

UNIVERZITA KARLOVA
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra církevních dějin a literární historie
Církevní a obecné dějiny

Mgr. Miroslav Herold

Rozvoj kultu sv. Jana Nepomuckého do svatořečení

Disertační práce

prof. PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D.

Praha 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 1. 12. 2023

Miroslav Herold

Anotace

Kult sv. Jana Nepomuckého patřil k charakteristickým rysům života v habsburském soustátí a dalších katolických zemích Evropy v raném novověku. Počátky úcty ke středověkému mučedníkovi byly vázány na Prahu, na jeho hrob v katedrále, na metropolitní kapitulu. Světec proslavilo především přesvědčení, že položil život za zachování zpovědního tajemství. Svou smrtí uchránil dobré jméno české královny Johany, která se mu zpovídala, na druhou stranu prý trestal ty, kteří se chovali neuctivě vůči jeho vlastní posmrtné pověsti a hrobu. Stal se proto nesmírně populárním ochráncem cti a dobré pověsti, hodnot v raně novověké společnosti vysoce ceněných. Svatojánské úcty se pod vlivem pražské kapituly ujali Habsburkové, katoličtí vládcí, kteří usedli na trůn Janova mučitele Václava IV. a Janovy duchovní dcery Johany. Světec ctili jako jednoho ze svatých patronů Českého království, jemuž vládli. Rekatolizace tohoto království a přidružených zemí umožnila růst svatojánské úcty, která se už ke konci 17. století začala živelně šířit za jejich hranice. Na začátku 18. století tento vývoj zásadně posílil vznik bratrstev sv. Jana Nepomuckého, které si vytkli za cíl šířit svatojánský kult. Do dvou z těchto prestižních duchovních institucí se zapsali téměř všichni dospělí členové habsburské rodiny, kteří pak rozšířili svatojánskou úctu do svých působišť vzdálených od Vídně. S jejich souhlasem se také šířil jánský kult do oblastí dobývaných zpět na Osmanské říši, a do oblastí na jihu Evropy, které se dostaly do sféry jejich přímého vlivu. Úcta ke sv. Janovi se rozvinula také u některých dalších evropských katolických vládců, u církevních elit, šlechty a všech dalších vrstev společnosti. Barokní člověk by svou osobní úctu vůči tomuto světci vysvětlil tím, že k ní cítí vnitřní impuls a duchovní motivaci a že se může na světcovu pomoc spolehnout ve všem, s čím se na něj obrátí. Církevní schválení jánské úcty papežským Římem nastalo při blahořečení (1721) a posléze svatořečení (1729). Ale už před těmito oficiálními výroky se Jan Nepomucký stal obecně uctívaným světcem ve velké části Evropy. Nepochybně tomu bylo také proto, že jeho příběh v sobě obsahoval velmi atraktivní témata, někdy až archetypální povahy (mlčení – mluvení).

Klíčová slova

svatý Jan Nepomucký, středověk, raný novověk, katolická církev, kult svatých, hagiografie, křesťanské konfese, rekatolizace, Habsburský rod, habsburské země, Svátá říše římská národa německého, Evropa, beatifikace, kanonizace, literatura, grafické umění, výtvarné umění, dramatické umění, školské divadlo, hudba, oratorium, liturgie, relikvie, odpustky, duchovní život, křesťanské ctnosti, mučednictví, svatost, čest, dobrá pověst, zázrak, votivní dary, náboženská bratrstva

Abstract

The cult of St. John of Nepomuk was one of the characteristic features of life in the Habsburg Empire and other European catholic countries in the early modern period. The origins of veneration for the medieval martyr were tied to Prague, to his tomb in the cathedral, to the Metropolitan Chapter. The saint became famous above all for the conviction that he gave his life for the preservation of the confessional secret. With his death he preserved the good name of the Czech Queen Joan, who confessed to him; on the other hand, he is said to have punished those who were disrespectful of his own posthumous reputation and grave. He therefore became an immensely popular defender of honour and reputation, values highly valued in the early modern society. Under the influence of the Prague Chapter, St. John's veneration was taken up by the Habsburgs, the Catholic rulers who ascended the throne of John's torturer, Wenceslaus IV, and John's spiritual daughter, Joan. They venerated the saint as one of the patron saints of the Bohemian kingdom, which they ruled. The recatholicization of this kingdom and its associated countries enabled the growth of St John's veneration, which by the end of the 17th century had already begun to spread vigorously beyond their borders. At the beginning of the 18th century, this development was fundamentally strengthened by the establishment of the Confraternities of St. John of Nepomuk, which set themselves the goal of spreading St. John's veneration. Almost all the adult members of the Habsburg family enrolled in two of these prestigious spiritual institutions, thus spreading St John's devotion farther from Vienna as well. With their approval, his cult also spread to areas recaptured from the Ottoman Empire, and to areas in southern Europe that came under their direct sphere of influence. Reverence for St. John also developed among some other European Catholic rulers, the church elite, the nobility, and all other strata of society. The Baroque man would explain his personal reverence for this saint by the fact that he felt an inner impulse and spiritual motivation to do so, and that he could rely on the saint's help in everything he turned to him for. The ecclesiastical approval of John's veneration by papal Rome came at his beatification (1721) and later canonization (1729). But even before these official pronouncements, John of Nepomuk had already become a universally venerated saint in a great part of Europe. This was undoubtedly also because his story contained very attractive themes, sometimes of an archetypal nature (silence – speaking).

Keywords

Saint John of Nepomuk, Middle Ages, Early Modern Period, Catholic Church, Cult of Saints, Hagiography, Christian denominations, Recatholicization, Habsburg House, Habsburg Lands, Holy Roman Empire of the German Nation, Europe, Beatification, Canonization, Literature, graphic arts, visual arts, dramatic arts, school theater, music, oratory, liturgy, relics, indulgences, spiritual life, Christian virtues, martyrdom, holiness, honor, reputation, miracle, votive offerings, confraternities

Poděkování

Upřímné poděkování za veškerou inspiraci, doprovázení a nevšední toleranci věnuji svému školiteli, profesoru Tomáši Petráčkovi. Tato práce by nevznikla bez jeho vytrvalé podpory. Za jejími řádky však stojí také vstřícnost a pochopení mých spolubratrů z Tovaryšstva Ježíšova a účast i účinná pomoc velikého množství dalších vzácných osob. Dovolím si je nejmenovat. Ti, kterých se to týká, jistě vyčtou mezi řádky, kde jsme se spolu v tvorbě setkali. Všichni jsou vepsáni do knihy mého života. Kéž jim Bůh žehná a přímluva svatého Jana je provází. Jím pro radost, Janovi s hlubokou vděčností ke cti a Hospodinu ke slávě tento kus sebe sama věnuji.

Obsah

Úvod.....	8
I. Vybraná témata ze svatojánského kultu před kanonizací.....	12
II. Podrobný popis kultu sv. Jana Nepomuckého do kanonizačního roku 1729.....	50
Úvod k druhé části	51
A. Svatojánské památky	54
A.1 Svatojánské památky v České republice.....	55
A.2 Svatojánské památky v Rakousku	449
A.3 Svatojánské památky v Německu	508
A.4 Svatojánské památky v Polsku.....	545
A.5 Svatojánské památky v dalších státech Evropy	572
A.6 Svatojánské památky v chronologickém přehledu	595
A.7 Drobné svatojánské památky	701
B. Svatý Jan Nepomucký v písemných a tištěných pramenech a v grafickém umění.....	709
B.1 Chronologický přehled rukopisů a tisků	710
B.2 Alfabetický přehled rukopisů a tisků s plnými názvy	734
B.3 Roztřídění rukopisů a tisků podle proveniencí a obsahu.....	821
B.4 Grafické svatojánské památky	873
C. Duchovní projevy svatojánského kultu a úcta ke světcům v uměleckých oborech mimo výtvarné umění.....	936
C.1 Duchovní projevy svatojánské úcty	937
C.2 Světec v dramatickém umění a hudbě.....	1161
C.3 Svatojánská bratrstva a další instituce.....	1191
D. Přehled dobrodiní, milostí, zázraků a neobvyklých událostí připisovaných sv. Janu Nepomuckému a projevy štědrosti vůči světcům	1229
D.1 Neobvyklé svatojánské události a postoje vůči nim	1230
D.2 Dary věnované k mučednické cti.....	1512
Rejstřík míst a osob obsažených v druhé části dizertace	1564
Rejstřík míst	1565
Rejstřík osob	1635
Závěr.....	1737
Přehled literatury publikované po kanonizaci a literatury starší neobsahující přímé zmínky o sv. Janu Nepomuckém	1740

A. Rukopisy.....	1740
B. Edice pramenů	1740
C. Tištěná literatura	1741

Úvod

Muž gotiky Jan z Pomuku byl přivítán s otevřenou náručí barokní érou jako Jan Nepomucký. Byl oblečen v elegantní roucho, bylo mu povoleno nosit vous, tonzuru nebylo tušit. Od přísného výzoru zadumaného, postaršího muže, byl pozván k zjemnění rysů, k pousmání, někdy až líbeznosti. Barokní člověk od muže gotiky mnohé očekával, v jeho příběhu nacházel inspiraci, sílu, poučení, nalézal archetypy, které v něm rezonovaly. Především se však setkával se vstřícností, pomocí a porozuměním. Jak jinak si vysvětlit oblibu obrovských rozměrů, kterou barokní muž gotiky zahrnul, nehledě na značný časový odstup, který je dělil?

Uvědomuji si, že nabízím poetická slova, která v kontextu akademického světa nemusí obstát. Přesto si je dovoluji napsat, protože jsem přesvědčen, že v příběhu svatojánské úcty hrály roli skutečnosti, které přesahují popsitelný mentální konstrukt a sestupují do hlubších rovin člověka. Vždyť vztah ke svatým, Božím služebníkům, přátelům, vstupuje do sféry duchovního světa a není pouhou lidskou doménou.

Přesto je nutné pokusit se o racionalizaci, odhalení a pochopení zákonitostí. Co bylo příčinou, co umožnilo a co se postupně odehrávalo, aby Jan z Pomuku (40. léta 14. století – 20. března 1393), veřejný notář, písař, oltářník, farář, kněz, student, rektor univerzity, doktor dekretů, kanovník, generální vikář, arcijáhen, věrný spolupracovník pražských arcibiskupů, aby takovýto muž církve byl ověnčen gloriolou svatosti a všeobecně uctíván ve značné části katolické Evropy a postupně i v Zámorí?

Jistě k vážnosti jeho jména a pověsti přispěla jeho násilná smrt, skutečnost, že se stal viditelnou obětí sporů mezi trůnem a oltářem, mezi českým králem Václavem IV. s okruhem jeho milců a arcibiskupem Janem z Jenštejna s jeho lidmi. Průběh konfliktu je dostatečně znám, stejně jako to, že doktor Johánek (jak se Pomukovi také říkávalo) učinil ve prospěch církve několik kroků, které panovníka rozhněvaly. V pozdější tradici se jako důvod Janova mučení a následného shoení do řeky Vltavy z Pražského mostu uváděl především fakt, že Jan schválil volbu opata benediktinského kláštera v Kladrubech. Překazil tím (v souladu s Jenštejnovou vůlí) králův plán použít klášterní statky jako ekonomickou základnu pro nové, na Praze nezávislé biskupství.

Časem se ale na výsluní zájmu dostal jiný důvod Janových muk a utopení v řece. Kněz králi odmítl vyžádat, z čeho se mu zpovídala královna. A právě tato historicky obtížně doložitelná událost Jana proslavila a byla cestou k dalšímu košetění legendy, jejíž barokní podoba se značně vzdálila od skutečné osoby generálního vikáře. K tomuto vývoji přispělo především mylné rozdvojení jediného historického Jana z Pomuku ve dvě osoby. O tom bude ještě pojednáno.

Cílem této disertace však není znovu prozkoumat Pomukův pozemský život a snažit se poodhalit, zda skutečně položil život za uhájení zpovědního tajemství. Takové zkoumání učinili jiní a důkladně: Tomáš Novák, Klement Borový, František Stejskal, Jaroslav Polc, Vít Vlnas.¹ Svou snahu zaměřuji na co možná nejúplnější zachycení „druhého života“ středověkého mučedníka Jana z Pomuku, jak byl viděn očima dalších generací, jaký vztah k němu lidé měli, jak se rozvinula úcta, kterou mu prokazovali, zda ho někteří odmítali a proč.

Zabývám se tedy kultem sv. Jana Nepomuckého. Jako časový horizont jsem si stanovil oficiální prohlášení tohoto mučedníka za svatého (papežem Benediktem XIII. dne 19. března 1729) a první ozvěny této kanonizace. K tomuto cíli vedla cesta od prvních pokusů o oficiálního schválení svatojánské úcty v 17. století, přes první a druhý beatifikační proces (1715–1721) a nakonec přes proces kanonizační (1722–1729).

¹ Viz bibliografii v závěru této práce.

Slovo kult používám záměrně, protože se nezabývám pouze projevy úcty, ale také její absencí, případně přímou neuctivostí vůči světcí. Dle dobových svědectví byla taková neúcta vůči Janu Nepomuckému často potrestána nadpřirozeným zásahem. A právě koncept kultu (*cultus*) v souladu s antickým myšlením v sobě obsahuje také rovinu trestu za odmítnutí náležité pocty. Zdálo by se, že takovýto koncept nebude mít v prostoru katolické hagiografie a teologicky podloženého uctívání svatých (počítajícího s lidskou svobodou) místo. V případě starší podoby nepomucenské úcty a neúcty však svou roli hraje. Např. přesto, že podle platných církevních pravidel leckteré projevy svatojánské úcty před kanonizací měly být *de iure* zapovězeny, *de facto* byly uskutečňovány. Když se pak proti takovým projevům někdo postavil, byť by to byla církevní autorita, býval potrestán. Jako by si světec žárlivě střežil svou osobní reputaci a vyžadoval úctu. Ať už se stavíme k právě sdělenému jakkoli, dobové prameny opakovaně potvrzují, že k takovým střetům s vyšší mocí docházelo.

Metodologie spočívala v několika krocích: pročítání moderní literatury (vedle výše zmíněných autorů bych zde z velikého zástupu dalších rád jmenoval zvláště Václava Ryneše a Jana Royta) a na jejím základě a na základě bibliografií² sestavování databáze starých tisků, jejich vyhledávání a studium (na tomto místě děkuji všem pracovníkům knihoven, které jsem konzultoval, především Národní knihovnu, knihovnu Řádu křižovníků s červenou hvězdou v Praze,³ Strahovskou knihovnu, Knihovnu metropolitní kapituly pražské, Moravskou zemskou knihovnu, Rajhradskou knihovnu, Knihovnu minoritů v Brně a Olomouckou vědeckou knihovnu). Sbíráni materiálu usnadnila postupná digitalizace starých tisků a vybraných rukopisů. Ze starých tisků hraje klíčovou roli dílo Jana Tomáše Vojtěcha Berghauera, největší barokní pojednání o sv. Janu Nepomuckém a úctě mu vzdávané (vyšlo ve dvou svazcích v letech 1736 a 1761).⁴ Ač je překonáno, sehrálo svou důležitou roli ve formování pohledu na světce a jeho kult ještě v 19. století a dodnes je rezervoárem mnoha relevantních informací, zvláště co se týče barokní interpretace nepomucenské otázky.

Ohledně rukopisných pramenů sděluji, že jsem se pokusil nashromáždit co možná nejširší soubor archiválií související se všemi třemi procesy vedoucími ke konečnému prohlášení Jana Nepomuckého za svatého. Tyto rukopisy jsou uloženy v Národním archivu v řadě kartonů fondu Arcibiskupství pražského a v šesti konvolutech fondu České dvorské kanceláře (viz jejich přehled v závěru disertace). Další archivní prameny, inventáře kostelů a far, farní, městské a obecní kroniky, matriky, prameny řeholní proveniencí jsem procházel spíše metodou sondy, s výjimkou výročních zpráv České provincie Tovaryšstva Ježíšova a nepomucenik českých a moravských křižovníků s červenou hvězdou.

Prostudovaná literatura obsahuje nejenom práce přímo zaměřené na sv. Jana Nepomuckého a jeho kult, ale také práce obecnější povahy, zpracování dějin různého typu (církevní, politické, dějiny států, mezinárodní dějiny, historie konkrétních oblastí a lokalit) a v neposlední řadě literatura z oblasti dějin umění (prošel jsem téměř všechny řady soupisů památek týkajících se území České republiky a, metodou sondy, jsem pracoval s popisy památek v zahraničí).

Z technických poznámek je třeba upozornit na aplikované zásady transkripce a transliterace. Popisuji je v úvodu ke katalogu D.1 v druhé části disertace. Citační úzus jsem zvolil (kvůli nemalé velikosti práce) uvedením jména autora a roku publikování jeho díla, případně uvedením prvních slov názvu a roku publikování. Bibliografii dělím na předkanonizační díla (1014 tištěných položek, katalogy B.1–3) a díla publikovaná po

² Např. pro vyhledávání tisků jezuitské proveniencí jsem konzultoval více svazků Sommervogelovy bibliografie.

³ Tato knihovna je z hlediska studia nepomucením nesmírně důležitá. Nachází se v ní dvanáct nepomucenských konvolutů (sign. XVIII G 10/1-12) a větší soubory svatojánských textů ve dvou dalších konvolutech (sign. XVIII G 8 a XVIII G 9). Jsem vděčný panu velmistrovovi Josefu Šedivému O.Cr. a P. Marku Pučálíkovi O.Cr. za jejich zpřístupnění

⁴ BERGHAUER 1736, 1761.

kanonizaci (případně starší, neobsahující nepomucenské informace) v přehledu literatury v závěru této práce. Jména šlechticů uvádím podle dvousvazkové encyklopedie Petra Maška.⁵

Svou práci jsem rozdělil do dvou částí. První je pouhou ukázkou většího zamýšleného celku, který by měl být souhrnným pohledem na svatojánský kult do kanonizace. Naznačuji zde, jakou cestou se ubírat dál. Druhá část je ucelená. Představuje jakousi encyklopedii nepomucenského předkanonizačního kultu, nahlíženého hned z několika úhlů pohledu. Tato část obsahuje čtyři základní soubory a šestnáct katalogů, k nimž se podrobněji vyjadřuji v příslušném úvodu. Toto dílo nabízím jako materiál utříděný a připravený pro historiky, kunsthistoriky a další zájemce o svatojánskou otázku. Jde o analytické a syntetické dílo zároveň (obsahuje bezpočet miniaturních syntéz vytvořených na základě četby pramenů a literatury). Pro snazší orientaci jsem vytvořil rejstřík míst a rejstřík osob uváděných v této části disertace. Tyto rejstříky nejsou úplně dokončeny, ale již nyní mohou docela obstojně posloužit. Pomůckou je také chronologický přehled svatojánských výtvarných památek.

⁵ MAŠEK 2008, 2010. Výjimkou je psaní jména rodu Dlouhoveských z Dlouhé Vsi.

Část první

Vybraná témata ze svatojánského kultu před kanonizací

VÝCHOZÍ ÚVAHA

Úcta k Janu z Pomuku alias Nepomuckému se podstatně rozvinula až v období raného novověku. V tomto období byl život katolické církve určován ustanoveními Tridentského koncilu (1545–1563). Ten přinesl také jasnou představu, jak má vypadat vhodná úcta prokazovaná svatým. Učinil tak v *Dekretu o vzývání, uctívání a ostatcích svatých a o svatých obrazech*, schváleném na 25. zasedání Tridentského koncilu dne 3. prosince 1563. Toto jsou směrnice dekretu:

Svatí kralují spolu s Kristem a přednášejí své prosby za lidi Bohu. Je dobré a prospěšné je pokorně vzývat a utíkat se k jejich přimluvám, moci a pomoci k dosažení dobrodiní od Boha skrze jeho Syna Ježíše Krista, který jediný je Vykupitel a Spasitel lidí.

Věřící jsou povinni uctívat svatá těla svatých mučedníků i jiných s Kristem žijících, protože Bůh skrze ně prokazuje lidem mnoho dobrodiní a taková úcta je k užítku. Tato posvátná těla byla živými údy Krista a chrámem Ducha svatého a jím samým mají být vzkříšena k životu věčnému a oslavena. Je také prospěšné k získání pomoci svatých navštěvovat jejich památná místa a mít v úctě další jejich památky.

Obrazům Krista, Panny Bohorodičky a jiných svatých má být vzdávána příslušná čest a pocta, která směřuje k osobám, jež představují. Líbat obrazy, smekat a uklánět se před nimi znamená klanět se a uctívat Krista a svaté na obrazech v podobenství. Pohled na svaté osoby a jejich činy, události lidského vykoupení, Boží zázraky znázorněné výtvarným uměním vychovává lid ve víře, vede k vděčnosti za obdržená dobrodiní a inspiruje k následování spasitelných příkladů. Věřící mají podle vzoru svatých vést svůj život a mravy v úctě a lásce k Bohu a v pěstování zbožnosti.

Ze vzývání svatých, uctívání ostatků, užívání svatých obrazů a slavení svátků má být vymýcena veškerá pověra, hanebný zisk, nepočetnost, hýření a další zneužití.

Nad touto oblastí života církve mají bdít biskupové a pečlivě ji střežit před vším nevhodným. Bez jejich svolení se nesmí na žádné místo umísťovat nebo obstarávat nějaký nezvyklý obraz, stejně tak se nesmí připouštět nové zázraky ani přijímat nové relikvie. Biskupové o těchto věcech rozhodnou za pomoci poradců, s ohledem na autoritu papeže.

V tomto ustanovení je třeba hledat základní úhel pohledu na úctu ke svatým v katolické církvi po Tridentském koncilu. Takovýto pohled je vodítkem ke čtení celé této disertace a je základní inspirací, která mě vedla k rozřazení druhé, encyklopedické části do jednotlivých tematických oblastí.

Zároveň je třeba připomenout, jak katolická teologie rozlišuje mezi různými druhy úcty (*cultus, veneratio, devotio*) prokazované „nebešťanům“. Bohu jedinému náleží latrie (*latría*), adorační úcta, jediné Matce Boží, Panně Marii náleží hyperdulie (*hyperdulia*), význačná úcta, nakonec svatým a andělům je vzdávána úcta dulia (*dulia*). V duchu tohoto rozlišení některé barokní texty o sv. Janu Nepomuckém správně o jemu vzdávané úctě užívají termín dulia (*cultus duliae*).

HISTORICKÝ JAN

Poslední den pozemského života a okolnosti smrti pražského generálního vikáře Jana z Pomuku poměrně podrobně zachytil jeho nadřízený, arcibiskup Jan z Jenštejna, ve stížnosti, se kterou se v Římě ještě v roce 1393 chtěl obrátit na papeže Bonifáce IX. o pomoc proti zvůli

českého krále Václava IV. Stížnost byla sepsána ve dvou verzích.⁶ Druhá, stručnější, by bývala mohla být použita pro papežský právní dokument, který by mohl vnést do napětí mezi církví a vladařem v Čechách jasnější kontury papežova postoje. Takový dokument však nikdy nebyl publikován a Jenštejnova stížnost v obou svých podobách zůstala zapomenuta v Římě až do roku 1752, tudíž nikterak neovlivnila nepomucenskou otázku v době před kanonizací.

Přesto poznamenávám, že v obou verzích Jenštejnovy žaloby je věnován prostor generálními vikáři Janovi. Zločin spáchaný na knězi by mohl krále Václava uvést do církevních trestů, a tím poškodit jeho reputaci a omezit možnosti aktivní vlády v tehdejší křesťanské společnosti. Je známo, že složitá doba papežského schismatu nepřála razantnímu kroku uvalení církevních trestů na českého krále, neboť by touto cestou mohla být ohrožena loajalita potrestaného vládce vůči papeži sídlícímu v Římě.

Že se nakonec Pomukova umučení a utopení ve Vltavě – o utopení byli přesvědčeni všichni až do roku 1972, kdy profesor Emanuel Vlček provedl antropologický průzkum světcových ostatků a zjistil, že byl vikář Jan do vody shozen velice pravděpodobně již mrtvý⁷ – že se, pravím, nakonec násilného skutku spáchaného na Pomukovi ujali kurfiřti Svaté říše římské a argumentovali jím pro sesazení Václava IV. z římskoněmeckého trůnu v srpnu roku 1400, o tom panovala v době před Nepomukovou kanonizací nejenom povědomost, ale dokonce byl tento historický fakt projednáván v prvním beatifikačním procesu⁸ a stal se součástí svatojánské ikonografie.⁹

Rukopisné (a ojedinele i tištěné) zprávy o utopeném vikáři Janovi neboli Johánkovi, ponecháme-li stranou Jenštejnovu žalobu, jsou do první poloviny 16. století velice stručné. V případě anonymního letáku z doby blízké Janovu skonu, textu (snad mistra Štěpána z Kolína), který expresivně tepe násilí laiků páchané na kněžích, jde dokonce o pouhý náznak. Současníci se však jistě z tohoto náznaku mohli dovítit, že mezi oběťmi laické zlovůle se nachází také pražský vikář Jan.¹⁰

Z ostatních, Jana přímo zmiňujících textů tohoto období¹¹ lze sestavit následující obraz: Jan byl kněz,¹² vikář pražského arcibiskupa v duchovních věcech, arcijáhen žatecký,¹³ doktor, konkrétněji doktor dekretů. Král jej dal ukrutně mučit¹⁴ a utopit v řece Vltavě, protože Jan proti jeho vůli schválil volbu kladrubského opata. Na Janově „přídomku“ z Pomuku, zkracovaném na Pomuk, se později promítla změna, která nastala ve jménu jeho rodného městečka. Obci se již ve středověku říkalo Pomuk i Nepomuk, později převládlo jméno druhé.

⁶ Viz katalog B.2, *Žaloba arcibiskupa Jana z Jenštejna* 1393 (Biblioteca Apostolica Vaticana, cod. 1122, fol. 162^r–171^r).

⁷ VLČEK 1993.

⁸ *Acta utriusque processus* 1721, 22, 93–96 (*Summarium* první, č. 14, kde je citována sentence mohučského arcibiskupa z roku 1400 proti Václavu IV.), 177–178, 185–186.

⁹ Vyhnání Václava IV. z říšského trůnu výtvarně uchopil (ve dvojí verzi) augsburský mědirytec Johann Andreas Pfeffel v roce 1725 (viz katalog B.4, 144x, 146x).

¹⁰ *Anonymní leták* cca 1393.

¹¹ Chronologický přehled příslušných rukopisů viz v katalogu B.1, I, čísla 1, 4–27. Úplné znění v nich obsažených jánských úryvků i s komentáři k provenienci a někdy i povaze těchto pramenů lze najít (v abecedním pořádku) v katalogu B.2, I.

¹² Viz *Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften* do 1400 (doslova *Pfaffen*) – LUDOLF ZAHÁŇSKÝ 1420–1422 (doslova *presbyter*) – *Pokračovatel Beneše z Hořovic* po 1423 – *Staré letopisy české* 15.–16. st. První, kdo přímo označil vikáře Jana za kněze, dokonce ctihodného (*uenerabilis presbyter*), byl sám arcibiskup Jan z Jenštejna. Učinil tak v kratší verzi žaloby na krále Václava (Biblioteca Apostolica Vaticana, cod. 1122, fol. 170^v).

¹³ Jednou je označen mylně za arcijáhna pražského, a to v dodatečném zápisu k roku 1394 v *Zápisech konzistoře pražské, aktech generálních vikářů či soudních aktech*.

¹⁴ To ví Petr Klarifikátor, augustinián z Roudnice blížící arcibiskupu Jenštejnovi (KLARIFIKÁTOR cca 1402). Nepochybně právě z tohoto zdroje se skrze vypuzené roudnické augustiniány dobral bližších informací o knězi Janovi, včetně povědomí o jeho mučení augustiniánský opat ve slezské Zaháni Ludolf (LUDOLF ZAHÁŇSKÝ 1420–1422).

Zdejší rodák, pražský generální vikář se poprvé v pramenech jmenuje jako „Jan z Nepomuku“ na přelomu 15. a 16. století.¹⁵

Toto jsou pravdivé informace o historickém doktoru Johánkovi. K nim se postupem času přidávaly další, odchylující se od skutečnosti. Jan měl být doktorem obojího práva,¹⁶ mistrem,¹⁷ pražským děkanem,¹⁸ děkanem Všech svatých (tj. kolegiální kapituly na Pražském hradě).¹⁹ Řezenský kněz Ondřej někdy v letech 1420–1422 napsal o císaři Václavovi: „Tento dal Jana, slovutného doktora teologie, utopit, protože řekl, že jen ten je hoden jména krále, kdo dobře vládne.“²⁰ Učený literát posunul Pomukovo vzdělání do teologické oblasti a k ozřejnění kauzy jeho smrti si vypůjčil citát o dobrém panovníkovi z *Etymologií* Isidora ze Sevilly.²¹ Zřejmě z textu Ondřeje z Řezna čerpal ten, kdo do pražské latinské kroniky asi v roce 1442 připsal ke zprávě o utopení ctihodného doktora Johánka vysvětlení, že k této násilné smrti došlo proto, že Johánek káral krále z hříchů (*regem correxit de peccatis*).²²

Sdělení Ondřeje Řezenského převzal vídeňský teolog a historik Thomas Ebendorfer (1388–1464) v *Kronice římských králů*, kterou napsal v letech 1449–1451. Janův příběh však postavil do zcela nového světla přidáním dvou důležitých informací: Jan byl zpovědníkem manželky římského krále Václava a jedním z důvodů, proč jej tento panovník poručil utopit ve Vltavě, byl ten, že se Jan zdráhal porušit pečeť zpovědi (a nevyzradit, z čeho se zpovídala králova manželka). Ebendorfer motiv uchování zpovědního tajemství doprovodil slovy *ut fertur*, jak se říká, praví, vypráví, nese mezi lidmi, čímž dal jasně najevo, že to není zpráva ověřená.²³ S tímto ústním podáním se s nejvyšší pravděpodobností setkal v Praze, kam zavítal v červnu roku 1433 jako vyslanec basilejského koncilu a zúčastnil se tam jednání ohledně kompaktát.²⁴

Nejspíš z ústní pověsti kolující i nadále v Praze, především v prostředí svatovítské kapituly, načerpal zprávu o neporušeném zpovědním tajemství kanovník u Všech svatých na Pražském hradě a polyhistor Pavel Žídek, zvaný též Pavel Pražský (1413–1471).²⁵ V radách pro dobrou vládu, které sepsal pro českého krále Jiřího z Poděbrad (ale byly zamýšleny jako služba všem budoucím českým králům), napsal: „[...] když měl [král Václav] zlé domněnie do své paní, a ona se zpovídala mistru Johankovi, děkanu všech Svatých, i přišel k němu král, aby mu pověděl, s kým přebývá, a kdy děkan nechtěl jemu nic praviti, kázal ho utopiti.“²⁶

V pramenech se začal různit údaj, kdy k tomuto utopení došlo. Nejstarší poznámka o Janově smrti ji datuje do 20. března 1393.²⁷ Ve stejné datum, 20. března, což byl předvečer dne sv. Benedikta (21. března), se v pražské katedrále konala výroční pobožnost za Johánka z Pomuka.²⁸ Podle *Lipské kroniky*, sepsané do roku 1411, k Johánkově utopení v řece došlo „v den sv. Benedikta za nočního času“, což mělo být (vzhledem k církevnímu chápání dne) myšleno jako 20. března v pozdních večerních hodinách.²⁹ Podle *Rakouské kroniky* z doby

¹⁵ *Seznam listin a zápisů o domech 1480–1510*.

¹⁶ JOHAN VON POSILGE do 1405.

¹⁷ *Pokračovatel kroniky Beneše z Veitmile* do 1487.

¹⁸ *Kronika zlatokorunská* 2. pol. 15. st.

¹⁹ Viz inkunábuli ŽÍDEK 1471, 3. kn.

²⁰ ONDŘEJ ŘEZENSKÝ 1420–1422.

²¹ *Etymologiarum sive Originum libri* I (19, 3), VII (12, 17) a IX, 3, 1 (srov. EBENDORFER/ZIMMERMANN 2003, 550).

²² *Chronicon Pragense* do 1425.

²³ EBENDORFER 1449–1451.

²⁴ Srov. POLC 1972, 337–341.

²⁵ Srov. STEJSKAL 1917, 551–552, 554 – TÝŽ 1921, 145–146 – TÝŽ 1922, 6–7 – POLC 1972, 342–345.

²⁶ ŽÍDEK 1471, 3. kn. – ŽÍDEK/TOBOLKA 1908, 178–179 (z této edice je převzat citovaný úryvek).

²⁷ *Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*, pozn. u zápisu z 24. března 1393.

²⁸ *Seznam pobožností* po 1416.

²⁹ *Chronicon Lipsiense* do 1411.

před rokem 1400 byl mistr „Janko“ utopen v květnu.³⁰ Pokračovatel kroniky Beneše z Veitmile někdy v 80. letech 15. století napsal, že k utopení došlo krátce před nedělí *Judica*. Ta v roce 1393 připadla na 23. března.³¹ Nejpodrobnější údaj je obsažen ve *Zlatokorunské kronice*. Napsán byl během druhé poloviny 15. století a zní: „Léta Páně 1393 v den sv. Benedikta byl utopen doktor Johánek, děkan pražský, a nalezen jest ve čtvrtek při ukazování svátostí.“³² Toho roku čtvrtek při ukazování „svátostí“, tzn. relikvií v Praze, připadl na 17. dubna. Přesně vzato se však posvátné ostatky ukazovaly až v pátek po provodní neděli, toho roku dne 18. dubna. Znamenalo by to, že mrtvola generálního vikáře zůstala v chladné řece asi měsíc a byla dosmýkána kamsi, kde ji nakonec našli.

Na roce Janovy smrti se starší prameny většinou shodnou.³³ Byl jím rok 1393, ve kterém, jak potvrzuje více zápisů z 15. století, bylo v létě veliké sucho a řeka Vltava vyschla.³⁴ V patrně nejstarším rukopise *Starých letopisů českých*, označovaném za *Anonymovu Českou kroniku* a končícím záznamy v roce 1432, je poprvé uvedeno toto sucho v souvislost s utopeným doktorem Johánkem: „Léta téhož byla suchota veliká v Čechách na paměť toho doktora.“³⁵ Takovouto souvislost později rozvinul a uvedl ve známost olomoucký biskup Jan Skála z Doubravky (Dubravius) ve své *České kronice* (1552): „Jak pak svatý a nevinný onen kněz [Jan] byl, ukázala sama řeka, která náhle vyschla, takže odhalila tělo utopeného a v onom stavu setrvala po tři dny, dokud nebyl utonulý pohřben u svatého Víta [...]“³⁶

Pražský univerzitní mistr Prokop Lupáč z Hlaváčova zaznamenal názor některých, že smrt kněze Johánka našla v Praze odezvu nejenom ve velikém suchu, ale i v předcházející povodni, kterou prameny opakovaně zaznamenávají k prosinci roku 1392. Ve svém *Českém historickém kalendáři* (1584) doslova napsal: „L. P. 1392. Tohoto dne [5. prosince] a ve dnech následujících roztál sníh (který nedlouho předtím napadl ve velikém množství) a způsobil tak velikou povodeň pražské Vltavy, že síla vody vystupující ze svých koryt se rozlila do obvodu větší Prahy [tj. Starého Města pražského] a pronikla do podzemních sklepů, čímž byly způsobeny veliké škody domům a budovám. Hned následujícího roku nastalo sucho, takže řeku Vltavu u Prahy mohl kdokoli snadno přejít. A sama voda v proudech zezelenala jako tráva. Někteří soudili, že touto neobvyklou povodní a suchem byla potrestána nevinná smrt kněze Johánka [„presbyteri Iohanconis“], kterého král rozkázal utopit v plynoucí Vltavě.“³⁷ Jinde se takováto interpretace obou tehdejších přírodních úkazů nenachází.

Bylo třeba uvést podrobněji tři nejstarší zprávy o reakcích řeky Vltavy na Janovu smrt, protože v sobě obsahují jedno velmi důležité sdělení. Tato smrt nastala v roce 1393.

Kde byly ostatky Jana z Pomuku po vytažení z řeky prozatím uloženy, není známo. Pozdější tradice toto místo viděla ve staroměstském klášteře cyriaků při kostele sv. Kříže Většího.³⁸ Do pražské katedrály bylo Janovo tělo pohřbeno s nejvyšší pravděpodobností v roce 1396, nejspíš z podnětu Mikuláše Puchníka, který byl s tímto svým zvěčnělým kolegou osudného dne 20. března 1393 mučen. Kdo ještě mohl mít osobní zájem na uložení Janových tělesných pozůstatků v hlavním chrámu české země, v blízkosti kaple, jejímž oltářníkem zesnulý býval, byl jeho nadřízený, arcibiskup Jan z Jenštejna. Pohřeb oběti králova hněvu umožňovalo uklidnění poměrů v zemi v roce 1395. Nejzazším termínem, do kterého

³⁰ *Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften* do 1400.

³¹ *Pokračovatel kroniky Beneše z Veitmile* do 1487.

³² *Kronika zlatokorunská* 2. pol. 15. st.

³³ Výjimku představují dva údaje, Petra Klarifikátora, který trápení arcibiskupových lidí, tedy i vikáře Jana, omylem klade do roku 1392 (viz KLARIFIKÁTOR cca 1402), a tzv. *Pražské kroniky*, kde se nachází vročení 1389 (viz *Chronicon Pragense* do 1425).

³⁴ Viz katalog D.1, 1.

³⁵ *Chronicon Bohemicum anonymi* do 1432.

³⁶ SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552, fol. CXLIII^r (kn. 23).

³⁷ LUPÁČ Z HLAVÁČOVA, den 5. prosince.

³⁸ Viz katalog C.1, Praha V. 11, 11a/.

spočinulo Janovo tělo v zemi po pravé straně chóru katedrály, byl rok 1416.³⁹ Na jeho hrob byl položen mramorový kámen s vytesaným jménem *IOHANNES DE POMUK* a snad i křížem, který časem zanikl.⁴⁰

ROZDĚLENÍ HISTORICKÉHO JANA VE DVĚ OSOBY, JANA NEPOMUCKÉHO A DOKTORA JOHÁNKA

Utváření posmrtné podoby pražského vikáře Jana probíhalo v posledních desetiletích vlády Václava IV., v rozbořených dobách husitských válek a v dalším napjatém krystalizování nové konfesijní „mapy“ Českého království, případně přidružených zemí. Tyto události se citelně dotýkaly pražské metropolitní kapituly, která zůstala věrná římské církvi. Kanovníci museli opakovaně opouštět Prahu, posléze se však ke konci 15. století poměry ustálily na snesitelnou míru a kapitula mohla opět převzít péči o katolickou menšinu v zemi, jejíž obyvatelstvo se ve své většině od Říma odklonilo.

Někdy v této době asi vznikla představa, že Jan z Pomuku byl členem svatovítské kapituly. Dojít k této myšlence nebylo obtížné. Janův hrob se nacházel v katedrále, navíc o něj kapitula pečovala a v souvislosti se stále silícím přesvědčením, že se jedná o mimořádné posvátné místo, hrob obklopila mříží. Byl to zvláštní druh pozornosti, který kanovníci dalším hrobům v dómu nevěnovali, pomineme-li hroby českých patronů. Nadto se asi v té samé době a nejspíš také v kontextu metropolitní kapituly objevilo mylné tvrzení, že Jan z Pomuku zemřel v roce 1383, nikoliv 1393.

Toto blíže neprobádatelné utváření nové Pomukovy podoby nebylo zapříčiněno zápisem svatovítského děkana Jana z Krumlova, který si měl někdy v 80. letech 15. století v jednom svém textu poznamenat, že Johánek z Pomuku byl utopen „z mostu“ v roce 1383. Tento pramen byl sice dlouhou dobu pokládán za velice závažný a byl použit již v prvním beatifikačním procesu,⁴¹ ve skutečnosti však, jak přesvědčivě dokázal Vít Vlnas, Pomukovo jméno a údajný letopočet jeho skonu vepsal do autentického rukopisu Jana z Krumlova kdosi až mnohem později. Jde o záměrné falzum z doby, kdy už vročení Nepomukovy smrti 1383 kolovalo v obecném povědomí.⁴²

Jedním stadiem zmíněného vývoje byl nápis v českém a latinském jazyce, který dala svatovítská kapitula asi ještě v první polovině 16. století umístit k Janovu hrobu. Znění nápisu se nám zachovalo z pozdějších svědectví a v české verzi vypadalo následovně (v moderním přepisu):

*Nábožný v Bohu kněz a mistr Jan Nepomucký, tohoto kostela kanovník, králové zpovědník, proto, že jest tejnost zpovědi, vězením a mukami trápený, vyjeviti nechtěl, z rozkázání krále Václava Čtvrtého, syna císaře Karla Čtvrtého, v Vltavě z mostu Pražského utopený, zázraky od Boha oslavený, tuto pochován leží. Léta Páně 1383.*⁴³

S touto tradicí pracoval Václav Hájek z Libočan, když ve 30. letech 16. století připravoval svou *Kroniku českou*, jakousi katolickou interpretaci českých dějin proti kronice nekatolického autora Martina Kuthena (1539), byť tento se ve svém textu vyhýbá sporným

³⁹ Viz katalog C.1, Praha II. 1/.

⁴⁰ Viz katalog A.1, Praha II. 1, 2a/.

⁴¹ *Acta utriusque processus* 1721, 68.

⁴² VLNAS 2013, 132–138.

⁴³ Viz katalog A.1, Praha II. 2c/.

náboženským tématům (a o Janovi z Pomuku v něm nepíše vůbec).⁴⁴ Hájek dva rozdílné časové údaje o utopení Jana z Pomuku pojal tak, že jedinou historickou osobu pohřbenou a již uctívanou v pražské katedrále rozdělil do dvou osob, Jana Nepomuckého a Jana z Pomuku, s desetiletým odstupem v roce jejich skonu, 1383 a 1393. Jeho texty o těchto dvou Janech, především pak první z nich, jsou pro pochopení svatojánské úcty v raném novověku naprosto zásadní. Proto oba úryvky cituji (podle moderní edice).

První úryvek, vážící se k roku 1383, je doplněn parergem: *Kněze, zpovědníka králové, král kázal utopiti.*

„Roku toho Vácslav král oddal se na veliké neřády, hry, tance rozličné provozuje. Manželka jeho, jenž byla velmi ctná a šlechtaná žena, za takové jeho nepořádné obyčeje se hanbila a jej samotně trestávala, pravíci, aby se na svého dobrého otce rozpomenul, že jest on nikdá takových věcí neprovozoval, a kdož by takové věci před sebe bral, že jej míval v ošklivosti. Skrže takové trestání král proti své manželce se pozdvihl a vzal ji v velikou nenávisť, takže jest k ní hledal příčiny, aby ji mohl o její život připraviti.

Nazejtří po slavnosti svatého Zikmunda povolal k sobě kněze Jana Nepomuckého, jenž byl mistr učení pražského a kanovník pražského kostela a králové zpovědník – a on jistě bál se Pána Boha – , i pilně se jeho vyptával, žádaje podtají, aby mu oznámil, jakých hříchův se králová před ním Pánu Bohu vyznávala. Kterýž odpověděl: „Králi, pane můj! Já toho jistě v paměti nemám, a bych měl, nebylo by mi to slušné učiniti a vám také jistě slušné není se na to ptáti.“

Král rozhněvav se, kázal jej do těžkého podzemního vsaditi vězení, a nemoha na něm nic míti, poslal po kmotra svého, mistra popravného, kázal jej ukrutně mučiti a nemoha se na něm ani tak nic doptati, kázal jej nočním časem na most pražský vyvésti a svázaného do vody svrci a utopiti.

To když se stalo, té noci i druhé světla mnohá vidína jsou nad tělem jeho ležícím u vodě. Král když o tom divu uslyšel, na hrad Žebrák odjel. A prelátí kostela pražského vzavše tělo to z vody u kláštera svatého Kříže, na hrad Pražský jsou je slavně nesli a s velikým náboženstvím v kostele svatého Víta proti oltáři Panny Marie Nanebevzetí pohřbili a kamenem přikryti rozkázali [...]⁴⁵

Druhý úryvek, k roku 1393, nese parergon: *Král Vácslav kázal druhého kněze bez příčiny utopiti.*

„Téhož léta ten den po Svátosti král Vácslav povolal k sobě sufragána arcibiskupova, jemuž jméno bylo doktor Johánek, i ptal se jeho: „Proč jest směl to učiniti a potvrditi na opatství kladrubské Albrechta mnicha?“ I odpověděl sufragán: „Králi milostivý! Proto jsem to učinil, neb jsou jej všickni bratří kláštera toho sobě za opata zvolili a předkové moji též také jeho předkův tím způsobem potvrzovali.“ A král slyše jeho slušnou výmluvu, kázal jej jíti a hned té noci dal jej na most pražský vyvésti a do vody svrci a utopiti.

To uslyšel arcibiskup, poslal dva kanovníky kostela pražského k králi, aby se jeho otázali, z jakých příčin to jemu učiniti rozkázal. A když jsou k němu přišli, otázali jsou se jeho, a řekli: „Králi, pane náš milostivý! Tvé Milosti oznamujem, že jsme posláni od arcibiskupa, tvého kaplana, abychom se otázali, co jest ten dobrý muž Johánek doktor sufragán učinil, že jest konec života vzal skrže mistra popravného?“ Král odpověděl:

⁴⁴ *Kronika o založení země České a prvních obyvatelích jejích, tudíž o knížatech a králich i jich činech a přiběžích velmi krátce z mnohých kronikářův sebraná.* Praha 1539.

⁴⁵ Citováno z edice HÁJEK Z LIBOČAN/LINKA/VOIT 2013, 825–826.

„Poněvadž vy jeho chválíte po smrti a pravíte, že jest byl dobrý muž, chci tomu také, aby vás též jiní po smrti chválili.“ I rozkázal je hned vsázeti a vtom bez meškání poslal pro kmotra svého, mistra popravného, chtě kázati jim jako doktorovi Johánkovi též učiniti, ale však na přímluvu některých svých dvořanův nazejtří kázal je propustiti [...]“⁴⁶

Hájkovo rozdělení začalo žít svým životem. Přitom se neprosazovalo automaticky. Vedle Hájkova textu měl totiž značný vliv na literáty 16. a 17. století olomoucký biskup Dubravius. Ten sice v zásadě zopakoval, co o umučeném zpovědníkovi Janovi Nepomuckém napsal Hájek (rozvinul jen více téma manželských neshod mezi králem a královnou o sdělení, že ženiny výtky panovník odrážel výhrůžkou, že ji samotnou přivede do nevěstince, pokud mu nevěstinec bude vytykat). Oproti Hájkovi však Dubravius *de facto* se zpovědníkem Janem ztotožnil doktora Johánka, když tvrdil, že utopeného zpovědníka oslavila řeka Vltava trojdenním suchem.⁴⁷ To se však mělo stát v roce 1393, zatímco královna Johana zemřela již v roce 1386. Na toto, z barokního pohledu zmatené ztotožnění dvou Janů upozornil už Bohuslav Balbín.⁴⁸ Dubraviův text přitom ovlivnil řadu zahraničních autorů a požíval autority nemenší než Hájek z Libočan.

V českém prostředí významně přispěl k rozšíření povědomí o již odlišeném „svatém mučedníkovi a patronovi“ Janovi Nepomuckém (zesnulém v roce 1383) svatovítský probošt Jiří Barthold Pontanus z Breitenberka († 1614). Učinil tak nejprve životopisnou modlitbou k tomuto světcovi, kterou v roce 1599 vydal spolu s modlitbami k Panně Marii a dalším zemským patronům českým ve třech jazycích v Čechách užívaných, v latině, češtině a němčině. V této vůbec nejstarší známé svatojánské modlitbě je akcentována „předivná, neslýchaná a věčná té zpovědi zamlčení památka,“ kterou po sobě umučený kněz zanechal.⁴⁹ Modlitba byla ve všech třech jazykových podobách vepsána na tabulky (tabulku) a zavěšena u světcova hrobu, kde se ji jánští ctitelé modlili. Dostala se rovněž do nepomucenské literatury.⁵⁰

Podobně Pontán krátce vyjádřil Janův životní odkaz v roce 1602 ve sbírce posvátných hymnů (básní nebo písní), jimiž vychválil Pannu Marii a svaté ochránce Českého království. V poetickém textu „O sv. Janovi Nepomuckém, pražském kanovníkovi, mučedníkovi“ poprvé tohoto „zbožného preláta“, „nejlepšího zpovědníka“ a „nejsvětějšího kněze“ spojuje s hvězdným motivem, a to tehdy, když jej prosí, aby jako „mučedník zářící svrchovanými poctami“ „shlédl z hvězdy“ a poskytl svou ochranu.⁵¹

Poslední Pontanův svatojánský text, stručný medailon pojatý do vyprávění o duchovních a náboženských dějinách Čech (1608), je velice blízký modlitbě z roku 1599. Autor ji však obohacuje o jedno naprosto nové sdělení: světce nazývá almužníkem.⁵² A tento údaj, spolu s dosavadními informacemi, pomohl záhy rozšířit plodný tvůrce populární náboženské literatury jezuita Jiří Ferus (jinak Plachý, asi 1586–1655). Převzal Pontanův stručný jánský medailon do třech svých textů, dodal k němu sdělení, že mučedníkův rodný Nepomuk leží pod Zelenou horou, na druhou stranu však vypustil závěrečná slova o tom, že Jan podivuhodně zvětšil památku neporušeného zpovědního tajemství.⁵³

Ferus byl také autorem vůbec prvního samostatného životopisu zpovědníka Jana Nepomuckého (1641). Nazval jej *Fama posthuma*, posmrtná pověst, nepochybně v aluzi na

⁴⁶ Tamtéž, 834.

⁴⁷ SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552, fol. CXLIII^r (kn. 23).

⁴⁸ BALBÍN 1682, 113.

⁴⁹ PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a, b, c.

⁵⁰ Viz katalog A.1, Praha II. 2e/.

⁵¹ PONTANUS Z BREITENBERKA 1602, 204–206.

⁵² PONTANUS Z BREITENBERKA 1608, 50.

⁵³ FERUS 1616, 388–389 – TÝŽ 1629 – TÝŽ 1630, 129.

to, jak si světec dokáže svou pověst obhájit a trestá hanbou její pošpinění. Dílko přitom bylo motivováno snahou rozhlásit pověst o dosud nekanonizovaném mučedníkovi v co nejširším okruhu veřejnosti, čemuž odpovídá – i přes chudobu obsahového materiálu – trojí jazyk, v němž je knížka napsána. Vedle obligátní latiny pro vzdělané vrstvy zde opět figurují dva zemské jazyky v Čechách zdomácnělé. V tomto smyslu Ferus navazuje na Pontana a jeho snahu dát na sklonku 16. století trojí řeči vědět více o českých zemských patronech.

Nedlouho po Ferovi následovali dva další čeští členové Tovaryšstva Ježíšova, kteří věnovali svatému zpovědníkovi Janovi prostor ve své spisovatelské tvorbě. Byli to Jan Tanner (v životopisu jezuitského lidového misionáře Albrechta Chanovského)⁵⁴ a Jiří Kruger (v historickém kalendáři na měsíc máj).⁵⁵ I tito připravili půdu pro následující, nejdůležitější krok k ustálení barokní podoby sv. Jana Nepomuckého.

VZNIK SVATOJÁNSKÉ BAROKNÍ LEGENDY

Hlavním tvůrcem barokního pohledu na život, smrt a první údobí posmrtné úcty svatého zpovědníka Jana Nepomuckého se stal český kněz a literát Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi (1638–1701). Působil jako děkan v Německém (tj. Havlíčkově) Brodě (1665–1667), kratičce jako týnský farář v Praze na Starém Městě a v roce 1668 byl zvolen vyšehradským a také svatovítským kanovníkem, přičemž se stal českým kazatelem v katedrále. Již předtím držel kanonikát ve Staré Boleslavi. V pozdějších letech následovaly další hodnosti. Dlouhoveský se nakonec stal svatovítským proboštem (1674), světícím biskupem a generálním vikářem pražské arcidiecéze (1679).

Nevíme, z jakého důvodu a ani úplně přesně kdy tento církevní hodnostář napsal stručný latinský text *De beato Joanne Nepomuceno*. Berghauer, který spis v roce 1738 našel v metropolitním kapitulním archivu, soudil, že dílko Dlouhoveský sestavil někdy kolem roku 1668. Jeho úplné znění Berghauer zařadil do druhého dílu svého *Protomartyra*.⁵⁶

Prohlédneme-li si Dlouhoveského vyprávění o bl. Janovi Nepomuckém, zjistíme, že jde o kompilát údajů čerpaných z předchozí literatury, pramenů a svatovítské tradice, doplněný o Dlouhoveského vsuvky, které někdy připomínají *topoi* světeckých legend, jindy jako by nesly autobiografické rysy.

Dlouhoveský byl jako patnáctitýdenní dítě uzdraven na přímluvu Panny Marie Staroboleslavské ze zanícení mozku. Po celý život k Matce Boží ve Staré Boleslavi lnul a v úctě měl veškeré památky onoho místa. Snad odtud pramení jeho představa, že když Jan jako dítě onemocněl, byl vysvobozen z hrozící smrti na přímluvu Panny Marie (konkrétně Zelenohorské), a že před smrtí putoval k Matce Boží do Staré Boleslavi.

Další styčné body mezi životním příběhem Dlouhoveského a „jeho“ blahoslaveného Jana nacházím v Janově studiu u kolegiálního kostela sv. Apolináře na Větrově na Novém Městě pražském (Dlouhoveský zde působil jako děkan), ve světcově kazatelské činnosti v Týnském chrámu (Dlouhoveský zde byl farářem) a také v tom, že se Jan stal svatovítským kanovníkem a kazatelem v katedrále (Dlouhoveský byl nejenom dómským kanovníkem, ale řadu let také českým kazatelem).⁵⁷

Do Dlouhoveského textu zároveň vstupují reálie barokní doby (bl. Jan vykonal měsíční duchovní cvičení před přijetím kněžského svěcení) a inspirace příběhy dalších osob, které

⁵⁴ TANNER 1660, 14–20, 79.

⁵⁵ KRUGER 1669, 8–10. Autor (latinsky zvaný Crugerius) přiřadil popis Nepomukova života, smrti a úcty jemu vzdávané ke dni 2. máje.

⁵⁶ BERGHAUER 1761, 43–49.

⁵⁷ Dlouhoveského stručný životopis nabízí kniha *Drahé kameny* 1880, 506–514.

zemřely v pověsti svatosti (snad byl inspirací olomoucký mučedník Jan Sarkander pro tvrzení, že bl. Jan při mučení vyslovoval jména Ježíš a Maria).

Dlouhoveský tento svůj spis poskytl renomovanému historikovi, P. Bohuslavu Balbínovi (1621–1688) z Tovaryšstva Ježíšova, když tento pro své řádové kolegy a hagiografy v Antverpách (bollandisty) v roce 1670 sepisoval Nepomukův život. Zamýšlel jej nejenom jako studii pro prestižní hagiografické dílo *Acta Sanctorum* zmíněných bollandistů, ale také jako ukázkovou kapitolu z dějin svatovítské kapituly, o jejichž sepsání byl kanovníky požádán. Bollandisté od Balbína text obdrželi nejspíš ještě téhož roku 1670 a skutečně jej, s mnoha poznámkami a jemnými změnami, v roce 1680 publikovali ve třetím svazku květnových *Acta Sanctorum*.⁵⁸ Kanovníci Balbínův text obdrželi 20. února 1671,⁵⁹ ale k jeho publikování kapitulou nedošlo, snad proto, že projekt sepsání dějin kapituly ztroskotal. Pouze svatovítský děkan a historik Tomáš Jan Pešina z Čechorodu (1629–1680) citoval pasáže z Balbínova svatojánského textu ve svém obsáhlém díle o pražské katedrále *Phosphorus septicornis* (1673).

Balbín v roce 1682 uveřejnil svou autorizovanou verzi *Života svatého Jana Nepomuckého* v knize *Bohemia Sancta*, hagiografickém svazku tvořícím součást jeho rozsáhlého projektu publikací o Českém království.⁶⁰ Časově následoval překlad právě této verze *Života* do češtiny, pořízený snad samotným Dlouhoveským (1684),⁶¹ a do němčiny (1686), pořízený svatovítským sakristánem Janem Kryštofem Bačinou (zemřel 1711).⁶² Do maďarštiny v roce 1701 přeložila německý Bačinův překlad asi Éva Franciska Csáky (1662–1729), bratislavská klariska, tiskem však v barokní době nevyšel.⁶³

Takto by se dalo pokračovat dlouho. Vedle linie překladů a nových a nových vydání textu z *Bohemia Sancta* existuje také linie práce s verzí Balbínova textu v *Acta Sanctorum*. Z této linie zmiňme alespoň překlad do itaštiny z roku 1715, první samostatnou svatojánskou knížku v italském jazyce, kterou připravil prefekt Ambroziánské koleje a knihovny v Miláně Giuseppe Antonio Sassi.⁶⁴

Celkově byl Balbínův svatojánský text v různých jazykových mutacích do kanonizačního roku 1729 vydán tiskem 23krát. Nejkrásnějším a nejprestižnějším se stalo vydání latinské bollandistické verze, publikované v Augsburgu roku 1725, které opatřil a vlastními rytinami doprovodil augsburský rytec Johann Andreas Pfeffel starší (1674–1748). Ilustrace této knihy jsou nejrozsáhlejším ikonografickým celkem v nepomucenské výtvarné kultuře vůbec (ve vydání z roku 1729 přibyly další tři výjevy).⁶⁵

Vysoká oblíbenost tohoto Balbínova díla (jde o nejčastěji publikovaný text tohoto autora) mohla být zapříčiněna nejenom jeho literárním půvabem a dramatickou přitažlivostí příběhu, ale také skutečností, že sv. Jan Nepomucký se již v době prvních vydání tohoto textu na nemálo místech těšil zájmu a uctivé pozornosti. V každém případě nebudu dalek pravdy, když vyslovím přesvědčení, že učený český jezuita měl na šíření Nepomukova věhlasu lví podíl.

Jako základ při psaní Nepomukova života Balbínovi posloužil Dlouhoveského spis, kterého se po obsahové stránce přidržel spoléhaje na kanovníkovu autoritu, jelikož si mnoho od něj převzatých informací nemohl ověřit. K Dlouhoveského údajům jezuita nashromáždil další informace z tištěných i rukopisných zdrojů. Jeho výsledný text dosáhl téměř dvakrát

⁵⁸ *Acta Sanctorum* 1680, 667–680. O něco později bollandisté vydali stručný dodatek k Balbínovu textu, viz *Acta Sanctorum* 1688, 791.

⁵⁹ Tento rukopis se zachoval, viz BALBÍN 1670.

⁶⁰ BALBÍN 1682, 94–113.

⁶¹ BALBÍN 1684b.

⁶² BALBÍN, BAČINA 1686. Existuje ještě jeden překlad sledovaného Balbínova textu z *Bohemia Sancta* do němčiny. Vytvořil ho farář Mikuláš Baur (BALBÍN, BAUR 1689).

⁶³ BALBÍN, BAČINA, CSÁKY 1701.

⁶⁴ SASSI 1715.

⁶⁵ BALBÍN 1725a. Viz také katalog B.4, 144–146.

většího rozsahu, než v jakém se pohyboval Dlouhoveský. Rozdíl spočívá rovněž v jazykové a stylistické kvalitě. Zatímco Dlouhoveský svůj text napsal bez větších literárních ambicí, Balbín z tohoto hlediska vytvořil velice zdařilé dílo.⁶⁶ Mezi oběma spisy, předlouhou i jejím rozvinutím, jsou rozdíly také po obsahové stránce. Všechny je pečlivě zachytil historik František Stejskal.⁶⁷

Balbín ovlivnil celou barokní nepomucenskou literaturu, jeho legenda inspirovala nejenom historiky a autory hagiografické literatury a modlitební knih, nýbrž i kazatele, básníky, tvůrce divadelních her, hudební skladatele i umělce na poli výtvarného umění. Balbínovo jméno bylo často skloňováno a jeho nepomucenský text zevrubně zkoumán při přípravách mučednickova blahořečení i svatořečení. V této souvislosti bylo opětně pátráno po pramenech, především písemných, které Balbín k tvorbě svatojánské legendy použil. Protože toto pátrání nevedlo k většímu úspěchu,⁶⁸ spolehla se pražská arcibiskupská konzistoř i římská papežská kurie nakonec značnou měrou na věrohodnost Balbínova textu.

STRUČNÝ CELKOVÝ POHLED NA SVATOJÁNSKOU LITERATURU DO SVĚTCOVY KANONIZACE

Pro poznání šíře svatojánské literatury odkazují čtenáře na katalogy B.1–3, především však na poslední z nich, katalog B.3, kde jsou nepomucensky relevantní tisky a vybrané rukopisy utříděny podle provenience, a především podle obsahu a žánru. U některých titulů je v závorce poznamenáno, na kterých místech pojednávají – v rámci hájkovského rozdělení – o sv. Janu Nepomuckém (JN), na kterých o Janovi z Pomuku (JP), případně kde se v nich píše o obou těchto osobách, které jsou však ve skutečnosti totožné (JN a JP).

K poslední kategorii si dovoluji poznámku. Nejobsáhlejší a literárně nejkrásnější text vyprávějící o obou Janech zároveň, je obsažen v knize německého jezuita Johanna Bisselia (1601–1682) *Leo galeatus* z roku 1677. Kniha se týká vítězství bavorského vévody Maxmiliána na Bílé hoře. Po bitvě se nejspíš někdo z vítězného vojska prochází Prahou a jistý průvodce mu vypráví o památkách tohoto města a o českých dějinách. V přemýšlení nad různými Jany, kteří českou historii ovlivnili, dospějí v hovoru ke dvěma Janům, kteří si byli svým osudem blízcí. Jeden se jmenoval *Joannes Eccius* (což je mylná interpretace latinské verze jména *Johánek*), druhý *Joannes Nepomucenus*. Vyprávění obsahuje mnoho zajímavých postřehů a paralel mezi oběma Jany.⁶⁹

Podobně, avšak v úspornějším duchu hledal paralely mezi oběma Jany Theofil Stehlík z Čenkova a Treustätu (1693–1743) ve své knižní teologické tezi spojené s akademickým pojednáním o dějinách svatovítské kapituly (1717).⁷⁰ Tento spis ovlivnil tvůrce dekorací vystrojených před pražskou katedrálou k oslavě blahořečení Jana Nepomuckého v červenci 1721. Součástí triumfální výzdoby byl také rozměrný obraz s osobnostmi českých církevních dějin, převážně z řad metropolitní kapituly. Mezi nimi byl namalován i doktor Johánek!⁷¹

Literáti (a na texty komponující hudební skladatelé), kteří se věnovali tématu sv. Jana Nepomuckého v jakékoliv míře – ať už nepatrnou zmínkou nebo v rozsahu celé knihy, celého díla – a jejichž jména známe (někdy díky hlubšímu bádání objevená za clonou anonymity), tvoří skupinu 345 osob. Mezi nimi figurují pouze dvě ženy, šlechtična a benediktinka. Laiků je 94, duchovních osob 251.

⁶⁶ Srov. SVATOŠ 1993, 61–63.

⁶⁷ STEJSKAL 1922, 59–60.

⁶⁸ Srov. SVATOŠ 1994, 226–247.

⁶⁹ BISSELIUS 1677, 428–448 (text), 547–550 (poznámky). Další vydání: BISSELIUS 1724, 1725, 1727, 1729.

⁷⁰ STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU 1717, thesis XVII, colossus XVII.

⁷¹ Viz katalog C.1, Praha II. 9c/.

Zmíněná šlechtična, hraběnka Johanna Katharina von Fugger-Boos (1658-1732, od 1693 vdova), patří do laické skupiny.⁷² Z 251 duchovních osob je 53 světských kněží,⁷³ 25 výše postavených světských duchovních,⁷⁴ 9 členů svatovítské kapituly,⁷⁵ 2 nekatoličtí duchovní⁷⁶

⁷² Mužskou převahu skupiny představují katolíci, případně pánové nezjištěného vyznání Johann Adlzreiter von Tettenweis (1596–1662), Michael František Ferdinand říš. hr. z Althannu († 1678), František Ferdinand Autezský z Festenbergu, Carlo Antonio Badia (1672–1738), Jan Antonín Baltram, de Bar, Vojtěch František Benešovský (rodák z Nepomuku), Johann Bilger (publikoval 1630), Gottfried Ferdinand von Buckisch (1641–1699), Antonio Caldara (1670–1736), Johannes Cochlaeus (1479–1552), Francesco Bartolomeo Conti (1681/82–1732), Jakub Jan Dukát († 1730), Alexander Endter, Martin Engelbrecht (1684–1756), Václav Vojtěch Felix, Michael Adam Franck z Francksteinu (1675–1728), Johann Jakob Fugger (1516–75), Gennaro Girolamo Giordano († 1733), Johann Glier, Kristián Heege, Ferdinand Arnošt Karel říš. hr. z Herbersteinu († 1720), Hermann Hermes (1605–1680), Václav Karel Holan Rovenský (1644–1718), Bernard Lorenz von Chlingensperg, Andreas Lazarus von Imhof (1656–1704), Tomáš Baltazar Janovka (1669–1741), František Josef Maxmilián Javornitius, Tomáš Jordán z Klauznborgku (1540–1585), Marek Antoni Kargolewski, František Josef rytíř Knauth z Fahnenschwungu, Josef Cyril rytíř Kršňák z Karlsbergu († 1742), Josef Leopold Filip Vavřinec Kyrbes, Ondřej Ignác Ludeger, Claude Malingre (1580–1653), P. C. J. de Masquelier, Jan Ignác Mayer, Josef Antonín Jan Molitor, Aubry de La Mottraye (cca 1674–1743), Augustin Petr Neurautter (cca 1673–1749), Jan Maxmilián Peither (Paither) (1730 nobilitován s predikátem z Peithersbergu), Rudolf Magnus Podstatzky z Prussinowitz (1688–1740), František Jáchym Pomiana, Giuseppe Porsile (1672–1750), Václav Karel říš. hr. z Purgstallu (1681–1768), Vilém Josef Pusch z Grünwaldu, Heinrich Rademin (1674–1731), Domenico Antonio Rappa, Karel Adolf Redel, Josef Pavel Redlich, Georg Reutter st. (1656–1738), František Karel Richter, Karel František Rosenmüller st. (1678–1727), Joseph Anton Sattler, Tadeáš Josef Seddeler, Ján Sinapius (Horčička) ml. (1657–1725), Johann Seifert, Jan Filip Josef Schutzbreth z Schutzwertu, Jan Spálovský, Josef Vojtěch Jan Nepomuk Trmanus z Ostravy, Franz Kaspar Christoph Vanos, Tobiáš Damián Veit, Balthasar Villicus (Willicus) († 1731), Martin Xaver Volckman, Vojtěch Voříšek, Antonín František Jindřich Waal, Jan Karel říš. hr. z Waldsteinu (1707–74), Christoph Weigel, Jan Jakub z Weingartenu (1629–1701), Franz Xaver Windermayer, Karel Nikanor Woržikovský z Kundraticz († 1750), František Ignác baron z Wunschwitz (1683–1769), Gottfried Daniel baron z Wunschwitz (1678–1741), Jiří Závěta ze Závětic (1575 – asi 1637), Zikmund Jan Nepomuk Antonín Zencker, Jakub Zoubek († 1728) a Jiří Protivín Žalkovský ze Žalkovic. – Křesťané jiného než katolického vyznání byli jistě Daniel Adam z Veleslavína (1546–1599), Gottfried Arnold (1666–1714), Johann Christoph Beer (1638–1712), Sigmund von Birken (1626–1681), Martin Boregk, William Crowne (1617–1682), Georg Fabricius (1516–1571), Christian Gottfried Hoffmann (1692–1735), Johann Hübner (1668–1731), Jakob Christoph Iselin (1681–1737), John Jonston (1603–1675), Christoph Lehmann (1568–1638), Prokop Lupáč z Hlaváčova (asi 1530–1587), Fynes Moryson (Morison) (1566–1630) a Jan Sandel († 1625).

⁷³ Mikuláš Baur, Bohumír Josef Hynek Bilovský (1659–1725), Johann Jakob Binner, Matěj Benedikt Bolelucký z Hradiště (1633–1690), Michael von Bouffenstein, Jan Josef Božan (1644–1716), Carlo Bulgarini di Siena, Vojtěch Fabián Burger (rodák z Nepomuku, † 1732), Ulrich Deibl, Vojtěch Jiří Dobrohlav († 1733), Johann Georg Elt, Tommaso Gipponi, Jiří Jindřich Tadeáš Glok, Johann Andreas Graff, Jan Jindřich Hain, František Josef Hedl, Ferdinand František Hehn, Josef František Helffer, Ondřej Tadeáš Ikert, Valentin Bernard Jestřábský (1630–1719), Johann Joseph Kisebeter (činný 1719–1731), Jan Konstantin ryt. Kostanecký z Hosínu a Sulmova, Nicolas Lenglet du Fresnoy (1674–1755), Jacob Merlo Horstius (1597–1644), Jan František Michálek, František Novák, Jakub Felix Jan Pacher († 1738), Giovanni Palazzi (1643–1712), Ferenc Pankl, Václav Konstantin Potůček († 1730), Caspar Princtius, Pavel Pučálka († 1682), Jiří Stanislav Ridl (Ridel), Jan Nepomuk Dominik Richter, Jan Josef František baron z Řičan (1642/43–1716), Johann Martin Semen, Franz Martin Siget, Theofil Stehlík z Čenkova a Treustátu (1693–1743), Joseph Johann Ignaz ryt. von Steitz, Jan Jiří Stoyber, Jan Jiří Ignác Středovský (1679–1713), Jan Ignác Summa z Vlastislavě (1650–1708), František Jan Nepomuk Svoboda, Johann Christoph Schmaltzer, Johann Michael Schnell, Ludwig Tauchner, Kryštof František Vojtěch Thum, Martin Josef Vatter († 1730), Martin Josef Vinař, Benito Viñals de la Torre, Jan Vitzk, Michael Winepacher (1656–1742) a František Jan Zincke.

⁷⁴ Světící biskup vratislavský (ale až od 1743) František Dominik říš. hr. a baron Almesloe-Tappe (1704–1760), staroboleslavský kanovník Jan Kryštof Bačina († 1711), bratislavský kanovník (od 1731) Johann Joseph Beitel, vyšehradský kanovník a později děkan Jan Tomáš Vojtěch Berghauer (1684–1760), antverpský kanovník Laurentius Beyerlinck (1579–1627), čestný kanovník litoměřický Václav Ignác Blovský (před 1700–1736), biskup averský a 1621–1628 apoštolský nuncius Carlo Carafa (1584–1644), čestný kanovník vyšehradský (od 1730) Karel Václav Černý (1674–1739), kanovník a kustod koleg. kapituly v Rheinfelden Georg Joseph von Eggs (1663–1755), litoměřický kanovník Kryštof Antonín Fiedler († 1741), tit. arcibiskup ancyrský Giusto Fontanini (1666–1736), probošt a pak děkan staroboleslavský Václav Hájek z Libočan († 1553), vyšehradský a staroboleslavský kanovník Jan Florián Hammerschmid (1671–1731), padovský probošt Giovanni Maria

a 162 řeholníků. Nejpočetnější skupinou mezi řeholníky jsou jezuité zastoupení 55 členy,⁷⁷ po nich následuje 16 benediktinů⁷⁸ a 1 benediktinka (Francouzka Marie-Jacqueline Bouette de Blémur řečená Mère Saint-Benoît, 1618-96), 10 premonstrátů⁷⁹ a 10 dominikánů,⁸⁰ 9 cisterciáků,⁸¹ 7 augustiniánských kanovníků⁸² a 7 františkánů,⁸³ 6 piaristů,⁸⁴ 5 barnabitů⁸⁵ a

Chiericato (1633–1717), děkan mariánského chrámu v Mnichově Johann Friedrich Ignaz Karg von Bebenburg (1648–1719), kanovník a později tit. královský uherský biskup krcký Mihály Mérei († 1719), antverpský kanovník Aubert le Mire, niský kanovník a infulovaný probošt Johann Heinrich Neudeck, kanovník u P. Marie Sněžné v Salzburgu Lorenzo Vigilio Nicolli, tridentský kanovník a kratičce pomocný biskup Bartolomeo Antonio Passi (1693–1774), olomoucký biskup Jan Skála z Doubravky a Hradiště (Dubravius) (1486–1553), královéhradecký kanovník Václav Alexius Schmidt (1674–1723), kanovník v Churu a Wimpfen Johann Karl von Stadel, kurátní kanovník v duchovní správě v Salzburgu Martin Weißpacher († 1742) a kanovník u Všech svatých v Praze Pavel Židek (1413–1471).

⁷⁵ Tobiáš Jan Becker (1649–1710, od 1701/02 biskup královéhradecký), Tomáš Jan Pešina z Čechorodu (1629–1680), Jan Ignác Dlouhovský z Dlouhé Vsi (1638–1701), Řehoř Jiří z Kriegelsteinu († 1692, člen kapituly až od 1680), Jiří Jan Libertin (cca 1681–1732), Václav Ondřej Makarius z Merfelic († 1692), Jan Mořic Václav Martini († 1744), Kristián Augustin Pfalz z Ostriz (1629–1702) a Jiří Barthold Pontanus z Breitenbergka († 1614).

⁷⁶ Doktor teologie a historik Johannes Clüver (1593–1633) a drážďanský luteránský superintendent Valentin Ernst Löscher (1673–1749).

⁷⁷ Nicolaus von Avancini (1611–1686), Bohuslav Balbín (1621–1688), Jan Barner (1643–1708), Johannes Bisselius (1601–1682), Jiří Ferus (Plachý) (asi 1586–1655), Ondřej Fett (1668–1741), Francisco da Fonseca (1668–1738), Antonio Foresti (1625–1692), Francesco Maria Galluzzi (1671–1731), Wolfgang Gelb (1634–1703), David Hainn (1686–1744), Marcus Hansiz (1698–1766), Karl Hollner (1667–1724), Matthias Hönicke, Albrecht Chanovský z Dlouhé Vsi (1581–1643), Conrad Janninck (1650–1723), Geronimo Julian (1660–1736), Gregor Kolb († 1746), Václav Kolbe (1689–1742), Karel Kolčava (1656–1717), Antonín Ignác Nepomuk Koniáš (1691–1760), František Koržinek (1675–1714), Jan Kraus (1649–1732), Jiří Kruger (1608–1671), Benignus Kybler (1612–1675), Šebestián Labe (1635–1710), Samuel Laberhüttel (1620–1687), Karel Maget (1684–1746), Antonín Machek (1705–1760), Oldřich Mayer (1650–1720), Franz Xaver Müller (Müller), Jan Müller (1650–1723), János Nádas (1613–1679), Václav Nerlich (1652–1712), Juan Antonio de Oviedo (1670–1757), Bernard Pannagl (1666–1734), Daniel Papenbroeck (1628–1714), Maximilian Rassler (Raßler) (1645–1719), Ignaz Reiffenstuel(l), Johann Rempen (1663–1744), Michael Rieger, Carlo Gregorio Rosignoli (1631–1707), Jan Rudloff (1676–1726), Jan Sikora (1694–1736), Giulio Solimani (1595–1639), Nathanael Southwell (1598–1676), Joseph Stöcklein (1676–1733), Georg Scherer (1540–1605), Zikmund Scholtz (1675–1733), Vít Taichert († 1675), Jan Bartoloměj Tanner (1623–1694), Jan Tiller (1701–1735), Johann Vervaux (1585–1661), Fabián Veselý (1684–1739) a Maxmilián Felix Wietrowsky (1660–1737).

⁷⁸ Vintřir Auponěšický (klášter Sv. Jan pod Skalou), Ignatius Brentano-Cimaroli (1673–1750) (klášter Banz), Gabriel Bucelin (1599–1681) (klášter Weingarten), Aemilian Daneli (Skotský klášter ve Vidni), Veremund Eisvogel (1687–1761) (klášter Wessobrunn), Placid Franck (klášter Garsten), Casimir Freschot, Adalbert Kolb, Anton Kramer (Skotský klášter), Cölestin Mayr (1679–1753) (od 1728 rektor salzburské univerzity, později Augsburg), Bernhard Pez (1683–1735) (klášter Melk), Hieronymus Pez (1685–1762) (klášter Melk), Veremund Tobiáš Proche (1694–1748) (klášter Emauzy), Johann Baptist Steinhauser (klášter Salzburg), Maurus Weymer a Heinrich Wispauer (Skotský klášter).

⁷⁹ Strahovští řeholníci Mikuláš Jan Freislem (1671–1731), Amand Friedenfels († 1705), Cyril Karel Fromm (1657–1712), Hugo Jindřich Lohr (1683–1740), Josef Míka (1669–1733) a Tadeáš František Schweiger (Schwaiger) (1692–1743), želivští řeholníci Václav Appltaufer, Jan Elger a Henrik František Fritz (1688–1762) a člen kláštera Oberzell u Würzburgu Johann Georg Friedrich Herlet (1644–1718).

⁸⁰ Reginald Braun (1676–1742), Štěpán Brückner, Kajetán Burger (rodák z Nepomuku, † 1740), Abraham Bzowski (1567–1637), Rafael Delaminetz, Leopold Erbeni, Guinandus Heinrich (1694 – 50. léta 18. st.), Domenico Ponsi (1675–1740), Dominik Seelhammer a Dominik Schuller (1653–1711).

⁸¹ Gerard Bednář (1675–1732) (klášter Žďár), Abundus Dinko (klášter Žďár), Petr Eser (klášter Osek), Eustach Janka (klášter Osek), Šimon Eustach Kapihorský (klášter Sedlec), Marián Lichtenberger (klášter Zbraslav), Augustin Sartorius (1663–1723) (klášter Osek), Zdenko Valcer (klášter Sedlec) a Mauritius Vogt (1669–1730) (klášter Plasy).

⁸² Anton Laz, Ferdinand Karel Reissmann z Riesenbergu († 1728), Augustin Ristl (1685–1752), Johannes Rosolenz (cca 1570–1629), Jan Nepomuk Říha, Philipp Saller a Ignaz Waysmayr.

⁸³ Kilian Kazenberger (1681–1750), Joseph Krammer, Marcelli, Damascén Marek (1663/64–1725), Epiphanius Marzan, Emerich Pfendtner a Seraphinus Runpler.

stejně tak bosých augustiniánů,⁸⁶ po třech augustiniáni eremité,⁸⁷ karmelitáni,⁸⁸ minoriti,⁸⁹ kapucíni,⁹⁰ bosí trinitáři⁹¹ a oratoriáni,⁹² po dvou křižovníci s červenou hvězdou,⁹³ serviti,⁹⁴ bosí karmelitáni⁹⁵ a theatini,⁹⁶ dále cyriak,⁹⁷ paulán,⁹⁸ oblát⁹⁹ a 2 řeholní klerici blíže neurčeného řádu (kongregace).¹⁰⁰

Z uvedených řeholníků tři opustili své řády. Šimon Eustach Kapihorský odešel ze sedleckého kláštera cisterciáků (byl konvertitou od víry podobojí, stal se řeholníkem, ale v roce 1636 přestoupil k evangelickému vyznání), Casimir Freschot vystoupil z benediktinského řádu (svůj svatojánský text napsal nejspíš už po laicizaci) a Johann Rempen roku 1704 opustil Tovaryšstvo Ježíšovo, přestoupil k benediktinům, načež se 8. září 1707 oficiálně stal protestantem, ač byl předtím zarytým nepřítelem protestantské konfese. Po konverzi působil jako profesor v Helmstedtu. Je zajímavé, že mu i v této době vycházela tiskem díla, která vytvořil jako jezuita, včetně obsáhlé nepomucenské básně, půvabné sapfické strofě (1702).¹⁰¹

SVATÝ JAN NEPOMUCKÝ OBRAZEM

Doposud jsme se zabývali uchopením sv. Jana Nepomuckého skrze slovo. Nyní se na tohoto světce podíváme skrze vizuální umění, skrze obraz.

Přehled literatury, která se zabývá zobrazováním světce z Nepomuku ve výtvarném umění a více nebo méně vstupuje do oblasti ikonografie, poskytl Jan Royt.¹⁰² Upozornil, že první, kdo se věnoval nepomucenské ikonografii ve vlastním smyslu, byl Josef Cibulka ve stati *Socha barokního světce* (1930). Cibulka sledoval vývoj tzv. reprezentativního zobrazení, které

⁸⁴ Amadeus a S. Josepho, Giuseppe Antonio della Purificazione, Philippus a S. Jacobo, Romualdus a S. Elia (vlastním jménem Elias Klar) (1701–1748), Sebastiano Paoli (1684–1751) a Viktorin Jevina (řeholním jménem Victorinus a Sancta Cruce) (1672–1730).

⁸⁵ Don Klemens Fischer, Don Gabriel Maria Galvez de Valenzuela (1680–1751), Don Paul Greipl, Don Karl Joseph Jung a Don Adalbert Ziegler.

⁸⁶ Abraham a S. Clara (1644–1709), Alexander a Latere Christi, Amandus a Nomine Jesu, Bernardus a S. Theresia (1650–1723) a Eligius a S. Georgio.

⁸⁷ Augustin Jeschke († 1722), Erasmus Liehre († 1725) a Nicolas de Tombeur (1657–1736).

⁸⁸ Amatus a Matre Dei, Joseph a Virgine Maria, Rudolphus a S. Carolo.

⁸⁹ Marcell Dziewulski, Michal Pellizotti (Pelišot) a Wolter Schopen († 1717).

⁹⁰ Accursius Passaviensis, Josef Bílinský a Martin z Kochemu (1634–1712).

⁹¹ Andres de San Pedro, Joannes a S. Felice a Lucas a S. Nicolao.

⁹² Girolamo Bascapè (1619/22–1703), Gregor Fritz a Odorico Raynaldi (1595–1671).

⁹³ Jan František Beckovský (1658–1725) a František Josef Tunck(h)l (1690–1755).

⁹⁴ Symphorian Maria Holtzer a Prokop Maria Staab.

⁹⁵ Gianfederigo da S. Rosa a Ildephonsus a Praesentatione B. V. Mariae.

⁹⁶ Don Giovanni Bonifacio Bagatta (1649–1702) a Don Felix Fossa (1656–1725).

⁹⁷ Štěpán František Náchodský (1676–1721).

⁹⁸ Kosmas Ludwig.

⁹⁹ Knihovnik ambrosiánské knihovny v Miláně Giuseppe Antonio Sassi (1675–1751).

¹⁰⁰ Don Vincenzo Lodi a Don Maximilian Miglio.

¹⁰¹ Několik málo z výše vypočítaných osob v době, kdy se literárně věnovali sv. Janu Nepomuckému, ještě nedosáhlo konečného postavení, podle kterých jsou v tomto seznamu umístěni (je tomu tak především u některých světských duchovních).

¹⁰² ROYT 1994a. Příkladem barokního textu zaměřeného na svatojánské památky je II. kapitola II. knihy Berghauerova *Protomartyra*. Autor se pokusil zachytit nejstarší výtvarná díla věnovaná k počtě sv. Jana Nepomuckého, počínaje náhrobním kamenem v pražské katedrále. Účelem bylo potvrdit starobylost svatojánské úcty. Z mladších památek popsal monumenty, které považoval za významné. Zvláštní pozornost přitom věnoval jánské soše na Pražském mostě (BERGHAUER 1761, 96–146). Také v knížce věnované úctě ke sv. Janu Nepomuckému ve Vídni, v kolektivním díle žáků vídeňského jezuitského gymnázia, se nachází rozsáhlý soupis svatojánských památek, tentokrát konkrétně císařského rezidenčního města (*Vienna Austriae* 1724).

se podle něj ustálilo emancipací z obrazu historického, který chápal jako dějové vyprávění s cílem poukázat na příklad hodný následování. Reprezentativní obraz opouští epickou rovinu a zaměřuje se na hlavní význam a poselství zobrazené osoby, která je hodna úcty.¹⁰³ Ve filozofickém smyslu uvažovala nad hlavním reprezentativním vyobrazením sv. Jana Nepomuckého, sochou na Karlově mostě Alena Alsterová.¹⁰⁴ Z dalších autorů, kteří výrazněji přispěli k poznání svatojánské ikonografie, případně k poznání reprezentativního typu pražské mostecké sochy, je třeba jmenovat Václava Ryneše,¹⁰⁵ Franze Matsche,¹⁰⁶ Petera Volka,¹⁰⁷ Miloše Suchomela¹⁰⁸ a rovněž zmíněného Jana Royta, který se této oblasti bádání věnoval bohatou měrou.¹⁰⁹

Na základě nových zjištění, plodů obsáhlé práce s prameny, literaturou, a také sledování zachovaných uměleckých památek, si dovoluji některá tvrzení dosavadní literatury opravit, posunout, obohatit. Nabízím svůj klíč k četbě nepomucenského výtvarného odkazu před kanonizací. Inspiruji se přitom základním rozlišením jánské ikonografie do dvou skupin, na vyobrazení historická (epická) a reprezentativní. Tyto dvě skupiny koexistovaly, vzájemně se prolínaly a ovlivňovaly natolik, že nelze mluvit o emancipaci reprezentativního zobrazení z vyobrazení epického, ba v jistých případech nelze ani přesnou hranici mezi oběma oblastmi stanovit.

PRAŽSKÝ MOSTECKÝ TYP

Za klíčový moment vývoje zobrazování Jana Nepomuckého je považována tvorba světcovy sochy pro Pražský most. Toto umělecké dílo navrhl v roce 1681 ve Vídni císařský sochař Matthias Rauchmüller, podle jeho terakotového bozzetta vytvořil dřevěný model v zamýšlené velikosti sochař Jan Brokoff (Poběžovice, 1682) a dle tohoto odlil v Norimberku výslednou bronzovou sochu (se dvěma doprovodnými reliéfy a jednou nápisovou deskou s erbem) slévač děl a zvonů Wolfgang Hieronymus Herold(t) (1682–1683). Podstavec pomníku navrhl architekt a malíř Jean-Baptiste Mathey. Je zajímavé, že jeho dochovaný perokresebný návrh zachycuje kanovníkovu postavu v odlišném pojetí, než jak ji podávají předchozí tři umělci. Přitom Matheyem načrtnutá postava drží v rukou kříž. O tomto atributu byl architekt nepochybně předem zpraven.¹¹⁰

Stěžejní roli socha z Pražského mostu sehrála jako ikonografický vzor pro nesmírné množství dalších ztvárnění světce. Stojící kanovník s křížem a palmou v rukou se stal Nepomukovým reprezentativním vyobrazením *par excellence*.¹¹¹ Nikoliv však jediným a nikoliv nejstarším. Aby bylo možné postřehnout vývoj dvou dalších reprezentativních jánských vyobrazení, a ještě lépe pochopit vývoj pražského mostního typu, je třeba poukázat na nejstarší umělecké památky se svatojánskou tematikou před rokem 1681.

¹⁰³ CIBULKA 1930.

¹⁰⁴ Své myšlenky širší veřejnosti představila v článku *Brokoffova mostecká socha jako typ, varianta a schéma* (ALSTEROVÁ 1976).

¹⁰⁵ RYNEŠ 1969 a 1972.

¹⁰⁶ Viz především dva jeho články o zobrazování Jana Nepomuckého v barokním umění: MATSCHE 1971 a 1973.

¹⁰⁷ VOLK 1993.

¹⁰⁸ SUCHOMEL 1993, 1996 a 1997.

¹⁰⁹ Především ROYT 1993c, 1993e, 1994a, 1994b, 2004 a 2009.

¹¹⁰ Viz katalog A.1, Praha VI. 2–4/.

¹¹¹ O širokém vlivu pražské mostecké sochy a její ozvěny v dobových pramenech a literatuře viz v katalogu A.1, Praha VI. 5/.

NEJSTARŠÍ VÝTVARNÁ DÍLA

Před vznikem Rauchmüllerova modelu existovalo nejméně 84 výtvarných děl (včetně 23 rytin a dvou skupin grafických obrázků) znázorňujících Jana Nepomuckého. U některých nelze zjistit, jak vypadala, u jiných známe jejich slovní popis, část se dochovala. Nejstarší svatojánské památky byly podle podání 17. a 18. století následující:

V pražské katedrále na oltáři v sakristii se nacházel světcův obraz spolu s obrazy dalších českých patronů. Byl namalován údajně v roce 1480. Jana Nepomuckého představoval jako stojícího starce v kanovníckém kožíšku a rochetě, se složenými rukama. V pravé ruce světec držel zelenou palmu, v levici růženec a kolem hlavy měl svatozář. Po kalvinistickém plenění katedrály byl prý zničený obraz roku 1621 nahrazen přesnou kopií se švabachovým nápisem *S. Joannes Nepomucenus*.¹¹²

Následoval obraz zachycující Zpověď královny a zpovědníkův hrobu v katedrále s průhledem na most přes Vltavu. Malba prý vznikla v roce 1532. V 18. století ji uchovávali ve své koleji novoměstští jezuité spolu se shodně starými obrazy dalších českých patronů. Podobu malby známe z rytiny publikované Berghauerem, která ale svědčí o podstatně mladší době původu tohoto díla.¹¹³ Nápadně se podobalo dosud nejstaršímu dochovanému vyobrazení sv. Jana, dřevorytu otištěnému ve sbírce hymnů k Panně Marii a svatým českým patronům od svatovítského probošta Jiřího Bartholda Pontana z Breitenberka (1602).¹¹⁴

Nejstarším dochovaným obrazem „svatého zpovědníka“ je malba, která ho (téměř nepatrně) zachycuje ve skupině českých patronů v poutním a hřbitovním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Broumově (1609).¹¹⁵

Co se týče soch, za zřejmě nejstarší byla v baroku považována dřevěná skulptura v Berkovské kapli pražské katedrály. Představovala kanovníka se svatozáří, oběma rukama držícího knihu, „sdělujícího s citem Boží příkazy, které se mají zachovávat a horlivým a planoucím duchem kázat a zvěstovat.“ Znalci při jejím ohledání v kanonizačním procesu soudili, že pocházela z období let 1585–1625.¹¹⁶

Další dvě sochy starší provenience se nacházely na venkově, ač první z nich, dřevěná skulptura v kostele Všech svatých ve Veclově na Rakovnicku, byla diskutabilního stáří. Protože představovala kněze prostě oděného v klerice, s krucifixem a palmou v ruce (tak ji popsal už v roce 1715 kněževeský farář), ve 20. století ji Antonín Cechner považoval za dílo z přelomu 16. a 17. století znázorňující nejspíš původně Mistra Jana Husa. Zobrazování sv. Jana Nepomuckého v klerice však přitom není nijak výjimečné.¹¹⁷

Druhou sochu zaznamenal v roce 1715 farář z Mělnického Vtelna v přifařeném kostele sv. Václava ve Vysoké a napsal o ní, že je dřevěná a velmi stará.¹¹⁸ Takovému tvrzení pronesené ústy barokního člověka je třeba přijímat s obezřetností. Stáří nemuselo představovat příliš dlouhou dobu. Jako příklad může posloužit údaj z výroční zprávy jezuitské rezidence v (Golčově) Jeníkově z roku 1727. Zde se píše, že na místo „starého vyobrazení“ (*vetusta icon*) sv. Jana Nepomuckého byla v druhém ambitu při jeníkovské loretě umístěna světcova socha. Prolistujeme-li výroční zprávy z předchozích let, najdeme záznam o darování Nepomukovy sochy k roku 1690. Stáří tedy znamenalo pouhých 37 let!¹¹⁹

¹¹² Viz katalog A.1, Praha II. 13a/

¹¹³ Viz katalog A.1, Praha VII. 13/.

¹¹⁴ Viz katalog B.4, 2.

¹¹⁵ Viz katalog A.1, Broumov 3/.

¹¹⁶ Viz katalog A.1, Praha II. 14e/.

¹¹⁷ Viz katalog A.1, Veclov.

¹¹⁸ Viz katalog A.1, Vysoká.

¹¹⁹ Viz katalog A.1, Golčův Jeníkov 1, 2/.

Se stejnou obezřetností nutno zvážit tvrzení jednoho ze svědků v prvním Nepomukově beatifikačním procesu, který 29. ledna 1716 vypověděl, že viděl v kostele bosých františkánů „v Poszony v Uhrách“ světcovu sochu, o které soudil, že přesahuje sto let.¹²⁰

Citovaný výraz *vetusta icon*, „starý obraz“, kterým měl pisatel jeníkovské výroční zprávy na mysli sochu, nutí ke krátkému exkurzu. V raně novověkých textech latinských, českých i německých se slovem „obraz“ (v latině obvykle *imago*) míní ztvárnění, vyobrazení, podobizna různého druhu, ať už dvourozměrná, nebo trojrozměrná. Překládám toto slovo proto na mnoha místech slovem „vyobrazení“, případně „podobizna“, byť toto druhé slovo preferuji jako překlad latinského *effigies*. Teprve tam, kde je z kontextu zřejmé, zda šlo o malovaný obraz, reliéf nebo sochu, používám příslušné označení. Latinské slovo *statua* se dá poměrně jednoznačně přeložit jako „socha“. Německé slovo *Ehrensäule*, doslova „čestný sloup“, odkazující na antické pomníky, je v baroku obvykle používáno pro sochu. Slovo *Kapelle* většinou označuje „kapli“, někdy však také „sloup“ ve smyslu rozměrného pomníku na veřejném prostranství, zdobeného sloupem nebo pilířem.

Pobělohorská doba přinesla obnovu pražské katedrály spolu s novými podobiznami Jana Nepomuckého, vždy doprovázejícími české zemské patrony. Byla to již zmíněná malba na oltáři v dómské sakristii (1621), socha na oltáři svatých českých patronů a sv. Barbory (1621),¹²¹ reliéf řezbáře Kašpara Bechtelera na jihozápadních dveřích katedrály (1630, kanovník se svatozáří, držící oběma rukama knihu, v doprovodném reliéfu Shození z mostu)¹²² a obraz malíře Matese Mayra vizuálně uzavírající obnovu metropolitního kostela císařem Ferdinandem II. (1631, Panovník s rodinou nabízí Kristu a Panně Marii skrze české patrony obnovený chrám, Nepomuk zachycen jako kanovník se zkříženými rukama na hrudi, s palmou a knížkou v rukou, se svatozáří).¹²³

Další díla se objevila na dalších místech Prahy: socha na oltáři svatých patronů Českého království u premonstrátů na Strahově (1623–1628, nebo do 1642, kanovník),¹²⁴ nástěnná malba spolu se „všemi“ českými patrony ve svatojiřské bazilice benediktinek (nejspíš 1630, kanovník s palmou a svatozáří)¹²⁵ a další nástěnná malba (Nepomuka spolu se sv. Janem Křtitelem) v kapli Staroměstské radnice, snad od malíře Jana Jiřího Heringa (1631–1632, kanovník se starším, nerozděleným typem almuce, s rozevřenou knihou a palmou).¹²⁶

Na přelomu 30. a 40. let 17. století na scénu svatojánských výtvarných děl tvořivě vstoupil malíř Karel Škréta (1610–1674) a začal Nepomukovu ikonografii významně ovlivňovat. Pro nepomuckou obec někdy v letech 1638–1641 namaloval obraz sv. Jana udílejícího almužnu (uprostřed), zpovídajícího královnu (vpravo) a právě shazovaného z Pražského mostu (vlevo). Nepomučtí obraz doprovodili městským znakem a nápisem s prosbou k blahoslavenému Janovi, ať oroduje za jejich obec. Obraz původně zavěsili v děkanském kostele sv. Jakuba a později jej slavnostně přenesli do kostela nově zbudovaného na místě legendárního rodného domu jejich „milého svatého krajana a vlastence“ Jana. Tam visel v horní části hlavního oltáře.¹²⁷

Když byla připravována trojjazyčná reprezentativní knížka jezuitů Jiřího Fera, která měla podpořit růst „posmrtné pověsti“ tohoto rodáka z Nepomuku a povzbudit k dovedení výstavby kostela nad jeho rodným domem do zdárného konce (o ní už byla zmínka výše), Škréta pro publikaci navrhl pět výjevů, podle kterých saský rytec Samuel Weishun vytvořil rytiny. Kniha vyšla tiskem v roce 1641 pod názvem *Fama posthuma*. Její úvodní grafika je přetlumočením

¹²⁰ Viz katalog A.5, Slovensko, Bratislava 1/.

¹²¹ Viz katalog A.1, Praha II. 9a/.

¹²² Viz katalog A.1, Praha II. 11/.

¹²³ Viz katalog A.1, Praha II. 12/.

¹²⁴ Viz katalog A.1, Praha IV. 8a/.

¹²⁵ Viz katalog A.1, Praha III. 7/.

¹²⁶ Viz katalog A.1, Praha V. 2/.

¹²⁷ Viz katalog A.1, Nepomuk 1e, 2a/.

výše popsaného obrazu, tehdy umístěného v nepomuckém děkanském kostele. Další výjev představuje sv. Jana, jak se na oblaku vznáší nad svou rodnou obcí (s kostelem už zbudovaným nad jeho rodným domem), další scéna zachycuje úctu k mučedníkovi u jeho hrobu v pražské katedrále (dokonce již s tehdy čerstvě na hrob osazeným a nově vyzdobeným Jeruzalémským svícem), čtvrtá rytina představuje nepomuckou vrchnost světců věnující právě budovaný kostel v Nepomuku a poslední výjev zachycuje obyvatele Nepomuku s jejich městským znakem, kořící se svému svatému rodákovi a ochránci.¹²⁸

Škréta vtiskl sv. Janovi (na základě staršího zobrazování) podobu starce s dlouhým vousem, oděného do staršího typu kanovníckého oděvu (tedy s nerozdělenou almucí neboli pláštíkem), opatřil jej svatozáří, posadil do oblak a opatřil jediným doprovodným atributem, knihou, pomíneme-li scény ze světceva života. Úvodní rytina, zachycující obraz z kostela Nepomuku, našla své opakování v dalších grafických odvozeninách¹²⁹ a v obraze namalovaném roku 1653 pro oltář v pražské katedrále, který byl zasvěcen Navštívení Panny Marie a několika světcům, mj. právě „blahoslavenému Janu Zpovědníkovi“.¹³⁰

Škréta snad pro další oltář v pražském dómu, tentokrát Nejsvětější Trojice v Berkovské či Císařské kapli navrhl obraz Boha v Trojici uctívaného svatými ochránci Českého království, mezi nimi sv. Josefem a Nepomukem. Na kresebném návrhu i na ukázkovém malovaném modelu je sv. Jan zachycen jako kanovník s palmou (na modelovém obraze s dobře patrnými krátce střiženými vousy a s celistvým pláštíkem).¹³¹ Se stejným atributem jej Škréta načrtl ještě na jedné skice neznámého určení. Tato kresebná kompozice doplňuje české patrony o sv. Kateřinu Alexandrijskou a Františka z Assisi a je vyvrcholena postavou sv. Josefa, jenž byl k patronům Českého království oficiálně přidružen v roce 1654. Právě do této doby jsou všechna tři právě uvedená díla kladena.¹³²

Rytiny z knížky *Fama posthuma* ovlivnily světcevo zobrazení na třech pražských univerzitních tezích, jednak Jana Josefa Františka svobodného pána z Řičan (1664, kanovník s nerozdělenou almucí a se svatozáří stojí u svého hrobu doprovázen personifikacemi Mlčenlivosti a Štědrosti),¹³³ dále Václava Gerharda rytíře Hasse (1664, mezi českými patrony v oblacích sedící kanovník s knihou a svatozáří)¹³⁴ a posléze Řehoře Jiřího urozeného pána z Krieglsteinu (1671, v oblacích sedící kanovník se svatozáří, výjimečně bez biretu, ve společnosti dalších svatých ochránců pražské katedrály).¹³⁵

Škréta se k nepomucenskému tématu vrátil v roce 1673 na výslovné přání dalšího urozeného defendentu pražské univerzity, tentokrát Michaela Františka Ferdinanda říšského hraběte z Althannu. Výsledná univerzitní teze augsburského rytce Bartholomäa Kiliana (1630–1696) zachycuje sv. Jana v řadě sedících českých patronů jako postaršího kanovníka (s celistvou almucí), s palmou v ruce, svatozáří nad biretem, hledícího spolu s některými nebeskými kolegy na svatého knížete Václava.¹³⁶

Jen o rok později Škréta navrhl univerzitní tezi pro studenta Františka Josefa Knautha rytíře z Fahnenschwungu. Jde o naprosto zásadní dílo, které realizoval augsburský rytec Bartholomäus Kilian. Zachycuje SJN jako stojícího kanovníka, poprvé již s rozdělenou almucí se šňůrou a střapcem uprostřed, hledícího s rozpaženými rukama ke krucifixu, který drží v nebesích andílci. Světec stojí v místnosti vyvrcholené drapérií, u stolu s doktorským pláštěm a rozevřenou knihou, s atributy vzdělanosti na podlaze. V pozadí se otvírá scéna

¹²⁸ Viz katalog B.4, 3.

¹²⁹ Viz katalog B.4, 3f, g, 7.

¹³⁰ Viz katalog A.1, Praha II. 8c/.

¹³¹ Viz katalog A.1, Praha II. 14a–c/.

¹³² Viz katalog A.1, Praha II. 14d/.

¹³³ Viz katalog B.4, 5.

¹³⁴ Viz katalog B.4, 6.

¹³⁵ Viz katalog B.4, 8.

¹³⁶ Viz katalog B.4, 9.

Shození z mostu, v níž se poprvé vyskytuje motiv pěti hvězd, spočívajících na hladině Vltavy.¹³⁷ Na tuto grafiku navázala drobnější grafika, stranově obrácená, která je doplněna Aristotelovým výrokiem vepsaným do knihy.¹³⁸ Tento výrok (o veliké obtížnosti pomlčet o tom, o čem se nemá mluvit), Aristotelovi pouze připisovaný, se pak vyskytuje na řadě dalších svatojánských památek. Věrnou kopií právě popsané Škrétovy kompozice je obraz v plzeňské katedrále (1678).¹³⁹ Existuje také kompozičně upravená verze v podobě obrazu v sakristii kostela sv. Prokopa ve Strakoncích (asi začátek 80. let 17. století)¹⁴⁰ a ve formě grafiky v jedné z Dlouhoveského knih (1680).¹⁴¹

Škréta na samém konci života stačil namalovat Nepomukův obraz (se svatozáří) pro pražskou univerzitu, který byl v roce 1675 zavěšen do Velké auly Karolina. Při té příležitosti byl sv. Jan Nepomucký přijat za patrona filozofické fakulty Karlo-Ferdinandovy univerzity.¹⁴²

Pro pražské univerzitní prostředí vznikly brzy poté dva gratulační tisky s námětem slavných absolventů univerzity (1676, 1678). Na nich na obou se nachází na čestném místě v nebesích v drobném oválném rámu zobrazeno poprsí sv. Jana jakožto jediného absolventa pražské univerzity, který se těší pověsti svatosti a světecké účtě.¹⁴³

Paralelně s právě vyjmenovanými památkami existovala další umělecká ztvárnění světce z Nepomuku: drobné kovové poprsí na tzv. Jeruzalémském svícnu na mučednickově hrobě (1641),¹⁴⁴ malba na stropě kaple sv. Vojtěcha před pražskou katedrálou (40. léta 17. století),¹⁴⁵ drobná postava na rytině sv. českých patronů s Pannou Marií Staroboleslavskou v knize pražských gymnazistů (1652),¹⁴⁶ podle které byl namalován obraz věnovaný pak do Staré Boleslavi (rovněž 1652),¹⁴⁷ obraz v pražské katedrále (1653),¹⁴⁸ obrázky a obrazy v Praze (50. a 60. léta 17. století),¹⁴⁹ další obraz v pražské katedrále (1663),¹⁵⁰ obrazy ve Starém Kolíně¹⁵¹ a v Nové Vsi u Kolína (oba 1665),¹⁵² obraz v Běcharech (3. čtvrtina 17. století),¹⁵³ svaté obrázky doložené Dlouhoveským a Balbínem v době kolem let 1668–1670,¹⁵⁴ obraz ve Smidarech (1669),¹⁵⁵ rytina (kanovník s knihou a růžencem, v pozadí výjev Zpovědi, 1673),¹⁵⁶ grafika zachycující plánovanou podobu dostavby pražské katedrály se sochou sv. Jana Nepomuckého spolu s dalšími patrony v průčelí a také se skupinou těch samých nebešťanů vznášejících se nad tímto chrámem (cca 1673),¹⁵⁷ obraz v Záboří¹⁵⁸ a socha v Charvatcích (obojí 1673),¹⁵⁹ drobný medailon na monstranci v pražské Loretě (snad krátce

¹³⁷ Viz katalog B.4, 12.

¹³⁸ Viz katalog B.4, 13.

¹³⁹ Viz katalog A.1, Plzeň 1a/.

¹⁴⁰ Viz katalog A.1, Strakonice 2/.

¹⁴¹ Viz katalog B.4, 17.

¹⁴² Viz katalog A.1, Praha V. 13/.

¹⁴³ Viz katalog B.4, 15a, b.

¹⁴⁴ Viz katalog A.1, Praha II. 3d/.

¹⁴⁵ Viz katalog A.1, Praha III. 4a/.

¹⁴⁶ Viz katalog B.4, 4. Tato grafika byla znovu publikována několikrát v roce 1673.

¹⁴⁷ Viz katalog A.1, Stará Boleslav I. a/.

¹⁴⁸ Viz katalog A.1, Praha II. 8c/.

¹⁴⁹ Viz katalog A.1, Praha I. 4/.

¹⁵⁰ Viz katalog A.1, Praha II. 8d/.

¹⁵¹ Viz katalog A.1, Starý Kolín.

¹⁵² Viz katalog A.1, Nová Ves I.

¹⁵³ Viz katalog A.1, Běchary a/.

¹⁵⁴ Viz katalog B.4, 7.

¹⁵⁵ Viz katalog A.1, Smidary 1a/.

¹⁵⁶ Viz katalog B.4, 10.

¹⁵⁷ Viz katalog B.4, 11.

¹⁵⁸ Viz katalog A.1, Záboří b/.

¹⁵⁹ Viz katalog A.1, Charvatce 1b/.

po 1673),¹⁶⁰ obraz na oltáři Ostatků ve Svatováclavské kapli pražské katedrály (po 1673),¹⁶¹ obraz ve Žlunicích (1674),¹⁶² podobizna v Bečově (1677),¹⁶³ podobizna v Bambergu nebo Würzburgu (1679)¹⁶⁴ a řada dalších.¹⁶⁵

V Praze se obrazy sv. Jana se dostávaly také do soukromých domácností, jak máme doloženo v případě staroměstského měšťana Julia Františka Hermana již v roce 1681.¹⁶⁶ V pražském řeholním prostředí je zaznamenána stříbrná světcova socha u cyriaků v roce 1648 (prodána roku 1705)¹⁶⁷ a určitě už v roce 1679 měli Janův obraz v kapli pražského noviciátu křižovníci s červenou hvězdou. S křižovníckým prostředím souvisí také „velice starobylá“ malba, která se nacházela v pražském novoměstském špitálu bl. Anežky, kde tou dobou působil jako duchovní správce historik a spisovatel Beckovský, autor knížek o sv. Janovi. Beckovský sdělil, že na obraze je Jan Nepomucký znázorněn bez svatozáře, ale věncený andělem s palmou. Snad to byl prototyp starší než pražský mostecký typ. Známe více rytin a obrazů, na nichž anděl věncí Nepomuka věncem a palmou. Většinou přitom světec adoruje křížifix. Tohoto motivu se zvláště ujal malíř Jan Jiří Heinsch. Zajímavé je, že za autora některých z jeho maleb byl považován Škréta. Nelze vyloučit, že obdobný obraz Škréta skutečně namaloval.¹⁶⁸

Jan Nepomucký byl také pojat do skupiny sv. českých patronů v naprosto výjimečném kontextu vidění krále Vladislava II. Jagellonského v pražské katedrále, ke kterému mělo dojít kolem roku 1480 nebo až v noci ze 3. na 4. března 1497. Čeští patronové tehdy měli vstát ze svých hrobů a za zpěvu písně *Isti sunt Sancti* („Tito jsou svatí“) kráčet průvodem s hořícími svícemi k hrobu sv. Václava. Podivuhodná vize nacházela opakované ozvuky v literatuře, výtvarné umění se jí však poprvé ujalo až v rozsáhlém svatováclavském cyklu 44 maleb zdobících výklenkové kaple na poutní cestě z Prahy k mučedníkovu hrobu do Staré Boleslavi, na tzv. *Svaté cestě*. Ono legendární vidění zachycovala 42. kaple, postavená tehdy na okraji Brandýsa nad Labem. Zde se poprvé k ostatním patronům povstalým z hrobů přidal také sv. Jan Nepomucký (v podobě kanovníka se svatozáří). Malovaný výjev (1676–1679) byl následně publikován v souboru rytin zprostředkující podobu jednotlivých zastavení *Svaté cesty* poutníkům. Poprvé poutní knížka vyšla česky v roce 1679, do roku 1705 následovala řada dalších vydání, včetně německé a latinské verze.¹⁶⁹

Co se týče svatojánských soch, ještě doplňuji, že v Litomyšli zaznamenali svatojánskou sochu v únoru roku 1665 v sakristii kostela Povýšení sv. Kříže¹⁷⁰ a v tomtéž roce byl postaven vůbec první venkovní světcův pomník, a to v Ústí nad Orlicí. Josef Cibulka se domníval, že nynější ústecká socha je významným stupněm ve vývoji svatojánské ikonografie. Jde však o sochu, která po padesáti letech (tedy v roce 1713) nahradila sochu předchozí. Na původní pomník upomíná dvojí datování (arabskými číslicemi i latinským chronogramem).¹⁷¹

Na závěr této stati je třeba upozornit ještě na dvě umělecká ztvárnění sv. Jana z tohoto období. Jde o freskovou malbu na klenbě kostela Panny Marie a sv. Karla Boromejského při Vlašském špitálu na Malé Straně v Praze¹⁷² a oválné malované poprsí na oltáři v kapli sv.

¹⁶⁰ Viz katalog A.1, Praha IV. 2c/.

¹⁶¹ Viz katalog A.1, Praha II. 10a/.

¹⁶² Viz katalog A.1, Žlunice 1/.

¹⁶³ Viz katalog A.1, Bečov 1/.

¹⁶⁴ Viz katalog A.3, Bamberg 1/, Würzburg 1/.

¹⁶⁵ Viz katalog A.6, chronologický přehled svatojánských památek.

¹⁶⁶ Viz katalog A.1, Praha V. celkově.

¹⁶⁷ Viz katalog A.1, Praha V. 35a/.

¹⁶⁸ Viz např. katalog A.1, Praha VII. 24/ a více odkazů na obrazy podle osobního rejstříku u jména Heinsch Jan Jiří.

¹⁶⁹ Viz katalog A.1, Stará Boleslav II.

¹⁷⁰ Viz katalog A.1, Litomyšl 1a/.

¹⁷¹ Viz katalog A.1, Ústí nad Orlicí.

¹⁷² Viz katalog A.1, Praha VIII. 13/.

Vojtěcha v Neratovicích.¹⁷³ První dílo pochází z doby těsně po roce 1660, druhé kolem roku 1673. Obě vyobrazení jsou závažná z toho důvodu, že ještě před vznikem Rauchmüllerova bozzetta pražské mostecké sochy (1681) představují sv. Jana již s atributem krucifixu, ovšem daleko drobnějšího, než je tomu u mosteckého pomníku.

DALŠÍ REPREZENTATIVNÍ ZOBRAZENÍ SV. JANA A NĚKTERÉ ATRIBUTY

Prvním, starším reprezentativním typem nežli pražská mostecká socha je Fahnenschwungova univerzitní teze z roku 1674, navržená malířem Karlem Škrétou. Její kopie, upravené verze, rozvinutí se nachází na více místech v podobě obrazů (Opava), mnohdy oltářních (Žamberk, Žatec), v Telči dokonce v podobě hlavní oltářní sochy. Snad umělecky nejkvalitnějším zpracováním tohoto námětu je oltářní obraz z Nepomukova kostela při kněžském domě v Hradci Králové, dílo geniálního malíře Petra Brandla.¹⁷⁴

Pět hvězd z Fahnenschwungovy teze přešlo do svatojánské ikonografie jako specifický světcův atribut. Ten se po roce 1674 vyskytuje na grafických listech univerzitních tezí téměř vždy, jistě již na sklonku 17. století přechází na oltářní obrazy (Lažiště), stává se atributem obklopujícím světcovu hlavu (např. na soše před pražskou Poříčskou branou, 1706) atd. Počet hvězd kolísá, bývá jich také šest, sedm, osm, deset, dvanáct, čtrnáct. Atribut hvězdy je také jediný, který závažněji ovlivnil architekturu. Před kanonizací známe dva takové případy, jedinečný svatojánský kostel (kapli) na Zelené Hoře u cisterciáckého kláštera ve Žďáru nad Sázavou, dílo velikého Nepomukova ctitele Jana Blažeje Santini-Aichela,¹⁷⁵ a svatojánskou kapli v Běstvině, v níž se zase nachází pozoruhodná světcova socha.

Dalšími reprezentativními typy jsou tzv. svatojánské oratorium (vyvinulo se z Fahnenschwungovy teze přes obraz v ambitu pražské Lorety a několik dalších stádií vývoje až k východočeským sousoším) a pravá podoba (*vera effigies*), známá již ze začátku 18. století.

EPICKÉ CYKLY ZE SVATOJÁNSKÉ LEGENDY VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ

Epické (historické) výtvarné cykly, dávající možnost nahlédnout na pojetí života, smrti a posmrtného oslavení sv. Jana Nepomuckého očima člověka raného novověku, byly pojímány v různém rozsahu.

Už nejstarší dochované svatojánské výtvarné dílo, dřevoryt z roku 1602, je vlastně drobným souborem pohledů na Janův příběh. Je zde znázorněna Zpověď královny, dále Shození z mostu, a nakonec Hrob v pražské katedrále.¹⁷⁶ Podobně soubor grafik v knize *Fama posthuma* (1641) obsahuje obrazové vyprávění o Nepomukově životě a posmrtné úctě. Je tu zachycen Světec nad rodným městečkem, Udílení almužny chudákovi, Zpověď královny, Shození z mostu, Hrob v katedrále (s reliéfem Potrestání hanobitelů hrobu v pozadí), Oslavení zelenohorskou vrchností a Oslavení obyvateli Nepomuku.¹⁷⁷

Následovaly další nepomucenské cykly neboli soubory podané různými výtvarnými technikami. Řadím je v časové posloupnosti, s upozorněním, že u některých těchto památek není možné přesně určit dobu vzniku. Do výsledného počtu výjevů nezapočítávám výjevy „reprezentativní“ povahy.

¹⁷³ Viz katalog A.1, Neratovice.

¹⁷⁴ Viz katalog A.1, Hradec Králové I. 2/.

¹⁷⁵ Santini byl členem svatojánské konfederace na Zelené Hoře, viz katalog C.3, 14.

¹⁷⁶ Viz katalog B.4, 2.

¹⁷⁷ Viz katalog B.4, 3.

- 1680 – výzdoba Nepomukova hrobu svatovítským proboštem Janem Ignácem Dlouhovským z Dlouhé Vsi pro oslavu svátku 16. máje (přinejmenším tři výjevy)¹⁷⁸
- 1684 – předpokládaný soubor osmi ilustrací nejstaršího vydání českého překladu Balbínova *Života sv. Jana Nepomuckého* (v porovnání s druhým vydáním z roku 1698 a s vydáním německého překladu, porízeným v roce 1722)¹⁷⁹
- 1684 – rytina věnovaná pražským univerzitním profesorem P. Janem Dubským SI novým magistrům filozofie (minimálně šest výjevů)¹⁸⁰
- první polovina 90. let 17. století – lunetové obrazy v kapli sv. Jana Nepomuckého při křížovnickém kostele sv. Františka na Starém Městě pražském (tři výjevy)¹⁸¹
- 1691–1694 – oltář v Sušici (devět výjevů)¹⁸²
- 1691–1697 – oltářní obraz od Jana Jiřího Heinsche v pražském novoměstském kostele sv. Štěpána (čtyři výjevy)
- 1691–1700 – grafika s erbem zelenohorské vrchnosti, rodu Sternbergů (deset výjevů)¹⁸³
- přelom 17. a 18. století – dvě nebo dokonce tři nepomucké životopisné série v konvolutu sign. XVIII G 10/7 v Knihovně Řádu křížovníků s červenou hvězdou¹⁸⁴
- první třetina 18. století (snad kolem 1700) – lunetové obrazy v ambitu mariánského poutního místa v Klokotech (sedm výjevů propojených se starozákonnými a novozákonnými scénami)¹⁸⁵
- 1711 – ilustrace v knize Johanna Gliera *Spiegel heroischer Tugend in deß seeligen Blutzeugens Christi Joannis Nepomuceni* (třináct výjevů)¹⁸⁶
- před 1715–1725 – oltář sv. Maří Magdalény ve farním kostele v Benešově nad Ploučnicí, později nově zasvěcený sv. Janu Nepomuckému (původně asi pět maleb, nyní rovněž pět, avšak nejspíš pozměněných)¹⁸⁷
- 1721 – oslava beatifikace v pražské katedrále (čtrnáct výjevů ze života, šest výjevů z posmrtné úcty, čtyři výjevy prvních zázraků)¹⁸⁸
- 1723–1724 – knižní ilustrace publikací dominikána Reginalda Brauna¹⁸⁹
- 1723–1724 – šest obrazů a freska s pěti výjevy ve svatojánská kapli u chrámu sv. Jiří na Pražském hradě¹⁹⁰
- 1724–1728 – obrazy v ambitu cyriackého kláštera na Starém Městě pražském (osmnáct výjevů)¹⁹¹
- 1725, 1729 – dvě verze knižních ilustrací augsburského rytce Johanna Andream Pfeffela staršího (cyklus provedený ve dvou verzích roku 1725, doplněný o dva nebo tři výjevy roku 1729)¹⁹²
- údajně 1726 – v budově žateckého děkanství lunetové fresky premonstrátského malíře Siarda Františka Kristiána Ezechiela Noseckého (třináct výjevů)¹⁹³
- 1726 – soubor ilustrací nepomucké modlitební knihy¹⁹⁴

¹⁷⁸ Viz katalog C.1, Praha II. 4a, c, 8d/.

¹⁷⁹ Viz katalog B.4, 19, 34, 35.

¹⁸⁰ Viz katalogy B.4, 14b a C.1, Praha IX. 20/.

¹⁸¹ Viz katalog A.1, Praha V. 31/.

¹⁸² Viz katalog A.1, Sušice 3/.

¹⁸³ Viz katalog B.4, 37.

¹⁸⁴ Viz katalog B.4, 36.

¹⁸⁵ Viz katalog A.1, Klokoty.

¹⁸⁶ Viz GLIER 1711 a katalog B.4, 76.

¹⁸⁷ Viz katalog A.1, Benešov nad Ploučnicí 2/.

¹⁸⁸ Viz katalog C.1, Praha II. 9c/.

¹⁸⁹ Viz katalog B.4, 130.

¹⁹⁰ Viz katalog A.1, Praha III. 8/.

¹⁹¹ Viz katalog A.1, Praha V. 35c/.

¹⁹² Viz katalog B.4, 144, 146, srov. též 145.

¹⁹³ Viz katalog A.1, Žatec 3/.

1727 – fresky Václava Vavřince Reinera v hradčanském svatojánském kostele, ikonograficky nejpracovanější výtvarný celek v nepomucenském umění před kanonizací (šestnáct výjevů, z nich čtyři dobrodiní a čtyři tresty)¹⁹⁵

1727 – výzdoba svatojánské kaple v křížové chodbě augustiniánské kanonie v dolnorakouském Dürnsteinu (pět reliéfů na oltáři, fresková výmalba)¹⁹⁶

1727–1730 – kalich v kostele sv. Havla na Starém Městě pražském, ikonograficky i morfologicky ojedinělá práce (sedm výjevů)¹⁹⁷

1728–1730 – výzdoba svatojánské kaple v klášterním kostele benediktinek v dolnoslezské Lubomierzi¹⁹⁸

Drobné soubory zobrazení částí svatojánského příběhu doprovázejí světcovy oltáře, ale také venkovní veřejné pomníky, sochy, sloupy, pilíře. Snad nejvíce reliéfů s jánskou tematikou nacházíme na podstavci svatojánského sloupu v dolnorakouském městě Scheibbs (1722).¹⁹⁹ Pak už bývají výjevy pouze tři (v Uhříněvsi cca 1708–1714, Písečné 1717, Počátkách 1720–1722, na Svatém Kopečku u Olomouce 1724, v Doudlebech nad Orlicí, Hostěradicích a Liběšicích 1727, ve Šrodě Śłaske a v Międzyzylesie). Netradiční výběr námětů se nachází na podstavci sochy z náměstí u cyriaků v Praze. (1726–1727).²⁰⁰

POPIS DVOU VYBRANÝCH TÉMAT ZE SVATOJÁNSKÉ IKONOGRAFIE

Obháje dobrého jména a pověsti a vítěz nad pomluvou, nactiutrhaním, špatnou pověstí, lstí, klamem, podezřením a časnou i věčnou hanbou

Téma ochrany věčné dobré pověsti člověka, které souvisí s definitivním vepsáním jeho jména do Boží *Knihy života*, a tedy s dosažením spásy v Božím království je rozehráno na Mezleckého pražské univerzitní tezi z roku 1698. Sv. Jan Nepomucký zde vystupuje nejenom jako pomocník k dosažení dobrého jména na věčnosti, ale také jako vítězný ochránce nad všemi nepřáteli, kteří by tomuto cíli mohli zabránit. Porobena je Závist, zničeno Nactiutrhaní s očerňujícím dopisem, Zlé pověsti je překažen let, rozlomena hlásná trubka a pohozena její zlopověstná kniha, opodál leží bez účinku hanobící spis a naposledy se marně snaží škodit doširoka rozevřený pekelný jícen Věčné hanby chrlící plameny, jiskry a tmavý dým.²⁰¹ Malířským rozvinutím této působivé kompozice je obraz uchovávaný ve slezském Hlohově (asi 1704).²⁰²

Na olomoucké univerzitní tezi Jana Sunecka z Jesenic se mezi přemoženými zlými vlastnostmi nachází také Pomluva s planoucí pochodní (1704).²⁰³ Ale již dříve na té samé univerzitě bylo téma Nepomukova vítězství nad ohrožením dobrého jména vizuálně předestřeno. Stalo se tak na Vostřešanského tezi (1687)²⁰⁴ a na jejím dvojím, upraveném zopakování (obě 1703).²⁰⁵ Na těchto grafických listech jsou v jediné personifikaci spojeny hned tři druhy zla, Klam (maska na čele), Pomluva (hadí jazyk vystupující z úst a ostrá dýka

¹⁹⁴ Viz katalog B.4, 153.

¹⁹⁵ Viz katalog A.1, Praha IV. 1/.

¹⁹⁶ Viz katalog A.2, Dürnstein 2/.

¹⁹⁷ Viz katalog A.1, Praha 12c/.

¹⁹⁸ Viz katalog A.4, Lubomierz.

¹⁹⁹ Viz katalog A.2, Scheibbs 2/.

²⁰⁰ Viz katalog A.1, Praha 37/.

²⁰¹ Viz katalog B.4, 31.

²⁰² Viz katalog A.4, Głogów 1/.

²⁰³ Viz katalog B.4, 52.

²⁰⁴ Viz katalog B.4, 22.

²⁰⁵ Viz katalog B.4, 49, 50.

v ruce) a Špatná pověst (trubka v ruce a dračí křídla posetá zobrazeními uší a očí). K podobnému propojení několika významových vrstev v jediném zosobnění došlo na další olomoucké tezi, tentokrát studenta Františka Brandeiského z roku 1716,²⁰⁶ kterou o rok později převzal student Jan Springer v Praze (Pomluva, Lest a Nactiutrání jsou ztvárněny v jedině mužské postavě).²⁰⁷

Nepomuk šlape na Zlou pověst, postavu s dračími křídly, vyplazeným jazykem a trubkou, na Freindtově olomoucké rytině z roku 1709 a na Engelbrechtově knižní ilustraci z roku 1726.²⁰⁸ V jemné úpravě se tento motiv opakuje v reliéfu na podstavci sloupu Nejsvětější Trojice v Lanškrouně (1720).²⁰⁹ U svatojánských soch podobné pošlapávané zosobnění najdeme v moravském Spálově (20. léta 18. století, bytost troubící na lasturu, s hady místo vlasů a se zahroceným ocasem).²¹⁰ Ve Vídni na Seiterovském domě na Bauernmarktu stojí socha svěťce na zeměkouli obtočené d'áblem v částečně plazí a částečně lidské podobě (1694).²¹¹

Naproti tomu Dobrou pověst a její lahodné vytrubování do světa obvykle vyjadřuje postava anděla troubícího na trubku, jak je tomu na olomoucké univerzitní tezi Jana Sukupa z Hroznové Lhoty z roku 1698 (dva troubící andělé s doprovodnými latinskými nápisy *Ochránce dobré pověsti*)²¹² nebo např. v sochařské andělské stafáži svatojánského sloupu v Sedlci u Kutné Hory (1704–1707).²¹³

Je znám také jeden případ značně složitého a na významy bohatého ztvárnění Podezření (krále Václav IV. vůči jeho manželce Johaně), které doprovází jeden z nejnádhernějších nepomucenských pomníků vůbec, Thényho sousoší na náměstí před zámkem ve východočeském Opočně (1729).²¹⁴

Vítězství nad herezemi a bludaři v českých dějinách

S tématem hereze a bludařů, kteří přímo zasáhli do českých dějin, vstoupil do nepomucenské ikonografie farář Řehoř Jiří z Kriegelsteina v roce 1671 v propracovaném ikonografickém programu své univerzitní teze. Tento student pražské univerzity se později stal členem svatovítské kapituly a právě této „vždy věrné“ kapitule, všem jejím členům svou obhajobu z teologie věnoval. V grafickém listu obhajoby vychválil neohroženost, s jakou kapitula pečovala o pražský kostel sv. Víta během dvou set let bludařství. Svatovítský chrám kněz přirovnal k novému Jeruzalému sestupujícímu z nebe, nevěstě sličné a krásně oděné, kterou popsaly slovy starozákonní *Písň písni*. Tato nevěsta i kapitula při ní působící se dokázaly ubránit útokům nepřátel za pomoci Panny Marie a svatých českých patronů, pohřbených v této nevěstě-kostele, jmenovitě sv. Víta, Václava, Vojtěcha a Jana Nepomuckého. Tito všichni jsou na grafice vyobrazeni v nebesích, jak žehnají boji andělů i žijících svatovítských kanovníků (zpřítomněných erby) proti nepravostem, a zvláště proti prchající Herezi. Její ženské zosobnění vychází z klasické ikonografie Závisti (žena s hady ve vlasech a v ruce a s grimasou ve tváři), jež je doplněna o rozevřenou knihu, sloužící k šíření „hadích“ myšlenek různými spisy. Heretici ovlivňující české dějiny jsou vyobrazeni i vyjmenováni ve spodní části rytiny, doprovázeni dalšími postavami. Jde o Johna Wiclyffa,

²⁰⁶ Viz katalog B.4, 92.

²⁰⁷ Viz katalog B.4, 97.

²⁰⁸ Viz katalog B.4, 73a, b.

²⁰⁹ Viz katalog A.1, Lanškroun 2/.

²¹⁰ Viz katalog A.1, Spálov 2/.

²¹¹ Viz katalog A.2, Wien I. 26/.

²¹² Viz katalog B.4, 32. Měděná deska této teze byla znovu použita pro olomouckou tezi Václava Antonína Kretschmera v roce 1715, viz katalog B.4, 87.

²¹³ Viz katalog A.1, Sedlec (Čás) 3/.

²¹⁴ Viz katalog A.1, Opočno (Hra) 4/.

Jana Husa, Jeronýma Pražského a Jana Rokycanu. K nim se druzí dva vyděšení králové, nejpravděpodobněji Václav IV. a Jiří z Poděbrad. Grafika patří mezi vzácná vyobrazení sv. Jana Nepomuckého jako ochránce proti bludným naukám a bludařům v českých dějinách.²¹⁵

Proti pozdějším nekatolickým konfesím, které přinesla reformace, konkrétně proti kalvinismu vystoupil Nepomuk (dle barokního pojetí) tehdy, když uhájil svůj hrob při kalvinistické „očistě“ pražské katedrály od katolického zařízení v prosinci roku 1619.

Na samém sklonku vlády kalvínského panovníka na českém trůnu se dle dobových svědectví měl Nepomucký zjevit spolu s dalšími českými patrony v pražské katedrále v noci před osudovou bělohorskou bitvou. Měl se s ostatními světci radit nad stavem české země.²¹⁶ Proto je také zobrazen na fresce zdobící kopuli poutní mariánské svatyně na Bílé hoře. Fresku v roce 1728 vymaloval bavorský kurfiřtský malíř Kosmas Damián Asam a připomenul na ní, že zázračného vítězství katolické církve bylo v těchto místech dne 8. listopadu 1620 dosaženo pomocí svatých českých patronů. Zároveň je možné, že chtěl malíř s jistou patriotickou hrdostí také připomenout zásadní zásluhu bavorského vévody Maxmiliána I. na konečném výsledku bitvy. Zástup zemských patronů Václava, Vojtěcha, Víta, Ludmily, Prokopa, Zikmunda, Ivana, Norberta a zmíněného Jana se zde obrací proti knihám bludařů, podpáleným Naději a Vírou, a sráží trojici heretiků, mezi nimi snad Kalvína. Ten nese veliké okruží u krku, což by měl být odkaz na konfesi „zimního“ krále Fridricha Falckého, který z bělohorské bitvy vyšel jako poražený.²¹⁷

PERIODIZACE KULTU SV. JANA NEPOMUCKÉHO DO SVATOŘEČENÍ

Postupné rozvíjení kultu sv. Jana Nepomuckého, počínaje prvními projevy uznání a pietní úcty k zesnulému (20. března 1393) a konče jeho oficiálním prohlášením za svatého (19. března 1729), lze nahlédnout v pěti základních obdobích. Periodizace úcty, kterou nabízím, vychází z přesvědčení, že do rozvoje svatojánského kultu vstoupilo několik konkrétních historických událostí natolik zásadně, že zřetelně posunulo a pozměnilo podobu tohoto kultu, jeho kvalitu nebo intenzitu a kvantitativní projevy. Těmito klíčovými událostmi byly: vláda Fridricha Falckého v Čechách a její dramatický závěr v bělohorské bitvě (1619–1620), první dvě vydání Balbínova textu o Janu Nepomuckém (1680, 1682) a připomínky třisetletého výročí světcovy mučednické smrti (1683), založení mariánsko-nepomucenské konfederace (jinak bratrstva) při svatojánské kapli Na Skalce na Novém Městě pražském (1706) a prohlášení Jana Nepomuckého za blahoslaveného a povolení vyzdvihnout jeho ostatky z hrobu a vložit je do oltáře (1721). Následující kanonizace, korunující dlouhodobé snahy dospět k oficiálnímu uznání svatojánské úcty na úrovni celé katolické církve, vytáhla stavidla euforii, která se provalila značnou částí katolické Evropy a stávajícímu, již velmi intenzivnímu kultu dodala mnoho impulsů k dalšímu rozvoji.

Podle zmíněných klíčových okamžiků člením vybrané 336leté období rozvoje předkanonizační svatojánské úcty do pěti period. Délka period se postupně zkracuje, v návaznosti na zrychlující se nárůst kultu. První období trvalo 227 let, druhé 63, třetí 22, čtvrté 16 a závěrečné pouhých 8 let. Podrobněji jsem zpracoval pohled na první období.

První období svatojánského kultu – od mučednické smrti Jana z Pomuku (20. března 1393) do bělohorské bitvy (8. listopadu 1620)

²¹⁵ Srov. katalog B.4, 8.

²¹⁶ Podrobně viz v katalogu D.1, 10–13 (stať označená poznámkou fff).

²¹⁷ Srov. katalog A.1, Bílá hora 1b/.

Jan z Jenštejna v první, podrobnější žalobě na Václava IV. ozdobil svého vikáře Jana slovy *iam martyr sanctus*, „již svatý mučedník“ a nazval ho také „ctihodným“ (*venerabilis*). Ve stručnější podobě žaloby se o něm dvakrát vyjádřil jako o „ctihodném muži“ (*venerabilis vir*), jednou jej nazval „ctihodným knězem“ (*venerabilis presbyter*) a dvakrát poukázal slovy „dobré paměti“ (*bonae memoriae*), že Jan je mrtev.²¹⁸

Sousloví *bonae memoriae* se objevuje u jména „pana Jana Pomuka“ také ve třech zápisech pražské konzistoře, v dodatečném zápisu z roku 1394, v zápisu ze dne 22. listopadu 1396 a dalším z druhé poloviny dubna roku 1397.²¹⁹ V inventáři pražské katedrály (1396), kde je zaznamenán Pomukův plášť (*cappa*), se u jeho jména uvádí slova „zbožné paměti“ (*piae memoriae*).²²⁰ Ač tyto formulace nemusejí znamenat výjimečnou úctu vůči zesnulému, přece svědčí o vážnosti, jíž zemřelý požíval u pamětníků.

Zvlášť na zesnulého pamatoval jeho spolutrpitelem Mikuláš Puchník, který založil mešní nadaci za jeho duši (22. listopadu 1396). Výroční pobožnost za Johánka Pomuka, „kterého král Václav poručil utopit,“ se konávala v předvečer sv. Benedikta, v den jeho úmrtí (20. března).²²¹

Další texty od závěru 14. století do 70. let 15. století utopeného doktora Jana nazývají poctivým, zbožným, velikým, ctihodným, slovutným, slavným.²²² Dále zašel jen roudnický augustinián Petr Klarifikátor, bývalý duchovní vůdce Jana z Jenštejna, když krátce po Jenštejnově smrti (1400) psal jeho životopis. Ve vyprávění o vyústění konfliktu mezi arcibiskupem a králem Václavem v roce 1392 (správně má být 1393) napsal také, že „ctihodný Jan, tehdejší vikář v záležitostech duchovních, milostí Boží mučedníkem se stal, jelikož pálen, na patách sevřen, konečně utopen skvělými zázraky se ukázal, kteroužto událost nedávnou a celé vlasti známou jakkoli hodno by bylo zaznamenat, a jinde myslím, že obšírněji zaznamenána jest, tu pomímám.“²²³

Nelze s jistotou tvrdit, že slova o dívech po smrti vikáře Jana jsou pouze zbožnou formulací, že je to *pia fraus*, která měla účelově dodat záři nejbližším Jenštejnovým spolupracovníkům, aby tím silněji zazářila gloriola samotného Jenštejna. Klarifikátorem naznačená *clarescentia miracula* (skvělé, zářící zázraky) neupadla v zapomenutí. Později byla interpretována ve smyslu světelných úkazů, plamenů a nakonec hvězd.

Velmi pravděpodobně právě z prostředí roudnické řeholní komunity byl o dramatických důsledcích napětí mezi Václavem IV. a Janem z Jenštejna zpraven opat augustiniánského kláštera ve slezské Zaháni Ludolf. Na sklonku svého života (zemřel 1422) v *Traktátu o dlouhodobém schismatu* vylíčil Václavovy ukrutnosti také tímto příkladem: „Mezi jinými totiž ctihodného onoho muže, Bohu libého i lidem, milovaného od Němců i od Čechů, doktora dekretů, pana Jana kněze, vikáře arcibiskupa pražského ve věcech duchovních, ukrutně zmučeného a popáleného, až vnitřnosti vyhrězly, v řece utopit kázal.“²²⁴ Nedá se vyloučit, že Ludolf Zaháňský „Bohu i lidem milého“ kněze Jana osobně znal. Pak by ovšem jeho slova byla ještě závažnějším svědectvím, jaké váhy a obliby Pomuk požíval za svého života. Jisté je, že si u Ludolfa zasloužil vysoce kladné ohodnocení.

Vraťme se však ze Slezska do Čech. Zde je posmrtná památka doktora Johánka v dramatických událostech 15. století omezena nejspíš jen na prostor pražské katedrály a prostředí svatovítské kapituly. Středobodem poznenáhlu se rozvíjející úcty je vikářův hrob v pravé, jižní straně ochozu „pražského kostela“. *Kronika zlatokorunská* někdy v 2. polovině

²¹⁸ Tento a další odkazy se týkají pramenů, jejichž relevantní pasáže jsou citovány v katalogu B.2 v oddílu rukopisů. V této poznámce odkazují na pramen *Žaloba arcibiskupa Jana z Jenštejna* 1393.

²¹⁹ *Zápisky konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*.

²²⁰ *Inventarium rerum templi Pragen*. 1396.

²²¹ C.1, Praha II. 1/.

²²² Mezi vybranými rukopisy seřazenými v katalogu B.1, I jsou to texty č. 8–10, 14–17 a 20.

²²³ KLARIFIKÁTOR cca 1402.

²²⁴ LUDOLF ZAHÁŇSKÝ 1420–1422.

15. století sděluje, že doktor Johánek proslul zázraky, a proto byla kolem jeho hrobu udělána mříž.²²⁵ *Staré letopisy české* o něco později konstatují, že do kamene na Johánkově hrobě byl vytesán kříž, na který „dodnes nikdo úmyslně nohou nestoupne.“²²⁶ Hájek z Libočan tento hrob již spojuje se zpovědníkem Janem Nepomuckým, umučeným v roce 1383, také píše o rozličných divcích, které se tu dály, „a skrze to,“ pokračuje, „mnozí jej mučedníka Božího a svatého býti pravili. A kdožkoli jeho svatosti odpíral a svévolně na kříž vytesaný na kameni vstoupil, toho dne světskou hanbu trpěl. I rozkázali tu prelátí ten hrob železnou mříží odělati.“²²⁷

Jak se pak dále rozvíjela pověst i přesvědčení o nedotknutelnosti mučedníkovy hrobu, dopodrobna popisují v katalog D.1, v bodu 3. Tam je také zachyceno rozšíření Janových „nebeských intervencí“ od pouhého hájení své vlastní posmrtné pověsti (ztrastáním neuctivých opovázlivců zahanbením) k hájení a ochraně dobré pověsti, jména a cti druhých. Tento do té doby v katolické hagiografii téměř nevidaný patronát („rezort“ světecké pomoci) se ve svatojánském kultu ustálil v 17. století především díky Dlouhoveského a Balbínově písemné kodifikaci. Dlouhoveský také opakovaně zmínil knihu Janových zázraků, jejíž existence měla být doložena už v 80. letech 16. století. Zdá se však, že tuto informaci je potřeba klást do říše fantazie.²²⁸

K první mříži kolem Janova hrobu²²⁹ přidali svatovítští kanovníci někdy v průběhu 16. věku (nejspíš až po vydání Hájkovy kroniky) mříž druhou, vyšší a zdobenější,²³⁰ a opatřili ji stručným latinským a českým nápisem oznamujícím, že je zde pohřben „nábožný v Bohu kněz a mistr Jan Nepomucký,“ mučedník zpovědního tajemství, oslavený od Boha zázraky.²³¹ Opodál byla na stěnu namalována německá verze tohoto upozornění.²³²

Ještě předtím, kolem roku 1480 máme doložen první votivní dar věnovaný ke cti Jana Pomuka: stříbrný pozlacený kalich s prostým, avšak zásadním dedikačním nápisem. Jan je v něm nazván poprvé blahoslaveným.²³³ Tento titul se pak vyskytuje v seznamu listin a zápisů o domech vázaných na svatovítskou kapitolu, pořázeném na přelomu 15. a 16. století,²³⁴ a v nadační listině nejvyššího hofmistra Albrechta II. Libštejnského z Kolowrat z roku 1502.²³⁵ Bylo již výše podotknuto, že si Hájek z Libočan (na sklonku 30. let 16. století) všiml, že někteří nazývají Jana Nepomuckého svatým mučedníkem. Olomoucký biskup Dubravius o něm píše, že byl „svatý a nevinný kněz“ (1552).²³⁶ K martyrovu hrobu byl někdy v té době zavěšen básnický náhrobní epitaf (snad dílo svatovítského kanovníka Šimona Fagella Villatica), který zde pohřbeného opěvá jako „přesvatého kněze“ (*sanctissimus ille sacerdos*).²³⁷

Toto jsou nejstarší známé doklady o užívání titulů svatosti pro Jana Nepomuckého. Od této doby takové tituly nacházíme v textech všeho druhu. Jde o výrazy blahoslavený (*beatus, seliger*), přeblahoslavený (*beatissimus, seligster*), svatý ve smyslu náležející Bohu, Boží (člověk, muž, mučedník, latinsky *divus*), svatý v užším smyslu (*sanctus, heiligster*) a přesvatý (*sanctissimus, heiligster*). Slova přeblahoslavený a přesvatý by se z latiny dala přeložit také

²²⁵ *Kronika zlatokorunská* 2. pol. 15. st.

²²⁶ *Staré letopisy české* 15.–16. st.

²²⁷ HÁJEK Z LIBOČAN/LINKA/VOIT 2013, 826.

²²⁸ Viz katalog D.1, 4.

²²⁹ Viz katalog A.1, Praha II. 3a/.

²³⁰ Viz katalog A.1, Praha II. 3b/.

²³¹ Viz katalog A.1, Praha II. 2c/.

²³² Viz katalog A.1, Praha II. 2d/.

²³³ *Inventář pražské katedrály* cca 1480. Viz také katalog D.2, Praha I. 1b/ (konec 15. st.).

²³⁴ *Seznam listin a zápisů o domech* 1480–1510.

²³⁵ *Nadační listina* 1502. Jmenovaný šlechtic učinil nadaci „pro voltář na hradě Pražském sv. Klimenta, před kterýmž blahoslavený člověk kněz Janym z Pomuka leží za železnou mříží.“

²³⁶ SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552, fol. CXLIII^r.

²³⁷ Viz katalog A.1, Praha II. 2b/.

jako „velmi blažený, blahoslavený, velice svatý“, neboť v latině užitý superlativ (*beatissimus, sanctissimus*) je chápán ve smyslu elativním (týká se vysoké míry, nikoliv míry nejvyšší).

Šíření Nepomukova věhlasu a svaté pověsti se dá nejlépe vypořádat z textů návštěvníků pražské katedrály, u nichž se někdy objeví omyly a nepřesnosti, typické pro cestopisy. Anglický cestovatel Fynes Moryson navštívil Prahu v březnu roku 1592. Zaznamenal tu v katedrále „pomník biskupa, který jako zpovědník královny byl vhozen do Vltavy, protože nechtěl vyjevit zpověď jejímu manželovi Václavovi. Pomníku tohoto biskupa, od té doby, co byl papežem učiněn svatým, prokazují takovou úctu, že si myslí, že by v hanbě zemřel ten, jenž by prošel kolem bez vzdání pocty.“²³⁸ Přesvědčení o Janově svatosti muselo být v prostředí pražského dómu asi velice pevné, když zahraniční návštěvník nabyl dojmu, že byl Nepomuk již kanonizován.

O „těle svatého Jana“ v pražské katedrále psal ve svém cestopisu také Bedřich z Donína (někdy kolem roku 1610). Podržel se Hájkova podání.²³⁹ Jiný návštěvník Prahy, rakouský jezuita a proslavený kazatel Georg Scherer, byl zase o Janovi informován z Dubavia a z *České kroniky* protestantského spisovatele Martina Boregka z Vratislavi.²⁴⁰ V polovině 80. let 16. století byl několikrát v Praze v doprovodu arcivévody Arnošta a roku 1589 prý u Svatého Víta kázal. Na pražskou návštěvu zavzpomínal v jednom ze svých kázání, které vyšlo tiskem v jeho nedělní postile v roce 1603. Je to vlastně nejstarší známá nepomucenská pasáž v homiletice. Kazatel se nejprve pozastavil nad otřesnými případy luteránských predikantů, kteří vyrazili, co jim bylo řečeno ve zpovědi. Do kontrastu postavil katolické kněze. Ti vědí, jak je třeba náležitě střežit zpovědní tajemství. Jako příklad vyprávěl příběh „pana Jana, zpovědníka královny Johany“. Nakonec podotkl: „Takový hrob [zpovědníka Jana] jsem před několika málo lety viděl obnovený v Praze v kostele sv. Víta a tato historie je v Čechách u každého dobře známá. Takový příklad by měli mít všichni zpovědníci pokaždé před očima a ve věcech, které jim jako Božím služebníkům byly svěřeny ve zpovědi, udržet ústa čistá.“²⁴¹

Nepochybně od Scherera příběh neohroženého zpovědníka převzal do svého polemického spisu proti luteránskému profesorovi Davidu Rungiovi ve Wittenbergu augustiniánský kanovník Johannes Rosolenz, probošt ve štyrském Stainzu (1606, 1607).²⁴²

Katoličtí reprezentanti Rakous jistě neměli v Praze s fenoménem Jana Nepomuckého sebemenší potíže už v předbělohorské době. Otázkou je, jak se k Nepomukovi stavěli katoličtí panovníci z Habsburského rodu, kteří v osobě Ferdinanda I. usedli na český trůn v roce 1526. Dosud se nepodařilo potvrdit zprávy tradované Dlouhoveským, Balbínem a svatovítskou kapitulou, že tento monarcha (od roku 1531 římskoněmecký král a od roku 1556 císař) uctil sv. Jana Nepomuckého pokleknutím, dokonce že před jeho hrobem poklekal, kdykoli přišel do pražského kostela, a že tam častěji pobožně vykonal svou modlitbu. Kapitula v roce 1675 přidala tvrzení, že u posvátného hrobu při každé návštěvě dómu poklekali také Ferdinandovi synové Ferdinand II. Tyrolský (1529–1565) a Karel II. Štyrský (1540–1590) a vnukové Maxmilián III. Habsburský (1558–1618) a arcivévoda Arnošt Habsburský (1553–1595), bratři císaře Rudolfa II.²⁴³ Posledně jmenovaný, v letech 1575–1611 také český král, od roku 1585 sídlící v Praze, podle téhož sdělení kapituly „kdykoliv se při větších slavnostech účastnil bohoslužeb v metropolitním chrámu, poroučel vždy zapalovat nové velké svíce, šest nebo také více, z bílého vosku, u tohoto hrobu [sv. Jana], a modlíval se ze své vrchní oratoře s tváří tam obrácenou.“²⁴⁴

²³⁸ MORYSON 1617, 16.

²³⁹ Z DONÍNA cca 1610, 709.

²⁴⁰ BOREGK 1587, 335–336.

²⁴¹ SCHERER 1603, fol. 322^{r-v}. Tuto postilu přeložil do češtiny v roce 1704 jezuita Jan Barner (svatojánský úryvek viz v SCHERER, BARNER 1704, 500).

²⁴² ROSOLENZ 1606, 1607, obojí fol. 140^r.

²⁴³ Viz podrobně katalog C.1, Praha II. 4a/.

²⁴⁴ Viz katalog D.2, Praha I. 1a/.

K slovnému hrobu lidé zavěšovali dary na poděkování zde pohřbenému za různá dobrodíní a že jim na Bohu zesnulý vyprosil milost. Prý tu také visela a hořela lampa.²⁴⁵ Opodál stál oltář, který byl v neznámé době zasvěcen sv. Klimentovi, Václavovi a bl. Janu z Nepomuku. Byl to nejstarší nepomucenský oltář vůbec. Navazoval na starší oltář svatého papeže Klimenta.²⁴⁶ Další tři svatojánské památky z této doby, sochu v Berkovské kapli, obraz na oltáři v katedrální sakristii a obraz s dalšími českými patrony v Broumově (1609), jakož i grafiku z knihy hymnů od dómského probošta Jiřího Bartholda Pontana s Breitenberka (1602) jsem popsal v první kapitole.

Rukopisů nebo rukopisných poznámek s jánskou tematikou vzniklo do začátku 17. století 31. Co se týče tištěných publikací, počítáme jednu inkunábuli (*Správovnu* Pavla Žídka z roku 1471) a 29 dalších tisků.²⁴⁷

Že by se svatojánská úcta v prvním období rozvíjela i v mimopražském prostředí, je zaznamenáno až mnohem později, v 18. století, proto je třeba k těmto informacím přistoupit s obezřetností. Obyvatelé světcova rodného Nepomuku prý vzdávali slavnému rodákovi úctu už v době, kdy dosud nebyli „čisté a pravé římskokatolické víry“ a vyznávali víru pod obojí.²⁴⁸ Dlouhoveský a Balbín píší o nepamětné jánské úctě Nepomuckých.²⁴⁹ Jeden z tamních radních, Martin Havlíček, v roce 1716 tvrdil, že se paměť o takovéto úctě se v jeho rodu zachovala po 200 let.²⁵⁰

Zajímavou barokní interpretaci vlastních dějin přinesli žďárští cisterciáci na českomoravském pomezí, kteří představovali duchovní filiaci (ne)pomuckého kláštera spojeného s legendárním ministrováním a první výchovou mladičkého světce Jana. Žďárští řeholníci byli ve 20. letech 18. století přesvědčeni, že se jejich dávní středověcí předchůdci ve Žďáru radovali ze sv. Jana Nepomuckého už od jeho narození a že ho ctíli hned od jeho mučednické smrti. Věřili také, že v dějinách kláštera byli zvláště dva členové komunity obzvláštními Nepomukovými ctiteli, opat Jan VII. Dětrich (v této hodnosti působil v letech 1396–1434 a údajně byl i biskupem) a opat Václav III. (ve funkci 1540–1561), od roku 1551 zároveň olomoucký pomocný biskup.²⁵¹

V případě broumovského obrazu českých patronů namalovaných spolu se „sv. Zpovědníkem“ je jasné, že jde o projev osobní zbožnosti břevnovského opata Tomáše Sartoria. K výběru nebeských ochránců na obraze nepochybně přispěla Pontanova literární díla.²⁵²

Dalším tématem k uvážení mohou být podivuhodné události, které se ve sledované době měly stát v souvislosti se sv. Janem. V první kapitole jsem učinil zmínku o legendárním snu českého krále Vladislava II. Jagellonského (vládl 1471–1516), který z oratoře v pražské katedrále jednou o půlnoci spatřil průvod zemských patronů kráčejších za zpěvu ke kapli sv. Václava. Že by mezi nimi viděl sv. Nepomuka, je daleko pozdější výklad asi 70. let 17. století.²⁵³

Nepomukův náhrobní kámen se měl v době českého krále Ferdinanda I. „potit“ neboli rosit olejem. Také o tomto jevu jsme zpraveni až v 17. století, dokonce ještě později než o předchozí epizodě.²⁵⁴ Snad se jednalo o jistou obdobu se slavným olejem sv. Mikuláše, který bývá snímán ze světcova hrobu.

²⁴⁵ Tamtéž.

²⁴⁶ Viz katalog A.1, Praha II. 6/.

²⁴⁷ Srov. katalogy B.1–3.

²⁴⁸ Viz katalog C.1, Nepomuk 2gc, 2gd/.

²⁴⁹ Viz katalog C.1, Nepomuk 1/.

²⁵⁰ Viz katalog C.1, Nepomuk 2ge/.

²⁵¹ Viz katalog C.1, Žďár nad Sázavou II. 4/.

²⁵² Viz katalog A.1, Broumov 3/.

²⁵³ Viz katalog D.1, 5.

²⁵⁴ Viz katalog D.1, 6.

Posledním druhem událostí byly tresty opovážlivců, kteří si dovolili neuctivě šlápnout na Nepomukův hrob. Teprve na sklonku 16. století jsou známy tři takovéto případy konkrétněji a všechny tři mají obdobný průběh. Trest za opovážlivý skutek spočíval v zahanbení na veřejnosti.²⁵⁵ Z těchto tří epizod se proslavilo zvláště potrestání mladičského Albrechta Chanovského, žáka jezuitského akademického gymnázia v pražském Klementinu, později misionáře proslulého svatostí života. Zážitek, který se mu přihodil kolem roku 1595, ho přivedl k celoživotní úctě vůči sv. Janovi.²⁵⁶

Daleko dramatičtější události pro svatojánský kult však přinesla doba českého stavovského povstání, začátek třicetileté války, a především vláda českého krále Fridricha Falckého. Zajímavé je sdělení jednoho ze svědků v prvním beatifikačním procesu, Jana Ignáce Filečka, který asi dvacet let sloužil u nejvyššího purkrabí Českého království Bernarda Ignác hraběte z Martinitz (v úřadu 1651–1685). Pamatoval si dobře, jak tento jeho pán velice příkladně uctíval sv. Jana Nepomuckého. Načež pravil: „Onť jest tu pobožnost k sv. Janu Nepomuckému nepochybně od svého pana otce, Jaroslava hraběte z Martinitz, který také před ním nejvyšším purkrabím a v čas bouřky české z okna z kanceláře místodržické shozen byl, pán velmi nábožný, sobě odevzdanou a poručenou měl.“²⁵⁷ Bylo-li tomu tak, u počátku velkého evropského konfliktu dne 23. května 1618 stál, nebo spíše z okna padal nejenom důležitý politik, ale také svatojánský ctitel.

Následující události jsou obecně známy. Katolické menšině v českých zemích nastaly krušné časy, jezuité museli opustit zemi, stejně tak politicky znelíbení, svatovítská kapitula prožívala těžké chvíle atd. Zostření životních podmínek katolíků nastalo za Zimního krále Fridricha, zvláště pod vlivem jeho duchovních rádců kalvínského smýšlení. Nová vláda rozhodla o zásahu do interiéru pražské katedrály, aby mohla být upotřebena pro kalvínské obřady. Záměr se zvrátil v několikadenní ikonoklasmus, provedený v prosinci 1619. Jeho razance vyděsila i nemálo českých nekatolíků. Při této „očistě“ od všeho katolického, zvláště od figurální umělecké výzdoby a relikvií, ničitelé vztáhli ruku také na mříže kolem hrobu sv. Jana. Následoval trest. Během relativně krátké doby vycházely najevo podrobnosti a upřesňovalo se, co se vlastně stalo. Nezůstalo tou dobou prý u jedné události. Potrestání byli další dva lidé, kteří si dovolili útočit na Janovu posmrtnou pověst, kalvinista Václav Vilém z Roupova (bezprostředně poté, co šlápl na světcův hrob, se dozvěděl, že mu zemřel jediný syn) a hofmistryně dvora královny (za její rouhavé řeči jí vítr nadzvednul sukně před zraky veřejnosti). Nakonec byl z králova rozkazu posvátný hrob obklopen bedněním a znepřístupněn. Přesto nadále během několika měsíců docházelo v katedrále k úkazům, v nichž hrál roli také sv. Jan a které prý měly předznamenávat, že se vláda kalvínského krále blíží ke konci a že se panování nad českou zemí opět ujme císař ve prospěch pronásledované katolické církve. Bitva na Bílé hoře (8. listopadu 1620) naplnila tuto předtuchu a uzavřela první období vývoje svatojánského kultu.²⁵⁸

DVA EXKURZY

TRESTY ZA NEUCTIVÉ CHOVÁNÍ VŮČI SV. JANU NEPOMUCKÉMU, JEHO HROBU, PAMÁTKÁM I CTITELŮM

²⁵⁵ Viz katalog D.1, 7–9.

²⁵⁶ Tuto událost vymaloval na klenbě hradčanského svatojánského kostela Václav Vavřinec Reiner v roce 1727 (viz katalog A.1, Praha IV. 1/).

²⁵⁷ Viz katalog C.1, Praha II. 4f.

²⁵⁸ Velmi podrobně k událostem v pražské katedrále v době vlády Fridricha Falckého viz v katalogu D.1, 10–13.

O nejstarších zprávách o zahanbení sesílaném na ty, kteří šlápli na kříž na Nepomukově náhrobním kameni (o tomto kříži časem zmínky mizí) nebo i jinak neuctivě vstoupili na světcův hrob v pražské katedrále, byla již řeč, stejně jako o trestech seslaných na rouhače vůči sv. Janovi za vlády Fridricha Falckého.

Ale i v následujících dobách, dokud byla pouze dvojí mříž kolem Nepomukova hrobu, našli si někteří zvědaví lidé způsob, jak na posvátný rov stoupnout a vyzkoušet, co je pravdy na tom, že by je měla stihnout hanba. Předpokládaný výsledek experimentu se dostavil u všech, které známe, např. u těchto: muž rytířského rodu spadl na Staroměstském náměstí do díry a zašpinil se (do 1643), gymnazista František Kuneš, později jezuitský kněz, se pro změnu ušpinil na Pražském mostě (do 1660), studenta Jana Faselta (pak faráře v Loketském kraji) zmlátil šasek kteréhosi knížete koženým jelitem (cca 1683) a další mladík (také později vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova) byl ztrapněn na Pražském mostě, když si musel zavázat a upravit botu přesně na té noze, kterou na hrob šlápl (1693).²⁵⁹

Jindy došlo u světcova hrobu k naprosto nevídanému úkazu, ačkoliv se mělo původně jednat jen o vtip a pozlobení. Služebník katedrály nalil kolegovi do lampy při Janově hrobě namísto oleje vodu a čekal, že se mu vysměje, až lampa nepůjde zapálit. Jak byl vyděšen, když zjistil, že voda v lampě hoří!²⁶⁰

Sv. Jan Nepomucký si dokázal uchránit i svou sošku na Jeruzalémském svícnu zdobící od roku 1641 jeho hrob. Zloděje, kteří sošku ukradli, dnem i nocí trápily takové výčitky svědomí, že musely lup vrátit, před hrobem odprosit a vyzpovídat se.²⁶¹ Také útočníci na pokladničku u téhož posvátného místa byli vždy odraženi.²⁶²

U jiných lidí stačilo se u Janova hrobu vnitřně vysmívat vyprávění o světcových zázracích (1690 nebo 1691), nebo se posměšně zmínit o návštěvě katedrály (1691).²⁶³ Jiní byli trestáni za posměch vůči svatojánským sochám, ať už luterán Herold při lití bronzového pomníku pro Pražský most (1682–1683),²⁶⁴ nebo mladý Bohuslav Jan Woržikovský z Kundraticz na konto neumělé skulptury v kostele na Proseku (cca 1688).²⁶⁵

Ani opomenutí pozdravu vůči jánskému kolosu na Pražském mostě neprošlo bez důtky. Příběh ať zazní *in extenso*: Kněz Šimon Augustin Lux se jednou procházel s nějakým kandidátem obojího práva po Pražském mostě. Když se kandidát poblíž Nepomukovy sochy zvědavě zahleděl na jednu kolemjdoucí ženu, jemu zvlášť známou, a v této roztržitosti zanedbal projevít sv. Janovi znamení úcty, po několika málo krocích se mu začali kolemjdoucí smát. Divil se a rozhlížel kolem, proč že se mu smějí, a všiml si, že kráčí s odhaleným mečem. Celý ohromený se vrátil a našel pochvu u sochy světce, kterého předtím nepozdravil. Pak Luxovi sdělil, pln údivu, že se meč dá jen stěží vyjmout a pochva že mu nikdy předtím neupadla (doloženo kolem roku 1695).²⁶⁶

Stačilo jemné opomenutí. O to těžší trest si zasloužil jeden venkovan, poddaný pražské univerzity, který jednou na svatojánskou sochu na Pražském mostě vychrlil urážky. Od té doby ho stíhalo neštěstí za neštěstím. Když zkoumal, co by toho mohlo být příčinou, došel k epizodě u svatojánské sochy. Z vlastního popudu dal k Nepomukově cti postavit oltář v kostele sv. Pankráce za Vyšehradskou branou a neštěstí přestalo. Epizodu vyprávěl v roce

²⁵⁹ Viz katalog D.1, 17, 20, 46 a 91.

²⁶⁰ Viz katalog D.1, 25.

²⁶¹ Viz katalog D.1, 16.

²⁶² Viz katalog D.1, 48.

²⁶³ Viz katalog D.1, 72, 75.

²⁶⁴ Viz katalog D.1, 45.

²⁶⁵ Viz katalog D.1, 56. Tento příběh je zachycen na Reinerově fresce v hradčanském svatojánském kostele (katalog A.1, Praha IV. 1/).

²⁶⁶ Viz katalog D.1, 122.

1716 známý lékař a bývalý rektor Karlo-Ferdinandova vysokého učení Jan František Löw z Erlsfeldu.²⁶⁷

Pražský staroměstský měšťan Petr Devarina měl doma za kamny dřevěnou sochu sv. Jana. Když se ho jeden host zeptal, proč ji tam má, odpověděl žertem, že se socha koupala a je třeba, aby uschla. Nechtěl tím pohanět světce, ale brzy ho opustilo veškeré požehnání, útěcha a štěstí, a dokonce ani nezískal zaměstnání, které mu bylo přislíbeno. Želel své neuvážené řeči a horlivě se utekl ke sv. Janovi a upřímným srdcem ho žádal o pomoc, načež se mu 1691 dostalo vznešeného úřadu českého registrátora u tribunálu královského místodržitelství Českého království. Připisoval to Nepomukově ochraně a na výraz vděčnosti dal zavěsit jeho obraz v registratuře české královské kanceláře.²⁶⁸

Bez trestu nevyvázl ani jeden prodavač piva ve Vídni. Když viděl u jednoho sochaře, svého známého, hrubě otesanou svatojánskou sochu s dosud jen načrtnutými rysy, zatahal ji za nos a řekl: „Janku, vysmrkej se!“ (doslova *Hänsel, schneuze dich!*). Tu mu v sochařově dílně na nohu spadl nůž, zavěšený ve výšce, a tak mu poranil prst, že se posměváček nemohl hnout z místa. Socha byla pak, dotvořená a oštafírovaná, umístěna do vídeňského kostela Maria am Gestade (1695).²⁶⁹

Jedna vídeňská služebná, Katharina Schönweisin, nosila na krku zavěšený obrázek sv. Nepomuka, ale nejspíš jenom pro ozdobu, protože když se jí jeden lokaj žertem zeptal, copak to pěkného na krku má, odpověděla lidově: „To je pop z lysé hory“ (doslova *Es ist der Pfaff vom kallen Berg*). Jakmile hanlivá slova vyřkla, zdálo se jí, jako by měla delší jazyk. Přestala vyslovovat správně a pět dní jen žvatlala, takže se jí někteří lidé posmívali. Nakonec sv. Jana odprosila, slíbila k jeho cti vykonat pobožnost, šla na mši a při ní se jí vrátila přirozená artikulace (leden 1712).²⁷⁰

Někteří se potázali se zlou, když se vysmívali jánské úctě nebo Janovým ctitelům. Tak to někdy kolem roku 1685 na sobě zakusila Marie Alžběta Scherbaumová v městě Žluticích. Sotva se takto vysmívala, nemohla od vrchnosti získat povolení ke sňatku, přitom už byla smluvena s konkrétním mužem. Teprve když se později v Praze obrátila o pomoc k sv. Janovi a začala ho ctít, mohla se vrátit domů a vdát se za vytouženého partnera.²⁷¹

Další žena byla potrestána za několikrát sarkastický výsměch ctitelům sv. Jana o jeho svátku v roce 1705. Začal ji nevysvětlitelně pálit jazyk a bolest ustala teprve ve chvíli, kdy na radu jednoho jezuita z pražského Klementina slíbila vykonat jistou pobožnost. Šla pak poděkovat sv. Janovi k jeho hrobu.²⁷²

O deset let později v májovém svatojánském oktávu zpívala děvčátka ze Sušice u Janovy sochy na mostě přes Otavu. Právě kolem šla jistá služebná Magdaléna Stumphalová a dívkám řekla: „Copak tu zpěvem loudíte? Vždyť je to kamenná socha, nemá sluch a nemůže vás vyslyšet.“ Sama pak popisovala, jak ji v tu noc vlezla do uší veliká moucha a sužovala ji tři dny a noci nesnesitelnou bolestí, dokud Magdaléna nepřišla k soše na mostě požádat světce o odpuštění. Čtvrtého dne jí mrtvou mouchu z ucha vyndala jedna z dívek.²⁷³

²⁶⁷ Viz katalog D.1, 816.

²⁶⁸ Viz katalog D.1, 73.

²⁶⁹ Viz katalog D.1, 93.

²⁷⁰ Viz katalog D.1, 305. Případ byl projednáván ve vídeňské části prvního beatifikačního procesu.

²⁷¹ Viz katalog D.1, 51.

²⁷² Viz katalog D.1, 195.

²⁷³ Viz katalog D.1, 462.

DALŠÍ PROJEVY NEÚCTY A NĚKTERÉ REAKCE SPOLEČENSKÝCH AUTORIT

Veřejné a někdy i soukromé projevy znevažování Boha, Panny Marie a svatých, jakož i napadání a kritika katolického náboženství byly v dědičných katolických zemích sledovány s přísností jak církevními, tak státními autoritami na základě platných zákonů. Proto se některé případy útoků proti dobrému jménu sv. Jana Nepomuckého, jemu vzdávané úctě a jeho veřejným pomníkům prošetřovaly, případně trestaly právně podloženým postihem. Takovýchto případů se podařilo nalézt relativně malé množství a všechny se odehrály v Čechách. Do podrobností jsou popsány většinou v katalogu C.1, zde jsou představeny stručněji. Zařazuji mezi ně také události, které sice nebyly autoritami řešeny, potvrzují však aktivní odpor tajných nekatolíků na českém území.

Rychtář jedné vsi u Prahy v hospodě i jinde, kde pivo více teklo, v roce 1707 napadal sv. Jana Nepomuckého veřejným rouháním, jmenovitě že jako hlupák a špinavec na Pražském mostě stojí a že dosud nezaplatil dluh za pivo v heraltickém zájezdním hostinci. Stavěl na posměch podobizny svatých, a působil tím nemalé pohoršení dětem. Byl zbaven úřadu, odsouzen k potupnému trestu (seděl uprostřed vsi na dřevěné oslici) a musel zaplatit pokutu, za kterou se měl postavit svatojánský oltář.²⁷⁴

Nedaleko od Prahy v uhřetěveské farnosti měl jistý Ondřej Veselý v roce 1721 tlachat urážlivé povídky proti sv. Janu Nepomuckému. Farář ho udal na pražském arcibiskupství, kam byl muž předvolán. Vyšlo najevo, že takové řeči vedl asi mlynář jménem Matěj ve vsi Královicích. I ten měl být předvolán. Jak případ skončil, nevíme.²⁷⁵

Roku 1728 jeden z jezuitských kněží na třetí probaci v Chomutově musel jednoho vězně oddělit „jako mor“ od ostatních, protože delikvent rouhavě mluvil proti svatým, především proti sv. Janu Nepomuckému.²⁷⁶

Ostatní případy zaznamenáváme ve východních Čechách, oblasti velmi ovlivňované tajným nekatolictvím.

Někdy mezi lety 1700 a 1718 se Ondřej Zajda, když mlel ve Spálenci u Vysokého Mýta, vyjádřil o Janu Nepomuckém hanlivě a potupně. Byl za to uvězněn. Až když se vymlouval na pominutí smyslů, byl propuštěn s pokutou 20 zlatých s tím podotknutím, že dopustí-li se něčeho podobného, i nejmenšího, propadne mu statek a bude následovat ještě další trest.²⁷⁷

Známé jsou projevy protikatolického odporu z roku 1710. V Heřmanově Městci byly na dveře fary zavěšeny písně proti sv. Nepomukovi, proti papeži, proti jezuitskému řádu a jeho košumberské rezidenci, která tou dobou upadla v nemilost leckterých obyvatel kraje kvůli činnosti jednoho misionáře, který v ní sídlil.²⁷⁸ Ve Skutči zase dva lidé odnesli v noci z náměstí svatojánskou sochu (musela být dřevěná), postavili ji u hospody a zavěsili světci kolem krku korbel. V oktávu Janova svátku byli prozrazeni a spasili se útekem.²⁷⁹

Zajímavý doklad kritiky proti kultu svatých je zaznamenán mezi obyvateli Zelenecké Lhoty při vyšetřování, které tam nařídila pražská konzistoř v roce 1718. Tehdy vypovídal také Václav Kysval, dvaadvacetiletý podruh sedláka Karla Maxy, jehož sestru měl za manželku. Na otázku „Taky-li jste viděl, aby váš švagr hospodář měl nějaké knihy podezřelý aneb aby něco proti katolický křesťanský víře k. p. proti svatým aneb jinšímu článku víry svatý katolický mluvil?“ se vyjádřil: „Dost jsem od něho slyšel proti svatým. On říká: 'Co mně pacholek může spomocit aneb dáti aneb já u něho poříditi, když hospodář nechce mi to dát' a dokládá, že svatí byli hříšní a jako my, když pokání činíce do nebe se dostali, tak že on taky

²⁷⁴ Viz katalog C.1, Praha X.

²⁷⁵ Viz katalog C.1, Královice.

²⁷⁶ Viz katalog C.1, Chomutov 2/.

²⁷⁷ ŠKORPIL 1908, pag. [1]; OLIVA 1909, 72.

²⁷⁸ Viz katalog C.1, Heřmanův Městec.

²⁷⁹ Viz katalog C.1, Skuteč. Nešlo o Hlinsko, jak se omylem traduje v literatuře.

k Bohu se může dostat. A svatí, co mu spomůžou, kdyby Bůh nechtěl? A někteří blázni (tak on říkává) že před figurou nahýho svatého dřevěnou ruce spínají, klekají a volají; však ale jak je má svatý slyšeti, když má uši a neslyší, oči a nevidí a hubu a nemluví. Tak taky když procesí byla v Jetenicích mezi octavem Božího těla a dle obyčeje první oltář u statue uprostřed vsi stojící sv. Jana Nepomuckého postaven byl, tehdy byla řeč na Zelenský Lhotě, že bude procesí k sv. Janu Nep. do Jetic, tak on pravil: 'Co pak ten Nepomucký, právě nic nespomůže, poněvadž kamennej jest. Lépej jest se doma pomodlit aneb kdekoliv jinde, nežli tam jít.' – Maxa na základě dekretu pražské arcibiskupské konzistoře z 12. května 1719 propadl spolu s dalšími dvěma muži trestu exkomunikace.²⁸⁰

Je zaznamenán také jeden případ ohledně nevhodného zobrazení sv. Jana. Přisedící hradecké konzistoře Jan František Michálek, pověřený cenzor v kauze kukského pána Františka Antonína hraběte Sporcka, v roce 1729 obviněného z kacírství a postiženého zábořem knihoven, se ještě téhož roku doslechl, že ve slepém okně bytu kukského truhláře je namalován výjev, v němž někteří lidé spatřují Nepomukovu karikaturu. Malba představovala muže v šatu duchovního s noční čepičkou na hlavě. Jelikož tou dobou v Kuksu v rámci sporckovské kauzy docházelo k odstraňování „skandalózních“ nápisů, maleb a soch, Michálek pro jistotu nařídil odstranit i malbu v truhlářově bytě, aby tak zamezil lidským řečem a „necti svatého patrona“.²⁸¹

V Černožicích v blízkosti Hradce Králové potupili výrostci i menší chlapi svatojánskou sochu na mostě přes Labe. K incidentu došlo 25. října 1717. Obrazoborecké tažení proti sochařu nepostrádalo teatrální rysy poučené svatojánskou legendou. Případ je díky následnému vyšetřování znám do nejmenších detailů. Ačkoliv za jednáním hanobitelů bylo možné vystopovat nekatolické myšlenky dospělých, přece však šlo asi více o uličnictví, projev mladické agrese a drsný humor spojený s vandalismem. Událost měla svůj dovětek v exemplárním potrestání viníků a veřejné oslavě sv. Jana Nepomuckého (23. května 1718).²⁸²

Vězením byli roku 1724 potrestáni lidé, kteří znevažovali nevinný Nepomukův život. Zaznamenal to jeden z jezuitů vykonávajících v Jičíně a okolí svou třetí probaci.²⁸³ Nejznámější obětí přísné aplikace zákonů v souvislosti se sv. Janem Nepomuckým se stal Tomáš Svoboda, panský myslivec z Česova na velišském panství, ženatý muž, otec pěti dětí, jehož rodina pocházela ze Zelenecké Lhoty. Za rouhání proti podstatě mešní oběti, za hanobení světce z Nepomuku a za opakované přechovávání nekatolických knih ho stihl nejpřísnější trest. Dne 29. ledna (jinde se uvádí 4. června) v kanonizačním roce 1729 byl v Kopidlně popraven.²⁸⁴

HLAVNÍ NOSITELÉ SVATOJÁNSKÉ ÚCTY OD ROKU 1620 DO SVATOŘEČENÍ V ROCE 1729

Po bělohorské bitvě i nadále pokračovala svatovítská kapitula ve všemožné podpoře rozvíjení svatojánské úcty. K přijetí kultu svatých se postupnou rekatolizací uzpůsobovalo obyvatelstvo českých zemí. Po skončení třicetileté války, ustálení politických i ekonomických poměrů, náboženská oblast mohla být stále více formována v katolickém duchu. Již před vztyčením svatojánské sochy na Pražském mostě v roce (údajného) třisetletého výročí Nepomukovy mučednické smrti některá místa v Čechách i na Moravě chovala ke sv. Janovi

²⁸⁰ Viz katalog C.1, Dětenice.

²⁸¹ Viz katalog A.1, Kuks.

²⁸² Viz katalog C.1, Černožice.

²⁸³ Viz katalog C.1, Jičín 2/.

²⁸⁴ Viz katalog C.1, Kopidlna 2/.

úctu. K panoramatickému pohledu na časový vývoj této úcty poslouží rejstřík míst, zařazený na konci této práce.

Důležitým faktorem k osvojování si a šíření svatojánské úcty bylo školství. Svatojánský kult byl zprvu vázán především na univerzity, v Praze²⁸⁵ a Olomouci.²⁸⁶ Už na začátku 18. století se přidaly zahraniční univerzity, Salzburg²⁸⁷ a Würzburg.²⁸⁸ Od 60. let 17. století máme doloženu svatojánskou úctu na gymnáziích. Jak široce se pak nepomucenské téma ve středním školství ujalo, ukazují především školská divadelní představení.²⁸⁹ Již v 17. století jsou k úctě vůči sv. Janovi vedeny také menší děti. Ve 20. letech 18. století pro ně na triviálních školách budou připraveny svatojánské slabikáře.²⁹⁰

Obrovskou roli v šíření svatojánské úcty sehráli kněží, především v přímé pastorační službě. V některých diecézích měli v tomto ohledu vzor a podporu svých biskupů.

Svou roli hrála také šlechta, která leckde podporovala úctu ke sv. Janovi s větší účinností díky svému vlivu na obyvatelstvo a svým ekonomickým možnostem. V českých zemích snad nebylo šlechtického rodu, který by sv. Jana neuctíval už před jeho kanonizací. Zvláště horlivými ctiteli sv. Jana byli svobodní pánové Wunschwitzové, jejichž předek Matyáš Gottfried vyvolil Nepomuka za ochránce rodu již v roce 1646 a s vděčností za záchranu života, rodiny i majetku světcí poděkoval vztyčením pomníku na Pražském mostě. Dalším příkladem může být knížecí rod Schwarzenbergů, který si sv. Jana vyvolil za patrona, neboť mu vděčil za mužského potomka (1722), příslib budoucích generací.

Sv. Jan zaujal i špičky společnosti. Habsburkové jakožto čeští králové měli ke světcí velice kladný postoj, který je v 18. století vykládán následovně: Král na českém trůnu je povolán vynahradit sv. mučedníkovi utrpení a příkoří, jehož se mu dostalo od krále Václava IV. Královna pak má být pamětlivá dobrého příkladu své předchůdkyně, královny Johany, Nepomukovy duchovní dcery, a tohoto otce s důvěrou ctít. Vždyť svou smrtí uhájil čest a dobré jméno zmíněné panovnice. Postará se tudíž i o královny, které po ní po generace nastupují na trůn. Tématu Habsburků by bylo třeba věnovat značný prostor. Zde pouze stručně poznamenávám, že od roku 1721 bylo hlavním motem svatojánské úcty tohoto rodu vyprositi si na čerstvě blahořečeném patronovi české země mužského následníka trůnu. Tato touha naklonit si skrze Nepomukovu přímluvu milostivého Boha, aby Habsburkům zajistil pokračování rodu po meči, byla ve 20. letech 18. století ve svatojánském kultu téměř všudypřítomná.

Habsburkové s dalšími spřátelenými katolickými vládnoucími rody Evropy šířili svatojánskou úctu také v rámci nepomucenských konfederací neboli bratrstev. Počínaje slavným bratrstvem v Praze na Skalce (1706) se tato zbožná sdružení, přímo zaměřená na aktivní šíření svatojánské úcty, šířila Evropou a pro nepomucenský kult vykonala olbřímí dílo. Za obrovským množstvím svatojánských pomníků, pobožností, poutí stáli členové těchto konfraternit. Ti se také programově snažili následovat svého patrona Jana ve ctnostném životě, především v ochraně dobrého jména druhých lidí a ve štědré podpoře potřebných.²⁹¹

V loajalitě s habsburskými vládci pomáhalo svatojánskou úctu šířit také císařské vojsko, složené z lidí národů habsburského soustátí, včetně Čechů a Moravanů, z nichž mnozí byli svatojánskými ctiteli od malička. Zvláště zajímavé je sledovat nástup svatojánské úcty do míst Uherského království, z nichž byli vytlačeni Osmané. Až skoro symbolickým projevem přítomnosti sv. Jana Nepomuckého jako pomocníka v boji proti Turkům bylo zasvěcení

²⁸⁵ Viz katalog C.1, Praha IX.

²⁸⁶ Viz katalog C.1, Olomouc 3/.

²⁸⁷ Viz katalog C.1, Salzburg 3/.

²⁸⁸ Viz katalog C.1, Würzburg 4/.

²⁸⁹ Podrobně viz katalog C.2, I.

²⁹⁰ *Slabikář český 1725 – Katholisches A. B. C. Büchel 1726.*

²⁹¹ Viz katalog C.3.

mešity v Pětikostelí jeho cti. Svatyně měla ponechán minaret i další, typickou architektonickou podobu, uvnitř však byla jasnou doménou Nepomuka.²⁹² O nepomucenských ideách v císařském vojsku výmluvně svědčí kázání pronesené v Temešváru v roce 1719.²⁹³

Šíření svatojánské úcty vojskem však probíhalo na řadě dalších míst Evropy, která delší dobu byla, nebo se dostávala pod habsburský vliv. Na mysli mám především Milánské vévodství s přidruženými územími (Milano, Lodi, Monza, Pavia atd.), dále Neapolské království (Napoli, Capua) a království Sicilské (Palermo, Messina).

Byly zde však ještě čtyři nesmírně vlivné podněty k růstu svatojánské úcty. Zaprvé lidé si sv. Jana volili za svého osobního patrona a přímluvce, neboť zakoušeli, že s čímkoliv se k němu obrátí, budou vyslyšeni. Naprosto zásadní roli v této oblasti dobrodiní, milostí a zázraků hrál Nepomukův patronát nad ctí a dobrou pověstí, dobrým jménem, reputací. Jelikož raně novověká společnost nezřídka považovala čest a dobrou pověst za hodnoty důležitější než fyzický život, je nasnadě, jaké vážnosti se těšil světec, který pomohl takové hodnoty uhájit.

Druhý impuls se týkal světcova jazyka, zázrakem (jak to bylo interpretováno) zachovaného v hrobě a objeveného při exhumaci Janových ostatků v rámci druhého beatifikačního procesu.²⁹⁴ Relikvie se okamžitě po zveřejnění jejího nálezu (což nastalo asi až v roce 1721) stala nesmírně opěvovaným zázrakem, jakýmsi živoucím symbolem uchování zpovědního tajemství a mlčenlivosti, na druhou stranu také zhmotněním dobrého užívání jazyka k mluvení. Tento rys svatojánského kultu se dotýká archetypu mlčení – mluvení, který byl zviditelňován již ve starších periodách rozvoje této úcty, avšak s nalezením světcova jazyka dostal přímo fyzický výraz.

A poslední oblastí bylo oficiální schválení svatojánské úcty papežem Inocencem XIII. 31. května 1721. Snahy do té doby vedené k tomuto triumfu nyní byly korunovány. Prahou, Čechami, Moravou i okolními zeměmi prošla vlna oslav beatifikace a všeobecný tlak na urychlení dalšího kroku, kanonizace, vykonal své dílo. Kanonizační (apoštolský) proces mohl být otevřen již krátce po beatifikaci díky zvláštní výjimce, udělené papežem. Jak byl pak v Římě oslaven triumf kanonizace, dosažené 19. března 1729, je popsáno v druhé části této práce.²⁹⁵

Naposledy uvádím impuls, který byl společný všem vrstvám společnosti, v níž postupně svatojánská úcta zdomácněla. Jednalo se o „vnitřní vnuknutí“, případně Boží vnuknutí. Nemálo lidí bylo přesvědčeno, že k důvěře ve sv. Jana je vede sám Duch svatý, sama vůle Boží. Jako jeden příklad za všechny může posloužit příběh Kathariny Hafnerin. Narodila se asi v roce 1672 v říšském městě Norimberku jako luteránka. Na konci století se provdala (jmenovala se Fürstlin), a protože její manžel byl katolík, po třech letech v Čechách ve Žluticích, kde spolu bydleli, přijala katolickou víru a rozhodla se, že v ní chce žít i umřít. Teprve potom se dozvěděla od mnoha lidí o sv. Janu Nepomuckém. Časem se jí vážně zhoršil zrak. K vyléčení očí nepoužila žádného přirozeného prostředku, nýbrž sama od sebe, aniž by ji někdo z lidí nutkal, šla do žlutického farního kostela, aby tam vzývala Boha o pomoc. V kostele uviděla podobiznu sv. Jana a v srdci jí se zvláštní útěchou vzklíčilo, že by měla tohoto světce prosit o přímluvu. Zvolila si ho za svého ochránce a s upřímnou důvěrou žádala o jeho mocné orodování. Hned následující noc, když přišla do pokoje a chtěla si připravit lůžko, ukázal se jí naprosto viditelně, jak byla žena přesvědčena, sám světec oblečený v černém duchovním oděvu s límcem nebo výložkou, stál od ní tři nebo čtyři kroky a díval se na ni. Žena vykřikla: „Ježíši, Maria a Josefe, jaký to pohled!“ V tu chvíli byl pokoj opět

²⁹² Viz katalog A.5, Maďarsko, Pécs.

²⁹³ Viz katalog C.1,

²⁹⁴ Viz podrobně v katalogu D.1 849–850.

²⁹⁵ Viz katalog C.1, Roma 3/.

prázdný a vidění zmizelo. Slabost očí vymizela, zrak se uzdravil a od té doby se Kateřina těšila ze zdravých očí a každý den ctila svého vyvoleného patrona.²⁹⁶

Kanonizací sv. Jana Nepomuckého bylo umožněno uctívat tohoto mučedníka v celé katolické církvi. Jeho úcta před kanonizací však byla obrovská. Dokazuje to skutečnost, že k jeho cti bylo do roku 1729 zbudováno 25 kostelů, 19 kostelů nebo kaplí, 280 kaplí, dvoje boží muka a dva prostory upravené jako malé svatyně (předsíní a kůry). Dohromady to bylo 329 objektů. Nepomukovi zasvěcených (nebo spolu-zasvěcených) oltářů se podařilo napočítat 747. Sloupů, pilířů, soch, obrazů, zvonů, reliéfů, precios, medailí, mincí, svátostek bylo nepočítaně, větších předmětů kolem 5000. Počty bohoslužeb v pražské katedrále, celebrowaných k Nepomukově cti, byly závratné. Od roku blahorečení 1721 do roku 1727 jich bylo napočítáno 433336 a v pětiletí 1723–1727 tam bylo k počtě sv. Jana rozdáno 7286477 svatých přijímání. 1074 výjimečných událostí, které se odehrály v souvislosti s tímto světcem a jsou dopodrobna popsány v druhé části této práce dává tušit, že nebudou přemrštěné počty votivních darů, rozmístěných kolem světcova náhrobku. V roce 1725 tam bylo ve 23 prosklených skříních uchovááno 1978 obětí ze stříbra, zlata a dalších drahých materiálů.

Žádnému jinému ze zemských patronů Čech se nedostalo tak masivní počty, žádnému jinému z českých patronů se nepoštěstilo zdomácnět v srdcích téměř všech obyvatel císařského sídelního města Vídně, být ctěn i v tolika dalších místech Evropy, být vzpomínán v Zamoří, být ozdoben tituly *divotvůrce tohoto věku, patron celé Germánie, světější pověst Evropy, útěcha světa*. Jistě sv. Jan není zdaleka nejmenší stopou, kterou naše zem zanechala ve světových dějinách.

²⁹⁶ Viz katalog D.1, 180.

Část druhá

Podrobný popis kultu sv. Jana Nepomuckého do kanonizačního roku 1729

ÚVOD K DRUHÉ ČÁSTI

Druhá část disertační práce je věnována podrobnému popisu svatojánského kultu do kanonizačního roku 1729, do hlavních pražských oslav kanonizace v říjnu téhož roku. Shrnující pohled poskytnutý v první části je zde pod drobnohledem rozveden do podrobností. Ačkoliv nejsme schopni podat naprosto přesný obraz minulosti, zachytit veškeré detaily obrovské šire uctívání sv. Jana Nepomuckého i projevů neúcty vůči tomuto světcí, přesto je obraz, kterého se podařilo dosáhnout, snad dostatečným odleskem reality. To, co ještě o svatojánském kultu nevíme, se s nejvyšší pravděpodobností v zásadním nebude lišit od toho, co o něm víme. Principy se podařilo objevit, pouze jejich konkrétní naplňování bude stále ještě možné objevovat.

S tímto vědomím je nutno přistoupit k údajům obsaženým v této části disertace. Pokud je zde např. shromážděno přes tisíc tištěných textů, které do roku 1729 poskytly informace o Janu Nepomuckém, nepředstavuje to ucelený přehled. Nelze vyloučit, že se v brzké době najdou další staré tisky s nepomucenským tématem. U svatojánských památek jsem si jist, že jejich nemalé množství uniklo evidenci. Leckteré objekty zanikly, aniž by o nich uvízla zmínka v pramenech nebo literatuře. Stačí připomenout, že dochované zprávy o svatojánské úctě, zasílané jako odpovědi na svatojánský dotazník z roku 1715, jsou v případě pražské arcidiecéze pouze torzem předpokládaného celku. Z některých dalších oblastí předpokládané odpovědi nepřišly, nebo se nedochovaly. Údaje v některých dochovaných zprávách jsou natolik generické, že se bližších informací nedopátráme (většinou jde o sdělení, že se v dané farnosti nebo širší oblasti nachází mnoho světcových podobizen, v kostelích, po domech, u cest, že se tam sochy sv. Jana nacházejí na všech mostech apod.).

Materiál je v této části disertační práce rozříděn do čtyř základních skupin, které jsou dále rozděleny do jednotlivých katalogů. Některé z těchto souborů jsou pojaty jako encyklopedie v abecedním pořádku hesel, jiné jako soupisy v chronologických přehledech. K dispozici je i chronologie hmotných památek svatojánské úcty.

První skupinu (A) představují právě zmíněné hmotné projevy kultu, počínaje kostely a konče předměty nejdrobnějšími. Svatojánské stavby a jejich zařízení, výbava a výzdoba (včetně bohoslužebného náčiní a grafických památek, které bývaly v baroku do kostelů umísťovány), venkovní pomníky (sloupy, pilíře, sochy, obrazy, malby na stavbách), vybrané soukromé předměty (podobizny všeho druhu v domácnostech), skici a bozzetta realizovaných i nerealizovaných výtvarných záměrů, to vše je uspořádáno podle geografického klíče v katalogích A.1–5. Jde o soupis existujících i zaniklých svatojánských památek v České republice (A.1), v Rakousku (A.2), Německu (A.3), Polsku (A.4) a v ostatních státech Evropy (A.5). Všechny památky zachycené v těchto katalogích jsou následně zařazeny do chronologického přehledu (A.6). Závěr první skupiny představuje katalog A.7 věnovaný drobným, leč někdy velice drahým a vzácným předmětům, jako jsou medaile, mince, svátostky, šperky a sfragistické památky.

Druhá skupina (B) podává přehled vybraných rukopisů a všech mnou dosud zjištěných tištěných památek, které se věnovaly sv. Janu Nepomuckému, byť mohlo jít o nepatrnou poznámku. Tištěnými památkami rozumím jednak tištěné texty (včetně novin a různých dalších periodik), jednak památky grafického umění jakéhokoliv technického provedení užívaného v raně novověké éře. Do tohoto soupisu nejsou pojaty staré tisky, které se v roce 1729 zabývaly oslavami Janova svatořečení mimo Řím, ani ty tisky, které prokazatelně vznikly po hlavní pražské oslavě kanonizace.

Právě charakterizovaná skupina „jánské encyklopedie“ je rozdělena do chronologického přehledu vybraných rukopisů a starých tisků (katalog B.1), do abecedního seznamu těchto pramenů s uvedením jejich plných názvů, případně s doprovodnými citacemi a poznámkami (B.2), do rozřídění těchto pramenů podle provenience (místa původu nebo publikování) a podle obsahu (témat a literárních žánrů, jimž se dané prameny věnují) (B.3). Grafickým památkám je věnován katalog B.4. Sleduji v něm jednak časovou posloupnost, jednak jednotlivé linie vývoje svatojánské ikonografie.

Třetí skupinu (C) by bylo možno charakterizovat jako „převážně duchovní“ oblast svatojánského kultu. V jejím prvním katalogu (C.1) jsou zaznamenány duchovní projevy svatojánské úcty v užším smyslu: oslavy světcova svátku, liturgie, pobožnosti, modlitby veřejné i soukromé, panegyriky a orace, kázání, exhortace, procesí a poutě, odpustková praxe, projevy úcty vůči svatojánským pomníkům atd. V menší míře jsou tu zachyceny dobové doklady o absenci jánské úcty, o přímých

projevech odporu vůči takovéto úctě a o neuctivém chování vůči světcům. Další katalog (C.2) se věnuje uměleckým oborům mimo výtvarné umění. Jde o podání svatojánského příběhu a světcova poselství v dramatickém umění (školské hry, divadelní představení profesionálního charakteru, scénický doprovod náboženských slavností), v oratoriích (barokní obdoba opery zaměřená na náboženské téma s výraznou akcentací duchovního, případně morálního obsahu), v písních a dalších hudebních žánrech. Poslední katalog sledované skupiny (C.3) se věnuje fenoménu „organizovaného kultu“, tedy institucím, jež si vytkly za cíl aktivně rozvíjet úctu ke sv. Janu Nepomuckému, hájit ji a následovat světcův dobrý příklad v osobním i společenském životě. Sem náležejí především bratrstva (konfraternity, konfederace, kongregace, sodality), tzv. spolky (společenství lásky) a další sdružení.

Poslední zvláštní skupinu (D) si vyžádala nesmírně důležitá oblast jánského kultu, oblast dobrodiní, milostí, zázraků a dalších projevů duchovní moci, které lidé připisovali nebeské intervenci mučedníka Jana. Těmto událostem je věnován katalog D.1, zatímco v katalogu D.2 se snažím postihnout specifickou skupinu hmotných darů, jimiž lidé vyjadřovali buď prosbu o světcův zásah do jejich života, nebo za takový zásah děkovali, případně spojili dík s prosbou dohromady. K věnování takovýchto darů se ctitelé často zavázali slibem. Do tohoto závěrečného katalogu tedy patří hmotné votivní dary (obětiny), finanční dary, nadace (mešní i jiné) a také svítlny (lampy), svíce a péče o rozžhánění a udržování světla ke světcově počtě.

Katalogy jsou vzájemně provázány odkazy. Byl-li např. nějaký oltář sv. Jana (v katalogu skupiny A) postaven na poděkování za konkrétní přijaté dobrodiní, čtenář se bude moci skrze odkaz (naznačený symbolem →) dozvědět o oné motivační události více (konkrétně v katalogu D.1). Zmíněný oltář mohl být místem konání svatojánských pobožností. K jejich bližšímu poznání navede další odkaz (do katalogu C.1). Je nasnadě, že v některých případech lze tímto způsobem nalézt poměrně bohaté souvislosti.

Odkazy probíhají i v rámci samotných katalogů (poukazem → výše/níže s uvedením hesla nebo čísla v rámci katalogu).

Pro zjednodušení textů jsem zvolil několik úsporných řešení. Je to především systém zkratk, uvedený v závěru disertace. Zkratky v katalozích používám především pro označení objektů (věcí, skutečností), které nejsou přímo zaměřené na sv. Jana Nepomuckého. Co naopak je na světece zaměřeno, je ve většině případů vyjádřeno podtržením (oltář, úcta, litanie), pokud není potřeba světece jmenovat kvůli návaznosti textu. V poznámkách jsou skutečnosti zaměřené přímo na světece rozepisovány celými slovy, ostatní bývá vyjadřováno zkratkami.

Pro označení samotného světece používám zkratky JN (Jan Nepomucký), BJN (blahoslavený Jan Nepomucký), SJN (svatý Jan Nepomucký). Většinou přitom respektuji, jak je v daném kontextu světec označen v dobových pramenech a literatuře. Podobně používám zkratku pro označení mučedníka Jana Sarkandera (JS), který v nepomucenském kultu sehrál důležitou roli, především na Moravě.

V popisu vizuálních památek označuji strany (vpravo, vlevo) z pohledu diváka. Pouze při popisu svatého Jana používám kurtoazie (obdobně jako bych činil při blasonování v heraldice), vedu tedy v patnosti jeho úhel pohledu. Např. uvádím-li, že světec drží kříž zleva doprava, znamená to, že jej vespod podpírá svou levicí a v horní části pravou rukou. Andělek vpravo na výjevu se nachází po pravé straně z pohledu pozorovatele, zatímco andělek po světcově pravici (stojí-li světec na vyobrazení čelně k divákovi) se nachází z pohledu diváka vlevo.

K dalším technickým parametrům textů: U letopočtů pro zjednodušení vypouštím slova „rok“, „léta“ apod. Pro označení roku narození v jistých kontextech používám značku *, pro úmrtí †. Skončila-li nějaká funkce neboli úřad dané osoby smrtí, užívám posledně uvedenou značku také v takové souvislosti, např. farář v Družci (ve fun. 1707 † 1721). Víceletá časová období jsou vyjadřována zkracovanou datací, např. 1698-99. Činí-li se již zmínka o časových údajích, nutno poznamenat, že řada datací sdělených v následujících encyklopedických přehledech vychází z dobových, ne úplně přesných vyjádření. V takových případech jsem zvolil prostou matematickou operaci. Tvrdí-li např. někdo roku 1715, že uctívá sv. Jana Nepomuckého už patnáct let, vyhodnocuji jeho sdělení tak, že začal sv. Jana ctít v roce 1700. Přesnější časový údaj pomohly v některých případech ozřejmit další prameny.

Originální citované texty (rukopisné, tištěné, epigrafické) jsou podány kurzivou. Pokud jsou doplňovány, aby se ozřejmilo plné znění textu nebo význam zkratk v něm použitých, je vkládaná část textu umístěna do hranatých závorek, např. D[IVUS]. Do kulatých závorek jsou vloženy výsledky chronogramů a chronostichů, např. (= 1721). Epigrafické památky a nápisy na rytinách se pokouším

podat co nejpřesněji, včetně zvláštností (např. číslo 2 ponechávám v občas užívaném tvaru Z, písmeno N psané obráceně *И*) a chyb, ke kterým mohlo dojít omylem kameníka, který nemusel rozumět jazyku nápisu, který tesal apod. Barokní spojovníky v pevných nápisech a v textech grafik (=, ,,) nahrazují prostou spojovací čárkou (-). Kde slova nebo písmena zvýrazňují podtržením, sdělují tím, že jsou v původním nápisu (textu) spojena (např. v emblému Mariino jméno MARIA), pokud ovšem pro dané spojení písmen neexistuje příslušný znak ve fontu Times New Roman (např. *Æ, Œ, œ, æ*). Rozčlenění nápisů do řádků obvykle označují lomítkem (/), výraznější oddělení textu pak dvěma lomítky (//).

U hmotných svatojánských památek neuvádím nápisy, které (nejsou-li ovšem relevantní) vznikly až po roce 1729.

V katalozích skupiny A označují jména obcí, lokalit, vodních toků a specificky pojmenovaných staveb kurzivou (např. *Klatovy, Inn, Vlašimská kaple*). Je-li v textu konkrétního hesla nebo v jeho poznámkovém aparátu název místa zvýrazněn tučným řezem, objevuje se odkaz na něj mezi hesly toho samého katalogu. Upozorňuje se tím na jistou míru důležitosti takové lokality, které však není věnováno zvláštní heslo.

Jelikož katalogy skupiny A poměrně často popisují památky sice v pramenech a literatuře doložené, ale do dnešní doby nedochované, různě změněné, přemístěné apod., je na to někdy, zvláště u důležitějších objektů upozorněno v poznámkovém aparátu (uvozením **pozn.:**). Pokud je poznámka vložena přímo do hesla katalogu, týká se dobové souvislosti (např. čím byla daná svatojánská památka po ikonografické stránce ovlivněna).

Závěrem upozorňuji na značky použité v poznámkovém aparátu celé druhé části disertace:

R – rukopisný pramen, manuskript

L – literatura, tištěný text

R-L – publikovaná edice rukopisného pramene

H – heraldická památka

E – epigrafická památka (nápis na pevném podkladu), nápis na rytině

H-E – heraldická památka spojená s nápisem

G – grafika, grafická památka (rytina, dřevoryt atd.)

K – kresba

M – malba, mapa

I – internetový zdroj

Na specifika jednotlivých katalogů je upozorněno v jejich úvodu.

A. Svatojánské památky (projevy kultu ve výtvarném umění)

A.1 Svatojánské památky v České republice

A.2 Svatojánské památky v Rakousku

A.3 Svatojánské památky v Německu

A.4 Svatojánské památky v Polsku

A.5 Svatojánské památky v dalších státech Evropy

A.6 Svatojánské památky v chronologickém přehledu

A.7. Drobné svatojánské památky

A.1 Svatojánské památky v České republice

Úvodní poznámky

Svatojánské památky v České republice jsou v soupisu řazeny k místům jejich výskytu v období do roku 1729. Místa jsou uváděna v abecedním pořádku podle dnešní podoby jejich českých jmen či označení. Jde o města, městyse, vsi, osady, samoty, poutní svatyně, přírodní lokality a různé typy oblastí. K dnešnímu názvu je v některých případech připojena jeho starší podoba. U míst, ve kterých bylo výrazněji zastoupeno germanofonní obyvatelstvo, je uveden i jejich název německý.

Stručný popis a politické i církevní administrativní začlenění jednotlivých lokalit vychází ze situace v roce 1715, kdy na sledovaném území probíhal nepomucenský dotazník. K tomu je do jisté míry zohledněn následný vývoj do kanonizačního roku 1729. Pokud byly některé lokality do dnešní doby připojeny k městům, je o tom informováno, stejně jako je komentován zánik některých míst.

Ve stručném popisu obcí je sděleno, zda šlo o město (latinsky *urbs*, *civitas*, německy *Stadt*), potažmo město krajské (kraj.), královské (král.), věnné nebo horní (hor.). Je-li obec označena za městečko, myslí se tím ve většině případů městys (latinsky *oppidum*, německy (*Markt*)*Flecken*), velmi zřídka město malé rozsahem či významem (latinsky *urbecula*, německy *Städtchen*). Označení městečko bylo zvoleno i tam, kde z historických dokladů nelze s jistotou zjistit, zda šlo již skutečně o město, nebo doposud pouze městys. Stručný popis míst také informuje, kde bylo sídlo arcibiskupství nebo biskupství. V případě potřeby je nabídnuto ještě několik dalších stručných údajů k původu či historii dané lokality.

V závěrečné závorce jednotlivých hesel je uvedena nejprve politická a poté církevní příslušnost popisované lokality v roce 1715. Na prvním místě se nachází označení historické země či území: České království (Č), Chebsko (CH), Moravské markrabství (M), moravská enkláva v Horním Slezsku a Horní Slezsko (HS). V případě Čech a Moravy je na druhém místě uveden název kraje. V Čechách se po reorganizaci z roku 1714 nacházelo krajů dvanáct, Bechyňský (Bech), Berounský (Ber), Boleslavský (Bol), Čáslavský (Čás), Hradecký (Hra), Chrudimský (Chru), Kouřimský (Kou), Litoměřický (Lit), Plzeňský (Plz), Prácheňský (Prá), Rakovnický (Rak) a Žatecký (Žat). Morava byla rozdělena do pěti krajů, Brněnského (Brn), Hradištského (Hra), Jihlavského (Jih), Olomouckého (Olo) a Znojemského (Zno).

Další údaje se již týkají církevního začlenění. Předně je sděleno jméno diecéze, v Čechách pražské arcidiecéze (Pr) a diecézí litoměřické (Li) a královéhradecké (Kh), na Moravě a v části Horního Slezska diecéze olomoucké (Ol). Zbylé části Horního Slezska na území dnešní České republiky náležely do diecéze vratislavské (Vr). Chebsko bylo součástí rezenského biskupství (Ře).

Následuje nižší církevní správní jednotka, v pražském arcibiskupství (kde pražské souměstí mělo zvláštní postavení) a v biskupství litoměřickém je to vikariát, v biskupství olomouckém děkanát. Co se týče hradecké diecéze, nebylo její přesné rozdělení do vikariátů v roce 1715 zjištěno.

Na několika privilegovaných místech se nacházela kanovníká kapitula, ať už katedrální, nebo kolegiální, což je rovněž sděleno.

Pro mnohá místa se jako poslední objevuje údaj o začlenění do přímé duchovní správy. Je přiblíženo, zda daná lokalita byla roku 1715 sídlem arcijáhenství (arcij.), arciděkanství (arcid.), děkanství (d.), farnosti (f.), administratury (a.) či zámeckého kaplanství (zám. kapl.), nebo zda náležela pod duchovní správu (s některým z právě uvedených titulů) mající sídlo v jiné obci.

Několik málo míst si vyžaduje ještě jedno sdělení, a právě to zohledňuje následný vývoj do roku 1729. Týká se změn v duchovní správě. Dané místo se mohlo osamostatnit, být přefareno, jeho farnost povýšena na děkanství apod. Takovéto změny jsou doprovázeny příslušným časovým údajem.

Nemálo z popisovaných nepomucenských památek se do dnešní doby nedochovalo, nebo bylo různě upraveno, radikálně změněno, přemístěno, deponováno. U některých z nich je o tom v doprovodné poznámce podána stručná zpráva.

Albrechtice u Frýdlantu, n. Olbersdorf (Č, Bol, Pr, v. a d. Frýdlant)

v sev. části vsi kaple (čtvercová se zaoblenými nárožními, se zvoničkou na stanové střeše, segmentová okna, vchod rovněž sklenutý segmentem, vnitřek sklenut plackou se 4 lunetami), 1729, uv. oltář

E (nad oknem v průč.) 1729 – L UPČ 1957, 13 – UPČ 1, 25 – SPHU LV, 268

Aldašín viz Kostelec nad Černými lesy 1/

Andělská Hora, n. Engelhaus (Č, Žat, Pr, v. Locket, f.)

kaple u schodů terasy far. kostela Zjevení sv. Michaela arch., s oltářem a dřev. sochou, cca 1720

L SPHU LII, 24, 30 – UPČ 1957, 14 – UPČ 1, 27 – I <http://www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/andelska-hora-kaple-sv-jana-nepomuckeho/>

Andělská Hora, n. Engelsberg, hor. městečko (HS, Ol, d. Bruntál, f.)

písk. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, jejíž drží zpr. doleva, hran. podst. zdoben na všech str. rámy s vykrojenými rohy a náp., čtyřb. postament), 1724, aut. bruntál. sochař Sebald Kappler – nápisy dohromady vytvářejí modlitbu k SJN, aby jako ochránce cti od zdejších obyvatel laskavě odňal porušení cudnosti, jako věrný strážce své služebníky vysvobodil od špatného jména, potěšil městečko a díla andělskohorská zlatou úrodností, takže budou Bohu, který dává plodnost, i patronovi (svatému JN) znít věčné chvály slávy

E (vpr. podst.) *SANCTE / IOANNES TVTOR / HONORIS AVFER / A NOBIS / BENEVOLE LABEM PVDORIS* (= 1724) – (t. vpr.) *CVSTOS FIDELIS / FVNESTO / NOMINE NOS / SERVOS TVOS / LIBERA* (= 1724) – (t. vz.) *FERTILITATE AVREA / OPPIDVM / ET LABORES / ENGELSBERGENSES / EXHILARA* (= 1724) – (t. vl.) *ET DEO FAE- / CVNDANTI / ET TIBI PATRONO / PERPETVAE / RESONABVNT / LAVDES GLORIAE* (= 1724) – (vpř. podst. níže na pásu základny) *PIO AERE* 1724 – L OLŠOVSKÝ 2006, 36 – **pozn.:** na nynější místo u far. k. Nar. P. Marie byla socha přem. 1771

Arnoltice, n. Arnsdorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie dřev. socha, po 1695

2/ na návsi kam. socha, 1706

3/ mnoho obrazů a soch v domech obyvatel, dol. 1715

4/ soška pořízená 1725 za 7 zl. pro far. k.

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Jana Kryštofa Müllera, 23. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 278^r); 4/ L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 112

Babice, n. Babitz (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, a., 1718 f.)

v adm. far. (od 1718 opět far.) k. N. Trojice socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Babice nad Svitavou, dř. jen Babice, n. Babitz (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f. Křtiny)

ve výklenku jednoho z domů dřev. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke krucifixu v pr.), l. čtvr. 18. st.

L UPMS 1, 30

Bakov nad Jizerou, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje oltář, 1705 či 1707, zříz. míst. farář Jiří Zdeněk Fiala (ve fun. 1706-11), částečně svým nákladem, částečně z vybraných a od ctitelů dobrovolně obětovaných peněz

2/ na nám. obelisk N. Trojice: na trojb. dvoupatrovém konkávním podst. (s mladšími náp. na stěnách a pilířích v nárožích dol. etáže) spočívá trojb. oblačný obelisk s and. hlavami, dole obklopený 3 s. andílků, nahoře vyvrcholeno sousoším N. Trojice na zeměkouli – v nárožích druhé etáže podst. sochy představující 3 sv. č. patrony Václava (vl.), JN (vpr., prostovlasý kanov. stojící lv. nohou na stupínku, hledící vzhůru ke kov. kříži, který drží vysoko pozdvížený v pr., rozevřená lv. ruka spuštěna) a Vojtěcha (vz.) – aut. sochař Josef Jiří Jelínek z *Kosmonos* – vrchnostenský souhlas Marie Markéty hr. Waldsteinové (v čase nepřítomnosti nejstaršího syna) ke zbudování pom. obdrželi míst. sousedé v létě 1727 – postavili jej t. r. nákladem 700 zl. a vlastní prací – při schvalování jmenovaná hr. na statui věnovala 50 zl. – když se t. dobou na pan. vrátil její syn František Arnošt říš. hr. z Waldsteina (i se svou novomanželkou), jakožto míst. panující vr. na pom. věnoval stejně vys. částku – přispělo také mnoho dalších dobrodinců – stavbu řídil míst. radní a obecní úředník Josef Korselt, malobělský mlynář

1/ R l. zpr. míst. faráře Martina Muschlitzze, 5. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 493) (dat. 1705) – L SPHU XLVI, 10 (dat. 1707); 2/ E (v dol. části podst. vpř.) *POD OBRANV / TROGICI BOŽSKÉ / OBEČ I TAKÉ SEBE / MGESTIS BAKOW / OBĚTVGE* (= 1724, pův. náp. však mohl znít odlišně a obsahovat v roce 1727) – (t. vz. vl.) *LÁŠKA SWORNOST / BOŽI POŽEHNÁNI / POPŘZEI* (i nyní nezvýrazněno) *TROICE SWATÁ / AŤ BIDLEGI / S NÁMI* (= 1727) – (t. vz. vpr.) *MOR HLAD WÁLKV / A OHEŇ / TROGICE BOŽI / Z BAKOWA / ZAŽEŇ* (= 1727) – L SPHU XLVI, 28-31 (dat. 1727-29) – UPČ 1957, 17 (dat. 1724-27) – SKRUŽNÝ 1969, 278 (dat. 1724-27) – UPČ 1, 32 (dat. 1727-29) – UPČ 4, 451 (dat. 1727-29) – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 11, 14 – MTSSP 2019, 619-621, 624 (obr. 5), 626-627 (obr. 6-8), 638 (obr. 14)

Barchov, též Velký Barchov (Č, Hra, Kh, f. Dobruška, 1721 f. Kratonohy)

za zámkem v polích kam. socha (prostovlasý kanov. stojí lv. nohou na výstupku, shlíží ke krucifixu v lv. ruce a v pr. drží biret) na hran. podst. s volut. křídly a al. znakem v korunované kart. na čelní stěně, 20. l. 18. st.

Ľ UPČ 1, 33 – I cs.wikipedia.org (*Socha svatého Jana Nepomuckého (Barchov)*)

Bašnice viz Hořice II

Batelov, n. Battelau, městečko (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla socha, dol. 1716

2/ ve středu nám. socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Bavorov, město (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie polych. dřev. procesní nosítka s plastickou skupinou SJN zpovídajícího královnu: světec jako prostovlasý kanov. (s terčovou paprscitou a plamennou ☼ s 5 hv. na koncích paprsků) sedí v křesle, v lv. ruce drží biret, o pr. ruku si opírá hlavu a šátkem si zakrývá tvář, aby mohl vyslechnout zpověď královny, klečící na podušce po jeho pravici (s korunou na hlavě, zkroušeným pohledem a rukama sepjatýma) – sousoší kryje bald. na 4 tordovaných, rostlinným dekorem ovitých sloupečích, stříška baldachýnu zdob. akanty, střed vrcholí křížkem na kouli (výš. objektu 97 cm) – s těmito nosítka prý Bavorovští putovali do *Nepomuku*, mohli je snad užívat i k místním oslavám, neboť nošení soch o svátku je v okolí dol. (→ C.1, Husinec, Prachatice, Vlachovo Březí), a to již na přelomu 17. a 18. st., tedy v době, kdy nejspíš vznikla i bavorovská nosítka

Ľ UPČ 1, 36 – *Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě* 1993, 35 – *SBC* 2001, 79 (č. kat. I/2.31 + obr.) – *PANOCH* 2007, 123 – *Svatojánský zázrak ve Strakonících. Sborník k připomínce 300. výročí 1718-2018*, barevný obr. 6

Bavory, n. Pardorf (M, Brn, Ol, d. a f. Mikulov)

ve fil. k. sv. Kateřiny socha, dol. 1716 (→ níže, Mikulov I)

Bečov, n. Hochpetsch (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiljí není žádná starobylá podobizna, jen jediná z 1677 nad hl. ol.

2/ ve far. zahradě podobizna (☼), 1708

3/ socha, 1717

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Vavřince Rumitze, prez. 27. IX. 1715; 3/ Ľ UPČ 1957, 20

Bečov nad Teplou, n. Petschau (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

kaple s oltářem, dol. 1716

R nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r)

Běhařovice, n. Biharžowitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f.)

ve far. k. N. Trojice sm. k hl. oltáři socha na svém podst., dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jiřího Martinkovice, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 134^r), což je příl. C k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v), která zmíněný údaj od Martinkovice čerpá

Běchary (Č, Hra, Kh, f. Kopidlno)

ve fil. k. sv. Vojtěcha (1708):

a/ na stěně v lodi obraz (?) v cyklu č. patronů (sv. Vít, Václav, Prokop, Zikmund, Josef, Ludmila), 3. čtvr. 17. st.

b/ socha, 1715 snad doložena (→ níže, Kopidlno II)

c/ obraz v nástavci boč. ol. sv. Prokopa, aut. Jan Jiří Köppel (?), 1728

a, c/ Ľ UPČ 1, 41

Běchovice viz Uhrňěves 3/

Bechyně, kraj. město (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, d.)

ve hř. k. sv. Michaela arch. (1667-70) v nice stěny po straně pr. boč. oltáře socha (stojící kanov.), údajně ze 3. čtvr. 17. st., stylem však odpovídající nejspíš zač. 18. st.

Ľ UPČ 1, 48

Bechyně-Zářečí viz Směřice

Bělá viz Nová Paka 2/

Bělá pod Bezdězem, n. Weisswasser, město (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

1/ ve far. k. Pov. sv. Kříže monstrance (vys. 68,6 cm), noha napříč ov., čtyřlístá (v osách 25,3 cm a 18,25 cm, výš. 25 cm), šířka ostensoria 36,8 cm, bohatě tepaná, rytá, jemně cizelovaná: na noze na každém listu po oválném medailonu ve vroubkovaném rámečku upr. bujně rozvitě kartuše z volut, lastur a lupení (z vroubkované půdy vystávají polopostavy sv. Ivana, JN jako kanov. s palmou a krucifixem, Markéty a Václava), ostatní půda nohy drobně zrněná, dřík rozčleněn na 3 ořechy, oválné ostensorium má na spodku upr. polopostavu sv. Barbory, po str. celé postavy P. Marie a sv. Josefa, všecky na oblacích, Sanctissimum obstupují ratolesti, z nichž se vyklánějí hrozny a klasy, při vnitřním oválu úzký zlac. rámeček podoby oblaků, pozadí tvoří paprsková zář, zlatý melchisedech nesen and. hlavičkou – 1708/09, praž. práce, aut. I. G. I.

2/ na nám. písk. socha (stojící prostovlasý kanov. hledící do nebe, se zlac. kov. křížkem v pozdvižené pr. ruce a s biretem ve spuštěné lv. ruce, podst. dvoudílný, čtyřb., na čelní stěně dol. části barokně tvarovaný rám, hor. část v bocích dole přecházející do volut, čelní stěna zdob. rámečkem opakujícím tvar rámu spodního), 1722, zřiz. míst. farář Václav Vít Ignác Cipl (Cippel, Zippel, ve fun. 1712-23), na základě slibu – aut. je pravděpodobně sochař Josef Jiří Jelínek z *Kosmonos*

1/ Ľ (na ploché obrubě nohy monstrance) 1709 a značka města Prahy a 1708, štítek *IG / I*, č. 618 a *R – Ľ SPHU XLVI*, 87-89; 2/ Ľ (vpř. dol. části podst. v rámu) *HONORI / IOANNAEO / CLIENS OBTVLIT / INFIMVS VOTI RE / VS WENCESLAVS / VITVS IGNATI / VS CIPL CVRA / TVS BIELAE* (= 1722) – Ľ SPHU XLVI, 140 – *UPČ* 1957, 25 (dat. 1661) – *ALSTEROVÁ* 1976, 82 (pozn. 11) (dat. 1661) – *UPČ* 1, 51 (dat. 1672) – *SUCHOMEL* 1994, 168, 170-171 (pozn. 16) (jelínkovské dílo z 1722) –

Bělčice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla vpravo u zdi dřev. socha, zřiz. míst. farář Václav František Stuchlík (ve fun. do 1701)

2/ na nám. před far. kostelem socha (stojící kanov. s křucifixem v lv., kladoucí pr. na hrud', za křucifixem kov. palma, podst. hranolový s rámy s vykrojenými rohy), 1728, aut. sochařská dílna v *Dobré Vodě u Březnice*

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Antonína Hacka (NA, ČDK, kn. 117, fol. 157^v); 2/ E (vpř. na podst.) špatně čitelný l. chron. udávající 1728 – L *UPČ* 1957, 26 – *UPČ* 1, 51 – I pamatkovykatalog.cz (19379/3-4000 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Bělohrad viz Lázně Bělohrad

Bělotín viz Lipník nad Bečvou II

Bělušice, n. Bieloschitz (Č, Lit, Pr, v. Údlice, f. Bečov, 1717 f. Kozly)

socha (stojící kanov. s křucifixem v pr. a s nataženou levicí do strany, podst. čtyřb., se zkosenými rohy, zdobenými volutami), 1725, zřiz. míst. vr. Chotkové z Chotkova a Vojnina

H (vpř. na podst.) znak zřiz. – L *UPČ* 1, 52

Benátky nad Jizerou, dř. Nové Benátky, n. (Neu) Benatek, město (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

1/ ve far. k. sv. Maří Magd.:

1a/ oltář s vot. obrazem, mal. na plátně, 1704, zřiz. míst. purkrabí Tobiáš Müller se svou manželkou Ludmilou (ta byla 1715 již †)

1b/ na ciboriu (výš. 23 cm, akant. kupa široká 13 cm, víko ve tvaru akant. koruny s křížem upr.), na kruhové akant. noze vsazené ov. medailóny a reliéfy sv. Josefa, SJN, sv. Barbory a sv. Maří Magd., 3. VII. 1708, zřiz. Dorota Scheinwagnerová
2/ v zám. kap. (k.) Nar. P. Marie oltář s obrazem malovaným na plátně, postav. z vlastních nákladů kostela, dol. 1715

3/ na nám. kam. vot. sloup čili vys. hran. dvojité pilíř, v jehož hl., dol. části uv. prostor pro světlo pohledově přístupný ze všech 4 stran segmentem ukončenými otvory – na vr. socha – 1693, zřiz. míst. vr. Arnošt Gottfried říš. hr. Schütz(en) z Leipoldsheimu († 1715), jehož znak v alianci se znakem jeho choti Zuzany Kabové z Kabergu se nachází pod otvorem na čelní str. podst., kde je rovněž dat.

1a, 2, 3/ R l. zpr. míst. faráře Františka Václava Franczanna, 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 501) – **pozn.:** na dopisu se nachází otisk farářovy obvyklé pečeti s postavou (→ A.7, VI. 2/); 1b/ E (na okraji nohy ciboria vytlačeno) *Dorothea: Scheinwagnerin Den 3. Julij: Anno: 1708.* – H (na ciboriu) 2 značky, v jedné v oválu D.S, ve druhé lev – L *SPHU* XXI, 313; 3/ E (vpř. na podst.) letop. 1693 – H (vpř. na podst.) korunovaný al. znak – L *SPHU* XXI, 317 – *UPČ* 1957, 27 – SKRUŽNÝ 1969, 278 – *UPČ* 1, 54 – *MTSSP* 2019, 649-655 – **pozn.:** pův.

socha nahrazena novější ve 2. pol. 18. st., kolem, kolem pomníku balustr.

Benešov, n. Beneschau, město (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše (obn. 1696) na konci pr. boč. lodí rozv. oltář s obrazem (polopostava kanov. stojícího u stolu), rozvilinami zdobené retabulum se 4 bělo-zlatými reliéfy na obdélných deskách (Zpověď královny, SJ před králem, Svržení z mostu, Světec pod m. na hladině *Vltavy* s 5 hv. kol hlavy), cca 1700

2/ v piar. k. sv. Anny (svěc. 1710) boč. dřev. oltář (pilastrová arch. se 4 doprovodnými s. andělů, páskovo-akant. bočními křídly a volut. nástavcem) se sochou ve střed. nice, zakončené konchou, přecházející do oblačného oblouku v nást., v jehož středu se nachází řezba jazyka ozářeného paprsky – světec pojat jako stojící kanov. shlížející na dlouhý křucifix, který drží zl. dopr. – oltář je protějškem oltáře sv. Josefa – vznikl před 1720, aut. sochař a řezbář Ferdinand Zelenka (?)

3/ v areálu piar. kláštera kaple, 1729, zbudována z finanční podpory míst. obyvatel

4/ u špit. kostelíka sv. Alžběty (zruš. 1796, zboř. 1965) kam. socha (stojící kanov. s křucifixem opřeným o lv.), dle kroniky míst. piar. koleje zhotovená praž. dílnou sochaře Jana Brokoffa 1712 – skulptura se pojetím velice blíží o rok mladší svatoján. soše stejné provenience, postavené v nedaleké *Radíči* (→ níže, t.)

1/ L *UPČ* 1, 56; 2/ L *UPČ* 1, 55; 3/ L SCHALLER 1788a, 167 – PROCHÁZKOVÁ 2005, 21, 23; 4/ L *UPČ* 1957, 28 (z jediné sochy omylem učiněny 2) – NEJEDLÁ 1964, 16, 26 (pozn. 70) – SKRUŽNÝ 1969, 274 (z jediné sochy omylem učiněny 2) – **pozn.:** socha byla 1921 poškozena, později přem. do arcib. semináře v Praze-Dejvicích a již v 60. l. 20. st. byla neznámá

Benešov viz Dolní Benešov

Benešov nad Černou, do 1948 Německý Benešov, n. Deutsch Beneschau, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. se kromě jednoho či druhého mal. obrazu nachází socha v živ. vel., dol. 1715

2/ na nám. proti radnici, obrácen k far. kostelu, stojí váp. sloup s váp. sochou a doprovodnými sochami a reliéfy, 1726, aut. snad sochař Josef Dietrich z Č. *Budějovic*, zřiz. místní obyvatelé z nábožné pile: do svažitého nám. vestavěna plošina na půdorysu šestiúhelníka, ohraničená žul. balustrádou se vstupem vpř. – upr. stojí trojb. žul. podst. se zkosenými rohy na 3 stupních stejného půdorysu – ve středu stěn podstavce jsou v rámech s vykrojenými rohy vytes. nápisy – v nárožích podst. sochy stojících světců Šebestiána (?), vpř. vl.), Floriána (vpř. vpr.) a Rocha (vz.), mezi nimi trojb. jehlanový sl. či pilíř se zkosenými rohy, na dřívku zdobený reliéfy, vpř. sv. Dominika vztahujícího ruce k růženci, jež mu podává

Madona s Děckem trůnící nad srpkem měsíce v oblacích, vl. reliéf sv. Leonarda, vpr. Zavraždění sv. Václava – motiv na čelním dřívku pilíře je klíčový, neboť dle náp. (níže na podst.) je celé sousoší laděno přednostně jako pocta P. Marii k rozšíření pobožnosti posvátného růžence mezi lidmi, nežli cíleně ke cti SJN, ač i ten je uveden mezi „ostatními svatými ochránci,“ jimž je pomník rovněž věnován (dle dalšího náp.) – SJN je zachycen v soše (stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží zl. dopr.) ve vrcholu celé kompozice, na pseudokorint. hlavicí s and. hlavami

1/ R l. zpr. míst. faráře Václava Fr. Höhebergera, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 230°); 2/ E (vpr. na podst.) *LATEQVE / IN POPVLO / ADAVGENDÆ / SANCTI ROSARII / DEVOTIONI* (= 1726) – (t. vl.) *DEIPARÆ / TVM RELIQVIS / TVTELARIBVS SANCTIS / HONORI* (= 1726) – (t. vpr.) *BENESCHOVIENSIVM / SANCTE INDVSTRIA PIETAS / POSVIT* (= 1726) – L *SPHU* XLII, 127 – UPČ 1957, 28 – UPČ 1, 57 – *MTSSP* 2009, 69-75

Benešov nad Ploučnicí, n. Bensen, městečko (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ ze starší doby žádné obrazy či sochy, dol. 1715
2/ ve far. k. Nar. P. Marie boč. oltář s obrazem sv. Maří Magdalény ve středu, kolem v akant. rámu mal. výjevy svatoján. legendy, dle popisu z 1715 zachycující náměty Život, Utrpení, Smrt, Pohřeb a Slávu, v dnešní době však Zpověď, Kázání, Předvedení před krále, Svržení z mostu, Mrtvý světec ve *Vltavě* obklopen 14 hvězdami, Pohřeb – v nástavci stojící SJN – oltář vznikl před 1715, nově oltář zřídil ke cti 1725 farář Benedikt František Matzke, na což získal prostředky z nasbíraných pokut

1/ R l. zpr. míst. faráře Benedikta Františka Matzkeho, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 193); 2/ R t., pag. 194 – L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 27-28 – UPČ 1, 60

Benice (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Čestlice)

v oratoři P. Marie (nejspíš ve šlechtické vile) na ol. stojí soška, dol. 1715

R l. zpr. čestlic. faráře Fridricha Winsche, zbraslav. cisterciáka, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 354^v)

Bernartice (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

ve far. k. sv. Martina (přestav. 1717), v kap. po sev. str. trojlodí boč. sl. oltář s obrazem, cca 1720

L UPČ 1, 62

Bernartice, n. Pernartitz (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

na návsi žul. sloup (válcový, na hran. podstavci s ov. rámy, na 2 stěnách podst. nápisy) s písk. soškou (na plintu stojící kanov. sklánějící se ke krucifixu drženému zpr. doleva, možná druhotně umístěná skulptura), postavený ke cti Boha, P. Marie a SJN, 1719, zřiz. Jiří Ignác Albert, asi vrchnostenský úředník z blízkého dvora

E (na čelní str. podst.) *GOTT DEM / ALLERHEILIG- / STEN JUNGFRAU / MARIA UNDT / DEM HEILIGEN / JOHANNES VON / NEPOMUK ZU / EHREN ISST DIE- / SES SAVL UND / BILDNU VER-* – (na pr. str. podst.) *FERTIGEN / LASSEN GEORG / IGNATIUS ALBERT / IM IAHR NACH / CHRISTI GEBURT / 1719.* – L UPČ 1, 63 – *PROCHÁZKA* 2009, 46 – *MTSSP* 2015, 537-538

Beroun, král. kraj. město (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, d.)

1/ v děk. k. sv. Jakuba u sakristie boč. oltář, zřiz. míst. kaplan Michal Šagsr, 1707

2/ na nám. na kam. soklu upr. kašny písk. socha brokoffovského směru (stojící kanov. v nadživ. vel., se zvlněnou rochetou, hledící kupředu, v pr. palma, v lv. krucifix) – aut. sochy sochař Martin de Majo, aut. kašny kameník Jan Slezák, zřiz. míst. obyvatelé, 1729 na pam. kanonizace

1/ R-L SEYDL/GARKISCH/TOŠNEROVÁ 2003, 186 – L VÁVRA 1899, 267, 370 (dat. 1713-14) – UPČ 1957, 30-31 (dat. 1713-14); 2/ R-L SEYDL/GARKISCH/TOŠNEROVÁ 2003, 72-73, 126, 148 – L UPČ 1957, 31 – UPČ 1, 66 – SUCHOMEL 1997, 70 (obr. 9), 72, 73 (pozn. 35, 36) – **pozn.:** kašna se sochou byla z nám. 1921 přem. k berounskému hř. k. Zvěstování P. Marie – 2003 kašna vrácena zpět, skulptura um. do Muzea Českého krasu a 2004 na kašně osazena její kopie

Běstvina (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Heřmaň, 1725 f.)

před zámkem u sil. barokně-got. kaple, příklad architektonického zpracování nepomucenského atributu hvězdy, konkrétně šestirohé: šestib. stavba na půdorysu šesticípé hv., s konkávně prohnutými stěnami, prolomenými vchody (završenými tvarem oslího hřbetu hlásícím se ke gotické éře Nepomukova života a smrti, → Panoch) a opatřenými výklenky s nikami – nad vchody ve stěnách okénka ve tvaru šesticípých hvězd, na nárožích stěn nakupeny pilastry s římsami, na střeše šestiboká lucerna opět s okénky v podobě šesticípých hvězd, ve vrcholu šestiboké stříšky kutá šesticípá hvězda – vnitřek sklenutý a vyzdoben pilastry – ve stavbě lze tušit či přímo spatřovat také rytmus zčeřeně vodní hladiny řeky, případně opakovaný tvar ryby (→ Panoch) – pozoruhodná stavba pochází z 3. desetiletí 18. st. (cca 1725), aut. bývalo připisováno Janu Blažejovi Santini-Aichelovi pro zde uplatněné povrchové akcentace některých postupů tohoto architekta, jde však nejspíše o dílo některého ze Santiniho epigonů, dle Mojmíra Horyny pravděpodobně o kutnohorského stavitele Jana Jakuba Voglera – zřizovateli snad byli tehdejší majitelé pan., hraběcí rod Pürkensteinů – uv. kaple upr. kamenný šestib. podstavec, který tím, že je ze všech svých konkávně prohnutých stran otevřen oblouky, v konečném vyznění připomíná stylizovaný most – na tomto „mosteckém“ soklu spočívá dřevěné polych. sousoší Svatojánské vlády nad světem (toto pojmenování → Hladík i Kořán) čili celosvětového rozšíření slávy (parafráze na

jezuitský motiv sv. Ignáce z Loyoly vedoucího světadily k Ježíši Kristu): světec pokleká na spirále oblak, podložených personifikacemi (poprsími) 4 tehdy známých světadílů, a spolu s anděly je vkomponován do rozvinuté verze Svatoján. oratoria: prostovlasý světec s rukama odevzdaně rozevřenými hledí k nebi, kam mu pr. rukou ukazuje anděl, povzbuzuje světce úsměvem a pobídkou k pohledu do výšin umocňuje pohybem levice, již klade světeci na záda – tento anděl stojí po světcově pravici, kdežto po jeho levici vz. stojí druhý anděl s gestem mlčenlivosti – aut. připisováno buď sochaři Řehoři Thénymu, nebo nověji sochaři Ignáci Rohrbachovi (jeho pobyt v Čechách je poprvé dol. 1725 právě zde v *Běstvině*)

└ *SPHU* XXIII, 10-11 (obr. 7, 8) – *UPČ* 1957, 32 – *UPČ* 1, 69 (aut. sochy snad Thény) – SEDLÁK 1987, 164 (obr. 88), 165 (č. 88) – HORYNA 1998, 127 (Vogler, dat. cca 1725) – PANOCH 2007, 191-194 – HLADÍK 2008, 575 (dle Ivo Kořána aut. sochy Rohrbach)

Běšice, n. Weschitz (ves zanikla 1967 kvůli stavbě vodní nádrže Nechranice) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Tušimice)

1/ míst. obyvatelé přispěli (1723) ke vzniku sochy ve své far. vsi *Tušimicích* (→ níže, t.)

2/ písk. socha z 1726: stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr. a palmou v lv., na vysokém dvoudílném podst., jehož spod. díl je hranolový s vystupujícími boky s volut. křídly zdobenými štrápci, na čelní str. rám snad s náp., hor. díl hranolový, zdob. na stěnách segmentem ukončenými rámy s rel. P. Marie Bol. (vpr.), sv. Šebestiána (vl.) a sv. Františka Xav. (vpr.), na zad. stěně náp., po bocích na vystoupilých římsách na obláčcích 2 andělci, pom. spočívá na jednom stupni obdélného půdorysu s vykrojenými rohy

2/ E (vpr. v hor. části podst. na spodní liště) 1726 – (vz. v hor. části podst.) *S: IO: NE: / BITT FÜR / UNS* – └ *UPČ* 1957, 33 – └ pamatkovykatalog.cz (25171/5-488 – socha sv. Jana Nepomuckého – nenalezena) – pozn.: před zánikem obce socha přem. do frant. kláštera v Kadani a nyní se pohřešuje – hor. část podstavce se dochovala v Klášterci nad Ohří a byla druhotně osazena jinou sochou

Bezděkov, n. Bezdiek (nyní část města Žatce) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d. Žatec)

na okraji vsi písk. sloup se sous. Piety, spočívající na podst., který je vpr. opatřen nápisem a na dalších stěnách reliéfy pravděpodobně sv. Maří Mag. (vl.), sv. Josefa s Ježíškem (vpr.) a SJN (vz.), 1707, zřiz. Jan Domaschwitz, ke cti Boha a Bol. Matky

E (vpr. na podst.) 1707 / *DIESE SE / VHL HAT LA / SSEN AVF RI / CHTEN ZV EH / REN GOTT V. / DER SCMERT: / ZHAFTIGEN / MVTER / IOHANN DOM / ASCHWITZ / IN WESIG* – └ *MTSSP* 2012, 585-586

Bezděz, hrad, převorství montserratských benediktinů (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, adm. f. Bezděz)

do pout. a kláš. kaple P. Marie Montserratské na hradě *Bezdězu*, přeměněném v převorství montserratských benediktinů podřízené jejich praž. klášteru v *Emauzích*, poslala slečna Rosina Příchovská z Příchovic 1701, krátce před svou smrtí, dřev. sochu – 1702 byl pro ni zbožnými lidmi zřízen boč. zlac. oltář – 1715 je dol., že svatoján. podobizna na t. oltáři měla ☼

R l. zpr. emauzského opata Martina Zedlitze, sepsaná v Dobřichovicích 5. VIII. 1715, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kniha 116, pag. 121) – kopie téhož v NA, ČDK, kniha 117, fol. 262 (oltář s podobiznou, ☼) – └ MIKOVEC 1860, 124-125 – JIRÍŠTĚ 2005, 56 – pozn.: po zrušení bezděžského kláštera (1785) a kap. (1786) byl nepom. oltář věnován do k. v Klokočských Loučkách u Turnova

Bezručice, n. Weseritz, městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f. Čeliv)

ve fil. k. Naneb. P. Marie na lv. boku chóru zlacený oltář s hl. vyobrazením a dále v t. k. obraz (☼), vše dol. 1715

R l. zpr. čelivského faráře Václava Ebertha, 18. IX. 1715, prez. na dolnojamnickém vikariátním úřadu 25. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 102^r)

Bezno (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla:

1a/ socha

1b/ mal. obraz (☼) na plátně

1c/ mal. obraz (☼) na korouhvi

- vše dol. 1715, zřiz. obrazů farníci, z vlastního popudu

2/ ve vsi písk. pilíř či vys., nakoso postavený hran. podstavec s kam. podezdívkou, s volutovou hl. částí (s festony zavěšenými mezi hor. volutami a s mohutnou volut. kartuší s erbem a náp. na přední hraně) a s nižším soklem v hor. partii, na němž spočívá socha: prostovlasý kanov., stojící v elegantním prohnutí a dynamickém zvlnění roucha, hledí ke kov. krucifixu, jež drží v pr. pozdvihnuté do výše, lv. ruka spuštěna a rozevřena – kolem pomníku zídka se 4 andělky a 5 pyramidami s hvězdami, stejně tak z kamene – 1711, zřiz. míst. vr. Arnošt Jaroslav říš. hr. Schütz(en) z Leipoldsheimu – Miloš Suchomel připisuje aut. sochy kosmonoskému sochaři Martinu Jelínkovi st. a domnívá se, že „pokud je pomník v Bezně skutečným dílem Jelínků, pak vše nasvědčuje tomu, že postava sv. Jana Nepomuckého vznikla nejdříve kolem roku 1724“ – socha je však v chronogramu dat. 1711 a navíc je pojetím téměř shodná s další jelínkovskou svatoján. sochou, umístěnou ve far. k. v *Loukovci*, která mohla být součástí tamního svatoján. oltáře zbudovaného rovněž 1711 (→ níže, Loukovec 1a, b/) – dle našeho soudu obě sochy pocházejí z t. r. a jsou dílem Martina Jelínka st.

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Matyáše X. Vokouna, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, 521); 2/ E (v kart. na podst., nad erbem) *IN / SAECVLO DOLORVM* (= 1711) – H (v kart. vpr. na podst.) erb zřiz. – └ SCHALLER 1786b, 141-142 – *SPHU* XXI, 16-17 –

UPČ 1957, 35 – SKRUŽNÝ 1969, 278 – UPČ 1, 75 (aut. M. Jelínek) – HLADÍK/HAMŠÍKOVÁ/SUCHO MEL 1997, 11 (odtud citát názoru Miloše Suchomela)

Bílá hora, vrch u Prahy, místo bitvy (8. XI. 1620), na němž vznikl pout. areál Bílá Hora (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Liboc, 1720 v pout. areálu ustanoven administrátor, 1724 začal fakticky t. funkci vykonávat)

1/ původní malá kaple připomínající bělohorskou bitvu byla po letech zanedbání 1704 opravena, 1705-6 k ní byl připojen osmib. presb. s nízkou kopulí s lucernou, nahrazenou 1714-15 kopulí dominantní s vys. tamburem (snad dle návrhu arch. Jana Blažeje Santiniho-Aichla), 1709 byla ke stávající svatyni připojena sak. se zvoničkou, 1710 přibudována jižní osmib. kap., 1712 severní – samotnou ústřední svatyni (kapli či kostelík), zasvěcenou P. Marii Vítězné, vyzdobily následující nepom. památky:

1a/ vyřez. socha (○), snad 1708, dol. 1715

1b/ v nové kupoli freska s námětem Triumfu kat. víry v Čechách, připomínající bělohorské vítězství katol. církve nad heretickou vládou „zimního“ krále, Fridricha Falckého, za pomoci P. Marie a sv. patronů českých: triumfující Církev sedí na voze, jež táhne bělouš vedený andělem s taseným mečem a praporcem s postavou P. Marie – na voze vpř. chlapec s umbellou, odrážející se rýčem, snad emblém píce – zad. kola vozu vyplňuje říšský orel, přední rakouský (babenberský) znak – k Církvi se obrací Naděje a snad i Víra, postava zapalující pochodní knihy bludařů, proti nimž se na protější straně obrací sv. patronové č., z nichž je nejvýraznější sv. Norbert s monstrancí, srážející trojici heretiků, mezi nimi snad Kalvína s vel. okružím u krku, odkaz na konfesi Fridricha Falckého – mezi postavami č. patronů vedle sv. Norberta figurují též sv. Václav, Vojtěch, Vít, Ludmila, Prokop, Zikmund, Ivan a rovněž SJN, který hledí na krucifix, jež přímo před sebou podpírá levicí, ukazováček pravice přibližuje k ústům, pod křížem má položenu palmu a nad hlavou rozmístěno do oblouku 5 hv. – ve vr. kompozice, v kupolce lucerny kojící Madona s hvězdami kolem hlavy a měsícem pod nohama, již lze chápat i jako připodobnění k třetí teol. ctnosti, Lásce, která vítězí nade vším – realizace malby prý proběhla ve dvou týdnech 1728, ač bylo dílo započato téměř jistě již 1727 – aut. bavor. malíř Kosmas Damian Asam, při tvorbě patrně inspirovaný patriotismem s ohledem na vítěznou roli bavor. vévody Maxmiliána I. v bělohorské bitvě – t. malíř dílo vytvořil bezplatně, za odměnu si pouze vyžádal odlitek kruhu ze dveří *Svatováclavské kap.* pražské katedrály, o němž se věřilo, že se jej držel sv. Václav při své muč. smrti – dobový svědek, světský kněz Jan Jiří Stoyber v druhém vydání (1728) svého popisu bělohorského

poutního místa, v doplněném textu píše k tomuto uměleckému počínu píše (n.): „Roku 1728, poté co dřevěné lešení položené v prostřední kopuli celých 14 let s nejvyššími bolestmi doufalo v nějaký umělecký štětec a čekalo na něj, našel se snad z vlastního popudu, lásky a horlivosti vůči Marii Vítězné urozený a umělecky nadaný pan Cosmas Damian Asam, kurfiřtský dvorní malíř z Mnichova, který výše zmíněnou kopuli zadarmo a bez úplaty překrásně, ozdobně a umělecky vymaloval freskou (s námětem) skvělého triumfu církve (povstaleho) ze zázračného vítězství, dosaženého zde na tomto místě 8. listopadu 1620, spolu s českými svatými zemskými patrony.“

2/ pout. místo dotvářejí ambity na obdélníkovém půdorysu obklopující výše zmíněnou hl. svatyni s přístavbami: obvodní zeď ambitů vznikla 1712-13, arkády 1717 a 1721-29, hl. portál 1729-30 – návrh těchto staveb poskytl nejspíš arch. Jan Blažej Santini-Aichl 1710 – v nárožích areálu se nacházejí kaple sv. Vojtěcha (sv, dat. 1710), SJN (jv, 1712, zříz. František Václav říš. hr. z Trauttmansdorffu, dědičný p. na Litomyšli a Drnholci, cis. rada a komoří a přisedící u nejvyššího zem. soudu král. Č.), NT (sz, dat. 1713) a sv. Václava (jz, dat. 1714) – do kaplí se vchází z přílehlých křídel ambitu (do svatoján. tedy z již. a vých. křídla), přičemž se vstupuje do malých předsiní a poté do centrálního prostoru, jejíž stěna je směrem do nádvoří zkosena a prorazena vel. oknem, nad nímž je situováno okno menší, trojlaločné – prostory kaplí jsou sklenuty kopulí, vně krytou střechou s výrazným zhoupnutím námětků a konvexním tvarem, završenou dvouramenným křížem – uv. kaplí jsou oltáře (ve svatoján. tedy oltář) a další zař. (v kap. sv. Václava uváděn obraz, dar Václava Arnošta ryt. Markvarta z Hrádku, cis. rady, místodržícího, zem. soudce a podkomořího král. Č., zřízovatele t. kap., nejspíš tedy cca 1714)

3/ v pout. místě byla 1721 postav. socha z peněz, které nashromáždil jeden obzvláštní příznivec a ctitel tohoto velikého světce

1a/ R l. zpr. liboc. faráře Jiřího Josefa Saara, 25. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 249^r) – L ROYT 1996a, 13 (1708 pro hl. svatyni pořízeny dřev. polych. sochy č. zem. patronů sv. Norberta a Prokopa a též sochy 10 dalších patronů – snad mezi nimi i SJN); 1b/ L STOYBER 1728, 90 – *PMKČ* V, 24 – VILÍMKOVÁ/PREISS 1989, 93, 241 – PREISS 1991, 75, 79-80, 87 (pozn. 14), 89 (pozn. 38) – ROYT 1996a, 17-18, 28 – *UPP, V. P. M-Ž* 1, 383; 2/ E (mezi okny vně stavby ve stěně do nádvoří na omítce) 1712 – G veduta bělohorsk. pout. areálu s mil. obr. P. Marie Vítězné s válečnými trofejemi v oblacích, doplněn půdorys areálu, medailony s pohledy na 2 etapy vývoje pův. bělohorsk. kapličky, nakonec n. nápisy, mj. ve spodní kart. popis jednotlivých (očíslovaných) částí pout. místa, 1723, aut. malíř Christian Luna (tvůrce konceptu a kresby, *C. Luna Mahler Inv. et del: A 1723*) a rytec Anton Birkhard (realizoval grafiku, *Birckart [...] Prag.*), kaple je zde uvedena pod č. 11: *11. Eck Cap: S.*

Johan Nepomů: M: erb: A°. 1712. – L STOYBER 1721, 61-62 – TÝŽ 1728, 58 – SCHALLER 1785, 123 – PMKČ V, 25 – ROYT 1996a, 15, 26 – HORYNA 1998, 67, 258, 259 (obr.) – UPP, V. P. M-Ž 1, 383; 3/ L STOYBER 1721, 63-64 – TÝŽ 1728, 60

Bílá Lhota, n. Weissöhlhütten či Weiß-Oelhütten (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f. Moravičany)

na návsi kam. socha (stojící kanov. se zdobnou stólou na superpelici, s krucifixem držným zl. dopr., s palmou v lv., podst. čtyřb., dole se rozšiřující, vpř. rozviliny s al. erby pod jednou zdobnou korunou, níže (na spod., širší části podst.) chron., vz. na podst. mnohem většími písmeny proveden další chron.), 1726, aut. sochař Jan Václav Sturmer či jeho dílna, zřiz. míst. vr., Markvart Hochberg z Hennersdorfu s chotí, roz. Deblínovou

E (vpř. na spod. části podst.) *HOCHBERG ET DEBLIANIANA / STRVXĚRE EFFIGIEM S. IO / ANNIS LABORE SVO (= 1726) – (vz. na podst.) EXSTAT SACRA / STATVA DIVO / NEPOMVCE / NO: (= 1726) – H* (vpř. na podst.) al. znak zřiz. – L *UPMS* 1, 43

Bílence, n. Bielenz (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Vysočany)

socha, dol. do 1712

R n. svěd. Jana Kryštofa Josefa Habermanna z Roßenfeldu, chomutov. konšela, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 121^r), příl. A ke zpr. chomutov. děkana Etzweilera

Bílina, n. Bilin, město (Č, Lit, Li, v. Duchcov, arcij.)

1/ ve far. (arcijáhenském) k. sv. Petra a Pavla:

1a/ na jednom boč. ol. cca 1698 vystaven mal. a ozdobný obraz

1b/ z vděčnosti za uzdravení synáčka, k němuž došlo 1703 (→ D.1, 182), rodiče Karel Walter, bilin. důchodní, a Anna Kateřina Walterová ke ctí postavili v t. k. oltář, dol. 1715 (kdy byla jmenovaná paní již vdovou)

2/ u města na m. (nejspíš přes ř. *Bilinu*) někteří Bíliňané 1708 postavili kam. sochu

1a/ R l. zpr. míst. arcijáhna Šimona Augustina Luxe, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 276^r); **1b, 2/ R** t., fol. 276^v

Bilkov viz Cizkrajov II. 1/

Bílov, jinak Suchá Bělá, n. (Dürre) Bielau (HS, Ol, d. Ostrava, f. Fulnek)

ve fil. k. sv. Vavřince socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Bílovec, n. Wagstadt, město (HS, Ol, d. Ostrava, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše:

1a/ socha u vel. oltáře

1b/ první obraz

1c/ druhý obraz

- vše dol. 1716

2/ u říčního m. socha ve zděné kapli, dol. 1716

3/ 1716 dol. také obrazy ve fil. kostelech bílovec. farnosti

1-3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); **3/ pozn.:** v té době náležely do bílovec. farnosti fil. kostely sv. Petra a Pavla v **Jistebníku (n. Stiebnik, HS)**, sv. Jiří v **Lubojatech (n. Laubias, HS)** a sv. Jana Křtitele ve **Velkých Albrechticích (n. Groß Olbersdorf, HS)**

Bílovice, n. Bilowitz (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Bílsko, dř. Blsko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět.:

a/ na lv. straně maličký boč. oltář s mal. obrazem (☉), dol. 1696, postav. z almužny zbožných lidí

b/ na věži visel mezi zvony největší, zasv. sv. Janu, o němž staré podání pravilo, že sám od sebe vyzvání, když má zemřít někdo z rodu Radkoviců z Mirovic, vlastníků drahonic. pan. a patronů zdejšího kostela (potvrdilo se to naposledy 1683) – t. zvon časem praskl, a když drahonic. pan. získal Jan Kristián I., kn. z Eggenbergu a vévoda krumlov. († 1710), dal zvon 1695 přelít na *Starém Městě praž.* zvonařem Fridrichem Michaellem Schönfeldem – t. nový zvon o váze 7 či 8 centů, vys. 62 cm, o průměru 80 cm, byl zasvěcen SJN (jak dol. 1698, avšak autor zdejší far. kroniky o tom již koncem 18. st. nevěděl, neboť do ní zapsal svou úvahu o tom, komu ze svatých Janů je zvon dedikován, zda Křtiteli, nebo Evangelistovi) – když zvon na Bílou sobotu 21. IV. 1696 vytažovali na věž bílského k., zprerthala se 2 lana a zvon přes hodinu zůstal viset na prostém a tenkém laně – farář Jošt Filip Benedikt Schwehnař (ve fun. 1681 – 30. IX. 1704) s dětmi vzýval o pomoc SJN a právě tomuto světcu on i všichni farníci vděčně připisovali, že se zvon nezřítíl, nýbrž byl šťastně do věže vytažen (→ D.1, 126)

a, b/ R l. svěd. Jošta Benedikta Schwehnaře, faráře blského a heřmaňského, dané na blské faře 27. XI. 1698 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 141^{r-v}) ← L BERGHAUER 1761, 160 (oltář i zvon) → R míst. far. kronika, zal. koncem 18. st., pag. 36-37 (Schwehnařův dopis převzatý z Berghauera), 35-37, 84-85 (o zvonu sv. Jana celkově), 12 (velmi starý oltář nahrazen cca 1766 oltářem P. Marie Svatohor. ze zám. kap. v Drahonicích); **a/ R** nedat. l. zpr. Jana Josefa Lanticha, faráře blského a heřmaňského, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 362^r); **b/ E** (kolem koruny zvonu, mezi 2 pásovými ozdobami) *S : GAN* – (na plášti zvonu pod erbem) *IOANNIS PRINCIPIS AB EGGENBERG AVXI / LIARI PIETATE REFVSA SVM DEO SERVITVRA (= 1695) – (na věnci zvonu) FRIEDERICH MICHAEL SCHÖNFELDT HAT MICH GEGOSSEN IN DER ALTSTADT PRAG ANNO 1695. – H* (na plášti zvonu) znak Eggenbergů – R doprovodný dopis blského faráře Jošta Benedikta Schwehnaře, Blsko 27. XI. 1698 (NA, ČDK, kn. 118,

fol. 140^{r-v}) – L SPHU XXXIII, 32 – ŠORM 1929a, 82, 83

Bilsko u Hořic (dř. Bilsko, Blsko) viz Hořice II

Bílý Touškov viz Město Touškov

Bílý Újezd či jen Újezd, n. Weiß Aujest (Č, Hra, Kh, f.)

četné obrazy zavěšeny ve far. k. Proměnění Páně a v kostelech fil., dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r) – **pozn.:** filiálními kostely běloujezdské f. byly k. Pov. sv. Kříže v Černíkovcích a k. sv. Petra a Pavla v Dobrém

Biskupice, n. Biskupitz, městečko (nyní část obce Biskupice-Pulkov) (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina boč. oltář, dol. 1716

2/ v městečku socha, dol. 1716

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ R t., fol. 284^v

Bitov, n. Vöttau, městečko (pův. část obce zanikla poč. 30. l. 20. st. zatopením při stavbě Vranovské přehrady) (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f.)

u mostu městečka nad Želetavkou 1716 dol. socha

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Bitovany (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Žumberk)

ve fil. k. sv. Bartoloměje již. boč. oltář s tabernáklem s figurálními reliéfy ze života a s bohatě řez. zlac. akant. rámem se stuhou a figurálními doplňky (nahore po str. andílci, dole po str. přidržují rám obrazu 2 horníci s kahany) – tit. oltářní obraz: prostovlasý kanov. klečí u stolku (vl.) zakrytého červ. přehozem a opatřeného otevřenou kn., kontempluje krucifix (podpírá jej dole levicí a přidržuje nahore pravicí), pod nohama má astronomické náčiní, v pr. dol. rohu jsou 2 andílci s globem, nad nimi v pozadí scéna Svržení z mostu, nad světlem letí andílek, který nad ním pr. ručkou drží věnec, nad nímž lze tušit nebeskou zář – olej na plátně, kolem světcovy hlavy do obrazu zasazeno 5 kov. zlac. hvězd – oltář pochází z přelomu 17. a 18. st., obraz z doby před 1700 – s. horníků na oltáři svědčí o jeho nejpravděpodobnějších zřizovatelích, hornících z nedaleké *Lukavice*, věnujících se těžbě pyritu, který zpracovávali hlavně v síru – oltář nejspíš vznikl ještě předtím, než tito horníci začali z vděčnosti putovat k P. Marii Pomocné do *Chlumku u Luže*, což činili právě o svátku (první doklad 1709, → C.1, Chlumek)

L SPHU XI, 2 – UPČ 1, 81 – PANOCH 2007, 133, obr. 190

Blanice, dř. Velká Blanice či Blánice, Plánice (nyní část města Bavorova) (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f. Bavorov)

ve fil. k. sv. Jiljí v již. části transeptu boč. oltář, zlacený, bohatě vyřez. rozv. retábl se sochou

(kanov. s křížem v pozdvihnuté pr. a palmou v lv.) stojící na drobném postamentu v nice upr. – v hor. nice (v nást.) s. sv. Barbory – poč. 18. st.

L SPHU XXIII, 333 (dat. 18. st.)

Blansko, n. Pflanz (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.) ve far. k. sv. Jiří 1715 dol. několik vyobrazení velkého mlčenlivce JN:

a/ vyobrazení darované 1695 na základě slibu šlechticem (Heřmanem) Ottonem z Teckelburgu (Tecklerbergu), kdysi inspektorem buquouyského pan.

b/ dřev. socha um. nad boč. oltářem, zřiz. František Antos(ch), profes. cist. kláštera *Zlatá Koruna*, zdejší farář (ve fun. 1692-1712, 1715 byl již †)

c/ malý obrázeček darovaný 1700 nepochybně jako vot. dar (→ D.2, t.)

a-c/ R l. zpr. míst. faráře Františka Oldřicha Illinga, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 222^r)

Blansko, městečko (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f.)

ve far. k. sv. Martina obraz, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Blatná, město (Č, Prá, Pr, v. Písek, d.)

na nám. mar. sloup (schody, podstavec, dřík žulové, sochy pískovcové), vytvořený dle nákresu míst. sochaře a malíře Jana Hoffmanna, datovaného 1726 a schváleného majitelem blatenského pan. Josefem hr. Serényi, jehož znak se na sl. nachází spolu se znakem jeho manželky Marie Alžběty, roz. hr. z Waldsteinu – toto panstvo bylo tedy zřizovatelem pomníku – sochařskou výzdobu monumentu vytvořil zmíněný sochař Hoffmann (3. X. 1726 byly přivezeny sochy P. Marie a SJN, později ostatní 3 skulptury, dodán byl i al. znak) – za jednotlivé sochy sochař obdržel 25 zl., za erb 12 zl., celkově 137 zl. – zednická práce stála 31 zl., kamenická 150 zl., další výlohy se týkaly materiálu, vcelku bylo na sous. vynaloženo 401 zl. 56 kr. a 3 denáry – mar. sl. spočívá na mohutné trojstupňové základně osmib. půdorysu – podst. je dvouetážový, nakoso postavený, se 4 hran. sokly vystupujícími v dol. etáži ze stěn základního soklu – v druhé etáži stojí upr. další hran. sokl, po stranách jsou na výše řečených vystupujících hranolech postaveny 4 sochy světců, Dominika (vpř. vl.), Josefa (vpř. vpr.), Václava (vz. vl.) a JN (vz. vpr., stojící prostovlasý kanov. shlíží ke krucifixu, který spolu s palmou drží v lv., ve spuštěné pr. si u těla přidržuje biret) – nad středním soklem se tyčí válcový sl., vyvrcholený hlavicí a sochou P. Marie s Ježíškem a atributy Neposkvrněného početí – na dříku sl. dole, z čelního pohledu po stranách um. 2 štíty s erby

H (dole na dříku sl.) 2 erby čili al. znak zřiz. – L ŠORM/KRAJČA 1939, 97 – UPČ 1, 87 – *MTSSP* 2009, 289-293

Blažejov, n. Blauenschlag (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Horní Pěna)

1/ ve fil. k. sv. Alžběty na boč. oltáři půvabná dřev. socha, úhledně pozlacená a postříbřená, s krásným postamentem, dol. 1715, zřiz. uroz. p. František Maxmilián Kölsch z Kölschheinu, tehdejší jindřichohradec. hejtman

2/ o obrázcích v příbytcích zdejších farníků → níže, Horní Pěna 2/

1/ R l. zpr. Karla Viléma Khirle, faráře v Horní Pěně, 8. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 79^r)

Blížanovy viz Mysliv 2/

Blíževdly, n. Bleiswedel, městečko (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f. Kravaře)

na nám. oblačný písk. sloup N. Trojice a sv. zemských patronů, 1714, aut. snad sochař František Tollinger z *Litoměřic*, zřiz. Mathes Scholtz, po jehož \dagger se z jeho odkazu o tvorbu a vztyčení této „kaple“ k větší cti N. Trojice a sv. zem. patronů postarali jeho dědicové: základna čtvercová, ohraničená balustr. s nárožními a v délce 2 dalšími pilířky v pravidelných odstupech, vpř. 2 vnitřní pilířky tvoří branku, za níž, blíž k samotnému pom., se nachází doplňující samostatný sokl – všechny pilířky jsou zdob. na stěnách psaníčky a nesou s. stojících svatých, u některých se dochovalo na pilířku jméno představované sv. osoby, vytesané v majuskule (vpř. na pilířcích vstupní branky vl. P. Maria, vpr. sv. Josef, kteří spolu drží vel. zlac. kov. věnec jako symbol jejich zasnoubení, jemuž na zadním samostatném soklu žehná vys. postava velekněze, dále v nárožích sv. evangelisté Matouš (vpř. vl.), Marek (vz. vl.), Lukáš (vz. vpr.) a Jan (vpř. vpr.), 6 zbývajících sv. osob je představeno na zbývajících vnitřních soklech v balustr., (ve směru hodinových ručiček) v lv. straně balustr. sv. Jáchym a sv. Anna, v zad. části balustr. sv. Antonín Pad. s Ježíškem a sv. František z Assisi s lebkou na pahýlu stromu, v pr. straně balustr. sv. Zachariáš a sv. Alžběta – uvn. balustrády mohutný čtyřb. podst., na jehož nároží jsou napojeny štíhlé hran. sokly pro sochy sv. zem. patronů, stojící v druhé etáži podst., Vojtěcha (vpř. vl.), Víta (vz. vl.), Václava (vz. vpr.) a JN (vpř. vpr., kanov. s krucifixem drženým zl. dopr., se zlac. kov. palmou vloženou za krucifix poblíž lv. světcovy ruky), s vytesanými krasopisnými jmény na čelních stěnách soklů – nad dol. etáží podstavce se upr. zdvihá hran. sokl, vpř. zdob. kartuší s erbem, posazenou na oblacích, na lv. stěně opatřený nápisem o reliquiích, nepochybně vložených do základu sl. při jeho zakládání – nejvýše se tyčí čtyřb., jemně se zužující oblačný pilon, prokládaný v kumulech oblak okřídlenými and. hlavami, ve vr. trůní sousoší N. Trojice

E z četných náp. uvádíme jen: (v dol. etáži podst. vpř.) *Zu größerer Ehre der / Aller Heyligsten / Dreyfaltigkeit und deren Heyligen Landes / Patronen ist dieße Cappelln Von deß / Wayl. Seel. Herrn Mathes Scholtzen / Seinen Hinter Laßenen Erben AuffEr / Bauet Worden Im jahr Christi 1714* – (na soklu pod sochou) *St. / Johannes Nepo* – (v hor. etáži

podst. vl.) *S: S: RELIQUIAE / S: DONATI} / S: PLACIDAE} / S: QVIRINI} MARTYRE* – H (vpř. v hor. etáži podst.) korunovaný znak – L *UPČ* 1, 89 – *MTSSP* 2003, 13-26

Blížkovice, n. Lispitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytinou, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Blovice, n. Blowitz, město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

na nám. písk. socha (zdařilá replika → praž. most. typu, jen s hlavou natočenou do boku, palma v pr. ruce kovová, zlacená, podst. štíhlý, hran., spočívající na 4 stupních čtvercového půdorysu), 1707

E (vpř. na podst.) 1707 – L *UPČ* 1, 89 – *VRÁNKOVÁ* 2011, 45, 91

Blsko viz Bílsko

Blsko viz Bílsko u Hořic, Hořice II

Bludov n. Blauda (M, Olo, Ol, d. Šumperk, f.)

ve far. k. sv. Jiří socha, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Boháňka (dř. Bohánka) viz Hořice II

Bohdaneč viz Lázně Bohdaneč

Bohosudov, n. Mariaschein (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Krupka)

1/ na již. boč. fasádě jez. pout. kostela P. Marie Bol. kam. socha (stojící kanov. shlíží ke krucifixu, který drží zl. dopr., v levici zlac. kov. palma) v rámci sochařské galerie světců, která zdobí zděná křídla podpírající hl. loď v úrovni střech bočních kaplí (jsou zde ještě postavy sv. č. patronů Josefa, Vojtěcha, Víta, Václava, Prokopa a Ludmily), aut. dílna Františka Tollingera, 1705

2/ oltář v tomtéž k., 1721

3/ v pout. areálu krásně pozlac. sochy sv. Tadeáše a SJN, 1729

4/ překrásná kam. socha postav. na rynku dobrodiním dvou ctitelů a 8. X. 1729 slavnostně požehnána (→ C.1, t.)

5/ *do pout. areálu na prostranství při sev. boč. stěně marián. chrámu přem. socha původem z Teplíc (→ níže, t. 3/)*

1/ R MILLER 1723, IV. kn., č. 3, § 3, pag. 925-926 (NK ČR, sign. XIII C 104/2, 17-18) – L MILLER 1710, 207-208 – *UPČ* 1, 92 – *RUŽBATSKÁ* 2013, 13, 15, 23, 60 (obr. 15); 2/ R MILLER 1723, IV. kn., č. 3, § 3, pag. 932 (NK ČR, sign. XIII C 104/2, 24) – L *RUŽBATSKÁ* 2013, 34, 66 (obr. 34); 3, 4/ R *LA* míst. jez. rezidence, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 95)

Bohumilice (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve far. k. N. Trojice boč. oltář s mal. obrazem (kolem hlavy ☼), dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Mikuláše Rokoše, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 359^r)

Bohunice, n. Bohonitz (dnes část města Brna) (M, Brn, Ol, d. Brno, f. Staré Brno)

na c. do *Starého Brna* u *Červeného kopce* na místě panoramatického výhledu na *Brno* kam. socha (stojící prostovlasý kanov. hledí vzhůru ke kov. kříži, který drží vysoko v pozdvížené pr., ve spuštěné lv. má biret), 1722, zřiz. nejspíš míst. vr., brněnská koleg. kapitula na *Petrově* či některý její člen (→ níže, Podolí) – prot. sochy bl. Inocence XI., 1724-25, kterou dal postavit kapitulní prokurátor Pavel Ignác Ličkovský

E (vpř. na podst.) *BEATE / IOANNES NEPOMVCENE / PATROCINARE GRATIA / DIVTE / QVARENTI / ET IN TE / SPERANTI* (= 1722) – H pod náp. vyryty dva podél sebe položené klíče, na plintu sochy vytesán ležící klíč (= odkaz na erb brn. koleg. kapituly a světcovu mlčenlivost?) – M socha v popředí akvarelu Franze Richtera, zachycujícího pohled na Brno z vinohradů na Červeném kopci, 1828, na podst. sochy vpř. náp. *ST. / JOHAN / VON / NEPO / MUK*, kolem kam. balustr. na kam. stupních a cih. podezdívce – L *UPMS* 1, 219 – FLODROVÁ/MÜLLER 2007, 36 – I <http://encyklopedie.brna.cz> – www.brno-bohunice.cz

Bohunice, n. Bonitz (ves splynula s Prosiměřicemi) (M, Zno, Ol, d. Miroslav, f. Prosiměřice)

u vsi socha, mezi 1704-16, zřiz. břežanská a míst. paní Marie Alžběta kn. z Liechtensteinu, 1713 provdaná vév. ze Schleswig-Holstein-Sonderburg-Wiesenburg (→ níže, Břežany II)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Bohuňovice (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Cerekvice nad Loučnou)

ve fil. k. sv. Prokopa (zal. 1724) zvon (výš. 25 cm, prům. 40 cm) s reliéfem, aut. (nejspíš klatovský) zvonař Jan Pricquey, 1710

E (na zvonu) letop. 1710 a náp. *GOS MICH IOHANN PRIKQVEY* – L *SPHU* XXIX, 1

Bohuslavice, n. Bohuslawitz (M, Brn, Ol, d. Uherské Hradiště, f. Kostelec)

ve vsi socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Bohušín viz *Boušín*

Bohušov, do 1950 Fulštejn, n. Füllstein (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Osoblaha, f.)

ve far. k. sv. Martina obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Bohušovice nad Ohří, n. Bauschowitz an der Eger (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, a.)

1/ v původním adm. far. k. sv. Prokopa oltář, dol. 1715

2/ spolu s výstavbou nového adm. far. kostela (téhož zasvěcení) se 1715 plánovalo postavení nového oltáře – nový k. byl zbudován 1716

1, 2/ R l. zpr. míst. administrátora, prem. Modesta Freihlema, Doksany 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 318^r)

Bohutice, n. Bochtitz (M, Zno, Ol, d. Miroslav, f. Olbramovice)

ve výseči zdi jezuitské pan. zahrady socha (stojící kanov. shlíží na krucifix držený s palmou zpr. doleva) na prohnutém postamentu (s kart. s náp. na čelní stěně) a jemně prohnutém soklu, 1721, zřiz. znoj. jez. kolej (→ níže, Znojmo III. 1/)

Bohy – hrad Krašov (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kozojedy)

v jedné či dvou hrad. kaplích plaských cisterciáků mal. podobizna, před 1715

R lat. zpr. plaského opata Evžena Tyttla, 17. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 111^v) – L o krašovských hrad. kaplích sv. Ludmily a sv. Eugenie: *PMKČ* III, 10, 13 – *SPHU* XXXVII, 48-49 – JANATA 1933, 66-68, 70-71, 77, 79-80, 82-84, 88, 90-92

Bochov, n. Buchau, městečko (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, adm. f.)

v adm. far. k. sv. Michaela arch. socha a obraz, dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora, prem. Petra Camellera, 8. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 94^r)

Bojkovice, n. Boikowitz, městečko (M, Hra, Ol, d. Uherský Brod, f.)

ve far. k. sv. Vavřince socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Bolatice, n. Bolatitz (HS, Ol, d. Hlučín, f.)

ve far. k. sv. Stanislava socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Bolechovice viz *Votice 1/*

Boleradice, n. Polehraditz, městečko (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. na hlavním, sl. oltáři po stranách stojí sochy SJN (kanov. s krucifixem v lv. a kn. v pr.), Augustina, Floriána a JS (kněz činící gesto mlčení), ve vr. trůnící Bůh Otec mezi and., 1729 (?)

L *UPMS* 1, 92

Bor, n. Haid, městečko (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

1/ v zám. kap. sv. Vavřince sochy sv. č. patronů JN, Zikmunda, Václava, světce v řeholním rouše a Josefa, cca 1710

2/ v ambitu raně barokního loret. pout. místa, v nároží sev. traktu ambitu krásný rozv. oltář, cca 1710, s novějším obrazem (cca pol. 19. st.) a řezanou s. P. Marie z 2. pol. 17. st. na menze

3/ na m. před zámkem písk. socha, replika → praž. most. typu, vzešlá snad přímo od sochaře Jana Brokoffa či z jeho dílny někdy po 1683 a do doby cca 1700 – skulptura spočívá na žul. podst., který může být rozdílného stáří, svým trojdílným členěním s převyšující střed. částí vychází však

rovněž z praž. most. vzoru, oproti praž. vzoru ale není vpř. opatřen reliéfy, nýbrž jen prostými rámy (tabulka s náp., která bývala na střed. části podst., zmizela již před 1900), nad bočními díly pak nemá festony, ale prostá zaoblená napojení na střed. díl – zřiz. nejspíš míst. vr.

1/ L UPČ 1, 100; 2/ L UPČ 1, 103; 3/ L UPČ 1957, 47 (aut. Jan Brokoff) – NEJEDLÁ 1964, 8, 17 – UPČ 1, 103 (aut. týž, dat. cca 1700) – SUCHOMEL 1993, 334-335, 338 (pozn. 6-9) – KOŘÁN 1994, 219 – ROYT 1994a, 66 (dat. po 1683) – PROCHÁZKA 2009, 48-49 (n. literatura připisuje aut. sochaři Janu Kryštofu Artschlagovi a uvádí dat. cca 1750, pravděpodobněji je však aut. Jana Brokoffa)

Borek (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a. Všeradice-Borek)

v adm. k. sv. Mikuláše 9. VII. 1713 vysvětil 2 zvony P. Emilián Kottrovský, opat bened. kláštera ve *Svatém Janu pod Skalou*, v přítomnosti míst. patrona, majitele suchomastského pan., Kazimíra hr. z Kupperwaldu, hejtmána *Podbrdského kraje*: vel. zvon byl zasvěcen sv. Mikuláši a Prokopovi, malý zvon ke cti sv. Kazimíra a JN (jde o zvon z 1517, dílo mistra Bartoloměje Pražského, zvonáře činného na *Novém Městě praž.*)

E (na zvonu zasvěceném ke cti sv. Kazimíra a JN) *Anno M Ccccc x VII en ego campana nunquam pronuntio vana qui me fecit magister Bartolomeus nomen habet in Nova Civitate Pragensis* – L GARKISCH 2010, 72

Borek, n. Regersdorf (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f. Pavlovice)

nad vsí při král. c. vinoucí se od hráze *Novozámeckého rybníka* sm. k *Podolci* (nyní, po zániku pův. komunikace, v blízkosti křižovatky lesních cest) písk. socha (stojící kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv.) na hran. podst. zdobeném reliéfy (v rámech s vykrojenými rohy, pod konchami) sv. Anny (vl.), sv. Jáchyma (vpr.) a P. Marie (vz.), 1726

E (vz. na podst.) dat. 1726 – I pamatkovykatalog.cz (506875-5880 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Borohrádek, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

1715 dol. ve far. i fil. kostele (→ níže, Šachov) jakož i venku na území f. více soch a obrazů, z nichž ve far. k. sv. Michaela arch. na boč. oltáři socha (☼), 1700

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK 118, fol. 273^v) – **pozn.:** do f. kromě **Borohrádku** tehdy patřila místa **Častolovické Horky, Čičová, Chotiv, Moravsko, Světlá, Šachov** s fil. k. N. Trojice, **Velká Čermná, Zdelov a Žďár nad Orlicí**

Borotice (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Starý Knín)

ve fil. k. Naněb. P. Marie socha (○), dol. 1715

R l. zpr. staroknínského faráře Bernarda Bojana, kříž. s červ. hv., 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r)

Borová viz Havlíčkova Borová

Borovany, n. Forbes, městečko (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. a zároveň prob. k. augustiniánů kanov., zasvěceném Navšt. P. Marie, na sl. uv. socha (☼) v živ. vel., několik málo let před 1715, zřiz. šlechtic Michael de Bosß (či Kosß), Rakušan

R l. zpr. Kristiána Preitfeldera, probošta zdejšího proboštství aug. kanovníků, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 292)

Borovnice (Č, Hra, Kh, f. Sudslava)

proti dvoru písk. socha: na pětiboké základně balustr. se vstupem vpř. a koulemi na pěti nárožních pilířcích – na koulích vždy jedna pěticipá hv. – upr. pětiboký podst., na něm stojící kanov. (volnější zpracování → praž. most. typu) – 1720, zřiz. míst. vr. Josef Antonín říš. hr. Záruba, pán z Hustiřan, a jeho choť Anna Eleonora hr. Zárubová, roz. bar. Oppersdorffová z Dubu a Friedsteinu, na základě slibu, ke cti pěti ran Kristových a SJN, jemuž se všichni nyní odevzdávají, aby vysvobodil všech pět smyslů ode všeho světského i věčného zahanbení (viz náp. vpř. podst.), pomník sám opakovaně vyjadřuje počet pěti

E (vpř. na podst. v rámu) *EX / PIA SVAQVE VOTI / INTENTIONE OBLATA / HONORI QVINQVE VVLENE / RVM VNIGENITI FILII / DEI PATRIS AETERNI (= 1720) / ET / TIBI VNICE O DIVE IOAN / NES NEPOMVCENE (= 1720) / QVATENVS / TV SINGVLOS QVINQVE / SENSVS AB VNIVERSA ORB / IS ET AETERNITATIS DIFFAM / ATIONE LIBERES SINGVLI / IN PRÆSENTI TIBI SE / SE OFFERVNT (= 1720) – (t. na první stěně vl. v rámu pod zárubovským erbem) *Iosephus Ant. Sac. / Rom. Im: Comes Zaruba / Dno ab Hustirzan, Sue Cæs: / Regiequæ Majestatis / Cam^{er}arius, et Consiliar= / ius in Regno Boëmie – (t. na první stěně vpr. v rámu pod oppersdorffským erbem) *Anna Eleonora / Comitissa Zarubiana nata / Baronissa Oppersdorffia / na, ab Aych, et Frid / stein – H* (na první stěně podst. vl.) znak Zárubů z Hustiřan – (na první stěně podst. vpr.) znak Oppersdorffů – L UPČ 1, 109 (dat. 1721) – PANOCH 2007, 85, obr. 75-77 (dat. 1721)**

Boršov nad Vltavou, n. Payreschau (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. kostele sv. Jakuba Vět. vyřez. socha (☼) na ol. vl. od vstupu do kostela, 1703

R l. zpr. míst. faráře Pavla Kladruby, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 270)

Bořejov, n. Borschim (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f. Kruh, 1725 f.)

ve fil. (od 1725 far.) k. sv. Jakuba Vět. (1703 vybudován z kamene) na kazatelně z doby cca 1703 obrazy evangelistů, sv. Václava a SJN

L UPČ 1, 110

Boříkovice viz Dolní Boříkovice

Bořislav, n. Boreslau (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

1715 panoval ve zdejší f. úmysl postavit ve far. k. sv. Kateřiny boč. oltář, až bude far. chrám úplně

dostavěn (novostavba t. kostela byla provedena do 1717)

R l. zpr. míst. faráře Pavla Antonína Weigla, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 336^r)

Bořitov, n. Borstendorf (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f.)

ve far. k. sv. Jiří socha, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Boseň, n. Bosin (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

v kostelích (zdejší farnosti) jsou tu a tam vyobrazení, dol. 1715 – **pozn.:** myslí se tím nejspíš jak pův. far. k. sv. Jana Křt. v *Bosni*, tak také fil. k. Naneb. P. Marie v **Solci**

R l. zpr. míst. faráře Jindřicha Františka Czirnía, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 513)

Boskovice, n. Boskowitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Kunštát, f.)

upr. nám. socha, dol. 1716^{a)} – s nejvyšší pravděpodobností byla t. svatoján. socha (případně pouze podst., na něž byla časem osazena novější socha) později přemístěna do vsi **Obora**, která tvořila součást boskovického pan. a byla přifařena k *Doubravici nad Svitavou*, a kde se zmíněná památka nachází dodnes v jádru obce u kapličky – svatoján. pomník představuje stojícího kanov. v rozpořehované rochetě, s krucifixem drženým zpr. doleva téměř ve vodorovné poloze, na dvouetážovém podst. (spod. etáž hran. s prostými rámy na přední a 2 boč. stěnách, hor. etáž nízký čtyřb. konkávně projmutý postament) – na třech stěnách dol. etáže podstavce v rámech vytesány nápisy v ušlechtilé kapitále, z nichž vyplývá, že t. statue byla postavena 16. V. 1703 svatému JN, č. mučedníkovi a patronovi Moravy, šlechtickým manželé a pány boskovic. panství Walterem Xaverem hr. Dietrichsteinem (1664-1738) a Karolínou Maxmiliánou hr. Dietrichsteinovou, roz. hraběnkou Pruskovskou z Pruskova (1674-1734)^{b)}

a) R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6) – b) E (vpř. na dolní etáži podst.) *SANCTO IOANNI NE / POMUCENO / BOHEMIÆ MARTYRI / MORAVIÆ PATRONO / UNCTORUM AUXILIA / TORI / STATUAM HANC PONI CURA / BANT / CONIUGES QVOS IN LATERE / VIDES / ANNO MENSE ET DIE / QVO / SANCTA CONCERTANS IOANNEM / ECCLESIA COLIT (= 16. V. 1703) – (t. na pr. stěně) GVALTERUS XAVERIUS / S. R. I. COMES A DIETRICH= / STEIN LIBER BARO IN HOLL= / BURG- FUNKENSTEIN, ET / TALLBERG HEREDITA= / RIUS PINCERNA CARINT= / HIE, DOMINUS IN BOSKO= / WITZ ET NUSDORF SACRÆ / CESAREÆ MAIESTATIS / CONSILIARIUS CAMERARIUS / ET HUIUS MARCHIONA / =TUS SUPREMUS / CAMERARIUS. – (t. na lv. stěně) CAROLINA / MAXIMILIANA / COMITISSA DE DIE= / TRICHSTEIN NATA / COMITISSA / DE / PROSKAU*

Bosonohy, n. Parfuss (nyní část města Brna) (M, Brn, Ol, d. Brno, f. Troubsko)

v kap. sv. Floriána (1713) socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Bošilec (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

ve far. k. sv. Martina:

a/ hl. ol., dílo treboňského truhláře Jana Krebse z 1707, portálový, s tordovanými sl. po stranách tit. obrazu, s polych. sochami sv. Václava (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov. s dlouhým zlac. krucifixem vsunutým pod pr. ruku položenou na hrud') na vnějších stranách sloupů (pod sochami akant. konzoly, nad nimi akantové zlac. řezby), s bohatým akant. nástavcem s ov. obr. P. Marie s Ježíškem korunované anděly, s postranními s. sv. Rocha a Šebestiána a vrcholovou s. sv. arch. Michaela

b/ oltář, několik let před 1715

a/ L SPHU X, 6 – UPČ 1, 111; b/ R l. zpr. míst. faráře Václava Jiřího Manna, 22. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 61^r)

Boškov viz Lipník nad Bečvou II

Bošovice, městečko (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f. Otnice)

u tvrze socha, vztyčena 1728 v době působení zdejšího jez. misionáře na liechtensteinských državách, P. Friderica Leckela (ve fun. 1715-32)

pozn.: za sdělení t. informace (vyplývající z Leckelovy dobové zprávy) děkuji Mgr. Vladimíru Maňasovi, Ph.D.

Boušín, též Bohušín (Č, Hra, Kh, f. Česká Skalice)

ve fil. k. Navšt. P. Marie obraz (☉), 1691, zřiz. českoskalický farář Karel Hover, a další obraz, 1703 darovaný t. kostelu jistým dobrodincem, Italem z dvora míst. vrchnosti, majitele náhodského pan., knížecího rodu Piccolomini

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r) (obě památky) – L KOŘÁN 1970, 123 (obě památky) – TÝŽ 1994, 217 (obraz z 1691)

Bouzov, n. Busau (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f. Loštice, 1726/27 f.)

1/ v komendovaném (od 1726/27 fil.) k. sv. Maří Magd. na samotě u *Bouzova*:

1a/ oltář, dol. 1716

1b/ zvon o hmotnosti 40 liber, 1708

2/ na rozšířené opěře lv. strany mostu směřujícího z předhradí do vnitřního hradu řádu n. rytířů kam. socha (kanov. stojící lv. nohou na malém soklu připomínajícím úzkou knihu drží zl. dopr. téměř ve svislé poloze o pr. rameno opřený krucifix zasahující až do úrovně hlavy, k němuž otáčí tvář, v lv. ruce zlac. kov. palma) na vys. čtyřb. podst. (vpr. zdob. rozměrnou ozdobnou kartuší s vel. ov. rámem upr., s náp., a menším ležatým ov. rámem níže, rovněž s náp., na lv. stěně podstavce letop.), 1719, zřiz. „nejoddanější svěřeneček“ Jan Michal Kiffel

1a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r); 1b/ E *Anno 1708 in*

honorem Scti Joannis Nepomuceni – L MLCÁK 2015, 101; 2/ E (vpř. na podst. v kart. ve vel. oválu) *HONORI / AC / VENERATIONI BEATI IO., / „ANNIS HONORANDISSIMI / PATRONI HONORIS ERIGI / FECIT (= 1719) / FIDISSIMVS CLI., / „ENTVLVS. (= 1719) – (t. níže v menším ležatém oválu) IOANNES / MICHAEL / KIFFEL – (t. na spod. okraji kartuše) M M K – (na lv. stěně podst. ozdobně vytes letop.) 1719 – L UPMS 1, 116 (mylné určení dat. 1714 z chron., dat. 1719)*

Boží Dar, n. Gottesgab, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. s osobním děkanem) naproti faře nedaleko far. kostela písk. socha: na dvoustupňové čtvercové základně hranolový podst., vpř. s iniciálami a erbem zřiz., na zbylých stěnách v prostých rámech nápisy – socha spočívá na profilovaném postamentu kruhového půdorysu (možná zbytek z pův. sloupu) a na prostém plintu a představuje světce v pojetí → praž. most. typu, včetně kov. palmy v pr., SJ se však dívá kupředu – 5. VIII. 1707, zřiz. Samuel František Reichmann, první farář v *Božím Daru* a přidružených filiálkách *Loučné* a *Abertamech*, z lásky, aby rozmnožil Boží chválu a čest

E (vpř. na podst. nahoře nad erbem) *ANNO 1707 / P. M. S. F. R. – (na podst. vl.) SAMVEL FRANTS / REICHMANN ERSIER / PFARRHERR IN / GOUESGAB B. WISEN / IHAL VND ABERHAM / DEN 5 AVGVSTI / ANNO 1707 – (t. vpr.) GOUES LOB / ZV MEHREN / SANCK IOANNIS EHREN / IN EVER GEDACHNIS / GEHAVEN / AVS LIBES GRVND / ERBAVET – (t. vz.) náp. zvětralý a nečit. – H (vpř. na podst.) znak zřiz. – L SPHU XL, 15 (obr. 12), 16 – UPČ 1957, 52 – UPČ 1, 114*

Brandýs nad Labem, král. komorní město (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, d.)

1/ v děk. k. Obrácení sv. Pavla na prvním páru pilířů barok. sošky SJN a sv. Barbory, 95 cm vysoké, poč. 18. st.

2/ sev. od města v místě dnes zvaném *U Svěťce*, v terénním zářezu na lv. břehu ř. *Labe* nad studánkou vybudována výkl. kaple (edikula se střed. vysokou, do štítu přecházející nikou, po str. pilastry přecházející v pásy římsy, na něž dosedá segmentový štít, pod nikou obdélná zarámovaná kam. deska s náp., další náp. níže na spod. základně kap.) s kam. sochou (ve střed. nice stojící kanov. objímá levici křucifix a hledí naň, kam. postament s okosenými rohy vpř. zdoben al. znakem) – svatoján. sakrální zátiší dotváří před kaplí situovaná zděná terasa s mírně vystupujícím balkonem (snad kaz.) vpř., přístupná úzkými postranními schodišti, čelní stěna terasy pod balkonem přechází v konzolu a ta v klenák nasazený na kam. ostění portálu, jímž lze nahlédnout do rezervoáru pramenité vody, po bocích portálu niky, před portálem vyvěrá voda do strouhy tekoucí do *Labe* – 1707, zřiz. manželé Josef Haslauer z Haslau, hejtman zdejšího cis. pan., a jeho manželka Anna, roz. Mezlecká

3/ 42. pout. kap. (zv. Vyšehradská) na *Svaté cestě* z *Prahy* do *Staré Boleslavi* je popsána v → níže, *Stará Boleslav II*

1/ L SPHU XV, 127; 2/ E (pod nikou čelní stěny kaple na zarámované kam. desce) *SANCTO IOANNI DE NEPOMVCO (= 1707) / VENERATIONIS ERGO / POSVERVNT / PERILLVSTRES CONIVGES / JOSEPHVS AB HASLAV / CESAREVS CAPITANEVS / ET / ANNA HASLAVERIANA NATA / MEZLECZKIANA (= 1707) – (vpř. na základně kaple) SANCTE IOANNES FAME ADVOCATE / ORA PRO NOBIS (= 1707) – (na hor. části kam. ostění portálu terasy) LETHA PANIE 1707 – H (vpř. na postamentu sochy) al. znak zřiz. pod korunou – L UPČ 1, 118*

Brandýs nad Orlicí, n. Adler-Brandeis či Brandeis an der Adler, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

1/ ve far. k. Nanebevstoupení Páně na stěnách mal. obrazy (☉), zavěšené lidmi oddanými BJN

2/ v domech a na průč. domů mal. obrazy ke cti – obojí dol. 1715

1, 2/ R I. zpr. míst. faráře Matyáše (Matěje) Antonína Zdanského, 20. X. 1715, kterou pisatel uložil na vik. úradě v Dolním Újezdě (NA, ČDK, kn. 116, pag. 475)

Braníšovice, n. Frainspitz (M, Brn, Ol, d. Miroslav, f. Olbramovice)

na okraji vsi sm. na *Šumice socha*, 1710

L VM II. I. 81, 92 – I www.branisovice.cz

Branná, do 1949 Kolštejn, někdy Koldštýn, n. Goldenstein, městečko (M, Olo, Ol, d. Rýmařov, f.)

ve far. k. Zmrtvýchvstání Krista (Vzkříšení Páně) boč. oltář (upr. bohatě řez. rámu tvořeného akantem propleteným s vrapovanou stuhou segmentově ukončená nika) se sochou (ve zmíněné nice stojící kanov. kloní hlavu k velice dlouhému křucifixu, který drží zl. dopr.) a se 2 reliéfy v ozdobných ov. štítech po bocích (vl. Zpověď královny ve zpovědnici uv. chrámu, vpr. Svržení z čtyřobloukového m. dvěma zbrojnoši) – součást galerie boč. oltářů z 1715 (dle pam. desky umístěné v závěru k.), vytvořené jedním mistrem

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v) (oltář ve far. k.) – L WOLNÝ I. IV, 42 – UPMS 1, 124

Brdo viz Nová Paka 2/

Brenná viz Zákupy 1/

Brloh, n. Berlau (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f.)

1/ ve far. k. sv. Šimona a Judy (1697-1704) při triumf. oblouku 2 prot. sloupové boč. oltáře sv. Barbory a SJN, portálové, se sochami světců a andělů (na oltářích s. sv. Josefa, sv. Antonína) a s obrazy sv. Barbory a SJN, 1727 – truhlářské práce provedl František Jindřich Lackemayer z *Netolic*, sochařské Jan Ferdinand Rapotz z *Omleničky*, zlacení a štafírování Fridrich Ferdinand Weisser –

na svatoján. oltář byla navíc dodána st. soška sv. Linharta, asi z 16. st. – zřiz. oltáře farář Josef Schnöltzer, ze sbírek (1727)

2/ u louky „na písku“ kaple, již dal míst. farář Filip Marián Rabl (ve fun. 1706 † 1715) opravit

1/ L SPHU XLI, 16, 19 – UPČ 1, 121; 2/ L SPHU XLI, 21 – UPČ 1957, 56

Brložec, n. Pürles (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

ve far. k. sv. Michaela arch. dřev. socha, již zakoupil a na vrchol svatostánku umístil několik let před 1715 míst. farář František Xaver Hossmann v souvislosti s pomocí (→ D.1, 395)

R l. zpr. míst. faráře Františka Xavera Hossmanna, 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 97^r)

Brňany (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, a. Bohušovice nad Ohří)

na návsi kaple Bol. P. Marie a SJN, kterou z vděčnosti za přežití loupežného přepadení, k němuž došlo ve zdejší hospodě v noci 1. IV. 1723, dal postavit hospodský Karel Tauster (či Fauster) (→ D.1, 941) – kaple byla prý zal. již 1723, ale teprve 26. II. 1728 ji požehnal doksanský probošt, premonstrát Josef Míka, neboť *Brňany* náležely k doksanskému klášternímu pan. – zmíněný krčmář kapli nadal polem o výměře čtyř a čtvrt korců, ležícím při řemeslnické dílně

R l. vpisky doksanského probošta a prem. Josefa Míky do kalendáře, 26. II. 1728 (SK, sign. BV II 93/1728, fol. 7^r) – L UPČ 1, 123 (kaple zal. 1723)

Brno, n. Brünn, král. kraj. město, fakticky hl. město Moravy (M, Brn, Ol, koleg. kapitula, d., 2 f. ve městě, 1 f. na předměstí Staré Brno)

- I. Brno a okolí

již 1698 ve městě Brně a okolí ladně mal. obrazy a sochy

R n.-l. dopis J. H. Zwickera z Brna Janu Jindřichu Bartlovi na Malou Stranu v Praze, 13. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 182^v)

- II. Vnitřní město

1/ v koleg. a far. chrámu sv. Petra (a Pavla) na *Petrově kaple* (asi první vpr. v lodi): zal. 1696 – původně zamýšleno patrocinium, ale kaple byla zasvěcena Královně mučedníků a vyznavačů – 1704 dol. kompatrocinium Královně apoštolů a mučedníků a SN – do 1716 již samostatné patrocinium – uv. oltář (1696) s dol. obrazem P. Marie a hor. obrazem, zřiz. obojího míst. kanov. Ferdinand Ullersdorf z Němčí (Nimptsch) (ve fun. 1687-1725), který si nejspíš právě v t. kapli 1702 zřídil hrobku (→ D.1, 131) – Šroněk v návaznosti na pojednání *Malířství 17. století v Čechách*, rukopis Jaromíra Neumanna z neznámé doby, uvádí mezi díly malíře Jana Jiřího Heinsche obraz z doby cca 1700, um. na již. stěně presb. petrovského kostela

2/ ve far. k. sv. Jakuba Vět.:

2a/ na jednom ol. socha, dol. 1698 (v hor. části ol.) a 1716

2b/ v pochvalném nápisu na „čestném sloupu“, tj. zjevně na podstavci sochy postavené ke cti JS Janem Antonínem rytířem Hofferem, býv. král. prokurátorem („fiskem“) na Moravě, byl olom. mučedník Sarkander nazván „druhým Janem Nepomuckým“, dol. 1720 (ve dvojím vydání Kyrbesovy knihy, viz L, byl onen přírůstek mezi oběma Jany z t. nápisu dále rozveden)

2c/ na boč. oltáři obraz, aut. malíř Josef František Wickart, 1729 (t. r. autor v *Brně* †)

3/ v domin. k. sv. Michala obraz, zřiz. J. H. Zwicker, a socha v hor. části ol. sv. Anny, obojí dol. 1698 – 1716 dol. jen obraz

4/ v aug. k. sv. Tomáše 1698 a 1716 dol. obraz – jde s vysokou pravděpodobností o 2 díla:

4a/ obraz JS klečícího před JN, vytvořený 1697, 1713 restaurovaný malířem A. U. K., nepochybně (snad až časem) zavěšený na Sarkandrově oltáři, doloženém v t. kostele 1720

4b/ obraz představující polopostavu kanovníka hledícího k nebi, v rukou kříž a palma, jemná ☼, obr. „malovaný s vlámským zaujetím pro malířské zhodnocení látkových i psychických kvalit, ale i s italským smyslem pro vytříbenou formu“ (KRSEK, 363) – 1700, aut. malíř Anthoni Schoonjans

5/ v minor. k. sv. Janů obraz, dol. 1698 – 1707 zde založen oltář, dol. ještě 1716

6/ ve frant. k. sv. Maří Magd.:

6a/ obraz, dol. 1698

6b/ na ol. P. Marie socha (○), cca 1705

7/ v kapuc. k. Nal. sv. Kříže obraz, dol. 1698 a 1716

8/ v k. sv. Josefa při klášteře františkánek obraz, dol. 1716

9/ v jez. k. Naneb. P. Marie obraz, dol. 1698 (za sklem) a 1716, polopostava, 1718 nákladem čtitelů krásněji vyzdoben – Šroněk t. svatoján. obraz menšího formátu (olej na plátně, nesignováno) řadí mezi díla malíře Jana Jiřího Heinsche z doby cca 1700

10/ v k. Obětování P. Marie ústavu šlechticů, zv. *Stiefft* či *Škola Panny Marie* (čp. 116, Kobližná ul. 1), socha, dol. 1716

11/ ve věžičce kláš. k. sv. Josefa při klášteře františkánek menší zvon požehnaný 1726 zábrdovickým opatem Hugem Bartliciem ke cti sv. Josefa, sv. Františka Seraf., sv. Antonína Pad. a SJN

12/ na cestě u augustiniánů v malé kapli socha, dol. 1716

13/ při sev. str. domin. kostela na býv. hř. socha (litavský vápenec z dolnorakouského *Eggenburgu*, klečící kanov. na dynamicky pojatém oblačném sl. s okřídlenými and. hlavičkami se sklání ke křížovému, jež drží zl. dopr.) s balustr. – aut. sochy nejspíše míst. sochař Antonín Riga, 1718 za 82 zl. – podst. okrouhlý, dolů se rozšiřující, na 4 pomyslných „nárožích“ zvýrazněný lizénami, vytvářející v půdorysu okrouhlý a zaoblený

osmistěn, mezi lizénami ve stř. části podstavce pravouhle vykrojené rámy s náp., variace na podst. sochy v *Rousínovci* z 1708 (→ níže, t.) – aut. podstavce kameník Ondřej Josef Strunck, 1718 – smlouvy s oběma umělci na dílo uzavřel 1718 převor domin. kláštera František Gottol, náklady na sochu platil morav. zem. purkrabí Jan Václav Říkovský z Dobřčic – při kopání jámy pro základy vykopány a opět pohřbeny kosti zesnulých (viz náp. na podst. vz., k čemuž se váže vysvětlení → TRAPP 1888, 130-131) – pomník svččen se souh. konzistoře 15. V. 1719 (viz chron. v náp.)

14/ na Zelném trhu Trojiční sloup, postav. ke cti N. Trojice (vr. sl.), P. Marie (Immaculata na čelní str. sl.) a na pam. kanonizace (socha) na podst. sloupu vz.), po stranách vpř. na samostatných podst. sochy patronů města *Brna*, sv. Primitiva (vl.) a sv. Konstantia (vpr.), 1729-32, aut. sochař Antonín Schweigel

1/ L *Summarium deren Indulgenzien* 1704 (patrocinium kaple Královny apoštolů a mučedníků a SN) – TENORA 1930, 40-41 – ŠRONĚK 2006, 162 – HANÁČEK 2007, 14-15 – MALÝ/MAŇAS/ORLITA 2010, 26-27, 101, 102, 121, 133, 350 – ke kanov. Ullersdorfovi viz podrobně JAN 1996, 84-91; **1, 2a, 3-5, 6b, 7-10, 12/** R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r); **2a, 3, 5/** R n.-l. dopis J. H. Zwickera z Brna Janu Jindřichu Bartlovi na Malou Stranu v Praze, 13. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 183^r); **2b/** E (na podst. Sarkandrovky sochy) *Honori / Venerabilis JOANNIS SARCANDRI / Odio – Fidei / Inviolatique Confessionis Sigilli / Ab Haereticis / Igne torti & tosti pulli Aquilini / Et / Aquilae Moraviae / In cujus Diœcesi / Olomucensi / SARCANDER hic Olomucenus / JOANNES alter Nepomucenus / Nullò quidem Stellarum lumine, / Sed prodigioso aquarum flumine / innouit. / Inter Moravam / Absconditus iste Thesaurus / velut / Gemma pretiosa Cleri / & / Margarita Moraviae: / Hujus alis aquilinis in altu[m] lucis Gloriae / tandem / levanda / Obijt Olomucij / 17. Martij, / 1620.* (cit. dle prvního vydání Kyrbesovy knihy, pag. 175-176, kde je uvedený náp. vzápětí podán v německé, rozvedené verzi, pag. 176-177, ve které sarkandrovsko-nepomucenská pasáž na těch samých pag. zní: *Und eben dahero / Hat Er sich einem andern JOANNI, nemblich / von Nepomuck. / Nicht zwar durch schimrendes Stern-Liecht / Sondern durch wunderthätigen Gewässer Flutt / In überstandenen heldenmüthigen Todt / Gantz ähnlich gemacht; / Damit / Was in Böhemb die Moldau in JOANNE / von Nepomuck / In Mähren die March in JOANNE / von Stocschau / Hätte: / Nemblich / Einen zwischen den Wässern verborgenen / Schatz / Oder ein / dem Himmel gebohrnes köstliches / Perlein*) – L KYRBES 1720, 174-177 – TÝŽ 1721, 135-138 – DUKÁT 1725, 130-132 – PROCHÁZKA 1861, 1017 (s. JS); **2c/** L KRSEK 1989b, 615 – *UPMS* 1, 166; **3/** L k ol. sv. Anny KALANDŘÍKOVÁ 2016, 21, 25; **4, 6a, 7, 9/** R n.-l. dopis J. H. Zwickera z Brna Janu Jindřichu Bartlovi na Malou Stranu v Praze, 13. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 182^v); **4a/** L KYRBES 1720, 174 (ol. JS) – TÝŽ 1721, 135 (ol. JS) – PROCHÁZKA 1861, 1017 (ol. JS dol. 1720) – ZLÁMAL 1990, 62, 110 (obraz JN s JS); **4b/** obraz

sign. *Antonius Schoonjans S. C. M. C. P. 1700.* (= *Suae caesariae Maiestatis cameralis pictor*) – L KRSEK 1989a, 363, 365 – *UPMS* 1, 196; **5/** L MALÝ 2008, 200 (1707 založen oltář); **6b/** R l. příl. *A* (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); **9/** R *LA* brn. jezuitů, 1718 (ARSI, Boh. 132, p. 290) – L *UPMS* 1, 202 – ŠRONĚK 2006, 162; **11/** L VRBČANSKÝ 1746, 459-460; **13/** E náp. na podst.: (vpř.) **B. IOANNI / NEPOMVCENO / PIO TVTORI / PRO / CONSERVANDO / HONORE** (= 1719), (vpr.) **BONO / ADVOCATO / PRO / ACTIONE / INIVRIARVM** (= 1719), (vl.) **MAGNO / SECRETARIO / IN / SERVANDIS / ARCANIS / EXPERTO** (= 1719), (vz.) **CVI ET IPSA / DEFVNCTORVM / OSSA / IN ISTA FOSSA / EFF: ET REFOSSA PARENTANT** (= 1719) – R smlouvy se Strunckem a Rigou (MZA, G 1, 5437) – L TRAPP 1888, 128-131 – JEŘÁBEK 1929, 38 – BÍLEK 1985, 25 – *UPMS* 1, 175 – VĚZDOVÁ 2007, 27-28 – KALANDŘÍKOVÁ 2016, 11, 32-34 – **pozn.:** vedou se diskuze, zda současná socha je onou pův. z 1719, je to však vysoce pravděpodobné; **14/** E nápisy na podstavcích: (na hlavním vpř.) **VNI / SVBSTANTIAE / TRINO / IN / PERSONIS / DEO // PATRINATO / ET SPIRITVI / SANCTO / NEC NON / B. MARIAE VIRGINI** (= 1732) – (na hlavním podst. vz. původně náp.) **DIVO IOANNI / NEPOMVCENO / ANNO / HABITAE CANONI / SATIONIS / EREXIT PIETAS** (= 1729) – (nynější náp. na stejném místě) **IN HONOREM / S TRINITATIS / B V MARIAE / ET IN MEMORIAM / CANONISATIONIS / S IOANNIS NEPOM // ANNO 1729 EREXIT / NUNC VERO / ANNO 1884 RESTAURAVIT / INCLITA CIVITAS BRUNNENSIS** – (na podst. sv. Primitiva vpř.) **S. Primitivus, (t. vz.) MDCCXXXI / MDCCCLXXXIV / MCMXLVII** – (na podst. sv. Konstantia vpř.) **S. Constantius, (t. vz.) In LaVDeM VnIVs / trInI patrIs fILII / et / spIrItVs sanCti** (= 1731) – R *LA* brn. jezuitů, 1730 (ARSI, Boh. 147, p. 315) – L TRAPP 1888, 119-123 – DRÍMAL/PEŠA 1968, 173 (sl. dat. 1729) – *UPMS* 1, 215 (sl. dat. 1732) – KUČA 2000, 77 (sl. dat. 1732) – HEROLD 2016a, 129

- III. Předměstí

1/ v k. Naneb. P. Marie při královnině či královském klášteře cisterciacek na *Starém Brně socha*, dol. 1716

2/ v k. sv. Anny při klášteře dominikánek (v dneš. Pekařské ul.) oltář, dol. 1716

3/ na kam. *Dlouhém mostě* přes ř. *Svratku* na *Starém Brně socha*, dol. 1715 („kamenný most“ na brněnském předměstí, → D.1, 489) a 1716 („na m. u sv. Václava“) – m. byl přestavěn městem *Brnem* 1725

4/ u strážnice při pevnosti *Špilberku socha* s erbem, z něhož vyplývá, že t. svatoján. památku dal postavit Filip Kryštof hr. Breuner v období 1695-1708, kdy byl velitelem řečené pevnosti – snad byla spoluzřizovatelkou skulptury Breunerova manželka Alžběta Filipína roz. hr. z Lipého a Dubé – existence sochy je dol. 1716

5/ u br. do zahrady p. Schöllenbergera (snad Karel Schellenberger, advokát morav. jez. domů) socha, dol. 1716 – **pozn.:** lokalitu se nepodařilo blíže určit

6/ na c. z Brna do Zábřovic dol. 1716 socha – nep. šlo o kam. svatoján. skulpturu v nadživ. vel. stojící na čtyřb. podst. v blízkosti mostu přes pot. *Ponávku* na začátku *Cejlu*, kudy se šlo z Brna do Zábřovic – vpř. na podst. erb zřizovatele, probošta brn. koleg. kapituly *Na Petrově*, Maxe Adama hr. z Lichtenstein-Castelcornu (ve fun. 1670 † 1708) – na třech stěnách podst. nápisy, odkud je znám r. vzniku pomníku, 1707

7/ na sil. zv. *Meta socha*, dol. 1716 – **pozn.:** místo se nepodařilo blíže určit

8/ na král. cestě u ř. *Svitavy* (dneš. Křenová a Olomoucká ul.) socha, dol. 1716 – nep. šlo o svatoján. sochu zachycenou na grafice Františka Richtera (cca 1830) u m. přes jižní rameno pův. toku *Svitavy*, která se východně od Brna větvila do dvou ramen obtékajících z obou stran hlavní silnici z Brna do Olomouce – dle Richterovy grafiky šlo o skulpturu stojícího kanov. s křížem a palmou v rukou sepjatých na hrudi a s ☉5* kolem hlavy – figura stála na vys. podst. po sev. straně olomoucké silnice na břehu nad právě se dělícím tokem *Svratky* – na protější straně silnice, na protějším břehu již. ramene řeky stál středověký *Zderadův sloup*

9/ poblíž můstku přes *Svratecký náhon* nedaleko vjezdu do areálu kláštera cisterciáček na *Starém Brně* (ve spod. části dnešní Pekařské ul.) pěkně modelovaná kam. socha na členitém podst., v jehož hor. části ozdobný štít s náp. – podle tradice byli zřiz. tohoto díla z 1718 manželé František Barthel a Anna Marie Kempfovi

10/ u m. přes *Svratecký náhon* pod *Petrovem* socha (stojící prostovlasý kanov. hledí vzhůru ke kov. kříži, který drží vysoko v pozdvížené pr., ve spuštěné lv. má biret), shodná se sochami na podolském pan. brněnské koleg. kapituly (→ výše, Bohunice, níže, Podolí), pocházejícími ze 1722, snad tedy zřiz. t. kapitula v t. r.

1-8/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r); 3/ L WOLNÝ II. I, 171 – TRAPP 1888, 135 – UPMS 1, 210 – KUČA 2000, 523 – FLODROVÁ/MÜLLER 2007, 204, 205 – **pozn.:** m. byl později obohacen třemi dalšími sochami, ty však byly při výstavbě nového m. 1825 spolu se svatoján. sochou přem. před blížký k. milosrdných bratří; 4/ L TRAPP 1888, 40-41 (zřiz. sochy 1695-1701 velitel pevnosti Špilberku Filip Kryštof hr. Breuner s manželkou, rozenou hr. „zur Lippe“) – I <https://encyklopedie.brna.cz> (*generál polní strážmistr Philipp Christoph von Breuner*) – **pozn.:** 1862 byla socha přem. na nynější místo v parku mezi vnitřním městem a Špilberkem; 5/ ke K. Schellenbergerovi → R LA brn. jezuitů, 1716 (ARSI, Boh. 129, p. 300); 6/ H (vpř. na podst.) erb zřiz. – E (na podst. vpř. pod erbem upr. náp.) M. A. C. D. L. P. B. (= Max Adam comes de Lichtenstein, praepositus Brunensis) / SANCTVS / IOANNES NE / POMVCENVIS / ORA PRO NOBIS. – (v rozích kolem předchozího náp. letop.) 1 7 0 7 – (na podst. vl.) M. T. K. (= snad iniciály sochaře) – (na podst. vpř.) RPCTGM / HGBHZHT / MZESTE (= snad zkratka nějakého duchovního výroku) – L TRAPP 1888, 131-133 – **pozn.:** při přestavbě m. přes Ponávku 1861

byla socha přen. k boč. stěně domu v Cejlu č. 1 a v neznámé době odstraněna; 9/ E (na štítu v hor. části podst.) F. B. K. (= Franz Barthel Kempf?) / A. M. K. (= Anna Maria Kempf?) / 1718. – L TRAPP 1888, 136-137 – **pozn.:** socha, známá z fotografie z 1896, byla neznámo kdy odstraněna; 10/ M socha zachycena na akvarelu Františka Richtera ze 30. I. 19. st. – L UPMS 1, 216 (aut. J. L. Weber, 40. I. 18. st.) – SLIVA 2009, 82

Brod nad Tichou, n. Bruck am Hammer (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. vzácnější socha (☉), cca 1703, zřiz. míst. farář Julius František Pellet, ke cti, kvůli horlivé úctě zdejších farníků (→ C.1, t.)

R l. zpr. míst. faráře a administrátora tachov. vikariátu, Julia Františka Pelleta, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 245^r)

Brodce viz Horky nad Jizerou

Broumov, n. Braunau, město (Č, Hra, Kh, f.)

1/ v bened. kláš. kostele sv. Vojtěcha druhá (prostřední) boč. kaple vpr. zasvěcena svatým č. patronům (mučedníkům), s oltářem, na němž obraz představující mučedníky „českého nebe“ na oblacích: dole v popředí andílek s palmou, vl. andílek s knížecí čapkou, vpr. v pozadí anděl, ve vr. velice živé kompozice andělci s věncem a palmou, střed. skupina světců se sv. Václavem v popředí (v souladu se zadáním ve smlouvě o pořízení obrazu), vl. sv. Vojtěch, výše sv. Vít, ještě výše vl. tři ze sv. Pěti bratří (snad portréty některých míst. mnichů), vpr. sv. Ludmila, nad ní sv. Zikmund, který se obrací k SJN, kanovníkovi, zachycenému nejdynamičtěji ve vrcholové skupině upr., rozpráhujícím ruce sm. ke světcům i nebi a hledícímu přitom na krucifix, přinašený mu andílkem – smlouva o realizaci tohoto a dalších oltářních pláten v k. uzavřena v Praze 30. XI. 1721, aut. malíř Václav Vavřinec Reiner, zřiz. břevnov. opat (a broumovský představený) Otmar Daniel Zinke (ve fun. 1700-38) prostřednictvím pověřence Kiliána Ignáce Dientzenhofera, realizace 1721-22, cena obrazu 216 zl. 40 kr.

2/ v klášteře (probošství břevnov. benediktinů) obraz (olej na plátně), ded. 21. XII. 1696 břevnovskému opatovi (zároveň představenému broumovské řeholní komunity) Tomáši Sartoriovi (ve fun. 1663-1700): stojící kanov. hledí do nebe, oběma rukama drží krucifix obrácený k sobě, v pozadí stůl s přehozem, na stole rozevřená kniha s citátem z Aristotela, nad stolem drapérie, za zády světce sloup, u nějž v průhledu (vpr.) scéna Svržení z m. (na hladině pod m. 5 hv.), vpr. dole na podlaze sedí dva andělci, důvěrně se k sobě naklání a jeden, držící lilii, gestem ruky vybízí k mlčení

3/ v dřevěném pout. fil. k. Naneb. P. Marie na hřbitově za městem (snad původně v kláš. kostele) vot. obraz břevnovského opata Wolfganga Selendera (Zelendera) z Prošovic (ve fun. 1602-19), vytvořený 1609, obsahující nejstarší malířské zachycení: malba je rozdělena do tří rovin – vespod

se nachází veduta města *Broumova* s klášteřem ještě v got. podobě – ve středu obrazu nad městem v oblacích poletují tři andělé, dva s břevnovsko-broumovskými kláš. erby, a nad anděly se vznáší skupina sv. patronů českých, kteří jsou s titulem „svatý“ uváděni v dobových spisech Jiřího Bartolda Pontana z Breitenberku (krátce před vznikem obrazu v PONTANUS 1608, 48-51, kde vystupuje SJN pod titulem „sv. Jan Almužník“, ba ještě dříve v PONTANUS 1599a, b, c, kde je SJN označen jako „sv. Jan Zpovědník“, l. confessarius) – většina těchto světců klečí, svorně se všichni přimlouvají za Čechy a konkrétně *Broumov* „v těžké době“, jak to vyjadřuje elegické distichon ve spodu obrazu (*ECCE PATROCINIIS QVIBVS ALMA BOHEMIA GAVDET / ET TAM DIFFICILI TEMPORE BRAVNA VIGET*) – světci jsou označ. nápisy, od středu dopr. jsou zde *S. Wencel – S. Ivan. – S. Vitus. – S. Sygismund. – S. Lidomila.*, od středu doleva *S. Adalbert.* (s kostelem v ruce, nejspíš jako zakladatel *Břevnova*) – *S. Method. – S. Cyrill. – S. Confesy. – S. Procopius. – Quinqe fratres. – S. Barnabas.* – oproti Pontanově předloze je ke sv. Pěti bratřím muč. přiřazen jejich druh, mnich Barnabáš, který však unikl muč. smrti – SJN zde nese titul „sv. Zpovědník“, je ponořen mezi ostatní světce, oděný v prostém kněžském šatu, prostovlasý, s vousem, a obrací tvář ke středu „českého nebe“ – třetí, nejvýše položená rovina znárožňuje N. Trojici s Pannou Marií vzatou na nebe, kolem v oblacích jsou andělé s atributy Kristova utrpení, ve vr. hebrejský náp.

4/ v k. (jinak kap.) sv. Václava ve městě obraz, 1680 či krátce poté, zřiz. rolník Jonáš Hertzog z broumovského pan. v souvislosti se záchranou před potupným trestem na přímluvu SJN (→ D.1, 37)

1/ SPHU XLV, 56, 58 – UPČ 1, 125 – VILÍMKOVÁ/PREISS 1989, 88, 158, 222-224, obr. 27 – PANOCH 2007, 67, obr. 10 – PREISS 2013, 695, 698-699 (+ obr. O 50), 1028 (O 50); 2/ E (v knize na stolku) *IN VITA / DIFFICIL / LIMVM TA / CERE QVÆ / DICENDA / NON / SVNT / Arist.* – (na přehožu stolku) *Rendisso ac amplisso dño dño Thomae ord: S. Benedicti, moñrii Brzewnoviensis dignissimo abbati oblatum 21. Decemb: Anno 1696* – H (na sl. za světcovými zády) břevnovský erb – L PANOCH 2007, 66-67, obr. 8, 9; 3/ E (náp. v dol. části obrazu citován v textu) – (v dol. pásu) *W. Z.* (= Wolfgang Zelender) – *A. 1609.* – L SPHU XLV, 151 – UPČ 1, 130 – VILÍMKOVÁ/PREISS 1989, 183 – ROYT 1993e, 374 – PANOCH 2007, 65-66, obr. 6, 7; 4/ R nedat. n. svěd. ovdovělé Marie Alžběty Kneiffelové z Jaroměře, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 270), příl. O k.l. popisu svatoján. úcty v Kh, k pasáži o jaroměř. děkanství (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v)

Brozany nad Ohří, městečko (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1/ ve far. k. sv. Gotharda socha, kterou sem na své náklady obstaral míst. farář Eliáš Kouřikovský, aby byl uchráněn od nakažení morem 1713, což si také vyprosil (→ D.1, 346)

2/ Jan Hoblík, farník zdejší f., dal na blíže neurčeném místě postavit sloup a v něm namalovat obraz (☩), aby byl vysvobozen od moru (1713), což se skutečně stalo (→ D.1, 347)

3/ tak velikou zbožnost mají farníci zdejší f., že není domu, ve kterém by nebylo vyobrazení – dol. 1715

4/ na nám. kam. socha (stojící kanov. s krucifixem drženým zl. dopr., hran. podst. s volut. křídly s festony na boč. stěnách, na před. stěně kart. s chron.), 1726

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Eliáše Kouřikovského, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 324^r); 3/ R t., fol. 324^{r-v}; 4/ E (v kart. vpř. na podst.) *DIVO / Ioanni NepoMVCeno / hVIVs [...]* / [...] (= 1726) – L SPHU IV, 18 – UPČ 1, 132

Brtnice, n. Pirnitz, městečko (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1716

2/ u *Dolního* neboli *Židovského mostu* přes říčku *Brtnici* (později přímo na m. s dalšími 5 sochami) kam. socha, aut. zdejší rodák a míst. sochař a řezbář, navíc 1710-12 rychtář a 1714 radní, David Lipart, zřiz. míst. vrchnost (od 1707), Antonín Rombald hr. Collalto († 1741) – v literatuře se jako rok vzniku t. sochy uvádí 1715, zdá se však, že v náp. na podstavci t. památky je uveden měsíc VIII. roku 1711 – je otázkou, zda by socha mohla vzniknout v době morové epidemie, kdy byla *Brtnice* do 11. XII. 1715 uzavřena v karanténě – zajímavé je sdělení v náp., že jmenovaný hr. dal sochu postavit proto, že mu to bylo od SJN z nebe přikázáno – světec je zde představen jako kanov. stojící pr. nohou na knize, který hledí na krucifix, jež drží zpr. doleva – podst. sestává ze střední, nahoře se zužující části s náp. a s prázdným korunovaným heraldickým štítkem, obklopeným z obou stran patrně palmovou ratolestí – po stranách střední části podstavce jsou volut. rozv. křídla

3/ v erbovním sále zámku cyklus 11 obrazů zobrazujících návštěvy Habsburků na *Brtnici* v 17. a 18. st., vytvořený velkomeziříč. malířem Karlem Františkem Antonínem Tepperem 1723-24 na objednávku brtnic. pána Antonína Rombalda Collalta – bezprostředním podnětem ke vzniku t. obrazového cyklu se stala dvojí návštěva cí. páru v létě (23. – 24. VI.) a na podzim (15. – 16. XI.) 1723 při cestě na praž. korunovací a zpět – sedmý obraz (olej na plátně, 240 × 360 cm), umístěný na již. stěně sálu vl., znázorňuje příjezd Karla VI. a Alžběty Kristýny do *Brtnice* cestou ke korunovací 23. VI. 1723: cí. pár vjíždí v kočáře v lidnatém doprovodu do samého jádra městečka s radnicí a m. zdobeným sochami – z nebes (z lv. hor. rohu) se na scénérii dívají božské osoby Otce a Syna na zeměkouli a nad křížem neseným andělky – Bůh Otec přitom kyne žezlem směrem k zemi – před Bohem v řadě za sebou v oblacích klečí a za vzácné hosty v *Brtnici* orodují P. Maria, sv. kanov. JN a sv.

Václav (zachycen ve větší postavě, s erbem orlice ve štítu) – zhruba uprostřed nebe se vzášejí 2 ženské alegorické postavy, Víra (s křížem a kadidelnicí) a Mír (spouštějící meč a pozdvihující olivovou ratolest) – v pr. části nebes letící andílek drží podušku s čís. korunou a od něj vlaje páska s náp. *Caelo tandem demittitur alto. MDCCXXXIII die 23. Junij* – náp. vysvětluje tuto ikonograficky pozoruhodnou malbu v duchu Collaltovy smělé představy, že právě při návštěvě jeho pan. městečka Brtnice císařovna otěhotněla, a tak vznikla naděje, že „z výšin nebes je konečně seslán“ vytožený mužský potomek panovníka – k oficiálnímu oznámení císařovna těhotenství došlo v Praze několik dní před korunovaci, 28. VIII. – přítomnost SJN na brtnickém obraze souzní s dobovou představou, že právě t. světec hraje ve vyprošení habsburského dědice a následníka stěžejní roli

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v) (2/ je popsána jako socha u m.); 2/ E (vpř. na podst.) *D: O: M: / MIRABILI IN SANCTIS SVIS / PER SANCTVM IOANNEM / NEPOMVCENVM CAELITVS / IMPERRATA ANTONIVS / ROMBALDVS COMES DE / COLLALTO PIERNITZY DOM / NVS POSVIT ANNO SALVTIS / NOSTRE MDCCXI* (nebo *MDCCXV*) / *MENSE AVGVSTO* – H (upr. posledních dvou řádků nápisu na podst. vpř.) prázdný erbovní štít, kde snad býval znak Collaltů) – L *UPMS* 1, 262 (dat. 1715) – KOURKOVÁ 2011, 23, 169 (David Lipart); 3/ L VÁCHA/VESELÁ/VLNAS/VOKÁČOVÁ 2009, 437-439 (č. kat. 8.G), XXI (obr.); **pozn.:** na m. klenoucím se přes říčku Brtnici upr. městečka je mezi 6 sochami světců jedna, jež připomíná SJN, ve skutečnosti jde však nejspíš o JS – jiná, podobná, představuje pravděpodobně sv. Františka Xav. (šestice soch je dílem Davida Liparta z doby před 1720)

Brtníky, n. Zeidler (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

ve far. k. sv. Martina (1709-17) 2 mal. obrazy, dol. 1715

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^v)

Brumov, n. Brumow, městečko (nyní část města Brumov-Bylnice) (M, Hra, Ol, d. Uherský Brod, f.)

ve far. k. sv. Václava obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Bruntál, n. Freudenthal, město (HS, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie oltář, dol. 1716

2/ před branou socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Břeclav, do 1925 Břeclava, n. Lundenburg, od 1721 opět městečko (M, Brn, Ol, d. Podivín, f. Lednice, e.)

1/ v k. P. Marie či sv. Filipa a Jakuba (?), administrovaném exponovanými kooperátory lednického faráře, socha, dol. 1716

2/ na m. přes ř. *Dyji socha*, dol. 1716

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ R t., fol. 285^v

Břeskovice viz Vřeskovice

Břesovice viz Vřesovice

Břevnov (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. ve správě míst. bened. kláštera)

1/ v bened. kláš. kostele sv. Markéty freska nad varhanní kruchtou, Oslava č. patronů: na oblacích rozesazení sv. č. patronové, (vl.) JN, Cyril a Metoděj (považovaní za benediktiny), (upr.) Václav (rovněž údajně inklinující k životu dle Benediktovy řehole), (vpr.) Vít, Ludmila a (zcela vpr.) k č. světcům přidružená sv. Hedvika, patronka Slezska, na jehož území v *Lehnickém Poli* břevnov. klášter obnovil prob. – světci se vznášejí nad barok. zídou zdobenou koulemi, zpoza níž vystupují vršky hudebních nástrojů, houslí a kontrabasů – SJN je představen jako kanov. s červ. štólou a s rukama zkříženými na hrudi, s palmou v lv. (figuruje zde nejspíš díky tehdy aktuálnímu završení beatifikace) – další sv. č. ochránci, benediktini Vojtěch, Pět bratří, první břevnov. opat Anastáz, poustevník Vintř, Prokop a Gaudencius-Radim jsou představeni na freskách v lodi – fresku nad kruchtou vytvořil 1720-21 malíř Jan Jakub Stevens ze Steinfelsu, zřiz. míst. opat Otmar Daniel Zinke (ve fun. 1700-38)

2/ v klášteře:

2a/ socha, dol. někdy v 1730-32 jako „stará“

2b/ v letním refektáři socha vyřez. z lipového dřeva, vys. cca 70 cm, cca 1725

1/ L *PMKČ* V, 19 (v malbě nad kruchtou jmenování sv. Vojtěch, Václav, Ludmila a Boleslav Zbožný) – VILÍMKOVÁ/PREISS 1989, 82, 214 – VONDRÁČKOVÁ/MÁDL 2008, 913, 914 – *UPP, V. P. A-L*, 55, 57, 60 – ROYT/SKRIVÁNEK/KOUPIL 2015, 21 + obr. 33 – MÁDL/HEISSLEROVÁ/ŠEFERISOVÁ LOUDOVÁ/ VÁCHA 2016, 108-109, 154-156 (č. kat. Ia/3.a + obr. I/36 na pag. 155) (texty Martina Mádl); 2a/ L VILÍMKOVÁ/PREISS 1989, 93; 2b/ L *UPP, V. P. A-L*, 71 – TISCHEROVÁ 2013, 399 (č. kat. 144) (připsání sochy Matěji Václavu Jäckelovi neodpovídá skutečnosti)

Březí, n. Seslas (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f. Pernarec)

ve fil. k. Naneb. P. Marie obraz, dol. 1715, zřiz. zbožní ctitelé

R l. zpr. pernarec. faráře, tepelského prem. Rudolfa Willferta, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 235^v)

Březí, do 1949 Prátsbrunn, n. Bratelsbrunn (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Dolní Dunajovice)

ve fil. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716 (→ níže, Mikulov I)

Březíněves (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Libeznice)

písk. socha, 1719

E (na podst.) *SANCTO JOANNI NEPOMUCENO / E PONTE ANTIQUO / PRAGENSI DETURBATO.* (= 1719) / *PONS SIS PER VARIAS VITAE / MORTISQUE PROCELLAS / OPTATUM AD PATRIAM / PERFICIAS ITER* – R *Kronika obce Březiněvse*, zal. 1947 – L *UPČ* 1, 136

Březnice, město (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Bubovice)

1/ v jez. k. sv. Ignáce a Františka Xav. stojí v mušlovitých nikách v boč. kaplích galerie soch svatých, mezi nimi v druhé boč. kapli vl. (s oltářem původně sv. Izidora, Terezie a Filipa Neri) socha, cca 1700

2/ ve hř. a fil. k. sv. Rocha na stěně vel. socha (stojící kanov. výrazně otáčí hlavu k velice mohutnému krucifixu, jež drží zpr. doleva) na bohatě zdob. konzole, 1719

3/ socha na zám. m. doložena 1729

1/ L *SUDA* 1935, 37 – *UPČ* 1, 137; 2/ E (na konzole sochy) *S. IOANNES NEPOMUCENSIS 1719* – L *TRUHLÁŘ* 1886, 50 – *UPČ* 4, 457; 3/ R *LA* *březnic. jez. koleje*, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 60)

Březno, od 1727 opět městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, adm. f.)

průč. administrovaného far. k. sv. Václava (1718) zdobí písk. sochy a busty svatých, mezi nimi v pr. dol. výklenku socha (2 m vys., stojící kanov. shlíží ke krucifixu, který drží zl. dopr., v lv. ruce přitom zároveň svírá lem almuce) na písk. podnoží s náp., cca 1720, aut. buď sochař a řezbář Martin Jelínek st., nebo, a to pravděpodobněji, jeho nevlastní bratr Josef Jiří Jelínek – **pozn.:** tento typ ztvárnění SJN se opakuje u dalších svatoján. soch, které vytvořil Josef Jiří Jelínek, a to v *Kovanicích* (→ níže, t.) a na balustrádě sloupu Vítězného Ježíše v *Jablonném v Podještědí* (→ níže, t. 2/)

E (na podnoží vpř.) *S. IOANNES* – L *SPHU* XXI, 23 – *UPČ* 1, 139 (dat. sochařské výzdoby vnějšku kostela cca 1760, aut. Martin Jelínek st., který však zemřel již 1750! – půjde nejspíš o tiskařskou chybu, kdy místo správného časového určení cca 1720 uvedeno mylné vročení 1760) – *SUCHOMEL* 1994, 167 (dat. cca 1720, aut. oba Jelínkové, Martin st. a Josef Jiří) – *TÝŽ* 1996, 156, 160 (pozn. 25) (dat. cca 1720, aut. Martin Jelínek st.) – *HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL* 1997, 15 (dat. cca 1720, aut. Josef Jiří Jelínek)

Březolupy, n. Brezolup (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f. Bílovice)

ve vsi kval. písk. socha: stojící kanov. s hlavou pootočenou k pr. rameni, se zbožným výrazem, kladoucí levici na hrud' a v pr. držící kříž – světcovy ruce i další části sochy jemně modelovány – čtyřb. postament projmutý, rozdělený vysupující lištou ve 2 části – spod. část se dole rozšiřuje, hor. část je vpř. opatřena ov. zrcadlem (snad původně s erbem uv.) a chronogramem obíhajícím vně po obvodu t. oválu – 1726, aut. pravděpodobně brn. sochař Antonín Riga, zřiz. míst. vr., Marie bar.

Forgaczová (tomuto rodu *Březolupy* patřily 1688-1733)

E (kolem oválu na čelní stěně hor. části podst.) *MARIA BARONISSA A FORGACZ DIVO IOANNI CONSTRVXIT* (= 1726) – H (ve zmíněném oválu snad býval) znak rodu Forgačů – I *www.brezolupy.cz* (článek Radka Berecky z 24. X. 2016 o soše a jejím restaurování)

Březová nad Svitavou, n. Brüschau, městečko (M, Olo, Ol, d. Svitavy, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje na boč. ol. obraz, dol. 1716

2/ ve městě socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Březovice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Chroustovice)

u hl. sil. mezi *Chrudimí* a *Vysokým Mýtem* na rozcestí mezi *Březovicemi* a *Starými Holešovicemi* kam. socha (stojící prostovlasý kanov. hledí ke kov. křížku, který drží v pozdvihnuté lv., v pr. ruce bilet, postament čtyřb., podst. hran. s volut. boč. křídly, na čelní a zad. stěně rámy s vykrojenými rohy, v nichž nápisy), 14. XI. 1729, v r. kanonizace

E (v rámu vpř. na podst.) *ANNO QVO / IOANNES DE NE / POMVC PATRO / NVS NOSTER IN / TER SANCTOS / INSERTVS FV / ERAT POSITA / EST.* / (ornament) (= 1729) – (v rámu vz. na podst.) *STATVA / ERECTA SAN / CTI IOANNIS / DIE XIII NO / VEMBRIS* (= 14. XI. 1729) – L *UPČ* 1, 140

Březovice viz *Hořice II*

Březovice viz *Vřesovice*

Březany, n. Pressern (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Žabokliky)

ve fil. k. sv. Šimona a Judy obraz mal. na plátně, dol. 1706

R n. inv. žaboklického far. kostela a farnosti, dílo žaboklického faráře Ondřeje Hammerschmidta, 7. VII. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Březany, do 1949 Fryšava, jinak Vršava, n. Frischau (M, Zno, Ol, d. Znojmo, f. České Křídlovce)

- I. Obec

1/ ve špit. k. (nejsou o němž bližší zprávy) oltář, dol. 1716

2/ v zám. parku kam. socha (kanov. klečící na oblacích v mírném předklonu hledí dolů a v rukou při hrudi drží atributy, v pr. kříž, v lv. palmovou ratolest opřenou o rameno) z l. čtvr. 18. st.

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v); 2/ L ČERNÝ 2022, 62 (dat. 1. tř. 18. st., aut. snad Jiří Antonín Heinz) – I *pamatkovykatalog.cz* (*Socha sv. Jana Nepomuckého – 45893/7-6239*) – **pozn.:** dílo je nyní um. na vr. mohutného navršeného skaliska tvaru komolého jehlanu

- II. Panství

míst. paní (od 27. V. 1704) Marie Alžběta (1683-1744) vév. ze Schleswig-Holstein-Sonderburg-

Wiesenburgu (od 1713), roz. kn. z Liechtensteinu, zřídila jako projev díky za dobrodiní přijatá od SJN tři sochy, dvě na svých državách v rámci fryšavského (tj. březanského) pan., u vsí **Bohunice a Prače (Pračice)**, třetí v **Tasovicích**, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Břidličná, do 1950 Frýdlant nad Moravicí, n. Friedland an der Mohra, městečko (M, Olo, Ol, d. Bruntál, f. Albrechtice u Rýmařova)

ve fil. k. sv. Tří králů boč. oltář, 1721, zřiz. albrechtický farář Jan Karel Heinrich, rodák z *Bruntálu* (ve zmíněné fun. 1719 † 1723)

L WOLNÝ I. IV, 105

Bříství (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

na návsi kam. socha: stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr. – dvoudílný hran. podst., dol. etáž zdob. na všech stěnách vpadlými poli, ukončenými nahore i dole segmentem, na čelní stěně v hor. části vpadlého pole obdélný útvar, hor. etáž zdobena na 3 stranách téměř čtvercovým rámem s psaníčkem, vpř. hluboká obdélná nika na světlo – 16. V. 1702, zřiz. míst. farář František Karel Skřivan (ve fun. 1697 – 1707) na svůj náklad – povolení požeňnat tuto kam. sochu BJN „na sloupu“ před k. dostal již 12. VIII. 1700 rozhodnutím praž. arcib. konzistoře – **pozn.:** podst. i pojetí sochy, byť stranově obrácené, jsou velmi podobné pomníku z 1701 ve vedlejší tuklatské f. (→ níže, Úvaly 2/)

E (v dol. etáži podst. vpř. v rámu) + / (obdélný útvar) / *HÆC STATVA / D. M. I. N. / ANNO. 1383 / D. P. P. I. M. D. / S. A. R. D. F. C. / SKRZYWAN / O. C. / BRZYSTVENSIS / H. E. ANNO / 1702. 16. MAY* (= Haec statua Divi Martyris Joannis Nepomuceni anno 1383 de ponte Pragensi in Multaviam deiecti sumptibus admodum reverendi domini Francisci Caroli Skrzywan olim curati Brzystvensis hic erecta Anno 1702 16. May) – (t. vl.) **PROPTER SIGILLUM CONFESSI / ONIS**. – (t. vpr. Aristotelův výrok) *IN VITA / DIFFICILLIMUM / Tacere, / Quae DICENDa / NON SUNt / Arist.* – R l. zápis v knize emanát praž. arcib. konzistoře o pov. vydaném 12. VIII. 1700 břístevskému faráři Františku Skřivanovi požeňnat dvě kam. sochy, jednu sv. Václava, druhou BJN, které měly být vztyčeny na sloupech před kostelem a sladovnou (NA, APA I, sign. A 2/12, 152^v) – L SPHU XXIV, 37 – *PMKČ* I, 12, 15 – *UPČ* 1957, 64 – *SKRUŽNÝ* 1969, 277 – *UPČ* 1, 142 – ŠPAČEK/SKRUŽNÝ 2004, 345, 441 (foto)

Bříství viz Hořice II

Bubeneč, dř. Ovenec (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Liboc)

ve fil. k. sv. Gotharda 2 podobizny (jedna ○, druhá ☉), dol. 1715

R l. zpr. liboc. faráře Jiřího Josefa Saara, 25. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 249^v)

Bubovice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

ve far. k. sv. Václava na boč. oltáři malá dřev. socha, malovaná, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Tobiáše Václava Vrby, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 159^v)

Bučovice, n. Butschowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie:

1a/ boč. oltář, 1724, zřiz. Jan Josef Říkovský ryt. z Dobřčic dle poslední vůle jeho † choti Terezie Antonie roz. Brabantské z Chobřan

1b/ sanktusový zvon, 1728, aut. brn. zvonář Zikmund Kerker

2/ u brány na hřbitov při far. kostele kam. socha (světec klade ruce na almuci, v pr. kov. krucifix), 1722 – u téže brány písk. s., někdy označovaná za sv. Jana Kentského, spíše však představující JS, dílo nejspíš z 1720

1a/ WOLNÝ II. IV, 2-3; 1b/ E (na zvonu) : *S. K.* [= Sigmund Ker(č)ker] *S. Joannes Nep ora pro nobis 1728* ← L ŠRÁMEK 1973, 44; 2/ L WOLNÝ II. IV, 3 – PROCHÁZKA 1861, 1017 (s. JS před bučovic. k.) – *VM* II. I. 9, 55 – *UPMS* 1, 299 (dat. sochy 2. čtvrt. 18. st., dat. Sarkandrový s. pol. 18. st.) – KODYSOVÁ 2014, 93 (č. kat. 14), 203 (s. JS z 1720) – I pamatkovykatalog.cz (40196/7-3605 socha sv. Jana Nepomuckého), www.farnostbucovice.cz/cs/o-farnosti/cirkevni-stavby-historia/a/kostel-ve-20-stoleti, www.bucovice.cz/historie-a-soucasnost-mesta/d-53

Budeč, n. Butsch (M, Zno, Ol, d. Cizkrajov, f.)

1/ ve far. k. Zvěst. P. Marie je 1716 dol. oltář, socha či obraz (→ níže, Cizkrajov II. 1/)

2/ na návsi poblíž far. k. kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který, podložený palmou, pozdvihuje do úrovně svých očí v pozdvižené pr., lv. ruka spuštěna dolů, podst. čtyřb., kónický, vpř. s iniciálami a datací, základna čtyřb., kolem na zděné terásce čtvercové základny balustráda s nakoso natočenými kuželkami a nárožními pilířky, vně diamantově zdobenými), 7. X. 1727, zřiz. F. F. (či E.) I. T. – **pozn.:** balustr. kolem sochy je obdobně pojata, jako je tomu u sochy v nedalekých *Budiškovcích* (→ níže, t.)

2/ E (na podst. vpř.) *F F* (či *E*) *I T* / 1727. 7 Oct. – L *VM* II. IV. *Dačický okres*, 94 – *UPČ* 1, 143

Budenice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Kmetiněves)

v polích již. od obce při c. k pout. kostelu sv. Izidora stojí písk. boží muka (2 stupně čtvercového půdorysu, hran. podst. s rámy nahore ukončenými obloukem, válcový sl.), vyvrcholena čtverhrannou kaplicí, na jejichž stěnách reliéfy sv. Václava (na čelní str.), SJN (na lv. boč. stěně), sv. Floriána (na pr. boč. stěně) a sv. Ludmily (na zad. stěně), na vr. kaplice vys. kam. kříž, 1700, zřiz. Antonín Martin Fickar se svou ženou Polexinou, na základě slibu

E (na vých., čelní str. podstavce po stranách nahore) *AN_O 1700* – (na t. str. podst. v rámu) *EX VOTO / ANTONIVS / MARTINVS / FICKAR CVM / VXORE SVA / POLEXINA* – L SPHU XX, 16 – *UPČ* 1, 145 – *MTSSP* 2018, 297-300 – **pozn.:** v 1. pol. 70. l. 20. st. byla boží muka přem. do Zlonic a tam dosud stojí na nám. Pod Lipami

Budeničky (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Kmetiněves)

na poč. c. u nádvoří martinitzského zámku kam. socha (stojící kanov. poněkud pokroucené postavy, s krucifixem ve svislé poloze v lv., s palmou v pr., hran. podst. s rámy s vykrojenými rohy na stěnách), cca 1710 (?)

└ UPČ 1, 145 – PŘIBYL 1998, 14 – TÝŽ 2001, 22 (pozn. 18) – KUCHYŇKA 2006, 90 – **pozn.:** později byla socha přesunuta do aleje u zámku

Budiškovice, n. Budischkowitz (M, Zno, Ol, d. Cizkrajov, f. Dačice)

před zámkem socha z eggenburského mušlového vápence: kanov. stojící lv. nohou na malé podložce hledí ke krucifixu, který drží v pr., lv. ruku klade na rozevřenou kn. s vyrytým Aristotelovým citátem, kterou zespodu oběma ručkama nad hlavou podpírá letící andílek, naproti tomu u pr. světčovy nohy se nachází v chůzi zachycený druhý andílek, který oběma ručkama drží vel. palmovou ratolest a upřeně na ni hledí – podst. žulový, prohnutě kónický, dole vpř. stočený do volut, na bocích akant. ozdoby, vpř. al. erb – podst. je obklopen kam. balustrádou s rovnými kuželkami a hran. pilířky na nárožích, zdobenými motivem diamantu – pomník i s balustr. spočívá na kam. základně čtvercového půdorysu s představeným stupněm – al. znak na podst. poukazuje na zřizovatele, míst. vr. Annu Kateřinu roz. z Lindenspirnu, vdovu po budiškovickém majiteli Maxmiliánu Leopoldu svob. p. z Cantelmo, a na jejího druhého manžela, Františka Viléma Schellarta z Oberndorfu – Anna Kateřina vládla budiškovickým statkem 1710-18 a 25. II. 1718 jej pustila manželů a dceři – když 1723 zemřela, vdovec František Vilém zmíněné své nevlastní dceři prodal svou polovici statku – socha tedy vznikla do 1723 a asi po 1715, neboť v popisu nepom. úcty a památek v olom. diecézi z 1716 se neuvádí

└ (v rozevřené knize držené andílkem i světcem, na lv. str.) *IN VITA / difficil / limum / tacere* – (na pr. stránce) nečit. dokončení Aristotelova výroku, které bývalo rovněž na 4 řádcích – H (na podst. vpř.) al. znak míst. vr., Anny Kateřiny roz. z Lindenspirnu a jejího druhého chotě Františka Viléma Schellarta z Oberndorfu – VM II. IV. *Dačický okres*, 107 (budiškovická socha, náp. v kn. držené světcem je shodný s náp. na soše z 1706 v Dačicích), 109-110 (výše zmínění majitelé Budiškovice) – UPČ 1, 146 (dat. 1. čtvrt. 18. st.)

Budišov, n. Budischau, městečko (M, Jih, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

1/ ve far. k. sv. Gotharda a Naneb. P. Marie boč. oltář z doby barokizace chrámu (první pol. 20. l. 18. st.) s obrazem z 1721 připisovaným malíři Antonínu Josefu Prennerovi – na t. malbě je SJN (kanov. s nepokrytou hlavou) přiveden až na okraj kam. most. oblouku, naklání se a shlíží dolů (kde lze tušit řeku) a ruce má rozpaženy v gestu odevzdanosti (přijímá dobrovolně muč. smrt) – za světcem stojí tři muži, dva z nich rozmlouvají –

další muž klečí na most. oblouku vpr., opírá se o něj lv. rukou, zatímco pravíci zezadu tlačí světce, jako by jej už chtěl shodit do řeky – dívá se přitom do hlubin – ve směru jeho pohledu slétá andílek, rovněž zahleděný dolů – jiný andílek naopak z lev. dol. rohu vzlétá k most. oblouku, zaměřen ke světci, kterého jako by chtěl ručkama zadržet před pádem – vl. asistují mučedníkovi 2 andělé-efébové (zvlášť výrazný je onen v popředí, hledící mírumilovně na SJ a klečící na most. oblouku, na němž je před ním položen světčův biret) – brzké Janovo vítězství předznamenává andílek s palmou a vavřínovým věncem v ručkách, piruetně slétající z nebe nad mučedníkovu hlavu – velmi ušlechtilá kompozice

2/ na nám. váp. socha (stojící kanov. pokrčenou pr. rukou klade na hruď malý krucifix obrácený sm. k divákovi, naklání k němu hlavu a v lv. ruce podél těla drží zavřenou knihu, podst. hran., žul.), 1726, aut. třebeč. sochař Štěpán Pagan

1/ └ WOLNÝ II. II, 73 – UPMS 1, (302-)304; 2/ └ UPMS 1, 304

Budišov nad Budišovkou, n. Bautsch, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ na nám. socha, dol. 1716

2/ od 1773 nad střed. pilířem dvouobloukového kam. mostu přes říčku *Budišovku* (pův. umístění není známo) písk. socha: stojící kanov. v bohatě zřaseném rouchu se naklání nad krucifixem, jež drží v téměř vodorovné poloze zl. dopr. a zakrývá jej od polovice palmovou ratolestí s listy zvadle skloněnými – postament nízký a široký, po str. stočený dole do volut, vpř. upr. opatřený ov. rámem s náp., níže po stranách cifry letopočtu – 1725, jedno z prvních samostatných děl sochaře Jiřího Antonína Heinze, který zde navazuje nejspíš přímo na dílo Brokoffova žáka Jana Jiřího Urbanského, na statui, kterou vytvořil při vratislav. kostele sv. Mořice (→ A.4, Wrocław 5/)

1/ └ I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r); 2/ └ E (v rámu vpř. na postamentu) **S:** / *IOANNES / NEPOMVCENE / ORA PRO / NOBIS* - (níže po stranách vně rámu) 17 25 – UPMS 1, 306, 307 (obr.) – ZÁPALKOVÁ 2011, 13 (obr. 4), 20, 114 (kat. č. II. 4)

Budkov, n. Budkau (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f. Velký Újezd)

na zám. mostě váp. socha (stojící kanov. se natáčí ke krucifixu, který spolu s palmou drží zl. dopr., u pr. nohy světčovy stojí andílek, který ke světci vzhlíží a oběma ručkama před sebou drží rozevřenou knihu s vyrytým citátem z Aristotela, bohatě modelovaný sokl čtyřb., konkávně prohnutý, zdob. akanty, na před. stěně nahore volut. kartuše s iniciálami zřizovatele, korunovaná hr. korunou, na boč. stěnách okřídlené and. hlavy v mušlí, na zad. stěně pouze mušle, vpř. soklu na dol. liště letop.), 1714, zřiz. míst. p. František Karel hr. Berchtold (1664-1720) – **pozn.:** 1725 dala vytvořit vdova po hr. Berchtoldovi, Marie Antonie, roz. hr. Krakovská z Kolowrat jako protějšek k soše sochu

SJS, již dala v kartuši soklu opatřit svými iniciálami pod hr. korunou (*M A G B*) – je vysoce pravděpodobně, že Sarkandrova s. byla umístěna naproti Nepomukově soše na zám. m., nyní však obě skulptury lemují spodní vstup na schodiště vedoucí k far. k. sv. Martina

E (vpř. podst. v kart. iniciály) *F C G B* (= Franz Carl Graf Berchtold) – (vpř. na dol. liště podst.) 1714 – (v rozevřené knize na lv. str.) *In Vita / difficil: / limum / tacere* – (t. na pr. str.) *qvæ / dicenda / non sunt / Aristoteles* – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v) (socha v Budkově na zám. m.) – L *UPMS* 1, 310 – I pamatkovykatalog.cz (38893/7-2579 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Budňany, městečko (nyní část městyse Karlštejn) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, kapit. d. Karlštejn, duch. správu vedl karlštejn. administrátor)

na prostranství před domem čp. 11 (pozdně barok. fara) kam. s. sv. Šebestiána z 1714, skvělá práce z dílny sochaře Matyáše Bernarda Brauna, která nese na hran. podstavci 4 reliéfy mnohem slabšího uměleckého provedení, představující SJN (vpř., prostovlasý kanov. klečící levým kolenem na oblacích, svou tvář tisknoucí k hlavě Krista na kříži, který drží zpr. doleva, přičemž gesto úcty k Ukřížovanému vypadá téměř, jako by sv. mučedník Spasitele líbal, níže vpr. na obláčku 2 andělci, z nichž jeden spíná ruce směrem ke světci), dále reliéfy představují sv. Antonína Pad. (vl.), sv. Františka Xav. (vz.) a sv. Judy Tadeáše (vpr.) – dílo je dat. dnes již těžce čitelným chronogramem na čelní straně římsy podstavce

E (na řím. podst. vpř.) chron. udávající 1714 – L *UPČ* 2, 43 – *POCHE* 1986, 70

Budyně nad Ohří, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, d.)

1/ v pr. části děk. kostela sv. Václava u kazatelny pěkný boč. oltář s vyobrazením (☼ kolem hlavy, v jedné ruce krucifix, v druhé palma), kolem dokola zdobený květy dovedně vyřez. z lipového dřeva – oltář cca 1696 postavili na své náklady hejtman místního pan. Šimon Schnepf (1715 byl již †) a jeho choť, na žádost míst. děkana Gottfrieda Kryštofa Hofera ryt. z Lobensteinu

2/ mimo město přímo u král. c. kam. sloup s podobiznou, cca 1695

1/ R l. zpr. litoměřického děkana a vikáře litoměřického v. Gottfrieda Kryštofa Hofera z Lobensteinu, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 330^r) (dat. oltáře cca 1696); 1, 2/ R l. zpr. míst. děkana Jana Hollana, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 54^r) (dat. oltáře cca 1685)

Buchlov, hrad (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f. Buchlovice)

na rozcestí pod hradem *Buchlovem* (náležejícím od 17. st. do 1800 pan. rodu Petržvaldských z Petržvaldu) váp. socha (štíhlý kanov. stojí v esovitém prohnutí, hlavu jemně zaklání a obrací tvář ke krucifixu, jež drží v pr. opřený o rameno,

do lv. ruky položené na hrud' vetknuta kov. palma) na písk. podst. složeném z vys. zužující se hl. části a projmutého postamentu (obojí čtyřb. se zkosenými rohy, hl. část s konkávními stěnami, v nichž ov. zrcadla), spočívajícím na kam. konkávně projmutém osmib. stupni – existence svatoján. sochy v t. místech dol. 28. XII. 1720, kdy od ní vycházel slavnostní pohřební průvod gener. komisaře bosých trinitářů, P. Josefa od Ježíše Marie, k nedaleké kap. sv. Barbory na vrchu *Modla* – socha je pojata obdobně jako nepom. skulptura z 1715 na předměstí *Vyškova* (→ níže, t. 1/)

L IOANNES A S. FELICE 1739, 729 (pohřeb 28. XII. 1720) – I pamatkovykatalog.cz (25869/7-3272 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. pozdní 18. st.)

Buchlovice, n. Buchlowitz (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina obraz, dol. 1716

2/ u zámku socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Bukovany (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Chraštice)

před zámkem žul. pomník neznámého stáří, asi 2,5 m vys., pozoruhodný tím, že jde o velice věrnou kopii (odhlédneme-li od užitých materiálů) nepomucenského pomníku na *Pražském městě: socha* → praž. most. typu je zde představena i s velice věrnou kopií trojdielného podst., včetně postranních reliéfů Zpověď královny a Svržení z m. a středního nápisu, přičemž tyto tři doplňky soklu jsou odlity ze železa

E (upr. podst.) *DIVO IOANNI / NEPOMVCENO / ANNO MCCCLXXXIII / EX HOC PONTE / DEIECTO / EREXIT / MATHIAS L. B. / DE WVNSCHWITZ / ANNO MDCLXXXIII.* – L *SPHU* XXXIII, 36 – I www.bukovanypb.cz (Petr Sojka, David Kaiser, *Sv. Jan Nepomucký a Bukovany*)

Bukovina viz Holohlavy

Buškovice, n. Puschwitz, městečko (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

1/ nedaleko far. kostela Nar. P. Marie písk. socha: stojící prostovlasý kanov. hledí do nebe, ve svěšené pr. drží bilet, lv. ruku, snad kladenou na hrud', zakývá krucifixem andílek letící před světcem, podpírající krucifix oběma ručkama a obracející tvář k divákovi – postament čtyřb., podst. hran., na dol. i hor. vydutém lemu zdoben akanty, vpř. kartuše s náp. – 1713, zřiz. Petr Wianto (?)

2/ na náměstí písk. hran. pilíř se sous. N. Trojice, na čelní stěně pilíře v mělké, půlkruhem zakončené nice reliéf (stojící kanov.), 1714, zřiz. Richart Kreipl

1/ E (v kart. na čelní stěně podst.) *Peter / Wianto / suba / 1713* – L *UPČ* 1, 152 – I pamatkovykatalog.cz (43143/5-1083 – *socha sv. Jana Nepomuckého*); 2/ L *MTSSP* 2012, 592-593

Býčkovice, n. Pitschkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1/ ve far. k. sv. Havla dřev. socha, dol. 1715

2/ po celé farnosti se uchovávají četné podobizny téměř v každém domě, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Antonína Dominika Bertholdta, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 322^r)

Býkov, n. Bikow (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Obora)
opat cist. kláštera v *Plasech* Evžen Tyttl (ve fun. 1699-1738) zde dal na místě vsi 1703-05 vystavět nejstarší barok. hosp. dvůr t. kláštera se sýpkou a kaplí (Vogt ji i s dvorem datuje 1703), v níž byl nejspíš obraz (→ níže, Plasy 1/)

R-L VOGT/SCHEPPL/PODLAHA 1909, *Tilia Plassensis*, 105 (dat. 1703), 114 – L ROŽMBERSKÝ 1999, 35-39

Bystrá nad Jizerou viz Nová Paka 2/

Bystrce viz Bystřec

Bystré, n. Bystrau, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

1/ na zámku obraz (u stolku s červ. ubrusem sedí kanov. a v pohnutí se otáčí a sklání ke křížifixu, který si při těle přidržuje levicí položenou na hrud', v klíně položena muč. palma, výše okřídlené and. hlavičky a světlo sestupující z nebes), cca 1700, aut. cis. malíř Anthoni Schoonjans (sign. na křížifixu)

2/ pod náměstím na m. přes *Bysterský potok* písk. sochy SJN (stojící kanov. s křížifixem v pr. a zlac. kov. palmou v lv.) a sv. Petra z Alcantary, obě postav. spolu s mostem 1713, na shodných podstavcích se stuhami, akanty a květy (čtyřbokých, po str. dole rozšířených, u SJN ve výzdobě vpř. ov. kartuš s reliéfem dvouobloukového m.), aut. sochy neznámý, snad jde o práci dílny jinak neznámého sochaře J. Kondricha – **pozn.:** sochařský rukopis t. svatoján. památky i stejný náp. se shodným vročením → níže, Česká Třebová – stejný podst. mají v *Bystrém* ještě s. sv. Šebestiána a Prokopa (1714) stojící naproti sobě při sil. k zámku

1/ E (na boku kmene křížifixu) *Schoonjans SC MCP* (= *Suae caesariae Maiestatis cameralis pictor*) – L *SPHU XXII*, 105 (obraz do svojanov. k. sv. Petra a Pavla přen. ze zámku v Bystrém, aut. neuveden) – I <http://previous.npu.cz/patrimonium-profuturo/2015/vy-pis/detail/17/> – <https://plus.rozhlas.cz/necekany-poklad-z-kostela-sv-petra-a-pavla-ve-svojanove-66150>

33 (2015 na obraze objeven Schoonjansův podpis a určena přibližná doba vzniku malby) – **pozn.:** obraz byl později přen. do k. ve Svojanově; 2/ E (vpř. na plintu) *IN TE SPERO SANCTE IOANNES / NON CONFVNDAR IN AETERNVM* (= 1713) – L *SPHU XXII*, 35 – UPČ 1, 156 – *PANOCH* 2007, 91, obr. 92-93 – I www.bystre.cz (*Sochy*) – památkovýkatalog.cz (36529/6-3022 – *sochy sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého*) (aut.)

Bystřec, dř. Bystrce, n. (Böhmisch) Waltersdorf (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Jablonné nad Orlicí)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. vyobrazení, dol. 1715

R l. zpr. Kristiána Karla Schupplera, faráře v Jablonném nad Orlicí, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 453)

Bystřice, n. Wistritz (obec zanikla kvůli těžbě uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Prunéřov)

nad dvorem raně barok. socha z kon. 17. st.

L *UPČ* 1, 158

Bystřice nad Pernštejnem, n. Bistriz ob Pernstein, město (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

na nám. pískovcový a váp. mar. sl.: na trojstupňové čtvercové základně hran. podst. s nápisy na všech 4 stěnách, sl. s kompozitní hlavicí, ve vrcholu písk. s. Immaculaty, kolem pomníku balustr. na širší čtvercové, rovněž trojstupňové (a kvůli svažitému terénu částečně dvojstupňové) základně, v nárožích balustrády nakoso postavené hran. sokly, na něž dosedají čtyřb. vzduté postamenty s písk. sochami sv. Vavřince (vpř. vl., patron zdejšího far. k.), SJN (vpř. vpr.), sv. Floriána (vz. vl.) a sv. Šebestiána (vz. vpr.) – 1723 vypukl ve městě za farou u Jakuba Honzika při náramném suchu a větru oheň, který hrozil celému městu záhubou – obyvatelé si uvědomili, že je všechna lidská pomoc marná, shrmázdili se v k. a modlili se k Bohu za odvrácení zhouby – Bůh modlitby vyslyšel, neboť vítr, který na město vál, se jak zárazkem obrátil do polí a oheň zůstal omezen pouze na 2 stavení – na pam. a poděkování Bohu si bystričtí obyvatelé umínili postavit sochu P. Marie v na místě, kde oheň vznikl, na svůj úmysl však pozapomněli, až k vybidnutí faráře Benedikta Pražáka (ve fun. od 1707) a purkmistra Martina Lunkaše slíbený mar. pomník 1727 postavili – farář a purkmistr za tím účelem vykonali mezi obyvateli sbírku, při níž se sešlo 160 zl. 8 kr., ostatní náklad nesla obec – sl. byl věnován nejenom P. Marii, ale i 4 zvoleným ochráncům města, výše uvedeným světcům, jejichž sochy byly osazeny v nárožích balustrády a k nimž spolu s P. Marií se vztahovaly prosebné nápisy na podst. sloupu – sv. Vavřinec byl v náp. žádán, aby chránil zdejší obyvatele od věčného ohně, SJN, aby je chránil od věčné hanby

E (na podst. sl. 4 nápisy: první náp.) *Protege nos / Virgo sanctissima / die et nocte / et / vos beati patroni vovete et orate / pro nobis, ut vita et in fine mors / nostra verbo Christi et gratia / benedicatur. / MDCCXXVII.* – (druhý náp.) *Sancti Florianus proteget domos nostras / ab igne et Sebastianus vitas nostras / proteget a pestifera lue. / MDCCXXVII.* – (třetí náp.) *Sancti Dei Laurentius et Joannes unus nos / proteget ab igne aeterno et alter ab in- / famia aeterna. / MDCCXXVII.* – (čtvrtý náp.) *Královno nebeská pros za nás hříšné, a při smrti za naše spasení u Spasitele Krista Ježíše Pána našeho oroduj! / 1727.* – L *UPMS* 1, 326 – *MTSSP* 2006, 233-241

Bystřice pod Hostýnem, n. Bistriz am Hostein, městečko (M, Olo, Ol, d. Holešov, f.)

ve středu městečka socha, dol. 1716 – **pozn.:** socha je nejspíš shodná s dodnes dochovanou sochou, která stávala na bystrickém nám. a nyní stojí mezi m. přes Bystričku a far. kostelem sv. Jiljí: SJ je zde zachycen jako kanov. stojící na oblaku, velmi se blíží → praž. most. typu (až na oblačnou podnož a absenci knihy pod nohou, palma v jeho pr. ruce je kov., zlac., podstavec je poměrně vys., hran., dvouetážový, ve spodní etáži obloukem ukončené rámy, vpř. v tomto tvaru nika s později doplněným reliéfem P. Marie Svatohostýnské, hor. etáž užší hranol s prostými obdélnými rámy – nyní pomník obklopuje kam. čtvercová balustr.

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v) – L UPMS 1, 332 (dat. pol. 18. st.)

Byšice, městečko (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, f. Liblice)

ve fil. k. sv. Jana Křt. (1690-93) boč. oltář, dol. 1715

R l. zpr. liblic. faráře Matyáše (Matěje) Karla Housenky, 24. VIII. 1715, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 190^r)

Byškovice viz Neratovice

Bzenec, n. Bisenz, městečko (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt.:

a/ socha, dol. 1716

b/ do výbavy kostela náleží mešní kalich z 1. čtvr. 18. st., dílo kroměříž. mistra Mikuláše Františka Indegrentze (punc: znak Kroměříže a iniciály *NFI*) s bohatou tepanou ornamentální výzdobou a mal. emailovými výplněmi, na noze sv. Václava, sv. Františka z Assisi a sv. Leopolda, na kupě P. Marie, SJN a sv. Jana Křt.

a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); **b/** L UPMS 1, 337

Bzí, dř. Nabzí (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

1/ ve far. k. N. Trojice u boč. oltáře P. Marie visí obraz „krásně malovaný“ na plátně, dol. 1715

2/ na území farnosti mnoho vyobrazení jak na papíře, tak na plátně, jakož i na korouhvích, malovaných ke cti a darovaných zbožnými ctiteli^{a)} – lidé projevují vel. úctu zavěšováním a umístováním podobizen a vyobrazení tu a tam na stromech poblíž cest^{b)} – vše dol. 1715

1, 2/ a) R l. zpr. míst. faráře Leopolda Paulina, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 426); **2/ b)** R t., pag. 425

Cerekvice nad Loučnou (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

ve far. k. sv. Václava 2 podobizny, jedna nad sak., druhá u křtitelnice, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Daniela Volkfanga Pelikána, 18. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35-III^r)

Cetechovice, n. Czettechowicz (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, místo duchovně spravováno z f. Střílky v d. Uherské Hradiště)

ve fil. k. Navšt. P. Marie obraz, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Cetviny, n. Zettwing, městečko (zaniklo 1955-56 v rámci likvidace pohraničních obcí) (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ ve far. k. Nar. P. Marie:

1a/ obraz (☼), 1705 darovaný kostelu šlechtičnou, paní z Decklenburgu, kvůli nějaké zvláštní milosti, kterou obdržela skrze přímlyvu – jaká to byla milost však míst. farář von Pichl 1715 nemohl zjistit, jelikož jmenovaná paní zbožně v Pánu zesnula ještě před jeho příchodem (nastoupil na zdejší faru v X. 1712)

1b/ socha (☼) vystav. účtě jako dar, co nejzbožněji věnovaný 1706

2/ snad 1722 byl na nám. postaven žul. sloup (trojb. pilíř s barokně korint. hlavicí) s písk. sochou (stojící kanov. hledí na krucifix držžený zl. dopr.), spočívající na trojb. podst. se zkosenými rohy a s hrubě tesanými doprovodnými písk. sochami sv. Jana a Pavla, sv. Šebestiána a sv. Floriána, kolem trojhranná kam. balustr. – **pozn.:** na t. pomníku lze najít obdobné prvky (např. figury SJN a sv. Floriána) jako na sloupu v Benešově nad Černou (→ výše, t. 2/)

1a, b/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jiřího Ondřeje z Pichlu, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 162^r); **2/** L (v balustr. vytesáno) 1722 – L SPHU XLII, 16 (dat. 1772) – *MTSSP* 2009, 77-79 (dat. 1. pol. 18. st., snad 1722)

Církvice (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince oltář, cca 1700

2/ ve zbylých 5 „kaplích“ farnosti (vyjma dvou v Nových Dvorech, → níže, t. 1, 2/) dřev. sochy vkusně malované, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Viktorína Karla Pertáka, 5. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 110^r); **2/** **pozn.:** pojmem kaple se může rozumět i kostel, kterých tehdy bylo v církvicé f., mimo kostel far. a zmíněné novodvorské kaple, 6 filiálních: sv. Jakuba Vět. (ve vsi **Jakub, dř. Svatý Jakub**), sv. Jana Křt. (**Kluky**), sv. Bonifáce (**Lochy**), sv. Kateřiny (**Svatá Kateřina**), sv. Mikuláše (**Svatý Mikuláš**) a sv. Petra v okovech (**Záboří nad Labem**, patr. kostela ještě 1677 P. Marie, 1700 již sv. Petra v okovech, cca 1746-48 sv. Prokopa, což trvá dodnes) – u kostelů ve vsích **Lochy, Svatá Kateřina, Svatý Mikuláš a Záboří nad Labem** jsou doloženy opravy a úpravy pod dohledem jejich patrona, Bernarda Věžníka z Věžník, cca 1680

Cítoliby, do 1923 Citoliby, n. Zittolieb, dř. Zitolib (Č, Žat, Pr, v. Libědice, a.)

v adm. k. sv. Jakuba Vět. oltář, několik let před 1695 postaven díky součinnosti ctitelů, ke cti a pro lásku

R l. zpr. míst. administrátora Inocence Hibnera, 2. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/7, kart. 2235)

Cítov (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Černouček)

ve fil. k. sv. Linharta po straně hl. oltáře boč. oltář, cca 1697

R nedat. l. zpr. černoučeckého faráře Maxmiliána Vodičky, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 247^v)

Cizkrajov, n. Sitzgras (M, Jih, Ol, d. a f.)

- I. Ves

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla dol. 1716 oltář, socha či obraz (→ níže II. 1/)

2/ u „řeky“ (nejspíš u poněkud vzdálené *Moravské Dyje*) socha, dol. 1716

2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

- II. Děkanát

1/ cizkrajovský děkan Matyáš Engelbert Sissenbeck podal zprávu, která se dostala do celkového výtahu z nepom. zpráv z olom. diecéze, zaslaného do *Prahy* II. 1716, a která sděluje, že v cizkrajov. děkanátu není kostel, kde by nebyl buď oltář, nebo socha či obraz

2/ na území t. děkanátu je 1716 ve vsi „*Wesken*“ upr. vesnice dol. socha – **pozn.:** snad šlo o ves **Vesce (n. Wesze, Zno)** v budečské, od 1717 hornoslatinské farnosti

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) – **pozn.:** 1716 náležely do cizkrajovského d. následující kostely: v cizkrajovské f. far. k. sv. Petra a Pavla v **Cizkrajově**, fil. k. sv. Lamberta v **Lipolci (Jih)** a k němu komendovaný k. sv. Linhart v **Liděřovicích (Jih)**, dále v budečské f. far. k. Zvěstování P. Marie v **Budči (Zno)** a fil. (od 1717 far.) k. sv. Jiljí v **Horní Slatině (Zno)**, v českorudolecké f. far. k. (Nar.) sv. Jana Křt. v **Českém Rudolci (Jih)** a fil. k. sv. Oldřicha a Linhart v **Matějovci (Jih)**, v dačické f. far. k. sv. Vavřince a frant. kláš. k. sv. Antonína Pad. v **Dačicích (Jih)**, fil. k. sv. Jana Křtitele v **Bílkově (Jih)** a fil. k. Navšt. P. Marie v **Kostelním Vydří (Jih)**, v jemnické f. far. k. sv. Stanislava a fil. k. sv. Víta v **Jemnici (Zno)** a fil. k. sv. Jakuba Vět. v **Podolí (Zno)**, ve kdousovské f. far. k. sv. Linhart a ve **Kdousově (Zno)** a fil. k. sv. Kateřiny ve **Slavíkovcích (Zno)**, v krasnické f. far. k. sv. Vavřince v **Krasnicích (Zno)**, ve volfírovské f. far. k. sv. Petra a Pavla ve **Volfířově (Jih)** a v želetavské f. far. k. sv. Michaela arch. v **Želetavě (Jih)** a fil. k. sv. Kateřiny u **Želetavy**

Cotkytle, n. Zottküttl (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, a. Jedlí)

na místě původního, kdysi far. kostela Nanebevstoupení Páně postaven 1726-27 na náklady knížete Josefa Jana Adama z Liechtensteinu (k jehož zábrzežskému pan. ves náležela) a za přispění obce a kostelních peněz (1016 zl.) nový barok. kostel, jednolodní, obdélná stavba s pravouhlým presb. s boč. sakristií a s hran. věží v záp. průčelí, v němž se kromě hl. vchodu nachází boč. vchod na již. str., nad kterým je letop., vnitřek pak je v presbytáři i v lodi sklenut valenou klenbou s výsečemi – uv. oltář

E (nad již. boč. vchodem) 1727 – L WOLNÝ I. IV, 131 – UPČ 4, 459

Cvrčovice (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f. Vinoř)

ve fil. k. Stětí sv. Jana Křt. mal. obraz (☉), 1695 či 1700

R nedat. l. zpr. vnoř. faráře Jana Augustina Krause, prez. 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 191^r)

Cvrčovice, n. Urspitz (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f. Pohořelice)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. zvon (140 kg), 1714, aut. zvonář Zikmund Kerker v *Brně*

E (na zvonu) *St. Joanne Nepomucene, ora pro nobis. Goss mich Sigmund Kerker in Brinn. A. 1714.* → L VM II. I. 81, 106 – E (jiná verze t. nápisu na zvonu) *S: Joannes Nepomuceni ora pro nobis Sigmund Kerker gos mich in Brün 1714* ← L ŠRÁMEK 1973, 55

Čachovice, n. Tschachwitz (ves zanikla 1967 v důsledku výstavby vodní nádrže Nechranice) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

v dol. části vsi na mostku přes pot. při c. do *Tušimic* kam. socha (stojící kanov. s výrazně dlouhou rochetou, hledící do nebe, v lv. křucifix s palmou, natažená pr. rozevřena, hran. podstavec vpř. zdob. segmentem ukončeným rámem s náp.), 1716

E (vpř. na podst. v rámu) *S. / IOHANNES / NEPOMUCENE / BITT FV'R / VNS / 1716 / T [...]* W – L UPČ 1, 169 – L pamatkovykatalog.cz (54368/5-485 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Čachrov (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

míst. vr., Oldřich Benjamin Ehrenfried ryt. Fruvein z Podolí, majitel zdejšího dominia 1708 † 16. XI. 1739, dal nejspíš 1719 vystavět na tzv. *Panské louce* pod svým zámkem kapli a při ní věž se zvony, které prý byly rozhoupávány důmyslným zařízením poháněným vodní silou (to údajně fungovalo 1719-26)

R *Kronika města Čachrova 1912-1971* (SOka Klatovy, Čachrov, inv. 0045, pat. 10-11) (kaple dat. 1719) – L TRAJER 1862, 190 – *SPHU* VII, 9-10 – BRŮHOVÉ 1941, 20 – KOKAISL/KOKAISLOVÁ 2013, 65 (kaple dat. těsně po 1706, vodní pohon zvonů 1719-26)

Čáslav, král. kraj. město (Č, Čás, Pr, v. Kolín, d.)

ve špit. k. sv. Alžběty na *Horském předměstí* chronogram nad vít. obloukem, epigrafická památka na dokončení barok. přestavby kostela v roce kanonizace (dle literatury chron. udává 1728, správně má být 1729)

E (nad vít. obloukem) *Ornata anno, quo canonisatus est divus Joannes Nepomucenus.* (cit. dle Sedláčka, takto by však chron. vycházel na 1733 – patrně je třeba číst *Nepomucensis* místo *Nepomucenus*, čímž vyjde skutečný kanonizační r. 1729) – L SEDLÁČEK 1874, 148 – *SPHU* XLIV, 118

Čáslavky viz Holohlavy

Častohostice, n. Czastohostitz (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytou, f.)

ve far. k. sv. Barbory socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Častolovice, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

u m. kam. socha (dvojpatrový hran. podst., dol. část s rámy s náp., hor. část konvex-konkávni, zdobená rozvilinami, figura světce → praž. most. typu, ovšem s detailně modelovanou knihou pod pr. světcovou nohou), 15. VI. 1721, zřiz. nejspíš míst. vr., rod hrabat ze Sternbergu (jeho heraldické znamení, hvězda, vyjevilo světcovu svatost, → náp. vl.), v součinnosti s častolovickou obcí, která SJ vroucně ctí a utíká se pod jeho ochranu (plášť)

Ě (v dolní části podst. vpř.) + / *IN ĪVSTĪ / TIA TVA / CONFĪDĪ / AETERNE / NON ERV / BESCAM* (= 1721) – (t. vl.) + / *HWĪEZDA / STERNBERSKA / TWAV SWAT / OST ZDE WJGE / WĪLA BY SIROB / A CASTOLOW / SKA S TEB / AV SE* – (t. vpr.) *WZdycKy / HAGILA Pod / TWVG PLAST / SE VTIKAME / WSICKNĪ Oby / WATELE TE / BE PATRO / NA* – (t. vz.) *WZJWA / ME GAKOSTO / WRAVCZNĪ / CZTĪTELE / L: P: 1721 / DNE 15 / JVNĪJ* – L KOŘÁN 1970, 108 – UPČ 1, 177 – PANOCH 2007, 82

Čebín, n. Tschebin (M, Brn, Ol, d. a f. Lomnice, exponované kapl.)

v komendovaném k. sv. Jiří socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Čečelice (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f. Liblice, 1721 a.)

ve fil. k. sv. Havla postranní oltář s obrazem mal. na plátně, dol. 1715

R l. zpr. liblic. faráře Matyáše (Matěje) Karla Housenky, 24. VIII. 1715, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 190^v) – L BÖHM 1892, 501 – UPČ 1, 177

Čečovice, n. Zetschowitz (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f. Bukovec)

1/ před zámkem na návisi písk. socha (stojící kanov. hledí do nebe, v lv. ruce drží krucifix, pr. rukou se opírá o pultík, na němž leží kn., pod světcem nízký čtyřboký, sm. dolů se zužující postament, sokl sám hran., s vystupujícími volut. doplňky na boč. stěnách, vpř. rám s vykrojenými rohy a náp., pod nímž v malé kart. monogram), 1722, ze srdečné lásky

2/ při c. do *Puclíc* asi 300 m jz od okraje vsi písk. socha, velmi podobné, zrcadlově obrácené kompozice vzhledem k předcházející soše (→ 1/), s palmou v lv. ruce položené na knihu na pultíku, postament odlišný, sokl bez boč. volut. výstupků, vpř. opatřený rámem s vykrojenými rohy a s náp., 1722, zřiz. G. Z.

1/ Ě (vpř. na podst. v rámu, dnes zčásti nečit. náp., pův. znějící) *S. ACCIPE JOANES PRO MUNERE MUNUS AMOREM COR TIBI COR DONAT COR DAT AMANTIS AMOR ANNO MDCCXXII.* – (níže v kart.) nyní nečit. monogram – L UPČ 1, 178 (dat. 1712) – PROCHÁZKA 2009, 22-23 (dat. 1722); 2/ Ě (na podst. vpř. v rámu) *ZV EREN D- / ES H. IOHNES / V. N. / HAP ICH / G. Z. AN- / SEZEN LASE / A. 1722* – L UPČ 1, 178 (dat. 1722) – PROCHÁZKA 2009, 23 (dat. 1722)

Čejkovice, n. Czeikowitz (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

1/ ve far. k. sv. Kunhuty socha, dol. 1716

2/ na návisi písk. socha (stojící kanov. nakloněný ke krucifixu, jež spolu s palmou drží v pr. téměř ve svislé poloze) na dvoudílném podst. (spodní část čtyřb., zužující se, zdobená malými rámy s vykrojenými rohy, v předním rámu náp., hor. část představuje nízký čtyřb. postament, konkávni) – 12. či 17. VII. 1725

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r); 2/ Ě (v rámu na dol. části podstavce vpř.) *AN-O / 17 / Z5 / 17* (či *IZ?*) *IVLII – L UPMS* 1, 348 – SASÍNKOVÁ 2010, 36-37, obr. č. 14 – KRATOCHVILOVÁ 2012, 10 – 750 let čejkovické farnosti 2019, 62 (obr. 68), 63-64 – **pozn.:** ve 20. l. 20. st. socha přem. k far. k. sv. Kunhuty

Čelákovice, dř. Čelakovice, městečko (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, d.)

na malém nám. písk. socha (stojící kanov. s hlavou mírně nakloněnou ke krucifixu, drženému v lv., s ov. plaketou s reliéfem P. Marie Starobol., přidržovanou svrchu pravíci) na čtyřb. podst. s volutami na bocích, upr. nichž vpř. erb a pod ním náp. – vespod 4 schody čtvercového půdorysu – 1723, v roce korunovace císaře Karla VI. a Alžběty v Praze v Č. král., zřiz. ctitel Jan Baltazar Woržikovský z Kundraticz, na základě slibu učiněnému ochránci, SJN

Ě (na podst. vpř. pod volutami a erbem) *De Voto / sanCto Ioanni NepoMVCeno / Patrono / ereXI,* (= 1723) / *et Anno / CoronatI Pragæ In CzeChIæ regno / CaroLI VI CæsarIs et ELIsabeth / hanC posVI* *statVaM;* (= 1723) / *CLiens aDorans / Ioannes BaLthasar WorzykoVsky / De KVnDratItz.* (= 1723) – H (vpř. na podst.) erb zřiz. – L *SPHU* XV, 172-173 – SKRUŽNÝ 1969, 270 – UPČ 1, 180 – ŠPAČEK/SKRUŽNÝ 2004, 307-308, 424 (foto)

Čelina (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Starý Knín)

v zám. ovocném sadu obehnaném zdí kaple, příklad drobné svatoján. svatyně vybudované na motivu světce hvězdného atributu: zevně osmiboká, se stěnami konkávně prohnutými, uv. šestnáctiboká, což lze charakterizovat jako průnik osmicípé hvězdy s otupenými cípy se šestnáctiúhelníkem o stejném středu, jehož strany mezi cípy jsou navenek konkávně prohnuté – na vých. straně obdélný, dvojboce ukončený pozdější přístavek sakristie s oratoří v patře (přístavba je vepsána do 4 stran šestiúhelníka, jehož 2 strany leží v lici cípů hvězdy kaple) – kaple je sklenuta iluzí kupole, přístavek plochostropý, obě části stavby kryty stanovými šindelovými střechami s lucernami (nad kaplí je střecha osmib. s osmib. lucernou, nad přístavkem střecha šestib. s lucernou) – záp. portál s kam. ostěním a výraznou převýšenou supraportou s ov. kartuší, snad původně s erbem stavebníka, výše ov. okno – 4 další stěny kaple jsou prolomeny jedním segmentově sklenutým oknem – 1726-27, aut. připisováno staviteli Janu Blažejí Santini-Aichelovi, půjde však spíše o dílo některého ze

Santiniho konzervativněji laděných epigonů (názor n. historika barokní architektury Herberta Gerharda Franze i Mojžíra Horyny), nebo o realizaci staršího Santiniho návrhu stavitelem Antonínem Škopkem (Žižkův názor) – zřiz. míst. pán, který se zdejšího majetku ujal 1726, rytíř Jan Antonín Macht z Löwenmachtu, který ve své žádosti k praž. arcib. konzistoři z 24. IX. 1727 sděluje, že na svém statku Čelině postavil k vět. slávě Boží a cti SJN kapli – uv. na vých. straně rámový oltář z 1. tř. 18. st., s obrazem SJN jako poutníka do Staré Boleslavi (v pr. rohu znak rodiny Machtů z Löwenmachtu, nad ním iniciály a pod ním dat. 1727) – v nikách vnitřního prostoru (zakomponovaných do pilastrů) sochy sv. č. patronů Ludmily, Václava, Vojtěcha, Prokopa, Víta, Zikmunda a Norberta, z pálené hlíny, z 1. tř. 18. st.

E (na ol. obraze nad erbem) *I A M · V · L · M* (= Iohann Anton Macht von Löwenmacht) – (t. pod erbem) *A · 1727* – H (v pr. rohu na ol. obraze) znak zřiz. – L *SPHU* XIII, 8-9 – FRANZ 1962, 109 – *UPČ* 1, 180 – *UPČ* 4, 460 – SEDLÁK 1987, 178 – ŽIŽKA 1996 (dat. kaple po 1733, kdy Macht údajně získal Čelinu) – HORYNA 1998, 407 – PANOCH 2007, 95 – I <http://richtep.sweb.cz/> (Macht majitelem Čeliny od 1726, kapli postavil 1726-27, 24. IX. 1727 podal žádost konzistoři)

Čeliv, n. Tscheliv (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)
ve far. k. sv. Václava obraz (☉), 1690, zřiz. míst. farář Florián Drick

R l. zpr. míst. faráře Václava Ebertha, 18. IX. 1715, prez. na dolnojamnickém vikariátním úřadu 25. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 102^r)

Čeminy, n. Tschemin (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Město Touškov)
sloup, dol. 1713

R l. zpr. míst. faráře Jana Dietericha, profesia kladrubského bened. kláštera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 28^r)

Čenkovice, n. Tschenkowitz (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Jablonné nad Orlicí)

v dřev. fil. k. sv. Vavřince vyobrazení, dol. 1715

R l. zpr. jablon. faráře Kristiána Karla Schupplera, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 453)

Čermná, n. Leukersdorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Žežice)

ve fil. k. sv. Mikuláše na boč. brankách hl. oltáře z doby cca 1725 dřev. polych. sochy sv. Josefa (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov.)

L *UPČ* 1, 182 – SOUČEK 1999, 41, 43, 44 (obr.)

Čermná viz Hostinné 1/

Černá Hora, n. Czernahora, městečko (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f. Bořitov)

ve fil. k. sv. Vavřince (postav. 1707-10) socha, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Černčice, n. Tschernschitz (Č, Žat, Li, v. Duchcov, f. Chožov, 1724 f. Obora, Pr)

ve fil. k. sv. Vavřince zvon, výš. 0,62 m, prům. 0,62 m, zdob. reliéfem, 1716, aut. zvonař Jan Baltazar Kromell v *Ústí nad Labem*

E (na zvonu) *Goss mich Johann Baltasar Cromelli in Aussig anno 1716* – L *SPHU* II, 7

Černice (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f.)

ve far. k. sv. Maří Magd. je hl., portálový oltář s bohatě řezanými akant. postranicemi (postaven 1696, opraven a změněn 1728), zdobený upr. got. soškou P. Marie s Ježíškem (2. čtvr. 15. st.) a dále pobočními sochami sv. Mikuláše a SJN i soškou žehnajícího Spasitele, slabšími pracemi z doby cca 1728

L *SPHU* XLI, 34-36 – *UPČ* 1, 184

Černíkovice (Č, Hra, Kh, f. Bílý Újezd)

ve fil. k. Pov. sv. Kříže zavěšeny obrazy, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Černilov (Č, Hra, Kh, d. Holohlavý, 1718 f.)

1/ je možné, že již 1715 se ve vsi nebo v místním fil. k. (Nal.) sv. Štěpána prvomuč. nacházel obraz či socha (→ níže, Holohlavý)

2/ poblíž t. filiálního (od 1718 far.) kostela písk. socha (kanov. hledící k nebi, v pr. krucifix, v lv. zámek, lv. noha na výstupku) na trojdílném čtyřb. podst. (boč. části volutové, střed. zdobena vykrojeným rámem se zlac. nápisem) – 1726

2/ E (vpř. na podst.) *DIVO IOANNI / NEPOMVCENO / EREXIT SINCERA / PIETAS.* (= 1726) – L *SPHU* XIX, 8 – *UPČ* 1, 185

Černín, n. Czernin (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f. Jevišovice)

1/ ve fil. k. sv. Jakuba Vět. (a sv. Kateřiny) socha, dol. 1716

2/ 1716 dol. před vsí socha – dodnes stojí na záp. okraji vsi boží muka, dat. 1705, nesoucí vpř. v mělké nice dol. části kam. sochu (stojící kanov. s krucifixem v lv.)

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ R t., fol. 284^v – L *UPMS* 1, 354

Černouček, kdysi Černoušek (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje po straně hl. oltáře vyřez. socha, cca 1692

R nedat. l. zpr. míst. faráře Maxmiliána Vodičky, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 247^v)

Černožice, dř. Černožice nad Labem (Č, Hra, Kh, d. Holohlavý)

1/ písk. socha (hran. podst. vpř. zdoben záklenkem, pod nímž na vytesaném rozvinutém svitku náp., světec-kanov. má almuci vpř. sevřenu sponou s křížkem, krucifix drží zpr. doleva a v lv. ruce má za něj vetknutu vel. palmu), 9. VII. 1712 (→ níže, Holohlavý)

2/ na m. přes ř. *Labe* dřev. socha, dol. 1717, kdy byla zneuctěna skupinou kluků – po tomto řádění obnovena a nově postavena a 23. V. 1718

slavnostně představena veřejnosti (→ C.1, Černožice)

I/ E (vpř. podst.) *SWATI IENE NEPOMVCZKI / ORODUG ZA NAS ZA WSSECZKI / BICHOM MOCHLI HAMBÍ / CZASNE I WECZNE VGITI / STEBAV NA TWARZ BOZI / NESKONALE PATRZITI / ANNO 171Z DNE 9 IVLI – I* pamatkovykatalog.cz (51130/6-5825 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Černvír, n. Czenwier (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Doubravník)

ve fil. k. Naneb. P. Marie oltář, dol. 1716

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^{r-v})

Černý Důl, n. Schwarzentel (Č, Hra, Kh, f. Lánov)

ve fil. k. sv. Michaela arch. na boku hl. oltáře mal. obraz (☉), dle zpráv míst. obyvatel z 1691, zřiz. míst. obyvatelé

R I. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276) – L KORÁN 1994, 217

Červená Lhota viz Třebíč II

Červená Řečice, n. Roth Retschitz, město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, d.)

- I. Okolí

v červenořečickém sousedství téměř není domu vzdělaného a čestnějšího muže a vůbec není kostela, v němž byl se nenašla socha nebo alespoň obraz bl. mučedníka JN, dol. 1715 – jako místa úcty jsou v okolí *Červené Řečice* výslovně zmíněna města **Pelhřimov, Pacov a Hořepník**

R I. zpr. červenořečického děkana Tomáše Josefa Zimmermanna, kříž. s červ. hv., 1. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

- II. Město

1/ v děk. k. sv. Maří Magd. ve výklenku zdi socha, kterou sem do 1715 dal umístit jeden míst. úředník díky zvláštní důvěře, aby měl blahoslaveného JN za ochránce, a kterou dal vyzdobit rámem na způsob oltáře – **pozn.:** uvedený donátor dvakrát zakusil ochranu (→ D.1, 537, 538)

2/ kam. socha (stojící kanov. nahnutý ke krucifixu, jež drží zpr. doleva, žul. podst. dvouetážový, dole štíhlý hranol se stěnami zdobenými rámy dole i nahoře zakončenými obloukem, hor. etáž představuje nízký čtyřb. postament), 1722

I/ R I. zpr. míst. děkana Tomáše Josefa Zimmermanna, kříž. s červ. hv., 1. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475); 2/ E (v rámu vz. podst.) *CID / CRR / 17ZZ – L SPHU XVIII, 262 – UPČ 1, 191 – ČERNÝ 1993, 55*

Červená Voda, n. Rothwasser (M, Olo, Ol, d. Šumperk, f.)

ve far. k. sv. Matouše oltář, dol. 1716

R I. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Červené Dřevo, n. Rothenbaum (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

u far. kostela Bol. Matky Boží kaple, dol. 1706

R I. inventář zdejšího k., sepsaný míst. farářem Janem Fridrichem Schwartzem 19. XII. 1706, prez. na praž. arcib. konz. 1. II. 1707 (NA, APA I, sign. 151/2a-c)

Červené Poříčí, dř. jen Poříčí či Korunní Poříčí, n. Kron-Poritschen nebo Roth-Poritschen, zastara Porzitsch Cronberg (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Vřeskovice)

na veř. místě poblíž zámku dala s povolením praž. arcib. konzistoře míst. vr., Amálie Eleonora říš. hr. z Hauben, roz. bar. Starl z Hollsteinu, zbudovat kapli ke cti Srdce Ježíšova a SJN a opatřila ji věnem 100 zl. rýn., což potvrdila zakládací listinou, danou v *Korunním Poříčí* 30. V. 1713 – patrocinium kaple se následně uvádí buď v plném znění Srdce Ježíšova (Kristova, Páně) a SJN, nebo v redukovaném Srdce Ježíšova (Kristova, Páně), a to už v 18. st. (→ vřeskovická far. kronika), kdy se ovšem ještě používá sousloví „Srdce Ježíšovo“ – kaple získala během 20. l. 18. st. mešní licenci – jde o čtyřb. hran. stavbu sklenutou kopulí, s polokruhovou apsidou a 2 kaplovými prostorami, z nichž jedna má patrovou oratoř – uv. 1730 dol. hl. ol. Srdce Ježíšova, boč. ol. sv. Františka z Pauly (vpr.), boč. oltář (vl.) a u sakristie ol. sv. Valburgy

R kronika fary Vřeskovice 1737-1814 (SOkA Klatovy, FÚ Vřeskovice, sign. FK 8, pag. 85-86, 104, 108) (zpráva o zbudování kaple „Srdce Ježíšova“ v Poříčí 1713 a n. listina Amálie Eleonory říš. hr. z Haubenu ohledně finančního zajištění jí zbudované kaple Srdce Ježíšova a SJN u zámku na jejím statku Korunním Poříčí, dále zpráva o pohřbu uvedené hraběnky ve vřeskov. far. kostele 11. VIII. 1713, nakonec popis kaple „Srdce Ježíšova“ v Poříčí z 1730) – originál výše zmíněné listiny byl uložen na pořič. zámku – L SPHU XXV, 67-68 – UPČ 1957, 89 – UPČ 1, 192 – SOUKUP 6/2013, 10 – (ve všech t. publikacích se uvádí patrocinium kaple Srdce Páně či Kristova a SJN) – TRAJER 1862, 834 (patr. kaple pouze N. Srdce Ježíšova)

Červené Veselí viz Vysoké Veselí

Červený Dvůr, n. Rothenhof (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f. Chvalšiny)

nedaleko schwarzenberského zámku na c. blíže *Červeného mlýna* kam. socha obvyklého provedení, cca 1729

L SPHU XLI, 50

Červený Hrádek, n. Rothenhaus (nyní část města Jirkova) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Jirkov)

na návsi naproti příjezdové cestě k zámku písk. socha (čtyřb. tumbovitý podst. s římsou zdob. segmentem a mušlí, SJ jako kanov. klečí na bohatém kumul. oblak podpíraných ze stran dvěma andílky (vpr. dole and. hlava) a žehnaje pravici hledí na krucifix s palmou, opřené o levice), cca 1723 (stavební úpravy zámku), aut. nejspíš sochař Jan Adam Dietz, zřiz. míst. vr., velmi pravděpodobně Dominika kněžna z Auerspergu († 1724)

H (na podst. vpř.) erb Auerspergů – L UPČ 1, 192 – ADAMCOVÁ 2007, 74, 81, 99, 209-210

Červený Újezd, n. Roth Aujezd (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Měrunice)

soška, 1717

L UPČ 1957, 90

Česká Brusnice viz Horní Brusnice, Hostinné 1/

Česká Kamenice, n. Böhmisch Kamnitz, město (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d.)

- I. Město

1/ v děk. k. sv. Jakuba Vět.:

1a/ „skvělý“ oltář, 1711, postav. na základě slibu kvůli obdrženému dobrodiní (→ D.1, 282), aut. českolipský sochař Nikolaus – 1729 oltář oštařoval míst. malíř Jan Fridrich Knechtel

1b/ socha, před 1695, a obraz/y, dol. 1715

2/ u děk. kostela velmi kval. socha (středně zrnitý křemenný písk., unikátně zachov. barok. polychromie, kam. sokl s kart.), 1718 (?)

1a, b/ R nedat. l. zpr. míst. děkana Jindřicha Ignáce Teigla, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 306°); **1a/** L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 16, 138; **2/** E (v kart. vpř. podst.) 1718 – (na spod. části podst.) 1718 – L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 19-20 (diskutabilní je přináležitost podstavce k soše i původ sochy) – HAVLÍČKOVÁ 2012, 12-13, 16, 19, 126-128

- II. Farnost

1/ ve všech fil. kostelech sochy, před 1695, a obrazy

2/ četnější sochy a vyobrazení na veř. cestách a v kaplích a vytesané do skal

3/ ojedinělý je dům, v němž by nebyla podobizna – vše dol. 1715

1-3/ R nedat. l. zpr. míst. děkana Jindřicha Ignáce Teigla, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 306°); **1/** **pozn.:** do míst. farností vedle děk. kostela náležela dřev. pohřební kap. v Č. Kamenici, provizorní fil. k. v **Horním Prysku** (nahrazen 1718-21 novostavbou k. sv. Petra a Pavla), dřev. fil. k. sv. Jana Křt. v **Kamenickém Šenově** (nový postav. 1715-18) a fil. k. sv. Václava v **Srbské Kamenici**; **2-3/** **pozn.:** do míst. farností 1715 patřila místa dnes zvaná Česká Kamenice, **Dolní Kamenice**, **Dolní Prysk**, **Falknov**, **Horní Kamenice**, **Horní Prysk**, **Huníkov**, **Jánská**, **Jetřichovice**, **Kamenický Šenov**, **Kunratice**, **Lipnice**, **Líska**, **Mlýny**, **Prácheň**, **Srbská Kamenice**, **Studený**, **Všemily**

Česká Lípa, n. Böhmisch Leipa, město (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d.)

1/ v děk. k. sv. Petra a Pavla postavena 1703 ke cti dřev. socha a umístěna na ep. stranu k hl. oltáři

2/ v novém k. Nar. P. Marie (1706-10) oltář pod titulem BJN, dol. 1715

3/ v dalších kostelech a ve velmi mnoha měst. domech podobizny (○) jak řezané, tak malované, dol. 1715 – zdá se, že mezi ně patřil ov. obraz v nást. polychromovaného, bohatě řezaného akant. oltáře sv. Anny ve hř. kostele Pov. sv. Kříže na předměstí

4/ v aug. kláš. k. Všech sv. (svěc. 1707) dal do 1715 na své značné náklady postavit boč. (rámový akant.) oltář zdejší rodák Tobiáš Vojtěch Opitz, 31 let působící v duch. správě (naposledy od 1685 ve *Šluknově*), od 1701/02 kanov. praž. metrop. kapituly, od 1709 tamní arcijáhen

5/ upr. mostu na předměstí kam. socha, cca 1699 – nejspíš jde o m. přes ř. *Ploučnici* před *Dlouhou branou* v městském opevnění

6/ na kam. m. před *Zádušní branou*, vedoucím k aug. klášteru s kostelem Všech sv., kam. socha (v kontrastu stojící prostovlasý kanov. drží v levici rel. P. Marie Starobol., v jejímž směru se natačí, zbožně hledí do nebe a v modlitbě klade pravici na hruď, bíret leží při světcově pr. noze, nízký čtyřb. postament, konkávní, dosedající na zděnou obrubu mostu), 1723

1-3, 5/ R nedat. l. zpr. míst. děkana Samuela Jana Elgera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 310°); **3/** L UPČ 1, 199 (obraz na ol. sv. Anny v k. Pov. sv. Kříže, dat. l. čtv. 18. st.) – **pozn.:** 1715 se na území českolip. děkanství nacházely ještě kostely sv. Mikuláše ve městě, na předměstí pak sv. Maří Magd. za řekou Ploučnicí (s proboštstvím plaského cist. kláštera) a před Zádušní br. k. Všech sv. při aug. klášteře; **4/** R l. výpověď Tobiáše Vojtěcha Opitze v l. beatifikačním procesu, 30. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 32^v, čl. 13, otázka 45) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 149 (první *Summarium*, č. 25, § 11) – UPČ 1, 198 – I www.farnostceskalipa.cz/kostely.php; **6/** E (vpř. na plintu) *A: 1723* – G socha na m. zachycena na rytině českolip. aug. kláštera od J. M. Steidlina z 1731

Česká Proseč viz Nová Paka 2/

Česká Ruda viz Ruda nad Moravou

Česká Skalice, n. Böhmisch Skalitz, město (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie, nacházejícím se v původně samostatné **Malé Skalici**, dol. 1715:

1a/ 3 obrazy (☉), z neznámého r., jejich provedení však poukazuje na starobylost, jak je dol. do 1716

1b/ na svatostánku hl. oltáře dřev. socha, cca 1703, zřiz. míst. farář Karel Zahrádecký, svým nákladem

1c/ na ep. straně u kaz. postavil 1715 na způsob oltáře sochu obhájeci své pověsti Jan Řehák, míst. měšťan a sládek

2/ ve městě takřka není domu bez mal. obrazu, dol. 1715

1a, b/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v) – pův. svatoján. zprávu podal míst. farář Václav Vojtěch Jan Klugar, srov. L KOŘÁN 1994, 217; **1c/** R t., fol. 279^v-280^r; **1a-c, 2/** L KOŘÁN 1970, 123

Česká Třebová, n. Böhmisch Trübau, město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

na m. přes ř. *Třebovku* soubor barok. písk. soch se shodně pojatými trojb. podstavci – podstavce mají zkosené rohy zdobené volutami a listovým dekorem

s květem, na všech 3 stěnách jsou opatřeny reliéfy v rámech s vykrojenými rohy s květy, na čelní stěně mají v reliéfu nápis (na rozpořádané pásce, kterou drží rozpaženými rukama anděl stojící na oblacích, nad nímž se rovněž vznášejí oblaka) – na podst. sochy sv. Kateřiny se anděl s nápisovou páskou vznášejí v nebesích, pod ním letí další anděl a nejnižší na zemi se modlí 5 klečících osob – součástí t. sochařské galerie je socha (stojící kanov. klade ukazováček pravice na ústa na znamení mlčení, což je ve svatoján. sochařství raný výskyt takového gesta, a hledí na kříž, který s palmou drží v lv.), která má na podst. reliéfy Zpovědi královny (vz. vpr., světec právě uděluje rozhřešení) a Svržení z m. (vz. vl.) – svatoján. socha vznikla 1713 v období faráře Jana Josefa Čzany, její aut. je neznámý (socha má stejný sochařský rukopis i shodný náp. s totožným vnošením jako socha v *Bystrém*, → výše, t.) – dále galerii tvoří zmíněná s. sv. Kateřiny (1717) a s. sv. Barbory (1716 či 1719)

E (na pásce na reliéfu čelní stěny podstavce sochy) *IN TE SPERO SANCTE / IOANNES / NON CONFVNDAR IN AETERNVM (= 1713) – L SPHU XLVII, 60 (socha dat. 1712), 60-61 (další sochy, dat. 1717 a 1719) – UPČ 1, 201 (sochy dat. 1712, 1717 a 1719) – PANOCH 2007, 91, obr. 90-91 (gesto mlčení), pag. 123, obr. 164 (reliéf Zpovědi) – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 95-96 – CHLÁDKOVÁ 2013, 115, obr. 51, 53 (socha dat. 1712) – pozn.: někdy kolem pol. 20. st. byly všechny uvedené sochy přem. před míst. děk. k.*

České Budějovice, n. (Böhmisch) Budweis, král. město (Č, Bech, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Mikuláše:

1a/ oltář: dopisem z 26. IV. 1698 míst. děkan Jan Jiří Ignác Borman informoval praž. arcib. konz. mj. o tom, že jistý dobrodinec má ze zbožnosti v úmyslu postavit v budějovic. farním (tj. děk.) kostele oltář s celou sochou v živ. vel. a naléhavě žádá o laskavé svolení, aby tento úmysl mohl vykonat a aby se na onom oltáři nad portálem mohla s pov. sloužit mše sv. – dopis přišel na konz. do *Prahy* 29. IV. t. r. a ještě téhož dne byla žádost ohledně oltáře vyřízena kladně a oltář byl v budějovic. děk. chrámu postaven – 1699 se za jeho postavení platilo 19 zl. 29 kr. – totožnost dobrodince, zřizovatele svatoján. oltáře, zůstala utajena – 1715 dol., že na t. oltáři stojí socha vys. 3 lokty (☼5*)

1b/ ke zdejší osmidenní oslavě 1722 pořízena nová socha mezi 2 anděly, držícími symboly mučednickovy svatosti a pečeti služebníka sv. zpovědi, která byla během oslav um. na hl. ol. (a pak nejspíš právě ona nesena v procesí s personifikacemi ctností)

1c/ 1729, v r. kanonizace byla obnovena již. boč. kaple Božího Těla a P. Marie, jak hlásá nápis v mal. kartuši na triumf. oblouku t. kaple, dílo malíře Johanna Adama Schöpfa, jenž kapli t. r. vymaloval

2/ vně města u hradební zdi za domin. kostelem u ř. *Vltavy*, kudy proplouvají lodě se solí, stojí kam. socha (stojící kanov. v jemně prohnutém postoji, s nakloněnou hlavou ve směru ke křížovému, jež drží zpr. doleva, kolem hlavy zlatená kovová ☼5*, v pravici zlat. kov. palma, lv. noha spočívá na výstupku, pod sochou nízký plint), 1708, zřiz. urozený p. Augustin Miller, solní prefekt

3/ u měst. *Pražské brány* na m. kam. socha (☼5*), zřiz. jistý pan Amon, dol. 1715

4/ vně města ve fil. k. sv. Jana Křt. a sv. Prokopa v býv. *Starém Městě* (nyní *Pražské předměstí*), nedaleko lv. boč. oltáře větší mal. obraz (☼), dol. 1715

5/ opět vně města ve špit. kapli N. Trojice visí malý obraz, dol. 1715

6/ míst. pan děkan 1715 věří, že v t. městě není dům, v němž by nebylo vyobrazení, dol. 1715

7/ na *Zlatém m.* před *Krumlovskou br.* byla 1723 osazena a 11. VII. t. r., když tudy bylo vedeno obvyklé procesí do mariánského pout. místa *Kájova*, posvěcena kam. socha, dílo míst. měst. sochaře Josefa Dietricha: stojící kanov. v úrovni hlavy podpírá pozdviženou pravici vel. křížem a hledí naň, přičemž v modlitebním gestu klade lv. na hrud' – kříž zespodu podpírá oběma rukama letící andělek – druhý andělek sedí vpr. dole, vzhlíží ke světcům, v pr. mu podává kov. zlat. palmu a prstík lv. ruky klade na ústa – podst. čtyřb., s bočnicemi dole stočeným do volut, vpř. na stěně podstavce rám s vykrojenými rohy, čtyřb. postament konkávně probraný – zřiz. míst. měšťan a koželužský mistr Vít Gruber

1a/ R l. dopis budějovic. děkana Jana Jiřího Ignáce Bormana pro praž. arcib. konz., 26. IV. 1698 (NA, APA I, i. č. 5293, kart. 4446) – L ADÁMEK/HANSOVÁ/KOVÁŘ/LAVIČKA/MAREŠ/THOMOVÁ 2015, 156, 159, 168; **1b/ L** ADÁMEK/HANSOVÁ/KOVÁŘ/LAVIČKA/MAREŠ/THOMOVÁ 2015, 168; **1c/ E** (v mal. kart. na triumf. oblouku již. boč. kap. Božího těla a P. Marie) *ANNO / CANONIZATIONIS SANCTI IO= / =ANIS NEPOMVCENI ISTA / CAPELLA CORPORIS CHRIS= / =TI ET BEATÆ VIRGINIS / EST RENOVATA (= 1729) // A[dam]. Schöpf. Pin[xit] – L* STROUHOVÁ 2015, 138-140; **1a, 2-4/ R** l. zpr. míst. děkana a vikáře Jana Víta Schwantle, 21. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 296); **2/ E** (na kam. plintu vpř.) 17 08 – L STROUHOVÁ 2015, 112-113 – **pozn.:** nyní socha stojí v klasicistní výkl. kapli; **2, 7/ L** UPČ 1, 208; 5, 6/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Jana Víta Schwantle, 21. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 297); **7/ E** (vpř. na podst. v rámu) *V. F. G. (= Vitus F. Gruber) / I. 7. Z. 3. – L* ADÁMEK/HANSOVÁ/KOVÁŘ/LAVIČKA/MAREŠ/THOMOVÁ 2015, 168, pozn. 534 – STROUHOVÁ 2015, 127 (zřiz.)

České Chvojno viz *Velké Chvojno*

České Křídlovce, kdysi Křídlovce, Moravské Křídlovce, n. Böhmisch Grillowitz (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla se 1716 plánovalo postavení oltáře se sochou

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288r)

České Petrovice, n. Böhmisch Petersdorf (Č, Hra, Kh, f. Nekoř)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla zvon (prům. 60 cm, výš. 62 cm) s reliéfem na plášti (stojící kanov. shlíží ke křížifixu v lv. a v pr. drží palmu), 1703 ulitý a požehnaný v *Brně* ke cti, aut. pokračovatelé zvonaře Pavla Streckfuse († 1703)

E (v hor. části pláště) *IN HONOREM S: IOANNIS NEPOMUCENI FUSA ET BENEDICTA SUM BRUNÆ AO 1703.* – L LUNGA, ROHÁČEK 2020 B, 973-975

Český Brod, král. město (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d.)

1/ v děk. k. sv. Gotharda na oltáři krásně vyřez. socha, 1700

2/ na nám. před radnicí na kam. sloupu písk. socha (○) představující kanov. stojícího pravou nohou na kn. a držícího zpr. doleva křížifix – 1713, zřiz. míst. měšťanka Cecílie Tlapalová

3/ na děkanství mal. obraz v majetku děkana Petra Antonína Spatzio (ve fun. 1702-29), dol. 1715

4/ vně města na král. c. směrem k *Praze* výkl. kaple (edikula s čelní stěnou rámovanou dvojicí toskánských pilastrů s mohutným architrávem nesoucím trojúhelníkový fronton, s hl. nikou vespod a drobným výklenkem výše), 1691

1-4/ R 1. zpr. míst. děkana Petra Antonína Spatzio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346); 2/ I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/lstibor/socha-sv-jana

-nepomuckeho (zřiz., dat. 1713) – **pozn.:** socha byla po 1900 přem. ke k. do nedaleké Lstiboře; 4/ L *UPČ* 1, 211 – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/cesky-brod

/kaplicka-sv-jana-nepomuckeho-ii (dat. výkl. kapličky 1729, svým stylem však stavba odpovídá skutečně závěru 17. st.)

Český Dub, n. Böhmisch Aicha, město (Č, Bol, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Ducha oltář s dosti krásnou sochou (○), několik málo let před 1715

2/ ve městě bylo s dobrozdáním míst. patronky, představené vídeň. kláštera augustiniánek kanovnic u sv. Jakuba, již 1715 rozhodnuto, že co nejrychleji, hlavně až kanonizace bude dovedena k úspěšnému cíli, bude jedna rozměrná kaple, úplně opuštěná a z části poničená, vyčištěna, obnovena, vyzdobena a zasvěcena ke cti – nep. se jednalo o zám. kapli sv. Jana Křt., vystavěnou (1552-59) Janem z Oppersdorffu při přestavbě středověkého hradu (býv. komendy johanitů) v renes. zámek (1552-79), jejíž původní (sv. Jana Křt.) i nové (sv. Jana Křt. a SJN) patrocínium doložil Karel Rohn 1774 – kdy přesně došlo k přeměně pův. Křtitelovy svatyně v kapli, není známo

3/ na nám. před radnicí písk. mar. sl., postavený 1723 na základě slibu městem *Dubem* nebeské

Královně, Floriánovi, Janovi (Nepomuckému), Františkovi (Xaverskému) a Rochovi, aby dobrotivě chránili své služebníky před ohněm, hladem, válkou a morem: podst. tvoří ústřední hranol, na nějž se do všech 4 stran napojují hran. sokly, opatřené na všech viditelných stranách zrcadly s vykrojenými rohy, v čelním zrcadle soklu přední a zadní sochy nápisy – na střed. hranol dosedá válcový sl. vyvrcholený hlavicí se s. P. Marie typu Immaculaty (bez podnože s hadem či drakem) – na vystupujících soklech sochy SJN (vpř., stojící kanov. s křížifixem v pr., kladoucí lv. na srdce), sv. Floriána (vl.), sv. Rocha (vz.) a sv. Františka Xav. (vpr.)

4/ na t. nám. na jednom domě mal. obraz, na dalším socha, obě dol. 1715

5/ vně města v polích u veř. cesty kam. sloup, na kterém stojí socha, dol. 1715

1, 4, 5/ R 1. zpr. míst. děkana a vikáře Kryštofa Zikmunda Weise, 4. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 429); 2/ R t., pag. 430 (úmysl obnovit jednu kapli ke cti) – L ROHN 1774, pag. 49 a závěrečný dodatek k t. pag. – SCHALLER 1786b, 231 (kaple na zámku) – *SPHU* XXXII, 10, 12 (kap. sv. Jana) – *UPČ* 1, 212 (kap. sv. Jana); 3/ E (v čelním zrcadle na podst. sochy) *HANC VOTO / DICAVIT / DVBA / COELI REGINAE / FLORIANO / IOANI FRANCISCO / ET / ROCHO* (= 1723) – (v čelním zrcadle na podst. s. sv. Rocha) *UT BENIGNE / SERVOS SVOS / CVSTODIANT / AB / IGNE FAME / BELLO / ET / PESTE / F D* (= 1723) – L *SPHU* XXXII, 22 – *UPČ* 1, 212 – *MTSSP* 2003, 188-193

Český Heršlák, n. Böhmisch Hörschlag (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f. Horní Dvořiště)

na rozcestí na již. okraji vsi směrem k hranicím písk. socha (stojící kanov. s křížifixem držným zpr. doleva, široký čtyřb. postament, hran. podst. zdob. rámy vyplněnými kosočtvercem, v rámu na čelní stěně letop.), 1717

E (vpř. podst. v rámu nahoře) *I7 / I7* – L *UPČ* 1, 212

Český Krumlov, n. Böhmisch Krumau, dř. Krummou, město (Č, Bech, Pr, v. a arcij. či arcid.)

1/ k arcijáhenskému (arciděk.) a zároveň jez. kostelu sv. Víta, k severní stěně levé (sev.) boč. lodi mezi kaplí Zesnulých a sakristií přistavěna 1725-26 barok. kaple, zásadní projev úcty krumlovské vrchnosti, knížecího manželského páru Adama Františka ze Schwarzenbergu a Eleonory Magdalény roz. kn. z Lobkowicz, vůči rodovému patronu SJN – Adam František kn. Schwarzenberg se v období, kdy zvlášť intenzivně se svou manželkou svěřoval budoucnost rodu do ochrany SJN, dne 25. VII. 1724 rozhodl, že na rodinné náklady dá z vděčnosti k t. světci a k rozšíření jeho úcty v krumlov. arcij. (arcid.) chrámu zbudovat oltář, případně pokud by jeho krumlov. hejtman Duscher s míst. arcijáhmem (či arciděkanem) Zikmundem Heubnerem (ve fun. 1710-36) nenašli pro oltář v k. vhodné místo, ať promyslí možnosti umístění sochy k veř. uctívání – Heubner

s Duscherem přišli na několik možných řešení, mj. vybudování nové kaple, kterýžto návrh kníže 16. VIII. 1724 uvítal, v IX. t. r. jej schválil a na konci XI. aproboval rozpočet kaple s oltářem – v I. 1725 připravil schwarzenberský krumlov. polír František Fortin návrh stavby (rysy) a stavbu vzápětí provedl, když k ní praž. arcib. konzistoř vydala 1. III. 1725 pov. (vyžádala si k tomu písemný souhlas patrona kostela, Františka Lechnera, rektora míst. jez. koleje) – stavba byla téměř hotová v pol. VII. 1725, její vyzdění bylo propláceno do 27. IX. t. r., projednávána byla ještě dlažba a zlacení kříže na střeše, do pol. 1726 byla hotová svatyně omítnuta – současně se pracovalo na zařízení a výzdobě kaple, jejíž oltář skvěle vyjadřuje, jak vel. váhu schwarzenberští manželé tomuto počínu úcty připisovali: jde o přenesení „kusu Vídně do jižních Čech“ (Ivanega), neboť oltář, promyšlený již na sklonku 1724, byl od II. do pol. 1725 proveden dle modelu zhotoveného ve Vídni (realizaci oltáře zajistil krumlov. truhlář Josef Široký a nejmenovaný sochař, snad Jan Ferdinand Rapotz), v II. a III. 1726 jej štafiroval vídeň. štafír Mathias Joseph Kazler (Kätzler) se svými lidmi a tit. obraz 1724 ve Vídni vytvořil malíř Pieter van Roy – dochoval se anonymní, bravurně kreslený návrh na t. nepom. oltář (kolorovaná kresba, nesign., nedat., 510 × 340 mm), dílo rak. uměleckého okruhu (návrh byl realizován částečně, např. se na výsledný oltář nedostali 2 and. nesoucí ov. obraz) – dále do kaple byly 1725 dodány zpovědnice a k původně plánovaným s. přibýly (1725, 1727) 4 další od českobudějovic. sochaře Josefa Dietricha (2 poslední, sv. Antonína Pad. a Vincence Ferrerského, štafiroval krumlov. malíř Petr Antonín Anneis) – svatoján. svatyně je obdélná, půlkruhově uzavřená stavba, do kostela otevřená vel. půlkruhovým vchodem s postranními pilastry a segmentovým nástavcem (s dedikačním náp. upr.), zdobeným pyramidou nahore upr. a koulemi po str. – uvn. oltář, sloupová arch. (po 2 sloupech po str.) s tabernáklem a krucifixem nad ním, výše ov. obraz (zesnulý kanov. ležící na katafalku, v jeho nohách, v pr. str. kompozice stojící postava, nejspíš sám donátor, shora z nebes mezi andělky sestupuje záře), nást. sleduje segmentem (s 5 hv. uv. oblouku) tvar obrazu, po str. s. andělů, nejvýše reliéf symbolu N. Trojice uvn. oblak a svatozáře – po str. oltáře zpovědnice

2/ v kláš. k. Božího těla a P. Marie Bol. při klášteře minoritů a klarisek, na sev. str. v hl. lodí portálový sl. boč. oltář zdob. boltcovým dekorem a sochami – oltář s pův. titulem Pěti ran Kristových vytvořil 1651 rak. sochaře tyrolského původu Johann Worath – do hl. prostoru oltáře, rozměrné niky, byla asi na kon. 17. st. postavena socha (stojícího kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv.) a titul oltáře změněn na nepomucenský – po stranách při okraji niky 2 maličcí andílci, na boč. konzolách pod baldachýnky s sv. Janů Křtitele (vl.) a Evangelisty

(vpr.) ve stejné velikosti jako tit. svatoján. socha, v nástavci obr. Mystického zasnoubení sv. Kateřiny, po str. sochy 2 světů, nejvýše malý ov. obr. N. Trojice a na volut. křídlech 2 sedící andílci **3/** při jednáních o podobě zamýšleného mar. sloupu na nám. se 4. II. 1708 mezi světci, kteří měli být na sloupu zachyceni v podobě soch, objevil i SJN („sv.“ v konceptu opraveno na „bl.“), t. úmysl však nebyl realizován

4/ socha na kolovém m. náležejícím místní jezuitské koleji a propojujícím kolej s její zahradou na druhém bř. Vltavy, 1726, zřiz. míst. jezuité z vděčnosti svému ochránci, SJN, za vyřešení kauzy s hr. Buquoyem (→ D.1, 1034)

5/ na pův. Plášťovém mostě (či mostě Na plášti, n. Mantelbrücke) nad příkopem při hor. části schwarzenberského zámku kam. socha, 1727, zřiz. míst. vr., Adam František kn. Schwarzenberg, 22. V. 1729 socha vysv. míst. arcijáhnnem (přivedl k ní slavnostní průvod)

6/ v pout. kapli sv. Kříže na Kalvarijské hoře či hoře Kalvárii (nyní zvané Křížová hora) nad městem:

6a/ na mal. antependiu boč. oltáře P. Marie se servitským škapulířem, díle krumlov. malíře Petra Antonína Anneise (?) z 1727-29, zachycena veduta města Českého Krumlova od jihu (včetně sochy na pův. dřev. Plášťovém m., ovšem bez krytých chodeb, → výše **5/**), se nad městem v nebesích vznáší upr. Immaculata a kolem na oblacích rozmístění klečící sv. patronové, orodující za město: vl. od kraje ke středu sv. Václav, František Xav., Vít, Prokop a Ignác z Loyoly (nebo Kajetán?), vpr. od kraje ke středu sv. Ludmila, Roch, Řehoř Vel., Vojtěch a JN v kanov. rouchu, s krucifixem a palmou v pr. a prostou ☉ kolem hlavy

6b/ socha na konzole, zdobené al. znakem, z nějž by bylo možno usuzovat na zřizovatele Ferdinanda Viléma Eusebia kn. ze Schwarzenbergu a jeho choť Marii Annu ze Sulzu a také na dobu vzniku do 1698 (Marie Anna t. r. †), skulptura je pramenně dol. až 1727

1/ E (v nást. nad vs. do kaple) ÆVITERNO / BEATI IOANNIS CVLTVI / ADAMVS ET ELEONORA (= 1725) / DIVINA GRATIÁ IMPERII PRINCIPES / SCHVVARZENBERGII (= 1725) / CRVMAVLE DVCES PRO INGENITA PIETATE GRATI / POSVERE. (= 1725) – R LA míst. jez. koleje, 1725 (ARSI, sign. Boh. 140, pag. 59) – SCHALLER 1789c, 183 – TRAJER 1862, 64 – VOTKA 1887, 55-57, 94-95 – UPČ 1, 223-225 – SBC 2001, 81-82 (č. kat. I/2.36, kresebný návrh svatoján. oltáře pro krumlov. kapli) – IVANEGA 2015, 46, 90-92, 131, 186; **2/** UPČ 1, 226 – I www.kohoutikriz.org (Isfried Hermann Pichler, *Práce Johanna Woratha v Čechách*); **3/** MTSSP 2009, 81 – TISCHEROVÁ 2013, 244; **4/** R LA míst. jez. koleje, 1726 (ARSI, sign. Boh. 141, pag. 58); **5/** VOTKA 1887, 68-69; **6a/** SBC 2001, 94-95 (č. kat. I/2.80 + obr.) – GAŽI/HANSOVÁ 2012, 206 (obr. 138), 235-237 (dat. 1727-29); **6b/** H (na konzole pod sochou) al.

znak schwarzenbersko-sulzský – L
GAŽI/HANSOVÁ 2012, 239 (+ pozn. 783)

Český Rudolec viz *Cizkrajov II. 1/*

Český Šternberk, n. Böhmisch Sternberg, městečko (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, d. Divišov)
u m. přes ř. *Sázavu* socha z mušl. vápence (stojící kanov. shlíží na krucifix držený zl. dopr.) na osmib. podst., 1723

L *UPČ* 1957, 113 (dat. 1723) – SKRUŽNÝ 1969, 274 (dat. 1723) – *UPČ* 1, 230 (dat. 1723) – I
pamatkovykatalog.cz (33571/2-25 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1. pol. 18. st. i 1723)

Český Újezd, n. Böhmisch Neudörfel (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Chlumec)

ve fil. k. sv. Vavřince, stojícím u vsi na návrší směrem k *Hrbovicím*, vyobrazení (o), dol. 1715

R l. zpr. chlumeckého faráře Michaela Ignáce Schmidta, 21. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 284^r)

Česlice viz *Čestlice*

Čestice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

ve far. k. Stětí sv. Jana Křt. oltář, 1695

R l. zpr. míst. faráře Ondřeje Ludvíka Printze, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 377^r)

Čestlice, dř. Česlice (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f.)

ve far. k. sv. Prokopa na straně obsazované muži je na boč. oltáři krásně mal. obraz, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Fridricha Winsche, zbraslav. cisterciáka, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 354^r)

Čibuz (dř. Čibuz) viz *Holohlavy*

Číhaná, n. Tschihana (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ upr. vsi kam. socha: figura kanovníka stojícího na hrubě modelovaném plintu kompozičně vychází z → praž. most. typu, má však kam. palmu v pr. – čtyřb. podst. zdoben vpř. kartuší s iniciálami a níže letopočtem, na boč. stěnách reliéfy stylizovaných slunečnic – 1704, zřiz. Raimund II. Wilfert, opat tepelského kláštera premonstrátů, pod jehož patronát zdejší f. náležela, a dále míst. farář, tepelský premonstrát Karel Wancka, ctitel (→ C.1, Číhaná)

2/ farníci této f. velmi uctívají BJN, takže by se těžko dala najít světnice, kde by nebyla podobizna, dol. 1715

1/ E (v kart. vpř. na podst.) *R. W. A. T.* (= Raimundus Wilfert Abbas Teplensis) / *P. C. W. P. C.* (= Pater Carolus Wancka Parochus Czihanensis) – (t. pod kartuší) 1704 – L *SPHU* XXX, 13 – *UPČ* 1957, 114 – *UPČ* 1, 232 – BUKAČOVÁ/FÁK 2011, 76; 1, 2/ R l. zpr. míst. faráře, bratra Karla Wancky, premonstráta, 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 91^r)

Čikvásky viz *Nová Paka 2/*

Číměř, dř. Čiměř, n. Schamers, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Horní Pěna)

1/ ve fil. k. sv. Jiljí obraz, podobný obrazu ve far. k. v *Horní Pěně* (→ níže, t. 1/), o, 1707, zřiz. míst. mlynářka

2/ o obrázcích v příbytcích zdejších farníků → níže, Horní Pěna 2/

1/ R l. zpr. Karla Viléma Khirle, faráře v Horní Pěně, 8. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 79^r)

Činěves, lid. Čiňoves (Č, Hra, Pr, v. Nymburk, a.)

v adm. far. k. sv. Václava socha (☉), dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora Václava Raphaela, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 260)

Čiňoves viz *Činěves*

Čistá, dř. Litrbachy, n. Lauterbach (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše po boku hl. oltáře vhodně um. dřev. socha (s biretem), zřiz. Martin Steffele z litomyšl. předměstí, nebylo však známo, zda z vděčnosti za přijatou milost či jako výraz prosby o ni, jelikož 1715, kdy byla existence sochy dol., byl Steffele již †

R l. zpr. míst. faráře Martina Müllera, 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 34-II^r)

Čistá, městečko (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f.)

na vyvýšeném místě na nám. písk. socha (stojící prostovlasý kanov. hledí ke kovovému zlac. kříži, jež zdvihá v pr. ruce do výšky, v lv. ruce drží biret, podst. hran., vpř. vyplněn ozdobným rámem a na 3 zbývajících stěnách rámy s vykrojenými rohy, v před. a zad. rámu náp.), 1725, zřiz. míst. farář Ferdinand Karel Chřepický (ve fun. 1722-27), který pomník věnoval svému patronovi SJN, ochránci celého světa, a to z obzvláštní náklonnosti – 1732 sochu požehnal další z míst. farářů, Bartoloměj Scherbaum (nastoupil sem v VI. 1731) – aut. nejspíš sochař z *Manětína*, který sochu vypracoval z manětínského pískovce (tento postřeh míst. kronikáře z 1971 lze podpořit úvahou, že *Čistá* i *Manětín* tehdy patřily stejné vr., rodu Lažanských z Bukové, a 1729 v *Manětíně* vznikla obdobná socha, → níže, t. 4/)

E (na podst. vpř.) *Beato Ioanni / sVo totIVsqVe orbIs / Patrono / eX sIngVLarI affeCtV / ereXIt / FerDnanDVs / ChrzepICký / tVnC / CzIste CVratVs* (= 1725) – (t. vz.) *HonorI / S: IoannIs / beneDIXIt / LoCI hV- / IVs Pastor / Bartho- / -LoMæVs* (= 1732) – L *SPHU* XXXVII, 13 – *UPČ* 1, 235 (dat. 1732) – BEDNAŘÍK 1997, 7 – BUKAČOVÁ/FÁK 2009a, 86

Čížkov (Č, Plz, Pr, v. Písek, f.)

zdejší chudí farníci mají ve svých příbytcích sotva několik obrazů, žádný se ☉, ale každý takový, jaký je obvykle vidět a možno získat, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jakuba Ignáce Vorla, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 156^r)

Čížkovice, n. Tschischkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba visí na zdi dosti čistě olejovými barvami na plátně mal. obraz, vys. 2 lokty, šir. téměř 1½ lokte, z doby cca 1701, zřiz.

urozený p. Jan Březina, tehdejší písař zdejší kanceláře

2/ hned na zač. vsi kam. sloup, zakoupený asi za 40 zl., dosti čistě vyrobený ke ctí, s kamennou, vkusně polych. sochou, zřiz. (jak vyplývá z vytesaných slov) urozený p. Ondřej František Krimmer, zasloužilý čížkovický úřední písař, který dal t. sloup na svoje náklady 1706 vytvořit, vztyčit a požehnat

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Landerhausera, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 328^r)

Čížkrajice, n. Sitzkreis (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f. Trhové Sviny)

u tvze písk. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, jejíž drží zpr. doleva) na žul. podst. (čtyřboký, dvouetážový, s odstupněnými rohu, v dol. části hran. sokl, vpř. zdobený rámem s vykrojenými rohy, v němž nahoře výklenek snad pro světlo či almužnu, uzavřený dvířky, pod ním, upr. kruhová rozeta, nejnižší letop., hor. část podstavce čtyřboká, nahoře zaoblený postament), 1723

E (na dol. etáži podst. vpř. v rámu dole) 1723 – L UPČ 1, 237

Čížová, nebo Čížov (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět.:

1a/ socha, cca 1706

1b/ mal. obraz (☉), cca 1700

2/ v zám. kap. sv. Jana Křt. obraz (☉), ne starší než z 1706

3/ na průč. fary socha, obklopená malbou, 1707

4/ v domech úředníků i sedláků mal. obrazy (☉), dol. 1715

5/ na veř. cestě (někde na území zdejší f.) socha, 1713

1-5/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Tomáše Mokrého, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 195^r)

Čule viz Slup

Dačice, n. Datschitz, město (M, Jih, Ol, d. Cizkrajov, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince 1716 dol. oltář, socha či obraz (→ výše, Cizkrajov II. 1/)

2/ ve frant. k. sv. Antonína Pad.:

2a/ socha, 1707

2b/ sl. oltář se sochou, 1719 – oltář slavnostně konsekroval 6. VII. 1729 spolu s kostelem, hl. oltářem a 3 boč. ol. sekovský biskup Jakub Arnošt hr. Lichtentenstein-Castelcornu

3/ na m. přes ř. Dyji socha z lasturového vápence: na trojboké žul. základně se zkosenými rohy spočívá kónický jemně prohnutý žul. podst. stejného půdorysu, zdobený vpř. erbem (mezi 2 dole překříženými palmami) s doprovodnými iniciálami a letop., na dalších stěnách akant – na podst. spočívá plinta a na něm stojí SJN jakožto kanov., který se otáčí tělem ke svému pr. boku, kde drží zl. dopr. v téměř svislé poloze krucifix, jejíž zbožně sleduje pohledem pootočené hlavy – před světovou pr. nohou stojí andílek pravou nožkou na stupínku, hledí ke světcům a oběma ručkama drží sm.

k divákovi rozevřenou kn., v níž je vyryt Aristotelův citát – 1706, zřiz. míst. vr., Františka Rozálie Beatrix, provdaná za Viléma Leopolda hr. Kinského z Vchynic, roz. Berková z Dubé, již t. r. před svou smrtí odkázal dačické pan. její bratr František Antonín Berka z Dubé, poslední mužský potomek této rodové linie – svatoján. socha je prot. k soše sv. Prokopa z t. r.

2a/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 2b/ L VRBČANSKÝ 1746, 263 (konsekrace) – GREIDERER 1777, 646 (konsekrace) – UPČ 1, 242 (dat. oltáře); 3/ E (po bocích erbu vpř. na podst.) *FR: Be / KGGB V[.]D / 17 06* (= Franziska Rosalia Beatrix Kinskin, gebohrene Gräfin Berkin von Duba, 1706) – (v rozevřené kn., na lv. str.) *IN VITA / Difficil / liMUM / TACERE* – (t. na pr. str.) *QVAE / DICENDA / NON SUNT / ARISTO – H* (vpř. podst.) znak zřiz. – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) (socha na m.) – L VM II. IV. *Dačický okres*, 39, 48, 107 (pozn. 3) – UPČ 1, 243

Dalešice, n. Dalleschitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Třebíč, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Damníkovo, n. Thomigsdorf (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d. Lanškroun)

na c. do *Lukové* písk. sloup se sochou (na čtyřb. dvoupatrovém podst., v hor. části zdobeném psaníčky), 1713

E (vpř. na podst.) *S / IOANNES / NEPOMU / CENE / BIT FVR VNS / ERBAVE / A 1713 – L SPHU XLVII, 83 – UPČ 1, 243 – MTSSP 1998, 28 – PANOCH 2007, 80 – MTSSP 2008, 58-59 – CHLÁDKOVÁ 2013, 116*

Damnov, n. Damnu (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

ve far. k. sv. Martina malá socha, dol. 1706

R l. inventář míst. far. kostela, sepsaný míst. farářem Bonifácem Repfflem, bened., 20. XII. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Dašice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

v sak. far. kostela Nar. P. Marie dostatečně veliký, na plátně mal. obraz (☉) v dřev. rámu, neznámo z jaké doby, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Františka Scharffa, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 168^r)

Davle viz Svatý Kilián

Deblín, n. Deblin, městečko (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Děčín, n. Tetschen, město (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, d.)

1/ v děk. k. sv. Václava a Blažeje:

1a/ ze vzrůstající horlivosti zbožný lid 1703 na viditelné místo postavil dřev. sochu (☉)

1b/ s tím se lid nespokojil a 1711 naléhal, ať je na jeho náklady postaven oltář, a ten také co nejvíce vyzdobil

2/ míst. vr., Jan Arnošt Josef hr. z Thun-Hohensteinu, dal 1714, v roce své nabyté plnoletosti ze zvláštní úcty ke sv. č. patronům postavit na frekventovaném písk. děčinském mostě přes ř. *Ploučnici* vně města (dnes zvaném *Staroměstský most*) kam. sousoší sv. Víta (vl., se 2 lvy u nohou), sv. Václava (vpr.) a sv. kanovníka JN, který klečí z pr. strany soklu u stolku natočeného nakoso a postaveného doprostřed kompozice – na stolku stojí mohutný krucifix s lebkou vespod – SJ pohlíží na Ukřižovaného a vztahuje k němu pr. ruku, lv. ruku pokládá na stolek, ze kterého na opačné, lv. str. přepadává mohutná palmová ratolest – zpoza krucifixu dole vystupuje mohutná uzavřená kn., dole před stolkem leží globus či sféra – pozadí krucifixu je vytvářeno dynamicky zvlněným, doširoka rozestřeným praporcem, držným sv. knížetem Václavem a vyzdobeným Starobol. paládiem – široký podst. sousoší, spočívající na rozšířené podestě jednoho z most. pilířů, je rozčleněn do 3 os, přičemž střední dvoustranná osa vystupuje kupředu do zkoseného, střapci zdobeného nároží, a na svých dvou bočních, konkávně projmutých stranách nese reliéfy Zpovědi (vpr.) a Svržení z m. (vl.) – boční osy podstavce nesou na volut. křídlech zmíněné stojící postavy sv. Víta a Václava, na bocích pak nesou reliéfy s výjevy umučení obou jmenovaných světců – sousoší je připisováno sochaři Michalu Janu Josefu Brokoffovi, není však vyloučeno, že se na něm tvořivě podílel i jeho otec Jan Brokoff

3/ průč. barokní kaple P. Marie Pomocné, vystavěné 1726 v blízkosti děk. kostela míst. měšťankou Annou Marií Kohlstrunkovou, roz. Hofmannovou, zdobí kam. sochy sv. Dominika a Antonína Pad. v nikách zaoblených nároží, dále socha ve střední nice štítu, krucifix ve vr. štítu s klečící Maří Magd. a po stranách štítu sochy P. Marie a sv. Jana Ev. – nepom. socha předsvauje prostovlasého kanov. klečícího na oblacích, jenž se sklání ke krucifixu, který s palmou drží v lv., kdežto v pr. třímá biret

1/ **R** l. zpr. míst. děkana Jana Hampela, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 279^r); **2/** **R** t., fol. 279^{r-v} – **L** *UPČ* 1957, 121 – NEJEDLÁ 1964, 23 – *UPČ* 1, 251 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 15-16; **3/** *UPČ* 1, 250 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 28-29

Dejšina, Dejšina viz Dyšina

Derfle viz Sady

Děrné, n. Tyrn (HS, Ol, d. Ostrava, f. Fulnek)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Dešenice, n. Deschenitz (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše oltář, cca 1704, zřiz. míst. farář Adam Weinfurter

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Arnolda, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 312)

Deštná viz Dubá 1/

Deštné, n. Dorfteschen či Dorf-Teschen (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Opava, f. Jakartovice)

u fil. k. Navšt. P. Marie socha (stojící kanov. nakloněný ke krucifixu držnému zpr. doleva, podst. hran., vpř. zdobený kartuší se znakem a iniciálami pod ním), 1727, aut. brutál. sochař Sebald Kappler (sign.), zřiz. míst. vr. (od 1724) František Zikmund hr. ze Schrattenbachu

E (vpř. na podst. pod znakem) *FSCAS* (= Franciscus Sigismundus Comes a Schrattenbach) – (ve spod. části podst.) 1727 – (na dalším místě iniciály aut.) *SK* (= Sebald Kappler) – **H** (na podst.) znak Františka Zikmunda hr. ze Schrattenbachu – **L** *UPMS* 2, 18 – OLŠOVSKÝ 2006, 36, 85

Deštné v Orlických horách, n. Deschnei im Adlergebirge (Č, Hra, Kh, f.)

1/ na veř. cestě dřev. sloup se sochou, 1706

2/ dřev. sloup se sochou, 1712

1/ **R** l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v); **1, 2/** **L** *KOŘÁN* 1970, 123

Dětenice (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f. Osenice)

na návsi písk. socha (stojící kanov. s „jazýčky“ na límcí shlíží ke krucifixu, který drží zl. dopr.) na čtyřb. zdobném podst. s květinovým a heraldickým dekorem, 1711, zřiz. rodina míst. pána Oktaviána Ladislava hr. Waldsteina († 1718)

H (na podst. vpř.) al. znak Oktaviána Ladislava hr. Waldsteina – **L** *UPČ* 1, 258 – PANOCH 2007, 83, obr. 63 – **I** pamatkovykatalog.cz (32938/6-4328 – *kaple sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** nad sochou 1881 postav. pseudogotická kaple

Dírná, n. Dirna (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

ve far. k. sv. Vavřince bohatě řezaný, zlac. a polych. boč. oltář se sochou: predela s volut. bočnicemi a střed. volut. konzolou, na níž v retáblu v půlkruhově ukončeném středovém rámu stojí postava, kolem dokola jsou bohaté akanty propletené stuhou a přecházející do trilobického nást. s věncovým kruhem upr., vyplněným reliéfem jazyka obklopeného 5 hv., což je nejspíš pozdější dodatek – po bocích nástavce sošky letících andílků, vl. s palmou, vpr. s obřím prstenem (?) či s chomoutem (?) a gestem mlčenlivosti – cca 1710
L *UPČ* 1, 260

Diváky, n. Diwak (M, Brn, Ol, d. Podivín, f. Boleradice)

u pan. zahrady kam. socha stojící na shluku obláčků s okřídlenými and. hlavičkami a andílkem s gestem mlčení, podst. pětiboký, zdobený na každé str. vyhloubenou šesticípou hv., kolem čtyřb. balustráda – do kamene podstavce vloženy ostatky – zřiz. míst. vr., brn. jez. kolej, 16. V. 1722, aut. sochař Jan Jindřich Stangastinger, který pomník 1726 doplnil 5 andílků

R při přenášení sochy ke kostelu 1875 nalezen v kamení pam. spis a ostatky: ve spisu stojí, že socha byla postav. 16. V. 1722 a pro Diváky papežem ustanoveny zvláštní odpustky – L WOLNÝ II. IV, 79 – VM II. I. 29, 94-95 – UPMS 1, 371

Dívčí Hrad, dř. Divice, n. Maidelberg (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Osoblaha, f. Pitárné)
poblíž zámku socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Divec viz Holohlavy

Divice viz Dívčí Hrad

Dlažkovice, n. Dlaschkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava 1715 dol. 2 obrazy a 1 dřev. socha

2/ na jedné farní hoře (nejspíš tedy v blízkosti fary) kam. „sloup“ (tj. socha stojícího kanov. se štólou, držícího zpr. doleva kruzifix podložený palmou), 1715 postaven, 16. V. t. r. požehnan

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Matyáše Schmidta, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 326^r) (mj. sloup); 2/ I pamatkovykatalog.cz (18599/5-1991 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Dlouhá Loučka, n. Langendorf (M, Olo, Ol, d. Uničov, f.)

v dol., kostelní části obce (časem zvané **Dolní Dlouhá Loučka, n. Unter Langendorf**) stojí na mohutném kam. pilíři vystupujícím z tělesa tříobloukového kam. mostu přes *Oslavu* písk. socha: na jednom stupni čtvercového půdorysu spočívá hran. podst., jehož hl. část je na čelní stěně zdob. prázdným podlouhlým oválem obklopeným vrapovaným rámem a akantem – lv. stěna podstavce v prostém rámu nese dekorativní symbol ukončený korunou, vně lemovaný snad dvěma písmeny *R* a upr. nesoucí dvě proti sobě zrcadlově obrácená písmena *C*, pod symbolem dvě zkřížené palmy – pr. stěna je také vyplněna symbolem v prostém rámu, který se jeví jako kombinace písmen *X*, dvojího zrcadlově obráceného písmena *C* a třetí litery *C* (nebo *G*?) upr., výše znak sladovníků, níže opět dvě překřížené palmy – na sokl dosedá malý postament, do boků volutově modelovaný, vpř. opatřený ozdobným náp., nejvýše pěkně modelovaná socha představující SJN jako stojícího kanov. s pokrčeným lv. kolenem, s výrazným biretem na hlavě, držícího kruzifix zl. dopr. – 16. V. 1712, zřiz. snad jakýsi sládek – most, pocházející nejspíš ze stejné doby jako socha, si časem díky její přítomnosti vysloužil pojmenování *Svatojánský*

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6) – E (vpř. postamentu) *ANNO / ~ 171Z. ~ / ~ DEN 16. MAJ ~ ~ / ~ HLOBIL* 1993, 390 – UPMS 1, 374

Dobešov viz Lipník nad Bečvou II

Dobrá Voda, dř. U Léčivého Pramene, n. Brünnl, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f. Hojná Voda se sídlem faráře v Dobré Vodě)

1/ ve far. a pout. k. P. Marie Dobré rady:

1a/ vyobrazení, dol. 1715

1b/ ve vých. věži zvon, vys. 55 cm, v prům. 73 cm, na uchách masky, na plášti rel. světce klečícího před kruzifixem, na opačné str. reliéf, 1727, aut. zvonař Jiří Václav Kohler v *Českých Budějovicích*

2/ v již. průč. barokní fary (1719) ve výklencích mezi okny sochy sv. Karla Bor. a SJN (oba světci odění v obdobném oděvu drží kruzifix)

1a/ R l. zpr. Kristiána Prauna (Brauna), (hojnovodského) faráře v Dobré Vodě, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 206^r); 1b/ E (na zvonu pod korunou) *GEORGIVS WENCESLAVS KOHLER ME FVDIT 1727. – (t. u reliéfu) EXCE / CRVCEM DOMINI / FVGITE / PARTES ADVERSÆ VIGIT LEO / DE TRIBV IVDA / RADIX DAVID / ALLELVIA. – L SPHU XLII, 36; 2/ L SPHU XLII, 37 – UPČ 1, 267 – **pozn.:** s. sv. Karla Bor. bývá pokládána za skulpturu sv. Norberta*

Dobrá Voda u Hořic (dř. Dolní a Horní Dobrá Voda) viz Hořice II

Dobranov, n. Dobern (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

ve far. k. sv. Jiří dřev. socha, cca 1707, zřiz. míst. farář Jan Hantschel

R l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Sommera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 549)

Dobré, n. Wohlau (Č, Hra, Kh, f. Bílý Újezd)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla:

a/ zavěšené obrazy, dol. 1715

b/ rámový boč. oltář, l. čtvr. 18. st.

a/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r); b/ L UPČ 1, 268 – **pozn.:** oltář stojí v novém k. (1739-41), v němž dol. boč. oltář Rohnem (ROHN 1777, 52)

Dobré Pole, n. Guttenfeld (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Jevišovka)

ve fil. k. sv. Cecilie socha, dol. 1716 (→ níže, Mikulov I)

Dobročkovice, n. Dobroczkowitz (M, Hra, Ol, d. Bučovice, f. Milonice)

ve fil. k. Všech sv. zvon (130 kg) s reliéfy sv. Josefa a JN, 1716 (posvěcen 1. VIII. t. r. zábrdovickým opatem Hugonem Bartliciem), zřiz. patron míst. kostela Josef de Ordognees (Ordones) (→ níže, Nové Zámky), aut. zvonař Zikmund Kerker v *Brně*

E (ve vlysu zvonu) *SUB PATROCINIO S: IOSEPH [...] SUB PATRONO REGENTE PERILLUSTRI DOMINO IOSE: DE: ORDONES – L VM* II. I. 9, 78 – UPMS 1, 377 – I www.dobrockovice.eu/kostel.html

Dobromilice, někdy Dobromělice, n. Dobromielitz (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f.)

ve far. k. Všech sv. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Dobrovice, n. Dobrowitz i Dobrawitz, městečko (Č, Bol, Pr, v. a f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje:

1a/ oltář, 1701, postav. na náklad zbožného lidu

1b/ „krásný“, na plátně mal. obraz (kanov. v živ. vel., ☼), 3 lokty vys., 1692

2/ na nám. „překrásný“ písk. sloup, celková výš. cca 40 loket, tj. cca 16 m (na 4 stupních dvojnásobný podst. s řím., sl. kulatý s atikou patkou a akanty zdobenou hlavicí, s perlou pod abakem), s písk. sochou v živ. vel. (o, stojící kanov., krucifix držen zpr. doleva, v pr. muč. palma), 1695 postav. ke cti, zřiz. míst. vr., Karel Arnošt hr. z Waldsteina († 7. I. 1713), tehdy nejvyšší císařův dv. maršálek, a Václav Čiháček, tehdejší dobrovický hejtman (1715 již †), neboť polovina výloh dána na rozkaz hraběte z důchodní pokladny a polovina jmenovaným hejtmanem

3/ lidé pro svou pobožnost, z vroucnosti, uchovávají v domech různé obrazy, jak papírové, tak na plátně mal., dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. faráře a vikáře Jiřího Antonína Neradia, 26. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 542); **2/ E** (na vyšším podst.) *A* : 1695 – **R** l. zpr. míst. faráře a vikáře Jiřího Antonína Neradia, 26. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 541) – L SPHU XXI, 64 – STEJSKAL 1922, 46 – ŠORM 1922, 28-30, 72 – SKRUŽNÝ 1969, 278 – MTSSP 2019, 675-682 – **pozn.:** socha při odstraňování (za tragických okolností) 27. VIII. 1920 rozbita, odstraněn i sloup, sochy nyní (po restaurování) vyst. v Muzeu města Dobrovice; **3/ R** l. zpr. míst. faráře a vikáře Jiřího Antonína Neradia, 26. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 543)

Dobruška, město (Č, Hra, Kh, d.)

u měst. m. přes potok obtékající hradby písk. socha (na trojstupňové základně hran. podst. s rámy, u pr. nohy světce andělek s rozevřenou knihou, stojící kanov. hledí k nebesům, drží krucifix zl. dopr. a v lv. má zlac. kov. palmu), 1712

E (vpř. na podst.) *HONORÍ DÍVÍ / IOANNIS PRE= / TIOSÆ FAMÆ / PROTECTORIS / ERECTA.* (= 1712) – (v rozevřené knize dnes nečit. náp.) *NECESSARIUM EST [...]* (?) – **R** l. popis svatoj. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v) – L KOŘÁN 1970, 108, 123 – PANOCH 2007, 81, obr. 48 – STŘEDA 2015, 26-27 – **pozn.:** pův. socha byla 2000 přem. do měst. lapidária a nahrazena kopií

Dobřany, město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

ve fil. k. sv. Víta, barok. centrální stavbě plzeň. arch. a stavitele Jakuba Augustona ml. z 1727-34, pozoruhodný dvojoltář sv. Víta a SJN, co do architektury provedený až v rozmezí od 12. IX. 1733 do jara 1734 truhlářem Jakubem Steinerem a 2 tvariši – řezbářská a sochařská výbava budoucí ol. kompozice vytvořena již 1728-31 dílnou praž. sochaře Matěje Václava Jäckela na objednávku patrona míst. farnosti, chotěšov. probošta, prem. Dominika Kristiana Peterky, který ovlivněn zem. patriotismem a dobovými duch. událostmi zde dal vytvořit propojení mezi apoteózou sv. Víta jakožto

patrona pův. středověkého kostela a apoteózou právě kanonizovaného JN – oba č. patrony dal obklopit skupinou dalších zem. patronů a andělů pod nebeskou vládou N. Trojice – Jäckelův syn a člen dílny Antonín mezi XI. 1733 a VIII. 1734 spolu s 1 nebo 2 tvariši dohlížel na převoz hotových soch a řezb z *Prahy* a jejich osazování na Steinerem připravenou arch. – štafírování a zlacení proběhlo na jaře 1735 – většina figurální výzdoby dvojoltáře se značně odlišuje od dosavadní Jäckelovy tvorby – výsledné pojetí t. uměleckého počínu, obklopeného řez. balustrádou ov. půdorysu, představuje 2 oltáře postav. zády k sobě s prostorem mezi nimi, s postranními pilastry a tordovanými sl. ovinutými růžemi, s volutami zdobeným rozvlněným kladím a prolamovaným nást. – na vých. str. stojí ol. sv. Víta (světec na bohatých mračnech s rozměrnou paprscitou svatozáří za celým svým tělem je nadnášen 3 efébskými anděly k nebesům a svrchu doprovázen 2 andělky s věncem a korunou, po str. stojí sv. Václav a sv. Ludmila a u nich 2 klečící andělci, na kladí 2 andělé drží erb chotěšov. kláštera premonstrátek jako stavebníka dvojoltáře i kostela, nejvýše v nást. N. Trojice, z níž Duch sv. v podobě holubice letí nejvýše ve věnci oblak a v mohutné ☼) – na záp. str. obdobně pojatý oltář (na bohatém kumulativním oblaku klečí prostovlasý kanov. hledící do nebe, s rozpjatými rukama, s křížem v pozdvižené pr., oblaka a světce nese k nebesům trojice efébských andělů, kolem něj poletují 2 plesající andělci, za ním září mohutná paprscitá svatozář, po str. stojí sv. Norbert a Vojtěch, na kladí upr. 2 andělci přidržují zkřížené mohutné palmy upr. nichž se vznáší 5 hv., ve vr. nástavce v oblačném věnci a mohutné paprscité ☼ Janův jazyk) – mezi oběma oltáři stojí postavy sv. Prokopa a Josefa (na sev. str.) a sv. Metoděje a Ivana (na již. str.), na náročných volut. křídlech kladí klečí andělé, v nást. jsou další andělské a andělčí figury – O. J. Blažíček charakterizuje zdejší sochařskou apoteózu čerstvě svatořečeného JN jako „nejbaroknější verzi světcevo zobrazení“

L PMKČ II, 269-270 – SPHU XXX, 25 – BLAŽÍČEK 1940, 132 – UPČ 1, 275 – UPČ 4, 470 – VANČURA 1994, 200 – VRÁNKOVÁ 2011, 42-43 – TISCHEROVÁ 2013, 66, 79, 97-98, 126, 371-374 (č. kat. 120)

Dobřejovice (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Čestlice)

v zám. kap. N. Trojice na stěně dřev. socha, dol. 1715

R l. zpr. čestlic. faráře Fridricha Winsche, zbraslav. cisterciáka, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 354^v)

Dobřenice (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. sv. Klimenta obraz (☼), 1691

2/ u vsi na rozcestí k *Syrovátce* kval. písk. socha (podst. trojdílný s římou upr. segmentovou, pod níž korunovaný al. znak zřiz. ve volut. kartuších,

prostovlasý kanov. stojí na oblacích, zdobených vpr. 2 okřídlenými and. hlavičkami, u pr. nohy svěťce sedí andílek s biretem v pravici, ukazující levicí ke svěťci), 1729, aut. sochař Jiří František Pacák (sign.), zřiz. Karel Ferdinand Dobrzenský z Dobrzencz (míst. pánem 1707 † 1728, socha postav. nejspíš z jeho odkazu) a jeho choť Alžběta roz. Straková z Nedabylic – **pozn.:** mnohohrstevná souvislost se sochou v Nedělišti (→ níže, t. 2/), zrcadlově obrácená paralela k Pacákově soše v Poličce (→ níže, t. 2/)

1/ R l. popis svatoj. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v) – L KOŘÁN 1994, 217; 2/ E (pod al. znakem) MDCCXXIX – (na soklové patce podstavce sign. aut.) G. F. P. (= Georgius Franciscus Pacak) – H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. – L SPHU XIX, 20 – UPČ 1, 277 – PAUKRT 2007, 149 – KOŘÁN 2008, 528, 530 – BOUČEK 2015, 23, 29, 30, 76, 78, 79-80 (kat. č. I. 29.) – I <http://previous.npu.cz/barokni-socha/statue/vy-pis/detail/307-dobrenice-socha-sv-jana/>

Dobřichov (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

v kapli před vstupem do far. k. N. Trojice postavil do 1687 míst. farář Jakub Pečený (ve fun. 1681-87) oltář s obrazem (☼) – 1700 je dol., že se zmíněná svatyňka u vchodu do far. k. označovala za kapličku BJN

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Jana Františka Nepau(e)ra, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 361) – L PMKČ IV, 6 (informace ze zpr. z dobřichov. farnosti z 1700 o kapličce)

Dobřichovice (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a. Dobřichovice s adm. far. kostelem v Karlíku)

1/ na samotě sev. od Dobřichovic, nyní v osadě Karlík, se nachází adm. far. k. sv. Martina a Prokopa, který jako administrátoři spravovali kněží z řádu křiž. s červ. hv. sídlící na dobřichovic. zámku a administratura slula dobřichovickou – ve jmenovaném k. se 1715 nacházel papírový rytý obraz (☼) ve zlac. rámu

2/ v zámku křiž. s červ. hv., v dom. řádové kap. sv. Tadeáše na oltáři dřev. socha (o, v rukou krucifix, na hlavě biret), dol. 1715

3/ při zmíněném zámku, nad ř. Berounekou socha na zděném trojosém podst., na němž vpř. upr. znak křiž. řádu, na boč. osách reliéfy Zpovědi královny (vl.) a Svržení z m. (vpr.) – 1729, zřiz. míst. administrátor G. A. Schicht, křiž. s červ. hv. (ve fun. 1727-30)

1, 2/ R l. zpr. míst. administrátora Jana Malce, křiž. s červ. hv., Dobřichovice, 24. IX. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v); 3/ L PMKČ III, 206 – SKRUŽNÝ 1969, 269 – UPČ 1, 277

Dobřív (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Mirošov)

u tzv. Švédského mostu, barok. kam. mostu přes ř. Klabavu kam. socha (na plintu z dvouřadých obláček stojí kanov., usmívá se a shlíží na krucifix, který, podložený palmou, drží v pr., kdežto lv. ruku si klade na srdce), postavena a vysv. 1720, její

podst. s nápisy a raritním čtyřb. postamentem se slunečními hodinami na všech 4 stěnách je prý starší a dříve na něm stával kříž

E (na údajně st. podstavci vpř.) MATTHIÆI / CZAPEK / EXPENSIS / ÆDIFICATA / HÆC STATVA / IHS (s křížem vyrůstajícím z litery H) – (t. vl.) MARIA – (t. vpr.) IPH (= Ioseph) – (t. vz.) ANA (= Anna) – I cs.wikipedia.org (Švédský most) (dat. 1720) – pamatkovykatalog.cz (29421/4-2444 – silniční most se sochami sv. Barbory a sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1720, podst. st.)

Doksany (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Dolánky nad Ohří)

1/ v kláš. k. Nar. P. Marie při klášteře premonstrátek po lv. (sev.) straně boč. kaple, zpovědní místo řeholnic (jistě 1726) – poprvé se o t. nepom. kapli píše 1711, 6. I. 1717 byla ben. místním proboštem, prem. Josefem Míkou (ve fun. 1709 † 1733) – uv. malba z X. 1712 a oltář, svěcený a dat. 1716 – štuková výzdoba kaple započala 3. VIII. 1723 – uv. se také nachází freska Oslavy

2/ při c. ke klášteru u rybníka kam. socha, zřiz. zmíněný míst. probošt Míka na poděkování za úspěšné vyřízení bližší nepopsané „vídeňské záležitosti“ (→ D.1, 810) – 2. I. 1716 pojat úmysl postavit někde nějakou kam. sochu, pokud t. záležitost dobře dopadne, 14. XI. 1716 socha postav. na výše popsaném místě (dělníci, kteří sochu vztyčili, dostali darem půl sudu piva), 17. V. 1717 požehnána proboštem Míkou

1/ R l. deník míst. probošta Josefa Míky, 16. V. 1711 (SK, sign. BV II 93/1711, fol. 12^v) – t., X. 1712 (SK, sign. BV II 93/1712, fol. 24^v) – t., 6. I. 1717 (SK, sign. BV II 93/1717, fol. 6^v) – t., 3. VIII. 1723 (SK, sign. BV II 93/1723, fol. 10^v) – L MÍKA 1726, 100 (kaple zpovědním místem řeholnic) – SPHU IV, 52 (oltář dat. 1716), 75 (freska), 78 (oltář svč. 1716) – UPČ 1, 284 (freska); 2/ R l. deník míst. probošta Josefa Míky, 2. I. (dodatek psaný jinou rukou) a 14. XI. 1716 (Míkův zápis, chronostich o postavení sochy: *HoDiè appoſta est statVa / sanCil Ioanniſ NepoMVCenl. (= 1716) / operariſ pro Labore LargIta est MeDla / Vrna CereVIſlae (= 1716) / qvi penes appoſitionem erant.*) (SK, sign. BV II 93/1716, fol. 40^v) – t., 17. V. 1717 (SK, sign. BV II 93/1717, fol. 21^v) – L SPHU IV, 54, 86 (1716)

Doksy, n. Hirschberg, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje:

1a/ ve vrcholu boč. oltáře sv. Jana Křt. socha, umístěná z náklonnosti, dol. 1695

1b/ různá další vyobrazení, mezi nimi rovněž socha pod sklem, se vzácnou výzdobou, učiněná panem purkrabím, dol. 1715

2/ na nám. písk. mar. sloup (pilíř) z 1723, postav. místními obyvateli: ve vr. s. Immaculaty spočívající na vysokém čtyřb. odstupňovaném podst. (pilíři), v hlavní části na všech stěnách opatřeném bohatými rozv. kartušemi (s mušlemi nahoře) s nápisy – níže mohutná základna, v jádru čtyřboká, s nakoso vystupujícími hran. podstavci, na nichž kolem

hlavního tělesa pilastru stojí sochy sv. Jana Křt. (vpř. vl.), SJN (vpř. vpr., prostovlasý kanov. s hlavou nakloněnou ke krucifixu drženému zpr. doleva, v pr. navíc bilet a zlac. kov. palma), sv. Mikuláše Tolentinského (vz. vl.) a sv. Floriána (vz. vpr.) – základna spočívá na 5 stupních na půdorysu rovnoramenného kříže, korespondujícího s polohou soklů soch světců

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Baltazara Ignáce Gürtlera, označ. *Lit: A*, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 487); 2/ (na hl. části pilíře, v kart. vpř.) *INCOLÆ / COLLIS CERVORVM / PRO TVTRICE / HANC / ELEGERVNT* (= 1723) – (t. v kart. vl.) *ILLA / ADIVVANTE / SVMVS / PROTECTI* (= 1723) – (t. v kart. – (t. v kart. vz.) *ADVOCATÆ / CHRISTIANORVM / POSVERE / SERVI* (= 1723) – (t. v kart. vpr.) *RESPICE / ET EXAVDI / PRECES / ORANTIVM* (= 1723) – L *UPČ* 1, 289 – *MTSSP* 2003, 60-66

Dolany, n. Dehlau (ves zanikla 1967 zatopením při výstavbě vodní nádrže Nechranice) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

před hř. zdí (kolem far. kostela sv. Kateřiny) hodnotná kam. socha: prostovlasý kanov. stojí na obláčcích s okřídlenými and. hlavičkami, se zakloněnou hlavou hledí do nebe, v pozdvižené lv. drží krucifix, ve spuštěné pr. drží bilet a kov. palmu – podst. hran., na jednom kam. stupni čtvercového půdorysu, zdobený vpř. v rámci kart. vytvořenou kolem znaku sládků ze zkřížených, dole svázaných palem, nahoře přecházejících v korunu, na boč. stěnách reliéfy světců, vl. sv. Šebestiána – 1713

H (vpř. na podst. v kart.) znak sládků – L *UPČ* 1, 290 – **pozn.:** socha přem. do Klášterce nad Ohří, osazena však na jiný podst., náležející původně s. P. Marie Bol. z 1733

Dolany, n. Dolleín (M, Olo, Ol, d. Olomouc, f.)

na návsí vys. kam. korint. sloup (na dřiku vpř. upr. kartuše s letop., podst. čtyřb., dvouetážový, spod. etáž široká, hor. užší hranol s prostým rytým rámováním stěn) se sochou (nad korintskou, na koso natočenou sloupovou hlavicí oblačný kumul se 2 and. hlavičkami vpř., z oblak vystupuje polopostava SJ jakožto kanov. shlížejícího ke krucifixu, který drží zpr. doleva, v pr. palma), 1709 – **pozn.:** zakomponování polopostavy SJN do oblak je ikon. velmi vzácné, o 3 roky dř. se objevilo v reliéfu SJN s donátorem na podst. sochy ve *Šternberku* (→ níže, t.), kde ovšem absentují and. hlavy

E (v kart. vpř. na dřiku sloupu) *ANNO / 1709* – L *HLOBIL* 1993, 389 – *UPMS* 1, 381

Dolejší Krušec, též Dolní Krušec, n. Unter-Körnsalz či Unterkörnsalz (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Svatý Mouřenec)

Gottfried Daniel svob. p. z Wunschwitz, majitel míst. statku od 29. IX. 1709, dal zdejší renesanční tvrz upravit v barok. zámek (1711 je dol. zbudování nové obytné budovy od základů, snad o další stavební etapě svědčí kam. wunschwitzovský erb v zám. zahradě, označený *G · D · F · V · W · FF*

ANNO 1722) – k sz nároží zám. budovy dal Wunschwitz se svou chotí Marií Františkou roz. svob. p. z Schumannu přistavět krásnou zám. kapli (na ov. půdorysu) ke cti SJN jako rodového patrona: 10. VII. 1710 dali oba manželé položit zákl. kámen ke kapli, 14. XII. 1711 dal bar. Wunschwitz z *Prahy* do *Dolejšího Krušce* přivést zlac. dřev. sochu, 2 a půl lokte vysokou, dílo sochaře Jana Brokoffa, a dal ji umístit do již zbudované kaple, v níž byla ale první mše sv. sloužena až 1. I. 1714 a teprve 11. XII. 1714 došlo k slavnostnímu vysvěcení svatyně – u dveří do kaple se nacházel náp. o jejím vystavění 1710 a o zřizovateli – zmíněná svatoján. socha (zlac. dřevo, výš. 164 cm, nyní v *Muzeu Šumavy v Kašperských Horách*, i. č. 21/64), um. uvn. kaple na oltáři, byla vytvořena (jak dokládá literatura) podle „otcovského“ most. vzoru, neboť praž. most. sochu, jak známo, dal týmž sochařem Janem Brokoffem vytvořit otec Gottfrieda Daniela, Matyáš Gottfried bar. z Wunschwitz – ve vížce zvon (vys. 40 cm) s reliéfem, 1717, aut. zvonař Zachariáš Dietrich v *Praze*, zřiz. Daniel Gottfried bar. z Wunschwitz

E (u vstupních dveří kaple) *Ad majorem DEI Gloriam, & Thaumaturgi Martyris S. Joannis Nepomuceni honorem, Sacellum hoc funditus erexere Anno 1710. Illustrissimi Conjuges, Godefridus Daniel Liber Baro de Wunschwitz, Dominus in Inferiore & Medio Kernsoltz, Dominusque Haereditarius in Ronsperg & Wasserau: & Maria Francisca, nata Baronissa de Schuman.* – (na plášti zvonu kolem koruny) *ZACHARIAS TIETTRICH IN PRAG* – (dále na zvonu dole na okraji jméno a titul G. D. v. Wunschwitz, jehož jméno i s erbem se opakuje v medailonu na plášti, přičemž v některém z těchto textů se objevuje chron. 1717) – R *WUNSCHWITZ* 1749, fol. 7^v (první mše sv. v kapli), 29^v-30^f (zákl. kámen kaple), 50^v (svěcení kaple), 51^r (socha pro kapli) – L *SEIFERT* 1711, 200 (kaple 1710, obytná budova zámku postav. od základu) – *BRAUN, ROSENMÜLLER* 1722, s. p. (v dedikaci tiskař Rosenmüller píše, že kaple byla postav. 1710 a uvádí pamětní náp. u dveří) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C 2^r (kaple zřízena 1710, uv. socha dle otcovského most. vzoru) – *SPHU* XII, 63 (zámek), 64 (kaple, zvon, erb z 1722) – *UPČ* 1, 291 (zámek, kaple) – *JN* 1993, 114 (obr.), 116-117 (kat. č. 26) – *SUCHOMEL* 1993, 335, 338 (pozn. 10-11) (socha) – *Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě* 1993, 43 (č. 168) (zvon) – *SBČ* 2001, 419 (č. kat. II/4.38), 421 (obr.) (socha z kaple) – *ÚLOVEC* 2004, 57-60 – *Šumava bez hranice* 2006, 41-42 – *Svatý na mostě* 2009, 41 (socha dat. 1717, aut. Jan Brokoff)

Dolín (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Zlonice)

ve fil. k. sv. Šimona a Judy na hl. ol. vrchní obraz, aut. velvarský malíř František Tobis, dar věnovaný na základě slibu, dol. 1715

R l. zpr. zlonic. faráře Jana Jiřího Kikovského, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 152^r)

Dolní Benešov, dř. Benešov, n. Beneschau, městečko (HS, Ol, d. Hlučín, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina socha, dol. 1716

2/ na předměstí socha, dol. 1716

3/ při hl. c. do Zábřehu (nyní před pseudogotickou kap. sv. Kříže) kam. socha (stojící kanov. drží zl. dopr. krucifix natočený k pozorovateli) na čtyřb. podst. s chron. vpř., 1724, zřiz. míst. farář Jan František Feder (ve fun. 1720 † 1748)

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 3/ E (vpř. na podst.) *SanCto Ioanni NepoCeno / HonorI PosVIIt TVnC Paro / Chus Ioannes FranCIsCVs / FeDer PatrIa HraDIscensIs* (= 1724)

Dolní Bolíkov, n. Wölking (M, Jih, Ol, d. a f. Cizkrajov)

na návsi socha (z eggenburského vápence, v nadživotní vel., kanov. stojí pokrčenou pr. nohou na kameni a kontempluje krucifix, ježž podložený palmou drží zl. dopr.) na žul. čtyřb. kónickém podst., 1725 či 1729

E (na podst.) nápisy s chron. udávajícím 1725 či 1729 – L *UPČ* 1, 292 (dat. 1729) – I pamatkovykatalog.cz (40338/3-1787 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1725 či 1729 nebo 2. čtvrt. 18. st.)

Dolní Bořikovice, dř. Bořikovice, n. (Nieder-) Ullersdorf (Č, Hra, Kh, d. Králíky)

ve vsi kam. socha (hran., zužující se podst. zdob. akanty s volutami), 1711

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v) – L *KOŘÁN* 1970, 123 – *UPČ* 1, 292

Dolní Branná, n. Hennersdorf (Č, Hra, Kh, f. Horní Branná)

podobně jako do dalších kostelů svého pan. v této části Čech poslal Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu i do míst. fil. kostela sv. Jirí z *Vidně* 1708 či 1709 vel., velice krásně mal. obraz (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu (→ níže, Jilemnice 2/)

Dolní Cerekev, dř. také Dolní Cerekev, n. Unter Zerekwe, městečko (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f.)

u *Solné brány* žul. válcový sloup s písk. korint. hlavicí, na niž písk. socha: kanov. stojící s předsunutou lv. nohou na nizoučké podložce, mírně nakloněný ke krucifixu, ježž drží zpr. doleva, v pravici kov. palma – podst. sloupu hran., po bocích zdobený psaníčky, na před. stěně ov. kartuš vytvořená 2 zkríženými palmami, nahoře spojenými korunou, na zad. stěně rám tvarovaný nahoře i dole segmentově, v obojím náp. – 1715, zřiz. míst. obuvník Ondřej Procházka

E (v kart. na podst. vpř.) *AND / REAS / PROCH / ASKA* – (níže) 1715 – (v rámu na podst. vz.) *K W / IECI CTI / A SLAWIE / BOZI A S / IANV NE / POMVC / KEMV* – L *SPHU* XVIII, 11 – *UPČ* 4, 471 – ČERNÝ 1993, 56-57 – *UPMS* 1, 386 – *MTSSP* 2006, 86

Dolní Cetno viz *Strenice* 2/

Dolní Dlouhá Loučka viz *Dlouhá Loučka*

Dolní Dobrá Voda viz *Dobrá Voda u Hořic, Hořice II*

Dolní Dunajovice, n. Unter Tannowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

ve far. k. sv. Jiljí socha, dol. 1716 (→ níže, Mikulov I)

Dolní Dvořiště, n. Unterhaid, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiljí mal. obraz a řez. socha, dol. 1715

2/ na nám. polych. písk. socha z 1726: stojící kanov. sklání hlavu do boku směrem ke krucifixu, ježž drží zl. dopr., v pr. ruce zlac. kov. palma, podst. dvouetážový, čtyřb., na obdélném půdorysu (boky užší), v dol. etáži na čelní stěně rám s malbou (P. Marie?), vz. rám s náp., na bocích psaníčkový dekor, hor. etáž tvoří volutami zdobený nízký postament, kolem pomníku kuželková balustr. čtvercového půdorysu, možná přip. později

1/ R l. zpr. míst. faráře Štěpána Hoffmana, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 250^v); 2/ E (vpř. na podst. nad malbou) *ANNO DOMINI* – (t. pod malbou) 1726 – (vz. na podst. v rámu) *HEILIGER IOANNES BITTE IJCO[?] ALLE ZEIT VOR DIESE GEMEINSCHAFT ZV VNTERHEIT* – L *SPHU* XLII, 56 – *UPČ* 1, 295

Dolní Grund viz *Dolní Podluží*

Dolní Hedeč viz *Králíky* 2/

Dolní Chabry (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Prosek)

ve fil. k. Stětí sv. Jana Křt. na boku na stěně přípevněná a veř. účtě vyst. dřev. socha, dol. 1715

R l. zpr. proseckého faráře Kryštofa Antonína Fiedlera (Fiedlera), 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 162^v)

Dolní Chodov, n. Unter-Chodau (nyní část města Chodov) (Č, Žat, Pr, v. Lohet, adm. f.)

1/ nad vchodem do zvonové věže, vystavěné 1695-1700 u far. k. sv. Vavřínce, osazena 1700 dřev. socha (○) z nařízení míst. pána a patrona Jana Viléma z Planckenheimu

2/ u veř. cesty na již. okraji vsi za mostkem přes *Chodovský pot.* (n. *Flössbach*) kam. kulatý sloup s dřev. sochou (○), kterou dal 1712 z *lásky* a *zbožnosti* postavit a celek 18. IX. 1714 slavnostně požehnat míst. panský písař Jan Matouš Josef Götzl

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. administrátora Jana Michaela Höniga, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 365^v) (Götzl dal sochu vztyčit 1712); 2/ E (vpř. na podst.) *In honorem s. Joannis Nepomuceni statuum istam fieri fecit Johannes Mathaeus Josephus Gözl die 18 7bris anni 1714* – I www.pamatkyaprirodakarlovarka.cz/chodov-sloup-se-sochou-sv-jana-nepomuckeho (Götzlův sloup se sochou vysvěcen 18. IX. 1714)

Dolní Jamné, n. Unter Jamny (Č, Plz, Pr, v. a f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla u kaz. vynikající papírový obraz, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře a vikáře Jana Antonína „G.“ Vokurky, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 86^r)

Dolní Jelení (Č, Hra, Kh, a. Horní Jelení)

při c. k *Hornímu Jelení* písk. socha: stojící kanov. s krucifixem a palmou v lv. a s nataženou pr. rukou, v níž drží zámek – pod t. rukou letí andělek – dvouetážový podst. hran., v dol. etáži rozšířený o boční, dole volutová křídla s rostlinnými štrápci, vpř. v dol. části podst. rám s vykrajovanými rohy a náp., vz. letop. – 1727

E (vpř. na dol. etáži podst. v rámu) *O: S. IENE / ZNEPOMVKV / W POTRZEBÁCH / NASSICH / ORODVG / ZA NÁS.* (= 1727) – (vz. na dol. etáži podst.) *ANNO / 1727 – L SPHU XVI, 53 – UPC 1, 297*

Dolní Kalná (Č, Hra, Kh, f., zvaná jen Kalná)

ve far. k. sv. Václava oltář, 1715 označen za nedávno postavený

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

Dolní Kamenice viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Dolní Kounice, n. (Unter) Kanitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla oltář, dol. 1716

2/ na nám. kam. socha se záb., dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Dolní Krnsko viz Strenice 2/

Dolní Krupá, n. Unter-Kraupen (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Habry, 1727 f. Skuhrov)

ve fil. k. sv. Víta pod obloukem vpr. přízdní konzola přecházející v bohatě řezaný rám z velkolistých akantů proplétaných vrapovanou stuhou, ve vr. opatřený korunovanou kartuší s rel. P. Marie Starobol., po jejíchž stranách andělci, upr. na konzole socha (vycházející z → praž. mstr. typu), vše dřev., socha polych., rám převážně zlac. a stříbřený – dílo vzniklo nejspíš v závěru 17. st. jako součást výbavy kostela po jeho raně barok. výstavbě (1682-84)

L PANOCH 2007, 113, obr. 138

Dolní Krušec viz Dolejší Krušec

Dolní Loučky, n. Unter-Lauczka, dč. Nieder-Lauczka (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina:

1a/ socha, dol. 1716

1b/ zvon věnovaný zbožnému uctívání a cti mlčenlivému při posvátném tribunálu (tj. ve svatě zpovědi), 1728, aut. zvonář Zikmund Kerker v *Brně*

2/ socha, 1728

1a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v); 1b/ E (na zvonu) *Piae venerationi atque honori ad Sacrum tribunal Silentiario Simon Kerker in Brunn 1728* ← L ŠRÁMEK 1973, 80; 2/ I www.mojeFarnosti.cz/dolni_loucky/historie-dolni-loucky.php – **pozn.:** socha byla 1886 poškozena bouří, 1890 nahrazena novou sochou, která byla 1992 přem. k far. k., zatímco pův.

poškozená socha byla zakopána a 1992 znovu ze země vyzvednuta a uložena ve staré škole

Dolní Lukavice, n. Unter-Lukawitz (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ v druhé etapě výstavby barok. trojkřídleho zámku, započaté 1724 a vedené míst. pány, nejprve Ferdinandem Matyášem hr. z Morzinu a po jeho skonu (23. V. 1725) jeho synem Ferdinandem Maxmiliánem Františkem hr. z Morzinu, byla ve vých. rameni zám. budovy vystavěna zám. kaple čtvercového půdorysu, výškově prostupující 2 podlaží, se vchodem a sakristií v přízemí a panskou oratoří v patře, završená plackou – pov. ke stavbě získal hr. Ferdinand Maxmilián František od praž. arcib. konzistoře 1726, výstavba byla ukončena pravděpodobně na jaře 1728, do 1730 byly dokončeny zbývající práce – autorem architektonického návrhu zám. budovy byl snad Jakub Auguston ml. – klenbu kaple vyzdobil kvalitní iluzivní architektonickou freskou malíř František Julius Lux, který se zde na římsové obrubě podepsal – hl. výjev fresky, Apoteóza skrze N. Trojici, se odehrává pod iluzivní kopulí, ve 4 pendantivech jsou další výjevy, tentokrát z legendy: Hostina u krále, Zpověď královny, Výslech před králem, Mučednická smrt – chron. na malbě toto dílo datuje do 1727 a hlásá, že zdejší prostora byla vystavěna ke cti zbožným příznicem – hl. oltář kaple pochází z 1725-27 a je bohatě řezanou portálovou architekturou s torčovanými sloupy, s tit. obrazem (SJN obklopen anděly, olejomalba), obr. sv. Floriána v nástavci (olejomalba), reliéfem Svržení z m. na menze a doprovodnými sochami, především postavami sv. Vojtěcha a Václava, ranými díly sochaře a řezbáře Lazara Widemanna z doby cca 1725 – dokončenou kapli 12. IX. 1730 konsekroval litom. biskup Jan Adam hr. Wratislav z Mitrowic – uv. sakrální prostory se nacházejí sdružené erby Morzinů a Kolowratů poukazující na manželský pár zdejší sídelní vrchnosti, již zmíněného Ferdinanda Maxmiliána Františka hr. Morzina a jeho manželku Annu Kateřinu, roz. Novohradskou z Kolowrat, v nichž, resp. v panu hraběti nutno hledat onoho příznivce zmíněného v náp. na nástropní malbě

2/ na návsi proti far. kostelu sv. Petra a Pavla písk. socha (stojící kanov. podírající v lv. ruce téměř svisle postavený, do úrovně světcovy hlavy zasahující krucifix, k němuž světec obrací tvář a pr. ruku má mírně pokrčenu, podst. čtyřb., odstupňovaný, na pr. str. postamentu letop.), 1714 – v IX. 1715 vydala praž. arcib. konzistoř plzeňskému arcijáhnovi a vikáři Janu Václavu Mezleckému z Palmblöwenu (jinak Palmolevu) pov. požehnat kam. sochu na lukavickém pan., postavenou Janem Arnoštem Amonem, nepochybně výše popsanou skulpturu v *Dolní Lukavici* – **pozn.:** dolnolukavická svatoján. socha je kopií Widemannovy sochy na plzeň. m. přes *Mži* (→ níže, Plzeň 5/)

1/ E (na fresce na stropě kaple, na modré štítové kartuši nesené 2 andělíčky) *ERIGEBAR / HONORI SANCTI / IOANNIS NEPOMV / CENI A DEVOTO / EIVS FAVTORE* (= 1727) – (na římsové obrubě klenby kaple) *F · IVLIVS PINXIT*. – H (na vnitřních stěnách kaple) al. znaky míst. vr. – L SCHALLER 1789b, 134 (kaple na zámku zal. 1730, 12. IX. t. r. posvěcena litom. biskupem) – TRAJER 1862, 821 – *SPHU* XXV, 30-31 – *UPČ* 1, 301 – ROŽMBERSKÝ/HAJŠMAN/MACHOVÁ 2004, 24 (foto fresky), 29 (foto oltáře), 42-43 – KLEPISOVÁ 2010, 15-16 – VRÁNKOVÁ 2011, 48-49 – SOUKUP 10/2013, 9; 2/ E (na postamentu vpr.) 1714 – R I. soupis korespondence přijaté v praž. arcib. konz., IX. 1715 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 82^r) – L *SPHU* XXV, 32 – *UPČ* 1, 301-302 – ROŽMBERSKÝ/HAJŠMAN/MACHOVÁ 2004, 41 (dat. snad 1713) – VRÁNKOVÁ 2011, 48

Dolní Mezihoří viz Hořice II

Dolní Moštěnice viz Ježov

Dolní Olešnice, dř. Olešnice, Hostinská Olešnice, n. Nieder-Oels či Niederöls, Oels (bey Arnau) (Č, Hra, Kh, d. Hostinné)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. socha, 1703

R I. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Dolní Podluží, do 1947 Dolní Grund, n. Niedergrund, Nieder Grund či Grund bei Warnsdorf (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f. Jiřetín pod Jedlovou)

ve vsi při čp. 105 kam. socha (stojící kanov. s křížem v lv. a palmou v pr.), kterou „v t. samém roce, kdy byl SJN vyzdvížen“ (tj. byly z hrobu vyňaty jeho ostatky), 1719, dal postavit míst. mlynář Jan Kašpar (?) Haine z čp. 103 (iniciály na soklu však označují osobu *I. F. H.*, která navíc mohla být míst. správcem, nikoliv mlynářem) – **pozn.:** ve sbírkách varnsdorfské pobočky *Okresního muzea Děčín* zůstalo zachováno dřev. modeletto sochy (V 55/86), které je pravděpodobně návrhem výše popsané skulptury

E (vpř. na postamentu) *ĪHS* (s křížkem v litéře *H*) – (níže na hran. podst. vpř.) ~ / *Wer difen Seeligen / bekendiglich verehrt: / Der Wirdt in feiner / Ehr in gringfien / nicht verfehrt: / ~~~ – (na hran. podst. vl.) ~ / Joannes vnfschul / dig in Moldau fer[?] / gesenckt: Weil er / der beichte schult mit / nichten hat be / kennt: – (t. vpr.) ALß bleibt in deßen / Hauß geheime gut / ter Rath: Wo[?] / an feiner feyt NE / POMVCENVM / ~ hat: ~ – (na podst. vz.) MARIA (tj. mariánský monogram) / *AVs LIEb ge / baVt eben / In Den Īahr / aLs H. Īohan / NEPOMVCEN* (= 1719) / *erhoben war: / Ī: F: H. / Muller* (nebo *Wallter?*) *allda: – L* BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 18, 19 (foto), 187 (pozn. 16, 17) (dat. 1716)*

Dolní Prysck viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Dolní Ročov (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. v duch. spr. aug. kláštera)

v sak. farního a aug. kláš. kostela Naneb. P. Marie velká barok. kredenc zdobená vyřez. kyticemi a

stuhami a sochami sv. Václava, JN a Augustina, 1715

L *SPHU* II, 67 – *UPČ* 3, 228

Dolní Římov viz Římov

Dolní Újezd, něm. Unter-Oujezd (Č, Chru, Pr, v. a f.)

ve far. k. sv. Martina obraz mal. na plátně, dol. 1715

R I. zpr. míst. faráře a vikáře Jana Fricka, 16. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 461)

Dolní Věstonice, dř. jen Věstonice, n. Unter Wisternitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

1/ ve far. k. sv. Michala socha, dol. 1716 (→ níže, Mikulov I)

2/ upr. městečka kam. socha (na vel. čtyřb. zd. podstavci s nárožními pilastry, světec klečí na oblacích a sklání se ke křížifixu drženému zl. dopr., vz. vystupují obě světcovy boty), do 1708, stylovým rozbohem určen za aut. mikulovský sochař Ferdinand Gross (→ níže, Mikulov III. 3/), zřiz. míst. obec, na poděkování

2/ R koncept žádosti obce Dol. Věstonic o poskytnutí stavebního materiálu („baluster“) ke stavbě sochy na poděkování, dat. 20. V. 1708 (MZA Brno, F 18, i. č. 7478, kart. 1194) – I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r) (dol. výskyt sochy a pobožnost u ní konaná) – L *UPMS* 1, 403 (nezn. aut., pol. 18. st.) – I www.baroknikrajinou.cz/p8344-dolni-vestonice-socha-sv-jana-nepomuckeho

Dolní Vltavice, n. Untermoldau, Unter-Moldau či Unterwulldau, Unter-Wulldau, městečko (z větší části zatopeno na sklonku 50. l. 20. st. vodní nádrží Lipno) (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f.)

1/ při barok. přestavbě far. a pout. kostela sv. Linhart, prováděné dle návrhu českokrumlov. schwarzenberského políra Františka Fortina (první návrhy předložil v V. 1724, stavělo se do 1726), byly k pův. kostelu přistavěny 2 boč. kaple P. Marie a SJN na způsob příčných ramen – do t. kaplí byly postav. nové 2 prot. oltáře, P. Marie a SJN, se sloupovými retabuly s nástavci s příp. volutami, a do středů t. retablů byly um. sochy P. Marie s Ježíškem a SJN, které již předtím stály na oltářích (snad zasvěcených právě těmto sv. osobám, byl by tudíž ve zdejším k. již dříve oltář) – nové oltáře provedl 1726 dle vlastního návrhu (z května t. r.) českokrumlov. truhlář Josef Široký na objednávku českokrumlov. hejtmana Löbela, se schválením vr., tj. Adama Františka kn. ze Schwarzenbergu (za každý oltář požadoval truhlář 70 zl., kníže si přál, aby byla částka vyjednáváním snížena na 60 zl.)

2/ u m. přes ř. *Vltavu* socha (stojící kanov. se štólou hledí mírně do výšky na tvář Ukřížovaného, jehož dlouhý kříž drží zpr. doleva pozdvihnutý nad úroveň své tváře, a přitom má výrazně vyklenutou lv. ruku), dílo nezdařilých proporcí vytes. 1725 z eggenburského pískovce, pro které t. r. pořídili míst. osadníci zděnou „mušlí“, tj. výkl. kapli

s postranními pilastry, římsou a trojúhelníkovým štítem završeným kam. křížem, kterou pro ně již 1724 navrhl českokrumlov. schwarzenberský polír František Fortin (inspiroval se přitom výkl. kaplemi doprovázejícími pout. cestu z Prahy do frant. lorety v Hájku, na jejichž výstavbě se 2 roky předtím podílel)

1/ L SPHU XLI, 439-440 – IVANEGA 2015, 96; 2/ L SPHU XLI, 452 – UPČ 4, 471 – IVANEGA 2015, 43-44, 92

Dolní Vražné, dř. Velké Vražné (Vražno), n. Groß Petersdorf (od 1953 část nově vzniklé obce Vražné) (M, Olo, Ol, d. Lipník nad Bečvou, f. Mankovice)

1/ ve fil. k. sv. Petra a Pavla vyobrazení, dol. 1716 (→ níže, Lipník nad Bečvou II)

2/ ve vsi u křižovatky cest sm. do *Oder* písk. socha kanov. držícího zpr. doleva krucifix natočený k divákovi a stojícího na oblacích s vel. okřídlenou and. hlavou vpř. – podst. čtyřb., dole rozšířený do volut, vpř. zdobený po okrajích lizénami s akanty a nahoře upr. květinovým festonem – vpř. i vz. na podst. náp. – kvalitou spíše podprůměrné dílo náležející do skupiny téměř totožných skulptur, které dal 1708 postavit na svých državách (→ níže, Chudobín, Jeseník nad Odrou, v případě *Jeseníku* je pojat identicky i podst., až na zad. náp.) olom. hejtman Rudolf Kryštof Přimislav z Wittenu, tehdy čerstvě povýšený do hr. stavu – tyto svatoján. sochy vytvořila dílna sochaře Davida Zürna nejm., patrně dle vzoru sochy, kterou t. r. Zürnova dílna dodala do *Svitávky* (→ níže, t.) – jediné na podst. nepom. sochy zde v *Dolním Vražném* je upřesněno, že ji dal hr. z Wittenu postavit na základě slibu a z obzvláštní úcty

2/ E (vpř. na podst.) ·S· / IOANNES / NEPOMVCENE / INTERCEDE / PRO HOBIS (= 1708) – (vz. na podst.) DIVO IOANNI / EX VOTO / ET SINGVLARI / VENERATIONE / EREXI / COMES :a: WITTEN (= 1708) – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r) – L HLOBIL 1993, 389-390 – SEKANINA 2013, 34-35, 81-82 (kat. č. 6) – UPMS 3.1, 44

Dolní Zálezly, pův. jen Zálezly, n. Salesel (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Lovosice)

písk. socha: stojící prostovlasý kanov. s nakloněnou hlavou, v pr. drží bilet a kov. palmu, lv. ruku klade na hrud', pod ní téměř ve vodorovné poloze mohutný krucifix, podpíraný letícím andílkem – podst. dvoustupňový, spod. část hran., zdob. rámy s vykrojenými rohy, hor. část tvoří nízký čtyřb. postament s dol. volutami na bocích, s kartuší vpř., zad. stěna bez ozdob, s vytes. náp. – 1719, zřiz. míst. obyvatel Matouš Josef Richter

E (vpř. na dol. etáži podst. v rámu) F: F: / MATTHÆVS / IOSEPHVS / RICHTER / IN SAHLESEL / ANNO / 1719 – (v kart. vpř. na postamentu) S: IOANNES / NEPOMVCENE / ORA PRO NOBIS – (vz. na postamentu náp. snad tohoto znění) ANSCHAV MATHEVS AN SEIN / GETREIER SLALSEIN GITTIG ERBE / IST HEIND

(= 1717) – I pamatkovykatalog.cz (51925/5-5939 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1719)

Dolní Žandov, n. Untersandau či Unter-Sandau, město (Č, Plz, Pr, v. Sokolov, f.)

před far. kostelem sv. Michaela arch. písk. socha (vys. 190 cm): stojící kanov. drží zpr. doleva velmi dlouhý krucifix, otáčí k němu tvář a oduševněle hledí přes hlavu Ukřižovaného – žul. podst. dvoudílný, nahoře nízký projmutý postament, dole hran. sokl s rámy na stěnách – vpř. v rámu upr. oválný kam. štít, na kterém upr. erb zřiz. s korunou, nad níž vročení a ještě výše nad ním upr. začíná vytesané označení zakladatele, které obíhá celý obvod oválu a je dokončeno ve dvou vnitřních nápisech po stranách erbu – 1705, zřiz. Filip Karel říš. hr. z Metternich-Winenburgu na Beilsteinu, pán kynžvartského pan., skutečný komoří řím. císa. Veličenstva, aut. (snad n. nebo rak.) sochař, který pro manželku jmenovaného šlechtice vytvořil v t. r. shodně řešenou sochu (včetně podst.) a pro oba manžele cca 1709 sochu sv. Vavřince, obě díla zasazená do okolí jejich zámku *Kynžvartu* (→ níže, Lázně Kynžvart)

E (vpř. na podst. na štítu, od středu vrcholu po celém obvodu) PHILIPPS CARL DES H. R. R. G. V. (= des heiligen römischen Reiches Grafen von) METTERNICH WIN[N]ENBURG. V. PEILSTEIN H. DER HERRSCH KÖNIGSW – (pokračování náp. blíže ke středu štítu, po stranách erbu) DER R. K. M. WIRCKL / CAM[M]JERER (= der römischen kaiserlichen Majestät wirklicher Cämmerer) – (na t. štítu nad korunou erbu) A. D. 1705. – H (upr. štítu vpř. na podst.) erb rodu z Metternich-Winnenburgu a Peilsteinu – L SPHU L, 566-567 – UPČ 1957, 149 – UPČ 1, 309 – SUCHOMEL 1996, 154-155, 156 (obr. 5), 159 (pozn. 14)

Domaslavice, n. Domaslowitz (Č, Bol, Pr, v. a d. Český Dub)

již. od osady kaple N. Trojice a SJN, drobná stavba na obdélném půdorysu, zakončená sedlovou střechou, se segmentem ukončeným vs. v průčelí, po jehož stranách pilastry, nad segmentem deska s náp., ve vr. průč. trojúhelný štít s maličkou nikou, 1723

E (na desce nad vs.) Zu Ehr 'n lob in Ewigkeit der Aller- / heiligsten Dreifaltigkeit und H: Joannis / Nepomuceni. / Ke Czti a chwale Negswietiegssi Trogicze Wzdy / od wiecznosti Tež S: Jana Nepomuczského / wyzdewizeno A: 1723 – I www.misto pis.eu/mistopiscr/machuv_kraj/ceskodubsko/domaslavice/domaslavice.htm

Domaželice (M, Olo, Ol, d. Holešov, f.)

ve vsi nedaleko far. kostela sv. Jakuba Vět. písk. socha: stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva a zlac. kov. palmou v pr. – pozoruhodný podst. je v hlavní, dolní části trojboký se zkosenými rohy (jeden tvoří střed čelní části podst.), esovitě prohnutý, s nápisy na všech 3 stěnách (v rámech), v postamentové části nad římsou však nabývá tvaru tulipánového květu s volutami – 1722-23

E (na podst. vpř. vl.) *ANNO / sæCVLarĪ / Esto LaVs DĪVo / PropVgnatorĪ Ī[...]* / *FaMæ* (= 1723) – (t. vpř. vpr.) *GLorĪæ / HoNorĪ / aC VeNeratioNĪ / SaNCto aC pĪo IoaNNĪ / NePoMVCeNo PVbLĪCe* (= 1723) / (snad nečit. zbytek nápisu) – (t. vz.) *et LaVDes V[.] / tIbI Per SæCVLa / MaNebVNt* (= 1722) – L *UPMS* 1, 406 (dat. 1723)

Domažlice, n. Taus, král. město (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, d.)

na *Týnském předměstí* na hř. kaple: šestib. stavba s lizénami, lizénovými rámci a na 5 str. polokruhových okny – portál polokruhově ukončený, nad ním ov. okno – střecha stanová s lucernou – vnitřek sklenut kupolí na lunetách, v koutech oblamované pilastry s římsovou hlavicí – uv. ve výklenku oltář, nad výklenkem obrázek zakladatele modlíciho se k Matce Boží – 18. IX. 1697 vydala praž. arcib. konzistoř pov. ke stavbě, ta provedena, snad stavitelem Carlem Zanettim, do 1699, kdy kapli 15. V. posvětil její zřiz., míst. děkan Jan Ludvík Steyer (ve fun. 1. V. 1692 – 24. VIII. 1707), později zvlášť proslavený ctitel

R nedat. l. výpisky z knih evidujících korespondenci praž. arcib. konz., 18. IX. 1697 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 238) (pov. ke stavbě kaple na hř. města Domažlic), 12. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) – l. nedat. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (kaple v Domažlicích) – M veduta Domažlic od jihu, akvarel, mezi 1699-1728, pod č. 6 zachycena *Capella B. Joannis Nepomuceni – Kapla Blahoslav S.o Jana Nepomuckého* (← L PROCHÁZKA 2006, 22-23) – L BERGHAUER 1761, 138 – SCHALLER 1789b, 72 (kostel, dat. cca 1684) – TRAJER 1862, 860 – *SPHU* XVII, 69 – UPČ 1, 315 – *SOUKUP* 3/2013, 10-11

Doubrava viz Hořice II

Doudleby, n. Teindles (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. sv. Vincence muč.:

a/ vedle jednoho ol. veřejně vystaven účtě mal. obraz, darovaný 1700 či 1699 jistou osobou z Č. *Krumlova*, ze zbožnosti a náklonnosti

b/ při jednom boč. ol. na podst. socha (zlac. ☼*), vyzdob. anděly, darovaná kostelu 1708 či 1707 jistým dobrodincem z čisté lásky a zbožnosti, aby byl vysvobozen ode vši špatné pověsti

a, b/ R l. zpr. míst. faráře Jana Václava Ignáce Slavíka, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 314); **b/ pozn.:** svatoján. socha je snad shodná se sochou nyní umístěnou v presb. spolu s barok. sochami sv. Václava, Vojtěcha a Floriána, viz L *SPHU* VIII, 56 – UPČ 1, 318 (dat. po 1700)

Doudleby nad Orlicí, dř. Doudleby (Č, Hra, Kh, d. Kostelec nad Orlicí)

1/ v zám. kap. Sv. rodiny:

1a/ mimo jiné, malbou zobrazené světce, je zde zachycen také SJN, a to v ov. freskovém obrázku (polopostava kanov. s ☼, palmou v pr. a krucifixem držným zpr. doleva) na čestném místě, v nást. štukového rámu hl. oltáře Sv. rodiny

1b/ v bohatém rozv. rámu obraz sv. patronů č. se Starobol. palladiem (Palladium nejvýše, vpr. u něj sv. Josef s Ježíškem, níže sv. Norbert, Prokop a Vojtěch, ještě níže sv. Zikmund a sv. Ivan, níže ke středu SJN za sv. Vitem, po stranách kterého níže sv. Václav a sv. Ludmila) – SJN je zobrazen jako postarší kanov. s prostou ☼ nad biretem, držící zpr. doleva krucifix a palmu v pr. ruce

- obojí snad z posledního desetiletí 17. st., zřiz. míst. vr. František Adam Vratislav hr. z Bubna a Litic, hejtman Hradeckého kraje

2/ u m. písk. socha (s výrazným krucifixem i palmou, → praž. most. typ) s reliéfy na hran. podst. (dole zdobeném vyduřím s akantem): vl. SJ před králem, vpr. Zpověď královny, upr. Svržení z mostu, nad nímž v kart. světcův jazyk (→ níže, *Písečná, Žamberk* 3/) – 23. VII. 1727

1a/ L *UPČ* 1, 319 – *PANOCH* 2007, 84, obr. 67-68;

1b/ E (na obr. napsána u postav č. patronů jejich jména zl. písmem, od lv. hor. rohu) *S: Norbertus – S: Procopius. – S: Adalbertus. – S: Sigismundus. S: Io: Nepomucenus – S: Ivan. – S: Wenceslaus. – S: Vitus. – S: Ludmilla ~ ~ L* *PANOCH* 2007, 84, obr. 69; **2/ E** (vz. na podst.) + *TENTO OBRAZ IE / POSTAWEN ROKV / 1727. DNE Z3 ĪVLĪ – L* *UPČ* 1, 319 – *STŘEDA* 2015, 29-30 – **pozn.:** socha nyní stojí u zámku

Doupno viz Nový Dům

Doupov, n. Duppau, městečko (zaniklo 1953 po založení vojenského výcvikového prostoru Hradiště) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie byla jako první památka osazena 1707 nebo 1706 na ep. stranu na boč. oltář sv. Anny socha (v živ. vel., na hlavě biret), zřiz. míst. měšťan a krejčí Nikodém Pöschl, který dal t. svatoján. skulpturu vytvořit a postavit s prosbou, aby mu SJN vyprosil svornost v manželství (→ D.1, 211)

2/ na rohu domu míst. měšťana a řemeslníka Bartoloměje Krische socha (poloviční, s biretem), kterou sem jmenovaný majitel cca 1713 umístil na základě výzvy ve snu (→ D.1, 359)

3/ na faře papírový obraz zasazený do rámu, dol. 1705

1/ R l. svéd. doupovského faráře Jana Františka Xavera Dungere, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 409); **2/ R** t., pag. 410; **3/ R** n. inv. doupovské farnosti, sepsaný míst. farářem Janem Františkem Xaverem Dungerem 1. XI. 1705, prez. 19. XI. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Drahanovice, n. Drahanowitz (M, Olo, Ol, d. Prostějov, a. Náměšť na Hané, 1725 f.)

ve fil. (od 1725 far.) k. sv. Jakuba Vět. zvon sv. Antonína a SJN, 1723, aut. zvonář Zikmund Kerker v *Brně*

E (na zvonu) *S antoni, S: Joan Nep: orate pro nobis gos mich Simon Kerker Brunn 1723* ← L *SRÁMEK* 1973, 89

Drahenice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Mirovice)

v zám. kap. Neposkvr. početí P. Marie (ben. 12. VII. 1699, kdy zámek vlastnil František Karel z Waldsteinu, † 1701, s chotí Marií Ludmilou, roz. Libštejnskou z Kolowrat, † 1720) port. sochařský oltář s bohatě řez. akant. rámem a současnou sochou, 1699

└ UPČ 1, 320

Drahotuše viz Lipník nad Bečvou II

Drahouš, n. Drahuschen (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d. Jesenice)

na návsi kaple, 1728-29, vysv. 19. V. 1729, zřiz. František Josef Richtersohn, sekretář míst. pána, hraběte Františka Josefa Czernina (v rámci petrohradského pan.) – Richtersohn daroval svatyni 50 zl. a stříb. kalich – uv. nep. oltář

└ SCHALLER 1787c, 114 – UPČ 1, 321 – BEDNAŘÍK 1997, 32 – SOUKUP 1/2014, 11 – <http://www.drahous.cz/informace-obci/historie/historie-drahous/>

Drahovice viz Karlovy Vary

Dráčov (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

ve far. k. sv. Václava 2 sochy, dol. 1706

└ I. inventář míst. far. kostela sv. Václava, vytvořený míst. farářem Jakubem Šebestiánem Vavřincem Rauchem, prez. na praž. arcib. konz. 26. V. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Drásov, n. Drasow (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Tišnov)

v komendovaném k. sv. Kříže socha, dol. 1716

└ I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Drhovle, též Druhovle, Drhovel (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Čížová)

v zám. kap. sv. Anny:

a/ mal. obraz (☼), ne starší než z 1706

b/ na ol. socha, 1712

a, b/ └ nedat. l. zpr. Jana Tomáše Mokrého, faráře v Čížové, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 195^r)

Drnholec, n. Dürnholz, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina socha, dol. 1716 (→ níže, Mikulov I)

2/ na m. přes ř. *Dyji* kam. socha (stojící postarší kanov. shlíží ke křížovému, který drží zpr. doleva a částečně si jej zakrývá střepecí almuce, podst. s postamentem hran., na čelní stěně podst. náp., na boč. stěnách erby), 1700, zřiz. míst. p. Václav Vojtěch hr. ze Sternbergu (1643-1708) s chotí Klárou Bernardinou z Maltzanu († 1719), jimž náleželo také zelenohorské pan. s *Nepomukem*

3/ na náměstí mor. mar. sl. (z mušl. vápence z eggenburské oblasti); na vrcholu čtyřb. jehlanu pokrytého obláčky a okřídlenými and. hlavičkami s. Madony s dítětem, v nárožích mohutného čtyřb. podstavce vysunuté pilíře se sochami sv. Josefa, SJN (vpř. vpr., stojící kanov. se vine ke křížovému s palmou, opřenými o lv. rameno, drženy vespod

levicí, svrchu pravicí), Šebestiána a Floriána – 1715-18, aut. sochař Štěpán Pagan, náklady 350 zl.

2/ └ E (vpř. na podst.) A: M: ANNO 1700., D: G: / PoNTÍB, HÍŠ DVĚRENHoLC: QVAS ÍDEN / vO RESTAVRATÍŠ, ET ACCoMoDATÍŠ / ÍLLVSTRÍŠ: AC EXCEL: D: D: WENCESLA, / ADAL: S: R: Í: CoM: DE STERNBERG: CoN / ÍVGE ÍLLVS: AC EXCEL: D: D: CLARA / BERNARDÍNA NATA DE MALcZAN., / HANC STATVAM B: ÍOAN: NEPOMV: / CENSÍŠ FAME PERÍCLÍTÁTV PATRoNI / SVPERÍMPoNÍ FECÍŠ POSTERÍŠ / ET VÍATORÍB, MEMoRÍAE / P. T. T. F [?] / I [...] ECT – H (na podst. vl.) erb Sternbergů s korunou a zlatým rounem – (t. vpr.) erb Maltzanů s korunou – └ I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r) – └ UPMS 1, 419 – └ www.baroknikrajinou.cz/i2556328-drnholec-socha-sv-jana-nepomuckeho – www.baroknikrajinou.cz/p28528-6-drnholec-socha-sv-jana-nepomuckeho; 3/ └ UPMS 1, 419 – └ cs.wikipedia.org/Drnholec

Drnovice, n. Drnowitz (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

k far. kostelu sv. Vavřince přistavěná kaple (okrouhlá, krytá kopulí) s oltářem, po 1706, jistě 1716 (t. r. doložena), z odkazu 3000 zl. od Maxmiliána Ferdinanda (Arnošta?) svob. pána z Blieru, pána na Žeroticích na Znojemsku

└ I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r) (kaple s oltářem) – └ WOLNÝ II. III, 432 (zřiz. kaple, cca 1716) – UPMS 1, 421 – **pozn.:** realizaci odkazu Maxmiliána Ferdinanda bar. Bliera v Drnovicích, značně vzdálených od jeho statku na Znojemsku, lze vysvětlit jeho rodinnými vazbami k majitelům račického pan. na Vyškovsku, jehož součástí Drnovice byly (račic. pan. vlastnil Braidové di Ronsecco e Corigliano, z jejichž rodu pocházela Maxmiliánova matka Marta Marie, kterou Maxmilián určil za svou dědičku poslední vůlí z 11. IV. 1706) – snad kapli ze zbož. odkazu Maxmiliánova při drnovic. kostele vybudoval Karel Antonín hr. Braida di R. e C., který vlastnil račic. pan. 1681-1735 a v drnovic. kostele zřídil rodovou hrobku (srov. VM II. VI. 76, 542 – WOLNÝ II. III, 432 – UPMS 1, 421) – k poslední vůli M. F. Bliera viz NOVÁK 2015, 33

Družec (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

1/ ve far. a pout. k. Naneb. P. Marie sochařský oltář se sochou (v živ. vel. s křížem a ☼), postav. z iniciativy míst. faráře Matyáše Alexia Boreckého po jeho příchodu na zdejší faru (1707) ze sbírky lidu, která přes obtíže doby vynesla přes 70 zl.

2/ na návsi na vršku před domy čp. 4 a 5 kam. socha, 1726, zřiz. I. W. S.

1/ └ nedat. l. zpr. míst. faráře Matyáše Alexia Boreckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 52^{r-v}); 2/ └ E (vpř. na podst.) ANNO / I: 7: 2: 6: / I: W: S: – └ SPHU XXVI, 25 – PMKČ VII, 33 – SKRUŽNÝ 1969, 273 – UPČ 1, 326 – PŘIBYL 1998, 14 – BARÁKOVÁ 2006, 111

Držkov (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

v V. 1705 písemně požádal míst. farář Jiří Zdeněk Fiala (ve fun. 1703-06) pražskou arcib. konz. o pov. k postavení oltářku s portatily ve svém far. k. sv. Bartoloměje, což učinil na požádání jistého

dobrodince a zbožného ctitele, k jehož žádosti se osobně přidal, aby zřízením oltářku byla rozšířena úcta a čest jejich sv. patrona – k realizaci požadovaného projektu nep. došlo, 1715 je v držkovském far. k. skutečně dol. oltář na způsob sochy

R l. žádost míst. faráře Jiřího Zdeňka Fialy, určená praž. arcib. konzistorii, V. 1705 (NA, APA I, kart. 4446, i. č. 5293) – l. zpr. míst. faráře Jana Hertelta, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 443)

Dřemčice, n. Trzemschitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Libčeves s osobním děkanem)

záp. od vsi na vyvýšenině krajinná dominanta, pout. kaple směřovaná k sev., jednodlná, obdlná, s věží v již. průč., jejíž rizalit opatřen obdlným portálem, balkónem a trojúhelníkovým štítem, v patře pilastry a polokruhově ukončenými okny, boč. fasády hladké, se segmentově zakončenými okny a mohutnými nárožními opěráky, polovalcově uzavřený presb. po stranách obklopen 2 obdlnými sakristiemi, do nichž uv. vedou segmentově zakončené vstupy – budována 1722, otevřena 16. V. 1723, slavnostně vysv. 1729 – uv. hl. oltář, 1723, v sak. obraz, 1689 – popud ke stavbě nep. zachycuje v kapli zavěšený obraz, na němž SJN rukou zachytává dítě padající z okna, událost, jež se odehrála cca 1702 na zámku *Possitz* (nejspíše *Proseč u Pošné na Pelhřimovsku*), kdy tříletá Anna bar. z Klebelsbergu na Thumburgu vypadla z okna druhého patra zámecké budovy na skálu, ale když její matka, ctitelka, s křikem k dceruše přiběhla, našla ji bez zranění sedět na skále a dozvěděla se od ní, že ji při pádu chytil do náručí jistý duchovní oděný do bílého roucha a něžně ji na skálu posadil, v čemž obě rozpoznaly dobrodiní (→ D.1, 176) – na památku t. události Václav Vojtěch svob. p. z Klebelsbergu na Thumburgu, možná otec, případně strýc zachráněné Anny, pojal 1710 úmysl postavit ke cti kapli, dal pro ni v *Praze* vyhotovit plány a stavbu 1722 vybudoval právě zde, nad *Dřemčicemi*, vsí náležející k jeho pan. *Dolní Třebívlice* – v samotných *Třebívlicích* dala již 1713 jeho choť, bar. Leopoldina Markéta, ovdovělá Nigroni z Riesenbachu, roz. Rosau z Pallesano, (která však nebyla matkou zmíněné Anny), postavit sochu (→ níže, t.) – popisovaná pout. kaple byla ještě v době výstavby vyobrazena na pátém pegmatu či transparentu při slavnosti položení zákl. kamene ke kostelíku u *Chrástu* v rozběleské farnosti (16. V. 1722), kde byla představena jako kostelík – objevila se tam na obraze spolu s chrásteckou nepom. svatyní jako projev vděčnosti, který radostná Čechie na území litom. diecéze tou dobou věnovala beatifikovanému zem. patronovi (→ C.1, Chrást 1/)

L SCHALLER 1787a, 83 – *UPČ* 1957, 158-159 (na pag. 159 dol. obraz z 1689) – *UPČ* 1, 326-327 – LAŇKOVÁ 2008, 30 – *I* cs.wikipedia.org (*Kaple svatého Jana Nepomuckého (Dřemčice)*) – <http://www.znicenekostely.cz> (3233 *Dřemčice*, 13766

kaple sv. Jana Nepomuckého) (mj. důvod vystavění kaple)

Dřenice, n. Treunitz (nyní část města Cheb) (č. stát, CH, Ře, f.)

ve far. k. sv. Oldřicha obraz v ceně 4 zl. 36 kr., 1706, zřiz. míst. obyvatel Adam Reezhun

R matrika f. Dřenice, 1645-1716 (SOA Plzeň, fond 1014, sign. Dřenice 02, pag. 561)

Dřetovice, dř. též Vřetovice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Lidice)

ve fil. k. sv. Václava obraz stojícího SJN, v pozadí drobný výjev Zpověď královny, zasazený do praž. chrámu sv. Víta, v němž lze zahlédnout náhrobek v podobě z období 1692-1721 – další doprovodná scéna v pozadí vpr. představuje Svržení z praž. m.

L *PMKČ* VII, 288 – *UPČ* 1, 327

Dřevěnice (Č, Hra, Kh, f. Pecka)

ve výkl. kapli polych. písk. socha (stojící kanov. drží zpr. doleva krucifix, na pr. ruce spočívá palma, podst. hran., vpř. zdobený náp. a zlacenou osmicípou hvězdou, sternberským znakem), obojí 1705, socha osazena 28. VIII. t. r., zřiz. míst. p. Václav Vojtěch ze Sternbergu

E (vpř. na podst.) *St – Jene / Nepomucký / Gmeno czest Chran / Wzdiczký / A 1705 D. 28. Srp – H* (v hor. části nápisu) osmicípá hv., znak rodu Sternbergů – L *UPČ* 1957, 159 – *UPČ* 1, 328 – PANOCH 2007, 81, obr. 32-33 – PETŘÍKOVÁ 2007, 19

Dřevohostice, městečko (M, Olo, Ol, d. Holešov, f.)

kaple, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Dřínov, n. Bartelsdorf či Bettelsdorf (obec zanikla 1976 kvůli těžbě hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Nové Sedlo nad Bílinou, 1722 kaple u vsi připadla k f. Holešice)

mezi lobkowiczským zám. **Jezeří (n. Eisenberg)** a vsí *Dřínovem* (jak dokládá mj. tzv. *Müllerova mapa Čech z 1722*) veř. mešní kaple (cca 1716 označ. též jako kostel), postav. spolu s kam. sochou (uv.) ke slávě Boží a ke cti SJN muč.: stavba je centrální na ov. půdorysu, sklenutá kupolí s lucernou, s ozdobným trojosým průč. – v průč. vstupní portál, nad ním kruhové okno, bohatě profilovaná řím. upr. vyklenuta do segmentu, pod nějž vsazena kam. lunetová deska s náp., nad segmentem upr. al. znak na dvou písk. volutových štítech držných orlicemi, spojených navrchu korunou, po stranách segmentu pískovcové sochy sv. biskupa Oldřicha s letícím and. nastavujícím světci před tvář malý kříž (vl.) a sv. Felixe z Cantalice, jemuž and. vkládá ruku do vaku s almužnami (vpr.) – zařízení uv. svatyně: na české poměry nezvykle v pískovci provedený oltář (nad menzou široká konkávní, po str. dole volutami zdobená predelová část vpř. rozdělená do 2 polí s rozv. výzdobou, na zkosených bocích opatřená tesanými květinami, řím. těžce části segmentová se středem směrem dolů vykrojeným, na t. římse po

str. klečí 2 andělé se sepjatýma rukama, upr. mezi nimi soklová zmenšenina obdobná predele, rovněž se segmentovou řím., doplněná vpř. kartuší s reliéfem Svržení z m. (3 biřící shazují kanovníka z dvouobloukového m., kanovníkův biret již padá k vodní hladině, nad výjevem letí andělek s palmou) – nepom. oltář je vyvrcholen zmíněnou písk. sochou: na kumulou oblak nejvýše upr. klečí kanov. (☼) a ve výrazně dramatické póze, skloněn ke své lv. straně, přidržuje si svrchu lv. rukou almuci, vroucně uctívá ukřižovaného Krista na kříži, jež mu před zraky oběma rukama nastavuje klečící a vzad zakloněný anděl (vl.), což vpr. doplňuje rovněž vzad prohnutý andělek s palmou v obou ručkách a ještě doprovází and. hlavička v údivu nad celou scénérií – popsaná socha um. tak, že zpoza ní do kaple velkým oknem vstupuje světlo – v nikách stěn presbytáře dvě písk. s. sv. Františka z Assisi s lebkou a sv. Antonína Pad. s Ježíškem, v nikách lodi dvě dřev. s., sv. Josefa s Ježíškem a sv. Jáchyma s dívkou Marií – svatyně zbudována a opatřena sochařskou výzdobou 1712, 1713 s pov. praž. arcib. konzistoře benenikována údlickým vikářem Josefem Lanckischem – aut. kamenné sochař. výzdoby vně i uv. kaple sochař František Antonín Kuen, s nímž spolupracoval či pod jehož vedením pracoval, spolu se svou jezeřskou dílnou, sochař Jan Adam Dietz, jenž dle Kuenových bozzett vytvořil dvě dřev. sochy uv. kaple – zřiz. míst. vr. Oldřich Felix říš. hr. Popel z Lobkowitz (v průč. na něj odkazují sochy jeho sv. patronů), majitel pan. *Jezeří – Nové Sedlo*, kam *Dřínov* náležel – **pozn.:** zdejší Kuenova socha je předobrazem sochy t. autora z 1713 ve *Vysočanech* (→ níže, t.)

E (na lunetové desce ve vr. průč.) (volut. ozdoba) / *DEO SANCTOQUE IOANNI NEPOMVCENO* (= 1712) / *SACELLVM ISTVD GRATIOSÈ* (= 1712) / *IMPENSIS SVIS AEDIFICARI FECIT* (= 1712) / *FELIX COMES DE LOBKOWITZ* (= 1712) – (pod s. sv. Oldřicha v průč.) *S. VDALRICVS* – H (nad segmentem římsy v průč. na dvojici písk. štítů) al. znak zřizovatele kaple a jeho manželky Marie Josefy, roz. hr. z Bubna – R l. zpr. Karla Františka Meralta, faráře v Novém Sedle nad Bílinou, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 225^v) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^v) (kaple neboli kostel BJN u Dřínova) – L ROHN 1775b, 3 – SCHALLER 1787c, 203 – UPČ 1, 328 – ADAMCOVÁ 2007, 60-62, 84-85, 86, 145-152, 188 – I www.znicenekostely.cz (13767 kaple sv. Jana Nepomuckého (obec Dřínov, Bartelsdorf))

Dubá, n. Dauba, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

1/ od 1702 zde kvete zvláštní úcta a denně se rozšiřuje natolik, že jsou vyobrazení (☼) nejenom v chrámech a světnicích domů, ale zbožný řadový lid si je vystavuje k uctění také venku na křížích na polích a věší je i na stromy, dol. 1715

2/ na nám. písk. sl. N. Trojice s P. Marií a světci, 1726, zřiz. Anna Kateřina hr. ze Swéerts-Sporcku, manželka majitele (od 1723) zdejšího berštejnského

pan., Františka Karla Rudolfa hr. ze Swéerts-Sporcku – mohutný trojboký podst. s hranoly vybíhajícími ze zkosených nároží (takto vymezený půdorys opakuje i 5 stupňů základny celého pomníku) nese trojboký oblačný jehlancový pilon, zdobený ve dvou etážích sochami stojících světců: dole na oblačných kupách na nárožních soklech vyšší postavy SJN (vl., kanov. s krucifixem v lv., prst pravice kladoucí na ústa na znamení mlčenlivosti), sv. Antonína Pad. (vpr.) a sv. Františka z Pauly (vz.), ve středu pilonu na oblačných kupách menší postavy sv. Josefa s Ježíškem (vl.), arch. Rafaela či Anděla strážce (vpr.) a sv. Judy Tad. (vz.) – nahoře vpř. pilonu vel. figura Immaculaty, nad níž se ve vr. vznáší sousoší N. Tojice s mohutným křížem nejvýše v pozadí – kolem sloupu bývalo ohrazení s vyobrazeními sv. Kateřiny, panny a muč., sv. Václava a sv. Floriána, které se nedochovalo

I/ R l. zpr. dubského faráře Kryštofa Františka Vojtěcha Thuna, 13. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 483) – **pozn.:** tehdy se v dubské f. nacházely následující kostely: far. sv. Petra a Pavla a fil. sv. Kateřiny (obn. 1717-22 a nově zasv. Naneb. P. Marie) v Dubé a fil. k. sv. Václava v **Deštné**; 2/ E dnes jsou na podstavci na mram. deskách novější nápisy, dřívější náp. jsou pramenně doloženy v následujícím znění: (na podst. vpř.) *Viator hIC sta, trInIateM aDora, VIrGInI VItae et hls sanCtIs ple honores praebe.* (= 1726) – (t. trochu níže) *SeYe aVCh In geDenCk Der stIfterIn VnD thVe betten Vor sle. A. C. G. V. S. V. S.* (= 1726, Anna Catharina Gräfin von Sweerts vnd Sporck) – (na podst. vl.) *In Dies Venerare, qVae patrIs fILla, fILII Mater, splrItVs sanCtI sponsa est* (= 1726) – (na podst. vpr.) *SanCtorVM InDe aVXILLa petIt LapsI oratIones.* (= 1726) – L UPČ 1, 331 – *MTSSP* 2003, 69-73

Dubeneč (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Pičín)

na návsi písk. socha: štíhlý kanov. stojí v šroubovitém, dramaticky vytáčeném pohybu, hledí k nebesům a před sebou spíná ruce do strany, v nichž drží krucifix provedený pouze v reliéfu a opřený o světcovo lv. rameno – podst. hran., s rámy na stěnách, v nichž nízké reliéfy světců, vpř. sv. Josefa s Ježíškem, vl. sv. Anny vyučující dívenku Marii, vpr. sv. Augustina (?) a vz. snad sv. Izidora nebo Prokopa, pod reliéfy na plintu podstavce chronogramy – 1713 (nápisy reflektují tehdy panující hrozbu mor. nákazy)

E (na spod. plintu podst. vpř.) *SANCTVS IOSEPHVS CONTRA PESTEM ADSTITERAT* (= 1712) – (t. vz.) *IOSEPHVS DIRAE MORTIS CONCVSSOR* (= 1713) – (t. vl.) *ELISIVS SACER E LVE NOS DEMIT* (= 1713) – (t. vpr.) *ANNA MATERNA PROTECTIONE NOS CVSTODIVIT* (= 1713) – I pamatkovykatalog.cz (31679/2-2916 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Dubeneč, n. Dubenetz (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. sv. Václava socha, 16. V. 1695, zřiz. míst. farář Tobiáš Kern

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v) – L KOŘÁN 1994, 217

Dubné, n. Duben (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve fār. k. Naneb. P. Marie na ev. straně boč. oltář, v jehož vr. vyobrazení (☉), 1688, oltář postav. z dosti dobré almužny, nasbírané od 1682 mezi míst. farníky díky výzvám míst. faráře Jana Chrysostoma Františka Josefa Nejedlého

R l. zpr. míst. faráře Jana Chrysostoma Františka Josefa Nejedlého, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 379)

Dubno, panský dvůr (Č, Hra, Kh, f. či d. Rychnov nad Kněžnou)

fil. panský kostel sv. Bartoloměje postavil na návrší nad dvorem 1693-94 míst. pán František Karel hr. Libštejnský z Kolowrat, stavba byla úplně dokončena poč. 18. st. za jeho syna Norberta Leopolda – uv. se nachází boč. oltář, kons. spolu s kostelem a boč. oltářem sv. Barbory 17. X. 1694 hradeč. biskupem Janem Františkem Kryštofem bar. z Talmberka

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r) (dat. 1694, oltář od poč. nepomucenský) – L ROHN 1777, 86 (heslo *Lipowka, Lipawka*, kons. kostela a oltářů 1694, druhý oltář uveden jako „nyní“ (tedy nikoli původně?) nepomucenský) – KORÁN 1970, 124 – *UPČ* 2, 267 – PANOCH 2007, 84 – MUSIL 2018, 145-146

Duchcov, n. Dux, město (Č, Lit, Li, d. a sídlo zástupného vikáře)

1/ v děk. k. sv. Jiří, do 1722 nahrazeném novostavbou zároveň děk. i zám. kostela s patrocinii Zvěst. P. Marie:

1a/ v kostelní lodi v pr. rohu oltář velmi slavného muč. SJN, cca 1707, postav. na náklady kostela

1b/ dřev. socha (☉), 1712, zřiz. jistý význačný ctitel

1c/ na hl. ol. (s Reinerovým obr. Zvěst. P. Marie upr.) po str. sochy sv. Václava a SJN (prostovlasý kanov. stojící v dynamickém otočení hledí vzhůru a pozvedá do výše pr., v lv. drží biret), obě v úctě zaměřené k sedící skupině N. Trojice v nást., adorované 2 anděly – ol. posv. 1719, navrhovatel retabula nep. arch. František Maxmilián Kaňka, aut. skulptur obou jmenovaných zem. patronů sochař Matyáš Bernard Braun, zbylé sochy dílenskou prací, zřiz. oltáře hr. Eleonora Marie z Waldsteinu

2/ u hř. kap. sv. Barbory (1723) písk. socha: stojící prostovlasý kanov. s biretem v pr. klade lv. ruku na hrud' a shlíží ke křížovému, který pod jeho lv. rukou podpírá andělek zachycený v dynamickém prohnutí v letu – válcově pojatý podst. s mohutnou základnou, dole opatřený vydutím, s vytupujícími pásy po stranách, na nich volut. konzoly se štrápci, upr. konvexní stěna s volut. kartuší s rel. okřídlené and. hlavy líbající zářící Jazyk a s n. náp. níže pod kartuší – nad římsou podstavce nízký profilovaný postament kopírující tvar soklu – dílo z doby po nalezení světcova jazyka 1719, nejspíš z 20. l. 18. st., doprovázené náp. vztahujícím se ke zmíněné proslavené Nepomukově relikvii

1a, b/ R l. zpr. míst. děkana a vice-vikáře Kristiána Františka Hellbacha, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 215^r); 1c/ L POCHÉ 1986, 115-116 – KORÁN 1999, 95 – PAVLIČEK 1999, 199 – ZÁPALKOVÁ 2011, 19; 2/ E (vpř. na podst. pod kart.) *WAHR ISTS S:T JOHANIS / ZUNG, / IST ANOCH UNVERWESEN, / ABER FRAGE NICHT WARUM B, / SIE IST REDEND UND STUM / GEWESEN.* – L pamatkovykatalog.cz (43220/5-2590 – *kaple sv. Barbory*) (dat. 1. čtvr. 18. st.)

Dukovany, n. Dukowan (M, Zno, Ol, d. Oslavany, a.)

na návsí socha (světec klečí na oblaku a sklání se nad křížem, držným zl. dopr.), 1714, zřiz. míst. p. Maxmiliána Alžběta Říkovská z Dobřčic – v latinsko-českých nápisech prosba za ochranu cti, říkovského rodu i dukovanského statku, č. texty veršované

E (na římsě a hor. částech všech 4 str. podstavce obíhá následující náp.) (vpř.) *Charo PonIt Patrons / (vpr.) MaXIm ELizabetha / (vz.) RZYKOWSKYA / (vl.) a DobrtzItz (= 1663 + 51 v dokončení jména (MaXIm)ILiana = 1714) – (vpř. nad erbem) M· E· Ř· V: D: (= Maximiliana Elizabetha Rzykowskyana Von Dobrtzitz) – (t. pod erbem) 17 14 – (na 3 zbývajících stěnách podst. v ov. rámech následující nápisy) (vpr.) *sanCto / Ioanni NePo / MVCeno / Vero HonorIs Defen / sorI (= 1714) / Swatei Iene NePomu / -czky Ceft a Po= / =Wiefert mau chran / wzdyczky – (vz.) RZYKOW / SKYANÆ / FaMILIAE à Dobr / tzItz: / BeneVoLo ConserVA / torI · (= 1714) / zachowei naš Rod / Rzykowjkei / SWatei, Iene, Mu= / zy Bozjkei a Po / Smrti de9 Poklad / wieczne9 – (vl.) .SVPER. / DVkoWAN. / BenefICentIssIMo. / ProteCtorI. (= 1714) / DukoWanjkei malei- / Statek / Rozmnoz by netrPiel / „Zmatek / Rzyd bý nemni / el nedosta / „tek. – H (vpř. na podst.) plastický erb vladyckého rodu Říkovských z Dobřčic – L VM II. VI. 42, 99 – *UPMS* 1, 431**

Dvůr Králové nad Labem, n. Königinhof an der Elbe, král. věnné město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ na sev. předměstí na *Tašenberku* veř. kaple, 1728, zřiz. měšťan Jan Šmid

2/ na již. (*Dolejším*) předměstí písk. sousoší s hlavním námětem Svatoján. oratoria, zvané Odpustkové oratorium: mohutný trojboký dvouetážový podst. se zkosenými rohy, dole i nahoře zdobenými volut. křídly se štrápci, stojí na základně, jež z nároží vystupuje zídkami do cípů zakončených vždy jedním hranolovým soklem, osazeným sochami sv. Judy Tadeáše (vl., s kyjem a plaketou s Kristovou tváří), sv. Šimona Horlivce (vpr., s pilou) a sv. Barbory (vz., s věží a kalichem) – dolní, vyšší část podstavce je zdobena vpř. nahoře kartuší s rel. P. Marie Královédvorské, míst. mil. sochy Madony s Ježíškem – horní, nižší část podstavce je zdob. vpř. symbolem božské ctnosti Lásky (andělek na obláčku pravici ukazuje na své hrudi zářící Ježíšovo jméno *IHS*, v lv. drží planoucí srdce) – na dalších dvou stranách t. části podstavce jsou dva další andělé – nejvýše na vr. podstavce na oblacích svatojánské oratorium: prostovlasý klečící

kanov. v extázi hledí do nebe, v napražené pravici drží krucifix, levicí klade na hrud', po jeho lv. straně volut. stolek, na němž kniha, přehozený plášť a biret – světce obklopují dva vzosní andělé, kříží nad ním do výše křídla a podněcují jej k modlitbě (and. vpr. ukazuje do nebe) – 1728 nebo spíš až 30. l. 18. st. (1736?), aut. okruh tzv. Braunových následovníků, nejspíš Severin Tischler

1/ L ROHN 1777, 30 (dat. 1728) – SCHALLER 1790b, 77 (Jan Schmied dal 1718 postavit kap. sv. Jana Křt., které daroval 150 zl., jeho bratr pak 1739 sumou 100 zl.) – VITÁK 1867, 156 (dat. 1718) – SPHU XLVIII, 33 (dat. 1728) – PANOCH 2007, 111, pozn. 585 (dat. 1718 dle Vitáka); 2/ E (pod stolcem na oblaku) sochařská značka (?) – (na některých dílcích podst.) *A a B* – (na soklu s. sv. Šimona) *IP* (sign.?) – L VITÁK 1867, 157-158 (absence písemných pam.) – SPHU XLVIII, 59-61 – ŠORM/KRAJČA 1939, 110, 112 – UPČ 1, 341 – PANOCH 2007, 144, obr. 229-230 – BOUČEK 2015, 131-132 (kat. č. IV. 6.) (Tischlerovo aut.) – I pamatkovykatalog.cz (33501/6-3481 – *sousoší sv. Jana Nepomuckého (tzv. odpustkové sousoší)*)

Dyjákovičky, dř. Malé Dyjákovice, n. Klein Tajax (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f.)

- I. Obec

ve far. k. sv. Víta socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

- II. Farnost

ve filiálkách dyjákovické f. obrazy, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – pozn.: tehdy byly k Dyjákovičkám přiřazeny kostely ve **Chvalovicích a Vrbovci** (→ níže, t.)

Dyje (pův. Milfron, Milifron, n. Mühlfraun) viz Tasovice

Dymokury (Č, Hra, Kh, f. Městec Králové, 1723 zám. kaplanství)

ve fil. k. Zvěst. P. Marie po str. hl. oltáře socha, 1713, zřiz. Jan Mayer, míst. lesník

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v)

Dýšina, obecně Dejšina, Dejšíná (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

far. kostelu N. Trojice a sv. Šimona a Judy daroval 1710 plzeň. měšťan Pirkardt obraz, k němuž věnoval pozlac. rámec plzeň. hejtman Tomáš Ribenecker – v té době bylo král. město *Plzeň* jak majitelem zdejší vsi, tak patronem zdejšího kostela – někdy cca 1722-23 se *Dýšinou* ubíral vznešený Polák putující do *Říma* – byl upoután obrazem, dal světcovu hlavu ozdobit plechovou ☼ posázenou kaménky a do ruky mu dal vložit z kovu zhotovenou palmovou ratolest – obraz byl zavěšen na zdi, na níž byl hrubě namalován bald., kolem něhož byly 4 vyřezávané, na zdi upevněné sošky andílků – pod takto vyzdobeným obrazem byl neznámo kdy zřízen oltářní stůl, čímž vznikl oltář

L PMKČ IV, 161, 163 – UPČ 1, 342 (rámový oltář s nást., akantovým ornamentem, s obrazem a rel. Madony v nást. dat. 1710, uprav. 1851)

Erpužice, n. Welperschitz (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

ve far. k. sv. Markéty (přestav. 1701):

a/ v polovině výšky stěny u boč. vchodu umístil cca 1695 míst. farář Jiří Arnošt Exner (1715 byl již †) sochu ke cti: skulptura téměř v živ. vel., dovedně vytvoř., představující kanovníka držícího palmu a krucifix v rukách, v postříbřené rochetě, zbytek malován vkusnými barvami – socha sice nezáří svatozáří, je ale celá obklopená věncem provedeným sochařskou prací na způsob vavřínu, listy vavřínu jsou pozlac. a malované zelenou barvou, mezi listy jsou vmíšeny zlac. květy – svatozář nahrazuje rovněž zlac. věnec um. nad hlavou světce v hor. části popsánoho vavřínového zarámování – z obou boků sochy na stěně připevněny 2 svícny z bílého plechu

b/ nad dveřmi do sak. visí mal. obraz v živ. vel. (☼), 1702

c/ v čele hudebního kůru visí obraz (poprsí podobné tomu, o kterém se obecně tvrdí, že je to pravá podoba, ☼), 1702

a/ R l. zpr. míst. faráře Rudolfa Viléma Schuknechta, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 233^{v-v}); **b, c/ R** t., fol. 233^v-234^r

Ervěnice, n. Seestadt, městečko (osídlení zaniklo 1959-60 při rozšiřování těžby hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Nové Sedlo nad Bílinou)

1/ ve fil. k. sv. Jakuba Vět. dřev. socha (○), 1712, zřiz. zdejší městečko

2/ na nám. kam. socha (☼), 1711, zřiz. uroz. p. Heřman Mikuláš Bersuder (1701 povýšen do č. ryt. stavu s predikátem „z Bersudu“, 1704 získal inkolát), zplnomocněnec míst. vrchností, Oldřicha Felixe říš. hr. Popela z Lobkowicz, majitele pan. *Jezeří – Nové Sedlo*, ke kterému t. městečko náleželo – velmi kval., vzosný kam. pomník v podobě dvojsochy: dvě téměř shodné, zády k sobě přiléhající sochy kanovníka hledícího na krucifix (částečně zakrytý almucí) drženy zpr. doleva, se zlac. kov. palmou v pr. a zlac. kov. ☼ s plaménky, z nichž 5 končí šesticípou hv. – podst. čtyřb., třístupňový: obě čelní stěny prvních dvou stupňů, spodní širší, horní štíhlejší části, jsou konvexní, ve spod. části (na prostém základu) vyklenuté do baňatého tvaru a zdobené širokou kart. s páskou, rozvilinami a okřídlenou and. hlavou – ve druhé etáži čelní stěny opatřeny vykrojeným rámem s al. znakem v kart. (s okřídlenou and. hlavou, rozvilinami a květinami) pod korunou a doprovodným náp. pod ním – boční stěny konvexně vystupují, ve spod., odstupňované etáži tvoří rozměrnou dvouvolutovou konzolu zdob. květinami a po bocích akantem, ve vyšší části menší dvouvolutové křídlo, zdob. květinovým a ovocným festonem – nejvyšší etáž podstavce, čtyřb. sokl, je obklopena čtyřmi s. sedících andílků, na jedné str.

majících pouze rozpažené ruce, na str. druhé andělek (vl.) klade levici na hrud' a druhý (vpr.) drží v pravici věnec – kolem podstavce balustr. na ov. půdorysu, s širšími stranami před čelními stěnami podstavce, rozdělená v „nárožích“ odstupňovanými pilířky s koulemi – stejný tvar, ovál s vystupujícími „nárožními“ částmi, kopírují dva kam. stupně, na nichž celý pomník spočívá – **pozn.:** nelze vyloučit, že v literatuře uváděné datování vzniku t. pomníku (1730) se mohlo vztahovat k jeho obnově či doplnění o další prvky, byť slohový rozbor památky odpovídá době cca 1711 – **další pozn.:** spod. část podstavce (s boč. volut. konzolami a čelními, velice zdobnými kart., i s dělicí vrchní řím.) odpovídá spod. etáži podstavce mar. sloupu v *Mostě* (→ níže, t. 3/)

1, 2/ R l. zpr. Karla Františka Meralta, faráře v Novém Sedle nad Bílinou, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 226^r); 2/ E (pod al. znakem na jedné čelní stěně podst.) **G. N. V: BERSVDER** (= German Niklas von Bersuder) – (pod al. znakem na druhé čelní stěně podst.) **G. S. K. V: BERSVDER** (= nep. jméno manželky pana Bersudera) – (vpř. na vrchním soklu, na str. se jménem pana Bersudera) 17 II. – H (v čelních stěnách třetí části podst.) al. znak pod korunou – L *UPČ* 1, 343 (podvojná socha upr. nám. kladena (mylně) do 1730, obn. 1817) – **pozn.:** po zničení města byl svatoján. pomník přem. do Malého Března

Falkenburk viz *Zámecká*

Falknov, n. Falkenau, skelná huť, později část nově vzniklé obce Kytlice (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d. Česká Kamenice)

1/ o památkách dol. 1715 → výše, Česká Kamenice II. 2, 3/

2/ blízko *Falknova* na vršíčku *Buchberg* (č. nejspíš *Malý Buk*) u c. do *Cvikova* kam. socha, 1729, zřiz. snad majitel usedlosti čp. 40 ve *Falknově*

2/ L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 39

Falknov, Falknov na Ohři viz *Sokolov*

Fláje, n. Fleyh (pův. ves zboř. 1956-60 při výstavbě Flájské přehrady) (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

v (dřev. roubeném) far. k. sv. Jana Křt. po pr. str. oltář se sochou (○), cca 1700

R nedat. l. zpr. míst. faráře Edmunda Jakuba Wentzeli, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 215)

Františkov nad Ploučnicí viz *Ostrý*

Frantoly, n. Frauenthal (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f. Chroboly)

ve fil. k. sv. Filipa a Jakuba obraz (✠), cca 1711, zřiz. kterýsi ctitel

R l. zpr. chrobolského faráře Jana Josefa Edera, 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 363^r)

Frélichov, Frlešdorf viz *Jevišovka*

Frenštát pod Radhoštěm, n. Frankstadt, městečko (M, Olo, Ol, d. Příbor, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina socha, dol. 1716

2/ na nám. písk. socha (na oblacích, vpř. zdobených dvěma okřídlenými and. hlavami, stojí kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, podst. osmib., s konkávně projmutými nárožními stěnami, dole se mírně rozšiřující), v literatuře dol. k 1717 (čemuž by stylově odpovídala), dle jiných zdrojů pochází až z 1729

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); 2/ L *UPMS* 1, 437 (dat. patrně 1729) – MALINA 2014, 8 (dat. snad 1729) – I pamatkovykatalog.cz (42029/8-1547 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dle literatury dat. 1717)

Freudenberk viz *Veselé*

Frýdberk viz *Žulová*

Frýdek, n. Friedeck, město (nyní část města Frýdek-Místek) (HS, Vr)

před zámekem písk. socha: prostovlasý kanov. s krucifixem v pr. a biretem v lv. ruce stojí na oblacích zdob. okřídlenými and. hlavami, po stranách sedící andělci (vpr. s gestem mlčení a zapečetěnou kn.), podst. vysoký, s volut. křídly, vpř. na římse kam. terč s erbem, níže volut. kart. a pod ní rám, nejniže kart. tvaru mušle s reliéfem Svržení z m. – 1727, aut. míst. sochař a řezbář Matyáš Weissmann se svou dílnou, zřiz. míst. vr., František Vilém hr. Praschma z Bilkau (Praha z Bílkova, † 1731), na paměť narození svého prvorozeného syna Jana Nepomuka Ferdinanda (*1726)

H (vpř. na podst. v kart.) znak Praschmů z Bilkau – L *UPMS* 1, 442 – OLŠOVSKÝ 2006, 28, 55-56, 215-216, 278 (pozn. 197) – CHMELÁŘOVÁ 2009, 42, 70 (obr. 1)

Frýdlant, n. Friedland, město (Č, Bol, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. Nal. sv. Kříže několik mal. a řez. vyobrazení (○), dol. 1715 – 1722 k soše v t. k. odkázána fundace

2/ mar. sl. s vrcholovou s. Immaculaty a doprovodnými s. sv. Josefa a Jana Ev. (vpř.) a sv. Anny a Jáchyma (vz.), dílo zákupského sochaře Ondřeje Dubke a rovněž zákupského kamenického mistra Kryštofa Strantze, jež dali 1723 na frýdlantském nám. postavit zdejší měšťané Tobiáš Stracke a jeho syn Jan Josef Stracke – tento pom. byl nejspíš do 1729 doplněn písk. sochou (stojící prostovlasý kanov. obrací hlavu po své lv. str. vzhůru, v pr. ruce biret, v lv. kov. kříž), která byla um. na konzolu do vrcholu čelní stěny hor. dílu podstavce, tedy do pohledově centrální polohy – 1729 vznikla fundace mj. k pořádání zpívaných litaní a *Salve regina* v předvečer svátku právě u t. sloupu, dá se tedy předpokládat, že v té době zde již zmíněná socha stála

1/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Gottfrieda Františka Grigera, 12. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 227^r) – L ROHN 1763, 336 (fundace z 1722); 2/ L *SPHU* LV, 186 – *UPČ* 1, 354 – *MTSSP* 2003, 194-199

Frýdlant (nad Moravicí) viz *Břidličná*

Frydlant nad Ostravicí, n. Friedland an der Ostrawitza (M, Olo, Ol, d. Příbor, f.)

upr. pův. moravské vsi *Frydlantu* kvalitní, detailně propracovaná písk. socha s oduševnělým výrazem ve tváři (na oblacích čelně k divákovi klečící prostovlasý kanov. hledí vroucně k nebesům a pr. rukou si na hrudi přidržuje biret), dol. 1716, dat. 1705

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r) – E (vz. na oblaku) 1705 – L UPMS 1, 450 (vznik sochy kladen do pol. 18. st. a letop. 1705 na památce považován za moderní doplněk) – I pamatkovykatalog.cz (21869/8-2324 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Frymburk viz A.2, Schlägl

Fryšava viz Břežany

Fryšták, n. Freistadt, městečko (M, Hra, Ol, d. Holešov, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše obraz, dol. 1716
2/ na nám. písk. socha, 1723, zřiz. (na základě slibu) míst. vr., Jan Josef hr. z Rottalu s manželkou Marií Antonií Františkou roz. hr. z Enckevoirtu, kteří byli 1710-24 držitelé lukovského pan., k němuž *Fryšták* náležel – na tyto zřizovatele poukazuje nejen dvojí al. erb na podst., ale i náp. v čele podstavce, kde se o SJN praví, že „ochránil označené křížem [tj. příslušníky rodu Rottalů s křížem v erbu] od nepřítele pověsti a cti“ – to by mohla být nářezka na vleklé spory mezi jmenovaným hrabětem a jeho poddanými na lukov. državách – základnu pomníku tvoří 4-5 stupňů šestibokého půdorysu, podestu obklopuje prolamované ozdobné kam. zábradlí t. půdorysu, upr. něhož na jednom stupni stojí vel. trojb. podst. s volut. křídly (se střapci) v nárožích a s akant. ozdobami ve spod. části všech 3 stěn – čelní stěnu vyplňuje zdobná kartuš s náp., pr. i lv. zadní stěnu kartuš se shodným al. znakem – ve vr. pomníku stojí na oblacích SJN, kanov. hledící do nebe, s krucifixem v lv., s pr. rukou položenou na hrudi (v ruce zlac. kov. palma) – vpř. oblak pod světcem malá kart. s náp., po str. sošky 2 andílků (vl. sedí, vpr. klečí sm. ke světci a nese uzavřenou knihu), v zadních partiích oblaků i vpř. na nich pod světcem okřídlené and. hlavy

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); 2/ E (vpř. na podst. v kart.) *DIVO / IOANNI NEPO / MVCENO, PRÆ / SENS VOTO EREC / TA EST STATVA (= 1723) / IS CRVCE SIGNA / TOS AB ADVERSO / FAMÆ ET HONO / RIS TVTATVS (= 1723)* – (v kart. na čelní str. oblak) *I M S W / MEITER* – H (na zadních 2 stěnách podst.) al. znak zřiz. – L UPMS 1, 453

Fryštát, n. Freistadt, město (nyní část města Karviná) (HS, Vr)

tzv. *Moravská kaple*, přistavěná nejspíš 1611 k sev. rameni far. k. Pov. sv. Kříže, získala později patrocinium – již 1727 je v inventáři děkanství uvedena jako kaple

L CHMELAROVÁ 2009, 42

Fulnek, město (M, Olo, Ol, d. Ostrava, f. ve správě zdejšího prob. augustiniánských kanov.)

1/ ve far. a kláš. kostele N. Trojice při prob. augustiniánů kanov. socha

2/ v k. Zvěst. P. Marie, zvaném *Hrnčířský kostelík*, stojícím v ulici nazvané Hrnčířská, socha

3/ před hor. branou města socha vyzdobená vzácnější výbavou – náklady na ni vzrostly na 225 zl.

4/ na m. za dolní branou socha

5/ na c. směrem ke vsi *Jerlochovice* socha

6/ na dalším m. socha

- svatoján. památky popsané v 1-6/ jsou dol. 1716

7/ v areálu Lorety při kapucínském klášteře v ambitu oltář SJN, sv. Judy Tadeáše a bl. JS, 1723, zřiz. fulnecký měšťan Ondřej Knurr s manželkou Alžbětou

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2-6/ R t., fol. 286^r; 7/ L ORLITA 2016, 190

Fulštejn viz Bohušov

Georgswalde viz Jiřkov

Golčův Jeníkov, n. Goltsch-Jenikau, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Vilémov, duch. spr. vykonávají jez. kněží ze zdejší rezidence, náležející ke kutnohorské koleji)

1/ do jezuity spravovaného pout. areálu P. Marie Loret. věnoval téže milostné Madoně 1690 člen Tovaryšstva Ježíšova sochu, umělecky vypracovanou z hruškového dřeva

2/ nep. k předcházející svatoján. podobizně (→ 1/) se vztahuje zpr. z 1727, že na místo „starého“ vyobrazení („vetusta icon“) v druhém ambitu loret. pout. místa u vchodu byla umístěna půvabná socha t. velkého ochránce pověsti, opatřená barvami podobnými skutečnému zbarvení živého člověka, z peněz dobrodince, který si přál své jméno skrýt mlčením

3/ nedaleko jez. rezidence, na zač. dnešní Husovy ul. polychromovaná písk. socha (prostovlasý kanov. klečí na oblacích, hledí na P. Marii Starobol. zachycenou v reliéfu na štítě, který drží v pr. ruce, v lv. biret, hran. podst. zdoben vpř. kartuší s korunovaným al. znakem, boč. stěny opatřeny dekorací), zřiz. míst. vr. (od 1720) František Antonín říš. hr. Pachta z Rájova a Bukova s chotí Marií Annou Josefou, roz. svob. p. Bartolotti z Partenfeldu, socha tudíž vznikla mezi 1721 (kdy Pachta povýšen do stavu říš. hrabat) a 1724 (kdy prodává jeníkov. pan.)

1/ R l. kronika kutnohor. jez. koleje, zpr. jeníkovské rezidence z 1690 (KNM, sign. VIII C 14, fol. 160^r) – *LA* jeníkovské jez. rezidence 1690 (NKČR, sign. XXIII C 105/11, fol. 312^r); 2/ R *LA* jeníkovské jez. rezidence 1727 (ARSL, sign. Boh. 143, pag. 131) – L SKŘIVÁNEK/JIROUŠKOVÁ 2012, 77, 78, 164; 3/ H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. s hr. korunou – L SPHU XLIV, 214 – SKŘIVÁNEK/JIROUŠKOVÁ 2012, 91, 164-165, 167, 168

Gossengrün viz *Krajková*

Grándorf viz Hradec nad Svitavou

Habartice viz Plánice 3, 4/

Habrové Kladruby viz Ovesné Kladruby

Habry, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f.)

1/ na faře rozměrově skromnější obraz: malířské ztvárnění Škrétova motivu z 1674 včetně 5 hv. na *Vltavě* (→ B.4, 12), obohacené o citát z Aristotela vepsaný do rozevřené knihy (→ B.4, 13) a doplněné vespod malovanou volut. kartuší s nápisem s dat., postrádající však mluvící pásku u úst světce – 1690, zřiz. míst. farář Václav František Jelínek (ve fun. 1688 † 1719)

2/ na nám. kam. socha (stojící kanov., s „jazýčky“ na límcí, shlíží ke křížovému, který drží zpr. doleva) na hran. podst. (vpř. zdob. upr. volutovou kart. s 5*, nad ní menší podlouhlou ov. deskou s náp. a nejvýše drobným výklenkem uzavřeným kov. dvířky s vytepanými 5*), 1714, postav. přičiněním zmíněného faráře Václava Jelínka – kvůli t. pomníku byl rozezlen míst. p. Adolf hr. z Pötting-Perssingu, jelikož v rozjitřené době napětí s poddanými (jež 1716 přerostlo v selské povstání na Habersku) bylo těžké nebrat náp. na podstavci pomníku jako provokaci

1/ E (na obr. v rozevřené kn. na stránce vl.) *IN VITA / DIFFICIL / LIMUM / TACERE* – (t. na stránce vpr.) *QVÆ / DICENDA / NON SUNT / Aristoteles* – (v kart. vespod obr.) **D. IOANNI NEPOMVCENO MARTYR PERICV- / LO IGNOMINIE LABORANTIVM PATRONVS / ~ 16 (ozdoba) 90 ~ –** UPČ 1, 358 (obr. z 1. pol. 18. st., dat. v náp. 1690) – PANOCH 2007, 132, obr. 186; **1, 2/** ZEMEK 1983, 127 (dat. obr. 1698, jeho zřiz. farář Jelínek); **2/** E (vpř. na podst. v ov. rámu nad kart.) **S: JOHANNES / NEPOMVCENVVS** – další nápis či nápisy nejsou dostupné, neboť socha byla časem přem. do průčelního výklenku domu čp. 152, její podst. (až na čelní stěnu) obezděn a spod. částí zapuštěn pod úroveň ulice – SPHU XLIV, 173 (dat. 1728) – RŮŽIČKA/NOVÁK 2001, 60 – SKŘIVÁNEK/JIROUŠKOVÁ 2012, 159

Habrína viz Holohlavy

Hadačka (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kralovice)

iz od *Hadačky*, vsi plaského cist. kláštera, při tzv. *Plaské cestě* spojující plaský klášter s řádovým proboštvím a mar. pout. místem *Mariánskou Týnicí*, na vyvýšenině, odkud je možno shlédnout pout. areál, na dvou šir. stupních osmibokého půdorysu osmiboký dvoudílný podst. vyvrcholový sochou – vše kamenné, socha obrácena k vých., k dneš. silnici – prostovlasý světec mírně pokleká na oblaka a pootočen sklání hlavu ke křížovému opřenému o lv. rameno, přičemž se dotýká břevna kříže, v pr. ruce zlac. kov. palma, bilet na obláčku – podst. je opatřen nápisy v osmi vykrojených rámech – pomník z 1708 stojí v kruhu osmi stromů, snad zamýšlených již v baroku, kdy by tento počet mohl být vyjádřením cist. mar. symboliky, a tudíž i odkazem na SJN jakožto ctitele P. Marie – půjde

pravděpodobně o nejstarší dílo, „v němž se zřetelně ohlásila tvůrčí individualita Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa“ (VAJCHR 2015, 166) – obličejové rysy t. sochy jsou prakticky identické s rysy tváře sochy od Michala Jana Josefa Brokoffa na domě *U Černého medvěda* v praž. staroměst. *Ungeltu* (→ níže, Praha V. 8/) – k soše nad *Hadačkou* → níže, Plasy 1/

E (vpř. nahoře) *GLORIAE* – (t. níže) *SANCTI IO / ANNIS DE NEPO / MVCO* (= 1708) – (vl. nahoře) *HONORI* – (t. níže) *MAGNI / FAMAE PA / TRONI* – (vpr. nahoře) *LAUDI* – (t. níže) *PRAGEN- / SIS CANO / NICI* – (vz. nahoře) *TRIUMPHO* – (t. níže) *MARTY / RIS SILEN / TIARI.* – BUKAČOVÁ/FÁK 2007, 12-14 (Plaská cesta, socha kladena do období plaského opata Fortunáta Hartmanna, ve fun. 1755 † 1779), 54 (socha, dat. 1759 z mylné četby chron., 5 stromů kolem) – VAJCHR 2015 (dat. 1708, aut. nejspíš Ferdinand Maxmilián Brokoff)

Hamrníky, n. Hammerhäusel (nyní část města Mariánských Lázní) (Č, Plz, Pr, v. Dolní Janné, f. Pístov)

na c. spojující hosp. dvůr a zároveň zámeček tepelských premonstrátů (tzv. *Hamrnický dvůr*, n. *Hammerhof*) se vsí *Úšovicemi* písk. socha, 1720 – v náp. na soklu vyjádřena prosbá ke SJN jakožto patronovi Č. král., aby „vedl cesty a kroky naše“

E (na podst.) *SANCTE / JOANNE NEPOMVCENE, REGNI / NOSTRI PATRONE / DIRIGE VIAS / ET GRESSVS / NOSTROS.* (= 1720) – SPHU L, 127

Hanšpach, Haňšpach viz Lipová

Hartmanice (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Bystré)

na vys. návrší záp. od vsi sm. k *Bystrému kaple*, centrální osmib. stavba, vnitřek sklenut kupolí s osmib. lucernou, vnějšek členěn lizénovými rámci, záp. vstupní portál završen rozeklaným trojúhelníkovým štítem s drobnou, na způsob gotických madon výrazně prohnutou zbrnou polych. kam. sochou (vys. 75 cm, pocházející nejspíš z 1708) – po str. stavby menší vchody, jižní s předsíní, nad níž cibulová věžička – uv. oltář – t. kaple byla postav. na místě kap. Andělů strážných: 1705 se k její stavbě rozhodli rychtář Václav Roun a konšel Bartoloměj Macků a Martin Drašar (do té doby chodili Hartmaničtí na bohoslužby do *Svojanova*), obrátili se v t. věci na býv. bysterského faráře Gottfrieda Herbsta (od 1703 sídelního metr. kanovníka v *Praze*), který slíbil plnou podporu, dal zhotovit plány a poskytl potřebné peníze na stavbu – 15. V. 1705 (či 1706?) položeny základy, výstavba probíhala za nezištné pomoci obyvatel, hotovou stavbu vysvětil týž kanov. Herbst 16. V. 1708, patronát nad kaplí převzali vedle Herbsta bysterský farář Jan Jindřich Hefft a míst. hejtman Antonín z Rosenthalu

L SCHALLER 1789a, 162 – SPHU XXII, 38-40 – UPČ 1, 361 – PANOCH 2007, 187 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 34, 87 – I www.farnost-bystre.cz (*Obec Hartmanice – Kaple sv. Jana Nepomuckého*) – www.hartmanice.net (*Kaple*

sv. Jana Nepomuckého) – **pozn.:** originál svatoján. sošky z průč. kaple se nyní nachází v muzeu v Červené věži v Litomyšli a na kapli byl osazen výdusek t. skulptury z umělého kamene

Hartmanův Touškov viz Ves Touškov

Havlíčkova Borová, do 1949 Borová, n. Borau, městečko (Č, Čás, Pr, v. Polná, f.)

údajně z t. obce pochází lipová socha představující stojícího kanov. s lv. nohou povystouplou na stupínku, který natahuje lv. ruku s mincemi v almužnickém gestu k imaginárnímu chudšasovi (nelze vyloučit pův. přítomnost takové figury), hlavu však skromně od svého dárcovství odvrací na opačnou str. a ukazovákem pr. ruky přitom činí gesto mlčení, snad aby „pravice nevěděla, co činí levice“ či aby zde s Janovým almužnictvím byl spojen jeho patronát nad zpovědním tajemstvím – 1710-15, aut. sochař Ferdinand Maxmilián Brokoff
L BLAŽÍČEK 1976, 101, kat. č. 13 – PANOCH 2007, 155-156, obr. 254 – **pozn.:** socha se nyní nachází ve sbírkách NG v Praze, i. č. P 6418

Havlíčkův Brod, do 1945 Německý Brod, n. Deutschbrod, král. město (Č, Čás, Pr, v. Polná, d.)

1/ v děk. k. Naneb. P. Marie v boč. kapli SJN a 14 sv. pomocníků (na sev. straně chrámové lodi) oltář téhož patrocinia: dřev. architektura s tit. obrazem upr., s obrazy 14 sv. pomocníků v ov. štítech po stranách, 7 vl., 7 vpr., na každé straně po 3 párech, mezi nimiž andílek na způsob atlanta podpírá sloupovou hlavici, přecházející v pilíř a římsu, nad níž klečí anděl přidržující sedmý obr. – pod tit. svatoján. obrazem prosklená skříň s ostatky sv. Floriána, vpř. menzy emblém Jazyka obklopeného 5 hv., patrně mladší doplněk – oltář vznikl v období 1708-18 – tit. obraz, olej na pátně v akant. rámu drženém 6 andílkou, je malířským prepisem univ. tezí z 1674, navržených Škrétou (→ B.4, 12), včetně 5 hv. na hladině Vltavy, ovšem bez mluvicí pásky z úst světce, naopak však s citátem z Aristotela v rozevřené kn. na stolku (→ B.4, 13), před níž se navíc nachází kalamář s brkem a pod ní list papíru s nečitelným textem – t. obraz vznikl v 80. l. 17. st., nebo, a to spíše, v době vzniku oltáře (1708-18)

2/ míst. bosí augustiniáni pro svůj kláš. kostel Sv. rodiny objednali 1709 oltář

3/ na nám. mor. mar. sloup: žulový a písk., nakoso postavený vzhledem k podstavci, obklopený balustrádou na půdorysu osmiúhelníka, opatřenou kov. brankou vpř. – na vr. sloupu s. Immaculaty – na volut. křídlech, zdobených mohutnou okřídlenou and. hlavou, vystupujících z nároží čtyřbokého podstavce, stojí sochy, vpř. vl. sv. Václava (patrona města), vpř. vpr. sv. Floriána (spolupatrona města), vz. vl. SJN (kanov. s krucifixem držným zl. dopr. a s palmou v lv.) a vz. vpr. sv. Ondřeje, o jehož svátku zde ustal mor – vpř. na podstavci rel. sv. Rozálie ležící v grotě s dutinou pro světlo, uzavřenou kov. dvířky s průřezem osmicípé hv. –

1702 byla stavba sloupu povolena, 1717 bylo vydáno pov. ke svěcení hotového díla – aut. Giovanni Battista Bulla

I/ E (v rozevřené kn. na svatoján. obraze, na listu vl.) *IN VITA / DIFFICIL / LIMUM / TACERE* – (t. na listu vpr.) *QVÆ / DICENDA / NON SUNT / Arlés.* – L SOLAŘ 1859, 295 (ol. 1708-18) – *UPČ* 1, 366 (kaple s oltářem z poč. 18. st. a obrazem snad z 80. l. 17. st.) – PANOCH 2007, 132, obr. 188-189 (obraz mezi 1708-18); 2/ L PANOCH 2007, 78; 3/ L ŠORM/KRAJČA 1939, 100 (dat. cca 1710) – *UPČ* 1, 369 (dat. cca 1715, domnělý aut.) – *MTSSP* 2006, 27-39

Havraníky, n. Kaidling (M, Zno, Ol, d. ?, f. Šatov)

ve fil. k. sv. Linharta na stěně socha (kolem hlavy hvězdy), dol. 1715

R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^r)

Hazlov, n. Haslau (č. stát, CH, Ře, f.)

upr. vsi kam. socha (stojící kanov. naklánějící hlavu ke krucifixu, jež drží zpr. doleva, podst. čtyřb., odstupňovaný, dole vpř. opatřený korunovanou kart. tvořenou dole zkříženými palmami), 1720, zřiz. míst. vr., Mořic Ferdinand svob. pán Mosern z Mosernu

E (na podst.) *M F VM* (= Moritz Ferdinand von Mosern) – L *UPČ* 1957, 178 (dat. 18. st.) – *UPČ* 1, 370 (socha borkoffovského typu, z poč. 18. st.) – L www.dettelbach.de/Eigene_Dateien/amtsblatt/Dettel_06_23.pdf (Karl Uhl, *Johannes-von-Nepomuk, der „Brückenheilige“*) (dat. 1720, zřiz.)

Hejnice, n. Haindorf, pout. místo (Č, Bol, Pr, v. a d. Frýdlant, 1726 f. Raspenava)

1/ 2 vyobrazení jakožto vot. dary pro mil. sochu P. Marie ve zdejším původním frant. pout. kostele Navšt. P. Marie (→ D.2, t.)

2/ ve vsi v zahradě domu č. 73 kam. socha (stojící kanov. kloní hlavu ke krucifixu s palmou v lv. a klade pr. na hrud', hran. podst., vpř. zdob. rámem, dole vykrojeným, nahoře segmentovým, na boč. stěnách rámy s vykrojenými rohy), 1727, zřiz. ctitel Kryštof Krause (od 1710 majitel uvedeného domu)

2/ R (vpř. na podst. v rámu) *PRO / VENERATĪ / ONE SANCTĪ / IOANNĪS NEPO / MVCENĪ HÆC / STATVA EREC / TA ET POSĪTA / EST à CLĪENTE / ET CVLTOR^E / C: K: (= 1727, Christoph Krause) – L SPHU LV, 218 – *UPČ* 1, 372*

Helkovice viz Helvikovice

Helvikovice, dř. Helkovice, n. Helkowitz (Č, Hra, Kh, f. Žamberk)

kam. socha (hran. podst., socha → praž. most. typ), 1717, která nahradila st. sochu z 1704, jak dokládá chron. vpř. na podst., kde je světec označ. za věrného ochránce svých vlastenců i cizinců, které tíží smutek

E (vpř. na spod. dílu podst.) *BEATVS IOANNES NEPOMVCENVS / IN TRISTITIA POSITIS / VT*

PATRIOTIS SVIS ITA EXTERIS / EST FIDELIS PATRONVS (= 1704) – (na plintu sochy vz.) 1717 –
Ľ UPC 1, 373 (dat. 1717) – PANOCH 2007, 82 (dat. 1717) – CHLÁDKOVÁ 2013, 117 (dat. 1717)

Herálec, n. Heraletz (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f. Nové Město na Moravě)

v morav. části vsi (někdy zvané **Moravský Herálec**) ve fil. k. sv. Kateřiny zvon s reliéfy Madony s dítětem a SJN, s ornamentálním a nápisovým vlysem, 1719, aut. zvonař Zikmund Kerker, který zvon ulil v *Brně*

Ľ (na zvonu) *Sancta Maria ora pro nobis* ← *Ľ ŠRÁMEK 1973, 112 – UPMS 1, 473*

Herin viz Rtyně v Podkrkonoší

Heřmanice viz Choustníkovo Hradiště 2/

Heřmánkovice, n. Hermsdorf (Č, Hra, Kh, f. Šonov)

v dřev. fil. k. Všech sv. obraz, 1680 či krátce poté, zřiz. rolník Jonáš Hertzog z broum. pan. v souvislosti se záchranou před potupným trestem na přímělu (→ D.1, 37)

R nedat. n. svěd. ovdovělé Marie Alžběty Kneiffelové z Jaroměře, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 270), příloha *O* k l. popisu svatoján. úcty v Kh, k pasáži o jaroměř. d. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v)

Heřmanov, n. Hermannschlag (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Heřmanovy Sejfy viz Rudník

Heřmanův Městec, město (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, a. či f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje:

a/ oltář, dol. 1708

b/ korouhev fialové barvy s obrazem P. Marie Klatov. a BJN, dol. 1708

a, b/ *R* l.-č. inventář míst. kostela a farnosti, 23. X. 1708, prez. na praž. arcib. konzistoři 29. X. 1708, potvrzen městskou radou a míst. farářem Janem Václavem Hřibem (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Hlásek (dř. Hlásy) viz Hořice II

Hlavice, n. Hlawitz (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

1/ ve far. k. prosté papírové obrazy nebo teze, dol. 1715

2/ totéž tehdy platilo pro domy farníků zdejší f.

3/ 60 kroků od far. kostela stojí čistě ze dřeva vyřez. socha (v kanov. rouchu, zdob. superpelicí, držící v ruce krucifix a palmu, ○), vysoká půldruhého lokte, postav. na dřev. sloupu dlouhém 3 lokte, na který je vepsán č. verš – tvorbu sochy započal připravovat první zdejší farář po obnovení f. (1706), P. Karel Tilman Neradius (ve fun. 1706-08), z almužen farníků, v projektu pokračoval P. Václav Cippel (ve fun. 1708-09) a dokončil jej P. Antonín Wolff (ve fun. 1709-11), za jehož působení byla socha 1709 vztýčena

1, 2/ *R* l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Hlavy, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 518); 3/ *Ľ* (na podst.) *Wsseczko to bud k Slawie Boži, wzlasst kde se Pobožnost množy.* – *R* l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Hlavy, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 517)

Hlavňovice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Velhartice)

na návsi centrální kaple na půdorysu šestiúhelníka, s půlkruhovým vs., s jednoduchým štítem v průč. a se sochou uv., postavená nejspíš 1707 míst. vr., Františkem Divišem Kotzem z Dobrze (majitelem zdejšího statku a zámku 1695 † 27. VII. 1718) a jeho chotí Annou Alžbětou Kateřinou, roz. Jakartovskou ze Sudic, údajně s prosbou ke SJN, aby jim u Boha svou přímělu vyžádal potomstvo, ač byli pokročilého věku – tak dle pam. knihy, v níž sice nejsou šlechticů manželé jmenováni, z časových souvislostí však vyplývá, že muselo jít právě o výše uvedený pár – pam. kn. dále tvrdí, že dle pověsti sama „letitá“ paní v zástěře nosila potřebné kameny ke stavbě kaple a že asi 1708 byla prosba manželů vyslyšena, když se jim narodil syn – historie potvrzuje, že jmenovaní šlechtici měli skutečně nejstaršího syna jménem Jan Hynek (či Ignác), že se narodil zhruba v t. době, ale je rovněž pravda, že tento syn měl ještě 9 sourozenců (z nich jistě jednu starší sestru), ti se však z velké části nedožili dospělosti – pam. kn. ještě dodává, že od oné události měl lid kapli ve veliké úctě a že se tu každoročně o svátku konaly slavné bohoslužby za hojné účasti okolního obyvatelstva – velhartic. farář ve své svatoján. zpr. z 1715 žádné projevy úcty v sobě přířař. *Hlavňovicích* nezmiňuje, pravdivost sdělení pam. knihy však rozhodně nelze vyloučit: vysvětlovalo by jak přítomnost barok. sochy v návěsní kapli (která by tak od poč. byla skutečně zasv. SJN, nikoli sv. Vojtěchovi, jak je tomu dnes), tak přítomnost letopočtu 1707 v klenáku vchodu do t. kaple a rovněž volbu patrocinia pozdějšího hlavňov. far. kostela – pravdivé ovšem není, že by 1707 byl šlechtický manželský pár zdejších majitelů starý (panu Kocovi bylo 44 let a jeho manželce teprve 29!)

Ľ (v klenáku nad vs. do kap.) 1707 (novější?) – *Ľ* TRAJER 1862, 590 (dat. kaple sv. Vojtěcha do cca 1707, zřiz. Kocové z Dobrše, socha z kaple přen. do far. kostela) – *SPHU* XII, 26-27 – *Památky svatojánské na osadě hlavňovické* 1929 (příběh o původu svatoján. kaple dle pam. kn.) – *UPC* 1, 379 – **pozn.:** po zřízení lokálie (1785) a výstavbě nového kostela (1799-1808) získala pův. svatoján. kaple nové patrocinium sv. Vojtěcha a socha z ní byla přen. na hl. oltář zmíněného kostela

Hlína (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f. Dolní Kounice)

ve fil. k. sv. Kunhuty zvon s reliéfy sv. Kunhuty a SJN, s ornamentálním a nápisovým vlysem, 1718, aut. zvonař Zikmund Kerker, který zvon ulil v *Brně*

Ľ (na zvonu) *Sancta Kunigunda ora pro nobis gegosen Sigmund Kerker 1718* ← *Ľ* ŠRÁMEK 1973, 115 – *UPMS 1, 477*

Hlíňany, n. Hlinai (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Řehlovice)

1/ na hliňanském zámku na plátně mal. obraz (☉), 1705

2/ v jednom domě ve vsi na plátně mal. obraz (☉), 1713

3/ na návsi písk. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva, do pr. ruky vetknuta palma) na hran. soklu (s poloválcovou vystupující částí vpř. upr.), vysv. 3. VI. 1727, zřiz. Kristián Lagner, mlynářský mistr

1, 2/ R l. zpr. řehlovic. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^v); 3/ R řehlovická obecní kronika, MNV Řehlovice, V. díl, 1987-1995, pag. 459, 515-516 – UPČ 1957, 183 – UPČ 1, 379 – SOUČEK 1999, 76 – **pozn.:** socha byla 1996 přem. do blízkých **Řehlovic**

Hlinsko, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

kam. socha (kanov. shlíží na krucifix, který drží zl. dopr., a stojí na oblacích, čtyřb. podst. dole stočen do volut, vpř. dole zdoben akantem, výše vysekanou osmicípou hvězdou s prostorem snad pro světlo), postav. 1723, v r. korunovace císaře Karla VI. na čes. krále, aut. sochař Jan Albert Devoty, cena 50 zl. rýn., zřiz. primátor Matěj Prokop

E (vz. na podst.) *Tento obraz gest postawen / ke cti a slawie / Jana swateho nakladem wiernych ctitelu geho / RokV toho kDIŽ Karel ssesteg Cisarz RŽIMskeg / kral nass v Praze korVnoVVan gest.* (= 1723) / *Z Przicinieni P. Matiege Prokopa toho času Primatora.* – SPHU XI, 13 (obr. 10), 14 – UPČ 2, 27 – PANOCH 2007, 81, obr. 37 – I pamatkovykatalog.cz (32772/6-882 – *kostel Nejsvětější Trojice*) – **pozn.:** socha nyní stojí na hř. u fil. k. N. Trojice v **Kamenickách** na území hlinské f.

Hlinsko viz Lipník nad Bečvou II

Hloubětín, dř. Hloupětín (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, a.)

v adm. kostele sv. Jiří (ve správě řádu křiž. s červ. hv.):

a/ obraz, dol. 1700 či 1702 (ale již 1715 nezmiňován)

b/ u kaz. socha, dol. 1715

a/ L UPP, V. P. A-L, 385 (v inv. z 1700 či 1702 uveden obraz); b/ R l. dopis velm. křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinicha, na základě zpr. hloubětínského administrátora Samuela Dvořáka, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v) (socha bez dat.)

Hlubany, n. Lubau (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Podbořany)

na návsi pilíř či sloup (dvouetážový, poměrně štíhlý a vys. hran. podstavec se stěnami zdob. zrcadly, nejvýše sl. hlavice s and. hlavami a festony) se sochou (stojící kanov. shlíží ke krucifixu drženému zl. dopr.), z červeného pískovce, 1714, zřiz. křesťním jménem Mathias

E (vpř. na základně podst.) *MATHIAS [...] / ANNO 1714* – I pamatkovykatalog.cz (43154/5-1344 – *sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého*)

Hluboká nad Vltavou, n. Frauenberg, městečko (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f. Hosín)

1/ ve schwarzenberském zámku:

1a/ v hradní kap. sv. Floriána zlac. dřev. socha (☉), ve velikosti 2 loket, 1707, zřiz. míst. vr., kněžna Eleonora Amálie Magdaléna ze Schwarzenbergu, roz. z Lobkowicz (1682-1741), z vlastní zbožnosti

1b/ věž, nově upravenou v rámci přestavby pův. hradu v barok. zámek, dal 1727 či 1728 organizátor přestavby, manžel výše zmíněné šlechtičny, kn. Adam František ze Schwarzenbergu okrášlit 4 vysokými písk. sochami svatých, mezi nimi i SJN (stojící kanov. s krucifixem drženým zl. dopr., v lv. kov. palma) – aut. této svatoján. skulptury je sochař Josef Dietrich

2/ v městečku u m. ve výřez. sloupu, doplněném dvěma vedle roustoucími lipami, dřev. socha (○), velikosti 2 loket, 1707, zřiz. míst. vr., kněžna Eleonora Amálie Magdaléna ze Schwarzenbergu, roz. z Lobkowicz (1682-1741), z vlastní zbožnosti

3/ vně městečka sm. k loveckému domu „pocitivá“ kam. socha (☉5*), s kam. podstavcem výšky 4 loket, 1715, zřiz. Zachariáš Raüman, správce lesů hlubockého pan., na základě slibu, na poděkování za obdrženou útěchu (→ D.1, 546) – v době, kdy o t. soše psal hosínský farář Hauser (IX. 1715), nebyla ještě pozhnána, a tak se u ní nekonala žádná zvláštní pobožnost – **pozn.:** nepochybně jde o dodnes dochovanou kval. barok. písk. sochu (stojící kanov. s „jazýčky“ na límci, hledící k nebi, s dlouhým krucifixem drženým zpr. doleva, s výrazným podsunutím lv. ruky pod hor. část krucifixu) na rozcestí Č. *Budějovice* – *Týn nad Vltavou*, druhotně um. na pseudogot. podst. – skulptura slohově koresponduje s jinou soudobou sochou, → níže, Lišov 2/

4/ mnozí obyvatelé městečka uchovávají ve svých domech vyobrazení, dol. 1715

5/ kníže Adam František ze Schwarzenbergu měl již 1727 v úmyslu vystavět na *Hluboké* na své útraty nový kostel a založit při něm faru, což souviselo s tehdy započatou obnovou zdejšího hradu – **pozn.:** k realizaci t. záměru došlo až v 19. st.

1a, 2-4/ R l. zpr. hosín. faráře Jiřího Františka Hausera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 289);

1b/ L VOTKA 1887, 69-71 (dat. 1727) – SPHU VIII, 73 (dat. 18. st.) – UPČ 1, 383 (dat. 1728 a aut.) –

pozn.: po pseudogotické přestavbě zámku nalezla socha, podivuhodně přečkávní náhodné zřícení věže v noci 23.-24. IV. 1847, své nové čestné místo pod oratoří zám. kaple; 3/ socha na rozcestí Č. *Budějovice* – *Týn n. Vlt.* pochází dle L UPČ 1, 386-387 z pol. 18. st.; 5/ L VOTKA 1887, 80-81

Hlučín, též Hulčín, n. Hultschin, město (HS, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. oltář, dol. 1716

2/ na rynku socha (s palmou), dol. 1715 (→ D.1, 460)

3/ taktéž na rynku dal míst. p. Jan Josef hr. z Gaschina (1681-1738), majitel hlučínského pan.

1719-27, postavit 1725 na své náklady kapli a sochu – o kapli, vysvěcené 20. V. 1725, se v hlučín. kronice z 19. st. na základě vyprávění pamětníků píše: „Byla až do věžky sklepena a v te byl prohled do kaple, pod věžku byla bane dosti velká plechem přikryta, spodni dil dachu byl šindelem přikryty.“ – socha představuje kanov. držícího zl. dopr. křížifix – postava stojí na čtyřb., ozdobně členěném podst. s prostorem pro světlo v hor. části (prostor přístupný zepředu a z boků okénky), s nápisy na čelní stěně a s volut. křídly po str.

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 3/ ke kapli: L WOLNÝ I. V, 258 (dat. 1729, zřiz. František hr. z Gianini, ten byl však až iniciátorem vzniku hlučín. bratrstva 1730) – ke kapli a soše: L MAŇAS 2006, 377, 383-384 (pozn. 39-40) – I www.soupisamatek.com/okres_hlucin/foto/hlucin/hlucin.htm (dat. 1725, zřiz. Jan Josef hr. z „Gašina“) – k soše: E (na čelní stěně podst. upr. v rámu) D: O: M: / SanCto Ioanni NepoMVCeno / Pragensi Canonico et Ibi / Confeßario Vt seCreto Ita InVICto (= 1725) / faMá perICLItantIbVs sIngVLarI / prorsVs Patrono et perennls hono / rls proDIGloso assertorI (= 1725) – (ve spod. části čelní stěny podst.) hanC statVaM I[...][I[...]]D HVltzInensls / reVoLVIt (= 1725) / MVltls tltVLls el DeVInCtVs (= 1725) / Joannes IosephVs eX CoMItIbVs De GasChIn (= 1725) / DInasta In HVltzIn ODersCo, VIsoka ELgoth / Jaserav, et In FeVDo Katzer ~ (= 1725) / saCræ Cæsaræ atqVe CathoLICæ Malestatls / CVbICVLarIVs. (= 1725) – **pozn.:** kaple byla 1940 zboř. a socha přem. do Dlouhoveské ul.

Hnačov viz Plánice 4/

Hněvčeves (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. sv. Jiří stříb. a zlac. kalich, na noze se střídají 3 and. hlavičky s medailony (rel. poprsí P. Ježíše, sv. Josefa a P. Marie), čiška v stříbrném, prořezávaném košíčku, na němž medailony sv. Jiří, sv. Václava a SJN, dobrá královéhradecká práce, kon. 17. st.

L SPHU XXXI, 32 – **pozn.:** v té době byl míst. vrchností rod Zárubů z Hustřan

Hněvkovice, n. Hniekowitz, do 17. st. městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f. Pertoltice)

ve fil. k. sv. Bartoloměje dřev., vhodně mal. socha (BJN znázorněn na způsob kazatele, tj. v taláru a superpelici s náležitou štólou a kvadrátkem na hlavě), 1711 či 1710

R l. zpr. pertoltic. faráře Martina Rittschera, 11. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 107^v)

Hodětice (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f. Kosova Hora)

p. Karel Arnošt bar. z Bissingenu se svou manželkou Klárou Helenou, roz. z Hohenfurthu, dali 1704 částečně z kostelních peněz a z vel. části svým vlastním nákladem obnovit zdejší fil. k. sv. Petra a Pavla, hřbitov ohradit a do kostela zhotovit hl. ol. – tento ol. nese ještě charakter raného baroka: je to portálová arch. s kanelovanými sloupky po str., s hl. obrazem Sv. rodiny, nad nímž na římsě al.

znak jmenovaných zřiz., po str. obrazu pak s. sv. Petra a Pavla, v nást. obraz týchž světců, držících společně monstranci, po jeho str. sošky sv. Antonína Pad. (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov.), nejvýše s. P. Marie mezi 2 andílky, na predele pam. náp.

E (na predele hl. oltáře) AD LAVDEM ET GLORIAM SANCTISSIMAE TRINITATIS, BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE, SANCTORUM APOSTOLORUM PETRI ET PAVLI HONOREM HANC ECCLESIAM ILLUSTRISSIMUS DOMINUS DOMINUS CAROLUS ERNESTUS LIBER BARO DE BISSINGEN S. C. M. COLONELLUS CUM CHARISSIMA CONIUGE CLARA HELENA NATA DE HOHENFURTH PARTIM ECCLESIAE & PLERUMQUE PROPRIIS SUMPTIBUS RESTAURARI, CEMETERIUM OBDUCI, HOC ALTARE STRUI FECERUNT ANNO SALUTIS MDCCIV. – L SPHU XXXV, 70-71 – PMKČ II, 155

Hodkovice nad Mohelkou, n. Liebenau, městečko (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

1/ na nám. mar. sl. s doprovodnými sochami: původně pouze sl. se s. Immaculaty z 1710, snad dílo sochaře Martina Jelínka z *Kosmonos*, věnované P. Marii hodkovickým obyvatelstvem – do 1717 sl. získal kam. ohrazení, t. r. byl lámán kámen pro první 2 sochy doplňující t. pomník – doprovodné sochy byly dodány 1718-28, hotový písk. monument byl posv. 23. IV. 1728 – kolem sl. na hran. podstavci a kam. stupních čtvercového půdorysu stojí čtvercová balustr. se vstupní brankou vpř., rytmizovaná hran. pilířky po bocích branky, v nárožích a upr. boč. stran, přičemž nárožní a boč. pilířky jsou osazeny sochami stojících světců: sv. Václava (vl. vpř.), Anděla strážce (vl. upr.), sv. Vojtěcha (vl. vz.), sv. Floriána (vpr. vz.), SJN (vpr. upr., prostovlasý kanov. držící v pr. bired a v lv. křížifix) a sv. Prokopa (vpr. vpř.)

2/ za městečkem na m. socha, dol. 1715

1/ L SPHU LI, 169 – UPČ 1, 390 – MTSSP 2003, 202-207; 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Antonína Františka Schwartzze, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 445)

Hodonice, n. Hödnitz (M, Zno, Ol, d. Znojmo, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Hodonín, n. Göding, městečko (M, Brn, Ol, d. Veselí nad Moravou, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince oltář, dol. 1716

2/ v městečku 1716 dol. 2 sochy, z nichž jedna u m. přes ř. *Moravu*, pískovcová (stojící kanov. hledí do nebe, lv. ruku klade na hruď, v pr. drží kříž, postament čtyřb., projmutý, sokl čtyřb., rozdělený lištou ve dvě poloviny, hor. konkávní, dol. baňatou, vpř. opatřenou chron. v rámu), 1714, zřiz. manželé ze Zoffelnu

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); 2/ socha u m. přes Moravu: E (vpř. v dol. části podst. v rámu) MagnI IoanIs / HonorI et gratIIs / erIgvnt / pII ConthoraLes

/ *De Zoffe*Ln (= 1714) – L UPMS 1, 497 – KRATOCHVILOVÁ 2012, 23 – **pozn.:** socha byla ve 30. l. 20. st. přem. k far. k. sv. Vavřince

Hodyně, též Hodina, lid. Hodyná (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kralovice)

v kap. sv. Jana Křt. náležející pod správu plaského cist. kláštera 1715 patrně dol. obraz (→ níže, Plasy 1/)

Holany, n. Hohlen, městečko (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f. Jezvě)

1/ ve fil. k. sv. Maří Magd. upr. bočního oltáře dřevěná, vhodnými barvami polych. socha, 1712, dar míst. kantora

2/ nep. i v mnoha zdejších domech byla se zbožnou úctou uchováována podobizna, dol. 1715 (→ níže, Jezvě 2/)

1/ R l. zpr. Kryštofa Ignáce Václava Donta, faráře v Jezvě, 27. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 304^r)

Holešice, n. Holtschitz (obec 1978-80 zlikvidována kvůli těžbě uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Slatinice, 1722 f.)

1/ ve fil. (od 1722 far.) k. sv. Mikuláše oltář se sochou provedenou obvyklým způsobem, podobnou soše na oltáři ve far. k. ve *Slatinicích* (→ níže, t.), dol. 1715, kdy holešic. svatoján. oltář označen za „nově postavený“

2/ kt. kostelu se přes vodní příkop klenul kam. dvoublokový mostek ze 16. st., na jehož parapetu se nacházeli protilehlé, shodně řešené tumbovité volut. čtyřb. sokly (vpř. zdobené střapci) s písk. sochami sv. Felixe z Cantalice a SJN (stojící prostovlasý kanov. sklání hlavu a zbožně medituje nad utrpením Krista na kříži, jež podpírá levicí, v pr. má bilet, lv. nohu na stupínku) – svatoján. socha je navíc doprovázena 2 písk. s. andlíků na samostatných čtyřb. soklicích (s dol. částí na všech 4 str. zdobenou vykrojeným rámem a s navazující konkávní částí): vl. na oblacích klečí andlíček s palmou v obou ručkách, hledící vzhůru, vpr. na oblacích sedí and. s uzavřenou kn., na niž klade lv. a prstíkem pr. ruky přikládá k ústům, hledě vzhůru – aut. první sochy sochař František Antonín Kuen, aut. svatoján. sochy sochař Jan Adam Dietz – zřiz. nejspíš míst. vr., Oldřich Felix říš. hr. Popel z Lobkowitz, majitel pan. Jezeří – Nové Sedlo, k němuž *Holešice* náležely (sv. Felix z Cantalice byl osobním patronem t. šlechtice, → výše, Dřínov) – obě plastiky vznikly pravděpodobně ve stejné době (neboť mají stejné podst.), po 1715 (farář Kletská t. r. neuvádí žádnou svatoján. sochu v *Holešicích*, ve vedlejších *Hořanech* však ano, → níže, t.) a do 1722 († jmenovaný majitel pan.)

1/ R nedat. l. zpr. slatinic. faráře Jana Kletsky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 200^r); 2/ E (v rámech v dol. části soklíků soch andlíků po str. svatoján. sochy) na lv. soklíku nedochované náp., na pr. soklíku na všech 4 str. dnes nečit. nápisy – L UPČ 1, 393 – ADAMCOVÁ 2007, 62-63, 81, 85-86, 89, 188-190 – **pozn.:** skulptury byly před zničením Holešic přen.

do Mariánských Radčic a umístěny na můstku poblíž pout. areálu

Holešov, n. Holleschau, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie:

1a/ uv. oltář

1b/ venku na průč. socha

- obojí dol. 1716

2/ ve fil. k. sv. Anny na předměstí oltář, dol. 1716

3/ vně města na dvojí cestě sochy, dol. 1716

4/ v dneš. Zlínské ul. na již. předměstí písk. socha (stojící kanov. se štólou se sklání ke krucifixu, jež drží zl. dopr., v pr. ruce zlac. kov. palma, čtyřb. podst. jemně projmutý, vpř. rám se zkosenými rohy, v něm ov. terč s náp.), 1722, zřiz. Václav Nepomuk Stareck, správce sýpek míst. vrchnosti, Františka Antonína hr. z Rottalu (vlastnil holešov. pan. 1717 † 1762)

1-3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); 1b/ **pozn.:** sochu v lv. nice průčelí far. k. UPMS 1, 505 časově řadí do 40. l. 18. st.; 4/ E (v ov. terči na čelní str. podst.) *DEO / ET / SANCTO / IOANNI NEPOMVCENO / INFIXIT / PIO HONORI (= 1722) / WENCESLAVS NEPOMVC / STARECK / PERILLVSTRIS/ FRANCISCI A ROTTAL / IN GRANARIIS / PRAESES (= 1722) – pozn.: patrně je t. socha shodná se sochou popisovanou v UPMS 1, 509 (socha dat. v chron. 1727 a situována na nám. dr. E. Beneše)*

Holice, n. Holitz, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

ve far. k. sv. Martina na ep. str. bohatě zlac. boč. oltář s podobiznou (☉), 1696

R l. zpr. míst. faráře Prokopa Václava Reinwettera, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 348^r) – L KRÁSL 1904, 123 (← R farářské fase chrudimského vikariátu z 1700, zpr. míst. faráře Prokopa Václava Reinwettera datující oltář do 1696) – PANOC 2007, 53, 138, 140

Holohlavý, n. Holochau (Č, Hra, Kh, d.)

na území zdejšího d. 1715 dol. více soch a obrazů (☉ i ○), nejst. z nich ve fil. k. sv. Prokopa v *Hoříněvsi*, 1703 (→ níže, t.) – do t. skupiny nejspíše patří kam. socha na atice po pr. straně štítu průčelí (přestavěného v l. pol. 18. st.) místního děk. kostela (Nar.) sv. Jana Křt. (protějšek k soše sv. Jana Křt. vl.), obdoba k soše z 1712 v *Černožicích* (→ výše, t. 1/), jen stranově obrácená (kanov. hledí na svou pr. str., krucifix směřuje zl. dopr., v lv. ruce vel. palma)

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v) – **pozn.:** zpr. se týká tehdejšího rozsáhlého území holohlav. d., kam patřil obvod samotného děk. kostela (Nar.) sv. Jana Křt. v *Holohlavech* s místy *Čáslavky*, *Černožice*, *Habřina* s fil. kostelem Nar. P. Marie ve vsi a fil. hř. kostelem sv. Václava na návrší *Chloumku* (*Chlumku*), *Neznášov*, *Rožnov*, *Semonice* s fil. kostelem sv. Markéty a *Smiřice* se zám. kaplí Zjevení Páně, dále příf. černilovský fil. obvod (1718 f.) s místy *Černilov* s fil. kostelem (Nal.) sv. Štěpána prvomuč., *Bukovina*, *Divec*, *Lejšovka*, *Librantice*,

Libřice (kdysi Libčice) s fil. kostelem sv. Michaela arch. a **Výrava**, příf. čibuzský fil. obvod s místy **Čibuz (dř. Čibuz)** s fil. kostelem sv. Václava, **Hubiles (dř. Hubylesy)**, **Skalice (dř. Velká Skalice)**, **Skalička (dř. Malá Skalice)**, **Smržov**, **Újezd** a **Vlkov**, příf. hořineveský fil. obvod (1720 f.) s místy **Hořineves (lid. Hořeňoves)** s fil. kostelem sv. Prokopa, **Jeříčky**, **Máslojedy (dř. Máslovědy)**, **Račice nad Trotinou**, **Vrchovnice** a **Žiževes** s fil. kostelem sv. Mikuláše, příf. jasenenský fil. obvod (1718 f.) s místy **Jasenná (dř. Jasená)** s fil. kostelem sv. Jiří a **Ples** s fil. kostelem sv. Jiljí (na místě této části pův. obce nyní **Josefov**) a kapli sv. Huberta (nad zbytkem pův. vsi, nyní zv. **Starý Ples**), posléze příf. sendražický fil. obvod (od 1718 k f. Hořineves) s místy **Sendražice** s fil. kostelem sv. Stanislava a **Rodov** – z té doby se dochovala socha v Černožicích (→ výše, t. 1/) a obdobná socha na průč. holohlav. děk. kostela (srov. L. SPHU XLVIII, 78 – UPČ 1, 394)

Holovousy viz Hořice II

Homole (Č, Hra, Kh, f. Sudslava)

na vrchu *Homoli* před průč. poutního (fil.) kostela Bol. P. Marie či Sedmi bolestí P. Marie (1692-96), přístupného schodištěm, ve hř. zdi nakoso postaveny raně barok. kaple Naneb. P. Marie a SJN, 1700 či 1703, uv. svatoján. kaple na oltáři obraz (☉), zřiz. pout. místa (kostela i obou kaplí) hr. Terezie Eleonora z Ugarte

R 1. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r), na základě zpr. sudslavského faráře Tobiáše Josefa Webera (kap. dat. 1700) – L. ROHN 1777, 66 (bez dat.) – UPČ 2, 340 (dat. 1703)

Hora Matky Boží viz Králíky 2/

Hora Sváté Kateřiny, n. Katharinaberg, (hor.) městečko (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

1/ ve far. k. sv. Kateřiny socha, dol. 1715, zřiz. urozený p. Schroll

2/ někde ve farnosti na c. socha, dol. 1715, zřiz. Jan Arnošt Loß

1, 2/ R 1. zpr. míst. faráře Jana Kryštofa Martfelda, 20. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 199^r)

Horazd'ovice, město (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla při pilíři mezi hlavní a pravou boč. lodí bohatě vyřez. zlac. rozvil. boč. oltář, prot. k ol. sv. Ludmily, s tit. obrazem v rámu s rohy nahoře zkosenými, s malým ov. obr. v nást. a 2 soškami andílků po jeho str. – poč. 18. st., po 1707 (svatoján. obraz je malířským přepisem univ. tezí z 1707, → B.4, 64)

2/ v kláš. minor. k. sv. Michaela arch. oltář s vyobrazením, postav. před 1722

3/ nad studnici t. minor. kláštera, na žel. oblouku „obraz“, zřiz. minorita Matouš před 1722 z vděčnosti za to, že když do t. studny spadl, SJN jej zachránil (→ D.1, 909)

4/ na m. přes ř. *Otavu* socha, dol. 1718

1/ L. UPČ 1, 399; 2/ L. HAIN 1722, 43 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 106-107; 3/ L.

Potěšení Čechův 1723, 170; 4/ R č. výpověď strakoníc. mlynářova pomocníka Antonína Veselého (původem z Horazd'ovic) v L. beatifikačním procesu, 22. III. 1718 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 143^v, 7. úvodní otázka) (praví o SJN: „[...] máme jeho v Horazd'ovicích za patrona na mostě stojícího“)

Horky nad Jizerou (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, a. – zámek, k. i a. nesly z hist. důvodů ještě v 18. st. jméno Brodce podle poblíž ležícího městečka)

1/ v pův. adm. far. k. sv. Mikuláše dřev. socha, kterou 1713 věnoval uroz. p. Jan Bernard Pokorný, míst. purkrabí (tj. brodeckého pan.), jako výraz vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 332)

2/ na místě pův. k. zbudován 1723-25 k. nový, téhož zasvěcení, uv. pod kruchtou dřev. socha z Braunovy dílny z 1725-30, na zpov. z 1729 (ta pořizena za 17 zl. rýn.) – SJN je zde znázorněn jako kanov. stojící u barokně stylizovaného stolku (→ Heinzova socha, níže, Svitavy 2/, → Braunova socha, výše, Duchcov 1c/)

1/ R 1. zpr. brodeckého administrátora, br. Konráda Blisky, minority z mladoboleslav. kláš., 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 489) – příl. k předešlé zpr., 1. svéd. brodec. purkrabího Jana Bernarda Pokorného, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 497); 2/ L. SPHU XXI, 70, 74 – UPČ 1, 401 – PAVLÍČEK 1999, 199 – ZÁPALKOVÁ 2011, 19

Horní Blatná, n. Bergstadt Platten, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

1/ na veř. náměstí na čtvercovém kam. stupni pískovcovo-žulový sloup (válcový, korintizující, s hlavicí doplněnou and. hlavami, podst. hran. s náp. v prostém rámu na čelní stěně) s písk. sochou (stojící kanov. naklání hlavu ke křucifixu drženému zpr. doleva, v pr. kov. palma), 1706, zřiz. míst. měšťan a kupec Jan Jakub Putz, na základě slibu a z vděčnosti za pomoc a přimluvu a také pro podporu úcty vůči tak velkému divotvornému světci JN na těchto nejzazších kat. hranicích s Míšeňskem (→ D.1, 204)

2/ týž měšťan Putz dal později, když se zde začala množit obzvláštní pobožnost, postavit ještě jednu kam. sochu, a to u c. ve vzdálenosti čtvrt hodiny od tohoto cis. svob. horního města, dol. 1715 – t. svatoján. socha je písk., představuje stojícího kanov. s hlavou nakloněnou ke křucifixu drženému zpr. doleva, postament čtyřb., podst. hran., štíhlý a poměrně vys., se značně vystupující římsou

1, 2/ R n. svéd. Jana Jakuba Putze, měšťana a kupce v Horní Blatné, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 170^r); 1/ E (v rámu vpř. na podst.) *SANCTE / IOANEVS / NEPOMV / CENE / ORA / PRO NOBIS – L. UPČ 1957, 194 – MTSSP 2004, 55-56*; 2/ L. UPČ 1, 402 (dat. cca 1700) – I. památkovykatolog.cz (53603/4-818 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Horní Branná, n. Brennei, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

podobně jako do dalších kostelů svého pan. v této části Čech (*Branná* byla centrem jednoho jeho dílu), poslal Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu i do míst. far. kostela sv. Mikuláše

z *Vidně* 1708 či 1709 velký, velice krásně mal. obraz (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu (→ níže, Jilemnice 2/)

Horní Brusnice (dř. Česká Brusnice, Prusnice) viz Hostinné 1/

Horní Bukovsko (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f. Modrá Hůrka, 1723 a. Zálší)

ve fil. k. sv. Štěpána postav. socha ke cti a uctívání několik l. před 1715

R nedat. l. zpr. modrohůreckého faráře Václava Leopolda Gallaše, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 63^v)

Horní Cerekev, dř. také Horní Cerekev, n. Ober Zerekwe, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

na nám. kam. socha SJN, „mistra posvátné nevědomosti“ (stojící kanov. kloní hlavu ke krucifixu, jež drží zpr. doleva, čtyřb. podst. dvouetážový, dole hran. s baňatou, akantem zdob. patkou, opatřený vpř. ov. rámem obklopeným ornamenty v cípech, hor. etáž podstavce tvoří nízký zužující se postament), 1717, zřiz. „velmi velký hříšník“

E (v rámu vpř. na podst.) *DIVO / IOANNI SACRÆ / IGNORANTIAE · MAGISTRO / SACRAVIT (= 1717) / PECATOR MAXIMUS – (vz. na podst.) LETA PANIE 1717 – L SPHU XVIII, 18 – UPČ 1, 404 – ČERNÝ 1993, 57*

Horní Cetno viz Strenice 2/

Horní Dobrá Voda viz Dobrá Voda u Hořic, Hořice II

Horní Dvořiště, n. Oberhaid, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

na nám. štíhlý čtyřb. žul. sloup (pilíř) se sochou (kanov. držící krucifix zl. dopr. a naklánějící k němu hlavu stojí na čtyřb. hlavici zdobené v rozích and. hlavami, pilíř sám zdoben na dřívku vpř. nahoře vytes. rozvinutým svitkem s náp., další náp. na zad. stěně, v dol. části reliéfy světců, vpř. Šebestiána, vl. Floriána a vpr. Rocha, sokl rovněž čtyřb., baňatý, vyzdob. and. hlavami, volutami a rostlinným motivem), 8. V. 1724, zřiz. míst. měšťan Leopold Prenner z domu čp. 8 (měšťan t. jména pomník 1742/3 doplnil kam. balustr.)

E (na rozvinutém svitku vpř. na pilíři) *S. IOANNES / NEPOMV / CENE DEO / PRO NOBIS / PRECIBVS / SVBVENI (= 1724) – (náp. na pilíři vz.) 1724 den 8. May Ist disse Statia gesetz – L SPHU XLII, 72 – UPČ 1, 405 – MTSSP 2009, 107-108*

Horní Grund viz Horní Podluží

Horní Grunt viz Horní Žleb

Horní Heršpice viz Králův mlýn

Horní Heřmanice, dř. Německé Heřmanice, n. Ober- či Deutsch-Hermanitz, též Herbordsdorf,

Herman(n)sdorf (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Jablonné nad Orlicí)

ve fil. k. sv. Jiří (1706-12):

a/ podobizna, dol. 1715

b/ 1715 se měl v brzké době postavit oltář, k němuž jistý dobrodinec věnoval 100 zl. – záměr byl záhy realizován a nový nepom. oltář vysv. 1716 – sochaři bylo za práci zapláceno 70 zl. – oltář se dochoval dodnes v čele lodí po pr. straně triumf. oblouku – jde o bohatý rozv. rám kolem tit. obrazu a v nást. kolem obrazu Kristovy tváře, nejvýše koruna, po str. rámu dole 2 klečící a rukama rám podpírající andělé, výše upr. po str. 2 andělci, nejvýše další 2 andělci, dole pod tit. obrazem nad tabernáklem v kart. jazyk ozářený ☼

c/ na lv. boč. olt. sv. Rodiny dole po str. polych. sochy sv. Václava (vl.) a SJN (vpr.), oltář dílem řezbáře z *Litomyšle*, nejpravděpodobněji sochaře Antonína Appellera, 1724

a, b/ R l. zpr. Kristiána Karla Schupplera, faráře v Jablonném nad Orlicí, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 453); b/ L SPHU XLVII, 104 (obr. 68), 106 – CHLÁDKOVÁ 2013, 117-118 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 18, 74-75 – pozn.: na oltáři nyní obraz z 2. pol. 19. st.; c/ L SPHU XLVII, 103 (obr. 67), 105-106 – PANOCH 2007, 197 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 18, 133-134 – CHLÁDKOVÁ 2013, obr. 66; b, c/ L UPČ 1, 406

Horní Hoštice, n. Ober Gostitz (nyní část města Javorníku) (HS, Vr)

v k. sv. Mikuláše zvonek s reliéfy Madony s dítětem a SJN a ornamentálním a náp. vlysem, dat. 1720

L UPMS 2, 42 – pozn.: zvon nyní visí ve zvonici míst. kaple z 1832, postavené zřejmě na místě st. stavby

Horní Hraničná, n. Ober Kunreuth (č. stát, CH, Ře, f. Pomezí nad Ohří)

na nedalekém vrchu nad vsí, zvaném *Zelená hora* (n. Grünberg), kaple s oltářem a ještě jedním ol., 1723 (konzistoriální pov. ke stavbě dat. 21. VI. t. r.), zřiz. Jan Adam Juncker, pán na Horní Hraničné M na mapě I. vojenského mapování vrch označen *Grün B.* a u značky svatyně napsáno *St Nepomuk – L PRÖCKL 1845, 226*

Horní Jelení či Jelení, městečko (Č, Hra, Kh, a.)

v adm. far. k. N. Trojice u ol. P. Marie socha, 1700 R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275)

Horní Kamenice viz Česká Kamenice II, 2, 3/

Horní Košíře viz Košíře

Horní Kounice, n. Ober Kaunitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f.)

1/ ve far. k. sv. Michaela arch. socha, dol. 1716

2/ t. r. se v *Horních Kounicích* nacházely 2 obrazy

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ R t., fol. 284^v

Horní Kruty (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f. Kostelec nad Černými lesy)

ve fil. k. sv. Václava:

a/ je možné, že se zde nacházela/y podobizna/y, mal. i vyřez., pocházející z období 1681-1715 (→ níže, Kostelec nad Černými lesy 1/)

b/ zvon, o prům. 68 cm a výš. 57 cm, zdob. př. hor. i dol. okraji barok. ornamentem, nejvýše nápis v pásce, na 4 str. pláště celé reliéfní figury sv. Vojtěcha, sv. Václava, SJN, sv. Františka Xav. a P. Marie, 1722, aut. zvonář Valentin Lissiack na *Malé Straně v Praze*

b/ E (na zvonu nejvýše páska s náp.) *Walentin Lissiack goss mich in Prag auf der klein seithen. Anno 1722. – L SPHUI, 72 – PMKČ I, 102 – ŠORM 1929a, 83*

Horní Libchava, n. Ober Liebich či Oberliebich (Č, Lit, Li, v. Horní Police, a.)

1/ v adm. far. kostele sv. Jakuba Vět. dřev. socha (☉) s umělými květy po obou str. a s bald. ze závěsy, zřiz. ctitel a míst. kaplan Jan Jiří Ignác Hübner, cca 1695 (jistě před VII. 1702, kdy t. kněz nastoupil na svěbořickou faru)

2/ také v soukromých domech (nejspíš celé zdejší a.) se obecně nacházejí vyobrazení, dol. 1715

1/ R l. zpr. svěbořického faráře Jana Jiřího Ignáce Hübnera, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 567); 1, 2/ R l. zpr. hornolibchav. administrátora Šebestiána Josefa Seemanna, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 309^r) (nepom. socha v k. dat. cca 1695)

Horní Libchavy, n. Ober-Lichwe (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Ústí nad Orlicí)

ve vsi písk. socha (kanov. stojící pr. nohou na výstupku připomínajícím knihu shlíží ke krucifixu, který drží zpr. doleva, v pr. palma, hran. podst. s náp. vpř.), 1729

E (vpř. na podst.) *O IOANNES / GROSSER PATRON / VOR SCHANT / SPOTT VND EVVIGEN TO / DT ERHALTE VNS / ALSO BEY GOTTES THRON (= 1729) – L CHLÁDKOVÁ 2013, 122, obr. 42 – SPHU XLVII, 114 (dat. 1731) – UPČ 1, 411 – MTSSP 1998, 49-50 – MTSSP 2008, 110-114*

Horní Litvínov, n. Oberleutensdorf, od 7. V. 1715 městečko (1947 jádro nově vytvořeného města Litvínova) (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

1/ ve far. k. sv. Michaela arch.:

1a/ malá dřev. socha, 1709, zřiz. jistý ctitel

1b/ mal. obraz (☉), 1699, ze zbožnosti jistého člověka

2/ před far. kostelem kam. socha či sloup, 1714 – **pozn.:** snad se jedná o svatoján. sochu dosud stojící u míst. fary, čemuž by nasvědčovala její podoba a provedení (stojící kanov. s vel. krucifixem držným zl. dopr., čtyřb. podst. dvouetážový)

3/ v domech farníků mal. obrazy (☉), po více let (dol. 1715), a v domě farníka Františka Karla Hübera, zámečníka, malá socha, 1712

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Antonína Ignáce Dreyssiga, 9. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 275^r); 2/ L UPČ 2, 301 (barok. socha u fary, z 18. st.)

Horní Maršov viz Maršov III

Horní Moštěnice, dř. jen Moštěnice, n. Ober Moschtienitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie oltář, dol. 1716

2/ v městečku u m. přes říčku *Moštěnku* (na jejím pr. břehu) sloup se sochou (vys. sloup završen korintskou hlavicí doplněnou and. hlavičkami, na dřívku vpř. kart. s erbem, vyvrcholená 2 and. hlavičkami, sloup spočívá na hran. podst., vpř. zdobeném osmicípou hv. mezi 4 and. hlavičkami, v dol. základně podstavce vpředu akantová ov. kartuše), 1711, zřiz. Jan Václav Říkovský z Dobřčic, majitel přífařených *Říkovíc*, údajně na poděkování za záchranu před povodní v těchto místech

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ E (pod kart. s erbem na dřívku sloupu) *I: W: R: / V: D: (= Johann Wenzel Rzikowsky von Dobrcziz) – (v kart. na dol. části podst. vpř.) MDCCXI – H (v kart. vpř. na dřívku sloupu) erb Říkovských z Dobřčic – L VM II. III. 53, 302 (důvod zřízení sochy) – HLOBIL 1993, 389, 390 – UPMS 1, 526*

Horní Pěna, n. (Ober-)Baumgarten (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

1/ ve far. k. sv. Michaela arch. obraz (☉) krásně mal. na plátně, 1710, zřiz. mlynář ze vsi *Horní Žďár*, na základě slibu

2/ farníci zdejší f. mají všude ve svých příbytcích papírové obrázky, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Karla Viléma Khirle, 8. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 79^r)

Horní Planá, n. Oberplan, městečko (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f.)

ve far. k. sv. Markéty na boč. portálovém ol. sv. Linhart a socha tit. světce a malá soška, vše 1712

L SPHU XLI, 332 – UPČ 1, 412

Horní Podluží, do 1947 Horní Grund, n. Obergrund či Ober Grund (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f. Jiřetín pod Jedlovou)

u můstku přes *Lužničku* kam. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, podst. hran., vpř. opatřený rámem s náp.), 1729, zřiz. Jan Grohmann

E (vpř. na podst. v rámu novější náp.) *Seling ist der, / der sich nicht / mit seiner Zunge / versündigtet. – L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 39, 57, 190 (pozn. 61)*

Horní Police, n. Ober Politz (Č, Lit, Li, v. a f., 1723 arcid.)

1/ v původním pout. a far. kostele Navšt. P. Marie mal. obrazy a umělecky ze dřeva vytvoř. a polych. socha (○), um. u stěny při boč. oltáři Navšt. P. Marie vpr. od vchodu, kterou (před 1707) daroval a na t. místo dal míst. hospodářský úředník Jan Adam Herrman (1715 byl již †) – vše dol. 1715

2/ v nově zbudovaném pout. areálu, v záp. křídle ambitu přímo proti hl. vstupu do nového pout. a far. (od 1723 arciděk.) kostela Navšt. P. Marie dal jeden z nejvýznamnějších dvořanů budovatelky t. místa, velkovévodkyně Toskánské,

Jan Arnošt Václav z Goltze 1724 zbudovat kapli, jejíž štuková a malířská výzdoba pochází z 1729, s oltářem zdobeným obrazem a soškami andělů se světcovými atributy

I/ R l. zpr. míst. faráře a vikáře Michaela Gabriela Jantsche, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 302*); 2/ E (v kapli na stropě na štukovém plátně či látce, kterou drží vel. anděl) *En! Dere- / LICtorVM / pIVs aVXI, / LIator* (= 1729) – L PŘIBYL 2021, 194-195

Horní Prysk, n. Ober Preschkau či Oberpreschkau (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d. Česká Kamenice)

v provizorním fil. k. sv. Petra a Pavla socha, před 1695, a obraz/y, dol. 1715 (→ výše, Česká Kamenice II. 1-3/)

Horní Roveň, dř. Roveň (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

na území f. na místě kříže (božích muk) postavena malá kam. kaple s podobiznou, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Dědiče, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 171^v)

Horní Slatina viz Cizkrajov II. 1/

Horní Sloupnice (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. zv. pouze Sloupnice)

ve far. k. sv. Mikuláše (obn. 1712) velké vyobrazení, zakoupené na náklady kostela 1700

R l. zpr. míst. faráře Václava Ferdinanda Dvorského, 24. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 457)

Horní Staré Město, dř. Hořejší Staré Město, n. Ober-Altstadt či Oberaltstadt (nyní část města Trutnova) (Č, Hra, Kh, d. Trutnov)

ve fil. k. sv. Václava kaz. se sochami sv. Václava a SJN a s obr. Krista Dobrého pastýře, cca 1700

L UPC 1, 419

Horní Stropnice, do 1950 pouze Stropnice, n. Strobnitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše po boku hl. oltáře obraz (☉), před 1705

R l. zpr. míst. faráře Bernardina Bernarda Zwirtmeyra, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 223^v)

Horní Sukolom, jinak Horní či Malé Sukolomy, n. Aichen (M, Olo, Ol, d. Uničov, f. Šumvald)

zvoněk, pořízený pro zdejší ves ke zvonění klekání a proti mračnům, byl posv. 7. IV. 1728 ke cti olom. světicím biskupem Braidou

L SEKANINA 2013, 62

Horní Štěpanice (Č, Hra, Kh, f. Horní Branná, 1721 f.)

podobně jako do dalších kostelů svého pan. v této části Čech poslal Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu i do míst. fil. kostela N. Trojice a snad i do opodál stojícího dřev. kostelíka sv. Václava z *Vídně* 1708 či 1709 vel., velice krásně mal. obraz (s maličkou ☉) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu (→ níže, Jilemnice 2/)

Horní Teplice viz Teplice nad Metují

Horní Vidim, n. Ober Widim (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f. Mšeno, 1722 f.)

upr. vsi kam. socha (stojící kanov. s krucifixem drženým zpr. doleva a s palmou, podst. hran. se zrcadly s vykrojenými rohy, v jednom rámu býval erb, v protilehlém náp.), 1705, zřiz. snad rod Schützenů z Leipoldsheimu

E (v jednom rámu podst.) zbytky náp. – (v rámu na protilehlé str. podst.) zbytky znaku, snad náležejícího rodu Schützenů z Leipoldsheimu – R l. zpr. mšenského faráře Jana Antonína Massnera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 505) (dat. 1705) – L UPC 4, 226 (dat. cca 1700) – I památkovykatolog.cz (105591 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Horní Vítkov viz Vítkov

Horní Vlčkovice viz Vlčkovice v Podkrkonoší, Choustrníkovo Hradiště 2/

Horní Vltavice, n. Ober-Moldau, Obermoldau či Oberwulldau (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f. Vimperk, 1724 rezidenční kaplanství, 1728 f.)

1714 zřízena kap. P. Marie v místě, kde dosud misionáři čítali mši sv. pod stanem v přírodě – když byl při t. svatyni ustanoven 1724 rezidenční kaplan, stavba byla 1724-26 zvětšena a vytvořen z ní kostel P. Marie, sv. Josefa a SJN (případně sv. Rodiny a SJN, někdy pouze SJN), k němuž položil zákl. kámen prachatic. děkan Matyáš Schulpoch, 9. VI. 1724 vysvětil jeho oltář praž. světicí biskup Daniel Josef Mayer z Mayern a samotný kostel vysvětil 24. IX. t. r. vodňan. děkan Václav Antonín Vokoun – zřizovatel kaplanství, kostela, hřbitova, příbytku pro duch. správce a školy (vše 1724) byl míst. p. (v rámci vimperského pan.) Adam František kn. ze Schwarzenbergu, který u praž. arcibiskupa Kienburga posléze vymohl povýšení zdejšího sídleního kaplanství na faru (listinou z 1. VII. 1728), čímž se kostel stal farním – kostel je orientovaná jednolodní budova s pravoúhlým presb. s obdélnými přístavky sakristie a depozitáře po stranách, s předsínkou na sev. str. lodí a šestib. šindelovou vížkou nad lodí – závěr presb. završen štítem, nad vchodem na sev. str. lodí dat. 1724 – na hl. sl. oltáři (cca 1730) tit. obraz (před Matkou Boží s dítětem a sv. Josefem v pozadí klečí SJ v kanov. rouchu, ☉, natahuje pr. ruku, dívá se na Ježíška a ten mu pohled opětuje doprovázen pohledem Madoniným, scéna v oblacích, vpr. nahoře 2 okřídlené and. hlavičky) a v nástavci obr. sv. Ducha, jejichž namalování 1724 a 1725 zadal malíři Pieterovi van Roy (sign. na tit. obraze) zmíněný kn. Adam František ze Schwarzenbergu

E (na tit. obrazu hl. oltáře) P. V. Roy – L SCHALLER 1786a, 116 (patrocinium pouze SJN) – TRAJER 1862, 938 – SPHU XXXVIII, 350-352 – UPC 1, 422 – I www.sumavanet.cz/hornivltavice (*Kostel Panny Marie, sv. Josefa a sv. Jana Nepomuka, Horní Vltavice*)

Horní Záhoří (Č, Prá, Pr, v. Písek, f., zvaná pouze Záhoří)

ve far. k. sv. Michaela arch. se na vhodném místě nachází ke zdi přípevněná dřev. socha (o, ale s biretem na hlavě), 1703 obstaraná některými zbožnějšími osobami a vyst. účtě věřících

R nedat. l. zpr. záhořského faráře Jana Josefa Paura, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 150^r)

Horní Žďár viz Horní Pěna

Horní Žleb, do 1949 Horní Grunt, n. Obergrund (nyní část města Děčína) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Rozbělesy)

u c. kam. socha (s krucifixem) na sloupu, 1708

R l. zpr. rozběleského faráře Jana Jiřího Langhause, l. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 280^r)

Horosedly, též Hořesedly, Horosedlo (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Mirovice)

1/ poté co 1709 zdejší tvrz zakoupil Jan František svob. p. z Talmberka (Tallenbergu), dal ji 1711 přestavět v barok. zámek a opodál něho postavit zám. kapli SJN a sv. Jana Ev. – stavba je datací na svém vs. vročena do 1711 – formální žádost k její výstavbě podal bar. Talmberk pražské arcib. konz. až 7. XI. 1711, již 1712 v kapli proběhly oslavy obou jmenovaných světců a 1713 novostavbu vysvětil písec. vikář Václav Bezděka, který byl tímto úkonem pověřen od praž. arcib. konz. 28. I. 1713 – ohledně patrocinií kaple je 1712 dol. pouze nepom. patrocinium, 1719 se píše o dvojí slavnosti zdejší kaple, totiž o svátcích SJN a sv. Jana Ev. – s uvážením výzdoby hl. oltáře se dá tvrdit, že SJN je hl. patronem kaple a sv. Jan Ev. spolupatronem (kompatronem) – kaple je obdélná, uzavřená 3 stranami osmiúhelníka, prostá stavba s kam. portálem v průč. (v supraportě kam. al. znak zřizovatele a jeho manželky Josefky Maxmiliány roz. z Löwenfelsu), nad nímž eliptické okno – ve vr. průčelí dvouetážový štít – okna v boč. stěnách i v presbytáři – vnitřek sklenut valeně s lunetami při oknech i v závěru – na střeše osmib. věžička s lucernou – bohatě vyřez. hl. oltář z doby cca 1710, zdob. akanty, stuhami a 6 soškami andílků, nese tit. obraz, který je malířským ztvárněním grafické předlohy Svatoján. oratoria z Vodičkových univ. tezí z 1707 (→ B.4, 64) – nad obrazem al. znak zřizovatele a jeho manželky (pod vel. korunou), v nást. ov. obraz, původně nejspíš sv. Jana Ev., predela s tabernáklem rovněž bohatě vyzdobená akanty, dole vpr. a vl. odděleně erby zřiz. a jeho manželky – 2 postranní oltáře pozoruhodné, hlavně ol. vl. s mil. obr. P. Marie s Ježíškem a s 8 doprovodnými obrázky kolem (prot. ol. je dušičkový) – ve výžce zvonek z 1714

2/ ve vsi písk. socha: stojící prostovlasý kanov. (se štólou) krčí pr. nohu a opírá o ni krucifix, jejíž zezadu podpírá pr. rukou a v lv. ruce drží biret – kolem světce v rozích 4 andílci (vpř. vl. and. s gestem mlčení, vpř. vpr. s rozevřenou knížečkou, ukazující na letop., který je do knížečky vepsán, vz.

vl. s věncem, vz. vpr. s palmou) – podst. hran., mohutný, s ustupující střední částí, zdobený na všech stranách rámy s vykrojenými rohy a s nápisy, římsa podstavce dvojí, s náp. ve vlysu vpř., oznamujícím, že do pomníku byly vloženy relikvie svatých – 1727

I/ E (ve vlysu kam. portálu kaple) *SPES CONFISA DEO NUNQVAM CONFVSA / 17 RECEDIT 11 – H* (nad vs. do kaple a na hl. oltáři) al. znak zřiz. kaple a jeho manželky, v obojím případě pod společnou korunou – odděleně jsou t. erby znázorněny na hl. oltáři dole, s doprovodnými nápisy: (pod erbem vl.) *IOANNES FRANCISCVS DOMIN9 DE TALEMBERG* – (pod erbem vpr.) *IOSEPHA DE TALEMBERG NATA DE LÖWENFELD – R LA* březnic. jez. koleje, 1712 (ARSI, sign. Boh. 125, pag. 21) (kaple v Horosedlech u barona Talmberka věnována SJN, dvoje kázání) – t., 1719 (ARSI, sign. Boh. 133, pag. 25) (dvojí slavnost kaple) – L SCHALLER 1786a, 57 (patrocinium kaple pouze SJN, dat. 1711) – TRAJER 1862, 544 (patr. kaple pouze sv. Jana Ev.) – *SPHU XXXIII, 74 – UPČ 1, 423 – GAŽI 2008, 104 – KRIVÁČEK 2012; 2/ E* (v knížečce držené andílkem vpř. vpr., na lv. stránce) *AD / 1727* – (ve vlysu mezi římsami vpř. na podst.) *RELIQVIAE SANCTORŮ* – (v hl. části podst. vpř. v rámu) *SANCTO / IOANNI NE / POMVCENO* – (t. vl.) *GLORIOSO / VINDICI LABO / RANTIBVS EX / INFAMIA* (= 1727) – (t. vpr.) *S. METROPOLI / TANÆ ECCLE / SIÆ PRAGENSIS / CANONICO* – (t. vz.) *OB CUSTODI / TUM CONFES / SIONIS SECRETUM / MARTYRI* – I pamatkovykatalog.cz (100969 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Horšice (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, a.)

v adm. far. k. sv. Matěje zvon, ulitý 1711 zvonařem (nep. klatovským) Janem Pricqueyem ke cti sv. Dominika, Vavřince, Josefa a JN v době zdejšího administrátora, plzeň. dominikána Eustacha Praxla (ve fun. 1707-47) – zvon je vys. 29 cm a dosahuje průměru 36 cm – nese dvouřádkový opis, akantové festony pod tímto opisem, reliéfy sv. Josefa, Anděla strážného, sv. Vavřince, sv. Donáta a SJN na plášti, dat. na spod. okraji a medailon i jméno zvonaře

E (na zvonu) + *HONORI SANCTORVM DOMINICI LAVRENTII IOSEPHI ET IOANNIS NE / POMVCENI FVSA SVB RE[VERE]NDO · PAT[RE] · EVSTACHIO PRAXL OR[DINIS] · PRAE[DICATORUM] PT* (= praesenti tempore) · *AD[MINISTRATORE] LOCI*. – (při spod. okraji) *ANNO 1711* – (opis při medailonu zvonaře, rovněž při spod. okraji) *IOANNES PRICQVEY – L SPHU XXV, 12*

Horšovský Týn, n. Bischof-Teinitz či Bischofteinitz, město (Č, Plz, Pr, v., aj. a f.)

upr. městského mostu přes ř. *Radbuzu* písk. socha: dosti věrná kopie → praž. most. typu (chybí jen palma), včetně typického třístupňového soklu s květinovými festony, zde s nápisovými tabulkami – pov. k postavení sochy vydala praž. arcib. konz. 20. I. 1696 – aut. nejspíš sochař Jan Brokoff

R nedat. l. výpisky z knih evidujících korespondenci praž. arcib. konz., 20. I. 1696 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 238), 12. složka 1. svazku Barthelovy sbírky

nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) – L NEJEDLÁ 1964, 8 – UPČ 1, 430 (dat. poč. 18. st., aut. snad Michal Jan Brokoff) – SUCHOMEL 1993, 336, 339 (pozn. 17-18) (dat. 90. l. 17. st., aut. Jan Brokoff) – ROYT 1994a, 66 (dat. 90. l. 17. st.) – PROCHÁZKA 2009, 27-28 – **pozn.:** nynější sokl sochy pochází z 1914

Hory Matky Boží, n. Frauenstadt či Bergstadt Unserer Lieben Frau, král. hor. město (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Petrovice)

ve fil. k. Jména P. Marie zvon ulitý ke cti 1727 v *Klatovech* zvonařem Janem Pricqueyem, vys. 25 cm, o průměru 33,5 cm, s dvojřádkovým opisem nahoře, s medailonem a opisem se jménem zvonaře na plášti a s reliéfem taktéž na plášti

E (na zvonu nahoře) *HONORI SANCTI IOANNIS NEPOMVCENI MARTI / RIS FVSA CLATTAE ANNO DOMINI* (kytička) 1727 – (na plášti zvonu při medailonu opis) *IOANNES PRICQVEY* – L *SPHU* XII, 55 – KOKAISL/KOKAISLOVÁ 2013, 216

Hořany, n. Hareth (obec zanikla 1980-81 kvůli těžbě hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Slatinice)

na násvi před zámkem socha, jistě již 1713, snad totožná s kam. (dřev.?) toskánským sloupem se sochou, doloženým zde v 19. a 20. st.

R nedat. l. zpr. slatinic. faráře Jana Kletsky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 200^r) – L *UPČ* 1, 431 – *MTSSP* 2012, 760-761

Hořejší Staré Město viz Horní Staré Město

Hořenice, n. Horschenz (Č, Žat, Pr, v. a f. Údlice)

u m. přes pot. *Hačku* písk. socha (stojící kanov. s jemně skloněnou hlavou ke křížovému, drženému zpr. doleva, podst. hran., vpř. rám s vykrojenými rohy, rámy i na boč. stěnách), 1704, zřiz. Kristián Kuntz, správce v *Nezabylicích (n. Neosablitz)*

E (vpř. na podst. v rámu) *ZV EREN / DÍESES HEILL. / gEN [...] HAT / DÍE SAVLEN MAC / EN LASEN CRIS / TÍAN KVNTZ / VERWALTER / ÍN NEHOSABLÍ / TZ / ÍN. ÍAHR. / 1704* – L *UPČ* 1, 431

Hořepník, město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f.)

červenořečický děkan Zimmermann 1715 tvrdí, že v jeho sousedství není kostela, v němž by se nenacházela socha nebo alespoň obraz, a hned nato poukazuje na úctu ve 3 okolních městech, mezi nimiž vypočítává *Hořepník* – vyplývá z toho, že i v hořepnic. far. k. sv. Václava tehdy bylo alespoň jedno vyobrazení (→ výše, Červená Řečice I)

Hořesedly viz Horosedly

Hořšovice, dř. Velké Hořšovice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Srbeč)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla:

a/ bohatě řezaný rozv. hl. ol. s obr. Setkání sv. Petra se sv. Pavlem, do rozv. rámu oltáře zasazeny (v oválných věncích) obrazy polopostav sv. Václava a sv. Víta po bocích a ve vrcholu oltáře SJN (kanov. zadumaně hledí s mírně skloněnou

hlavou, zpr. doleva drží křížifix, ○), v rozvilinách nahoře po str. 2 sošky andělků – oltář vystavěl praž. truhlář 1697 za 70 zl., 1698 pro ol. vytvořil 2 anděly libochovický řezbář Jan Pek (za 7 zl.) a velvarský malíř maloval 4 obrazy (včetně svatojánského) a pozlatil anděly za 33 zl. 10 kr. – 1699 se 29. VI. konala slavná pouť, při níž kvílic. farář a vikář Daniel Ferdinand Gregoriades nový ol. požehnal

b/ 1721 byla již. předsíní téhož kostela upravena v kapličku (byl tehdy zazděn zde stojící již. got. portál kostela), do níž byla umístěna dřev. socha (stojící kanov. hledící na dlouhý křížifix držený volně v mírně pozdvihnuté lv., v pr. palma), snad dílo velvar. řezbáře Michala Dělova z 1721, oštafírované tehdy kladenským malířem Janem Fridlem

a/ L *PMKČ* VII, 38 – *SPHU* XX, 32 – PŘIBYL 1998, 7, 8 (obr. 3), 9 – KUCHYŇKA 2006, 88; b/ L *PMKČ* VII, 38-39 – *UPČ* 1, 432 – PŘIBYL 1998, 14 (+ obr. 16)

Hořetice, n. Horatitz (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Vysočany)

písk. socha (stojící, mírně ke své lv. str. nakloněný kanov. drží v levici téměř svisle křížifix, v pr. palmu, post. dvoudílný, spod. díl hran., širší, zdob. na stěnách rámy s vykrojenými rohy a vpř. kartuší s náp., hor. díl rovněž hran., užší, zdob. prostými rámy, vpř. kart. s náp.), 1723, zřiz. míst. paní Ernestina, vdova po Martinu Vilému Michnovi z Vacínova († 1722), rozená bar. z Bissingenu – v jednom z nápisů je SJN nazván otcem vlasti a ochráncem v potřebách, známým v celém světě

E (v jedné kart.) *PATRÍ PATRIÆ / DÍVO / JOANNÍ NEPOMVCENO / ÍN NECESSITATIBVS / PATRONO / ÍN TOTO ORBE NOTO* (= 1723) – (v další kart.) menší náp., z nějž bylo v 19. st. možno přečíst pouze slova *PONEBAT / ERNESTINA* ← R WAHNER 30. l. 19. st., pag. 20 ← L GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2020, 179 (příl. č. 11) – další L *UPČ* 1, 432 – **pozn.:** když se koncem 80. l. 20. st. uvažovalo o likvidaci Hořetic, socha byla přen. ke k. Matky Boží v Lounech

Hořice, n. Horschitz, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

- I. Městečko

1/ ve far. k. Nar. P. Marie 2 sochy (dol. 1715), z nichž jedna dřev. (s palmou, ○) z doby před 1695
2/ ve věži fil. k. sv. Gotharda (na kopci nad městečkem) zvon (výš. 48 cm, prům. 55 cm) s reliéfy sv. Václava, SJN, P. Marie a ukřižovaného Krista na plášti, 1708

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^r), informace převzaty ze zprávy hořic. děkana Václava Víta Krnovského z 1715 – L KOŘÁN 1994, 217; 2/ E (pod korunou mezi 2 ornament. proužky) *SIT NOMINI BENEDICTI ANNO DNI 1708*. – L *SPHU* XXXI, 50

- II. Farnost

mal. obrazy (s palmou, ☼) v mnoha domech měšťanů i vesničanů, více soch nedávno postavených na veř. cestách, dol. 1715

R l. popis svatoj. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v), informace převzaty ze zprávy hořic. děkana Václava Víta Krnovského z 1715 – **pozn.:** tehdy do hořické f. v hořickém far. obvodu vedle městečka **Hořic** s far. k. a fil. k. sv. Gotharda náležela místa **Bašnice, Bříšťany, Dolní a Horní Dobrá Voda (dnes Dobrá Voda u Hořic), Doubrava, Chvalina, Libonice, Milovice (či Milevice)** s fil. k. sv. Petra a Pavla, **Ostrov, Svatogothardská Lhota (dř. Lhotka sv. Gothardská), Třebnouševs (či Třemešoves, Třebnišoves, dř. Velká Třebnouševs)** a **Vinice (dř. též Malá Třebnouševs)**, do přířařeného fil. chodovického obvodu patřila místa **Chodovice** s fil. k. sv. Bartoloměje, **Bílsko u Hořic (dř. Bílsko, Blsko), Dolní Mezihoří, Hlásek (dř. Hlásky), Holovousy, Chloumky (dř. Chloumek), Chlum, Libín a Tikov**, do přířařeného fil. chomutického obvodu místa **Chomutice (dř. též Hrubé Chomutice, Velké Chomutice)** s fil. k. sv. Diviše (1723 zde obn. f., což 1728 stvrzeno zřizovací listinou), **Chomutičky (dř. též Malé Chomutice), Nevratice, Nové Smrkovice (či Malé Smrkovice, Smrkovička) a Obora (pův. Radeč)**, do přířařeného fil. jeřického obvodu místa **Jeřice (či Velké Jeřice)** s fil. k. sv. Maří Magd., **Boháňka (či Bohánka), Březovice, Chloumek, Rašín, Skála a Votuz**, do přířařeného fil. ohnišťanského obvodu (přidruženého k chomutické filiálce) místa **Ohnišťany** s fil. k. sv. Václava a **Šaplava** a nakonec do přířařeného fil. sobčického obvodu místa **Sobčice** s fil. k. sv. Prokopa a kapli sv. Brunona na zámku míst. vr., valdických kartuziánů, **Ostroměř a Podhorní Újezd**

Hořín (Č, Bol, Pr, v. Velvary, a. Vrbno)

na c. k býv. přívozu (nyní před zámkem) ikon. pozoruhodná písk. **socha**: kanov. stojí lv. nohou na vel. rybě, u níž škeble, hrud' světce zdobí zavěšený kříž, v pr. ruce světec pozdvihuje před sebe v triumf. gestu kov. kříž, lv. ruku klade k tělu, svrchu jí přidržuje velkou uzavřenou kn. s náp. a zároveň v t. ruce svírá kov. palmu – podst. zdob. po str. volutami, vpř. nahoře triglyfem a barokně tvarovaným rámem – výš. sochy 197 cm, výš. soklu 158 cm – 7. V. 1725, aut. sochař Ferdinand Maxmilián Brokoff (sign.), zřiz. Isabela Marie hr. Czerninová, roz. de Merode-Westerloo

R zachovala se korespondence sochaře Ferdinanda Brokoffa s děčín. thunovským hejtmánem, v níž se sochař 24. IV. 1725 zmiňuje o **soše**, kterou dělá „pro hraběnku Czerninovou na Mělník“ a uvádí, že „bude ještě tento měsíc hotova“ a v květnu že má „s tím už jít ven“ – E (vpr. vz. na lemu sutany) **BROKOF** – (na knize, nyní již neúplný náp.) [...] **CONTRITIO** – (vpř. na podst.) 1725 7. *Maji*. – L BÖHM 1892, 511 – *SPHU* VI, 34 – *UPČ* 1, 437 – *BLAŽIČEK* 1976, 132, kat. č. 42 – *SUCHOMEL* 1997, 72 – *PANOCH* 2007, 105-106 (atribut ryby)

Hořiněves, lid. Hořeňovs (Č, Hra, Kh, d. Holohlavy, 1720 f.)

1/ ve fil. (od 1720 far.) k. sv. Prokopa (1707):

1a/ vyobrazení, před 1703 (→ výše, Holohlavy)

1b/ dřev. boč. oltář (s bohatě řez. akant. rámem propleteným stuhou) s **obrazem** a s. sv. Vojtěcha a Prokopa, cca 1720

2/ u čp. 9 písk. socha (na oblacích s pěticipou dutou hv. vpř. stojí kanov. a sklání se ke křížifixu, který drží v pr.) na trojb. podst. se vzdutou řím., s nárožními volut. křídly se štrápci a s náp. na stěnách, 1726

1a/ R l. popis svatoj. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v); **1b/ L** *SPHU* XLVIII, 87 – *UPČ* 1, 438 – **pozn.:** pův. ol. obraz nahrazen mladším **obrazem**; **2/ E** (na podst. vpř.) *SWATY IAN / NEPOMVCKY / NIEKDY / CANOVNIK / PRAZSKY / NYNI / NEBESTIAN / BOZI* (= 1726) – (na jedné zad. stěně podst.) *SLECHETNE / ZPLOZENY / ZAZRACNE / NAROZENY / W NEPOMV / KV* (= 1320, údajný r. světce narození) – (na druhé zad. stěně podst.) *ZNEZRIZNE / VKRVTNOSTI / ZIZNIWEHO / TYRANSTWI / KRALOWSKEHO / NEWINNIE / VSMRCENY / NA RZECE / WLTAWIE*. (= 1383, r. světce muč. smrti) – L *SPHU* XLVIII, 96 (bez dat.) – I pamatkovykatalog.cz (41962/6-618 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1740) – cs.wikipedia.org (*Socha svatého Jana Nepomuckého (Hořiněves)*) (dat. 1740)

Hosín (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla:

a/ obraz (☼) dlouhý 2 lokty, darovaný kostelu 1704 sedlákem Bartolomějem Pruchou († 1713) bez bližšího vysvětlení důvodu

b/ před hl. oltářem se nachází, připevněna na stěnu poblíž sv. Václava, dřev. **socha** (○, s biretem), s postamentem délky 3 loket, zakoupená 1705 za 17 zl., které byly vybrány jako almužna od některých **ctitelů**

a, b/ R l. zpr. míst. faráře Jiřího Františka Hausera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 288)

Hospozín (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Kmetiněves)

ve fil. k. Stětí sv. Jana Křt. boč. bohatě vyřezávaný rozv. **oltář** s vrypovanou stuhou – upr. oltáře v rámu ukončeném segmentem stojí na volut. konzole dřev. **socha** → praž. most. typu, avšak se štólu, za hlavou světce v lunetě rámu paprscitá ☼ do vějíře s 5 hvězdami rozmístěnými do oblouku – po str. svatoj. sochy jsou v rozv. retabulu oltáře um. 2 letící andělci, v nást. al. znak, nad nímž 2 další letící andělci držící mohutou korunu – 1704, zřiz. míst. vr., Anna Polyxena ovdovělá říš. hr. z Clary-Aldringen, roz. říš. hr. Des Fours, du Mont et Athienville, z velice obzvláštní **lásky** a **horlivosti** – **pozn.:** 1706 dala t. šlechtična v t. k. postavit ol. sv. Antonína Pad., prot. vůči **oltář**

E (pod konzolou **sochy** v orámované obdélníkové desce švabachový náp., obdobný nápisu na prot. ol. sv. Antonína Pad., jenž zní) *Anna Poxlina, verwittigte Graffin de Clary / undt Altringen, gebohrene Reichs graffin des Fo= / =urs Hat diensen Altar Zu ehren der aller Seyligs= / =ten Dreifaltigkeit und dem Seyligen Antonia / de Padua aufrichten lassen im Jahr 1706*. (na svatoj. oltář je však uvedeno jeho **patrocinium** a závěrečný letop. absentuje) – R l. zpr. kmetiněves. faráře Václava

Steyera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 49^r) – L SPHU XX, 39 – UPČ 1, 441 – PŘIBYL 2001, 21-22 (s obr. na pag. 22)

Hospozínek, dř. Paršenk, odvozeno z n. názvu míst. hostince Bergschenk(e) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Kmetiněves)

na území hospozínského statku na hůrce na král. cestě (tzv. saském poštovním kurzu) při zájezdním hostinci a panském dvoře dala zdejší vr. Anna Polyxena ovdovělá říš. hr. z Clary-Aldringen, roz. říš. hr. Des Fours, du Mont et Athienville, postavit 1711 kapli pod ochranou P. Marie Pomocné ke cti SJN (či obráceně, ke cti SJN pod ochranou P. Marie Pomocné), aby vyjádřila vděčnost za pomoc, kterou jí po léta SJN prokazoval – svatyně byla dokončena 23. IX. 1711, kdy ji s povolením praž. arcib. konzistoře benedikoval velvarský vikář Matěj Maxmilián Jodl (o toto pov. žádala pražskou konz. jak sama hraběnka, 14. IX. 1711, tak zmíněný vikář Jodl, 18. IX. t. r.) – sice se zprvu uvádí v titulu t. svatyně kompatrocinium SJN a P. Marie Pomocné, nepom. patrocinium však ihned začíná převažovat tak dalece, že se mar. titul z označení kaple vytrácí, nicméně ve výzdobě průč. kaple a hl. oltáře jsou přítomny oba motivy pův. kompatrocinia – kaple byla opatřena dostatečným příjmem a hojně vybavena vším potřebným pro sloužení mše sv. – kaple sestává z presbytáře pojatého centrálně (vybudován nad okoseným, příčně položeným obdélníkem, z čehož vzniká osmistěn, zaklenutý ov. kupolí na pendantivech s osmib. lucernou), dále z užší obélné lodi (s valenou klenbou) a na protilehlé straně ze čtvercové patrové sakristie s vnitřním šnekovým schodištěm, které vede do patra na kruchtu, jež vybíhá polokruhovým balkonem do presb. – vstupní průč. se středním rizalitem je členěno lizénami, opatřeno portálem s římsou, nad níž se v krásné akant. volut. kartuši nachází al. znak zakladatelky, a je vyvrcholeno nad atikovým pásem s balustrádou štítem s nikou, vyplněnou písk. poprsím P. Marie Pomocné – po str. štítu křídla, ve vr. písk. socha – vnitřní zař. tvoří hl. oltář zasv. Všemohoucimu Bohu a SJN (bohatě řez. akant. retabulum s vrypovanou stuhou, se 3 páry sošek andílků a malovaným al. erbem zakladatelky), s tit. obrazem (ukončen segmentem, šir. 110 cm, vys. 185 cm) a ov. obrazem P. Marie Pomocné v nást. – dále jsou zde 2 boč. ol., P. Marie a sv. Anny (akantové se stuhou, s tit. sochami, soškami andílků, s obrazy v nást. a erby zakladatelky) a posléze varhany (pozitiv) – zmíněná trojice oltářů z doby výstavby kaple pocházela patrně z t. řezbářské dílny, která v 1. desetiletí 18. st. dodala oltáře do k. v *Hospozíně* (→ výše, t.) – na střeše lodi blíže průčelí menší vížka se 6 okénky – 6. IX. 1711 požehnal doksanský probošt Josef Míka 3 zvony, největší ke cti, střední ke cti sv. Václava a nejmenší ke cti sv. Josefa, z nichž 2 zvony byly určeny pro věžičku nově postavené kaple „sv.

Nepomuka u hospozínského hostince na král. c.“ a tam také zavěšeny

E-H (v průč. nad portálem) al. znak zřiz. s erby nakoněnými směrem do středu, opatřenými doprovodnými nápisy: (pod znakem heraldicky vpr.) ANNA POLIXENA VERWITTIBTE / GRAFFIN DE CLARI VND ALTRINGEN – (pod znakem heraldicky vl.) GEBOHRNE REICHSGRAFFIN DES FOVRS / VON MONT ET ADIEN VILLE – (v nejnižších částech kartuši vytesán letopočet, v kart. heraldicky vpr.) 17= (v kart. heraldicky vl.) =II – H (na hl. oltáři a na boč. oltářích) al. znaky zřiz. – R l. zpr. nahořečického faráře Františka Seidla, 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 216^r) (hraběnčina motivace k postavení kaple) – l. zpr. kmetiněves. faráře Václava Steyera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 49^r) (zřiz., patrocinium, benedikce a zaopatření kaple) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (kaple na statku Hospozín, se zajištěním příjmu) – l. kalendářní zápisky doks. probošta Josefa Míky, 6. IX. 1711 (SK, sign. BV II 93/1711, fol. 21^r) (o benedikci 3 zvonů) – *Liber memorabilium Parochiae Kmetnovessiensis 1668-1793*, fol. 17 (← L PŘIBYL 2001, 23, pozn. 21) (zákl. informace o kapli a jejím zař.) – L SCHALLER 1785, 186 – SPHU XX, 182-184 – UPČ 1, 442 – NAŇKOVÁ 1998, 22-23 – PŘIBYL 1998, 7, 19, 20 – TÝŽ 2001, 22-24

Hostějov, n. Hostejow (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f. Osvětimany)

v dřev. zvonici (1663) zvon s reliéfy P. Marie a SJN, posv. 1727

L *Pamětihodnosti mikroregionu Buchlov* 2012, 57 – informační cedule u zděné zvonice, která 1866 nahradila pův. dřev. zvonici

Hostěradice, n. Hosterlitz, městečko (M, Zno, Ol, d. ?, f.)

na nám. socha (mušl. váp., podst. písk.): světec drží v pr. uzavřenou kn., v lv. krucifix s palmou, podpírané letícím andílkem – na podst. vl. reliéf Svržení z m., vpr. reliéf Zpověď královny, vz. reliéf Monstrance v oblačném věnci (snad pro relikvii jazyka) s paprscitým Božím okem ve vr. – 1727, aut. sochař Štěpán Pagan

E (vpr. na podst.) SPES / IGITVR NOS / TRA IN IP SO / DIVO IOANNE / NEPOMVGE / =NO CORRO / BORABITVR / F: S: (= 1727) – L UPMS 1, 534 – ČERNÝ 2022, 96 – I pamatkovykatalog.cz (25036/7-6340 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Hostim, n. Hösting, městečko (M, Zno, Ol, d. Jaroměřic nad Rokytnou, f. Jevišovice, 1716 a.)

ve fil. (od 1716 adm.) k. sv. Františka Seraf. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Hostinné, n. Arnau, město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ v děk. k. N. Trojice a ve fil. kostelech sochy a obrazy, dol. 1715

2/ ve frant. kláš. k. N. Trojice a Neposkvr. početí P. Marie socha (○), 1709

3/ při dřev. m. přes říčku *Čistá* písk. socha: trojdílný podst. s nejvyšší střed. částí a dvěma

nižšími částmi bočními, nahore zakončenými volut. křídly – čelní str. všech tří dílů podst. zdobena vykrojenými rámy – po bocích na základnu podst. navazují krátké barokně vyduťté balustrády, sm. dovnitř pojaté jako plné zidky – socha stojícího kanov. s mohutným krucifixem držným zpr. doleva, k němuž se světec sklání – tuto svatoján. sochu lze klást do doby krátce po 1715 (v tehdejšímu popisu úcty v Kh není zmíněna), a to díky porovnání s následujícími sochami: v *Maršově III* (→ níže, t., 1717, shoda v podstavci, až na dekoraci střed. části, shoda v balustrádách, až na „zazdění“ kuželek, obdoba co do sochy), dále v *Mladých Bukách* (→ níže, t., 1711, shoda v pojetí sochy) a ve *Starých Bukách* (→ níže, t. 2/, 1715, blízkost pojetí sochy)

4/ tvrzení, že se na zdejším mar. sl. z 1678 mezi 6 doprovody s. světců nachází SJN, je mylné, jde totiž o postavu sv. Karla Bor., doplněnou druhotně a omylem o ☼5*

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273°) – **pozn.:** tehdy ke zdejšímu d. náležely fil. kostely sv. Václava v Čermné, sv. Jakuba Vět. v Dolní Olešnici (dř. Olešnice, Hostinská Olešnice), sv. Mikuláše v Horní Brusnici (dř. Česká Brusnice, Prusnice) s příp. kaplí na Zvičině a posléze fil. k. sv. Petra a Pavla v Chotěvích s příp. veř. kap. (k.) sv. Kateřiny nad vsí; 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3/ L UPČ 1, 444 (dat. 1. pol. 18. st.)

Hostinská Olešnice viz Dolní Olešnice

Hostivař (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f.)

ve far. k. Stětí sv. Jana Křt. se nachází posvěcený, mezi třemi zvony nejmenší zvon, „pokřtěný“ či pojmenovaný jménem, do 1728

R hostivař. matrika z 1715-36, zápisky míst. faráře Jindřicha Františka Kohouta (ve fun. do 1728), mj. věnované zvonům far. kostela (AMP, sign. HOS N404Z4, pag. 462)

Hostouň, n. Hostau, město (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

1/ na nám. pískovcový (a částečně žul.) trojetážový pilíř se sous. Triumfální N. Trojice, na nárožích druhé etáže doprovázený sochami SJN, sv. Václava a (snad) sv. Štěpána – podst. spočívá na dvou stupních šestib. půdorysu, do stran konkávně prohnutého a v nárožích zkoseného – první etáž podst. trojboká, nejširší, neboť obohacená o nárožní vystupující pilířky, vpř. opatřená vel. rámem s chron. a letop. ve vnějších rozích kolem rámu, na boč. stěnách další nápisy – druhá etáž podstavce hran., s nápisy vztahujícími se k N. Trojici a jednotlivým božským Osobám – nejvyšší etáž čtyřb., ozdobně vyboulená a doprovázená jemným dekorem – 1722, zřiz. místní „nejmenší“ ctitelé z města *Hostouně*

2/ u vchodu do zám. parku kam. socha: vychází z → praž. most. typu, palma nyní chybí, na spod. části podstavce náp., vrchní část podst. krychlová, vpř. zdobená rámem s vykrojenými rohy, jež jsou vně opatřeny číslicemi letopočtu a uv. rostlinným dekorem, upr. rámu je velký květ a na spod. liště této části podst. nápis – 1722

1/ E (vpř. na první etáži podst., v rámu) *DEO / VNI ET TRINO / SEMPITerno / CVI / LAVS HONOR ET / GLORIA SINE / FINE* (= 1722) – (t. v rozích kolem rámu) *I / 7 / Z / Z* – (v t. etáži na pr. boč. stěně) *CLIENTES / POSHERE / MINIMI* – (v t. etáži na lv. boč. stěně) *CIVITATIS / HOSTO / VI., ENSIS* – (v druhé etáži 4 n. nápisy týkající se věnování Trojjedinému Bohu Otci, Synu a Duchu sv.) – L *MTSSP* 2015, 56-60; 2/ E (na spod. části podst.) minimálně dvouřádkový náp. – (na hor. části podst. vpř., vně vykrojených rohů rámu) *I / 7 / Z / Z* – (t. na spodní liště) *SVB ROSA*; 1, 2/ L UPČ 1, 446 – *PROCHÁZKA* 2009, 33

Hostouň (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje oltář, 1715 označený za „starší“, snad z doby před 1703 (tj. vzhledem k soše ve fil. k. ve *Středoklukách*, → níže, t.)

R l. zpr. míst. faráře Adama Jana Mayera, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 51°)

Hostovice (nyní část města Pardubic) (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Dašice)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. mezi obrazy z 1. čtvrt. 18. st. též obraz

L UPČ 1, 446

Hoštice, n. Hoschtitz (nyní část obce Hoštice-Heroltice) (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f. Ivanovice na Hané)

před fil. kostelem sv. Jana Křt. kam. socha (stojící kanov. se stólou drží zl. dopr. krucifix a v lv. palmu, čtyřb. kónický postament vpř. zdoben kart. s dat., podst. hran.), 1725

E (v kart. na postamentu vpř.) dat. – L *UPMS* 1, 542

Hovězí viz Vsetín

Hovorčovice, dř. i Hovorčeves (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f. Líbeznice)

v kap. (fil. k.) Nar. sv. Jana Křt. na lv. straně boč. oltář s mal. obrazem, dol. 1715, postav. z almužny farníků líbeznické f., kteří ctíli SJN veřejně od 1709

R l. zpr. líbeznického faráře Jana Martina Kurky, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 189°)

Hrabyně, n. Hrabín (HS, Ol, d. Hlučín, f. Velká Polom)

ve fil. k. Naneb. P. Marie oltář, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Hradec Králové (též Hradec nad Labem), n. Königgrätz (z Königin grätz), král. věnné a kraj. město, sídlo bis. (Č, Hra, Kh, katedr. kapitula, katedr. f. ve městě, 1 f. na Praž. předměstí)

- I. Město

1/ v katedr. kostele sv. Ducha (s kanov. kurácií):

1a/ na hl. oltáři (sloupová arch. o 3 podlažích čnicí až do klenutí kostela, černě polychromovaná, částečně zlac.) mezi dalšími sv. č. patrony dřev. socha (s palmou) – nákras oltáře schválen míst. biskupem Talmbarkem 1679, ol. vytvořen 1685-88, osazen 1688 (dat. na tabuli nad nejvyšším obr. oltáře), aut. hradeč. řezbář Maxmilián Grabner a truhlář Jan Pešínský z *Kostelce nad Orlicí*, zřiz. hradecká obec, cena 5550 zl. – ol. doplněn mil. sochou Madony Kladské (1641), svěcen spolu s celým k. 13. X. 1709 míst. biskupem Beckerem

1b/ dřev. socha, 1688

1c/ před presbytářem obraz, dol. 1715

2/ hradeč. biskup Tobiáš Jan Becker (ve fun. 1702 † 11. IX. 1710) začal 1709 adaptovat purkrabský dům (v místech zaniklého král. hradu ve městě *Hradci*) pro účely zamýšleného kněžského domu, jakési obdoby či doplňku diec. semináře – k potřebám t. instituce biskup založil na návrší v býv. hradním areálu 1709 kapli – ve volbě patrocinia Becker nejspíše navazoval na patr. původního hradního k. sv. Jana Křt. a SJN volil zřejmě se silným osobním akcentem (PANOC 2007, 57) – ve stavební činnosti, financované z prostředků pocházejících ze solní pokladny, pokračoval biskup Jan Adam Wratislav z Mitrowic (ve fun. 1711-21) – 1714 byl kněžský dům s kaplí hotov a ve svátek (16. V.) t. r. oficiálně uveden v činnost – 1715 je dol., že již stojící kaple má být konsekrována a věnována SJN – svatyni konsekroval 1. IX. 1721 biskup Wratislav (tehdy již jmenovaný biskup litom.) – tehdy je jasně označ. za kostel, který pozdější literatura považuje za nejst. nepom. kostel vůbec – oproti tomu přímé dobové svěd., č. kázání pronesené v t. kostele při oslavě beatifikace 7. IX. 1721, chápe svatyni jako „snad jeden z nejstarších“ nepom. kostelů, jehož posvěcením však *Hradeč Králové* získal prvenství v tom smyslu, že jako první z měst dal světcí JN „usedlosti zápis“: jako byl SJ dle svého rodu nazýván Nepomucký, tak pro své sídlo mohl slout „králo-hradecký“, přičemž ho *Hradeč Králové* mohl jmenovat nejenom patronem (po příkladu jiných měst), ale mohl ho nazvat ještě příbuznějším titulem jako svého „spolu-měšťana“ (→ C.1, *Hradeč Králové* I. 2/) – kostel je orientován k sev. – jde o centrálu na kříž. půdorysu, jejíž střed je sklenut eliptickou kupolí na pendentivech, výklenky po str. valenými pásy, předsíň a presb. v ose valeně s lunetami – v průč. osmistěnná věžička s bání – aut. snad arch. Pavel Ignác Bayer nebo snad Carlo Antonio Canevalle (dle Kořána), stavbu provedl hradeč. stavitel Vojtěch Schneider – uv. hl. oltář s obrazem, který je dle P. Panocha (2007, 113) „nepochybně vrcholné ztvárnění nejen svatojanské předsmrtné vize, ale možná i celého nepomucenského kultu ve středoevropské barokní malbě“ – t. mistrné dílo představuje Předzvěst mučednické smrti čili Vidění SJN: vpr. stojící kanov. s rukama před sebou rozevřenýma v překvapení a vytržení otáčí tvář na svou pr. str.

směrem k nebesům, odkud k němu směřuje proud světla, prozařující Krista na kříži, na kterého ukazuje nebeský posel, vel. letící anděl s palmou v pr. ruce, hledící na světce – dole vl. v popředí andělci, dva vyměřující cosi na vel. globu kružidlem, jeden s podivením hledící na budoucího mučedníka – na zemi geometrické nástroje, kniha a lebka, v pozadí oblaka s dalšími andílky a za světcem vpr. most nad řekou – jde o jedno z rozvinutí pův. škrétové kompozice z univ. teze z 1674 (→ B.4, 12) – aut. obrazu je malíř Petr Brandl (sign. na listu knihy) a t. jeho dílo sem bylo darováno 1721 – na ev. str. kazatelna a boč. oltář Bol. P. Marie (se s. sv. Jana papeže a muč. a sv. Jana Mlčenlivého), na ep. str. boč. oltáře sv. Kříže a sv. Barbory (se s. sv. Jana Almužníka a sv. Jana Zlatoústého), na kupoli freska (SJN v nebeské slávě) z neznámé doby

3/ na nám. pískovcový mar. sl., obrácený k radnici a katedrále, postav. 1714-17 ke cti neposkvrněné P. Marie a deseti (zde ztvárněných) svatých (tedy i SJN) na základě slibu míst. magistrátu, s poděkováním, že se městu vyhnul mor, a s prosbou za další požehnání, rozkvět a ochranu, zvláště před neúrodou a požáry – na stavbu přispěla císařovna Eleonora, matka panující císaře Karla VI., paní *Hradce* jakožto král. věnného města, a to darováním tříletého šosovního platu, který jí od města náležel (náp. na hor. podstavci vz. chápe sloup též jako dílo umocňující Eleonorinu prestiž) – 1714 započato s lámáním kamene a tvorbou soch, 1716 pomník postupně budován (3. VI. vztyčena socha), 1717 dokončen (dle chron. na hor. podst.), 24. VIII. 1718 posvěcen hradeckým biskupem Wratislavem – aut. snad sochař Giovanni Battista Bulla nebo Jan Pavel Cechpauer – základna monumentu je pozoruhodně architektonicky uspořádána (aut. snad arch. Jan Blažej Santini-Aichel): na 3 schodech ve tvaru čtrnáctihranu dvanáctistěnná balustr. (zdob. koulemi) s přístupovými kovanými brankami vpř. a vz. a v nárožích základny předsunuté samostatné válcové trojboké sokly, na nichž sochy sv. Josefa s Ježíškem (vpř. vl.), sv. Václava (vpř. vpr.), sv. Šebestiána (vz. vl.) a sv. Vavřince (vz. vpr.) – uv. balustrády mohutný čtyřb. podst. s vystupujícími hran. pilíři v cípech, na nichž na postamentech sochy sv. Jáchyma (vpř. vl.), sv. Anny (vpř. vpr.), SJN (vz. vl., stojící kanov.) a sv. Karla Bor. (vz. vpr.) – na stěnách podst. vpř. a vz. konchou zdobené niky s ležícími postavami sv. Rozálie (vpř.) a umírajícího sv. Františka Xav. (vz.), na stěně t. podstavce vl. vel. znak říše, orlice (odkaz na císařovnu Eleonoru), vpr. vel. měst. znak (lev s písmenem G) – na střed podst. dosedá hor. hran. sokl zdobený vykrojenými rámy s náp., na němž se zdvihá vys. korintský sl. vyvrcholný s. Immaculaty s andílky na podnoží

4/ v domech se uchovává mnoho obrazů, dol. 1715

5/ v cír. depozitáři v *Hradci Králové obraz* (malířská replika Svatoján. oratoria na Vodičkových univ. tezích z 1707, → B.4, 64), cca 1720

1, 2, 4/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^v); 1a/ L ŠVENDA 1812, 29 – TÝŽ 1813, 18-19 – *SPHU* XIX, 71 – HRUBÝ 2002, 79, 81, 85; 1a, b/ L KOŘÁN 1994, 217; 2/ R HAMMERSCHMID cca 1729 (NKČR, sign. XXIII C 5/10, fol. 295^v) – L BERGHAUER 1761, 137-138 – ROHN 1777, 19 – SCHALLER 1790b, 30-31 – ŠVENDA 1813, 17, 53-57, 114 (kostel v Hradci Kr. je prvním kostelem v Čechách, podobně jako v tomto městě Hradci dal kníže Bořivoj sloužit první mši sv. v Čechách – **pozn.:** tato představa souvisí s mylným kladením první křesťanské svatyně v Čechách místo na Levý Hradec u Prahy do Hradce Králové – je obecně známo, že t. svatyni kn. Bořivoj založil ke cti sv. Klimenta) – EISELT 1860, 114 – SOLAŘ 1870, 467, 470, 486-487 – SOUKUP 1889, 129-132 – TÝŽ 1891, 324-326 – *SPHU* XIX, 74-75 – KOŘÁN 1971, 46, 48, 49 (obr.), 52-55 – *UPČ* 1, 451, 456 – PANOCH 2007, 57, 60-61, 189-190 – **Brandlův obraz:** L SCHALLER 1790b, 30 – EISELT 1860, 114 – SOLAŘ 1870, 486 – SOUKUP 1889, 131 – *SPHU* XIX, 70, 74 – KOŘÁN 1971, 57-58 – *UPČ* 1, 455 – PROKOP 2006, 48-49, 58, 65, 202-204 – PANOCH 2007, 61; 3/ E (na hor. podst. vpř.) *PERENNI HONORI / VIRGINIS (G* zvýrazněno snad jako odkaz na jméno a znak města) / *DEIPARÆ / SANCTÆ / QVAE / DECADIS (= 1717) – (t. vl.) PROSPERITATI / INCLYTI / MAGISTRATVS / DOTALIS / VRBIS (= 1717) – (t. vpr.) PROTECTIONI / AC / LARGIORI / BENEDICTIONI / POPVLI REGINÆ / HRADECENSIS / PIE RECTA / CONSISTO (= 1717) – (t. vz.) SPLENDORI / ELEONORÆ / AVGVSTÆ / CÆSARVM / PARENTIS (= 1717) – H (viz výše) – L ŠVENDA 1813, 60-61, 71-72, 82-83, 89 – EISELT 1860, 101 – ŠORM/KRAJČA 1939, 122-128 – *SPHU* XIX, 98 – KOŘÁN 1971, 56-57 – *UPČ* 1, 460 – *MTSSP* 2000, 10-24 – PANOCH 2007, 59-60, 133-134, obr. 192; 5/ L PANOCH 2007, 151*

- II. Předměstí a okolí města

1/ ve far. a kláš. kostele sv. Anny při klášteře minoritů (duch. správcem f. byl míst. kvardián) a v připojených fil. kostelech (tj. sv. Petra na předměstí, minority administrovaném far. kostele N. Trojice ve **Všestarech** a k němu připojeném fil. k. Proměnění Páně v **Chlumu**, filiálním zám. kostele Naneb. P. Marie v **Nedělišti**, fil. kostele sv. Ondřeje ve **Světí** a fil. kostele sv. Marka ve vsi **Stěžery**) více soch, od 1697 dále, dol. 1715

2/ již. od města na kopci *Konstanci* (zv. tak od 15. st. na Husovu pam.) ve fil. k. sv. Jana Křt. (náležejícím do hradec. katedr. f.) zvaném *Na Vinici*, *Na Vinicích* nebo *Na Poušti* (pův. postaven 1530 k památce mistra Jana Husa, mistra Jeronýma Pražského a „jiných věrných Čechů“, rekatolizací změněno patr., od 1675 k. nově stavěn, 1692 posvěcen) boč. oltář s obrazem (palma, ☉) – arch. oltáře asi 1680, patrocinium oltáře a obraz dol. 1715

3/ na veř. c. u paty m. přes ř. *Orlici socha* a další socha čtvrt míle od předešlé, také na veř. c., obě dol. 1715 na území hradecké katedrální f.

4/ u m. před *Praž. branou* na místě zaniklého domin. kláštera kval. kam. sousoší, druhé nejst. svatoján. oratorium v sochařském provedení: klečící světec ve vytržení drží v pr. krucifix, po jeho lv. volutami zdob. stolek s drapérií – světce obklopují 2 andělé – mohutný hran. podst. se zkosenými rohy (tvoří tak osmistěn), zdobenými volutami a štrápci, na před. stěně kart. s náp., další nápisy, všechny zlacené – 1718, aut. snad sochař Jan Pavel Cechpauer, zřiz. cí. rychtář Jan Fridrich, obzvláštní ctitel

5/ v místech dnešních **Kuklen** před zájezdni hospodou *Na Bláhovce* boží muka či kam. sloup (na 3 stupních) s kam. krucifixem na vr., s reliéfy SJN (vpř.), sv. Anny (vl.), sv. Floriána (vz.) a sv. Rozálie (vpr.) v nikách (ukončených segmentem) na hran. podstavci – SJN je představen jako stojící kanov., jehož pozadí tvoří oblaka s 5 pěticípými hv. rozmístěnými kolem celé světcovy postavy – 23. XI. 1705, zřiz. hradec. měšťan Jan Vít Blaha, majitel zmíněné hospody *Bláhovka*

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, dol. III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v); 2, 3/ R t., fol. 278^v; 2/ L *SPHU* XIX, 124-125 – *UPČ* 1, 461; 4/ E (vpř. na podst. v kart.) *HONORANDO / SANCTO IOANNI / NEPOMVCENO / EREXIT* / (ozdoba) (= 1718) – (t. pod kart.) *SINGVLARIS / EIVSDEM / CVLTOR (= 1718) – (na podst. vl.) S IOANNES / NEPOMVCENE / EXOPTATE / PATRONE / INTERCEDE / PRO / NOBIS (= 1718) – (t. vpr.) DIVE / TVOS / SOLITO / DEFENDE / FAVORE / CLIENTES (= 1718) – L EISELT 1860, 102 – *SPHU* XIX, 98-99 – KOŘÁN 1971, 57 – *UPČ* 1, 459, 460 – PANOCH 2007, 60, 144, obr. 227-228 – **pozn.:** 1772 sousoší přeneseno na Malé nám. v historickém jádru Hradce (k přenesení se vztahuje doplněný náp.); 5/ E (vpř. na podst. v dol. části) *CURATOR / IOANNES WITUS BLAHA / CIUIS RÆ-GRÆCENSIS / A. DNI. 1705: DIE 23 NOUE:* – (pod reliéfy svatých jejich jména, pod SJN) *S: JoaNnes NePo:* – L *UPČ* 1, 461 – *MTSSP* 2000, 25-26 – PANOCH 2007, 79, obr. 19 – I <http://cs.wikipedia.org> (*Boží muka v Kuklenách*)*

Hradec nad Moravicí, n. Grätz, městečko (HS, Ol, d. Opava, f.)

na zám. mostě socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Hradec nad Svitavou, do 1949 Grándorf, n. Greifendorf (M, Olo, Ol, d. Svitavy, f.)

v již. části vsi písk. sl. N. Trojice, pomník tvořený dole hran. dvoudílným podstavcem, zdobeným v dolním i hor. díle reliéfy: vpř. nahoře Uvězněný Kristus, dole menší výjev Narození Páně, vl. nahoře sv. Florián, dole v kartuši sv. Kateřina a sv. Barbora, vpr. nahoře SJN, dole v kart., vytvořené ze dvou dole svázaných palem, Svržení SJN z m. – horní nepom. reliéf představuje SJN jako stojícího kanov. s krucifixem v pr., s vel. palmou v lv. ruce, ☉5*, vl. dole vhlad do krajiny, vl. nahoře nebeská

oblaka, z nichž na světce sestupují paprsky, vpr. dole stolek s ubrusem, na němž vyskládány zavřené knihy, výše drapérie a náznak budovy s okénkem – dolní nepom. reliéf zachycuje scénu, kdy z trojobloukového mostu 3 bířicové shazují prostě oděného světce, který již hlavou bez pokrývky směřuje k říční hladině, na níž (pod světcem) spočívá bilet v kruhu svatozáře s 5 hv. – na podstavci stojí válcový sl. s korint. hlavicí, vpr. na dřívku zdobený překříženými palmami tvořícími kartuši s vystupujícím Ježíšovým jménem *IHS* – na více místech nápisy – 1725, zřiz. této „kaple“ Pavel Zeppan z místní obce

E (na dol. dílu podstavce vpr. pod rel. Nar. Páně) *ANNO 1725 / ZU EHREN DER ALLER HEYLIGSTEN / DREYFALTIGKEIT HAT DIESE / CAPELL AUFRICHTEN LASSEN / PAULUS ZEPPAN IN DER GEMEIN / GREIFFEN DORF –* (na podst. vl., pod rel. sv. Floriána) *H: FLORIAN BITT / BEI GOTT FÜR UNS –* (na podst. vpr., pod reliéfem) *H: IOHANNES VON NEPOMUCK / BITTE GOTT FÜR UNS –* (nad rel. sv. Barbory a Kateřiny v dol. dílu podstavce vl.) *H. BARBARA H. CATRINA / BITTE FYR UNS –* L *UPČ* 1, 462 – *MTSSP* 1997, 16 – *PANOCH* 2007, 82 – *MTSSP* 2008, 114-116

Hradečná, n. Markersdorf (od 1960 část obce Nová Hradečná) (M, Olo, Ol, d. Uničov, f.)

již. od vsi u c., na místě širokého rozhledu kam. toskánský sloup (podst. čtyřboký se stěnami prostě zarámovanými, vpr. chron., vz. letop., na dřívku sloupu vpr. vystupující reliéf kříže vztyčeného na základně ve tvaru kopce) se sochou (stojící kanov. v úctě kladoucí pr. na hrud' a sklánějící hlavu ke kříži, který drží v lv.), 1719, zřiz. „někteří patronové“

E (vpr. na podst. v rámu) *S: I: N: / HÆC STATVA / TIBI A QVIBVS., / DAM PATRONIS / ERECTA EST (= 1719) –* (vz. na základně podst.) *Errichtet 17.19. –* L *HLOBIL* 1993, 389 – I pamatkovykatalog.cz (17777/8-2673 – *sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého*)

Hrádek (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Zbynice)

při c. z *Hrádku* do *Sušice* na dominantním místě v krajině žul. (písk.?) socha: stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, podst. hran. s bočními volut. křídly, vpr. nahoře letop., pod ním erb lemovaný akant. ornamentem – 1726, zřiz. nejspíš Jan Ferdinand hr. Des Fours du Mont et Athienville – **pozn.:** jmenovaný šlechtic získal *Hrádek* až 1731, je tedy vysoce pravděpodobné, že sem sochu dal umístit až druhotně, případně na její podstavec dal druhotně vytesat svůj erb – socha mohla vzniknout pro desfoursovskou državu *Defurovy Lažany* na Prácheňsku, vlastněnou tímto rodem od 1723 – pozoruhodné je vrocení žul. stupně, na němž stojí sokl sochy: na čelní str. schodu je vytesáno vel. ciframi *I 7 Z 3*

E (na podst. vpr. nad erbem) *I 7 Z 6 – H* (na podst. vpr. níže) znak Des Foursů – L *SPHU* XII, 59 – *UPČ* 1, 464 – *Hrádek 1298-1998*, 28 – *LHOTÁK/PACHNER/RAZÍM* 2012, 506 (foto), 507

– I pamatkovykatalog.cz (105729 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Hrádek viz Libomyšl

Hrádek nad Nisou, n. Grottau, město (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje:

1a/ 2 obrazy mal. obvyklým způsobem, jeden malý, druhý velký, dol. 1708

1b/ do 1715 přibyla různá vyobrazení, zavěšená cititeli, nepochybně na základě slibu, nebo jako poděkování za milosti přijaté skrze SJ

2/ na hř. před vs. do zmíněného far. k. význačná písk. socha (hran. podst. s velice zdobnou volut. kart. vpr.), 1708, zřiz. uroz. p. Jan Kryštof Hibler (Hübler), cís. důchodní – **pozn.:** jde o prot. k s. sv. Jana Křt. křtícího Krista, kterou dal postavit 1708 míst. farář Jan Šebestián Kraus

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Tobiáše Jana Kerna, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, 556); 2/ E (v kart. vpr. na podst.) *AD / MAIOREM DEI / GLORIAM / HONOREM / St. JOANNIS NEPO / MVCENI / J: C: H (= Johann Christoph Hibler/Hübler) –* (t. v rozích kolem kart.) *I / 7 / 0 / 8 –* L *SPHU* LI, 95 – *UPČ* 1, 465

Hradiště, dř. Hradiště svatého Hypolita, n. Pölsenberg (nyní část města Znojma) (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, prob. kříž. s červ. hv. a f.)

1/ v prob. k. sv. Hippolyta významný obraz (☼), dol. 1715

2/ v křížovnické dom. kap. obraz (☼) provedený v barvách, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita Jana Františka Josefa Rívolvy, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v-204^f)

Hradiště viz Klášter Hradisko

Hradiště viz Uherské Hradiště

Hranice, n. Weisskirchen či Weißkirchen, město (M, Olo, Ol, d. Lipník nad Bečvou, f.)

1/ v pův. far. k. sv. Jana Křt. (v jz části města):

1a/ vyobrazení, dol. 1716 (→ níže, Lipník nad Bečvou II)

1b/ oltář, 1717, zřiz. míst. farář Jan Josef Stržínek 2/ vyobrazení se 1716 nacházela velice pravděpodobně také ve 2 kostelích vně města, v hř. fil. k. Nar. P. Marie a ve fil. k. sv. Šebestiána či sv. Marka (→ níže, Lipník nad Bečvou II)

3/ pro toto město, správní centrum hranického pan., objednal (vedle stejné zakázky pro *Lipník nad Bečvou*) 1707 míst. p. Leopold Ignác Josef kn. z Dietrichsteinu, držitel rodového fideikomisu (1698 † 1708), sochu u mikulov. sochaře Ferdinanda Grosse (ke genezi t. dvou svatoján. soch → níže, Lipník nad Bečvou, I. 2/) – Gross sochy pro *Hranice* a *Lipník* vytvářel během 1708 na lipnic. zámku a osobně obhlédl nám. v *Hranicích*, na němž spolu s tamním hejtmánem vybral pro statui vhodné místo – obě sochy Gross nechal

nedokončené a z *Lipníka* se vytratil, aniž by dbal následných výzev k návratu – hrubě vypracovaná socha pro *Hranice* zachycuje SJN jako kanov. klečícího na oblaku zdobeném velkými and. hlavami a držícího krucifix zl. dopr. (světci jsou vz. dobře vidět boty), což je kompozice odpovídající smlouvě uzavřené mezi knížetem a sochařem v *Mikulově* 7. XII. 1707 a shodující se nejspíše i s pojetím předcházejících Grossových soch na mikulov. dietrichsteinských državách (→ níže, Mikulov III) – nedohotovená socha byla odvezena do *Hranic* a dočasně uložena na dvoře měst. radnice, odkud byla ve 20. l. 18. st. přemístěna na předměstí *Motošín* před vel. dřev. most přes ř. *Bečvu*

4/ stejně jako v *Lipníku*, tak i v *Hranicích* byl realizací sochy na nám. pověřen novým držitelem dietrichsteinského rodového fideikomisu, kn. Walterem Xaverem Františkem Antonínem lipnic. sochař Konrád Spindler – kontrakt se sochařem uzavřel 30. IV. 1713 lipnic. vrchní hejtman Jindřich Josef Wurst z Rauthenbergu: sochař si měl sám opatřit a koupit kámen pro svatoján. sochu na svůj náklad, dovoz zajišťovala a hradila vr., za zhotovené sochy světce a 4 andílků, které se sochař zavázal provést dle vlastního návrhu, měl umělec dostat 40 zl. rýn. z důchodů hranic. pan. – z vyplácení finančních částek lze usuzovat na postup sochařovy práce, která probíhala od V. 1713 do X. 1714 – následovala činnost kroměříž. kameníka, který do 1715 vytvořil kam. zábradlí kolem sochy a volut. podst. dle Spindlerova nárysu – 1714-15 zde také pracoval hranic. kovář Mates Weisser (1715 zakoupena plechová muč. palma určená pro pr. světcovu ruku) – 1716, když pomník již stál na hranic. nám., zhotovil lipnic. zámečník 4 lucerny na způsob hvězdy, rozmístěné do 4 rohů pomníku, aby do nich ctitelé mohli dávat svíce (v téže době se jinde uvádí, že „laterní“ na způsob hvězd bylo 5) – závěrečnou ruku na dílo přiložil hranic. malíř a školní rektor Jan Řehula, který je natřel, opatřil barvami a pozlatil – hotovou svatoján. sochu požehnal míst. farář Jan Josef Stržínek dne 16. V. 1716 – socha znázorňuje kanov. stojícího na oblacích s výše nakročenou lv. nohou, jenž hledí k nebesům, o lv. rameno má téměř ve svislé poloze opřený krucifix, který t. rukou zespoda podpírá a natačí k divákovi, v natažené pr. ruce drží plech. palmu – podst. je hran., na stěnách opatřený rámy s vykrojenými rohy

5/ lipnic. sochař Konrád Spindler vytvořil snad také písk. sochu (prameny o jménu sochaře mlčí), kterou dal na své náklady 1720 zhotovit hranic. měšťan, konšel a mlynář Fridrich Antonín Horčica (Horčice) a umístit před m. klenoucí se přes hradební příkop před měst. *Horní branou* – sochu V. 1720 požehnal míst. farář Jan Josef Stržínek – SJ je zde podán jako stojící kanov. s rozevlátou rochetou, který zbožně kontemplanuje dlouhý krucifix, jež si zespodu podpírá pr. rukou, a lv.

ruku klade na hrud' – hran. podst. je opatřen prostým zarámováním, na před. stěně vyplněným vnitřním šestibokým protáhlým rámem nahore i dole zasazeným do akant. volut, a do téhož šestib. rámu je nahore vytes. dekor dvou zkřížených palm a lilie, níže letop. a nejnižší relief Svržení z m. (3 bířici přehazují přes zábradlí upr. trojobloukového m. hlavou dolů SJ, ve středním oblouku je pod světcem vytesáno 5 hv. rozmístěných do tvaru kříže) – **pozn.:** socha je podobná soše z 1719 v nedaleké *Skaličce* (→ níže, t.)

1b/ L INDRA 1990, 38 (+ pozn. 8); 3/ L INDRA 1990, 33, 35-37, 39, 52 – MALINA 2014, 9, 11-12, 38 – **pozn.:** t. socha uvolnila v 60. l. 18. st. místo Spindlerově soše z hranic. nám., byla opět prozatím um. na dvoře měst. radnice, až posléze v 70. l. 18. st. byla um. na vys. skále vybíhající z lesa Hůrky nad údolím ř. Bečvy naproti lázním Teplice nad Bečvou, kde se nachází doposud; 4/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r) (socha na nám.) – L INDRA 1990, 37-39, 52 – HLOBIL 1993, 390 – MALINA 2014, 12, 39 – **pozn.:** kvůli změně situace na hran. nám., kde byl vystavěn nový far. k. (1753-64), byla v 60. l. 18. st. svatoján. socha z rynku přemístěna (bez ohrady a andílků) na předměstí Motošín k vel. dřev. mostu přes ř. Bečvu, kde nahradila Grossovu nepom. sochu z 1708, ovšem i odtud byla přesunuta (1977), a to k měst. hřbitovu poblíž nově vystavěné měst. hř. obřadní síně; 5/ E (v šestibokém rámu vpř. na podst. ozdobně provedený letop.) ANNO / 1720 – L INDRA 1990, 39 (+ pozn. 13), 52 – UPMS 1, 560 – MALINA 2014, 9, 10, 12-13, 40 – **pozn.:** socha byla dvakrát přemístěna

Hrob, n. Klostergrab, hor. město (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f. připojená k adm. farnosti Jeníkov)

v připojeném adm. far. k. sv. Barbory na jednom boč. ol. na boku socha vyst. veř. účtě, nejspíš z 1700

R l. zpr. oseckého cisterciáka Nivarda Buriana, administrátora far v Hrobě a Jeníkově, Jeníkov, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 334^r)

Hrochův Týnec, n. Hrochow-Teinitz, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina rámový boč. oltář se současným obrazem Svržení z m. (tři muži v dramatickém pohybu shazují kanov. z m., dole nad říční hladinou září 5*), 1725 – jde o prot. k ol. s obr. Smrti sv. Josefa

2/ na veř. c. socha vytes. z kamene, 1705, shozená větrem 1715, pojat však úmysl postavit novou

3/ t. úmysl realizovali hradiští premonstráti (míst. vr.) 26. IX. 1716, kdy dali vztyčit novou kam. sochu: prostovlasý kanov. stojí na oblacích se 2 and. hlavami a naklání hlavu ke krucifixu, který drží zpr. doleva – hor. část podstavce hran., vpř. s rámem s vykrojenými rohy a náp. – po str. 2 s. stojících andílků, vl. se zlacenou kov. palmou a knihou, vpr. s knihou a na ní položeným biretem – obě s. na konzolách podpíraných volutami, jež se napojují na spod. čtyřbokou část podstavce,

rozšiřující se dole do zaobleného tvaru – čelní str. t. části podst. zdobena rozvilinami a upr. dole kartuší, do níž zasazena kov. lampa ve tvaru šesticipé hv. – nad popsanou sochou dali tehdy premonstráti také vystavět dřev. kapli

I/ L SPHU XI, 216; 2/ R l. zpr. míst. faráře Václava Petra Koukala, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 349^r); 1, 3/ L UPČ 1, 472; 3/ E (vpř. v hor. části podst. v rámu) *HONORI / DÍVÍ / IOANNIS / NEPOMVCENÍ / ERECTA* (= 1716) / *DIE Z6. / SEPTEMB:* – L SPHU XI, 218 – ROČEK 1926, 171 – PANOCH 2007, 43, 81, obr. 35-36

Hrotovice, n. Hrottowitz (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytinou, f. Krhov)

1/ ve fil. k. sv. Vavřince socha, dol. 1716

2/ na zdejší pan. na poli kaple, v níž se ve stanovené dny celebruje mše sv., dol. 1716 – musel být tudíž uv. oltář – **pozn.:** je možné, že byl SJN spolupatronem kaple sv. Floriána, která se objevuje u Wolného i na mapě I. vojenského mapování – tu dala na poli mezi *Hrotovicemi* a *Krhovem* na základě smlouvy 1710 postavit Anna Marie svob. p. Roden z Hirzenau a dotovala ji 100 zlatými

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ M mapa I. vojenského mapování – L WOLNÝ II. II, 232

Hroznětín, n. Lichtenstadt, město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

na nám. kam. sousoší: na 2 stupních podlouhlého obdélníkového půdorysu spočívá trojosý podst. s širokou střed. částí, přecházející ve stejné šířce do druhé etáže, ve které se do stran rozvíjejí volut. křídla, na nichž spočívají s. sv. Floriána (vl.) a sv. Šebestiána (vpr.) – střed. díl podstavce je ve spod. etáži opatřen náp. v rámu, v hor. etáži zdoben rostlinným motivem – na střed. díl podst. dosedá velký oblačný shluk, v němž jsou vpř. vytesány 3 postavy letících andělů (dole upr. andělek s gestem mlčení, nahoře andělci po stranách drží mezi sebou pásku) – na vr. oblak stojí prostovlasý kanov. JN, s biretem ve spuštěné pr., s levicí pozdvíženou (v níž snad míval kříž) – 1724

E (na soklu) *HONORI ATQVE VENERATIONI BEATI JOANNIS NEPOMVCENI PATRONI DICATA* (= 1724) – L SPHU LII, 83 – UPČ 1957, 231 – UPČ 1, 473

Hrozová, n. Grosse (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Osoblaha, f. Bohušov)

ve fil. k. sv. arch. Michaela socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Hrubá Skála (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, d. Turnov)

pod zámkem na sloupu podobizna, dol. 1715

R l. zpr. turnov. děkana Karla Ignáce Corvina, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^r)

Hrubé Chomutice viz Chomutice, Hořice II

Hrubý Rohozec, n. Groß Rohosetz (nyní část města Turnova) (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Bzí, 1728 f. Jenišovice)

v polích nedaleko zám. pivovaru písk. s. sv. Barbory, na jejímž hran. podst. se v mělkých nikách na malých reliéfních soklech nacházejí reliéfy postav SJN (vpř., kanov. s krucifixem držným zpr. doleva a s palmou v pr.), sv. Antonína Pad. s Ježíškem (vpr.) a snad sv. Františka z Assisi (vl.) – na zad. stěně podst. náp. doprovázený dole znakem cechu sládků ve volut. kart. – 1723, zřiz. jistý sládek

E (vz. na podst., ve vystupujícím rámu) + / *A: D: 17Z3 / TATO* [...] / (6 nečit. řádků) / [...] *SLADEK H* [...] / (2 nečit. řádky) – H (pod náp., v kart.) znak cechu sládků – I pamatkovykatalog.cz (16914/6-2836 – *zámek Hrubý Rohozec*) – **pozn.:** nyní s. stojí v zám. parku

Hrubý Újezdec viz Újezd

Hrušov (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, a. Horky nad Jizerou, zvaná Brodce)

v poli mezi *Hrušovem* a *Brodci* kam. socha, 1710, zřiz. hrušovská vr., Františka bar. Hartmannová z Klarsteinu, s jejímž úmrtím (1713) zesnula i možnost dozvědět se důvod, který ji ke zbožnému skutku vztyčení t. sochy vedl

R l. zpr. brodeckého administrátora, br. Konráda Blisky, minority z mladoboleslav. kláštera, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 489) – L SPHU XXI, 83 (dat. 1751) – UPČ 1, 401 (dat. cca 1700), 475 (dat. 1751)

Hředle (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Mutějovice)

na *Homolce* socha, 1727

L SPHU XXXIX, 12 – UPČ 1, 477 – **pozn.:** socha byla v 19. st. nahrazena novou sochou

Hřivice viz Opočno

Hubálov (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Loukovec)

ve vsi u m. přes ř. *Jizeru* kam. kaple s dřev. sochou, 1706, zřiz. Jan Mořic Martini, farář v *Bělé pod Bezdězem*, na své náklady

R l. zpr. loukovec. faráře Konstantina Heyslera, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 417)

Hubiles (dř. Hubylysy) viz Holohlavy

Hukovice, n. Hausdorf (M, Olo, Ol, d. Příbor, f. Bartošovice)

ve fil. k. Navšt. P. Marie oltář, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Hukvaldy, n. Hochwald (M, Olo, Ol, d. Příbor, f. Rychaltice, hradní kapl.)

na hradě olom. biskupů je průč. hradního „chrámu“ čili kaple sv. Ondřeje v boč. nikách vyzdobeno sochami sv. Františka Xav. a SJN, z nichž druhá je dol. 1716 – **pozn.:** svatoján. socha se patrně dodnes dochovala: jde o dřev. skulpturu přem. do interiéru kap., představující SJ jako stojícího kanov. štíhlé postavy, s křížem v pr. ruce držným před hrudí, a se spuštěnou lv., v níž asi bývala palma

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r) – L CHALUPOVÁ 2015, 24

Hulčín viz Hlučín

Hulín, n. Hullein, městečko (M, Olo, Ol, d. Kroměříž, f.)

v místě, kde byla později postav. obecní škola, u dneš. křižovatky ulic Kroměřížské, Komenského a Stojanovy postavili míst. měšťané sochu z vděčnosti za úspěšné rozřešení devítiletého sporu, který vedli se správcem bis. statků (*Hulín* náležel ke kroměříž. panství olom. biskupů) o své právo várečné (→ D.1, 1054) – literatura klade vznik sochy do 1727, chron. i arabská číselná dat. na podst. samotné památky určuje 1731 – je možné, že o tvorbě sochy bylo rozhodnuto 1727, záměr však byl realizován až 1731, případně že byla pův. socha z 1727 nahrazena 1731 nynější – Hulínští dali svatoján. sochu postavit na místě, kde se již připravoval materiál na výstavbu bis. šenku, k níž (naštěstí pro ně) z rozhodnutí vídeň. dvora nakonec nedošlo

E (v kart. na podst. sochy vpř.) *HIC ADEST FORTIS / AVXILIATOR HVLI / NENSIVM* ~ (= 1731) – (na podst. vz.) 1731 – L UPMS 1, 571 (dat. 1730) – ÚLEHLA 2007, 11 (dat. 1727) – MALINA 2014, 11 (pozn. 18) (dat. 1727) – **pozn.:** nyní socha stojí u vchodu do areálu far. K.

Huníkov viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Huntířov, n. Güntersdorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Markvartice, 1725 f.)

páni kretschmerovští dědicové, pražští měšťané, vystavěli zde kap., ve které se sloužívají mše sv., a na jejím průč. vystavili veř. úctě vyobrazení spolu s krásnou lucernou, dol. 1715

R 1. zpr. markvartického faráře Ferdinanda Františka Hegenbartha, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 307^v)

Hůrka u Bzí viz Modrá Hůrka

Husinec, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, rezidenční kaplanství pod f. Lažiště)

ve fil. k. Pov. sv. Kříže:

a/ socha, uchovávaná k veř. úctě a nošená v každoročním procesi o svátku, který se tu slaví od 1685 (→ C.1, t.)

b/ sochařský boč. oltář, 1726

a/ R 1. zpr. lažišť. faráře Matyáše Schulpocha, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 176^v-177^r) – 1. inventář husinec. fil. k., který sestavil týž lažišť. farář v Lažišti 23. II. 1707, prez. na praž. arcib. konz. 3. III. 1707 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) (dol. socha); b/ L SPHU XXXVIII, 51-52 – UPČ 1, 483

Hustopeče, n. Auspitz, město (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava socha, cca 1703, zřiz. Petr Augustin Formandl na poděkování za dobrodiní (→ D.1, 185)

2/ na m. u měst. br. socha, postav. 3. VII. 1713 se sch. představených, zřiz. míst. měšťan Antonín

Ignác Imrychovský, na základě slibu a z vděčnosti za dobrodiní přijaté na přímlovu (→ D.1, 178)

1/ R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r) – k témuž příl. *D*, n. svéd. Petra Augustina Formandla pro hustopeč. faráře (Františka Lobera), dané v Hustopečích 23. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 131); 2/ R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v) – k témuž příl. *E*, l. svéd. Antonína Ignáce Imrychovského, dané v Hustopečích 23. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 139)

Hustopeče nad Bečvou, n. Hustopetsch, městečko (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

na rynku městečka socha, dol. 1716 – **pozn.:** ačkoli nynější pomník na hustopeč. nám. nese dat. 1742, nelze vyloučit, že se t. letop. vztahuje jen k dílčím úpravám pomníku a že jde o pův. sochu z doby do 1716 – nasvědčovalo by tomu její pojetí, řadící t. skulpturu k sochám v *Kelči* (1709) a na *Vsetíně* (1712) (→ níže, jmenovaná místa)

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r) – L MALINA 2014, 10, 13 (porovnání soch na Vsetíně, v Kelči a Hustopečích nad Bečvou), 32

Huť sv. Barbory u Radnic viz Radnice II

Hutě viz Karlovice

Huzová, do 1951 Německá Huzová (Husová, Húzová), n. Deutsch Hause, městečko (M, Olo, Ol, d. Budišov nad Budišovkou, f.)

ve far. k. sv. Jiljí oltář, dol. 1716

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Hvězdlice viz Nové Hvězdlice

Hynčina viz Vítějeves

Hýsly viz Ježov

Chabařovice, n. Karbitz, měst(ečk)o (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Chlumeck, údajně od 1714, spíše však až od poč. 20. l. 18. st. samostatná f.)

ve fil. (později far.) k. Nar. P. Marie 2 vyobrazení, dol. 1715

R 1. zpr. chlumeckého faráře Michaela Ignáce Schmidta, 21. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 284^r)

Chanovice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Velký Bor)

ve fil. k. Pov. sv. Kříže se dle topografií Schallera i Sommera nacházela malba či ol. obraz od slavného malíře Škréty – pozdější soupis památek t. obraz řadí do Škrétova okruhu – **pozn.:** seriózní škrétovské studie t. svatojánský, nyní nezvěstný obraz nezmiňují, nelze však vyloučit možnost, že by se jakási nepom. malba ze Škrétova okruhu dostala do *Chanovic* skrze ryt. rod Chanovských z Dlouhé Vsi, který t. statek vlastnil do 1717 (člen t. rodu Jan Ignác ryt. Dlouhovský z Dlouhé Vsi, pomocný biskup praž. a známý ctitel, konsekrval 14. IX. 1688 obnovený chanovický k.)

L SCHALLER 1786a, 211 – DLABAČ 1815c, sl. 93, č. 24 – SOMMER 1840, 138 – UPČ 1957, 240 – I

Charvatce (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie:

1a/ u kaz. dřevěná socha (namísto ☼ dva andělé drží věnec s palmou mučedníků), 1701, zřiz. p. Ferdinand Holl ze Slánského kraje

1b/ další socha (○), na boč. ol. sv. Josefa, 1673, zřiz. neznámý

2/ jen málo chalup a domů se najde na území zdejší f., v nichž by se nenacházelo vyobrazení vel. muč. JN, dol. 1715

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Thomaei, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 53^r); 2/ **pozn.:** do charvatecké f. 1715 náležela, kromě far. vsi, místa: **Martiněves, Mšeno (dnes Mšené-lázně), Podol, Pohořice, Radešín a Vrbice**

Chcebusz, n. Zebus (Č, Lit, Li, v. Mělník, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla dřev. socha, dol. 1715

2/ v t. kostele a téměř v každém domě mal. nebo papírové obrazy, dol. 1715

3/ na návsí písk. mar. pilíř (sl., sousoší) s vrcholovou s. Immaculaty a níže položenými sochami SJN (dynamičtější provedení → praž. most. typu s pr. nohou na výstupku připomínajícím knihu) a sv. Vavřince (pro vyrovnání kompozice stojí lv. nohou na výstupku), postavenými po stranách druhé, hran. etáže podst. – SJN vl., sv. Vavřince vpr., etáž po všech str. opatřena obdélnými rámy, na bocích vyplněnými bohatými akanty, vz. akanty s kartuší upr., vpř. s erbem – popsané světecké sochy spočívají na boč. pilířích široké první etáže podst. – na všech stěnách střed. části i boč. pilířů je první etáž podst. zdobena psaníčky – 1698, zřiz. míst. vr. Karel Pacht a svob. p. z Rájova (vlastnil pan. 1682 † cca 1729)

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Kryštofa J. A. Čirnia (Czirnia), 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 287^r) (sochu na mar. sl. datuje 1695); 3/ E (na zad. stěně druhé etáže podst. v akant. reliéfu) *DEIPARAE / VIRGINI / S. S. / LAVRENTIO et IOANNI / NEPOMVCENO / EXSTRVXIT (= 1698) / CAROLUS PACHTA L. B. DE RAIOVA D. IN ZEBUS ET BROZNE – H* (vpř. na druhé etáži podst.) znak Pachtů s dvojí přílbou – L *UPČ* 1, 488 – *MTSSP* 2012, 485

Cheb, n. Eger, město (č. stát, CH, Ře, f. s děkanem)

- I. Cheb a Chebsko

sochy stojí v kostelích a na veř. cestách (tyto ○) města *Chebu* i chebského území, dol. 1715

R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., řádového komendátora a apoš. komisaře ve věcech víry v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – l. zpr., již napsal Šebastián Schencke, doktor teologie, apoš. protonotář a cheb. děkan, 2. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v)

- II. Město

1/ ve far. (a jez.) k. sv. Mikuláše socha (○), 1687, zřiz. míst. měšťan Řehoř Faber – skulptura byla později um. na jeden ze zdejších oltářů, kde je její výskyt dol. 1722

2/ na schodišti spojujícím far. kostel sv. Mikuláše a jez. gymnázium s jez. kolejí cca 1700 postav. sochy SJN a sv. Josefa, díla Viléma Felsnera

3/ v domin. k. sv. Václava socha (○), nově postav. 4 týdny před 2. VIII. 1715

4/ v k. sv. Bartoloměje při komendě sv. Václava řádu křižovníků s červ. hv. socha, dol. 1715

5/ zlac. tepaný a prosekávaný stříb. kalich, vys. 26,5 cm, s nohou o prům. 17,2 cm, s tepanými medailony (na kupě sv. Jáchym se sv. Annou osvěcení Duchem sv., SJN, N. Trojice s P. Marií, P. Maria, na noze sv. František Serafinský, sv. Dominik či Alois) a s erbovním štítkem s gryfem a s chron. se jmény dárců na noze – 1720, zřiz. Ferdinand Hauer a jeho žena Anna, aut. Martin Šimon Göpfert, který t. své nejst. dochované dílo, projevující řemeslné počátky jeho tvorby, vytvořil v *Chebu* (sign. aut. a kontrolní cheb. měst. značka)

6/ v kapli měst. hrádka (vně města), náležející zmíněné kříž. komendě, obraz (○), dol. 1715

7/ u měst. *Lodní brány* (n. *Schiefthor*) socha, 1703, zřiz. Jan Michael z Wittmannu (Widmannu), míst. patriot a dlouhodobý radní

8/ na m. přes ř. *Ohři*, nově 1709 zbudovaném z kamene na místě dřívějšího dřevěného, byla čerstvě po jeho dokončení postav. krásná kam. socha (postupně zde vznikla celá galerie světeckých soch)

9/ ve městě byla 1729 vyrobena mísa z litého cínu o prům. 31 cm s polopostavou vyrytou na dně, snad dílo cínaře Tomáše Muhlventzela, doloženého v pramenech cca 1727, zřiz. J. C. B. – mísy v t. formě byly často užívány jako křestní

1/ R l. zpr., již napsal Šebastián Schencke, doktor teologie, apoš. protonotář a cheb. děkan, 2. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v) (socha) – n. výpověď Marie Alžběty Beinsteinin (dcery tehdy již zesnulého chebského měšťana Gregora Fabera) v kanonizačním procesu, 26. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 546^{r-v}, otázka 7) (dat. 1687 a zřiz., otec svědkyně) – L BERGHAEUER 1761, 171 (§ IV) („obraz“ na ol. dol. 1722); 2/ L *Cheb – město, historicko-turistický průvodce (č. 11)* 1999, 75, 202; 3/ R l. zpr. kněze Vincentia Blancka, podpřevora cheb. domin. kláštera a tamního růžencového kazatele, 2. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v); 4, 6/ R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., řádového komendátora a apoš. komisaře ve věcech víry v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – l. zpr. téhož řeholníka, komendátora u sv. Václava v Chebu, zpovědníka a almužníka pols. krále a saského kurfiřta, apoš. protonotáře, cís., král. a říšského veř. notáře, dáno v Chebu v komendě sv. Václava 2. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ←

1. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^r); 5/ E (na noze v tepaném medailonu) *FerDinanDV/S HaVer, et Anna ConIVges, Del Honorls ergo: Pararl feCere.* (= 1720) – H (na noze v tepaném medailonu) erbovní štítek s gryfem – (na okraji nohy) mistrovská značka *MSG* v oválu a kontrolní měst. značka Chebu – L Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě 1993, 42 (č. 165) – *SBČ* 2001, 328 (č. kat. II/2.109); 7/ R *HUSS* 1797, fol. 245^r – **pozn.:** kalich patřil cheb. klášteřu františkánů, nyní je uložen v UMP v Praze, i. č. 64435; 8/ R dopis cheb. faráře Johanna Bernarda Teschauerera, 6. IX. 1746 ← L *BERGHAUER* 1761, 136 – R *HUSS* 1797, fol. 244^r; 9/ E (na hor. okraji mísy v ose nad nepom. rytinou, mezi 2 spojenými palmovými ratolestmi) *J C B / :1-7-Z-9-* – L *SBČ* 2001, 464 (č. kat. II/4.188) + obr. – **pozn.:** sledovaný exemplář je nyní uložen v Praze v UPM, i. č. 32 718/1952

Chelčice (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve far. k. sv. Martina krásná dřev. socha (☩), vys. půl třetího lokte, 1700

R l. zpr. míst. faráře Františka Karla Kormoutta, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 364^r)

Chlomin viz *Chlumín*

Chloumeček viz *Chloumek*

Chlomek viz *Chloumek*

Chlomek viz *Chloumek, Nová Paka 2/*

Chloumek, též Chlomek, Chlůmek, lid. Chloumeček (nyní část města Mělníka) (Č, Bol, Li, v. a d. Mělník)

1/ nad *Mělníkem* při háji *Hůla* na skalnatém vršku dnes zv. *Chloumeček* v obci *Chloumek*, dř. na samotě postavena pout. kaple (1725 označená jako kostelíček, jindy fil. kostelík či kostel), výrazná krajinná dominanta, podle které byl onen skalnatý vršek nazýván *hora Sv. Jana* (jak je dol. 1715) – jde o nejvyšší vrch v okolí, 282 m n. m., místo širokého rozhledu na velkou část Čech včetně svatovítské katedrály – povolení litom. bis. konzistoře k vystavění kaple bylo uděleno 1705, stavba zahájena 1708 a vysv. 16. V. 1713 – kapli založila „na vlastní popud a z nepomucenské horlivosti“ (slova děkana Červenky v pamětní kn.) vznešená p. Alžběta Eufrosina ovdovělá Schmi(e)dová (Šmidova), roz. Jaroměřská ze Strombergu, praž. měšťanka žijící na *Pšovce*, která kapli hned věnovala 100 tolarů na grunty a během výstavby ještě zvlášť učinila slib, že stavbu dokončí (→ D.1, 243) – při stavbě se ale jmenované zakladatelce nedostávaly peníze, tížila ji nepřítel zdravotního stavu a dokončení započatého díla se nedožila († 75letá) – v závěti na kapli pamatovala, obdařila ji (konzistoři schváleným) štědrým odkazem, věnovala jí okolo ležící pole (4 strychy výseku) a učinila mešní fundaci, dle níž mělnic. děkanovi a jeho nástupcům mělo být z platů dlužených zakladatelce z okolních vinic odváděno ročně 12 zl., aby zde bylo každý rok přečteno 14 mší sv. – ke

stavbě pak přispěl dřívím, železem a jinými dary praž. staroměst. měšťan Jan Václav Weywoda (později byl weywodovský rod povýšen do šlechtického stavu s přídomkem „ze Strombergu“, neboť byl spřízněn s rodem Jaroměřských ze Strombergu) – svou dobročinností se k výstavbě svatyně přidali i mělničtí obyvatelé – jde o jednodlní obdlnou svatyni s boč. kaplemi a obdlným, trojboce ukončeným presb., s trojosým záp. průč. zdobeným pilastry a vyvrcholeným mohutným volut. štítem s trojúhelníkovým zakončením s pilastry a sochou v nice, vázami níže a pyramidami výše po stranách a s křížem ve vr. – v ose průčelí obdlný portál a kasulové okno, v boč. osách niky a ozdobná pole – boč. fasády mají pilastry a polokruhová okna – presb. i loď sklenuty valenou klenbou s lunetami, nad presb. šestib. věžička – uv. oltář, ve vížce 3 zvony, které dal ulít zmíněný praž. staroměst. měšťan Jan Václav Weywoda, vět. zvon sv. Josefa a Norberta, druhý sv. Antonína (zaručeně jeden z nich ulil 1710 praž. staroměst. zvonář František Schönfeld), třetí, zdob. reliéfem, přidán 1728 – první 2 zvony požehnal doksan. probošt Josef Míka – při kapli žil 1719-39 poustevník Šebestián Jehla

2/ na zahradě letohrádku *Neuberkovka* (jinak *Neuberk, Neuberg*), letního loveckého sídla postaveného poč. 18. st. Janem Fridrichem Neumannem z Neubergu, stojí poblíž vchodu v dol. části areálu šestiboká stavbička (studna), na vr. jejíž zděné stanové střechy spočívá drobná písk. socha (vys. 1,01 m, kanov. v zřasené rochetě stojí pr. nohou na stupínku, ve spuštěné pr. drží palmu a v lv., před tělo předsunutě ruce krucifix, na něj shlíží) na vys. kvádřové základně (s náp. vpř.) – jedná se o dílo vytvoř. 1717 praž. Brokoffy, nejpravděpodobněji Ferdinandem Maxmiliánem – zřiz. zakladatel areálu, Jan Fridrich Neumann z Neubergu, tou dobou cí. rada a starosta u zemských desk v Č. král.

3/ při c. z *Mělníka* k pout. kapli na *Chloumečku* po pr. straně ve zdi vinice kam. socha v nadživ. vel. (stojící kanov., s palmou v pr. a krucifixem v lv., se hlavou dotýká příčného břevna kříže a obrací se k Ukřížovanému, hran. podst. zabudován do viniční zdi, vpř. zdoben rámem s vyklenutým hor. i dol. okrajem), 1720, zřiz. Ferdinand Točinský, aut. epigon praž. Brokoffů

1/ E (na jednom z prvních 2 zvonů) *Me fecit Franciscus Schönfeld Vetero Pragae A. 1710* – (na třetím zvonu) *Curavit fieri Joannes Wenceslaus Vegvoda Civis Vetero Pragensis ai 1728* – R nedat. l. zpr. mělnic. děkana Leopolda Benedikta Červenky, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 197-198) – R-L *ALBRECHT/TEPLÝ* 1902, 118 – L *DUKÁT* 1725, (úvodní část) 23 (kostelíček vystavěn z dobročinnosti mělnic. obyvatel) – *SCHALLER* 1786b, 175-176 – *BÖHM* 1892, 155, 203, 385-386, 521, 616 – *SPHU* VI, 40-41 – *UPČ* 2, 372 – *KOPECKÝ* 1998, 238 (pozn. 6); 2/ E (vpř. na soklu sochy) *S: IOAN: NEPOM* – (v korunované kart. nad vs. do studniční stavby) *IOAN: FRID: / NEUMAN DE NEUBERG /*

S: C: M: CONSÍ: / :LIARIUS ET AD / TABULAS REGIAS / STAROSTA / IN REGNO BOEMIE / F: F: (= fieri fecit) – (na dol. okraji t. kart. dat.) 1717 – H (upr. zmíněné kart.) drobný erb zřiz. – L BÖHM 1892, 388-389, 521 – BLAŽÍČEK 1976, 115, kat. č. 26 – UPČ 4, 511 – JN 1993, 198 (č. kat. 120, aut. popisku Miloš Suchomel) (aut. Ferdinand Maxmilián Brokoff) – SUCHOMEL 1997, 67 (obr. 4), 68-70 (+ obr. 5 na pag. 68), 71 (pozn. 21), 72 (1717, aut. Ferdinand Maxmilián Brokoff); 1, 2/ G mědirytina, pohled na letohrádek Neuberkovka (upr.), město Mělník (vl.) a kostel na Chloumečku (na vys. hoře vpr.), cca pol. 18. st., n. popisky, svatoján. svatyně popsána: E. Die St Joann: Nepom: Kirchen sambt Einsiedlerß wohnung. (Regionální muzeum Mělník, i. č. H 4049) ← L SPHU VI, 161; 3/ E (vpr. na podst. v rámu) HANC / STATVAM / EREXIT / FERDINANDVS / TOCZINSKÍ / A: 1720 – L BÖHM 1892, 586 – SPHU VI, 41 – SKRUŽNÝ 1969, 278 – SUCHOMEL 1997, 71-72, 73 (pozn. 29-32)

Chloumek viz Hořice II

Chloumek viz Chloumky, Hořice II

Chloumek (dř. Chlomek) viz Nová Paka 2/

Chloumek (či Chlumek) viz Holohlavy

Chloumky (dř. Chloumek) viz Hořice II

Chlum viz Hořice II

Chlum viz Hradec Králové II. 1/

Chlum Svaté Maří, n. Maria Kulm, pout. místo (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, prob. křižovníků s červ. hv.)

prob. pout. k. Naneb. P. Marie (1692-1701):

a/ dvouvěžové průčelí chrámu (1692) je ve střed. části v nikách zdobeno sochami sv. Václava (na lv. věži), SJN (na pr. věži, stojící kanov. hledící na křucifix pozdvihnutý v pr. ruce, na lemech almuce mohutné střípce, postamenty vpr. nese prázdný štít a níže na listě jméno světce) a Immaculaty (nad vstupním portálem), pocházejícími nep. z jednoho období (první či druhá ze soch je dat. 1697), ve vrcholu průčelí s. Spasitele

b/ uv. chrámu na stěně socha (bez „paprsků a kruhu“, tj. o, a bez jakékoli obětiny), dol. 1715

a/ E (na spod. listě postamentu) S: IOANNES NEPOMVCEN – L UPČ 1, 501 – PUČALÍK 2009, 30 – TÝŽ 2017, 175; b/ R l. zpr. míst. probošta Františka Antonína Krocína, křiž. s červ. hv., 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^r)

Chlum u Třeboně, dř. Chlumec (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Lutová)

před zámek (z vel. části postaveným na místě tvrze Janem Františkem hr. z Fünfkirchenu 1710) kam. socha, nějaký čas po 1703

R l. zpr. lutovského faráře Jana Josefa Schmeltzera, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 84^r)

Chlumčany, n. Klumtschan (1895 ves spojena s Petrohradem pod společným názvem Petrohrad) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d. Jesenice)

upr. vsi umělecky vytes. kam. socha (stojící kanov. v rozevláté rochetě posmutněle hledí kupředu a drží křucifix zl. doprava, s Kristovým tělem natočeným k divákovi, v lv. zlac. kov. palma) na „sloupu“, tj. vysokém dvouetážovém hran. podstavci s rámy s vykrojenými rohy na každé stěně obou etáží (dole v rámech nápisy) – dílo postav. nejspíš 1713/14, 1. V. 1715 patrně požehnáno, zřiz. míst. obyvatel Kryštof Zimmerman, ke cti Boží a sv. mučedníka JN – 1725 dal Jakub Lenck s manželkou Marií kolem t. svatoján. památky rozestavět sochy sv. patronů Blažeje, Vojtěcha, Jakuba a Vavřince

E (v dol. etáži podst. vpr. v rámu) Gott U: DeM H: / IOANNE NEPOMUCEN / O ZU EHREN Hat Dñfe, St= / ATUa AUFRICHten Laf= / JeN CHRÍSTOPH ZÍM= / eRman In CLunt= / SCHaN. / Den 1 Maÿ / A 1715 – (t. vl.) ANNO 1725. / HAT ZV EHRE GÖT., / TES VND DESSEN / HEILÍGEN DER IA., / COB LENCK, VND DIE / MARÍA DAS EHE., / WEIB DIE VMSTEHEN / DE STATVEN AVFER., / RÍCHTEN LASSEN. – (t. vpr.) DVRCH VORBITT DE / S HEILÍGEN IOANNIS / NEPOMVCENIN BLA / SY, ADALBETÍ IA / COBÍ VND LAVREN / TY BEHYTTE VNS / GOTT VON ALLEN / GEFAHREN VND / FL[...][...][...]T – R l. zpr. jesenického děkana Jana Václava Tichého, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 160^r) (dat. sochy na sloupu „od dvou let“, tj. od 1713/14) – L UPČ 3, 44 (dat. 1775)

Chlumec, n. Kulm (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

ve far. k. sv. Havla dosti dovedně mal. obraz, um. 1695 – 1715 již nebylo známo, z jaké příčiny byl obstarán a zavěšen

R l. zpr. míst. faráře Michaela Ignáce Schmidta, 21. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 284^r)

Chlumec viz Chlum u Třeboně

Chlumec nad Cidlinou, n. Chlumetz an der Zidlina, město (Č, Hra, Kh, d.)

- I. Město

1/ na ev. str. děk. kostela sv. Voršily socha, dosti mnoho let před 1715

2/ na m. přes ř. Cidlinu kam. socha, dol. 1715 – míst. p., Václav Norbert Oktavián hr. Kinský z Vchynic a Tetova, dal 1719 zbudovat nový kam. most přes ř., navazující na Hradeckou br., který byl rovněž ozdoben sochou (a s. sv. Václava)

3/ v domech obyvatel více obrazů, dol. 1715

1-3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v); 2/ L VLČEK 2009, 86 (nový m. se sochou)

- II. Panství

již zmíněný majitel chlumeč. pan. Václav Norbert hr. Kinský (1642-1719) se zúčastnil jako svědek prvního beatifikačního procesu, v němž (3. XII. 1715) sdělil (k 13. článku, 45. otázce), že má všude na svých panstvích veřejně zbudované sochy, u kterých se rozzihají světla a jeho poddaní tam

prokazují úctu^{a)} – k rozsáhlému chlumeck. pan. tehdy náleželo mj. městečko *Žiželice* a řada původně samostatných statků – na t. teritoriu je, vyjma památek v samotném centru pan., měste *Chlumci*, doložena socha v živ. vel., která stála jižně od *Chlumce* při c. do *Olešnice* u léčivého pramene, u kterého byly 1731 založeny lázně a podle t. statue nazvány *Lázně sv. Jana Nepomuckého* – v té době byla zmíněná socha stará (tedy jistě předkanonizační)^{b)}

a) R výpovědi svědků v l. nepom. beatifikačním procesu (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 6^v) – b) L PETRŽILKA 1733, nepag. předmluva – **pozn.:** dnes se tomuto místu říká *U Jáníčka* a nad pramenem zde stojí drobná kaplička

Chlumeck, pout. místo u Luže s jez. rezidencí (zv. košumberská) hradecké řádové koleje (nyní část města Luže) (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Luže) v pout. k. P. Marie Pomocné (zal. 1690, svčc. 3. IX. 1713), spravovaném míst. jezuitu, v boč. kap. (vlastně kapli) na ep. str. nejbližší presbytáři boč. oltář, jehož retabulum tvoří zlacený, bohatě řez., rozvilinový a polychromovanými i zlacemými sochami zdobený rám – po stranách upr. rámu 2 andělé, onen vl. drží v pr. ruce trubku, ze které vystupuje dým (symbol Pověsti), a lv. rukou poukazuje na světce na tit. obraze – dol. i hor. část ol. rámu zdobí dvojice andílků, z nichž hor. dvojici představuje vl. andílek s věncem, vpr. andílek s palmou, s nimiž koresponduje soška P. Marie Svatohorské (zpoza této figury vychází ☼), spočívající níže upr. na 2 okřídlených and. hlavách – upr. oltáře se nachází ov. tit. obraz: kanov. klečící na schodech uv. jakési budovy (snad kostela) drží, otočen vzad, zpr. doleva dlouhý krucifix, přičemž svou tvář zbožně tiskne ke Kristově tváři – nad světcovým biretem ☼, nad níž letí andílek a drží pravici věnec a v levici palmu – vpr. dole další andílek, před světcem (vl.) stolec s lebkou a za ním v pozadí scéna Svržení z mostu, v pr. části obrazu pak scéna Zpovědi královny – oltář pochází z 1705 – aut. řezb. jez. řeholní bratr Jan Kostelník (člen míst. rezidence 1704-1707/8), aut. soch. řezbář Jiří František Pacák (v *Luži* dol. 1701-1715), aut. obrazu malíř Jan Jiří Heinsch – vrchol oltáře (nad andílkou a P. Marií Svatohorskou) zdobí dřevořezba Jazyka v plamenech, oblacích a rozměrné paprscité ☼, do níž je do kruhu rozmístěno 5 šesticípých hv., výborná řezbářská práce, vše zlac., jen jazyk červ. – při posledním restaurování nenalezeny žádné doklady, že by tento vršek oltáře byl mladšího původu než oltář sám nebo že by zde byl druhotně osazen, jedná se tudíž o doklad užívání atributu jazyka v nepomucenské ikon. ještě před nalezením světcovy relikvie (domnělého) jazyka při ohledání hrobu 1719

R LA košumberské jez. rezidence, 1705 (ARSI, sign. Boh. 118, pag. 203) – E (na obraze sign.) J. G. Heinsch *ping.*: 1705. – L OLIVA 1903, 160 – SPHU XVI, 92 – UPČ 2, 333 – PANOCH 2007, 128-129, obr. 177-179 (Heinschův obraz) – BOUČEK 2015,

17-18, 49-50 (kat. č. I. 7.) – PAUKRTOVÁ 2016, 8-9 (dřevořezba Jazyka na oltáři původní) – *Obnova* 2018, 10-18, 31-33

Chlumeck viz Chloumek, Holohlavy

Chlúmek viz Chloumek

Chlumín, někdy Klomín, Chlomín, Klumín, městečko (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f.)

1/ ve far. k. sv. Maří Magdalény oltář s vel. sochou (○), do 1712, zřiz. míst. vr. Václav Antonín Audřický z Audře († 10. X. 1712), na své náklady 2/ na nám. písk. sl. N. Trojice k počtě sv. Anny, sv. Václava (a dalších svatých), výsledek spolupráce arch. a stavitele Václava Špačka (arch. pomníku) a sochaře Jana Pursche (sochařská výzdoba, sign. pod rel. Zavraždění sv. Václava), vytvořený na náklad držitelky zdejšího pan. Anny Marie Františky velkovévodkyně Toskánské – praž. arcib. konzistoř 1. IV. 1728 obdržela dopis od chlumín. faráře Václava Antonína Vacka, který sděloval mj., že velkovévodkyně Toskánská zamýšlí v *Chlumíně* zříditi „statui k rozšíření úcty svatě matky Anny“, a žádal o pov. statui postavit a benedikovat – pov. zjevně dostal, neboť ještě t. r. pořídil o postavení statue pam. zápis, kde píše, že velkovévodkyně „dala [...] na chlumínské návsi postavit statui k počtě sv. Václava, kterou jsem já s povolením nejdůstojnější arcibiskupské konzistoře den před svátkem tohoto svatého mučedníka téhož roku [tj. 27. IX. 1728] benedikoval a umístil na něj nápis s chronogramem (který měl být na jedné tabuli). Pouhá sochařská práce na této statui stála 400 zlatých. Vše ostatní bylo zapláceno ex parte. [...]“ – pom. spočívá na 3 stupních, podst. je trojboký se zkosenými rohy, dvojetážový – středy stěn dol. etáže zdobí mohutné niky uzavřené konchou, se sochami stojících sv. zem. patronů Václava (vpr.), JN (vz. vl., kanov. naklánějící hlavu ke krucifixu drženému zl. dopr., lv. rukou přidržuje palmu částečně položenou na kříži) a Ludmily, pod nikami ol. menzy, nad nikami mohutné kartuše (vpr. s erbem zřizovatelky, na zad. boč. stěnách s nápisy), na zkosených nárožích vol. konzoly – hor. etáž má stěny vyzdobeny záramovanými reliéfy mučednických smrtí světců níže představených sochami, tj. sv. Václava (vpr.), SJN (vz. vl., početná skupina ozbrojenců shazuje světce z trojbloukového mostu do ř., vpr. v pozadí věžovitá stavba, nad scénérií oblaka) a sv. Ludmily (vz. vpr.) – na zkosených nárožích hor. etáže s. sv. Eustacha (vpr. vpr.), sv. Maří Magd. (vpř. vl.) a sv. Norberta (vz.) – římsa druhé etáže nese upr. na oblacích sousoší sv. Anny Saměťtří (vpř.) a sochy sv. Josefa s Ježíškem a sv. Jáchyma (na zad. stěnách), na nárožích římsy sošky andílků – nad římsou druhé etáže se zdvihá vys. trojboký jehlan, upr. ověncený obláčky, v nichž se vznášejí holubice, nejvýše do jehlanu vsazen kov. symbol N. Trojice obklopený oblaky a svatozáří

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Kašpara Jakuba Douchy, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 122^r); 2/ E (v kart. nad sochou) ZELVS / IHSIGHI PIETATE / ARMATVS / SVÆ REGIÆ / CELSITV / DINIS / ~ (= 1728) – (v kart. nad s. sv. Ludmily) ANNÆ / MAGMÆ [sic!] DVCISSÆ / HETRVRIÆ / STATVAS ISTAS / PIÆ VEIERATIONI / PROPOHI FECIT (= 1728) – (pod rel. Zavraždění sv. Václava) IOHAN PVRSCH / I : V – H (v korunované kart. vpř. nad s. sv. Václava) znak zřiz. – L BÖHM 1892, 524 (dat. 1728) – SPHU VI, 48 (dat. 1. pol. 18. st.) – SKRUŽNÝ 1969, 272 (dat. 1729) – UPČ 1, 508 (dat. 1729) – MTSSP 2018, 520-548 (dat. 1728, nejpodrobnější zpracování)

Chocenice (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Starý Kolín)

v zám. kap. sv. Anny obraz sv. č. patronů se Starobol. paládiem (upr. v oblacích Starobol. P. Maria, kolem ní andělé s palmami, dole klečí a vzhůru hledí sv. Prokop, Václav a JN a je zde anděl držící vel. erbovní štít), 123 × 148 cm, v bohatě řez. zlac. rámu – dle erbu na obraze dílo pořízené některým z členů rodu Binago, který vlastnil *Chocenice* 1657-1713, z vel. části provedl přestavbu míst. tvrze v zámek a zdejší pův. kostel přestavěl ve zmíněnou zám. kapli – oproti snaze připsat pořízení obrazu již rytíři Antonínu Augustinu Binagovi († 1671/72) je třeba časově zařadit vznik malby až do éry Václava Einfrieda ryt. z Binago († 1713)

H (na obraze ve štítu držícím andělem) znak ryt. rodu Binago – L SPHU I, 14 (zřiz. Antonín Binago, který zemřel 1671/72) – PMKČ IV, 91 (dat. kon. 17. st., zřiz. Antonín Augustin z Binago) – UPČ 1, 509 (obraz snad dílem školy Brandlovy, ze 40. l. 18. st., s erbem Binagů) – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/choceni-ce/zamecka-kaple-sv-anny (dat. 1. tř. 18. st., aut. snad J. J. Liška)

Chocerady, obecně Kocerady (Č, Kou, Pr, v. a f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie vel. socha, dol. 1705
R l. inv. chocerad. far. kostela Naneb. P. Marie, který sestavil míst. farář Augustín Soukup 28. XI. 1705, prez. na praž. arcib. konz. 11. I. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Chocnějovice, n. Kotzniowitz (Č, Bol, Pr. v. Dobrovice, f. Hlavice, 1725 f. Loukovec)

ve fil. k. sv. Havla prosté papírové obrazy neboli teze, dol. 1715

R l. zpr. hlavického faráře Martina Josefa Hlavy, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 518)

Chocomyšl (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Úboč)

před zámek na návsi kamenná, 170 cm vys. socha (☉5*, s plastickým al. znakem a s nápisy vpř. na kam. podst.), vytvořená 1708 v *Plzni*, vztyčená zde 15. V. 1708 (nebo 1709?), aut. G. W. F., zřiz. míst. vr. František Ignác svob. p. z Wunschwitz s manželkou Marií Josefou Barborou roz. Notthafftovou, svob. paní z Weissensteinu, ke cti (František Ignác vlastnil *Chocomyšl* od 19. IV. 1708 do 1711 a s Marií Josefou Barborou se 6. III. 1708 zasnoubil a 28. VIII. t. r. oženil v

Regensburgu) – socha opakuje → praž. most. typ (včetně kov. palmy v pr. ruce) v návaznosti na tradici wunschwitzovského rodu – v ded. nápisu na podst., zkomponovaném bratrem zdejšího pana barona, heraldikem a genealogem Gottfriedem Danielem bar. z Wunschwitz, místní šlechtičti novomanželé svěřují své manželství a všechno, co jim patří, SJN jakožto rodovému patronovi

E (u nohy světce) G. W. F. 1708 – (vpř. na podst. pod al. erbem, dle Seiferta) TIBI / GLorIose SanCte / Ioannes / sese, ConIVgIVM, & / CVnCIA sVa totIs / sVbHICIVnt VIrIbVs / Neo-ConIVges (= 1708) / Francisc. Ignati. Liber Baro / de Wunschwitz, Dns in / Chotzomischel, Auniowitz / & Herstein, Dnsque Haeredita- / rius in Ronsperg, & Wasserau. / Et / Maria Josepha Barbara na- / ta Notthafftin Baronissa / de Weissenstein. – H (vpř. na podst. ve 2 kart. ovinutých akanty) al. znak zřizovatelů pod společnou korunou – R l. zpr. úbočského faráře Matyáše Pelty, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 37) (dat. 1709, ☉5*) – WUNSCHWITZ 1749, fol. 24^r (dat. 15. V. 1708) – L SEIFERT 1710, 192-193 (dat. 15. V. 1708, socha vytvořena v Plzni, náp. na podst. sestavil Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz, náp. obsahuje chron. 1708) – TÝŽ 1711, 210-211 (dat. 15. V. 1709, jinak shodné informace, s upřesněním, že socha byla vytvoř. v Plzni 1708) – BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (úvodní dedikace – dat. 15. V. 1709, náp. na podstavci, jehož aut. byl sám František Ignác bar. Wunschwitz) – Dedicatio oder Zuschrift 1746, fol. C^v – C 2^r (dat. 1709) – SPHU VII, 20 (dat. 1708) – UPČ 1, 511 (dat. 1708) – PROCHÁZKA 2009, 33-34 (dat. 1708)

Chodov viz *Dolní Chodov*

Chodovice viz *Hořice II*

Chodžov viz *Chožov*

Chomle viz *Radnice II*

Chomutice (dř. též *Hrubé Chomutice, Velké Chomutice*) viz *Hořice II*

Chomutičky (dř. též *Malé Chomutice*) viz *Hořice II*

Chomutov, n. Komotau, (král.) město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, d.)

1/ v děk. k. Naneb. P. Marie:

1a/ na sl. závěšený, krásně mal. obraz (s různými výjevy, např. hrobu, kolem hlavy světce ☉) ve zlac. sochařsky provedeném rámu, 1696, zřiz. měšťan Gottfried Herntschmer – když dal 1714 míst. děkan Jan Jakub Jiří Etzweiler celý k. vybělit, přemístil svatoján. obraz na jiné místo, aby byl na očích mnohých a měl svou úctu

1b/ na sl. poblíž kazatelny pěkná socha, vys. 3 lokte, cca 1706, zřiz. uroz. p. Jan Jiří a Lapide, cis. důchodní, na své náklady, vděčný za dobrodiní (→ D.1, 188)

1c/ při celkové úpravě 1723 k. obdržel barok. hl. oltář a též boč. oltáře, mezi nimi P. Marie (mělký, sl.) se sochami sv. Václava a SJN a menšími s. sv. Víta, Jana Ev., Václava a N. Trojice v nást.

2/ ve špit. k. sv. Ducha na *Dolním* či *Špitálním předměstí*:

2a/ mal. obraz SJN (○) z rozkazu krále Václava Lenivého vlečeného služebníky v řetězech do vězení (podobnost s obrazem ve *Vranově*, → níže, t.), dol. 1715, zřiz. Jan Snidal, měšťan a švec, z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 557, 558)

2b/ na ep. str. zavěšen malý oltář nikoli nepůvabného provedení, se sochou upr. (☼ po celém těle), zřiz. p. Kryštof Weidner ze zvláštní pobožnosti, jak dokládá ve svém dopise daném v *Praze* 30. IX. 1697 (nazývá v něm JN velikým svatým divotvůrcem), s úmyslem, že nabude-li bohatšího majetku, dá t. oltářik vyzdobit malbou a zlacením – opominul tak učinit, proto byla výzdoba oltáříku obstarána na náklad 14 zl., které k t. účelu odkázal zbožně zesnulý Zachariáš Matha, měšťan a pekař, nep. ze zbožnosti – vše dol. 1715

3/ v jez. k. sv. Ignáce u ol. Naneb. P. Marie krásný obraz, dílo nikoliv lidového malíře, dar věnovaný 1693 neznámým dobrodincem, označeným dvěma iniciálami – patrně půjde o ten samý obraz, který se 1723 popisuje jako „podobizna vytvořená nikoliv nevzdělaným štětcem“, vystavená v jez. k. veřejné účtě a zmíněného r. zakrytá sklem, aby při ní zavěšené vot. dary byly lépe chráněny (t. r. je totiž ukradl jeden mladík, byl dopaden, ztrestán a ukradené obětiny navraceny, → D.1, 951) – 1724 je t. svatoján. obraz (asi nedopatřením) označen jako oltář

4/ konšel Jan Kryštof Josef Habermann z Roßenfeldu, cí. veř. notář, dal na nároží svého domu někdy do 1715 postavit kam. sochu z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 559)

5/ na nám. barok. písk. sloup N. Trojice, P. Marie, sv. Josefa a sv. Anny: na dvojitém hran. podstavci sloup s kompozitní hlavicí, na níž vpř. sous. P. Marie a sv. Anny přidržující malého Spasitele šlapajícího na Antikrista, nad Ježíškem Bůh Otec a ještě výše holubice Ducha sv., vzadu s. sv. Josefa – 19. VII. 1697, aut. Ambrož Lorendis, zřiz. manželé Ondřej Jan a Kateřina Terezie Wolfovi – památka na první etáži podstavce 1719 doplněna z odkazu rodiny Wolfovy čtveřicí přes 3 lokty vysokých písk. soch sv. Jana Křt. (vpř. vl.), sv. Kateřiny Alexandrijské (vz. vl.), sv. Rozálie (vz. vpr.) a SJN (vpř. vpr., stojící kanov. tisknoucí ke své tváři tvář Ukřižovaného na kříži, jež výrazně zdvihá zl. dopr.), díly míst. sochaře Tobiáše Seebergera (za 91 zl. 30 kr.) – posléze 1725 z téhož odkazu vytvořil kameník Jan Oswald z *Černovic* kolem sloupu kam. balustr., na níž do 1732 osazeny písk. sochy dvou andělů s lucernami (vpř. po stranách vstupní branky) a dále světců (odpředu zl. po směru hodinových ručiček) Václava, mučedníka a měst. patrona Viktora, Rocha, Linharta, Františka Xav., Jana a Floriána

6/ na kam. můstku, přes který se z města přechází do tzv. *Dlouhé ulice*, na pr. boku umístěna kam. socha, kterou dle nápisu postavil 22. I. 1702 měšťan

a pekař Kryštof Ignác Getha, dlouhodobý ctitel – učinil tak z úcty, pobídnut dobrodiním (když jeho asi tříletý synáček Jan František spadl z řečeného můstku do protékajícího potoka, vyvázl bez zranění, → D.1, 175)

7/ pod městem při král. c. mezi krásnými lipami stojí vel. a významná socha (kolem hlavy žel. ☼), postav. 24. X. 1697 panem Jeremiášem Stephanem k vět. úctě a jako náležité poděkování za dobrodiní (→ D.1, 133) – 1715 je dol. že měl t. zřiz. v úmyslu pozlatit ☼ sochy, pokud bude JN kanonizován, což „kěz se brzy stane“ – **pozn.:** nep. půjde o kam. svatoján. sochu brokoffovského typu (postarší světec shlíží na mohutný kříž, který drží v lv., na uzavřené almuci má mohutný štrapec a pr. rukou stojí na stupínku), která byla z praž. silnice na jihu města přem. do lapidária v *Oblastního muzea v Chomutově*

8/ u mostku v dneš. Riegrově ul. na vých. okraji hist. centra města písk. socha: stojící kanov. klade levici na hrud', tvář zbožně otáčí ke kříž, který drží pravici ve výši hlavy, v čemž mu pomáhá letící andělek – vys. dvoudílný hran. podst. nese v dol. části vpř. volut. konzolu zdob. akantem, hor. část je vpř. rámovaná – 1719, zřiz. F. C. S., aut. sochař Jan Karel Vetter (?)

9/ písk. socha neznámého původu (zad. str. podstavce poukazuje na její pův. umístění při stěně), druhotně umístěná u železniční zastávky *Chomutov-město*: na kam. stupni obdélného půdorysu čtyřb. podstavec složený ze 2 nízkých kvádrů, postavených na šířku (dol. kvádr tvoří menzu a je vpř. zdob. vykrajovaným zrcadlem, hor. kvádr, užší a nižší, je vpř. zdob. rámem s psaníčkem) – nejvýše socha stojícího kanov. v prohnutí, jenž přes své pr. rameno shlíží v adoračním gestu na kříž, nadnášený (níže u jeho pr. nohy) dvěma okřídlenými and. hlavami – světec klade levici na hrud', pravici dynamicky předsouvá před tělo a kam. palmou, kterou v ní drží, zakrývá hřbet své levé ruky – cca 1725, aut. sochař Jan Adam Dietz (silně inspirovan kompozicí Kuenovy sochy ve *Výsočanech*, → níže, t.)

10/ v refektáři chomutov. „kláštera“ (jez. koleje?) 4 obrazy na plátně (1,14 x 1,83 m), sv. Václava, sv. Víta (dat. 1696), SJN (dat. 1699) a sv. Floriána

1a/ E (na obraze) nápisy, mezi nimi jeden označující jméno zřiz. a dat. 1696 – R l. zpr. míst. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 179^v) (Etzweiler obraz spatřil už za svého kaplanského působení v Chomutově); 1b/ R t., fol. 179^v (Etzweiler sochu v kostele našel při svém nástupu na místní d. 1709); 1c/ L *UPČ* 1, 519; 2a/ R l. zpr. míst. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 180^v); 2b/ R t., fol. 180^{v-v}; 3/ R *LA* chomutov. jez. koleje, 1693 (NKČR, sign. XXIII C 105/12, fol. 174^v) – t., 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 39) – t., 1724 (ARSI, sign. Boh. 139, pag. 42); 4/ R l. zpr. míst. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 180^v) – n. svěd. Jana Kryštofa Josefa

Habermanna z Roßenfeldu, míst. konšela, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 121^r), příl. A k předcházející zpr. děkana Etzweilera; 5/ E (na čelní stěně druhé etáže podst.) *ZV GROSEHR / DER HEILIGEN DREI / EINIKEIT WIE AVCH / MARIA DER MVTER / JOSEPHI DES PFLEGVATERS / VVND ANNA DER AMFRAW / CHRISTI HABEN / ANDRES IO · WOLF / VND CATHA · TER · WO · EHLEIT / 1697* – (t. na zad. stěně) *DER VATER SOHN VND / H. KEIST EIN HEILIGST KROSER / GOT BEHITE DIESE STAD FIR / HVNGER KRIK VND TODT / MARA SCHIZE SIE SACT / IOSPH STEH IHR BEI / SANCT ANNA BIT FIR SIE / DAS IHR NICHTS SCHA / DLICH SEI* (volný prostor) *DIESES WERCK AVFGE / RICHT KOMOTAW / DEN 19 JULI*. – (u nohou s. sv. Viktora) *H. [...] / VICTOR / Statt Pa / tron bitt / [...]* *uns* – L UPČ 1, 521-522 – *MTSSP* 2012, 211-222; 6/ E náp. sdělující jméno zříz. i dobu postavení sochy – R l. zpr. míst. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 180^v) – L UPČ 1957, 255 (socha na m. z 1702); 7/ R l. zpr. míst. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 181^r) – L NEJEDLÁ 1964, 8; 8/ E (vpr. v hor. části podst. v zarámování) *B. IOANNI / NEPOMVCENO / AB VRBE / CANONIZANDO / POSVIT (= 1719) / F. C. S. – L UPČ 1, 522 – ADAMCOVÁ 2007, 129 – I pamatkovykatalog.cz (36963/5-898 – socha sv. Jana Nepomuckého); 9/ L UPČ 1, 522 (dat. 1733) – ADAMCOVÁ 2007, 97, 200-201 (dat. cca 1725, Dietzovo aut., inspirace Kuenovou sochou ve Vysočanech); 10/ L ŠÁMAL 1931, 562*

Chorušice (Č, Bol, Li, v. Mělník, f. Mělnické Vtelnno, odkud sem 1716 f. přenesena a 1720 povýšena na d.)

1712 dostal v t. své filiálce (s fil. kostelem Naneb. P. Marie, nově postav. 1714-16) vtelnský farář Studnička darem od nejmenovaného člověka na plátně mal. obraz a vyzdobil si jím malý oltář, což sdělil 1715

R nedat. l. zpr. vtelnského faráře Kašpara Studničky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 286^{r-v})

Chotěboř, město (Č, Čás, Pr, v. Polná, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. oltář s vyobrazením, mnoho let před 1715

2/ → níže, Jilem

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Vavřince Antonína Václava Pelikána, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 250)

Choteč viz Nová Paka 2/

Chotěšov, n. Chotěschau (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ ve far. k. Nar. P. Marie ve vchodu hodnotně vyzdobená socha uv. oltářiku, který nebyl dosud ben., dol. 1715

2/ v kláš. k. sv. Václava při klášteře premonstrátek dal míst. probošt, premonstrát Ondřej Norbert Fabritius (ve fun. 1698 † 1706) umístit na sl. skvěle pozlacenou dřev. sochu, kterou dal jeho nástupce Dominik Kristián Peterka někdy do 1715 snést a přikázal ji umístit do nového umělecky a nákladně zhotoveného oltáře

3/ probošt Fabritius dal 1700 vně kláš. zdi postavit písk. sloup (válcový s pseudokorintskou hlavicí, na hran. podst., na němž vpr. znak, vl. Ježíšovo jméno *IHS* a pod ním srdce se 3 vetknutými hřeby, vpr. nápis) s kam. sochou (☼, → praž. most. typ, v pr. ruce kov. palma)

4/ míst. sládek Petr Josef Beck dal z vděčnosti za přijaté dobrodiní (→ D.1, 561) postavit upr. vsi na pevném sloupu, obklopeném zábradlím, poctivou sochu, dol. 1715

5/ 1715 je ještě konstatováno, že se díky horlivosti farníků zdejší f. dá stěži najít dům nebo příbytek, kde by pro úctu neměli vyobrazení, ať mal. na plátně, nebo vyřez. ze dřeva – v samotné vsi *Chotěšově* se takové vyobrazení nalézá ve 22 příbytcích

1-5/ R l. zpr. míst. faráře Víta Pistla, prem., 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 32^r); 3/ E (vpr. na podst.) *HONORÍ / B: IOANNIS / NEPOMVCENÍ / ERECTA / A / RMO ET AMPLMO / D: D: A: F: P: C: (= a reverendissimo et amplissimo domino domino Andrea Fabritio, praeposito Chotiessoviensi) / ANN-1-7.00 – H* (vpr. na podst.) znak chotěšov. kláštera s prob. odznaky – L *SPHU* XXX, 81 – UPČ 1, 527 – *VRÁNKOVÁ* 2011, 44-45 – *MTSSP* 2015, 166-170

Chotětov (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f.)

ve far. k. sv. Prokopa ze zbožnosti um. dřev. socha na způsob oltáře, 1712

R l. zpr. míst. faráře Václava Rudolfa Pauschmana, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 184^r)

Chotěvice viz Hostinné 1/

Choustníkovo Hradiště, n. Gradlitz (bei Königinhof) (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. Pov. sv. Kříže socha, dol. 1715, existovala snad již 1685

2/ mal. obrazy (nejspíš na více místech f.), z období 1685-1715

3/ v zákoutí návsi u pot. písk. socha v mírně nadživ. vel.: stojící kanov. v esovitém prohnutí se pravíci opírá o zavřenou kn. položenou na stylizovaném stolku barok. tvarů a hledí vzhůru ke kříži, který drží pozdvihnutý do výše v lv. (v triumf. gestu) – podst. dvouetážový, trojb. se zkosenými rohy, které jsou v dol. (vysoké) etáži opatřeny vystupujícími pilastry a v hor. etáži korunované nad římsou 3 soškami andílků, jež obklopují šestib. projmutý útvar se stěnami zdobenými rámy – základ podst. tvoří 2 stupně na šestib. půdorysu, vpr. je dole doplněn stupeň třetí – 1725 či o málo později, aut. snad dílna sochaře Matyáše Bernarda Brauna – **pozn.:** socha je variantou Heinzovy sochy na předměstí *Svitav* (→ níže, t. 2/) a především obdobou zrcadlově obrácené Braunovy sochy v *Duchcově* (→ výše, t. 1c/) a v *Praze* (→ níže, t. V. 29/)

1, 2/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^r); 2/ **pozn.:** pokud by se zmíněné obrazy 1715 nacházely ve svatyních t. farnosti, pak by se vedle far. k. jednalo o fil. k. sv. Maří Magd. v *Heřmanicích* a kap. P. Marie ve *Vlčkovcích v Podkrkonoší (Horních Vlčkovcích)*;

Chožov, kdysi též Chodžov, obecně Kožov (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

ve far. k. sv. Michaela arch. oltář, 1713, zřiz. míst. farář Jiří František Möller (ve fun. 1708 † 1712)

R l. zpr. míst. faráře Jiřího Josefa Suterina, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 333^r)

Chrast, dř. Chrast', městečko (Č, Chru, Kh, d.)

1/ pův. stavba děk. kostela N. Trojice vyhořela 15. VIII. 1709 – novou stavbu podnikl hradeck. biskup Tobiáš Jan Becker, jenž k ní 12. IV. 1710 položil zákl. kámen – stavbu provedl jeho nástupce Jan Adam hr. Wratislav z Mitrowic, který nový k. 31. X. 1717 spolu s hlavním a 2 boč. ol. posvětil – při dalším požáru 23. XI. 1725 byl k. opět postižen a rozlily se zvony, nato znovu opraven a 30. III. 1727 byly posv. 2 nové ol. – uvnitř:

1a/ na boč. oltáři obraz, pořízen po požáru 1709, dol. 1715

1b/ do obn. kostela 1727 opatřen malý zvon, t. r. ulitý a 14. VIII. posv. ke cti

1c/ v boč. lodi na ep. str. obnoveného kostela postav. oltář, bohatě vyvinutá port. sl. architektura, upr. obraz, po stranách s. sv. Jana Křt. (vl.) a sv. Václava (vpr.), v nást. upr. reliéf Jazyka ve ☉, po stranách na obých křídlech kladi sedící s. sv. Štěpána a Leopolda, nejvýše s. stojící postavu Krista s mohutným křížem přidržovaným pravicí – na ol. tumbě vpř. okrouhlý reliéf Svržení do *Vltavy* – oltář postav. 1728, posv. 16. V. t. r., zřiz. Jan Leopold Záruba, novohradecký purkrabí, který zaplatil větší část nákladu

2/ v prvním patře zadního (vých.) traktu venkovské rezidence (letního sídla, zámku) míst. vr., královéhradeck. biskupů, se nachází domácí či zám. kaple, zevně znatelná svou apsidou vystupující ze stěny zámku obrácené do zahrady – uv. klenuté kaple po stranách vystupující pilastry se silně vyloženým kladím, v presb. na klenbě pětihrotá hv. – svatyně zřízena 1728, posv. 3. X. t. r. hradeckým biskupem Václavem Františkem Karlem svob. p. Koschinským z Koschinu (ve fun. 1721 † 1731) – uv. oltář s obrazem – dle Františka de Paula Švendy tuto kapli na zámku v *Chrasti* vystavěl již biskup Tobiáš Jan Becker († 1710)

3/ na veř. cestách podobizny, všechny umístěné nedávno, dol. 1715 – jeden mal. obraz zavěsil do jednoho lesa u *Chrasti* na strom u c. chrastský rodák Kašpar Chmeliček (Chmeliček) na základě slibu a na poděkování, že jej SJN 1709 zachránil z patrného nebezpečí smrti (→ D.1, 258)

1a, 3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v); **1b, c/** L SPHU XI, 21, 22-23 (na pag. 22 obr. 17: oltář); **1c/** L UPC 1, 534; **2/** E (na vnější zdi kaple do zahrady) 1728 – L ŠVENDA 1813, 160 (v zámku v Chrasti 3. X. 1728 svčena nepom. kaple, kterou vystavěl již biskup Becker) (srov. pag. 18 k r. 1709: biskup Becker vystavěl v Chrasti na bis. panství jak zámek a obydlí

Chrást, n. Kröglitz (nyní část města Děčína) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Rozbělesy)

kdýž rozběleský farář František Jan Zincke 1721 sdělil svým farníkům zprávu, že JN byl prohlášen za blahoslaveného, ihned se u něj přihlásili obzvláštní ctitelé, mezi nimi chudá žena se 3 krejčary a po ní muž s 10 zl. a dalšího dne další pán s 13 zl. a potom skoro každý den noví a noví dárci z jeho i sousedních farností, kteří žádali, aby zde na saských hranicích byla novému blahoslavenci postavena kaple – lidé nabízelí nejen peníze, ale i práci – Zincke přijal přání lidu za své a rozhodl se, že ze stále přicházejících almužen (od 1722 je začal pečlivě zapisovat) zbuduje kostelík, jak zamýšlenou svatyni sám často pojmenovával, byť je současně označována za kapli – kostelík chtěl farář na prvním místě zasvětit divotvornému JN, na druhém P. Marii Bol., sv. Josefu a sv. Barboře jako zvláštním patronům umírajících, účta k nimž, tolik potřebná, byla tou dobou v tomto kraji ještě málo známá – obrátil se na zdejší vr., Marii Filipínu ovdovělou říš. hr. z Thunu, roz. hr. z Harrachu, která stavbu 1. IV. 1722 povolila, za což jí farář poděkoval dopisem ze 13. IV. t. r. – zmíněná šlechtična během 1722 na stavbu věnovala 50 zl. a rozličný stavební materiál – mezi četnými podporovateli stavby se objevil např. polský, litevský a saský princ Fridrich August (60 zl.), jeho choť Marie Josefa Habsburská (48 zl.), princezna Kristýna z Weissenfelsu (24 zl.), Charlotta z Moltzanu (18 zl.), hrabě Czernin (24 zl.), kn. Anna Marie z Liechtensteinu (100 zl.) – mezi neurozenými dárci se vyjímal sedlák Kryštof Behmel, zdejší kostelní účetní (daroval 50 zl.!) – našlo se též nemálo dobrodinců z řad duchovenstva a také abatyše lužického kláštera *Morgenstern* přispěla částkou 16 zl. – jak vidno, dary přicházely od lidí z různých, i vzdálenějších míst, vedle Saska a Lužice hlavně z Čech, vyjma Děčínska z *Března*, *Litoměřic*, *Klásterce* atd. – kaple byla zal. na kam. vršku u vsi *Chrást*, na pozemku rozběleské fary, vzdáleném od ní 1200 kroků – o plánech ke stavbě Zincke jednal s litom. arch. Octavianem Brogiem, nelze však již dohledat, zda arch. plány skutečně poskytl – vrchnostenskou podporu předcházelo pov. litom. biskupa (12. III. 1722), že rozběleský farář František Zincke smí na náklady dobrodinců postavit kapli a položit k ní zákl. kámen, přičemž bylo podotknuto, že se sám zavázal, že kapli z vlastních prostředků poskytne dostatečné nadání v případě, že by se jí ho odjinud nedostalo – 10. IV. 1722 se začalo s přípravou stavebního místa a při veliké slavnosti 16. V. t. r. Zincke položil zákl. kámen zamýšlené svatyně – oslava byla doprovázena transparenty, jejichž jádro, ikonograficky pozoruhodné, zohledňovalo aktuální dobové události v souvislosti s JN a jeho blahořečením, mj. i budování dvou nových svatyní

na území litom. diecéze, vedle *Chrástu* také v *Dřemčicích* (→ výše, t.) (podrobný popis slavnosti → C.1, Chrást 1/) – následná výstavba za příznivého počasí dovedla kapli během 5 měsíců pod střechu a náklady přitom vystoupaly na cca 724 zl. – první mešní fundace, vázaná na ještě rozestavěnou kapli, byla schválena litom. bis. konzistoří 14. I. 1723 – od sklonku 1722 se pracovalo na hl. oltáři: ústecký truhlář Jiří Kühn vytvořil dřev. arch., litoměřický sochař Jan Josef Fischer se věnoval tvorbě 4 vel. soch zem. patronů, 6 andílků s girlandami, 7 and. hlaviček s obláčky, ov. rámu pro obrazy nad postranní branky, hlavic sloupů, výzdoby tabernáklu a dalších dekorativních řezb, malířskou část (titulní a 3 doprovodné obrazy) měl dodat drážďanský malíř Paul Lüdden – oltář byl hotov 1723 před svěcením kaple – jeho podobu ukazuje Müllerova rytina (→ C.1, Chrást 3/): sl. port. architektura s menzou, jejíž antependium zdob. malbou (ležící zesnulý prostovlasý kanov. s rukama na hrudi, kolem hlavy ☼5*, opodál polžena palma a biret) – nad menzou tabernákl, upr. retabula tit. obraz (kanov. stojící upr., se stolkem s rozevřenou knihou vpr., vl. nad ním postava, patrně alegorie Mlčenlivosti s křížem, zdvihající lv. ruku k ústům snad na znamení mlčení, nejvýše anděl s andílkem) – po stranách boč. tordovaných sloupů dole vel. sochy sv. Václava a Prokopa (vl.), Vojtěcha a Víta (vpr.) – v nást. ov. obr. Bohosudovské Piety – nástavec od římsy do vrchu obklopen 6 andílkami držícími girlandy rozmístěné do rozměrného oblouku, upr. ve vr. symbol N. Trojice – po bocích oltáře průchozí branky, nad nimiž ov. obrazy sv. Josefa s Ježíškem (vl.) a sv. Barbory (vpr.) – hotový oltář byl oštafirován (na způsob mramoru a nejkvalitnějším zlatem) za 270 zl. – od jara 1723 byla stavba kaple vedena v rychlém tempu ke zdárnému konci a pořizována do ní potřebná bohoslužebná výbava, kterou tehdy významně obohatil pacifikálem s ostatky kostelník Matěj Hübner z *Vilsnic* spolu se sedlákem Matějem Fischerem z *Malšovic* – stavba to nakonec byla celkem skromná, obdélná, s 10 malými klenutými okénky a čtveřicí větších oken, se 3 vchody, valbovou střechou pokrytou červeně natřeným šindelem, nad kněžištěm vyzdobenou pozlaceným vrcholovým křížkem – průč. bylo zdob. jen mírně – siluetu stavby dotvářela drobná věžička s kaskádou 4 kupolek krytých šindelem, na jejímž vr., mezi makovicí a křížkem, byla na tyči upevněna silueta z plechu vyřezaná ve tvaru hvězdy s postavou (dílo děčín. zámečnicka Jana Michaela Johna) – do věžičky byly v *Praze* pořízeny 2 zvony – uv. osvětlovala svatoján. oltář pětice vel. cínových lamp a dodány byly ještě lampy další – hotovou kapli přijel 1. VI. 1723 vysvětit litom. biskup Jan Adam Wratislav z Mitrowic (→ C.1, Chrást 2/) – Zinke pro novou svatyni založil pam. knihu, kam opsal důležité listiny ohledně její výstavby – vytvořil také pamětní, básněmi a

modlitbami provázenou knížku pro návštěvníky kaple – v první části t. knížky zachytil původ zdejšího kostelíka a na úvod třetí části umístil výše zmíněnou rytinu zdejšího oltáře od rytece Müllera (→ C.1, Chrást 3/) – v následujících letech byla kaple dovybavována a dotvářena, např. 1724 k její čelní stěně byl přistavěn dřev. přístavek pro 2 nové zpovědnice a dovnitř byla pořízena kaz. – 1726 se o jánský kostelík začal v roli kostelníka starat poustevník Jan Fridrich Schaarschmit, pro nějž byla proti hl. vchodu do svatyně postavena roubená poustevna – někdy od 1725 začal farář Zinke sbírat prostředky na dokrášení okolí nepom. kostelíka: 1727 se začala budovat kam. terasa, která měla jako ohromná podkova ze 3 stran obklopit pův. stavbu – celek mělo doplnit přístupové schodiště s kam. výpravnou klenutou bránou a k dokonalému účinku kompozice měla přispět bohatá sochařská stafáž objednaná u již zmíněného litom. sochaře Jana Josefa Fischera – v pracích se pokračovalo 1728, kdy hr. Marie Filipína z Thunu faráři Zinckovi odpustila dluh 112 zl. za stavební materiál a kněze i jinak velice štedře zas a znovu podporovala – do konce t. r. byla dokončena terasa, opatřena 20 kam. sokly a na ně bylo osazeno 20 kam. Fischerových soch představujících 14 sv. pomocníků a 6 ctností, totiž Sílu, Milosrdenství, Mlčenlivost, Moudrost, Zbožnost a Spravedlnost – areál doplnil dřev. letohrádek, snad altán – do úplnosti byl celek doveden v kanonizačním r. 1729 sestavením vstupní brány, na kterou byla vsazena pětice andílků od sochaře Fischera, držících v rukou zl. hvězdy – dále bylo osazeno přístupové schodiště a pustá pole mezi sokly soch na terase byla zaplněna pláňkovým plůtkem – chrátská svatoján. kaple se zaskvěla v plné nádheře v době, kdy byl JN oficiálně ozdoben titulem „svatý“

↳ *UPČ* 1, 253 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 22-26, 34 – *SBC* 2001, 38 (č. kat. I/1.58) – BELISOVÁ 2003, 7-110

Chrastava, n. Kratzau, městečko (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince nahoře na ol. P. Marie mal. obraz, dol. 1715

2/ sice se na veř. cestách na far. území nenacházejí žádná vyst. vyobrazení, v domech však a v modlitebních knížkách je jich nesmírně mnoho, dol. 1715

1, 2/ R 1. zpr. míst. faráře Karla Tippoldta, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 467)

Chrástany (Č, Bech, Pr, v. a d. Týn nad Vltavou, 1724 f.)

ve fil. (od 1724 far.) k. sv. Bartoloměje oltář, cca 1691 (jistě však do 1715), zřiz. Jan Josef Antonín Moučka, hejtman vltavotýnského pan. praž. arcibiskupů, k němuž zdejší ves částečně patřila – důvod zřízení t. svatoján. památky vysvětlen v → D.1, 72

R n. svěd. Jana Josefa Antonína Moučky, vltavotýnského hejtmána, dané v Týně nad Vltavou 28. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 65^v)

Chraštica (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie na pr. str. u stěny dřev. socha, dol. 1715, zřiz. Rudolf ryt. z Bünau, majitel přífařených Zbenic

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Františka Svatoně, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 341^r)

Chrlice, n. Chirlitz (nyní část města Brna) (M, Brn, Ol, d. Brno, f. Tuřany)

socha, 1712, zřiz. míst. vrchnostenský hejtmán Fridrich Hastník z Waizenfeldu na poděkování za záchranu manželky, která jako zázrakem přežila jízdu kočárem, když se splašili koně

E (na podst. vpř.) *B: IOANNES / NEPOMVCENE / CVSTODI / NOS: (= 1712) // I · F · H · V · W · F · A · B · H · V · W · F · (= iniciály obou manželů, H. V. W. = Hastník von Waizenfeld) – L UPMS 1, 226 – STEHLÍKOVÁ 2015, 19-20 – <http://encyklopedie.brna.cz> (důvod zřízení sochy)*

Chroboly, n. Chrobold (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

1/ ve far. k. Nar. P. Marie vyřez. socha (☼) střední vel., 1712, zřiz. různí dobrodinci a ctitelé

2/ na faře socha (☼), dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Edera, 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 363^r)

Chrudim, král. věnné a kraj. město (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, d.)

1/ v děk. k. Naneb. P. Marie, pout. místě díky přítomnosti mil. obrazu Chrudimského Spasitele:

1a/ oltář, jistě již 1695

1b/ právě popsaný oltář nahrazen novým oltářem cca 1720, zdobeným zlac. dřev. volut. kartuší s vyřezávaným pohledem na město Chrudim – kart. uložena v Okresním muzeu v Chrudimi pod přírůstkovým č. 27

1c/ na kalichu věnovaném Chrudimskému Spasiteli na šestilaločné noze v ov. medailonech celé postavy Krista, P. Marie a sv. Jana Křt., na spod. části kupy 3 medailony v kart., v nich reliéfy sv. Voršily, sv. Václava a SJN, mezi nimi páskové a listové ornamenty – 1714, zřiz. Jan Palma, syn Voršily a Daniela

2/ v kapuc. k. sv. Josefa boč. oltář s řez. sochou, na antependiu obraz (mrtvola SJ s andílkem), poč. 18. st.

3/ před průč. děk. kostela Naneb. P. Marie parapet čili dekorace schodiště z pískovce se sochami světců: postava ve zbroji, sv. Eustach, sv. Anna, P. Maria, světec s knihou opírající se o kotvu, sv. Jiří, prostovlasý kanov. SJN klečící na oblaku a držící v pravici ov. medailon s P. Marií Starobol. opřený o pr. nohu (v pokleku), dále sv. Antonín Pad. a sv. Václav – pod t. sochami erby, na několika místech dat. a náp. – 1727-28, za aut. sochy (jako i většiny ostatních) byl kdysi považován Jan Pavel Cechpauer (Čechpauer), nyní Ignác Rohrbach

4/ na nám. v Novém Městě písk. sloup se sochou (na hran. podst. psaníčka), cca 1700 (?)

5/ na Kateřinském předměstí před poplužním dv. (čp. 86/III) sloup se sochou (na hran. podst. psaníčka), 1707 (typově blízký předcházející svatoján. památce → 4/)

1a/ R n. výpověď Jana Kašpara Marle, měšťana a radního v Českém Brodě, v kanonizačním procesu, 22. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 662^r, otázka 74) (svědek zmínil oltář v Chrudimi v souvislosti s uzdravením své manželky, ke kterému došlo v období 1693-95) – L KRÁSL 1904, 1 (← R farářské fase chrudimského vikariátu z 1700, zpr. chrudim. děkana Jana Václava Petzolda); 1a, b/ L PANOCH 2007, 53; 1b/ L SPHU XI, 32 (obr. 25), 125 – SBC 2001, 412 (č. kat. II/4. 14); 1c/ E (na spodu nohy kalicha na desce vyryto) *DICaVIt / SaLVatorI Ioannes / PaLMa (= 1714) / Vrsula quem genuit / Cum Daniele Patre – L SPHU XI, 65-66; 2/ L SPHU XI, 101; 3/ E (na různých místech parapetu) dat. 1727, 1728, snad i 1719, iniciály – (pod SJN vz. na římsce parapetu) *H. W.* (snad značka některého z umělců) – H (pod sochami) znaky (pod SJN složitý erb, blíže neurčený) – L SPHU XI, 42, 115-116 (aut. Čechpauer) – PANOCH 2007, 141, obr. 211 (aut. Rohrbach) – **pozn.:** od 1873 je parapet se sochami součástí Novoměstské kašny na chrudim. Žižkově nám.; 4/ L MTSSP 2008, 190-193; 4, 5/ L PANOCH 2007, 79, 80 (pozn. 418); 5/ E (na soklu) 1707 – L SPHU XI, 116 – MTSSP 2008, 194-202*

Chřibská, n. Kreibitz, městečko (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiří vpr. od hlavního oltáře dřev. socha, 1703

2/ na m. kam. socha (zlac. ☼), dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^v)

Chudenice, městečko (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt.:

a/ mezi kazatelnou a ol. P. Marie Bol. na zdi nad vs. dřev. polych. socha, 1729, postav. na základě slibu, dle pozdějšího vyprávění starých farníků vytvoř. na památku kanonizace

b/ zlatý relikvíář (pacifikál) s ostatkem sv. Kříže, vysoký 18 cm: svrchní část tepaná, se skleněnou schránkou do tvaru kříže obsahující částčky dřeva z Kristova kříže, pod ní v malém kartušovém oválu se zeleným smaltem miniaturní reliéf (stojící kanov.) – nodus hruškový, vyložený drahokamem – noha ov. – dekorace drahými kameny, značka (český lev) a v kvadrilobu písmena *F : R* – noha se dá otevřít a ve vnitřním prostoru obsahuje 2 autentiky, z nichž jedna se vztahuje k ostatkům sv. Petra a Pavla, rovněž zde v noze uloženým (první autentika nese 2 cír. sch. z 8. VII. a 22. VII. 1726, druhá autentika je dat. 13. IX. 1726) – pacifikál věnoval 1726 salzbur. arcibiskup František Antonín kn. Harrach (ve fun. 1709 † 1727) Antonii Josefě Czerninové, roz. hr. Kienburgové

a/ E (na soše) *Ex voto, ao 1729. – R chudenická far. kronika, s. p. (podání starých farníků, náp. na soše) –*

L UPČ 1, 550 (dat. cca 1759); **b/ R** chudnická far. kronika, s. p. (podrobný popis pacifikálu) – L SPHU VII, 32

Chudeřín, n. Kutterschin (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Soběsuky)

kaple (někdy se uvádí společné patrocínium P. Marie a SJN), hran. stavba s plochou jehlancovou střechou s kam. sochou (o) na vr., zdobená nárožními pilastry, v čelní stěně segmentový vs., nad ním segmentové okno, nejvýše v kam. rozv. kartuši al. erb pod korunou – uv. kaple obraz – svatyni dala 1710 s pov. praž. arcib. konz. postavil paní Marie Klára ovdovělá Podpušová z Podpuše, roz. Kulhánková z Klaudensteinu, kvůli jisté milosti, kterou její zbožně zesnulý manžel František Karel Podpuš z Podpuše obdržel na přímluvu, o které se však P. Matthes, farář v *Soběsukách*, 1715 již nemohl nic bližšího dovědět

E-H (v hor. části průč. v kam. rozv. kart. pod společnou korunou) al. znak zřizovatelky kaple a jejího zesnulého manžela, s doprovodnými iniciálami obou: *F. C. P. V. P.* (= Franz Carl Potpusch von Potpusch) a *M. C. P. G. K. V. K.* (= Maria Clara Potpuschin geborene Kulhankin von Klaudenstein) – R l. zpr. Josefa Ignáce Matthese, faráře v *Soběsukách*, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 219^r) (kaple se sochou ve vr. střechy a obrazem uv.) – L UPČ 1, 550 – ADAMCOVÁ 2007, 76, 274

Chudobín, n. Chudwein (M, Olo, Ol, d. Olomouc, f. Cholina)

mezi zámek a zám. kap. sv. Františka písk. socha: kanov. s krucifixem držným zpr. doleva a natočeným k divákovi stojí na oblacích s vel. okřídlenou and. hlavou vpř. – podstavec čtyřb., dole rozšířený do hranatě ukončených volut, vpř. zdobený po okrajích pásem s akanty a nahore upr. květinovým festonem, vpř. i vz. náp. – kvalitou spíše podprůměrné dílo náležející do skupiny téměř totožných nepom. skulptur, které dal 1708 postavit na svých državách (→ výše, Dolní Vražné 2/, Jeseník nad Odrou) olom. hejtmán Rudolf Kryštof Přimislav z Wittenu, tehdy čerstvě povýšený do hr. stavu, a jež vytvořila dílna sochaře Davida Zurna nejmladšího, patrně dle vzoru svatoján. sochy, kterou t. r. tato dílna dodala do *Svitávky* (→ níže, t.)

E (na podst. vpř.) :**S**: / *IOANNES* / *NEPOMVCE* / *NE* / *INTERCEDE* / *PRO NOBIS* (= 1708) – (t. vz.) *TIBI SIOANNI* / *HONORIS DEFENSORI* / *SERVATORI PROPAGATORI* / *INHONORATIONIS EX* / *TIRPATORI* / *ITA SINGVLARITER VOVI* / *COMES* · *A* · *WITTEN* (= 1708) – L HLOBIL 1993, 389-390 – *UPMS* 2, 390 – SEKANINA 2013, 34-35, 82 (kat. č. 7.)

Chvalín (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Dolánky nad Ohří)

kostelík nebo fil. kostel či kaple, orient., obdélný s trojb. závěrem, v záp. průč. předsíní se vstupem s kam. ostěním a s trojúhelníkovým nízkým štítem, nad portálem a ve štítu štukatura s postranními volutami, dole s kartuší s erbem a nahore s menší věncovou kart. se (štuk.) polopostavou (kanov.

s krucifixem), nad níž (nad kartuší) štuková koruna – na nárožích záp. průčelí dvě čtyřb. věžičky, na kupolové střeše svatyně ov. lucerna – uv. prostor podélného osmihranu, 9 m dlouhý, 6,50 m šir., s kupulovitou neckovou klenbou s lucernou, pokrytou bohatým štuk. ornamentem pentlí s akanty (ve 4 kartuších monstrance, kniha, globus s okřídleným srdcem a kříž, v lucerně holubice mezi okřídlenými and. hlavami) – na stěnách vnitřku podložené pilastry, v záp. části kručta, na vých. str. oltář – t. svatoján. svatyně byla postav. 1725, aut. snad arch. Octavian Broggio, zřiz. doksan. klášter premonstrátek s proboštem Josefem Míkou v čele (ve fun. 1709 † 1733), který stavbu zahájil, osobně si tento kostelík 10. X. 1725 prohlédl, zda je vše připraveno, aby mohl být benedikován a oltář konsekrován, a když zjistil, že tomu tak je, 16. X. t. r. nový kostelík benedikoval a hl. oltář konsekroval (tehdy doložen i boč. oltář), načež 22. XI. t. r. pro t. svatyni benedikoval zvon (o váze 100 liber) ke cti P. Marie a SJN

E (nad kam. ostěním portálu předsíně nahore) *MDCCXXV* – (uv. po pr. straně hl. oltáře zazděný kámen s náp.) *1725 / I M P D* (= Iosephus Míka, praepositus Doxanensis) / *POSVIT ER / REXIT & / BENEDIXIT*. – H (nad portálem předsíně v dol. štuk. kart.) znak doksan. kláštera premonstrátek – R l. deník doksan. probošta Josefa Míky, 10. X., 16. X. a 22. XI. 1725 (SK, sign. BV II 93/1725, fol. 20^v, 21^r a 23^v) – L MÍKA 1726, 101 (kostel či kaple), 104 (kostelík) – SCHALLER 1785, 201 (kostel) – *SPHU* IV, 108-109 – *UPČ* 1, 552-553

Chvalina viz Hořice II

Chvalkovice (Č, Hra, Kh, a.)

v adm. far. k. sv. Jiljí (přestav. 1690-94):

a/ socha mezi dalšími č. patrony nad kazatelnou (tj. nejspíš na stříšce kaz.), 1695 či jemně později – do dnešní doby se kaz. zachovala v následující podobě: pětiboké vysuté řečniště, ukončené hroznem, s vřetenovými sloupky na hranách, pokrytými vinnými hrozny a listy, mezi sloupky niky se sochami evangelistů, na stříšce mezi akant. volutami sošky sv. Václava, Prokopa, Vojtěcha a Zikmunda, upr. na nízkém podstavci s. Dobrého pastýře – jde o práci z kon. 17. st.

b/ socha, před 1715

a/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, dol. III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v-274^r) – L UPČ XLVIII, 129-130 (socha na stříšce kaz. již nedoložena); **b/ R** l. popis svatoján. úcty v Kh, dol. III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r)

Chvalovice, n. Kallendorf (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f. Dyjákovičky)

ve fil. k. sv. Markéty obraz, dol. 1716 (→ výše, Dyjákovičky II)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Chvatěruby (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Minice, 1722 a.)

1/ ve fil. (od 1722 adm.) k. sv. Petra a Pavla:

1a/ u dveří dřev. socha (stojící kanov.) ve výklenku stěny, vyvrcholeném konchou – výklenek obklopen freskovou malbou baldachýnu, pod jehož drapériemi vespod po str. výklenku namalováno po jednom andílku s atributy a páskou s náp. v jedné ruce a druhou rukou přidržujícím štít s dalším náp. – cca 1708, zřiz. míst. vr. Karel Josef bar. Woraczičský z Pabienitz, ze zvláštní náklonnosti

1b/ patrně i obrazy, dol. 1715 (→ níže, Minice 2/)
2/ na skále nad vsí a vltav. údolím na vys. čtyřb. pilíři (hran. vys. sokl a nižší krychlový postament) písk. socha (velmi dynamicky pojatý stojící kanov. se otáčí a hledí ke kruzifixu, který drží zpr. doleva), cca 1720 nebo 1728-30, aut. sochař Matyáš Bernard Braun nebo Josef Jiří Jelínek

I/ E (na fresce kolem niky, vl. dole na pásce nad postavou andílka) *Doctoratus* – (t. níže na štítu držéném andílkem) *Per Ioan- / nis sancti / tatem Quem / ata [sic!] trini / tas* – (obdobně na fresce vpr., na pásce) *Virginitatis* – (níže na andílkově štítu) *Menti- / bus da pu- / ritatem cor / de regnes / charitas* – **R** l. zpr. minic. faráře Adama Ignáce Pesche, 20. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 47*); **2/ L** *UPČ* 1, 555 (dat. 2. tř. 18. st.) – *MTSSP* 2018, 549-551 (dat. asi cca 1720, aut. Braun) – **I** pamatkovykatalog.cz (104991 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 2. tř. 18. st.) – www.revuekamen.cz (Miloš Suchomel, *O zaniklých a mizejících jelínkovských kamenosočařských dílech*) (dat. cca 1728-30, aut. Jelínek)

Chyjice viz Kopidlno II

Chyšě, n. Chiesch, město (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

raně barok. far. k. Zvěst. P. Marie dala na místě pův. středověkého far. k. na návrší vých. nad městem vybudovat 1697-1710 míst. vr. Anna Ludmila Michnová z Vacínova, roz. hr. Krakovská z Kolowrat († 1718), se svým manželem Karlem Jiřím Václavem Michnou z Vacínova († 1710) – hotová stavba byla vysv. 1713 – monumentální hl. průč. kostela je trojosé, dvouvěžové, s al. znakem zakladatelů nad vs. portálem, vyzdobené vrcholovou s. P. Marie s Ježíškem na segmentovém (odstupněném) štítu a soudobými sochami sv. č. patronů v nikách: pod štítem nad oknem upr. sv. Josefa, níže po str. t. okna sv. Václava a sv. Ludmily, níže, v dol. etáži průčelí, ve dvojicích nik rozmístěných nad sebou v boč. osách po stranách portálu sv. Vojtěcha (vl. dole), sv. Zikmunda (vl. nahoře), sv. Víta (vpr. nahoře) a SJN (vpr. dole, stojící kanov. se štólou na rochetě, držící kruzifix zpr. doleva) – 4 posledně uvedené sochy jsou do nik vsazeny na kam. akant. konzolách a plintech se svými vyrytými jmény

E (vpř. na plintu pod sochou) *S: IOHANES NE* – **L** *UPČ* 1, 558-559 – *UPČ* 4, 490 – **I** www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/chyse-kostel-povyseni-sv-krize

Ivančice, n. Eibenschitz, město (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f.)

1/ na nám. mar. mor. sl.: stupňovitá, bohatě členěná, rozvinutá arch. podnože má nejvýše

uprostřed jehlan se s. Madony s dítětem – u paty jehlanu, zdobeného oblaky a andílčími hlavami, jsou poloplastiky, vpř. SJN (prostovlasý světec s ☼* hledí vzhůru, ve spuštěné lv. drží uzavřenou kn. a zdvihá pr. ruku, v níž cosi držel, snad svůj neporušený jazyk, který nabízel P. Marii s Ježíškem znázorněným nad sebou), , vz. sv. Floriána, obou klečících na oblacích (u SJN na oblacích dvě okřídlené andílčí hlavy a biret) – na bocích na samostatných postamentech sochy, vl. sv. Barbory (výše) a Rocha (níže), vpr. sv. Šebestiána (výše) a Karla Bor. (níže) – ve vpadlých výplních podst. reliéfy, vpř. sv. Rozálie, vz. sv. Maří Magd. – sloup pochází z období 1721-26 (v náp. dat. 1726) a byl postav. nákladem města ke cti P. Marie, SJN, sv. Floriána, sv. Agáty a sv. Karla Bor. jako prosba za vysvobození od moru a ohně – aut. soch sochař Štěpán Pagan

2/ t. sochař ve 20. l. 18. st. zhotovil sochu na nároží dneš. ulic Oslavanské a Na Brněnce (světec se vine ke kruzifixu s palmou podobným způsobem, jako je tomu, byť s prohozením rukou, na mar. sl. v *Drnholci*, → výše, t. 3/)

I/ E (na obdélné desce ve středu před. části podst.) *DEI MATRIS HONORI ET VENERATIONI / SS. IOANNIS NEPO: FLORIANI AGATHAE CAROLI BORO / VRBS NOSTRA POSVIT (= 1726) / QVORVM PATROCINIIS A PESTE IGNE LI / BERARI DEVOTA POSTVLAT (= 1726) – L* **WOLNÝ** II. I, 247 – *VM* II. I, 23, 67 – **I** pamatkovykatalog.cz (29663/7-749 – *mariánský sloup*); **1, 2/ L** *UPMS* 1, 599;

Jablonec nad Jizerou (od 1916), dř. Jablonec, Český Jablonec, Jabloneček (Č, Hra, Kh, f. Rokytnice nad Jizerou, 1721 či 1722 f.)

ve fil. dřev. k. sv. Prokopa podobizna (☼), cca 1707, nejspíš totožná s „velice krásně malovaným“, vel. obrazem (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu, který dal, podobně jako do dalších kostelů svého pan. v této části *Čech*, i sem z *Vidně* 1708 či 1709 poslat Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu (→ níže, Jilemnice 2/)

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r) (dat. cca 1707)

Jablonné nad Orlicí, dř. Jablonné (nad Orličkou), n. Gabel an der Adler, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje 2 vyobrazení (☼), dol. 1715

2/ před městečkem u král. c. na vys. dřev. kříži visí vyobrazení, dol. 1715

3/ na nám. socha, 1729

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Kristiána Karla Schupplera, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 453); **3/ L** *UPČ* 1, 560 – *CHLÁDKOVÁ* 2013, 119

Jablonné v Podještědí, n. Deutsch Gabel, město (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. či a. ve správě míst. dominikánů)

1/ domin. kostel byl od 1699 stavěn ke cti sv. Vavřince a bl. Zdislavy (zde pohřbené svěřence) míst. vrchností, nejprve Františkem Antonínem hr. Berkou z Dubé, po jeho smrti (1706) a jistě prodlevě jeho příbuznou Františkou Rozálií Beatricí hr. Kinskou, roz. Berkovou z Dubé († 1714), posléze dokončen 1722 (svěc. 4. VIII. 1729) – vzácná centrální chrámová budova, vytvořená dle projektu vídeň. arch. Johanna Lukase von Hildebrandta, je zdobena impozantním průč. s kam. sochami, díly sochaře Jana Františka Bienerta z doby cca 1711: v nikách po str. hl. vchodu patroni chrámu, sv. Vavřinec (vl.) a bl. Zdislava (vpr.), v úrovni patra v nikách domin. sv. sv. Dominik (vl.) a Tomáš Akvinský (vpr.), atiku zdobí balustráda s ústřední s. Immaculaty, již doprovázejí sochy světců, taktéž na balustrádě, vl. sv. Jana Křt. (blíže) a sv. Prokopa (dále, při věži), vpr. sv. Vojtěcha (blíže) a SJN (dále, při věži, stojící kanov. s krucifixem a palmou držnými zl. dopr.), soubor na atice pův. doplňovaly ještě 2 s.

2/ mor. sl. na nám., postavený 1687 ke cti Vítězného Ježíše (na vr. socha trním korunovaného Spasitele světa s křížem), P. Marie Pomocné a míst. patronů Josefa, Václava, Šebestiána a Rozálie zdejšími měšťany na základě slibu na poděkování za odvrácení morové rány z 1680, byl nejprve opatřen sochami všech jmenovaných nebesťanů a nejpravděpodobněji až ve 20. l. 18. st. doplněn 8 sochami dalších světců, snad pracemi sochařské dílny kosmonos. Jelínků, především sochaře Josefa Jiřího Jelínka: na balustrádě kolem sl. byly tehdy vztyčeny písk. sochy sv. Jana Křt. (vpř. vl.), SJN (vpř. vpr., stojící kanov. se zřasenými lemy rochet, výrazně se sklánějící ke krucifixu, držnému zpr. doleva) sv. Vavřince (vz. vl.) a sv. Floriána (vz. vpr.), výše na podst. ve stejném sledu s. sv. Jáchyma, sv. Anny, sv. Vojtěcha a sv. Vincence Ferrerského

1/ G rytina průč. chrámu, 1713, aut. Jan Adam Delsenbach, s uvedením jmen stavebníků k. a kompatrocinia sv. Vavřince a bl. Zdislavy, zachycuje na průč. 11 soch, včetně SJN, ovšem rozmístěných jinak, než bylo nakonec uskutečněno – rytina chrámu, kon. 18. st., J. A. Schmidt – UPČ 1, 561-562 – EČK 1997, 263, 266; 2/ L ŠORM/KRAJČA 1939, 133 – UPČ 1, 563 – SUCHOMEL 1994, 167 (dat. do 20. l. 18. st., aut. oba Jelínkové, Martin st. a Josef Jiří) – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 14, 15 (dat. do 20. l. 18. st., aut. Josef Jiří Jelínek) – MTSSP 2003, 89-95

Jáchymov, n. Sankt Joachimsthal, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Loket, d.)

1/ v děk. k. sv. Jáchyma a sv. Anny oltář s obrazem upr., na němž je BJN vymalován obvyklým způsobem (jen bez ☩, která by obklopovala hlavu), 1703, zřiz. několik ctitelů – u t. svatoján. oltáře byly slouženy bohoslužby zdejší konfederace, založené 1703 (→ C.3, 1)

2/ v děk. k. nebo ve špit. k. Všech sv. monstrance (vys. 68,5 cm, noha ovál 22,3 × 17,5 cm), kterou 4.

VI. 1713, v době duch. správy P. Jana Kristiána Millera, věnovala vdova Marie Rosatie na pam. zesnulého manžela Kristiána Elstera, patrně zaměstnance zdejších dolů či mincovny – podstatná část díla je z litě, tepané, stříbřené a zlac. mosazi: noha, zdob. na spod. úrovni 2 medailonky s tepanými polofigurami sv. Vavřince a SJN v kartuších, přechází do stojící figury horníka-atlanta, který drží paprscitou část s proskleným, do srdce tvarovaným úložištěm pro hostii (lunula je ze zlata) – t. hor. část je zdob. daleko jemněji provedenými a přesně cizelovanými stříb. doplňky (ze sériových forem) v podobě Boha Otce a holubice Ducha sv. (nahore) a andělů a nástroji Kristova umučení (nejníže okřídlená and. hlava) – patrně jde v základu o dílo pasíře, který si doplňkové stříb. sériové ozdoby kupoval, např. u H. J. Göringera nebo J. M. Francka v *Chebu*

1/ R l. zpr. míst. děkana Michaela Vavřince Prokesche, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 368^r); 2/ E (na hor. str. okraje nohy) *Sub cura pastoralis Ptris Ioannis Christiani Millers Valensis Joachimmici Anno 1713 Die 4 is Junij Pium memento Christiani Elsters uxoris Mariae Rosatae* – L *SBC* 2001, 417 (obr.), 418 (č. kat. II/4.32)

Jakartovice, kdysi Jakardovice, n. Eckersdorf (HS, Ol, d. Opava, f.)

1/ 1716 se v *Jakartovicích* konaly přípravy na postavení kaple pro sochu

2/ před novým far. k. Nar. P. Marie kam. socha (stojící kanov. s mohutným krucifixem držným zpr. doleva, podst. hran., vpř. s rámem s vykrojenými rohy, ve kterém protáhlé ov. zrcadlo s náp., zdobené nahore i dole rozv. ornamenty, výše postament), 1725, aut. bruntál. sochař Sebald Kappler, zřiz. Ignác Kallert, míst. rodák a farář ve *Velkých Heralticích* (ve fun. 1706 † 1729), ke kterým *Jakartovice* náležely panstvím

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ E (vpř. na podst. v zrcadle) *SANCTE IOANNES / NEPOMVCENE ORA / PRO TVIS TIBI / VERE DEVOTIS* (= 1725) – L *UPMS* 2, 17

Jakub, dř. Svaty Jakub viz Cirkvice 2/

Jaktař, n. Jaktar (nyní část města Opavy) (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Opava, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Jakubov u Moravských Budějovic, n. Jakobau (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f. Lukov)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Janov, n. Sankt Johann (osídlení kolem kostela se rozvinulo až koncem 18. st. a 1814 se stalo vsí) (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, d. Soběslav, 1726 kaplanství)

upr. lesa nedaleko vsi **Myslkovic (dř. Myskovice, Myškovice)**, v místech, kde se ozvěna loveckých rohů nejlépe rozléhala, dal myslkovický p. František Leopold bar. Woraciczky z Pabienitz cca 1712 postavit kostel a vedle něj kapli P. Marie Pomocné, a tyto svatyně byly 6. X. 1716 ben. – t. svob. pán listinou z 20. III. 1726 složil kapitál 3000 zl. rýn. na vydržování kaplana při t. kostele s určením fundačních mší sv. – nepochybně se ve svatoján. svatyni nacházel oltář, k výbavě kostela patřil i věžní zvon, dar jmenovaného svob. p. Františka Leopolda Woraciczského, nesoucí letop. 1714

L SCHALLER 1790a, 130 – TRAJER 1862, 739-740 – UPČ 1, 568

Janov, n. Johnsndorf (nyní část města Litvínova) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Horní Jiřetín)

před hosp. dvorem ikon. pozoruhodná kam. socha: na šir. zděné základně kam. hran. podstavec s kart. na čelní stěně, tvořenou 2 dole zkříženými palmami, stojící kanov. pojetí velmi blízkého → praž. most. typu (včetně pr. nohy na stupínku ve tvaru knihy), doplněného o almužnické gesto, jež světec činí natažením pr. ruky s mincí směrem k žebrákovi, jehož nepoměrně menší postava klečí s prosebným sepjetím rukou u světce pr. nohy a ke světeci vzhlíží (nejspíš ojedinělý dozvuk středověké hierarchické perspektivy) – 1. XII. 1695, nelze vyloučit autorství dílny sochaře Jana Brokoffa, zřiz. míst. vr. Jan Václav Michna svob. p. z Vacínova se svou manželkou Marií (Karolinou), roz. svob. paní Wopping z Karpfenheimu

E (vpř. na podst. pod řím.) *S: IOHAN: NEPOMYCEN*_o – (t. nad kart. s erbem) *I·W·M·F·V·W.* (= Johann Wenzel Michna Freiherr von Waitzenhofen) – (t. pod kart. s erbem) *M·S·M·F·V·W·V·K·H* (= Maria S. Michna Freiin von Waitzenhofen, von Karpfenheim) – (t. na základně) 1695 den 1. DECEMB: – L UPČ 1, 567 – H (vpř. podst. v kart.) al. znak zřiz. – I pamatkovykatalog.cz (43116/5-341 – socha sv. Jana Nepomuckého) (možné aut. dílny J. Brokoffa)

Janovice viz Vrchotovy Janovice

Jánská viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Janův Důl, n. Johannesthal (nyní část města Liberce) (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. Liberec)

na konci vsi, založené 1704 liberec. vrchností, Janem Václavem hr. Gallasem, dle nějž byla pojmenována *Janovým Dolem*, dal vrchní inspektor gallasovských pan., Kristián Karel ryt. z Platzu a Ehrenthalu postavit 1716 veř. kapli (kostelík, kostel) – ač právě řečenému inspektorovi bývá připisována zásluha vystavění t. svatyně, ve skutečnosti na její stavbu přispěl nikoli nejvyšší sumou, neboť na ni vydal 139 zl. 26 kr., zatímco vrchnost 300 zl. se stavebním materiálem a 100 zl. k tomu přidala obec – hotovou stavbu 1716 benedikoval vikář a frýdlant. děkan Gottfried František Griger, který dostal v VII. t. r. od praž. arcib. konzistoře pov. požehnat „kostel ve vsi

Janově Dole ke cti svatého Jana Nepomuckého“ – nehynoucí zásluhu o svatoján. kostelík si získal ryt. z Platzu a Ehrenthalu odkazem 500 zl. na věčnou fundaci, jež svatyni přikl ve své závěti z 21. V. 1722 († 5. VIII. 1722) – kaple je barok. jednodlní stavba členěná lizénami, o 2 osách, se segmentovým presb. a ozdobným průč. s tabulovým štítem s pilastry, tympanonem a kruhovým oknem, na jihu ke stavbě přiléhá čtvercová sakristie, na střežku vsazena cibulovitá vížka – uv. oltář

R nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (kaple se zajištěním příjmu) – l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., VII. 1716 (NA, APA I, sign. A 39/1, fol. 37^v) (pov. požehnat kostel) – L ROHN 1763, 318 (veř. kaple), 336 (kostelík) – TÝŽ 1774, 73 (veř. kaple) – SCHALLER 1786b, 276 (veř. kaple) – *SPHU* LI, 121-125 (kaple) – UPČ 2, 241 (kostel)

Jaroměř, n. Jermer, král. věnné město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ v děk. k. sv. Mikuláše oltář se sochou (s palmou), cca 1693, spoluzřizovatel míst. rodák František Xaver Lorentz (Lohrencz) ze zvláštní důvěry vůči SJN, který ho zachránil z jisté zdravotní těžkosti, a on mohl vstoupit do jez. řádu (→ D.1, 84)

2/ ve zvonici při děk. kostele sv. Mikuláše:

2a/ zvon (výš. 95 cm, prům. 109 cm) s reliéfy sv. Floriána, JN, Františka a Ukřižování, 1707

2b/ Knapp v dějinách města *Jaroměře* píše: „R. 1708. František Pelikán odkázal chrámu Páně sv. Mikuláše [v Jaroměři] 500 zl. a na zvon do velké zvonice 250 zl., a tomu zvonu aby bylo dáno jméno sv. Jan Nepomucký.“ – nelze s jistotou říci, zda se jednalo o výše zmíněný zvon (→ 2a/) či o zamýšlený zvon, o němž nelze s jistotou říct, zda byl realizován

3/ na m. socha, 1704

4/ na náměstí písk. sl. Neposkvr. početi P. Marie se s. Immaculaty ve vrcholu – níže na trojbokém, dolů se rozšiřujícím sloupu andělé a and. hlavy na obláčcích, vpr. alegorie Víry – ještě níže trojboký, v zásadě dvoustupňový podst. s mohutnými kartušemi s nápisy na předělu mezi dvěma úrovněmi – podst. má vystupující nároží opatřená volutami, na nárožích v hor. části sochy sv. Jana Křt. (vl.), sv. Jakuba Vět. (vpr.) a sv. Štěpána (vz.) – po stranách t. vrchní části podstavce a po stranách nižší části reliéfy ze života sv. Mikuláše a P. Marie – na nárožních volutách dol. části podstavce sošky andílků, vl. a vpr. s šesticípými hv. – z každé str. dolní části podstavce vystupuje balustr. tvarovaná do trojúhelníku s pilířem ve špici, ozdobeným rozměrnou sochou, vpř. sv. Floriána, vl. SJN (stojící kanov. hledící k nebi, vpr. Krucifix z nehoblovaného dřeva a palma, v lv. trojhranný zavřený zámek bez klíče, světec pr. nohou stojí na podpěře připomínající kn.) a vpr. sv. Ignáce z Loyoly (v pr. ruce ov. štít se symbolem eucharistie, v lv. krucifix z nehoblovaného dřeva) – kolem celku kov. zábradlí s kam. pilířky s koulemi – 1723-27, na podstavci opakované chronogramy

udávající r. 1724, pomník svčc. 8. XII. 1727, aut. Matyáš Bernard Braun s dílnou, zřiz. městská obec **5/** na *Jakubském (Svatojakubském, Náchodském) předměstí* kam. sl. či boží muka vyvrcholená hran. kaplicí s koulí a dvouramenným křížem ve vr. a s reliéfy na stěnách, představujícími P. Marii (vpř.), Ecce Homo (vl.), sv. Josefa (vpr.) a sv. Šebestiána (vz.) – na hran. podstavci vystupující reliéfy v rámech sklenutých obloukem, představující sv. Floriána (vl.), sv. Jana Křt. (vpr.) a SJN (vz., stojící kanov. s křížem držným zpr. doleva a s palmou v pr.) – vpř. na podst. nápis vytes. do kam. listiny stočené na koncích do volut – sl. čili boží muka byla postavena 1686, tedy v r., kdy „křesťané Turkům Budín bralí“ – zřiz. P. C. S. S. A. B. S., na základě slibu

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v) – L KOŘÁN 1994, 217; **1**, **3/** L KOŘÁN 1970, 123; **2a/** E (na zvonu) *A fulgure et tempestate libera nos Domine Jesu Christe Anno Domini 1707.* – L SPHU XLVIII, 175; **2b/** L KNAPP, 176; **4/** E (vpř. na spod. části podstavce na kov. desce) *CAROLO VI / ET REGINA ELISABETHA RE / GNANTE PIETAS REGIAE VRBIS / NOSTRAE IN DEIPARAM POSVIT* (= 1724) – (v kart. v hor. části podstavce vpř. na kov. desce) *SALVE / REGINA VIRGO ET MATER DEI / CASTA VITA ET SPES NOSTRA / SALVE* (= 1724) – (vz. na podst. v kart. na kov. desce) *VRBI / NOSTRAE SEMPER SVCCVRI / TATE DIVI* (= 1724) – H (nad náp. na před. dol. části podst.) rel. rakouské orlice a znak Jaroměře – L SPHU XLVIII, 190-192 – POCHE 1986, 126-136 – KOŘÁN 1999, 87-88 – *MTSSP* 2002, 73-104 – PANOCHE 2007, 100, obr. 100; **4**, **5/** L *UPČ* 1, 573; **5/** E (vpř. na podst. nad listinou) *L· P· 1686* – (t. na listině) *SLIB· MV / G· VICONA / WAM· V / ROKV· V / KTEREM / KRZEST / ANE· TVR / CYM· BVD / IN· BRAL / I· SNACL / ADEM / P· C· S· / S· A· B· S* – (na hor. kaplici) jména jednotlivých sv. osob – (nad výklenky 3 stran dolního podst.) jména jednotlivých sv. osob, nad SJN: *S· JOANES· NEPO / MVC – ENVS* – L SPHU XLVIII, 194 – *MTSSP* 2002, 105-108 – PANOCHE 2007, 79, obr. 15-16

Jaroměřice (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f. Jevíčko)

ve fil. k. Všech sv. kaple, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7)

Jaroměřice nad Rokytinou, n. Jarmeritz, městečko (M, Zno, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Markéty socha, dol. 1716

2/ na m. přes ř. *Rokytinou* kam. socha: stojící kanov. se sklání ke kruzifixu, který drží v pr. – vespod mu jej přidržuje stojící andílek u světcovy pr. nohy, jenž pr. ručkou činí gesto mlčení – na druhé straně, u světcovy lv. nohy stojí další andílek, který lv. ručkou přidržuje o zem opřenou velkou, sponami uzavřenou kn. a hledí ke světci, podává mu v pr. ručce palmu s věncem – podst. čtyřb., vpř. opatřený malým kruhovým otvorem pro světlo, obklopeným reliéfem dvanácti hv. – 1714, aut. třebič. sochař

Štěpán Pagan – **pozn.:** nakolik se zdá, vztyčení svatoján. sochy zahájilo další sochařskou výzdobu mostu, kterou provedl v pol. druhého desetiletí 18. st. týž sochař Pagan: jde o sochy JS, Krista na kříži se sv. Maří Magd. (dat. 1716) a Piety s reliéfy sedmi zakladatelů serv. řádu, jenž měl tehdy v *Jaroměřicích* klášter

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ R t., fol. 284^v – L *UPMS* 2, 28

Jarošov nad Nežárkou (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

1/ ve far. k. sv. Prokopa podobizna na nově postav. hl. oltáři, dol. 1715

2/ na kam. m. přes ř. *Kameničku* neumělá kam. socha (stojící kanov. s kruzifixem držným zpr. doleva, v pr. palma, žul. sokl téměř krychlový, vpř. se zrcadlem ve tvaru čtyřlístu, v němž náp.), 1719, zřiz. Tomáš Hajný z *Nekrasína*, děd spisovatele Františka Pravdy – m. byl až do 1781 dřevěný, ale pro plánovanou svatoján. sochu jej 1718 Hajný opatřil kam. pilířem

1/ R l. zpr. míst. faráře Tomáše Josefa Zahradníka, 17. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 81^r); 2/ E (vpř. na podst. v rámu) *S: / IOANNES / NEPOMVCENVS / ERECTVS / A: 1719.* – L SPHU XIV, 297 – *UPČ* 1, 576 – BRONCOVÁ 2014, 42 – I www.jarosov.cz (článek Bohumila Roda, *Jak to bylo se sochou svatého Jana Nepomuckého?*, publikovaný v míst. zpravodaji 3/2006, pag. 6) – **pozn.:** 1945 svrhli jednotky SS sochu z m. do vody a po válce byla umístěna do výklenku pod vchodem na starý hřbitov – nyní se nachází na schodech ke kostelu

Jarpice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Kmetiněves)

na návrší při c. do *Vyšínku* barok. kaple (zděná stavba se štítem v průč.), cca 1725, první písemná zmínka z 1728, kdy doksanský prelát Josef Míka posvětil malý zvon nazvaný sv. Urban a sv. Izidor, darovaný sem sedlákem Šebestou – uv. oltářik se sochou

L *UPČ* 1, 576 – PŘIBYL 1998, 20, 21 (obr. 27) – DOBNER 2003, 12

Jasenice viz *Jeseník nad Odrou*

Jasenná (dř. Jasená) viz *Holohlavy*

Javorná, n. Gabhorn (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, adm. f. Bochoř)

na místě staré tvrže spojené s hosp. dvorem založil 1729 majitel pan., Jan Adam z Questenbergu, zámek se zám. kaplí, sálovou stavbou tvořící k severu průčelím obrácené křídlo zám. budovy, která však nikdy nebyla dokončena – oproti tomu svatoján. kaple byla dohotovena 1730 (se sochou a al. znakem v průč.) a v následujících l. zařízena

L SPHU L, 105 (obr. 87), 106-107 – *UPČ* 1957, 281 – *UPČ* 1, 576-577 – SOUKUP 5/2013, 9, 10 (obr.) – I www.pamatkyaprirodakarlovvarska.cz/javorna-kostel-sv-jana-nepomuckeho – **pozn.:** když 1888 vyhořel a posléze byl zbořen míst. far. k. sv. Martina, převzala dosavadní zám. kaple funkci far. kostela

Javorná, do 1951 Zejbiš, dř. též U Svaté Anny, n. Seewiesen (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Velhartice, 1722 a.)

1/ v kap. sv. Anny (postav. 1698-1701, 1718-21 rozšířena v k.) boč. oltář s mal. obrazem, několik l. před 1715

2/ poblíž zmíněné svatyně (od 1722 adm. kostela) sv. Anny písk. socha v živ. vel. (stojící kanov. → praž. most. typu, hran. podst., na stěnách zdobený rámy s hor. konkávním prohnutím a náp., římsa výrazně přesahující, nízký postament), 1723, zřiz. míst. první administrátor, kněz Jan Scheidner, a p. Pavel Schttlbauer (?)

1/ R l. zpr. velhartic. faráře Kryštofa Vojtěcha Schiffnera, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 376^v); 2/ E (vpř. na podst.) *BEATVS / IOANNES / NEPOMV / CENSIS / PATRONVS / NR CVSTO / DIAT NOS* (= 1723) – (t. vl., z vět. části neznatelný náp.) *A QVOVIS / DELIC [...]* – (t. vpr.) *PRO CVI / VS PRO / MOVENDO / HONORE / STATVA / ISTA A NOBIS / EST ERECTA* (= 1723) – (t. vz.) *R. P. IOAN / NES SCHEI / DNER: / D. PAVLVS / SCHTTL [?] / BAVER. / 1723 / .* – UPČ 1, 577 (dat. 1733) – I pamatkovykatalog.cz (26477/4-3004 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Jedle viz Svatý Jan

Jedovnice, n. Jedowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f.)

na nám. kam. socha: kanov. v rozevlátém oděni pokleká pr. nohou na sféru posetou hvězdičkami a obíhanou zodiakálním pásem, v němž je vpř. vidět znamení Vah (symbol spravedlnosti) – světec se naklání dozadu a hlavou se vine ke křížifixu, který drží zpr. doleva, a v pr. ruce má zlac. kov. palma – čtyřb. podst. ve tvaru rozměrné kuželky, jejíž hor. před. stěna je opatřena nyní již špatně čitelným chron. – 1717

E (vpř. v hor. části podst.) [...]*MVCENO / [...]**I[...]**LEXAN / D[...]**LINKAN[...]* (= 1717) / *I[...]**DOVNICENSIS / [...]**I[...]**II / [...]**C[...]**V[...]**M* (= 1716) – UPMS 2, 45 (dat. 3. čtvr. 18. st.) – I pamatkovykatalog.cz (14011/7-459 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1717)

Jelení viz Horní Jelení

Jemnice, n. Jamnitz, město (M, Zno, Ol, d. Cizkrajov, f.)

1/ ve far. k. sv. Stanislava 1716 dol. oltář, socha či obraz (→ výše, Cizkrajov II. 1/)

2/ ve fil. k. sv. Víta 1716 dol. totéž (→ výše, Cizkrajov II. 1/)

3/ u m. přes *Želetavku* kam. socha (mírně nahnutý kanov., stojící levou pokrčenou nohou na stupínku, shlíží ke křížifixu, který drží zl. dopr., čtyřb., prohnutě kónický podst. zdoben rámy se segmentem nahoře i dole, v před. rámu náp., pod t. rámem letop.), 1715

3/ E (vpř. na podst. v rámu) *SANCTVS / NEPOMVCENV / DAt* (= 1715) / *Vt / NVLLVS FAMÁ / CADAT* (= 1715) / *E M. D. F. P.* (nebo *I.*) *A. E. N. S.* – (t. níže pod rámem) 17 15 – R l. výtah ze

zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) (svatoján. socha u m.) – UPMS 2, 53

Jemniště (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, f. Postupice)

v zám. kap. sv. Josefa na ep. straně boč. oltář (rámový s drobným nást.) s obrazem, na němž znázorněn kanov. v modlitbě klečící v chrámu na stupni oltáře (vl.) před křížifixem, který jeho pohledu nastavuje stojící anděl, níže v lv. rohu andílek, vpr. průhled na m., výše v oblacích 3 okřídlené and. hlavičky – aut. obrazu malíř Václav Vavřinec Reiner – oltář je prot. k boč. ol. sv. Josefa, rovněž s Reinerovým obr. – oba oltáře i s malbami vznikly cca 1725, kdy byla kap. (14. X.) posv.

UPMS II, 194 – NEUMANN 1974a, 273 (č. kat. 339) – UPČ 1, 581 – PREISS 2013, 401, 719-720 (+ obr.), 1030 (dat. 1725 a určení Reinerova aut.)

Jenišův Újezd, dř. pouze Újezd, n. Lang-Ugest či Lang-Ujezd (obec zanikla 1972-74 z důvodu těžby uhlí) (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f. Mariánské Radčice)

písk. boží muka, válcový sloupek s malou úzkou hran. kaplicí ve vr., zdobenou mělkými segmentovými nikami s reliéfy Krista na kříži (vpř.), P. Marie Bol. (vl.), sv. Kateřiny Alexandrijské (vz.) a SJN (vpr., nyní notně sešlý reliéf stojícího kanov., patrně prostovlasého, atributy nejsou patrné), ve vrcholu kaplice kov. kříž, vpř. na dřiku sloupu kart. s rytým náp. – dle datace na samotné památce, vyryté vpř. na dřiku, pocházejí boží muka z 1683, druhý, nedochovaný náp. na památce sděloval 1788 *Mat. Sib.*, což by mělo svědčit o opravě, v soupise soch f. Jenišův Újezd z 3. VI. 1839 je však uvedeno, že Mathäus Sieber byl přímo zřiz. památky, přičemž je to také první doklad toho, že mezi 4 reliéfy na kaplici se nachází i jeden představující SJN – **pokud by skutečně šlo o svatoján. památku z 1683, pak by se jednalo o nejstarší zobrazení SJN na božích mukách a jedno z nejstarších svatoján. vyobrazení v kameni vůbec** – vyloučit t. stáří památky úplně nelze, je však nutno uvážit možnost, že by vrcholová kaplička mohla být až Sieberovým dodatkem z 1788, případně že by nepom. reliéf mohl ve skutečnosti představovat jiného světce (torzální stav reliéfu nyní nedovoluje jasnější vyslovení k této otázce, mohlo by jít i o postavu sv. Karla Bor. apod.)

E (na dřiku sl. vpř., pod vrcholovým rel. Krista na kříži, v kart. dnes z velké části nečit. náp.) [...] [...] / [...] / 1683 – MTSSP 2012, 837-840 – **pozn.:** 1973 sl. přenesen do Bíliny a tam restaurován, opět restaurován 2006, nyní stojí u bílin. arciděk. k. sv. Petra a Pavla

Jeřeň, n. Girschen (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Valeč)

asi 1,5 km vých. od vsi, při lv. straně cesty z *Valče* do *Skytal* dal vystavět patrně 1705 tehdejší vlastník zdejšího (valečského) pan., hr. Jan Kryštof Kager ze Štampachu, snad na místě starší kaple, barokní

kapli, pravděpodobně dle projektu ital. arch. Giovanniho Antonia Biana Rossy, který pracoval pro Štampachy ve *Valči* od 1701, původně jako polír architekta Franceska Barelliho – nepom. kaple se stala součástí široce pojatého krajinného areálu valečského zámku – jde o plochou hran. stavbu bez oken na podélném obdélném půdorysu 3,8 × 2,9 m, širší než hlubší, s rovným závěrem, krytou šindelovou zvonovitou střechou, se vstupním průčelím obráceným k severu, prolomeným obdélným, polokruhově zakončeným rozměrným vchodem, s pilastry po stranách, s terakotovými hlavicemi zdobenými plastickými reliéfními hlavami andlíků – vnitřní prostor kaple je čtvercový, zaklenutý neckovou kupolí – dále se uv. v závěrové stěně nachází polokruhový výklenek a v boč. stěnách o něco menší polokruhové niky – vnitřní stěny zdob. nástěnnými malbami z poč. 18. st.

1 www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/jeren-kaple-sv-jana-nepomuckeho

Jeřice (či Velké Jeřice) (Č, Hra, Kh, f. Hořice)

1/ mal. obrazy (s palmou, ☩) v mnoha domech vesničanů, snad zde i jedna ze soch nedávno postavených na veř. cestách hořické f., dol. 1715 (→ výše, Hořice II)

2/ u zámku kam. sloup se sochou (sl. osmiboký, toskánský, spočívající na čtyřb. podstavci s vykrojenými rámci), 22. V. 1724, zřiz. míst. p., řiš. ryt. Klement z Hillebrandtu (Hildebrandtu, Hilbrantu, Hildprandtu), přisedící cis. soudu (nejspíš komorního v Praze)

3/ ve vsi písk. socha (štíhlý vys. hran. podst. až pilíř, s rytými zrcadly, světec stojí v kontrapostu s pr. nohou na podložce), 9. V. 1726, zřiz. purkrabí míst. statku Jan Václav Zubr

2/ E (na čtyřb. podst. vpř.) *Tato statue gest / Wyzdwizena ke czti / a Chwale Bozi a S^o Jana / Nepomvczkeho. / O Swaty Jene Nepomv / czki Patrone Nass Czessky / Ochranvg Nas Od wssely / keho padv a hanby swietsky. / Dne ZZ. Maye / leta Panie 1724. – (t. vz. pod erbem v kart.) GLEN IN STER SAC RO / IMP. Eo VEC HILDEBRANDT DN IN / GERZITZ SaC CAS MAI IVDICU / MAI BROZ ASSESS. (přepsáno z evidenčního listu památkového katalogu, správné znění patrně „Clemens [...] sac[ri] Ro[mani] imp[er]ii eq[ues] von Hildebrandt d[omi]n[us] in Gerzitz sac[rae] caes[areae] Mai[estatis] iudicii mai[...] assess[or] – H (na čtyřb. podst. vz.) erb se 2 přílbami s klenoty – L SPHU XXXI, 68 – PANOCH 2007, 82 – 1 pamatkovykatalog.cz (36005/6-5471 – zámek); 2, 3/ L UPČ 1, 584; 3/ E (vpř. na podst.) ORODVG / ZANAS SWA / TY JENE NE / POMVCKY / ZACHOWEG / NAS OD HAN / BY SWIET / SKY – (vz. na podst.) ANNO 1726 / DNE 9. MAY GEST / TATO STATVE WY / ZDWIZENA KE CZTI / A CHWALE BOŽI / S. JANA NEPOMV / CZKEHO. WLA / STNIM NAKLADEM / P. JANA WACZLA / ZVBRA. TOHO CZA / SV PVRGRABIHO / STATKU GERZYCYZ / KEHO – 1 pamatkovykatalog.cz (105478 – socha sv. Jana Nepomuckého)*

Jeřičky viz Holohlavy

Jesenice, n. Jechnitz, městečko (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d.)

1/ v děk. k. sv. Petra a Pavla socha, několik let před 1685

2/ u městečka sm. k východu postavena u *Velkého rybníka* ke cti a uctívání kaple, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. děkana Jana Václava Tichého, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 160^r)

Jesenice viz Jeseník nad Odrou

Jeseník nad Odrou, dř. Jassenice, Jesenice, Německý Jeseník, n. Deutsch Jasník (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

ve vsi písk. socha: kanov. s krucifixem držným zpr. doleva a natočeným k divákovi stojí na oblacích s vel. okřídlenou and. hlavou vpř., podst. čtyřb., dole rozšířený do volut, vpř. zdobený po okrajích pásem s akanty a nahoře upr. květinovým festonem, vpř. i vz. nápisy – kvalitou spíše podprůměrné dílo náležející do skupiny téměř totožných svatoján. skulptur, které dal 1708 postavit na svých državách olom. hejtman Rudolf Kryštof Přimislav z Wittenu, tehdy čerstvě povýšený do hr. stavu (→ výše, Dolní Vražné 2/, Chudobín, v případě *Vražného* pojat identicky i podst., až na zad. náp.) – uvedené sochy vytvořila dílna sochaře Davida Zürna nejm., patrně dle vzoru sochy, kterou t. r. dodala do *Svitávky* (→ níže, t.)

E (na podst. vpř.) *S / IOANNES / NEPOMUCENE / INTERCEDE / PRO NOBIS (= 1708) – (t. vz.) TIBI / S. IOANNI / HONORIS DEFEISORI / SERVATORI PROPAGATORI / INHONORATIONIS / EXTIRPATORI / ITA SIUGVLARITER VOVI / COMES WITTEN (= 1708) – L HLOBIL 1993, 389-390 – UPMS 2, 62 – SEKANINA 2013, 34-35, 83 (kat. č. 8.)*

Jesenný (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Semily)

na zdejších pan. mezi lipami socha krásné a vel. postavy (☩), dol. 1715

R nedat. l. zpr. semil. faráře Gabriela Langerera, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 439)

Jestřabí, n. Habicht (ves zanikla po 1945 jako součást vojenského výcvikového prostoru Libavá) (M, Olo, Ol, d. Budišov nad Budišovkou, f.)

ve far. k. N. Trojice oltář, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Jetřichovice viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Jevíčko, n. Gewitsch, město (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše obraz, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7)

Jevišovice, n. Jaispitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše obraz, dol. 1716

2/ v zám. kap. sv. Ludvíka obraz, dol. 1716

3/ 1729 dal míst. měšťan Ignác Urly postavit na poli již. od městečka proti *Bojanovicím kapli*, opatřil ji veškerou mešní výbavou a fundací 1 akru a 18 měřic – sloužily se zde ročně 4 mše sv., uv. se tudíž musel nacházet oltář – **pozn.:** nepom. kaple je označena na mapě prvního vojenského mapování při rozcestí u *Jevišovic* jako *Johannis Cap.*

4/ na rynku kam. socha se zábradlím a ze strany anděl z kamene držící lucernu pro věčné světlo, dol. 1716

1, 2, 4/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v); 3/ L WOLNÝ II. IV, 274

Jevišovka, do 1949 Frélichov, jinak Frlešdorf, n. Fröllersdorf (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

ve far. k. sv. Kunhuty socha, dol. 1716 (→ níže, Mikulov I)

Ježernice viz Lipník nad Bečvou II

Jezeří viz Dřínov

Jezná, n. Gesna (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

míst. farář, kladrub. benediktin Benedikt Götz, měl na hřbitově u far. kostela N. Trojice (a sv. Václava) jakýsi ol., který se sch. pražské arcib. konzistoře 1697 přesunul na nové místo a proti nepřízni počasí ho obestavěl stěnami na způsob kap. – konz. povolila, že se na t. oltáři může v den kostelního patrocinia, tj. ve svátek N. Trojice, celebrovat, aby mnozí z četných příchozích poutníků nebyli ochuzeni o účast na mši sv. kvůli skromným rozměrům kostela – v řečeném ol. nebylo nikdy stabilní portatilu, nýbrž se do něj kvůli celebrování vkládalo ze starého hl. ol. kostela – po nějakém čase, nedlouho před V. 1701, dal farář Götz vyrobit z vybrané almužny oltář a dal ho prozatím umístit do řečené kap. na hř. – protože pak den ode dne vzrůstala pobožnost lidu vůči řečenému divotvůrci a mnozí ctitelé si zvykli do zmíněné kap. přicházet a vykonávat tam svou pobožnost a modlit se, obrátil se t. farář opět na konz., tentokrát s žádostí, aby mu bylo povoleno k větší slávě všemohoucího Boha a ke cti u onoho oltáře ve zmíněné kap. číst na portatilu (přenosném oltáři) bohoslužby, a to nejenom v den zasvěcení kostela, ale také ve svátek a v jiné všední dny – t. žádost byla přijata na praž. konz. 20. V. 1701 a patrně byla vyřízena kladně, neboť v inv. posvátného náčiní zdejšího k., sepsaném 1708, je uvedeno „svícňů cínových šest pro kapli sv. Jana“, čímž se nep. myslí kaple na hř., která tudíž v té době byla již označována za kapli a celebroyaly se v ní mše sv., k čemuž měly sloužit zmíněné svícny – **pozn.:** je vysoce pravděpodobné, že se oltář dodnes dochoval, a to v pozdější kapli, pojaté jako boč. prostora far. k. po jeho přestavbě (1766-73): jde o velmi dovedně řezané akant. retabulum se sochařskou skupinou andělů nesoucích SJN do nebe, s dalšími anděly vkomponovanými do akant. rámu (2 and. nahoře po str. drží atributy biretu a krucifixu) a se s. Krista ve vr.

R l. žádost kladrub. benediktina Benedikta Götze, faráře v Jezné, prez. na praž. arcib. konz. 20. V. 1701 (NA, APA I, kart. 4446, i. č. 5293) – matrika f. Jezná, 1694-1737 (SOA Plzeň, fond 1014, sign. Jezná 01, nepag. část, v digitální podobě foto č. 177) – L *SPHU* XXX, 87, 88 (obr. 56) (dat. 1. pol. 18. st.) – *UPČ* 1, 590 (dat. 1. čtvr. 18. st.)

Ježvé, n. Neustadt, městečko (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince:

1a/ boč. oltář s dřevěnou, vkusně polych. sochou upr. a s obrazem (☼) v antependiu, 1706, zbudovaný téměř z pouhé almužny svěřenců

1b/ z kaz. visí vyobrazení, které 1706 daroval jistý chráněnc

2/ v mnoha domech farníků zdejší f. se zbožně uchovává a ctí podobizna, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Ignáce Václava Donta, 27. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 304^f)

Ježov, n. Jeschow (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. 2 obrazy, jeden na oltáři, druhý zavěšený na stěně, dol. 1716

2/ v *Ježově socha*, dol. 1716 – touto sochou se může myslet písk. sloup se sochou z 1706, zachovaný dodnes v polích na kraji vinohradu na vyhlídkovém místě při c. mezi *Ježovem*, *Hýsly* a tvrzí či zámekem v *Dolní Moštěnici*, tedy mezi místy tehdy náležejícími pod společné pan. dolnomoštěnické – t. památka nyní náleží k obci *Hýsly* a konkrétněji nejspíš její míst. částí **Dolní Moštěnice** (obojí v **Hra**), mohla se však kdysi chápat jako příslušenství far. vsi *Ježova*, k níž bylo panské sídlo v *Dolní Moštěnici* přiřazeno – dodnes se však nepodařilo identifikovat vlastníka erbů na podst. sloupu, a tudíž zřizovatele sloupu (erb neodpovídá tehdejšímu majiteli *Dolní Moštěnice*, Amandu Ferdinandu Milotovi hr. Petržvaldskému z Petržvaldu, † 1724) – svatoján. sloup stojí na čtyřb. podst. situovaném na 2 stupních čtvercového půdorysu – spod. část podst. vpř. nese velkými číslicemi vytesaný letop., hor., užší, hran. část podstavce nese na t. straně rozv. kartuši s erbem a nad ní segmentově ukončenou niku s kov. dvířky – sloup je válcový, k vrchu se zužující, vrcholící korint. hlavicí, na niž dosedá čtyřb. římsa, na ni kruhový plint a na něj socha SJ jako kanov. hledícího do nebes s krucifixem držným zl. dopr. a zlac. kov. palmou v lv. ruce

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); 2/ E (vpř. na spod. části podst.) 17 06 – H (na podst. vpř. výše) erb zřiz. – I pamatkovykatalog.cz (26130/7-2265 – *sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého*)

Jičín, n. Jitschin, město (Č, Hra, Kh, d.)

v jez. k. sv. Ignáce:

a/ k boč. oltáři Zvěst. P. Marie s mil. obrazem P. Marie Rušánské přidána 1689 postříbřená socha (spolu se s. sv. Jindřicha, Barbory a Kateřiny)

b/ socha, 1710

a/ R *Historia collegij Giczinensis Societatis Iesu*, 1689 (KNM, sign. VIII D 22, pag. 359) – LA jičín. jez., 1689 (NKČR, sign. XXIII C 105/11, fol. 160^v);
b/ R *Historia collegij Giczinensis Societatis Iesu*, 1710 (KNM, sign. VIII D 22, pag. 502) – LA jičín. jez., 1710 (ARSL, sign. Boh. 122., pag. 61)

Jihlava, n. Iglau, král. kraj. město (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

1/ při vs. do kap. Bol. P. Marie v rámci far. kostela sv. Jakuba Vět. oltář (dol. 1716) s obrazem (olej na plátně, 3,8 × 1,8 m) z doby cca 1705 od malíře Václava Jindřicha Noseckého (Noska), vyučeného v Praze a od cca 1703 usazeného v *Jihlavě* (jako zdejší měšťan uveden až 1711) – dílo je považováno za malířův mistrovský kus – obraz je prot. k ol. obr. sv. Norberta přijímajícího řádové roucho od P. Marie (připisován Michaelu Václavu Halbaxovi) – kompozice malby představuje SJN jako kanov. (s prostou ☼ nad hlavou) adorujícího krucifix – světec s rukama v gestech odevzdanosti a duchovního rozjitření klečí před stolem zakrytým šarlatovým přehozem (vpr.), na němž je na pultíku rozevřená vel. kn. (a snad je tam i lidská kalva), a hledí vzhůru nad stůl do nebes (nahoru doprava), kde jeho pohledu nabízí dospělý anděl za asistence andílka krucifix – další 2 andílci letí v oblacích nad světcovou hlavou a drží atributy, jeden palmu, druhý věnec, jímž jako by světce z výšin korunoval – nejvýše v oblacích 2 okřídlené and. hlavy – další andílek stojí v pr. dol. rohu kompozice, hledí vzhůru a drží brk, před ním se nachází globus (sféra) a níže další učenecké náčiní, mj. dalekohled – za světcovými zády (v lv. části obrazu) probíhá scéna Svržení z m., kde na hladině *Vltavy* pod mostem září kruhová ☼5* – dle Panocha je obraz přímým předstupněm Brandlova obrazu Předsmrtné vize (→ výše, Hradec Králové I. 2/) – v nást. oltáře obr. sv. Judy Tadeáše

2/ v minor. k. Naneb. P. Marie oltář, dol. 1716

3/ v domin. k. sv. Kříže socha, dol. 1716

4/ před *Špitálskou branou* mram. socha, dol. 1716

5/ u far. k. sv. Jakuba Vět. na Jakubském nám. písk. socha (stojící prostovlasý kanov. hledí do nebe, v pozdvihnuté pr. drží kov. krucifix, ve spuštěné lv. bilet, podst. hran. s vystupujícími boč. volut. křídly, vpř. a vz. v rámu s vykrojenými rohy náp., na dalších 2 stěnách plastické ornamenty), 8. XI. 1729, zřiz. světenec I. D. H., z náklonnosti nejdůvěrnějšího srdce

1-4/ R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 1/ L WOLNÝ II. II, 2-3 – KRSEK 1989a, 357, 358 (obr. 237) – *UPMS* 2, 88 – PANOCH 2007, 129, obr. 181 – PLESNÍKOVÁ 2010, 7-8, 11-13, 21, 32-33, 38-39, 41-44, 84, 112, 150 + obr. 12; 5/ E (vpř. na podst.) *GLORIOSO CHRISTI / MARTYRI. / HONORIS NOSTRI / DEFENSORI. / SALVTIS AETERNAE / TVTORI / PIAE VENERATIONIS / ERGO (= 1729) – (vz. na podst.) EX AFFECTV CORDIS / SVI / VERE INTIMO. (= 1729) / HAEC STATVA / IN PIAE DEVOTIONIS / THESSERAM / EXSTRVCTA EST (= 1729) / A / CLIENTE SVO / I D H / MENSE*

NOVEMBRI / DIE VIII – L UPMS 2, 104 – PLACHÁ 2009, 51-53

Jilem (Č, Čás, Pr, v. Polná, f. Chotěboř)

písk. socha (kanov. stojící na plintu umístěném na oblacích, hran. podst. zdob. rámy s vykrojenými rohy), 1720

L SPHU XXIII, 40 – **pozn.:** nyní se socha nachází u vchodu do zám. parku v Chotěboři

Jilemnice, n. Starkenbach, městečko (Č, Hra, Kh, duch. správa či f. v hor. části městečka, dol. část městečka ve f. Horní Branná, 1721 založena f. pro celé městečko)

1/ ve far. k. (zám. kap.) sv. Alžběty v hor. části městečka u zámku:

1a/ u kaz. na sev. str. umělecky provedený sochařský oltář, zlac., upr. obraz (☼ na způsob kruhu kolem hlavy), 1700, zřiz. tehdejší patron František Pavel svob. p. Harant z Polžic a Bezručic, který dílem uhradil náklady (1701 prodal svou část *Jilemnice* Harrachům)

1b/ poblíž právě popsaného oltáře vel. socha (○), zlac. a postříbřená, zřiz. míst. farář, předchůdce faráře Brodta, dol. 1705

1c/ za rohem hl. oltáře na ev. straně na stěně visí vel. obraz sv. Antonína Pad. (vpr.) a SJN (vl.) s P. Marií Pasovskou (nahore upr.), oba světci na něm mají kruhovou ☼ – 1686, zřiz. (na základě slibu) Ondřej Antonín Vetter, hejtman lipský, tou dobou jilemnický obyvatel

1d/ dva další obrazy, jeden s ☼, druhý s ☼ z 5 zářících hvězd, dol. 1715

2/ majitel míst. pan. Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu (1669-1742) poslal 1708 či 1709 z *Vídně* pro všechny kostely na pan. (myšleno nep. jilemnickém i branském) po jednom vel. obrazu, velice krásně malovaném, s maličkou ☼, a pro každý obraz dovedně vytvořený rám, zlacený zlatem nebo jiným kovem – tato zpráva se týká nejen far. kostela sv. Alžběty (nejspíš půjde o jeden z obrazů zmíněných v 1d/), ale také kostela sv. Vavřince v dol. části *Jilemnice*, filiálního k *Horní Branné*

3/ za městečkem sm. k *Branné* při král. c. velmi velká a vys. kam. socha (nad hlavou ☼ ze železa, zlac.), 1709

4/ na kam. jednoobloukovém mostě přes *Jilemku*, hlavním vstupu do městečka od jihu a východu, socha (kanov. se stólou) z červ. pískovce, na čtyřb. podst. s boč. výstupky, přecházejícími dole do volut, a s čtyřb. soklem, 1718, postavená na základě slibu

1a-c/ R I. zpr. míst. faráře Karla Ignáce Brodta, I. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298^v); 1b/ R č. svěd. Johanny Neumanové, Jilemnice 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 265^v), příl. k l. zpr. míst. faráře Brodta (svatoján. socha v k. sv. Alžběty dol. 1705); 1c/ E (vespod obrazu) *Ex Voto facto est per me Andream Antonium Vetter Lippensem Capitaneum p. t. Gilemitzensem A.: 1686.*; 1d, 2, 3/ R I. zpr. míst. faráře Karla Ignáce Brodta, I. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298^v); 2/ **pozn.:** na harrachovském pan.

jilemnickém a branském 1715 stály kostely: far. (zám. kap.) sv. Alžběty v hor. části **Jilemnice**, far. sv. Mikuláše v **Horní Branné** a k němu fil. sv. Jiří v **Dolní Branné**, fil. N. Trojice a fil. (dřev. kostelík) sv. Václava v **Horních Štěpanicích**, fil. sv. Vavřínce v dol. části **Jilemnice**, fil. Božího těla v **Jilmu**, fil. sv. Kateřiny v **Mříčné**, fil. sv. Jakuba Vět. v **Poniklé**, fil. sv. Filipa a Jakuba v **Roztokách u Jilemnice** a fil. k. neznámého zasv. v **Zálesní Lhotě**, dále far. k. sv. Michaela arch. v **Rokytnici nad Jizerou** a k němu fil. sv. Prokopa v **Jablenci nad Jizerou**; 3/ E (na podst.) **TIBI CONFIDI** / **NON** / **ERVBeSCaM** (= 1709); 4/ E (na podst. vpř. upr.) **FACTO VOIO** / **DIVO IOANI** / **NEPOMVCE** / **NO. ORO.** (= 1718, po započítání nezvýrazněného **C** v prvním slově) / **O: SANCIE** / **A: E:** – (vpř. na dol. soklu) **IN Te sPERAVI NON CON / sVNDAR IN AEiERNVM** (= 1718, po započítání **C** ze slova **SANCIE** z předcházejícího náp.) / **ANNO .I.7.1.8** – L **UPČ** 1, 599 – **PANOCH** 2007, 81, obr. 46, 101 (štóla)

Jilm (nyní část města Jilemnice) (Č, Hra, Kh, f. Horní Branná, 1721 f. Jilemnice)

podobně jako do dalších kostelů svého pan. v této části Čech poslal Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu i do místního fil. k. Božího těla z **Vidně** 1708 či 1709 vel., velice krásně mal. obraz (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu (→ výše, Jilemnice 2/)

Jílové, n. Eulau, městečko (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Libouheč)

k novému můstku na kostelní c., zbudovanému po povodni 1720, pořídili míst. obyvatelé t. r. kam. sochu, která byla slavnostně vysv. 2. VI. 1721, aut. litom. sochař Jan Josef Fischer

L **BREJCHOVÁ-STEINOVÁ** 2001, 21-22, 63

Jílové u Prahy, n. Eule, král. hor. město (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, a. ve správě míst. minoritů, 1724 svět. f.)

1/ ve vížce na radniční věži malý zvon, 1724, zřiz. Ferdinand Ignác Schönpflug z Gamsenbergu, pán na Příčovech a (Vidlákově) Lhotě, někdejší jílovský primátor (od 1690), který dal zvon zavěsit na věž jílovské radnice „obci k dobrému“

2/ motiv **SJN** se objevuje ve 20. l. 18. st. na výtěžkových dukátech z jílovského zlata (→ A.7, II. 17/) – tou dobou se těžilo na několika místech Jílovska – v těžební činnosti se angažoval mj. Jan Josef hr. z Waldsteinu, který počátkem 20. l. 18. st. ustanovil za správce svých dolů zkušeného odborníka, jílovského hormistra Jana Filipa Miesla – podle jeho rady v rámci obnovy *Kocourské stoly* hrabě zmáhal stariny a nazval je **důl sv. Jan Nepomucký** a další staré hloubení *sv. Vojtěch* a dal si na obě tato díla upravit propůjčku – konem 1721 měl ve všech dolech pěkné křemeny se zlatem, zejména v dole *sv. Jan Nepomucký*, což se opakovalo i v následujícím r. – proto dal hrabě na paměť zahájení těžby zlata v *Kocourské stole* na dole *sv. Jan Nepomucký* razit pamětní peníze v hodnotě pětidukátů a dvoudukátů – povolení razit mince z jílovského zlata v praž. mincovně dostal od

dvorské komory 6. III. a 5. XII. 1722 – ještě 1727 Waldstein razil z výtěžného zlata dukáty a dvoudukáty – na dole *sv. Jan Nepomucký* se přestalo pracovat 1729, avšak jen na čas: během 18. st. byl ještě několikrát využíván – během doby své existence vydal nezanedbáníhodné množství zlata

1/ E (na zvonu) **VRO : A STA : WLA : P : FERDI : J : SCHÖNPFLVEG Z GAMSENBERKV : P : NA : PRZICZOWCICH A LHOTIE : NIEKDEYSSI : PRYMATOR : GYLOWSKY : KV : POCZESTNOSTI : S : IANA : NEPOMVC : DAL : TENTO : ZWON : NA : WIEŽ : RATHAVZV : GYLOWEHO : OBCZY : K : DOBREMV ZAWIESYTI 1724.** – H (na zvonu) znak zřiz. – L **SPHU** XXVIII, 51; 2/ I www.mining.cz/TEXTY/Jilove2.htm (pojednání Ludmily Kubátové *Dolování zlata v Jílovém (1596-1968)*)

Jílovice, n. Jilowitz (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Suchdol nad Lužnicí)

v rámci úprav fil. k. sv. Jakuba Vět. byla k pův. svatyni přistav. kaple na základě návrhu arch. Pavla Ignáce Bayera z 1710 – **pozn.:** dosud se nepodařilo zjistit, zda již od poč. byla kaple zamýšlena jako nepom.

L **TRAJER** 1862, 428 (ke k. přistav. mešní kaple) – **SPHU** X, 28 – **UPČ** 1, 600 (aut. návrhu kaple P. I. Bayer 1710)

Jimramov, n. Ingrowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Svitavy, f.)

na nám. kam. socha (kanov., stojící pr. nohou na maličkém výstupku, shlíží na křucifix držený zpr. doleva, v pr. ruce zlac. kov. palma, podst. hran., poměrně štíhlý, vpř. opatřený chronogramem a pod ním korunovanou volut. kartuší s al. znakem, v hor. části nízký konkávně probraný postament), 1712, zřizovatelkami byly, jak ukazuje al. znak na podst., míst. vr. Marie Anna Nüberová z Nübernu a její matka, Anna Žofie z Bornstädtu, roz. Hermannová, která onoho r. své jmenované dceři jimramov. pan. prodala

E (vpř. na podst.) **HÆC PETRA / DIVO / IEPOMVCEHO / POSITA EST** (= 1712) – H (t. níže) al. znak zřizovatelek – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r) – L **UPMS** 2, 111

Jince (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše na dřevě mal. obraz, dol. 1708

R l. inv. míst. far. kostela a f., který k 29. V. 1708 vytvořil míst. farář Bartoloměj Stěchovský a který byl přijat na praž. arcib. konz. 31. V. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Jindřichov, n. Hennersdorf (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Osoblaha, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše:

1a/ socha, dol. 1716

1b/ na ol. sv. Mikuláše obraz, zřiz. míst. paní Jana Josefa hr. Hodická z Hoditz, roz. hr. z Herbersteinu, na základě slibu, který učinila v souvislosti s dobrodiním (→ D.1, 457), dol. 1716

2/ u vsi socha, dol. 1716

3/ druhotně byla na pilíř hř. brány v ohradní zdi kolem far. k. sv. Mikuláše osazena písk. socha z 2. pol. 20. l. 18. st., jejímž aut. je sochař Jiří Antonín Heinz, navazující zde nejspíš přímo (v zrcadlově obráceném pojetí) na dílo Brokoffova žáka Jana Jiřího Urbanského, konkrétně na statui, kterou tento vytvořil pro prostor při vratislav. k. sv. Mořice (→ A.4, Wrocław 5/)

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r); 3/ L UPMS 2, 112 (dat. 40. l. 18. st.) – ZÁPALKOVÁ 2011, 20, 114 (kat. č. II.5) (dat. 2. pol. 20. l. 18. st.)

Jindřichov viz Lipník nad Bečvou II

Jindřichovice, n. Heinrichsgrün, městečko (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

na nám. kam. socha (na vys. hran. podst., s chron. na čelní stěně spod. základny), 1716

E (na dol. základně podst. vpř.) **B IOANNES NEPO / MVCENE ORA PRO NOBIS / HIC TIBI DEVOTIS** (= 1716) – **pozn.:** pův. socha byla 1770 nahrazena sochou novou, viz L UPČ 1957, 295 (dat. 1770) a UPČ 1, 603 (dat. 1770)

Jindřichův Hradec, n. Neuhaus, město (Č, Bech, Pr, v. a prob.)

1/ v prob. k. Naneb. P. Marie (pod patronátem míst. jez. koleje):

1a/ u hl. oltáře krásný a drahocenný obraz v převelikém bohatě zlac. rámu, vyst. veř. účtě 1697 na náklady jez. koleje

1b/ drahocenný a umělecky provedený oltář, 1709, postav. z posmrtného odkazu míst. probošta Jiřího Ignáce Kratochvíle (ve fun. 1695-1709) a z darů různých dobrodinců

1c/ na boku dřev. socha, dol. 1715

1d/ středověký zvon *Knour*, nazvaný po měšťanu Hanušovi Knauerovi († 1461), z jehož odkazu byl pořízen ke cti N. Trojice, P. Marie a Všech sv., byl 1719 přelit a o svátku sv. Šimona a Judy (28. X.) t. r. s pov. praž. arcib. konzistoře a souhlasem rektora zdejší jez. koleje jako patrona prob. kostela posvěcen emauzským opatem Martinem I. Zedlitzem ke cti sv. Hippolyta (patrona zdejšího města) a SJN a získal jméno *Jan Hippolyt*

2/ ve špit. k. sv. Jana Křt. socha, provedená zkušenou rukou, 1695, zřiz. některý měšťan

3/ ve frant. k. sv. Kateřiny na předměstí:

3a/ na boč. oltáři sv. Kříže dřev. socha (○), 1703

3b/ boč. oltář, 1724, vytvoř. z příspěvků dobrodinců

3c/ 1726 věnoval t. klášteru do vížky nad chórem kostela geometr V. Čapek zvon *Sv. Jan Nepomucký* o váze 40 liber

4/ na předměstí ve hř. k. N. Trojice na boč. oltáři dřev. socha a na stěně mal. obraz, dol. 1715

5/ na předměstí ve hř. k. sv. Václava na stěně cenný obraz, dol. 1715

6/ v k. sv. Alžběty na stěně obraz, dol. 1715

7/ před měst. branou na m. kam. socha, postav. velkým nákladem jistého dobrodince, dol. 1715 – **pozn.:** snad by mohlo jít o dodnes dochovanou

elegantní písk. sochu na *Vajgarském m.* (na oblacích s okřídlenými and. hlavičkami a páskou vpř. stojí v překlону kanov. s krucifixem a palmou v lv., hledící po své pr. str., podst. dvouetážový, hor. etáž s kart. vpř., dol. etáž hran., s volut. křídly po bocích)

8/ na jiném předměstí vystavena veř. účtě cestujících nad menší předměstskou branou socha z (pálené) hlíny, vytvořená zvláštní dovedností jistého hrncíře, dol. 1715

9/ na předměstí v dneš. Pražské ul. v ohradní zdi zahrady proti čp. 118/II písk. socha (stojící kanov. drží v pr. krucifix podepřený palmou, lv. ruku má rozevřenu, spočívá na čtyřb. písk. prohnutém, dolů se mírně rozšiřujícím postamentu, zasazeném do vyzdžené podezdívky pojaté do ohradní zdi), postav. 1719, kdy bylo v *Praze* vyzdženo z hrobu světcovo tělo (jak se uvádí v náp.), zřiz. barvív Jeremiáš Krebs

10/ před *Pražskou* či *Novoměstskou branou* kam. socha: stojící kanov. odevzdaně hledí do nebe a drží zpr. doleva krucifix, podst. baňatý, vpř. s odsazenými rohy, v dol. liště v čele letop. 1725 a iniciály zřiz. M. F. B. D. B. F.

1a/ R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1697 (NKČR, sign. XXIII C 105/13, fol. 190^v); 1b/ R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1709 (ARSI, sign. Boh. 121, pag. 150) – t., 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 145) (odkaz probošta Kratochvíle) – **pozn.:** oltář zmíněn též v *LA* t. koleje, 1719 (ARSI, sign. Boh. 133, pag. 138); 1d/ R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1719 (ARSI, sign. Boh. 133, pag. 137) (po požehnání nese zvon, jinak řečený Knaur, jméno Jan Hippolyt) – L SPHU XIV, 240 (zvon 1719 přelit ke cti sv. Hippolyta a SJN); 1a-c, 3a, 4-8/ R l. zpr. míst. probošta Pankráce Quinodo, 29. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 78^r); 2/ R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1695 (NKČR, sign. XXIII C 105/12, fol. 498^r); 3a/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3b/ L SPHU XIV, 197; 3c/ L TEPLÝ 1932, 285 – *SPHU* XIV, 200; 9/ E (vpř. na čelní stěně postamentu) *SistIte et Le / GItte: MlraBI / LIIs DeVs In / SanCtIs sVIIs* (= 1719) – (níže na spod. liště postamentu) *Pro GLorIa DeI et SanCtI JoannIs / Pragæ LeValI posVIIt JereMIas Krebs* (= 1719) – L SPHU XIV, 273 – BRONCOVÁ 2014, 86-87 – **pozn.:** socha byla později přem. na dnešní místo, k m. přes ř. Nežárku v Pražské ul.; 10/ E (na spodní liště čelní str. podstavce) *A: 17: M: F: B: D: B: T:* (dřík litery přeškrtnut křížkem) *Z5:* – L SPHU XIV, 146 – BRONCOVÁ 2014, 87 – **pozn.:** 1731 týž zřizovatel přidal ke svatoján. soše sochu sv. Teodora, obě sochy byly v 19. st. umístěny do nik průčelí domu čp. 1/II na dneš. Masarykově nám. č. 1; 9, 10/ L UPČ 1, 621

Jinín (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie:

a/ na boč. ol. sv. Barbory obraz, dol. 1715

b/ nejspíš někdy před 1729 byla na již. str. kostela přistavěna kaple a do ní byl zmíněného r. postav. oltář se sochou, postranními s. sv. Václava a Víta, malbou na tabernáku a erby – zřiz. dobrodinci

s přispěním Antonie hr. Czerninové z Chudenic, majitelky sedlického pan. (od 1726), ke kterému *Jinín* náležel

a/ R I. zpr. míst. faráře Jana Křtitele Minira, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 151^r); b/ H (na oltáři) erby Antonie hr. Czerninové a kohosi dalšího – L HADRAVOVÁ 2010, 14, 39, 54

Jinonice, pout. místo Svatý Prokop (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, a. Jinonice)

již. od administrátorova sídla, totiž vsi *Jinonic* (potažmo *Butovic* s adm. far. kostelem sv. Vavřince) situován na váp. skále nad *Prokopským údolím* a nad *Svatoprokopskou jeskyní*, v níž prý sv. č. patron Prokop poustevničil, pout. kostel zasv. t. světci (nedokončený kostelík ze 17. st. dostavěn 1711-12 dle projektu arch. Pavla Ignáce Bayera na náklady majitele jinonic. pan., Adama Františka kn. Schwarzenberga, svěc. 4. VII. 1712, 1715 při něm zal. poustevna, 1728 přístav. sak.) – uv. kostela zař. pocházející z doby výstavby (1711-12): hl. ol. (s kopií zázračného obr. sv. Prokopa ze *Sázavy*, již na přání stavebníka vytvořil praž. malíř Jan Jiří Schummer), 2 boč. oltáře, SJN a sv. Eustacha, s obrazy t. světců mal. na plátně, a kaz. – aut. postoloprtský řezbář Jan Jakub Char – zmíněné oltáře jsou rámové, velmi pěkně řez., s bohatými rozvilinami, boč. protějškové

L PMKČ V, 41-45 – *UPP, V. P. A-L*, 592-594 – **pozn.:** Svatoprokopská jeskyně byla odstraněna těžbou vápence, 1966 zbořen pout. k.

Jirkov, n. Görkau, město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

1/ u far. k. sv. Jiljí kaple, postav. s pov. praž. arcib. konzistoře různými dobrodinci, benedikovaná 1708 míst. (osobním) děkanem Zikmundem Augustinem Heubnerem, a to tak, aby se v ní na přenosném oltáři (portatile) mohly svobodně a právoplatně číst a sloužit oběti mše sv. před kamennou, 3 lokty vys. sochou (sice o, zato však s krucifixem a palmou v rukou), kterou dal postavit zdejší měšťan Jan Jiří Dreißig, mistr řemesla krejčovského, v souvislosti s obdrženým dobrodíním – ten, jakmile 2. II. 1693 slíbil, že řečenou sochu postaví, začal se uzdravovat z vážné nemoci (→ D.1, 85) – je pravděpodobné, že slib splnil nedlouho po svém úplném uzdravení – lze říci, že zmíněná socha tvořila spolu s menzou určenou k celebrování oltář

2/ na m. přes ř. *Bilinu* dal blízko svého domu míst. měšťan a pekař Ferdinand Küttner (Küttner) 1708 na základě slibu postavit sochu jako poděkování za uchránění svého příbytku (dodnes dochovaného domu čp. 82) před požárem 20. V. 1708 (→ D.1, 227) – socha představuje stojícího kanov. s vel. krucifixem držným zl. dopr., k němuž světec mírně naklání hlavu – hor. část podst. tvoří ležící hranol, na bocích volutově stočený, na čelní str. voluty zdobené rozvilinami, upr. věncová kart. (ležící ovál) s náp. – aut. tehdy v *Praze* působící sochař Jan Brokoff či jeho dílna

3/ u c. do *Chomutova* (kde později vznikla Zaječická ul. a opodál dům čp. 222) pískovcový, 6 loktů vys. sloup se sochou (podst. sloupu 2 lokty vysoký, vpř. s náp.), 26. V. 1718, zřiz. míst. měšťan Kristián V. Löffler s manželkou Marií Evou

1/ R nedat. I. zpr. míst. faráře Adama Ferdinanda Dantzera (NA, ČDK, kn. 118, fol. 224^r) – příl. k předchozímu dopisu, n. svěd. examinovaného chirurga Jana Gottfriedta Schaffhirdta, dané v Mostu 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 223^r) – L *Slavíme 235 let děkanství Jirkov (2)* 2018; 2/ E (v kart. na podst. vpř.) *HEILIGER IOANNES / VON NEPOMUCK / BITT FÜR VNS / DEN 20. MAJ 1708 / P:* (pův. nejspíš *F:*) (preclík, tj. znak pekařského řemesla) *K:* – R nedat. I. zpr. míst. faráře Adama Ferdinanda Dantzera (NA, ČDK, kn. 118, fol. 225^v) – L *UPČ* 1957, 303 (socha na můstku před k. od Jana Brokoffa z poč. 18. st.) – *NEJEDLÁ* 1964, 8, 12 – *UPČ* 1, 624 – *V květnu 16. 5. si připomínáme sv. Jana Nepomuckého* 2013 (aut. Jan Brokoff, příběh z 20. V. 1708 a určení Küttnerova domu) – *Svatý Jan Nepomucký – Sochy světců v jirkovské farnosti (3)* 2018 (aut. dílna sochaře Jana Brokoffa) – I www.jirkov.cz (*Socha svatého Jana Nepomuckého*) (aut. sochař Jan Brokoff, příběh z 20. V. 1708) – pamatkovykatalog.cz (28976/5-508 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (aut. sochař Jan Brokoff); 3/ E (vpř. na podst.) *ZV EHREN / GOTT VND DEM H. / IOANN VON NEPOM / VCK HAB ICH CHRIS / TIAN W: LÖFLER BV / RGER IN GOERCKAV / NEBST MEINEN WEIB / MARIA EVA DIESE SAVL / AVFRICHTEN LASSEN / DEN 26. MAY / 1718* – L *UPČ* 1, 624 (dat. 1721) – *MTSSP* 2012, 228 – **pozn.:** torzo sloupu přen. k Oblastnímu muzeu v Chomutově

Jirny (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, a.)

1/ v adm. k. sv. Petra a Pavla na zdi zavěšen obraz (SJN jako ctihodný a přívětivý stařec, ☼), darovaný kostelu 1702 jistou paní Stafrovou, praž. měšťankou a obchodnicí – důvod darování již nebylo 1715 možné zjistit, jelikož byla dárkyně po smrti

2/ ze zvláštní náklonnosti se slečna Anna Klára Stubicková z Königsteinu (členka rodu, který vlastnil *Jirny* do 1707) kdysi zavázala, že věnuje 50 zl., aby byla jednou u jirenského k. postavena kaple – časem se vdala (1700) za pana Františka Helfřýda Woracziczského z Pabienitz, jenž po její smrti (zemřela 15. V. 1702) její zbožný úmysl naplnil skutkem, k čemuž použil nejenom oněch slíbených 50 zl., ale přislíbil, že daruje ještě jednou tolik – 1715 byla kaple (přiléhající k jirenskému k.) ve výstavbě (tou dobou byl p. Woracziczský již hrabětem, od 1704)

1/ R I. zpr. míst. administrátora Jakuba Ignáce Hermana, 7. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 164^r); 2/ R t., fol. 164^{r-v} – L *PRÁŠEK* 1913, 133 (poté, co jirenský statek přestal vlastnit stubikovský rod, byl dán do dražby a 1707 prodán dominikánkám u Sv. Anny na Starém Městě pražském)

Jiřetín pod Jedlovou, n. Sankt Georghenthal, hor. městečko (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

ve far. k. N. Trojice:

a/ na ep. str. hlavního ol. vyřez. socha (☉), několik let před 1695

b/ zvon či zvonek o váze 3 centů, zdob. reliéfy SJN a sv. Jana Křt., 1716, aut. zvonař Zachariáš Dietrich v Praze

c/ zvon o váze 6 centů s reliéfem, slit 1721 na památku praž. oslavy beatifikace konané 4. VII. t. r., kdy byly relikvie vyzdvíženy a vyst. účtě (jak stojí v náp.)

a/ R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^v); b/ E (na zvonu náp. znějící v č. překladu následovně) *V Praze léta Páně 1716 mě odlil Zacharias Ditrich.* – L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 18-19; c/ E (nad reliéfem) *4ta July Sacra Ejusdem Solemnitas* – (dol. text) *Anno qVo Ioannis NepoMVCenI ReLIqVIae honorI erant Datae et eLatae* (= 1721) – L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 22

Jiřice u Miroslavi, n. Irritz, městečko (M, Zno, Ol, d. Mikulov, f.)

1/ ve far. kostele (sv. Oldřicha a) sv. Anny socha, dol. 1716 (→ níže, Mikulov I)

2/ před t. k. na místě pranýře socha (z mušl. váp., na čtyřb. prohnutém podst. stojící kanov. shlíží na krucifix v lv. a v pr. drží palmu), 1724, zřiz. míst. farář Florián Šebestián Krumbholtz (ve fun. 30. VII. 1711 † 1730)

2/ E (na podst. vpr.) *DIESE STATVEN / HAT ALHIER LASSEN SETZEN / FLORIANVS KRUMBHOLTZ / DERZEIT ITITZER VOHL / VERORDNETER PFARR / HERR / 1724* – H (na podst. vpr.) erb se znamením kalicha s hostií, jako klenot na přilbě pták, klobouk se střapci ve 3 řadách, jak přísluší prelátům – L UPMS 2, 116 – ČERNÝ 2022, 120 – I pamatkovykatalog.cz (27696/7-6458 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Jiříkov, dř. a n. Georgswalde (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

ve far. k. sv. Jiří (1725-28 nahrazen novostavbou) mal. obraz, 1705

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^r)

Jistebnice, n. Jistebnitz, městečko či město (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f.)

na nám. písk. kašna (osmibokého konvex-konkávního půdorysu), upr. s baňatým osmib. pilířem se 4 chrličí, který drží širokou osmib. mušlovou mísu se 4 odtoky vody, upr. mísy stojí opět osmib., nízký sokl, na nějž vpr. dosedá kart. s náp. a za ní stojí polych. písk. socha prostovlasého kanov. držícího krucifix a palmu v lv. ve svislé poloze v úrovni jeho hlavy a v pr. ruce majícího biret – 1729, zřiz. celého díla míst. primas František Černý

E (v kart. pod sochou) nečit. chron. – L UPČ 1, 628 – I pamatkovykatalog.cz (14475/3-4869 – *kašna sv. Jana Nepomuckého*)

Jistebník viz Bílovec

Jítrava, n. Deutsch Pankraz (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. Hrádek nad Nisou)

ve fil. k. sv. Pankráce obraz (☉), 1705, zřiz. Jan Tille

R l. zpr. hrádec. faráře Tobiáše Jana Kerna, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, 557)

Jívka II, n. Jibka (část obce Jívka) (Č, Hra, Kh, f. Horní Vernéřovice)

u vsi, nyní nad pramenem, obezděným 1751 (dat.), písk. socha (stojící kanov. výrazně nakloněn ke krucifixu v lv., pr. ruku klade svrchu na hrud', vpr. čtyřboký, volut. podst. s rel. sv. Josefa s Ježíškem a tesařským náradím), 24. VII. 1724, zřiz. Josef Řehák

E (vpr. na spod. dílu podst.) *1724 / DEN Z4 IVLI / IOSECHF. RZEHACK – L UPČ 1, 628*

Jizerní Vteln, dř. Vteln (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f. Strenice)

1/ snad zde stál jeden ze 3 pomníků dol. 1715 na území strenické f. (→ níže, Strenice 2/)

2/ na návsi písk. socha (světec udílí klečícímu žebrákovi almužnu z mísy ve tvaru mušle, hran. podst. s volutami pod římsou a s ovocnou girlandou), 1725, aut. sochaři Martin Jelínek st. a Josef Jiří Jelínek

2/ L SPHU XXI, 97 – SKRUŽNÝ 1969, 278 – UPČ 1, 628 – SUCHOMEL/ZÁHRADNÍK 2004, 61-62 – I www.revuekamen.cz (Miloš Suchomel, *O zaniklých a mizejících jelínkovských kamenosochařských dílech*) – **pozn.:** památka byla z návsi odstraněna někdy na rozhraní 60. a 70. l. 20. st. a zřejmě již neexistuje

Josefov viz Holohlavy

Kačerov, n. Katscher (Č, Hra, Kh, f. Nebeská Rybná)

ve fil. k. sv. Kateřiny obraz, dol. 1715

R l. popis svatoján. účty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r) – L KOŘÁN 1970, 123

Kadaň, n. Kaaden, král. město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, d.)

- I. Vnitřní město

v děk. k. sv. Kříže:

a/ po str. kazatelny oltář (1693 titulovaný jako Bl. Panny, Divotvůrkyně starobol., později SJN) s obrazem upr. (zmíněn již 1693, představuje SJN jak se zbožným gestem hledí na obraz P. Marie Starobol., ☉) – pov. k postavení oltáře vydala 21. VII. 1693 praž. arcib. konz. na žádost zřiz., kterým byl (na vlastní náklady a s pořízením veškeré výzdoby) Jan Kašpar Voi(g)t, rodák z *Kadaně*, doktor medicíny, řádný profesor na praž. univerzitě

b/ bezprostředně při sl. socha (zdob. bílou barvou na způsob alabastru, ○), cca 1709, zřiz. míst. děkan Oliver Václav Daisigner (ve fun. 1700-27)

c/ před svatostánkem na hl. oltáři malá zlac. socha, ukazující ve své ruce ukřižovaného Pána celebrantovi ke vzbuzení důvěry, dol. 1715

a/ R nedat. l. výpisky z knih evidujících korespondenci praž. arcib. konz., 21. VII. 1693 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 238), 12. složka 1. svazku

Barthelovy sbírky nepom. písmeností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) – n. svéd. míst. měšťana, očitého svědka případu, který se u zmíněného oltáře odehrál 16. V. 1698, sepsané v Kadani 16. VI. 1698 a přeposlané v Praze Janem Jiřím Kistenfegerem na příslušná místa (upravovaná verze NA, ČDK, kn. 116, pag. 340-341, čistopis téhož, pag. 338-339) – I. zpr. kadaňského děkana Oliveria Václava Daisignera, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 196^v) (oltář postav. Voigtem před cca 30 lety, obraz na něm); b, c/ R I. zpr. kadaňského děkana Oliveria Václava Daisignera, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 196^v)

- II. Předměstí

1/ ve frant. k. 14 sv. pomoc. na stěně socha (prostřední velikosti, ☼), dol. 1715

2/ na c. z města k frant. klášteru (dnes v parku při ul. J. Švermy) kam. socha: stojící kanov. s hlavou nakloněnou ke krucifixu držnému zpr. doleva, do pr. vetknuta kov. palma – dvoudílný čtyřb. podst. s rozeklanými rohy v obou etážích, ve spodní etáži boč. volutová křídla – 17. VI. 1713, zřiz. Jan Fridrich z Riet(h)u, původem ze starobylého urozeného rodu v říši, revizor akcízu nově zavedeného v Č. král., konkrétně v kadaňské části Žateckého kraje

3/ u paty kadaň. mostu přes ř. Ohři kam. socha (stojící kanov. zadumán nad mohutným krucifixem, jež drží zpr. doleva, hran. podst. s volut. křídly vz. po stranách, na před. stěně náp. zarámovaný dvěma palmovými ratolestmi svázanými stuhou), 10. VI. 1707, zřiz. míst. měšťané, kteří poskytli almužny

1/ R I. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 2/ E (na řim. vpř.) *NE CONFVNDAMVR HIC ET IBI ORA (= 1713) – (vpř. na spod. části podst.) Wer wunder fucht vnd Zeichen wil, / Bey St Joannes find er viel, / Mein Christ fteh auf eył vnd begehrt, / Er ift von gott gefändet her, / Daß er durch die Krafft feiner hand, / Von dir abwende Spott vnd schand, / Wer Jm verehrt vnd ruffet an, / Was er verfangt erhalten kan, / Dis lob gibt Jhm gantz Böhmerland, / Sein macht ift überall bekand, / Drumb laßt uns alle Zu Jhm gehn / Er wird uns vor gewiß bejstehn / Wer auff Joanes Hülf vertraut / Hat auff gantz fichern grund gebaut / Und wird von aller fchand befreyt, / Hier vnd dort in der ewigkeit. – (vz. na spod. části podst.) IOANNES FRIDERICVS / DE RIET / EX SACRO ROMANO IMPERIO / DE ANTIQVO NOBILI / STEMMATE ORTVS / P. T. ACCISARVM VNIVER / SALIVM IN REGNO BOEMLÆ / INTRODVCтарVM CIRCVLI / SATECENSIS DISTRICTVS / CAADANENSIS REVISOR / FVNDATOR HVIVS STATVÆ / ERAT DIE 17 IVNII / ANNO MDCCXIII – H (v druhé etáži podst. vpř.) erb zřiz. – R I. zpr. kadaňského děkana Oliveria Václava Daisignera, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 196^v); 3/ E (vpř. na podst.) *SANCTE / IOANNES DE / NEPOMVC / ORA PRO / NOBIS (= 1707) – (vz.) DEN 10 IONI 1707 – R I. zpr. kadaňského děkana Oliveria Václava Daisignera, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 196^v-197^r); 2, 3/ L UPC 2, 19**

- **pozn.:** svatoján. památky I. a-c/ a II. 2, 3/ byly postaveny bezpochyby z lásky k sv. ochránci před zlým zahanbením, dol. 1715

R I. zpr. kadaňského děkana Oliveria Václava Daisignera, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 197^r)

Kájov, n. Gojau, mar. pout. místo zlatokorunských cisterciáků (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f.)

1/ v pout. a far. k. Naneb. P. Marie u prvního sloupu socha, 26. X. 1694, zřiz. krumlov. knížecí trubač Daniel Brejcha

2/ t. socha byla přemístěna na oltář kaple, vestavěné 1699 do far. budovy v pout. areálu „k pohodlí zpovědníků“ jako místo pro zpovídání poutníků – je to čtyřstranná síň s rákosovým stropem (se štuk. zrcadlem), osvětlená z jihu a západu pěti vysokými obdélnými okny – 1724 přistavěna na hřebec střechy za průčelím věžička, do níž zavěšen zvonek (reliéf SJN a Krista na kříži, 1705, aut. zvonář Sylvius Kreutz v Linci) – zař. svatyně představuje zmíněný oltář, dřev., monumentální, port., s bohatými akant. a rostlinnými řezbami a sochami, zlacený a polychromovaný – upr. oltáře nika s konchou, v ní výše uvedená socha stojícího prostovlasého kanov. s krucifixem zleva dopr. (1694) – nad SJN vavřínový věnec s 5 hv., k němuž vztahují ruce 2 andělů po stranách – níže po bocích niky další 2 andělé, klečící, přidržující kartuše a vzhůru ke světcu vztahující ruce s atributy rozevřené knihy (vl.) a snad měšce (vpr.) – tělesa postranních sloupů dotvářejí niky se s. sv. Benedikta (vl.) a Bernarda (vpr.) – nad ol. nikou upr. kartuše, na kladí římsy po stranách po dvou andělech a upr. sous. N. Trojice – tabernákl se 4 s. andělků, po str. na predele kartuše – antependium nese malbu ležícího zesnulého SJN – kolem oltáře mřížka – výsledná podoba oltáře vznikla do 1708 (dat. v náp.), náčrtek oltáře poskytl praž. malíř Kristián Šebestián Dittman z Lavensteinu († 1701), dílo vytvořil krumlov. truhlář Jan Hofman za 130 zl., aut. soch Philipp Rambler z *Freistadtu* (č. *Cáhlov*), 1706 sochy přepracoval (až na skulptury sv. Prokopa a Edmunda, později z oltáře sňaté) Josef Pabl, sochař z *Budějovic* – dále uv. svatyně po obou str. ve výklencích 5 zpovědnic – na vykrouženém bedněném kůru (po pr. str.) varhanní pozitiv (1706, aut. linecký varhanář Georg Richter, zřiz. Jan Kristián kn. z Eggenbergu, vévoda krumlov.) – další výbava snad pozdější – u vs. do kaple žulový sl. na almužny s letop. 1699

3/ v místě ležícím proti vsi *Přelštici* 1725 posvěcen kam. sloup ke cti P. Marie, sv. Josefa, SJN, sv. Donáta, sv. Floriána a sv. Šebestiána

1/ L SPHU XLI, 121-123; 2/ E (na oltáři v kart. nad nikou) *FAMÁ / PERICLITANTIV(M) / PATRONO / D: D: – (v kart. držené andělem vl.) BOHEMO / PRÆDICA / TORI / PRÆCIPVO (= 1708) – (v kart. držené andělem vpr.) A DEO / GLORIOSIS / SIMO / SEPVLCHRO / HONORA / TO (= 1708) – (v rozevřené kn. anděla vl.) náp. – (ve 2 dalších kart. po*

stranách sochy) nečitelné nápisy – (v kart. na predele vl.) *CERTO / IN / ANGVSTIA / MEDICO* (= 1708) – (v kart. na predele vpr.) *CONSCI / ENTIAE / FAMEQVE / DEFENSO / RI* (= 1708) – (na zvonku na vížce kaple) *In Honorem S. Joannis Nep. Sylvius Cruce Lintzii me fecit MDCCV* – L SARTORIUS 1708, 450 – SCHALLER 1789c, 153 – TRAJER 1862, 302 – WILDMANN 1902, 210 – SPHU XLI, 160-163 – UPČ 2, 22 – EČK 1997, 285-286 – OURODOVÁ-HRONKOVÁ 2011, 212; 3/ L SPHU XLI, 166

Kalec (Č, Rak, Pr, v. Dolní Jamné, f. Křečov)

v kap. sv. Markéty v hosp. dv. plaského cist. kláštera, vybudovaném 1710-16 opatem Evženem Tyttlem, 1715 patrně dol. obraz (→ níže, Plasy 1/)

Kalná viz Dolní Kalná

Kámen, n. Stein (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f. Věžná)

před hradem žul. toskánský sloup se sochou (na hran. podst., zdobeném psaníčky a vz. opatřeném náp., spočívajícím na 2 stupních, nad hlavici sloupu mohutná profil. řím.), 1703, zřiz. S. P. M. Z. P.

E (vz. na podst.) *BVD ODEV / EVSEH POZDR / AVEN S: GENE / N: P: PRISPIEG / ZADAGÍCÍM / TWE POMOCÍ / A ORODVG Z / A NAS HRÍSS / NE S: P: M: Z: P / LE: 1703* – L SPHU XVIII, 71 – UPČ 2, 24 – ČERNÝ 1993, 31, 57-58 – MTSSP 2006, 170-171

Kamenice, n. Kamenitz, městečko (M, Jih, Ol, d. Třebíč, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Kamenice viz Kamenice nad Lipou

Kamenice viz Lužany II

Kamenice nad Lipou, město (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d.)

1/ v děk. k. Věch sv. obraz, dol. 1701, dále oltář, 1702, zřiz. míst. p. Jan Esaias (Izaiáš) bar. Hartig (majitel kamenic. panství 1692 † 1708)

2/ IX. 1715 dol. úmysl zbudovat kam. sochu před měst. branou nákladem přes 60 zl.

1, 2/ R l. zpr. míst. děkana Viktorina Norberta Exella, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 82^v); 2/ pozn.: barok. socha nad farou, chráněná kapličkou, by mohla stylem odpovídat době cca 1715 (k t. soše L UPČ 2, 26 – ČERNÝ 1993, 57)

Kamenický Šenov, n. Steinschönau (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d. Česká Kamenice)

ve fil. k. sv. Jana Křt. socha, před 1695, a obraz/y, dol. 1715 (→ výše, Česká Kamenice II. 1-3/)

Kameničky viz Hlinsko

Kamenné Žehrovice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Družec)

socha z míst. pískovce: světec v pr. drží výrazně velkou, do oblouku stočenou palmu a pr. nohou stojí na výstupku podobném knize – podst. čtyřb., konkávní, s rovně zkosenými rohy, dole

přecházející do oktogonu – na před. str. podstavce 5 osmicípých hv. rozmístěných do tvaru písmena X – 1726

E (vz. na podst.) 1726 – L SPHU XX, 442 – UPČ 2, 28 – PRIBYL 1998, 11, 12 (obr. 9), 14 – BARÁKOVÁ 2006, 111

Kamenný Újezd, n. Steinkirchen (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

1/ ve starší budově far. k. Věch sv.:

1a/ vl. u vstupu boč. oltář sv. Linharta a SJN se sochou (cca 5 loket, malá ☼), zřiz. obojího 1706, na základě slibu, Matyáš Reindl (1715 byl již †), písař pivovaru (krumlovského pan.) v přifařené Plavnici

1b/ u t. oltáře na stěně zavěšen mal. obraz, téměř ov., dosti vel., velmi krásný, v překrásně zlac. rámu, 1704 poslán místnímu k. z *Českého Krumlova* dobrodincem, který nechtěl sdělit své jméno

2/ v nové budově far. k. (1726-28) zamýšlen 1728 boč. oltář (obraz byl t. r. poptáván v *Praze* krumlovskými knížecími úředníky, neboť se na přestavbě a výzdobě kostela podílel míst. patron, krumlovský kn. Adam František ze Schwarzenbergu) – t. r. realizován na ev. str. oltář s obrazy sv. Isidora a SJN a sochami sv. Floriána a Šebestiána, zřiz. hejtman krumlovského pan. Löbel

1/ R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Zavadila, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 230); 2/ L IVANEGA 2015, 98-103

Kaplice, n. Kaplitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. a f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla 5 mal. a vyřez. podobizen, zvláště jedna vět. socha na sloupu, zřiz. zbožně zesnulý Matyáš Storßau, obroční buquoyského pan., na základě slibu, dol. 1715

2/ na prostranství před far. k. kam. socha, 1710, zřiz. míst. farář a vikář Benedikt František Janoušek

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře a vikáře Benedikta Františka Janouška, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 204^v)

Karlík viz Dobřichovice

Karlín, n. Karolinenthal, obec zal. 1817 na někdejším Špitálském poli či Špitálsku před pražskou novoměstskou Poříčskou br. (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Prosek)

1/ ve špit. k. sv. Petra a Pavla před *Poříčskou br.* po boku na stěně připevňená a veř. účt. vyst. dřev. socha, dol. 1715

2/ u veř. c. na pozemku špitálu křižovníků s červ. hv., mezi třetí a čtvrtou kaplí *Svaté cesty z Prahy* do *Staré Boleslavi*, naproti ohbí řeky *Vltavy*, nepřilíši daleko od pozdější invalidovny kam. socha, 1726, zřiz. paní Krausová na své náklady – 23. V. 1727 sochu s obvyklými ceremonii, za zvuku t. t., při překrásné hudbě a v přítomnosti mnoha lidí požehnal Jan Alexandr Malec, křiž. s červ. hv., farář u sv. Petra *Na Poříčí* v *Praze* na *Novém Městě*

3/ socha (1706) mezi *Poříčskou br.* (v novoměstských hradbách) a prastarou *Kautskou hospodou* (stávala poblíž špitálu sv. Petra a Pavla) je popsána níže, → Praha VII. 8/

1/ R l. zpr. proseckého faráře Kryštofa Antonína Fidlera (Fiedlera), 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 162^r); 2/ R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 306^r – M-L plán pozemků zakoupených 1729 a 1731 ze Strozziho nadace pro stavbu invalidovny, dílo zeměměřiče Jakuba Knittla, publikované v KNEIDL 1923, obr. 2 (přesná poloha sochy označena *S: loh: Nepom*)

Karlovec, n. Karlsberg (obec s výjimkou kostela a několika stavení zanikla zatopením při tvorbě vodní nádrže Slezská Harta v 90. l. 20. st. – nyní část města Bruntálu) (M, Olo, Ol, d. Budišov nad Budišovkou, f. Dvorce, 1726 e.)

Josef Jan Adam kn. z Liechtensteinu v *Karlovcí* 30. X. 1726 založil e., pro niž dal nad záp. okrajem vsi vystavět 1727-28 kostel, jednolodní, trojboce ukončenou sálovou stavbu se sakristií přilehlou k závěru – průč. zaobleno (kryje postranní točitá schodiště konvexním zaoblením), završeno štítem s širokými boč. křídly, na střeše nad zakončením kostela polygonální sanktusník – hl. oltář z doby vzniku stavby, tvořen nad tabernáklem bohatě vyřezávanou skříňkou s drobnou poloplastikou Madony s dítětem (vzdálený ohlas got. řezby), po bocích na volut. křídlech adorující andělé – vz. na závěrové stěně kostela obraz Oslavy (prostovlasý kanov. klečí na oblacích v andělské asistenci a adoruje krucifix, jež před ním drží jeden z andělů), v rámu s andílky a rostlinným dekorem, jenž je dole doprovázen dedikačním náp. v kart. a nahoře vyvrcholen volutami, další kartuši s náp. a segmentovou římsou, na níž 2 andělci obklopují výjev vys. kříže (prozářen závěrovým kruhovým oknem) se dvěma zkríženými palmami – obraz dat. 1728 – přibližně z t. doby kaz. se s. Madony s dítětem na stříšce (aut. mar. sochy sochař Jiří Antonín Heinz) – v sanktusníku zvon s reliéfy P. Marie a SJN, znakem donátora (míst. dědičného hamerníka Ferdinanda Antonína Vaetera) a dále s ornamentálním a nápisovým vlysem, dílo z 1718, aut. neznámý zvonář

E (v rámu ol. obrazu dole) ded. chron. udávající 1728 – (v kart. ve vr. rámu t. obrazu) *ORA PRO NOBIS / SANCTE IOANNES NEPOMUCENE / MARTYR.* – L UPMS 1, 275 (popis kostela, oltáře a kaz.), 276 (zvon) – WOLNÝ I. V, 116-117

Karlovice, n. Karlsthal, pův. před 1725 Hutě, n. Hütten (HS, Ol, d. Krnov, f. Široká Niva)

na mírném svahu upr. vsi na hř. byla 1725 postav. kaple, na jejíž stavbu poskytl materiál míst. p. (v rámci krnovské komory), panující vévoda opavský a krnovský, Josef Jan Adam kn. z Liechtensteinu, gubernátor liechtensteinského domu (v t. fun. 1721 † 1732) – projekt kaple je dat. 1725 – obec se 24. V. 1725 zavázala, že bude kapli udržovat, že se však neoddělí od f. *Široká Niva*

L WOLNÝ I. IV, 373-374 – UPMS 2, 127-128 – pozn.: kapli 1777-79 nahradil zděný kostel

Karlovy Vary, n. Karlsbad, l. Therae Carolinae, král. láz. město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f., 1723 d.)

1/ ve far. (od 1723 děk.) k. sv. Maří Magd. 2 sochy (○), z nichž jedna (pův. na m., → níže 2/) byla um. na nový oltář – dol. 1715

2/ na dřev., vět. m. přes ř. *Teplou* (n. *Tepl*), určeném pro povozy, socha z prostého a měkkého dřeva, s jemně modelovanou palmou v rukou, na dřev. podst., odnesená spolu s m. povodní 14. II. 1709, zázračně uchráněná zkázy, až na odlomení hlavy a podstavce, avšak všechny tyto části byly vzápětí vyloveny z ř. *Ohře* (n. *Eger*) u vsi *Drahovic* (n. *Drahowitz*, dř. *Drawitz*), socha vrácena do města, um. do far. k. a postaven pro ni oltář (→ výše 1/ a D.1, 256)

3/ 1711 dol. na m. další socha, snad 1728 přemístěná do míst. (již děk.) kostela, jistě však t. r. nahrazená 4/ kam. sochou zásluhou Marie Markéty z Waldsteinu, roz. Czerninové z Chudenic – t. socha bývá ztotožňována s dodnes dochovanou nepom. skulpturou stojícího prostovlasého kanovníka v rozevláté rochetě, zaklánějícího hlavu s upřeným pohledem do nebes, pozdvihujícího v pr. v triumf. gestu kříž a ve spuštěné lv. ruce držícího biret (socha nyní stojí u Školní lávky na lv. nábřeží ř. *Teplé*) – pozn.: několikrát zmíněnému mostu (situovanému u *Vřídla*) se říkalo již před kanonizací *St. Joannis Nepomuceni-Brücke* – býval pak označován i krátce *Johannisbrücke*, v češtině *Jánský most*

1, 2/ R návrh l. přílohy k l. dopisu Františka Matouše Böhmba, kříž. s červ. hv., karlovar. faráře, 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^v-206^r, 209^r) – nedat. l. zpr. míst. faráře Františka Matouše Böhmba, kříž. s červ. hv. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 192); 2/ R čistopis l. přílohy k l. dopisu Františka Matouše Böhmba, kříž. s červ. hv., karlovar. faráře, 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – nedat. l. svěd. t. faráře Böhmba, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 189-190); 3/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Františka Matouše Böhmba, kříž. s červ. hv., [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 191 ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 208^v); 4/ L UPČ 2, 34, 36 – SPHU LII, 53, 59 – PUČALÍK 2017, 263 (sochu v děk. k. ztotožňuje s onou zachráněnou při povodni 1709, → 2/) – HRBEK A KOL. 2021, 529, pozn. 679 – I wikipedia.cz (*Svatý Jan Nepomucký (socha, Karlovy Vary, 1728)*)

Kasejovice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

pro far. k. sv. Jakuba Vět. namaloval obraz P. Basilius od sv. Ambrože (pův. jménem Jáchym Špettl), dovedný malíř, člen konventu bos. aug. ve *Lnářích*, kde se stal 1700 podpřevorem a asi 1703 převorem, ovšem 1705 se priorátu zřekl a dostal se posléze do kláštera v *Táboře*, kde † 25. XI. 1713

L MAJER 1923, 60, 65 (obr.), 66

Katusice (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f. Skalsko, 1723 f. Kovář)

1/ ve fil. k. Naneb. P. Marie se 1715 patrně nacházela socha či obraz (→ níže, Skalsko)

2/ na návsi u rybníčku písk. socha: mimořádně prostorově vyvinuté zachycení kanovníka v esovitém prohnutí se silně zakloněnou a natočenou hlavou, s pr. rukou na prsou, s lv. svěšenou podél těla – podst. pětiboký, nahoře kalichovitě rozšířený a zdob. volutami s festony – v t. části podst. vpř. štít s erbem, vz. náp. – postament rovněž pětib., konkávně projmutý, ve tvaru komolého jehlanu s hranami členěnými volutkami – 1727, zřiz. Václav Josef ryt. Chanovský z Dlouhé Vsi, z dokonalé lásky k Bohu a k pobožnosti – aut. nejspíš sochař Josef Jiří Jelínek

2/ E (na podst. vz.) *TVto štatVI / DokonaLa / Láska k BohV / Vrozeného a sta / teČného RYiře / Pána Pana WáC., / sLaWa Jozefa / ChanoWského / z DLaVhe WsY / k pobožnosti / postaWiti Jest / ráČILa (= 1727) – H* (na podst. vpř.) znak zřiz. – L *SPHU* XLVI, 363-364 – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/ SUCHOMEL 1997, 14 (aut. Josef Jiří Jelínek)

Kdousov, n. Gdossau (M, Zno, Ol, d. Cizkrajov, f.)

1/ ve far. k. sv. Linhartu 1716 dol. oltář, socha či obraz (→ výše, Cizkrajov II. 1/)

2/ před hr. socha z mušlového vápence: stojící kanov. v esovitém pootočení hledí na krucifix, který před svým zrakem oběma rukama pozdvihuje ve svislé poloze do výše, pr. rukou nahoře, lv. rukou dole, přičemž lv. rukou také přidržuje palmu, která se pak vine za spod. částí kříže – podst. čtyřb. ve tvaru kuželky, na zad. str. rytý letop. – základnu podst. tvoří kam. čtvercový stupeň a pod ním podezdívka – 1712

2/ E (vz. na podst.) 171Z – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) (socha před hr.) – L *UPMS* 2, 134 – I pamatkovykatalog.cz (21117/7-2781 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Kelč, n. Keltsch, městečko (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

upr. nám. před zámek olom. biskupů kam. socha (na obláčku stojící, vpřed hledící kanov. s vel. krucifixem, jež drží před sebou zpr. doleva natočený k divákovi a v pr. ruce má ještě zlac. kov. palmu), 1709, zřiz. místní měšťané, kterým SJN pomohl obhájit jejich výsady (→ D.1, 259)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – L HLOBIL 1993, 392 (pozn. 4) (dat. 1708) – *UPMS* 2, 137 (dat. cca 1800) – MALINA 2014, 8, 11 (okolnosti vzniku sochy 1709), 30 (dat. 1708) – I pamatkovykatalog.cz (10455/8-3209 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Kestřany (Č, Prá, Pr, v. Písek, a.)

1/ v pův. k. sv. Kateřiny oltář s obrazem ve zlac. ozdobách, cca 1695, zřiz. míst. p. Adam Humprecht Fortunát ryt. Kotz z Dobrze (vlastnil *Kestřany* 1685-1700)

2/ v t. kostele, ovšem 1712-14 rozšířeném a obnoveném, od 1712 administrovaném, 2. XII. 1714 benedikovaném, na místě předchozího oltáře do 1715 postavil urozený p. Václav Zahorka, míst. hejtman, ze svých prostředků a všem k rozmnožení úcty nový oltář, s 8 stop vys. sochou (☉) – t. svatoján. oltář je tvořen půlkruhem ukončenou nikou v ozdobně řez. akant. rámu se stuhou – socha v nice představuje stojícího kanov. hledícího na krucifix v lv., s palmou v pr.

3/ na m. přes ř. *Otavu*, protékající okolím *Kestřan*, na kříži zavěšená, 4 stopy vys. socha (○), kterou cca 1695 vystavil veř. úctě všem kolemjdoucím míst. p. Adam Humprecht Fortunát ryt. Kotz z Dobrze

4/ mezi těmi, kdo mají na stěně zavěšené nějaké na plátně nebo na papíře mal. obrazy, není nikoho, kdo by mezi takovými malbami neměl obraz, dol. 1715

5/ kdo má prostředky a je na společensky čestnější úrovni, což je na území zdejší administratury jediný člověk, má u sebe ve zvláštní úctě sochu (○) jednu stopu vysokou, kterou míst. administrátor (působící zde od 1713) přechoasto viděl, jak 1715 sdělil

1-4/ R l. zpr. míst. administrátora Pavla Antonína Pyšelyho, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 147^v); 2/ L *SPHU* XXXIII, 91 – *UPČ* 2, 49 (oltář dat. cca 1710); 5/ R l. zpr. míst. administrátora Pavla Antonína Pyšelyho, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 147^v)

Kladno, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie u zdi upr. kostela na lv. str. lodi boč. oltář, vys. cca 6 loket, s dřev. sochou (→ praž. most. typ) upr., vysokou cca 3 lokty, polych., s postříbřenou rochetou a zlac. krucifixem, kvůli biretu na hlavě ○ – oltář dále zdobí 6 andělů, z nichž 2 vrchní drží jednou rukou nad světovou hlavou věnec a druhou rukou palmové ratolesti, andělé ve středu mají roh hojnosti, and. vespod vl. má v lv. ruce otevřenou knížku s nápisem a protější anděl, dole vpr., drží v pr. zámek a prst levice si přikládá k ústům – cca 1693, zřiz. míst. farář Rudolf Vojtěch Leopold Radnický ze Zhoře (ve fun. 1684 † 2. V. 1703) – t. farář odkázal t. oltáři 100 zl., aby se k němu pořídila výbava ke slavení mše sv., kromě kalicha – z pořízených položek jsou známy: 2 nové cín. svícny (v hodnotě 8 zl. 15 kr.), „strakatý“ ornát (v ceně 18 zl. 17 kr.) a nový misál (za 9 zl. 35 kr.)

2/ upr. nám. upr. rybníčku kam. válcový sloup (na hran. podst. zdobeném vavřínovými věnci s nápisy) vyvrcholený nad hlavicí čtyřb. postamentem s písk. sochou, postaven 1706, v době míst. faráře Adama Ignáce Hlavy (ve fun. 1703-8), který byl snad zřiz. t. svatoján. památky

1/ E (v kn. držené and. vl. dole) *Silentium cum Patientia* – R nedat. l. zpr. míst. faráře Maxmiliána Lodinského, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 50^{r-v}) – L *SPHU* XXVI, 69 – KRAJNÍK 1996, 9, pozn. 1 (zápisky kladen. kaplana a později faráře Josefa Mottla do zdejší far. kroniky, vedené od 1836, pag. 89) – PŘIBYL 1998, 10, 17 – HEROLD 2006, 155-156 – KUCHYŇKA 2006, 85-86, 87; 2/ E (na podst.

v prvním věnci) *STELLATO / FAMAE / ADVOCATO / SIT* (= 1706) – (t. v druhém věnci) *FIDELES / AMO / CVLTO / RES* (= 1706) – (t. ve třetím věnci) *ME ACCE / DAT / VIATOR* (= 1706) – *SPHU XXVI*, 85 (obr. 69), 86-87 – *PMKČ VII*, 51 – *SKRUŽNÝ* 1969, 273 – *KRAJNÍK* 1996, 9, pozn. 1 – *PŘIBYL* 1998, 10, 15, 16 – *BARÁKOVÁ* 2006, 99 – *KUCHYŇKA* 2006, 86-87, 90, 93-95 – *MTSSP* 2018, 195-201 – **pozn.:** v pohnuté historii sloupu se pův. socha z něj koncem 60. l. 20. st. dostala do Velké Dobré na podst. tamní zaniklé sochy z 1753

Kladruby, n. Kladerlas (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f. Teplá)

při c. k hosp. dvoru tepelského kláštera premonstrátů písk. sloup (hran. podst. opatřen prostými rámy s náp., sl. válcový, vyrůstající z listového kalicha, hlavice korint.) se sochou (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, v pr. palma), 1709

E (na podst. vpř.) *ISTHOC / PIETATIS / ANATHEMA / DICATVR* (= 1709) – (t. vpr.) *CREATORI / DECET / S. IOANNI / NEPOMVCE / NO PATRIAE / PATRONO* (= 1809!) – (t. vz.) *VT IN SE / SYNCERE / CONFIDEN / TES SEMPER / PROTEGANT* (= 1709) – (t. vl.) *ET MISERI / CORDITER / IN PACE / OPTATA / SERVENT.* (= 1709) – *SPHU L*, 130-134, 135 (obr. 108) – *UPČ* 1957, 328 – *UPČ* 2, 51 – *MTSSP* 2004, 70 – **pozn.:** památka zanikla

Kladruby, n. Kladrau, město a klášter (Č, Plz, Pr, v. Tachov, město ve stejnojmenné f., klášter snad ve f. Kostelec)

- I. Město

při požáru města 1711 vyhořel i měst. fil. k. sv. Jakuba Vět. – v následujících letech byl k. opravován, přičemž Antonín Florián Raw, písař kladrub. kláštera, dal rozšířit vnější předsíň kostela ke cti a pro tuto předsíň dal 1714 vytvořit krásný oltář s dřev. sochou upr.

R l. zpr. míst. faráře a benediktina kladrub. kláštera Štěpána Ignáce Kestla, 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 232^r)

- II. Klášter (později součást vsi Pozorka)

v bened. kláš. k. Naneb. P. Marie:

a/ vyobrazení, mnoho let před 1715

b/ místo předchozího svatojána. vyobrazení 1715 či krátce předtím postaven oltář

a, b/ R l. zpr. kostelec. faráře a převora kladrubského kláštera benediktinů P. Placida Langa, Kladruby 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 310^r)

Kladruby nad Labem, dř. Kladruby (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, kapl. při cí. hřebčíně s far. právy)

1/ v k. sv. Václava a Leopolda v cí. hřebčíně oltář s dřev. řez. sochou (☼) upr., cca 1702

2/ vně budov hřebčína kaple či oratoř, cca 1706, uv. oltář a nad ním mal. obraz (☼)

3/ u c. vně budov hřebčína dřev. socha (☼), postav. v prosebné dny 1715

1-3/ *R* nedat. l. zpr. Václava Hájka, kaplana a duch. správce cí. hřebčína, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 205)

Klášter, též Klášter Teplá, n. Stift Tepl, ves s prem. klášterem (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f. Teplá)

1/ záp. průč. prelatury, která vystupuje krátkým traktem na již. straně z hmoty prem. kláštera *Teplá* (prelatura a konvent postaveny v nové podobě 1689-1721), je zdobeno mohutným štítem s velkým polokruhově zakončeným oknem (s anděly držícími kláš. znak s opatským monogramem) a výše s nikou se sousoším Zvěstování P. Marie, ve vr. rozeklaný zprohýbaný fronton se sochami SJN (upr., stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, s chron. na soklu) a andělů se světcovými atributy (po bocích o něco níže), na křídlech štítu (se slepými ov. okny) další sochy andělů, ležících a držících v rukou pásy s náp., na pilířích na řím. po stranách štítu s. sv. Augustina a Norberta – výzdoba pochází z 1721, z doby „kanonizace“, kdy byl zdejší opatem Raimund II. Wilfert (ve fun. 1688 † 1724)

2/ před věžní br. do kláš. areálu kam. socha (figura stojícího kanov. vycházející z → praž. most. typu, ale bez palmy, na vys. hran. podst. s prostými rámy na stěnách a s čtyřb. projmutým postamentem), dle kláš. letopisů vztyčená 1703

1/ *E* (na průč., na soklu pod sochou) *TEMPORE CANONISA / TIONIS DIVI JOANNIS / REGNI NOSTRI PATRONI.* (= 1615, jistě neúplný náp., který by měl v úplnosti poukazovat na rok beatifikace, 1721) – (t. ve štítovém vlistu) *UNI TRINO OMNIPOTENTI DEO RESONET LAUS PERENNIS IN SAECULA* (= 1721) – (t. na páskách držných anděly po str. štítu, počínaje zl.) *ANGELI, ARCHANGELI / DEFENSORES NOSTRI / NOS ET OMNIA NOSTRA / SUB FAVORE GRATIAE / INSTANTER FOVETE.* (= 1721) – (t. op. monogram na kláš. znaku) *R W A T* (= Raimund II. Wilfert, abbas Teplensis) – *H* (na průč. nad oknem) znak tepelského kláštera s monogramem opata Raimunda II. Wilferta – *SPHU L*, 370 (obr. 334), 427-429 – *UPČ* 4, 43; 2/ *SPHU L*, 460 – *UPČ* 1957, 774 – *UPČ* 4, 46 – *I* památkovýkatalog.cz (17135/4-1058 – *klášter premonstrátský – Socha sv. Jana Nepomuckého*)

Klášter Hradisko viz Klášterní Hradisko

Klášter Louka viz Louka

Klášter Teplá viz Klášter

Klášteřec nad Ohří, n. Klösterle an der Eger, městečko (Č, Žat, Pr, v. a f.)

1/ ve far. k. N. Trojice (1665-70) na stěně připevněná socha (○) mezi ostatními světci Čech, postavená na náklady míst. faráře Jana Kašpara Götze (působil zde někdy před 1694) – soubor dřevorezby vytvořil bezpochyby sochař Jan Brokoff během svého zdejšího pobytu (1685-87) v umělecké službě u míst. p. Michaela Osvalda hr. z Thun-Hohensteinu

2/ na mírně svažitém nám. 1694-98 vznikl písk. sloup NT na pam. moru z 1680 – nejspíš byla nejprve 1694 postavena hl., střední část pomníku (dvojí letop. na bocích plintu mar. sochy), snad i s okolním balustrovým zábradlím čtvercového půdorysu se vstupním schodištěm vpř. (na dvojici pilířků balustrády lemující schodiště osazeny kam. koule), hran. sokly v nárožích a štíhlými hran. sokly upr. dvou bočních a zadní stěny (zdobenými typickým černovickým diamantovým motivem) – do 1698 byly na nárožní sokly balustrády doplněny sochy světců, jejichž sochařský rukopis je odlišný od střední části pomníku – střední část spočívá na dvou kam. stupních čtvercového půdorysu a je tvořena dvouetážovým členitým hran. podstavcem, na němž se tyčí vys. válcový sl. s kompozitní hlavicí, vyvrcholený sousoším N. Trojice („Gnadenstuhl“) – spod. etáž podstavce nese v čelní stěně niku pro věčné světlo, na zad. stěně měst. erb – na t. etáži v úrovni hor. etáže spočívají sochy: vpř. upr. na vyšším plintu (s nápisy) Immaculata (zpoza níž vyzařuje mohutná ov. ☼) doprovázená po bocích dvěma anděly s kartušemi – na lv. boč. stěně sv. Josef s Ježíškem, na pr. boč. stěně sv. Anna s Marií jako dívkou (obě na plintech s náp.) – na nárožních soklech balustrády stojí na nízkých plintech (s náp.) sochy SJN (vpř. vl., → praž. most. typ, světec ovšem mírně naklání hlavu ke krucifixu, ústa pootevřena, bilet na hlavě výrazně vys., kov. palma v pr. ruce zlacená, ○), sv. Františka Xav. (vpř. vpr.), sv. Antonína Pad. (vz. vl.) a sv. Kajetána (vz. vpr.) – na před. stěně soklu svatoján. sochy v rámu náp., podle kterého dal t. dílo (celý pomník, nebo jen sochy na balustrádě?) 1698 vytvořit míst. farář Baltazar Juda Tadeáš Ziegler, kterého označuje za původce zdejší sochy „mezi dalšími světcí“ jeho nástupce Khinel v nepom. zprávě z 1715 – podle Věry Nejedlé je popisovaná nepom. socha dat. 1696 a její uvažovaná přímá souvislost se sochařem Janem Brokoffem, tehdy působícím v Praze, je diskutabilní – socha spíše jeví jisté vztahy k předcházející dřevořezbě (→ výše 1/)

3/ u veř. c. socha (○), zřiz. úředníci panství – půjde nejspíš o písk. sochu u řeky *Ohře* záp. od městečka, nyní se nacházející v areálu *Lázní Kyselka*: t. dílo z 1711 představuje kanov. v nakročení pr. nohou, hledícího s odevzdaností do nebe, v lv. držícího dlouhý štíhlý krucifix s palmou a v mírně natažené pr. dnes již neznámý atribut – podst. dvouetážový, dole značně široký, čtyřb., nahoře štíhlý hranol zdobený vpř. rámem (s dol. rozv. pruhem), do nějž je zasazen erb, spod. nápis a v rozích letop. – jméno pod erbem zní Egermann, což byl snad urozený zřiz. z řad úředníků zdejšího thunovského pan.

1-3/ R l. zpr. míst. faráře a vikáře Jana Jindřicha Khinela, 3. XI. 1715, prez. 9. XI. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 240^r); 1/ L NEJEDLÁ 1964, 9 (aut. a dat.) – **pozn.:** socha byla spolu s Brokoffovými sochami sv. Víta a sv. Zikmunda z klášterického far. k. přem. do chomutov. muzea; 2/ E (na plintu sous. N. Trojice

kolem dokola) *GLORIA PATRI / ET FILIO / ET SPIRITVI / SANCTO AMEN* – (na plintu s. Immaculaty, vpř.) *SANCTA MARIA. / ORA. PRO NOBIS.* – (t. na bocích) 1694 – (nad znakem města na zad. stěně dol. etáže podst. sloupu, v nápisové pásce) *CLOSTERLE* – (na plintech všech světeckých soch) jména zde zachycených sv. osob, pod sochou: **S:** *IOAN: NEPOMVCE:* – (vpř. na soklu pod sochou, v rámu) **F:** *F: / BALTHASAR / IVDAS THADDE / ZIEGLER / CVRATVS / CLOESTERLEN / SIS. ~ / 1698.* – **H** (na zad. stěně dol. etáže podst. sloupu) znak městečka Klášterce – L NEJEDLÁ 1964, 8, 9, 26 (pozn. 45) (dat. svatoján. sochy do 1696 zjistil akad. sochař F. Rada při restaurování) – *UPČ* 2, 62 (dat. 1698) – *MTSSP* 2012, 272-281 (dat. 1694-98); 3/ E (vpř. v hor. etáži podst. pod erbem) *EGERMANN* – (t. v rozích kolem středového erbu) *I / 7 / I / I - H* (vpř. v hor. etáži podst. v rámu upr., v oválu) znak s krydly, přilbou a klenotem – I památkový katalog.cz (20152/5-568 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Klášteřec nad Orlicí, dř. Klášteřec, n. Klösterle (an der Adler) (Č, Hra, Kh, f. Žamberk)

1/ v presb. fil. k. N. Trojice boč. rámový oltář, bohatě řez. a polych.: v nice menzy sochařská (reliéfni) skupina druhotného těla ležícího s hlavou na podušce (vl.), na něž (zpr.) z oblak směřují paprsky, kolem nichž vl. and. hlava, vpr. andělek ukazující lv. ručkou do nebe, v pozadí čern. drapérie – v rozv. retáblu (s andílkou, v nást. rel. holubice Ducha sv., dole po str. sochy 2 světců) upr. velká zarámovaná nika se sousoším (vys. reliéfny) prostovlasého SJN (v kanov. rouchu, s palmou v lv.) klečícího na oblaku (vpr.) před ol. (vl.), na němž je položen bilet a nad nímž anděl podpírá na oblacích trůnící Madonu s dítětem, k níž světec vztahuje pr. a která v odpověď naň shlíží s úsměvem, nejvýše v oblacích andělek pr. rukou drží světcův jazyk – pozadí ol. niky tvoří kromě postříbených vyřez. oblak modré nebe se zlac. hvězdičkami – po 1721 (vzledem k atributu jazyka, o jehož nalezení bylo t. r. informováno), nejspíše ještě 20. l. 18. st. (→ níže, Králíky 2b/)

2/ u m. písk. mar. sloup: hran. podst., korintský sloup, na vr. s. P. Marie s Ježíškem, po str. podstavce vl. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva a s kov. palmou v pr.), vpr. s. sv. Barbory – 1721, zřiz. míst. mlynář Ondřej Buchtel

1, 2/ L *UPČ* 2, 63 (dat. 20. – 30. l. 18. st.) – *CHLÁDKOVÁ* 2013, 119; 1/ L *PANOCH* 2007, 109-110 (dat. cca 1700), obr. 120-121; 2/ E (vpř. na podst.) *REFV / GIVM / PECCATO / RVM / ANNO 1721* – (t. pod sochou) *S. JOANES NEP.* – (t. pod s. sv. Barbory) *S. BARBARA M.* – L *MTSSP* 1998, 61-62 – *MTSSP* 2008, 224-226

Klášteřní Hradisko, dřívě Hradiště, n. Kloster Radisch, dř. Hradisch, osada při stejnojmenném prem. klášteře, zv. též Klášter Hradisko (nyní část města Olomouce) (M, Olo, Ol, d. Olomouc, f. P. Marie v Olomouci)

na kláš. louce při c. z *Olomouce* do prem. kláštera *Hradisko* dal se sch. olom. konzistoře zdejší opat

Norbert Želecký z Počenic (ve fun. 1679 † 1709) spolu s konventem 1707 postavit kam. štíhlý válcový sloup se sochou (na dřiku vpř. 3 kart. zdobené and. hlavou, v nich rel. poprsí světců, mezi nimi snad sv. Petra a Štěpána, na spodním hran. podst. vpř. bobkový věnec ve tvaru kartuše), aut. sochař David Zürn nejml. – opat Želecký žádal 1707 olom. konz. o povolení zříditi 2 sochy, nejen SJN, ale jako jeho prot. i JS – konz. žádost zamítla s poukazem na breve *Coelestis Hierusalem* papeže Urbana VIII., opat proto 16. VIII. 1708 žádal, aby namísto JS mohl osadit s. sv. Norberta, což mu bylo povoleno (aut. t. s. byl rovněž David Zürn nejml., 1708) – průzkum úcty na Moravě, doložený ve zpr. z V. 1716, sděluje výskyt sochy na c. z *Olomouce* sm. k *Hradisku*, čímž byl nep. míněn popsán svatoján. sloup se sochou

E (v kart. vpř. na podst.) mar. monogram a *M·VW/1707* – R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5) – L CHAROUZ 1994, 40, 68 (pozn. 47) – SUCHÁNEK 2005, 47-51, 66 (obr. 2) – PANOCH 2006, 111 – SUCHÁNEK 2007, 139-146, 172-173 (**pozn.** k pag. 140, 142: autorovo tvrzení o existenci sochy na hranicích hradiského a kapitulního pan. při jednom z mostů na král. c. před Olomoucí, jež by měla existovat již 1696 a být tak jedním z nejstarších známých sochařských vyobrazení na střední Moravě, se velmi pravděpodobně zakládá na mylné interpretaci perokresby z kon. 17. st. zachycující tehdejší stav hradiské kanonie a jejího okolí: zde zaznamenaný objekt u král. c. bude nejspíše odpovídat božím mukám, která na plánu této oblasti z 1746 jsou označ. jako *Schwedische Capelle*, srov. t., obr. 58 na pag. 140 – ve výše uvedeném rukopisném dokladu se 1716 na c. z Olomouce k Hradisku zmiňuje jen jediná socha) – KADLEC 2008, 59, 75-76 – SEKANINA 2013, 33 – *UPMS* 3.1, 390 – **pozn.:** svatoján. sloup byl přem. na záp. okraj katastru **Řepčína** na c. asi 300 m jv od fortu XVII – pův. světcova socha byla 1949 nahrazena novou

Klatovy, n. Klattau, král. město (Č, Plz, Pr, v. a d.)

- I. Město

1/ v děk. a pout. kostele Nar. P. Marie:

1a/ během 1698 byly z kostelních peněz zaplaceny 3 háky pro zavěšení obrazu (březen), oratorium (tj. klekátko) před t. obrazem (červen) a nové šrouby k andělům k t. obrazu (červenec) – t. r. již existovala při t. obrazu pokladnička – 1701 je upřesněno, že obrazem se tu myslela socha

1b/ do pokladničky při výše zmíněném svatoján. obrazu či soše lidé během několika let věnovali obnos, který byl 1705 deponován pro budoucí oltář (→ D.2, Klatovy) – existence nového oltáře v děk. chrámu je dol. v kostelních účtech již 1707 – jde o nesmírně bohatě vyřezávané, zlac. a polych. retabulum komponované z velkolistého akantu (s doplněným rokok. tabernáklem a predelou) s bohatou figurální výzdobou: upr. stojí na oblacích, podpírána v nohou po stranách 2 andílký, socha prostovlasého kanov. s rozevřenou náručí,

hledícího do výše, kde, ozářený paprsky v oblačném oválu se 4 and. hlavičkami září rel. P. Marie Starobol. – kolem světce a Palladia jsou rozmístěny postavy č. patronů, dole sv. Vojtěcha (vl.) a Norberta (vpr.), výše (po str. SJN) sv. Václava (vl.) a Ludmily (vpr.), ještě výše (po str. Palladia) sv. Zikmunda (vl.) a Víta (vpr.) a nejdříve na oltáři upr. s. sv. Josefa vedoucího za ruku Ježíška – do retabula v okolí SJ je vpletena řada květin, hlavně rudé a bílé růže, dále nejspíš slunečnice a narcisy, je zde patrně i vavřín a nad světcovou hlavou palmová ratolest, navíc blíže ke světcově postavě je kolkolem rozmístěno 5 zrcátkových osmicípých hv. (snad pozdější doplněk) – po str. světcovy hlavy sedí 2 andělci, z nichž onen vl. drží oběma rukama biret

1c/ na kaz., bohatě zlaceném, stříbřeném, polych. a tvarovaném řezbářském díle s četnou figurální výzdobou, se na zadní stěně řečniště v rozv. rámu nachází obraz (poloviční postava kanov. s malým krucifixem v lv., žehnajícího pr. rukou, ☼) – t. nová kaz. je zmíněna v kostelních účtech 1712, ale až 1713 je podáno podrobné vyúčtování nákladu na její tvorbu, převoz, osazení i štafírování, z něhož vyplývá, že jde o dílo plzeňského řezbáře a truhláře z téhož města

1d/ stříb. barok. monstrance s tepaným výjevem Apoteózy a zlatým melchisedechem hojně osázeným diamanty, 1702, zřiz. hrabě Trauttmansdorff

2/ v jez. k. Neposkvr. početí P. Marie a sv. Ignáce z Loyoly:

2a/ v boč. kap. sv. Antonína Pad. sochařský oltář či oltářík se slavným kolosem, tj. nep. sochou → praž. most. typu – 1706, zřiz. velký přítel a dobrodinec klatov. jezuitů Bedřich Jaroslav Hora ryt. z Ocelovic, který za svou náklonnost k t. jez. kostelu privilegiem českého jez. provinciála Jakuba Stessla z 1716 získal v kryptě t. kostela právo pohřbu a skutečně byl do této krypty po své smrti dne 28. XII. 1721 uložen – oltář stál téměř 150 zl. a byl v řečené kap. umístěn 2. IX. 1706 – práce na antependiu t. oltáře byla svěřena jistému malíři (zmínka 4. X. 1706), socha z oltáře ke sklonku t. r. podstoupila opravu, 30. XII. o ní jednal s p. Horou P. ministr klatov. koleje Vojtěch Knia a následujícího dne byla opravená socha umístěna zpět – 1722 se oltáři dostaly 2 pokrývky

2b/ do dostavěného chrámu (do 1717) k záp. stěně pr. strany transeptu byl 1723 postav. nový a krásný oltář, t. r. obdržel mal. antependium a byl jak o závod zbožnou štědrostí vyzdoben, 1724 pak byl štafírován na způsob mramoru do takové velebnosti, že jej dobový jez. kronikář označil za „záračný palác a rezidenci hodnou onoho divotvorného preláta z Nepomuku“ – jde o arch. s tordovanými sl., postranními s. sv. Vojtěcha (vl.) a sv. Prokopa (vpr.) a velkými s. andělů v nást., kde 2 andělé letí po stranách a upr. v dramatickém pohybu slétá anděl třetí a nese světci zachycenému

níže na obraze věnec slávy a vítězství – tit. ol. obraz představuje Apoteózu prostovlasého kanov. se smeknutým biretem v lv. ruce a s ✠5* kol hlavy, obklopeného anděly, opodál na oblacích krucifix – v tumbě menzy socha ležícího zesnulého kanov. – v nást. al. znak – zřiz. Jan Vilém Bernklau (Pernklo) ze Schönreutu, p. na Lukovištích a Mlázovech, plukovník u regimentu Wallis († 1. III. 1722 v *Mlázovech*), a jeho manželka Marie Barbora, roz. svob. p. Engelová z Engelsflussu († 28. XI. 1751 v *Praze*)

2c/ novému oltáři se 1724-25 dostal drahocenný klenot, část z relikvií, vložená do krásného stříb. pozlác. relikviáře

1a/ R *Registra kostelní* klatov. děk. kostela a pokladu zdejšího zázračného mar. obrazu, založená 23. IX. 1685, zápisy k 1698 mluví o obrazu (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, č. inv. 144, fol. 92^r, 95^r, 96^r), zápis k 1701 zmiňuje sochu (t., fol. 116^v); **1b/ R** *Registra kostelní* klatov. děk. kostela a pokladu zdejšího zázračného mar. obrazu, založená 23. IX. 1685, zápis k 1707, kde zmíněn nový oltář (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, č. inv. 144, fol. 160^v) – L SPHU VII, 55 (dat. poč. 18. st.) – UPČ 2, 65 (dat. cca 1700, aut. snad Matěj Václav Jäckel) – **pozn.:** o Jäckelovu práci nejde; **1c/ R** *První kniha památní děkanství klatovského od 1687. roku* (archiv ad. v Klatovech), pag. 441 (nová kaz., 1712 postav., 1713 pozlác.) – *Registra kostelní* klatov. děk. kostela a pokladu zdejšího zázračného mar. obrazu, založená 23. IX. 1685, zápis k 1712 (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, č. inv. 144, fol. 187^v), náklady na novou kaz., 1713 (fol. 192^r); **1d/ L SPHU VII, 58**; **2a, b/ L SPHU VII, 72** (pův. oltář 1706, zřiz. Bedřich Hora z Ocelovic, nový oltář 1723 a jeho popis); **2a/ R LA** klatov. jez. koleje 1706 (ARSI, sign. Boh. 119, pag. 68) (zřiz. František Hora) – t. 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 76) (pohřeb Bedřicha Jaroslava ryt. z Hory) – t. 1722 (ARSI, Boh. 136, pag. 85) (2 pokrývky na oltář) – *Historia collegij Clattoviensis Societatis Jesu*, 1706 (zřiz. Ferdinand Hora z Ocelovic), 1721 (pohřeb Bedřicha Jaroslava ryt. z Hory), 1722 (2 pokrývky na oltář), seznam pohřbených nejzuitů v kryptě klatov. jez. k. (Bedřich Hora ryt. z Ocelovic) (KNM, sign. VII C 29, pag. 257, 325, 327, 458) – deník ministra klatov. jez. koleje, 2. IX., 4. X., 30. XII. a 31. XII. 1706 (SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 77^v, 78^v, 82^r); **2b/ H** (v nást. oltáře) al. znak zřizovatelů – R LA klatov. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 81), 1724 (ARSI, sign. Boh. 139, pag. 84) – *Historia collegij Clattoviensis Societatis Jesu*, 1723, 1724 (KNM, sign. VII C 29, pag. 329, 335) – účty klatov. jez. kostela (1715-1773), 1723 (SOkA Klatovy, sign. 37, pag. 19, 20) (antependium pro oltář stálo 8 zl., z čehož 5 zl. věnovala dobroditelka), 1724 (pag. 24) (P. rektorovi jez. koleje v VI. 1724 zaplacené z kostelních peněz za oltář 30 zl.) – L HEROLD 2007, 130, 134, 141, 148 – CHROUSTOVÁ 2014, 28, 32-33 – **pozn.:** autor děkuje za určení držitelů al. znaku na oltáři Janu Oulíkovi (písemné sdělení zaslané z Odolena Vody 8. V. 2013); **2c/ R LA** klatov. jez. koleje, 1724 (ARSI, sign. Boh. 139, pag. 84), 1725 (ARSI, sign. Boh. 140, pag. 87) – *Historia collegij Clattoviensis Societatis Jesu*, 1724, 1725 (KNM, sign. VII C 29, pag. 335, 340)

- II. Předměstí a okolí

1/ měst. rada *Klatov* při zasedání 6. VII. 1699 schválila pobožný úmysl Daniela Nebeského, který žádal o dovolení postavit před *Špitálskou branou sloup* se sochou

2/ na m. přes *Drnový potok* na *Špitálském předměstí socha*, 1705, zřiz. Jan Václav Czernin hr. z Chudenic, jeden ze dvou pánů na *Švihově*, který dal sochu vytvořit v *Plzni* za 20 zl., klatov. malíř ji napustil za 3 zl., kameník postavil na m. za 15 kr. a zlatník za svou práci na soše dostal 3 zl.

3/ na úpatí *Hůrky* čili *Klatovské hůrky* žulová boží muka, válcový sl. na hran. podst. (s reliéfy a nápisy v rámech), nahoře zakončený hran. kaplicí s reliéfy P. Marie Klatovské (vpř.), SJN (vl., stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva a s palmou v pr.), sv. Anny (vpr.) a sv. Martina (vz.), vyvrcholenou kov. křížem – 1705, zřiz. Jan Pechan, koželuh

4/ měst. rada *Klatov* při zasedání 11. I. 1707 vyšla vstříc žádosti měšťana, zedníka, it. přistěhovalce jménem Giovanni Battista Toscano, který chtěl před *Loubskou branou* postavit sochu na sloupu, a dala mu svobodu statui postavit na nejpříhodnějším místě – několik málo dní potom, 15. I., byl Toscano ve svém domě nešťastnou náhodou zastřelen – socha přesto byla postavena: její existenci dokládá zasedání klatov. měst. rady 29. V. 1738 a s jistou dávkou pravděpodobnosti již dřívější, v IX. 1721 popsaná pozůstalost po nebožce panně Ophthalmusovské, kde je zmíněno pole k *Soběticům* u sloupu (nešlo-li o jinou svatoján. památku)

5/ na *Klásterském* (později *Pražském*) předměstí *Na Rybníčku* či *Na Rybníčkách* kam. socha (→ praž. most. typ) na žul. hran. podst. (s rámy na stěnách s vytes. symboly a monogramy Ježíše, Josefa a Marie a nápisem), 1710, zřiz. manželé Jan a Anna Biankon (Bianconi či Bianco), po mužské linii rod it. původu – **pozn.:** nelze vyloučit, že při některé renovaci došlo k pootočení sochy oproti pův. poloze, neboť lze předpokládat, že původně socha směřovala ke straně, kde jsou na podst. jmenování zřiz. a uveden letop.

1/ R *Protokoly ze zasedání městské rady V. (Protocollii sessionum) 1696-1702*, sessio 6. VII. 1699 (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, č. inv. 52, č. evid. K 36, fol. 127^v); **2/ L ZEMAN 1927, 199**; **3/ E** (na podst. vpř. v rámu) *1705 / IAN / PECHAN / KOZIE / LVCH* – (t. vl.) *IHS* a srdce s vetknutými třemi hřeby – (t. vpr.) *SMARIA OR* a rozkvetlá květina, snad růže – (t. vz.) tulipán – L SPHU VII, 102 – MTSSP 2015, 108-111; **4/ R** *Protokoly ze zasedání městské rady VI. (Protocollii sessionum) 1703-1708*, sessio 11. I. 1707 (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, č. inv. 53, č. evid. K 37, fol. 176^r) – *Protokoly ze zasedání městské rady XIII. (Protocollii sessionum) 1737-1738*, sessio 29. V. 1738 (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, č. inv. 60, č. evid. K 44, fol. 263^r) – L VANČURA 1930-32 II. 1, 371 (zmínka o sloupu v pozůstalosti panny Ophthalmusovské) – VANČURA 1933-1936 II. 2, 793 (Toscanova žádost z 11. I. a smrt 15. I. 1707); **5/ E** (na podst. vpř.) *IHS* (s křížem v písmenu *H*) a srdce

s vetknutými třemi hřeby – (t. vl.) *IOSS* a srdce, z něj vyrůstá lilie – (t. vpr. nahoře) *A·1710* (a níže v ov. rámu) *IAN / ANNA / BIAN / KON* – (t. vz.) *MRA* a srdce s vetknutými třemi hřeby, proklaté mečem – *SPHU VII, 100* – *SÝKOROVÁ* (dir.) 2010, 297 (socha žul., dat. 1829, zřiz.)

Klecany (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie zvon, 74 cm šir., 56 cm vys., s náp. nahoře, s hrubými rozvilinami níže, s reliéfem a dalším náp. na plášti, 1728, aut. zvonář Zachariáš Dietrich na *Novém Městě praž.*, zřiz. míst. vr. Filip Josef říš. hr. z Gallasu jakožto patron kostela, z kostelních i svých vlastních prostředků, ke cti P. Marie nanebevzaté

2/ před zámek a nedaleko far. k. písk. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr., při krucifixu palma, čtyřb. postament, hran. podst., vpř. opatřený erbem), 1. čtvr. 18. st. (snad mezi 1713 a 1727), zřiz. hr. rod Harrachů

1/ E (na zvonu nahoře) *GEGOSSEN VON ZACHARIAS DIETRICH DER KÖ. NEVSTATT PRAG.* – (t. na plášti) *HAEC CAMPANA HONORI GLORIOSAE VIRGINIS MARIAE / IN COELOS ASSVMPTAE DICATA IMPENSIS ECCL[ESI]AE ET MVNIFICEN / TIA PATRONI ILL[V]STRISSI[M]I DO[M]I NI DO[M]I NI PHILIPPI IOSEPHI · S · R · I · COMITIS DE / GALLAS AB ARCE CAMPO ET FREYENTHVRN DVVIS DE LVCERA DOMINI HAEREDITARII IN FRIEDLAND REICHENBERG GRAFENSTEIN LEMBERG KLETZAN ET PREMICHE SAC: NECNON IVDICÝ CAMERALIS ET FEVDALIS IN REGNO BOHEMIAE ASSESSORIS EIVSDEM ECCL[ESI]AE COLLATORIS GRATI- / OSISSIMI A[NN]O MDCCXXVIII.* – *SPHU XV, 224-225* – *PMKČ I, 257* – *ŠORM 1929a, 83*; 2/ H (vpř. na podst.) znak Harrachů pod hr. korunou – *SPHU XV, 226* (dat. poč. 18. st.) – *PMKČ I, 258* (dat. poč. 18. st.) – *SKRUŽNÝ 1969, 271* (dat. poč. 18. st.) – *UPČ 2, 68* (dat. 1. čtvr. 18. st.)

Klenčí pod Čerchovem, dř. Kleneč (pod Čerchovem), n. Klentsch, městečko (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

na nám. písk. iónský sloup (na hran. podst. opatřeném vpř. nápisem a na bocích kaligraficky zpracovanými jmény Ježíš a Maria, vše v rámech s vykrojenými rohy) se sochou (stojící kanov. hledí do nebe a přidržuje oběma rukama po svém lv. boku velice vys. krucifix, který od země dosahuje výšky světcovy postavy), 1715, zřiz. František Pachmayer, míst. dědičný poštmistr, na základě slibu

E (vpř. na podst.) *SANCTE / IOANNES / STRVCTA / VOTA ACCIPE / A / FRANCISCO / PACHMAYER* (= 1715, písmeno „Y“ má číselnou hodnotu 2) / 1715 – (vl. na podst.) *IHS* (s vys. křížem vystupujícím z písmena H a se 3 hřeby vespod) – (vpr. na podst.) *MARIA* – *BAAR/TEPLÝ 1909, 92* (obr.), 108, 198-199 – *UPČ 2, 69* – *PROCHÁZKA 2009, 35-36* – *MTSSP 2015, 61-63*

Klení, n. Gollnetschlag (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f. Soběnov)

ve fil. k. sv. Vavřince v souboru 3 bohatě řez. oltářů z doby cca 1710 se po pr. straně triumf. oblouku nachází boč. oltář, rámový, akant. se stuhou, s tit. obrazem (stojící kanov.) a menším obr. v nást., završeném baldachýnem

E *UPČ 2, 69* – I www.kostelkleni.cz

Klentnice, n. Klentnitz (M, Brn, Ol, d. a f. Mikulov)

nyňi v k. sv. Jiří (postav. až 1783-85) umístěn pův. ol. obraz Oslavy, 1729, zřiz. František Karel Josef Schreyer

E (na rubu pam. náp. o donátorovi) *Verehret von Franz Carl Joseph Schreyer Anno 1729.* – L *UPMS 2, 505*

Klikařov viz Mysliv 2/

Klobouky u Brna, dř. jen Klobouky, n. Klobouk, městečko (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince socha, dol. 1716

2/ v zám. zahradě socha znázorňující SJN s rukama na almuci, podobně jako jsou pojaty světcovy sochy v *Sobotovicích* (1709) a v *Pohořelicích* (do 1716) (→ níže, zmíněná místa) – podst. sochy je shodný s podst. nepom. pomníku u domin. k. v *Brně* (1718-19) (→ výše, t. II. 12/) – kloboucká socha pochází asi z doby cca 1720 a jejím zřiz. byla nejspíš míst. vr., zábrdovická prem. kanonie

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ L *VM II. I. 29, 48* – *UPMS 2, 143* (dat. pol. 18. st.)

Klobuky (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Vraný)

ve fil. k. sv. Vavřince (nahrazen novostavbou 1729) oltář se sochou (cca 120 cm vys., s krásně řez. rukama a přirozeným rouchem), dol. 1715, zřiz. p. Jan Karel Ludeger, bývalý kloboucký purkrabí, slánský hejtman – **pozn.:** oltář snad existoval již 1706 (→ C.1, Kobylníky)

E (na postamentu oltáře) *Ex voto / Fieri curavit / Ioannes Carolus Ludeger / Capitaneus / Slanensis* – R nedat. l. zpr. vranského faráře Martina Sýkory, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 42-II^v) – L *SPHU XX, 74* (jak vyplývá z nápisů na oltářích, byla patrocinia oltářů časem změněna) – *PMKČ VII, 74* (socha)

Klokoty, n. Klokot (nyňi část města Tábora) (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, adm. d., od 1720 d. Tábor)

kolem pout. k. Naneb. P. Marie vystavěny 1723-30 nákladem tábor. měšťanů a místní šlechty ambity otevřené do nádvoří arkádami – jejich devítiosé záp. křídlo stojící mezi 2 osmib. nárožními kaplemi (k jihu sv. Vojtěcha, 1726-30, k severu sv. Vavřince, 1722) proti průč. pout. chrámu je upr. zdobeno výkl. kaplí postavenou z daru hraběte z Klenau 1724: kaple je sklenuta valenou klenbou se štuk. výzdobou tvořenou akant. arabskama, festony, rohy hojnosti, 2 andílky a upr. kart. s malbou jazyka – stěny zdob. 4 pilastry, na jejichž hlavice dosedají sošky andílků – oltář s akant. predellou a dřev. sochou (stojící kanov. uctívá

sklonem hlavy Krista na dlouhém kříži, jež drží zl. dopr.), umístěnou na stěně na konzole – t. záp. křídlo ambitu zdobí v lunetách stěn cyklus 7 závěsných lunetových obrazů situovaných v 7 osách chodby (od jihu v prvních dvou, čtvrté a šesté až deváté, neboť třetí osu zaplňuje východ z pout. areálu a pátou svatoján. kaple) – nepom. cyklus byl namalován v l. tř. 18. st. (snad cca 1700) – zachycuje na každém výjevu upr. scénu z *Nového Zákona* a po str. v menším formátu scény ze *Starého Zákona* (vl.) a ze života (vpr.) – od jihu k severu malby představují (popisovány zl. dopr.):

I. Abrahám a Sára navštívení trojicí andělů – Zvěstování P. Marii – Vyprošení dítěte (v popředí městečka dům s rozvěšenými dveřmi, uv. klečí budoucí rodiče SJ a modlí se za narození potomka před obr., dům dokola ozářen zlatavou září, nad městečkem vys. hora, na níž stojí sv. biskup Vojtěch) – jednotící idea: staří či neplodní rodiče, podobně jako panna, jež nepoznala muže, dostávají podivuhodný příslib potomka

II. Zrada vyvoleného lidu a obnovení smlouvy na poušti (klanění se zlatému teleti, v popředí Mojžíš vztahující ruce k nebesům) – Klanění pastýřů – Ministrování při mši sv. (v otevřené polygonální kap. stojí u ol. kněz a světec, chlapec se ☼, při ministrování klečí, kolem širá krajina s vys. horou)

III. Přijetí předobrazu kněžství a Božích přikázání na hoře Sinaj (v popředí Áron) – Klanění mudrců – Kněžské svěcení (v otevřené polygonální kap. biskup sedící před ol. odívá do ornátu klečícího světce se ☼)

IV. Stavba Babylonské věže – Zmrtvýchvstání Krista – Kázání (průhled do got. k. dává zahlédnou světce se ☼, jak promlouvá z vysoko položené kaz. k četnému lidu stojícímu pod kaz. i sedícímu v lavicích)

V. Přejed přes Rudé moře – Nanebevstoupení Páně – Zpověď královny (průhled do prosté kostelní stavby, kde ve dvoudílné barok. zvědnici sedí světec s rouškou na tváři sm. ke klečící královně)

VI. Obětování Izáka (Abraham putuje krajinou k hoře doprovázen svým synem Izákem nesoucím dřevo) – Soslání Ducha sv. – Pout' do Staré Boleslavi (světec se ☼, oděn v klerice, se v chůzi modlí a krajinou směřuje k malé svatyni s rel. P. Marie Starobol. na střeše)

VII. Eliáš vzat vozem na nebesa a hází plášť Elizeovi – Naneb. P. Marie – Smrt (v soumravné náladě na *Vltavě* leží mrtvé tělo SJN se ☼ a obklopené 5 hv., od světce tváře směřuje do nebes rozšiřující se kužel světla, v nebesích doprovázený anděly, v pozadí vl. m., vpr. *Praha s Pražským hradem* a katedr. sv. Víta, hladina *Vltavy* jakoby ozářena měsíčním jasem)

└ *UPČ 2, 72* (cyklus 7 obrazů dat. do doby cca 1700)
– OUIRODOVÁ-HRONKOVÁ 2011, 224-237

Klomin viz Chlumin

Klučnice (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Starý Knín, 1718 a.)

ve fil. (od 1718 adm.) k. sv. Jana Křt. a sv. Antonína opata:

a/ v pův. stavbě u hl. ol. malá socha (○), kterou sem ze svého majetku do 1715 daroval zde působící kněz z řádu křiž. s červ. hv. Josef Walless

b/ taktéž v pův. stavbě nad kaz. starobyly obraz (☼), vys. 1½ lokte, který dal do 1715 obnovit již zmíněný křižovník Josef Walless

c/ v novostavbě (1723) boč. oltáře Sv. rodiny a sv. Č. patronů tvoří s hl. ol. stylově jednotné zař. z 20. l. 18. st., jsou baldachýnové a nesou tit. obrazy – na oltáři sv. Č. patronů současný obraz zachycující zem. ochránce shromážděné kolem SJN, dílo malíře Jiřího Viléma Neunhertze (1689-1749), který se inspiroval obrazem sv. Č. patronů ve strahovském prem. k. v *Praze*, dílem svého příbuzného, malíře Jana Kryštofa Lišky, který však do centrální pozice umístil sv. Norberta (→ níže, Praha IV. 9b/)

a/ R l. zpr. staroknínského faráře Bernarda Bojana, křiž. s červ. hv., 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r); **a, b/ R** l. zpr. Josefa Wallesse, kněze, křiž. s červ. hv., Klučnice, 27. IX. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475); **c/ L** *SPHU V, 72 – PMKČ VI, 39 – UPČ 2, 72 – PUČALÍK 2017, 188 (+ obr. 142), 343* (pozn. 826)

Kluky viz Cirkvice 2/

Klumin viz Chlumin

Kmetiněves (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. sv. Václava (podstatně přebudován od 1723) oltář, 1699, zřiz. Johann Reiß, Rakušan, kapitán jízdy v saphianském regimentu, na své náklady – jmenovaný kapitán tehdy přišel do Čech a ocitl se v jisté nouzi a nebezpečí, doslechl se přitom podivuhodné věci o BJN a slíbil, že k jeho cti dá postavit sochu – když byla hotova, Reiß se rozhodl, že pro ni dá vytvořit oltář, což z obzvláštní zbožnosti naplnil skutkem

R l. zpr. míst. faráře Václava Steyera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 49^r) – **L** *HEROLD 2006, 159*

Kněžves, n. Herrndorf (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. (1718 vyhořel a 1721 z větší části nahrazen barok. novostavbou) na boč. ol. sv. Václava v nást. mal. obraz (SJ s biretem na hlavě, ○, s krucifixem a palmou v rukou), 31. VIII. 1699, zřiz. oltáře někteří dobrodinci z lidu, ze zbožnosti, část nákladů zaplácena z kostelního záduší

L (na predele ol. sv. Václava) *Tento Oltarz gest spusoben k wietssy Slawie Boži a ku pocztivosti Sw. Waclawa Patrona Czeskeho Nakladem Zadussy tohoto Swateho Jakuba Aposstola tež některých dobrodinczuw gegichzto odplata skryta gest w nebesich A. 1699. 31. Augusti.* – **R** l. zpr. míst. faráře Karla Tilmana Neradia, 19. X. 1715 (NA, ČDK, kn.

116, pag. 262) – L SPHU XXXIX, 24-25 – UPČ 2, 74

Kněžice, n. Knieschitz (nyní část města Podbořan) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Mory, od 1724 f.)

upr. návsí trojb. dvouetážový písk. pilíř se sous. Krista s apoštolu a andělem na hoře Olivetské ve vr. a s reliéfy sv. Vavřince, Bol. P. Marie a SJN (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva a palmou v pr.) na stěnách druhé etáže, s doprovodnými náp., 1721

E (pod rel. sv. Vavřince) *St. Laurentius* – (pod rel. Bol. P. Marie) *S. Maria* – (pod reliéfem) *S. Ioannes Nepomucenus* – (na lv. boč. stěně spod. etáže podst.) *Zur gröser Ehre / Gottes / [...] / [...] / [...] / [...] / A. 1721* – L UPČ 2, 74 – MTSSP 2012, 612

Knínice viz Radkovic u Budče

Knínice u Boskovic, n. Knihnitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Kunštát, f.)

1716 se plánovalo brzké postavení sochy s oltářem ve far. k. sv. Marka

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Kobylá nad Vidnavkou, n. Jungferndorf (HS, Vr)

na c. k zámku před hosp. budovami zám. dvora žulová, pozoruhodně pojatá socha (stojící kanov. hledí do nebe, v lv. drží krucifix opřený o hrud' a natočený k divákovi, v pr. má palmu, za světcovou postavou vystupují mohutná oblaka, do nichž je kolem jeho hlavy vytesána ☩5*), na hran. podst., rozděleném upr. vystupující lištou a vz. po str. zdobeném volut. výstupky ukončenými vázami, na římse vpř. erb míst. vr., rodu Vinanků z Wertensteinu – 1727, zřiz. nejspíš Karel Jindřich Vinanko z Wertensteinu

E (vpř. na podst. v hor. části) chron. udávající 1727 – (t. v dol. části) náp. – H (na řím. vpř. na podst.) znak míst. vr. – R informace podané badatelem Jaroslavem Čepem – I pamatkovykatalog.cz (36289/8-955 – *kostel sv. Josefa (sv. Jáchyma) se sochou sv. Jana Nepomuckého*)

Kobylá (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Vraný)

v lesíku poblíž tvrze vých. od vsi v ohybu cesty do Čeradice písk. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva) – hran. podst. dvouetážový, ve spod. etáži zdoben na všech str. reliéfy v mělkých nikách zakončených konchou (vpř. P. Maria Pomocná, vl. sv. Florián, vpr. sv. Vojtěch, vz. sv. Kryštof s Ježíškem na rameni) – hor. etáž tvoří nízký postament, opatřený al. erbem, na ostatních str. nápisy – kolem pomníku nízká ohradní zídka z kam. kvádrů – 1706, zřiz. míst. vr. Václav Antonín ryt. z Goltze, na základě slibu

E (v hor. etáži podst. na 3 str. 3 nápisy) *FIDELES / AMO / CVLTORES (= 1706) – WENCESLAV ANTONIVS / DE KOLČZ EX VOTO FECIT – SALVAE FAMAЕ / DILECTORES (= 1706) – (v dol. etáži podst. pod rel. P. Marie) S: Maria :O:P:N – (t. pod sv. Floriánem) S: Florianus – (t. pod sv.*

Vojtěchem) *S: ADALBERTUS* – (t. pod sv. Kryštofem) *S: CHRISTOPHORUS* – H (vpř. v hor. etáži podst.) al. znak – R nedat. l. zpr. vranského faráře Martina Sýkory, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 42-II^r) – L SPHU XX, 87 – *PMKČ VII, 76 – SKRUŽNÝ 1969, 273 – UPČ 2, 76 – PŘIBYL 1998, 10-11 (+ obr. 7 na pag. 11)*

Kocerady viz Chocerady

Kočov, n. Gottschau (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f. Brod nad Tichou)

poblíž vsi u středu mostu (nad ř. *Mží*) na král. c. „skvělejší“ kam. socha (☩), dol. 1715, zřiz. hraběnka z Harrachu, ke cti

R l. zpr. brodského faráře a administrátora tachov. vikariátu Julia Františka Pelleta, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 245^r)

Kojetín, n. Kojetein, město (M, Olo, Ol, d. Kroměříž, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie:

a/ obraz, dol. 1716

b/ zvon ulitý ke cti Bohorodičky, sv. Václava, SJN a sv. Cyrila a Metoděje, 1717, aut. zvonář Zikmund Kerker v Brně

a/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); b/ E (na zvonu) *Dei parae Cultum aenea Lingua Sonet Wenceslaina ac Nepomucensis Sancta clangens Echo Uno SS Cyrillo et Methudio Vota pangens Eorum honori deinceps insonet et aeris Injurias arceat Mich hat gegosen Sigmund Kerker in Brun 1717* ← L ŠRÁMEK 1973, 187-188

Koldštýn viz Branná

Kolín, dř. Nový Kolín, král. město (Č, Kou, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Bartoloměje:

1a/ oltář s vyobrazením (○), nedlouho po 1685, do 1715 obn. míst. děkanem Micha(e)lem Františkem Černým (ve fun. 1706 † 22. IX. 1728)

1b/ nový oltář (nahradil předchozí?), situovaný do již. části věnce kaplí Parlérova chóru, do druhé kaple, zvané proto *Svatojánskou*, zbudovaný mezi 1716-22, zřiz. bohatý kolín. měšťan Antonín Dominik Jindra z Orebthalu, vel. ctitel

1c/ u kaz. dřev. socha, nedlouho po 1695

1d/ zlac. stříb. kalich: na noze z 6 lupenů vel. reliéf 3 okřídlených and. hlav a mezi nimi sv. Jana Křt., JN a Františka Xav., vše obtočeno páskovým a ovocným ornamentem – na nodu 3 hladké ov. štítky a 3 okřídlené and. hlavičky, na kupě výzdoba jako na noze s poprsími sv. Barbory, Rozálie a Kateřiny – kalich je 25 cm vys., po straně nese vytištěné 2 značky – 1722, dárcé kolín. měšťan a primátor František Bohuslav Sperlink či Šperlink (ve funkci 1692 † 1722), který t. r. chrámu daroval ještě další 3 kalichy

2/ na předměstí Zálabí (na protějším bř. ř. *Labe*) ve fil. k. sv. Víta (cca 1660 a před 1682):

2a/ v čele lodi po pr. str. triumf. oblouku boč. oltář s vyobrazením (○), nedlouho po 1685 – bohatě polych., zlac. i stříbřený oltář, spočívající na pův.

got. menze z 15. st., je součástí jednotného barok. zař., které vzniklo cca 1683: rámový, s akant. rozvilinami kolem tit. obdélného obrazu – jde o olej na dřevě zachycující polopostavu SJN, ctihodného starce, prostovlasého kanov. sklánějícího hlavu a líbajícího nohy Krista ukřižovaného na kříži, jež si lv. rukou k sobě přibližuje, a pr. má spuštěnu dolů – z lv. hor. rohu sestupuje na světce zář a slétá andílek, který nad jeho hlavou drží palmu (v pr.) a věnec (v lv.) – dole stužka s náp., vpr. u ní klečí 2 maličké postavy žen – vzezení světce a vyjádření jeho svatosti skrze atributy držené andílkem svědčí v prospěch vel. stáří malby – obraz na základě slibu věnovala podzámecká mlynářka v *Kolíně* Kateřina Černá (nep. jedna ze dvou donátorek namalovaných u stužky vespod obrazu) – níže na oltáři spočívá obr. P. Marie s Ježíškem obklopený po str. s. 2 andělů, výše po str. tit. obrazu s. sv. Josefa (vl.) a sv. Ludmily (vpr.), nejvýše figura arch. Michaela s plamenným mečem tasaným v pr. nad hlavou (níže po str. archanděla 2 and. postavy) – sochy na oltářích mají ještě určité manýristické prvky, podobají se pracím Matěje Václava Jäckela nebo výtvarům kutnohor. mistra Františka Martina Katterbauera, který na Jäckela navazoval

2b/ stříb. zlac. kalich (skoro kruhová noha s tepaným ornamentem tří okřídlených and. hlav a tří ov. štítků, s náp., mezi palmovými ratolestmi, na nodu 3 hladké štítky mezi lupeny a na kupě prolamovaný listový ornament s and. hlavami a na 3 ov. medailonech ryté polopostavy sv. Antonína Pad., P. Marie a JN), 21,5 cm vys., 1718, zřiz. Judita Prošovská

3/ na *Kouřimském předměstí* poblíž *Jindrovského dvora* (dnes zv. *Červený dvůr*) postavena krátce po 1723 kaple zv. *Jindrovská*: přízemní zděná stavba na půdorysu čtverce s otupenými rohy, střecha čtyřboký, na rozích seříznutý jehlan s lucernou – uv. prostičky oltářik s obrazem obdobným svatojánskému obrazu na světcově oltáři na *Zálabí* (→ výše 2a/) – svatyně zbudována z odkazu výše zmíněného ctitele, Antonína Dominika Jindry z Orebthalu, majitele t. dvora (odkaz učinil před svým skonek 1723)

1a, c, 2/ R nedat. l. zpr. míst. děkana a vikáře Micha(e)la Františka Černého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 103^r) (mj. oltář v k. sv. Víta starý téměř 30 let); **1b/** L *SPHU* I, 31 (kaple) – *PMKČ* IV, 45 (kaple a nový oltář) – VÁVRA/SIXTA/HLAVÁČEK 1910, 41 (nový oltář, mezi 1710-22) – *UPČ* 2, 86 (kaple); **1d/** E (na hladké části kupy kalicha vyryto) *F. B. S.* (= František Bohuslav Sperlink) 1722 – L *SPHU* I, 40 – VÁVRA/SIXTA/HLAVÁČEK 1910, 40 (primátor Šperlink dal 1722 na nový kalich 80 zl.); **2a/** E (na stužce vespod tit. svatoján. obrazu gotickou minuskulí) *Tento Obraz Obietowala z Slybu ke czi Pana Boha a Swatího Jana Nepomucz / keho Pani Katerzina Czerna ten Czas Mlynarzka Podzameczka w Kolinie / Nowim Pan Buch Ziwoť Wieczny Porucziti Racz* – L *SPHU* I, 50 (zař. dat. 1683) – *PMKČ* IV, 57 (oltáře z doby obnovy k. 1682 za kolín. děkana Střebského) – *UPČ* 2, 88 (obraz před 1700,

možná před 1680, s náp. k oslavě se dvěma donátorkami) – KUTIL 2010, 66-67 (dat. obrazu 1683, náp. na stužce) – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/kolin/kostel-sv-vita (dat. zař. cca 1683); **2b/** E (na 3 štítcích nohy kalicha) *JVDITA PROSSOWSKIANA / CVRAVIT FIERI ANNO 1718 / PETENS MEMENTO SVI AD ALTARE* – L *SPHU* I, 52; **3/** L ROHN 1775a, 64 (tzv. Jindrovská kaple) – VÁVRA 1888, 408 – *SPHU* I, 45-46 – *PMKČ* IV, 54-55 – *UPČ* 2, 88

Kolinec, městečko (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. oltář malovaný na prkně, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Matyáše Schneidera, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 375^r)

Koloděje viz *Uhríněves 3/*

Koloveč, n. Kollautschen, městečko (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

upr. městečka stojí dřev. socha, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, prez. na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 172^r)

Kolštejn viz *Branná*

Komárov, n. Komorau (nyní část města Opavy) (HS, Ol, d. Opava, f.)

ve far. k. sv. Prokopa socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Komín, n. Komein (nyní část města Brna) (M, Brn, Ol, d. Brno, f., po 1720 f. Bystrc)

ve far. (po 1720 fil.) k. sv. Vavřince:

a/ obraz, dol. 1716

b/ socha, l. tř. 18. st.

a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r); **b/** L *UPMS* 1, 229 – *STUDENÍK* 2013, 54, 55

Komořany, n. Gundrum (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. dřev. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Konárovice (Č, Čás, Pr, v. Kolín, zám. kapl. či a.)

v (zám. či adm. far.) k. Pov. sv. Kříže (1669-83) vyřez. socha, dol. 1707

R l. inv. konárovicekého k., 24. XI. 1707, podepsal míst. administrátor Zikmund Adam Náchodský 29. XI. 1707, prez. na praž. arcib. konz. 1. XII. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Konecchlumí, n. Konecchlum (Č, Hra, Kh, f. Lužany)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla a snad i při zdejší věř. c. nedávno postav. socha, dol. 1715 (→ níže, Lužany II)

Konice, n. Konitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f.)

na nám. kam. socha: stojící kanov. v esovitém prohnutí naklání hlavu ke krucifixu, který drží zl.

dopr. – napojení světcovy hlavy se jeví disproporční – podst. hran., vpř. zdob. kartuší v zarámování se stuhou, akantem a volutami – v kart. reliéf Svržení z m. (biřici na trojobloukovém mostě shazují světce hlavou dolů přes parapet nad střed. obloukem) – zad. stěna podst. nese upr. osmib. rám s chron. a nad rámem letop. – po bocích podst. křídla, nahoře zakončená volutami, sm. dolů se rozšiřující, zdob. akanty – 1717, zřiz. městečko *Konice*

E (vz. na podst. v rámu) *HONORI BEA / IOANNIS OP / PIDVM KONI / CENSE SAC / RAVIT* (= 1717) – (t. nad rámem) *1717 – L UPMS 2, 163 – I pamatkovykatalog.cz (85888/7-5580 – socha sv. Jana Nepomuckého)*

Konojedy viz Kostelec nad Černými lesy 1/

Kopeček viz Králky 2/

Kopidlno, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

- I. Městečko

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. (1704-5) socha, dol. 1706

2/ při c. k *Jičínu* na vyvýšeném místě písk. socha (kanov. drží pr. krucifix výrazně blízko tváře, podst. hran. s vysokými reliéfy, vpř. sv. Ludmily, vl. sv. Víta, vpr. sv. Václava), 1728, zřiz. I. T. (snad míst. měšťan J. Tamaškovíc, Toniškovíc?)

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v) – R-L *Inventář věcí zádušních, též farních na panství kopidlenském, velišském a bartoušovském*, nedat., jistě však 1706 (STRÁNÍKOVÁ 2012, 21); 2/ E (vz. na podst.) *I. 1728 T.* – pod rel. jména zobrazených světců – L UPČ 2, 100 (mylná dat. 1715) – PETŘÍKOVÁ 2007, 26-27 (dat. 1728) – ŘÍHOVÁ/STRÁNÍKOVÁ 2012, 24 (v rámci soupisu drobných sakrálních památek kopidlenské farnosti z 1837 socha dat. 1728), 143-145 (náp. 1728 čten 1827) – **pozn.:** nyní se socha nachází nedaleko kopidlenského děk. k.

- II. Farnost

ve far. k. (→ výše I. 1/) a ve fil. kostelech sochy, dol. 1715 jako nedávno postavené

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v) – **pozn.:** v té době do kopidlenské f. patřily fil. kostely sv. Vojtěcha v **Běcharech**, sv. Martina v **Údrnicích (dř. Oudrnících)** (od 1706) a sv. Vavřince ve **Vrščích**, do příp. far. obvodu velišského (kopidlenský farář byl titulárně též farářem velišským, kde působil jemu podřízený kaplan) patřil titulárně far. k. sv. Václava ve **Veliši (dř. Starém Veliši)** a fil. kostely sv. Šimona a Judy v **Chyjicích**, Naneb. P. Marie v **Kostelci** a Naneb. P. Marie ve **Slatinách**

Koráb viz Vehlovice

Kornhaus, Kornouz viz Mšec

Korunní Poříčí viz Červené Poříčí

Koryčany, n. Koritschan, městečko (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince obraz, dol. 1716

2/ u m. socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Kosmonosy (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, a. Michalovice v duch. správě piaristů)

1/ v piar. k. sv. Kříže:

1a/ v presb. pod oratoří sl. port. oltář s nikou, v níž socha, po str. s. sv. Blažeje (se svící) a Norberta, cca 1700

1b/ ve vížce větší zvon, vys. i šir. 47 cm, u koruny vavřínový věnec a květinový pásek, mezi tím náp., na plášti reliéfy SJN, krucifixu, Madony a hierogramu *MRA* neseného 2 anděly, pod nímž zvonářský emblém – 1713, aut. zvonář Pricquey (nejspíš Mikuláš z *Mladé Boleslavi*)

2/ za zámkem na c. do *Debře* písk. socha (na podst. náp.), 1728, zřiz. Jan Adalbert (či Vojtěch) Weber, tehdejší obroční písař v *Kosmonosích*, aut. sochař Josef Jiří Jelínek

1a/ L *SPHU XXI, 111 – UPČ 2, 104*; 1b/ E (na zvonu u koruny) + *FVSA ECCLESIAE COSMONOSSENAE S: CRVCIS SCHOL: PIAR:* (= 1713) – H (pod rel. hierogramu *MRA*) zvonářský emblém Pricqueyův – L *SPHU XXI, 115*; 2/ E (na jedné str. podst.) *NVLLVS / SPERAVIT / IN DOMINO / ET / CONFVSVS / EST:* (= 1728) / *NVLLVS / INVOCAVIT / IOANNEM / ET / DESERTVS / EST.* (= 1728) – (na protější str.) *DIESE / STATVEN HAT / DEM HEYLICHEN / IOANNIS VON NE- / POMUC ZU EEH / REN AUFRICHTEN / LASSEN IN IAHR / 1728 / IOANN ADALBERT / WEBER DAMAH / LIGER KORNSCH / REIBER IN / COSMONOS.* – L *SPHU XXI, 116 – SKRUŽNÝ 1969, 278 – UPČ 2, 104 – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 14* (aut. Josef Jiří Jelínek) – I *www.revuekamen.cz (Miloš Suchomel, O zaniklých a mizejících jelínkovských kamenosochařských dílech) – pamatkovykatalog.cz (31765/2-1598 – loreta Santa Casa) – pozn.:* socha byla poražena dopravním prostředkem a dnes je její torzo uloženo v lapidáriu kosmonoské Lorety

Kosořice (Č, Bol, Pr, v. a f. Dobrovice)

ve vsi na m., pod níž protéká množství vody (nep. pot. *Vlkava*), na dřev. sloupu ve výšce 12 loket um. krásná socha ze dřeva, zdob. barvami, v živ. vel. (kanov. držíci v ruce krucifix a palmu, ○), 1703

R l. zpr. dobrovic. faráře a vikáře Jiřího Antonína Neradía, 26. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 542)

Kosova Hora, n. Amschelberg (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje oltář, 1706, zřiz. p. Antonín Lypp, míst. důchodní († během moru 1713 v *Praze*) – 1713 (nebo 1715 či 1718?) dala t. svatoján. oltář oštafirovat uroz. p. Kateřina Ludegerová, roz. Frischmanová, která byla v *Kosově Hoře* uchráněna před morem

R míst. matrika, 1705-33 (SOA Praha, sign. Kosova Hora 03, první úvodní pag.) – L *PMKČ VI, 42*

Kost viz Podkost

Kostelec viz Kopidlno II

Kostelec, n. Kosteletz (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Planá)

ve fil. k. sv. Jiří (pod patronátem plaského cist. kláštera) 1715 patrně dol. obraz (→ níže, Plasy 1/)

Kostelec na Labi viz Kostelec nad Labem

Kostelec nad Černými lesy, městys (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

1/ od 1681 mnoho mal. a vyřez. podobizen ve far. k. sv. Jana Křt. a fil. kostelech, dol. 1715

2/ při sil. do Českého Brodu kam. socha, cca 1719, aut. Jan Jiří Šlančovský

3/ již. od městyse kam. socha, 1720-30

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Antonína Nepaura, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 246) – **pozn.:** do kostelecké f. tehdy patřily, mimo far. k., následující kostely: zám. k. (kap.) sv. Vojtěcha v samotném Kostelci, fil. k. sv. Jiří v Aldašíně, sv. Václava v Hor. Krutech, sv. Václava v Konojedech, sv. Martina v Kostelních Strímelcích, sv. Martina v Kozojedech, Nar. P. Marie v Mukařově, Všech sv. v Olešce a sv. Šimona a Judy ve Vitčích; 2/ I <http://www.cestyapamatky.cz/kolinsko/kostelec-nad-cernymi-lesy/socha-sv-jana-nepomuckeho-i>; 3/ L UPČ 1957, 352 – SKRUŽNÝ 1969, 276 – I <http://www.cestyapamatky.cz/kolinsko/kostelec-nad-cernymi-lesy/socha-sv-jana-nepomuckeho-ii>

Kostelec nad Labem, dř. též Kostelec na Labi či Labský Kostelec, město (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, d.)

1/ v děk. k. sv. Víta:

1a/ na pr. boč. oltáři sv. patronů Č. král. namalován SJN (nep. na obrazu), dol. 1715

1b/ na střed. sl. uv. k. vyst. účtě zlac. socha, dol. 1707

1c/ 9. IX. 1721 požádal míst. děkan Samuel Leopold Alexius praž. arcib. konz. o pov. vystavět v t. k. zdobný oltář, na kterém by se dala sloužit mešní oběť – upřesnil přitom, že jsou zde ol. rozestavěny tak, že při zachování jejich pořádku se zdá vhodné k nim připojit ještě jeden, na jehož vybavení děkan poskytne prostředky z vlastního měšce – konz. t. úmysl schválila 12. IX. t. r.

2/ ve hř. k. sv. Martina lv. boč. oltář, obklopený mřížkou, dol. 1715

1a, b, 2/ R l. zpr. míst. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r); 1b/ R l.-č. inv. míst. beneficia a příp. kostelů, 16. X. 1707, potvrdil míst. děkan Jan Ludvík Kubin, prez. na praž. arcib. konz. 25. X. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c); 1c/ R l. dopis míst. děkana Samuela Leopolda Alexia, 9. IX. 1721, prez. na praž. arcib. konz. 12. IX. t. r., kdy též vydáno pov. zřídit jmenovaný svatoján. oltář (NA, APA I, sign. C 151/2d)

Kostelec nad Orlicí, n. Adlerkosteletz, dř. Kosteletz am Adlerfluss či ob der Orlitz, město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ v děk. k. sv. Jiří oltář s dřev. sochou, zřiz. míst. p. František Karel Záruba z Hustířan († 1714)

2/ vně města při c. do Doudleb rozměrná a hodnotná kam. socha (hran. podst., vpř. zdob.

erbem a pod ním deskou s náp., socha se hlásí k → praž. most. typu), 1693, aut. Jan Ferdinand Rupotz (jak interpretuje sign. *G. F. R.* na pomníku Kořán), zřiz. míst. p. František Karel Záruba z Hustířan

3/ vně města sv. při c. do Rychnova písk. sloup se sochou (hran. podst., vpř. zdob. dat. a erbem, sl. s barok. hlavicí s okřídlenými and. hlavami, na vr. stojící kanov. držící zpr. doleva krucifix), 1693, zřiz. uroz. p. Stimmnitzer

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v-276^r); 2, 3/ R t., fol. 276^r – L UPČ 2, 112; 2/ E (vpř. na podst. pod erbem na ozdobně záramované desce) *Franciscus Carolus / Záruba ab Hustirzan / Dnus in Kosteletz etc. / SAC: CAES: REGIA3 MAIES. / ACTUALIS CAMERARIUS.* – (v pásu pod římsou vpř. na podst.) *MDCLXXXIII* – H (vpř. na podst.) znak Zárubů z Hustířan – L KOŘÁN 1970, 108, 123 – TÝŽ 1994, 217 – PANOCH 2007, 84, 112, obr. 70-71; 3/ E (vpř. na podst. nahoře) 1693 – H (vpř. na podst. níže) znak (Zárubů z Hustířan?) – L KOŘÁN 1970, 123 – MTSSP 1999, 48 – PANOCH 2007, 79 (dat. 1699), 84 (dat. 1693) obr. 23-24

Kostelní Břiza, n. Kirchenbirk (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla oltář, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Jindřicha Ignáce Bredtschneidera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 345^v)

Kostelní Strímelice viz Kostelec nad Černými lesy 1/

Kostelní Vydří viz Cizkrajov II. 1/

Kostníky, n. Gössling (M, Zno, Ol, d. Cizkrajov, f. Kdousov)

z od vsi na návrší v Hájku stojí kap. Nar. P. Marie, raně barok. stavba dat. na průč. 1696, s jednotným zař. z doby jejího vzniku – zmíněné úhledně zdob. průč., vyvrcholené štítem s volut. křídly, je pilastry rozděleno ve 3 osy, z nichž střed. osu dole vyplňuje portál s kam. ostěním a supraportou, nad ním kruhové okno ve štukovém rámu, v postranních osách jsou pak úzké vys. niky ve štuk. rámech zakončených trojúhelníkem – niky vyplňují na plintech umístěné sochy SJN (vl.) a SJS (vpr.), které by stylově mohly pocházet již z přelomu 17. a 18. st. (socha je stylem podobná např. soše v Želetavě z 1710, → níže, t. 3/): nepom. socha představuje stojícího kanov. sklánějícího hlavu ke krucifixu, jež spolu s podloženou palmou drží v lv., asistován letícím andílkem, který klade lv. ruku na Kristovo tělo a hledí přitom na světce, jenž si pr. rukou přidržuje našasenou superpelici – dole před světcovou lv. nohou klečí andílek, také obrací tvář ke světci a o koleno si opírá rozevřenou kn. s náp. na obou stranách (nep. Aristotelův výrok), kterou drží oběma rukama – prot. s. SJS představuje stojícího prostovlasého kněze v klerice a pláští hledícího ke krucifixu, který dole podpírá pr. rukou, opírá si jej o pr. rameno a v lv. ruce drží zavřenou kn. – dole před světcem stojí andílek

v mírném pokleku, pr. ručku klade na hrud', v lv. drží palmu a vzhlíží ke světci

E (v rozevřené kn. na obou str.) náp., nep. Aristotelův výrok o mlčení – L UPMS 2, 182

Košíře, pův. část Horní či Zadní Košíře (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Liboc)

ve fil. k. Naneb. P. Marie podobizna (○), dol. 1715

R l. zpr. liboc. faráře Jiřího Josefa Saara, 25. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 249^v)

Košťálov (dř. Olešnice, Olešnice pod Košťálovem) viz Nová Paka 2/

Koštice (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Libochovice)

na návsi písk. socha: stojící kanov. shlíží na křucifix, jež drží v lv. podpírané hlavou andílka, a v lv. třímá palmu – čtyřb. postament dole vyboulený, vpř. opatřený kart. s náp. – podst. hran. s boč. ozdobnými uchy, na čelní stěně rám vyplněný nahoře vystupujícím rel. nakročeného č. lva držícího v tlapách sekeru a stojícího na 2 spojených palmových ratolestech – nad t. rel. i pod ním náp. – vz. na soklu rel. sv. Barbory uctívající eucharistii – 1729, zřiz. Antonín Hittig, míst. rychtář a hostinský z čp. 1, se svou manželkou Terezií

E (v kart. v čele postamentu) *S*: / IOANNES / NEPOMV / CENE / ORA PRO / NOBIS – (vpř. na podst. nad rel. lva) IAN – (t. pod rel. lva) nečit. náp. obsahující letop. 1729 – L SPHU IV, 119 – UPČ 2, 119

Kounice (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f. Bříství)

1/ ve fil. k. sv. Jakuba Vět. ol. socha, součást cenného zař. z dílny Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa z 1718-19 – **pozn.:** podle PMKČ I, 25 jsou na zdejší oltáříku starší pouze sochy sv. Víta a Václava (UPČ 4, 498 je označují za Brokoffovo dílo), kdežto nepom. socha je novější

2/ na prostranství u k. hodnotná kam. socha – pro shodné pojetí se sochou v nedaleké far. vsi Bříství (1702, → výše, t.), pro podobnost se sochou, byť stranově obrácenou, ve vedlejší tuklatské f. v *Úvalech* (1701, → níže, t. 2/), a kvůli velice blízkému pojetí podst. v porovnání s oběma zmíněnými svatoján. pomníky lze soudit, že kounická nepom. socha vznikla v 1. desetiletí 18. st. – **pozn.:** na rozdíl od Bříství, v *Kounicích* na podst. chybí náp. a nika pro světlo je nahrazena kov. ramenem na lampu – aut. snad brokoffovská dílna

1/ L UPČ 4, 498; 2/ L PMKČ I, 25 (dat. 2. pol. 18. st.) – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/kounice/socha-sv-jana-nepomuckeho (dat. 1. pol. až pol. 18. st.)

Kouřim, kraj. (a býv. král.) město (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d.)

1/ v děk. k. sv. Štěpána oltář, který dal zříditi míst. děkan Václav František Felix (ve fun. 1693-1707, 1715 byl již †), když se ocitl ve vel. nebezpečí, že bude sesazen z kouřim. beneficia – tehdy zakusil

pomoc, byl na zdejší beneficiu zachován a své nepřátele viděl zahanbené (→ D.1, 213)

2/ na nám. před děk. kostelem písk. socha (na obláčcích stojící prostovlasý kanov. drží v pr. bíret a v lv. ruce, natažené do strany, má malý kov. křížek, postament čtyřb., projmutý, vpř. s náp., hran. podst. se zbytky nápisů na lv. a pr. stěně, dvoustupňová čtvercová základna), 1716, aut. snad dílna sochaře Františka Preisse, zřiz. míst. děkan Antonín Jan Marsch (ve fun. 1707 † 1727)

1/ R l. zpr. míst. děkana Antonína Jana Marsche, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 196^v); 2/ E (vpř. na postamentu nahoře) CERTVM – (t. dole) AVXILIVM – (na pr. a lv. stěně soklu) zbytky nápisů – L SPHU I, 70 (dat. 1715) – PMKČ IV, 71-72 (dat. 1716) – UPČ 2, 123 (dat. 1715) – I pamatkovykatalog.cz (24511/2-812 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1716, aut. dílna Františka Preisse)

Kovač viz Lužany II

Kováň viz Skalsko

Kovanice (Č, Hra, Pr, v. a d. Nymburk)

ve vsi písk. socha stojícího kanov. v kontrapostu a v esovitém prohnutí s dynamicky rozpořehovaným oděvem, shlížejícího na křucifix, který drží zpr. doleva, a s palmou vetknutou za pr. ruku – nízký postament, sokl hranol., s náp. vpř. pod římsou – 20. l. 18. st., aut. Josef Jiří Jelínek se svou kosmonoskou dílnou, zřiz. Jan Václav hr. z Bubna a Litic, míst. vr. (od poč. 18. st. do 1730)

E (na podst. vpř. pod římsou) *I. W. G. V. B. V. L.* (= Iohann Wenzel Graf von Bubna und Littitz) – L UPČ 1957, 359 (dat. 1. pol. 18. st.) – UPČ 2, 124 (dat. před pol. 18. st.) – SUCHOMEL 1994, 168 (jelínkovské dílo) – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 14, 15 (dat. 20. l. 18. st., aut. Josef Jiří Jelínek) – I pamatkovykatalog.cz (16511/2-1846 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1. pol. 18. st.) – www.kovanice.cz/obec/katalog-firem/turisticka-cile (*Socha Svatého Jana Nepomuckého*) (dat. 20. l. 18. st., aut. dílna Josefa Jiřího Jelínka)

Kovářov (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f.)

na návsi písk. socha: kanov. stojící pr. nohou na výstupku podobném knize shlíží na dlouhý křucifix, který v dol. části podpírá lv. rukou a opírá jej v náklonu o lv. rameno, v pr. rozevřátá palma – pod sochou čtyřboký, dolů se rozšiřující postament spočívající na (nejspíš žulovém) hran. podst. s rámy, dole i nahoře ukončenými segmentem – kolem pomníku žul. balustr. na čtvercovém půdorysu – 1722, aut. bývá připisováno sochaři Ferdinandu Maxmiliánu Brokoffovi, zřiz. míst. farář Jan Šimon Diviš

E (vpř. na podst. v rámu) *SANCTO / IOANNI / NEPOMVCEHO / DEVOVETVR / P: Í: S: D:* (= 1722, Pater Ioannes Simon Diwiss) – (t. vl.) *SWATI GENE / NEPOMVCKI / ORODVG / [...]* / *A: 1722* – (t. vpr.) n. náp. – L SPHU V, 86 – UPČ 2, 125 – I cs.wikipedia.org (*Ferdinand Maxmilián Brokoff – Kovářov (okres Písek)*)

Kovčín viz Mysliv 2/

Kozlov, n. Kosslau (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie po str. bočního ol. dřev. socha, dol. 1715

2/ socha „uprostřed“, nejspíše vsi, zřiz. patron zdejšího kostela, nep. někdo z rodu Pickhardtů z Grünthalu, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Daniela Bernarda Michaelis, 14. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 89^r)

Kozly (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, d. Kostelec nad Labem)

ve fil. k. Všech sv. pr. boč. oltář, dol. 1715

R l. zpr. kostelec. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r)

Kozojedy (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše:

a/ 1715 zde patrně dol. obraz (→ níže, Plasy 1/)

b/ t. r. dal vpr. u vít. oblouku postavit míst. farář a plaský cisterciák Alfons May (ve fun. 1703 † 1720) za 35 zl. boč. oltář, jehož retabulum tvoří rám s akanty, květy a korunou nahoře, do nějž je zasazen vel. dřev. reliéf SJN (☉5*) klečícího před krucifixem neseným vl. 2 andělky v obláčcích – vpr. andělek s gestem mlčenlivosti a palmou, dole na t. str. globus, zrcadlo a měřičské nástroje

b/ L SPHU XXXVII, 50-51 – PMKČ III, 10 – UPČ 2, 129

Kozojedy viz Kostelec nad Černými lesy 1/

Kozolupy, n. Kosolup (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Město Touškov, 1718 a.)

1/ sloup, dol. 1713

2/ vých. u vsi při c. do *Plzně* písk. socha (stojící kanov. hledí do nebe, v pr. krucifix obrácený k divákovi, v lv. nejspíš zavřená kn., podst. čtyřb., nahoře prohnutý, s al. erbem vpř. a dat. vz.), 1729, zřiz. míst. vr. Jan Antonín svob. p. Schirndinger ze Schirndingu (1695-1756) s manželkou

1/ R l. zpr. míst. faráře Johanna Dietericha, profesia kladubského bened. kláštera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 28^r); 2/ E (vz. na podst.) 1729 – H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. s korunou – L SPHU XXX, 146 – UPČ 2, 129 – BUKAČOVÁ/FÁK 2013, 27 (obr.), 102-103 (+ foto na s. 103)

Kozomín (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Minice, 1722 a. Chvatěruby)

před vsí při c. do *Veltrus* písk. socha na čtyřb. postamentu a hran. podst., na němž na jedné str. rel. sv. Václava a na další náp., 18. XII. 1719, zřiz. tehdejší úředník (patrně na pan. velkovévodkyně Toskánské) Václav Burgermeister

E (z jedné str. podst. v segmentem ukončeném rámu) ZUR EHRE / GOTES VND / HEILIGEN IOH / AN VON NEPO / MVK IST DIESE / STATVA DVR / CH DAMALGIGE / N AMBTMAN / WENCESLAVM / BVRGERMEIST / ER ANO 1719 / DEN 18 DECE / AVFGESETC / ET WORDEN – L SPHU XX, 93 – SKRUŽNÝ 1969, 271 (*Postřižín*), 272 (*Kozomín*) –

UPČ 2, 129 – I pamatkovykatalog.cz (52982/2-1329 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** socha znič. v pol. 20. st., dobře zachovaný podst. nyní um. v obci u obecního úřadu

Kožlany, též Kozlany, městečko (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f.)

ve far. k. sv. Vavřince boč. oltář, 1716, zřiz. 5 osob (oltář zaplatily a daly jej vyzdobit), mezi nimi oficiální reprezentanti městečka *Kožlan* vedení vybranou úctou – zřizovatelé jmenování v č. oslavném ded. náp., který oltář doprovází – **pozn.:** ve stejném r. dala v kožlan. far. k. postavit boč. ol. Neposkvr. početí P. Marie paní Eva Křikačová, kožlan. měšťanka – je vysoce pravděpodobné, že oba oltáře byly časem přem. do fil. k. v *Milíčově*, kde stojí dosud – jde o prot. oltáře s bohatě řezanými retabuly (akant se stuhou) s vel. středovými nikami, v nichž stojí sochy tit. patronů, Immaculaty a SJN (kanov. s palmou či křížem v pr. ruce pozdvížené k hrudi), se soškami andělků v akant. výzdobě a s ozdobnými vrcholy (na svatoján. oltáři obr. v trilobickém rámu a nevyšší andělek)

E (na svatoján. oltáři) *Swatemu Janu Nepomuckemu Jana u Jordanu Krysta Przedchudce Nasledownjku w Moldawie Prasky Swietlu neuhassenemu skrz hwiezdy Nebeske Swietu wyhlassenemu w Czechach a gynych Zemych Patronu Obietowaly na tento Oltarz Okrasu A: 1716. / Slowutny Pan Jan Pruner Primas Kožlanský. / Slowutny Pan Gyrzi Hopp Raddy Mniest Kožlan. / Slowutny Pan Waczlaw Hopp Mnieststienjn Kozlansky. / Slow: P: Waczlaw Hurt Sladek Kozlanský. Panj Alzbieta Chramostowa Ssafarzka Pjicka. – R Pamětní kniha fary kožlanské, 1784-1945 (SOKA Plzeň-sever, FÚ Kožlany, č. fondu 399, pag. 79) – **k oltářům Immaculaty a SJN v Milíčově:** L SPHU XXXVII, 134, 135 (obr. 166) – UPČ 2, 390 (dat. oltářů cca 1710) – BEDNAŘÍK 1997, 13 (dat. oltářů cca 1710)*

Kožov viz Chožov

Krahulčí, dř. Krahujčí (M, Jih, Ol, d. a f. Telč)

na c. mezi *Telčí* a osadou *Krahulčí*, na samotě na dobře viditelném místě pout. kaple, stavba na křížovém půdorysu, neobyčejně vysoká (18 m), se 2 věžemi v průč. a kopulí se 6 okénky nad křížením – ve středové nice v průč. stojí kam. socha (kanov. klonící hlavu ke krucifixu drženému zpr. doleva), dílo sochaře Štěpána Pagana z doby vzniku stavby – tu dal od 1726 budovat držitel telčského fideikomisu František Antonín říš. hr. z Lichtenstein-Castelcornu, 5. VII. t. r. ke svatyni s pov. olom. bis. konzistoře položil zákl. kámen a ještě t. samého r. zamýšlenou kapli opatřil fundací 500 zl. – propustil také z poddanství jistého vesničana Železného a odpustil mu roboty z vděčnosti za to, že mu jmenovaný postoupil pozemek kt. stavbě – do 1728 byla kaple zbudována, jak připomíná letop. na vrchu ostění jejího hl. vchodu, nad nímž se v supraportě vyjímá al. znak stavebníka a jeho manželky Marie Anny roz. z Halleweilu – dokončenou kapli posvětil

bratranec zakladatele Jakub Arnošt hr. Lichtenstein-Castelcorn, biskup sekovský a kanov. olom., a to z vůle olom. biskupa, kard. ze Schrattenbachu – konsekrace proběhla velice slavnostně 4. VII. 1729 za přítomnosti četné šlechty a zbožného lidu i za výpomoci telčských jezuitů (tehdy se uv. musel nacházet alespoň provizorní oltář) – v t. souvislosti o 3 dny později sehráli žáci na jez. gymnáziu v Telči školskou divadelní hru *Lux gemmae celsissima* (→ C.2, 1/ 1729, Telč) – kaple měla údajně sloužit jako sakrální prostor pro zamýšlený frant. klášter

E (na vrchním břevnu ostění hl. vstupu) *A D 1728* – H (nad vs. v průč.) al. znak zřiz. a jeho choti – R *LA* telčské jez. koleje, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 329, 330) – L *Lux gemmae celsissima* 1729 (kaple) – BERGHAUER 1761, 142 (kaple) – WOLNÝ II. III, 105 (fil. kostel) – *VM* II. IV. 64, 209-211 – *EMSK* 2005, 371 – *UPMS* 2, 186-187 – ŠNEIDEROVÁ 2006

Krajková, do 1947 zvana pouze n. Gossengrün, městečko (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

při c. do *Josefova* ve výkl. kapli neznámého stáří v nice socha (stojící kanov., pr. ruka spočívá na hrudi, snad kdysi s gestem mlčení, v lv. malý kříž, postament s chron.), 1708

E (na postamentu) *InterCeDe / pro nobIs / sanCte Ioannes / NepoMVCene* (= 1708)

Krakovec, n. Krakowetz (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f. Bohuslavice)

1/ v zám. kap. oltář, dol. 1716

2/ v kap. sv. Antonína Pad. na *Světínské hoře* jz od vsi socha, dol. 1716

3/ před hosp. dv. socha, dol. 1716

1-3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Kralice na Hané, n. Kralitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie obraz, dol. 1716

2/ na nám. monumentální písk. socha: stojící kanov. se stólou drží v pr. krucifix opřený o pr. rameno a shlíží ke své lv. ruce, ve které drží zlac. kov. palmu – čtyřb. podst. se do boků rozšiřuje ve volut. křídla, na nichž sedí sošky andílků (vl. se zámkem, vpr. snad s hostií) – vpr. na podst. upr. mezi volutami ov. kartuš dekorovaná rozvilinami, uv. kartuše reliéf Svržení z m. – na zadní stěně této části podst. dole voluty a upr. 2 zkrížené palmy s náp. – na spod. části podst. na všech 4 stěnách novější nápisy – kolem pomníku (snad soudobá) ozdobná balustr. se zkosenými nárožními pilířky, z nichž vystupují volut. křídla – na pilířcích 4 mladší sochy světců – svatoján. sochu vytvořil Ignác Matyáš Rohrbacher (sign.) na objednávku zdejšího faráře Františka Nedomana (ve fun. 1720-26) – opakované chronogramy mnohem mladších nápisů třikrát určují vročení 1724, nep. dobu realizace pomníku – v jednom chron. je obsažena dat. 1729, snad jen na připomení kanonizace, nebo možná opravy sochy či jejího doplnění o balustr. – náp. na zad. stěně

podstavce určuje r. 1724 i slovně a zároveň sděluje, v kterém měsíci se (nep. vztyčení t. sochy) odehrálo, totiž v tom, v němž bylo tělo vyzdvíženo, což byl duben (k vyjmutí těla z hrobu došlo 15. IV. 1719) – nelze vyloučit, že alespoň některý z dodnes dochovaných náp. vychází z náp. starších

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 289^v); 2/ E (z mladších nápisů na spod. části podst. je zde vybrán pouze náp. na zad. stěně) *MENSE HOC ET EX ANNIS / VICESIES BIS SECVNDO* (= 1724, slovně i chronogramem) / *QVANDO IOANNIS NEPOMVCENI / CORPVS ERIGEBATVR* (= 1724) – (vz. v hor. části podst., mezi 2 zkríženými palmami, nejspíš také novější náp.) *MEMORIA / IVSTI / PROVE / 10* – (t. vz. na podst., úplně dole) *IGNATIVS MATHIAS RORBACHER CVDIT* (= 1714, s doplněním pomyslného *X* do slova *EXCVDIT* by vyšel předpokládaný správný letop. 1724) – L WOLNÝ I. I, 386 – *UPMS* 2, 189

Králíky, n. Grulich, město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ v děk. k. sv. Michaela arch. socha a při vs. do města dřev. socha, obojí nedlouhou před 1715

2/ na **Hoře Matky Boží (n. Muttergottesberg)**, místo zvané též **Kopeček**, leží na katastrálním území **Dolní Hedeč** v areálu pout. místa s klášterem servitů:

2a/ v pout. serv. kláš. k. Naneb. P. Marie (1696-1700) socha, nedlouho před 1715

2b/ v ambitu (1701-04) dnes na stěně druhotně um. řez. polych. sousoší (z pův. oltáře?) sestávající ze 2 částí: vpr. v oblacích klečí prostovlasý SJN v kanov. oděvu, s krucifixem a palmou v lv. – biret světeci drží andílek sedící na oblaku – světec v účtě v pravici pozdvihuje svůj jazyk (obklopený ☼) a nabízí jej Madoně s dítětem, trůnící o něco výše na další oblačné skupině vl. – Matka Boží se ke světeci obrací s blahosklonným gestem – dílo vzniklo určitě po zveřejnění objevu Nepomukovy relikvie „jazyka“ (tedy od 1721 dále), snad ještě ve 20. l. 18. st., avšak pravděpodobněji až v pokanonizační době (→ výše, Klášterec nad Orlicí 1/)

3/ v kralické církevní oblasti také obrazy, nedlouho před 1715

1, 2a, 3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v); 1, 2a/ L KOŘÁN 1970, 123; 2b/ L *UPČ* 2, 133 – PANŮCH 2007, 110, pozn. 578 (dat. do pokanonizační doby) – CHLÁDKOVÁ 2013, 119

Kralovice, n. Kralowitz, město (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla (pod patronátem plaského cist. kláštera) 1715 patrně dol. obraz (→ níže, Plasy 1/)

Královopolské Vážany, dř. jen Vážany, n. Wažan (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

před far. k. sv. Filipa a Jakuba socha: upr. na šestibokém hran. podst., se stěnami mírně konkávně prohnutými, s před. a lv. stranou ve střední části přitesanou do jemně zaoblené plochy s náp., stojí prostovlasý kanov. hledící vzhůru ke (kov.)

krucifixu zdviženému do výše v pr. ruce, ve spuštěné lv. biret – kompozice skulptury cituje pojetí svatoján. soch na pan. brn. koleg. kapituly (→ výše, Bohunice, → níže, Podolí) a u *Svrateckého náhonu* před *Brnem* pod *Petrovem* (→ výše, Brno III. 9.) – podst. spočívá na kamenné, schodem zvýrazněné šesticípé ploše opakující konkávní projmutí stran soklu a vytvářející tak pomyslnou šesticípou hv., v nárožích zdobenou hranol. sloupky, z nichž přední dva jsou dekorovány soškami andílků (vl. stojící and. drží oběma rukama spodní část vázy postavené na kmeni stromu, and. vpr. pokleká, pr. činí gesto mlčení a v lv. drží monstranci) – před oba anděly je zasazena ov. kart. s náp. – 1729, zřiz. míst. farář Jan Ignác Buttinger (ve fun. 19. VIII. 1728 † 22. VI. 1775) spolu s jánskými dobrodinci, čímž byla obec svěřena do ochrany

E (na podst. na ploše upravené z lv. a před. stěny) *DIVE IOANNES NEPOMVCENSIS / ESTO! / PATRONVS ET PROTECTOR WAZANENSIS (= 1729) / ITA / DEDICAT ET CONSECRAT / SANCTO IOANNI / IOANNES IGNATIVS BVTTINGER / CVRATVS LOCALIS (= 1729) / VOVENS / ID OPVS / CVM IOANNEIS BENEFACITORIBVS (= 1729) / DEVOVIT [VT] SVpra 1729 – (výše na lv. a před. římské podst.) IOANNES EST NO / MEN EIVS LVC: C: 1 : V: 63 – (v kart. před and. vl.) LUCERNA / EIVS EST AGNUS / APOC : ZI VZ3 – (v kart. před and. vpr.) BEATVS QVI / IN LINGVA NON / EST LABSVS ECCL / Z5 V11 – I památkovýkatalog.cz (89500/7-3894 – socha sv. Jana Nepomuckého)*

Královská viz Vítějeves

Kralupy nad Vltavou viz Minice

Kralupy u Chomutova, dř. Neměcké Kralupy či jen Kralupy, n. Deutsch Kralupp, město (zaniklo 1976 v důsledku těžby hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

na nám. písk. obelisk N. Trojice: základ tvoří dvouetážový podst. obklopený šestibokou kam. balustr. spočívající na 2 stupních a opatřenou vstupem v čele – balustrádě udává tvar podst., trojúhelný útvar se zkosenými rohy a proláklými stěnami, s vystupující, nahoře tumbovitou střed. částí, nad níž jsou na prostých soklech druhé etáže postaveny sochy SJN (vpř., stojící kanov. kontemplující krucifix držení s palmou v pr.), sv. Donáta jako patrona města (vz. vl.) a sv. Floriána (vz. vpr.) – mezi t. sochami trojb. sokl vyběhající do zkosených nároží mohutnými volut. křídly s andílkou na oblacích, držícími štíty – ze soklu vyrůstá trojboký štíhlý, zužující se obelisk vyvrcholovaný kov. symbolem N. Trojice v podobě oka v trojúhelníku obklopeném ☼ – 1726, aut. nejspíš sochař Jan Adam Dietz, zřiz. míst. měšťané, za 380 zl. – **pozn.:** svatoján. socha je stranově obrácená vzhledem k soše z t. r. v *Mikulovicích* (Žat), → níže, t.

L *UPČ* 2, 137 – ADAMCOVÁ 2007, 98, 202-204 – *MTSSP* 2012, 312-317 – **pozn.:** trojiční pom. byl 1974 přem. do Libědic, 2012 do Zelené

Králův mlýn, n. Königsmühle, samota (nyní část města Brna) (M, Brn, Ol, d. Brno, f. Staré Brno)

na ostrově tvořeném starým řečištěm *Svitavy* a mlýnským náhonem, na c. mezi *Komárovem* a *Tuřany* (dnes Kaštanová ul. na katastru brn. měst. části **Horní Heršpice**) mlýnský areál, jehož součástí zděná čtyřb. kaple s písk. sochou (na oblacích se 2 okřídlenými and. hlavami stojící kanov. hledí na krucifix, který drží zl. dopr. v téměř vodorovné poloze) na písk. hran. podst. s vykrojenými rámy, v nichž na 3 stěnách náp. – 1729, v r. kanonizace, ke cti „otce vlasti“, zřiz. zdejší mlynář Kašpar Reichl s manželkou, na základě slibu a s prosbou, aby je Bůh z výšin obdařil manželskou útěchou (tj. nejspíš potomstvem) – mlýn náležel klásteru cisterciáček ve *Starém Brně*, odtud jeho far. příslušnost

E (na podst. sochy vpř.) *PRO HONORE / PATRIS PATRIÆ / DIVI / JOANNIS / NEPOMU / CENI / HÆC STATUA / POSITA / FUIT – (t. vl.) SUPPLICIBUS EX VOTO CASPARO REICHL MOLITORE ET CHARA CONTHORALE PRO SOLATIO CONIUGALI DESUPER A DEO – (t. vpr.) ANNO CANONIZATIONIS EJUSDEM URBIS AC ORBIS VOTIS PEROPTATÆ ET OBTENTÆ – L LANGOVÁ 2019 – **pozn.:** kaple byla klasicistně přestav.*

Kraselov, dř. Krasilov, n. Krasilau (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince na ol. mal. obraz (☼), jistě 1696 – dosud se t. obraz dochoval na drobném boč. oltáři, v bohatě vyřez. akant. retabulu po pr. str. triumfálního oblouku (v nást. ov. obraz asi sv. Šebestiána, nejvýše vyřez. slunečnice) – tit. malba představuje poloviční postavu SJN, prostovlasého kanov. (☼5*) soustředěně hledícího na krucifix postavený na stole vl. – světec přítom klade sepjaté ruce na lebku položenou do rozevřené kn. na t. stole – nad stolem v pozadí okno místnosti, v níž se světec modlí

2/ před hosp. dv. kam. socha, asi nedlouho po 1715, zřiz. míst. p. Jan Felix Chanovský-Kraselovský z Dlouhé Vsi († 1730) s manželkou

1/ R l. zpr. míst. faráře Šebestiána Pelikána, křížovníka s červ. srdcem (cyriaka), 24. X. 1715, prez. 9. XII. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 14^r); 2/ H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. – HAVLÍČKOVÁ 2012, 129-131

Kraslice, n. Graslitz, město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

1/ ve far. k. Božího těla na hl. ol. vedle hl. sochy sv. Jakuba Vět. socha, zřiz. míst. farář Jan Jakub Jiří Etwweiler (ve fun. 1705-09)

2/ u můstku či na něm socha (na kam. hran. podst.), posv. 16. V. 1721

1/ R l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etwweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 179); 2/ E (na spod. liště podst. vpř.) *IN DIE / FESTIVITATIS EIVS CONSECRATVM (= 16. V. 1721) – L UPČ 2, 139*

Krásná Hora (Č, Čás, Pr, v. Polná, f.)

ve far. k. Nar. sv. Jana Křt. v pr. boč. kapli zlac. a stříbřený vyřez. oltář s bohatými rozvilinami a vel. řez. květinami po str. – ve střed. nice dřev. polych. socha, stojící kanov. s hlavou nakloněnou sm. k drobnému krucifixu, který spolu s palmou drží v pozdvihnuté lv., zatímco pr. rukou svrchu drží rozevřenou kn. s náp. či kresbou – 1704-06 – oltář je prot. k ol. sv. Václava v lv. boč. kap.

UPČ 2, 139

Krásné Údolí, n. Schönthal, městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f. Útina)

na veř. c. dřev. kříž se sochou, 1714 – objekt postavila míst. farnice Kateřina Vohlová, manželka Josefa Vohla, zdejšího měšťana (na bádenském pan.) – pomáhal jí přitom její otec Jan Ederer, rovněž míst. měšťan – ke vztyčení t. památky byla vnitřně vyzvána, aby se takovýmto výrazem úcty na přímělu uzdravila, což se brzy nato stalo (→ D. I, 378)

R l. zpr. útvinského faráře Mikuláše „C. G.“ Suterina, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 290^v)

Krásno, n. Schönfeld, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

1/ ve far. k. sv. Kateřiny visí krásný a vel. obraz

2/ vně far. kostela kam. stavbička na způsob kaple, uzavřená překrásným oknem, uv. socha

3/ cínový důl či šachta zv. U Sv. Jana Nepomuckého - vše dol. 1715

1-3/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Kryštofa Ernsta, [1715] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, kart. 2232); 3/ **pozn.:** v krásenském cínovém žilném pásmu je skutečně k 18. st. doložena šachta *Johannes Nepomuceni*, v širší oblasti ještě důl *Jan Nepomucký* a v rámci dolu *Kříž žíla Jan Nepomucký* (l http://podzemi.solvayovylomy.cz/histor/lokality/h_slav/SLAVKOV2.htm)

Krásný Les, n. Schönwald (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie:

1a/ maličký mal. obraz, 1706 darován míst. pánem Františkem Ignácem Wratislavem říš. hr. z Mitrowic (vlastnil pan. 1704 † 13. III. 1715)

1b/ t. p. dal na kostelní náklady 1713 postavit nový ol. a umístit na něj vpr. sochu, vl. sochu SJS, obě dřev.

2/ míst. p. Josef Rudolf hr. z Schönfeldu († 1704) založil špitál, na jehož dom. oltář doprostřed 1707 umístil zmíněný říš. hr. z Mitrowitz osobně z *Prahy* dovezený mal. obraz (byl to tedy oltář) a celý špitál, postavený ke cti, dal požehnat tehdejší ústeckým vikářem Janem Jindřichem Kuntzem

3/ poblíž far. k. kam. socha (prostovlasý kanov. drží v pr. bired a zpr. doleva krucifix, podpíraný u světcovy lv. ruky andílkem, podst. čtyřb., dvouetážový, na třech schodech, spod. část zdob. akantem, nahoře je vypouklá, vrchní část menší, po str. zdob. volutami), 1720, na podst. n. verše s prosbou k SJN, aby chránil *Krásný Les*

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Petra Ungera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 300^r); 3/ E (hor. část

podst. vpř.) *JOann Vō Nepomuc / Patron bewehrting Bōhm, / Schützet Schönwaldt / das sich buckt, / vor Schand und spoth beqvē / Sein Fuhrbitt gros, / undt Mächtigt Jst / denen die Ihn VerEhren, / Dint dieser, der Jhn / Fromm begrüsst, / Die Hümmels=Cron / Vermehren* – (dol. část podst. vpř. nahoře) *ZV Der Ehre Gottes, VnD Dİeses / LIeben HeLLigen, aVfgerIChtet* (= 1720) – (t. vz.) 1720: – UPČ 2, 143 – SOUČEK 1999, 131

Krásný Studenec, n. Schönborn (nyní část města Děčína) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Rozbělesy)

ve fil. k. sv. Michaela dřev. polych. socha (s krucifixem), 1704

R l. zpr. rozběleského faráře Jana Jiřího Langhause, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 280^r) – UPČ 2, 143 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 13

Krasnice, dř. Krásonice, n. Krassonitz (M, Zno, Ol, d. Cizkrajov, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince je 1716 dol. oltář, socha či obraz (→ výše, Cizkrajov II. 1/)

2/ v sev. části vsi kam. socha (z dynamicky tvarované kupy oblak vz. vystupuje stojící SJ jako prostovlasý kanov. zbožně kladoucí ruce na hrud', před světce se oblaka kupí mírně do výše, po lv. str. nesou okřídlenou and. hlavičku, nad níž se vznáší světcův bired, a v popředí nesou ještě o něco výše letící andílka, který se protáčí a oběma ručkama, rozpaženými a vztaženými za sebe podpírá krucifix podložený palmou, který předestírá ke kontemplaci sv. mučedníkovi) na ikon. významném soklu užívajícím motiv hvězdy (pūdorys pěticipé hv. postupuje všechny úrovně soklu, včetně postamentu, přičemž v hl. části je podst. nahoře vzdutý), do 1720, zřiz. míst. vr. (spolumajitel *Krasonic* 1717-20) Antonín Maria hr. z Thurn-Valsassiny (1679-1749)

2/ UPČ 2, 143 – *VM* II. IV. 64, 214, 217 – *UPMS* 2, 197 (dat. do doby před 1742) – UPČ 2, 143 – *pamatkovykatalog.cz* (30312/7-4968 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. cca 1720)

Krašov viz *Bohy* – *Krašov, Plasy* 1/

Kratice viz *Plánice* 4/

Kratonohy (Č, Hra, Kh, f. Dobřenic, 1721 f.)

dobřeničtí farníci od 1707 konávali ve výročí procesí k soše u král. c., což byla nejspíš památka zaznamenaná v I. vojenském mapování v místech, kde se vých. od *Kratonoh* na cis. cestu připojovala c. z *Dobřenic*

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v)

Kravaře, n. Graber, městečko (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

1/ na nám. písk. sl. P. Marie, 1708, zřiz. míst. vr. (v rámci stvolínského pan.), litom. biskup Jaroslav František Ignác říš. hr. ze Sternbergu (ve fun. 1676 † 12. IV. 1709), v době působení purkmistra Kryštofa Krause: základnu tvoří 2 stupně čtvercového pūdorysu, kdysi doplněné kam. balustr. s 9 menšími sochami sv. (nedochovaly se) –

mohutný podst. pomníku tvořen středním čtyřb. tělesem, z jehož zkosených nároží vystupují hran. podstavce, zdob. na stěnách psaníčkovým dekorem – na nárožních pilířích stojí sochy sv. Rocha (vpř. vl.), sv. Barbory (vpř. vpr.), SJN (vz. vl., stojící kanov. s rozevlátou rochetou i s rozpochybovanými střapci na mozetě, v lv. ruce téměř ve svislé poloze krucifix, v pr. zlac. kov. palma) a sv. Vavřince (vz. vpr.) – mezi t. sochami upr. na mohutný spodní podst. dosedá užší hran. sokl, vpř. opatřený bis. erbem, na ostatních stěnách mělkými, segmentem ukončenými nikami s reliéfy Zvěstování (vl.), sv. Antonína Pad. s Ježíškem (vpr.) a N. Trojice (vz.) – na soklu spočívá válcový sl. s korint. hlavicí, na níž Matka Boží s Ježíškem

2/ na barok. kam. můstku přes *Bobří potok*, tvořeném 2 stlačenými oblouky, je na podestě středního pilíře, výrazně vystupující z tělesa mostu, písk. socha na hran. podst. (vpř. zdobeném reliéfem Stigmatizace sv. Františka, v rámu s vykrojenými rohy, po str. dole mírně vystupují bočnice), s nízkým postamentem – 1709 (z t. doby nejspíš i m.)

1/ E (nedochovaný náp., nejspíš na podst.) *Anno 1708 Zur Zeit des Hochwürdigsten, Hoch- und Wohlgebornen Herrn Herrn Jaroslai Francisco [sic!] Ignatii, von Gottes und des Apostolischen Stuhls Gnaden Bischofs zu Leitmeritz, Des Heiligen Roem. Reichs Grafen von Sternberg und Domm-Herrn zu Passau gnaedig regierenden Herrns.* – (na soklu pod sl., v hor. rozích vně nik s reliéfy, vl.) *GM* (vpr.) *CM* (vz.) *WL* (= iniciály dobrodinců?) – L *UPČ* 2, 148 – *MTSSP* 2003, 101-103; 2/ E (u rel. na před. stěně podst.) *S. FRANCISC / 1709* – H (vpř. na hor. etáži podst.) znak litom. biskupa Sternberga – L *UPČ* 2, 148 – I pamatkovykatalog.cz (32511/5-3064 – *mostek se sochou sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** socha, snad novější z 1817, na pův. podst. z 1709, je nyní sekundárně um. nedaleko m.

Krhov, n. Kürhau či Kirhau, Kürchau (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Krchleby (Č, Ber, Pr, v. a f. Neveklov)

v sev. části vsi nedaleko zámku písk. socha (kanov. v dynamickém postoji shlíží na krucifix ve své lv., zatímco pr. ruku má spuštěnu dolů a rozevřenu) na žul. hran. podst. s náp. v rámu na čelní stěně a vegetabilními plastickými motivy na boč. stěnách, 1721, zřiz. Marie Zuzana Karlová ze Svárova, roz. Wratislavová

E (vpř. na podst., v rámu nahoře i dole segmentovém) *SIT / hIC OPVS honorI / DIVo Ioanni NePoMV / Ceno (= 1721) / ab JLL[ustrissi]ma D[omi]na Maria / Susanna CaroLina / De Swarowa / nata Wratislavia / na / DediCatUM* – I pamatkovykatalog.cz (14915/2-77 *Socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1722 i 1721)

Krchleby viz Vamberk 2/

Krnov, někdy Krňov, n. Jägerndorf, hl. město Krnov. knížectví (HS, Ol, d. a f.)

k far. k. sv. Martina přiléhá kaple, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Krnsko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f. Strenice)

1/ ve fil. k. sv. Jiří 2 obrazy mal. na plátně, dol. 1715

2/ je téměř jasné, že jedna ze 3 soch na sloupech, zaznamenaných 1715 na území strenické f. (→ níže, Strenice 2/), je dodnes dochovaná kam. socha při c. na sev. okraji *Krnaska* – písk. skulptura představuje SJ → praž. most. typu, avšak v zrcadlovém obrácení a bez palmy (stupínek spočívá pod lv. nohou) – stylem se t. památka hlásí do doby cca 1700, čemuž odpovídá i dobové časové zařazení oněch 3 svatoján. soch ve strenické f. (dvě, kamenná a dřevěná, z 1700, jedna, nejspíš kamenná, z 1711) – socha u *Krnaska* dnes stojí na poměrně mohutném válcovém (přínejmenším částečně zděném) omítnutém podst. vzbuzujícím představu sloupu

1/ R l. zpr. strenic. faráře Jana Norberta Černého, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 479)

Kroměříž, n. Kremsier, město (M, Olo, Ol, koleg. kapitula, d. a f.)

– I. Vnitřní město

1/ v koleg. k. sv. Mořice socha, dol. 1716

2/ ve far. k. P. Marie blízko boč. ol. sv. Mikuláše socha, dol. 1716

3/ v piar. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716

4/ u t. piar. k. kam. socha, dol. 1716, s nejvyšší pravděpodobností dochovaná dodnes při později nově postaveném k. sv. Jana Křt.: na bohatě odstupňovaném podst. nejvýše hranol s volut. křídly a s proraženým průhledem pro světlo (vzadu uzavřeným, vpř. opatřeným kov. mřížkou), nejvýše na plintu socha kanov. stojícího na oblacích, zpr. doleva držícího krucifix a hledícího k nebi – **pozn.:** skulptura i část jejího podst. jsou obdobou svatoján. sochy na kroměřížském předměstí (→ níže II. 3/)

5/ ve městě se stěží najde dům, v němž by nebyl obraz, dol. 1716

1-5/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

- II. Předměstí

1/ ve frant. k. N. Trojice nad kaz. socha, dol. 1715, zřiz. ani motiv zřízení není znám

2/ za *Moravskou (Vodní, Dolní) br.* na *Bělidlech* u ř. *Moravy* kam. sloup se sochou: štíhlý sloup na hran. podst., zakončený íónskou hlavicí s festony, vpř. na dřívku nesoucí kart. s chron. – na vr. stojí socha kanov. držícího krucifix zpr. doleva – 1704, zřiz. míst. měšťan, komínář Jan Maito (Johannes Mayto)

3/ za *Mlýnskou br.* (v ul. Třebízského a Na Sladovnách) písk. socha: poklidně stojící kanov. (s výrazně vysokým krkem) drží kam. krucifix zpr. doleva a v pr. má kam. palmu – podst. trojstupňový, čtyřb., s prostorem na světlo v hor. části, proraženým celou její říší a uzavřeným vpř. i vz.

kov. mřížkou – nižší, konvexní část podst. zdobena rostlinným motivem – 1707, zřiz. G. K. – světec je v náp. označ. za ochránce města

1-3/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); 1/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 2/ (v kart. na sl.) *ADSIIS / PROTECTOR / MISERIS O SANCTE / IOANNES (= 1704) / F. F. (= fieri fecit) / IOANN: MAITO* – (na podst.) 1704 – L PEŘINKA 1940, 102, 145 (?), 278 – HLOBIL 1993, 389, 390 – *UPMS* 2, 255; 3/ E (na podst., v hor. části vl., v rámu připomínajícím srdce) *EST HIC / PROTECTOR FAME / DEFENSOR ET VRBIS (= 1707) / F. F. (= fieri fecit) GK*

Kroměždice viz Plánice 4/

Krpy (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, f. Řepín)

ve fil. k. Stětí sv. Jana Křt. zvon (zdob. nahoře dvojím ornament. pásem, mezi nímž náp.) s polovypuklinami SJN a P. Marie ve svatozáří a se znakem na plášti – prům. 59 cm, výš. 44 cm – 1727, aut. zvonař Mikuláš Löw v Praze – zvon byl pořízen v době působení řepín. faráře Jana Antonína Chocholky a řepín. vr. Jana Františka Podivína říš. hr. z Walderode

E (na zvonu hor. nápis mezi pásy) *GOSS MICH NICOLAUS LÖW IN PRAG ANNO 1727*. – (t. pod polovypuklinami a znakem na plášti) *PAROCH: P. IOAN: ANT. CHO: [CHOLKA] RZEPIN ET KRPAE – ILLUSTRISSIMVS DOMINVS D: IOAN: FRANC. POD. V. V. S. R. IMP: COMES DE WALDERODE DOM. IN RZEPIN.* – L SPHU VI, 66 – ŠORM 1929a, 83

Krsmol viz Nová Paka 2/

Krsy, n. Girsch (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ ve far. k. sv. Víta a Vavřince vyobrazení, dol. 1715

2/ v příbytcích farníků jsou vyobrazení, dol. 1715

3/ u far. k. kam. socha (stojící kanov. → praž. most. typu, avšak s tváří shlížející k Ukřížovanému, postament čtyřb., dole vydutý, podst. hran. s prostrými rámy, v před. rámu náp.), 1716, zřiz. míst. farář Ondřej Josef Gruber

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Ondřeje Josefa Grubera, 6. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 92^v); 3/ E (vpř. na podst., v rámu) *FIERI FECIT / A. I. GRUBER / LOCI / CURATUS / A / 1716* – L UPČ 1957, 374 – UPČ 2, 150 – BUKAČOVÁ/FÁK 2010, 47

Krucemburk, 1949-93 Křížová, n. Kreuzberg, městečko (Č, Čás, Pr, v. Polná, f.)

na nám. písk. socha (hran. podst. dvoustupňový, zdob. ovocnými festony a akantem, vpř. ve spod. části podst. kart. s 5 šesticípými hv. rozmístěnými do tvaru X, hor. část nižší), poč. 18. st.

H (vpř. v hor. části podst.) erb s přílbou – L SPHU XXIII, 51 – UPČ 2, 169

Krukanice, n. Krukanitz (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f. Pernarec)

na veř. c. před dvorcem kam. socha v živ. vel., dol. 1715

R l. zpr. pernarec. faráře, tepelského prem. Rudolfa Willferta, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 235^r)

Krumlov viz Český Krumlov nebo Moravský Krumlov

Krupka, n. Graupen, město (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie na jednom sl. k účtě lidu umístěno umělecky barvami mal. vyobrazení v živ. vel., darované kostelu 1699 zdejším děkanem a venkovským vikářem Janem Zikmundem Hoffmannem, na vlastní náklady – kratičce poté je dal vyzdobit sochařskou prací Josef Jungmaister se svou chotí Annou

R l. zpr. míst. faráře Augustina Ignáce Graffa, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 282^r)

Křečov (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla zavěšen na stěně po ev. str. hlavního oltáře obraz s podnožkou a zavěšenou deskou, na níž je vytištěná modlitba, dol. 1715, zřiz. jistý výrobce střešních tašek z jiné f.

R l. zpr., kterou podal míst. farář Jan Jáchym Simonides 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 87^r)

Křenov, n. Krönau, městečko (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f.)

při starobylé c. na místě, kde 20. V. 1727 zemřel brn. senátor a lékárník Jan Jiří Prokl, bylo t. r. vybudováno sousoší P. Marie s Ježíškem se sv. Janem Křt. a SJN: hran. podst. s bočními, nahoře do volut stočenými křídly, nese na t. křídlech na nízkých deskách (s náp.) a plintech sochy sv. Jana Křt. (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov. kladoucí na hrud' lv. ruku a hledící do výše ke kříži, který pozdvihuje v pr.) – na střed. hranol o něco výše dosedá hor. etáž podst., čtyřboká, baňatého tvaru, vyvrcholená oblačnou kupou se zvlněnou páskou (s náp.) vpř. a 2 andílky po str. – nejvýše na oblacích stojí korunovaná P. Maria s žezlem v pr. a korunovaným Ježíškem (s jablkem) na lv. ruce

E (na pásce vpř. na oblačné kupě) n. náp. – (vpř. na nízké desce pod s. sv. Jana Křt.) *S. JOANNES B.* – (vpř. na nízké desce pod sochou) *S. JOANNES N.* – L UPČ 2, 159 – I pamatkovykatalog.cz (27694/6-3095 – *sousoší P. Marie, sv. Jana Nepomuckého a sv. Jana Křtitele*)

Křesetice, n. Kresetitz (Č, Čás, Pr, v. Kolín, arcij. či arcid. Kutná Hora)

ve věži fil. k. sv. Markéty na zvonu *Markéta* na krku do 4 str. reliéfy sv. Markéty, SJN, znaku jez. řádu neseného andělíčky a sv. Ignáce z Loyoly – pův. zvon z 1483 přelil do popsané podoby 1709 klatov. zvonař Jan Pricquey na objednávku křesetické vr., jez. koleje v *Kutné Hoře* (vykonávala v *Křeseticích* duch. spr.)

E (na čepci) + *A[D] M[AIOREM] D[EI] G[LORIAM] B[EATAE] M[ARIAE] V[IRGINIS] ET S[ANCTAE] MARGARETAE V[IRGINIS] M[ARTIRIS] HONOREM PRIMVM FVSA 1483 NVNC REFVSA 1709 / PER IOANNEM PRICOVEY* – (pod rel. sv. Markéty) . *ECCE CRUCEM DOMINI FVGITE / PARTES ADVERSÆ* – (pod znakem

Tovaryšstva Ježíšova) *COLLE[G]II SOCIETATIS / IESV KVTEMBERGÆ* – L NACERADSKÁ 2002, 299-300

Křešice, n. Kreschitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, a. Zahořany)

v příp. far. k. sv. Matouše boč. oltář s obrazem, vystavený uctívání 1703, zřiz. p. Lanteri, z vlastní zbožnosti, aut. obrazu snad Martin Swieteczky z Czerniczicz, litom. měšťan a malíř († 1701)

R l. zpr. Karla Sultana, administrátora Zahořan a Křešic, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 319^r) – L *UPČ* 2, 161 (domnělý aut. nepom. obrazu vytvořeného na kon. 17. st.)

Křetín, n. Krzetin (M, Brn, Ol, d. Svitavy, f.)

písk. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, štíhlý hran. podst. vpř. i vz. zdoben rámy s vykrojenými rohy), 1726

E (v rámu na podst. vpř.) 1726 – I památkovykatolog. cz (38798/7-478 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Křídlovce viz České Křídlovce

Křímov, n. Krima (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

ve far. k. sv. Anny obraz, vys. 1 loket, 1714, dar jistého farníka, ze zbožnosti

R l. zpr. míst. faráře Jakuba Tadeáše Rachela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 194^r)

Křinec, n. Neu Kunstberg, městečko (Č, Bol, Pr, v. Nymburk, a. nymbur. dominikánů, od 1728 a. svět. kněží)

1/ sev. od městečka na král. c., záp. od vrchu *Kuncberk* s raně barok. loveckým zámečkem, jako součást krajinotvorné kompozice zdejšího pan. byla 1712-14 vybudována z vůle míst. p. Václava říš. hr. Morzina soukr. panská kaple, centrální stavba uv. opatřená hl. oltářem a boč. ol. sv. Václava, patrona zakladatele svatyně, vybavená ve vížce 2 zvony z 1714, jedním s vyobrazením, ulitým na objednávku t. zakladatele zvonařem Valentinem Lissiackem na *Malé Straně* v *Praze*, druhým ulitým rovněž v *Praze*, ovšem zvonařem Leopoldem Diepoldem – Václav říš. hr. Morzin žádal v IX. 1714 praž. arcib. konz., aby povolila vikáři o svátku sv. Václava kapli na křinec. pan. (evidentně právě tuto) benedikovat, k benedikci pak určitě došlo, byť asi po zmíněném svátku, neboť hl. i boč. svatováclavský oltář v kapli obdržely portatilia svěcená až 3. X. 1714 – o něco později, v XII. 1714 informoval t. hrabě opět arcib. konz. v *Praze*, že jako věno (kapitál) kapli poskytuje 150 zl., které si nárokuje z majetku † P. Karla Skřivana, faráře v *Bříství* – cca 1716 je doloženo, že svatoján. kaple měla zajištěný příjem

2/ na kopečku poblíž adm. k. sv. Jiljí, na místě tvrze na okraji nám. písk. socha (vys. 192 cm, stojící kanov. se sklání k vel. krucifixu, otočenému k sobě a držnému zpr. doleva, s palmou v pr. při těle) na válcovém podst. s chron., 1729, aut. dílna Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa, snad za účasti samotného mistra

1/ R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., IX. 1714 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 19^r) a XII. 1714 (t., fol. 35^v) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (kaple se zajištěním příjmu) – E (na zvonu s vyobrazením) *VALENTIN LISIAK GOSS MICH AUF DER KLEINSEITEN A: 1714* – (na okraji na obrubě t. zvonu) *TYTUL DER HOCH UND WOLLGEBORENE HERR WENTZEL DES HEYL. ROM. REICHS GRAFF VON MORZIN* – H (na t. zvonu) morzinovský erb – L ROHN 1774, 77 (soukr. kaple) – SCHALLER 1786b, 35 (kostel) – *UPČ* 2, 163 – NEJL 2006, 8, 43 (foto z 1890 se zámečkem na Kuncberku v pozadí), 47, 48, 65, 77 („Děpoltův“ zvon z 1714), 87-97; 2/ E (na podst. vpř. dole) *S. JOANNES NEPOMUCENUS VITÆ ET HONORIS CONSERVANDI PATRONUS.* (= 1729) – L *UPČ* 2, 164 – SUCHOMEL 1993, 337, 339 (pozn. 27-28 + 2 obr.) – TÝŽ 1997, 72 – NEJL 2006, 8, 54, 60 (foto), 61-65, 107

Křivoklát, n. Pürglitz (Č, Rak, Pr, v. a. f. Zbečno)

poblíž výkl. kap. sv. Vendelína (nyní N. Trojice) nedaleko starožitného hradu *Křivoklát* písk. sloup (válcový, upr. mírně rozšířený, završený korint. hlavicí, hran. podst. zdob. vpř. kart. s rozvilinami nahoře i dole, na boč. stěnách podst. rámy s odsazenými rohy, základ dvoustupňový čtvercového půdorysu) s písk. sochou v podživotní vel., cca 70 cm vys. (stojící kanov. s výrazným předkročením pr. nohy hledí k nebi a v rukou zl. dopr. drží krucifix), 1713, zřiz. snad býval uveden na podst., jak nasvědčuje dochovaný čelní náp., který předpokládá pokračování právě jménem donátora

E (v kart. vpř. na podst.) *DEO / ET / IOANNI / NEPOMV / CENO / SACRAVIT* (= 1713) – (na čelní stěně základové desky) *E A [?]* – L *SPHU XXXIX*, 52 (dat. 1763) – *UPČ* 2, 168 (dat. poč. 18. st., snad 1708) – SUCHOMEL 1996, 156 – BEDNAŘÍK 1997, 58 (dat. 1763) – *MTSSP* 2019, 1058-1061 – **pozn.:** socha byla v neznámé době přem. do dol. části obce k silnici vedoucí k hradu

Křivsoudov, městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f.)

1/ ve far. k. Nar. P. Marie oltář, 1708, zřiz. míst. farář Antonín Khern

2/ na nám. sloup se sochou, 1712, zřiz. míst. farář Jan Alexandr Kloffetius

3/ kdesi v obci 1722 postav. nový žul. sloup (asi 8 m vys., s korint. hlavicí, na čtyřb. podst. vysokém 2 m, zdobeném na všech 4 stěnách nahoře i dole zaoblenými rámy, nejniže kam. stupeň čtvercové základny) se sochou v živ. vel. (stojící kanov. hledí na krucifix držný zpr. doleva, v pr. kov. palma)

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Alexandra Kloffetia, prez. 9. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 22^r); 3/ E (v rámu na čelní stěně podst.) *SWATI IENE NEPOMVCKI / ZASTVPCE NAJS PŘEMILI / ČZASNAVI WIECNAV HA* (za okrajem rámu) *NBV / ODWRAT NA KAŽDOV CHWİL* (za okrajem rámu) *I / WIPROS NAM V BOHA / STA/NE WIKROČENI / ZBAW SWE OD WJJEHO ZLE* (za okrajem rámu) *HO / DOPOMOZ K SPASENI* (= 4 × 1722) /

MDCXXII: – L SPHU LIV, 113 – UPČ 2, 168 – MTSSP 2018, 84-87 – **pozn.:** sloup byl 7. XI. 1868 přen. na dnešní místo upr. městyse

Křížanov, n. Krzizanau, Křížanau, městečko (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava dřev. socha, dol. 1716
2/ v kap. sv. Barbory u zámku, upravené do barok. podoby snad 1720-27, jednotné barok. zař. z uvedené doby přestavby – k němu náleží prot. retabulové oltáře sv. Floriána (na sev. str.) a SJN (na již. str.) při závěrové stěně lodi – na prvním z nich se mezi sl. nachází obr. sv. Salvátora, v nást. s. sv. Floriána a s. andílků sedících na volut. křídlech, na skříňovém tabernáku heraldická figura českého lva – na druhém, svatoján. oltáři je mezi sl. obr. poprsí P. Marie (v rokok. rámu), v nástavci na střed. postamentu bílá a jemně zlac. socha (stojící kanov. pozdvihující lv. ruku, v pr. držící kříž, k němuž se tváří obrací), na postranních volut. křídlech sedící bílí a jemně zlacení andílci, na tabernáku zrcadlově řešená morav. orlice

3/ nedaleko od zámku mram. socha, dol. 1716

1, 3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288v); 2/ L UPMS 2, 266-267

Křížanovice, n. Krzizanowitz (M, Brn, Ol, d. Bučovice, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283r)

Křížany, n. Kriesdorf (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. Hrádek nad Nisou, 1718 f.)

1/ ve fil. (od 1718 far.) k. sv. Maxmiliána:

1a/ mal. obraz (☉), 1704, zřiz. Jan Jarisch

1b/ dřev. socha na boč. ol., dol. 1715, zřiz. Jiří Kraus (1715 kaplan hrádecké f.)

1c/ u sak. dřev. socha, 1712, zřiz. vrchní rychtář z lemberského pan.

- 1b, c/ pořízeny ze zvláštní zbožnosti

2/ dřev. sloup s vyobrazením, dol. 1715, zřiz. rychtář Jiří Hennig (1715 byl již †)

3/ dřev. sloup s vyobrazením, 1695, zřiz. Pavel Walter, tehdy zdejší kaplan

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Tobiáše Jana Kerna, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, 557)

Křížová viz Krucemburk

Křtěníce viz Trstěnice

Ktiš, n. Tisch (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f.)
ve far. k. sv. Bartoloměje:

a/ vel. a krásné vyobrazení, dol. 1707

b/ oltář, 1714

c/ snad s některou z předešlých dvou památek souvisí dovedně řez. zl. barok. socha z doby cca 1700 na stěně uv. k., později uložená na kostelní půdě

a/ R l. inv. míst. far. kostela, sepsaný míst. farářem Matyášem (či Matějem) Feiglem 14. IX. 1707, prez. na praž. arcib. konz. 3. XI. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c); b/ L SPHU XLI, 301; c/ L SPHU XLI, 302

(socha v k. na stěně) – UPČ 2, 170 (socha na půdě kostela, z doby cca 1700)

Kuchařovice, n. Kukrowitz (M, Zno, Ol, d. ?, f. Přímětice)

při sil. do Znojma socha, 20. I. 18. st. (→ níže, Znojmo III. 5/)

Kukleny (dnes část města Hradce Králové) viz Hradec Králové II. 5/

Kuks, n. Kukus, rozsáhlý barok. areál v kulturní krajině zal. s přílehlou vsí Františkem Antonínem hr. Sporckem na sklonku 17. st. (Č, Hra, Kh, f. Choustníkovo Hradiště)

přisedící hradecké konz. Jan František Michálek, pověřený cenzor v kauze kukského p. Františka Antonína hr. Sporcka, 1729 obviněného z kacířství a postiženého zábořem knihoven, se ještě t. r. doslechl, že ve slepém okně bytu kukského truhláře je namalován výjev, v němž někteří lidé spatřují karikaturu – malba představovala muže v šatu duchovního, nadto však s noční čepičkou na hlavě – jelikož tou dobou v Kuksu v rámci sporckovské kauzy docházelo k odstraňování „skandalózních“ nápisů, maleb a soch, Michálek pro jistotu nařídil odstranit i malbu v truhlářově bytě, aby tak zamezil lidským řečem a „necti svatého patrona“

L PREISS 2003, 426

Kumburský Újezd (či Oujezd) viz Nová Paka 2/

Kunčina, n. Kundendorf (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f.)

1716 je zde před far. k. sv. Jiří dol. socha – t. písk. svatoján. skulptura (stojící kanov. výrazně pokrčující pr. nohu drží zl. dopr. krucifix, k němuž shlíží) stojí na písk. válcovém sloupu s volut. hlavicí, zdobeném vpř. na dřiku stylizovaným vavřínovým věncem, volutově dole stočeným, s Ježíšovým jménem IHS (s křížem vystupujícím z litery H) – sloup stojí na hran. podst. s prostými rámy, vpř. v rámu náp., v rámech na zbylých stěnách psaníčkový dekor, na základně soklu vz. letop. – dle náp. a letop. pomník postavil v VIII. 1712 ke cti jako povinný výraz vděčnosti Matouš Josef Kunhert, což byl míst. farář, který nastoupil na kunčinskou faru v VII. 1705 (předtím kaplanoval v Moravské Třebové) a působil zde do 1720 – nakolik se zdá, sloup se sochou byl prvním sochařským pomníkem, který dal Matouš Josef Teofil Kunhert či Kunert(h) v Kunčině u svého far. k. postavit – během následujících let v započatém díle pokračoval a vztyčil zde sloupy sv. Rocha (1715) a Immaculaty (1716), jakož i Kalvárii (1718) – na všech zmíněných památkách je zachyceno donátorovo jméno – sochařskou galerii kostelní vyvýšeniny však zdobí celá řada dalších soch (včetně čtvrtého sl. sv. Barbory), které se stylově shodují, a je tudíž třeba je zařadit do téže doby vzniku (1712-18) – porovnání s autorsky určeným mar. sloupem v nedaleké Moravské Třebové (→ níže, t. 5/) přivádí k jednoznačnému

závěru: kunčinská sochařská galerie pod širým nebem je dílem olom. sochaře Jana Václava Sturmera a jeho dílny – galerii, rozmístěnou na terénní vyvýšenině před pr. boč. stranou far. kostela, tvoří (zl. dopr.) sloupy Immaculaty, (v předsunuté pozici) sv. Barbory, SJN a (v ještě více předsunuté pozici) sv. Rocha – před těmito sloupy probíhá balustráda zdob. pilířky se s. dalších světců a světic, lemující okraj kostelní terasy a postupně se zl. dopr. vysunující dopředu – na balustr. od jejího lv. konce stojí sochy sv. Kateřiny, poustevníka s knihou (sv. Jeroným?), dále na mírně vpřed povystouplé balustrádě na nárožích sochy sv. Anny (vl.) a sv. Jáchyma (či Simeona) s Ježíškem (vpr.) – balustr. pak ustupuje a po krátkém úseku se zalamuje opět vpřed, tentokrát výrazněji, aby obklopila terasu se sloupy sv. Barbory a SJN, přičemž na tomto úseku stojí vpř. sochy sv. Pavlíny, sv. Rozálie (obě pohledově obklopují sl. sv. Barbory), SJS a sv. Františka Xav. (obě pohledově obklopují sl. SJN), načež balustr. mírně ustupuje dozadu a zalamuje se dále sm. doprava a pozvolna klesá, aby se níže opět předsunula a vytvořila zarámování pro sl. sv. Rocha, který doprovází na nárožích sochami sv. Karla Bor. a sv. Šebestiána, posléze mírně ustupuje a v mírném klesání uzavírá svůj průběh sochami sv. krále Davida a (na nejnižším místě) sv. Matouše – opodál této působivé sbírky barok. sochařství stojí (vl. v popředí) osamocená skupina Kalvárie s křížem na sl. (1718) a s. Bol. P. Marie (vl.) a sv. Jana Ev. (vpr.) na samostatných podst. – **pozn.:** je vysoce pravděpodobné, že sochy od 1715 vznikaly v souvislosti s morem, který t. r. těžce zkoušel území zdejší f. – taková souvislost je přesvědčivě potvrzena u několika pomníků vztýčených 1715-17 v tehdy přifařeném *Rychnově (na Moravě)*, kde se rovněž angažoval farář Kunert

R 1. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7) – E (v rámu vpř. na podst. sloupu) *DEBITA / GRATITVDINIS / TESSERA / HONORI / D: IOANNIS NEPO / MVCENI / POSITA / A MATTHEO IO / SEPHO KVNHERT / CVRATO / AN. MDCCXII MENSE / AVGVSTO / A. M. D. G.* – (na základně t. podstavce vz.) *171Z* – L *UPČ* 2, 176 – *UPČ* 4, 502 – *MTSSP* 1997, 24-29 – *PANOCH* 2007, 80, obr. 26 – *MTSSP* 2008, 238-248

Kunovice (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f. Sady)

v příp. far. kostele sv. Petra a Pavla socha, dol. 1716

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Kunratice, n. Kunnersdorf (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d. Česká Kamenice)

1/ k možnému výskytu památek do 1715 → výše, Česká Kamenice II. 2, 3/

2/ u můstku kam. sloup se sochou, spočívající na hran. soklu zdob. na všech 4 stěnách rámy (vpř. nejzodbnější, ostatní prosté s vykrojenými rohy),

v nichž se nacházejí reliéfy Piety nesené andílky (vpř.) a sv. patronů zřizovatelů sochy, sv. Eliáše a sv. Doroty (na bocích), na zad. stěně chron., 1719, zřiz. manželé Eliáš a Dorota Aschlerovi

2/ E (v rámu na zad. stěně podst.) *S: IOANNI / VON NEPOMVK / ZV EHREN / SEZET ELIAS / DOROTHEA AS / CHLERIN* (= 1719) – L *UPČ* 2, 180 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 21 – I <http://www.luzicke-hory.cz> (Požehnání obnovené sochy sv. Jana Nepomuckého v Kunraticích u České Kamenice)

Kunštát, n. Kunstadt, městečko (M, Brn, Ol, d. a f.)

ve far. k. sv. Stanislava oltář, dol. 1716

R 1. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Kunvald (Č, Hra, Kh, f. Žamberk)

u *Lierova statku* (čp. 137) kam. socha (hran. podst. s vystupujícími zrcadly, kolem čtvercová kam. zídka s kruhovými výřezy, snad pozdější, socha téměř rustikální práce, představující stojícího kanov. držícího křížifix zpr. doleva), 1716, prý tesaná v *Praze*, zřiz. M. Lir

E (v zrcadle vpř. na podst.) *KE CTI / CHWALE BOŽI / GE TEN OBRAZ / POSTAWEN NA / KLADEM M. LIRA / 1716.* – L *PANOCH* 2007, 82, obr. 50 – *CHLÁDKOVÁ* 2013, 120

Kunžak, dř. Kumžak, n. Königseck, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje:

a/ na oltáři ve dřevě vyřez. vyobrazení, nep. 1695

b/ u kaz. socha, 1697

a, b/ R nedat. 1. zpr. míst. faráře Bernarda Hörnera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 80^v)

Kuřim, n. Gurein, městečko (M, Brn, Ol, d. Brno, f.)

na úbočí *Kuřimské hory* zděná výkl. vodní kaple nad nádržkou pramenité vody svedené sem dřev. potrubím: v nice socha SJN jako ochránce „kouřimského“ statku (pan. města *Brna*), na kam. podst., 1722 (z t. r. nejspíš i kaple)

E (vpř. na podst. sochy v kart.) *Tento SWateg Ian / gest OChranCze, a / RaDost StatkV kaV / řIMskeho* (= 1722) – L *VM* II. I. *Tišnovský okres*, 287 – *UPMS* 2, 292 – I cs.wikipedia.org (Vodní kaple Jana Nepomuckého)

Kutná Hora, n. Kuttenberg, král. hor. město (Č, Čás, Pr, v. Kolín, arcij. či arcid.)

1/ 5. V. 1693 povolila praž. arcib. konz. postavit ve zdejším arcij. (arcid.) k. sv. Jakuba oltářík

2/ v jez. k. (bazilice) sv. Barbory:

2a/ 1692 sem darována skvělá socha

2b/ 1695 chrám obohatila zlac. socha (poprsí), na niž zbožní ctitelé poskytli více než 70 rýn.

2c/ „půvabný“ oltář, 1725 (tehdy scházelo jen dokončení malířovy práce), zřiz. velmi štedří dobrodinci

3/ v k. sv. Jiří za hradbami města nedaleko *Kouřimské br.*, v péči míst. jez. koleje:

3a/ socha na způsob oltáře, pořízena 1707, zřiz. míst. jez. koleje – 1708 skulptura pozlacená

3b/ oltář, 1723

4/ na Horním rynku na místě pranýře a klece mor. mar. sl. z vápence, výraz vděčnosti P. Marii za vysvobození města z mor. epidemie, postav. na základě slibu měst. rady: spočívá na několikastupňové základně vyrovnávající svažité terén nám., na konvex-konkávě zprohýbaném čtyřb. půdorysu – schody vrcholí balustr. s pilířky zdobenými piniovými šiškami (uv. jednotlivých stran balustr.) a koulemi (v nárožích), v čelní str. balustrády vstupní kov. branka – balustr. obklopuje monutný čtyřb. dvouetážový podst. s konvexními stěnami a okosenými nárožními, spod. část podst. doplněna v nárožích značně vystupujícími „sokly“ tvořenými atlanty v podobě horníků přidržujících štíty opatřené chron. – ve stěnách reliéfy klečících světců s motivem kříže, vpř. mor. patronka sv. Rozálie v jeskyni uctívající kříž (odkaz na míst. jez. seminář), vl. sv. Bernard přidržující vel. kříž (odkaz na cist. klášter v *Sedlci*) a vpr. SJN oděný v kanov. rouchu klečící na stupních před stolcem s rozveřenou kn. (vl. kompozice) a uctívající výrazným nakloněním hlavy kruzifix, jež drží oběma rukama (nad stolcem drapérie, vpr. nahoře oblaka) – na zad. stěně chron. – v hor. části podst. ve zkosených nárožích and. karyatidy, na stěnách rel. Zvěst. P. Marie (vpř.), sv. Barbory (vl., patronka města, jez. k., koleje i semináře) a sv. Jakuba Vět. (vpr., patron míst. arcij./arciděk. chrámu a potažmo města) – na zad. stěně měst. znak – v nárožích sochy stojících mor. světců Karla Bor. (vpř. vl., s vel. křížem), Františka Xav. (vpř. vpr.), Šebestiána (vz. vl.) a Rocha (vz. vpr.) – nad římsou této části podst. na všech str. andílci, vpř. držící kart. s mar. monogramem, na ostatních str. nádoby nejspíše s vytěženou rudou jako dar Bohu – nato dosedá čtyřb. kónický pilíř krásněný bohatými mračny s okřídlenými and. hlavami a korunovaný s. Immaculaty – 22. VIII. 1713 se začal v *Kutné Hoře* projevovat mor – měst. rada se 20. IX. t. r. usnesla, „aby se statua Immaculatae Conceptionis pro odvrácení moru v příhodném místě od kamene erigovala obecním nákladem“ – o realizaci t. záměru byl skrze měšťana Bernarda Ignáce Dačického z Heslova (bratra zdejšího arcijáhna/arciděkana) a skrze rektora míst. jez. koleje požádán člen t. koleje, řeholní bratr a řezbář František Baugut – 2. X. je kromě oslovení jez. kameníka zmíněna i možnost ve věci zamýšlené statue kontaktovat Matěje Václav Jäckela, doporučeného jako aut. sloupu v blízkém *Sedlci*, dále se však jednalo pouze s Bagutem – ten měl vytvořit model statue, který měl již koncem t. měsíce hotov – 9. XI. bylo usneseno požádat o schválení Bagutova angažmá také provinciála č. jez. provincie, což bylo řešeno až v IV. 1714, na což provinciál brzy zareagoval zamítavou odpovědí – Kutnohorští se rozhodli provinciála oblomit, což

se jim nakonec podařilo – 15. VI. t. r. dali při výročním procesí z chrámu sv. Jakuba do chrámu sv. Barbory slavnostně položit zákl. kámen k plánované „statui Neposkvrněné Početí Panny Marie na Hořejším rynku“ – modlitby přitom pronesl míst. arciděkan Jan Václav Dačický z Heslova (ve fun. 1694-1722) se svými kaplany, rektor jez. koleje, P. Václav Giller (ve fun. 30. X. 1713 – 5. XI. 1716) kámen požehnal, arciděkan do základů vložil schránku se sv. ostatky (tehdy už stála základna pom.), vhodil do připraveného staveniště lžici vápna a po něm tak učinil c. k. rychtář Ferdinand st. Alexius ze Sternu a Legisfeldu – to už mor město opustil (v uplynulém březnu) – téměř hotový pom. slavnostně požehnal t. jez. rektor 15. XII. 1715, v oktávu Neposkvr. P. Marie, za ohromné účasti lidu, havířů i škol – nápisy na pom. byly promýšleny a tvořeny 1715-16 – podrobný přehled o všech pracích, jež byly na sousoší 1714-16 provedeny, poskytuje závěrečně vyúčtování, kde jsou též uvedena jména některých řemeslníků a dělníků – aut. celkové kompozice sl. a jeho sochařských i kamenických částí byl výše jmenovaný sochař a řezbář, jez. řeholní bratr z kutnohor. koleje František Baugut, jemuž měst. rada postupně od 17. XI. 1713 do 11. I. 1716 vyplatila 1260 zl. a nadto mu 1. IV. 1716 za jeho „milou práci“ určila zvláštní odměnu ve výši 300 zl. – Jakub Vogler vykonal zednické práce, malíř Jan Procházka sous. štafiroval a pasíř Šebestián Baumgartner zhotovil kov. atributy – celkové náklady činily 2252 zl. 19 kr. 4½ penízů

5/ socha na okraji sochařské galerie světců před jez. kolejí, na kon. směrem k jádru města, dol. 1717, kdy k ní byla prodloužena písk. zídka od s. sv. Barbory (z 1714)

1/ R nedat. I. výpisky z knih evidujících korespondenci praž. arcib. konz., 5. V. 1693 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 238), 12. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písmeností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625); **2a/ R** kronika míst. jez. koleje, 1692 (KNM, sign. VIII C 14, fol. 163^r) – *LA* míst. jez. koleje, 1692 (NKČR, sign. XXIII C 105/12, fol. 75^v); **2b/ R** kronika míst. jez. koleje, 1695 (KNM, sign. VIII C 14, fol. 171^r) – *LA* míst. jez. koleje, 1695 (NKČR, sign. XXIII C 105/12, fol. 483^v); **2c/ R** *LA* míst. jez. koleje, 1725 (ARSI, sign. Boh. 140, pag. 119); **3a/ R** kronika míst. jez. koleje, 1707 a 1708 (KNM, sign. VIII C 14, fol. 200^v a 205^r) – *LA* míst. jez. koleje, 1707 (ARSI, sign. Boh. 118, pag. 652) – *LA* míst. jez. koleje, 1708 (ARSI, sign. Boh. 120, pag. 109); **3b/ R** *LA* míst. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 107); **4/ E** (v dol. části podst. na zad. stěně) *MATRI DEI / SEMPER VIRGINI / SINE NAVEO / CONCEPTAE* (= 1716 bez úvodního „M“) / *RITE POSVIT / EPIDEMICA LVE / LIBERATA* (= 1715) / *MARIANIS GRATIIS / DEVOTA / AC / OBSTRACTA / KVTTENBERGA* (= 1715) – (na štítě horníka vpř. vl.) *GLORIOSA / POENITENTIA / PESTEM LOCI / DETVR / BAVIT.* (= 1715) – (na štítě horníka vpř. vpr.) *CONTRA VIRVS / IN BRACHIO / POTENTIAM / OSTEN / DIT.* (= 1715) – (na štítě horníka vz. vl.) *DE MORTIS / TELO / IN*

PROPRIO / VVLNERE / CONFRE / GIT. (= 1714) – (na štítě horníka vz. vpr.) *PESTIFEROS / LIBITINO MOR / BO DE / VLCERE / SANA / VIT.* (= 1715) – *R LA* míst. jez. koleje, 1714 (ARSI, sign. Boh. 127, pag. 95) – t., 1715 (ARSI, sign. Boh. 128, pag. 118) – *L VESELSKÝ* 1877, 43, 76-78, 91 – *ŠORM/KRAJČA* 1939, 114-116 – *UPČ* 2, 198 – *DUDÁK* 2004, 118-119 – *PETŘÍKOVÁ* 2011, 49-52 (č. kat. 5.6) – *TISCHEROVÁ* 2013, 209 – *MTSSP* 2018, 436-463; *5/ R LA* míst. jez. koleje, 1717 (ARSI, sign. Boh. 131, pag. 112)

Kvasetice viz Plánice 4/

Kvasice, n. Kwassitz, městečko (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, f.)

kam. socha: na vys., dvouetážovém podst. se zkosenými volut. rohy (a se stěnami zdob. prolamovanými rámy), ve spodní části nasazeném na šestiboký základ, rozvinutý trojstupňovým schodištěm s kovanou (novější?) mříží na vnějším obvodu, se nejvýše nachází skulptura kanov. stojícího na menším postamentu, s pr. na almuci s kov. palmou, s lv. podpírající kam. kříž s kov. ☼ kol. Kristovy hlavy – kolem světcevy hlavy ☼5* – 1723, zřiz. údajně míst. p. Jáchym Adam hr. z Rottalu, vel. svatojánský ctitel (bylo mu však tehdy pouhých 15 let!)

E (na střed. části podst. vpř. v rámu) *DIVO / IOANNI / NEPOMVCENO / PROTECTORI / SVO / PERPE / TVO* (= 1723) – (vz.) těžko čitelný náp. s letop. 1723 – *L UPMS* 2, 298 (chron. vytesán až v 19. st.) – *KVAPIL/KOUTŇÁKOVÁ* 2005, 53-55, 107 (dat. 1724)

Kvílice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. sv. Víta oltář, který byl 1708 (dle inventáře z 26. VI.) před brzkým dokončením

R l. inv. kvílického far. k. a přidružených svatyní, sepsaný míst. farářem Františkem Josefem Rozskovským 26. VI. 1708 a prez. na praž. arcib. konz. 3. IX. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Kyjice, n. Kaitz (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Jirkov)

při c. směrem k *Mostu* písk. socha (hran. podst., zdob. na stěnách rámy vyvrcholnými segmentem, př. rám zdobenější, rozvil., s náp., socha představuje stojícího prostovlasého kanov. hledícího ke křížifixu drženému v úrovni hlavy v pozdvihnuté lv., ve spuštěné pr. biret, rocheta v pohybu), 16. X. 1714

E (v rámu vpř. na podst.) (ozdoba) / *Heiliger / Joannes· gr / oser· WVnD / ers Mann: Be / Wahr· Vns Vor / Vnehr· Trag Vns / ZVr eWIGen Cr* (= 1714) / *on: 16 october.* – *L UPČ* 2, 201 (dat. poč. 18. st.) – *V květnu 16. 5. si připomínáme sv. Jana Nepomuckého* 2013 – *I pamatkovykatalog.cz* (38015/5-861 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** socha byla rozhodnutím z 1987 přem. do Vrskmaně a osazena na betonový fundament

Kyjov, n. Gaya, král. město (M, Hra, Ol, d. Veselí nad Moravou, f.)

ve městě 1716 dol. sochy – zdá se, že se obě t. svatoján. památky zachovaly:

a/ váp. socha (na oblacích stojící kanov. v prohnutí shlíží ke křížifixu, jež drží zl. dopr.) na bohatě tvarovaném dvouetážovém čtyřb. podst. z pískovce, údajně pocházející z 1715 – nyní je socha um. v parčíku u zámečku (dnes muzeum) v Palackého ul., pův. nejspíš stávala na „kam. m.“ přes mlýnský náhon ve Svatohorské ul.

b/ váp. socha (na oblacích klečící kanov. v pokoře sklání hlavu ke křížifixu, který si lv. rukou přidržuje opřený o hrud' a lv. rameno, přičemž pr. klade na prsa) na členitém čtyřb. podst. z pískovce, um. před barok. chudobincem Dominika Jurovského (postav. 1728-39, dnes ZUŠ)

- **pozn.:** obě skulptury zachycují SJN s velmi podobnou fyziognomií a zdají se být prací jednoho aut. z doby do 1716

a, b/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); **a/ L** *UPMS* 2, 306 (socha z m. asi přemístěna k zámku, kde se na podst. nachází moderní mal. letop. 1715) – *I pamatkovykatalog.cz* (33079/7-2303 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Kynšperk nad Ohří, n. Königsberg an der Eger, město (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie na boč. ol. obraz (○), před 1685

R l. zpr. míst. faráře Leopolda Sigla, kříž. s červ. hv., 6. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^v)

Kynžvart viz Lázně Kynžvart

Kyšperk viz Letohrad

Kytlice viz Falknov

Labská Tejnice viz Týnec nad Labem

Labský Kostelec viz Kostelec nad Labem

Lánov, n. Langenau (Č, Hra, Kh, f.)

v mnoha soukr. domech nebo na jejich průčelích částečně vytesané, částečně mal. podobizny, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v)

Lanškroun, n. Landskron, město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d.)

1/ v děk. k. sv. Václava stříb. zlac. kalich s reliéfy SJN, Petra a Pavla, mezi nimi andělé s nástroji umučení, na kupě medailony Krista, P. Marie a sv. Josefa a opět andělci s nástroji umučení, poč. 18. st.

2/ u *Horní brány* před kn. špitálem písk. sloup se sous. N. Trojice (typu *Gnadenstuhl*): pom. spočívá na čtyřb. dvoustupňovém podst., zdobeném reliéfy P. Marie (vpř.), SJN (vl., triumfující kanov. šlape po personifikaci Pomluvy, ležící postavě s dračími křídly kladoucí si pr. ruku na hlavu a v lv. tisknoucí trubku, kteroužto postavu světec zažehává křížem v lv. a palmou v pozdvihnuté pr.) a sv. Floriána (vpr.) – na podst. též 5 n. nápisů, ve spod. části v rozv. kartuši vpř. (ta dekorována korunou), vl. a vpr., v podlouhém ov. rámu v té samé části podst.

vz. a na stylizované reliéfní listině v hor. části podst. vz. – na dřívku sl. vpř. v korunované rozv. kart. jméno *IHS* – 11. V. 1720, zřiz. dobrodinec Matěj Chmel (Khmel), míst. měšťan a primátor, cí. výběrčí hraničního cla a ungeltu

3/ na m. (vybudovaném 1709 přes tok v dneš. Nádražní ul.) písk. socha (stojící kanov. drží krucifix zpr. doleva) na trojb. podst. se zkos. rohy, zdobenými volutami, štrápci a květy (stěny podst. opatřeny rámy s vykrojenými rohy, do nichž zasazeny květy), 11. VII. 1714 – **pozn.:** podst. je pojat shodně (až na absenci reliéfů na boč. stěnách vz.) jako u soch na m. v *České Třebové* (→ výše, t.) – stejně tak shodný podst. (bez reliéfů) byl v *Lanškrouně* vytvoř. 1722 pro s. JS, umístěnou nep. na t. mostě jako prot. k právě popsané nepom. soše

4/ u polní c. nad lukovskou nivou, na místě krásného výhledu kam. válcový sloup s kam. sochou, 1710, zřiz. pravděpodobně augustiniáni, míst. duch. správci

1-4/ L CHLÁDKOVÁ 2013, 121; 1/ L SPHU XLVII, 126; 2/ E (nápis v kart. spod. části podst. se vztahují ke sv. osobám znázorněným výše v rel., pod P. Marií je navíc připojena dat. 1720, v kart. pod SJN náp. zní:) HEYLIGER / JOANES VON / NEPOMVCK VOR / VNS BEY GOTT ER / BIETTE WOMIT ER / VNS VOR SIENDT / VND SCHANDT / BEHIETTE – (v dol. části podst. vz.) ANNO 1720· DEN· 11· MAY / JST· DIESE· BIELDNVS· ZV· EHREN / DER· H: DREIFALTIGKEIT· DVRCH· DEN· WOL / WEISEN· HERN· MATHIAM KHMEL· DER· ZEIT / BVRGER· VND· PRIMATOR· AVCH· KAYSERLICHER / GRANITZ· ZOL· VNDT· VNGELDT· EINEHMER / IN· LANDTSCRON· ALS· WOHLTETER / (pod rámem) ERHOBEN· VNDT· AVFGRIECTET· WORDEN – (v hor. části podst. vz. na reliéfní listině) GOTT· VATTER / SOHN· VND / HEILIGER GEIST / VNS ALLEN / DEINE GNADE / LEIST (= 1720) – L SPHU XLVII, 169 – MTSSP 1998, 76-77, 177 (obr.) – PANOH 2007, 169, obr. 276-277 – MTSSP 2008, 270-275; 3/ E (v rámu na před. stěně podst.) QVI IN ME CONFIDIT / NON ERVESCET (= 1714) / (ozdoba) / 1714 / den 11 July / (ozdoba) – L PROCHÁZKA 1861, 1018 (s. JS na m.) – SPHU XLVII, 169 – PANOH 2007, 81-82, obr. 49 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 100-101, 128-129 – CHLÁDKOVÁ 2013, 21 – **pozn.:** socha přem. do nádvoří býv. lanškrounského zámku, nyní Městského muzea v Lanškrouně; 2, 3/ UPČ 2, 207; 4/ L MTSSP 1998, 92 – MTSSP 2008, 293

Lanžhot, n. Landshut (M, Brn, Ol, d. Podívín, f.)

1716 dol., že ve vsi měla být brzy postav. socha

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Laškov, n. Laschkau (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f. Čechy pod Kosířem)

1 km jv od vsi poblíž rozcestí sm. na *Olomouc* a *Prostějov* zděná kaple, drobné stavení podkovovitého půdorysu, vybudované nad pramenem, přístupným uv. kaple v podlaze – průč. opatřeno prostým vs., nad nímž kam. pam. deska s chron., nejvýše nad řím. štít s nikou, v níž osazena

kam. socha – 1727 – svatyněka věnována k věčné cti mlčenlivému Janovi jdoucímu do nebe skrze vlny (odkaz na Nepomukovu muč. smrt a nejspíš i na skutečnost, že je kaple zbudována nad „vlnami“, tj. vodou)

E (na kam. desce nad vs. upr. průč.) SILENTIOSO IOANNI / IN CAELVM PER VNDAS EVNTI / PERPETVO HONORI (= 1727) – L UPMS 2, 311-312

Lázně Bělohrad, n. Bad Bělohrad, dř. Bělohrad, pův. Nová Ves, od 1722 městečko (Č, Hra, Kh, a., od 1721 f., zv. Nová Ves)

1/ v adm. far. k. Všech sv. socha (7*)

2/ ve vsi u c. socha

- obojí dol. 1715

1, 2/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^v)

Lázně Bohdaneč, do 1980 Bohdaneč, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

ve hř. (?) kap. sv. Jiří mal. obraz, 1710, zřiz. míst. farář Václav Jáchym Čermák, aug. kanov., profes kláštera v *Praze* na *Karlově*

R l. zpr. t. míst. faráře Václava Jáchyma Čermáka, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 58^r)

Lázně Kynžvart, do 19. st. Kynžvart, n. (Bad) Königswart, městečko s hradem a zámek Kynžvartem, n. Königswart (Č, Plz, Pr, v. Sokolov, f.)

při c. z městečka k zámku *Kynžvartu* kam. socha: stojící kanov. drží dlouhý krucifix zpr. doleva a oduševnělým pohledem hledí nad hlavou Ukřižovaného do dále – podst. dvoudílný, nahoře malý prohnutý čtyřb. postament, dole hran. sokl vpř. v rámu zdobený ov. mram. deskou s erbem a náp. – 1705, zřiz. Marie Anna říš. hr. z Metternich-Winneburgu na Beilsteinu, roz. svob. paní z Bissingenu, paní kynžvartského pan. – aut. tentýž sochař, který t. r. vytvořil pro manžela jmenované šlechtičny, skutečného císařova komořího, shodně pojatou sochu (včetně podst.) v nedalekém *Dolním Žandově* (→ výše, t.) a pro oba někdy cca 1709 sochu sv. Vavřince, osazenou poblíž kynžvartského zámku

E (na štítu vpř. na podst.) Maria Anna, Reichsgräfin Metternich-Winenburg von Peilstein, geborene Freyin von Bissingen, Fr[au] d[er] Herrsch[aft] Königswart, anno 1705. – H (na t. štítu) znak zřizovatelky – L SPHU L, 29 (+ obr. 17) – UPČ 1957, 397 – UPČ 2, 211

Lažice viz *Lažiště*

Lažiště, dř. též Lažice (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše dosti čistě provedený a dobrým zlatem pozl. oltář s mal. vyobrazením namísto sochy (pod ☉, v pr. světec objímá krucifix, v lv. nese mučednickou palmu, nad tekoucí řekou *Vltavou* vymalován m., z nějž sv. mučedníka shazují družiníci, v řečené ř. je vidět 5 hv. na zbožnou paměť, jak bylo posvátné potopené světčovo tělo ozářeno 5 hvězdami, po straně

vymalován žebrák prosící bl. Jana jako otce chudých o almužnu), 1695, zaplacen z pouhých sbírek farníků, 1711 vyzdoben novým, dosti čistým antependiem, od p. Antonína Schwarcze, vimperského obročního, ze zbožnosti, kterou od svého mládí chová k BJN

R l. zpr. míst. faráře Matyáše (či Matěje) Schulpocha, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 176^{r-v}) – l. inv. míst. far. k., sepsaný t. farářem Schulpochem 23. II. 1707, prez. na praž. arcib. konz. 3. III. 1707 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) (boč. nepom. oltář čistě pozlac.)

Ledce (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. na boku oltář, dol. 1715
2/ upr. vsi dřev. socha, 1710, zřiz. míst. farář Jan Aydembt (ve fun. 1699 † 1715), svým nákladem
3/ všude jsou vyobrazení, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jakuba Františka Feidingera, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 30^v);
2/ E (vpř. na podst.) *IŤĪŦŦ* – L *PMKČ* II, 291 – *UPČ* 2, 216 – BUKAČOVÁ/FÁK 2009b, 106; 3/ R l. zpr. míst. faráře Jakuba Františka Feidingera, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 30^r)

Ledenice, městečko (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. sv. Vavřince zvon (prům. 60 cm, výš. 56 cm), hrubá práce s vyobrazeními krucifixu a SJN, 1726, aut. zvonář Jiří Václav Kohler

E (na čepci zvonu) *G · W · KOHLER 1726*. – L *SPHU* VIII, 107

Lednice, n. Eisgrub, městečko (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1716
2/ 1716 dol., že upr. městečka měla být brzy postav. socha

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r); 2/ R t., fol. 285^v

Lechovice, n. Lechwitz (M, Zno, Ol, d. Znojmo, duch. spr. louckých premonstrátů)

1/ v pout. k. Navšt. P. Marie (1715-20) lv. boč. oltář sv. Kříže či SJN, iluz. malba sl. retabula s anděly, 1725-26, aut. malíř Jan Michael Fissé st., obraz SJN kořícího se na kolenou před Kristem na kříži (za krucifixem Svržení s mostu, nahore v nebi andělci s atributy), olejomalba, 1726, aut. malíř Anthoni Schoonjans

2/ na svahu pod pout. k., na místě pův. pout. mariánské dřev. kaple vápencová socha (stojící kanov. s dynamicky rozpothybovanou rochetou třímá v pr. ruce palmu a shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva) na volutami zdobeném hran. podst. s lucernovitou dutinou pro světlo v hor. části – 1721

1/ E (obraz sign.) *Ant. Schoonjans S C M C P 1726* (= Suae caesariae Maiestatís cameralis pictor) – (v nást. iluz. retabula v kart.) *S. / IOANNES / NEPOMUCEN / MARTYR* – L WOLNÝ II. IV, 266 – KRSEK 1989a, 363; 1, 2/ L *UPMS* 2, 325; 2/ E (vpř. na podst. pod dutinou pro světlo) *ORA / PRO NOBIS / DEUM*. – (níže, na spodní úrovni podst.) *MDCCXXI / QVO TRĪBUIT / TĪBĪ ROMA / SACROS CON= / CESSIT HONORES* / [ještě 1 řádek?] – L ČERNÝ 2022, 130

– I www.obec-lechovice.cz – pamatkovykatalog.cz (88675/7-6511 – *Socha sv. Jana Nepomuckého*)

Lejšovka viz Holohlavy

Lešany viz Praha II. 11b/

Lešná, n. Löschna (M, Olo, Ol, d. a f. Valašské Meziříčí)

ve fil. (přip. far.) kostele sv. Michaela arch. dala na základě slibu kvůli zachování své pověsti postavit zděnou kapli (s oltářem) míst. vr. Alžběta Marie bar. Podstatzká z Prussinowitz, roz. Lvová z Rožmitálu, paní na *Staré Vsi (nad Ondřejnicí)* a *Lešné* (* 1661, † jistě již 1716), o níž je známo, že po skonu svého manžela Karla Šebestiána Podstatzkého z Prussinowitz (cca 1690) se 25. IX. 1692 stala proučnicí svých nezletilých synů Karla Jonáše a Rudolfa Magna, kteří ji 12. I. 1709 z poručnictví propustili – Rudolf Magnus Podstatzky z Prussinowitz nadále držel *Starou Ves* i *Lešnou* (stal se nejvyšším sudím na Moravě) a 1727 slíbil, že k lešenskému k. přistaví ještě kapli sv. Valentina a že jak ji, tak také již existující nepom. kapli zajistí dotací 300 zl., aby byly udržovány – při výrazné přestavbě kostela prováděné od poč. 30. l. 18. st. byla 1733 kap. sv. Valentina skutečně přistavěna, nepom. kaple byla snad jen upravena nebo vybudována znova (obě jsou pojaty stejně) – uv. kostela nad vs. do svatoján. kaple je freskovou malbou podán rodový znak s ornamentální výzdobou a kartuš s letočným pam. náp. o zbudování kaple, který však přemalbami utrpěl natolik, že nyní udává, zcela jistě mylně, r. 1798 – pokud by se pojalo jako chron. pouze prvních 6 slov nápisu, vycházel by letop. 1711, který s vysokou pravděpodobností odpovídá skutečné době založení kaple

E (v kart. na freskové malbě nad vs. do kaple, s návrhem četby chronogramu) *IOANNI NEPOMVCENO ELISABETH, LIB. BARONISSA PODSTATZKIANA* (= 1711), *NATA LEVIANA, EX VOTO STRVXIT* – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r) (zřiz. byla již †, důvod vzniku kaple, v kapli musel být již oltář) – L WOLNÝ I. III, 84-85 – HLOBIL 1993, 392 (pozn. 4) – *UPMS* 2, 331-332

Letařovice (Č, Bol, Pr, v. a d. Český Dub)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. na dřev. táflováném zábradlí trojboké kruchty lid. malby na dřevě zachycující 29 sv. osob (Krista, jeho Matku a příbuzné, 11 apoštolů, 8 č. patronů a panny Barboru a Kateřinu) s jejich jmény, mezi nimiž se nachází i SJN (stojící kanov.) – soubor nejspíš vznikl 1722 stejně jako datované lidové malby ze života sv. Jakuba Vět. na táflováném stropu kostelní lodi

E (pod SJN) *S. IOAN[N]ES NEPOMVCENVVS* – L *SPHU* XXXII, 54, 62 – *UPČ* 2, 223 (dat. 1722)

Letohrad, do 1950 Kyšperk, pak chvíli Orličné, n. Geiersberg, městečko (Č, Hra, Kh, f. Lukavice, odkud 1727 přemístěna do Letohradu)

1/ písk. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr. a palmou v lv., ○), 1708, zřiz. míst. obyvatelé

2/ na vrchu nad městečkem, zv. Kopeček, kaplička, 1714, zřiz. míst. p. František Karel II. hrabě Libštejnský z Kolowrat

3/ 1729 požádal hradeč. bis. konz. míst. p. Jan Václav hr. Breda o povolení vystavět na t. kopci kapli a ještě toho podzimu položit zákl. kámen k její stavbě (ta realizována 1735-37)

4/ na faře v depozitáři obraz (malířská kopie Svatoján. oratoria z Vodičkových univ. tezí z 1707, → B.4, 64), cca 1720

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v) – L KORÁN 1970, 123 – PANOCH 2007, 112, 151, obr. 137; 2/ L SKÁLA 1948, 160-161 – PANOCH 2007, 85; 2, 3/ PECHÁČKOVÁ 2014, 12; 4/ L PANOCH 2007, 150-151, obr. 247

Letovice, n. Lettowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Svitavy, f.)

1/ ve far. k. sv. Prokopa:

1a/ oltář, dol. 1698 – st. oltářem souvisí dobrodiní z 1722 (→ D.1, 929)

1b/ zvon ulitý k chvále a slávě N. Trojice a SJN, 1718, aut. Zikmund Kerker v *Brně*, vytvořen za přispění různých dobrodinů

2/ ve středu městečka kaple, dol. 1716

1a, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); 1a/ L UPMS 2, 340 (oltář dol. 1698); 1b/ E (na zvonu) *anno domini 1718 de novo Confecta est haec Campana in Laudem et gloriam S: trinitatis et S. Joannis Nep: cooperantibus variis Benefactoribus Sigismundus Joseph Kerker ipse fecit En ego Campana nunquam denuntio varia Laudo deum vere plebem voco congreo Clerum Brunae* ← L ŠRÁMEK 1973, 223

Levínská Olešnice viz Nová Paka 2/

Lhota u Svaté Anny (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Kraselov)

v ambitu pout. kap. sv. Anny oltář s obrazem (☼, mal. podobně jako v kraselovském far. k., → výše, Kraselov 1/), 1715, zřiz. míst. p. Jan Felix Chanovský-Kraselovský z Dlouhé Vsi

R l. zpr. míst. faráře Šebestiána Pelikána, kříž. s červ. srdcem (cyriaka), 24. X. 1715, prez. 9. XII. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 14^v)

Lhotka sv. Gothardská viz Svatogothardská Lhota, Hořice II

Libavá viz Město Libavá

Libčany, n. Liebschan (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie obraz (○) a socha (○) umístěná na malém ol., obojí 1700

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v)

Libčeves, n. Liebshausen (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. s osobním děkanem)

1/ ve far. k. Stětí sv. Jana Křt. krásně ozdobený oltář (postaven Bohu a ke ctí), cca 1703, zřiz. Jan Jenak, míst. zahradník (1715 byl již zbožně †)

2/ vys. kam. socha (○, protože dosud JN nebyl kanonizován apoš. Stolcem) s kam. zábradlím, 1700

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. osobního děkana Jakuba Suiberta Sende, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 380^v); 2/ L UPČ 1957, 410

Libčice viz Libřice, Holohlavy

Libčice nad Vltavou, dř. jen Libčice, Libšice, n. Libsitz an der Moldau (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Minice)

ve fil. k. sv. Bartoloměje patrně obrazy, dol. 1715 (→ níže, Minice 2/)

Libědice, n. Libotitz (Č, Žat, Pr, v. a f.)

1/ ve far. k. sv. Víta na konzolách na pilastrech chrámové lodí cyklus polych. soch sv. čes. patronů, mezi nimi SJN (stojící prostovlasý kanov. hledí k nebesům, ve spuštěné pr. drží biret, v pozdvížené lv. Bohu nabízí planoucí srdce, nad které letící andělek pozdvihuje palmovou ratolest), 1725, aut. žatec. sochař Jan Karel Vetter

2/ ze sev. strany k far. k. směřuje schodiště lemované 10 kam. sochami sv. č. patronů, mezi nimi SJN (na začátku schodiště vpr., stojící kanov. s krucifixem), 1724-25, aut. dílna výše jmenovaného žatec. sochaře Vettera

3/ u m. vztyčena ke ctí a slávě N. Trojice, P. Marie a SJN krásně vytvoř. kam. socha: stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr. – podst. čtyřb., dvouetážový, v dol. části vytvářející menzu, na níž vpř. náp. v rámu s vykrojenými rohy – monument spočívá na 2 stupních – 9. X. 1710, zřiz. mistr sládek Adam Hocherneltzer se svou ženou Ludmilou, oba z *Libědic*

1, 2/ L UPČ 2, 234; 3/ E (na podst. v rámu na čelní stěně menzy) *ANO 1.710. DEN 9 OCTOBER HAT / ADAM HOCHERNELTZER VND BREJER- / MEINSTER SAMBT SEIN WEIB LVD- / MILLA BEIJDE VON LIEBETITZ DIES(rám)E / STATVAM AVFRICHTEN LASEN ZV EHR- / EN DER ALLER HENLICHSTEN DREIJFALTIG- / KEIT, VNSER LIEBEN FRAVEN VND SANCT(rám)I / IOANNIS NEPOMVCENI: ~ – R l. zpr. míst. faráře a vikáře Františka Viléma Mibese, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 215^v) – UPČ 1957, 411 (socha lokalizována na m.)*

Liběchov, n. Liboch (Č, Lit, Li, v. Mělník, f. Robeč, 1725 a.)

čtvrt hodiny od vsi hned vedle c. veř. kaple, postav. 1729 zbožným přispěním apelačního rady Martina Schmieda

L SCHALLER 1787a, 279

Libeň (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Prosek)

praž. staroměst. měšťan Kašpar Jan Kupec z Bílenberka (1650-1725), rada král. apelačního soudu a sekretář jeho č. expedice, někdy do 1719

umístil na svou viniční usedlost v *Libni sochu* (s palmou)

R 1. výpověď Kašpara Jana Kupce z Bílenberka v 2. beatifikačním procesu, 8. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 27^v, čl. 15, otázka 83) („[...] ego ipse statua illius [JN] in villa mea cum palma apponi feci“) – z porovnání Kupcových dědiců (1726, 1746) vyplývá, že jediným jeho majetkem mimo Prahu byla „Liebnauer Weingarten“ (AHMP, Sbirka papírových listin PPL IV – 5691, n. listina z 21. I. 1746) (za poskytnutí přepisu t. pramene děkuji paní Janě Pažoutové)

Liberec, n. Reichenberg, město (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

na Novoměstském nám. mar. písk. sl. (pilíř, sous.), vzhledem k přítomnosti soch morových patronů nejspíš postavený v návaznosti na mor z 1713, patrně dílo sochaře Matyáše Bernarda Brauna: mohutný dvoupatrový čtyřb. podst., v dol. etáži se zkosenými nárožími s vystupujícími pilíři, kterýžto tvar kopírují tři kam. stupně v základně pom. – dol. etáž ze všech stran upr. prorážena segmentem sklenutými průhledy, hor. etáž hran., nad ní postament s oblaky a soškami andělků a and. hlavami – ve vr. s. Immaculaty – níže, v druhé etáži podst. na nárožních pilířích sochy sv. Floriána (vpř. vl.), SJN (vpř. vpr., stojící kanov. vroucně hledí do nebe a v sepnutých rukách před sebou drží o hruď opřený křížifix), sv. Šebestiána (vz. vl.) a sv. Rocha (vz. vpr.) – 3. V. 1719 položen zákl. kámen zřizovatelem pom., Kristiánem Karlem ryt. z Platzu a Ehrenthalu, pánem na Horním a Dolním Vítkově, vrchním inspektorem libereckého gallasovského pan. – hotové dílo o svátku (16. V.) 1720 posvětil míst. farář Tobiáš Jan Kern – zřiz. ještě svou závětí z 21. V. 1722 sous. opatřil kapitálem 300 zl., z něž se mj. mělo platit 6 chlapcům, aby každou středu u pom. zpívali piešň

E (vpř. na podst., na hor. etáži dole) *Erbaut u. gestiftet v. Obrigkeit / wirtsch. Inspektor H: Christian / Karl v. Platz u. Ehrental Ao. 1719 – L ROHN 1763, 326, 336 – SPHU LI. 225-226 – POCHE 1986, 123 – KOŘÁN 1999, 85-87 – MTSSP 2003, 221-230*

Liběšice, n. Liebeschitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, far. k. připojený k f. Levín)

1/ v příp. far. k. Naneb. P. Marie socha (☼), 1699
2/ vně obce na král. c. (nyní u vých. zdi zám. parku při sil. do *Trnobran*) písk. válcový sloup s kompozitní hlavicí, na níž krásně vytes. socha (stojící kanov. oběma rukama, zpr. doleva, objímá zlac. křížifix a vynáší jej ke své tváři tak, že se k Ukřižovanému vine pohledem) – podst. kvádrový (vpř. s jez. Ježíšovým znakem, po str. vl. rel. květiny a vpr. rel. srdce zasaženého šípem, na zad. stěně kartuš s náp.) – 4. VI. 1709, zřiz. úředník K. Klement

3/ v obci při hl. komunikaci proti terase připojeného far. kostela, na podestě z vel. kvádrů (tj. bývalé hrázi rybníka) řada pěti písk. soch rozestavených cca v pětimetrových odstupech:

3a/ ústřední místo sochařské galerie představuje písk. sousoší, redukovaná verze Svatoján. oratoria od neznámého praž. mistra, vytvořená na objednávku zdejší jez. rezidence 1727 (mohlo by jít o dílo Karla Josefa Hiernla vzhledem k jeho zhruba soudobému svatoján. oratoriu na Koňském trhu v Praze, → Praha VII. 4/) – na nebesích klečí prostovlasý kanov., lv. klade na hruď, pr. má pozdvihnutou směrem ke zlac. kov. křížifixu, k němuž vzhlíží a který mu ke kontemplaci v pr. ruce nastavuje za ním stojící anděl s mohutnými křídly, jenž v druhé, lv. ruce třímá zlac. kov. palmu – tuto se andělovi snaží přidržet menší andělek stojící na oblacích za světce, další andělek poblíž činí gesto mlčení a třetí andělek, sedící vpr. dole na oblacích u světce, drží biret, zatím na opačné str. mračen spočívají 2 okřídlené and. hlavičky – mohutný, čtyřb., dolů se rozšiřující podst. je vpř. a na bocích opatřen segmentově vzduťou řím., v rozích opatřen volutami a střapci, na čelní a boč. stěnách navíc kazulovými rámy se 3 reliéfy: vpř. Svržení z m. (v pozadí fantastická vize *Prahy*, nejvýše oblaka, z nichž vychází záře), vl. Zpověď královny (ve střed. lodi trojlodního kostela ve zpovědnici probíhá svátost pokání, v závěru pr. lodi ol. s rozměrným křížifixem), vpr. Odsouzení SJN králem Václavem, jenž sedí na trůnu, u kterého je rozrušený lovecký pes, výjev sám pak situován v síni, do níž je učiněn vhléd z vnějšku palácové budovy) – na zad., téměř holé stěně podst. letop. v oválu

3b, c/ na shodně řešených, bizarních podst. umístěných v odstupu po stranách svatoján. sousoší stojí s. andělů držící kartuše s medailony poprsí sv. jezuitů Aloise Gonzagy (vl.) a Stanislava Kostky s Ježíškem (vpr.)

3d, e/ na okrajích galerie stojí s. řím. mučedníků Jana (vl.) a Pavla (vpr.), obě z 1732

1, 2/ R 1. zpr. levín. faráře Václava Františka Absolona, 2. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 321^v); **2/ E** (vpř. na podst.) *IHS* (z *H* vyrůstá vel. kříž, vespod 3 hřeby) – (v kart. vz. na podst.) [...] / [...] / *TEN. 4 IVN / IVS: / 1709. – L UPČ 2, 244 – KLAPETKOVÁ 2009, 25, 35-36, 39, 41, 55 (obr. 44-45) – MTSSP 2012, 493-495; 3/ L UPČ 2, 243 (foto), 244 – KLAPETKOVÁ 2009, 23, 32-35, 38-39, 43, 52-55 (obr. 33-43); 3a/ E (v oválu vz. na podst.) *1727 – R LA jez. klementinské koleje v Praze, 1727 (ARSI, sign. Boh. 143, pag. 225) – L PANOCCH 2007, 145, obr. 241; 3d, e/ E (vz. na obou podst.) *1732***

Libice nad Doubravou, dř. pouze Libice, n. Libitz an der Doubrawa (Č, Čás, Pr, v. Polná, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiljí:

1a/ oltář s obrazem v akant. rámu, poč. 18. st.

1b/ zvon sv. Barbory, výš. 23,5 cm, prům. 27 cm, u koruny pás prolamované stuhy a vavřínový věnec, na plášti reliéfy sv. Barbory, JN a andělských hlav, 1725 či 1728

2/ před zámkem socha (na čtyřb. kam. podst. vpř. rám se zlac. náp.), z r. „kanonizace“, 1721

1a/ L SPHU XXIII, 54; 1b/ E (v pásu u koruny zvonu) *SANCTA BARBARA ORA PRO NOBIS A 1725* (či 1728); 1b, 2/ L SPHU XXIII, 57; 2/ E (vpř. na podst. v rámu) *IN / IPSO / DIVI IOANNIS / NEPOMVCENI / CANONISATIONIS / ANNO / POSITA / EST. /* (ozdoba) (= 1721) – *UPČ 2*, 246 (podst. 1720, socha 1883) – **pozn.:** podst. doplněn postamentem s al. znakem v rokok. kartuši na čelní stěně

Libín viz Hořice II

Libina, pův. Německá Libina, n. Deutsch Liebau (M, Olo, Ol, d. Uničov, f.)

1/ 1714 byla obnovena míst. fara a nastoupil na ni světský kněz Martin Jiří Neubauer, který se t. r. obětavě postaral o své farníky během tvrdého dopadu morové rány (zemřelo zde v krátkém čase 77 osob) – na poděkování za šťastné překonání nebezpečí smrti zřídil farář Neubauer v *Libině 2 kaple*, Loučení P. Marie s Ježíšem a SJN, a sochu P. Marie – 1720 t. kněz přešel na faru v *Březové nad Svitavou*

2/ ve vsi (dnes u far. k. sv. Jiří) socha, dol. 1716, svým stylem se blížíci, hlavně s ohledem na podst., k pomníkům v okolí (→ výše, Dlouhá Loučka, z 1712, → níže, Šumvald 2/, z 1713, Úsov 1/, z 1714), mohla tedy vzniknout v období 1712-14 ještě před Neubauerovým příchodem na libinskou faru, zvláště když 1703-14 byla *Libina* spravována z fary v *Šumvaldu* (takže mohlo dojít k ovlivnění šumvaldskou sochou z 1713) a Neubauerem zřízená mar. socha z 1715 má jinak laděný podst. a může proto pocházet z jiné dílny a doby – libinská svatoján. socha představuje stojícího kanov. s velmi oduševnělou tváří, držícího kříž v pr., se zlac. kov. palmou v lv. – lem jeho rochet je detailně zdoben rostlinným motivem – podst. čtyřb., nahoře projmutý, dole se rozšiřující v křídla, vpř. zdoben po okrajích bohatým, dole ve voluty stočeným akantem, upr. květinový dekor

1/ L WOLNÝ I. I, 433 – **pozn.:** kap. Loučení se dochovala dodnes (postav. nejspíš 1716), kdežto kaple byla patrně v 80. l. 18. st. zrušena (Wolný uvádí 1780 a domnívá se, že tehdy byly zrušeny obě dvě kaple) – mar. socha se dochovala, stojí u far. k. a byla vytvoř. 1715; 2/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6) – L UPMS 2, 345 (dat. 2. čtv. 18. st.) – MALINA 2014, 8 (dat. 1715-20)

Libiš viz Neratovice

Libkvice, n. Libkowitz (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Nahořečice)

v seznamu kostelů a kaplí, sestaveném cca 1716 na základě knih výnosů praž. arcib. konzistoře, figuruje rovněž nepom. „kaple na statku Libkvice: se zajištěním příjmu.“ – z různých souvislostí vyplývá, že se jednalo o *Libkvice* v nahořečické f. v Žateckém kraji, které byly samostatným statkem a od 17. st. do pol. 18. st. náležely hraběcímu rodu Clary-Aldringen, který odtud vykonával patronátní právo k far. k. v *Nahořečicích* – libkovicí paní hr.

Anna Polyxena z Clary-Aldringen, roz. hr. Des Fours, du Mont et Athienville, byla vel. ctitelkou, postavila 1702 v nahořečickém far. k. oltář (→ níže, Nahořečice), totéž učinila 1704 pro fil. k. na svém dalším statku *Hospozín* (→ výše, t.), nad *Hospozínem* dala 1711 postavit kapli (→ výše, Hospozínek) a další kapli či dokonce kostel založila 1722 na svém statku *Nové Mitrovce* (→ níže, t.) – nebylo by tudíž překvapivé, kdyby štedrá svatoján. ctitelka dala na svém statku v *Libkovicích* postavit kapli – o existenci takovéto svatyně se však v nahořečických cír. pramenech neuvádí naprosto nic (není ani zmíněna v nepom. zpr. nahořečického faráře Františka Seidla)

R nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r)

Liblice (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f.)

v presb. far. k. sv. Václava, s klenbami překrásně zdob. barok. štuky (1710), pod štukovými konzolami ukončujícími zdobené žebrovi klenb na boč. stěnách um. dřevěné, bíle natřené sochy SJN (ev. str.) a sv. Barbory (ep. str.) na obláčcích: svatoján. socha představuje kanov. klečícího v kumulu oblak, sklánějícího se k velkému křížifixu, jež drží zl. dopr. – je to dobrá práce, vys. půldruhého a čtvrt lokte, dol. 1715 – **pozn.:** předpokládáme, že tehdy dol. nepom. socha je totožná s tou, která zdobí presb. liblického k. doposud

R l. zpr. míst. faráře Matyáše (Matěje) Karla Housenky, 24. VIII. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 190^r) – L SPHU VI, 79-80, obr. 126 – *UPČ 2*, 249

Liboc (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. sv. Fabiána a Šebestiána vyřez. socha (○), dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jiřího Josefa Saara, 25. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 249^r)

Libochovany, n. Libochowan (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Lovosice, od 1726 a. Prackovice)

ve fil. k. (kap.) Nar. P. Marie socha, několik l. před 1695, zřiz. uroz. p. hejtmán Adam František Peschel

R l. zpr. lovosic. osobního děkana Jana Bernarda Františka Xavera Hoffmana, 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 329^r)

Libochovice, n. Libochowitz, město (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

1/ ve far. k. Všech sv. (stavěn od 1700, svč. 1705) socha v poloviční živ. vel., cca 1710, zřiz. uroz. p. Adam Krandl, duchovní písař libochovického pan., na vlastní náklady

2/ na nábřeží ř. *Ohře* pod zámek řada soch z různých dob, upr. ukřížovaný Kristus na Golgotě se sv. Máří Magd. pod křížem (1719), vl. P. Maria Bol., vpr. sv. Jan apoš. (obě 1720), více vl. sv. Václav a na okraji SJN (1729, na podst. vpř. kart.

bez náp.), od sv. Jana apoš. více vpr. sv. Josef (1724) a na okraji sv. Vojtěch

I/ R l. zpr. míst. faráře Václava Henigera (ryt.) ze Seebergu, 19. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 325^r) – L KAUBEK 1874, 263 (ve far. k. oltář, původně sestávající jen ze sochy, zřiz. Adam Krondl, býv. hejtman ve Vlachově Březi, období 1708-38), 291 (oltář nahrazen novým 1746); 2/ L KAUBEK 1874, 262-263 (svatoján. socha dat. po 1729) – SPHU IV, 137 – UPČ 2, 255 (svatoján. socha dat. 1729)

Libomyšl, n. Libomischel (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Lochovice, 1728 povýšená na d.)

a/ Jiří Bernard svob. p. Wratislav z Mitrowic (1663-1719), pán na Lochovicích a skutečný císař. rada, dal na svém lochovickém pan. na nápadném homolovitém vrchu **Hrádku** vých. od vsi *Libomyšle*, snad uměle nasypané vyvýšenině (či pradávne knížecí mohyle?), na níž ve středověku stávala tvrz, 1698 vybudovat a vysvětit kapli sv. Jiří,^{a)} jinak nazývanou kaplí či kostelíkem sv. Jiří, JN a Osvalda – na udržování svatyně zakladatel ve své závěti odkázal 500 zl., ale t. částka byla nařízením finančního úřadu snížena na 210 zl.^{b)} – konávaly se zde bohoslužby ve dnech věnovaných památkám jmenovaných 3 světců i o některých významnějších dnech v roce^{b)} – cca 1716 se t. stavba označuje jako „kostel neboli kaple bl. Jana Nepomuckého v místě Hrádek“, což vyplývalo ze starších záznamů písemností vydaných pražskou arcib. konzistoří^{c)} – na tzv. Müllerově mapě Čech z 1722 je vých. od *Libomyšle* zaznamenána značka kaple s označením *Hradek*^{d)} – na plánu *Libomyšle* a *Hrádku* z 1727 je hradecká svatyně označ. jako *Sti. Georgij auff den Hradek* a je zachycena jako jednodílná obdélná budova s věžkou na střeše (nebo snad věží u průčelí?) a s nižším stavením v závěru (patrně sak.)^{e)} – krátce před zrušením t. kaple (1787) se v rukopisném seznamu všech beneficíí praž. arcidiecéze z 1780 vyskytuje v popisu Berounského kraje a fary *Lochovice* kaple označená „Libomischl S: Joan: Nep.“^{f)} – dle Schallera šlo o kostel zvaný *Hrádek*, stojící na úpatí stejnojmenné hory^{g)}

b/ ve věži či věžce t. svatyně visely 3 zvony se jmény 3 světců, jejichž ctí byla posvátná stavba věnována, totiž sv. Jiří, SJN a sv. Osvalda – z nich zvon měl prům. 52 cm, 39 cm šikmé a 42 cm kolmé výšky, byl opatřen náp. (označujícím zvonaře a čas i místo ulití zvonu) u koruny mezi 2 okružnými akant. okrasami, dalším náp. (prosba o Boží smilování) na plášti, dále korunovaným erbem po každé str. zdobeným palmou a doprovodnými iniciálami donátora, na protější straně pak reliéfem a náp. (prosba k SJN o orodování) a na další straně věncem, u nějž se nacházel další náp. (Ježíšův triumf. titul na kříži ať nás ochraňuje ode všeho zla) – svatoján. zvon ulil 1699 zvonař Antonín Schönfeld na *Starém Městě praž.* a jeho donátorem byl (dle erbu a iniciál) zakladatel t. svatyně, lochovický p. Jiří Bernard baron Wratislav z Mitrowic

c/ nejspíš z této svatyně pochází písk. socha z 1699, nyní um. v novější výkl. kapliče v *Trhových Dušníkách* (→ níže, t.)

a/ a) L SEDLÁČEK 1889, 216 – I www.volny.cz/libo

mysl (*Z dějin obce*) – b) I www.libomysl.cz (*POVĚSTI*, text řídicího učitele Františka Syříště *Hrádek u Libomyšle*) – c) R nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) – d) G Müllerova mapa Čech, 1722 – e) I www.volny.cz/libomysl (*Mapa obce Libomyšl z roku 1727*) – f) R seznam všech beneficíí praž. arcidiecéze, 1780 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – g) L SCHALLER 1788a, 93; b/ E (u koruny mezi 2 akant. okrasami) *ANTONIUS SCHÖNFELDT ANNO 1699 VETERO PRAGÆ ME FVDIT* – (na plášti) *S. DEVS. S. FORTIS / S. & IMMORTALIS / MISERERE NOBIS* – (po lv. str. erbu) *I. D. D. G. B. W. L. B. D. M.* (= Illustrissimus Dominus Dominus Georgius Bernardus Wratislav Liber Baro de Mitrowic) – (po pr. str. erbu) *D. I. L. S. C. M. A. C. F. F.* (= Dominus in Lochowic, sacrae caesareae Maiestatis actualis consiliarius fieri fecit) – (pod reliéfem) *S. JOANNES NEPOMVC. O. P. N.* – (na druhé str. u věnce) *I. N. R. I. / TITVLVS. TRIVMPHALIS. DEFENDAT. / NOS. AB. OMNIBVS. MALIS.* – H (na plášti) korunovaný štít, erb Wratislavů z Mitrowic – L SPHU XLI, 296-297 (zvon součástí výbavy k. v Křišťanově, jeho podrobný popis – SEDLÁČEK 1889, 216 (osud 3 zvonů ze zruš. hradecké kaple) – I www.libomysl.cz (*POVĚSTI*, text řídicího učitele Františka Syříště *Hrádek u Libomyšle*) (3 zvony nesly jména 3 světců, jimž byla hradecká svatyně zasvěcena) – pozn.: svatoján. zvon se po zrušení libomyšlské kaple (1787) postupně dostal až do nově postav. kostela Jména Ježíš (1798-99) ve vsi Křišťanov (n. Christianberg) na pomezí Prácheňského a Bechyňského kraje

Libonice viz Hořice II

Libouň (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, f. Šlapánov)

na vršku před fil. k. sv. Václava písk. socha: kanov. stojí pr. nohou na stupínku ve tvaru knihy, rochetu má pohybem nařasenu, drží vel. krucifix zpr. doleva tak, že si jej výrazně pokládá na lv. ruku, a v pr. má palmu – hran. podst. je vpř. zdob. rámem s vykrojenými rohy, v němž al. znak v propojených volut. kartuších – výše nad erby v římsě vystupuje mohutná kam. koruna, níže pod rámem vytes. letopočet – 1728, zřiz. míst. vr. (od 1726) Ferdinand František z Říčan (1666-1734) se svou manželkou Kteřinou Františskou, roz. z Talmberka – dílo jeví známky brokoffovského stylu

E (vpř. na podst. pod al. znakem) *A: 1728.* – H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. pod společnou korunou – L SPHU XXXV, 150 – PMKČ VI, 173 – UPČ 1957, 421 (dat. 1728) – SKRUŽNÝ 1969, 274 (dat. 1727) – UPČ 2, 257 (dat. 1728)

Librantice viz Holohlavy

Libřice (kdysi Libčice) viz Holohlavy

Libšice viz Libčice nad Vltavou

Libštát viz Nová Paka 2/

Libyně viz Vysoká Libyně

Lično (Č, Hra, Kh, f. Častolovice)

ve fil. k. Zvěst. P. Marie nad lv. boč. brankou portálového rozv. hl. ol. obraz v rozv. zarámování (stranově obrácený → typ *vera effigies* doplněný o krucifix: polopostava světce z profilu, hledící ke své lv. str., s knírem a bradkou, v černém rouchu a s černým biretem, o, držícího před sebou krucifix, podpíraný dole pr. a nahoře lv.), 1699

└ KORÁN 1970, 108 – UPČ 2, 260 – PANOCH 2007, 86, obr. 79

Lidečko, n. Lideczko (M, Hra, Ol, d. Uherský Brod, f.)

ve far. k. sv. Kateřiny socha, dol. 1716

└ 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Liděřovice viz Cizkrajov II. 1/

Lidice, dř. Lidice Větší (obec zanikla vyhlazením za heydrichiády v VI. 1942) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. sv. Martina po stranách hl. ol. 1700 dol. dvě vel. sochy sv. Martina a BJN^a) – nep. o této soše 1715 píše míst. farář Martin Josef Vatter, že je dřev., měří přes 2 lokty a že ji našel při svém příchodu do *Lidic* (1710) vystavenou úctě u stěny na pr. str. poblíž hl. oltáře – protože ale 1711 praskla klenba nad kněžištěm a hrozila zřícením, musela být stržena a obnovena, přičemž byl presb. trochu pozměněn a vylepšen a při té příležitosti řečená socha zbavena svého pův. stanoviště a umístěna na menší oltář^b) (snad nepomucenský)

a) └ PMKČ VII, 105 (popis lidického far. k. vytvořený 1700 míst. farářem Janem Františkem Hausschildtem) – b) └ 1. zpr. míst. faráře Martina Josefa Vattera, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 48^r)

Lípa (Č, Hra, Kh, a. Věstary, spravovaná minority v rámci svatoanenské f. na Praž. předměstí Hradce Králové)

u vsi při úvozové c. písk. sloup se sochou (kruhová dvoustupňová základna, hran. podst., válcový sloup, na vr. stojící kanov. s pr. nohou v popředí na podložce), 1726, sl. dle míst. podání postav. na pam. Jana, jediného syna a dědice z nejbohatšího statku *U Matějků*, který tu byl na srázu usmýkán, když se vracel večer z orání a splášili se mu koně

└ (vpř. na podst.) NAKL GI / ŘÍKA KRA[.] / ANNO DOMINI / 1726 – └ UPČ 4, 509 – MTSSP 2000, 42-43 – PANOCH 2007, 80

Lipenec viz Opočno

Lipná viz Lipník nad Bečvou II

Lipňany, n. Lipnian (M, Olo, Ol, d. Přerov, f. Tršice)

v kap. sv. Floriána (1711) pr. boč. oltář se sochou, dol. 1715

└ 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r) – k témuž příl. A, 1. zpr. tršického faráře Jindřicha Arnošta A. Halamy, ryt.

z Jičina, daná v městečku Tršicích 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 292^r)

Lipnice viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Lipnice nad Sázavou, městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledeč nad Sázavou, f.)

na nám. písk. socha (na oblačné kupě, vpř. zakryté al. znakem, stojí kanov. držící krucifix zpr. doleva), výrazné sochařské dílo spočívající na hran. soklu s psaníčkovým dekorem, vpř. doplněným 2 zkříženými palmami, mezi 1719-30, zřiz. míst. vr. Václav František Vernier z Rougemontu (1701 † 1757, majitel lipnic. pan. do 1741) a jeho manželka Marie Anna Josefa, roz. z Kaunitz (1691 † 1730)

└ (před oblačnou kupou ve volut. kart.) al. znak zřiz., pod společnou korunou – └ UPČ 2, 265 (dat. cca 1700) – └ pamatkovykatalog.cz (19059/6-282 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Lipník nad Bečvou, n. Leipnik, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

- I. Město

1/ o vyobrazeních v lipnic. kostelech, dol. 1716, → níže II

2/ míst. vr. Leopold kn. z Dietrichsteinu, od 1698 až do své † 13. VII. 1708 držitel rodového fideikomisu, do kterého náleželo město *Lipník* (hosp. a patrimoniální sídlo lipnického, dř. helfštejnského pan.) a město *Hranice* (správní centrum pan. hranického), uzavřel 7. XII. 1707 v *Mikulově* s tamním sochařem Ferdinandem Grosse 2 kontrakty, dle nichž měl Gross zhotovit 2 stejné kam. sochy pro nám. v obou řečených městech – statue měly být 6 střeovic vysoké, dole s mrakem a hlavičkami andělů, na 4 rozích měly být sochy 4 andělů, vys. 3 střevice, držící v ruce lucernu, aby v t. svítelnách každý mohl podle své zbožnosti rozžehnout světlo – za každý svatoján. pomník měl Gross obdržet 50 zl. rýn. z důchodů obou pan. – již předtím Gross pro t. knížete vytvořil 2 sochy určené pro *Mikulov* – že se patrně u obou mikulov. soch jednalo o zachycení SJN klečícího na oblacích a že tak měly být pojaty i obě sochy plánované pro *Lipník* a *Hranice*, je rozebráno níže, → Mikulov III – kámen na sochy byl dodán z vrchnostenského kamenolomu na pan. *Bystřice pod Hostýnem* – v pramenech se dochovalo velmi mnoho podrobných informací o vzniku t. svatoján. památek, zde však postačí uvést, že Gross byl už počátkem 1708 v *Lipniku* a zajel také do *Hranic* k vyhledání vhodného místa pro postavení sochy na nám., trvale pak pracoval na sochách v lipnic. zámku od 31. III. 1708, stěžoval si však na neobyčejnou tvrdost kamene a žádal knížete o zvýšení honoráře kvůli nákladům a práci, způsobeným touto těžkostí, což však kníže zamítl – týž šlechtic zemřel 13. VII. 1708 – než nastoupil jeho následník, kn. Walter Xaver z Dietrichsteinu (z příbuzné rodové větve), Gross si dal vyplatit jistou peněžní částku a opustil *Lipník*, aniž by sochy dokončil – protože nereagoval na naléhání nového

lipnic. hejtmana Jindřicha Josefa Wursta z Rauthenbergu, ať sochy dokončí, hejtman se rozhodl přesvědčit nastoupivšího knížete, aby realizaci projektu zadal jinému sochaři, v *Lipníku* usedlému Konrádu Spindlerovi – ten na základě předchozího kontraktu s Grosseem zhotovil pro *Lipník* 1711 zcela novou sochu v souladu s pův. záměrem: v oblacích (s okřídlenými and. hlavičkami) klečí kanov., drží před sebou mohutný krucifix (zl. dopr.) a v lv. má zlac. kov. palmu – pomník doprovázeli 4 andělci – Spindler dílo vytvořil z pískovce, který sám dodal, a svou práci zvládl na vyšší řemeslné úrovni, než dokázal Gross – hotová socha byla 1712 postav. v dol. části lipnického nám. na vys. zděném podst. a obklopena kam. balustr. se zmíněnými anděly – Spindlerův honorář činil 50 zl.

2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r) – L INDRA 1990, 33, 35-38, 40, 44, 52 – HLOBIL 1993, 389 – *UPMS* 2, 363 – MALINA 2014, 9, 11-12, 51 – **pozn.:** Spindlerova socha byla 1767-69 nahrazena sochou od Václava Böhma a přemístěna na předměstí k m. přes ř. Bečvu, kde stojí doposud, ovšem bez balustr. s anděly

- II. Děkanát

1716 dol., že se v kterémkoli kostele lipnického děkanátu nacházejí mal. i vyřez. vyobrazení, na oltářích i mimo ně

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r) – **pozn.:** tehdy se v lipnickém d. nacházely následující kostely: v *Lipníku nad Bečvou* far. k. sv. Jakuba Vět., zám. k. sv. Kateřiny a piar. k. sv. Františka z Assisi, v rámci lipnic. f. ještě fil. k. sv. Bartoloměje v *Hlinsku* a fil. kostelík Naneb. P. Marie ve *Slavkově*, dále ve f. *Bělotin* far. k. sv. Jiří, fil. k. sv. Jana Křt. v *Jindřichově*, fil. k. sv. Urbana (?) v *Nejdku*, fil. k. sv. Mikuláše v *Partutovicích* a fil. k. sv. Matouše ve *Stříteži nad Ludinou*, dále ve f. *Drahotuše* far. k. sv. Vavřince, fil. k. sv. Martina v *Ježernici* a fil. k. sv. Havla v *Podhoří*, dále ve f. *Hranice* ve městě far. k. sv. Jana Křt., východně od města *Hranic* fil. hř. k. Nar. P. Marie a na dalším místě vně města fil. k. sv. Šebestiána či sv. Marka, dále ve f. *Mankovice* far. k. Navšt. P. Marie a fil. k. sv. Petra a Pavla v *Dolním (dř. Velkém) Vražném*, dále ve f. *Odry* far. k. sv. Bartoloměje, fil. k. sv. Mikuláše v *Dobešově*, fil. k. sv. Mikuláše ve *Slezských (dř. Velkých) Vlkovicích*, fil. k. sv. Martina v *Tošovicích* a fil. k. Naneb. P. Marie ve *Věsce*, dále ve f. *Osek nad Bečvou* far. k. Pov. sv. Kříže a fil. k. sv. Jakuba Vět. ve *Velkém Újezdě*, dále ve f. *Pavlovice u Přerova* far. k. sv. Jiljí, dále ve f. *Potštát* far. k. sv. Bartoloměje ve městě, nad městem hř. k. Naneb. P. Marie, fil. kostelík sv. Maří Magdalény v *Boškově* a fil. k. sv. Jana Křt. v *Lipně*, dále ve f. *Soběchleby* far. k. Naneb. P. Marie a fil. k. sv. Markéty v *Paršovicích* a konečně ve f. *Spálov* far. k. sv. Jakuba Vět. a fil. k. sv. Vavřince v **Luboměři**

Lipno, n. Lippen (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Lišřany) před zámek písk. socha (kanov. stojící v mírném předklonu, u pr. nohy anděl s křížem v ruce) na vys. hran. podst., jehož postament vpř. zdobí al. znak

vespod doprovázený ov. štítkem s náp., další náp. na zad. straně, 15. V. 1723, zřiz. míst. p. Anna Alžběta Braumová z Mifetic, roz. Steinbachová z Kranichsteinu

E (vpř. na postamentu v ov. štítku pod al. znakem) *o heLIger / Patron Der pöhM- / en Vor aLLen gefah- / ren hLLff Vnß be- / Wahren.* (= 1723) – (na postamentu vz.) *Jch Anna Eli- / sabeth Bromin / gebohrne steinbach / in Von Kronischst- / ein habe zu Ehren / deß Heiligen Johan- / niß von Nepomuk / die Statue Machen / lasen den 15 May / Anno 1723.* – H (vpř. na postamentu v kartuších pod korunou) al. znak zřiz. – L *SPHU* XXX, 155 – *UPČ* 1957, 425 – BUKAČOVÁ/FÁK 2011, 113-114 – I pamatkovykatalog.cz (11597/4-1363 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** socha zanikla, zbyl jen rozbitý podst.

Lipolec viz Cizkrajov II. 1/

Lipová, dř. Hanšpach či Haňšpach, n. Hainspach (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

ve far. k. sv. Šimona a Judy boč. oltář s dřev. sochou (nad hlavou 5 hv.), 1700, zřiz. míst. paní Marie Anežka Agáta, roz. hr. Slavatová z Chlumu a Košumberka, provdaná za Františka Viléma starohraběte ze Salm-Reifferscheidt-Bedbur(g)u, ze štedrosti a zbožnosti

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^r)

Liptaň, n. Liebenthal (mor. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Osoblaha, f. Vysoká, odkud 1716 přesídlil farář do Liptaně)

ve fil. (od 1716 far.) k. Naneb. P. Marie socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Líska viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Lišany (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Mutějovice)

na návsi písk. sloup (válcový dřík s korint. hlavicí) s písk. sochou ve vr., v podživotní vel. (stojící kanov. hledí k nebesům a drží vel. krucifix zl. dopr. v téměř vodorovné poloze, postava disproporční) – podst. sloupu čtyřboký s vystupující střední částí, na níž dole kruhový rám s náp., nad ním akant. kart. se znakem a písmeny – na řím. podstavce po bocích patky sloupu s. sv. Floriána a sv. Václava – 1716, zřiz. člen nebo členové sladovnického cechu – **pozn.:** hlavice sloupu je pojetím shodná s hlavicí sloupu z 1713 v *Křivoklátě* (→ výše, t.) a rovněž svatoján. sochy na obou sloupech jsou obdobné (obě obce náležely stejné vrchnosti, hraběti Janu Josefu Waldsteinovi)

E (náp. v kruhovém poli vpř. na podst.) nyní již téměř nečit. náp. s letop. 1716 – H-E (t. nad náp.) znak sladovnického cechu (2 zkřížené limpy) s písmeny *I-K / S - K - L* *UPČ* 2, 267 – BEDNAŘÍK 1997, 140-141 – *MTSSP* 2019, 1064-1066 – I pamatkovykata log.cz (100040 – *socha sv. Jana Nepomuckého – Lišany*) – **pozn.:** torzo s. sv. Floriána deponováno

v Rabasově galerii v Rakovníku, s. sv. Václava nezvěstná

Líšeň, n. Lösch (nyní část města Brna) (M, Brn, Ol, d. Brno, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiljí socha, dol. 1716

2/ na návsi socha (stojící kanov. hledí do nebe, ve spuštěné lv. drží zlac. kov. palmu, pr. ruku si v pozdvižení klade na hrud' a má do ní vložen zlac. kov. kříž) z litavského vápence, podst. (hran. dol. část, čtyřb. baňatá část hor.) z pískovce – 1721 (?), aut. Antonín Schweigel či Antonín Riga

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r); 2/ L UPMS 1, 236 – TRÁVNÍČEK (bez dat.), 11 (aut. Ondřej Schweigl) – KUČA 2000, 438 – STEHLÍK 1997, 36 (připsal autorství Antonínu Rigovi) → VĚZDOVÁ 2007, 28 → KALANDŘÍKOVÁ 2016, 34 – **pozn.:** socha byla 1946 přem. na dneš. místo k far. k.

Lišnice, n. Lischnitz (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Havraň)

u hosp. dv. kaple (obdélná, s užším pravouhlým presb. a sak. v ose, na záp. průč. pilastry, portál s festonem v supraportě, výše ov. okno, ve štítu s bočními křídly nika, řím. štítu segmentová, nad presb. sanktusová vížka) s oltářem uv.: 11. I. 1717 přišla na praž. arcib. konz. zpráva údlic. vikáře a děkana Josefa Lanckische ohledně místa v *Lišnici*, kde měl brzy p. František Leopold Audřický z Audře (psáno i Leopold František, Audřitzky de Audritz, Audřezky de Audřez) zbudovat kapli BJN, spolu s přiloženou vikářovou žádostí o konzistoriální pov. stavby, popisem kapitálu kaple a jejím nákresem – následovala žádost jmenovaného šlechtice (přijata na praž. arcibiskupství 12. V. 1717) o pov. ke stavbě s informací, že posílá dokument ustanovující kapitál kaple – originál t. dokumentu je v přijaté korespondenci konz. zaznamenán k 7. V. 1717 s odkazem na předchozí Audřického dopis – kaple byla ještě t. r. jmenovaným ryt. Františkem Leopoldem Audřitzkým z Audře, majitelem zdejšího statku, skutečně postav. a zajištěna kapitálem 150 zl.

R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., 11. I. 1717 (NA, APA I, sign. A 39/1, fol. 68^r) – t., 12. V. 1717 (fol. 100^r) – 7. V. 1717 (dvojí zápis, fol. 102^v a 103^v) – L ROHN 1775b, 45 – SCHALLER 1787c, 39 – UPČ 2, 268

Lišov, n. Lischau, městečko (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava:

1a/ na stěně obraz (○), 1705

1b/ na stěně socha (○), 1708

- **pozn.:** dle inv. z IV. 1707 se v t. k. již tehdy nacházely 2 „obrazy“ „na zdi visuté“, které jsou nejspíš totožné s předcházejícími svatoján. památkami (sochu je tudíž nutno datovat do 1707)

2/ záp. od městečka na rozcestí při *Horním rybníku* kam. socha „na způsob sloupu“: stojící kanov. (☼) s líbeznou tváří, s „jazyčky“ na límci, adoruje krucifix, jež drží zpr. doleva – podst. hran.,

v bocích rozšířený volut. křídly, spočívající na trojosé základně – na před. stěně hl. části soklu 2 volut. kart. s písmeny, nad kartušemi i pod nimi náp. (míst. farář 1715 upozornil, že v hor. náp. je JN označen titulem „svatý“) – na základně podstavce vpř. další náp. – 1715, zřiz. zdejší zbožní lidé

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Manna, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 375); 1/ R l.-č. inv. zdejšího far. kostela, který sepsal 12. IV. 1707 míst. farář Jan Mann, prez. na praž. arcib. konz. 20. IV. 1707 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) (mezi obrazy na zdi visutými uvedeny 2 SJN); 2/ E (vpř. na podst. nad kartušemi) DĪVO ĪOANNĪ / NEPOMVCENO – (pod nimi) PRÆSENS PĪĪ / SACRABANT (= celkově 1715) – (v kart. vl.) PIĀ – (v kart. vpr.) NP – (vpř. na základně podstavce) FAMA VESTRA NE / PERDATVR / ECCE / PATRONVS (= 1715) – L SPHU VIII, 109 – UPČ 2, 269 (dat. 1718)

Líšřany, n. Lichtenstein (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla oltář s obvyklou sochou, 1700

2/ vyobrazení (☼) se ve větším počtu nacházejí v domech zbožných křesťanů, dol. 1715

3/ na návsi nedaleko far. k. a fary písk. socha (stojící, vpřed hledící prostovlasý kanov. s nakročenou pr. nohou drží v lv. bilet a pokrčenou pr. rukou ze zadu přidržuje mírně nakloněný krucifix obrácený k divákovi, který mu oběma ručkama přidržuje andílek sedící na obláčkách po pr. světcově boku) na čtyřb. postamentu a rovněž čtyřb. podstavci, jehož stěny jsou zdobeny kartušemi vytvořenými z dole překřížených palm (v před. kart. náp.), 1728, zřiz. Antonín Kunz, na základě slibu

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Kryštofa Hauerle, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 18^r); 3/ E (v kart. na čelní stěně podst.) EX. / VOTO POS[U]It / DOMIN[U]S / ANIONIVS / KVNZ / ĪTZ8: – L UPČ 2, 269 – BUKAČOVÁ/FÁK 2011, 117-118

Litenčice, n. Littentschitz (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, f.)

u zámku socha, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Liteň (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a.)

1718 byla bez vědomí nepřítomného duch. administrátora postavena socha „z zbořených vrat staré fary“ (byla tedy staršího původu?) a posvěcena vikářem Adamem Hlavou – 1735 je vel. kam. socha doložena na „plac“ před zdejším adm. k. sv. Petra a Pavla – jde o kam. figuru stojícího kanov., který drží zl. dopr. značně šir. krucifix a nakloněn k Ukřižovanému opírá svou tvář o břevno kříže – postament volut., s kart. vpř.

R matrika liteňské a., 1691-1728 (SOA Praha, sign. Liteň 02, s. p.) (na první popsán pag. informace o postavení a posvěcení sochy v Litni 1718) – L *Pokojně živobyť a špatná smrt* 1735, 34, 35 (pův. umístění vel. kam. sochy na place před liteň. kostelem) – UPČ 2, 270 (dat. 1718)

Litice viz Litíč

Litíč, dř. Litice, n. Littisch či Lititz (Č, Hra, Kh, f. Dubenec)

ve fil. k. N. Trojice mal. obraz (☉), 1696

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v) – L KOŘÁN 1994, 217

Litoměřice, n. Leitmeritz, král. kraj. město, sídlo bis. (Č, Lit, Li, katedr. kapitula, katedr. f. a měst. d. se sídlem v.)

- I. Katedr. f. na Dómském pahorku

v katedr. a far. chrámu sv. Štěpána na ep. str. při pilíři nedaleko presb. oltář s obrazem od bis. malíře Kryštofa Viléma Tietze či Titze: upr. stojí prostovlasý kanov. (☉ v podobě prostého prstence), hledí do nebe (do lv. hor. rohu), kde v oblacích jsou postavy andělů a and. hlavy, má v odevzdanosti rozpažené ruce, v lv. přítom drží zavřenou kn., již pokládá na stůl přikrytý rudým přehozem, na němž leží biret a v pozadí stojí vysoký vyřez. krucifix, za nímž rudé látkové pozadí (stůl spočívá na nohách se zakončením ve tvaru 2 lvích tlap), na opačné straně, vl. upr. je v pozadí lidnatá scéna Svržení z vys. m. do ř., na jejíž hladině se třpytí 5 hv., níže, v lv. dol. rohu dítě podává světci věnec uvitý z kvítí, k čemuž je nabádá druhá dětská postvička, u nich pak před nohama světce kytice narůžovělých růží – 1693, zřiz. míst. biskup Jaroslav říš. hr. ze Sternbergu – ol. obraz je co do světcovy postavy a stolu inspirován univ. tezemi studenta Matěje Vojtěcha Machta z Löwenmachtu z 1683 (→ B.4, 18)

E HONORI DIVI / JOANNIS NEPOMUCENI / FAMA PERICLITANTIUM PATRONI / HOC / MONUMENTUM POSUIT / JAROSLAUS EPISCOPUS / Anno 1693. – L BERGHAEUER 1761, 145-146 – UPČ 2, 288 – SPHU LVI, 144-147

- II. Měst. d. – uvnitř hradeb

1/ v děk. k. Všech sv.:

1a/ ke sl. v pr. části chrámu postaven 1700, krátce po nástupu nového děkana, Gottfrieda Kryštofa Hofera ryt. z Lobensteinu (ve fun. 1699-1715), oltář podobný oltáři v děk. k. v *Budyni nad Ohří* (→ výše, t. 1/), zřiz. Matyáš Himmel, hospodářský správce kostelů, na své náklady (1715 byl již †)

1b/ do centrální kap. sv. Kříže s kupolí, vybudované po 1703 po již. str. chrámové lodí nejbliže k presb., byl patrně v návaznosti na blahořečení postav. nový oltář, jehož zřiz. byl nejpravděpodobněji zdejší primátor Josef Pfalz z Ostric († 1724), nositel erbu malovaného nad ol. obrazem Svržení z m. za noci – dřev. sl. arch. oltáře, zdobená různě barevným mramorováním, obsahuje stříbřenou a zlac. dřev. sochu ležící v dutině menzy, dále zmíněný tit. obraz, mezi postranními sl. (vnitřní hladký, vnější vinutý) po jedné tabulce s polych. reliéfem (Světce před králem a Světce na mučidlech), pod tím menší štítky s polych. reliéfy (SJ ve zpovědnici a Vyzdvižení jeho těla pod m. nedaleko vel. kříže), po str. oltáře na podst. sloupů polych. s. sv. Václava a Ludmily, ve štítovém nást. s prolamovanou a

prohnutou řím. kulatý obr. Královny nebes, ve vr. světcův jazyk v paprscitěm věnci osazeném oblaky a and. hlavičkami – v neznámé době t. kap. sv. Kříže převzala patrocinium a stala se kaplí

2/ Gottfried Šebestián Heines, cis. důchodní a míst. král. rychtář, dal 1706, v r., kdy se na hodinu zatmělo slunce, k bráně sv. Michala či Michalské (záp. měst. br.) na zeď u domin. k. sv. Michala postavit na kam. pilíř (sl.), vysoký cca 10 loket (dol. část podst. vys., hor. nižší, vpř. s kart. tvořenou 2 překříženými palmovými ratolestmi, po str. volut. křídla), písk. sochu (stojící kanov. sklání hlavu ke krucifixu drženému v lv. ruce spočívající na hrudi a namířenému k lv. světcově rameni, v pr. ve svislé poloze kov. palma), vys. cca 3 lokty, podobnou svatoján. soše, již dal t. zřiz. postavit na vel. m. (→ níže III. 2/)

3/ v celém t. král. městě se stěží najde dům nebo dobře zajištěná rodina, v nichž by nebylo vidět obraz, sochu či jakékoli jiné znamení na (dom.) oltáři, stěně atd., dol. 1715

1a/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře litom. v. Gottfrieda Kryštofa Hoffera (Hofera, Hovera, Howera) z Lobensteinu, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 330^{v-v}); **1b/ H** (nad tit. obrazem na dřevě mal.) erb litom. primátora Josefa Pfaltze z Ostritz – L UPČ 2, 280 (dat. cca 1730, aut. snad mistr z Teplíc) – SPHU LVI, 262-265 (erb jmenovaného primátora zesnulého 1724); **2/ E** (v kart. vpř. v hor. části podst.) *D. I. N. (= Divi Ioannis Nepomuceni) / HONORI / ANNO QVO / SOL / AD HORAM / ECLIPSATVS (= 1706) / A. S. HEINES* (správně má být *G. S. HEINES = Godefridus Sebastianus Heines*) – R l. zpr. míst. děkana a vikáře litom. v. Gottfrieda Kryštofa Hoffera z Lobensteinu, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 330^v) – L SPHU LVI, 376-377 (dat. 1720, zřiz. Gottfried Sebastian Heintz) – MTSSP 2012, 532-533; **3/ R** . zpr. míst. děkana a vikáře litom. v. Gottfrieda Kryštofa Hoffera (Hofera, Hovera, Howera) z Lobensteinu, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 330^v-331^r)

- III. Měst. d. – vně hradeb

1/ ve fil. (příp. far.) k. sv. Vojtěcha (1703-8) na předměstí Zásada, vl. upr. k. naproti boč. vs. nad 2 stupni postav. boč. oltář, o něco vět. a nákladnější než svatoján. oltář v litom. děk. k. (→ výše II. 1a/), cca 1710, zřiz. litom. děkan a vikář Gottfried Kryštof Hofer ryt. z Lobensteinu, na vlastní náklady

2/ na vel. m. přes ř. Labe na kam. most. pilíř cca 1695 vztyčena kam. socha (krucifix, biret) i s podst. dosahující výšky cca 5 loket, zřiz. Gottfried Šebestián Heines, cis. důchodní a litom. král. rychtář, jenž měl 1715 v úmyslu místo pův. sochy osadit vět. a nákladnější sochu (☉, palma, krucifix), což také 1721 učinil – t. nová socha stála upr. m. naproti skupině Ukřížování

3/ na kam. můstku před tzv. Dlouhou branou (vých. měst. br.) na kam. pilíři (či sloupu) kam. socha (☉*, palma, krucifix), pomník celkově shodný se svatoján. pomníkem u br. sv. Michala či Michalské

(→ výše II. 2/), 1709, zřiz. Jan Starek, míst. konšel, vlastními náklady

4/ na úpatí *Mostné hory* a vinic u žitenické c. na kam. sloupku socha z velmi bělostného kamene (o, jen krucifix), podobná svatoján. sochám → výše II. 2/, III. 2 a 3/, jen o něco menší, aut. a zřiz. sochař a míst. měšťan František Hönig, dol. 1715, údajně z 1708

1-4/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře litom. v. Gottfrieda Kryštofa Hoffera (Hofera, Hovera, Howera) z Lobensteinu, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 330^v); 2/ L SPHU LVI, 376-377 (nová socha upr. m. přes Labe z 1721, zřiz. Gottfried Sebastian Heintz); 3/ L SPHU LVI, 376-377; 4/ L SPHU LVI, 376-377 (dat. 1708 nebo snad 1701) – *UPČ* 2, 286 (údajná dat. 1708)

Litomyšl, n. Leitomischl, město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d.)

1/ v děk. k. Pov. sv. Kříže:

1a/ v sakristii dal 2. II. 1665 svým nákladem postavit s. P. Marie a při ní sochy SJN a sv. Ivana míst. rychtář a knihtiskař Jan Arnolt (či Arnold, činný zde 1654-85), což mohlo být motivováno jeho blízké přátelským poměrem ke zdejšímu děkanovi a historikovi Tomáši Janu Pešinovi z Čechorodu (ve fun. 1657-66), který jej 1668 jakožto palatin opatřil erbem a predikátem „z Dobroslavína“, případně snahou zvolit nového zemského patrona odpovídajícího nárokům doby, kdy se uvažovalo nad Nepomukem i Ivanem (PANOC 2007, 69-71) – Arnolt se mohl dozvědět o JN z Pešínova *Předchůdce Moravopisu*, který t. autorovi 1663 v *Litomyšli* vydal (→ PEŠINA 1663, kn. II, kap. III, r. 1383)

1b/ v k. oltář, 1729, aut. dílna míst. sochaře Pacáka (?)

2/ ve špit. k. Rozeslání sv. apoštolů (barok. přestav. a oprav. po požáru 1705) oltář, dol. 1706, k jehož výbavě tehdy patřily 4 cínové svícny, obr. malého Ježíška z vosku v truhličce, antependium se jménem IHS, ubrus, portatily na oltáři, modrý plátěný „firhaňk“, na stupni červené sukno a zvoneček k *Sanctus*

3/ v pův. piar. k. P. Marie, v kap. sv. Kříže dala svým nákladem postavit v V. 1699 oltář pro sochu, která zde již dř. bývala, míst. p. Marie Eleonora, vdova po míst. p. Janu Fridrichu hr. z Trauttmansdorffu a Weinsbergu – t. svatoján. oltář byl 20. I. 1703 odtud přen. do kap. sv. Barbory, obnoven a zlatem i jinou ozdobou okrášlen a místo něho do kap. sv. Kříže dán ol. sv. Anny^{a)} – 1709 je dol., že se na popisovaném svatoján. oltáři nacházel „obraz“ za sklem, draze od nábožných citelův ozdobený^{b)} – před zboř. t. k. (1716) dán svatoján. oltář s některým dalším zař. 17. II. 1716 do piar. koleje^{c)}, a když byl vystaven nový piar. k. Nal. sv. Kříže, byl do něj 1722 um. (chrámová novostavba byla 26. IV. 1722 požehnána)^{d)} – 1723 po smrti hr. Marie Eleonory († 28. III. t. r.), manželky zdejšího p. Františka Václava hr. z Trauttmansdorffu a Weinsbergu, z její

poslední vůle míst. piaristé obdrželi 30 zl., aby pro svatoján. oltář opatřili obraz^{e)}

4/ na hor. nám. zprvu 1681 postav. dubový sl. s dřev. s. P. Marie na poděkování za ochranu města před morem 1680 – prý z vděčnosti za záchranu před morem 1713 byl pův. sl. nahrazen novým kamenným: dle smlouvy, dat. na litomyšl. zámku 26., resp. 27. XI. 1713, zadal míst. p. František Václav hr. Trauttmansdorff vyhotovení (pokud jde o sochařskou i kamenickou práci) sl. a s. P. Marie se 2 sochami sv. Václava a SJN dle schváleného nákresu míst. sochaři Antonínu Appellerovi (rodilému z Tyrolska), přičemž spod. sochy (tedy i svatoján.) měly být i s deskami vys. 3 lokty 9 palců – pův. sl. stál do 1714, nový postaven 1716 za 624 zl. – na jeho arch. návrhu se podílel it. stavitel Giovanni Battista Alliprandi vázaný tehdy k *Litomyšli* zakázkami pro piaristy – jde o vys. kanelovaný jónský sl. se s. Immaculaty na vr. a zmíněnými sochami sv. Václava (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov., krucifix držený zl. dopr., zlac. kov. palma v lv., zlac. štrápece almuce a lem superpelice) po str. sl. na podst. a s balustr. s brankou a několika přístupovými kam. schody v dol. partii – Panoch upozornil, že volba doprovodných světců na pom. souvisela nejspíš s tím, že oba byli mar. ctiteli

1a, b/ L SPHU XXIX, 47; 1a/ L JELÍNEK 1845b, 32 – PANOC 2007, 69-71 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 74, 102 – **pozn.:** svatoján. socha se nedochovala; 1b/ L JELÍNEK 1845b, 41 – VACEK 2010, 32, 35; 2/ R č. inv. špit. k. Rozeslání sv. apoštolů, 16. VIII. 1706, potvrzený v Litomyšli 9. III. a 4. VI. 1708 míst. děkanem Zikmundem Adamem Náchodským z Neudorfu a Janem Karlem Helbickem, zplnomocněncem vr., hr. z Trauttmansdorffu, pro praž. arcib. konz., kde prez. spolu s inventáři dalších litomyšl. k. 20. VII. 1708 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c); 3/ a) L JELÍNEK 1845b, 175-176 – SPHU XXIX, 71 – PANOC 2007, 70 – b) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 136 – c) L JELÍNEK 1845b, 182 – c, d) L SPHU XXIX, 72 – d) L t., 186-187 – e) L JELÍNEK 1845b, 189; 4/ L JELÍNEK 1845a, 233 (kam. sl. postav. 1716 z vděčnosti Bohu za záchranu před morem 1713, zřiz. město s přispěním vr. a dobrodinců, cena sl. 624 zl.) – SPHU XXIX, 116, 117 (obr. 107) – *UPČ* 2, 299 – *MTSSP* 1997, 33-35 – PANOC 2007, 75 (mj. účast Alliprandiho), 143 (sv. Václav a JN zde předvedeni jako mar. ctitelé) – *MTSSP* 2008, 332-345 – VACEK 2010, 32 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 18, 28-29, 102-105

Litovel, n. Littau, město (M, Olo, Ol, d. Uničov, f.)

1/ ve far. k. sv. Marka obraz, dol. 1716

2/ na kam. m. z 1592, nejstarším dochovaném m. na Moravě a třetím nejstarším dochovaném m. v České republice, 1716 dol. socha, která je s nejvyšší pravděpodobností totožná s dodnes zachovanou kam. svatoján. plastikou od sochaře Jana Václava Sturmera (nebo jí byla 1718 nahrazena) – Sturmerova socha, um. na zděném pilonu vystupujícím do řeky ze středního pilíře mostu,

představuje SJN jako stojícího kanov. sklánějícího se ke křížovému, který drží zpr. doleva – níže bohatě zdob. čtyřb. postament s volutami a and. hlavami v nárožích a s květinovým dekorem – spod. podst. sestává ze střed. hran. soklu s reliéfem Svržení z m. v prostém rámu na čelní stěně (prostovlasý světec hlavou dolů padá z parapetu trojobloukového mostu tvarovaného do oblouku, na m. stojí 3 ozdobrojenici, 2 postranní s kopími, nad výjevem oblaka) – ke střed. soklu přiléhají boč. konzolovitá křídla, vpř. vyzdobená akanty (snad na t. křídlech stávaly sochy andělů) – mostu se podle nepom. sochy začalo časem říkat *Svatojánský*

3/ při c. směřující k městu od jihu (dnes Palackého ul., ve vys. výklenku domu č. 16, uzavřeném vpř. kam. balustr. na terásce) kam. pilíř se sochou: na obláčcích se 3 and. hlavami stojící kanov. drží zpr. doleva křížifix a v pr. má vetknutou zlac. kov. palmu – nízký postament i sokl čtyřb., se zkosenými rohy, na něž se napojují křídla, která jsou v případě kónického, velmi vys. až pilířovitého podstavce zdobena nahoře malými, dole mohutnými volutami a po vnějším obvodu štrápci – čelní stěna podst. zdob. barokně tvarovaným rámem, nad nímž letop. – základna podst. kopíruje půdorys – 1716, dílo podobné tvorbě olom. sochaře Davida Zürna nejml.

1, 2/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6); **2/** L *UPMS* 2, 381 (dat. pol. 18. st.) – I cs.wikipedia.org (*Jan Sturmer*) (dat. 1718) – pamatkovykatalog.cz (17146/8-1860 – *Silniční most se sochou sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1. čtvr. 18. st.); **3/** E (vpř. na podst. nad rámem) *1716*. – I pamatkovykatalog.cz (1000164161 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Litrbachy viz *Čistá*

Lnáře, n. Schlüsselburg (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Kasejovice)

1/ v kláš. k. N. Trojice při konventu bosých augustiniánů nad *Lnáři*, v již. boč. lodi oltář: bohatě řez. akant. rám (s andílky), dílo míst. řádového br. Marka od sv. Leona, pův. jménem František Rebner (rodilým ve Švábsku 1661, který 1685 složil sliby v praž. klášteře) – na oltáři obraz na plátně: SJN stojí a aktivně sklání nepokrytou hlavu obklopenou ☀ před křížifixem podpíraným před ním v oblacích dvěma andílky (tento prvek odkazuje na Škrétovu kompozici z 1674, → B.4, 12) – za křížifixem lze tušit nebeský oblačný prostor, nad scénérií se však vznáší těžká draperie podpíraná dalším andílkem – světec klade lv. ruku na hrud' a v natažené pr. drží biret – vl. v pozadí se nachází scéna Svržení z m., v protějším dol. rohu stojí nástroje vědění, moudrosti a věhlasu (globus, zrcadlo) a dva andílci přidržují rozevřenou kn. s náp. (jeden z andlíků činí prstíkem u úst gesto mlčení) – aut. obrazu plzeň. měšťan a malíř Matěj Netl či Neltl, 1700, cena malby 126 zl. 30 kr. – zřiz. (tohoto i současně dalšího ol., zasvěceného sv. Tadeáši) míst. převor Adrian od sv. Michaela (vlastním jménem Jan

Rolandt) za přispění dobrodinců (Václav Řasný, tajemník, a Samuel Albrecht, inspektor lnář. pan.) – 13. XII. 1723 k. i s 5 oltáři konsekroval brixen. biskup Kaspar Ignaz hr. von Künigl, bratr míst. p. Leopolda Josefa Künigla (vlastnil lnářské pan. od 1712)

2/ na ozdobu hořejších kláš. chodeb dal míst. převor Vitalis od sv. Kiliána 1699 malovat obraz, aut. snad Matěj Netl či Neltl

3/ na m. na hl. c. přes *Smolivecký pot.* (napájící kaskádu rybníků) písk. socha: kanov. stojící na oblacích se 2 okřídlenými and. hlavami, nesoucí křížifix opřený o pr. ruku a rameno a dole přidržovaný lv. rukou, na čtyřb. nízkém konkávním podst. umístěném na širší kam. základně spočívající na most. pilíři, po stranách 2 piniové šišky rovněž na čtyřb. konkávních podst. – 1710 nebo cca 1710, aut. někdy připisováno sochaři Matěji Václavu Jäckelovi – celá kompozice je prot. k s. sv. Donáta

4/ míst. p. Leopold Josef Künigl hr. z Ehrenburgu a Warthu v rámci nákladné opravy a úpravy zdejšího zámku pro uvedení své druhé manželky, Marie Aloisie hr. Lažanské z Bukové (první choť † 2. IV. 1726, sňatek s druhou chotí 25. VIII. 1727), dal na místě dřev. padacího m., jímž se do zámku vjíždělo, postavit pevný m. kam. s 8 sochami svatých, mezi nimi SJN (hr. záhy po svatbě zemřel, 17. XI. 1727)

1/ R l. zpr. převora míst. kláštera bos. aug. Remigia od sv. Františky, 12. IX. 1715, prez. 22. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 107) – L MAJER 1923, 61, 78 – *UPČ* 2, 303 – *ERK* III. 2, 133; **2/** L MAJER 1923, 56; **3/** L *UPČ* 2, 304 – VANČURA 1994, 199, 208 (cca 1710, aut. Matouš Václav Jäckel nebo dílna) – TISCHEROVÁ 2013, 390 (č. kat. 135); **4/** L MAJER 1923, 70

Lobendava, n. Lobendau (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

ve far. k. Navšt. P. Marie (nově postav. 1709-12) boč. oltář s dřev. sochou (nad hlavou 5 hv.), 1705, zřiz. míst. paní (tj. pan. *Lipová*) Marie Anežka Agáta, roz. hr. Slavatová z Chlumu a Košumberka, provdaná za Františka Viléma starohraběte ze Salm-Reifferscheidt-Bedbur(gu), ze štědrosti a zbožnosti

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^r)

Lobkovice (nyní část města Neratovic) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, d. Kostelec nad Labem)

ve fil. k. Naneb. P. Marie na stěně vně sak. socha, dol. 1715

R l. zpr. kostelec. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r)

Lobodice, n. Loboditz (M, Olo, Ol, d. Přerov, f. Tovačov)

kam. socha na trojčlenném podst. s nejvyšší střed. částí, v jejíž hor. partii vpř. mělká půlkruhově ukončená nika – boč. části podst. nižší, spojené se střední částí křídly, zdobenými festony – nejvýše na

oblacích poskládaných ve 3 řadách socha štíhlého kanov. – nejspíš 1715, dol. 1716 – podst. i socha, až na oblaka, evokují → praž. mostecký typ – **pozn.:** jde o součást skupiny nepom. soch popsanych v → níže, Těšnovice

E (vz. na podst. novodobý náp.) *Zbudován / 1715.* – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r) – L *UPMS* 2, 397

Lobzy (nyní část města Plzně) (Č, Plz, Pr, v. a arcij. Plzeň)

v kapliče ve vsi zvon s reliéfy Zvěst. P. Marie a SJN, 1729

E (na zvonu nahoře l. náp., v překladu) *P. Maria oroduj za nás 1729* – L *PMKČ* II, 263 (č. překlad náp.)

Lochy viz Církvice 2/

Loket, n. Elbogen, král. město (Č, Žat, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Václava nádherná dřev. socha (kolem hlavy ☼*), 1712

2/ na nám. sloup N. Trojice (část žula, část pískovec, včetně soch), postav. městem – záměr vztyčit trojiční sl. se objevil již 1716, 1717 uspořádala měst. rada soutěž, z níž vítězně vyšel sochař Jan Karel Stülpl z *Chebu*, kamenické práce byly zadány míst. řemeslníkovi Martinu Lambacherovi, jemuž pomáhal jeho syn Šebestián – na monumentu se pracovalo 1717-19, přičemž dohled nad jeho budováním a výpomoc při něm poskytli další umělci – pracovala zde i řada řemeslníků (např. pasířovi Jiřímu Adamu Pappirerovi byly 1719 za zhotovení 17 hvězd Neposkvr. P. Marie a SJN vyplaceny 3 zl. 41 kr.) – vrcholové sousoší N. Trojice vytvořil jáchymovský sochař Jan Jiří Grobisch – sl. byl dokončen 1719, jak svědčí účty i všechny l. chronogramové nápisy na památce samotné (6 nápisů pod sochami P. Marie a světců, k nimž se vztahují, dále 3 na samotném trojbokém sl. či obelisku, vztahující se k N. Trojici, poslední nápis kolem měst. znaku v kart. pod s. P. Marie) – památku posvětil 12. XI. 1719 chebský komtur Jan Pellet, křížovník s červ. hv. – do 1720 bylo dodáno 6 patníků obklopujících sl. – trojstupňová základna s balustr. má šestib. půdorys – nad ní vyrůstá dvouetážový podst., trojhran se zkosenými nárožími (dole hranoly, nahoře vystupující volut. křídla) – upr. všech 3 stěn dol. etáže stojí polosloupy se zamřížovanými nikami upr. – druhou etáž doprovází 6 soch spočívajících na nárožních hranolech a na středních polosloupech: vpř. upr. Immaculata (pod ní na vr. polosloupu kart. se znakem města *Lokte*), vl. od ní sv. Václav, vpr. sv. Florián, na boč. stěnách vz. vl. sv. Šebestián, vz. vpr. SJN (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, s kov. palmou i ☼5*), úplně vz. sv. Jan Křt. – na hor. etáž dosedá vys. trojboký sloup či obelisk, který dole doprovází 3 menší sochy archandělů, vl. Michaela, vpr. Gabriela, vz. Rafaela – na vr. sloupu na mohutné

hlavici sous. trůnící N. Trojice – dle nápisů měli všichni zde znázornění nebesťané chránit město (SJN jako zvláštní ochránce pověsti), Bůh pak měl být ve třech Osobách vychvalován a oslavován

1/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Arnošta Leopolda Fischera, kříž. s červ. hv., 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 357^r) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^v); 2/ E (z 10 l. chronogramů vybrán náp. na polosloupu pod sochou, rozdělený ve 2 části zamřížovanou nikou) *SPECIALIS / FAMA PATRONE / IN VRBE PRAGENSI / GLORIOSE DEPOSITE / NOS POENITENTES / BENIGNE INTVERE (= 1719)* – H (na vr. polosloupu upr. čelní stěny dol. etáže podst.) znak zřiz., města Lokte – L *SPHU* XLIII, 126-129 – *UPČ* 1957, 442 – *UPČ* 2, 308 – *MTSSP* 2004, 153-161

Lomnice, n. Lomnitz, městečko (M, Brn, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Navšt. P. Marie oltář, dol. 1716

2/ v *Lomnici* 1716 dol. 2 sochy, z nichž s vys. pravděpodobností jedna dosud tvoří výzdobu mor. mar. sloupu na nám., který měl v úmyslu vystavět již poručník míst. pan. Jan Karel hr. Serényi z Kis-Serény (1640-91) z vděčnosti za ochranu před morem, který sužoval č. země 1679-80 – realizace vznošeného pomníku se však podařila až v době do 1710, kdy jej dal zbudovat míst. p. Antonín Amat hr. Serényi z Kis-Serény, jehož znak a znak jeho manželky Františky, roz. z Waldsteinu, se nachází na před. stěně menzy představené před čelní stranu mohutného podst. sloupu – menza je zdob. upr. květinou dělicí antependium na 2 části, která se nahoře větví a v obou uvedených částech nahoře vytváří po jednom květu podobném slunečnici, do něž je vytesán znak (v jednom květu erb výše zmíněného hr., v druhém jeho manželky) – pod květy ded. náp., nejnižší chron. – dle nápisů zasvětil hr. Antonín t. pomník či „nepatrný dářeček“ nebeské Královně, kterou žádal, aby stále svou ochranou vedla jej samého, jeho rodinu i poddané, a o přímluvu prosil také sv. patrony zde přítomné, tedy znázorněné sochami, mezi nimi SJN – mohutný podst. sloupu je tvarován na způsob přírodního skaliska, v jehož čele se nad uvedenou menzou nachází grotta se s. ležící sv. Rozálie – nad jeskyní se odehrává sochařská scéna prvotního hříchu (upr. strom poznání ovíjený hadem, po str. sedí Adam, vl., a Eva, vpr.), za t. scénou skalisko přechází v oblačný sl. obklopený anděly, andílky a okřídlenými and. hlavami (jeden menší and. slétá ke stromu poznání s plamenným mečem) – sl. je vyvrcholený s. Immaculaty – podst. sloupu obklopuje 5 soch stojících světců, rozmístěných na samostatných soklech opět pojatých jako přírodní skalisko: vpř. vl. sv. Vít a dále ve směru hodinových ručiček sv. Antonín Pad. s Ježíškem, sv. Šebestián, sv. Roch, sv. Florián a SJN (stojící kanov. držící krucifix zpr. doleva) – aut. sloupu brn. sochař Matyáš Thomasberger

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v); 2/ R t., fol. 283^v (2 sochy v Lomnici) – mor. mar. sl.: E (v lv. části antependia menzy) *TIBI SERENISSIMAE COELORVM REGINAE / MISERICORDIAE PLENAE MARIAE / EGO ANTONIVS / HVMLIS SERVVS TVVS / IN GRATARVM ACTIONEM / PRAESENS MONVMENTVM / DEMISSISSIME CONSECRE* – (v pr. části antependia menzy) *SVSCIPE / HOC EXILE MVNVSCLVM / ET ME / FAMILIAM MEAM AC SVBDITOS / CONTINVA / MISERICORDIAE TVAE / PROTECTIONE GVBERNA*. – (na antependiu menzy dole) *VT FIAT PRO ME INTERCEDITE SANCTI PATRONI PRAESENTES*. (= 1710) – H (vpř. na menze vl. a vpr. v květu) znaky manželského páru zmíněných majitelů míst. pan. – L WOLNÝ II. III, 351 – *UPMS* 2, 412 – I cs.wikipedia.org (*Morový sloup v Lomnici*)

Lomnice nad Popelkou, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše socha, 1713, zřiz. míst. měšťan z obzvláštní zbožnosti
2/ na nám. mor. mar. sl. z červenavého pískovce: na čtvercové dvoustupňové základně čtvercová balustr., opatřená vpř. vstupní brankou, na nárožních pilastrech zdobená menšími hran. podst., na nichž sochy SJN (vpř. vl., vys. 166,5 cm, stranově obrácená obdoba → praž. most. typu, obohacená o štólu, palma kov.), sv. Rozálie (vpř. vpr.), sv. Šebestiána (vz. vl.) a sv. Vavřince (vz. vpr.) – uv. balustr. upr. na hran. vys. soklu užší hr. podst., vpř. s rel. křucifixu a náp. – na něj dosedá korintský sl., nad jehož hlavicí čtyřb. podst. vyvrcholený s. Immaculaty – 1713, na základě slibu, zřiz. městečko z obecních užitků, vr. (hr. rod Morzinů) darovala fůry a lešení, to vše na poděkování, že „Bůh městečko Lomnici i celý panství lomnický od moru a pádu dobytka zachovati ráčil“ (měst. pam. kn., vedená od 1785, zápis k 1713-14) – **pozn.:** rel. křucifixu a náp. na podst. vpř. je shodný jako u sochy (1709) ve *Vrchlabí* (→ níže, t. 2/)

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v); 2/ E (po stranách paty křucifixu na čelní str. podst.) *Anno – 1713. / Ex – Voto – L ŠORM, KRAJČA 1939, 166-167, 169 – UPČ 2, 311 – SUCHOMEL 1996, 156, 159 (pozn. 21) – MTSSP 2003, 252-256 – PANOCH 2007, 101, obr. 105 (štóla)*

Loštice, n. Loschitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f.)

v městečku písk. socha: stojící kanov. s křucifixem drženým zpr. doleva, na plintu – podst. hran., vpř. opatřený zdobnou kartuší s pásky, akanty a volutami kolem – uv. kartuše Ježíšovo jméno *IHS* s křížem vyrůstajícím z písmena *H*, níže troje lilie vyrůstající ze trojice květů, kolem ní monogram zřiz. – na dalších stěnách soklu prosté rámy s modlitbou v chronogramech – podst. je dole ještě dvakrát odstupňován a spočívá na 2 stupních čtvercového půdorysu – 1716, zřiz. míst. farář Karel Leopold Jaich

E (vpř. na podst. v kart. pod Ježíšovým monogramem a kolem květů) *C – L I / P L* (= Carolus Leopoldus Jaich, parochus Lossticensis) – (na podst. vl.) *SANCTE / IOANNES / NEPOMVCENIS / TIBI SIT / HONOR QVIA / DEFENSOR / HONORIS* (= 1716) – (t. vz.) *ADESTO / SINGVLARIS / PATRONE / IN FAMA / PERICLITANTI / BVS* (= 1716) – (t. vpr.) *ET FAC NE / IN AETERNVM / CONFVNDAN / TVR* (= 1716) – I www.muzeum-sumperk.cz/domains/muzeum-sumperk.cz/index.php/cs/publikace/kriize-kaplicky -a-bozi-muka-na-sumpersku/stavenice/26-kriize/266-sv-jan-nepomucky-smerem-na-mohelnic

Louka (Kláster Louka), n. Bruck (Kloster-Bruck, Klosterbruck) (nyní část města Znojma) (M, Zno, Ol, d. ?, f.)

premonstráti zdejšího konventu ke cti do 1715 zřídili:

1/ v kláš. k. Naneb. P. Marie a sv. Václava u kaz. sochu (○)

2/ v kap. sv. Barbory (na hř. při král. c., místo vykonávání far. funkcí) sochu (světec podpírán 2 anděly, ☼*)

3/ na m. u kláštera kam. sochu

4/ mimo m. u král. c. větší sochu pro potěchu a pobožnost kolemjdoucích

1-4/ R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204)

Loukov (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

ve vsi upr. dlouhé uliční návsi na zvláštní kam. podestě čtvercového půdorysu, zpřístupněné zepředu čtyřmi schody, stojí kam. hran. podst. (na stěnách rámy s vykrojenými rohy, v před. rámu náp.) a na něm písk. socha stojícího kanov. s křucifixem drženým zpr. doleva a s kov. palmou vetknutou do pr. ruky – 1719, zřiz. místní obec

E (vpř. na podst. nejspíš mladší náp.) *1719. / ORODVG ZA OBEC / GENZ TOBIE TEN / OBRAZ POBO- / ZNIE OBIETVGE / S. IENE NEPO- / MVCKÝ. (= 1719) – L SPHU XLVI, 477 (dat. 1779) – UPČ 1957, 446 (dat. 1779) – UPČ 2, 314 (dat. 1779) – I pamatkovykatalog.cz (35151/2-1625 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1719)*

Loukovec (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

1/ ve far. k. Pov. sv. Kříže:

1a/ krásný oltář, 1711, zřiz. míst. vr. Josef Ignác Antonín říš. hr. z Morzinu, na vlastní náklady, ze zvláštní pobožnosti a k podpoře úcty

1b/ na vnitřní zdi triumf. oblouku na mocně vypuklé konzole (odpovídající řezbářským pracím ze 17. st.) socha z lipového dřeva, pokrytá leštěnou bělí: stojící prostovlasý kanov. v bohatě řasené klerice a rochetě a v rozpochybované almuci vroucně vzhlíží k drobnému křucifixu, který drží v pr. pozdvíženě do výše, zatímco ve spuštěné levici třímá biret – u nohou světce 2 andělci, z nichž jeden sedí na plintu a přidržuje ukazováček pr. ruky před

ústý – dle Miloše Suchomela svatoján. socha pochází asi z období 1720-25 nebo až z pozdějších let (do 1730) a jde o jeden z vrcholných výtvorů jelínkovského sochařského ateliéru v *Kosmonosích*, který lze připsat Martinu Jelínkovi st., nebo s vyšší pravděpodobností Josefu Jiřímu Jelínkovi – dle našeho soudu socha může pocházet z výše zmíněného svatoján. oltáře z 1711 (→ 1a/), protože je kompozičně shodně pojatá jako jelínkovská svatoján. socha v *Bezně* (→ výše, t. 2/) pocházející z t. r. – pokud obě skulptury skutečně pocházejí z 1711, je třeba je připsat Martinu Jelínkovi st.

2/ nad vchodem do fary dřev. socha, 1708, zřiz. míst. farář Konstantin Heysler, který si vyvolil SJN za obzvláštního patrona

3/ na král. c. u vsi vel. kam. socha umělecky vyhotovená, 1711, zřiz. míst. vr. Josef Ignác Antonín říš. hr. z Morzinu, na vlastní náklady, ze zvláštní pobožnosti a k podpoře úcty – **pozn.:** nelze vyloučit, že je t. socha totožná se skulpturou doposud stojící na prostém hran. podst. při c. sm. k *Loukovu*, jejíž vznik sice literatura klade do poč. 19. st., ale stylem by mohla odpovídat r. 1711 (jde o sochu praž. most. typu, s tím rozdílem, že součástí oblečení světce jsou „jazýčky“ pod krkem a štóla zřetelně se rýsující na superpelici; rovněž křucifix světec drží v jemně pozměněné poloze)

1a, 2, 3/ R l. zpr. míst. faráře Konstantina Heyslera, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 417); 1b/ L *SPHU* XLVI, 485-486 (dat. poč. 18. st.) – *UPČ* 1957, 446 (dat. poč. 18. st.) – *UPČ* 2, 315 (aut. Martin Jelínek st.) – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 15-16, 98 (obr.), 99 (č. kat. 40) (dat. 1720-25 či 1720-30, aut. Josef Jiří Jelínek); 3/ L *SPHU* XLVI, 388 (poč. 19. st.) – *UPČ* 1957, 446 (poč. 19. st.) – *UPČ* 2, 315 (poč. 19. st.) – I pamatkovykatalog.cz (26068/2-1641 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (kval. pozdně barok. lidová skulptura pravděpodobně z poč. 19. st.)

Louňovice pod Bláníkem, dř. jen Louňovice, městečko (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie oltář, dol. 1700

L *PMKČ* III, 146

Loužná viz Mysliv 2/

Lovčice viz Plánice 4/

Lovosice, n. Lobositz, městečko (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava:

1a/ socha (o, na hlavě bired, v pr. mučednická palma, v lv. křucifix), 1698, zřiz. p. Eleonora bar. z Hauben, její štědrostí – socha stojí během r. na svém stanoveném místě u kostelní stěny, 16. V. se k pobožnosti dává na hl. ol.

1b/ 2 mal. obrazy zavěšené na stěně, nikoli však staré, nýbrž před 20 a několika l. (tj. před 1695) mal. a darované – vše dol. 1715

2/ doksan. probošt Bruno Kunovský 11. IX. 1703 požehnal zvon ke cti sv. Jana Křt. a SJN pro *Lovosice*

3/ na Václavském nám. písk. korint. sl. se s. sv. Václava, na dvouetážovém podst., zdob. ve druhé etáži na všech stěnách reliéfy SJN (vpř.), sv. Josefa s Ježíškem (vl.), sv. Vojtěcha (vpr.) a sv. Ludmily (vz.), kolem balustráda se sochami na 5 nárožích, vpř. arch. Michaela, vl. sv. Víta, dále sv. Prokopa (?), sv. Zikmunda, posléze 2 svatých společně, Kosmy a Damiána – 1707, zřiz. město

1a, b/ R l. zpr. míst. osobního děkana Johanna Bernarda Františka Xavera Hoffmana, 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 329^r); 2/ R l. kalendární zápisky doksan. probošta Brunona Kunovského, 11. IX. 1703 (SK, sign. BV II 93/1703, fol. 5^r); 3/ E (v čele dol. etáže podst.) 1707 – L *MTSSP* 2012, 536-538 – **pozn.:** sl. 1958 odstraněn, 2000 péčí města obnoven, sochy balustrády se nedochovaly

Lstiboř (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f. Plaňany)

ve fil. k. Naneb. P. Marie zvon, vys. 54 cm, 74 cm v prům., vyzdob. reliéfem a pásem 12 letících andílků, 1718, aut. zvonář Valentin Lissack na *Malé Straně v Praze*

E (na zvonu nahoře) *VALENTIN LISSACK GOS MICH AVF DER KLEIN SEIDEN PRAG 1718*. – L *SPHU* XXIV, 102 – *PMKČ* I, 30 – ŠORM 1929a, 83 – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/lstibor/kostel-nanebevzeti-panny-marie

Lubojaty viz Bilovec

Luboměř viz Lipník nad Bečvou II

Luby, n. Schönbach, městečko (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

1/ ve špit. kap. zvon (prům. 42 cm, výš. 44 cm) s nápisem obsahujícím jména Ježíše, Marie a světců, mezi nimi SJN – 1690, aut. zvonář Balthasar Platzer v *Chebu*

2/ socha vztyčená ke cti a vyst. veř. účtč, dol. 1715

1/ E (dvouřádkový náp. v hor. části pláště) *IESVS-MARIA-IOSEPH-IOHANES-ET-PAVLVS-S-WE NCESS-COSM-DAMIA-S-VIT- / S-IANS-NEPOM-S-FL ORIAN-BALTASAR-PLATZER-GOS-MICH-INEGER-1690* – L *LUNGA/ROHÁČEK* 2020a, 376-380; 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Josefa Arleta, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 347^r)

Luděrov (M, Olo, Ol, d. Prostějov, a. Náměšť na Hané, 1725 f. Drahanovice)

na návsi kam. toskánský sloup (na hran. podst., vpř. zdobeném al. erbem pod korunou, obklopeném 2 dole zkříženými a svázanými palmovými ratolestmi, v rozích kolem znaku číslice letop.) se sochou (na obláčku, s okřídlenou and. hlavou vpř., stojí kanov. a shlíží ke křucifixu, jež drží v téměř vodorovné poloze zpr. doleva, v pr. zlac. kov. palma), 1710, zřiz. míst. vr. Leopold Podstatzky z Prussinowitz (vlastnil *Luděrov* 1703-36) s manželkou, roz. Deblinovou

E (vpř. na podst. v rozích) *I / 7 / I / 0* – H (vpř. na podst.) al. znak zřiz., pod společnou korunou – L *HLOBIL* 1993, 389 – *UPMS* 1, 413

Luka, dř. Luky, n. Luck (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

ve far. k. sv. Vavřince:

a/ dřev. socha, kterou malíři vyzdobili barvami – přinesl ji sem a po pr. straně oltáře vystavil účtč Maxmilián Libštejnský svob. p. z Kolowrat (cca 1657-1720), p. na Libošicích, bratranec otce († 1699) zdejšího nezletilého pána Václava Ferdinanda Libštejnského z Kolowrat (* zde 1692), který 1709 přišel o pan. Luky včetně zámku kvůli dluhům – dol. 1715

b/ 2 zpov. s ov. obrazy SJN a sv. Maří Magd., cca 1720

a/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Kryštofa Böckela, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 220^r); b/ UPC 2, 327 – I www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/luka-kostel-sv-vavrince

Luka nad Jihlavou, n. Wiese, ves, 1718 poprvé označená za městečko (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje oltář, dol. 1716

2/ na m. přes ř. Jihlavu mram. socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Lukavec, n. Lu(c)k (HS, Ol, d. Ostrava, f. Fulnek)

ve fil. k. sv. Jana Křt. a sv. Kateřiny socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Lukov, n. Luggau (M, Zno, Ol, d. Znojmo, e. fary Štítary)

v expoziturním (pův. far.) k. sv. Jiljí socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Lukov, n. Lukau (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f.)

v pout. kap. sv. Víta na vrchu sz od vsi dol. 1716 socha

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Luleč, dř. Lulč, n. Lultsch (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina (sv. Ducha?) nad vsí obraz, dol. 1716

2/ ve vsi kam. socha (klečící kanov. na bohatě tvarovaných oblacích se sklání ke křížovému drženímu zl. dopr., čtyřb. podstav. s vykrojenými rohy konvex-konkávně tvarován, na všech 4 str. v hor., hl. části podst. v rytých rámech náp.), 1729, v r., kdy byl SJ papežem Benediktem XIII. v Římě v Lateránu kanonizován (viz náp. vpř.) – zřiz. „největší hříšník“, který sochu zbožně postavil jako „sedmeré dílo“ (viz náp. vpr.), pročež „sedmkrát“ prosí o přímluvu u Boha (viz náp. vz.) zde znázorněného světce, který je silným ochráncem „pečeti“ (tj. zpov. tajemství) a cti (viz náp. vl.)

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ E (na podst. vpř.) ĪPSO ANNŌ / QVŌ / S. ĪOANNES A. S. P. N. BENEDĪCTO / XIII / ROMÆ ĪN LATERANO / SOLENNĪ APOTHESĪ / EST / PROBATVS (= 1729)

– (t. vl.) DĪVO / ĪOANNĪ NEPOMVCENO / SĪGĪLLĪ HONORĪSQVE / FORTĪ / TVTORĪ (= 1729) – (t. vpr.) HOC / SEPTENVM OPVS / DEVOTE ET PĪE / ERĪGĪ / CVRAVĪT (= 1729) / peccat: max: – (t. vz.) TE PROĪN / O SANCTE AC FORTĪS PATRONE / SEPTĪES / ROGO / VT QVOQVE TV PRO ĪPSO / ORES / DEVM (= 1729) – UPMS 2, 441

Lutová, n. Luttau (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

1/ ve far. k. Všech sv. obraz neznámého stáří, dol. 1715

2/ ve fil. k. (kap.) Nar. P. Marie na hoře nad Lutovou oltář s podobiznou, 1703

3/ mnozí sedláci na území zdejší f. mají ve svých příbytcích podobiznu (☩), dol. 1715

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Schmeltzera, l. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 84^r)

Lužany, n. Lužan (Č, Hra, Kh, f.)

- I. Obec

ve far. k. sv. Maří Magd. vpr. u vs. boč. oltář, dol. cca 1703, postav. ze zbožného odkazu míst. faráře Knopha

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v)

- II. Farnost

v kostelech a na veř. cestách lužan. f. více soch, nedávno postav., dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v) – pozn.: do lužan. f. tehdy patřila místa Lužany s far. k., Kamenice, Konecchlumí s fil. k. sv. Petra a Pavla, Kovač, Pustá Proseč, Řeheč, Třtěnice, Úlibice (či Oulibice) s fil. k. Zvěst. P. Marie, Vojice

Luže, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje zvon, výš. i průměr 52 cm, kolem koruny náp. mezi 2 pásy rostlinného dekoru a srdíček, pod ním 4 and. hlavy, na plášti na sev. reliéf, na jih po str. Kalvárie P. Maria a sv. Jan, kolem dol. okraje oblamovaná stuha – zvon do t. podoby přelil 1727 (nejspíš klatov. zvonář) Jan Pricquey v době duch. správy míst. faráře Václava Dvorského

2/ na nám. sloup se sochou, pomník spočívající na několika schodech čtvercové základny, s hran. podst. opatřeným na stěnách rámy dole a nahoře vypouklými – válcový sl. vrcholí korint. hlavicí, na ní na oblacích stojí kanov. s kam. křížem (zl. dopr.) a kov. palmou v lv. – 1711, zřiz. míst. vr., košumberská jez. rezidence, aut. velmi pravděpodobně sochař Jiří František Pacák, který zde tou dobou pobýval (cca 1701-15) – svatoján. skulptura jeví obdoby s Pacákovou sochou v Žirči (→ níže, t. 2/)

1/ E (kolem koruny zvonu) + SIT NOMEN DOMINI BENEDICTVM ANNO 1727. – (další náp.) PRZELIT GEST ZWON / TENTO ZA SPRAWI DV / CHOWNI DWOGI CZTI / HODNEHO KNEZE P WA / CZLAWA DWORSKIHO / TOHO CZASV P FARARZE / LVSKIHO SLIT GEST / OD IANNA PRICQVEY. – SPHU XVI, 85-86; 2/ E (v rámu vpř.)

na podst. náp. s vystupujícími písmeny, poslední řádek vtesán *DIVO / NepoMVce / no / EreCta* (= 1711) / *R. S. J.* (= Residencia Societatis Jesu) – R LA košumberské jez. rezidence, 1711 (ARSI, sign. Boh. 123, pag. 174) (sděluje též chron. na podst.) – L OLIVA 1905, 10 – *SPHU* XVI, 99 – *UPČ* 2, 333 – *PANOCH* 2007, 80 – *MTSSP* 2008, 352-356

Lužice, n. Luschnitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. příp. k měrunické f.)

v příp. far. k. sv. Augustina boč. oltář, zřiz. jistý člověk z obzvláštní zbožnosti, dol. 1715

R l. zpr. „měronického a lužického“ faráře Jana Václava Kroupy, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 290^r)

Lužice viz Tušimice

Lužnice (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Třeboň)

u m. socha z mušlového vápence, v nadživ. vel. (stojící kanov. drží v pr. kříž s palmou a lv. ve zbožném gestu klade na hrud', žul. podst. dvojité, spod. část velký hranol, hor. část nízký čtyřb. postament, vpř. zdob. psaníčkem), 1. čtvr. 18. st.

I památkovýkatalog.cz (32153/3-2017 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Lysá nad Labem, dř. Nová Lysá, městečko (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt., stojícím upr. nám. a obklopeném hř. (titul far. k. přešel na novostavbu t. patr., budovanou na jiném místě 1719-40, pův. far. k. se poté stal kaplí sv. Barbory):

1a/ dřev. boč. oltář s mal. obrazem, 1700

1b/ měděná monstrance (elipsová noha se stuhovou dekorací, v níž medailony sv. Víta, JN, Vojtěcha a Václava, zadní stříb. rámec na paprscích zdob. akanty a prázdnými medailonky), kon. 17. st. 2/ u t. pův. far. k. vně hřbitova kam. socha – 1703 nebo později, neboť teprve 11. V. 1706 vydala praž. arcib. konzistoř zdejšímu faráři Matěji Václavu Jelínkovi pov., že může požehnat kam. sochu, která „má být před jeho kostelem postavena ke cti bl. Jana Nepomuckého“

1a, 2/ R l. inv. movitostí a nemovitostí náležejících k novolyskému far. k. sv. Jana Křt., 16. XII. 1707, potvrdil míst. farář Tomáš Jan Melzovecký, prez. na praž. arcib. konz. 19. I. 1708 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – nedat. l. zpr. t. faráře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 188^r) (mj. sdělení, že socha u far. k. stojí již 12 let); **1b/** L *SPHU* XXI, 153; **2/** R l. zápis v knize emanát praž. arcib. konzistoře o pov. požehnat sochu BJN před k. v Nové Lysé, uděleném 11. V. 1706 tamnímu faráři Jelínkovi (NA, APA I, sign. A 3/4, fol. 109^v)

Lysice, n. Lissitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

2 sochy, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Maková hora viz Smolotely I/

Malá Bukovina, n. Klein Bocken či Kleinbocken (Č, Lit, Li, v. a f. Horní Police, 1722 f.)

v kap. či fil. (od 1722 far.) k. sv. Václava, který dal na tzv. *Václavské hoře* (n. *Wentzelsberg*) nad vsí 1712 zbudovat míst. pán, majitel *Malé i Velké Bukoviny* Benedikt ryt. (od 1713 bar.) z Praschenfeldu, je 1715 dol. dřev. polych. socha um. nad boč. oltářkem – **pozn.:** že by zmíněný šlechtic měl v úmyslu zde postavit kapli, jak se lze dočíst v literatuře, z dobových dokladů nevyplývá

R l. zpr. hornopolic. faráře a vikáře Michaela Gabriela Jantsche, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 302^v) – L (k pozn.) BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 16-18, 135-137

Malá Skála (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Bzí)

na zámku v kap. krásné vyobrazení značné velikosti, mal. na stěně po str. oltáře, dol. 1715

R l. zpr. Leopolda Paulina, faráře ve Bzí, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 426)

Malá Skalice viz Česká Skalice

Malá Skalice viz Skalička, Holohlavy

Malá Třebnouševs viz Vinice, Hořice II

Malé Březno, n. Kleinpriesen (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Nové Sedlo nad Bílinou, 1722 f. Holešice)

na návsi kval. písk. socha (na 2 stupních čtvercového půdorysu čtyřboký tumbovitý podst., vpř. s kartuší tvořenou palmovými listy do sebe stočenými, výše nízký čtyřb. postament, na něm stojí prostovlasý kanov. v esovité póze, s rozevlátou rochetou, a shlíží ke křížifix, jež s palmou objímá lv. rukou a ve spuštěné pr. drží biret), 1728, aut. nejspíš sochař Jan Adam Dietz, zřiz. Jan Tchínka (Tchirckn, Tchiercka?), snad v návaznosti na míst. vrchnost, majitelku pan. *Jezeří – Nové Sedlo*, Marii Josefu říš. hr. Popelovou z Lobkowicz, rozenou hr. z Bubna a Litic

E (vpř. na podst. v kart.) **S:** / *IOANNIS / NEPOMUCENE / ORA PRO NOBIS / 1728* – (pod kart.) *Johann tchincka* – L *UPČ* 2, 341 – ADAMCOVÁ 2007, 81, 98-99, 205-206

Malé Dyjčkovice viz Dyjčkovický

Malé Horky viz Strenice 2/

Malé Chomutice viz Chomutičky, Hořice II

Malé Smrkovice viz Nové Smrkovice

Malé Sukolomy viz Horní Sukolom

Maleč (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Heřmaň)

ve vsi písk. socha (stojící kanov., prostovlasý, s křížifixem v pr. a biretem v lv., čtyřb. podstavec má spod. část zděnou, vrchní kamennou, vpř. zdobenou 2 kartušemi bez erbů, v akant. orámování a s korunou upr., výše vystupující litery chron.), 1707

E (na podst.) *SanCto Ioanni NepoMVceno* (= 1707) – L *SPHU* XXIII, 65 – *UPČ* 2, 342 – *PANOCH* 2007, 81, obr. 40

Malenovice, n. Mallenowitz, městečko (nyní část města Zlína) (M, Hra, Ol, d. Holešov, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše na oltáři socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Malesice, n. Malesitz (nyní část města Plzně) (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

na návsi písk. pilíř se sochou: na trojici stupňů půdorysu trojúhelníka se zkosenými rohy a konkávními stěnami se zdvihá trojboký podst. rovněž se zkosenými rohy, které jsou zdob. volutami – na všech 3 stěnách nápisy – výše nad bohatě profil. římsou stojí hranolový, mírně zaoblený oblačný pilíř zdob. okřídlenými and. hlavami, dole do 3 stran doplněný volutami, na nichž sedí andělci (vpř. vl. and. hledící ke světci a kladoucí lv. ruku na srdce, vpř. vpr. and. činící totéž pr. rukou, v lv. ruce pak přidržující sponami uzavřenou kn., opřenou o lv. koleno, and. vz. činí gesto mlčení) – oblačný pilíř je nahoře vpř. opatřen deskou s výrazně vystupujícími a oddělenými 2 erby pod korunami, mezi nimiž dole and. hlavička – na vr. pilíře na drobné oblačné kupě vl. stojí andělek, který oběma ručkama pozdvihuje krucifix a nastavuje jej pohledu světce, stojícího kanovníka, který shlíží k Ukřižovanému a v modlitbě před sebou spíná ruce, lv. nohou pak stoupá na okřídlenou kouli, nejspíš symbol své slávy letící do celého světa – dílo neznámého aut. z 1725, zřiz. míst. vr. František Petr hr. z Barbou (Barbe, des Barbeaux) a jeho manželka Sylvie Markéta, roz. svob. p. z Kusersteinu, paní z Vřesovic

E (na podst. vpř.) 1725 / *ERRICHTET V. / FRANZ PETER GRAF. V. / BARBOU S. GEMAHLIN / SYLVIA MARG. GEB. / FREIIN V. KVSPERSTEIN. / HERRIN V. WRZESOWITZ* – (t. vz. vl.) *EX / VOTO / ATQVE / CORDE TOTO / TE SANCTE PATRONE / HONOREMVS.* (= 1725) – (t. vz. vpr.) *K TOBIE / SWATY IENE / ZASTVPCE NAŠ / SRDEČNIE / SE VTIKÁME / PROSÍŽ ZA NAS.* (= 1725) – H (vpř. na oblačném pilíři, v hor. části na zvláštní desce) 2 znaky manželského páru zřiz. – L *SPHU XXX*, 162-163 – *PMKČ II*, 301 (dat. 1727) – *UPČ 2*, 343 – *MTSSP 2015*, 315-324

Maletín viz Starý Maletín

Malíkov nad Nežárkou, do 1947 Německý Malíkov, n. Deutsch Moliken (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Horní Pěna)

Šimon (či Mat.) Rupl (Repl), sedlák z *Německého Malíkova* 1694 koupil od nějaké žebračky stříb. pozlac. jazyk za 1 zl. 24 kr. a došel ke zlatníku Ondřeji Stockerovi, není-li skvost z kostelní krádeže – vyšetřováním se zjistilo, že ona žena je prý Videňáčka, která měla přijít o jmění při tureckém obléhání *Vidně*, a že také prodala Ondřeji Faslovi, rychtáři z *Kondrace*, krásný „Agnus dei“ (tj. agnusko) – Rupla zavřeli a vrchní mu draze koupený jazyk zkonfiskoval pro podezření z jakýchsi čar – když se ukázalo, že je Rupl řádný člověk, pustili ho, žena však upláchla – jazyk se

dosud dochoval v archivních aktech z 1695 – historik Fr. Teplý tvrdí, že se jednalo o „jazyk sv. Jana z Pomuka“, což by byl nesmírně raný doklad užívání takového drobného předmětu úcty, a to 26 let před nalezením domnělé relikvie jazyka – je vysoce pravděpodobné, že je v podání t. epizody přítomen nějaký mylný údaj

L *TEPLÝ 1932*, 122 (+ pozn. 62) – *TÝŽ 1935*, 325

Malonty, n. Meinetschlag (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje obraz a malá socha, dol. 1715

2/ míst. farář Ambrož Antonín Zwettler 1715 sdělil, že dal ke cti a uctívání vytesat 3 sochy, z nichž jednu má u sebe

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Ambrože Antonína Zwettlera, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 249^f)

Malotice (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f. Zásmyky)

záp. od vsi, na rozcestí cesty vedoucí z *Malotic* ke *Ždanicím* písk. sochy SJN (stojící kanov. s mohutným krucifixem držným zpr. doleva, plint spočívá na postamentu ve tvaru rozměrného kumulu oblak na oválné základně, oblaka vpř. zakryta al. znakem ve 2 štítech pod společnou korunou, mezi štíty ovocný feston, podst. hran.) a sv. Prokopa, obě z 1703, zřiz. sochy míst. vrchnost (v rámci zásmuckého pan.), František Damián říš. hr. ze Sternbergu (držitelem pan. 1703 † 1723) a jeho choť Marie Josefína z Trauttmansdorffu († 1742), zřiz. sochy sv. Prokopa pouze František Damián říš. hr. ze Sternbergu (tato socha je připisována kutnohor. sochaři Františku Martinu Katterbauerovi)

H (vpř. na oblačném postamentu sochy) al. znak zřizovatelů – (vpř. na podst. s. sv. Prokopa) znak zřiz., hraběte Sternberga – L *PMKČ IV*, 104 (bez dat.) – *UPČ 2*, 346 (socha dat. do 40. l. 18. st., s. sv. Prokopa do pol. 18. st.) – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/malotice/socha-sv-jana-nepomuckeho – www.cestyapamatky.cz/kolinsko/malotice/socha-sv-prokopa

Malý Páleč viz Páleček

Malý Zdikov, Malý Zdikovec viz Zdikovec

Manětín, n. Manetín, město či městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f., 1729 d.)

1/ obrazy a sochy, které se tu 1715 nacházely všude, dosvědčovaly všeobecnou zbožnost ve zdejším lidu, která tu byla a je od nepamětné doby

2/ do farního (od 1729 děk.) kostela sv. Jana Křt. pořídila po rozsáhlém požáru městečka (22. IX. 1712) míst. paní, čerstvě ovdovělá Marie Gabriela Lažanská z Bukowé, roz. Czerninová z Chudenic, 1715 dva nové zvony, které v *Klatovech* ulil zvonář Jan Pricquey – na větším zvonu, přelitém ke cti sv. Jana Křt. ze zničeného původního zvonu, vysokém 86 cm a měřícím 103 cm v prům., je nahoře dokola náp., nad ním i pod ním ornamentální pásy, na plášti 3 reliéfy, sv. Jana Křt., Ukřižování a SJN, pod

rel. Ukřižování zvonářská značka s opisem jména zvonáře, na druhé straně pláště al. znak lažansko-czerninský a náp. jmenující již zmíněnou hraběnkou – oba nové zvony posvětil v plaském klášteře tamní opat Evžen Tyttl

3/ ve hř. k. sv. Barbory (1697) při již. pilíři presbytáře boč. tabulový oltář s volut. svrškem s andílky, s obrazem (SJN klečící před oltářkem, 1726, aut. Filip Kristián Bentum) a s reliéfy ze světcova života (mj. Svržení z m.) na predele, vytvořenými Josefem Herscherem cca 1730 – prot. k ol. sv. Starosty

4/ tzv. *Vysokou cestu*, spojující městečko se hř. kostelem sv. Barbory, lemuje po obou stranách galerie 14 kam. soch z období 1728-34 pocházejících z dílny sochaře Josefa Herschera – v t. galerii se v blízkosti kostela sv. Barbory, na odbočce z *Vysoké cesty* sm. k *Brdu*, poblíž m. přes *Manětínský potok* nachází socha z 1729, kdy „celá země se radovala ze svatořečení mučedníka, svatého Jana“ (jak praví nápis): na odstupňovaném, čtyřbokém základu spočívá hl., válcová část podstavce s jemně vystupujícími 4 volut. křídly v „nárožích“ – na čelní stěně válce v ozdobném rámu náp., na boč. stěnách reliéfy Zpověď královny (vpr., SJ a královna ve zpovědnici uv. kostela, dle tradiční ikon.) a Svržení z m. (vl., velmi dramatická scéna, kde bířicové na čtyřobloukovém mostě klenoucím se přes prudce se řinoucí říční vody obklopují sv. kanovníka a již ho téměř shazují přes most. parapet, přičemž světec hledí do nebe, k němuž natahuje pr. ruku a v lv. drží kříž, na světce z mračných nebes sestupují paprsky, k jejichž božskému zdroji poukazuje pr. ruce andílek ležící na oblacích a v lv. ruce držící muč. palmu) – skulptura představuje stojícího prostovlasého kanov. s malým křížkem zavěšeným na hrudi, s „jazýčky“ na límci, pootočeného ke své pravici, v níž, pozdvižené, drží kov. kříž, na který se s jemným úsměvem dívá – lv. rukou si SJ o lv. bok opírá biret, lv. nohou stojí na objemné zavřené knize – před světcovými nohama na jakési skále je v polosedu uveleben andílek, který hledí kupředu, prstík pravice klade na ústa ve výzvě k mlčení a lv. ruce na svém kolenu přidržuje korunu, z níž vystupuje muč. palma

5/ jednopatrový barok. dům č. 92 na nám. naproti zámku si jeho majitel, Jarolym Tichý, hofmistr manětínského hraběcího dvora, mezi 1713-18 vyzdobil štítem, do jehož niky dal umístit kam. sochu (→ praž. most. typ, ovšem s „jazýčky“) na rozvilinami krásně vyzdobeném podstavěčku s prostorem pro světlo upr., přístupným malým otvorem z půdního prostoru domu a vpř. uzavřeným sklem, nep. zasazeným do kov. dvířek – na atiková křídla po str. štítu dal t. majitel postavit kam. sochy sv. Kosmy a Damiána, lékařských patronů a českých dědiců, jelikož byl Tichý velmi zběhlý ve felčarském a lékařském umění – aut. soch byl snad sochař Štěpán Borovec (Worowec) – pod štítem

byly jistě již 1718 vymalovány sluneční hodiny polovičního orloje

1/ R l. zpr. míst. faráře Václava Alexia Pleschnera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 100^r); **2/** E (na větším zvonu far. kostela nahore) *PO OHNIWE CELE MANTINI A ME SKAZE KE CZTI SWATEHO IANA KRZTITELE PRZELITI SEM W KLATOWECH LETA 1715.* – (u zvonářovy značky na plášti t. zvonu) *IOANNES PRICQVEY* – (u al. znaku na t. zvonu) *MARIA GABRIELA COMITISSA LASCHANSKIANA NATA COMITISSA DE CHUDIENITZ* – **H** (na plášti t. zvonu) al. znak rodů Lažanských a Czerninů z Chudenic – **L** *SPHU XXXVII*, 102 – *PMKČ III*, 45, 49; **3/** **L** *SCHALLER* 1788b, 212 (obraz všichni znalci považují za mistrovské dílo) – *SPHU XXXVII*, 127 – *PMKČ III*, 51 – *UPČ 2*, 349-350 – *BUKAČOVÁ/HAMSIKOVY/ROYT* 2010, 11 (dat. a aut. reliéfu Svržení z m.), 32 (Bentumův obraz dat. 1726) – *MATUŠKOVÁ* 2015, 27 (dat. Bentumova obrazu 1730); **4/** E (vpř. na podst. sochy v rámu) *ANNO qVO / VNIVERSA / TERRA MAR / THRIS SANCTI / IOANNIS CA / NONISATIONE / GAVDE / BAT* (= 1729, jelikož **H** zde má hodnoty I+I a rokem kanonizace byl právě r. 1729) – **L** *SPHU XXXVII*, 121 (socha dat. 1728) – *PMKČ III*, 54 (dat. 1728) – *UPČ 2*, 350 (socha dat. 1728) – *BUKAČOVÁ/FAK* 2006, 89 (socha dat. 1728, aut. připisováno Josefu Herscherovi, zřiz.) – *MATUŠKOVÁ* 2015, 39 (aut. soch dílna Josefa Herschera), 43-45 (socha dat. 1728); **5/** **L** *PMKČ III*, 54 (vybrané zápisky míst. faráře Pleschnera z 1718) – **L** *SPHU XXXVII*, 116 (dům postav. cca 1720) – *UPČ 2*, 348 (pravděpodobný aut. soch)

Mankovice viz Lipník nad Bečvou II

Mariánská, n. Mariasorg (nyní část města Jáchymova) (Č, Žat, Pr, v. Loket, d. Jáchymov) ve fil. a pout. k. (kap.) Naneb. P. Marie (1694-99) oltář, vyzdobený téměř stejně jako oltář v jáchymovském děk. k., tj. nepochybně s obrazem (o) upr. (→ výše, Jáchymov), dol. 1715

R l. zpr. jáchymov. děkana Michaela Vavřince Prokesche, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 368^r)

Mariánské Radčice, n. Maria Ratschitz, pout. místo (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f.)

1/ v adm. far. a pout. k. P. Marie Bol. (postav. ke cti P. Marie stojící pod křížem v l. 1692/98-1703 spolu s pout. areálem, tj. ambity s kaplemi, oseckými cisterciáky, kteří byli míst. vr. a správci zdejší f.) boč. oltář, vztyčený během působení zdejšího administrátora a profesa oseckého cist. klášteřa, Augustina Sartoria (ve fun. 1711-23), 1715 označ. za nový

2/ před pr. nárožní kaplí vstupního křídla ambitu poutního areálu písk. oblačný sl. N. Trojice, na trojb. dvoutážovém podst. (ve spod. etáži vpr. rel. Smrti a vl. rel. Naneb. P. Marie, vz. nápis, v hor. etáži zavěšené festony) se zkosenými rohy, zdobeném s. andělů a andílků, na nároží v čele socha klečící P. Marie, již svrchu, z jehlancového pilonu korunují Otec se Synem, nad nimiž ve vr. letí holubice Ducha sv. v září – kolem balustráda šestiúhelníkového půdorysu se sochami na

nárožních hran. podst., představujícími (od před. str. ve směru hodinových ručiček) sv. Benedikta, JN (stojící kanov. s křížem v lv. a palmou v mírně pozdvižené pr.), Františka z Assisi, Antonína Pad. s Ježíškem, Václava a Bernarda – snad dílo sochaře Matěje Tollingera – 1721 dal sl. postavit Jan Jirí Adalbert Geisler (Geißler, Geissler), zdejší ranhojič, původem z *Mostu* (* 29. III. 1655 † 8. IV. 1734, pochován v mariánskoradčickém k.) – zpočátku byl sl. obklopen ohrazením z dubového dřeva, které bylo kvůli své netrvanlivosti 1724 nahrazeno kam. balustrádou s 6 sochami světců (tato práce stála 210 zl. 39 kr.), tedy i SJN

1/ R l. zpr. administrátora míst. f., Augustina Sartoria, profesora oseckého cist. kláš., 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 220^v) – L HITSCHFEL 1862, 28 (pozn. pod čarou), 30, 82; 2/ E (v rámu v zad. stěně dol. etáže podst.) IN HONOREM / S. S. TRINITATIS / ET / B. VIRGINIS MARIAE / IN COELIS CORONATAE / FIERI FECIT / JOAN. GEORG. ADAL. / GEISLER. / 1721. – L HITSCHFEL 1862, 31, 42-43 – UPČ 2, 355 – MTSSP 2012, 780-785

Mariánský Týnec či Mariánská Týnice (Tejnice), poutní místo (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kralovice)

v pout. k. Zvěst. P. Marie při proboštství plaských cist. 1715 snad dol. obraz (→ níže, Plasy 1/) a první míst. probošt Fridrich Chobodides (od 1699) v něm postavil boč. oltář sv. patronů č. (nep. i SJN)

R-L VOGT/SCHPEPL/PODLAHA 1909, *Tilia Plassensis*, 84 (zřízení oltáře sv. patronů č. připisuje plaskému opatu Trojerovi k 1682) – L APPEL 1886, 13 (zřiz. oltáře sv. patronů č. Bedřich Chobodides)

Markvartice, n. Markersdorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina:

1a/ menší socha na kaz.

1b/ socha podlouhlé velikosti upr. oltáře sv. Anny mezi rozměrnými vyřezávanými a pozlac. květy, nesená dvěma dovedně vytvořenými anděly

1c/ obraz u kůru

1d/ obraz (☼) darovaný kostelu začátkem 1714 a visící u ol. P. Marie

1e/ obraz vys. 2 lokty, připevněný na stěnu u kaz. - vše dol. 1715

2/ míst. farář Hegenbarth si pro svou soukromou pobožnost dal 1712 vyrobít malý domácí oltář, na němž je z jedné strany umělcem vyřezaná socha (☼) – nep. oltář uchovával na markvartické faře

3/ u *Červeného dvora* (n. *Rothenhof*), bývalé tvrze, stojí v kam. sloupu nejnižší socha, dol. 1711

1/ R l. zpr. míst. faráře Ferdinanda Františka Hegenbartha, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 307^v); 2, 3/ R t., fol. 307^r

Maršov III, n. Marschendorf (část obce Horní Maršov) (Č, Hra, Kh, f.)

na svahu proti faře písk. socha, přístupná kam. schodištěm: trojdílný podst., na základně upr. zdobené vykrojeným rámem – střed. část podst.

nejvyšší, zdob. dole ov. věncem s náp., výše erbem s klenotem – boč. části podst. nižší, zdobené vykrojenými rámy, výše volut. křídly, přecházejícími pod římsu střední části – nad římsou akant. postament, na němž socha stojícího kanov., výrazně se sklánícího ke křížem držnému zpr. doleva, v pr. kov. palma – po bocích pomníku barokně prohnutá balustr. – 1717, zřiz. A. I. S. p. f. P. – **pozn.:** socha je pojetím shodná se sochou v *Mladých Bukách* z 1711 (→ níže, t.) a velmi podobná soše ve *Starých Bukách* z 1715 (→ níže, t. 2/)

E (vpř. na střed. části podst. dole ve věnci) *FAMÆ AC / HONORIS ADVOCATO / EREXIT* (= 1717) / . A: I: S: p. f. P. – H (vpř. na střed. části podst. výše) erb zřiz. – L UPČ 2, 359

Martiněves viz *Charvatce*

Martinice (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f. Votice)

ve fil. k. Naneb. P. Marie na hl. oltáři široký rozv. rám se sochami SJN a sv. Jakuba, poč. 18. st.

L SPHU III, 50 – UPČ 2, 359-360

Máslojedy (dř. *Máslovědy*) viz *Holohlavy*

Mašovice, dř. Velké Mašovice, n. Gross Maispitz (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f. Hradiště (sv. Hypolita), od 1713 administrátoři kříž. s červ. hv.)

1/ ve fil. (adm.) k. sv. Jana Křt. boč. oltář s podobiznou (☼), dol. 1715, 1716 dol. socha, nejspíš tedy šlo o nepom. oltář se světcovou sochou 2/ v mnoha domech se nachází vyobrazení (většinou ☼), dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← 1. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^r); 1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Matějovec viz *Cizkrajov II. 1/*

Maxov, n. Maxberg (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f. Všeruby)

ve vsi kaple, již 1730 udělila praž. arcib. konz. mešní licenci – nepochybně pro t. svatoján. kapli byl pořízen zvon, který ke cti bl. P. Marie počaté bez prvotního hřichu a SJN slil 1726 v *Klatovech* zvonař Jan Pricquey: zvon o výš. 27 cm a prům. 35 cm nese dvouřádkový opis, na boku reliéfy SJN a Matky Boží a medailon se jménem zmíněného klatov. zvonaře

E (na zvonu) *HONORI BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE SINE LABE ORIGINALI / CONCEPTAE ET S · IOANNIS NEPOMVCENI FVSA ANNO 1726.* – L TRAJER 1862, 841 – SPHU XVII, 96-97

Mečeříž, městečko (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f. Předměřice nad Jizerou)

ve fil. k. (Nal.) sv. Kříže dřev. socha (v pr. kříž, v lv. palma, ○), vys. 1 loket, připevněná na stěně a obklopená dřev. řezbou na způsob malého oltáře.

zřiz. sochy urozený p. Josef Haslauer z Haslau, t. č. hejtman brandýs. cí. pan., kam městečko patřilo – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Josefa Štřelského, prez. na praž. arcib. konz. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 193^{r-v})

Měčín, n. Miedschin, městečko (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Žinkovy, 1716 a.)

k fil. (od 1716 adm. far.) kostelu sv. Mikuláše, k již. boku presbytáře 1726 přistav. kaple, hladce sklenutá křížem, zřiz. majitel pan., který byl patronem kostela i administratury

L *SPHU* XXV, 34, 36 – *UPČ* 2, 364 – TRÍSKA/TYKAL 1994, 23 – KOKAISL/KOKAISLOVÁ 2013, 48

Medlov, n. Mödlau (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

v sanktusníku far. k. sv. Bartoloměje zvon s reliéfy Madony s dítětem a SJN, který 1722 v *Brně* přelil ke cti sv. Barbory zvonář Zikmund Kerker

E (na zvonu) *Sancta Barbara, Virgo et Martyr, ora pro nobis Medloviensibus. Refusa 1722.* – *Goss mich Sigmund Kercker in Brinn* ← L *VM* II. I. 81, 147 – ŠRÁMEK 1973, 245 (náp. na zvonu jemně odlišný) – *UPMS* 2, 461

Mělnická Vrutice, dř. Vrutice (Č, Bol, Li, v. a d. Mělník)

upr. návsí sloup se sochou, dol. 1715

R nedat. l. zpr. mělnic. děkana Leopolda Benedikta Červenky, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 197)

Mělnické Vtelno (Č, Bol, Li, v. Mělník, f. odtud 1716 přeložena do Chorušic, kde 1720 povýšena na d.)

1/ pro far. (od 1716 fil.) k. sv. arch. Michaela na co nejponiženější žádost obce vymalován líbezný obraz a um. tam pro oslavu a vzrůst zbožnosti, dol. 1715 – obraz (šir. 58 cm, vys. 85 cm) je věrnou kopií obrazu připisovaného Karlu Škrétovi st. (→ níže, Praha VII. 24b/, IX. 5, 6/)

2/ upr. vsi socha, 1700, zřiz. míst. obec na horlivý popud míst. faráře Václava Vojtěcha Stuhlíka či Stuchlíka (ve fun. 1694-1711)

3/ míst. farář Kašpar Studnička 1715 sdělil, že při návštěvách venkovanů téměř u všech našel podobizny, buď mal. na plátně, nebo papírové

1/ L BÖHM 1892, 823 (aut. K. Škréta) – *SPHU* VI, 184 (obraz věrnou kopií konkrétního Škrétova obrazu); 1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Kašpara Studničky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 286^r); 3/ R t., fol. 286^v

Mělník, král. věnné město (Č, Bol, Li, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Petra a Pavla:

1a/ boč. oltář se sochou (4 loket), dol. 1715, později opatřen obrazem z 1728 v obdélném rámu (polopostava kanov. s nachýlenou hlavou kontempujícího malý krucifix, jež před hrudí drží vespod oběma rukama a směřuje jej ke své lv. str., → typ náhrobního oltáře, ovšem postava světce prodložena) – arch. oltáře s akant. a páskovou výzdobou – v zasklené menze ležící socha zesnulého SJN, z neznámé doby (kanov. na

podušce, s hlavou vl. menzy, klade ukazováček pr. na rty)

1b/ ve vel. věži na prostředním zvonu (1,05 m vys., 1,24 m v prům.) na pláští reliéf P. Marie s děťátkem v renesanční arkádě s 2 sloupky, po str. ve věnci rel. sv. Václav se sv. Ludmilou, na druhé str. reliéf (bez věncového orámování), nahore nuzně ornamentované pásy s náp. – ulit spolu s menším zvonem 23. VI. 1690 (větší zvon ulit o den dříve), aut. zvonář Jan Pricquey v *Mladé Boleslavi* (pod mar. rel. jeho znak, zvon a *IP* po stranách), zřiz. všech 3 zvonů míst. magistrát v době děkana Mikuláše Fridricha Weise

2/ na nám. sloup se sochou, dol. 1725

3/ v kostelíku sv. Ludmily na předměstí oltář, postav. nějakou dobu před 1715, zřiz. míst. měšťan, na základě slibu

4/ ve městě se stěží najde dům, ve kterém by nebylo zobrazení BJN, zachycené buď malbou, školní tezí, nebo v modlitební knížce, líbezná – také vně do ulic na průčelích domů postav. sochy – dol. 1715

1a, 3, 4/ R nedat. l. zpr. míst. děkana Leopolda Benedikta Červenky, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 197); 1a/ L *SPHU* VI, 112, 113 – *UPČ* 2, 371 (dat. 1. čtvr. 18. st.) – DOBALOVÁ 2006, 119 (obraz Svržení z m., cca 1750, um. na oltář později); 1b/ E (na prostředním zvonu nahore) *HVC PROPERATE ANIMAE VENIT AD NOS IANVA COELI LIMEN ERIT COELI IANVA MELNICHII ANNO DOMINI 1690.* – R-L ALBRECHT/TEPLÝ 1902, 150 – L BÖHM 1892, 372 – *SPHU* VI, 129-130; 2/ L DUKÁT 1725, (úvodní část) 23 ← BÖHM 1892, 387

Mělník (Č, Hra, Kh, d. Nový Bydžov)

ve fil. k. sv. Václava a Stanislava (1686) rozv. boč. oltář s obrazem, což je anachronicky sošná kompozice stojícího světce vítajícího gestem rozpatých paží krucifix, vycházející ze světcova postoje na Škrétou navržené kompozici univ. tezí z 1674 (→ B.4, 12) – před kon. 17. st. (snad po 1690)

L *UPČ* 2, 373 – PANOCH 2007, 132-133

Merklín, městečko (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

když začalo kvést zdejší bratrstvo (zal. 1707, → C.3, 4), byl ve far. k. sv. Mikuláše na ep. str. 1709 postav. oltář (řezbáři za práci na něm zapláceno 100 zl.), který byl hned 1710 pozlacen (za což malíři dáno 80 zl.) – 1727 se na t. oltáři nacházely 4 měděné svícny, 4 nádoby s papírovým kvítím, 2 polštáře, krucifix, portatile

R kronika fary Merklín, 1727-1869, s. p. (SOkA Plzeň-jih, FÚ Merklín, i. č. 1) (informace o oltáři na fotografiích 24-25 v digitalizované podobě kroniky)

Měrovice nad Hanou, dř. Měrovice, n. Mierowitz (M, Olo, Ol, d. Kroměříž, f. Němčice nad Hanou)

ve fil. k. sv. Bartoloměje zvon věnovaný cti v samotném r. kanonizace, 1729

E (na zvonu) *honorI DIVo Ioanni NepoMVCeno sVb Ipso anno eIVs CanonIzatlonIs (= 1729)* ← L ŠRÁMEK 1973, 247

Měrunice, n. Meronitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)
ve far. k. sv. Stanislava biskupa a muč. 2 dosti vel. mal. obrazy (☉), několik l. před 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Václava Kroupy, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 290^r)

Měříň, n. Wollein, městečko (M, Jih, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. vpr. u oltáře patrona kostela, sv. Jana Křt., boč. oltář s obrazem, který dal z vděčnosti vůči SJN za uzdravení pr. nohy (k němuž došlo 1703) obnovit a k vět. počtě rozšířit míst. farář Jakub Felix Pacher (ve fun. 5. VI. 1698 † 20. II. 1738) – z jiných indicií vyplývá, že dal Pacher tehdy nepom. oltář zcela nově postavit (→ D.1, 183)

2/ u domu Anny Eleonory Pacherové 1712 postav. vznešená boží muka

3/ nedaleko městečka na král. c. u rybníka zv. *Nečas* kaplička či boží muka, které dala 1706 postavit ke cti p. Františka ryt. z Rumerskirchu, velice zbožná paní pan. *Stránecká Zhoř* – v t. kapličce obraz, na němž SJN vystupuje z mušle na způsob perly, s doplněným chron.

1/ R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 260^{r-v}, 261^r), což je příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) (zde oltář rovněž uveden); 2/ R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 263^f), příl. Q k výše uvedenému dokumentu; 3/ E (u vyobrazení v kapličce) *Magnae De ConCha Vires* (= 1706) – R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 262^r), příl. Q k výše uvedenému dokumentu (zde je na základě Pacherova dopisu upozorněno na kapličku s obrazem)

Městec Králové (dř. Městec Králův), n. Königstädtel či Königstadt, město (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. sv. Markéty:

a/ mal. obraz, 1698, zřiz. Jan Differna, míst. poštovní

b/ zavěšený obraz, 1712, zřiz. Matouš Smrček, dymokurský sládek

a/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^v-279^r) – L KORÁN 1994, 217; b/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v)

Městečko Trnávka, pod tímto názvem od 1929, předtím Stará Trnávka (ves) a (Nová) Trnávka (městečko), n. Alt- a (Neu-)Türna, spojené 1918 (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f. zv. Trnávka se sídlem ve Staré Trnávce)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. obraz, dol. 1716

2/ snad v kostelech, nebo spíše na místech podřízených zdejší f. 2 sochy, dol. 1716 – **pozn.:** tehdy stála na území trnávcecké f. socha ve *Vranové* (→ níže, t.)

1, 2/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7)

Město Libavá, dř. Libavá, n. (Stadt) Liebau, městečko, od cca 1720 chápané jako město, z čehož již tehdy dol. dnešní název (M, Olo, Ol, d. Budišov nad Budišovkou, f.)

ve far. k. Pov. sv. Kříže oltář, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Město Touškov, dř. Touškov (nad Mží), Bílý Touškov, n. Markt-Tuschkau, dř. Tuschkau či Weiss-Tuschkau, město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ ve far. k. Nar. sv. Jana Křt. obrazy a sochy na oltářích a stěnách, projev vzrůstu úcty a náklonnosti mezi míst. farníky v období 1701-15

2/ sloup s podobiznou, postav. ke cti u touškovského m. přes ř. *Mži*, dol. 1713

1/ R l. zpr. míst. faráře Jana Dietericha, profesora kladrubského bened. kláštera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 28^r); 2/ R t. (nedávno postav. sloup, u kterého se za moru, tj. 1713, konaly modlitby) – nedat. l. zpr. toužimského faráře Jana Jiřího Judy Keisera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 300^v) (1713 se odehrála událost poblíž podobizny postav. ke cti u touškovského m., → D.1, 337)

Mešno (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Spálené Poříčí)

ve fil. k. N. Trojice zvon s reliéfem, který vznikl na poč. 18. st. přelítím zvonu, na němž býval náp. provedený got. minuskulí

E (na pův. zvonu) *Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta* – (nový zvon bez náp.) – L PMKČ IV, 179

Meziříčí nad Bečvou viz Valašské Meziříčí

Meziříčí pod Rožnovem viz Valašské Meziříčí

Micmanice viz Slup

Míčov (Č, Čás, Pr, v. Kolín, a. Ronov nad Doubravou)

ve fil. k. sv. Matouše oltář, 1708

R nedat. l. zpr. ronov. administrátora, P. Gerarda, profesora žďár. cist. kláštera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 104^r)

Michle (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, a. jez. misionáře na vinicích u Prahy, 1727 zde sídlící a.)

v kap. (či k.) 14 sv. pomoc. a P. Marie Pomocné (1724-26) na ev. str. boční port. oltář: arch. s akant. řezbou a šikmo natočenými pilastry vyrůstajícími ze zlac. volut. podnoží po stranách predely, zdobené motivem píšťal – po stranách sochy andělů, jednoho s váhami a mečem, druhého s knihou – hlavičky pilastrů s volutami a okřídlenými and. hlavičkami – v nást. symbol N. Trojice mezi obláčky, and. hlavičkami a paprsky – ol. obraz Apoteózy SJN představuje světce neseného dvojicí andělů do nebes, v pozadí Shození do Vltavy, v lv. dol. rohu znak zřiz. t. oltáře (cca 1724) a zároveň zakladatele t. kaple či kostela, Václava Xavera Neumanna z Puchholce, profesora praž. právnické fakulty, které (spolu s lékařskou fakultou) tehdy

michelský statek patřil – Neumann byl v období 13. V. 1724 – 29. VIII. 1725 rektorem praž. univerzity

H (na obrazu v lv. dol. rohu) znak Václava Xavera Neumanna z Puchholtze, zakladatele zdejší kap. či k. – L SPHU XXVIII, 108 – PMKČ I, 276 – UPP, V. P. M-Ž 1, 20

Mikulášovice, n. Nixdorf (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše boč. oltář s dřev. sochou (nad hlavou 5 hv.), 1706, zřiz. míst. paní (v rámci lipovského pan.) Marie Anežka Agáta roz. hr. Slavatová z Chlumu a Košumberka, provdaná za Františka Viléma starohraběte ze Salm-Reifferscheidt-Bedbur(g)u – jmenovaná šlechtična dala svatoján. oltář postavit ze štědrosti a zbožnosti

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^r)

Mikulov, n. Nikolsburg, město (M, Brn, Ol, koleg. kapitula, d. a f.)

- I. Děkanát

probošt mikulov. koleg. kapituly Jakub František Tilscher (ve fun. 1714-27) podal 1715-16 zprávu, že v celém mikulov. děk. obvodu není k., v němž by nebyla vystavena účt socha

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) – **pozn.:** 1716 do mikulovského děkanátu, kromě kostelů ve městě Mikulově a na jeho předměstích, náležel k. v **Bavorech**, fil. k Mikulovu, dále far. k. v **Dolních Dunajovicích** s fil. k. v Březí, far. k. v **Dolních Věstonicích** s fil. k. v **Pavlově a Strachotíně**, far. k. v **Drnholci** s fil. k. v **Novosedlech**, far. k. v **Jevišovce** s fil. k. v **Dobřém Polí**, far. k. v **Jiřicích u Miroslavi**, far. k. v **Perné** s fil. k. v **Mušově**, far. k. v **Pouzdranech** s fil. k. v **Popicích a Uherčicích**, far. k. v **Sedleci**, far. k. v **Troskotovicích**, posléze far. k. ve **Vlasaticích** s fil. k. v **Pasohlávkách**

- II. Město, předměstí a okolí

- 1716 dol. svatoján. památky:

1/ v koleg. a far. k. sv. Václava na boč. ol. socha

2/ v piar. k. sv. Jana Křt. socha

3/ u kapucínů (nejspíš v kláš. k. sv. Františka Serafinského) mal. obraz

4/ na blízkém kopečku (u města) kam. socha se zábradlím

5/ další půl míle od města u král. c. kam. socha se zábradlím, postav. mikulov. měšťanem na poděkování za dobrodiní (→ D.1, 819)

- další svatoján. památky:

6/ při koleg. a far. k. sv. Václava bohatě zdob. kaple, zřiz. inful. probošt zdejší koleg. kapituly a pán na *Jiřicích* (u *Miroslavi*), Jakub František ryt. (z Tilscher (ve fun. 1714 † 8. VIII. 1727), který t. kapli 16. V. 1720 vysvětil

7/ z *Mikulova* jako sídla provinčního představeného Německé provincie (*provincia Germaniae*) piaristů odeslal provinciál Bernard Bartlicius od sv. Filipa Neri (ve fun. 1706-09) generálovi Janu Chrysostomu Salistrimu od sv. Pavla (ve fun. 1706-

12) do *Říma* 1707 obraz (→ A.5, Itálie a Vatikán, Roma 2/)

8/ na nám. sl. N. Trojice: šestib. základna, trojboký konkávně projmutý podst. nesoucí 3 toskánské sl. nahoře spojené dorským kladím, nejvýše trojboký jehlan, na vr. zdobený symbolem Ducha sv. obklopeným zlac. ☼, níže vpř. sochařskou skupinou Boha Otce a Syna, jinak oblaky, anděly a and. hlavami – mezi sloupy pomníku s. Immaculaty, na obvodu podst. sochy SJN, sv. Karla Bor. a sv. Františka Xav. (všichni s kříži v ruce, sv. Jan a sv. Karel s Kristovým korpusem) – na volut. křídlech podst. usazení 3 andělé v živ. vel. držící v ruce rozvinuté svitky s náp. – 3 stěny podst. zdobeny kam. erby (obou zřiz. a města *Mikulova*) a reliéfy andělů s hrozny vinné révy – u pilastrů sochy 6 vel. děček se zlac. lucernami v ruce – 1723-25, návrh Antonín Josef Prenner (?), architektonickou složku vytesal Andreas Steinböck za pomoci Filipa Nadera, sochy vytvořil Ignác Lengelacher (sign.) – zřiz. míst. p. Walter Xaver František Antonín kn. z Dietrichsteinu se svou manželkou Karolínou Maxmiliánou roz. Pruskovskou z Pruskova – pomník byl posvěcen 1725 při mnoha ceremoniích a střelení z kanónů

1-5/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 6/ L PHILIPPUS A S. JACOBO 1720; 7/ R 23. XI. 1707, generál provinciálovi (Pluteus, X. No 484) ← L NEUMANN 1933, 131, 132; 8/ E (na kam. svitcích držných 3 anděly v živ. vel.) *HoC opVs aeternVM trlaDI pla Vota saCrarVnt.* (= 1723) – *GValterVs CaroLlna plo fVnDaVIt aMore.* (= 1723) – *LaVs NiCoLspVrgl trlaDI slt IVgltter oMnIs.* (= 1723) – (na figuře Krista sign. sochaře) *IL* – H (na římsu podst. ve zdob. kart.) erby míst. vr. Waltra Xavera z Dietrichsteinu, jeho choti Karolíny Maxmiliány roz. Pruskové z Pruskova a města Mikulova – L *Der europäische Postilion* 1725, 1. díl, 26-27 (odtud převzato mj. znění nápisů, které se do dnešních dnů nedochovaly) – WOLNÝ II. II, 47 (dílo vysoce ohodnoceno) – *UPMS* 2, 500-501 – I www.baroknikrajinou.cz/i2457260-mikulov-sloup-se-sousosim-nejsvetejsi-trojice

- III. Panství mikulovských Dietrichsteinů

mikulov. sochař Ferdinand Gross byl 1703 odměněn v *Mikulově* za zhotovení 2 blíže neurčených soch pro míst. p. Leopolda kn. z Dietrichsteinu, držitele mikulov. fideikomisu (1698 † 13. VII. 1708) – 7. XII. 1707 kn. s týmž sochařem uzavřel 2 kontrakty na zhotovení 2 stejných kam. soch pro nám. ve správních centrech 2 dalších dietrichsteinských pan., *Lipníku* a *Hranic* (→ výše, t.) – 1708 se Grossovi podařilo hrubě vypracovat sochu pro *Hranice* – její kompozice (kanov. s biretem na hlavě, klečící na oblacích, držící zl. dopr. vel. krucifix, vzadu na světcových nohou nápadné boty, resp. jejich podrážka, vpř. na oblaku and. hlava) se v mírných obměnách opakuje u 3 dalších dochovaných soch (na podobných rozměrných čtyřb. zděných podstavcích) na býv. dietrichsteinských državách, konkrétně na mikulov. pan.: 1/ v *Mikulově* u čp. 848 ve Vídeňské ul. 33

(na oblacích 2 and. hlavy), 2/ před hř. v Pavlově (před vytvořením *Věstonické nádrže* v *Mušově* u m. přes *Dyji* sm. na *Mikulov*, pomník bez and. hlav a s nepatrnými oblaky) a 3/ na nám. v *Dolních Věstonicích* (bez and. hlav) – je vysoce pravděpodobné, že všechny tyto sochy vytvořil týž Ferdinand Gross, a to do 1708, kdy přesídlil do *Lipniku*, odkud t. r. po ↑ výše jmenovaného knížete uprchl, aniž by dílo na dvou tamních sochách dokončil – zatímco záměr zbudovat 3/ je písemně dol. k 20. V. 1708 (→ výše, Dolní Věstonice 2/) a mohl se týkat osazení již hotové, ještě před Grossovým odchodem z Mikulovska vyhotovené sochy, u 1/ a 2/ dat. dosud není známa, ačkoli nelze vyloučit, že se jedná o výše uvedené sochy, jež Gross vytvořil 1703 pro téhož kn. – 1/ by přitom mohla být socha 1716 dol. na kopečku blízko *Mikulova* (→ výše II. 4/), 2/ socha u m. v *Mušově*, ač není 1716 dol. (→ níže, t. 2/)

└ RICHTER A KOL. 1971, 164, 173 – INDRA 1990, 36-37 – HLOBIL 1993, 392 – I k soše ve Vídeňské ul. v Mikulově a jejím souvislostem: www.baroknikrajii

nou.cz/i2357261-mikulov-socha-sv-jana-nepomucke-ho (aut. dílna I. Lengelachera) – fip.npu.cz/barokni-socha/statue/vypis/detail/305/ (spolu se sochami v Pavlově a Dol. Věstonicích předpoklad jedné kamenosochařské dílny, 2. čtvrt. 18. st.)

Mikulovice, n. Niklasdorf či Nickelsdorf (pův. ves zanikla při stavbě složiště popílku 1980-90, až na k., hř. a kap.) (Č, Žat, Pr, v. a f. Klášterec nad Ohří)

ke staršímu sl. N. Trojice (se sous. typu *Gnadenstuhl*, 1706) při c. za vsí 1726 umístěny 2 volné písk. sochy SĚN (vl., stojící kanov. s jemně rozevlátou rochetou kontempluje krucifix, jež s palmou drží lv. a pr. klade na hrud') a sv. Antonína Pad. s Ježíškem (vpr.) na shodných podst. (hranolových, s prostě zarámovanými stěnami, vpř. nápis, dole 1 schod), snad výtvořily dílny sochaře Jana Adama Dietze (v případě svatoján. sochy jde o stranově obrácenou kompozici oproti nepom. soše na trojičním obelisku v *Kralupech u Chomutova* z t. r. a rovněž od Dietze, → výše, t.)

└ (vpř. na podst. sochy, v rámu) *Heiliger Johannes / Von Nepomuk / oct bitt fur / uns / 17 Z6*: – (vpř. na podst. s. sv. Antonína, v rámu) *Heiliger Antoni / Von Padua, / bitt fur / uns / 17 Z6*: – └ UPČ 2, 380 – MTSSP 2012, 293-296 – pozn.: sl. i obě sochy přem. do *Klásterce nad Ohří*, porušena přitom jejich pův. vzájemná kompozice

Mikulovice, n. Niklowitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla socha, dol. 1716

└ I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Milčice viz *Mysliv 2/*

Mileč (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, d. Nepomuk)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla zvon, který dal zvonařem Janem Pricqueyem v *Klatovech* 1712 ulít nepom.

děkan Augustin Jan Passer (vlastně Vrabec) ke cti a slávě Boží, Neposkvr. P. Marie, sv. Michala arch. a jiných svých sv. patronů, mezi nimiž se na plášti v reliéfu nachází i SĚN: zvon o prům. 80 cm a výš. 67 cm má jednořádkový chron. mezi 2 ornamentálními lištami, z nichž spodní je ověšena střídavě akanty a lodyhovou arabeskou, na plášti jsou reliéfy Immaculaty mezi sv. archanděly Michalem a Gabrielem, dále sv. Anny, Vojtěcha, Barbory, zmíněného JĚN, Augustina a Jana Křt., dále se zde nachází další náp. a na jiném místě medailon zvonaře s jeho jménem

└ (na zvonu mezi 2 lištami) + *A FVLMINE ET GRANDINE PROTEGE NOS SALVATOR ET PROTECTOR NOSTER* (kyticíka) (= 1712) – (na plášti) *DWOGI CTI HODNI A / WISOCE VCENI PAN / AVGVSTIN IAN WRABEC DE / KAN NEPOMVCKI KE CZTI SLA / WGE BOZI NEPOSKWRNIENE MA / RIE PANNI S · MICHALA ARCHANGE / LA A GINICH S · S · PATRONVW / SWICH ZWON TENTO / SLITI DAL W KLAT / TOVWECH* – (u zvonařova medailonu) *IOANNES PRICQVEY* – └ SPHU XXV, 42

Milešov, n. Milleschau (Č, Lit, Li, v. Duchcov, a.)

1/ ve far. k. sv. Antonína Pad. po str. na kostelní stěně visí na plátně mal. obraz (○), cca 1711

2/ v zám. kap. na boku ol. malá dřev. socha (s větší zlac. ☼), dol. 1715

3/ upr. vsi 25. VIII. 1704 vztyčen kam. sloup s kam. sochou (○), zřiz. slečna Amadea Mariana Maxmiliána Hedvika hr. Collonna z Felsu (* 1682 † 1729), sestra Anny Zikmundy Žofie hr. Collonna z Felsu, manželky majitele zdejšího pan. (od 1686), Jana Leopolda hr. Hrzána z Harasova – svatoján. pomník dala jmenovaná šlechtična postavit ze zvláštní zbožnosti – sloup vys., válcový, s hlavicí na způsob akant. koruny, v jejímž středu stojí kanov. hledící na mohutný krucifix, jež drží zl. dopr. a do lv. má navíc vetknutu palmu

└ 1, 2/ └ I. zpr. míst. administrátora, domin. Edmunda Rollepatze z litom. konventu sv. Michaela arch., 23. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 338^v); 3/ └ R t., fol. 338^v) – └ UPČ 2, 384 (dat. 1705) – pozn.: sloup zanikl

Miletín, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

před zvonici na rozcestí cest k *Jičínu* a k zám. br. písk. socha: hran. dvoudílný podst. na 3 stupních, hor. část podst. na stěnách zdobená rel. zkřížené palmy a lilie, vpř. kov. držák na lampu – světec hledí k nebi, v pr. drží kam. palmu a zpr. doleva novější kov. krucifix – l. nápisy na podst. v elegickém distichu – 1701, zřiz. Jan Palacký, sekretář míst. pana hr. Jiřího Fridricha z Oppersdorffu

└ (v dol. části podst. vpř.) *SIT TIBI LAVS ET HONOR / NEPOMVCENE IOANNES / PERPETVVS VERE ES / SERVVS IN AXE DEI*. (= 1701) – (t. vz.) *ERVIT IN VIVIS OPVS / ISTVD GENTE PALATSKI / CVIVS QVI SANCTI / NOMEN IN ORBE GERIT*. (= 1701) – └ SPHU XXXI, 89-90 – UPČ 2, 385 – PANOCH 2007, 83, obr. 61-62 – └ www.hlavati.cz/_hlavati/mile

Milevice viz Milovice, Hořice II

Milevsko, n. Mühlhausen, město a prem. převorství podřízené praž. strahov. klášteru (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

v prem. převorském k. Navšt. P. Marie obstaral 2 oltáře, sv. Víta a SJN, strahov. opat Vít II. Seipel (ve fun. 1690 † 9. III. 1711)

R HAMMERSCHMID, *De monasterio Strahoviensi canonici Ordinis Praemonstratensis in monte Sion* (NKČR, sign. XXIII C 5/8, fol. 212^v)

Milfron, Milifron, n. Mühlfraun (dnes Dyje) viz Tasovice

Milíčov (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kožlany)

1721 inspiroval kožlan. farář Václav Ignác Šlechta dva své věrné farníky, aby ve fil. k. sv. Petra v okovech postavili 2 boč. oltáře: Jiří Uher, mlynář pod vsí *Milíčovem*, postavil oltář ke cti sv. Jiří (jeho patron), sv. Kateřiny (patronka jeho manželky) a SJN (přímluvce před Bohem za jeho syna), přičemž u něj 1726 založil fundaci – Vít Laneus neb Pouba, sedlák ve *Slatině*, postavil ol., kterým chtěl rozmnožit Boží slávu skrze sv. patrony král. Ludmilu, Víta a Václava – na obou oltářích č. dedikační nápisy (dle prvního z nich oltář nesl titul v pořadí sv. Jiří, JN a Kateřiny, druhý ol. patrocinium sv. Ludmily, Václava, Víta a Maří Magd.) – tyto oltáře byly opatřeny obrazy (tedy i obrazem)

E (na oltáři sv. Jiří, SJN a sv. Kateřiny) *Bohu trjz gedjnému, gehu Swatým Mýlým, Swatemu Gyjrzj Muczedlnjku, Swatemu Janu Nepomuckemu, Swate Panie Muczedlnjcy Kateržinie tento Oltarž k poctjwostj nakladem swym vlastnjm postavyl Gyjři Uher Mlýnarž pod Mýlčowem Leta Panie 1721.* ← R *Pamětní kniha fary kožlanské, 1784-1945* (SOkA Plzeň-sever, FÚ Kožlany, č. fondu 399, pag. 92) – *Gedenkbuch der Lokalie kržitžer Seelsorge, 1836-1939* (SOkA Plzeň-sever, FÚ Chříč, č. fondu 325, pag. 90)

Milošice, n. Miloschitz (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Žabokliky)

upr. vsi písk. socha (stojící kanov. s lv. nohou na nízkém výstupku, v pr. krucifix, v lv. palma) na vys. trojbokém, dvouetážovém podst. se zkosenými rohy, spočívajícím na písk. dvoustupňové základně (dol. etáž štíhlá, projmutá, vpř. zdobená vel. kartuší s korunou a erbem s klenotem a iniciálami zřizovatelů, pod kartuší náp., hor. etáž ve zkosených nárožích zdobena volutami, na všech 3 jejích stěnách v rámech nápisy, na jejích nárožích dole sedí 3 sošky andílků s atributy), 8. V. 1728, zřiz. míst. vr., manželé Salomon František Xaver Tansus a Anna Kateřina Tansusová, roz. Vanková, na základě slibu a k větší cti a slávě Boží

E (v rámu čelní stěny hor. etáže podst.) *HONORI ET VENERATIONI / DIVI IOANNIS NEPOMVCENI / PATRONI REGNI FIERI FECIT (= 1728) / ~ / VOTI REVS DOMINVS / FRANCISCVS TANSVS (= 1728) / ~ / DIE OCTAVA MAIJ / CVRRENTIS ANNI*

ATQVE / HIS VERBIS NOTATI (= 1728) / ~ - (na lv. boč. stěně hor. etáže podst.) SALOMAN FRANCISCVS / XAVERIVS TANSVS / HERR AVF MILOSCHITZ / FIERI FECIT / ANNO DEN 8 MAY / 1728 - (na pr. boč. stěně druhé etáže podst.) ANNA CATHARINA TANSVSIN / GEBOHRENE WANCKHIN / FRAV AVF MILOSCHITZ / FIERI FECIT / DEN 8 MAY / 1728 - (na čelní stěně dol. etáže podst., pod erbovní kart.) O A M D G (= Omnia ad maiorem Dei gloriam) / EX / VOTO - H (na čelní stěně dol. etáže podst. v kart.) erb manželského páru zřizovatelů s jejich iniciálami v ploše kartuše: S: F X T. (= Salomon Franciscus Xaverius Tansus) / A. C. G. W. (= Anna Catharina gebohrene Wanckhin) - L UPČ 2, 392 - MTSSP 2012, 637-638

Milotice, n. Milotitz (bei Gaya), dč. Millotitz (M, Hra, Ol, d. Veselí nad Moravou, f.)

1/ při přestavbě zámku, prováděné za majitele hr. Karla Antonína Serényi z Kis-Serény (1681-1746) v období 1719-25 nejspíš dle návrhu arch. Domenica Martinelliho, vznikla zám. kaple SJN a P. Marie, ben. 1725 (prostor obdélného půdorysu prostupující 2 podlaží, v úrovni prvního patra doplněný vysutou dřev. kruchtou a na boku pohledově přístupným oknem z oratoře) – uv. se jistě nacházel oltář – na t. oltáři byl umístěn obraz, s nejvyšší pravděpodobností dílo brn. malíře Františka Řehoře Ignáce Ecksteina: podle dochované smlouvy z 1. VIII. 1724 měl Eckstein pro výše jmenovaného šlechtice mj. namalovat obraz pro zdejší zám. kapli zasvěcenou SJN a měl jej vytvořit zdarma, protože sám byl obzvláštním ctitelem tohoto světce – pův. olejová malba na plátně z doby cca 1725-26 byla v 19. st. překryta odlišnou malířskou kompozicí – při obnově 2022-23 uvedl restaurátor Pavel Klimeš obraz do pův. podoby: po lv. str. ve střední úrovni obrazu klečí na oblaku sv. kanov. JN (prostovlasý, o, monile s P. Marií Starobol. zavěšené na hrudi), v pr. ruce drží palmu a lv. rukou se dotýká rozměrné mušle, do které je položen jeho rozzářený jazyk – mušli z opačné strany oběma ručkama drží letící andílek, pod mušli jsou další 2 andílci, z nichž jeden drží biret a činí gesto mlčení a druhý ukazuje na světce – nad mušli v oblacích sedí Matka Boží (☉7*), dívá se na SJ a v pr. ruce drží nad jeho hlavou vavřínový věnec – vedle Madony sedí Ježíšek, lv. ručkou svírá křížek na vladařském jablku a pr. ručkou žehná – z oblačných nebes (z lv. hor. rohu) sestupuje na P. Marii, vítězný věnec a Nepomukovu hlavu záře – v oblacích je řada dalších and. postavíček nebo jen okřídlených hlav – v pr. dol. rohu se z rákosí na Nepomuka dívá polonahý muž s vodním rostlinstvem místo vlasů – muž je částečně oděn do sítě, v pozdvižené lv. drží veslo a pr. rukou se opírá o převrhnutou hydrii, ze které vytéká voda rozzářená pětící hvězd – nad hvězdami je vidět Praž. most, ze kterého právě skupina mužů shazuje SJN – je jasné, že divý muž symbolizuje řeku *Vltavu*, je to říční božstvo, bůh řeky *Vltavy*
2/ nejspíš ve vsi socha, dol. 1716

1/ L WOLNÝ I. II, 188 – UPMS 2, 512, 514 (obr. 234), 515-516 – za sdělení dalších informací děkuji panu Mgr. Václavu Lungovi, PhD., zástupci kastelána milotického zámku; 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Milovice, n. Milowitz (M, Brn, Ol, d. Podivín, f. Lednice)

kam. socha (na kruhovém plintu), 1712, zřiz. F. G. R. G.

E (na plintu) *F G · R G · 171Z* – L UPMS 2, 521 – I www.baroknikrajinou.cz/p7861-milovice-socha-sv-jan

a-nepomuckeho – **pozn.:** nyní socha stojí na návsi ve výkl. kapli z 3. čtvrt. 18. st.

Milovice (či Milevice) viz Hořice II.

Minice (nyní část města Kralup nad Vltavou) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. (1713 přestav.):

1a/ 2 oltáře, sv. Anny (proti poledni) a SJN, se 2 antependii a 4 svícny, 1713, vše pořízeno nákladem p. Alžběty ovdovělé Procházkové, kralupské mlynářky (tj. v dneš. městě **Kralupech nad Vltavou**), která dala svatoján. oltář zbudovat ze zbožnosti

1b/ → 2/

2/ celkem 12 obrazů sem tam po kostelích zdejší f. a na minic. faře, dol. 1715

3/ v jz rohu hřbitova kolem far. k. kam. socha na hran. podst. (na čelní stěně rám, nahore i dole vypuklý, s chron.), 1729, zřiz. lid ze zbožnosti v r. svatořečení

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Adama Ignáce Pesche, 20. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 47^r); 1/ R matrika míst. f., 1715-62 (SOA Praha, sign. Minice 03, třetí neoznačená pag.); 2/ **pozn.:** do minic. f. tehdy náležely kostely v Minicích, **Chvatěrubech**, **Libčicích nad Vltavou** a **Nelahozevsi**; 3/ E (vpř. na podst. v rámu) *HIC STAT / QVO ADIVVANTE / IN FAMA CONSER / VATVR ORBIS (= 1729) / CVÍ ĪPSO CAN/NO/ĪZATĪ / ONĪS ANNO POPVLĪ / PĪETAS POSVĪT / COLLOSVM* (chron. sice udává 1478, v textu je však odkaz na r. kanonizace, tj. 1729) – L SPHU XX, 133 – SKRUŽNÝ 1969, 272 (dat. 1739, sign. *W. Z.*) – UPČ 2, 137 – **pozn.:** nynější socha prostovlasého kanov. klečícího na klekátku pochází nejspíš až z 1788

Minice, n. Minitz (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f.)

ve far. k. sv. Martina oltář se sochou, 17. st.

L UPČ 2, 393

Miroslav, n. Misslitz, městečko (M, Zno, Ol, d. a f.)

1/ v pův. far. k. sv. Petra na boč. ol. socha, dol. 1716, zřiz. míst. farář a děkan Matouš Karel Píček (Pietzek, farářem zde 4. XII. 1684 † 14. IV. 1725) za mnohá dobrodiní (→ D.1, 820)

2/ v nově postav. far. k. sv. Petra a Pavla (1722-29) v rámci soudobého zař. na pozadí řečniště kaz. ov. obraz

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v); 2/ L UPMS 2, 526

Mirošov, n. Miroschau (Č, Čás, Pr, v. Polná, f. Úsobí)

ve vsi kam. rustikální socha na trojb. podst. s rytými rámy, 20. l. 18. st.

L UPČ 2, 394 (dat. 1. pol. 18. st.) – UPMS 2, 532 (dat. 20. l. 18. st.)

Mirošov, n. Mireschau či Miröschau (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ ve veř. kapli sv. Josefa a Antonína (používané k far. bohoslužbám) oltář s obrazem, dol. 1715

2/ upr. vsi socha (stojící kanov. klade pr. na hrud' a v lv. drží krucifix), dovedně vytvoř. z kamene, v živ. vel., vztyčená na přiměřeném, rovněž kam. podst. (čtyřb. postament a čtyřb. sokl s bočnicemi a kartuší s erbem na čelní stěně), dol. 1715, zřiz. (dle erbu) někdo z rodu Wratislavů z Mitrowic, zdejší vrchnosti, pravděpodobně Jan Antonín, jenž byl 1701 povýšen do říš. hr. stavu a Mirošov mu patřil již od 1694

3/ v příbytcích farníků se nachází mnoho vyobrazení připevněných na stěny a vyst. soukromé a domácí účtě, dol. 1715

1/ R l. zpr. mirošov. faráře Jana Bernarda Pelletia, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 33^r); 2, 3/ R t., fol. 33^v; 2/ H (vpř. na podst. v korunovné rozv. kart.) znak Wratislavů z Mitrowic – L SPHU IX, 41 – UPČ 2, 395 (dat. poč. 18. st.)

Mirošovice, dř. též Mirešovice, n. Miroshowitz, Mireschowitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Želenice)

ve hř. kap. sv. Vavřince (1708) v presb. sochy sv. Antonína Pad. a SJN z doby po 1708

L UPČ 2, 395

Mirotice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

ve far. k. v. Jiljí:

a/ boč. oltář se sochou, 1703, zřiz. uroz. p. Václav Miller Rokycanský, tehdejší hejtman varvažovského pan., 1715 mirotický měšťan, z žádné jiné příčiny, než že měl obzvláštní pobožnost a důvěru a skrze pomoc a přímluvu mu bylo v jeho mnohých úzkostech a těžkostech šťastně pomozeno a vyvázl z nich

b/ v presb. průměrný obraz v akant. rámu, zač. 18. st.

a/ R l. zpr. míst. faráře Jana Antonína Zaherta, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 346^r); b/ L UPČ 2, 396

Mirovice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

1/ ve far. k. sv. Klimenta oltář s dřev. sochou, do 1715, zřiz. míst. farář Matyáš František Rossa (působil zde jistě již 1694) za podpory svých „oveček“

2/ před far. k. písk. socha (stojící kanov. s výrazně pokrčenou pr. nohou, s krucifixem v lv. a spuštěnou pr.), k jejímuž vztyčení a požehnání (spolu s mar. sl. na nám.) dostala míst. obec pov. od praž. arcib. konzistoře 22. IV. 1717, přičemž benedikci měl provést zmíněný míst. farář Rossa – konz. vydala pov. na základě l. žádosti, sestavené jménem městyse Mirovic zdejším rodákem a jez.

misionářem P. Vavřincem Lissým, který byl se stavbou mor. mar. sloupu na nám. svým krajanům nápomocen (na konci žádosti je výslovně uvedena i socha před k.) – dle náp. na před. stěně hran. podstace svatoján. sochy (v rámu s vykrojenými rohy) byl 1717 zřiz. této plastiky samotný farář Rossa, za aut. bývá pokládán sochař Jan Jiří Šlanzovský, neboť t. r. vytvořil i sochy na zdejšímar. sl.

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Matyáše Františka Rossy, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 158^r); 2/ E (vpř. na podst.) *HONORĪ / SANCTI IOANNIS / NEPOMVCENĪ A / P. MATHĪA F. ROSSA / CVRATO / MIROVICENSĪ / ANŮ 1717* – (t. vl.) *PATRI / PAVPERVM* – (předpokládá se, že i na zbývajících stěnách byly náp.) – R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., 22. IV. 1717 (NA, APA I, sign. A 39/1, fol. 96^v-97^r) – L *SPHU* XXXIII, 118 – *UPČ* 2, 396 – *MTSSP* 2009, 253-254

Miskolezy, n. Miskoles (Č, Hra, Kh, f. Česká Skalice)

ve vsi na král. c. dřev. sloup se sochou, 1705, zřiz. Jan Prath

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r) – L *KOŘÁN* 1970, 123

Místek, n. Místek, město či městečko (nyní část města Frýdek-Místek) (M, Olo, Ol, d. Příbor, f.)

1/ ve městě či městečku socha, dol. 1716

2/ vně města či městečka na c. sm. k *Frýdku* socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r)

Mladá Boleslav, n. Jungbunzlau, král. kraj. město (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, d.)

1/ v sanktusníku minor. kostela sv. Bonaventury zvonek, 33 cm vys., 39 cm šir., kolem koruny náp. (prosbá ke sv. Antonínovi), pod ním vavřínový vínek, na plášti reliéfy SJN a sv. Antonína, mezi nimi pricqueyovské and. hlavy, 1722, aut. bezpochyby míst. zvonář Mikuláš Pricquey

2/ ve hř. k. sv. Havla na boč. ol. sv. Longina, řezaném do širokolistých akantů, v nást. obraz (hl. obr. ov., po str. predely s. sv. Vojtěcha a Prokopa), poč. 18. st.

3/ na záp. str. města na příkré stráni vodárna ženoucí vodu z vydatného vodního pramene do města: st. vodárenská věž se s ohromným praskotem sesula na Bílou sobotu 1721, nová čtyřpatrová vystav. 1722-23 míst. stavitelem Mikulášem Rossim dle plánu arch. Pavla Ignáce Bayera, pod Boží záštitou a s pomocí, jak zní v pam. (částečně veršovaném) náp. na segmentově ukončené desce nad vs. do věže, kde je též uvedeno, že zřiz. byla míst. měst. rada v době primátora (prvního radního) Daniela Václava Tomasi, na měst. náklady, v době české Karlovy korunovace

4/ u c. do *Kosmonos* kam. socha (celková výš. pomníku 4,87 m, na prostranné základně hran. podstavec s římsovanou deskou, nejvýše stojící

kanov. hledící k krucifixu v pozdvihnuté pr., s palmou v levici, s nakročenou pr. nohou a drobným ov. medailonem P. Marie s Ježíškem na hrudi), 8. X. 1714, zřiz. A. L. B. L., aut. nejspíš sochař Martin Jelínek st.

5/ proti výsadní hospodě *Kocandě* písk. socha (podst. 2 m vys., socha rovněž, světec jako almužník drží v lv. mušli či nádobku, pr. rukou udílí peníz starému žebrákovi, který před ním klečí blíž jeho pr. nohy), 13. VI. 1729, zřiz. I. G. Riedl, majitel jmenované hospody

6/ proti mlýnu *Rožatovu* na ř. *Jizeře*, pod skalou kam. socha: celková výš. pomníku 4,50 cm, hran. podst. dvoudílný s otupenými rohy, dol. část v nárožích dole zatočená do volut a zdob. festony, římsa segmentovitá, vpř. s mušlí s girlandami, hor. sokl s volutami mohutnějšími a and. hlavou vpř., světec zdařilé kompozice i provedení, s pr. obrácenou k nebi, s biretem v lv., hledí v extázi k nebesům – 1728, aut. kosmonoský sochař Josef Jiří Jelínek, zřiz. Adam Kohout s manželkou Veronikou – v náp. vyjádřeno, že toho, jehož odnesla *Vltava*, navrátila *Jizera* úctě vztyčením této sochy, kterou stoupá světcova sláva – zmíněn též dvakrát pojem sirotek, snad v nějaké hlubší souvislosti (jednou je jím nepochybně míněn sám světec, který později, potěšen potomky, má sám pomoci jinému sirotkovi), jelikož se však závěrečný náp. nedochoval úplně, celkový význam není zřejmý

1/ E (kolem koruny zvonu) + *S: ANTONI ORA PRO NOBIS ANNO 1722.* – L *SPHU* XXI, 230; 2/ L *SPHU* XXI, 241; 3/ E (na pam. desce nad vs.) *TVRRĪS· HYDRĪCA / SABATHO· SANCTO· ANTE· BĪNOS / ANNOS· COLLAPSA· AVSPICE· DEO / AB ĪNCLĪTO SENATV EX PROVENTV / VRBIS, NOVA EXTRVĪTVR. / TVO SVB ADIVTORIO / SANCTE IOANNES NEPOMVCENE. / LAVROS QVANDO SVĪ CAROLO / TRIBVERE BOEMĪ: / VRBS· HIC NOSTRA MIHI / TVNC QVOQVE STARE DABAT. / SVB DANIELE WENCESLAO TOMASI / VRBIS PR: (= primate) – (na okrajích posledního řádku náp., ve větší velikosti, vl.) 17 (vpř.) Z3. – L *SPHU* XXI, 265-267 – *UPČ* 2, 400; 4/ E (na podst.) *EX VOTO / DEDICATA S: S: / IOANNI NEPO / MVCENO / SVMMO PROTEC / TORI FAMA ET / NOMINIS / A : L : B : L : ANNO 1714 / 8 OCTOBRIS.* – L *SPHU* XXI, 291 – *UPČ* 2, 403 – **pozn.:** socha byla z kosmonoské sil. přem. kol 1900 (když se zakládala Blahoslavova ul.) na počátek „Celny“ (další její osud → pozn. k 6/) – foto památky podávají SUCHOMEL/ZAHRADNÍK 2004, 61, s nep. mylným určením doby vzniku (1725-30), ale s pravděpodobným určením původu v jelinkovské sochařské dílně; 5/ E (z pův. nápisů se dochovala povědomost o jediném, na zad. str. podst.) *ISTO ANNO CANONIZATVR / DIVUS IOANNES NEPOMVCENVS / QVO HAEC STATVA AVGENDO / EIVS / HONORI MERITO ERECTA VFIT / 13 IVNII / A DEVOTO CLIENTE SVO / I G RIEDL.* (= 1729) – L *SPHU* XXI, 292-293; 6/ E (na římsě spod. hranolu podst.) *VT – NO[N] – CONFVNDAR· QVO· / NIAM INVOCA – VI – TE* (= 1728) – (vpř. na podst.) *DISERTO / IN**

TRIBVLATIONE / SILENTIARIO / QVIA
POENITENTIARIO / B. IOANI NEPOMVCENO (= 1728) / ADAMVS KOHAVT / ET / SOCIA TORI /
VERONICA / EREXERE (= 1728) – (na podst. po str.) FORTIS / IN AQVIVS PVPILI / AD AQVAS /
HAEC MERITO GLORIA / SVRGIT (= 1728) – (na opačné str.) MOLDAVA / ABSTVLIT /
BENEFICENTIA ISERAE / VENERATIONI /
RESTITVIT (= 1728) – (vz. na podst.) DIE / FAVE
PRECIBVS: / SOLATVS PROLIBVS / ORBVM * /
DIGNA VO [...] LTVI / F[...] (= 1728) – L SPHU
XXI, 344-346 – SKRUŽNÝ 1969, 279 – UPČ 2, 403
– HLADÍK/HAMSIKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 14
(aut. Josef Jiří Jelínek) –
SUCHOMEL/ZAHRADNÍK 2004, 61 – **pozn.:** socha
zanikla, její podst. byl použit pod další
mladoboleslav. svatoján. sochu (z 1714, → 4/, srov.
UPČ 1957, 485), spolu s ní 1932 přesunut
k mladoboleslav. kostelu, kde se nachází dodnes (s
novější nápis. vycházejícími z nápisů na podstavcích
obou zmíněných svatoján. soch), socha z 1714 však
zanikla

Mladce viz Mladotice

Mladé Bříště (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. (uprav. ve 20. l. 18. st.) oltář
(port. s rozvilinami po str.) s tit. obrazem a ov.
deskovým obr. Zvěst. P. Marie v nást., 1695
(pendant k ol. sv. Jana Ev. s ov. deskovým obr.
Navšt. P. Marie v nást.)

R l. zpr. o úctě na želiv. pan. (NA, ČDK, kn. 116,
pag. 165), příl. k l. dopisu želiv. opata Jeronýma
Hlíny, danému v Načeradci 31. VIII. 1715 (NA,
ČDK, kn. 116, pag. 169-172) – L UPČ 2, 404

Mladé Buky, n. Jungbuck (Č, Hra, Kh, f.)

u m. na pozemku štolcovny čp. 63 kam. socha: vys.
hran. dvoupodlažní podst., s nikou s konchou
v druhé etáži vpř., ve vr. stojící kanov. výrazně se
klonící ke křížovému držení zpr. doleva, s kov.
palmou v pr., po bocích hl. podst. samostatně užíjí a
nižší hran. podstavce s nikami s konchami vpř.,
vyvrcholené šiškami – 1711, zřiz. míst. farář
Gottfried Qua(h)l, pocházející ze zmíněné
štolcovny – socha postav. v r. po zřizovatelově
smrti – **pozn.:** výzdoba podst. nikami s konchou a
šiškami je obdobná jako na podst. sl. N. Trojice
v *Trutnově* z 1704 (→ níže, t. 4/)

E (vpř. na spodní etáži hl. podst.) CEDIT HONORI /
BEATI IOANNIS NEPOMVCENI (= 1711) / ISTA
QVÆ PROSTAT STATVA / AVTHORE / AB ANNO
VNO VITA SVA PIE PRIVATO / VIRO ET CVRATO
VENERANDO / GODEFRIDO QVAHL (= 1711) – L
UPČ 2, 405 (dat. 1727) – I www.turistabuky.cz
(Socha sv. Jana Nepomuckého, Kostel sv. Kateřiny)
(Qual zde byl farářem 1704 † 1711)

Mladějovice, n. Bladowitz (M, Olo, Ol, d. Uničov, a.)

v adm. far. k. sv. Maří Magd. obraz, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716
(NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Mladkov, n. Wichstadt, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

na nám. mar. sl. (přístupný několika schody,
obklopen čtvercovou balustr. s před. vstupem, upr.
hran. podst. s korintským sl. a s. P. Marie
s Ježíškem na vr.), s reliéfem v nice (završené
konchou) před. strany podst. (stojící kanov. → praž.
most. typu), na dalších stranách podst. vyryty rel.
Bol. Srdce Ježíšova a ran Kristových (vl.) a IHS
s mar. monogramem (vpr.), poč. či l. třetina 18. st.

L UPČ 2, 405 – MTSSP 1998, 112-113 – MTSSP
2008, 363-366

Mladočov (Č, Chru, Pr, v. a f. Dolní Újezd)

ve fil. k. sv. Bartoloměje na sochařském ol. 3
sochy, výše upr. SJN (☼), dále sv. Václava a sv.
Ludmily, ol. postav. v době dolnoújezdského faráře
Viléma Jaroslava Haugwitze, svob. p. z Biskupic
(ve fun. 1701 – 8. XI. 1708)

R l. zpr. dolnoújezdského faráře a venkovského
vikáře Jana Fricka, 16. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116,
pag. 461)

Mladotice, jinak Mladce, n. Mlatz (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Žebnice)

v kap. Jména P. Marie 1715 patrně dol. obraz (→
níže, Plasy 1/)

Mlynáře viz Žatec 4/

Mlýny viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Mnich (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Deštná)

1/ k fil. k. sv. Jana Křt. náleží zvon, pův. ulitý 1583
zvonařem Janem Ganneyporem, přelitý 1696 ke cti
Očišťování P. Marie zvonařem Pavlem Jiřím
Haagem v Č. *Budějovicích*, posléze přelitý 1723 za
patrona zdejšího k. a míst. pána (v rámci
červenolhotského pan.) Arnošta Fridricha hr.
Windisch-Graetze (1670-1727) a za Ferdinanda
Sichrovského, faráře v *Deštné* – v podobě z 1723 je
zvon šir. 50 cm a vys. 42 cm a v nápisu na plášti má
uvedenu prosbu, aby pomocí bylo zahnáno
krupobití

2/ nyní v zahradě domu čp. 24 socha, s dvojí dat. na
čelní stěně kam. hran. podstavce, totiž 1726
(ciframi) a 1775 (v chron.), snad tedy byla pův.
skulptura z 1726 obnovena (nahrazena?) 1775

1/ E (na plášti zvonu) IVVANTE IOANNE
NEPOMVCENO GRANDINES REPELLANTVR /
SVB FORTVNATO EXCELLENTISSIMI /
DYNASTAE ET PATRONI FRIDERICI ER / NESTI
DE WINDISCHGRACZ CVBERNIO / SVB
FERDINANDO SIICHPROWSKY PARO / CHO
DESSNENSY REFVSA – **pozn.:** znění nápisu,
uvedené zde podle L SPHU XVIII, 116, bylo patrně
pořízeno s omyly a nepřesnostmi, po jejichž mírných
úpravách lze docílit čtyřnásobného chronogramu
udávajícího 1723); 2/ (vpř. na podst.) NON /
CONFVNDETVR / CVM / LOQVETVR (= 1775) / P-
1726 – L UPČ 2, 409 (socha z 1726, obn. 1770) –
ČERNÝ 1993, 61

Mnichov, n. Einsiedel (nyní část města Vrbno pod Pradědem) (HS, Vr)

při c. k fil. (dnes far.) k. Navšt. P. Marie socha (stojící kanov. shlíží na krucifix, který drží zl. dopr.) na čtyřb. baňatém soklu, zdobeném na čelní stěně ov. zrcadlem s náp. a na nárožích zlac. akanty stáčejiícími se dole do volut, 1723

E (v ov. zrcadle vpř. na soklu) *SanCtVs / Ioannes a nepo / MVC Pragæ / CanonICVs non / Confessor at taCens / ConfessariIVs* (= 1723) – **pozn.:** nyní sochu chrání výkl. kaple

Mnichov, n. Einsiedl, městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

- I. Městečko

ve far. k. sv. Petra a Pavla jedno vyobrazení již dlouhý čas před 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Leonarda Stöckela, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 96^v)

- II. Farnost

farář Leonard Stöckel během 7 let svého dosavadního působení ve zdejší f. našel vyobrazení ve všech domech, které navštívil při udílení svátosti nemocných, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Leonarda Stöckela, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 96^v)

Mnichovo Hradiště, n. Münchengrätz, město (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, d.)

1/ v děk. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 22. X. 1708 ve fassí míst. administrátora Dreissiga

2/ při kapuc. klášteře v kap. sv. Anny (1723-24) v koutu lodi na ev. str. boč. oltář: menza ve tvaru sarkofágu, obstopovaná zdvojenými odstupněnými pilastry, z nichž přední jsou zasklenými relikviáři, na kladí sošky andělů, v nást. lichoběžníkový štít s vykrojenými boky, krytý segmentem, s volut. rohy a ov. obr. sv. Jakuba Vět. – tit. obraz představuje SJN, jak se modlí, anděl mu podává kříž, v pozadí scéna Umučení (rozměry malby 2 m na výšku, 1,4 m na šířku) – oba obrazy na popsaném oltáři pocházejí z 1723 a jsou to dobré práce – portatily oltáře z 9. VI. 1724, kdy je posvětil praž. světící biskup Daniel Josef z Mayernu a vložil do něj ostatky sv. muč. Valentina a Theodory – prot. ol. v koutu lodi na ep. str. je zasvěcen sv. Kláře

1/ L ŠIMÁK 1924, 136; 2/ L SPHU XLVI, 328

Mníšek, n. Einsiedel (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. Vítkov)

ve fil. k. sv. Mikuláše vyobrazení, 1712, zřiz. vítkov. farář Ferdinand Vít Wetter

R l. zpr. vítkov. faráře Jana Fridricha Leübnera, 6. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 565)

Močidlec, n. Modschiedl (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Rabštejn nad Střelou)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. po stranách triumf. oblouku oltáře z doby cca 1710, blízké vidžinským oltářům Jana Platzera z *Plzně*, portálové, pilastrové, s akant. výzdobou, na oltáři vl. tit. obraz Osvobození apoštolů ze žaláře (?), sochy modlicích

se andělů a ve volut. nástavci ov. obraz (kanov. sedící v nebesích) nesený sochami andělů, kolem řezby s andělky

L UPČ 2, 417 – I www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/mocidlec-kostel-sv-jakuba-vetsiho

Modlany, n. Modlan (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Krupka)

u fil. k. sv. Apolináře písk. socha: prostovlasý kanov. stojí na obláčcích se 2 and. hlavičkami vpr. a výrazně se na onu stranu sklání, původně nejspíš ke krucifixu, který mu při lv. boku snad nesl andílek – světec si dále lv. rukou na hrudi přidržuje smeknutý biret a v anatomicky pochybně tvarované pr. drží palmu – podst. hran. se zrcadly – 1721

L UPČ 1957, 493 – UPČ 2, 417

Modrá Hůrka, dč. Hůrka u Bzí (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie socha, postav. ke cti a úctě několik l. před 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Leopolda Gallaße, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 63^v)

Mohelnice, n. Müglitz, město olom. biskupů (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Tomáše z Canterbury:

1a/ socha, dol. 1716

1b/ v boč. kap. sv. Anny (nově vystavěné 1726-27, benedikované 8. XII. 1727) boč. oltář z 1726, s obrazem Svržení z m. od mohelnic. malíře Baltazara Weintritta z 1728, na bocích s. sv. Václava a Floriána, upr. obláčkového věnce atributy, v boč. výplních reliéfy Zpověď královny a SJN před králem Václavem – t. svatoján. oltář byl spolu s kap. sv. Anny a dalšími oltáři v ní (hlavním a prot. bočním sv. Josefa) kons. sufragánem Otto (Jindřichem) Honoriem hr. z Egkhu a Hungersbachu 23. X. 1729, jak svědčí pam. deska

2/ vně města u c. sm. k *Olomouci* písk. socha: stojící kanov. s krucifixem v lv., k němuž výrazně naklání hlavu a přitom ve zbožném gestu klade pr. ruku na hrud' – nízký postament čtyřb., projmutý, se zkosenými rohy, níže čtyřb. podst., rovněž se zkosenými rohy, vyvrcholený římsou zvlněnou na všech 4 str. do segmentu – čelní stěna podst. je upr. zdob. oválem (s invokací ke světcům), nahoře i dole doplněným dekorací, na boč. stěnách nápisy (vl. modlitba, vpr. pam. chron.), na zad. stěně letop. – níže se podst. rozšiřuje do baňaté části kopírující stejný půdorys a zdobené páskovým a rostlinným dekorem, nejnižší základna – 1719, zřiz. p. František Frimel

1a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); 1b/ L WOLNÝ I. IV, 4 – UPMS 2, 544, 546; 2/ E (vpř. na podst. v oválu) + / *ORA PRO / NOIS BEATE / IOANNES, A / DEO LARGE / MIRACVLIS / EXORNATE* (= 1719) / (ozdoba) – (na podst. vl.) *SANCT / IOANNES WIR / DICH BÜTTEN / THV UNS / VOR SCHANDT / UNDT SPOT: BE / HÜTTEN / BEI GOTT UNS AL / LEN GNADTER / WÖRBEN / FROM ZU LEBEN / SEELIG / ZU STERBEN* / (ozdoba) – (t. vpr.) *HERR* /

FRANTZ / FRIMEL HAT / DIESES / VVERCK / HIR
AVFFIHR / EN LASSEN (= 1719) / (ozdoba) – (t.
vz.) 1719 – L UPMS 2, 550

Moletín viz *Starý Maletín*

Morašice (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla 2 vyobrazení (s titulem bl. a ☉ na vrcholu hlavy), dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Antonína Michaela Cajo, 17. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 43^r)

Morava čili markrabství Moravské celkově

1/ P. Jan František Josef Rivola, křížovník s červ. hv., inful. probošt na *Hradišti svatého Hypolita u Znojma*, vydal 1715 písemné svěd., že je na *Moravě úcta* tak rozšířená, že nelze najít město, městečko nebo kostel, v němž by se nenacházela socha nebo obraz, a že mu vůbec připadá, že v *Moravském markrabství* nejsou tak hojně početná vyobrazení žádného světce, vyjma nejblahoslavenější Matky (tj. P. Marie), jako právě BJN

2/ Jakub Jan Dukát, Moravan z *Prostějova*, později měšťan v *Mělníku* v Č, ve své kn. *Phoenix Moravicus* (1725), věnované životu a účtě velebného JS, popsal úctu na *Moravě* následovně: „Jak jedině o samý Moravě sám řícti mohu, že snad ani v tý nejsprostější vesnici jedno obydlí by nebylo, kde by jeho obzvláštní památku se nezachovávala, tím hojnějc v městech moravských, kdežto figury a oltáře k počestnosti jeho, též i větší kaple se nacházejí, ano i na veřejných placech a cestách sem a tam k uctění, a mnohý zajisté nákladný představený se spatřujou. Anobř i mezi malé děti tak do povědomosti přišel, že po Bohu a Rodičce jeho Marii Panně ze svatých jeho téměř první se vzývá.“

1/ R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinicha, svěd. probošta Františka Rivoly, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v); 2/ L DUKÁT 1725, (úvodní část) 64-65

Moravec, n. Morawetz (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f. Křížanov nebo Strážek)

1 km vých. od obce při sil. na *Strážek*, u odbočky do *Radkoviček* socha, těsně před 1728 (?), aut. sochař Antonín Ríga

L STEHLÍK 1997, 35 (autorství připsáno A. Rigovi) – UPMS 2, 560 – VĚZDOVÁ 2007, 28-29

Moravská Ostrava, n. Mährisch Ostrau, město olom. biskupů (nyní část města Ostrava) (M, Olo, Ol, d. (zvané Ostrava) a f.)

na veř. náměstí kam. socha (stojící kanov. s lv. na hrudi a krucifixem, nyní kovovým, v pr., nyní stojící snad na mladším, pod plintem čtyřb. projmutém postamentu, základna velmi široká s volutami na bocích), 1712

E (vpř. na plintu) *A D 171Z* – R l. výtah ze zprávy děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v) – L UPMS 3.1, 594 – I www.msstavby.cz/ostravske-sochy-24-01-10-2016/

Moravská Třebová, dř. jen Třebová, n. Mährisch Trübau, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie socha a obraz, dol. 1716

2/ ve frant. kláš. k. sv. Josefa na předměstí:

2a/ boč. oltář, IX. 1703, zřiz. uroz. p. Petr Fridrich s chotí Alžbětou, roz. Krystelovou, kdysi třebov. hejtmankou, z vděčnosti za získané vítězství v jakési závažné události a sporu

2b/ již předtím věnovala ta samá paní t. k. mal. obraz (☉), jenž ještě 1715 visel po boku výše zmíněného svatojána. oltáře (→ 2a/)

3/ 1716 jsou v kostelech (či na jiných místech?) podřízených *Moravské Třebové* dol. 2 sochy – pokud šlo o kostely, připadaly by v úvahu špit. k. sv. Františka Seraf. na předměstí nebo hř. k. Nal. sv. Kříže na *Křížovém vrchu* nad městem, pokud šlo o místa, mohlo by se jednat v jednom případě o následující svatojána. skulpturu (→ 4/)

4/ ve vys. nice boč. průčelí domu čp. 23 na malém nám. na konci Cihlářovy ul. písk. socha: kanov. stojící na nizoučkém plintu zdobeném rostlinným motivem, s krucifixem v pr. a palmou v lv. – hran. podst. opatřen vpř. akant. ozdobami se střední ov. kart., v níž reliéf Svržení z m. (světec přepadá hlavou dolů z obruby středního oblouku trojobloukového mostu, tlačení 2 bířici, a již mu padá bilet směrem k hladině, na m. jsou po stranách ještě 2 další bířici, nad scénérií dramatická nebesa) – boč. stěny podst. zdobeny psaníčkovým dekorem – t. památka se stylově může řadit do 1. čtvrt. 18. st. – někdy je označ. za dílo z 1710, jindy za skulpturu pocházející až z 2. pol. 18. st. a navazující na sochu na míst. mor. sl. (→ níže 5/, obě svatojána. sochy jsou si skutečně velmi podobné), v úvahu rovněž připadá porovnání reliéfu na podst. s podobným reliéfem stejného námětu na soklu sochy ve *Vranové* (→ níže, t.)

5/ 1716 je konstatováno, že když zde v *Třebové* zuřila nákaza, obec si SJN vyvolila za ochránce proti moru, a že jeho socha bude s ostatními sv. patrony proti moru vztyčena na veř. náměstí – do 1718 byl skutečně na hl. třebovském nám. postaven písk. mor. mar. sloup, dílo sochaře Jana Sturmera a jeho dílny, vytvářené od doby, kdy 1715 odeznívala morová epidemie – dle náp. na pr. stěně podst. byly zde vztyčeny sochy P. Marie a svatých, mezi nimi i Jana (tj. Nepomuckého), na odvrácení zarmucujícího morového zabíjení – mor 1715 skutečně velmi bolestně zasáhl zdejší město, neboť během 7 měsíců (do I. 1716) přivedl do hrobu 4 kněze, konšela, rychtáře, pět členů městské rady (senátorů) a ze zbývajících lidu téměř 900 osob – obec se během řádění nákazy rozhodla, že na svátek sv. Petra z Alkantary (19. X.) složí slavnostní slib, že bude-li město od morové rány vysvobozeno, vystaví sl. ke cti P. Marie a patronů proti moru – slib ve stanovený den složila, přičemž měl městský syndik Daniel Augustin Zinke řeč a poté městský děkan Jan Antonín Stöhr (Stehr) přednesl formuli

slibu – následovaly listy děkana a městské rady zaslané olom. bis. konzistori s žádostí o pov. ještě t. r. 1715 položit upr. nám. k zamýšlenému sloupu, nabídnutému k usmíření „nejvyš rozhněvaného Boha“ a „ke cti Nejsvětější Panny Marie a určených patronů,“ zákl. kámen – zároveň byl přednesen úmysl slavit den, kdy budou Třebovští osvobozeni od moru, a zřídít u monumentu pobožnosti – z korespondence vyplývá, že úmysl děkana, městské rady a lidu byl schválen míst. vrchností, Antonínem Floriánem kn. z Liechtensteinu (1656-1721) – o t. schválení, ba přímo velmi ochotném souhlasu svědčí dopis knížete třebovskému zám. hejtmanovi Františku Bernardu Spalovskému z 30. VIII. 1715, v němž kníže plánovaný pomník charakterizuje jako „sloup ke cti Neposkvrněného Početí Panny Marie a svatých patronů proti moru a v jiných potřebách“ a nařizuje hejtmanovi, aby k realizaci pomníku dodal gratis všechn potřebný kámen, k již sebraným 350 zl. přidal z kn. důchodu jako příspěvek 300 zl. a poslal mu plán ke stavbě sloupu – plán byl knížeti zaslán (snad jej vytvořil olom. kameník a arch. Václav Render), kníže jej schválil a zjedenal nápravu ohledně svého erbů, který měl zdobit dřik sloupu a jehož skicu kníže rovněž obdržel ke schválení – olom. konzistor 14. XI. 1715 stavbu sl. i konání pobožností při něm povolila, 18. XI. je dol., že zhotovení sl. se dle předloženého a knížetem schváleného plánu ujal olom. sochař Sturm – zákl. kámen byl položen 15. VII. 1717 – vedle knížete Antonína Floriána jsou na samotném sl. vyjmenováni hlavní dobrodinci, kteří se o stavbu zasloužili, někteří třebovští měšťané, míst. (a trnávecký) hejtman Spalovský a míst. farář a zároveň děkan Stöhr (Stehr) – četné chronogramy na sl. zase určují rozmezí jeho realizace, 1715-18, vyúčtování za práce na něm potvrzují osazování soch 1717, vyúčtování pokračuje až do pol. r. 1719 – monumentální pomník spočívá na osmiboké dvoustupňové podestě s balustrádou, vpř. otevřenou brankou – upr. podesty se na dalším stupni nachází mohutný čtyřb. podst. se zkosenými rohy, z nichž vystupují rozměrná volut. křídla – všechny 4 stěny podst. jsou zdobeny akant. a páskovým dekorem kolem ležatých ov. rámců, z nichž ovál na před. stěně je otvorem do dutiny se s. ležící sv. Rozálie, uzavřené mříží, zatímco ovály na ostatních stěnách nesou obsáhlé chron. – vpř. na podst. na řím. vytesán letop. dokončení pomníku, po bocích štítu s erbem zdejšího města – na řím. podst. stojí také sochy svatých, 4 níže na vystupujících nárožích, 4 výše upr. stěn na zvláštních čtyřb. soklech (vpř. prohnutých do konzoly), před nimiž dole v čele stojí rozměrné štíty (upr. ležatý ovál s chronostichem v elegickém distichu, kolem pásky stočené do volut a umně komponované palmové ratolesti) – sochy představují vpř. upr. sv. Josefa s Ježíškem a po jejich bocích níže sv. Šebestiána (vl.) a sv. Rocha (vpr.), dále vl. upr. SJN (stojící kanov. s krucifixem v pr., postaveným až do výše

světcovy hlavy, natočené k Ukřižovanému, v lv. palma zasahující až k rameni), vz. upr. sv. Petra z Alkantary a níže po str. sv. Karla Bor. (vl.) a sv. Františka Xav. (vpr.), posléze vpr. upr. sv. Antonína Pad. s Ježíškem – mezi světci upr. vyrůstá vys. štíhlý sokl zakončený značně vysunutou římsovou deskou, na jejíchž nárožích sedí sošky andílků – na t. soklu se tyčí štíhlý válcový sl., vpř. upr. vyzdobený štítem s erbem míst. vr., Antonína Floriána z Liechtensteinu, a vyvrcholený pseudokorintskou hlavicí s and. hlavami, na niž dosedá triumfální sousoší Immaculaty doprovázené andílký

1, 3, 5/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7); 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 4/ I pamatkovykatalog.cz (24043/6-3228 – *socha sv. Jana Nepomuckého*); 5/ E (vpř. na podst. na římse po bocích měst. erbů) ANNO (erb) I · 7 · 18 · – (v oválu lv. stěny podst.) *VBÍ, HIC, IN, TRIBOVIA / INTRA, SEPTIMESTRE, IN, PESTE, DECESSERANT* · (= 1718) / *PY SACERDOTES, QVATVOR, CONSVL IVDEX QVINOVE, SENATORES / AC, EX RELIQVO POPVLO PIO, CIRCITER PERSONÆ, NONGENTÆ, (= 1718) / INGRESSA DVCIS, SVI SERENISSIMI BENEFICENTIA* · (= 1718) / *VRBIS, TRIBOVIENSIS, DECANVS, SENATVS, ET, POPVLVS, / POST, PESTEM, SVPERSTES IPSA QVÆ, VOVIT POSTERIS EREXIT* (= 1718) – (v oválu pr. stěny podst.) *ÆTERNVM BENEDICTÆ SANCTÆ VNI TRINITATI, (= 1715) / ERECTÆ HÆ STATVÆ CASTÆ DEI MATRIS, ET, VIRGINIS, (= 1715) / AC, SANCTI IOSEPHI SEBASTIANI, ROCHI, FRANCISCI, / CAROLI BOROMEI ANTONII, IOANIS, PETRI, ROSALIÆ, (= 1716) / PRO, AVERTENDIS MOESTIS CONTAGII NECIBVS, (= 1715) / AB INGENTI, VRBIS, BENEFACTORE, SERENISSIMO, DVCE (= 1715) / ANTONIO, FLORIANO DE LICHTENSTEIN E VERO, AMORIS VOTO (= 1715) / ET, DEVINCTISSIMA, CIVITATE, (= 1715) TRIBOVIENSIS, DICATÆ / · DEDICANTVR · (= 1715) – (v oválu zad. stěny podst.) *DEO, RESIGNATI AC, MORTE AB · / REPTI STATVAS CVRARVNT · (= 1718) / SINE LABE, CONCEPTÆ CASTÆQVE / CHRISTI, GENITRICIS, CHRISTIANVS OEHLMAN: (= 1718) / AC BINAS ALIAS FRANCISCVS, KILIANVS TEMER CEROPLASTA AC IOANNES, BAPTISTA FASOLI (= 1718) / DEO MATRI ET PATRONIS GRATI, SVPERSTITES CÆTERAS EFFIGIES FIERI FECERVNT (= 1718) / IOANNES ANTONIVS STEHR IN CIVITATE PAROCHVS, ET RVRI DECANVS / ET, BERNARDVS SPALOVSKY TRIBOVIAE, AC TIRNAVIAE, CAPITANEVS, DANIEL / ZINKE IN CONTAGIONIS LVE CONRECTOR AC SYNDICVS / CHRISTIANVS TRAVMB SVB PESTE DIRECTOR (poslední řádek = 1718) / PETRVS QVARINI MEDICVS PESTES LETALES SANANS (= 1718) / GEORGIVS STIGLITZ CIVIS BRAXATOR ELISABETH DEFVNCTI / GEORGII RICHTER CONSVLIS, VIDVATA CONIVX (= 1718) – (ve štítu vpř., pod sv. Josefem) *MAGNA, TRIAS, NOSTRÆ / TIBI SINT IN***

SÆCVLA LAVDES (= 1715) / *HIC QVI PESTIFERIS CÆDE / MISERTVS ERAS* (= 1715) – (ve štítu vpr., pod sv. Antonínem Pad.) *SACRA DEI GENITRIX / MERITOS HOS POSCIT HONORES* (= 1715) / *VNICA QVÆ NOSTRI STAT / MEDICINA FORI.* (= 1715) – (ve štítu vz., pod sv. Petrem z Alkantary) *SISTE HIC ET DISCAS / VOTO IAM STARE VIATOR* (= 1715) / *NE, IACIAT, NEMESIS / TVRGIDA TELA LVIS* (= 1715) – (ve štítu vl., pod SJN) *CONTERRET, FVRIIS, / ÆGROS, EPIDEMIA CIVES,* (= 1715) / *LIBANDO, DIVIS, DESINIT, / ARCTA LVES* (= 1715) – H (upr. římsy v čele podst.) znak města Moravské Třebové – (upr. dřívku sl. na čelní str.) znak míst. vr., rodu Liechtensteinů – L WOLNÝ I. II, 450 – UPČ 2, 427 – HLOBIL 1993, 390 – MTSSP 1997, 39-43 – MTSSP 2008, 366-380

Moravské Budějovice, n. Mährisch Budwitz, město (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytinou, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiljí socha, dol. 1716

2/ vně města na c. do *Znojma* kaple, jednotná podélná sálová stavba s půlkruhovým závěrem, na průč. portál opatřený kamenným otečením, nad portálem segmentový fronton s kam. kart., v níž al. znak. obklopený 2 zkříženými palmami a letop. a nahoře završený společnou korunou – průč. vrcholí štítem s nikou, v níž kam. socha (stojící kanov. s rozevřenými pažemi, nízký čtyřb. postament zdob. vpř. kartuší) – uv. soudobý sl. oltář s (dnes pozdějším) obrazem – na protilehlé straně dřev. hudební kruchta – svatoján. kaple postav. 1713 poblíž tzv. nového hřbitova (zal. 1617), zřiz. Terezie Polyxena z Rottalu, vdova po hr. Václavu ze Schauenburgu († 1702), nebo (Marie) Terezie Polyxena z Aichbichelu, roz. svob. p. z Andlau

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ E (po str. erbu v supraportě vs.) 1-7-1-3-H (v supraportě vs.) al. znak ovdovělé zřizovatelky a jejího zesnulého chotě – L WOLNÝ II. II, 218 – UPMS 2, 574

Moravské Křídlovice viz *České Křídlovice*

Moravský Herálec viz *Herálec*

Moravský Krumlov, dř. Krumlov, n. (Mährisch Kromau, město (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f.)

1/ ve far. k. Všech sv. socha

2/ v k. sv. Bartoloměje při klášteře pavlínů socha

3/ v celách pavlínů obrazy

4/ před t. klášteřem socha (stojící kanov. s křížem), ladně obklopená kamen. pyramidami

5/ vně města na m. přes ř. *Rokytinou* socha, do 1714 - vše dol. 1716

1-5/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); 4/ M socha zachycena na kresbě z kolekce Dismase z Hofferů (AMB), viz *EMSK*, 445; 5/ M olej na plátně, panoramatický pohled na město M. K. se sv. Floriánem (od 1690 měst. patronem) a znakem míst. vr., rodu Liechtensteinů, mezi 1698-1714, aut. nejspíš Jan Jiří Gutwein, nynější um. v zasedací místnosti měst. úřadu: v dol. partii řeka s (dřev.?) mostem, na němž uprostřed socha – L UPMS 2, 583, 593 – TUČKOVÁ 2005, 98-100

Morkovice, n. Morkowitz, městečko (nyní část města Morkovice-Slížany) (M, Olo, Ol, d. Bučovice, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Mory, n. Mohr (nyní část města Podbořan) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

u rybníka ušlechtilé provedená polych. písk. socha (kanov. stojící v prohnutí drží v lv. křížifix a v pr. palmu, podařilo se objevit a zrestaurovat starobyloou polychromii) na trojb. zděném podst., dle formálního provedení odpovídá období 20. l. 18. st.

L UPČ 2, 428 (dat. 18. st.) – I pamatkovykatalog.cz (42949/5-1182 – *socha sv. jana Nepomuckého*) (dat. 20. l. 18. st.)

Mořice, n. Mořitz (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f. Tištin)

1/ ve fil. k. sv. Martina (pův. kap., stavba od 1703, svěc. 10. XI. 1709, 1728 přístavba, kons. 13. VI. 1728 jako k.) boč. oltář, 1710-12, zřiz. míst. vr., pauláni z vranovského kláš. u *Brna*: retabulum tvoří obraz na plátně (SJN před soudem krále Václava) 1710, ol. polych. 1711 či 1712, rám obr. asi 1726 opatřen štuk. figurami adorujících andělů – protěj. k boč. ol. sv. Františka z Pauly, jehož obr. autorsky shodný

2/ v blízkosti k. (pův. kap.) a rezidence míst. vrchnosti socha z miletínského pískovce: stojící kanov. hledí k nebi s rukama na almuci, v pr. kov. palma, v lv. kam. křížifix – pod světcem volutový, festony zdob. postament spočívající na čtyřb., dolů se rozšiřujícím podst. se zkosenými rohy s pásy květů, dole zakončenými volutami – stěny podst. zdob. rámy s náp., nahoře festony, dole akantem – základna osmiboká, profil., konkávně zprohýbaná, kolem se nacházejí v nárožích nízké ohrádky 4 válcové kam. sloupky zdob. palmetovým dekorem – 1715, slohový rozbor vede k aut. sochaře Davida Zürna nejml., jehož by pak t. socha byla nejkvalitnější mezi sochami, které vytvořil do 1717

1/ L UPMS 2, 604-606 – *EMSK* 2005, 447-448; 2/ E (na podst. vpř.) *HONORĪ / ATOVE / DECORI / S. IOANNIS / NEPOMV / CENĪ* (= 1715) – (vpr.) *CONSER / VANDI / BONI NO / MINIS / PROCV / RATORI* (= 1715) – (vz.) *VERO / FAMÆ / ADVO / CATO / VOCATO* (= 1715) – (vl.) *FIDELI / SVO ET / PERICLI / TANTI / VM PAT / RONO* (= 1715) – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r) – L UPMS 2, 606 – SEKANINA 2013, 44, 107 (kat. č. 20., určení Zürnova aut.)

Most, n. Brüx, král. město (hist. město odstraněno 1965-1987 z důvodu povrchové těžby hnědého uhlí, výjimku tvoří přesunutý děk. k. a hist. předměstí *Zahražany*) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, d.)

1/ v děk. k. Naneb. P. Marie:

1a/ boč. oltář s mal. obrazem (☼), postav. 1697 z nasbíraných almužen

1b/ další oltář pořízen ve 20. l. 18. st.

2/ na předměstí (*Wentzldorf a Taschenberg*) v k. sv. Václava při komendě a špitálu křížov. s červ. hv. po boku hl. ol. socha a dále v kostelním prostoru 2 mal. obrazy, posléze hojně obrazy v komtureově příbytku a ve společenské místnosti (*Musaeum*) chudých špitálníků, dol. 1715

3/ na III. náměstí písk. mar. sl.: na ov. trojstupňově základně, širší před čelní a zad. stěnou pomníku, spočívá dvouetážový čtyřb. podst., jehož dol. etáž je tvořena ve spod. části základnou s rámy na všech str. (s náp.) i na ústupcích v nárožích, v hor. části je zdobena na čelní a zad. stěně vypouklým útvarem s velice zdobnou kart. upr. (s rozvilinami, stuhami, volutami a okřídlenou and. hlavou), na bocích pak volut. vyboulenou konzolou zdob. květinami – hor. etáž podst., dosedající doprostřed římsové desky spod. etáže, tvoří hranol s profilovanými vystupujícími rámy na každé str. – na hranol dosedá vys. válcový jemně se rozšiřující a zužující sl. ukončený hl., na níž stojí s. Immaculaty – pomník spoludotvářejí písk. sochy sv. Josefa s Ježíškem (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov. s lv. nohou povystouplou na stupínku, s krucifixem držným zl. dopr. a palmou v lv.) po bocích hor. části podst. – pomník pochází z 1710, zřiz. Jan Ondřej Gräbner – 3. IX. 1710 sl. posvětil ke cti Boha a Mariina neposkvrněného početí kapuc. kněz Antonín de Lucca, misionář papeže Klementa XI., přičemž všem, kteří se u t. pom. zbožně pomodlí nebo zaspívají lore. lit., byly uděleny odpustky 200 dní – Nesposkvr. P. Maria v náp. označ. za ochránkyni rakous. světa a ustavičnou patronku města *Mostu*, sv. Josef za strážce štěstí rakous. domu a přimluvce za zdar císa. Josefa, vlasti a t. města, v životopisné svatoján. dedikaci, v níž je zdůrazněno, že JN byl studentem školy v Žateckém kraji (kam patřil i *Most*), je t. světko jako „z Pražského mostu mostnímu mučedníkovi“ svěřeno blaho (zdar, spása, zdraví) „mosteckého města“ (tj. *Mostu*) a král. – **pozn.:** jméno aut. bylo patrně uvedeno v dol. náp. čelní strany podst.

4/ na II. nám., poblíž minor. kostela písk. sloup (pilíř, sousoší) postav. k věčné cti sv. patronů Č. král. JN, Vojtěcha a Václava se sochami t. 3 zem. patronů: na 2 konvex-konkávních stupních šestiúhelného půdorysu spočívá široký válcový podst., rytmizovaný vpř. a po bocích celkem 3 vystupujícími pásy, vyvrcholenými volut. konzolami a výrazně ze základní hmoty válece vystupující římsou s vlysem – na stěnách mezi pásy v hor. části volut. kartuše (s akanty, nahoře ukončené mušlí) opatřené náp. – druhou etáž podst. tvoří upr. užší válec (podle spodního dělení rozdělen úzkými sloupky na 3 díly dekorované festonem a zakončené segmentem s konchou a segmentovou odstupňovanou říms.) – kolem válece druhé etáže na výstupcích římsy v čele kam. útvar připomínající monstranci (na soklíku se 2 okřídlenými and. hlavami) zarámovanou volutami a květinami – dále na bocích s. sv. Vojtěcha (vl.) a

sv. Václava (vpr.) – nejvýše nízký odstupňovaný válcový sokl, na němž na oblacích s okřídlenou and. hlavou (vl.) stojí socha vys. štíhlého kanov. v jemném prohnutí, mírně nakloněného nad krucifix, jež drží nízko v lv., podpíraný navíc okřídlenou and. hlavinkou, a žehnajícího v opačnou stranu pravici – 1719, aut. vrcholové sochy sochař František Antonín Kuen (sign., t. r. se vrátil do rodného města *Bregenz*), aut. dalších figur snad sochař Jan Adam Dietz, jemuž bývalo připisováno provedení veškeré sochařské výzdoby, aut. architektonického rozvržení pomníku nejspíš Octavian Broggio, zřiz. Michael Antonín Laube, sládek mostec. měst. pivovaru v *Kopistech* (ve fun. 1692-1727) – **pozn.:** přelomové dílo patřící k nejpřednějším pomníkům

5/ na c. k *Praze* proti měst. špitálu sv. Ducha 21. X. 1729 osazena písk. socha, nep. dílo sochaře Jana Adama Dietze, na které neznámý dárcce věnoval 6 dukátů a 10 zl. – podst. čtyřb. se zkosenými vystupujícími nárožími s křídly, nahoře ukončenými volutami – vpř. na podst. volut. rám s mušlí – na obláčcích s dvojicí usmívajících se and. hlav s křídélky stojí kanov. ve vroucné adoraci krucifixu, který drží pr. rukou ve výši své tváře spolu s palmou a lv. rukou přitom žehná – **pozn.:** socha je mimořádně blízká kompozicí, tělesnou proporcí i typem obličejů Kuenově soše ve vr. mosteckého sloupu z 1719 (→ výše 4/), nese však jasné projevy Dietzovy práce

6/ před *Jezeru br.* při c. k *Chomutovu* rozměrný, originálně komponovaný a vys. kval. písk. pilíř se sousoším, spočívající na rozsáhlé základně 3 stupňů obdélníkového půdorysu s jemně vykrojenou před. str. – na základně upr. spočívá široký čtyřb. podst. o 2 etážích, ve spod. etáži nad základnou volut. část, vpř. zdobená volut. kartuší, z níž vytéká pramen vody, rozdělující se do několika proudů, přepadávajících přes dvě mušle (spodní je širší) a dole se třemi proudy sjednocující v jediný zpěněný tok, dekorovaný 5 šesticípými hv. – hor. etáž štíhlejší a jehlancová, s volut. postranicemi, dekorovaná páskami, štrápci a rozvilinami s malou konzolou vpř. nahoře – nejvýše dosedá čtyřb. tumbovitý zdobný sokl vyvrcholený mohutnou, štrápci zdob. mušlí, v níž se kupí oblaka se třemi okřídlenými and. hlavičkami a klečícím prostovlasým SJN v jemně protočené póze, hledícím do nebe, pr. přidržujícím na svou lv. položený krucifix s palmou a v t. lv. ruce držící biret – hl. pilíř obklopují samostatně stojící 4 hran. pilíře s rámovanými a zdob. stěnami, všechny korunované košovými či urnovými útvary s volutami a mušlemi – na předních, nižších pilířích s. stojících andělů (and. vl. opřen o štítek s náp.) – na zadních, vyšších, dvouetážových pilířích, postavených blíže k hl. pilíři, s. světců, vl. sv. Karla Bor. podávajícího sv. přijímání nakaženému morem (duch. obdarování), vpr. sv. Alžběty podávajícího nuznému almužnu, patrně chléb (tělesné

obdarování), což má snad být doprovodným výrazem duch. i tělesné dobročinnosti – zad. část hlavního, střed. pilíře ohrazena kam. zábradlím – 5. (nebo 9.) IV. 1728 položen zákl. kámen, aut. okruh sochaře Jana Adama Dietze, zřiz. nejmenovaný dobrodinec skrze zprostředkování p. Julia Františka Steickerta

7/ na nároží svého domu dal zdejší měšťan a přísežný lazebník Jan Gottfried Schaffhirt(h) vztyčit kam. sochu SJN, kterého si vyvolil za svého patrona poté, co se do *Mostu* nastěhoval (asi 1698) a začal zde mnoho slychat o řečeném světci a jeho veliké úctě – dol. 1716 (→ D.1, 169)

1a/ R l. zpr. míst. děkana Matouše Hablika, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 229) – L ADAMCOVÁ 2007, 173 (pozn. 63); 1b/ L ADAMCOVÁ 2007, 173; 2/ R l. dopis velm. křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinliha, svěd. míst. kaplana Leopolda Hemmersama, člena řádu, které podal místo míst. komendátora, jehož zastihla nemoc a smrt, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v-205^v); 3/ E (v kart. v hor. části čelní stěny dol. etáže podst.) *MARIAE / SINE LABE CONCEPTAE / IN ADAMI LAPSV SEMPER ERECTAE / AB ORIGINE SEMPER STANTI / HANC STATVAM EREXIT / IOAN ANDRS GRAEBNER* – (na t. str. a v t. etáži podst. níže, v rámu základny) *MARIAE SOLI NVNQAM ECLIPSATO / SPECVLO AB ADAMI HALITV PVRISSIMO / LILIO INTER ORIGINALIS SPINAS ILLIBATO / ORBIS AVSTRIACI IVRATO PRAESIDIO / VRBIS PONTANAE INTER NIVES SEMPER CANDIDAS / CANDIDISSIMAE AC PERENNI TVTELARI / HOC SAXVM SCALPELLO SACRVM FECIT / I. F. [...] / [...] [...] / MATH [?] TVRBACES* – (v kart. v hor. části zad. stěny dol. etáže podst.) *IM LAHR CHRISTI / 1710: IST DISE SAVLE / AVFGERICHTET VND HIER / AVF DEN 3ten SEPTEMBER* – (níže v rámu základny) *GOTT VND DER VNBEFLECKTEN EMPFAENGNIS / MARIAE ZV EHREN DVRCH DEN A . R . P . ANTONIVM / DE LVCCA CAPVCINER ALS MISSIONARIVM PABSTES / CLEMENTIS DES: XI: EINGEWEIHET AVCH ALLEN / DENEN SO DABEY DIE LAVRETANISCHE LITANEY / ANDAECHTIG BETEN ODER SINGEN WERDEN 200 / TAG ABLAS VOR IEDES MAHL VERLIEHEN WORDEN.* – (v rámu základny podst. na str. se s. sv. Josefa) *DIVO IOSEPHO IESV NVTRICIO / MARIAE SPONSO DEI PATRIS COMPATRI / PARENTIS SIBI NVMINIS PARENTI / SERVIENTIS SIBI DOMINI SERVIENTI / IN TERRIS INTER VLNAS COMPREHENSORI / AVSTRIACAE DOMVS AC FORTVNAE FABRO / IOSEPHI CAESARIS PATRIAE ET HVIVS / VRBIS PROSPERITAS COMMENDATORI.* – (v rámu základny podst. na str. se sochou) *S. IOANNI NEPOMVCENO BOHEMIAE CIVI / VIRIDIS MONTIS BONAE SPEI ACCOLAE / CISTERCIENSIVM AD ARAM MINISTRO / ZATECENSIS CIRCVLI ET SCHOLAE STUDIOSO / ANIMARUM SALVTIS PROCVRATORI / CONSCIENTIAE AVGVSTAE RECTORI / E PONTE PRAGENSI PONTANO MARTYRI / PONTANAE VRBISQVE REGNI SALVS COMMEN / DATUR – L UPČ 2, 436 – MTSSP 2012, 799-806; 4/ E (v kart. první etáže podst. vl.) *DIVO / IOANNI / PIETATIS DECORI / AC / FIDEI PROPVGNATORI* (= 1719) –*

(v kart. t. vpr.) *ATHLETAE gENEROSO / PRODIGIIS VBIQVE TERRARVM / CLARO* (= 1719) – (v kart. t. vz.) *SS / ADALBERTO & VVENCESLAO / REGNI BOEMIAE PATRONIS / HONORI PERPETVO* (= 1719) / *A MICHAELE LAVBE / ZYTOPAEO / DEVOTE STATVA / POSITA* (= 1719, neboť Y = 2) – L UPČ 2, 436 – ADAMCOVÁ 2007, 61, 75, 80, 81 91-92, 112, 173-178 – MTSSP 2012, 807-812 – L www.mesto-most.cz (*Sloup se sochami sv. Jana Nepomuckého a zemských patronů*) (Kuenova sign., vysekaná na soše, objevena při kontrolní prohlídce v II. 2017); 5/ L UPČ 2, 436 (dat. 1. pol. 18. st.) – **pozn.:** před zbořením starého Mostu socha přem. nejprve do Vtelna a později ke k. v Bečově, kde se nachází dosud; 5, 6/ L ADAMCOVÁ 2007, 76, 81, 99-100, 114, 173, 213-214, 253-256 (autorka, dle našeho soudu, zaměňuje polohu obou svatoján. pomníků a mylně k nim přiřazuje sdělení písemných pramenů, ovšem cenná je její interpretace uměnovědného výkladu se zařazením do tvorby J. A. Dietze a jeho okruhu); 6/ E (na štítu anděla na před. pilíři vl.) *Lingua coërce noxias / Calumniis furentes / Has pelle fame viperas / Tuere te Colentes.* – (v ov. kart. vpr. na urně pod s. sv. Karla Bor.) *S / Carollus / Borromaeus* – (v ov. kart. vpr. na urně pod s. sv. Alžběty) *S Elisabetha* – L UPČ 2, 436 (dat. 1719) – MTSSP 2012, 813-820 (aut. omylem přisuzuje t. pomníku i kronikářský záznam o osazení statue 21. X. 1729, který se vztahuje k předchozí soše → 5/) – **pozn.:** v průběhu likvidace starého města asi v pol. 60. l. 20. st. byl pomník rozebrán a uložen v lapidáriu okr. muzea, 1978 převezen do Vtelna, od 2006 v ateliéru restaurován, 2008 osazen v blízkosti přesunutého děk. k. v Mostě

Mostkovice, dř. Moskovice, n. Mostkowitz, dř. Moskowitz (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie:

a/ oltář, dol. 1716

b/ 1720 nahrazen novým oltářem

a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v); b/ L cs.wikipedia.org (*Kostel Nanebevzetí Panny Marie (Mostkovice)*)

Mošténice viz Horní Mošténice

Mříčná, dř. Mříčno, Smířično, Smříčno (Č, Hra, Kh, f. Horní Branná, 1721 f. Jilemnice)

podobně jako do dalších k. svého pan. v této části Čech poslal Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu i do míst. fil. k. sv. Kateřiny z *Vidně* 1708 či 1709 veliký, velice krásně mal. obraz (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu (→ výše, Jilemnice 2/)

Mstíšov, n. Tischau (nyní část města Dubí) (Č, Lit, Li, v. Duchcov, d. Teplice)

na návsi kap. sv. Eustacha, zdobená na trojosém průč. v nikách kam. sochami sv. Eustacha s jelenem (ve štítu), sv. Václava (v lv. ose) a SJN (v pr. ose, stojící kanov. s křížem v lv. a palmou v pr.), stavba z 1707, sochy soudobé, stavitel kap. nejspíš Kristián Lagler pracující pro teplickou vr., hraběte Františka Karla Clary-Aldringen, zřizovatele této stavby

└ UPČ 2, 438 – I cs.wikipedia.org (*Mstišov a Kaple svatého Huberta (Mstišov)*)

Mšec, dř. též Kornhaus, Kornouz, n. Kornhaus, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Srbeč)

ve fil. k. sv. Kateřiny na boč. ol. sv. Kříže nahoře vpr. obraz mal. na plátně (☉), dol. 1715

R l. zpr. srbeč. faráře Bohumíra Norberta Hebera, 29. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 44^{r-v})

Mšecké Žehrovice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Srbeč)

míst. poddaní 1723 žádali svou vr., Adama Františka kn. Schwarzenberga, o svolení a podporu výstavby kaple se zvoničkou, k čemuž jim zavadal příčinu fakt, že jim během uplynulých 13 let zničila bouře třikrát úrodu, což ztížilo odvod daně – zvonění proti bouři bylo v zájmu vrchnosti, neboť i ona trpěla škodami na obilí – kníže proto stavbu podpořil

└ IVANEGA 2015, 92-93

Mšené-lázně, dř. Mšeno, n. Mscheno (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Charvatce)

1/ v míst. kap.:

1a/ na ol. na boku stojí socha (○), 1695, zřiz. míst. p. (od 1681) Karel Jakartovský ryt. ze Sudic

1b/ na plátně mal. obraz (☉), dol. 1715

2/ jen málo chalup a domů se najde na území charvatecké f., v nichž by se nenalézalo vyobrazení vel. muč. JN, dol. 1715 (→ výše, Charvatce 2/)

1a, b/ R nedat. l. zpr. charvatec. faráře Jana Thomaci, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 53^r)

Mšeno, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina oltář, na němž socha um. za sklem, nad oltářem vytesaný anděl držící v ruce 5 hv., 1712

2/ před k. či kap. sv. Jana Křt., stojícím upr. městečka, je vně hřbitova postav. socha, 1711

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Antonína Massnera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 505)

Mšeno viz Mšené-lázně

Mukařov, n. (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f. Hlavice, 1725 f. Loukovec)

ve fil. k. sv. Vavřince prosté papírové obrazy čili teze, dol. 1715

R l. zpr. hlavického faráře Martina Josefa Hlavy, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 518)

Mukařov viz Kostelec nad Černými lesy 1/

Muncifaj viz Smečno

Mušov, n. Muschau (na konci 70. l. 20. st. téměř celá ves zaplavena Věstonickou nádrží) (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Perná)

1/ ve fil. k. sv. Linhartu socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

2/ u m. přes *Dyji* sm. k *Mikulovu* kam. socha (světec klečí na oblacích, sklání se nad krucifixem drženým zl. dopr., jeho boty jsou vz. v oblacích dobře patrné, pod oblaky stříška završující vel. čtyřb. zděný podst.), do 1708 (1703?), stylovým

rozbořem určen za aut. mikulovský sochař Ferdinand Gross (→ výše, Mikulov III. 2/)

2/ I památkovýkatalog.cz (88083/7-1579 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – www.baroknikrajinou/i245733 7-pavlov-socha-sv-jana-nepomuckeho

Mutěnin, n. Muttersdorf, městečko (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

1/ upř. nám. kam. sl. N. Trojice korunující P. Marii (vz. rel. Božího oka), na hran. podst., obklopený balustr. s nárožními pilířky, uv. tohoto ohrazení po bocích hl. podst. na samostatných pilířích sochy sv. Judy Tad. (vl.) a SJN (stojící kanov. s krucifixem drženým zl. dopr.) – dílo dali 1711 před svým domem (čp. 35) postavit ke slávě N. Trojice a ke cti P. Marie, sv. Judy Tad. a SJN manželé Jakub Josef Göhl, zdejší cis. výběrčí cla (ve fun. 1703-26) a tehdejší důchodní, a Marie Renata Göhlová, roz. Zemanová († 1717), což učinili jako titelé z horlivosti

2/ vých. od městečka při c. do *Hostouně* písk. socha (vycházející z → praž. most. typu, světec se však dívá před sebe, jaksi do dálky) na čtyřb. žul. podst., v hl. části dole baňatém, nahoře lehce projmutém (baňatá část zdobena akantem s volutami), zřiz. snad Jakub Josef Göhl, výše zmíněný cis. výběrčí cla (→ 1/), na poč. 18. st. (do 1726)

1/ E (na hl. podst., na čelní, vých. str.) *Lob seYe / Der heiligsten / DreYfalligkeit // DreY / faltig in / Personen // Gelobd seY / Dre Yeinig / keit // DreY / Gleiche in / Den tronen // Dir seY / lob ehr preYss / Geleist // Benedieht / Danct ietzt / Zv Zeiten // Dem Vat / ter Sohn heili / gen geist // in al / le folgent / ewigkeiten.* – (t. na záp., zad. str.) *Ad // Summam Smae / TRINITATIS / Gloriam // Praeelectae ejus / Ancillae Beassimae / Virginis MARIAE // Sti judae Thad / ac Ioannis Nepom / Honorem // Fieri / Ex Zelo / fecerunt // Clientes Conjuges / Iacob Ioseph Göhl / Sae Caes. Maj. Tello. // et pro temp. Qaestor / hujas ac Maria Re / nata orta Zemannjn // 1711 [...] – └ MICKO 1925, V., 60-61 – PROCHÁZKA 2009, 39 – MTSSP 2015, 67-68; 2/ └ UPČ 2, 441 (socha pozdně bar.) – PROCHÁZKA 2009, 38 (současná podoba sochy zřejmě výsledkem mladší úpravy, kdy byl pomník zasazen na kam. zídku a stupňovitě k němu zasazeny 4 kam. kuželky) – └ www.mutenin.cz (*Výběr z díla regionálního historika a pedagoga Johanna Micka od rodačky z Mutěnina vážené pani Mgr. Marie Vintrové*) (Johann Micko ve svém pojednání *Kulturgeschichte des Marktes Muttersdorf* z 1925 předpokládá, že sochu dal vytvořit Göhl někdy na poč. 18. st.)*

Myslív (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie:

1a/ podobizny již od doby před 1695

1b/ 1705 byla t. kostelu z *Prahy* věnována dovedně ze dřeva vytvoř. socha, která měla posloužit pro zamýšlený oltář, jak je dol. 1715

2/ ve všech vsích a téměř ve všech domech a chalupách se s obzvláštní zbožností uchovává podobizna, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Václava Nováka, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 222); 2/ **pozn.:**

tehdy do myslivské f. kromě Myslíva patřila místa **Blížanovy, Klikařov, Kovčín, Loužná, Milčice, Nehodiv, Neurazy** (s. fil. k. sv. Martina), **Pohoří, Polánka, Strážovice, Štipoklasy a Vojovice**

Myslkovice, Myskovice, Myškovice viz Janov

Mysločovice, n. Misloschowitz (M, Olo, Ol, d. Holešov, f.)

ve far. k. N. Trojice na oltáři socha, dol. 1716

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Nabzí viz Bzí

Nadslav (Č, Hra, Kh, f. Kopidlno)

ve fil. k. sv. Prokopa 2 prot. boč. oltáře, sv. Františka z Assisi (vl.) a SJN (vpr.), sestávající z rozv. rámu kolem ov. tit. obrazů (olej na plátně), zasazených do řez. zlac. rámu – malby představují Stigmatizaci sv. Františka a Svatojána. oratorium (upravené malířské přetlumočení Vodičkových univ. tezí z 1707, → B.4, 64, postrádající však skupinu andělů ve vr. kompozice, čímž vyniká atribut lilie v pozdvihnuté pr. anděla vpr.) – rozv. retabula oltářů ve vr. přecházejí do malého rozv. štítu s ov. obrázkem, na lv. ol. obrázek Pána Ježíše (?), na svatojána. oltáři Boha Otce – oltáře jsou venkovským dílem z doby cca 1700, svatojána. obraz z období před kanonizací

L UPČ 2, 445 – PANOCH 2007, 151, obr. 248

Nahořečice, n. Nahorscheditz (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

ve far. k. sv. Václava oltář s dřev. polych. sochou, který dala zbudovat Anna Polyxena říš. hr. z Clary-Aldringen, roz. říš. hr. Des Fours, du Mont et Athienville, paní na Hospozínu a Libkovicích, z pevného úmyslu pojetého 1702 a z obzvláštní pobožnosti vůči sv. ochránci JN, když v náročných záležitostech šťastně zakusila pomoc bezpochyby díky mocnému zásahu – hraběnka 1715 prohlašovala, že i v mnoha pozdějších událostech pociťovala pomoc, a proto 1711 vystavěla kapli na svém statku *Hospozínu* (→ výše, Hospozínek)^{a)} – *Nahořečice* náležely k libkovičskému statku a libkovičtí majitelé byli zároveň kolátory nahořečického k. – v písemnostech nahořečické f. se sice opakovaně objevuje informace, že nepom. oltář dal spolu s ol. sv. Antonína Pad. při boč. stěnách presb. postavit až 1722 Jan Jiří hr. z Clary-Aldringen se svou chotí, roz. hraběnkou Štampachovou z *Valče*, to však bude s nejvyšší pravděpodobností omyl, neboť takovéto manžele historie nezná – oba oltáře, nepomucenský při již. a antonínský při sev. stěně kněžiště, jsou po stranách zdobeny erby, které nepatří rodům Clary-Aldringen a Štampach, ale Clary-Aldringen a Des Fours, jak se píše v jiném zdroji a jak také odpovídá jejich původkyni, hr. Anně Polyxeně – ta v časobě blízké době, v 1. desetiletí 18. st., založila oltáře SJN a sv. Antonína Pad. ještě na jednom svém statku, hospozínském, v tamním fil. k. (→ výše, Hospozín)

– nahořečické oltáře t. světců vznikly nejspíš krátce po smrti hraběnkina manžela Jana Jiřího říš. hr. z Clary-Aldringen (1668-1702), pána na Teplicích, Hospozíně a Libkovicích, nahořečického patronátního pána – na t. oltářích stojí dřev. sochy zmíněných světců a dále se na nich nacházejí obrazy mal. na plátně^{b)}

a) R 1. zpr. míst. faráře Františka Seidla, 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 216^v) – b) R 1. díl nahořečické far. kroniky, 1777-1931 (SOkA Karlovy Vary, FU Nahořečice, 7, pag. 74, 88, 118) (+ připojené *Poznámky z farní kroniky nahořečické*, fol. 2^v) – L UPČ 2, 446 – I www.pamatkyaprirodakarlovarka.cz/nahorecie-kostel-sv-vaclava

Náchod, město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ v děk. k. sv. Vavřince:

1a/ dřev. socha se 2 anděly po str., držícími palmu a věnec

1b/ nad ol. sv. Anny zavěšen dosti vel. mal. obraz SJN sedícího při zpovědi (☼)

1c/ malý obraz

- vše dol. 1715

2/ na *Krajském předměstí* před měst. br. na průč. veřejné špit. kap. P. Marie Bol. a sv. Michaela arch. (postav. 1709-16 nákladem míst. měšťanů, nad hl. vs. letop. 1714), v mušli nad dveřmi kap. kam. socha (zlac. ☼), zřiz. míst. obec, dol. 1715

3/ podstavec písk. mar. sloupu (se s. Immaculaty na vr.) na Masarykově nám. u děk. k. zdobí vys. reliéfy celých postav sv. Rocha (vpr.), sv. Rozálie (vl.), SJN (vpr., strnule stojící kanov. hledící upřeně před sebe, s krucifixem držným zpr. doleva a palmou v pr., ○) a sv. Šebestiána (vz.) – nad sv. Rozálií v akant. rámečku kov. destička s pam. náp. – 11. V. 1695, zřiz. míst. purkrabí Karel Kříž (Cryz) a jeho paní Marie, ke cti a chvále Nejvyšší Trojici a zde zobrazeným sv. osobám

4/ na nám. vel. kam. socha (stojící kanov., zlac. ☼ s paprsky a s 6 zlac. hv. na koncích paprsků, hran. podst.), obklopená kam. zábradlím na čtvercovém půdorysu, dol. 1715

5/ na zám. schodech nebo poblíž nich vel. dřev. socha, obklopená zábradlím, dol. 1715

6/ na zámku nad městem, náležejícím kn. rodu Piccolomini, na malé věži zvonový cymbál (vys. 30 cm, v prům. 31 cm) bez uch, zdob. na plášti 4 and. hlavami a pod nimi reliéfy sv. Prokopa, Floriána, JN a světce na loži, poč. 18. st.

7/ na m. přes ř. *Metuji* na c. do *Kladska* (nejspíš tedy u zem. hranice) sochy sv. Václava a SJN, tato 1707 od zřiz. F. A. I. H., jak svědčí náp. na desce, nejspíše kdysi zdobící podst. t. sochy

1a, b/ R 1. popis svatojána. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v; 1a, b, 2, 4, 5/ R n. svěd. purkmistra a radních města Náchoda o 5 podobiznách ve zdejší městi a u něj, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 120), což je příl. *R* k l. souhrnnému popisu svatojána. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r); 1, 2, 4, 5/ L KOŘÁN 1970, 123; 2, 3/ L UPČ 2, 450; 2, 4, 5/ R 1. popis svatojána. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118,

fol. 277^v); 3/ E (na kov. destičce) *Oblet BohV Wlernle WIDana Letha Pāle. / TlsIClho fsestltho DeWaDesateho Pateho* (= 1695) / ~ 11 Dne Mifcize Maĳ Poflawena ~ / Ke czti a Chwale Trogyczĳ Negwiffĳ. / a Marĳĳ Matce Negmilegffĳ ~ / Rochu z Nepomĳk Swatemĳ Janĳ / Rozalĳjĳ Pannie a Sebařtĳjanĳ / Dal Pan Karel Krĳz [ĉi Cryz, Hrys] Purkrabi Nachodffĳ / Marĳĳe Panj geho Zobzlařffĳjĳ Lařkĳ. / Gim Bĳch a Marĳĳe odplata Bude. / Kdĳz Czafz Korĳny Slawĳ Wieczne Przide. – L SPHU XXXIV, 163, 165 – MTSSP 2002, 117-121 – PANOCH 2007, 79, obr. 17-18; 4/ G pohled na nĳchod. zĳmek a nĳm., cca 1740, popisy: *Fortissimum illud castru[m] in Bohemia quod Nachod dicitur. – Furstlich Schlos Zu Nachot in Böhmen. – F. B. Werner delin. – Cum Priv. Sac. Cæs. Maj. – I. G. Ringle fecit – Mart. Engelbrecht excud. A. V.* (na nĳm. stojĳ socha na hran. podst., obklopenĳ kam. balustr.); 6/ L SPHU XXXIV, 114; 7/ E (na kam. desce nejspĳe pod sochou) *A M D G / E T / B: I: NH / F: A: I: H / F: F / 1707* (= Ad maiorem Dei gloriam et beati Ioannis Nepomuceni honorem F. A. I. H. fieri fecit 1707) – I nachod.farnost.cz (*Kostel svatĳho Michaela v Nĳchodĳ*) – **pozn.:** kdĳž byl m. za slezskĳch vĳlek pořkoven, byly obĳ sochy krĳtce po 1742 um. do postrannĳch nik na prĳĉ. kap. (P. Marie Bol. a) sv. Michaela arch. na nĳchod. pĳedmĳstĳ a pod nĳ do zdi vsazeny kam. desky, pod sochu deska bez nĳp., pod s. sv. Vĳclava deska s vĳře uvedenĳm nĳpisem, vztahujĳcĳm se vřak k SJN

Nĳmĳřt' nad Oslavou, n. Namiest, mĳřteĉko (M, Zno, Ol, d. Tĳebĳĉ, f.)

1/ v zĳm. kap. sv. Vĳclava v ĉele lodi po lv. str. vĳt. oblouku cennĳ, velmi bohatĳ vyřez. a polych. boĉ. oltĳř: menza zdob. antependiem s vĳjevem Zpovĳdi krĳlovnĳ v kart. upr., obklopenĳ kvĳtinovou vĳzdobou – v ĳrovni ol. stolu stojĳ na nĳzkĳm plintu socha (kanov. sklĳnĳjĳcĳ hlavu ke krucifixu, kterĳ drĳĳ naklonĳnĳ v pr., lv. ruka rozevřena), obklopenĳ bohatĳm nakupenĳm oblak s okřĳdlenĳmi and. hlavami a 2 sedĳcĳmi andĳlky po str. drĳzĳcĳmi řtĳty s vĳjevem Umuĉenĳ a Jazyka v relikviĳř s doprovodnĳm chron. – zpoza svĳtce vystupuje vzhĳru a do stran mohutnĳ paprřcĳtĳ zĳř, kolem nĳř se nachĳzejĳ 2 menř andĳle a nejdĳře nad nĳ slĳtĳ tĳetĳ andĳlek (s gestem mlĉenlivosti) – nad nĳm se pĳes mraĉnĳ kumuly napojuje pomyslĳnĳ nĳst. zachycujĳcĳ upr. oblakĳ kleĳcĳho svĳtce, nejspĳĳ sv. Frantiřka Xav. (nebo dokonce snad SJS), odĳnĳho v klerĳku, rochetu a řtĳlu, jenř sklĳnĳ nepokrytou hlavu smĳrem dolĳ, na hrud' klade pr. ruku se 2 natařenĳmi prsty (jako pĳi řehnĳnĳ) a v lv. drĳĳ krucifix, u nĳř je rozevřena kniha – rovnĳž zpoza t. svĳtce zĳřĳ svazky paprřkĳ kolem celĳ jeho postavy a v oblacĳch letĳ řada okřĳdlenĳch and. hlav, jedna postava andĳlĳĉka a nejdĳře druhĳ and. postava, jeř nad svĳtcem drĳĳ biret – dle chron. na jednom ze řtĳtĳ lze oltĳř dat. do 1721, tedy do obdobĳ vrcholnĳ barok. dekorovĳnĳ zĳm. kap. za majitele Jana Filipa hr. Verdenbergu (vlastnĳl *Nĳmĳřt'* 1710 † 1733) a jeho manřelky Marie Izabely roz. z Lambergu
2/ na m. (nep. pĳes ř. *Oslavu*) pĳsk. socha: v kontrapostu lv. nohy stojĳcĳ kanov. mĳrnĳ naklĳnĳ

hlavu ke krucifixu, kterĳ drĳĳ zpr. doleva tak, že mĳ pĳĳtom almucĳ zakryt spodek křĳže i ruku, jeř ho svĳřĳ – na ĉtyřb. plintu nĳp. s letop. – podst. hran., vpř. zdob. prostĳm rĳmem s korunovanou ov. kartuřĳ s nĳp., obklopenou po stranĳch palmami, dole zkřĳvenĳmi a zavĳzanĳmi do volut stoĉenĳmi akanty – na boĉ. stĳnĳch v prostĳch rĳmech diamantovĳ dekor – 1703, zřiz. mĳst. farĳř Jakub Xaver Prokeř (ve fun. 19. I. 1699 – 1719), kterĳ pomnĳk vĳnoval „uĉitĳeli (mistru) svatĳ nevdomosti“

3/ naprotĳ vjezdu do zĳmku pĳsk. socha (stojĳcĳ kanov. hledĳ do nebe, ruce klade na almucĳ, v lv. kov. křĳř) na hran. podst. s rĳmy s vykrojenĳmi rohy, na ĉelnĳ stĳnĳ rĳm pĳekryt al. znakem, v rĳmech na boĉ. stĳnĳch nĳpisy, VII. 1726

1/ E (ve řtĳtu s vyobrazenĳm relikviĳře s jazykem kolem t. relikviĳře) *LINOVA FLORET DIVI / IOANNIS NEPOMVCENI* (= 1721) – L UPMS 2, 627 – FIřĳKOVĳ 2011, 22 (nĳp. ve řtĳtu s relikviĳřem); 2/ E (na plintu vpr.) *IACOB⁹ XAV. PROKES* – (t. vl.) *CVRAT⁹ NAMIESS^{TS} CVRAVIT* – (t. vpř.) *A 1703*. – (v kart. na podst. vpř.) *MAGIS / TRO / SANCTĳE / IGNORAN / TĳE* – R l. vĳtah ze zprĳv dĳkanĳ Ol, do II. 1716 (NA, ĉDK, kn. 118, fol. 284^v) (socha na m.) – L UPMS 2, 634; 3/ E (na pr. boĉ. stĳnĳ v rĳmu) [...] *GRÖSSERER* / [...] *OTTES VIDDIE / O H[E]IL: IOANES NE / POMVCENE IST DISE / STATVA VMB DEINER / HEIE: VORBITT AVF / GESTELT WORDEN* / [...] *OI[.]XIR[...]* / [...] *I.A.S.[V...]* / [...] *IVLY 172[6]* – (na lv. boĉ. stĳnĳ v rĳmu) *LIEBREI[...]* / *VNSER E[...]* / *VORSTEH[...]* / *FAHREN [L...]* / *NVRDI[...]* ..B ..O] / *LE[.]LIN SO W[IE] / DE[.] WIR GEW[IE]SO / GLEICH NICH[T .]* / *VERLOHRE[N]* – L FIřĳKOVĳ 2011, 26-27 (dat. 1726, nĳp.) – I pamatkovĳkatalog.cz (45808/7-2930 – *socha sv. Jana Nepomuckĳho*) (al. znak, nĳp.)

Napajedla, n. Napajedl, mĳřteĉko (M, Hra, Ol, d. Uherskĳ Hradiřtĳ, f.)

u m. socha, dol. 1716

R l. vĳtah ze zprĳv dĳkanĳ Ol, do II. 1716 (NA, ĉDK, kn. 118, fol. 286^v)

Nebeskĳ Rybnĳ, n. Himmlisch Ribnei (ĉ, Hra, Kh, f.)

ve far. k. sv. Filipa a Jakuba obraz, dol. 1715

R l. popis svatojĳn. ųty v Kh, do III. 1716 (NA, ĉDK, kn. 118, fol. 274^r) – L KOŘĳN 1970, 123

Neboĉady, n. Neschwitz (nĳnĳ ĉĳst mĳřta Dĳĉĳna) (ĉ, Lit, Li, v. ųstĳ nad Labem, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince:

1a/ na hl. oltĳřĳ z velkolĳstĳho akantu s pĳskou, postavenĳm 1713, na ep. str. dřev. socha, dol. 1715 – dle inv. z 1728 stĳla spolu s prot. s. sv. Florĳĳna pod vyřez. bald.

1b/ na ev. str. boĉ. oltĳř s obrazem, dol. 1715

2/ na prĳĉ. kaple N. Trojice, vystavĳnĳ 1704 upr. vsĳ pĳi krĳl. cestĳ mĳstnĳm rodĳkem Jiřĳm Dehmelem, t. ĉ. ųrednĳm pĳsařem v *Dĳĉĳnĳ*, stojĳ po str. řtĳtu kam. sochy sv. Josefa a SJN (řtĳt je upr. zdoben pĳsk. rel. Korunovĳnĳ P. Marie)

3/ 1715 dol. více menších vyobrazení (☼) nejenom věnovaných ctiteli do kostelů farnosti, ale také uchovávaných v dosti mnoha domech obyvatel

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Františka Tadeáše Matzke, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 283^v); 1a/ L UPČ 2, 454 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 129 (inv. z 1728); 1b/ L UPČ 2, 454 (oltář dat. do poč. 18. st.); 2/ L UPČ 2, 454 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 106-107; 3/ R l. zpr. míst. faráře Františka Tadeáše Matzke, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 283^v – pozn.: tehdy se ve zdejší f. kromě far. k. sv. Vavřince nacházely fil. kostely Nar. sv. Jana Křt. v **Roztokách (n. Rongstock) a Stětí sv. Jana Křt. v **Těchlovicích (n. Tichlowitz)****

Nebužely (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, f.)

ve far. k. sv. Jiljí (nahrazen novým 1735) vel. obraz mal. na plátně, zavěšený proti dveřím, dol. 1708

R č. inv. zdejšího k. a fary, potvrzený míst. instalovaným farářem Josefem Augustinem Neuhedlem 3. IX. 1708, prez. na praž. arcib. konz. 4. IX. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – **pozn.:** SCHALLER 1786b, 154 v t. k. zaznamenává pozoruhodnou malbu, dodává však, že jméno malíře je neznámé

Nečtiny, n. Netschetin, městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ do far. k. sv. Jakuba Vět. 1709 odjinud darován mal. obraz (○)

2/ v kap. či k. sv. Anny (jz od městečka) 1713 zavěsil míst. úřední písař mal. obraz (○)

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Eysenkolba, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 99^r)

Neděliště (Č, Hra, Kh, a. Věstary, spravovaná minority v rámci svatoanenské f. na Praž. předměstí Hradce Králové)

1/ ve fil. zám. k. Naneb. P. Marie:

1a/ socha, 1697

1b/ hl. ol. zdoben upr. plochým rel. apoštolů kolem tumb, nad nimiž v nást. ve vys. reliéfu, téměř volné plastice P. Maria nesená anděly na nebesa, dole po str. sochy sv. Václava a SJN (tato co do modelace hlavy podobná soše v *Dobřenicích* (→ výše, t. 2/) – 1729, aut. dílna sochaře Jiřího Františka Pacáka či sám jmenovaný sochař osobně, zřiz. nejspíš míst. p. Václav Petr Dobrzenský z Dobrzenic

2/ ve vsi kam. socha: trojboký podst. s vystupujícími boč. křídly, vpř. po str. volutovými se štrpaci, zad. křídlo zdob. střízlivěji – stěny podst. zdob. rámy s náp. – římsa podst. na všech str. vyduta segmentem – na římsu dosedá skalisko, uprostřed vyplněné oblaky, na nichž stojí kanov. s výrazným předkročením pr. nohy, klonící se ke křicifixu s palmou, jež oběma rukama objímá – na skalisku vl. klečí andělek s plaketou, na níž rel. P. Marie Starobol., na protější str. skaliska další andělek sedí, hledí na světce a vylévá z nádoby proud vody, na jejíž hladině je 5 hv. – pomník postav. a posv. 16. X. 1729, v r., kdy *Praha* s náležitou úctou vlasti oslavila svátek kanonizace, aut. sochař Jiří František Pacák, zřiz. míst. p. Karel

Ferdinand Dobrzenský z Dobrzenic († 1728), na základě slibu – posvěcení sochy si zbožně vyprosila pozůstalá vdova Alžběta Dobrzenská, roz. Straková z Nedabylic – **pozn.:** je zde mnohovrstevná souvislost se svatoján. sochou v *Dobřenicích* (→ výše, t. 2/) a dílo je zároveň zrcadlově obrácenou citací Pacákovy nepom. sochy v *Poličce* (→ níže, t. 2/)

1a/ L KOŘÁN 1994, 217; 1b/ L SPHU XIX, 154 – UPČ 2, 457 – BOUČEK 2015, 29-30, 83-84 (kat. č. I. 32); 2/ E (vpř. na podst.) ANNO QVO / PRAGA FES: / TVM SANCTI: / FICATIONIS E: / IVS DEBITA PA: / TRIÆ REVEREN / TIA PEREGIT (= 1729) – (t. vl.) DECIMA SEXTA / OCTOBRIS VOTIS / EREXIT (= 1729) / IN DNO DEFUNCT, / PERIL: DN, CAROL, / FER: DOBRZEN: / SKY DE DOBRZE: / NITZ – (t. vpr.) ET ILLIVS BENE: / DICTIONEM PIE / SIBI EXPETIVIT (= 1729) / SUPERSTES VIDUA / PERIL: DN: ELIZA / THER: DOBRZEN: / SKYANA, NATA STRA: / KIANA DE NEDABI / LITZ – L SPHU XIX, 156 – UPČ 2, 457 – PANOCH 2007, 106, obr. 115-116 – KOŘÁN 2008, 528, 530 – BOUČEK 2015, 23, 29, 30, 76-77, 78, 79-80, 81-82 (kat. č. I. 30)

Nedražice, n. Nedraschitz (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f. Kostelec)

upr. vsi nedaleko zámku dala míst. paní Anna Merklínská z Merklína (od 1678 spravující pan. místo svých dvou nezletilých synů) s pov. praž. arcib. konz. 1700 vybudovat a 1701 posvětit veř. kapli – cca 1716 dol., že má t. kaple zajištěn příjem – jde o šestib. centrální stavbu členěnou lizénami, 3 polokruhovými okny a 1 oknem oválným (za oltářem) – v průč. pravoúhlý písk. portál vyvrcholený kartuší s erbem Merklínských z Merklína – střecha zvonovitá s lucernou – vnitřek sklenut kupolí s lunetami na lizénových páslech – uv. oltář tvořený ov. rámem z obláček a and. hlav, v otvoru socha a nad ní mal. bald.

R l. zpr. kostelec. faráře a převora kladrubského kláštera benediktinů, P. Placida Langa, Kladruby 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 310^r) (dat. 1700, zřiz., konzistoriální pov.) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (kaple na statku Nedražice, se zajištěním příjmu) – L SCHALLER 1788b, 118 – SPHU XXX, 163-164 (dat. cca 1750) – UPČ 1957, 510 (dat. cca 1750) – UPČ 2, 457 (dat. cca 1750) – SOUKUP 3/2014, 8 (dat. před 1750) – I pamatkovykatalog.cz (20233/4-1790 – kaple sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1750, připsáno ovšem sdělení o výstavbě kaple 1700 a o jejím vysvěcení 1701, s odkazem na archivní fond praž. arcib. v NA)

Nedvědice, n. Nedwieditz, městečko (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Doubravník)

ve fil. k. sv. Kunhuty obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Nehodiv viz Myslív 2/

Nehvizdy, městečko (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, d. Čelákovice)

písk. socha: stojící kanov. v prohnutí vstupuje pr. nohou na stupínek připomínající kn., lv. rukou před břichem nenučeně přidržuje jinak velice mohutný krucifix, který opírá o lv. rameno, otáčí se k němu a hlavou se dotýká jeho příčného břevna – v pr. palma – hran. podst. dvoudílný, v hor. etáži na 3 stěnách náp. – socha vznikla 1713 a až v V. 1715 dostal čelákovický děkan František Hedl od praž. arcib. konzistoře pov. ji požehnat – **pozn.:** jde s vysokou pravděpodobností o dílo praž. Brokoffů – svým pojetím se druží ke skupině brokoffovských nepom. soch na *Zlíchově* (1709), v *Benešově* u špit. kostelíka sv. Alžběty (1712), v *Radíči* (1713), na vrcholou studniční budovy při letohrádku *Neuberkovka* v *Chloumku* u *Mělníka* (1717) a na domě *U Černého medvěda* v *Týnském dvoře* na *Starém Městě praž.* (dol. 1718)

E (na podst. vpř.) *ANNO / CVRRENTE / DECIMO / TERTIO / POSITVS* (= 1713) – (t. vl. n. náp., snad ve znění) *SIEH VEREHERT / IOHANNES / EIN SCHVTZENDER / DER SCHAND* (= 1713) – (t. vpr.) nečit. náp. – R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., V. 1715 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 63^r) – L *SPHU XV*, 279 (dat. 2. pol. 18. st.) – *UPČ 2*, 458 (dat. 2. pol. 18. st.) – ŠPAČEK/SKRUŽNÝ 2004, 325-326, 432 (foto)

Nechanice, n. Nechanitz, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie u boč. ol. sv. Antonína Pad. socha (○), cca 1695

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r) (podobizna, obraz) – L KOŘÁN 1994, 217 (socha)

Nejdek, n. Neudek, hor. městečko (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

ve vstupu do far. k. sv. Martina velmi krásná písk. socha „slavného muč. Božího, SJN, skutečného útočiště chudých a utěšitele zarmoucených, divotvorné polnice evangelního zákona“ – skulptura představuje stojícího kanov., jak se sklání ke krucifixu, který drží zl. dopr. obrácený k divákovi – podst. hran., vpř. na něm náp. v rámu s vykrojenými rohy, základna o 3 žul. stupních – pomník zbudovala zbožnost lidu „čistými“ almužnami 8. XI. 1710, kdy zde působil farář Jan Jakub Langer, z jehož svatoján. zpr. z 1715 pocházejí výše cit. slova o SJN

E (vpř. na podst.) *NEIDEK / PRO / TWO HONORE HANC / EFFIGIEM PONIT / SANCTE IOANNES* (= 1710) / *die 8 9bris / 1 · 7 · 1 0* – (na dalším místě podst.) *S.V.B. P : I : I : L.* (= nejspíš „sub Patre Ioanne Iacobo Langer“) – R l. zpr. míst. faráře Jana Jakuba Langer, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 173^r) – L *UPČ 1957*, 511 – *UPČ 2*, 458-459 – I www.pamat kyaprirodakarlovarska.cz/nejdek-socha-sv-jana-nepomuckeho

Nejdek viz Lipník nad Bečvou II

Nekoř (Č, Hra, Kh, f.)

při m. přes *Orlici* kam. socha (stojící kanov. s nakloněnou hlavou a rozměrným krucifixem

drženým zpr. doleva, hran. podst. zdoben vpadlými poli), 1724

L *UPČ 2*, 459 – CHLÁDKOVÁ 2013, 123

Nelahozeves, n. Mühlhausen (an der Moldau) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Minice)

ve fil. k. sv. Ondřeje:

a/ oltář, 1700, zřiz. jacísi manželé ze zvláštní zbožnosti

b/ nejspíš i obrazy, dol. 1715 (→ výše, Minice 2/)

a, b/ R l. zpr. minic. faráře Adama Ignáce Pesche, 20. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 47^r)

Nemanice, n. Wassersuppen (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f. Klenčí pod Čerchovem, 1718 e. téže farnosti)

1704 zde byla postav. dřev. kaple, jejíž existenci 1705 zachytil v popisu své f. klenečský farář Kristián František Leonhardt, přičemž uvedl, že kaple se nachází nedaleko kap. P. Marie v *Hercinském lese* (tj. nedaleko kap. P. Marie Klatovské, postavené 1692 v lese nedaleko *Pivoňky* u c. při vsi *Mýtnice*) a že obě t. kaple kleneč. beneficiu nic nenesou – pov. postavit jmenovanou kapli na zdejších hřbitově, který tu byl před více lety zřízen a požehnan se schválením praž. arcib. konzistoře, vydala t. konzistoř 11. X. 1704 na základě žádosti obyvatel tří vesniček ležících za Českým lesem v kleneč. farnosti – konzistoř si k tomu vyžádala předchozí zprávu domazlického děkana a vikáře oné oblasti Jana Ludvíka Steyera, kterého zároveň pověřila, aby kapli po jejím vybudování požehnal – povolila též, že v patřičně ekonomicky zajištěné kapli mohou být slouženy mše sv. na přenosném oltáři, aniž by tím však byla činěna újma kostelu a duchovnímu správci farní obce *Klenčí* – Leonhardtův nástupce na kleneč. faře Jan Valerián Heidl 1708 upřesnil, že tato nepom. kaple stojí v *Nemanicích* – t. farář ve zpr., kterou podal zem. úředníkům, když 1713 prohlíželi chodský katastr (z 1679 a 1652-54), sdělil, že v *Nemanicích* občané z almužny dali postavit „kostelíček“ podobný „kostelíčku sv. Jana“ (tj. Nepomuckého) v *Trhanově* (→ níže, t.) – po založení e. 1718 nahradil pův. svatojánskou kapli dřev. kostel, zbudovaný do 1730 – dá se předpokládat, že v obou zdejších svatoján. svatyních byl oltář

R l. inventář kleneč. f., sepsaný kleneč. farářem Kristiánem Františkem Leonhardtem 7. VII. 1705, prez. na praž. arcib. konz. 20. VII. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – l. zápis v knize emanát praž. arcib. konzistoře o povolení zbudovat kapli na hřbitově za Českým lesem v kleneč. f., vydaném 11. X. 1704 (NA, APA I, sign. A 3/3, 44^{r-v}) – l. popis kleneč. f., vytvořený kleneč. farářem Janem Valeriánem Heidlem 8. VII. 1708 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – L TRAJER 1862, 867 (pův. kaple z 1704, kostel cca 1718-30) – BAAR/TEPLÝ 1909, 96 (popis kleneč. f. z 1705), 97 (popis kleneč. f. odpovídající výše uvedenému Heidlovi sdělení z 1708, dále Heidlova zpr. pro zem. úředníky z 1713) – *SPHU XVII*, 103 (kaple 1704, kostelík 1718)

Němčice (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

po svém příchodu na zdejší faru (v IV. 1695) se farář Karel Lödigg (Ledik, Ledick) přičiňoval, aby byla v míst. far. k. Naneb. P. Marie postav. podobizna, vyjevil t. svůj úmysl farníkům, a ti se velmi rádi všichni společně postarali o to, aby t. dílo bylo zakrátko vykonáno, a poskytli k tomu velmi štědrá pomoc – k realizaci záměru došlo před 1697 a ještě 1715 se podobizna ve zmíněném k. nacházela

R l. zpr. míst. faráře Karla Lödiga, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 244)

Němčice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Čestice)

Jan Felix ryt. Chanovský-Kraselovský z Dlouhé Vsi žádal v VIII. 1714 praž. arcib. konz. o pov. zříditi ve svém němčic. zámku kapli, aniž by však udal její patr. – v prvním patře zámku byl v předsálí před zasedací místností v nice zřízen domácí ol. s obr. sv. Magdalény – nakonec dal výše jmenovaný šlechtic 1726-27 k sev. straně němčic. zámku (raně barok. budovy vzniklé 1696 přestavbou renesanční tvrze) přistavět kapli, snad za účasti arch. Pavla Ignáce Bayera, a dal ji opatřit oltářem, varhanami, hudebními nástroji a potřebnými paramenty a nádobami – hotová zám. svatoján. kaple byla slavnostně vysvěcena 16. V. 1727 a 6. IX. t. r. obdržela od praž. arcib. konz. mešní licenci – kaple je obdélná, pravouhle zakončená, se zděnou kruchtou v záp. části a s plochým stropem, zdob. štukovým zrcadlem – hl. oltář port., monumentální, o 3 osách (se 4 torčovanými sl.), do kterých jsou zakomponovány boč. vstupy a nad nimi boč. okna – menza oltáře je vpř. opatřena dřev. nikou s reliéfním vyřez. pozadím krajiny a s ležící vyřez. postavou zesnulého svätce vpř., z l. tř. 18. st. – ol. obraz představuje SJ jako kanov. rozdělujícího almužny – z doby dokončení kaple pocházejí i 4 obrazy (olejomalby na plátně) ze života: I. SJ zpovídá královnu a káže v kostele, II. Král se snaží penězi i sliby přimět SJ k vyzrazení zpovědního tajemství, III. SJ svržen do Vltavy, IV. Mučednickovo tělo nalezeno na břehu ř.

R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., VIII. 1714 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 15^v) – BALTRAM 1727 – SCHALLER 1786a, 142 – TRAJER 1862, 953-954 – UPČ 2, 462

Němčice nad Hanou, dř. jen Němčice, n. Niemschitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Kroměříž, f.)

před far. k. sv. Maří Magd. písk. socha: na oblacích stojící kanov. má pr. ruku s kov. palmou položenu vysoko na almuci, lv. rukou přidržuje kam. krucifix vztyčený až na úroveň hlavy – hran. podst. se vespod zaobleně rozšiřuje s doprovodnou akant. výzdobou – na stěnách podst. 3 kartuše, vpř. s chron., vl. s rel. lilie se třemi květy, vpr. s rel. měšce, z nějž se sypou mince – 1717, aut. sochař David Zürn nejm. (sign.), jehož snad doporučil míst. p. Arnošt Leopold hr. ze Salm-Neuburgu (→ níže, Tovačov 2/) – zřiz. míst. farář Jakub František

(Xaver) Hlávka (ve fun. 6. III. 1716 † 1729) – nepom. skulptura je prot. k soše sv. Františka Xav. (farářova patrona), označené jménem t. svätce v pozdějším náp. na podst. (1785) – t. prot. socha však pův. měla představovat JS, jelikož další ze zdejších farářů 1744 žádal olom. bis. konz. o pov. posvětit s. právě t. nekanonizovaného mučedníka – žádost byla zamítnuta, tudíž námět s. byl změněn na sv. Xaveria (jinou odpovídající skulpturu v *Němčicích* nenajdeme) – je pravděpodobné, že t. sarkandrovsko-xaveriánská s. je rovněž Zürnovým dílem a že pochází z doby vzniku Nepomukovy sochy – ta je variací soch před olom. *Prostřední branou*, včetně reliéfu na podst. (→ níže, Olomouc II. 2/), a v *Mořicích* (→ výše, t. 2/) (obě z 1715)

E (na podst. vpř. v kart.) DIVO / IOANNI / SACRÆ / IGNORANTIÆ / MAGISTRO / SACRAVIT / I: H. – P: N (= 1717, Iacobus Hlavka Parochus Niemczicensis) – (vl. na pásce překrývající rel.) CASTITATE – (vpr. na pásce přes rel.) LIBERALITATE – (vz. na řím. sign.) ZIRN fecit OIOM – TENORA/FOLTYNOVSKÝ 1920, 611 (zamítnutí žádosti posvětit s. JS) – UPMS 2, 660 – SEKANINA 2013, 48, 117 (kat. č. 24., socha), 118 (č. kat. 25., s. SJS či sv. Františka Xav.) – KODYSOVÁ 2014, 52, 91-92 (č. kat. 13), 203 (s. JS)

Německá Huzová viz Huzová

Německá Libina viz Libina

Německé Heřmanice viz Horní Heřmanice

Německé Knínice viz Veverské Knínice

Německé Kynice viz Veverské Knínice

Německé Kralupy viz Kralupy u Chomutova

Německé Pavlovice viz Slezké Pavlovice

Německé Prusy viz Pustiměřské Prusy

Německý Benešov viz Benešov nad Černou

Německý Brod viz Havlíčkův Brod

Německý Jeseník viz Jeseník nad Odrou

Německý Rychnov viz Rychnov u Nových Hradů

Nemojčeves viz Nemyčeves

Nemyčeves, dř. Nemojčeves (Č, Hra, Kh, duch. spr. jičín. jez. koleje)

v k. sv. Petra a Pavla (dok. 1721) na boč. ol. obraz (stojící svätce, u jehož nohou andílek drží kn. s bibl. citátem), cca 1700

E (v kn. na obr.) *Sacramentum Regis abscondere, bonum est. Lib: VL, V: 7 – UČ 2, 462 – PANOCH 2007, 132, 133 (pozn. 687)*

Neplachovice, n. Neplachowitz (HS, Ol, d. Opava, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt.:

a/ oltář, dol. 1716

b/ zvon, 1717, zřiz. Jan František hr. Neuhaus

a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); **b/** E (na zvonu) *S: Joan*

Nepomuk, dř. i Pomuk, do 1730 převažuje označení za městečko, rodiště SJN (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, d.)

1/ rodný dům a svatyně na jeho místě postavená:

1a/ Dlouhoveský (cca 1668) a po něm Balbín (1670) sdělují, že podle starobylé tradice v rodném domě nemohl déle bydlet a dojít nočního klidu žádný obyvatel a každý musel po čase dům opustit, což se dělo do doby, než zbožní nepomuční obyvatelé dům hned po smrti svého bl. krajana k jeho cti změnili v kapli – Balbín pak podrobněji píše, že pův. kaple se stářím téměř sesula, takže ji rozkázal míst. pán, bar. František ze Sternbergu, na podnět jez. kněze Jiřího Fera (Plachého) celou zbořit a dal velkými náklady postavit nový a krásný kostel ke cti BJN (Dlouhoveský t. svatyni jmenuje „vlastním BJN chrámem“ a uvádí téhož stavebníka) – dle Dlouhoveského povolil praž. arcibiskup a kardinál Harrach požehnat hl. oltář této svatyně opatřený obrazem – Balbín místo toho píše, že jmenovaný arcibiskup dal benedikovat přímo kostel, ovšem skrze jiné osoby, protože jej osobně kvůli nedostatku zdraví nemohl konsekrovat, a dále píše, že na hl. oltáři t. nového chrámu je vidět obraz (☉), který se chová v úctě – k tomu t. autor doplňuje, že v souvislosti s t. chrámem vydal zmíněný jez. kněz Jiří Ferus 1641 knížku *Fama posthuma*

- velmi podobný, ale o pár detailů obohacený pohled nabízí praž. metr. kapitula ve svém svéd. o úctě, vydaném (po úvodním náčrtu ze 17. VIII. 1675) dne 14. IX. 1675 a sestaveném především zmíněným Dlouhoveským jakožto kapit. proboštem a dále kapit. děkanem Tomášem Janem Pešinou z Čechorodu: „[v Nepomuku] z toho domu, v němž se Jan narodil, zbožnost měšťanů postavila kapli ke cti bl. Jana dosud v době, kdy ještě nenabyla sil hereze husitů. Staré paměti sdělují, že v tom domě si nemohl nikdo dopřát delší noční odpočinek, že všichni byly ve snách rušeni a vždy byli donuceni odejít, dokud nebyl dům přeměněn v kapli. Za paměti našich otců nejosvícenější p. p. František ze Sternbergu, pán Zelené Hory a Nepomuku, nejvyšší sudí království [byl jím až v posledním r. života, 1648] tuto starou a prostou rozpadávající se kapli rozkázal úplně zbořit a velkými náklady zbudovat nový a překrásný kostel ke cti bl. Jana, což povolil a schválil Arnošt kardinál z Harrachu, praž. arcibiskup. A ten když jej pak nemohl konsekrovat, zaměstnán jakousi cestou do vzdálených míst, mezitím ho nařídil benedikovat a když se později vrátil, nejednou v něm celebroid, schvaluje všechno, také obraz téhož [BJN] umístěný na hlavním oltáři, zářící paprsky kolem hlavy. A to by jistě nebyl učinil muž tak skvěle znalý posvátných ritů, ten, kdo žil tolik let v Římě a řádně prozkoumal všechny dekry, zvláště novější Urbana VIII., který ho učinil kardinálem.“

- 1673 v knížce o č. zem. patronech a praž. metr. k. se činí krátká zmínka o *Nepomuku*: „Dům, ve kterém se [JN] narodil, byl přeměněn v kostel, kde vyzváním tohoto blaženého vyznavače dosud mnozí nalézají pomoc.“

- Balbínovo výše popsané podání převzala řada dalších autorů počínaje Makariem z Merfelic (1684), který upřesnil, že onen (nepom.) obraz na hl. oltáři chrámu BJN namaloval „svrchovaný malíř Škréta“ – oproti tomu jezuita Kruger 1669 píše, že až František bar. ze Sternbergu dal na vel. náklady své i svých potomků vybudovat z úcty k nebešťanům krásný chrám z rodného domu, ale že t. chrám zřízení kardinála a arcibiskupa (tj. Harracha) nedostal titul JN, nýbrž titul Jana Křt., jelikož se ke kauze dosud nevyjádřil řím. pontifik

1a/ R DLOUHOVESKÝ cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 48 – L *Acta Sanctorum* 1680, 674 (kap. III, č. 20) – BALBÍN 1682, 106 (kap. VI) – R l. návrh svéd. svatovit. kapituly o úctě, autograf kapit. děkana Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 330, č. 8) – přepis konečného znění t. svéd., datovaného ale 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (t., pag. 615, č. 8) – přepis t. svéd., jemně doplněný, z 90. l. 17. st. (t., pag. 112-113, č. 8) (dodáno, že při narození bylo vidět rodný dům ozářený nebeským světlem) – L *Thesaurus sacer* 1673, 140 – MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 52-53 – KRUGER 1669, 10

1b/ míst. nepomucká tradice do podrobností zachytila vývoj svých hmotných památek a úcty, jak dosvědčuje řada sdělení nepom. obyvatel od sklonku 17. st. (→ C.1, Nepomuk 2/), příslušná literatura (→ C.1, Nepomuk 4/) a z obojího vycházející další texty – díky t. zdrojům lze rekonstruovat historii místa narození následovně:

- **3. II. 1677** nepom. magistrát veřejně vyznal a dosvědčil, že malba Ukřižovaného, která se nacházela v rodném domě, byla často majiteli domu zabílěna, že však z ní vápno vždycky opadalo a vyobrazení se znovu ukázalo, nikoli bez velikého podivení a údivu lidu, a nedalo se ani smýt ani nikdy zničit, dokud nebyl dům přeměněn v kostel⁹⁾

- **1690** zaznamenal nepom. děkan Jiří Stanislav Ridl (ve fun. 1688-95): „Důvěryhodní lidé, měšťané nepomuční, v pravdě vyznávají, že od svých předků slyšeli, že od toho času, kdy byl bl. Jan ve Vltavě umučen, nikdo nemohl v onom domě [tj. v mučednickově otcovském domě v *Nepomuku*] poklidně bydlet; jestliže totiž tam po krátký čas setrval, byl zavalen velikým strachem a brzy donucen se odtamtud odstěhovat. Také vyprávějí, že v ložnici téhož domu na stěně byl vymalován obraz ukřižovaného Krista s bolestnou Matkou a sv. Janem pod křížem, který, častěji zatřen vápnem, vždy vyvolal zpět barvy a vypadal jako předtím. Bezpochyby chtěl Bůh ukázat (jako ukázal jeho budoucí svatost při narození skrze plameny sestupující z nebe a posvěčující onen dům), že tento rodný dům bl. Jana, Božího mučedníka, má být

změněn v kostel, což se také s velice šťastným výsledkem dokonalo.“^{4b)}

- doklady z 1697:

neexistovala žádná kaple zbudovaná v *Nepomuku* hned po smrti, nýbrž jen ta, kterou později založil nepomucký čili zelenohorský pán František ze Sternbergu (na místě rodného domu)^{e)} – nepom. měšťané Karel Rataj (73letý, konšel), Bartoloměj Kadamer (76letý) a Bartoloměj Blaha (90letý) 1697 dosvědčili (a dle nich nepom. děkan Nevšeta t. r. zapsal), že nejenom od svých předků slyšeli, ale také sami si pamatují, že v tom domě, v němž BJ spatřil světlo světa a který se v jejich době jmenoval „Kýwyzkowský“ (?), se obyvatelé nemohli těšit klidu, ba ani neměli žádné požehnání od Pána Boha, a že z těch majitelů byl posledním Jan Jelínek, který byl překvapen nenadálou smrtí, což zvláště dosvědčoval očitý svědek Bartoloměj Blaha – dosvědčoval to také Karel Rataj a rovněž jeho nebožtík otec, v *Nepomuku* rozený Petr Rataj (Rataj, dožil se 85 let), který povídal, že v tom domě za předešlých i za posledních hospodářů (kterých i Karel byl povědom) před 60 lety (tj. cca 1637) tuze strašovalo – ještě za Karlovy paměti se do t. domu dostali 2 hospodáři po sobě a žádný z nich v něm přes 3 léta nemohl setrvat, neboť brzo zchudl anebo tam nemohl pobývat častěji, ten pak poslední hospodář, zmíněný Jan Jelínek, umřel náhlou smrtí – po jeho smrti zůstal dům pustý – Karel Rataj dále písemně svědčil, že jelikož o tom domu aneb místě „velké slovo vzešlo“ a šířilo se, míst. milostivá a dědičná vr. slavné a „svaté“ paměti, milostivý p. František ze Sternbergu nařídil (jak dosvědčuje nepomucký úřad a zprávy hodnověrných nepom. sousedů) vystavět kostel ku počestnosti SJN, „kdež ten dům stál,“ a na potvrzení toho všeho ráčil z *měst pražských* úřadu do *Nepomuka* odeslat „vytištěné knihy s obrazem svatého Jana Nepomuckého, s mnohými modlitbami, vroucnými o smrti a zázracích jeho“ (tj. knihu FERUS 1641) – v tom původním domě byl vymalován starobylý obraz Ukřížovaného, sv. Jana Ev. (zachycen pod krucifixem v malé postavě, smutně skloněný) a sv. Longina (namalován naproti krucifixu, postavený s dlouhým kopím proti boku Pána Krista), na pr. stěně uv. u vchodu do domu – Nevšeta k tomu dodává, že Nepomučtí na základě vyprávění svých předků tvrdí, že t. obraz namaloval BJ vlastní rukou, a ti sami svědčí, že majitelé domu obraz mnohokrát zabílii vápnem, vždy však v brzkém čase vápno opadalo a obraz nemohl být nikdy smyt – podle Nevšety t. vyobrazení viděl nepom. primátor Martin Havlíček a nepom. měšťané Karel Rataj a Bartoloměj Blaha^{d)} - další potvrzení, případně upřesnění právě sděleného přineslo **vyšetřování pěti nepom. svědků na nepom. děkanství 9. – 11. V. 1699:**^{e)} BJN se narodil v *Nepomuku* v domě na tom místě, kde nyní stojí kostel (kostel)^{ea)} – u toho domu měli svůj dům Erazim Šlechta s chotí Rebekou^{eb)} –

v pořadí druhém domě od rodného domu se 24. II. 1630 narodil výše uvedený nepom. měšťan Karel Rataj^{ec)} – v rodném domě uvnitř na zdi na pr. str. byl namalovaný krucifix, tedy umučení Božího Syna, při kterém z jedné strany stála Panna Maria, z druhé sv. Jan Ev. a též sv. Longin, rytíř mířící kopím k boku Pána Krista – o t. krucifixu starší předkové povídali, že byl malován blahoslaveným JN a že žádným vápnem ani čím jinším nemohl být zabílen ani zamazán, neboť kdykoliv se zabílii, ihned všechno uschlo a dolů odpadlo a krucifix zůstával ve své podstatě^{ed)} – k předcházejícímu popisu malby dodává Karel Rataj (tehdy stále míst. konšel), který ve svém dětství téměř každodenně rodný dům navštěvoval, že na té malbě bylo vedle oněch výše popsaných postav ještě pacholátko v košilce oblečené, pobožně skloněné, a že kdykoli Lidmila, hrnčířka, hospodyně toho domu onen dům bílila a také ten krucifix zabílii, jak vápno uschlo, hned vše dolů spadlo^{ee)} – týž znal (jak tvrdil již 1697, viz výše) 2 hospodáře, kteří zůstávali v domě, kde byl BJN rozený, a to Jiříka Šnedla (Ssnedla), rozeného z města *Budějovic*, a Jana Jelínka, hrnčíře^{ef)} – také nepom. měšťan Jan Červenka popsál malbu krucifixu na zdi v domě, „kde byl svatý Jan Nepomucký“, a sdělil, že jeho starší (tj. předkové) i Lidmila hrnčířka, v tom domě zůstávající, která měla 80 let, pravili, že řečený obraz měl malovat SJN, když byl mládcem, k čemuž ještě připojil, že ten krucifix ona Lidmila, hospodyně toho domu, když dům bílila, také zabalovala, však když vápno uschlo, ihned z krucifixu dolů upadlo, ačkoli jinde okolo toho obrazu všude na zdi drželo^{eg)} – rovněž Bartoloměj Blaha vyznal, že uv. onoho domu byl na zdi malovaný nějaký obraz, krucifix, o kterém pravili, že ho nikdy zabílii nemohou, a on že ho také viděl^{eh)}

- **situaci před stavbou kostela** na místě rodného domu a stručně shrnutí výstavby kostela, včetně sdělení jména jeho stavitele (mistr Carlo Lurago), zachycuje ve **svém písemném vyjádření ze 3. VII. 1699** Daniel František Táborský z Hyršfeldu, od 1666 zůstávající na *Zelené Hoře*, inspektor všech pan. Václava Vojtěcha hr. ze Sternbergu, a to v 1. bodě: „Slyšel jsem hned skoro z mé mladosti od starých poctivých lidí, že tu na tom místě, tu kde se sv. Jan Nepomucký narodil, byly 3 domy, a tu kde oltář hlavní v kostele jest, na tom místě se naroditi měl. Jakož i povídali lidi paměti hodní, že tu vedle toho oltáře, kde nyní stojí, náka zeď stará byla, a na ní krucifix vymalovaný byl. A proč ta zeď se zbourala, toho povědomosti nemám. Nepochybná věc, že se [nečit. slovo] šikovati nemohla. Nyní pak tu jest kostel v nově vystavený od vysoce urozeného pána pana Františka Mathiaše z Sternbergka (titul) mistrem Karlem Lurago začatý a od vysoce urozené paní paní Lidmilly Benigny hraběnký z Sternbergka, paní manželky dostavený.“^{4f)}

- **několik svědků se v rámci 1. beatifikačního procesu** vyjádřilo k sledovanému tématu, dva nepomučtí měšťané, jeden praž. novoměst. konšel a jeden jez. kněz:

nepom. měšténin **Pavel Otčenášek** (* 29. VI. 1635), který byl přes 25 l. radní osobou městyse *Nepomuku*, dne 17. I. 1716 vypověděl ohledně rodného domu, na něm malovaných „obrazů“ (Krista, sv. Jana Ev. a sv. Longina) a ohledně výstavby k. a zřízení hřbitova v oněch místech následující:

„Viděl jsem ty obrazy mýma očima asi před sedmdesáti lety [tj. cca 1646] na zdi malovaný v téměř domě, kdy se vcházelo do domu na pravé straně, dříve nežli ten dům byl v kostel obrácený. A pamatuji, když ten dům byl zbořen, že ty zdi, na kterých ty obrazy byly malovaný, několik let stály na dešti a širým povětří beze všeho porušení obrazův. Přitom dobře pamatuji, že jiný dva domy příležitosti Erasma Šlechty a Jana Nikodema podobně byly zbořeny a dílem v kostel a dílem pak v krchov obráceny, mimo domu narození sv. Jana Nepomuckého, v kterým posledně nájemníci bydleli, totižto Jan Jelínek hrnčír atd. A říkali tomu domu: U Jana Nepomuckého. A slyšel jsem taky [...], že v tom domě bejvalo nepokojno, až v kostel obrácen byl. Kterýžto kostel začal stavět slavné paměti pan hrabě František z Šternberka před 70 lety [tj. 1646]. Potom pak v čas pádu švejdského na Malou Stranu pražskou byvše v ruku střelen od té rány umřel. Jeho pak paní manželka Lidmila rozená Kavková ten kostel začatý dostavěla. Mám též v dobré paměti, že lidé k těm obrazům na zdi malovaným se scházeli a tam kleče se modlili, poněvadž byla veřejná pověst, že ty obrazy jsou někdy malovaný rukou sv. Jana Nepomuckého.“ (k čl. 2, otázce 6)

ohledně odpadávání vápna ze zmíněných obrazů po jejich zabílení řekl: „To jsem vždy slyšel a mýma očima viděl kousky vápna, které zůstaly a spadaly po předešlém bílení, a obraz ukřižovaného Pána Ježíše vždy v celosti a patrnosti své zůstal, ačkoliv okolo téhož obrazu po bílení vápno prvně stálo a drželo. Ta pak zeď posledně pro příležitost krchova k rozboření přišla.“ (k čl. 2, otázce 7)^{g)}

nepom. radní **Martin Havlíček** (* XI. 1644), který býval přes 20 let nepom. primasem, 21. I. 1716 vyznal, že jeho mateřský děd Erazim Šlechta, bývalý starší obecní, „měl dům svůj hned vedle domu, kde svatý Jan Nepomucký se narodil“ (čl. 1, otázka 7) – dále uvedl, že od svých předků slyšel a také sám má povědomost, „že žádný z těch, kteří v tom [světově rodném] domě bydleli, nemohl zůstat při pokoji, jmenovitě jistý hrnčír Jan Jelínek a pekař, obadva sousedí nepomučtí, kteří oba v tom domě bydlili, však ani pokoje ani požehnání Božího neměli“ (čl. 2, otázka 5) – pak pravil: „Viděl jsem a spatřil očitě všechny ty obrazy na pravé straně při scházení do domu na zdi malovaný, a to od toho času, jak jsem hned malý do

školy chodil, a dobře pamatuji, že sv. Longin dlouhým kopím k boku Krista Pána mířil; a o těch obrazech nejenom má nebožka bába Rebeka, již tenkrát přes 80 let mající, ale také i jiní měšťané staří nám mladým povídali, že by měly bejt malovaný od sv. Jana Nepomuckého“ (čl. 2, otázka 6) – nakonec uvedl: „V pravdě řícti mohu a viděl jsem to sám očitě, že když toho nadjmenovaného Jana Jelínka hrnčíře manželka Lidmilla ten krucifix vápnem přebílila, jak vápno uschlo, zase odpadalo ze samého krucifixu, ačkoliv po stranách všudy i také na druhých figurách vápno drželo. A bylo to všem k velkému podivení.“ (čl. 2, otázka 7)^{h)}

praž. novoměst. konšel **Jan František Crusius** 23. XII. 1715 tvrdil (v rámci 2. čl., 6. otázky): „[...] když jsem procházel *Nepomuk*, obyvatelé mi ukazovali na stěně domu, který je nyní obrácen v kostel, malovaný krucifix, o kterém vyprávěli, že byl namalován rukou sv. Jana Nepomuckého a od oné doby dosud setrvává“ – z jeho pozdější odpovědi na čl. 20, otázku 68, vyplývá, že *Nepomuk* navštívil „před 17 lety“, tj. někdy 1698-99 – možná *Nepomuk* shlédl víckrát a při některé mnohem dávější příležitosti mu byl legendární obr. Ukřižovaného ukázánⁱ⁾

jez. kněz **Vojtěch Knia**, nepom. rodák (* III. 1653), který však již v chlapeckém věku opustil svou otčinu, odešel na gymnaziální studia u jezuitů v *Klatovech* (nejspíš 1665) a odtamtud přešel do Brna do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova, do něhož vstoupil 17. X. 1671, ve sledovaném procesu dne 8. I. 1716 vypověděl (k 5. otázce 2. čl.), že od svých předků slyšel, a bylo to stálé a neochvějné podání, že dům kolébky a narození byl přeměněn v kostel, „a já jsem byl od dětství vychováván v domě blízko [tohoto] nynějšího kostela. Zda však nikdo nemohl bydlit v klidu v tom domě, dokud nebyl přeměněn v kostel, to si nepamatuji.“ – o vyobrazení na rodném domě řekl (k 6. otázce 2. čl.): „Neviděl jsem [je] a ani se o něm nedozvěděl, protože brzy ve svém chlapectví jsem ze své otčiny odešel na studia do Klatov, z kterýchžto studií jsem byl poslán do noviciátu Tovaryšstva do Brna.“ (**pozn.:** z toho vyplývá, že v 50. l. 17. st. zbývající zeď z rodného domu se zmíněnou malbou již nestála, jinak by si její podobu Knia z dětství nejspíš pamatoval)^{j)}

- v **2. beatifikačním procesu** v III. 1719 vypovídali dva svědkové z *Nepomuku*, z nichž pouze **Ondřej Karásek** se vyjádřil ke zdejšímu svatoján. památkám: „[...] když jsem ještě maličký byl a do školy chodil, a když se nynější kostel z jeho [tj. JN] domu dostavěl, všickni chlapci školní na památku takového dostavení dostali jsme po pardusu, jednom krejcaru a bochničku chleba, každý z nás pacholat.“^{k)} – v době konání řečeného procesu bylo Karáskovi 70 l. – byl to nepom. rodák, měšťan a radní, který tuto fun. vykonával již asi 28 l.

- **další svědectví zazněla v kanonizačním procesu** v II. 1724, kdy nepom. svědkové vypovídali přímo v *Nepomuku* v k. sv. Jana:

opět svědčil tehdy již téměř devadesátiletý nepom. měšťanin **Pavel Otčenášek** – dne 8. II. odpověděl na 9. otázku, že o narození a uzdravení v dětství „čítával jsem v malých knížkách modlitebních, o sv. Jánů. Neb velikých historických knih nikdy jsem neměl. Též jsem to slejchal od mých rodičův a předkův a od těch osob ode mě již jmenovaných [v odpovědi na 7. otázku, shodných s těmi, které uvedl v 1. beatifikačním procesu] i od jiných. Kterého pak roku se narodil, o tom nevím, poněvadž celé město v prach častěji obráceno bylo, a tak všechny staré památky k zmaření a skáze přišly. Narodil se ale v domě otcovským, a tu na tom místě, a neb v okršlku, kde nyní kostel tento ke cti sv. Jána Křtitele vystaven jest, a já nyní v něm svědectví pod přísahou vydávám. Byly od starodávna tři domy podle sebe, totižto dům Erezyma Šlechty, a Jana Nicodema, prostřední pak dům rodičův sv. Jana Nepomuckého byl; a když potom dokud nebyl v kostel obrácen se pronajmal, v němž posléz jistý hrnčíř Jan Jelínek bydlel. Jmenoval se dům u svatého Jána Nepomuckého. Ti dva postranní domy, kteří za mého času ještě stáli, a já je očitě viděl, v krchov jsou obráceny, prostřední pak dům sv. Jána nazvaný byl obrácen v kostel svatého Jána Křtitele, jež začal stavěti pan František Sternberg, pro vpád švejdský ale, v kterém zahynul, toho dokonati nemohl. A téhož kostela grunty za mého času již stály. Takový však kostel jeho praveného pana Sternberga paní manželka Lidmilla rozená Kaffková dostavěla. Vídal jsem na tom místě, kde nyní oltář 14 sv. pomocníků postaven je a já před nim tuto odpovídám,“ (ukázal místo prstem), „krucifix neb umučení Páně, Pannu Marii a sv. Jána na zdi malovaný. A ten krucifix a obraz podle pověsti svatý Ján Nepomucký sám měl malovati. A z té příčiny lidé se k tomu malování scházeli a se tu modlívali. Já jsem též sem s jinýma přicházel a taky se modlíval. O tom prostředním domu, na jehož místě, jak jsem pravil, již grunty stály, moji rodičové, předkové a starší, které jsem jmenoval, mně povídali, že jsou ho ještě očitě viděli.“⁴¹⁾

další výpověď poskytl také již podruhé v nepom. procesech vystoupivší nepom. rodák, měšťan a člen měst. rady (kdysi rychtář) **Kašpar Švancara**, a to dne 9. II., na 9. otázku: „Tak jsem od mého dětinství od mých starších a rodičův slyšel a taková pověst nepřetržená vždy byla, jest, a se vždy více a více vzrůstá, že sv. Jan Nepomucký zde v městys Nepomuku, a to zde v tomto místě, totižto chrámě, kde svědectví vydávám, se narodil. Kterého ale roku se narodil, o tom nevím. Byly tu tři domy, a v tom prostředním (kde nyní kostel stojí ke cti sv. Jána Křtitele od p. Františka Sternberga začatý, dostavený pak od paní Ludmilly, jeho manželky rodilý Kavkové) svatý Jan se narodil. Ty

druhý dva domy prostranný jsou v krchov obráceny. Tak vždycky bylo od našich předkův slyšáno, že žádný v tom domě, kde se sv. Jan byl narodil, nemohl pokojně přebývati, a proto ta nadjmenovaná paní Sternbergová ten dům v kostel obrátila. Nepamatuji, že by tu dům byl stál, ale o tom domu jsem slyšel, jakož i o tom malování Božího umučení na stěně od mých starších přátel a sousedův, a k tomu obrazu chodívali naši předkové a tam se modlívali a říkali „Jdeme k svatému Jánů,“ neboť tu zeď jako za kapličku měli. To ale pamatuji hnedky od mého dětinství, když grunty zakládali k tomu chrámu Páně. A potom jsem viděl, když jej stavěli; a nyní tuto dávám svědectví.“⁴²⁾

dne 11. II. vypovídal další nepom. rodák a rovněž radní **Václav Lešetický**, věku 75 l. – k 9. otázce řekl: „Tak jak mám od mých rodičův a starších a spolu zde sousedův, tak vždycky byla mezi našimi předkami nepřetržená pověst a oustné podání, že v tomto městys Nepomuku a v tomto domě, kde tu nyní chrám Páně vystavený jest a kde nyní svědectví vydávám, se jest narodil. A obzvláště pamatuji od mladosti 6 neb 7 let mého mladého věku [tj. cca 1655-56], když se tento chrám Páně dostavoval, že jsme ze školy pacholata povolání byli a na památku (jak zde v Čechách obyčej starobylej jest, že když se nějaký grund staví aneb když se meze obnovují) byli jsme metlami šviháni od našeho kantora jménem Daniele Peragus, přitom jeden krejcar a zemličku každé dostal, abychme to z paměti nevypustili, alebrž našim potomkům povídali na budoucí věčnou památku, že tu kde ten kostel se dostavěl, stál dům narození sv. Jána Nepomuckého. A to jsem taky bez počtu slyšel povýdati a taky jsem to četl.“⁴³⁾ – Lešetický se dvakrát vrátil k výprasku na pamětnou – poprvé tak učinil v odpovědi na 110. otázku: „A jak jsem svrchu pravil, dostal jsem v mém dětinství na památku přes záda; a jiných více, kteří se mnou toho času do školy chodili.“⁴⁴⁾ – podruhé dne 12. II. ve vyjádření k 20. čl.: „Již jsem pravil na otázky, že jsem tak od maličkosti mé slyšel sv. Jána jmenovati, jakož i památku od kantora na tom místě, kde nyní měchy jsou, když se ten kostel dostavoval, jak jsem vyznal.“⁴⁵⁾

nepom. děkan **Augustín Jan Passer** 14. II. v odpovědi na 27. uvedl mj.: „A tento kostel [na místě rodného domu] byl postaven se schválením ordináře, a to nejctihodnějšího kardinála z Harrachu, pražského arcibiskupa, a ačkoliv je zasvěcen hlavně cti svatého Jána Křtitele, přece ale také zároveň cti blahoslaveného Jána Nepomuckého. Hlavní oltář byl vztyčen s dvojím obrazem, na důležitějším a níže položeném místě svatého Jána Křtitele, v horní části pak obrazem, jak jsem již řekl, svatého Jána Nepomuckého, k jeho cti a na věčnou památku, že se tentýž svatý na tom samém místě narodil a při jeho narození byla nad domem tehdy se rodičův spatřena a sledována jistá zvláštní a mimořádná záře

s podivením všech, kteří tehdy městečko Nepomuk obývali. A ti to považovali a mají za div a zvláštní Boží znamení, totiž budoucí zbožnosti a svatosti tohoto tehdy narozeného dítěte.“⁴⁾

nepom. rodák a měšťan **Matěj Krumpaleček** 14. II. 1724 na 9. otázku vypověděl: „O tom jsem neslyšel, kdy, aneb kterého roku a dne by se byl [SJN] narodil. O tom ale jsem slyšel, že zde v městys Nepomuku na tomto místě, kde nyní kostel stojí a já svědectví vydávám. A to na místě tom, kde nyní velký oltář stojí. Tak jsem slyšel od mých předkův, starších pánův sousedův a pamětníkův. Taký jsem to v modlitbách četl, že se zde v Nepomuku narodil. Dům jsem sice sv. Jana očitě neviděl, poněvadž již byl ten dům rozbořený, však ale grunty jsem viděl, a když se kostel dostavoval, dostal jsem s jinými památku a byl jsem vyšvihán na kůru, kde měchy zdvíhají, a to dle obyčeje v této zemi k tomu cíli [...], aby to děti lépe pamatovaly. Taký jsme dostali od paní hrabinky Sternbergovy, která ten kostel dostavovala, po žemličce a po krejcaru.“⁵⁾

- shrnutí dosavadních zjištění obohacené o další informace:

na místě kolébky neboli rodného domu začal míst. (nepom. čili zelenohorský) p. František Karel Matyáš bar. ze Sternbergu (1612-48), zároveň p. na Bechyni, Sedlicích, Horažďovicích, Libochovicích, Budyni, Krupce, Morašicích, Petrovicích, Krakovci, Vršovicích, císař. rada a nejvyšší soudce Č. král. budovat kostel sv. Jana Křt., někdy označovaný za kostel bl. či sv. JN (podrobněji níže → 1c/)

podněcovatelem ke stavbě kostela byl dle Balbína jez. kněz Jiří Ferus (Plachý), který v té souvislosti vydal 1641 knížku *Fama posthuma* (→ výše 1a/ a C.1, Nepomuk 4a/, Balbín se však mylně domníval, že Ferus barona ze Sternberga přivedl ke zboření předcházející kaple a pak teprve k výstavbě nového pěkného kostela) – dle Berghauera, což je pozdější podání, byl prvním původcem změny rodného domu v kostel nepom. děkan Kašpar Petr Drauskovius (ve fun. 1629 † 17. VI. 1658), který o takovou změnu požádal zmíněného zelenohorského pána, u nějž se těšil značné autoritě⁶⁾

vyskytují se tři časové údaje počátku stavby zmíněného kostela, z nichž nejpravděpodobnější je první, 30. VI. 1639, potvrzený již 1685 samotným zelenohorským p. Václavem Vojtěchem hr. ze Sternbergu a zapsaný do zádušní knihy zelenohorského pan.⁷⁾ – další dobové zdroje řadí započetí stavby kostela nad rodným domem do 1641⁸⁾ nebo 1643⁹⁾ – již Berghauer upozornil, že v knížce *Fama posthuma* (1641) se mezi velmi úhledně provedenými obrázky nachází jeden, který je připojen ke slibu Františka bar. ze Sternbergu a zachycuje kostel na místě rodného domu již ve výstavbě¹⁰⁾ – na obrázku je jmenovaný baron se svou manželkou, dítětem a dvorními dámami, jak klečí před SJN, jenž je znázorněn v kanov. oděvu

s uzavřenou kn. v pr. a lv. rukou na hrudi, sedící v nebeských oblacích s hlavou ozářenou velkou svatozáří a shlížící dolů ke svým šlechtickým ctitelům, z nichž pan baron na světce hledí a poukazuje na plán půdorysu kostela, který mu předkládá u něj stojící stavitel, přičemž v pozadí již pracují lidé na rozestavěném kostele – je zde tudíž jasné gesto baronovy donace kostela svatému JN a zároveň vizuální potvrzení, že se kostel již začal budovat – na tutéž rytinu upozorňuje Linda, který shrnuje dostupné prameny a uzavírá z nich, že je třeba se nad údajem o založení kostela 30. VI. 1639 přinejmenším zamyslet, ba že je třeba jej vzít za směrodatný, takže když Škréta 1641 tvořil předlohu pro uvedenou rytinu pro *Famu*, zakreslil skutečnost, totiž již tou dobou rozestavěný kostel na místě rodného domu – navíc Linda upozorňuje, že na další rytině ve *Famě* se SJN vznáší na oblacích nad *Nepomukem* a paprskem sestupujícím z oblak označuje místo, kde se narodil, na němž ovšem nestojí jeho rodný dům, nýbrž již hotový kostel (s polygonální kopulí) – jde nespíš o stylizaci do budoucna, kdy kostel bude stát, je však pravděpodobné, že se Škrétovi dostaly informace o plánech budovaného kostela, a mohl si tudíž představit, jak bude stavba vypadat – zdá se tedy, jak rovněž Linda uzavírá, že knížka *Fama posthuma* neměla iniciovat stavbu sledovaného kostela, jak je v literatuře tradováno, nýbrž zachytila skutečnost, že kostel je již budován¹¹⁾ – že by vyobrazení ve *Famě* byla věrohodným ikonografickým vodítkem k rekonstrukci původní podoby kostela, se na rozdíl od Lindy nedomnívají Petra Zelenková a Vít Vlnas¹²⁾ – dle našeho soudu mohla knížka být podpůrným prostředkem k pokračování ve výstavbě nepom. kostela a zároveň propagací snah městečka *Nepomuku* (v různé míře měst. rady, děkana či řadových obyvatel) i zelenohorské vrchnosti (→ výše písemné svěd. Karla Rataje z 1697) o šíření повědomí o nepomuckém rodákovi Janovi a též snah o rozvíjení úcty k němu, přičemž doprovodné rytiny v knize mohly být stylizací jak skutečného rozestavění chrámu, tak jeho plánovaného dokončení

po skonu Františka Matyáše Karla bar. ze Sternbergu († 5. VIII. 1648) započatou stavbu kostela dokončila po něm pozůstalá vdova Ludmila Benigna ze Sternbergu, roz. Kavková z Říčan, se svými pozůstalými dětmi Janem Adamem († 1653), Václavem Vojtěchem, (Janem) Norbertem, Ignácem (Karlem), (Marií) Maxmiliánou a (Marií) Barborou¹³⁾ – stavbu dokončila 1651¹⁴⁾ – výše zmíněný inspektor Tábořský z Hyršfeldu 1699 dosvědčil, že když byl ve službě u hraběnky Ludmily Benigny ze Sternbergu, roz. Kavkovy z Říčan, 1660 nebo 1661, den si již nepamatoval, byl sledovaný kostel posvěcen „aqua Gregoriana“¹⁵⁾ míst. děkanem Šebestiánem Karlem Králem (ve

fun. 1659 † 23. II. 1677) s dovolením arcib. konzistoře praž.^{bb)}

úvodní pozn.: v poznámkovém aparátu oddílů 1b-e/ je většina rukopisů (R) označována podle jejich označení v → C.1, Nepomuk 2/ – takováto označení jsou zvýrazněna tučným písmem a podtržením

1b/ a) t. sdělení nepom. magistrátu tlumočí L BERGHAUER 1736, 48 – **b)** L RIDL 1690, 12 ← BERGHAUER 1761, 81-82 – **c)** R **2a/ c)**, 204 – potvrzuje to rovněž **2c/ c)** (opis dokumentu v NA, ČDK, kn. 116, pag. 43: „na panství mém zelenohorském mezi jinšima, kostel svatého Jana Křtitele, tu na tom místě, kde se blahoslavený Jan Nepomucký narodil, od slavné paměti našeho milého pana otce, vysoce urozeného pána pana Františka Matyáše z Šternbergka v letu 1639, 30. Junij založeného“) – **d)** R **2a/ c)**, 204 – **2a/ d)** – **e)** R **2c/ b)**: **ea)** Martinu Havlíčkoví to vyprávěla jeho mateřská bába Rebeka (stáří 78 let), rozená v Nepomuku vedle toho domu, kde se BJN narodil, dále mu to již od jeho mladosti vyprávěla jeho otcovská bába Anna Havlíčková (přes 80 let) a mnoho jinších lidí (Havlíčková 2. odpověď), dále Karel Rataj sdělil, že se o tom domě vůbec vždycky mluvilo a mluví, že se v něm SJ narodil (Ratajova 2. odpověď), pak Jan Červenka sdělil, že když býval ještě malý (narodil se 1635), slýchal od svých starších a jiných starých lidí, že se tu na tom místě JN narodil, kde nyní chrám Páně stojí (Červenková 2. odpověď), další nepom. obyvatel, který se do Nepomuku přistěhoval cca 1632, od asi t. r. sloužil u nepom. děkana Kašpara Petra Drauškovia (až do jeho smrti 1658) a nyní byl sousedem při kostele sv. Jana, Bartoloměj Kadamer, vyprávěl, že mu povídal Drauškovius, bohabojný člověk, i jiní starší lidé, hned jak do Nepomuku přišel, což vůbec také vždycky se mluvilo, že SJ se narodil v tom místě, kde nyní kostel stojí, a ten dům Kadamer také ještě viděl (Kadamerova 2. odpověď), rovněž nepom. soused Bartoloměj Blaha, muž 114letý, slyšel od starších, že se SJN narodil v Nepomuce v tom domě, kde nyní kostel stojí sv. Jana, a sám ten dům také viděl a v něm býval (2. Blahova odpověď) – **eb)** Havlíčková 2. a 10. odpověď – **ec)** Ratajova 1. odpověď – **ed)** Havlíčková 17. odpověď – **ee)** Ratajova 17. odpověď – **ef)** Ratajova 2. odpověď – **eg)** Červenková 17. odpověď – **eh)** Blahova 17. odpověď – **f)** R **2d/ d)** – od Táborského převzali informace o stavebnících (František Matyáš ze Sternbergu a jeho paní Ludmila Benigna) a staviteli (Lurago) kostela a o jeho plném dokončení 1689 reprezentanti nepom. měst. obce do n. dopisu, daného v Nepomuku 2. VII. 1715 a určeného tehdejší zelenohorské paní Kláře Bernardině ovdovělé hr. Sternbergové (NA, ŘA-KŘ, kart. 475) (→ C.1, Nepomuk **2fa/ a)**) – **g)** R č. výpověď Pavla Otčenáška, měštčina městyse Nepomuka, v 1. beatifikačním procesu, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 55^{r-v}) ← L BERGHAUER 1736, 53 (autorovo shrnutí informací), 56 (Otčenáškovu svěd. cit. až z jeho výpovědi v apoštolském procesu) – **h)** R č. výpověď nepom. radního Martina Havlíčka v 1. beatifikačního procesu, 21. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 59^v a 59^r) – **i)** R I. výpověď Jana Františka Crusia, praž. novoměst. košela, v 1. beatifikačním procesu, 23. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 24^r, 26^r) – **j)** R I. výpověď Vojtěcha Kníy v 1. beatifikačním

procesu, 8. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 42^v) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 131 (první *Summarium*, č. 22, § 7, čl. 2, otázka 5) – **k)** R č. výpověď nepom. měšťana a radního Ondřeje Karáska v 2. beatifikačním procesu, 24. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 46^r, čl. 1, otázka 3) – **l)** R č. výpověď Pavla Otčenáška v kanonizačním procesu, 8. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 410^v-411^v, otázka 9) – **m)** R č. výpověď Kašpara Švancary, 9. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 430^{r-v}, otázka 9) – **n)** R č. výpověď Václava Lešetického, 11. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 449^v-450^r, otázka 9) – **o)** R t., fol. 459^r, otázka 110 – **p)** R t., fol. 462^{r-v}, čl. 20 – **q)** R I. výpověď Augustina Jana Passera, 14. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 475^v-476^r, otázka 27) – **r)** R č. výpověď Matěje Krumpalečka, 14. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 484^v, otázka 9) – **s)** L BERGHAUER 1736, 32, 50 – **t)** R dokument, jímž 8. II. 1685 zelenohorský pán Václav Vojtěch hr. ze Sternbergu potvrdil fundaci, kterou 1666 věnoval nepom. kostelu sv. Jana Křt. (dokument se Sternbergem jako svědci potvrdili Jiří Vojtěch Janovský z Janovic a Jan Karel Rudolf Pickhardt ze Zeleného Údolu, tj. z Grünthalu) – tento dokument byl vepsán do záduštní knihy zelenohorského pan. a dle něj vytvořeny dva opisy, → C.1, Nepomuk **2c/ c)** – **u)** R *Fama publica* 1701, pag. 591 (č. 28) – **v)** R *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* 1685-1879, zápis k 1689 (SOKA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110, fol. 37^r) (pův. letop. 1623 přeškrtnut a připsán letop. 1643) – **2a/ c)**, 204 – L RIDL 1690, 12 ← BERGHAUER 1761, 82 – TÝŽ 1736, 53 – TÝŽ 1761, 137 – **w)** L BERGHAUER 1736, 54 – **x)** L LINDA 1994, 172-173 – 1639 jako r. založení kostela v Nepomuku je uveden také v L TRAJER 1862, 222 – UPČ 2, 464 – **y)** L STOLÁROVÁ/VLNAS 2010, 372 – **z)** R *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* 1685-1879, zápis k 1689 (SOKA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110, fol. 37^r) – L RIDL 1690, 12 ← BERGHAUER 1761, 82 – TÝŽ 1736, 53 – **aa)** R **2c/ c)** (opis v NA, ČDK, kn. 116, pag. 43) – L TRAJER 1862, 222 – **bb)** R **2d/ d)** (5. bod) ← L BERGHAUER 1736, 53-54 (nejspíš omylem datuje Táborského svěd. do 9. VII. 1699)

1c/ označení a patrocinium svatyně postav. nad rodným domem:

- dle praž. malostranského syndika, právníka a spisovatele Jana Jakuba z Weingartenu (1673), podle dokumentu zelenohorského pána Václava Vojtěcha ze Sternbergu z 8. II. 1685,^{a)} dle nápisu nad hl. vs. do zmíněné svatyně (z 1688, → níže 1d/) a podle oficiálních cír. zdrojů se jednalo o kostel sv. Jana Křt. v městečku Nepomuku na rodném místě BJN (1697)^{b)} či o kapli postavenou pod titulem sv. Jana Křt. u kolébky BJN a odedávna spravovanou nepom. děkanem, aniž by byl k t. správě potvrzen (1705)^{c)} – také Berghauer sděluje, že titul kostela byl sv. Jana Křt. (1736, 1761)^{d)}, jako to je již léta předtím doloženo v aktech kanonizačního procesu v II. 1724^{e)}

- oproti tomu místní nepom. zdroje často píší o kostele: Jan Červenka, rodilý 1635 v Nepomuku, 1699 dosvědčil, že „když grunty pro kostel [na

místě rodného domu] zakládali, pravili, že tu bude kostel svatého Jana Nepomuckého^{4f)} – v nepom. měst. kronice, zal. 1685, se zmiňuje zdejší kostel SJN,^{g)} chrám Páně „svatého milého Jana, vlastence našeho a patrona obce naší velkého,^{h)} kostel „svatého Jana Nepomuckého, našeho milého krajana, patrona a vlastence“ⁱ⁾ i chrám Páně SJN^{j)} – na jednom místě je tam též sděleno, že František ze Sternbergu „ke cti, chvále Boží a ku poctivosti svatého Jana Nepomuckého dal založiti grunty kostela, kde svatý Jan Nepomucký se jest rodil“^{k)} – další obdobná označení a doklady: „nákladný a skvělý kostel bl. Jana Nepomuckého,“ který je „druhou hvězdou“ (pamětihodností, předností) Nepomuku (1690)^{l)} – kostel BJN (1697)^{m)} – kostel ku počestnosti (1697)ⁿ⁾ – kostel SJN (1697)^{o)} – „kostel sv. Jana, kde se rodil“ (1699)^{p)} – kostel SJN (1699)^{q)} – podobné doklady se nacházejí v pam. knize SJN, tj. nepomuckého kostela, založené v Nepomuku 1705^{r)} – dokonce v písemném pov. vydaném praž. arcib. konzistoři pro nepom. měst. radu 26. III. 1716 se o nepom. kostele píše, že byl postaven ke cti^{s)} – v dalším konzistorním dokumentu, tentokrát z 16. II. 1720, je sledovaná svatyně označena za kapli^{t)} – nejjasněji věc vyjádřil 14. II. 1724 ve své výpovědi na 27. otázku v kanonizačním procesu míst. děkan Passer, jehož sdělení má obzvláštní váhu: „A tento kostel byl postaven se schválením ordináře, a to nejctihodnějšího kardinála z Harrachu, pražského arcibiskupa, a ačkoliv je zasvěcen hlavně cti svatého Jana Křtitele, přece ale také zároveň cti blahoslaveného Jana Nepomuckého.“^{u)} – chrám býval také prostě označován za „kostel sv. Jana“^{v)} – jinak věc vyjádřil nepom. rodák, měšťan a radní Ondřej Karásek v 2. beatifikačním procesu: „Já nepamatuji [jiné kostely a kaple] než toliko u nás v Nepomuce kostel jemu [tj. JN] ke cti vystavěný.“^{w)} – že je t. kostel vystavěný ke cti, potvrdil v t. procesu další svědek z Nepomuku, míst. rodák, měšťan a radní Kašpar Švancara^{x)}

- lze shrnout, že ačkoli oficiálně se svatyně nad rodným domem do poč. 18. st. označuje za kostel sv. Jana Křt., mezi místním obyvatelstvem i měst. samosprávou se již od 17. st. obecně nazývá kostelem SJN a toto označení v dobových písemnostech naprosto převažuje, až se 1716 objeví i v oficiálním dokumentu praž. arcib. konzistoře – nakonec lze říci, že patrně neadekvátnější je označovat t. kostel kompatrocinem sv. Jana Křt. a bl. či sv. JN, jak to vyjádřil děkan Passer

1c/ a) L Z WEINGARTENU 1673, 222 („[...] weyl. Franciscus Baro de Sternberg an dem Ort, wo dieses gottseeligen Manns Geburts-Hauß gestanden, eine Kirchen zu Ehren s. Joannis Baptistae hat aufführen lassen“) – **R 2c/ c)** (v opisu v NA, ČDK, kn. 116, pag. 43) – **b)** R *Summární vejtah užtěkův farních kvicariuství klatovskému od pánův farářův po visitaci léta 1697 složených a ode mě Jiřího Stanislava Ridla téhož času děkana a vicariusu klatovského do velebné consistoře poslaných* →

Archivium decanatus et vicariatus regiae civitatis Clatoviensis (kronika klatov. d., založená 1687, pag. 118 – tato kn. je dosud uchovávaná na klatov. děkanství) – **c)** R l. poznamenání ohledně kostelů a kaplí nepom. beneficia a děkanství, sestavené nepom. děkanem Augustinem Janem Passerem a potvrzené klatov. děkanem a vikářem Kašparem Danielem Špačkem, 4. V. 1705 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – **d)** L BERGHAUER 1736, 53 – TÝŽ 1761, 137 – **e)** R akta kanonizačního procesu, jednání v Nepomuku v 1. pol. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/1, 334^v atd.) – č. výpověď Pavla Otčenáška v t. procesu v rámci jednání v Nepomuku, 8. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 410^v, otázka 9) – **f)** R **2c/ b)**, Červenkova 9. odpověď – **g)** R *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* 1685-1879, zápis k 20. VIII. 1686 (SOkA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110, fol. 11^r) – **h)** R t., fol. 33^r (zápis k 11. IX. 1688) – **i)** R t., fol. 38-III^r (zápis k 23. VII. 1689) – **j)** R t., fol. 50^r (zápis k 9. X. 1693) – **k)** R t., fol. 37^r (zápis z 1689) – **l)** L RIDL 1690, 12 ← BERGHAUER 1761, 81 – **m)** R **2a/ c)**, 205, 206 – **2b/**, fol. 175^v – **n)** R **2a/ d)** – **o)** R-L **2a/ e)** – **p)** R **2c/ b)**, Havlíčkova 11. odpověď – **q)** R **2c/ b)**, Červenkova 17. odpověď – **r)** R *Knihy pamětní SJN* (1705-1940) (SOkA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1) – **s)** opis konzistorního pov. z 26. III. 1716 se nachází v R *Knihy pamětní SJN* (1705-1940) (SOkA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 39^v) – **t)** R koncept dopisu praž. arcib. konzistoře, daného v Praze 16. II. 1720, určeného pro nepom. děkana Passera (NA, APA I, sign. A 4/11, fol. 246^r) – **u)** R l. výpověď t. děkana Passera v kanonizačním procesu (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 475^v, otázka 27) – **v)** např. R *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* 1685-1879, zápis k 16. V. 1700 (SOkA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110, fol. 97^v) – **w)** svěd. Václava Fridricha Kiny a Václava Hlaváčka, obou Nepomuckých, z 1719 (L BERGHAUER 1761, 182-183) – **x)** R č. výpověď nepom. měšťana a radního Ondřeje Karáska v 2. beatifikačním procesu, 24. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 49^r, čl. 23, otázka 115) – **y)** R č. výpověď nepom. měšťana a radního Kašpara Švancary v t. procesu, 27. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 52^r, čl. 20, otázka 102)

1d/ další osudy t. svatyně:

- 1666 obdařil kostel sv. Jana míst. pán a patron nepom. děkanství Václav Vojtěch hr. ze Sternbergu kapitálem 1000 zl. a stanovil každoroční odvádění 5% úroku z téhož kapitálu (tj. 56 zl. ročně) na údržbu kostela¹⁾

- 20. VIII. 1686 při rozsáhlém požáru městečka na kostele sv. Jana podhořela báh („cupula“) plechem pobitá a spadla dolů – kostel dal svým nákladem obnovit zmíněný zelenohor. p. Václav Vojtěch ze Sternbergu, syn obou stavebníků t. sakrální stavby (Františka a Ludmily Benigny ze Sternbergu) – ten dal zbudovat novou „kopulu“ a báh na kostele, dal je svrchu pokrýt bílým plechem, kostel dal uvnitř i zevně vyběliti, v interiéru dal kopuli pěkně vymalovat, nadto průčelí opatřil novým kam. portálem s pam. nápisem a erby svých výše zmíněných rodičů (tj. s úplným sternberským a říčanským znakem) – dokončení t. obnovy se

v nepom. měst. kronice uvádí ke 2 datům, k 11. IX. 1688 a k 23. VII. 1689^{b)}

- dotčený pam. náp. na architrávu kam. ostění hl. portálu kostela zpravuje o obnově chrámu následovně: *HANC ECCLESIAM IN DOMO CVNARUM B: IOANIS NEPOMV / CENI STANTEM IN HONOREM S. IOANIS BAPTISTAE EXSTRVXIT / EX LEGATO ILLVSTRISSIMI CONIVGIS SVI FRANCISCI DE STERNBERG / LVDOMILA DE RZICZAN etc NVPER VERO 1686 20 AVG INCENDIO HVIVS OP / PIDI DEFORMATAM PRISTINO RESTITVIT DECORI EORVNDEM FILIVS ET / HAERES: WENCESLA. ADAL. COMES A STERNBERG. ANNO 1688^{c)}*

- dle inspektora šternberských pan. Daniela Františka Táborského z Hyršfeldu byl kostel hrabětem Sternbergem náležitě spravený i s „cupulou“ a nově ozdobený hl. oltářem a dvěma malými oltáři 1689^{d)}

- Berghauer popisuje t. obnovený kostel v období před výstavbou nového pout. kostela (sv. Jana Křt. a) SJN (1734-37, architektem Kiliánem Ignácem Dientzenhoferem) následovně: „Co se týče struktury kostela, je vyvážená a příjemná, rozpínající se na délku do 30, na šířku do cca 16 kroků, má také okolo prostranný hřbitov. [...] Kostel je obrácen k severu a za hlavním oltářem má velmi příhodnou sakristii k posloužení kněžím.“^{e)}

- v mezicase vzrůstala úcta v Nepomuku natolik, že Janova svatyně, ač prostorná, přestala být schopna pojmut velike množství ctitelů, kteří sem přicházeli – proto děkan Augustin Jan Passer požádal praž. arcib. konz. o pov. přistavět ke hř. zdi (obklopující tutěž svatyni) klenutí na způsob malé kaple, která by pojala oltář s celebrantem a chránila je před nepřízní počasí, a tak aby se zde mohly proputníky sloužit mše sv. – konzistoř Passerův záměr písemně 16. II. 1720 schválila (nepom. pout. svatyni označuje za kapli), vymínila si však, že ji Passer bude informovat o finančních záležitostech novostavby malé kaple při hř. zdi^{f)} – Václav Lešetický, jeden z nepomuckých svědků vypovídajících v kanonizačním procesu v II. 1724 v nepom. svatoján. kostele, shrnul důvod postavení oné malé kaple a sdělil, že je zasvěcena SJN „[...] zvláště pak na slavnost jeho [tj. SJN] dne 16. máje bejvá mnoho tisíc lidív okolních, kteří s procesí sem [tj. do Nepomuku] přicházejí, takže ani kostel ani krchov k pochopení lidu nepostačuje. A protož na témž krchově v kapličce sv. Jána Nepomuckého tam postavené, mše svaté se sloužejí.“^{g)} – tím je potvrzeno, že v areálu pout. svatoján. svatyně v Nepomuku stála malá kaple z 1720 – oltář, který se v ní nacházel, lze označit za oltář

1d/ a) R 2c/ e) – existence kapitálu 1000 zl. a 5% úroku (56 zl.) při k. sv. Jana Křt. je dol. též v Sumárním vejtahu z 1697, → výše 1c/ a) – další potvrzení v BERGHAUER 1736, 54 – **b) R** Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka 1685-1879, zápisy k 20. VIII. 1686, 11. IX. 1688 a 23. VII. 1689 (SOka Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110,

fol. 11^r, 33^r, 38-II^r) – **2d/ d)** (1. bod) – *Fama publica* 1701, pag. 591 (č. 28) – BERGHAUER 1736, 54 (požár 30. VIII. 1686) – TÝŽ 1761, 137 (požár 20. VIII. 1686) – WOITSCHOVÁ 2011, 152-153 (genealog a heraldik Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz si při své první návštěvě Nepomuku 14. XI. 1718 zaznamenal náp. nad vs. do kostela sv. Jana a také si poznamenal, že je nad dveřmi úplný šternberský a říčanský znak) – **c) R 2d/ b)** (opis nápisu, s dodatkem opisu předtím opomenutého závěrečného letopočtu, pořízený nepom. kaplanem Zikmundem Jandou, minoritou, a zasláný nepom. děkanem Nevšetou 4. VI. 1699 do Prahy) – *Fama publica* 1701, pag. 591 (č. 28) – BERGHAUER 1736, 54 – SPHU XXV, 53 – **d) R 2d/ d)** (1. bod) – **e) L** BERGHAUER 1736, 59-60 – **f) R** koncept I. schválení praž. arcib. konz., daného v Praze 16. II. 1720, ve prospěch žádosti nepom. děkana Augustina Jana Passera, podepsáni D. J. (Mayer), biskup, gen. vikář a oficiál, a F. A. Langer, kancléř (NA, APA I, sign. A 4/11, fol. 245^v-246^r) – **pozn.:** v dobové L se dochovala ještě následující zmínka v popisu Č. král. (v heslu *Grünberg, Nepomucum, Nepomuk, oder Zelena Hora*) z pera plaského cisterciáka Mauritia Vogta (přeloženo z němčiny): „Z města [Nepomuku] byl svatý Jan Nepomucký, kterého dal Václav lenivý v Praze svrhnout z mostu do Vltavy, z jehož příbytku byl nyní vybudován kostel.“ (VOGT 1712, 98) – **g) R** č. výpověď nepom. radního Václava Lešetického v kanonizačním procesu, 12. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 462^v, čl. 22)

1e/ zařízení t. svatyně:

- 1697 uv. kostela stály 3 oltáře – hl. oltář byl pozlacený, s 5 pozlacenými sochami (sv. Václava, sv. Ludmily, sv. Františka, sv. Kláry a Vzkříšení Páně) a se 2 obrazy (ve spod. části obr. sv. Jana Křt., ve vr. části obraz) – boč. oltáře byly postav. 1696 a dosud nebyly dohotoveny (chyběly obrazy, které se právě vytvářely)^{h)}

- o hl. oltáři cisterciák Augustin Sartorius 1708 napsal, že měl tu milost na něm „před několika lety“ (tj. před 1700) sloužit mši sv. a že tento „hlavní oltář je právě na onom místě, kde se víckrát řečený světec [JN] narodil“^{aa)}

- obrazovou výzdobu hl. oltáře tedy tvořil v hl. části upr. obraz sv. Jana Křt., ve vrchní části obraz BJN celkové postavy, který byl starší než obr. Křtitelův – t. veliký obraz (okolo světcovy hlavy ☉) dala malovat nepom. obec (dala k obrazu přimalovat měst. erb) a zavěsila jej do far. k. sv. Jakuba na zeď vl. blíž hl. oltáře pod krucifix – poté co byl postaven kostel na místě rodného domu, byl do něj z far. kostela zmíněný obraz s velikou slavností a v procesí přenesen a k uctění um. do hor. části hl. oltáře, kde se nacházel ještě v 18. st. (před výstavbou Dientzenhoferova pout. kostela)^{b)} – obraz nesl nápis, jehož přepis poslal Barthelovi do Prahy nepom. děkan Nevšeta s dopisem z 27. V. 1699, a to v tomto znění: *Joannes Nepomucenus Canonicus Pragensis / ob secreti sacramentalis fidei submersus Pra- / gae, Anno, 1383. Vir sanctitate et / miraculis à morte clarus. / B: JOANNES Ora pro Communitate / Nepomucensi.*^{c)}

– později t. náp. popsal nepom. děkan Augustin Jan Passer ve své výpovědi složené 12. II. 1724 v *Nepomuku* v rámci kanonizačního procesu – podle jeho svěd. byla slova nápisu rozdělena odlišně, než jak je zaznamenal opis Nevšetův, a měst. erb byl vložen do středu nápisu a prostupoval všechny jeho 4 řádky: *Joannes Nepomucenus* (erb) *Canonicus Pragensis / ob Secreti Sacramentalis fidei sub* (erb) *mersus Pragæ annô 1383. Vir / Sanctitate et Mira-* (erb) *culis à morte clarus. / B Joannes ora pro Com-* (erb) *munitate Nepomucensi* – v erbu ve tvaru štítu byl na modrém základu znázorněn kostel se 3 okny a červenou střechou a na kostelních dveřích obraz stojící P. Marie nesoucí Ježíška v náručí – celkově k hl. oltáři a jeho obrazům Passer řekl: „Mezi zdejšími měšťany je také názor a tradice, jak jsem slyšel od starců, již zesnulých, že se [BJN] narodil na tom místě, na kterém je nyní postaven hlavní oltář ke cti sv. Jana Křtitele a zároveň ke cti téhož blahoslaveného Jana Nepomuckého, jak je vidět na tom samém hlavním oltáři, jelikož v dolní a hlavní části je obraz sv. Jana křtícího Krista, v horní pak obraz téhož bl. Jana Nepomuckého v kanovníckém oděvu s rochetou a almucí, představující královského almužníka udílejícího almužnu chudým. Jeho hlava je obklopena paprskem jako u jiných světců. Po pravém [světcově] boku je představeno shoení téhož z Pražského mostu do řeky Vltavy, na levém je zachycena královna Jana, královská manželka krále Václava IV. a zároveň císařovna, vyznávající své hříchy témuž blahoslavenému Janovi Nepomuckému jako svém zpovědníkovi.“^{d)} – z řečeného vyplývá, že se v pout. svatoján. kostele v *Nepomuku* nacházel hl. oltář zasvěcený sv. Janu Křt. a společně také BJN – konec konců již děkan Nevšeta t. oltář 27. V. 1699 označil jako „velký oltář blahoslaveného Jana Nepomuckého“^{e)}

- Berghauer později upozornil, že stejným způsobem jako na ol. obrazě v *Nepomuku* je SJN představen jako almužník (v živ. velikosti, v kanov. oděvu, s dlouhým vousem, jak bylo zvykem v minulosti) rozdávat almužnu na titulní rytině Ferovy knížky *Fama posthuma* (1641) a na starobylém obrazě (1653) v praž. katedrále (→ níže, Praha II. 8c/^{f)} – v uvedené Ferově kn. je ve spod. liště zmíněné rytiny text velmi podobný onomu na nepom. obraze (až na závěrečnou prosbu za nepom. obec)^{g)} a celá kompozice rytiny a obrazu je shodná – jen připomínáme, že rytina v knize *Fama posthuma* zachycuje upr. stojícího postaršího kanov. s dlouhým vousem, celistvou mozetou, prostou kruhovou ☉ kroužící nad biretem – kanov. klade na hrud' lv. ruku a shlíží k mrzákovi sedícímu u jeho pr. nohy, jemuž pr. rukou podává 2 mince, a ten je s vděčností přijímá – v pozadí jsou další 2 žebrající osoby, nad nimi (vl. nahoře, z pohledu světce vpr.) scéna Svržení z m. (skupina biřiců přehazuje kanovníka přes mostní parapet nad obloukem, v pozadí most. věž a domy) a v pr. části

rytiny výjev Zpověď královny, situovaný do chrámu s oltářem, na jehož menze stojí vysoký svícen s hořící svíci a v retabulu je obr. Kalvárie (ve 2 výjevech v pozadí JN nemá ☉) (→ B.4, 3a) – Berghauer také píše, že byl obraz na hl. oltáři svatoján. kostela v *Nepomuku* proveden štetcem vysoce nadaného č. malíře Karla Škréty (tj. staršího)^{h)} – první, kdo tvrdil, že autorem t. uctívaného, „paprsky opatřeného obrazu“ na hl. oltáři chrámu BJN v *Nepomuku* je „svrchovaný malíř Škréta“, byl svatovít. kanovník-scholastik Václav Ondřej Makarius z Merfelic (1684)ⁱ⁾ – Škrétovo aut. potvrdil ještě nepom. děkan Jan Pánek ve zpr. z 23. VIII. 1754, v níž také upřesnil, že obraz představoval JN v živ. vel., v kanov. oděvu, s dlouhým vousem, udílejícího almužny, a nadto sdělil, že dolní obraz hl. oltáře namaloval Matěj Zimprecht^{j)}

- je vysoce pravděpodobné, že Karel Škréta st. sledovaný obraz pro nepom. měst. radu skutečně namaloval, a to někdy v období od 1638, kdy se vrátil do Čech, do 1641, kdy tutéž ikon. kompozici navrhl pro tit. rytinu knížky *Fama posthuma* a v *Nepomuku* byl již realisticky rozvíjen projekt kostela na místě rodného domu, pro jehož hl. oltář byl obraz nejspíš již od počátku zamýšlen

- jistý zmatek do celé věci by mohly vnést výpovědi dvou svědků v procesech: praž. novoměst. konšel Jan František Crusius v 1. beatifikačním procesu tvrdil, že když navštívil *Nepomuk*, „ukazovali mi obyvatelé obraz svatého Jana Nepomuckého v kostele, o kterém říkali, že je starobylý, a ten jsem viděl malovaný s palmou a křížem“ (z další výpovědi vyplývá, že *Nepomuk* navštívil cca 1699)^{k)} – muselo však jít o některý z dalších obrazů, které se v nepom. svatoján. kostele nacházely – o nich se v kanonizačním procesu zmínilo více svědků z *Nepomuku*, např. míst. děkan Passer pravil, že k svatoján. obrazu na hl. oltáři „následně po stranách přibýlo mnoho dalších jak rytých, tak malovaných“^{l)} – toto vysvětlení však nelze uplatnit u výpovědi druhého z avizovaných svědků, tentokrát 70letého nepom. rodáka, měšťana a radního Ondřeje Karáska, který v 2. beatifikačním procesu řekl: „U nás v Nepomuce na velkém oltáři jest starožitný jeho obraz [tj. JN], který prve v farním kostele na zdi visel, až kostel jemu ke cti dostaven byl. Má na hlavě kvadrát, v rukách ale knihu a palmu.“^{m)} – hned nato doplnil: „Ten obraz u nás jest velmi starý a jsou sice na něm leta, kterých se pamatovati nemohu.“ⁿ⁾ – „kvadrát“ na obraze pokrýval hlavu ve všech třech scénách (almužnické, zpovědní i mučednické), palmu ani knihu však Karásek na malbě vidět nemohl

- na popisovaný obraz na hl. oltáři byly zavěšovány dary, 1713 dublon, 6. XI. 1715 další dublon, 17. I. 1721 stříb. pozlac. křížek s č. diamanty aneb křišťály, posléze na něj 15. V. 1722 daroval p. František Hubaner (Hubawer?), proviant-mistr

polní artilerie, stříbrnou ☼ s 5 zl. hvězdičkami (→ D.2, Nepomuk 4d/ 1, 2, 9, 11)

- 1714 je poprvé dol., že byla sloužena mše u „kolébky sv. Jana,⁽⁴⁰⁾“ čímž se patrně myslel hl. oltář, neboť, jak sděleno výše, panovalo přesvědčení, že stojí přímo na místě, kde SJN spatřil světlo světa

- dva zdejší boč. oltáře Berghauer popisuje jako mram. stavby zdobené ladnými malbami Čtrnácti sv. pomoc. (na ep. str.) a Třech sv. králů (na ev. str.)⁹⁾ – podle výpovědi nepom. měšťana Pavla Otčenáška v kanonizačním procesu (8. II. 1724) stál boč. ol. Čtrnácti sv. pomoc. na místě, kde býval v rodném domě na stěně výjev Kalvárie, který dle míst. podání namaloval sám světec⁹⁾

- pod kazatelnou se nacházela vel. socha s chron., 1699, zřiz. Karel Ignác Dumant, který skulpturu věnoval BJN, svému patronovi, na základě slibu⁹⁾

- do výbavy kostela náležel také mosazný krucifix na trojb. podst., asi 40 cm vysoký, jehož rohy zdobily akant. listy, na podst. pak ryté znaky Sternbergů a Maltzanů a náp. *HONORI / S. IOANNIS / NEPOMVCENI / 1688*, dobrá lijecká práce, dar zelenohor. vr., Václava Vojtěcha hr. ze Sternbergu a jeho choti Kláry Bernardiny z Maltzanu⁹⁾

- k sak. byl zavěšen zvonek, dílo a dar klatov. zvonaře Jana Pricqueye, ulité a darované ke cti 1699, jak svědčil náp. na něm: *Honori divi Ioannis Nepomuceni fusa et donata a Ioanne Priquey Cive Klattowiensi. anno 1699*⁹⁾

- 1721 sem daroval p. František Hubaner (Hubawer?), proviant-mistr polní artilerie, vel. obraz se stříb. ☼ a palmou (→ D.2, Nepomuk 4d/ 10)

- 27. XI. 1722 je dol. přítomnost figury (sochy) sv. panny Barbory, na niž v t. den křimický štalmistr obětoval stříbrné oči¹⁰⁾ – 1729 sem darovala Zuzana Planková z *Nepomuku* na plátně mal. obraz sv. panny Barbory⁹⁾

- pěkné dobové svěd. o svatoján. kostele v *Nepomuku* a jeho výzdobě zanechal míst. měšťan Pavel Otčenášek, skoro devadesátiletý, když v t. kostele 8. II. 1724 vypovídal v rámci kanonizačního procesu (na otázku 27) ohledně podobizen: „Viděl jsem [je] netoliko zde u nás v Nepomuce. A ráčíte se tuto podívat na velký oltář, na kterým jest malovaný sv. Jan Nepomucký nad obrazem větším sv. Jána Křtitele, k jehožto cti tento chrám Páně jest vystaven: ten ale obraz dříve před vystavením tohoto chrámu Páně malovanéj byl a v chrámě farním k uctění vystaven byl, pak sem přenešen. Jtem rytina neb statue nalevo, a napravo větší obraz s jinýma mnohýma. A také o tom pověst jest, že na tom místě, kde tuto v tomto kostele velký oltář stojí, svatý Ján jest narozen. Ale cokoliv jsem jiných mnohých obrazů sv. Jána malovaných viděl, žádnej tak líbeznej a příjemnej a milostnej jsem nespatrił, jako ten je. Takovejch obrazů, figur, a rytin svatého Jána Nepomuckého taky na jiných místech jsem viděl, které nepochybně vždycky

s povolením vrchnosti duchovní, jakož i v tomto chrámu Páně s povolením pana arcibiskupa pražského a spolu kardinála hraběte z Harrachu tento obraz na velkém oltáři postaven jest.“¹⁰⁾

- další svěd. poskytl při té samé příležitosti a na t. místě dne 12. II. 1724 nepom. radní Václav Lešetický: „Zde i jinde, kde jsem koliv byl, viděl jsem statue a obrazy sv. Jána Nepomuckého s palmou a paprslky ozdobené, jakož i tuto na tom místě, kde se narodil a nyní kostel stojí (a já svědectví vydávám), netoliko na velkém oltáři, ale i jiné obrazy, statue a oběti, jak stříbrné, tak malované na stěně zavěšené spatřuji. A nikdy nic proti tomu.“¹⁰⁾

1e/ a) R 2a/ c), 205 – aa) L SARTORIUS 1708, 820 – b) R 2c/ b), Havlíčkova 11. odpověď, Červenková 10. odpověď (ve své mladosti – narodil se v Nepomuku 1635 – vidával obraz (☼) ve far. k., než byl vystaven k. sv. Jana, v němž se nyní t. obraz nachází na ol.), Kadamerova 10. odpověď (ve své mladosti obraz se ☼ vidal pověšený ve far. k. na lv. straně při velkém ol.) – *Fama publica* 1701, pag. 592 (č. 28) – nepom. měšťan Pavel Otčenášek sdělil v beatifikačním procesu dne 17. I. 1716 ke 14. čl., 48. otázce: „To povídali překové, že jsou byly obrazy [JN] v kostelích a kapličkách, a také mně ukazovali mladému obraz sv. Jana Nepomuckého s paprslky a palmou ve farním kostele sv. Jakuba na zdi visící, kterýžto obraz po vystavení kostela na místě domu narození potom byl přenešen a tam podnes na oltáři stojí.“ (R NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 56^v) – Martin Havlíček vypovídal v t. procesu dne 21. I. 1716 k t. čl. a otázce: „Dále ale také mně malému v kostele farním sv. Jakuba po levé straně u oltáře na zdi visící ukazovali obraz s paprslkami malovaný sv. Jana Nepomuckého, kterýžto obec nepomucká nad paměť mou malovati a k němu erb městský přimalovati dala, s tímto latinským podpisem: Sancte Joannes Nepomucene Patriota et Patrone Noster ora pro Com[m]unitate Nepomucensí. A ten obraz jest po vystavení kostela sv. Jana Nepomuckého z kostela farního přenešen a na oltáři velkým postaven.“ (R NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 60^{r-v}) – nepom. rodák a jez. kněz Vojtěch Knia sdělil v t. procesu již předtím, dne 8. I. 1716, k 14. čl., 47. otázce: „Mně chlapeci ukazovali moji rodiče velice starý obraz tohoto světce umístěný na oltáři, s paprskem, stojícím v jeho kostele v Nepomuku. A tento obraz kdy a kdo maloval, není mi známo.“ (R NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 44^r) – 75letý nepom. rodák a radní Václav Lešetický 11. II. 1724 v nepom. k. sv. Jana v rámci kanonizačního procesu odpověděl na 27. otázku: „Za času pana děkana, který jest mě křtil, Kašpara Petra Drauškovia, již jsem v mém dětinství, když jsem chlapec malej byl a do školy chodil, ten obraz viděl, kterej nyní na oltáři velkým na svrchu k uctění jest vystaven; bejal pod krucifixem zavěšeněj v farním kostele zdejším sv. Jakuba. A po dostavení toho kostela byl sem přenešeněj s velikou slavností a procesí a já taky sám byl přítomen. Kdy by pak ten obraz byl malován, já nepamatuji.“ (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 454^{r-v}, otázka 27) – **c) R 2c/ d) – pozn.:** Havlíček ve výpovědi z 21. I. 1716 (→ předchozí odkaz b)), uvádí náp. v odlišném znění – **d) R 1.** výpověď nepom. děkana Augustina Jana Passera v kanonizačním procesu, 12. II. 1724 (NA, APA I,

sign. B 60/2, fol. 466^v-468^r, otázka 9) – ještě jednou se týž o sledovaném obraze zmínil 14. II. v odpovědi na 27. otázku (t., fol. 475^v) – e) R 2c/ d, pag. 557 – f) L BERGHAUER 1736, 59 – TÝŽ 1761, 126 (č. 9 a 10) – g) E (ve spod. listě rytiny) *IOANNES NEPOMVCENVS CANONICVS PRAGENSIS / ob secreti Sacramentalis fidei submersus Pragæ Anno 1383. Vitæ / Sanctitate; et miraculis à morte clarus – h) L BERGHAUER 1736, 59 – TÝŽ 1761, 126 (č. 9) – též SCHALLER 1789b, 152 – i) L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 53 – j) R l. zpr. nepom. děkana Jana Pánka, 23. VIII. 1754 (NA, APA 1340) – L NEUMANN 2000, 79 – k) R l. výpověď Jana Františka Crusia, praž. novoměst. konšela, v L beatifikačním procesu, 23. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 25^v, čl. 14, otázka 47, z odpovědi na čl. 20, otázku 68, fol. 26^r vysvětluje, že byl Crusius v Nepomuku „před 17 lety“) – l) R l. výpověď nepom. děkana Augustina Jana Passera v kanonizačním procesu, 14. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 475^v, otázka 27) – m) R č. výpověď nepom. měšťana a radního Ondřeje Karáska v L beatifikačním procesu, 24. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 48^v, čl. 15, otázka 83) – n) t., fol. 48^v (čl. 15, otázka 84) – o) R *Kniha pamětná SJN (1705-1940)*, zápis k 3. III. 1714 (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2^r) – p) L BERGHAUER 1736, 59 – q) R č. výpověď Pavla Otčenáška v kanonizačním procesu, 8. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 411^r, otázka 9) – r) E (u sochy chron.) *TVteLarI Patrono sVo B. Ioanni NepoMVCeno opVs IstVD eX Voto posVerat.* (= 1699) *Ornat D. Carolus Ignat.* – L BERGHAUER 1736, 60 – s) L SPHU XXV, 58 – t) R *Kniha pamětná SJN (1705-1940)*, nefoliovaná část obsahující inventář kostela (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1) – u) R t., nefoliovaná část, inv. kostela, oddíl rozličných darů a obětí „od stříbra a zlata“ – v) R t., nefoliovaná část, inv. kostela, oddíl rozličných darů a obětí od hedvábí a krumplování – w) R č. výpověď nepom. měšťanina Pavla Otčenáška v kanonizačním procesu, 8. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 417^v-418^r, otázka 27) – x) R č. výpověď nepom. radního Václava Lešetického v kanonizačním procesu, 12. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 462^v, čl. 21)*

2/ v děk. kostele sv. Jakuba Vět.:

2a/ obraz, nejpravděpodobněji Škrétův, z doby mezi 1638 a 1641, později přen. do kostela na místě rodného domu (→ výše 1e/)

2b/ zvon ulitý ke cti SJN a sv. Prokopa (prům. 37 cm, výš. 30 cm) s ornamentálním obloučkem na koruně a reliéfy obou jmenovaných světců na plášti, 1729, aut. (nep. klatovský) zvonař Jan Pricquey

2b/ E (na zvonu) *HONORI S · S · IOANNIS NEPOMVCENI / ET PROCOPII FVSA ANNO DOMINI (kyticke) 1729.* – L SPHU XVII, 105 – pozn.: zvon byl přen. do far. k. sv. Anny v Pocinovicích

3/ před budovou radnice čili rychty mezi okny ve výklenku kam. socha – k osazení sochy došlo patrně 1710, neboť t. rokem je datována kam. ozdoba, která kdysi zdobila průč. nepom. radnice – ta je tvořená dole nepom. měst. erbem (v kart.) a nahoře doprovodným chron. (v ležatém ov. štítu), v

němž je vyjádřena prosba, aby „Bůh, sv. Maria a Jan“ byli nepomuckými ochránci – z toho lze soudit, že když byla Matka Boží s Božím Synem v rámci právě popsané dekorace vyobrazena v měst. erbu, měl na radničním průč. nalézt své vyobrazení i zmíněný ochránce „Jan“, tj. Nepomucký a že je skutečně nalezl v podobě sochy mezi okny – 1716 je dol., kde přesně byla t. socha um., a že tehdy již byla ben. – 14. VIII. 1721 byl při obnově radnice také malířským uměním renovován sv. Jan a baldachýn, za což dostal Jan Bušek, malíř ze *Strakonice* 4 zl. 30 kr. – z t. informace vyplývá, že byla socha chráněna baldachýnem

3/ E (v ov. štítu nad erbem, kdysi na průč. nepom. radnice) *DEVVS SANCTA / MARIA IOANNES. / HISINT NOSTRI / PROTECTORES.* (= 1710) – R žádost nepom. měst. rady k praž. arcib. konz. o pov. konat procesí ke kam. soše um. mezi okny radnice, III. 1716 (NA, APA I, sign. A 39/1, fol. 21^v) – *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka 1685-1879*, zápis k 14. VIII. 1721 (SOKA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110, fol. 118^v) – srov. L BAROCH 1992 II, 59 – VRÁNKOVÁ 2011, 44

4/ u m. pod děk. k. sv. Jakuba kam. socha (na oblacích stojící kanov. drží v pr. knihu uzavřenou sponou, lv. ruku klade na hrud', shlíží ke křížifixu, který mu drží andílek vpr., přičemž andílek na druhé straně shlíží dolů s útrpným výrazem ve tváři), 15. I. 1723, zřiz. míst. vr., zelenohorský p. František Leopold říš. hr. z Sternbergu, na své náklady

4/ R *Kniha pamětná SJN (1705-1940)*, 15. I. 1723 (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2^v)

5/ Martin Havlíček (* XI. 1644), zdejší radní (již od doby před 1676) a v období cca 1685-1706 primas, v L beatifikačním procesu uvedl: „Od maličkosti mé pamatuji, že rodičové moji mně ukazovali obraz sv. Jana Nepomuckého stáří mého malovaný, který v domě a pokoji našem nad stolem proti oknu visíval a měl okolo hlavy papršlek a v ruce křížifix, a ten obraz v poslední oheň minulého 1715 roku se vším mým nábytkem a celým domem shořel.“

5/ R č. výpověď Martina Havlíčka v L beatifikačním procesu, 21. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 60^v, čl. 14, otázka 47)

Neratov, n. Bärnwald (Č, Hra, Kh, f. Rokytnice v Orlických horách)

v pout. fil. k. Naneb. P. Marie obraz (○), dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, CDK, kn. 118, fol. 279^v) – L KOŘÁN 1970, 124

Neratovice, kap. sv. Vojtěcha v háji na samotě mezi Libiší, Byškovicemi a Neratovicemi, nyní součást města Neratovic (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f. Obříství)

nad břidlicovým kamenem s prohlubní připomínající otisk po sezení, místem spojeným s legendární epizodou ze života sv. Vojtěcha, dal vystavět majitel obřístevského pan. Ferdinand Vilém hr. Slavata kapli zasv. t. č. patronovi, v níž byl památný kámen obklopen žel. mříží – kaple musela vzniknout po 1668 (Bolelucký, který kámen

spatřil, t. r. napsal, že při něm stojí pouze prastarý zděný posvátný sloup vys. 22 stop) a nejspíš do 1673, kdy její stavebník zemřel – uv. byl za památným kamenem cca 1670 postaven ol. – polych. vyřez. rám oltáře tvoří dubový rozvětvený a listím pokrytý strom (dole i s žaludy – dub zde může symbolizovat zatvrzelé pohanství (viz DUKÁT 1725, úvodní část, 17) – t. dub vyrůstá po str. svatostánku, podepřený dole po str. sochami klečících andělů a rozrůstající se kolem oválů vyplněných malbami – upr. se nachází největší ovál a kolem dokola je rozmístěno 9 oválů menších, s maličkým oválem v úplném vr. oltáře, nad nímž se větévky dubu stáčí do volut a jsou korunovány emblémem N. Trojice – tit. obr. v oválu upr. připomíná, co se v těchto místech (dle legendy) odehrálo: sv. biskup Vojtěch zde byl na zpáteční cestě do Prahy z pouti k hrobu sv. Václava do *Staré Boleslavi* dostižen neratovickými převozníky, pohany, kteří se na něj nahněvali, že jim nezaplatil převoz přes *Labe* – převozníci nepřijali požehnání, které jim biskup nabízel, a místo toho jej donutili si sednout na zmíněný kámen (z čehož se v kameni dochovalo „znamení sedění“), sebrali mu boty jako odměnu za prokázanou službu a jednou botou ho ze vzteku těžce uhodili do hlavy – ostatní obrazy v menších 9 oválech znázorňují nahoře upr. P. Marii Starobol. a po stranách osmero poprsí až polopostav sv. č. patronů, vl. (shora) Václava, Víta, Norberta a Ivana, vpr. (shora) Ludmilu, Zikmunda, Prokopa a JN (kanov. se střapcem na almuci, s malým krucifixem v tušené pr., s palmou v lv., prostou zlatavou ☉ kolem hlavy a září, sestupující k jeho hlavě zl. z nebe) – v maličkém oválu nad P. Marií Starobol. malba holubice Duha sv.

L BOLELUCKÝ Z HRADÍŠTĚ 1668, 276-282 (tehdy kap. ještě nestála) – BÖHM 1892, 206, 494 – SPHU VI, 184, 185 (obr. 289) – UPČ 2, 467 (dat. ol. 1. pol. 18. st.) – JN 1993, 103 (obr.), 104 (kat. č. 14, dat. cca 1670)

Nesovice viz Nové Zámky

Netín, n. Nettin (M, Jih, Ol, d. Velké Meziříčí, f.) ve far. k. Naneb. P. Marie 2 sochy a 2 obrazy, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Netolice, n. Netolitz či Nettolitz, město (Č, Prá, Pr, v. a f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie zlac., dovedně vytvořená socha (☉) značné vel., 1693, zřiz. hejtmán netolic. pan. – k t. svatoján. soše je upraven oltářik, dol. 1715

R l. zpr. míst. osobního děkana a vikáře Václava Antonína Grubera, 10. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 9)

Neuberg, Neuberk, Neuberkovka viz Chloumek

Neurazy viz Myslív 2/, Zelená Hora

Nevratice viz Hořice II

Nezabylice viz Hořenice

Nezamyslice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie dřev. oltář s obrazem (☉), 1707 nebo 1706, zřiz. míst. farář Vavřinec Jan Václav Oppekar (ve fun. 1699-1712)

2/ kam. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, podst. hran., vpr. opatřený rámem s vykrojenými rohy a náp., který začíná na čelní str. římsy), 1726

1/ R l. zpr. míst. faráře Daniela Čejky, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 378^r); 2/ E (na čelní str. římsy) *LETA 1726* – (níže v rámu) nečit. náp. – L UPČ 2, 475

Nezamyslice, n. Nezamislitz (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava (1697-1701) obraz, dol. 1716

2/ před hř. písk. socha: kanov. stojící na odstupňovaných, dvouřadých oblacích – podst. trojdílný, zdobený festony, které na boč. křídlech propojují střed., vyšší část podst. s nižšími částmi bočními – ve střed. části proražen průhled, vpr. i vzadu uzavřený kov. mřížkou – dol. 1716 – **pozn.:** socha (až na oblaka) i s podst. opakuje → praž. most. typ a patří do skupiny svatoján. soch popsaných → níže, Těšnovice

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ L WOLNÝ I. II, 279 – UPMS 2, 668-669 (dat. sochy 20. l. 18. st., podst. patrně st.) – I pamatkovykatalog.cz (16636/7-5647 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. poč. 18. st.)

Neznášov viz Holohlavy

Nicov viz Plánice 3, 4/

Niměřice viz Strenice

Ninice viz Nynice

Nižbor či Nižburk, n. Nischburg, pův. Miesenburg, což je název zámku, který 1946 přešel i na obec ležící v podzámčí, do té doby zvanou Nová Huť (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, d. Beroun, 1719 zám. kapl.)

1/ v sanktusníku zám. kap. Pov. sv. Kříže (1720-25) zvon s reliéfem na plášti, 1729, aut. zvonář Valentin Lissiack

2/ v zatáčce sil. poblíž zámku písk. sloup (štíhlý, válcový, na vys. hran. podst.) se sochou (stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr. a palmou v lv., plint sochy vůči hlavici sloupu natočen nakoso), 1720-30

3/ na druhém břehu ř. *Berounky* u sil. do *Berouna* další písk. sloup (válcový s volut. hlavici, podst. vys., hran.) se sochou (stojící prostovlasý kanov. hledí do nebe a v pr. drží krucifix s palmou opřený o pr. rameno), obrácený k ř., 1710-30 – **pozn.:** pomník je o něco nižší než svatoján. sloup se sochou poblíž zámku (→ výše 2/)

1/ E (na zvonu) *Valentin Lissiack gos mich 1729* – L SPHU XXXIX, 85 (náp.) – ŠORM 1929 A, 83 – GARKISCH 2011, 85 (dle několika inventářů zvon

ulit 1721); 2/ L MTSSP 2018, 158-160; 3/ L t., 153-157; 2, 3/ L UPČ 2, 478 (sloup u zámku z 18. st., sloup za ř. z 1. pol. 18. st.)

Nížkovice, n. Nischkowitz (M, Brn, Ol, d. Bučovice, e. farnosti Křižanovice)

v k. sv. Kunhuty (s exponovaným duch. správcem) zvon sv. Františka a SJN, 1726, aut. zvonař Zikmund Kerker v *Brně*

E (na zvonu) *S: franc: S: Joan nep: orate pro nobis Sig: Kerker in Brun gos mich 1726* ← L ŠRÁMEK 1973, 281

Nová Bystrice, n. Neu Bistritz či Neubistritz, město (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d.)

v děk. k. sv. Petra a Pavla zvon *Umíráček* s reliéfem, 1726, aut. zvonař František Schönfeld na *Starém Městě praž.*

E (na zvonu) *Goss mich Franz Schönfeldt in der kön. Altstadt Prag. Johann Joseph Schmelzer Dechant Gemein Stadt und Herr Nachtigall Kayl: Feuerwercker. Anno 1726.* – (pod svatoján. vyobrazením) *St. Joannes Nepomucenus.* – L SPHU XIV, 18

Nová Hospoda viz Plánice 4/

Nová Hradečná viz Hradečná

Nová Hut' viz Nižbor

Nová Lysá viz Lysá nad Labem

Nová Paka, n. Neupaka, Neu-Paka, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše malý oltář, několik let před 1715

2/ 1715 se v t. f. nacházelo několik obrazů a soch z poslední doby – snad mezi ně patřila také kam. socha (kam. krucifix, kov. palma, štóla, podst. hran.) u chudobince, která však mohla být o něco mladší

3/ v nově postaveném pout. a paul. kláš. k. Naneb. P. Marie (1709-24) byly při zařizování interiéru v 2. čtvrti 18. st u triumf. oblouku postaveny prot. boč. oltáře sv. Františka z Pauly a SJN, portálové, sl. architektury s dvojicemi s. světců (Norberta a Vojtěcha, Josefa a Antonína Pad.) a s obrazy Apoteoz titulních světců – na nepom. obraze světec zachycen jako prostovlasý kanov. klečící na oblacích a hledící do nebe s rozpaženými rukama (v pr. bilet) – z nebe světece osvětčuje zář a na oblacích jej obklopují 4 andělci, anděl a okřídlená and. hlava, přičemž jeden andělek v letu drží v rukou palmu a věnec – jde o efektní dynamickou kompozici, olejomalbu na plátně o rozměrech cca 350 × 200 cm – v k. bosých karm. v *Praze* na *Malé Straně* je na Brandlově obrazu SJ komponován podobně, ale v jiném prostředí (→ níže, Praha VIII. 4a/), na obrazu t. malíře v kostele v *Hradci Králové* je zase shodné pojetí světcovy tváře (→ výše, Hradec Králové I. 2/) – k výbavě popisovaných novopackých oltářů náleží ještě malé obrazy v nást., díla zmíněného malíře Petra Brandla z období 1725-26 (na svatoján. oltáři je to obraz Jazyka

obklopeného ☼ a and. hlavičkami) – na svatoján. oltáři jsou ještě 2 ov. zlac. dřev. reliéfy (na jednom výjev Král nařizuje zbrojnošům odvést SJ, na druhém Zpověď královny a Svržení z m.)

4/ na nám. mor. mar. sloup (toskánský) se s. Immaculaty na vr., obklopený čtvercovou balustr. se vstupem vpř. a se sochami sv. Jana Ev. (vpř. vl.), Rocha (vpř. vpr.), Šebestiána (vz. vl.) a JN (vz. vpr.), rozmístěnými na nárožních pilířcích balustr. – ta spočívá na 3 kam. stupních (pom. sám je z pískovce) – na hran. podst. sloupu vpř. rel. Ukřížovaného v profil. rámu – 1716 – **pozn.:** nepom. socha (vys. 165 cm) se blíží → praž. most. typu (až na štólu, která je zde přítomna), je obdobou sochy (1714) v *Sobčicích* (→ níže, t.) a pochází snad od t. aut. jako socha u zdejšího (novopackého) chudobince (→ výše 2/) – krucifix a náp. na podst. odkazuje na starší ztvárnění u sochy z 1709 ve *Vrchlabí* (→ níže, t. 2/) a na mar. sloupu z 1713 v *Lomnici nad Popelkou* (→ výše, t.)

1, 2/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r); 2/ **pozn.:** novopacká f. zaujímala místa v samotném novopackém far. obvodu (město **Nová Paka** s far. k., paulánským kláš. a pout. k. Naneb. P. Marie a hř. kaplí Bol. P. Marie, **Štikov**, **Vidochov** a **Vrchovina**), v příf. chotečském fil. obvodu (**Choteč** s fil. k. sv. Mikuláše a **Valdov**), v příf. kumburskoújezdském fil. obvodu (**Kumburský Újezd** či **Oujezd** s fil. k. sv. Petra a Pavla, obvykle řazeným k území vesnice *Stav*, dále zmíněný **Stav** a **Studénka**), v příf. levínskoolešnickém fil. obvodu (**Levínská Olešnice** s fil. k. Všeck sv., **Žďár** a **Ždírec**), v příf. libštátském fil. obvodu (městečko **Libštát** s fil. k. sv. Jiří, **Bělá**, **Bystrá nad Jizerou**, **Čikvásky**, **Košťálov zvaný dř. Olešnice** či **Olešnice pod Košťálovem**, s fil. k. sv. Jakuba ap., **Pohoří**, **Svojek** a **Valdice**), v příf. staropackém fil. obvodu **Stará Paka** s fil. k. sv. Vavřince, **Brdo**, **Krsmol**, **Roškopov** a **Ústí, dř. Oustí**) a v příf. úbislavickém fil. obvodu (**Úbislavice, dř. Oubislavice**, s fil. k. Nar. P. Marie, **Česká Proseč**, **Chloumek, dř. Chloumek, Štěpanice** a **Zboží**) – **ke svatoján. soše u chudobince:** L UPČ 2, 483 – I pamatkovykatalog.cz (36914/6-1282 – *socha sv. Jana Nepomuckého*); 3/ L SPHU XXXI, 122 – UPČ 2, 483 – EČK 1997, 390 – PROKOP 2006, 56-58, 213-214 (pozn. 15, 16) – PANOCH 2007, 189-190 – PROKOP 2016, 80; 4/ E (vpř. na podst. sl. při krucifixu dole) *Ex - Voto / Anno - 1716* – (na pilířcích pod sochami) jména jednotlivých světců, pod SJN: *S: / IOANNES NE / POMVCK.* – L SPHU XXXI, 128 – UPČ 2, 483 – SUCHOMEL 1996, 156, 159 (pozn. 22) – PANOCH 2007, 81, 101, obr. 106 (štóla)

Nová Role, n. Neurohlau či Neu-Rohlau (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

ve far. k. sv. Michalela arch. u boč. oltáře obraz (○), který dal 1713 namalovat jistý novorolský obyvatel R nedat. l. zpr. míst. faráře Tobiáše Ambrože Kerna, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 366^r)

Nová Říše, n. Neu Reisch, městečko (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

na prostranství před prem. proboštvím a k němu náležejícím konv. a far. k. sv. Petra a Pavla socha z mušlového vápence (stojící kanov. s předkročenou lv. nohou hledí na krucifix, který drží zl. dopr. pozdvihnutý před oči) na žul. podst. (čtyřbokém, směrem dolů se rozšiřujícím, s prostými rámy s chronogramy a dat.), který spočívá na žul. terase čtvercového půdorysu ohraničené balustr. – 1718 – v nápisech na podst. se k BJN obrací s prosbou jak zdejší prem. konvent, tak obyvatelé městečka

E (na podst. vpř.) *SERVE DEI / O BEATE / IOANNES / NEPOMVCE / NE / ORA / PRO NEOREISCHEN / SIBVS (= 1718) – (t. vl.) BOŽI IENE / NEPOMVCKEG, / BRAN / OD HANBI / CONVENT / NOVORŽISKEG (= 1719) – (t. vpr.) BOŽI GENE / NEPOMVC / KI / CHRAN A / ORODVG ZA / NOVORZIS / KI (= 1718) – (t. vz.) 1718 – L UPMS 2, 686 (dat. 1718)*

Nová Trnávka viz Městečko Trnávka

Nová Ves, n. Neudorf (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Křimov, 1726 f. Hora Svatého Šebestiána)

ve fil. k. Naneb. P. Marie na ep. str. hlavního oltáře dřev. socha, vys. půl lokte, 1700, zřiz. jistý farník

R l. zpr. křimov. faráře Jakuba Tadeáše Rachel, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 194^r)

Nová Ves viz Lázně Bělohrad

Nová Ves, n. Neudorf (nyní část města Ostravy) (M, Olo, Ol, d. (zvané Ostrava) a f. Moravská Ostrava)

ve fil. k. sv. Bartoloměje na boč. ol. sv. Barbory z 20. l. 18. st. v nást. obraz Oslavy

L UPMS 3.1, 618

Nová Ves I, dř. jen Nová Ves (Č, Kou, Pr, v. Kolín, f. Starý Kolín)

ve fil. k. sv. Václava mal. obraz (○), starobylý, 1665

R l. zpr. starokolín. faráře Jana Karla Vaváka, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 108^r)

Nová Ves v Horách, n. Gebirgsneudorf (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Hora Svaté Kateřiny)

ve fil. „chrámku“ sv. Michaela socha, dol. 1715, zřiz. Jan Jiří Grüset

R l. zpr. Jana Kryštofa Martfelda, faráře v Hoře Svaté Kateřiny, 20. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 199^r)

Nové Benátky viz Benátky nad Jizerou

Nové Dvory (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Dolánky nad Ohří)

doksan. probošt Josef Míka 11. IV. 1725 požehnal zvon pro zdejší ves

R l. kalendářové zápisy doksan. probošta Josefa Míky, 11. IV. 1725 (SK, sign. BV II 93/1725, fol. 8^v)

Nové Dvory, n. Neuhoř, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Církvice)

1/ v zám. kap. sv. Martina oltář, cca 1700

2/ v kap. sv. Anny (1695-96, vysv. 25. VII. 1722) při rezidenci malostranských domin.:

2a/ oltář, cca 1700

2b/ v pr. věži zvon zdobený na plášti ze 4 str. reliéfy Všech sv., SJN, Posledního soudu a erbu, 1701, aut. zvonář Antonín Schönfeld na *Starém Městě praž.*

3/ stěna závěru presbytáře zám. kap. sv. Martina je venku zdobena písk. sochou: na oblaku stojící prostovlasý kanov. hledí do nebe, v pr. mohutný krucifix a kov. zlac. palma, v lv. bired – podst. hran., složený ze 2 částí, hor. část či postament zdob. akanty a vpř. kartuši s erbem psí hlavy – nad světcem na stěně 2 sošky andělů (vl. s prstem na ústech, vpr. s rohem hojnosti) – 1696

4/ na nám. mor. mar. sl. (na vr. s. Immaculaty v bendlovském pojetí praž. staroměst. statue), dílo z vápence (jen schodišťové stupně pódia jsou z pískovce) – na rozměrném čtyřb. podst. v rozích sochy, vpř. sv. Barbory (vl.) a Rocha (vpr.), vz. SJN (vl., kanov. stojící ve výrazném prohnutí, nakloněn k rozměrnému krucifixu drženému zpr. doleva) a sv. panovníka (vpr.) – v podst. vpř. grotta s ležící postavou sv. Rozálie – 1701, na pam. moru zuřícího v t. oblasti cca 1680

- za vznikem většiny, ne-li všech popsanych památek stál majitel zdejšího pan. (od 1679) Bernard Ignác Věžník z Věžník (od 1694 hr., † 1714) – ten dal v *Nových Dvorech* 1679-86 znovu vybudovat zámek, 1695 se svou chotí Barborou Eliškou (či Alžbětou), roz. Švihovskou z Rýzmburka († 1752), dal postavit kap. sv. Anny (1695-96), zřídil při ní domin. rezidenci (1698) a kap. opatřil zmíněným zvonem z 1701, je také zřiz. svatoján. sochy z 1696 a mar. sl. z 1701 – v posledně jmenovaném r. na císaři Leopoldu I. vyprosil povýšení *Nových Dvorů* na městečko

1, 2a/ R l. zpr. církvic. faráře Viktorina Karla Pertáka, 5. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 110^r); 2b/ E (na zvonu na plášti nad erbem) *Bernard[us] Ignati[us] C[omes] von Wieschnik I[hro] K[ayerlichen] M[ayestät] Commerer. Barbara Elizabetha G[räfin] Wieschnik geb[orene] v[on] Riesenburg undt Schwihow – (na čepci) Antonius Schönfeld anno 1701 Vetero Pragae me fudit – H (na plášti) znak Věžníků z Věžník – L NAČERADSKÁ 2002, 294; 3/ H (vpř. na podstamentu v kart.) erb Věžníků – I pamatkovykatalog.cz (20292/2-1119 – zámek); 3, 4/ L UPČ 2, 488 – MTSSP 2008, 448 (dat. sochy 1696, zřiz. obou památek Bernard hr. Věžník a jejich aut. Jiří Eberle – **pozn.:** známý výtvarník t. jména se však narodil až 1690!; 4/ L ŠORM/KRAJČA 1939, 108-109 – SUCHOMEL 1996, 156 – MTSSP 2018, 482-489 (aut. sl. neznámý)*

Nové Hrady, n. Gratzen, město (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

ve far. a zároveň kláš. serv. k. sv. Petra a Pavla cele zlac. socha (☼), postav. mnoho let před 1715, na způsob oltáře, dokládající nepamětnou úctu v t. f.

R l. zpr. míst. faráře a převora serv. konventu, P. Fr. Benedikta Marii Schenka, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 165^{r-v})

Nové Hrady, n. Neuschloß (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

u far. k. sv. Jakuba Vět. písk. sousoší, redukovaná verze Svatoján. oratoria: v popředí klečící prostovlasý kanov. s pr. nohou v popředí, kladoucí pr. na hrud' a v lv. držící plaketu s P. Marii Starobol., hledí na krucifix, který mu ve své pr. ruce před oči staví o něco výše vz. stojící anděl s mohutnými křídly, jenž světce pobádá k pohledu na Ukřižovaného a klade mu na rameno lv. ruku – podst. čtyřb., s boč. křídly dole stočenými do volut – čelní stěna podst. zdob. dutinou pro světlo ve tvaru osmicípé hv. – 1727, aut. Jiří František Pacák (shody v pojetí světcovy postavy u Pacákovy svatoján. sochy v *Nedělišti*, → výše, t. 2/)

E (vpř. na postamentu) *HIC TOTUS: PROSTAT / IN QVO FAMÆ DECVS EXSTAT (= 1727)* – (vpř. na dol. části podst. na přechodu k základně) *TVTO GÍSTŮ DÍVOTVOREC STOĞÍ / Na · něMŽ GÍSTa CZeST SVěTa STOĞÍ. (= 1727) – L SPHU XVI, 25 – UPČ 2, 492 – PANOCH 2007, 145, obr. 239-240 – CHLÁDKOVÁ 2013, 123 – BOUČEK 2015, 23, 30, 78 (kat. č. I. 28.), 79, 81*

Nové Hvězdlice, n. Neu Hwiedzdlitz, městečko (nyní část městyse Hvězdlice) (M, Brn, Ol, d. Bučovice, f.)

písk. socha (na hran. podst. s ov. rámy), 1718, zřiz. R. P. C.

E (v ov. rámu na podst. vpř.) *PIO / NEPOMVCENO / DICATVR / ISTA STATVA / A / R. P. C. (= 1718) – I pamatkovykatalog.cz (24668/7-3743 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1719) – pozn.: nad sochou byla později postav. kaple*

Nové Město na Moravě, dř. jen Nové Město, n. Neustadt (in Mähren), město (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

před tzv. *Panským domem* stávala od 16. st. na sl., případně ve výklenku onoho měšťanského domu dřev. s. sv. Anny vyučující P. Marii – když 3. IV. 1723 město zasáhl rozsáhlý požár a zmíněný dům shořel, oheň soše sv. Anny neublížil – z úcty byla s. přenesena do far. k. sv. Kunhuty, zde vyst. a od té doby se tu začalo každoročně slavit patrociniem v sobotu po sv. Anně – na pam. onoho požáru a z vděčnosti, že Bůh milostivě chránil *Nové Město* a pan. v čas předcházející morové rány, byl 1727 na hor. nám. postaven sl. sv. Anny, snad z vůle míst. vr., světského ústavu šlechtičen v *Brně*, jejíž představenou v té době (1721-45) byla Marie Josefa hr. Hohenzollernová – pom. se skládal z krychlového zděného podst., v němž byl výklenek s písk. s. ležící sv. Rozálie v kam. jeskyni, na rozích podst. stály kam. sochy SJS, SJN, sv. Karla Bor. a sv. Šebestiána, upr. nich se tyčil sl. a na něm s. sv. Anny s P. Marii, která držela v ruce knížku – jisté je, že vr. při t. pomníku založila nadaci, dle níž

školní dítko po skončeném školním cvičení zde každé úterý letního času konala jistou pobožnost

L WOLNÝ II. III, 385 (stará dřev. s. sv. Anny na sl. uchráněna před ohněm a přen. do far. k., slavení patrociniem) – *UPMS* 2, 692 (dřevořezba sv. Anny vyučující P. Marii, z doby před 1723, přen. z výklenku tzv. Panského domu do far. k.), 693 (sl. sv. Anny) – *MTSSP* 2006, 246-252

Nové Město nad Metují, n. Neustadt an der Mettau, město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ v děk. k. N. Trojice boč. oltář s mal. obrazem (☉), 1688 či 1689, zřiz. míst. p. hr. Jakub z Leslie (držitel pan. 1667-92)

2/ na podst. kam. mar. sloupu (se s. Immaculaty) na nám. (postav. míst. měšťany na základě slibu na pam. ušetření obyvatel města za mor. rány 1680) nápis, epigrafický doklad svátku a úcty z 16. V. 1696, kdy byl sl. vztyčen

3/ před měst. *Krajskou br.* dřev. socha, 1696, již dal 1709 nahradit kam. sochou míst. p. Jakub Arnošt z Leslie (majitelem pan. 1693 † 1737): ta byla osazena 11. V. 1709 – je písk., částečně zlac., představuje stojícího kanov. s „jazýčky“ na límci, shlížejícího na krucifix podložený palmou (držený zl. dopr.) – skulptura stojí na písk. hran. odstupňovaném podst., jehož hl. část se sm. do středu zužuje, je zdob. rozvilinami, nahoře stočenými do volut, v čele nese erb, na boč. stěnách s. andílků, kteří jako by ze zadu podpírali nárožní voluty čelní části podst. – pomník spočívá na dvou schodech

1, 3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^r) – L KOŘÁN 1970, 123 (oltář asi 1688, dřev. socha před br. asi 1696-98, kam. 1713); 2/ E (na podst.) *DÍVæ VÍrgínls et genTrÍCÍs Ma / rlae honorÍ et gLorlae erÍgtÍvr â ser / VÍs eÍVs Íta orantÍbVs. (= 1696) / Díe beatÍ IoannÍs nepoMV / CenÍ patronÍ VenerabÍLÍs VÍ / VoÍVe eXpetÍÍ. / B·F· (= 1696) – L *MTSSP* 2002, 125-126 – PANOCH 2007, 83, obr. 64; 2, 3/ L *UPČ* 2, 497; 3/ E (na boku podst.) *Imago haec An. 1709 erecta. (= 1709) – H* (v čele podst.) erb rodu Leslie – L KOŘÁN 1994, 217 – PANOCH 2007, 83, obr. 65-66*

Nové Město pod Smrkem, n. Neustadt an der Tafelfichte, město či městečko (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

1/ ve far. k. sv. Kateřiny malé podobizny v mědi a socha, dol. 1715

2/ v mnoha domech ve f. mal. obrazy, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Pavla Ambrože Waltera, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 551)

Nové Mitrovice (Č, Plz, Pr, v. Písek, f. Čížkov, 1727 a.)

míst. vr. (v rámci spálenopoříčského pan.), Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic na konci 17. st. nařídil, aby se ze značně vysokého výdělku zdejších horníků a hutníků s jejich svolením měsíčně strhávala jistá částka za účelem vystavění kap. v této vzrůstající osadě, která se poprvé 1708 uvádí pod jménem *Nové Mitrovice* (dle rodového jména vr.) – 1715 se stala majitelkou pan. ovdovělá Anna

Polyxena říš. hr. z Clary-Aldringen, roz. říš. hr. Des Fours, du Mont et Athienville, která naplnila úmysl předchozího majitele, štědře doplnila dosud nashromážděnou, leč nevelikou částku a dala v *Mitrovicích* vystavět kapli – podle náp. na zdejším prvním zvonu šlo o kostel zbudovaný ke cti N. Matky Boží Marie a SJN – zákl. kámen posvětil 29. IV. 1722 písecký vikář Václav Bezděka – stavba probíhala snad podle plánu arch. Jana Blažeje Santiniho-Aichla, nebo některého jeho epigona, nejpravděpodobněji plaského Matěje Ondřeje Kondela – k ukončení výstavby došlo 1726, kdy hotovou svatyni 16. V. benedikoval zmíněný vikář – 1727 byla při kapli zal. administratura – kaple centrální, osmib., krytá kopulí s osmib. lucernovitou vížkou – v průč. bohatá volut. kart. tesaná v kameni, se 2 znaky zakladatelky svatyně – v ose stavby vz. sak. s oratoří v patře – jsou zde patrné obdoby se starší nepom. kaplí, kterou t. hraběnka vystavěla na jiné své državě, v *Hospozínku* (→ výše, t.) – v *Nových Mitrovicích* není dokonce jisté, zda před. část (tj. loď a průč. s věží) kostela, tak jak jej známe dnes, byla k pův. kapli či kostelu přistavěna až někdy ve 40., potažmo 70. l. 18. st., jak se tvrdívá, nebo zda šlo o součást původní hmoty kaple, později snad jen upravené, která by tak v mnohem větším měřítku opakovala a rozvíjela hospozínecký předobraz – zař. novomitrovické svatyně jednotné, z doby výstavby: hl. oltář tabulový, zdob. rozvilinou se stuhou, vys. tabernáklem, sochami andělů stojících po str. tabernáku (and. vl. ukazuje divákům křížifix v lv. a zbožně klade pr. na hrud', and. vpr. drží atribut dvouobloukového m.) a obrazem SJN klečícího před N. Trojicí (sign. J. Bergler?) – čelo ol. menzy tvoří výřez. antependium s reliéfem ležícího SJN (po stranách andělci, jeden se zámečkem, druhý s palmou) – 2 prot. boč. ol., sv. Barbory a sv. Antonína Pad., se současnými obr. – 2 prot. obrazy na plátně, JS a SJN, 1729 – k výbavě náleží 3 zvony ulité zvonařem (nep. klatovským) Janem Pricqueyem 1726, první zvon ke cti N. Matky Boží Marie a SJN, druhý zvon ke cti SJN a sv. Polyxeny, panny, třetí zvon ke cti sv. Josefa a Antonína Pad. (na prvním zvonu uvedena jeho zřiz., zmíněná hr. z Clary-Aldringen)

E-H (na průč. kaple) al. znak zřizovatelky s náp. obíhající na stuze ovinuté kolem obou erbů, které propojuje: *Die hoch- und wohlgeborne Frau Frau Anna Poxlina verwitibte Reichsgräfin von Clary-Aldringen, geborne Reichsgräfin des Fours, Mont et Adienville – E* (na prvním zvonu) *Zu Ehren der Allerheiligsten Mutter Gottes Mariae und des heiligen Johannes von Nepomuk hat diese Kirchen bauen und die Glocken machen lassen anno Domini 1726 die hoch- und wohlgeborne Frau Frau Anna Poxlina des heilig. Röm. Reiches verwitibte Gräfin von Clary et Aldringen, geborne Reichs-Gräfin des Fours, de Mont et Adienville, Frau auf Pořitz, Těnovitz und Neu-Mitrowitz – (na druhém zvonu) *Honori Sancti Johannis Nepomuceni Martyris et sanctae Poxlinae Virginis fusa anno Domini 1726 –**

(na třetím zvonu) *Josephi-Antonii Paduani fusa honori sanctorum anno Domini 1726 – L PMKČ IV, 188-189, 191-193 – UPČ 2, 497 – HORYNA 1998, 423 – NAŇKOVÁ 1998, 23 (porovnání hospozínecké a novomitrovické kaple) – VRÁNKOVÁ 2011, 40-41 – SOUKUP 10/2013, 9*

Nové Sady, n. Neustift (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f.)

ve far. k. sv. Oldřicha socha, dol. 1716

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Nové Sady viz Olomouc II. 3/

Nové Sedlo nad Bílinou, dř. Novosedly, n. Neudorf an der Biela (obec zanikla 1975 v důsledku těžby hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla dřev. socha (○), 1705, zřiz. sládek Daniel Stieber

2/ nedaleko obce na křižovatce cest do *Ervěnic, Jirkova* a k zámku *Jezeří* pisk. socha: dvouetážový podst. zdvihající se ze základu o jednom schodu – dol. etáž podst. konkávně-konvexně tvarovaná, vpř. rám s vykrojenými rohy, uv. něj rozv. rám ve tvaru srdce tvořený motivem lastury a listovými úpony – druhou etáží je nízký soklík – figura prostovlasého kanov. v kontrapostu přiklánějícího hlavu k vel. křížifixu, který lv. rukou tiskne k hrudi a kontempluje jej, v pr. biret – 1720-30, aut. sochař Jan Adam Dietz s dílnou, zřiz. nejspíš míst. vr., majitelka pan. *Jezeří-Nové Sedlo*, ovdovělá (1722) říš. hr. Marie Josefa (Popelová) z Lobkowicz, roz. hr. z Bubna a Litic († 1729)

1/ R I. zpr. míst. faráře Karla Františka Meralta, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 226^r); 2/ L ADAMCOVÁ 2007, 71, 81, 98-99, 207-208

Nové Smrkovice, též Malé Smrkovice nebo Smrkovička (Č, Hra, Kh, f. Hořice)

1/ k možnému výskytu památek 1715 → výše, Hořice II

2/ na návsi kam. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke křížifixu, který drží zpr. doleva, štíhlý hran. podst. zdoben rámy dole i nahoře ukončenými obloukem, v rámu na čelní stěně náp.), 1720, zřiz. František Jindřich Frauendienst

2/ E (na podst. vpř. v rámu) *HONORÍ / S: IOANNIS / NEPOMUC: / APPOSUIT / FRANCISC9 / HENRICUS / FRAVENDIENST / A 1720 – L UPČ 2, 500 – PANOCH 2007, 81*

Nové Strašecí, n. Neustraschitz, město (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f.)

1/ na nám. socha (stojící kanov. shlíží na křížifix, jež drží zl. dopr., socha umístěna na nízkém čtyřb. postamentu s nápisy, který spočívá na štíhlém hran. podst., na všech 4 str. zdobeném obdélníkovými zrcadly s vykrojenými rohy, vpř. s hlubokým výklenkem pro světlo, jež pův. uzavírala kov. dvířka) – 1704 měst. radě oznámil zdejší nově ustanovený farář Jan Michal Antonín Kreibich, že by rád přispěl k ozdobě města pořízením pisk.

nepom. sochy, a to vlastním nákladem – měst. rada vyhlédla pro sochu místo na hl. nám., kam ji dal zmíněný farář 1705 postavit – 14. IV. 1706 vydala praž. arcib. konzistoř pov. rakovnickému vikáři Mikuláši Augustinu Strouhovi t. svatoján. sochu požehnat – aut. kameník či sochař Jan Liský

2/ na rozcestí za městem u c. sm. na *Prahu*, u odbočky do *Pecínova* poblíž kap. sv. Izidora (z 1700) písk. sloup (válcový, s dórskou hlavicí, dosedající na zad. výstupek jinak čtyřbokého, širokého podstavce, tvořícího vpř. malou menzu a na všech stěnách zdobeného rámy s vykrojenými rohy) – ve vr. písk. socha (→ praž. most. typ, nyní bez palmy) – 1710-11, zřiz. Jan Artman, 1709 hospodář a nájemce hospody v nedaleké *Rudě* a majetník polí u *Nového Strašecí* (1718 si koupil spáleniště domu v t. městě)

1/ E (na postamentu vpr.) *GLORIE SANCTI IOANNIS NE / POMVCENI POSVIT ET EREXIT / P. IOANNES ANTONIVS KREIBICH / CVRATVS NEO CIVITATIS STRASSECENSIS* (= 1705) – (t. vl.) *ANNO DOMINI / 1705 / IO. LISKI – R* l. zápis z 14. IV. 1706 v knize emanát praž. arcib. konzistoře o pov. požehnat sochu postavenou strašeckým farářem Janem Kreibichem (NA, APA I, sign. A 3/4, fol. 80^v) – L *SPHU* XX, 342 (dat. 1688 a obn. 1705) – *Farní kroniky* 1996, 13 – *BEDNAŘÍK* 1997, 90-91 (dat. 1688 a obn. 1705) – *ČERNÝ* 2009, 32-33 – **pozn.:** svatoján. socha, kterou 1957 nahradila s. Rudoarmějce, byla přemístěna k far. k. Nar. P. Marie; 2/ E (vpř. na podst. v rámu) nečit. č. náp. o postavení a posvěcení sochy – (na obou str. podst. v rámu) *DĪCAVĪT / SANCTO / IOANNĪ, / IOANNES / ARTMAN* (= 1710) – (vz. na podst. v rámu) (*srdce*) / *Me aCC / eDant / FerVe / ntes / VĪato / res* (= 1711) – L *SPHU* XX, 341-342 – *BEDNAŘÍK* 1997, 90 – *ČERNÝ* 2009, 33-34 – *MTSSP* 2019, 1069-1071 – **pozn.:** 1858 dal míst. kaplan Mikoláš Karlach sloup přenést na současné místo k novostrašeckému k. a vysvětil jej na pam. svého zdejšího pobytu; 1, 2/ L *SKRUŽNÝ* 1969, 273 (dat. 1683, 1710) – *UPČ* 2, 501 (dat. 1705, 1710)

Nové Veselí, n. Neu Wessely, městečko (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

před farou dřev. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Nové Zámky, do pol. 19. st. Nový Zámek, n. Neuschloss (nyní část Nesovic) (M, Hra, Ol, d. Bučovice, f. Milonice)

na hrázi rybníka kam. socha (rustikálního charakteru, kanov. stojící na obláčcích, čtyřb. členitý podst.), 1715, zřiz. míst. p. Josef de Ordognees (Ordonez) se svou manželkou Reginou – **pozn.:** jmenovaný šlechtic pocházel z rodu původem z Asturie a zdejší statek vlastnil 1707-17

E (ve střed. části podst. vpř.) *SANCTO IOAN / NI: NEPOM / VCENNO* – (vpr.) *IOSEPH ET REG / INA AB ORD / ONEZ POSVIT* (= 1715) – L *UPMS* 2, 664 – I www.nesovice.cz/historie-obce.html – památkový katalog.cz (30815/7-3731 – *socha* sv. *Jana Nepomuckého*)

Novosady viz *Olomouc II. 3/*

Novosedly, n. Neusiedel (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Drnholec)

ve fil. k. sv. Oldřicha socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

Novosedly viz *Nové Sedlo nad Bilinou*

Nový Bydžov, n. Neu-Bydžov, král. věnné město (Č, Hra, Kh, d.)

na nám. mar. sl., zal. 1697, nový postav. 1716 ke cti P. Marie a sv. nebešťanů, ochránců v době moru (který zde řádil 1715), ze zbožné lásky míst. obce a na základě jejího slibu – v nápisech zní motiv lásky – dílo vytvoř. z pískovce: čtvercová základna ze 4 schodů, kdysi opatřená balustr. zdobenou na pilířcích 2 andělky a 8 koulemi – uv. balustrády mohutný čtyřb. podst. s vystupujícími nárožními pilíři, na nichž sochy sv. Vavřince (vpř. vl.), SJN (vpř. vpr., stojící kanov. s kam. křížem a kov. palmou), sv. Václava (vz. vl.) a sv. Floriána (vz. vpr.) – ve stěnách podst. konchou sklenuté niky se s. sv. Josefa s Ježíškem (vpř.), sv. Šebestiána (vl.), sv. Františka Xav. (vz.) a sv. Rocha (vpr.) – upr. na podst. dosedá užší hranol. sokl s římsou, na něm se tyčí korint. sl. se s. Immaculaty ve vr.

E (na užším hran. soklu vpř.) *DEIPARAE REGINAE / A LABE ORIGINALI / EXEMPTAE SACRO / HONORI* (= 1716) / *AMOR BIDZOVIENSIS / HOC OPVS / ERIGI FECIT* (= 1716) – (t. vl.) *EX VOTO CONCEPTO / PIO / DE MORE* (= 1716) – (t. vpr.) *DIVIS CAELITIBVS / GRASSANTE MALIGNA / PESTE PATRONIS* (= 1716) – (t. vz.) *ANNO QUO / CHARITAS DEI / DIFFVSA EST / IN CORDIBVS / NOSTRIS / AD ROM. CAP. 5. V. 5.* (= 1716) – (na římsách pod s. sv. Vavřince) *INFESTA HINC RADIANS / AVERTE INCENDIA DIVE* (= 1716) – (pod SJN) *IN TE SPEM INVENIO, / FLOS CLERI DIVE IO[ANN]ES* (= 1716) – (pod sv. Václavem) *WENCESLAE SVOS DITA / ET SOLARE BOHEMOS* (= 1716) – (pod sv. Floriánem) *HIC PATRIAE CIVES / INDEMNES SERVAT IN IGNE* (= 1716) – L *ŠORM/KRAJČA* 1939, 102, 105 – *UPČ* 2, 505 – *MTSSP* 2000, 68-79

Nový Dům, n. Neuhaus, po 1785 osada postupně do sebe pojala pův. Doupno (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, d. Rakovník)

asi ½ km vpr. od c. z *Nového Domu* do *Lán*, na katastru obce *Pustověty*, na mýtině u rozcestí písk. socha, postav. majitelem zdejšího (křivoklátského) pan. Janem Josefem hr. z Waldsteinu na pam. proslaveného honu, který v t. revíru uspořádal pro císařovnu Alžbětu Kristýnu 26. VI. 1721 – císařovna se tehdy vracela z ozdravného pobytu v *Karlovyh Varech*, od kterého si slibovala (spolu s celou cis. rodinou a habsburskými dědičnými zeměmi), že blahodárně zapůsobí na její zdravotní stav a přispěje k tomu, že přivede na svět mužského potomka a dědice pro šťastnou budoucnost dynastie i monarchie – výrazem vděčnosti panovnice za velkorysý pohostinství na waldsteinských državách byly dary určené hostitelově manželce, hr. Eleonoře

Marii z Waldsteinu, totiž bohatě brilianty posázený „Jan Nepomucký“ (přívěšek, medailon?) a zlatá perlová tabatěrka – dobová zpráva sděluje: „Tomu revíru, který se prve Neuhauský revír jménoval, na věčnou památku té honby Revír svaté Alžběty jméno dáno bylo.“ – kromě toho hrabě pojal myšlenku zvětšit památku na návštěvu císařovny pomníkem, který se rozhodl konkretizovat v soše, snad v návaznosti na výše zmíněný dar, který jeho manželka od císařovny dostala, nejspíš však i díky celkovému kontextu tehdejší císařovny cesty po Čechách, neboť panovnice před příjezdem do *Karlových Varů* stačila v Praze oslavit svátek (16. V. 1721) a na zpáteční cestě do *Vidně*, několik dní po honu ve waldsteinských lesích, byla přítomna na praž. oslavách beatifikace (4. VII. t. r.) – pomník vznikl 1723, když *Praha* slavila „velký staletý rok“, tj. milénium od svého legendárního založení kněžnou Libuší (viz chronogram na podst.), a chystala se na korunovací císařského páru na č. krále a královnu – císařský pár v očekávání praž. ceremonii přijal Waldsteinovo opětne pozvání a přijel do novodomských lesů dne 5. VIII. (1723) na hon, který byl tentokrát určen panovníkovi (Karlovi VI.) a císařovna se jej (s šestiletou dcerou Marií Terezií) patrně zúčastnila jen jako divačka – pomník Veličenstvům svými nápisy sděloval, že tomuto lesnatému místu císařovna před 2 lety svým lovem dodala hodnotu, jméno i pověst (připomeňme, že na památku onoho honu dostal zdejší revír jméno *Revír sv. Alžběty*, z čehož vzniklo označení *Alžbětinský revír*) – pokračování náp. sdělovalo, že je pomník věnován SJN, ochránci dobrého jména a pověsti, patronovi císařovny království (tj. Českého) a obzvláštnímu ochránci Waldsteinově, který světci svěčuje sebe, své blízké i svůj majetek – samotná socha je značně dynamická: prostovlasý světec v bohatě zřaseném kanov. oděvu stojí na oblacích zdobených and. hlavičkami, hledí se zbožnou odevzdaností do nebe, v pozdvižené pr. drží malý kovový křížek, ve spuštěné lv. bired – trojb. členitý podst. má zkosené rohy s volutami a střapci a je rozvržen do spod. široké základny, hlavní části a menšího postamentu – hl. část na všech 3 stěnách nese zmíněné nápisy úhledně vytes. do kamene, přičemž nad každým náp. je shodně řešená ozdobná kart. bez vnitřního náp. nebo erbu – architekturu soklu navrhl arch. František Maxmilián Kaňka, kameník Domenico Antonio Rappa za svou práci na pomníku obdržel 175 zl., sochař Matyáš Bernard Braun za svatoján. sochu 100 zl. (tvořil krátce předtím pro hr. Waldsteina v *Duchcově*) a „p. Franckh“ za osazení „symbolum“ 6 zl. – celkové náklady na monument činily 281 zl.

E (na lv. stěně podst.) *IN NEMOROSO HOC LOCO / CUI DIE XXVI. MENSIS JUNII / A: SAL. MDCCXXI. / AUSPICATOR DIANA / AUGUSTISSIMA ROMANO / RUM IMPERATRIX / ELISABETHA / CHRISTINA / PRÆSENTIÆ VENATUS FAVORIS / TER CLEMENTISSIMA DIGNATIONE / PRETIUM*

NOMEN FAMAM / QVE / ADDIDERAT – (vpř. podst.) *BONI NOMINIS ET FAME / AUSPICI FAMIGERATISSIMO / S. JOANNI / NEPOMUCENO / PRÆFATÆ AUGUSTISSIMÆ / IMPERATRICES / REGNI / ET / SUO / PECULIARISSIMO PATRONO / SE. SUOS SUA / DEVOTISSIME COMMENDANS / LAPIDEAM HANC STATUAM / STABILIS AFFECTUS ET PIETATIS / MONUMENTUM* – (na pr. stěně podst.) *ERIGI FECIT / LOCI DOMINUS / JOANNES JOSEPHUS / S. R. I. COMES / DE WALDSTEIN / &C: / S. C. R. Q. C. MAIEST. / INTIMUS ACT. CONSILIARIUS / &C. / HÆREDITARIUS IN REGNO / BOHEMIÆ PRÆCISOR, / EJUSDEMQUE REGNI SUPREMUS / MARESCALLUS / ANNO / A FVNDATA LIBVSSÆ A TRIVRBE / SECVLARI MAGNO. (= 1723) – L *Wien. Diarium*, 28. VI. – 1. VII. 1721, č. 1869, zpr. k 30. VI. (dary pro hr. Waldsteinovou, JN a tabatěrka) – *Nová sláva* 1721, 16 (pojmenování Revír svaté Alžběty) – MACEK/VLČEK/ZAHRADNÍK 1992, 201 – *EČK* 1997, 396 – BEDNAŘÍK 1997, 146 – KOŘÁN 1999, 88 – PAVLÍČEK 1999, 196 – HRBEK 2011, 24-26*

Nový Falkenburk viz Zámecká

Nový Jičín, n. Neutitschein či Neu-Titschein, město (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

1/ před měst. br. socha, dol. 1716

2/ na *Horním předměstí* (v dneš. ul. K nemocnici u čp. 775) stojí na hran. odstupněném podst. s volut. křídly kam. socha (prostovlasý kanov. drží v lv. bired, pr. rukou žehná, hlavu sklání k pr. rameni a kontempluje křucifix, který mu překládá andílek stojící u jeho nohou), 1727

3/ *doprovodná socha na mar. mor. sloupu na nám. (1710) je nejspíš mladšího data (19. st.)*

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r); 2/ E (vpř. na podst.) dnes špatně čitelný chron. – I www.novyjicin.cz/socha-sv-jana-nepomuckeho/ – [pamatkovykatalog.cz/46162/8-2088-socha sv. Jana Nepomuckého – v lapidáriu](http://pamatkovykatalog.cz/46162/8-2088-socha-sv-jana-nepomuckeho-v-lapidariu)

Nový Knín, král. zlatohorní město (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Starý Knín)

ve fil. k. sv. Mikuláše socha (○), dol. 1715

R l. zpr. staroknínského faráře Bernarda Bojana, kříž. s červ. hv., 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinliha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r)

Nový Kolín viz Kolín

Nový Kostel, n. Neukirchen (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

ve far. k. Pov. sv. Kříže 2 prot. barok. oltáře se sloupky po str., cca 1725, na sev. str. lodi sv. Anny, naproti SJN (se sochami po str. a figurální výzdobou nást.)

L *UPČ* 2, 508

Nový Rousínov viz Rousínov

Nový Rychnov, n. Neu Reichenau, městečko (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie v boč. kap. náhrobek pětiletého ctitele Josefa Brayna, který ve své nevinnosti, když jinak nemohl svého SJN ucítit, zemřel světu i tělu smrtí jemu podobnou 11. V. 1721 a žije s ním Bohu věčně, jak dokládá pozoruhodný náhrobní nápis

2/ na nám. žulová rustikální socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva) na hran. podst. spočívajícím na 2 stupních čtvercového půdorysu – podst. zdoben na stěnách rámy se segmentem dole i nahoře a s květy v rozích, patka zdob. akantem, postament nízký, konkávní – přelom 17. a 18. st.

1/ E (na náhrobku) *TU LEZI NEWINNI KWITEK MAGOWI / GMENEM JOSEF BRAYN NAZWANI / KTERI SOTWA W SWIETIE / WZKWIETL W PATIM TOKU [sic!] WIEKU / SWEHO SW. JANU NEPOMUCKEMU / SE PORVCZIL A JEJ W NEWINOSTI SWE / KDYZ JINACZ UCTITI NEMOHL / SMRTI GEMU PODOBNOU SWIETU I TIELU / ZEMRZEL BOHU PAK S NIM ZIWEMU / WIECZNIE JEDENACZTEHO MAIE NESTA / LOST W SWIETIE POZNAL I. C. 1721. – L SPHU XVIII, 239-240 – ČERNÝ 1993, 30-31; 2/ L SPHU XVIII, 241 – UPČ 2, 509 – ČERNÝ 1993, 31, 61-62*

Nový Zámek viz *Nové Zámky*

Nový zámek viz *Zahrádky*

Nymburk, král. město (Č, Bol, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Jiljí oltář s vyobrazením (☼), cca 1695

2/ na vět. m. přes ř. *Labe* písk. socha (vys. 180 cm, ☼, hran. podst.), postav. 28. I. 1696 – v II. 1696 žádal míst. děkan Václav Štěpanovský praž. arcib. konz. o pov. sochu požehnat – zřiz. míst. měšťan a úředník Samuel Benátský (iniciály *SAB* označují písmenem *A* jeho manželku), na základě slibu, aut. dle sign. sochař Jan Brokoff, patrně však práce jeho dílny, která zde zopakovala mistrovu invenci → praž. most. typu

1, 2/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Antonína Molinari, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 334) (svatoján. oltář i socha na m. dat. cca 1695); 2/ E (na plintu vpř.) *S: IOHANES NEPOMVCEN* – (níže na podst. vpř.) *EX VOTO / ANNO / MDCXCVI / DIE Z8 IANVARIJ* – (na podst. vl.) *FIERI FECIT / SAB* (písmena vzájemně propletena) – (t. vpr.) *IOHANES BROKOFF / FECIT* – R nedat. l. výpisky z knih evidujících korespondenci praž. arcib. konz., II. 1696 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 238) (žádost nymbur. děkana Štěpanovského), 12. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) – L NEJEDLÁ 1964, 6, 14, 16 – UPČ 2, 516 – SUCHOMEL 1993, 335, 338-339 (pozn. 14) – TÝŽ 1996, 154, 157-158 (pozn. 1-3) – I cs.wikipedia.org (*Socha svatého Jana Nepomuckého (Nymburk, 1696)*)

Nynice, též Ninice, n. Ninitz (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Planá)

v kap. sv. Kateřiny 1715 patrně dol. obraz (→ níže, Plasy 1/)

Obora viz *Boskovice*

Obora, n. Wobora (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

ve far. k. sv. Michaela arch. (pod patronátem plaského cist. kláštera) 1715 patrně dol. obraz (→ níže, Plasy 1/)

Obora (pův. Radeč) viz Hořice II

Obořiště (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Svaté Pole)

v pavlínském kláš. k. sv. Josefa (postav. 1702-11, vysv. 19. III. 1712) je před hl. ol. zavěšena barok. z plechu tepaná lampa pro věčné světlo, na níž jsou na štítcích hrubě vytepaný postavy SJN a sv. Františka Seraf. s erbem rodu Bechinie z Lažan a iniciálami donátora, Jana Jiřího Bechinie z Lažan – lampa může pocházet z doby dostavby chrámu (tou dobou jmenovaný donátor nejspíš pobýval u příbuzných na zámku v nedaleké *Dlouhé Lhotě*), případně z 20. l. 18. st., kdy Bechinie postavil na své državě v *Osečanech* sochu a měl tam v úmyslu zbudovat také kapli (→ níže, t. 1, 2/)

E (na lampě) *I G B VL* (= Johann Georg Bechinie von Lažan) – H (t.) znak zřiz. – L SPHU XIII, 71

Obrataň, n. Wobratein (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f. Věžná)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla (nebo Nar. P. Marie?) pr. boč. oltář se sochou (stojící kanov. shlíží ke krucifixu, ježž drží zpr. doleva) v nice zakončené mušlí, cca 1700

E (v kart. v nást. oltáře) náp. – L UPČ 2, 520

Obříství (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f.)

1/ ve far. k. (Nar.) sv. Jana Křt.:

1a/ na hl. ol. krásně ze dřeva vytvořená a polych. socha (pod zlac. ☼, stejně jako bývají zobrazování kanonizovaní světci), dol. 1715

1b/ na novém hl. ol. (bohaté dřev. sl. architektuře z 1729) 4 doprovodné dřev. bílé a zlatě polych. sochy, úplně vl. sv. Josef s Ježíškem, po str. titulního obrazu sv. Petr a Pavel, úplně vpr. SJN (stojící prostovlasý kanov. pozdvihuje v pr. ruce do výše v triumf. gestu krucifix, hledí do nebes a v lv. drží biret), v nást. sous. N. Trojice – zřiz. oltáře míst. vr. Karel Antonín Ignác hr. z Trauttmansdorffu († 1728), resp. po něm pozůstalá vdova Marie Josefou, roz. hr. z Lodronu (na ol. přítomen jejich al. znak)

1c/ na stěně přípevněná dřev. socha vys. půldruhého lokte (či 2 lokty), 1701, zřiz. vznešená paní Marie Alžběta, manželka vzněšeného p. Jana Ludvíka Naymana (či Naymona), míst. hejtmana, na základě slibu, který učinila, aby jí SJ pomohl, což se i zanedlouho stalo (→ D.1, 163)

1d/ snad druhotně sem byl na pr. boč. zeď u hl. ol. poblíž oratoře zavěšen obraz Vize budoucí smrti: prostovlasý kanov. klečí a hledí v odevzdanosti do nebes na kříž, k němuž ukazují dva před ním letící andělé, on sám pak klade pr. v modlitebním gestu na hruď, lv. poukazuje na scénu Svržení z mostu v pozadí – za světce zachycena místnost se závěsem, vybavená nástroji, před ním globus – po 1725 (?), aut. se značnou nepravděpodobností Petr Brandl – malba je vsazena do velmi dobře řez. rámu

z velkolistého akantu s vkomponovanými andělíčky postavami (poč. 18. st.) – obraz může pocházet z dom. kaple na zdejším zámku, doložené 1775

2/ ve všech příbytcích vzdělanějších lidí se nacházejí mal. obrazy (se ☉, krucifixem a palmou, jak se tento muč. obvykle maluje), dol. 1715

1a, c, 2/ R l. zpr. míst. faráře Václava Antonína Suchánka, 21. VIII. 1715, přijatá 22. VIII. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 182-II^r); 1b/ I www.turistika.cz/mista/obristvi-a-zamecky-kostel-sv-jana-krtimele-se-zvonici/detail; 1c/ R l. inv. míst. far. k., připojených kaplí a far, potvrzený t. míst. farářem Václavem Antonínem Suchánkem 6. XI. 1709, prez. 14. XI. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c); 1d/ L ROHN 1775a, 65 – BÖHM 1892, 740 (aut. Karel Škréta) – SPHU VI, 162 (dat. rámu poč. 18. st.) – UPČ 2, 522 (dat., snad rámu, cca 1700) – KORÁN 2008, 521 (obr. 2) (dat. asi po 1725, aut. Petr Brandl)

Odlochovice, dř. Vodlochovice (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, f. Šlapánov)

1/ veř. zám. kaple, samostatná vrcholně barok. budova, podélná, se zvlněnými boč. stěnami členěnými pilastrý, s průčelím zdob. portálem (nad ním erb zřiz. s letop. 1737), pilastry a patrovým volut. štítem – loď uv. oválná – předsín a presb. na podélné ose, nad předsíní kruchta, v presb. boč. oratoře – v lodi stěny členěné nikami a pilastry, v presb. koncha a lunety, loď sklenuta plackou – na střeše drobný sanktusník – uv. hl. oltář z l. čtv. 18. st. s postranními tordovanými sl., rozměrnými s. andělů dole po bocích a tit. obrazem Apoteózy – nást. využívá průhled do okna a je kráslen figurální skupinou N. Trojice – k zař. svatyně náleží boč. oltáře, do výbavy kalich, 24 cm vys., ze zlac. stříbra, dílo praž. staroměst. zlatníka Gottfrieda Lamprechta darované kapli 1728 Annou Terezií Zhorskou ze Zhorze, roz. Rosacínovou z Karlsberka (je zde ještě jeden obobný kalich se shodnými značkami) – kapli dal 1727 vybudovat a opatřil ji kapitálem 200 zl. místní p. František Benedikt Zhorský ze Zhorze, rada purkrabského soudu (žil 1702-1767, 1725 získal *Odlochovice*, 1736 byl povýšen do č. ryt. stavu) – ještě t. r. 1727 svatyni benedikoval choceradský vikář Augustin Václav Soukup

2/ v nice ohradní zdi zám. areálu poblíž vs. kam. socha dynamického pojetí: stojící kanov. hledí v záklonu k nebesům, pr. nohu má výrazně pokrčenu vpřed a roucho zřasené v pohybu, v lv. ruce si k hrudi tiskne krucifix (směřující až k jeho šíji), v pr. ruce drží palmu – pod světlem zpr. 2 and. hlavy v líbezné konverzaci – cca 1720

1/ E (na noze kalicha ve výbavě kaple) *Anna Teresia Zhorskiana de Zhorze nata Rosacziana de Carlsberg Fieri Fecit dono Capellae Sti Joannis Nepomuceni Wodlochovitii 1728.* – E-H (na t. kalichu) značky LG a městský znak s letop. 1723 – L ROHN 1775a, 110 – VLASÁK 1873, 99-100 – SPHU III, 127-128 – PMKČ VI, 169-170; 1, 2/ L UPČ 1957, 540 – SKRUŽNÝ 1969, 275 – UPČ 2, 522

Odry, n. Odrau, město (HS, Ol, d. Lipník nad Bečvou, f.)

1/ o vyobrazení ve far. k. sv. Bartoloměje, dol. 1716, → výše, Lipník nad Bečvou II

2/ na boč. zdech mostu přes ř. *Odru* prot. kam. sochy SJN a sv. Františka z Assisi od sochaře Davida Zürna nejml. (sign. na plintu nepom. sochy) z 1714 – SJN zachycen jako stojící kanov., který v lv. drží krucifix a pr. klade na hrud' – figura spočívá na čtyřb. podst. dole volutově rozšířeném, vpř. zdobeném bohatým akant. dekorem, do nějž dole zakomponována téměř kruhová kart. s náp., nahoře al. znak ve 2 ov. kartuších – ještě níže další (náp.) – zřiz. svatoján. sochy šlechtic a cí. důstojník (podplukovník) Gronsfeldova (kornfeldského) kyrysnického pluku Marek Antonín z Rochonville (od 1715 svob. p.), manžel Marie Leopoldiny z Verdenbergu, členky rodu vlastního oderské pan. – Rochonville zbudováním svatoján. sochy poděkoval za svůj šťastný návrat z války – **pozn.:** „Oderský svatý Jan představuje nový ustálený typ zürnovské svatojánské statue v období mezi lety 1714-1717.“ (SEKANINA 2013, 97)

2/ E (v dol. kartuši na podst. vpř.) *B / IOANNI NEPOMV- / CENO HONORIS PA- / TRONO DEBITE / STRVCTA (= 1714) – (na t. stěně podst. dole) AB / ANTONIO DOMINO DE ROCHONVILLE / S. C. M. VICECOLONELLO ET COMENDANTE / REGIMINIS GRONSFELD – (na podnoži na boč. stěně podst.) D. ZIRN fec. Oll[mitz] 1714 – H (v kartuších v čele podst.) al. znak zřiz. a jeho manželky – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r) – L HLOBIL 1993, 390 – OLŠOVSKÝ 2006, 28, 30, 234, 235 – SEKANINA 2013, 43, 96-97 (kat. č. 16) – UPMS 3.1, 30 – **pozn.:** obě Zürnovy sochy byly přesunuty opodál do ul. Na nivách*

Ohnišťany viz Hořice II

Okoř (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Hostouň)

na okořském jez. statku je SJN vyobrazen mezi dalšími sv. č. patrony, dol. 1723 – nejspíš šlo o vyobrazení v kap. sv. Václava na hradě *Okoři*, obnovené klementinskými jezuity 1675

R l. výpověď jez. kněze Františka Cassinis, člena praž. staroměst. klementinské koleje, v kanonizačním procesu, 3. VI. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 91^v, otázka 28)

Okounov, n. Okenau (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

ve far. k. sv. Vavřince nad dveřmi sak. zavěšen na plátně mal. obraz (☉), který dal cca 1697 vytvořit míst. farář Vojtěch Wolfgang Czakert (Tschakert, ve fun. 1692 † 1701), neví se však, na jaké náklady

R l. zpr. míst. faráře Josefa Františka Antonína Paula, 6. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 195^r)

Okrouhlé Hradiště, n. Scheibenradisch (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

ve far. k. Nar. sv. Jana Křt. tištěné vyobrazení, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Augustina Kunerla, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 93^v)

Olbramkostel, n. Wolframitzkirchen či Wolframskirchen (M, Zno, Ol, d. Znojmo, f.)

ve far. (kdysi prob.) k. Naneb. P. Marie socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Olbramov viz Volfartice

Olbramovice, n. Wolframitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Miroslav, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. na zač. presb. socha, do 1709, zřiz. míst. p. Maxmilián II. Jakub Mořic říš. kn. z Liechtensteinu (1641-1709, majitel zdejšího statku od 1686)

2/ kam. socha stojícího kanov., který hledí vzhůru k drobnému kov. kříži, který drží v pr. ruce pozdvihnutý do výše, a ve spuštěné lv. má bilet – po str. stojí andělci, vl. s gestem mlčení a palmou s klíčem, vpr. s rozevřenou kn. s náp. – podst. trojdílný, na střed. dílu vpř. v rámu náp., boč. díly nahoře stočeny do mohutných volut – XI. 1728, aut. sochař Ignác Lengelacher

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v); 2/ E (v rámci vpř. na podst. zbytek náp.) + / ANNO 1728 / [...]OVEMB / [...] DÍESE STATVEN / A. [...] / WORDEN – (v kn. andělka vpr.) SECRE / TA / NON / REVE / LO – L UPMS 3.1, 61 (+ obr. 91) (dat. 1728) – ČERNÝ 2022, 147 (dat. 1728) – I [pamatkovy katalog.cz](http://pamatkovy.katalog.cz) (68959/7-6629 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1720) – **pozn.:** 1965 sousoší přem. na nám.

Oleksovičky viz Slup

Olešek viz Olešná

Oleška viz Kostelec nad Černými lesy 1/

Oleška viz Olešná

Olešná, též Olešek, Oleška, Volešná (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Knězeves)

1/ ve fil. k. sv. Martina boč. oltář s vel. mal. obrazem (SJ se s ochotou sklání nad dušemi v očisti jako jejich ochránce), dol. 1715, stál nejspíš již 1707 nebo ještě dříve

2/ písk. sloup (válcový, s korint. hlavicí zdobenou and. hlavami a festony, hran. podst., na boč. stěnách zdob. rel. květu, vpř. al. znakem a pod ním šir. ov. kartuší s iniciálami) s krásnou sochou (SJ s křucifixem a palmou v rukou), vkusně štafírovanou – 1704 – zřiz. Jan Košíček, purkrabí olešenského pan., z peněz dominia, zjevně se souhlasem a z iniciativy míst. vrchnosti Petra Arnošta říš. hr. z Mollartu, k němuž a k jeho manželce se vztahuje al. znak i náp. na podst. pomníku – 14. IV. 1706 vydala praž. arcib. konzistoř rakovnickému vikáři Mikuláši Augustinu Strouhovi pov. t. sochu požehnat

1, 2/ R l. zpr. knězeves. faráře Karla Tilmana Neradia, 19. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 262) (mj. sdělení, že zřiz. sloupu byl hr. z Mollartu); 2/ E

(vpř. na podst. pod al. erbem po stranách) 17 – 04 – (t. níže, v kart.) P. E. G. V. M. / M. L. G. V. M. G. F. V. K. / F. F. (= Peter Ernst Graf von Mollart, Maria Ludmilla Gräfin von Mollart, geborene Freiin von Kaiserstein, fieri fecerunt) – H (vpř. na podst. v hor. části) al. znak Mollartů a Kaisersteinů pod společnou korunou – R l. zápis z 14. IV. 1706 v knize emanát praž. arcib. konzistoře o pov. požehnat sochu postavenou Janem Košíčkem, kdysi purkrabím „volešenského“ pan. (NA, APA I, sign. A 3/4, fol. 80^v) – L SPHU XXXIX, 111 – UPČ 2, 529 – BEDNÁŘÍK 1997, 149 – MTSSP 2019, 1072-1074 – **pozn.:** dnešní svatoján. socha asi z kon. 19. st.

Olešnice, n. Oels, městečko (M, Brn, Ol, d. Svitavy, f.)

ve far. k. sv. Vavřince oltář, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Olešnice viz Dolní Olešnice

Olešnice, Olešnice pod Košťálovem viz Košťálov, Nová Paka 2/

Olomouc, n. Olmütz, král. kraj. město, titulárně hl. město Moravy, sídlo bis. (M, Olo, Ol, katedr. kapitula, d. a 3 f.)

- I. Vnitřní město

1/ v katedr. chrámu sv. Václava:

1a/ socha, dol. 1716

1b/ u jednoho z pilířů na ep. straně chrámu oltář blíže neurčené doby jaké doby) s obrazem (SJN klečí v oblacích sm. k lv. straně kompozice obrazu, v pr. ruce pozdvihuje křucifix, je věnčen andělkem letícím v nebesích, další andělek stojí vl.) – aut. obrazu, díla z 1727, malíř Jan Drechsler

2/ ve far. k. Naneb. P. Marie *na Předhradí* se na pr. str. nachází boč. kaple sv. Vavřince proslavená hrobem Jana Sarkandra (pohřben zde 24. III. 1620), nad nímž byl vybudován náhrobek či mauzoleum (dokončeno 14. V. 1703, novou podobu nabylo asi 1724) – uv. t. kap. boč. oltář s obrazem – na grafice z 1712 je v místech budoucího nepom. oltáře zaznamenán obr. JS – 1716 je již v blízkosti hrobu „ctihodného“ JS doložen oltář nesoucí zároveň Sarkandrovu podobiznu – Jakub Jan Dukát 1725 oltář popisuje (v transkripci) následovně: „V té tehdy kapli [se Sarkandrovým hrobem] mimo oltáře svatého Vavřince jest ještě jiný oltář, na kterém v oblacích snáší se svatý Jan Nepomucký, okolo kteréhož anjelové prstem na ústech znamení mlčenlivosti předstírají; blahoslaveného Jana Skočovského [tj. Sarkandra] s tímto nápisem za sebou do nebe zůve: *Veni coronaberis*. Přid', budeš korunovaný. Nížej nětco jeho v Praze z mostu zhození in prospectiva spolu s metropolitánským kostelem pražským, jest malovaný. V dolním rohu ale obrazu toho klečí Sarcander s těmito slovy: *Trahe me post te*. Táhni mne za tebou. Anjelové též okolo něho instrumenta mučení ukrutného, jako spolu před trůn božský vzítí mýnějící, zbirají, tu též viděti jest cathedrál ní kostel holomoucký.“ – dvě mědirytiny Antona Birkharda z 1727, publikované

o rok později v knížce velkomeziříčské kongregace (bratrstva) Ježíše, Marie a Anny, zaměřené na podporu Sarkandrových úcty, vizuálně zachycují tehdejší polohu a podobu oltáře poblíž Sarkandrova hrobu: nepom. oltář stál při vých. stěně kaple, jejíž výšku zaplňoval až po horní, segmentově ukončené okno pod klenbou – sestával z menzy s tabernáklem, z rozměrného obrazu nahoře ukončeného odsazeným obloukem a z vrcholového baldachýnu, z něž splývaly nařasené drapérie – ol. obraz tehdy vypadal následovně: ve spod. pr. rohu klečel (před tmavou stěnou) prostovlasý JS (○) v rochetě se štólov, vztahoval ruce před sebe, v levici držel uzavřenou kn. a vzhlížel k SJN (v kanov. rouchu, ☉) sedícímu na oblaku upr. malby – dole před klečícím Sarkandrem tři andělci drželi nástroje jeho umučení, v pozadí za nimi se klenul *Praž. most* a rýsovalo se panorama *Prahy* s katedrálou – u Nepomuka, vznášejícího se výše, dva andělci drželi pásy s nápisy, na první pásce *VENI CORONABERIS.*, na druhé *FRATER ADIVVANS FRATREM QUASI CIVITAS FIRMA:* (parafráze na výrok *Přís* 18, 19, znějící ve verzi Vulgáty: „Bratr, kterému je poskytována pomoc bratrem, je jak pevnost.“) – třetí andělek letěl nad SJN a přinášel palmovou ratolest Kristu trůnícímu s křížem v oblacích ve vr. obrazu – ve zmíněné knížce velkomeziříčské kongregace (L Oslava 1728), v její nepaginované části se nachází básnická „aluze“ na právě popsany „oltář v kapli ctihodného Jana Sarkandra“ s obrazem dvou Janů, bl. Nepomuka a Sarkandra – jelikož se Dukátův popis obrazu t. oltáře liší od Birkhardových rytin, lze soudit, že někdy v rozmezí 1725-27 došlo k výměně buď celého oltáře, nebo jen jeho obrazu

3/ v k. Všech sv. při konventu aug. kanovníků malá socha, dol. 1716

4/ dominikáni 1729 u příležitosti kanonizace vystavěli ve svém kláš. k. sv. Michala dřev. oltář a symetricky jej umístili vůči ol. sv. Dominika

5/ v minor. k. sv. Jakuba socha, dol. 1716

6/ ve frant. k. sv. Bernardina:

6a/ u již. kostelní stěny při boč. kapli sv. Antonína boč. (1737 ještě nekonsekrovaný) oltář se sochou (○): nejprve byla 1696 postav. socha nákladem apoš. syndika Michaela Bauma (Paumba), jeho manželky (Marie) Evy a kupce Antonína Habela, a byla okrášlena baldachýnem – františkáni 1715 sdělují, že památku dal „z přátelství“ vztyčit jistý kupec, který se ocitl v nebezpečí hanby a chudoby, Bůh ho však povolal ze života a uchránil rodinu před zahanbením – nepochybně přitom měli na mysli zmíněného Antonína Habela – socha přitáhla pozornost dalších věřících, začali se objevovat četné dary – 1703 byl k t. soše s pov. olom. bis. konzistoře pořízen pozlác. oltář či oltářík nákladem zmíněných manželů Baumových – první zpívanou mši sv. na něm sloužil 22. či 23. V. 1703 zdejší kvardián Ferdinand Müntzer – t. oltář byl 1719 nahrazen novým,

okázalejším oltářem – 1724 dala výše uvedená, tehdy již ovdovělá p. Eva Baumová před t. oltářem zřídit hrobku

6b/ menší obrazy (SJN ve slávě), dol. 1715

7/ v jez. k.:

7a/ v pův. k. P. Marie obraz, darován 1703 ze zbožnosti jedné osoby mimo jez. řád

7b/ mezi oltáři, které byly v novostavbě jez. kostela P. Marie Sněžné 1720 postaveny, a to především štědrostí dobrodinců, byl i ol. sv. Josefa (ve třetí boč. kap. vl.), který 1722 oštafiroval Jan Filip Hieber a na jehož retabulum, na konzoly před dvojicemi sloupů po stranách tit. obrazu byly ve 20. l. 18. st. vztyčeny dřevěné, bíle natřené sochy, sv. Judy Tadeáše (vl., s andělkem nesoucím Kristovu podobiznu) a SJN (vpr., stojící prostovlasý kanov. v odevzdaném postoji, což vyjadřuje gesty rukou, naklání hlavu a hledí na vel. kříž, který mu ke kontemplaci oběma ručkama nabízí andělek letící před vnějším oltářním sl. vpr.), díla sochaře Augustina Jana Thomasbergera

7c/ na 2 pěkných zpov. sochy SJN a JS, dol. 1725

8/ téměř ve všech kostelech a soukromých domech obrazy, dol. 1716 – **pozn.:** kromě výše jmenovaných kostelů se tehdy v *Olomouci* nacházel ještě far. chrám sv. Mořice, k němu fil. k. sv. Blažeje, far. k. sv. Petra a kláš. kostely kartuziánů, kapucínů, dominikánek a klarisek

9/ na domovních štítech se veř. vystavuje JS spolu se SJN, který ukazuje znamení mlčenlivosti, dol. 1725

10/ na nám. před katedrálou sv. Václava písk. socha v mírně nadživotní vel.: na bohatě rozvinutých oblacích s několika okřídlenými and. hlavami lv. kolenem pokleká prostovlasý kanov., pr. ruku má spuštěnu (býval v ní biret?), lv. zbožně klade na hrud' a kontemplanuje kříž, který mu před oči klade vpr. letící andělek – pod oblaky kruhový nízký plint dosedající na čtyřb., jemně konkávní, ve zkosených nárožích volutami zdob. podstavec, který je na všech stěnách upr. opatřen ov. rámem s náp., pod nímž i nad nímž se nacházejí rozv. ozdoby mezi volutami – 1724, zřiz. olom. kanov. a arcijáhen Jan Matyáš z Thurn-Valsassiny (1683-1746) – A. Sekanina uvažuje nad aut. této památky a dochází k názoru, že sochu nevytvořil ani sochař Jiří Antonín Heinz (ještě nepůsobil v dosahu *Olomouce*) ani Jan Václav Sturmer (práce neodpovídá jeho stylu), odmítá i aut. Jana Jiřího Schaubergera (mistrem se stal až 1725), považuje však za pravděpodobné aut. Davida Zürna nejml. – M. Chovanečková upozorňuje, že tou dobou byli v *Olomouci* činní ještě sochaři Augustin Jan Thomasberger, Augustin Neumann nebo Jan Rubín – nápisy na podst. vyjadřují prosby lidu a duchovenstva naprosto oddaného SJN, aby na ně v protivenstvích světec pohlédl, aby popatřil na toho, kdo je pod nepomucenským nohama, neboť „jestliže je Nepomuk s námi, kdo se odváží být proti nám“

11/ někde v *Olomouci* se nacházel, mylně kladen do katedrály sv. Václava, časem zaznamenan v oratoři kněžského semináře oltář s obrazem (olej na plátně, 200 × 132 cm, SJN jako prostovlasý kanov. se štólou a jednoduchou ☼ klečí vl. upr. na oblacích a s odevzaným gestem rozepjatých rukou hledí k Ježíškovi, který sedí v klíně své Matky v oblačných nebesích, pr. ručkou činí vstřícné gesto a lv. ručku klade na vel. král. jablko s křížem, jež přidržuje i Madona, nejnižší v pr. dol. rohu klečí SJS v klerice, rochetě a štóle s figurální výzdobou, natočen k SJN a hledící rovněž k P. Marii s Ježíškem, jimž gestem lv. ruky ukazuje nástroje svého mučení pod sebou, totiž kolo s provazem a hořící svíce, a pr. ruku klade na zavěšenou kn. a jedním prstem přidržuje klíč) – aut. obrazu, vytvořeného asi ve 20. l. 18. st., je malíř Jan Kryštof Handke – **pozn.:** výjev obrazu bývá chápán jako Přímluva SJN za JS, spíše však jde o společnou modlitbu dvou kolegů mučedníků s upozorněním na jejich úctu k Ježíši a jeho Matce – přesnější načasování vzniku díla do 1727 vyplývá z omylu, že t. malba pochází z katedrály sv. Václava

1a, 2, 3, 5, 8/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); **1a/ L** HLOBIL 1993, 392 (pozn. 16); **1b/ L** WOLNÝ I. I, 154 – HLOBIL 1993, 391 – CHOVANEČKOVÁ 2015, 38 (pozn. 166); **2/ G** grafika náhrobku JS v pr. boč. kapli sv. Vavřince ve far. kostele P. Marie na Předhradí v Olomouci (poblíž Sarkandrova náhrobku stojí ol. sv. Vavřince, na další stěně, v místech budoucího oltáře zavěšen Sarkandrov obr., do další stěny zasazen pam. kámen dokládající Sarkandrovo mučednictví, umístěný sem mučedníkovým bratrem Mikulášem po 1620, na více stěnách rozmístěny vot. dary), vespod rytiny kartuše s náp: *Quis est titulus iste? quem video, hic Sepulchru[m] / est hominis Dei, 4. Reg: 23. v: 17.* (publikováno v L BILOVSKÝ 1712, fol. M^r) – další 2 mědiryty byly publikovány v L Oslava 1728: první mědiryt, na pag. 59, zachycuje mauzoleem vyzdobený hrob JS spolu s blízkým oltářem s obrazem SJN s JS, aut. grafiky signován vpr. dole: *Birckhart. Sc.*; nahoře uveden popis: *TestIs erIt tVMVLVs Iste. Gen: 31. v. 48. VenerabILI Ioanni SarCanDro.* (= 1727), dole další popis: *honorI et VeneratIonI InsignIs ChrIstI MartyrIs IoannIs SarCanDrI / pII faVtores parentabant.* (= 1724) – druhý mědiryt, za pag. 80, blíže představuje výše načrtnutý oltář s obrazem SJN a JS, sign. vpr. dole *Birckhart sc: Prag.*, popsán dole *Altare ad Sepulchrum Venerabilis Joannis Sarcandri.*, nahoře uveden chronogramem *Vera FIDeLIs FraternItas, qVæ non potVIIt VIoLarI CertaMIne.* (= 1727) – L DUKÁT 1725, (hl. část) 117-118 – *Oslava* 1728 – HLOBIL 1993, 391; **4/ R** DIVINA 1958, 66, 67 – L WOLNÝ I. I, 247 – **pozn.:** dnes se t. oltář nachází v přílehlém ambitu, viz *UPMS* 3.1, 259; **6a/ R l.** doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5) (doložen oltář u otců františkánů) – DIVINA 1958, 19, 21 (první mše sv. na oltáři celebrována 22. V. 1703), 27 – L VRBČANSKÝ 1746, 141 (oltář nebyl kons.) – GREIDERER 1777, 617 (oltář nebyl kons.) – ELBEL

2017, 117; **6a, b/ R l.** příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52-53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) (příběh obochodníka, zřizovatele oltáře, na němž první zpívána mše sv. byla sloužena 23. V. 1703); **7a/ R LA** olom. jez. koleje, 1703 (ARSI, sign. Boh. 115, pag. 160); **7b/ R LA** olom. jez. koleje, 1720 (ARSI, sign. Boh. 134, pag. 155) (především štědrostí dobrodinců postav. oltáře sv. Ignáce, Xavera, Jana Křt. a Josefa pěstouna, na posledním má malíř dokončit práci) – L CHOVANEČKOVÁ 2015, 69, 161 (Thomasbergerovu sochu datuje do cca 1721) – *UPMS* 3.1, 271-272 (štafir Jan Filip Hieber uzavřel smlouvu na oštafírování oltáře 29. V. 1722, Thomasbergerovy sochy pocházejí z 20. l. 18. st.); **7c/ E** (u soch) *Nemini dixeritis* – L DUKÁT 1725, (hl. část) 119; **9/ L** DUKÁT 1725, (hl. část) 116; **10/ E** (v kart. vpr. na podst.) *SANCTE IO- / ANNES NEPO- / MVCENE IN AD / VERSITATIBVS / TVERE NOS* (= 1724) – (t. vl.) *ORA PRO POPV / LO INTERVENI PRO / CLERO TIBI SVPRE- / ME DEVOTO* (= 1724) – (t. vpr.) *SÍ NEPO- / MVCENVVS / PRO NOBIS QVÍS / IS AVDEBIT CON- / NTRA NOS* (= 1724, opakované **I** ve slově *QVIS* se počítá jen jednou) – (t. vz.) *QVI / PEDIBVS / NEPOMV- / CENEIS SVB- / IACET* (= 1724) – L WOLNÝ I. I, 168 – HLOBIL 1993, 390-391 (aut. Jirí Antonín Heinz) – SEKANINA 2013, 64-65, 130-131 (č. kat. 31) – CHOVANEČKOVÁ 2015, 32, 161 (obr. 26) – *UPMS* 3.1, 314, 315 (obr. 620); **11/ L** KODYSOVÁ 2014, 40-41, 106-109 (kat. č. 21) – CHOVANEČKOVÁ 2015, 65, 175 (obr. 69) – **pozn.:** obraz byl později um. na hl. oltář mar. kaple na Mírově

- II. Předměstí a okolí města

1/ o soše na c. k *Hradisku* → výše, Klášterní Hradisko

2/ před branou lid. zv. *Mitterthor* (*Prostřední br.* v záp. str. olom. hradeb, blíže k jihu) na c. písk. socha: stojící kanov. hledí k nebi, v pr. na almuci drží kov. palmu, lv. rukou přidržuje kam. krucifix – hran. podst. rozdělen akant. pásem ve 2 části – v dol. části vpr. rám s později přidaným náp. – na všech 4 str. horní části kart. s páskovým a květinovým dekorem – v před. kartuši náp., v ostatních reliéfy emblémů světcových ctností, označené náp. na připojených páskách vinutých přes střed reliéfu (vl. měsíc, z nějž se sypou mince, vz. květ růže vyrůstající z trnitého keře, vpr. lilie s 3 květy) – postavena 1715 s prosbou ke sv. doktorovi JN, aby zažehnal epidemii svou štědrostí, trpělivostí a čistotou (t. ctnosti jsou vyjádřeny emblémy na podst.) – aut. sochař David Zürn nejml., jenž zde světce představil na motivy sochy, kterou rok předtím vytvořil pro *Odry* (→ výše, t. 2/)

3/ na předměstí *Nové Sady* či *Novosady* (n. *Neustift*), rozkládajícím se před *Kateřinskou br.* (v jz nároží hradeb), v dnešní Střední Novosadské ul. kam. socha (stojící kanov. s krucifixem drženým zl. dopr.) na čtyřb., do stran vyklenutém volut. podst., ozdobeném vpr. nahoře vystupujícím rel. P. Marie Pomocné na oblacích, 1728

1, 2/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); **2/ E** (v hor. části

podst. v kart. vpř.) + / *PESTEM / O DOCTOR / SANCTE / EXPVRGA* (= 1715) – (na rel. vl.) *LIBERALITATE* – (na rel. vz.) *PATIENTIÁ* – (na rel. vpr.) *CASTITATE* – L HLOBIL 1993, 390 – KADLEC 2008, 39 – SEKANINA 2013, 44-45, 105-106 (č. kat. 19, aut. připsáno D. Zürnovi nejml.) – *UPMS* 3.1, 380-381 – **pozn.:** nyní se socha nachází před k. P. Marie Pomocnice v olom. měst. čtvrti Nová Ulice; **3/ E** (vpř. na podst. pod rel.) *DISES / IST ZV* (litera Z je obrácená) *EREN / MARIA IOHANES / NEPOMVCENI / 17 – 28 – L KADLEC 2008, 140, 144, 146-147 – *UPMS* 3.1, 387 – **pozn.:** socha byla 1984 přen. ke kap. Neposkvr. početi P. Marie v hist. jádru někdejší blízké vsi Povel*

Oloví, n. Bleistadt, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, adm. f.)

ve skřínce na můstku přes říčku *Svatavu* (n. *Zwodau*) socha, 1726

L *UPČ* 1957, 545 – *UPČ* 2, 529

Olšany u Prostějova, n. Olschan (M, Olo, Ol, d. Olomouc, a.)

na paměť ničivého požáru, který postihl ves 18. VIII. 1711, dala zdejší vr., premonstráti z *Hradiska* u *Olomouce*, v obnovované obci postavit sousoší P. Marie, sv. Norberta a sv. Floriána a také kam. sochu, kterou objednal premonstrát Daniel Tanoth – tu 1712 vytvořil nejspíš sochař František Zürn ml. (srov. sign.) a byla um. „na poli“ (dol. 1716) – socha představuje stojícího prostovlasého kanov. hledícího na křucifix, který přidržuje lv. a opírá si jej o lv. rameno, zatímco v pr. drží biret – podst. hran., vpř. zdobený ov. kartuší obklopenou stuhami (s rozvilinami), nahoře i dole stočenými do volut

E (na podst. vl.) *ZIRN / fecid* – (vpř. na plintu) chron. udávající 1712 – R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5) – L SEKANINA 2013, 26, 37-38, 131, 197 (obr. 28) – *UPMS* 3.1, 430 – **pozn.:** socha byla později um. na barok. m. přes říčku Blatu, po jehož nahrazení nynějším m. 1931 byla přem. opodál na pr. bř. zmíněné říčky

Olšov viz *Volšovy*

Omlenička, dř. Malá Omlenice, n. Klein Umlowitz (Č, Bech, Pr, v. a f. Kaplice, 1722 a. s názvem Omlenice)

k již. křídlu barok. zámku 1722 přístav. kostel Bol. Matky Boží a SJN (jednoduchý, s věží nad záp. průč. a sak. v sv. rohu), benedikovaný 18. X. 1722 – den předtím byla při něm. založena a. – zřiz. kostela míst. p. Jan František Antonín říš. hr. Nütze z Wartenburgu (majitel pan. od 1709), aut. návrhu stavby hornorakouský arch. Johann Michael Prunner – uv. hl. oltář, 2 boč. ol., kaz. a křtitelnice

H (nad hl. vs. v záp. průč.) al. znak hr. Nütze a jeho choti – Türheimu – (na kaz.) al. znak hr. Nütze a jeho choti – L SCHALLER 1789c, 148-149 – TRAJER 1862, 294 – *SPHU* XLII, 205-210 – *UPČ* 2, 530 – *UPČ* 4, 517

Ondřejov, n. Andreasberg (ves zanikla po 1950, kdy se stala součástí vojenského újezdu Boletice) (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f. ?, 1728 f.)

míst. vr. (v rámci českokrumlov. pan.) Adam František kn. ze Schwarzenbergu zde založil 19. X. 1728 faru (tou dobou se ves začala nazývat *Andreasberg*) a spolu se svou manželkou Eleonorou Amálií, roz. kn. z Lobkowitz, dal zbudovat far. kostel, jehož zákl. kámen položila řečená kněžna za přítomnosti českokrumlov. arcijáhna Zikmunda Heubnera 27. VII. 1728 – t. prelát na svátek sv. Ondřeje (30. XI.) 1728 benedikoval presbytář s hl. ol., celou stavbu pak i s boč. oltáři, sv. Josefa (vpr.) a SJN (vl.), se zvony a okolním hř. benedikoval na svátek Navšt. P. Marie, v sobotu 2. VII. 1729, což bylo spojeno i se slavnostní instalací faráře – nový k. nesl titul Navšt. P. Marie, sv. Josefa a sv. Ondřeje, později se uvádí pouze Navšt. P. Marie a sv. Ondřeje – při benedikci boční oltáře, díla netolic. truhláře Františka Lackemayera, postrádaly obrazy a sochy, které byly časem dodány: krásné a drahocenné obrazy 1729 vytvořil knížecí malíř Daniel Gran (tedy i obraz), sochy dodal sochař Jan Ferdinand Rapotz z *Omleničky*, konkrétně do nást. ol. sv. Josefa sochu Krista dobrého pastýře a do nást. oltáře sochu sv. Jana Křt.

L TRAJER 1862, 324-325 – VOTKA 1887, 72-73 – *SPHU* XLI, 316-320 – IVANEGA 2015, 120-122

Ondřívky (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Bzí)

ve vsi krásný dřev. sloup s dřev. sochou, postav. lidmi ze zbožnosti, dol. 1715

R l. zpr. Leopolda Paulina, faráře ve Bzí, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 425)

Oparno, n. Wopparn (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Třebenice)

u vsi v polích socha, 1718

E (na podst.) 1718 – L *UPČ* 2, 531

Opatov, n. Abtsdorf, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

1/ ve far. k. sv. Antonína opata čistě mal. obraz, dol. 1715

2/ na kopci u c. do *Lanškrouna* kaple (obdélná, s půlkruhově uzavřeným presb., s volut. štítem v záp. průč., zakončeným trojúhelným tympanonem), 1719-27, zřiz. míst. farář Matěj (či Matyáš) Peška, který zároveň učinil nadání k udržování t. stavby – uv. nep. oltář

3/ před t. kaplí písk. sloup se sochou (na hran. podst. s vykrojenými rámy), 1720

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Matěje či Matyáše Pešky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 114^r); 2/ L SCHALLER 1789a, 154 (veř. kaple) – JELÍNEK 1845a, 235-236 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 130-132 (dat. kaple 1719-27 dle *Memorabilienbuch der Pfarre Absdorf* 1836, fol. 172-173, oltář dat. 1722-32 a s vys. mírou pravděpodobnosti odhadován na řezbářské dílo Antonína Appellera, tit. svatoján. obraz je však přesně sign. i dat.: *Georg Petrus pinxit 1732 19. April*); 2, 3/ L *UPČ* 2, 535 – *SPHU* XXIX, 145; 3/ E (vpř. na podst. v rámu vystupující rel.) 1720 – L *MTSSP* 1997, 45 – *MTSSP* 2008, 382 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 130, 246

Opatov, n. Oppatau, městečko (M, Jih, Ol, d. Třebíč, f.)

na m. socha z mušlového vápence (v esovitém prohnutí stojící kanov. sklání hlavu ke krucifixu, který drží zpr. doleva, na plintu vpř. letop., podst. čtyřb., kónický, prohnutý, vpř. zdob. rámem se segmentem nahoře i dole), 1714

E (vpř. na plintu) 1714 – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v) (socha na m.) – L UPMS 3.1, 435 – I pamatkovykatalog.cz (21800/7-2948 – socha sv. Jana Nepomuckého) – **pozn.:** nyní socha stojí na novodobém podst. na lv. bř. Brtnice

Opatovice viz Velké Opatovice

Opatovice nad Labem, dř. Opatovice (Č, Hra, Kh, katedr. f. Hradec Králové)

ve fil. k. sv. Vavřince obraz: prostovlasý kanov. s prstencovou ☼ stojí ve výrazném kontrastu v otevřené krajině (vpr. v pozadí most) a je ponořen do kontemplace drobného krucifixu, který před sebou drží v lv. – nad světce slétá andílek, pr. rukou drží nad jeho hlavou věnec, v lv. palmu – druhý andílek stojí u světce vl., hledí naň a pr. ukazuje pod sebe na rozvěšenou kn. s dnes již nečit. náp., za níž vz. vidno globus – olej na plátně, 1. čtvr. 18. st. (cca 1710?)

L PANOCH 2007, 133, obr. 191

Opava, n. Troppau, hl. město Opav. knížectví (HS, Ol, d. a f.)

- I. Město

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie:

1a/ oltář, dol. 1716

1b/ ke staršímu vybavení k. zřejmě náležel nyní v boč. kap. sv. Anny zavěšený obraz (olej na plátně, 150 × 97 cm) z poslední čtvr. 17. st., malířské ztvárnění inspirované univ. tezemi z 1674, navrženými Karlem Škrétou (→ B.4, 12), **patrně nejstarší nepom. malba v Rakouském Slezsku**: upr. stojí postarší kanov. s rozpaženými rukama, zaklání hlavu (nad jejímž vys. biretem září paprscitá ☼) a promlouvá ke krucifixu, který vpr. nahoře drží 2 andělci na oblaku v nebesích – níže pod nebeským zlatavě prozářeným výjevem scéna Svržení z m. (na hladině *Vltavy* však nejsou hvězdy) – světec se nachází v místnosti (ohraničené vpr. pilířem), 2 andělci nad ním podpírají nařasený závěs – vl. stůl pokrytý mohutným ubrusem, na něj je položen doktorský plášť, stojí uzavřené knihy a o ně je opřena kn. rozvěšená s vepsaným citátem z Bible – vpr. dole u nohou světce leží pes s klíčem v tlamě

2/ v minor. k. sv. Ducha oltář, dol. 1716

3/ ve frant. k. sv. Barbory:

3a/ v samotném k. 2 mal. obrazy (☼) a dřev. socha (○), dol. 1715

3b/ v sak. se ještě 1715 uchovával obraz, který jako zázrakem zůstal uchráněn před ohněm při ničivém požáru k. 24. V. 1689 (→ D.1, 61): šlo o malbu na plátně z doby cca 1679, před požárem

opatřenou trojitým dřev. černým rámem a přímo vsazenou do svrchního rámu a zavěšenou ve zmíněné sak. u oken na zdi nade dveřmi u vel. ol. – 1729 byl tento milostný obraz (SJN zde svým ctitelům prokazoval mnohá dobrodíní) um. doprostřed nově postav. oltáře v boč. kapli při zmíněném kláš. k. sv. Barbory

4/ v jez. k. sv. Jiří (a sv. Vojtěcha) oltář, dol. 1716

5/ v boč. nice vstupního průč. minor. kostela sv. Ducha kam. socha: stojící kanov. s vroucným výrazem ve tváři shlíží na krucifix, který drží v pr. a otáčí jej k sobě, přičemž lv. ruku klade na hrud' – za světčovým lv. ramenem sedí andílek, hledí do nebe, kam ukazuje pr. rukou, v lv. ruce má zlac. kov. palmu a přes obě ruce vytesané pruhy tkaniny – 1. čtvr. 18. st.

1a, 2, 4/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 1b/ E (na obraze od úst sm. ke krucifixu v nebesích) *Hæc mea Philosophia* – (t. v rozvěšené kn. na stole, na str. vl.) *Sacramen / tum / Regis ab / Scondere* – (na str. vpr.) *bonum / est / Tobiae / 12 v 7:* – L SCHENKOVÁ/OLŠOVSKÝ 2001, 116 (č. M. 86.1) – ZELENKOVÁ 2010, 1270 (pozn. 50) – SCHENKOVÁ 2013 – UPMS 3.1, 458 (obraz slohově nevyhraněný, z doby před blahorečením); 3a, b/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3b/ R n. svěd. opav. měšťanského pekaře jménem Georg Kaspereck (Jiří Kašpárek), dané v Opavě 1. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 313^r) – n. svěd. br. Damiána Platzera, kvardiána frant. konventu ve slezské Nise, 6. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 312^r) – L VRBČANSKÝ 1746, 281-282 – GREIDERER 1777, 650 – **pozn.:** mil. svatoján. obraz padl za obětí dalšímu požáru, který 25. VIII. 1758 strávil větší část Opavy; 5/ L OLŠOVSKÝ 2006, 35 (dat. 1. čtvr. 18. st.) – UPMS 3.1, 496 (dat. 2. čtvr. 18. st.)

- II. Předměstí

1/ u m. socha, dol. 1716

2/ na *Ratibořském předměstí* (nyní měst. část *Kateřinky*) poblíž m. přes ř. kam. socha (na oblacích stojící kanov. s krucifixem v pr., opřeným o pr. rameno a natočeným k divákovi, s palmou v lv.) na volut. čtyřb. soklu (s and. hlavami v hor. nárožích a náp. v rámu na čelní stěně) spočívajícím na trojdílné základně, 1723

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ E (vpř. na soklu) *Honor / aC / VeneratIonI / DIVI / Ioannis / NepoMVCenI* (= 1723) – L OLŠOVSKÝ 2006, 35 – UPMS 3.1, 465, 496 – **pozn.:** socha se nyní nachází ve venkovním výklenku u opavského johanit. k. sv. Jana Křt. a Jana Ev.

Opavice viz A.4, Opawica

Oploty, n. Oblat(t) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Mory, 1724 f. Kněžice)

ve vsi kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží zl. dopr., v lv. palma) na čtyřb. dvouetážovém podst.: dole hranol s reliéfy 4 světců (Florián vpř., Vít vl., Vojtěch vpr., Prokop vz.)

v mělkých nikách na stěnách, s doprovodnými náp. vespod, nahoře nízký postament, vpř. opatřený rámem s vykrojenými rohy, 1722

E (pod rel. vpř.) *S. FLORIANVS* – (t. vl.) *S. VIEITVS* [sic!] – (t. vpr.) *S. ADALBERTVS* – (t. vz.) *S. PROCOPIVS* – UPČ 1957, 547 (dat. cca 1700) – UPČ 2, 536 (dat. 1722)

Opočno, dř. též Opočen, městečko (Č, Hra, Kh, f. Přepychy, 1723 f.)

1/ na nám. dřev. socha, asi před 1695

2/ na m. u mlýna dřev. socha, 1701

3/ při cestě z jádra městečka ke klášteru kapucínů (na místě budoucí radnice) podživotní kam. socha: stojící kanov. s krucifixem a vel. palmou, podst. hran. se zarámovanými stěnami, spočívající na jednom stupni – dílo vzniklo asi před 1695, pozehnáno až 1709, zřiz. či aut. F. F.

4/ na nám. před zámkem písk. sousoší, jedinečná verze Svatojá. oratoria, „ikonograficky nejčinnější východočeský příspěvek do fondu středoevropských nepomucenik“ (PANOCH 2007, 161): na kam. základně (půdorysu šestihranu) stojí upr. šestiboké, vpř. vstupem prolomené balustrády (se střídavě mírně konkávními a rovnými úseky) trojboký podst. se zkosenými rohy, z nichž vystupují nahoře i dole volutami ukončená a štrápci zdob. křídla – na stěnách podst. vystupující barok. tvarované rámy, v nichž náp. – na čelní stěně rám v hor. části přecházející v al. znak – hor. nízký postament je rovněž trojb., jeho vystupující zkosené rohy jsou však opatřeny volutou jen ve spod. partii – na postament dosedá bohatě komponované sousoší, jehož ukotvení poskytují jen spoře tušená mračna, na nichž upr. jen v náznaku pr. nohou na personifikaci Podezření (dle Panocha Pomluvy) pokleká SJN jako prostovlasý kanov., v gestu odevzdanosti klade pr. na hruď a lv. rozevívá a vzhlíží ke krucifixu, který mu k rozjímání nastavuje personifikace Víry, sedící za světcem na kamulech mračen vl. nahoře, kdežto na protější str. stojí ladně nakročený anděl v rozevlátém skvostném rouchu, hledí do nebes, prst levice klade k ústům na znamení mlčenlivosti a pr. rukou pomáhá Víře držet zmíněný krucifix – u světce pr. kolena na oblacích okřídlená and. hlava, nad níž světcův biret – ikon. pozoruhodné zosobnění Podezření (Pomluvy) Panoch (2007, 170-171) popisuje jako „poprsí postavy divého vzhledu, oděné do splývavé šatové tuniky. Její expresivní mimikou zkrabatělou tvář lemují delší, v praménkách splývající vlasy. Zatímco pokrčeným ukazovákem pravé ruky si Pomluva sahá do polorozevřených úst, jeho prstový protějšek na pozvednuté levé paži poukazuje na výraz „*Suspicio*“ (Podezření), který je vytesán na čelence drobné korunky věnčící personifikované neřesti hlavu. O hruď Pomluvy se opírá oválný medailon s nápisovou obrubou uvádějící text „*considerat peccator iustum et quaerit mortificare eum*“ (Ž 37, 32); v překladu Kralické bible: „*Špehujet' bezbožník po spravedlivém, a hledá ho*

zahubiti.“ Vnitřní zrcadlo medailonu vyplňuje mělký reliéf s poprsím bizardní postavičky s motivem probodeného srdce na hrudi, šaškovskou, bláznovskou nebo kouzelnickou ústrojí (rolničky na čapce v podobě okřídlené kohoutí hlavy), brýlemi na nose, objevujícími se od pozdního středověku jako obligátní atributy v parodiích neužitečných učenců, a trumpetkami směřujícími jí z každé strany do uší.“ – dle Panocha (pag. 173) jde zároveň o alegorický kryptoportrét krále Václava IV., který, dodejme, jako hloupý bezbožník spřádá plán proti spravedlivému zpovědníkovi JN (jak lze vyložit gesto naznačeného hryzen vlastního prstu personifikace, výrazu zloby či závisti), když podezřívá svou manželku (z t. důvodu jde mnohem spíše o vyobrazení Podezření než Pomluvy) – popisovaná personifikace je působivá i tím, že ve tváři pozvedá ostře řezané obočí a svůj krhavý pohled obrací v sloup – Panoch ještě upozorňuje (na pag. 179), že její hanlivý posunek (prst vložený do úst a téměř již hryzený) lze interpretovat jako „záměrnou napodobivou antitezi ustáleného ctnostného posunku světce nebo jeho doprovodného komparsu, kterým bývá vztyčený ukazováček ostantativně kladený před sevřené rty jako symbol poukazující k Janovu nevyzrazení zpovědního tajemství“ (t. ctnostný posunek činí na popisovaném sousoší anděl) – s Panochovým dalším výkladem t. pomníku jako „unikátní alegorie triumfu katolické víry nad herezí“, která by hrála roli se snahou vrchnosti potlačit tajné nekatolictví na zdejším pan. (pag. 179-180), se neztotožňujeme, jelikož předloženou argumentaci nepovažujeme za průkaznou – co se týče druhé personifikace přítomné na pomníku, Víry, ta je znázorněna jako důstojná žena s částečně zakrytými vlasy, která kromě krucifixu (v lv.) drží ještě rozevřenou kn. (v pr.) se známým citátem z knihy *Tobiáš* (12, 7) hlásajícím, že královo tajemství je dobré skryt, kdežto Boží skutky je čestné vyjevovat – 1729, v r. kanonizace, aut. nejspíš sochař a řezbář Řehoř Thény, zřiz. míst. p. a vždy a všude věrný ctitel Rudolf Josef Colloredo říš. hr. z Walsee (pův. Waldsee), se zmíněním své choti, Marie Gabriely Izabely ze Starhemburgu, jejichž heraldická znamení ptáka a lva se bl. mučedníkovi podřizují

5/ v depozitáři far. úřadu se v současné době uchovává obraz (olej na plátně) představující kanov. v sošném pojetí, shlížejícího na krucifix (držený zl. dopr.), s palmou v lv., s výrazně vys. biretem na hlavě, stojícího v místnosti, v níž je vl. stolek s přehozem a rozevřenou kn. a vpr. na zemi zemská sféra – Panoch z různých indicií usuzuje na dobu vzniku obrazu cca 1680, je však pravděpodobnější, že dílo bylo vytvořeno až po vzniku → praž. most. typu

1-3/ L KOŘÁN 1970, 123; 1, 2/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278*); 1, 3/ L KOŘÁN 1994, 217; 3/ E (vpř. na podst.) *DIVE IOANNES NE / POMVCENE NOLI /*

ME CONFVNDERE / QVIA TVVS SVM / EGO: PSALMO 118 / DEYZ ABYCH W HA / NBV NEPRZÍSSEL / O POSMECHV NÍCZ / NESLÍSSEL SWATÍ / IENE NEPOMVCSKÍ / CHRAN CZEST MAV / NYNÍ Y WZDYCZKÍ / NEBO TWVG GSEM GA – (t. v rozích mimo nápisový rám) 1709 – (t. na spod. okraji rámce) F. F. – STŘEDA 2015, 36-37 – **pozn.:** po vystavění radnice 1890 socha přem. na nynější místo v Kodymově ul. před dům čp. 22; 4/ E (na podst. vpř. pod al. znakem) AVIS RVDOLPHI A VALSE / ET LEO GABRIELÆ A STAB / RNBEROK MARTYRI BE / ATO SE SVBSTERNVNT. (= 1729) – (na lv. zad. stěně podst.) TIBÍ DÍVO IOAN / NĚ NEPOMVCE / NO SVB ANNO / CANONIZATIŇIS / POSVĚT (= 1729) – (na pr. zad. stěně podst.) TVVS VBISVE / SEMPERQVE / FIDELIS CLĪ / ENS (= 1729) / RUDOLPHVS DE ET ĪN / COLLOREDO S. R. Ī. COMES / DE WALSE | TITVLVS PLN: | DOMĪNVS ĪN OPPCZNO / ET CÆT. – (na koruně alegorie Podezření) SUSPICIO – (na obrubě ov. plakety s výjevem hloupého hřištníka) CONSIDRAT: PECCATOR: IUSTUM: ET: QUÆRIT: MORTIFICARE: (dotesáno dovnitř oválu) EUM – (v rozevřené kn. alegorie Víry, na lv. stránce) SACRA / MENTVM / REGIS AB: / SCONDE: / :RE BONV / EST – (na pr. stránce) OPERA AVTĚ / DEĪ REVELA / RE ET CON / FĪTERĪ HONO / RĪFĪCVM ES: / Tob c. XII v. VII – H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. pod korunou – L UPČ 2, 539 (aut. J. F. Pacák) – PANOCH 2007, 161, 169-174, 176, 179-181 (komplexní výklad námětu sousoší, aut. připsáno Řehoři Thénymu) – STŘEDA 2015, 39-40; 5/ L PANOCH 2007, 131, obr. 184

Opočno, n. Opotschna (Č, Žat, Pr, v. Libědice, a.)

1715 na území zdejší f. dol. podobizny v chrámech a venku na cestách

R 1. zpr. míst. administrátora Matouše Františka Lencka, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 218^v) – **pozn.:** tehdy do zdejší a. vedle far. kostela Naněb. P. Marie v Opočně náležely fil. kostely sv. Jakuba ap. v Hřivicích, sv. Václava v Lipenci a sv. Matouše v Pnětlukách

Oponěšice, n. Oponeschitz (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f. Velký Újezd)

na návsi na osmib. žul. sloupu, spočívajícím na šir. krychlovém podst., se nachází socha z mušlového vápence představující SJN jako stojícího kanov., který se sklání k dlouhému krucifixu, jež drží zpr. doleva, a v pr. drží palmu spočívající na almuci – 1716

E (vpř. na dol. části sloupu) 1716 – L MTSSP 2006, 222-223 – UPMS 3.1, 521 (socha patrně z 19. st.)

Opyš viz Praha III. 6/

Orasice, n. Worasitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Chožov)

ve fil. k. sv. Mikuláše (zásadně obn. 1725) oltář, cca 1700, zřiz. Václav Kratochvíl, děkan litom. katedr. kapituly (ve fun. 1696-1719)

R 1. zpr. chožov. faráře Jiřího Josefa Suterina, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 333^v)

Orličné viz Letohrad

Orlík nad Vltavou, dř. jen Orlík či Vorlík, n. Worlík (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Staré Sedlo, 1728 zám. kapl.)

1/ na zámku, pův. hradu zbudovaném na vys. skále nad lv. břehem ř. Vltavy, se v pokoji míst. paní Marie Ernestiny ovdovělé kn. z Eggenbergu, roz. ze Schwarzenbergu, nacházel obraz, zakoupený z kněžnina popudu 1711

2/ v zám. parku polych. váp. socha (stojící kanov. otáčí hlavu ke krucifixu, který drží zpr. doleva, v pr. kov. palma, postament i sokl písk., čtyřb., s odstupněnými rohy), řečená Na Prádle, protože byla postav. poblíž rybníka a několika budov při něm, kterým se od starodávna říká Prádlo – dobové listiny dokládají, že socha patří do skupiny skulptur a kam. okras, které dal orlícký (a krumlovský atd.) p. Adam František kn. ze Schwarzenbergu zhotovit v Eggenburgu v Dolních Rakousích u sochaře a kameníka Andrease Steinböcka (1665-1740) a pak jimi dal vyzdobit rozličné své knížecí zámky – svatoján. socha určená pro Orlík byla 18. VI. 1724 dopravena na voze taženém 6 koňmi z Eggenburgu do Č. Krumlova, z Krumlova pak během měsíce září dopravena na Vorlík po Vltavě – o dopravu sochy se starala i Schwarzenbergova manželka, kn. Eleonora Amálie Magdaléna, roz. princezna z Lobkovicz

1/ L IVANEGA 2015, 170; 2/ L VOTKA 1887, 58-60 (dat. 1723 i 1724), 94 (dat. 1724) – SPHU XXXIII, 161 – UPČ 2, 542 – **pozn.:** socha byla přesouvána, nyní se nachází v rozměrně barok. výkl. kapli nedaleko rybníka při čp. 125

Ořechov, dř. též Velký Ořechov, n. (Gross) Urhau (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

ve far. k. Věch sv. oltář, dol. 1715

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Osečany (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f. Chlum)

1/ míst. vr. Jan Jiří Bechinie z Lažan, majitel Osečan 1720-25, zamýšlel při zdejším zámku zřít kapli, pro niž 1721 zajistil fundaci 200 zl. – jelikož se mu nepodařilo t. záměr realizovat a Osečany časem prodal, přenesl 1729 zmíněnou fundaci do neveklovského k. – 1720-21 vznikl pro zamýšlenou nepom. kapli stavební návrh, jehož aut. byl snad arch. Carlo Antonio Canevalle

2/ v polích nedaleko vsi písk. socha: na oblacích pr. kolenem klečící prostovlasý kanov. má rozpažené ruce a v pozdvihnuté pr. drží kříž, k němuž hledí – na oblacích leží bired a noří se do nich okřídlená and. hlava – podst. rozměrný, zděný, čtyřb., dvouetážový – v čele jeho hl. části je zasazena kam. kart. s erbem s iniciálami zřiz., výše uvedeného míst. p. Jana Jiřího Bechinie z Lažan (socha tudíž pochází z období 1720-25)

1/ L PMKČ II, 149 – ŽÍŽKA 1996, 15; 2/ E (na čelní stěně podst., po stranách hor. části kart.) I: G / B: D: L (= Iohannes Georgius Bechinie de Lažan) – H (v t. kartuši, korunované, ve střed. oválu) znak zřiz. – L SPHU III, 71 – SKRUŽNÝ 1969, 274 (dat. 1720-25) – MTSSP 2019, 988-990 – I

www.oscanskaslapka.cz/ osecany.php – pozn.: pomník v neznámé době přesunut, torzo sochy (zničena střelbou za 2. světové války) při restaurování doplněno

Osečná, n. Oschitz, město (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

ve far. k. sv. Víta 1715 dol. několik obrazů a 2 dřev. sochy, z nichž jedna v živ. vel., to vše vystaveno veř. účtě – nejst. z t. vyobrazení bylo vyst. a uctíváno udajně již od doby cca 1695

R l. zpr. míst. faráře Františka Xavera Richtera, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 437)

Osek, n. Ossegg, cist. klášter s okolním osídlením (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f. se sídlem v pův. Starém Oseku)

1/ na Klášterním nám. před fasádou domu čp. 202 se nyní nachází kam. socha z doby cca 1715,^{a)} rozměrný svatoján. pom.: podstavec vys. a šir., trojetážový a trojosý, ve spodních dvou etážích se střední, rizalitově vystupující osou a s bočními, konkávně probranými osami – v nejspodnější etáži je na boč. osách psaníčkový dekor v rámu a na střední ose široký, barokně tvarovaný rám s náp. – ve vyšší etáži se v boč. osách nacházejí ov. rámy s náp.^{b)} a upr. vystupující rám (vyvrcholený segmentem) s reliéfem SJN jako chlapce vyučovaného dvěma cist. mnichy (v pozadí *Zelená hora* se zámek a vpr. pod ní městečko *Nepomuk*) – t. reliéf je plastickým přetlumočením grafiky navržené Janem Kryštofem Liškou pro n. vydání knihy cisterciáka a člena zdejšího kláštera, Augustina Sartoria, *Cistercium bis-tertium* (1708) (→ B.4, 70a) (Liška také zač. 18. st. pro míst. kláš. chrám namaloval několik ol. pláten) – třetí etáž podst. je tvořena odstupňovaným nízkým soklem, vpř. konkávním, na bocích doplněným akant. volut. křídly, na něž dole dosedají s. andílků (andílek vpr. drží oběma ručkama roh hojnosti, z něž sype dolů množství mincí) – na t. soklu vpř. volutová kart. s 5 zlac. šesticípými hv. rozmístěnými téměř do kruhu – nejvýše stojí sv. kanov. JN nakloněný k mohutnému krucifixu, který drží v pr., a v lv. svírající vel. palmu – nep. právě t. památku má na mysli administrátor staroosecké fary a profes zdejšího kláštera Stanislav Heergesell, když 1715 píše, že před několika málo lety Jan Kryštof Schram, obyvatel a obchodník v *Oseku*, u první vstupní br. do kláštera dal vztyčit kam. sochu, nikoli průměrného umění a krásy, ovšem o^o – svatoján. pomník je tvarováním svého podst. od počátku určen k umístění u zdi

2/ v obci (původním **Starém Oseku**?) ve výkl. kapličce kam. socha, velice dynamické dílo: stojící kanov. s rozevlátou rochetou hledí na krucifix, jež drží s palmou v pr., a v mírně pozdvižené lv. sevřené v pěst snad míval další atribut – 1. čtvr. 18. st.

1/ a) L UPČ 1957, 554 (dat. cca 1715) – UPČ 2, 553 (dat. 1. čtvr. 18. st.) – ROYT 1996b, 69 – STEHLÍKOVÁ 1996, 73, č. kat. 85. (raná plastika) –

PANOCH 2007, 42 – I pamatkovykatalog.cz (43365/5-2709 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. cca 1715) – b) (upr. spod. etáže podst. v rámu náp., z velké části nedochovaný) S. JOANNI NEPOMVCE / [...]RIAM VIRTVT[...]VS / [...]VM PRODIGIIS / [...]LIENT[...]S / CLIENT[...]S EA[...]BVS / [...]ST[...]O / [...]BI[...]EM[...] / [...]O[...]AM / [...]CONCEDAT – (ve vyšší etáži podst. v rámu vl.) ~ / PVRPVRATO / BOHEMORVM / TACITO / JOANNI / SILENTIARIO / VT PRO OSSECO / HABEAT ORANDO / APVD DEVM / SEMPER / OS SECVM / ~ – (t. v rámu vpr.) ~ / S. JOANNI / OLIM AVGVSTÆ / NVNC DEI ET DIVÆ / ELEEMOSYNARI^o / VT PATRIAM / PATRIÆ PATER / OPIBVS ET OPE SVA / CÆLIT^o OPITVLANDO / SVBLEVET / ~ (náp. koresponduje s andílkem s rohem hojnosti) – c) R l. zpr. administrátora staroosecké fary a profesa cist. kláštera v Oseku, Stanislava Heergesella, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 332^r); 2/ I pamatkovykatalog.cz (42564/5-2715 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – pozn.: socha přen. 1987 z výkl. kapličky do areálu zdejšího cist. kláštera

Osek nad Bečvou viz Lipník nad Bečvou II

Osice, dř. Vosice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie krásně zlac. rozv. oltář s vyřez. sochou (na oblacích stojící kanov.) v nice (s konchou) upr., se s. sv. Václava a sv. Ludmily po str. a s panovnickou korunou s diadémy ve vr. (dle Panocha symbol pozvednutí JN do úlohy pomyslného duch. vládce č. země), 1708, zřiz. různí titulé na svůj náklad

R l. zpr. míst. faráře Jana Františka Rohana, 9. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 172^r) – L UPČ 2, 553 – PANOCH 2007, 197 + obr. 350

Osičky, dř. Vosičky (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Osice)

u vsi při c. k *Syrovatce* písk. socha (hran. podst., kanov. stojící na oblacích hledí k nebi, obě ruce klade na almuci, drží kov. kříž), 1724

E (na podst.) nedochované nápisy – L UPČ 2, 554 – I pamatkovykatalog.cz (23706/6-5498 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Oskořínek (Č, Bol, Pr, v. Nymburk, a. Hrubý Jeseník)

při cestě k *Hrubému Jeseníku* na mírné vyvýšenině kam. socha na vysokém hranol. podst. s odstupňovanou patkou, v hor. části v bocích probraném a zdobeném volutami – světec představen jako stojící kanov. s výrazně zakloněnou hlavou k lv. rameni, držící zpr. doleva krucifix – oděv dynamicky promodelován – 20. l. 18. st., aut. Josef Jiří Jelínek s dílnou

L UPČ 1957, 555 (dat. 1. pol. 18. st.) – UPČ 2, 554 – SUCHOMEL 1994, 168 (jelínkovské dílo) – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 14 (dat. 20. l. 18. st., aut. Josef Jiří Jelínek) – I pamatkovykatalog.cz (26572/2-1917 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. patrně 1. pol. 18. st.)

Oslavany, n. Oslawan, městečko (M, Brn, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše socha, dol. 1716

2/ na dřev. m. přes ř. Oslavu socha, 1717, zřiz. mlynářka Veronika Ránoveselá

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); 2/ L VM II. I. 23, 227 – UPMS 3.1, 556 – I pamatkovykatalog.cz (102893 – socha sv. Jana Nepomuckého) – pozn.: socha spočívá na novodobém hran. podst. a na nynější místo byla osazena 1995

Oslov, dř. též Voslov (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Horní Záhoří)

ve fil. k. sv. Linhartu se na vhodném místě nachází ke zdi připevněná dřev. socha (sice o, ale s biretem na hlavě), 1703 obstaraná některými zbožnějšími osobami a vyst. účtě věřících

R nedat. l. zpr. záhořského faráře Jana Josefa Paura, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 150^r)

Osoblaha, n. Hotzenplotz, město (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Maří Magd., vedle ol. Božího těla zavěšena socha (v jedné ruce krucifix, v druhé zelená palmová ratolest, nad hlavou drží dva vznášející se andělé zelený věnec), provedená sochařskou prací, malovaná a zlac., z období 1709-1715, zřiz. míst. měšťan Petr Jan Baltzer, na základě slibu a z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 267)

2/ na nám. kaple se sochou (v živ. vel.) na vrcholu, do 1715, zřiz. Ondřej Uterer, na základě slibu a z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 725) – t. dobrodinec také složil fundaci k udržování t. pomníku (→ C.1, t.)

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r); 1/ R n. svéd. měšťana Petra Jana Baltzera, dané v Osoblaze 3. IX. 1715, příl. L k předchozímu l. výtahu (NA, ČDK, kn. 117, fol. 136^v); 2/ R n. svéd. Ondřeje Vterera (?), dané v Osoblaze 4. IX. 1715, příl. J k výše zmíněnému l. výtahu (NA, ČDK, kn. 117, fol. 135^r)

Osov (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a. Osov-Skřípel)

poblíž k. Nar. sv. Jana Křt. (nově postav. 1734-38) kam. socha na členitém, do osmib. tvaru zkoseném zvlněném podst., vpř. dekorovaném vykrajovaným rámem s 5 osmírohými hv. rozmístěnými do tvaru X, přičemž prostřední z nich spočívá v malém ov. rámu upr., obklopena ciframi letopočtu, 1726

E (vpř. na podst. v ov. terči upr. ozdobného rámu) 1 7 / (hvězda) / Z 6 – L UPČ 2, 555

Ostrá horka, n. Spitzberg, vrch s pout. místem nad Soběšicemi (nyní část města Brna) (M, Brn, Ol, d. Brno, f. Řečkovice)

v pout. kap. či kostelíku Ukřižovaného Krista a sv. Františka Xav. (1716-20, ben. 3. V. 1718) zvon, 1717, zřiz. brn. jezuité

L zdroj nedohledán

Ostrava viz Moravská Ostrava

Ostroh viz Uherský Ostroh

Ostroměř viz Hořice II

Ostrov, n. Schlackenwerth, město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

v piar. k. Zvěst. P. Marie ve výklenku v závěrové stěně po pr. str. hlavního ol. raně barokní bohatě vyřez. rozvilinový záslibný oltářík zdob. sochou ve středové nice, dvěma páry sl. po stranách a al. znakem sasko-lauenbursko-bádenským ve štítovém nást., dále pak doprovodnými s. sv. Ludvíka a sv. Viléma (patronů míst. pána) dole po stranách a dalšími 3 s. v nást. (v mušlové nice upr. sv. Jana Křt. a v rozích bouřného světce Pavla a sv. Floriána) – 1691-92, zřiz. míst. paní markraběnka Františka Sibylla Augusta Bádenská, roz. vévodkyně Sasko-Lauenburská, na poděkování za ochranu a vítězství svého manžela a vojevůdce markraběte Ludvíka Viléma I. Bádenského, v důležité bitvě proti Turkům u *Slankamen (Szalánkemén, Slaný Kamen)* na *Dunaji* 18. VIII. 1691 – **pozn.:** na památku onoho vítězství byl tomuto kostelu věnován taktéž obr. Zvěst. P. Marie a založen hl. oltář (1693)

R l. dopis Řehoře od sv. Martina, rektora ostrovské piar. koleje, daný v Ostrově 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 130^r) (nepom. oltářík se světcovou sochou) – L SPHU LII, 113-114 (podrobný popis nepom. oltáře) – I www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/ostrov-kostel-zvestovani-panny-marie (popis oltáře, jeho dat. a důvod zřízení)

Ostrov viz Hořice II

Ostrý, n. Scharfenstein, vrch se zříceninami hradu a poplužním dvorem na katastru obce Františkov nad Ploučnicí (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Benešov nad Ploučnicí)

nedaleko poplužního dv. u obvykle používané c. pískovcová, nákladně a překrásně vytvoř. socha v živ. vel. (stojící kanov. s krucifixem v pr., již klade svrchu na dol. část kříže, a s lv. rukou na hrudi, v níž kov. palma), 1700, zřiz. majitel *Ostrého*, Vilém Maxmilián Pickhardt z Grünthalu († 1708), štolba litom. biskupa – vys. čtyřb. podst. v podstatě dvouetážový: základna široká, zakončená užší, ale mohutnou částí, zdob. vpř. i na boku věncovým rámem ve tvaru ležatého oválu (s náp.), druhá etáž bohatě zdob. akanty, dole baňatá, do vrchu se zužující, vpř. zdobená erbem a iniciálami zřiz. – **pozn.:** záhadné jsou 4 cifry nebo litery vytes. na římsce střední etáže podst., které by se mohly číst jako 1661, 1663, 1667 nebo IGGI (několik autorů se jimi dalo svést k přesvědčení, že socha pochází již z 60. l. 17. st., je však jasné, že t. nápis není označením pravého stáří sochy, jinak bezvadně doloženého dobovým písemným pramenem, navíc se zdá, že byl vytesán až druhotně) – zřiz. dal sochu vystavit veř. účtě a slavnostně požehnat

E (nápis v ov. věncích dol. etáže podst. byly vytvořeny nejspíš v 19. st., vpř. náp. údajně začínal) *WMP 17/18 VGT.* (střední část 17/18 není nejspíše letopočtem) – (po stranách klenotu erbu ve druhé etáži podst. vpř.) *W. M. P. – V. G. T.* (= Wilhelm Max Pickhardt von Grünthal) – H (vpř. na druhé etáži

podst.) znak zřizovatele s přilbou a klenotem – R I. zpr. míst. faráře jménem Benedikt František Matzke, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 193-194) (dat. 1700) – L UPČ 1, 62 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 11-13, 118 (různé dat.) – I pamatkovykatalog.cz (31326/5-3667 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1663 či 2. pol. 17. st.)

Osvětimany (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

ve far. k. sv. Havla socha, dol. 1716

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Otice viz *Votice*

Otvovice, dř. Votovice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Pchery)

v kap. sv. Prokopa (1716) zvon *Umíráček* (o váze cca 30 kg) s reliéfem mezi nápisy – zvon dal 1724 do této podoby přelit míst. hospodář Ferdinand (nejspíš Ferdinand Salamon, stavebník kap.) – dílo vykonal praž. zvonář Mikuláš Löw

E (na hor. obvodu u hlavy zvonu) *Goss mich Nicolaus [Löw] in Prag – (na středu obvodu zvonu) Ferdinand Wirth in Wotwitz hat mich lassen umgiesen, Anno 1724 – L ŠORM 1929a, 83 – I www.otvovice.cz/obec/ historie/kaple – pozn.: pův. kap. byla 1846 nahrazena novostavbou, do níž byl zvon přem., avšak 25. IV. 1917 byl zrekvírován*

Oubislavice viz *Úbislavice, Nová Paka 2/*

Ouboč viz *Úboč*

Oudrnice viz *Údrnice, Kopydno II*

Oulibice viz *Úlibice, Lužany II*

Ounětice viz *Únětice*

Oupice viz *Úpice*

Ouřeňoves, Ouřinoves viz *Uhríněves*

Oustí viz *Ústí, Nová Paka 2/*

Oustí nad Orlicí viz *Ústí nad Orlicí*

Ouvaly viz *Úvaly*

Ovčáry (Č, Kou, Pr, v. Kolín, f. Starý Kolín)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. boč. oltář, 1715 popsán jako nový

R I. zpr. starokolín. faráře Jana Karla Vaváka, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 108^r)

Ovenec viz *Bubeneč*

Ovesné Kladruby, dř. též Habrové Kladruby, n. Habakladrau (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

ve far. k. sv. Vavřince vyobrazení, dol. 1715

R I. zpr. míst. faráře Raymunda Šimonovského, 12. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 88^r)

Paběnice (Č, Čás, Pr, v. Kolín, a. Třebonín)

1725 dostavěna jez. rezidence (náležející kutnohor. koleji) spolu s kaplí

R LA míst. jez. koleje, 1725 (ARSI, sign. Boh. 140, pag. 120)

Pacov, město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f.)

červenorečický děkan Zimmermann 1715 tvrdí, že v jeho sousedství není kostela, v němž by se nenacházela socha nebo alespoň obraz, a hned na to poukazuje na úctu ve 3 okolních městech, mezi nimiž vypočítává *Pacov* – vyplývá z toho, že ve všech 3 pacov. kostelech již tehdy byla vyobrazení, tj. ve far. k. sv. arch. Michaela, v kláš. k. karmelitánů a ve hř. k. sv. Barbory (→ výše, Červená Řečice I)

Pačlavice, n. Patschlawitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f. Švábenice)

písk. socha (kanov. klečí na oblacích, hledí vzhůru, pozdvihuje v pr. ruce do výše drobný zlac. kov. krucifix, lv. ruku klade na hrud' a přidržuje jí štrápec almuce) ve společnosti andílka (sedí před světcem na lv. str. oblak a oběma ručkama drží věnec) na osmib. postamentu (vpř. zdoben kartuší s al. znakem) spočívajícím na hran. podst. s vystupujícími volut. křídly dekorovanými štrápci – na stěnách podst. rámy s l. a č. veršovanými nápisy, téměř vesměs chronostichy (v latině jde o elegická disticha) – č. náp. na před. stěně podst. udává r. světčova přechodu do věčného života (1383) – 1721, zřiz. míst. vr. František Karel svob. p. Chorinský z Ledské s manželkou Marií Kateřinou, roz. Kottulinskou z Kottulina

E (na podst. vpř.) *HAEC / TVA MORS / ALIIS / MORS EA VITA / TIBI / NEGLEPSSI W PRAZE / KAVPEL WSSELIKI / DAWA ZDRAWI / W TEG IAN / NABIL ZIWOT / WECNI (= 1383) – (t. vl.) STA / ADSTA / SANCTE VIRI / STATVIT TE HIC / MENS PIA / SERVI (= 1721) / STANTE / ADSTANTE / ISTHOC TVTVS / HOMELLVS / OVAT. (= 1721) / IAN NEPOMVCKI / V BOHA PLATI / KDO ZISKAL / IANA NAVZE SE / STRATI. (= 1721) – (t. vpr.) HOC / VIRTVOSA / FAMA PORTATVR / DVCE (= 1721) / CTNOST GMENA / V KRKV PERLA / ZVSTANE TV / KDE IAN / BERLA (= 1721) – (t. vz.) DETRACTOR / FERMET (?) AST / EX TE VIRTUTE / TABESCET. (= 1721) / ZAGISTE NENI / CZO SE BAT / VTRHANI / NEPOMVCKEHO / KDIZ IANA / RVKA / BRANI. (= 1721) – H (v kart. vpř. na plintu) al. znak zřiz. – L UPMS 3.2, 680 – I pamatkovykatalog.cz (36190/7-6090 – socha sv. Jana Nepomuckého) – pozn.: podle spodního (neveršovaného) chron. na pr. stěně podst. dal sochu 1824 přemístit na nynější místo (před střed přístupové terasy v průčelí zámku) a obnovit ji míst. majitel (Arnošt kn.) Arenberg (vlastnil pan. 1814-33) – nelze vyloučit, že až v této době vznikly výše uvedené náp. na podst. sochy*

Palava viz *Pavlov*

Páleček, dř. Pálček, Malý Pálec (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Zlonice)

ve fil. k. Navšt. P. Marie vl. boč. oltář, postav. na náklady lidu, dol. 1715

R I. zpr. zlonic. faráře Jana Jiřího Kikovského, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 152^r)

Palonín, n. Pollein (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f. Moravičany)

ve vsi písk. socha (stojící kanov. hledí do nebe, v lv. kruzifix, dotýkající se světcovy brady, pr. ruka na hrudi s rovnými ukazováčkem a prostředníčkem jako k žehnání, v t. ruce zlac. kov. palma, podst. hran., vpř. zdob. kart. s páskou, volutami a akantem, v kart. chron.), 1716

E (v kart. vpř. na podst.) *HONORI / DIVI / IOANNIS / NEPOMVCENI / ERECTA* (= 1716) – L *UPMS* 3.2, 682

Panenské Břežany (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f. Odolena Voda)

1/ na vrchu nad hosp. dv. a panskou rezidencí svatojiřských benedikteek z *Pražského hradu* dala svatojiřská abatyše Františka Helena Pieroni de Galliano (ve fun. 1691 † 1720) vybudovat 1705-07 kap. sv. Anny, kterou 21. VIII. 1707 spolu s hl. oltářem a boč. oltáři sv. Izidora a SJN slavnostně konsekroval praž. sufragán Vít Seipel, jak dokládala pam. deska

2/ na návsi písk. socha (prostovlasý kanov. v pokleku na obláčcích, vpř. zdobených 3 and. hlavičkami, v pr. ruce světec drží bired, lv. ruku natahuje za kruzifix, na který shlíží a jež mu zespod přidržuje stojící andílek, čtyřb. postament, hran. podst. se zrcadly s vykrojenými rohy, na boč. stěně náp.), 1724

1/ L *HAMMERSCHMID* 1715, 125; 2/ E (na boč. stěně podst. v rámu) náp. – (t. pod rámem ve vykrojených rozích) 17 / 24 – L *UPČ* 3, 15

Pankrác (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, a. jez. misionáře na vinicích u Prahy, 1727 a. Michle)

1/ ve fil. k. sv. Pankráce, stojícím na pláni při příjezdové c. k pevnosti *Vyšehradu*, oltář, dol. 1716, zřiz. venkovan, poddaný praž. Karlo-Ferdinandovy univerzity, ke ctí, nep. na odčinění za pohanění sochy na *Praž. mostě* (→ D.1, 816)

2/ na předpolí *Vyšehradu* v místech býv. usedlosti *Vokáčka* písk. socha (stojící kanov. klade pravici na prsa a lv. rukou tiskne k boku uzavřenou knihu, v hor. části podst. kartuš), cca 1710, aut. snad sochař Jan Oldřich Mayer

1/ R odpověď Jana Františka Löwa z Erlsfeldu, doktora medicíny a práv, váženého člena praž. Karlo-Ferdinandovy univerzity, na 65. otázku v 19. článku 1. beatifikačního procesu (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 41^v); 2/ L *SPHU* XXVIII, 118 (obr. 148), 119 (dat. kon. 17. st.) – *UPP, V. P. M-Ž* 1, 138 (dat. cca 1710) – I *vysehradскеj.cz/jan-nepomucky-na-pankraci / (Jak se Nepomucký maskoval za Husa)*

Pardubice, město (Č, Chru, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Bartoloměje oltář, 1685

2/ na nám. písk. sl. se s. Neposkvr. P. Marie a se 4 vel. kam. sochami sv. patronů Č. král. v nárožích: 1695 byl přednesen pardubic. měst. radě úmysl míst. děkana postavit na nám. na rynku „columnu“, 1. II. 1697 vydala praž. arcib. konz. pardubickému děkanovi Valentinu Kelčákovi pov. postavit upr. pardubického nám. „sloup se sochou Nejsvětější Panny se 4 svatými patrony království Českého, vše

z kamene“, zmíněný děkan pak v VIII. 1698 požádal tutéž konz., „aby důstojnému pánu Meyerovi bylo uděleno povolení k benedikci sloupu, postaveného na náměstí města Pradubic“ – ač se mezi zmíněnými 4 sochami č. patronů výslovně uvádí socha až 1715, je vysoce pravděpodobné, že zde byl SJN znázorněn již od poč.

3, 4/ před 2 měst. branami, *Zelenou* (dř. *Pražskou*) *br.* a *Bílou br.* (na severovýchodě města u m. přes *Chrudimku*) vztyčeny 2 sochy, dol. 1715 – **pozn.:** je pravděpodobné, že druhá skulptura je totožná se svatoján. sochou na Bělobranském nám., která je dol. dalším zdrojem k 1719, při pruském vpádu byla 20. X. 1744 zkažena a 1747 znovu postav.

5/ na *Bílém předměstí* před kam. ohrazením (1715) kostela Sedmibol. P. Marie písk. socha (kanov. klečící na oblacích, se sepjatýma rukama, vpr. andílek hledící na světce a opírající o něj kruzifix s palmou), konec 20. l. 18. st., iniciátor postavení sochy snad míst. děkan Adam Augustin Synetzius (Synecius)

1-4/ R lat. zpr. míst. děkana a venkovského vikáře Adama Augustina Synetzia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^v); 2/ L *MTSSP* 2008, 386-413; 2, 4/ L *UPČ* 3, 26; 5/ L *UPČ* 3, 26 (dat. cca 1740, okruh Pacáků) – *PANOCH* 2007, 115, obr. 154 (dat. 20. l. 18. st., Synetziiova iniciativa)

Paršenk viz *Hospozínek*

Paršovice viz *Lipník nad Bečvou II*

Partutovice viz *Lipník nad Bečvou II*

Paskov, n. Paskau, městečko (M, Olo, Ol, d. Příbor, f.)

ve městečku poblíž můstku přes ř. (nep. potok *Olešnou*) socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r)

Pasohlávky, n. Weißstätten (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Vlasatice)

1/ ve fil. k. sv. Anny socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

2/ poblíž vsi na král. c. socha, dol. 1716

2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Pátek (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Radonice nad Ohří)

ve vsi písk. válcový sloup na hran. soklu, vyvrcholený korint. hlavicí, na níž stojí na plintu písk. socha (kanov. v prohnutí, s kruzifixem drženým zpr. doleva), 1714

E (na dříku sloupu vpř. dole) *L. P. 1714* – L *SPHU* II, 49 (dat. zač. 18. st.) – *UPČ* 3, 29 (dat. 1714) – *MTSSP* 2012, 652-653 (dat. 1714)

Pavlice, n. Paulitz (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f. Jevišovice, 1716 a. Hostim)

ve špit. kap. obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Pavlov, dř. Palava, n. Pollau (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Dolní Věstonice)

ve fil. k. sv. Barbory socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

Pavlovice, n. Pablowitz (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie, vystavěném znovu 1697-99 Janem Vilémem říš. hr. z Kaunitz, patronem téhož kostela:

a/ hl. ol., portálová rozv. architektura z doby cca 1700 s tit. mar. obrazem dole a obrazem N. Trojice v nást., kráslená sochami sv. Petra a Pavla na boč. brankách a dalšími sochami ve zmíněném nást., představujícími sv. Václava a sv. Jiří po str. trojičního obr. a nejvýše SJN – o t. dřevěné, krásně vyřez. a polych. soše se píše, že ji daroval zmíněný hr. Kaunitz 1700

b/ do jednotného zař. kostela z doby cca 1700 spolu s popsáním hl. ol. a kaz. náležely 2 boč. portálové rozv. oltáře, jeden se sochou Piety, druhý se sochou, kolem níž byly v rozvilinách rozmístěny medailóny sv. č. patronů Kosmy a Damiána, Víta, Ludmily, Prokopa, Vojtěcha, Norberta, Václava a Zikmunda – 1715 zde však není žádný boč. oltář dol., nelze proto vyloučit, že oltář nesl původně jiné patr. a teprve později byl změněn na nepomucenský, byť volba doprovodných zem. patronů spíše nasvědčuje právě volbě SJN jako ústředního motivu, případně by zde bylo možné čekat P. Marii Starobol. (díky doprovodným světcům Kosmovi a Damiánovi) – jiným vysvětlením by mohlo být, že oltář, od počátku svatojánský, byl vytvořen v době po 1715

a/ R l. zpr. míst. faráře Jana Filipa Göhla, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 312^r); b/ L UPČ 3, 30

Pavlovice u Přerova, n. Pawlowitz (M, Olo, Ol, d. Lipník nad Bečvou, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiljí vyobrazení, dol. 1716 (→ výše, Lipník nad Bečvou II)

2/ schodiště k t. far. kostelu je po str. doprovázeno písk. sochami SJN z 1727 (vl.) a SJS z 1733 (vpr.) – SJN je představen jako stojící prostovlasý kanov. naklánějící hlavu ke křížifixu, jež vespod drží lv. rukou na hrudi, v pr. ruce nese biret, podst. je hran., dole rozšířený do nevšedně utvářených volut, čelní stěna zdob. obdélnou kart. s páskovým, štrápcovým a akant. dekorem kolem, římsa podst. mohutná, značně vystupující – zřiz. nepom. sochy je míst. farář František Josef Novák (ve fun. 1713 † 1762)

2/ E (v kart. na čelní stěně podst.) *Chare nobĪs / tVieLarĪs / aC Patrone / sanCte Īoan / nes NepoMV / Cene LIbe / ra sVspĪran / tes a præsenti / aC æterna / ConfVsIone (= 1727) – (na podst. vz.) sVatĪ / Jene / nepoMVČkĪ / ty nas haj oD sVĚtske I / takĪ / VeCzne hanbĪ / F. I. N. P. P. (= Franciscus Iosephus Nowak, Parochus Pavloviensis, 1727) – L MALINA 2014, 8, 10, 54 – UPMS 3.2, 717 – I pamatkovykatalog.cz (34267/8-509 – *sochy sv. Jana Nepomuckého a bl. Jana Sarkandra*)*

Pecka, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

na nám., na místě pův. jednoduchého dřev. mar. sl. (1701), postaven 1720 nákladem obce (když byl míst. vrchností převor valdické kartouzy, za faráře Antonína Petrše a purkmistra Jana Vagnera) nový mar. mor. sl. (písk., toskánský s korintskou hlavicí, na hran. podst., na vr. s. Immaculaty), obklopený (na 2 kam. stupních) písk. osmibokou balustr. s konkávně prohnutými spojujícími stěnami, s kov. br. vpř. a s 8 písk. sochami svatých na nárožních pilířcích, (odpředu odleva) sv. Víta, Šebestiána, Kateřiny, JN (ikon. ojedinelé ztvárnění Ukřižovaného, jakoby přibitého k mohutné palmové ratolesti, již světec ve svislé poloze opírá o pr. stranu těla a vespod ji drží pr. rukou, levici přitom klade na hrud' a na rochetě má štólu), Josefa s Ježíškem, Barbory, Floriána a Václava – aut. sochař František Petrš z *Červené Doubravice* či *Dobrovice* na Mladoboleslavsku, s. P. Marie stála 20 zl., ostatní s. po 13 zl., celkový náklad 239 zl. 2 kr. – **pozn.:** Panoch 2011 přiblížil inspirační zdroje nezvyklého atributu palmové ratolesti s ukřižovaným Kristem, doprovázejícího v *Pecce* postavu SJN – ty spočívají v ikonografii sv. Bruna, zakladatele řádu kartuziánů, majitelů pan. Pecka 1627-1782 – sv. Bruno (asi 1030-1101) bývá také zobrazován s palmovou ratolestí s ukřižovaným Kristem

L *SPHU* XXXI, 135 – ŠORM/KRAJČA 1939, 184-185 – UPČ 3, 32 – PANOCHE 2007, 116-120, obr. 158, 159 (atribut Ukřižovaného na palmě a jeho ikon. předstupně a ideové zázemí) – TÝŽ 2011 – I pamatkovykatalog.cz (33506/6-1313 – *morový sloup*)

Pelhřimov, n. Pilgram(s), král. město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, d.)

1/ v děk. k. sv. Bartoloměje oltář, 1711, zřízen štedrostí konšela Zikmunda Vojty (*Woyta*) a dalších ctitelů

2/ před děk. k. kam. socha (☼), 1690 (skulptura byla tehdy do města přivezena a prozatím složena vedle jmenovaného kostela, později byla vztyčena), zřiz. míst. děkan Daniel Margrab – **pozn.:** s t. sochou je spojena podivuhodná událost z 1690 (→ D.1, 70), kdy se již ve městě lidé doslyšali o zázracích

3/ za městem sloup se sochou, 1693, zřiz. rodina Seidlova

4/ na m. na předměstí socha, 1712, zřiz. p. Jan Janeček, zdejší měšťan

5/ na kam. m. přes říčku *Bĕlou* sm. k *Jihlavě* žul. socha (na oblacích stojící prostovlasý kanov. hledí v mírném záklonu k nebi, v pr. drží biret, o nějž opírá spodní část křížifixu, který drží v lv., v pr. navíc zlac. kov. palma, čtyřb. podst. hruškovitého tvaru, s rámy s vykrojenými rohy na přední stěně a stěnách boč., nejnižší široká čtvercová základna), 1724, zřiz. snad některý pekař (před. stěna baňaté části podst. je opatřena vyrytým symbolem, údajně pětিলistou růžicí, ve skutečnosti nejspíš preclíkem završeným korunou)

1/ R l. zpr. míst. děkana Jiřího Ferdinanda Smutného, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 309-310); 2/

R t., pag. 308; 3/ R t., pag. 309; 4/ R t., pag. 310; 5/ E (vpř. na podst., na baňaté části, v rozích kolem symbolu korunovaného preclíku) I / 7 / Z / 4 – H (vpř. na podst., na baňaté části) symbol korunovaného preclíku – L SPHU XVIII, 168 – UPČ 3, 39 – ČERNÝ 1993, 64-65

Penčice, dř. Velké Penčice, n. (Gross) Pentschitz (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla (vyhořel 20. X. 1706) socha na boč. ol., dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Perná, n. Bergen (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

Pernarec, n. Pernharz (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše socha, dol. 1715, zřiz. zbožní ctitelé

2/ u většiny farníků, alespoň vzdělanějších, se doma na stěnách nacházejí vyobrazení, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře, tepelského prem. Rudolfa Willferta, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 235^v)

Pertoltice, n. Pertoltitz (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f.)

ve far. k. sv. Jiří:

a/ dřevěná, vhodně mal. socha (BJN znázorněn na způsob kazatele, tj. v taláru, v superpelici a s náležitou stólou, s kvadrátkem na hlavě), 1711 či 1710

b/ zvon (šir. 50 cm, vys. 48 cm), 1728 přelity v Praze na *Novém Městě* zvonařem Zachariášem Dietrichem ke cti N. Trojice Boží, bl. P. Marie, SJN, sv. Gotharda a sv. Jiří, zřiz. míst. vr. Jan Vilém říš. kn. z Trautsonu a Falkensteinu (nar. 1700, zdejší državy obdržel po † svého otce 1724)

a/ R l. zpr. míst. faráře Martina Rittschera, 11. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 107^v); b/ E (na plášti zvonu) *POD SSTIAS. PANOWANIM G.[eho] O.[swicene] KNIZ: MILP. P IANA WIL: / KNÍZ. Z. TRAVTSONV. A. FALKENSTEINV: TIT: GEST TENTO / ZWON KE CZTI NEGSWIET: TROGICZE BOZI BLAHOZSLAWENÉ / PANŮ MARÝE. S. IANA NEPOMVCZKIHO S. GOTHARDA A. S. / GIRŽI PRZELIT Y W PRAZE L. PANIE 1728* – (u obruby zvonu) *GEGOSSEN VON ZACHARIAS DIETRICH IN DER K: NEVSTADT PRAG – H* (pod prvním náp.) znak kn. rodu Trautsonů – L SPHU LIV, 168-171 (nápis) – NAČERADSKÁ 2002, 312-313 (pouze první náp., v jiné verzi, záznam v inventáři z 1808)

Peruc (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

průč. přestavěného far. k. sv. Petra a Pavla (1722-24, arch. Pietro Paolo Columbiani) vyzdobily sochy SJN a sv. Václava v postranních výklencích, ve štítu v nice upr. s. Spasitele a po str. sochy sv. Petra a Pavla

L SPHU II, 51 – ŠTĚDRÝ 1906, 49 – UPČ 3, 40-41

Pětikozy viz Strenice 2/

Petrohrad viz Chlumčany

Petrohradská ulice, n. Petersburggasse (nyní část města Brna, čtvrti Komárov) (M, Brn, Ol, d. Brno, f. Brno – Petrov)

na sev. okraji osady *Petrohradská ulice* (dnes v parkové části Plotní ul.) váp. socha na trojb. podst. s rámy a dvěma náp. – 1716, postavil Jan Usela z lásky a jako projev věčné vděčnosti

E (na podst. vpř. v rámu) *PRO AETERNAE GRATITVDINIS TESSERA AFFECTVS ID EXSTRVXIT IOAN[N]E VSELA GEANTER (?) ET PERPETVE DVRATVRVS (= 1716) – (t. vl. v rámu) ANNO / 1716 – L TRAPP 1888, 133 – UPMS 1, 228 – STEHLÍKOVÁ 2015, 28 – I pamatkovykatalog. cz (22093/7-265 – socha sv. Jana Nepomuckého) – encyklopedie.brna.cz*

Petrov nad Desnou, do 1955 Petrovice nad Desnou, do 1924 Petrovice, n. Petersdorf (an der Tess) (M, Olo, Ol, d. Šumperk, f. Rapotín)

1/ ve fil. k. sv. Maří Magd. socha, dol. 1716

2/ na veř. c. socha, dol. 1716

1, 2/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Petrovice (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Čestlice)

1/ ve fil. k. sv. Jakuba Vět. skvostný a pozlac. boč. oltář, dol. 1715

2/ při c. k *Měcholupím* kam. socha (na podst. několik nápisů), 1723, zřiz. míst. vr. (od 1716), František Karel Josef Václav Pacelli (Pecelius) z Adlersheimu

1/ R l. zpr. čestlic. faráře Fridricha Winsche, zbraslav. cisterciáka, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 354^v); 2/ E (na podst. jeden z nápisů český) *František Karel Josef Václav Pecelius z Adlersheimu, pán na Petrovicích a Voblatech, jeho cis. král. Milosti radda, lenního komorního dvoru soudce, místokomorník království českého* ← L PMKČ I, 149

Petrovice, n. Peterswald (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Krásný Les)

upr. vsi kam. sloup (vys. čtyřb. podst. s postamentem, zdobeným vpř. rostlinnou kart., po stranách festony) se sochou, 1709, zřiz. urozený p. von Schwartzentfelt z *Vestfálska*, vedoucí stáji hr. z Kaunitz, na poděkování za obdržené dobrodiní od SJN – na zřízení sloupu Schwartzentfelt zanechal během své poštovní cesty míst. poštmistroví 10 imp., zbylý náklad (44 rýn.) uhradil t. poštministr z lásky a zbožnosti vůči SJN, kterého si vyvolil za svého obzvláštního ochránce

R l. zpr. Jana Petra Ungera, faráře v Krásném Lese, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 300^v) (bez dat.) – L UPČ 3, 48 – SOUČEK 1999, 195 (dat. 1709)

Petrovice, někdy Velké Petrovice (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Němčice)

1/ v (zám.) kap. sv. Vojtěcha:

1a/ na hl. ol., zručně řez. rozv. retabulu, obr. Smrti sv. Vojtěcha a kolem v 5 medailonových rámech výborně mal. poprsí sv. Prokopa, Václava, Norberta, Víta a JN, kon. 17. st.

1b/ zvon (výš. 33 cm, prům. 42 cm), dílo klatov. zvonaře Jana Pricqueye, vytvoř. 1710 pro petrovickou vr., Příbika Viléma Kokořowce z Kokořowa, p. na Velkých Petrovicích, Pucharském Újezdě, Otíně, Předslavi a Rohanově, s dvouřádkovým opisem, s festony pod ním, s reliéfy sv. Vojtěcha, Jirí a JN na plášti, se znakem Kokořovských a štítkem jmenovaného zvonaře
2/ pod tvrzí čili zámekem písk. socha (barokně vyvinutější → praž. most. typ, včetně světceva útrpného výrazu ve tváři obrácené k nebi, v pr. ruce zlac. uzoučká palmeta) na hran. podst. zdobeném vpř. ov. vavřínovým věncem s dat., výše kam. plastickým erbem, na dalších stěnách psaníčkovým dekorem – 1713, zřiz. míst. p. Příbík František Josef Jenišek z Újezda (žil 1680-1716)

1a/ L SPHU XXV, 64 – TRÍSKA/TYKAL 1994, 59;
1b/ E (na zvonu) (znaménko) PRIBIK WILIM KOKORZOVECZ Z KOKORZOVA P. NA WELKICH PETROVICIH / PVCHARSKIM AVGEZDIE WOTINIE PRZEDSLAVI. A ROHANOVGE · L · P 1710 – H (na plášti zvonu) znak Kokořovských – L SPHU XXV, 65; **1a, b/** L BAROCH 1993 IV, 31; **2/** E (ve věncové kart. na podst. vpř.) 1713 – H (vpř. na podst. výše) znak Jenišků z Újezda pod korunou – L SPHU XXV, 65 – UPČ 3, 46 – I pamatkovykatalog.cz (15351/4-3217 – socha sv. Jana Nepomuckého) – www.masposumavi.cz (Měčín – Petrovice – socha sv. Jana Nepomuckého) (zřiz.)

Petrovice (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, a. Šanov, odkud 1715/16 přen. duch. správa sem a povýšena na f.)

1/ pout. a far. k. Navšt. P. Marie uv. vyzdoben souborem dřevěných, cca 190 cm vys. soch 4 evangelistů, SJN, sv. Venantia, sv. Judy Tad. a Krista – Dobrého pastýře, z doby cca 1720, jež objednala patronka k., Marie Anna hr. z Waldsteina – prvních 7 soch vyplňuje segmentem ukončené půlkruhové niky, osmá završuje stříšku kazatelny – tři světci, JN, Venantius a Juda Tad., stojí na shodně pojatých čtyřb. podst., ukončených dole po str. volutami a vpř. zdobených rámem s pův. řez. nápisem – SJN (v lv. výklenku před vs. do presb., naproti kaz.) je ztvárněn jako stojící kanov. hledící na krucifix, jež drží (ve svislé poloze a otočený k sobě) v lv. ruce mírně natažené před sebou, pr. ruku klade dvěma prsty na hruď a zbylými prsty v ní svírá palmu, v polokouli niky nad světcovou hlavou šesticípá hv. – sochy vytvořila brokoffovská dílna, z rukou Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa vyšly nespíš sochy evangelistů Matouše a Marka, dále JN a zčásti snad i Jan Ev., ostatní s. vznikly v dílně podle jeho modelů, podíl sochařova bratra Michala Jana Josefa zde však již patrný není
2/ při c. písk. sloup s korint. hlavicí, na níž socha, na hran. podst. vpř. rozměrná kart. s náp., 1712, zřiz. Jan Kryštof König

1/ E (v rámu vpř. na podst. sochy) S. / IOANNES / NEPOMU- / CENUS. – L SPHU XXXIX, 119 (obr. 113), 121 – SKRUŽNÝ 1969, 273 (dat. po 1715, aut. F. M. Brokoff a jeho škola) – BLAŽIČEK 1976, 118-119, č. kat. 30 – UPČ 3, 47; **2/** E (v kart. na čelní str.

podst.) FAMVLARI / SANCTVS MACNO / BOEMIE MARTIRIO / DIO IOANE NEPVMVCENO / SVB MISSO GORDA / IOANE CHRISTO / HPOR KÖNIC / 1712 [...] (tj. pravděpodobně Famulari sancto, magno Boemiae martyri, divo Ioanni Nepomuceno, submisso corde Ioannes Christophorus König 1712) – L JANOUŠEK 1912, 63-66 (chybný prepis náp.) – SPHU XXXIX, 128 (dat. 1. pol. 18. st.) – UPČ 3, 47 (dat. zač. 18. st.) – BEDNAŘÍK 1997, 153 (dat. 1. pol. 18. st.) – MTSSP 2019, 1086-1088

Petrovice (nad Desnou) viz Petrov nad Desnou

Petrovice u Karviné, n. Petrowitz bei Freistadt (HS, Vr)

v k. sv. Martina zvon, ulit 1723 za života faráře Jana Gorgosche, aut. zvonař František Stanke v Opavě

E (na zvonu) S Joannes Nep: Custodiat nos oretq[ue] pro nobis Si tonat ipsa Sonat, mox Singula fulgura cedent, vivente Joanne gorgosch Parocho Campana fuit defusa 1723 ← L ŠRÁMEK 1973, 330

Petrovice u Sušice, dř. jen Petrovice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

ve far. k. sv. Petra:

a/ vel. mal. obraz (☩), um. 1708, zřiz. patronka t. k., Renata Anežka Malowetzová

b/ další obraz, menší a starší než předešlý

a, b/ R l. zpr. míst. faráře Tadeáše Mikuláše Kauffmana, 11. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 12^v)

Petrvald, n. Gross Peterswald (M, Olo, Ol, d. Příbor, f. Stará Ves nad Ondřejnicí)

v komendovaném (fil.) k. sv. Mikuláše postavil na ol. sochu hosp. úředník staroveského panství náležejícího brn. koleg. kapitule – učinil tak tajně, pouze kostelníci měli o jeho činu povědomí – když sochu spatřil míst. farář (nejspíš Jan Černický, farář ve Staré Vsi od 30. V. 1698), pátral po jejím původci a nakonec ji rozkázal vyhodit z kostela, protože byla postav. bez jeho vědomí – pro ten skutek neunikl veř. zahanbení a sochu pokorně vrátil na pův. místo (→ D.1, 726)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Pchery (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

1/ ve far. k. (Nalezení těla) sv. Štěpána socha (○), dol. 1715

2/ pod far. zahradou při c. kam. socha v živ. vel., 1728, zřiz. míst. farář Matyáš Alexius Borecký (ve fun. 1716 † 1761), Bohu a svému patronovi, SJN

1/ R l. zpr. míst. faráře Michaela Bernarda Veselého, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 46^v); **2/** E (na podst. vpř.) Deo / atqVe / sanCto Ioanni / NepoMVCeno / patrono / sVo / erreXIt (= 1728) / P. M. A. B. C. P. (= Pater Matthias Alexius Boretzky, curatus Pcherensis) – (vz. podst.) Anno Domini / 1728 / (pět hv. rozestavěných do kruhu) – L SPHU XX, 60, 187-188 – PMKČ VII, 113 – SKRUŽNÝ 1969, 273 – BARÁKOVÁ 2006, 111-112

Pičín (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f.)

snad původně v pout. areálu sv. Antonína Pad. (vybudován míst. pánem Janem Václavem

Ferdinandem Dubským z Vitiněvsi 1687-91), následně (prý od 1826) před vstupem do areálu far. kotela Nar. P. Marie kam. socha (hran. sokl nese vpř. rozv. kartuši s al. erbem pod krounou, vpr. a vz. nápisy), 1708, zřiz. Jana bar. Dubská, roz. Vltavská – v pam. náp. donátorka Jana věnuje t. pomník sv. Janu, který odmítl prozradit skutky královny Jany

E (na podst. vz.) *S:^o IOANNI NEPOMVCENO / QVI OPERA IOANÆ REGINÆ / PROFERRE RENVIT / IOANNA BARONISSA / DVBSKŸANA, NATA / WLTAWSKĀANA / HONORI POSVIT.* (= 1708) – (t. vpr.) *welykomoczny Diwotwořcze S: / Jene Nepomuczky, genž wŸfech / k tobie Se utikagiczych powieft / [...]awaff a dobre gmeno / rozmahaff ga N: N: tebe / pro lařku Boři profym / prřiyimi mnie pod ochranu / swau a na wieky zahanben / nebudu \ Amen:* – H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. (rodu jejího původu a rodu, do něž se přivdala) – L *SPHU* XIII, 84 – SKRUŽNÝ 1969, 274 – *UPČ* 3, 49 – ŘEPA 2010, 182-185 – I cs.wikipedia.org (*Kaple Bořiho hrobu (Pičín)*) – *Kostel Narozeni Panny Marie (Pičín)*

Písečná, n. Schreibersdorf (Č, Hra, Kh, f. Lukavice, 1716 f.)

u vsi kam. socha (na 2 stupních hran. podst., zdob. na stěnách rámy, v nichž reliéfy (vpř.) SJN před králem, (vl.) Zpověď královny, (vpr.) Svržení z m., postava světce opakuje → praž. most. typ), 1717

E (vpř. na podst. nad výjevem SJN před králem v rozvinutém svitku citát z Písma sv.) *SACRAMENTVM / REGIS ABSCONDERE / BONVM EST Tob* – (nad tím pod římsou podst.) 1717 – L KOŘÁN 1970, 108 – *UPČ* 3, 50 – CHLÁDKOVÁ 2013, 123

Písek, král. město, krajské pro Prácheňský kraj (Č, Prá, Pr, v., d.)

1/ v děk. k. Nar. P. Marie:

1a/ 1715 je zde dol. dobře pozlác. oltář s obrazem a poblíž stojící dřev. zlac. socha^{a)} – v inv. z poč. 18. st. je t. nepom. oltář popsán: „Po levé straně oltář svatého Jana Nepomuckého, čistotné řezby, pozlacený, v prostřed oltáře obraz téhož svatého Jana, s dvouma angely, na plátně malovaný, po stranách, dole statuae svatého Vavřince a svatého Floriána, nahoře obraz malovaný Panny Marie Staroboleslavský, který držejí svatý Václav a svatá Ludmila, po stranách statuae malý ss. angelův. Nákladem slovutného muže p. Pavla Petra Reyšla, primatora zdejšího^{b)} – Petr Pavel Reischl byl píseckým primátorem 1699-1705 a 1707-23 a oltář dal zbudovat nejspíš začátkem svého druhého funkčního období^{c)} – zmíněný inv. také v děk. k. uvádí vel. sochu „s pozlacenýma cirády“, u níž byl um. velký dřev. anděl držící kov. svícen a pod níž stály další 2 menší kov. svícny^{d)} – jde nep. o sochu zmíněnou výše v informaci z 1715, že stála u oltáře – snad je s ní totožná socha z lipového dřeva, 168 cm vys., dodnes dochovaná v majetku písecké f.^{e)}

1b/ pravděpodobně k výše popsanému svatoján. oltáři patřil stříb. pozlác. kalich se širokou nohou

zdobenou stříbrnými „puklemi“, na jehož kupě byla mezi stříb. ozdobami vyobrazení sv. Tadeáše, sv. Václava a SJN, dar míst. děkana Václava Františka Stuchlíka († 1707)

1c/ v citovaném inv. z poč. 18. st. je v děk. k. rovněž doloženo vyobrazení na korouhvi ze zeleného a červeného damašku, kterou zde choval písec. sladovnický cech, na jejíž zad. str. byl světec vyobrazen se sv. Václavem a Floriánem

2/ v k. N. Trojice, stojícím na hř. na předměstí na protějším bř. *Otavu*, 1715 dol. obraz

3/ ve fil. k. sv. Václava, rovněž na předměstí na protilehlé straně řeky, 1715 dol. socha

4/ na raně got. kam. m. přes ř. *Otavu*, nejstarším dochovaným mostě v ČR, zbudovaném zřejmě ve 3. čtv. 13. st., je nad jedním z pilířů vytvořen výstupek, ohraničený vyklenutím mostního parapetu a nepomucensky dekorovaný: upr. na dvouetážovém žul. podst., vpř. dole zdobeném akantovou kart. s mušlí, vpř. nahoře volut. kartuší s píseckým měst. erbem a korunou, stojí na oblačcích písk. socha (kanov. v rochetě s lemem dekorovaným květy, s hlavou nakloněnou ke křucifixu podloženému palmou, jež drží v levici, pravice pozdvižena k nebesům) – výklenek je po stranách doplněn jednoetážovými sokly (s rozv. kartušemi), na nichž na oblacích stojí po jednom andělu se štítem – přední nároží jsou dekorována rozvilinami – sochu spolu se s. andělů dalo postavit král. město *Písek* 1710 za téměř 300 zl. – socha doplnila výzdobu mostu, totiž dřev. křucifix, který na něm 1687-88 postavil truhlář Pavel Hánek a sochař Jakub Havel – 28. XI. 1713 uzavřeli písec. děkan Václav Bezděka a měst. rada smlouvu s horažďovickým kamenickým mistrem Františkem Zebererem o práci na mar. sl. určeném pro písecké nám., ale také o tom, že „obraz sv. Jana Nepomuckého na mostě dle potřeby vyvejšiti a náležitě spraviti povinen býti má“ – za práci na obojím monumentu město později (27. IX. 1714) Zebererovi dalo na jeho vlastní žádost přídavek

1a/ a), 4/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Václava J. F. Bezděky, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 344^{c)};

1a/ b) L ADÁMEK 2013, 7, 8 (foto) – **c)** t., pag. 7 – **d)** t., pag. 7-8 – **e)** t., pag. 101-102 (exponát Kat I-5), 106 (foto); **1b/ L** ADÁMEK 2013, 7; **1c/ L** t., 8; **2, 3/ R** l. zpr. míst. děkana a vikáře Václava J. F. Bezděky, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, 344^{c)}); **4/ L** *SPHU* XXXIII, 178-180, 182-183 – *UPČ* 3, 57 – *MTSSP* 2009, 263, 265 – ADÁMEK 2013, 9

Písková Lhota viz Strenice 2/

Pístov, n. Pistau (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje při hl. ol. zdobný mešní zvonek (prům. 9,4 cm, výš. 8 cm) s věnovacím náp. zdobeným řadou palmových větví, 1721

E (na zvonku) *DIVO IOANNI NEPO / MUCENO. ANNO. 1721.* – L *SPHU* L, 305

Píšť (HS, Ol, d. Hlučín, f.)

před farou socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Pištín (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. sv. Vavřince:

a/ na stěně zavěšeno vyobrazení, vyst. veř. účtě, 1697, zřiz. míst. duchovní, což mohl být Jiří V. Dvořák, nebo Lukáš Pakosta

b/ když předcházející svatoján. obraz hnilobou a červotočem zanikl, nahradilo jej další vyobrazení (○), které kostelu odkázal ve své poslední vůli zdejší farář Václav Antonín Liška (*Lysska*, † 1707) a jež 1715 ještě existovalo

c/ větší socha (☼), 1711, darovaná kostelu jistým úředníkem z *Hluboké nad Vltavou* a um. na boč. ol. sv. Kateřiny

d/ značně menší socha, 1711, um. na ol. sv. Linhartu

a-d/ R l. zpr. míst. faráře Jáchyma Ignáce Leopolda Šťastného, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 235)

Pitárné, n. Pittarn (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Osoblaha, f.)

ve far. k. Navšt. P. Marie (?) socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Pivín (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f. Vřesovice)

ve fil. k. sv. Jiří (novostavba 1712-16) 2 boč. prot. oltáře Zvěst. P. Marie a SJN (s tit. obrazy), 1721 či 1727, aut. olom. sochař Jan Václav Sturmer

L WOLNÝ I. I, 409 – HORÁK 2009, 75-76 (dat. 1727) – GAZDA, nedat., 4 (dat. 1721) – UPMS 3.2, 749-750 (dat. 1721) – **pozn.:** nové tit. obrazy Immaculaty a SJN byly na oltáře um. po 1855

Pivoň, n. Stockau (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, adm. f. Šitboř)

snad ve zdejších aug. klášteře (zruš. 1787) vel. dřev. socha strnulého provedení, 80. l. 17. st., aut. sochař Jan Brokoff

L NEJEDLÁ 1964, 8 – **pozn.:** 1964 se socha (ve velmi špatném stavu) nacházela v býv. faře v nedalekém Mutěnině, v budově, která byla později zboř.

Planá, n. Plan, město (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie oltář, 1699, zřiz. Anna Františka hr. z Harrachu, ze své štědrosti

2/ na nám. písk. sloup či pilíř se sochou: celek obklopen písk. balustr. na kruhovém půdorysu (s boč. kov. brankou) a spočívá na 3 žul. stupních t. půdorysu – podst. trojb. s konkávně se propadajícími stranami (se zrcadly) a okosenými hranami, opatřenými bohatě zdob. volut. křídly – na řím. nad t. křídly stojí sochy sv. Barbory (vpř. upr.), sv. Šebestiána (vz. vl.) a sv. Floriána (vz. vpr.), upr. mezi t. s. se tyčí trojb. štíhlý, jemně se zužující pilíř, s volut. hlavicí doplněnou okřídlenými and. hlavami ve 3 jejích čelech (pod hlavicí na všech 3 str. šátkový feston se střapci), ve vr. svatoján. socha (stojící kanov., pr. nohou stoupající na nízký výstupek, hledí ke křížovému, který drží zpr. doleva,

v pr. kov. palma, kolem hlavy hvězdná ☼) – pomník dal 1712 vystavět z vděčnosti za přijatá dobrodiní (→ D.1, 303) Jan Josef Karel Koch (z Grünthalu), hejtman sinzendorfského pan. *Planá a Kočov*, který zaplatil část nákladu a zbožná srdce farníků přispěla celkovou částkou 257 zl. 51 kr. – ohledně aut. soch sv. JN, Barbory a Šebestiána M. Suchomel uvažuje nad účastí Jana Brokoffa

3/ na předměstí před fil. k. sv. Petra a Pavla kam. sloup s kam. sochou (stojící kanov. hledící ke křížovému, jež drží zpr. doleva), 1702 či 1703 (zpr. faráře Ulricha sděluje, že byl sloup postav. „před 13 roky“) nebo 1704 (dneš. náp. na patrně mladším podst.), zřiz. štědrost farníků

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Řehoře Josefa Ulricha, 10. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 243^r) – n. svěd. hejtmána Jana Josefa Karla Kocho, dané v hr. sinzendorfském městě Plané 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 231^r); 2/ E (na plintu sochy sv. Šebestiána) *IŤIZ* – L *UPČ* 3, 69 (aut. snad z okruhu sochaře Jana Brokoffa) – SUCHOMEL 1993, 336, 339 (pozn. 19) (předpokládaná účast Jana Brokoffa, patrná ze soch sv. JN, Barbory a Šebestiána) – PROCHÁZKA 2009, 11 (obr.), 65-66 – *MTSSP* 2015, 659-671; 3/ E (vpř. na podst. sloupu patrně mladší náp.) *GOTT DEM HERR / ZUR EHRE / 1704* – L PROCHÁZKA 2009, 66 – *MTSSP* 2015, 656-658

Planá (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie (pod patronátem plaského cist. klášteřa) 1715 patrně dol. obraz (→ níže, Plasy 1/)

Plaňany, městečko (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

ve far. k. Zvěst. P. Marie na viditelném místě pod kůrem vytesaná socha (○), 1709, dar věnovaný kostelu jakousi hraběnkou, která své jméno podržela v tajnosti

R l. zpr. míst. faráře Karla Antonína Kamenického, 17. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 352)

Plánice, městečko (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

1/ ve far. k. sv. Blažeje malý oltář, 1700

2/ zdejší manufaktura na bavlněnou tkaninu, jedna z nejstarších v Čechách, byla zal. ve 2. desetiletí 18. st. Martinitzi, majiteli plánického pan. – na popud míst. faráře Jakuba Ignáce Procházky si vyvolila SJN za svého zvláštního patrona a ochránce, rozhodla se umístit podobiznu nad bránu a to také do 1715 učinila – dalo by se říct, že šlo o manufakturu

3/ věřící před mnoha lety darovali do kostelů zdejší farnosti vyobrazení, která jsou v nich zavěšena na stěnách, dol. 1715

4/ sotva se (na zdejším území) najde dům, ve kterém by se nepřechovávala podobizna, dol. 1715

1-4/ R l. zpr. míst. faráře Jakuba Ignáce Procházky, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 304); 3, 4/ **pozn.:** tou dobou do plánic. f. kromě Plánice a „fabriky“, tj. zmíněné manufaktury, patřila místa **Habartice** s fil. k. sv. Petra a Pavla, **Hnačov**, **Kratice**, **Kroměždice**, **Kvasetice**, **Lovčice**, **Nicov** s fil. kostelíkem Nar. P. Marie (cca 1720-30 nahrazen barok. novostavbou pout. chrámu t. patrocina), **Nová Hospoda**,

Plichtice, Skránčice, Vracov, Zborovy s fil. k. sv. Jana Křt. a **Žďár**

Plasy, n. Plass, cist. klášter (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, duch. správa míst. řeholníků) a kláš. državy

1/ míst. opat Evžen Tyttl (ve fun. 1699 † 1738) 1715 sděluje, že ve všech k. a kap. jeho území se nacházejí mal. podobizny a jedna kam. socha (☉) na veř. c. blízko kláštera, že však nejsou st., než ty, které jako opat dal namalovat či vymodelovat

2/ v popisu kláš. k. Naneb. P. Marie z 1744 dol. boč. oltář (při závěrové stěně sev. části transeptu) s obrazem prý od malíře Jana Kryštofa Lišky († 1712), dle soudu plaského malíře Evžena Melichara však od Jakuba Pinka († 1748): oltář tohoto zasv. zde dol. již 1729, zřiz. opat Evžen Tyttl

3/ v k. sv. Václava vně kláštera (spojen s výkonem duch. sp.) boč. oltář s obrazem (v pěkně vyřezávaném rámci) od malíře Jana Kryštofa Lišky či jeho dílny, tj. nejspíš do 1712 zřiz. opat Evžen Tyttl

1/ R l. dopis míst. opata Evžena Tyttla, 17. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 111) – **pozn.:** opatovo sdělení se nejspíše týká celého rozsáhlého území v majetku a správě plaského cist. kláštera, na němž se 1715 nacházely následující k. a kap.: kláš. chrám Naneb. P. Marie, k. P. Marie u kláš. br., v budově kláš. sýpek z pův. pohostinského domu pro č. panovníky zbyla kap. sv. Maří Magd., vně kláštera k. sv. Václava (místo vykonávání cist. duch. správy), to vše v Plasech, dále kaple v **Býkově** (nejst. barok. kláš. hosp. dv., zřiz. opat Tyttl 1703-5), kap. sv. Jana Křt. v **Hodyni (či Hodině, Hodyně)**, kap. sv. Markéty v **Kalci** (v kláš. hosp. dv., postav. opatem Tyttlem 1710-16), fil. k. sv. Jiří v **Kostelci** v plaské f. (kláš. patronát), far. k. sv. Mikuláše v **Kozojedech** (kláš. patronát), far. k. sv. Petra a Pavla ve městě **Kralovicích** (kláš. patronát), kap. sv. Ludmily a kap. bl. panny Eugenie na hradě **Krašově** (zřiz. obou opat Tyttl 1701?) na území obce **Bohy**, pout. k. Zvěst. P. Marie v **Mariánské Týnici (či Tejnici, Týnci)** při kláš. prob. (zal. 1699), kap. Jména P. Marie v **Mladoticích (či Mladcích)** (zřiz. opat Tyttl, 1708-10), kap. sv. Kateřiny v **Nynicích (či Ninicích)** (zal. 1696, 1701 či 1703 ji dokončil opat Tyttl), far. k. sv. Michaela arch. v **Oboře** (kláš. patronát), far. k. Naneb. P. Marie v **Plané** (kláš. patronát), kap. v plaském domě v **Praze** (opat Tyttl ji vylepšil), far. k. sv. Mikuláše v **Potvorově (či Podvorově)** (kláš. patronát), fil. k. sv. Prokopa ve **Všehrdech** v kozojedské f. (kláš. patronát) a far. k. sv. Jakuba Vět. v **Žebnici** (kláš. patronát) – z artefaktů, které dal ke cti SJN do svatyně kláš. domény vytvořit opat Tyttl, je dodnes dochován snad jen boč. oltář, pův. um. v k. sv. Václava vně plaského kláštera (viz výše 3/), nyní ve far. k. v Plané – 1703 dal t. opat v nově zal. hosp. dv. **Býkově** zřídit kapli – ona kam. socha na veř. c. blízko kláštera, zmiňovaná Tyttlem, patrně odpovídá dosud zachov. soše (1708) na tzv. Plaské cestě spojující klášter s prob. v Mariánské Týnici, na vyvýšenině poblíž právě tehdy se rozvíjející nové kláš. vsi Hadačka (zal. před 1699, → výše, Hadačka), ačkoli je tato lokalita od kláštera poměrně vzdálená (zobrazení samotného kláštera z 18. a poč. 19. st.

zachycují možná sochu na kašně v parku před prelaturou, což je však sporné, srov. L BUKAČOVÁ/FÁK 2008, 27, 146); 2/ R-L SCHEPPL/PODLAHA 1909, sl. 227 – VOGT/SCHEPPL/PODLAHA 1909, *Tilia Plassensis*, 59, 115; 3/ H (v hor. části oltáře a na obraze) znak plaského opata Evžena Tyttla – R-L SCHEPPL/PODLAHA 1909, sl. 230 – L PMKČ II, 313, III, 89 – UPČ 3, 61, 77

Plaveč, n. Platsch (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytinou, f. Jevišovice)

ve vsi socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Plavnice viz Kamenný Újezd

Plenkovice, n. Plenkowitz (M, Zno, Ol, d. Znojmo, f. Olbramkostel)

ve fil. k. sv. Vavřince socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Ples viz Holohlavy

Plichtice viz Plánice 4/

Ploskovice, n. Ploschkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Býčkovice)

v nádherné zahradě při umělecky vystavěném letohrádku dala míst. vr., Anna Marie Františka velkovévodkyně Toskánská zbudovat kapli, jejíž existence je dol. k 1724

L FIEDLER 1726 (dedikace velkovévodkyni)

Plumlov, n. Plumenau či Plumau, městečko (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f. Mostkovice)

na c. u fil. kostela N. Trojice (v 17. st. sv. Václava) kam. socha (stojící kanov. adoruje krucifix, jejíž drží v lv., a pr. ruku klade v odevzdaném gestu na hruď, podst. štíhlý, hran., na všech stěnách opatřený prostým orámováním, vpř. náp.), 1706, zřiz. Jan Antonín Gabriel, hejtman na *Plumlově*

E (vpř. na podst. v rámu) *KE CTĪ A CH= / =WALĪ BOSKEŸ / DAL GSEM GA / TVTO STA= / =TVV WŸHO= / =TOWĪT A POS / =TAWĪT ĪOAN / =N ANTONĪ / GABRIĪEL TEN / CZĪAS HEĪT= / MAN NA PLV= / MLOWĪE W RO= / CE 1706 – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – L VM II. II. *Okres plumlovský*, 71 – UPMS 3.2, 771 (čtení poslední číslice v letop. dnes není jisté) – **pozn.:** o dat. 1706 není třeba pochybovat*

Plzeň, n. Pilsen, král. kraj. město (Č, Plz, Pr, v. a arcij.)

1/ v arcij. (arciděk.) k. sv. Bartoloměje:

1a/ rozměrný (150-160 × 200 cm) obraz, olej na plátně: upr. stojí kanov. JN (☉) natočený poněkud dopr., s rozpaženými rukama v gestu odevzdanosti, bledým obličejem s rovným nosem a krátkým vousem, hledící vzhůru – vl. stůl pokrytý barevným (převážně červeným) přehozem, na stole rozevřená kn. a svitek papíru (s vepsaným Aristotelovým citátem), v pozadí další 2 knihy – před rozevřenou kn. stojí kalamář s brkem – v pr. dol. rohu roste květina, snad podběl, nad světcovou hlavou nesou

andílci baldachýn z těžké zelené látky s trásněmi – v pozadí vpr. je část mostu, na němž stojí množství drobných postav, které shazují světce do řeky, nad výjevem 2 andílci nesou krucifix, obklopeni svatozáří – jde o malířské ztvárnění univ. teze z 1674 dle Škrétova návrhu (→ B.4, 12, ohledně Aristotelova citátu → B.4, 13) – 1678, zřiz. „nejmenší ctitelé“ P. Jan Jiří Wimmer, P. Václav František Stuchlík, P. Jan Šebestián Tomandl a P. Jiří Ferdinand Migner, plzeňští kaplani, kteří dali obraz namalovat ke cti B.J.N., patrona těch, kteří trpí nebezpečím hanby, a dle tradice jej věnovali arciďákanovi, s nímž v *Plzni* sloužili a kterým tehdy byl Jan Alexius Čapek (ve fun. 1671-82)

1b/ v lv. boč. lodí skvělý oltář (port., částečně zlac. arch. s nást., s rozv. dekorem a se s. sv. Blažeje a Vojtěcha, Barbory a Kateřiny), pocházející z prvního desetiletí 18. st., dol. 1715, s tit. obrazem z 18. st. a mal. antependiem s výjevem Zesnulého, ležícího kanov. se zavřenými očima a rukama sepjatými na břichu, v nichž svírá malý krucifix položený na hrud' – na t. malbě je pod světcovou hlavou (vpr.) poduška, kolem klečící andělé (vl.) a 3 andílci, jeden slétající upr. a přinášející světci gloriolu z 5 hv., další (vpr.) činící prstíkem gesto mlčení, další (rovněž vpr.) nesoucí palmovou ratolest – t. malba na antependiu pochází z 1. pol. 18. st. – upr. predely oltáře 2 drobné spolu související niky (v rozvilinovém zarámování) tvoří pomyslnou zpovědnici, do jejíž jedné části je vsazena soška sedícího zpovědníka, do druhé klečící penitentky, královny Jany, z čehož vzniká pěkný příklad drobného sousoší Zpověď královny

1c/ v lv. boč. lodí trojdílná zpov. z doby cca 1710 s páskovou výzdobou a sochou (stojící kanov. v nakročení pr. nohou, s gestem mlčení, jež činí pr. rukou)

1d/ ve *Šternberské kap.* rámový oltář, velice zdobné retabulum tvořící propletenec zelených mečkových listů se zlac. stuhami, s rel. sv. Josefa s Ježíškem upr. a nevelkými sochami sv. patronů č. a sv. Jeronýma kolem – je zde také socha (stojící kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv.) na plintu s náp. *ST. JOHANES* – ostatní figury na oltáři vedle již jmenovaných představují svaté Víta, Zikmunda, Cyrila, Metoděje, Ivana, Ludmilu, Václava, Vojtěcha, Prokopa a Norberta – i t. sochy mají jmenovky na plintech – památka pochází z 1. čtv. 18. st., nebo už z kon. 17. st.

2/ v domin. kláš. k. (neurčeno zda sv. Ducha či sv. Markéty) umělecky provedený a sestavený oltář, dol. 1715

3/ ve frant. kláš. k. Naneb. P. Marie umělecky provedený a sestavený boč. oltář (s bohatým zlac. akant. rámováním na hnědém podkladu) se sochou (na konzole v hor. část upr., polych. kopie → praž. most. typu) – nad světce na retáblu nahoře po str. po jednom andílku s palmou, ve vr. palmami ověncený světčův jazyk (nejspíš pozdější doplněk), níže po bocích světcevy konzoly klečící andělé-

efébové, pod konzolou v nice socha ležící sv. Rozálie, ještě níže akanty zdob. predela – 1698, zřiz. p. Tomáš Ribene(c)ker

4/ plzeň. měšťan a fyzik *Plzeňského kraje* Jindřich Josef Helffer, ctitel, ještě s jedním mužem, rovněž pečujícím o čest, dal na m. před plzeň. *Pražskou branou* postavit kam. sochu, což je sice dol. až 1714, sdělení se však nejspíš týká dodnes dochované kam. sochy z 1685, stojící nyní u plzeň. *Masných krámů*, zdařilé kopie → praž. most. typu (včetně obdobně laděného trojdílného podst., ovšem bez figurálních reliéfů, nahrazených zde rozv. reliéfním dekorem v boč. dílech podst.) – za aut. t. sochy se někdy označuje it. sochař Ottavio Mosto, avšak jeho umělecká činnost v Čechách, v *Praze*, je dol. až k 1695

5/ pro blíže neurčený plzeň. m. 1712 či mírně později vytvořil míst. měšťan a sochař Kristián Widemann kam. sochu na základě slibu a jako poděkování za dobrodiní (→ D.1, 319) – s nejvyšší pravděpodobností jde o kam. sochu dosud stojící na plzeňském *Rooseveltově m.* která představuje SJN jako stojícího kanov., který v lv. ruce podpírá svisle postavený, do úrovně světcovy hlavy dosahující krucifix – k tváři Ukřižovaného světec v kontemplaci obrací svou tvář a pokrčenou pr. ruku rozevívá v gestu odevzdanosti – z této předlohy vycházejí na již. Plzeňsku sochy v *Dolní Lukavici* (1714, → výše, t. 2/) a v mírně pozměněné podobě v *Přešticích* (mezi 1716-29, → níže, t.)

6/ ve většině domů zbožní ctitelé přechovávají posvátné vyobrazení, dol. 1715

7/ za městem na dneš. Východním předměstí ve fil. hř. k. sv. Mikuláše na konzole (s kart.) dřev. socha (stojící kanov. hledící na krucifix, který si přidržuje při těle lv. rukou, s palmou v pr. ruce), na stěně nad světce vyřez. koruna završující řezanou drapérii, která soše vytváří ozdobné pozadí a zarámování – socha z 1713

1a, b, 2, 3, 6/ R nedat. zpr. míst. arcijáhna a vikáře Jana Václava Mezleckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 70^r); **1a/ E** (dole na obrazu úzký pruh s náp.) *Honori B. IOANNIS NEPOMVCENI MARTYRIS Periculo ignominiae laborantium Patroni posuerunt / Infimi Clientes P. Joannes Sebaft: Tomandl. P. Joannes Georg Wimmer P. Georgius Ferd: Migner P. Wenceslaus Frant. Stuchlik Sacellani Plznenses, Anno à partu Virg. 1678.* – (na rozvinutém listu papíru na obrazu) *In vita / diffici / llimum / tacere / quae / dicenda / non sunt. / Aristoteles – L KOŠÁK 1920, 57 – UPČ 3, 91 – evidenční karta movité kulturní památky, rejstříkové č. 2370., i. č. II.3C – 11; 1b/ L PMKČ II, 237; 1b, c/ L UPČ 3, 90; 1d/ L PMKČ II, 256 – UPČ 3, 97 – pozn.: ol. byl později přem. do k. sv. Mikuláše na dneš. Východním předměstí Plzně a nyní se nachází v Muzeu církevního umění plzeňské diecéze; 3/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) (dat. 1698, zřiz.) – L PMKČ II, 244 (oltář je rokok.) – UPČ 3, 93 (dat. poč. 18. st.); 4/ L VATTER 1714 (autor, lidický farář, věnuje svou knihu versů svému strýci, tj. matčínu bratru, a*

zároveň dobrodinci Jindřichu Josefu Helfferovi, plzeň. měšťanu a krajskému fyzikovi, ctiteli a spoluzřizovateli sochy před plzeň. Praž. br.) – UPČ 3, 96 – I www.zanikleobce.cz (*Plzeň – U Jána*); 5/ R příl. C k listu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 200^r) – I. dopis plzeň. frant. kvardiána, Antonína Rohna, 31. I. 1716 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 101); 7/ UPČ 3, 97

Pnětluky viz Opočno

Poběžovice, dř. Ronšperk, n. Ronsperg, město (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, adm. f. příp. k f. Meclov, 1725 a.)

1/ na zámku po 2 roky pracoval ve službách zdejší vrchnosti, bar. Matyáše Gottfrieda Wunschwitz a jeho manželky Anny Feliciány, roz. Pachtové z Rájova, sochař Jan Brokoff, který zde na baronovu objednávku 1682 vytvořil dřev. sochu v nadživ. vel. jako model pro bronzovou praž. most. sochu – při práci na t. soše Brokoff přispěním konvertoval ke kat. víře – poté, co jeho svatoján. sochařská dílna posloužila v *Norimberku* k tvorbě bronzové sochy, byla přivezena zpět do *Ronšperka* a časem zde vyst. v zám. kapli (→ níže, Praha VI. 3, 4/)

2/ zmíněný Matyáš Gottfried bar. z Wunschwitz († 10. III. 1695) nabyt plného vlastnictví ronšper. pan. po příbuzenstvu své choti 1682, což využil k přestavbě ronšper. zámku ve stylu raného baroka (1683-86) – ke konci této přestavby, cca 1686, baron v zámku založil a vystavěl zám. kapli ke cti sv. českých patronů a mezi nimi obzvláště a hlavně SJN – v hist. spisu o dějinách rodu svob. pánů Wunschwitzů, vydaném 1756 dle rukopisné předlohy z 1753, se tvrdí, že **šlo o první kapli zasv. SJN v České zemi** – do kaple byla um. Brokoffova dřev. socha (→ výše 1/) a těšila se zde účt. až do 1717, načež byla 1718 vystav. ve wunschwitzovském domě v *Praze* na *Novém Městě* (→ níže, Praha VII. 17/) – 1717 přešlo ronšper. pan. v držení Wolfganga Jiřího Mulce z Valdova – dá se předpokládat, že t. svatoján. socha bývala v poběžovické zám. kapli vyst. na oltáři sv. č. patronů a SJN

3/ v adm. far. k. Naneb. P. Marie v presb. obraz z kon. 17. st., snad pův. oltární, pravděpodobně wunschwitzská donace

4/ na nám. poblíž adm. far. kostela písk. socha (zdařilá replika → praž. most. typu, s kov. palmou, na čtyřb. volut. postamentu, níže hran. podstavec s širokou římsou a s rámy s vykrojenými rohy na stěnách, v čelním rámu asi pozdější náp., vpr. k podstavci vedou 3 kam. stupně), 1690, aut. sochař Jan Brokoff – žádný dobový doklad nepřináší informaci, že by zřiz. sochy byla míst. vr., výše zmíněný M. G. z Wunschwitz s manželkou

2/ R I. výpověď Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz v 1. beatifikačním procesu, 24. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^r, čl. 72, otázka 198) (dřev. socha vyřezaná sochařem Janem „Brockhoffem“, rodem Uhrem, byla z *Norimberka* převezena zpět do Čech a um. do kaple poběžovického zámku Wunschwitzů, kde se ještě

1717 nacházela) – I. žádost Gottfrieda Daniela barona Wunschwitz o udělení relikvie, adresovaná praž. arcibiskupu Khünburgovi, 1721 (NA, APA I, kart. č. 2236, sign. C 144/2) (Gottfriedův otec postavil svatému JN na svém ronšperském zámku nikoliv nevzhlednou kapli) – L SEIFERT 1711, 219 (přestavba zámku) – BRAUN, ROSENMÜLLER 1722 (úvodní dedikace) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C^r – *Wunschwitzisches Gedächtnis-Monument* 1756, fol. B^v – SCHALLER 1789b, 79 (zám. kaple zřízena Matyášem Bohumírem svob. p. z Wunschwitz) – TRAJER 1862, 798 (zám. kaple opatřena 5. XI. 1806 mešní licenci); 3/ UPČ 3, 101 – ROYT 1993d, 25; 4/ E (vpr. na podst. snad novější náp.) *SANCTE IOANNES / PATRONE VRBIS / EXORA SINGVLIS / CVLTORIBVS DEI / FAVOREM* – UPČ 1957, 598 (dat. 1682, aut. Jan Brokoff) – NEJEDLÁ 1964, 8 (dat. 1682, snad první sochařský výtvar. Jana Brokoffa) – ALSTEROVÁ 1976, 82 (pozn. 11) (dat. 1682) – UPČ 3, 101 (dat. 1682, aut. Jan Brokoff) – ROYT 1993d, 25 (dat. 1682, aut. Jan Brokoff, wunschwitzská donace) – SUCHOMEL 1993, 335-336, 339 (pozn. 15-16) (údajně dat. 1681-82 a aut. Jan Brokoff) – KOŘÁN 1994, 217, 219 (dat. 1682) – PROCHÁZKA 2009, 42 (dat. 1690, aut. Jan Brokoff)

Počátky, n. Potschatek, město (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d.)

1/ v děk. k. sv. Jana Křt.:

1a/ na hl. ol., rozlehlé portálové architektuře s reliéfy Křtu Kristova upr. a Daniela v jámě lvové v nást., s dřev. zlac. sochami sv. Josefa a sv. Václava (vl.) a sv. Víta a SJN (vpr., stojící kanov. s krucifixem, jež drží mírně od těla po své lv. str. a hledí na něj) v hl. etáži oltáře a se sochami sv. Ignáce z Loyoly a sv. Barbory (vl.) a sv. Kateřiny a sv. Františka Xav. (vpr.) po bocích nástavce a s vrcholovou sochařskou skupinou sv. Anny Samotřetí (vl.), další světice (?), vpr.) a Immaculaty obklopené akant. rámem s anděly (upr.), cca 1690 (kon. 17. st.), aut. veškerých řezb, dobře provedených, je dle far. pam. knihy tehdejší počáteční děkan Daniel František Pavlovský (ve fun. 17 let, † 1702), stavebník t. chrámu (1688-90)

1b/ 2 boč. oltáře, postavené na bocích proti sobě, dol. 1715

2/ v k. Božího těla vně města oltář, dol. 1715

3/ míst. měst. rada učinila slib, že upr. nám. postaví kolos věnovaný úctě – slib složil nejspíš 1720, jak napovídá chron. na štítech držných anděly ve spodní části pomníku, dále níže v t. textu vylíčený sled událostí a také okolnost, že t. r. jmenovaná měst. rada zažádala pražskou arcib. konzistoř o pov. ke stavbě t. „statue“ (žádost přijata na konz. 12. VI. 1720)^{a)} – rektor jez. koleje v *Jindřichově Hradci* a rodák z *Nepomuku*, P. František Kus (ve fun. 8. V. 1719 † 9. I. 1721), jakožto patron počátečního děkanství podnítl magistrát, aby svůj slib uskutečnil, a vyprosil na provinciálovi české jez. provincie, Františku Retzovi (ve fun. 1718-22), aby k tvorbě kolosu uvolnil jednoho jez. řeholního bratra z jindřichohradec. koleje^{b)} – P. Kus měl

nepochybně na mysl jezuitského bratra Františka Bauguta, který prokázal svůj sochařský talent v *Kutné Hoře* a podle katalogů č. jez. provincie byl v l. 1721 a 1722 členem jindřichohradec. koleje, první rok ve funkci pomocníka kolejního prokurátora, přičemž měl na starosti ještě nákupy a uskladnění nakoupeného zboží, druhý rok již přímo ve službě sochaře (*Statuarius*) a k tomu pomocníka nemocných^{e)} – přímým dokladem o aut. jezuitu Bauguta je pamětní listina sepsaná 1720 a vložená do věže počátec. děk. k.: „V témž roku [...] statua sv. Jana Nepomuckého uprostřed rynku prací kunstovně vyhotovena Františka Bauguta, Tovaryšstva Ježíšova řeholníka.“^{d)} – časový vznik a způsob označování zaměstnání jezuitů v jednotlivých ročních „stručných“ katalogích t. řádu dovoluje předpokládat, že Baugut přišel do jindřichohradec. koleje již 1720 a že se tak stalo s jasným záměrem: měl se především věnovat sochařské tvorbě, a to nejen v *Počátkách*, ale také v nedaleké morav. vsi *Popelíně*, jež byla součástí kolejního majetku a pro kterou do 1722 vytvořil sochu (→ níže, t.) – kolos či socha, sousoší, pilíř v *Počátkách* se 1720 teprve začal připravovat, 9. V. 1721 jindřichohradec. jez. rektor Jan Nonnert (ve fun. I. V. 1721 – VI. 1724), pozvaný primátorem města, Antonínem Pirchamem (?), s pov. praž. arcib. konzistoře požehnal a položil zákl. kámen k t. pomníku^{e)} – hotový pomník, na němž Baugut pracoval rok a půl, týž jindřichohradec. rektor Nonnert slavnostně požehnal 16. V. 1722 (→ C.1, *Počátky 2/*)^{f)} – krásný svatoján. monument je v architektonických částech vytes. ze žuly, figury z kutnohor. pískovce: trojboký trojetážový podst. má zkosené rohy, ve spod. etáži zdobené křídly nahoře stočenými v mohutné volutové konzoly, nesoucí sochy světců v druhé etáži (vpř. vl. sv. Josef s Ježíškem, vpř. vpr. sv. Jan Křt. s beránkem, vz. sv. Prokop potírající d'ábla), kde nárožní křídla vystupují jen jemně, se spodní volutou – v nejvyšší etáži, tvořící prohnutý jehlan, jsou v nárožích sošky andílků (vpř. vl. troubící na hlásnou trubku, vpř. vpr. činící prstíkem pr. ruky gesto mlčení a v lv. nesoucí uzavřený zámek, vz. držící uzavřenou kn.) – ve vr. socha (stojící kanov. adoruje krucifix, jež drží zpr. doleva) – stěny podst. zdobí krásné vystupující reliéfy, v dol. etáži s motivy mil. sochy P. Marie s Ježíškem z jez. pout. místa *Svaté Hory* (vpř., Madona s dítětem je nahoře obklopena and. hlavami v oblacích) a dvou hl. jez. světců, Ignáce z Loyoly zahánějícího zlého ducha v podobě draka (vl.) a umírajícího Františka Xav. (vpr.), v hor. etáži výjev ze svatoján. legendy, vz. vpr. Zpověď královny (panovnice vpr. klečí na podušce, SJ sedí na křesle vl. a tvář si směrem ke královně zakrývá rouškou), vz. vl. Mučení SJ (vl. sedí mladistvý bezvousý král na trůně, k němuž se otáčí kat upr. a drží zapálenou pochodeň u boku obnaženého světce, nataženého štosováním a zatíženého vel. kamenem uvázaným u nohou), vpř. Svržení z mostu

(čtyři bířící s kopím a halapartnami právě shodili z dvouobloukového mostu do řeky SJ oděného do pouhé kleriky a s biretem na hlavě) – nejvyšší etáž podst. je v prohnuté stěně vpř. v prostém rámu vyzdobena 5 vytes. šesticípými hv. rozmístěnými do tvary X – pomník je zasazen do kašny obklopené žul. zídka rozvíjející trojb. půdorys sousoší do devítib. tvaru, přičemž vždy upr. hlavních stran zídky (před zkosenými nárožními pomníku) stojí s. anděla držícího štít s náp.^{g)}
4/ v celém území zdejšího děkanství se dá těžko najít dům, v jehož příbytku by neviselo vyobrazení, a na mnoha vyobrazeních je vidět kolem světcovy hlavy ☼, dol. 1715

1a/ SPHU XVIII, 217 – UPČ 3, 104 – ČERNÝ 1993, 51; **1b, 2/** R l. zpr. míst. děkana Václava Josefa Grotze, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 83^r); **3/ a)** žádost citována v MTSSP 2006, 180 – **b)** R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 141) – **c)** Catalogus personarum et officiorum Provinciae Bohemiae Societatis Jesu pro anno 1721 – t., 1722 – d) citováno dle MTSSP 2006, 180 – **e)** R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 145) – **f)** R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1722 (ARSI, sign. Boh. 136, pag. 148) – **g)** E (na štítu anděla proti nároží se s. sv. Josefa) SANCTI / JOANIS / NEPOMVC- / SANCTI / JOSEPH – (na štítu and. proti nároží se s. sv. Jana Křt.) SANCTI / JOANIS / BAPTISTA – (na štítu and. proti nároží se s. sv. Prokopa) SANCTI PRO / COPII CON / STANTI STA / BIT / HONORI (= dohromady všechny 3 chron. udávají letop. 1720) – **L k t. svatoján. pomníku celkově:** SPHU XVIII, 225 (foto), 226-227 – ŠORM/KRAJČA 1939, 197 – UPČ 3, 104 – ČERNÝ 1993, 24, 65-67, 72 (obr.) – MTSSP 2006, 180-188; **4/** R l. zpr. míst. děkana Václava Josefa Grotze, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 83^v)

Počedělce, n. Pochedlitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Chožov)

ve fil. k. sv. Havla oltář s obrazem v akant. rámu, 1700, zřiz. chožov. farář Martin Leopold Reis (ve fun. 1690-1708), na vlastní náklady

R l. zpr. chožov. faráře Jiřího Josefa Suterina, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 333^r) (dat. 1700) – UPČ 3, 106 (dat. 1. čtv. 18. st.)

Poděbrady, král. komorní město (Č, Hra, Pr, v. Nymburk, d.)

v děk. k. Pov. sv. Kříže socha (☼), 1700

R l. zpr. míst. děkana Kryštofa Steina, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 254)

Podhorní Újezd viz Hořice II

Podhoří viz Lipník nad Bečvou II

Podivín, n. Kostel, město (M, Brn, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla socha, dol. 1716

2/ u vs. do města socha, dol. 1716

3/ na kam. m. přes vodní příkop u měst. *Horní brány* ve směru na *Brno* kam. socha (stojící kanov. hledí na krátký krucifix, který drží zpr. doleva ve vyvýšené poloze), 1724

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ R t., fol. 285^v; 3/ M veduta města Podivína z 1727 (socha zachycena na zmíněném m.) – E (na lv. str. plintu) *Ađ: 1724: – L UPMS 3.2, 786 – I památkovýkatalog.cz (37284/7-1652 – socha sv. Jana Nepomuckého) – www.soupis pamatek.com/okres_hodonin/foto/podivin/podivin.htm – pozn.:* socha po zániku m. stojí opodál na novějším omítnutém, čtyřb., dole baňatém podst.

Podkost (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, d. Sobotka)

nedaleko hradu *Kost* u rybníka písk. socha (na hran. podst. s volut. soklíkem), 1728, aut. kosmonoský sochař Martin Jelínek st. či spíše jeho nevlastní bratr Josef Jiří Jelínek, nep. ve spolupráci s dílnou

E (v rámci na pr. stěně podst.) *A . D / I. 7. 28. – L UPČ 2, 106 – SUCHOMEL 1994, 168 (jelínkovské dílo) – HLADÍK/HAMŠÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 14 (aut. Josef Jiří Jelínek) – PETŘÍKOVÁ 2007, 42-43*

Podlažice (Č, Chru, Kh, d. Chrast)

na hrázi rybníka kam. socha (na kam. podestě se 2 schody a postranními obrubami stojí čtyřb. písk. sokl po str. zdob. volutami, s výklenkem na světlo ve tvaru osmicípé hv. v čelní stěně, s římsou vpř. vydutou do oblouku, výše postament, vpř. s rámem a náp., nejvýše stojící prostovlasý kanov. sklánějící se nad křucifixem v pr., s biretem v lv.), 1723, zřiz. úředník dvora hradec. biskupů (*Podlažice* tvořily součást bis. pan. *Chrast*), který se na tomto místě zachránil před utonutím

E (na prohnuté římsce podst. vpř.) nečit. chron. – (týž náp. pokračuje na boku) nečit. sign. končící iniciálou *H* a letop. 1723 – (na postamentu vpř. v zarámování) *IsthC slgnVM gratitVDInIs / sanCto Ioanni posVIt ~ a perICV / La VIta per VnDaM LliberatVs* (= dvakrát 1723) – L PANOCH 2007, 114, obr. 143 (dat. 1740, aut. Ignác Rohrbach) – I památkovýkatalog.cz (102080 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – www.turistika.cz (*Podlažice – socha sv. Jana Nepomuckého*)

Podol viz Charvatce

Podolí, n. Kritschen (M, Brn, Ol, d. Brno, f. Šlapanice)

u vsi při král. c. sm. k *Brnu socha* (stojící prostovlasý kanov. hledí vzhůru ke kov. kříži, který drží vysoko v pozdvižené pr., ve spuštěné lv. má biret), 1722, aut. neznámý brn. sochař, zřiz. míst. vr., koleg. kapitula v *Brně* na *Petrově*, případně jen některý její člen (→ výše, Bohunice)

E (vpř. na podst.) *O / BEATE / OMNES TRANSEVNTES / PETVNT, / TE ADIVVANTE / CORONA BEATA CORONARI / ERGO, / ORATE PATER NOSTER* (= 1722) – H (pod náp. na vystupující konzolce) klíč či dva za sebou položené klíče – (vpř. na plintu) totéž znamení (odkaz na erb brn. koleg. kapituly a zároveň snad na světcovu mlčenlivost) – L UPMS 3.2, 792 – I farnost.podolak.cz /pamatky.htm

Podolí viz Cizkrajov II. 1/

Podveky (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, a. Rataje nad Sázavou)

ve fil. k. sv. Havla zvon ulitý ke cti sv. Havla s reliéfy sv. Václava, JN a Kateřiny na plášti, 1692, aut. klatovský zvonář Jan Pricquey

E (na čepci zvonu) *Johannes Pricquei* [či *Prisquey, prisquay*] *civis Clattoviensis* [či *Clatoviensis*] *me fudit. Swaty Hawle orodug za nas leta 1692 – L PMKČ I, 116 – NAČERADSKÁ 2002, 288-289*

Podvorov viz Potvorov

Pohled, n. Frauenthal (Č, Čás, Pr, v. Polná, a. Pohled – Dlouhá Ves)

1/ v kláš. k. Naneb. P. Marie při klášteře cisterciáček zvaném *Údolí P. Marie* zamýšlela míst. řeholnice Christancie Helfferová, vel. ctitelka, s pov. představených 1725 zříditi oltář, pro který dala v *Praze* u malíře „Jana“ Müllera namalovat obraz, jenž se jako zázrakem změnil krátce po doručení do kláštera (→ D.1, 1027, kde přehled pramenů a literatury) a také díky dalším pozoruhodným epizodám proslul jako zázračný (→ D.1, 1037, 1041, 1053) – aut. malby byl s nejvyšší pravděpodobností praž. malíř František Antonín Müller (Feyfer píše o „malíři-portrétistovi“ Müllerovi) – podivuhodný obraz byl skutečně um. na oltář v kláš. k.

2/ za presbytář kláš. chrámu dala 1693 míst. abatyše Marie Konstancie Markvartová (ve fun. 1689 † 25. V. 1716) přistavět centrální barok. kap. Všech sv. (s osmib. kopolí) pro vykonávání farních úkonů – dle pam. nápisu konsekroval ol. v t. svatyni 17. III. 1693 praž. světicí biskup Jan Ignác Dlouhoveský a vložil do něj ostatky sv. muč. Felixe, Geminiána a Romana – na t. ol. se nachází tit. obraz Všech sv. (olej na plátně) z 1693, na němž je mezi č. zem. patrony zachycen i SJN

3/ v ambitu kláštera dřev. socha, 1726, v souvislosti s níž došlo k podivuhodné události (→ D.1, 1042)

4/ na návsi před klášteřem cisterciáček písk. socha (kanov. stojící na oblačné kupě, vpř. zdobené 5 šesticípyými hv. rozmístěnými do tvaru X, přičemž hv. upr. je největší, hran. podst. na kam. stupních, vpř. rám vypouklý nahoře i dole, s náp.), 1711, za iniciálami v náp. se skrývají jména tehdejší abatyše Marie Konstancie a probošta Šebestiána Nonnera (ve fun. 1700-28), původně převora cist. kláštera na *Zbraslavi*

1/ **pozn.:** dnes je zázračný obraz neznámý (L UPČ 3, 117); 2/ L FEYFAR 1876, 55, 100 – PANOCH 2007, 197 + obr. 349; 4/ E (vpř. na podst. v rámu) *CM†AF* (ve vr. kříže šesticípá hv.) / *F. S. N. AR / P. F. / MDCC / XI / IŇÍ* (= Constantia Marquart, Abbatissa Frauenthalensis, Frater Sebastianus Nonner Aulaeregensis, Praepositus Frauenthalensis, 1711) – L UPČ 3, 118 – PANOCH 2007, 81, obr. 41-42

Pohled, n. Pochled (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f. Světlá nad Sázavou)

na c. sm. k *Přísece socha* (na starém písk. soklu, chudě profilovaném, s volutami po str., se stopami

červené a šedé polychromie a s náp. latinskou majuskulí), 1721

E (vpř. na podst.) S. / *JOANNE / S NEPOM / VCENI / 17ZI* – L *SPHU XLIV*, 281 – *UPČ* 3, 118 – **pozn.:** pův. socha nahrazena novou sochou 1897 od J. Znojemského z Čáslavi

Pohořelice, n. Pohrlitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f.)

kam. socha (kanov. hledí k nebi, ruce na almuci, v pr. kov. kříž), dol. 1716 (vzhledem k obdobnému pojetí postavy světce → níže, Sobotovice)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r) – L *VM II. I. 81*, 63 – I památkovy katalog.cz (41612/7-1667 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Pohoří (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla vpr. boč. oltář s významnou větší sochou, zřiz. jakýsi ctitel, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Františka Karla Vlase, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 155^r)

Pohoří viz Myslív 2/

Pohoří viz Nová Paka 2/

Pohořice viz Charvatce

Polánka viz Myslív 2/

Poleň, n. Pol(l)in, městečko (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

ve far. k. Všech sv. zvon o prům. 80 cm a výš. 62 cm, s opisem mezi rostlinnými obrubami, na boku s erbem zřiz. a jeho jménem, dále s medailonem zvonaře a rovněž s jeho jménem, nakonec s reliéfy Kalvárie, SJN, sv. Jana Křt. a snad sv. Vintíře – jde o přelítý zvon, který 1707 vytvořil klatov. měšťan a zvonař Jan Pricquey a jehož zřiz. byl poleňský p. František Hartman říš. hr. Klenovský z Klenové (a Janovic) – v zádušních účtech z 1707 se zachoval podrobný výpis všech výloh spojených s přelítím, dovozem, vysvěcením a zavěšením t. zvonu

E (na zvonu opis) *A FVLGVRE ET TEMPESTATE (květ) LIBERA NOS DOMINE IESV CRISTE ANNO 1707 (květ) – (u erbu na boku) FRANCISCVS HARTMANNVS COMES DE KLENOVA DNS : IN POLIN (květ) – (u medailonu zvonaře) IOANNES PRICQVEY CIVIS CLATTOVIENSIS ME FVDIT – H* (na zvonu na boku) znak pánů z Klenového – (na jiném místě) medailon zvonaře J. Pricqueye – L *SPHU VII*, 140-141

Polička, n. Politschka, Politz, král. věnné město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d.)

1/ kaple se zajištěním příjmu, dol. 1716

2/ při již. průč. radnice upr. krásně modelovaná písk. socha představující stojícího kanov. s nakročenou pr. nohou, sklánějícího se ke krucifixu, který drží, podložený palmou, zpr. doleva – podst. na 2 stupních, se středem vystupujícím do popředí a v hor., štíhlé části zdobým postranními křídly dole stočenými do volut – před 11. III. 1727

žádal míst. děkan Karel Leopold Nepaur praž. arcib. konz. o pov., aby poličský magistrát směl postavit kam. sochy k rozmnožení úcty k P. Marii a BJN, s tím, že umělecky vypracovaná svatoján. socha měla být postavena v květnu – skutečně k jejímu vztyčení 1727 došlo – aut. t. sochy je sochař Jirí František Pacák s dílnou, zřiz. míst. měšťan Václav Tichý z vůle zdejšího magistrátu – k svatoján. soše se zachovalo Pacákovy polych. dřev. modeletto (dnes ve sbírkách *Městského muzea a galerie Polička*, i. č. G ps 10) – **pozn.:** mar. mor. sl., zmíněný v žádosti, Pacák pro poličské nám. vytvořil 1727-31, navíc t. nám. vyzdobil 1727 sochou sv. Jirí a jeho dílna sochou arch. Michaela, osazenými na kašny

1/ R nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r); 2/ R žádost míst. děkana Karla Leopolda Nepaura, prez. na praž. arcib. konz. 11. III. 1727 (NA, APA I, kart. 1169) – L *SPHU XXII*, 90 – *UPČ* 3, 128 – *MTSSP* 2008, 425-426 – *BOUČEK* 2015, 23, 28-29, 76-77 (písk. socha, kat. č. I. 26.), 77 (polych. dřev. modeletto, kat. č. I. 27), 78, 79

Políkno, n. Pol(l)iken (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f. Toužim)

v návesní kap. N. Trojice (cca 1700) mezi 3 pololidovými obrazy z poč. 18. st. obraz P. Marie Svatohor. se sv. Kateřinou, Leonardem, Vavřincem, Josefem, JN a Blažejem

L *UPČ* 3, 128 – I www.pamatkyaprirodakarlovarka.cz/polikno-kaple-nejsvetejsi-trojice

Polná, město (Č, Čás, Pr, v. a d.)

v děk. k. Naneb. P. Marie (1699-1707):

a/ na boč. ol. sv. Kříže (první od vchodu na ev. str.) mal. obraz Vidění (olej na plátně, 2,75 × 1,7 m), 1712, aut. malíř Václav Jindřich Nosecký (Nosek) – SJN zachycen jako klečící prostovlasý kanov. s biretem odloženým na rozevřenou kn. u svých nohou, kořící se ukřižovanému Kristu na dřev. kříži, modelovanému v monumentální muskulatuře – Spasitelova sinalá pleť naznačuje, že je mrtev – pod křížem leží Adamova lebka – světec v údivu hledí na výjev, lv. ruku si tiskne na prsa a třímá v ní palmu, pr. ruku má volně spuštěnou dolů – kolem kříže letí 3 andělé, z nichž si 2 osušují slzy, třetí andělek v pozadí poukazuje na výjev vpr. dole, kde Kristus vstává z mrtvých (znázorněn zezadu, jak zvedá těžké kam. víko hrobu) – zcela v pozadí utíká zděšený voják od hrobu, který dosud hlídal – v hor. části se mračna trhají a dávají zahlédnout slunce

b/ v sak. obraz, cca 1720

c/ **pozn.:** *voskové druhotné tělo světce v prosklené rakvi pod obr. Všech sv. v boč. kapli děk. kostela, považované za znázornění zesnulého SJN a údajně zhotovené v Římě 1680 (L UPČ 3, 131 – HLOBIL 1993, 391 – PANOCH 2007, 110, pozn. 579, obr. 124), představuje sv. Karla Bor., jak vyplývá z fyziognomie a oděvu figury (řím. import je tudíž pravděpodobný)*

a/ R l. zpr. míst. děkana Pavla Haberland(t)a z vikářství v Polné, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 256) (SJN se ☼ klečí před vyobrazením Ukřižovaného, dat. 1712) – L PLESNÍKOVÁ 2010, 12, 13, 38, 48-49, 55, 84, 111, 112, 151 + obr. 16 – UPMS 3.2, 838 (obraz na ol. sv. Kříže vložen dodatečně); b/ L UPČ 3, 132

Pomuk viz Nepomuk

Poniklá (Č, Hra, Kh, f. Horní Branná, 1721 f.)

podobně jako do dalších kostelů svého pan. v této části Čech poslal Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu i do míst. fil. k. sv. Jakuba Vět. z *Vidně* 1708 či 1709 velký, velice krásně mal. obraz (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu (→ výše, Jilemnice 2/)

Popelín, n. Popel(l)in (M, Jih, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Strmilov)

u můstku přes pot. socha z mušlového vápence, stojící kanov. hledí k nebesům a drží krucifix zpr. doleva – žul. podst. dvouetážový, dole hranol s dřívkem zdobeným rámy s vykrojenými rohy, vpř. v úrovni římsy konsola, hor. etáž představuje čtyřb., jemně se zužující postament, před nímž na konzole klečí váp. s. andílka, jenž hledí vzhůru ke světci, pr. naznačuje gesto mlčení a lv. se opírá o stojící desku vyzdob. vytesanými 5 šesticípými hv. rozmínstěnými do tvaru X – skulptura během oktávu 1722 slavnostně požehnaná míst. vrchností, rektorem jindřichohradec. jez. koleje Janem Nonnertem (ve fun. 1. V. 1721 – VI. 1724), za asistence 3 děkanů – aut. jez. řeholní bratr a sochař František Baugut, člen jindřichohradec. koleje 1720-22 (→ výše, Počátky 3/)

R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1722 (ARSI, sign. Boh. 136, pag. 152) – L UPČ 3, 135 (dat. pol. 18. st.)

Popice, n. Poppitz (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f. Hradiště (sv. Hypolita), administrátoři kříž. s červ. hv.)

ve fil. (administrovaném) k. sv. Zikmunda na stěně významná socha a na boč. ol. mal. obraz, dol. 1715

R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, svěd. probošta Františka Rivoly, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^r) – l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) (dol. jen socha)

Popice, někdy Popovice, n. Poppitz (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Pouzdřany)

ve fil. k. sv. Ondřeje socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

Popovice viz Popice

Poruba (nyní část města Ostravy) (HS, Ol, d. Hlučín, f.)

při král. cestě socha, dol. 1716,

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Pořejov, n. Purschau (ves včetně zámku zanikla v 60. l. 20. st.) (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

před zámkem nedaleko far. k. sv. Bartoloměje vys. písk. ionský sloup se sochou, zřiz. míst. vr., František Ignác svob. p. z Wunschwitz a jeho manželka Marie Josefa, roz. Notthafftová svob. p. z Weissensteinu, ke cti SJN jakožto patrona wunschwitzského rodu – na podst. býval vyryt letop. 14. X. 1718 spolu se jmény obou manželů-donátorů, ačkoliv bar. Wunschwitz zakoupil pořejov. statek až 25. II. 1719 – datum na podst. se nejspíš vztahuje ke dni, kdy manželský pár sochu získal u sochaře v *Plzni*, u kterého si ji objednala matka Františka Ignáce, Anna Feliciána bar. z Wunschwitz, roz. Pachtová z Rájova, která však 12. XI. 1718 zemřela, aniž by stačila sdělit, kam by chtěla sochu umístit – k postavení sochy v *Pořejově* manželé Wunschwitzovi přistoupili až 1719

R WUNSCHWITZ 1749, fol. 10^v (zakoupení pořejov. statku Wunschwitzem 25. II. 1719) – L BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (úvodní dedikace – Anna Feliciána Wunschwitzová objednavatelkou sochy u sochaře v Plzni, její syn s manželkou dal sochu postavit v Pořejově na sloup 1719) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C 2^r (dat. 1719) – UPČ 3, 138 (dat. 1718, aut. patrně dílna Brokoffů) – KOŘÁN 1994, 219 – PROCHÁZKA 2009, 66-67 (dat. 14. X. 1718, socha vyrobena dříve než nový majitel pořejov. pan. definitivně získal) – *MTSSP* 2015, 673 (dat. 14. X. 1718, zakoupení pořejov. statku Wunschwitzem 13. IV. 1719)

Poříčí viz Červené Poříčí

Poříčí nad Sázavou, dř. Poříčí (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, f.)

ve fil. k. sv. Petra dvojice boč. rozv. oltářů, SJN a sv. Václava, cca 1715, aut. sochař a řezbář Ferdinand Zelenka z *Nespek* – na svatoján. oltáři socha a po str. po jednom andílku (vše od zmíněného sochaře)

L SPHU XXXV, 230 – PMKČ II, 183 – UPČ 3, 139 – TISCHEROVÁ 2013, 86

Postoloprty, n. Postelberg, městečko (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. s osobním děkanem)

1/ míst. vr., majitel postolopr. pan. Adam František kn. ze Schwarzenbergu sdělil zdejšímu hetmanovi reskriptem z 20. V. 1710, že už dlouho je rozhodnut dát zbudovat kapli ve velikosti bočních oltářů v zám. kap. na *Hluboké*, přičemž volba místa pro t. stavbu padla na *Postoloprty* – arch. Pavel Ignác Bayer 15. VII. 1711 přednesl návrh 3 variantních plánů kaple, která měla být přístavbou k lodí postolopr. far. kostela N. Trojice, načež byl vybrán návrh počítající s vět. rozměry kaple, než kn. původně zamýšlel, a to s ohledem na časté hojné shromažďování lidu v řečeném k. – svatoján. kaple byla na plánovaném místě postav. v sezóně 1712

2/ týž kn. ze Schwarzenbergu dal vybudovat ve svém zdejším zámku zám. kapli – arch. stránku t. stavebního počínu kn. zadal Antonu Erhardu Martinellimu, jehož již schválený plán v III. 1723

okomentoval a poupravil – kaple zaujala zhruba čtvercový prostor v patře postolopr. zámku a prostupovala 2 podlažními, přístupna z chodby – vznikla jako centralizující prostor s edikulovým oltářem, provedeným rovněž dle Martinelliho návrhu – od VII. 1723 byli sháněni řemeslníci, kteří by provedli štafírování oltáře, truhlářskou práci provedl míst. truhlář Jan Debrunner, sochařskou výzdobu oseeký sochař Jan Edmund Richter (6 sl. hlavic, 2 s. sv. biskupů, 2 vedlejší anděly a NT ve slávě) – ikonografii ol. obrazu stanovil sám kníže reskriptem z 6. X. 1723 (SJN leží v hrobě, jak je vidět u augustiniánů ve dv. k. ve → Wien I. 5/) – t. obraz spolu s protilehlým obr. nad vs. do kaple vytvořil malíř Pieter van Roy (malby byly hotovy v III. 1724) – svatoján. oltář byl dokončen do VII. 1724, kdy obdržel i tabernákl, který na Martinelliho plánu chyběl – na štafírování oltáře pak t. r. pracovali praž. řemeslníci Josef Höpperger a Oswald Rauch a dokončili je v XII. – celkový náklad na zař. kaple dosáhl 1365 zl. 23 kr. 3 ¾ denáru – praž. arcib. konz. vydala licenci k vysv. kaple a ke slavení mši sv. – svatyně, monument schwarzenberské zbožnosti, byla vysv. v V. 1725
3/ v městečku kam. socha (na hran. podst. a malém volut. soklu), 1718 (1713?)

1/ L IVANEGA 2015, 89; 2/ L t., 92, 129, 155-157, 180, 186; 3/ E (na podst. vpř.) [...] 1718 – L UPČ 3, 142 (dat. 1713) – I pamatkovykatalog.cz (43540/5-1357 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1718)

Potštát viz Lipník nad Bečvou II

Potštejn, n. Pottenstein (Č, Hra, Kh, f. Sopotnice)

socha, 1715

L UPČ 3, 146

Potvorov, či Podvorov (Č, Žat, Pr, v. Zbečno, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše (pod patronátem plaského cist. kláštera) 1715 snad dol. obraz (→ výše, Plasy 1/)

2/ na návsí písk. socha (stojící kanov. drží krucifix zpr. doleva) na vys. trojdílném hranol. pilíři, zdob. dole rámy (v před. rámu ovál s Ježíšovým jménem a letop.), ve střední části zdobeném vpř. květem růže, hor. část ve tvaru čtyřb. vázy, 1727

2/ E (vpř. na podst. v oválu) *IHS* (s křížem vyrůstajícím z litery *H*) / 1727 – L BUKAČOVÁ/FÁK 2007, 111 – MTSSP 2015, 418-420

Pouzdrány, n. Pausram, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

2/ v městečku kam. socha (na rozích římsy podst. 4 andělci), 1715, zřiz. Augustin Seckora (Sékora či Sýkora) s manželkou Evou

2/ R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r) – L VM II. I. 81, 184

Pozlovice, n. Poslowitz (M, Hra, Ol, d. Uherský Brod, f.)

ve far. k. sv. Martina socha, dol. 1716

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Pozorka viz Kladruby II

Prackovice nad Labem, n. Praskowitz an der Elbe (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Lovosice, 1726 a.)

ve fil. (od 1726 adm.) k. sv. Matouše:

a/ socha, několik l. před 1695, zřiz. uroz. p. hejtman Adam František Peschel

b/ boč., baldachýnový oltář s reliéfem ze 3. desetiletí 18. st.

a/ R I. zpr. lovosic. osobního děkana Jana Bernarda Františka Xavera Hoffmana, 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 329^r); b/ L UPČ 3, 149

Práče, kd. též Pračice, n. Pratsch (M, Zno, Ol, d. Miroslav, f. Prosiměřice)

u vsi socha, mezi 1704-16, zřiz. březanská a míst. p. Marie Alžběta vév. ze Schleswig-Holstein-Sonderburg-Wiesenburg, roz. princezna z Liechtensteinu (→ výše, Břežany II)

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Pračice viz Práče

Praha, n. Prag, metropole Českého království („caput regni“) zvaná Trojměstí pražské, sestávající ze tří samostatných král. měst (hlavního Starého a dále Nového a Menšího Města praž.) a ze dvou měst nižší úrovně (Hradčan a Židovského města praž. čili ghetta), kdysi sídlo č. panovníků, sídlo arcibiskupa, primase českého (Č, Pr)

- I. Praha celkově

1/ v kostelích podobizny vyst. veř. účtě a sotva by se našel dům, kde by nebylo více vyst. obrazů – dol. pro období od cca 1684

2/ Václav Antonín Grüner, farář ve *Vysokém nad Jizerou*, 1715 sdělil, že od svého mládí již od 1685 vidal, hlavně v *Praze* v kostelích i soukr. domech obrazy i sochy, převážně ☼

3/ 1701 dol., že venku nad dveřmi mnoha domů města *Prahy* jsou mal. obrazy (☼) s titulem blahoslaveného, svatého, mučedníka, že však svým stářím nepřekračují meze lidské paměti

4/ Pražan František Mikuláš Alsterle ryt. z Astfeldu (* cca 1651), náležející k f. sv. Jindřicha na *Novém Městě praž.*, v 1. beatifikačním procesu 17. XII. 1715 vyznal (k čl. 3, otázce 11), že již od nižších škol a od svých profesorů a jiných lidí slyšel o SJN, že byl kanovníkem a zpovědníkem královny a (k čl. 14, otázce 47) že mu v jeho dětství jeho předkové doma ukazovali obrázky a stejně tak v nižších školách mu byly častěji takové obrázky ukázány a profesori mu je dávali za odměnu – k čl. 14, otázce 48 odpověděl, že takové obrazy mu jeho vychovatelé ukazovali nejenom ve svět. budovách, ale i v samotných k., a že takovéto obrazy byly veřejně vyst. také už v době jeho předků

5/ v 2. beatifikačním procesu 17. II. 1719 král. místodržící Leopold Antonín hr. z Trauttmansdorff-Weinsbergu (60letý) sdělil, že ve všech kostelích praž. *Trojměstí* jsou sochy i obrazy s náp., v nichž je JN nazván blahoslaveným

6/ Jan František Crusius z Krausenbergu, měšťan a primátor král. Nového Města praž., rodák ze Strakonice (* 1648), který se do Prahy přestěhoval 1660 a měl zde strýce ve svatovít. kapitule (kanov. Michaela Vojtěcha Crusia z Krausenbergu, ve fun. 1661 † 1676), vypověděl v t. procesu 18. III. 1719, že se vyobrazení, ať už mal. nebo vyřez., nacházejí ve všech kostelích praž. *Trojměstí*, částečně se ☉, částečně s palmou a křucifixem

7/ rovněž v t. procesu dne 20. III. 1719 vypověděl v č. řeči praž. malostranský měšťan a komorník při král. deskách zemských Jan Ignác Fileček: „Že i v jiných kostelích po celé Praze čest jeho [tj. JN] rozmnožena jest, to vím, a sotva jest kostel jeden, v kterém by obraz aneb oltář postavený se nenacházel.“

1/ R l. dopis Jana Beckovského, křiž. s červ. hv., 9. X. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) – L BECKOVSKÝ/REZEK 1880, pag. VIII (Beckovský do Prahy přišel z vídeňských studií, započatých 1680, někdy do 1684, neboť 6. III. 1685 v Praze složil slavné řeholní sliby v křiž. řádu, čemuž musel předcházet roční noviciát); 2/ R nedat. l. zpr. Václava Antonína Grünera, faráře ve Vysokém nad Jizerou, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 423); 3/ R *Fama publica* 1701, pag. 588 (č. 24); 4/ R l. výpověď Františka Mikuláše Alsterle ryt. z Astfeldu, purkrabí Praž. hradu, v 1. beatifikačním procesu, 17. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 20^r, 22^r); 5/ R l. výpověď král. místodržícího Leopolda Antonína hr. z Trauttmansdorff-Weinsbergu v 2. beatifikačním procesu, 17. II. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 7^r, čl. 15, otázka 83); 6/ R l. výpověď Jana Františka Crusia z Krausenbergu v t. procesu, 18. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 40^v, čl. 15, otázka 83); 7/ R č. výpověď Jana Ignáce Filečka v t. procesu, 20. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 44^r, čl. 12, otázka 74)

- II. Pražský metropolitní kostel neboli katedrála sv. Víta na Pražském hradě, hl. chrám praž. arcidiecéze (spojený s metrop. kapitulou a far. duch. správou)

úvod: SJN za svého života působil v „pražském kostele“, jak se tehdy metr. chrám běžně označoval, jako oltářník v jedné z boč. kaplí a později zde oficiálně vystupoval v roli žateckého arcijáhna – ač nebyl svatovítským kanovníkem ani katedrálním kazatelem, jak tomu chtěla pozdější, v baroku rozvinutá tradice, přesto za svého života katedrále věnoval kápi či pluviál (l. „cappa“), což předepisovaly dobové stanovy svatovítské kapituly každému jejímu novému členovi, aby tak učinil do 3 měsíců od svého zvolení (cappa měla být hedvábná v ceně nejméně 3 kop gr.) – takové kápě či pluviály po smrti kanovníků zůstávaly majetkem chrámu – „C[appa] d[omi]ni Johankonis Pomuk

doctoris“ se uvádí poprvé ve svatovítském inventáři z 1387 (byla zdob. zlatými gryfy, jinak nohy, a zlatými lemy) – po světcově muč. smrti je v inventáři z 1396 popsána již jako „Cappa piae memoriae d[omi]ni Johankonis Pomuk“, tj. kápě zbožné paměti pana Johánka Pomuka – stejně tak je t. plášť popsán v inventáři z 1397

úvod/ R inventář praž. k., 1387 – *Inventarium rerum templi Pragen.* 1396 ← L PODLAHA/ŠITTLER 1903, pag. XLVII (č. 515), srov. též pag. 53, 74-75 – PODLAHA 1902, 409-410 – STEJSKAL 1921, 156-157

1/ mučedníková mrtvola byla po nalezení na vltavském břehu prozatím pohřbena někde v Praze, nejspíš u cyriaků na *Starém Městě*, a až později přenesena do katedrály, což se mohlo stát nejdříve 1396 a nejpozději do doby krátce po 1416 (→ C.1, Praha II. 1/) – ostatky spočinuly v pravé, tj. jižní části ochozu katedrály při chrámovém chóru, mezi druhým a třetím pilířem (počítaje od hrobu sv. Víta), naproti *Vlašimské kapli*, před oltářem sv. Klimenta (podle Hájka „proti oltáři Panny Marie na nebe vzeti“^{a)}) – hrob byl uzavřen mram. náhrobním kamenem^{b)} tmavě porfyrové barvy cca 4 praž. lokty dlouhým (asi 2, 37 m), cca 2 praž. lokty širokým (1, 19 m) a něco přes čtvrt praž. loktu silným (15 cm) – tak to vyplývá z ohledání kamene při otevření hrobu 15. IV. 1719 v rámci 2. beatifikačního procesu – tehdy se kámen při vyjmutí rozlomil na dva kusy – odborníci to vysvětlili značným stářím kamene i jeho poničením – vyslovili se, že kamenem do té doby nikdy nebylo hnuto, že je téměř celý sem tam poničen a že je značně porušen také ohněm a požárem, který propukl na *Pražském hradě* 1541 a na kameni zanechal praskliny na jeden prst široké – po skončené „vizitaci“ světcova hrobu a ostatků, byly mučedníkovy relikvie ještě t. dne navraceny do pův. hrobu, a ten byl opět uzavřen pův. kamenem (→ D.1, 849-850)^{e)} – kámen byl opatřen prostým nápisem a nejspíš i křížem (→ níže 2a/), hrob byl postupně obklopen dvojí mříží (→ níže 3a, b/) a doplněn doprovodnými nápisy (→ níže 2b, c/), byl na něj postaven tzv. *Jeruzalémský svícen* (→ níže 4/) a od 1692 nad ním bylo postupně postaveno několik nádherných náhrobků (→ níže 4a-d/) – k dějinám hrobu a jeho výzdoby existují odborné články a jedna drobná monografie^{d)} – náhrobní kámen byl opět vyzdvižen 1721 při druhém vynětí ostatků, které pak byly vystaveny veř. účt. ve zvlášť k tomu vytvořené rakvi – náhrobník byl následně navrácen na své pův. místo, kde spočíval jistě ještě 17. I. 1725, kdy byl během kanonizačního procesu při ohledání dvojí rakve a ostatků opět odborně prozkoumán – tehdy se vyjádřil architekt Filip Spannbrucker (1672-1729), že podle prasknutí upr. t. mramorového kamene a podle dalších znamení lze soudit, že byl kámen poškozen požárem – následovalo vyjádření stavitele Antonína Spannbruckera (1700-42)^{e)}

1/ a) R Seznam pobožností po 1416 ← L TOMEK 1872, 251 (před ol. sv. Klimenta leží mram. kámen se jménem) – R Fama publica 1701, 578 (č. 4) – L HÁJEK Z LIBOČAN 1541, fol. CCCLIII^v („přeláti kostela pražského“ kněze JN „v kostele svatého Víta proti oltáři Panny Marie na nebe vzeti pohřbili a kamenem přikryti rozkázali“) – b) osazení vel. kamene na hrob dokládá R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 46 – *Acta Sanctorum* 1680, 672 (kap. II, č. 16) – BALBÍN 1682, 104 (kap. V) – c) R l. akta 2. beatifikačního procesu, zápis o průzkumu hrobu a ostatků 15. IV. 1719 (NA, fond APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L Acta utriusque processus 1721, 367-369 (druhé *Summarium*, č. 14, § 6-10) a 381-382 (druhé *Summarium*, č. 14, § 46-47) – BERGHAUER 1761, 5-6 – STEJSKAL 1921, 127 – TÝŽ 1922, 20 – POLC 1972, 314 – d) L PODLAHA 1929a – BLAŽÍČEK 1940 – MATSCHKE 1976 – MATSCHKE 1993a – TÝŽ 1993b – e) R akta kanonizačního procesu, 17. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 769^r-770^v)

2/ nápisy na náhrobním kamenu a kolem hrobu:

2a/ do náhrobního kamene bylo vytesáno jméno pohřbeného, IOHANNES DE POMUK, o délce 1¼ praž. lokte, s literami o výšce až 4 palce^{a)} – nápis je poprvé písemně dol. krátce po 1416 (ve znění Johannes Pomuk)^{b)} – ve *Starých letopisech českých* (v rukopisech *F* z 15. st., *G* asi z 1515 a *H* z 1525), kde je zaznamenáno pokračování *Pulkavovy kroniky* z pera anonymního autora (v největším rozsahu pokrývající období 1378-1470), se o Johánkovi z Pomuku píše (v transliteraci): „A gest pochován na hradě pražském u S. Wáclawa, tu kdež geho gméno vytesáno gest na kameni, a kříž na témž kameni. Na kterýžto kříž i podnes izádný nerád nohama wstúpj.“^{c)} – odtud vychází Hájek z Libočan, když 1541 tvrdí, že byl na Nepomukově náhrobním kameni vytesán kříž^{d)} – jméno na kameni bylo časem poničeno, dle Berghauera kladivý a kamenomety kalvinistů 1619^{e)} – poničený nápis Berghauer 1710 okreslil z pověření svatovít. kapituly a později jeho podobu ve formě grafiky zařadil do druhého dílu svého *Proto-martyra* i s pokusem o jeho rekonstrukci^{e)} – nápis byl ohledán při průzkumu hrobu a ostatků 15. IV. 1719 v rámci 2. beatifikačního procesu – tehdy si jej prohlédli povolání znalci starožitností a církevních dějin, týnský farář a vyšehradský kanovník Jan Florián Hammerschmid a sakristán u sv. Víta Václav Konstantin Potůček – vyjádřili se, že typem písma nápis odpovídá době kolem 1383 a jeho starobylost potvrzuje i ta skutečnost, že horní zakončení jeho písmen jsou podobná horním zakončením písmen v černě psaných nástěnných nápisích z 1230 a 1278 v blízké *Šternberské kap. P. Marie*^{a)} – při t. ohledání se nečiní zmínka o kříži, který by byl na kameni vytesán, je však vysoce pravděpodobné, že na kameni kdysi skutečně byl (dle výše citovaného dokladu z doby do 1470), že však mohl časem zmizet, zvlášť když se před zřízením mříží po kameni chodilo a mohl být tudíž otřen chozením^{f)} – další úřední ohledání nápisu na kameni proběhlo

v kanonizačním procesu 17. I. 1725, kdy si kámen pečlivě prohlédli dva znalci dějin, opět týnský farář Jan Florián Hammerschmid a nově pozvaný genealog a historik Michael Adam Franck z Francksteinu – také pověřený notář Jan Ritter kámen prohlédl a do kanonizačních akt překreslil tehdejší podobu částečně poškozeného „goticko-latinského“ nápisu ve vrcholu kamene – Hammerschmid znění nápisu interpretoval jako *Magister Ioannes de Pomuk* a tvrdil, že je psán velmi starobylym písmem, které se používalo ve 13. st. nebo cca 1300 i v předchozích staletích, jak je vidět v nápisích v sousedních kaplích metr. kostela, jmenovitě v kap. sv. Tomáše jinak řečené *Šternberské*, kde je náp. z 1347 provedený podobným písmem – Franck posoudil nápis na kameni (velmi poničeném ohněm a stářím) jako z větší části zachovaný a jeho pův. znění rovněž rekonstruoval jako *Magister Joannes de Pomuk* – písmo nápisu datoval do 14. st. v souladu se soudobými nápisy, kterých četl velké množství – nápisy takového charakteru se nacházejí i ve dvou přilehlých kaplích, kde byly vytvořeny gotickým písmem 1347^{g)}

2a/ a) R akta ohledání hrobu a relikvií v rámci 2. beatifikačního procesu, 15. IV. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L Acta utriusque processus 1721, 368-369 – b) R Seznam pobožností po 1416 ← L TOMEK 1872, 251 (vytes. nápis *Johannes Pomuk*) – c) L SRB III, 5 – *Ze starých letopisů českých* 1980, 26 (novodobá edice) – d) L HÁJEK Z LIBOČAN 1541, fol. CCCLIII^v ← HÁJEK Z LIBOČAN/LINKA/VOIT 2013, 826 („A kdožkoli jeho [tj. SJN] svatosti odpíral a svévolně na kříž vytesaný na kameni vstoupil, toho dne světskou hanbu trpěl.“) – e) L BERGHAUER 1761, 5-6 (grafika reálné podoby poničeného náhrobního nápisu a jeho ideální rekonstrukce se nachází na pag. 6) – f) L STEJSKAL 1921, 20-21 – g) R akta kanonizačního procesu, 17. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 771^r-772^r)

2b/ na mučedníkův hrob, resp. náhrobek postupně vytvářený k ozdobě i ochraně t. hrobu, byl časem zavěšen l. náhrobní epitaf, snad dílo svatovít. kanovníka Šimona Fagella Villatica (jinak Bouček, † 1549)^{a)} – znění nápisu zachytil lužický humanistický historik a spisovatel Christoph Manlius (jinak Mennichen, Männchen, * 26. II. 1546 ve *Zhořelci*) ve svých rukopisných, l. psaných *Sedmi knihách komentářů k lužickým dějinám* (z 60. l. 16. st.), které publikoval až 1719 Christian Gottfried Hoffmann:

*Hac quicunque via pergis, subsiste viator,
Neve per hanc temere progrediare, cave.
Numen habet nulli quod fas violare piorum,
Poena etenim praesens cuique reposta
manet.*

*Rides? meque putas nugas fortassis aniles
Afferre et vulgi credulitate capi?
Sentiet ista tamen quisquis male credulus
ausit*

Inferre infestos atque referre pedes.

*Confestimque luet violati Numinis iram,
Et capiet culpa damna pudenda sua.
Namque sub his septis sanctissimus ille
sacerdos
Conditur, insano principe mersus aquis,
Dum sibi jure negat confessam pandere
culpam
Conjugis, et sanctam commaculare fidem.
Unde suis meritis infami crimine pressum
Quisquis erit grata mox relevabit ope.
Atque venenata confundet murmura
linguae,
Nec feret infausta quemque perire nece.*^{b)}

Stejskal nabídl následující překlad t. epitafu:

*Touto ubíraje se cestou, poutníče, se zastav
a nechtěj bez úcty kráčetí dále! Stráž se!
Moc má divnou, kdo by koliv zneuctil zbožných,
trest zajisté po skutku hned každého stihá.
Směješ se tomu? A snad mníš, že babské tlachy
povídám a jat jsem pověrečností lidu?
Zkusil na sobě sám, kdo, nevěře tomu, nohou
neuctivou vstoupil sem a odvážil se odjít.
Hned zajisté pyká, že hněv Boha neuctou
vzbudil a škodu za vinu svou v zápětí nese.
Za mříží touto přesvatý onen odpočívá kněz,
jenž utopen v řece vladařem nerozvázným,
když právem mu nechtěl vyznati hřích
královny a svatou poskrvniť víru.
Protož přímluvou svou zlověstným jatému činem,
kdokoliv jest on, vděčnou myslí přispěje v pomoc
a jedem nasáklé ve zmatek uvede řeči
i nedopustí, aby kdo nešťastnou sešel smrtí.*^{c)}

Manlius dokončil svou životní pouť v Praze 12. nebo 14. X. 1575

2b/ a) L STEJSKAL 1922, 11, 28-29 – *Čítanka svatojanská* 1934, 331 (český překlad Fagellova *Náhrobního epitafu Janu Nepomuckému* 1545) – RYNEŠ 1972, 165 – **b)** R MANLIUS 1561-1567 ← L HOFFMANN 1719, 338 (VI. kn. Manlioova díla, kap. XLIII, § IV) – **c)** L STEJSKAL 1922, 28-29

2c/ hrob byl zprvu obklopen nízkou mříží, později mříží vyšší, a právě na vnějším obvodu t. vyšší mříže byl namalován l. nápis, který 1641 zaznamenal Ferus v t. znění:

Honorabilis Dominus Magister JOANNES NEPOMVCENVVS, hujus Ecclesiae Canonicus, Reginae Confessarius, Quia Sacrosancti Confessionis Sigilli Custos usque ad Mortem fuit, à Wenceslao Quarto Bohemiae Rege, Caroli Quarti Filio, tormentis tentatus, ex Ponte in Flumen Muldavam praecipitatus, Miraculis clarus, hic jacet Sepultus. Anno Domini 1383. Renovatum Anno 1621.^{a)}

uv. t. mříže obíhal mal. č. nápis stejného obsahu, opět zaznamenaný Ferem 1641:

Nabožný w Bohu Kněz, a Mistr Jan Nepomucký / tohoto Kostela Kanownjk / Králowé Spowědnjk / proto / že gest Tegnost Spowědi / Wězenjm, a Mukami Trápený / wygewiti nechtěl / z Rozkázanj Krále Wáclawa Čtwtřého / Syna Cýsaře Karla Čtwtřého / w Wltawě z Mostu Pražského Vtopený

/ Zákraky od Boha Oslawený / tuto Pochowán ležj. Léta Páně 1383. Obnoweno 1621.^{b)}

Balbín v rukopisném l. *Životě BĀN* (1670) sděluje, že při mučedníkově pohřbu byl na jeho hrob „veliký kámen položen později s nápisem, který i dnes čteme: *Honorabilis Dominus Magister Joannes Nepomucenus, hujus Ecclesiae Canonicus, Reginae Confessarius, quia Sacrosancti Confessionis Sigilli Custos usque ad mortem fuit, à Wenceslao IV. Bohemiae Rege Caroli IV. filio, tormentis tentatus, ex Ponte in Muldavam praecipitatus, miraculis clarus, hic jacet sepultus, An. D. 1383.*“ – takto nápis zní v autorizovaném vydání Balbínova textu v *Bohemia sancta* (1682), zatímco v bollandistickém vydání v *Acta Sanctorum* (1680) je vročení v závěru podáno řím. číslicemi – je otázkou, jak Balbínova úvodní slova před citováním nápisu chápat, zda v tom smyslu, že kámen s nápisem byl teprve později vložen na hrob, nebo že na starší nárobní kámen byl později dodán nápis^{c)} – v č. překladu Balbínova *Života* z 1684 relevantní pasáž zní: „Na vrch hrobu položen kámen veliký s nápisem jakýž po dnes čteme v řeči latinské: *Ctihodný Pan Magister Jan Nepomucenský / tohoto Kostela Kanownjk / Králowny Zpowědnjk / že Swato-swaté Zpowědi teynosti Strážce byl až do Smrti / od Wáclawa IV. Českého Krále Karla IV. Syna pokaussen mučenjm / z Mostu do Wltawy vvržen / Zákraky oslawen / zde ležj pohřbený / Léta Páně 1383. Až potud nápis.*“^{d)} – o něco později Balbín v t. svém díle zmiňuje výzdobu Janova hrobu (v č. znění z 1684): „Hrob ohražen jest dvojnásobnou mříží s malovanými plechy, na kterých se spatřuje jméno Jan s přidáním slov mučedníka a blahoslaveného.“^{e)} – dalo by se tudíž usuzovat, že měl přítom na myslí nápis, který krátce předtím citoval v souvislosti s náhrobním kamenem, který však ve skutečnosti „i dnes čteme“ nikoliv na onom kameni, nýbrž na mříží kolem něj – t. nejasnost vedla autora podrobného popisu památek a úcty (*Fama publica* 1701) k úvaze: „Lze považovat za pravděpodobné, že [velmi starobylý náhrobní nápis napsaný po obvodu vyšších mříží a zaznamenaný Ferem 1641] byl původně převzat z velice starého nápisu samotného mramorového kamene nad hrobem, který se dnes již nedá číst.“^{f)} – totéž se domníval Beckovský, který navíc dospěl k názoru, že závěrečný dovětek ve zmíněném nápisu (ohledně renovace 1621) se týkal otevření a ohledání hrobu, snad aby se zjistilo, zda „rota kalvínská“ v době Zimního krále někam neodnesla posvátné tělo – při t. příležitosti, soudil Beckovský, byl pův. náhrobní kámen vyměněn za nový (bez jakéhokoliv nápisu), k čemuž mohlo dojít 29. I. 1621 – členové praž. metr. kapituly dali na památku pův. náhrobní nápis přepsat na vyšší mříž kolem mučedníkovy hrobu, kde se může dosavad číst^{g)} – tyto Beckovského názory vyvrací výsledek průzkumu hrobu a ostatků uskutečného 15. IV. 1719 v 2. beatifikačním procesu, kdy vyšlo najevo,

že s náhrobním kamenem nebylo nikdy hnuto a že se na něm nachází poničený sice, ale rozeznatelný nápis obsahující pouze jméno pohřbeného, *IOHANNES DE POMUK* (→ D.1, 849-850 a → výše 2a/) – dle Berghauera se o napsání latinského a „slovanského“ nápisu na vyšší mříž postaral v době panování císaře Ferdinanda I. praž. kapit. děkan Václav z Volfenburku (ve fun. 1534 † 1548)^{b)}, nad čímž uvažuje i historik František Stejskal, který zároveň tvrdí: „Ať nápis tento dán byl na mříž kdykoliv, podává nám vždy názor kapitoly sv. Vítské již v době Hájkově. Hájek zprávy té nevytvořil, nýbrž prostě převzal od kapitoly po příp. děkana Václava z Volfenburka.“^{c)} – po kalvinistickém obrazoboreckém plenění praž. katedrály (1619-20) byla vyšší mříž i s oběma nápisy obnovena v době praž. arcibiskupa Jana Lohelia 1621 – o další obnovu se 1679, za času arcibiskupa Jana Fridricha z Waldsteinu, postaral kapit. děkan Tomáš Jan Pešina z Čechorodu^{d)} – znění obou nápisů na vyšších mřížích bylo zaznamenáno při jejich ohledání jak v 2. beatifikačním, tak v kanonizačním procesu:

nejprve se tak stalo 26. VI. 1719, kdy povolání znalci historie, praž. týnský farář Jan Florián Hammerschmid a svatovít. sakristán Václav Konstantin Potůček, oba nápisy nahlas přečetli a pověřený notář Jan Vilém Grüner je zapsal do akt 2. beatifikačního procesu, a sice v t. znění: *Venerabilis Dn[us] Magister Joannes Nepomucenus, hujus Sanctae Ecclesiae Canonicus, Reginae Johanna Confessarius, quia SS.^{ae} Confessionis Sigilli Custos fuit, fidelis Vsq[ue] ad mortem; jussu Wenceslai Imperatoris et Bohemiae Regis de Ponte Prageno in Moldavam praecipitatus; Meruit coronam Martyrij, Miraculis clarus Sepultus hic jacet Anno 1383. Renovatum Annó 1679.no – Welebny w Bohu Kniez a Mistr Jan Nepomuczky, tohoto Kostela Kanownik, Kralowny Johanný Spowiednik: Proto Žie Teynost Swate Spowiedj Wygewytj nechtiel, z Rozkazu Waczlawa Czysarže a Krale Českeho z Mostu Prazskeho do Moldawy gsa Vvržen Koruny Muczedlniczki Zaslauił. Zazraký oslaweny tuto Pochowan leži letho 1383. Obnoweno letho 1679.^{k)} – jak vidno, vročení obnovy mříží bylo aktualizováno z pův. letopočtu 1621 na 1679*

druhé ohledání vyšší mříže nastalo v kanonizačním procesu 16. II. 1725, přičemž byly nalezeny oba nápisy provedené starobylým písmem, l. však již nebyl celý čitelný: *Venerabilis Dominus Magister Ioannes Nepomucenus hujus S. Ecclesiae Canonicus. Reginae Iohanne Confessarius. SS. Confessionis sigilli custos fuit fidelis usq(ue) ad mortem. jussu Wenceslai Imp: [...] praecipitatus meruit coronam Martyrij. [...] miraculis clarus hic jacet sepultus 1383. Renovatum 1679. – č. nápis se zachoval celý: Welebny w Bohu Kniez a Mistr Jan Nepomuczky tohoto S. Kostela Kanownjk. Kralowny Johanný Spowiednik proto ze tegnost Swate Spowiedi*

wygewiti nechtiel, z Rozkazu Waczlawa Czysarže a Krale Českyho z mostu Prazskeho do Wltawy sa vvržen Koruny muczedlnjczke zaslauił. Zazraky oslaweny tuto pochowan leži leta 1383. obnoweno Leta 1679.^{l)} – oba nápisy prohlédli znalci historie Michael Adam Franck z Francksteinu^{m)} a týnský farář Jan Florián Hammerschmidⁿ⁾

2c/ a) L FERUS 1641, fol. K III^r – R *Fama publica* 1701, pag. 577-578 (č. 3, nápis po obvodu vyšší mříže) – **b)** L FERUS 1641, fol. K III^v (č. znění „nápisu hrobu blahoslaveného Jana Nepomuckého na hradě Pražském“ – bez bližšího určení, kde se nápis na hrobě nalézal) – **c)** L *Acta Sanctorum* 1680, 672 (kap. II, č. 16) – BALBÍN 1682, 104 (kap. V) – **d)** L BALBÍN 1684b, 38-39 (kap. V) – **e)** L *Acta Sanctorum* 1680, 673 (kap. III, č. 17) – BALBÍN 1682, 104 (kap. VI) – TÝŽ 1684b, 41-42 (kap. VI) – **f)** R *Fama publica* 1701, pag. 578 (č. 3) – **g)** L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 34-35, 86, 94-95 – L-R BECKOVSKÝ/REZEK 1879b, 354-356 – **h)** L BERGHAUER 1761, 98 – **i)** L STEJSKAL 1922, 11-12 – **j)** L BERGHAUER 1761, 98 – **k)** R akta 2. beatifikačního procesu (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 415-416 (druhé *Summarium*, č. 23, § 2-3) – **l)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 967^r-968^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 158 (*Summarium* č. 32, § 15-16) – **m)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 975^{r-v}) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 159 (*Summarium* č. 32, § 22) – **n)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 978^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 160 (*Summarium* č. 32, § 30)

2d/ opodál hrobu byl na stěně mezi dvěma pilastry, pod řezbou Pokusu o zničení hrobu, namalován černou barvou n. nápis obdobného znění jako předchozí dva nápisy na vyšší mříži (→ výše 2c/), poprvé v l. překladu doložený 1701,^{a)} o jehož švabachovém písmu při ohledání dne 26. VI. 1719 v rámci 2. beatifikačního procesu přítomní znalci historie Jan Florián Hammerschmid a Václav Konstantin Potůček soudili, že je prastaré – nápis byl zapsán do procesních akt v t. znění: *Allhie liegt begraben der Seelige Priester M. Johann Von Nepomuck, dieser Kirchen dohmbherr Vnd Beicht Vatter der Königin, welcher auß befelch Königs Wenceslai IV, weil Er die Beicht, durch keine Marter entdecken wollen, endlich Von der Prager Brucken in den flueß Moldau gestürzt Anno 1383. desßen Leichnamb Von Gott mit wunderlichen Ampeln Vnd Lichtern im Wasßer, dann auch an diesem Orth durch Viel Wunder erleuchtet.^{b)} – následně byl t. nápis prozkoumán a opsán ještě dvakrát v kanonizačním procesu – poprvé se tak stalo při ohledání náhrobku dne 20. XII. 1724, kdy byl nápis zanesen do procesních akt v t. znění: *Allhie ligt begraben der Seelige Priester M. Iohan Von Nepomuck dieser Kirchen Dumherr und Beicht Vatter der Königin, welcher auß Befelch Königs Wenceslai IV. weil Er die Beicht, durch keine Marter entdecken wollen, endlich Von der Prager brucken in den flueß Moldau gestürzt Anno 1383.**

dessen Leichnamb Von Gott mit Wunderlichen Ampeln vnd lichtern im Wasser dan auch an diesem orth durch Viel Wunder erleuchtet.^{c)} – podruhé byl t. nápis prohlédnut při průzkumu památek v katedrále dne 16. II. 1725 a opět zapsán do procesních akt: *Allhie ligt begraben der Seelige Priester M. Johann Von Nepomuk dieser Kirchen Dumherr und beicht Vatter der Königin, welcher auß Befelch Königs Wenceslai IV. weil Er die beicht, durch keine Marter entdecken wollen, endlich Von der Prager brucken in den flus Moldau gestürzt anno 1383. dessen Leichnam von Gott mit wunderlichen Ampeln und lichtern im wasser dan auch an diesem Orth durch Viel Wunder erleuchtet.*^{d)}

2d/ a) R Fama publica 1701, pag. 581 (č. 7): *Hic jacet sepultus Beatus sacerdos M: Ioannes de Nepomuk, hujus Ecclesiae Canonicus, et Confessarius Reginae, qui jussu Regis Wenceslai IV, quia secretum Confessionis nullis tormentis revelare voluit, tandem de ponte Pragensi in fluvium Moldavam praecipitatus fuit A: 1383. Cujus corpus a DEO prodigiis Lampadibus, et Luminibus in aqua, atque etiam in hoc loco multis miraculis inclaruit: – b) R akta 2. beatifikačního procesu (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L Acta utriusque processus 1721, 362 (druhé Summarium, č. 12, § 3) – **c)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 755^v, následuje překlad nápisu do latiny na fol. 755^v-756^r) – **d)** R t., fol. 966^v-967^r ← L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 157-158 (Summarium č. 32, § 13)*

2e/ podle Balbínova sdělení v nejstarší, rukopisné verzi jeho Života z 1670 byly tehdy před hrobem zavěšeny tabulky (nebo tabulka), na kterých (na které) byla napsána modlitba ve třech jazycích, češtině, němčině a latině, kterou měl lid ve zvyku zbožně říkat – její l. znění tehdy zaznamenal takto: *Sancte Joannes, martyr ac patrone, Nepomuci in regno Bohemiae oriunde, templi S. Viti in arce Pragensi canonice, eo quod ad instantiam Wenceslai IV. regis (ulcisci se de conjugae saepe illum de vita corrigenda monente volentis) ante et post torturam confessionem augustae propalare recusasti, in flumen Muldavam ex ponte praecipitatus, a luminibus noctu supra flumen, ubi corpus tuum jacuit, apparentibus certissimis tuae innocentiae et sanctitatis testibus ostensus, solenniter ab universo clero ac populo ad cathedrale templum deportatus fuisti, ubi usque hodie, qui tuum sepulchrum dehonorat, vulgi infamiam effugere non solet, tueri admirandam, inauditam ac sempiternam memoriam secreti exomologeseos post te reliquisti; per haec tua merita et dona divinitus tibi concessa, precamur suppliciter ac fiducialiter, apud omnipotentem Deum eam impetrare nobis gratiam, ut ira ejus conquiescat, peccatorum poenas, uti pestem, bellum, famem aliasque tam corporis, quam animae plagas clementer avertat et ut nos ante obitum confiteri, pro peccatis satisfacere, omne periculum et saeculi dedecus, hominum scandalum effugere, Deo*

placere, adherere, vitam laudabiliter concludere et ad vitam aeternam pervenire possimus. Per Iesum Christum Dominum ac Salvatorem nostrum. Amen.^{a)} – ve velmi podobném znění se t. modlitba objevila v prvních dvou tištěných verzích Balbínova Života (1680, 1682), s tím hlavním rozdílem, že jednou je mučedník jmenován blahoslaveným (1680), podruhé svatým (1682)^{b)} – v bollandistické verzi (1680) je navíc uvedeno, že je zmíněná modlitba napsána velkými písmeny (majuskulemi)^{c)}

- svatovítská kapitula 17. VIII., resp. 14. IX. 1675 v písemném pojednání o úctě svědčila, že je u hrobu zavěšena tabulka (singulár!) s onou modlitbou v č., l. a n. jazyce, v případě češtiny tehdy zaznamenala pouze l. podobu zmíněné modlitby (cit. zde dle čistopisu ze 14. IX. 1675 s přihlédnutím k doplněné kopii z 90. l. 17. st.): *Sancte Joannes Martyr ac Patrone Nepomuci in Regno Bohemiae oriunde, Templi S: Viti in Arce Pragensi Canonice, eò quod ad instantiam Wenceslai IV. Regis /: ulcisci se de Conjugae saepe illum de vita corrigenda monente volentis /: ante et post torturam Confessionem Augustae propalare recusasti, in flumen Moldavam ex Ponte praecipitatus, a luminibus noctu supra flumen, ubi corpus tuum jacuit, apparentibus certissimis tuae Innocentiae, et Sanctitatis testibus ostensus, solenniter ab universo Clero, ac populo ad Cathedrale Templum deportatus fuisti, ubi usq[ue] hodie qvi tuum Sepulchrum dehonorat, vulgi infamiam effugere non solet, tueri admirandam, inauditam, ac sempiternam memoriam Secreti Exomologeseos post te reliquisti, per haec tua merita, et Dona Divinitus tibi concessa, precamur suppliciter, ac fiducialiter, apud Omnipotentem DEVM eam impetrare Nobis gratiam, ut Ira ejus conquiescat, peccatorum poenas uti: Pestem, Bellum, Famem, aliasq[ue] tam corporis, qvàm animae plagas clementer avertat, et ut Nos antè obitum confiteri, pro peccatis satisfacere, omne periculum, et saeculi dedecus, Hominum scandalum effugere, DEO placere, adherere, vitam laudabiliter concludere, et ad Vitam aeternam pervenire possimus. Per Dominum JESVM Christum, ac Salvatorem Nostrum, Amen.*^{d)}

- č. a n. verzi t. svatoján. modlitby lze rekonstruovat na základě dobového č. a n. vydání Balbínova Života, kde, jak se ukazuje, nejde o pouhý překlad l. originálu, ale nejspíš o přímou citaci textu, který byl skutečně napsán na tabulce či destičce u světcova hrobu – česky zní zmíněná modlitba (dle vydání z 1684) takto (v transliteraci): *O Swatý Jene Mučednjče / a Patrone z Nepomuka Městečka zde w Czechách rozený / a tohoto Swatého Hlawnjho Kostela Pražského Kanowniče / genž gsy Králi Wáclawowi Čtwtvému / proti geho nastupovánj přjrsnému y lahodnému / Zpowěd Hřjchůw Manželky geho / kterauž tobě swátostně včjnila (neb tim*

vkrutněj proti nj, že gey častokrát z Weystupkůw pobožně trestáwala, postawiti se myslil / wygewiti nechtěl: a proto z Mostu do Ržeky Wltawy wvržen gsa / Nočnjho Čzasu Swětlý nad wodau / kdež Tělo twé leželo se stkwěgjcými, kterážto newinnosti a Swatosti twé byli gsau Swědkowé, gsy wygewen / sem odewsseho Kněžstwa a Lidu wnessen / kdež y podnes kdožby Pohřbu twému Posměch činil / w zgewnau Hanbu hned wveden býwá: Typak přediwnau / neslýchanau / a wěčnau swatě Zpowědi zamlčenj památku tim skutkem pozústawugess. Tebe / pro twé Zaslauženj a Milost od Pána Boha danau důwěrně prosýme / abys v Pána Boha swými Modlitbami nám wprosyl té Milosti / aby Hněw geho wkrocený byl / a wssecky Pokuty / njmiž Hřjchy trestati ráčj / gako Mor / Hljzu / Wálku / Hlad / y wsselikau Bjdu a Nepezpečenstw (sic!) Dusse y Těla / od nás milostiwě odwrátiti ráčil: Tak abychem z hřjchůw swých zauplna a nábožně před Smrti swau se zpowjdagjce / za ně Pokánj učinili / w žádné nebezpečenstw Těla neb Dusse / bud' w zahanbenj nebo gaké pohorssenj nepřissli / ale Službami swými a Činy / Pánu Bohu se ljbjce / a tobě oddáni gsauce / běh Žiwota našeho chwalitebně dokonati / a k Břehu Spasenj wěčného přigiti mohli. Skrze GEžjsse Krysta / Pána a Spasytele nasseho / kterýž s Bohem Otcem / y s Duchem Swatým / žiw gest a kraluge na wěky wěkůw / Amen.⁹⁾ – v n. Bačinově překladu Balbínova *Života* (1686) je svatoján. modlitba u světcova hrobu zaznamenána následovně (v transliteraci): *O Heiliger JOANNES Martyrer vnd Patron! Auß dem Stättlein Nepomuk in Böhheim gebürtig / vnd dieser Heiligen Prägerischen Haubtkirchen Thumb-Herr / der du König Wenceslao dem vierdten vber alle seine scharffe / imgleichen auch liebliche vnnachlässliche Nötigung die Bekandtnuß der Sünden seiner Gemahlin / welche sie dir gebeichtet / nicht hast wollen offenbaren / al ser sich gegen derselben (weilen sie jhn wegen seiner vbertretungen andächtigt straffete) schärfset hat stellen wollen / derentwegen du dann von der Brucken in die Moldaw bist gestürzt worden / bey nächtlicher Zeit aber durch brennende Lichter auff dem Wasser / allwo dein Heiliger Leichnamb gelegen (welche deiner Andacht vnd Vnschuld Zeugen waren) bist offenbaret / vnd von aller Geistlichen Clerisey vnd andern Volck allhero gebracht worden / vnd bis auff heütigen Tag der jenige / welcher deinen Heiligen Körper verunehret / also bald in eine öffentliche Schandt geratet. Dahero bitten wir dich / der du eine vnüberwüdtliche, vnerhörte, vnd ewige Gedächtnuß / durch die Verschweigung der Heiligen Beicht nach dir verlassen / durch deine Heilige Verdienst / vnd von Gott verliehene Gnad / du wollest vns bey Gott mit deiner Fürbitt die Gnad erlangen / daß er seinen Zorn / vnd die Straff / mit welcher er vns Wegen vnserer Sünden zuzüchtigen pfleget / als nemlich Pestilentz, Hunger, vnd Krieg /*

wie auch allerley Noth vnd Gefahr des Leibes vnd der Seelen von vns gnädiglich abwende / also / daß wir nach wahrer Bekandtnuß vnserer Sünden vns bekehren / vnd Bueß thun; Jn keine Gefahr des Leibes vnd der Seelen / noch in einige Schandt oder Aergernuß geraten; Sondern mit vnsern thun vnd lassen Gott gefällig vnd angenemb / den nach vorgesetzten Lauff vnser Lebens lobwürdig enden / vnd zur ewigen Seeligkeit gelangen mögen; Durch Jesum Christum vnsern Herrn vnd Seeligmacher der mit GOTT dem Vatter vnd dem Heiligen Geist lebet vnd regieret in alle Ewigkeit / Amen.⁹⁾

- porovnáním s nepom. modlitbami publikovanými ve starší literatuře zjišťujeme, že původním zdrojem těchto tří jazykových verzí svatoján. modlitby u hrobu je trojí jazykové vydání Pontanovy sbírky modliteb k Bohu, P. Marii, andělům a vybraným sv. patronům Čech, publikované v Praze 1599⁹⁾ – tu samou modlitbu ve všech třech jazykových podobách 1641 zařadil do své nepom. trojjazyční knížky jezuita Ferus-Plachý, přičemž v l. a n. verzi se přidržel (s jemnými úpravami) originálu, č. verzi však podal poněkud odlišně (jako věrný překlad l. verze)^{h)} – naproti tomu Dlouhoveský v č. knížce modliteb a písní k P. Marii Staroboleslavské a sv. č. patronům (1673) použil Pontanovu č. verzi nepom. modlitby poměrně věrně (upravil jen několik slov či jejich pořadí)ⁱ⁾ – právě tuto Dlouhoveského úpravu převzal č. překladatel Balbínova *Života* 1684 (byla citována výše) – l. verzi značně věrně podává také modlitební kniha, jakýsi duch. průvodce praž. katedrálou z 1654^{j)} – výše citovaná n. verze v Bačinově překladu Balbína (1686) se odlišuje od Pontana (1599) i Fera (1641)

2e/ a) cit. podle R BALBÍN 1670, závěr – zmínka o t. trojjazyčné modlitbě se činí již v VI. kap., kde se píše, že je t. modlitba napsána na tabulce zavěšené u hrobu, zatímco na závěr je uvedeno, že je napsána na tabulkách (podobný rozdíl mezi singulárem a plurálem je obsažen i v tištěných verzích Balbínova *Života*) – **b)** L *Acta Sanctorum* 1680, 677-678 (kap. IV, *ORATIO AD B. IOANNEM NEPOMUC.*) – BALBÍN 1682, 113 (kap. VII, *Oratio ad S. Joannem Nepomucenum*) – **c)** L *Acta Sanctorum* 1680, 673 (kap. III, č. 17) – srov. BALBÍN 1682, 104 (kap. VI) (modlitba ke SJN) – **d)** R l. návrh svěd. svatovit. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 329, č. 6) (pouhý incipit l. verze modlitby) – přepis konečného znění l. svěd. svatovit. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 613-614, č. 6) (znění celé l. verze modlitby) – přepis t. svěd., jemně doplněný (NA, ČDK, kn. 119, pag. 111-112, č. 6) (v malíčkostech odlišné celé znění l. verze modlitby) – **e)** L BALBÍN 1684b, 86-88 (kap. VII) (nadpis t. modlitby na s. 85 zní: *Modlitba k sv. Janu Nepomucenskému, zpovědlníku manželky krále Václava etc., která trojí řeči sepsaná na tabulích u posvátného hrobu zavěšená jest a tauž lidé navštěvující říkati obyčej mají.*) – **f)** L BALBÍN, BAČINA 1686, 102-104 (v rámci závěrečného oddílu modliteb zavěšených u mučedníkovy hrobu, kterými lid uctívá BJ) – **g)** L PONTANUS

Z BREITENBERKA 1599a, 49-51 – TÝŽ 1599b, 61-65 – TÝŽ 1599c, 64-68 – **h**) L FERUS 1641, G3^r – H ij^v – **i**) L DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a, s. p. – **j**) L *Devota ac debita veneratio* 1654, 39-40

2f/ při průzkumu lamp, svící, vot. desek a různých obětín věnovaných ke cti k hrobu, provedeném v rámci 2. beatifikačního procesu 20. V. 1719, bylo zjištěno, že se u světcova hrobu nacházely různé modlitby a modlitbičky v různých jazycích, tištěné i ručně psané, které tam měli ve zvyku pobožně na kolenou recitovat lidé různého postavení^{a)} – již 1686 n. překladatel Balbínova *Života*, svatovít. sakristán Jan Kryštof Bačina, na závěr Balbínova textu připojil zvláštní oddíl, který uvedl slovy: „Zde následuje několik modliteb, skrze něž je blahoslavený Jan uctíván lidem, a o jejichž zavěšení u jeho svatého hrobu bylo postaráno.“ – cituje zde 5 svatoján. modliteb, mezi nimiž se na posledním místě nachází ona výše uvedená upravená modlitba Pontanova (→ 2e^b)^b

2f/ a) R l. akata 2. beatifikačního procesu, zápis o ohledání lamp, obětín a desek u hrobu a vyobrazení v praž. katedrále, 20. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 467 (druhé *Summarium*, č. 39, § 12) – **b**) L BALBÍN, BAČINA 1686, 98-104

3/ starší výzdoba hrobu až do 90. l. 17. st.:

3a/ praž. prelátí rozkázali, aby byl hrob obklopen žel. mříží – došlo k tomu asi během 2. pol. 15. st., neboť do této doby Václav Vladioj Tomek datuje text připsaný k rukopisnému seznamu zádušních pobožností konaných v praž. katedrále, konkrétně ke statí o výročí smrti Johánka Pomuka a o jeho hrobě: „Ubi modo est cancellum ferreum in circuitu.“ („Kde je teď železná mříž v ochozu.“)^{a)} – do stejné doby lze klást rukopis kláštera ve *Zlaté Koruně*, který o doktoru Johánkovi latinsky sděluje, že je pohřben v praž. k. a „je proslaven zázraky, pročež byla udělána mříž kolem [jeho] hrobu“^{b)} – v nadační listině Albrechta z Kolowrat a na Libštejně (nep. Albrechta II. Libštejnského z Kolowrat) z 11. V. 1502 se píše o ol. sv. Klimenta, „před kterýmž blahoslavený člověk kněz Janym z Pomuka leží za železnou mříží“^{c)} – Hájek z Libočan důvod osazení mříže popisuje 1541 (ve znění edice z 2013): „A kdožkoli jeho [tj. SJN] svatosti odpíral a svévolně na kříž vytesaný na [jeho náhrobním] kameni vstoupil, toho dne světskou hanbu trpěl. I rozkázali jsou prelátí ten hrob železnou mříží odělati.“^{d)} – z dalších autorů, které se o mříži zmiňují, Tanner 1660 stručně shrnuje (ve znění č. překladu z 1680): „Z poručení vrchnosti postaveny byly nad celým hrobem řídké mříže na znamení toho, aby se po tom svatém místě nějakou nešetností nešlapalo.“^{e)} – Dlouhovský pak cca 1668 zaznamenává: „Kdokoli na jeho [tj. Janův] hrob šláplí nohou méně uctívou, vždy za svou smělost museli vytrpět něco buď na pověsti, buď na cti, nebo na majetku. Proto jej obklopili malými železnými mřížemi.“^{f)} – v písemném

svědectví svatovít. kapituly z 1675 se tvrdí, že t. nižší mříže byly kolem Nepomukova hrobu umístěny krátce po mučednickově pohřbu, jak dosvědčují staří spisovatelé Pavel Židek, Dubravius, Hájek a další, a na jejich stáří poukazuje i jejich prosté a hrubé provedení^{g)} – t. tvrzení je značně nevěrohodné, již pro sám fakt, že se o mřížích první dva uvedení literáti vůbec nezmiňují – Balbín píše (1670) o žel. mřížích u hrobu v souladu se starší literaturou a doplňuje údaj, že dosahovaly výšky 1 loket^{h)} – po snaze zničit hrob při kalvinském ikonoklasmu v praž. dómu (1619-20) byly mříže 1621, za času praž. arcibiskupa Jana Lohelia, obnovenyⁱ⁾ – staly se předmětem zájmu v 1. beatifikačním procesu^{j)} a ve 2. beatifikačním procesu byly při ohledání hrobu a ostatků 15. IV. 1719 nakrátko odstraněny spolu s hrobovým kamenem, do něž byly zapuštěny – prozatím byly uloženy v protější kap. Navšt. P. Marie – bylo přitom konstatováno, že se jedná o hrubé dílo, stejně dlouhé jako náhrobní kámen, totiž kolem 4 loket, a vysoké 1 loket – dotázaní přítomní zámečníci Michael Schrob, Leopold Ecker a Tomáš Kužel a kováři Kryštof Pitt (Biett) a Josef Drost, vázaní přísahou, se souhlasně vyjádřili, že mříže vytvořil nějaký zámečník, jak lze soudit z jejich vazeb – z jejich prostého provedení soudili, že jsou staré 200 nebo 300 let – dále pravili, že mříže byly na hrob připevněny, aby nebyl zneuctěn – jsou něčím jedinečným, soudili, jelikož u hrobů arcibiskupů, biskupů ani kanovníků v praž. metr. k. se nic takového nenalézá – po několikahodinovém ohledání hrobu a ostatků byl ještě t. dne náhrobní kámen i s nízkou mříží vrácen zpět na pův. místo, aby uzavřel hrob, do kterého byly navráceny světcovy relikvie^{k)} – ještě později při průzkumu památek v katedrále (26. VI. 1719) se k nižší žel. mříži zůstávající na pův. místě na hrobě opět vyjádřili přísežní zámečníci Leopold Ecker a Tomáš Kužel, kteří tentokrát ze starobylého a prostého provedení mříže odhadovali její stáří na 300 let^{l)} – také další ze svědků 2. beatifikačního procesu konstatovali, že je svatoján. hrob mezi hroby biskupů a kanovníků v praž. katedrále obzvláštní tím, že je obklopen mřížemi a je různě zdoben^{m)} a že starší, nižší a hrubější mříže pocházejí z nepamětné doby, kdy jimi dali obklopit hrob pražští prelátí a kanovníciⁿ⁾ – k další prohlídce t. nízké mříže došlo v rámci ohledání hrobu a ostatků v kanonizačním procesu 17. I. 1725, kdy se k její starobylosti a stylu provedení vyjádřili přísahou vázaní zámečníci Tomáš Kužel a Michael Schreiff a kovářští mistři Kryštof Pitt (Biett) a Josef Drost (Trost)^{o)} – nejstarší vyobrazení t. artefaktu se nachází na dřev. reliéfu Pokus o zničení svatoján. hrobu (→ níže 5/) – přesné rozměry mříže a její podobu přibližuje František Stejskal, v jehož době (1922) mříž ještě existovala (byla uchovávána v kapitulním skladě v býv. knihovně na starém děkanství): šířka celé mříže byla 108 cm, délka 226

cm a výška 63 cm – mříž se skládala z osmi dlouhých tyčí, které byly prostrčeny dvaceti šesti kratšími, které byly zapuštěny do náhrobního kamene svým dolejší koncem^{p)} – o mříži se zmiňuje většina nepom. literatury^{q)}

3a/ a) L TOMEK 1872, 251 – **b)** L DOBNER 1784, 41 (pozn. gg) – STEJSKAL 1921, 127, 159 – **c)** R *Nadační listina* 1502 ← L PODLAHA 1923, 78 – STEJSKAL 1921, 158 – **d)** L HÁJEK Z LIBOČAN 1541, fol. CCCLIII^v ← HÁJEK Z LIBOČAN/LINKA/VOIT 2013, 826 – **e)** L TANNER 1660, 18 – TÝŽ 1680, 13 (odtud cit.) – **f)** R DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 46 – **g)** R 1. návrh svéd. svatovít. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 328, č. 3) – přepis konečného znění 1. svéd. svatovít. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 612, č. 3) – přepis t. svéd., jemně doplněný (NA, ČDK, kn. 119, pag. 110, č. 3) – **h)** L *Acta Sanctorum* 1680, 673 (kap. III, č. 17), 676 (kap. IV, č. 27) – BALBÍN 1682, 104 (kap. VI), 110 (kap. VII) – **i)** jak lze soudit v souladu s tehdejší obnovou vyšší mříže kolem mučedníkovy hrobu (→ níže 3b/) – **j)** byl na ně zaměřen čl. 10, otázky 33-37 (L *Acta utriusque processus* 1721, 123-126, první *Summarium*, č. 20) – **k)** R akta ohledání hrobu a relikvií 15. IV. 1719 ve 2. beatifikačním procesu (NA, fond APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 367-368, 382 (druhé *Summarium*, č. 14, § 6, 8, 47) – **l)** R akta 2. beatifikačního procesu, 26. VI. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) – **m)** L *Acta utriusque processus* 1721, 407-409 (druhé *Summarium*, č. 21, čl. 4, otázky 26 a 27) – **n)** L t., 409-415 (*Summarium*, č. 22, čl. 9, otázky 45-48, 55, 57) – **o)** R akta kanonizačního procesu, 17. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 773^v-773^w) – **p)** L STEJSKAL 1922, 7 – **q)** jen výběrově zmiňujeme jeden rukopis (R *Fama publica* 1701, pag. 577, č. 1, pag. 578, č. 3) a knihy: PAPROCKÝ Z HLOHOL 1602, 337 (opakuje Hájka) – KAPIHORSKÝ 1630, 33 (opakuje Hájka, pouze o kříži na hrobě se nezmiňuje) – KRUGER 1669, 8, 9 – MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 40 – REDEL 1710, 186 – BERGHAUER 1761, 97-98 (mříž byla i s náhrobním kamenem časem přenesena do blízké kaple a umístěna pod tamní oltář)

3b/ v pozdější době byla k hrobu přidána krásně řemeslně vypracovaná větší a vyšší mříž složená z žel. prutů ohnutých a křížujících se – její podobu, přibližnou, nebo snad věrnou zachycují nepom. rytiny z 1602, 1641 a 1664 (→ B.4, 2, 3c, 5), dále dřevořezba Pokus o zničení svatoján. hrobu (→ níže 5/), případně obraz z k. Božího Těla na *Novém Městě praž.*, údajně namalovaný 1532 (→ A.1, Praha VII. 13/) – motivaci k postavení další mříže kolem hrobu vysvětluje Tanner 1660 (ve znění č. vydání z 1680): „Ale že předce [tj. nehledě na nižší mříže] někdo z zoufalosti mohl na to místo [tj. Janův hrob] šlapiti, přidány jsou ještě jiné hustší, krásnější a vyšší mříže, jimiž to místo ze všech stran tak dobře ohrazeno jest, že se nezdá býti potřeby většího ohrazení.“^{a)} – Dlouhovský totéž vyjadřuje cca 1668 následujícím způsobem: „A když to někteří méně důvěřiví považovali za

výmysly a podvrhy [že by byl trestán, kdo na světcův hrob neuctivě vstoupí] a nerozvážnou opovázlivostí chtěli odhalit pravdu, hanebně hrob pošlapali a vložili na něj nohu, avšak zakrátko kvůli tomu pocítili trest a Boží pomstu. A to je také v naší době potvrzeno mnoha příklady a přísednými svědky, že některé vznešenější osoby, které takovým věcem nevěřily, se se svým špatným úmyslem vrhly na takovou nerozumnou opovázlivost, o čemž psali také mnozí důvěryhodní dějepisci, i zahraniční, a zaznamenali to ve svých spisech jako věc spolehlivou. My bychom tu mohli uvést velmi mnoho domácích příkladů, ale kvůli stručnosti to ponecháme stranou, jelikož spěcháme za dalšími věcmi. Proto také byly dodány k hrobu druhé mříže, větší a vyšší, aby napříště žádnému odvážlivci a bezbožnému zvědavci neponechaly příležitost spatřit a vyhledávat své vlastní neštěstí.“^{b)} – Hájek se o t. druhých mřížích 1541 nezmiňuje, dle Crugeria^{c)} byly přidány k hrobu za Rudolfa II. (vládl od 1576, v Praze sídlil od 1585 do své † 1612) a podle svéd. svatovít. kapituly z 1675^{d)} se tak stalo již v době Ferdinanda I. (č. králem od 1526, římskoněmeckým králem od 1531, řím. císařem od 1556, † 1564) – shrnující popis úcty z 1701 se vrací k tvrzení Crugeriova o rudolfské době, což, jak se tam píše, vznik uvedených mříží klade do časů, jež na poč. 18. st. daleko překračovaly paměť žijících lidí (navíc je tam upozorněno na grafiku v Pontánově kn. z 1602, kde jsou již vyšší mříže zaznamenány)^{e)} – Berghauer soudí, že vyšší mříž vznikla za vlády Ferdinanda I., kdy ji dali postavit preláti a kanovníci praž. k. a jejich děkan Václav z Volfenburku (ve fun. 1534 † 1548) ji vyzdobil – na mříži byl l. a „slovanský“ náp. (→ výše 2c/) – nadto ten samý autor ve snaze sladit se s Krugerem dodává, že t. vyšší mříž byla za Rudolfa II. opatřena hustší spleť prutů^{f)} – mezi literáty Balbín jako první (1670) uvedl výšku t. mříže, která se téměř rovnala 2 či 3 loktům^{g)} – po snaze zničit hrob při kalvínské „očistě“ praž. katedrály (1619-20) byla i t. mříž 1621 obnovena spolu s oběma nápisy (→ výše 2c/) – k opětovnému zasazení „železných malovaných“ mříží k hrobu BJN došlo 25. V. 1621^{h)} – další obnova mříže i nápisů následovala 1679, za času praž. arcibiskupa Jana Fridricha z Waldsteina, péči kapitulního děkana Tomáše Pešiny z Čechoroduⁱ⁾ – při výstavbě mauzolea 1692 byla t. mříž deponována (→ níže 4a/) – v 1. beatifikačním procesu jí byl věnován čl. 12 a otázky 39-41^{j)} – v 2. beatifikačním procesu na ni byla při výslechu svědků soustředěna pozornost v čl. 9, v otázkách 49-51, 55, 57^{j)} – později byla v t. procesu mříž prohlédnuta v rámci ohledání památek v katedrále dne 26. VI. 1719, kdy přísední praž. zámečníci Leopold Ecker a Tomáš Kužel svorně vypověděli, že je t. vyšší a hustší mříž vysoká k jednomu a třem čtvrtinám lokte, dlouhá do čtyř a půl lokte a široká do dvou loket, a že je stará cca 200 let^{k)} – místo

jejího uložení přiblížil v kanonizačním procesu svědek Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic (24. IV. 1723), když řekl, že se t. mříž nachází v kapli poblíž hrobu^{l)} – následovalo její další úřední prozkoumání v t. procesu dne 16. II. 1725, ze kterého vyplynulo, že mříž byla již při stavbě svatoján. mauzolea (1692) deponována do Šternberské kaple praž. katedrály, kde se doposud nacházela^{m)} – ze starší doby se dochoval l. přepis nápisů na novém i starém *castrum gloriae*, z něhož vyplývá, že pro vyšší železnou mříž kolem hrobu, obnovenou 1679, používalo označení „hrad slávy“ⁿ⁾

a) L TANNER 1660, 18 – TÝŽ 1680, 13 (odtud cit.) – **b)** L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 – L BERGHAUER 1761, 46 – **c)** L KRUGER 1669, 8, 9 – **d)** R l. návrh svěd. svatovit. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 328, č. 3) – přepis konečného znění l. svěd. svatovit. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (t., pag. 612, č. 3) – přepis t. svěd., jemuž doplněný, z 90. l. 17. st. (t., pag. 110, č. 3) – **e)** R *Fama publica* 1701, pag. 577 (č. 2) – **f)** L BERGHAUER 1761, 98 – **g)** L *Acta Sanctorum* 1680, 676 (kap. IV, č. 27) (3 lokty) – BALBÍN 1682, 110 (kap. VII) (2 lokty) – **h)** R APH, Archiv metropolitní kapituly, rkp. XCIII/2, s. f.: „25. Maji [1621] Appositi est [?] cancelli ferrei picti ad sepulchrum B. Ioannis Nepomuceni confessorii.“ – L VÁCHA 2006, 63 (+ pozn. 247) – KUTHAN/ROYT 2011, 476 – **i)** srov. L *Acta utriusque processus* 1721, 126-128 (první *Summarium*, č. 21) – **j)** srov. L *Acta utriusque processus* 1721, 409-415 (druhé *Summarium*, č. 22) – **k)** R akta 2. beatifikačního procesu, 26. VI. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) – **l)** R l. výpověď Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrowic v kanonizačním procesu, 24. IV. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 22^v, čl. 26) – **m)** R akta kanonizačního procesu, 16. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 967^r) – L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 158 (*Summarium*, č. 32, § 14) – **n)** R l. přepis nápisů na novém i starém *castru gloriae*, tj. na náhrobku z 1692 a na pův. „železném castru“, tj. pův. větší mříži (NA, ČDK, kn. 120, 449-450) – **další R:** *Fama publica* 1701, pag. 577-578 (č. 3) – **další L:** REDEL 1710, 186 – STEJSKAL 1922, 11-12 (shrnutí)

3a-b/ hrob byl někdy na sklonku 16. st. obnoven, jak dosvědčil proslavený rak. jez. kazatel a spisovatel Georg Scherer, který v jednom svém kázání (vydaném v jeho *Postille* 1603) krátce nastínil příběh neohroženého zpovědníka Jana a působivost jeho hrobu, načež dodal: „Ten hrob před málo lety spatřil [j]sem v Praze u sv. Víta obnovený a jest ten příběh v Čechách vůbec známý.“ – Scherer pobýval v Praze opakovaně v 80. l. 16. st., v pol. těchto let zde doprovázel rak. arcivévodu Arnošta a 1589 údajně u sv. Víta kázal

3a-b/ L SCHERER 1603, fol. 322^v – TÝŽ 1610, 506 – TÝŽ 1611, 506 – SCHERER/BARNER 1704, 500 (č. překlad, z nějž výše cit.)

3c/ nejstarší svatoján. rytina zachycuje 1602 na světcově hrobě dva svícny (→ B.4, 2), odlišné svým tvarem od tzv. *Jeruzalémského svícnu*, který byl na hrob postav. později (→ níže 3d/) – jistě již v

17. st. stála po vých. straně místa mučedníková posledního odpočinku dubová, železem okovaná pokladnice (*gazophylacium S. Joannis Nepomuceni*) v podobě hran. sloupku, zaznamenaná na dřevořezbě Pokusu o zničení hrobu z 20. l. 17. st. (→ níže 5/), na Škrétou navržené rytině z 1641 (→ B.4, 3c) a na univ. tezích z 1664 (→ B.4, 5) – je zmiňována v literatuře (více → D.2, Praha I. 2a/)

3c/ L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 42 – BERGHAUER 1761, 107

3d/ Nepomukův hrob 1641 ozdobil tzv. *Jeruzalémský* či *Milánský svícen* nebo také *svícen sv. Jana*, což byla podle nakonec nejrozšířenějšího podání údajně válečná kořist získaná při dobytí *Milána* 1158 č. knížetem Vladislavem II., který Miláňany porazil ve prospěch císaře Fridricha Barbarossy – jak známo, Barbarossa se Vladislavovi odvděčil tím, že jej korunoval na č. krále (toho jména I.) a přenechal mu vel. kořist, mj. i zmíněný svícen (pokud si jej ovšem Vladislav nepřivlastnil sám), o kterém se říkalo, že pocházel z *Šalomounova chrámu v Jeruzalémě* – nový č. král měl přivést drahocenný svícen do *Prahy* a darovat jej kostelu sv. Víta – neoddiskutovalné je, že svícen byl skutečně součástí vnitřního zař. Svytlavovy svatovítské baziliky – pův. dřív svícnu byl zřejmě zničen při plenění chrámu Němci 1279 a byl nahrazen novým, který se však již nevyrovnal kráse předchozího díla, jak uvádí k 1314 kronikář Dalimil – z pův. svícnu se dochovala kov. románská noha (z 9. st.?), skvělá umělecká práce tvořená spleť rostlin a především figur lvů, draků, téměř nahých mladíků a dalších tří postav, které dohromady mají představovat boj světla a temnoty – svým charakterem t. artefakt odpovídá kovoliteckým dílům, jaká vznikala v povodí ř. *Maasy* – pro svícen byl 1395 vytvoř. got. profilovaný sokl z bělavého leštěného mramoru s l. náp. obihajícím na vrchní, šikmo seříznuté hraně: † *Istud est Candelabr. de templo salomonis in iherusalem vi armata receptum in mediolano per ducem et Barones Boemie: A^o. dⁱ. m^o. ccc^o. xc v^o. hi. locat:* („Toto je svícen z Šalomounova chrámu v Jeruzalémě, vojenskou silou získaný v Miláně vévodou a pány českými, léta Páně tisícího třístého devadesátého pátého zde umístěný.“)^{a)} – z t. nápisu bylo ve 2. beatifikačním a v kanonizačním procesu vyvozováno, že byl *Jeruzalémský svícen* postaven na Nepomukův hrob již 1395, což ale z historického hlediska není možné (SJM byl pohřben v katedrále až po 1396) – Balbín (1670)^{b)} a svatovit. kapitula (1675)^{c)} o starobylé noze přivezené z *Milána* tvrdili, že „tuto nohu potaženou mosazí starobylost před sto osmdesáti [resp. sto osmdesáti pěti] lety (jak sdělují připsaná čísla) upravila do tvaru svícnu a postavila na hrob bl. Jana, kterýžto se v rukopisných svazcích chrámu [obecně] nazývá [nejinak než] svícen bl. Jana“ – snad chtěl Balbín napsat „před dvě stě osmdesáti lety“, čímž by se přiblížil datu 1395 na got. soklu svícnu – z jiné části Balbínova textu však vysvítá,^{d)} co tvrdí krátce před ním autoři Tanner (1660),^{e)}

Dlouhoveský (cca 1668)^{d)} a Kruger (1669),^{e)} že totiž *Jeruzalémský svícen* dal na Nepomukův hrob postavit až rak. arcivévoda Leopold Vilém (1614-62, bratr císaře Ferdinanda III.), muž velmi oddaný BJN – tomuto tvrzení zdá se přisvědčovat dřevoryt Pokus o zničení hrobu z 20. l. 17. st., na němž *Jeruzalémský svícen* absentuje (→ níže 5/), a naprosto jasně s ním souhlasí autor knihy *Thesaurus sacer* (1673)^{b)} – Tanner upřesňuje, že do té doby se svícen nacházel v pokladnici č. králů, Beckovský naproti tomu 1700 píše, že „před tím [upravením *Jeruzalémského svícnu* arcivévodou Leopoldem Vilémem] pak obyčejně na té noze [tétož svícnu] stával pulpit, který se užíval, když se čtení zpívatí mělo“ⁱ⁾, což určitě odpovídalo době dávnější minulé, neboť tuto informaci Beckovský převzal z Hájkovy *Kroniky české* (1541)^{j)}

- arcivévoda Leopold Vilém (zároveň biskup pasovský, štrasburský, halberstadtský a olomoucký) vyzdobil Janův hrob *Jeruzalémským svícem* 1641,^{k)} kdy dal pro pův. podst. vytvořit nový renesanční dřív. z mosazi v podobě 151 cm vysokého, štíhlého, bohatě krouženého a akanty a révovými ratolestmi zdobeného stvolu, v jehož spod. části jsou dvě kartuše umístěné na opačných stranách – v jedné kart. se nachází korunovaný rodový erb a arcivévodské insignie Rakouského domu, v druhé nápis o původci a době vzniku díla: *LEOPOLDVS QVILIELMVS ARCHIDVX AUSTRIÆ F . F . 1641* – na stvolu nahoře spočívá mísovité články, na němž jsou upevněna rámenka opatřená střídavě jímky pro svíce a drobnými, 20 cm vysokými plastickými poprsími sv. patronů č., „stojících jakoby v koruně, vytvořených dobrými umělci“ (Balbín) – těchto ramének bylo původně sedm pro svíce a sedm pro sošky – raménka vystupují na 27 cm od osy svícnu – původní sestava poprsních sošek se do dnešních dnů nedochovala v úplnosti, je však známa již z období vzniku této památky, kdy se zde nacházela mosazná poprsí sv. Víta, sv. Vojtěcha, sv. Václava, sv. Prokopa, sv. Zikmunda, sv. Ludmily a SJN, všechna bez svatozáří (jak je dol. 1725) – mezi nedochovanými soškami je i svatojánská, z různých dokladů je však zřejmé, že zde byl Nepomuk zachycen s kanovníckým biretem na hlavě jak drží v pr. ruce knihu a v lv. ruce palmu – jediné jeho soška byla doprovázena nápisem, který se nacházel na kovovém štítku či tabulce pod ní a zněl: *Sanctus Iohannes* [nebo *Iohanes, Johannes, Joannes*] *de Nepomuk* – nejvýše upr. dodnes tvoří vyvrcholení celého svícnu na mísovitém článku a nízkém podstavěčku mosazná soška Beránka, kdysi držícího korouhvičku – t. popis se zakládá na celé řadě textů a svědectví^{l)}

- takto nově pojatý svícen se zachovanou pův. románskou kov. nohou a pozdějším got. soklem z 1395 dal řečený arcivévoda umístit na svatoján. hrob zmíněného r. 1641, kdy jakožto vykonavatel vrchního velení nad cis. armádou uctil hrob jednotlivých č. patronů drahocennou výzdobou,

pokřívkami z damašku, aby se tito světci v nebi přimlouvali za zdar cis. vojska – Nepomukův hrob uctil a vyzdobil řečeným svícem, jelikož nemohl náhrobní kámen vyzdobit podobnou příkřívkou – postaral se také, aby na svícnu hořely velkolepější svíce^{m)}

- novou podobu *Jeruzalémského* či *Milánského svícnu* na svatoján. hrobě zachytila hned na počátku grafika navržená malířem Škrétou pro nepom. knížku jezuitu Fera-Plachého (1641, → B.4, 3c), o 23 let později Weishunova rytina pražské univ. tezí (→ B.4, 5) a někdy mezi 1694-1701 mědiryt svatoján. náhrobku z 1692, na němž je vidět, že byl svícen ponechán na náhrobním kameni a byly na něm zapalovány svíce (→ B.4, 29)

- na t. drahocennou památku byli dotazováni svědkové jak v prvním,ⁿ⁾ tak i ve druhém beatifikačním procesu,^{o)} přičemž z jejich výpovědi vyplynulo, že se sice nevědělo přesně, kdy byla na hrob postavena, za jejich paměti tam ale vždy stála, ba dokonce i dříve, jak o tom svědčili předkové některých z t. svědků – teprve při ohledání svatoján. památek dne 26. VI. 1719 ke konci 2. beatifikačního procesu bylo v zápisu dvakrát sděleno, že „ohromný a krásný svícen z mosazi“ byl umístěn na hrobě ctihodného sluhu božského JN od nepamětné doby^{p)} – nejspíš z t. sdělení vyšel v *Rímě* při zvažování právě uvedeného procesu *patronus causae* Giovanni Franchellucci, když se oficiálně vyjádřil ve prospěch sentence praž. arcibiskupa Kienburga, že BJN byl skutečně veřejně uctíván již od nepaměti – Franchellucci považoval umístění drahocenného svícnu na hrob za starobylý projev úcty, neboť k tomuto umístění došlo 1395, jak hlásal nápis na podst. svícnu^{q)} – i v pozdější odpovědi na námitky „d'áblova advokáta“, tedy *promotora víry* Prospera Lambertiniho se Franchellucci zastal tvrzení, že nepom. úcta započala v nepamětné době – opět přitom zmínil fakt, že na Nepomukův hrob byl postaven drahocenný svícen, a to již dvanáct let po mučednickově smrti^{r)} – svou argumentaci v této věci podpořil dodatečnou zmínkou martinitzké rukopisné kroniky z archivu praž. metr. kapituly^{s)}

- také v kanonizačním procesu se objevilo jednak tvrzení, že noha svícnu ze *Šalomounova chrámu* stála na hrobě BJN od nepamětné doby^{t)}, jednak konkrétnější údaj, že byla na blahoslavencův hrob postavena 1395, jak vyvodil znalec historie Michael Adam Franck z Francksteinu z nápisu na podst. svícnu^{u)} – kovolijec a zvonář Antonín Schönfeld zase ve své výpovědi uvedl, že zmíněná „velice starobylá mosazná“ noha svícnu stála na hrobě „vždy předtím“^{v)}

- zvážením všech doposud uvedených informací dospíváme k přesvědčení, že tzv. *Jeruzalémský* či *Milánský svícen* byl postaven na hrob sv. mučedníka JN až 1641 jako projev úcty rak. arcivévodě Leopolda Viléma vůči zde pohřbenému patronovi Č. král. – got. nápis na podst. svícnu lze

vysvětlit tak, že „zde“, tedy právě na t. soklu byl 1395 postaven onen svícen pocházející ze Šalomounova chrámu v Jeruzalémě, který v Miláně získal ozbrojenou silou č. vévoda spolu s č. pány – takto nápis interpretoval již Berghauer³⁰⁾

- v souvislosti se vznikem nového náhrobku 1721, případně až s jeho úpravou 1722 byl svícen z hrobu přemístěn na jiné místo praž. katedrály

3d/ a) L SPHU, Sv. Vít, 273-274 (+ obr. 377) – KUTHAN/ROYT 2011, 48-49 (+ obr.) – **b)** L Acta Sanctorum 1680, 677 (kap. IV, č. 30) – BALBÍN 1682, 112 (kap. VII) – **c)** R l. návrh svěd. svatovít. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 328-329, č. 5) – přepis konečného znění l. svěd. svatovít. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 612-613, č. 5) – přepis t. svěd., jemně doplněný (NA, ČDK, kn. 119, pag. 110-111, č. 5) – **d)** L Acta Sanctorum 1680, 673 (kap. III, č. 17) – BALBÍN 1682, 105 (kap. VI) – **e)** L TANNER 1660, 17 – TÝŽ 1680, 12 – **f)** DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 47 – **g)** L KRUGER 1669, 9-10 – **h)** L Thesaurus sacer 1673, 139 – **i)** L BECKOVSKÝ 1700, 315 – **j)** L HÁJEK Z LIBOČAN 1541, fol. 192^v (mosazná svícnová noha původem z Jeruzaléma „dána do kostela svatého Víta a stojí před oltářem, na níž jest postaven pulpit, na kterémž se čtení zpívá“) – **k)** s t. časovým určením souhlasí L STEJSKAL 1922, 44, naproti tomu L KUTHAN/ROYT 2011, 467 konstatují výskyt svícnu v blízkosti hrobu ve 2. pol. 17. st. – **l)** L FERUS 1641, fol. K III^v (jména sv. č. patronů na svícnu) – TANNER 1660, 17 – BALBÍN 1677, 232 – Acta Sanctorum 1680, 677 (kap. IV, č. 30) – TANNER 1680a, 12 – BALBÍN 1682, 112 (kap. VII) – MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 40-41 – R Fama publica 1701, pag. 554-555 (č. 8), 578-579 (č. 5) (svatoján. soška měla tehdy ☉) – akta beatifikačního procesu, průzkum svatoján. památek 26. VI. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L Acta utriusque processus 1721, 421-422 – R akta kanonizačního procesu, průzkum svatoján. památek a výpověď o nich 16. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 968^v, 976^v, 978^v-979^v) a 20. II. 1725 (t., fol. 1000^v, 1003^v) ← L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 158 (Summarium, č. 32, § 18-19), 159 (t., § 23-25), 161 (t., § 33), 163-164 (t., § 52), 164 (t., § 56) – L BERGHAUER 1761, 100, 127 – SPHU, Sv. Vít, 274-275 (+ obr. 378) – STEJSKAL 1922, 44-45 – KUTHAN/ROYT 2011, 48 (obr.), 467, 476 – **m)** L KRUGER 1669, 9-10 – **n)** svícnu byl věnován celý čl. 16 s otázkami 57 a 58, → L Acta utriusque processus 1721, 154-156 (první Summarium, č. 27) – **o)** svícnu byl věnován celý čl. 14 s otázkami 77-82, → L Acta utriusque processus 1721, 418-421 (druhé Summarium, č. 25) – **p)** R akta beatifikačního procesu, průzkum svatoján. památek 26. VI. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L Acta utriusque processus 1721, 421, 422 (druhé Summarium, č. 26) – **q)** L Acta utriusque processus 1721, 209 (č. 27) – **r)** L t., 237 (č. 35) – **s)** L t., 244-245 – srov. též BERGHAUER 1761, 100 – **pozn.:** 1.-č. martinitzká kronika (z doby cca 1471) sice cituje nápis na podst. svícnu ze Šalomounova chrámu uchovávaného v praž. katedrále, neuvádí však, že by

t. svícen stál na svatoján. hrobě – **t)** R akta kanonizačního procesu, průzkum svatoján. památek 16. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 968^v) ← L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 158 (Summarium, č. 32, § 17) – **u)** R akta kanonizačního procesu, Franckova výpověď 16. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 975^v-976^v) ← L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 159 (Summarium, č. 32, § 23) – **v)** R akta kanonizačního procesu, Schönfeldtova výpověď 20. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 999^v) ← L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 163 (Summarium, č. 32, § 51) – **w)** L BERGHAUER 1761, 99 (celé pojednání o svícnu z Jeruzaléma, resp. Milána, zabírá v t. knize pag. 99-102)

3e/ po bocích hrobu stávaly ještě dva další svícny, cinové, v nadživotní vel., pocházející z 1681 a 1691, což byly vot. dary, první s erbem dobrodince (praž. měšťana a obchodníka) Jana Petra Pedroniho z Treuenfelsu, druhý s erbem pána z Rosenbergeru – také t. dva svícny byly časem přesunuty jinam (kvůli stísněnosti místa v okolí hojně navštěvovaného mučedníkovy hrobu)

3e/ L BERGHAUER 1761, 103

4/ honosná výzdoba hrobu v období 1692-1729:

4a/ 1692 byl nad hrobem vybudován ke cti „SJN, slavného muč. a zvláštního patrona těch, kteří jsou v nebezpečí pověsti“ náhrobek, mauzoleum, castrum honoris et gloriae („hrad cti a slávy“) či jen castrum gloriae („hrad slávy“), který se v beatifikačním procesu označuje za třetí či poslední mříž (mříže), případně ohrazení (oplocení, hradbu) kolem hrobu – pomník byl vztyčen z dobrovolně darovaných příspěvků zbožných věřících a ctitelů s tolerováním, souhlasem, podporou a vel. přispěním tehdejšího ordináře, praž. arcibiskupa Jana Fridricha z Waldsteinu (ve fun. 1675 † 1694) – hlavním organizátorem výstavby náhrobku byl svatovít. kanov. Tobiáš Jan Becker (členem kapituly a n. dómským kazatelem od 1681, od 1693 kapit. scholastikem, od 1701/2 královéhradeckým biskupem, † 1710) – jednalo se o velice zdobnou železnou konstrukci spočívající na mram. ohrazení, na němž stálo 6 dřev. soch mučednických heroických ctností (po třech po každé delší straně ohrazení) – na čelní, kratší, záp. straně byly personifikace Víry (vl., s křížem a kalichem s hostií) a Naděje (vpr., s kotvou a ptákem), východním sm. na jižní str. náhrobku stála ještě zosobnění Síly (se sloupem) a Mlčenlivosti (se zámekem a gestem mlčení), 2 zbývající ctnosti na sev. str. náhrobku představovaly nejspíš Lásku a Štědrost – nad každou Ctností vystupovalo do výše jedno křídlo rozměrného, bohatě tepaného baldachýnu tvořeného z rostlinných motivů, přičemž na každém křídle spočívala soška andílka s rozvinutou páskou s l. nápisem (u třech z nich lze na dobovém mědirytu číst: Sic Honorabitur – Quemcunque – Voluerit Rex) – křídla baldachýnu byla dole pospojována festony, výše ratolestmi spletenými do tvaru oblouků vyvrcholených kartušemi s dalšími l. nápisy – rostlinná křídla byla

v hor. části zdobena květinovými šlahouny stočenými do volut – ještě výše křídla přecházela v korunu, nad níž na oblaku (přidrženém 2 letícími andílky) stála zlac. socha kanovníka sklánějícího se nad vel. krucifixem (drženým zl. dopr.) a majícího v lv. ruce vel. palmovou ratolest^{a)} – podoba t. náhrobku je zachycena na 2 dobových mědirytech^{b)} – na mram. základu náhrobku obíhal kolem dokola náp.: *Divus Ioannes Nepomucenus hujus Sanctae Ecclesiae Canonicus, Reginae Ioannae Confessarius et Eleemosynarius, ob sigillum Confessionis inviolatè servatum à Wenceslao IV. in Moldavam præcipitatus Anno 1383. miraculis clarus hic requiescit.* – pod právě cit. nápisem se na t. podstavě nacházel ještě jeden náp.: *Hoc castrum gloriae in honorem Divi Ioannis Nepomuceni gloriosi Martyris, et specialis Patroni famâ periclitantium erectum est, anno 1692.*^{bb)}

- když byl svatoján. „hrad cti a slávy“ budován, musely mu ustoupit vnější žel. mříže, které obklopovaly světcův hrob (→ výše 3b/)^{c)}, zatímco vnitřní, nejstarší žel. mříže, zapuštěné do hrobového kamene, byly ponechány na pův. místě (→ výše 3a/) – při výstavbě mauzolea byla také z oblasti světcova hrobu vyzvednuta hlína či prach, zemina nahnědlé barvy s jemným pískem a lámaným kamenem – byla pak rozdávána jako relikvie nazývaná obvykle „země“, případně „prach z hrobu“^{d)} (v širším kontextu, vztahujícím se nejspíš i na opakované otevření hrobu 1719 a 1721, o t. „zemi“ či „prachu“ píše Wietrowsky^{e)})

- s vědomím, tolerováním a souhlasem arcibiskupa Waldsteina byl k náhrobku 1693 připojen oltář s portálem^{f)}, který lze oprávněně označit za oltář – byl postaven k čelní, záp. straně „hradu slávy“ – dle dobové rytiny sestával z menzy, svatostánku (s dat. 1692 vpř. dole) a třístupňové predely – na prvních dvou stupních predely stály svícny, na nejvyšším stupni se tyčil vys. krucifix – menzu krylo antependium bohatě zdob. rostlinnými motivy, jež upr. tvořily korunovanou kartuš s náp. NS / 1694 (→ B.4, 29)

- v období po 1701 a byl k náhrobku připojen ještě jeden oltář (na vých. str.), který je zmíněn v cestopisu z 1704 publikovaném Casimirem Freschotem 1705^{g)}

- kvůli ohledání hrobu a relikvií 15. IV. 1719 bylo den předtím mauzoleum odstraněno (→ D.1, 849-850) a po opětovném uložení mučedníkovy těla do pův. místa pohřbení opět vystavěno

- při následném průzkumu lamp, vot. darů a desek zavěšených a rozmístěných kolem mučedníkovy hrobu (20. V. 1719) byl svatostánek na před. oltáři náhrobku popsán jako skvělý, vyzdobený stříb. pozlac. plechem a drahými kameny – náležely k němu 4 svícny téhož uměleckého provedení, antependium podobného díla a 3 mešní tabulky – k oltářům hrobu tehdy patřily ještě 3 krucifixy, 2 ciboria, 13 kalichů, 5 párů větších i menších stříb. svícňů, 7 párů váz s tácky (částečně pozlacených), 6

stříb. váziček na květiny a 12 antependií (→ D.2, Praha I. 1c/ závěrečný výčet, položky 12, 14-19, 23)

- Ivo Kořán se vyjádřil k autorství právě popsaného mauzolea: „Literatura se dosud vyhýbala atribuci světcova náhrobku, pořízeného v l. 1692-94 tehdejším svatovítským kanovníkem T. Beckerem. Světec tu stál (nejspíš v ohlasu staršího Norbertova mauzolea na Strahově) na koruně, nesené postavami šesti Ctností. Víme-li, že prakticky současně dává Becker řezat pro katedrálu sochy českých patronů Fr. Preissem, měli bychom nejspíš i výzdobu světcova hrobu připisat témuž mistru.“^{h)}

4a/ a) Ř přepis l. svěd. svatovit. kapituly o úctě z 14. IX. 1675, pořízený s jemnými doplňky v 90. l. 17. st. (NA, ČDK, kn. 119, pag. 110, č. 3) („A. 1692. accessit elegans castrum honoris et gloriae, munificentia pioru[m] fidelium.“) – Fama publica 1701, pag. 581-582 (č. 10) – v l. beatifikačním procesu byla na t. třetí ohrazení hrobu soustředěna otázka 42 v čl. 12 (← Acta utriusque processus 1721, 126-128, první Summarium, č. 21) – z odpovědi na t. otázku je nejzajímavější l. vyjádření král. místodržícího a nejvyššího sudí Č. král. Karla Přehořovského říš. hr. z Kvasejovic z 29. XI. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 2^v, čl. 12, otázka 42 ← Acta utriusque processus 1721, 126, první Summarium, č. 21) (o souhlasu, podpoře a přispění arcibiskupa Waldsteina k nejnovějšímu ohrazení hrobu, což Přehořovský potvrzoval na základě osobní známosti s Waldsteinem) – v l. beatifikačním procesu jsou na nejnovější „ohrazení“ Nepomukova hrobu, datované 1692, zaměřeny otázky 54, 56 a 57 v čl. 9 a dále l. akta ohledání hrobu a ostatků z 15. IV. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p. ← Acta utriusque processus 1721, 366-367, druhé Summarium, č. 14, § 4) – BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 154 – BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, 2 – VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 34 („nyní nákladem vysoce důstojného pana Tobiáše Bechra, tehdáž kostela téhož kanovníka, potom pak biskupa králo-hradeckého, a jiných dobrodinců místo staré vyšší mříže, an menší ještě stojí, překrásným a veleslavným dílem jako nějakou klec mřížovou aneb vojenským stanem (v němž oltář k sloužení mše svaté z předu i zadu jest vyzdvížen) vysoce a široce celý z nova přioděný, všech naň patřících očí k podivení svému a k nábožnému uctění táhne a rovně ta slova mučedníka a blahoslaveného čtoucímu okazuje“) – TÝŽ 1722c, 110-111 („léta 1692. přičiněním vysoce důstojného pána Tobiáše Bechra [...] a jiných dobrodincův“ byl hrob vyzdoben a jsou v této výzdobě 2 oltáře k sloužení mše sv.) – Posthuma parthenii seculi fama 1728, 24 (zřiz. mauzolea) – PODLAHA 1912, 220 (zřiz. mauzolea) – NEUMANN 1974a, 227 (č. kat. 226) – SUCHOMEL 1997, 65 – **b)** Ď rozměrný mědiryt z 1694-1701 podrobně zachycující podobu náhrobku (1692) a připojeného oltáře (1693) se svatostánkem (1692) a antependiem (1694) (→ B.4, 29) (nep. právě t. mědiryt, vytištěný na rudém taftu, byl zařazen jako doprovodný materiál do akt 2. beatifikačního procesu, když se jednalo o ohledání hrobu a relikvií 15. IV. 1719, → Acta utriusque processus 1721, 367, druhé Summarium, č. 14, § 4) – drobná rytina z 1721 zběžně zachycující náhrobek (1692) s oltářem

(1693) a pouze v náznaku okolí t. monumentu uv. praž. katedrály (dílo praž. staroměst. rytce Marka Müllera dle nákresu malostran. výtvarníka Jana Josefa Dietzlera, → B.4, 108h) – **bb**) R l. prepis nápisů na novém i starém castru gloriae, tj. na náhrobku z 1692 a na pův. „železném castru“, tj. pův. větší mříži (NA, ČDK, kn. 120, 449-450) – **c**) R *Fama publica* 1701, pag. 554 (č. 7) – **d**) R l. výpověď Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz v L. beatifikačním procesu, 24. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^v, doplňující otázka) (jmenovaný šlechtic v době zřizování nového oltáře a mram. zábradlí kolem hrobu obdržel jisté množství oné zeminy od svatovít. kanovníka Jana Tobiáše Beckera) – l. výpověď Jana Rudolfa Olbrama Brandlínského svob. p. ze Stěkře v t. procesu, 24. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 66^v-67^r, doplňující otázka) (uvedený císař. komorník, rada král. komorního soudu, lénního soudu i král. č. komory tehdy sdělil: „To mi ještě přichází na mysl, že má manželka od kteréhosi kněze sloužícího v metropolitním kostele dostala nějaké oddělené částičky země kolem hrobu [SJN] v té době, když tam byl umístěn nový náhrobek ze železa a mramoru [tj. 1692], a ty pak sdílela se dvěma těžce nemocnými osobami.“) – **e**) L WIETROWSKY 1729, 153-154 – TÝŽ 1730, 199-200 – TÝŽ cca 1730, 145-146 (← BOČKOVÁ 2015, 363) (Wietrowsky popisuje pobožné užívání země vzaté z hrobu a jeho pozitivní dopady: „Jest pak zem ta nebo jen také prach z toho místa, v kterém svatě tělo blahoslaveného mučedníka víc než tři sta let odpočívalo, zem neb prach ten, jakožto obzvláštní oučinnosti z blízkosti svatého těla oučasten, i s počestností se zachovává, i s užitkem potřebován bývá. Že pak ale země té neb prachu ne každý dosáhnouti může, proto se pobožný ctitelové vynasnažují, aby něco ze svršku hrobu naškrábali a tím v svých potřebách sobě pomáhali; tak že zem ta na způsob líku [tj. léku] proti všem nemocem v vážnosti jest a žádaná bývá.“) – **f**) R *Fama publica* 1701, pag. 585 (č. 18) (chybí zde jakákoli zmínka o druhém oltáři u světcova náhrobku, z čehož vysvítá, že tehdy ještě t. oltář neexistoval) – **g**) L FRESCHOT 1705, 129 – zde píše o hrobu: „Cette sepulture est à côté droit du Chœur, & à ses deux bouts, savoir à la tête & aux pieds, il y a deux petits autels, où l'on célèbre la Messe quasi tous les matins, enfermez dans un treillis ou balustre de fer doré pour séparer le Prêtre célébrant de la foule du peuple, qui ne manque gueres à ce tombeau.“ – dvojí oltář u hrobu je uveden také v rukopisném nedat. l. výtahu z *Libri emanatorum* pražského arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) – **h**) L KORÁN 1994, 219

4b/ po prohlášení JN za blahoslaveného papež Inocenc XIII. 25. VI. 1721 povolil vyjmout mučednickovo tělo a podle uvážení praž. arcibiskupa je umístit do oltářní menzy^{a)} – praž. oslava blahořečení byla stanovena na svátek sv. č. patrona Prokopa, 4. VII. 1721, přičemž tělo nového blahoslavence bylo vyňato z hrobu a náležitě upraveno k veř. vystavení, pro které byl také vytvořen nový náhrobek^{b)}

- podobu náhrobku podává dobová rytina (→ B.4, 108i), z níž vyplývá, že pův. hrob byl nadále obklopen mram. zábradlím s 6 sochami ženských personifikací blahoslavencových Ctností,

rozmístěných v pořadí odlišném oproti předchozímu mauzoleu – na grafice jsou rozpoznatelné pouze 4 Ctnosti, totiž po bocích čelní, záp. strany náhrobku Víra (s křížem a kalichem s hostií) a Mlčenlivost (s gestem mlčení a se zámkem), na již. str. směrem k východu Síla (se sloupem) a Štědrost (žena udílející almužnu) – od postav Ctností stoupají vzhůru drapériová ramena, vytvářející baldachýnovou podpěru pro vrcholovou dřevěnou, kříšťálovými tabulemi zprůhledněnou rakev s ležícími mučednickovými ostatky (světcova hlava spočívá na záp. konci rakeve) – čtyři nárožní ramena spodního baldachýnu jsou zakryta drapériemi podpíranými soškami letících andílků, kteří navíc přidržují 2 střapce visící z vr. baldachýnu – světcova vrcholová rakev spočívá na nízkém konkávním podst. a je vyvrcholena šesticípou zářivou hvězdou, od níž do boků spadá drapérie, jejíž 4 střapce přidržují sošky 4 sedících andílků (dvou po stranách hvězdy a dvou na okrajích rakeve) – na podlouhlé stěně rakeve je sklo či kříšťál upr. přerušeno čtvercovým útvarem vyzdobeným upr. vel. šesticípou hvězdou, mezi jejíž cípy je vloženo čtvero hvězdiček – nad celou touto kompozicí se u klenby vznášejí další, rozměrnější baldachýn, z jehož 4 rohů splyývají dolů další drapérie, tentokrát přidržované sochami 4 letících andělů – dobový popis t. baldachýn charakterizuje jako „červený, aksamitový, stříbrem bohatě a nákladně krumplovaný“^{c)} – nutno dodat, že po obou kratších stranách t. nového náhrobku stály opět oltáře, jejichž nepom. patrocinium je dol. dobovou literaturou^{d)} – polohu náhrobku s jasně vyznačenými dvěma oltáři podává také rytina půdorysu praž. katedrály z té samé doby (→ B.4, 108e)

- podle mladší grafiky detailu právě popsaného mauzolea, která byla v 18. st. k dostání u Anny Reginy Müllerové vedle *Týna v Praze* na *Starém Městě*, by světcova ozdobná rakev měla být zdobena po podlouhé straně upr. nikoliv čtvercovým útvarem s 5 hv., nýbrž lichoběžníkovým útvarem s jedinou vel. šesticípou hv. – navíc střapce drapérie na této rakvi nedrželi jen 4 andílci, ale celkem 6, 2 po stranách šesticípé hvězdy ve vrcholu rakeve a 4 sedící při nárožích t. sarkofágu – rytina navíc dává nahlédnout na výzdobu spod. („nástrovní“) desky rozměrného baldachýnu nad rakví – t. deska byla zdob. pěticí šesticípých hv., největší upr. a čtyřmi menšími kolem ní^{e)}

4b/ a) L *Decretum Pragense concessionis* 1721 – **b)** L BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, 4 – k úpravám Nepomukových ostatků → D.2, Praha I. 1e/ – **c)** L *Nová sláva* 1721, 21 – **d)** L HAIN 1721, 69 – **e)** G nedat. rytina se spod. textovou částí, v níž náp.: *SEPULCHRUM / S. IOANNIS NEPOMUCENI / Metropolitanae Ecclesiae Pragensis / DIVI VITI olim CANONICI, / Martýris christi invictissimj, / nunc Regni Bohemiae et Famá / periclitantium Peculiaris / PATRONI* – po stranách spod. řádku t. nápisu jsou

slova: [...]*rulen bey Anna Regina Müllerin neben den Dein* – L MATSCHE 1976, 107 (obr. 7) – **další L:** NEUMANN 1974a, 227 (č. kat. 226)

4c/ po téměř ročním vystavení těla v křišťálové rakvi na vyvýšeném místě náhrobku praž. arcibiskup Küenburg rozhodl, aby pův. rakev byla umístěna do nižšího prostoru mauzolea, kde měla být vložena do větší rakve, která již neumožňovala pohled na světcovy relikvie – ke krátkodobému deponování křišťálové rakve s tělem do *Svatováclavské kaple* došlo 14. V. 1722 a k jejímu přenesení na nové místo v náhrobku hned následujícího dne – rakev byla vložena do dubového vyzdobeného sarkofágu, a ten byl náležitě uzavřen – nacházel se ve spod. poloze svatoján. monumentu uv. mramorového ohrazení (→ C.1, Praha II. 12/, D.2, Praha I. 1e, f/)

- nový vzhled takto pozměněného mauzolea přibližuje dobová anonymní rytina zachycující monument od presb. katedrály – po obou užších stranách náhrobku stály oltáře, onen na záp. str. byl navíc opatřen ozdobným kovaným přístřeškem a zepředu byl uzavřen vstupní mřížkou – mram. zábradlí mělo boč. stěny prolomeny obdélnými průhledy, do nichž byly vloženy kov. výplně v podobě zkřížených palem a korun – na zábradlí stály sochařské personifikace Ctností, viditelných zřetelně pouze na sev. str., kde se nacházela Naděje s kotvou a ptáčkem (sm. na východ), Láska v podobě ženy s dětmi (upr.) a Spravedlnost s mečem a vahami (sm. na západ) – uv. zábradlí se nacházela rozměrná rakev na vr. zdobená andílkem držícím osmicípou hv. – další andílci seděli na bocích rakve – nad rakví se zdvihal bald. s drapérií splývající do čtyř stran, podpíranou letícími andílky – na stříšce bald. seděli v rozích 4 andílci a upr. na olacích s okřídlenými and. hlavami stála socha BJN v podobě kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv. – snad šlo o shodnou sošku, která zdobila náhrobek z 1692 – nad právě popsanou sochou byl ve výši upevněn další, rozměrnější bald., zavěšený na lanu spuštěném z klenby – spod. či vnitřní strana vrcholové desky (střechy) bald. byla zdobena vel. hvězdou upr. a kolem menšími hvězdami, hor. strana nesla na rozích vázy vyvrcholené štrpaci – ze čtyř rohů baldachýnu splývaly dlouhé pruhy drapérie podpírané dole vel. sochami letících andělů (→ B.4, 122)

- časem došlo k další úpravě náhrobku, jak dokládá další grafika, dílo rytce Marka Müllera – ta zachycuje mauzoleum z opačné strany, z jihu, kde jsou na mram. ohrazení dobře patrné sochy Víry s křížem a kalichem (na záp. str.), Mlčenlivosti (upr.) a Síly se sloupem (na vých. str.) – záp. oltář je doposud opatřen kovaným přístřeškem, změna však nastává na desce spodního baldachýnu, která je namísto prosté blahoslavencovy sochy s několika doprovodnými andílky nahrazena bohatým oblačným shlukem plným větších i menších nebeských duchů, nad nimiž ve vr. oblačného sloupu probíhá Janova apoteóza (→ B.4, 123), ač

nad světcovou hlavou andělé nenesou korunu, jako tomu bude později

- v této podobě svatoján. náhrobek setrval do 1723, kdy na jeho oltáře byly osazeny stříb. tabernákly a ozdobné rámy s obrazy Nepomukovy poloviční postavy (→ níže 4d/) – zmíněného r. došlo také k té změně, že vrchní baldachýn nad náhrobkem byl přesunut do presb. katedrály, aby posloužil při korunovacích Karla VI. a jeho choti Alžběty Kristýny na č. panovníky (→ C.1, Praha II. 11/)

4d/ podoba Nepomukova náhrobku podle ohledání v rámci kanonizačního procesu na přelomu l. 1724 a 1725 a dobových grafických dokladů:

- při ohledání náhrobku 20. XII. 1724 bylo konstatováno^{a)}, že se kolem světcova hrobu nachází mram. ohrazení výšky do 2 praž. loktů, šířky do 5 a ¼ lokte, šířky 2 a ¾ lokte – mezi hor. zakončením t. mram. ohrazení byl umístěn sarkofág neboli rakev potažená rudým hedvábím a z obou stran opatřená pečeti praž. arcibiskupa Ferdinanda z Küenburgu s jeho rodovým erbem a odznaky arcib. hodnosti – po obou koncích hrobu, jak k východu, tak k západu, stálo po jednom oltáři a na každém mal. obraz – oba oltáře se skvěly hojným stříbrem – jejich antependia byla vysoká 1 a ¾ loket a dlouhá 2 a ¾ loket, celá z tepaného stříbra, projev štědrosti Adama Františka kn. ze Schwarzenbergu a jeho manželky Eleonory Amálie Magdalény roz. kn. z Lobkowicz^{b)} – obě byla zdobena výjev Výkonu úřadu klíčů (tj. Zpovědi královny), Mučednictví (tj. Shození z m.) a Vystavení zesnulého světce, jak byl zbožně a slavnostně představen zrakům lidu, než byl pohřben (výjev představoval ležícího kanov. obklopeného 5 hv.) – obě antependia také nesla alianční znaky manželského páru donátorů^{c)} – obrazy obou řečených oltářů obklopovala překrásná stříb. díla dosahující výšky 4 loket a šířky 2 loket – tabernákly t. oltářů byly rovněž vytvořeny z čistého tepaného stříbra – zarámování obrazů i svatostánky svědčily o dobročinnosti hraběcích manželů z Waldsteina, jak dokládá nap.: *Honori et Venerationi Beati Ioannis Nepomuceni Martyris Patroni singularissimi Tabernaculu[um] argenteum A.º D[omi]ni MDCCXXIII erexit. - Ill[ustriss]imus et Excell[entiss]imus D[omi]nus D[omi]nus Franciscus Iosephus Sac. Rom. Imp. Comes de Waldstein D[omi]nus in Closter Hradischt, Hirschberg /:titl:/ Sac. Cæs. Regiaeq[ue] Majeftatis intimus Actualis Confiliarius, Emeritus Marchionatus Moraviae Supremus Capitaneus. Regius Locumtenens in Regno Bohemiae; Et Ill[ustriss]ima ac Exc[e]ll[entiss]ima D[omi]na D[omi]na Maria Margaretha Iosepha Comitissa de Waldstein Nata Comitissa Czernin de Chudenitz Conthoralis Ejusdem.*^{d)} – na výše popsaném mram. ohrazení hrobu stálo 6 dřev. zlac. soch – po straně prvního oltáře sm. ke král. paláci, tj. k západu, to byla socha neboli genius se symbolem Víry – další socha na straně k presbytáři byla geniem se

symbolem Naděje – v druhém pořadí (upr. ohrazení) byla postava či genius Mlčení, Mlčenlivost a Věrného střežení tajemství svátostné zpovědi – na opačné straně byl genius Lásky k Bohu – ve třetím pořadí, na vých. str., byla socha či postava génia se symbolem Stálosti a Síly, na opačném boku postava neboli genius se symbolem Zbožné štědrosti vůči bližnímu a Almužníka – tyto jednotlivé sochy byly vysoké do 3 loket – nad t. sochami se do výše zdvihalo mauzoleum pokryté sochařskou skupinou nebeských duchů ze všech stran podpírajících postavu či sochu JN jako toho, který je držitelem nebeské slávy – t. socha byla vys. 3 a více loktů – celé mauzoleum, jak obklopuje hrob s oltáři, bylo dlouhé 12 loket, široké 3 ½ lokte a vysoké do 17 loket – na mram. ohrazení vlně vytesán náp.: *Div. Ioannes Nepomucenus hujus S. Ecclesiae Canonicus, Reginae Joannae Confessarius & Eleemosynarius [...] Wenceslai IV in Moldavam praecipitatus anno MCCCLXXXIII. Miraculis clarus hic requiescit.*

- ke kanonizačním aktům byla přiložena „mapa“ právě popsaného mauzolea,⁶⁾ bezpochyby rytina jednoho z rytců Kilianů, zachycující tento „hrad slávy nad hrobem svatého Jana Nepomuckého“, který byl po vyhlášení dekretu papeže Inocence XIII. ohledně věř. úcty, mše a hodínek „zvětšen a více vyzdoben“ – doprovodný chron., vycházející na r. 1725, hlásá, že se tak děje s přízní zbožnosti Benedikta XIII. v prvním r. jeho papežského působení (papežem byl zvolen 29. V. 1724 a intronizován 4. VI. t. r.) – na t. rytině je zachyceno více detailů, které při průzkumu náhrobníku 20. XII. 1724 nebyly zaznamenány – předně je vidět, že menzy obou náhrobních oltářů jsou obklopeny bohatě kovanou mříží – na menze čelního (záp.) oltáře stojí čtyři svícny s zapálenými vys. stíhlými svícemi – nad vrcholovým korunovaným al. znakem (Waldsteinů a Czerninů z Chudenic) retabula t. oltáře je vidět drobnou sochu kanov. klečícího na oblaku (s and. hlavou vl.) a hledícího na kříž v lv. ruce – mram. zídka kolem hrobu je na hor. zakončení zdobena rozvilinovým dekorem a stojí na ní po již. str. sochy (zl.) Víry, Mlčenlivosti a Síly, zatímco na sev. str. u záp. oltáře je vidět atribut kotvy náležející soše Naděje – rakev je na hor. ploše kráslena 2 vot. dary ve tvaru planoucích srdcí – nad rakví je mezi náhrobními oltáři do výše vyzdvižen příkrov obdélného tvaru s římsou vydutou upr. delších stran – příkrov je pod římsou vyzdoben drapériemi podpíranými soškami letících andělů – na příkrovu se nachází bohatý oblačný kumul v jehož vr. klečí socha prostovlasého kanov. (☼) vznášejícího se k nebi s rozpaženými rukama v gestu odevzdanosti, s tváří obrácenou k výšinám – pod světcem kolem oblak letí, klečí i sedí sošky andělů, sem tam je vidět okřídlené and. hlavy, jinde pak sedící postavy andělských jinochů se štíty, na nichž jsou různé svatoján. výjevy – tito andělští efebové drží světcovy atributy (vavřínový

věvec, mitru atd.) – nad SJ na drátu visícím z klenby (jehož ukotvení v klenbě bylo označeno osmicípou hv.) byla zavěšena mohutná koruna podpíraná 2 letícími andělky, od níž byla do dvou stran rozvinuta nápisová páska se slovy *GLORIA et HONORE CORONASTI EUM DOMINE*. – vrcholový baldachýn na rytině zachycen není, pouze jedna socha letícího anděla s palmou, která patrně pův. přidržovala cíp drapérie t. baldachýnu⁷⁾ – ani ve výše sledovaném popisu náhrobníku není o hor. baldachýnu zmínka, snad tedy po korunovacích 1723 nebyl dosud vrácen na pův. místo

- 17. I. 1725 bylo přistoupeno k ohledání dvojí rakve (sarkofágu), náhrobního kamene, nižší mříže kolem hrobu a samotného těla – poté, co zedníci, tesaři, kováři a zámečníci vyňali rakev⁸⁾ z místa jejího uložení v mram. ohrazení mezi 2 náhrobními oltáři a následně byl prozkoumán náhrobní kámen a nižší mříž do něj zapařovaná, přešlo se k popisu zmíněné rakve – její délka se rovnala 3 praž. loktům a 21 geometrickým palcům, výška 1 praž. loktu a 22 geometrickým palcům a šířka 1 loktu a 23 geometrickým palcům – sarkofág byl potažen rudým hedvábím sem tam vyzdobeným zlatými nitěmi sestavenými do obrazců hvězd – z obou stran byla rakev opatřena pečeti s erbem rodu říš. hrabat z Kúenburgu s odznaky arcib. hodnosti – po odstranění pečeti bylo zjištěno, že je sarkofág uzavřen dvojím zámekem, pokrytým pergamenem, na němž spočívaly zmíněné pečeti – přítomný delegovaný soudce, praž. arcibiskup Ferdinand z Kúenburgu, jehož insignie pečeti nesly, poskytl klíče notáři Janu Ritterovi, aby mohl být sarkofág otevřen – notář odemkl zámky a po odstranění svrchního příkrovu sarkofágu, byla uv. něj, potaženého a vystlaného rudým taftem, nalezena další rakev, opatřená na čtyřech místech do kříže totiž pečeti, jako tomu bylo na vnější rakvi – obojí sarkofág byl vytvořen z dubového dřeva, jak dosvědčili přítomní přísežní truhláři (Josef Nonnemacher, František Antonín Legker a Jan Václav Rößler), a jeden z nich, Jan Václav Rößler, řekl, že je to jeho vlastní práce – vnitřní rakev částečně sestávala ze skel, aby bylo možno spatřit posvátné tělo – i ona byla potažena rudým hedvábím, zlatem však byla vyzdob. hojněji než svrchní sarkofág, posetá zlatými vločkami kol dokola splývajícími shora do stran – délka t. rakve byla 3 a ½ praž. lokte, šířka 1 a ½ lokte a výška 1 a ½ lokte se 3 geometrickými palci – poté dali soudcové z t. rakve, bezprostředně obsahující posvátné tělo, odstranit pečeti a otevřít ji – řečené mučednickovo tělo bylo nalezeno obrácené vzhůru, s kostmi složenými do ležícího těla – blahoslavencova lebka spočívala (dle dobových rytin na záp. konci rakve) trochu výše na polštářku ze zl. látky neboli *drata d'oro* – na lebku byl vložen věvec vytvořený ze zl. nití, na němž se třpytila veliká perla a vzácné drahokamy – blahoslavencovo tělo bylo oblečeno do kanovníckého roucha, tedy

do blyštivého černého lněného plátna dosahujícího ke kotníkům, do rochety z drahocenného plátna bílé barvy a do kanov. mozety z taftu, zbarvené a ztvárněné dle obvyklé podoby kanov. pláštěnky – ruce a nohy byly obaleny skvoucím se kmentem na způsob rukavic a obuvi čili sandálů, posazených kameny, a to tak, že všechny kosti bylo možno rozpoznat – pr. ruka držela stříb. krucifix, lv. palmu z drátů neboli zlatých a zelených nití – u pr. ruky se nacházely dva klasy, jeden zl., druhý stříb. – jelikož zde byla nalezena také pergamenová listina o poslední manipulaci s Nepomukovými ostatky v V. 1722, bylo její znění z nařízení soudců zaneseno do procesních akt, načež byla vložena zpět do vnitřní rakve – následně přítomní lékaři, ranhojiči a svědkové pečlivě a opakovaně prohlédli posvátné tělo, které pak bylo navráceno do vnitřní rakve a vše bylo uvedeno do původního stavu, včetně opětovného uzamčení, navrácení klíčů arcibiskupovi, zapečetění obou sarkofágů arcibiskupovými pečetěmi a navrácení t. dvojí rakve do mram. ohrazení uv. Nepomukova náhrobku^{b)} - v t. stavu, nakolik vysvítá z dobových svědectví, zůstal náhrobek až do praž. kanonizační slavnosti 1729, velmi pravděpodobně s tou jedinou změnou, že byl opět opatřen hor. baldachýnem s drapérií přidržovanou sochami 4 letících andělů, z nichž nejméně dva nesli v rukou muč. palmu (jak dokládá Mansfeldova nedat. rytina, → B.4, 177)

4d/ a) R akta kanonizačního procesu, ohledání náhrobku 20. XII. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 753^v-755^v) – **b)** Adam František kn. ze Schwarzenbergu na základě slibu, který se svou manželkou Eleonorou Amálií Magdalénou, roz. kn. z Lobkowicz, složil v úterý 24. III. 1722, věnoval řečená stříb. antependia ke cti ke 2 oltářům u hrobu dne 27. X. t. r. skrze doktora práv Františka Viléma Sonntaga (→ D.1, 906, D.2, Praha I. 1d/), načež tento skvostný dar (vytvořený v Augsburgu a odhadovaný na cenu 10.000 zl.) byl 31. X. t. r. osazen na menzy řečených oltářů u hlavy a nohou (R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 298^v) – **c)** podle dobové rytiny Marka Müllera (→ B.4, 137) antependium předního oltáře u hrobu zdobil upr. al. znak manželů Schwarzenbergových pod společnou kn. korunou a na hermelínovém erbovním pláští, drženém po bocích andílky – pod erbem byl podlouhlý ov. reliéf Zesnulého SJN v podobě ležícího kanov. obklopeného 5 hv. – další reliéfy v ozdobných rámech se nacházely po stranách, vl. Zpověď královny, vpr. Shození z m. – u t. výjevů byly ve vnějších dol. rozích antependia celé postavy andílků (andílek vpr. držel palmu) – antependium bylo zdobenou po okrajích pásky s volutami a květinovou výzdobou – **d)** podle zmíněné rytiny Marka Müllera (→ B.4, 137) obraz na čelním oltáři u Nepomukova hrobu představoval poloviční prostovlasou postavu SJN (☩) v kanov. oděvu, sklánějícího hlavu ke svému lv. boku v kontemplaci krucifixu, který mučedník držel (natočený k sobě) v pr. ruce podepírané levicí – obraz byl zarámován ozdobným kov. rámem – pod obrazem stál na ol. menze tabernákl s Kalvárií na dvířkách – architekturu retabula dotvářeli postranní zdobné kónické (nahoru

se rozšiřující) pilastry završené šesticípými hv. – nástavec tvořila střední plocha nahoře zakončená obloukem s konchou ve vrcholu a al. znakem (korunovaným společnou korunou) níže, vyzdobená upr. mřížkovým dekorem a kartuší a po bocích okřídlenými and. hlavičkami – nad postranními pilastry byly drobné atiky, na nichž seděli andílci (andílek vl. držel oběma rukama palmu, andílek vpr. činil prstem lv. ruky gesto mlčení a v pozdvihnuté pr. držel ☩5*) – první „krásný a velice cenný stříbrný tabernákl“ (tj. svatostánek i s okolním retabulem) věnovala SJN Marie Markéta Josefa říš. hr. z Waldsteina, roz. hr. Czerninová z Chudenic, dne 12. III. 1723 – cena tabernáklu dosahovala 3236 zl. 28 kr. (→ D.2, Praha I. 1f/) – na tvorbu druhého tabernáklu ta samá šlechtična 2. IV. 1723 poskytla 3400 zl. (→ D.2, Praha I. 2b/) – hotové dílo bylo dodáno 27. IX. t. r. a jeho cena vystoupala na 3900 zl. (→ D.2, Praha I. 1f/) – tuto nesmírně nákladnou výzdobu obou náhrobních oltářů věnovala řečená hraběnka již jako vdova, neboť její manžel František Josef říš. hr. z Waldsteina † 24. II. 1722 (nejvyšším dvorským sudím Č. král. byl 1714-19, morav. zem. hejtmanem 1719-20) – o obou tabernáklech se v kanonizačním procesu 24. IV. 1723 vyslovil Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic, že je tam věnovala Markéta odvodělá hr. Waldsteinová, rozená hr. Czerninová z Chudenic, ze zvláštní zbožnosti a úcty (R I. výpověď jmenovaného hr., NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 21^v, čl. 22) – na Müllerově grafice jsou vidět po stranách svatostánku hrobového oltáře ozdobné svícny s vysokými planoucími svícemi – v době po beatifikaci jsou mezi dary věnovanými novému blahoslavenci k jeho hrobu 1722 dol. stříb. svícny prostřední velikosti, dar Evžena Tytla, opata cist. kláštera v Plasech (→ D.2, Praha I. 1d/) – 1726 dodala 2 malé stříb. stolní svícny jistá slečna z Polského král. (→ D.2, Praha I. 1f/) – k liturgii u blahoslavenčova hrobu bylo 1722 možno užít 23 kalichů, dalších 23 kalichů (→ D.2, Praha I. 1d/) bylo mučedníkovi věnováno od 1723 do II. 1729 (→ D.2, Praha I. 1f/) – zvlášť drahocenným darem k Nepomukově hrobu byla monstrance s diamanty, odhadnutá na cenu 15.000 zl., kterou 8. XII. 1722 věnoval říš. hr. z Montecuccoli (→ D.2, Praha I. 1d/) – nutno též zmínit, že některé vot. dary ke cti byly zavěšeny na výše popsany obraz nad hrobem (→ D.2, Praha I. 1f/) – **e)** R akta kanonizačního procesu, 20. XII. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 755^v) – **f)** G → B.4, 149 – **g)** R akta kanonizačního procesu, 17. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 768^v) ← L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 196 (Summarium, č. 37, § 1) – **h)** R akta kanonizačního procesu, 17. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 774^v-776^v) ← L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 196-197 (Summarium, č. 37, § 2-5)

5/ reliéfní dřevorezba Pokus o zničení svatoján. hrobu či Ztrestání hanbitelů svatoján. hrobu 1619 – na vnější straně stěny oddělující kněžiště od ochozu, směrem k Nepomukově hrobu, ve vzdálenosti 1-2 kroků od něj, je v dubovém mořeném dřevu vytvořen reliéf o rozměrech 143 × 209 cm – jsou na něm zachyceni 2 muži, jak po stranách hrobu kladivý drtí vyšší, volutovým pletivem zdob. hrobové mříže, 2 další muži záp. sm. odnášejí na ramenou odstraněnou část ozdobné

mříže (z její již. strany), přičemž kolem hrobu je zřetelně vidět dosud netknoutou, prostou mříž nižší – další 2 muži v popředí odnášejí původce t. svatokrádežného zločinu páchaného na hrobě, prefekta palatinových (falckraběcích) pážat (efěbů), který byl z místa odstraněné mříže vyhozen ven a povalen – zdvihají jej ze země, jeden muž za ramena, druhý za nohy, jako by byl bez duše, se svěšenou hlavou i rukama – poblíž stojí další muž, který se chytá pravou rukou za hlavu, značně vyděšen tím, co právě spatřil – opodál stojí další 2 žasnoucí muži a rozmlouvají spolu, přičemž jeden roztahuje paži a rozevívá ruku a ukazuje druhému, co se děje, druhému pak z paže visí svazky klíčů, jimiž otevřel kostel – o t. díle 1630 napsal Johann Bilger, že ve dřevě umělecky ztvárňuje, jak zle se vedlo hofmistrovi („praeceptorovi“) pážat Fridricha Falckého, rodem Angličanovi, při nekřesťanském plenění praž. zám. k. sv. Víta (→ D.1, 10), a že t. vyobrazení vzniklo po dobytí *Prahy* – graficky byl t. umělecký předmět znázorněn na Weishunově rytině dle návrhu Škrétova z 1641 (→ B.4, 3c) – dřevorezba je součástí souboru čtyř výjevů, které mezi 1620-30 vytvořil truhlář a řezbář Kašpar Bechteler (sign. C. B.), nikoliv Kajetán Bendl, jak se dříve soudilo – v prostředí *Pražského hradu* se v 17. a 18. st. o původci a důvodu vzniku dřevorezby nesly zajímavé pověsti (→ D.1, 14) – výjev souvisí s rozměrnějším výjevem Kalvínského obrazoborectví v praž. katedrále (21.-28. XII. 1619), umístěným více na západ – obě dřevorezby spojuje majuskulní náp. probíhající v hor. části jejich rámu: (na dřevorezbě Pustošení Svatovítského chrámu) *DEVS VENERVNT GENTEM IN HEREDITATEM TVAM POLLVERVNT* (na dřevorezbě Znesvěcení hrobu) *TEMPLVM SANCTVM TVVM. PS. LXXVIII.* (tj. „Bože, pohané vnikli do tvého dědictví a znesvětili tvůj svatý chrám, Ž 78“) – zbylé dva výjevy, umístěné v severní části přepažení presbytáře, představují Útěk zimního krále Fridricha Falckého ulicemi Malé Strany 9. XI. 1620 a Svatopetrskou čtvrt' s kostelem sv. Petra na Poříčí – průběžný náp. nad těmito dřevorezby zní: (nad Svatopetrskou čtvrtí) *IRRVIT SVPER EOS FORMIDO* (nad Útěkem zimního krále) *ET PAVOR IN MAGNITVDINE BRACHY TVI EXOD. XX. ANO. MDCXX* (dat. 1620 se vztahuje k zobrazené události) – dřevorez s nepomucenskou tematikou se stal předmětem zájmu obou beatifikačních procesů (ve druhém byl prohlédnut při vizitaci 26. VI. 1719, kdy se soudilo, že dílo odpovídá dat. 1620 uvedenému na konci nápisů celého souboru t. dřevorezby, navíc byla k aktům procesu přiložena perokresba tento dřevorez znázorňující, jež se dochovala dodnes) a procesu kanonizačního (při vizitaci 16. II. 1725)

K perokresba zachycující sledovaný reliéf se všemi jeho detaily, přiložená k aktům 2. beatifikačního procesu (NA, APA I, sign. C 144/5) – R Fama publica 1701, pag. 579-580 (č. 6) – L BILGER 1630,

107 – KRUGER 1669, 9 – *Acta utriusque processus* 1721, 361-362 (druhé *Summarium*, č. 12, § 1-2) (průzkum reliéfu v rámci 2. beatifikačního procesu 26. VI. 1719) – *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 157 (*Summarium* č. 32, § 11-12, průzkum reliéfu při vizitaci 16. II. 1725 v rámci kanonizačního procesu), 162 (t. § 45, vyjádření sochaře Matouše Václava Jäckela k reliéfu), 163 (t., § 49, vyjádření sochaře Jana Fridricha Kohla k t. reliéfu) – BERGHAUER 1761, 118-119 (§ VII) – *SPHU*, Sv. *Vít*, 197-201 (dat. cca 1630, aut. Kajetán Bendl, obr. 273 na pag. 198) – STEJSKAL 1922, 7, 9 (obr. 1), 11 43-44 (aut. Bendl, dat. 1630) – RYNEŠ 1972, 58, příl. 9 (+ obr. mezi pag. 16 a 17) (dat. do 20. I. 17. st. nebo do doby po 1631, aut. Jiří Bendl) – *UPP, P. H. H.*, 106, 109 (aut. Bechteler, dat. 1623) – KUTHAN/ROYT 2011, 445, 462-463 (aut. Bechteler, dat. do 1630)

6/ nejstarší oltář, zasvěcený vedle jiných světců také JN, a starší oltáře, které ovlivnily jeho patrocínium:

- JN byl pohřben před oltářem sv. Klimenta, jak dosvědčuje rukopis archivu praž. metr. kapituly podávající (po) 1416 seznam pobožností konaných v praž. dómu ve výroční dny úmrtí dobrodinců a praž. kanovníků: „It. in vigilia Benedicti [= 20. III.] fit anniversarium Johankoni Pomuk, quem rex Wenceslaus jussit submergere; vigiliæ minores; in missa Requiem; fit commenda ante altare S. Clementis, ubi lapis marmoreus jacet, in quo sculptum est: Johannes Pomuk.“^{a)}

- ol. sv. Klimenta je v katedrále zmíněn již asi k 1397,^{b)} jinde se uvádí, že vznikl až cca 1405,^{c)} šlo však s nejvyšší pravděpodobností o 2 rozdílné oltáře, jelikož je 1410 ol. tohoto zasvěcení uváděn mezi oltáři v katedrále nově postavenými^{d)} – opět je t. ol. uveden v inventáři oltářů praž. kostela z doby cca 1415^{e)} – stál u třetího pilíře po již. straně závěrového chóru (kněžistě) katedrály, počítaje pilíře od hrobu sv. Víta (umístěného v ochozu za hl. oltářem), naproti náhrobku arcibiskupa a kardinála Jana Očka z Vlašimi, který byl situován ve *Vlašimské* či *kardinálově kapli* (na jihu katedrálního ochozu) – JN byl tedy skutečně pohřben v blízkosti t. oltáře, jelikož se jeho hrob nacházel v ochozu po již. straně katedrály mezi druhým a třetím pilířem vzhledem k poloze hrobu sv. Víta^{f)}

- v kapitulním rukopisu z doby cca 1436 ol. sv. Klimenta mezi oltáři metr. chrámu nefiguruje^{g)} – je doložen opět až v nadační listině z 11. V. 1502, kterou Albrecht II. z Kolowrat a na Libštejně (1463-1510), nejvyšší dvorský hofmistr Č. král. (ve fun. 1496-1502), založil „pro oltář sv. Klimenta, před nímž leží blahoslavený kněz Jan z Pomuku,“ nadaci ve výši 15 kop č. grošů ročního platu z městečka *Nechanic* a ze vsi *Staré Nechanice* (svědky byli tři Albrechtovi příbuzní), přičemž t. nadace byla 8. XII. t. r. přenesena k oltáři Zvěst. P. Marie v blízké kap. sv. Otýlie, kde si Albrecht z Kolowrat zvolil hrob^{h)} – jinde se píše, že řečený šlechtic onen ol. sv. Klimenta, „před kterýmž

blahoslavený člověk kněz Janym z Pomuka leží za železnou mříž,“ ve zmíněném r. 1502 zřídil^{l)}

- na t. svatoklimentský ol. nepochybně navazoval další oltář, který uvádí děkan praž. metr. kapituly Kašpar Arsenius z Radbuzy (od 1601 rezidenční kanov. praž., 1614 děkan kapituly, † 1629) ve výčtu oltářů zničených kalvinisty v praž. dómu v XII. 1619 (činí tak v jisté rukopisné knížečce na fol. 3) – popisuje jej následovně: „Svatého Klimenta, Václava, bl. Jana z Nepomuku, první směrem k východu, který přiléhá k chóru na pravé straně u hrobu kněze Jana; má 10 kop grošů; neví se, kdo má platit. Zničen byl od kalvinců.“^{d)} – zmíněný plat by mohl být nadací Albrechta II. z Kolowrat, časem zmenšenou z původních 15 kop grošů na 10^{k)} – co se týče polohy t. oltáře, nejjednodušší interpretací Arseniova zápisu by bylo vidět onen oltář vně již. strany přepažení presbytáře v chrámovém ochozu při třetím pilíři (počítáno od hrobu sv. Víta) vedle hrobu – nelze však vyloučit, že oltář stál u čtvrtého již. pilíře (počítáno od varhanní kruchty i od hrobu sv. Víta) při jv okraji presbytáře, na rozhraní hl. lodi a pr. boč. lodi v úrovni král. oratoře – ač se nejedná o místo v přímé blízkosti, nýbrž jen v povzdálí hrobu, svědčí pro ně Bechtelerovy dřevorezby Pustošení chrámu sv. Víta a Pokus o zničení hrobu 1619 (→ výše 5/), na kterých je právě u t. pilíře zachycen nejvýchodněji položený oltář po pr. straně presbytáře, přičemž blíže k hrobu (u třetího již. pilíře) žádný ol. zaznamenaný není – dalším argumentem pro polohu u čtvrtého již. pilíře by mohl být fakt, že na t. místě před husitskými válkami stál ol. sv. Václava „za vraty“^{l)} – zdá se, že snad ještě během 16. st. mohlo dojít k odstranění svatoklimentského oltáře z přímé blízkosti hrobu, aby byl uvolněn prostor pro ctitele přicházející ve stále větším počtu uctít zde pohřbeného mučedníka JN, a že patrocínium z t. zrušeného oltáře bylo přeneseno na nedaleký oltář svatováclavský (při čtvrtém pilíři) – v neznámé době se pak ke sv. Klimentovi a Václavovi mohl jako třetí patron oltáře připojit „bl. Jan z Nepomuku“ – pozdější svědectví však t. oltář lokalizují do kaple naproti hrobu, pův. zvané *Vlašimská* – první náznak poskytuje Dlouhoveský, když cca 1668 tvrdí, že zbožnost Čechů vůči BJN zbudovala již před sto a více lety (tj. před 1568) oltář „nedaleko od jeho hrobu v jakési kapli, a ten je ve starých knihách titulován oltářem bl. Jana Nepomuckého“^{m)} – dle svěd. metr. kapituly ze 17. VIII. a 14. IX. 1675 o úctě „[...] má [JN] v kapli sv. Klimenta řečeného metr. kostela poblíž [svého] hrobu oltář věnovaný své cti od nepamětné doby. [Nadto přichází, že tento oltář byl] roku 1619 spolu s celým kostelem zničen obrazoborci kalvínské sekty [...]“^{m)} – totéž s jemnými odlišnostmi zopakoval Makarius z Merfelic 1684^{o)} – souhrnné pojednání o úctě z 1701 sděluje, že byl v praž. metr. k. „od nepamětné doby“ postaven a ke cti zasvěcen oltář v kapli blízké hrobu, který byl však zničen kalvinci

1619 (pojednání přitom cituje výše uvedený Arseniův zápis)^{p)}

6/ a) L TOMEK 1872, 251 – b) L t., 245 – c) L t., příl. (plánek katedrály k 1419) – d) L t., 247 – e) L t., 246 – f) L t., příl. (plánek katedrály k 1419) – STEJSKAL 1921, 128 – g) L TOMEK 1872, 117-119 – h) L STEJSKAL 1921, 158 – i) R kodex sign. Cod. VI., 8. (kdysi U IV.) v Archivu praž. metr. kapituly, fol. 52^a, oddíl *Erectiones* (← L PODLAHA 1923, 78) – j) R knížečka, do níž děkan Arsenius vlastní rukou na fol. 3 zapsal: „Sancti Clementis, Wenceslai, B:ⁱ Ioannis de Nepomuk, primum, versus Orientem, quod adjacet Choro in dextera parte ad sepulchrum Sacerdotis Ioannis. habet 10 sß g: nescitur quis solvere debeat. Est destructum à Calvinistis“ ← *Fama publica* 1701, pag. 584-585 (č. 16) – k) L STEJSKAL 1922, 47 – l) L TOMEK 1872, příl. (plánek katedrály k 1419) – m) R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEU 1761, 47 – n) R l. návrh svěd. svatovit. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 328, č. 1) – přepis konečného znění l. svěd. svatovit. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 611, č. 1) – přepis t. svěd., jemně doplněný (NA, ČDK, kn. 119, pag. 109, č. 1) – o) L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 51 – p) R *Fama publica* 1701, pag. 584 (č. 16) (odkaz na Arsenia a citace na pag. 584-585)

7/ JN byl pohřben naproti kapli, ve které byl prokazatelně 1380 oltářníkem při oltáři sv. Erharda a sv. Otýlie (též sv. Albána)^{q)} (ve volbě místa pohřbení lze tušit promyšlený projev úcty vůči tomuto zesnulému ze strany svatovítské kapituly);^{b)} tato kaple byla světcům mnohem později zasvěcena:

- nejstarší název kaple je *Vlašimská*, nebo také *kaple arcibiskupa Jana* či *kardinálova*, protože ji na své náklady založil praž. arcibiskup Jan Očko z Vlašimi (ve fun. od 1364, emeritován 30. XI. 1378), od 1378 první č. kardinál, který zde byl dle svého přání pohřben v krásném got. náhrobku († 1380) – t. prelát 1367 v kapli při sv. stěně zřídil ol. sv. Erharda, sv. Otýlie a sv. Albána, přičemž dva první ze jmenovaných světců byli vymalováni na (téže sv) stěně nad oltářem – odtud se kapli začalo říkat také „kaple sv. Erharda a sv. Otýlie“, někdy jen „sv. Otýlie“

- poté co byl při jihových. stěně kaple pod oknem 1395 či až 1412 zřízen ol. Navšt. P. Marie z vůle praž. arcibiskupa Jana z Jenštejna (abdikoval 1396, † 1400 v *Římě*), který se zasloužil o zavedení t. svátku nejen ve své arcidiecézi, ale i na celocírkevní úrovni, začala být kaple označována též za „kapli Navšt. P. Marie“ (ač se v dobových pramenech někdy uvádí zasvěcení zmíněného oltáře jako Zvěst. P. Marie, případně Navšt. a Zvěst.)^{e)} – patrocínium Navšt. P. Marie je u popisované kaple dol. ještě 1719^{d)} – 1675 se kaple nazývala „sv. Klimenta“,^{e)} Berghauer ji podle zde stojícího oltáře nazýval kaplí Navšt. P. Marie, sv. Lucie, sv. Otýlie, sv. Klimenta a SJN^{f)} – 1721 je u ní poprvé dol. pouze patrocínium, takže byla nazývána kaplí SJN,^{g)} což nejspíš souviselo s tehdejšími oficiálními

schválením úcty, tedy s beatifikací – v té samé době je v kapli také poprvé doložen druhý oltář (→ níže 8c/) – v pozdějších l. se někdy opět objevuje označení za kapli Navšt. P. Marie, jako je tomu na více místech kanonizačního procesu^{h)}

7/ **a)** L STEJSKAL 1921, 41-42, 46-48 – **b)** L STEJSKAL 1921, 128 – **c)** L BERGHAUER 1761, 142 (historie kaple a jejích oltářů s různými nepřesnostmi) – L TOMEK 1872, 117 (*capella S. Ottiliae (S. Erhardi episcopi Ratisponensis)*), 245 (*capella cardinalis*), 246 (*capella cardinalis*), 247 (*capella cardinalis*), 249 (*ante capellam S. Ottiliae*) – I <https://kpmk.eu/kpmkeu/index.php/katedralkaple/sv-jana-nepomuckeho> – **d)** R akta 2. nepom. beatifikačního procesu, zápis o ohledání obětín u hrobu a vyobrazení v praž. katedrále, 20. V. 1719 (NA, fond APA I, sign. C 144/5, kart. č. 2239) (kaple nesla patr. Navšt. P. Marie) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 467 – **e)** R l. návrh svéd. svatovít. kapituly o úctě, nedat. autograf kapit. děkana Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu, (1675) (NA, ČDK, kn. 119, pag. 328, č. 1) – přepis konečného znění l. svéd. svatovít. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 611, č. 1) – přepis t. svéd., jenně doplněný (NA, ČDK, kn. 119, pag. 109, č. 1) – **f)** L BERGHAUER 1761, 6 – **g)** L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 8 (grafické znázornění půdorysu praž. katedrály s místy označenými čísly), 9 (graficky zarámovaný popis předchozího půdorysu, kde se k č. 9 uvádí: *Sacellum S. Joannis Nepomuceni*) – HAIN 1721, 75 (*Capell S. Joannis*) – BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 8 (grafické znázornění půdorysu praž. dómu s místy označenými čísly), 9 (popis předchozího půdorysu, kde je č. 9 označeno: *Capell S. Joannis Nepomuceni*) – **h)** při ohledání náhrobu 20. XII. 1724 (R akta kanonizačního procesu, NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 753^r) i při průzkumu ostatků 17. I. 1725 (t., fol. 768^r)

8/ v právě popsané kapli se nacházely památky:

8a/ oltář, stojící pod oknem u jv stěny kaple,^{a)} konsekroval v rámci pobělohorské obnovy vnitřního zař. katedrály 16. VII. 1621 praž. arcibiskup Jan Lohelius (ve fun. 1612 † 1622), a to ke cti Navšt. P. Marie [doslova bl. Marie Navštívené], sv. Lucie, sv. Otýlie, sv. Klimenta a bl. Jana Zpovědníka – tehdy do oltáře vložil posvátné ostatky sv. Lucie, sv. Otýlie, z pláště sv. Alžběty, sv. Klimenta papeže, sv. Cecílie, z hrobu bl. Panny [Marie], sv. Juliána muč., sv. Felicity a sv. Tekly muč. a udělil křesťanům, kteří oltář v den konsekrace navštívili, odpustky jednoho roku, ostatním pak, kteří jej zbožně navštíví ve výročí konsekrace, odpustky čtyřicetidenní – to sděluje konsekrční listina vložená do oltáře spolu s relikviemi^{b)}

- již v období kolem konsekrace se titul oltáře objevuje s jemnými obměnami, což se děje i později v literatuře (namísto „bl. Jan Zpovědník“ je užito označení BJK, SJN apod.)^{c)} – někdy je mezi patrony oltáře uvedena i sv. Alžběta^{d)} – oltář byl velmi krásný^{e)}

- aby se v rámci průzkumu úcty s jistotou potvrdilo, že byl dotčený oltář skutečně zasvěcen také ke cti

bl. Jana Zpovědníka (jinak řečeného z Nepomuku), prozkoumal na žádost praž. metr. kapituly a s pov. arcibiskupa Jana Josefa Breunera (ve fun. 1694 † 1710) dne 29. IV. 1706 relikvie a konsekrční listinu, vložené do t. oltáře, praž. sufragán a strahov. opat Vít Seipel (sufragánem 1701 † 1711), v přítomnosti členů svatovít. kapituly Daniela Josefa z Mayernu (probošta, gener. vikáře a oficiála praž. arcidiecéze), Adama Mladoty ze Solopisk (děkana), Pavla Axlara (scholastika) a Jana Adama hr. Wratislava z Mitrovic (kanovníka), jakož i dvou svědků mimo kapitolu, kteří byli k t. aktu zvlášť povoláni, což byli Jan Maria Hložek ze Žampachu, předseda praž. konzistoře, a Jan Grüner, sekretář t. konzistoře a z papežské autority veř. notář – sufragán otevřel tzv. „hrob“ relikvií v oltáři, prohlédl jej, našel konsekrční listinu, přečetl ji a dal ji přečíst všem jmenovaným svědkům – stejně tak v oltáři našel všechny v listině popsané relikvie a předložil je svědkům k prohlédnutí – třetího dne poté, 1. V. 1706, oltář znovu konsekroval ke cti těch samých svatých, Navštěvující bl. Marie a zbývajících, jejichž jména obsahuje stará listina, obzvlášť znovu ke cti SJN, jelikož kvůli úctě t. světce byl onen relikvijný „hrob“ v oltáři otevřen – světitel do oltáře znovu vložil starou listinu, nadto přidal nové relikvie, totiž sv. Marka Ev., Viktorina, biskupa a muč., a sv. Markéty, označil je svou pečeti, a přiložil novou l. listinu o právě popsaném aktu^{f)}

- **pozn.:** s nejvyšší pravděpodobností při vzniku t. oltáře 1621 byla do jeho titulu zařazena v částečném rozsahu patrocina minimálně dvou původních oltářů v katedrále, zaniklých při kalvinistickém ikonoklastu 1619, totiž oltáře zde pův. stávajícího (Navšt. P. Marie atd.) a oltáře sv. Klimenta, Václava a BJK, který stával nedaleko hrobu při kůru katedrály a 1621 již nebyl obnoven – opodstatněnost t. myšlenky naznačuje svéd. svatovít. kapituly z 1675 o úctě, v němž je sděleno, že pův. oltář, zničený 1619 kalvinisty, byl po znovuvysvěcení metr. k. opět konsekrován praž. arcibiskupem Janem Loheliem dne 16. VII. 1621^{g)} – kapitula sice soudila, že i pův. oltář stál v kapli „sv. Klimenta“ (tj. *Vlašimské* naproti hrobu), mysleli si to také někteří spisovatelé, mnohem pravděpodobnější však je, že onen pův. oltář byl zmíněným oltářem sv. Klimenta, Václava a BJK při kůru katedrály, popsaným výše (→ 6/) – v beatifikačním procesu bylo o novém oltáři z 1621 pojednááno v 16. čl.^{h)}

8a/ a) pozici oltáře dokládá L PEŠINA 1837, XVI + příl. – **b)** R *Anno Dni 1621. 16. Iulij, nos Io[ann]es Dei, et Apostolicæ Sedis gratiâ Archiepiscopis Pragensis Princeps, Legatus natus.* [etc]. *Consecravimus altare hoc in honorem B. Mariæ Visitatæ, S. Lucie, S. Ottiliæ, S. Clementis, et B. Joannis Confessarij, et reliquias sacras S. Lucie, S. Ottiliæ, de pallio S. Elisabeth, S. Clementis Papæ, S. Cæcilie, de Sepulchro B. Virginis, S. Juliani Martyris, S. Fælicitatis, S. Theclæ Martyris in eo*

conclusimus, singulis Christi fidelibus hodie unum annum, et in Anniversario ipsam deuotè uisitantibus, quadraginta dies de uera Indulgentia in forma Ecclesie consueta concedendo. (NA, ČDK, kn. 119, pag. 182) – **c**) E Ordo Altarium in Metropolitana Ecclesia Pragensi, et annotatio dierum, quibus eadem Altaria post reconciliationem ejusdem Ecclesie, Annò Domini 1621 per Illustrissimum ac Reverendissimum Principem et DD. Joannem Archi:Episcopum Pragensem consecrata fuerunt. – jde o seznam a popis oltářů praž. katedrály rekonziliovanych 1621 praž. arcibiskupem Janem Lohelielem v době kapit. děkana Kašpara Arsenia z Radbuzy, zaznamenaný na tabuli z t. r. v sakristii t. dómu (→ níže 13b/), ve kterém je (ve sloupci vpr.) popsán oltář následovně: *VISITATIONIS B. Mariæ Virginis S. LUCIÆ et OTILIÆ, nec non S. CLEMENTIS, B. JOANNIS Confessarij. In Sacello, quod est è regione Sepulchri Sancti Joannis de Nepomuck Confessarij. Consecratum est XVI. die mensis Julij.* (← R NA, APA I, sign. B 61/1, fol. 499^v a L Acta utriusque processus 1721, 453) – R titul oltáře napsaný vlastní rukou zmíněného děkana Arsenia z Radbuzy († 1629): *Anno MDCXXI, XVI Julij per Illustrissimum et Reverendissimum DD. Joannem ejus nominis tertium, Archiepiscopum Pragensem, consecratum est altare in capella è regione sepulcri B. Joannis de Nepomuk, Confessarii, in honorem Visitationis Beatissimæ Mariæ Virginis, ac sanctarum Virginum et Martyrum Lucie et Ottilie, nec non S. Clementis Papæ et Martyris, et B. Joannis Nepomuceni, in quo inclusa sunt istæ Reliquiæ [...]* ← L Acta Sanctorum 1680, 674 (kap. III, č. 18) – BALBIN 1682, 105 (kap. VI) (Balbinovi přepis Arseniova textu poskytl svatovít. kapit. děkan a oficiál praž. arcidiecéze Tomáš Jan z Čechorodu) – další R Fama publica 1701, pag. 585 (č. 17) – **další L:** PEŠINA 1673a, 389 (oltář posvěcen 16. VII. 1621) – *Thesaurus sacer* 1673, 139-140 (arcibiskup Jan Lohel oltář posvětil 16. VII. 1621) – MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 51-52 (v titulu oltáře je na posledním místě uveden BJN) – TÝŽ 1687, 99 (v titulu oltáře na posledním místě uveden SJN) – BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 143 – BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 156 (svěcení oltáře proběhlo 16., někteří uvádějí 17. VII.) – **d**) L HAIN 1721, 75 – **e**) L Acta Sanctorum 1680, 674 (kap. III, č. 18) – **f**) R (rekonsekrační listina vložená do relikviijního „hrobu“ oltáře) *Anno D[omi]ni 1706. die 29. Aprilis ad instantiam Venerabilis Capituli hujus S.^{ae} Ecclesie Metropolitanæ, annuente Reverendissimo, et Celsissimo Principe Ioanne Iosepho D. G. Archiepiscopo Pragensi. [etc.] Ego Vitus D. G. Ep[iscop]us Hieropolitanus, Suffraganeus Pragensis Sacri Ordinis Præmonstratensis, Ecclesiarum montis Sion et Milovicensis Abbas, et per Cæsareas Provincias Visitor G[ene]ralis ac perpetuus [etc.] [etc]. Præsentibus ex Capitulo R[everen]dissimis D. D. Daniele Iosepho de Majern Præposito, et ejusdem Celsissimi Principis in Spiritualibus Vicario Generali et Officiali; Adamo Mladota de Solopisk Decano, Paulo Axlar Scholastico, et Ioanne Adamo Comite Wratislaw de Mitrovitz Canonico. Item extra Capitulum R[everen]dis.^{mo} D[omi]no Ioanne Maria Hlozek Assessore Consistorij Pragensis, et D[omi]no Ioanne Grüner, ejusdem Consistorij Secretario, et*

*Authoritate Pontificia Notario publico, his duobus quâ testibus ad hunc actum specialiter rogatis, et vocatis sepulchrum reliquiarum, in hoc altare, dum olim consecraretur, reconditarum, aperui et visitavi, schedam consecrationis, quæ hic adjacet, inveni, legi, et omnibus, prænominatis præsertim testibus legendam exhibui. Specificatas in ea reliquias omnes inveni, et videndas iisdem præbui. Quod totum eo fine actum est, ut omnimoda certitudo haberetur, hoc altare etiam in honorem B. Joannis Confessarij /: alias de Nepomuck dicti /: consecratum fuisse: Tertia die post, id est 1.^a Maij idem altare hoc in honorem eorundem Sanctorum, B. Mariæ Visitantis, et reliquorum, quorum Nomina præfert vetus Scheda, et Specialiter iterum in honorem S. Ioannis Nepomuceni, cum ex causa cultûs ejusdem Sancti idem Sepulchrum apertum fuerit, reconsecraui, ueterem Schedam reacclusi, Nouas reliquias videlicet SS. Marci Euangelistæ, Victorini Episcopi Martyris, et S. Margarethæ super addidi, Sigilloq[ue] meo obsignauit. (NA, ČDK, kn. 119, pag. 181) – **g**) R l. návrh svěd. svatovít. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 328, č. 1) – přepis konečného znění l. svěd. svatovít. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 611, č. 1) – přepis t. svěd., jemně doplněný (NA, ČDK, kn. 119, pag. 109, č. 1) – **h**) L Acta utriusque processus 1721, 449-453 (druhé Summarium, č. 33) – **další L:** STEJSKAL 1922, 46-47 – KUTHAN/ROYT 2011, 476*

8b/ praž. metr. kanovník Václav Zbraslawský ze Swatonowa (Swatowa) (ve fun. 1676 † 1688) nahradil předchozí oltář (→ 8a/) oltářem novým, přičemž pův. oltář byl přemístěn do kap. sv. Michaela na kapit. zámku v Lešanech na Benešovsku – k výměně došlo nejspíš mezi 1683, kdy svatovít. kapitula zakoupila lešanské pan., a 1688, kdy zemřel kanovník Zbraslawský^{a)} – z předchozího oltáře evidentně pozůstávala menza s „hrobem“ relikvií a vloženými listinami, což potvrdila vizitace svatoján. památek v katedrále, podniknutá ve 2. beatifikačním procesu 26. VI. 1719, kdy bylo v menze nalezeno přesně to, co do ní bylo vloženo 1706 – obě nalezené listiny byly předloženy k prohlédnutí příslušným osobám a pak přítomný praž. arcibiskup Küenburg nařídil, aby byly registrovány a uloženy na náležitém bezpečném místě^{b)} – v kanonizačním procesu došlo k pouhému zaregistrování ohledání oltáře 26. VI. 1719^{c)}

8b/ a) R jemně doplněný přepis konečného znění l. svěd. svatovít. kapituly o úctě, pořizený asi na poč. 90. l. 17. st. (NA, ČDK, kn. 119, pag. 109-110, dodatek v bodě č. 2) – L STEJSKAL 1922, 42 (autor omylem spojuje předchozí informaci s pův. oltářem sv. Barbory a č. patronů v praž. dómu a mylně o něm tvrdí, že byl přem. do k. v Lešanech na Rakovnicku) – **b)** R akta 2. beatifikačního procesu, zápis o vizitaci svatoján. památek v praž. katedrále 26. VI. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5) ← L Acta utriusque processus 1721, 454-455 (druhé Summarium, č. 35) – **c)** R l. zápis v aktech kanonizačního procesu, potvrzený notářem Janem Ritterem 20. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 1017^v-1019^v)

8a, b/ L BERGHAUER 1761, 142-145

8c/ při úředním ohledání svatoján. památek v 2. beatifikačního procesu 20. V. 1719, byl prozkoumán starobylý obraz, který se v té době nacházel na druhém z právě popsaných oltářů (→ 8b/), velice pravděpodobně však zdobil i předcházející, první oltář v t. kapli (→ 8a/) – šlo o malbu na plátně, na níž JN uděloval almužnu a po straně přijímal zpověď královny Johany – malíři Jan Onghers, Jan Jakub Brunner a Jan Hiebel, vázání přísahou, při prohlédnutí malby vypověděli, že obraz odpovídá malířskému stylu doby, do které je datován připojeným letopočtem 1653^{a)} – při průzkumu svatoján. památek v kanonizačním procesu 16. II. 1725 byl opět uvedený obraz zhlédnut malíři Onghersem a Brunnerem – první z nich sdělil: „Kromě toho jsem také viděl jiný starobylý obraz svatého Jana jako almužníka, na kterém je mimo to zachyceno jeho shození z Pražského mostu a vyslechnutí královniny zpovědi, malovaný s paprskem [tj. svatozáří] a rokem tisícím šestistým padesátým třetím, [a] soudím z tahů malby, že je z onoho roku, jelikož jsem viděl více takových maleb z oněch let.“^{b)} – druhý malíř (Brunner) vypověděl: „Kromě toho jsem viděl v kapli u hrobu svatého Jana Nepomuckého také obraz tohoto světce malovaný roku tisícího šestistého padesátého třetího [...]“^{c)} – Berghauer upřesnil, že t. obraz představoval SJ v živ. vel., s kanovníčkou mozetou, s bohatým vousem, jak uděluje almužny, dole pak v menším provedení slyší královninu zpověď – poznamenává navíc, že co do postavy a postoje těla je t. malba shodná s obrazem ve vr. části hl. oltáře pout. kostela v Nepomuku^{d)} (→ výše, t. 1e/) – z toho vyplývá, že se výjev nejspíš shodoval s Weishunovou grafikou dle Škrétova návrhu z 1641 (→ B.4, 3a)

8c/ a) R I. akta 2. beatifikačního procesu, zápis o ohledání obrazů v praž. katedrále 20. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 467-468 (druhé *Summarium*, č. 39, § 13) – **b)** L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 161 (*Summarium* č. 32, § 38) – **c)** L t., 162 (*Summarium* č. 32, § 42) – **d)** L BERGHAUER 1761, 126 (č. 10) – **další** L STEJSKAL 1922, 42

8d/ při průzkumu svatoján. památek v praž. dómu v kanonizačním procesu 16. II. 1725 přísežný malíř Jan Jakub Brunner sdělil, že se ve sledované kapli nachází ještě jeden obraz, a to z 1663

8d/ L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 162 (*Summarium* č. 32, § 42)

8e/ poprvé 1721 je v t. kapli dol. ještě jeden oltář,^{a)} situovaný u sv. stěny kaple^{b)} – dali jej postavit někteří světší duchovní a farářové^{c)} – situaci ve sledované kapli 1722 popisuje piarista Viktorin od sv. Kříže následovně: „Jsou ještě dva jini oltářové proti témuž hrobu [SJN] v kapli Navštívení Panny Marie ke cti sv. Jana Nepomuckého posvěcení, na nichž když u hrobu nemohou, domácí i přespólní kněží každodenně

k vůni líbezného Bohu [...] přísluhují [...]“^{d)} – t. sdělení t. r. potvrzuje jedno z vydání n. Bačinova překladu Balbínova Života^{e)}

8e/ a) L HAIN 1721, 75 – **b)** L PEŠINA 1837, XV + příl. – **c)** L BERGHAUER 1761, 6, 98 – **d)** L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 121 – **e)** L BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722, 88-89

9/ oltář sv. Barbory a sv. č. patronů při pilíři mezi hl. a pravou boč. lodí, v úrovni schodů do král. oratoře (situovaných do býv. kap. sv. Šimona a Judy):

9a/ po kalvínském ničení zde byl obnoven a 20. VIII. 1621 kons. oltář sv. patronů Č. král. a sv. Barbory, do kterého byly vloženy relikvie sv. zem. patronů Víta, Václava, Vojtěcha, Ludmily, Pěti bratří a Prokopa a spolu s nimi ostatky sv. Barbory^{a)} – je třeba chápat SJN za spolupatrona t. oltáře, jak vyplývá ze skutečnosti, že na něm stála spolu s ostatními patrony král. menší socha^{b)} (podrobnosti → níže 9b/ a pozn.)

9a/ a) L PEŠINA 1673a, 389 (titul oltáře uveden jako sv. patronů Č. král. a sv. Barbory) – BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 144 (titul oltáře uveden jako sv. Barbory a sv. č. patronů, datum znovuvyvěcení oltáře 20. VIII., dle jiných 20. IX.) – HAIN 1721, 53 – **b)** R I. výpověď Jana Ignáce svob. p. Putze z Adlersturnu v 1. beatifikačním procesu, 2. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 35^{r-v}, čl. 14, otázka 46)

9b/ Jan Ignác Dominik svob. p. Putz z Adlersturnu, císař. rada, člen král. komorního a lénního soudu a rada král. č. komory 1682 s vědomím míst. ordináře a metr. kapituly nahradil předcházející oltář (→ 9a/) oltářem novým, jenž nesl stejné zasvěcení, jak vyplývá z výzdoby, kterou pro nový oltář jeho zřiz. zvolil: dal pro něj namalovat obraz sv. patronů Č. král., mezi nimiž byla též namalována podoba namísto předešlé sochy, aby zde byl SJN i nadále přítomen a ctěn – nad obraz dal zřiz. umístit s. sv. Barbory – a tak zde SJN zůstával vyobrazen a ctěn – oltář baron Putz opatřil čtyřmi fundacemi nákladem mnoha tisíc^{a)} – Jan Jindřich Hain 1721 v duch. průvodci praž. katedrálou doporučil, aby se zbožný návštěvník praž. dómu při tomto oltáři pomodlil za celou Č. zem. a její zemské pány modlitbu ke všem sv. zem. patronům, mezi nimiž jmenuje na posledním místě SJ (tj. Nepomuckého)^{b)}

9b/ a) R I. výpověď Jana Ignáce svob. p. Putze z Adlersturnu v 1. beatifikačním procesu, 2. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 35^{r-v}, čl. 14, otázka 46) – jsou zde dvě verze tohoto sdělení, z nichž původní je přeškrtnutá a nahrazená druhou – první verze informuje o namalování obrazu sv. českých patronů a instalování sochy sv. Barbory – v obou verzích je uvedeno v roce 1682 pro zřízení nového oltáře a původní oltář je kladen v druhé verzi do doby cca 1624 – naproti tomu L *Acta utriusque processus* 1721, 164 (první *Summarium*, č. 30, § 9) publikují pouze druhou verzi a uvádějí mylné v roce 1687! – **b)** L HAIN 1721, 53

pozn.: dosud uvedené informace o nepom. výzdobě staršího (1621) a novějšího (1682) oltáře

sv. patronů Č. král. a sv. Barbory vycházejí z autentického svěd. zřizovatele druhého z nich, Jana Ignáce Dominika svob. p. Putze z Adlersturnu, → výše 9b/, pozn. a) – komise zkoumající svatoján. památky v katedrále v rámci 2. beatifikačního procesu 20. V. 1719 došla k odlišnému názoru: „Bylo shledáno, že se třetí podobizna téhož ctihodného sluhy Božího Jana Nepomuckého nachází malovaná s paprskem a palmou mezi dalšími svatými patrony Českého království, malovanými roku tisícího šestistého dvacátého prvního na bočním oltáři sv. Barbory a svatých patronů, umístěném v metropolitním kostele. A tento oltář odstranil nejosvícenější pan Jan Ignác svobodný pán z Putzu a Adlersturnu, za svého života, ve stáří, a místo starého postavil jiný, lépe tvarovaný a moderní, štedře opatřený fundací, který se tu nachází. Předchozí však starý oltář byl dán a věnován do jiného kostela mimo Prahu. Kolem tohoto obrazu a malby soudili a soudí dotčení přísežní malíři, že odpovídá stylu malby, který se v roce tam připojeném, totiž tisícím šestistém dvacátém prvním, obecně užíval.“^{a)} – k tomuto úsudku dospěli malíři Jan Onghers, Jan Jakub Brunner a Jan Hiebel, vázání přísahou pro účely zmíněného procesu – z cit. zprávy vyplývá ještě, že tu byl na obraze SJN znázorněn s palmou a ☉ – připojený letop. 1621 se však nevztahoval ke vzniku t. obrazu, nýbrž k vysvěcení pův. oltáře, neboť obraz vznikl až spolu s novým oltářem 1682 – mylný názor o vzniku obrazu 1621 převzal Berghauer^{b)} i Stejskal, který navíc záměnou informací v pramenech omylem tvrdil, že pův. oltář byl darován do k. v *Lešanech* (správně *Lišanech*) v rakovnickém vikariátu^{c)} – místo, kam byl pův. oltář um., není v dobových textech blíže určeno – snad se právě k této odstraněné památce, byť s mylným určením jejího pův. umístění, vztahuje informace v Barthelově memoriálu ohledně některých starších dokladů o SJN a jeho úctě, který Barthel napsal krátce před svou smrtí 1711: „Býval v metropolitní sakristii [tj. praž. katedrály] velice starobylý oltář se sochou našeho světce [JN], před více lety neopatrně odstraněný; je v nějakém filiálním kostele na kapitulním panství.“^{d)}

pozn./ a) R 1. akta 2. beatifikačního procesu, průzkum svatoján. památek v praž. katedrále 20. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, č. kart. 2239) ← Acta utriusque processus 1721, 468-469 (druhé Summarium, č. 39, § 15) – **b)** L BERGHAUER 1761, 125 (č. 6) – **c)** L STEJSKAL 1922, 42 – **d)** R kopie Barthelova memoriálu z poč. 1711 s doprovodným vysvětlujícím dopisem královéhradecké kapituly, daným v Hradci Králové 9. VII. 1718 a určeným praž. sufragánovi Mayerovi (NA, APA I, sign. C 143/5)

10/ ve Svatováclavské kapli:

10a/ na zdejší hl. oltář sv. Jana Křt. a Ev. (stojící při vých. stěně kaple) dal nejvyšší purkrabí Č. král. Bernard Ignác říš. hr. z Martinitz umístit umělecky provedenou skříň pro tzv. *karlštejské ostatky*, které

byly do praž. katedrály slavnostně převezeny 20. VIII. 1645 (→ C.1, Praha II. 3a/) – větší část těchto relikvií (spolu s některými dalšími, již předtím v katedrále uchovávanými relikviemi) rozmístil do 76 schránek t. skříň svatovítský děkan Tomáš Jan Pešina z Čechorodu – takto vzniklý oltář býval někdy nazýván oltářem sv. Ostatků^{a)} – podobu ostatkové skříň zaznamenal (jistě do 1673) rytec Samuel Dvořák: hl. část se 76 zásuvkami se zavírala dvojími dvoukřídlými dveřmi, vnitřními zasklenými a vnějšími železnými, vršek skříň vrcholil upr. sousoším Ukřižování s P. Marií a sv. Janem, po bocích se nacházela boltcová ornamentika a výše nad ní dva páry ov. medailonů (obklopených svatozáří) s polovičními postavami Madony s Ježíškem a sv. Václava (vpr.) a sv. Josefa a sv. Víta (vl.)^{b)} – teprve 1701 se píše, že se na t. oltáři „spatřují krásně malovaní světci, které Čechy kromě jiných od nepaměti uctívají“ – mezi nimi byl vidět i obraz (☉) s palmou v lv. a knihou v pr. ruce, s náp. dole: *B. Ioannes Nepomucenus* – tvrdí se přitom, že se nezdá, že by zmíněné obrazy svým stářím překročily lidskou paměť^{c)} – nepřiliš velké stáří t. svatoján. obrazu potvrdila i prohlídka nepom. památek v praž. katedrále, provedená v rámci 2. beatifikačního procesu dne 20. V. 1719 – na ol. Relikvií se tehdy stále ještě nacházel obraz ct. sluhy Božího JN, „krásně malovaný, umístěný mezi ostatními světci, které kromě jiných od nepamětné doby Čechy ctí jako patrony království, s paprsky ozářenou hlavou, s palmou v levé ruce a knihou v ruce pravé, s nápisem dole *B. Ioannes Nepomucenus*“ – přítomní malíři Jan Onghers, Jan Jakub Brunner a Jan Hiebel, vázání přísahou, soudili, že t. obraz mohl být namalován snadno před 50 lety, ne-li ještě dříve^{d)} – vznik malby tudíž kladli přibližně na přelom 60. a 70. l. 17. st., zvážením ostatních údajů však docházíme k názoru, že obraz vznikl nedlouho po 1673

- k úvahám nad jeho vznikem a stářím přispívá svěd. Jana Ignáce Filečka, Čecha ze *Skutče*, měštnína král. *Menšího Města praž.* a komorníka při královských deskách zemských Král. českého, který vypovídal v 1. i 2. beatifikačním procesu – když mu bylo 8 let, odešel od rodičů, během života pak 20 let sloužil u nejvyššího purkrabí Martinitze (do služby nastoupil „před padesáti lety“) – t. svědek se ve 2. beatifikačním procesu zmínil o ostatkovém oltáři, který dal vystavět jeho pán, nejvyšší purkrabí Martinitz – lze soudit, že se Fileček narodil 1648, cca 1656 odešel od rodičů a u Martinitze sloužil nejspíš od 1665 až do šlechticovy smrti 1685 – v těchto časových souvislostech je třeba chápat jeho odpověď na otázku 36 v čl. 6 zmíněného 2. beatifikačního procesu, v níž se vyjádřil, zda je JN „v possessu cti“, zda vlastní nebeskou čest, hodnou úcty mezi lidmi na zemi: „Od pana nejvyššího purkrabího hraběte z Martinicz jsem o tom [possessu cti] vždycky slejchal a byl jsem sám potřebován, když on pan

hrabě z Martinicz v kapli svatého Václava oltář pro svaté reliquie vystavět dal, na kterém také svatý Jan Nepomucký s paprškem malovaný jest. A nepochybují, že on pan hrabě z Martinicz o tom possessu ctí také od svého pana otce slyšel.“^{e)} – na základě t. výpovědi nelze vyloučit, že purkrabí Martinitz během období 1665-85, nejspíš po 1673, dal nahradit pův. ostatkový oltář oltářem novým (s ponecháním pův. skříně na ostatky), na který byl tehdy osazen nový obraz

- mezi svědky v 2. beatifikačním procesu se o svatoján. památce na ol. v kap. sv. Václava zmínil ještě Ferdinand František pán z Říčan, když vypočítával hmotné doklady svatoján. úcty: „Item in sacello S. Wenceslai in altari Reliquiarum.“^{f)}

- Berghauer se domníval, že sledovaný svatoján. obraz („pod sklem“) dal namalovat sám zřiz. ostatkového oltáře, Bernard Ignác Bořita říš. hr. z Martinitz (1614-85), veliký ctitel – dodal, že při zřízení nového ol. sv. Ostatků 1721 (→ níže 10b/) byl t. obraz spolu s obrazy dalších svatých odtud odstraněn^{g)}

10a/ a) L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 94-95, 147 – HAIN 1721, 47-48 – BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 103-104, 161 – **b)** G rytina Ostatkového ol. ve Svatováclavské kap., aut. Samuel Dvořák, publikována na nedat. plakátu se seznamem reliquií obsažených v t. ol. (vytiskl Jiří Laboun na St. Městě praž.) a zařazena do jednoho exempláře knihy L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a (Strahovská knihovna, sign. AO XII 4) ← L PODLAHA/ŠITTLER 1903, 125 (reprodukce rytiny), 126 – *SBC* 2001, 223 – KUTHAN/ROYT 2011, 450 – **c)** R *Fama publica* 1701, pag. 584 (č. 15) – **d)** R l. akta 2. beatifikačního procesu, ohledání památek v praž. katedrále 20. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, kart. č. 2239) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 468 (druhé *Summarium*, č. 39, § 14) – **e)** R č. výpověď Jana Ignáce Filečka v 2. beatifikačním procesu, 20. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 43^r, čl. 6, otázka 36) – **f)** R l. výpověď Ferdinanda Františka p. z Říčan v 2. beatifikačním procesu, 28. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 56^r, čl. 22, otázka 110) – **g)** L BERGHAUER 1761, 125-126 (č. 8) (z vrocení 1645 na okraji na pag. 125 by se zdálo vyplývat, že autor do t. r. kladl vznik obrazu na ol. Ostatků, vrocení by se však mohlo vztahovat pouze ke zřízení samotného ol.) – **další L:** STEJSKAL 1922, 42

10b/ výše popsaný oltář se schránou na posvátné relikvie (→ 10a/) byl v II. 1721 nahrazen novým, vrcholně barok. oltářem sv. Ostatků, jinak též zvaným sv. Jana Křt. a sv. Jana Ev. (či jen sv. Jana Ev., jak je opakovaně potvrzeno v kanonizačním procesu) – do jeho 22 schránek, situovaných ve středním prostoru oltáře, a do dalších relikviářů, tvořících součást vnější oltářní dekorace, byly vloženy karlštejnské relikvie s dalšími drahocennostmi, k nimž byla přidána těla bl. Přibyslavy a bl. Podivena (větší část těla t. mučedníka byla vložena do relikviáře ve tvaru tumbky v ol. menze)^{a)} – podobu nového ostatkového oltáře 1721 zachytily dvě grafiky^{b)} – šlo o portálový

ol. s tordovanými sloupy po str. – střed oltáře tvořila skřín s 22 přihrádkami na relikvie, s ozdobnou nikou upr., do níž byl umístěn kříž – skřín se dala uzavřít dvěma křídly, tvarovanými tak, aby byla po jejich uzavření vidět střed. nika s křížem – ol. menzu vyplňoval výše zmíněný relikviář ve tvaru tumbky, menza však bývala zakryta antependiem s mal. motivem sv. Václava, jak v zimním čase kráčí bos ve sněhu do kostela, následován věrným sluhou bl. Podivenem, který si ve stopách svého pána ohřívá nohy – nad menzou svatostánek – střední část oltáře byla již v rámci nástavce vyvrcholena sochou apokalyptického Beránka na zeměkouli, obklopeného mohutnou svatozáří – oltář ve spod. části zdobily 4 relikviáře (rámy s ostatky) – celkově byla ol. arch. dekorována sochařskou stafáží: dole po stranách na konzolách stáli sv. Václav (vl.) a sv. Ludmila (vpr.), výše se po str. vznášeli andělé s relikviářovými štíty (and. vl. navíc držel kříž, patrně ostatkový), nástavec kromě Beránka zdobily postavy tří sv. Janů, dole po stranách sv. Jana Křt. ukazujícího na Beránka (vl.) a sv. Jana Ev. (vpr.), nejvýše (nad střed. vrcholovou částí s postavami andílků a třemi relikviáři) SJN (☉), prostovlasého kanovníka klečícího v oblacích a kořícího se (s rukama na hrudi) před křucifixem, který mu k uctění oběma ručkama nastavoval vpr. klečící andílek – Nepomuka po stranách oblak doprovázeli andílci s gestem mlčení (vl.) a ☉* (vpr.) – další dva andílci, se štítovými relikviáři, doprovázeli dva další sv. Jany (andílek vl. držel navíc palmu) – umístění t. oltáře v rámci kap. sv. Václava je zachyceno na rytině průřezu katedrály, pocházející rovněž z 1721^{c)}

10b/ a) L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 95-96, 147 – HAIN 1721, 47-48, 108 – BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 104, 106, 161 – **b)** G do podrobností provedená rytina rozevřeného ostatkového ol. ve Svatováclavské kap. (s otevřenou menzou), publikovaná v rámci plakátu L *Verzeichnis der h. h. Carlsteiner Reliquien* 1721, vytvořená v Praze rytcem Fischerem dle nákresu Ferdinanda Schora (→ B.4, 116) – zběžně provedená rytina téhož oltáře, zavřeného, s antependiem na menze, publikovaná v L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 97 a BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 105, dílo rytce Marka Müllera dle nákresu Jana Josefa Dietzlera (→ B.4, 108g) – **c)** G rytina průřezu praž. katedrály od západu, publikovaná v L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 6-7 a BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 6-7, dílo rytce Marka Müllera dle nákresu Jana Josefa Dietzlera (na pag. 7 pohled do kap. sv. Václava s ol. sv. Václava při již. stěně a oltářem sv. Ostatků při stěně vých.) (→ B.4, 108d) – **pozn.:** oltář byl přenesen do Saské kap. katedrály, zvané proto dosud kaplí sv. Ostatků, zachoval se však v značně pozmeněném stavu, bez vrcholové sochy (L *SPHU*, Sv. *Vít*, 209, 212, obr. na pag. 211 – *UPP*, P. H. H., 106-107)

11/ obnova katedrály v pobělohorské době si vyžádala rovněž nové vstupní dřevěné (dubové) dveře do všech tří tehdy existujících vchodů dómu

– dva vchody se nacházely v záp. stěně Parlěrem provizorně uzavřené stavby, třetí vchod se doposud obrací sm. ke král. paláci pod král. oratoří – všechny dveře vytvořil a bohatě reliéfy vyzdobil truhlář a řezbář Kašpar Bechteler, ony pod král. oratoří 1629, dvoje pak v sev. a již. části provizorního průčelí katedrály 1630 (všechny dveře nesou letop.) – dvoje dveře, původně osazené v provizorním průčelí, od dob dostavby katedrály umístěné pod Wohlmotovou kruchtou v sev. křídle transeptu, jsou řešeny obdobně – jsou rozděleny do tří horizontálních sfér a čtyř svislých os – nejvyšší vodorovná sféra představuje reliéfy 4 evangelistů (na sev. dveřích) a 4 záp. cír. otců (na již. dveřích), s jejich jmény vyrytými do podlouhlých kartuší vespod – střední horizontální úroveň nese reliéfy stojících postav sv. č. patronů v segmentem ukončených nikách, doprovázených nahoře kartušemi se jmény vyobrazených zem. ochránců a dole drobnými vyřez. výjevy zachycujícími muč. smrt té které osoby (pouze v případě sv. Prokopa a sv. Ivana, kteří nebyli mučedníky, jsou vyobrazeny důležité epizody z jejich života) – stojí zde v řadě, původně od severu k jihu, (na pův. sev. dveřích) sv. Vít, sv. Václav, sv. Vojtěch, sv. Zikmund, (na pův. již. dveřích) sv. Prokop, sv. Ludmila, sv. Jan Zpovědník (tj. Nepomucký) a sv. Ivan – SJ je reliéfem zachycen jako vousatý prostovlasý kanov. s prostou kruhovou ☉ kolem hlavy, v klerice, rochetě a almuci (celkově sešité, nerozdělené, s ocásky), držící oběma rukama zavřenou kn. – doprovodný spod. reliéf představuje Shození z m. (skupinka postav na trojobloukovém m. shazuje přes mostní parapet muže do proudící řeky) – do hor. kartuše je vyryto: *S: IOHAN.D.BEICH., / TIGER* – spodní horizontální sféru obou dveří vyplňují dekorativní motivy chrupavčitých maskaronů, ženských hlav se zavázaným šátkem a hlav andílků – již. dveře nesou na pr. veřejích nejvýše dat. (v první kart.) *ANNO*, (v druhé kart.) *1·6·3·0^a*

- o t. svatoján. památce se zmínilo několik svědků v 2. beatifikačním procesu^{b)}

- v t. procesu došlo k úřednímu ohledání t. nepom. památky 26. VI. 1719, kdy se o ní svorně vyjádřili přísežní sochaři Matouš Václav Jäckel a Jan Oldřich Mayer, že svých charakterem odpovídá letopočtu uvedenému na dveřích, tj. 1630, že tedy byla vytvořena před 89 lety^{c)}

- k dalšímu úřednímu ohledání t. artefaktu došlo v kanonizačním procesu 16. II. 1725, kdy se Jan Florián Hammerschmid odborně vyjádřil k nápísům na sledovaných dveřích a sochaři Matouš Václav Jäckel a Jan Bedřich Kohl-Severa k památce jako takové^{d)}

11/ a) R Fama publica 1701, 582-583 (č. 12) – L SPHU, Sv. Vít, 198, 204, obr. 278 na pag. 202 (sev. dveře provizorního průč.), obr. 279 na pag. 203 (již. dveře provizorního průč.), obr. 280 na pag. 204 (dveře pod cis. oratoří) – STEJSKAL 1922, 44 (dat. 1639) – UPP, P. H. H., 110, 111 (obr.) –

KUTHAN/ROYT 2011, 464, 465 (obr.), 476 – **b)** R I. výpověď theatina Jana Marie Hložka, 1. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 17^r, čl. 13, otázka 75, „Aliam effigiem opere tessellato efformatam ejusdem servi Dei cum radio et palma vidi supra antiquissimam portam ecclesiae metropolitanae prope campanile.“) – výpověď Františka Wetzker z Neudensteinu, 6. III. 1719 (t., fol. 24^v, čl. 15, otázka 84) – I. výpověď Ferdinanda Františka p. z Řičan, 28. III. 1719 (t., fol. 56^f, čl. 22, otázka 110, ve výčtu svatoján. památek uvádí jednu „in ipsa quercina porta ecclesiae [metropolitanae] extrinsecus“) – **c)** L Acta utriusque processus 1721, 471-472 (druhé Summarium, č. 40, § 4-7) – **d)** L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 157 (Summarium č. 32, § 7-10), 160 (t., § 29, Hammerschmidovo vyjádření), 162 (t., § 44, Jäckelovo vyjádření), 163 (t., § 48, Kohlovo vyjádření)

12/ uv. katedrály na stěně nad pův. sev. vchodem (v provizorní průčelní zdi) obraz Císař Ferdinand II. s rodinou uctívá P. Marii a č. zem. patrony – kompozice olejomalby o rozměru přibližně 6 × 5 m má formu epitafru – představuje upr. vel. krucifix, na jehož podst. se nachází monogram císaře Ferdinanda II. – t. monarcha je znázorněn po lv. str., jak klečí před Ukřižovaným, na hlavě nese cis. korunu a u nohou má cis. orlici nesoucí meč – za Ferdinandem II. klečí jeho synové, v popředí č. král Ferdinand III. s král. insigniemi a č. lvem u nohou, v pozadí upr. Leopold I. Vilém, biskup pasovský, štrasburský a halberstadtský, arcibiskup magdeburský – vpr. klečí před Kristem tehdy panující císařovna (a č. královna) Eleonora Gonzagová, s cis. korunou na hlavě, vedle ní pak zesnulá první manželka Ferdinanda II., štyrská vévodkyně Marie Anna Bavorská († 1616), rovněž s korunou na hlavě – za nimi klečící ženy jsou rak. arcivévodkyně Marie Anna a Cecílie Renata, dcery Marie Anny Bavorské, která Ferdinandovi II. porodila i výše zmíněné syny Ferdinanda III. a Leopolda I. Viléma – nad habsburskou rodinou se v oblacích vznášá sv. čeští patronové spolu s P. Marií a Ježíškem – sv. Václav se sv. Ludmilou nesou (upr. nad krucifixem) model Svatovítské katedrály a t. chrám svěřují do ochrany Matky Boží, která nad ním spolu se svým synáčkem drží Svatováclavskou korunu – Madonu s děckem obklopují andílci – další andílek drží u nohou sv. Václava erb s plamennou orlicí, opodál visí na žerdí prapor s t. heraldickou figurou Přemyslovců – za sv. Václavem jsou (v lv. hor. prostoru kompozice) shromáždění sv. zem. ochránci Zikmund, Prokop, Vojtěch a k němu se naklánějící SJN se zkříženými rukama na hrudi, s palmou v pr. a knížkou v lv., oděný v rochetu a almuci, s biretem na hlavě a kruhovou ☉ za hlavou – vpr. od sv. Ludmily klečí sv. Norbert s monstrancí, za ním se nachází sv. poustevník Ivan a výše mladičky sv. Vít

- jde o výraznou ukázkou zem. patriotismu, v níž se rak. zbožnost Habsburků (*Pietas austriaca*) obrací vedle Matky Boží a jejího Syna na č. nebešťany a svěřuje jim do ochrany Č. král. a církev v Čechách

symbolicky skrze „kostel pražský“ – Habsburkové zde programově vystupují jako dědicové svatováclavské koruny, kteří s pomocí nebeské „rodiny“ sv. Václava, tedy zem. patronů, chtějí vykonávat nad Č. král. vládu hodnou tak vznešeného dědictví – takovýto vizuální program v samotném „srdci“ Č. král. mohl na diváky působit jako jasný výraz duch. legitimizace habsburské vlády nad zemí sv. Václava – zároveň zde mohl být císař Ferdinand II. oslaven jako obnovitel praž. katedrály, kterou dal 1629-30 nejen nákladně restaurovat, ale i vyzdobit – jedním z malířů účastníkůch se t. výzdoby byl aut. právě popsané malby, malostranský měšťan Mates Mayr, známější jako Matyáš Mayer, který je v pr. rohu obrazu sign.: *M. MAYR. F.* – Mayer dostal za své služby, tedy i za tvorbu t. obrazu, poměrně vys. odměnu 3463 zl. a 33 kr.^{a)}

- v souhrnné zpr. z 1701 o dokladech úcty (*Fama publica*) se z různých indicií, např. starožitnosti oděvu znázorněných králů a královen a způsobu malby, usuzovalo, že sledovaný obraz je starobylý a pochází z doby překračující lidskou paměť^{b)}

- několik svědků zmínilo t. obraz v 1. kanonizačním procesu,^{c)} další svědkové se k malbě vyjádřili v 2. kanonizačním procesu^{d)}

- v t. procesu při průzkumu památek v praž. dómu bylo 20. V. 1719 shledáno, že se na obraze nachází dat. 1631 – povolání přísežní malíři Jan Onghers, Jan Jakub Brunner a Jan Hiebel tehdy potvrdili, že způsob malby odpovídá onomu vročení, a že je jim štetec toho, kdo malbu vytvořil, znám^{e)}

- kanonizační proces přinesl shodné zjištění 16. II. 1725: „[...] významná malba nad dveřmi téhož [metropolitního] kostela uvnitř, blízko kaple svatého Zikmunda mučedníka, kde se spatřuje blahoslavený Jan Nepomucký vymalován mezi dalšími svatými patrony Království českého obklopujícími trůn Božské Velebnosti a přimlouvajícími se za slavný Rakouský dům, v kanovníckém oděvu, s palmou a knihou a biretem na hlavě, pod kteroužto malbou je vidět rok 1631.“^{f)} – k tomu se vyjádřili experti, jak znalci historie a starožitností Michael Adam Franck z Francksteinu a Jan Florián Hammerschmid, tak malíři Jan Onghers a Jan Jakub Brunner, všichni potvrzující, že je na malbě přítomen letop. 1631^{g)}

- naproti tomu Berghauer na obraze četl náp. *Anno 1630. renovatum* a z různých souvislostí vyvodil, že 1630 císař Ferdinand II. dal pouze obnovit dílo mnohem starší, namalované 1552 z vůle císaře Ferdinanda I.^{h)} – tomu naprosto odporuje konkrétní výběr členů Habsburské rodiny na obraze a přítomnost sv. Norberta v kruhu č. zem. patronů, mezi něž se dostal až oficiálním prohlášením 1627ⁱ⁾ – je jisté, že aut. malby je zmíněný Mayer a že ji dokončil 1631 – není ani vyloučeno, že byl obraz namalován na poděkování za odvrácení saské okupace *Prahy*, k níž došlo v právě uvedeném r.

12/ a) L EKERT 1883, 46 – *SPHU, Sv. Vit*, 236-238 (+ obr. 330) – STEJSKAL 1922, 39 – *SBC* 2001,

116-117 (č. kat. I/3.3 + obr.) – KUTHAN/ROYT 2011, 456-457 (+ obr.), 476 – **b)** R *Fama publica* 1701, pag. 583 (č. 13) – **c)** R l. výpověď Jana Ignáce svob. p. Putze z Adlersturnu, 2. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 35^v, čl. 14, otázka 47) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 164 (první *Summarium*, č. 30, § 10, „etiam picta imago extat hujus Sancti inter reliquos Patronos Regni Bohemiae in metropolitana ecclesia super portam occidentalem quae picta fuit a tempore Ferdinandi I.“) – R l. výpověď Martina Konstantina Beinicha, velm. křiž. s červ. hv., 14. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/5, fol. 50^r, čl. 14, otázka 47) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 164 (první *Summarium*, č. 30, § 12, „in ecclesia metropolitana supra portam occidentalem pictus est S. Joannes Nepomucenus inter caeteros ss. Bohemiae Patronos, cum talibus signis sanctitatis pictura veteri“) – **d)** R l. výpověď theatina Jana Marie Hložka, 1. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 17^r, čl. 13, otázka 75, „Vidi anathemata plurima et effigies inter alias vero vidi in muro depictam antiquissimam imaginem, in qua inter alios Sanctos depictus est et videtur Divus Joannes Nepomucenus cum palma martyrii in manibus.“) – výpověď Františka Wetzker z Neudensteinu, 6. III. 1719 (t., fol. 24^v, čl. 15, otázka 84) – l. výpověď Jiřího Samuela Trmana z Ostravy, 14. III. 1719 (t., fol. 34^r, čl. 13, otázka 75, „Také na zdi mezi patrony království nad dveřmi, kterými se jde do kostela sv. Víta.“) – l. výpověď Ferdinanda Františka p. z Řičan, 28. III. 1719 (t., fol. 56^r, čl. 22, otázka 110, při výčtu svatoján. památek: „Quia sic semper audivi et legi et modo vidi imaginem magnam super portam ecclesiae metropolitanae Divi Viti pictam et in illa S. Joannem Nepomucenum inter alios Sanctos Regni Bohemiae patronos pictum.“) – **e)** R l. akta 2. beatifikačního procesu, ohledání nepom. památek v katedrále 20. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 469 (druhé *Summarium*, č. 39, § 16-17) – **f)** L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 156 (*Summarium*, č. 32, § 5) – **g)** L t., 159 (*Summarium*, č. 32, § 21, Franckovo vyjádření), 160 (§ 28, Hammerschmidovo vyjádření), 161 (§ 36, Onghersovo vyjádření), 162 (§ 40, Brunnerovo vyjádření) – **h)** L BERGHAUER 1761, 122 (č. 2) – **i)** L STEJSKAL 1922, 39 – **pozn.:** malba byla 1929 z důvodu dostavby katedrály přen. do *Hazmburské kap.*, na poč. 60. l. 20. st. byla sňata a rozřezána na 15 větších a 7 menších dílů, zřejmě z důvodu připravovaného restaurování, které se však již neuskutečnilo – **k detailní interpretaci malby:** L VÁCHA 2006

13/ v sakristii, jinak kapli sv. Michaela arch.:

13a/ po kalvinistickém ničení byl v sakristii obnoven a 14. VIII. 1621 konsekrován ol. ke cti sv. Michaela arch. a všech sv. Andělů, jakož i sv. Šebestiána a Rocha – do oltáře byly vloženy relikvie sv. Šebestiána, Kosmy a Damiána, Tomáše apoš., Vavřince muč., Barbory panny a muč. a sv. Marcelina, papeže a muč. – ve spod. části t. oltáře byly obrazy sv. č. patronů v následujícím pořadí: Vít, Václav, Vojtěch, Zikmund, JN (stojící stařec v kanov. kožíšku a rochetě, se složenými rukama, v pr. zelená palma, v lv. růženec, kolem hlavy ☉) – svatoján. obraz Dlouhoveský (cca 1668) a po něm Balbín (1670) i Makarius z Merfelic (1684)

označují za starobylý, dle připojených letopočtů (a starodávneho uměleckého stylu) starší než 180 let, což by znamenalo, že pocházel z 80. l. 15. st., podle Balbína z 1480 (jak uvedl v postranní pozn. na pag. 105 v autorizovaném vydání své svatoján. legendy z 1682) – aby bylo zřejmé, koho zde umělec na objednávku kanovníků znázornil, byl připojen švabachový náp. *S. Joannes Nepomucenus* – další letop. dosvědčoval, že malba byla 1621 obnovena – dle dobového mínění se tak stalo se zachováním pův. charakteru malby, aniž by bylo cokoli změněno nebo přidáno, jak vyjadřuje praž. metr. kapitula 1675: „V sakristii téhož kostela u oltáře sv. Michaela je vidět mezi obrazy dalších sv. patronů také podobizna Jana Nepom. Stojí [tu] stařec v kanovnické almuci a rochetě, drže v rukou palmu, a má hlavu ozářenou paprsky. A tyto obrazy byly sice obnoveny roku 1621, ale podle starého vzoru, jak byly před poničením kostela; nic nebylo změněno ani přidáno.“^{a)}

- výzdoba oltáře byla patrně časem pozměněna, neboť při úředním ohledání obrazu v kanonizačním procesu 16. II. 1725 chyběly postavy sv. Václava a sv. Zikmunda – tehdy bylo konstatováno: „A sice jako první byla předložena znalcům historie a malířům starobylá malba, na které jsou vidět obrazy svatého Víta mučedníka, svatého Vojtěcha biskupa a mučedníka a blahoslaveného Jana Nepomuckého, kde se čte dole připojený letopočet 1621.“^{b)} – malíř Jan Onghers se k malbě vyjádřil: „Poznávám tuto malbu, předloženou mi v sakristii metropolitního kostela, na které je vymalován svatý Jan Nepomucký s dalšími svatými patrony, s paprskem na hlavě a palmou v ruce. Soudím, že je toho stáří, na které ukazuje letopočet tisícího šestistého dvacátého prvního. Důvod, proč si o stáří myslím toto, vyplývá ze způsobu malby, která projevuje stáří větší než sto let, jak vysvítá z připojeného roku, jak jsem řekl.“^{c)} – podobně malíř Jan Jakub Brunner řekl: „Viděl jsem malbu na oltáři sakristie, kde je namalován svatý Jan Nepomucký mezi dalšími svatými patrony tohoto království, s paprskem na hlavě a palmou v ruce, a o té malbě soudím, že je starší než sto let. Důvodem mého výroku je, že na ní sleduji starobylou práci a způsob malby, který se užíval a praktikoval před sto a více lety, jak ukazuje samotný rok tisící šestistý dvacátý první.“^{d)}

13a/ a) R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 47 – R l. návrh svěd. svatovit. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 328, č. 2) – přepis konečného znění l. svěd. svatovit. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 611-612, č. 2) – přepis t. svěd., jemně doplněný (NA, ČDK, kn. 119, pag. 109, č. 2) – *Fama publica* 1701, pag. 583-584 (č. 14) – L PEŠINA 1673a, 389 (konsekrace oltáře) – *Acta Sanctorum* 1680, 674 (kap. III, č. 18) – BALBÍN 1682, 105 (kap. VI) (dat. 1480) – TÝŽ 1684b, 43-44 (kap. VI) – MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 50-51 – BERGHAUER 1761, 124-125 (č. 5)

(na pag. 125 mj. cituje rukopis Jindřicha Barthla, prvoděkana královéhradecké kapituly a dlouhodobého prokurátora kauzy, který si poznamenal: „Památka 8. Obraz blahoslaveného Jana Nepomuckého ve spodní části oltáře sv. Michaela s obrazy ostatních svatých patronů v následujícím pořadí: sv. Vít, sv. Václav, sv. Vojtěch, sv. Zikmund, SJN s paprskem, se zkříženými rukama, držící v pravici zelenou palmu, v levici růženec, připojený rok 1621.“) – STEJSKAL 1922, 40, 42 – **b)** L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 156 (*Summarium*, č. 32, § 2) – **c)** L t., 161 (§ 35) – **d)** L t., 161 (§ 39)

13b/ pergamenová deska s krasopisným, štetcem provedeným nápisem s titulem *Ordo Altarium in Metropolitana Ecclesia Pragensi, et annotatio dierum, quibus eadem Altaria post reconciliationem ejusdem Ecclesiae, Annô Domini 1621 per Illustrissimum ac Reverendissimum Principem et DD. Joannem Archi:Episcopum Pragensem consecrata fuerunt.* – šlo o seznam oltářů praž. katedrály rekonziliovaných praž. arcibiskupem Janem Loheliem při pobělohorské obnově dómu 1621 – krasopisný seznam pocházel dle soudu expertů z t. r. 1621, z doby, kdy byl svatovítským kapit. děkanem Kašpar Arsenius z Radbuzy (ve spod. části tabule stálo: *Casparo Arsenio à Radbusa, tunc / temporis existente Deca: ~*) – seznam byl rozdělen do dvou sloupců, přičemž ve sloupci vpr. se nacházela zpráva o konsekraci oltáře Navšt. P. Marie, sv. Lucie a Otýlie, sv. Klimenta a bl. Jana Zpovědníka (→ výše 8a/) v blízkosti hrobu sv. Jana z Nepomuku, zpovědníka: *VISITATIONIS B: Mariæ Virginis S: LUCIÆ et OTYLIE, nec non S. CLEMENTIS, B. JOANNIS Confessarij. In Sacello, quod est è regione Sepulchri Sancti Joannis de Nepomuck Confessarij. Consecratum est XVI. die mensis Julij.* – přepis nápisu tabule byl přiložen k aktům 2. beatifikačního procesu^{a)} a zpráva o tabuli, jejím stáří, obsahu i informaci v ní obsažené ohledně oltáře byla publikována ve výtahu z beatifikačních procesů^{b)}

- tabule byla úředně ohledána ještě v kanonizačním procesu 16. II. 1725, kdy se k ní vyjádřili znalci historie Michael Adam Franck z Frankcksteinu a Jan Florián Hammerschmid – oba upozornili, že je SJ v nápisu na tabuli 1621 označen dvojím titulem, totiž jako „blahoslavený“ i „svatý“^{c)}

13b/ a) R NA, APA I, sign. B 61/1, fol. 499^v – **b)** L *Acta utriusque processus* 1721, 453 – **c)** L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 156 (*Summarium*, č. 32, § 4, popis tabule), 160 (t., § 26, Franckovo vyjádření, § 32, Hammerschmidovo vyjádření)

14/ v *Berkovské (Cisařské) kapli* N. Trojice v ose kněžství v závěru katedrály:

14a/ při obnově katedrály po kalvinistickém obrazoborectví byl zde obnoven a 11. VII. 1621 konsekrován oltář ke cti N. Trojice a sv. Bartoloměje apoš., Mikuláše biskupa, Ludmily a Alžběty, a byly do něj vloženy ostatky oněch svatých a také sv. Blažeje biskupa a muč., Havla

opata, Barnabáše apoš. a kousek z houby Páně^{a)} – Marek Pučalík 2010 vyslovil vysoce pravděpodobnou hypotézu, že pro t. významnou kapli byl zamýšlen oltářní obraz N. Trojice uctívané č. zem. patrony, jehož kresebný návrh (→ níže 14b/) a ukázkový model (→ níže 14c/), obojí dílo malíře Karla Škréty z doby cca 1654, se dodnes dochovaly^{b)}

14b/ Škrétova kresba na papíře rozměru 201 × 167 mm (Berlín, Kupferstichkabinett, Staatliche Museen zu Berlin, i. č. KdZ 26431) představuje ve spod. partii do pomyslného oblouku seskupené sv. č. ochránce, zl. sv. Josefa, Norberta, Prokopa, Ivana, Zikmunda, JN (vyhlížejícího z prostředka scenerie jaksi z pozadí vzhůru do nebes, s biretem na hlavě a palmou v pr.), dále sv. Vojtěcha, Ludmilu, Václava a Víta – nebešťané vzhlíží k N. Trojici trůnící na oblacích v nebesích, zalité svatozáří, jaksi v dálce, čehož je docíleno perspektivním zmenšením – po stranách Trojjediného Boha letí adorující andělé

14c/ Škréta na základě své kresby provedl modelovou malbu, kterou Pučalík ve srovnání s kresbou popisuje následovně: „Na kresbě je deset postav shromážděno v lunetovém seskupení pod Trojicí a v bázni ji uctívá jen s nepřilíš výraznými gesty, ba naopak některé figury pouze méně významně vyhlížejí z početné skupiny. Na modellettu však již sv. Vít stojí osamocen zcela hrdě se svými atributy, Vojtěch místo oddaného gesta pravice spíná ruce, Ludmila taktéž vzdává hold již jen pravici, Nepomuk [kanov. s palmou v pr.] zcela úmyslně zaujímá významné místo v centru pod Trojicí. Nejvíce překvapí změna u krále Zikmunda, který se na našem modelu nedává zastínit Prokopovou berlou, jako na kresebné skice, ale sebevědomě se dostal téměř do centra ve svém zlatavém korunovačním ornátu s žezlem, jež vyměnil za hermelín z kresby. Zemskou sestavu je možno rozdělit do dvou částí. Pohledově pravá polovina ukazuje jednak spolupatrony katedrály a ochránce, které nalezneme v dómě či blízkém okolí – nejvýše Vít, poté Václav, Vojtěch, Ludmila, Jan Nepomucký a Zikmund, spojnicí sceluje Prokop, Vít [správně Ivan], Norbert a nejbliže Kristu jeho pěstoun Josef, přijatý zemskými stavy na přání Ferdinanda III. (1654) jakožto „*Conservator pacis*“ taktéž do českého nebe. Drobné, ale podstatné změny v modelu ukazují na určitý posun v hierarchii postav směrem k Trojici. Svatá Trojice zde hraje mocnější roli než na kresbě, stejně tak zvýraznění určitých patronů posouvá nově koncepci díla. Změny spatřujeme zejména u sv. Víta a hlavně u sv. Zikmunda, který svým významným předsunutím do centra možná naznačuje panovnickou donaci nového oltáře. Dle mého názoru nesouvisí berlínská kresba, jež je předstupněm našeho modelu, s další kresbou zemských patronů se sv. Františkem a Kateřinou,

určenou snad k hlavnímu oltáři kostela sv. Josefa na Novém Městě [...]“

14d/ autor v závěru zmiňuje další Škrétovu kresbu (na papíře o rozměrech 325 × 208 mm, uloženou v NG v Praze, i. č. K 1641), což je zřejmě varianta výše popsaného kresebného návrhu: č. zemští patronové zde zaplňují dol. dvě třetiny kresby a jsou seskupeni do několika menších celků (SJN, kanov. s palmou v lv., shlíží v lv. části kompozice spolu se sv. Kateřinou na sv. Ludmilu a Prokopa zahánějícího křížem malého draka), jsou k nim přidáni dva další světci, Kateřina Alexandrijská a František z Assisi, který klečí v ose namířené k vrcholové postavě sv. Josefa, jenž v lv. hor. rohu kompozice v pokleku na oblacích zaměřuje svůj zrak do výše, kde lze, nejspíš v nást. zamýšleného oltáře, tušit N. Trojici – objevuje se interpretace, že skica, vzniklá cca 1654, měla sloužit k tvorbě tit. obrazu hl. oltáře kapuc. kostela sv. Josefa na *Novém Městě praž.*, což však dosud nelze s určitostí potvrdit

14e/ v 2. beatifikačním procesu 14. III. 1719 upozornil svědek Jiří Samuel Trmanus z Ostravy na velice starobylou sochu u oltáře v *Berkovské kapli*^{a)} – nepochybně právě t. „socha ze dřeva, prastarého díla, představující blahoslaveného Jana Nepomuckého s paprskem nad hlavou, kanovníckým oděvem (tedy rochetou a almuci), oběma rukama držícího knihu, sdělujícího s citem Boží příkazy, které se mají zachovávat a horlivým a planoucím duchem kázat a zvěstovat,“ byla v rámci kanonizačního procesu 16. II. 1725 představena znalcům při úředním ohledání památek v praž. katedrále^{b)} – následně se k ní vyjádřili dva přísahou vázaní sochaři, Matouš Václav Jäckel a Jan Bedřich Kohl-Severa – první řekl: „Domnívám se a soudím podle své profese, že ona dřevěná socha svatého Jana Nepomuckého, představená mi v metropolitním kostele, se starým rozbitým paprskem na hlavě a s knihou v ruce, dosahuje stáří asi sto čtyřiceti let, a usuzuji tak ze starobylého stylu sochařského umění, jelikož byl takový styl v užívání před sto a více lety [a] takovou starožitnou sochařskou práci jsem viděl a pozoroval často.“^{c)} – druhý sochař, Kohl, sdělil: „Byla mi ukázána socha svatého Jana Nepomuckého v sakristii metropolitního kostela, se starým paprskem na hlavě a knihou v ruce, o které soudím, že je starší než sto let, a poznávám to ze starobylého stylu, který se kdysi užíval, a z umění, jelikož jsem viděl více podobných [soch], které byly vytvořeny a vytvářeny před sto lety.“^{d)} – t. svatoján. památka tedy dle soudu zkušených sochařů pocházela z období mezi 1585-1625 – o jejím dalším osudu není nic známo

14a/ a) L PEŠINA 1673a, 388 – **b)** L STOLÁROVÁ/VLNAS 2010, 222 (č. kat. V.10, popis Marek Pučalík); **14b/** L NEUMANN 1974b, 215-216, č. k. 140, obr. 165 – TÝŽ 2000, 123 – *SBČ* 2001, 211 (+ obr.) (popis exponátu I/6.5 od Aleny Volrábové) – STOLÁROVÁ/VLNAS 2010, 224 (č.

kat. V.11, popis Alena Volrábová, obr.); **14c/** L STOLÁROVÁ/VLNAS 2010, 222 (č. kat. V.10, popis Marek Pučalík), 223 (obr. popisované modelové malby, která je nyní uložena v Brixenu, Diözesanmuseum Hofburg – jedná se o olej na plátně o rozměru 115 × 81 cm, měřeno bez rámu) – VLNAS 2013, obr. VII-VIII; **14d/** L NEUMANN 1974b, 214-215, č. kat. 139, obr. 164 – TÝŽ 2000, 123 – PREISS 2006, 46-47 – STOLÁROVÁ/VLNAS 2010, 224, 225 (č. kat. V.11, V.12, obojí popis Alena Volrábová, + obr. na pag. 225) – **pozn.:** Škréta si u kresby vpr. nahoře vlastní rukou grafitem poznamenal jména zobrazených osob: *S. Venceslaus / S. Lidmila / S. Adalbertus / S. Sigismundus / S. Vitus / S. Procopius / S. Jo. Nepom[...] / S. Norbertus / S. Josephus / S. Catarina / S. Franciscus* – na místě sv. Vojtěcha je kromě toho zkratka *Ad.* [tj. *Adalbertus*]; **14e/ a)** R I. výpověď Jiřího Samuela Trmana z Ostravy, 14. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 34^r, čl. 13, otázka 75) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 459 (druhé *Summarium*, č. 37, § 3) – **b)** L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 156 (*Summarium*, č. 32, § 3) – **c)** L t., 162 (§ 43) – **d)** L t., 163 (§ 47)

15/ svatovít. kanov. Tobiáš Jan Becker dal vyzdobit presb. katedrály 8 dřev. sochami stojících postav sv. č. patronů, díly hradčanského sochaře Františka Preisse z 1696, rozmístěnými na konzolách na dřev. přepažení obklopujícím kněžiště – podle rytiny z 1700 skulptury stály v následujícím pořadí (zl. dopr.): SJN (kanov. se stolou a křížkem zavěšeným na hrudi stojí lv. nohou na stupínku, shlíží ke krucifixu, který drží zl. dopr., natáčí jej k sobě a lv. rukou přidržuje palmu, položenou přes krucifix), sv. Ivan, sv. Vojtěch, dále sv. Vít a sv. Václav (po stranách hl. oltáře) a pak sv. Zikmund, sv. Norbert a sv. Ludmila – nutno poznamenat, že na zmíněné rytině je SJN zachycen odlišně od skutečnosti (hledí zpřímá na krucifix, který drží v lv. ruce vztyčený před sebou), stejně jako řada dalších postav sv. patronů, jde tudíž do značné míry o stylizaci

15/ G → B.4, 43b – L PODLAHA 1912, 220 (zřiz.) – UPP, *P. H. H.*, 103 (dat. 1696, aut., zřiz.) – KUTHAN/ROYT 2011, 489 (dat. 1696, aut., zřiz.) – **pozn.:** nyní se skulptury nacházejí na sloupech transeptu

16/ měděně zlac. antependium (102 × 175 cm) bohatě zdobené stříb. akanty, sem tam doplněnými květy a ovocem – upr. mezi 2 stříb. palmami, dole svázanými zlac. stuhou, stříb. reliéf poloviční postavy SJN (kanov. hledící po své pr. str., kde v pozdvižené pr. drží menší zlac. krucifix, zatímco v lv. ruce drží zlac. palmu) – nad palmami a světcovým reliéfem ☼ z 5 hv. rozmístěných do oblouku – po str. výjevu z akantů vystupují polopostavy stříb. andělů se zlac. křídly, v hor. liště upr. (tj. nad světcem a ☼) okřídlená and. hlava – před 1700, aut. praž. novoměst. zlatník Jan Jiří Heyer († 1723) – **pozn.:** nyní antependium kryje menzu oltáře v boč. kap. sv. Kříže (kdysi sv. Šimona a Judy, sv. Silvestra), nelze však vyloučit, že patřilo mezi antependia, která zdobovala menzy oltářů při Beckerově náhrobku

16/ H (na antependiu) značka Nového Města praž. a mistrovská značka *IGH* (= Iohann Georg Heyer) – L SPHU, *Sv. Vít*, 255, 256 (obr. 357) – *JN* 1993, 172-173 (kat. č. 97 + obr. na pag. 173) (dat. před 1700) – UPP, *P. H. H.*, 105 (dat. 1729) – KUTHAN/ROYT 2011, 484 (obr.), 485 (dat. cca 1700, aut.)

17/ stříb. busta vystavená na hl. oltáři katedrály při korunovacích Karla VI. a jeho manželky Alžběty Kristýny na č. panovníky 1723 (→ C.1, Praha II. 11/)

18/ liturgické náčiní mimo soubor vot. darů věnovaných ke cti:

18a/ stříb. zlac. kalich, vys. 28 cm, zdob. na kupě výjevy Bičování, Korunování trním a Nesení kříže, mezi nimiž tříčtvrteční postavy sv. Vojtěcha, sv. Prokopa a sv. Norberta, na noze Mytí nohou, Poslední večeře, Kristus na hoře Olivetské a poprsí sv. Václava, sv. Víta a sv. Ludmily, na nodu v oválných medailonech poprsí SJN, sv. Ivana a sv. Zikmunda – na okraji nohy znak *Malé Strany* a monogram *IADS* – před 1710, aut. pražský malostran. měšťan a zlatník Jan Adam Dominik Sartorius

18a/ L SPHU, *Sv. Vít*, 261 (f) – *SBČ* 2001, 327 (č. kat. II/2.102)

18b/ misál potažený červeným hedvábím a vyzdob. stříbrem, do něhož vyryty reliéfy sv. Víta a SJN, 1727, zřiz. Karel Dominik Řečický, děkan svatovít. kapituly

18b/ L PODLAHA/ŠITTLER 1903, 138 (misál je uveden v rukopisném inventáři z 1731)

19/ nerealizovaný návrh průčelí barokní dostavby katedrály (cca 1673):

- 1673, v roce sedmistého výročí založení praž. biskupství, učinil praž. arcibiskup Matouš Ferdinand Sobek z Bilenbergu (ve fun. 1668 † 1675) za podpory svatovít. děkana Tomáše Pešiny z Čechorodu (ve fun. 1670 † 1680) patřičné kroky k dlouho zamýšlené dostavbě praž. katedrály – o Velikonočním pondělí 3. IV. 1673 v přítomnosti svatovít. kanovníků, král. místodržících a dalších pozvaných osob slavnostně započal kopání základů nového transeptu a trojlodí, tedy zbývající části katedrály, která měla být věnována k počtě sv. Vojtěcha – následně v patnáctou neděli po Duchu sv. 3. IX. 1673 položil sám císař a č. král Leopold I. do připravovaného terénu zákl. kámen – úsilí o dostavbu chrámu motivovalo také opakovaně proklamované prorocství, že panovník, který praž. k. dovede k předchozímu lesku a slávě (což se dalo vyložit velmi vhodně tak, že dokončí jeho stavbu), porazí Turky, získá chrám *Hagia Sophia* v *Konstantinopoli* a opět spojí Východní říši s řím. císařstvím – projektantem raně barokní dostavby *Svatovítské katedrály* byl patrně architekt Giovanni Domenico Orsi – výslednou podobu, kterou by měl dóm dosáhnout, podává anonymní rytina z doby cca 1673, která nad dostavěnou katedrálou v nebeské oblačné sféře zachycuje P. Marii (v podobě milostného, ve svatovít. pokladu uchovávaného obrazu vytvořeného dle řím. vzoru v k. *Aracoeli*) se

sv. zem. patrony – tito nebešťané se v podobě soch měli ocitnout v druhé etáži a ve štítu zamýšleného raně barokního pětiosého záp. průčelí katedrály, jak lze z rytiny dobře vyčíst: ve vr. štítu měla k nebi činit sochařská replika P. Marie Aracoeli, na lv. str. štítu sochy sv. Josefa s Ježíškem a sv. Václava, na pr. str. štítu skulptury sv. Víta a Vojtěcha, ve druhé etáži pak sochy sv. Prokopa (na boč. volut. křídle vl.), sv. Zikmunda (na boč. volut. křídle vpr.), sv. Ludmily a sv. Ivana (na lv. okraji) a SJN a sv. Norberta (na pr. okraji) – světecké postavy na průč. jsou zachyceny vestoje, bez svatozáří – SJN je znázorněn jako kanov. s biretem na hlavě a snad s palmou v ruce, t. atribut totiž drží v lv. ruce v nebeském výjevu v hor. části rytiny (lze zřetelně rozpoznat, že světecké postavy v t. sféře jsou oděny a provázeny atributy ve shodě s jejich sochařským zachycením na plánovaném průč.) – nebeský výjev na rytině navíc všechny osoby usazuje do oblak a jejich hlavy obklopuje paprscitá ☼ (→ B.4, 11)

- ačkoliv raně barokní dostavba praž. metr. k. započala slibně, po několika málo l. uvázla na mrtvém bodě, nejspíš hned z několika příčin: docházely finance, zemřel stavebník Sobek z Bilenbergu (1675), zuřil mor (1679-80) a do srdce habsburských domén se povážlivě přiblížila turecká hrozba (do 1683)

19/ PEŠINA Z ČECHORODU 1673a (předmluva aut. k císaři Leopoldu I., zmínka o proroctví ohledně praž. katedrály) – *Thesaurus sacer* 1673 (Sobkova předmluva k císařovně Klaudivii Felicii, zmínka o t. proroctví) – HAMMERSCHMID 1723, 381-382 – CIBULKA 1929, 452-453 – KOSTÍLKOVÁ 1994, 229 (obr.), 231-232 – TÁŽ 1997, 142 – ROYT 1997 – *UPP, P. H. H.*, 72 (obr.), 73 – KUTHAN/ROYT 2011, 457-459

20/ malířská výzdoba provizorní vstupní (záp.) stěny katedrály pořízená k oslavě blahořečení 1721: autorem monumentální fresky Sv. čeští patronové vítají mezi sebe BJN, jež byla součástí efemerní výzdoby prostoru před praž. katedrálou k oslavě beatifikace 4. VII. 1721 (→ C.1, Praha II. 9b, c/), byl všestranně schopný umělec Johann Ferdinand Schor (1686-1767), rodem Tyrolan z *Innsbrucku*, vystudovaný v *Římě* a od 1713 působící v *Praze* – prof. Pavel Preiss malbu popisuje (na základě Rentzovy dobové grafiky z přelomu 1721-22, → B.4, 121a) takto: „Dokumentaristicky přesný, kultivovaný rytecký projev Michaela Jindřicha Rentze [...] umožňuje ze záběru průčelí vyčíst dokonce i vzdušnou kompozici fresky, využívající celou plochu stěny a vyznívající ještě paprscitou září, pod níž vítá klečícího blahoslavence dědic země svatý Václav a prezentuje jej jeho patronovi Janu Křtiteli, který ho rozmáchlým gestem poroučí N. Trojici. Nejdůležitějším ze 3 světeckých postav, usazených na oblaku vedle Jana Křt., je pěstoun Páně a cudný snoubenec Mariin Josef, což vyplývalo z jeho postavení ve sboru č. patronů, kam byl přijat jako poslední až 1654. Sv. Josef také zaujal významné místo na kanonizačním *templu*

honoris. Dalším nebešťanem ve skupině byl nepochybně sv. Norbert, a to nejen proto, že byl druhým od konce v pořadí českých patronů, ale proto, že jeho atribut, monstrance s eucharistií, si přednostní umístění přímo vyžadoval. A na temnějších oblačných lavicích zasedají vpravo sv. Prokop a Zikmund, vl. pak za Vojtěchem pětice benediktinských mučedníků a za nimi nejspíš sv. Ludmila. Dvojice infulovaných světců vlevo dole by se dala i pro své bazální postavení v celku, jež by mohlo odpovídat jejich postavení zakladatelů slovanského křesťanství, domněnkově nejspíš určit jako Cyril a Metoděj. A kdyby obnažený muž vedle mladíka s knížecí čepicí, tedy zřejmě Víta, byl Jeroným, pokládán pro svůj dalmatský původ za Slovana, pak by to tuto možnost ještě posilovalo.“ – freska přetrvávala oslavu beatifikace, dotvářela také optický účinek kanonizační oslavy v X. 1729 a zdobila provizorní průčelní stěnu katedrály do 19. st.

20/ PEŠINA 1837, IV-V – SRŠEŇ 1993, 39, 43 (pozn. 2) – KUTHAN/ROYT 2011, 459, 480 – PREISS 2013, 512 (cit. stať)

- III. **Pražský hrad, královský hrad (zámek) či hrad sv. Václava, bývalé sídlo českých panovníků (1 f. a 1 a., metrop. kapitula u sv. Víta a koleg. kapitula u Věch sv.), k tomu vých. předpolí hradu zvané Opyš**

- ve **svatovítské f. (1-6)**

1/ v koleg. kostele a zároveň král. kapli Věch svatých při král. paláci:

1a/ na hl. ol. obraz Věch sv. s č. patrony, z nichž jsou dole v popředí zachyceni dva úzce spjatí s t. chrámem, sv. Prokop (jeho relikvie sem byly 1588 přen. ze zpustlého Sázavského kláštera) a SJN, o němž se (mylně) tvrdilo, že byl děkanem zdejší kapituly – ta si t. malbu (olej na plátně) objednala nejspíš ke kanonizaci u malíře Václava Vavřince Reinerera, přičemž na její realizaci přispěla král. komora částkou 700 zl., což byl zbytek nákladů, zaplacených 28. IV. a 26. VIII. 1729 – malba představuje vl. dole klečícího prostovlasého kanov. JN (se stólou), který vztahuje pravici ke křížifixu, jež před ním drží andílek (jeden anděl níže drží světcův biret) – světec je přijímán do sboru sv. č. patronů sv. Prokopem, který sedí poněkud výše vpr. na oblacích a nabízí Nepomukovi rozevřenou pr. – za sv. Prokopem výše skupina dalších nebeských ochránců Čech v živé rozmluvě (sv. Vojtěch, Ivan, Ludmila, Václav a Vít) – za SJN se nachází ještě č. zem. patron Norbert s monstrancí a nad ním sv. Zikmund v sepětí se sv. jáhny Štěpánem a Vavřincem – sm. k vrcholu kompozice, kde N. Trojice vítá klečící Matku Boží, se nachází mnozí další světci, mezi nimiž lze zahlédnout představitele sv. apoštolů, papežů, biskupů – vl. sedí výrazná postava sv. Šebestiána a nad ní lze tušit sv. Josefa a rodiče Panny Marie, vpr. mezi světci sedí nejspíš sv. Jan Křt. – dle prof. Preisse jde o analogii k monumentální malbě Sv. čeští patronové vítají mezi

sebe BJN, kterou namaloval malíř Schor na záp. stěnu nedostavěné praž. katedrály k oslavě beatifikace 1721 (→ výše, Praha II. 20/)

1b/ upr. kostela hrob (náhrobek) sv. Prokopa potažený drahocenným červ. aksamitem a vyzdob. dřev. architekturou s mnoha sloupky, mezi nimiž rozmístěné sochy sv. č. patronů, na prvním místě sv. Prokopa (za ol. v pohledu celebranta), dále pak sv. Víta, Norberta, Ludmily, Zikmunda, JN, Vojtěcha a Václava – v t. podobě viděl svatoprokopskou tumbu jez. kněz a bollandista Conrad Janninck při své návštěvě *Prahy* – jeho písemný záznam o tomto pozorování byl posléze využit pro pojednání o sv. Prokopovi v druhém díle měsíce června monumentálního díla *Acta Sanctorum* (1721)

2/ domnělé vězení situované v tzv. *Ludvíkově křídle* král. paláce v podlaží na úrovni *Vladislavského sálu*:

jedno ze zbožných barok. přesvědčení, ovšem mylných, ztotožňovalo drobný výklenek ve zdi v *Ludvíkově křídle* král. paláce s místem, kde byl SJN vězněn (případně i mučen) – jde o malý čtyřb. prostor o výšce a rozpětí 2 ¼ lokte s jemně segmentovým stropem a obdélným okénkem v lv. boč. stěně, vedoucím nad hradní příkop – 1722 přes 20 úředníků účtárny č. král. komory, která t. dobou v *Ludvíkově křídle* sídlila a do jejíchž prostor místnůstka náležela, vytvořilo neformální spolek za účelem úcty a složilo kapitál na udržování světla v lampě, kterou dalo zavěsit před sochou, um. do oné místnůstky (→ C.1, Praha III. 1/, → D.2, Praha II) – t. socha představuje prostovlasého SJN v černé klerice, klečícího (sm. k okénku) na podlaze domnělého karceru – světec (☉) klade lv. ruku (připoutanou řetězem k podlaze) na křížek zavěšený na hrudi a odevzdaně hledí vzhůru a v pozdvihnuté pr. drží drobný kříž – dílo se hlásí k pracím sochaře Jana Bedřicha Kohla-Severy, zejména k soše u hradčan. Lorety, u které je rovněž postav. uzavřená kn. (→ níže, Praha IV. 2b/) – zmíněná lampa visela ze stropu místnůstky a hořela pod okénkem v boč. stěně – cca 1722 vznikla také další výzdoba t. prostoru a přístupové chodby k němu – jde o ozdobnou mříž uzavírající vs. do karceru – ta je rozdělena kov. pásem (s náp. a zámkem vpr.) ve dvě části, z nichž hor. je dekorativně komponována do 5 hv., po dvou nad sebou po bocích a jednou, největší hv., vepsanou do čtvercového rámu upr., utvořenou tak, aby jejím průhledem byla vidět tvář sochy – nad vs. do kobky se nachází nástěnná malba Svržení z m., v přístupové chodbě malby se scénami Mučení a andělů (SJN je tažen na skřipci a pálen v bocích samotným králem), pole pod t. výjevy vyplňují malby s ornamentálním dekorem – výmalba stěn a stropu chodby je nejspíš dílem Františka Antonína Müllera, který byl od 30. l. 18. st. dv. malířem, nelze tudíž vyloučit, že ji t. umělec vytvořil teprve v pokanonizačním období – již Berghauer jasně

zdůvodnil, proč drobný prostor v král. paláci nemohl být vězením, ve kterém by byl SJN na rozkaz Václava IV. držen a mučen, aby vyzradil zpov. tajemství – poukázal na stísněnost onoho prostoru, kam se sotva vejde jeden či dva lidé, takže by bylo nemyslitelné tam vměstnat mučící nástroje a někoho trápit – dále uvedl jasný fakt, že t. část *Praž. hradu* byla vybudována až za krále Vladislava Jagellonského (dnes víme, že tak učinil stavitel Benedikt Ried 1502-9) – podle Berghauera ona místnůstka nebyla vězením, nýbrž úložištěm král. pokladu a klenotů krále Vladislava – t. spisovatel soudí, že se podobné klenotnice, kam se cennosti uschovávaly před nepokoji a ohněm, nacházely na mnoha č. hradech, jak dokládá zejména jedna taková místnůstka na hradě *Doubravská hora* u *Teplíc*, která se svými rozměry nepřesahujícími 3 lokty velice podobá oné v král. paláci *Praž. hradu* – Berghauer také odmítá další naprosto mylné představy pozdního data, že by SJN byl vězněn a mučen na *Praž. hradě* v *Bílé věži*, v budově purkrabství nebo ve věži *Daliborce* – purkrabí *Praž. hradu* František Mikuláš Alsterle ryt. z Astfeldu (ve fun. 1713 † 9. II. 1718) v 1. beatifikačním procesu sdělil, že slyšel, že v purkrabském úřadu, kterému nyní předsedá, byl SJN držen ve vězení a mučen – šlo o pův. budovu v místech pozdějšího renesančního *Starého purkrabství* (čp. 6/IV), obývanou 1335 morav. markrabětem Karlem, pozdějším č. králem a císařem

3/ v registratuře č. král. kanceláře na místodržitelství obraz, dol. 1716, vznikl po 1691 jako výraz vděčnosti zdejšího č. registrátora Petra Devariny (de Varina) za přijaté dobrodiní (→ D.1, 73)

4/ kaple sv. Vojtěcha před katedrálou, místo spočinutí ostatků sv. č. patrona Vojtěcha:

4a/ kupolovitá klenba kap. zdobena 10 lichoběžníkovými štukovými rámy a dalšími štukovými ozdobami – v rámech malby sv. č. patronů a sv. Petra a Pavla – druhá malba vpr. od vchodu do kap. představovala stojícího SJN (☉) v živ. vel., v kanov. oděvu (rochetě, pláštku, červeném taláru a s červenou „mitrou“ na hlavě, jak je sděleno v kanonizačním procesu), s palmou v jedné a knihou v druhé ruce – malbu doprovázely dva náp., nahoře *Sanctus Iohannes Nepomucenus*, dole u světcových nohou r. mučednictví 1383 – památka byla zmíněna svědkem Brandlínským v 1. beatifikačním procesu a pro svou starobylost úředně prozkoumána ve 2. beatifikačním i v kanonizačním procesu (16. II. 1725) – v posledně jmenovaném procesu malíř Jan Onghers stáří malby odhadoval na více než 80 l., malíř Jan Jakub Brunner na cca 80 l. (vznikla by tudíž cca 1645 či ještě dříve) – Berghauer odstavec, v němž pojednává o t. svatoján. památce, označuje na okraji dat. 1637, což se však vtahuje k letop. vyrytému na dveřích samotné svatovojtěšské kaple, nikoli přímo

k časovému určení maleb na klenbě – Stejskal převzal 1637 jako r. vzniku t. nepom. malby – ostatní štuková zrcadla klenby vyplňovaly mal. postavy světců v t. pořadí (hleděno na SJN po směru hodinových ručiček): Petr, Ivan (nad vchodem), Pavel, Prokop, Vít, Václav, Vojtěch (nad ol.), Ludmila a Zikmund – oválné zrcadlo vrcholové lucerny kap. vyplňovala malba Sv. rodiny

4b/ na vnějších fasádách všech deseti stěn kaple zůstaly až do jejího zboření 1880 freskové malby, které vznikly jako součást slavnostní dekorace praž. dómu při oslavě blahověčení 1721 – šlo o paralely mezi čerstvě blahověčeným JN a dalšími č. patrony, sv. Václavem, Vojtěchem, Vítem, Ludmilou, Prokopem, Podivíkem, Norbertem, Ivanem a Zikmundem – podrobný popis t. maleb je podán na základě dobové literatury → C.1, Praha II. 9c/

5/ ve Vikářské ul. v tzv. *Mladotově domě* neboli děkanství praž. metr. kapituly (čp. 37/IV) vznikla 1724-25 nová kapit. knihovna, jejíž malířskou výzdobu inicioval kapit. děkan a knihovník Karel Dominik Řečický – nástěnné malby 1725 vytvořil praž. malíř Jan Ezechiel Vodňanský podle koncepce navržené historikem, genealogem a heraldikem Michaellem Adamem Franckem z Francksteinu († 1728) – jsou zde důmyslným způsobem vyjádřeny intelektuální tradice svatovít. kapituly, která v dějinách čerpá pravé poznání z ryzího pramene moudrosti, samého Boha, a to zbožností, bezúhonností života i studijní píli, poučena rovněž cestami lidského vědění a uvažování – na 2 místech výzdoby je zvěčněn BJN, nejprve na mal. architektuře obklopující vs. do knihovny, dále pak v samotném prostoru knihovny – mal. arch. vchodu vytváří iluzi honosného portálu se znakem praž. arcibiskupství, pam. nápisem a 9 erby tehdejších kanovníků, jejichž jména jsou uvedena v náp. – v náp. je „blahoslavený Jan z Nepomuku“ uveden jako ten, jehož „proces apoteózy byl skončen“ – míní se tím praž. fáze kanonizačního procesu, na které měli podíl někteří členové zdejší kapituly a která byla ukončena v té samé době jako budování a výzdoba kapit. knihovny – dvojí chronogram (na začátku a v závěru náp.) hlásá, že se tak stalo 1725 – uv. knihovny BJN obdržel portrétní medailon v početné řadě mal. medailonů významných svatovít. kanovníků (ač sám, jak bylo později prokázáno, členem metr. kapituly nebyl) – pro blahoslavence bylo rezervováno zvlášť důstojné místo, klenba špalety prostředního okna v přední části knihovního sálu – jeho kruhový portrétní medailon je doprovázen vysvětlujícím l. náp. – k blahoslavenci se nep. vztahuje i emblém namalovaný níže, na pr. ostění okenní špalety, nad výjevem sv. Řehoře – v emblému se nachází srdce s lidskýma ušima a otevřená kn., nalistovaná na stránce s jazykem v trojúhelníkové svatozáří – doprovodný náp. vyzývá: *AUDI SINE VOCE LOQUENTEM* (= „Slyš promlouvajícího bez

hlasu“) – poselství mučedníka zpovědního tajemství, jehož jazyk (údajně) nedošel porušení, je výmluvné svým mlčením – je třeba ho přijímat naslouchajícím srdcem, podobně jako sv. Řehoř naslouchal šepotu Ducha sv. (jak je vyjádřeno níže v medailonu t. cír. učitele, kterému do ucha šeptá Duch sv. v podobě holubice)

6/ 31. III. 1715 svatovítská kapitula písemně sdělila české král. komoře, že dle úmyslu a z odkazu zbožných křesťanských duší by ráda před zadní branou *Praž. hradu* (tj. před *Černou věží na předpolí Praž. hradu, na klesajícím úzkém ostrohu zv. Opyš*) a před zdí vinice, nazývané „sv. Schlikovi, prezidentovi zmíněné komory (ve fun. 1692-1718), postavila ozdobnou kapli – žádá přitom komoru, aby schválila postoupení prostoru pro zamýšlenou stavbu (22 loket zdělí a 13 loket zšíří), jehož postoupení již vlastník, hr. Schlik povolil – nastínila též, že kaple má být zbudována k rozšíření úcty a že se v ní budou konat pobožnosti a bohoslužby také pro dobro Č. král. – radové české král. komory odpověděli kapitule listem z 20. IX. 1715, že postoupení žádaného prostoru pro postavení kaple spadá do kompetence samotného císaře a krále, jelikož se jedná o oblast spojenou s *Praž. hradem*, tudíž ať se kapitula obrátí se svou žádostí přímo na panovníka

1a/ L EKERT 1883, 102 – *UPP, P. H. H.*, 67 – PREISS 2013, 512, 736-738 (s obr.), 1031; **1b/** L *Acta Sanctorum* 1721, 138 – KRÁSL 1895, 351-352 (za zřiz. ozdobné arch. na hrobě sv. Prokopa označuje Bohumíra Aloise Kinnera z Löwenturnu, děkana zdejší kapituly 1665 † 1670); **2/** E (na pásu rozdělujícím ve 2 části kov. mříž uzavírající domnělé vězení) C. S. *JOANN NEPO* – G drobná nedat. grafika z produkce praž. mědiryteccké dílny Müllerů, snad z 20. l. 18. st., velice věrně zachycující vzhled karceru (→ B.4, 181) – R l. výpověď Františka Mikuláše Alsterle ryt. z Astfeldu, purkrabí Praž. hradu, v l. beatifikačním procesu, 17. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 20^v, čl. 4, otázka 15) – L BERGHAEUER 1736, 329-331 – *UPP, P. H. H.*, 190 (Ludvíkovo křídlo dílem Benedikta Rieda z 1502-9, Müller aut. nástěnných maleb) – MIKULEC 2000, 25-26 – ROYT 2004; **4a/** R *Fama publica* 1701, pag. 586-587 (č. 21) – R l. výpověď Jana Rudolfa Olbrama Brandlínského svob. p. ze Stětkře, c. k. komořího a rady č. komory, v l. beatifikačním procesu, 24. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 66^v, čl. 14, otázka 47) – L *Acta utriusque processus* 1721, 473 (druhé *Summarium*, č. 40, § 10, ohledání malby v 2. beatifikačním procesu) – *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 156-157 (*Summarium* č. 32, § 6, ohledání malby v kanonizačním procesu dne 16. II. 1725), 161 (t., § 37, Onghersovo vyjádření ohledně malby), 162 (t., § 41, Brunnerovo vyjádření ohledně malby) – BERGHAEUER 1761, 125 (č. 7) (dat. 1637 na okraji) – *SPHU, Sv. Vít*, 103 (obr. 131, foto nástropních maleb sv. Ludmily, Zikmunda, JN a Petra) – STEJSKAL 1922, 42 (dat. 1637) – *UPP, P. H. H.*, 64 (obr., nákras stropu s vyznačením výzdoby jednotlivých klenebních polí); **4b/** L PEŠINA 1837,

IV – KRÁSL/JEŽEK 1898, 236; 5/ E (na mal. portálu vs. do knihovny) *D. O. M. A. (= Deo optimo maximo aeterno) / ANNO, QVO PROCESSU[S] APOTHEOSEOS / BEATI IOANNIS DE NEPOMVCO FINITVS (= 1725) / REVERENDISSIMIS AC RESPECTI[V]E IL- / [LUSTRI]SSIMIS, PERILLUSTRI[B]US AC AMPLI[SSIMIS] / DANIELE JOSEPHO DE MAYERN EPISCOPO [TIBERADOS] / CAPITULARI PRAEPOSITO / CAROLO DOMINICO RZECZICKY [...] DECANO / JOANNE MAURITIO MARTINI ARCH[DI]ACONO / JOANNE PETRO DEKRT SCHOLASTICO / JOSEPHO WENCE[S]LAO A LANCKYSCH SENIORE CANONIC[O] / ZDE[NK]ONE CHRZEPICZKY DE MODLISCHKOWICZ / JOANNE RUDOLFO S. R. I. COMITE DE SPORCK / GEORGIO JOANNE LIBERTINO / [ET JOANNE] MATHIA HOLLAN / MET[ROP]OL. PRAG. ECCLESIA[E] COLLEGIUM / C[AN]ONICALE CONSTITUENTIBUS / BIBLIOTHECA HA[E]C / AD COMMODITATE[M] / POST[ER]ORUM / [AE]DI ISTI [RESTITUTA] / E[ST] [I]N LOCO [S]IVO VETER[I] [POST]LIMI / NIO REPOSITA EST. (= 1725) – (na klenbě špalety prostředního okna v před. části knihovního sálu, u portrétního medailonu) *S. JOANNES NEPOMUC. S. METR. PRAG. ECCLES. CANONICUS, PRAESUL SANCTITATE, ET SAPIENTIA CONSPICUUS.* – L PODLAHA 1912, 238 – UPP, P. H. H., 235-237 – ŠEFERISOVÁ LOUDOVÁ/SUCHÁNEK 2009; 6/ R koncept n. dopisu praž. svatovít. kapituly pro č. král. komoru, 31. III. 1715 – n. odpověď komory kapitule, Praha 20. IX. t. r. (NA, APA I, i. č. 5290-5293, kart. 4446) – L *SBC* 2001, 40 (č. kat. I/1.64)*

- ve svatojiřské a. (7-8)

7/ v kláš. kostele sv. Jiří při král. klášteře benediktinek, na stěně vpr. u hl. oltáře a svatostánku, v němž se uchovává Eucharistie, bývala velice starodávná nástěnná malba (blahoslavenec v kanov. rouchu, v rukou držící palmu, kolem hlavy ☉) mezi „všemi“ sv. č. patrony – svatovít. kapitula se 1675 domnívala, že malba je stará a že byla, jak se zdá, 1630 pouze obnovena a rozjasněna čerstvými barvami – Berghauer vyobrazení časově zařadil do doby cca 1552 – t. malbu dala 1681 (dle svéd. kapituly) nebo 1683 (dle Makaria z Merfelic) při obnově řečeného chrámu zabílit vápnem jako příliš starou a sešlou kněžna abatyše Anna Mechtilda Schenweisová z Ecksteinu (ve fun. 1671-91) – svatoján. malba byla sice při bílení zcela zničena, ale ještě na poč. 18. st. staré jeptišky držely v paměti ony zabílené obrazy, pamatovali si na ně i muži hodní nejvyšší důvěry, kteří velmi želeli onoho zabílení jako neprozřetelného skutku a byli připraveni odpřisáhnout, jak vypadala pův. podoba – podle Makaria z Merfelic byla t. svatoján. malba podobná obrazu na ol. sv. Michaela arch. v sak. katedrály (→ výše, Praha II. 13a/)

8/ k již. straně průčelí t. kláš. chrámu dal 1717-22 přistavět kapli kanovník svatovítské metrop. kapituly a obzvláštní ctitel Jan Ludvík Josef Steyer,

na základě slibu, který 1717 učinil ke cti v důvěře, že jej SJN vysvobodí z těžké nemoci, což se také stalo (→ D.1, 832) – Steyer původně slíbil vztyčit ke cti kam. sochu v ceně 500 zl., po uzdravení však své předsevzetí změnil v honosnější podnik a na poděkování světcům vystavěl uvedenou kapli – učinil tak s pov. svatojiřské kn. abatyše Františky Heleny Pieroni z Galliana (ve fun. 1691 † 2. VIII. 1720) a celého konventu benediktinek – Steyer spolu se jmenovanou abatyší a s její převorkou Rozinou Klárou Schindlovou z Hirschfeldu, oděn v pluvíál, s infulí na hlavě a berlou v ruce položil k zamýšlené stavbě zákl. kámen a požehnal jej, což se stalo 11. VII. 1717 o svátku Přenesení sv. otce Benedikta, v oktávu sv. Prokopa a ve svátek sv. Pia pap., „z čehož všeho,“ jak zní dobový zápis formulovaný z pohledu svatojiřského kláštera, „bud’ chvála a čest Bohu a tomu svatému díkův učinění, kterýž se ku chrámu našemu (jakož někdy za času, když v tomto božím domě a klášteře sv. Jiří zpovědníkem bejval) zase přivínil.“ – Hammerschmid k založení t. svatoján. svatyně uvádí ve svém *Prodromu* chron. „**DIVO IOANNI NEPOMVCENO ERIGI FECIT IOANNES STEYER**“ (= 1717) – tou dobou byl již Steyer arcijáhmem svatovítské kapituly (od 30. VI. 1717) – kapli vybudoval tehdejší kapitulní stavitel Filip Spannbrucker, jak vyplývá z přehledu vydání na t. stavbu, uloženého ve spisech Steyerova pozůstalostního řízení – Steyer, zvolený 20. IV. 1722 za kapit. děkana, se sice dožil požehnání své kaple, kterou ve funkčním období kn. abatyše Roziny Kláry Schindlové z Hirschfeldu 10. V. 1722 benedikoval jeho kapit. kolega, kanov. Jan Rudolf říš. hr. Sporck (více → C.1, Praha III. 2/), byl však již dlouhodobě nemocen a brzo poté, 5. VI. t. r., odešel na věčnost, aniž by v oné svatyni mohl sloužit mši sv., ač si to přál – kaple dosud nebyla vybavena dle jeho představ, pokračovalo se tedy v její vnitřní výzdobě a zařizování, a to nejspíš do 1724 (v době po kanonizaci přibyl boč. ol.) – Steyer, který v *Římě* 1720-21 jako vyslanec praž. arcibiskupství i metrop. kapituly přispěl ke zdárnému průběhu a kýženému výsledku beatifikační kauzy, učinil SJN dědicem všeho svého jmění, na světcovu kapli při svatojiřském chrámu ale dále nepamatoval, pouze pro ni před svou smrtí na žádost kláštera složil v hotovosti věno 150 zl. a učinil přitom věčnou fundaci, že ve svatyni budou každý týden slouženy 2 mše sv., které bude metrop. kapitula povinna platit a zajišťovat k jejich celebrování všechny mešní potřeby (kazule, alby, světlo, víno, ministranta atd.) – prvními předměty v liturgické výbavě nové kaple byly jednak stříbrný pozlác. kalich (věnován 1723 rytířem z Livoneru, jehož dvě dcery, Ludmila a Johanna Nepomucena, v t. době byly řeholními sestrami zdejšího kláštera), jednak mešní konvičky s tácem z čistého stříbra, pocházející z pozůstalosti zesnulého p. Jiřího Sokolovského, které dala 1724 míst. kn. abatyše Izidora Konstancie Roudnická z Březnice (ve fun.

od VIII. 1722 do 1731) předělat a věnovala je nepom. svatyni – kaple je nepřilíš rozměrná, poměrně vys. centrální stavba na lehce obdélném půdorysu, se zkosenými rohy lemovanými po str. pilastry, ukončená kupolí s osmib. lucernou (prejzovou střechu zdobí na 3 str. malé vikýře s kruhovými otvory), prolomená v záp. průč. segmentově ukončeným portálem rámovaným profilovanou lištou, s točenými, na koso postav. sloupy po str. – portál je ukončen prohnutou římsou, nad níž upr., před průčelním oknem, stojí na čtyřb. soklu písk. socha v živ. vel., již objednal zříz. svatyně, prelát Steyer – skulptura představuje kanov. kladoucího pr. na hruď a natahujícího rozehřenou lv. ke křížifixu, k němuž míří pohledem – křížifix oběma ručkama z oblak či plamenů vyzdvihuje klečící andílek, um. na samostatném čtyřb. soklíku na pr. str. portálu, kdežto na soklíku na protilehlé str. portálu stojí andílek s palmovou ratolestí v pr., činící prstíkem lv. ruky gesto mlčení (u jeho nohou zeměkoule, symbol rozšíření martyrova kultu) – všechny t. sochy vytvořil nejspíš 1721-22 sochař Ferdinand Maxmilián Brokoff (Nepomukova plastika je blízkou variantou sochy od t. sochaře v *Petrovicích* na Rakovnicku, → výše, t. 1/, oba andílci jsou zase bližšími i vzdálenějšími obdobami Brokoffových andílků na ol. Kalvárie v praž. k. sv. Havla, v *Kurfürtské kap. i jinde*) – uv. svatyně se při vých. závěrové stěně nachází hl. oltář, který byl v době fundátorovy smrti ještě ve výrobě a dohotoven byl nep. do 24. VIII. 1723, kdy na něj byly slavnostně přen. ostatky sv. Pia, katakombálního muč., které Steyer získal v *Římě*, když tam pobýval v záležitostech beatifikace – vyzdobené relikvie uložila do dvojí truhly sama zdejší kn. abatyše, zmíněná Izidora Konstancie Roudnická z Březnice, ona dvojí truhla byla pak nesená v slavnostním průvodu a vložena do menzy svatoján. oltáře – další ostatky se na t. oltáři nacházejí v bohatě řez. zlac. relikviářích na volut. konzolách po bocích – oltář sám je mram. arch. s volut. tabernáklem (uzavřeným zlacenými dvířky s rel. Ukřížování) a mohutnými mramorovanými tordovanými sl. po str. – sloupy nesou mohutnou říms. se sedícími andílky po bocích (and. vl. drží planoucí srdce) a volut. štítem upr. (s dvojicí and. hlav) – nevelký nást. oltáře vrcholí říms. s and. hlavičkami a vázou s plameny – oltář vyzdobil dvojím obrazem malíř Václav Vavřinec Reiner: tit. obraz představuje SJN na modlitbách (prostovlasý kanov. se ☉ nad hlavou a rukama v modlitbě slženými na hruď klečí před ol. (vl. kompozice, zahalen přehozem), na němž křížifix a rozevřená kn., světec hledí vzhůru, odkud slétá anděl s věncem a palmou v rukou, v pozadí vpr. průhled do otevřené krajiny se scénou Svržení z m., dole v popředí na stupni oltáře (pokrytém kobercem) položena berla a níže vpr. postaven globus) – druhý, daleko menší obr. v nást. nese podobu Sv. rodiny – boč. ol. při již. stěně kaple, jak

již zmíněno, pochází až z pokanonizační doby – naproti němu se nachází vchod do k. sv. Jirí, ve vých. stěně je situován hl. vs. z náměstí, nad t. vs. se nachází malá kruchta – kouty kaple jsou zkosené, na vých. str. členěné nikami upr. a zdob. dvojicemi mal. obrazů z legendy, rozmístěných ve vpadlých polích nad a pod t. nikami, další 2 obrazy jsou na prot. zkosených koutech (sm. k záp.) – t. cyklus 6 maleb, štíhlých olejů na plátně o rozměrech cca 108 × 83 cm, dílo neznámého mistra dobré kvality, obsahuje výjevy, v nichž je zdařile uplatněno přírodní prostředí: Rodiče poroučejí nemocného Janíčka ochraně Matky Boží, Prchlivý král dává v přítomnosti SJN upéci svého kuchaře, Král přihlíží světcovu mučení, Světcova pouť do St. Boleslavi (působivá krajinomalba se svatyní v dál, k níž se vine cesta přerušovaná řekou, po cestě kráčí poutníci, v popředí z profilu poutník Jan v kněžské klerice, s kloboukem na hlavě, medailkou na hruď, modlící se růženec, jehož kuličky probírá prsty pr. ruky, opíraje se lv. rukou o poutnickou hůl), Slavnostní přenesení mučednickova těla do praž. katedrály (v průvodu kanovníků) a Ohledání mučednickových ostatků – další 4 scény ze života jsou mal. freskou en grisaille v mal. zlatavých kartuších na pendentivech kupole (nad hl. oltářem vl. Zpověď královny, vpr. SJN rozdává almužnu, nad kruchtou Odsouzení a Svržení z m.), kupoli pak a strop drobné lucerny pokrývá freska Oslavení SJN se sv. č. patrony v nebesích v doprovodu asistujících andělů (někdy se světeckými atributy) a četných okřídlených and. hlav – t. nástěnné malby jsou anonymní prací nejspíš z 1722/23 a do jisté míry upomínají na ruku malíře Jana Hiebla – na kopuli nad hl. oltářem v popředí v širém krajinném horizontu leží vl. č. lev a vpr. v rákosí mužské říční božstvo *Vltavy* vylévající z hydrie vodu s 5 hv. a poukazující nad sebe na sv. kanov. Nepomuka, který sedí na oblacích podpíraných dospělým andělem, obklopen and. stafáží (jeden andílek si klade prstík na rty na znamení mlčení) – světec si pr. ruku klade na hruď a levici vztahuje k N. Svátosti v monstranci, kterou nad pr. stěnou kaple drží sv. Norbert ve skupině nebesťanů Vojtěcha, Víta, Prokopa a Ivana, zatímco na protilehlé lv. straně kaple sbor č. ochránců dotváří Václav a dva spolu rozmlouvající infulovaní muži, nejspíše Cyril s Metodějem – do úplnosti je celek doveden nad vstupní, záp. stěnou postavami sv. Ludmily a sv. Zikmunda – Nepomukova nebeská oslava je zdůrazněna freskovým výjevem ve vrcholové lucerně, v níž letící andílek drží ve výši nad mučednickovou hlavou věnec a přináší mu palmu

7/ E (na malbě SJ označen titulem) *Beatus* – R 1. návrh svěd. svatovit. kapituly o úctě, autograf kapit. děkana Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 330, č. 8) – přepis konečného znění l. svěd. svatovit. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (t., pag. 616, č. 8) (připis o totálním zničení malby při bilení svatojirského k.) –

přepis t. svěd., jenně doplněný, z 90. l. 17. st. (t., pag. 113, č. 8) (malba ve svatojiř. k. byla zabílena 1681) – *Fama publica* 1701, pag. 586 (č. 20) – L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 51 (svatoján. malba zabílena 1683, byla podobná nepom. malbě na ol. v sak. katedrály) – HAMMERSCHMID 1715, 124 (obnova chrámu sv. Jiří) – BERGHAUER 1761, 122; **8/ R** *Založení kaple svatého Jana Nepomuckého při kostele svatého Jiří*, asi 1724 ← L MERHOUT 1901 – další R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 296^r, 312^v (bod VI) – TÝŽ, *Analecta ad Historiam Pragensem*, zápis k 1722 (NKČR, sign. XXIII. C 5/6, fol. 419^v) – L HAMMERSCHMID 1723, 389 – BERGHAUER 1761, 138 – EKERT 1883, 86, 93-94 – PODLAHA 1912, 235, 238 – MERHAUTOVÁ 1966, 59-60, 66, 71, 85 (pozn. 119-121) – BLAŽÍČEK 1976, 119, 124 (kat. č. 35) (svatoján. socha na průč.) – VILÍMKOVÁ 1991, 141, 142 (pozn. 16) – *JN* 1993, 191 (č. kat. 114, popis Pavel Preiss) – ROYT 1993b, 80, 82 – HORYNA 1998, 125 – *UPP, P. H. H.*, 136, 137, 141, 145, 147 – *SBC* 2001, 40 (č. kat. I/1.64, popis Pavel Preiss) – RYCHNOVÁ 2008, 7-8, 29, 77-79 – PREISS 2013, 514, 704-705, 1013, 1028

- IV. Hradčany, n. Hradschin, město usilující o rovnoprávnost se třemi praž. král. městy (2 f.)

- ve svatovítské f. (1-7)

1/ při vorš. klášteře u sv. Anny byl namísto provizorní kap. t. svěťice na objednávku zdejší první převorky Anny Eleonory od N. Trojice, roz. Anny Terezie říš. hr. Berkové z Dubé a Lipé (1646-1726), 1720 založen kláš. kostel, který obdržel patrocinium na památku zázračné události, jež se 1701 přihodila zde ubytované nemocné dívce Terezii Veronice Anně Křeskové z Mejnova (21. XI. se jí tu zjevil SJN a na jeho přímlovu byla brzy poté podivuhodně uzdravena, → D.1, 169)

přednost v rámci výstavby nového kláš. areálu zprvu dostala obytná část (vorš. konvent čp. 72/IV), jejíž budování vedl až do své smrti stavitel Kryštof Dientzenhofer († 20. VI. 1722) – po něm výstavbu převzal nejspíš jeho syn Kilián Ignác, který projekt kláštera upravil (stavba prozatím ukončena 1723) – pozemek ke konventnímu kostelu řeholnice vybraly již 1713, ale teprve 1719 jej získaly dohodou od dvorní kanceláře – první varianta projektu kostela byla hotova před 17. VII. 1720 – zákl. kámen kostela (již jasně proklamovaného jako „templum s. Joannis Nepomuceni“) posvětil a položil praž. arcibiskup a ochránce kláštera Ferdinand hr. Künburg 15. X. 1720 (→ C.1, Praha IV. 1/, kde jsou podány informace o aktérech a dobrodincích stavby) – projektanty kostela mohli být Kryštof Dientzenhofer, jeho syn Kilián Ignác, Girolamo Costa či Václav Špaček – práce na stavbě kostela se zřejmě načas zastavily a pokračovaly až 1725-27 (záznamy o největších výdajích), 1728 byl kostel v hrubých rysech dokončen, musel však být již předtím alespoň z části použitelný, neboť se v něm 27. VIII. 1725 uskutečnil slavnostní vs. jedné šlechtičny do zdejšího konventu a při dalších dvou slavnostech, 28. VIII. a 28. X. 1727, se výslovně

sděluje, že proběhly v „nově zbudovaném domě Božím SJN“ – 21. VIII. 1729 kostel jako „první postavený ke ctí“ konsekroval praž. svěťící biskup Daniel Josef z Mayern

dispozice kostela není jednotná, poukazuje na nastalou změnu pův. arch. záměru ve prospěch tvůrčího ducha Kiliána Ignáce Dientzenhofera, jež stavbu dokončil (jeho dílem je vs. předsíň, průč. a řada jednotlivých prvků a detailů v dalších částech budovy) – kostel postavený na silně se svažujícím terénu směřuje kněžským k záp., zpřístupněn polokruhovým schodištěm s úseky kam. balustrády, vedoucím k hl. vs. ve vých. **průčelí**, jež je dvouetážové, trojosé, s vys. soklovou částí, zdobené iónskými pilastry – střed. rizalit průč. opatřen vstupním sl. portálem (postranní, odspoda se rozšiřující pilastry nahoře opatřeny hermami) završeným rozeklaným segmentovým nástavcem s obláčky a pololežícími s. Lásky (vl.) a Víry (vpr., s křížkem v pozdvižené lv.) a postranními vázami – upr. štítu portálu volut. kart. se symbolem SJN (dvouramenný kříž přecházející na koncích břevna a pně v celkem 5 hv., mohlo by však jít o novější dodatek) – vlastní vs. chráněn dvoukřídlymi plechovými vraty s překříženými pásky, nadsvětlík vybaven mříží s iniciálami *SJNM* (= Sanctus Joannes Nepomucenus Martyr) – nad portálem vys. okno, v boč. osách niky se s. sv. Josefa s Ježíškem (vl.) a sv. Zikmunda (vpr.), v celé šíři průč. nahoře probíhá plná atika rytmičovaná pilířky, z nichž krajní nesou s. sv. Víta se lvem u nohou a sv. Václava s pozdvižným praporem – upr., nad trojúhelníkovým rozeklaným tympanonem střed. rizalitu v triumf. postoji socha (na čtyřb. podst. s volut. křídly kanov. hledící dolů na pozorovatele a pravici do výše pozdvihující vys. zlac. kříž jako vítězné znamení, v lv. zlac. kov. palma, kolem hlavy zlac. kov. ☉5*) – světec doprovázen 2 andělky (na obláčcích na postranních volutách podstavce svatoján. sochy, and. vl. s gestem mlčení provedeným prstíkem pr. a s knihou v lv., and. vpr. ukazující pravici na svěťce a v lv. držící štít s vepsaným jménem) – t. svatoján. skupina je situována před průčelní okno čtyřb. věžovitě nástavby, opatřené zvlněnou řím. s terčí pro věžní orloj a elegantně členěnou střechou s řeckým křížem, zdobeným upr. a na všech koncích celkem 5 svatoján. hv. – soubor soch na průč. pískovcový, atributy ze zlac. kovu, pozdní dílo (před 1729) sochaře Matěje Václava Jäckela a jeho dílny, vytvořené za spolupráce býv. člena t. dílny, sochaře Karla Josefa Hiernleho (hermy portálu, snad i svatoján. socha mezi anděly, 1728)

chrámová předsíň je vlastně miniaturou jiných dispozic Kiliána Ignáce Dientzenhofera (ústřední prostor s dvojicí navazujících příčně oválných prostorů) – vs. do vlastního chrámu je opatřen kam. ostěním se supraportou a dvoukřídlymi dveřmi – **prostor kostelní lodi** tvoří symetrickou, takřka dvouosou kompozici, je osmiboký, zaklenutý

vzdutou klenbou, již prolamují v pendentivech ov. okna – vedlejší prostor **presbytáře** (na záp. str.) zaklenut úsekem valené klenby s pasy a na vých. str. (ke kruchtě) vzdutá klenba rovněž s pasy – další 2 boč. prostory na jihu a severu tvoří pomyslnou příčnou loď – klenební sféra kostela je oddělena výraznou průběžnou římsou – prostor chrámu je rytmizován kompozitními pilastry, v šikmých stěnách v přízemí niky, nad nimiž v úrovni patra malé oratoře (podpírané anděly) se vstupními otvory s ostěním s rel. ptáka a zavěšenými festony – boč. stěny příčné lodi prolamují okna (někde slepá), se suprafenestrami s and. hlavičkami a volutami, hl. stěny t. příčné lodi prosvětluje vždy jedno vel. okno s polokruhovým ukončením – obdobné okno prolamuje sev. stěnu presbytáře, na protilehlé již. stěně je v přízemí slepý portál, výše oratorium – kostel disponuje ještě **dalšími prostory**, mj. zajímavými kryptami

v původním, značně nákladném vnitřním zař. již před 1729 figuroval **hl. oltář s obrazem** (olej na plátně, 392 × 234 cm) neznámého aut. (nyní uložen v *Severočeském muzeu v Liberci*, i. č. Ob-428), ikon. pozoruhodným, s tématem Oslavení SJN před P. Marií s Ježíškem, sv. Annou a světlicemi: na oblacích klečící prostovlasý kanov. JN je 2 anděly vynášen do nebes, přičemž anděl po pr. str. před světlem drží krucifix, oblaka níže podpírají andělci s kovky a železným drásadlem, další and. je ozařován pochodní, kterou svírá nad kladkou, což jsou všechno atributy Janova mučednictví, vpr. dole je pak znázorněna jeho muč. smrt, tedy Svržení z m., vl. v pozadí místo jeho pohřbení, Praž. katedrála, světec sám drží v pr. bilet, hledí do nebes a ukazuje do nich pozdviženou levicí, nad ním v oblacích sedí P. Maria s Ježíškem, jenž se k němu sklání, zatímco se k Matce Boží zl. druží její matka, sv. Anna, nejvýše nad nimi v nebesích 2 letící andělci drží věnec martyrova vítězství, níže po stranách Matky Boží a sv. Anny jsou na oblacích rozesazeny ženy sv. života, panny a mučednice Anežka Řím., Cecilie, Barbora, snad i Agáta, jistě však Voršila, dále panenská zakladatelka ženského řeholního řádu pojmenovaného po světici Voršile, později kanonizovaná Anděla Merici, nakonec pak Zdislava Berkovna, taktéž později kanonizovaná, leč v baroku uctívána světice z rodu Berků, jenž vymřel výše zmíněnou zdejší převorkou Annou Eleonorou od N. Trojice – ikonografie obrazu vyjadřuje duch. náboj místa, pro něž byla malba určena, jakožto domu modlitby voršilek následujících život sv. Voršily a dalších panen odhodlaných, stejně jako SJN, položit svůj život pro Krista pod ochranou Panny Marie a zde i sv. Anny, prvotní patronky hradčan. konventu – jelikož je na obraze přítomností Zdislavy Berkovny evokována role první hradčanské převorky, nelze vyloučit, že obraz vznikl ještě za jejího života, tedy do 1726

z ostatní výzdoby se stala proslulou **fresková výmalba kleneb**, mistrovské, signované a letopočtem 1727 datované dílo malíře Václava Vavřínce Reibera, ikonograficky nejpropracovanější výtvarný celek v nepom. předkanonizačním umění, který lze na základě skvělého a obsáhlého výkladu prof. Pavla Preisse (*PREISS 2013, 515-561*) s některými doplňky a úpravami popsat takto:

první část představuje cyklus z legendy rozestřený po dvojicích výjevů zasazených do mohutné dekorace na třech poměrně úzkých klenebních polích – **zprvé** nad levým prostorem příčné lodi, kde je představeno Kázání v chrámu (světec na kaz. drží v rukou lebkou, což by mohl být náznak jeho posledního káz. v předtuše vlastní smrti) a Světec kárá panovníka na trůnu, stylizovaného v Nerona, za jeho krutost, demonstrovanou níže trpícím kuchařem v plamenech, kterého panovník rozkázal upéct – **zadruhé** nad pravou částí příčné lodi, kde jsou výjevy Zpověď královny (klečící ve zpov., zdobené za sedícím světlem ov. medilonom Madony a na stříšce s. sv. Maří Magd.) a Král (opět v podobě Neronově) z trůnu rozkazuje zajmout neohroženého kněze, který prstem pravice činí gesto mlčení, přičemž dole v popředí sedí páže se psem a opodál se nachází kotel s rozžhaveným uhlím a nástroji mučení – **zatřetí** nad kruchtou jsou scény Světec osamocen v mučírně (visí na provaze za vykloubené ruce a na těle má zavěšeno mohutné závaží) a Svržení z m. (mučedník tlačěn skupinou bířiců přepadává v plném kanov. odění přes okraj m. a soustředěně hledí na drobný krucifix, který drží ve svázaných rukou) – **posledním výjevem** z legendy je Vynášení kanovníka těla (☉5*) z *Vltavy* třemi rybáři, v pozadí m., napravo další rybář pádluje v loďce, vl. na břehu čekají na světčovo tělo infulovaní preláti s berlami, liturgická asistence a lid s korouhvemi, umbelou a voskovicemi, nad scénérií andělé s věncem nad světčovou hlavou a zapálenými voskovicemi – t. výjev se nachází na klenebním poli mezi kruchtou a středovou prostorou chrámu

triumf. vyznění věnce motivů ze svatoján. legendy vrcholí malbou na **klenebě presb.**, představující Oslavení světce Čechii a světadílů, kde je ztvárněna and. skupina upr. nebes, která drží relikviář z jazykem zdobený paprsky a pětící hv., zespoda k výjevu hledí sedící Čechie s korunovaným dvouocasým lvem s předními tlapami na podušce s žezlem, na lv. okraji fresky personifikace Ameriky a Evropy, která drží obrázek a je doprovázena andělem s trubkou (aluze na světčův věhlas šířící se z t. světadílu do celého světa), na pr. okraji fresky Asie a Afrika

nejrozsáhlejší a mnohovrstevnatý výjev pokrývá klenbu kostelní lodi a představuje iluzivní kopuli s lucernou, tamburem s okny, sloupy a sochařsky zdob. výklenky, níže obíhající

balustrádovým ochozem a podpůrnou arch. v pendentivech pod ochozem – z jednoho z okének iluzivní lucerny padá dovnitř pomyslné kopule imaginární trojúhelný proud světla – v kopuli se vznášejí 5 andělů, každý s jednou svatoján. hvězdou a jedním atributem

ze 4 jánských hvězd plyne proud světla vždy na jeden výjev zázraku či dobrodiní, pomyslně utkaný na koberci zavěšeném přes balustrádu:

z hvězdy anděla s lilii světlo ozařuje výjev události na koberci umístěném v pohledově nejdůležitější pozici pro oko příchozího, sm. k presb. – událost se odehrála v t. místech a zavdala příčinu k zasvěcení kláš. kostela právě SJN – jde o **Uzdravení zchromlé paže Terezie Krebsové** – v lv. části tapiserie sedí nemocná na lůžku u nočního stolku s přesýpacími hodinami, chlebem a vodou, o nichž konala půst k počtě Nepomuka, jehož obrázek má vyst. na stolku hned vedle zmíněných předmětů – dívka s důvěrou natahuje svou chorou, bezvládnou lv. ruku, kterou si přidržuje pravíci, před světce, který se jí zjevuje v nebeské slávě jako kanov. se štólou a s palmou v lv., jenž nemocné žehná pr. rukou – její následné uzdravení vykresluje pr. část kompozice, kdy chorá při mši sv. sloužená před oltářem Loret. Madony (kryta mříží) v blízkém pout. místě s údivem pozdvihuje právě ozdravělou levici, ze které spadla dlaha a rozvinul se obvaz – div budí pozornost, i kněz se jemně otáčí od tabernáku, do kterého právě ukládá eucharistii (Terezie se uzdravila při přijetí sv. přijímání, které on před chvílí rozdával), a překvapeně hledí na ministranta, který ukazuje na uzdravenou dívku – příběh je podán stylizovaně a přitom do mnohých podrobností věrně skutečnosti, o které na ochozu nad tapisérií vydává svědectví sama uzdravená Terezie kněží, jenž zpytavě s brýlemi případ zkoumá a poslouchá přitom také svědectví muže s hůlkou – v pozadí vystupuje tvář chlapce – t. skupinka osob vyjadřuje, že se o popisované události jednalo v rámci beatifikačních i kanonizačních jednání – až po vytvoření fresky byla epizoda prohlášena za opravdový zázrak

z hvězdy, kterou v kopuli drží and. s křížem, je osvětlen koberec, který na balustr. sm. k lv. prostoru příčné lodi upravuje mužská postava a který představuje **Pomoc nuzné ženě s dětmi** (→ D.1, 921) – v chudičké, oprýskané místnosti (s polorozpadlým nábytkem a s rozbitým džbánem na zemi) stojí bosá žena v potřhaném oblečení, v ruku drží nůžky a kus bílé látky, ze které vytváří cáry, aby mohla aspoň do něčeho obléct svých pět dětí – s důvěrou se obrací ke SJN, malovanému v polopostavě na obrázku zavěšeném na stěně nad policí – před obrázkem klečí a prosebně ručky spíná čtvero z dětí, zatímco páté dítě stojí u matky a tahá ji za sukni, aby se podívala na zem, kam ukazuje druhou ručkou – na zemi leží zlaťáky – odkud se tato pomoc vzala, naznačuje pootevřené okno s výhledem na hl. věž praž. katedrály – půvabným

detailem je kočka poblíž capartů, po kočičím způsobu značně nezávislá na okolním dění

and. držící v iluzivní kupoli věnec osvětluje hvězdou tapiserii zavěšenou sm. ke kostelnímu vchodu (po stranách jsou na ochozu 2 muži), která představuje **Malíře portrétujícího SJN**, jenž mu v ateliéru stojí modelem – dílna je vybavena plátny opřenými o stůl s lahvičkami barevných tinktur a reliéfními odlitky zavěšenými na stěně – vpr. je průhled do vedlejší místnosti, ze které do ateliéru vchází dítě nebo muž trpasličího vzrůstu a v níž u stolu sedí dva bohatě odění muži a rozmlouvají spolu – dlouho nebylo zřejmé, o jakou událost se jedná – v úvahu připadalo dění spojené se zázračným obrazem v *Pohledu* (→ D.1, 1027), nyní je však jasné, že půjde o epizodu odehrávající se ve španělském *Madridu* někdy do 1721 a blíže popsanou v → D.1, 904

čtvrtý anděl v kopuli nese muč. palmu a hvězdou ozařuje čtvrtý koberec, situovaný sm. k pr. prostoru příčné lodi, tentokrát s výjevem **Úniku zatčeného muže** – t. epizoda se přihodila jistému Moravanovi (→ D.1, 729) – je tu ve městě dvakrát zachycena tatáž čtyřčlenná vojenská hlídka, nejprve v pozadí, když vede jako zajatce muže (onoho Moravana) spínajícího zoufale ruce, poté v popředí, kdy předák skupiny bezradně vyhlíží, kam zajatec zmizel – v tu chvíli vojákům ukazuje směr malý chlapec, ovšem zcela jinam, než kam pohřešovaný skutečně unikl – za ním se hoch pokradmu ohlíží kamsi vzad, kde lze prchajícího tušit v náznaku nohy, rozevlátých vlasů a pracovní suknice – nad tímto výjevem spolu v ochozu živě diskutují dva muži – i bordury právě popsaných koberců jsou propracované a zdobené symboly a dekoracemi

pátý and. v kupoli svou hvězdou, drženou v pr. ruce, ozařuje plamenný meč, jež drží v levici a z nějž do tří stran vyšlehuje blesky, aby zasáhly čtyři grisaje na žlutavých kartuších v zavíjených rámcích, rozmístěné pod vyduťté partie ochozu nad ov. okny (okuly) v pendentivech kupole – aby tři blesky mohly zasáhnout čtyři grisaje, je jeden z nich rozdělen ve dva, a to odrazem v zrcadle, jež blesku nastavuje andílek letící v tamburu – zatímco u koberců na balustrádě šlo o dobrodiní, čtvero grisajů představuje tresty, jimiž SJN stihl osoby, které se snažily znevážit jeho čest (proto blesky vyražejí z trestajícího plamenného meče)

je zde zachycen **Pád mladého Albrechta Chanovského na Praž. mostě** (sv pendentiv, místo svržení z m. naznačeno sochou v pozadí, vztyčenou mnohem později, → D.1, 8), dále **Zmaření pokusu o zničení Nepomukova hrobu kalvínci 1619** (sz pendentiv, → D.1, 10), **Potrestání opovážlivé ženy větrným vykasáním sukni** (jz pendentiv, → D.1, 9, lze uvažovat i nad potrestáním hofmistřiny manželky Fridricha Falckého, → D.1, 12) a posléze **Pád Bohuslava Jana Woržikovského z Kundratic z vozu nedaleko Proseka** (jv pendentiv, → D.1, 56)

Preiss (pag. 552) skvěle vystihuje smysl doprovodu, jímž jsou jednotlivé kartuše s grisajemi obklopeny: „Výjevy jsou zvoleny tak, aby každý z nich ukázal Janovu zázračnou vládu nad živly, jak potvrzují svými atributy chiaroscurové dvojice figur, které kartuši s vyobrazením doprovázejí. Pád znesvětitelů u Janova hrobu doprovázely hromy a blesky, a proto se hodil k předvedení, jak světec poroučí ohni, zosobněnému muži, u nichž je rozvíření bujné křtice připodobněno vyšlehávání plamenů a doprovází je pás kouře. Větrný příběh rouhavé hofmistryně nebo snad opovážlivé panny se přímo nabízel jako příklad moci rozpoutání vzduchu, v němž se zosobnění větrů s vlajicemi kadeřemi a vážčími křídly jakoby stěží, jen s velkým úsilím udržela po stranách oválného okna pod konzolami balkónu. Zemi, na kterou vypadl pan Voříkovský z vozu, představují sice ženské postavy s hradbovými korunami – *coronu muralis* nesla Matka Země Gaia a telurická bohyně Kybele – na hlavách, ale tak silácké, aby mohly pozdvihovat nebo držet mocné balvany. Nejen vnějšími znaky, jako jsou orobince vpletené do kadeří nebo zmnožené dužnaté listy, jež jim vyrůstají z ramen, ale i svými vzájemně se doplňujícími, protisměrnými, vířivými otáčkami vyvolává poslední dvojice, jež upírá pohled k příběhu s kluzkým pádem Chanovského do bláta a louže, dojem síly vodního živlu, nad nímž trůní v dále tušená socha patrona nad vodami, doposud zdobící Karlův most.“

v iluzivním tamburu nad právě popsanými pendentivy se nad ochozem nacházejí niky završené konchami, do nichž jsou postaveny iluzivní monochromní sochy **ženských personifikací Ctností** – nad Chanovským je to Statečnost (se sloupem), nad kalvánci snad Naděje (s ptáčkem na ruce), nad ztrestanou ženou Štědrost (s rohem hojnosti a korunou, spyající mince) a nad Voříkovským Mlčenlivost (kladoucí ukazováček levice na ústa a v pravici držící zavřenou kn.)

Preiss soudí, že autor oslavného, ale na široké epické základně založeného programu právě popsaných Reinerových fresek byl nejpravděpodobněji některý kanov. pražské metr. kapituly (pag. 515) – malíř navržený program umělecky rozvinul do skvostného díla, v němž ve fresce na klenbě lodí poprvé ve své tvorbě použil „obraz v obraze“, aby tak představil skutečnosti, v nichž se prolíná nebeská a zemská sféra (nebeská oslava, ctnosti, zázračná pomoc nebo potrestání pro ctitele, resp. hanobitele) – dle Preisse: „Tento moment [...] vrostl do nadřazeného, [...] zde do plnosti rozvinutého systému iluzivně malované architektury, usilující pro své cíle o přehodnocení prostorových vztahů a vytvoření nových podmínek pro včlenění dalších prvků, vytvářejících svým řazením, vrstvením a prostupováním snad nejkompexnější freskařský útvar baroka ve střední Evropě.“ (pag. 527) – závěrem nutno zmínit

Reinerův vlastnoruční kresebný návrh SJN se zjevuje Terezii Veronice Kreskové (kresba perem a štětcem tuší na nažloutlém papíře, 145 × 193 mm, uloženo v NG v Praze, i. č. K 39897), který mistr vytvořil asi 1727 snad jako předlohu k plánované rytině – kresba se shoduje s výše popsanou scénou t. námětu, mal. na fiktivním koberci na klenbě lodí vorš. nepom. kostela, a to do všech podrobností až na nepatrné odchylky v borduře

2/ pout. místo P. Marie Loretánské, spravované kapucíny a lidově zv. *Loreta*:

2a/ v ambitu (v jeho vých. části, severně od kap. Nar. Páně) v rámci souboru tzv. „oltářníků neboli malovaných obrazů“ různých světců a světic, sestávajících z barok. dřev. konstrukce s klekátkem a rámem obklopujícím obr. příslušné sv. osoby, zakrytý sklem, je 1694 dol. také oltářník – nacházel se na něm obraz, jehož podobu zachycuje dobová grafika z 1700: prostovlasý kanov. (☼) kladoucí pr. na hrud' a lv. natahující od těla klečí na zdobené dlaždicové podlaze uv. místnosti ohraničené sloupem s drapérií a hledí ke kříži, který vl. nahoře v oblacích nesou 2 letící andělci – za světcem stůl pokrytý ubrusem, na něm položena uzavřená kn. – za stolem a světcem stojí anděl (☼), jenž světci klade lv. ruku na lv. rameno a jako by mu cosi vnukal – podle Markéty Baštové, kurátorky praž. *Lorety*, je možno vznik popsaného svatoján. oltáříku s obrazem klást do 80. l. 17. st., kdy prokazatelně vznikla velká část takovéto výzdoby ambitu poutního místa

2b/ průč. *Lorety* dal postavit ovdovělý kn. Filip Hyacint Popel z Lobkowitz na základě závěti své choti Eleonory Kateřiny, po jejíž smrti († 1720) byla o plánované výstavbě 21. II. 1721 uzavřena smlouva s arch. Kryštofem Dientzenhoférem – průč. je zdob. sochami, které představují velice nesourodý celek tvořený díly několika sochařů, z nichž je archivně doložen pouze Jan Bedřich Kohl-Severa, který dodal sous. sv. Felixe z Cantalicie klečícího před P. Marií s Ježíškem (um. vně kap. sv. Anny) a alianční znak stavebníků s dvojicí andělských štítonošů (nad hl. portálem) – Kohl-Severa vytvořil nejspíš také sochu doprovázenou andílky, situovanou vně kap. P. Marie Bol., vytvářející tak na pr. okraji průč. pout. areálu protějšek ke zmíněnému sous. sv. Felixe z Cantalicie, které zdobí lv. okraj průč. (uměleckou souvislost lze nalézt patrně i s některými s. na sledovaném průč., především se sv. Antonínem Pad. a sv. Františkem Seraf.) – jiná možná atribuce dotčeného svatoján. sousoší směřuje k sochaři Matěji Václavu Jäckelovi – zřiz. díla byl podle kapuc. análu „ctihodný vídeňský měšťan či měšťanka“ – osazeno bylo 12. VIII. 1717 a dne 24. IX. 1718 je požehnal spolu se s. sv. Františka a sv. Antonína Pad. (stojícími po stranách hl. vchodu do pout. areálu) P. Josef Bílinský (tj. z *Bíliny*), sakristán – představuje na oblacích stojícího prostovlasého kanov. se štólou a s biretem v pr.,

kladoucího lv. ruku na hrud' a hledícího vzhůru – pod světlem nízký asi šestib. postament, u něj vl. v oblacích postav. uzavřená kn., vpr. na obláčcích stojí andělek s gestem mlčení a hledí ke světcům – hl. část kam. podstavce, pojatého do vystupující stěny, je vpr. dekorována pěti vel. šestirohými hv. rozmístěnými do tvaru písmena X – nad sv. Janem jsou na fasádě rozmístěny 2 kam. obláčné shluky s andělky, celými postavami nebo jen okřídlenými hlavami

2c/ v loret. pokladu uchovávaném v klenotnici pout. areálu uložena lobkowiczská korálová monstrance z doby cca 1673 s malbou v medailonu, jež patří k nejstarším zobrazením tohoto světce v uměleckém řemesle: upr. monstrance místo pro hostii, po str. vytepané postavy arch. Gabriela (vl.) zvěstujícího Boží poselství P. Marii (vpr.), nad arch. do medailonu zasazen malý barevný obrázek (SJM s křížem a biretem na hlavě), nad P. Marii drahý kámen docela velký, v němž je vidět matná silueta postavy kněze s křížem (snad také SJM?)

3/ v k. sv. Benedikta při koleji barnabitů na Hradčanském nám. socha (světec oblečen v oděv, který kdysi užívali svatovítské kanovníci k bohoslužbám, pravici nese palmu, v lv. křížem nakloněný k hrudi, ○), 1701

4/ podle Tomáše Nováka (1871), Klementa Borového (1878) a Františka Ekerta (1884) zřídil Jaroslav Bořita z Martinitz (jeden z těch, kdo přežili praž. defenestraci 23. V. 1618) ve svém praž. paláci na Hradčanském nám. (čp. 67/IV) kapli – vzhledem k tomu, že t. šlechtic zemřel 1649, **jednalo by se o první samotnému Nepomukovi zasvěcenou svatyni vůbec** – dá se však předpokládat, že pokud zdejší palácová kaple byla skutečně věnována SJM, pak k zasvěcení t. světcům došlo až někdy později – nelze vyloučit, že by v t. palácové kapli byl umístěn obraz SJM píšícího své poslední kázání, později um. ve *Směčně* (→ níže, t. 2/)

5/ v II. 1721 prodal malíř Petr Brandl Františku Josefu hr. Czerninovi z Chudenic za celkovou částku 1325 zl. celkem 8 obr., mezi nimi obraz za 200 zl. – předpokládá se, že t. malby byly určeny pro *Czerninský palác* na *Hradčanech* (čp. 101/IV, Loretánské nám. 5)

6/ u dol. vjezdu na vozovou c. propojující dneš. Nerudovu ul. s *Praž. hradem*, na hranici svatovítské f. písk. socha v nadživ. vel. (233 cm): elegantní postava stojícího kanov. s monilem na prsou a štólou na rochetě, s vel. křížem v lv. ruce výrazně odstávajícím od těla v téměř svislé poloze a obráceným k divákovi, v pr. ruce mohutná palmová ratolest, rocheta jako by vlála ve větru – po str. plintu na rozšiřující se římsě podst. sedí 2 andělci, onen vl. s gestem mlčení a otevřenou knížkou, onen vpr. držící rozvinutou pásku, na níž je načrtnutý m., pod jehož středním obloukem na hladině řeky splývá 5 hvězdiček rozmístěných do kruhu – sokl čtyřb., projmutý – žádost o pov. k realizaci t. svatoj. sochy podal v III. 1709 na č.

místodržitelství hradčan. kameník František Jakub Santini-Aichel, st. bratr slavného architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla, který poukazoval na přání neznámého vznešeného dobrodince osadit skulpturu na „Nové cestě“ do 16. V. t. r. – než byla žádost kladně vyřízena, kameník Santini zemřel († 21. VI. 1709) – pov. bylo dodáno a socha vztyčena někdy do 1714 – na plintu je sign. sochař Jan Brokoff, dílo však vytvořili jeho synové, Michal Jan Josef a Ferdinand Maxmilián – **pozn.:** svatoj. socha spolu se s. sv. Josefa (1714), umístěnou na protější str. cesty, chránila příjezd k *Hradu*, a nejspíš tak avizovala poutníkům místo světce pohřbení – obě sochy na pův. místě zachycuje Huberův perspektivní plán *Prahy* z 1769 – 1820 byly obě sochy přem. k dol. okraji Radnických schodů, kde po stranách schodiště stojí doposud (svatoj. socha při nároží domu *U Zlaté hvězdy*, na odstupňované základně)

7/ hradčanská měst. rada 10. XI. 1722 věnovala na žádost svatovít. kanovníka Jana Mořice Václava Martiniho na velkém (nyní Hradčanském) nám. místo, kde jmenovaný zamýšlel postavit „sochu“ – krátce nato se záležitosti ujala sama řečená měst. rada a 23. III. 1723 napsala praž. arcibiskupovi Kuenburgovi n. žádost, v níž sdělila, že zamýšlí „stejně jako je tomu v jiných pražských městech, ke cti Nejvyššího a k rozmnožení křesťanské zbožnosti s pomocí některých dobrodinců dát postavit podle přiloženého nákresu na našem Hradčanském náměstí nedaleko knížecí arcibiskupské rezidence kamenný sloup a zasvětit jej kromě jiných svatých českých patronů obzvlášť svatému divotvůrci Janu Nepomuckému.“ – vyslovovala přitom naději, že se podaří sloup postavit ještě 1723, takže „nově kanonizovaný [tj. blahověčený] patron,“ který je beztak místními velice ctěn, zde bude moci být již brzy uctíván i veřejně – následovala jednání se zem. podkomořským úřadem, panovníkem (skrže české místodržící), jelikož se měl pomník nacházet na předpolí jeho praž. král. sídla, a s praž. arcibiskupem – z t. jednání vyplývá, že se do 1725 již scházely prostředky na stavbu sloupu, který měl být vztyčen ke cti Boha, P. Marie a sv. zem. patronů (dol. 7. IV. 1725), přičemž bylo již 1724 jednoznačně určeno místo, kde bude vztyčen – 7. IV. 1725 císař Karel VI. stavbu pomníku schválil a záhy se začalo s výměrou stavebního místa a se svážením materiálu – o rozšíření skupiny patronů sloupu svědčí list měst. rady z 12. I. 1726, v němž pisatelé císaři děkují, že jim povolil postavit sochu „ke cti Nejvyššího, sv. Karla Boromejského, sv. Alžběty a sv. patronů Království českého a tím i k žádoucímu dosažení rozmnožení nejjasnějšího rakouského rodu, po kterém nejpoddaněji toužíme“ – dále oznamují, že už byly vykonány potřebné přípravné práce a žádají panovníka, aby jim povolil položit zákl. kámen k pomníku, což tento skutečně do února t. r. povolil a určil nejvyššího praž.

prukrabí Jana Josefa hr. z Wrtby, aby jeho jménem zákl. kámen položil – volba sv. Karla Bor. a sv. Alžběty se vysvětluje tím, že jde o osobní ochránce císaře a císařovny – první etapa výstavby sloupu byla ukončena 1728, další etapa (asi spolu s tvorbou sochy vpr. upr.) až 1736, kdy byl 13. V. k t. mar. sloupu teprve slavnostně položen zákl. kámen a vzápětí byl celý pomník posvěcen – sochy vytvořil Ferdinand Maxmilián Brokoff

8/ v klášteře kapucínů (čp. 99, Loretánské nám. 6) se na chodbě nachází drobný oltář, dřev. architektura s menzou, trojstupňovou predelou, retabulem tvořeným obrazem a doprovodnou nástěnnou malbou po stranách (drapérie svázaná do ozdobných uzlů), vyvrcholená stříškou oddělující oltář od dřev. stropu chodby – tit. obraz představuje SJN jako kanov. s nepokrytou hlavou (☉) klečícího u stolku s volutou, zakrytého červeným pláštěm – světec drží v pr. ruce vel. kříž, lv. ruku klade na hrud' a hledí do nebe – za jeho lv. ruku je vetknuta palmová ratolest, kterou světeci přidržuje anděl-eféb stojící vpr. – jako by t. nebeský duch světece připravoval na blížící se muč. smrt – na stole má světec položen biret, zavřenou kn. a na ní kn. rozevřenou – scénérie je situována do místnosti se závěsem, otevřená v pr. hor. rohu do oblak, z nichž vystupuje nebeská zář od Boha – jde o jakousi redukovanou podobu Svatojána. oratoria – na třech stupních predely jsou vepsány tři l. chronostichy v elegickém distichu s červeně zvýrazněnými písmeny obsahujícími číselnou hodnotu – spod. část stříšky, již je oltář kryt, je vyzdobena malbou květů, kartuší upr. a l. chronogramem, rovněž s červeně zvýrazněnými literami – všechny tyto nápisy udávají r. vzniku památky, 1707 – čelní stěna menzy je také vyzdob. malbou květů a kartuší upr., která je však zdobena 2 zkříženými palmovými ratolestmi, hvězdou upr. na jejich zkřížení a po třech hvězdách nahoře a dole (celkem jde o 7 hv.)

I/ E (na štítě drženém andílkem vpr. u vrcholové sochy na průč.) *DIVU / S. IOANN: / NEPOM* – (uv. kostela na fresce na výjevu Mučení SJN mal. náp.) *Wencel. Lorenc / Reiner fecit / A 1727* – **R** HAMMERSCHMID, *Analecta ad Historiam Pragensem*, 15. X. 1720 (NKČR, sign. XXIII C 5/6, fol. 415^r) – **L** *Reverendissimo principi de Khünburg 1720* – HASLBAUER 1720 – HASLBAUER 1725 – HASLBAUER 1727a – HASLBAUER 1727b – LIBERTIN 1729 – EKERT 1884, 326-328 – NEUMANN 1974a, 274-275 (č. kat. 342) – VILÍMKOVÁ 1986, 11, 39, 95-96, 142, 187 – VANČURA 1994, 200 (Jäckelova svatoján. socha na průč. z doby cca 1728) – *UPP, P. H. H.*, 131-136, 280-281, 283 – PREISS 2000, 159 (obr. 2, 3), 160-161 – *SBČ* 2001, 77 (č. kat. I/2.27) – PREISS 2013, 506-571 (Reinerovy fresky, bohatý obrazový materiál), 989-991 (Reinerovy fresky F 11), 1075 (Reinerova kresba SJN zjevujícího se Terezii Veronice Krebsové, K 11), 1059 (obraz z hl. oltáře, mylně připisovaný Reinerovi, OM 9) – TISCHEROVÁ 2013, 66, 83, 374-376 (č. kat. 121); **2a/ R** l. svěd. Václava Zinerta, kooperátora v Libčevsi, dané t. 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn.

117, fol. 337^r) (Zinert se 1709 během svých filoz. studií v Praze před t. svatoján. obrazem v kleče modlíval) – **G** rytinka popsaná nahoře: *Abbildung des seeligen Joannis Nepomuceni / wie er bey Mariä Laureta vorgestelt ist.* – popis dole: *S. IOANNES NEPOMVCENVS / Zu Prag bey Maria Laureta. / Dessen Fest den 15. Maji gehalten wird.* – aut. rytec Jan Adriaen Gerhardt de Groos – publikováno v **L** BÍLINSKÝ 1700, 155 (v t. kn. se na pag. 12 vyobrazení světců rozmístěná v křížové chodbě hradčan. loret. pout. místa nazývají „malé oltářiky neboli malované obrazy“) – **L** Z KOICHEMU 1694, 159-162 (oddíl věnovaný BJN, jehož oltářik s obrazem se již tehdy nacházel v ambitu praž. loretánského pout. místa) – **pozn.:** děkuji Mgr. Markétě Baštové, kurátorce pražské Lorety, a Mgr. Petru Ignáci Baštovi, řediteli t. areálu za informace k t. svatoján. památce – pův. obraz na oltářiku byl ještě během 18. st. nahrazen novým obrazem, dodnes dochovaným; **2b/ L** VANČURA 1994, 199, 209 (dat. asi 1723, aut. okruh Matouše Václava Jäckela) – TISCHEROVÁ 2013, 400-401 (č. kat. 145), 582 (pozn. 1568) – BAŠTA/BAŠTOVÁ 2017, 70 (obr.), 71 (aut. Matěj Václav Jäckel, dat. vztýčení sousoší 12. VIII. 1717), 73 (svěcení soch 24. IX. 1718), 74, 91-92 (pozn. 19-21; v pozn. 19 citace z kapucínských análů, *Liber Quartus Cursus*, rkp. 404, pag. 316, č. 11: „Dne 12. srpna jakýsi vídeňský měšťan či měšťanka (což dodávám z přičinlivosti, protože i jméno, i osobu vytesal) dal vně loretánského domu vedle zdi kaple Bolestné Matky zříditi sochu ctihodného služebníka Božího Jana Nepomuckého.“; v pozn. 21 citace z kapucínských análů, *Liber Quartus Cursus*, rkp. 404, r. 1718, pag. 71, č. 5, o požehnání soch sv. Františka, Antonína a „ctihodného služebníka Božího Jana Nepomuckého“ paterem sakristánem Josefem z Bilyny 24. IX. 1718) – GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2020, 59 (dat. 12. IX. 1717, zřiz.); **2c/ L** STEHLÍKOVÁ 1993, 29; **3/ R** nedat. l. zpr. barnabity Dona Jana Marie Zieglera, probošta u sv. Benedikta na Hradčanech, prez. 8. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 171^r); **4/ L** NOVÁK 1871, 58 – BOROVIČ 1878, 42 – EKERT 1884, 329; **5/ L** PROKOP 2006, 45 – PROKOP 2016, 69 (č. 169); **6/ E** (na plintu vz.) *IOAN: BIOIOFF FECIT.* (tuto pův. sign. kdosi později změnil v sochařově přijetí, v němž dotvořil první *I* v *R* a druhé *I* v *K*) – **L** SUCHOMEL 1996, 157 – TÝŽ 1997, 66 (obr. 2), 67-68, 69 (pozn. 11, 12), 70 (pův. sign., dat. 1709-10, aut. bratři Michal Jan Josef a Ferdinand Maxmilián Brokoffové) – HORYNA 1998, 61-62 – *UPP, P. H. H.*, 455 – GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2020, 24, 69-70 – **I** památkovýkatalog.cz (39605/1-913 – *socha sv. Jana Nepomuckého*); **7/ L** ADAMCOVÁ/ ZÁHRADNÍK 2017, 75-88; **8/ E** (na hor. stupni predely oltáře) *STELLIFERI FELIX EX HINC SALVE INCOLA CAELI / ARAS VOTIVUS MENTE SALUTO TUAS.* (= 1707) – (na střed. stupni predely) *LAURO MARTYRII RADIANS VOTIVE JOANNES. / EXIGUI SERVI RESPICE VOTA TUI* (= 1707) – (na spod. stupni predely) *EXURGE ORO, TUIS PRECIBUS SUCCURRE CLIENTI / VILI NE EX TERRA FAMA PERICLA FERAT* (= 1707) – (v kart. vespod stříšky oltáře) *BE- / -ATE IOANNES / NEPOMVCENE, / DEPRECCARE / PRO NO / BIS.* (= 1707) – **pozn.:** za informace k t. svatoján. památce

děkuji Mgr. Markétě Baštové, kurátorce pražské Lorety, a Mgr. Petru Ignáci Baštovi, řediteli t. areálu

- ve strahovské f. s far. kostelem sv. Rocha na Strahově (9)

9/ v prem. kláš. k. Naneb. P. Marie na *Strahově* (neboli *hoře Siónu*):

9a/ privilegovaný oltář sv. patronů Č. král., nazývaný v apoš. breve (udělujícím privilegium) i obecně oltářem „Patronů“, byl zdoben upr. sochami sv. muč. Vojtěcha, Víta, Zikmunda a Václava, na ev. boku sv. Ludmily, na ep. boku sv. Prokopa opata, na vr. oltáře upr. sochou sv. Františka, po lv. str. sochou sv. Jiljí, po pr. str. sochou – poslední jmenovaná skulptura BJN byla dřev., natřená barvami podle skutečnosti, vys. cca pět čtvrtin lokte – představovala BJN v almuci a ostatním kanov. oděvu^{a)} – vespod oltáře náp. o jeho funkci a původu^{b)} – šlo o privilegovaný oltář pro pondělí a pátek, na kterém se (dle svěd. z 1708) ze zvláštní nadace rodu Kolowratů sloužily v pondělky mše sv. a ustavičně u něj svítila lampa zásobená olivovým olejem – zřiz. dobrodinec kláštera Jindřich bar. Libštejnský z Kolowrat (1570-1646), který oltář na vlastní náklady postavil a vyzdobil^{a)} – zmíněný šlechtic spojil v sobě výše uvedené tituly, totiž cí. rady (od 1603), komořího a nejvyššího dvorského sudího Č. král.^{b)} v období 1623-28 – dochovalo se však nedat. písemné sdělení, že onen Kolowrat, nejvyšší zem. hofmistr Č. král. (ve fun. 4. XI. 1643 † 6. III. 1646), postavil uvedený „oltář svatých patronů Čech“ spolu se svou manželkou Alžbětou (Eliškou) roz. Popelovou z Lobkowicz až 1642 – právě jmenovaná šlechtička byla po své smrti († 15. VI. 1662) pohřbena u t. privilegovaného oltáře a strahovským premonstrátům závětí odkázala 5000 zl., za což (i předcházející dobrodiní) oni z vděčnosti dali jedním svým knězem sloužit každé pondělí u řečeného oltáře rkviem, po kterém se též kněz spolu s ministrantem pomodlil loretánské litanie (stejně tak se při každodenní mariánské mši a matuře vkládala modlitba, *collecta*, za zesulé Kolowraty, a podobně se zvláštní *collecta* za ně připojovala k výročním a dalším zádušním bohoslužbám)^{c)} – dle souhrnného pojednání o dokladech úcty (*Fama publica*) z 1701 byl oltář postaven nep. s vědomím, tolerováním a souhlasem tehdejšího ordináře, tj. praž. arcibiskupa Arnošta kard. z Harrachu^{d)} – Kolowrat byl před t. oltářem 1646 pohřben^{a)} – starobylá svatoján. socha z oltáře byla 26. VI. 1719 v rámci 2. beatifikačního procesu představena v praž. katedrále soudcům a znalcům, spolu se starožitnou knihou, kterou strahovští premonstráti nazývali *Mortuarium* a zapisovali do ní jména pohřbených v jejich kláš. k. – do kn. byl přepsán náp. ze sledovaného oltáře a k němu připsána zpráva o skonu a pohřbení jeho zřiz.: „Zemřel urozený pán, pan Jindřich svobodný pán z Kolowrat, nejvyšší hofmistr království, druhý rektor naší kongregace, dobrodinec a podporovatel tohoto místa, pohřben roku 1646 v našem kostele

před privilegovaným oltářem českých patronů, který sám postavil.“ – pozvaní znalci, sochaři Matěj Václav Jäckel (64letý praž. novoměstský měšťan) a Jan Oldřich Mayer (54letý malostranský měšťan), si sochu prohlédli a vázání přísahou potvrdili, že ji již předtím spatřili mezi ostatními sv. patrony Č. král. ve strahovském k., a zároveň se vyjádřili, že způsob jejího provedení poukazuje na stáří sta a více let^{e)} – o soše se zmínil i některý ze svědků v t. procesu^{f)}

9b/ dle Hammerschmidova sdělení strahov. opat Vít Seipel (ve fun. 1690 † 1711) a světicí biskup praž. arcidiecéze (jmenován 1699, potvrzen papežem a vysvěcen 1701) dal v rámci rozsáhlé obnovy a úpravy strahovského kláš. k. 1705 odstranit od boč. stěn staré boč. oltáře a postavit oltáře nové u chrámových sloupů, tj. mezi hl. lodí a postranními loděmi – na ep. str. byly tehdy vztyčeny oltáře sv. č. patronů, sv. Augustina, Příbuzenstva Páně a sv. Martina – kolowratský oltář sv. patronů se sochou byl přitom pouze přemístěn, jak to vyplývá z dopisů zdejšího opata Mariána Hermanna (ve fun. 1711 † 1741) určených prokurátorovi nepom. kauzy Barthelovi 1708 (s podrobným popisem oltáře) a svatovit. kapitule 1715 (oltář byl přem. v době opata Víta) – pouhé přemístění pův. oltáře, zdá se, potvrzuje i fakt, že socha z t. oltáře byla ještě 1719 k dispozici, aby mohla být přenesena do katedrály a prozkoumána v rámci 2. beatifikačního procesu, proti tomu však Barthel před svou smrtí 1711 v memoriálu ohledně některých konkrétních starožitných dokladů o SJN a jeho účtě napsal: „Byl ve strahovském kostele oltář, na kterém také stávala podobizna našeho světece [JN]; když za nedávno zesnulého opata Víta Saipla byl kostel zařízen novými oltáři, starý oltář se sochou svatého Jana Nepomuckého byl odstraněn, kam však, to já nevím.“ – ať už k úplnému odstranění pův. oltáře došlo kdykoliv, je vysoce pravděpodobné, že nový oltář sv. č. patronů, který jej nahradil, obdržel tit. obraz sv. č. patronů (olej na plátně) od malíře Jana Kryštofa Lišky (cca 1650-1712) – upr. malby klečí sv. Norbert, zakladatel prem. řádu, jehož ostatky byly 1627 převezeny do strahov. kláš. chrámu a jenž byl při té příležitosti přijat mezi č. zem. patrony – světec drží v pr. ruce monstranci s N. svátostí a ukazuje na ni níže vpr. klečícímu SJN, kanov. s biretem na hlavě a rukama složenýma na hrudi, který se na Eucharistii zbožně dívá – níže před SJ sedí sv. Václav a hledí vzhůru – v lv. dol. části malby sedí či klečí sv. Vojtěch se sv. Prokopem, nad Norbertem mezi zem. patrony nejvýše sedí sv. Josef s lilii, vl. u něj sedí sv. Ludmila, vpr. sv. Zimund a v pozadí nejspíš sv. Vít – **pozn.:** t. výjev námětem odpovídá vrchní části rytiny z 1705 (→ B.4, 58)

9c/ k právě popsanému obrazu se dochovala Liškova skica (olej na plátně, 76 × 69 cm) z doby cca 1700, uložená v NG v *Praze* (i. č. O 631), poměrně odlišná od realizovaného ol. plátna, neboť seskupuje č. zem. patrony kolem Piety pod křížem,

příčemž SJN, prostovlasý kanov., je zde zachycen v popředí vpr. hned u nohou umučeného Krista ležícího na kolenou zdrcené Matky – Nepomuk uctívá zesnulého Spasitele i jeho Matku na kolenou, s rukama v modlitbě na hrudi zkříženými, zároveň však svou úctu prokazuje t. Kristu přítomnému v N. svátosti – tu, v monstranci, na vystouplém podstavečku kříže pro Spasitelovy nohy (nad hlavou Madony), svou pr. rukou přidržuje sv. Norbert, který takto kříž zezadu objímá, stojí při něm po pr. str. a gestem levice zve Nepomuka, aby na monstranci s Eucharistií pohlédl – pod SJ vpr. dole téměř leží sv. Václav, vl. vedle sebe sedí sv. Vojtěch se sv. Prokopem, nad nimi stojí sv. Vít a na opačné str., nad sv. Norbertem a JN sedí sv. Zikmund se sv. Ludmilou a Ivanem v pozadí

9d/ opat Seipel dal při zmíněné obnově 1705 ke sloupům mezi hl. a boč. lodí na ev. str. postavit nové **oltáře** Srdce Ježíšova, dále SJN, pak sv. Maří Magdalény, sv. Marty a sv. Pavla

9a/ a) R *Mortuarium* strahov. kláštera premonstrátů (zápis o Jindřichu Libštejském bar. z Kolowrat a oltáři, který postavil a vyzdobil) – dopis strahov. premonstráta Mariána Hermanna (pozdějšího opata t. kláštera) určený prokurátorovi kauzy Jindřichu Barthelovi v Hradci Králové, 1708 (podrobný popis oltáře a citace z *Mortuaria*, v níž byl upřesněn den Kolowratova pohřbu 2. III. 1646, ač tento zemřel až 6. III. t. r.) ← L BERGHAUER 1761, 127-128 (č. 2) (kromě cit. dopisu uvádí více informací) – další R: nedat. l. zpr. opata Mariana Hermanna o „oltáři patronů“ a jeho zřizovateli Kolowratovi a jeho pohřbení 2. III. 1646 před t. oltářem (NA, ČDK, kn. 120, pag. 439) – **b)** E (vespod na oltáři) *Altare Privilegiatum ab Illustrissimo Domino Domino Henrico Barone Libsteinsky à Kolovrath Sac. Cæs. Maj. Consiliario, Cubiculario, et in Regno Bohemæ Feudorum Supremo Judice, propriis sumptibus extructum et ornatum.* (dle Mariána Hermanna) – **c)** nedat. l. sdělení o původu strahov. oltáře „svatých patronů Čech“ a bohoslužbách a modlitbách za jeho zakladatele (NA, ČDK, kn. 120, pag. 441) (dat. 1642) – **d)** R *Fama publica* 1701, pag. 589-590 (č. 26) – **e)** R l. akta 2. beatifikačního procesu, prohlédnutí nepom. památek 26. VI. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, č. kart. 2239) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 469-471 (druhé *Summarium*, č. 40, § 1-3) – **f)** R l. výpověď theatina Jana Marie Hložka v 2. beatifikačním procesu, 1. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 17^r, čl. 13, otázka 75) – **další** L STEJSKAL 1922, 45; **9a, b/** R l. dopis strahov. opata Mariána Hermanna svatovítské kapitule, Poděbrady 22. VII. 1715, prez. 25. VII. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 141) (kromě oltáře sv. patronů se svatoján. podobiznou pisatel zmiňuje, že 1699 nebo 1700, když byl na Strahově knihovníkem, zaslal Barthelovi jako doklad ke kauze jistou knihu *in quarto*, svázanou v rudém pergamentu; více snad knihovna nemůže nabídnout, neboť starší fond vzali 1648 Švédové); **9b/** R kopie Barthelova dopisu z poč. 1711 s vysvětlujícím doprovodným listem královéhradecké kapituly, daným v Hradci Králové 9. VII. 1718 a určeným praž. sufragánovi Mayerovi (NA, APA I, sign. C 143/5) – L UPP, *P. H. H.*, 118; **9b, c/** L JN 1993, 106 (kat. č. 16), 107 (obr. Liškovy skicy) –

SBC 2001, 53 (č. kat. I/1.102); **9b, d/** R VIII. sv. historických rukopisů Jana Floriána Hammerschmida, *De monasterio Strahoviensi canonici ordinis Praemonstratensis in monte Sion* (NKČR, sign. XXIII. C. 5/8, fol. 212^v) (obnova strahov. baziliky 1705 a postavení nových oltářů)

- **V. Staré Město pražské, n. Prager Altstadt, král. hl. město Českého království (8 f., 1721 jako devátá zřízena f. u sv. Ducha)**

- **celkově**

Zdeněk Hojda průzkumem domácností staroměst. měšťanů v období 1627-1740, zaměřeným na sběratelskou činnost, mecenát, případně i vlastní tvorbu v oblasti výtvarného umění (především malířského), dospěl mj. k zjištění, že mezi obrazy s náboženskou tematikou ve staroměstských měšťanských domech během sledovaného období přibýly patrně nejvýrazněji obrazy svatých – ty kolem pol. 17. st. tvořily pouze 15% všech náboženských obrazů, před 1740 však už trojnásobek (44%) – v pestré řadě světců je z č. patronů výrazněji zastoupen sv. Václav, nejvýrazněji však SJN, jehož kult v praž. uměleckých sbírkách doznal značného rozšíření již před kanonizací – poprvé se vyskytl obrázek 1681 u staroměst. měšťana Julia Františka Hermanna, do kon. 17. st. se objevilo dalších 5 a v prvním desetiletí po svatořečení bezmála 50, což znamená, že zhruba ve dvou ze tří staroměst. domácností visel obraz nebo stála socha nového světce – nepom. ikonografie zde není monotónní, objevilo se např. i téma Pouti do Staré Boleslavi a Vyzdvižení těla z Vltavy^{a)} – co se týče plastik, od poč. 18. st. do 1742 se v pozůstalostních inventářích staroměst. měšťanů uvádí 75 děl, většinou soch svatých, nejčastěji právě SJN (např. v pozůstalosti postřihače Matěje Kestnera se 1706 nacházela malá dřev. socha)^{b)}

a) L HOJDA 1993, 85 – **b)** L t., pag. 61 + pozn. 119 na pag. 61-62

- **v týnské f. (1-9)**

1/ v hl. far. k. (Naneb.) P. Marie či Matky Boží před Týnem čili v Týnském chrámu:

1a/ v pr. boč. lodí u sl. nedaleko sakristie boč. oltář, pro jehož vět. vyzdobení 1707 odkázal míst. farář Jan Adam Povolil (ve fun. 1695 † 21. VII. 1707) 100 říš. tolarů

1b/ na boč. ol. Očišťování P. Marie (u druhého sl. po lv. str. hl. lodí od vs.), portálové černě lakované a zlac. architektuře z doby po 1700, v akant. rozv. nást. sochy SJN (vl.), sv. Václava (vpr.) a andělů kolem ov. obr. Boha Otce s holubicí Ducha sv. a anděly – pův. ol. založil František Kempin z Kempů 1675

1c/ 1725 dol., že zde vystaveni k uctění v podobizně JS spolu se SJN

2/ v budově *Staroměstské radnice*, nejpřednější radnice v celých *Čechách*, zdobící Staroměstské nám. (čp. 1/I, č. 3), se nachází radniční kap. P. Marie, původně (4. VIII. 1381) zasvěcená ke cti sv.

zem. patronů Víta, Václava, Vojtěcha, Zikmunda, Ludmily a dalších sv. muč. (obzvlášť tu byl ctěn sv. Vavřínek, neboť na neděli před jeho svátkem připadala slavnost posvěcení) – za Vladislava II. Jagellonského byla kap. obn. ke cti P. Marie a sv. patronů č. (mše sv. se tu počaly opět sloužit 12. XI. 1481) – v rámci obnovy kat. náboženství kapli 14. IX. 1624 nově vysvětil praž. arcibiskup a kardinál Harrach ke cti P. Marie a svatyně byla postupně restaurována a zdob., mj. malbami na stěnách a klenbách, vytvořenými v době panovníků Ferdinanda II. a III. – v rámci t. maleb mezi 1624 a 1632 (za Ferdinanda II.) vytvořil údajně malíř Jan Jiří Hering (Häring) na stěně po ep. str. oltáře na vápně malby SJN a po jeho pr. boku sv. Jana Křt., obě postavy stejné výšky (v živ. vel.), stejného štetce i umění, s podobnými zl. kruhovými svatozářemi starobylé podoby kolem hlavy – JN byl oděn do kleriky, rochety a kanov. pláštiku, jak se kdysi nosíval (tj. vpř. uzavřeném neboli sešitém) – v pr. ruce držel rozevřenou kn. a v lv. ruce mohutnou palmovou ratolest – pod jeho postavou se nacházel nápis, jehož znění se ve starších dokladech různí – podle záznamu ve 2. beatifikačním procesu zněl *S. Joannes Nepomuc. M. submersus 1383.* – podle průzkumu v rámci kanonizačního procesu (16. II. 1725) byl již částečně poškozený, daly se však v němž rozlišit následující písmena: *S. IOHANNES I E / MVK ,SVBMERSVS / 1383.* – na Birkhardově rytině (asi z 20. l. 18. st.) je zachycen v podobě: *S. IOANNES NEPOMVK. M, SVBMERSVS 1383.* – Bellingova rytina (publikovaná 1761) jej zase uvádí takto: *S. IOANNES NEPOMVK. SVBMERSVS .1383.* – po lv. boku nepom. podobizny se nacházel vel. znak hr. rodu Berků se jménem Jindřicha Volfganga Berky z Dubé a Lipé, hejtmana *Starého Města praž.*, a dat. 1632 – protože se t. znak a náp. co do barev a způsobu malby shodoval s postavami obou sv. Janů, považoval se 1632 za dobu, do které t. malby vznikly, případně se uvažovalo nad 1631, jelikož toto vrocení bylo vymalováno na oblouku nad ol. – kromě dvou sv. Janů nebyl na stěně radniční kap. zachycen žádný jiný svatý

- o zdejší nepom. malbě podal svědectví v 1. beatifikačním procesu dne 15. I. 1716 Bohuslav Jan Woržikovský z Kundraticz, primátor král. metropole, *Starého Města praž.*, c. k. rada
- pro svou starobylost byla malba úředně ohledána v 2. beatifikačním procesu (nejspíš dne 26. VI. 1719), kdy se k ní odborně vyjádřili malíři Jan Onghers a Jan Jakub Brunner, kteří shodně soudili, že byla namalována před 99 l. (tj. 1620), a to proto, že znali jak štetec malíře, který ji namaloval a jmenoval se Hering, tak tehdy užívaný styl malování
- k dalšímu úřednímu ohledání t. uměleckého díla došlo v kanonizačním procesu 16. II. 1725, kdy si je přišli prohlédnout ti samí malíři, kteří pak o něm přísežně vypověděli na praž. arcibiskupství dne 20.

II. t. r. – Onghers usuzoval na stáří malby kolem jednoho sta let, protože oděvy a odhalené ruce na ní byly podány již stylem, který se objevoval na poč. 17. st. – na stejné stáří usuzoval také Brunner, který rovněž konstatoval, že malba svým charakterem odpovídá novému malířskému stylu, který započal cca před sto lety – navíc poznamenal, že si malbu dobře prohlédl, neboť radniční kapli osvětlovalo slunce

- v 18. st. se vyskytl ještě jeden názor na stáří sledované nástěnné malby, který její vznik kladl do 1481, tedy do doby obnovy radniční kaple – šlo však pouze o mylnou dedukci (t. vrocení se nachází v doprovodném popisku na zmíněných rytinách Birkhardově a Bellingově)

3/ ve fil. k. sv. Haštala (po požáru 1689 obn. do 7. VI. 1694) při pilíři hl. lodí na ep. str. boč. oltář, 12. VI. 1698, zřiz. Jan Maxmilián Čechelický (od 1699 s predikátem z Rosenwaldu), staroměst. primátor

4/ v seminárním k. sv. Vojtěcha při arcib. semináři sídlícím v rozšířené a přestavěné budově býv. *Králova dvora* (čp. 634/I, při *Prašné br.*, seminář otevřen 1635, k. při něm postav. 1694-97, svěcen 16. VI. 1697):

4a/ 1. VIII. 1697 benedikoval bened. opat u sv. Mikuláše na *St. Městě praž.* Maurus Roučka v arcib. semináři 2 zvony, vět. pojmenoval *Sv. Vojtěch*, menší *Sv. Jan Nepomucký*, a oba byly ještě t. dne zavěšeny do vížky na střeše seminárního k. (za štítem kostelního průč.)

4b/ 24. VII. 1701 zde konsekroval praž. sufragán a strahov. opat Vít Seipel 2 zlac. boč. oltáře, na ev. str. sv. Jana Ev. (vložit doň ostatky sv. muč. Cyriaka, Mořice a Felixe), na ep. str. SJN (vložit do něj relikvie sv. muč. Václava, Mořice a Pěti bratří), opatřené obrazy tit. světců, které pro t. k. vytvořil již 1696 malíř Jan Kryštof Liška – na nepom. oltáři Uvěznění SJN: vl. trůnící Václav IV. káže svým břířicům zajmout světce stojícího upr. v kanov. oděni a medailonem na hrudi, s rozpjatými rukama hledícího odevzdaně k nebi, z nějž k němu s muč. palmou slétá efébský anděl, přičemž se na světce královi pohunci již sápu a vladařovu krutost podtrhuje známý symbol psa v lv. dol. rohu, který se na světce dívá – na Evangelistově oltáři obr. jeho vidění na Patmu – oba oltáře postav. z majetku odkázaného semináři urozenou p. Sophií de Fossa (v jejím stáří se o ni seminář staral)

- **pozn. k 4a, b/:** právě popsané svatoján. památky v seminárním k. sv. Vojtěcha a poloha presbytáře t. svatyně upomínaly, dle Berghauerem nasbíraných svědectví pamětníků, na míst. tradici, že v pův. stavbě *Králova dvora* dal zde sídlící král Václav IV. (bydlel zde již někdy cca 1383)^{a)} uvěznit a mučit SJN – zmíněný spisovatel o tom píše: „Jeví se jako pravděpodobné, že sv. Jan Nepomucký byl Václavem předvolán do královského dvora Starého Města pražského a tam byl uvězněn a mučen. Tuto domněnku potvrzuje starobylá věž, která bývala na straně ke klášteru sv. Ambrože, sklenutá vespod

kamennými klenbami, místo útrpných výslechnů. Vstup zvýrazňovaly královské znaky, orlice a lev, s vytesaným korunovaným písmenem W. To vše bylo vidět, jak je tu řečeno, a místo se nazývalo „u vězení“ [*ad Carceres*], dokud se toto královské obydlí nedostalo z královského užívání do soukromého a především dokud v minulém století nezískalo novou podobu semináře. Abych došel více k pravdě, snažil jsem se zjistit, kdo by [mi] v temnotách podal ruku. Proto jsem si usmyslel, že se obrátím na starce, kteří tu bydleli a jimž byla známa podoba staré budovy, a nejprve jsem vyrušil Jakuba Pietsche, žacléřského faráře královéhradecké diecéze,^{b)} poté Kryštofa Donta, trmického faráře litoměřické diecéze,^{c)} které oba kdysi přijal do onoho domu do stavu kleriků nejvznešenější kardinál z Harrachu, skvěle obeznámené se starobylou situací a hodné doporučení s ohledem na jejich péči o duše, slavení kněžských druhotin, zbožnost života a příkladnou smrt. A oba zvláště s jistotou důvěryhodností podali svědectví, že viděli místo úplně tak, jak jsem nahoře vyprávěl, a že se rozprostíralo k severu, vzdáleno od dnešní staré městské věže^{d)} asi devět kroků, dodávající, že nejenom mezi domácími, ale i porůznu mezi vzdělanějšími panoval nepochybný názor, že tam byl svatý Jan držen v poutech i mučen. [...] Když pak byla zbořena stará budova a změněna do jiné podoby, především když z očí lidí sešla ona věž a prostor podzemní místnosti, v níž se rozdělával oheň, jemnější vánky pozvolna přiměly zmíněnou pověst vymizet. Tak [pravili] oni. Ovšem posmrtná účta předešlou zkázu vynahradila slávou. Vidíme totiž, že podivuhodným osudem bylo to samé místo určeno k posvátnému užívání. Neboť když tam byl stavěn kostel pod ochranou svatého Vojtěcha muč. a patrona království, jak jsem se dozvěděl z důvěryhodného vyprávění p. Viléma Etzweilera, emeritního rektora arcibiskupského semináře a sídelního kanovníka vyšehradského,^{e)} zříceniny oné věže a vězení postoupily místo kněžišti nového kostela. A to vše ne bez rozhodnutí pana arcibiskupa Fridricha z Waldsteinu, jehož nařízením byla postavena ona posvátná budova. Ten byl svrchovaným ctitelem sv. Jana a dokonale obeznámeným se zmíněnými skutečnostmi. Pročež aby místo povýšil k účtě, změnil je v presbytář a rozkázal je vyzdobit hlavním oltářem. Ba aby byla potomstvu vydatněji předána živá památka na [ono] místo, nařídil Jan Josef z Breunerů, pražský arcibiskup, který tento kostel dne 16. června r. 1697 slavným obřadem posvětil, aby, jak dosvědčil týž pán Etzweiler, byl umístěn na boční oltář, posvěcený ke cti sv. Jana Nepomuckého dne 24. července r. 1701 p. Vítem Seiple, hierapolitánským biskupem, pražským sufragánem, strahovským opatem, příběh [Nepomukova] uvěznění [zachycený] uměleckým štětcem Kryštofa Lišky. A na tom obraze se spatřuje císař Václav vyvýšen na trůnu, jak s tvrdým a rozlíceným

výrazem povolává osobní stráž, a ta sv. Jana [pag. 333] jako na královský rozkaz s co největší silou obklopuje a z králových očí odvádí do jiné místnosti a nakonec do vězení. Těmuž kostelu byl z nařízení p. arcibiskupa Jana Josefa dodán zvon posvěcený jménem sv. Jana Nepomuckého r. 1697. Toto jsem považoval za vhodné zaznamenat, aby to jednou zapomení úplně nezahalilo tmou.^{f)} – **pozn.:** k takovému zapomnění však došlo, k. sv. Vojtěcha i přílehlý komplex budov byly 1902-03 zbořeny a popsáný obraz Nepomukova uvěznění se dostal na hl. oltář voršilského kostela na Hradčanech (→ výše, Praha IV. 1/)

5/ ve špit. k. (Obrácení) sv. Pavla (vysv. 5. X. 1673) při staroměst. špitálu zv. v *Templu* na ev. str. boč. oltář, dol. 1723

6/ při rozsáhlé přestavbě cca 1724 (nejpozději do 1739) obdržel dům *U Kamenného stolu* (čp. 550/I) na Staroměstském nám. (čo. 18) hodnotnou vrcholně barok. fasádu, upr. jejíhož prvního patra v bohaté štuk. obdélné, segmentem ukončené a volutami zdob. kart. malba SJN jako almužníka (kanov. s 5 hv. kolem hlavy stojí v pr. části výjevu před budovou, v lv. drží táč s dary, snad bochánky nebo mincemi, pravíci uděluje almužnu dvěma vl. dole klečícím polonahým chudým lidem, v pozadí za chudšasy terasa s balustr., nad níž z nebe slétá andílek držící oběma rukama věnec nad chudáky), spod. rám kart. obohacen o maličký mal. výjev 2 okřídlených and. hlav – svatoján. malba je jedním z malířsky nejkvalitnějších obrazů na praž. domech **7/** dům *U Vrše*, později *U Černošských*, v Celetné ul., získal patrně při úpravě po 1702 nové domovní znamení, dle kterého se již 1723 nazýval *U Sv. Jana*, nejpravděpodobněji Nepomuckého, neboť pod takovým názvem je uváděn 1796, po spojení s vedlejší, východně položeným domem *U Zlatého noha* (1788) – název *U Sv. Jana* sloučenému objektu (čp. 561/I, Celetná ul. 18) zůstává doposud, jeho domovní znamení v podobě polych. sošky nad vjezdem v průč. (na pr., záp. straně, tedy skutečně v místech pův. samostatného domu *U Sv. Jana*) dokládá Langweilův model *Prahy*

8/ při vrcholně barok. přestavbě domu *U Černého medvěda* (čp. 642/I) v Týně (čo. 6) a Štupartské ul. (čo. 5), připomínané k 1718, vzniklo hl. průčelí do týnského nádvoří se štítem a písk. sochařskými doplňky, jimiž jsou: domovní znamení v nice na nároží prvního patra (medvěd připoutaný řetězem k okovu) – v t. patře upr. mezi okny v segmentem zakončené nice situovaná socha (vys. 144,5 cm, kanov. v esovitém prohnutí stojí pr. nohou na stupínku a hledí na krucifix opřený o lv. rameno a podpíraný lv. rukou značně vysunutou před břicho, v pr. mmohutná palma), nejspíš dílo Michala Jana Josefa Brokoffa – na koncích atiky po str. štítu s. sv. Floriána (vl.) a Leopolda (vpr.), na štítu v patě tympanonu kuželky a na jeho vr. busta císař. Karla VI.

9/ na barok. průč. domu *U Jetelů* (čp. 727/I) v Dlouhé ul. (č. 41) sochařská výzdoba patrně od Matyáše Bernarda Brauna z 20. l. 18. st.: po str. balkon střední části prvního patra (nad hl. portálem) na hran. soklech s andlíků klečících na obláčcích (and. vpr. činí gesto mlčení), kompozice vyvrcholena v suprafenestře sdružených dveří ústících na zmíněný balkon, a to sousoším (kanov. klečí na oblacích podpírán 2 anděly a hledí vzhůru na malý kříž, který drží v pozdvihnuté pr.)

1a/ L HAMMERSCHMID 1723, 32 – EKERT 1883, 316; 1b/ L EKERT 1883, 319 – *UPP, S. M. J.*, 105; 1c/ L DUKÁT 1725, (hl. část) 134; 2/ E (pod nepom. malbou) 4 verze nápisu – (pod erbem Berků) *Henricus Wolfgangus Berka de Duba et Lippa, Dominus in Jablon, Nova Falta, Burza, Malescie, Wostrena, Nemeslowicz, Wtielna: Sac: Cæs: Ma[iesta]tis Consiliarius, Camerarius, Assessor Iudicij Supremi, et Locumtenens in Regno Bohemae, ac Capitaneus Antiquæ Urbis Pragæ 1632.* – G Birkhardova rytina nástěnné malby v kap. praž. staroměst. radnice (→ B.4, 182) – rytina augsbur. mědirytkce Josefa Erasma Bellinga (sign. *I. E. Belling Sc. A. V.*) sice shodného námětu, podávající však SJN poněkud odlišně i s jemně odlišným doprovodným nápisem na pův. malbě, kdežto popisek vespod rytiny odpovídá popisku u Birkharda (*Antiqua ex pictura vetero Pragensis Curiae / Anno. 1481.*) (Bellingova grafika je publikována v L BERGHAEUER 1761, 124) – R *Fama publica* 1701, pag. 587 (č. 22) – l. výpověď Bohuslava Jana Woržikovského z Kundratic, primátora Starého Města praž., v L beatifikačním procesu, 15. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 53^{r-v}, čl. 14, otázka 47: náp. u malby zněl *Sanctus Joannes Nepomucenus, submersus anno 1383* a dále bylo napsáno *Renovatum 1632*, z čehož Woržikovský usuzoval, že obrazy v radniční kap., včetně SJN, byly 1632 obnoveny a musely být tudíž namalovány již dlouho předtím) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 165 (první *Summarium*, č. 30, § 15, 16) – R akta 2. beatifikačního procesu, zápis k 26. VI. 1719 s vyjádřeními malířů Ongherse a Brunnera (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 473-474 (druhé *Summarium*, č. 40, 12-14) – HAMMERSCHMID 1723, 566, 568 – R akta kanonizačního procesu, průzkum malby 16. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 992^{r-v}, 996^r), n. výpovědi malířů Ongherse a Brunnera o t. malbě 20. II. 1725 (t., fol. 997^r, 998^{r-v}) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 165-166 (*Summarium*, č. 33, § 1-5, 7, 9) – BERGHAEUER 1761, 123-124 (+ obr., → výše G) (v souladu s úsudkem malířů v 2. beatifikačním procesu klade vznik malby do 1620) – ERBEN 1857, 3-5 (svatoján. obraz na pag. 5) – MIKOVEC, ZAP 1865, 175 – EKERT 1883, 325, 327 (svatoján. obraz) – STEJSKAL 1922, 40 (omylem vytýká Berghauerovi, že malbu datoval do 1481, ač tento ji vročil do 1620), 41 (obr. 5, reprodukce Bellingovy rytiny, z jejíhož doprovodného nápisu patrně Stejskal vyvodil, že Berghauer datoval radniční svatoján. malbu do 1481) – *UPP, S. M. J.*, 137, 139-141, 144-145 (svatoján. obraz nezmíněn) – **pozn.:** malba zanikla při renovaci radniční kap. 1882; 3/ L HAMMERSCHMID 1723, 48, 49 – EKERT 1883, 463; 4/ L *UPP, S. M. J.*, 537; 4a/ L HAMMERSCHMID 1723, 137 – EKERT

1883, 452; 4b/ L HAMMERSCHMID 1723, 136-137, 139-140 – EKERT 1883, 453 – *UPP, P. H. H.*, 136 – TISCHEROVÁ 2013, 203-204, 513 (pozn. 759), 513-514 (pozn. 762, 763) (obrazy SJN a sv. Jana Ev. z 1696 od Lišky) – ŠVENĚK 2013, 48-49, 51-52, 67 (dat. Liškova svatoján. ol. obrazu asi 1701); **pozn. k 4a, b/ a)** L *UPP, S. M. J.*, 537 – **b)** ve skutečnosti se t. farář působící v Žacléři 1677-1714 jmenoval Jiří Ignác Pietsch – **c)** Kryštof Ignác Dont byl farářem v Trmicích 1703-18 – **d)** později nazvané Prašná brána – **e)** Vilém Etzweiler, původem z Kolína, byl vysv. na kněze 26. IX. 1666, úřad rektora praž. arcib. semináře zastával od 2. I. 1679 do 1691, následně byl povýšen k sídelnímu kanonikátu vyšehrad. kostela, zesnul 26. III. 1718 (L HAMMERSCHMID 1723, 141) – **f)** L BERGHAEUER 1736, 332-333; 5/ L HAMMERSCHMID 1723, 222 – EKERT 1884, 426; 6/ L *UPP, S. M. J.*, 367 – SEKÝRKA 2016, 107, 110, 111 (obr. 42); 7/ L PETRÁŇOVÁ, ŠTECHA 1991, 251 – *UPP, S. M. J.*, 377 – GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2020, 96-97 (+ obr. 16); 8/ L SUCHOMEL 1997, 68 (obr. 6), 70, 71 (pozn. 22, 23), 72 (obr. 13) (dat. 1717-18, aut. Michal Jan Josef Brokoff) – *UPP, S. M. J.*, 435 – VAJCHR 2015, 165; 9/ L *UPP, S. M. J.*, 456 (dat. 20. I. 18. st.) – I pamatkovykatalog.cz (38754/1-378 – *měšťanský dům U tří jetelových lístků*) (dat. 20. I. 18. st.)

- ve svatojakubské f. (10-11)

10/ v minor. klášteře jsou počátky úcty po „francouzském“ požáru (21. VI. 1689, devastace kláštera i k. sv. Jakuba) spojeny s dřev. sochou (10a/), um. pro zbožnost na sl. u kaz. v kláš. kapli sv. Anny (ve vých. křídle ambitu), užívané od 21. XI. 1689 (po rychlé opravě) k bohoslužbám namísto zničeného k. – 1715 se již nedalo podložit svědectvím, zda t. svatoján. socha pocházela z doby před požárem nebo z doby „nejnovější“

11/ protože se úcta nadále vzrůstala, byl v obn. minor. kláš. a far. k. sv. Jakuba (vysv. 11. VI. 1702) postav. kostelu přiměřený dřev. oltář (11a/) s vyřez. dřev. sochou v živ. vel. (kanov. s křucifixem), um. na ev. str. chrámu v lv. (sev.) boč. lodi, v jejímž závěru stál ol. s mil. s. Piety (záračná Matka Bol.), nepom. oltář pak byl situován ve třetí „kapli“ či oddílu této lodi, počítáno od vchodu – zřiz. svatoján. oltáře nezn. dobrodinec, oltář štafirován a zdob. barvami a kovem díky jisté paní vedené zbožností, aniž by to věděl její manžel, staroměst. měšťan – dol. 1715, nadto 1723 sděleno, že je oltář zdob. anděly nesoucími Nepomukovy atributy – 1726 nákladem P. Arnošta Hlináčka pořízen a na t. místě postav. nový dřev. oltář (11b/), mělká edikula s jednoduchým nást., rámovaná tordovanými sl. a diagonálně vytočenými pilastrovými útvary, s bohatou, různě kval., často však nepřilíhš zdražilou sochařskou výzdobou náležející k běžné formální výbavě praž. sochařských dílen (s. 14 sv. pomoc., dole na konzolách vl. sv. Blažej, Vít, Barbora, vpr. Kateřina, Achác a Erazmus, na spod. části nást. vl. sv. Jiří a Cyriak, vpr. sv. Markéta a Eustach, upr. nástavce sv. Kryštof s Ježíškem na ramenou, ve vr. nást. sv. Jiljí vl., sv. Diviš upr. a sv. Pantaleon vpr.)

a s obrazem SJN rozdávacího almužnu, aut. pravděpodobně dv. malíř Petr Keck

10b/ v kap. sv. Anny v ambitu minor. kláš. se nacházela ještě socha z lipového dřeva, cca 1720, patrně od některého z vyučenců Brokoffovy dílny^{a)} – nelze vyloučit, že se právě t. nepom. skulptura pův. nacházela mezi sochami sv. č. patronů na klenbě kláš. kostela, jejichž existence je (včetně Nepomukovy sochy) dol. 1723

10, 10a, 11a/ R l. zpr. míst. minor. kvardiána, br. Leopolda Lochmana, pro praž. metr. kapitolu, 15. VII. 1715, prez. 19. VII. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 413); **11a/ L** HAMMERSCHMID 1723, 193; **11b/ L** EKERT 1883, 446 – VANČURA 1994, 204, 209 (sochařská výzdoba oltáře od Matouše Václava Jäckela a jeho dílny) – UPP, S. M. J., 81, 83 – TISCHEROVÁ 2013, 430-431 (č. kat. 166) (odmítnuto jáckelovské aut.); **10b/ a)** L VANČURA 1994, 199, 201 (obr. 7), 208 (dat. cca 1710, aut. Jäckelova dílna) – UPP, S. M. J., 83 (dat. cca 1710, aut. Jäckelova dílna) – TISCHEROVÁ 2013, 433 (č. kat. 169) (jáckelovské aut. vyloučeno, spíše vliv brokoffovský) – **b)** R l. výpověď P. Leopolda Lochmana, minority, kvardiána u sv. Jakuba v Praze, v kanonizačním procesu, 11. XII. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 277^r, 28. otázka)

- ve svatohavelské f. (12-13)

12/ ve far. a zároveň kláš. k. sv. Havla při klášteře obutých karm.:

12a/ u postranních dveří v pr. (ep.) části chrámu boč. oltář, 1699, zřiz. dobrodinec Jakub Jaroslavský štedrým nákladem – 1715 se chystala obnova t. oltáře, na niž jistá dobrodinkyně věnovala 75 zl. (dala k oltáři zavěsit lampu, pečovala o světlo v ní, navíc k oltáři zavěsila vot. desku, → D.2, Praha III. 2/)

12b/ v lv. (ev.) lodi chrámu malovaný, vkusně vyzdob. obraz (☉), mnoho let před 1715 – před obrazem oratoř či klekátko, dol. 1715

12c/ zlac. stříb. kalich (vys. 26,4 cm, prům. nohy 16,6 cm), ikon. a morfologicky ojedinělá práce: spod. šir. část nohy i kupa zdobený ov. reliefy s výjevy ze svatoján. legendy (na noze 3 medailony se scénami Narození, SJ se připravuje ke kněžskému svčení modlitbou a kajícími skutky, Zpověď královny, na kupě mezi květinovým dekorem 3 medailony s náměty Mučení, Pouť k Starobol. palladiu a Shození z m., všechny scény inspirované Pfeffelovými rytinami, → B.4, 144, 146) – v nodu tvořeném vyklenutými pásky vzniká prostor, v němž spočívá tepaná plastika mrtvého těla SJN na katafalku s hlavou položenou na podušce, katafalk je po vnějším obvodu obklopen pěticipými hv. – 1727-30, aut. malostran. zlatník Tomáš Drexel (mistrovy iniciály TD, značka v podobě č. lva a číslo 13)

12d/ v rámci vrcholně barok. přestavby (mezi 1704-38) k. obdržel nové průč. (1722 – cca 1729), vyzdobené 1727 celkem 8 kamennými, 4 lokty vys. sochami svatých reprezentujícími mužskou i ženskou linii karm. řádu, včetně jeho legendárního zakladatele, sv. proroka Eliáše, a rozmnožitele řádu,

Eliášova nástupce, sv. proroka Elizea, k nimž byli přiřazeni sv. Josef s Ježíškem a SJN (předkloněný kanov. s krucifixem v pr. a spuštěnou lv., výš. sochy 225 cm) – v celkovém přehledu jde o figury sv. Marie Magdaleny de Pazzi a sv. Angela (osazeny na nižší atice vl. 3. VII. 1727), sv. Josefa a sv. Eliáše (na vyšší atice po lv. str. štítu, 5. VII.), sv. Elizea a SJN (na vyšší atice po pr. str. štítu, 9. VII.) a sv. Alberta z Trapani se sv. (či bl.) Angelou Českou (na nižší atice vpr., 10. VII.) – někdy v t. době byla do niky upr. štítu průč. um. s. patrona k., sv. Havla – připsání části plastik dílně sochaře Matěje Václava Jäckela neodpovídá skutečnosti

13/ ve velké aule Karlově („magna aula Carolina“) na Karlo-Ferdinandově univerzitě (čp. 541/I) krásný a významný obraz (JN jako bl. a sv. muž se ☉), darovaný 1675 a zavěšený s vědomím a tolerováním ordináře, aut. slavný malíř Karel Škréta († 1674) – na zaplacení obrazu se finančně složili všichni studenti filozofie z kurzu vedeného profesorem P. Fridrichem Wolffem, jezuitou Klementinské koleje – SJN byl při té příležitosti univerzitou přijat za patrona filozofické fakulty

12a/ R l. zpr. míst. faráře a převora kláštera obutých karm., br. Chrysostoma od sv. Jindřicha, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 370^r) (dat. 1699) – L HAMMERSCHMID 1723, 168 (dat. 1691, což je asi chyba tisku, dále uvedeno jméno zřiz.) – EKERT 1883, 417; **12b/ R** l. zpr. míst. faráře a převora kláštera obutých karm., br. Chrysostoma od sv. Jindřicha, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 370^{r-v}); **12c/ L** JN 1993, 223 (obr.), 224 (č. kat. 148) (dat. 1710-20) – UPP, S. M. J., 77 (dat. 1727-30) – Svatý na mostě 2009, 95-96 (dat. 1710-20); **12d/ R** HAMMERSCHMID *Analecta ad Historiam Pragensem*, VII. 1727 (NKČR, sign. XXIII C 5/6, fol. 435^r) – K plán Starého Města praž. od mlynáře Václava Josefa Veselého, 1729 (pečlivě zakreslení průčelí k.) – L EKERT 1883, 416 – UPP, S. M. J., 74 – TISCHEROVÁ 2013, 425-428 (č. kat. 164, aut. Jäckelovy dílny zamítnuto), 589 (pozn. 1684), 590 (pozn. 1693, 1694); **13/ R** l. zápis výpovědi téměř 70letého P. Jana Libertina SI, 1. XII. 1723, k 8. otázce kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 257^{r-v}) – *Fama publica* 1701, pag. 587-588 (č. 23) (obraz byl v aule zavěšen v době, která ještě nepřekračovala lidskou paměť)

- ve svatomartinské f. (14-16)

14/ ve far. k. sv. Martina, řečeném *ve zdi*:

14a/ poblíž hl. oltáře oltář s vel. obrazem (☉), pod nímž jsou namalované duše v očištění, jejichž je SJN přímluvce, cca 1695, zřiz. p. Františka Vokounová

14b/ po lv. straně kostela další oltář, dřev., se sochou (○), 1702 nebo 1707, zřiz. praž. novoměst. měšťan a ranhojič Jan či Eusebius Steidl (1715 byl již †)

14c/ socha, cca půldruhého lokte vys., cca 1690, zřiz. Jan Baptista Allio (1694 nobilitován s přídomkem z Löwenthalu), staroměst. kameník a radní

15/ dům čp. 362b/I v ul. Na Perštýně 2 se nazýval U Sv. Jana Nepomuckého (nesl asi domovní znamení), dol. 1720 i 1725

16/ na mírně seříznuté nároží domu čp. 355/I na rohu ulic Na Perštýně (č. 14) a Skořepky (č. 2) byl při barok. přestavbě 1727 vsazen barok. reliéf pod bald. přidržovaným andílky

14a-c/ R l. zpr. svatomartinského faráře Kryštofa Vojtěcha Hubatia, odeslaná a prez. 5. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 371^v) (Steidl jmenován jako Jan); **14a, b/** L HAMMERSCHMID 1723, 56 (Steidl jmenován jako Eusebius); **15/** L PETRÁNOVÁ/ŠTECHA 1991, 245; **16/** L UPP, S. M. J., 267

- ve svatojilské f. (17-21)

17/ ve far. a zároveň kláš. domin. kostele sv. Jiljí (při němž Jan z Pomuku býval kanovníkem):

17a/ krásný oltář, 1693, zřiz. Jan Kučera, kdysi cíl. rychtář *St. Města praž.*

17b/ pod vět. kůrem kam. socha, dol. 1715

18/ ve fil. k. sv. Jana Křt. řečeném *Na zábradlí* hned vedle hl. oltáře po lv. str. starobylý oltář, na němž nahoře obr. sv. Antonína Pad., zřiz. staroměstská měšťanka Markéta Folkmanová († 1616), která t. oltář („archu“, pův. jistě s jiným zasvěcením) dala postavit svým nákladem na památku svého manžela, zde až do smrti působícího sakristána Tomáše Folkmana, staroměstského měšťana († 30. VI. 1613) – oba manželé i s dítkami zde byli pohřbeni – pův. „archa“ byla označována za nepom. oltář jistě již 1723

19/ ve fil. k. sv. Štěpána Menšího řečeném *ve zdi* poblíž hl. oltáře na ev. str. boč. oltář sv. patronů Č. král., ladné architektury, s tit. obrazem představujícím SJN, Vojtěcha, Václava, Norberta, Zikmunda, Víta, Ludmilu a Rozálii (?), s doprovodnými s. sv. Václava a sv. Ludmily a s ov. obrazem N. Trojice v nást. – oltář postav. 1719 na náklady Adama Kutila či Kurtila, staroměstského měšťana a zem. zapisovatele, a jeho manželky Anny

20/ v jez. konviktu sv. Bartoloměje (čp. 291/I, 293/I, 308/I), ve studovně církevních alumnů socha, dol. 1700

21/ v jez. semináři sv. Václava (čp. 240/I) socha obrácená k veř. prostranství, dol. 1700

17a/ L HAMMERSCHMID 1723, 158; **17a, b/** R l. zpr. míst. domin. převora P. br. Vincence Schindlera, zodpovědného za duch. správu při k. sv. Jiljí, odesláno i prez. 12. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 546); **18/** E (na oltáři pod obrazem náp.) *Tato Archa gest postavena Nákladem Sslechetné a Poctiwé Wdowy P. Markěty Folkmanowoy na Památku Manžela gegiho Slowutneho Pána Tomáse Folkmana M. St. M. Praž: při tomto Chrámě do Smrti Zákrytána / kterýžto Žiwot swúg dokonal Léta 1613. 30. Junii, a P. Marketa Manželka geho Léta 1616. kterýžto oba Manžele spolu dítkami swými w tomto Chrámě Páně odpočiwagjce radostného z Mrtwých Wstánj přjssj Syna BOžjho k Saudu posledního očekawagj. – L HAMMERSCHMID 1723, 223; 19/ E (pod tit. obrazem) *Velmi čestný muž, pan Adam Kurtil, měšťan pražského Starého Města a čestný**

zemský zapisovatel se svojí milou manželkou Annou Obdielabdak (= udělat dal?), Léta Páně 1719 – L HAMMERSCHMID 1723, 224 – EKERT 1884, 394 – I www.pamatky.aprirodakarlovarska.cz/luka-kostel-sv-vavrince (oltář byl po zrušení k. sv. Štěpána 1789 přen. do far. k. sv. Vavřince v Lukách na Žluticku, kde se nachází dodnes); 20/ R LA klementinské jez. koleje, 1700 (NKČR, sign. XIII C 105/5, fol. 151^v); 21/ R t., fol. 151^v

- ve f. P. Marie Na Louži (22-29)

22/ ve far. kostele Nar. P. Marie, řečeném *Na Louži (Lůži, Loži)*:

22a/ po pr. straně boč. oltář, kons. 28. VIII. 1689, s dovedně řez. dřev. sochou, náležitě opatřenou barvami a zlacením, vysokou cca 3 lokty, nad jejíž hlavou 2 letící andělé („géniové“) drží na způsob věnce (či koruny) 5 zlac. hvězd, zřiz. 2 pražští konšelé, příbuzní, Karel Leopold Agricola, staroměst. konšel, a Antonín Gruber, malostran. konšel – učinili tak na základě slibu – důvod zřízení oltáře je popsán → D.1, 60

22b/ v rámci nového zař. kostela, které bylo koncipováno 1718 zdejším farářem Janem Václavem Ignácem Neurautterem a vytvořeno díky štedrosti různých dobrodinců, se nacházel po pr. str. lodi jako druhý oltář SJN se slávou andělů a sochami sv. Šebestiána (vpr.), sv. Rocha (vl.) a sv. Rozálie (dole, světice obklopena klasy a květy), od nejmenovaného dobrodince, protějšek k ol. Kristovy agonie

23/ v bened. kláš. kostele sv. Mikuláše pod klenbou kůru při vs. do k. z ulice oltář s vel. sochou (světec drží v lv. palmu a ukazovákem pr. tiskne své rty, jako by tím divákům naznačoval, že byl umučen kvůli zachování zpovědního tajemství) umístěnou v tabernáku (nebo spíš retáblu?) vyzdobeném jemnými ozdobami, do nichž jsou vmíseni 4 malí letící andělé, z nichž jeden drží krucifix, druhý modlitební kn., třetí palmu, čtvrtý věnec, výše, ve vr. tabernáku stojí mírně vět. anděl držící lístek s náp. – pod SJN stál malý oltářík Bol. P. Marie mal. na plátně, kterou namaloval týž malíř, který vytvořil Přeštickou Divotvůrkyni, a pojal ji nemálo podobně jako řečenou Thaumaturgu – z obou stran t. svatoján. oltáře stojí 2 zpov., v jedné zpovídává č. zpovědník a nad ním upr. klečí kající sv. Petr, v druhé zpovídává n. zpovědník a nad ním upr. klečí kajícnice sv. Maří Magd. – právě popsany celek byl z vět. části pořízen na náklady kláštera, zbylých 115 zl. zaplatili dobrodinci – nepom. oltář vznikl 1693

24/ socha při t. bened. klášteře:

24a/ písk. sousoší (sv. kanovník pravou rukou udílí klečícímu žebrákovi almužnu a v lv. přítom drží před sebou misku), cca 1725, aut. sochař Ferdinand Maxmilián Brokoff – dle Langweilova modelu Prahy se t. svatoján. památka nacházela ve výkl. kapli v prostoru mezi bened. klášterem a kláš. kostelem sv. Mikuláše

24b/ zachovalo se bozzetto, které zachycuje pův. Brokoffovu představu t. kompozice, ovšem

zrcadlově převrácené – jde o skicu samotného mistra (lipové dřevo s pozdější barok. polychromií na stříb. podkladu, výš. 19,5 cm, v soukromém majetku v Praze)

25/ v paul. kláš. kostele sv. Salvátora:

Jan František Beckovský 1715 píše, že když přijel (někdy cca 1684) z *Vídně* do *Prahy*, našel zde mnoho projevů úcty, mj. i oltář ve Spasitelově kostele u řehol. otců sv. Františka z Pauly, který tam stál již tou dobou, ba již dávno předtím, a stojí tam dodnes – Hammerschmid sděluje, že zřiz. zdejšího oltáře byl Dr. Jan Kašpar Voit, profesor lékařství na praž. Karlo-Ferdinandově univerzitě, se svou ženou – **pozn.:** Jan Kašpar Ignác Voi(g)t pocházel z *Kadaně*, jeho veř. působení v *Praze* je dol. od 1672, 1693 dal postavit oltář v děk. k. svého rodiště (→ výše, Kadaň I. a/) – tehdy byl již doktorem medicíny a řádným profesorem na praž. univerzitě (1707 byl jejím rektorem, cca 1712 † v *Praze*)

26/ velmi pravděpodobně se v t. f. nacházel dům urozeného p. Petra Devariny (de Varina), v němž t. p. prokazatelně již 1691 ve světnici uchovával sochu čili podobiznu, která byla spjata s epizodou popsanou v → D.1, 73

- v rámci akad. jez. koleje u sv. Klimenta, zvané **Klementinum (26-28):**

27/ ve *Vlašské kap.* Naneb. P. Marie, svatyni it. mar. družiny, oltář, 1683

28/ v druhém kolejním k., zasvěceném sv. Klimentovi (posv. 1715), socha (**28a/**) z lipového dřeva, v živ. vel. (výš. 190 cm), nápadně světle zbarvená, opatřená na celé průčelní ploše pryskyřičným lakem (mastix), představující stojícího kanov. v dynamickém nakročení v bohatě zřaseném, jakoby větrem rozevlátém rouchu, se zkrácenými rukama na prsou, sklánějícího výrazně modelovanou produchovnělou asketickou tvář k záhybu pr. ruky, na němž patrně mívá položen drobný krucifix, drženy překříženou levicí – dílo z doby brzo po 1715 nebo až z doby beatifikace 1721, aut. sochař Matyáš Bernard Braun – **pozn.:** v soukr. sbírce se dochovalo dřevěné polych., 42,5 cm vys. bozzetto (**28b/**) právě popsané sochy, údajně Braunovo dílo z doby cca 1721 (světec se sklání k palmě držené lv. rukou překříženou na hrudi)

29/ předešlé svatoján. soše stylově velmi blízká, tentokrát však kam. socha vyplňující niku vrcholového štítu jv průč. *Klementina*, tj. v části jez. areálu postavené arch. Františkem Maxmiliánem Kaňkou (čp. 190/I) – mistrovské dílo téhož sochaře Matyáše Bernarda Brauna, asi z 1721-26, které zachycuje stojícího kanov. v bohatě rozpořbovaném rouchu, mocně prohnutého do oblouku, kladoucího v patetickém gestu pr., loktem vykloněnou ruku na hrud' – po lv. boku světce stolek

22a/ R nedat. l. zpr. Jana Václava Ignáce Neurauttera, faráře u P. Marie Na Louži na Starém Města praž., [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 125^r) (konsekrace

oltáře 28. VIII. 1689, bližší popis, oba zřizovatelé) – l. výpověď Petra Devariny (de Varina) v beatifikačním procesu, 31. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 72^r, článek 52, otázka 168) (socha cca 1694, oba zřizovatelé) – L HAMMERSCHMID 1723, 54 (oltář bez dat.); **22b/** L HAMMERSCHMID 1723, 54 (o změně výzdoby kostela), 55 (oltář) – EKERT 1884, 383; **23/** E (na lístku, který drží mirmě vět. anděl ve vr. tabernáklu) *Ita & vos facite. Joan.*, 13. – L HAMMERSCHMID 1723, 72; **24/** L PANOCH 2007, 157, obr. 255; **24a/** L EKERT 1883, 479 – KOŘÁN 1968, 193, pozn. 43 – *UPP, S. M. J.*, 546 – GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2020, 79, 80 (obr. 13), 85; **24b/** L HORYNA 2000, 167-168 – *SBC* 2001, 424-425 (č. kat. II/4.50 + obr.) – PANOCH 2007, 157; **25/** R l. dopis Jana Beckovského, kříž. s červ. hv., 9. X. 1715 (archiv č. bohosslovecké koleje Nepomucenum v Římě) – L HAMMERSCHMID 1723, 200 – BECKOVSKÝ, REZEK 1880, pag. VIII (Beckovský započal ve Vídní studia 1680 a po nich někdy do 1684 přišel do Prahy, vstoupil zde do noviciátu kříž. řádu a 6. III. 1685 složil slavné řeholní sliby) – EKERT 1884, 374; **27/** L RIGETTI/PANNICH 1773, 239-240 – NEVÍMOVÁ 2001, 154; **28/** L *PMKČ* I, 55 – *UPČ* 3, 512 – *JN* 1993, 199 (kat. č. 122) – PAVLÍČEK 1999, 199 – **pozn.:** socha se nyní nachází v NG v Praze, i. č. VP 1817; **28a, 29/** L POCHE 1965, 32 – *TÝŽ* 1986, 54, 59 – KOŘÁN 1999, 88 – *SBC* 2001, 75-76 (kat. č. I/2.24); **28b/** *Svatý na mostě* 2009, 45; **29/** L *UPP, S. M. J.*, 202 – PAVLÍČEK 1999, 199-200 – ZÁPALKOVÁ 2011, 19

- ve svatovalentinské f. (**30-32**)

30/ v kláš. kostele sv. Františka (1679-88) při generalátu, konventu a špitálu křížovníků s červ. hv.:

30a/ na levý boč. oltář Nal. sv. Kříže (kontrakt z 19. XII. 1701 uvádí za jeho aut. sochaře Matěje Václava Jäckela) byl 1727 osazen vyřezávaný tabernákl s relikviáři dvou řím. katakombálních mučedníků, sv. Pia a Florencia, a sochou upr. nich, dílo z 1726-27 (aut. Jäckel a truhlářský mistr Josef Ignác Dobner) – později býval t. oltář nazýván rovněž oltářem, což je dol. při praž. oslavách kanonizace 9. X. 1729

30b/ galerie soch světců v nikách uv. k. byla vytvořena více autory, mezi nimi sochařem Matějem Václavem Jäckelem, který dodal štukové, po způsobu mramoru provedené nadživ. sochy sv. Maří Magd., sv. Josefa, SJN (na stěně vpr. od hl. vs., stojící kanovník s odevzdaností hledí do nebe, pr. klade na hrud', v lv. jemně vespod přidržuje vys. štíhlý krucifix, lv. noha výrazně vykročena, nesmírně dynamická kompozice) a sv. Jana Křt., přičemž k prvním 3 se pravděpodobně vztahuje kvitance z 23. XII. 1705 na 450 zl. – řádový velmistr Beinlich svatoján. sochu 1715 charakterizuje jako „nádhernou“ a tvrdí o ní, že tam stojí od doby, kdy byl chrám postav.

30c/ na fresce Posledního soudu se všemi svatými, zdobící chrámovou kupoli, tvoří dominantu Kristův kříž (s ohledem na objednavatele díla, řád kříž. s červ. hv.) a mezi

světci ve skupině č. patronů je zachycen i prostovlasý kanov. JN v živém rozhovoru se stařeckým biskupem Vojtěchem – dílo zamýšleno již 1721 za velmistra Martina Konstantina Beinlicha (t. r. zemřel), realizováno 1722-23 za jeho nástupce Františka Matouše Böhmba, aut. malíř Václav Vavřinec Reiner

30d/ pozn.: velmistr řádu křiž. s červ. hv. Jiří Ignác Pospíchal (ve fun. 1694 † 1699) po svém zvolení do t. funkce přednesl gener. kapitule řádu přání, aby v jednotlivých řádových kostelích byla postav. socha nebo obraz, což bylo svorně přijato – pozdější velmistr František Matouš Böhmb (ve fun. 1722 † 1750) při 4. zasedání gener. kapituly 1722 nařídil všem řádovým členům vykonávajícím duch. správu, aby výše uvedeně Pospíchalovo přání vyplnili – přítomnost vyobrazení ve všech řádem spravovaných kostelech, až na far. k. sv. Valentina v Praze na *Starém Městě*, jakož i v dalších objektech řádu je dol. již 1715, → hesla v tomto katalogu: Borotice, Dobřichovice 1-3/, Havraníky, Hloubětín, Hradiště (svatého Hypolita) 1, 2/, Cheb II. 4, 6/, Chlum Svaté Maří, Karlovy Vary 1/, Klučnice, Kynšperk nad Ohří, Loket 1/, Mašovice 1/, Most 2/, Nový Knín, Popice, Praha V. (Staré Město) 30-32/, Praha VII. (Nové Město) 6, 8, 24/, Pšov 1/, Řevnice 1, 2/, Slivenec, Starý Knín 1/, Tachov II. 1/, Tursko 1, 2/, Unhošť 1, 2/, Vrbno, Živohošť, A.4, Wrocław 1/

31/ v t. křižovnickém k. sv. Františka, jak 1715 píše velmistr Beinlich, „lze vidět [...] kapli zbudovanou k jeho [tj. JN] cti, s velice vzácnými malbami představujícími jeho život a smrt“ – jde o 3 lunetové obrazy (olej na plátně, asi 110 × 220 cm) zdobící snad jednu z kaplí situovaných do mohutných nárožních pilířů křiž. kostela – dle Pučálka (2009, 30 – 2017, 175) se jednalo o velmistrovu privátní kapli – tento malý, leč vzácný svatoján. obrazový cyklus vytvořil malíř Jan Jiří Heinsch (sign.) někdy v 90. l. 17. st., přesněji cca 1696, kdy zmíněný umělec pro praž. křižovníky vytvářel ještě jeden trojdílný cyklus lunetových obrazů, tentokrát s tématem Života sv. Anežky Č., přičemž jeden z obr. této série označil: *J. G. Heinsch pingebat 1696* – Šroněk (pag. 90) klade vznik nepom. cyklu před tvorbu cyklu anežského, do první pol. 90. l. 17. st. – svatoján. malby představují následující výjevy:

31a/ Zpověď královny: panovnice klečí ve zpovědnici (vl.), světec (v klerice, rochetě a štôle, s rozměrným medailonem zavěšeným na hrudi, s biretem na hlavě, ○) v ní sedí (vpr.), na straně královny 2 chlapci, snad pážata, možná se chystající ke zpovědi, poblíž nich žena s dítětem – za ní v pozadí zbrojnoš, patrně náznak královny snahy o kontrolu jinak tajného dění při svátosti smíření

31b/ SJ před králem Václavem: vl. na trůnu sedí král, který přísným gestem tváře a poukázáním lv. ruky přikazuje svým vojákům odvést SJ, jehož již jeden z biřiců táhne za ruku – světec (○) stojí upr.

scény v kanov. oděvu, obrácen výmluvným pohledem k panovníkovi, s prstem pr. na rtech – dle Panocha první výskyt motivu gesta mlčení, kdy světec vtahuje před ústa ukazováček

31c/ Svržení z m.: prostovlasý světec s kruhovou ☉ nad hlavou, oděn v černou kleriku, se svázanými rukama před sebou již přepadl přes okraj mostu – biret mu v prudkém pohybu upadl a slétá samostatně opodál – na mostě je plno mužů, z nichž někteří jsou ozbrojeni a v brnění, dva pak světce srážejí tyčemi dolů – z mostu je vidět jen vrchní okraj

- lze téměř s jistotou předpokládat, že zmíněná svatoján. kaple byla opatřena oltářem (**31d/**)

32/ ve zbývajících budovách křižovníků s červ. hv. *u paty mostu*:

32a/ v konventu „v oratoři, kde se Bohu vzdávají denní i noční chvály, je k vidění starobylý obraz tohoto světce [JN] se svatozáří u hlavy, který jsem spatřil už v 79. roce minulého století ve staré kapli“ – takto existenci starobylé nepom. malby zachytil velmistr Martin Konstantin Beinlich v odpovědi na svatoján. dotazník z 1715^{a)} – o něco později, 14. I. 1716, v rámci 1. beatifikačního procesu o t. svatoján. památce vypověděl: „Také další starobylý obraz tohoto světce mi byl ukázán, když jsem přišel do noviciátu, v naší domácí kapli, který dodnes existuje.“^{b)}

32b/ „v konventu téměř není příbytku řeholníků, v němž by se nenašla podobizna tohoto světce [JN], ať už malovaná, nebo vyřezávaná; stejně tak ve společenské místnosti chudých [„in Musaeo pauperum“] a v jejich lazaretu“ (velmistr Beinlich, 1715)

32c/ Jiří Antonín Konstantin Ludwig, zasloužilý, 62letý kněz a profes řádu křiž. s červ. hv., žijící 1715 v řádovém špitálu sv. Františka *u paty mostu*, právě zmíněného r. vyznal mj., že mívál postavenu (patrně ve svém pokoji) dřev. sochu (○)

30a/ L TISCHEROVÁ 2013, 190-193 (č. kat. 32) – PUČALÍK 2017, 85, 109-111, 178-180; **30b/** L VANČURA 1994, 199 – *UPP*, *S. M. J.*, 66 – SUCHOMEL 1996, 156 – TISCHEROVÁ 2013, 54-55, 125, 198-202 (č. kat. 34) – PUČALÍK 2017, 40, 56, 176; **30b**, **31**, **32a/ a**), **32b/ R** l. dopis velm. křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^{v)}); **30c/ E** (na fresce na mal. kam. desce s postavou Chrona jako boha Času) *GENERALIS BEINLICH CONCEPIT / SVCCESOR BÖHMB PERFECIT / REINER PINXIT* (= 1723) – L *UPP*, *S. M. J.*, 66 – PREISS 2013, 300-302, 306-307, 310 (obr.), 985 (F7a) – PUČALÍK 2017, 85-101 (Nepomuk zmíněn na pag. 97); **30d/ L** *Regula, statuta et constitutiones* 1853, 55 – PUČALÍK 2017, 77, 175; **31**, **31a-c/ L** PUČALÍK 2009, 30 – TÝŽ 2013, 295, 300 – TÝŽ 2017, 175; **31a-c/ E** (na všech 3 malbách) *I. G. Heinsch pinx.* – L *JN* 1993, 110-112 (kat. č. 20-22, dat. cca 1696 + obr.) – *UPP*, *S. M. J.*, 68 – ŠRONĚK 2006, 90; **31a/** ŠRONĚK 2006, 96-97 (+ obr.) – PANOCH 2007, 122, obr. 162; **31b/ L** ŠRONĚK 2006, 96, 98-99 (+ obr.) – PANOCH 2007, 90, obr. 88; **31c/ L** ŠRONĚK 2006, 161; **32a/ b) R** l. výpověď Martina Konstantina

Beinlich, velm. kříž. s červ. hv., v 1. beatifikačním procesu, 14. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 50^r, čl. 14, otázka 47) ← Acta utriusque processus 1721, 164 (první Summarium, č. 30, § 13; v marginálním odkazu je chybně uvedeno, že šlo o kap. noviciátu otců jezuitů); 32c/ R 1. svěd. Jiřího Antonína Konstantina Ludwiga, kněze, kříž. s červ. hv., profesa ve špitálu „u paty mostu“ v Praze, 5. XI. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

- ve f. sv. Kříže Vět. (33-38)

33/ v cyriackém kláš. a far. kostele sv. Kříže Vět.:

33a/ před kaplí P. Marie Bol. (v níž se těšila značné účtě středověká kam. Pieta) dřev. socha či soška (vkusně vyzdob., s palmou mučedníků), 1686, zřiz. Jiří Pallas, staroměst. měšťan a úředník č. král. berničního úřadu (1715 byl již †), z neznámého důvodu

33b/ pozlacená stříb. monstrance tvarovaná do drobné kopie zdejší mil. P. Marie Bol. – na prsou Madony melchisedech (podstaveček pro hostii) – po bocích sošky sv. Jana Křt. a SJN, na vrcholu Bůh Otec s holubicí Ducha sv. na prsou – na podst. postavy sv. Cyriaka, Kateřiny, Barbory a Jana Ev. – 4. X. 1687, zřiz. míst. probošt Kryšpín Jan Kopidlenský (ve fun. 1672-91), z výtěžku sbírky uspořádané ve zdejší f.

33c/ obraz Vyzdvížení zesnulého muč. rybáři z vod Vltavy u cyriackého k., přinesen cyriakům 16. VII. 1699, odhad ceny (malby i rámu) 200 zl., aut. „slavný malíř“ Petr Brandl, zřiz. členové staroměst. šestipanského úřadu – dobové grafiky zachycují kompozici t. malby: v popředí břeh a voda *Vltavy*, na jejíž hladině pětice drobných hv. – vpr. stojí biskup s mitrou na hlavě a berlou, gestem lv. ruky schvalující scénu upr. obrazu, kde tři polonazí rybáři odnášejí od řeky tělo sv. kanovníka (paprsčitá ☉ nad hlavou, medailon na hrudi) – v pozadí sev. bok kostela sv. Kříže Vět. s předsíní, vl. dům s renesančním či raně barok. štítem (snad aluze na k. milosrdných) – vpr. na cyriacký k. navazuje patrně budova kanonie, před níž je vidět tvář muže v biskupově blízkosti – obraz byl pověšen u kaz. na místě pozdějšího olt. Salvátora lateránského a býval vždy v oktáv vystaven na hl. oltáři

33d/ zpr. z beatifikačního roku 1721 (*Ctmosti výborné*) sděluje v souvislosti s praž. cyriaky: „Jeden pět centnýřův vážící nový zvon ke cti svatého Jana Nepomuckého křtěn neb svěcen byl, s nímž se na den sváteční téhož svatého divotvorce ponejprve zvonilo, a posaváde žádné povědomosti nemáme, aby který zvon ke cti téhož svatého posvěcen a pokřtěn byl.“ – oním svátečním dnem se mohl myslet den praž. oslavy beatifikace 4. VII. 1721 – odjinud vysvítá, že t. malý zvon ve váze téměř 5 centnýřů či 94 liber dal ke cti ulít míst. probošt Cyriak Jan Adam Mendel ze Steinfelsu (ve fun. 1717-30) z peněz věnovaných během oktávu (snad 16.-23. V. 1721) Marii Eleonorou říš. kn. Mannsfeldovou sídlící na *Dobříši*, přičemž byl užit kov starého již nepoužívaného cymbálu nalezeného

v hodinách k. sv. Kříže Vět.) – nepom. zvon byl z jedné str. zdob. reliéfem s vypuklým náp., na protější str. pláště byl další náp. týkající se původu t. nástroje – poželhal jej praž. sufragán Daniel Josef Mayer z Mayernu – byl to právě t. prelát, který ujistoval, že jde o prvý svatoján. zvon ze všech, které budou kdy SJN věnovány (**pozn.:** snad tím myslel dobu po Nepomukově beatifikaci, protože jinak jsou zvony s tématem t. světce známy od 1690)

34/ nejposvátnějším svatoján. prostorem u praž. křížovníků s červ. srdcem bylo „ctihodné a zázračné“ místo či místečko legendárního prvního či prvotního nebo dočasného uložení, ukrytí či pohřbení (bezduchého) těla či mrtvolý, místo již v předkanonizační době chápané jako poklad a nazývané také kaplička, kaple (nepom. patrocinium se předpokládá samo sebou) či hrob – Rohn a také moderní historici t. prostor označují též za kapli, Novotný někdy za (kryptový) sklípek – k náhodnému (či Prozřetelností vedenému) prolomení průhledu do t. místa a k zahlédnutí malovaných hvězd v něm došlo 1700 – teprve 15. IV. 1707 míst. probošt Náchodský požádal o posunutí oltáře do blízkosti zmíněného místa, k čemuž dostal povolení praž. arcib. konzistoře hned následujícího dne – konz. poté provedla komisionální otevření a ohledání místa – přitom bylo na základě míst. tradice a z přítomnosti hvězd uv. prostory „na klenutí od starodávna malovaných“ vyvozeno, že jde o první místo uložení či pohřbení těla – nedlouho poté o tom informoval Náchodský v č. věnování své postily *Svatá všetečnost* (1707), ve kterém zároveň jménem své kanonie napsal, že když t. poklad s nesmírnou radostí našli, „místečko to pro lepší přístup ctitelův místa toho zázračného k kostelu připojili a ponejprv léta 1707. milovníkům sv. Jana Nepomuckého dne 16. máje otevřeli, dále oznamující, když po časech chudobný náš chrám Boží skrze udělené svatému Janu Nepomuckému do jeho pokladnice svatě almužny možnější bude, že hrobu jeho první ctihodné a zázračné místečko co nejmožněj okrášliti a zvelebiti žádost máme.“ – místo pak bylo skutečně okrášleno a zveleboeno a slynulo milostmi, udělenými ctitelům na přímluvu – do nejzazších podrobností je celý tento vývoj popsán v → C.1, Praha V. 11a/, → D.1, 232-234, 336, → D.2, Praha III. 8/ – zde je k prvnímu hrobu připomenuto, případně doplněno následující:

34a/ o samotné prostoře prvního uložení těla a její výzdobě:

svatoján. místečko či místo se nacházelo za stěnou po již. (ep., pr.) str. presbytáře k. sv. Kříže Vět., nejbližší rozhraní kněžiště a hl. chrámové lodi⁹⁾ – prostor to byl čtyřb., avšak nikoli dokonale čtvercový, protože na délku měl 6 loket, na šířku pouze 4, a jeho pevná klenba byla vyzděna od země nejméně do výše 6 loket – kdysi t. místo sousedilo s kostnicí, položenou po již. str. presbytáře více na

východ (tj. ve směru orientace kostela), mezi presbytářem a kaplí sv. Ludmily (položenou jižněji a napojenou na jv nároží křížové chodby) – k čemu popisovaná malá místnost pův. sloužila, není známo, z blízkosti kostnice však lze soudit, že to byla jakási oratoř nebo kap. zemřelých a pravděpodobně měla přístup z presb. – got. klenba prostory byla ve středověku vymalována hvězdami – míst. řeholníci byly v baroku přesvědčeni, že t. výzdobu pořídili jejich předchůdci na památku zdejšího (legendárního) uložení či pohřbení těla, které bylo ve vodách *Vltavy* doprovázeno světly – k výzdobě mělo dojít buď ještě v době, kdy zde mučedníkově tělo spočívalo, nebo až po jeho přenesení do praž. katedrály – výše zmíněnou kostnici nahradil stavitel Jan Šimon Pánek (Panetius) ml. v období od 26. III. do VI. 1700 novostavbou sakristie – z ní vedly pod střechem kam. schody, vybudované tu již 1590, kdy jimi byla místnost prvního uložení zakryta a postupně upadla v zapomenutí – po dostavění nové sak., kolaudované 14. VI. 1700, se na přání probošta Kauffmanna stavitel Pánek se svými lidmi pustil do opravy dotčených schodů, přičemž se část opracovávané zdi najednou rozpadla a za ní se ukázal legendární hrob – při jeho pozdějším komisionálním ohledání 16. V. 1707, kdy byla hrobka zpřístupněna prolomením (sev.) zdi z kostela, bylo zde v rohu klenby nalezeno cca 17 namalovaných modrých hvězd, jež byly nejmenovaným (komisařem) malířem shledány starobylými – místo bylo ještě t. dne poprvé zpřístupněno ctitelům a brzo dle možností vyčištěno a vyzdobeno s tím úmyslem, že z postupně nasbíraných almužen udělených SJN do jeho pokladnice je časem cyriaci „co nejmožněj“ okrášlí a zvelebí – záhy t. posvátné místo začal navštěvovat početný lid a kněží zde začali celebrovat mše sv., takže zde pro omezenost místa nebylo k hnutí, pročež sem byla k většímu pohodlí ze sak. probourána branka či úzký vstup, kterým se služebníkům oltáře mohly podávat bohoslužebné nádoby, voda, víno, hostie i polštář pro misál – blahořečení 1721 dalo podnět k nové vrcholně barok. výzdobě hrobové kaple, kterou financoval Antonín Jan hr. z Nostitz-Rienecku, nejvyšší hofmistr Č. král. a skutečný cis. tajný rada – nově vzniklou dekoraci popisuje dobový tisk *Ctmosti výborné*: „Nahoře in frontispicio zevnitř [tj. na vnějším průčelí hrobu sm. do chrámu] Bůh Otec a Bůh Syn s svatými anjely v oblacích, dáleji pak Duch svatý, od něhož paprsky na hrob svatého Jana Nepomuckého směřují, po stranách dva anjelé oba erby jeho Excellencí (titul), pána pána hraběte z Nostic, nejvyššího zemského hofmistra, na štítech držící; jiný anjel na straně epištoly drží nápis roku *In & stellæ De sLentlarII MerItIs LoqVVntVr.* [= 1721] V hrobě [tj. uv. kaple na svatoján. oltáři] leží svatý Jan a okolo něho stojí dva anjelé, nad hrobem jest krásné tabernaculum a nad ním dva anjelé

držejí korunu, celá kaple na znamení mučednictví červeně okrášlena jest.“ – náp. v t. textu není cit. přesně, jeho skutečné znění bylo (dle Berghauera): *En & stellæ De sLentlarII MerItIs LoqVVntVr.* [= 1721], „Hle, i hvězdy promlouvají o zásluhách mlčenlivého“ – další zdroje upřesňují, že andělé na vnějším průč. místa prvního uložení nesli štíty nikoli oba s nostitzovskými erby, nýbrž jen jeden, kdežto na druhém štítu se nacházelo 5 pozlac. hv., nacházelo se tu pak více kartuší s jánskými symboly, vyjadřujícími např. Nepomukovo almužnictví nebo zpovědnictví, nadto uv. kaple byly stěny ověšeny gobelíny^{b)}

34b/ o oltáři v prvním hrobě:

když byla při opravě schodů u nové sak. 1700 objevena popisovaná místnůstka, o které se již tehdy začalo tušit, že půjde o první hrob, dal ještě t. r. probošt Tadeáš Mikuláš Kauffmann (ve fun. 1699-1702) na její sev., stále ještě uzavřenou stěnu sm. do kostela namísto zde dosud visícího obrazu P. Marie Čenstochovské umístit nový oltář, do jehož arch. byl zakomponován Brandlův obraz Vyzdvižení SJN z Vltavy z 1699 (→ výše 33c/)^{a)} – Kauffmannův nástupce Štěpán František Náchodský dospěl na základě zjevných znamení (nep. hvězd namalovaných na klenbě) a míst. tradice k přesvědčení, že dotčená místnůstka je skutečně místem prvního uložení, a (jak již řečeno) požádal 15. IV. 1707 praž. arcib. konz., zda by mohl výše zmíněný oltář posunout o 1 nebo 2 kroky blíže k t. místu, v čemž mu bylo o den později konzistoriálním rozhodnutím vyhověno (pov. z 16. IV. 1707 podepsali oficiál a gener. vikář Daniel Josef Mayer z Mayernu a kancléř a konzistoriální asesor František Ignác Zumsande)^{b)} – po komisionálním průzkumu místnůstky a jejím prohlášení za skutečný první hrob byl uvedený oltář ještě t. r. 1707 přenesen přímo dovnitř nově zde zařizované kaple^{c)} – byl postaven tak, že se dal obcházet^{d)} – 1719 byl svatoján. oltář obklopen žel. mříží či mřížkou, na jejíž výrobu přispěl částkou 100 říš. tolarů uroz. p. Losy z Losenau^{e)} – podoba oltáře po nostitzovské výzdobě zdejší kaple z 1721 je popsána výše (→ 34a/), jen tolik lze doplnit, že od té doby byl zdejší svatoján. oltář překrásný a skvěl se mramorem a štukaturami^{f)} – v VII. 1724 daroval p. Josef Rudolph (Rudolf) pro t. nepom. oltář stříb. rám, do něž byl zasazen obraz^{g)}

34c/ o dalším vybavení hrobové kaple:

p. Engelthaler, radní *Nového Města praž.* (nejspíš Jakub Václav Engelsthaler), přítomný 16. V. 1707 komisionálnímu posouzení právě otevřeného prostoru údajně prvotní hrobky, se t. dne zavázal, že kapli (SJN), která tu začala vznikat, opatří novými lavicemi^{a)}

1708 věnoval sobotec. děkan Jan Ignác Summa z Vlastislavě, veliký ctitel, kalich, z vnitřní i vnější strany pozlac., se znakem sv. Kříže a obrazy sv. Matěje (Matouše?) apoš., SJN, P. Marie Starobol.,

sv. Petra a Pavla – t. dar byl poprvé použit při mši sv. sloužené ke cti l. XII. 1708^{b)}

12. V. 1726 darovali manželé Josef a Františka Rudolphovi (Rudolfovi) monstranci z úcty ke svátosti oltářní a ke SJN^{c)}

16. V. 1727 věnoval ten samý manželský pár ciborium s 6 obrazy ze života obklopenými malými kameny č. původu^{d)}

35/ v rámci kanonie (v případě 35a/ též kostela) cyriaků:

35a/ před švédským útokem na *Staré a Nové Město praž.* 1648 část křížovníků s červ. srdcem utekla z *Prahy* a z kanonie byla odeslána část klášterního pokladu do polského *Krakova*, včetně dva lokty vys. sochy, celé ze stříbra – když se 1683 v *Krakově* účastnil volby gener. převora cyriaků praž. probošt Kryšpín Jan Kopiclenský (ve fun. 1672-91) a byl tam do zmíněné fun. zvolen (rezignoval 1687), vymohl si, že budou pražskému Sv. Kříži Většímu vráceny ony věci, jež byly odvezeny před Švédy a svěřeny Polákům do úschovy, a tak se do *Prahy* po letech vrátila i stříb. socha – t. plastiku spolu se stříb. kalichem posléze 1705 prodal za 5 kop jakémusi zlatníku Karlovi z praž. Kaprovy ul. svatokřížský probošt Štěpán František Náchodský, který neuměl dobře hospodařit – tím stopy této vzácné starobylé svatoján. památky mizí

35b/ na místě staré zbořené hř. brány ve vých. zdi klášterního areálu, kde se směrem do ul. Sv. Kříže či Křížovské (dnes sev. část Dušní ul.) rozkládal hřbitov, byla v V. 1721 postav. nová kam. „čestná“ hř. brána štukatérského díla, vyvrcholená stojící sochou mezi 2 klečícími génii neboli anděly, z nichž anděl na lv. str. gestem naznačoval mlčení s doprovodným Aristotelovým výrokem, z druhého pak str. anděl držel zámek a rovněž náp., chron. udávající r. 1721 a pohrávající si se skutečností, že brána, na níž světec stál, byla otevřena jeho věčné a vel. slávě a zavřena veřejné hanbě

35c/ od zmíněné brány vedla hřbitovem cesta k vých. křídlu čtyřkřídlého ambitu, nově zbudovaného v baroku po již. str. kostela na místě středověké křížové chodby – t. ambit byl od 1724 postupně vyzdobován cyklem 18 obrazů, pro jehož realizaci ctitelé 1725 uskutečnili ve zdejší f. i mimo ni sbírku – malby stály 360 zl. – práce na nich probíhaly nejspíš až do 1728, neboť ještě 14. II. t. r. dal Gottfried Daniel bar. von Wunschwitz zavěsit u „dolních“ křížovníků s červ. srdcem u vody, tj. u *Vltavy* vel. obraz Otcovského zřízení svatoján. most. sochy (kterou postavil jeho otec Matyáš Gottfried Wunschwitz, → níže Praha VI.) – byl to olej na plátně označený erbem t. mecenášského rodu, patnáctý výjev zmíněného malířského cyklu – ten začínal u kap. sv. Blažeje v jv nároží ambitu a obsahoval tato témata ze života, smrti a posmrtných událostí: 1. Almužník, 2. Zpovědník královny, 3. Kazatel a předpovídatel budoucnosti, 4. Václav IV. se táže na zpovědní tajemství, 5. Svržení z m., 6.

Nalezení těla, 7. Uložení těla u cyriaků, 8. Prozrazení těla posvátnou vůní, 9. Přenesení těla ke Sv. Vítu, 10. Rodný dům světcův, v němž nebylo lze zničit obraz na zdi, byl přeměněn v kostel, 11. Útěk Václava IV., 12. Hrob světcův v katedrále, 13. Potrestání znesvětitelů hrobu, 14. SJN patronem Čech a Německa, 15. Wunschwitzovská socha na Praž. m., 16. Zkoumání těla 1719, 17. Papežský souhlas s uctíváním, udělený 1721, 18. SJN ve slávě se svými jmenovci, sv. Janem Křt., Ev., Mlčenlivým, Almužníkem, Zlatoústým, Damašským, Gualbertem, Chuzubitou a Sarkandrem – obrazy zřejmě částečně navazovaly na Pfeffelovy cykly grafik, publikované 1725 jako doprovodné ilustrace k l. a n. vydání Balbínova *Života* (→ B.4, 144, 146) – tomu nasvědčuje motiv závěrečného 18. obrazu (SJN mezi sv. Jany), který odpovídá oběma úvodním Pfeffelovým rytinám v obou uvedených knihách – u praž. cyriaků však byly navíc zvoleny některé výjevy z nepom. legendy a posmrtné úcty týkající se přímo jejich kanonie, případně *Praž. m.* – z rozvržení ambitu v cyriacké kanonii vyplývá, že 18 svatoján. obrazů viselo nejspíš na plných, vchody neprolomených stěnách t. křížové chodby, jichž bylo v již. křídle 4, v záp. 6, v sev. 4 a ve vých. opět 4

36/ na břehu *Vltavy* v blízkosti cyriackého kláštera, v místě, kde podle míst. tradice řeka vyplavila zmučené tělo, byla v neznámé době postav. kaplička, kterou nejspíš 1717 zvelebil cyriacký probošt Cyriak Jan Adam Mendel ze Steinfelsu užitím části peněžního daru 800 zl., který t. r. kanonii věnoval praž. měšťan Karel Heis, jenž si u cyriaků přál dožít

37/ t. probošt dal na nám. poblíž sev. předsíně kostela sv. Kříže Vět. postavit kam. sochu za 200 či (téměř) 300 zl., k jejímuž zřízení dostal pov. arcib. konzistoře 6. XII. 1726 a 15. V. 1727 hotový pomník slavnostně požehnal mezi odpolední pobožností v chrámu a započítím svatoján. lodní hudby – SJN zde byl vypořobněn jako klečící prostovlasý kanov. (se štólou), klečící na oblacích, do nichž byl zabořen jeho bilet, a sklánějící se ke krucifixu, který držel andílek v obláčcích po světcově pr., kdežto na prot. str. na oblacích klečel andílek držící volut. kart. s blíže neznámým rel. (snad P. Marie Starobol.) – mohutný hran. podst. s vykrojenými rohy (nahore zdob. střapci) nad římsou doplněn o nízký postament shodného půdorysu – 3 stěny hl. části soklu opatřeny hautreliefy v barok. zprohýbaném zarámování, na stěně vl. Svržení z m., na čelní stěně Vylovení z *Vltavy* (říční břeh, v pozadí realisticky pojatý sev. bok k. sv. Kříže Vět. s předsíní), na stěně vpr. Vnesení do cyriackého k. (v slavnostním průvodu, s realistickým zachycením sev. strany jmenovaného k. včetně předsíně, do níž vchází průvod nesoucí vylovené tělo) – reliéf na čelní stěně je nahore i dole doprovázen chron. udávajícím 1727, na zad. stěně tentýž letop. – podle t. svatoján. sochy a

s ohledem na skutečnost, že bylo přes toto prostranství nesené světcovo tělo nalezené poblíž v ř., začalo se tomuto náměstí říkat Svatojanské či Janské (dnes nám. Curieových)

38/ v kláš. k. sv. Šimona a Judy při konventu a špitálu milosrdných bratří sochy SJN a Anděla strážce, zřiz. míst. konvent, aut. nejmenovaný sochař, který za plastiky 2. X. 1692 obdržel 50 zl.

33a/ R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 112^v, bod 4, dat. před 30 lety, tzn. 1685 i 1686) – **L** ROHN 1756, traktát III, kap. VI – KOŘÁN 1968, 193, pozn. 36 (dat. cca 1690) – JIŘINEC 2007, 164 (1686); **33a, b/ L** JIŘINEC 2007, 224 (dat. 1686 a 4. X. 1687); **33b/ L** NOVOTNÝ 2002, 116 – JIŘINEC 2007, 161; **33c/ G** 2 téměř shodné mědiryty A. Mansfelda z 1707 a 1722 s č. popisem (→ B.4, 66a, b) – **L** ROHN 1756, traktát III, kap. IV – KOŘÁN 1968, 179-180, 193 (pozn. 37 z odkazy na **R**) – PREISS 1989, 575 – NOVOTNÝ 2002, 134-135 – JIŘINEC 2007, 164, 227; **33d/ E** (na plášti zvonu pod reliefem) *Beati Joannis Nepomuceni Martyris* – (na protější str. pláště) *Honori S. Joannis Nepomuceni Martyris campana haec fusa ex metallo in Horologio hujus loci S. Crucis majoris inventi Cymbali sub Praepositura Reverendissimi D: Cyriaci Joannis Mendl Anno 1721.* – **L** Ctnosti výborné 1721 – VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 166-167 – ROHN 1756, traktát III, kap. VI – NOVOTNÝ 2002, 175-176 – JIŘINEC 2007, 174, 234; **34/** událost „temporalis depositionis“ či „temporariae hujus depositionis“ těla u cyriaků (**L** NÁCHODSKÝ 1707, nepag. l. úvodní ded.) – „což patrně dokazují hvězdy v kapličce nynější na klenutí od starodávna malované [...], pročež prorazivše s nemalým vynasazením zeď kostelní [...] poklad ten s radostí nesmírnou jsme našli a místočko to pro lepší přístup ctitelův místa toho zázračného [...] otevřeli, dále oznamující, že po časech [...] hrobu jeho první ctihodné a zázračné místočko co nejmožněj okrášlili a zvelebiti žádost máme“ (**L** NÁCHODSKÝ 1707, nepag. č. úvodní ded.) „locus ille abstractus esset, ubi illius D. Joannis Nepomuceni exanimatum corpus ad mandatum impij Regis Wenceslai IV. cognomine: pigri, sepultum jacuisset“ (**R** nedat. l. zpr. staroměst. cyriaků, prez. 8. VIII. 1715, v NA, ČDK, kn. 118, fol. 112^v, bod 3) – „Hrob svatého Jana Nepomuckého [...] celá kaple [...]“ (**L** Ctnosti výborné 1721) – „extra Ecclesiam S. Crucis Majoris Vetero-Pragae, ubi Primum piē visitur & gratiis conspicuum colitur D. JOANNIS NEP. Sepulchrum“ (**L** *Supremus honoris gradus* 1729, titul); **34a/ a**) Novotný polohu místa prvotního hrobu popisuje tak, že „se ukrývalo na epistolní straně za posledním obloukem jižní lodě a před budoucí novou sakristií, dosahující podélnou osou ke kněžišti“ (**L** NOVOTNÝ 2002, 48) – **b)** **L** Ctnosti výborné 1721 – VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 166 – BERGHAEUER 1736, 363 – ROHN 1756, traktát III, kap. IV – KOŘÁN 1968, 181 – NOVOTNÝ 2002, 173 – JIŘINEC 2007, 173, 234; **34b/ a-e, g)** **L** ROHN 1756, traktát III, kap. IV – **a, c)** **L** JIŘINEC 2007, 97 – **a)** **L** KOŘÁN 1968, 180 – NOVOTNÝ 2002, 139 – **b)** **R** Náchodského nedat. l. žádost, (15. IV. 1707), prez. na arcib. konz. 16. IV. 1707 (NA, APA I, kart. 4446, i. č. 5293) – **L** NOVOTNÝ 2002, 144 – **c)** **G** Mansfeldův mědiryt z 1707 zachycující téma

Brandlova obrazu Vyzdvžení SJN z Vltavy, uchovávaného v cyriackém k., ve svém nápisu sděluje přítomnost oltáře v místě, kde bylo na čas uloženo tělo: *Obraz S: Jana Nepomuckého, z Ržeky Wltawy Města Praž- / skeho wyzdwyžeheno, a do Chrámů S: Křjže Křižownjkuw S. Czer- / wenym Srdcem, Blahoslawennych Mučedlnjkuw od Pokánj, / uctiwě na mjstě tom, kdež nyní Oltář geho stogj, na čas poloze- / nehó. Czty se obzlastně S horliwau Lidu hogneho Pobožnosti / dne 16. Majj ~ (→ B.4, 66a) – **L** HAMMERSCHMID 1723, 205 – NOVOTNÝ 2002, 145 – **e)** **L** JIŘINEC 2007, 172, 233 – KOŘÁN 1968, 180 – **f)** **L** BERGHAEUER 1736, 363 – **g)** **L** JIŘINEC 2007, 236 – o existenci tohoto oltáře vůbec již v 1708: **L** JIŘINEC 2007, 229; **34c/ a)** **L** NOVOTNÝ 2002, 145 – JIŘINEC 2007, 228 – **b)** **L** ROHN 1756, traktát III, kap. V (dat. 1710) – JIŘINEC 2007, 176 (osobnost dárce), 229 (dat. 1708) – **c)** **L** NOVOTNÝ 2002, 183-184 (dat. 15. – 23. V. 1726) – JIŘINEC 2007, 237 (dat. 12. V. 1726) – **c, d)** **L** ROHN 1756, traktát III, kap. V – **d)** **L** JIŘINEC 2007, 237; **35a/ L** NOVOTNÝ 2002, 94, 112, 143; **35b/ E** (u anděla vl.) *In vita difficillimum tacere, quae dicenda non sunt. Aristoteles.* – (u anděla vpr.) *PerpetVae, & Magnae gLorlae beatl Ioannls aperta; pVDorl pVbLlCo serata.* (= 1721) – **L** Ctnosti výborné 1721 – VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 166 – ROHN 1756, traktát III, kap. VI – KOŘÁN 1968, 180-181, 193 (pozn. 42) – NOVOTNÝ 2002, 171; **35c/ R** WUNSCHWITZ 1749, fol. 10^v (wunschwitzovský obraz předán 14. II. 1728) – **L** *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C 2^v (wunschwitzovský obraz z 1728) – *Wunschwitzisches Gedächtnis-Monument* 1756, fol. D 2^v (wunschwitzovský obraz s rodovým erbem) – ROHN 1756, traktát III, kap. VI (dat. sbírky na nepom. obrazy 1725) – KOŘÁN 1968, 181 (obrazový cyklus dat. 1724-25) – NOVOTNÝ 2002, 180, 182 – JIŘINEC 2007, 236 (obrazový cyklus dat. 1724 nebo 1725); **36/ L** NOVOTNÝ 2002, 163 – JIŘINEC 2007, 232; **37/ E** (v čele podst. nad svatoján. reliéfem) *HONORĪ / BEATĪ IOANNĪS NEPOMVCENĪ* – (t. pod t. reliéfem) *APVD NOS POST FATA SVA / GLORĪOSE SEPVLTI* (= 1727) – (vz. podst.) 1727 – **G** litografie *Statue des heil. Johann von Nep. am Johannesplatz in Prag*, nakladatelství Witek a Suchý, asi 40. l. 19. st. (zachycení podoby pův. sochy, která byla do 1878 zničena) – **L** ROHN 1756, traktát III, kap. VI – EKERT 1883, 479 – KOŘÁN 1968, 181 – NOVOTNÝ 2002, 186 – *UPP, S. M. J.*, 546 – JIŘINEC 2007, 94; **38/ L** SUCHOMEL 1993, 337, 338 (obr.), 339 (pozn. 24-26) (svatoján. socha z lipového dřeva pochází z 2. pol. 20. l. 18. st., aut. dílna Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa) – VANČURA 1994, 194, 199, 208 (sochy SJN a Anděla strážce od sochaře Matouše Václava Jäckela z 1692) – *UPP, S. M. J.*, 120 (sochy SJN a Anděla strážce od sochaře Matěje Václava Jäckela z 1692) – JIŘINEC 2007, 95 – TISCHEROVÁ 2013, 436-437 (č. kat. 171) (sochy t. námětu až z doby krátce po 1731 od některého žáka sochaře Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa, SJN ovlivněn podobou Corradiniho sochy na náhrobku), 593 (pozn. 1732) (odkaz na pramen, v němž se píše o pův. sochách SJN a Anděla strážce z 1692)*

- VI. Kamenný či Pražský most, od cca 1870 zvaný Karlův

úvod/ šlechtic Matyáš Gottfried Wunschwitz, 1661 povýšený do č. rytířského stavu, 1675 s celým rodem do stavu svob. pánů, se po smrti svého otce Jiřího († 20. III. 1645 v Praze) stal jediným mužským potomkem rodu (z jeho sourozenců tehdy žila již jen jediná sestra, která svůj životní běh dokončila ve Vídni 1663) – 1646, ve svých čtrnácti letech choval Matyáš Gottfried vroucí lásku a obzvláštní úctu vůči SJN a učinil na Pražském mostě slib, že pokud jej Bůh ve zdraví a štěstí zachová do dospělosti, dá na t. mostě vztyčit t. světcí pomník na památku, že byl sv. mučedník z tohoto mostu svržen – 1715 je dol. pověst, že nepom. socha stojí v místě, kde prý byl BJN shozen z m. (takový názor je však znám již od 1684, → níže 5a/), a že na tom místě Wunschwitz ještě jako chudý student bez prostředků, jak se říkalo, častěji spatřil BJN a slíbil mu, že pokud dojde k lepšímu štěstí, chtěl by po sobě zanechat nepom. pomník, což se i stalo – Matyášův syn Gottfried Daniel v 1. beatifikačním procesu (24. IV. 1717) upřesnil, že jeho otec onen slib (postavit na m. ke cti sochu, zachová-li ho Bůh), složil ve svém mládí, když během studií téměř každodenně musel z otcovského domu na Malé Straně přecházet t. m. do škol otců Tovaryšstva na Starém Městě – 1746 je dol., že měl Wunschwitz v úmyslu postavit nepom. pomník v místě, kde při častém přecházení přes most nacházel vyškrábaný křížek – tehdy „z tisíců“ vyvolil (parafráze na Pis 5,10) JN za svého patrona i ochránce své budoucí rodiny a zcela se mu svěřil pod ochranu – na svůj slib nezapomněl ani při pohnutých událostech 1648, kdy prchal z rodového domu na Malé Straně z Prahy před švédským vojskem v přestrojení za trubače, ani během svého kariérního, majetkového i rodinného vzestupu v letech následujících, kdy jej Bůh na přímluvu obdaroval tím, oč šlechtic v mládí žádal, totiž že se šťastně dožil dospělého věku, ba co více, že v něm velmi prosperoval – 1681, kdy byl řečený šlechtic již šťastně ženat a těšil se ze čtyř dětí, se dostal do nebezpečného soudního procesu, v němž by mohl přijít o závrtnou částku 200.000 zl. – v t. procesu si zvolil za ochránce SJN a obnovil svůj slib, že k jeho cti dá postavit sochu na Pražském mostě – světec Wunschwitzovi skutečně pomohl, šlechtic spor vyhrál, zachoval si rodový majetek (→ D.1, 40) a s velikou štedrostí svůj slib vyplnil, o čemž níže → 2-4/

úvod/ R Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno, I. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) (pověst o tom, že socha stojí na místě svržení z m., a že na tom místě „Mundschwitz“ častěji spatřil BJN a slíbil mu, že pokud se dožije bohatšího štěstí, postaví mu zde tento pomník) – I. výpověď Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz v 1. beatifikačním procesu, 24. IV. 1717 (NA, (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^r, prokurátorův čl. 73) – L BRAUN,

ROSENMÜLLER 1722, s. p. (v úvodním věnování Gottfriedu Danieli svob. p. z Wunschwitz praž. tiskař Rosenmüller do podrobnosti popisuje úctu, kterou rod Wunschwitzů prokazuje od 1646 SJN, kterého již tehdy vroucně ctil člen rodu Matyáš Gottfried, jenž se svěřil do světcovy ochrany a na Praž. m. učinil slib, že pokud bude Bohem doveden do dospělosti, dá na tomtéž mostě postavit sochu na památku světcova svržení právě z tohoto místa – Bůh na přímluvu splnil Matyáši Gottfriedovi jeho prosbu a zachoval jej do dospělého věku, načež řečený šlechtic svůj slib splnil a sochu na Praž. m. postavil) – Annus sacer Joanneus 1723 (SJN vyvolen již 1646 mezi tisíci za patrona wunschwitzovské rodiny) – Das heilige Joannes-Jahr 1723 (t. co v předcházejícím tisku) – Complementum honoris 1729 (SJN je po 83 let nejobzvláštnějším patronem wunschwitzské rodiny) – Erfüllung der Ehren 1729 (t. co v předcházejícím tisku) – o volbě SJN za rodinného či rodového patrona Wunschwitzů již 1646 svědčí řada pokanonizačních dokladů, mj. i jubilejní spis Dedicatio oder Zuschrift, vydaný ve Vídni 1746 jako „Ein Johanneisch-Hundert-Jähriges Gedächtnuß-Monument“, tj. památník stoleté svatoján. úcty ve wunschwitzském rodu – zde je hned na počátku sděleno, že Matyáš Gottfried Wunschwitz si 1646 vyvolil SJN za rodového patrona a jako mladík ve studijních letech a poslední svého prastarého rodu učinil slib, že pokud mu zmíněný světec vyprosí život a štěstí, že mu na Praž. m. postaví pomník v místě, kde při častém přecházení nacházel vyrytý křížek – důležité a shrnující svědectví podává BERGHAUER 1761, 134, kde v l. překladu (z n. originálu) cituje dopis Jana Antonína Kajetána bar. z Wunschwitz, který píše, že jeho děd Matyáš Gottfried Wunschwitz 1646 slíbil postavit sochu na Praž. m. a že tento slib obnovil v nebezpečném soudním procesu, který když vyhrál, svůj slib 1683 splnil

1/ zdá se nepravděpodobné, že by mezitím na Pražském mostě kdosi jiný, zřejmě hned po 1648 postavil dřev. sochu, jak udává Ivo Kořán, který se přitom odvolává na Svátka, který tvrdí, že se k takové soše 19. IV. 1657 vypravil staroměst. purkmistr s radními ke komisionálnímu vyšetření pověsti, že se postava obrátila obličejem k Malé Straně – jde tu zcela jistě o mylné vrocení, neboť k zázraku pootočení praž. most. svatoján. sochy došlo až za obléhání Prahy 31. VIII. 1744 – závažnější je druhý Kořánův zdroj, rukopisná poznámka v diáři historika novoměst. bosých augustiniánů při k. sv. Václava, Guilelma a S. Vincentio, podle něž sochu odplavila povodeň ve 3. čtvr. 17. st. – Kořán navíc vyslovil domněnku, že podobu t. pův. svatoján. sochy zachovala drobná nepřilíhš umělá socha ve výklenku průčelí kláštera alžbětinek na Novém Městě praž. z 80. l. 17. st. (→ níže, Praha VII. 27/),^{a)} případně že ji napodobila hlíněná skica vytvořená pro pozdější wunschwitzovskou sochu,^{b)} o níž bude pojednáno níže – tomu ovšem odporuje dobová úvaha obsažená v souborné zprávě o nepamětné úctě, zaslané 1701 do Říma, kde se píše, že pokud by od starodávna na Pražském mostě stávala nějaká socha, pak by byla shozena švédským vojskem při

obléhání *Starého Města* 1648, jako se to stalo s most. sousoším Ukřižovaného, P. Marie Bol. a sv. Jana Ev.⁹⁾ – problémem zůstává vysvětlení zmíněné poznámky v diáři z novoměstského aug. kláštera¹⁰⁾ – v lv. hor. parergu tzv. Müllerovy mapy Čech z 1722 (→ B.4, 124) je zachycena podoba *Praž. mostu* zdobeného prozatím jen sousoším Kalvárie a sochou, která je sice odlišná od sochy wunschwitzovské, ale pro zběžnost jejího provedení ji lze považovat pouze za stylizovaný náčrtek sochy wunschwitzovské, nikoli za přesnou podobu domněle starší sochy

1/ a) L KORÁN 2008, 524 a obr. 1 na pag. 520 – srov. další tři Kořánovy texty, popis Karlova m. v *UPP*, S. M. J., 124, 126, KORÁN 1994, 217 a TÝŽ 1999, 11 – b) Kořánova domněnka v *UPP*, S. M. J., 126 – c) R *Fama publica* 1701, pag. 590-591 (č. 27) (zákl. popis most. sochy, způsob prokazování úcty most. soše, hypotetická přítomnost starobylé sochy na Praž. m.) – d) R diář praž. novoměst. kláštera augustiniánů bosáků (NK ČR, sign. XI E 15), pag. 83

2/ Matyáš Gottfried bar. z Wunschwitz po vyhraném soudním sporu a záchraně rodového majetku se, věren svému slibu, pustil do příprav velice nákladného pomníku, který měl nejenom zvěčnit památku mosteckého mučedníka, ale i donátorova rodu – šlo o akci velmi dobře načasovanou, nákladnou a pečlivě připravovanou, s výběrem umělců zvučných jmen, byť v případě zvolení sochaře Brokoffa šlo asi opravdu o náhodu – nejprve se jednalo o tvorbu modelu pro budoucí monument, který pro barona vytvořil ve *Vidni* 1681 cíis. sochař Matthias Rauchmüller, jak (co do datace i aut.) dokládá pam. spis z 1746 a též mal. náp. na zadní str. plintu tohoto modelu: *Matthias Rachemueller / fec: Viennae A.º 1681*, jenž tam byl ovšem doplněn později, nejspíš při vzniku pouzdra ve tvaru rozevíracího (cestovního?) oltářiku, vyhotoveného pro model po 1741 – datování 1681 bezpochyby odpovídá skutečnosti, neboť již 16. V. t. r. „nejosvícenější pan Matyáš svobodný pán z Wunschwitz žádá povolení umístit sochu bl. Jana Nepomuckého na mostě“, jak stojí v dobovém přehledu korespondence přijaté na praž. arcib. konzistoři – Rauchmüller je jako aut. modelu dol. v literatuře opakovaně již od 1708 (SEIFERT) – jde o pozlac. terakotovou sošku se sádrovými a dřev. doplňky (palma je dřev.), s vyspravenými prasklinami a s později doplněnou ☼5* – výška sošky je 41 cm – model se značně věrně shoduje s následně vytvořenou Brokoffovou sochou (→ níže 3/), ale výraz tváře na Rauchmüllerově práci je o něco asketičtější a jemnější, naopak světcovy vlasy jsou tu méně zkadeřeny, lv. ruka držící krucifix je o něco dále posunuta přes Kristovo tělo, pravá ruka se dotýká krucifixu jen volně, neboť se soustředí na držení palmové ratolesti, nakonec krajní záhyby taláru na lv. str. splývají hlouběji k zemi (Podlaha 1898, 131)

2/ R l. zápis k 16. V. 1681 v knize recept praž. arcib. konzistoře z období 1681-85 (NA, APA I, sign. A 38/2, fol. 17^v) (za upozornění na t. pramen děkuji

prof. PhDr. Jirímu Mikulcovi, CSc.) – L SEIFERT 1708, 207 – TÝŽ 1709, 197 – TÝŽ 1710, 202 – TÝŽ 1711, 221 (ve všech 4 knihách sděleno, že model vytvořil cíis. sochař Matthias Rauchmüller ve *Vidni*) – PODLAHA 1898 – *JN* 1993, 114-116 (Rauchmüllerův model, kat. č. 24 + obr.), 116 (pouzdro na Rauchmüllerův model, kat. č. 25 + obr.) – **pozn.:** model praž. most. sochy byl uchováván v rodu Wunschwitzů, v dražbě Wunschwitzského majetku jej zakoupil pan Pešina, po němž jej zdědil jeho syn, pražský měšťan a koboučník A. Pešina, a po smrti tohoto muže model přešel do majetku jeho rodiny, v němž byl jistě 1898, později pak, 1941, byl model i s pouzdrzem z rodinného majetku získán praž. Národní galerií, v níž je dosud uchováván pod i. č. P 613 (pouzdro pod i. č. P 612); 2, 4/ L STÁTNÍKOVÁ/ŠEFCŮ/DRAGON 2013, 50-55; 2-4/ R WUNSCHWITZ 1749, fol. 33^{r-v} (slib postavit sochu a vyvolení SJN za patrona rodu 1646, vyhraný proces 200 000 zl., splnění slibu: model cíis. dvor. sochaře Matthiase Rauchmüllera a Jana Brokoffa, Wolff Hieronymus Herold umělecky ulil z bronzu v nadživotní vel. výslednou sochu, která byla na m. v Praze vztyčena 31. VIII. 1683 a stála 7000 zl.) – L *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. B 2^v – C^r (velmi podrobný popis vzniku most. sochy s tvrzením, že 1681 M. G. v. W. při nebezpečném procesu obnovil svůj slib z 1646, dal téhož roku ve *Vidni* cíis. sochařem Matthiasem Rauchmüllerem z hlíny vytvořit ¾ loktu vysoký model, dle něj 1682 v Ronšperku (Poběžovicích) vytvořil Johann Prokoff ze dřeva 4 praž. lokty vys. dřev. sochu, která byla uctívána do 1717 v tamní zám. kapli, pak byla přemístěna do Wunschwitzovského domu na Novém Městě praž., kde (celá pozlacená) je uctívána jako milostná v domácí kapli dodnes a náleží Janu Antonínu Kajetánu bar. z Wunschwitz, vypráví se pak příběh, který se přihodil slavnému lijci děl a zvonů, Woffu Hieronymu Heroldovi 1682 v Norimberku, když měl ulít dle Prokoffovy předlohy sochu z bronzu, posléze je zde uvedeno, že byla Heroldem ulitá socha 31. VIII. 1683 vystavena na Praž. mostě v místě, kde je Vltava nejhlubší, protože už nebyl nalezen křížek, který Matthias G. Wunschwitz 1646 vyvolil jako indikátor místa budoucího nepom. pomníku – náklady na pomník vystoupaly k 7000 zl. – je zde i podrobný popis t. monumentu); **další** L k 2-4/ BERGHAUER 1761, 128-130, 134-135 – CIBULKA 1930 – NEUMANN 1974a, 199-201 (č. kat. 147) – ALSTEROVÁ 1976 – SUCHOMEL 1993 – TÝŽ 1997, 65, 72-73 – *SBC* 2001, 75 (č. kat. I/2.23) – *Karlův most* 2010, 170-183, 188-189

3/ podle Rauchmüllerova modelu, pouze s velice jemnými odlišnostmi, vytvořil v *Ronšperku* (dnešních *Poběžovicích*) dřevěnou, 4 praž. lokty (240 cm) vys. sochu sochař Jan Brokoff – ten se v řečeném městě zastavil, když opustil kvůli moru *Prahu* a mířil do luteránských měst v *Německu*, nejprve do *Řezna* a pak i dalších, jelikož si neochvějně uchovával své luteránské vyznání – v *Ronšperku* se setkal s místní vr., Matyášem Gottfriedem Wunschwitzem, který jej požádal, ať pro něj pracuje jako sochař – Brokoff nabídku přijal a 2 roky zde umělecky tvořil ve Wunschwitzových službách, což ho 1682 přivedlo k zakázce na

svatoján. soše – dle svého vlastního písemného svěd. při vytváření Nepomukovy sochy bez vnějšího nátlaku vnitřně poznal pravdivost a spasitelnost kat. učení, opustil luteránskou konfesi a svou konverzi stvrdil veřejným vyznáním kat. víry v nedalekém pivovarském aug. klášteře t. r. (→ D.1, 44), za což děkoval Bohu i SJN – Brokoffova svatoján. socha byla po navrácení z *Norimberka* (→ níže 4/) um. do ronšper. zám. kaple Wunschwitzů, kde se do 1717 těšila úctě a byla pak přem. do praž. novoměst. Wunschwitzovského domu, kde byla vyst. na oltáři v dom. kapli (→ níže, Praha VII. 17/) – také zde byla uctívána (v té době byla již celá pozlac.), proslula jako zázračná a po zrušení kaple 1819 byla s konečnou platností instalována na hl. oltář barok. novoměstského kostela Na Skalce – NG v Praze 2012 získala drobnou dřev. sošku praž. most. typu s dochovanými fragmenty pův. polychromie, řezbu, kterou Mojmír Horyna připsal Janu Brokoffovi, s čímž souhlasil i ředitel Sbírký starého umění NG Vít Vlnas: dle názoru Tomáše Hladíka, kurátora NG, si Brokoff „touto drobnou řezbou hledal kompozici Rauchmillerovy sošky, protože byl postaven před nelehký úkol připravit pro bronzovou sochu tzv. modelletto v životní velikosti“ – dílko svým charakterem nasvědčuje pravdivosti uvedených interpretací

3/ L SEIFERT 1708, 207 – 1709, 197 – TÝŽ 1710, 202-203 – TÝŽ 1711, 221 (ve všech 4 knihách uveden „Johann Brockoff, itzo Bildhauer zu Prague“ jako aut. velké dřev. sochy, kterou vytvořil podle Rauchmüllerova modelu) – NEJEDLÁ 1964, 8, 10, 16 – *JN* 1993, 116-117 (kat. č. 26) – I <https://ct24.ceskatelevi.cz/kultura/1136175-ng-jebohatsi-o-meziclanek-k-nepomuckemu-na-karlo-ve-moste> (6. 11. 2012, konzultováno 18. 4. 2019) (soška Jana Brokoffa, mezistupeň mezi Rauchmüllerovým modelem a velkou Brokoffovou sochou, nová akvizice NG v Praze)

4/ Brokoffova dřev. socha byla ještě 1682 odvezena do *Norimberku* a tam dle ní slavný slévač děl a zvonů Wolf nebo Wolfgang Hieronymus Herold(t) v dílně ve svém třípatrovém domě ulil z bronzu sochu určenou, jako výsledný monument, pro *Praž. m.* – když už měl vše připraveno pro tvorbu hliněné formy k odlévání a potřeboval kvůli lepší manipulaci zavěsit na více než centnýř těžký hák Brokoffovu dřev. sochu, vyjádřil se v konverzaci s přítomnými nelichotivě o SJN, načež se ihned hák, případně socha na něm zavěšená, uvolnil a srazil mistra k zemi tak drtivě, že tento se déle než čtvrt roku musel zotavovat na lůžku – sám to interpretoval jako Boží trest za opovážlivá slova (→ D.1, 45) – vedle sochy Herold ulil z bronzu pro zamýšlený monument ještě desku s náp., dvě desky s reliéfy ze světčova života a erb zřiz. – je možné, že kompozici reliéfu (bronz s hnědou patinou, 65,8 × 53,9 cm, originály v *Galerii hl. města Prahy*, bez i. č.) navrhl rovněž Brokoff: první reliéf představuje Zpověď královny (v chrámové prostře vpr. zpovědnice přepažená ve 2 prostory, v předním klečí královna, ve vzdálenějším sedí světec,

unikající zraku diváka zakloněním k zpovědní mřížce, po lv. straně v popředí stojí stráž v brnění, hladící po hlavě psa, náznak krutosti Václava IV.) – druhý reliéf představuje Svržení z m. (dramatické nebe se klene nad *Praž. hradem* a mostem s věží, na němž je četné komonstvo zbrojnošů shazujících z most. parapetu malou postavu světce, v popředí sedí žena a chrání své dítě před ozbrojencem, který se na ně sápe s mečem v ruce, opět aluze na „herodovskou“ krutost krále Václava) – zmíněný pam. náp. na další desce zní: *DIVO IOANNI / NEPOMUCENO / ANNO M.CCC.LXXXIII / EX HOC PONTE / DEIECTO / EREXIT / MATHIAS L. B. / DE WUNSCHWITZ / ANNO M.DC.LXXXIII.* – socha v nadživ. vel. dosahuje výšky 8 stop (tj. 4 praž. lokte) a váží 20 metrických centů, ostatní 4 bronzové prvky váží dohromady 4 metrické centy, jedná se tedy o celkovou váhu 24 centnýřů měděné hmoty – socha představuje světce jako vážného kanov. s vousem, hledícího v mučednické odevzdanosti do nebe, nesoucího mohutný krucifix tak, že jej pr. rukou podpírá na patě kmenu a lv. rukou drží za střední část Kristova těla – krucifix spočívá na mučednickově srdci, jak si všimá barok. literatura – světec stojí pr. nohou na kvádrovém stupátku či podstavečku připomínajícím cihlu nebo knihu – je na něm vyryta sign. kovolijce: *ME FECIT WOLFF. HIERONIMVS HEROLDT / IN NVREMBERG / 1683.* – mezi pr. ruku a spodní část krucifixu je vetknuta vel. zlac. kov. palmová ratolest – ☼ dle svědectví rytin někdy absentuje, někdy je přítomná (přítomna je v podobě jemně naznačeného kruhu na grafice z 1698, → B.4, 33, a v podobě prostého kruhu kolem světčovy hlavy na grafice z 1714, → B.4, 86) – teprve až mezi pokanonizačními rytinami lze najít svědectví o kruhové ☼ s 5 hv. – bronzové části pomníku i dřev. předloha byly odvezeny 1683 do *Čech*, dřev. socha zůstala v *Ronšperku*, bronzové části dopraveny do *Prahy* a osazeny na kam. architektonický trojdílný podst. se střed. vyšší hran. částí a 2 boč. částmi nižšími, na vrchu propojenými se střed. částí projmutými křídly, z nichž do boků splývá po jednom vel. festonu – střední část podst. je vyvrcholena profil. římsou, na niž dosedá bronzový plint a samotná socha, další bronzové části dekorují čelní stěnu podst. upr. (deska s náp. a nad ním erb Wunschwitzů) a po stranách (vl. rel. Zpověď královny, vpr. rel. Svržení z m.), přičemž 3 desky byly kdysi k podst. připevněny vždy 4 nýty ve tvaru čtyřlístých květů, umístěnými upr. jednotlivých stran – zachoval se perokresebný návrh t. pomníku, dílo v *Praze* působícího arch. Jeana-Baptisty Matheye (sign.) z doby cca 1681: Mathey se zde soustředí na arch. prvky monumentu a ostatní jeho složky podává pouze přibližně, je tudíž jasné, že je autorem rozvržení podst., nikoli dalších částí (odlišně zaznamenává samotnou mučednickou sochu, která však již drží krucifix) – hotové dílo, pro své rozměry nazývané kolosem, výsledek

kongeniality objednavatele a skvělých umělců, za který baron Wunschwitz zaplatil 6000 či až 7000 zl., bylo na *Pražském mostě* vztyčeno 31. VIII. 1683, symbolicky v roce (domnělého) 300. výročí mučednické smrti SJN, což se stalo s vědomím, tolerováním a souhlasem tehdejšího ordináře, tj. praž. arcibiskupa Jana Fridricha z Waldsteinu (ve fun. 1675 † 1694), a na místě, kde údajně byl SJN shozen do *Vltavy* (jak tvrdí jeden proud tradice) – *Dedicatio oder Zuschrift* z 1746 sděluje, že místo k osazení pomníku bylo vybráno symbolicky tam, kde je ř. *Vltava* nejhlubší, protože křížek vyrytý na mostě, který 1646 Wunschwitz určil za místo budoucí svatojá. sochy, nebyl 1683 již k nalezení – vztyčení kolosu se stalo skutečným mezníkem v nepom. úctě, neboť zviditelnilo JN v neuralgickém bodu hlavního souměstí Č. král., na jediném tehdejším mostě spojujícím praž. města, na mostě posvěceném světcovou muč. smrtí, navíc symbolicky v roce, kdy uplynulo 300 let od oné tragické a nyní slavné a s úctou připomínané události, což bylo načasování promyšleně zvolené, jak naznačuje náp. na samotném pomníku, ale i četné dobové doklady – význam SJN a centrální polohy jeho sochy na mostě byl umocněn později tím, že proti jeho kolosu byla jako jedna z prvních soch barok. most. galerie 1698-1700 vztyčena socha hl. zem. patrona sv. Václava, dílo Ottavia Mosta – Nepomuk se tak i skrze t. výmluvné gesto posouval k čím dál tím významnější pozici mezi č. zem. patrony – potvrzuje to také lv. hor. parergon tzv. Müllerovy mapy Čech (1722), již zmíněné v bodu 1/ – v tomto parergu je zachycen pohled na *Praž. hrad* a *Praž. m.* v podobě z přelomu 80. a 90. l. 17. st., pouze se sousoším Kalvárie a sochou, přičemž se nad tímto výjevem, jakoby utkaném na tapiserii rozestřené anděly, v nebesích vznáší sv. Václav s andělskou stafází (se štítem a vlajkou s orlicí) – č. kníže pokleká před Madonou Starobol. a gestem pravice jí a jejímu Synovi nabízí Čechy s jejich centrem, *Prahou* – výmluvně je zde spojena nepom. úcta s úctou k hl. zem. patronovi a k uctívanému mariánskému Paládiu celé Č. země, čímž se SJN dostal na výsluní „českého nebe“ – na samém poč. 18. st. je doloženo, že pražské mostecké soše prokazují úctu místní rodáci i cizinci, duchovenstvo i lid, osoby vysoce postavené i lidé stavu nízkého, kteří tudy v ohromném počtu každodenně procházejí – před sochou mají v úctě odhalenou hlavu, někteří i hlavu sklánějí – praž. tiskař František Rosenmüller v dedikačním přípisu své svatojá. knihy z 1722, věnované Gottfriedu Danieli bar. Wunschwitzovi, pražskou most. sochu rozmanitými způsoby vychvaluje, ba tvrdí, že nelze nikdy toto dílo dost vynachválit: píše, že socha je hl. městu *Praze* k obzvláštní úctě a k potěšujícímu povzbuzení mnoha tisícům a tisícům srdcí milujících Krista, a proto že ji může právem nazvat matkou, vzorem a formou, podle níž téměř všechny následující sochy a vyobrazení byly vytvořeny a

postaveny tu i tam v naší vlasti (Čechách) i daleko v cizích zemích, zvláště na mostech – dále píše, že smí říci, že tam, kde byl 1383 JN tak ukrutně shozen z mostu, byl po 300 letech v onom nákladném svém vyobrazení znovu vztyčen a slavně rodem Wunschwitzů povýšen – kéž tedy, pokračuje t. aut., Bůh dá, že t. socha bude na *Praž. m.* stát až do konce světa jako kámen tak všeobecného šťastného úrazu, že na něj denně, ba každou hodinu, časně i pozdě mnohé stovky a stovky, ano tisíce a tisíce malých i velkých, starých i mladých, urozených i neurozených, bohatých i chudých, mužských i ženských ctitelů šťastně narážejí [náráz na kámen je parafráze na Ž 91 (90), 12 a odtud na Mt 4, 6 a Lk 4, 11], před ním po katolickém zvyku z něžné lásky a pobožnosti na kolena padají, Boha v t. jeho velikém služebníkovi a mučedníkovi uctívají, jemu své záležitosti předkládají a srdce vylévají a po takovém nárazu a upadnutí, jako před věky *Antaeus* (**pozn.:** mýtický obr, který čerpal svou sílu při dotyku se zemí), o to silnější a utěšenější povstávají a odsud odcházejí – konec konců i prorok Izajáš, dle Rosenmüllerova soudu, ve své knize (*Iz 11, 12*) o t. soše více než před tisíci lety pravil: „Pozdvihne znamení národům a shromáždí [je].“ – týž aut. v té samé dedikaci upozorňuje, že byl praž. most. kolos vztyčen v době, kdy se kvůli agresí Osmanů při obléhání cis. rezidenčního města *Vidně* rozhodovalo o budoucnosti všech cis. dědičných zemí – k t. myslence se vrátil Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz až 1737 v pamětním tisku k dekoraci most. svatojá. sochy (*Meliora tempora*), kde na tit. listu uvedl, že nepom. kolos na *Praž. m.* byl zbudován v roce „In qVo VIenna â TVrCIIs obsessa per Del gratlaM LIberata eXIstIt“, tj. 1683 – přitom se ovšem záchrana *Vidně*, potažmo habsburských zemí nepříčila intervenci SJN^{a)}

- dobový popis praž. most. pomníku poskytl piarista Viktorin od sv. Kříže 1722: „[...] na osmém Pražského mostu pilíři z pravé jeho strany, kady se jde z Většího Prahy Města na Hradčany, stojí měděná sv. Jana Nepomuckého v kanovníckém oděvu postava, čtyry pražské lokty vysoká a dvadeti centnýřů těžká, levou rukou měděný ukřížovaného Pána obraz neb krucifix k prsům a k srdci až na levé rameno vrchním koncem přitisknutý, v půl objímající, pravou pak spodní konec téhož krucifixu a ratolest palmovou též měděnou drží. A ta postava stojí na kamenném, ovocnou rytinou z obojí strany visutou ozdobeným podstavku, na němž jsou dvě veliký mosazný tabule, jedna z pravé strany zpovědnici, v které královna Johanna sv. Janu Nepom. se zpovídá, a naproti královského v kyrysu drabanta, an v pravé ruce oštip drží, levou pak psa před sebou sedícího v hlavu drbe (skrze což ukrutná oulistnost krále Václava se rozumí) vyobrazující. Druhá tabule vyobrazuje, kterak sv. Jana, že nižádným způsobem zpověď královny zůřivému králi pronést nechtěl,

zbrojníci z mostu do Moldavy házejí. Pod mostem žena jest vyobrazená, která nevinné své dítě před královským holomkem, kopím jej zamordovati usilujícím a královo tyranství znamenajícím, darmo zbraňuje. Mezi těmi tabulemi třetí tabule jest měděná, tímto nápisem v latině vyrytá: *Sv. Janu Nepomuckému / léta Páně 1383. z tohoto mostu svrženému / tuto postavu postavil Matěj svobodný pán z Wunšwitz / léta Páně 1683.* Nad tou tabulí nápisnou jest také z mědi erb onoho pána z Wunšwitz, totižto jelen bílý, jeden v štítu, druhý nad štítem, korunou královskou okrášleným, jazykem červeně vyplazeným, rohami vyzdvíženými, k skoku nástojený; ten druhý pak jelen okolo krku červený obojek s zlatými litery *F. II.* mající. Tyto čtyry tabule čtyry centnýře váží, a tak spolu s celou postavou 24 centnýře mědi činí. Stojí pak ta postava právě na tom místě, z kterého sv. Jan Nepomucký léta Páně 1383. dne 16. máje, tu noc před Nanebevstoupením Páně, to jest ve středu, do vody byl svržen, že tuto nejhlubší jest Moldava. /.../ Posledně i to k nemalé sv. Jana chvále a slávě čelí, že ta jeho na Pražském mostě postava po obrazu Umučení Páně nejstarožitnější jest a jediná z mědi po témž krucifixu, když jiné všechny (jichž třidcet se počítá) jsou z kamene.“^{b)}

4/ a) K perokresba Matheyova návrhu na pomník na Praž. m., signovaná v dol. části podst. upr.: *mathey* (uloženo v Germanisches Nationalmuseum v Norimberku, i. č. Hz. 3830) – R nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., [cca 1716] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (mezi pražskou arcib. konzistoří oficiálně evidovanými 21 sochami se nacházela 1 kovová či bronzová, což je nepochybně praž. most. socha) – *Fama publica* 1701, pag. 590-591 (č. 27) (socha na m. postavena s vědomím, tolerováním a souhlasem praž. arcibiskupa Waldsteina baronem Wunschwitzem 1683) – l. výpověď Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz v l. beatifikačním procesu, 24. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 124^v-125^r, 7. úvodní otázka) (Wunschwitzův zbožně zesnulý otec dal umístit na Praž. m. první sochu kovovou 31. VIII. 1683 na t. místě, kde se říká, že byl SJN z rozkazu č. krále Václava Lenivého svržen do Vltavy) – L SEIFERT 1708, 206-208 – TÝŽ 1709, 196-198 – TÝŽ 1710, 201-203 – TÝŽ 1711, 219-221 (ve všech 3 knihách popis výsledného pomníku, včetně citace náp. na podst. a sdělení, kdy byl pomník vztyčen a že aut. jeho kovových částí je Hieronymus Herold, slavný slévač děl v Norimberku) – BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (v úvodním věnování Bohumíru Danieli svob. p. z Wunschwitz praž. tiskář Rosenmüller sděluje, že dal Matthias Gottfried v. W. na Praž. m. postavit sochu na základě svého slibu z 1646 a že tak učinil 31. VIII. 1683 v době, kdy byla Vídeň obležena Otomany a rozhodovalo se o osudu cis. dědičných zemí, dále že za sochu zaplatil z vlastních prostředků 6000 zl. a že ji v Norimberku ulil slavný mistr Hieronymus Herold podle modelu, který k tomu umělecky vytvořil cis. sochař Matthias Rauchmüller ve Vídni – aut. také popisuje míru a váhu pomníku, přepisuje náp. na jeho podst. a posléze pomník rozmanitými způsoby vychvaluje) – *Meliora*

tempora 1737 (kolos byl vztyčen na Praž. m. v r. 1683, v němž Vídeň obležená Turky byla Boží milostí vysvobozena) – JN 1971, 160-161, č. kat. 72 (Matheyův kresebný návrh nepom. pomníku na praž. m.) – JN 1993, 117-120 (kat. č. 27-30 + obr.) – NEJEDLÁ 1964, 27, pozn. 98 (Matheyova skica) – KOŘÁN 1999, 12 („[...] na sousoší sv. Václava, stavěném od r. 1698 na pilíř [Karlova mostu] proti soše sv. Jana Nepomuckého. Donátor, císařská rada a místosudí království Václav Markvart z Hrádku, tu oslavil svého patrona a současně nově zaváděnou úctu k Nepomukovi podpořil sugescí vazby k milovanému dědici české země.“) – SBC 2001, 419-420 (č. kat. II/4.39) (2 reliéfy na podst.) – b) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 154-156

5/ most. nepom. kolos nejenom zásadně ovlivnil další ikon. ztvárnování JN (mluví se o pražském mosteckém neboli mostním typu) (→ L CIBULKA 1930 – ALSTEROVÁ 1976), ale také působil jako pobídka k stavění nepom. pomníků pod širým nebem, která nalezla odezvu až obrovských rozměrů – mnohé ozvěny zbudování svatoján. pomníku na Praž. m. se nalézají také v dobové literatuře, grafice dokonce i ve školních kompozicích a také v tiskovinách, rukopisech a uměleckých počinech Wunschwitzovské provenience – k tomu viz poznámkový aparát u předcházejících bodů, zde je však uvedena řada dalších příkladů:

5a/ svatovítský scholastik, kancléř a kazatel Václav Ondřej Makarius z Merfelic ve stručném l. životopise (1684) píše o JN, že jej král dal katy svrhnout do ř. *Vltavy z Praž. mostu*, „kde je zbožně kolemjdoucími ctěna umělecká a vzácná podobizna sv. mučedníka v životní velikosti, za několik tisíc, nedávno umístěná na sloup“ – tuto informaci záhy převzali bollandisté a 1688 ji publikovali v doplňcích k předchozímu pojednání z 1680

L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 33

← *Acta Sanctorum* 1688, 791

5b/ P. Šebestián Labe SI do sbírky tisíce svých epigramů, vydané v *Praze* 1685, zařadil také jeden epigram „o sv. Janu Nepomuckému, jemuž byla nedávno postavena kovová socha na Pražském mostě, z něžž byl shozen do Vltavy“:

Profuit arcanum Reginae, abscondere Regi;

Ad palmam inprimis Naufrage, Dive, Tuam!

Æreus, atque ipso prope durior aere fuisti,

Secretum quando pandere jussus eras.

Æreus idcirco Tibi stat modo jure Colossus,

Qui famam vulget, Dive, silendo, Tuam!

L LABE 1685, 148

5c/ záhy se objevil i kritický hlas, a to ze strany nejmenovaného nekatolíka (s iniciálami *S. E. S. a R.*), jenž 1689 v n. překladu vydal a rozsáhle okomentoval několik textů, které pocházely z nejvyšších kruhů Velké Británie a jasně svědčily ve prospěch římskokatolického náboženství (dva listy 1685 zesnulého krále Karla II. Stuarta a dopis vévodkyně z Yorku z 20. VIII. 1670) – t. nekatolík na podporu svého úhlu pohledu na závěr publikace

připojil komentář nejmenovaného anglického šlechtice – v poznámkách k dopisu vévodkyně z Yorku píše mj. o účtě ke svatým, kterou místy až nevybíravě odsuzuje – zmiňuje se přitom o SJN: „Chci německým papežencům donést informaci o dvojici nových světců, o kterých bezpochyby ještě ne všichni budou mít zprávu (o některých to nechci říct), obzvláště laici. První je v Praze, kde svobodný pán z Wunschwitz r. 1683 dal na Pražském mostě Nepomuckému postavit kovovou sochu s nápisem: *Divo Johanni Nepomuceno Ao. 1383. ex ponte dejecto erexit Matthias L. B. de Wunschwitz A. 1983.* [tisková chyba v letop.] Hrob tohoto Nepomuckého je tamtéž v dómu v kapli uzavřené mřížemi, kde po všechny dny hoří mnoho bílých tlustých voskovic a zaslepení lidé se chovají jak krcti. Před touto modlou leží, zvláště v postní době, bezpočet lidí, široce rozprostřených, s bijícími se chudšasy, takže jeden musí nad jejich slepou zbožností a bláznivými grimasami hned zaplakat, hned se smát. To všichni Němci oddaní římskému blouznění, kteří mají potěšení z padání z mostu do vody, také všechny děvky, které by měly být nácpany do pytlů, mohou k tomuto Nepomuckému brát své útočiště, aby dole ve vodě mohli vzít lahodný konec. Mohou žít s jistotou, že tento nový svatý právě tak mocně ve vodě vládne, jako svatá Barbora v posteli. Druhý polopěčený svatý je Stanislav Kostka [...]“

└ Zwei Schreiben 1689, 50-51 (pozn. f)

5d/ jez. kněz Oldřich Mayer vydal tiskem 1693 básnická cvičení pro tzv. repetenty, členy jez. řádu, kteří si po absolvování noviciátu ve zkrácené formě opakovali gymnaziální učivo (byl jejich profesorem), a do těchto cvičení zařadil básně (III. část III. třídy knihy), rozdělené do očíslovaných témat – mezi těmito svatoján. básněmi je celé III. téma věnováno kovové soše v živ. velikosti, postav. na *Praž. mostě* na t. místě, kde byl SJN potopen

└ MAYER 1693, 275-277

5e/ ve velmi pěkné souvislosti zmiňuje sochu jez. kněz Václav Nerlich z malostran. domu profesů v n. káz., předneseném u příležitosti vstupu Jakobiny Anny bar. z Wunschwitz, dcery tolikrát zmíněného Matyáše Gottfrieda, do vorš. kláštera na *Novém Městě praž.* ve svátek sv. Ondřeje 1694 – ukřižovaný apoštol Ondřej kazatele inspiruje k volbě tématu řeči (Gal 6, 14: „Svět je pro mě ukřižován a já pro svět.“), které přiléhavě sleduje v rozhodnutí jmenované šlechtičny opustit svět a zasvětit se Bohu v řeholním životě – k ní v jednu chvíli promlouvá, oslovuje ji novým, řeholním jménem: „Mnoho štěstí, sestro Marie Inocencie, k vysoké cti připodobnění se Kristu na kříži! Nemusíte se obávat potup a hanby od kolem procházejících farizejských světských hlav, Váš milostivý pan otec Vám jako štít postavil na mostě z obzvláštní zbožnosti kovovou sochu sv. Jana Nepomuckého, která znamená *Non confundar*, nebudu zahanben. Jeho vyobrazení Ukřižovaného

nabádá v kříži a utrpení k tomu, co jej učinilo slavným mučedníkem: *Silentium!* Mlčení!“ atd.

└ NERLICH 1694

5f/ vztyčení sochy na *Praž. m.* bylo považováno za natolik významnou událost, že o ní bylo informováno v některých ročnících č. i n. verze „*Svatováclavského*“ *kalendáře* – asi poprvé se tak stalo 1700, kdy č. verze kalendáře dosud nesla název *Nový hospodářský a kancelářský kalendář s připojenou hvězdářskou praktikou, ke cti sv. Václava, knížete, mučedníka a patrona království Českého* – k datu 31. VIII. se zde píše: „1683. 31. srpna p. Matyáš svobodný p. z Wunšwic dal z metalu obraz sv. Jana Ne[pomuckého] na Pražském mostě postaviti.“ – 1703 byl název č. řady upraven (*Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava, knížete, mučedníka a patrona království Českého*) a následně se v ní objevovala připomínka postavení praž. most. sochy v ročnících 1704-09, 1712-14, 1724-26 a 1728-29 (v těchto jistě; některé další ročníky nebylo možné konzultovat, v jiných nebyla událost zmíněna) – v n. verzi kalendáře (*Neuer Titular-Calendar zu Ehren deß h. Wenceslai Fürsten, Martyrer und Patrons deß Königreich Böhmeim*) se zmínka o oné události vyskytuje v ročnících 1720 a 1721

└ *Nový hospodářský a kancelářský kalendář 1700 – Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava 1704-09, 1712-14, 1724-26, 1728-29 – Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Wenceslai 1720-21*

5g/ syn zřizovatele praž. most. sochy, Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz, dal během své kavalírské cesty 1701 v *Římě* razit pam. medaili, která měla připomínat vztyčení onoho svatoján. kolosu jakožto slavný čin jeho zvěčnělého otce – o medaili zachycující podobu t. pomníku → A.7, II. 3/

5h/ další připomínkou praž. most. sochy i jejího zřiz., Matyáše Gottfrieda bar. z Wunschwitz, se stala rytina (1707), na níž je zachyceno popsání t. šlechtice se slavným svatoján. kolosem v pozadí – grafiku dal vytvořit nejspíš opět Gottfried Daniel z Wunschwitz, její kresebný návrh poskytl J. G. Schommer a aut. samotného mědirytu je J. C. Sartorius (→ B.4, 65)

pozn.: exemplář popsané grafiky se nachází např. v konvolut SK, sign. AO XI 14

5i/ Matyáš Gottfried bar. Wunschwitz si zasloužil také stručnou životopisnou črtu v XV. dílu evropské (a nejen evropské) historické kroniky *Theatrum Europaeum*, vydaném ve *Frankfurtu nad Mohanem* 1707 – v črtě je zmíněn baronův počín z 31. VIII. 1683, vztyčení praž. most. sochy (připojen je přepis náp. na podst. monumentu)

└ *Theatrum Europaeum continuatum* 1707, 113-114

5j/ fr. historik, kronikář a překladatel, laicizovaný benediktin Casimir Freschot (1640-1720) se ve čtvrtém dopise prvního svazku své sebrané korespondence, kterou posílal z cesty absolvované 1704 z Itálie do Holandska, rozepisuje o *Praze* a mj. i o jejím mostě: „Il y a un fort beau pont sur la

Molda, qui separe la Ville, avec des portes aux deux bouts du pont, comme pour entrer dans des Villes séparées. Il y a deux Chapelles sur ce pont, une dans l'endroit d'où l'on précipita le bienheureux Nepuceme, dont j'ai parlé [při popisu praž. katedrály], & le corps duquel fut retrouvé dans l'eau à la faveur d'une lumiere comme de plusieurs étoiles séparées, qui brilloit dans cet endroit-là, & l'autre Chapelle vis à vis est dédiée à S. Wenceslas, Duc ou Roi de Boheme, que les Catholiques reverent comme le Patron de la nation.“ – upozorňuje tedy na dvě „kaple“ na Praž. m., stojící naproti sobě, jednu bl. Nepomuka, vztyčenou na místě jeho svržení do vody, druhou sv. Václava, „krále Čech, kterého katolíci uctívají jako patrona národa“ – dopis pokračuje popisem bronzového kříže na t. m.

└ FRESCHOT 1705, 130

5k/ neznámý autor 1705 věnoval SJN 100 latinských epigramů, mezi nimiž šest spojil se světcovou sochou, přičemž z kontextu vyplývá, že alespoň jeden epigram (LXXXVI) se týká přímo svatojána. sochy vyrobené v peci, tedy nejspíš právě Nepomukovy praž. most. sochy

└ *Epigrammatum centuria* 1705, 25-27 (epigramy LXXXIII – LXXXVIII)

5l/ jez. kněz Jan Kraus ve třetím dílu svého dialogického pojednání o návratu „ovečky“ (věřící osoby) od luterství ke katolictví (1709) poskytuje (jako přílohu k deváté kapitole) popis klášterů a kostelů, které jsou dokladem kat. rázu Prahy – v t. souvislosti zmiňuje i sochu vztyčenou na praž. m. v místě, odkud byl SJN shozen do Vltavy na rozkaz císaře Václava

└ KRAUS 1709, III. díl, 38

5m/ *Pražský m.* popisuje ve svém průvodci Prahou 1710 Karel Adolf Redel – zmiňuje přitom několikrát kov. most. sochu a v návaznosti na zmínku o světcu v jedné kapitole vypráví život

└ REDEL 1710, 312-313, 321-322, 325, 330 (zmínky či popis praž. most. sochy)

5n/ jez. kněz a spisovatel Jan Miller publikoval 1712, kdy ještě sochařská výzdoba *Praž. m.* nebyla plně dokončena, tištěný návod, jaké pobožnosti vykonávat u jednotlivých soch či sousoší na t. m. – t. pomníky chápal jako oltáře (v počtu 27) v pomyslném chrámu, které vybízejí kolemjdoucí ke svatým myšlenkám, vnitřním hnutím a vzdechům – návodu předeslal krátkou historii mostu a jeho sochařské výzdoby (o soše tvrdí, že byla na *Praž. m.* postav. jako druhá, 1683, na místě, ze kterého před 4 staletími, totiž 1383, byl t. světec shozen) – v návodu samotném doporučuje, aby před nepom. most. sochou byla vykonána pobožnost za odvrácení pomluvy, zlé pověsti a veřejného opovržení (tuto pobožnost popsal v předcházející části knihy, kam ji zařadil jako pátou v pořadí)

└ MILLER 1712, s. p. (Praž. mostu se týká druhá část knihy, nadepsaná *Instructio II. Quanam devotiones ex triginta, et apud quas statuas Sanctorum in ponte Pragensi erectas, possint*

exerceri? – text *Devotio V.* se nachází v první části knihy)

5o/ lidický farář Martin Josef Vatter ve své drobné l. básnické sbírce z 1714 mezi jinými verši uvádí tři krátké básně, které vztahuje k praž. most. soše (jsou to chronostichy opakovaně udávající letop. 1714) – první z t. básní nazývá „O soše sv. Jana Nepomuckého na Pražském mostě“, druhou „Ke sv. Janu Nepom. králem Václavem shozenému z mostu, jehož socha je postavena tamtéž v blízkosti sochy sv. Václava“ a třetí „Socha sv. Jana Nepomuckého byla příležitostí k postavení nyníjších dalších soch světců na Pražském mostě“

└ VATTER 1714, s. p.

5p/ praž. staroměst. měšťan a mědirytec Augustin Petr Neurautter vydal tiskem pod názvem *Statuae pontis Pragensis* soubor svých mědirytin, kterými zachytil všechny sochy na *Praž. m.* krátce po jejich kompletizování do působivé galerie či glyptotéky pod širým nebem, která činila ještě slavnějším již tak široko daleko proslavený most – kresebné návrhy k t. mědirytům poskytl většinou malíř a kreslíř Karel Václav Kulík, k pěti sochař Ferdinand Maxmilián Brokoff, a po jednom návrhu Jan Jiří Heinsch, A. Rocca a Karl Tessaer – aut. řadí rytiny v souladu s polohou soch počínaje od *Starého Města praž.*, vždy po dvou rytinách soch či sousoší stojících naproti sobě vlevo (S.) a vpravo (D.) – mědiryt sochy je zařazen jako šestnáctý, týká se tedy osmého pomníku po pr. str. (D. 8.) – podobu svatojána. plastiky oproti originálu (výslovně nejmenovaný) umělec ve své grafice zjemňuje (hlavně výraz ve světcově tváři), palmu, vsunutou mezi světcovu pr. ruku a kříž, představuje jako poměrně velkou, bujnou větev, ☼ kolem Janovy hlavy zachycuje v podobě prostého kruhu a pod světcovou pr. nohou nezaznamenává žádný výstupek – socha je zachycena i s podst. – Neurautter ve spod. prostoru grafiky přidal l. dedikaci, v níž světcu toto své dílo, byť rozměrem malé, náklonností však velmi veliké věnuje jako nejmenší z jeho titelů (→ B.4, 86)

└ L-G NEURAUTTER 1714, mědiryt D. 8. s dedikací ve spod. liště mědirytu: *TIBI O Christiane Harpocrates, Joannes usq[ue] ad mortem silentiarie, Arcani divini fidissime Claviger, et clavium cælicarum integerrime Custos, Periclitantis famæ Tutor, Famâ per Orbem note, Hoc coeli mei opus, mole parvum, affectu maximum, Pietatis, devotionis, gratitudinis ergò Dico Dedicò, consecro. Clientum tuorum infimus Augustin[us] Neürautter.*

5q/ podobný soubor rytin sochařské výzdoby *Praž. mostu* vydal (snad o rok později, 1715) s pov. císaře Karla VI. augsbur. mědirytec, rytec a kreslíř Martin Engelbrecht, rovněž podle nákrešů Karla Kulíka – i zde jsou rytiny řazeny podle polohy soch a sousoší ze staroměst. úhlu pohledu a jsou rovněž popisovány postupně po párech proti sobě stojících monumentů, tentokrát však počínaje vždy pomníkem vpr. – na vrchu každé rytiny je upr. číslo dané dvojice soch, vpr. pořadové číslo té které sochy – rytina sochy je sem zařazena jako 15. (číslo

nahoře vpr.) v 8. páru mosteckých pomníků (číslo nahoře upr.) (→ B.4, 88) – v závěru publikace je zařazen stručný popis všech t. památek

L-G ENGELBRECHT 1715 (rytina nesou dole signatury *Carl Kulick del: a Mart: Engelbrecht exc. A. V.* a mezi nimi informaci o povolení k tvorbě či tisku ze strany císaře. Veličenstva či představených: *C. P. S. C. M.* nebo *C. P. Maj.* – v závěrečném popisu soch je v 8. páru uvedeno: *8. Statua. S. Joannes Nepomucenus. Dem H. Joann von Nepomuck/ der im Jahr 1383. von diser Brugg herab gestürztet worden/ hat dises aufgerichtet Matthias Freyherr von Wunschwitz. 1683. Von Metall 8. Schuh hoch/ und 20. Centner schwer/ in Nürnberg gegossen.*)

5r/ Jáchym Jan Kamenický, praž. staroměst. tiskař, vydal 1716 a podruhé 1723 n. historii *Praž. mostu*, popis jeho architektury, věží i veškeré sochařské výzdoby s připojenými grafikami a krátkými životopisy jednotlivých světců znázorněných na m. – také t. popis vychází od staroměst. břehu a socha je uvedena jako osmá v pořadí vpr. – v oddílu věnovaném SJN je nejprve krátký mučednickův životopis, do nějž je zařazena grafika nepom. pomníku s prostým popiskem *S. IOANNES NEPOMUCENUS*. (jde o grafiku müllerovského typu, → níže 5bb/, → B.4, 94), dále přepis náp. na podst., jeho překlad do němčiny, popis erbů rodu Wunschwitzů, popis dalších částí pomníku a jeho historie – v prvním vydání je rovněž graf. reprodukce řím. pam. medaile z 1701, která připomínala vztyčení praž. most. sochy (→ A.7, II. 3/)

L-G *Eigentlicher Entwurf* 1716, 158-165 – t. 1723, 158-160 (+ několik nepaginovaných stran) – zde je v historii kolosu uvedena řada informací: kolos dal 31. VIII. 1683 postavit M. G. z Wunschwitz – byl k němu nejprve vyroben malý, jeden a půl stopy vys. model z hlíny a klíhu, a to ve Vídni světově proslulým císařem Matthiasem Rauchmüllerem – podle t. modelu vyhotovil v Ronšperku v Plzeň. kraji Johann Brockoff, roz. z Uher a nyní sochař v Praze, vel. dřev. sochu, která stojí doposud v řečeném Ronšperku v baronském Wunschwitzském zámku, a sice v zám. kap. [**pozn.:** v té době se ale socha již nacházela ve Wunschwitzovském domě na Novém Městě praž.] – Brockoffova dřev. socha byla následně odvezena do Norimberka, podle ní byla z hlíny vytvořena obvyklá forma a z ní ulil slévač děl a zvonů Hieronymus Herold (jehož jméno se čte na soše na kov. stupátku pod pr. nohou) sochu, která nyní stojí na Praž. m. – týž mistr ulil tamtéž 4 desky, 2 historické, 1 nápisovou a 1 erbovní – ulitá socha byla odvezena a 31. VIII. 1683 vztyčena na m. – k intenzivnějšímu připomenutí tohoto počínu dal syn zřít. sochy, Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz, 1701 v Římě vytvořit Antoniem Travanim, rytcem medailí, pam. minci či medailí velikosti tolaru (následuje podrobný popis medaile) – svatoján. socha je po křesťanské na Praž. m. nejstarší a spolu s ním jediná vytvořená z kovu – **další L:** *JN* 1993, 121, 32

5s/ žáci „řečnické fakulty“ (tj. rétoriky), nejvyšší třídy praž. malostran. jez. gymnázia, sestavili 1721 básnický spis k počtě soch, resp. světců, jež tyto sochy představují na *Praž. m.* – kolektivní dílo nese

název *Flumen eloquentiae juxta Moldavam aspersis salibus fluctuans: Quousque pontis Prageni statuas ex ordine suo (licet novissimo) lustret et illustret ingenio* – bylo vydáno zmíněného r. v Praze – epigram a elogium k poctě SJN, vyobrazeného na m. XIV. sochou neboli kovovým kolosem, složil (František) Norbert říš. hr. z Trauttmansdorffu a Weinsbergu (→ C.1, Praha VIII. 3/)

L *Flumen eloquentiae* 1721

5t/ *Sobotní*, případně *Outerní pražské poštovské noviny*, vydávané od 1719 praž. tiskařem Karlem Františkem Rosenmüllerem (1678-1727) a po jeho skonu jeho synem, přinášely každého roku zprávy o oslavách, především o zdobení praž. most. sochy a lodních hudbách na *Vltavě* – 1722 se v t. vůbec prvních č. novinách hlásá: „Jistá věc jest, že most Pražský s svým silným stavením dlouho- a širokostí, též ozdobou žádnému mostu v Evropě nic napřed nedá, obzvláštní pak skrze slavné mučednictví svatého Jana Nepomuckého slávu nabyt, nebo jiný mosty pocestné z jednoho břehu na druhý přenášejí, tento ale Pražský most svatého našeho vlastence Jana ze světa do nebe přenesl [...]“ – souzněla s tím tehdejší výzdoba Wunschwitzovské svatoján. sochy (→ C.1, Praha VI. 1722/)

L *Sobotní pražské poštovské noviny* 1722, č. 39

5u/ piarista Viktorin od sv. Kříže (vlastním jménem Viktorin Jevina) 1722 podrobně popsal praž. most. pomník (→ výše 4/) a také výstižně charakterizoval úlohu t. sochy i dalších svatoján. soch na mostech, jakož i účtu, kterou těmto pomníkům lid vzdává: „Obzvláště pak na mostech, protože z Pražského mostu do vody [JN] svržen a utopen, pro lásku Boží mučednictví podstoupil, tu svatosti své vážnost a počestnost zasloužil míti v postavách k své cti vyzdvížených. Předně na mostě Pražským stojí měděná jeho postava čtyry lokte vysoká a dvacet centnýřův těžká, [s] tímto podpisem: *Sv. Janu Nepomuckému léta Páně 1383. z tohoto mostu svrženému tuto postavu postavil Matěj svobodný pán z Wunschwitz léta Páně 1683.* Ta pak postava všech jiných svato-janských postav mustr a matka slouti může, nebo nyní sotva který netoliko v Českém království, ale i v okolních a vzdálených krajinách most se vynachází, aby buď při něm aneb na něm nebyla vyzdvížená podobná této sv. Jana Nepomuckého postava. Co povím o cti, která se při té na mostě Pražským postavě i při jiných sv. Janu od okolo jdoucích ustavičně vzdává? Nižádný jistě z obojího pohlaví, leda snad kacíř neb žid, nepřechází aniž přejíždí bez uctění téhož obrazu, což osoby mužské uctívám hlavy své odkrytím a nakloněním, ženské celého těla poklonou, všickni pak pobožným vzdechnutím neb střešní modlitbou, mnozí i také pozastavením se tu, pokleknutím a pomodlením, jiní zas almužny udělením vždycky téměř tu buď zpívajícím neb prosícím žebrákům činívaj. Nad to i lampa při pražské té postavě vždycky, i při jiných, za často

svým časem hořívá a podnět k vroucnosti svatojanským titelům dodává.“

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 48-49 (cit.) – obdobně t. aut. věc popisuje → TÝŽ 1722c, 156-157

5v/ světský kněz Jan Jindřich Hain ve své nepom. knížce, vydané ve dvou verzích 1722, odpověděl na podívání a pohoršení některých nevědomělých katolíků i nekatolíků, proč že někteří katolíci při přecházení Praž. mostu padají na kolena jedině před sochou SJN či proč jedině t. světci v jeho soše prokazují uctivost a nečiní tak před křucifixem nebo jinou tam stojící sochou dalších svatých – Hain oprávněnost takové úcty vysvětluje tím, že na Praž. m., z něhož byl BJN shozen do Vltavy, je místo mučednictví jedině tohoto světce a ne jiného, a proto si na t. místě SJ zaslouží zvláštní úctu, kterou mu nelze dost dobře prokazovat přímo na vodě – jako druhý důvod uvádí, že svrchovaný Bůh, který si přeje, aby jeho svatí byli uctíváni, často potrestal a stihl veřejnou hanbou na t. mostě ty, kteří se zachovali neuctivě vůči SJ buď u jeho hrobu, nebo právě zde na m. u jeho podobizny – není pochyb, že kdyby to bylo možné, měl by být na t. místě ke cti SJ postaven kostel, jako se to stalo v jeho rodišti, kde se světec narodil pod nebeským světlem a nikdo pak v jeho rodném domě nemohl pokojně přebývat – i zde na místě mučednictví byl SJ spatřen s nebeskými světly, je tudíž spravedlivé právě zde na m., jelikož to jinak není možné činit na vodě, připustit, aby se před jinými světci vzdávala taková pocta právě SJ, a pokud někdo nechce zakusit trest Boží, musí to světci dopřát – k výtce, že lidé na m. tolik nepoklekají před křucifixem, nutno podotknout, že ukřižovaný Spasitel či křucifix je jinak uctíván ve všech domech, místech i kostelech, a zde na m. přece není kalvárie – zatřetí lze vysvětlit zvýšenou úctu SJ před některými dalšími světci tím, že Bůh t. svatého učinil ochráncem pověsti, kterou si lidé cení stejně jako života – navíc je SJ také patronem ve všech dalších potřebách, je tedy uctíván obzvláštním způsobem – Hain pak vysvětluje nekatolíkům, z nichž už velmi mnoho pocítilo Boží potrestání za tupení a neúctu, jaké povahy je vztah katolíků ke světům a jejich podobiznám – píše: „Ti však, kdo, jak je často vidět, líbají nebo uctívají kříž postavený na Pražském mostě, nebo samotné místo, kámen místa mučednictví či svržení odtamtud do Vltavy, činí tak ke cti zaprvé Boha, ukřižovaného Spasitele, kterého skrze kříž uctíváme, ježto za nás na kříži zemřel, a tam na tomto místě sv. Janovi propůjčil, aby vytrpěl mučednictví, a udělil mu korunu mučedníků. Ti pak, kdo tam líbají kámen, pokouří se tak dalece z lásky k svatému Janu a uctívají tím nikoliv kámen, nýbrž místo mučednictví sv. Jana, a to ke cti tomu svatému a z lásky k němu.“ – z t. závěrečného Hainova sdělení vysvítá, že se na Praž. m. ukazoval kámen označující místo, z něž byl SJN shozen do Vltavy

└ HAIN 1722a, nepag. část po fol. 80 – TÝŽ 1722b, nepag. část po fol. 80 (kap. Kurtze Verwunderungs-

Auflösung von der Verehrung des heiligen Joannis von Nepomuck auff der Prager-Brucken)

5w/ popis most. sochy nemohl chybět ani v obsáhlém Hammerschmidově pojednání o Praze (1723), kde týnský farář tvrdí, že t. socha byla postavena na místě, odkud byl světec před třemi staletími shozen

└ HAMMERSCHMID 1723, 595 (srov. 591 o Janově shození z m.)

5x/ ke cti Ukřižovaného Krista a k uctění sv. Václava a SJN sepsal autor I. F. A. K. 1727 dílo *Pons Pragensis illuminatus*, které zůstalo v rukopise a obsahuje n. verše k počtě svatých osob znázorněných sochami na Praž. m. v pořadí od *Starého Města* k *Malé Straně*, s uvedením zřizovatelů jednotlivých pomníků a l. chronogramů – nepom. socha je uvedena pod č. *XV* – spisovatel věnuje SJN celou jednu stranu rukopisu s oslavnými verši určenými jak světcově soše, tak také jeho mučednické smrti a zázračnému jazyku – jsou zde také oslavné Janovy „tituly“ a v závěru akrostich přinášející slova *HEILIGER IOHANNES VON NEPOMVCK*

└ *Pons Pragensis illuminatus* 1727 (NA, APA I, sign. C 143/3-4)

5y/ fr. cestovatel, diplomat, sběratel a objevitel Aubry de La Mottraye (cca 1674-1743) ve druhém díle svých cestopisů 1727 publikoval v IX. kapitole také krátkou poznámku o své návštěvě *Prahy* dne 7. XI. 1714, kde si zvláště všiml skvělého mostu přes *Vltavu*, zdobeného více krásnými sochami, mezi nimiž si zasloužila zmínku socha „sv. Nepomucena“

└ DE LA MOTTRAYE 1727, 221

5z/ Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz se vrátil k otcovu slavnému činu vykonanému k poctě, totiž ke vztyčení praž. most. sochy, také tím, že t. čin dal zvětšit na jednom z obrazů malířského cyklu umístěného v ambitu kláštera cyriaků na *St. Městě praž.* – dne 14. II. 1728 sem dal zavěsit obraz s tématem Otcovského zřízení svatoján. most. sochy – podobně jako ostatní obrazy cyklu i tento byl malbou na plátně, navíc doplněnou donátorovým (wunschwitzovským) erbem (→ výše Praha V. 35c/)

5aa/ podoba „otcovské“ sochy byla u Wunschwitzů vkomponována také do pam. kříže, který s pov. praž. arcibiskupa Ferdinanda Kuenburga, daného certifikátem 4. XII. 1729, mohli všichni členové rodu nosit na krku (→ A.7, V. 3/)

└ WUNSCHWITZ 1749, fol. 49^v-50^r

└ *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C 2^v – D^r

5bb/ 1729 byl vydán v *Augsburgu* krátký popis řím. kanonizace a *Praž. mostu*, včetně popisu jeho soch – m. je v tisku zachycen také na doprovodné grafice spolu s výjevem Shození z m.

└ *Eigentliche Beschreibung* 1729

5cc/ existovalo více nedat. samostatných nebo snad původně jako ilustrace do knih použitých grafik s tématem praž. most. sochy, z nichž zde uvádíme rytinu Karla nebo Marka Müllera (i

s nápisem cca 8 × 14 cm), velice věrnou předloze, zachycující světcovu postavu bez svatozáře a pocházející nejspíš z doby cca 1716

☒ rytina praž. most. sochy – dole popis: *Statua S. IOANNIS NEPOMUCENI quæ Colosseâ mole ex ære solido / Norimbergæ conflata, Pragæ in notissimo per Europâ Ponte à præfato [tj. nejspíš výše v náp. na podst. sochy] / Matthia Godefrido Libero Barone de Wunschwitz erecta visitur.* – níže vpr. sign.: Müller. sc: – rytina s téměř identickým, ale jinak do řádků rozděleným náp., bez uvedení rytece a v kvalitativně hůře provedeném vyobrazení praž. most. kolosu, je věvázána do přední části wunschwitzského konvolutu (SK, sign. AO XI 14)

5dd/ na přítomnost podobizny na Praž. m. upozorňuje také historik Andreas Lazarus von Imhof (1656-1704) ve čtvrtém dílu svého pojednání o všeobecných dějinách

☒ VON IMHOF 1695, 29 – TÝŽ 1699, 29

5ee/ pražská most. svatoján. socha se jako významný světcův monument stala předmětem zájmu také v kanonizačním procesu, kdy o ní vypověděli čtyři povolání experti v uměleckých (a řemeslných) oborech, vázání přísahou – nejprve tak učinili 16. II. 1725 sochaři Matouš (sic!) Václav Jäckel (70letý)^{a)} a Jan Fridrich (Bedřich) Kohl(-Severa) (45letý)^{b)} – oba tvrdili, že byla socha ulita z mosazi v Norimberku 1683 a je dobře, ba výborně modelovaná – Jäckel navíc sdělil, že ví, že model pro tuto sochu byl vytvořen ve Vídni „Gottlibem Rauchmillerem“ – další oficiální vyjádření o most. soše poskytli 20. II. 1725 kovolijci a zvonáři Antonín Schönfeld (52letý)^{c)} a Mikuláš Löw (60letý)^{d)} – ti také vypověděli, že je socha ulita z mosazi, Löw navíc pravil, že její autor, již zesnulý norimberský kovolijec Herold, byl jeho strýcem

a) ☒ akta kanonizačního procesu, 16. II. 1725, Jäckelova n. výpověď (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 987^r) ← ☒ Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 162-163 (Summarium, č. 32, § 46) – **b)** ☒ akta kanonizačního procesu, 16. II. 1725, Kohlova n. výpověď (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 991^r) ← ☒ Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 163 (Summarium, č. 32, § 50) – **c)** ☒ akta kanonizačního procesu, 20. II. 1725, Schönfeldtova n. výpověď (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 1001^r-1002^r) ← ☒ Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 164 (Summarium, č. 32, § 53-54) – **d)** ☒ akta kanonizačního procesu, 20. II. 1725, Löwova n. výpověď (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 1003^v-1004^v) ← ☒ Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 164 (Summarium, č. 32, § 57-58)

6/ od 1718 rod Wunschwitzů k oslavám svátku zdobil praž. most. kolos pegmaty či efemerními architekturami, jejichž podobu známe ze slovního popisu obsaženého v doprovodných tiscích, které Wunschwitzové k nepom. mosteckým oslavám vydávali (→ C.1, Praha VI) – dochoval se i příklad nákresu takovéto dekorace, konkrétně k oslavám 1727: jde o perokresbu, kterou dle pozdějšího přípisu údajně vytvořil jinak neznámý umělec Mathias Hager a která je nyní uchovávána

v uměleckých sbírkách Strahovského kláštera (i. č. GKF 7228)

6/ ☒ JN 1993, 120-121 (kat. č. 31) – Svatý na mostě 2009, 83 (obr. s popisem)

7/ Gottfried Daniel bar. Wunschwitz, dlouholetý organizátor dekorování praž. most. sochy (→ výše 6/), se osobně o t. pomníku vyjádřil 1721: „[...] zbožné paměti můj pan rodič onen známý kovový kolos tohoto svatého mučedníka [JN] téměř za šest tisíc zlatých před třiceti osmi lety vztyčil na Pražském mostě (totiž v místě jánského mučednictví). A s jak spásným uvážením a užitečným příkladem se to stalo, bohatě dokazuje tolik stovek, ba tolik tisíců ctitelů, kteří každodenně procházejí kolem a sv. Janovi tam prokazují své pocty, tolik pak [to dokazuje] následovníků otcovské zbožnosti, kteří na základě tohoto vzoru postavili jednak sochy téhož světce i na dalších veřejných místech a především na mostech, jednak vyzdobili řečený Pražský most ještě sochami dalších svatých. Jak ohromnou útechou se můj duch úplně rozplývá, kdykoliv si vzpomenu, že zmíněný můj otec byl Bohem vyvolen z nesčetných, aby se [jím jakožto] nástrojem po třech letech od světcovy smrti jánská sláva tak široce rozmáhala.“

7/ ☒ I. žádost Gottfrieda Daniela barona Wunschwitze o udělení relikvie z nedávno vyzdviženého těla, adresovaná praž. arcibiskupu Khünburgovi, 1721 (NA, APA I, kart. č. 2236, sign. C 144/2)

- **VII. Nové Město pražské, n. Prager Neustadt, král. město (7 f. novoměstských, část jedné farnosti staroměstské), s blízkým okolím za hradbami**

- **ve svatojindřišské farnosti (1-5)**

1/ ve far. k. sv. Jindřicha a na přilehlém hřbitově:

1a/ v k. při již. stěně ke konci pr. boč. lodi oltář s vel. obrazem na plátně (SJN v kněžském rouše jako poutník) – konsistoriální pov. ke zřízení oltáře 30. IV. 1721 – dala jej postavit svým nákladem ctitelka Antonie Monika Březinová z Birkenwaldu, roz. Vyšínová z Klarenburgu, ol. kámen posvětil 5. VIII. 1722 Daniel Mayer a vložil doň ostatky sv. mučedníků Inocencia a Liberaty

1b/ na kostelní věži (v jz. úhlu kostela) 29. X. 1721 zavěšen umíráček řečený Jan Nepomucký, Tadeáš, Kateřina, Barbora, který nesl podobizny t. svatých – Kateřina Eleonora Říčanská z Řičan dodatečně 1723 na zvon odkázala 200 zl., s doložením, aby se každý den na noc čtvrt hodiny zvonilo k modlení za duše v očištění – učinila ještě druhou fundaci, aby se z 50 zl. vynakládaly úroky na spravování věže a na potřebný řemen či provaz k t. zvonku

1c/ na hřbitově jihovýchodně mezi opěrné pilíře presbytáře k. přistavěna hrobka na způsob kap., kterou si 1725 zakoupili svatojindřišští literáti a t. r. vyzdobili nad oltářem mal. obrazem P. Marie a sv. patronů (dle nápisu v hrobce šlo o SJN, Barboru, Jindřicha a Václava)

2/ do majetku fary u sv. Jindřicha (čp. 973/II, Jindřišská 30) náleží obraz SJN v klerice, s bílými „jazýčky“ i manžetami, s medailonkem na pásce na hrudi, ☉5*, hledí k nebi, v lv. pozdvihuje malý krucifix a je veden nejspíše k místu mučednictví na m. 2 vojáky s halapartnou a kopím – olej na plátně, cca 1700, aut. připisováno malíři Janu Jiřímu Heinschovi – ikon. vzácné dílo

3/ po stranách hl. vs. na hřbitov u far. k. sv. Jindřicha (v dneš. Jindřišské ul.) písk. sochy (v mírně nadživotní vel.) SJN (13. VII. 1709, stojící kanov. s vel. krucifixem a palmou téměř ve svislé poloze v lv., v pr. několik mincí, výš. sochy 2 m, výš. členitého podst. s náp. 2,7 m) a sv. Judy Tadeáše (1714) – zřiz. svatoj. sochy míst. farář Matěj Václav Jelínek (ve fun. 1707 † 20. I. 1719), aut. t. soč. dílny Michal Jan Josef Brokoff, snad za účasti svého otce Jana, mistra sochařské dílny

4/ v hor. části Koňského trhu (dnes Václavské nám.) blíže k sev. str. (proti domu U Skřivanů, čp. 816/II) kamen. svatojánské oratorium: SJN na oblacích s 6 and. hlavičkami klečí v extázi na klekátku, na němž rozevřená kn., obklopen 2 stojícími anděly, z nichž jeden světcí ukazuje krucifix, druhý si klade prst k ústům, oba nad světce drží ☉5* a svými křídly vytvářejí pomyslný bald. – nejspíš z 2. pol. 20. l. 18. st., dol. 1727, aut. sochař Karel Josef Hiernle

5/ za hradbami kap. sv. Dismase u praž. popraviště za *Novou br.*, při rozcestí sm. k *Olšanům* a *Špitálskému poli* (dneš. *Karlín*): Kazimír Ferdinand hr. z Kupperwaldu vystavěl na místě pův. kapličky 1720 větší kapli sv. Dismase, patrona odsouzců, a založil při ní fundaci dvou mší sv., které měl sloužit kněz z řádu kapucínů, jednu každý pátek o 7 hodině ranní za duše zde popravených, druhou pak v den poprav, pokud šlo o odsouzeného katolíka – páteční mše sv. bývala v sezóně od sv. Jiří do sv. Havla sloužena přímo v kapli, v zimním čase pak v novoměst. kapuc. k. sv. Josefa u ol. Ukřižovaného – s touto kap. a fundací souvisí kalich (vys. 27,5 cm) ze zlac. stříbra a stříb. filigránu, zdob. č. granáty a skly, na jehož noze jsou 3 grisaillové modře smaltované medailonky s černě mal. polofigurami (poprsími) SJN, sv. Judy Tadeáše (sv. Josefa?) a sv. Dismase, na koši Bůh Otec, Syn a holubice Duchu sv., ojedinělé dílo novoměst. zlatníka Jana Jiřího Heyera (Hagera), nebo snad Jana Křt. Herla, z období 1700-09 (Nepomukův medailon, poprsí z profilu, dosvědčuje podobnost s portréty M. Jana Husa z 16. st., Husa však nenahrazuje, nýbrž svým, k Husovi obdobně laděným oděvem reprezentuje muže univerzitně vzdělaného, jako tou dobou býval znázorňován např. sv. Ivo, patron právníků) – kalich je majetkem aug. kláštera ve *Lnářích*, nyní v UPM v Praze, i. č. 64889

1/ L NAVRÁTIL 1869, 30, 32, 41, 45 (oltář a obraz), 89 (zřiz.), 95 (umíráček), 136-137 (literátská hrobka) - EKERT 1884, 19-20 (obraz, oltář), 22 (umíráček a

fundace 1723); 1c/ E (v hrobce literátů na ep. str., vztahující se ke zdejšímu ol. s obr. P. Marie a sv. patronů) *PATRI CREATORI, EIVS FILIO REDEMPTORI SIT LAVS ET SPIRITUS* (=1725) / *Dedicat has supplex Aras Choralista Mariae, / ut sua post obitum Dux sit ad Astra poli. / Et simul immerso facit undis vota Joanni, / ne pereat fluitans in Phligetantis aquis / Diriget ille ratem securus Navita famae, / Ventorum rigidus scit superare minas. / Ut non deficiat per limina longa Viator, / Angelico fessum Barbara pane cibatur. / Providet Henricus, sibi magnus Victor averni, / Atria conscendit Virgo tonantis ovans, / Virginis atque Dei profuso Sanguine Martyr, / (Czechia proclamatur) Gloria major erat. / Angelicus juvenis, Dux mitis, Daemonis hostis, / devium ab inferni carcere dimoveat. / Horum subsidiis fultus spiracula vitae / aethereas mittet sic penetrare fores, / Ut si dissimili factis claudatur Olympus, / unica per lacrymas porta pateat ei. / Memoriam haud longo requiescat temporis aevum, / hic sibi funestam struxerat ille domum, / In qua expectabit, postquam Gens Incola coeget, / signa tubae dederit: surge Creata nova. / Mitte preces, quicumque leges, devote Viator: / Dona illis requiem! dicito corde pio.;* 2/ L ROYT 1993e, 375, 379 (pozn. 35) (lokace na faře u sv. Jindřicha) – *Svatý na mostě* 2009, 56 (barev. reprodukce obr., připsání autorství, lokace do k. sv. Jindřicha); 3/ E (vpř. na podst.) *GLORIOSO / FAME PATRONO / PRAGENSI / CANONICO / SANCTO IOANNI / ECCLESIASTICA / PIETAS / PONIT* (= 1709) / *DIE XIII IVLĚ – R* pov. praž. arcib. konz. (VII. 1714) novoměst. konšelovi Konrádu Breitenbergerovi k postavení kam. s. sv. Judy Tadeáše u hř. zdi far. k. sv. Jindřicha, kterou pak má požehnat míst. farář Matěj Václav Jelínek (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 9^v) – L NAVRÁTIL 1869, 133, 146-147, 177 – EKERT 1884, 12, 14, 15 – VANČURA 1994, 199, 208 (aut. Matouš Václav Jäckel) – SUCHOMEL 1997, 65 (+ obr. 1), 67 (aut. Michal Jan Josef Brokoff, snad za účasti mistra dílny Jana Brokoffa) – *UPP, N. M. V.*, 108, 717 (aut. Matěj Václav Jäckel či dílna) – TISCHEROVÁ 2013, 412-414 (č. kat. 155) (geneze připisování aut. s. u brány na svatojindřišský hřbitov, aut. svatoján. s. brokofovské či přímo Michala Jana Josefa Brokofa) – VAJCHR 2015, 165; 4/ L NAVRÁTIL 1869, 225, 226 (aut. Ign. Placer, 1717-87, s. dol. 1727) – EKERT 1884, 283 – ŠORM 1929b, 137-138, 139, 144 (pobožnosti u sochy) – SKRUŽNÝ 1969, 274 (dat. 1727) – *UPČ* 4, 403 (aut. K. J. Hiernle, 1727) – POCHE 1985, 36 (neznámý aut., 1727) – VOKOLKOVÁ 1991, 49, 52 (pozn. 11) – PANOCH 2007, 144 (1727) – KOKINOVÁ 2011, 37-40, 114 (obr. 1, 2) – **pozn.:** 1879 sousoší přem. do Žebráku, kde se nyní nachází po obnově na prostranství za presb. děk. kostela; 5/ E-H (značení na kalichu) Nové Město praž., letop. 170[.] a iniciály *IGH* (= Iohannes Georgius Heyer či Hager), dle jiných zdrojů *IBH* (= Iohannes Baptista Herl) – L NAVRÁTIL 1869, 215 (kap. sv. Dismase a mešní fundace) – EKERT 1884, 514-515 (kap. a mešní fundace) – STEHLÍKOVÁ 1993, 29 (kalich cca 1700, s medailony sv. Dismase, Judy Tadeáše a JN, podobnost s Husem i sv. Ivem) – *Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě* 1993, 42 (č. 166) – *SBC* 2001, 49 (č. kat. 1/1.90, aut. Jan Jiří Heyer či Hager) – *UPP, N. M. V.*, 115 (kalich po 1700, s medailonky sv. Dismase,

Josefa a JN, později v kapuc. k. sv. Josefa, nyní ve sbírkách UPM v Praze) – *SBC* 2001, 60

- ve svatopetrské f. (6-8)

6/ ve far. k. sv. Petra na *Poříčí*, spravovaném křížovníky s červ. hv., oltář, dol. 1723 (z něj dosud v presb. zachována ústřední socha, cca 1720)

7/ ve fil. k. sv. Klimenta na *Poříčí oltář*, 1705, zřiz. lazebník a novoměstský měšťan František Wüttigschlager (Wittigschlager), jenž k t. oltáři dodal 6 nových cín. svícňů a antependium

8/ socha (☉5*) z zehrovického pískovce, postav. vně novoměst. hradeb mezi *Poříčskou br.* a tzv. *Kautskou hospodou* na špitálských gruntech (na území dnešního Karlína), zřiz. svatopetrský farář Jan Jiří Vojtěch Neuwerdt (ve fun. 1680 † 1709), kříž. s červ. hv., který sochu posvětil 11. V. 1706 – učinil tak se schválením praž. arcib. konzistoře z 19. IV. t. r. – aut. skulptury sochař Matěj Václav Jäckel (30 zl.), aut. soklu a kam. stupňů František Kašpar Leysek (42 zl.), aut. měděné palmy a ☉5* staroměstský pasíř (14 zl.)

6/ L HAMMERSCHMID 1723, 270 – EKERT 1884, 38 – *UPP, N. M. V.*, 155 – PUČALÍK 2013, 292, 293 (oltář byl později prodán a v k. z něj ponechána ústřední socha) – TISCHEROVÁ 2013, 169; **7/** L HAMMERSCHMID 1723, 271, 272 – EKERT 1884, 459 – *UPP, N. M. V.*, 119; **8/** R l. zápis v knize emanát praž. arcib. konzistoře o pov. požehnat „nově postavený sloup neboli sochu bl. Jana Nepomuckého za Poříčskou branou“, které konzistoř vydala P. Jiřímu Vojtěchu „Neuwerthovi“, faráři u sv. Petra na Poříčí 19. IV. 1706 (NA, APA I, sign. A 3/4, fol. 83^r) – L *Mocnému dobré cti ochranci* 1706: drobný tisk vydaný na pam. vysvěcení sochy 11. V. 1706, obsahující G této svatojána. památky (aut. praž. mědirytec Filip Jakub Franck, sign. *Philipp Jacob. Franck. fec.*) a doprovodný č. text o původu sochy s modlitbou k SJN za řádné vykonání zpovědi ← E (na spodní, širší části dvoudílného podst. vpr. 2 chronografické náp., první) *steLLÍ*, / *gero fa*, / *Mae ADVo* / *Cato* (= 1706) – (níže druhý) *DíCatVM à steLLato* (= 1706) ← H (na hor. části podst. vpr. v kart.) znak obsahující vpr. symbol Pěti ran Krista Pána (bratrstvo tohoto zasvěcení zavedl ve zdejší f. týž farář Neuwerdt), vl. znak kříž. řádu – L JIRIŠTĚ 1997 – PUČALÍK 2009, 30 – TISCHEROVÁ 2013, 12, 21, 54, 125, 219-220 (č. kat. 43) – PUČALÍK 2017, 176, 177

- ve svatoštěpánské f. (9-20)

9/ ve far. k. sv. Štěpána Vět. a jeho okolí:

9a/ v k. u sak. oltář, z doby faráře Josefa Schrepela z Schrepelsbergu (ve fun. 1691-97), zřiz. dobrodinci, hlavně praž. magistrátní rada Ludvík Reysa – na oltáři obraz: olej na plátně (97 × 85 cm), na vr. rámu and. hlavičky – upr. malby v kruhovém poli polopostava SJN (☉) u stolku s křivkou a palmou – v rozích plátna v kruzích 4 miniaturní scény ze života světce: SJN káže z kaz., Zpověď královny (světec sedí na židli), SJN před králem Václavem s následným mučením, Svržení z m. – obraz pochází z t. doby jako oltář, aut. malíř Jan Jiří Heinsch

9b/ v blízké zvonici zvon s vyobrazením SJN z jedné a P. Marie Starobol. z druhé str., památka na kanonizaci, 1729, aut. praž. novoměstský zvonář Zachariáš Dietrich

10/ v kostele sv. Lazara novoměstských řezníků poblíž dnešní Lazarské ul., uv. po pravé straně oltář s obrazem, dol. 1723

11/ v k. sv. Václava při klášteře aug. bosáků *Na Zderaze oltář*, více let před 1715 – upr. kostela dřev. socha, dol. 1715 – **pozn.:** Ekert klade do t. k. soubor šesti dřev. soch č. patronů, včetně SJN (→ níže, Praha VIII. 1a/)

12/ v jez. k. sv. Ignáce:

12a/ v boč. kap. N. Trojice na místě sochy postaven 1719 sochařský oltář nákladem 90 rýn., které ze zbožného odkazu své sestry, slečny Barbory Mulzerové z Rosenthalu, chrámu dala Jana Helena říš. hr. Sternbergová

12b/ k výbavě k. patří vrcholně barok. kalich ze zlac., tepaného, litého a cizelovaného stříbra s filigránem, č. granáty, perličkami a smaltovanými destičkami, vys. 28 cm, datované dílo praž. staroměst. zlatníka Filipa Oberhölzera z 1721 – ve filigránových rámečcích s č. granáty jsou vsazeny medailonky, totiž destičky s pestrou emailovanou malbou, na kupě 3 (Palladium země české, sv. Apolena se sv. Barborou, sv. Kateřina se sv. mučednicí), na šestilaločné noze rovněž 3 (Poslední večeře, sv. Václav se sv. stojícím kanov. JN, sv. Blažej se sv. Lukášem) – nodus nese 3 putti s nástroji Kristova utrpení

13/ novoměstští jezuité do výroční zprávy o své činnosti 1725 napsali, že v kap. sv. Františka Xav. v areálu jejich koleje na Dobyčím trhu (dnes Karlovo nám. 36, čp. 504/II) byl vystaven veř. účt. „starý obraz velkého ochránce pověsti, sv. Jana Nepomuckého, který na sobě nese velmi obtížně čitelný [časový údaj o] stáří sto devadesátí tří let s titulem *Sanctus Ioannes Nepomucki*“ – ze zprávy vyplývá, že obraz byl namalován 1532, což by znamenalo, že by šlo o nejstarší v té době dochované mal. vyobrazení

jezuiti k vystavení t. malby ve veřejně přístupném prostoru své koleje nejspíš motivovala skutečnost, že 20. II. t. r. byl obraz v praž. arcib. paláci odborně prozkoumán v rámci kanonizačního procesu jako jeden ze starobylých dokladů úcty – tehdy prokurátor nepom. kauzy JUDr. Jan Jiří Hoffmann malbu představil povoláním a přísahou vázaným praž. malířům Janu Onghersovi a Janu Jakubu Brunnerovi, aby si ji pečlivě prohlédli a sdělili o ní svůj úsudek – v procesních aktech se píše, že jde o obaz starobylého štětce, který byl kdysi zavěšen s ostatními obrazy sv. patronů Č. král. v k. Božího těla na *Novém Městě praž.* – když pak byl řečený k. svěřen do péče otců Tovaryšstva Ježíšova na *Novém Městě* u sv. Ignáce, byl obraz přenesen do jejich koleje spolu s ostatními obrazy sv. č. patronů, které byly stejné velikosti a téhož stáří – v novoměstské jez. koleji jsou t. malby

uchovávané doposud – nepom. obraz představuje SJN se svatozáří nad hlavou, který právě přijímá zpověď královny, jež nese na hlavě korunu – v průhledu je vidět most a světcovo umučení, hrob obklopený železnými mřížemi a na něm dva svícny – tolik popis v kanonizačních aktech^{b)} – malíř Onghers se k obrazu vyjádřil: „Tento považuji za více než sto, sto padesát, sto šedesát let starý, což poznávám z toho, že je daleko staršího způsobu malby, který se užíval před asi dvěma sty lety. Je dlouhý kolem dvou loket, široký jeden a půl čtvrtiny lokte.“^{c)} – Jan Jakub Brunner řekl: „Soudím, že tento obraz je starší než všechny, které jsem viděl, a věřím, že je starší než sto padesát let, a to zjišťuji z toho důvodu, že v té době se vedl štetec takovým způsobem a malovalo se poněkud prostěji. Je to dobrá, starobylá, katolická malba.“^{d)}

na celém t. výzkumu zaráží, že v něm není ani zmínky o nápisu na malbě, na který upozornili novoměstští jezuité ve výše cit. výroční zprávě z 1725 – ačkoliv byl náp. velice těžko čitelný, jezuité z něj vyrozuměli, že byl obraz vytvořen před 193 lety, což v zásadě neodporovalo odborným posudkům malířů

více světla do celé záležitosti vnáší Berghauerova píle, se kterou obraz nejenom popsal, ale také dokumentoval jeho podobu skrze rytinu augsburského mědirytce Josefa Erasma Bellinga ve druhém dílu svého *Proto-Martyra* (vydaném posmrtně 1761) – zde t. svatoján. historik píše: „Nejstarší mezi všemi dosud existujícími obrazy svatého Jana Nepomuckého, ponechaný bludařstvím bez poškození, je, soudím, ten, jež starobylý kostel Božího těla na Novém Městě pražském věrně uchoval, když ho dvě stě sedmáct let vlastnily husitské ohně a zkázy.“^{e)} Staří jej umístili nad zpovědnici jako zrcadlo pro zpovědníky i penitenty, pro zpovědníky postavu Jana, pro penitenty postavu Jany. Je malovaný na dřevě, dlouhý je kolem jednoho a čtvrt pražského lokte, široký tři čtvrtě. Uměleckým štetcem oné doby představuje sv. Jana Nepomuckého oděného do rochety a kanovníckého pláštíku, s bohatým vousem, s paprskem obklopujícím hlavu, a nastavujícího penitence pravé ucho na zpovědním stolci na způsob zaobleného trůnu, před kterým klečí na kolenou královna v královském oděvu zdobeném zlatem a perlami, s korunou na hlavě, a se sepjatýma rukama a slzavýma očima srdcem vyjadřuje bolest a ústy hříchy. Dvojí průhled vyzdobený klenbou římské architektury a sloupy představuje první Janovo shození čtyřmi strážemi z Pražského mostu do Vltavy, druhý pak krucifix na mostě a část Starého Města. Uprostřed je vidět hrob obklopený prostšími a menšími mřížemi, jaký tehdy byl, na němž stojí dva svícny s hořícími svícemi. Nápis nad větším obloukem je tento: *S. Joannes Nepomuczky. 1532.* Tento obraz jsem na vlastní oči viděl a uctil políbením. A je ukryt [nebo snad podán na rytině] očím čtitelů.“ – na to následuje zmíněná,

téměř celostránková Bellingova rytina, vytvoř. v *Augsburgu* (sign. vpr. dole: *I. E. Belling. Cath. Sc. A. V.*)^{f)}

podle t. grafiky je zmíněný náp. nad větším, vpr. situovaným oblým obloukem (jímž je vidět *Staré Město praž.* a *Praž. m.* s křížem) majuskulní, ve dvou řádcích: *S. IOANNES NEPOMUCZKY / 1532* – v průhledu sloupořadím vl. je vidět scéna Shození z m., před níž, blíže k divákovi, se na šachovnicové dlažbě chrámového prostoru nachází již popsaný hrob obklopený mříží a vyzdob. dvěma svícny – výjev Zpovědi královny zabírá popředí obrazu vpr. – zpovědní trůn, na němž sedí prostovlasý sv. kanov. (s bohatým vousem i vlasem a prostou ☼ kolem hlavy), má opěradla stočená do volut a spočívající na nohou, z nichž je vidět přední, zakončená dole stylizovanou zvířecí tlapou – trůn má vys. opěradlo na vnitřní str. zdobené rostlinným dekorem a nahoře stočené do voluty – perspektiva obrazu není jednotná, výjev Zpovědi dominuje, hrob je neúměrně malý, zadní dva výjevy v průhledu se drží své vlastní perspektivy

Stejskal se ke stáří t. malby vyjádřil 1922 takto: „Berghauer, jakož i jeho současníci kladli obraz ten ovšem do tohoto roku 1532, ano, domnívali se, že byl v kostele Božího Těla stále chován nad zpovědníci. To ovšem nelze připustiti, jednak proto, že ve století 16. byl kostel ten v rukou kališníků, ano, roku 1612 byl dán německým kalvinistům, kteří by obraz tento ve svém kostele byli nestrpěli, jednak, že provedením svým hlásí se spíše do začátku století 17., asi jako obrázek v knize Pontanově.“^{g)} – oním obrázkem je míněna nejstarší dochovaná rytina z Pontanovy knihy hymnů z 1602 (→ B.4, 2), skutečně nápadně podobná sledovanému obrazu, který je však značně propracovanější

Kořán 1994 nabídl svůj úhel pohledu: „Nejsme zatím s to spolehlivě datovat nejstarší obraz *Zpovědi královny*, známý z dřevořezu u Pontana a v rytině reprodukován Berghauerem. Ve druhé verzi je doplněn datem 1532 a údajem o umístění originálu v kapli Božího Těla na Dobyčím trhu. Zde je možné dvojí vysvětlení: buď obraz dali malovat jezuité pro svou kapli podle Pontanova dřevořezu, nebo obě grafiky reprodukují týž obraz, namalovaný před r. 1602. Jakkoli mezi dřevořezem a rytinou existují víc než citelné rozdíly, kloníme se k druhé možnosti a byli bychom ochotni věřit i časnému datování předlohy, jež by ovšem nemohla vzniknout v Čechách. Představujeme si, že ji Ferdinand I. dal malovat v Augsburgu a pak instalovat v katedrále u příležitosti svolání zemského sněmu 1. V. – 3. VI. 1532 (obdobně, jako i deska se *Zavražděním sv. Václava* z dílny Mistra IW, datovaná 1543, byla věnována svatováclavské kapli současně s dalším zemským sněmem). Vítaně by se tak potvrdil předpoklad o vlnce svatojanské úcty, inspirované Ferdinandem I. i kapitulou po r.

1530. Umístění obrazu v kapli Božího Těla přichází ovšem v úvahu teprve po jejím převzetí jesuity.^{4b)}

k právě sdělenému nutno uvážit styl malby i zachycenou podobu zpovědi – obojí odkazuje do potridentské doby, sloh malby nejspíše do rané doby pobělohorské

14/ františkánský klášter (čp. 753/II) s k. P. Marie Sněžné na Jungmannově nám.:

14a/ 1725 dol., že v k. P. Marie Sněžné je JS představen k uctění spolu se SJN podobiznou

14b/ v kap. sv. Michaela po již. straně frant. kláš. chrámu P. Marie Sněžné na boč. ol. sv. Barbory tit. obr. světice a v nást. obrázek (plastická výzdoba ol. z dílny Matěje Václava Jäckela z 1713)

15/ v nádvorním ambitu t. frant. kláštera (čp. 753/II) před kláš. k. P. Marie Sněžné na ol. 14 sv. pomoc. (1696) socha, 1690

16/ veř. kaple Na Skalce: novoměst. měšťan Kristián Florián Heger (nebo Höger) z Hegern neboli z Hegersteinu, c. k. vrchní berní či nejvyšší písař u královských berní, dal na své vinici či ve své zahradě na skalce, místě pak zvaném *Na Skalce*, za *Emauzským klášterem* s pov. ordináře, praž. arcibiskupa Breunera, 1696 (nikoli 1691, jak mylně tvrdí jiná, ač poměrně starobylá tradice) na nemalé své náklady zbudovat velmi krásnou kapli, kterou 16. V. 1697 požehnal a první mši sv. v ní pontifikálně sloužil svatovítský kanov. a infulovaný prelát Č. král. Tobiáš Jan Becker – konfederace nejvěrnější P. Marie k rozšíření úcty, založená při t. kapli 1706, zamýšlela s ohledem na stále zde mohutnicí projevy úcty namísto pův. kaple postavit mnohem prostornější kostel pod titulem Nejvěrnější P. Marie k podpoře cti a rozšíření úcty SJN – požádala 1708 praž. arcibiskupa o povolení – schválení konfederace nejspíš nedostala (konzistoř na požádání arcibiskupa žádost skalecké konfederace prozkoumala a doporučila ji zamítnout) – přesto konfederace učinila pro výstavbu praktické kroky (z tisku Frommova skaleckého svatoján. panegyriku z 1708 vyplývá, že tou dobou byla zdejší kaple rozšiřována) – praž. arcib. konzistoř se o tom dozvěděla a dala věc 1709 prošetřit, přičemž dva její vyslanci, Jan Maria Hložek s konzistoriálním sekretářem Janem Zlatoústem Beyerem, *Na Skalce* našli zhotovené základy kostelní stavby o rozměrech cca 21 × 19 m, jež nasvědčovaly centrálnímu půdorysu – autorem návrhu stavby byl Pavel Jihlavec, s největší pravděpodobností Pavel Ignác Bayer, člen konfederace, za jehož nepřítomnosti vedl stavbu král. stavitel Giacomo Antonio Canevalle – vyslanci konzistoře viděli nejenom základy, ale i dřev. model zachycující plánovanou podobu budovaného kostela – byl rovněž dodán přehled výloh na stavební materiál t. „nového kostela sv. Jana Nepomuckého“ – na zásah konzistoře kostel nebyl dále realizován v zamýšlené kamenné podobě – dle zjištění prof. Jiřího Mikulce existuje plánek zachycující situaci skaleckého areálu před

výstavbou Dientzenhoferova kostela, z počátku 30. l. 18. st., na němž je prvotní kaple zaznamenána při zdi na vých. straně *Hegrovské zahrady* (jak je t. areál nazván v tisku *Ctnosti výborné* 1721) – dle plánu byla kaple propojena spojujícím traktem s mnohem rozměrnější osmibokou stavbou ležící na záp. straně pozemku (sm. k *Emauzům*) v místech pozdějšího Dientzenhoferova chrámu – relace z 1729 popisuje skaleckou kapli jako zčásti postav. jen ze dřeva, je tudíž nasnadě, že dřevěná byla právě tato větší záp. chrámová budova, spočívající na zděných základech, na kterých 1709 nebylo povoleno pokračovat v kamenné stavbě – dřevěně provizorium, nakolik se zdá, bylo patrně kompromisem mezi záměry skalecké konfederace a výhradami praž. arcib. konzistoře (→ C.3, 2) – teprve kanonizace dala rozhodující impuls pro novostavbu zamýšleného svatoján. chrámu, pozoruhodného barok. šperku z invence arch. Kiliána Ignáce Dientzenhofera – duchovně se o skaleckou kapli (vlastně kompozici dvou kaplí) starali bosí augustiniáni z nedalekého kláštera sv. Václava – je nepochybné, že se uv. skalecké kaple nacházel oltář – ten mohl být po vzniku konfederace opatřen obrazem P. Marie a SJN přimlouvajících se za duše v očistci, jak by mohla naznačovat úvodní rytina v knížce skalecké konfederace z 1709 (→ B.4, 74) – nebo na oltáři zůstávalo vyobrazení, které na něj bylo umístěno nejpravděpodobněji v době dokončování prvotní kaple cca 1697

17/ v paláci Wunschwitzů (čp. 793/II) na Koňském trhu (dnes Václavské nám. č. 36) domácí kaple:

26. VIII. 1679 dům zakoupil od Daniela Františka Woržikovského z Kundraticz Matyáš Gottfried svob. p. z Wunschwitz – 1. VII. 1705 se celý objekt dostal jeho st. synovi Gottfriedu Danielovi – ten sem dal převézt z rodového zámku *Ronšperku* dřev. sochu z 1682, dílo Jana Brokoffa, které dal vytvořit jeho výše zmíněný otec jako model pro bronz. svatoján. sochu na *Praž. mostě* – Brokoffova dřev. socha byla v *Ronšperku* vystavena v zám. kapli sv. č. patronů až do 1717 (→ výše, Poběžovice 1, 2/) – Gottfried Daniel zřídil pro t. vzácnou rodovou památku ve svém praž. novoměst. paláci domácí kapli, v níž byla 23. IV. 1729 poprvé sloužena mše sv., pobožnost však u t. sochy v t. svém domě začal vykonávat již 1718 – nejspíš po 1730 začala být socha pokládána za milostnou a snad také až v t. době u ní velice vzrostla veř. pobožnost – oltář zmíněné svatoján. domácí kaple představoval menzu, tabernákl, predelu, do níž byly do prosklených prostor vloženy relikvie, nad tabernáklem zmíněnou Brokoffovu svatoján. sochu, po str. na predele po jedné pyramidě, nad světcovou sochou baldachýn se splývajícími a po stranách uvázanými drapériemi, uv. zdobenými volut. a rozvilin. dekorací – teprve 4. X. 1730 byl pod sochu na oltáři domalován erb rodu Wunschwitzů, který je

na pozdější grafice, zachycující t. oltář, vypočteně upr. antependia

zmíněný Gottfried Daniel svob. p. z Wunschwitz dal 1722 opatřit t. dům (nejspíš na průčelí do nám.) dřevorezbou rodového erbu (v barok. kart., s šlechticovými iniciálami po str. klenotu, vl. *G. D.*, vpr. *F. V. W.*), nad nímž se nachází vystupující reliéf stojící postavy SJN v pojetí → praž. most. sochy, jejíž dřev. předloha se zde v paláci tou dobou již několik let nacházela – po stranách reliéfu svatoján. sochy je dole vyryt letop. 17 ZZ., výše kolem světcovy postavy se nacházejí slova, která hlásají, že je t. světec ochráncem wunschwitzovského rodu i t. jeho paláce: (vl.) *HOC PRO-* (vpr.) *TEGENTE*.

v domě Wunschwitzů se uchovávaly jako důležité rodové dědictví ještě dvě památky: malý hliněný model pro Brokoffovu dřev. a pak Heroldovu most. bronz. sochu, který u vídeň. sochaře M. Rauchmüllera 1681 objednal Matyáš Gottfried bar. z Wunschwitz (→ výše, Praha VI. 2/), a deskový obraz Příbuzenstva Páně ze 14. st., opatřený č. nápisem, zakoupený 1707 v Norimberku Gottfriedem Danielem bar. z Wunschwitz v domnění, že obraz dal namalovat SJN, který se na něm dal vyobrazit jako klečící kanovník

18/ socha na kam. mor. sl. ve Štěpánské ul. naproti Jámě, 1714, aut. sochař Jan Jiří Šlanzovský či Schlansovský (vytvořil sochy i celkovou koncepci pomníku) a kamenický mistr František Wolfgang Herstorffer (zbuďoval pomník a obstaral kamenické práce na něm) – zřiz. František Antonín hr. Sporck, který dílo věnoval na poděkování Bohu za odvrácení mor. epidemie řádící v Praze 1713-14 – na mohutném podst. po str. s. arch. Michaela a sv. Rocha, mezi nimi na střed. konvexní části klečí prostovlasý kanov. SJN a s poděkováním za odvrácení mor. epidemie vzdává úctu Matce Boží a N. Trojici, zobrazeným výše – nad Nepomukem u paty dráku sloupu um. skupina P. Marie Svatoštěpánské (Madona s Ježíškem) a 2 andělů – na vr. hladkého íonského sl. klečí na oblaku protkaném and. hlavičkami Bůh Otec, pod hlavičí se vznášejí holubice Ducha svatého – Bůh Otec s odznaky vlády nad světem (žezlo a sféra) uděluje z výše požehnání věnované klečícímu SJN a zprostředkovává tomu, co se odehrává na rel. pod svatoján. sochou vpř. na podstavci, tedy výjevu odvrácení moru skrze vítězný kříž ukřižovaného Krista v podobě krucifixu přinášeného letícím andělem – výzdobu doplňují andělci s šesticípymi hv. a vázy s plameny, instalované na pilířcích kuželkové balustrády, kterou byla štátue obehnána – celková výš. monumentu 20 praž. loktů, tj. téměř 12 m

19/ na nádvoří před vs. do frant. kostela P. Marie Sněžné prot. kam. sochy SJN a sv. Jana z Boha, 1715, aut. Jan Oldřich Mayer (?), zřiz. hr. Jáchym Harrach na poděkování Bohu za odvrácení moru, který postihl Prahu 1713-1714

20/ u k. Božího těla na Dobytčím trhu (dnes Karlově nám.) písk. socha (vys. 212 cm, slovy M. Suchomela „poněkud oživené, oduševnělé a pohybově náročnější provedení“ → praž. most. typu) na čtyřb. probraném postamentu a hran. podst. – zřiz. Karel Schmidel ze Schmidenu nebo hr. Wrbnová, 1714/15, aut. Ferdinand Maxmilián Brokof, nebo jeho bratr Michal Jan Josef, případně oba dva (sign. je zde jejich otec Jan Brokoff jako majitel sochařské dílny)

9/ L HONSATKO 1835, 22-23 (zvon), 51 (oltář, cca 1695, zřiz. dobrodinci, mezi nimi magistrátní rada Ludwig Reysa, krásně provedený obr. pod vel. skleněnou deskou, pod ol. stolem v prosklené skříni ležící zesnulý SJN, z papírové hmoty) – EKERT 1884, 112 (farář Šrepl), 116 (oltářik s olejovým obr.), 118 (zvon) – UPP, *N. M. V.*, 162 (Heinschův obr. z přelomu 17. a 18. st.), 183 (zvon); 9a/ L HAMMERSCHMID 1723, 246 (oltář u sakristie), 254 (farář Schrepl) – ŠRONĚK 1989, 343 (Heinschův obraz z kon. 17. st.) – TÝŽ 2006, 162 (Heinschův obraz před 1699); 9b/ E (na zvonu pod SJN) *ELINQVI CORDE PERRENIS GLORIAE / SONITV / IOANNIS A NEPOMVK APOTHEOSIN / ANNVTIABO*. (= 1729) – (t. pod P. Marií Starobol.) *AD TE CONFGIMVS EXVLES FILII*. (= 1729) – (t. nahoře obíhá náp.) *GEGOSSEN VON ZACHARIAS DIETRICH IN DER K. NEVEN STADT PRAG ANNO 1729*. – ŠORM 1929a, 83; 10/ L HAMMERSCHMID 1723, 358 – EKERT 1884, 466 – UPP, *N. M. V.*, 124; 11/ R l. dopis z konventu aug. bosáků, přijatý 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 106^r) (oltář, socha); 12a/ R LA praž. novoměst. jez. koleje 1719 (ARSI, sign. Boh. 133, pag. 128) – L HAMMERSCHMID 1723, 340 – EKERT 1884, 131-132 – UPP, *N. M. V.*, 101; 12b/ E-H (na okraji nohy) znak Starého Města s letop. 1721 a monogram *PHO* (= Philip Oberhölzer) – L *SBC* 2001, 328-329 (č. kat. II/2.111 + obr.) (dat. 1721) – UPP, *N. M. V.*, 103 (dat. 1724) – pozn.: není jisté, zda se sledovaný kalich nacházel v k. sv. Ignáce již v době do 1729; 13/ a) R LA praž. novoměst. jez. koleje 1725 (ARSI, sign. Boh. 140, pag. 239) – b) R akta kanonizačního procesu, 20. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 996^v-997^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 166 (*Summarium*, č. 33, § 6, 8) – c) R akta kanonizačního procesu, 20. II. 1725, Onghersova n. výpověď (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 997^r-998^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 166 (*Summarium*, č. 33, § 8) – d) R akta kanonizačního procesu, 20. II. 1725, Brunnerova n. výpověď (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 998^v-999^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 166 (*Summarium*, č. 33, § 10) – e) 1403 se t. k. dostal v držení vysokého učení praž. (reprezentovaného tehdy M. Janem Husem), které se postupem času odklonilo od katolické církve, až bylo po 217 l. držení t. kostela opět postupně navráčeno řím. církvi (klademe-li počátek rekatolizace do 1620) – f) L BERGHAEUER 1761, 120-121 (rytina na pag. 121) – g) L STEJSKAL 1922, 39 (rozměry obrazu jsou zde uvedeny v loktech i centimetrech: délka činila 74 cm, šířka 44 cm) – h) L KORÁN 1994, 217 – další L: EKERT 1884, 486 (obraz situován do k. Božího těla); 14a/ L DUKÁT 1725, (hl. část) 134; 14b/ L EKERT 1884, 70 – UPP, *N. M. V.*, 149 – TISCHEROVÁ 2013, 266-267; 15/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116,

pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) – L GREIDERER 1777, 609 (poloha ol. 14 sv. pomoc.) – EKERT 1884, 71 (ol. 14 sv. pomoc. zřízení 1696); 16/ R l. dopis Jana Beckovského, kříž. s červ. hv., o skalecké kapli a tanním bratrstvu P. Marie s přidáním titulem, 1. II. 1710 (NA, ŘA-KŘ, kart. 475) (stavebník veřejné kaple, benedikce a první mše sv. 16. V. 1697, Becker) – l. dopis svatovítské kapituly praž. arcibiskupovi Küenburgovi, 21. VI. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/5) (nedávno zesnulý nejvyšší písař u královského berní Florián Heger z různých almužen s nemalým nákladem vystavěl kapli ke cti nedaleko novoměstského emauzského kláštera) – l. zpr. bosých august. od Sv. Václava na Novém Městě praž., prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 106^r) (1696 postavil Heger kapli se sch. ordináře) – kalendární zápisky doksan. probošta Josefa Míky, 29. IV. 1712 (SK, sign. BV II 93/1712, fol. 10^v) (dol. péče o skaleckou kapli ze strany augustiniánů od Sv. Václava) – **ohledně sporu o výstavbu nového kostela nejvěrnější P. Marie k vzrůstu cti a šíření úcty BJN:** R opis l. vyjádření praž. arcib. konzistoře z 9. VII. 1708, která praž. arcibiskupovi na základě ustanovení Posvátné kongregace ritů z 1659 nedoporučuje vyhovět žádosti skalecké konsodalitě (tj. mar.-nepom. konfederace či bratrstva) o povolení výstavby rozměrnějšího kostela, který by měl nahradit stávající kapli Na Skalce (NA, APA I, i. č. 5293, č. kart. 4446) – l. zpr. Jana Marie Hložka a Jana Zlatoústa Beyera praž. arcib. konzistorií ohledně aktuálního stavu výstavby nového kostela Na Skalce, Praha 17. VII. 1709 (NA, APA I, sign. C 105/6) – l. zpr. konzistoře o předchozích zjištěních, zaslaná arcibiskupovi do Vídně z Prahy 18. VII. 1709 spolu s dvojí n. přílohou měšťana Jiřího V. Boreckého ohledně finančních výloh na stavební materiál pro sledovaný „nový kostel SJN“ (NA, APA I, sign. C 105/6) – arcibiskupova odpověď konzistorií ohledně „kostela, který se má stavět ke cti svatého Jana Nepomuckého na území p. Högera“, Vídeň 24. VII. 1709 (NA, APA I, sign. C 105/6) – L ke **skalecké kapli:** BERNARDUS A S. THERESIA 1706, tit. list (stavebník kaple Kristián Florián z Hegersteinu) – FROMM 1708 (kázání proneseno v době, kdy byl rozšiřován „dům témuž [SJN] zasvěcený“, tj. „kaple jeho jména na Novém Městě pražském“) – REDEL 1710, 466 (mezi praž. novoměstskými kláštery a kostely se pod č. 15 uvádí *Die Confoederation B. Joh. Nepomuceni.*) – HAMMERSCHMID 1723, 321 (tradice o postav. a svč. kaple 1691, aktéri Heger z Hegern, arcibiskup Waldstein a kanov. Beker) – BERGHAUER 1761, 138 (přebírá Hammerschidovu tradici a zal. mar.-svatoján. konfederace datuje 1696) – EKERT 1884, 238 (t. tradice, navíc sdělení, že bohoslužby v kapli se uvolili konat slupští servité) – VILÍMKOVÁ 1986, 149 (podrobnosti k pův. kapli a jejím nahrazení kostelem Kiliána Ignáce Dientzenhofera) – *UPP, N. M. V.*, 104-105 (svč. kaple 16. V. 1697, historie stavby do 1729) – **pozn.:** Děkuji prof. Jiřímu Mikulcovi za laskavé sdělení ohledně situačního plánu skaleckého areálu z doby před 1730-31 (v mezicase prof. Mikulec plánek publikoval v L POKORNÝ/MIKULEC/BLAŽEK 2022, 54.); 17/ R WUNSCHWITZ 1749, fol. 16^v, 29^v, 34^r (palác a první mše v kap.), 40^r (erb na ol. kap. z 4. X. 1730),

41-42 (G rytina oltáře ve wunschwitzovské dom. kap. na Koňském trhu na Novém Městě praž. z doby Jana Antonína Kajetána bar. z Wunschwitz, porízená tedy po † jeho otce Bohumíra Daniela († 25. VI. 1741), sign. *Saltzer sculp. Pragae.*, s.n. popisem, historickým nástinem a veršovanou modlitbou *Seifzer zu dem grossen Heil. Johann von Nepomuck, selben, in der Gnadenreichen Statuen auf dem Rossmarck der Kön. Neu-Stadt Prag, befindlich Frey-Herrlich Wunschwitzischen Haus-Capellen, zu verehren.*) – L SEIFERT 1711, 221 (Brokoffova dřev. socha byla tehdy ještě v zám. kapli v Ronšperku) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. B 2^v, C 2^r (s. do 1717 v Ronšperku, od 1718 na Novém Městě praž. u ní pobožnost) – *Wunschwitzisches Gedächtnis-Monument* 1756, fol. B 2^v (zřiz. kap.), D 2^v (tři wunschwitzovské erby v novoměst. domě), F^r (deskový obr., zakoupený 1707, bozzetto 1681, socha 1682 v novoměst. dom. kap., vše v držení Jana Antonína Kajetána bar. z Wunschwitz – domníváme se, že vše zdědil po svém otci, který všechny 3 předměty patrně uchovával v novoměst. rodovém domě) – *Beschreibung des ur-alten Wappen, der Frey-Herren, oder, des Heil. Röm. Reichs, semper Frey- und Pannier-Herren von Wunschwitz* (1762) (zřiz. kaple a v ní mil. sochy) – EKERT 1884, 239, 240 (socha 1682 z kaple domu Wunšviců), 490-491 (kaple v domě Wunšviců, stavebník domu i zakladatel svatoj. kaple Matyáš Bohumír Wunšvic (sic!)) – *UPP, N. M. V.*, 106 (Brokoffova socha) 450 (Wunschwitzův palác zboř. 1912) – *Nové Město Pražské 1348-1784* 1998, 146 (obr. 138.) (foto dřevofezby wunschwitzovského erbu s replikou praž. most. sochy z 1722); 18/ G 3 rytiny mor. sl., první dvě Wussinovy z 1715 a z neznámé doby (→ B.4, 89a, b), třetí Birkhardova z 1720 (→ B.4, 107) – H (v kart. upr. římsy střed. spod. části podst.) erb zřiz. – L EKERT 1879, 346 – *UPP, N. M. V.*, 715-716 – PREISS 2003, 173, 426, 427 (obr. 183, výše zmíněná rytina), 507 (pozn. 45) – ŠERÝCH 2007, 63 – TISCHEROVÁ 2013, 82 – ADAMCOVÁ/ZAHRADNÍK 2017, 47-53; 19/ L EKERT 1884, 66 – *UPP, N. M. V.*, 151, 717 – *Nové Město Pražské 1348-1784* 1998, 64-65; 20/ E (na lv. boč. str. postamentu) *JOAN: BROKOFF FECIT A. 1715* – R pov. praž. arcib. konz. Karlu Schmidlovi ze Schmiden zřídít kam. sochu (blíže neurčenou!) u k. Božího těla na Novém Městě praž., X. 1714 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 24^r) – HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 304^v (sochu postavila hr. Wrbnová 1715) – L BLAŽÍČEK 1958, 121-122 – TÝŽ 1976, 110, č. kat. 21 – SUCHOMEL 1993, 336 (+ obr.), 339 (pozn. 20) (aut. obou synů Jana Brokoffa) – TÝŽ 1996, 154, 155 (obr. 4) – *UPP, M. S.*, 86 (aut. M. J. Brokof, 1715) – 627 (aut. F. M. Brokof, 1715) – **pozn.:** socha byla později um. do výkl. kaple při domě U Šálků na Karlově nám., 1938 přen. ke k. sv. Jana Na prádle na Malé Straně

- v novoměst. části staroměst. svatomartinské f. (21)

21/ ve Spálené ul. v nice ohradní zdi trin. kláštera před řádovým k. N. Trojice písk. socha (vys. 212 cm, stojící kanov. mírně kloní hlavu ke křížovému, jež drží zl. dopr.) doprovázená 2 sedícími andílky, na bohatě tvarovaném podst. – dílo vytvořeno 1717 či 1718, do niky osazeno a slavnostně posv. 15. V.

1719 staroboleslavským kanov. Josefem Benediktem Schönplügem z Gamsenbergu – aut. brokoffovský okruh (dílna nebo oba bratři Brokoffové spolu či každý zvlášť)

21/ E (u nohou sochy sedí po stranách andílkové, vl. s kart., v níž náp.) *STETIT / CONTRA REGES HORRENDOS / IN PORTENTIS / ET / SIGNIS / SAP:X: / V:16* – (and. vpr. drží rozevřenou kn., v níž na stránce vl.) *BEATVS VIR / QUI NON EST / LAPSVS VERBO / EX / ORE SVO / ECCLES:XIV:V:I* – (v t. kn. na stránce vpr.) *GLORIA DEI / EST / CELARE VERBUM / PROVERB:XXV: / V:2* – (pod světcovými nohami) *DICENTI IOANNES AVE / NEPOMVCENE FAVE* (= 1717, pokud druhé *I* má číselnou hodnotu, pak 1718) – (na podst. vpř. pod římsou) *IVSTI SEMITA / QVASI / LVX SPLENDENS / PROVERB:IV:V:XVIII* – (níže) 5* – (ještě níže modlitba s chron.) *PIA IOANNIS INTERCESSIO / SIT NOBIS / CONFVSIONE PRÆSERVATIS / PECCATORIBVS CONVERGIO / PÆNITENTIBVS VENIA / FIDELIBVS DEFVNCTIS / REQVIES PERPETVA*. (= 1717, pokud čtvrté *I* má číselnou hodnotu, pak 1718) – **R** HAMMERSCHMID, *Analecta ad Historiam Pragensem*, fol. 402^r (socha postavena 15. V. 1719) – **L** EKERT 1884, 77, 79 – **POCHE** 1985, 250 (Michal Jan Josef Brokoff) – **SUCHOMEL** 1993, 337, 339 (pozn. 23) (aut. oba bratři Brokoffové) – **VANČURA** 1994, 199, 208 (aut. okruh sochaře Matouše Václava Jäckela) – **UPP, N. M. V.**, 128 (1719 osazení do niky, chron. však 1723), 129 (aut., okruh Jana Michala Brokoffa, určeno nespolehlivě), 717 (1717, okruh Matouše Václava Jäckela) – **TISCHEROVÁ** 2013, 414 (č. kat. 156) (bližší odhad aut.), 586 (pozn. 1634, posv. sochy)

- ve svatovojtěšské f. (22-25)

22/ v kláš. k. P. Marie Monserratské (pův. Naneb. P. Marie a slovanských patronů) při klášteře montserratských beneditinů, lidově zv. *Emauzy* (čp. 320/II, Na Slovanech 1, Vyšehradská 49):

22a/ zlac. oltář s podobiznou (☼), 1700, zřiz. zbožní lidé

22b/ 1715 vznikl nový oltář

22c/ pravděpodobně z *Emauzského kláštera* pochází obraz od malíře Jana Ongherse buď z doby cca 1705, nebo až z přelomu prvního a druhého desetiletí t. st., který mohl viset na obou zmíněných nepom. oltářích (nyní se nalézá na kůru far. k. sv. Prokopa v Praze na *Žižkově*): sv. kanov. JN (s medailonkem Starobol. palladia zavěšeným na krku) obrací klidnou tvář k andělovi, který k němu slétá z nebe a přináší palmovou ratolest jako předzvěst muč. smrti – u nohou světce si andílek hraje se světcovými atributy (sextantem, kn., kružidlem a globem) a druhý klade prst na ústa v náznaku svátostné mlčenlivosti – za světcem se otevírá snová krajina s *Praž. m.*

23/ ve vorš. kláš. k. sv. Voršily (vysvěcen se 3 oltáři 6. VII. 1704) na ev. str. poblíž kruchty oltář, svčc. 25. VII. 1710 sveticím biskupem Vitem Seipelem, stál 1000 zl. – na oltáři stojí po str. tit. obrazu sochy arch. Michaela a And. strážce (chrání a pravici k nebeským výšinám vede drobnou

dívku, která má nohy spleteny, jako by zakopávala, snad symbol duše kráčeující životem v nebezpečích, nebo ještě lépe náznak péče o mladou ženskou generaci, již se zdejší řeholnice věnovaly) – v rámu tit. obrazu poletující andělci, další nebeští duchové přidržují král. korunu ve vr. nástavce tvořeného rámem kolem ov. průhledu do okna – průhled je vyplněn upr. řezbou věnce s 5 hv. a zkríženými palmovými ratolestmi, z čehož vychází mohutná paprscitá zář – celý oltář zdoben bohatými rozvilinami a páskami – materiál lipové dřevo, aut. řezeb dílna Matěje Václava Jäckela, 1710, zřiz. patrně představená Marie Klára od N. Trojice (bývalá představená Marie Františka odkázala t. oltáři 200 zl.) – oltář štafiroval Jan Kryštof Tummer až 1721 – pův. obraz z *Vidně* věnoval hr. Harrach (nejspíš cis. tajný rada, politik a diplomat Alois Tomáš Raimund z Harrachu) – nynější obraz: v dol. části upr. klečí prostovlasý kanov. s 5 hv. kolem hlavy a s gestem odevzdanosti (rozpažené ruce) hledí vzhůru ke Kristu ukřižovanému na kříži v živ. vel. (vznáší se jako nebeská vize přicházející z perspektivy jiného světa, obletován, podpírán a adorován andělky) – v lv. dol. rohu malby poblíž světcových kolen tři andělci obklopují atribut palmové ratolesti – vpr. za světcem stojí skvostně oděný anděl-eféb a na světce ukazuje prstem pravice – bude to nep. Anděl strážný samotného světce korespondující se s. Anděla strážce na téže str. oltáře – aut. t. malby neznámý, zřiz. míst. řeholnice Marie Innocencie od sv. Ducha (od 15. I. 1729 matka představená), roz. Jakobina Anna bar. z Wunschwitz, která t. malbou oslavila patrona svého rodu – dole je na oltáři um. obrázek P. Marie z *Hory Matky Boží u Králík*, který daroval kralický rodák Tobiáš Jan Becker, zpovědník zdejších řeholnic a později biskup královéhradecký († 1710)

24/ špitál křižovníků s červ. hv. s kap. bl. Anežky České (v místech pozdějšího paláce Lažanských, čp. 1012/I), vysvěcen i s kap. 6. III. 1693, od 29. X. 1699 obýván administrátorem z kříž. řádu:

24a/ 1715 dol. ve špit. kap. krásná dřev. socha „v růžích“ (či „růžové zahradě“) – ve špitálu řada mal. i vyřez. podobizen v ložnicích chudřasů i příbytku tam sídlícího kněze, což byl tehdejší křižovnícký administrátor špitálu, historik a ctitel Jan Beckovský, který zde bydlil od 1699 do † 26. XII. 1725 – mezi zmíněnými svatoján. podobiznami jeden značně starobylý obraz (bez ☼, anděl však nad světcem nese věnec i palmu mučednictví)

24b/ posledně uvedenému již 1715 „značně starobylému“ obrazu se velmi pravděpodobně blížil další obraz, který je dosud uchovávan v praž. konventu křižovníků s červ. hv. (olej na plátně, 127 × 97 cm) – ačkoliv jej Šittler s Podlahou připsali Karlu Škrétovi st. († 1674), je ve skutečnosti signovaným dílem Jana Jiřího Heinsche, které Šroněk datuje do doby cca 1700 či krátce po t. r. – t. Heinschovo dílo představuje poloviční postavu

kanov. (○) pokorně a usebraně shlížícího na krucifix, jež drží zpr. doleva, natočený k sobě – po pr. str. u světce stůl, na němž leží uzavřená kn. s vloženým lístkem (se sign. malíře) – o t. knihu je opřena další, tentokrát rozevřená kn. – výše nad stolcem v pr. hor. části kompozice andílek, který je obrácen ke světci a drží pr. rukou nad jeho biretem věnec a v lv. ruce třímá palmu – duplikátem t. Heinschova svatoján. obrazu je malba neznámé proveniencie, připisovaná malíři Karlu Kulíkovi († 1713), která se již v 19. st. nacházela v praž. katedrále a je tam um. doposud (popis → níže, Praha IX. 5/)

25/ ve fil. k. sv. Mikuláše v *Podskalí* hl. oltář dotvářen postranními brankami, na nichž bíle štafirované busty sv. zem. patronů Prokopa, Víta, Norberta (na brance vl.), Vojtěcha, Václava a JN (na brance vpr.), vysoké 60 cm – SJN představen jako kanov. shlížící k pozlac. krucifixu, který drží v pr. – zřiz. nep. novoměstský magistrát, 1715

22a/ R l. dopis emauz. opata Martina Zedlitze, zasláný z Dobřichovic 5. VIII. 1715, přijatý 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 121) – kopie t. v NA, ČDK, kn. 117, fol. 262; **22b/ R** l. výpověď opata a vizitátora monserratských bened. klášterů v Čechách, Martina Zedlitze, v 2. beatifikačním procesu, 27. II. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 13^r, čl. 12, otázka 74) ← L Acta utriusque processus 1721, 477 (druhé *Summarium*, č. 42, § 6) (potvrzena existence oltáře, bez dat.) – L POCHÉ/KROFTA 1956, 65 (dat. 1715); **22c/ L** LEŠOVSKÝ 2006, 37-38; **23/ R** WUNSCHWITZ 1749, fol. 7^r (Maria Innocentia od sv. Ducha představenou novoměst. vorš. od 15. I. 1729) – L BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (Rosenmüllerova úvodní dedikace – zřiz. obr.) – HAMMERSCHMID 1723, 351 (svěc. k. a 3 ol., svatoján. ol.) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C 2^r (zřiz. obr.) – EKERT 1884, 103 (oltář, jeho cena, datum posv., obrazy P. Marie Králické) – VANČURA 1994, 196 – *UPP, N. M. V.*, 172 – PANOCH 2007, 58 (za zřiz. ol. pokládá hrdec biskupa Beckera a jako datum posv. určuje 15. VII. 1710) – TISCHEROVÁ 2013, 58, 256-258 (kat. č. 57); **24a/ R** lat. dopis P. Jana Beckovského, kříž. s červ. hv., administrátora špitálu bl. Anežky, 7. VIII. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje *Nepomucenum* v *Římě*) (socha v kap., podobizny, z nich onen starobyly obraz blíže popsán) – l. zpr. kříž. velm. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^r) (socha v růžích umístěná v kap., obrazy v ložnicích chudých i kněze); **24b/ E** (na lístku v knize namalované na obraze) *J. G. He[...]* – L ŠITTLER/PODLAHA 1896, 12, list 5 (aut. Karel Škréta st.) – ŠRONĚK 2006, 90, 162 (aut. Heinsch) – PUČALÍK 2009, 30 (aut. Heinsch) – TÝŽ 2013, 300 (aut. Heinsch) – *Svatý na mostě* 2009, 56 (obr.); **25/ L** EKERT 1884, 499 (nový hl. ol. z 1715) – *PMKČ* I. 150 (přen. ol. 1789) – ŽILKOVÁ 2013, 29-30, 141 (obr. 24) (dat. do poč. 18. st.) – **pozn.:** po zrušení k. sv. Mikuláše (1784) ol. přen. (1789) do k. sv. Václava v Jazlovicích

- ve svatoapolinářské f. (26-28)

26/ v alžbětinském kláš. k. Bol. P. Marie *Na Slupi* na hl. ol., kompozici doplňované díly z různých

období, pův. sochy SJN a sv. Karla Boromejského, cca 1725 (ol. kons. 25. XI. 1725)

27/ do jedné z nik rozměrného průč. t. kláštera (a špitálu) alžbětinek (čp. 448/II) směřujícího do ul. Na Slupi (konvent s nemocnicí postav. 1726-32) druhotně umístěna (1750 zde ještě nebyla, dol. až 1879) kam. neumělá socha – 24. V. 1682 (1687?) – dle Kořána, který sochu (mylně) datuje do 1683, skulptura možná zachovává podobu pův. dřev. sochy na *Karlově m.* (→ výše, Praha VI. 1/) – socha představuje stojícího kanov. hledícího kupředu, s biretem na hlavě, s ☉5* (možná pozdější přírůdek) – na světcově hrudi na stuze zavěšena plaketa s malým rel. Starobol. P. Marie – v pozdvižené pr. malý kov. krucifix, lv. asi držela palmu (sevřena v pěst)

28/ na vrchu *Větrově* nad pot. *Botičem* v okolí k. sv. Apolináře, vedle zahradní zdi domu čp. 440/II Jánská studovna (Musaeum Joanneum), jinak kaple Krista ukřižovaného a SJN, postavená jako památník v místech, kde se údajně nacházela teol. škola pro adepty duch. stavu, na níž SJN (podle barok. legendy) cca 1350 studoval teologii a své studium pak završil teol. doktorátem na Karlově univ. – v raném novověku se zde rozkládala vinice, kterou 1718 získal praž. staroměstský měšťan a koňšel Marco Bernardo (di) Joannelli, původem Ital (nar. cca 1671), který se v *Praze* na *Starém Městě* usídlil 1699 († 1739) – ten také řečenou kapli zbudoval, a to 1721 (se SJ hledal příbuznost skrze své příjmení, Joannelli ve smyslu Jeníček) – uv. kaple se na ol. nacházelo vyobrazení Krista přibitého na kříži na způsob viničního lisu – Kristus zde vystupoval jako Hrozen, o kterém se píše v *Písni písní* a ve *4. knize Mojžíšově* – kolem se nacházeli andělé s nástroji Pánova umučení – v pr. části kaple byl situován obraz SJN rozjímajícího a studujícího upr. knih, globů a další studijní vybavy – světce z nebe ozařoval Duch Moudrosti a andílek jej věnčil doktorským věncem – v pozadí se na malbě rýsoval blízký chrám sv. Apolináře

26/ L EKERT 1884, 235 – *UPP, N. M. V.* 142, 143; **27/ E** (vpř. malého kam. podst. s.) *ANNO 1682 DIE / 24 MAI* (letop. by šlo číst méně pravděpodobně 1687, nikoli však 1683) – G pohled na klášter alžbětinek, rytina M. Engelbrechta a I. Ringleho podle kresby F. B. Wernera, cca 1750 (niky na průč. konventu jsou prázdné) – L EKERT 1879, 345 – *UPP, N. M. V.* 331-332 (v náp. pod sochou nečit. dat.) – KOŘÁN 2008, 520 (foto), 524 (podobnost t. sochy s pův. dřev. most. sochou, v E letop. 1683); **28/ E** (dějepisný náp. pod svatoján. obrazem v pr. části kaple) *LOCUS, IN QUO S. JOANNES NEPOMUCENUS / SACRO-SANCTÆ THEOLOGIE STUDIUM CIRCA / AN: CH: MCCCCL. / SINGULARI CONATU, ET PROFECTU ABSOLVIT.* – (prot. náp. je oslavný) *Hic JOANNES NEPOMUCENUS / in PRIVATA Scholarum UMBRA adolevit LUCI PUBLICÆ. / Hic olim DIDICIT, quæ subinde REGES DOCERET, atque POPULOS. / Hic collegit SCIENTIAS, suis quas LAUREIS coronaret CAROLINUM. Hic SAPIENTIAM comparavit, quam ut DIVINAM, atque CÆLESTEM / venerarentur quondam SYDERA, / Hic*

BOTICEN hausit in AGANIPPEN. / Hic VENTOSUM MONTEM nactus in PARNASSUM, / Fixo APOLLINARIS ad Fanum MUSÆO MUSIS litavit, atque APOLLINI. / Hic MONTEM imò SIONEM sortitus, / Pragensi in ÆOLIA ADVENIENTIS SPIRITUS VEHEMENTIS Fau- / stiora excepit SPIRACULA. / Hic LINGVAM IGNEAM ARTEM LOQUENDI, & TACEN- / DI combibit. / Quam, Viator, Spectas, VINEA / LAURETUM JOANNI erat SAPIENTIÆ Cœlestis, & Divinioris / PALLADIS OLIVETUM. / Mirère, his in VITIBUS tam DIVERSOS FRUTICES utrique / succrevisse / Nè igitur REI usque adeò MEMORABILIS unquam interiret MEMORIA, Monumentum istud Hic erigi fecit / Vineæ HerVs, / MarCVs IoanneLLI, / Reglæ VrbIs Vetero-Pragene Vlr ConsVLarIs, / atqVe CohortIs VniVs VrbICæ CapltaneVs. (= 1721, když se započítá i ve slově VniVs) – L Musaeum Joanneum 1721 (podrobný popis kaple) – EKERT 1884, 493 (poloha a stručný popis kaple) – HOJDA 1991, 171-172 (Joanelli) – ROYT 1993b, 84 – PANOCH 2007, 47 – UPP, N. M. V., 326 (poloha kaple)

- ve svatokateřinské f. (29)

29/ v aug. kláš. a far. k. sv. Kateřiny oltář, 1698, zřiz. Karel Ludvík baron Villani († 5. I. 1706) – aut. všech ol. obrazů kostela, vzniklých do 1710, malíř a novoměstský měšťan Jan Jirí Heinsch

29/ L JESCHKE 1710, VII. kap. (Jan Heinsch maloval všechny ol. obr. kostela i obr. sv. Kateřiny; oltář SJN a jeho zřiz.) – EKERT 1884, 180 (J. J. Heintsch) – UPP, N. M. V., 116 (ol.)

- v karlovské f. (30)

30/ v dneš. ul. Ke Karlovu na zdi mezi čp. 457/II a kanonií aug. lateránských kanov. na *Karlově* (čp. 453/II) dali t. řeholníci 1721 postavit 14 kam. soch světců a světic, mezi nimi i SJN

30/ L NAVRÁTIL 1877, 165, 166-167 – EKERT 1884, 170

- far. příslušnost neznámá (31)

31/ obraz pro novoměst. šatlavu jako pokutu 1696 namaloval malíř František Šimon Moklička (dol. v *Praze* prameny 1682-1701), jemuž novoměst. šestipanský úřad zaplatil za plátno a barvy 1 zl. 15 kr.

31/ L NOVOTNÝ 2002, 113 – SEKYRKA 2016, 101

- VIII. Menší Město pražské čili Malá Strana, n. Kleinseite, král. město (3 f. malostran., části 2 f. hradčanských, 1 a.)

- ve svatováclavské f. (1-10)

1/ ve far. k. sv. Václava (v nároží budovy jez. profesního domu v hor. části Malostranského nám.):

1a/ soubor 6 vrcholně barok., výborně provedených dřev. soch (vys. 2,20 m) sv. č. patronů Norberta, Zikmunda, JN, Ivana, Víta a Vojtěcha, na konzolách s kartušemi s vepsanými jmény znázorněných světců, cca 1715 – SJN je zde představen jako stojící prostovlasý kanov. s monile na hrudi a jazýčkovým límcem, hledící na malý krucifix v jemně pozdvihnuté lv., s palmou v pr.

1b/ míst. farář, urozený p. Josef Schrepel z Schrepelsbergu (ve fun. 1697-1705) kostelu v I. 1701 věnoval stříbrný, částečně zlac. a č. granáty osázený, sklem a broušeným křišťálem opatřený pacifikál, tj. ostatkový kříž (litého korpus, výš. 40 cm) s ostatky svatých (v 10 zasklených schránkách na zad. str.) – vpř. na koncích ramen je pacifikál zdob. tepanými ov. medailony polopostav SJN (s gestem mlčenlivosti), sv. Ludmily, sv. Václava a Bol. P. Marie – sign. zlatníka Jana Adama Dominika Sartoria (nyní UMP v Praze, i. č. 65211)

2/ ve fil. k. sv. Jana Křt. v *Oboře* na ep. str. epitaf (zřiz. Jan Vilém Ditzler z Ditzfeldu, náp. dat. 1686) s příslušným oltářem a kryptou – dol. 1723

3/ v theat. k. P. Marie pod ochranou Božské Prozřetelnosti (stavěn od 1691, vysv. 1717) na velkoryse komponovaném dřev. hl. ol. sochy svatých a andělů (pokryté leštěnou křídou, se zlac. lemy rouch a atributy): po stranách tit. obrazu stojí SJN a Norbert (cca 2 m vys.), v nást. sv. Maří Magd., Barbora, Vavřinec a Šebestián – vznik oltáře asi do 1717, aut. architektury Johann Ferdinand Schor (?), aut. sochař. prvků Matěj Václav Jäckel s dílnou, zřiz. Norbert Oktavián Kinský z Vchynic a Tetova

4/ v kláš. k. P. Marie Vítězné při klášteře bos. karmelitánů:

4a/ na boč. oltáři P. Marie Škapulířové či sv. Šimona Stocka (třetí kaplový výklenek chrámové lodi vl.), edikulové architektury (aut. fra Tomáš od Ježíše ve spolupráci se dvěma světskými pomocníky, VII. 1717), zdobené tordovanými sl. obrostlými růžovými úponky a sochami dvou sv. karm. arcibiskupů (po str. dole) a sv. papež Dionysia (ve vr. nást.), jsou umístěny 2 obrazy od malíře Petra Brandla, titulní (sv. Šimon Stock přijímá škapulíř z rukou P. Marie) a drobný SJN v nást. – ten představuje světce z *Nepomuku* jako prostovlasého kanov. s prstencovou ✠ nad hlavou klečícího na stupni oltáře situovaného v lv. části kompozice (na ol. menze svícen) – světec má rozpaženou lv., ve spuštěné pr. drží bilet – v modlitbě hledí na krucifix vznášející se vl. nahoře v nebesích a vyzářující na SJ proud paprsků – nebesa naznačena oblaky v celém pozadí malby, nahoře pak okřídlenými and. hlavami po stranách proudu paprsků – jedna and. hlava se vznáší nad ol. menzou, dvě nad světcem – dole v popředí scenerie kam. schod s mírně otlučenou obrubou, na němž po str. vl. před ol. leží knihy (jedna rozevřená, další ležící uzavřená) – z pr. strany hledí na světce and. s palmou – 1720

4b/ v sak. mal. podobizna v rámu zdob. akantem s vrapovanou stuhou, cca 1710

5/ v domin. k. sv. Maří Magdalény (stavěn od 1656, vysv. 30. VI. 1709) na novém ol. Nejposvátnějšího růžence socha (na lv. boku), na boč. ol. P. Marie Budějovické obraz (v hor. části) a v kap. lidově zvané *mrtvých* půvabný oltář, postav. zvláště ke cti před více l. – vše dol. 1715

6/ pod Praž. hradem v paláci Arnošta Gottfrieda říš. hr. Schützena z Leipoldsheimu (1699 t. dům, dnes čp. 171/III, zdědil) dom. kaple sv. Michala, pro kterou t. hr. dne 30. VIII. 1704 obdržel od praž. arcib. kanceláře mešní licenci – kap. nahradila kostel sv. Michala, kdysi farní, který prý 928 postavil a pak s druhem Podivenem zbožně navštěvoval sv. Václav – 1723 je dol. krásná výzdoba oné dom. kaple: nacházel se v ní na stropě mal. výjev sv. Václava navštěvujícího pův. svatomichalský k. a na oltáři, postaveném „architektonickým způsobem“, reliéf N. Trojice s doprovodnými zlac. sochami sv. Václava (na ev. str.) a SJN (na ep. str.)

7/ na domě čp. 213/III v Nerudově ul. 18, později zvaném *U Sv. Jana Nepomuckého*, v klenáku písk. vstupního portálu kval. jemným štuk. reliéf: prostovlasý kanov. s 5 hv. kol hlavy klečí na oblacích, pravici klade na hruď, levici drží od těla, hledí do nebes, odkud (z lv. hor. rohu) k němu vyzařují paprsky – mezi 1716 a 1725

8/ dům *U Zeleného raka* (čp. 235/III) v Nerudově ul. 43 získal dneš. podobu při přestavbě 1729-34 majitelem Antonínem Ferdinandem Roskoschnym, cís. registrátorem a expeditorem místodržitelství – dvoupatrové vrcholně barok. průč. je mezi prvním a druhým patrem rozděleno pásem se zlac. chron. udávajícím r. 1729 – upr. pásu a ve střed. ose průčelí rozměrný štuk. obdélný rám s olejovou malbou: v lv. části výjevu klečí sv. kanov. s 5 pěticipými hv. kolem hlavy, pr. klade na hruď a v pozdvižené lv. předkládá svůj jazyk obklopený září P. Marii Starobol., již v podobě zlac. Palladia v pr. hor. rohu v nebesích nese letící anděl a druhý k němu se sepjatýma rukama hledí – vl. za SJ v pozadí vystupuje průčelí staroboleslavského pout. mar. chrámu se zlac. Palladiem ve štítu průč. – pod malbou nalezeny stopy starší fresky snad ze 17. st.

9/ na Vlašském placu, tj. v nynější hor. části Malostranského nám. mohutný písk. (na podst. mramorem vykládaný) mor. sl. N. Trojice – zbudován 1713-15, zřiz. malostran. magistrát na základě slavnostního a veř. slibu, jež učinil na svátek sv. Václava 28. IX. 1713 zde na t. rynku (kde se konávaly v čas moru bohoslužby), že právě v t. místě postaví s prosbou o odvrácení epidemie sochu N. Trojice – 1. XI. 1713 položen zákl. kámen a malostran. rada odeslala císaři Karlu VI. výkres pomníku s věnováním – císař poté záměr magistrátu schválil – hotový sl. slavnostně požehnal praž. arcib. Ferdinand z Künburgu o svátku N. Trojice 16. VI. 1715 – sl. zbudován dle návrhu arch. Givanniho Battisty Alliprandiho za účasti sochařů Jana Oldřicha Mayera a Ferdinanda Geigera (od něj nejspíš figury Immaculaty, sv. Vojtěcha, SJN a Krista) – dvouetážový podstavec – jeho spod. etáž je tvořena válcem se 3 vystupujícími pilíři, na 3 stěnách nápisy, v čelní (již.) stěně oltář se zábradlím, na 3 dalších str. (k západu, severu a východu) 3 kašny, do nichž vtéká

voda ze 3 lvích hlav (nad kašnami nápisy) – nad zábradlím a kašnami 6 klanících se andělů, další 2 andělé jako hl. figury vyzývají kolemjdoucí k adoraci, další 2 andělé drží planoucí srdce na znamení slibů zbožných měšťanů, učiněných z upřímných srdcí, další 2 andělé (k východu) drží štíty s nápisy označujícími důvod učiněného slibu – spodní etáž korunována římsou vzdušnou ve vrcholu stěn – na římsě stojí v hor. etáži kolem trojúhelného tělesa písk. sochy: upr. čelní stěny o něco výše Immaculata, ostatní skulptury, všechny zlacené, představují č. patrony, u Immaculaty vl. sv. Václava, vpr. sv. Vojtěcha, upr. stěny k západu sv. Ludmilu, upr. stěny k východu SJN (stojící kanov. se stólou na rochetě, s kovovými atributy vel. kříže v pr., palmy v lv. a ☉5* kolem hlavy), na zad. nároží sv. Prokop – nad rovnou řím. druhé etáže vpr. sousolí Boha Otce (vpr.) a Boha Syna (vl.) na olacích s and. hlavami – upr. dosedá vys. velmi štíhlý trojúhelný jehlan, vpr. upr. zdobený zlac. kov. symbolem letící holubice Ducha sv. se 7 paprsky – ve vr. jehlanu zlac. kov. symbol N. Trojice, paprsky obklopený trojúhelník s okem upr.

10/ v zahradě bos. karmelitánů socha, 1721

1a/ L HORČICE 1839, 26 (6 s. sv. patronů č. zakoupeno a přemístěno 1784 ze zruš. k. sv. Václava na Malé Straně při jez. profesním domě do chrámu sv. Václava ve St. Boleslavi), 50 – EKERT 1884, 223 (původ soch č. patronů klade do k. bos. aug. na Novém Městě praž., → výše, Praha VI. 11/) – *SPHU* XV, 41 (obr. 48 zachycující svatoján. sochu), 42 (dle Ekerta informace o přenesení soch z k. sv. Václava na Zderaze 1784) – *UPČ* 3, 402 (dat. cca 1715, původ v malostran. jez. domě) – **pozn.:** soubor soch se dosud nachází v hl. lodi koleg. chrámu sv. Václava ve Staré Boleslavi; 1b/ E (zespodu nohy) rytá dedikace Josefa Schrepela z Schrepelsbergu k far. k. sv. Václava na Malé Straně, datovaná v I. 1701 – E-H značeno měst. znakem s iniciálami *IADS* (= Jan Adam Dominik Sartorius) – L STEHLÍKOVÁ 1993, 29 – *Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě* 1993, 42 (č. 163) – *SBC* 2001, 326-327 (č. kat. II/2.101 + obr.); 2/ L HAMMERSCHMID 1723, 449 (epitaf, oltář, krypta), 450 (náp. na epitafu) – EKERT 1884, 336; 3/ L EKERT 1883, 194-195 – VANČURA 1994, 200 (dat. 1724, aut. Matouš Václav Jäckel) – *UPP, M. S.*, 84 – TISCHEROVÁ 2013, 63, 348-350 (kat. č. 105), 566 (pozn. 1362 – posunutí dat. oltáře do doby před 1717, dat. 1724 vznikla záměnou pramenů), 567 (pozn. 1374 – souvislost s nepom. soškou připsanou Ferdinandu Maxmiliánu Brokofovi v NG, i. č. P 6418); 4a/ L EKERT 1883, 254 – *UPP, M. S.*, 79 – FORBELSKÝ/ROYT/HORYNA 2002, 68 – PROKOP 2006, 45 – TISCHEROVÁ 2013, 405-406 (č. kat. 149); 4b/ L *UPP, M. S.*, 81; 5/ R l. zpr. ministra a vicepřevora zdejšího domin. kláš., br. Jordána Dominika Spitzela, odeslána a prez. 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 449); 6/ L HAMMERSCHMID 1723, 500 – EKERT 1884, 337; 7/ L *UPP, M. S.*, 317 – GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2017, 59-60, 81-82; 8/ E (na pásu mezi patry průč., po str. ústřední malby, vl.) *ISTO ANNO CANONIZATVS EST* – (t. vpr.) *DIVVS IOANNES NEPOMVCENVS* (dohromady = 1729) – L

PETRÁŇOVÁ/ŠTECHA 1991, 116, 117, 279 – UPP, M. S., 338 – SEKYRKA 2016, 106 – GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2017, 61-62, 82-83; 9/ E (z četných náp. zde vybrán jen hl. na čelní stěně spod. etáže podst.) *SIT / GLORIA / DEO PATRI, DEO FILIO, / DEO SPIRITVI SANCTO, (= 1713) / SUB / GLORIOSISS: AUSPICIIS / AUGUSTISS: & INVICTISS: / ROMANORŮ JMPERATORIS / CAROLI VI. / GER: HIS: HUN: & BOEM: / REGIS POTENTISSIMI / AUXILIŌ PIORUM / SS. TRIADI MINOR VRBS PRA= / GENA VOTA CONSECRAT.* (= 1713) – L HAMMERSCHMID 1723, 438, 439-443 – EKERT 1883, 211-212 – UPP, M. S., 624 – ADAMCOVÁ/ZAHRADNÍK 2017, 54-62 – GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2017, 57-58; 10/ E chron. 1721 – L ROLLOVÁ 1995, 67 – UPP, M. S., 621 – GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2017, 71-72

- ve svatotomášské f. (11-12)

11/ při (sev.) stěně v lv. (sev.) boč. lodi aug. kláš. a far. k. sv. Tomáše stojí vedle sebe shodně pojeté dřev. boč. oltáře sv. Rodiny a SJN, vzniklé ve stejné době, za stejných okolností vzniku a podílu tvůrců: svatoján. oltář je portálová arch. s tordovanými a hladkými sl. nesoucími zalamované kladí, nad nímž užší nástav. s volutami po str. (1725, aut. truhlář Jan Unmuth, povrchová úprava imitací mramoru dílem štafíře Jana Jiřího Josefa Schmidta) – ve spod. části oltáře na postranních volut. konzolách s sv. Víta (vl.) a sv. Václava (vpr.) od sochaře Ondřeje Filipa Quitainera (jeho dílna je vypracovala 1720-21, dle návrhů malíře Jana Jiřího Heinsche z 1694, a to jako modely pro stříb. sochy, které do 1729 stály na hl. ol. téhož k.) – u hlavic vnějších sl. oltáře letí po jednom andílkoví – plastická výzdoba nást. tvořena upr. holubicí Ducha sv., kolem níž září paprscitá ☼ a kupí se obláčky s 5 okřídlenými and. hlavičkami, níže na řím. upr. stojí andílek a drží v pr. (pomyslně nad hlavou světce na tit. obraze) zlacenou ☼5* – po stranách další dva klecíci and., na postranních volutách obláčky s and. hlavami, stejně tak na vrcholové římsě nástavce (aut. t. plastické výzdoby Jan Michal Brückerle, 1725) – všechny figury a oblaka jsou ze dřeva, bíle natřené – tit. obraz Svatoján. oratoria pochází až z 2. čtvrt. 18. st.

12/ v kláš. k. sv. Josefa při klášteře bos. karmelitek v pr. příčném výklenku ov. chrámové lodi boč. oltář, polychromovaný, zlac. bald. (s čabrakami a střapci) vyvrcholovaný symbolem N. Trojice v oblacích a ve svatozáří – draperii sestupující z bald. rozvírají dva andílci dosedající v letu na postranní vrypovanou stuhu s akanty, dole přecházející do volut zdobených akantem, na nichž klecí andílci hledící k ústřední soše a oběma rukama světci přinášející atributy vel. krucifixu (and. vl.) a palmy (and. vpr.) – svatoján. socha, um. na hran. soklu s kart. vpř. (sokl spočívá na stupňovité predele), je zasazena do orámování baldachýnem a draperií – světec zachycen jako stojící kanov. (☼5*) se štolou na rochetě, shlížející dolů, směřující pozdvihnutou pr. rukou s pozdvíženým ukazováčkem k hlavě v gestu

odmítnutí a asi i mlčení – lv. ruku natahuje dolů a rozevívá ji – 1721 (chron. na soklu tit. sochy sv. Anny na prot. ol.), zřiz. Kateřina Gruberová roz. Částková, za 160 zl., aut. tovaryš sochaře Jana Jiřího Šlancovského – **pozn.:** krucifix se blíží prvkům reliéfu JS na nepom. sloupu v *Sedlci* (→ níže, t. (Čás) 3/) a Ukřižovanému z k. sv. Vavřince v *Praze* na *Petříně*

11/ L EKERT 1883, 226 – NEUMANN 1974a, 197-198 (č. kat. 142, 144) – UPP, M. S., 107; 12/ L EKERT 1883, 235 (dat. 1735 se vztahuje nejspíš k obnově či úpravě oltáře) – UPP, M. S., 90 – TISCHEROVÁ 2013, 407-408 (č. kat. 151)

- v malostran. části strahovské f. s far. kostelem sv. Rocha na Strahově na území Hradčan (13)

13/ v lodi k. (kap.) P. Marie a sv. Karla Bor. při *Vlašském špitálu* fresková výzdoba (nově odkryta do 2000) ve štukovém zarámování – součástí fresek je cyklus 10 ov. medailonů polopostav či poprsí sv. č. patronů malovaných *en grisaille* ve spodních partiích klenby nad boč. stěnami – od presb. ke kůru po lv. str. (hleděno od presb.) jsou zachyceni sv. Václav, Vít, Zikmund, Ivan a JN, po pr. str. (opět hleděno od presb.) sv. Josef s Ježíškem, Vojtěch, Ludmila, Prokop a Norbert – SJN je podán jako muž v duchovenském oděvu se zvláštním čepcem na hlavě, snad biretem, se svatozáří nad ním, s palmou v pr. a drobným krucifixem v lv., který si světec nikterak neopírá o tělo, pouze jej drží v ruce – cyklus vznikl těsně po 1660

13/ L BERGER/ROYT 2000, 91 (obr. 3), 93 – ROYT 2003, 61-62 – PANŮCH 2007, 40 (odkaz na předcházející L v pozn. 216)

- IX. předměty blíže neznámé provenience, nyní uchovávané v Praze

1/ kresba Karla Škréty z doby cca 1654, představující č. zem. patrony (i JN, kanov. s biretem na hlavě) v čele se sv. Josefem, doplněné o sv. Františka z Assisi a Kateřinu Alexandrijskou, uložená v NG, i. č. K 1641, je popsána → výše, Praha II. 14d/

2/ dřev., černá a zlac. sluncová monstrance o výš. 109 cm: noha bohatě zdobena akantovými a květinovými řezbami – oválná, paprsky obklopená ostensivní část, je v rozvilinách kolem ov. prostoru pro hostii (zvýrazněn rámem ve tvaru mnoholisté květiny) dekorována reliéfními postavami, nahoře Boha Otce s holubicí Ducha sv. (Kristus je přítomen v hostii), vl. sv. Petra, vpr. sv. Pavla a dole reliéfem polopostavy SJN držícího kříž zpr. doleva a muč. palmu v pr. (odlišného pojetí než u → praž. most. typu) – monstrance vznikla ve 2. pol. 17. st., snad v 80. l. – (UPM, i. č. 79664 – Z 136/895)

3/ kalich zdob. plastickými listy, vyplněnými filigránem a lemovaný č. granáty, s vyobrazením, aut. praž. zlatník František Václav Voitlander († 1691)

4/ soška z lipového dřeva, vys. 82 cm, cca 1695 (nebo již cca 1692), patrně nejst. svatoján. dílo

sochaře Matěje Václava Jäckela či jeho dílny (NG, i. č. P 2906)

5/ obraz na plátně (87 cm šir., 111 cm vys.) představuje poloviční postavu SJN stojícího u stolu (ten situován vpr. dole), na němž leží knihy, jedna uzavřená, s vloženým lístkem, druhá rozevřená, opřená o první kn. – světec je oděn v kanov. chórový oděv, na hlavě má biret (○), tvář zarostlou krátkým vousem – shlíží soustředěně na krucifix, který drží zpr. doleva – vpr. nahoře se vznáší andílek, v lv. ruce má palmu a v pozdvihnuté pr. ruce nad světcovou hlavou drží věnec – v lv. str. kompozice drapérie – jde o duplikát Heinschova obrazu, Šittlerem a Podlahou mylně připisované Karlu Škrétovi st., uchovávaného dosud v majetku praž. křížovníků s červ. hv. (→ výše, Praha VII. 24b/) – popisovaný duplikát je neznámé provenience, prokazatelně se však již v 19. st. nacházel v praž. katedrále sv. Víta v boč. kapli a v praž. dómu je uchovávan doposud – jeho autorství je v literatuře připisováno Škrétovi st., případně Karlu Kulíkovi (1654-1713) – oba obrazy, Heinschův i duplikát, mohly vycházet z obrazu, který se dle svěd. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., 1715 nacházel v řádovém špitálu sv. Anežky na Novém Městě praž. a byl již tehdy značně starobylý – znázorňoval světce sice bez svatozáře, ale anděl nad ním nesl věnec i palmu mučednictví (→ výše, Praha VII. 24b/) – svatozář absentuje a andílek s atributy věnce a palmy je přítomen na Heinschově malbě i jejím duplikátu v katedrále – volně z této kompozice Heinsch vyšel na dalším svém obrazu, který je popsán vzápětí (→ níže 6/)

6/ obraz (olej na plátně, 141 × 105 cm): polopostava kanov. hledícího do nebe krásšeného and. hlavami, s prostou ☉ nad biretem – světec drží zpr. doleva k sobě natočený dlouhý krucifix – vpr. na stolku leží uzavřená kn., do níž je vložen lístek a zpod níž vystupuje arch papíru – aut. malíř Jan Jiří Heinsch (sign.), cca 1700 – obraz je uložen v praž. arcib. paláci (býval majetkem praž. arcibiskupa Františka z Pauly kardinála Schönborna)

7/ obraz (olej na plátně, 141 × 108 cm): SJ je zachycen v místnosti jako kanov. s prostou kruhovou ☉ nad biretem, klečí na schodech poblíž stolku s rozevřenou kn. a kalamářem (vl.), drží zpr. doleva vel. krucifix, který nejspíš vyňal z dřev. podstavce s lebkou, situovaného vl. kompozice, a tiskne přitom, vytočen vzad, ve zbožné kontemplaci svou hlavu k hlavě Kristově – na spodním schodu vpr. leží uzavřená kn. – vl. dole sedí and. a pozdvihuje ke světci palmovou ratolest – za ním je v pozadí průhled na scénu Svržení z m., nad níž jsou v pr. hor. koutu na obláčích 3 and. hlavičky – další andílek drží oběma ručkama nad světcem věnec a letí v prostoru lv. hor. koutu kompozice – obraz je jedním z nejkvalitnějších děl klasicizující vrstvy tvorby malíře Jana Jiřího Heinsche a vznikl jistě ve stejné době jako jeho slabší varianta v

Chlumku (→ výše, t.), tj. cca 1705 (Šroněk) – **pozn.:** t. malba neznámého původu byla 1949 získána do NG (i. č. O 5666)

8/ dřev. reliéf (SJN jako almužník s klečícím žebrákem), cca 1720 (UPM, i. č. 7514)

9/ domácí oltářik z ebeny a dubového dřeva, na němž je ebenová dýha vykládaná cínem a mosazí – triptych se 2 volnými křídly zdobí původem fr. technika inlaye cínem a mosazí, zde užitá rakouským nebo č. ebenistou – malíř vyzdobil dílo upr. obrazem sv. Josefa držícího za ruku chlapce Ježíše s poutnickou holí – do vnitřních stěn rozevíracích křídel jsou nad sebou vloženy ov. mal. miniatury (polopostavy) pod zabroušeným sklem, na křídle vl. Ecce homo a SJN (vzhůru hledící prostovlasý kanov. s křížem a palmou, jež drží zpr. doleva), na křídle vpr. P. Maria Bol. a sv. Karel Bor. (modlíci se před krucifixem stojícím před ním na stole) – dílo vys. 20,5, šir. 13,9 a hluboké 4,1 cm pochází z období 1700-20 a je uloženo v NM, oddělení st. č. dějin, i. č. H2-68472

10/ zlac. a polych. dřev. dom. oltářik s obrazy P. Marie Čenstochovské a SJN (olej na dřevě), cca 1720, původ v Č nebo Slezsku (UPM, i. č. 50383)

11/ obraz (olej na plátně, 100,5 × 77 cm): SJN uctívá Palladium země české – prostovlasý kanov. (☉ vyzářující zpoza hlavy) klečí v pr. dol. části kompozice, ruce do kříže klade na hrud' a v pokoře se sklání před rel. P. Marie Starobol., jež mu, podložený modrou látkou, ukazuje andělský efeb v oblacích – scénérie je ozařována proudem světla sestupujícího z lv. hor. rohu malby – vpr. dole sedí andílek s muč. palmou, pod níž na zemi leží lebka – nejspíš 1725-30, aut. malíř Petr Brandl – pův. provenience neznámá, v 1. pol. 20. st. se obraz nacházel ve sbírce Evženie Rybičkové v *České Třebové*, 2013 jej ze soukr. majetku zakoupila NG v *Praze* (i. č. O 19126)

12/ kalich z tepaného, cizelovaného, zlac. stříbra, vys. 24 cm, s tepanými výjevy ze života č. patronů, na noze *Zavraždění sv. Václava, Zardoušení sv. Ludmily a Svržení SJN z m.*, na kupě *Pokušení sv. Prokopa, Sv. Vít mezi lvy a Zavraždění sv. Vojtěcha* – praž. dílo Ferdinanda Františka Michaela Redelmayera z 1725 (UPM, i. č. 67725)

13/ malba SJN almužníka, provedená na papíře (kvaš), s textilními aplikacemi na plátně (26,5 × 21 cm), cca 1729, pocházející z *Prahy* nebo *Říma* (UPM, i. č. 82479), prot. k malbě *Legenda o sv. Žofii* (UPM, i. č. 82480)

2/ L JN 1993, 112-113 (kat. č. 23 + obr.) – STEHLÍKOVÁ 1993, 27; 3/ L STEHLÍKOVÁ 1993, 29; 4/ L VANČURA 1994, 199, 208 (cca 1692) – TISCHEROVÁ 2013, 125, 140 (č. kat. 5) (cca 1695); 5/ L PEŠINA 1837, XVI (aut. Kulík) – ŠITTLER/PODLAHA 1896, 12, list 5 (aut. originálu v majetku kříž. s červ. hv. Škréta st.) – *SPHU, Sv. Vít*, 250 (+ obr. 348) (oba aut.) – STEJSKAL 1922, 42 (oba aut.) – NEUMANN 1974a, 200 (č. kat. 147) – *UPP, P. H. H.*, 110 (aut. snad Kulík, dat. cca 1700) – KUTHAN/ROYT 2011 487 (aut. Karel Kuklík, 1654-1714); 6/ E (na lístku v knize) *J. G. Heinsch pinx* –

(na archu papíru vystupujícím zpod knihy) *EX VOTO* – L ŠITTLER/PODLAHA 1896, 12, list 6 – ŠRONĚK 2006, 162; 7/ L JN 1993, 109 (obr.), 110 (č. kat. 19) – *SBC* 2001, 48 (č. kat. I/1.84) – ŠRONĚK 2006, 132-133 (+ obr.) – STOLÁROVÁ/VLNAS 2010, 500 (popis Michal Šroněk), 501 (obr.); 8/ L Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě 1993, 35; 9/ L SBC 2001, 448 (kat. č. II/4.131) + obr.; 10/ L Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě 1993, 36; 11/ I petrbrandl.eu (*Katalog děl – Sv. Jan Nepomucký adoruje Palladium země české*) (odkaz na L a zpr. o restaurování); 12/ H-E (na okraji nohy) č. lev s letop. 1725 a monogramem *FMR* – L JN 1993, 224 (č. kat. 147 + obr.) (dat. cca 1723) – *SBC* 2001, 60 (č. kat. I/1.128); 13/ L Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě 1993, 38 (č. 106, prot. č. 107)

Prahly viz Tušimice

Prachatice, město (Č, Prá, Pr, v. Netolice, d.)

1/ v děk. k. sv. Jakuba Vět.:

1a/ krásný oltář s velmi přívětivou sochou upr., postav. brzy po nástupu Václava Josefa Pressela, tehdy doktoranda obojího práva, na míst. děkanství (11. V. 1686) – dochovaná svatoján. socha v rozměrné nice upr. oltáře představuje stojícího postaršího kanov. s rozpaženými rukama, v lv. držícího palmu

1b/ po 1686 zavedeno o svátku procesí, v němž je nošena socha, dol. 1715 – **pozn.:** nejspíš šlo o samostatnou svatoján. sochu, um. v děk. kostele, nebo by se mohlo jednat o světcovu sochu um. na jeho oltáři t. (→ výše 1a/)

2/ na předměstí před *Dolní, Dolejší* či *Píseckou branou* překrásná kam. socha v živ. vel. (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, s kov. zlac. palmou zasunutou za krucifix u pr. ruky) na hran. podst. – 1715 (jak svědčí náp. pod ol. kamenem a svěd. měst. rady), zřiz. měst. rada a obec, v ceně téměř 100 zl. rýn., na základě slibu učiněného 1710 a z vděčnosti za dobrodiní přijaté 1714 (→ D.1, 368) – **pozn.:** později, snad ve 2. čtvrt. 18. st. byla nad t. sochou postav. kaple opatřená mešní licencí a tedy i oltářem či oltářní menzou, přičemž pod ol. kamenem se nacházel č. chron. udávající dat. 1715, na kapli pak č. chron. udávající dat. 1682 či 1683, čímž se nejpravděpodobněji naznačovala světčova muč. smrt

1a/ R nedat. l. zpr. míst. děkana Martina Maxmiliána Širokého, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 132^v-133^v) – L SPHU XXXVIII, 224 (nepom. oltář dat. do pol. 18. st., většina soch na něm novějších) – *UPČ* 3, 154 (dat. oltáře do kon. 17. st.); **1b/ R** nedat. l. zpr. míst. děkana Martina Maxmiliána Širokého, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 132^v); **2/ E** (na pozdější nepom. kapli) *Geho BUh znaMa UCInIL skrz hrDínsky skUtek sWUg.* (= 1682, kdyby se počítalo také „i“ ve slově „učinil“, pak by šlo o letop. 1683) – (pod ol. kamenem v kapli) *Tento sLlb se DopLnll a nas bIDne VisVoboDIL.* (= 1715) – **R** nedat. l. zpr. míst. děkana Martina Maxmiliána Širokého, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 132^v-133^v), a kni náležející příl. A, n. svěd. prachatic. purkmistra a

měst. rady, l. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 131^v) – L SLÁMA 1838, 133 (pozn. pod čarou – slib ze 1710 se týkal obnovení svatoján. sochy), 167 (kaple, okolnosti jejího vzniku, 2 nápisy v ní odkazující na dobu před ohněm 1719 a potažmo před 1720, snad chybně složené) – TRAJER 1862, 911 (kaple a 2 nápisy v ní) – *SPHU* XXXVIII, 246 (dat. kaple do 1. pol. 18. st., 2 nápisy) – *UPČ* 3, 154 (dat. kaple do 2. čtvrt. 18. st., sochy do t. doby)

Prácheň viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Prátsbrun viz Břeží

pražský mostecký typ viz Praha VI. 5/

Prčice, městečko (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, a. Arnoštovice, 1724 f. Sedlec)

1/ v příp. adm. k. sv. Vavřince krásný oltář, cca 1704, zřiz. Karolína hr. Waldsteinová, se sch. praž. arcib. konz.

2/ na nám. překrásná kam. socha (☉), 1704, zřiz. Jan Šmerhovský z Lidkovic, s pov. praž. arcib. konz. – **pozn.:** je vysoce pravděpodobné, že pův. socha stojí na přickém nám. dosud – jisté je, že jde o dílo (pískovec, výš. 179 cm) brokoffovského směru (buď přímo od dílny praž. Brokoffů, nebo od jejich epigona), které zachycuje stojícího kanov. držícího zl. dopr. vel. krucifix (hran. podst. dvouetážový, nahoře písk., dole zděný) – Suchomel t. sochu datuje až do doby cca 1720

1, 2/ R l. zpr. rožďalovic. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, l. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 530); **2/ L** SPHU III, 86 – *PMKČ* VI, 139 – *UPČ* 3, 158 (všude dat. pol. 18. st.) – SUCHOMEL 1996, 155, 159 (pozn. 16) (dat. cca 1720)

Prosek, dř. Prosík (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f.)

ve far. k. sv. Václava:

a/ velmi hrubě vypracovaná, až směšně působící socha, dol. 1688 – váže se k ní pozoruhodná událost (→ D.1, 56)

b/ oltář obklopený zábradlím, velice vhodný k oběrování mše sv., dol. 1715, zřiz. někteří dobrodinci

b/ R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Antonína Fidlera (Fiedlera), 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 162^v)

Prostějov, n. Proßnitz, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Pov. sv. Kříže socha, dol. 1716

2/ na hl. nám. písk. socha: stojící kanov. s výrazně vystupující pr. nohou spiná ruce při dol. konci krucifixu, který si opírá o pr. ruku a hledí na něj – čtyřb. podst. se ve spodní partii rozšiřuje do baňatého tvaru, nároží má odstupňovaná, na bocích nahoře volut. konzoly, na všech 4 stěnách dole volut. a rozvil. kartuše – základnu pomníku tvoří 3 kam. stupně čtvercového půdorysu – 1725, jedno z nejranějších samostatných děl sochaře Jiřího Antonína Heinze

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v); **2/ E** (v kart. vpř. na podst.) *VERE / MAGNVS HIC / ADIVTOR / IN / NECESSI /*

TATIBVS (= 1725) – (v kart. vz. na podst. patrně iniciály donátorů) *A: H: R: / M: B: H:* – L ZÁPALKOVÁ 2011, 20, 21 (obr. 9), 114 (kat. č. II.3) – *UPMS* 3.2, 970, 971 (obr. 1733) – **pozn.:** 1933 socha přem. za kapli sv. Lazara ke hř. k. sv. Petra a Pavla

Protivenice viz *Ronov nad Doubravou*

Protivín, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

1/ ve far. k. sv. Alžběty dřev. socha (○) vyst. veřejně účtá na boč. oltáři, dol. 1715

2/ před zámek kaple s kam. sochou uv. (stojící kanov. naklání hlavu ke křížovému, jež drží zpr. doleva, na hran. podst. vpř. náp.), 1724, zřiz. (dle tradice) míst. vr. Adam František kn. Schwarzenberg s chotí Eleonorou, tomu ale nenásvědčuje poslední řádek nápisu na čelní str. podst.

1/ R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Kníy, 9. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 358^r); 2/ E (náp. vpř. na podst. v rámu) *HIC / STAT. / DIVVS IOAN / NES A NEPO / MVC CVSTOS / HONORIS NOSTRI / VENERATIO / NI EXPOSITVS* (= 1724) – (t. níže pod rámem) *A. L: P: A: B: P: E: C:* – L VOTKA 1887, 63-64, 94 (dat. 1724) – *UPČ* 3, 162 (dat. 1723)

Prusnice viz *Horní Brusnice, Hostinné I/*

Průhonice (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Čestlice)

ve fil. k. Nar. P. Marie na stěně zavěšen obraz, dol. 1715

R l. zpr. čestlic. faráře Fridricha Winsche, zbraslav. cisterciáka, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 354^{r-v})

Přečaply, též Přečaply, n. Pritschapl (Č, Žat, Pr, v. a f. Údlice)

ve fil. (přip. far.) k. sv. Matouše (přestav. 1720-28) oltář (☉), 1695

R l. zpr. údlic. děkana a vikáře Josefa Lanckische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 201^r)

Předhradí viz *Rychmburk*

Předklášteří, n. Vorkloster, klášter cisterciáček Porta coeli s okolní zástavbou (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Tišnov)

před branou do kláš. areálu cisterciáček kam. socha představující SJN jako stojícího kanov. s křížem držným zpr. doleva, obráceným k divákovi, u pr. ruky vetknuta za kříž zlac. kov. palma – podst. hran., vpř. opatřený volutovo-akantovou kartuší s erbem, do nějž jsou vepsány iniciály, kolem erbu v rozích cifry letopočtu – 1710, zřiz. zdejší abatyše Terezie Nimis z Nimis (ve fun. 1688 † 1713)

E (iniciály v erbu v čele podst.) *T N /* (níže upr.) *A / C T* (= Theresia Nimis, abatissa coenobii Tisnoviensis) – (v rozích kolem erbovní kartuše) *I / 7 / I / 0 – H* (vpř. na podst.) znak zřiz. – **pozn.:** socha nyní stojí ve výkl. kapli přiléhající k vedlejší budově v prostoru před br. do kláš. areálu

Předlice, n. Predlitz či Prödlitz (nyní část města Ústí nad Labem) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Chlumec)

u můstku přes *Ždírnický potok* v části dnes zv. **Staré Předlice** písk. socha (stojící kanov. se sklání ke křížovému, jež drží zpr. doleva, v pr. kov. palma, čtyřb. projmutý postament, podst. hran., zdob. rámy, v před. rámu s vykrojenými rohy chron.), 1722

E (na podst. vpř. v rámu) *DIVVS IOAN- / -nes NepoMV / CenVs preCa / tor noster* (= 1722) – L *UPČ* 1957, 626 (dat. 1727) – *UPČ* 4, 150 (dat. 1722) – SOUČEK 1999, 209

Předměrice nad Jizerou, dř. Předměrice (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. 2 boč. oltáře, postav. 1700 štědrosti zbožných duší míst. farnosti, každý v ceně 50 zl.:

1a/ na ev. str. oltář sv. patronů Č. král. s mal. obrazem č. zemských ochránců, mezi nimiž je vidět SJN (○, v pr. kříž, v lv. kvadrátek)

1b/ na ep. str. oltář s mal. obrazem: světec má ☉ kolem hlavy, v pr. drží kříž s lilii, v lv. palmu a nohama šlape po dvou nejmocnějších nepřátelích dobré pověsti, totiž Utrhačství a Pomluvě, přičemž jej uctívají křesťané různého stavu a každý ho ve svých trápeních vyzývá jako ochránce

2/ upr. návsi ikon. unikátní písk. sousoší: kanov. ve výrazně prohnutém předklonu stojí nad sférou čili globem, zpod nějž (vl. dole) vyhlíží d'ábel a snaží se odtamtud vymanit – světec před zlým duchem chrání mladou ženu (vpr.) gestem pr. ruky, kterou jí klade na hlavu – žena se Nepomukově ochraně zbožně odevzdává, svou hlavu sklání, pokleká, pr. rukou si přidržuje šat a ve spuštěné lv. drží květiny – světec pokládá svou lv. ruku na hrud' a drží v ní kov. kříž, těsně u hlavy klade na hrud' a drží těsně u hlavy kov. kříž – dole mezi d'áblem a ženou leží na nízkém postamentu zvlněný kus papíru s náp. – jde o znázornění Nepomukovy ochrany dobré Pověsti před světskou Hanbou a lidskou Zlostí, jak napovídají nápisy – hran. podst. je vpř. zdoben barokně prohnutým rámem s náp. a na hranách 2 soškami andílků na obláčcích (and. vl. níže, vpr. výše) – další nápisy jsou ve shodně řešených rámech na obou boč. stěnách podst. – základnu tvoří 4 stupně čtvercového půdorysu – 1720, zřiz. míst. farář Josef J. Střelský (působil zde do 1721), nákladem 150 zl. rýn.

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Josefa Střelského, prez. na praž. arcib. konz. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 193^r); 1b/ E (nad světcovou hlavou na ol. obraze) *dilectus DEO et hominib[us]*; 2/ E (na podst. vpř.) + / *PERPETV / VS FAMÆ / CVSTOS / DEFENSOR / ET / AVCTOR* (= 1720) – (t. vl.) + / *Tu / Stogi ten / Kteryž Moc / nie Swiet / fka Han / bu Za / hanj: /* (ozdoba) – (t. vpr.) + / *Dobrau / Powieft / Od Aurazu / Před Zlofij / Lidfka / Chrani: /* (ozdoba) – L *SPHU* XXI, 336-337, obr. 282 – *UPČ* 3, 167 – I památkový katalog .cz (39221/2-1717 – *sousoší sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** sousoší bylo 1900 přem. k faře a obn.

Předmostí, n. Przedmost (nyní část města Přerova) (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

pův. na vnějším okraji Tyršovy ul. kam. socha (stojící prostovlasý kanov. se štólou, nakloněný ke krucifixu v lv., v pr. bired, hran. podst. s baňatou spod. částí, vpř. zdobený páskami, střapci a akantem, lemujícími chron. upr.), 1728, zřiz. míst. farář Jan František Orel (ve fun. 1720 † 18. III. 1729) – **pozn.:** socha je pro způsob uchopení kříže lv. rukou a celkově shodný rukopis nejspíš dílem stejného neznámého aut. jako socha z 1727 v nedalekých *Pavlovicích u Přerova* (→ výše, t. 2/)

E (na podst.) *MENTE DE / CENTE SACRAT / REX, GREX, VO- / TA ISTA IOANNI * (= 1728) / EX NEPOMVC; / FIGENS EXPONIT / CORDE / IOANNES, F: O* (= Ioannes Franciscus Orel, 1728) / 1728 – L MALINA 2014, 8, 10, 58 – *UPMS* 3.2, 1052 – **pozn.:** socha časem přem. k far. k.

Přední Kopanina (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, jez. a. Tuchoměřice)

na hranicích jez. držav (spadajících pod tuchoměřickou rezidenci praž. klementinské koleje) stojí směrem k Praze při rozcestí kam. sl. se s. sv. Václava, postavený 1711 místo zašlého cihlového sl. z doby cca 1682 – jezuité t. nový, větší sl. postavili na pam. pověsti, že prý sv. Václav obdělával vinici ve svahu u kopaninského hosp. dvora (říkávalo se jí *vinice sv. Václava*, poč. 18. st. však už nebyla obdělávána), nebo pro rozptýlení jako chlapec *Kopaninu* navštěvoval ve dnech, kdy chodil do školy v *Budči*, aby si odpočinul u své babičky, sv. Ludmily, která prý na kopaninském statku tehdy sídlila – svatováclavský sl. byl vyzdoben na všech str. vyobrazeními, sv. Jana Křt. k jihu, sv. Štěpána prvomuč. k vých., sv. č. patrona Zikmunda k sev. a sv. kněze a muč. JN k záp.

L MILLER 1712, *Instructio III, Sacra memoria prima* – *PMKČ* V, 135 – *UPP, V. P. M-Ž* 1, 308

Přelouč, král. komorní město (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

na nám. písk. sloup se sochou (hlavice sl. korintizující, stěny dvoustupňového hran. podst. zdobený rozvilinami a květem, vpř. v dol. části podst. náp., socha představuje stojícího kanov. shlížícího na krucifix, který drží zl. dopr., natočený k sobě), 1704 – v náp. jsou jako zřizovatelé označeni někteří zbožní a pokorní „služebníčkové“, jejichž jména jsou skryta „v tomto reliéfu“ (tj. ve schránce ukryté buď pod reliéfní výzdobou, nebo pod samotným náp. či snad někde jinde uv. podst.) – Ledr vystavění pomníku připsal hr. Bernardu Věžníkovi, majiteli blízkého pan. *Zdechovice* a městečka *Nových Dvorů* na Kutnohorsku, a jeho manželce Barboře, roz. Švihovské z Rýzemberka – míst. tradice vidí ve zřiz. příslušníka rodu Věžníků – za aut. díla Ledr považuje sochaře Jiřího Eberla – náp. označuje pomník za projev zděděné či starobylé úcty

E (vpř. na podst. dole) *INSIGNE HONORIS / AVITAEQVE VENERATIONIS / TESSERA / GLORIOSO ATHLETAE CHRISTI / ET CONFESSORI / S. IOANNI / PROTECTORI FAMAЕ / PATRONO PATRIAE / ET AVXILIATORI / I. N.* (=

Ioanni Nepomuceno) *HAEC ERECTA ET POSITA / STATVA (= 1704) / A DEVOTIS ET INFIMIS QUIBVS / DAM SERVVLIS HAC CELATURA / CELATIS 1704* – L KRŠKA 1882, 445-446 – LEDR 1926, 236-237 – *UPČ* 3, 171 – *PANOCH* 2007, 79-80, 85, obr. 25 – *MTSSP* 2008, 446-461 – KUBELKOVÁ 2009, 80

Přepeře (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Všeň)

ve fil. k. sv. Jakuba na oltáři socha (○), 1705

R l. zpr. míst. faráře Pavla Čupíka (Čupíka), 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 447)

Přepychy, n. Prepich (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. sv. Prokopa oltář tvořený rozměrným ov. rámem, zdobeným několika řadami polych. akant. řezeb – upr. ve zlac. věncovém zarámování osazen ov. obraz: motiv pokání a kajícího křtu a ve svátosti pokání, představený na paralele sv. Jana Křt. (menší scéna nahoře s otevřenou krajinou s městem a horami v pozadí, vpř. v popředí sedí jmenovaný světec) a SJN (větší scéna dole, kde v popředí SJ sedící na židli s rouškou u tváře poslouchá zpověď klečící královny, v pozadí balustr. s piniovými šiškami vedoucí k řece, do níž zbrojnoši právě shazují z mostu t. světce, pod kterým na hladině 5 hv.) – obojí scéna je vespod doprovázena páskou s vysvětlujícím náp. – cca 1708

E (na pásce pod hor. scénou obrazu) *D: IOANNES BAPTISTA PREDICANS BAPTISMUM POENITENT[IAE]* – (na pásce pod dol. scénou obrazu) *D: IOANNES NEPOMUCENUS. MINISTER SACRAMENTI POENITENTIAE* – R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^r) – L KOŘÁN 1970, 124 – *PANOCH* 2007, 124-125, obr. 169

Přerov, n. Prerou, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince oltář, dol. 1716

2/ u města sm. k *Předmostí* kam. socha, 1688, zřiz. míst. děkan Jan Anastáz Tichý (ve fun. 23. VI. 1688 † 1696), na velké náklady – **pozn.:** dnes již zaniklá skulptura byla nejstarším exteriérním sochařským znázorněním na Moravě

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ L HLOBIL 1993, 392 (dat. sochy 1687, správněji by se mělo jednat o dobu krátce po nástupu Tichého do Přerova 1688 – k Tichému viz WOLNÝ I. V, 177) – MALINA 2014, 10

Přerov nad Labem, do 1903 Starý Přerov, n. Alt Prerou, od 1903 Prerow an der Elbe, městečko (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, d. Čelákovice)

u zdi zám. parku kaple P. Marie a SJN (na obdélném půdorysu) přiléhající svou zad. stěnou k zám. kapli N. Trojice – *Přerov* byl na poč. 18. st. součástí brandýs. císař. pan. a zdejší zámek byl loveckým – míst. hospodářský správce Jan Antonín Evančický požádal skrze čelákovického faráře Jáchyma Arnošta Martinka praž. arcib. konzistoř o povolení sloužit ve výše jmenované kapli ve svátek 16. V. více mší sv. – toto pov. mu bylo vydáno 14. V. 1705, z čehož vyplývá, že již tehdy zmíněná

kaple existovala – nejspíš se v ní nacházel oltář – téměř o 10 let později, v lednu 1715 výše jmenovaný správce požádal praž. arcib. konz., aby schválila kapitál určený pro „kapli v Přerově nově postavenou“, což mohla být právě t. kaple, jež pak figuruje v seznamu nepomucenských kaplí z doby cca 1716 jako „kaple v Přerově se zajištěním příjmu“ – t. svatoján. památka je dol. také 1728

R I. zápis o pov. sloužit bohoslužby v den 16. V. v kapli P. Marie a SJN, vydaném v praž. arcib. kanceláři 14. V. 1705 a zaneseném do knihy emanát praž. arcib. konzistoře (NA, APA I, sign. A 3/3, 256^v) – I. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., I. 1715 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 38^v) – nedat. I. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) – L PMKČ I, 37 – ŠPAČEK/SKRUŽNÝ 2004, 353, 445 (foto)

Přestanov, n. Priesten, dř. Pristen (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Chlumec, od poč. 20. l. 18. st. f. Chabařovice)

k polych. soše z 1726, uváděné soupisem památek, se nepodařilo zjistit bližší informace

L UPČ 1957, 630

Přestavky (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Dnešice)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla dřev. socha, 1725

L UPČ 3, 175

Přestavky, n. Pržestawelk (M, Olo, Ol, d. Přerov, f. Horní Moštěnice)

snad druhotně k zámku um. kam. socha (hran. podst. se zkosenými volut. vystupujícími rohy, zdobenými pásy květů, stěny podst. zdob. rámy s chron., na podst. dosedá osmiboký postament, na němž na oblacích klečí kanov. hledící dolů, kladoucí lv. na hrud' a do výše pozdvihující pr., u jeho pr. nohy andělek nesoucí vavřínový věnec a ratolest), 1722, aut. sochař Jiří Antonín Heinz, zřiz. míst. p. Marie Barbora říš. hr. z Magnis, roz. bar. Kottulinská z Kottulina, manželka míst. p. Maxmiliána Filipa říš. hr. z Magnis

E (na podst. vpř.) *SANCTE / IOANNES NE / POMVCENE / EXAUDI PRE (= 1722) / CES ET VOTA / DEVOTE FA / MVLE [...] KOTV / LINSK [IANAE?]* (= 1722) / *LLMÆ D. D. [...] / S [...]* – (t. vl.) *MARIA / BARBARA / IATA / KOTVLINS / KIANA HVIC / PIO OPERI L / ARGAS SVAS / OPES IMPE / NDI (= 1722 s C ve slově HVIC)* – (t. vz.) *IOANNI / VERO FAME / ADVOCATO / SACRATVR / STATVA (= 1722)* – (na pr. straně podst. se náp. nedochoval) – L UPMS 3.2, 1056, 1057 (obr. 1884) – I pamatkovykatalog.cz (39696/8-561 – *zámek s areálem parku a sochami sv. Jana Nep. a sv. Vincence*) – **pozn.:** od 2003 chybí soška andělka

Přestice, n. Přestitz, město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, a., 1719 zde míst. vr., kladrubský bened. klášter obnovil prob. svého řádu a far. kostelem učinil dotud fil. k. ve Vícově)

na záp. straně nám. kam. socha: kanov. stojící pr. nohou na výstupku v podobě knihy klade pr. ruku na hrud', hledí odevzdaně do nebe a v lv. drží téměř svisle kříž, který dosahuje až do výše světce

hlavy – postament čtyřb. vypouklý, zdob. v nárožích akanty, mezi nimiž nataženy květinové festony – podst. čtyřb. se zkosenými rohy, v hl. části jemně prohnutý, rohy nahoře zakončeny volutami, ze kterých sestupují štrápe – stěny podst. dekorovány rostlinnými motivy, spod. část podst. zdob. volutami s akantem, níže stupně na osmib. půdorysu – zřiz. (na svůj náklad) míst. rodák Jakub František Xaver Hlávka, od 6. III. 1716 farář v *Němčicích nad Hanou* v kroměříž. d. na Moravě, kde působil až do své \dagger 1729 a kde také postavil (1717) sochu (\rightarrow výše, t.) – přestická svatoján. socha s jemnými obměnami (poloha pr. ruky, pootočení hlavy, výstupek pod pr. nohou) opakuje Widemannův vzor na plzeň. m. přes *Mži* (\rightarrow výše, Plzeň 5/)

L SPHU XXV, 82 (doba Hlávka farářského působení v Němčicích je mylně vrocena do období 1707-40) – *UPČ* 3, 177 (dat. po 1707) – VRÁNKOVÁ 2011, 48, 96 (obr. 33)

Přezetice viz Tušimice

Příbor, n. Freiberg, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Nar. P. Marie na ol. obraz, dol. 1716

2/ u piaristů:

2a/ v kap. sv. Anny (nejspíš v rámci kolejního k. sv. Valentína) vyobrazení, dol. 1702

2b/ v kolejním k. sv. Valentína oltář, dol. 1705 – 1710 sděleno, že t. oltář stál v kapli postavené k úctě (kaple však ve zpr. o svatoján. památkách z 1716 není v *Příboře* zmíněna)

2c/ t. socha, dol. 1716

3/ na kopečku vzdáleném od města asi 6 honů postavil 1705 jistý příbor. měšťan, který tehdy zastával úřad důchodního, na základě slibu sochu (\rightarrow D.1, 200) – **pozn.:** nejspíš šlo o místo na vrchu *Písková jz* od *Příbora*, kde I. vojenské mapování uvádí kapličku při polní c., II. vojenské mapování t. lokalitu nazývá *St. Johannis Höhe* a III. vojenského mapování sem klade pomník jménem *Johannessäule* čili *Janský sloup*

I/ R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r); **2a/** R *Annales collegii Priboriensis* 1692-1715, zápis k 16. V. 1702 (pag. 65); **2b/** R *Annales collegii Priboriensis* 1692-1715, zápis k 16. V. 1705 (pag. 84) a zápis k 16. V. 1710 (pag. 121) – I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); **2c/** R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); **3/** R t., fol. 286^v-287^r

Příbram, král. hor. město (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, d.)

1/ v děk. k. sv. Jakuba Vět. socha, poč. 18. st., aut. asi příbram. sochař Matěj Hueber (Hüber)

2/ na nám. před pův. radnicí (později tzv. *Starou rychtou*) písk. socha (stojící kanov. s křížem držným zl. dopr.) na vys. dvouetážovém žul. podst. (půdorysu kříže, dol. část s jemně prohnutými stěnami nad rovným základem, hor. část tvořena jemně prohnutým postamentem), dílo vyhotovené 1723 na základě starší objednávky

příbram. magistrátu (snad z 1720) a za finanční podpory obyvatelstva

1/ UPČ 3, 179; 2/ ČÁKA 2004, 32 (realizace 1723 na základě st. objednávky magistrátu) – *MTSSP* 2019, 1000-1002 (dat. snad 1720) – IP pamatkovykatalog.cz (38783/2-2508 – *kostel sv. Jakuba Většího*) – cs.wikipedia.org (*Kostel svatého Jakuba Většího (Příbram)*) (dat. 1720) – **pozn.:** pomník zřejmě v 1. pol. 19. st. přesunut k děk. k.

Příbram, n. Biebersdorf (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f. Verneřice)

za statkem čp. 1 písk. sl. P. Marie Svatohorské: na 2 stupních čtvercového půdorysu hran. podst., zdob. reliéfy Bičovaného Krista u sl. (vpř.), SJN (vl., snad na obláčku stojící kanov. klonící se ke kříži v lv., dotýkající se biretem příčnému břevna kříže, v pr. ruce palma) a sv. Josefa (vpr.) – vz. na podst. Ježíšovo jméno a letop. – válcový sl. vrcholí korint. hlavicí, na níž s. P. Marie s Ježíškem v pojetí svatohorské mil. sochy – 1708, zřiz. míst. usedlíci (1835 uveden jako konkrétní zřiz. sedlák Josef Kusebauch) – **pozn.:** volba znázornění Svatohorské Madony patrně souvisela s č. jménem t. obce, shodným s pojmenováním středočeského města *Příbrami*, nad nímž se nachází pout. místo *Svatá Hora* – navíc je zde souvislost s pečovateli o svatohorské pout. místo, jezuity, jejichž liběšická rezidence vlastnila část zdejší *Příbrami*

E (na podst. vz.) *IHS* (s dvojitým křížem vyrůstajícím z písmene *H*) / 1708: – UPČ 3, 178 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 13-15 – *MTSSP* 2012, 114-115

Příčovy, jinak Příčov, Příčovy Luhy (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, d. Sedlčany)

míst. vr., vladyka Ferdinand Ignác Schönplflug, měšťan a radní král. *Nového Města praž.*, dal 16. VI. 1712 posvětit zvon ke cti a chvále SJN a sv. Floriána a v jejich jménu a dal jej zavěsit při příčovské obci – na t. zvonu (prům. 54 cm, výš. 38 cm) je kolem hořejšího okraje barok. ornament, dále č. náp. a na druhé str. polovypuklé obrazy SJN a sv. Floriána – **pozn.:** zvon býval zavěšen ve vížce nad zám. kaplí sv. Vojtěcha v sev. křídle zámku, kterou dal vybudovat t. p. Schönplflug a která byla 1716 akceptována praž. arcib. konzistoří a vysvěcena

E (na zvonu) *VROZENY A STATECZNY WLADIKA PAN FER- / DINAND IGNATIUS SCHÖNPLFLVG MNIESTIENIN A RAD- / NI K SL. N. MIESTA PRASKEHO A PAN NA PRICZOWEICH / KE CZTI A CHWALE S. IANA NEPOMVCZKEHO A S. / FLORIANA TEN ZWON WE GMENV TIECH SWATICH / POSWIETITI A PRZI OBCZY PRICZOWSKE ZAWIESYTI DAL / DNE XVI MAGI / 1712. – SPHU III, 87-88*

Příkazy, n. Brikaß, dř. Příkas (M, Olo, Ol, d. Olomouc, f. Náklo)

při c. do *Nákla* písk. socha: základna podst. široká, na obdélném půdorysu – hl. část podst. rozdělena do dvou úrovní – spod. šir. úroveň do stran baňatě rozšířená, nahoře se značně zužující, vpř. zdobená

kartuší v akant. zarámování – v kart. reliéf Svržení z m. (na široce pojatém trojblokovém m. pod oblačnými nebesy stojí upr. skupinka asi 5 bířiců, kteří právě shodili svěťce, bez biretu, který padá hlavou dolů do vody před střed. most. obloukem) – spod. úroveň soklu drží po str. malé, akantem zdob. konzoly, na nichž stojí sošky andělů nesoucích světčovy atributy (vl. zavřenou knihou a na ní položený biret, vpr. klíč) – mezi sošky dosedá hranolová hor. část podst., vpř. opatřená nikou ve tvaru trojlistu, určenou pro světlo, nad nikou letop. – vrchol představuje postava prostovlasého kanov. stojícího na obláčcích (se 2 and. hlavami vpř.), hledícího do nebe a nesoucího krucifix zl. dopr. – 1716 – **pozn.:** čelní stěna spod. části podst. laděna obdobně jako u starší sochy ve *Šternberku* (→ níže, t.), až na postranní konzoly, které ve *Šternberku* absentují (reliéf Svržení z m. je ve *Šternberku* pojat ve vět. měřítku a poněkud hrubě, v *Příkazech* proveden ušlechtleji)

E (v hor. části podst. vpř., nad nikou pro světlo) 1716 – HLOBIL 1993, 390 – *UPMS* 3.2, 1101 – IP pamatkovykatalog.cz (24600/8-1917 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Přímětice, n. Brenditz (M, Zno, Ol, d. ?, f.)

socha, 1721, zřiz. znoj. jez. kolej (→ níže, Znojmo III. 2/)

Přísečnice, n. Pressnitz, král. hor. město (zaniklo 1974 kvůli výstavbě stejnojmenné vodní nádrže) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, d.)

na nám. písk. mariánsko-nepomucenský sloup s vrcholovou s. P. Marie s Ježíškem a sochou nad římsou čelní stěny hran. žul. podstavce – podst. vpř. opatřen náp., na dalších stěnách reliéfy (vl. Ukřižovaný s Bol. P. Marií a sv. Janem Ev., vz. Sv. rodina s Bohem Otcem a Duchem sv., vpr. znak hornického cechu s písmeny *I* a *H* v kulaté kart. obklopené hvězdami) – sloup dal 17. VI. 1699 postavit Jan Heyd, člen hornického cechu, ke cti Bohu, jeho nejblahoslavenější Panně a Matce Marii a SJN, aby touto památkou byli kolemdoucí přivedeni k pravé pobožnosti

E (vpř. na podst.) *HEUT DATO DEN 17 JUNY / ANNO 1699 HAB ICH JOHANN / HEYD, GOTT UND SEINER ALLER / GEBENE DEYSTEN JUNCKFRAU / EN MUTTER MARIA DANN DE / M H: JOANN NEBOMUCE / NO ZU EHREN DIESE / SAUL AUF SEZEN LASEN / DAMIT VOR ÜBERGEHEN / DEN ZU WAHRER AN / DACHT BEWOGEN / WERDEN – UPČ 3, 189 – *MTSSP* 2012, 289-292*

Přistoupim (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d. Český Brod)

ve fil. (přip. far.) k. sv. Václava (1694-95) na ol. krásná řez. socha ze zač. 1715 – **pozn.:** podobná svatoján. socha se nacházela v nedalekých *Tismicích* (→ níže, t.), rovněž přiřazených k *Českému Brodu*

R l. zpr. českobrod. děkana Petra Antonína Spazio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346)

Přítluky, n. Prittlach (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

ve far. k. sv. Markéty socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Přívěťice viz Radnice II

Přívětlaky, n. Pröhlig (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Stranná)

jv od vsi, na ostrohu nad ř. *Ohří* kam. socha: kanov. stojící pr. nohou na podložce ve tvaru kn. hledí na krucifix, který drží zpr. doleva – podst. dvouetážový, čtyřb., hor. etáž hranolová, s erbem, datací a iniciálami na čelní stěně, dol. etáž širší – 1706, zřiz. Jan Adam Schroll ze Schrollenbergu, který se před 1693 oženil s Marií Eliškou z rodu Kulhánků z Klaudensteinu, kteří získali *Přívětlaky* 1694 a 1706 je stále ještě drželi – Schroll byl 1706 povýšen do č. ryt. stavu a snad právě t. skutečnost dala podnět ke zřízení popsané sochy

E (vpř. v hor. etáži podst., v bocích nad erbem) 17 / 06 – (t. pod erbem) *I. A. V. S. P.* (= Iohann Adam von Schrollenberg, Pröhlig) – H (vpř. v hor. etáži podst.) znak zřiz. – L *UPČ* 3, 190 – I www.obeczizelice.cz/historie/ (historie sochy, její zřiz.)

Pšov, n. Schaab (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

1/ ve far. k. Všech sv. boč. oltář se sochou, dol. 1715

2/ mnoho zdejších farníků má v příbytcích a pokojích vyobrazení, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Zachariáše Lemmicha, kříž. s červ. hv., 12. IX. 1715, prez. 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 211^r) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r)

Pšovka, dř. Šopka (nyní část města Mělník) (Č, Bol, Li, v. Mělník, duch. spr. míst. aug. kláš.)

1/ v aug. kláš. k. sv. Vavřince oltář se sochou, 15. V. 1704, zřiz. Jan Antonín Havel, duchovní mělnic. pan.

2/ u t. k. písk. socha (vys. 1,82 m, stojící kanov. se zvlněnou rochetou hledí ke krucifixu v lv. ruce, s palmou v pr.), 2. pol. 20. l. 18. st., aut. epigon praž. Brokoffů

1/ R l. zpr. P. Brunona Raucha, převora míst. kláštera aug., 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 288^r); 2/ L *UPČ* 2, 373 (dat. 18. st.) – SUCHOMEL 1997, 69 (obr. 8), 71-72, 73 (pozn. 28) (dat. a aut.)

Puchlovice, n. Puchlowitz (Č, Hra, Kh, f. Libčany)

u vsi socha, dol. 1712

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

Purkrábka, n. Burgholz, hosp. dvůr (M, Zno, Ol, d. ?, f. Přimětice)

na sil. vedoucí od jez. hosp. dvora *Purkrábky* do vsi *Těšetic* socha, 20. l. 18. st., zřiz. znoj. jez. kolej (→ níže, Znojmo III. 4/)

Pustá Proseč viz Lužany II

Pustiměř, někdy Pustoměř (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

ve far. k. sv. Benedikta dřev. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Pustiměřské Prusy, dř. Německé Prusy, n. Deutsch Preussen (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f. Pustiměř)

kam. socha (stojící kanov. kloní hlavu ke krucifixu, který téměř ve vodorovné poloze drží zl. dopr.) na čtyřb. plintu a hran. podst., 1728

E (vpř. na plintu) 1728 – L *UPMS* 3.2, 1130 – I pamatkovykatalog.cz (29980/7-3765 – *zvonice se sochou sv. Jana Nepomuckého*) – pozn.: před 1826 byla k soše přístav. kap. a následně byla socha 1827 oprav. (stojí v zad. nice kap. a je ze 3 stran obklopena kam. balustrádou)

Putím (Č, Prá, Pr, v. a d. Písek)

ve fil. k. sv. Vavřince oltář s přebohatě řez. akant. rámem se stuhou, do nějž zasazen obraz – 1715 je t. oltář popsán jako „nově zřízený ke cti tohoto nepřemožitelného Kristova atleta“, tj. JN

R l. zpr. píseckého děkana a vikáře Václava J. F. Bezděky, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 344^v) – L *SPHU* XXXIII, 298 – *UPČ* 3, 192 (dat. cca 1710)

Račice, n. Redschitz (obec zanikla 1981-83 v důsledku těžby uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Kralupy u Chomutova)

ve fil. k. sv. Vavřince a Štěpána na hl. ol., architektuře s točenými sl. a akant. ornamentikou, sochy sv. Vavřince, Antonína Pad. a JN z doby cca 1700

L *UPČ* 3, 198

Račice, n. Ratschitz (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f. Krhov)

ve fil. k. sv. Václava socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Račice nad Trotinou viz Holohlavy

Račiněves (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. sv. Havla oltář, dol. 1715 jako nový, postav. na náklady kostela

R l. zpr. míst. faráře Václava Fridricha Tachetia, 8. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 45^r)

Radboř viz Ratboř

Radeč viz Obora, Hořice II

Radenín (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f. Choustník)

u fil. k. sv. Markéty kam. socha (stojící kanov. drží v lv. ruce svisle postavený krucifix, dívá se kupředu a prstem k ústům pozdvihnuté pr. ruky činí gesto mlčení) na hran. podst. s boč. volut. křídly a dvěma nápisy na čelní stěně (jeden v kart., druhý níže na vystupující vytes. desce), 10. VII. 1722, zřiz. míst. p. Ferdinand Ignác hr. Des Fours, na základě slibu

E (vpř. na podst. v hor. kart.) *S. IOAN / NEPOMIS* – (t. níže na vystupující vytesané desce) *EX VOTO / F: I: C: D: F:* (= Ferdinandus Ignatius comes Des

Fours) / *DIE 10 IVLII / 17ZZ* – *UPČ* 3, 199 (dat. 1727)

Radešín viz Charvatce

Radič (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f. Chlum)

při kam. můstku přes pot. *Mastník* písk. sochy, SJN (vys. 2,1 m, stojící kanov. hledí na vel. krucifix, jež drží zespodu lv. rukou, opírá si jej o lv. rameno a jeho břevnem se dotýká své tváře, zatímco v pr. nese prohnutou palmovou ratolest) a sv. Víta, komponované pro boč. pohledy při přechodu mostu, obě na hran. podstavcích, zdobených vpř. erby a po str. v segmentových mělkých nikách reliéfy světců (u SJ vpř. dole 2 erby, nad nimi výklenek ve tvaru srdce, určený pro světlo a uzavíratelný kov. dvířky, na lv. stěně rel. sv. Šebestiána, na pr. sv. Antonína Pad.) – obě díla z 1713, aut. dílna sochaře Jana Brokoffa, nejspíše oba jeho synové Michal Jan Josef a Ferdinand Maxmilián – zřiz. svatoján. sochy míst. vr. (od 1702) Šebestián Matyáš Losy z Losenau s manželkou Marií Sibyllou, roz. von Gesser (Degesser), zřiz. sochy sv. Víta bened. opat Vít „de Sybeni“

E (vz. na podstavcích obou soch) *JOAN: BROKOFF FECIT*. – (u sochy na podst. vpř., kolem výklenku pro světlo) *ADVOCATI IN VITA AC MORTE* (= 1713) – H (vpř. na podst. sochy) 2 znaky manželského páru zřiz. – L *SPHU* III, 89 – NEJEDLÁ 1964, 14-16 (aut. dílna Jana Brokoffa nejspíš za účasti jeho syna Ferdinanda Maxmiliána) – BLAŽÍČEK 1976, 102-103, č. kat. 14 (v popisu omylem zaměněný podstavce soch) – *UPČ* 3, 200 – SUCHOMEL 1997, 67 (obr. 3), 68-70, 71 (obr. 11), 72 (dat. 1711-13, aut. bratří Brokoffové) – **pozn.:** obě sochy byly 1965 přem. před míst. kapli Navšt. P. Marie (pův. P. Marie Loret.)

Radičeves, n. Reitschowes (nyní část města Žatce) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Žabokliky)

1/ ve fil. (příp. far.) k. sv. Václava:

1a/ na plátně mal. antependium, dol. 1706

1b/ na plátně mal. obraz, dol. 1706

1c/ dobrým zlatem pozlác. oltář se sochou (○), 1705, zřiz. Václav Vraný, kdysi hejtman v *Milčevsi*

2/ před vchodem na hř. obklopující zmíněný k. sv. Václava socha (stojící kanov., postament i podst. hran. s volutami po bocích, vpř. na podst. v rámu náp.), 1718

1a, b/ R n. inv. žaboklického far. kostela a farnosti, dílo žaboklického faráře Ondřeje Hammerschmidta, 7. VII. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c); 1c/ R I. zpr. žaboklického faráře Ondřeje Hammerschmidta, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 221^r); 2/ E (vpř. na podst. v rámu) torzo chron. – *UPČ* 3, 200

Radkov, n. Ratkau (HS, Ol, d. Ostrava, a., 1723 f.)

1716 jsou zde dol. 2 sochy, nespecifikuje se ovšem, kde (zda v adm., později far. k. Nar. P. Marie, nebo v exteriéru, či na obou t. místech)

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Radkovice u Budče, dř. jen Radkovice, n. Radkowitz (M, Zno, Ol, d. Cizkrajov, f. Budeč)

socha uvedená v *Kninících (n. Kinitz, Zno)* ve výtahu z nepom. zpráv děkanů olom. diecéze, zaslaném II. 1716 na praž. arcib. konz., se nep. shoduje s dodnes dochovanou kam. sochou, která stojí sz od vsi *Radkovice u Budče* poblíž m. přes *Želetavku*, kterou zde překonává sil. do *Budče* a *Kniníc*, s nimiž *Radkovice* spadají do stejné f. a s *Kninícemi* sdíleli jako jeden (kninický) statek majitele, jímž byl 1624-1773 jez. řád – t. socha představuje v kontrapostu stojícího kanov. sklánějícího se ke krucifixu, který spolu s podloženou palmou drží zl. dopr. – hran. podst. na všech 4 stěnách opatřen prostým zrcadlem se zkosenými tohy, vpř. v rámu rytý náp. – 1712, zřiz. T. H. L. G.

E (v rámu vpř. na podst.) *T. H. L. G. / 171Z. – R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) (socha v *Kninících*) – *UPMS* 2, 53*

Radlice (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, a. jez. misionáře na vinicích u Prahy)

veř. kaple: jednoduchá, orient. budova obdélného půdorysu, plochostropá, stěny členěny lizénovým rámem, okna se segmentovými záklenky a šambránou s uchy, střecha valbová se sanktusovou věžičkou, v záp. průč. pravouhlý vs., nad nímž mram. volut. kart. s erbem, datací a iniciálami zřiz., nad kart. ov. okno – kaple postav. se sch. praž. arcib. konzistoře 1722 za 1092 zl. 26 kr., ben. 9. V. 1723, zřiz. Marie Eleonora Ernestina hr. ze Schützenu, představená kláštera dominikánek u sv. Anny na *St. Městě praž.* (klášter byl vlastníkem *Radlic*), za přispění dalších sester řádu – uv. hl. oltář (s obrazem, olej na plátně, cca 1722) a boč. oltáře sv. Izidora a sv. Rodiny Páně

E (na okrajích kart. v průč., nahoře) *AN: – 17ZZ* – (t. dole) *M: E: E: - G: G: V: S:* (= Maria Eleonora Ernestine gebornne Gräfin von Schützen) – H (upr. kart.) znak zřiz. – R Pamětní kniha f. a k. sv. Filipa a Jakuba, 1766-75, o kostele či veř. kapli ve vsi Radlice (AHMP, fond Farní úřad u kostela sv. Václava Praha – Smíchov, i. č. 1, pag. 27-31) – L SCHALLER 1785, 112 – EKERT 1884, 289 – NEUMANN 1933, 341 – *UPP, V. P. M-Ž* 1, 319-320, 513

Radnice, město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

I. Město

1/ ve far. k. sv. Václava na sl. dřev. socha, dol. 1709 i 1715

2/ na nám. písk. socha: stojící prostovlasý kanov. shlíží na krucifix, který si opírá o pr. pokrčenou nohu a zezadu jej přidržuje pr. rukou, v lv. ruce přitom drží smeknutý biret – kamenické dílo na členitém podst., jehož základna má tvar osmihranu s konkávně prohnutými stěnami, hl. část tvoří čtyřb. sokl s mírně konvexními stěnami a s vystouplými zkosenými nárožními, zdobenými volutami, přičemž každá stěna je opatřena vystupujícím rámem s vykrojenými rohy a s náp., nejvýše spočívá nízký postament, rovněž se tvarem blížící válci

s vystupujícími zkosenými nárožími – 18. III. 1722, zřiz. míst. vr. Kazimír Ferdinand říš. hr. z Kupperwaldu na Radnicích a Suchomastech, hejtmán Plzeňského kraje (ve fun. 1715-27), a jeho choť Ludmila Konstancie říš. hr. z Kupperwaldu, roz. hr. z Bubna a Litic, paní na Radnicích a Suchomastech

3/ v domech velmi mnoha radnic. měšťanů, v jejich ložnicích, bylo 1715 možné nalézt obraz

1, 3/ R l. zpr. míst. faráře Daniela Františka Klaudia, 11. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 20^r); 1/ R l. inv. radnické f., sepsaný míst. farářem Danielem Františkem Klaudiem 8. VII. 1709 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c); 2/ E (na podst. vpř. v rámu) *HONORI / DIVI / IOANNIS / NEPOMV / CENI / PATRONI / REGNI / NOSTRI / FIERI / FECIT* (= 1722) – (t. vl.) *ILLVS / SIIM, D: D: / CASIMÍR / FERDINA / S. R. I. C. DE / KPPER / VALD D IN / RADNÍCZ / ET SVCHO / MAST. P. T. / REGIVS / CAPITAN / DIRICT / PÍLS.* – (t. vpr.) *ILLVS / SÍMA D: D / LVDMILLA / CONSTAN / S: R: I: C DE / KPERVAL / NATA C / DE BVBN / ET LITICZ / DOA IN RA / DNICZ ET / SVCHOMA / DIE 18 MAR / 1722* – (t. vz.) *FLOS / PRÆSENS / DIV₉ / REMANET / PER / SÆCVLA / VIE* [?] / *MARTII / 18* (= 18. III. 1722, pokud bude ve slově „DIV₉“ přičtena hodnota „V“ z koncovky „9“, tj. -VS) – L *SPHU IX*, 82 (dat. 18. III. 1727) – *PMKČ IV*, 227 (dat. 1722) – UPČ 3, 205 (dat. 1772)

II. Farnost

téměř ve všech kostelech radnic. f. obrazy, darované věřícími ctiteli, dol. 1715, nadto ve fil. k. sv. Barbory dřev. socha, dol. 1709 i 1715

R l. zpr. míst. faráře Daniela Františka Klaudia, 11. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 20^r) (obrazy v téměř všech kostelech radnic. f., dřev. socha v k. sv. Barbory) – 1. inv. radnické f., sepsaný míst. farářem Danielem Františkem Klaudiem 8. VII. 1709 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) (socha v k. sv. Barbory) – **pozn.:** v té době náležely do radnic. f., kromě far. chrámu sv. Václava a již uvedeného fil. k. sv. Barbory v místě zv. **Svatá Barbora (dř. Hut' sv. Barbory u Radnic)**, přifařené kostely sv. Markéty na **Chomli**, sv. Martina nad **Přivěticemi**, sv. Vavřince ve **Stupně**, sv. Kříže v **Újezdu u Svatého Kříže** a sv. Jana Křt. ve **Vojenicích**

Radonice, n. Radonitz, městečko (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, d.)

v děk. k. Nar. P. Marie baldachýnový boč. oltář ze zač. 18. st.

L *UPČ 3*, 207

Radotín (nyní část hl. města Prahy) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Třebotov)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla (spravován zbraslavskými cisterciáky) zvon ulitý k větší slávě Boží, sv. Tomáše ap. a BJN, na pláští reliéfy sv. Tomáše (s kopím a knihou) a BJN (s palmou a křížem), 1707, aut. zvonář Antonín Schönfeld na *Starém Městě praž.*, zřiz. Tomáš Jelínek

E (pod reliéfy světců) ozdobná zvonářská značka s autorským označením *VETERO / PRAGAE: FUSA.* / *AB: ANTONIUS / SCHÖFELDT* – (po stranách značky) *ANNO* (značka) 1707. – (naproti) *K WETSY*

SLAWE P. BOHA S. TOMASSE AP. / B: IANA NEPO: ZLITEG ZWON TENTO NAKLA: / DEM TOMASSE GELINKA. – L *PMKČ III*, 268, 270 – *UPP, V. P. M-Ž 1*, 329, 331 – *JUNGMANNOVÁ 2012*, 38

Radovesice, n. Radowesitz (obec zanikla 1971 v důsledku budování výsypky hnědouhelných lomů) (Č, Lit, Li, v. Duchcov, arcij. Bílina)

ve vsi socha, asi z 1. čtvr. 18. st.

L *UPČ 3*, 209

Rájec, n. Raitz (od 1960 součást města Rájec-Jestřebí) (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f. Doubravice nad Svitavou)

1/ ve fil. k. Všech sv. socha, dol. 1716

2/ za vsí na m. socha, dol. 1716

1, 2/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Rajhrad, n. Gross Raigern, městečko a bened. prob. (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f.)

1/ 1716 zde dol. socha v k. a obraz v k. na ol. – **pozn.:** kostely zde byly dva, far. sv. Kříže a Bol. P. Marie v městečku a kláš. (prob.) bened. k. sv. Petra a Pavla, od 1722 postupně nahrazený novostavbou

2/ 1716 dol. též socha na m. (přes ř. *Svatku*)

3/ u kláš. m. při mlýnském náhonu písk. socha (prostovlasý kanov., v pr. krucifix s palmou, v lv. biret), 1717

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r); 3/ E (vpř. na postamentu) 1717 – L *VM II. I. 79*, 269 – *BASLEROVÁ 2018*, 60 – **pozn.:** socha nyní stojí ve výkl. kapliče v ohradní zdi kláš. areálu při zmíněném náhonu

Rakovník, n. Rakonitz, král. kraj. město (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, d.)

1/ v děk. k. sv. Bartoloměje boč. oltář, dol. v inv. z 1707, s vyobrazením, které figurovalo v události → D.1, 443

2/ na *Pražském předměstí* polych. kam. socha („sloup“) v nadživ. vel. (stojící kanov. s krucifixem a palmou, podst. vys., dvoudílný, spod. část tvoří mohutný hranol, vrchní část je rovněž čtyřb., baňatá, s nárožími zdobenými listy), 24. VII. 1710, zřiz. míst. děkan a rodák Jiří Jan Libertin (ve fun. děkana od 1707 do 1722, kdy se stal svatovítským kanov.)

3/ na *Svatovítském předměstí* kap. sv. Rocha, postavená 1726 vedle hřbitova N. Trojice na paměť posledního moru, z veř. sbírek, které od 1713 inicioval děkan Libertin (kapli již jako svatovít. kanovník vysvětil a daroval do ní kaz. a s. sv. Rocha pro hl. ol.) – na ol., současném se stavbou, se nachází antependium, na němž je vymalován zdejší hřbitov se hř. kostelíkem N. Trojice, na hřbitově jsou během právě řádícího moru pohřbívání mrtví, v oblacích se nad výjevem vznášejí SJN, po jedné str. realisticky namalováno peklo, na druhé očiště

1/ R č. inv. rakov. kostelů sv. Bartoloměje, sv. Trojice a sv. Jiljí, který vyhotovil administrátor míst. děkanství Jiří Libertin 9. IX. 1707, prez. na praž.

arcib. konz. 21. IX. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2abc) – **pozn.:** týž rakov. děkan ve své nedat. l. zpr. (jistě z 1715) se při vyprávění o dobrodiních třikrát zmínil o oltáři – lze předpokládat, že jím měl na mysli právě onen oltář v rakov. děk. k. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 303^v (3. příběh), 304^v (6. příběh), 305^v (9. bod); 2/ E (vpř. v hor. části podst.) *DIVO / IOANNI / NEPOMVCENO / VIRGINI / MARTYRI / DOCTORI / CANONICO* – (vpř. v dol. části podst.) *CLIENTVM AMORI / BONÆ FAMÆ ODORI / PÆNITENTIVM DOLORI / ARCANORVM / SECRETARIO FIDELI / MAGNO HONORIS / ANGELO TVTELARI / A GEORGIO IOANNE LIBER / TIN PHILOSOPHIÆ MAGI / STRO DECANO ET PATRITIO / RAKONENSI (= 1710) / PRIDIE SANCTI IACOBI / MAIORIS HISPANIÆ PATRONI (= 1710)* – (na základně podst. vpř.) *PRÆSENS COLVMNA DEVOTE OBLATA (= 1710)* – L BEDNAŘÍK 1997, 116-117 – ZILYNSKÁ 2005, 10 – **pozn.:** nad sochou byla 1851 postav. kaple; 3/ L SPHU XXXIX, 198-200 (antependium se SJN popsáno na pag. 200)

Rantířov, n. Fussdorf (M, Jih, Pr, v. Polná, adm. f. Vyskytná nad Jihlavou)

ve vsi kam. socha (stojící prostovlasý kanov. s biretem v lv. se s něžným výrazem úcty ve tváři sklání ke křížifixu, jež s podloženou palmou drží v pr.) na štíhlém hran. soklu se stěnami zdob. rámy s vykrojenými rohy (v rámu na čelní stěně chron.), 1727

E (v rámu vpř. na podst.) *FAMÆ / PERICLI / TANTIS / ET / VERITATIS / DEFENSO / RI STATVA / EX / PIETATE / OBLATA / EST (= 1727)* – L UPČ 3, 218 (dat. 1726)

Rapice viz Vrapice

Rapotín, n. Reitendorf (M, Olo, Ol, d. Šumperk, f.)

socha, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Raspenava, n. Raspenau (Č, Bol, Pr, v. a d. Frýdlant, 1726 f.)

brána do far. dvora, barok. arch. z 1727 (fara byla postav. 1726-30), je tvořena stěnou završenou těžkým štítem, ukončeným zvlněnou řím., portál má supraportu prostoupenou klenákem a římsu, na niž dosedá nika se sochou, rámovaná římsou proloženou segmentem a podepřenou dvojicí volut – na postamentu sochy ded. náp. hlásá, že první farář 1727 věnuje t. první (far.) budovu SJN – zřiz. byl tudíž zdejší první farář po obnově f., Antonín Ignác Kopsch (ve fun. do VI. 1730)

E (na postamentu sochy) *HAS / PRIMUS PRIMAS / PAROCHVS TIBI DEDICAT / ÆDES / i727.* – L UPČ 3, 219 – SPHU LV, 273-274

Rašín viz Hořice II

Rašovice, n. Raschowitz (Č, Lit, Li, v. Mělník, f. Robeč)

ve vsi písk. válcový sloup (s korint. hlavicí) se sochou (stojící kanov. s křížifixem držným zl.

dopr., který si tiskne téměř pod bradu a hledí na tvář Ukřižovaného), na hran. podst. (zdob. vpř. reliéfem girlandy, na bocích reliéfy festonů a vz. náp.), 16. V. 1718, zřiz. H. Y. Geokgel s manželkou E (na podst. vz.) *GOtt V: DEM / H: IOHAHE / IEBOMVC · H / Y: GEOKGEL · V: / M: EHEW: D: C: / L · AVFR: A: 1718 / D: 16 MAY – L UPČ 3, 219* – MTSSP 2012, 548-549

Ratboř, dř. Radboř či Ratiboř (Č, Čás, Pr, v. a d. Kolín)

1/ ve fil. k. sv. Václava dřev. socha, nedlouho po 1685

2/ před t. fil. k. „byl před 6 lety z kamene postaven vysoký sloup, kde svatý Jan v objetí andělů, zůstávající jakoby v extázi, je svrchu anděly korunován korunou mučednictví“ (svědectví kolínského děkana Černého z 1715) – t. sousoší je prvním známým dokladem sochařského zpracování Svatoján. oratoria, dílo z mušlového kutnohor. vápence kompozičně vycházející z univ. tezí praž. studenta Pavla Vodičky z 1707 (→ B.4, 64) – oproti graf. předloze je na ratbořském sousoší několik změn: chybí zde podnož hl. scenerie, tvořená schody, rozevřenými knihami a lvem pohrávajícím si s korunou, dále stolek vpr. (s rozevřenou kn. a biretem) není opatřen přehozem, nýbrž je ideálně domodelován do okrouhlého tvaru s prohnutými 3 nohami propojenými ovocnými festony, dále světec klečící v extázi nedrží v natažené pr. křížifix natočen směrem k sobě, nýbrž směrem k divákovi, rovněž pak pozice dvou and. efébů, obklopujících světce a povzbuzujících jej k mystickému spojení s Bohem a přijetí svěřovaného poslání, jsou jemně posunuty, a posléze vrchol sousoší v podobě oblačného sloupu se 3 okřídlenými and. hlavami a nejvýše sedícím andílkem s korunou, určenou k ověnění vítězného martyra, se od kumulů andílků na grafice značně vzdaluje (motiv koruny na univ. tezích zcela abscentuje) – přesto však nelze pochybovat, že zmíněná grafika je inspiračním zdrojem ratboř. sousoší, přičemž je pozoruhodné, s jakou rychlostí se sochařství t. motivu ujalo, neboť od univ. tezí dělí ratboř. sousoší pouhé 2 roky – určitou nejasnost do dat. vzniku sousoší (dle Černého 1709) vnáší al. znak na čelní stěně jeho mohutného čtyřb. podst. – erby náleží hr. Leopoldu Ignáci Věžníkovi z Věžník a jeho choti Marii Alžbětě, roz. z Waldsteinu, jmenovaný hrabě však vlastnil Ratboř až v období 1711-23, nikoliv 1709 – snad byl al. znak jmenovaných manželů dodatečně doplněn na již stávající pomník – na boč. stěnách podst. se nacházejí rozměrné rozv. medailony, patrně pův. určené pro mal. nápisy

1, 2/ R nedat. l. zpr. kolín. děkana a vikáře Micha(e)la Františka Černého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 103^v); 2/ H (vpř. na podst. v kart. završené korunou) al. znak Věžníků a Waldsteinů – L SPHU I, 89 (dat. 1. pol. 18. st.) – UPČ 3, 222 (dat. cca 1770) – PANOCH 2007, 144, obr. 235 (dat. cca 1770) –

MTSSP 2018, 364-366 (dat. 1711-23, zřiz.) – I
www.cestyapamatky.
cz/kolinsko/ratbor/sousosi-apoteozy-sv-jana-
nepomuceho

Ratiboř viz Ratboř

Rejštejn, n. Unterreichenstein, král. hor. městečko (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje dřev. socha, 1706 i 1707 označ. za novou

R n.-l. inv. rejštejského far. k. sv. Bartoloměje, který sepsal míst. farář Jan Fridrich Schwartz, 19. IV. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – n. inv. t. k., který sepsal míst. farář František Jan Svoboda, 26. II. 1707, prez. na praž. arcib. konz. 28. III. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Rešice, dř. též Ryšice, n. Röschitz (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f. Horní Dubňany)

na návrší nad vsí kaple (protáhlý osmiúhelník zaklenutý ov. kopulí, v průč. vížka), 1720 (27. VI. t. r. kapli udělena mešní licence), zřiz. míst. p. Josef Antonín hr. z Rödern – uv. nep. oltář

L WOLNÝ II. I, 263-264 – *VM* II. VI. 42, 260

Richenburk viz Rychmburk

Robeč, n. Robitsch (Č, Lit, Li, v. Mělník, f.)

ve far. k. sv. Martina obraz v ov. bohatě řez. akant. rámu z kon. 17. st.

L UPČ 3, 225

Robousy (Č, Hra, Kh, d. Jičín)

ve fil. k. Nal. sv. Kříže na pr. postranní brance hl. ol. bíle štaf. dřev. socha (stojící kanov. se štólou, krucifixem držným zpr. doleva a muč. ratolestí), krátce po 1693

L UPČ 3, 225 – PANOCH 2007, 79

Rodov viz Holohlavy

Rohenice, dř. Velké Rohenice, n. Gross-Rohenitz (Č, Hra, Kh, f. České Meziříčí)

ve fil. k. sv. Jana Křt. na raně barok. hl. ol. z 1696 po str. sochy SJN (vpr., štíhlý postarší kanov. s vys. biretem na hlavě, s palmou v pr. a krucifixem v lv.), Vojtěcha a v nást. menší s. sv. Václava a Víta

L PANOCH 2007, 79, obr. 22

Rochlice, n. Röchlitz (nyní část města Liberce) (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. nepříliš starý obraz, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Františka Dinebiehra, IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 569)

Rokycany, n. Rokitzan, král. město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, d.)

1/ v děk. k. P. Marie Sněžné oltář, 1703

2/ u *Pražské brány* na menším nám. (dnes zv. Malé) písk. válcový sloup (se stylizovanou korint. hlavicí a s hran. podst., opatřeným na stěnách rámy nahoře i dole segmentovými, v rámu vpř. náp., několikastupňová základna na čtvercovém půdorysu) se sochou (stojící kanov. hledí do nebe a

zpr. doleva drží krucifix obrácený sm. k divákovi), postav. 1707, ben. 5 let před 1715 (tj. 1709/10) plzeň. arcijáhnem Jindřichem Vilémem Pecháčkem (ve fun. 1689-1713), zřiz. Jan Roman Antonín Wodnianský z Wildenfeldu a jeho manželka Anna, roz. z Hirschenfeldu – **pozn.:** letop. 1709 na konci později obn. nápisu byl předtím dlouhou dobu nečit., což je dol. 1893, 1900, 1910, 1947, je tudíž vysoce pravděpodobné, že zde původně byl vyryt letop. 1707, dosvědčený jako r. zřízení t. památky dobovým písemným pramenem

3/ předkové rokycan. obyvatel, postavení v úřadech i jiní lidé, měli ve svých přibytcích mal. nebo vyrytý obraz, jak 1715 dosvědčili cí. král. rychtář, purkmistr a měst. rada^{a)} – míst. kaplan Václav Ferdinand Schmidt t. r. při návštívách rokycan. obyvatel v rámci průzkumu úcty spatřil 124 dovedně mal. nebo vytes. vyobrazení, mezi nimiž napočítal mnoho s ☼^{b)}

1/ R l. zpr. míst. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Řidla, 27. VIII. 1715, bod č. 3 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^v); 2/ R t., bod č. 4, fol. 35^r (píše se zde o soše, dat. 1707, bened. 5 let před 1715) – E (vpř. na podst. náp. v dnešním stavu) *KE CZTI / A CHWAL / E NEISWETEJ / SSI TROJICE A SW / ATEHO IANA NEPO / MVCKEHO OD IANA / ROMAHA ANT: WOD / NIANSKYHO Z WI / LTFELDV A AN / NY MANŽELKY / RODEN Z HIRS / ENFELDV LET[H] / A PANE / 1709* (pův. nejspíš 1707) – L SPHU IX, 119 (obr. 176), 120 (dat. 1709) – *PMKČ* IV, 249 (dat. 1709) – *UPČ* 3, 233 (dat. 1709) – *MTSSP* 2015, 496-503; 3/ **a)** R č. svéd. cí. král. rychtáře, purkmistra a rady král. města Rokycan, 27. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 381^r) – **b)** R l. zpr. míst. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Řidla, 27. VIII. 1715, bod č. 2 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^r)

Rokytnice nad Jizerou, dř. Rokytnice či Raketnice, n. Rochlitz (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. sv. Michaela arch. podobizna (☼), cca 1707, nejspíš totožná s velice krásně malovaným, vel. obrazem (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu, který dal sem, podobně jako do dalších k. svého pan. v této části Čech, z *Vidně* 1708 či 1709 poslat Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu (→ výše, Jilemnice 2/)

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r) (dat. svatoján. podobizny cca 1707)

Rokytnice nad Rokytinou, n. Raketnitz (M, Zno, Ol, d. Třebíč, f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. socha či obraz, dol. 1716
2/ 1716 dol. socha při c. pod hradem Sádek – dodnes je do malebné krajiny pod jmenovaným hradem či zámek (avšak již na rokytnickém území) vsazena k cestě překonávající můstkem pot. *Rokytinou* kompozičně bohatá váp. socha z 1. pol. 18. st., která je velmi pravděpodobně totožná se svatoján. sochou uvedenou v soupisu z 1716: stojící

kanov. v esovitém natočení shlíží ke krucifixu, který spolu s palmou drží v pr. a lv. ruku klade na hrud' – před pr. světovou nohou stojí esovitě protočený andílek, který lv. ruku vztahuje vzhůru nad sebe ke spod. části světových atributů krucifixu a palmy, kdežto druhou, pr. ruku svrchu přidržuje vel. šesticíou hv. s vnitřním kruhovým prostorem pro světlo – pod světlem i andílkem oblačný kumul, z nějž vpř. vystupuje okřídlená and. hlava a níže se v bohatém oblačném nařasení vine páska se rytým světovým jménem – podst. čtyřb., nakoso postav.

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v); 2/ E (na pásce v oblacích na podnoži) *SANCTVS IOANNE[S] NEPOMVCEN[VS]* – I pamatkovykatalog.cz (20381/7-3031 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Rokytnice v Orlických horách, dř. jen Rokytnice, n. Rokitz (im Adlergebirge), městečko (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. Všech sv. obraz (○), dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v) – L KOŘÁN 1970, 124

Rokytnice (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f. Strenice)

1/ mohl se zde nacházet jeden ze 3 pomníků, dol. 1715 na území strenic. f. (→ níže, Strenice 2/)

2/ ve dřev. zvonici na návsi zvonek, vys. 25,5 cm, v prům. 31 cm, s náp. při hor. lemu, pod náp. akant. listy s andělíčky, na plášti relief, 1724

2/ E (na hor. lemu zvonu) *S. IOANES NEPOMVCENE ORA PRO NOBIS 1724*. – L SPHU XXI, 344

Ronov nad Doubravou, dř. Ronov, n. Ronow an der Doubrava, též Ronau, městečko (Č, Čas, Pr, v. Kolín, a.)

1/ v adm. far. k. sv. Vavřince:

1a/ oltář, 1709

1b/ na korouhvi cechu či sodality mladíků obraz, 1700

1c/ na stěně poblíž s. sv. Františka Xav. přiměřená socha, 1694

2/ ve fil. k. sv. Kříže (v místě zaniklé osady Protivenice) na hl. ol. socha, 1695

3/ před zámkem u s. P. Marie na sl. (1693) kam. socha, 1703

4/ na kraji aleje vedoucí z města k úřednické budově stojí proti sobě stejně veliké a na shodně pojatých soklech postav. písk. sochy sv. Prokopa a SJN (stojící kanov. shlíží na krucifix, který drží zl. dopr.), obě 1725, zřiz. první sochy žďár. cist. klášter, zřiz. druhé (svatoján.) žďár. opat Václav Vejmluva, který dílo věnoval SJN jako svému hvězdami zářícímu ochránci – **pozn.:** cist. klášter ve *Žďáru nad Sázavou* byl držitelem ronov. pan. 1711-27 – obě sochy nyní stojí před far. k. sv. Vavřince

1-3/ R nedat. l. zpr. míst. administrátora, P. Gerarda, profesora žďár. cist. kláštera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 104^v); 4/ E (na soklu vz.) *HOC OPVS / PROTECTORI SVO / STELLIS FVL / GENTI*

SANCTO / IOANNI / HONORIS ERGO PIE / EREXIT / WENCESLAVS / WEIMLVWA / ABBAS ZARENSIS (= 1725) – H (na soklu vpř. v kart.) znak žďár. kláštera – L SPHU XLIV, 305-306 – UPČ 3, 235 – PANOC 2007, 81, obr. 38-39 – I pamatkovy katalog.cz (27513/6-954 – sochy sv. Prokopa a sv. Jana Nepomuckého)

Ronšperk viz Poběžovice

Roseč, n. Rosetsch (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f. Stráž nad Nežárkou)

na návsi kam. socha: stojící kanov. drží zpr. doleva krucifix a v pr. navíc palmu – podst. dvouetážový – hor. čtyřb. část obdélného půdorysu je na dřívku zdobena rámy téměř oválnými, vpř. s náp. – širší dol. etáž vytváří menzu spočívající na 3 stupních obdélného půdorysu – 16. V. 1722, aut. lidový mistr (skulpturu pojal místy téměř reliéfně), zřiz. Šimon Mareš

E (v ležatém ov. rámu v hor. etáži podst. vpř.) *MEMORIA / SIMONIS / MARESCH / DIE 16. MAII* – (t. dole po stranách rámu) 17 – ZZ – L UPČ 3, 236 – BRONCOVÁ 2014, 156

Rosice (Č, Chru, Kh, d. Chrast)

ve fil. k. sv. Václava podobizna, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

Roškopov viz Nová Paka 2/

Roštín, n. Roschtin (M, Hra, Ol, obec ležela v d. Kroměříž, duch. správa byla ovšem zajišťována z f. Střílky v d. Uherské Hradiště)

1/ ve fil. k. sv. Jakuba Vět. obraz, dol. 1716

2/ písk. socha (kanov. stojí na oblacích, hledí do nebe a zl. dopr. drží krucifix natočený k divákovi) na hran., dole baňatém podst. spočívajícím na dvou stupních čtyřb. půdorysu, vpř. na podst. v rámu náp., 1728

1/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); 2/ E (na podst. vpř.) *S / IOANES / NEPOMU / CENEIS ORA / PRO NOBIS / 1728*

Roudnice nad Labem, dříve Roudnice, n. Raudnitz an der Elbe, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, prob.)

1/ před kapuc. k. sv. Václava písk. mar. sl. s hl. s. Immaculaty a doprovodnými sochami sv. Václava, Víta, Vojtěcha a JN, zřiz. snad míst. obyvatelé, především však roudnic. hejtman se souhlasem míst. vr. Ferdinanda Augusta Leopolda kn. Popela z Lobkovicz, s nímž v t. věci jednal od 29. VIII. 1698 – pomník byl postav. 1699 a posv. 29. X. t. r. – aut. všech soch sochař Kristián Gebehler (10. IX. 1699 honorován částkou 144 zl.), zednické práce prováděl, na stavbu dohlížel a vyplácel ostatní pracovníky míst. měšťan a zednický mistr Nicola Com, který teprve 22. I. 1704 poskytl celkové vyúčtování stavby

2/ u barok. sýpky při c. na *Říp* písk. válcový sloup (na čtverhranném podst.) se sochou, celková výš. 7 m, 1721

1/ L SPHU IV, 186 – UPČ 3, 242 – MTSSP 2012, 550-554; 2/ E (na patce podst. vpř.) 1721 – L SPHU IV, 186 – UPČ 3, 248 – MTSSP 2012, 558-560

Roudníky, n. Raudnig (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Trmice)

ve fil. k. sv. Václava obraz mal. na plátně, dol. 1715 (→ níže, Trmice)

R l. zpr. trmického faráře Kryštofa Ignáce Donta, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 277^v)

Rouchovany, n. Rauchowan, městečko (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Roupov (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Vřeskovice)

v kap. sv. Anny (1696) na vršku poblíž hradu *Roupova* 1730 dol. lv. boč. oltář

R kronika fary Vřeskovice 1737-1814 (SOka Klatovy, FÚ Vřeskovice, sign. FK 8, pag. 108)

Rousínov, dř. též Nový Rousínov, n. Raussnitz či Neuraussnitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

1/ upr. městečka socha, dol. 1716

2/ snad tuto nahradila kam. socha (na bohatě profilovaném, kartuši zdob. čtyřb. podst.) z 1722 (?)

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v); 2/ E (na řím. vpř.) *S: IOAN ORA PRO NOBIS* – I pamatkovykatalog.cz (31140/7-3806 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1722) – **pozn.:** na více webových str. se uvádí dat. vzniku t. sochy 1772, stylově však socha odpovídá spíše 20. l. 18. st.

Rousínovec, dř. Starý Rousínov, n. Altraussnitz (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

kam. socha: pozoruhodný podst., okrouhlý, dolů se rozšiřující, bohatě profilovaný, na 4 pomyslných „nárožích“ zvýrazněný pásy, užšími než hlavní 4 stěny, vytvářející v půdorysu konvex-konkávěně zaoblený osmistěn – mezi pásy ve stř. části podst. vpř. vykrojený rám s náp., na boč. stranách závěsy květů – na základně v zarámovaných, projmutých plochách vystupují rel. pěticípých hv., čtyř větších (na konvexních „hl. stranách“), čtyř menších (na užších, konkávních „nárožích“) – 1708

E (ve střed. části podst. vpř.) *S / IOANNES / NEPOMVCENE / INTERCEDE / PRO / NOBIS*: (= 1708) – I pamatkovykatalog.cz (17464/7-3811 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Roveň viz Horní Roveň

Rovensko pod Troskami viz Týn

Rozbřesly, n. Rosawitz (nyní část města Děčína) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

ve far. k. sv. Václava obraz (s krucifixem), um. nedlouho před 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Langhane, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 280^v)

Rozhled, dř. Tolštejn, n. Tollenstein (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f. Jiřetín pod Jedlovou)

při c. k hradu *Tolštejnu* vedle panského pstružního rybníka při usedlosti čp. 1 kam. socha (na obláčích s okřídlenými and. hlavami stojící kanov. hledící do nebe, s rukama na hrudi a palmou vsunutou do pr. ruky) na čtyřb. konvex-konkávěním podst. s oblým rámem v konvexní části vpř., 1728, zřiz. truhlář Jan Kryštof Klauß z čp. 9

E (vpř. na podst. v rámu náp., doložený v 19. st. v následující podobě) *From seyn, Schweigen, Geben / stets auf warts streben / Brachten ihm zum Lohn / Ewiger Freuden Kron* – (níže pod rámem) *Anno. 1728.* – L UPČ 1, 626 – BEJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 30, 31 (foto) – **pozn.:** nyní je socha chráněna plechovou stříškou na 2 kov. sloupcích

Rozkoš (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f. Humpolec)

majitel heráleckého a humpoleckého pan. Michael Achác říš. svob. p. z Kirchneru (zmíněné državy vlastnil od 16. VI. 1708 do 5. VI. 1714) dal na rozcestí z *Rozkoše* do *Herálce* svým nákladem postavit 2 mimořádně kval. váp. sochy, svého sv. patrona Acháce a SJN (stojící kanov. s pr. nohou na podstavěčku připomínajícím kn., s krucifixem, který drží zl. dopr., a s kov. palmou v lv.), na shodných, čtyřb., konkávěně prohnutých žul. podst. – bývá uvažováno nad aut. z okruhu M. B. Brauna

L SOLAŘ 1863, 35-37, 138 – UPČ 3, 252 – ČERNÝ 1993, 67

Rozsochatec (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Habry, 1727 f. Skuhrov)

na hrázi u rybníka písk. socha (čtyřb. podst. se dole rozšiřuje a vpř. vytváří voluty), 6. VI. 1714

E (na podst.) *ANNO 1714 / 6. IVNY.* – L SPHU XXIII, 83 – UPČ 3, 252 – PANOCH 2007, 81

Roztoky viz Nebočady 3/

Roztoky u Jilemnice, dř. Roztoky (Č, Hra, Kh, f. Horní Branná, 1721 f. Jilemnice)

podobně jako do dalších k. svého pan. v této části Čech poslal Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu i do míst. fil. kostela sv. Filipa a Jakuba z *Vidně* 1708 či 1709 veliký, velice krásně mal. obraz (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu (→ výše, Jilemnice 2/)

Roztoky u Semil (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Semily)

na návsi mar. písk. válcový sl. se s. Immaculaty, 1728, aut. snad Adam Fiala – dvoustupňový hran. podst. nese na dol., širší etáži na všech stěnách vel. reliéfy mušle (vpř. nahoře po stranách mušle letop.), na hor., užší etáži vystupující reliéfy, vpř. Ukřižovaného, vl. SJN (stojící kanov. s krucifixem drženým zpr. doleva), vz. sv. Antonína Pad. a vpr. sv. Františka Seraf., přičemž po stranách světeckých postav dole jsou vyryta jejich jména

E (vpř. na dol. etáži podst., po stranách mušle nahoře) 17 – Z8 – (na lv. stěně hor. etáže podst., po stranách

reliéfu dole) *S. IOANES – NEPOMVK* – (obdobně na zad. stěně vl. u sv. Antonína) *S. ANTO / NIN* – (t. vpr. u t. svěťce) *PADVA / NCKI* – (obdobně na pr. stěně vl. u sv. Františka) *S. FRANCO / sISEK* – (t. vpr. u t. svěťce) *SERA / FIN – L UPČ 3, 253 – MTSSP 2003, 262-263*

Rozvadov, n. Roßhaupt, ves a od 1613 č. celnice (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f. Bohuslav)

u domu čp. 42 kam. socha, cca 1725, zřiz. výběrčí cla Jiří Fridrich Danzer († 1740)

L PROCHÁZKA 2009, 69

Rožatov viz Mladá Boleslav

Rožďalovice, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, d.)

1/ v děk. k. sv. Havla:

1a/ oltář, 1698, zřiz. Alžběta hr. Waldsteinová, roz. hr. Khuenová z Belasi, vdova po míst. p. Leopoldu Vilémovi hr. Waldsteinovi († 1691)

1b/ podlouhlý mal. obraz připevněný na stěnu, 1695, zřiz. František Karel hr. Waldstein (1673-1701)

2/ před děkanstvím vys. dřev. sloup s dřev. sochou (○), 1704, zřiz. míst. děkan Jiří Hoffmistr (ve fun. 1697 † 1709), z náklonnosti

3/ před zámkem písk. sochy (v nadživ. vel.) sv. Václava a SJN se shodně pojatými sokly, včetně nápisů a al. znaků, obě dat. 5. X. 1717, aut. sochař Michal Jan Josef Brokoff (na obou památkách sign. pouhým příjmením), zřiz. míst. vr., manželé Jan Václav Arnošt Josef Leopold Vilém hr. z Waldsteinu a Marie Barbora hr. Waldsteinová, roz. hr. Pálffy z Erdödu – svatoján. socha představuje kanov. stojícího na hrubě tesaném plintu, kladoucího ruce na hrud' v modlitebním gestu, s prsty lv. ruky nastavenými tak, že v nich nejspíš držel kov. palmu – světec shlíží na velmi dlouhý, mohutný kříž, který v lv. části kompozice celou vahou o své tělo opírá stojící andílek, jenž kříž, u paty opřený o rozevřenou knihu, přidržuje lv. ručkou, odklání hlavu, k níž klade prstík pr. na znamení mlčení, a pokrčenou pr. nohou stoupá na lidskou lebku – podst. písk., hran., s pravouhle vykrojenými rohy, zdobený vpř. al. znakem zřiz. pod korunou, na boč. stěnách vytesaná jména zřiz. korespondují s polohou jejich erbů na čelní str.

1a/ R l. zpr. míst. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, l. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 531); **1b, 2/ R** t., pag. 532; **3/ E** (na podst. vl.) *WENCESLAVS / IOSEPHUS / COMES / A / WALDSTEIN / DOMINUS / IN ROZDIALOWICZ* – (t. vpr.) *MARIA BARBARA / COMITISSA / A / WALDSTEIN / NATA COM / PALFFY / D'ERDÖD* – (t. zv.) *ERECTUM / DIE 5. OCTOBRIS / ANNO / 1717* – (na plintu vpr.) *BROKOFF / FECIT – H* (vpř. na podst. v kart.) al. znak zřiz. – L UPČ 3, 255 – SUCHOMEL 1997, 70, 71 (pozn. 24, obr. 12), 72 (aut. Michal Jan Josef Brokoff) – I pamatkovykatalog.cz (18752/2-1950 – *sochy sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého*)

Rožmberk nad Vltavou, n. Rosenberg, město (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše:

1a/ boč. oltář s obrazem upr. (s náp.), 1704, zřiz. míst. farář Michael Wagner (ve fun. 1698 † 23. V. 1705), cisterciák, profes vyšebrod. kláštera, s pov. opata Stanislava Františka Preinfalka a na své náklady – k oltáři farář Wagner umístil kasičku na peněžní dary, za něž jeho nástupce, druhý v pořadí, vyšebrodský cisterciák Desiderius Ludvík Resch, dal 1712 t. oltář pozlatit

1b/ sochy a obrazy, dol. 1715

2/ upr. dřev. mostu spojujícího město s hradem (zámkem) přes ř. *Vltavu* socha, 1707, zřiz. p. Josef Manue (Manne?) z Florentinu († 1714), na základě slibu – poblíž na m. dal 1708 farář Resch spolu s uroz. p. Jakubem Janem Pentzem, zám. hejtmánem, postavit vyřez. kříž se s. P. Marie, sv. Jana Ev. a sv. Maří Magd., mj. z prostředků, které osobně dům od domu vyprosil

3/ v domech mnohé sochy a obrazy, dol. 1715

4/ na nám. žul. válcový sloup s kam. sochou: na 3 kam. stupních čtvercového půdrysů spočívá kuželková balustr. a upr. ní čtyřb. sokl tvarovaný odspodu základnou, mírným zúžením, obíhající pás, baňatým vzdušným, dělicí lištou a nejdříve římsou – na před. stěně podst. se nachází několik náp. (někdy v rámech) – na podst. dosedá sl. na profilované patce, poměrně vys., vyvrcholený čtyřb. hlavicí s volutami v rozích a motivem planoucího srdce na všech 4 str. upr. – na hlavicí socha SJN jako stojícího kanov. ušlechtilé tváře, s dynamickým nakročením lv. nohy, v mírně zřaseném rouchu, s mohutným křížem držným zl. dopr. téměř ve vodorovné poloze, na nějž světec něžně shlíží – 1722, zřiz. Josef Antonín Herusch, pro rozšíření slávy

1a/ E (na obraze na oltáři) jméno BJN a posvátný text z *Dan 3, 40* *quoniam non est confusio confidentib[us]*; **1a, 2/ R** l. zpr. míst. faráře Desideria Ludvíka Resche, cisterciáka, profes vyšebrod. kláštera, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 164^r); **1b, 3/ R** t., fol. 164^v; **4/ E** (vpř. na podst. nahore, částečně na baňaté části, v ozdobném rámu iniciály dekorativně do sebe vpletené) *JAH* (= Josephus Antonius Herusch) – (t. níže na vystupujícím pásu) *PRO AMPLIANDA EIVS / GLORIA FIERI CVRAVIT* (níže, nad rámem) *IOSEPH* (= celkově 1722) – (níže v ozdobném, pravidelně tvarovaném rámu s kapkami na spod. zakončení) *IOSEPH: ANTO: / NIVS HERVSCH / FVNDATOR* – (na podst. vz. na obíhající pásu ozdobnými literami letop.) *17ZZ – L SPHU XLII, 260 – UPČ 3, 260 – MTSSP 2009, 121-128*

Rožmitál pod Třemšínem, n. Rosenthal, městečko (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Starý Rožmitál)

na nám., na místě zříčené kap. sv. Jana Křt., postavena barok. kaple: dle zakládací listiny stavba začala 1727 s pov. praž. arcib. konzistoře za času míst. vr., praž. arcibiskupa Ferdinanda z Kúenburgu, dále hejtmána zdejšího zámku Antonína Kolářika a starorožmitál. faráře Václava Hofmeistra, aby čest a chvála Boží a sv. divotvorce JN v témž městě „se zachovala“ – 1728 na žádost

měst. obce arcibiskup podpořil pokračování stavby materiálem i penězi – hotovou svatyní 4. X. 1729 posvětil písecký vikář Václav Bezděka, přičemž po první mši sv., kterou sloužil starorožmitál. farář Hofmeister, pronesl bělčický farář Jakub Schollar kázání a v závěru sloužil slavnou mši sv. světitel kaple „při stkvostném musicírování“ – veškerý náklad na stavbu obnášel 1594 zl. 52 kr. a ½ denáru – pořízení o kapli (pravidla bohoslužeb apod.) vydala praž. konz. 29. XI. 1729 – aut. stavby byl snad architekt a stavitel Carlo Antonio Canevalle – jde o stavbu jednodolní se 2 hran. věžemi v průč. – uv. oltář

└ SCHALLER 1786a, 61 – TRAJER 1862, 488 – TRUHLÁŘ 1885, 73, 91 – UPČ 3, 261

Rožnov viz Holohlavy

Rožnov pod Radhoštěm, n. Rosenau či Rožnau, město (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

na nám. kval. písk. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží před sebou zpr. doleva a nabízí jej divákovi ke kontemplaci) na čtyřb. podst. na 3 stupních čtvercového půdorysu, odstupňovaném (hor. část podst. zdobena na stěnách rámy s vykrojenými rohy, v před. rámu náp.) – 1721, zřiz. míst. měšťan, pasekář a obchodník Václav Kvinta (1674-1736) z vděčnosti za záchranu života při loupežném přepadení na jedné ze svých obchodních cest, z něhož šťastně vyvázl – Kvinta 1722 založil při zdejší far. k. nadaci 100 zl. a stanovil, aby každoroční šestiprocentní úrok z t. částky (tj. 6 zl.) byl užit tak, aby 4 zl. obdržel kantor za zpěv loret. litaní ke cti, a to každou neděli odpoledne od 1. V. do konce IX. před výše popsanou svatoján. sochou na rožnov. nám. – zbývající 2 zl. byly určeny na udržování sochy – **pozn.:** socha je nejbližší analogií k soše v *Libině* (→ výše, t. 2/)

└ (v rámu vpř. na podst.) *STATVA / ISTA EREC / TA EST HO / NORI DIVI / IOANNIS E / POMVC* (= 1721) – └ MALINA 2014, 8 (srovnání rožnov. a libin. sochy), 2, 10, 13-14, 20

Rtyně v Podkrkonoší, dř. Rtyně, jinak Hertin, n. Ertin (Č, Hra, Kh, f. Červený Kostelec)

ve fil. k. sv. Jana Křt. oltář s mal. obrazem, 1700

└ l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v) – └ KORÁN 1970, 123

Ruda nad Moravou, kdysi Ruda či Česká Ruda, n. (Böhmisch) Eisenberg (M, Olo, Ol, d. Šumperk, f.)

k far. k. sv. Vavřince připojená kaple s oltářem, dol. 1716

└ l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Rudník, do 1952 Heřmanovy Sejfy, n. Hermannseifen (Č, Hra, Kh, f.)

při c. k far. k. sv. Václava kam. socha: trojdílný podst. se vzhůru zužuje – jeho střed. část vystupuje, má zkosené rohy a rám na čelní stěně (s náp.) – hor. zakončení střed. části je vyduté – postranní díly

podst. vpř. zdobený čabrakami s květinami a štrápcem, výše volut. křídly s páskami – římsa profil. a postament nad ní polygonální – nejvýše stojí kanov. se štólou a drží krucifix zpr. doleva – krátce po 1719, zřiz. míst. farář Jan Kryštof Seid(e)l (ve fun. od 7. VII. 1718), pátý zdejší „pastýř“ v pořadí „po vykořenění hereze“ (a obnově f. 1677) – **pozn.:** podst. je pokročilejším rozvinutím trojdílných podstavců soch v *Maršově III* z 1717 (→ výše, t.) a v *Hostinném* (→ výše, t. 3/) – socha se pojetím řadí k právě jmenovaným sochám a navíc k sochám v *Mladých Bukách* z 1711 (→ výše, t.) a ve *Starých Bukách* z 1715 (→ níže, t. 2/)

└ (v rámu vpř. na střed. části podst.) *HONORI / BEATI IOAN / NIS NEPO / MVCENI EX / STRVXIT / IOANNES SEI / DEL QVINTVS / EXSTIRPATA / HERESI PAS / TOR SEIFTEN / SIS NATVS FREI / [...]* (*HEIT?*) (= 1719 + 1?) – └ UPČ 3, 263 (dat. 1714) – PANOC 2007, 81 (dat. 1714), obr. 45

Rudolfov, n. Rudolfstadt, hor. město (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. sv. Víta upevněna na boč. stěně dřev. socha (polych. a pozlac., ☼), cca 1707, zřiz. míst. měšťan Karel Jungnikl (1715 byl již † a nebylo možno zjistit, z jakého důvodu sochu věnoval)

└ l. zpr. míst. faráře Jakuba Václava Acharta, 12. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 226)

Rumburk, n. Rumburg, město (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje:

1a/ skvělý oltář s vyřez. sochou upr., 1703, postaven ze štědrosti a z nařízení míst. vr. Antonína Floriána z Liechtensteinu (od 1719 knížete)

1b/ u zdi na pr. straně dřev. socha, vyst. úctě 1692
2/ na nám. písk. mor. sl. (rozměrná boží muka) N. Trojice (válcový sl. na hran. podst., ve vr. hran. kaplice se 4 výjevy), 1681, postupně doplňovaný sochami Immaculaty (na podst. sloupu) a 6 světců (na samostatných hran. podst. kolem sloupu), z nichž nejdříve (1726) vznikly sochy sv. Floriána, SJN (stojící kanov. s prstem lv. ruky na ústech na znamení mlčení a se spuštěnou pr.), sv. Josefa a sv. Vavřince s chron. v kart. v čele podstavců

1a/ └ l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^v); **1b/** └ t., fol. 315^v; **2/** └ (vpř. na podst. v kart.) *DIVO / IOANNI / NEPOMVCENO / PIETATIS CAVSA / POSVIT* (= 1726) – └ ŠORM/KRAJČA 1939, 79 (obr. 27), 219 – UPČ 3, 267 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 30, 31 (foto) – MTSSP 2012, 116-129

Růžová, do 1947 pouze n. Rosendorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Arnoltice)

na zvonici fil. k. sv. Petra a Pavla (1710-12) zvon (menší ze dvou) zdobený rel. N. Trojice a na reverzní str. reliéfy sv. Václava a SJN, dol. v inv. z 1726

└ BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 113-114

Rychmburk, pův. Richenburk, n. Reichenburg, hrad nad městečkem Předhradí (k této obci nyní náleží) (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, d. Skuteč)

v hrad. kap. P. Marie obrazy SJN a P. Marie na dřev. deskách, cca 1700

└ UPČ 3, 167

Rychnov nad Kněžnou, dř. Rychnov, n. Reichenau (an der Knieschna), město (Č, Hra, Kh, f. či d.)

1/ vyobrazení tesaná i mal., jedna socha (☉) na nám., 1713 postav. a požehnaná, více podobizen na průč. domů a dalších místech, dol. 1715

2/ před zámkem byly na zídku a balustrádu po stranách písk. mar. sl. (Immaculata, 1692-94) osazeny nejspíš ve 2. desetiletí 18. st. (od 1716) písk. sochy SJN (vl., stojící kanov. shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva) a sv. Vincence Ferrerského (vpr.) na samostatných hran. podst. – aut. sochař Giovanni Battista Bulla (?), zřiz. František Karel II. říš. hr. Libštejnský z Kolowrat (míst. vr. 1716 † 1753) s chotí Marií Antonii roz. ze Schwarzenbergu († 1744)

3/ vých. od města při c. k Javornici kam. socha (na 2. stupních čtvercového půdorysu hran. podst. s vydutou spod. částí a č. veršovanými nápisy v horní části, postava stojícího kanov. s krucifixem drženým zpr. doleva a s palmou v pr.), 1718, zřiz. míst. obyvatel Václav Bulíček (Lvíček?), roz. ve městě Žamberce

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r) – L KOŘÁN 1970, 124; 2/ H (na podst. obou přidružených soch vl.) erb Libštejnských z Kolowrat – (t. vpr.) erb Schwarzenbergů – L KOŘÁN 1970, 116, 125 (pozn. 15) – UPČ 3, 275 – MTSSP 1999, 75-77 – PANOCH 2007, 85, obr. 78; 3/ E (v hor. části podst. vpř.) SWATY IENE NEPONVCKY / BVD NASSÍM PATRONEM WZDÍCKI / CHRAN NAS OD WSEHO ZLEHO / WSLAST OD HRHV SMRTELNEHO / ZBAW HANBI CASNE Y WECNE / ZA TO PROSÍME SRDECNE – (t. vl.) OD HANBÍ ZLÍ / POWIESTI / OSTRÍHEG MILÍ / PATRONE CZESKI (= 1718) – (t. vpr.) TATO PAMÁTKA SLAWNA / KE CTÍ SWATEHO IANA / NEPOMVK PATRONA CESKIHO / WACLAWA BVLICKA WIZWIZENEHO / MESTE ZAMBERCE ZROZENI / ZDEYSSÍM MĚSTĚ OSAZENI – L UPČ 3, 275 – PANOCH 2007, 82 (zřiz. Václav Lvíček)

Rychnov u Jablonce nad Nisou, dř. jen Rychnov, n. Reichenau (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

ve far. k. sv. Václava obraz, který představoval SJN („mučedníka a velikého patrona těch, kdo jsou v nebezpečí pověsti“) s biretem, nad jehož hlavou se vznášel anděl s červeným věnečkem a zelenou palmou – rok původu nebyl na obraze uveden a ani kostelníci si 1715 nemohli vzpomenout, kdo t. obraz kostelu daroval

R l. zpr. míst. faráře Ferdinanda Fridricha Víta Vettera, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 421)

Rychnov u Nových Hradů, do 1948 Německý Rychnov, n. Deutsch Reichenau (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

ve far. k. sv. Jiljí obraz (☉), cca 1700, dar šlechtičny z Telcklenburgu

R l. zpr. míst. faráře Ferdinanda Schäffera, 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 207^r)

Rýmařov, n. Römerstadt, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Michaela arch., v Růžencové kap. oltář s obrazem (poprsí) – obraz namaloval 1729 olom. malíř Jan Kryštof Handke

2/ v pout. kap. (fil. k.) Navšt. P. Marie, zvané V Lipkách (nově zbudované 1710-13, posvěc. 1716, uv. zdobené od 1713), se v sérii boč. oltářů, pocházejících nejsp. z období 1715-17 z dílenského okruhu olom. sochaře a řezbáře Davida Zürna nejm., nachází oltář: bohaté vyřez. rozv. retabulum (s páskami stočenými do volut po bocích) je zdobeno v rámu upr. polychromovanou sochou prostovlasého kanov. klečícího na oblacích s okřídlenou and. hlavou, hledícího do nebe, kladoucího pr. ruku s drobným krucifixem na hrud' a rozevírajícího lv. ruku v gestu odevzdanosti – nad světcem oblačný rám s and. hlavami a 5 hv., vinoucí se kolem ov. okna (později byla vsazena doprostřed rámu před zmíněné okno ov. plaketa s Jazykem, obklopená paprscitou ☉) – na oltáři jsou také dole po stranách s. sv. Cyrila a Metoděje (pojati jako biskupové), výše s. sv. Václava a sv. Ludmily, nejvýše 4 sochy andílků – v případě poměrně kval. sochy tit. světce JN lze uvažovat přímo o díle Zürnově

1/ L WOLNÝ I. IV, 90 – I cs.wikipedia.org (Kostel svatého Michala (Rýmařov) – Jan Kryštof Handke) – www.rymarovsko.cz/historicke-pamatky/sochy-a-po-mniky/57-sochy-sv-jana-nepomuckeho.html (článek M. Marka); 2/ L WOLNÝ I. IV, 92 – SEKANINA 2014, 35, 36, 40 (obr.) – KAREL 2021, 352

Rymice, dř. Rymnice, n. Rinnitz (M, Olo, Ol, d. a f. Holešov)

kam. socha (na dvouřadých oblacích postavený kanov. s krucifixem drženým zpr. doleva, natočeným k divákovi, se zlac. kov. palmou v pr., podst. čtyřb., jemně projmutý, vpř. s rámem, v němž náp.), 1720 či 1770 (?)

E (vpř. na podst.) S / IOANNES / NEPOMVC / ORA P / NOBIS / A / 1720 [?] – I pamatkovykatalog.cz (14040/7-6137 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1720 i 1770) – **pozn.:** dnes je na závěr náp. uveden letop. 1770, dříve snad byl vytesán v podobě 1720

Rýnovice, n. Reinowitz (nyní část města Jablonce nad Nisou) (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. Rochlice)

ve fil. k. sv. Ducha nepříliš starý obraz, podobný obrazu ve far. k. v Rochlicích (→ výše, t.), dol. 1715

R l. zpr. rochlic. faráře Jana Františka Dinebiehra, IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 569)

Ryšice viz Rešice

Řečany nad Labem, dř. Řečany (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Zdechovice)

ve fil. k. sv. Maří Magd. budován 1715 boč. oltář, jehož socha (vys. cca 1½ loket) je přípevněna na zed' (světec v kanov. oděvu s krucifixem, malovaný ve svých barvách, ○)

R l. zpr. zdechovic. faráře Karla Jana Skřivánka, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, in. 117, fol. 214^r)

Řečkovice (nyní část města Brna) (M, Brn, Ol, d. Brno, f.)

ve far. k. sv. Vavřince socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Řehuč viz Lužany II

Řehlovice, n. Groß-Tschochau či Gross Tschochau, kdysi městečko, od druhé pol. 17. st. ves (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ ve far. k. N. Trojice po pr. str. hlavního ol. krásně ze dřeva vyřez. oltář, dol. k 1706, v ceně 100 říš. tolarů, zřiz. míst. p. Antonín Jan říš. hr. Nostitz-Rieneck, ke cti, ze zvláštní pobožnosti

2/ kam. socha (s pozlac. ☼) ve vsi, postav. VIII. 1715 z almužny vybrané mezi farníky na základě slibu učiněného během moru 1713, kdy SJN zachránil celou farnost od t. epidemie (→ D.1, 360) – hotovou svatoján. štatui požehnal ústecký vikář Jan Václav František Koch k potěšení lidu a k větší cti

3/ na faře obraz (☼), 1705

4/ na různých místech farnosti 3 tesané sochy, cca 1708

1/ R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^{r-v}); 2/ R t., fol. 291^{r-291^v}; 3, 4/ R t., fol. 291^v

Řehnice viz Strenice 2/

Řepčín viz Klášterní Hradisko

Řepín (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f.)

1715 doloženo, že se upr. obce, jakoby na nám. nacházela na vys. kam. sloupu kam. socha (kanov. oblečení, bired na hlavě, v lv. nakloněný krucifix, který světec podpírá pr.) a sloup byl založen na „oltáři“ (podst.) obklopeném dřev. zábradlím do čtverce – z náp. na t. památce a z far. pam. knihy vyplývá, že dal pomník 31. X. 1693 ke cti Boží a svatému JN postavít Václav Zupik (Cupík), purkrabí tehdejšího majitele *Řepína*, hr. Jana Pavla Leopolda Walderode z Eckhausenu († 1698) – vys. oblačný sloup spočíval na hran. dvouetážovém podst., měl hlavicí zdob. několika akant. lupeny a socha na jeho vrcholu byla dosti dobře modelovaná

E (na podst. vz.) *DISE STATVA / IST GOTT ZV / EHREN VND S. / IOANNI NEPOMV- / CENO AVFGESTE / LLET WORDEN / VON MIR WENCE / SLAO ZVPIK DEN / 31 OCTOBER IN / IAHR 1693.*

– R l. zpr. míst. faráře Martina Vyšehradského, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 282) – L *SPHU* VI, 170 (náp.) – SKRUŽNÝ 1969, 272 – *UPČ* 3, 281 – *MTSSP* 2018, 601-603 – **pozn.:** památka zanikla v 2. pol. 20. st.

Řepnice, n. Repnitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Lovosice, od 1726 a. Prackovice)

v hor. části návsi kam. trojboký odstupňovaný pilíř s vrcholovou s. sv. Floriána a reliéfem Madony na zad. stěně, doprovázený kam. sochami sv. Josefa, sv. Václava a SJN (stojící kanov. hledící ke krucifixu v lv. ruce, v pr. kov. palma) na zkosených rozích vel. trojhranného soklu, spočívajícího na 2 stupních – 1728

L *MTSSP* 2012, 563

Řevnice, městečko (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a. Dobřichovice s adm. far. k. v Karlíku)

1/ ve fil. k. sv. Mořice (a druhů) obraz (☼), starobylé malby, s dřev. rámem, dol. 1715

2/ podobný obraz jako předešlý (→ výše 1/) se nachází ve zdejší kap. P. Marie, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. administrátora Jana Malce, kříž. s červ. hv., daná v Dobřichovicích 24. IX. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← 1. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v)

Říčany, městečko (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla:

a/ malá socha, dol. 1715

b/ obraz, dol. 1715

c/ z odkazu míst. faráře Jana Daniela Beránka (ve fun. 1707 † 1725) byla na ev. str. vítězného oblouku postav. kaz., jež nese na řečništi reliéfy cír. Otců, na stříšce nejvýše figuru sv. Jana Křt., pod níž se nachází kart. s beránkem a iniciálami *IDB* (odkaz na zřiz.), na okraji stříšky sochy sv. Pavla a dvou evangelistů a posléze na dvířkách tvořících pozadí kazatelny polych. reliéf (prostovlasý kanov. s ☼* kolem hlavy pokleká před zlac. krucifixem, vznášejícím se na dvířkách vl. nahoře, v pr. drží palmu, v lv. smeknutý bired)

a, b/ R nedat. 1. zpr. míst. faráře Jana Daniela Beránka, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 187^r); c/ L *PMKČ* I, 200, 202

Říkovice, do 1996 Říkovice, n. Ržikowitz (M, Olo, Ol, d. Přerov, f. Horní Moštěnice)

sev. od vsi kam. socha (stojící kanov., volut. podst. vpř. zdob. festonem a akanty s ov. rámem upr.), 1719 – **pozn.:** socha je snad dílem téhož aut. nebo dílenské produkce jako blíže nedat. socha v *Rajnochovicích*

E (vpř. na podst. v ov. rámu) *ANNO / 1719 – L VM* II. III. 53, 354, 355 – *MALINA* 2014, 9 (souvislost mezi říkovickou a rajnochovicickou sochou)

Řimice, do 1907 Řimnice, n. Ržimitz, dř. Ržimnitz (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f. Moravičany)

obec zde 1727 zbudovala kapli, a to především proto, aby v ní při povodních mohly být slouženy mše sv. namísto far. k. v *Moravičanech* – obec se tehdy zavázala, že svatoján. kapli co nejdříve rozšíří, bude ji udržovat a obstará veškeré zař. – uv. nep. oltář

L *WOLNÝ* I. IV, 39 (sdělení na základě kopie dokumentu v konzistoriální registratuře)

Řimnice viz Řimice

Římov (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f. Velešín, misijní stanice českokrumlov. jez. koleje)

1/ v části dnešního Řimova, kdysi zvané **Dolní Římov**, se nachází pout. místo P. Marie Loret. (Řimovské) s loret. kaplí (1648-1650), čtvercovým ambitem (1652 – asi 1655, svěc. i s loret. kap. 1658) a kostelem sv. Ducha (svěc. 1677 či 1697), spojené s rozsáhlou pašijovou či křížovou cestou o 25 zastaveních rozmístěných v okolní krajině – pout. areál založili (s pomocí jednoho kapucína) a zbudovali míst. majitelé, českokrumlov. jezuité – ambit, otevřený arkádami do nádvoří kolem pout. svatyně, je pokryt zlidovělymi ornamentálními a figurálními freskami z 1686-98 (či snad již 1668-90, 1685 zde dol. mj. již i cyklus mil. obrazů a soch z č. pout. míst, další malby byly doplňovány donátory do 1698) – jejich důležitou součástí je nad oblouky arkád malovaný tzv. mar. atlas, cyklus 32 vyobrazení mil. mar. obrazů a soch z č. pout. míst, doprovázených vždy dvěma světeckými postavami po stranách – v tomto cyklu se nachází jako 29. výjev vyobrazení P. Marie Plzeňské se SJN a sv. Vojtěchem^{a)} – na stěně ambitu na konzole stojí polych. socha, cca 1700^{b)}

2/ na návsi žul. válcový do vrchu se zužující sloup (na hran. podst. spočívajícím na jednom stupni čtvercového půdorysu) se sochou (stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr., se zlac. kov. palmou u lv. ruky) z mušlového vápence, 1729

1/ **a)** UPČ 1, 304 (dat. maleb v ambitu do 1686-98) – ČERNÝ 2004, 128 – OURODOVÁ-HRONKOVÁ 2011, 74 (dat. štukové a malířské výzdoby ambitu do 1668-90, stav maleb v ambitu 1685, doplňky do 1698, některé malby nesly letop. 1686, 1697, 1698 a jména donátorů) – ČERNÝ 2013, 218 – **b)** UPČ 1, 305; **E** (vpř. na podst. vně vykrojených rohů rámu) 1. / 7. / Z. / 9. – UPČ 1, 306 – MTSSP 2009, 57-59

Sádek viz Rokytnice nad Rokytinou

Sadská, městečko (Č, Hra, Pr, v. Nymburk, f.)

ve far. k. sv. Apolináře:

a/ oltář s podobiznou (☉), 1695

b/ 1713 pův. nepom. oltář nahrazen novým oltářem s obrazem (☉), přičemž nep. právě na t. obraz přispěl pokutou 20 zl. míst. obyvatel Jakub Svoboda (vlastník domu čp. 124): 1713 u něj byly opět nalezeny kacírské kn. (poprvé 1696), nato byl 24. VIII. t. r. uvězněn, obžalován u konz. a odsouzen k čtyřnedělní práci na obecním díle – když si však stěžoval, byl mu trest změněn na pokutu 30 zl. k záduší a zmíněných 20 zl. na obraz, mimoto byl odsouzen k dvounedělnímu žaláři o chlebu a vodě, k veř. vyznání víry a k přísaze odřeknutí se kacírstva, což 1714 splnil (peněžitou pokutu zaplatil 10. V.)

a, b/ R 1. zpr. míst. faráře Jana Viléma Schreittera (z Schreittenthalu), 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 363); **a/** JELÍNEK 1912, 119 (nepom. oltář dol. v inv. sepsaném 1711 farářem Schreitterem); **b/** JELÍNEK 1912, 110-112 (Jakub Svoboda), 131,

132 (nepom. oltář a sochy na něm) – UPČ 3, 287 (pověšný popis oltářů)

Sady, do 1952 Derfle, n. Dörfel (nyní část města Uherského Hradiště) (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

písk. socha: stojící kanov. hledí k nebesům a drží zpr. doleva krucifix – vys. podstavec je dvouetážový, ve spod. etáži trojdílný se střední, hranolovou, vpřed vystupující částí (na čelní stěně nese rám s vykrojenými rohy, v němž zhruba upr. ov. zrcadlo s náp. a pod ním letop.), k níž se napojují o polovinu nižší boč. části nahoře spojené se střední částí trojúhelným napojením (plochy těchto bočnic mají také rámy) – hor. etáž, nízký projmutý čtyřb. postament, dosedá na mohutnou římsu dolní etáže – 1723, zřiz. M. A. S. P. D. – **pozn.:** podst. se blíží podstavcům starších soch na *Kroměřížsku* (popis t. skupiny → níže, Těšnovice)

E (vpř. na podst. v kart.) *S I A N E / N E P O M V C / K I - O P A T R V 9 / P R E D . H A N B V / V S S E C K I*: (= 1723) / *M · A · S · P · D* – (pod kart.) *A · D · 1723* – RAŠTICOVÁ 2007, 202

Sběř (Č, Hra, Kh, f. Velešice)

na pozemku vsi socha, 1704

R 1. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^r)

Seč, n. Setsch, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Bojanov)

poblíž fil. kostela sv. Vavřince socha (stojící prostovlasý kanov. s kvadrátkem v lv. ruce a pr. na hrudi shlíží ke krucifixu, který před ním drží andělek stojící u světcovy pr. nohy), nejspíš z 1. čtvr. 18. st., zřiz. míst. vr. (v rámci nasavrckého pan.), Josef František ze Schönfeldu a Kateřina, roz. Michnová z Vacínova

H (na podst.) al. znak zřiz. – SPHU XI, 196-197 – UPČ 3, 296 (dat. 1. pol. 18. st.) – PANOCH 2007, obr. 141-142 (dat. 30. 1. 18. st.)

Sedlčany, město (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, d.)

při obnově děk. k. sv. Martina, kterou 1709 obstaral míst. děkan Antonín Ferdinand Girth (ve fun. 1706-20), byly sem poríženy oltáře SJN a sv. Barbory

R sedlčan. matrika, 1726-59 (SOA Praha, sign. Sedlčany 08, fol. 2^r) – PMKČ I, 78-79

Sedlec (nyní část města Kutné Hory) (Č, Čás, Pr, v. Kolín, cist. far. duch. spr. při k. sv. Filipa a Jakuba v Sedlci)

1/ v obnovené, ve stylu barok. gotiky přestavěné cist. baz. Naneb. P. Marie (práce probíhaly od cca 1699, k. posvěc. 1708) kaple a oltář, dol. 1715

2/ ve far. k. sv. Filipa a Jakuba boč. oltář sv. Patronů země č. (prot. k ol. sv. Ludmily), rámový, s rozv. rámem neseným dvojicí andělů od sochaře Matěje Václava Jäckela a jeho dílny (smlouva z 8. VIII. 1700, oltář dokončen 1702), uprav. za opata Otty Zahrádeckého 1728-29 pro nový obraz Patronů země č. s N. Trojicí: Trojjediný Bůh nejvýše na oblacích, níže i efektně vl. v popředí andělci, níže pestré a perspektivou do hloubky

směřující uskupení sv. č. patronů, v jejichž pomyslném průhledovém středu je Eucharistie v monstranci držené sv. Norbertem, za nímž jako nejvzdálenější působí sv. Vít, pod monstrancí blíže sv. Ludmila, u ní vpr. sv. Zikmund, za ním v pozadí jen polopostavou vystupuje SJN (kanov. ukazováčkem pr. činící gesto mlčení, v l. palma), více vpr. sv. Prokop a v popředí t. skupiny sedící sv. Vojtěch s rel. Palladia země č. na desce v pr., k jehož uctívání vyzývá gestem lv. ruky – na protější str. výrazně v popředí sv. Václav obrácený k nebesům, s mohutným praporcem v lv., a za ním sv. Ivan v posvátné konverzaci s andílkem – těsně při monstranci sv. Norberta lze zahlédnout ještě jednu tvář, zachycenou z poloprofilu, autoportrét samotného aut. obrazu, malíře Petra Brandla, který se sem ve svém velmi obtížném životním období nejenom ukryl pod ochranu zem. patronů, ale také se k nim, většinou mučedníkům, přirovnal či přidružil ve smyslu osobní kalvárie, která u něj t. r. vedla k uvěznění – malíř v kompozici obrazu prosil nejspíš také o andělskou pomoc, což by mohl ztvárňovat andílek se vztaženými sepjatými rukama letící nad jeho autoportrétem (přítomnost umělcovy tváře musela v nejbližším okolí budít pohoršení a pochopitelně neměla vejít v širší známost, což zvolený způsob zobrazení umožňoval, viz PROKOP 2006, 76-81) – jde o olejomalbu na plátně, 327 × 211 cm, ovál na výšku s obloučkovým projmutím v hor. a dol. části, dílo svým autorem (Brandlem) signované a v roce do 1728, kdy od března malíř ve zdejších cist. klášteře pobýval a v poměrně krátké době, v oné napjaté atmosféře hrozby vězení pro dlužníky, zde kromě obrazu Patronů země č. vytvořil jedno ze svých vrcholných děl, obr. Naneb. P. Marie pro hl. ol. op. chrámu

3/ u vs. na hřbitov vápencový, mram. reliéfy na podst. zdobený sloup se sochou, obklopený částečně písk. sokly se sochami a balustrádou – ve vr. sloupu (pilíře) nadživ. socha na oblacích stojícího kanov. něžně svírajícího krucifix, jež podpírá ve spod. části lv. rukou a na Kristovo tělo klade ruku pr. – pod křížem palma – nad světcovým biretem paprscitá ☼ zakončená 5 zlacenými osmicípými, tj. cist. hvězdami – pod nohama světce malý čtyřb. plint přecházející do bohatých oblak s četnými okřídlenými and. hlavami a se 4 postavami andílků ve spod. nárožích, držícími atributy světcových ctností – and. vpř. vl. troubí na malou kov. trubku (Dobrá pověst), and. vpř. vpr. vysypává roh hojnosti (Štedrost), and. vz. vl. drží v lv. ruce rozevřenou kn. a v pr. kov. lilii (Čistota), and. vz. vpr. s visacím zámkem v lv. ruce činí prstíkem pr. gesto mlčení (Mlčenlivost) – oblaka s andílkami dosedají na střed. část sloupu, tj. čtyřb. vys. sokl či pilastr s odsazenými nárožními, zdobený na všech čtyřech str. dole vystupujícím volut. srolováním – na čelní str. dole upevněno kov. zdobené rameno pro lampu – spod. čtyřb. část

pomníku je nejširší a nejvyšší, má rovněž odsazená nároží a stojí na vel. základně – na 3 str. je t. část pomníku zdobena mram. reliéfy sv. mučedníků Judy Tadeáše (vpř.), Dismase (vpr.) a právě mučeného „ct.“ Jana Sarkandra (vl.), který sem byl zařazen proto, jak vysvětluje dobový pramen, že v Markrabství morav. dosáhl muč. koruny ze stejné příčiny jako SJN, totiž pro nevyzrazení zpovědi – před nárožními na hranolových, nakoso postav. podst. 4 kam. sochy sv. Prokopa (vpř. vl.), sv. Foriána (vpř. vpr.), sv. Vojtěcha (vz. vl.) a sv. Václava (vz. vpr.) – pomník ohrazen kam. balustr. rytmizovanou hran. pilířky, z nichž nárožní jsou zdobeny piniovými šiškami a ony v jednotlivých zidkách balustrády (vždy dva) koulemi – mezi 2 pilířky s koulemi v před. str. balustrády vstupní kov. branka – výška sochy i se sloupem činí 18 a 3 čtvrtiny lokte, balustr. je šir. 15 loket – 1704 kopány pro sloup základy (přitom zde nalezeno až 300 pochovaných těl), 1705 se očekávalo brzké dodání výzdoby sloupu (dopis opata Snopka ze 4. VI. 1705), z 1706 (s doplňky z 1707) pochází nedat. velmi podrobné vyúčtování za stavbu pomníku, ve kterém však nejsou uváděna (kromě malíře Mařika) jména umělců a řemeslníků (za nepom. sochu dostal „řezbář“ 50 zl., za postament s anděly 30 zl., za sloup dostal kameník smluvených 280 zl. atd.), 13. V. 1707 je již nepom. sloup zmíněn jako „přednedávnem vztyčený“ – 2. V. 1707 bylo „řezbářovi“ zapláceno 12 zl. za 2 kam. and., kteří měli u sloupu držet plechovou lucernu (za 5 zl.), do níž bylo t. r. fundováno světlo (→ D.2, Sedlec) – 1708 ještě chybí zmínka o 4 sochách světců při nárožích sloupu, jež jsou vyjmenovány až 1715 – zříz. opat zdejšího cist. kláštera Jindřich Snopek (ve fun. 1685 † 1709), aut. sochařské výzdoby sochař Matěj Václav Jäckel ve spolupráci s více členy jeho dílny, snad včetně jeho mladičkého syna Jana Emanuela (* 1690) a začínajícího Jana Jiřího Šlanzovského (nejspíš aut. 3 mram. rel.) – Sartorius tento „čestný sloup“ vychvaluje jako jedno z nejkrásnějších svatoján. čestných vyobrazení („Ehren-Bilder“) v Č. král., míst. cisterciáci se pak o něm 1715 vyjadřují jako o přenádhermé soše („permagnifica statua“)

1, 3/ R l. zpr. převora P. Josefa Bridelia a celého cist. konventu, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 174); 2/ E (na obr. vpr. dole na vesle sv. Vojtěcha sign.) *Petrus Brandl Pinxit Anno 1728.* – L UPČ 3, 302 – TISCHEROVÁ 2013, 175-177 (č. kat. 25) – PROKOP 2006, 58, 60, 64, 69-71, 74-81, 225-226 (pozn. 20, 21) – PROKOP 2016, 80 – **pozn.:** oltář s obrazem se nyní nachází v býv. cist. op. chrámu; 3/ E (dle Sartoria se na podst. kromě 3 postav světců na str. čtvrté nacházel) věnovací náp. svatému JN – L SARTORIUS 1708, 918-919 (mj. i odůvodnění přítomnosti vyobrazení ct. JS) – DEVOTY 1824, 229-230 – PROCHÁZKA 1861, 1018 – VESELSKÝ 1877, 114-115 – SKRUŽNÝ 1969, 276 – UPČ 3, 303 (dat. 1705-13) – VANČURA 1994, 196, 199 – SUCHOMEL 1996, 156 – TISCHEROVÁ 2013, 21,

Sedlec (nyní část hl. m. Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Liboc)

v kap. N. Trojice (cca 1725, stavebník praž. staroměst. měšťan František Josef Moser, arch. snad Kilián Ignác Dientzenhofer) na soudobém (dřev., polych. a zlac. panelovém) oltáři obraz (nahore zakončený segmentem) N. Trojice přijímající do nebe SJN: nejvýše v oblacích N. Trojice se zeměkouli upr., níže po str. na oblacích klečí P. Maria (vl.) a sv. Josef (vpr.), mezi nimi z nebeských výšin slétají 2 andělci ke SJN, jeden mu přináší věnec, druhý palmu – prostovlasý světec z *Nepomuku* v kanov. odění, s rozpaženými rukama (v lv. biret) a pohledem obráceným k nebi, je apoteoticky vezen do Božího král. na (jednoosém) triumf. voze taženém 4 okřídlenými symboly evangelistů, což s účastí sledují sv. č. patronové, nejdynamičtěji sv. Vojtěch vpr. dole, vl. dole pak klečící sv. Václav s praporem, nad ním sv. Zikmund, Ludmila, výše ještě 5 světců, mezi nimi sv. Prokop, Vít a Ivan s laní – ve spod. prostoru mezi triumf. vozem, sv. Václavem a Vojtěchem průhled na *Praž. hrad* s katedrálou, níže v popředí *Praž. most* – aut. malíř Filip Kristián Bentum (sign.)

⌞ PMKČ I, 230 – UPP, V. P. M-Ž 1, 420-421

Sedlec, n. Zettlitz (nyní část města Karlových Varů) (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

ve far. a pout. k. sv. Anny:

a/ nad zpovědníci mal. obraz (○), cca 1684

b/ vyřez. socha (○), 1700 postav. nad kazatelnu

c/ o něco větší socha (○), vyřez. ze dřeva, sem byla zaslána 1702 Josefem Františkem Schrepelem, tehdejší farářem u sv. Václava v *Praze na Malé Straně*, a vztyčena na stěnu poblíž kaz.

a-c/ Ⓔ nedat. l. zpr. míst. faráře Kašpara Josefa Lorenze, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 367^r)

Sedlec, n. Voitelbrunn (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

1/ ve far. k. sv. Víta socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

2/ u c. ze vsi k *Portskému mlýnu* kam. socha (stojící kanov. drží kříž zl. dopr.) na vel. zděném podst. završeném stříškou, 1717, zřiz. míst. starosta Martin Gold(t)berg

2/ Ⓔ www.baroknikrajinou.cz/p8135-sedlec-socha-sv-jana-nepomuckeho

<https://sedlecumiku.lovka.cz/pamatky/sochy-jana-nepomuckeho/>

Sedlice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět.:

a/ oltář se sochou, kolem níž 2 andělé drží svícny, dol. 1715, kdy oltář označen za nový

b/ po boku obraz, dol. 1715

a, b/ Ⓔ nedat. l. zpr. míst. faráře Vojtěcha Burcharda Becka, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 153^r)

Sedliště, n. Sedlischt (HS, Vr)

v k. Všech sv. je dřev. kaz., na parapetu opatřená reliéfní sochařskou výzdobou, totiž reliéfy sv. Aloise, sv. Antonína Pad a SJN v ov. medailonech z vavřínových věnců s motivy akantů a rozet – 1714, aut. sochař a řezbář Matyáš Weissmann

Ⓔ OLŠOVSKÝ 2006, 212 – pozn.: torzo parapetu uloženo v Ostravském muzeu, i. č. 3467, a, b, c (starý muzejní majetek)

Sedlnice, n. Sedlnitz (M, Olo, Ol, d. Příbor, f.)

ve vsi u m. přes ř. (tj. říčku *Sedlnici*) socha, dol. 1716

Ⓔ l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r)

Sedloňov, n. Sattel (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. Všech sv. (1711) nedlouho před 1715 postav. socha, zřiz. míst. farář Antonín Cerasola

Ⓔ l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^v)

Sedm Dvorů, n. Siebenhöfen (nyní část města Moravský Beroun) (M, Olo, Ol, d. Budišov nad Budišovkou, f. Moravský Beroun)

na návrší ve vsi zděná jednodolní kaple, kterou 1726 zbudovala míst. obec a t. r. ji posvětil budišovský děkan Karel Šebestián ryt. Zeno na Dannhausu (ve fun. 1715 † 1746) – uv. oltář – v polygonální vížce na střeše zvon (prům. 29 cm, výš. 31 cm), 1727

Ⓔ (na plášti zvonu nahore) S: *IOANES NEPOMVCENE ORA PRO NOBIS. 1727.* – Ⓔ WOLNÝ I. V, 104 – LUNGA/ROHÁČEK 2020b, 1378-1380 – Ⓔ pamatkovykatalog.cz/1000000455 – *kaple sv. Jana Nepomuckého* – www.znicenekostely.cz/14336-Sedm-Dvoru-1558-kaple-sv.-Jana-Nepomuckeho – pozn.: kaple byla v 19. st. pseudogoticky přestav.

Semanín, n. Schirmdorf (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Opatov)

ve fil. k. („kapli“) sv. Bartoloměje (1696) na hl. oltáři vyřez. podobizna, dol. 1715

Ⓔ nedat. l. zpr. opatovského faráře Matěje či Matyáše Pešky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 114^r)

Seménkovice, n. Semenkovit (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Bitozeves)

kam. socha, cca 1711, zřiz. „Hausenblas z č. 1“ (údaj z 1835)

Ⓔ MTSSP 2012, 671

Semily, městečko (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla u kaz. socha (s biretem), dol. 1715

2/ nedaleko semilského m. na líbezné louce u c. na sloupu socha (s biretem), dol. 1715

1, 2/ Ⓔ nedat. l. zpr. míst. faráře Gabriela Langeru, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 439)

Semonice viz *Holohlavy*

Sendražice viz *Holohlavy*

Senec, n. Senetz (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, a. Šanov, 1715/16 f. Petrovice)

socha z doby před kanonizací

Senožaty, městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, a.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. oltář, 1691

2/ na nám. sloup se sochou, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. o úctě na želiv. pan. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 165), příl. k l. dopisu želiv. opata Jeronýma Hlíny, danému v Načeradci 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 169-172)

Sezemice, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. 1715 spravovaná osobním děkanem)

1/ 25. V. 1697 vydala praž. arcib. konzistoř pov. benedikovat nově obn. kapli přiléhající k sezemickému far. k. N. Trojice a zasvětit ji BJN – t. kaple byla starobyloou stavbou, jejíž pův. patr. z předhusitské doby nebylo v 17. st. již známo – benedikci kaple spolu se 2 oltáři (jedním nepomucenským) vykonal 1698 míst. farář Jan Adam Lorentz (ve fun. 1692-1707) – na oltář byla do střed. niky (završené půlkruhem s mal. konchou) um. polych. dřev. socha (vys. 149 cm, vz. vydlabaná) stojícího prostovlasého světce (vys. 149 cm) oděného v černou kleriku, s pr. spuštěnou dolů od těla, s lv. rozvěvenou a v pokrčení vztaženou vzhůru, kam světec zalétal pohledem zakláněje hlavu – gestem ruky i pohledem komunikoval s Bohorodičkou, zobrazenou s Ježíškem v podobě Starobol. paládia, které mu v nást. oltáře nabízel ke kontemplaci anděl – jde o nejstarší známé sochařské znázornění SJN jako poutníka do *Staré Boleslavi* – ol. niku obklopoval bohatě vyřez. rám s motivem dubových větví, listů a žaludů (symbol vytrvalosti, nesmrtnosti, ale i Kristova utrpení pro tvrdost t. druhu dřeva) a po vnějším obvodu akant. rozviliny (vše převážně zlac.) – **pozn.:** z celkové kompozice se dochovala pouze svatoján. socha a část oltáře bez vrcholové skupiny anděla držícího Starobol. palladium

2/ v t. far. k. 1707 dol. nová zlac. stříb. monstrance, zdob. několika „č. kamínky“, postavou Boha Otce, sv. Eustacha a SJN

1/ R nedat. l. výpisky z knih evidujících korespondenci praž. arcib. konz., 25. V. 1697 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 238) (pov. k benedikci kap.), 12. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) – l. zpr. míst. děkana Jáchyma Arnošta Martinka, 21. VIII. 1715 či po t. datu (NA, ČDK, kn. 118, fol. 174^r) (kaple ben. 1698, ikon. motiv na jejím oltáři) – L KRÁSL 1904, 176 (← R farářské fase chrudimského v. z 1700, zpr. sezemic. faráře Jana Adama Lorentze) – KOTRBA 1944, nepag. (zbytky svatoján. oltáře) – JN 1993, 198 (katalog č. 121) (svatoján. socha na oltáři) – ROYT 1993e, 375 – PANOCH 2007, 38 (socha na oltáři), 53 (kaple s oltářem), 137-139 (socha a oltáři), obr. 197-199 (socha, na obr. 197 ve zbytku pův. svatoján. oltáře); 2/ R l. inventář sezemic. far. k. a f., který sestavil míst. farář Bernard Hložek ze Žampachu, 20. V. 1707, prez. na praž. arcib. konz. 3. VI. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Skála viz Hořice II

Skalice (dř. Velká Skalice) viz Holohlavy

Skalice u České Lípy, n. Langenau (Č, Lit, Li, v. Horní Police, a.)

1/ ve far. k. sv. Anny (1712-20) zavěšeny na stěně 3 nebo 4 obrazy, dol. 1715

2/ na prostranství u far. k. velmi významná kam. socha, cca 1700, zřiz. p. Valentin Rutte, cís. důchodní ve *Cvikově*, na své náklady

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. administrátora Jiřího Leopolda Reisiga, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 308^r)

Skalička (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f. Kelč)

v zám. zahradě písk. socha (na oblaku stojící kanov. hledí k dlouhému krucifixu, jež drží v pr., v lv. má zlac. kov. palmu a uzavřenou kn.), na krásném propracovaném podst. o 2 etážích: spodní etáž tvoří poměrně vys. válec, z nějž vpř. a po str. v pravidelných rozestupech vystupují vespod čtyřb. sokly, na něž dosedají mohutná volut. křídla – půdorys této části podst. kopírují 2 spodní kam. stupně – stěny válce vyplňují podlouhlá ov. zrcadla s náp. – hor. etáž představuje nízký válcový projmutý postament, kolem nějž jsou pravidelně (nad nápisovými zrcadly) rozmístěny 3 kam. štíty s erby – dílo dali 1719 postavit příslušníci důstojnické šlechty Ullersdorffů, držitelé zdejšího pan., lenního statku olomouckého bis.

E (v zrcadle na lv. str. podst.) *DIVO / IOANNI / NEPOMVCENO / [...]AC[...]VIT* (= 1719) / [nečit. pokračování nápisu menším písmem] – (t. na pr. str. podst.) + / *HIC SIBI / HONORANTES SE / ADAVGET HONORIBVS / SPERNENTES / IGNOMINIA AFFICIT* (= 1719) / (ozdoba) – (t. na zad. str. podst.) + / *SISTITE / ET / VIDETE / NE / TRANSEVNTES HVNC / CONTEMNATIS* (= 1719) / (ozdoba) – H (v hor. etáži podst.) 3 znaky zřiz. – L MALINA 2014, 9, 10, 13, 33

Skalička (dř. Malá Skalice) viz Holohlavy

Skalka, pout. místo nad Mníškem pod Brdy (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a. Mníšek pod Brdy)

u přístupové c. k pout. kap. či kostelíku sv. Maří Magd. (1692-93) na *Skalce*, poblíž barok. budovy rezidence (cca 1700), z níž byl v 2. pol. 18. st. učiněn frant. hospic, stojí kam. socha, zdařilá kopie → praž. most. typu (světec pr. nohou ovšem nestojí na stupínku tvaru knihy, nýbrž na jakémsi hrubém kamenu), spočívající na štíhlém hran. podst. s prostými rámy, s psaníčkovým dekorem vpř. – dílo mohlo vzniknout cca 1700 a jeho aut. byl snad sám sochař Jan Brokoff (tou dobou vytvořil pro rekoleční dům na *Skalce* sous. Piety se sv. Maří Magd.), případně mohlo vzejít z brokoffovské dílny L PMKČ III, 227-234 – *EČK* 1997, 376-377

Skalka, zámek a dv. (Č, Hra, Kh, f. Bílý Újezd)

1/ běloujezdský farář Jiří Vojtěch Mrdásek 1715 sděluje, že je na statku p. Antonína Mladoty ze Solopisk postav. kam. socha: muselo jít o *Skalku*, do *Bílého Újezda* příf. zámek se dv., od 1712

v majetku zmíněného šlechtice (1836 se uvádí jediný kam. pomník v běloužezské f., a to právě na *Skalce* blíže m.)

2/ součástí mešní výbavy kaple (1736-39) na zmíněném zámku *Skalka* je kalich darovaný Janem (Ignácem?) z Rosenthalu (nar. 29. II. 1604) ke cti Boží, P. Marie a JN, asi 1684

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r) – L JIRÁSEK 1953, viz I www.bilyujezd.cz/bu/kronika (díl II. *Kostel*); 2/ E (na kalichu) *Miser peccator Joannes [Ignatius] a Rosenthal natus in hoco loco A. 1604. Die 29. Februarii moribundus Dei, B. M. V. et Joannis Nepomuceni honori obtulit* – L FLESAR 1895, 250 – STEJSKAL 1922, 44 (uvádí jméno donátora v podobě Jan Ignác z Rosenthalu a dat. kalicha asi z 1684) – PANOCH 2007, 83-84 (jméno donátora Jan z Rosenthalu)

Skalná, n. Wildstein (č. stát, CH, Ře, adm. f.)

v adm. far. k. sv. Jana Křt. a Jana Ev. boč. oltář, 1723 oštafirovaný z nařízení Emilie Marie Terezie hr. ze Zedtwitz, rozené hr. z Hartenbergu, paní na Starém Rybníku, která uhradila veškeré náklady na t. umělecký počín

R matrika f. Skalná, 1681-1738 (SOA Plzeň, fond 1014, sign. Skalná 01, závěrečná část, pag. 83)

Skalsko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

v kostelích zdejší f. se 1715 nacházely sochy a obrazy, o, nejstarší nanejvýš z 1706

R l. zpr. míst. faráře Viktorina Františka Zadolského, I. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 525) – **pozn.:** v té době do zdejší farnosti náležel far. k. sv. Havla v samotném Skalsku, přidružený far. k. sv. Františka Seraf. v městečku **Kováni** a k nim fil. kostely Nar. P. Marie v **Sudoměři** a Naneb. P. Marie v **Katusicích**

Skořenice, též Skorenice (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Choceň)

ve fil. k. sv. Maří Magd. sanktusový zvon (výš. 25 cm, prům. 29 cm) zdob. kolem koruny ovinutou stuhou, pod ní nápisem a na plášti reliéfy sv. Vojtěcha, JN, Barbory (?) a P. Marie, 1717

E (na zvonu pod stuhou) *SIT NOMEN DOMINI BENE DICTVM ANNO 1717*. – L SPHU XVI, 192 – CHLÁDKOVÁ 2013, 125

Skořice (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Mirošov)

ve fil. k. sv. Václava oltář s obrazem (☉), dol. 1715

R l. zpr. mirošov. faráře Jana Bernarda Pelletia, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 33^v)

Skramníky, dř. též Skramník, Škramníky, Škramník (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

1/ ve far. k. Stětí sv. Jana Křt. „nový“ oltář, 1700, zříz. míst. farář Jan Fridrich Ambrosius (ve fun. 1673 † 1707) – dále zde 1715 dol. pozlacené vyřez. vyobrazení (o), snad um. na onom oltáři

2/ na vyvýšenině poblíž far. k. písk. socha (hran. podst. s nápisy, dole 2 stupně čtvercové základny), 29. VIII. 1715 (v den Stětí sv. Jana Křt., patrociniaria míst. far. k.) slavnostně posvěcená nymburským děkanem Antonínem Molinarim – aut. dle sign. Jan Brokoff, ve skutečnosti spíše jeho starší syn

Michael Jan Josef Brokoff, případně ve spolupráci s mladším bratrem Ferdinandem Maxmiliánem: zopakoval/i zde o něco dynamičtěji otcovu invenci → praž. most. typu, až na palmu, jež je zde provedena z kamene, nikoli z kovu – zříz. míst. farář Florián Josef Mikulovský (ve fun. 1707 † 1746), vlastním nákladem – **pozn.:** jde o skulpturu vycházející ze sochy v *Boru* (→ výše, t. 3/), velmi blízkou (a výškou 212 cm shodnou) s praž. sochou stejných autorů a téměř z té samé doby (→ výše, Praha VII. 20/) a obdobnou brokoffovské soše v *Nymburku* (→ výše, t. 2/)

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Floriána Josefa Mikulovského, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 252); 1/ L PMKČ I, 45; 2/ E (na krucifixu sochy, na tabulce) *IN / RI* – (švabachové nápisy na podst., vpř.) *Swaty wlaſtencze naff / Spomen na naf / ke czti Muzie bozih / S:ho, Jana Nepomucz = / keho, czti a dobre / powieſti Ochrancze / mocznego*. – (t. vpr.) *Poſtawil dwogiczti- / -hodny Florian Mikulow- / -fky Fararz Skramniczky* – (t. vl.) *Poſwetil welebny / Anton Molinary / diekan Niimburzky* – (t. vz.) *Na den Steti Sho Jana / krztitele 1715 / FECit IOANES BROKOFF* (jen toto jméno latinkou) – L SPHU XXIV, 166, 167 (obr. 265) – PMKČ I, 48 (obr.), 49 – STEJSKAL 1922, 129 – NEJEDLÁ 1964, 17 – UPČ 3, 327 – SUCHOMEL 1993, 336-337 (+ obr.), 339 (pozn. 21-22) (aut. obou synů Jana Brokoffa) – TÝŽ 1996, 154 – ROYT 1994a, 66 – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/skramnicky/socha-sv-jana-nepomuckeho

Skránčice viz *Plánice 4/*

Skrýšov viz *Svatý Jan*

Skuhrov (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Habry, 1727 f.)

ve fil. (od 1727 far.) k. sv. Mikuláše barok. polych. boč. oltář z doby cca 1700 s tit. obrazem, kolem něž rozmístěny malby 13 světců v malých ov. rámech v rozvilinách a ve vr. oltáře ve větším ov. rámu um. obr. P. Marie s Ježíškem v oblacích – mezi znázorněnými světci se nacházejí sv. Václav, Vít, Vojtěch, Zikmund, Karel Bor., František, Xav. a Terezie Vel.

L UPČ 3, 328

Skuteč, město (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, d.)

1/ v děk. k. Naneb. P. Marie:

1a/ oltář, 1700 či 1706, z období míst. děkana Norberta Antonína Václava Matheidesa svob. p. ze Závětic (ve fun. 1699-1736), který dal vnitřek k. na svůj náklad vyzdobit

1b/ na boč. ol. sv. Anny (s akant. rámem se stuhami a festony a s tit. obr.) stojí postranní sochy sv. Vojtěcha a SJN, 1729, zříz. občané, svým nákladem

2/ na nám. vyst. veř. úctě socha, dol. 1710

1a/ L PANOCH 2007, 77-78; 1b/ L SPHU XVI, 200 – UPČ 3, 331; 2/ R LA košumberské jez. residence, 1710 (ARSI, sign. Boh. 122, pag. 177) ← L OLIVA 1903, 161 (omylem sochu klade do Hlinska)

Slaný, n. Schlan, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, d.)

1/ v děk. k. sv. Gotharda velice ušlechtilý oltář s krásně mal. obrazem v sochařském ov. rámu, 1709, zřiz. míst. děkan Kryštof Seuffert, který † 16. III. 1710 a byl před t. oltářem pohřben – také zdejší děkan a vikář František Josef Rozskovský byl pohřben vedle t. oltáře († 15. IX. 1729)

2/ ve frant. k. N. Trojice nad městem, v oratoři socha, 2 ½ loket, dol. 1715

3/ piaristické oratoři či kapli Naneb. P. Marie věnoval baron Hartman 1695 krásné sochy SJN, sv. Izidora, sv. Dismase a sv. Vilgeforty (Starosty)

1/ R nedat. l. zpr. míst. děkana Daniela Xaveria Tassovského, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 245^v) – L PMKČ VII, 145; 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3/ L NEUMANN 1933, 132

Slapy (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla (spravovaném cisterciáky ze zbraslav. kláštera):

a/ nad osmibokou centrálou k. se klene kupolovitá klenba komponovaná do 8 polí, která byla 1716 vyzdob. temperovými malbami představujícími (v poli nad presb.) znak zbraslav. opata Tomáše Budecia (ve fun. 1716-38), doprovázený nahoře po stranách opatovými iniciálami, vymalovaný na podstavci s chron., a dále (v dalších 7 polích) postavy světců (vys. 3,5 m), Petra a Pavla (po str. znaku) a č. patronů Václava, Prokopa, JN (nad kůrem, stojící kanov. s krucifixem a palmou držnými zl. dopr.), Vojtěcha a Víta – jednotlivé postavy stojí na 1,2 m vysokých mal. podstavcích s jejich vepsanými l. jmény – malby jsou umělecky slabé, avšak na pohled zdola působí dosti dobrým dojmem

b/ součástí zař. z l. čtvr. 18. st. je boč. oltář, nyní s mladším obrazem (před 1750) od malíře Francesca Domenica Barbieriho (1701-57)

a/ L PODLAHA 1914, 173-174 – HORYNA 1998, 323-324; b/ L PMKČ III, 252 – I http://biography.hiu.cas.cz/Personal/index.php/BARBIERI_Francesco_Do_menico_3.10.1701-7.6.1757; a, b/ L UPČ 3, 341

Slatina, n. Schlatten (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Ostrava, a.)

poblíž zámku na návsi malá kaple kruhového půdorysu, otevřená vpř. arkádou, završená kuželovou střechou, uv. kam. socha stojícího kanov. tisknoucího pr. rukou k hrudi krucifix a v lv. nesoucího kov. palmu, podst. dole ladně rozšířen, vpř. ov. kartuš s reliéfem Svržení z m., pod kart. náp., nad kart. al. erb – 16. V. 1727, zřiz. Leopold Zikmund Lichnowsky z Woschütz a jeho choť Františka Alžběta, roz. Elbogarová z Dolejšího Schönfeldu (nebo spíš z rodu Werdenbergů?)

E (vpř. na podst. pod kartuší) 1727. / *Die 16. May.* – H (t. nad kartuší) al. znak zřiz. – L UPMS 1, 53 – OLŠOVSKÝ 2006, 28, 36

Slatiňany (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, d. Chrudim)

kam. socha (kanov. stojící v prohnutí, hledí ke krucifixu v lv. a klade pr. na hrud', čtyřb. postament, hran. podst. s rámy s vykrojenými rohy, v předním rámu náp.), 1727, zřiz. míst. vr. Jan Jindřich Zumsande ze Sandbergu, nejspíš s manželkou J. F. V. W.

E (vpř. na podst. v rámu) *J. H. Z. V. S.* (= Johann Heinrich Zumsande von Sandberg) / *Anno 1727.* / (ozdoba) – (na zad. str. podst.) *J. F. V. W.* – L UPČ 3, 343 (dat. 1727) – STEHLÍKOVÁ/ŠTĚPÁN 2014, 68 (dat. 1729) – I pamatkovykatalog.cz (101406 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Slatinice, n. Deutsch Zlatnik či Deutsch Schladnig (obec zanikla 1965-68 v souvislosti s těžbou hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f.)

ve far. k. sv. Šimona a Judy oltář se sochou provedenou obvyklým způsobem, zřiz. míst. farář Jan Šebestián František Traeger, kříž. s červ. hv. (ve fun. 14. VIII. 1709-1712)

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Kletsky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 200^r)

Slatiny viz Kopidlno II

Slavice, n. Slawitz (nyní část města Třebíče) (M, Zno, Ol, d. a f. Třebíč)

ve vsi kaple (obdélná jednodlní stavba s polygonálním závěrem, za nímž sak., průč. završeno volut. štítem s nikou upr., postranními kam. koulemi a nejvýše křížem, na střeše za štítem vížka), 1715, zřiz. míst. vr. (v rámci lesnického pan.) Karel Gottlieb hr. z Aichbichelu, který kapli nadal 100 zl. – uv. oltář

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v) (kaple ve vsi Slavicích se právě buduje) – L WOLNÝ II, II, 157

Slavičín, n. Slawitschin, městečko (M, Hra, Ol, d. Uherský Brod, f.)

ve far. k. sv. Vojtěcha socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Slavíkovec (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Poleň)

v kap. sv. Josefa při panském sídle míst. vr., kterou byl na poč. 18. st. Jan Ignác Wiedersperger z Wiederspergu, druhý hejtman Plz:

a/ vyobrazení na oltáři, dol. 1701

b/ zvon ulitý ke cti sv. jmen Ježíše, Marie, Josefa a SJN, 1707, aut. zvonař Jan Pricquey v *Klatovech*: 29 cm v prům., 23 cm vys., s reliéfy Útěku sv. Rodiny do Egypta a SJN na plášti, s náp., ozdobným páskem pod ním a jménem zvonaře v medailonu

a/ R deník ministrů klatov. jez. koleje, 14. V. 1701 (SOKA Klatovy, sign. 38, fol. 2^r); b/ E (kolem hlavy zvonu) + *HONORI S: S: NOMINVM IESV MARIAE OSEPHI [sic!] AC. D: IOANNIS NEPO / MCVENI FVSA CLATTAE* (květina) *ANNO* (květina) 1707 (květina) – (v medailonu) *IOANNES PRICQVEY* – L *SPHU* XVII, 107-108

Slavíkovec viz Cizkrajov II. 1/

Slavkov, n. Schlakau (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. Opava, f.)

1/ ve far. k. Všech sv. socha, dol. 1716

2/ u hl. c. za dvorem písk. socha (na obláčku stojící kanov. hledí k nebi, pr. klade na srdce, v lv. krucifix s palmou, čtyřb. podst. prohnutě kónický, vpř. rám a na něm plastický znak), 1722, dle erbu na podst. byl zřiz. někdo z rodu míst. vr., Podstatzkých z Prussinowitz, z nichž František Dominik, zdejší majitel, † 1721

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ E (vpř. na podst. pod erbem) 17ZZ – H (vpř. na podst.) znak Podstatzkých z Prussinowitz – I pamatkovykatalog.cz (16116/8-2566 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1722) – **pozn.:** socha později přem. k far. k.

Slavkov viz Lipník nad Bečvou II

Slavkov u Brna, n. Austerlitz, město (M, Brn, Ol, d. Bučovice, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět.:

1a/ socha na způsob oratoria, dol. 1716

1b/ oltář, 1729, v X. t. r. na něm slavnostně umístěny relikvie sv. muč. Felixe

2/ na nám. vel. kam. socha s kam. a žel. zábradlím, dol. 1716

3/ na předměstí kam. socha v živ. vel., s podobným zábradlím, dol. 1716

- 1a, 2, 3/ zřízeny na náklady míst. pan., což se mohlo stát v době míst. p. Dominika Ondřeje hr. z Kaunitz († 1705) či Maxmiliána Oldřicha hr. z Kaunitz-Rietberg († 1746)

1a, 2, 3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v); 1b/ L WOLNÝ II. III, 473

Slavonice, n. Zlabings, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

- I. Město s okolím

1/ na záp. předměstí ve špit. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716

2/ v pout. fil. k. Božího těla na vrchu záp. nad městem socha, dol. 1716

3/ ve fil. k. sv. Kříže na hř. na již. předměstí socha, dol. 1716

1-3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

- II. Děkanát

ve slavonickém děkanátu je 1716 dol. socha v kostele „Sollecensi“, avšak tuto stavbu se nepodařilo lokalizovat

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Slezské Pavlovice, do 1947 Německé Pavlovice, n. Deutsch Paulowitz či Pawlowitz (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. a f. Osoblaha)

upr. vsi dřev. socha, dol. 1715, zřiz. manželka pana Maxmiliána V. Beeše (?), na základě slibu a na poděkování za dobrodiní (→ D.1, 727)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – příl. M k předchozímu dokumentu, n. svěd. Maxmiliána V. Beeše (?), dané

v Německých (dnes Slezských) Pavlovicích 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 132^v)

Slezské Vlkovice (dř. Velké Vlkovice) viz Lipník nad Bečvou II

Slivenec (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, a.)

v adm. far. k. Všech sv. u kaz. socha, 1699, zřiz. míst. administrátor Petr Pavel Rühner (Rünner), kříž. s červ. hv., na základě slibu a na poděkování za svobodné zvolení Jiřího Ignáce Pospíchalova velmistrem křížov. řádu, s prosbou o ochranu (řádu) před zahanbením

R l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, svěd. míst. administrátora Jana Tičky, člena řádu, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v) – L HRADEC 1931, 182 – PUČALÍK 2017, 175, 343 (pozn. 787)

Sloup v Čechách, n. Bürgstein (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

1/ v době působení faráře Jiřího Anselma Schuberta (ve fun. 1698-1726) dal cca 1705 p. Bartoloměj Schille (1715 byl již †), důchodní sloupského pan., vyřezat ze dřeva sochu o „délce“ sedmi čtv. lokte a umístit ji ve far. k. sv. Kateřiny pod okno, do výšky deseti čtv. lokte od země – v souvislosti s t. svatoján. sochou došlo cca 1708 k pozoruhodné epizodě (→ D.1, 244)

2/ u m. přes *Dobranovský potok* socha na hran. podst. s náp. na před. stěně, 1714 či 1715

1/ R l. zpr. míst. faráře Jiřího Anselma Schuberta, 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 311^v); 2/ E (vpř. na podst. neúplný náp.) *DIVO / IOANNI NEPO / MVCENO / HONORI* – L UPČ 3, 365 (dat. 1715) – I pamatkovykatalog.cz (44723/5-3255 – sochy sv. Rozálie a sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1714) – **pozn.:** pův. sochu 1857 nahradila nová socha

Sluhy (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, d. Kostelec nad Labem)

ve fil. k. sv. Vojtěcha u již. stěny socha zvoucí k úctě, dol. 1715

R l. zpr. kostelec. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^v)

Slup, do 1949 Čule, n. Zulb (M, Zno, Ol, d. Znojmo, f. Jaroslavice)

ve slupské farnosti, resp. přip. far. obvodu (zahrnujícím vsi **Slup, Micmanice, Oleksovičky**) kaple, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Slušovice, n. Sluschowitz, městečko (M, Hra, Ol, d. Holešov, f.)

v (původním) far. k. sv. Jana Křt. na oltáři socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Služice (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f. Říčany)

věž fil. k. sv. Jakuba Vět. 1716 vyhořela a rozlily se přítom zvony – z kovu nalezeného po požáru ulil na

náklady sluštického záduší 1722 zvonář Valentin Lissiack na *Malé Straně* v Praze dva nové zvony se shodnými nápisy, připomínajícími jejich původ, konkrétněji větší zvon s reliéfy sv. Jakuba a P. Marie a zvon menší (prům. 103 cm, výš. 81 cm) s reliéfem na plášti

E (na menším zvonu s reliéfem nahoře dokola napsáno) VALENTIN LISSIACK GOS MICH AVF DER KLEINEN SEIDTEN PRAG. – (t. na plášti) SKRZE OHEN SKAZU GSME DOSTALI LETA 1716 A ZASE GSME OBŽYWYLY ROKV 1722 NAKLADEM WLASTNIM ZADUSSY SLVSSTICZKEHO ZA CZASV HEYTMANNA AVRRINOWES A SSKWORETŽSKEHO VROZENEHO PANA WYLYMA PROKOPA OBSTZIERAER A DVCHOWNIHO SPRAWCE NEB FARAŘE RZICZANSKEHO WELEBNEHO PANA PATERA IAN DANIELE BERANKA RODILEHO Z BEZNA. – L SPHU XXIV, 169-171 – PMKČ I, 43 – ŠORM 1929a, 83 (menší zvon údajně bez letop.)

Smečno, dř. Muncifaj, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, d.)

1/ v děk. k. N. Trojice oltář se sochou, cca 1695^{a)} – jeho původ popisuje *Manuale et diarium capellanatus Smecznsensis*, příručka zachycující povinnosti smečenských kaplanů, sestavená jedním z nich, Václavem Ignácem Šlechtou (kaplanoval zde 1710-14): „[...] neposlední z ostatních oltářů kostela smečenského jest oltář našeho světce Jana Nepomuckého, jehož socha počátek má za děkana zdejšího zasloužilého vdp. Mayerhofferera, darujícího pouze sochu na zdi upevněnou, až horlivostí jednoho kaplana (Jana Kikovského) mřížky dodnes červenou barvou natřené opatřeny [...]“ – Šlechta dále zaznamenal povinnost fundačních kaplanů starat se o t. oltář^{b)} – dárce sochy, Jan František Mayerhofer, byl smečenským děkanem od 1691 až do své † 26. X. 1700, zřizovatel oltáře, Jan Jiří Kikovský-Jičínský, ve *Smečně* kaplanoval 1695-98 – kromě posledně jmenovaného kněze a ctitele prošli smečenským kaplanstvím ještě další kněží, kteří se projeví jako ctitelé: Jan Ignác Summa z Vlastislavě, pozdější děkan v *Sobotce* a „poeta laureatus“ (ve *Smečně* kaplanoval 1676), dále smečenský rodák Augustin Jan Passer, pozdější děkan v *Nepomuku* (kaplanem 1680-82), a poté Adam Ignác Hlava, následně farář kladenský (kaplanoval ve *Smečně* 1700-03)^{c)} – je pravděpodobné, že se za kaplana Kikovského ke stavbě oltáře ve *Smečně* sbírala almužna, jak naznačuje příběh popsany v → D.1, 80

2/ 1904 je dol., že se na zad. str. hlavního ol. smečenského děk. kostela nacházel 3 m vys. a 1,45 m šir. „bezpečný“ obraz SJN (v živ. vel.) písčícího své poslední kázání^{d)} – jde o plátno o (skutečných) rozměrech 237 × 148 cm, jehož původní vys. kvalita vyšla najevo při restaurování 1993^{b)} – SJN je zde zachycen, jak sedí u stolu a v předtuše blížící se smrti píše kázání na rozloučenou na námět z Janova evangelia (16, 16): *Maličko jen a neuzříte mne více*, přičemž tato slova má v latině nadepsána

na listu papíru před sebou (*Modicum et non videbitis me. Joane 16:*) – vedle světce stojí anděl oděný v poutnický šat s mušlemi, podává světci hůl a vybízí ho gestem ruky, aby se vydal na pouť k P. Marii Starobol., jejíž tepaný reliéf se vznáší v nebesích vpr. na pozadí obrazu – ve *Staré Boleslavi* si zbožný kněz měl vyprositi duch. pomoc a sílu, aby neochvějně uchránil zpovědní tajemství před králem Václavem IV., který chtěl na světci zvědět, z čeho se mu zpovídá jeho královská choť – andělek v pr. dol. rohu malby poukazuje na mlčenlivost klíčem v ruce a prstíkem pozdviženým k ústům – druhou ručkou ukazuje na kostlivce, smrt, kterou mučedník nalezne ve vlnách *Vltavy* pod *Pražským mostem* – patero hvězd, namalovaných na hladině řeky, je předzvěstí světceva nebeského oslavení – malba do podrobností ztvárňuje svou literární předlohu, Balbínův *Život sv. Jana Nepomuckého* i Balbínův inspirační zdroj, Dlouhovského nepom. životopis – teoreticky vzato mohla vzniknout již v 70. l. 17. st., pravděpodobněji však je, že byla vytvoř. mezi 1680 a 1700 – pokud by obraz byl výrazem uměleckého mecenátu „vládců domu smečanského“ z rodu Martinitzů, pak by snad bylo možné jeho pův. umístění hledat v domácí kapli Martinického paláce na pražských *Hradčanech*, byť podrobnosti existence t. kaple nejsou známy (→ výše, Praha IV. 4) – po prodání praž. paláce se obraz mohl dostat do smečenského děk. kostela^{e)}

3/ mezi děk. k. a děkanstvím kam. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, s kov. palmou v pr.) na hran. podst. s volut. boč. křídly (vpř. ov. rám s náp., kolem nějž a nad nímž rozmístěno 5 kam. pěticipých hv.) – 1723, zřiz. míst. rodák Augustin Jan Passer, který dal pomník vytvořit svému patronovi, SJN, v době, kdy byl nepomuckým děkanem, světceovým „nehodným kaplanem“ (působil v *Nepomuku* 26. I. 1700 † 28. V. 1728)

1/ a R l. zpr. míst. děkana Matyáše Nespěšného, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 55^{a)}) – b L PŘIBYL 2001, 22 (pozn. 18) – I pamatky.slany.cz (článek Vladimíra Příbyla z 18. X. 2005, *Obnovená svatojánská památka ve Smečně*) – c L PŘIBYL 2001, 22 (pozn. 18); 2/ a L SPHU XX, 306 – b L KUCHYŇKA 2006, 88 – c L HEROLD 2006, 152-154 – další L k obrazu: PŘIBYL 1998, 7, 9 (+ obr. 4) (dat. cca 1680) – TÝŽ 2001, 22 (pozn. 18) (dat. před 1700) – KUCHYŇKA 2006, 88-89 (dat. možná již do 70. l. 17. st., ale obraz byl vytvoř. spíše až po 1680) – pozn.: dnes je t. ikon. výjimečný obraz zavěšen na chodbě karm. kláštera ve Slaném; 3/ E (v ov. rámu vpř. na podst.) *DIVO / IOAN / NEPOMVCENO / PATRONO SVO / OPVS HOC (= 1723) / f f / AUGUSTINUS IOAN: / PASSER DECANUS. / NEPOMUCEN / INDIGNUS EIUSDE / CAPELLAN.* – L SPHU XX, 317 (dat. 1722) – PMKČ VII, 186, 193 (dat. 1723) – SKRUŽNÝ 1969, 273 (dat. 1723) – UPČ 3, 368 (dat. 1723) – PŘIBYL 1998, 7, 11 (obr. 8), 16 – BARÁKOVÁ 2006, 109 (dat. 1722) – KUCHYŇKA 2006, 91 (dat. 1723)

Smidary, n. Smidar, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. sv. Stanislava biskupa:

1a/ starobylý, patrně v královéhradecké diecézi nejst. obraz aneb mal. podoba (živ. vel., tvář podlouhlá, bohatý vous na způsob poustevníků, na hlavě biret, kolem něj ☼, na rochetě kanov. oděv, v lv. palma), 1669, zřiz. míst. purkrabí, uroz. p. Jiří Benjamin Schnabelius (Šnabelius, Schnábl) z Labenthalu (Labentálu), poté hejtman smidarského a dymokurského pan., pramenně doložený ve *Smidarech* 1671-82 († 1689), který se spolu s míst. farářem Janem Heinšmidberským podílel na obnově zmíněného k. a dílem i na pořízení nového vnitřního vybavení někdy před 1674

1b/ dřev. socha, cca 1710

2/ při c. ke *Skřivanům* poblíž odbočky na *Loučnou Horu* písk. socha (hran. podst., vpř. vykrajovaný rámec s chron., hor. postament volut., světec stojí v předklonu na oblacích, na nichž klečí andílek, vzhlíží k němu a prstem ukazuje gesto mlčení), 1725

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r) (informace od míst. faráře z 1715); **1a/** E (pod obrazem náp.) *Beatus Joannes Eleemosinarius Nepomucenus Martyr, et Cathedralis Ecclesiae S. Viti in Arce Pragensi Canonici Reginae Iohannae Wenceslai Pigri Conjugis Confessarius, sumptibus Nobilis ac Generosi Dni Georgij Schnabelij de Labenthal Burggravij hoc tempore Smidariensis factus A.º 1669.* – L BERGHAUER 1761, 126-127 (č. 11) – KOŘÁN 1970, 123 – TÝŽ 1994, 216 – PANOCH 2007, 67-68; **2/** E (vpř. na podst.) *DIVO Joanni Nepo / MVCeno Ista / statVa pIe ereC / ta fVI.* (= 1725, bez započítání *J* ve jménu *JoannI*) – L UPČ 3, 371 (dat. 1725) – PANOCH 2007, 68 (dat. 1719)

Smíchov (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, a. jez. misionáře na vinicích u Prahy) malý podbělohorský statek záp. od petřínského opevnění *Prahy* (po 1774 zvaný *Kneislovka*, časem získal čp. 88 v rámci *Smíchova*, od 1986 břevnovské čp. 2430, ul. Atletická), koncipovaný dle antického vzoru vily jako odpočinkové sídlo na venkově (v ústraní od povinností a měst. ruchu) a sestávající z obytné usedlosti a 4 částí, totiž pole, vinice, ovocného sadu a zahrady, byl svým majitelem, pražským svatovítským kanov. Zdeňkem Jiřím ryt. Chřepickým z Modlíškovíc 1724 věnován a zasvěcen jako památník náležitě lásky a jako veř. dosvědčení přijatých milostí sv. patronovi JN spolu se soukr. kaplí – nepom. kaple je centrální, s hl. vs. na vých. str. směrem k usedlosti, průč. vrcholí trojúhelným štítem, střecha je mansardová se sanktusní vížkou a drobnými vikýři v bocích, průč. i boč. stěny opatřeny lizénami, v bocích segmentově ukončená okna, zad. fasáda (s lizénami) cylindricky vystupující – t. sakrální stavba byla zbudována na záp. okraji zahrady a 25. X. 1724 ji požehnal děkan svatovít. kapituly, apoš. protonotář a kanovník

starobol. kapituly Karel Dominik Řečický – tehdy zdejší majitel Chřepický, který sv. Janovi zasvětil se vším svým vlastnictvím i sebe sama, udělil t. venkovskému areálu dle SJN jméno Jánské Tuskulum (*Tusculanum Joanneum*), jež bylo napsáno při hl. vstupu – svatoján. kaple byla vnějškově na boč. stěnách zdobena malbami (vycházejícími z Balbínovy svatoján. legendy), k nimž perspektivou cílily dvě stromové aleje: vpr. byl výjev vhodný pro venkov (SJN se v posvátné samotě stranou hluku města připravuje zbož. cvičeními a tělesnou kajícíostí na přijetí kněžství a služeb apoš. života), vl. výjev vhodný pro zahradu (SJN v žaláři po velkodušně snášeném mučení dochází k božské útěše zbožným rozjímáním o nebeském Ráji, což je odkaz na zahradu, a díky viditelné přítomnosti andělů, které se malíři zlíbilo vymalovat s různými hudebními nástroji) – obě malby byly doprovázeny zahradními scénami (zříceniny, skály, jeskyně, vodní kaskády) – na průč. kaple nad vs. byla symbolická malba Mučednictví (světec planoucí po celém těle, hlavně však v ústech a srdci, stojí nad zavlažujícím pramenem, který patří k lahodnostem zahrad, pod tím tři české řeky, *Vltava*, *Berounka* a *Sázava*, které se před *Prahou* slévají a společně omývají *Pražský most*, vydávají z trojí nádoby do výše prýstící vodu, aniž by uškodily Janovým plamenům, což má znamenat, že dokonalá láska, jíž SJ v životě i umírání planul k Bohu a bližnímu, nemohla být uhašena vodami, do nichž byl ponořen, jak naznačuje parafráze k *Pís* 8, 7) – na čtyřech stranách vnějšku kaple čtyři malované symboly (vlastně emblémy, obrazy s lemmaty) v souladu se čtyřmi částmi statku a čtyřmi ročními obdobími: 1. SJN jako květ (neboť se jako květ narodil v údolí *Zelené hory*, v máji, měsíci květů, zavlažen vodami, se zrodil pro hvězdy; Kristova vůně, parafráze k 2 *Kor* 2, 15; jaro) – 2. SJN jako obilí (k němuž jsou přirovnáváni mučedníci; léto) – 3. SJN jako vinný hrozen (podle Spasitelova podobenství světec na vinici Páně, v církvi, v napojení na pravý vinný kmen, Krista, uzrál v lahodný hrozen, lisován a šlapán ve vinařském lisu mučednictví vydržel a v hořké smrti podstoupené pro Krista porozuměl či zachutnal, jak naznačuje dvojitý význam l. slovesa „sapere“; podzim) – 4. SJN jako palma (světec jako plodný strom nebeského Ráje v protiventství přinesl daleko lahodnější plody; zima) – uv. kaple: na hl. oltáři obraz Hrdinného mlčení SJN odporujícího tyranovi, spolu s nímž sedí u král. stolu, s doprovodným náp. (chválou na Tobita) – na opačné str. nad vs. malba Mučednictví (světec padá svržen z m. a upr. vln „ztroskotanému“ prelátovi nebeské plameny strojí pohřeb) – na klenbě kap. malba paralely Eliášova čtyřspřeží a Nepomukova nanebevzetí ve víru, které byly postaveny opět na Bibli, 2 *Král* 2, 11, 12nn. (je mnoho podobností mezi Božími muži Eliášem a SJN, neboť nebeské plameny doprovodily jejich narození, oba mezi

nebeskými plameny dospěli ke hvězdám, oba byli pravdomluvní proroci, oba horliví kazatelé, slavní divotvůrci, oba nenávidění králem, takže Eliáš zakusil Václava v Achabovi a JN Achaba ve Václavovi, jak se praví v některých svatoján. kázáních) – kaple byl opatřena erbem zřiz. a dedikačním náp. s chron. – freska na klenbě je anonymním dílem dobrého dobového průměru, snad od malíře Jana Hiebela či z jeho okruhu (Preiss)

E (u vs. do areálu) *TUSCULANUM JOANNEUM* – (vně kaple pod malbou na stěně vpr.) *JOANNES AD APOSTOLICAE NOVA MUNIA VITAE / SACRO IN SECESSU SE PROCUL URBE PARAT.* – (t. na stěně vl.) *POST TORMENTORUM NIMBOS SOLATA CAELI / MARTYR IN OBSCURA CARCERIS AEDE CAPIT.* – (pod malbou na průč. kaple) *NEC AQVAE POTERANT EXTINGUERE MULTAE.* – (lemma 1. symbolu) *FRAGRAT ODORE BONO.* – (lemma 2. symbolu) *DIGNUM TRIBULATIO FECIT.* – (lemma 3. symbolu) *PLUS SAPUIT, DUM PRESSUS ERAT.* – (lemma 4. symbolu) *FRUCTUS FERET INDE PERENNES.* – (náp. u obrazu na oltáři v kapli) *PLUS TIMENS DEUM, QVAM REGEM.* – (dedikační náp.) *FLORI MAJALI, / FRUMENTO CHRISTI, / DULCI BOTRO VINEAE DOMINI, / LIGNO FRUCTIFERO CAELESTIS PARADISI, / BOHEMO HELLAE, / INTER FLAMMAS NATO, / INTER FLAMMAS EX UNDIS ELUCTATO IN SIDERA, / S. JOANNI / NEPOMUCENO, / MARTYRI, PROPHETAE, THAUMATURGO GLORIOSISSIMO / SE, SUAQUE OMNIA, AC NOMINATIM LOCUM ISTUM / EX ASSE DICAT, SACRAT, NUNCUPAT / ZDENKO CHRZEPICZKY DE MODLISSKOWICZ, / REGIAE, ATQVE METROPOLITANAE / SANCTI VITI IN CASTRO PRAGENSI / ECCLESIAE CANONICVS.* (= 1724) – H (u ded. náp. v kapli) znak zřiz. – R pam. kniha f. a k. sv. Filipa a Jakuba, 1766-75, stručný popis soukr. kaple zv. „Kneisliana“, mj. s určitějším popisem námětu ol. obrazu (AHMP, fond Farní úřad u kostela sv. Václava Praha – Smíchov, i. č. 1, pag. 33) – L *Tusculanum Joanneum* 1724 – *PMKČ* V, 29 – *UPP, V. P. A-L*, 112-113 – *PREISS* 2013, 1013

Smiřice, městečko (Č, Hra, Kh, d. Holohlavy)

1/ v zám. kap. Zjevení Páně (1699 založena míst. vrchností, Janem Josefem ze Sternbergu, nynější prostora stav. od 1706, svčc. 1713) na pr. boč. oltáři obraz Oslavení: prostovlasý kanov. sedí na oblacích, níže zaplněných andílky, zaklání se vzad, hledí do nebe, odkud mezi shluky dalších andílků přichází záře, lv. ruku klade ve zbožném gestu na hrud', v natažené pr. drží kříž, na téže str. se za ním nachází anděl, který jej levicí korunuje nimbem 5 hv. – ve skupině andílků pod světlem jeden činí gesto mlčení, jiný lv. ruku klade na rozevřenou knihu a pokorně líbá mučedníkovu botu, kterou si přidržuje pr. rukou – nejniže se klene několikaobloukový m. – malba je sign. i dat. – 1727, aut. lombardský malíř a freskař Carlo Innocenzo Carlone, který dílo nejspíš vytvořil kolem první zimy svého pobytu v Praze, kdy nemohl kvůli klimatickým podmínkám pracovat na freskách v *Clam-Gallasově paláci*, kvůli nimž do

Prahy zavítal – Carlone vytvořil ještě jednu malbu shodné kompozice (toliko ☼ nad hlavou je prostý kruh bez hv.), snad skicu k smiřickému oltářnímu obrazu

2/ nadživ. písk. socha (na podst. na půdorysu sférického trojúhelníka s konkávně prohnutými hranami, stojící kanov. hledí na drobný kov. kříž, který před sebou drží v pozdvižené lv., pr. ruku klade v pohnutí na hrud'), cca 1720, aut. sochy sochař Matyáš Bernard Braun (dř. mylně připisováno Jiřímu Františku Pacákovi), aut. podst. arch. František Maxmilián Kaňka (tradičně spolupracoval s Braunem), zřiz. míst. vr., hr. rod Paarů, který vstoupil v držení pan. 1715 sňatkem Jana Leopolda Paara s Marií Terezií hr. ze Sternbergu – **pozn.:** lze zde sledovat podobnost s Braunovou sochou v praž. jez. k. sv. Klimenta (→ výše, Praha V. 28/)

1/ E (na obr. sign.) *Carlone* 1727 – L *SPHU* XLVIII, 310, 318, 320 (obr. 347) (dat. 1724) – *NEUMANN* 1974a, 157 (č. kat. 50) (dat. 1724) – *BLAŽÍČEK* 1978, 48 (opravuje chybné čtení dat. na obraze, 1724, na správné 1727) – *UPČ* 3, 374 (dat. 1724) – *SBČ* 2001, 69 (č. kat. 1/2.8) – *UNGROVÁ* 2018, 49 (shrnutí); 2/ L *UPČ* 1957, 23 – *UPČ* 1, 48 – *KOŘÁN* 1999, 88 – *PAVLÍČEK* 1999, 197-199 (obr. na pag. 198) – *BOUČEK* 2015, 124-125 (kat. č. IV. 1.) (správné připsání díla) – **pozn.:** socha byla přem. do **Bechyně-Zářečí**, tento transfer však není jistý, nelze totiž vyloučit, že byla již původně určena pro bechýňské pan., které mělo se smiřickým společnou vr.

Smiřično viz Mříčná

Smolotely (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Slivice)

1/ na žul. masivu **Makové hory** u *Smolotel* stojí pout. k. sv. Jana Křt. na poušti či sv. Jana Křt. a P. Marie Karm., který dal od 1717 (či 1719) do 1722 vybudovat smolotelský p. Jan Felix ryt. Chanovský-Kraselovský z Dlouhé Vsi a jenž byl vysv. 5. X. 1723 – součástí pův. zař. chrámu jsou sochy sv. č. patronů Václava, Ludmily, JN a Norberta v nikách lodi, připisované sochaři Janu Oldřichu Mayerovi († 1721)

2/ na návsi *Smolotel* písk. socha, velmi zdařilá kopie → praž. most. typu z doby cca 1700 – není znám původ t. sochy, jejíž hrubé opracování v zad. partii svědčí, že byla určena jen pro čelní a boč. pohled – jednou z možností je, že sochu (spolu se s. sv. Jana Křt.) dal před vs. do zdejšího zámku postavit poč. 18. st. jeden ze zdejších majitelů a že později nahradila jinou svatoján. plastiku, kterou dal 1834 do *Smolotel* dovést z *Prahy* tehdejší míst. p. Jan Nepomuk bar. Henniger z Ebergu (Seebergu) a 15. V. t. r. ji dal postavit na smolotelské návsi na nově zřízeném podst. nesoucím jeho erb – právě na t. podstavci, dochovaném na smolotelské návsi dosud i s hennigerským znakem, dnes stojí výše uvedená barok. svatoján. socha – nelze ale vyloučit, že bar. Henniger 1834 v *Praze* získal právě t. barok. sochu, že tedy nepořídil dílo nové, odpovídající stylu 1. pol. 19. st.

1/ L SKRUŽNÝ 1969, 274 (dat. cca 1720); 1, 2/ L UPČ 3, 376; 2/ I obec.smolotely.cz

Smrkovice viz Staré Smrkovice

Smrkovička viz Nové Smrkovice

Smržov viz Holohlavy

Smříčno viz Mříčná

Sněhov (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Bzí)

u vsi krásný kam. sloup s kam. sochou, postav. ze zbožnosti lidí, dol. 1715

R l. zpr. Leopolda Paulina, faráře ve Bzí, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 426)

Sobčice (Č, Hra, Kh, f. Hořice)

vys. toskánský písk. sloup se sochou v nadživ. vel. (na hran. podst., socha → praž. most. typu, vyjma štóly a sklonu hlavy sm. ke krucifixu), 1714, zřiz. snad valdičtí kartuziáni, což byla míst. vr. (→ níže, Valdice, výše, Hořice II)

R zpr. hořického děkana P. Václava Víta Krnovského, X. 1715 (dat. 1714) – L UPČ 3, 379 (dat. 1729 dle novějšího náp. na podst.) – NEJEDLÝ/SUCHOMEL/ZÁHRADNÍK 1994, 143 – SUCHOMEL 1996, 155-156, 159 (pozn. 19, 20) – PANOCH 2007, 80, obr. 27-28 – GOTTLIEB/KLIPCOVÁ 2008, 99-100

Soběchleby viz Lipník nad Bečvou II

Soběnice, n. Sobenitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Býčkovice)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla dřev. socha, dol. 1715

R l. zpr. býčkovic. faráře Antonína Dominika Bertholdta, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 322r)

Soběslav, město (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, d.)

1/ k děk. kostelu sv. Petra a Pavla 1727 přistavěna kaple sklenutá ov. kupolí s lucernou, zřiz. míst. dobrodinci se sch. vrchnosti, Adama Františka kn. ze Schwarzenbergu – uv. oltář

2/ u děk. k. sv. Petra a Pavla písk. socha (stojící prostovlasý kanov. se sepijatýma rukama na hrudi, podst. čtyřb. s vystupujícími boč. volut. křídly, vpř. i vz. podst. vystupující rám s vykrojenými rohy, vpř. opatřený nápisem), 1728, aut. kameník Šebestián Steger, sochu maloval a zlatil malíř Václav Spěváček, zřiz. zbožní měšťané

1/ L UPČ 3, 381-382 – IVANEGA 2015, 93; 2/ E (v rámu vpř. na podst.) *PRO / HONORE / DIVI / IOANNIS / NEPOMVCENI / POSVERE / PII / CIVES* (= 1728) – L UPČ 3, 383 – I pamatkovykatalog.cz (17637/3-5051 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** socha byla přen. na roh ulic Wilsonova a Horní příkopy před čp. 111

Soběsuky, n. Sobiesak (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina mal. obraz, dol. 1715

2/ nad branou kostelní zdi kam. socha (o), 1712

3/ před hř. zdí obklopující far. k., na zděně podezdívce a 2 kam. stupních kam. socha; podezdívka a stupně jsou obdélného půdorysu

s konvexní přední str., tentýž půdorys opakuje podst. vyklenutý vpřed a zdobený rozměrnou volut. kartuší s festony, v níž erb – jemně vystupující bočnice podst. jsou tvořeny volut. křídly s květinovou výzdobou – nad římsu t. dol. části podst. dosedá nižší sokl stejného půdorysu, podpírající oblačný pás, na němž upr. koule s reliéfem Svržení z m. (početná skupina ozbrojenců s kopími shromážděna na trojbloukovém m., světec upr. již přepadává přes most. zídku hlavou dolů, s biretem dosud nasazeným na hlavě, pod ním do kruhu rozmístěno 5 šestícípých hv.) – po str. reliéfu sedí andílci, vl. s rohem hojnosti, z nějž andílek bere minci či krajíc chleba, vpr. s gestem mlčenlivosti a uzamčeným visacím zámekem – koule tvoří podstavu pro oblačný plint, na němž stojí SJ jako kanov. klonící se ke krucifixu přidržovanému pr. rukou, kladoucí ukazováček levice na almuci v místa srdce – 1724, zřiz. nejspíš míst. vr. Jan hr. Klebelsberg na Thumburgu

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Josefa Ignáce Matthese, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 219r); 3/ E (vpř. na podst. po stranách erbovní kart. nahore) 17 Z4 – H (vpř. na podst. v kart.) znak zřiz. – L UPČ 3, 384

Sobotka, město (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, d.)

1/ na boč. stěně děk. kostela sv. Maří Magd. mal. obraz (nad hlavou malá ☉ neboli kruh) v řez. a zlac. rámu, 1695, zřiz. míst. děkan Jan Ignác Summa z Vlastislavě (ve fun. 1689 † 1708), proslavený „poeta laureatus“ a vel. ctitel – 1715 dol., že když se má zpívat mše sv. (nejspíš v den), staví se pod t. obraz malá menza s antependiem, portatilem, svícny a krucifixem

2/ děkanství, jednopatrová renesanční budova z 16. st., bylo někdy po požáru 1708 (na jehož důsledky zemřel výše zmíněný děkan) vyzdobeno dvěma průčelními barok. štíty, na jednom z nichž kam. barok. socha z poč. 18. st.

3/ jeden míst. obyvatel, Jan Stuchlík, dal u c. sm. k soboteckému *Novému Městu* a k zámku *Humprecht* postavit na dřev. sloup vyřez. sochu (☉), 1701

1, 3/ R l. zpr. míst. děkana Jana Jiřího Philippi, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 510); 1/ → D.1, 147; 2/ L UPČ 3, 386 – I pamatkovykatalog.cz (32243/6-1383 – *děkanství*)

Sobotovice, n. Sobotowitz (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f. Rajhrad)

kam. socha (kanov. hledí do nebe, ruce na almuci, v pr. kov. krucifix, v lv. kov. palma, na trojbokém postamentu), 1709

E (vpř. na podst. náp. ve třech řádcích, na konci) 1709 – L VM II. I. 79, 290

Sobůlky, n. Sobulek (M, Hra, Ol, d. Veselí nad Moravou, f. Kyjov)

v polích vých. od vsi písk. podživotní socha (stojící kanov. s krucifixem a palmou, které svírá na svém těle pr. rukou položenou na hrud', a rozevřenou lv. ruku vztahuje k pozorovateli, postament čtyřb.,

podst. hran., s náp. na čelní stěně dole), 1721 – výrazný orientační bod v krajině

E (vpř. na podst. dole) *SWATĪ ĪENE / NEPOMVCKI / ORODVĪ ZA NAS / LETA PAŇE / 1721* – L KRATOCHVIL 2014, 25-27 – I památkovýkatalog.cz (40517/7-2383 – socha sv. Jana Nepomuckého) (podst. dat. 1721, socha do pozdního 18. st.) – **pozn.:** pomník byl cca 1996 přem. do obce na náves

Sokolnice, n. Sokolnitz (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f. Telnice)

u zámku socha, dol. 1716

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Sokolov, dř. Falknov (na Ohři), n. Falkenau (an der Eger), město (Č, Žat, Pr, v. a arcij.)

1/ v arcij. k. sv. Jakuba Vět. na konzolách v lodi soubor soch sv. Barbory, Kryštofa, Františka Seraf., Anny, JN a Antonína Pad., 1701, aut. sign. *A. R. Ed.*

2/ v kapuc. kláš. kostele sv. Antonína Pad. oltář, který dal postavit míst. p. Antonín Jan hr. z Nostitz-Rieneck (1652-1736) kvůli zvláštní milosti – 1715 o tom podal zprávu řehlovický farář Vogel, který však nemohl onu událost blíže prozkoumat, protože t. dobou nebyl řečený p. hr. v *Řehlovicích* přítomen a nacházel se velmi daleko

3/ na náměstí písk. mar. sloup, orientovaný k arcij. chrámu: na 4 žul. stupních čtvercového půdorysu šir. čtyřb. podstavec s jemně vystupujícími nárožními sokly se sochami sv. Jakuba Vět. (vpř. vl.), SJN (vpř. vpr., stojící kanov. s krucifixem drženým zl. dopr.), sv. Antonína Pad. (vz. vl.) a sv. Floriána (vz. vpr.), mezi nimi v jejich výši hran. zdobný podst., na něž dosedá vys. válcový sl. s korint. hlavicí, vyvrcholený s. Immaculaty – pomník postaven z podnětu míst. arciděkana Kryštofa Františka Heinese, který dal provést sbírku chmele, ten vydražil a spolu se 2 dobrodinci z míst. magistrátu, purkmistrem Klugem a Martinem Habermannem uzavřel 2. IV. 1699 smlouvu s chebským kameníkem či sochařem Vilémem Felssnerem, že tento podle předložené kresby zhotoví 5 soch se sloupem tak, že výška prvního stupně až k soše Matky Boží bude činit 36 stop a šířka 200 stop – za dílo měl Felssner dostat na hotovosti 600 zl. – poslední splátka se uskutečnila 17. VI. či VII. 1701 – iniciály na hlavicí sl. dokládají, že se na tvorbě monumentu účastnil sochařův syn Petr Antonín Felssner

4/ u *Vodní* či *Mostní brány* v měst. hradbách, u dřev. m. přes ř. *Ohři* kam. socha: stojící kanov. s kam. krucifixem a kov. palmou, jemně odkazující na → praž. most. typ, avšak bez podstavečku pod nohou – malý postament s náp. v ov. kartuši vpř. – podstavec se sm. dolů rozšiřuje a vpř. nese chron. (citát ze *Sirachovce*, dle *Vulgáty* 2. kap., 11. v., dle Jeruzalémské Bible t. kap., v. 10ab) a pod ním relief zesnulého SJN, ležícího kanov. s hlavou položenou na polštáři (vl.), s překříženými rukama

na hrudi a s křížem v levici (nad světcem visí upr. ze stropu lampa) – 1728, zřiz. bakalář teologie a magistr filozofie a svob. umění Jan Kryštof Kuhn

1, 3/ L *UPČ* 3, 389; 2/ R 1. zpr. řehlovic. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^r); 3/ L *MTSSP* 2004, 164-169; 4/ E (vpř. na postamentu v kart.) *S. / IOANNES / NEPOMVC* – (níže, vpř. na podst.) *NVLLVS / SPERAVIT IN / DOMINO / ET CONFVSVS EST* (= 1728) / *ECCLI Z:11* – I památkovýkatalog.cz (28128/4-4040 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1729) – www.hrady.cz/?OID=10145 (dat. 1828, zřiz.)

Solec viz Boseň

Solnice, n. Solnitz, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. Stětí sv. Jana Křt.:

1a/ 1715 zde dol. 2 st. obrazy a 2 sochy, z nichž větší nad oratoří pocházela z 1713

1b/ na hl. oltáři sochy sv. Jana Ev., Petra, Pavla a JN, asi 1717

2/ nedaleko m. kam. socha (prostovlasý kanov. s krucifixem klečí lv. nohou na oblacích, v pr. biret), 1724

1a/ R 1. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r) – L *KOŘÁN* 1970, 124; 1b, 2/ L *UPČ* 3, 390; 2/ L *PANOCH* 2007, 82

Sovinec, n. Eulenberg, městečko a hrad řádu n. rytířů (M, Olo, Ol, d. Bruntál, f. Jiříkov)

písk. socha (stojící kanov. kontemplující krucifix v pr., lv. ruka vztažena, hran. podst. s dolními volut. bočnicemi, vpř. na podst. nahoře kart. s erbem, níže na vytes. zavěšené roušce náp.), 1729, aut. sochař Jiří Antonín Heinz, zřiz. sovinec. hejtmán Jindřich Binkh z Gerstenfeldtu, s prosbou, aby sv. patron JN žehnal *Sovinci*, jeho obyvatelům a příslušným pozemkům, jak je vyjádřeno v náp. – **pozn.:** v nápisu je zajímavý způsob tvorby písmene *N* ze dvou letočetných písmen *I* a *V* ve jménu *BINK*

E (vpř. na podst. na vytes. roušce) *HEİLIGER PATRON SEGNE / EVLEIPERG / ALLEIŪ WOHUER SAMBTE / ZVGEHORIGEN GRVIDEN (= 1729) / VOH HEILRICH BIVK VOH GERS / TEUFELDT HAVBTMAH IŪ / EVLEIPERG ~ (= 1729) – H* (nad nápisem na podst. vpř.) znak zřiz. – L *UPMS* 2, 118-119 – *ZÁPALKOVÁ* 2011, 115 (kat. č. II.11)

Spálené Poříčí, n. Brennporitschen, městečko (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ zdá se, že když majitel zdejšího pan. Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic jako svědek v beatifikačním procesu dne 7. XII. 1715 vypověděl (k 15. článku, 55. otázce), že „ve vlastním kostele“ zavěsil jednu lampu před obrazem, měl tím na mysli zdejší far. k. sv. Mikuláše, jehož byl patronátním pánem

2/ když 1713 Čechy zasáhl mor a začal sužovat také spálenopoříčské pan. výše zmíněného hr. Václava Ignáce Wratislava z Mitrowic, rozhodl se tento šlechtic, že vystaví v centru pan., v městečku *Spáleném Poříčí* sochu svému obzvláštnímu patronovi a ochránci v nebezpečích, SJN – praž.

sufragán Daniel Josef Mayer ve svých rukopisech zaznamenal, že když hrabě sochu postavil, nikdo z obyvatel na mor nezemřel, ale všichni, aniž by užili nějakého léku či jiného prostředku, jako by jen zbožným pohledem na onu štatui a vzýváním sv. mučedníka zůstali uchráněni od nakažlivého ovzduší a vyvázli zdrávi a bez úhony, jako kdysi židé na poušti při pohledu na měděného hada (→ D.1, 343) – sám zmíněný šlechtic v beatifikačním procesu vypověděl (stejně jako výše v 1/ k 15. článku, 55. otázce), že ve svém městečku Poříčí dal postavit sochu, neuvedl ale, jaké ho k tomu vedly důvody – t. svatoján. památka nyní stojí ve výklenku připojeném k budově radnice – jde o písk. repliku → praž. most. typu (se zlac. kov. palmou) um. na zdobném písk. podst. s al. znakem (pod mohutnou korunou) vpř. – po bocích soklu volutová akant. křídla, na nichž leží andílci a dotýkají se erbovní koruny a květů v čele oněch křídel – takto do tří os rozšířený podst. spočívá na podezdívce zmíněné niky

3/ hejtman pořič. pan. a šichtmistr panských železáren v Nových Mitrovicích Jan Kryštof Štelzig (Steltzig) dal nad zámekem při c. do Lipnice před pan. dvorem postavit písk. sochy SJN (1725), P. Marie Svatohorské (1726) a sv. Antonína Pad. (1727), všechny v živ. vel. na esovitě vykrajovaných čtyřb. podst. s postamenty – svatoján. socha zachycuje světce jako kanov. stojícího lv. nohou na výstupku ve tvaru knihy, shlížejícího na krucifix, který drží zpr. doleva – u jeho pr. ruky za kříž vetknuta zlac. kov. palma – na všech stěnách podst. t. sochy ryté rámce s odsazenými a zaoblenými rohy, v rámcích nápisy

1, 2/ R l. výpověď Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic v beatifikačním procesu (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 10^r); 2/ E (vpř. na soklu vl. dole novodobý letop.) 1713 – H (vpř. na soklu upr., pod mohutnou korunou) al. znak zřizovatele, míst. p. Václava Ignáce Wratislava z Mitrowic, a jeho choti Maxmiliány Františky roz. Kotzové z Dobrze – L BERGHAUER 1761, 160 (publikuje rukopisný záznam praž. sufragána Mayera) (příběh uchránění městečka od moru 1713) – UPČ 3, 392 (dat. 1717) – VRÁNKOVÁ 2011, 46 (dat. 1717), 63 (dat. 1713); 3/ E (v rámu vpř. na podst.) SANCTE PATRON / ICFR – (t. vl. na podst.) SANCTO IOANNI / NEPOMV / CENO OFFERT – (t. vpr. na podst.) IOANNE[S] / CHRISTO / PHORVS / STELTZIG – (t. vz. na podst.) F. 1725 – L PMKČ IV, 216 – UPČ 3, 392 – VRÁNKOVÁ 2011, 46

Spálov, n. Sponau (M, Olo, Ol, d. Lipník nad Bečvou, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. 1716 dol. vyobrazení (→ výše, Lipník nad Bečvou II)

2/ poblíž rybníka u c. do zámku ikon. pozoruhodná písk. socha: stojící kanov. ve výrazném kontrastu šlape lv. nohou po personifikaci Zlé pověsti nebo Pomluvy, bytostí troubící na lasturu, s hady místo vlasů a s zahroceným ocasem – světec se k t. ztělesněnému zlu obrací a zahání je drobným kov. křížem v lv. ruce – v pr. spuštěné podél těla třímá

kov. palmu – dílo pochází nejpravděpodobněji z 20. l. 18. st., není však jasné, kdo byl jeho zřiz.: erb v kam. kart. na čelní stěně mladšího podst. prý náleží svob. pánům Zeno na Dannhausu (dvě šlechtičny t. rodu vlastnily Spálov 1724-30), jinde se tvrdí, že při opravě t. sochy byly 26. VII. 1928 objeveny listiny se znaky šlechtice Ferdinanda Schenka († 1723)

2/ H (na podst.) erb zřiz. – I pamatkovykatalog.cz (27708/8-2103 – socha sv. Jana Nepomuckého) – **pozn.:** po zrušení rybníka byla socha 1827-29 přem. na dneš. místo a časem získala nový zděný podst., do nějž byla vpř. osazena pův. kam. ov. kart. s erbem

Spytihněv, n. Spítinau (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Srbeč (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

po svém nástupu na zdejší faru 1708 našel farář Gottfried Norbert Heber v lv. části farního k. sv. Jakuba Vět. dřev. sochu (vys. 2 lokty, o, palma mučednictví a krucifix v rukou) na zvláštním oltáři, jakoby zasvěceném SJN – zdá se, že tuto svatoján. sochu postavila zbožnost lidu – socha je vyst. veř. úctě

R l. zpr. míst. faráře Gottfrieda Norberta Hebera, 29. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 44^r)

Srbská Kamenice, n. (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d. Česká Kamenice)

ve fil. k. sv. Václava socha, před 1695, a obraz/y, dol. 1715 (→ výše, Česká Kamenice II. 1-3/)

Stadice, n. Staditz (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Řehlovice)

v kap. na plátně mal. obraz (☼), 1712

R l. zpr. řehlovic. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^v)

Stálky, n. Stallek (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f.)

u mostku v uličce proti far. k. socha z mušl. vápence: kanov. shlíží s vážným výrazem ve tváři na krucifix, který drží zpr. doleva, a za pr. ruku má vsunutou palmu – stojí na oblacích, do nichž je vpř. vnořena svítlna ve tvaru šesticípé hv. a po bocích 2 okřídlené and. hlavy – podst. čtyřb., vpř. opatřený rámem s páskovým dekorem a po bocích volut. křídly – pozdní 20. l. 18. st.

L ČERNÝ 2022, 169 (dat. 1. pol. 18. st.) – I pamatkovykatalog.cz (21271/7-6737 – socha sv. Jana Nepomuckého) – **pozn.:** po restaurování byla socha v IX. 2017 přem. na volné prostranství v sev. části obce

Staňkov, n. Stankau, městečko (nyní část stejnojmenného města) (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f. Staňkov, ves)

na nám. kaple, 1727

L PROCHÁZKA 2009, 43

Staňkov, n. Stankau, ves (nyní část stejnojmenného města) (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

míst. farář Tomáš Josef Drum (též Trum) si vyžádal od praž. arcib. konzistoře pov., aby jistí zbožní ctitelé mohli v jeho far. k. sv. Jakuba Vět. postavit oltář, který pak směl požehnat – t. konzistoriální povolení bylo faráři Drumovi sděleno písemně v VI. 1715 – Drum existenci jím benedikovaného oltáře ve staňkovském far. k. dokládá 1719 v kostelním inv.

R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., VI. 1715 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 67^r) – l. inv. staňkov. far. kostela, sepsaný míst. farářem Tomáše Josefem Drumem 1719 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Stará Boleslav, n. Alt Bunzlau, město, místo mučednické smrti a posmrtné úcty sv. Václava a hl. mar. pout. místo Čech s mil. reliéfem P. Marie Staroboleslavské, 1609 prohlášeným za Palladium Země české (Č, Bol, Pr, koleg. kapitula s duch. správou při k. sv. Václava, pout. k. Naneb. P. Marie, jez. rezidence s kap. sv. Ludmily)

- I. Poutní místo

v pout. a koleg. k. sv. Václava (v němž přítomen kryptní k. sv. Kosmy a Damiána):

a/ obraz (um. do štuk. rámce boč. oltáře pod renesančním kam. baldachýnkem v závěru lv. boč. lodi), olej na plátně, 147,5 × 108 cm, věnovaný kostelu rétory staroměst. jez. akad. gymnázia 1652, obdobný grafice zakomponované do básnické sbírky, již tehdy rétoři věnovali k oslavě P. Marie Starobol. a č. zem. patronů novým doktorům či magistrům svob. umění a filozofie na praž. Ferdinandově univ. (→ B.4, 4, C.1, Praha IX. 2/): vavřínový strom vytváří rozvětvením upr. velký mandorlový prostor s rozměrným vyobrazením P. Marie Starobol. (kolem hlavy Ježíška ☼ s perličkami, kolem korunované hlavy P. Marie ☼11*) – z mandorly se vavříň větví ven a nese 13 kruhových medailonů s poprsími č. zem. patronů, oproti rytině doplněných o poprsí sv. Josefa s Ježíškem (přidán k zem. patronům císařským rozhodnutím 1654) ve vr. (namísto pův. jez. znaku) – dole před kmenem vavřínu Čechie korunuje č. dvouocasého lva, v pozadí vl. budovy, vpr. *Pražský hrad* s (nedostavěnou) katedr. sv. Víta, na okrajích stojí vl. sv. Jan Křt. s beránkem a vpr. sv. Kateřina (patronka filozofů a praž. filoz. fakulty) – obraz byl natolik silně přemalován, že nelze určit, jak na něm zobrazené postavy pův. vypadaly, nep. byl později doplněn o sv. Josefa s Ježíškem a poprsí SJN bylo pozměněno (nyní má světec v pr. palmu, v lv. krucifix, kolem hlavy 5 hv.)

b/ ve vyvýšeném presb. na prvním pilíři vpr., na konzole velmi dobře řez. dřev. polych. socha (stojící prostovlasý kanov. hledící dolů v jemně nachýlené póze, s rozevřenými rukama před sebou, jako by se chystal žehnat nebo chtěl něco

odmítnout), vys. 1,5 m, 1. čtvr. 18. st. nebo snad 1727

c/ v t. chóru při boč. stěnách blíže k hl. oltáři 2 dřev. kanov. stally s intarziemi (kytice ve vázách, monogramy i obrázky sv. Václava a P. Marie Starobol.), sakant. a páskovým zdobením a figurální výzdobou tvořenou andílky na řím. a nad řím. zlac. dřev. sochami č. patronů: upr. celé postavy sv. Kosmy a Damiána, na okrajích stall na čtyřb. prohnutých postamentech polopostavy, na lv. stalle sv. Norberta a Prokopa, na pr. SJN (vl., kanov. otočen hlavou po své pr., oběma rukama před sebou drží malý krucifix obrácený k divákovi) a sv. Vojtěcha (vpr.) – 1729

a/ Laurea gloriae 1652 – SPHU XV, 32-34 – RYNEŠ 1948, 96-97 – UPČ 3, 401-402 – ROYT 1999, 78 – SBČ 2001, 43 (č. kat. I/1.72) – *Svatý na mostě* 2009, 54; b/ SPHU XV, 39 (obr. 45), 42 – UPČ 3, 402; c/ E (na kanov. stallách) *SS. Cosmae et Damiani Capitulum. 1729.* – HORČICE 1839, 24, 50 (na kanov. lavicích v presb. zmíněny pouze s. sv. Kosmy a Damiána) – SPHU XV, 45 (+ obr. 52) – UPČ 3, 402

- II. Poutní cesta z Prahy do St. Boleslavi se 44 kap.

pout. cesta k P. Marii a sv. Václavu z *Prahy* do *Staré Boleslavi* byla zvána *Svatou cestou*, neboť byla posvěcena odjezdem sv. Václava za bratrem Boleslavem na hrad do *Boleslavi*, kde našel mučednickou smrt, dále také převezením jeho těla zpět do *Prahy* k pohřbu do rotundy sv. Víta na *Pražském hradě*, jakož i putováním různých svatých osob k místu jeho mučednictví, případně k mil. rel. P. Marie Starobol. – mezi tyto sv. poutníky mladší tradice počítala praž. biskupa Vojtěcha, kněze, poustevníka a opata Prokopa i jiné sv. Čechy – Dlouhoveský mezi ně zařadil i SJN (cca 1668), což po něm zopakoval Balbín (1670) a po tomto řada dalších autorů – kromě legendárních poutí sv. č. patronů po *Svaté cestě do Boleslavi* skutečně putovali císařové, králové, knížata, biskupové a nescísně zbožných křesťanů – 1676-79 byla *Svatá cesta* pro podporu a roznění zbožnosti poutníků vyzdob. 44 „stavuňky“, „stanovišti“ či „sloupy“, tj. zděnými a omítnutými výkl. kapličkami či kaplemi, jejichž počet byl vybrán podle počtu invokací v lořetánské litanii (pův. záměr z 1676 počítal jen se 42 „sloupy“) a jejichž vzájemná vzdálenost se měla ideálně blížit délce *Pražského mostu* (což by znamenalo 479 m, ve skutečnosti se vzdálenost mezi kap. pohybovala v rozmezí 400 – 600 m) – kaple byly postaveny přičiněním praž. jezuitů, hlavně P. Jana Tannera, a za pomoci šlechtických mecenášů – celkovou představu o rozvržení a výzdobě kaplí poskytla 1679 praž. novoměst. kolej jezuitů (vlastně samotný P. Jan Tanner) v tisku *Svatá cesta z Prahy do Staré Boleslavě*, jež věnovala výše zmíněnému praž. sufragánovi Janu Ignáci Dlouhoveskému z Dlouhévsí, mj. kanovníku starobol., který často t. cestou vedl poutníky a který také posvětil hotové

kapličky – knížka sloužila poutníkům jako modlitební průvodce *Svatou cestou*, ke každému zastavení poskytla rytinu zachycující malířskou výzdobu té které kaple s příp. erby a jmény mecenášů (aut. rytin Samuel Dvořák, sign. vespod první a poslední rytiny *Sam: Dworzak sc.:*), dále pak modlitby k Panně Marii a sv. Václavovi podle výjevů, které kap. nesla: šlo o výmalbu kaplového výklenku (poměrně hlubokého a vysokého, sklenutého segmentem), v dol., hl. části představující výjev ze života či posmrtné úcty sv. Václava, v hor., segmentové (lunetové) části představující některé mil. zobrazení P. Marie, uctíváné v Čechách (v první a poslední kapli P. Maria Starobol., v ostatních madony v abecedním pořádku jmen míst jejich uctívání) – rytiny nesou ve spod. části l. popis svatováclavského výjevu, mil. madony mají nad sebou pásku s krátkou l. charakteristikou – 42. zastavení (v dneš. Pražské ul. nedaleko železničního přejezdu v *Brandýse nad Labem*) představovalo nahoře mil. obr. Vyšehradské Madony (popis na rytině: *Wisseggradensis.*), níže pak mal. výjev události, která se přihodila č. králi Vladislavovi II. při noční modlitbě v praž. katedrále – tehdy před jeho očima povstali sv. č. patronové ze svých hrobů, kráčeli průvodem k hrobu sv. Václava a zpívali píseň *Tito jsou svatí* (z knihy *Zjevení sv. Jana*), z čehož povstal zvyk t. antifonu každodenně ráno při procesí v katedr. zpívat – na rytině se k tomuto výjevu pojí popis: *Wladislaus 2.us Polonus Boëmie Rex S. Casimiri Frater, in oratione pernoctans, uidit in Me- / tropolitana Pragensi SS. Boëmie Patronos è suis sepulchris ad sepulchrum S. Wenceslai proce- / dere concinentes: Isti sunt Sancti ec Itaq(ue) Antiphona illa hodieq[ue] in processione ibi canat[ur] ipse fundauit* – mezi českými patrony přistupujícími k hrobu sv. Václava byl na výjevu vedle sv. Zikmunda zřetelně zachycen SJN (v almuci, s biretem na hlavě a ☉), před nimi 2 kráčející světci v mitrách, nejvíce vpř. mladičkový sv. Vít a vz. za JN a Zikmundem bylo vidět ještě jednu postavu – světci, kteří byli vidět v popředí v celé postavě, drželi rozžaté voskovice – donátorem kap. byl (dle rytiny) František Augustin říšský hrabě z Waldsteinu, velitel cís. tělesné stráže (popis na rytině: *Franci- / se[us] Augu- / stin[us] S. R. I. / Comes à Wald- / stein Custos / Corporis / Cæsar*) – závěrečný 44. výjev pout. cesty pod patronací P. Marie Starobol. demonstroval, že z krve sv. Václava a sv. Ludmily pochází panující řím. císař Leopold I., což s celým laděním *Svaté cesty* vytvářelo jasnou proklamaci sjednocení Čech v kat. duchu s přijetím habsburského panovníka jako duchovně legitimovaného i pokrevního nástupce sv. Václava v držení č. trůnu a svatováclavské koruny – *Svatá cesta* také symbolicky vyjadřovala sjednocení Čech jak ve spojení mar. úcty s úctou sv. Václava a dalších zem. patronů, mezi něž byl již pojat SJN, tak také

v propojení církevních i světských šlechtických představitelů celé č. země skrze mecenát při budování kaplí poutní cesty – Tannerova knížka pro poutníky se (s doprovodnými Dvořákovými rytinami) díky svému propagačnímu významu i popularitě dočkala 3 jazykových podob a několika vydání: č. verze *Svatá Cesta* vyšla 1679, 1685 a 1692 – vydání z 1685 bylo v závěru doplněno rytinou s rodokmenem dovozučím, že z krve sv. Václava pochází i současná císařovna Eleonora Magdaléna Terezie (vedle chotě Leopolda a jejich syna Josefa), což líčil i doprovodný popis, k čemuž dodán text o svatováclavské úctě v dalších zemích a o jejím schválení papežem Klementem IX. – n. verze vyšla 1680, 1690, 1699 a 1705 – v n. vydání z 1680 je v úvodu přidána výše zmíněná rytina o pokrevním původu císařovny ze svatováclavské krve, přičemž jez. Jan Tanner t. vydání Eleonoře Magdaléne Terezie věnoval, a v závěru je dodán n. překlad hymnu *Svatý Václave* – l. verze vyšla tiskem 1690 (v závěru l. verze doplňků jako v č. vyd. z 1685)

R LA starobol. jez. rezidence, 1676 (NKČR, sign. XXIII C 105/4, fol. 257^r) (o započetí výstavby 42 sloupů, v zhruba stejné vzdálenosti od sebe, přičiněním praž. jezuitů při c. z Praž. trojměstí do Boleslavi a o jejich zamýšlené malířské výzdobě zázračnými obr. Bohorodičky, proslavenými v Čechách) – R-L BECKOVSKÝ, REZEK 1880, 484-485 (kříž. s červ. hv. Jan František Beckovský klade, v l. čtvrt. 18. st., počátek výstavby kapliček Svaté cesty do 1674) – L TANNER 1679 – TÝŽ 1680 B – TÝŽ 1685 – TÝŽ 1690 A – TÝŽ 1690 B – TÝŽ 1692 – TÝŽ 1699 – TÝŽ 1705 – *SPHU* XV, 122-123 – KREMER-KARLŠTEJNSKÝ 1941, 108-120 (popis 42. kapličky na pag. 119) – RYNEŠ 1948, 100, 170 (pozn. 171) – *UPČ* 3, 406 – *SBC* 2001, 43-44 (č. kat. I.1/73 a I.1.74)

Stará Paka viz *Nová Paka 2/*

Stará Staříč viz *Staříč*

Stará Trnávka viz *Městečko Trnávka*

Staré Brno viz *Brno III*

Staré Buky, n. Altenbuch (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. sv. Anny socha, mezi 1705-15

2/ na návsi socha (stojící kanov. s „jazýčky“ a štrápci drží zl. dopr. krucifix), 15. V. 1715, zřiz. Jan Stein, roz. z *Lübecku*

1, 2/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r); 2/ E (vpř. na podst. v rámu dole) *ANO 1715. D. 15. / MAI HAB ICH GOT. VND / DEM H: IOHANI. V. NEPO / MVK. ZV. EHREN WIE AVCH / MEINER SEELEN. ZVM BES / TEN DISE: STATVA. AVFRICH / TEN LASEN. JOHAN / STEIN: GEBURTIG / VON LVBECK* – H (vpř. na podst. nad nápisovým rámem) erb zřiz., jehož iniciály *I. S.* se nacházejí po stranách klenoty – L *UPČ* 3, 408 (dat. 1725) – *PANOCH* 2007, 81 (dat. 1725)

Staré Hory, n. Altenberg (nyní část města Jihlavy) (M, Jih, Ol, d. Telč, f. Jihlava)

v tzv. zámku (ul. Na dolech č. 9), klasicistní budově z 19. st., se nacházel barok. obraz na plátně, 60 × 47 cm, malířský prepis části grafiky z r. beatifikace 1721 (→ B.4, 113), zachycující z boku poprsí SJN jako kanov. hledícího na lv. str., na rozdíl od grafické předlohy ○, v ov. rámu se 2 chronogramy a se 4 doprovodnými symboly v rozích vně tohoto rámu (vl. nahoře kalich s hostií, dole na malý zámek uzavřená stojící kn. s náp., vpr. dole mitra a berla, nahoře větévka vavřínu)

E (v hor. polovině ov. rámu kolem světcova poprsí) *GLoria In eXCeLsis Deo et sVo MartYri* (= 1721) – (v dol. polovině t. rámu) *ConfessorI SILEntiarIo, InfVLato Pragæ aD S. VitVM* (= 1721) – (na knize) *Con / SCI / EN / TLÆ – L MÖLLER* 1995, 165, 168 – **pozn.:** obraz se dostal ze starohor. zámku 1936 do Malé Mariazell a odtud 1963 do Innsbrucku, kde se nachází v soukr. sbírce

Staré Město, 1961-95 Staré Město u Uherského Hradiště, n. Altstadt (bei Ungarisch Hradisch) (M, Hra, Ol, d. a f. Uherské Hradiště)

při c. na *Velehrad* kam. socha na nízkém čtyřb. konkávním postamentu spočívajícím na rovněž čtyřb. štíhlém konkávním soklu s ov. rámem vpř., do nějž zasazena (novější) mram. deska s chron. udávajícím letop. 1721 – **pozn.:** podst. je obdobný k soklu svatoján. sochy pod hradem *Buchlovem* (→ výše, Buchlov)

E (vpř. na podst. na novější ov. mram. desce) *DIVE / IOANNES / PROTEGE NOS / ORA PRO AMICIS / PERSECUTORIBVS / NOSTRIS.* (= 1721) – **pozn.:** nyní na pův. barok. podst. stojí novější, vůči soklu nepřiměřeně drobná socha

Staré Město, n. Altstadt (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f.)

1/ ve far. k. sv. Kateřiny obraz, dol. 1716
2/ na návsi kam. socha: na kumulativní oblak se 3 and. hlavami (2 po bocích okřídlené) stojí prostovlasý kanov., zaklání hlavu, hledí k nebesům a v rukou zl. dopr. drží mohutný kříž – čtyřboký, dolů se rozšiřující a zaoblující postament je zdoben nahoře v nárožích okřídlenými and. hlavami, dole akanty, na každé stěně ov. kartuší, vpř. s erbem, po bocích s reliéfy – reliéf vpr. představuje Zpověď královny (v prostoru pod drapériovým baldachýnem) – reliéf vl. Svžení z m. (5 biřiců stojí na trojobloukovém m. a prostřední z nich shazuje SJ hl. dolů přes obrubu m. do řeky, nad scénou dramatická nebesa) – oválná kartuš na postamentu vz. je prázdná – spodní sokl je hranol zdob. na všech 4 stěnách zrcadly v páskovém a volutovém zarámování: vpř. náp., vl. výjev Krista v kleče se modlíciho v Getsemanech, k němuž v oblačném sloupu slétá anděl s kalichem v ruce (z nebes scénou Krista ozařují paprsky), vz. obdobně pojatá scéna (obrácená vzhůru nohama) představující vkleče se modlíciho prostovlasého muže v plášti (SJN?), za nímž je strom a před nímž se na vzdutých olacích sklání anděl podávající modlitebníkovi kalich (i zde z oblak vyzařují paprsky), vpr. výjev Krista nesoucího kříž a poháněného biřicem s důtkami (z

oblak opět září paprsky) – nejnižší dotváří podst. široká základna na čtvercovém půdorysu, vpř. zdobená reliéfem sv. Vavřince ležícího a opékaného na rožni – 15. V. 1716, zřiz. míst. farář Antonín Augustin Bramer (na zdejší faru nastoupil 6. III. 1714), ke cti Ježíše a Marie, kteří se loučí, a též ke cti

1/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7); 2/ E (v ozdobném rámu na soklu vpř.) *HONORI / VALEDICENTI / IESV et MARIE / SANCTO⁹ IOANNI / NEPOMVCENO / EXTRVI FECIT / ANTONIVS AVG: / BRAMER. / LOCI CVRATVS / ANNO 1716 / DIE 15 MAY /* (ozdoba) – H (v ov. kart. na postamentu vpř.) znak zřiz. (kalich) s krydly, přílbou a po stranách přílby iniciálami t. zřiz. *A B – L* PANOCH 2007, 82, obr. 55-56 – I pamatkovykatalog.cz (86874/6-3332 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Staré Město, n. (Mährisch) Altstadt, (hor.) město (M, Olo, Ol, d. Rýmařov, f.)

ve far. k. sv. Anny dřev. socha, aut. Michael Kössler, činný tehdy (cca 1700-1728) v *Kladsku*, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v) – L ZÁPALKOVÁ 2008, 34-35

Staré Město, n. Altstadt (HS, Ol, d. a f. Bruntál)

kdysi před čp. 95 písk. socha (kanov. s vys. biretem na hlavě se vine ke křížifixu v lv., v pr. kov. palma) stojící na plintu zapuštěném do oblak, do nichž jsou ponořeni andělci (vpř. klečící s klíčem a gestem mlčení, vl. rovněž s gestem mlčení, vpr. troubící na trubku) a vzadu vytes. erb s pentlí a akantem a chron. kolem, po stranách iniciály – dol. část podst. je hran. – 1723, aut. bruntál. sochař Sebald Kappler (jeho iniciály se nacházejí na světcově šatu vz.), zřiz. F. D. A. R.

E (kolem erbu vz. na oblačné části podst.) *CONFĚSVS IN TE S. IOANNES NVNQVAM CONFVNDAR* (= 1723) – (t. po stranách iniciály) *FD – AR* – (vz. nad světcově šatě) *S. K. – H* (vz. na oblačné části podst.) znak zřiz. – L UPMS 1, 278 – OLŠOVSKÝ 2006, 36, 114 – I pamatkovy katalog.cz (21466/8-182 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Staré Město, n. Altstadt (HS, Vr)

při tzv. Staroměstské c. k *Frydku* za ř. *Morávkou* při mlýnském náhonu (napájícím frýdec. mlýny) kam. socha: stojící kanov. nahnutý ke křížifixu, k němuž naklání hlavu a drží jej zpr. doleva, v pr. kov. palma – postament čtyřb., zdoben vpř. kartuší lemovanou páskou s volutami a palmovým dekorem, uv. kart. náp. – podst. hran. – 1728, aut. frýdecký sochař Matyáš (Matěj) František Weissmann – socha postav. na základě slibu

E (na před. stěně postamentu v kart.) *E. X. WOTO / M. F. W* (= Mathias Franz Weissmann) / 1728 – I <https://www.hrady.cz/index.php?OID=13003> (*socha sv. Jana Nepomuckého u Staroměstské pily*)

Staré Město viz *České Budějovice 4/*

Staré Město pod Landštejnem, n. Altstadt, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)
kamenná rustikalizující socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva a s palmou v pr., podst. nahoře po bocích zdob. and. hlavami, mezi nimiž malý výklenek), 1725 či 1727

E (na podst.) chron. – L UPČ 3, 413 (dat. 1725) – I památkovýkatalog.cz (25807/3-2225 – kaple) (dle chron. 1727) – **pozn.:** nad sochou byla ve 2. pol. 18. st. postav. kaple s obloukem v čelní stěně

Staré Předlice viz Předlice

Staré Sedliště, n. Alt Zedlisch, městečko (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

1/ ve far. k. sv. Prokopa:

1a/ socha, dol. 1707, zřiz. Jan Jiří Pauer, obyvatel v přifařené vsi Úšavě

1b/ lv. boč. portálový oltář s obrazem (kanov. s ☉* klečí s rozpaženými rukama na oblaku před krucifixem, který mu vl. nahoře v letu před zrak staví and. eféb, kolem andílci) mezi s. sv. Vavřince a Štěpána, v nást. drobná soška P. Marie, kopie got. originálu, 1715

2/ na nám. nedaleko zámku žul. socha (vys. 179 cm): kopie → praž. most. typu s mohutnou zlac. kov. palmou, na nízkém čtyřb. kónickém žul. postamentu – široký čtyřb. žul. sokl je na bocích vz. doprovázen volutovými, akanty zdobenými křídly, na čelní stěně pak dole zdoben prázdným, ozdobně vykrajovaným rámem, nad nímž je ve dvojité kart. al. znak pod společnou korunou – 1. V. 1725, aut. nejspíš Michal Jan Josef Brokoff, zřiz. František Ignác svob. p. z Wunschwitz, míst. vr. (1723-34)

1a/ R n. svěd. Jana Jiřího Pauera a jeho ženy Anny Markéty Pauerové, rozené Englové, dáno na faře Staré Sedliště 27. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 258); 1b/ L UPČ 3, 415; 2/ H (vpř. na podst.) al. znak zřiz., Františka Ignáce svob. p. z Wunschwitz, a jeho manželky, Marie Josefy Barbory, roz. Notthafftové svob. p. z Weissensteinu – R WUNSCHWITZ 1749, fol. 23^v-24^r (dat. 1. V. 1725) – L *Wunschwitzisches Gedächtnis-Monument* 1756, fol. D 2^v – UPČ 1957, 715 (nedat.) – NEJEDLÁ 1964, 8 – UPČ 3, 415 (dat. zač. 18. st.) – KOŘÁN 1994, 219 – SUCHOMEL 1996, 154 (dat. 2. desetiletí 18. st., aut. Michal Jan Josef Brokoff snad ve spolupráci se svým otcem Janem), 155 (obr. 2), 158-159 (pozn. 6-9) – TÝŽ 1997, 72 – PROCHÁZKA 2009, 70

Staré Sedlo, též Starosedlo či Starosedly (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

ve far. k. sv. Prokopa na antependiu ol. sv. Anny obraz, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Karla Vačka, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 343^r)

Staré Smrkovice (dř. též Smrkovice či Velké Smrkovice) (Č, Hra, Kh, f. Velešice)

ve vsi socha (☉), 1705

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^r)

Starkoč (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f., 1717 přeložena do Zbyslavi)

v pův. far. (od 1717 fil.) k. Naneb. P. Marie boč. oltář (BJN muč. a patrona Č. král.), dol. 28. X. 1714

L SPHU XLIV, 319-320

Starosedlo, Starosedly viz Staré Sedlo

Starý Knín (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f.)

1/ ve far. k. sv. Františka poblíž kazatelny obvyklá socha (○), dol. 1715

2/ v obci na mírné vyvýšenině terakotová socha (stojící kanov. s lv. nohou na stupínku tvaru knihy, s krucifixem držným zpr. doleva, s palmou v pr.) na soklu tvořeném vysokou a poměrně štíhlou stěnou se středním rizalitem, na bocích se jemně zužující a prohnutou, s římsou, která je nad střed. rizalitem vydutá v segment – před rizalitem soklu ol. menza (se zkosenými rohy) – na zad. stěně podst. obdélná kam. deska s náp. – pod pomníkem 2 kam. stupně – pomník postav. 1727 ke cti a uctívání s prosbou, aby se SJN modlil za ty, kteří jej vzývají (→ náp.)

1/ R l. zpr. staroknínského faráře Bernarda Bojana, kříž. s červ. hv., 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← 1. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r); 2/ E (na desce na zad. stěně) *DIVO / IOANNI NEPOMVCENO / HONORIS ET VENERATIONIS / ERGO / HAEC STATVA / POSITA, (= 1727) / VT / DEVM PRECETVR / PRO / INVOCANTIBVS / SE (= 1727) – L UPČ 2, 508 (dat. 1723)*

Starý Kolín (Č, Kou, Pr, v. Kolín, f.)

ve far. k. sv. Ondřeje mal. obraz (○), starobylý, 1665

R l. zpr. míst. faráře Jana Karla Vaváka, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 108^r)

Starý Maletín, do 1779 jen Maletín či Moletín, n. (Alt) Moletin (nyní část novodobě vytvořené obce Maletín) (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f.)

1/ ve vsi socha, dol. 1716

2/ při c. na Javoří písk. socha (stojící kanov. s úsměvem ve tváři, v pr. vztyčena palma, v lv. kříž), 1728-29, aut. sochař J. Antonín Heinz

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); 2/ L UPMS 2, 458 – ZÁPALKOVÁ 2011, 115 (č. kat. II.10) – **pozn.:** nynější podst. s andílky nepůvodní, z 19. st.

Starý Osek viz Osek

Starý Ples viz Holohlavy

Starý Přerov viz Přerov nad Labem

Starý Rousínov viz Rousínovec

Starý Rožmitál (nyní část města Rožmitál pod Třemšínem) (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. zvaná pouze Rožmitál)

1/ ve far. k. Pov. sv. Kříže dřev. socha, dol. 1715

2/ u vchodu na hř. (rozkládající se kolem far. k.) stojí kam. socha (stojící kanov. drží krucifix zl. dopr. a kov. palmou v lv.) na čtyřb. podst. (dvouetážový, dol. díl hran., zdobený na všech 4 stěnách rámy s vykrojenými rohy a s náp., hor. díl konvex-konkávní postament) – 1729, v r. vytožen kanonizace, zřiz. zdejší dlouholetý farář Václav Vavřínek Hof(f)m(e)ist(e)r (ve fun. 1690 † 26. IV. 1737)

I/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Vavřínce Hormistra (Hof(f)meistera), 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 340^r); 2/ E (na podst. vpř., tj. na vých. str.) *HONORI / ET / DEVOTIONI / SANCTI / IOANNIS / NEPOMVCENI / PATRONI / PIE / EXARATA* (= 1729) – (t. vl.) *SANCTE / IOANNES / EXAVDI TVOS / ET / A PESTE FAME / BELLO / TVEARIS / PIOS* (= 1729) – (t. vpr.) *SANCTE / IOANNES / NEPOMVCENE / PRO TVIS DEVOTIS / PIE EXORA* (= 1729) – (t. vz.) *ANNO / EXOPTATE / CANONIZATIONIS / DIVI / IOANNIS / NEPOMVCENI / PATRONI / W. H. C. R.* (= 1729, Wenceslaus Hofmeister curatus Rosmitalensis) – L TRUHLÁŘ 1885, 90-91 – UPČ 3, 422

Starý Rybník, n. Altenteich (č. stát, CH, Ře, adm. f. Skalná)

na c. do Skalné kam. socha (stojící kanov. shlíží ke krucifixu, který drží zl. dopr.) na čtyřb. kónickém postamentu spočívajícím na žul. hran. soklu, vpř. nahoře opatřeném náp., níže al. erbem mezi dvěma zkříženými palmovými ratolestmi a pod nimi letopočtem – 1715, zřiz. Emilie Marie Terezie hr. ze Zedtwitz, rozená hr. z Hartenbergu, paní na Starém Rybníku a Libé

E (vpř. na podst. nad al. znakem) *E. M. T. G. V. Z. G. V. H.* (= Emilia Maria Theresia Gräfin von Zedtwitz, geböhre von Hartenberg) – (t. pod znakem) *I 7. I 5* – H (vpř. na podst. mezi 2 zříženými palmami) al. znak Zedtwitzů a Hartenbergů pod společnou korunou – L UPČ 3, 423 – I www.skalna.cz/turista/historicke-pamatky

Starý Šaldorf, n. Alt Schallersdorf (nyní část města Znojma) (M, Zno, Ol, d. ?, f. Louka)

v mlýně socha, 1721, zřiz. znoj. jez. kolej (→ níže, Znojmo III. 3/)

Starý Veliš viz Veliš, Kopidlna II

Staříč, po 1789 po jistou dobu Stará Staříč, n. (Alt-)Staritsch (M, Olo, Ol, d. Příbor, f.)

písk. socha (stojící kanov. drží zl. dopr. krucifix, v lv. ruce palmu, u jeho pr. nohy klečí andílek s gestem mlčení a uzavřenou kn. položenou na koleně), nyní um. na novějším podst. na ohradní zdi far. kostela Nal. sv. Kříže, 1727

E (v kart. vpř. na novém podst.) dat. 1727 – L UPMS 1, 449 (v náp. dat. 1727) – I pamatkovykatolog.cz (37137/8-718 – *kostel Nalezení sv. Kříže*) (náp. v kart. na před. římse podstavce sochy nečit.)

Stav viz Nová Paka 2/

Stebno, n. Steben (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d. Jesenice)

upr. vsi písk. sloup (na konvex-konkávním čtyřb. podst. vysoký štíhlý hran. pilíř s akant. hlavicí s květinami) s umělecky vytes. sohou (stojící kanov. s přívětivým výrazem ve tváři, kterou jemně otáčí ke krucifixu, jež drží zl. dopr.), cca 1703 nebo 1709

E (na pilíři vl. nahoře pod římsou vyryto) · 1709 · – R l. zpr. jesenického děkana Jana Václava Tichého, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 160^r) (dat. cca 1703) – L MTSSP 2012, 674-675 (dat. 1709)

Stebno, n. Stöben (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Řehlovice)

ve fil. k. sv. Šimona a Judy krásně na plátně mal. obraz (☼), darovaný sem 1709 ctitelem z Prahy

R l. zpr. řehlovic. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^{r-v})

Stekník, n. Steknitz (Č, Žat, Pr, v. Údlice, adm. f. Hradiště)

u c. mezi zámkem a dvorem písk. socha: na oblacích s 2 okřídlenými and. hlavami stojí v mírném podřepu prostovlasý kanov. se štólou, s biretem v pr. ruce a vys. krucifixem s palmou v lv. – krucifix zesponu podpírá letící andílek – skulptura spočívá na nízkém čtyřb. postamentu – podst. dynamicky tvarovaný, s korunovanou volut. kartuší (s al. znakem) vpř., pod níž dat. – po bocích podst. voluty doplněné rostlinným dekorem – 1728, zřiz. manželský pár svob. pána Kulhánka z Klaudensteinu a jeho choti, roz. Audřické z Audře

E (vpř. na podst., pod kart.) *I·7 · Z·8* – H (t. výše v kart.) al. znak zřiz. – I pamatkovykatolog.cz (42664/5-3556 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1778)

Stěbořice, dř. Štibořice, n. Stiebrowitz, dř. Stibrowitz (HS, Ol, d. Opava, f.)

ve far. k. Nar. P. Marie 2 sochy a 1 obraz, dol. 1716 R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Stěžery (Č, Hra, Kh, a. Věstary, spravovaná minority v rámci svatoanenské f. na Praž. předměstí Hradce Králové)

ve fil. k. sv. Marka 1715 dol. snad socha/y (→ výše, Hradec Králové II. 1/), jistě však 2 vel. obrazy, jeden (☼) na ep. str., druhý (○) na ev. str.

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v)

Stod, dř. Stody, Stoda, Stodo, n. Staab, městečko (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

asi na poč. 18. st. byla ke špitálu (zal. 1617) přistav. špit. kaple (šestib. centrála s polokruhovými okny, na střeše vížka se zvonkem), do níž 1720 pořídil míst. rodák Jan Florián Hammerschmid, tehdy farář hl. praž. fary u P. Marie před Týnem oltář: sl. arch. s obrazem na plátně, postranními s. sv. Jana Křt. a sv. Floriána, baldachýnem v nást. s holubicí Ducha sv. v paprscích upr. a soškami andílků po str. – celek obklopen rámcem z akant. rozvilin, v němž sedí andělé nesoucí drapérie – kolem římsy řezaný ovocný dekor a vavřínový věnec, ozdoby nesené

anděly – svatyně začala být nep. již tehdy označována za kapli

L SCHALLER 1788b, 104 (kaple se špitálem pro 10 chudých ženských osob vydržovaných chotěšov. vrchností) – *SPHU XXX*, 193-195 – *UPČ* 3, 427 – VRÁNKOVÁ 2011, 52 – SOUKUP 4/2014, 10

Stodůlky (dnes část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Liboc)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. oltář s mal. obrazem (○), dol. k 1707, zřiz. obyvatelé *Nového Města praž.*, páni Panecové (Panečové, Pánkové), na své náklady

R l. zpr. liboc. faráře Jiřího Josefa Saara, 25. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 249^v)

Stojice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Svinčany)

ve fil. k. Všech sv. malý sochařský oltář, upr. nějž bíle štafírovaná a částečně zlac. socha stojícího kanov. kontemplujícího kříž v pr., s palmou v pozdvihnuté lv. – pozadí sochy modré – kolem zlacený a barevně polych. rozv. rám v podobě stylizovaného keře velkolisté růže s množstvím květů – ve vr. keře bíle štaf. andělek drží pásku s náp., pod ní jsou oblaka a ještě níže, nad světcovou hlavou, řezaný reliéf dolů obráceného červ. jazyka na stříb. obláčku se zlac. ✨ – trochu níže po str. v rámu bíle štaf. andělci ukazují na světce – cca 1720 – **pozn.:** celkovým provedením a zdobením lemu superpelice se popsaná ol. socha druží k exteriérovým sochám v *Letohradu* (→ výše, t. 1/) a v *Ústí nad Orlicí* (→ níže, t.), pouze lemem superpelice k soše v *Helvíkovicích* (→ výše, t.)

E (v pásce ve vr. rámu) *Sv. Jan* – L *UPČ* 3, 428 – PANOCH 2007, 102, obr. 110

Strachotice, n. Rausenbruck (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f. Tasovice)

ve fil. k. sv. Jiří obraz, dol. 1716 (→ níže, Tasovice II)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Strachotín, dř. též Trachtín, n. Tracht, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Dolní Věstonice)

ve fil. k. sv. Oldřicha socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

Strakonice, město (Č, Prá, Pr, v. Volyně, a.)

1/ v „zámeckém“, tj. na zámku či hradě malt. rytířů situovaném, administrovaném, priorátním k. sv. Prokopa:

1a/ na pr. stěně presb. na novější dřev. konzole polych. dřev. socha (→ praž. most. typ), cca 1710

1b/ předcházející svatoján. socha patrně stávala na bohatém oltáři, který zde dal vystavět zdejší duch. administrátor Zdeněk Jirí ryt. Chřepický z Modlíškovic (ve fun. 1706-15) a který je zde dol. v II. 1718 v souvislosti se zázračným zachráněním strakonické dívenky Rozálie Hodánkové (→ D.1, 839)

2/ v sak. téhož chrámu starobylý obraz: postarší kanov. (○) stojící na břehu ř. se s rozpaženými rukama (gestem odevzdanosti) pohledem obrací ke

krucifixu, který natočený směrem k němu drží v nebesích 2 andělci na oblaku (v pr. hor. rohu malby) – za světcem v pozadí se klene praž. m. (je vidět 2 jeho oblouky, jeden vl., druhý vpr. kompozice), z nějž (v pr. str. malby, pod oblakem s krucifixem) početná skupina bříčů shazuje světce přes most. parapet do řeky, na jejíž hladině pod obloukem září 5 hv. – jde o zjednodušené malířské ztvárnění univ. tezí z 1674, navržených Karlem Škrétou (→ B.4, 12) (oproti vzoru chybí atributy učenosti v pr. dol. rohu a celá lv. část kompozice, tj. stůl s insigniemi univerzitního vzdělání a nad nimi i nad světcem drapérie držená 2 andělky) – dle provedení malby a zvážení jejího inspiračního zdroje lze usuzovat na vys. stáří t. obrazu, snad již na přelom 70. a 80. l. 17. st.

3/ dřev. socha na tzv. *Kamenném mostě* klenoucím se u měst. kostela sv. Markéty přes rameno ř. *Otavý*, jež vtéká do města od *Pětikolského mlýna* – když byla na přímělu dne 20. (nebo 22. či 24.) II. 1718 u jmenovaného mlýna zachráněna od umrznutí, utonutí a rozdrčení mlýnskými koly šestiletá Rozálie (Rozárka), dcera Václava Hodánka, správce strakonického johanit. pan., a ptali se jí, jak vypadal SJN, o němž tvrdila, že se jí ve vodě zjevil a chránil ji, tu řekla: „Jako socha na strakonickém mostě.“ – v kanonizačním procesu to později upřesnila: „Vyhlížel jako na štatui, jenže štatue jest dřevěná a on se mně živě v takovém oděvu a způsobě ukázal, v jedné ruce držíce krucifix a v druhé palmu, kvadrát měl na hlavě.“ – Rozálie se před onou sochou často modlívala, když kolem procházela do školy i ze školy (→ D.1, 839) – **pozn.:** je vysoce pravděpodobné, že se popisovaná socha dosud dochovala a je um. ve zmíněném strakonickém měst. fil. k. sv. Markéty v čele lodí po lv. str. presbytáře

1a, 2/ osobní pozorování autora; **1b/** L PODLAHA 1900, 16; **3/** L ŠIMEK 2007 – *Svatojánský zázrak ve Strakonících* 2018, 7, 11 (obr. 3) – I vodnimlynny.cz (*Pětikolský mlýn, mlýn U pěti kol – Historie mlýna – Pověst*)

Stránce, n. Stranitz (osada zanikla v 70. l. 20. st. při rozšíření Velebudické výsypky) (Č, Žat, Li, v. Duchcov, a. Vtelno)

na návsi socha z poč. 18. st.

L *UPČ* 3, 438

Stránov viz Strenice 2/

Strašín, též Strašeň, n. Straschin, mar. pout. místo (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

v pout. far. k. Nar. P. Marie zvon (výš. 55 cm, prům. 68 cm, pod ovocným vlysem dvojřádkový opis s prokládanými květinami, pod opisem festony a visuté akanty) s reliéfy P. Marie s dítětem (s náp.) a SJN na protější str. (kolem náp.), přelit ke cti Nar. P. Marie za míst. faráře Jana Michaela Leopolda 1726 na náklad kostela, aut. klatov. zvonař Jan Pricquey (na spod. okraji zvonu jeho zvonařská značka a jméno)

E (na zvonu pod ovocným vlysem) *HONORI BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE NASCENTIS REFVSA HAEC CAMPANA SVMP TIBVS AECLEIAE SVB ADMO / DVM REVERENDO VENERABILI AC DOCTISSIMO DOMINO IOANN MICHAELE LEOPOLD ACTV : CVRAT : LOCI* (květina) A° 1726 (květina) – (u mar. rel.) *SANCTA MARIA MATER DEI ORA PRO NOBIS* – (kolem svatoján. reliéfu) *SANCTE IOANNES NEPOMVCENE ORA PRO NOBIS* – (na spod. okraji vedle zvonařského znamení) *IOANNES PRICQVEY – L SPHU XII, 109 – KOKAISL/KOKAISLOVÁ 2013, 379*

Straškov (Č, Rak, Pr, v. Velvary, v. Račiněves)

ve fil. k. sv. Václava oltář, dol. 1715 jako nový, postav. na náklady kostela

R l. zpr. račiněves. faráře Václava Fridricha Tachetia, 8. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 45°)

Strašnov viz Strenice 2/

Stráž, n. Neustadt, městečko (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

1/ vých. od městečka při c. stojí pout. kap. sv. Ducha nad léčivým pramenem, do dneš. podoby zbudovaná hrabětem Götzem cca 1708 či až cca 1720 – uv. následující památky:

1a/ 1706 do kap. umístěna socha (s krucifixem v rukou), neumělé řemeslné dílo Jana Werdy, výrobce skříněk na šperky – **pozn.:** s t. svatoján. sochou, nep. dřevěnou, souvisí podivuhodné události (→ D.1, 225)

1b/ jednotné barok. zař. z doby cca 1710-20 tvoří port. hl. ol. s bohatými akant. rozvilinami po str. a tit. obr. Soslání Ducha sv. – dále zde jsou 2 prot. boč. oltáře z doby cca 1710, s erby Malovců, ikonograficky pozoruhodné, rozvilinové, s ov. obrazy – pr. oltář nese obraz SJN klečícího před krucifixem, níže je drobný ov. obr. sv. Zikmunda (?) a nejniže mal. kopie Starobol. paládia – lv. olt. nese obr. Arnošta z Pardubic (sic!) klečícího před P. Marií Svatohorskou, níže je ov. obr. sv. Václava a nejniže další obr. – nakolik se zdá, o právě popsaném oltáři se zmiňuje 1715 ve svém listu míst. farář Hagemeister, když sděluje, že v kap. sv. Ducha je oltář skvělý se čistým zlatem ozdob, vynikající malířským uměním, na kterém od Ukřižovaného k hlavě podobizny dosahují paprsky a zastíňují ji – závěr Hagemeisterova dopisu však není jednoznačný a dává možnost usuzovat, že jím vylíčený oltář byl postav. již před 1695, nikoli cca 1710 – jiná interpretace Hagemeisterových slov by znamenala, že oltář dali postavit hudebníci, kteří již od doby před 1695 provozují ke cti hudbu (→ C.1, Stráž)

2/ na nám. pod far. k. sv. Václava rozměrná písk. statue či sousoší: vys. podst. je v jádru tvořen dvoutábovým hranolem, který je do boků ve spodní etáži rozšířen od čelní plochy ustupujícími křídly, jež se v hor. etáži proměňují v mohutné voluty, nahoře dovedené do volut maličkých – hor. hranol na čelní str. mírně ustupuje a je dole upr. doplněn volutou, nahoře pak vyzdoben věncem

tvořeným z oblak, 4 okřídlených and. hlav a květů – upr. věnce polokulovitý otvor uzavřený dvířky, do něž vsazena schrána s motivem hvězd určená nejspíš pro uložení světla, jako tomu je u obdobných kov. schrán po stranách horního zakončení volut. křídel – týž hor. hranol je uzavřen římsou, nad níž na oblacích stojí socha SJN jako kanov. mírně skloněného ke krucifixu, který mu k uctění oběma rúčkama nastavuje vl. stojící andílek, zatímco vpr. dole sedí další, menší andílek a vzhlíží vzhůru ke světcu – světec krucifix kontemplanuje s modlitebním gestem sepjatých rukou – níže, v hor. etáži podst. se nacházejí 3 další doprovodné sochy andílků s atributy, jeden vpr. dole (vestoje se zamyšleně opírá o kouli, patrně zemskou sféru umístěnou na zmíněné přední volutě, nejspíš jako náznak světového světceva věhlasu) a dva sedící na vel. boč. volutách s obláčky (and. vl. k sobě vine ovečku, and. vpr. drží uzamčený visací zámek) – dol. etáž podst. je vpr. upr. vyplněna ozdobným rámem s trojitým chron., nad nímž konzola s letop. – celek obklopuje žul. balustráda na ov. půdorysu, vpr. otevřená vstupem a vz. konkávně projmutá, opatřená pilířky vpr. zdobenými motivem šesticípé hv. – dílo z 1722 bylo prý postav. na náklady míst. faráře Jana Jiřího Hagemeistera a celé obce, jeho aut. byl snad Jakub Artschlag (1685-1768) – **pozn.:** pojetí vrcholové sochy se blíží pomníku v *Malesicích* (→ výše, t.)

1a/ R l. dopis strážského faráře Jana Gabriela Rafaela Richtera pro praž. arcib. konz., 14. VI. 1707, prez. 16. VI. 1707 (NA, APA I, kart. č. 4446, i. č. 5293) – nedat. l. zpr. strážského faráře Jana Jiřího Hagemeistera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 247°-°); **1b/ R** nedat. l. zpr. strážského faráře Jana Jiřího Hagemeistera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 247°-247°) – L UPČ 3, 441; **2/ E** (v rámu vpr. na dol. etáži podst.) *ADSTAT / QVO PROTECTORE CVIVSQUE FAMA / INTEGRA STAT: (= 1722) / QVI DILIGENTES SE DILIGIT / AC PRONVS AVDIT: (= 1722) / NEC SVPPRIMI PATITVR / PERSECVTIONE ET INDIGENTIA (= 1722)* – (výše na konzole) *1722* – (dole na soklu) *MPP – L* UPČ 1957, 726 (dat. 1. pol. 18. st.) – UPČ 3, 441-442 – *PROCHÁZKA* 2009, 15 (obr.), 20 (obr.), 71-72 – *MTSSP* 2015, 679-684

Stráž nad Nežárkou, n. Platz an der Naser, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

na nám. kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, jež spolu s palmou drží zpr. doleva) na čtyřb. podst. se segmentovou řím., zdobeném po bocích volut. křídly a na čelní stěně kasulovým rámem s náp. – 1728, na základě slibu

E (v rámu na čelní stěně podst.) *MeNS / DeO SaCrata, / SaNCtIO / eX VOIO SVO / POSVIT / IOANNI (= 1728) – L* SPHU XIV, 369 – UPČ 3, 442 – *BRONCOVÁ* 2014, 166-167

Stráž pod Ralskem, do 1946 Vartenberk, n. Wartenberg (am Rollberg), město (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

1/ ve far. k. sv. Zikmunda:

1a/ vystaveno úctě vyřez. vyobrazení (kanov. oděv, ☉, v ruce palmová ratolest), cca 1705, zřiz. jeden zbožný míst. rodák, který sochu poslal z *Prahy* a dal ji postavit ke ctí

1b/ zavěšeny zde a úctě vyst. další 2 mal. obrazy, dol. 1715

2/ při veř. c. vztyčena kam. socha (sice o, ale s palmovou ratolestí v ruce), v úctě cca od 1709

3/ strážské pan. 1714 koupil Ludvík Josef říš. svob. p. z Hartigu, povýšený 1719 na č. hraběte, který zdejší zámek *Vartenberk* (n. *Wartenberg*) na *Zámeckém vrchu* nad městem využíval pro správu svého velkostatku – t. šlechtic dal 1722 vystavět na protější stranu zmíněného vrchu kapli, spojenou se zámkem alejí: svatoján. kaple je jednolodní obdélná stavba s obdélným presb. a sak. v ose – vnějšek členěn vpadlými poli – průč. s portálem v ose ukončeno na střechu nasazeným volut. štítem s nikou a trojúhelníkovým ukončením – ve štítové nice (s konchou) se nalézá kam. soška (klečící světec), nad segmentem niky pravidelně rozmístěno 5 zlac. šesticípých hv. (z nich nejvýše položená upr. je největší) – vnitřek sklenut valeně s lunetami – uv. oltář s obrazem věnovaným zakladatelem hr. Hartigem

4/ socha na mostku přes ř. *Ploučnici* při c. do *Novin*, 1722

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Julia Arnošta Flixia, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 465); **3/ L** ROHN 1774, 120 (kaple) – SCHALLER 1786b, 246 (kaple) – *UPČ* 3, 443 (kap. sv. Josefa) – I cs.wikipedia.org (*Kaple svatého Jana Nepomuckého (Stráž pod Ralskem)*); **3, 4/ I** www.strazpr.cz (*Zámecká kaple*)

Strážístě (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f. Křečov)

ve fil. k. sv. Martina na boč. ol. dřev. socha (o), půl druhého lokte, dol. 1715, kdy její dárci, bývalý zdejší farník, byl již po †

R l. zpr., kterou podal křečovský farář Jan Jáchym Simonides 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 87^v)

Strážístě, n. Strasnitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Úštěk)

ve fil. k. sv. Václava byl k hl. oltáři na stěnu na ep. str. cca 1705 připevněn obraz

R l. zpr. úštěckého faráře Františka Ignáce Burckardta, 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 320^v)

Strážnice, n. Strassnitz, město (M, Hra, Ol, d. Veselí nad Moravou, f.)

1/ v piar. kláš. k. oltář, dol. 1716

2/ za *Veselskou br.*, 210 kroků od ní mezi 2 král. cestami (dnes u železniční trati) malá kaple (zděné stavení na obdélném půdorysu 10 stop dlouhé, 9 stop šir., 11 stop vys., s trojúhelníkovým štítem v průč. a se vs. ukončeným segmentem a uzavřeným mřížím) s obrazem – kaple i s obrazem pořízeny 1701 z rozhodnutí míst. vr. Anny Kateřiny říš. hr. z Magnis, roz. ze Žďáru, a míst. faráře Tomáše Josefa Ignáce Nováka, za peníze, které byly nalezeny pod sloupem či božími mukami, která na t. místě stávala – střešní krytinu, tedy tašky

dodal darem farářův známý Jan Felker, učený muž, právník ze *Skalice* v sousedních Uhrách, luterán – obsírné vyprávění o okolnostech vzniku tohoto raného projevu úcty na Moravě → D.1, 170

3/ u m. před zámkem dal míst. p. Maxmilián Filip říš. hr. Magnis 1722 postavit kapličku, v níž se nachází socha

4/ před piar. kolejí socha, dol. 1716

5/ základ k nové soše před piar. kolejí položen 7. VIII. 1721, hotový pomník posv. 28. X. t. r. – sochu dal zbudovat měst. radní Ondřej Weiner s manželkou – jde o kam. skulpturu stojícího kanov., který shlíží ke křížovému ve své lv. a v mírně pozdvihnuté pr. drží kov. palmu – spočívá na kam., čtyřb., sm. dolů konvexně vydutém podst. na čtyřb. Základně

6/ po zničení far. k. sv. Martina a přilehlé zvonice ohněm, který 26. VIII. 1718 ztrávil větší část města, byly do opravované zvonice VIII. 1719 pořízeny nové zvony – mezi nimi zvon sv. Josefa s reliéfem erbu Magnisů a světců Josefa, Šebestiána, JN a Rocha a s doprovodným náp. hlásajícím, že zvon byl přelit v *Brně* zvonařem Zikmundem Kerkerem 9. VIII. 1719 v době poručnictví Karla Antonína říš. hr. z Braidy (jinak Braida z Ronsecco a Cornigliano; jako poručník pečoval o strážnické pan. za nezletilého Josefa z Magnis) a v čase působení strážnického faráře Václava Bernarda Kuchely (ve fun. 22. V. 1718 † I. 1720)

1, 2, 4/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); **2, 3, 5/ I** <https://muzeum-straznice.webnode.cz/kaplicky-krize-a-sv-obrazky-ve-straznici2/> (Mgr. Ivo Vratislavský, *Drobná sakrální architektura ve Strážnici a okolí*); **6/ E** (na zvonu) *Et verbum caro factum est et habitavit in nobis S. Josephus* – (t. pod reliéfem erbu a světců) *Anno 1719 die 9. Augusti refusa sub curatela Excelentissimi Domini Caroli Antonii S. R. J. Comitiss a Braidia, pro tempore parochio Wenceslao Bernardo Kuchely. Mich hat gegossen Sigmund Kerker in Brünn.* – **H** (v reliéfu se světců) erb Magnisů – **L** KUDA 2015, 83, pozn. 310

Strážov, n. Drosau (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

ve far. k. sv. Jiří lv. boč. oltář s vyřez. sochou, cca 1700

R l. zpr. míst. faráře Jana Antonína Wimmera, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 324)

Strážovice viz *Myslív 2/*

Strejškov viz *Strýčkovy*

Strenice, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje:

1a/ na boku oltář se sochařským vyobrazením (☉) upr., cca 1700

1b/ vel. obraz mal. na plátně, dlouhý 3 lokty, 1685

2/ na veř. místech této f. (mimo 2 kostely ve *Strenicích* a *Krnsku*) se nacházejí 2 sochy na sloupech, jedna z kamene, druhá ze dřeva, postavené 1700 ctiteli, k tomu socha, mal., na vys. sloupu situovaném mezi 4 lipami u c., 1711 –

pozn.: jedna z t. soch, kamenná, se s nejvyšší pravděpodobností dochovala v *Krnsku* při c. na sev. okraji vsi (→ výše, t. 2/)

I, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Norberta Černého, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 479); 2/ **pozn.:** tehdy do zdejší f. patřila kromě *Strenic* místa **Dolní Cetno, Dolní Krnsko, Horní Cetno, Jizerní Vteln, Krnsko, Malé Horky, Niměřice, Pětikozly, Písková Lhota, Rokytovec, Řehnice, Stránov, Strašnov, Velké Horky a Zámostí**

Stropnice viz Horní Stropnice

Strýčice (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla na stěně zavěšené vyobrazení (○), dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jiřího Hänzla, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 268)

Strýčkovy, dř. Strýčkovice, Strejčkov (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a. Třebesko)

zdejší vr., březnická jez. kolej zde 1729 zbudovala kapli se sýpkou a pohodlným obydlím – kaple byla 1729 již zastřešena a 1730 během oktávu v ní jezuité poprvé sloužili mši sv. s vel. potěšením zbožných lidí

R LA březnické jez. koleje, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 62) – t. 1730 (ARSI, sign. Boh. 147, pag. 34)

Středokluky (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Hostouň)

ve fil. k. sv. Prokopa (pův. k. nahrazen novostavbou 1719-21) na stěně vl. u hl. oltáře vystavena úctě dřev. socha (vys. přes 2 lokty), cca 1703, zřiz. jistý farník

R l. zpr. hostouň. faráře Adama Jana Mayera, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 51°)

Střeziměř, dř. Střezměř, Střežměř (Č, Bech, Pr, v. Miličín, a.)

v adm. k. sv. Havla stříbrný, částečně zlac. kalich (20 cm vys., průměr kupy 8 cm, průměr nohy 13 cm) s nohou pokrytou řídkým listovým ornamentem a zdobenou 3 oblými medailonky, v nichž vytepano poprsí a dále 2 erby, na jednom z nichž letop. 1705 – kolem kupy listový ornament, na noze tečovaně vybitý náp. se jmény objednavatelů kalicha (Jiří Karel Steinbach z Kranichsteinu a jeho choť Františka Amabilie Steinbachová, roz. „Bromin de Merodin“) – na kalichu se nacházejí ještě 2 značky (jedna se 2 klíči, druhá s písmeny *MK*)

E (na ploché kruhové obrubě nohy kalicha) *GEORGIUS· CAROLVS· STEINBACH· DE· KRANIGSTEIN· FRANCISCA· AMABILIA· STEINBACHIN· NATA· BROMIN· DE· MERODIN·* – L *SPHU* III, 114 – *PMKČ* VI, 162

Stříbro, n. Mies, král. město (Č, Plz, Pr, v. Tachov, d.)

na kam. m. (1555-60) s věžní branou (1555), klenoucím se přes ř. *Mži* a umožňujícím přístup do města ze směru od *Prahy*, na hran. pilíři vystupujícím z návodního most. pilíře písk. socha dosti věrně kopírující → praž. most. typ, včetně

trojosého podst., který je však oproti praž. předloze užší a postrádá bronzové desky na čelní stěně (naproti tomu jeho zad. stěna je opatřena ded. nápisem) – pomník je po obou str. vpř. na kam. most. parapetu doplněn sochami klečících andělů spočívajících na čtyřb. postamentech (oba and. drží po jednom štítu s nápisem, dohromady tvořícím 11. v. 90. *Žalmu*, and. vl. hledí na světce a činí gesto mlčení) – dílo dal pravděpodobně 1721 vytvořit a vztyčit k větší slávě Boha a svého ochránce, SJN, Jan František Curtius, doktor lékařství a stříbrský patricij – aut. může být dílna sochaře Kristiána Widemanna, s menší pravděpodobností sochařův syn Lazar Widemann, jemuž bývá t. socha připisována

E (na podst. vz.) *A · M · D · G · ET / S: IOANNIS NEPO- / MVCENI PROTECTOR- / IS SVI IOAN: FRANC: / CVRTIVS MEDICINAE / DOCTOR PATRICI- / VS MISENSIS FIERI / ET PONI CVRAVIT / AO: DNI: / 1721.* (správnost čtení letopočtu není jistá) – (ve štítě anděla vl.) *AN- / GELIS / SVIS / MANDA- / VIT DE TE* – (ve štítě anděla vpr.) *VT TE / CVSTODIANT / IN OMNI / BVS VYS / TVIS.* – L *SPHU* XXX, 256-258 – *UPČ* 1957, 733 – *UPČ* 3, 457 – *PROCHÁZKA* 2009, 73, 74 (obr.)

Střílky, městečko (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Střítež viz Třebíč II

Střítež nad Ludinou viz Lipník nad Bečvou II

Střížov, n. Driesendorf (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

míst. farář Felix Sichra, cisterciák, profes vyšebrod. kláštera 1715 sděluje, že se tu ve far. k. sv. Martina nenachází podobizna, ale že obraz čili sochu uchovává na faře pro svou pobožnost

R l. zpr. míst. faráře Felixe Sichry, profes vyšebrod. cist. kláš., 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 266)

Střížov viz Třebíč II

Studánky, n. Kaltenbrunn bei Hohenfurth (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f. Vyšší Brod)

písk. socha (kanov. stojící lv. nohou na stupínku drží zl. dopr. krucifix, k němuž se sklání, v lv. ruce kov. palma, podst. hran., ze 3 stran zdob. psaníčkovou profilací, na čelní str. v zarámování s vykrojenými rohy náp.), 1722

E (vpř. na podst. v rámu) *S IOANNES / NEPOMVC / A 1722* – I památkovykatolog.cz (23659/3-1448 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Studénka, n. Stauding (HS, Ol, d. Ostrava, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^f)

Studénka viz Nová Paka 2/

Studený viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Studnice (Č, Hra, Kh, f. Česká Skalice)

pův. dom. kapli míst. pánů, vystavěnou nákladem Zikmunda Leopolda Schmidla ze Schmidenu koncem 17. st. (dol. 1696), přestavěl 1717 Jáchym Zikmund Schmidel s chotí Františkou, roz. Hochbergovou z Hennerdorfu, a ustanovil při ní zám. kaplana – tehdy kaple získala okosené záp. průč. s barok. vykrojeným štítem nad římsou, zdobeným pilastry a na bocích pilířky s koulemi, ve vr. pak prohnutým nástavcem, rovněž s kam. koulemi po str. a nejvýše s kam. sochou (stojící kanov.) – není jasné, kdy kaple získala patrocinium, tedy stala se kaplí, avšak nejpravděpodobněji k tomu došlo při přestavbě 1717 (při výkumu úcty v Kh 1715 není kaple doložena, Rohn nezná její časový původ vůbec, svatoján. socha na průč. však nep. pochází právě z úpravy svatyně z 1717)

E (na hl. portálu) letop. 1717 – H (nad klenákem vs. v průč.) schmidlovský al. znak – L ROHN 1777, 140 – SCHALLER 1790b, 160 (veř. kaple) – SPHU XXXIV, 194-196 – UPČ 3, 459-460

Stupno viz Radnice II

Sudoměř viz Skalsko

Suchá Bělá viz Bílov

Suchdol (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f. Kosova Hora)

na vrchu nad suchdolským zámečkem dal 1711 vystavět míst. p. František Arnošt hr. z Wrtyby kaplí, kterou 6. I. 1712 benedikoval sedlčanský děkan Antonín Ferdinand Girth (Gürth), tou dobou administrátor vikariátu ve Vltavském kraji^{a)} – malá centrální stavba osmiúhelného půdorysu (6,70 m vnitřní prům., 4,70 m výš.) s obdélným presb. (4,20 m dlouhý, 3,60 m šir.) a hran. vížkou (se zvonkem) nad průč. zakončeným hladkým trojúhelným štítem – v nárožích vně stavby pilastry, okna lunetová, uv. nenatřený prkenný strop (v lodi i kněžišti) – zař. pův., řemeslné: hl. oltář s obrazem (1,30 m vys., 1,12 m šir.) v ov. rámci, tj. ze dřeva řez. věnci z květů a listů zeleně natřených, přičemž je obraz mal. na plátně (klečící SJN, před nímž u stolu anděl s křížem a druhý s prstem na rtech, na zemi rozevřená kn. s texty a dat. 1711) – t. malbu drží po stranách s. vznášejících se andělů – boč. oltářík s kopíí Karlovské Madony – kaz. osmistěnná, s pěknými řezbami na způsob slunečnicových květů a vel. lupenů, rozviliny, místo schodů primitivní žebřík – krucifix s P. Marií a sv. Janem, pěkné řezbářské dílo nepochybně Lazara Widemanna, na poč. 18. st. komorního sochaře wrtbovské rodiny^{b)}

a) R matrika f. Kosová Hora, 1705-33 (SOA Praha, sign. Kosová Hora 03, na první úvodní pag.) ← L SPHU III, 116 – b) E (v rozevřené kn. na obraze na hl. oltáři) l. modlitba, F. E. C. W. (= Franciscus Ernestus comes Wrtyby) a letop. 1711 – L SCHALLER 1788a, 189 – VLASÁK 1876, 159-161 (dat. kaple 1758, zřiz. hr. František z Götzu) – SPHU III, 116-117 – PMKČ II, 148 – SKRUŽNÝ 1969, 274 – UPČ 3, 463

Suchdol nad Lužnicí, n. Suchenthal či Suchental (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

čtvrt hodiny vých. od vsi poblíž m. přes ř. *Lužnici* (n. *Lainsitz* nebo *Luschnitz*) na č. straně tehdejší hranice s Dolním Rakouskem kaple: zhruba ov. stavba s konvexními stěnami, zpevněná na nárožích pilastry vrcholícími nad římsou 4 kam. pyramidami s koulemi, vs. obdélný, v boč. stěnách segmentová okna, vnitřek členěn pilastry a zaklenut kupolkou, střecha mansardová – 1728, zřiz. hostinský Jiřík Novotný, vlastním nákladem

L SCHALLER 1789c, 105 – TRAJER 1862, 452 (benedikce 8. X. 1733) – I pamatkovykatalog.cz (14210/3-2259 – kaple sv. Jana Nepomuckého) (dat. 2. pol. 18. st.) – <https://farnostsuchdol.webnode.cz/onasich-farnostech/suchdol-nad-luznici/historie/> (dat. 1728, zřiz.) – **pozn.:** kapli 8. X. 1733 benedikoval jindřichohradec. probošt Kristián Khun

Sušice, n. Schüttenhofen, král. město (Č, Prá, Pr, v. Volyně, d.)

1/ v děk. k. sv. Václava:

1a/ oltář (☉), cca 1692, zřiz. míst. děkan a vikář Jan Václav Sperat

1b/ zvon (o prům. 80 cm a výš. 65 cm), který nese nápisy (kolem hlavy dvouřádkový, s festony kolem, jinde další nápisy), dále rel. Ukřížovaného s P. Marií a sv. Janem a pod ním medailon s opisem jména zvonáře, na plášti pak reliéfy sv. Václava, Víta a JN (kolem něj opis a pod ním sušic. měst. znak) – 1715, aut. zvonář Jan Pricquey v *Klatovech*, zvon slit jménem města *Sušice* pod mocnou ochranou k zvelebení zdejšího děk. k.

2/ v kapuc. kláš. k. sv. Felixe z Cantalice (na předměstí na druhém břehu ř. *Otavu*) vyřez. oltář (☉), 1691 (dle zpr. děkana Bayera) či spíše až 1694, kdy provinciál řádu udělil sušickému cis. rychtáři Ferdinandu Kristiánu Lysanderovi svolení nepom. oltář zde zřídit

3/ velmi pravděpodobně byl jeden ze dvou předcházejících oltářů časem přemístěn do hř. k. P. Marie, patrně onen z kapuc. k., neboť právě v kapuc. k. byl nejspíš 1771 postav. oltář nový – svatoján. oltář stojící dosud v k. P. Marie vypadá následovně: dřev., polych., rozv., rámový, s tumbovou menzou, na níž mal. iluzivní tvar s kartuší upr. – predela lemovaná předsazenými hranolovými polopilířky, upr. výplň tvaru zploštělého kříže (pův. snad s náp.) – retabulum tvoří bohatě řezaný akant. rám, v němž je kolem 8 menších ov. medailonů s mal. výjev ze života a smrti SJN – ve větším, vrcholovém medailonu malba sedícího sv. Jana Křt. – na podstavcích predely drobné sochy sv. Vincence Fererského (vl.) a dalšího světce (vpr.) – upr. retabula v šestib. rámu tit. olejový obraz, malé umělecké, avšak velké ikonografické ceny (SJN jako kanov. stojí u stolu s krucifixem a hledí do nebe, v pozadí výhled na *Prahu*, *Pražský hrad* a m. přes *Vltavu*, parafráze na *Machtovy univ. teze* z 1683 (→ B.4, 18), případně, v zrcadlovém převrácení, na Hödelovy univ. teze z 1705 (→ B.4, 54) – pod tit. obrazem ve větším

ležatém rámu mal. výjev hrobu SJN, u kterého klečí 4 postavy zády k divákovi, zřejmě rodina zřizovatele – ve vr. retabula sedí soška andělka držícího srdce

4/ za předměstím mezi poli (dnes v již. části Pravidovy ul. v zástavbě města) kaple postav. 1698 k vět. cti a chvále Pánu Bohu všemohoucímu, N. Panence Marii a SJN, zřiz. Adam Mühlberger s chotí Apolenou, vlastníci předměstské usedlosti čp. 116/II s hostincem, na jejichž pozemcích kapli založili a s níž byla svatyně majetkově spojena i v pozdější době – uv. kaple oltář s vyobrazením (☉) a s dedikačním náp. v kart. predely

5/ na m. přes ř. Otavu socha (☉), 1713 – předtím se zde při slavnosti užíval obraz (☉), jistě již v čas nástupu děkana Bayera (cca 1706) – zmíněná svatoján. socha je vytvořena z božanovského pískovce, opakuje → praž. most. typ (palma v pr. kovová) a spočívá na hran. podst. zdobeném po bocích vz. akantovými volut. křídly

6/ děkan Bayer měl od svého nástupu rovněž ve zvyku užívat k procesí po nám. ve svátek 16. V. vyzdobený obraz a pegma nesené dětmi (snad šlo o t. obr. jako → výše 5/)

7/ všude jsou v nejvyšší úctě vyobrazení (☉) a není možné zaznamenat ani jediný dům, který by se nehonosil buď vyobrazením tohoto sv. ochránce těch, kteří jsou v nebezpečí pověsti, nebo ochranou, dol. 1715

1a, 4-6/ R l. zpr. míst. děkana Jana Ignáce Bayera, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 193^v); 2, 7/ R t., fol. 193^v; 1b/ E (kolem hlavy zvonu) *PRO EMOLVMENTO ECCLESIAE DIVI WENCESLAI MARTIRIS (ozdoba) / REGIAE CIVITATIS SVTTICENSIS (ozdoba) FVSA CLATTAE (ozdoba) ANNO DOMINI (ozdoba) 1715 (ozdoba)* – (pod rel. Ukřižovaného) *TLVCZE ME SRDCZE ZNAMENI (ozdoba) ZALOSTI NEB RADOSTI (ozdoba) I POWGETRZI SSKODNE ZAHANI (ozdoba) W MOCZI BOZSKE MILOSTI (ozdoba)* – (pod tím medailon s opisem) *IOANNES PRICQVEY* – (opis kolem reliéfu) *ERECTA SVB POTENTI PATROCINIO TVO* – H (pod reliéfem) trojvětý znak města Sušice – L *SPHU* XII, 122; 2, 3/ L *LHOTÁK/PACHNER/RAZÍM* 2012, 397; 3/ L *SPHU* XII, 126 – UPČ 3, 468 – *LHOTÁK/PACHNER/RAZÍM* 2012, 360-361, obr. 336 na pag. 360; 4/ E (na predele oltáře v kapli) *K wieczi czti a chwale Panu / Bohu wssemohauczemu, Negswetegssi / Panencze Marii a Swatému Janu Ne- / pomuczkému dal gsem ga, Adam Mulber- / ger spolu s Apolenau, manželkau mau, / tuto kaplu na Pamatku wystawieti / w lethu 1698.* – L *LHOTÁK/PACHNER/RAZÍM* 2012, 586-588; 5/ L *LHOTÁK/PACHNER/RAZÍM* 2012, 508-509 – **pozn.:** socha do 1958 stávala na kam. rozšířeném soklu nad pilířem v sev. zábradlí barok. kam. mostu přes Otavu, nyní stojí před kapuc. k.

Svárov (dnes část města České Lípy) (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d. Česká Lípa)

písk. socha na vr. kam. božích muk – skulptura stojí na členitém soklíku, který spočívá na čtyřb. kapličce završující štíhlý čtyřb. pilíř – kaplička na

stěnách zdobena rel. Ukřižování s P. Marií a sv. Janem (vpř.), sv. Šebestiána (vl.), sv. Floriána (vpr.) a sv. Václava (vz.) – 1723, zřiz. míst. obec

E (ve spodní liště vpř. na soklíku sochy) *Anno 1723* – L *MTSSP* 2003, 56

Svatá Barbora viz Radnice II

Svatá Dobrotivá (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Mýto)

před sev. stranou aug. kláš. kostela Zvěst. P. Marie a sv. Dobrotivé písk. socha (stojící kanov. s nakročenou pr. nohou otáčí hlavu ke své lv., v níž drží krucifix opřený o rameno a natočený k divákovi) na hran. podst. (s odsazenými nárožními vpř.), dat. 1709

L *UPČ* 4, 329 (dat. cca 1700) – *Poutní místo Svátá Dobrotivá* 1999, 37 (dat. 1709) – I *pamatkovykatalog.cz (18246/2-404 – socha sv. Jana Nepomuckého)* (dat. 1709)

Svatá Hora, mar. pout. místo s přilehlou jez. rezidencí (nyní část města Příbrami) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, d. Příbram, správa pout. místa vedena jezuitu)

v pout. areálu tvořeném upr. terasou s hl. mar. kaplí, obestavěnou kol dokola dalšími kaplemi, po obvodu pak ohraničeném ambitem se 2 vstupními branami, 4 většími nárožními kaplemi a dalšími kaplemi menšími, otevřenými, vzniklo postupně několik památek:

1/ v hl. mar. kapli visí před hl. oltářem s mil. soškou Svatohorské Madony stříb. lampa, prosekávaná práce s jemným rozv. listovím, upr. něž jsou 3 kart. s tepanými reliéfy Madony s Ježíškem, sv. Josefa a SJN, na závěsných uchách lité and. hlavy, na lampě značky s písmeny a praž. malostranský znak, 1702, aut. I. A. D. S.

2/ 1667 byla v sz nároží věnce kapli obklopujících hl. mar. svatyni postav. otevřená kaple Naneb. (a Korunování) P. Marie, která dlouhá léta stála bez omítky, až se jí 1686 ujal dobrodinec Václav Norbert Oktavián hr. Kinský – ten 6. VII. 1686 napsal P. Jakubu Tatýrkovi, superiorovi svatohorské jez. rezidence, aby co nejdříve učinil smlouvu s malířem a štukatérem o mzdě a lhůtách k placení a jemu tu smlouvu poslal, aby mohlo být dílo hned započato: v kapli měly být sochy sv. Václava a SJN, výše N. Trojice a na oltáři tajemství P. Marie – P. superior hned poslal k hraběti do Prahy štukátéra, který přinesl hotové plány a rozpočet, načež hr. 17. VII. t. r. napsal superiorovi l. dopis o svém ujednání se štukatérem, o vyplacení peněz a že bude třeba jednat s malířem – součaně s dopisem vrátil schválené návrhy pro malíře i štukátéra, z nichž lze vidět, že hl. důraz ve výzdobě kaple byl kladen na sv. Václava, jehož životu byla věnována převážná většina obrazů v kapli – provedení maleb bylo po vzniku štukové výzdoby kaple svěřeno praž. malostranskému měšťanu a malíři Kristiánu Dittmannovi, s nímž svatohorští jezuité uzavřeli 9. VIII. 1687 německy

formulovanou smlouvu, v které je mj. uvedeno, že na nákrese výzdoby kaple se nacházejí postavy sv. Jana Křt. (?) a sv. Václava – tehdy se t. kaple nazývala *Kinská*, mohla by však také dost dobře sloužit kaplí sv. Václava – dosud tvoří součást štukové výzdoby kaple (1686-87) v zarámování po stranách oláře ze zdi vystupující rozměrné štukové postavy sv. Václava (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov. hledící na dlouhý krucifix, který drží zl. dopr.)

3/ v jz nároží t. věnce kaplí byla 1667 hrubě vystav. kap. (stejně velikosti jako předešlá kap., → výše 2/), která se 1674 zvala *Wrtbovská* a byla zasv. sv. Alžbětě – zde 1707 dol. oltář, podle nějž se kaple (snad už někdy v t. době) nazývala *Svatojánskou*

4/ terasa poutní svatyně s věncem kaplí je zpřístupněná ze všech 4 stran schodišti a opatřená balustrádou (ta doprovází i trojí schodiště) – terasu vytvořil 1669 kameník V. Grosvatter, balustrádu kameník P. Grafnetter – balustr. na terase i po stranách 3 schodišť je zdob. četnými sochami, které představují andílky držící štíty s reliéfy milostných mar. obrazů a soch v Čechách, dále anděly, scénu Zvěstování, světce z příbuzenstva Páně, jez. svatě a č. patrony, mezi nimiž na sev. str. stojí SJN (kanov. s ustupující pr. nohou na malém výstupku, krucifix držel zl. dopr., v lv. palma), dílo příbram. sochaře Matěje Huebera (Hübera, Hubera) z 1699-1701

1/ E (na lampě značky) *IA / DS* – (t. letop.) 1702 – L *SPHU XIII*, 103, 105 (obr. 131); 2/ L *HOLAS* 1929, 219-221, 301 – *PODLAHA/ŠÁMAL* 1931, 896 – **pozn.:** kaple byla 1745-51 kvůli povětrnostním vlivům na záp. str. zevně vyzděna, tedy uzavřena; 3/ L *HOLAS* 1929, 221-222, 301; 4/ L *HOLAS* 1929, 227 – *SPHU XIII*, 112 – *UPČ* 3, 182

Svatá Kateřina viz Církvice 2/

Svatá Markéta viz Vítějovice

Svatogothardská Lhota (dř. Lhotka sv. Gothardská) viz Hořice II

Svatojánské proudy (zanikly při úpravách toku Vltavy) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Slapy)

nejnebezpečnějším úsekem pro plavební přepravu soli z *Českých Budějovic* po řece *Vltavě* do *Prahy* bývaly říční proudy v hlubokém skalnatém údolí mezi *Slapy* a *Štěchovicemi*, nazývané *Vltavské* nebo *Štěchovické proudy* – již za vlády císaře a krále Ferdinanda I. byly úseky vltavského řečiště upravovány, aby se staly splavnějšími, ale teprve císař Ferdinand III. rozhodl o lepším zpřístupnění výše jmenovaných proudů: 1640 pověřil strahovského opata Kryspína Fucka z Hradiště (ve fun. 1640 † 1653), jehož (pražskému prem.) klášteru náleželo v rámci pan. *Hradištko* území řečených proudů (s blízkými obcemi *Třeбенice* a *Štěchovice*), aby t. proudy upravil, hlavně tím, že dá rozstrílet velké skalisko zv. *Sedlo*, které nedaleko vsí *Třeбенic* pod vsí *Slapy* zasahovalo téměř do pol. řečiště a tvořilo nebezpečný *Horní* neboli *Hořejší slap*, kterým proudy začínaly – úpravy byly hotovy

1643, přesto si však cca 7 km dlouhé přejeté proudy zachovaly značnou divokost a nebylo snadné jimi proplout – na pam. splavnění t. úseku řeky byl 1643 na zbývající části skaliska *Sedlo* na lv. říčním bř. vztyčen písk. Ferdinandův sloup, kterému se říkalo též solný nebo regulační – strahovský prem. klášter ze zbožnosti 1722 (v době opata Mariána Hermanna, ve fun. 1711 † 1741) postavil opodál skaliska na tomtéž lv. vltavském bř. písk. sochu (kanov. kontemplující krucifix, který drží zpr. doleva, stojí na obláčcích vpř. zdobených 5 šesticípými hv. rozestavěnými do oblouku) – socha byla věnována SJN jakožto „kotvě při troskotání“ (viz náp.), lze tudíž soudit, že tímto počinem strahovští řeholníci chtěli nabídnout plavcům kolem prolouvajícím „vltavského světce“ jako ochránce, který je šťastně provede nebezpečnými přejevy – plastika byla osazena na kam. čtyřboký, dole se mírně rozšiřující podst. se zkosenými rohy (částečně konkávními), na stěnách zdobený rámy (na čelní stěně v rámu 5 šesticípých hv. rozestavěných do tvaru X, výše nad rámem letop.), s nápisem obíhajícím dokola na hor. postamentu (rovněž se zkosenými rohy) – podle sochy patrona plavců se zdejší vltavské proudy začaly zvat *Svatojánskými*

E (v hor. části čelní stěny podst.) 17ZZ – (na postamentu náp. obíhající dokola) *SANCT: JOANNI / DE / NEPOMVK: ANCHORÆ / IN / NAVFRAGIO: POSV / IT / SIONEA PIETAS* (= 1722) – L *REICHARDOVI* 2006, 7, 11, 14-17 – *PAVELČÍK* 2012, s. p. – **pozn.:** Svatojánské proudy zmizely pod hladinou jezera vzniklého dostavbou *Štěchovické vodní nádrže* (1938-44), později se skalisko *Sedlo* ocitlo na dně *Slapské přehrady* (zbudována 1949-55) a Ferdinandův sl. i nepom. socha (tehdy již mladší dílo nahradivší 1908 pův. barok. sochu) byly posunuty na různá místa, socha pod hráz přehrady k sil. vedoucí k elektrárně

Svatoslav, n. Swatoslau (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Veverské Knínice)

ve fil. či komendovaném k. Naneb. P. Marie oltář, dol. 1716

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Svatý Jakub viz Církvice 2/

Svatý Jan, osada utvořená během 18. st. (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, d. Sedlčany)

na vrchu nad *Skrýšovem* u dvora *Jedle*, kde ve středověku stával stejnojmenný hrad, dal cca 1705 postavit majitel *Skrýšova* Adam Ignác Mladota ze Solopisk, děkan svatovít. kapituly v *Praze*, kapli 14 sv. pomoc. a SJN, již 1710 odkázal 300 zl., aby z úroků t. jistiny zde byly slouženy mše sv., zvláště v den a v následující neděli – na Müllerově mapě Čech (1720) je t. kaple označena jako *S. Ioh. Nepom.*, aniž by byli zmíněni sv. pomocníci

L *SCHALLER* 1788a, 218 – *PMKČ* VI, 25 – ostatní L uvádí patrocinium pův. kaple pouze 14 sv. pomoc. (*VLASÁK* 1876, 89 – *SPHU* III, 109 – *UPČ* 3, 475) – **pozn.:** na místě kaple 1760-64 postav. kostel

**Svatý Jan nad Malší, n. Johannesberg, do 1732
půstě návrší zv. Loučnická hora (Č, Bech, Pr, v.
Kaplice, f. Velešín)**

na věži pout. kostela (vybudovaného až 1732-35) byl zavěšen zvon neznámého původu, o prům. 48 cm a výš. 38 cm, dílo Jiřího Václava Kohlera z 1727, s reliéfy sv. Dominika a SJN na plášti, s doprovodnými nápisy, z nichž jeden obsahuje prosbu ke jmenovaným světcům, „naším patronům“, aby se modlili k Bohu a zachovali plody, tj. úrodu

E (na zvonu kolem čepce) *GEORG VENCE KOHLER ANNO 1727* – (na plášti) *CONCORDANS / EXIVIT SONVS / EARVM (= 1727)* – (další náp. na plášti) *DEVV VOS ORATE / FRVCTVS CONSERVATE / NOSTRI PATRONI (= 1727)* – L SPHU VIII, 102

**Svatý Jan pod Skalou, klášter benediktinů s
osadou (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f.
administrovaná míst. benediktiny)**

v bened. kláš. a zároveň far. k. sv. Jana Křt.:

a/ ve snaze rozvinout úctu dal 1700-15 míst. opat Emilián Kotterovský (ve fun. 1695 † 1742) pro t. k. pořídit kromě jiných mal. obrazů 2 vyřez. sochy, z nichž jedna byla postav. na boč. ol., druhá na méně významné místo hned vedle vchodu do k.

b/ dubové chórové lavice, zhotovené 1711 za 700 zl., hojně zdobené reliéfy, anděly a vázami: jeden vyřez. reliéf představuje skupinu světců oslavujících Boha znázorněného jako panovníka s královskými insigniemi sedícího na ohnivém voze taženém andělky v oblacích na nebi – skupinu světců zde tvoří vl. někteří apoštolové, vpr. sv. čeští patronové Václav, Vít, Ludmila, Vojtěch a JN (kanov. klečící vpr. v popředí), které vede král David

c/ oltář, dol. 1719 a 1724

a/ R I. zpr. míst. opata Emiliána Kotterovského, daná na Novém Berštejně 20. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/1-2); **b/ L SPHU XXXVIII, 215** – PODLAHA/ŠÁMAL 1931, 726, 727 (obr.) – **pozn.:** po zrušení kláštera (1785) byly chórové lavice nakonec um. do děk. k. sv. Jakuba Vět. v Prachaticích; **c/ R I.** výpověď míst. opata Emiliána Kotterovského v beatifikačním procesu, 16. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 37^r, čl. 21, otázka 109) – I. výpověď t. svědka v kanonizačním procesu, 5. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 407^r, čl. 21)

**Svatý Kilián, též U Sv. Kiliána (nyní část
městyse Davle) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, adm. f.)**

v adm. far. k. sv. Kiliána, který spravovali benediktini kláštera ve *Sv. Janu pod Skalou*, dal tamní opat Emilián Kotterovský cca 1702 postavit z kláš. prostředků oltář, který byl podobný oltáři sv. Kiliána v kláš. k. ve *Sv. Janu pod Skalou*

R I. zpr. míst. opata Emiliána Kotterovského, daná na Novém Berštejně 20. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/1-2) (dat. cca 1702) – R-L HOSTLOVSKÝ/WINTERA 1890, 614 (dat. 1696, podobnost s ol. sv. Kiliána)

**Svatý Kopeček, n. Heiligenberg, Heiligberg,
Heiliger Berg, mar. pout. místo s převorstvím
hradiských premonstrátů, poblíž kterého se od
18. st. utvářela ves (nyní část města Olomouce)
(M, Olo, Ol, d. Olomouc, prem. duch. správa)**

vně ambitu pout. areálu rozměrné a ikon. bohatě (byť tradičně) rozvinuté sousoší: uv. kam. balustrády šestibokého půdorysu, se vstupní brankou vpr., se na dvou kam. stupních t. půdorysu zdvihá mohutný válcovitý podst. se 3 pravidelně rozmístěnými výstupky (po bocích a vz.), jež z hl. tělesa podstavce se rozvíjejí do 3 zdobných, volutových, zvlněných ramen, na jejichž hor. voluty dosedají profilované římsy se sochami andělků – vl. je skupina 2 andělků, z nichž onen vl. sedí, klade si ukazováček lv. ruky na ústa, hledí k nebi a v pozdvihnuté pr. ruce drží zlac. kov. lilii, andělek vpr. stojí na obláčku a v obou rukou drží uzavřenou knihu a na ní položený biret – na volut. rameni vpr. stojí na obláčích andělek hledící do tváře světci a nastavující mu oběma ručkama krucifix k adoraci – na zad. rameni andělek na obláčku klečí, hledí k nebesům, lv. klade k srdci a v pozdvihnuté pr. drží zlac. kov. vavřínový věnec – ze střed. hmoty podst. mezi rameny vystupují vel. ov. rámy s reliéfy: vpr. Zpověď královny (uv. kostela vl. zpovědnice, v níž se královna světci zpovídá, vpr. 4 postavy, z nichž 2 v popředí živě diskutují a před jednou z nich odpočívá na zemi pes, znak královny krutosti) – vz. vpr. Mučení (SJ natažený jednou rukou na dřev. mučící nástroj a do půl těla svlečený, pálený do boku, dole před ním leží na zemi jeho svrchní oděv, asi almuce, s biretem, vl. u stolu sedí 3 viditelně znavené či znuděné postavy sarkofóvatelů, celá scéna spíše připomíná výjev Sarkanderova mučení) – vz. vl. Svržení z m. (nad řekou se klene čtyřobloukový m., na němž je čttná skupina biřiců, kteří upr. přehazují SJ, s biretem na hlavě, do vody, přičemž světce z oblačných nebes ozařuje proud paprsků) – z hl. tělesa podstavce povstává válec s vystupujícími pásy (v souladu s rozmístěním ramen) a s kanelováním – nejvýše nízký prohnutý postament s volut. křídly, na němž spočívá oblačný kumul se 3 okřídlenými and. hlavami, na kterém stojí prostovlasý SJ jako kanov. (v šroubovitém pohybu, s předkročenou lv. nohou) nakloněný v modlitbě (se sepjatýma rukama) ke krucifixu, jež mu níže ukazuje andělek a na nějž světec s oddaností hledí – celkové rozvržení hmoty sousoší sleduje koncepci válce proniknutého trojúhelníkem se zkosenými rohy – monumentálně pojaté, byť v sochařských prvcích nepřiliš dynamicky provedené dílo vyzývá k obcházení a pohledu ze všech stran – 1724, aut. připsáno sochaři Janu Václavu Sturmerovi, zřiz. opat prem. kláštera v *Hradisku u Olomouce* Robert II. Sancius (ve fun. 1722-32)

L SUCHÁNEK 2007, 243, 249-251 – CHOVAŇKOVÁ 2015, 28-29 – *UPMS* 3.1, 418 (+ obr. 756)

Svatý Mikuláš viz Církvice 2/

Svatý Prokop viz Jinonice

Svatý Vojtěch, n. Sankt Adalbert (v 50. l. 20. st. ves zlikvidována a 1959 zbořen k.) (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f. Teplá)

kolem pout. k. sv. Vojtěcha dal 1722-23 postavit opat prem. kláštera v *Teplé* Raimund II. Wilfert kam. sochy sv. č. patronů Víta, JN, Prokopa a Václava: svatoján. socha (1723) představuje stojícího kanov., který drží zpr. doleva krucifix, podst. mohutný, šir., vystupující vpřed na způsob oltáře, s chron. v rámu (nahore a dole ukončeném segmentem) na před. stěně

E (vpř. na podst. svatoján. sochy) *SANCTE JOANNES NEPOMUCENE, IUVA AD TE SUSPIRANTES* (= 1723) – L. SPHU L, 330 (obr. 291), 333 (obr. 297) 334 – *UPČ* 1957, 747 – *UPČ* 3, 523 – *KRČMÁŘ/PROCHÁZKA/SOUKUP* 2004, 91 – I pamatkovykatalog.cz (17135/4-1059 – *Socha sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** po vandalském povalení a poškození všech soch 5. VI. 1964 byl celý soubor přen. do areálu prem. kláštera v *Teplé* a po opakovaném restaurování 2014 umístěn do rajského dvora konventu

Svébořice, n. Schwabitz (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

ve far. a pout. k. Naneb. P. Marie (s presb. upraveným v loretánskou kapli):

a/ na stěně připevněn obraz (○), 1710 nebo 1709, zřiz. míst. farář Jan Jiří Ignác Hübner, ctitel

b/ podobný obraz SJN v postavě almužníka pocházel dle odhadu faráře Hübnera z doby cca 1695, neboť zde byl již tehdy, když Hübner nastoupil na zdejší beneficium (v VII. 1702)

a, b/ R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Ignáce Hübnera, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 567)

Světi viz Hradec Králové II. 1/

Svinčany (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

ve far. k. sv. Vavřince socha s červeným bald. a dovedně vytvoř. korunou (či věncem), dol. 1706

R l. inv. svinčanské f., který v Cholticích 16. IV. 1706 sepsal Milo Hubatius, zdejší administrátor, a jenž byl prez. na praž. arcib. konzistoři 22. IV. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Svitávka, městečko (M, Olo, Ol, d. Kunštát, f.)

písk. socha (na oblacích s okřídlenou and. hlavou stojí kanov. a shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva téměř ve vodorovné poloze a ukazuje jej divákovi, podst. široký, do boků vyboulený, vpř. zdob. 2 košatými palmami, dole svázanými, vytvářejícími kartuš s náp.), 1708, aut. olom. dílna sochaře Davida Zürna nejml., zřiz. míst. vr., prem. kanonie v *Hradisku* u *Olomouce*, která už tehdy využívala služeb jmenovaného umělce – socha patrně postav. v souvislosti s povodněmi, jež městečko opakovaně trápily, zároveň se jednalo o lokalitu, již si hradiská kanonie vážila jako své starobylé državy – **pozn.:** kompozice světcovy postavy vychází z Zürnovy sochy na sloupu na

louce u hradiského kláštera (→ výše, Klášterní Hradisko)

E (na podst. vpř. v kart.) *DIVO / IOANNI / NEPOMUCENO, / CONSERVATORI / HONORIS ET FAME / VENERANDÍSSIMO, / VENERATIONIS ERGÓ / HANC STATUAM POSUIT: / CANONIA GRADĪCENSIVM* (= 1708) – L SUCHÁNEK 2007, 212-213 – SEKANINA 2013, 33, 80-81 (kat. č. 5.)

Svitavy, n. Zwittau, město olom. biskupů (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ 1716 jsou zde dol. 3 sochy, mezi nimiž alespoň 1 na nám. – dodnes se z oné doby dochovaly následující 2 svatojánské sochy:

1a/ 20. VI. 1702 míst. primátor, purkmistr a celá obec města *Svitav* napsali olom. bis. konzistoři žádost o pov. postavit mar. sl., a to na základě slibu, který učinili, „jelikož se nám od Nejsvětější Panny a Královny nebes Marie dostalo nejen v době zuřícího moru, nýbrž i za požáru, hladu a jiných nebezpečných příhod mnohostranné ochrany“ – jak v listu dále stojí, vyskytli se tou dobou mar. ctitelé, duchovní i svěští, kteří chtěli poskytnout na stavbu peněžitý příspěvek – stavba písk. sloupu k chvále Neposkvr. početí P. Marie byla uskutečněna 1703 – na několika stupních polygonální základny s balustrádou stojí mohutný čtyřb. podst. se čtyřb. pilíři vystupujícími ze zkosených nároží, opatřený uvnitř jeskyňkou s ležící s. sv. Rozálie, již lze spatřit segmentem sklenutými průhledy za všech 4 stran t. pískovcového pomníku – v hor. etáži na nárožních pilířích stojí sochy sv. Šebestiána (vpř. vl.), sv. Rocha (vpř. vpr.), SJN (vz. vl., stojící prostovlasý kanov. kladoucí si pr. ruku se zlac. kov. křížem na hrud', v pr. tiskne ke svému boku biret) a sv. Floriána (vz. vpr.), mezi nimiž se zdvihá vys. hran. podstavec vpř. i vz. zdobený rozv. kartuší s náp. – samotný vys. sl. je válcový s korint. hlavicí, na níž stojí s. Immaculaty – tvorbou pomníku byl patrně pověřen sochař František Zürn st., nevalná kvalita a poněkud rustikální pojetí této památky však spíše ukazují, že šlo o kamenické dílo Zürnových tovaryšů, přičemž v postavě SJN by se snad daly najít náznaky způsobu práce Františkova syna Davida nejmladšího – připsání aut. sochaři Janu Sturmerovi je problematické

1b/ na nám. (dnes ve Školní ul. na předměstí poblíž býv. far. kostela sv. Jiljí) písk. socha: stojící kanov. shlíží na malý krucifix, jež drží v pr., lv. ruka spuštěna dolů – čtyřb. podst. dvoutážový – dol. etáž tvoří hranol, zdob. vpř. nahore vel. and. okřídlenou hlavou, pod níž rozv. kartuš s relíéfem Svržení SJN dvěma biřiči z trojobloukového mostu – na boč. stěnách rovněž nahore po jedné rozměrné okřídlené and. hlavě, z jejichž křídel se dolů spouští feston s listy a květy – vz. v této části podst. psaníčkový dekor – hor. etáž podst. tvoří baňatý postament, jehož nároží zdobí okřídlené and. hlavy, vpř. navíc akant. dekor s dvoulaločnou kartuší s náp. – kolem postamentu v nárožích bývaly kam.

dekorativní prvky, snad ozdobné koule – 1708, zřiz. p. František Schwartz

2/ na předměstí u ř. *Svitavy* při hl. c. směrem k *Brnu* ikon. pozoruhodná písk. socha: ve figuře protočený kanov. stojí u barokně prohnutého stolku (vl.) a opírá se pr. rukou o uzavřenou knihu, která na onom stolku leží, světec pak zaklání hlavu a hledí do nebe a lv. ruku pozdvihuje, jako by jejím zdviženým ukazovákem chtěl poukázat do nebe a zároveň naznačit gesto mlčení, neboť ruku míří k ústům – podst. je trojb., dvoudílný, s vys. dol. částí a nižším hor., prohnutým postamentem, vpř. zdobeným kartuší – 1725, jedno z nejranějších samostatných děl sochaře a zdejšího rodáka Jiřího Antonína Heinze (sign.) – **pozn.:** inspirací k t. soše mohla být socha na boč. průč. *Klementina* (→ výše, Praha V. 29/), dílo dílny sochaře Brauna, u nějž se Heinz s vysokou pravděpodobností učil

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r); 1a/ E (v kart. vpř. v hor. části podst.) *EX VOTO / HAT DĚ HERTZ / OGL: BĪSCHOFFL: / STATT ZWITTAV / ZV LOB / DER VNBE., / FLECKTEN / EMPFÄNGNVS / MARĪĀE / DIESE SAVLEN / AVFFVĚHREN LASĚ / AO: 1703 – L MTSSP 1997, 66-69 – SEKANINA 2013, 30, 79-80 (kat. č. 4) – MTSSP 2008, 526-537; 1b/ E (v kart. vpř. na postamentu) *PRĀNOBILIS / AC / CLARISSIMVS / D. FRANCISCVS / SCHWARTZ / CVRA VIT* – (na plintu vpř.) ·17·08· – L PANOCH 2007, 82, obr. 51-52 – I pamatkovykatalog.cz (17882/6-2933 – *socha sv. Jana Nepomuckého*); 1a, b, 2/ L UPČ 3, 488 (2/ pokládáno za sochu bl. JS); 2/ E (na stolku vz.) *G: A: HeiĪtz Fec: / AHĪo 1725 – L ZÁPALKOVÁ 2011, 12, 16 (obr. 6), 18, 20, 46-47 (kat. č. I.2), 114 (kat. č. II. 2)**

Svojanov, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, a. Starý Svojanov)

1/ u m. přes ř. *Svitavici* (nyní *Křetínka*) písk. socha (→ praž. most. typu) na dvoudílném podst. (v hor. části korint. hlavice, před níž vpř. oválná kart. obklopená rozvilinami a volutami, již drží po str. vzad ustupující andílci), 10. V. 1710, zřiz. A. J. M. 2/ před vstupní br. do hradu *Svojanova* (n. *Fürstenberg*) písk. socha (hran. podst., vpř. zdob. reliéfem srdce a náp.), 1718, zřiz. Josef Antonín Záruba z Hustiřan a jeho choť Eleonora, roz. bar. z Oppersdorfu

1/ E (v kart. vpř. v hor. části podst.) + / *SWATI GENE / NEPOMVCKI CHR / AN od ZIEHo WERN / e wffechKI WZLaffi / HANBY CZASNE / i WECZNE [...] / [...] – (níže na řím. podst.) NAKLAD-EM ZPECZIE – (a na hraně t. řím. vpř.) LETA PANE 1710 DNE 10 MAI – (pod tím na spod. části podst.) A. J. M. – L PANOCH 2007, 82, obr. 57-58 – SVOJANOVSKÁ/HANUSOVÁ 2010, 28 – **pozn.:** socha byla na počest stavby nedalekého k. (1786) postav. na jiné místo a obklopena 2 lipami, posléze v 19. st. byla přem. do nově vybudované kaple, kde stojí doposud; 2/ E (na čel. str. podst., v srdci) *SWATY / IENE NE / (níže kolem srdce) PO MV / CZKY SRDCZE / (pod srdcem) TI ZA DAR DAWAM / A POd TWAV MO / CzNAV OchRA / NV TIELO S DV / SSY PoddA / WAM / 1718 – L SPHU XXII, 109 –**

UPČ 3, 489 – PANOCH 2007, 82, obr. 59-60 – SVOJANOVSKÁ/HANUSOVÁ 2010, 30

Svojanov, n. Wojes (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f. Starý Maletín)

písk. sl. P. Marie stojí na hran. podst., jehož stěny jsou opatřeny prostými rámy, do kterých vpř. a po str. jsou vytesány reliéfy stojících postav svatých nad podélnými ov. kartušemi se jmény znázorněných osob (vpř. SJN, kanov. sklánějící hlavu ke křížifixu, držnému zpr. doleva, vl. sv. Václav, vpr. sv. Barbora) – samotný sl. válcový, jemně se zužující, s náp. vytesaným do čelní str. dřívku, završený dórskou hlavicí, na niž na plintu stojí nad půlměsícem s. Madony s dítětem – 2. XI. 1713, zřiz. míst. rodák Václav Valentin, ke cti a z lásky k všenejsvětější Matce Boží Marii

E (na dřívku sl. vpř.) *ZV EHREN / VND AVS LIEB / DER ALLER HEILLIGSTEN / MUTTER GOTTES MARIA / HAB ICH WENTSL VALEN / TIN AVS WOIES GEBVRT / TIG DIESE STATVA / AVFRICHTEN LAS / SEN DEN 2. NOV / DIES 1713 / JAHRS – (v kart. pod SJN) S. IOANNIS. NP – (v kart. pod sv. Václavem) S. WENCESLAVS – (v kart. pod sv. Barbarou) S. BARBARA – L MTSSP 1997, 73 – MTSSP 2008, 540-542*

Svojek viz Nová Paka 2/

Svojetín (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kněževos)

na návis kaple (prostá obdélná stavba, orient., s lodí o 2 osách a kněžištěm s půlkruhovým závěrem, střecha sedlová se štítem na záp. str. a s osmib. sanktusníkem), 1721-22, zřiz. míst. vr. Petr Arnošt říš. hr. z Mollartu – uvn. oltář, ve vížce zvon z 1722, ulitý Mikulášem Löwem na náklad t. šlechtice

L SCHALLER 1785, 166 – *SPHU* XXXIX, 292 – *UPČ* 3, 489 – SKRUŽNÝ 1969, 273 (dat. poč. 18. st.) – BEDNAŘÍK 1997, 27-28

Svojsice (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, a.)

1/ v adm. k. sv. Václava boč. oltář, zřiz. míst. administrátor Bernard Josef Redlich (ve fun. 1712-22), který 1715 vyznal, že dal oltář zbudovat jako nejmenší ctitel proto, že je zjevně zachováván v neustálých a každodenních milostech

2/ nedaleko zámku na veř. místě znamenitá váp. socha velkého ochránce pověsti (stojící kanov. ušlechtilého výrazu ve tváři hledí vpřed, drží vel. křížifix zl. dopr., přičemž pr. rukou tak činí ve vrcholu kříže, dále drží atribut palmy, pod světcovýma nohama obláčky, pod nimi plint opatřený vpř. letopočtem, níže postament tvořený projmutým nakupením oblak, podst. hran.), 1714, aut. snad kutnohor. sochař František Martin Katterbauer, zřiz. svojsický důchodník, uroz. p. Jan Jakub Swander, který zakusil ve svých skrytých tisních milosti

1, 2/ R l. zpr. míst. administrátora Bernarda Josefa Redlicha, 31. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 357); 2/ E (vpř. na plintu) 1714 – L UPČ 3, 490 – MTSSP 2018, 369-371 (mylný odhad zřiz.) – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/svojsice/socha-sv-ja

na-nepomuckého (mylný odhad zřiz.)

Svojšice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

v boč. kapli sv. Barbory, přistavěné 1706 k již. str. lodi far. kostela sv. Jana Křt., se nachází bohatě řez. akantový, motivem slunečnic zdob. ol. zmíněné světičky, rovněž z 1706, v jehož nást. obraz – zřiz. oltáře míst. vr. Ladislav Zikmund z Běšin s chotí Ludmilou Františkou roz. z Dobrze

E (na predele ol. sv. Barbory) *HONORI / DEO · S: BARBARAE / Erectum hoc Altare à Per Illu: / Dno Ladi: Sigismu: De Biessin / Sac: Caes: Mag: Leuten: una cum / Amantissima: Coniuge sua per Illu: Dna Ludmila Francisca nata / De Dobrch / Anno 1706. – L SPHU XII, 144-146 – UPČ 3, 490*

Svojšín, n. Schweißing (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

na návsí písk. socha (kopie → praž. most. typu na čtyřb. postamentu, podst. hran., vpř. zdobený dekorativně vykrojeným rámem s letop., nad nímž girlandy, po stranách podst. volutová, akantem doplněná křídla, u nohou sochy al. erb), 1722, zřiz. nejspíš míst. p. Jan Václav Přichovský z Přichovic s manželkou

E (v rámu vpř. na podst.) *17:ZZ – H* (na postamentu u nohou sochy) al. znak zřiz. – L SPHU XXX, 275 – UPČ 1957, 752 – UPČ 3, 492 – PROCHÁZKA 2009, 76

Syrovin, n. Sirowin (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f. Osvětimany)

ve fil. k. Obrácení sv. Pavla (1713-16) zvon ulitý ke cti Neposkvr. početí P. Marie, sv. Petra a Pavla a SJN, 1716, za aut. uveden „Josef Obleter“ v *Olomouci* (je to jediný jeho známý zvon, historici umění znají až dva později činné olom. zvonaře Obleter, Valeria a Antonína)

E (na zvonu) *In honorem im_ aculatae Conceptionis B VM SS Petri et Pauli S: Joannis Nep: fudit olomucii Jos obleter 1716 ← L ŠRÁMEK 1973, 417*

Šafov, n. Schaffa (M, Zno, Ol, d. Znojmo, a.)

v adm. k. sv. Víta socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Šachov (Č, Hra, Kh, f. Borohrádek)

ve fil. k. N. Trojice vyobrazení, dol. 1715 (→ výše, Borohrádek)

Šakvice, n. Schakwitz (M, Brn, Ol, d. Podivín, f. Hustopeče)

před dvorem ikon. ojedinělé sousoší SJN s klečící prosebníci: sochy z mušl. vápence, na oddělených podst. – vl. klečící žena v bohatě zřaseném rouchu s prosebným výrazem ve tváři, klade pr. na hrud' a lv. ruku pozdvihuje v prosbě (pův. v ní cosi držela) – vpr. stojí kanov., vlídně se sklání k ženě, vztahuje k ní pr. ruku a lv. ruku si klade na hrud' – 1724, zřiz. míst. paní (v rámci hodonínského pan.) Anna Marie Antonie z Liechtensteinu, aut. snad sochař Ignác Lengelacher

E letop. 1724 – H L. pod věv. korunou – L VM II. I. Hustopecký okres, 177 (sousoší SJN a sv. Anny?) – I pamatkovykatalog.cz (18809/7-7126 – sousoší sv.

Jana Nepomuckého s prosebníci) (prosebnice interpretovaná též jako královna Žofie, aut. I. Lengelacher)

Šaplava viz Hořice II

Šaratice, dř. též Žeratice, n. Scharatitz (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše obraz a nad hř. branou u t. k. socha, obojí dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Šardice, n. Scharditz (M, Brn, Ol, d. Veselí nad Moravou, f.)

1/ ve far. k. sv. Michaela arch.:

1a/ socha, dol. 1716

1b/ zvon, přelitý 1729 ke cti SJN a Floriána, v době „panování“ Ondřeje Zirkla, převora brn. augustiniánů (ve fun. 1722 † 1736), jimž *Šardice* náležely, a za času míst. faráře Františka Benešovského (ve fun. 1716 † 1751)

2/ za vsí malá kaple, dol. 1716

1a, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r); **1b/ E** (na zvonu) *Campana haec transfusa in honorem SS Joannis Nep: et Floriani Titl dominante R^{imo}: D D Andrea Zirckel Praelato ad S Thomam Brunae et A R D: Francisco Benessowský P[raesenti] T[empore] parcho Schardicensi an_o MDCCXXIX ← L ŠRÁMEK 1973, 418*

Šárka (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, katedr. f. sv. Víta na Praž. hradě)

ve fil. k. sv. Matěje na zdi dřev. socha, 1700, dar Františka Ignáce bar. Wratislava z Mitrowic, který 1699 zakoupil nedaleký kmetcí dvůr s krčmou, vinicí a polmi

L PMKČ V, 139 – UPP, V. P. A-L, 238

Šárka u sv. Jana (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, strahovská f. sv. Rocha v Praze na Hradčanech)

na skále při c. vedoucí *Šáreckým údolím* do *Prahy* nedaleko mor. hřbitova (z 1680) na území náležejícím pražskému strahov. klášteru premonstrátů dal na poč. 18. st. postavit strahov. hosp. správce František Leinhaus malou výkl. kapli se sochou, které se říkalo „Sv. Jan v trní“ nebo „v trníčkách“ či „v trníčku“ – po moru 1713 hřbitov rozšířen, stejně tak kaple, z níž přestavbou do 1719 vznikl kostelík – ten stojí na vys. soklu, presb. užší s okosenými nárožními, na záp. stěně slepé kruhové okénko, na již. fasádě obdélné polokruhové slepé okno s pásovou šambránou, nároží hl. lodi rovněž okosená, vs. opatřen kam. portálkem, vých. fasáda s okosenými nárožními a dvojicí pilastrů, průč. prolamuje okno stejné jako na již. fasádě, lemované pásovou šambránou a ukončené polokruhově po odsazení, stejné okno také ve vých. konci sev. fasády – zřiz. řečený správce za přispění strahov. kláštera a některých jiných ctitelů – kostelík vysvěcen strahov. opatem Mariánem Hermannem

(ve fun. 1711 † 1741) – pův. název místa přešel i na novou svatyni – uv. nep. oltář

└ ČERMÁK 1877, 104 – *PMKČ* V, 3 – *UPP*, V. P. A-L, 235-236

Šeberov (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, duch. spr. Hrnčíře)

nedaleko správního dvora písk. socha na vys. hran. dvouetážovém podst., nyní s podezdívkou – světec-kanov. stojící v prohnutí a kontemplující Ukřižovaného, jehož drží zpr. doleva – cca 1710, styl svatojánských soch Matouše Václava Jäckela

└ VANČURA 1994, 199, 208

Šebetov, n. Schebetau (M, Olo, Ol, d. Kunštát, f. Knínice u Boskovic)

na spojnici pout. cest vedoucích k šebetovskému pout. místu, přímo před zdejší rezidencí prem. kláštera v *Hradisku u Olomouce* bylo 16. IX. 1724 slavnostně inaugurováno rozměně kam. sousoší redukovaného Svatoján. oratoria: na oblaka zdobená and. hlavami pokleká v pr. části SJN jako kanov. obracející se pohledem a gestem odevzdanosti (rozpřaženýma rukama) k malému kam. krucifixu, který do výše v pr. ruce pozdvihuje mladistvý anděl s mohutnými křídly, stojící u lv. strany za světce, na něž hledí a lv. ruku mu klade na rameno – velice zdobný podst. je profilovaný a vysoký, v dol. části konkávně rozšířený, se 2 samostatnými konzolami po stranách, na nichž sedí andělci s atributy (and. vl. drží biret, onen vpr. knihu a kov. palmu) – římsa čelní stěny podst. je volut., ve středu prohnutá, s volut. kartuší s reliéfem Svržení z m. (kanov. objímající kříž klečí na obrubě pětiobloukového m., 2 vojáci se jej snaží shodit do ř., třetí voják sedí na most. parapetu a scénu sleduje, pod světce letí 2 andělci a rozpaženýma ručkama se jej snaží v pádu zachytit) – pod kart. se nachází rozšířená pata postamentu s náp. – pomník obklopen zídka – zřiz. šebetov. inspektor Norbert Umlauf

└ (vpř. na podst. v baňaté části pod kart.) *HONORI ET PLÆ / VENERATIONI DIVI IOANNIS / NEPOMVCENI ERECTA* (= 1724) / *DIE XVI SEPTEMBRIS* – └ SUCHÁNEK 2007, 208-211 (sousoší označeno jako Apoteóza SJN)

Šebkovice, n. Schöpkowitz (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, a. Babice povýšená 1718 na f.)

ve fil. k. sv. Maří Magd. socha, dol. 1716

└ I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Ševětín (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f. Lomnice nad Lužnicí, 1720 f.)

farníci náležející k ševětínskému fil. kostelu sv. Mikuláše si v době, kdy zde začal působit lomnický farář František Josef Jahoda (ve fun. 1705-20), přáli pro větší pobožnost postavit oltář, což na vlastní náklady učinili 1712

└ I. zpr. lomnického faráře Františka Josefa Jahody, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 62^r)

Šilperk viz *Štíty*

Šípy, n. Schippen (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Čistá)

ve vsi písk. socha: stojící kanov. se lv. bokem opírá o drobný hran. pilíř (s náp. ze 3 stran) zakončený římsou, na který jsou položeny 2 zavřené kn., o něž se světec opírá lv. rukou a v pr. drží krucifix obrácený k pozorovateli – podst. čtyřb. – 1724, zřiz. míst. p. Kryštof Adam hr. z Trauttmansdorffu

└ (vpř. na plintu novodobě vytesán letop.) 1724 – (na pilíři, o který se SJ opírá, vpř.) *DIEs / S. IOA / NNES / NEBO / MOEF / NEF / CO[.]* – (t. vpr.) *HTVR / A. C. O. / Z. V. / DRAV / TMAN / STORF / I. F. G / Z. T.* – └ *UPČ* 3, 498 – BEDNAŘÍK 1997, 17 (+ obr. 60) – BUKAČOVÁ/FÁK 2009a, 35-36, 47, 160 – └ pamatkovykatalog.cz (29813/2-2755 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – de.wikipedia.org (*Šípy*)

Široké Třebčice, n. Weiten Trebetitsch (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Veliká Ves)

v rámci pozoruhodného barok. urbanistického celku, který zde, většinou 1722, dala vytvořit míst. paní Karolína Justina Antonie hr. ze Schönkirchenu, roz. z Eben-Brunnu, se na návsi nachází písk. sloup se sochou (stojící kanov. s krucifixem drženým zl. dopr.) a znakem neznámého donátora a zbytkem letopočtu s počáteční číslicí 1 a konečnou 8 – dílo snad vzniklo cca 1720 a jeho zřiz. byl patrně někdo z urozených spolupracovníků hraběnky ze Schönkirchenu, jíž zdejší statek náležel od cca 1710 až do její † 1765 – soupis soch zdejší f. 1835 považuje t. „statui“ za dílo z doby cca 1760, které dala postavit zmíněná hraběnka

└ (na podst.) zbytek letopočtu – H (vpř. na podst.) blíže neurčený znak – └ *UPČ* 3, 499 (dat. cca 1700) – *UPČ* 4, 522 (dat. cca 1720) – *MTSSP* 2012, 391-393 (dat. 1678, cca 1700, cca 1720, cca 1760)

Šitbořice, n. Schüttboritz (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše 2 sochy, dol. 1716

└ I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Škodějov (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Vysoké nad Jizerou)

výkl. kaplička s kam. sochou (na nízkém postamentu stojící kanov. se štólou, držící krucifix zl. dopr.), 1722

└ ŠORM 1922, 27, 29 (obr.)

Škramníky, Škramník viz *Škramníky*

Škrle, n. Skyrl (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Vysočany)

1/ ve fil. k. sv. Jakuba Vět. obrazy SJN, sv. Jana Křt. a Večeře Páně, zdobené akant. rozvilinami a and. hlavičkami, kon. 17. st.

2/ na návsi písk. sloup či pilíř se sochou: na 2 stupních trojboký podst. s vys. základnou a vybranými rohy, přecházejícími do volut, s vystupujícími rizality na všech 3 str., doplněnými štíty s náp. – na podst. spočívá na vyprofilovaném

nízkém trojb. soklu trojb. jehlanový sloup či pilíř s okosenými hranami, bohatě obtočený oblaky, výše nashromážděnými do bohatšího kumulu, na nějž pokleká prostovlasý kanov. JN s mírným úklonem hlavy, s biretem ve vztažené pr., s lv. na hrudi, doplněnou zlac. kov. palmou – k nohám světce se vznášejí 3 andělci, každý s jedním atributem (olivová ratolest, zámek, zrcadlo) – do oblak vsazeny and. hlavy – pilíř vyvrcholen uzoučkou polygonální řím. (šestiúhelník?) s vel. kam. koulí, z níž vyzařují 3 zlac. kov. plameny, nejspíš symbol N. Trojice, který může být vyjádřen i trojúhelným půdorysem pomníku – 1726 – v ded. nápisu zřizovatel D. V. mj. pronáší prosbu ke SJN, „otci vlasti“, za svou otčinu, za kterou ať se tento zmlklý český Tullius (tj. Cicero, vytříbený rétor), Jan mlčenlivec, u Boha velevýmluvný řečník svým neporušeným jazykem přimlouvá, tedy v nebeské vlasti za svůj dům i otčinu – zřiz. ještě svěřuje sebe i své blízké světcově příbuzenství a otcovské ochraně

1/ UPČ 3, 499; 2/ E (na štítu vpř. na podst.) *DIVO / IOANNI NEPOMUCENO / PATRI PATRIAE AC PATRONO / IN HONORIS INCREMENTU[M] / HOC PARENTAT MONUMENTU[M] / ET PRAESENTEM SUAM PATRIAM / SE SUOSQUE / PARENTELAE / ET PATERNAE TUTELAE / COMMENDAT / IN OMNE MONUMENTUM* – (na štítě na lv. zad. straně podst.) *ZUR GRÖSSERN / GOTTES EHR / JOANNES ICH VEREHR, / DICH UND DIE BILDNUS DEIN / HIER AUSGEHAUT IN STEIN / BEY GOTT DV ALLZEIT MEIN / FVRBITTER WOLLEST SEIN (= 1726) / SCHÜTZ MICH UND MEINE ZUSAM / MEIN EHR UND GUTEN NAHM / ZEIG MIR MEIN VATTERLAND / ALLSTETS DEIN GNADENHAND* – (pod t. štítem) *D. 1726 V.* – (na štítě na pr. zad. straně podst.) *TACITO BOEMORUM TULLIO / IOANNI SILENTIARIO / FACUNDISSIMO / APUD DEUM ORATORI / UT INCORRUPTA SUA LINGVA / PRO DOMO PRO PATRIA SUA / SINE INTERMISSIONE / IN COELESTI PATRIA / ORET, PERORET, EXORET.* – UPČ 3, 499 (dat. 1720) – *MTSSP* 2012, 397-399

Škvorec, městečko (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f. Tuklaty)

na nám. kam. socha: stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží v lv. ruce opřený o lv. rameno tak, že se břevno kříže dotýká jeho tváře – v lv. při krucifixu palma – ve světcově spuštěné pr. několik mincí jako vyjádření almužnictví – podst. čtyřb. se zkosenými, konkávními rohy, hor. postament kónický a prohnutý – nejspíš cca 1715, brokoffovský styl – **pozn.:** gesto světcovy štědrosti (vyjádřené v podávaných mincích) i modelace skulptury se v zrcadlovém obrácení blíží dřev. soše od F. M. Brokoffa z 1710-15 v *Havličkově Borově* (→ výše, t.), podávání mincí se objevuje také u brokoffovské sochy u hr. brány pražského novoměst. far. kostela sv. Jindřicha (→ výše, Praha VII. 3/)

I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/skvorec/socha-sv-jana-nepomuckeho (dat. pol. 18. st.)

Šlapanice, n. Schlappanitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Brno, f.)

u far. k. Naneb. P. Marie druhotně umístěna socha (světec vztyčenou lv. rukou poukazuje k nebi, v pr. před sebou drží kříž, pohledem a popsáním gestem diváka vede skrze kříž k nebesům), původně majetek paul. kláštera, snad vranovského, 20. l. 18. st., aut. sochař Antonín Riga

L STEHLÍK 1997, 35 (přípsání aut. A. Rigovi) – VĚZDOVÁ 2007, 24, 28, 37 – I wikipedia (Antonín Riga) – www.souispamatek.com (Šlapanice)

Šlapanov (Č, Čás, Pr, v. Polná, f.)

na návsi písk. socha (kanov. stojící na plintu umístěném na oblačné kupě, se naklání ke krucifixu, jež drží zpr. doleva) na štíhlém hran. žul. podst., vpř. zdobeném rámy s ozdobným vrchním i spodním zakončením, s náp. – 1726, zřiz. A. S. P. L.

E (vpř. na podst. v rámu) *HONORI / & / VENERATIONI / DIVI / IOANNIS / NEPOMVCENI / FIERI FECIT (= 1726) / A: S: P: L: – UPČ* 3, 500 – PANOCH 2007, 81, obr. 44

Šluknov, n. Schluckenau, město (Č, Lit, Li, v. a f. s osobním děkanem, 1722 d.)

1/ před požárem, který 1710 zasáhl celé město i far. k. P. Marie, bývala v řečeném kostele znamenitá tesaná socha (☩), postav. 1690, kterou měl v úctě jistý ctitel

2a/ po † zmíněného ctitele dal jeho syn namísto pův. svatoján. sochy do nového far. kostela, zasvěceného sv. Václavu (stavba z 1711-15), budovat během 1715 ozdobný oltář

2b/ předcházející informaci poskytl šluknov. (osobní) děkan Fridrich Ignác Reintsch (ve fun. 1702-19), ale když později již jako litom. kanovník a přisedící konzistoře pamatoval na oltář ve šluknov. děk. k. nadační listinou z 25. IX. 1726 (→ C.1, t.), sdělil v ní, že nepom. oltář dal postavit a náležitě vyzdobit on sám vlastním nákladem – snad šlo o nový oltář, jehož existence je dol. již 1724

2c/ t. děk. kostel 1723 získal darem zlatý pacifikál v ceně 74 zl. 12 kr., s ostatky potvrzenými autentikou metrop. kanov. Jana Mořice Václava Martiního

1, 2a/ R l. zpr. míst. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^v); 2b/ L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 29-30, 163-164; 2c/ L t., 164

Šopka viz Pšovka

Špitálské pole či Špitálsko viz Karlín

Štěkeň (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše socha, 1710, zřiz. Tomáš Dietmayer, štěkeňský obročník, z obzvláštní zbožnosti

2/ mezi zámekem a farou písk. socha: stojící prostovlasý kanov. hledí ke krucifixu, jež s palmou drží v lv. ruce v mírně nakloněné poloze, v pr. ruce

biret – postament čtyřb., odstupňovaný, s náp. vpř. – podst. čtyřb., s boč. volut. křídly, na čelní stěně korunovaná kart. s al. znakem – 1725

1/ R l. zpr. míst. faráře Samuela Augustina Zdenka Reicha, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 152^v); 2/ E (vpř. na postamentu) *POSITUM / IN ANNO 1725* – H (na podst. vpř.) al. znak v korunované kart. – L *UPČ* 3, 506

Štěmplevec, kdysi též Štremplevec či Štremplovice, n. Stempowitz, pův. Stremplowitz (HS, Ol, d. Opava, f. Neplachovice)

na *Hůrce kaple*, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v) – L *WOLNÝ* I. IV, 230 – pozn.: kaple byla zřejmě cca 1780 zruš. (dle Wolného), dnešní nepom. kaple je klasicistní stavbou (*UPMS* 1, 500)

Štěnovický Borek (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Prusiny)

ve vsi drobná kam. *socha* (stojící kanov. naklání hlavu ke křížovému držení téměř vodorovně zpr. doleva) na čtyřb. postamentu a podst., s odsazenými rohy – sokl kónický, prohnutý, na čelní stěně ozdobně tvarované zrcadlo s chron. – 1718

E (vpř. na podst. v zrcadle) *DIVO / Ioanni: Ne / PoMVCeno / saCraTVr* (= 1718)

Štěpanice viz *Nová Paka 2/*

Štěpánov (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, d. Skuteč)

ve fil. k. sv. Matouše se na hl. oltáři z doby cca 1710-20, vyřez. akant. architektury se stuhou, tit. obrazem a obrazem Salvátora v akant. rámu v nást., nalézají *sochy* SJN a sv. Bartoloměje

L *SPHU* XVI, 216 – *UPČ* 3, 507

Šternberk, n. Sternberg, město (M, Olo, Ol, d. Olomouc, f.)

u potoka písk. *socha*: podst. čtyřb., dvouetážový – spod. etáž baňatě do stran rozšířená, vpř. dekorovaná prostým rámem s akanty obklopujícími ležící ov. rám s poměrně hrubě provedeným *reliéfem* Svržení z m. (na trojobloukovém m. stojí 4 biřící, z nichž jeden přehazuje přes most. parapet kanovníka, který padá hlavou dolů před střed. obloukem do řeky, hlavu má ozářenu ☼ a níže slétá jeho biret) – boky baňatého prohnutí jsou kanelované – vz. profilovaný rám s náp. – hor. etáž podstavce opatřena vpř. erbem s iniciálami po str. klenotu, vzadu *got. reliéf* donátora (vpř.) klečícího před sv. kanovníkem JN, jehož polopostava, držící zpr. doleva kříž, vystupuje z oblak a vznáší se v lv. hor. rohu výjevu – scéna doplněna doprovodným náp. – na boč. stěnách t. části podst. další náp. – sokl vrcholí skulpturou stojícího kanov., který zbožně naklání hlavu ke křížovému, jež drží zpr. doleva – 1706, aut. okruh olom. sochaře Františka Zůrna, zřiz. Martin Maximilián Steffe(c)k (Štefek), hejtman šternber. pan. Liechtensteinů, *ctitel*, svému patronovi SJN ke *cti* a také k lidskému potěšení

E (v dol. etáži podst. vz.) *SACRATA / HÆC STATVA / A / DON MARTINO STEFFEK*; (= 1706) / (výrazná dělicí čára) / *CAPITANEO / DOMINII STERNBERGENSIS / HONORIS ERGO ERECTA EST* (= 1706) – (v hor. etáži podst. po stranách klenotu erbu) *M·M· – S·* (= Martin Maximilian Steffek) – (v t. etáži podst. vz., nad donátorským reliéfem) *TE IOANNEM: NE CONF / VNDAR PRECOR.* (= 1706) – (v t. etáži podst. vpr., v hl. části dřívku) *GOTT VND DEM HEILIGEN / IOANNI VON NEPOMVK ZV EH / REN AVCH MAN[N]JCLICH ZV TROST= / HAT DIESE STATVEN HERR MARTIN / MAX. STEFFECK HAVBTMAN DER / HERRSCHAFFT STERNBERG DE / MVTTIGST AVFFGEOPFERT.* – (t. níže na spod. liště) *ANNO 1706* – (v t. etáži podst. vl., v hl. části dřívku) *IOANN VON NEPOMVC / MEIN HEILIGER PATRON / BEIJ GOTT ERBITTE MIR / DIE HIM[M]LISCHE CRON / DEMVTTIG ICH DICHT BITT / VZ SCHAND LASE NIT WERDEN / WIE IN DER EWIGKEIT / SO AVCH AVF ERDEN* – H (vpř. v hor. etáži podst.) erb zřiz. – L *HLOBIL* 1993, 389 – I pamatkovykatalog.cz (20501/8-1975 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Štětkovice (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f. Kosova Hora)

na hrázi návesního rybníka písk. *socha* (vys. 220 cm) → praž. most. typu (jemnějšího, slohově mladšího projevu, s kam. palmou), spočívající na žul. čtyřb. podst. (se zkosenými rohy zvýrazněnými vol. křídly), snad z 2. desetiletí 18. st., asi práce dílny praž. Brokoffů či jejich epigona – skulptura je blízka svatoján. soše Michala Jana Josefa Brokoffa ve *Starém Sedlišti* z 1725 (→ výše, t. 2/)

L *SPHU* III, 121 (dat. 1. pol. 18. st.) – *UPČ* 1957, 760 (dat. 1. pol. 18. st.) – *UPČ* 3, 509 (dat. 1. pol. 18. st.) – SUCHOMEL 1996, 155, 157 (obr. 6), 159 (pozn. 15) (dat. cca 1710 nebo 2. desetiletí 18. st., souvislost se sochou ve *Starém Sedlišti*) – TÝŽ 1997, 72 – I pamatkovykatalog.cz (*sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Antonína Paduánského*) (dat. 1. pol. 18. st.)

Štibořice viz *Štibořice*

Štikov viz *Nová Paka 2/*

Štipoklasy viz *Mysliv 2/*

Štítary, n. Schiltern (M, Zno, Ol, d. Znojmo, f.)

ve far. k. sv. Jiří (1706 vyhořel) *socha*, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Štítý, do 1949 Šilperk, n. Schildberg, městečko (M, Olo, Ol, d. Šumperk, f.)

na nám. morový mar. písk. sl.: na 3 stupních čtvercového půdorysu spočívá hran. podst. s prostě zarámovanými stěnami, přičemž se v rámech nacházejí vpadlé *reliéfy*, vpř. 5 ran Kristových, vl. Ježíšova jména *IHS* s křížem v litéře *H* a se 3 hřeby, obklopeného ☼, vl. mar. monogramu obklopeného ☼, vz. SJN → typu *vera effigies* (poprsí světce v profilu, hledícího po své lv. str., v kanov. oděvu, s malým křížkem zavěšeným na hrudi a s prostou kruhovou ☼ kolem hlavy) – plint sloupu vl. opatřen

letop. – sl. válcový s kompozitní hlavicí s okřídlenými and. hlavami, nejvýše s. P. Marie s Ježíškem – postav. 1716, na památku ukončení mor. epidemie, která postihla městečko 1713-15

E (na plintu vl.) 1716. – I pamatkovykatalog.cz (20349/8-1152 – *sloup se sochou P. Marie*) – www.muzeum-sumperk.cz/domains/muzeum-sumperk.cz/index.php/cs/nase-muzea/muzeum-v-sumperku/26-krize/1755-sloup-se-sochou-panny-marie

Štramberk, n. Stramberg či Strahlenberg, městečko (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

míst. vrchnost, olom. jez. konvikt dal jakožto patron zdejší farnosti 1721 zbořit starý, velice těsný far. k. sv. Bartoloměje a na vhodnějším místě (na nám.) začal v létě t. r., především na své náklady stavět novou kostelní budovu, která tehdy dospěla přes polovici své výšky – zákl. kámen k ní 16. V. 1721 položil správce novojičínského jez. pan., jez. kněz Karel Pfefferkorn – 1722 již „úhledný“ kostel stál a byl věnován SJN, načež k úplnému dohotovení t. nový far. kostel dospěl 1723, kdy byl s povolením olom. konzistoře na svatodušní pondělí (17. V.) slavnostně požehnan ke cti – chrám byl opatřen pouze sanktusníkovou vížkou – uv. hl. oltář

R LA olom. jez. koleje, 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 160-161) – t. 1722 (ARSI, sign. Boh. 136, pag. 164) – t. 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 158 – L WOLNÝ I. III, 164 – I cs.wikipedia.org (*Kostel svatého Jana Nepomuckého (Štramberk)*) – **pozn.:** 1907-8 byla do průč. kostela přístav. věž

Štrbice, n. Stirbitz (Č, Lit, Pr, v. Údlice, f. Světec)

kam. socha stojícího, dynamicky prohnutého prostovlasého kanov. sklánějícího se ke křížovému v lv., s biretem v pr. ruce, v rozpořbované rochetě a kontrapostu – podst. válcový, třemi vystupujícími pásy rozdělený ve 3 pole, která jsou v hor. části vyplněna nápisem, reliéfem mostu (snad s jemně naznačenou scénou Svržení) a reliéfem kostela (snad také s výjevem z Nepomukova života) – v t. hor. části se dělicí pásy rozvíjejí do mohutných volut, které podpírají řím. podstavce se sochami andělů nesoucích světcovy atributy, palmu sloup a již neznámý atribut – světcova figura stojí na válcovém postamentu členěném v souladu s podstavcem – 1727, zřiz. míst. rychtář

E (v jednom z polí podst. v kart.) *Zur / Vnentlichen Danck / [...] / [...] / [...] / [...] / Ioan̄is / Von Nepomu[...] / [...] / [...] / Gacob G[...] / Richter Zu Stirbitz / Den 16 May / An̄o 1727 – L* UPČ 3, 512 (dat. 1727) – I pamatkovykatalog.cz (43405/5-2746 – *sousoší sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 1724)

Štremplovec, Štremplovice viz Štremplovec

Šumperk, n. (Mährisch) Schönberg, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716

2/ v domin. kláš. k. Zvěst. P. Marie:

2a/ socha, dol. 1695

2b/ oltář, dol. 1716

3/ na nám. vedle radnice stojí mar. sloup, postav. na paměť moru, který sužoval město 1714 a vyžádal si přes 180 obětí – 13. XI. 1716 zaslal primátor města olom. bis. kurii dopis ve jménu radních a celé měst. obce a sděloval v něm úmysl města postavit Matce Boží, P. Marii pomník – tím vyjádřili přeživší měšťané po odeznění moru vděčnost a společně se na monument složili, přičemž projekt podpořil částkou 300 zl. míst. p. Antonín Florián kn. z Liechtensteinu – 2. VI. 1718 byl k pomníku položen zákl. kámen, stavba sous. byla ukončena na podzim 1720 a celkové náklady na jeho realizaci dosáhly 1260 zl. 1 kr. – na zvlněném, až sedmistupňovém schodišti (na půdorysu čtyřstranného útvaru s konkávními stranami a do kružnic zaoblenými „nárožími“) vyrovnávajícím svažité terén nám. spočívá zvlněná balustr. kopírující půdorys schodiště, opatřená vpř. brankou, prokládaná pilířky, na nichž (v zaoblených „nárožích“) stojí s. sv. Šebestiána (vpř. vl.), sv. Karla Bor. (vz. vl.), sv. Františka Xav. (vz. vpr.) a sv. Rocha (vpř. vpr.) – uv. balustrádového ohrazení stojí mohutný čtyřb. podst. (opět s konkávními stěnami, zkosenými rohy a z nich vystupujícími půlválcovými sokly), který je upr. své hmoty opatřen grotou s ležící s. sv. Rozálie, pohledově přístupnou okny ve všech 4 stěnách – v hor. etáži podstavce stojí na vystupujících nárožích sochy sv. Josefa (vpř. vl.), SJN (vz. vl., stojící kanov. s výrazně nakloněnou hlavou ke křížovému, který drží zl. dopr.), sv. Pia V. (vz. vpr.) a sv. Petra (vpř. vpr.) – mezi nimi upr. se nachází čtyřboký, konkávní a v nárožích volut. křídly opatřený sokl (vpř. náp., na dalších stěnách reliéfy se symboly smrti: lopata, kosa, motyka, kříž), na který dosedá vys. válcový sl. vyvrcholený bohatou kompozitní hlavicí s and. hlavami, na níž stojí s. Immaculaty s andílky – aut. sochař Michael Kössler z *Kladska* (1670 – po 1734)

1, 2b/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6); 2a/ L WOLNÝ I. IV, 148; 3/ E (vpř. v hor. etáži podst.) *DEVICTIS / ACIEBVS MORTIS (= 1714) / DEIPARE / VIRGINI MVNICIPES / HVIVS VRBIS A PESTE / RESTITVTI VNITIS SVFFRA / GIIS OBTVLERVNT (= 1714) – L* BARTOŠOVÁ 2014, 10-22

Šumvald, n. Schönwald (M, Olo, Ol, d. Uničov, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše krásný oltář a dále obraz, obojí dol. 1716

2/ před far. k. kam. pilíř či oblačný sloup se sochou: na dvou kam. stupních obdélného půdorysu stojí nad dalším dvojitým podstavcem, tvořený hran. středem, z něhož po bocích vystupují užíš hran. křídla, přičemž plochy t. křidel jsou zdobeny vpř. a vz. volutami a na vnějších stěnách akanty – střed. část podst. je zdobena vpř. reliéfem Svržení z m.: na trojobloukovém, stupňovitě pojatém m. skupina 4 biřiců, z nichž tři mají kopí a halapartny, čtvrtý oběma rukama přes most. parapet přehazuje SJ

v kanov. rouchu, který padá hlavou dolů, níže pod ním letí biret a ještě níže na hladině ř. je v kruhu 5 hv. – nad scénou oblaka, z nichž vyzařují paprsky a slétá anděl s křížem v ruce – nad právě popsaným reliéfem je akant. kartuš s vrapovanou stuhou a chron., pod reliéfem menší ov. kartuš s dalším chron., obklopená 2 palmami – zad. stěna střed. části podstavce je zdob. oválem s letop., kolem oválu 2 zkřížené palmy, nahoře na stěně mašle, od níž sestupují 2 stuhy vinoucí se za oválem až do spod. partie stěny – na římsu soklu dosedá vysoký až sloupovitý kumul. oblak přeplněný okřídlenými and. hlavičkami, kráslený navíc 2 celými postavami andílků po bocích přední části mračného nakupení, kteří stojí (cudně rouškou zahalení v intimních partiích) a drží ve svislé poloze rozměrné z kamene tesané světcovy atributy, and. vl. dlouhý krucifix, and. vpr. palmovou ratolest – oblaka vyplňuje vpr. a po stranách 15 okřídlených and. hlav, nadto vz., kde oblak zasahuje až pod římsu střed. části podst., jsou ve změti obláček další 3 and. hlavy – vrcholová figura představuje stojícího SJN, jak hledí do nebe, pr. ruku klade zbožně na hrud' a lv. rukou, jež 2 prsty jsou spojeny, jako by žehnal, ukazuje na bohatou, již popsanou scénérii pod sebou – pomník vztyčen 1713 zbožnými lidmi s prosbou ke SJN, aby byl jejich pomocníkem za moru, a s další modlitbou, aby je chránil před hanbou a posměchem, a veliký Bůh aby utišil mor – aut. velmi pravděpodobně sochař Jan Sturmer

1, 2/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6); 2/ E (vpř. na podst. v kart. nad reliéfem) *PONEBANT / SANCTO IOANNI NEPO / MVCENO DEVOTI.* (= 1713) / *SANCTE IOANNES NEPO / MVCENE ESTO ADIV / TOR NOSTER / IN PESTE* (= 1713) – (t. v kart. pod reliéfem) *IOANN ERRETTE VOR / SCHAND VND SPOTT / STILLE DIE PEST O / GROSSER GOTT:* (= 1713) – (na zad. stěně podst. v oválu) *ANNO / 1713* – L HLOBIL 1993, 390

Švábenice, n. Schwabenitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

u c. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Švařec, n. Schwartz (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Doubravník)

v kap. N. Trojice (na malé vyvýšenině u vsi, obnovené nejspíš cca 1708) ol. z poč. 18. st., s tit. obrazem N. Trojice v obdélném rámu upr., obklopeným prořezávanými akant. rozvilinami s vrapovanou stuhou, nahoře ov. obraz (polopostava kanov. s rozpaženými rukama stojícího u stolu s krucifixem a rozevřenou kn.)

L WOLNÝ II. II, 375 – *UPMS* 2, 169

Tábor, n. Tabor, král. město (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, adm. d., 1720 d.)

1/ v děk. k. Proměnění Páně na hoře Tábor krásný oltář s vyobrazením, nedlouho před 1689, zřiz. Jan Tobiáš, poštmistr (1715 byl již †), který dal na

žádost míst. administrátora Jiřího Josefa Wincklera (ve fun. 1689 † 1719) oltář pozlatit

2/ v kláš. k. Nar. P. Marie při klášteře bos. aug. oltář ve tvaru dřev. sochy, 1699

3/ mezi 1689 a 1715 obstarány a postav. 3 sochy, jedna na c. do *Týna nad Vltavou*, druhá sm. k *Praze* a *Jindřichově Hradci* na veřejném místě a třetí na c. do *Klokot* – z nich jedna pocházela z 1711 a stávala na můstku přes vodní nádrž *Jordán*

1/ R l. zpr. administrátora tábor. d., Jiřího Josefa Wincklera, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 64^r); 2/ R t., fol. 64^v – nedat. l. zpr. převora a konventu bos. aug. v Táboře, prez. na praž. arcib. konz. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 203^v); 3/ R l. zpr. administrátora tábor. d., Jiřího Josefa Wincklera, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 64^r ^v) – L *UPČ* 4, 18 (socha na můstku přes Jordán)

Tachovice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

v nice průčelí prvního patra fary (z doby cca 1745) pisk. socha na drobném soklu s náp. – plastika sama (stojící kanov. držící krucifix zpr. doleva) je starší než farní budova a pochází z doby kolem přelomu 17. a 18. st. – jejím vzorem je → praž. most. typ, jedná se však o kamenickou práci „poznámenanou výtvarným naivismem“ (Suchomel) – je pravděpodobné, že zřiz. t. svatoján. sochy byl míst. farář Jan Jindřich Teplický (ve fun. 1696 † 1720), který byl jistě již 1709 členem praž. skalecké konfederace

E (vpř. na soklu) *S. Ioannes / Nepomucenus.* – L *SPHU* XXVI, 115 – SUCHOMEL 1996, 156 (dat. a popis)

Tachov, n. Tachau, město (Č, Plz, Pr, v. a d., obojí 1715 dočasně adm.)

- I. město a okolí obecně

ve městě i mimo ně v sousedství není téměř kostel, kaple, most, ba pro obzvláštní pobožnost téměř žádný dům, kde by nebyla buď socha nebo obraz, dol. 1715

R l. zpr. křížovníků s červ. hv., Jana Kašpara Ditsche, administrátora míst. d., a Jana Jakuba Höffnera, 13. VIII. 1715 (NA, ŘA-KŘ, kart. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^r)

- II. město a předměstí konkrétně

1/ v děk. k. Naneb. P. Marie:

1a/ pilíře po obou stranách hl. lodi i presb. zdobí „přednější“ dřev. polych. sochy sv. č. patronů (po lv. str. od hl. vchodu směrem ke kněžišti) JN (zdařilá kopie → praž. most. typu vytvořená z lipového dřeva, cca 210 cm vys., světec však oproti předloze hledí před sebe a má mnoho střepečků na almuci, na krucifixu nápisová páska s písmeny *I N / R Í*), dále Josefa s Ježíškem, Prokopa, Vojtěcha, Víta a (po pr. str. od hl. vchodu směrem ke kněžišti) Ivana, Ludmily, Norberta, Zikmunda a Václava, díla sochaře Jana Brokoffa (a snad i jeho dílny) z doby do 1692 (do t. r. je dat. s. sv. Norberta) – sochy stojí na plintu s příslušným jménem reprezentované osoby – plint spočívá na

volut. konzole zdob. zpředu vyřez. kart. s mal. znakem a iniciálami zřiz. (u SJN vymalován znak účetního I. T. D. L.)

1b/ diskutabilní je stáří sochy zdobící (spolu se skulpturami sv. Josefa, sv. Antonína Pad. a sv. Františka Seraf.) boč. oltář sv. Kříže či Duší v očistci v závěru pr. boč. lodi – oltář sám je raně barok., z 1675, zdá se však, že zmíněné doprovodné sochy mohou být mladší, což o Nepomukově soše platí s nejvyšší pravděpodobností, neboť jde o přesnou (až na absenci palmy) kopii → praž. most. typu (1681-83) a navíc nefiguruje ve výčtu tachovských nepom. památek z 1715, byť tento výčet není kompletní (není v něm zmíněn Nepomukův oltář u františkánů) – Jan Royt dochází k názoru, že sochu na tachovském ol. sv. Kříže či Duší v očistci lze datovat do doby těsně po 1683 a že její mimořádná výtvarná kvalita prozrazuje, že socha mohla vzniknout v dílně tvůrce dřev. předlohy praž. most. sochy, Jana Brokoffa – dle Marka Pučalíka t. nepom. socha z lipového dřeva vznikla v dílně Jana Brokoffa či přímo z umělcových rukou do 1692

2/ ve frant. kláš. kostele sv. Maří Magd. oltář s hodnotnou sochou → praž. most. typu (○), vyřez. ze dřeva, v živ. vel., 1699, aut. snad sochař Jan Brokoff

3/ ve fil. k. sv. Wolfganga na předměstí postaven pro podporu cti oltář, dol. 1715

4/ v kap. (neboli fil. hř. kostele) sv. Václava výtečná socha vys. 2 lokty, 1715 označená za nově postavenou

5/ na m. na předměstí nákladná kam. socha (○), dol. 1715, zřiz. zbožný ctitel či ctitelé – půjde nep. o písk. sochu (stojící kanov. s krucifixem) na pr. str. mostu přes ř. *Mži* při vjezdu do města na dneš. třídě Míru, kterou dal 1710 vyhotovit míst. měšťan a pekař bílého pečiva Jan Jiří Hann se svou manželkou Annou Marií – socha stála na robustním hranolu s mírně přesahující římsou, podst. nesl l. prosbu ke SJN obsahující chron., dále náp. pokračoval uvedením jména donátora, opět latinsky s chron., a níže se nacházel nápis v n. překladu s dat.

6/ na jiném předměstském mostě dřev. socha (☼*), dol. 1715, zřiz. zbožný ctitel či ctitelé

1a, 3-5/ R l. zpr. křížovníků s červ. hv., Jana Kašpara Ditsche, administrátora míst. d., a Jana Jakuba Höffnera, 13. VIII. 1715 (NA, ŘA-KŘ, kart. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^v); **1a/** E (vpř. na plintu sochy namalován náp.) *S: JOHANES N. – H* (vpř. na konzole pod sochou, ve vol. kartuši s akantem) mal. erb, nad nímž mal. iniciály zřiz. *I. T. D. L. Büchhalter.* – L NEJEDLÁ 1964, 13-14, 16, 17 (obr.) – UPČ 4, 22 – ROYT 1993d, 25 – SUCHOMEL 1993, 335, 338 (pozn. 8, 12-13) – JIŘIŠTĚ 1998, 25 – PUČALÍK 2009, 30 – *Svatý na mostě* 2009, 41 (obr.) – PUČALÍK 2017, 175; **1b/** L UPČ 4, 22 – ROYT 1993c, 20 – TÝŽ 1993d, 25 (dat. těsně po 1683 a možné Brokoffovo autorství) – TÝŽ 1993e, 376 – TÝŽ 1994, 66 –

JIŘIŠTĚ 1998, 25 – PUČALÍK 2009, 30 (dat. před 1692, aut. dílna Jana Brokoffa) – TÝŽ 2017, 175 (lipové dřevo, dat. před 1692, aut. dílna Jana Brokoffa); **1a, b/** L KOŘÁN 1994, 217 – PUČALÍK 2013, 290 (aut. obou soch Jan Brokoff do 1692); **2/** R l. příl. *A* (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) (dat. 1699) – L UPČ 4, 26 (dat. oltářní sochy 1700, aut. snad Jan Brokoff) – ROYT 1993d, 25 – KOŘÁN 1994, 212 (obr. 1), 219; **5/** E (na podst. l. chronogramy a následující n. nápis) *Dem Heil. Joanni von Nepomuk / hat diese andächtige Ehren-Saul zur / Vermehrung dieses Heil. Verehrung / Johann Georgi Hann Burger und / weisbeck in Tachau sammt seinem / lieben Eheweib Anna Maria / setzen lassen anno 1710* – L PROCHÁZKA 2009, 77-78; **6/** R l. zpr. křížovníků s červ. hv., Jana Kašpara Ditsche, administrátora míst. d., a Jana Jakuba Höffnera, 13. VIII. 1715 (NA, ŘA-KŘ, kart. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^v)

Tasovice, n. Tasswitz (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f.)

- I. Obec

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie socha, dol. 1716

2/ u vesnického můstku socha, mezi 1704-16, zřiz. břežanská p. Marie Alžběta vév. ze Schleswig-Holstein-Sonderburg-Wiesenburg, roz. princezna z Liechtensteinu (→ výše, Břežany II)

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v); **2/** R t., fol. 283^v

- II. Farnost

ve dvou filiálkách tasovické f. obrazy, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – **pozn.:** jedinou tehdy dol. filiálkou tasovické f. byl k. ve **Strachotících** (viz tam), druhou mohl být snad jen provizorně k. sv. Vavřince v **Dyji (pův. Milfroni)**, jinak přiřazený k **Louce**

Tatenice, n. Tattenitz (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. (1715-23) boč. oltář sestávající ze zlac. dřev. antependia, rámovaného velikolistými akanty a zdobeného upr. reliéfem Sarkofágu s tělem (ležící postava v kanov. oděvu s rukama sepjatýma na hrudi, upr. sarkofágu vpř. pás zdobený 3 šesticípými hv., víko sarkofágu upr. zdobeno čtvrtou hv. a nad ní na vr. nad draperiemi drží 3 andílci pátou hv.), dále sestávajícího ze sochy upr. retáblu (řezba poloklečícího prostovlasého kanov. adorujícího krucifix, který drží zpr. doleva, přičemž jej levicí podpírá přes roušku, pod světcovou lv. nohou oblak, u pr. nohy zavřená kn. a na ní biret, po stranách oblaka a andělé vytrubující Nepomukovu slávu) a polopostavou v nást. (SJ má na krku zavěšen medailónek s Kristem), první pol. 20. l. 18. st., nebo snad až z 1733

L UPČ 4, 30 – PANOCH 2007, 110, obr. 125 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 176-178 – CHLÁDKOVÁ 2013, 125

Těchlovice viz Nebočady 3/

Těchonice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Hradešice)

ve fil. k. sv. Filipa a Jakuba mosazná paprsková monstrance zdob. na noze 3 plastickými medailony SJN, sv. Václava a sv. Kateřiny a medailonem s erbem hrabat Pöttingů, od 1718 patronů zdejšího k. a majitelů nalžovského pan., kam t. ves náležela – monstrance vznikla nejspíš nedlouho po 1718

└ SPHU VII, 173 (dat. poč. 18. st.)

Tejnice viz Mariánský Týnec

Tejnice viz Týnec nad Sázavou

Telč, n. Teltsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

- I. Město

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1716

2/ v jez. k. N. Jména Ježíš:

2a/ socha, vyst. účt. 1707, zřiz. jeden z předních zdejších měšťanů, nákladem více než 90 zl.

2b/ 1716 zde vedle předcházející sochy dol. ještě jedna socha a také obraz

3/ v zám. kap. Všech sv., kde se panstvo s celým dvorem ráno a večer věnuje své pobožnosti, boč. oltář, dol. 1716

4/ ve fil. k. Naneb. P. Marie na předměstí *Stará Telč* či *Staré Město* socha, dol. 1716

5/ v hř. kap. či k. sv. Anny na *Velkém předměstí*, jinak v *Podolí* oltář, dol. 1716 a 1724 – jde nep. o dosud zachovaný, cenný, ve starší fázi barok. stylu vytvořený polych. a zlac. boč. oltář od neznámého aut. z poslední tř. 17. st., nejpravděpodobněji z doby výstavby hř. kostelíka, ve kterém se nalézá (1695-99), protějšek k boč. ol. sv. Barbory – domněnky, že by sem byl svatoján. oltář přen. až koncem 18. st. ze zruš. k. sv. Ducha ve městě, případně před 1724 z některého jez. k., a že by vznikl v souvislosti s morem v době cca 1681, nebudou správné (k. sv. Ducha byl příliš těsný, aby mohl pojmut tak rozměrný oltář, atd.) – rozměry obou prot. oltářů SJN a sv. Barbory velice přesně odpovídají boč. prostorům lodi kostelíka sv. Anny, ve kterých nyní stojí, lze tedy spíše usuzovat, že oltáře byly přímo vytvořeny pro t. místo – o jejich určení pro telecký hř. k. by mohly svědčit také 2 následující okolnosti: výrazně jez. charakter nepom. oltáře (řákové heslo v kart., figury 3 jez. svatých) by mohl být projevem skutečnosti, že se v založení zdejšího hřbitova (1673-79) a ve výstavbě příslušného hř. k. (1695-99) velmi angažovali teleckí jezuité, a dále patrocínium prot. ol., svěřeného patronce umírajících sv. Barboře, skvěle koresponduje se zaměřením hř. svatyně, přičemž lze uvážit i fakt, že sv. Barbora byla jednou z nejuctívanějších světic u č. a mor. jezuitů – svatoján. oltář, velice zdobné řezbářské a sochařské dílo, je tvořen menzou a portálovým, rostlinnými motivy zdob. retáblem se dvojicemi postranních sl. a výklenkem upr. – v nice stojí na nízkém soklu polych. socha vzhůru hledícího kanov. s pr. nohou na nízkém stupínku, s rozpaženými rukama, v nichž se nyní nacházejí atributy palmy (v sevřené lv.) a drobného křížku (v rozevřené pr.), po pr. boku

světce v nice vymodelován stůl zakrytý dlouze splývajícím ubrusem, pozadí niky je vymalováno modře s mnoha hvězdičkami – je to jediné známé sochařské ztvárnění ikon. typu Nepomukovy postavy, který 1674 navrhl malíř Karel Škréta pro univ. teze (→ B.4, 12), přičemž je patrně jemně ovlivěno → praž. most. typem (vložen stupínek pod pr. světcovu nohu) – ze zmíněných univ. tezí je navíc převzat i motiv doprovodného stolu po světcově pravici – nad nikou je v kart. napsáno heslo jez. řádu – doprovodná sochařská výzdoba představuje 2 stojící sv. jezuitu v ornátech, nep. Ignáce z Loyoly a Františka Borgiáše (na konzolách vystupujících z boků retáblu), dále umírajícího sv. jez. misionáře Františka Xav. (ležícího v podlouhlém výklenku predely), v nást. pak N. Trojici obklopenou rozvilinami, uctívanou vel. s. 2 andělů-adorantů po str., nejvýše (nad Duchem sv. v podobě holubice) koruna s květinami – prot. ol. sv. Barbory je zdoben rovněž vrcholovou skupinou N. Trojice (ovšem mal.) se 2 anděly-adoranty a je završen korunou s květinami a znakem *IHS* obklopeným ☉ v typickém jez. provedení – tit. světice je sochařsky zachycena v nice upr., po bocích stojí s. sv. ochránců proti moru Šebestiána a Rocha, k nimž se druží sv. Rozálie ležící v podlouhlé nice predely

6/ na nám. mar. sl., postaven z odkazu míst. měšťanky Zuzany Roziny Hodové, roz. Šmídové ze Šmídberku, vdovy po kupci Antonínu Hodovi, jež sepsala 5. VII. 1710 závět, která byla publikována po její smrti 22. V. 1711 a v níž bylo ve třetím bodě sděleno, že jmenovaná odkazuje částku 1000 zl. „na kamenný sloup a sochu Panny Marie, která bude stát uprostřed náměstí naproti mému domu a kterou mají páni poručníci dát postavit podle své obezřelosti“ – oněmi poručníky, kteří se měli o stavbu sl. postarat, byli primátor Jan Stallhoffer a radní Ludvík de Gregorio – ke stavbě sl. se přikročilo až 1716, kdy 22. V. purkmistr, rada a obecní starší města *Telče* uzavřeli smlouvu s Davidem Lipartem, řezbářem, sousedem a radním z městyse *Brtnice*, o provedení kam. pomníku, který měl být vyzdob. statuemi P. Marie a dalších sv. osob, mezi nimi i JN – na sloupu se sochařem Lipartem pracoval telčský kameník Franc Naybirt a práce probíhaly 1716-18 – hotový sl. byl opatřen letop. 1720 a erby města *Telče*, dále tehdejší telčské vr. Františka Antonína hr. Lichtensteina-Castelcorna a jeho manželky Marie Anny, roz. hr. z Halleweilu, posléze štítkem s iniciály *THZ* a na vrcholu číslicí 4 (iniciály údajně patřily zakladatelce Zuzaně Hodové a jejímu choti Tomášovi, což však bude omyl, neboť Zuzanin manžel se jmenoval Antonín – cifra 4 měla znamenat čtvrtý, tj. měšťanský stav) – vel. pomník je obklopen čtvercovou balustr. se s. andělů, podst. pomníku tvoří odstupňovanou architekturu čtvercového půdorysu, doplněnou vystupujícími pilíři s volut. křídly, na nichž stojí sochy sv.

Šebestiána (vpř. vl.), sv. Rocha (vpř. vpr.), sv. Františka Xav. (vz. vl.) a SJN (vz. vpr., kanov. s „jazyčky“, v prohnutém postoji adoruje kříž, jež drží zpr. doleva), v přední části hmoty podst. je nika se s. ležící sv. Rozálie, vz. nika se s. klečící sv. Maří Magd., nad nikami na volut. křídlech vpř. s. sv. Jakuba Vět. a vz. Anděla strážce, mezi nimiž se nachází hran. sokl jako podnož vys. oblačného sloupu bohatě zdob. soškami andílků, nejvýše s. Immaculaty – zmíněné štíty s erby jsou rozmístěny nad nikou v přední části podstavce, pod toutéž nikou je do pásu základu podstavce mezi 2 stylizovanými květy vytesán letop. *A 1720* – sl., základní podst., dlažba, schodišťové stupně a balustr. jsou z mrakotínských žuly, figurální výzdoba ze světlého mušlového vápence

7/ na jednom m. u vjezdu do města (nyní na hrázi *Ulického rybníka* na pohledově působivém místě s panoramatem města v pozadí) mram. socha (nepříliš zdařilá, neživotná figura), dol. 1716, zřiz. míst. p., František Antonín Lichtenstein-Castelcorn († 1761), který dal skulpturu postavit někdy po začátku svého panování (1704), a to na místě, kde byl nebezpečně smýkán koni – jedná se o mram. pomník tvořený trojdílným podst. s vyšší hran. částí upr. a se dvěma boč. díly poloviční výšky, na něž dosedají jako doplněk střed. dílu volut. křídla – přední stěny boč. dílů podst. jsou zdobeny osmib. rámy, přední stěna střed. dílu prostým zarámováním, v němž býval dole l. náp. a nahoře al. znak zřizovatele a jeho manželky, Marie Anny roz. hr. z Halleweilu († 1743) – celý podst. svým rozvržením připomíná trojdílný sokl → praž. most. sochy – na soklu stojí mram. socha kanov. hledícího vážně na kříž držení zpr. doleva, s kov. palmou v pr. – bílý mramor je v zad. části podstavce doplněn žulou

8/ na druhém m. u vjezdu do města socha, dol. 1716
9/ na dalším místě stojí sochy sv. Barbory a sv. Nepomuka, dol. 1716

1-5, 7-9/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r); 2a/ R LA telč. jez. koleje a domu třetí probace, 1707 (ARSI, sign. Boh. 118, pag. 772); 5/ E (v kart. nad nikou svatoján. oltáře) *Omnia ad Maiorem Dei Gloriam* – L VM II. IV. 64, 130 (svatoján. oltář přen. ze zruš. k. sv. Ducha) – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/HNILICOVÁ 2020, 232, 252-253; 6/ L MTSSP 2006, 135-143 – BRYCHTOVÁ 2012, 35-37 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/HNILICOVÁ 2020, 264-265; 7/ E (ve střed. dílu podst. vpř.) nedochovaný l. náp. – H (v hor. části přední stěny středního dílu podst.) kartuš s al. znakem zřiz. a jeho manželky – L BRYCHTOVÁ 2012, 40-42, obr. 22-25 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/HNILICOVÁ 2020, 262-263

- II. Děkanát

vyobrazení zdobí dřevěná boží muka i stromy na veř. cestách a také průčelí čestnějších domů, takže se stěží najde dům, kde by nebyl alespoň obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Telice, n. Dölitschen (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f. Prostiboř)

pro kap. P. Marie Pomocné, kterou na své náklady dala 1719-20 vystavět Anna Františka Wolfingerová z Wolfsbachu a Ploskovic, roz. Beerová z Beerenbergu, p. na Telicích, Darmešli a Kopci, byly nep. v době jejího vzniku pořízeny 3 řez. akant. oltáře s tit. obrazy, hlavní P. Marie Pomocné (s doprovodnými soškami sv. Antonína Pad. a sv. Františky Římské po stranách, sv. Jiří nad obr. a N. Trojice ve vr.) a 2 boční, prot., barokně zprohýbané rámy zdobené akant. řezbami s festony a hlavou andílka v mušli ve vr., vl. oltář (obraz světce s výjevem Utopení v pozadí), vpr. ol. sv. Václava, Floriána a Vavřince – kap. byla 1720 ben. – **pozn.:** se zařízením kap. do podrobností souzněl výběr zpívaných bohoslužeb, které na žádost zakladatelky 28. VIII. 1720 povolila v kapli celebrovat praž. arcib. konz. (→ C.1, Telice)

R n.-l. far. kronika f. Prostiboř, 1749-1967 (SOka Tachov, FÚ Prostiboř, 640, pag. 212) – L SPHU XXX, 278

Telnice, n. Telnitz (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. zvon zbožně věnovaný sv. Janu Křt. a SJN, ulitý 12. IV. 1726 brn. měšťanem a zvonařem Zikmundem Kerkerem v době působení zdejšího faráře Ignáce Josefa Skříčkovského (ve fun. 1725-33)

E (na zvonu) *Tempore indigni hujatis curati Ignatii Skrzyckowsky fecit Sigismundus Kerker Civis brunensis die 12 aprilis 1726 tubularibus S: Joanni Bap: et S: Joani Nep: devote oblata* ← L ŠRÁMEK 1973, 434 – WOLNÝ II. I, 438

Těnovice (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie na oltáři sv. Martina a sv. Starosty obraz (☼), dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Františka Hladkého, 17. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 24^r)

Teplá, n. Tepl, město (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiljí u ol. sv. Anny obraz „hlasem lidu svatého“ JN, dol. 1715, zřiz. tepelští farníci, ze zbožné lásky a dobrovolného příspěku

2/ na nám. trachytový sl. N. Trojice, bohatě architektonicky členěný monument obklopený balustr. a dekorovaný četnými sochami: půdorys různě členitého podstavce je ve svém opisu kruh ve spojení s trojhranným členěním, z jehož 3 „nárožních“ předělujících lizén vystupují zídky ústící do hran. soklů se s. (vpř. vl. sv. Václav, vpř. vpr. sv. Florián, vz. sv. Leopold) – samo těleso podst. je opatřeno 3 nikami se s. (v čele sv. Norbert, vl. vz. sv. Vojtěch, vpr. vz. sv. Quodvultdeus), oddělenými zmíněnými lizénami – členitost podstavce přebírá i vrchní část monumentu, která je vysokým zužujícím se pilířem doplněným vloženými polosloupky, nahoře pod členitou volut. hlavicí s obláčky a and. hlavami strážce, nejvýše na oblacích s dalšími and. hlavami trůní sousoší N.

Trojice, pod níž v čele spod. okraje pilíře s. Immaculaty – balustr. kopíruje půdorys hl. podst. a z něj vystupujících soklů, dospívá tedy také k trojičnímu členění s vystupujícími nárožími a je podložena několika kam. stupni vyrovnávajícími svažitosť terénu nám. – středy hl. stran balustrády jsou zdobeny soklem se sochou, v čele socha (stojící kanov. s laskavým výrazem ve tváři, mírně klonící hlavu ke křížovému, jež drží zpr. doleva, v pr. ruce kov. palma), vz. vl. s. bl. Hroznaty, vz. vpr. sv. Rozálie – četné nápisy, mezi nimi na plintech světeckých soch vytesána jména znázorněných světců – sl. dal 1721 postavit zdejší rodák Zachariáš Adalbert šlechtic z Hittnerů, právník a první syndik ve *Vídni* – v literatuře se objevují názory, že je aut. sloupu (návrhu, modelů a snad i soch) žlutický sochař Osvald Josef Wenda, případně pomník vytvořil chebský sochař Jan Karel Stülpl, architektonická část bývá připisována tepelskému staviteli Wolfgangu Braunbockovi

1/ R l. zpr. míst. faráře, prem. Tomáše Wayera, 13. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 90^r); 2/ E výběr nápisů: (na hl. podst. vpř., pod sv. Norbertem) *DOMINE DEUS / SUSCIPE HANC RECORDATIONEM MEAM MAGNAE / BONITATIS TUAE QUA ME IN HAC PATRIA IN LUCEM / PRODIRE STUDIIS LITERARIIS ERUDIRE, VIENNAE / AUSTRIAE PUBLICE IURIS UTRIUSQUE DOCTOREM / CREARE* – (t. vz. vpr., pod sv. Quodvultdeem) *NEC NON / IBIDEM IN AULA CAESARAE ET EIUSDEM DICASTE / RIIS CLIENTIBUS ADVOCARE, ET CAESARAE RESI / DENTIAE VRBIS SYNDICUM PRIMARIUM EFFICE / RE VOLUISTI! SUSCIPE HUMILITER OBSECO PRO TOT AC / TANTIS IN ME INDIGNUM COLLATIS BENEFICIIS HANC / VILEM COGITATIONEM MEAM* – (t. vz. vl., pod sv. Vojtěchem) *QUA / TE DEUM MEUM NUNC ET IN AETERNUM ET LAUDARE ET / GLORIFICARE VOLUI QUID ENIM MIHI EST IN COELO ET AETERNTATE / QUID VOLUI SUPER TERRAM DEUS CORDIS MEI / ET PARS MEA DEUS IN AETERNUM ITA SPIRAT ET / IN TE FIRMITER SPERAT. / VERMIS TERRAE / ZACHARIAS ADALBERTUS / NOBILIS AB HITTNERN* – (pod sv. Leopoldem dokončení nápisu rozděleného na 3 díly na podstavcích doplňujících hl. těleso monumentu) [...] *HAEC STATUA / AD MAIOREM TVI GLORIAM / IN PERPETUAM MEMORIAM / ANNO / MILLENO SEPTIES CENTENO / SVPER VIGINTI VNO AD / POSITA EST.* – (na plintu pod sochou) *S. IOANNES NEPOM* – SPHU L, 498-501 – UPČ 1957, 772 – UPČ 4, 38 – *MTSSP* 2004, 96-103

Teplá, prem. klášter viz Klášter

Teplice, n. Teplitz, láz. město (Č, Lit, Li, v. Duchcov, d.)

1/ v zám. parku kam. socha (stojící prostovlasý kanov. drží v lv. bilet, sklání se ke křížovému, jež pod příčným břevnem podpírá pr. rukou a který níže oběma rukama drží asistující andílek stojící u světcovy pr. nohy) na vys., dvouetážovém, trojdílném podst. (střední díl je vystupujícím rizalitem, postranní díly tvoří ustupující boky,

v hor. etáži vytvářející volut. křídla, plochy stěn jsou v obou etážích vyplněny rámy různě zdobnými, v rámu na zad. stěně dolní etáže nap.) – 1716, zřiz. František Tiirmann

2/ vně města jako mezník pozemku *Ovčí vrch* či *Ovčí průhon* v dneš. Jankovcově ul. u čp. 891 kam. socha (stojící kanov. s křížem držným zpr. doleva, zakrytým almucí) z 1722, na soklu z 1654

3/ vně města na rohu ulic Bílinské a Novoveské dynamická barok. socha (stojící kanov. shlíží na kříž v lv. a v pr. ruce drží palmu) na trojb. podst. tvořeném nahoře postamentem s volutami v nárožích a hl. částí s volut. křídly (se štrápci a akanty) rovněž v nárožích – stěny hl. části podst. zdobeny rel. světců a dole akanty – cca 1720

1/ E (v rámu v dol. etáži podst. vz.) *DEO / ET / IOANNI / POSVIT / FRANCISCVS / TIIRMANN* (= 1716) – UPČ 4, 50; 2/ **pozn.:** socha byla druhotně um. ke k. sv. Alžběty v Teplících-Šanově na barok. podst. jiného původu; 2, 3/ UPČ 4, 54; 3/ UPČ 1957, 43 (heslo Bohosudov, dat. 1720-30) – I památkovýkatalog.cz (47666/5-2524 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. cca 1720) – **pozn.:** socha byla přem. do areálu baziliky v **Bohosudově**

Teplice nad Metují, n. Wekelsdorf či Weckelsdorf (Č, Hra, Kh, f.)

v míst. části **Horní Teplice, n. Oberwekelsdorf**, ve f. k. sv. Vavřince (pův. dřev., 1724 zděná novostavba) lv. boč. ol. sv. Františka Xav., rozv., se střední s. tit. světece, s postranními sochami SJN (vl.) a sv. Karla Bor. (vpr.) a s. sv. Antonína Pad. v nást., zač. 18. st. (prot. k boč. ol. P. Marie)

SPHU XLV, 309 – UPČ 4, 56

Těšnovice, n. Tieschnowitz (nyní část města Kroměříž) (M, Olo, Ol, d. Kroměříž, f.)

proti pan. dvoru kam. socha na dvoustupňových oblacích na trojdílném podst., celkově evokující → praž. most. typ, obdoba pomníků → výše, Nezamyslice 2/ (do 1716, asi poč. 18. st.) a Lobodice (1715), co do štíhlého pojetí postavy obdobou sochy → výše, Kroměříž II. 3/ (1707), z čehož by mohlo vyplývat, že snad vznikla cca 1715

I památkovýkatalog.cz (27064/7-6161 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) (dat. kon. 18. st.)

Tetín (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, kapit. d. Karlštejn, duch. správu vedl karlštejn. administrátor)

kanovník praž. metrop. kapituly Kristián Augustin Pfalz z Ostric, Lužičan, vystavěl v pan. zahradě svého statku na *Tetíně*, což byl manský statek hradu *Karlštejna*, soukromou kapli za 800 zl., které našel pod mezníkem („sub lapide pyramidali“) – k vydržování svatyně složil nadaci 100 říš. tolarů – kapli posvětil karlštejnský děkan František Ferdinand Čedík (ve fun. 9. IX. 1671 – IV. 1704) a konaly se v ní pravidelně bohoslužby – v tetín. f. pamětníci je uvedeno, že Pfaltz na *Tetíně* vystavěl „kamennou, ozdobnou, krásnými malbami vykrášenou kapli ke cti v. Jana Nep.“ 1704,

Podlaha uvádí 1705, kaple však musela vzniknout do 1702, kdy 5. XII. její stavebník Pfalz zemřel, a posvěcena byla do IV. 1704, dokdy Čedík vykonával funkci karlstějnského děkana – dosud uvedené informace jsou relativizovány zápisem v knize emanát praž. arcib. konzistoře, podle kterého t. konzistoř teprve 22. VI. 1706 vydala hořovickému venkovskému vikáři Františku Janu Vrbovi pov., aby ke cti ve vsi Tetín vybudoval kapli a zbudovanou požehnal, a to na základě žádosti urozeného p. Kristiána Augustina Pfalze z Ostric, který t. kapli již zajistil příslušným věnem – snad se tedy tvrzení, že by svatoján. kapli posvětil již děkan Čedík, nezakládá na pravdě, a kaple vznikla až po 22. VI. 1706 z Pfalzova odkazu – v každém případě cca 1716 je dol., že se ve vsi Tetín nachází kaple se zajištěním příjmů – je jisté, že se v t. svatoján. svatyni nacházel oltář

R l. zápis v knize emanát praž. arcib. konzistoře k 22. VI. 1706 ohledně kaple ve vsi Tetín (APA I, sign. A 3/4, 156^r) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (kaple ve vsi Tetín se zajištěním příjmů) – tetínská far. pamětnice, zal. ve 30. I. 19. st., s. p., § 4 (dat. 1704) a další (č. psaná) část věnovaná kostelu SJN, dříve sv. Michala – L PODLAHA 1922, 128 (zápis v pamětech týnského faráře Kryštofa Vojtěcha Hubatia z Kotnova k návštěvě Tetína 26. VI. 1743, kdy mu byla také ukázána nepom. kaple, kterou vystavěl kanovník Pfaltz v zahradě svého statku tetínského za 800 zl., jež nalezl pod mezníkem) – L PMKČ II, 89 (dat. 1705) – BARTŮNEK 1948, 76 (Čedík byl karlstěj. děkanem do své rezignace koncem dubna 1704), 80 (dat. 1705, kapli posvětil karlstěj. děkan Čedík) – UPČ 4, 60 – GARKISCH 2012, 11 (1784 šlo o soukr. nepom. kapli)

Tikov viz Hořice II

Tikovice, n. Tikowitz (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

ve far. k. sv. Jiří oltář, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Tismice (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d. Český Brod)

v pout. fil. k. Naneb. P. Marie na ol. řez. socha, 1695

R l. zpr. českobrod. děkana Petra Antonína Spatzio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346)

Tišnov, n. Tischnowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava obraz, který se 16. V., vyzdoben, vystavuje na ol. k uctívání lidu, dol. 1716

2/ poblíž Tišnova socha, dol. 1716 – **pozn.:** nejspíš se jedná o sochu v Předklášteří (→ výše, t.)

3/ na kam. mostku před masnými krámy na Dol. rynku socha, 1720, zřiz. tišnov. měšťan Ondřej Růžička

I, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v); 3/ I www.tisnoviny.cz/obsah

/zahadny-krizovy-kamen-u-rasova

Točnick, hrad a ves (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, d. Žebrák)

1/ hrad Točnick dal zbudovat č. král Václav IV. po požáru svého oblíbeného hradu Žebráku (1395) na stejném skalním hřebeni, avšak o 100 m výše, ve strategické poloze u norimberské stezky vedoucí z Prahy do říše – cca 1700 (nebo až 1726 nebo 1733) byla audienční síň král. paláce t. hradu upravena na kap. sv. Bartoloměje, jejíž ol. tvořila dřev. menza s mal. antependiem na dřevě se třemi výjevy z nepom. legendy (z 2. pol. 17. st. nebo až z 1717) a retábl s barok. s. sv. Bartoloměje – zmíněné svatoján. výjevy představují Zpověď královny (vl.), Sloužení mše sv. (upr.) a Kázání (vpr., SJN promlouvá z kazatelny v k. k mnoha lidem sedícím v lavicích)

zatímco první a třetí výjev nachází ve svatojánské ikonografii mnoho shodných a podobných vyobrazení, výjev upr. je ikonograficky ojedinělý: SJN slouží v kostele mši sv. u oltáře vyzdobeného obrazem Umučení sv. Bartoloměje – stojí se sepjatými rukama obrácen k lidu, který je usazen v lavicích po stranách, a především k panovnickému páru v lavici upr. svatyně – v prvním plánu stojí na strážii šest mladíků s kopími – poslední postavou výjevu je ministrant klečící pod stupni oltáře – scéna poukazuje na stavebníka hradu Točnicka, krále Václava IV., na jeho manželku Johanu Bavorskou i na točnickou hradní kapli (obraz na oltáři představuje jejího patrona)

snaží se celým tímto antependiem mělo návštěvníkům hradní kaple připomínat, že se právě na t. hrad měl (podle jednoho barok. názoru) král Václav IV. utéct poté, co zjistil, že byl jeho zločin spáchaný na SJN prozrazen nadpřirozenými úkazy na Vltavě

2/ ve vsi Točnick pod zříceninami hradu Žebráku a Točnicku, hrdých pamětníků krále, který způsobil smrt, v krajině, kterou si t. panovník zamiloval, byla 1717 vztyčena kam. socha – dle náp. vpř. na hran. podstavci dal sochu postavit ze zbožnosti a na základě slibu Ferdinand Bittner, prefekt točnického cis. pan., spolu se svou ženou Annou

1/ L UPČ 4, 67 (obraz) – *Přívodce Berounskem s kartografií. Okres Beroun*, nedat., 23 – ZEMÁNEK nedat. – VOKÁČOVÁ 2009-2010, 65 – I www.volny.cz/tocnik-zebrak/texthistorie.htm; 2/ E (na podst. vpř. v rámu) FIDISSIMO / FAMÁ, VITAQ[UE] / LABORANTĪUM / ADVOCATO, / DIVO JOANNI / NEPOMUCENO / PIETATIS VOTIQ[UE] / CAUSA EREXIT / FERDINAND / BITTNER / COeSAREI DOMI / NIJ, TOCZNICZEN / SIS PROeFECT / CUM ANNA CON[IUG]I, – (náp. pokračuje vespod rámu) SUA A. SALUTIS – (a končí na spod. okraji podst.) 1717 – L BOROVÝ 1878, 252 – VOKÁČOVÁ 2009-2010, 63-64 – I geo.mff.cuni.cz/latina/svJanove.htm (Točnick) – **pozn.:** pův. socha nahrazena novou sochou

Tolštejn viz Rozhled

Tošovice viz *Lipník nad Bečvou II*

Touškov, Touškov nad Mží viz *Město Touškov*

Toužim, n. Theusing, město (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ ve far. k. Nar. P. Marie:

1a/ nad ol. v kap. socha (○)

1b/ na stěně visí obraz (☼)

1c/ na stěně visí papírové vyobrazení (☼)
– vše dol. 1715

2/ nad hř. branou v malém výklenku zdi socha (○),
dol. 1715

3/ ve městě na domě Zachariáše Bayera namalován obraz (☼), dol. 1715

4/ v domech farníků mnoho vyobrazení (☼ i ○),
dol. 1715

5/ vně města u polí dřev. socha (○) na dřev. sloupu,
několik l. před 1715

1-5/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Judy
Keisera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 300^r)

Tovačov, n. Tobitschau, město (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava oltář, dol. 1716

2/ v zám. areálu kam. socha se 4 nákladně zlac.
lampami, drženími anděly, dol. 1716 – anděl
nejspíš spočívali na nárožích kam. čtvercové
balustrády kolem střed. hranol. podstavce, který se
do boč. stran rozestupuje ve voluty, vpř. je zdob.
heraldickou kart. s rozvilinami, akantem a nejvýše 3
and. hlavičkami, vz. dalším erbem – na podst.
dosedá oblak s and. hlavou, na němž stojí kanov.
s pr. kladenou na almuci a s lv. držící krucifix
opřený o lv. rameno – zřiz. Arnošt Leopold hr. ze
Salmu-Neuburgu, míst. p. 1697-1715 (viz erb vpř.),
a jeho manželka Marie Františka, roz. hr.
z Li(e)chtenstein-Castelcornu (viz erb vz.) – **pozn.:**
slohový rozbor odhaluje, že se jedná o sochu co do
pojetí shodnou, avšak co do kvality provedení
hodnotnější v porovnání se sochami vytvořenými
pro Rudolfa z Wittenu (→ výše, Chudobín, Jeseník
nad Odrou, Dolní Vražné 2/), čímž lze časově
tovač. skulpturu řadit do doby cca 1708 a autorsky
ji připisat sochaři Davidu Zürnovi nejml.

3/ na křížovatce dneš. ul. Podvalí proti *Mlýnskému
náhonu* kam. socha (na štíhlém a vys. hranol.
podst., završeném oblačným postamentem a
plintem), 1717, zřiz. Matěj a Dorota Ottovi

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA,
ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ H (na podst. vpř.) erb
Arnošta Leopolda hr. ze Salmu-Neuburgu – (vz.) erb
Marie Františky, roz. hr. z Li(e)chtenstein-
Castelcornu – L HLOBIL 1993, 389-390 –
SEKANINA 2013, 35, 86 (kat. č. 10); 3/ E (na podst.
vz.) *ANO D. / 1717. / MATEG OTT / DO.ROTA
OTOV* – L HLOBIL 1993, 390

Trachtín viz Strachotín

Trhanov, n. Chodenschloss (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f. Klenčí pod Čerchovem)

kleneč. farář Jan Valerián Heidl 1708 sdělil, že se
na území jeho f. nachází kaple v *Trhanově*, a 1713,

ve zpr., kterou podal zem. úředníkům, když
prohlíželi chodský katastr (z 1679 a 1652-54), o t.
trhanovské svatyni napsal, že jde o „kostelíček sv.
Jana“, který dal postavit baron Stadion – z literatury
vysvítá, že se jednalo o zám. svatoján. kapli, kterou
dal 1706 při trhanov. zámku vybudovat majitel
zdejšího pan., Georg Heinrich (od 1705) říš. hr. von
Stadion, dómský probošt v *Bambergu* a dómský
děkan ve *Würzburgu* (žil 1640 † 1716) – cca 1716
dol., že má t. kaple zajištěn příjem – uv. kaple se
jistě nacházel oltář

R l. popis kleneč. f., vytvořený kleneč. farářem Janem
Valeriánem Heidlem 8. VII. 1708 (NA, APA I, sign.
C 151/2a-c) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum*
praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r)
(kaple v *Trhanově* se zajištěním příjmu) – L TRAJER
1862, 835-836 (zřiz. kostela, kdysi fil. ke kleneč.
fáře) – BAAR/TEPLÝ 1909, 97 (popis klenečské f.
odpovídající výše uvedenému Heidlovi sdělení
z 1708, dále Heidlova zpr. pro zem. úředníky z 1713)
– *SPHU* XVII, 121-122 – *Církevní umění na Chodsku*
1939, 87-89 (text Jana Trefného, pův. zám. kaple
1706) – *UPČ* 4, 72 (pův. zám. kaple 1706) –
SOUKUP 3/2013, 11 (pův. zám. kaple 1706)

Trhové Dušníky (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, d. Příbram)

na návsi v blízkosti špýcharu písk. socha (kanov.
v rotujícím pohybu, s krucifixem v pr. a lv. rukou
položenou na prsou, krajkou lemovaný okraj
rochety bohatě zvlněn, postament s letop., vys.
kam. podst. houslového tvaru s boč. volutami a
erbem), 1699, zřiz. snad míst. vr. Jindřich
Chlumčanský z Přestavlk a Chlumčan († 1708) –
mnohem pravděpodobnější však je, že erb na podst.
t. svatoján. sochy náleží Wratislavům z Mitrowic a
že sem t. památka byla přen. ze zruš. kaple sv. Jiří,
JN a Osvalda (či jen sv. Jiří nebo SJN) na *Hrádku*
nad *Libomyšlí*, kterou dal 1698 zbudovat Jiří
Bernard svob. p. Wratislav z Mitrowic, pán na
Lohovicích, a 1699 ji opatřil zvonem (→ výše,
Libomyšl) – nasvědčovala by tomu nejenom shodná
doba vzniku sochy, ale také skutečnost, že byla
v *Trhových Dušníchách* zjevně um. druhotně, do
klasicistní výkl. kapličky z kon. 18. či poč. 19. st.,
kdy již libomyšlská nepom. kaple byla zruš.

E (vpř. na postamentu) 1699 – H (vpř. na podst.) znak
zřiz. (s rohy v klenotu a s překryvadly ve formě
bohatého velkolistého akantu) – L MATHAUSER
1998, 56 (erb na soklu přisuzován Wratislavům
z Mitrowic, což lze vysvětlit podobností se znakem
Chlumčanských) – I www.mesta.obce.cz/trhove-
dusniky (na soklu erb Chlumčanských) –
pamatkovykatalog.cz (18333/2-2955 – *výklenková
kaplička sv. Jana Nepomuckého*) (mitrovický znak)

Trhové Sviny, n. Schweinitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie dobrým zlatem pozlac.
vel. socha se 2 malými anděly držícími zlac. korunu
nad světcovou hlavou, s krucifixem, palmou a
přívětivým gestem, se zlac. hvězdami v oblacích a
s chronogramem provedeným zl. písmeny,
označujícími na věčnou paměť rok 1707, kdy došlo

k dobrodiní (→ D.1, 220), za které na základě slibu a jako výraz poděkování dal t. sochu vytvořit uroz. p. Jan František Hunger, sekretář Alberta hr. Buquoye

2/ míst. ctitelé utvořili se souhlasem faráře Kašpara Josefa Václava Maruny jakýsi výbor „milovníků“, který usiloval o zřízení sochy a započal svou činnost sbírkami v městečku i na venkově, nažež vyjednával s budějov. kamenickým mistrem Zachariášem Hornem, s nímž byla 23. VIII. 1722 uzavřena smlouva na vytvoření podstavce s vrcholovou sochou a níže um. sochou sv. Barbory, vše v celkové výši 8 loket – Horn t. sloup (pilíř) vytvořil, hotové dílo pak bylo 14. XI. 1722 či až 6. VII. 1723 vztýčeno na nám., přičemž celkové náklady na jeho tvorbu a zbudování činily 105 zl. 44 kr. rýn. (sbírky vynesly přesně takovou částku) – 3. VIII. 1723 byl sloup malován, taktéž sochy SJN a sv. Barbory na něm a dále postavy sv. Václava, umírajícího Františka Xav., Floriána, Rocha, Šebestiána a Rozálie, a to za sumu 13 zl. rýn. – dokončený sloup vysvětil 22. VIII. 1723 míst. administrátor Matěj František Šebelka (ve 2 hodiny odpoledne bylo k sloupu přivedeno procesí v přítomnosti celého magistrátu a všech zdejších pořádků s množstvím světel, konaly se litanie s orací, plnou muzikou a t. t., a k tomu se sešlo mnoho set lidu domácího i přespolního) – je možné, že sochy SJN a sv. Barbory na sloupu vytvořil českobudějovic. sochař Josef Dietrich – jde o žul. odstupňovaný čtyřb. vys. pilíř s odstupňovanými rohy, dekorovanými zmíněnými 2 písk. sochami a mal. postavami dalších 6 světců – pom. stojí na 4 kam. stupních na mírně svažitém nám. a dělí se na 3 etáže, dol. zdobenou vpř. rámem s vykrojenými rohy a náp., střední zdobenou vpř. nikou, z níž vystupuje stojící s. sv. Barbory, vrchní etáž pak představuje konkrétně projmutý nízký postament korunovaný stojící sochou kanov., naklánějícího hlavu ke křížifixu, jež drží zpr. doleva, třímajícího v pr. ještě kov. zlac. palmu

I/ E (u sochy zlatými písmeny) *In te spero IMPetra, et faC, ne ConfVnDar.* (= 1707) – R l. zpr. míst. faráře Kašpara Josefa Václava Maruny, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 163^{rv}); 2/ E (vpř. na dolní etáži podst. v rámu) *K WETSÍMu / ZWELEBENÍ S: IANA / NEPOM: GESt TENTO / SLAVP WÍZDWÍŽEN / OD ZDEÍsÍCH P: P: / KRAIANVW A ROZLÍC / NÍCH DOBRODÍNCVW / LETA PANIE / 1· 7· Z· Z· – U PC 4, 78 – MTSSP 2009, 63-65 – TISCHEROVÁ 2013, 86*

Trhový Štěpánov, městečko (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje dřev. socha, dol. 1708

R l. inventář míst. far. k. sv. Bartoloměje, sestavený míst. farářem Kašparem Scholou, 1. III. 1708, prez. na praž. arcib. konz. 26. III. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Trmice, n. Türmitz, městečko (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

míst. farář Kryštof Ignác Dont 1715 oznamuje, že jeho farníci po celou dobu jeho zdejšího farárování (do *Trmic* nastoupil jako duchovní 1701, farářem se stal až 1703) projevovali obzvláštní lásku a zbožnost v úctívání, a ačkoliv se tu kvůli chudobě lidí nacházejí jen nepatrné památky postavené ke cti, úcta zde vzrůstá a farníci pořídili do far. k. Nar. P. Marie 2 dřev. sochy a dali BJN dovedně vymalovat na vel. korouhev, a i v dalších 2 kostelích farnosti jsou památky (→ výše, Roudníky, níže, Tuchomyšl), takže všechny kostely farnosti mají nějakou památku

R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Ignáce Donta, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 277^v)

Trnava viz *Třebíč II*

Trnávka, n. Tirnawka (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Zdechovice)

u vsi na král. c. poblíž obory pod obr. Ukřižovaného, malovaným na prkně, socha (v kanov. oděvu s biretem) mal. rovněž na prkně, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Karla Jana Skřivánka, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, in. 117, fol. 214^v)

Trnávka viz *Městečko Trnávka*

Trnová (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, adm. f. Líšnice)

ve fil. k. sv. Ducha boč. oltář s obrazem Apoteózy pocházejícím z 1720, kdy t. k. obnovila míst. p., Františka Terezie Minetti, provdaná Fritschmannová z Ehrenkronu (1686-1722)

U PMKČ III, 258 (dat. 18. st.) – U PC 4, 79 (dat. 1720) – I farnost.mnisek.cz/historie/trnova/ (obnova k. 1720)

Trnovany, n. Trnowan (nyní část města Žatce) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Liběšice)

kam. socha (stojící prostovlasý kanov. hledí do nebe, v lv. má křížifix s palmou, ve spuštěné pr. svrchu drží biret, pr. noha na stupínku) na dvojstupňovém hran. podst. (dol. část vyšší a širší, na čelní stěně v rámu oválná volut. kart. napojená dole na menší rozv. kartuši v podobě ležícího oválu, boč. stěny rovněž zarámované, hor. část podst. menší, krychlová, se zarámovanými stěnami), 1722, zřiz. Kristián Turtsch

E (vpř. v dol. části podst., v hor. kart.) *HONORI / S., IOANNIS MART., / ET / PATRONI CZECHIE / OPVS HOC CONSECRAT / CHRISTIANVS / TVRTSCH (= 1722) – (t. v dol. kart.) S., IOANNES / ORA PRO NOBIS / 17 22 – U PC 4, 79*

Trojovice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Hrochův Týnec)

1715 dol., že se v kap. přiléhající k (připojenému farnímu, lépe fil.) k. sv. Michala od 1688 nachází obraz (☼), mal. pravděpodobně t. r.^{a)} – již předtím, 1700, dol. ve zdejším, tehdy ještě samostatném far. k. oltář či kaple^{b)} – lze tedy předpokládat, že při zdejším k. stála kaple s oltářem a obrazem, um. sem 1688, kdy zde začala pout. tradice ke cti (→ C.1, Trojovice a Hrochův Týnec), která zde přetrvala i

přes přenesení f. z *Trojovic* do *Hrochova Týnce* 1704

a) R l. zpr. hrochovotýnec. faráře Václava Petra Koukala, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 349^r) – b) L KRÁSL 1904, 197 (← R farářské fase chrudimského v. z 1700, zpr. trojovické duch. sp.) – PANOCH 2007, 53 (omylem zpr. vztažena k Hrochovu Týnci, který se stal hl. sídlem f. až 1704)

Troskotovice, n. Treskowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

ve far. k. sv. Václava socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

Troubsko, n. Strutz (M, Brn, Ol, d. Brno, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Trpín (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Bystré)

ve fil. k. sv. Václava je hl. ol. tvořen přední dřevěnou, rozvilinami zdob. částí s tabernáklem, na němž soška Madony s Ježíškem ve ☉, a s antependiem zdob. mal. výjevy ze svatováclavské legendy – dále obrazem Návratu sv. Václava s vojskem z vítězného tažení proti Radslavu Zlickému (malířské přetlumočení rytiny v Balbínově *Epitome* dle Škrétova návrhu), v bohatém rozv. rámu krášeném soškami andílků a ve vr. s. anděla s křížem – na před. dřev. části oltáře stojí po stranách polych. dřev. sochy SJN (vl., kanov. s palmou v pr., obrácený tváří ke křížifixu v lv.) a SJS (vpr., kněz v klerice, superpelici a štóle, s biretem na hlavě, s klíčem v lv., obrácený ke křížifixu v pr.), u nichž, blíže ke středu ol. sedí andílci s gestem mlčení (pod všemi 4 s. sokly vpř. zdobené zlac. rozvilinami) – k jánským sochám se napojují branky vyvrcholené kruhovými obrazy mučednictví obou světců (vl. Svržení SJN z m., vpr. Pálení SJS do boku) ve zlac. akant. rámech, cca 1710 či o něco starší

L SPHU XXII, 119-120 – UPČ 4, 81 – PANOCH 2007, 202 (+ obr. 362)

Trstěnice, do 1925 Křtěníce, n. Stí(e)gnitz (M, Zno, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Gotharda na ol. sv. Anděla strážce (dol. 1690) hor. obraz, dol. 1716

2/ kam. socha (stojící kanov. hledí do nebe, v pr. drží křížifix, v lv. palma) na hran. prohnutém podst., posvěcená 16. V. 1720, zřiz. míst. farář a děkan Jiří Antonín Finsterschatt (působil zde 10. III. 1716 – 1733)

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – L WOLNÝ II. IV, 254 (ol. Anděla strážce 1690); 2/ E (na podst. vpř.) *DÍVE / IOANNES NEPO-* / =*MVCENE / ORA / PRO STÍGNÍ / CENSÍBVS* (= 1720) – (vpr.) *IN ANNVA / FAMOSÍ / HVÍVSCE / SANCTÍ / DÍE* (= 1720) – (vl.) *ÍSTHÆC / STATVA DÍ / VÍNO NVMÍNÍ / SACRATA / EST.* (= 1720) – (vz.) *SVMPTÍBVS / GEORGII AN / TONIÍ / FÍNSTERSHOTT / DECANÍ STÍGNÍ / CENSÍS* (= 1720) – L ČERNÝ 2022, 183 (dat. 1722) – I www.pamatkovy.katalog.cz (32838/7-6830 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Tršice, n. Trschitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

ve hř. zdi u far. k. Nar. P. Marie sm. k faře malá kaple ve velikosti brány, do níž dobrodinci a citelé na základě slibu zamýšlejí na své náklady osadit sochu, aby kolemjdoucí mohli vzdát úctu, dol. 1715

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r) (s. u zdi hř.) – k témuž příl. 4, l. zpr. tršického faráře Jindřicha Arnošta A. Halamy, ryt. z Jičína, daná v městečku Tršicích 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 292^r)

Trutnov, n. Trautenau, král. věnné město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ v děk. k. Nar. P. Marie při zdi oltářík s menší dřev. sochou, dol. 1715

2/ na m. přes. ř. Úpu vkusně vyzdobená velice vysoká dřev. socha, postav. řadu let před 1715, zřiz. míst. měst. rychtář

3/ ve městě se stěží najde dům, v němž by se neuchovávala podobizna (☉ nebo ○), dol. 1715

4/ na nám. mezi sochami obklopujícími sl. N. Trojice socha – upr. podstavce nejvýše nakoso postaven hran. stylobat s rámy s náp. na stěnách, na něm sl. s korintskou, and. hlavičkami dekorovanou a rovněž nakoso postav. hlavicí, nejvýše N. Trojice na oblacích s and. hlavičkami – pod stylobatem sloupu širší nakoso um. základna, z jejichž rohů vystupují hran. podstavce, vpř. zdob. nikou s konchou, vyvrcholené s. Immaculaty (vpř.), sv. Anny s knihou (vpr.), sv. Jáchyma s holí (vl.) a SJN (vz., stojící kanov. hledící do nebe, s palmou a křížifixem) – níže před každou (nakoso orientovanou) stěnou dol. části podst. malá plošina, přístupná ze stran 2 schody, vpř. chráněná spolu se schody balustr. ohraničenou hran. pilířky s piniovými šiškami na dol. okrajích a vyvrcholenou střed. vyšším hran. pilířem se s. sv. Jana Křt. s beránkem a vysokým křížem (vpř. vpr.), sv. Josefa s Ježíškem (vpř. vl.), sv. Zachariáše ukazujícího na destičku v pr. (vz. vpr.) a sv. Alžběty (vz. vl.) – celá kompozice spočívá na 3 kam. stupních na půdorysu dvanáctiúhelníku – 1704, zřiz. míst. měšťan Jan Jiřík Najdík (Naidick, Neidik)

5/ *trutnovské sousoší Svržení z mostu pochází až z 1730, nikoliv z 1728, jak se někdy uvádí*

1-3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^v) – původní svatoján. zprávu podal míst. děkan Jindřich Antonín Frantz, srov. L KOŘÁN 1994, 217 – HORÁK 2019, 20-21; 4/ E (podst. pod sl., vpř. vpr.) *IN HONOREM / SACROSANCTÆ / TRIADÍ POSÍTA* (= 1704) / *A / IOANNE GEORGÍO / NEIDÍK CÍVE / TRAVTTENAVÍ / ENSÍ:* – (t. vpř. vl.) *Leta íhož / k WięŃŃi Cziá a SLawie / SWate Trogícze / ten SLoVp z grVntV / WięDWiël / Gan Gířick Naidick / W TrVTnoWie* (= 1704) – (t. vz. vpr.) *DÍS LOB DER / HÖCHSTEN / GOTHEIT / SO DREIFALTÍK* (= 1704) / *HAT LASSEN / MACHEN ALHIER / IOANN GEORG / NEIDÍK* (= 1704) – (t. vz. vl.) *HONORÍ / SACROSANCTÆ / TRIADÍ POSÍTAM* (= 1704, se započítáním nezvýrazněného

M) / F·F· IOANNES / GEORGIVS / NEIDIK CIVIS / TRAVTENAŮ / ENSIS – (na destičce sv. Zachariáše) JOHANNES / EST / NOMEN / EIUS – Ľ ŠORM/KRAJČA 1939, 237-238 – UPČ 4, 85

Třebechovice pod Orebem, do 1920 pouze Třebechovice, n. Hohenbruck, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. sv. Ondřeje:

1a/ několik obrazů a na boč. ol. socha, vše z let nedlouho před 1715

1b/ ve věži zvon Jeroným-Jan (prům. 80 cm, výš. 60 cm) s reliéfem SJN a Piety, 1697, aut. nejspíš zvonář Jan Pricquey z *Mladé Boleslavi* (1697 ulil míst. největší zvon *Ondřej*, z t. r. se zde nachází ještě jeden zvon)

2/ na vrchu *Orebu* nad městečkem ve dřev. zvonici zvon (prům. 87 cm, výš. 75 cm) s reliéfem na plášti (na t. str. zvonu ještě křížifix mezi 2 vázami a chrismon *IHS*, na druhé str. Madona s Ježíškem ve věnečku, pod ní zvonářská značka), 1705, aut. nep. zvonář Mikuláš Pricquey z *Mladé Boleslavi*, který pro zvon užil zvonářskou značku svého zesnulého otce Jana († 1697)

3/ socha na veř. c., z let nedlouho před 1715

1a, 3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^v); 1b/ E (pod korunou zvonu) *A FVLGVRE ET TEMPESTATE LIBERA NOS DOMINE IESV KRISTE ANNO 1697*. – Ľ SPHU XIX, 188; 2/ E (na zvonu pod páskem zdob. vinnou révou) *A FVLGVRE ET TEMPESTATE LIBERA NOS DOMINI IESV KRISTE ANNO 1705*. – (pod Madonou s Ježíškem) *I* (symbol zvonu) *P* (= Ioannes Pricquey) – Ľ SPHU XIX, 190

Třebeňice, n. Trebnitz, město (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1/ ve far. k. Nar. P. Marie mal. obraz (☼), 1707

2/ na nároží domu míst. měšťana a lazebníka Ludvíka Waygnera dřev. socha (s věncem na hlavě), již dal jmenovaný majitel domu se svou chotí Markétou cca 1713 vytvořit a umístit na základě slibu na poděkování za přijatou milost (→ D.1, 348)

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Maxmiliána z Zuckmantelu, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 216^v); 2/ R n. svéd. Ludvíka Waygnera, míst. měšťana a lazebníka, dané v Třebeňicích 28. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 327^v)

Třebešov viz *Velký Třebešov*

Třebíč, n. Trebitsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

- I. Město a část předměstí

1/ ve far. k. sv. Martina socha, dol. 1716

2/ v kapuc. kláš. k. Proměnění Páně na předměstí socha, dol. 1716

3/ na průč. obecního domu socha, dol. 1716

4/ na obou mostech přes ř. *Jihlavu* sochy, dol. 1716 – šlo nep. o mosty v místech dnešních mostů *Podklášterského* (výše na toku řeky) a *Smetanova* (níže na toku řeky, v baroku zv. „dolní“) – u *Podklášterského mostu* se zachovala kam. socha v živ. vel. (pr. nohou na výčnělku plintu stojící

kanov. se štólu na rochetě shlíží ke křížifixu, který drží zpr. doleva, v pr. palma, postament čtyřb., mírně kónický, projmutý, vpř. zdob. kartuší s korunovaným erbem, pod nímž páska s náp.), 1. X. 1704, zřiz. míst. vr. Jan Karel říš. hr. z Waldsteina, majitel míst. pan. (přes různé spory) od 3. VI. 1703 až do své † 18. IX. 1708

1-4/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v); 4/ E (na pásce pod erbem vpř. na postamentu) *IOANNES CAROLUS S. R. I. COM. / A WALDSTEIN A. 1704. I OCTOB.* – H (vpř. na postamentu) znak zřiz. – I památkovykatalog.cz (34939/7-3158 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – www.szt.estranky.cz/clanky/socha-sv.-jana-nepomuckeho-v-trebici.html

- II. Přifařené kostely

1716 dol., že ve všech fil. kostelech třebíčské f. se nacházejí buď sochy, nebo obrazy

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v) – **pozn.:** 1715 k třebíčské f. náležely fil. kostely N. Trojice na návrší již. od města, dále vzhledný, býv. benediktinský, nyní zám. k. sv. Prokopa v areálu býv. kláštera, nyní zámku na návrší záp. od města, dále pak k. sv. Vavřince v *Červené Lhotě*, k. sv. Marka ve *Stříteži*, k. sv. Jiljí ve *Střížově*, k. sv. Petra a Pavla v *Trnavě* a k. N. Trojice ve *Vladislavi* (od 1726 e.)

- III. Děkanát

daleko široko v domech majetnějších lidí a při cestách na stromech se spatřují obrazy a podobizny, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Třebívlice, n. Trziblitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Libčeves s osobním děkanem)

upr. vsi sousedí se zámek kam. socha stojícího kanov. mírně se sklánějícího k vel. křížifixu, drženému zl. dopr. téměř ve vodorovné poloze (○, protože JN nebyl dosud apoš. Stolcem kanonizován) – podst. dvouetážový, jeho spod. část se zaoblenými rohy – hor. postament nižší, čtyřb., s boč. stranami přecházejícími vespod do volut a s erbem s iniciálami na před. str. – 1713, zřiz. Leopoldina Markéta svob. p. Rosau z Pallesano († 1720), manželka Václava Vojtěcha svob. p. z Klebelsbergu, majitele dol. části *Třebívlic*, hl. sídla pan. *Dolní Třebívlice*, ovdovělá Nigroni z Riesenbachu (čímž získala v majetek *Hrušovany*) – **pozn.:** k širším souvislostem → výše, Dřemčice

E (na soklu) 1713 – (vpř. na postamentu nad znakem, kolem klenotů a mezi nimi na přílbách) *L: M: - R: - V: P:* (= Leopoldine Margarete Rosau von Pallesano) – H (vpř. na postamentu) znak (3 mušle) se dvěma přílbami s klenoty – R nedat. l. zpr., již vytvořil libčeves. osobní děkan Jakub Suibert Sende, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 380^v) – Ľ UPČ 4, 92 – **pozn.:** během 1. pol. 18. st. byla nad sochou postav. rozměrná výkl. kaple a kolem sochy kam. balustr. (o kapli ani balustr. není v dopisu děkana Senda zmínka)

Třebnouševs (či *Třemešovs*, *Třebniševs*, *Třebňuševs*, dř. *Velká Třebnouševs*) viz *Hořice II*

Třebom, n. Thröm (HS, Ol, d. Opava, f.)

u m. socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů OL, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Třeboň, n. Wittingau, město (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

1/ ve far. a zároveň kláš. k. sv. Jiljí při kanonii řádu aug. kanovníků boč. oltář, pořízený 1709 zdejším proboštem Karlem Puschem z Grünwaldu (ve fun. 1705 † 22. I. 1711), pozlac. 1715 jeho nástupcem, proboštem Antonínem Tichým (ve fun. 1711 † 29. X. 1719), s obrazem od praž. malíře Petra Kecka, jehož k namalování tohoto a celé řady dalších obrazů do *Třeboně* pozval zmíněný prelát Pusch

2/ v zám. kap. sv. Kateřiny 1728 přidány na ol. sochy SJN a sv. Valburgy

3/ před *Budějovickou branou* kam. socha: kanov., stojící pr. nohou na podstavečku ve tvaru knihy, drží krucifix zl. dopr. a v lv. má zlac. kov. palmu, čtyřb. podst. dvouetážový, v dol. etáži hranolový, zdob. na všech stěnách reliéfy v půlkruhově ukončených nikách, znázorňujícími polopostavy P. Marie Pasovské (vpř.), sv. Rocha (vl.), sv. Kryštofa s Ježíškem na rameni (vpr.) a sv. Floriána (vz.), hor. etáž představuje nízký zužující se postament, vpř. zakrytý al. erbem ve volut. kartuších, završených společnou korunou – před sochou stojí kam. balustr. do tvaru U, snad pozdější dodatek – dílo pochází z 20. l. 18. st. a je vysoce pravděpodobné, že se právě k němu vztahuje rozhodnutí míst. vr., knížete Adama Františka ze Schwarzenbergu, písemně vyjádřené 8. IV. 1724, že má být v *Třeboni* vztyčena socha „na místě, které ukázala a nařídila naše nejmilostivější manželka,“ tj. Eleonora Amálie Magdaléna kn. ze Schwarzenbergu, roz. z Lobkovicz

4/ před *Hradeckou* či *Jindřichohradeckou branou* u *Zlaté stoky* kam. socha (stojící prostovlasý kanov. hledí na krucifix, který zdvihá spolu s palmou v pr. ruce mírně do výše, v lv. drží biret, hran. podst. je vpř. zdoben rámem barokových tvarů, s náp.), 1726, zřiz. p. Ondřej Harprokher a jeho choť Barbora

1/ L *SPHU* X, 99 – KADLEC 2004, 226, 228; 2/ L *SPHU* X, 80 – **pozn.:** pův. ol. v zám. kap. nahrazen 1746 novým, s obr. sv. Václava; 3/ L *UPČ* 4, 103 (dat. 20. l. 18. st.) – IVANEGA 2015, 90 a pozn. 644 (Schwarzenbergův reskript daný ve Vídni 8. IV. 1724); 4/ E (v rámu vpř. na podst.) *HER* / *ANDEREAS* / *HARPROKHER* / *VND* · *FRAV BAR* / *BARA HARPRO* / · *KHERIN* / 1 · 7 · *ANNO* · Z · 6 · – L *UPČ* 4, 103 (dat. 1729)

Třeboradice, někdy Třeboratice (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f. Vinoř)

ve fil. k. Naneb. P. Marie socha (☉), 1695 či 1700

R nedat. l. zpr. vinoř. faráře Jana Augustina Krause, prez. 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 191^r)

Třeboratice viz *Třeboradice*

Třeboutice, n. Trzebautitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, a. Zahořany)

na klenutém kam. můstku přes pot. východně za vsí, jež byla statkem litom. biskupů, kam. socha v nadživ. vel. (stojící prostovlasý kanov. s biretem v lv. a krucifixem v pr.), na hran. podst. zakončeném členitým postamentem – na čelní stěně soklu erb, údajně třetího litom. biskupa Huga Františka hr. Königsegg-Rothenfelse (do t. fun. potvrzen 1710, na biskupa vysvěcen 1711, v *Litoměřicích* intronizován 11. X. 1716, pobyl zde pouze jeden rok, ve fun. † 6. IX. 1720) – je vysoce pravděpodobné, že t. svatoján. památka skutečně vznikla ve 2. desetiletí 18. st. a že ji dal vytvořit zmíněný biskup jakožto míst. vr.

H (vpř. na podst.) snad znak třetího litom. biskupa – L *UPČ* 4, 105 – I pamatkovykatalog.cz (53904/5-2386 – *socha* sv. Jana Nepomuckého) – www.heraldika-terminologie.cz/mapa-treboutice-heraldicke-pamatky-150

Třebová viz *Moravská Třebová*

Třebovle (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d. Kouřim)

na návsi u *Dolního dvora* výkl. kaplička, což je stěna završená zvlněnou římsou, kráslenou upr. okřídlenou and. hlavou, stěnu vyplňuje střední nika v téměř plně výši stavby – v nice skupina soch z červ. nučického pískovce: upr. v nice na kónickém prohnutém čtyřb. podst., vpř. opatřeném erbem, socha prostovlasého kanov. klečícího na oblacích, který před sebou spíná ruce a shlíží ke krucifixu, jež mu nabízí ke kontemplaci andílek vl. dole před oblaky, ve středu na mračnech spočívá palmová ratolest, vpr. pod světcovou nohou biret – po bocích niky doplňují čelní zeď kapličky s. stojících andílků-štítonošů na vlastních mělkých kónických podst., and. vl. s gestem mlčení (výzdoba štítu setřena), and. vpr. drží zapečetěnou obálku a přidržuje štít s motivem kalicha se zářící hostií – 1727, zřiz. míst. p. Jan Křtitel ryt. Hartlieb

E (chron. obsahující následující písemna s číselnými hodnotami) *ICIIICIIIMVCVCHICCIIVICI* (= 1727) – H (vpř. na podst. pod svatoján. sochou) znak zřiz. – L *UPČ* 4, 106 (dat. 1729, sochy považovány za praž. barok. práci Brokoffova směru) – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/trebovle/kaplicka-sv-jana-nepomuckeho (dat. 1727 dle chron., odmítnutí aut. Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa či jeho dílny)

Třebošín, n. Triebsch (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

k polokruhovému závěru presb. far. k. sv. Mikuláše (1709-10) byla vně 1724-25 přístav. nižší centrální kaple členitého půdorysu, příčně obdélná, se široce zkosenými rohy a proláklými stěnami, sklenutá kláš. klenbou s lucernou – báňovitá střecha zdobena 3 vikýřky, lucerna okénky a volut. křídly – vs. do kaple veden z presb. k. – aut. nejspíš arch. a stavitel Ottavio Broggio

L *UPČ* 4, 106-107 – I cs.wikipedia.org (*Kostel svatého Mikuláše (Třebošín)*)

Třešť, n. Triesch (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

ve far. k. sv. Martina socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Třtěnice viz Lužany II

Třtěno, n. Krendorf (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Chožov)

písk. socha (stojící kanov. hledí na krucifix v mírně pozdvihnuté lv., v pr. kov. palma) na vys. podst. (spocívá na omítnutém stupni a je dvouetážový, spod. část v základu trojosá, vpř. na rizalitu rám nahoře zdobený festonem, pod nímž náp., v postranních užších osách štrápe, vně po str. se výše napojují a dovrchu stáčejí voluty a rozšiřuje podst. do pětiosé římsy, nad níž hor. část podst., vespod pětiosá, výše přecházející do trojosého soklu, po jehož str. snad bývaly s. andílků, nejvýše na soklu světcova socha), 1722

E (vpř. na dol. etáži podst. v rámu střed. rizalitu) *VNSERE GAITE / BETRAUNGE GE / MEIII / LAST SICH DĪR· O / IOANNES BEFOLU SEIII / ERHORE VNS. ER / BITTEII / III VNSEREII / HOTTEII / AHHO 17ZZ – L UPČ 4, 110*

Tuchomyšl, n. Schönfeld (ves zanikla 1974-77 kvůli těžbě uhlí, území je nyní částí města Ústí nad Labem) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Trmice)

ve fil. k. sv. Martina malá dřev. socha, dol. 1715 (→ výše, Trmice)

R l. zpr. trmického faráře Kryštofa Ignáce Donta, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 277^r)

Tuklaty (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

ve far. k. Nar. sv. Jana Křt. (po 1688, ben. 1700) 2 podobizny, jedna po straně boč. ol., druhá na t. ol. nahoře v oválu, obě 1705

R l. zpr. míst. faráře Václava Pečeného, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 367)

Turnov, n. Turnau, město (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, d.)

1/ v děk. k. sv. Mikuláše:

1a/ 2 sochy, dol. 1715

1b/ na portálovém sl. hl. oltáři v pilastrovém nást. obraz v elipsovém řez. rámu, z doby po 1720

1c/ pro zázračnou sochu ze sloupu ve městě (→ níže 3/) 1726 postaven oltář, na který byla zmíněná socha „s velikou uctivostí a procesím“ přenesena a umístěna na něm za sklo – míst. děkan (nejspíš Václav Josef Plánický, ve fun. od 1724) vybral od míst. sousedů na stavbu oltáře peníze a dal ho postavit v prosté podobě – vše ostatní potřebné, včetně skla a světla, se uvolilo dodat míst. bratrstvo „stanšajdrů“ neboli „kamenářů“, kvůli sporu s místními cechy, který ve své kronice popisuje tehdejší turnov. měšťan Kristián Josef Vejrich

2/ ve frant. kláš. k. sv. Františka Seraf. dosti velký obraz, několik málo let před 1715^{a)} – buď byl tímto sdělením míněn obraz z cyklu 11 obrazů v obdélných oblamovaných rámcích (cca 1,50 × 1,05 m), malovaných 1706 a 1709 Janem Jiřím Hertlem z *Turnova*, dv. malířem hraběte z Waldsteina,^{b)} nebo se jednalo o jiný obraz, který

činil součást cyklu 6 vot. obrazů sv. patronů v ov. rámcích (80 × 40 cm) dole označených chronogramy a který 1713 věnoval blahoslavenému JN turnovský měšťan Matyáš Vott^{c)}

3/ ve městě „u vrat, co se na krchov jde“ (dobový svědek Vejrich), stojí na sloupu socha, které se říká zázračná, protože nebyla zasažena jinak naprosto ničivým požárem města 20. IV. 1707 (→ D.1, 215) – zbožný lid t. svatoján. sochu do 1715 obklopil zábradlím – 1726 byla socha slavnostně přen. na nový oltář v děk. k. (→ výše 1c/)

4/ další podobizna na sloupu ve městě, dol. 1715

5/ u c. za mostem kaple, dol. 1715

1a, 3-5/ R l. zpr. míst. děkana Karla Ignáce Corvina, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^r); 1b/ L *SPHU XXXII*, 189 – *UPČ* 4, 117; 1c, 3/ R-L ČERNÝ/VEJRICH/TÁZLER 1864, 57-59; 2/ a) R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) – b) L *SPHU XXXII*, 226-227 – c) E (chron. dole pod obrazem) *Beato Ioanni nepoMVCeno DICaVerit (= 1713) dnus Matthias Vott Civis Turnoviensis. – L* *SPHU XXXII*, 226

Tursko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, a.)

1/ v adm. far. k. sv. Martina (1700-6) mezi významnými podobiznami sv. č. patronů obraz (○), zavěšený na stěně, dol. 1715

2/ 1715 míst. administrátor vyslal kantora, aby po domech hledal podobiznu, čímž se zjistilo, že kromě obrazu (⊙) v pan. hosp. dvoře řádu křiž. s červ. hv. se na 2 místech nacházejí papírové obrazy (⊙), totiž u starců Rohlika a Markitana

1, 2/ R l. zpr. Josefa bar. z Řičan, křiž. s červ. hv., administrátora v Tursku, 29. IX. 1715 (NA, ŘA KR, kart. č. 475) ← l. dopis velm. křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinliha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v)

Tuřany, n. Turas (dnes část města Brna), mar. pout. místo brn. jezuitů (M, Brn, Ol, d. Brno, f.)

na můstku socha (podst. s volut. křídly, vpř. dole vystupuje podesta s parapetem, vrchní postament nesoucí sochu zdoben 2 okřídlenými and. hlavičkami, po str. sochy na oblacích vl. klečící anděl ukazující světcí kov. krucifix, k němuž světec, s rukou položenou na hrud', sklání hlavu, andílek vpr. drží klíč), 1728, zřiz. brn. jezuité, patroni míst. farnosti

E (vpř. na podst.) *SACRO HONORI / DIVI IOANNIS / NEPOMVCENI / TVRZANIE / POSVERANT PATRONI / IHS* (v písmenu *H* křiž, jez. znak) (= 1729) – L *UPMS* 1, 242 – KUČA 2000, 567 – STEHLÍKOVÁ 2015, 50-51 – pozn.: socha byla 1855 přen. k far. a pout. k. Zavěst. P. Marie

Tušimice, n. Tuschmitz (pův. obec do 1972 zanikla kvůli těžbě uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

kam. socha (stojící kanov. se zvlněným lemem rochety a výraznými knoflíky kleriky, kontemplující krucifix, podpíraný pr. rukou, s modlitebním gestem lv. kladené na srdce, podst. dvouetážový, čtyřb. s probranými rohy, ve spod.

etáži vystupují boč. stěny do volut. křídel a čelní stěna nese rám s náp., hor. etáž zdob. rovněž vpř. rámem, nahoře vykrojeným, v rámu náp., celý pom. spočívá na 2 kam. stupních obdélného půdorysu s vykrojenými rohy), 1723, aut. žatec. sochař Jan Karel Vetter, zřiz. míst. farář Josef Maxmilián Uhl se svými zbožnými farníky v sobě svěřených vsích

E (vpř. na dol. části podst.) *Pro gLorĪa DeĪ / et honore ĪoannĪs / NepoMVCenĪ Īsta / statVa posĪta / est ā Īosepho VhL (= 1723) / CVM sVĪs DeVotĪs / paroChĪanĪs Īn / ĪstĪs pagĪs: (= 1723) – (vpř. na hor. části podst.) S: / Ioannes / Nepomucene / Ora pro / nobis / (ozdoba) – (vz. v dol. části podst.) 1723 – L UPČ 4, 121 – ADAMCOVÁ 2007, 129 – *V květnu 16. 5. si připomínáme sv. Jana Nepomuckého* 2013 – **pozn.:** 1723 do zdejší f. náležely kromě samotných Tušimic dnes již zaniklé vsi **Běšice (n. Weschitz), Lužice (n. Luschitz), Prahy (n. Pröhl), Přezetice (n. Prösteritz) a Vrchnice (n. Würnitz)** – před zánikem Tušimic byla svatoján. socha přem. do k. sv. Václava ve Vysočanech a odtud pod k. sv. Václava ve Strupčicích*

Tvarožná, n. Bosenitz (M, Brn, Ol, d. Brno, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Tvořihráz, n. Durchlass (M, Zno, Ol, d. Miroslav, f. Žerotice)

ve vsi náležející znojenským dominikánům dal 1706 převor t. kláštera Šebestián Michel (ve fun. 1706-09) postavit přes ř. *Jevišovku* kam. m., na němž 1713 t. řád vztyčil kam. sochu na hran. podstavci zdobeném rámy s vykrojenými rohy, z nichž rám na čelní stěně nese část znaku domin. řádu a rám na pr. stěně chron.

E (vpr. na podst. v rámu) *PP / DoMInICanI / HoC opVs / posVere (= 1713) – H* (vpř. na podst. v rámu) část znaku dominikánů (kráčejší pes s hlavou obrácenou zpět nese v tlamě hořící pochodeň, již zapaluje říšské jablko převyšené pěticípou hv., která zde snad plní funkci nejenom symbolu sv. Dominika, ale i odkazu na SJN) – R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – L ČERNÝ 2022, 184 (podst. 1709) – I <http://www.tvorihraz.cz/historie-obce/> – **pozn.:** pův. socha byla v pol. 19. st. nahrazena novou, litinovou sochou

Týn (nyní součást města Rovensko pod Troskami) (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f., zvaná Týn nad Rovenskem)

1/ ve far. k. sv. Václava:

1a/ dřev. socha (○), 1708, nošená v procesii do kaple na hradě *Valdštejně* (→ níže, t.)

1b/ v podélném rámu, nahoře zakončeném obloukem (u pat lomeným), obstoupeném 5 řez. andílky nesoucími odznaky života, zasazen obraz Vidění, což je stranově obrácená a upravená verze univ. tezí navržených Karlem Škrétou 1674 (→ B.4, 12) – malba představuje kanov. (bez mluvící pásky) stojícího v místnosti se závěsem a hledícího

na diváka, s palmou v lv. a rozevřenou pr. rukou, po pr. str. stolek s rozevřenou kn. s vepsaným Aristotelovým výrokem (→ B.4, 13), před kn. doktorský plášť, vl. na zemi zemská sféra, měřidla a zrcadlo, za těmito předměty v pozadí scéna Svržení z mostu, nad níž se vznáší v nebi krucifix v mandorle, podpíraný andělem, nejvýše nad světcem letí 2 andělci – olej na plátně, výš. 3,95 m, šíř. 2,38 m, cca 1690 (Panoch), spíše však po 1715 (farář Jan Kratochvíle jej ve své zpr. nezmiňuje, obraz však mohl být přinesen odjinud), aut. kdysi (mylně) připisováno Brandlovi

2/ před t. far. k. dřev. socha (☉) na dřev. sloupu, 1702

1a, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Kratochvíle, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 433); **1b/ E** (na obraze v knize Aristotelův výrok) *IN VITA DIFFICILLIMUM TACERE, QVAE DICENDA NON SUNT* – L SPHU XXXII, 142 – PANOCH 2007, 132, pozn. 682, obr. 185

Týn viz Zelená Ves

Týn nad Vltavou, n. Moldauthein, město (Č, Bech, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Jakuba Vět. oltář, 1711, zřiz. míst. děkan Václav Antonín Straka (ve fun. 1698 † 1717), jenž oltář postavil v důsledku pomoci, kterou na sobě zakusil (→ D.1, 281), dále k potěšení všech ctitelů a také proto, aby i další lidé poznali, že je SJN mocným ochráncem v ohrožení života a pověsti

2/ na *Malé Straně*, v části města na lv. břehu *Vltavy*, na konci dřev. m. přes řeku kaple (zděná čtyřb. stavba s ov. okny), uv. níž písk. socha dramatického výrazu, se 2 andílky u nohou, snad dílo z dílny nebo okruhu sochaře Matyáše Bernarda Brauna – V. 1722, zřiz. Jan Josef Antonín Moučka, hejtman vltavotýnského pan. praž. arcibiskupů (ve fun. 1688 † 1727)

1/ R l. zpr. míst. děkana Václava Antonína Straky, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 60^r); **2/ L** SAKAŘ 1934, 10-11, 89, 116 – I www.starytyn.cz/fotogalerie/kaple-sv-jana-nepomuckeho-wiki/ (aut. sochy) – **pozn.:** kaple zboř. v 60. l. 20. st., socha nakonec 2006 um. do výklenku jedné z budov vltavotýn. měst. úřadu

Týnec, n. Teinitzl (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

sev. od obce na vrchu neb v lese *Vobúr, V Oborách* či *Obora*, v ose nově budovaného týnec. zámku dal míst. p. Maxmilián Norbert říš. hr. Krakowský z Kolowrat, od 1704 nejvyšší komoří král. Č., postavit kapli – snad její stavbu započal již 1699, neboť t. r. 7. XI. byla v týnec. cír. obvodu (přifařeném k *Janovicím nad Úhlavou*) pokřtěna Lidmila, dcera Jana a Anny Němcových „z vrchu u kostelíčka“, čímž mohla být míněna právě t. nepom. svatyně, byť nelze vyloučit, že šlo o far. k., který rovněž stojí na vrchu – jisté je, že t. kaple byla požehnána ve svátek 16. V. 1704, přičemž se tvrdí, že ji dal hr. Kolowrat postavit „nedávno“ – cca

1716 je z dokladů praž. arcib. konzistoře dol., že „v týneckém kostele“ se nachází kaple, což je nepochybně mylná záměna s popisovanou kaplí na vrchu u *Týnce*, kterou krátce poté zachycuje Müllerova mapa Čech (1720), kde mezi *Týncem* a vsí *Vacovy* je na vršku vyznačena kaple a u ní náp. *S. Ioh: Nepom:* – jak dokazují týnecké matriky, u svatoján. kaple bydleli lidé a vrchnost při ní v jisté době vydržovala poustevníka – jde o čtyřb. centrální stavbu se stěnami 14 m dlouhými, vně rozdělenými do 3 dílů s obdélnými vstupy upr. a nikami i okny v boč. dílech, vnitřek měl ve 3 rozích malé síňky a ve čtvrtém rohu schodiště, které vedlo na ochoz, jenž se táhl kolem dokola, vrchol tvořila stlačená kopule – uv. se nacházel oltář se sochou, která byla po zrušení t. svatyně (1783) přemístěna do mešní kaple zřízené v týnec. zámku, oltář z této zám. kaple pak nahradil 1841 jeden boč. ol. ve far. k. Navšt. P. Marie v *Běšinách* – do t. běšin. kostela byl z pův. kaple u *Týnce* darován zvon a varhany, kdežto 10 dřev. soch sv. č. patronů se dostalo do týnec. far. a pout. kostela Naneb. P. Marie (zachovaly se tu na oltářích s. sv. Prokopa, Vojtěcha, Václava, Zikmunda, Cyrila a Metoděje) – ze staré kaple na dnes zalesněném vrchu zbyvají rozměrné zříceniny

R LA klatov. jez. koleje, 1704 (ARSI, sign. Boh. 116, pag. 70) – *Historia Collegii Clattoviensis Societatis Jesu*, 1704 (KNM, sign. VII C 29, pag. 246) (oba prameny udávají shodné podrobnosti k požehnání kaple) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (kaple v týneckém k.) – *První kniha památní děkanství klatovského od 1687. roku.* (archiv ad. Klatovy), pag. (49) (kaple z poč. 18. st., týnec. vr. při ní vydržovala poustevníka) – BROKEŠ 2012, 4-5 (matriční údaj z druhé týnec. matriky o křtu 7. XI. 1699, svěcení kaple 1704) – M Müllerova mapa Čech, 1720, mapový list č. 17 – L SCHALLER 1789b, 32 – TRAJER 1862, 209 (nepom. socha ze zruš. kaple) – SPHU VII, 175 (sochy ze zruš. nepom. kostela nad Týncem), 179-180 (dat. neznámá, nejspíš cca 1730, popis zřícenin) – *Historie obce Běšiny* 2002, 11 (oltář ze zám. kaple v Týnci), 14-15 (zvon a varhany ze zruš. kaple v Týnci) – ÚLOVEC 2004, 238 (zasazení týnec. zámku a svatoján. kaple do krajiny)

Týnec nad Labem, lid. Labská Tejnice, n. Elbeteinitz, král. komorní městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

1/ ve far. k. Stětí sv. Jana Křt.:

1a/ střední (tj. asi středně vel.) dřev. socha (kanov. oděv, rocheta, pláštík)

1b/ úhledně mal. obraz na vět., nákladně korouhvi tkalcovského cechu

- obojí dol. 1715

2/ u c. na dřev. sloupu střední (tj. asi středně vel.) dřev. socha (kanov. oděv, rocheta, pláštík, ☼5*), dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Karla Ignác Velinského, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 169^r)

Týnec nad Sázavou, kdysi Tejnice (Č, Ber, Pr, v. Chocerady, f. Benešov, 1722 f.)

na zvonici opodál fil. (od 1722 far.) kostela sv. Šimona a Judy zvon, 62 cm vys., 78 cm v prům., v hor. části zdob. vztyčenými akant. listy, pod nimi pás s náp., pod ním ornamentální rozv. pás, v bocích pláště reliéfy P. Marie s Ježíškem, stojící na půlměsíci, a SJN, vz. rel. krucifixu – zvon ulil na *Starém Městě pražském* zvonář Antonín Schönfeld 1699

E (na zvonu v hor. pásu) *ANNO 1699 VETERO PRAGAE ME FVDIT ANTONIVS SCHÖNFELDT* – (na plášti) *A FVLGVRE ET TEMPESTATE LIBERA NOS DOMINE IESV CHRISTE* – L VLASÁK 1875, 73 – *SPHU* XXXV, 261 – *PMKČ* II, 200 – *ŠORM* 1929a, 83

Úbislavice (dř. Oubislavice) viz Nová Paka 2/

Úboč, kdysi Ouboč (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše mal. obraz (☼), 1706 nebo 1705

2/ v kap. (býv. druhém zdejším far. k.) sv. Václava:

2a/ dřev. socha (○), 1708, zřiz. Václav Novohradský, říš. hr. z Kolowrat

2b/ mal. obraz (☼), 1709, zřiz. Urban Kacerovský
3/ jistý posel pana de Campion, jménem Zachariáš, na základě slibu 1709 pořídil obrazy divotvorné P. Marie Svatohorské a SJN (☼) a umístil je na c. na hraničním dubu lesa mezi *Úbočí* a *Kanicemi* na hoře (dole obr. P. Svatohorské a nad ním obraz)

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Matyáše Pelty, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 37)

Údlice, n. Eidlitz, městečko (Č, Žat, Pr, v. a f.)

ve far. k. Pov. sv. Kříže obraz (☼), dol. 1715, existoval před 1707 (→ C.1, t.)

R l. zpr. míst. (osobního) děkana a vikáře Josefa Lanckische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 201^r)

Údolí, n. Niederthal (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f. Nové Hradý)

u m. přes ř. *Stropnici* písk. socha (stojící kanov. s lv. nohou na výstupku, sklánějící hlavu ke krucifixu drženému zl. dopr.) na čtyřb. dvouetážovém podst., na kterém v dol. části (s odstupňovanými rohy) stěny zdob. rámy s vykrojenými rohy a hor. část tvoří volut. postament – na podst. erb – 1725, aut. T. J. (sign.), zřiz. Vojtěch Špalt, hejtmán novohradského pan., na základě slibu

E (vpř. v dol. části podst. v rámu) *EX VOTO / CVRAVIT FIERI / ADALBERTVS SPALT / ANNO 1725.* – (vpř. na postamentu) *SANCTE IOANNES NEP. / ORA PRO NOBIS* – (sign. sochaře) *T. J.* – H (na podst.) erb pod korunkou (Buquoyů, tedy majitelů novohrad. pan.) – L SPHU XLII, 303 – *UPČ* 4, 131 (dat. 1775) – I pamatkovykatalog.cz (35823/3-328 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Údrč, n. Udritsch (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

ve far. k. sv. Linharta na ev. straně stojí odděleně před lavicemi „ženského pohlaví“ ze dřeva vyřez. podobizna prostřední vel., vhodně a náležitě

vyzdobená praž. kanov. oděvem atd. a obklopená zlac. listovými girlandami, dar, věnovaný kostelu architektem z *Ostrova (nad Ohří)* 1703, kdy se nově budovala zdejší fara

R l. zpr. míst. faráře Jana Maxmiliána Peschky, prez. 29. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 5^r)

Údrnice (dř. Oudrnice) viz *Kopidlno II*

Uherčice, n. Auerschitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Pouzdřany, od 1715 zde působil míst. kaplan, tedy e.)

ve fil. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

Uherčice, n. Ungarschitz (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f. Vratěnín)

u zámku socha (z mušl. váp., světec se vine ke krucifixu s palmou a lv. nohou stojí na výstupku) na vel. trojbokém podst. do všech str. otevřeném výklenku na svítlnu – obdoba soch Štěpána Pagana (→ výše, Drnholec 3/, Ivančice 2/), snad od t. sochaře, z 20. l. 18. st.

I pamatkovykatalog.cz (88498/7-6865 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Uherské Hradiště, dř. častěji Hradiště, n. Ungarisch Hradisch, král. kraj. město (M, Hra, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Jiří:

1a/ oltář, dol. 1716

1b/ do 1722 vznikl nový oltář

2/ ve frant. klášteře ve zpovědní místnosti vedle sak. kláš. kostela Zvěst. P. Marie oltář, 1713, zřiz. baronka Horecká z Horky

3/ na chodbě v jez. koleji 1691 vyst. obraz P. Marie Tuřanské a (na bocích) čtyř tehdy vyvolených sv. ochránců t. řeholního domu v jeho potřebách a proti ničivým ohnům, Tadeáše, Vavřince, Antonína a JN

4/ u m. vedoucího přes vodní příkop k vnější *Staroměstské br.*, při cestě k hlavnímu toku ř. *Moravy* kam. socha, 1713, zřiz. člen měst. rady a důchodní Ludvík Jindřich Casparth (Kašpar) – SJ je zde představen jako stojící kanov. s rozevřátou rochetou, sklánějící se ke krucifixu, jež drží zl. dopr. – čtyřb. podst. dvojetážový, dole hranol na všech stěnách opatřený podlouhlým ov. rámem s náp., nahoře nízký projmutý postament

1a, 4/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); **1b/ L** JŮZOVI 2003, 46; **2/ L** VITÁSEK 1880, 10; **3/ R** LA uherskohradišť. jez. koleje, 1691 (NKČR, sign. XXIII C 105/11, fol. 518^v); **4/ E** (v rámu vpř. na podst.) *SANCTO / IOANNI / DE NEPOMVCO / POSVÍT (= 1713) / LUD: HEÏN / CASPARTH – (t. vl.) FAVORÍ / SVO FAVORÍ / QVÆSTOR – (t. vpr.) HONORÍ / FAMÆ TVTORÍ / SENATOR – (t. vz.) TU ME / TUERE / IN / FAMA ET ÆRE – M* veduta Uherského Hradiště z 20. l. 18. st., aut. neznámý (→ L *Uherské Hradiště* 2007, 194-195) (svatoján. socha pravděpodobně zachycena v pr. dol. rohu veduty, vedle legendy) – L VITÁSEK 1880, 11 (dat. 1712) – JŮZOVI 2003, 48 (dat. 1713) – *Uherské Hradiště* 2007, 202 (text

Blanky Rašticové, socha dat. 1713) – **pozn.:** socha stojí od 1907 u frant. kostela

Uhersko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Horní Roveň)

ve fil. k. Naneb. P. Marie:

a/ zvon (1,04 m výš., 1,16 m prům.) slitý 1704 ke cti nanebevzaté P. Marie, sv. Norberta a SJN, zdob. reliéfy všech těchto tří sv. osob (SJN je vyobrazen sm. na sever), aut. zvonář Jan Křt. Melák v *Brně*, zřiz. Norbert Leopold Libštejnský říš. hr. z Kolowrat, dědičný p. mnoha panství, mezi nimi i *Uherska*, patron zdejšího k., který dal t. r. nově zbudovat

b/ sanktusový zvon (výš. i prům. 46 cm) s reliéfem SJN, Mikuláše, Václava a Víta (?) na plášti, 1727

a/ E (na plášti zvonu na vých.) *IOANN BAB^{TA} MELAC ME · FECIT BRUNAE – (t. na západ) ILL^{MUS} AC EXCELL^{MUS} DNUS DNUS NORBERTUS / LEOPOLDUS LIEBSTEINSKY S : R : I : COMES / A KOLLOWRAT HAEREDITARIUS DOMINUS / IN REICHENAU TSCHERNIKOVITZ BOROHRADEK / CHRAUSTOVITZ PRZESTAWELK LÖSCH / GEYERSBERG ET VHERSKO / (znak) / NEC NON PIGNORATITIUS DOMINUS IN / KARLSTEIN ET MILIN SAC : CAES : REGIAEQUE / MAIESTATIS CUBICULARIUS ET ACTUALIS / INTIMUS CONSILIARIUS – (kolem dol. okraje zvonu) FUSA SUM IN HONOREM BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE IN COELOS ASSUMPTAE S.^{TI} NORBERTI ET S.^{TI} IOANNIS NEPOMUCENI ANNO MDCCIV. – H (v náp. na záp. straně pláště zvonu) znak zřizovatele – L *SPHU* XVI, 220-221; **b/ E** (na zvonu kolem koruny mezi dvěma pásky) + *SIT NOMEN DOMINI BENEDICTVM ANNO 1727. – L* *SPHU* XVI, 221*

Uherský Brod, n. Ungarisch Brod, město (M, Hra, Ol, d. a f.)

- I. Město a nejbližší okolí

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. oltář, dol. 1716 – míst. kronikář Václav Letocha 1724 píše, že oltář v t. k. na své vlastní náklady dal zbudovat míst. farář Jan Trchalík (či Trhalík, ve fun. 4. VII. 1707 † 10. X. 1739)

2/ v domin. kláš. k. Naneb. P. Marie:

2a/ při obvodové zdi v sev. boč. lodi postaven nejspíš 1728 boč. oltář s obrazem (tříčtvrteční postava SJN jako kanov. drží v obou rukou krucifix a hledí na lebku umístěnou na ol. potaženém červenou drapérií, nad nímž se vznášá andílek s palmou a infulí, v pozadí m. nad *Vltavou* a dvojice and. hlaviček)

2b/ menší zvon (150 kg), obstarán 1702 za míst. převora Adriána Kouřimského (ve fun. 1699-1702), aut. vídeňský zvonář Vinzenz Jakob Deromet

3/ vně města při c. do *Havřic* před *Hradištskou* či *Havříckou br.* písk. socha: stojící kanov. hledí před sebe a téměř ve vodorovné poloze drží zpr. doleva krucifix pootočený tak, aby jej pozorovatel mohl dobře vidět – čtyřb. podst. dvouetážový, s hor. částí opatřenou na všech 4 stěnách rámy s nápisy – t. část

podst. se dole rozšiřuje ve vyklenutý pás a níže se opět zužuje – dol. část se ve vzhlédném prohnutí rozšiřuje ještě více a dosedá na vel. základnu podst. – 16. V. 1711, aut. snad Matyáš Leblas, zřiz. František Šebestián Martin Fuchs z Todtenfeldu, 1706-10 hejtman zdejšího města, který si 1711 uherskobrodské pan. od míst. vr., Maxmiliána Oldřicha hr. z Kaunitz, pronajal a byl jeho správcem do 1718 – svatoján. sochu vztyčil na základě zbožného slibu a z celého srdce

4/ vně města před další br., nejpravděpodobněji *Nivnickou*, další socha z mušl. vápence: na osmib. plintu stojí kanov. s pr. nohou v kontrastu a shlíží na krucifix, který téměř ve vodorovné poloze drží zpr. doleva – podst. písk., čtyřb., dvouetážový, jehož hor. část (s rámy na stěnách) se sm. dolů rozšiřuje v zaoblení a dol. část se ještě více rozšiřuje v prohnutí – 1711, zřiz. míst. zámožný měšťan Jan Ondřej Schwarzl Röttenberg

1, 3, 4/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v) (oltář v uherskobrodském far. k. a v Uherském Brodě 2 kam. sochy před 2 branami); 1/ L MELICHOVÁ 2008, 16; 2a/ L t., 16-17; 2b/ L ZEMEK 2006, 350 – L <http://ub.op.cz/historie>; 3, 4/ L TOMEČEK 2002, 121; 3/ E (náp. vpř. v hor. části podst.) *HOC TOTVM / CEDO HONORĪ / TVO* (= 1711) / (mezera) / *F: S: M: F:* (= Franciscus Sebastianus Martinus Fuchs) / *DE TODENFELD.* – (t. vl.) *VOTO DEVOTO / ME FECĪT PEC / TORE TOTO.* (= 1711) – (t. vpr.) *CVSTOS PROTECTOR / FAMÆ BONVS / INTEGER ADSTAT.* (= 1711) – (t. vz.) *DIE 16 MAJĪ / 1711 / ML* (= Mathias Leblas?) – L MELICHOVÁ 2008, 14, 38-42, 87, 95, 100, 132; 4/ E (na podst. vpř. na řím.) *NVNC PIA DECANETET BRODA. PATRONVS ADEST* (= 1711) – (níže, pod řím.) *I: A: S: R:* (= Ioannes Andreas Schwarzl Röttenberg) – L MELICHOVÁ 2008, 14, 68-70, 87, 97, 99, 129

- II. Děkanát

podobně jako v brumovském far. k. (→ výše, Brumov) se i v jiných kostelech uherskobrodského d. 1716 nacházel obraz

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Uherský Ostroh, do 1846 Ostroh, n. Ungarisch Ostra, město (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

1/ ve městě socha, dol. 1716, zřiz. měšťan Jan Bedravik z vděčnosti, že byl ochranou uzdraven z nemoci (→ D.1, 824)

2/ u měst. m. socha, dol. 1716, zřiz. míst. hejtman Alexander Kanaval na poděkování, že dobrodiním vyvázl bez úhony, když se mu u t. mostu splašili koně (→ D.1, 825)

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Úhošťany, n. Atschau (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

ve far. k. sv. Havla u hl. oltáře vyřez. socha ve vel. půldruhého lokte, téměř od 1709, zřiz. urozený muž

s úmyslem, aby ho Bůh zachoval ode vsí špatné pověsti a veř. zahanbení

R l. zpr. míst. faráře Tomáše Jiljí Fabricia (z Lilienbergu), 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 198^v)

Uhříněves, dř. Uhříněves (tj. Uhřinova ves), Ouřeňoves či Ouřiňoves (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. a f.)

1/ ve far. k. Všech sv. na stěně na sl. visí umělecky mal. obraz v živ. vel., po stranách dobře zlac., 1709, zřiz. hejtman zdejšího liechtensteinského pan. Fridrich Bartl

2/ na král. c. rozměrný písk. pomník: mohutný trojb. podst., vys. 2,75 m, nároží zkosená, opatřená volut. křídly (zdobenými střapci), spod. vět. voluta dekorována akantem, stěny konkávní, zdobené akantovo-volut. kartušemi s reliéfy zachycujícími světcův život – na před. stěně podst. Zpověď královny (ve stylizované zpovědnici klečí vl. královna, upr. se nachází mřížka zpovědnice, vpr. sedí SJ jako kanov. a naslouchá vyznání hříšců s hlavou opřenou o pr. ruku, za oběma postavami pilastry vnitřku k.) – na lv. stěně Svržení z m. (3 vojáci tlačí SJ, již obráceného hlavou dolů, z dvouobloukovém m. do řeky, biret světci již upadl do vody, nejvýše nad scénérií oblaka) – na pr. stěně Zesnulý SJ ležící na hladině *Vltavy* pod mostním obloukem (na m. zůstávají zmínění 3 biřici a spolu se dvěma dětmi, jimž jsou vidět jen hlavičky, hledí na světce) – pod čelním výjevem Zpovědi menší akantovo-volut. kart. s pozdějším náp. – do římsy podst. vpř. vsazeno kov. rameno na lampu – výše upr. šestib. nízký sokl, vpř. zdobený obláčky s and. hlavičkou – na soklu socha, kanov. stojící v esovitém prohnutí a vroucně objímající krucifix tak, že jej lv. ve spodní partii podpírá (a drží přitom i palmu, podlouženou pod kříž), pr. ruku pak něžně klade na Kristovo tělo svrchu, hledí přitom odevzdaně k nebesům a nad hlavou má zl. kruh jako paprsek, nad nímž 5 zl. hv. (držení krucifixu jako na soše na sloupu v *Sedlici u Kutné Hory*, → výše, Sedlec (Čás) 3/, od t. autora, rozdíl v zaměření světcovy hlavy a v dynamičtější provedení v případě uhříněveské skulptury) – u nohou světce na nárožích hl. podstavce s. andílku vyjadřujících Janův život, vl. and. vysypávající roh hojnosti (SJ jako almužník), vz. and. kladoucí prst na ústa a pozvedající visací zámek (SJ jako zpovědní mlčenlivec) a vpr. sedící and. s rozevřenou kn. s náp. (Aristotelův výrok o obtížnosti správného mlčení) – první 2 andílci jsou shodní s andělskými reprezentanty Nepomukových ctností na zmíněném sedleckém svatoján. sloupu – podrobný popis uhříněveské památky z pera míst. faráře Zeleckého z 1715 (z nějž hlavně vyplývá výše uvedený popis) chválí její podst. (doslova „sloup“) jako dovedně vytesaný a jánskou sochu i 3 reliéfy v kartuších považuje za co nejmělečtější provedené – Zelecký neudává ani dobu vzniku pomníku, ani autora, ani zřiz., z far. kroniky však

vyplývá, že pomník pořídil svým nákladem hejtman zdejšího liechtensteinského pan. a titel Fridrich Bartl (→ výše 1/), jenž dle míst. matriky usnul v Pánu 11. X. 1714 ve stáří 55 l. a dle far. kroniky byl pův. pohřben v kap. P. Marie v míst. far. k. – rozbořen díla se dospělo k názoru, že jde o práci sochaře Matěje Václava Jäckela (jako první ji Jäckelovi připsal O. J. Blažíček 1940), která dle našeho soudu vznikla až po Jäckelově sloupu v *Sedlci u Kutné Hory* (1704-8), jímž se inspiruje (→ výše) – datem ad quem bude zmíněný r. 1714

3/ na dalších 2 místech uhříněveského far. území stojí u cest jiné 2 dobře znázorněné a vytes. sochy značné velikosti na kam. „sloupech“ (tj. nejspíše podstavcích), dol. 1715 – **pozn.:** v obcích tehdejšího rozsáhlého území uhříněveské f. byly kromě sochy v samotné *Uhříněvsi* zjištěny skutečně již jen 2 další kam. sochy, jedna v **Běhovicích (nyní část hl. města Prahy)**, druhá v **Kolodějích (nyní část hl. města Prahy)** – podobu první neznáme – její umístění je dol. prvním vojenským mapováním, a to při c. odbočující z hl. c. *Praha – Kolín* sm. do *Kolodějí* – t. památka byla znič. 1919 a na jejím místě stojí pom. obětí první světové války a mistra Jana Husa z 1927 a 1928 – kolodějská svatoján. socha se dosud dochovala: jde o ušlechtilé provedenou figuru stojícího kanov. hledícího s mírně nakloněnou hlavou na kruzifix, který drží zpr. doleva – poměrně vysoký čtyřb. podst. je dvoutáčový, v obou etážích prohnutý, s konvexní spodní částí – t. památka vznikla jistě v 1. pol. 18. st. – snad byla pořízena v souvislosti s budováním zdejšího zámku uhříněveskou vr. (1706-12, 1714-20)

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře a vikáře Františka Fridricha Zeleckého, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 192^v); 1/ L TISCHEROVÁ 2013, 577, pozn. 1486 (dle výpisu pořízeného z míst. far. kroniky z 1655-1736 a pojatého do míst. far. pam. knihy založené 1824 byl zdejší hejtman Bedřich Bartl velkým dobrodincem zdejšího k. a titulem, což se projevil tím, že dal vytvořit ol. obraz pro k. a současně venkovní kam. sochu); 2/ E (v rozevřené kn. držené andílkem, na str. vl.) *IN VITA / difficil / LIMUM / TACERE* – (na str. vpr.) *qvæ di / CENdA / N suNt / Ar:* – R uhříněveská far. matrika z 1714-39, úmrtí 11. X. 1714 (AHMP, sign. Uh N4O4Z4 (1714-1739), fol. 152^r) – L PMKČ I, 211 (dat. poč. 18. st.) – *Popis obcí školního okresu říčanského* 1938, 191 (dat. poč. 18. st., zřiz. Bedřich Bartl, † 1714) – *UPČ* 4, 136 (dat. cca 1730) – VANČURA 1994, 199, 200 (obr. 6), 208 – TISCHEROVÁ 2013, 125, 377-378 (č. kat. 123, dat. cca 1730), 577 (pozn. 1486, podrobné sdělení údajů o hejtmanu Bartlovi a jím zřízené soše ze zdejší far. kroniky, vlastně výpisu ze st. kroniky pojatého do far. pam. knihy založené 1824 – **pozn.:** na rozdíl od t. autorky jsme přesvědčení o zařazení sochy do st. období 1708-14, neboť Zeleckého popis památky z 1715 se do podrobností shoduje s její dneš. podobou) – *UPP, V. P. M-Ž* 1, 806-807 (dat. cca 1730); 3/ R nedat. l. zpr. míst. faráře a vikáře Františka Fridricha Zeleckého, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 192^v) – **k soše**

v **Běhovicích:** I www.turistika.cz (*Zapomenuté pražské pomníky, sochy a kříže – díl I. – Běhovice*) – **k soše v Kolodějích:** L *Popis obcí školního okresu říčanského* 1938, 51 – *UPČ* 2, 89 (dat. 1. pol. 18. st.) – *UPP, V. P. A-L*, 726

Újezd, dř. Velký Újezd či Hrubý Újezdec (Č, Bol, Pr, v. a f. Dobrovice)

u hl. cesty písk. socha: kanov. klečí na obláčcích nesených andílky, sklání se k reliéfu P. Marie Starobol. v sedmilistém květu (přidělaném k záloktí jeho pr. ruky) a v uctivém gestu klade lv. na hrud' – podstavec hran., zdob. rámy s vykrojenými rohy (v před. rámu náp.), postament čtyřb., projmutý – 1728, zřiz. A. a W. Pazlerovi

E (v rámu vpř. na podst.) *St / Ioannes Nepomu / Ora Pro nobis / A: & W: Pazler / 1728* – L *SPHU* XXI, 330 – SKRUŽNÝ 1969, 279 – *UPČ* 4, 139 – LICINBERGOVÁ 2015 – *MTSSP* 2019, 742-746 – L pamatkovykatalog.cz (*Socha sv. Jana Nepomuckého – Újezd*) (A. W. Pazler považován za aut.)

Újezd, n. Augezd či Aujezd (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f. Běhařovice)

u vsi sm. ke král. c. socha na svém podst., dol. 1715 R l. zpr. běhařovického faráře Jiřího Martinkovice, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 134^r), což je příl. C k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v), který zmíněný údaj od Martinkovice čerpá

Újezd, n. Augezd (M, Hra, Ol, d. Uherský Brod, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Újezd, n. Augezd (M, Olo, Ol, d. Uničov, f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. obraz, dol. 1716

2/ nedaleko far. k. kam. socha: stojící kanov. drží kruzifix zpr. doleva – podst. hran., vpř. na něm reliéf Svržení z m. (m. dvouobloukový, pod pr. obloukem částečně na vodě, částečně ve vzduchu 5 hvězdiček rozmístěných do kruhu, na m. stojí po stranách po jednom strážném s kopím či halapartnou, upr. skupina 5 ozbrojenců, z nichž 2 a 2 po stranách drží halapartny, pátý upr. shazuje kanovníka přes most. zídku nad pilířem, kanov. přepadává, jeho bilet již letí dolů na říční hladinu) – na ostatních stěnách soklu nápisy – 1718, patrně z odkazu míst. faráře Antonína Františka Feikxe († již 12. II. 1716)

1/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6); 2/ E (na podst. vl.) *SANCTE IOANNES / NEPOMVCENE / ORA PRO NOBIS / AVGES / DENSIBVS* (= 1718) – (t. vpr.) *HEILIGER IOAN / NES NEPOMVCE / NE ERHALTE VNS / DEN SEGEN VON / GOTT* (= 1718) – (t. vz.) *A. F: F: P: A: F: F: F:* (= Antonius Franciscus Feikx Parochus Augesdensis fieri fecit)

Újezd viz *Holohlavy*

Újezd viz *Jenišův Újezd*

Újezd u Brna, do 1952 Újezd, n. Augezd (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f.)

v kap. sv. Antonína Pad. (1703, zřiz. míst. farář Jan Josef Ignác Janovský a dobrodinci) nad vsí na vrchu *Kříby* boč. oltář, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r) – I www.ujezdubrna.cz

Újezd u Svatého Kříže viz Radnice II

U léčivého pramene viz Dobrá Voda

Úlibice (či Oulibice), n. Aulibitz (Č, Hra, Kh, f. Lužany)

1/ ve fil. k. Zvěst. P. Marie a snad i ve vsi na veř. c. nedávno postav. socha, dol. 1715 (→ výše, Lužany II)

2/ v novostavbě fil. k. Zvěst. P. Marie, která 1716 nahradila pův. k., v rámci soudobého či o málo st. zař. na pr. boč. oltáři socha

2/ L UPČ 4, 140

Ulišov viz Volšovy

Únanov, n. Winau (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f. Jevišovice)

ve vsi socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Únětice, dř. Ounětice (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

záp. od vsi na rozcestí polních c. kam. sloup (oblý, na hran. podst., nahoře zakončený prostou hlavicí) s písk. sochou, 1699 – v VIII. 1715 žádal míst. farář Daniel Václav Josef Turek (ve fun. 1707-18) praž. arcib. konz., zda může nad sochou postavit klenutou kapli pro trvalejší uchování řečené sochy – není jasné, zda t. sochou měl na mysli výše popsaný svatoján. sloup z 1699 či jen jeho vrcholovou plastiku, výsledkem však je, že kaple byla jeho přičiněním postav. právě naproti onomu sloupu – stalo se tak 1716, stavitelem byl zednický mistr Pavel Duchek, stavba je to obdélná, polokruhem ukončená, valeně sklenutá v lodí a konchou, pásem oddělenou, v oblém zakončení – průč. kaple členěno dvojicí lizén a vyvrcholeno štítem s křídlatými zdmi, vstupní portál obdélný, v rámci s uchy, v boč. zdech malá půlkruhová okénka a na střeše zděná čtyřb. lucernička – uv. oltářik

E (na soklu sloupu) 1699 – R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., VIII. 1715 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 76^v) – L PMKČ V, 87, 94 – UPČ 1957, 812 – SKRUŽNÝ 1969, 270 – UPČ 4, 141-142 – MTSSP 2019, 959-962 (sloup pův., opravou doplněný, socha novodobou kopií)

Unhošť, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla:

1a/ na boč. ol. P. Marie Bol. dřev. socha vys. 1 a ¼ lokte, mal. na způsob kanovníka s biretem, v jedné ruce držícího krucifix, v druhé palmu, 1698, zřiz. ryt. Václav Mazaný (1715 již †), který dal také pro P. Marii pořídit svatostánek či archu s ozdobami a 4 anděly

1b/ obraz mal. na plátně, v krásném rámu, 1 loket – daroval jej kostelu před 1715 ryt. Jiří Babka (1715 již †)

1c/ barok. stříb. a zlac. monstrance, vys. 48 cm, na noze zdobená tepanými and. hlavami a akanty kolem 2 medailonů s otřelým znakem a nápisem – nodus kulový – svršek monstrance oválný, paprskový – na rámečku kolem lunuly nasazený nepravé drahokamy – na paprscích mezi akant. rozvilinami dole tepaný reliéf sv. Kateřiny, po stranách reliéfy sv. Václava, Barbory, JN a Vojtěcha (vše polopostavy), nejvýše Boha Otce a Holubice v oblacích – na spodu nohy býval prý letop. 1694, zřiz. Kurkovský z Lukovan

1d/ zlac. kalich z tepané stříbra, vys. 23,7 cm – na šestilaločné noze tepané medailonky se sruženými and. hlavami a akantem na kupě, nodu i noze – t. medailony představují na kupě sv. Barboru (patronka unhošťské kaple), SJN (patron řádu křižovníků s červ. hv., který spravoval unhošťskou f.; světec zachycen v ov. medailonu, ve stříbřeném reliéfu se zlatým pozadím, jako polopostava v kanov. rouchu, s biretem na hlavě, paprscitou ☼ kolem hlavy, s krucifixem v pr. a palmou v lv.) a sv. Norberta (patron donátora), na noze pak sv. Petra a Pavla (patroni kostela) a znak donátora – dílo bylo značeno nyní již nečit. náp. (zřejmě se vztahujícím ke kolowratské donaci), iniciálami autora, novoměstskou značkou s letopočtem, dále praž. repuncem a osvobozovací značkou – jde o práci praž. novoměst. zlatníka Rinalda Ranzoniho z 1702 objednanou hr. Maxmiliánem Norbertem Krakowským z Kolowrat, tehdejšími prezidentem nad apelacemi v Č. král. (ve fun. 1700-04)

2/ v kap. sv. Barbory visí na stěně obraz krásně mal. ve skle, vys. 1 loket – cca 1709 nebo cca 1707 jej t. svatyni věnovala jistá žena z vojska

3/ různé Unhošťané mají v domech mal. i na papíře tištěné obrazy, dol. 1715

- **pozn.:** památky 1a, 1b, 2, 3/ se na svém místě nacházely ještě 1715

1a/ R l. zpr. míst. faráře Václava I. A. Bramhauského, kříž. s červ. hv., 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 43-II^{r-v}); 1b, 2/ R t., fol. 43-II^v (2/ dat. cca 1709); 1a, b, 2, 3/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Bramhauského, [1715] (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) (2/ dat. cca 1707) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinliha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r); 1c/ E (v medailonu na noze monstrance) *KVRKOVSKY Z LVKOWAN / 1694* – H (t. v dalším medailonu) nyní již otřelý znak – L *SPHU* XXVI, 124-125, obr. 110 na pag. 125 – BARÁKOVÁ 2006, 92; 1d/ E (na spod. části kalichu zbytky rytého náp.) [KO]LO[WRAT] [...] *IS REGNI* [BOH]EM[Æ] [...] *MAX* [...] *COM*[ES] – (na dalším místě kalicha) *RR* (= Rinaldo Ranzoni) – (u novoměst. značky) 1702 – H (na noze v medailonu) znak Kolowratů – L *SPHU* XXVI, 125 (+ obr. 111) – PUČALÍK 2009, 31 – *Svatý na mostě* 2009, 97 (+ 2 obr.)

Uničov, n. Mährisch Neustadt, král. město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie:

1a/ velice zdobný a drahocenný oltář, zřiz. míst. rychtář Ignác František Doleator, spoluzakladatel zdejšího bratrstva P. Marie a SJN, na své náklady, snad v čase založení jmenovaného bratrstva (1708), jistě však do 1716

1b/ nejpravděpodobněji na boč. očiřtcevé m oltáři čili oltáři věrných zesnulých obraz Sedmi svatých útočiřt, olej na plátně: ve vr. malby Bůh Otec a holubice Duchu sv., níže upr. monstrance s hostií a po jejich str. Ukřižovaný a Matka Boží kojící, níže vl. 3 archandělé a Anděl strážný, vpr. skupina světců mezi nimi na před. místě klečící prostovlasý SJN (v kanov. rouchu, s biretem ve spuřtěné lv., snad s relikvií jazyka v pr., hledící s důvěrou k Eucharistii v monstranci), za Nepomukem v kněžském oděni prostovlasý JS, dále je mezi světci vidět sv. Mikuláš, Apoléna, Ondřej, Josef a Augustin, nejniže je kompozice dotvářena duřemi v očiřtcevé m ohni – malba z údobí 1720/30

2/ v minor. kláš. k. sv. Kříže socha, dol. 1716

3/ 1716 je sděleno, že na nám. bude v brzké době postav. socha – není známo, k jakému vyúřtění t. záměr dořel, jistě je, že míst. farář František Antonín Panenka, tehdejší rektor míst. bratrstva, před svou smrtí († 17. VIII. 1727) věnoval 150 zl. na zřizení sloupu na nám. – zákl. kámen k pomníku byl položen za Panenkova nástupce Ondřeje Antonína Richtera 1729 – sloup měl být původně zasvěcen jen SJN, jelikož však byl věnován na poděkování za trojí záchranu města (před husity 1424, před Huny 1463 a před horřím dopadem moru 1709 a 1715), byla dedikace rozřířena o P. Marii – na monumentu je připomenut rovněž SJS, který v Uničově působil jako kaplan – vysoce hodnotný sloup P. Marie a SJN byl dokončen 1743

4/ v Uničově je stěží dům, ve kterém by nebyl vyst. obraz nebo socha a také děti nosí a uctívají obrázek, dol. 1716

1a/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5) (drahocenný oltář) – **L** EUGL 1832, 210-211 (zřiz. oltáře); **1b/ L** MOISAN-JABLOŇSKA 2008, 860, 861 (obr. 6) – Uničov – historie moravského města 2013, 176, 177 (ol. očiřtcevé m či věrných zesnulých); **2-4/ R** l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6); **3/ L** EUGL 1832, 216-217 – WOLNÝ I. I, 421 – Uničov – historie moravského města 2013, 173, 214-216

Úpice, dř. Oupice, n. Eipel, měřtečko (Č, Hra, Kh, f.)

1715 zde dol. četné obrazy a sochy (patrně v celé f.)

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

Urbanov, n. Urbanau (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

na návsi kam. socha: kanov. (se stólu dekorovanou květy) stojící lv. nohou na stupínku (připomínajícím knihu) kontemplanje malý krucifix, jež s palmou drží blízko tváře v lv., a v pr. ruce třímá uzavřenou knihu se sponami – podst. polygonální – kolem čtvercová balustr. – materiál

pomníku hrubozrný pískovec a muřlový vápenec – socha svéc. 17. IX. 1729 míst. farářem Řehořem Žiřkou (ve fun. 8. V. 1713 † 1746)

I pamatkovykatalog.cz (86950/7-5374 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Úřov, n. Aussee, od kon. 19. st. Mährisch Aussee, měřtečko (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f.)

1/ na nám. kam. socha: na obláčcích (se 2 okřídlenými and. hlavami vpř.) stojí kanov. hledící před sebe, v lv. kov. palma, v pr. krucifix, který ručkama zeřadu přidržuje andílek téměř rozvěrně přelétající světcovo pr. rameno – postament čtyřb., zřob. páskami stočenými do volut a rostlinným dekorem – podst. čtyřb., s boč. užřimi křídly se stuhovo-rozvilinovou výřdobou uzavřenou nahoře i dole volutami, mezi nimiž stojí po jedné postavě andílka s bederní rouškou (oba andílci drží oběma ručkama volutami zřobené malé kart. s vřočením díla) – před. stěna podst. nese kart. ve stuhovém a rozv. zarámování, v němž prázdny erbovní štít – pomník spočívá na 2 stupních obělného půdorysu – 1714 – podobnost s díly Jana Sturmera

2/ na vrchu nad měřtečkem nedaleko zámku kam. „kolos“ čili socha: na dvou osmib. stupních spočívá mohutný válcový podst. s lizénami v pomyslných nárožích, zřobnými kapkami a volutami – lizény vystupují natolik, že základna soklu se stává osmibokou – spod. část soklu zřobí po celém obvodu akant – lizény podstavec dělí na 4 pole, z nichž před. nese erb ve volut. zarámování, na ostatních stěnách jsou nápisy (také ve volut. zarámování) a pod zarámováním na zad. stěně letop. – postament opakuje půdorys podst. a je dekorován 4 malými volut. křídly – výše jeřt jeden postament a na něm stojící prostovlasý kanov. shlížející dolů k malému kam. krucifixu, který světci oběma nataženými ručkama nastavuje ke kontemplaci andílek s bederní rouškou, stojící před světcovou pr., ustupující nohou – zřiz. František Václav šlechtic z Thanenbergu, hosp. rádce a inspektor několika pan. panujících vévody opavského a krnovského Josefa Jana Adama kn. z Liechtensteinu, gubernátora liechtensteinského domu (v t. fun. 1721 † 1732), majitele Úřova – Thanenberg dal t. kolos postavít ke cti svého patrona, SJN, v r. kanonizace, přičemž se na pomníku objevuje letop. 1724 provedený arabskými číslicemi a letop. 1725 obsažený v chron., v němž je kanonizace zmíněna (nep. jde o jeden z dokladů dobového přesvědčení, že postup kanonizačního procesu vyúřtí v Nepomukovo svatořečení již 1725)

1/ E (na lv. boč. křídle podst. v kart. držené andílkem) *AN/NO* – (t. na pr. boč. křídle podst.) *17/14* – **R** l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v) – **I** pamatkovykatalog.cz (100949 – socha sv. Jana Nepomuckého); **2/ E** (na podst. vpr. v zarámování) *MAGNO/ FAMA PERI: / CLITANTIVM/ PATRONO/ INVICTO SIGILLI/ CONFESSIOŇIS/ SECRETARIO/ MARTIRI/ STELLIS/ CORONATO* – (t. vz.) *HVNC/ COLLOSSVM/ DEVOTIONIS/ ERGO DEDICAT/*

ANNŌ CANO: / :NIZATIONIS / DIVI IOANNIS / NEPOMVCENĪ / PATRONĪ / SVĪ (od slova *Anno* = 1725) – (níže pod zarámováním) 17 24 – (na podst. vl. v zarámování) **D: FRANC: / WENCES· NOBIL: / DE THANENBERG / TVNC TEMPORIS / SERENISSIMI / OPAVIÆ CARNOVIÆ / REGNANTIS DVCIS / et GVBERNATORIS / DOMVS LICHTENSTEIN / CONSILIARIVS / OeCONOMICVS et / COMPLVRIVM / DOMINIORVM / INSPECTOR** – **H** (vpř. na podst.) znak zřiz. – **I** pamatkovykatalog.cz (40771/8-1171 – socha sv. Jana Nepomuckého)

Ústí (dř. Oustí) viz *Nová Paka 2/*

Ústí nad Labem, n. Aussig, král. město (Č, Lit, Li, v. a d.)

1/ v děk. k. Naneb. P. Marie:

1a/ na plátně obratně mal. obraz (☼), vys. 3 lokty, cca 1695, zřiz. jakýsi ctitel

1b/ krásný oltář zcela oštafirovaný zlatem a stříbrem, s dřev. sochou upr., se ☼ z čistého, zlaceného stříbra, cca 1703, zřiz. více ctitelů

2/ ve špit. k. sv. Materny za hradbami města obraz (☉) mal. na plátně, před 1706, dar jistého měšťana **3/** 1715 se ve zdejší malém král. městě a na jeho předměstí v obytných domech nacházel následující počet vyobrazení (většinou ☼), vyřezávaných ze dřeva, malovaných i provedených v mědirytu, a též knížek, litanií i hymnů či pisní (uváděno dle obyvatel nebo jednotlivých budov, zmíněni i lidé, u nichž se nenacházela žádná památka, pův. n. seznam zde přeložen a jemně upravován):

u pana Arnoldta ... 7

Hanß Georg Jarschel ... 1

cís. obytný dům ... 3

paní Elisabetha Schwellerin ... 8

paní Elisabetha Wündischin ... 3

dům Michela Letzsche, v modlitební knize ... 1

p. Antonij Khun ... 1

p. Catharina Weickertin ... 1

p. Ferdinand Vlbrecht ... 2

p. Jermias Khun ... 1

p. Wentzel Kippelt ... 1

jeho p. matka ... 2

jeho p. švagrová, Catharina 1

p. Jacob Martin ... 2

p. Michäl Antonij Fockh ... 4

Gorg Bogner ... -

Antonij Tham, v modlitební knize ... 1

Andres Albrecht (či Vlbrecht) ... 1

Andres Senger ... 1

p. Matthes Frantz Pladtlich ... 12

Hanß Adam Pittner ... 1

Hanß Gorg Petz ... 1

paní Roßenbaumin ... 1

její syn, konvář ... 1

Wentzel Thyle ... 1

Jacob Wentzel ... -

Niclaus Tham má život a ... 1

Nicodem Pfaff ... 1

Christoph Meßner ... 1

Christian Fleischer, litanie a 2

Gottfriedt Windisch – 1

p[an] Freyer ... -

Hanß Gorg Sturm ... 2

Michel Reich, na zákampí ... 1

p. Michäl Vlbrecht ... 3

paní Elisabetha Schmiedin : 1

p. Johann Michal Ferel ... 1

p. primátor Hartel ... 1

p. cís. poštmistr ... 3

p. Johann Michel Vogel ... 1

p. Matthes Ferd. Roßlau ... 1

Joseph Hönekh ... 1

Elisabetha Försterin ... 1

v obilném mlýně ... -

Paul Tham starší ... 1

Wentzel Windisch, v modlitební knížce 1

Hanß Menhart ... 1

Hanß Gorg Berger ... 1

Nickel Schmeltzer ... 1

Joseph Gaube ... 1

Hanß Hönne ... -

Leopoldt Eder (Fder?) ... 2

Hanß Michel Tham ... 1

Hanß Michel Soltzman, v modlitební knížce 1

Christoph Möcke ... -

p. Pledtlich Hanß na stráni ... -

Ferdinand Gentzsch ... 1

Carel Coridantzský ... -

v obilném mlýně ... 1

Gabriel Hönel ... 1

p. Frantz Krappel ... 1

Adam Jllig, v modlitební knížce 1

Sybilla Schumanin ... 2

Hanß Gorg Röhr ... -

Dorodea Mösclin ... 1

Frantz Künel ... 1

Henrich Ducha, hymnus (český?) 2

Hanß Michel Richter ... 1

Friedrich Tham ... 1

Christian Pachman ... 2

Jacob Pätzelj ... 1

Wentzel Schmeltzer ... 1

Henrich Vnger ... 1

Procksch ... -

Hanß Khünel ... -

Hanß Pfaffe ... 1

Joseph Perger ... 1

Hanß Gorg Höllinger ... 1

Beningna Fleischerin ... 1

Hanckovský dům ... -

Ferd. Rabuske starší ... 1

Frantz Tam ... -

Försterovský dům ... 1

Hanß Adam Patz ... 1

Johann Robuský ... 1

Wentzel Tham ... -

Christian Fleischman ... 2

Hanß Treschtineý ... 1

dům Jacoba Fönstera ... -

Hanß Gorg Kellein (či Killnin) ... 1
 Andres Fiedtler ... 1
 Michel Reich ... 1
 Gorge Wancke ... -
 Joseph Perger ... 1
 Hanß Schirmer ... -
 Michel Höllinger ... 1
 na zdejším děkanství krásná 2
 Casper Wilfert ... 1
 Christian Wagner ... -
 Hanß Kluge ... 1
 Max Steüerer ... -
 Balhasar N. ... 1
 Jermias Khun, řezník, v modlitební kn. 1
 Nickel Vlbrecht, v modlitební knize ... 1
 Christian Hasperger ... 2
 paní Hickin ... -
 Ferd. Robuský mladší ... 2
 Hanß Adam Windisch ... 1
 Paul Tham starší a Joseph Tham ... 4
 paní Gebhartin, v modlitební knize ... 1
 Dobias Getze ... 2
 Wentzel Tham ... 1
 Christian Greýlich ... -
 Sebastian Moßner ... 2
 Lorentz Galler ... 2
 Petter Reich ... 1
 Hanß Adam Fockh ... 1
 Dorodeg Glettin, v knize ... 2
 p. Michel Gýttler ... 1
 Johann Höffer ... 1
 Gorge Tham ... 1
 Christina Crederin ... 2
 p. Michäl Sturm ... 2
 Wentzel Tham ... 1
 paní Reichlin, vdova ... 2
 Christian Weber ... 2
 král. radnice ... 1
 p. Johann Michel Stoltz ... 8
 p. Martin Tham a p. syn Joseph ... 2
 paní Verwalderin a dcera ... 4
 Ftzeltovský obytný dům ... -
 Cristoph Müller ... 1
 p. Dobias Khun ... 3
 Johann Khun ... 3
 p. Wentzel Kleinnickel ... 10
 Hanß Gorg Reichel ... 4
 Gorge Köller ... -
 Maria Putterschneiderin ... 1
 Matthes Reichel ... 2
 Hanß Tietze ... -
 Hanß Neýder, v modlitební knížce ... 1
 Michel Blutlich (či Bladtlich) ... 3
 Matthes Richter ... 1
 Hanß Adam Richter ... 2
 Gottfriedt Grietzbach ... 2
 Hanß Adam Graff ... 1
 Gabriel Hoße ... 1
 Maria Richterin ... 3
 Henrich Beer ... 1
 Hanß Gorg Schlegel ... 1
 Maria Pfeiffenbrüingin ... 1
 Adam Rabuský ... 1
 Hanß Gorg Fock ... 1
 Christoph Punckerth ... 1
 dvě panny Pittnerovy ... -
 Michel Vlbrigt ... 1
 Hanß Michel Pettersch ... 2
 Valtin Reichel ... 1
 Veit Mischkowitz ... -
 Veit Öder ... 1
 Hanß Adam Püschel, mlynář ... 1
 paní Hertzogin ... 1
 Gorge Francke ... 1
 panna Maria Anna Vlbrechtin ... 2
 p. Caspar Gallawada ... 1
 paní Fiebigin ... 3
 paní Wilfertin ... 2
 Adam Focke ... 1
 paní Francisca Kochin ... 3
 Wentzel Meltzer ... 1
 Jacob Sieche ... 1
 Dorodea Henrichin ... 2
 Jedeckh Schmuk, lesník ... -
 Bartel Schmuckh a vdova ... -
 Frantz a Adam Fockh ... 1
 Baldthasar Cormelj ... 2
 Schneiderin, vdova, a syn ... 1
 Glaßerin, vdova ... -
 Götzin, vdova ... 1
 Hanß Willnuthe ... 1
 Pölligin, vdova ... 1
 Vrbann Wabel ... 1
 Hanß Michel Khun ... 1
 Sengebertová, panna ... -
 Anna Berin ... -
 Frantz Pladtlich, v modlitební knížce 1
 Frantz Vnger ... 1
 Joseph Khun ... 1
 Carel Siemon ... 1
 Sobina Getzin ... -
 Frantz Hoffman, v modlitební knížce ... 1
 Adalberth Güttler ... 1
 Hanß Gorg Tam ... 1
 paní Hardtlichin ... 1
 Henrich Klein ... 2
 Friedrich Streibel ... 2
 v domě Adama Khünla ... 1
 Vallentin Menhart ... 1
 dům Vnger ... 1
 Thomas Vnger ... 1
 Hanß Mich Möcke (či Mäke) ... 1
 Wentzel Möcke (či Mäke) ... -
 Michel Berger ... -
 Jacob Höne ... 1
 Maria Thunlin, vdova ... -
 Christian Handle (či Handke) ... 2
 Susanna Wagnerin ... 1
 Hanß Graffe ... -
 Mölcher Heister ... 1

Hanß Hoffman ... 1
 Gabriel Arnoldt ... -
 Aron Egler ... 1
 Hanß Tham ... 1
 Hanß Michel Perger ... 1
 Anna Hoffmanin ... -
 Andres Stiebling ... 1
 Hanß Vlbrecht ... -
 Hanß Hicke ... 1
 Michel Herwit ... 1
 Joseph Richter ... 1
 Sturmová, vdova ... 1
 Whilhelmo Ttzschackerth ... 2
 Blaßius Erlacher, v modlitební knížce 1
 Hanß Martin ... 2
 p. Michel Muller ... 1
 p. Christoph Jlling ... 1
 paní Marthta Heintzin ... 1
 p. Joseph Prachr ... 1
 paní Catharina Peterschin ... 1
 Gorge Khun ... -
 Dobias Tham ... 1
 – úhrnem šlo o 298 kusů vyřezávaných, malovaných nebo v mědirytu provedených vyobrazení, přičemž modlitebních knih a knížek bylo v seznamu zmíněno 13, život 1, litanie 1 a hymnus (snad český) 1 – na 40 adresách se nenacházelo žádné vyobrazení, adres, na kterých byla vyobrazení zjištěna, bylo 191, přičemž na děkanství byla 2 krásná vyobrazení, na radnici 1, nejvíce jich měl pan Matthes Frantz Pladtlich (12), po něm následovali pánové Wentzel Kleinnickel (10) a Johann Michel Stoltz (8) a paní Elisabetha Schwellerin (také 8) – Pladtlich a Kleinnickel vdělili svatému JN za dobrodiní (→ D.1, 174 a 707) – Pladtlich navíc ve svém svědectví o přijatých dobrodiních podotkl, že ve svých pokojích a modlitebních knížkách uchovává přes 30 vyobrazení (tedy nikoli jen 12, ovšem zbývající počet mohl představovat drobné „svaté obrázky“)
 4/ nový kam. most přes ř. *Bilinu*, vystav. na místě dřev. m. péčí purkmistra Jana Václava Kleinnickela (zminěného výše → 3/), byl 1721 vyzdoben sochami sv. Jana Křtitele, sv. Barbory, SJN a sv. Anny, jež věnovalo několik míst. měšťanů, a nakonec (1722) sousoším Ukřižovaného s kořící se sv. Maří Magd. u paty kříže, které dala postavit ústecká měst. rada

1a, 2/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocha, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^v); 1b/ R t., fol. 285^{r-v}); 3/ R n. soupis vyobrazení v obytných domech ve městě Ústí a na předměstí (NA, ČDK, kn. 117, fol. 292 – text ve sloupcích na 3 pag.), což je příl. avizovaná v l. zpr. ústec. děkana a vikáře Jana Václava Fratiška Kocha z 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^v); 4/ L *UPČ* 4, 148 (krucifix z 1722) – SOUČEK 1999, 286 (dat. 1721) – I www.usti-nad-labem.cz/dejiny/17-19st/ul-4-2.htm

Ústí nad Orlicí, dř. Oustí nad Orlicí, n. Wildenschwert či Wilhelmswerd, město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

pův. u far. (nyní děk.) k. na nám., nyní v ul. 17. listopadu písk. socha (prohnutě stojící kanov. sklání hlavu ke krucifixu, který podpírá pravici a opírá jej o rameno t. ruky, v lv. vel. palma) na hran. podst. vpř. vyvrcholeném do volut stočenou řím. (a upr. čelní stěny zdobeném reliéfem Jazyka v oblacích, ozářeného ☼) – památka budí otázky – oproti tradičnímu názoru (J. Cibulka), že socha pochází z 1663 (dle bezvadné dat. na plintu), a je tak nejstarší dochovanou exteriérní skulpturou a představuje významný stupeň ve vývoji ikonografie, naskýtá se pravděpodobnější rozuzlení problému: pův. „sloup“ (sloup nebo socha či obojí, → první část spod. náp.) z 1663 byl věnován Janovi, ochránci Českého království, nep. JN – podobu t. nedochovaného sloupu či sochy neznáme (památka mohla být ze dřeva i z kamene nebo z kombinace obojího) – pův. památku nahradil dneš. pomník z kamene, který v sobě uchoval reminiscenci na předešlé dílo jak datací na plintu (1663), tak chronogramem v první části náp. na vespod podst. (1663) – kdy došlo k tvorbě nového pomníku, sděluje chron. v druhé části náp. na podst.: 1713 – celý náp. je chronostichem v elegickém distichu – reliéf Jazyka byl na podst. doplněn později (přinejmenším někdy po 1721, spíše však značně později), nelze ale vyloučit, že hl. část podst. byla časem nahrazena mladší

E (vpř. na plintu) 1663 – (v před. části podst. dole) *PATRONO REGNI STA PIA / VNDE COLVMNA JOANNI* (= 1663, písmeno „J“ se nazapočítává) / *IS COLVMEN PATRIAE / DELIGET ESSE SVÆ*. (= 1713) A. 1713 – L CIBULKA 1930 (názory J. Cibulky o stáří sochy a jejím místě ve vývoji svatoján. ikonografie) – *SPHU* XLVII, 21, 239-240, 242 (obr. 199) – z Cibulky vycházejí nebo s dat. 1663 souhlasí: L KOŘÁN 1970, 108 – RYNEŠ 1972, 70 – NEUMANN 1974a, 200 (č. kat. 147) – ALSTEROVÁ 1976, 81-82 – CHLÁDKOVÁ 2013, 20, 58-59, 62, 63, 127, obr. 54 – MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012, 35-36, 41-42 – ústeckou sochu považuje za pozdější než praž. most. sochu L ROYT 1993e, 376 – PANOCH 2007, 112 (dubiózní datum vzniku), obr. 134-136

U svaté Anny viz Javorná

U sv. Kiliána viz Svatý Kilián

Úštěk, n. Auscha, město (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla 1705 umístěna k oltáři Bol. Matky na boku na ep. straně socha (☼)

R l. zpr. míst. faráře Františka Ignáce Burckardta, 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 320^r)

Úterý, n. Neumarkt, město (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ ve far. k. Nar. sv. Jana Křt.:

1a/ mezi jinými sochami světců socha, cca 1700

1b/ mal. obraz, dol. 1715

2/ v mnoha domech obrazy a sochy s ☼ kolem hlavy, dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Kryšpína Zetlizer, prem., 17. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 98^r); 1a/ L UPČ 4, 160 (cca 1700)

Útvina, n. Uit(t)wa, městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ ve far. k. sv. Víta na boč. ol. sv. Antonína Pad. socha (s palmou mučedníka, avšak ○), vys. téměř 2 lokty, cca 1700

2/ míst. farář Mikuláš Suterin (nastoupil sem někdy po 1706) měl na svém domácím ol. vyobrazení, u kterého se modlival od 1696, dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. faráře Mikuláše „C. G.“ Suterina, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 290^r); 2/ R t., fol. 291^r

Úvaly, dř. Ouvaly, městečko (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f. Tuklaty)

1/ ve fil. k. Zvěst. P. Marie (přestav. 1724) na boč. ol. nahoře podobizna té samé velikosti jako v tuklatském far. k. (→ výše, Tuklaty), dol. 1715

2/ na spodní části nám. dal 3. VIII. 1701 Jiří Doubrava, vrchní rychtář a zřejmě nejzámožnější poddaný škvoreckého pan. u svého domu postavit kam. sochu: → praž. most. typ, avšak bez knihy pod pr. nohou a s hlavou velmi mírně nakloněnou vpřed – podst. dvouetážový, spočívající na stupni čtvercové základny – v dol. etáži vys. hranol zdob. na stěnách rámem nahoře i dole ukončeným obloukem a uv. opatřeným geometrickým dekorem (psaníčko), hor. etáž nižší, téměř krychle, na stěnách zdobená zarámováním s vykrojenými rohy – **pozn.:** při přemísťování sochy 1919 (z nám. ke k., kde stojí doposud) byly v jejím podst. nalezeny 2 mince z 1699 a mar. medailónek

1/ R l. zpr. míst. faráře Václava Pečeného, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 367); 2/ E (na řím. dolního dílu podstavce vpř.) *Georg Dobrowa hatt dieses werck – (t. vpr.) auffrichten lassen J701 die 3. Avgvst. – L SPHU XXIV, 113 – PMKČ I, 33 – SKRUŽNÝ 1969, 272 – UPČ 4, 162 – informační cedule u t. památky*

Valašské Meziříčí, do 18. st. Meziříčí nad Bečvou nebo Meziříčí pod Rožnovem, n. Wallachisch Meseritsch, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie a sv. Kunhuty obraz, dol. 1716

2/ v pův. renesančním zámku (před jeho barok. přestavbou) na okraji hrazeného města, v rezidenci Maxmiliána Františka Antonína ze Zierotina a správním centru jeho alodního a lenního statku meziříčského, se v místnosti před šlechticovým pokojem nacházela socha – jako *Sanctus Johaný Nepomuceni Statua* je zapsána v soupisu pozůstalosti zmíněného pána († 29. III. 1706), pořízeném mezi 5. a 7. VII. 1706

3/ u m. přes ř. *Bečvu* kam. socha, 1708

1, 3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r); 2/ L LASZTOVICZA 2021, 58; 3/ L HLOBIL 1993, 392 (pozn. 4) (dat. 1708) – MALINA 2014, 11, 21 – **pozn.:** není jisté, zda socha,

která byla na přelomu 40. a 50. l. 20. st. při budování nového betonového m. v Meziříčí odstraněna a 1969 darována Valašskému muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, kde dosud stojí v areálu Dřevěného městečka, identická se sochou z 1708, nebo zda se jedná o její pozdější náhradu

Valdice, n. Walditz (Č, Hra, Kh, f. Pecka)

naproti kostelíku sv. Josefa písk. sloup se sochou na mohutné kam. šestiboké, vnějšíkově profilací zdobené podestě, opatřené šestibokou balustr. s koulemi na nárož. pilířích, v před. str. navíc doplněnou pilířem upr. (bez koule) – samotný vys. toskánský sl. spočívá na hranol. podst., vyzdob. tesanými rámy – 1698, aut. snad dílna praž. sochaře Jana Jiřího Bendla († 1680), zřiz. míst. klášter kartuziánů za převora Petra II. Burjanského (ve fun. 1688 † 1700)

E (vpř. na podst. sloupu) *HONORÍ / SANCTI IOANNIS / NEPOMVCENÍ / PCNITENTIVM / ET FAMÁ / PERICLITANTIV / PATRONÍ / CARTVSIA / WALDICENSIS / POSVIT. / MDCXCVIII.* – (na před. balustr., na pilíři upr.) *DIVE / IOAN= / NES / NEPO= / MVCENE – (t., na pilíři vl.) DOCTOR / CONFES / SOR / MARTYR – (t., na pilíři vpr.) VIRGO / ATQVE / PATRO= / NE.* – (t., ve spodní části) *CONTERE COR DVRVM FAMAM DEFENDE CLIENTVM – L KASKA 1936-1937, 52-54 – UPČ 4, 166 – SUCHOMEL 1996, 155, 159 (pozn. 17, 18) – PANOCH 2007, 78 (v pozn. 408 sdělen názor, že dnešní svatoján. socha na sloupu není autentická), obr. 12-14 – PETŘÍKOVÁ 2007, 58-60 – GOTTLIEB/KLIPCOVÁ 2008, 98-99 – I www.valdice.cz – **pozn.:** dnešní vrcholová svatoján. socha je mladší náhradou pův. díla*

Valdice viz *Nová Paka 2/*

Valdov viz *Nová Paka 2/*

Valdštejn, n. Waldstein, zřícenina hradu a nepom. pout. místo (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, d. Turnov)

1/ na zříceninách hradu *Valdštejn*, položených v lesích na třech skalách oddělených širokými rozsedlinami a pospojovaných mosty, dal míst. pán (v rámci hruboskalského pan.) Arnošt Josef hr. z Waldsteinu († 1708) a po něm jeho syn a nástupce v držení hruboskalského pan. František Josef na střední skále zbudovat dosti prostornou kapli či kostel – oba výrazy jsou soudobé, v papežském odpustkovém breve z 21. X. 1709 je svatyně označena jako „kostel sv. Jana Nepomuckého v místě nazývaném Valdštejn v pražské diecézi“ – kostel byl 1709 požehnán „Řehořovou vodou“ a podle hradu byl někdy nazýván *Valdštejn* – uv. se nacházel oltář s vyobrazením – ve fassi turnovského děkana z 1713 se kaple uvádí jako poustevnická – podle Rohna dala waldsteinská rodina na *Valdštejně* zbudovat kostel až 1722, v čase beatifikace, a zřídila tu poustevnu s několika celami pro poustevníka (obdobně píše Schaller) – *UPČ* to interpretují tak, že pův. kaple byla 1722 nahrazena novostavbou – ta představuje osmib. stavbu se čtvercovým okoseným presb., členěnou pilastry a

nikami upr. stěn – již od počátku se nepom. svatyně na *Valdštejně* stala hojně navštěvovaným pout. místem – o svátku 1728 se uv. kaple zřítíla kruchta (→ D.1, 1058)

2/ přístup k ruinám hradu je zajištěn dvěma barok. kam. mosty – první z nich se klene nad skalní průrvou s přístupovou cestou, je monumentální, 60 m dlouhý, má 4 oblouky – druhý m. spojuje první a druhý skalní blok hradu a je kratší – blíže je dokumentována stavba pouze prvního z t. mostů – jeho stavbu v pol. 1724 dokončil stavitel Jiří Ketner a v druhém pololetí t. r. ještě vyzdíl dva pilíře v místech, kde nyní stojí sochy SJN a sv. Ivana, a parapet nad srázem za velkým mostem (za práci obdržel 169 zl. 55 kr.) – t. větší most vyzdobil některý z kosmonoských sochařů Jelínků, nejpravděpodobněji Josef Jiří Jelínek (1697-1776), písk. sochami (v nadživotní vel.) sv. č. patronů, nejprve 1724 sv. Václava, Víta, JN, Ivana, Vojtěcha a Prokopa, k nimž zanedlouho (nejpozději do 1728) dodal skulptury sv. Ludmily a sv. Josefa s Ježíškem – sochy stojí naproti sobě na postamentech na most. parapetech, na zač. mostu a nad jeho pilíři – SJN spočívá na volut. soklu na zvláštní podestě vybočující z most. tělesa a je zachycen jako prostovlasý kanov. (se štólou) v dynamickém postoji, stojící pokrčenou pr. nohou na výstupku, vzhlízející vzhůru ke kov. kříži, který drží v pozdvihnuté lv., a opírající si pr. rukou o pr. nohu bired

1/ R odpustkové breve papeže Klementa XI., Řím, u S. Maria Maggiore, 21. X. 1709 (opis v NA, ČDK, kn. 120, pag. 227) (kostel na místě zv. Valdštejn) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^v) (na pan. zv. Valdštejn je kostel BJN) – l. zpr. turnov. děkana Karla Ignáce Corvina, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^v) (dostí prostorná kaple na hoře Valdštejn, zbudovaná před 7 lety) (t., fol. 239^v) (změna výrazu tváře na vyobrazení na oltáři v kapli) – l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) (hr. Valdštejn, stavebník kostela na Valdštejně, požehnaného 1709, uv. oltář) – nedat. l. zpr. Jana Kratochvíle, faráře v Týně nad Rovenskem, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 433) (František Josef říš. hr. z Valštejna, stavebník kaple zvané Valdštejn, už 7 let se tam koná procesí, tj. od 1709) – l. zpr. boseňského faráře Jindřicha Františka Czirmia, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 513) (zbožně zesnulý Arnošt Josef hr. z Valdštejna, stavebník kaple na skalském pan. na místě zv. Valdštejn) – L ROHN 1774, 118 (kostel na Valdštejně z 1722, postav. valdštejnskou rodinou i s poustevnou) – SCHALLER 1786b, 58 (kostel na Valdštejně, zřízený 1722 hrabaty Valdštejny spolu s poustevnou) – *SPHU* XXXII, 239 (kaple se připomíná poprvé 1713 ve fassí turnov. faráře jako poustevnická), 241 (neznámo, zda 1713 stála již nynější svatyně, 1728 se kaple zčásti zřítíla, popis nynější kaple) – *UPČ* 4, 167 (kaple zal. 1713, znovu postav. 1722) – SVOBODOVÁ 2009, 4, 17, 21, 22, 30-31 (pův. kaple 1709, novější pout. místo asi 1722-24), 59 (obr. 21, 22); 2/ L *SPHU* XXXII, 239 (m.

z poč. 18. věku), 241 (popis most. soch) – *UPČ* 4, 166 (dat. soch do 1. čtvrt. 18. st.) – SUCHOMEL 1994, 167 (dat. soch do 1724, aut. oba Jelínkové, Martin st. a Josef Jiří) – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 13, 15 (aut. Josef Jiří Jelínek dle archivních údajů a přesná dat. jeho soch) – SVOBODOVÁ 2009, 22, 30 (stavitel a doba stavby velkého m.), 32 (přesná dat. soch) – I cs.wikipedia.org (*Josef Jiří Jelínek*)

Valeč, n. Waltsch, městečko (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

1/ na sev. okraji městečka před zahradami při c. do *Podbořanského Rohozce* kaple z přelomu 17. a 18. st., s hliněnou sochou uv., vytvořenou patrně některým míst. hrnčářem v té samé době

2/ před průč. zám. kostela N. Trojice dal míst. p. Jan Ferdinand Kager hr. z Globenu a Štampachu (vlastnil valečské pan. od 1721 do své † 1745) postavit obelisk či sl. N. Trojice, čímž vyplnil přání své manželky Marie Josefy, roz. svob. paní ze Stechau, sdělené v závěti († 8. VII. 1727) – pom. byl objednan již v druhé pol. VII. 1727 v nejmenované sochařské dílně v *Praze* a během zimy 1727-28 byly jednotlivé jeho části na saních převezeny z *Prahy* do *Valče* – dokončen a posv. byl zřejmě až 1730, jak dokládá chron. na památce – obecně je zastáván názor, že jde o dílo sochaře Matyáše Bernarda Brauna, případně jeho mladého synovce Antonína Brauna, pracujícího tehdy v jeho dílně – trojiční sl. je krásné dílo dynamického baroku, obklopené šesti sloupky a spočívající na 2 stupních šestib. půdorysu s konkávními a rovnými stranami – týž půdorys opisuje balustr., jejíž čelní stěna je otevřena vstupem k hl. části pomníku a jejíž dvě boč. strany a strana zad. jsou upr. opatřeny hran. soklem se sochami sv. č. patronů Vojtěcha (vl.), Prokopa (vpr.) a Ludmily (vz.) – samotná hl. část pomníku je tvořena dvouetážovým mohutným podst. trojbokého půdorysu se zkosenými a vystupujícími rohy – konkávní stěny dol. etáže téměř vytvářejí niky, vyvrcholené již do druhé etáže přecházejícím obloukem, dekorativně ukončeným (vpř. doplněným postavou andílka s kart.) – v čelní stěně dol. etáže je zasazen rozměrný kov. ovál s náp. – v hor. etáži se vpř. upr. vznášá P. Maria, ke které shlížejí po stranách na hor. římse postavy Boha Otce (vpr.) a Boha Syna (vl.), mezi nimiž do výše ční štíhlý pyramidální trojboký jehlan, vyvrcholený kov. symbolem zářícího trojúhelníku s holubicí Boha Ducha sv. – před těmito osobami poklekají v modlitbě na vystupujících nárožích druhé etáže podst. sochy dalších 3 sv. č. patronů, Václav (vl.), Vít (vpr.) a JN (vz., prostovlasý kanov. klečí na oblacích vpř. dekorovaných okřídlenou and. hlavičkou, hledí do nebe, na hrud' klade obě ruce v modlitebním gestu, vpr. dole andílek drží krucifix)

1/ I www.pamatkyaprirodakarlovvarska.cz/valec-kaple-sv-jana-nepomuckeho; 2/ E (na kov. oválu v čelní stěně dol. etáže podst.) *SACROSANCTA / ET / INDIVIDVA / TRINITAS / VNVS DEVS* (= 1730) /

HVIVS / LATREUTICO CULTUI EX PISSIMA / INTENTIONE ET ULTIMA VOLUN / TATE DOMINAE MARIE IOSEPHAE / COMITISSAE DE GLOBEN NATE / BARONISSAE DE STECHAU AB / EIUSDEM CONIUGE IOANNE / FERDINANDO PRAESENS / SS: TRINITATIS COLOSSUS / ERECTUS EST. – L NEUMANN 1974a, 221 (č. kat. 212) (dat. 1727-28) – UPČ 4, 172 (dat. 1727-28, návrh pomníku poskytl arch. František Maxmilián Kaňka, realizaci provedla dílna Matyáše Bernarda Brauna) – POCHE 1986, 190-192 – KOŘÁN 1999, 116 – MTSSP 2004, 107-111

Valeč, n. Waltsch (M, Zno, Ol, d. Třebíč, f.)

ve far. k. Pov. sv. Kříže zvon s rel. Kalvárie a opodál reliéfem s náp. – 1724, aut. brn. zvonař Zikmund Kerker

E (u nepom. reliéfu) *S. Joan. Nepomucene ora pro nobis.* – VM II. VI. 42, 315

Valkeřice, n. Algersdorf (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

před farou kam. socha, vys. 3 lokty, z větší části pozlac., se ☼ a posvěcená, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Gottfrieda Jiřího Zolla, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 305^v)

Vamberk, n. Wamberg, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

1/ nově zbudovaný far. k. sv. Prokopa spolu s hl. ol. sv. Prokopa, boč. oltářem (na ep. str.) a boč. ol. P. Marie (na ev. str.) 1714 konsekroval královéhradecký biskup Jan Adam Wratislav z Mitrowic

2/ ve veř. kap. sv. Barbory (1696-97) obraz (○), dol. 1715, zřiz. jistý měšťan na základě slibu (→ D.1, 670)

3/ vně městečka u paty m. přes ř. *Zdobnici* kam. socha: hran. podst. vpř. zdob. erbem zřiz. a náp. (téměř shodná dekorace s čel. stranou podstavce mar. sloupu na vamberském nám. z 1699) – socha (○) je hodnotnou kam. kopií → praž. most. typu – 1699, aut. sochař Jan Ferdinand Rupotz (?), zřiz. míst. p. Jan Adam hr. Záruba, p. z Hustířan († před 1707), ze zbožnosti

4/ 2. IX. 1723 obdržel míst. farář Antonín Josef Scholz (ve fun. 1721-30) pov. hradecké konz. postavit na c. z *Vamberka* do *Rychnova nad Kněžnou* kam. sochu a slavnostně ji požehnat, k čemuž došlo 12. XI. t. r. – skulptura představuje prostovlasého kanov. s krucifixem v lv. a biretem v pr., stojícího na hran. podst.

1/ R pam. kniha vamberské f. 1677-1842 (SOkA Rychnov nad Kněžnou, fond Far. úřad Vamberk, inv. č. p1, pag. 2); 2, 3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v) – L KOŘÁN 1970, 124; 3/ E (vpř. na podst. po stranách klenotu erbu) *I·A·HR·Z·* (klenot) *P·ZH* (= Jan Adam hrabě Záruba pán z Hustířan) – (pod erbem) *A·D· 1699* – H (vpř. na podst.) znak zřiz. – L KOŘÁN 1970, 108 – TÝŽ 1994, 217 – UPČ 2, 149 – t. 4, 177 – PANOCH 2007, 84-85, 112, obr. 72-74 – **pozn.:** socha 1868 přen. do *Krchlebu* – objevuje se též jiná podoba jména zřiz., Josef Antonín Záruba z Hustířan; 4/ E (vpř. na podst.) 1723 – R pam. kniha vamberské f. 1677-1842

(SOkA Rychnov nad Kněžnou, fond Far. úřad Vamberk, inv. č. p1, pag. 3) – L UPČ 4, 176 – **pozn.:** nyní socha stojí vně far. k. poblíž presb.

Vápno, n. Wapno (Č, Hra, Kh, f. Chlumec nad Cidlinou, 1721 f.)

ve fil. (od 1721 far.) k. sv. Jiří (obnoveném 1720) zlac. stříb. kalich zdob. reliéfy (na vzduté části nohy) SJN, Prokopa a Norberta a (na dalším místě) kartuší s rel. sv. Václava, Ludmily a Floriána, puncovní štítek se značkou *KK*, kon. 17. st.

L KUBELKOVÁ 2009, 79

Varnsdorf, n. Warnsdorf (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla ve středu boč. oltáře vel. dřev. socha, 1709, zřiz. míst. paní (v rámci rumburského pan.) Eleonora Barbora kn. z Liechtensteinu, roz. hr. z Thun-Hohensteinu (1661-1723)

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^f)

Vartenberk viz *Stráž pod Ralskem*

Vážany viz *Královopolské Vážany*

Veclov, n. Wetzlau (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kněžves)

ve fil. k. Všech sv. na boč. oltáři dřev. socha (světec oděn prostě, tzn. pouze v klerice, s krucifixem a palmou v rukou), dol. 1715 – Cechner 1913 o t. dřev. nepom. soše s křížem v rukou, vysoké 1,75 m, stojící tehdy v kostelní lodi, napsal: „Dle postoje a způsobu řezby lze soudit na konec XVI. neb počátek XVII. století jako dobu vzniku této sochy, jež nyní připisuje se sv. Janu Nep., ač nemá tradičního kanovníckého roucha a jsouc nápadně podobna Husovi dle vyobrazení ze XVI. věku, nejspíše představovala tohoto původně.“ – týž názor tlumočen 1957 – 1982 je ztotožňování t. skulptury se sochou Mistra Jana Husa ze 16. st. považováno za mylné a za dobu jejího vzniku je pokládáno 18. st. – Bednařík se 1997 vrací k Cechnerově názoru – **pozn.:** nelze vyloučit větší stáří t. sochy, tedy klást její vznik do 17. st., ba ani nelze úplně zavrhnout domněnku o její původní funkci jako vyobrazení mistra Jana Husa (ten je beze vší pochybnosti vyobrazen na zdejší zvonu z 1609!), na druhou stranu je nutno připomenout, že sochařské znázornění SJN v pouhé kněžské klerice se v 17. st. vyskytovalo (např. → výše, Sezemice 1/)

R l. zpr. kněžves. faráře Karla Tilmana Neradia, 19. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 262) – L SPHU XXXIX, 304 (citát z 1913) – UPČ 1957, 825 (nepom. socha, pův. patrně M. Jana Husa, z doby cca 1600) – SKRUŽNÝ 1969, 273 (nepom. socha, pův. snad M. Jana Husa, z doby cca 1600) – ALSTEROVÁ 1976, 82 (pozn. 11) – UPČ 4, 181 (cit. názor z 1982) – BEDNAŘÍK 1997, 29

Vehlovice (dnes část města Mělníka) (Č, Bol, Li, v. Mělník, f. Robeč, 1725 a. Liběchov)

ke st. viničnímu statku či usedlosti *Koráb* či *Velký Koráb* na stejnojmenné vinici 1728 přístav. kaple: obdélníková vys. prostora s mírně vypuklou apsidou, při jejích koncích po obou str. široké pilastry, v nichž dvojí výklenky nad sebou, klenba se 3 výsečemi, v pozadí kaple kruchta, po str. přiléhá předsíň s hl. vs., zahluobeným do obloukem vyvrcholené střed. části průč., obklopené po str. pilastry, kladím a nahoře řím., upr. segmentovou, ve středu zdobenou klenákem, nad nímž kam. socha s andělky po obou str., v supraportě hl. vstupu římsa upr. opatřená konkávním prohnutím, do něž vstupuje ov. relief Zpověď královny – uv. svatyně oltář s obrazem (poprsí SJN) v pozoruhodném vyřez. rámu, velmi dobré práci z l. tř. 18. st. (základní obdélný rám zdob. 5 květy a rozvilinami, kolem něj po str. se od spodu vzhůru rozšiřuje bohaté rozv. a volut. zdobením, přecházející nahoře v kartuš s 5 hv., nad níž bald. se štrápci, vyvrcholený řezbou P. Marie Starobol. obklopené obláčky a bohatou paprscitou ☼) – ve výšce zvonek

E (v klenáku ve vr. průč.) *ANO DNI / 1728*. – R-L ALBRECHT/TEPLÝ 1902, 118 (kaple označena za kostel, jenž všeobecně Koráb sluje) – L BÖHM 1892, 555-556, 803 – *SPHU* VI, 63-64

Vejprnice (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

ve far. k. sv. Vojtěcha obraz na plátně, dol. 1715, a socha, instalovaná 1709 na náklady míst. faráře Františka Ottického (ve fun. 1705 † 1709)

R nedat. l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Vinaře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 16^r)

Vejprty, n. Weipert, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

ve far. k. Všeck sv. překrásný oltář s krásnou dřev. zlac. sochou (☼ s obvyklými 5 zlac. hv.), zřízen 1709 za faráře Jakuba Jana Nepomuka Kaysera, za nímž přišli mnozí zdejší farníci, věnovali jistý peněžní obnos a přáli si, aby řečený svatoján. oltář byl vyroben a postaven

R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Sangla, 18. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 224^r)

Velehrad, n. Wellehrad (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, adm. f. ve správě cisterciáků zdejšího kláštera)

1/ v cist. kláš. chrámu Naneb. P. Marie socha, dol. 1716

2/ vně cist. kláštera u m. přes pot. *Salašku* kaple, 1715, zřiz. míst. řeholní komunita v čele s opatem Floriánem Nezorinem (ve fun. 1699 † 1724) – šestib. centrální arch. s půlkruhově ukončeným nízkým oknem v každé stěně a se 2 vchody, supraporta hl. vstupu nese kart. s chron., stavba je završena zvoncovou střechou s lucernou (s okénky) a rovněž zvoncovou stříškou, vše respektující pravidelné hexagonální rozvržení kaple – vnitřek svatyně je zdoben v rozích lomenými pilastry s volut. hlavicemi s and. hlavičkami a girlandami, výše obíhá římsa, nad okny segmentově vypjatá a ve vrcholech zdobená 6 osmicípými hvězdami – směrem vzhůru se stavba zužuje a je vyzdobena

génii, výše korunní řím. nese kopuli, rozdělenou na 6 kónických polí a opatřenou prosvětlenou lucernou – kopule je zdob. plastickým dekorem rámujičím 6 kruhových maleb s pozoruhodným ikon. konceptem, doplněným o zodiakální znamení a anděla v malých rámech u ústí kopule v lucernu – Hudec (2015, pag. 29) vyslovuje domněnku, že autorem zmíněných nástěnných maleb byl malíř, který se podílel na obnově požárem 1719 poškozených fresek v boč. kaplích kláš. chrámu (srovnání s malbami v tamních boč. kaplích sv. Floriána a sv. Václava), a že plastickou výzdobu svatoján. kaple, tvořící promyšlený celek s malbami, vytvořila dílna Baldassara Fontany, rovněž činná (od 1724) v cist. chrámu – datace výzdoby kopule by se tak dala hledat ve 20. l. 18. st., což nejspíš potvrzuje i litera *B* pod výjevem oslaveného JN v závěru malířského cyklu, znamenající nejspíš *Beatus* a odkazující na beatifikaci 1721 – malby představují: 1. (v prvním poli na ep. str.) chlapec Jan (☼) vyučován 2 cisterciáky pomuckého kláštera (odvozeno z Liškovy rytiny publikované 1708 v n. překladu Sartoriova pojednání o cist. řádu *Cistercium bistercium*, → B.4, 70a, avšak s tím rozdílem, že se scéna odehrává v místnosti se sloupy), na pásce nahoře: *Innocens manibus, et mundo corde Psal. 23,4*, výše pod lucernou kaple zobrazen hvězdnatý anděl, který jako by oznamoval duch. narození nové hvězdy (SJ) pro nebe, která bude povolána mezi ostatní hvězdná znamení – 2. (blíže k vchodu) Zpověď královny, v pozadí sl. arch. s červenou drapérií, na pásce: *Abscondere Sacramentum Regis bonum est. Thob 12*, pod lucernou hvězdnaté znamení (mlčící) ryby – 3. (nad vs.) SJ v žaláři (světec klade lv. ruku na srdce a pohlíží k nebi, přitom ho ve vězení 2 šlechtici přemlouvají k vyzrazení zpovědního tajemství), na pásce: *Subversores sunt mecum, et cum scorpionibus habito. Ezech 2,6*, pod lucernou hvězdné znamení štíra – 4. Shození z mostu 2 biřici, v pozadí na m. třetí tvář, na pásce: *Nec flumina obruent illam. Can 8,3*, pod lucernou hvězdné znamení vodnáře – 5. k mrtvému tělu SJ na břehu *Vltavy* se snáší anděl s muč. palmou v lv. ruce, pr. rukou ukazující na světce, vpr. v pozadí most, ve vodě 5 hv., v pásce: *Maior in occasu*, pod lucernou hvězdné znamení střelce – 6. Oslava SJ: světec s prostou ☼ zachycený v polopostavě se sklání ke kříži, jež drží zpr. doleva, a je zobrazen ve zlaté šesticípé hv., kterou po stranách jako by přidržovali 2 klečící andělé, z nichž anděl vl. na světce ukazuje a hledí k nebi, na pásce nahoře: *Joannes est nomen eius. Luc. 1*, na pásce dole: *Hæc Dum Stella favet, Sors inimica cavet.*, pod hvězdou namalováno písmeno *B*, pod lucernou hvězdné znamení lva – závěrovou stěnu kaple zdobí oltář ve štku imitující mramor, sl. retabulum, vpr. menzy rel. do kruhu vepsané osmicípé hv., v nást. mj. upr. zlac. postava anděla s muč. palmou, nejvýše nad římsou nást. bohatý

štukový výjev osmicípé hvězdy obletované obláčky a okřídlenými and. hlavami, ty jsou i v hor. části nástavce po str., níže pak na římsách postavy andílků – nynější ol. obraz až z 2. pol. 18. st., od Ignáce Viktorina Raaba

3/ 1716 dol. na Velehradě také socha venku u cesty, nepochybně ta, kterou dal 1697 pořídit zdejší opat Bernard Kašpárek (ve fun. 1691 † 1699) – Hurt tvrdí, že se neví, kde t. svatoján. socha stála, že by ji však hledal u mostu u potoka, kde byla 1715 postavena výše popsaná kaple – jelikož se ale 1716 uvádějí obě památky odděleně, kaple u m. a socha u c., je třeba posledně jmenovanou hledat na dalším místě – dle našeho názoru se t. raná svatoján. památka na *Velehradě* dochovala, a to na svahu nad silnicí do *Tupes* naproti hřbitovu – zde stojí sloup se sochou (v souhrnných zprávách o úctě v Ol z 1716 se pojem socha běžně používá i pro případ sochy postavené na sloupu, aniž by přitom byl sloup zmíněn), který je sice v památkovém katalogu dobově zařazen do 2. pol. 18. st., svým pojetím (psaničková bosáž podstavce, válcový sl., kompozitní hlavice) se ovšem hlásí ke sloupu se s. trpícího Krista na dalším konci *Velehradu* (při silnici do *Uherského Hradiště*), datovanému na podst. do 1703 – Nepomukova socha na velehrad. sloupu představuje světce jako stojícího kanov. hledícího do nebe, s krucifixem držným zpr. doleva – pokud jde skutečně o dílo z 1697, pak se jedná o nejstarší dochovaný venkovní pomník SJN na *Moravě*

1-3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); **2/ E** (v kart. v supraportě hl. vstupu do kaple) *Veneratlon1 / SanCtI Ioan_1s De Nepo / MVCo* (= 1715) – **L** WOLNÝ I. II, 241 (svatoján. kapli zbudoval míst. klášter cca 1760) – VYCHODIL 1881 – HUDEC 2015 – HUDEC/LÉTAL 2022, 72-73 (obr.); **2, 3/ L** HURT 1938, 141 – HUDEC 2015, 15 (+ pozn. 15) (svatoján. sloup u hřbitova datuje do 2. pol. 18. st.) – HUDEC/LÉTAL 2022, 72, 74 – **I** pamatkovykatalog.cz (45675/7-3547 – *sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého*) (dat. 2. pol. 18. st.)

Velemín, n. Welemin (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Třebenice)

u hř. písk. sloup se sochou (stojící kanov. hledí kupředu a zpr. doleva drží krucifix), nejspíš z 1. desetiletí 18. st.

L UPC 4, 186 – MTSSP 2012, 577

Velešice (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie malý oltář s mal. obrazem (☼), cca 1687

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v) – **pozn.:** 1687 byl míst. vrchností rod Zárubů z Hustířan

Velešín, n. Weleschin, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava, upr. kostela na kam. sl. držícím kostelní klenbu připevněna socha, zříc.

míst. farář Martin Leidnetz (ve fun. 1680 † 1712) na své náklady

2/ míst. farář Jan Bernard Rirenschopf (ve fun. 1723 † 1732) někdy před 1729 dostal prý darem od vr. v *Nových Hradech* (byla patronem velešín. f.) kam. „statui“ (tj. pilíř se sochami) P. Marie Svatohorské, SJN a sv. Jana Křt. a pojal úmysl ji postavit na velešín. nám. – měšťané na něj ale byli rozhořčeni kvůli vodovodu na *Dolním Trávníku*, a tak se postavili proti t. podniku a předstírali, že by postavením statue bylo prostranství nám. příliš zúženo a vjíždění do jejich domů s dlouhým stavebním dřívím když ne znemožněno, tak jistě ztíženo – statue byla proto složena pod kolnou na *Švestkovském domě*, až ji dal 1729 farář Rirenschopf postavit u velešín. mlýna u m. na vyvýšenině na pr. bř. řeky *Malše*

I/ R l. zpr. míst. faráře Michaela Nožičky, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 205^v); **2/ L** MTSSP 2009, 137-138

Velhartice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

1/ ve far. k. Nar. P. Marie 1715 dol. jediný mal. obraz, zavěšený na stěně, zároveň však t. dobou měl jistý šlechtic v úmyslu postavit zde oltář

2/ 1715 se sděluje, že také ve (hř.) k. sv. Maří Magd. bude v brzké době postav. oltář

3/ na nám. před far. k. sloup s kam. sochou (stojící kanov. výrazně obrací hlavu i pohled k nebesům a drží krucifix zpr. doleva, postament ov.), 1715

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Vojtěcha Schiffnera, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 376^v); **3/ L** *Na farnosti velhartické jsou tyto památky svatojánské 1929 – UPC 4, 192 – pozn.:* socha stála na nám. do 1827, kdy při urovnání terénu před k. byla přen. na nový m. na c. k Zahálce, kde nyní stojí opodál ř. Ostružné ve výkl. kapli s letop. 1933

Veliká Ves, n. Michelsdorf (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

ve far. k. sv. Jakuba:

a/ na oltáři papírové obrazy, dol. 1715

b/ ze své obzvláštní zbožnosti dal uroz. pán Antonín Josef Spango, milčevský purkrabí na czernínském pan., se svou milovanou manželkou vytvořit sochu ze dřeva, umístit ji 16. V. 1715 po pr. straně oltáře P. Marie a uctít zpívanou bohoslužbou

a, b/ R l. zpr. míst. faráře Alexia Josefa Hamáka, lateránského kanovníka sv. Augustina, 29. VIII. 1715 NA, ČDK, kn. 117, fol. 213^v)

Veliš (dř. Starý Veliš) viz Kopidlno II

Velká Bíteš, n. Groß Bitesch, město (M, Zno, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716

2/ na nám. váp. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke krucifixu, který drží zl. dopr.) na vys. čtyřb. trojetážovém podst. (hor. etáž z červeného pískovce, se stěnami jemně prohnutými, vpř. zdobena ov. zrcadlem s chron., obklopeným 2 palmami, střed. část podst. žul. hranol se stěnami zdob. profil. rámy s kapkami zavěšenými na hor.,

segmentově prověšeném okraji, spod. etáž podst. téměř krychlová, rovněž žul., její stěny zdob. jemně vystupujícími rámy), celek spočívá na 2 kam. stupních čtvercového půdorysu – 1714, v chron. prosba za pomoc pro současné i budoucí Bítešany

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v); 2/ E (v zrcadle na před. stěně vrchní etáže podst.) *IN / SANCTITATE / TVA PRAESTA ADEO / AVXILIVM EXIST / ENTIBVS ET FVTV / RIS BITESEN / SIBVS* (= 1714) – I pamatkovykatalog.cz (31142/7-4516 – socha sv. Jana Nepomuckého a dvě kašny)

Velká Bystřice, n. Groß Wisternitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Olomouc, f.)

u m. v centru obce kompozičně ojedinělé kam. sousoší sv. Floriána a SJN: na širokém podst. s vel. volut. akant. křídly na bocích a rámem s vykrajovanými rohy upr. (s náp. a níže s dutinou ve tvaru kruhu) spočívají 2 stojící figury světců, vl. sv. Floriána zhášejícího dům, vpr. SJN hledícího na malý krucifix v pr. (ve spuštěné lv. palma), upr. v popředí na římsě sedí andílek a oběma ručkama drží sedmicípou hv. s malou nikou pro světlo – 1718, na základě slibu – zvláštnostní v nápisu je psaní písmene *X* jako *H*, z čehož lze usuzovat, že výsledkem chron. je letop. 1718, nikoli 1708, jak se zdá potvzovat i stylový rozbor památky

E (v rámu vpř. na podst.) *S. FLORIANE / & IOHANNES NEP. / MVCENE DEI / PÆNAS RELAHA* (= 1718) / *AEH VOTO* – I pamatkovykatalog.cz (23383/8-2015 – sousoší sv. Floriána a sv. Jana Nepomuckého)

Velká Chmelištná, n. Gross-Chmeleschen (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d. Jesenice)

ve fil. k. sv. Bartoloměje socha, 1715, zřiz. míst. obyvatel, z obzvláštní a jedinečné zbožnosti

R l. zpr. jesenického děkana Jana Václava Tichého, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 160^r)

Velká Chuchle, n. Groß Kuchel (nyní část hl. města Prahy) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Zbraslav)

na vyvýšenině mezi *Velkou* a *Malou Chuchlí* stojí o samotě fil. kostel, zbudovaný zřejmě 1729 za zbraslav. opata Tomáše Budecia (ve fun. 1716-38), definitivně dokončený v pol. 18. st. – prý jistý bohatý a nábožný pols. šlechtic, který se 1729 léčil v tehdy vyhlášených chuchelských lázních, často vycházel na místo budoucího kostela a kochal se krásnou vyhlídkou po okolní krajině – když pak se v lázních uzdravil, dal vystavět na poděkování Bohu kostel a dal ho posvětit ke cti, protože se dozvěděl, že tudy za starých dob vedla cesta z *Prahy* na *Zbraslav* a že po ní často SJN putoval k mil. obr. P. Marie Zbraslavské, což prý učinil i nedlouho před svou muč. smrtí (→ C.1, Zbraslav 2/) – jde o prostou jednodlní stavbu s průčelní hran. věží a užším, lehce obélným presb., na nějž vpr. navazuje sakr. na čtvercovém půdorysu, s oratoří v patře – monumentální port. hl. oltář se zeleno-hnědým mramorováním pochází z doby cca

1730, později doplňovaný, s tit. obrazem SJN mezi anděly a postranními s. sv. Ivana a sv. Prokopa, pravděpodobně díly sochaře Josefa Jiřího Jelínka, pod silným vlivem tvorby Matyáše Bernarda Brauna – kaz. zdob. na stříšce sochou sv. Bernarda, v pozadí reliéfem Kázání sv. Františka Xav. – v presb. nad vs. do sak. obraz Výuky mladičského SJN dvěma cist. mnichy (s klásterem, *Zelenou horou* se zámkem a s městečkem *Nepomukem* v pozadí) – na prot. stěně obr. opatů cist. klášterů bl. Conrada a Otty, nad nimiž se na oblacích vznáší sv. Leopold – oba obrazy jsou doprovovzeny vysvětlujícími texty – další zař. je pozdější

L SCHALLER 1788a, 77 – *PMKČ* III, 263 (kaz. přen. do far. k. v Třebotově), 306-307 (pověst o založení nepom. kostela), 307-308 (popis t. kostela) – *UPČ* 4, 197 – HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997, 14 (sochy na hl. oltáři z 1729) – *UPP, V.P.A-L*, 584-585

Velká Polom, n. Groß Polom (HS, Ol, d. Hlučín, f.)

před farou socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Velká Skalice viz Skalice, Holohlavy

Velká Třebnouševs viz Třebnouševs, Hořice II

Velké Albrechtice viz Bilovec

Velké Heraltice, n. Groß Herrlitz (HS, Ol, d. Opava, f.)

ve far. k. Neposkvr. početí P. Marie socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Velké Horky viz Strenice 2/

Velké Hořešovice viz Hořešovice

Velké Chomutice viz Chomutice, Hořice II

Velké Chvojno, dř. České Chvojno, n. Böhmisch Kahn či Böhmischkahn (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Krásný Les)

1710 několik ctitelů dalo namalovat obraz a darovalo jej fil. k. sv. Martina (nově postav. 1713)

R l. zpr. krásnoleského faráře Jana Petra Ungera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 300)

Velké Jeřice viz Jeřice

Velké Losiny, n. Groß Ullersdorf (M, Olo, Ol, d. Rýmařov, f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716

2/ u zámku písk. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který drží zpr. doleva, podst. čtyřb., cibulovitý, vpř. zdoben do poloviny vedeným prostým rámem dole stočeným do volut), 23. VII. 1716, aut. v *Bruntálu* usedlý sochař Sebald Kappler (sign.)

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v); 2/ E (na zad. straně v dol. části světcova roucha) S. K. (= Sebald Kappler) / D

23 JI / 1716. – L OLŠOVSKÝ 2006, 244 (pozn. 35)
– I památkovýkatalog.cz (45552/8-1191 – *zámek Velké Losiny*)

Velké Mašovice viz Mašovice

Velké Meziříčí, n. Groß Meseritsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše:

1a/ nádherný oltář, dol. 1716, zřiz. míst. vr. Arnošt František Dominik hr. z Ugarte (vlastnil velkomeziříč. pan. 1679 † 16. VII. 1715)

1b/ na boku hl. ol. socha, zřiz. míst. děkan, dol. 1716 – **pozn.:** v souvislosti s t. svatoján. sochou se stalo cosi podivuhodného, o čemž podrobněji pojednávala příl. P k l. výtahu z nepom. zpráv děkanů olom. diecéze (do II. 1716), tato příl. se však nedochovala

2/ upr. nám. žul. sloup (na vel. hran. podst., vpr. doplněném mohutnou deskou s erbem, se tyčí vys. válcový sl. završený kompozitní hlavicí) se sochou (kanov. stojící v kontrapostu na obláčcích, v pr. kov. krucifix, v lv. ruce kov. palma), obklopený balustr. na čtvercovém půdorysu, členěnou pilířky v nárožích a upr. všech 4 stran – sloup dal do 1706 vztyčit míst. p. Arnošt František Dominik, od 1713 říš. hr. z Ugarte, na základě slibu a za vyprošení dědice – když byl pomník postav. a slib splněn, jmenovaný hr. v posledních l. svého života obdržel 2 mužské dědice (→ D.1, 210) – existence sloupu je dol. k l. V. 1706, kdy se na něm při povodni zachránil Hans Paul Holštajn (→ D.1, 203)

3/ na předměstí u král. c. socha, dol. 1716

1-3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v); 2/ H (vpr. na podst. na desce) znak zřiz. pod korunou – R-L KONTEK, ŠTINDL 2004, pag. 63 (pův. fol. 124^v-125^v), 195 – L WOLNÝ II. II, 54 – MTSSP 2006, 258-259

Velké Němčice, n. Gross Niemtschitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

1/ ve far. k. P. Marie (1695 sv. Václava a Víta) na hl. ol. alabastrové sochy; upr. SJN, mezi boč. sl. sv. Václava a Víta, dol. 1691 – 1716 v t. k. dol. socha, snad shodná s právě zmíněnou

2/ u král. c. socha, dol. 1716

1/ L WOLNÝ II. II, 108 (← R hustopecká děkanátní matrika k 1691) – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Velké Opatovice, do 1888 jen Opatovice, n. (Groß) Opatowitz či Oppatowitz (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f.)

ve far. k. sv. Jiří na hl. ol. socha, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7)

Velké Pavlovice, n. Gross Pawlowitz (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie obraz, dol. 1716

2/ **pozn.:** před k. socha (1786?) ve shodném pojetí (světec hledí na kříž, který si staví před oči v pr.

ruce, a gestem lv. ruky zve k nebi) jako socha Antonína Rigy z 20. l. 18. st., umístěná nyní ve Šlapanicích (→ výše, t.)

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ L VM II. I. Hustopecký okres, 129 (socha dat. 1786)

Velké Penčice viz Penčice

Velké Petrovice viz Petrovice

Velké Popovice (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, a.)

v adm. k. P. Marie Sněžné boč. oltář, dol. 1724

L ŽILKOVÁ 2013, 68

Velké Rohenice viz Rohenice

Velké Smrkovice viz Staré Smrkovice

Velké Vlkovice viz Slezské Vlkovice

Velké Vražné viz Dolní Vražné

Velké Žernoseky, dř. jen Žernoseky, n. Gross (Groß) Žernosek (Tschernosek) (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Lovosice)

ve fil. k. sv. Mikuláše maličká socha, několik l. před 1695, zřiz. uroz. p. hejtman Adam František Peschel

R l. zpr. lovosic. osobního děkana Jana Bernarda Františka Xavera Hoffmana, 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 329^r)

Velký Koráb viz Vehlovice

Velký Ořechov viz Ořechov

Velký Šenov, n. Groß-Schönau in Böhmen, jinak Gross Schönau (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f. Lipová)

1/ ve fil. k. sv. Bartoloměje znamenitá socha, um. na způsob boč. oltáře, 1709, zřiz. zbožný ctitel, na základě slibu

2/ před čp. 323 písk. sousoší, 1728, aut. sochař Jan Jiří Riedel z *Chabařovic* (sign.), zřiz. Zachariáš Paul; upr. na 3 stupních obdélného půdorysu (z čelního pohledu širokého) rozměrný, široký čtyřb. podst., s kanelovanou základnou, s hl. hran. soklem, vpr. zdobeným reliéfem Svržení z m. (trojobloukový m. nad vodou, na něm skupina břířců se SJ upr.), vz. nápisem, po str. křídla zakončená na bocích vel. volutami, na nichž sedí andílci, kteří drží po jedné kam. pěticipé hv. s vnitřním prostorem pro světlo, nejvýše stojí na oblacích SJN jako kanovník, vinoucí se nakloněnou hlavou ke krucifixu, jež si při hlavě, mírně pozdvižený, drží zpr. doleva v téměř svislé poloze – svatoján. socha je představena před zidku, v rozích zdobenou štíhlými pyramidami (na volut. nožkách) ověšenými ve spirále květinovými festony a vyvrcholenými soškami andílků – od zad. zidky po stranách a před svatoján. sochu vede pětiboká balustr. (na 1 stupni), s předními boč. stranami prohnutými a se střední přední přístupovou stranou tvořenou kov. vstupní brankou – na středních boč. pilířích balustrády s. sv. Václava (vl.) a sv. Floriána (vpr.), na před. pilířích,

po str. branky vázy s kanelováním, vyvrcholené květinami

3/ u můstku v zahradě domu čp. 127 při c. na *Brtníky* písk. socha (stojící kanov. adoruje krucifix, jež drží v lv., a pravici v pokoře klade na hrud', podst. hran., s rámy s vykrojenými rohy na stěnách, vpř. s kart. s novějším náp. a dole s pův. dat.), 1728, aut. sochař Kristián Riedel (sign.)

1/ R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^r); 2/ E (na podst. sochy vz. dole) *J. G. Riedel Ao: / 1728:* (= Johann Georg Riedel Anno 1728) – (na plintech soch na balustr. vytes. jména vyobrazených světců) – L *UPČ* 4, 205 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 31 (foto), 32, 80; 3/ E (vpř. na podst. pod kart. v rámu) *Anno 1728* – (sign.) *Christian Riedell.* – L *UPČ* 4, 205 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 32 (+ foto), 80

Velký Třebešov, dř. Třebešov (Č, Hra, Kh, f. Česká Skalice)

ve fil. k. sv. Štěpána starý obraz, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r) – L *KOŘÁN* 1970, 123

Velký Újezd, n. Gross Augezd (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla socha, dol. 1716

2/ vně hřbitova socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Velký Újezd viz Lipník nad Bečvou II

Velký Újezd viz Újezd

Velký Valtinov, n. Gross Walten (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. či a. Jablonné v Podještědí)

1/ míst. vr., hr. Jan Jáchym Pacht z Rájova dal 1728-29 barokně přestav. zdejší zámek a 1729 nedaleko od něj postavit nákladný fil. kostel, stavbu obdélného půdorysu, uv. členěnou do oktogonální prostory lodí, doplněné ve 4 rozích přízemními prostorami, nad nimiž jsou empory – čtvercový vstupní prostor s kručtout koresponduje s obdélným presb. – všechny boč. prostory sklenuty valeně, střed. prostor plackou spočívající na pilířích, v nichž jsou pod emporami niky s kam. s. zemských patronů, sv. Prokopa, Václava, Zikmunda a Vojtěcha – na stropě presb. malby andělů, na stropě lodí malba Oslavení SJN a sv. Václava – hl. oltář tvořen iluzivní malbou sl. architektury s obrazem prostovlasého SJN vkleče adorujícího krucifix, postavený na oltářní menze, na níž položena rozevřená kn., hor. část scény vyplňují oblaka s and. hlavami a nejvýše zářící rel. P. Marie Starobol., po str. obrazu mal. postavy andělů – vnějškově je kostel obdélný, s vystupujícími rizality v boč. stěnách, s krásným průčelím, jehož kam. vs. je zdoben kart. s korunovaným erbem, výše vys. okno, vr. průčelního štítu tvoří trojúhelník s kam. pyramidami po str. a s. neznámého určení upr. – průč. i stěny zdobí pilastry z kam. kvádrů, podpírající obíhající kladí, stejně tak kamenná jsou

ostění oken – střecha svatyně mansardová, s cibulovitou vížkou – stavba pochází z 1729, výmalba může být mladší

2/ u můstku přes *Panenský potok* při c. do *Postřelné* kam. socha (kanov. hledí do nebe, v pr. krucifix, podstav. hran., vpř. akant. kart. s erbem, vzadu po bocích podst. rozšířen o úzké čtyřb. výstupky, základna ze 2 kam. stupňů), skulptura starobylého vzezření, snad z kon. 17. st., zřiz. míst. vr., člen rodu Pachtů z Rájova, od 1701 svob. pánů, od 1721 hrabat

1, 2/ L *UPČ* 4, 206; 1/ H (nad vs. v průč.) znak Pachtů z Rájova – **pozn.:** ROHN 1774, 118 udává, že se ve *Valtinově* nachází kaple sv. muč. Václava; 2/ I pamatkovykatalog.cz (32012/5-3381 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Velký Vřešťov, dř. Vřešťov, n. (Gross-) Bürglitz, městečko (Č, Hra, Kh, f. Dubenec, od 1725 f. Chotěborky)

ve fil. k. Všeck sv. (zbarok. po požáru 1723 nákladem Jana Michala hr. Sporcka) v rámci jednotného barok., rustikálního zař. z doby cca nebo po 1700 na levém akant. boč. ol. P. Marie sochy SJN a sv. Víta a na jednom z ol. v nást. ov. obrázek, olej na plátně představující Svatojánské oratorium: vl. draperie a stolec s ubrusem a rozevřenou kn., před níž klečí prostovlasý SJN v kanov. oděvu, v rukou zl. dopr. držící krucifix, od kterého však odklání hlavu vzad a patrně hledí ke scéně Svržení z mostu v pr. části obr. – za světcem stojí dva andělé přecházející do nebeské záře nad světcem, kde letí dva andělci a nad světcovou hlavou drží palmu a věnec – **pozn.:** snad jde o ještě starší znázornění Svatoján. oratoria než na Vodíčkových univ. tezích z 1707 (→ B.4, 64)

L *SPHU XXXI*, 175 – *UPČ* 4, 206 – PANOCH 2007, 149, obr. 246 (zařazení obrázku do kontextu vývoje Svatoján. oratoria) – **pozn.:** socha ani obrázek nejsou zmíněny v l. popisu svatoján. úcty v Kh z III. 1716, v němž se nachází i stař. o dubenecké f.

Velvary, město (Č, Rak, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. sv. Kateřiny vel. socha, umělecky vyzdobená zlatem a stříbrem a obklopená ☼, 1687, um. na boč. oltáři, stojícím poblíž kaz., což dol. 1715 – dle inv. pořízeného děkanem Janem Jiřím Zichem (ve fun. 1723 † 1726) stál oltář naproti kaz. a byl nejmenší ze všech zdejších oltářů

2/ vně města na měst. m. kam. socha, dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Matyáše Maxmiliána Jodla, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 253^r) – L *VACEK* 1884, 245 (Zichův inv.); 2/ R t., fol. 253^v – **pozn.:** ve 40. l. 18. st. je dol. socha na m. za Roudnickou br. (L *VACEK* 1884, 225-226)

Vémyslice, n. Weimisslitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Miroslav, f.)

uprostřed městečka socha (stojící kanov. shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva) na kónicky se zužujícím podst., 1714

E (na podst. novodobé nápisy, vpř.) *S. / JOANNES / NEPOMUCENUS* – (t. vpr.) *Postaveno / 1714.* – na

soklu zprava sign. *I L* – *R* l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) – *L* ČERNÝ 2022, 188

Vepřek (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Černouček)

ve fil. k. Nar. P. Marie na hl. ol. nad titulním obr. mal. obraz, um. cca 1694

R nedat. l. zpr. černouč. faráře Maxmiliána Vodičky (NA, ČDK, kn. 118, fol. 247^v)

Verneřice, n. pův. Wernstadt, nyní Wernstadt, městečko (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

1/ ve far. k. sv. Anny na ol. socha neboli obraz, dol. 1722

2/ nad nově zbudovanou br. před t. far. k. socha, v IX. 1715 ještě ve výrobě, zřiz. míst. rychtář František Riechter

3/ v soukromých příbytcích mal. obrazy, dol. 1715

1/ *L* HAIN 1722a, 78^v – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 100 (42. zázrak, „V otoku života“) – podrobněji → D.1, 905; 2, 3/ *R* l. zpr. míst. faráře Václava Františka Xavera Knotha, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 313^r)

Ves, n. Wiese (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince na maličkém oltáři na lv. boku stojí ladná socha, celá vyřezávaná a malířským uměním vyzdob. (○), zřiz. míst. farář Šimon Petr Knoth (Knotte) (ve fun. 1683 † 13. VII. 1712)

2/ maličké obrázky se zbožnými modlitbičkami, jak se z *Prahy* v množství roznášejí, se nalézají porůznu v jednotlivých domech farníků, jakož i sem tam malované obrazy, dol. 1715

1, 2/ *R* l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Františka Jáchyma Hertella, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 559)

Ves Touškov, dř. Hartmanův Touškov, n. Dorf-Tuschkau (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

ve far. k. sv. Markéty zvon, vys. 93 cm, o prům. 93,5 cm, opatřený na uchách ženskými maskami, na horní ploše koruny řadou akantů, na koruně rozv. ornamentem, pod nímž náp., pod kterým se střídají ovocné girlandy a šir. rostlinný ornament s and. hlavou, na plášti rel. P. Marie, pod ním kart. se zvonkem a opisem (jméno zvonáře), dále pak jsou zde reliéfy sv. Markéty, sv. Benedikta, SJN, krucifixu a sv. Scholastiky a pod tím znak chotěšov. kláštera premonstrátek – zvon dal 1705 přelít v *Klatovech* zvonářem Janem Pricqueyem k vět. slávě Boží, P. Marie bez poskvrny počaté a sv. Markéty, patronky touškov. kostela chotěšovský probošt, prem. Ondřej Norbert Fabritius (ve fun. 1698 † 1706), který vykonával patronátní právo nad zdejší f.

E (pod korunou zvonu) + *AD MAIOREM DEI GLORIAM BEATAE VIRGINIS MARIAE SINE LABE CONCEPTAE AC S : MARGARITAE PATRONAE ECCLESIAE / REFVSA CLATTAE SVB REVERENDISSIMO DOMINO DOMINO ANDREA NORBERTO FABRITIO* (květina) *ANNO* (květina) *DOMINI* (květina) 1705 (květina) – (na plášti zvonu v kart. se zvonkem opis) *IOANNES PRICQVEY* – *H*

(na plášti zvonu) znak chotěšov. kláštera premonstrátek – *L* *SPHU* XXX, 288-289

Vesce viz *Cizkrajov II. 2/*

Veselé, dř. Freudenberk, n. Freudenberg (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Markvartice)

na zahradě patřící k usedlosti čp. 17 písk. s. sv. Antonína Pad. na poměrně vys. hran. dvoudílném podst., jehož spod. díl je vpř. opatřen letopočtem a hor., mnohem nižší díl je vpř. vyzdoben reliéfem (stojící kanov. s rozpaženými rukama ukazuje v lv. krucifix) v mělkém segmentovém zarámování, 1717, zřiz. míst. mlynář

E (vpř. v dol. dílu podst.) 1717 – *L* BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 19 – *I* <http://cestamipromeny.cz/promeny-2016/promeny-2015/239-vesele-socha>

Veselí nad Lužnicí, městečko (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

ve far. k. Pov. sv. Kříže hl. ol. s bohatou ornamentikou, 1684-90, s tit. obr. Pov. sv. Kříže z *Třeboně*, truhlářskou práci provedl Pankrác Winkler z *Bechyně* a mšecký sochař Jan Štegmüller vytvořil sochy SJN, sv. Antonína Pad., sv. Václava a sv. Šebestiána po str. hl. části ol., sv. Barbory a sv. Apolény po str. nástavce a sv. Floriána ve vr. celého ol. – zlatem, stříbrem a barvami ol. ozdobil jindřichohradec. malíř J. Müller 1703

L *SPHU* X, 106 – *UPČ* 4, 220

Veselí nad Moravou, dř. jen Veselí, n. Wessely (an der March), město (M, Hra, Ol, d. a f.)

u m. kam. socha: stojící kanov. hledí do nebe, v pr. drží kříž, lv. ruku s nataženým ukazováčkem a prostředníčkem (užívanými k žehnání) klade na hrud', na níž má zavěšen malý medailon – socha stojí na šestib. projmutém postamentu spočívajícím na šestib. podst. (s chron. na čelní stěně, pod nímž erb) – 16. V. 1720, zřiz. míst. vr. Jan Felix Želecký svob. p. z Počenic, kanovník olom. katedrální kapituly a také pán na Prštích, který sochu nejenom dal vztyčit, ale také ji ke stálé cti a úctě posvětil

E (na čelní stěně podst.) *PerpetVo HonorI / aC / ReVerentIae / D. IoanIs NepoMV / CenI* (= 1720) / *Ioanēs Felix Zieletzki / L. B. D. Potzenitz / Alm: Cathedr: Eccl: / Olomuc: Canonic / DoMInVs In Wes / seLLI & PIRsChItz* (= 1720) / *BIs OCtaVa Die MaII / PosVerat. / & IPse SaCraVerat* (= 1720) – *H* (na čelní stěně podst. pod náp.) znak zřiz. – *I* pamatkovykatolog.cz (84922/7-2472 – *socha sv. Jan Nepomucký*)

Veselov, n. Paßnau (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Žlutice)

na návis kaple uv. zařízená oltářikem se sochou ve výklenku, s akant. výzdobou vyvrcholenou sousoším N. Trojice, vše z poč. 18. st.

L *UPČ* 4, 220 – *I* www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/veselov-kaple-nejsvetejsi-trojice – **pozn.:** kaple nesla později patr. N. Trojice a v 2. pol. 20. st. byla zboř.

Véska viz *Lipník nad Bečvou II*

Věstonice viz Dolní Věstonice

Větrný Jeníkov, n. Windig Jenikau, městečko (Č, Čás, Pr, v. Polná, f. Úsobí)

na nám. socha (kanov. stojí na obláčcích a pr. nohou došlapující na převrácenou král. korunu naklání hlavu ke křížovému, který drží zpr. doleva natočený Kristovým tělem vpřed, v pr. kov. palma) na hran. soklu (se zvonovitě rozšířenou patkou zdobenou palmetami a s erbem a letop. na čelní stěně), spočívajícím na třech kam. stupních čtvercového půdorysu, 1721, zřiz. míst. p. Jan Křtitel ryt. Minetti (vlastnil pan. od 1719)

E (na čelní stěně podst. pod erbem) 17 ZI – H (vpř. na podst.) znak zřiz. s fafrnochy a klenotem – L UPČ 4, 223

Veverská Bitýška, n. Eichorn-Bitischka, městečko (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1716

2/ na nám. kam. socha s kam. zábradlím, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Veverské Knínice, do 1947 Německé Knínice či Německé Kynice, n. Deutsch Kinitz (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

na král. c. sloup, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Věž (Č, Čás, Pr, v. Polná, f. Krásná Hora)

1728-30 k zámku přistavěl míst. p. František Josef Moser z Moseru (1729 povýšený do č. šlechtického stavu) krátké sev. křídlo s navazující kaplí, kterou věnoval „ke cti a chvále nerozdílné Trojice Boží, svatých patronův českých, mezi nimi pak obzvláště k počestnosti svatého Jana Nepomuckého, mučedníka a patrona českého, Hradu pražského kanovníka,“ jak uvedl dominikán Václav Pražák, „opat“ kláštera sv. Jiljí v *Starém Městě pražském* v titulu svého kázání, které v t. „chrámu Páně novo-posvěceném na statku Věž nazvaném“ pronesl 8. X. 1730 – později bývá uváděno již jen nepom. patrocinium

L PRAŽÁK 1730 – SCHALLER 1787b, 152 – UPČ 4, 224

Vícomilice, dř. též Vicomělice či Vícomělice, n. Witzomielitz (M, Brn, Ol, d. a f. Bučovice)

na jv okraji obce při sil. na *Nevojice* u m. přes *Litavu* socha (stojící kanov.) na čtyřb. konvex-konkávním podst. (s l. chronostichy v elegickém distichu), 1711, zřiz. majitelé míst. statku Bernard Antonín Brabantský z Chobřan († snad jako poslední svého rodu 1722) s chotí Johanou Říkovskou z Dobřic, kteří SJN zasvětili své rodové erby i svá srdce

E (v hor. části podst. vpř.) *NE CONFVNDAMVR NOS / PROTEGE SANCTE IOANNES (= 1711) / ET POSTQVAM VITA HÆC / CESSET AD ASTRA TRAE (= 1711) / ORAT BERNARDVS TE CVM / CONSORTE IOANNA (= 1711) / ARMAS SVÆ GENTIS / CORDAQVE TOTA SACRAT (= 1711) – H*

(v dol. části podst. vpř. ve volut. kartuších) al. znak zřiz. pod společnou bar. korunou – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) – L UPMS 1, 299 – **pozn.:** pův. socha byla cca 2000 ukradena a 2002 nahrazena novou

Vidochoh viz Nová Paka 2/

Vidžín (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

ze zdejší f. 1715 vzešla zcela negativní nepom. zpráva: ve zdejším far. k. (sv. Jakuba Vět.) se tehdy nenacházel ani oltář ani obraz nebo socha a míst. farář nemohl zjistit od svých farníků nic, co by mohlo vést k podpoře kanonizace BJN – až 1716 dodal do míst. far. kostela Jan Benedikt Platzer dva boč. panelové oltáře zdob. akanty, rozvilinami a andílčími hlavičkami, zasvěcené Andělu strážci a sv. Anně, přičemž na druhém z nich se nacházejí sochy sv. Antonína, SJN (dřev., v podživotní vel.) a sv. Josefa

R nedat. l. zpr. míst. faráře Hugo Raucha, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 95^v) – L UPČ 4, 226 (zař. z 1716) – SUCHOMEL 1996, 156, 159-160 (pozn. 23)

Vilémov, n. Wilimow, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava (nově postav. 1726 míst. p. Václavem Ferdinandem hr. Caretto-Cavriani di Millesimo) při vít. oblouku boč. oltář s obrazem (oltář tvoří krásně vyřez., postříbřený a zlac. akant. rám s vroubkovanými stuhami, s kvadrilobovou kart. v nást., nad níž koruna), prot. k ol. Salvátora Millesimovského, 1. čtvr. 18. st., aut. řezbářské práce kutnohorská dílna

2/ před farou ve zděné výkl. kapličce vestavěné do zdi hrubá lid. polych. písk. socha v nice (stojící kanov. s křížem a palmou v pr. a s rel. P. Marie Starobol. na ov. štítě, který drží lv. rukou a obrací jej sm. k divákovi, sokl nízký s náp. vpř. dole), 1725, zřiz. P. I. V., snad míst. farář Josef Vulterin (ve fun. 1708-48)

1/ L SPHU XLIV, 352 – UPČ 4, 228-229; 2/ E (vpř. na spod. pásu soklu) *P: I: V: F: F: A: D: 17Z5* (snad = Parochus Iosephus Vulterin fieri fecit anno Domini 1725) – L SPHU XLIV, 362 – PANOCH 2007, 81, obr. 43 – UPČ 4, 229

Vilémov, n. Willomitz, městečko (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

ve far. k. sv. Mikuláše:

a/ socha, 1711

b/ obraz, 1727

a, b/ L UPČ 4, 229

Vilémovice, dř. Vilimovice (Č, Čás, Pr, v. a d. Ledč nad Sázavou)

záp. od vsi jednodlná obdlná kaple zdob. pilastry, se segmentově ukončeným presb., uv. oltář – stavbu dal mezi 1719-29, nejspíš 1727 (t. r. datován zvon zavěšený ve věžičce na střeše kaple) zbudovat míst. p. František Leopold Bechinie z Lažan (vlastnil *Vilémovice* 1711 † 1736)

└ SCHALLER 1787b, 169 – SPHU LIV, 195 (dat. 1719-29, zvon z 1777) – UPČ 4, 229 (pozdňe barok. kostel z doby kol pol. 18. st.) – I www.obecvilemovice.cz (Kaple svatého Jana Nepomuckého) (dat. 1727 dle zvonu)

Vimperk, n. Winterberg, město (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

vně far. k. Navšt. P. Marie v rohu na terasce uzavřené kam. balustrádou polych. kam. socha: stojící kanov. sklání hlavu ke krucifixu drženému zpr. doleva – podst. s vystupujícími boky, dole ukončenými volutami, vpř. zdoben rámem s vykrojenými rohy, upr. s výklenkem pro světlo (ve tvaru šestihroté hv.) uzavřeným kov. dvířky, vně vykrojených rohů cifry letopočtu – 1721

E (vpř. na podst. vně vykrojených rohů rámu) I / 7 / Z / 1 – └ SPHU XXXVIII, 328 – UPČ 4, 234

Vinařice (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Dolní Ročov, 1720 f.)

kam. socha (stojící kanov. s krucifixem drženým zpr. doleva) na dvoustupňovém čtyřb. podst. (dolní hran. část na stěnách nese orámování, vpř. náp., hor. nižší postament vpř. nese iniciály a vystupující rel. 3 předmětů, upr. podkovy, vl. snad klíče, vpr. kladívka), 1725, zřiz. G. S.

E (vpř. v dol. části podst.) sVatI Īene / NepoMVCKĪ / DĪVotVorČze / prosĪff / Za Nas (= 1725) – (vpř. v hor. části podst.) G. (rel.) S. – └ UPČ 4, 235

Vinice (dř. též Malá Třebnouševs) viz Hořice II

Vinoř (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f.)

1/ ve far. k. Pov. sv. Kříže (přestav. 1727-28) socha (☉), 1695 či 1700

2/ v rámci výstavby barok. loveckého zámku, budovaného 1719-24 pro míst. vr., Františka Josefa hr. Czernina z Chudenic, dle projektu architekta Františka Maximiliána Kaňky, byla vystavěna rovněž zám. kaple s oltářem, pro který malíř Petr Brandl vytvořil ol. obraz a byl za něj 11. VIII. 1722 odměněn 150 zl. rýn. z czerninské hl. pokladny

I/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Augustina Krause, prez. v praž. arcib. konz. 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 191^r); 2/ └ SPHU XV, 328-331 – UPČ 4, 237-238 – ŠKODA 2002, 106 – UPP, V.P.M-Ž 2, 1064 – PROKOP 2016, 74 (č. 189)

Višňové, n. Wischenau, městečko (M, Zno, Ol, d. a f. Trstěnice)

1/ ve fil. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1716

2/ upr. městečka socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Vítějeves, jinak Vítějoves, Vítoves, Vítová, Královská, Hynčina, n. Königsheinzendorf (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, a. Starý Svojanov, 1720 a.)

ve fil. k. sv. Kateřiny akant. kaz. (poč. 18. st.) s obrazem na stěně nad řečištěm

└ SPHU XXII, 122

Vítějovice, dř. Vítějice či Vítějice, jinak Svatá Markéta (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f. Chelčice)

ve fil. k. sv. Markéty oltář s obrazem upr. (nad hlavou ☉), 1694

R l. zpr. chelčic. faráře Františka Karla Kormoutta, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 364^r)

Vitice viz Kostelec nad Černými lesy I/

Vítkov, n. Wittig (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. zv. Vítkov – far. k. leží v Horním Vítkově, n. Ober Wittig)

ve far. k. Navšt. P. Marie (rozšiřován 1703 a 1714) vyobrazení, 1712, zřiz. míst. farář Ferdinand Vít Wetter

R l. zpr. vítkov. faráře Jana Fridricha Leübnera, 6. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 565)

Vítová, Vítoves viz Vítějeves

Vizovice, n. Wisowitz, město (M, Hra, Ol, d. Holešov, f.)

1/ ve far. k. sv. Vavřince socha, dol. 1716

2/ na m. socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Vladislav viz Třebíč II

Vlachovo Březí, n. Wällisch Birken či Wällischbirken, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve far. k. Zvěst. P. Marie:

a/ v presbytáři vel. dřev. zlac. socha (o), o níž 1700 dol., že byla nově pořízena

b/ míst. farář Matěj Felíř (ve fun. 1704 † 1731) sděluje 1715, že se vynasnaží všemi svými silami přičinit, aby byl v t. k. vztyčen oltář, jelikož sám dosud skrze ochranu od Boha mnoho získal a pevně doufá, že více obdrží nejenom na zemi, nýbrž i v nebi

a, b/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Matěje Felíře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 360^r); b/ └ HLAVOVÁ 2012, 136 (socha dol. 1700 ve farářské fási)

Vlasatice, n. Wostitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt.:

a/ socha, dol. 1716 (→ výše, Mikulov I)

b/ mešní zvonek s reliéfy SJN a sv. Antonína Pad., 1726, ulit v Brně, aut. R. S.

a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); b/ E (na zvonu) S. Joannes Nepomucene, ora pro nobis – └ VM II. I. 81, 243 – ŠRÁMEK 1973, 475

Vlastějovice, n. Hammerstadt, městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f. Pertoltice)

na nám. vys. dubový sloup s dřev., vhodně mal. sochou (BJN znázorněn na způsob kazatele, tj. v taláru, superpelici, s náležitou stólou a kvadrátkem na hlavě), 1711 či 1710

R l. zpr. pertoltic. faráře Martina Rittschera, 11. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 107^r)

Vlastislav, n. Watislav (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Sutom)

asi ½ km sz od vsi v údolí pot. *Modla* postav. nad pramenem veř. kaple, okrouhlá, se 4 hladkými plochými lizénami a hladkou fabionovou podstřešní řím., portál obdélný, s uchy a kapkami, 2 vel. polokruhově zakončená okna – uv. dřev. strop a vys., polokruhové okenní výklenky sahající až k podlaze – zař. představuje oltář s obrazem – 1722

└ UPC 4, 244-245 – I pamatkovykatalog.cz (43265/5-2440 – kaplička)

Vlašim, městečko (Č, Kou, Pr, v. Chocerady, d.)

na záp. str. děkanství před školou písk. socha: na pr. kolenu na oblacích klečí prostovlasý kanov., hledí ke křížifixu, jež drží s palmou pozdvihnutý v pr. do úrovně očí, v lv. ruce biret, pod světcem na oblacích uzavřená kn. a okřídlená hlava and. obrácená v kontemplaci ke světci – elegantní čtyřb., dolů se rozšiřující podst. opatřen vpř. al. znak ve volut. dvojkartuši – 1723, zřiz. míst. vr. Františka Antonie (Ungnadová) hr. z Weissenwolffu, roz. hr. z Lambergu, ze zbožnosti

└ (vpř. na podst. pod al. znakem) F: A: G: V: W: W: G: G: V: L: / ANNO 1723 (= Franziska Antonia Gräfin von WeissenWolff geborene Gräfin von Lamberg) – (níže, na čelní stěně základny podst.) HONORI / DIVO NEPOMVCENO / EX PIETATE ERECTA (= 1723) – moderní pamětní cedule u sochy – H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. – └ PMKČ III, 182 – SKRUŽNÝ 1969, 275 – UPC 4, 246 – pozn.: 1823 socha kvůli stavbě nové sil. přemístěna na již. str. děkanství a v době komunistického režimu um. do rohu děk. zahrady před děk. k. sv. Jiljí

Vlčice, n. Wildschütz (Č, Hra, Kh, f.)

v boč. kapli far. k. sv. Vojtěcha obraz (☼) na oltáři, dol. 1715

└ I. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^s)

Vlčkovice v Podkrkonoší viz Choustníkovo Hradiště 2/

Vlkov viz Holohlavy

Vodlochovice viz Odlochovice

Vodňany, král. město (Č, Prá, Pr, v. Netolice, d.)

1/ v děk. k. Nar. P. Marie:

1a/ oltář s větší sochou (☼5*), 1700, zřiz. vodňanský měšťan

1b/ po ničivém požáru města v V. 1722, kdy shořel i děk. k. s věží a 6 zvonů, byly v rámci obnovy děk. chrámu 1725 ulity mj. 2 následující zvonů, přičemž na prvním z nich je aktuálně zmíněn kanonizační proces, druhý je věnován trojici sv. Janů, Evangelistovi, Nepomukovi („sláva našeho lidu“) a Křtiteli, kteří byli dohromady označeni jako „Jánus o třech tvářích“:

1ba/ zvon *Marek*, 1,72 m v prům., 1,35 m vys., zdob. reliéfy sv. Václava a sv. Marka, erbem města a mnoha nápisy (jeden se týká kanonizace), aut. praž. zvonář Valentin Lissiack, který t. zvon ulil ve *Vodňanech*

1bb/ zvon *Jan* (tj. sv. Jan Ev., SJN a sv. Jan Křt.), o průměru 1,36 m, vys. 1,10 m, s rel. sv. Jana Křt. a Jana, Miláčka Páně a s nápisy, aut. zvonář Valentin Lissiack

2/ vně města ve špit. k. sv. Jana Křt. oltář s obrazem mal. na plátně, 1694, zřiz. Bartoloměj Fidler, vodňanský mlynář a měšťan, k větší slávě Boží a ke cti svých sv. patronů, Kristova předchůdce Jana Křt. a obzvláštního divotvůrce SJN

1a, 2/ └ I. zpr. míst. děkana Samuela Alexiho, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 361^r) – oba oltáře, jak v děk. k., tak ve špit. k., jsou uvedeny také v l. inventářích, které z vodňanského děkanství zaslali pražské arcib. konzistoři zdejší 2 děkani, nejprve Václav Josef Spěváček, 27. IV. 1707 (prez. 2. V. t. r.), později Samuel Alexi, 13. X. 1709 (prez. 19. XI. t. r.) – oba inventáře jsou uloženy v NA, APA I, sign. C 151/2a-c; **1ba/** └ E (na zvonu kolem koruny) *LETA 1722 DNE 27 MAGE W. 9. HODIN NIEMEC PRZED POLED: SKRZ OHEN WZKAZI PRZISSLO KOSTEL WIEZ Ż ZWONV A CELI MIESTO WODNIANY.* – (t. níže mezi ozdobnými festony) *IOS. GELINEK.* – (t. na plášti) *C L / IMMANEM DVM TOTA PERIT WODNIANA PER IGNEM: / ET CVM QVINQVEALYS MAXIMA FRUSTRATOR EGO / TERTIO AB IGNE ANNÓ RESTAVROR : QVODQVE REMANSIT / HEV DE SEX! TECVM IANE REFVNDOR EGO: / AVGEOR AD MARCI WENCESLAI NOMINE; NEMPE: / TVRRIS ET VRBIS EGO GLORIA MAJOR ERO.* – (naproti) *BENEDICTO XIII SVM. PONT : TENENTE / CAROLÓ VI . R : IMPERAWTE / FERDINANDÓ E COM. DE KVNBVRG PRAG : ARCHIEP / CANNOWIZ : S : I : NEPOM : PROMOWENTE / DANIELE A MAYERN PRAEP. METR : ET EPÓ SVFRAGANTE / PATROWO SENATV VRBIS ACVRAWTE / ANTONIO WOKAVN POST RELVIT : DEC : EXISTENTE / EXPENSAS IPSA HAC IVDP . V . ECCLESIA PRAEBENTE / A CONP. VIII. QVI FVIT / MDCCXXV.* – (t. nejniže) *VALENTIN LISSIACK VON PRAG GOSS MICH IN WODNIAN 1725.* – (t. na plášti pod rel. sv. Václava) *TVTA VT AB IGNI FORET WENCESLAVS AGET / P. ADALBERTVS MOTL / CAPLAN* – (t. na plášti pod rel. sv. Marka) *DVM PACEM TIBI MARIE DATAM WODNIANA PRECATUR* – (t. kolem erbu města opis) *SICILVM REGIAE CIVITATIS WODNIAN 1725.* – (t. na věnci) *RADDA FRANZ IOSEPHVS GELINEK. I. ALECHS. I. LEDECKY L. SSWEHLA IAN F: GIRESS:* – (t. pod věncem) *AVRZEDLNİK KOSTELNI W : RZIDKI. F. IROWEC T. SANDR C. BERONSKY. V. DOVBRAVSKY. Sc.* – H (na plášti zvonu) znak města Vodňan jako zřiz. zvonu – └ *SPHU XXXIII, 351-352; 1bb/* └ E (na zvonu, kolem koruny) *IOANNAEAE TRIADI TRIBVS POLI ET SOLI CHARITIBVS VENERATIONEM.* – (t. na plášti) *MAGNA EST HIC GLORIA PATHMI* (= sv. Jan Evangelista) : : *HIC GENTIS NOSTRAE GLORIA* (= SJN) : *PULCHRA TRIAS GLORIA IORDANIS.* (= sv. Jan Křt.) – (t. mezi reliéfy sv. Jana Křt. a sv. Jana Miláčka) *C.* – (t. naproti) *CVLTVI IONNIS TER GEMINI / E RELIQVIIS CAMPANARUM TERMINIS / ANNÓ DE LACRATAE VRBIS TER VNO* (= 1725) / *O AVDIAT DEUS TER VNVS / ET A FRACTO FVLGVRE TAXIT / TER FAVSTAM TER SANCTAM / TER BENEDICTAM /*

LECTOR AUDIEBAS HOC TENVS IANVS BIERO / WIDE WADE ET VISVM NARRA WODNIAN / IANVM TRIFRONTM / VALENTIN LISSIACK. – L SPHU XXXIII, 352; 2/ E (na svatoján. oltáři) Ad maiorem Dei gloriam nec non in honorem S. Patronorum suorum Praecursoris Christi Joannis Baptistae singularisque thaumaturgi divi Joannis Nepomuceni altare hoc poni et fieri curavit Bartholomaeus Fidler molitor Wodnianensis MDCXCIV – L TRAJER 1862, 164 – SPHU XXXIII, 354

Vojenice viz Radnice II

Vojice viz Lužany II

Vojkovice, n. Woikowitz (M, Brn, Ol, d. a f. Židlochovice)

na prostranství kam. socha (na oblacích stojící prostovlasý kanov. hledí k nebi, v pozdivžené pr. kov. kříž, ve vztažené lv. biret) na čtyřbokém, stuhami, volutami a rostlinnými motivy zdob. podst. – na t. soklu ve středech 3 stran větší reliéfy v ov. věncích (vpř. reliéf Svržení z mostu s 5 hv. na hladině Vltavy, vl. rel. sv. Jiří na koni potírající draka, vpr. rel. Křtu Kristova), ve věnci ve středu zad. strany nápis, v dol. části všech 4 stran upr., obklopen do volut stočenou stuhou, ovál (vpř. s náp., vl. s rel. sv. biskupa, asi patrona vinařů, papeže Urbana, vpr. s rel. hroznu a sign. zřiz., vz. s rel. sv. Martina na koni) – 1728, zřiz. Jan Jiří Zuppa (Čuppa?) (sign., křestní jména odvozena ze zad. nápisu a reliéfu patronů zřiz., sv. Jiří a křtícího Jana Křt.), který v obci prožil pílí naplněných 80 let (2. chron. v zad. náp.) nejspíš jako vinař (jak nasvědčuje rel. hroznu s iniciálami zřiz. a asi i rel. sv. Urbana)

E 4 nápisy a sign.: (ve věnci vz.) + / *IOANNES / CORDE ZELANTE / VNIVERSO PRO POPVLO / ANATHEMA / EREXIT* (= 1728 se započítaným M) / *LABORIOSVS / VBI VIXIT / ANNIS* (= 80) – (vpř. v dol. oválu) *HAVSTA / FERT MOLD / AVA STELLAS / OB INNOXIE PA / SSAS REGIS / QVERELA / S* (= 1728) – (vl. na stuze kolem oválu se sv. Urbanem) *PROSPERA EX ADVERSIS – CALVM PERSOLVIT OPRESSIS* (= 1728) – (vpr. na stuze kolem oválu s hrozmem) *SALVS EX VNDIS – LIGET DE PROFVNDIS* (= 1728) – (po strnách rel. hroznu dole) *J. G. (C)ZUPPA – L VM II. I. 79, 332 – I pamatkovykatalog.cz (41854/7-1084 – socha sv. Jana Nepomuckého)*

Vojovice viz Myslív 2/

Vojslavice (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, a. Senožaty, 1718 f.)

1/ ve fil., od 1718 far. k. Naneb. P. Marie na pr. boč. ol. dřev. sochy stojících postav SJN (vl., kanov. s palmou v lv. a drobným křížkem v mírně pozdivhnuté pr.) a JS (vpr., v klerice, superpelici se štólou, s biretem na hlavě, palmou v lv. a klíčem v pr.) – zřiz. patron míst. k. Jeroným Hlína, opat prem. kláštera v *Želivi* (ve fun. 1703 † 16. V. 1725), který tento 1721-23 podstatně upravený k. dne 26. IX. 1723 slavnostně posvětil

2/ před t. k. socha, 1703

1/ L DUKÁT 1725, (hl. část) 119 – *UPČ* 4, 225 (sochy na boč. oltářích snad z *Želivi*, z doby cca 1700) – **pozn.:** nyní je pr. boč. oltář se sochami SJN a SJS zasvěcen SJN; 2/ R l. zpr. o úctě na želiv. pan. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 165), příl. k l. dopisu želiv. opata Jeronýma Hlína, danému v Načeradci 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 169-172)

Volary, n. Wallern, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve far. k. sv. Kateřiny:

a/ snad vyobrazení (v dobovém dokladu chybí slovo, které by popsalo, o jakou nepom. památku šlo), 1694, zřiz. míst. farář Jiří Vojtěch Břeský z Birkenfelsu, na základě slibu a z vděčnosti za obdržené dobrodiní (→ D.1, 106)

b/ 1706 zde dol. boč. oltář

a/ R n. svéd. míst. purkmistra a rady, 17. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4); b/ R l. inventář volar. kostela a fary a zbytnského fil. kostela, sepsaný volar. farářem Adamem Guttwörthem, 20. I. 1706, prez. na praž. arcib. konz. 22. III. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Volešná viz Olešná

Volhartice, dř. též Olbramov, n. Wolfersdorf (Č, Lit, Li, v. Horní Police, a. Horní Libchava)

1/ ve fil. k. sv. Petra a Pavla socha podobná soše v adm. far. k. v *Horní Libchavě* (→ výše, t. 1/), tj. dřevěná, ☼ – zřiz. ctitel a hornolibchavský kaplan Jan Jiří Ignác Hübner v den, kdy ze zdejší kaplanské služby odešel na farářské místo do *Svébořic*, tj. 1702 (nejspíš v VII.)

2/ v soukromých domech obrazy (→ výše, Horní Libchava 2/)

1/ R l. zpr. svěbořického faráře Jana Jiřího Ignáce Hübnera, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 567) – l. zpr. hornolibchavského faráře Šebestiána Josefa Seemanna, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 309^r) (dat. cca 1695)

Volříšov viz Cizkrajov II. 1/

Volšovy, dř. též Volšov, Volišov, Olšov, Ulišov, n. Wolschow (nyní část města Sušice) (Č, Prá, Pr, v. Volyně, d. Sušice)

na lípě v zám. nádvoří zavěšen zvonek s dvojrádkovým náp. kolem koruny, se jmény P. Marie, sv. Izidora a SJN a jejich plaketami na plášti a s letop. 1702

E (kolem koruny) dvojrádkový náp. – L SPHU XII, 168

Volyně, město (Č, Prá, Pr, v. a d.)

1/ v děk. k. Všech sv. oltář s dřev. sochou (v jedné ruce kříž, v druhé palma, ☼), 1697

2/ téměř není domu ve *Volyni*, ve kterém by se nenacházela podobizna, a tak je tomu i u obyvatel zdejšího duch. okrsku, dol. 1715

3/ v kapliče (nyní pod průmyslovou školou) socha, 1720

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. děkana Tomáše Václava Borta, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 123^r); 3/ L *UPČ* 4, 262

Volyně, n. Wohlau (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f. Křimov, 1726 f. Výsluní)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla na hl. ol. na ep. str. malá zlac. dřev. socha jedné čtvrtiny lokte, 1710, zřiz. místní obec ze zbožnosti

R l. zpr. křimov. faráře Jakuba Tadeáše Rachela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 194^r)

Vorlík viz Orlík nad Vltavou

Vosice viz Osice

Vosičky viz Osičky

Voslov viz Oslov

Vošovice, dř. též Otice, město (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f.)

1/ na poč. 18. st. Jan Petr Antonín (Antoni), měšťan *Nového Města praž.*, majitel dvorce v **Bolehořovicích** založil při votic. far. k. sv. Václava kapli částkou 500 zl. a ve své poslední vůli, sepsané v **Bolehořovicích** 21. VII. 1728, ustanovil, aby, bude-li to možné, byl v oné kapli pochován

2/ ve frant. k. sv. Františka u stěny poblíž ol. sv. Josefa socha (☉5*), 1708

3/ sev. od hist. jádra města písk. socha brokoffovského stylu, nejspíš z 1. čtvrt. 18. st.: v kontrapostu stojící kanov. drží kříž zl. dopr., superpelice se zdobným lemem – hran. podst. nový, cihlový

1/ L *PMKČ* VI, 182 – **pozn.:** kaple při votic. far. k. sv. Václava byla nově zřízena 1755 a 29. IV. t. r. posvěcena praž. světícím biskupem Ant. Vokounem; 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3/ I památkovykatolog.cz (25563/2-225 – socha sv. Jana Nepomuckého) (socha barok. nebo z 1. pol. 19. st., podst. novější)

Votuz viz Hořice II

Votvovice viz Otovice

Vraclav, dř. Vratislav, Vratislav, n. Wratzlau (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d. Vysoké Mýto)

ve fil. k. Naneb. P. Marie visí na stěně 2 vyobrazení, dol. 1715

R l. zpr. vysokomýt. děkana Františka Scher(t)zera z Kleinmühlu, 2. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 37-II^r)

Vracov, n. Wratzow, městečko (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

ve far. k. sv. Vavřince na boč. oltáři obraz, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Vracov viz Plánice 4/

Vranov (Č, Kou, Pr, v. a f. Chocerady)

ve fil. k. sv. Václava na plátně mal. obraz, dol. 1705

R l. inventář vranovského k. sv. Václava, který sestavil chocerad. farář Augustin Soukup 28. XI. 1705, prez. na praž. arcib. konz. 11. I. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Vranov, n. Fronau (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f. Kostelní Bříza)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. dal na své náklady obnovit Jan Jakub Jiří Etwweiler, farář v *Kostelní Bříze* (ve fun. jistě již 1700 a do 1705), boč. ol. a vyzdobit jej krásným obrazem (světec z rozkazu krále Václava Lenivého služebníky vlečen v řetězech do vězení), čímž z něj učinil oltář, dol. 1715

R l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etwweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 179^r) – nedat. l. zpr. faráře Jana Jindřicha Ignáce Bredtschneidera v Kostelní Bříze, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 345^r)

Vranov (u Brna) viz Šlapanice

Vranov nad Dyjí, do 1986 pouze Vranov, n. Frain an der Thaya, městečko (M, Zno, Ol, d. ?, f.)

na tržním nám. mar. mor. sl. z mušlového vápence, s vrcholovou s. Immaculaty a se 4 sochami v nárožích mohutného čtyřb. podst. (sv. Roch vpř. vpr., sv. Šebestián vpř. vl., sv. Florián vz. vl. a vz. vpr. SJN, stojící kanov. kladoucí lv. na hrud' a otáčející hlavu ke křížifixu, vztyčenému spolu s palmou ve svislé poloze v pr. ruce) – upr. mezi popsanými sochami čtyřb. zaoblený sokl samotného sloupu, vyzdobený festony – pomník stojí na několikastupňové základně čtvercového půdorysu – 1713, zřiz. míst. p. Michael Heřman Josef říš. hr. z Althannu (1671-1736)

E (na mohutném podst. vpř.) 1713 – L KVARDOVÁ 2013, 119-121 – ČERNÝ 2022, 191

Vranová, n. Braune (nyní část obce Vranová Lhota) (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f. Městečko Trnávka)

na dvoře velkostatku (nyní čp. 25) písk. socha představující stojícího kanov. s pokrčenou pr. nohou, shlížího ke křížifixu, který drží zl. dopr. a natáčí jej k divákovi – podst. štíhlý, hran., vpř. opatřený prostým rámem, ve kterém je nahoře v samostatném menším rámu chron., níže v kartuši ze dvou palmových ratolestí reliéf Svržení z m. (světec přepadává hlavou dolů z parapetu upr. trojobloukového mostu, z hlavy mu padá bilet, na mostě lze tušit postavy biričů), ještě níže v akant. kartuši al. znak, nejniže v pásu letop. – ostatní stěny podst. opatřeny týmiž prostými rámy, ovšem bez výplně – 1715, zřiz. míst. vr., člen rodu Drahanovských z Pěncína, nejspíš František Zikmund, a jeho choť

E (vpř. na podst. v rámu nahoře) *DEO NOBIS VERE / PROPITIUM / ET SANCTO IOANNI / NEPOMVCENO* (= 1715) – (t. v rámu dole) 1715 – H (vpř. na podst. v rámu, v jeho dol. části, v akant. kart.) al. znak (2 oddělné erby s 1 a 2 přílbami s klenoty) – L PANOCH 2007, 82, obr. 53-54

Vranová Lhota, n. Braun-Oelhütten (M, Olo, Ol, d. Moravská Třebová, f. Městečko Trnávka)

1716 dol., že se ve filiálce trnávcecké f. nachází socha – nep. půjde o fil. k. sv. Kateřiny ve *Vranové Lhotě*

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7)

Vranové (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Bzí)

ve vsi krásný kam. sloup, na němž je um. kam. socha, postav. ze zbožnosti, dol. 1715

R l. zpr. Leopolda Paulina, faráře ve Bzí, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 425)

Vrapice, dř. Rapice (nyní část města Kladna) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Lidice)

ve fil. k. sv. Mikuláše boč. oltář, na němž upr. dřev. socha (v kanov. oděvu), 1708, zřiz. Jan Knorr, buštěhradský sládek, z obzvláštní zbožnosti, na své náklady

R l. zpr. lidického faráře Martina Josefa Vattera, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 48^r)

Vratěnin, n. Fratting, městečko (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f.)

1/ v pův. kláš. k. sv. Mikuláše Tolentinského při klášteře bos. aug. velká dřev. socha, cca 1695

2/ v novém kláš. k. téhož zasvěcení (budován od 1726) v pr. průčelní věži zřízena kaple s oltářem (tento z 1727)

1/ R nedat. l. zpráva z konventů N. prov. bos. aug., [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 202^v); 2/ I cs.wikipedia.org (*Kláster bosých augustiniánů (Vratěnin)*)

Vratislav viz Vraclav

Vratislavice nad Nisou, n. Maffersdorf (nyní část města Liberce) (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. Rochlice)

ve fil. k. N. Trojice nepříliš stará socha vel. postavy (☉), dol. 1715

R l. zpr. rochlic. faráře Jana Františka Dinebiehra, IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 569)

Vratslav viz Vraclav

Vražné viz Dolní Vražné

Vrbice viz Charvatce

Vrbka, n. Ferbka (nyní část města Postoloprť) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Postoloprty s osobním děkanem)

při c. do Rvenic socha, 1722

E dat. – L UPČ 4, 273

Vrbno (Č, Bol, Pr, v. Velvary, a.)

v adm. far. k. Pov. sv. Kříže na stěně zavěšen nevelký (či průměrný) obraz délky 1½ loket, představující světce s ☉ kolem hlavy, klečícího u modlitebního stolku či klekátko („ad oratorium“) a držícího kříž v pr. – po stranách světce 2 nebeští duchové, jeden nesoucí svazek klíčů, druhý ukazující palmu – malbu nedlouho před VIII. 1715 t. kostelu daroval míst. obyvatel a czerninský poddaný Jan Nepomuczký – **pozn.:** nejspíš se jednalo o malířské vyjádření inspirované Vodičkovými univ. tezemi z 1707 (→ B.4, 64)

R l. zpr. míst. administrátora Josefa Antonína Klenovského, 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velmistra kříž. s červ. hv. Martina

Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^{r-v})

Vrbovec, n. Urbau (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f. Dyjákovičky)

ve fil. k. sv. Jana Křt. obraz, dol. 1716 (viz Dyjákovičky II)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Vrčeň (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

ve far. k. sv. Vavřince korouhve zelené barvy s podobiznami sv. Vavřince, sv. Václava, sv. Vojtěcha a SJN, dol. 1700

R l. inv. míst. far. kostela, zapsaný zdejším farářem Františkem Vítem Beckem 1700 do far. kroniky, kterou t. r. založil (archiv ad. Nepomuk, *Manuale parochiae Wrčenensis* 1700, pag. 17)

Vrchlabí, n. Hohenelbe, hor. město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ více soch (☉) jak uv. kostela (tj. nejspíš děk. k. sv. Vavřince) tak vně, z nichž jedna socha na veř. c. z doby před 1695 – dol. 1715

2/ z předchozího souboru se dochovala u m. přes ř. *Labe* kam. socha → pražského most. typu (s kov. palmou), na hran. podst. – na základně podst. vpř. v rámu náp. – stěny hlavní, užší části podst. zdobeny rel. Ukřižovaného (vpř.), P. Marie Bol. (vl.), sv. Vavřince (vpr.) a sv. Václava (vz.) – vrchní část podst. vydutá – socha postav. na základě slibu dne 16. V. 1709 k větší cti Boží, Bol. Matky Marie, sv. patrona zdejší otčiny Vavřince, sv. Václava a obzvlášť SJN v den, kdy získal mučednickou korunu – zřiz. Adam Kolonetz

3/ více farníků má ve svých soukromých příbytcích jak obrazy tak také vyřez. sochy, dol. 1715

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r) – L KOŘÁN 1994, 217; 2/ E (vpř. na podst. u paty křížoviny) *Ex Voto* (a níže) 17 09. – (t. ještě níže, na základně podst.) *Zur Groster Ehre Gottes. Vnd Schmerz, / haften Mutter Mariae. Vnd Vnseres Vatter, / Lands Lieben Heyligen Patro. Laurenty / Wentzeslay Jn sonderheit Des H: Joanni: / V: Nepomuck D: 16 T: May. Da Er Sein / M: Kron Empfangen Ein Gemevel[...]* / V: M: Adam Kolonetz N: *Erbauet war* – L UPČ 4, 278 – I pamatkovykatalog.cz (16262/6-3735 – *socha sv. Jana Nepomuckého*); 3/ R l. zpr. míst. děkana Rodovského, 1715 ← L HORÁK 2019, 22

Vrchní Orlice, dř. též Olička, n. Hohen-Erlitz, dř. jen Erlitz (Č, Hra, Kh, f. Rokytnice v Orlických horách)

ve vsi kaple Všech sv. muč. a SJN (později uváděno jen svatoján. zasvěcení) se hř. – uv. oltář sv. mučedníků a SJN – kaple postav. 1708-12, dok. 1713, ben. 1714 rokytnickým farářem Antonínem Hoffmannem, aut. stavitel Karel Rhein (Rein) z *Rokytnice* († 17. II. 1728)

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v) (pův. zasvěcení) – L ROHN 1777, 54 (patrocinium pouze SJN) – SCHALLER 1790b, 204 (patrocinium pouze SJN) – KOŘÁN 1970, 124, 125 (pozn. 12) – UPČ 4, 278

Vrchnice viz Tušimice

Vrchotovy Janovice, dř. jen Janovice, městečko (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f. Votice)

mezi 2 pilíři v ohradní zdi zám. parku písk. socha (vys. 1,97 m, stojící kanov. se zvlněnou rochetou, s palmou v pr. a krucifixem v lv. ruce, obráceným k divákovi a drženým tak, že příčné břevno dosahuje úrovně světcovy), cca 1710, zřiz. míst. p. Ferdinand František hr. z Wrtby († 20. III. 1712), aut. nejspíš sochař Michal Jan Josef Brokoff

L SUCHOMEL 1997, 69 (obr. 7), 71, 72 (+ obr. 14) (dat. po 1710, aut. nejspíš Michal Jan Josef Brokoff) – I www.nm.cz/navstivte-nas/objekty/zamecky-park-vrchotovy-janovice/socha-sv-jana-nepomuckeho – **pozn.:** současný žul. podst. sochy (s motivem hvězdy) je mladší, z poslední čtvrt. 18. st. – skulptura byla ve 40. l. 19. st. posunuta z parku a obrácena sm. ven ze zám. areálu

Vrchovina viz Nová Paka 2/

Vrchovnice viz Holohlavý

Vršava viz Břežany

Vršce viz Kopidlo II

Vršovice (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, a. jez. misionáře na vinicích u Prahy, 1727 a. Michle)

v rohu hř. u k. sv. Mikuláše písk. socha: stojící kanov. naklání hlavu nad krucifix, který drží zl. dopr., v lv. má palmu, na hrudi nese monile či svorku mozety, u jeho lv. nohy andílek činící prstíkem pr. ruky gesto mlčení a lv. rukou přidržující barokně tvarovanou kart. s rel. P. Marie Starobol. obklopeným ☩ – dvojitý podst., dolní část vzduť, stočená do ozdobných volut, hor. část prohnutá, se zarámováním vpř. – 1725

E (na podst. vpř. na vyboulené části) *SANCTO / IOANNI NEPOMUCENO / SPECIALI PATRIAE PATRONO / CLIENS VICINIA / SACRAVIT / 1725* – L *SPHU XXVIII*, 165-167 – BOHÁČ 2000, 12 – *UPP, V. P. M-Ž 2*, 1108

Vrutice viz Mělnická Vrutice

Vřeskovice, též Břeskovice (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

v době působení zdejšího faráře Vojtěcha Trnky (ve fun. 25. X. 1718 † III. 1730) dal v míst. far. k. sv. Jana Křt. patron Maxmilián Josef hr. Toerring-Jettenbach, majitel pan. *Červené Poříčí*, postavit oltář

R kronika fary Vřeskovice 1737-1814 (SOkA Klatovy, FÚ Vřeskovice, sign. FK 8, pag. 99, 104)

Vřesovice, Břesovice či Březovice (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Vřešťov viz Velký Vřešťov

Vřetovice viz Dřetovice

Vsetín, n. Wsetin, městečko (M, Hra, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

upr. městečka (na Horním nám.) písk. socha: na oblaku stojící kanov. hledí vpřed a zpr. doleva před sebou drží krucifix natočený k pozorovateli – v pr. ruce zlac. plech. palma – mohutný čtyřb. podst. s rozměrnou základnou, ukončenou římsou, přechází skrze prohnutý, akanty zdobený pás do značně užšího nevysokého hranolu, který je na všech str. opatřen prostými rámy a vpř. jej zdobí půlkruhově ukončený výklenek s dvířky – pomník vztyčen 7. III. 1712, v den čtvrtého výročí nešťastného vpádu kuruců, uherských proticísařských povstalců do *Vsetína* (7. III. 1708) – zřiz. míst. vr., uherský šlechtic Mikuláš hr. Illésházy z Illésházy, na své náklady – v této souvislosti lze připomenout, že v *Uhrách* byl SJN uctíván mj. jako ochránce před Turky a před Rákócziho rebely – **pozn.:** vsetínská svatoján. socha vyšla zřejmě z ruky nepřilíš řemeslně zdatného autora, který 1709 vytvořil sochu v *Kelči* (→ výše, t.) – podobná je rovněž socha (a v některých prvcích i podst.) v *Hustopečích nad Bečvou*, sice datovaná až do 1742, nelze však vyloučit, že se jedná o sochu dol. již 1716 (→ výše, t.)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r) – E (na lv. stěně základny podst. ve vlysu pod římsou) *·ROKV ·1712 DNE ·7 MAR GENZ GEST PAMATNI DEN A ROK SSTVRTI NESSTIASNEHO PADV REBELLANTSKEHO* – L *VM II. III. 71, 89* – *UPMS 1, 542* – *MALINA 2014, 8, 10, 13, 15* – **pozn.:** socha byla 1776 nahrazena sochou novou a přemístěna do vsi *Hovězí*, kde byla na podst. vpř. opatřena nápisem, z nějž vyplývá, že byla dodatečně věnována památce vítězství obyvatel *Hovězí nad kuruci 1. V. 1708*

Všebořice, n. Schöbritz (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Skorotice)

ve fil. k. sv. Mikuláše dřev. socha (světec oděný jako kanov. v rochetě, s biretem na hlavě, v rukou krucifix, který jako by téměř líbal, ○), vys. 2 lokty, 1705 – 1715 dol. záměr, že bude časem postav. boč. oltář, na který bude světec postaven

R nedat. l. zpr. skorotického faráře Jiřího Alexia Massnera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 281^r)

Všehrady, n. Wschehrd (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kozojedy)

ve fil. k. sv. Prokopa (pod patronátem plaského cist. kláštera) 1715 patrně dol. obraz (→ výše, Plasy 1/)

Všechlapy, n. Wschlab (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Libčevs s osobním děkanem)

u vsi na rozcestí vys. kam. socha, 1710 (○, protože JN nebyl dosud apoš. Stolcem kanonizován)

R nedat. l. zpr. libčevs. osobního děkana Jakuba Suiberta Sende, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 380^r)

Všechovice, n. Wschechowitz (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r) – **pozn.:** kam. socha stojící

dnes na návisi na vys. hran. pilíři, dat. 1844, by mohla svým pojetím vycházet ze svatoján. sochy dol. 1716 (stojí na oblacích s and. hlavou vpředu)

Všemily viz Česká Kamenice II. 2, 3/

Všeň (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

1/ ve far. k. sv. Filipa a Jakuba na oltáři socha (○), 1701

2/ na území f. na jednom poli sloup, 1714

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Pavla Čupíka (Čupíka), 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 447)

Všestary viz Hradec Králové II. 1/

Všetaty (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, d. Kostelec nad Labem)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla u již. zdi postav. 1710 s vědomím a souhlasem praž. arcib. konz. oltář, na němž se může sloužit mše sv., zdob. vel. a vkusnou sochou, se slušnou ol. výbavou

R l. zpr. kostelec. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r) – L UPČ 4, 288 (socha z 1. pol. 18. st.)

Vtelno viz Jizerní Vtelno

Východní předměstí viz Plzeň 7/

Vyklantice, n. Wiklantitz (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f. Lukavec)

jižně nad vsí dal míst. p. (držitelem pan. od 16. I. 1722) Jan Jáchym hr. Harrach ve 20. I. 18. st. vystavět v působivém celku zámek a kapli (později označovanou za fil. kostel) – kaple je centrální stavba, uv. podélně oválná, zevně v průč. konkávní, s vyduťnými nárožními, rovnými boč. stěnami a konvexním závěrem, nad nímž hran. vížka – k závěru přiléhá čtvercová sak. s konkávními rohy – loď završena eliptickou kupolí s lucernou, presb. ve tvaru nízké půlkruhové apsidy sklenut konchou – v IV. 1722 žádal jmenovaný hrabě praž. arcib. konz. o pov. stavby kostela ve *Vyklantících* a k žádosti přiložil půdorysný plán, který je připisován arch. Janu Blažejí Santini-Aichelovi – jeho autorství sice není přímo prameny dol., budova však rozhodně vychází ze santiniovských intuic – svatyně byla budována dle navrženého půdorysu s určitými odchylkami, s doplněním malebného dekoru – vykonaná práce nese lehký rustikální nádech – v VI. 1727 hrabě žádal o benedikci dokončené stavby, k níž došlo až ve čtvrtou neděli po Zjevení Páně (tj. 30. I.) 1729 – kapli benedikoval s pov. praž. arcib. konzistoře Jan Alexandr Kloffetius, ledečský děkan a vikář, za asistence lukaveckého faráře Jana Františka Chlupa, dále červenořečického děkana (křížovníka s červ. hv.) a hořepnického faráře – uv. oltář

R matrika lukavecké f., 1728-55 (SOA Třeboň, Sbirka matrik Jihočeského kraje, 1587-1949 (1952), i. č. 3202, první pag. za tit. listem) (l. pov. k benedikci kaple a zápis o jejím provedení 30. I. 1729) – L SCHALLER 1787b, 196 (slavnostní posvěcení 7. I. 1729) – SPHU XVIII, 292-293 (dat. založení kostela 1728) – UPČ 4, 290 (dat. stavby kostela 1728-1729,

arch. snad Kilián Ignác Dientzenhofer) – ČERNÝ 1993, 22, 34-35 – HORYNA 1998, 382-383 – I cs.wikipedia.org (*Kostel svatého Jana Nepomuckého (Vyklantice)*) (podrobnější dat., ovšem odlišná od Horynových údajů)

Výprachtice, n. Weipersdorf (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. Jablonné nad Orlicí)

ve fil. k. Proměnění Páně:

a/ vyobrazení, dol. 1715

b/ měděný kalich se stříb. kupou, tepaný a zlac., vys. 22 cm – noha kulová se 3 tepanými a stříbřenými medailony s obr. sv. Václava, Víta a Ludmily, mezi nimi tepané rozviliny – nodus kulovitý, zdob. rytým akantem – košík z prolomané rozviliny, v níž stříbřené medailony SJN, Blažeje a Vojtěcha – kon. 17. st.

a/ R l. zpr. jablon. faráře Kristiána Karla Schupplera, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 453); b/ L SPHU XLVII, 262-263 + obr. 216 na pag. 263

Výrava viz Holohlavy

Vysočany, n. Wissotschan (nyní část města Nového Bydžova) (Č, Hra, Kh, d. Nový Bydžov)

písk. sloup s velmi kval. sochou: na 2 stupních čtvercového půdorysu základna a na ní krychlový sokl – sloup dórský, vyvrcholený krychlovou kaplicí s římsou, nad níž postava kanov. s krucifixem v pr. (ruka ovíjí Kristovo tělo, svrchu je zakrývá) a palmou a lemlem mozety v lv. – světec do pokleku křčí pr. nohu, o kterou opírá spod. konec krucifixu – 1719, žřiz. sládek M. H. W.

H-E (na podst. vpř.) znak sladovnického cechu obklopený iniciálami *M: :H: W* – (na hor. kaplici vpř.) *IHS*, níže srdce – (t. vl.) [...] / 1719 – L UPČ 2, 505 (heslo *Nový Bydžov – Chudonice*) – UPČ 4, 293 – MTSSP 2000, 80-81 – PANOCH 2007, 80, obr. 29

Vysočany, n. Wissotschan (ves téměř celá zanikla 1980 v důsledku budování složiště popilků) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f.)

ve vsi u c. písk. socha na vys. pilířovém podst., kolem nějž balustr. se srostlicemi 3 hran. pilířků v nárožích, zdobených kam. koulemi – vpř. v balustr. kov. branka – samotný podst. složen ze 2 štíhlých etází – spod. etáž na půdorysu čtverce s vystupujícími okosenými rohy – upr. všech 4 stěn kartuše s náp. – spod. část vrcholí bochníkovou řím. – hor. etáž se zdvihá na obdobném půdorysu jako spod., dole je vypouklá a do vrchu se jemně zužuje, je pokryta dekorací oblak a okřídlených and. hlav s celou postavou letícího andílka vpř. – vrcholová skulptura kanov. stojícího na oblacích je velmi efektní: světec v kontrastu s povystouplou pr. nohou protáčí a naklání tělo tak, že pr. ruku s kam. palmou stáčí k lv. ruce, již v modlitebním zánícení klade svrchu na hrud', hlavu s biretem pak obrací přes pr. rameno směrem ke krucifixu, který se u jeho pr. nohy vznáší na oblacích se 2 okřídlenými and. hlavami – třetí and. hlava zasazena po světcově lv. – 1713, aut. připisováno (s vys. dávkou pravděpodobnosti) sochaři Františku Antonínu Kuenovi – pomník postavili světci JN, velice

slavnému muž. a naprosto zaručenému ochránci Č. král. před morem, dva zdejší duch. správci Filip Dihr (Dürr) a Alberik Heinrich, profesové cist. kláštera v *Oseku* (vykonával zde patronátní právo), spolu se svými vysočanskými farníky, aby byli uchráněni od právě rádicího moru – k ochraně před nákazou v případě obou kněží skutečně došlo, jelikož zde působili i v následujících letech, jak dokládá míst. matrika (SOA Litoměřice, sign. 184/1)

E (v kart. na čelní stěně dol. etáže podst.) *DIVO / IOANNI / NEPOMVCENO MAR / TÝRÍ GLORIOSÍSSIMO / REGNÍQVE HVÍVS IN / PESTE PATRONO / PROBATIS., / SÍMO.* – (v kart. na lv. boč. stěně t.) *ANNO / QVO MEDVLLA / REGNI HVÍVS, PESTI., / FERA TABE VISITA., / BATVR VT SVPE., / RIS SALVA., / RENTVR SPI., / RITVS.* (= 1713) – (v kart. na pr. boč. stěně t.) *VT A LVE / PRAESER/EMVR PO / SVIMVS HIC ADMINIS / TRANTES DVO PRO / FESSI OSSECENSES / ET PAROCHIANI NOSTRI / WISCHEZANEN / SES.* – (v kart. na zad. stěně t.) *DER / BITTET FLEIS / SIG VND VIEL / FVR DAS VOLCK / L. Machab: 15. / V. 14. – U UPČ 4, 293 – ADAMCOVÁ 2007, 85, 126-127 – MTSSP 2012, 446-448*

Vysoká (Č, Bol, Li, v. Mělník, f. Mělnické Vtelno, 1716 f. a 1720 d. Chorušice, 1725 f.)

ve fil. (od 1725 far.) k sv. Václava velmi stará dřev. socha, dol. 1715

R nedat. l. zpr. vtelen. faráře Kašpara Studničky, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 286^v)

Vysoká Libyně, n. Hochlibin, pův. jen Libyně (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, a.)

na návsi písk. socha → praž. most. typu, avšak světec pr. nohou nestojí na výstupku a chybí mu palma – podst. vys., hran., dvoudílný, v dol. etáži opatřený rámy nahoře i dole segmentovými, v hor. etáži po stranách a vz. vybaven obdélnými rámy, vpř. zdoben vystupujícími 2 erby (heraldicky vpr. se 2 přílbami s klenoty, heraldicky vl. s korunou) zasazenými do rozv. podkladu – vznik mezi 1700-22, kdy vlastnil *Vysokou Libyni* Karel Maxmilián Leopold hr. Příchovský, hejtman Žat († 1722), a jeho manželka Lidmila Příbyslava, roz. hr. z Walderode († 1728), jimž náleží erby v čele hor. etáže podst.

H (vpř. na hor. etáži podst.) al. znak zřizovatelů – U UPČ 4, 296 (dat. 2. pol. 18. st.) – BUKAČOVÁ/FÁK 2007, 163 – MTSSP 2015, 456-458

Vysoké Mýto, n. Hohenmauth, král. věnné město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d.)

1/ v děk. k sv. Vavřince dol. 1715 oltář, dřev. socha a podobizna na obraze

2/ na nám. písk. mar. sloup: na dvou zprohýbaných stupních čtyřboký podst. s diagonálně nakupenými pilastry v rozích, plochy stran prolomeny nikami s mušlovitými konchami, na rozích sochy sv. Josefa (vpř. vl.), JN (vpř. vpr., stojící kanov. držící krucifix zl. dopr.), Floriána (vz. vl.) a Vavřince (vz. vpr.), upr. stylobat s kompozitním sl., na něm s. Immaculaty – 25. I. 1714 se rychtář, purkmistr a

rada města obrátili dopisem na praž. arcib. konz., oznámili jí, že mají v úmyslu „z obzvláštní pohnutelné vroucnosti k Bohu Všemohoucímu k duchovnímu našemu potěšení hned po shoření našeho celého města“ (k němuž došlo 10. IX. 1700) způsobit a vystavět nějakou obět k větší cti a slávě Boží, k poctění neposkvr. P. Marie a sv. patronů zdejšího města, a sdělili, že touto obětí má být sloup upr. rynku s obr. Neposkvr. početí P. Marie a dole s obrazy sv. patronů, sv. Vavřince, sv. Floriána, sv. Josefa a SJN – prosili tudíž o dovolení k takovému počínu a zároveň o doplnění potřebných prostředků (přes 1000 zl.), sbíraných z almužen, o zádušní peníze pocházející jak z města, tak ze vsí *Vraclavi* a *Kněrova* – jelikož konz. neodpověděla a Vysokomýtské zatím sl. i se sochami postavili, zopakovali svou žádost listem z 20. X. 1714 – letočetné nápisy na hor. hran. postamentu podstavce přinášejí čtyřikrát vrocení 1714 a vyjadřují prosbu k Matce Boží o pomoc (vpř.), žádost k městským patronům o ochranu v moru, hladu a válce (vl.), upomínají (vpr.) na vysvobození otčiny od moru (ačkoliv *Mýto* samo trpělo epidemií od VIII. 1714 až do III. 1715) a na mír uzavřený s Francouzi (tj. rastadtský, 1714) a za původce t. památky označují král. věnné město *Vysoké Mýto* (vz.) – je pravděpodobné, že jedním z tvůrců sl. byl kameník Adam Štůna z *Klatov*

3/ při jedné c. písk. socha (hran. podst.), 1726

1/ R l. zpr. míst. děkana Františka Scher(t)zera z Kleinmühl, 2. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 37-II^r); 2/ R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., X. 1714 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 24^r) – E (na malém podst. vpř.) *EIA / DEI NOBIS / SVCCVRRAS / MATER / EGENIS* (= 1714) – (t. vl.) *VOS / O! PATRONI / NOSTRI IN / PESTE FAME / ET BELLO / NOS CVSTO / DITE* (= 1714) – (t. vpr.) *LIBERATA / A CONTAGI / ONE PATRIA / ET / CONCLVSA / CVM GALLIS / PACE* (= 1714) – (t. vz.) *OFFERT / REGIA / DOTALIS / CIVITAS / ALTO / MAVTA* (= 1714) – U SPHU XVI, 159 (obr. 165), 160 – UPČ 4, 302 – MTSSP 1998, 141-148 – MTSSP 2008, 567-579; 2, 3/ U CHLÁDKOVÁ 2013, 129; 3/ E (na podst.) *o boHV / I LIDEM MI / LI SWATI / JENE CZECH. / RODILI CHRAN / TWE CTITELE / OD ZDE CASNEHO / I WECNEHO ZA / HALENI* [tj. zahanbení?] *WIPROS / SWATE POZEHNANI. / 1726.* – U SPHU XVI, 160-161

Vysoké Sedliště, n. Hohen-Zetlisch (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f. Brod nad Tichou)

ve fil. k sv. Václava (1707) lv. boč. rozv. oltář s tit. obrazem (světec klečí před Madonou) a s ov. obrázky v rozvilinách po str., cca 1707

U UPČ 4, 304

Vysoké Veselí (též Červené Veselí), městečko (Č, Hra, Kh, f. Velešice)

v městečku postav. 2 sochy, z nichž jedna již 1687, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^r) (dat. jedné sochy do 1687, druhá nedat.) – U KORÁN 1994, 217 (dat. jedné

sochy do 1688) – pozn.: 1687 Veselí náleželo rodu Zárubů z Hustířan

Vyšehrad, pevnost a obytné místo (kdysi městečko, jež bylo v 17. st. přeloženo do Psár, nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, exemptní teritorium na území Pr, král. koleg. kapitula)
v koleg. a far. k. sv. Petra a Pavla:

a/ obraz: stojící prostovlasý kanov. (prostá ☼ nad hlavou, biret světec drží od těla v pr.) se v předtuše mučednické smrti v emfatickém gestu vzrušení (lv. klade na hrud') ve vytočení těla obrací k Ukřižovanému zjevujícímu se na nevelkém kříži před světcem v obláčcích mezi četnými okřídlenými and. hlavami nad stolkem upr. pr. strany obrazu – níže pod stolkem, zakrytým rudou látkou, dva andělci, z nichž and. vl. v pokleku činí prstíkem pr. ruky gesto mlčení, and. vpr. hledí na svého nebeského druha, oba pak svorně svrchu přidržují rozevřenou kn. s náp. – za světcem dvojice sloupů a nejvýše nad ním i krucifixem nařasená rudá drapérie – v lv. části obrazu pohled na nebe s malou scénou Svržení z m. v pozadí upr. (na hladině Vltavy pod padajícím světlem 5 hv.)

b/ druhý obraz, nezvyklého ikon. pojetí, nejspíše představující SJN z pokory odmítajícího nabízený mu úřad vyšehrad. probošta: upr. stojící bezvousý (!) kanov. (v pr. malý křížek) hledí s odevzdaností do pr. hor. rohu malby a rozevřenou lv. ukazuje dolů dopr. do otevřené krajiny, v níž je v pozadí vidět horu nad ř., se stavbou na vr., nep. *Vyšehrad* – za světcovými zády a po lv. str. kompozice se rýsuje nitro vznosné stavby – vl. u světce stojí chlapecký and., hledí naň a oběma rukama drží mitru

- obě díla jsou součástí galerie 8 maleb světců (v akant. rámech) z doby cca nebo po 1700 (snad z 1706), které patrně pocházejí z pozůstalosti a donace míst. kapit. děkana Jana Václava Benola, po jehož skonu (1706) byly v rámci barokizace řečeného chrámu rozvěšeny po chrámovém interiéru, 6 obrazů do presb. (sv. Kliment, sv. Václav, sv. Jan Ev., sv. Jan Křt., sv. Martin a sv. Josef) a ony 2 svatojánské na pilíři hl. lodí – dle starších (mylných) názorů autorství t. obrazové galerie bylo připisováno Karlu Škrétovi st. a ml., případně Filipu Servatiovi, nyní není větších pochyb, že obrazy maloval vlámský, na *Starém Městě praž.* 1690 usazený malíř Jan Onghers (1656-1735), který do nich vtělil jednotný projev a rukopis, přes odlišnosti v stylovém pojetí některých detailů

c/ stříbrný zlac., 29,8 cm vys. kalich o prům. 18,2 cm, zdobený filigránem, lemováním z č. granátů a tmavě modrými emaily s černě konturovanými vyobrazeními č. patronů (celých postav), na noze sv. Vojtěcha, sv. Víta a sv. Zikmunda, na kupě SJN, sv. Václava a sv. Ludmily – Nepomukovo vyobrazení je parafrází na univ. teze z 1674, navržené Karlem Škrétou (→ B.4, 12): v otevřené krajině stojí kanov. (☼) s palmou v pr. a s volnou

otevřenou lv., hledí ke své lv. str. na krucifix vznášející se na nebi v oblacích, pod nímž je vpr. dole zachyceno Svržení z m. – 1700-20, aut. praž. novoměst. zlatník Jan Jindřich Jopp – **pozn.:** obdobný kalich se shodným, pouze barevně odlišným výjevem se nachází ve zlonickém far. k., kde je dol. již 1695 (→ níže, Zlonice a/)

a/ E (v rozevřené kn. držené 2 andělky v pr. dol. rohu obrazu, na lv. stránce) *IN VITA / DIFFICIL / LIMVM / TACERE / QVÆ* – (na pr. stránce) *DICENDA / NON / SVNT*; **a, b/ L** BERGHAUER 1736, 239 (Benolova donace obrazů sv. patronů) – EKERT 1884, 274 (2 obrazy) – NECHVÁTAL/HYHLÍK 1995, 38 – *UPP, N. M. V.*, 728 – NECHVÁTAL/HYHLÍK 2000, 20 – NEUMANN 2000, 144-145 (shrnutí problematiky autorství, ikon. určení a časové provenience zmíněného obrazového cyklu světců) – LEŠOVSKÝ 2006, 14-26 (galerie osmi vyšehrad. obrazů připsána Onghersovi, pag. 17-19 věnovány obrazu a/, pag. 18-20 obrazu b/, přičemž interpretace námětu této malby jakožto ztvárnění sv. Karla Bor. nebo SJN je zpochybňována); **c/ E** (na okraji nohy v ov. štítku, překryta filigránem) mistrovská značka *IHI* – **L** ŠITTLER 1930, 286-288 – STEHLÍKOVÁ 1993 – *SBČ* 2001, 59-60 (č. kat. I/1.127 + obr.) – KUCHYŇKA 2006, 87

Vyškov, dř. též Viškov, n. Wischau, město (M, Brn, Ol, d. a f.)

1/ před kapuc. k. P. Marie Andělské na předměstí socha z mušl. vápence, představující kanov. hledícího do nebe, s krucifixem v pr. (obráceným k divákovi a opřeným v téměř svislé poloze o pr. rameno) a kov. palmou v lv., stojícího na písk. hranol., dolů se rozšiřujícím podst. s nápisy v rámech na třech stranách a trojicí erbů vytesaných do oválů na korunované kartuši nasazené před římsu čelní stěny podst. – doprovodné nápisy hlásají, že se zalíbilo zbožným manželům Janovi a Magdaléně Walterovým a zbožnému potomstvu mudrákovského rodu postavit t. sochu 1715 s modlitbami (sliby) věnovanými ke cti – **pozn.:** v době vztyčení skulptury byl již Jan Walter mrtev († IX. 1714) – po něm pozůstalá vdova Magdaléna byla osobou, jež rod walterovský příbuzensky přiblížila rodu mudrákovskému, neboť si Jana Waltera brala jako vdovu po Františku Mudrákovi – na vystavění pomníku se podílela ještě blíže neurčená osoba s iniciály P. B. – socha je pojata obdobně jako svatoján. skulptura pod hradem *Buchlovem* (→ výše, Buchlov)

2/ na nám. mor. mar. sloup: vápencový monument na mohutném čtyřb. dvoúetážovém podst., v němž dole vpř. grotta se s. ležící sv. Rozálie s lebkou, vz. jeskyně se s. ležící sv. Pavlínou, dole v bocích mohutná volut. křídla zdobená drapérií s náp. – v hor. části podstavce po str. rámy s náp., vpř. pak rel. krále Davida hrajícího na harfu, jemuž andělek nese lebku a meč, vz. rel. mrtvého těla v rakvi – na římsě podst. v nárožích sochy světců klečících na oblacích, vpř. vl. sv. Šebestiána ve zbroji dotýkajícího se pahýlu stromu, vpř. vpr. sv. Rocha s poutnickou holí a čutorou, vz. vl. sv. Karla Bor.

s provazem kajčnicka kolem krku a lebkou u pr. nohy, vz. vpr. SJN jako kanovníka hledícího na kov. kříž, který drží v pozdvihnuté pr., kdežto lv. rukou si přidržuje lem rochetu – na středním vypouklém postamentu vrcholový oblačný sloup s andílky, zdobený vpř. a vz. dole vždy jednou postavou až žensky pojatého anděla s atributy meče a lebky – nejvýše na sl. vpř. i vz. téměř shodně pojaté postavy P. Marie, které stojí na oblacích zády k doprostřed vložené mohutné kov. zlac. osmicípé hvězdě, z níž pohledově vystupuje cípů sedmero – je zde tedy P. Maria pojata jako Nebeská hvězda v souladu s protimorovým mar. hymnem *Stella Coeli exstirpavit* – 1717-19, aut. sochař Jan Kristián Pröbstel, kameník Ondřej Josef Strumek, zřiz. míst. měst. rada a lid, na základě slibu a na poděkování za ochranu před morem řádicím 1715 a zároveň s prosbou k P. Marii a sv. patronům o další ochranu (→ chron. nápisy udávající roky 1715, 1717 a 1718) – celý sloup volbou světců, symbolů i sdělením nápisů odkazuje na mor a jeho zažehnutí

1/ E (na podst. vpř.) *HONORĪ / SANCTĪ / IOANĪS / NEPOMV / CENĪ VOTA / OFFEREN / DO* (= 1715) – (t. vl.) *IOANĪ / VALTERO / ET / MAGDA / LENĚ PĪĪS / CONSORTĪ / BVS* (= 1715) – (t. vpr.) *ET PĪĚ / MVDRA / KĪANĚ / SOBOLĪ / ERRĪGERE / PLACVĪT* (= 1715) – H (na řím. podstavce vpř. v plastické kartuši) 3 znaky, walterovský (dole upr.) s postranními iniciálami *I W* (= Ioannes Walter), mudrákovský (nahore, heraldicky vl.) s postranními iniciálami *F M* (= Franciscus Mudrak?), posléze (nahore, heraldicky vpr.) blíže neurčený znak bez krydel, helmu i klenotu, s postranními iniciálami *P B* – R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do Il. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284ⁿ) – L *EMSK* 2005, 762 – NAVRÁTIL 2008, 8, 16, 35-36 (č. 25), 55-56 (obr. 21a-d) – I pamatkovykatalog.cz (29335/7-3917 – socha sv. Jana Nepomuckého); 2/ E (v dol. části podst. vl. v drapérii) *ISTA / QVASI PALMA / EXALTATA IN CADES* (= 1718) – (v hor. části podst. vl.) *IRA DEI TVRBAE FINEM CROCITABAT IN VRBE* (= 1715) / *PESTE SED ARMA PRECES SVPERAVERVNT NECES* (= 1715) / *VNDE PATENS GRATO VISCOVIA PECTORE MATRI* (= 1718) / *CVJVS THRONVS IN COLVMNA NVBIS Eccl 24 / OMNIBVS GRATAS VOVIT CANAS DECORE* (= 1717) / *ARBHAS / AMODO NEC NOCEAT NEX VRBANA TIBI* (= 1717) – (v dol. části podst. vpr. v drapérii) *QVASI CEDRVS / ET / CYPRESSVS IN MONTE SION* (= 1718) – (v hor. části podst. vpr.) *VNI DEO GLORIA LAVS DEIPARAE ET ALIIS DIVIS / PATRONIS NOSTRIS VIRTVS / INSIGNISQVE VENERATIO / NOBIS VERO HIS IN TERRIS PAX* (= 1718) / *POSVIT / IN TESSERAM VERAЕ GRATITVDINIS SENATVS POPVLVSQVE / VISCOVIENSIS EX VOTO* (= 1718) – L LAURO 2009, 7, 10-13 – PETŘÍKOVÁ 2011, 72-75 (v t. L SJN mylně považován za sv. Františka Xav., čemuž odporuje ikonografie sochy) – I pamatkovykatalog.cz (24250/7-3913 – morový sloup) (správně určena socha) – **pozn.:** pomník byl při obnovách doplňován dalšími prvky

Vyšší Brod, n. Hohenfurt(h), městečko a cist. klášter (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

- I. Městečko

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje u sl. úhledná dřev. socha (kolem hlavy ☼), 1700, zřiz. míst. farář a převor zdejšího cist. kláštera Desiderius Resch

2/ na c. téměř upr. mezi městečkem a klášteřem středně vel. kam. socha (kolem hlavy ☼5*), 1711, postavená dědici p. Jindřicha Zwietyera, býv. kláš. hejtmana, na místě, kde jmenovaný 74letý muž cestou domů omdlel a dvě hodiny nato ve svém domě zemřel, zaopatřen svátostí pokání

3/ v městečku na nám. písk. socha: stojící kanov., mírně zakloněný vzad, s lv. nohou v popředí, nakloněný ke krucifixu, jež drží zl. dopr., kolem hlavy zlac. ☼5* – žul. podst. čtyřb., s hl. částí baňatou, vpř. zdobenou rozv. kartuší ve tvaru srdce, nahoře ukončenou and. hlavou – VI. 1712, zřiz. jistý ctitel, když viděl, jak se vzmáhá v dalších městech a městečkách v Č. král. i v Horním Rakousku pobožnost – socha byla posv. o svátku Božího těla (tj. 31. V.) 1714

4/ sochaři Jan a Josef Dietrichové z Č. *Budějovic* vyzdobili m. přes ř. *Vltavu* nedaleko kláštera barok. kam. sochami SJN (22. VIII. 1723, dle náp. v době papeže Inocence XIII. a císaře Karla VI.) a sv. Anny (1724, dle náp. v době papeže Benedikta XIII.), osazenými na kam. zašpičatělých mostních pilířích – svatoján. socha představuje stojícího kanov., který zl. dopr. drží dlouhý krucifix, naklání, až zaklání hlavu a v lv. má zlac. kov. palmu – podst. se střední hranolovou, vpř. i vz. vystupující částí, na niž se napojují užší boč. křídla nahoře stočená do akant. volut doplněných v před. části do kartuší s náp. vytesanými do vložených oválů – vpř. na hl. části podstavce rel. šestcípé hvězdy a pod ním vystupující kam. destička s náp. – přímo pod sochou nízký trojčlenný postament – obě most. sochy dal vytvořit vyšebrod. opat Candidus Heidrich (ve fun. 1722 † 1747)

1-3/ R příl. B k dopisu míst. opata Preinfalka (z 26. VII. 1715), n. popis 3 soch ve Vyšším Brodě (NA, ČDK, kn. 117, fol. 38-1ⁿ) – l. zpr. míst. faráře a převora zdejšího kláštera, cisterciáka Bona Bernarda Linku, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 209ⁿ); 3/ L *UPČ* 4, 317 (dat. 2. pol. 18. st.); 4/ E na podst. sochy: (v kart. ve volutě vl.) *REGNANTE / IN TERRIS / PAPA / INNOCENTIO XIII / CAESARE / CAROLO VI* – (na destičce upr. čelní stěny) *REGNANTI / GLORIOSE IN CELIS / B. IOANNI-N / PIO PATRI PATRIAE / ET / PATRONO / REGNI* – (v kart. ve volutě vpr.) *ERIGE / BAT FR. R. / CANDIDVS / ABBAS / XXII AV / GVSTI* (= všechny 3 náp. dohromady udávají letop. 1723) – L *UPČ* 4, 317 – TISCHEROVÁ 2013, 86

- II. Klášter

1a/ opat Stanislav František Preinfalk (ve fun. 28. V. 1695 † 28. XI. 1721), když si všiml zbožnosti řeholníků a mnoha světských osob a sám si zvolil BJN za obzvláštního patrona, dal v kláš. chrámu Naneb. P. Marie 1696 postavit oltář, aby blahoslavenec chránil klášter i jej, opata, svou mocnou přimluvou a aby byla rozmnožena úcta – když se pro t. oltář po dnech velikonočních oslav

1696 začaly kopat základy, nádeník a kláš. poddaný Daniel Faschungbaur (1715 již †) z rychty *Rybáře* (n. *Fischbeckern*), sotva odstranil cihly, našel nehluboko v zemi uloženy 2 kusy hmoty, která podle pozdějšího průzkumu (provedeného v *Krumlově*) obsahovala částečně olovo, něco cínu a maličko stříbra, a byla slita do kruhového tvaru ve velikosti tolaru a výšky 5 prstů – Faschungbaur si tehdy snad myslel, že jde o něco jiného, a tak jeden kus schoval – když ho pak odnášel pryč, všiml si toho Michael Schwingshändl, rovněž klášterní poddaný, ze vsi *Těchoraz* (n. *Ziehras*), tesař, který tou dobou pomáhal při odklizení naproti stojícího Božího hrobu – šel za Faschungbaurem a zeptal se ho, co našel, ten mu ale opáčil: „Vezmi si jeden a nikomu nic neříkej, já mám také jeden“ atd. – oba si tedy vzali po kuse a odnesli je pryč, Schwingshändl do kláš. dvora zv. *Ruckenhof*, kde svůj kus zakopal – když pak, neznámo jak, byl tento kus ještě téhož dne nalezen a zloději odhaleni, byli oba přivedeni k výslechu a poté, co vrátili kusy oné hmoty, byli potrestáni tělesným trestem – tento případ 12. VIII. 1715 Schwingshändl potvrdil v úřadě zdejšího kláštera a také Jiří Martetschlöger z kláš. vsi *Schlägl* (jméno několika míst), který tehdy při odklizení Božího hrobu pomáhal, potvrdil, že slyšel, že se to tak stalo, nevěděl však, jak byla věc odhalena – oba byli připraveni v případě potřeby odpřisáhnout, že o tom více nevědí – když se po onom nálezu téhož dne kopalo dále, bylo nalezeno ještě 30 takových kusů, takže se celkově došlo k váze přes 3 centy, a tyto kusy byly pak rozlévány a zpracovávány pro potřeby kláštera a jen jeden kus byl ponechán ve zdejším opatství na památku – opat Preinfalk dal nově zbudovaný oltář vyzdobit dřev. sochami a na předním místě (upr.) sochou (☼)

1b/ v t. kláš. chrámu Naneb. P. Marie ve věži nad sakristií zvon, vys. 56 cm, v prům. 75 cm, slitý ke cti Jana Křt., JN a sv. Stanislava zvonařem Sylviem Kreutzem v *Linci* 1702, s reliéfy postav jmenovaných 3 světců (poslední ze jmenovaných světců byl patronem tehdejšího opata Stanislava Františka Preinfalka)

2/ ve 2 opatských kaplích jsou 2 mal. obrazy, cca 1702

1a/ R l. dopis míst. opata Stanislava (Františka Preinfalka), 27. VIII. 1715, prez. na praž. arcib. konz. 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 41-I^v) – příl. A k předcházejícímu dopisu, n. svéd., 12. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 39-I^r – 40-I^r) (události kolem nalezení 32 kusů kovové směsi při kopání základů oltáře 1696) – l. zpr. míst. faráře a převora zdejšího kláštera, cisterciáka Bona Bernarda Linku, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 209^v) (o oltáři a nálezu při kopání jeho základů 1696); **1b/** E (pod korunou) *IN HONOREM IOANNIS BAPT. ET IOANNIS NEPOMUCK ET S. STANISLAI* – (na plášti) *SILVIVS CRVCE GOSS MICH IN LINZ MDCCII* – L *SPHU* XLII, 355; **2/** R l. dopis míst. opata Stanislava (Františka Preinfalka), 27. VIII. 1715, prez. na praž. arcib. konz. 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 41-

I^v) – l. zpr. míst. faráře a převora zdejšího kláštera, cisterciáka Bona Bernarda Linku, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 209^v)

Záběhllice (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f. Hostivař)

ve fil. k. Nar. P. Marie socha, dar v ceně odhadované na 8 zl., 1697 věnovaný kostelu P. Bazilem od sv. Ambrože, převorem praž. novoměst. kláštera bosých aug. u sv. Václava, kteří tehdy v *Záběhlicích* vykonávali duch. správu

R *Matricula ecclesiae Zabiehlensis. Anno Dni. 1672*, nejst. matrika záběhlic. kostela (AHMP, sign. HOS N101Z1, pag. 9)

Záblatí, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

1/ 1706 se míst. farář Martin Václav Jiří Břeský postaral o vztyčení sochy ve far. k. Stětí sv. Jana Křt., na niž horlivě přispěli ctitelé

2/ v létě 1726 zamýšleli 4 míst. milovníci (*liebhaber*) vystavět při zdi míst. hřbitova sloup – záměr se časem vyvinul tak, že míst. farář Jan Josef Eder (ve fun. 1718 † 1729) s podporou farníků inicioval stavbu kaple připojené k far. k., k čemuž žádal svolení pražskou arcib. konzistoř 18. VIII. 1728 – variantní plány předložil krumlov. schwarzenberský polír František Fortin v III. 1729 (*Záblatí* bylo součástí schwarzenberských držav, v případě zdejší svatoján. kaple šlo o stavbu obdobnou kapli při arcijáhenském (arciděk.) chrámu sv. Víta v *Českém Krumlově*, → výše, t. 1/) – k záblat. kapli konz. vydala pov. v VIII. 1729, pak se začaly kopat základy a stavba byla během několika málo let realizována, načež byla vysv. v létě 1733

1/ R l. zpr. míst. faráře Martina Václava Jiřího Břeského, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 165^v); **2/** L *SPHU* XXXVIII, 370-371, 373 – *UPČ* 4, 317-318 – IVANEGA 2015, 47, 70, 79, 93 – STUČLÁ 2012

Záboří (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla:

a/ na lv. brance hl. oltáře obraz, 1673, jemuž na pr. brance odpovídá obr. bl. Daniela, biskupa pomáhajícího obvázanému chlapci, který vyslovuje jméno svého rodiče – oba obrazy (○) nesou nápisy se jmény znázorněných světců – malba byla vytvořena v době působení zdejšího faráře Václava Zamovského, neví se však, zda ji dal namalovat on jako výraz vděčnosti snad za uchráněnou pověst

b/ malá dřev. socha, 1703

a, b/ R l. zpr. míst. faráře Zikmunda Maxmiliána Wemmera, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 154^r)

Záboří nad Labem, dř. Záboří viz Církvice 2/

Zábřeh, n. Hohenstadt, město (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f.)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje oltář a 2 sochy, dol. 1716

2/ na nám. písk. mar. sl.: vespod mohutný čtyřb. sokl se zvýrazněnými nárožími a se segmentem

sklenutou nikou vpř., v níž se nachází s. ležící sv. Rozálie – výše užší hran. sokl s prostě zarámovanými stěnami, na nichž vpř. rel. Zvěstování P. Marie, po bocích diamantový motiv, vz. nahoře kartuš se znakem sládků a vepsaným jménem zřiz. a níže na spod. volutách kartuše zavěšena rouška s vytes. chron. – na t. soklu stojí vys. válcový sl. (s dřikem mírně rozšířeným upr.), dekorovaný vpř. korunovanými kartušemi s mariánským monogramem (dole) a rel. N. Trojice (nahore) – sl. završen hlavicí s and. hlavami v nárožích a rostlinnou výzdobou, nejvýše s. Immaculaty – kolem pomníku stojí čtyřb. písk. balustr. s nárožními pilířky, na nichž spočívají disproporční sochy sv. Bartoloměje (vpř. vl.), sv. Šebestiána (vpř. vpr.), SJN (vz. vl., stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva) a sv. Floriána (vz. vpr.) – monument vznikl 1713 dle návrhu olom. kameníka Václava Rendra a byl proveden dílnou sochaře Jana Sturmera – zřiz. panský sládek Karel Josef Počta – při restaurování na horní ploše sloupové hlavičky objeveny signatury *FAB* a menším písmem provedené *CV* a *PC*

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); 2/ E (na zad. stěně hor. části podst. kolem znaku sládků) *CARL IOSEPH. POCZTA* – (t. níže na roušce) *LETA KTEREHOZ BVD / DANA CZEST I. / BOHV I. TAKÍ / MARÍ CZISTEI. / PANNIE.* (= 1713) – (v dol. kartuši vpř. na dřiku sloupu ozdobně komponované jméno) *MARIA* – H (na zad. stěně hor. části podst.) znak sládků – L JOHN/PÁTEK 2005, 9-11

Zadni Košire viz Košire

Zahájí (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. Zvěst. P. Marie dřev., 2 lokty vys. socha, darovaná a zaslaná kněžnou ze Schwarzenbergu, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Ondřeje Kopacia, 14. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 371)

Zahořany, n. Zahorzan (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, a.)

1/ v adm. far. k. N. Trojice dřev. polych., asi 2 m vys. socha (stojící kanov. držící v pr. ruce palmu a v lv. mohutný krucifix), kterou zdejší patron Helfried František bar. z Kaisersteinu 1696 zakoupil v Praze a 1697 ji věnoval t. kostelu a vystavil uctívání

2/ před zámkem kam. socha (stojící kanov. s krucifixem v lv. a se vztaženou pr. rukou, postament čtyřb., členitý, podst. hran., s rámy s vykrojenými rohy, v rámech na boč. stěnách reliéfní festony, v rámu na čelní stěně nahoře al. erb a pod ním náp.), 1726, zřiz. míst. vr. Heřman Karel hr. z O'Gilvy se svou manželkou Ester Annou, roz. hr. z Weltz, na základě slibu

1/ R l. zpr. Karla Sultana, administrátora Zahořan a Křešic, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 319^v) (poslední číslice časového údaje o vystavení sochy účtě, 1697, je škrtnuta a přepsána na 5) – L UPČ 4, 324 (dat. 1696) – I <http://ff.ujep.cz/terra-sacra-incognita/zahorany-kostel.html> (*Areál kostela*

Nejsvětější Trojice v Zahořanech, článek Martina Baruse a Kamila Podroužka) (zakoupení sochy v Praze 1696); 2/ E (na před. str. podst., v rámu, pod erbem) *EX VOTO / HERMANI CAROLI GRAF: VON OGILV / HERR AVF ZAHOR: VND TASCHOF DER R / KA] MA] CAROLI VI WIRCK CAMMERERN CEIS / WACHTMEISTERN VND OBRISTENVBEREIN / REGI ZVFVS DANN ESTERÆ ANNÆ OGILV / GEBOHRNEN GRAFIN VON WELTZ / IST ZV EHREN DES HEIL IOANES VON / NEPOMVK DIESE STATVA GE / SETZT A: 1726* – H (t. v hor. části rámu) al. znak manželského páru zřizovatelů – L UPČ 4, 324

Záhoří viz Horní Záhoří

Zahrádky, n. Neugarten (Č, Lit, Li, v. Horní Police, v. Pavlovice)

obec zahrnuje sídlo rodu Kaunitzů zvané **Nový zámek (n. Neuschloss)** a jeho blízké okolí, v němž vzniklo několik památek:

1/ v kap. neboli fil. hř. k. sv. Barbory (stojícím na samotě již. od *Nového zámku*) na boku kazatelny dřev., vkusně polych. socha, 1708, zřiz. Jeremiáš Wentzl, řemeslník ve vsi *Karasy*

2/ na král. c. mezi *Novým zámkem* a *Českou Lípou* kam. socha v živ. vel., obklopená kam. zábradlím, postav. 1704, 16. V. t. r. požehnaná míst. farářem (tj. Janem Filipem Norbertem Göhlem v *Pavlovicích*, ve fun. 1704 † 28. IX. 1716), ze zvláštního pověření bis. úřadu, zřiz. p. Jan Heřman Goller, regent dominií hraběte z Kaunitz

3/ u vel. rybníka (nejspíš *Novozámeckého*) na král. c. kam. socha, ve stejné vel. a obklopená podobným zábradlím jako je tomu u předešlé sochy (→ výše 2/), postav. 1707 (1706?), 1. VIII. t. r. požehnaná míst. (tj. pavlovickým) farářem Janem Filipem Norbertem Göhlem, ze zvláštního pověření bis. úřadu, zřiz. p. Baltazar František Hünl, novozámecký hejtman

1, 2/ R l. zpr. pavlovic. faráře Jana Filipa Göhla, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 312^v); 3/ R t., fol. 312^v (dat. 1707) – matrika fil. obvodu Zahrádky, N, O, Z, 1683-1748 (SOA Litoměřice, sign. L42/15, fol. 114^v) (dat. 1706, požehnaní 1. VIII. t. r. provedl míst. farář Jan Filip Norbert Göhl)

Zákupy, n. Reichstadt, městečko (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, d.)

1/ v děk. k. sv. Fabiána a Šebestiána, ve fil. k. sv. Jana Křt. v **Brenné (n. Brenn)** i mimo ně venku se po dlouhou dobu nacházejí dřev. i kam. sochy jakož i mal. obrazy – téměř ve všech domech nejsou v nejvyšší účtě tolik obrazy, jako spíš sám blahoslavenec – vše dol. 1715

2/ jedna z výše zmíněných kam. soch se stala součástí nesmírně bohaté sochařské výzdoby písk. oblakového sl. N. Trojice a sv. patronů (s balustr. a 3 nádržemi na vodu) na zákup. nám., jež dala (po vzoru vídeňského sl. *Am Graben*) 1706-10 postavit tehdejší vr. Anna Marie Františka velkovévodkyně Toskánská, roz. vévodkyně Sasko-Lauenburská (je jmenována spolu s chron. udávajícím 1708 v náp. vpř. na podst.) – sochařskou výzdobu impozantního

trojb. pomníku provedl velkovévodkynin dv. sochař Ondřej Dubke (ve fun. 1700–41): na balustrádě (od lv. str. z čelního pohledu ve směru hodinových ručiček) stojí s. sv. Floriána, Kateřiny, Eufemie, Alžběty, Lucie a Vavřince, na samotném trojb. soklu (se zkosenými rohy) ve druhé etáži se nacházejí reliéfy klečících světců (vpř. Antonína Pad. s Ježíškem), nad druhou etáží podstavce v nárožích na oblačných kumulech (s and. hlavami a páskami se jmény světců) stojí postavy sv. Václava (vl.), SJN (vpr., stojící kanov. hledící na dlouhý krucifix držný zpr. doleva, v lv. kov. palma, za jejíž výrobu dostal zámečník Hans Michael Susska 26. IX. 1709 částku 30 kr.) a sv. Mikuláše (vz.), na mohutném trojb. jehlanu (krášleném četnými oblaky a postavami či jen okřídlenými hlavami andílků na vystupujících mračnech) stojí vpř. sv. Dominik, vz. vl. sv. Benedikt a vz. vpr. sv. Hedvika, ještě výše se nacházejí sv. Anna (vl.), sv. Josef (vpr.) a sv. Terezie (vz.), pod samotným vrcholem vpř. Immaculata, vl. sv. Edmund, vpr. sv. Matylda a na vr. rozměrné sousoší N. Trojice – neobvyklý výběr světců je nep. výsledkem pečlivého promyšlení samotné zřizovatelky či jejich duch. rádců – např. ojedinelé zastoupení sv. Edmunda a Matyldy na čestném místě pod N. Trojicí připomíná sasko-lauenburský rod, z nějž velkovévodkyně pocházela – jistě výrazným prokázáním cti je i um. zemských patronů Václava a JN, kteří z čelního pohledu tvoří vyvrcholení podstavce monumentu

1/ R l. zpr. míst. děkana Jana Jiřího Neümana (Neýmana), 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 571); 2/ E (mimo četné jiné náp. na podst. sloupu se v rozměrné kart. na čelní stěně podst. nachází následující náp.) *Anna Maria Franciska Dei gratia / Principissa de Toscana, / nata / Ducissa Saxoniae, Angriae et Westphaliae. / SpeCiaLI pIetatis affeCtIv sese / DeVoVIt / Vt praesens statVa / VnI In essentIa trInoqVe In personIs Deo / PatrI et FIlIo et SpIrItu sanCto / ConseCrata / pro aeterna gLorIa / perennaret.* (= 1708) – pod figurami světců a světic jsou vytesána na plintech nebo páskách jejich jména, jak je tomu i u SJN – H (v čelech zkosených nároží spod. etáže podst.) znak zřizovatelky – ozdobné iniciály zřizovatelky – symbol N. Trojice s nápisy – L UPČ 4, 334 – MTSSP 2003, 140–159

Zalábí viz Kolín

Zálesní Lhota, n. Huttendorf (Č, Hra, Kh, f. Horní Branná)

podobně jako do dalších k. svého pan. v této části Čech poslal Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu i do zdejšího fil. dřev. kostela neznámého zasv. (později SJN) z *Vídně* 1708 či 1709 veliký, velice krásně mal. obraz (s maličkou ☼) v dovedně vytvořeném, zlatem nebo jiným kovem zlac. rámu (→ výše, Jilemnice 2/)

Zálezly viz Dolní Zálezly

Zaloňov, dř. Zaluňov, n. Salnai (Č, Hra, Kh, f. Dubenec)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla mal. obraz (☼) – říká se, že jej 1681 opatřila jistá jaroměřská vdova Knaiffllová („Knaiffliana“), jistě však je, že při něm jmenovaná učinila fundaci k zapalování svící (dol. 1715)^{a)} – proti tomu sama zmíněná vdova Marie Alžběta Kneiffelová z *Jaroměře* 1715 písemně dosvědčila, že onen obraz dal z návodu jejího manžela 1680 či krátce poté namalovat rolník Jonáš Hertzog z broumovského pan. na poděkování za milost (→ D.1, 37) – ke zpr. Kneiffelové kdosi připsal sdělení, že pod obrazem byl náp. *S. Ioannes Nepomucenus*^{b)}

a) R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v–275^v) – L KOŘÁN 1994, 217 (místo určuje s otazníkem jako Solnou u Dubence) – b) R nedat. n. svéd. ovdovělé „Maria Elisabeth Kneiffelin“ z Jaroměře, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 270), příl. *O* k předešlému popisu, konkrétně k pasáži o jaroměř. d. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v)

Zálší (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f. Modrá Hůrka, 1723 a.)

4. nebo 5. IV. 1723 hořely hospodářské budovy na zdejším statku Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrowic a hrozilo, že se vznítí i blízká novostavba zámku, kterou řečený hr. svěřil do ochrany (vlozil do makovice zámecké vížky obrázek) – zámek byl nakonec před ohněm uchráněn, což šlechtic připisoval orodování a zbožně věřil, že k záchraně došlo především proto, že si předsevzal ve zdejší zám. kap. postavit oltář (→ D.1, 942) – zda k naplnění t. úmyslu došlo, nevíme – **pozn.:** tou dobou byla součástí zámku pův. starobylá kap. sv. Václava a Ludmily i novostavba kostela Navšt. P. Marie, který začal být od června t. r. užíván k účelům zde nově zřízené a.

Zaluňov viz Zaloňov

Záluží, n. Salluschen (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f. Ves Touškov)

při vsi *Záluží* v hosp. dv., který náležel choťšov. klášteru premonstrátek, zbudoval probošt t. kláštera Dominik Kristián Peterka (ve fun. 1706 † 1737) 1711 rezidenci (obydlí či zámeček) s kaplí, kam velmi rád jezdil

L ČERMÁK 1877, 429 – HLINOMAZ 2009, 91–92 – VRÁNKOVÁ 2011, 43

Zámecká, n. Neu Falkenburg, pův. jen zámek (Nový) Falkenburk, n. (Neu) Falkenburg, později osada, časem č. nazvaná Zámecká, nyní část města Jablonného v Podještědí (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f. či a. Jablonné v Podještědí)

na bř. *Zámeckého rybníka* po pr. str. cesty z *Jablonného v Podještědí* k zámku *Nový Falkenburk* 2 písk. sochy, SJN (kanov. hledí do nebe a zl. dopr. drží krucifix) a sv. Zdislavy (v oděvu domin. terciárky, s modelem kostela v pr., lv. rukou udílející almužnu žebrákovi) – postavy stojí na obdobně pojatých soklech – jde o vel. trojdílné podstavce se střed. hran. nejvyšší částí (vpř. mohutný erb s korunou, klenotem a páskou, u SJN

na pásce iniciály zřiz.), se dvěma boč. nižšími hran. díly (se zkostenyými rohy), nahoře spojenými se střed. částí oblaky (s and. hlavami), které dosahují až ke střednímu vrchnímu postamentu, na němž stojí skulptura – u svatoján. sochy je postament vpř. modelován do mostního oblouku, pod nímž je (rovněž do tvaru oblouku) rozmístěno 5 zlac. šesticípých hv. – 1709 (dat. svatoján. sochy) – zřiz. míst. vr. Františka Rozálie Beatrix hr. Kinská, roz. hr. Berková z Dubé

E (u sochy na pásce kolem klenotu erbů podst. vpř.) *F. R. B. C.* (klenot) *K. N. C. B.* (= Francisca Rosalia Beatrix Comitissa Kinskiana, nata Comitissa Berkiana) – (u sochy na zad. stěně podst.) 1709 – H (vpř. na obou podst.) erb Berků z Dubé – L UPČ 1, 563 – I pamatkovykatalog.cz (16527/5-3386 – *sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Zdislavy*) – **pozn.:** od 90. l. 20. st. obě sochy stojí v Jablonném v Podještědí na nám. před bazilikou sv. Vavřince a sv. Zdislavy

Zámostí (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, d. Rožďalovice)

pěkná a hodnotná písk. socha → praž. most. typu na dvouetážovém hran. podst. (v dol. části na stěnách rámy s vykrojenými rohy, v hor. části vpř. segmentem ukončená nika s kov. dvířky, hor. část ukončena profil. hlavicí, nad ní plint se sochou), 1715, aut. brokoffovského ražení, zřiz. míst. prostý venkovan Daniel Horáček, farník rožďalovického d., na vlastní popud a bez ničeho povzbuzování, pro svou útěchu a k rozšíření úcty – Horáček dostal v X. 1715 péči rožďalovického děkana Ignáce Zikmunda Cardiana k postavení sochy pov. od praž. arcib. konz., která zároveň zmíněnému děkanovi povolila skulpturu požeňnat

E (vpř. na plintu pod sochou) *S. IOANES NEPOMU- / CENVIS* – (na hlavici vpř.) *DANIHELE HORACKA NAKLA- / DEM GEHO* – (na hlavici vz.) 1715 – R l. zpr. míst. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, l. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 531) – l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., zápis k X. 1715 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 87^r) – I pamatkovykatalog.cz (21321/2-3162 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** 1830 socha přen. na nynější místo

Zámostí viz Strenice 2/

Zámorsk (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, a.)

1/ v adm. kap. (k.) sv. Martina po pr. str. hl. oltáře vystavena účtě socha – dol. 1715, kdy jedni soudili, že byla pořízena na náklady míst. vr., rodu (Libštejnských) z Kolowrat, jiní se domnívali, že ji postavil svět. kněz a býv. zdejší administrátor Jiří Václav Krudin (působil zde cca 1700)

2/ před k. písk. socha: stojící kanov. se výrazně sklání nad krucifixem, který drží zpr. doleva – postament i podst. trojb., se zkostenyými rohy, s čímž koresponduje šestib. písk. balustr. se střídajícími se rovnými a konkávními stěnami – na všech 3 stěnách podst. rámy s náp. – 13. VII. 1727, zřiz. míst. vr., rod (Libštejnských) z Kolowrat

1/ R l. zpr. míst. administrátora Ferdinanda Karla Tejneckého, 30. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol.

113^r); 2/ E (na čelní stěně podst.) *AMORI / HONORIQUE TVO / HEC AEDES EXST / RVCTA* (= 1727) *PIIS / IOANNES SERVIS / FAMA SERVARI / BONA AC FIDE / VERA POSCEN / TIBVS* (= 1727) / *AVSPICE / ILL[VSTRIS]MA FAMILI / A KOLLOWRA / TIANA*. – (na zad. stěně vl.) *Kdoz / Koliw techdy zde my / mo Pügde / wo Pomocz [...]* / *Swateho at ne opo / mene. / Dne 13. Julij leta / 17Z7*. – (na zad. stěně vpr.) *Ke czty: / A slawie tento S. / obraz Stogý Di- / wotworcze Slawny / Jene Nepomuczky / ttwogý / Pottwrđ We wirze / Zachoweg W lafze A / Dobre Powieřty / Wrchnoft tež Služeb- / niky A poddaný Zbav / z neřřtieřty – L* SPHU XVI, 245-246 – UPČ 4, 338 – CHLÁDKOVÁ 2013, 130, obr. 45 – I pamatkovykatalog.cz (34648/6-4139 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Zásada, n. Sosau (ves zanikla 1985 kvůli těžbě hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Březno)

nad portálem domu čp. 7 socha, 1729, aut. C. J. Weitzmann

L UPČ 4, 339

Zásada viz Litoměřice

Zásmuky, městečko (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie na upraveném a malířským uměním vyzdob. místě velká, umělecky vytvoř. socha, 1695, zřiz. míst. vr. Adolf Vratislav říš. hr. ze Sternbergu, nejvyšší purkrabí (v t. fun. 1685 † 1703)

2/ ve frant. k. Stigmatizace sv. Františka na ev. str. oltář (menza kam.) se sochou (o), 1704

3/ na prostranství před far. k. stával od 1679 kam. sl. se s. P. Marie Bol., který dal 1700 nahradit nejpravděpodobněji míst. p. Adolf Vratislav říš. hr. ze Sternbergu, nejvyšší purkrabí, novým písk. sloupem se s. Immaculaty s doprovodnými písk. sochami sv. Rozálie (ležící v jeskyni na čelní stěně dol. etáže podst. pod sl.) a světců na samostatných hran. podst. rozmístěných odděleně poblíž jednotlivých nároží dvouetážového podst. sloupu (vpř. vl. sv. Šebestián, vpr. sv. Roch, vz. vl. sv. František Xav., vpr. SJN, stojící kanov. → praž. most. typu, hledící vpřed) – kolem monumentu balustr. na čtvercovém půdorysu – aut. snad František Martin Katterbauer

4/ u frant. kláštera na hor. okraji městečka písk. socha (na bohatě nakupených oblacích stojící prostovlasý kanov. v působivě nařaseném oblečení, s krucifixem drženým zl. dopr.) na hran. postamentu a soklu (zdoben vpř. al. znakem, níže upr. letop.), 1717, zřiz. míst. vr. František Damián říš. hr. ze Sternbergu (vlastnil zdejší pan. 1703 † 1723) s chotí Marií Josefou z Trauttmansdorffu († 1742)

5/ *sz* od *Zásmuk* na kam. m. (z kon. 17. st.) přes *Vavřinecký potok* ve *Vlčím dole* písk. socha (stojící kanov.), 1717

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Zikmunda Františka Hlasivce, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 332); 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. provincie ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) – L VRBČANSKÝ 1746,

343 (oltář SJN někteří nazývali oltářem sv. Kříže) – GREIDERER 1777, 664 (oltář SJN někteří nazývali oltářem sv. Kříže) – *PMKČ* IV, 149 – *UPČ* 4, 340-341; **3/** *E* (na čelní římsce spod. etáže podst. sloupu) ~1.7.0-0~ – *L SPHU* I, 112 – *PMKČ* IV, 142, 144 – *UPČ* 4, 341 (sl. 1700, okolní sochy příp. snad 1745) – SUCHOMEL 1996, 156 (dat. sochy 1700), 157 (obr. 7) – *MTSSP* 2018, 386-393 – *I* www.cestyapamatky.cz/kolinsko/zasmuky/mariansky-sloup; **4/** *E* (na čelní stěně v dol. části podst. upr.) *A: D: I. 7. I. 7. – H* (vpř. na podst.) al. znak zřizovatelů – *L PMKČ* IV, 144 – *UPČ* 1957, 881 – SKRUŽNÝ 1969, 276 – *UPČ* 4, 341 – *I* www.cestyapamatky.cz/kolinsko/zasmuky/socha-sv-jana-nepomuckeho-i – **pozn.:** socha byla 1841 přen. na nynější místo na nám.; **5/** *I* www.cestyapamatky.cz/kolinsko/zasmuky/socha-sv-jana-nepomuckeho-iv – www.cestyapamatky.cz/kolinsko/zasmuky/kamenny-most – **pozn.:** sochu svrhl neznámý vandal cca 1970 do Vavříneckého pot., odkud byla 1998 vyzdvížena, očištěna a deponována

Zbenice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Chraštice)

před vjezdem do zámku postavila míst. vr., Rudolf ryt. z Bünau a jeho choť 16. V. 1703 písk. sochu (stojící kanov. držící krucifix zpr. doleva) na žul. dvouetážovém podst. (čtyřb., v dol. etáži s boč. křídly, jemně dole rozšířenými, na čelní i zadní stěně rám, vpř. opatřen nápisem, hor. etáž tvořena nízkým postamentem s vystupujícími boky)

E (vpř. na podst.) *R: E: D: B: / Í. B. G. V. B. / D. Í. B. MAY / A. 1703* (= Rudolphus E. D. Bünau, I. Bünau geborene von B., den 16. May anno 1703) – *L SPHU* XXXIII, 367 – SKRUŽNÝ 1969, 273 – *UPČ* 4, 343

Zbislav viz Zbyslav

Zborovice, n. Zborowitz (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, f. Zdounky)

ve fil. k. sv. Bartoloměje obraz, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Zborovy viz Plánice 3, 4/

Zboží viz Nová Paka 2/

Zbraslav (nyní část hl. města Prahy) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f.)

v cist. kláš. k. sv. Jakuba Vět. při král. klášteře cist. řádu zvon ulitý ke slávě Boží, sv. Tomáše a BJN, 1707, aut. zvonař Antonín Schönfeld, zřiz. Tomáš Jelínek ze *Starého Města praž.*

E (na zvonu) *K větší slávě P. Boha, s. Tomáše a b. Jana Nep. slítej zvon tento nákladem Tomáše Jelínka 1707.* – *L PMKČ* II, 300 – *UPP, V.P.M-Ž. 2, 1249*

Zbraslavice, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, a.)

1/ v adm. k. sv. Vavřínce:

1a/ krásný boč. oltář se sochou za sklem, 1713, zřiz. manželský pár říš. hrabat Věžníků, totiž Bernarda Františka Ignáce († 1714) a jeho choti Barbory Alžběty (či Elišky), roz. Švihovské z Rýzemberka (tato vlastnila Zbraslavice 1712-18)

1b/ vel. obraz (SJ udílí almužnu), dol. 1715

2/ vně hr. na sloupu dřev. socha, dol. 1715

3/ v domech více podobizen, dol. 1715

4/ v obci písk. socha (vys. 1,95 m): kanov. stojí pr. nohou na stupínku, sklání se k mohutnému krucifixu, který podpírá lv. rukou, a v pr. drží palmu – podst. hran., zdobený vykrajovanými rámy, vpř. nad rámem v kart. korunovaný al. erb zabíhající až do římsy – 22. VI. 1723, zřiz. míst. vr. (1723-26) Ferdinand František z Řičan a jeho choť Kateřina Františka, roz. z Talmberka – aut. lze připisat praž. dílně Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa

1-3/ *R* l. zpr. míst. administrátora Jodoka Benedikta Švehnáře (Schvehnarz), 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 109^r); **4/** *E* (vpř. na podst. v rámu) *SWATY / JENNE NEPO / MVCKY OCH / RAŇ NAS ZDE OD / HANBŮ A POTVPY / WBECKY 17Z3 / DNE* (ve vykrojení rámu) *ZZ* (opět v rámu) *IVNI* – (na pásu římsy podst. vpř. po str. koruny al. znaku) *F. F. P. Z RZ:* (= Ferdinand František pán z Řičan) (koruna) *M K P Z R. Z. R. T.* (= manželka Kateřina paní z Řičan, rozená Talmberková) – (na plintu vpř.) *KDOKOLI WOSLAWI* – (t. vpr.) *MNIE W SWATYCH MYCH* – (t. vz.) *OSLAWIM HO* – (t. vl.) *W NEBESYCH* – *H* (vpř. na podst.) al. znak rodů z Řičan a z Talmberka – *L UPČ* 1957, 886 – SKRUŽNÝ 1969, 276 – *UPČ* 4, 353 – SUCHOMEL 1997, 70 (obr. 10), 72, 73 (pozn. 33, 34) – *NACERADSKÁ* 2002, 307-308

Zbyslav, dř. Zbislav (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Starkoč, odkud sem 1717 přeložena)

ve fil. (od 1717 far.) k. N. Trojice oltář, dol. 28. X. 1714

L SPHU XLIV, 373

Zdechovice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

1/ v pův. far. k. sv. Petra a Pavla (1716 jej míst. p. Leopold hr. Věžník nahradil novým) boč. oltář s mal. obrazem (světec v rochetě a kanov. oděvu uděluje almužnu chudým, nad biretem ☼ na způsob koule), dol. 1715, zřiz. hr. rodina Věžníků (buď Bernard hr. Věžník, nebo jeho syn Leopold, míst. p. od 1710)

2/ v kap. Naneb. P. Marie u zámku, na boč. ol. sv. Maří Magd. dřev. socha (cca 1½ loket, s krucifixem, s rochetou kovově štaf., v kanov. rouchu mal. ve svých barvách, s biretem, ○), dol. 1715

3/ na návsi kam. socha (kanov. shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva) stojící na čtyřb. postamentu, po jehož str. s. andílků (andílek vl. sedí a drží vel. uzavřený zámek trojúhelníkového tvaru, andílek vpr. klečí a činí gesto mlčenlivosti) – spod., širší část podst. vpř. zdobena rámem s al. znakem (nahore) a náp. (dole) – na bocích podst. vystupují projmutá křídla zdob. akant. střípci – celek spočívá na 2 stupních – 1725 (dle chron., dle *L* 1722 či 1733, obojí snad omyl), zřiz. (dle al. znaku) míst. vr., nejspíš manželský pár Jana Leopolda hr. Paara a Marie Terezie, roz. hr. ze Sternbergu – nelze však vyloučit, že by zřiz. byl předcházející majitel, otec Jana Leopolda, hr. Karel Josef Paar († 12. V. 1725), který by však na podst. sochy umístil al. znak již jen v reminiscenci na svou † manželku Marii Renatu Josefu, roz. ze Sternbergu († 23. XI. 1723)

1/ R l. zpr. míst. faráře Karla Jana Skřivánka, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, in. 117, fol. 214^r); 2/ R t., fol. 214^{r-v}; 3/ E (vpr. na podst. v rámu, pod al. znakem) O / SWatY Iene / Chraň nas / oD haMbY / WeCzne. (= 1725, počítá-li se Y = 2) – H (vpr. na podst. v hor. části rámu) al. znak Paarů a Sternbergů – L SMUTNÁ 1973, 347 (dat. 1722) – UPČ 4, 355-356 (dat. 1733) – KUBELKOVÁ 2009, 85-86 (dat. 1733 a zmínka o 1722)

Zdice (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, d. Žebrák)

ve zvonici při fil. k. Nar. P. Marie zvon s náp. a reliéfy SJN a cis. orla, hmotnost 400 kg, 1720

E (na zvonu l. nápis v překladu znějící) *Od blesku a bouře vysvobod' nás Pane Jezu Kriste 1720* – L PMKČ II, 107 – GARKISCH 2008, 80, 82

Zdíkovec, dř. též Malý Zdíkov(ec) (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Vacov)

na hř. při fil. kostele sv. Petra a Pavla v kapličce oltář, dol. 1706

R č. inv. fil. k. sv. Petra a Pavla v Malém Zdíkovci, sestavil vacov. farář Jan Fr. Eisner, Vacov 20. IV. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c)

Zdoňov, n. Merckelsdorf (Č, Hra, Kh, f.)

1/ v *Hrnčířském údolí mezi Svatým kopečkem (Kopečkem) a Křížovým vrchem* cestou do *Dolního Adršpachu* dřev. kaple, 1728, zřiz. správce míst. pan. Matyáš Ignác Doubrava

2/ poblíž školy kulatý písk. sloup se sochou (kanov. se skloněnou hlavou a křížem v ruce), spočívající na hran. podst., na jehož všech stěnách chronogramy – 12. V. 1723, zřiz. míst. farář Jakub Richter – jeden z n. nápisů burcuje: „Přes třista let neporušený jazyk svatého pražského kanovníka, ó vy, kacíři, volá nyní zajisté k vašemu obrácení.“

1/ I cs.wikipedia.org (*Kaple svatého Jana Nepomuckého (Zdoňov)*) – **pozn.:** chátrající kaplička byla 1880 přestav. na kamennou; 2/ E (v kart. vpr. na podst.) DEVS / ET / SANCTVS IOAN / NES NEPOMVCE / NVS SIBI (= 1723) – (vedle t. kartuše) 12. MAJI – (vedle zrcadla s t. kartuší) ERIGI VOLVERVNT / IN S: GLOR. / ET VENER. A I. I. (či F.?) R. / TVNC CVR. / MERK. (= erigi voluerunt in suam gloriam et venerationem a Iacobo I. (či F.) Richter tunc curato Merckelsdorfensi) – (na podst. vl.) WIR / LIEBEN BETHEN / GOTT ALLEIN AN VEREHREN / IHN IN DEM / HEILIGEN / IOANNE (= 1723) – (t. vpr.) HEILIGER / IOANNES VON / NEPOMVCK / STEHE VNS HIER / BEY IETZT ALS / IN DER STERBENS / NOTH (= 1723) – (t. vz.) EINE VBER 3 HVNDERT / IAHR VNVERSEHRTE / ZVNGE EINES HEILI / GEN PRAGERISCHEN / THVMHERRENS O / IHR KETZER RVFFET / IETZT FVR WAHR ZV / EVER BEKEHRVNG (= 1723) – L UPČ 4, 359 – MTSSP 2002, 175-176

Zdouň, kostel na samotě, pozůstatek zaniklé rýžovnické osady (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Zbynice)

ve fil. k. sv. Vavřince cínová lampa na věčný oheň, vys. 21 cm, litina jemného provedení, zdob. drobnými prolamovanými akanty, 3 hlavičkami andělků a 3 medailony SJN, Františka Xav. a P. Marie, poč. 18. st.

L SPHU XII, 174

Zdounky, n. Zdounek, městečko (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, f.)

1/ ve far. k. N. Trojice obraz, dol. 1716

2/ když byl zde 1728 postav. nový kam. m., byla při něm t. r. vztyčena krásná socha, na kterou přispěl jistý dobrodinec částkou 100 zl., jinak ji spolu s m. nejspíš vystavěla míst. vr., uherskohradištsí jezuité 1/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); 2/ R LA hradištských jezuitů, 1728 (ARSI, Boh. 144, pag. 115)

Zebín (Č, Hra, Kh, d. Jičín)

ve fil. k. Všech sv. na rámovém rozv. hl. ol. rozměrný ov. tit. obraz Všech sv.: nejvýše P. Maria se sv. Janem Křt., sv. Josefem a č. patrony kolem (vl. sv. Ludmila, Vojtěch, Vít, vpr. sv. Václav, Zikmund, Norbert, Prokop a klečící SJN hledící na krucifix v pr. ruce, který natáčí k sobě, a držící v lv. palmu), níže skupina vybraných světců a světic (mj. Petr, Pavel, Vavřinec, Ondřej, František Xav.) – v hor. části hl. ol. menší ov. obr. N. Trojice, nejvýše drobná polych. dřev. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který si pr. rukou nastavuje před oči stejným způsobem, jako to činí dole na obraze, a v lv. drží palmu) – 1693, aut. jičín. řezbář

L UPČ 4, 360 – PANOCH 2007, 79, obr. 20-21

Zejbíš viz Javorná

Zelená hora, n. Grünberg, vrch nad Nepomukem, s rozsáhlým zám. areálem zvaným Zelená Hora (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, d. Nepomuk)

v pout. k. Naneb. P. Marie v zelenohorském zám. areálu:

a/ hl. ol., bohatě řez. rozv. retabulum v gotizujícím baroku, s četnými s. andělků – upr. v zasklené skříní přesná kopie mil. sochy Zelenohorské Madony (neumělá, gotizující řezba P. Marie s Ježíškem, se sekyrou zařatou v lv. rameni, vys. 1,60 m, pořízená již asi ve 20. l. 17. st. zelenohorským pánem Václavem st. ze Sternbergu dle originálu chovaného ve *Vídni*, o který byla t. kopie dotýkána) – ve vr. sous. N. Trojice a řez. sternberská hvězda – ve spod. části kolem středové kartuše velmi pěkně provedené sochy sedících světců Vojtěcha (vl., s atributem pádla a mitrou na hlavě) a SJN (vpr., kanov.) – dílo z doby cca 1700, nebo až z 1711, kdy je údajně vytvořil řezbář Filip od sv. Heřmana, kněz lnářského aug. kláštera^{a)}

- **pozn.:** z předkanonizační doby je znám tento jediný hmotný doklad, že by SJN byl dáván v souvislost se sochou tzv. P. Marie Zelenohorské, jejíž dřev. originál je dosud uchovávan ve *Vídni* a posloužil pro tvorbu výše popsané kopie, umístěné na hl. oltář zelenohorského mar. kostela – mil. mar. socha byla kdysi (prokazatelně v 16. st.) zde na *Zelené hoře* uchovávaná, později se jej opakovaně snažil zničit (rozsekáním, spálením) míst. kalvinisticky smýšlející pán Ondřej ze Sternbergu (což připomíná sekera v rameni sochy), bylo mu

v tom však několikrát nadpřirozeně zabráněno, načež se sochy ujal Ondřejův bratr Ladislav, katolík, a sochu později daroval císařovně Marii Španělské (1528-1603), manželce císaře Maxmiliána II. Habsburského (1527-76) – přes Mariinu dceru Alžbětu Habsburskou (1554-92), vdovu po francouzském králi Karlovi IX. (1550-74), se socha dostala vídeňským klariskám do k. P. Marie, Královny andělů (zruš. i s klášteřem 1781), kde prosebníkům prokazovala pomoc přesahující lidské síly^{b)} – vídeňské prameny, jejich zpracování v literatuře a další texty ukazují, že 1607 byla mil. socha um. na hl. ol. vídeňského františkánského k. sv. Jeronýma, kde se nachází dosud^{c)} – poslední zmíněná literatura (pocházející až z 1807) t. mil. sochu klade do souvislosti se SJN a vidí v ní právě ono mar. vyobrazení, u kterého si nepomučí rodiče vytouženého synáčka, budoucího světce Jana vyprosili a u kterého mu později ještě vyžádali uzdravení z těžké nemoci – v předkanonizační době na možnost takového propojení nesměle poukázal jen cisterciák Augustin Sartorius, když se v díle *Cistercium bis-tertium* (1700) zabýval milostnými madonami uctívanými v cist. klášteřech: „Že kromě toho se kdysi zázraky proslavovala divotvorná socha svěřice (tj. P. Marie) u našich cisterciáků pod Zelenou horou, čili v klášteře bl. P. M. z Nepomuku, čtu v Balbínových Svatých Čechách, část I. §. 59. kap. I. Zda toto vyobrazení Panny uniklo ze spáleniště klášteře, nenalézám, že by u Balbína na citovaném místě bylo vyjádřeno. Naproti tomu Crugerius v Posvátném prachu k 22. dni ledna připomíná jakousi zelenohorskou sochu, která byla z Čech přenesena skrze Marii, vznešenou choť císaře Maxmiliána II. do Rakouska; dnes se ctí uprostřed zázraků ve Vídni u panen klarisek. Že je zelenohorská, tj. naše ze zelenohorského klášteře čili ze Zelené Hory, tomu nasvědčuje podobnost slov [tj. Grünberg a Viridis-Mons, užitých zde v l. originálu] a také to, že se tvrdí, že ji řečené císařovně daroval Ladislav ze Sternbergu, neboť nejosvědčenější šternberská rodina převzala po cisterciáckém klášteře majetky a državy Zelené Hory. Je sladké to připomenout, ačkoli nic určitého nevyslovím, spokojen, že některými domnělými paprsky poukážu na stopy, podle nichž bude moci veleslavná zelenohorská Divotvůrkyně (pod jejíž záštitou se svatý Jan Nepomucký zrodil na svět z neplodného manželství) být opět, po návratu z ciziny do vlasti, pozdravena potomky cisterciáckého klášteře jakožto prvními ctiteli panenské sochy.“^{d)} – ještě pregnantněji nejistotu právě sdělené úvahy Sartorius vyjádřil v n. verzi předchozí své knihy, ve *Verteutschtes Cistercium bis-tertium* (1708): „Že před časy bylo také mariánské milostné vyobrazení v klášteře na Zelené hoře čili v Nepomuku, se čte u Balbína ve Svatých Čechách, část I. §. 59. kap. I. Zda je to to samé, které bylo darováno z Čech Ladislavem hrabětem ze Sternbergu císařovně Marii, manželce

Maxmiliána II., a od ní pak klariskám ve Vídni, zde nelze s určitostí sdělit.“^{e)} – k legendárnímu propojení SJN se zázračnou P. Marií uctívanou u cisterciáků pod *Zelenou horou* nutno podotknout, že Balbín v l. verzi Nepomukova *Života* užívá slovo „statua“ (socha), zatímco v č. překladu jeho díla (1684) se píše o „obrazu“ a v n. Bačínově verzi (1686) o „Bildnuß“, což je podobizna, obraz, vyobrazení – Dlouhoveský píše jen o P. Marii, aniž by specifikoval, o jaký typ jejího vyobrazení by mělo jít – cisterciáci klášteře *Studnice P. Marie u Žďáru nad Sázavou* na *Moravě*, kteří byli dceřinou komunitou nepomuckého klášteře, uvedli 1723 ve stručném pojednání o úctě, kterou vůči SJN od své duch. matky zdědili a dále ji rozvíjeli, že jejich klášter („Sára“) „do dnešního dne ve svém chrámu uctívá „pravou podobu divotvorného zobrazení Bohorodičky Panny“, u něž si neplodní Nepomukovi rodiče vyprosili plodnost a svatému Janovi život a narození a později ještě uzdravení – toto mariánské vyobrazení se podle nich nacházelo v nepomuckém kláš. k. sv. panny a muč. Markéty^{f)} – 1725 tytéž informace od žďárských řeholníků převzal jez. kněz Maxmilián Wietrowsky^{g)} – nutno ještě dodat, že ikonograficky vlivný augsbur. rytec Pfeffel ve dvou verzích svého grafického životopisného cyklu (1725) na druhé a třetí rytině zobrazuje P. Marii uctívanou u cisterciáků pod *Zelenou horou* v podobě mal. obrazu s polopostavou Matky Boží hledící na Ježíška, kterého drží po své pr. straně v náruči – poznámku o nezničitelném mar. „obrazu“, který byl třikrát vhozen do ohně a třikrát z něj bez porušení vyskočil (což se mělo stát Ondřeji ze Sternbergu se sochou Zelenohorské Madony, jak výše naznačeno), nacházíme ve slibu učiněném Nepomuckými měšťany jejich slavnému rodákovi, svatému Janovi, ve Ferově knížce *Fama posthuma* (1641)^{h)} – t. informace se do slibu dostala nejspíš z osobních poznámek nepom. děkana Drauškovia – o něco později, ještě však před vznikem výše popsaného hl. ol. v zelenohor. pout. kostele, se na zdejší pan. objevil první dosud známý hmotný projev úcty k Zelenohor. P. Marii, písk. sloup s kopií t. mil. sochy, který dal k počtě „bl. Panny Zelenohorské“ 1688 před zelenohor. poštou vztyčit hejtman zdejšího pan. Daniel František Táborský vladyka z Hyršfeldu na poděkování, že jeho dům jako zázrakem ušel zkáze při zhozném požáru *Nepomuku* 20. VIII. 1686ⁱ⁾

b/ s hl. oltářem v zelenohor. k. je stejného původu kaz. z poč. 18. st., na ní martinitzský erb (zdejší vr. od 1726), na baldachýnu socha, na schodišti a řečništi reliéfy cír. otců a evangelistů

a/ a) SPHU XXV, 116 – *UPČ* 2, 471 (ol. dat. cca 1700), 472 (socha P. Marie na ol. časově zařazena do 1. pol. 18. st.) – *UPČ* 4, 361 (oltář dat. do kon. 17. st.) – M. H. 2004, 10 (kopie Zelenohorské Madony), 11 (přen. oltáře se sochou P. Marie do Neuraz) – *MOTEJZNÍK* 2006, 97 (ol. vytvořil Filip od sv. Heřmana údajně 1711, kopie Madony Zelenohorské

pochází ze 17. st.) – **pozn.:** 1952 byl ol. převezzen do far. k. sv. Martina v **Neurazech** – **b)** BERGHAEUER 1736, 29 (čerpal informace o mil. dřev. soše P. Marie ze Zelené hory z rukopisů nepom. děkana Kašpara Petra Drauškovia, nezmiňuje se však o sekeře vetknuté do sochy) – **c)** Kurzer Auszug aus der Geschichte der marianischen Statue 1807 – WILDMANN 1902, 127-140 – BAROCH 1991 I, 49 – M. H. 2004 – MOTEJZNIK 2006, 97-98 – **d)** SARTORIUS 1700, 737 – **e)** SARTORIUS 1708, 453 – **f)** Mons Viridis 1723 (nepag. úvod) – **g)** WIETROWSKY 1725 (nepag. ded. úvod) – **h)** FERUS 1641, fol. I 3^r – **i)** E (vpř. na podst. sloupu) *D. O. M. / B. V. MARIE / VIRIDOMONTA / NÆ HONORI / PONĚ ET EX- / STRVĚ FECĪT / D. F. TABORSKÝ / Ā HIRSCHEN / -FELDT, / 1688* – SPHU XXV, 58 – BAROCH 1992 II, 59 – MTSSP 2015, 187-190; **b/** SPHU XXV, 117 – MOTEJZNIK 2006, 98 (SJN na kaz. neuvádí)

Zelená hora viz Horní Hraničná

Zelená Hora viz Žďár nad Sázavou II

Zelená Lhota, n. Grün (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Dešenice)

v kap. sv. Volfganga 30 cm vys. zvon, přelitý ke cti sv. Volfganga biskupa a JN v *Klatovech* 1715 klatov. zvonařem Janem Pricqueyem (sign.), na plášti reliéfy SJN, sv. Volfganga a medailon s hlavou andělíčka

E (na zvonu) *HONORI SANCTORVM WOLFGANGI EPISCOPI ET IOANNIS / NEPOMVCENI REFVSA KLATTAE ANNO DOMINI 1715*. – dále na plášti štítek klatov. zvonaře Jana Pricqueye s jeho jménem – SPHU VII, 193

Zelená Ves (osídlení vznikalo od kon. 18. st. poblíž dvora a zámku Týn) (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f. Lukavec)

před zámkem *Týnem* kam. socha (stojící kanov. se výrazně kloní ke své pr. str., kde pr. rukou podpírá krucifix, velmi realistické dílo, zvláště světcova tvář) na hran. podst., vpř. zdobeném rámem s vykrojenými rohy – po 1707, zřiz. šlechtický rod Ubelli – **pozn.:** Ignác Ubelli ryt. ze Sieburgu získal dvůr *Týn* spolu se sousedním *Mezilesím* 1707 a poté dal při dvoře *Týně* postavit barok. zámek, před nímž buď on sám či jeho rod dal postavit výše popsanou sochu

E (na podst. vpř. ve vrchní části neúplný náp.) *FAMILIA / PerILLVstrIs / VbeLLiana / tVa sVppLIC: / at Vt ea Llberet: (= 1482) – U PČ 4, 361 (dat. 1706) – ČERNÝ 1993, 68*

Zhoř (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f. Pacov)

ve zvonici při fil. k. Naneb. P. Marie zvon (60 cm vys., 75 cm šir.) s reliéfem a náp., 1720, aut. zvonař Jan Václav Kühner na *Malé Straně* v Praze

E (na zvonu) *JOHANN WENZL KÜHNER GOSS MICH IN DER K. STADT PRAG 1720*. – SPHU XVIII, 305

Zlatá Koruna, n. Goldenkron (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f. Černice)

v cist. kláš. chrámu sv. Markéty:

a/ socha, pořízená dobrodinci nejspíš koncem 17. st.

b/ za opata Filipa Bayera (ve fun. 1720-33) byla 1729 vystavěna nová kostelní vížka (nad křížením hl. lodí) a t. r. objednáno u lineckého zvonáře Sylvia Kreutze 5 nových zvonů, z nichž největší, 25 centů těžký, byl ozdoben reliéfem P. Marie a SJN (všechny zvony měly nést znak a jméno opatovo)

a/ SPHU XLI, 177; **b/** U t., 179

Zlíchov (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, a. jez. misionáře na vinicích u Prahy)

jez. misionář na vinicích u Prahy a administrátor v oblasti *Zlichova* a *Smichova* Vavřinec Lissý dal v t. oblasti 1709 vztyčit u c. 2 kam. sochy na dvojím sloupu (vys. pilíř?), P. Marie Svatohor. a SJN, čímž podpořil nábožnost kolemjdoucích poutníků – s vys. pravděpodobností se v případě svatoján. sochy jedná o písk. skulpturu (vys. 1,78 m) nyní um. na dominantním místě na váp. hřebeni před k. sv. Filipa a Jakuba na *Zlichově* – zde na hran. podst. (vys. 2,08 m) stojí kanov. v esovitém postoji, nese palmu ve spuštěné pr., výrazně natahuje lv. ruku před své tělo a podpírá jí zespoda krucifix opřený o své lv. rameno, přičemž se břevnem kříže dotýká své hlavy, kterou ke krucifixu obrací – autory t. památky jsou velmi pravděpodobně praž. sochaři a bratři Michal Jan Josef a Ferdinand Maxmilián Brokoffové

R LA klementinské jez. koleje na St. Městě praž., misie na vinicích, 1709 (NKČR, sign. XXIII C 105/5, fol. 204^v) – PMKČ III, 313 – BLAŽÍČEK 1976, 103, kat. č. 15 (aut. připsáno F. M. Brokoffovi, dat. po 1714) – SUCHOMEL 1997, 68, 69 (pozn. 13, 14) (dat. 1714, aut. oba bratři Brokoffové) – *UPP, V. P. A-L*, 418 (dat. cca 1740)

Zlín, městečko (M, Hra, Ol, d. Holešov, f.)

ve far. k. sv. Filipa a Jakuba u stěny socha, dol. 1716

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Zlív (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f. Pištín)

na barok. kam. klenutém dvouobloukovém můstku přes *Bezdrevecký potok* na c. ze *Zlivi* do *Pištína* stojí upr. kam. parapetu na hran. členitém volut. podstavci (vpř. s náp. v rámu) písk. socha (stojící kanov. zaklání hlavu a hledí do nebe, zpr. doleva drží dlouhý krucifix), 1724

E (v rámu vpř. na podst.) *oDe / Wsseho / KrVpoblI / Chraň nas / Iene Nepo / MVCKI (= 1724) – U PČ 4, 371 – I pamatkovykatalog.cz (13851/3-615 – mostek)*

Zlonice, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie:

a/ cenný kalich zdob. filigránem a č. granáty, s emailovými destičkami s červeně malovanými vyobrazeními č. zem. patronů, na noze sv. Zikmunda, sv. Víta a sv. Vojtěcha, na kupě sv. Ludmily, sv. Václava a SJN (upr. stojící kanov. s rozpaženými rukama a vel. paprscitou kolem hlavy drží v pr. palmu a hledí ke krucifixu, který jako by k němu slétal na oblacích z nebes z pr. hor.

rohu kompozice, v pr. dol. části v pozadí scéna Svržení z m., vl. za světlem bujná vegetace) – umělecké provedení kalicha naznačuje, že mohl vzniknout snad už před 1680 – takto ranou dat. by mohla podpořit i skutečnost, že je zde SJN zachycen po vzoru univ. tezí z 1674, navržených Karlem Škrétou (→ B.4, 12) – v inventářích zlonic. kostela je kalich zmíněn 1695 – **pozn.:** obdobný kalich se nachází v majetku vyšehrad. kapituly (→ výše, Vyšehrad c/)

b/ konsekrovaná kaple a v ní oltář, postavený na základě slibu míst. vrchností a patronem kostela, Václavem (Janem Vojtěchem) svob. p. Valkounem z Adlaru, dol. 1715^{a)} – je pravděpodobné, že kaple s oltářem vznikla během opravy far. kostela, který po obnově 25. IX. 1701 konsekroval praž. světitel biskup Vít Seipel – t. r., dne 27. I., byl výše zmíněný majitel zlonického pan. (1693-1707) a zřiz. oltáře povýšen císařem Leopoldem I. do panského stavu^{b)} – inv. z 1721 uvádí bližší informace k oltáři: stál naproti ol. sv. Anny a zdobila jej socha, kterou po str. doplňovaly figury andělů^{c)}

c/ dle kostelního inv. z 1721 se zde nacházel relikviář s ostatkem (asi zlomek o délce půl palce)

a/ L SPHU XX, 434 – STEHLÍKOVÁ 1993, 29 (dle zjištění Jana Royta již v 90. l. 17. st. objednali Martinitzové do Zlonic filigránový kalich s JN – **pozn.:** jde o mylné určení mecenášů, neboť v 17. st. vlastnili Zlonice Valkounové) – PŘIBYL 1998, 8 (+ obr. 1) – KUCHYŇKA 2006, 87 – HEROLD 2006, 154-155; **b/ a)** R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Kikovského, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 152^{a)}) – **b)** L PMKČ VII, 291 – HEROLD 2006, 160 – **c)** L PŘIBYL 1998, 18; **c/** L PŘIBYL 1998, 18

Znojmo, n. Znaim, král. kraj. město (M, Zno, Ol, d. a f.)

- I. Znojmo a okolní děkanát

obrazy v různých k. i k okrase na domech, sochy na král. cestách, vše dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^{a)}) – k sochám na král. cestách → výše, Louka 4/

- II. Vnitřní město

1/ ve far. k. sv. Mikuláše:

1a/ obraz zdob. sklem, dol. 1715

1b/ oltář, dol. 1716

nyin též **1c/** dřev. socha (kanov. s rozpaženými rukama, na oblacích, podpírán andělem, drží lv. rukou kříž, který podpírá andělek), pův. umístění nezn. – socha vznikla 1729 snad v souvislosti s míst. oslavou kanonizace

2/ 1729 olom. konz. udělila mešní licenci pro kapli na hř. při far. k. sv. Mikuláše, prastarou, krátce předtím obnovenou a zasv. SJN – uv. oltář s obrazem

3/ v domin. k. sv. Kříže:

3a/ na boč. ol. významná socha

3b/ 2 další sochy

- všechny t. skulptury dol. 1715

4/ ve frant. k. Naneb. P. Marie vpr. u hl. ol. socha (○) v živ. vel., dol. 1715

5/ v přidruženém klášteře klarisek zlac. oltář, zřiz. míst. abatyše Marie Gertruda hr. z Lodronu, v jejím funkčním období 1690-93

6/ v kapuc. k. sv. Jana Křt. pěkná dřev. socha, dol. 1715

7/ v jez. k. sv. Michala:

7a/ socha, dol. 1716

7b/ při oslavě 13. IX. 1721 sem procesím donesen obraz

7c/ na boku kazatelny oltář, 1722, zřiz. jeden dobrodinec

8/ na kaš. na Dolním (dnes Masarykově) nám. poblíž kapucínů kam. pompézni socha (světce podpírán 2 anděly, ☼*), dol. 1715, zřiz. míst. magistrát, na velké náklady – **pozn.:** ve městě se tehdy nacházel soubor kašen, z nichž kaš. na Václavském nám. byla zdob. soschou sv. Václava z 1677-83, snad od Michaela Mandíka

9/ na hř. proti vs. do jez. k. sv. Michala skvělá kam. socha („colossus“), dol. 1708, 1713 nad ní postav. kaple, hl. nákladem ctitelů

1b, 3a, 4, 7a/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^{a)}); **1c/ L ŠÁLEK** 2015, 50-51, obr. 57; **2/ L WOLNÝ II. IV**, 95 – KOČÍ 2015, 87-88 – **pozn.:** kaple byla zruš. spolu se hřbitovem 1786; **1a, 3, 4, 6, 8, 9/ R** l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← (sdělení Rivolova částečně přejímá) l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^{a)}); **4/ R** l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. provincie ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); **5/ MINAŘÍK** 1930, 176; **7b/ R LA** znoj. jez., 1721 (ARSI, Boh. 135, pag. 272); **7c/ R LA** znoj. jez., 1722 (ARSI, Boh. 136, pag. 267); **8/ L ŠÁLEK** 2015, 30-31, obr. 29; **8, 9/ R** l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^{a)}); **9/ E** (vpr. na podst.) nečit. l. náp. – R LA znoj. jezuitů, 1708 (ARSI, Boh. 120, pag. 254) – t., 1713 (ARSI, Boh. 126, pag. 222) – *Historia collegii Znoymensis Societatis Iesu* (AMB, A 135, r. 1713) – L TOUFAROVÁ 2010, 146-147 – ČERNÝ 2022, 213 (sochu datuje do 1. tř. 18. st. a uvažuje nad aut. sochaře Štěpána Pagana)

- III. Panství znoj. jezuitů

znoj. jezuité 1721 postavili na různých pozemcích 3 sochy, zaplacené zčásti ze zbožné štědrosti, zčásti ze spravedlivé pokuty provinilců^{a)} – n. zápisky prokurátora znoj. koleje t. r. dokládají umístění těchto svatoján. soch v **Bohuticích (1/)**, **Příměticích (2/)** a v mlýně ve **(Starém) Šaldorfu (3/)**, což byly lokality v majetku znoj. jezuitů, a dále zachycují nápravu na soše 3/, kde byl u perzonifikace („genius“) znoj. jez. koleje na vyvýšeném místě této památky nedopatřením zaměněn pův. zamýšlený erb zakladatele koleje (rod Althannů) za Ježíšovo jméno (znak SI), což bylo napraveno a na příslušné místo byl osazen erb althannský^{b)} – zhotovení **1/** stálo 70 zl., **2/** 200 zl.^{c)}

– obě t. sochy stojí na odlišných dvoustupňových podst., 1/ nese na hor. etáži podst. vpř. náp., chron. udávající r. 1721,^{d)} a stojí u zdi pan. zahrady t. r. obnovené spolu s domem zahradníka^{a)} – 2/ stojí na dvoustupňovém volut. podst. s vykrojeným vpadlým rámem vpř. ve spod. části – shodně řešený podst. mají další 2 sochy v okolí Znojma, které lze stylově datovat do 20. l. 18. st.: 4/ u jez. dvora **Purkrábka** při sil. do *Těšetic* (ve spod. rámu podst. *IHS*, znak *SI*, zřiz. byla nep. opět znoj. kolej, světec zachycen jako stojící kanov. se štólou, hledící na křucifix, jež drží zpr. doleva vysunutý před sebe)^{e)} a 5/ při sil. ze *Znojma* do **Kuchařovic** (ve spod. části podst. vpř. v rámu reliéf SJ na hladině řeky pod čtyřobloukovým m., na postamentu vpř. náp., socha představuje stojícího kanov. v rozevlátém oděvu, s bolestným výrazem ve tváři kontemplujícího křucifix držení zpr. doleva)^{f)} – 1, 2, 4, 5/ jsou obdobně ikonograficky řešeny (stojící kanovník s biretem na hlavě drží kříž či křucifix zpr. doleva)

celkově: L TOUFAROVÁ 2010, 98-99 (**pozn.:** socha v Leskách pochází až z 1733) – ZÁPALKOVÁ 2011, 36 – ŠÁLEK 2015, 73

pozn.: a) R LA znoj. jezuitů, 1721 (ARSI, Boh. 135, p. 274 při popisu hospodářství znoj. kolej) – *Historia collegii Znoymensis Societatis Iesu* (AMB, A 135, pag. 394) – b) SOKA Znojmo, fond Hübner, Antonín: Z/HA, kart. 2, r. 1721, pag. 81 – c) SOKA Znojmo, fond Hübner, Antonín: Z/HA, kart. 2, r. 1721, pag. 43 – o přímětické soše píše také ČERNÝ 2022, 159 a datuje ji do doby cca 1750 – d) E HONORI SANCTI IOANNIS / DE NEPOMUK / ERIGUNT BOHUTICENSES – t. dat. potvrzuje L UMPS 1, 87, ČERNÝ 2022, 55 a I pamatkovykatalog.cz (28836/7-6223 – socha sv. Jana Nepomuckého) – e) I www.baroknikrajinou.cz/i2457148-znojmo-socha-sv-jana-nepomuckeho – L ČERNÝ 2022, 213 (dat. 1. tř. 18. st.) – **pozn.:** socha 1985 přem. do Znojma na nádvoří býv. minor. kláštera – f) E (vpř. v hor. části podst. náp. dochovaný v torzu) IOAN[...] – L ČERNÝ 2022, 127 (dat. 2. čtv. 18. st.) – I pamatkovy katalog.cz (15547/7-6495 – socha sv. Jana Nepomuckého) – www.baroknikrajinou.cz/p11607-kucharovice-socha-sv-jana-nepomuckeho – **pozn.:** 1992 t. socha přem. na náves do Kuchařovic

Zubrnice, n. Saubernitz (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f. Verneřice, 1723 a.)

na návsi před far. k. sv. Maří Magd. kam. socha: stojící kanov. s křucifixem držným zl. dopr. – podst. trojosý, v hl. části boční osy vytvářejí ladně tvarovaná volut. křídla (vně zdobená střapci), nad širokou řím. tvoří podnož soše nízký čtyřb. jemně konkávní postament – vpř. na hl. části soklu v prostém rámu upr. erbovní štít bez znaku (s bis. insigniemi kolem), vz., rovněž v prostém rámu náp. – 1724, zřiz. nepochybně míst. vr., litom. biskup Jan Adam Wratislav z Mitrowic, který rok předtím založil zdejší a. a novostavbu kostela

E (na podst. vz.) + / DEO / ET / SANCTO SVO / SERVO / NEPOMVCENO / HONORI / PIA STIPE / STATVA / POSITA EST (= 1724) – H (vpř. na podst.)

prázdný erbovní štít s bis. insigniemi (v té době ves patřila litom. biskupům a tehdejší litom. biskupem byl Jan Adam Wratislav z Mitrowic) – L UPČ 1957, 895 (dat. 1718) – UPČ 4, 374 (dat. 1723) – SOUČEK 1999, 332 (dat. 1723) – I pamatkovykatalog.cz (43712/5-292 – socha sv. Jana Nepomuckého) (dat. 1723)

Zubří (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Trhová Kamenice)

na kopci kostel neboli veř. kaple, výrazná dominanta, zal. 5. V. 1704 (povoleno patrocinium), posv. 9. XI. 1705 gener. vikářem praž. arcidiecéze Danielem Josefem Mayerem z Mayernu – zřiz. míst. p. Vojtěch Ladislav Kapoun ze Svojkova – 1716 dol., že má svatyně zajištěný příjem – zař. z doby výstavby svatyně: bohatě řez. akant. oltář s tit. ov. obrazem (polopostava prostovlasého kanov. se sklání nad malý kříž, jež drží oběma rukama před hrudí, ☉5*, → typ náhrobního oltáře) a menším ov. obr. P. Marie v hor. části a se 2 řez. akant. rámečky s obr. sv. Jana Ev. a sv. Jana Křt.

R nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (kostel neboli veř. kaple se zajištěným příjmem) – L SCHALLER 1789a, 14 (veř. kaple) – SPHU XI, 221 (kaple) – UPČ 4, 374 (kaple) – PANOCH 2007, 111, obr. 129 – STEHLÍKOVÁ/ŠTĚPÁN 2014, 65-66 – **pozn.:** exteriér svatyně upraven 1781 a v 19. st.

Zvičina, dř. Zvičín, n. Switschin (Č, Hra, Kh, d. Hostinné)

na kopci *Zvičíně* kam. kaple, postav. 1706-11 na místě st. dřev. kap. (kostelíka) doložené již 1560 a zasvěcené mistru Janu Husovi (zmíněno 1584) – zřiz. nepom. kaple míst. pán (v rámci bělopoličanského pan.) Ferdinand hr. Kottulinský z Kottulina, dle poslední zbožné vůle svého bratra, vratislavského kanov. – kaple byla 1712 ben. – uv. nep. oltář

R I. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r) – L SCHALLER 1790c, 136 – SPHU XLVIII, 336 – UPČ 4, 375 – PANOCH 2007, 135 – I cs.wikipedia.org (*Kostel svatého Jana Nepomuckého (Zvičina)*)

Zvíkovec (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a.)

v adm. k. Naneb. P. Marie:

a/ socha, dol. 1705

b/ při sev. zdi kostelní lodi boč. rámový oltář z 1. čtv. 18. st., s obrazem (SJN nesen anděly) v barok. ov. rámci, s anděly a ovocnými festony a s barok. křucifixem (s klečící sv. Maří Magd. a andílky světlonoši) na tabernáklu

a/ R I. inventář zvíkovec. kostela a administratury, který sepsal míst. administrátor Jan Barton, 18. VI. 1705 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c); b/ L SPHU IX, 171 – PMKČ IV, 283 – UPČ 4, 381

Zvole, n. Zwolle an der Aupa (Č, Hra, Kh, f. Velká Jesenice)

ve fil. k. sv. Justa, biskupa a vyznavače, nově postaveném či přestav. 1713, pr. boč. oltář, rámový, s dřev. sochou (stojící kanov. se štólou, v lv. křucifix, v pr. palma) před střed. ov. částí rámu,

kteřá je obklopena bohatě řez. rozvilinami, do nichž zasazeno 12 ov. obrázků (oleje na plátně) polopostav svatých (buď č. patronů, nebo sv. pomoc.), zač. 18. st., cca 1710

L *SPHU* XLVIII, 338 (obr. 370), 341 (na oltáři ov. obrázky č. patronů) – *UPČ* 4, 382 (na oltáři obrazy 14 sv. pomoc.) – *PANOCH* 2007, 199 + obr. 352

Zvole, n. Schmole (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f.)

1/ ve far. k. sv. Jiljí oltář, dol. 1716

2/ u far. k. kam. socha (stojící kanov. shlíží ke krucifixu, který drží zpr. doleva) na šestib. projmutém postamentu a šestib. dvoudílném podst. (na šestib. základně s dat. vpř.), 1717

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); 2/ E (vpř. na základně podst.) *MDCXCVII* – I pamatkovykatalog.cz (100124 – *socha sv. Jana Nepomuckého, sloup s Immaculatou*)

Zvole, n. Swolla (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

před far. k. sv. Václava (dokončen 1722, stavebník žďár. opat Václav Vejmluva) kam. socha: kanov. stojící v mírně esovitém prohnutí s předkročenou pr. nohou shlíží ke krucifixu, jež, v hor. části podložený palmou, drží zpr. doleva – postament čtyřb., projmutý – podst. hran., nahoře opatřený obíhající lištou a vpř. v hl. části dvojím chron. – v nápisu je poutník vyzýván, aby řekl: „Oroduj za nás, bl. Jene z Nepomuku,“ a vzápětí je ujistěn, že člověku, jenž zbožně Jana vzývá, se tento stane přímluvcem – 1726

E (vpř. na hl. části podst.) *PIE VIATOR DICITO / ORA PRO NOBIS B: IOANNES / EX NEPOMVCO* (= 1726) / (mezera) / *IOANNES / AB HOMINE PIE INVOCATVS / FIT EI ADVOCATVS* (= 1726) – I pamatkovykatalog.cz (34074/7-4624 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Zvoleněves (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. sv. Martina boč. oltář, 1700 označený jako nově zřízený, se sochou (se zlac. ☼), kterou cca 1700 obstarali obzvláštní citelé z vel. zbožnosti

R l. zpr. míst. faráře Fabiána Chládky, 29. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 41-II.^r) – L *PMKČ* VII, 309 (zpráva míst. faráře Martina Vyšehradského z 1700 zachycující ve zdejší far. k. nově zřízený boč. oltář)

Žabokliky, n. Schaboglück (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje:

a/ na pr. stěně socha, 1697, zřiz. kterýsi obroční v *Sedčicích*

b/ hl. oltář z doby cca 1725 zdobí sochy SJN, sv. Petra, sv. Pavla a sv. Františka Xav.

a/ R n. inv. míst. far. kostela a fary sepsaný míst. farářem Ondřejem Hammerschmidtem, 7. VII. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – l. zpr. téhož faráře Hamerschmidta, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 221^r); b/ L *UPČ* 4, 383

Žabonosy (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f. Dobřichov)

před pan. hosp. dvorem u křižovatky cest na vrchu *Vlanec* písk. socha: stojící kanov. se štólou drží krucifix zl. dopr. v téměř vodorovné poloze a v lv. ruce má palmu – čtyřb. projmutý postament opatřen vpř. okřídlenou and. hlavou a na zbylých stěnách rel. květu – vz. na postamentu vespod letop. – omítnutý podst. hran. – 1712, zřiz. ryt. František Jan Brachier (Brahier), majitel radimského pan.

E (na spod. liště zad. strany postamentu) 171Z – L *UPČ* 4, 384 – I www.cestyapamatky.cz/kolinsko/zabo nosy/socha-sv-jana-nepomuckeho (zřiz.)

Žamberk, n. Senftenberg, město (Č, Hra, Kh, f.)

1/ 1715 zde dol. obrazy (časté) i sochy, ne starší 1705, konkr. 3 sochy,

z nichž jedna (**1a**) proti zámku

– mezi dvěma ostatními lze jednu tušit na mar. sloupu na nám., pocházejícím z doby před 1712, vytvořeném snad míst. sochařem a řezbářem Janem Václavem Hayslerem (sign.) (**1b**): na osmiboké třístupňové základně s barok. prolamovanou balustr., zdobenou koulemi a brankou vpř. (s 2 piniovými šiškami po str.), spočívá čtyřb. mohutný podst. s vystupujícími hranol. pilíři v rozích, na nichž stojí sochy sv. Floriána (vpř. vl.), sv. Václava (vpř. vpr.), sv. Vavřince (vz. vl.) a SJN (vz. vpr., → praž. most. typ, s vel. kam. palmou) – ve stěnách podstavce niky se s. sv. Antonína Pad. (vpř.), sv. Rocha (vl.), sv. Anny (vz.) a sv. Felixe z Cantalice – na podst. upr. spočívá užší hranolový, nahoře vydutý sokl, vpř. s erbem – výše korintský sloup, na vr. s. Immaculaty – zřiz. rodina Melnických

2/ oproti tvrzení z 1715 se ve městě zachovaly 3 památky z doby před 1705:

2a/ ve far. k. sv. Václava (původní nahrazen 1729-38 novostavbou) v galerii mal. medailonů světců v ov. kartuších rozmístěných v bohatě řezaném rozv. a květovaném rámu boč. oltáře N. Trojice nahoře upr. mal. medailon typu *vera effigies*: z boku zachycené poprsí SJN s knírem a bradkou, hledícího ke své pr. str., na světcově hlavě biret, za hlavou jemně prosvítající ☼, na hrudi zavěšen maličký křížek, dole vinoucí se páska se světcovým jménem – před či kolem 1700

- další 2 svatoján. památky se nacházejí v zám. kap. Naneb. P. Marie a pocházejí z doby cca 1691, kdy dal kapli barokně obnovit míst. p. František Adam hr. z Bubna a Litic:

2b/ v lodi kaple jako součást jednotného barok. zař. pravý boč. oltář (rozv., zcela pokrytý akant. listy, s 6 andílky po stranách hl. obrazu a dvěma na vr.) s hl. obrazem v půlkruhem vyvrcholeném rámu: kanov. stojící v prostoru studovny hledí na vizi krucifixu, který mu z nebe přináší andělci, v pozadí dole scéna Svržení z mostu, na hladině *Vltavy* 5 hv. – jde o velmi věrné mal. přetlumočení univ. tezí dle Škrétova návrhu z 1674 (→ B.4, 12), až na 2 detaily: na žamberském obraze je do knihy na stole u světce vepsán Aristotelův výrok (podobně jako na grafice → B.4, 13), naproti tomu

zde chybí mluvicí páska vystupující z úst svěťce sm. k Ukřižovanému – v nást. oltáře malý ov. obr. sv. Antonína Pad.

2c/ v galerii freskových maleb ve štuk. výzdobě klenby kap., vytvářejících ikon. pozoruhodný celek, při zdi uprostřed lodi též fresková malba, protějšek ke sv. Václavu – v presb. další sv. č. patroni Ludmila, Vít, Zikmund, Ivan, Vojtěch, Norbert a Prokop – upr. klenby lodi 3 hl. výjevy (Naneb. P. Marie s anděly, N. Trojice s P. Marií a Duch sv.), okolo obr. 4 evangelistů, v rozích sv. Filip, Jiljí, Augustin (?) a Jeroným

3/ kam. socha (nyní na Husově nábř. na pr. břehu *Divoké Orlice* nedaleko m. u *Drah*) na trojdielném podst. s rámci a upr. s reliéfem (nahore jazyk v kart. zdobené festonem, dole scéna Svržení z m.) – plastika sama kopíruje sochu na míst. mar. sl. (→ výše 1b/), vychází tudíž též z → praž. most. typu – 1727

1, 1a/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v) – L KOŘÁN 1970, 124; **1a/** o soše proti zámku se k 1721 uvádí, že byla postav. několik l. před tím, srov. ALBERT/CHOTOVSKÝ 1889, 312); **1b/** E sign. *I. W. H.* – M obraz Žamberka z 1712 ve sbírkách měst. muzea – L ŠORM/KRAJČA 1939, 254 – KOŘÁN 1970, 125 (pozn. 15) – UPČ 4, 390 – *MTSSP* 1998, 149-152 – *PANOCH* 2007, 81, obr. 47 – *MTSSP* 2008, 582-587 – *CHLÁDKOVÁ* 2013, 130; **2a/** E (na pásce na obraze) *S: IOANNES NEPOMVCKCENVS.* – L *UPČ* 4, 390 – *PANOCH* 2007, 86, obr. 80-81; **2b/** E (v kn. na obraze na stránce vl.) *IN VITA / DIFFICIL / LIMUM / TACERE* – (t. vpr.) *QVÆ / DICENDA / NON SVNT / Aristoteles* – L KOŘÁN 1970, 108 – *PANOCH* 2007, 85, 132, obr. 187 (ol. obraz, dat. 1691); **2b-c/** L *UPČ* 4, 388; **3/** E (letop. v hor. části podst., rozmístěn do jeho levé, střední a pravé části) *1 7 2 7* – L *UPČ* 4, 391

Žandov, n. Sandau, městečko (Č, Lit, Li, v. a f., 1723 arcid. Horní Police)

ve fil. (přidruženém far.) k sv. Bartoloměje u boč. ol. sv. Anny vl. od vchodu na stěně připevněna dřev., krásně polych. socha (○), 1711 či 1710, zřiz. Antonín Dominik Berthold (1715 farář v *Býčkovcích*)

R l. zpr. hornopolic. faráře a vikáře Michaela Gabriela Jantsche, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 302^{r-v})

Žarošice, n. Scharoschitz, mar. pout. místo (M, Brn, Ol, d. Bučovice, f.)

mezi vinicemi kaple, v níž se sloužívá mše sv., dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Žatec, n. Saaz, král. kraj. město (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d.)

1/ v děk. k Naneb. P. Marie se v 18. st. uv. napravo při vstupu na hudební kůr nacházel podpis *IOHANES HASSIL / NEPONICENIAS,*^{a)} který tam jakýsi Jan Hasil Nepomucký vyškral do vápenné omítky na záp. stěnu spodní, v neznámé době

dovnitř chrámu pojaté části druhého opěráku jižní kostelní lodi (hleděno od hl. vchodu) – v l. čtvr. 18. st. se nesla veř. pověst,^{b)} že se jedná o podpis, který na stěnu vyryl SJN během svých (Dlouhoveským a Balbínem tradovaných) studií na žateckých l. školách,^{c)} z čehož se usuzovalo, že se světec jmenoval příjmením Hasil^{d)} – Berghauer soudil, že skutečný Jan Hašil, student v *Žatci*, byl synem Šimona Peřiny, který zemřel 30. VI. 1610 v *Lounech*, kde byl pochován u sv. Petra následujícího dne po nešporách, a kterému říkali Hassil a pravili o něm, že byl rodem z *Nepomuka*^{e)} – t. údajný světcův podpis byl z úcty zakryt skleněnou tabulkou, sklo bylo nábožně líbáno a z náměstí k t. domnělé památce byly vybudovány schody^{f)} – 1714 je dol. kaple přiléhající k žateckému děk. chrámu,^{g)} která vznikla s nejvyšší pravděpodobností v souvislosti s domnělým podpisem a zaujímala prostor po jižní straně začátku již. chrámové lodi mezi prvním a druhým opěrným pilířem – různí cititelé dali 17. V. 1719 co nejbožněji postavit v této „kapli děkanského kostela žateckého přiléhající ke kůru“ oltář „z úcty kvůli jménu vyrytému na stěnu vlastní rukou zmíněného sv. Jana Nepomuckého, tehdejšího žateckého studenta“ – tuto informaci sděluje dobová rytina načrtnutá C. G. Trenoyem a provedená rytcem Antonínem Birkhardem, která byla v *Žatci* pro zájemce k dispozici u Františka Ondřeje Kohouta (Dukát 1725 sdělení na rytině pochopil tak, že v místě podpisu byla 1719 postav. kaple^{a, d, b)} – rytina zachycuje žatecký oltář i domnělý podpis: oltář je vsazen do výklenku tří stěn (z Jäntschova plánu z 1724 vyplývá, že se jednalo o úzký prostor vytvořený mezi již. vnější stěnou jižní chrámové lodi, západní stěnou druhého opěrného pilíře této lodi, na níž byl vyryt domnělý podpis, a konečně stěnou uzavírající tento prostor na jihu) – oltář má zděnou spodní část, k níž upr. přiléhá ol. stůl s antependiem vyzdob. kartuší s výjevem Shození z m., po lv. str. oltářního stolu je na zmíněné zděné spodní části ozdobně zarámovaný podlouhlý domnělý podpis, na spodní část dosedá upr. široká římsa, nad níž je tabernákl s krucifixem a po stranách po dvou svícnech se svícemi, na bocích na kratších římsách stojí vel. sochy sv. Norberta (o žatec. děkanství duchovně pečovali strahovští premonstráti) vl. a sv. Vojtěcha vpr., mezi nimi upr. nad tabernáklem je v bohatě řezaném rozv. rámu obdélný obraz poprsí SJN v kanov. almuci, s nachýlenou hlavou (☩5*) a zavřenýma očima, přičemž vrchní část ozdobného rámu je zdob. kruhem mezi 2 zkříženými palmami, do něhož je vepsána pětihrotá hv. s maličkým reliéfem P. Marie Starobol., rám pak vrchní křížem – celá hor. retabulová část oltáře je obklopena draperií nahoře stuhami svázanou do 2 vel. uzlů a přecházející do baldachýnu s rozměrnou dekorativní korunou, vnitřní část draperie je celá poseta šestihrotými hvězdičkami – před oltářem

jsou ve středověké perspektivě zachyceni maličci ctitelé ve zbožném pokleku a modlitbě^{d)} – na základě žádosti žatec. magistrátu povolila 10. V. 1720 praž. arcib. konz. na přenosném oltáři u nápisu se jménem, tj. na právě popsaném oltáři sloužit bohoslužby, které zde pak byly často celebrovány^{j)} – na konci 1720 bylo zvažováno přemístění schodů na kůr s ohledem na oltář, výsledek však není znám^{k)} – dle pam. knihy se však zdejší úcta vymkla kontrole a přerostla do nepřístojnosti a takových rozměrů, že se praž. arcib. konz. rozhodla rázně zasáhnout a v blíže neuvedené době nařídila vyškrábané jméno zazdít, oltář a schody odstranit a zdejší nemístné projevy úcty zrušit^{l)} – ovšem úctu v *Žatci* mohutně vzrostlou nešlo odstranit, naopak nastala doba jejího dalšího uměleckého vyjádření v barokizaci prostoru po již. boku děk. kostela, který by se dal odůvodněně nazývat nepomucenským poutním místem – 26. IV. 1724 žatec. varhaník, výše zmíněný František Ondřej Kohout, požádal magistrát jako patrona děk. kostela o povolení ke stavbě kaple na náklady dobrovolných dárců – měl k dispozici návrh plánované novostavby od stavitele Josefa Antonína Jäntsche (Gentsche)^{m)} – Jäntsch 1724 vypracoval jednak celkový plán děk. kostela a jeho okolí s návrhem přístavby kaple a nep. i ohrazení kostela barokně tvarovanou zídkou se vstupy, rytizovanou pilířky (plán byl přijat na praž. arcib. konz. 8. I. 1725),ⁿ⁾ jednak vytvořil podrobněji zpracovaný půdorys i podobu (v pohledu z jihu) zamýšlené kaple (v půdorysu zachycené v napojení na stávající prostor čili kapli s podpisem a oltářem), což poskytl jako předlohu rytcí Augustinu Petrovi Neurautterovi, který ještě 1724 obojí (půdorys i ideální podobu zamýšlené kaple) zachytil v mědirytu, který navíc doplnil o n. doprovodný text a o dva letící andělky držící na rozestřených látkách l. nápisy o Nepomukově žateckém podpisu – Neurautterův mědiryt sloužil jako pobídka k příspěvku na plánovanou stavbu^{o)} – žatec. měst. rada si 8. V. 1724 vyžádala vyjádření stavebního úřadu, které mělo být předloženo k posouzení obecním starším, po 10 dnech byla novostavba v měst. radě schválena a 14. VIII. rada projednávala dopis určený konzistoři, obsahující žádost o pov. stavby – stavitel Jäntsch odhadoval náklady na nerealisticky nízkou částku 530 zl. – poté co žatečtí měšťané potvrdili dostatek finančních prostředků na plánovanou stavbu, obdrželi 18. IX. 1724 od praž. arcib. konz. její povolení – autorem podoby kaple a rozpočtu její výstavby byl zmíněný Jäntsch, provádějícím stavitelem byl Jan Josef Rom, stavba bez dalšího zařízení však oproti pův. odhadu přišla na mnohem vyšší částku, cca 3000 zl.^{p)} – doksanský probošt, premonstrát Josef Míka si do svého kalendáře k 16. II. 1725 poznamenal, že celebrouval „u jména, které onen student kdysi v *Žatci* napsal v kameni, „Johanes Hassil Nipomucenis“, kde se pro postavení kaple již přivázejí kameny“^{q)} – 14. V.

1725 byl koncipován text pro zákl. kámen k plánované kapli^{q)} – zákl. kámen položil 16. V. t. r. jistý pan vikář, který se o 2 dny později cestou do *Prahy* zastavil na oběd u zmíněného probošta Míky v *Doksanech*^{r)} – stavba pokračovala do 1728, kdy 23. V. žatec. měst. rada požádala o její vysvěcení a možnost sloužit u zdejšího přenosného oltáře mše, načež ještě t. r. byla kaple vysvěcena a v následné době uv. zařizována^{s)} – Jäntsch na pův. ideálním návrhu podoby již. strany kaple navrhoval její sochařskou výzdobu, přičemž přímo před již. stěnou dole měla na zvláštním soklu stát socha (stojící kanov. s palmou v pr. a křížem držným zpr. doleva), v boč. stěnách dole alegorické s. Lásky (vl.) a Víry (vpr.), na římsě kolem prohnuté střechy od lv. sochy sedící sv. mučednice s mečem, dále stojícího sv. Prokopa, stojícího sv. Václava a sedící sv. Barbory – okna kaple měla být vyplněna šesticípyými hv., střecha završena lucernou s ozářeným křížem ve vr. – vnějšek dneš. stavby je sochařsky dekorován pouze ve 2 nikách v boč. stěnách (po stranách čelní již. stěny) pod okny – t. nová kaple se napojuje na pův. svatoján. prostor (kapli) s pův. oltářem, a to průchodem v již. stěně zmíněného prostoru – je osmibokou centrální stavbou sklenutou kláš. klenbou otevírající se do drobné lucerny, nadokenní frontony jsou bohatě tvarovány – mezi svatyní a prvním (nárožním) opěrným pilířem již. lodi se nachází točité schodiště – kaple je zároveň přístupna 2 dalšími vchody v protilehlých boč. stěnách (záp. a vých.) a je opatřena 3 oltáři, z nichž hl. (v čelní, již. stěně) je nepom. – pod kapli byla postav. krypta, v níž bylo 1728-82 pohřbeno takřka 60 významných žatec. měšťanů^{s)} – 1726 se kolem děk. k. přestalo pohřbívat a teprve 1728 započala sochařská výzdoba již. prostranství před kostelem,^{t)} se kterou nejspíš počítal již Jäntsch na plánu 1724 (pokud ovšem nepopisoval již stávající realitu jakéhosi pův. ohrazení kostela)

2/ do t. děk. kostela Naneb. P. Marie byly na konci 17. st. na stupně do presb. pořízeny sochy sv. Judy Tad. a SJN, pravděpodobně z míst. sochařské dílny Jana Karla Vettera

3/ žateckými děkany a jejich duch. pomocníky byli v barok. období strahovští premonstráti – ti řadu let usilovali o přemístění děkanství z nevyhovující budovy v sousedství měst. *Kněžské brány* – teprve 1724 pražská arcib. konz. přestěhování schválila, počátkem 1725 byl při jihových. straně děk. kostela zakoupen dosavadní měšťanský dům se sousedícím spáleništěm a následně je stavitel Josef Antonín Jäntsch upravil v nové děkanství^{u)} – ve vstupní chodbě t. budovy vymaloval prem. malíř Siard František Kristián Ezechiel Nosecký, údajně 1726, 13 lunetových freskových výjevů z legendy, z nichž se zachovalo 9^{b)} – každý výjev je dole upr. v mal. zarámování doprovázen l. popisem – co do kompozice jednotlivých scén jde o díla malířovy osobité tvůrčí invence – zachovanými výjevy cyklu

jsou Narození, Ministrování u nepomuckých cisterciáků, Žatecké studium, Kněžské svěcení, Kazatelská činnost, Putování do *Staré Boleslavi*, Vyzdvížení těla z *Vltavy*, Úcta u svěřcovu hrobu (náhrobek zachycen v podobě vytvořené 1725) a Oslavení SJN (světec sedí na oblacích upr.), dle náp. jakožto patrona království (klečí před ním dole vl. *Čechie* se lvem, u nějž je chlapec s orlicí na štítě) a jakožto slávy města a světa (klečí před ním vpr. dole personifikace *Prahy* poukazující na zeměkouli, za ní jiný chlapec se štítem) – v pozadí t. posledního výjevu je vpr. zachycena praž. katedrála a *Pražský hrad*, vl. Strahovský prem. klášter, pečovatel o žatec. duch. správu⁹⁾ – pro *Žatec* ze svatojána. hlediska má nejvyšší vážnost výjev světcových žateckých studií, na němž je v popředí vidět mladičkého světce ve světském oděvu jdoucího v doprovodu jiného mladíka a obracejícího se k muži, kterého právě potkává – v pozadí je vidět žatec. děk. chrám (průč., již. bok a zvonici) v barok. podobě, ale bez kaple, v pozadí vpr. stojí budova barok. děkanství – doprovodný l. náp. sděluje, že „v této budově“ (v novém děkanství, v kostele?) SJ absolvoval 1343 humanitní studia

4/ ve fil. k. sv. Václava na předměstí **Mlynáře oltář** s ov. obrazem v akant. rámu – obraz představuje stojícího SJN v kanov. rouchu, s biretem na hlavě, s rozpaženými rukama v gestu odevzdanosti, hledícího k nebesům – vpr. stojí stůl s prostým ubrusem a na něm rozevřená kniha s citátem z Aristotela – literatura sice klade vznik t. nepom. památky do 1. čtvrt. 18. st., ol. obraz však svědčí spíše o starší době, o sklonku 17. st., je totiž malířským prepisem střed. části devoční grafiky (→ B.4, 13) vycházející ze Škrétovy koncepce z 1674 (→ B.4, 12)

5/ na nám. písk. oblačný obelisk čili sl. N. Trojice, snad dílo sochařů Františka Tollingera a Jana Karla Vettera z 1710-13: na trojstupňové základně šestihranné balustrádové ohrazení s konkávnými hl. stranami, s nárožními pilířky a pilířky upr. dvou hl. zad. boč. stran, na nichž stojí volutami a akanty zdob. sokly s korunovanými volut. kartušemi na před. stěnách (s nápisy) a někdy s nápisy na zad. stěnách – na pilířcích stojí sochy sv. Josefa s Ježíškem (vpř. vl., dat. 18. VII. 1710), dále ve směru hodinových ručiček sv. Václava, sv. Zikmunda (vpř. dat. 1713), sv. Floriána (bez náp.), sv. Antonína Pad. (vz. dat. 1711), sv. Prokopa (dat. VII. 1712), sv. Karla Bor. (dat. vz. 1711) a SJN (stojící kanov. shlíží ke křížovému v pr., v lv. kov. palma, v zad. náp. dat. 18. VII. 1710) – přední str. balustrády je otevřena brankou ohraničenou pilířky, na nichž spočívají nízké postamenty se stojícími sochami andělů – upr. na trojbokém konkávně zalamaném podst. se zkosenými rohy dvouetážový mohutný podst., zdobený v hor. etáži v nárožích volut. křídly, na jejichž spod. volutách spočívají stojící sochy andělů-efébů nesoucích štíty

s rel. Přenesení chýše P. Marie do *Loreta*, Kázání Krista (?) a Narození Krista – před. stěna hor. etáže podst. je dekorována rozměrnou korunovanou kart. s páskou a akanty, podpíranou dvojicí andělů – v kart. upr. výjev donátorské manželské dvojice klečící po str. milostné loret. Madony a oslovující ji i N. Trojici mluvícími páskami – níže erb donátorů a pod ním náp. s dvojím chron. (1711) – na hor. etáži podst. spočívá vys. mohutný trojb. pilíř nesmírně bohatě obtočený oblaky s četnými postavami andělů s palmami a and. hlav – na všech 3 stranách dole dvojice andělů drží rozvinutý list s ded. nápisy věnovanými třem božským osobám – nejvýše trůní triumfální sous. N. Trojice upr. s křížem čnicím k nebi – dle nápisů na samotném pom. a dle dobového pam. zápisu se dozvídáme, že Jan Klement Calderar, radní a hosp. inspektor král. kraj. města *Žatce* a žatec. lékárník, manžel Anny Barbory, roz. Špačkové, upadl v šedesátém roce svého věku 17. XI. 1707 do nebezpečné nemoci – v předtuše hodiny svého odchodu na věčnost se rozhodl písemnou závětí zachytit svoji poslední vůli a vyjádřit poděkování Bohu za všechny obdržené milosti a bohaté Boží požehnání – kromě zbudování loret. kaple ustanovil, aby z peněz, jež budou utrženy za jeho lékárnu, která má být hned po jeho smrti se vším příslušenstvím prodána, byl postaven na žatec. nám. kamenickou prací sloup za smlouvených 700 zl., a to dle nákresu, který byl již zhotoven ve spolupráci s jeho bratrem – brzy nato Calderar zemřel a jeho testament byl zveřejněn – jeho vůle ohledně sloupu byla změněna v tom smyslu, že byl smlouven krásnější a nákladnější sl. N. Trojice, který stál 1471 zl. 55 kr. – jelikož lékárna byla prodána za 1100 zl., muselo být z odkázaného kapitálu zaplacen ještě 371 zl. 55 kr. – realizace trojičního sl. se po Calderarově smrti ujal jeho nástupce Antonín Domann (Domantos), který si vzal vdovu po zesnulém, paní Annu Barboru Rozálii – a tak ze štědrosti všech t. 3 osob vznikl nádherný monument – jednotlivé sochy na balustr. dali zhotovit další dobrodinci, mezi nimi sochy po stranách čelní strany balustr., sv. Josefa s Ježíškem a SJN, dal 18. VII. 1710 osadit Jan Jiří Gottersich z Löwencronu, cis. rychtář a přísežný fyzik Žateckého kraje, s manželkou Kateřinou Antonii

6/ na předměstí na tzv. Dobytčím trhu, nyní Chmelařském nám. drobný štíhlý válcový písk. sloup (s korint. hlavicí) se sochou, spočívající na čtyřb. zděném omítnutém podst. a hran. kam. užším soklu s náp. na před. stěně, 7. VII. 1700, zřiz. František Florián V. Pasman

7/ před kapuc. kláš. k. Korunování P. Marie na *Horním předměstí* dali žatečtí měšťané 1711-13 postavit sochy sv. Rodiny, sv. Barbory a SJN – kam. nepom. sochu dal 1. VIII. 1711 vzyčít Jan Kryštof Gämperle – skulptura stojí na hran. podst. zdobeném vespod akant. listy a na stěnách zrcadly (vpř. s pozdějším náp.) – postament je rovněž

čtyřb., odstupňovaný – světec zachycen jako prostovlasý stojící kanov. v rozpořbovaném odění, s biretem v nataženém pr., tisknoucí lv. ruku na hrud' (s vetknutou kov. palmou), hledící na krucifix, který mu pod jeho lv. rukou nastavuje ke kontemplaci letící andělek s bederní rouškou

8/ na *Dolním Předměstí* (dnes *Podměstí*, kdysi také *Bačina*), nyní ve Svatováclavské ul. kamen. socha (stojící kanov. s výrazně vysokým biretem na hlavě, se stólou, krucifixem tisknutým pr. rukou na tělo, s palmou v pr.) na trojb. podst. (s akanty na stěnách a střapci na zkosených nárožích) spočívajícím na dvou stupních – 1716, zřiz. J. F. H.

1/ **a)** G rytina oltáře postaveného 17. V. 1719 v boč. kap. žateckého děk. kostela při ozdobně zarámovaném nástěnném podpisu, návrh rytiny provedl C. G. Trenoy, rytina byla dostupná v Žatci u Františka Ondřeje Kohouta – **b)** L LOHR 1718 A – TÝŽ 1718 B – MÍKA 1726, 48 – **c)** R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 44 – L *Acta Sanctorum* 1680, 669 (kap. I, č. 4) – BALBÍN 1682, 96 (kap. I) – **d)** L DUKÁT 1725, (úvodní část) 75 (píše o „exempláři“, který zachycuje světcův podpis v Žatci, nejpravděpodobněji rytině zmíněné výše v 1/ a), o níž sděluje, že je k dostání v Žatci u jistého měšťnina, štedrého dobrodince žatecké kaple, rodiče mělnického) – HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 257 – **e)** L BERGHAUER 1736, 250 – **f)** L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 257 – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 18 – **g)** R matrika zesnulých žateckého d., 1714-40 (SOA Litoměřice, i. č. 9180, sign. 189/37) – **h)** E (ve spod. pruhu grafiky) *Ara Divo Ioanni Nepomuceno Sacra, In Capella Decanalis Ecclesie Zatecensis Choro noctigua; ob proprium praefati S. Ioannis Nepomuceni, pro tunc Studiosi Zatecensis in pariete / exaratū Nominis Chyrographū, Venerationis ergo à diversis suis Clientibz pientissimè erecta / Anno Salutis . MDCCXIX . Die . 17 . Maij. – (t. níže drobným písmem) C. G. Trenoy Del. a Zu finden in Saatz bey Frantz Andreas Kohaut. – **i)** rytina je publikována a popsána v L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 4, 257 – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 9 – **j)** L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 257-258 – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 18 – **k)** L BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 18 – **l)** L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 258 – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 18 – **m)** L BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 7 (obr. 6, reprodukce a popis Jäntschova plánu), 14 – **n)** E (na Neurautterově rytině na látce držené andělkem vl. nahoře) *SIC SE / SUBSCRIPSIT, / DUM APUD NOS / VIXIT, – (pokračování na látce držené andělkem vpr. nahoře) IOANNES / HASSIL / NEPONICE,, / NI,, AS. – (vespod rytiny doprovodný text) AbRiss der Neü aufffiehren wollenden Capellen St. Ioannis Nepomuceni Wessen / Heiliger Nahmen Zur Zeit seiner allhir Frequentirten Studien in der königl Craßß / Statt Saatz an der PfarrKirch Mauer unweith des Chors in den kalch eingeschriben / befienden worden, und Von einigen Gutthättern erbauet werden Will. – L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 258 (+ reprodukce rytiny) – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 9 (obr. 9), 18-19 – **o)** L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 258 – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 19 – **p)****

R I. kalendární vpisky doksanského probošta Josefa Míky, 16. II. 1725 (SK, sign. BV II 93/1725, fol. 4^v) – **q)** L BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 19 – **r)** R I. kalendární vpisky doksanského probošta Josefa Míky, 18. V. 1725 (SK, sign. BV II 93/1725, fol. 10^r) – **s)** L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 258 – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 19, 22-24, 26, 30 – **t)** L UPČ 4, 398 (nejstarší zdejší sochy, sv. Norberta, Petra a Pavla, vytvořil Jan Karel Vetter 1728-29, socha poblíž kaple vznikla až 1767) – **pozn.:** zákl. informace k nové kapli: L UPČ 4, 396-397 – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 44; **1, 3/** L PREISS 2000, 158; **2/** L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 255 – BERÁNEK/EBEL/ČECH 2004, 11, 14; **3/ a)** L UPČ 4, 394 – HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 258-259 – **b)** L UPČ 1957, 902 (13 výjevů, dat. 1726, aut. S. Nosecký) – UPČ 4, 394, 396 (9 zachovaných výjevů, aut. S. Nosecký) – L HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 257 (foto lunetové fresky s výjevem SJN jako žatec. žáka s děk. kostelem v pozadí) – **b, c)** L ROLLOVÁ 1972, 109-112 – PREISS 2013, 515 – **c)** L JN 1979, speciálně číslované stránky s vyobrazeními, pag. 10-11 (fotografie 6 vybraných svatoján. výjevů z žatec. děkanství); **4/** E (v rozevřené kn. namalované na stole na ol. obraze, na stránce vl.) *In Vita / difficil- / limum / tacere – (na stránce vpr.) qvae / dicenda / non Sunt / Aristotel / es – L UPČ 4, 397; 5/ E vybrané nápisy: (v kart. na čelní stěně hor. etáže hl. podst. obelisku na mluvících páskách vycházejících z úst donátorů) *S: TRINITAS MISERERE – S. MARIA ORA PRO NOBIS – (v t. kart. níže, pod erbem donátorů) IOANNES CLEMENS CALDERAR CONSUL / S HARMAQ REUS ZIATECNS COLUMNA [...] / CVIUS VXOR ANNA BARBARA ROSALIA [...] / IN VITA / SPLENDOR CLEMENTIAE FV[TVR]Æ (= 1711) / AETATIS SEXAGINTA LEGE / PRO MEMORIA / SVCCESOR ANTONIVS DOMANTOS (= 1711) – (na před. stěně soklu sochy, v korunované volut. kart.) *FAMA / PERICLI / TANTIUM / REFUGIUM / ET ASYLUM – (vz. soklu s. sv. Josefa) IOAN / GEORG GOTTER / SICH DE LOWEN / CRON CAESARE[US] / IUDEX ET / PHYSICUS / DISTRICT[US] ZIAT[ECENSIS] / IURAT[US] – (pokračování předešlého náp. na zad. stěně soklu sochy) *CUM / CATHARINA / ANTONIA / GOTTESICHIN / CONIUGE / FIERI FECIT / A 18 IUL[I] / 1710 – H (v kart. na čelní stěně hor. etáže hl. podst.) znak zřizovatelů – L UPČ 1957, 902 – UPČ 4, 398 – HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 263 – MTSSP 2012, 698-722; **6/** E (vpř. na kam. hran. podst.) *FRANTZ / FLORIAN. W. / PASMÁN: / SAATZ DEN / 7 IULY / ANNO 1700 – L UPČ 1957, 902 (dat. poč. 18. st.) – UPČ 4, 398 (dat. 1700) – MTSSP 2012, 696-697; **7/** E (vpř. na podst. v rámu pozdější náp.) *Errichtet von / Johann Christoph / Gæmperle / am 1. August. 1711 – L UPČ 1957, 902 (3 sochy dat. 1711-12) – UPČ 4, 398 (zminěna jen socha z 1711) – HOLODŇÁK/EBELOVÁ 2004, 263 (dat. 1711-13) – **pozn.:** v 50. l. 20. st. byly sochy z prostoru před klášterem odstraněny – 1992 si město Žatec v Praze objednalo opravu svatoján. sochy, sochu si ale nevyzdvedlo – socha byla 2004 z praž. ateliéru ukradena, 2007 nalezena v Rakousku, do Žatce vrácena 2012 a uložena v Regionálním muzeu K. A. Polánka, neboť před klášterem byla v mezicase osazena kopie pův. svatoján. sochy,******

zhotovená podle fotografie – originál po návratu do Žatce restauroval Radomil Šolc; **8/ E** (na doprovodné kart., nyní uložené v muzeu) *DIVO Ioanni NepoMVCeno FlerI FeCIIt J. F. H.* (= 1716); **1-8/ I** www.muzeumzatec.cz/nepomucka-tradice-v-zatci.html

Žďákov (ves zanikla při napuštění vodní nádrže Orlík na poč. 60. l. 20. st.) (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Staré Sedlo)

na pr. břehu ř. *Vltavy* na dvorku při již. zdi budovy čp. 7 písk. socha (prostovlasý kanov. kontemplanje krucifix v pr., v natažené lv. míval patrně palmu, klečí na obláčcích se 3 and. hlavami, podst. žul., hran., s rámy na boč. stěnách, na před. stěně vystupuje volut. kart. s náp., nahoře zdobená liliemi, pod kartuší letop.), 1724, aut. snad dílna sochaře Matyáše Bernarda Brauna, zřiz. označen patrně iniciálami v kart. na podst.

E (v kart. vpř. na podst.) *S: J: / NEPOMVC / K. J. / C: AP. [?] Z: – (pod kart.) A: D: I. 7. Z. 4. – L UPČ 2, 113 – PAVELČIK 2012, s. p. – I pamatkovykatalog.cz (19369/3-2564 – socha sv. Jana Nepomuckého) – pozn.: socha byla na přelomu 50. a 60. l. kvůli plánovanému zatopení Žďákovy přen. k sil. vedoucí z t. vsi do Kostelce nad Vltavou, 1997 byla kompletně oprav. a um. před hř. zed' u kostela ve zmíněném Kostelci*

Žďár viz Nová Paka 2/

Žďár viz Plánice 4/

Žďár nad Sázavou, dř. jen Žďár, n. Saar (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f. se sídlem ve městě)

- I. město (po jistou dobu zv. Město Žďár, n. Saar)

1/ ve far. k. sv. Prokopa oltář, dol. 1716

2/ na nám. písk. pilíř či sl. N. Trojice: na trojbokém rozměrném podst., orientovaném hroty dopředu upr. a vz. do stran, obsahujícím jeskyni s ležící postavou sv. Rozálie (přístupnou pohledu ze všech 3 stran), zakončeném římsou, zvlněnou nad středy všech 3 stěn (pod zvlněním vždy 2 okřídlené and. hlavy), stojí v nárožích 3 sochy – ty představují SJN (vpř., lv. nohou nakročený kanov. hledí k nebi a v rukách křečovitě před sebou sepjatých svírá zlac. kov. krucifix obrácený k divákovi a palmu, roucho zvlněné), sv. Šebestiána (vz. vl.) a sv. Floriána (vz. vpr.) – mezi sochami upr. trojboký sokl pootočený nakoso vůči spod. podstavci – na soklu obláčň kumul, na němž stojí 3 anděl-atlanti držící nad sebou (mezi obláčky a andílky se zlac. kov. palmami v rukou) mohutnou sféru s obíhajícím zodiakem – nad sférou trůní sous. N. Trojice v ikon. pojetí „trůnu milosti“ („Gnadenstuhl“), se zlac. kov. holubicí Ducha sv. v obláčném věnci a paprscitě svatozáří – kolem monumentu obíhá kam. balustr. se 3 vstupními brankami, dělená hran. pilířky, vně zdobenými symbolem N. Trojice a završenými kam. koulemi – 1706, dílo sochaře Jakuba Steinhubela (Steinhübela) (sign.), původem z Tyrol, usazeného ve zdejší město, který si dal za t. práci městskou

obci zaplatit v zmírněném rozsahu honoráře, za což se mu obec ještě t. r. 1706 odvděčila tím, že mu „od zdi vyzdvihla“ tři pustá místa v Dolní ulici, kterých se „p. Jakub Stainhaibl, řezbář, ujal pro sebe, manželku a dítky své“ – 1707 je monument označen jako sloup nově vystavený „ke cti Nejsvětější a Nerozdílné Trojici, svaté Rozálii, svatých Šebesty, Floriána a Jana Nepomuckého“

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288v); **2/ E** (na kmeni u s. sv. Šebestiána) *JACOB / STÆN / HÆBL 1706 – L ZEMEK, BARTUŠEK 1970, 31, 83-84 – MTSSP 2006, 264-274*

- II. cist. klášter a pout. místo Zelená Hora (v období po zruš. kláštera název Zámek Žďár, n. Saar-Vorschloss)

1/ při c. z města ke klášteru pod vrchem později nazvaným *Zelená hora* byl postav. kam. sloup (vys. válec na hran. soklu, vyvrcholený kompozitní hlavicí) s písk. sochou (stojící světec ve zvlněném, jakoby větrem rozevlátem kanov. oděvu, s poněkud bezradným gestem, jímž v pr. ruce před sebou v úrovni hlavy pozdvihuje kov. krucifix a vzhůru nataženou lv. rukou jej zezadu přidržuje, přičemž k němu otáčí tvář) – zřiz. místní cisterciák Václav Vejmluva, v době, kdy byl kláš. hospodářem („kuchyně vladař“), tedy před zvolením za opata (1705) – doba vzniku bývá odvozována ze skutečnosti, že svatoján. socha ze sloupu je vyobrazena v podobě modeletta na Vejmluvově portrétu od boloňského malíře Simona Gionimy asi z 1705 – odtud rovněž vyplývá, že jmenovaný řeholník byl již tehdy ctitelem – zásluha V. Vejmluvy na vytvoření popsaného díla byla též potvrzena ve slavnostním kázání Jakuba Felixe Jana Pachera, které se uskutečnilo 28. IX. 1722, den po vysv. zelenohorského svatoján. kostela, kdy se kazatel na opata obrátil těmito slovy: „Ty pak obzvláště, důstojně velebný a urozený pane Václave Vejmluvo, opate žďárský, chval a vyvyšuj Pána na věky, chval, že tak šťastný jseš, a kterýs někdy jako kuchyně vladař ke cti svatého Jana Nepomuckého rytinu a obraz skvostnej na sloupě kamenným hned při cestě (kde nyní na horu Zelenou se stupuje) postavit, a začátek nynější cti založiti dal, žes z milosti Boží (což se snadno proto státi mohlo) opat učiněn, z začátku konec učiniti a bohatého hospodáře pro všechny chudé [tj. SJN] zde usaditi hoden byl, chval a vyvyšuj Pána na věky.“ – dat. vzniku sloupu je někdy upřesněna do 1700 či 1703 – autorem t. svatoján. památky byl s vysokou pravděpodobností Jakub Steinhübel (Steinhübela), ve *Žďáře* usazený tyrol. sochař, aut. žďár. sloupu N. Trojice zdobeného mj. sochou (→ výše I. 2/) – **pozn.:** později začal Vejmluvův sloup se sochou plnit funkci jakéhosi ukazatele cesty k zelenohor. pout. kostelu

2/ na „hoře“ nad klášterem, vrchu původně zvaném *Černý les* nebo *Černá hora*, dal opat Václav Vejmluva 1719-22 postavit barokně-gotickou svatyni, do 1723 obklopenou pěti kaplemi – areál se

stal středobodem úcty širého česko-moravského pomezí, která se díky působení zdejšího bratrstva kajících ctitelů SJN pod patronací cisterciáků a cír. i polit. elit zejména morav. společnosti rozvíjela do působivých rozměrů – lidé začali v souvislosti s budovanou svatyní a světcovým rodištěm i jemu blízkým cist. klášterem *Pomukem/Nepomukem* vrchu říkat *Zelená hora*, což žďárští cisterciáci přejali a toto jméno určili za nový název t. místa, které se stalo místem poutním – většina dobových textů zelenohor. svatoján. svatyni již od počátku označuje za kostel (chrám),^{a)} objevuje se však i označení kaple^{b)} nebo oratoř (modlitebna, oratorium)^{c)}

- k dobovému spirituálnímu a ideovému pojetí žďárské *Zelené Hory* (jak označujeme pout. místo), jejímu požehnání (benedikci) a posvěcení (konsekraci) a k prvním slavnostem zde konaným → C.1, Žďár nad Sázavou II. 1, 2, 4, 5/

- k úkazu hvězdy, která jasně zářila za denního světla nad *Zelenou Horou* během její výstavby v IV. nebo V. 1721, → D.1, 871

- k zelenohorskému bratrstvu → C.3, 14

- níže následuje **přehled informací o *Zelené Hoře*** jakožto stavbě, obsažených v dobové literatuře (→ 2a/) a doplněných o další poznatky v moderní literatuře (→ 2b/) – posléze je nabídnut téměř úplný přehled literatury popisující a interpretující *Zelenou Horu* jako jedinečné umělecké a ikon. vyjádření nepom. duch. poselství, pozoruhodné v celkovém kontextu barok. umění (→ 2c/)

2a/ informace o *Zelené Hoře* v dobových textech:

- v pam. tisku *Risus Sarae* z 1723 se píše, že vrch nad žďár. cist. klášterem se pův. nazýval *Černý les* pro hustotu na něm rostoucích stromů, ovšem ode dne, kdy tam byl položen zákl. kámen „nepomucenské slávy“ (tj. kostela), byl vrch jednoslovným hlasem lidu provolán *Zelenou horou*, což bylo vyvozeno z podobnosti k *Zelené hoře*, pod kterou BJN získal život (v městečku *Nepomuku*) a načerpal ctnost (v klášteře cisterciáků) – stavbu prováděl zednický mistr Donát Morecz, chrudimský měšťan, dále Kašpar Parwes, Václav Tön, Donát Teodor Morecz a mnozí další – v květnu 1721 byla stavba dovedena pod střechu, 1722 dokončena „co nejkrásněji gotickým uměním ve tvaru“ či na způsob hvězdy a její vr. vyzdobilo pět zlatem zarudlých hvězd velice vhodně uspořádaných do podoby kříže – „ňadra“ či hrud' stavby do kola obklopovalo pět architektonicky zbudovaných vestibulů zdobených stejným počtem větších hvězd – umění architektury tímto gotickým dílem odkazovalo na oněch pět hvězd, které kdysi v proudech *Vltavy* provázely Nepomukův pohřeb – co se týče vnitřní výzdoby chrámu v době jeho svěcení v IX. 1722, stál tu vznešený hl. oltář pod závěsem a korunou, na oltáři bylo vidět svatostánek v podobě zámku, k němuž přisedali dva nebeští géniové (tj. andělé), kteří atributy pečeti a klíče, jež drželi, nabádali jak kající, aby otevřeli svědomí

ve svátosti pokání, tak zpovědníky, aby zachovávali svátostné tajemství, oba pak poukazovali na „mlčenlivého“ (tj. SJN) a nařizovali lidu mlčení v přítomnosti svátosti eucharistie – v hor. části t. svatoján. oltáře pět větších andělů neslo vzhůru zemský a vodní svět, roznicený pěti hvězdami, na němž stál BJN (nejspíš socha) jako kazatel Božího slova kázající Ježíše Krista, jež, ukřižovaného, držel v ruce – v kostelním ochozu se ve zvláštních kaplích nacházely čtyři boční oltáře, které měly být zasvěceny čtyřem evangelistům, jejichž evangelium BJN kdysi kázával – kostelní stěny všude zdobily zavěšené hvězdnaté pentle, jimž odpovídalo dvanáct zelených svícňů, umělecky provedených v podobě muč. palmy – zábradlí po obvodu vyššího kůru kostela zaujímali svatí č. dědici a patronové blahopřející Janovi, že s nimi sdílí společenství téže slávy – střed klenby nesl vyobrazení posvátného jazyka upr. plamenů a ohňů, jazyka, který po 339 a více let zůstal neporušen za odměnu mlčenlivosti^{a)}

- v úvodní dedikaci ke svému kázání pronesenému v čerstvě posv. zelenohor. kostele 28. IX. 1722 měřinský farář Pacher sděluje, že jde o „cti a vážnosti svatého Jana první v Moravě chrám Páně z gruntu ve Žďáře od důstojně velebného pána opata na Hoře zelené vyzdvížený,“ dále vypočítává, že pro biskupa Braidu, jemuž kázání věnoval, to byl desátý kostel, který tento v životě posvětil, ovšem úplně první, který byl vystavěn „schválně z gruntu“ ke cti – nakonec kazatel kostel charakterizuje jako „pětihranatý“^{b)} – v samotném textu kázání Pacher o kostele či chrámu tvrdí, že jej nákladně, velmi skvostně, kunštovně a křálovně dal vystavět opat Václav Vejmluva na způsob hvězdy, „vám, ó nebeské hvězdy, ku poctivosti“, opat, který sám má v erbu tři hvězdy (jde o odkaz jak na hvězdy, které obklopile tělo na řece *Vltavě*, tak na tři heraldické hvězdy v op. znaku Václava Vejmluvy) – kazatel také posluchačům sděluje, že toto „hvězdové stavení“ biskup Braidu jako horlivý ctitel a rozmnožitel cti posvětil jako první kostel v Moravě ke cti^{c)}

- knížka *Mons viridis* (tj. *Zelená hora*) vydaná 1723 pro účely bratrstva tehdy založeného při zelenohor. kostele (a také její č. verze) nese ve svém titulu sdělení, že se kdysi *Zelené hoře* říkalo *Černý les*, že je však nyní *Zelenou horou* rozzářenou přejasnými hvězdami, tj. chrámem a 5 kaplemi postavenými ve hvězdicovitém tvaru a věnovanými i posvěcenými svěťci z *Nepomuku* – v úvodu knížky se vysvětluje duch. spojení mezi cist. kláštery *Nepomukem* a *Žďárem* v pobožnosti – o žďár. klášteře („Sáře“) se přitom píše, že svatému „Janovi udělila hvězdy, když na sobě blízké hoře řečené Černý les jeho cti podivuhodně ladným gotickým dílem zbudovala a zasvětila přejasné hvězdy, tj. chrám a pět kaplí v hvězdicovitém tvaru. I matku svou Nepomuk si v sobě samé představila, když těmi hvězdami ozářený Černý les změnila lidovým pojmenováním na *Zelenou horu*, v čemž se viděla přípodobněna

k Nepomuku (který je také položen pod Zelenou horou).^{4d)} – vyplývá z toho, že již tehdy byl zelenohor. kostel obklopen pěti kaplemi

- právě sdělenou skutečnost potvrzuje také grafika dat. chronogramem do 1723 a publikovaná jak v pam. tisku *Risus Sarae* (na zad. straně tit. listu), tak v pam. knížce *Mons viridis* – na ní je areál Zelené Hory znázorněn (od západu) jako kostel ve tvaru hvězdy obklopený ambitem s hvězdovitými kaplemi, z nichž jsou vidět tři^{e)} – rytina však mohla zachycovat ambit zatím jen v zamýšlené podobě, z níž mohlo být tehdy realizováno patrně jen oněch pět zmíněných kaplí – k nejednoznačnosti t. úvah přispívá portrét opata Vejmluvy, vytvořený nejspíš malířem Simonem Gionimou cca 1724, na němž je v průhledu zachycen zelenohor. svatoján. kostel naprosto samostatně, bez ambítů a doprovodných kaplí^{f)}

- co se týče architekta Zelené Hory, je charakterizován v tištěném katalogu mezi prvními pěti sty konfederovanými členy zelenohor. bratrstva následovně: „(titul) p. Jan Sanctinus Eichl, měšťan Menšího Města pražského, virtuózní architekt („virtuosus architectus“) a ideový tvůrce („inventor“) kostela sv. Jana Nepom., postaveného gotickým slohem („arte gottica“) na Zelené hoře u Žďáru^{g)} – je zařazen také do katalogu zesnulých členů t. konfederace s popisem: „Dne 6. XII. [1723 zemřel] v Praze urozený pán Jan Sanctinus Eichl, pražský měšťan a virtuózní architekt („virtuosus architect.“)“ – mezi zesnulými konfederovanými členy zelenohor. bratrstva byl v pořadí třetí^{h)} – Santini měl ke SJN osobní vztah, což projevil mj. ve své závěti, již nadiktoval krátce před svou smrtí, dne 5. XII. 1723, a poručil v ní svou duši „vykoupenu rovně nejvzácnější Krví Spasitele Ježíše Krista do jeho nejsvětějších rukou, a požádal o laskavou přimluvu za svou duši nejvěrnější Matku Boží P. Marii, sv. Jana Nepomuckého a všechny milostivé svaté“ⁱ⁾

- pro úplnost je třeba zmínit, že v dobové literatuře se jednou vyskytuje jako pův. jméno vrchu nad žďárským klášterem pojmenování *Černá hora*, a to v titulu zelenohor. kázání čáslav. děkana Karla Černého, které pronesl 16. V. 1727 „na hoře prve Černé nyní Zelené nazvané“ – v úvodním věnování tištěné verze t. kázání opatu Vejmluvovi Černý jasně sděluje, že „sláva hory libánské, svatý Jan Nepomuký, patří Vaší vysoce důstojné Velebnosti *omni jure*, všemožným plným právem, jakožto nejhodnějšimu opatu slavného a starožitného kláštera žďárského, na jehožto půdě pro nesmrtedlné rozmnožení slávy té netoliko veleslavný a nákladně postavený chrám Boží stojí, anobř i ten od Vaší vysoce důstojné Velebnosti ostrovtipně nalezený a s velikým vynasážením, náklady a práci jest vystavený.“^{j)} – odtud lze tušit, že ideovým tvůrcem kostela byl vedle Santiniho i Vejmluva

2b/ doplňující údaje o vzniku, výstavbě a výzdobě Zelené Hory převzaté z moderní literatury vycházející z archivních a dalších zdrojů:

arch. Jan Blažej Santini-Aichel jezdil za Václavem Vejmluvou do *Žďáru* opakovaně od 1706 až do své smrti – oba vázalo přátelské pouto, které umožňovalo jejich vzájemnou inspiraci – o opatovi je známo, že se zajímal o kabalistickou symboliku, která nep. měla vliv na jeho stavebnické záměry – sám pro patrně již dlouho zamýšlený kostel Santinimu navrhl podobu pěticípé hvězdy, kterou ovšem delší dobu hledal a stále s sebou za tím účelem nosil dřívka, ze kterých kostel v malém modelu skládal, avšak nebyl s řešením spokojen; teprve zázračný zásah samotného SJN, který zformoval dřívka do paprscitého tvaru, určil dokonalou formu budoucí stavby – ta byla zahájena poměrně záhy po nalezení neporušeného jazyka, uprostřed stavební sezóny, 13. VIII. 1719 – podle pozdější tradice byl na staveništi dodatečně položen zákl. kámen 16. V. 1720 – stavělo se neobvykle rychle a Santini plán stavby upravoval (v *Brně* v *MG* se dochoval Santiniho autograf pohledu na zamýšlený kostel, 70,5 × 43 cm, a jeho půdorysu, 33,5 × 43 cm, obojí z 1719, i. č. B 14812 a 14813) – osobně místo budování navštěvoval a kontroloval postup prací – výstavbu z větší blízkosti řídili zedničtí mistři, zprvu Jan Jakub Vogler z *Kutné Hory*, od začátku stavební sezony 1721 Donát Morazzi z *Chrudimi* (stavěl spolu se svým synem, zedníkem Donátem Teodorem Morazzim) – co se týče vrcholu klenby lodi kostela, podle pův. návrhu na ní nebylo zamýšleno zobrazení jazyka, nýbrž štuk. vzorec deseticípé hvězdy – ke změně výzdoby klenby došlo zřejmě až 1721 (**pozn. autora:** teprve tehdy v souvislosti s Nepomukovou beatifikací a povolením vyjmout mučednickovy ostatky bylo zveřejněno, že mezi těmito relikviemi se nachází také světcův jazyk) – moderní literatura tvrdí, že tehdy opat Vejmluva pro hl. oltář budovaného kostela získal relikvii, lingulu jazyka, což je potvrzeno i literaturou barokní (→ C.1, *Žďár nad Sázavou* II. 3/) – podle Mojžíry Horyny reliéf jazyka ve vr. klenby podtrhl „jeden z řady paralelních významů chrámu, totiž význam ohromného světcova relikviáře“ (HORYNA 1998, 341) – Santini navrhoval i interiérovou výzdobu – truhlář a řezbář Jan Ludvík Pošínský z *Hradce Králové* pravděpodobně vytvořil provizorní vnitřní výzdobu kostela, která musela být ukončena před vysvěcením 1722 – teprve po několika letech, po Santiniho smrti, došlo ke zhotovení definitivních sochařských prací pro chrámový interiéru – opat Vejmluva sepsal 7. IV. 1725 smlouvu s chrudim. sochařem Janem Pavlem Cechpauerem (Čechpauerem) na zhotovení nového hl. oltáře a boč. oltářů „podle modelu a dalších dodaných kreseb“, sochař však stačil vytvořit zřejmě pouze sochu pro hl. oltář, neboť po několika měsících práce zemřel – po něm ve tvorbě sochařské

výzdoby interiéru pokračoval jeho mladší spolupracovník a následovník ve vedení jeho chrudim. měst. dílny Ignác Rohrbach – v interiéru se ovšem pracovalo ještě déle, jak dokládají další dílčí vyúčtování až do 1730 – 1729 byla pro zelenohor. kostel vytvoř. procesní nosítka (za štafířské práce na nich vykonané bylo zapláceno 24 zl.) ve tvaru pěticípé svatoján. hvězdy, zdobená reliéfy ve zlac. kartuších (snad od sochaře Řehoře Thényho, představujícími výjevy ze života a úcty, Narození, Ozářené tělo nesené řekou Vltavou, Papežské schválení úcty) a stříb. sochou (snad dle Thényho návrhu), kterou 1729 zhotovil praž. zlatník Jan Norbert Diesbach za 1688 zl. 54 kr. (vážila 1154 lotů a 2 kvintlíky a lot stříbra se počítal za 56 kr., od zhotovení bylo zapláceno kovotepci 30 kr. za 1 lot váhy) – dle Mojžíra Horyny (1998, pag. 339-340) „je nepochybné, že projekt ambitů s pěti kaplemi a pěti branami vypracoval Santini současně s návrhem kostela, s nímž tvoří dokonale skloubený, jedinečný umělecký celek. Patrně již v roce 1719 byly vyměřeny a následně i vyzděny základy obvodových zdí ambitu. Ty dle dobových zvyklostí byly zahrnuty hlínou a ponechány pod terénem až do doby výstavby ambitů. Na základě analogií s jinými poutními místy je pravděpodobné, že vnější obvodová zeď byla postavena dříve a teprve postupně k ní byla přistavována jednotlivá ramena ambitu, brány a kaple. V roce 1729 je archivně doloženo zastřešení dvou kaplí a v roce 1731 dalších dvou.“

2c/ výběrový přehled moderní literatury popisující a interpretující zelenohorský kostel a jeho ideový, spirituální, symbolický a umělecký obsah a kontext: KALISTA 1970 – ZEMEK/BARTUŠEK 1970 – NEUMANN 1971 – NEUMANN 1974a, 162-165 (č. kat. 62, 63, + obr. půdorysu zelenohorského pout. areálu na pag. 163) – KOTRBA 1976 – SEDLÁK 1987 – HORYNA 1993 – POSPÍŠIL 1993 – ZAHRADNÍK 1995 – POHANKA 1996 – HORYNA 1998 – MIKULE 2008 – ZAHRADNÍK 2009 – RŮŽIČKA/KUNC 2014 – KROUPA/SEDLÁK 2015 – úhrnem lze říci, že moderní autoři, z nichž na slovo nejvíce vzatým znalcem a interpretem je Mojžíra Horyna, uvažují nad Santiniho životem a světem i nad radikálním barokem, barokním historismem a barokní gotikou a postupně dospívají k přesvědčení, že fenomén *Zelené Hory* je architektonickým vrcholným dílem a naprosto geniálním projevem barokní kreativity přesahujícím vrcholy slohu a doby svého zrodu směrem k dalším epochám, nejen evokací minulosti (gotika), ale i předzvěstí budoucnosti (kubismus), se snahou pomocí hmoty vyjádřit nehmotné (vizuálně sugerovaným porušováním tektonických pravidel), pomocí prostoru a času naznačit nekonečné a věčné (spojení země s nebem, nebe se zemí) – zároveň jde o skvělé a ve své době srozumitelné využití nepom. symboliky – když

Erich Bachmann 1971 uvažoval nad symbolikou nepom. svatyní, o zelenohor. kostele tvrdil, že je to jediná chrámová stavba, ve které je bez jakékoli pochybnosti přítomen symbolický charakter vyvěrající z dobového pojmání SJN – symbolika je v *Zelené Hoře* přítomna v typu stavby i jejího půdorysu, ve vnější i vnitřní výzdobě, a její význam a poselství je jasně proklamováno v dobové doprovodné literatuře – jde o variace plné fantazie na téma hvězdy (s jazykem upr.) – „Žádná jiná sakrální stavba středoevropského pozdního baroka nepředčí Nepomukův kostel na Zelené hoře archetypickou názorností a symbolickým zhuštěním. Výsledkem je exemplární ukázka „obrazotvorné architektury““ (BACHMANN 1971, 94-96)

1/ L PACHER 1723, fol. E2^{r-v} – ZEMEK/BARTUŠEK 1970, 62 – SEDLÁK 1987, 234 – HORYNA 1998, 105 (dat. 1700), 338 – MTSSP 2006, 275-276 – TISCHEROVÁ 2013, 450-451 (č. kat. 187) (dat. před 1705), 598 (pozn. 1781) (dat. 1703) – KROUPA/SEDLÁK 2015, 26 (+ obr.) (Vejmluvův portrét od Gionimy z 1705); **2/ a** L *Risus Sarae* 1723 (titul a úvod) – PACHER 1723 – *Mons viridis* 1723 – *Hora zelená* 1723 – *Zodiacus Joannaeus* 1723 (u jména architekta Santiniho jakožto člena zelenohor. svatoján. konfederace) – BERGHAEUER 1761, 157-158 – **b)** L *Zodiacus Joannaeus* 1723 (již na tit. listu) – BERGHAEUER 1761, 157 – **c)** L *Almae sodalitati* 1726 (úvod) – *Alma sodalitas* 1729 (úvod); **2a/ a** L *Risus Sarae* 1723 – **b)** L PACHER 1723 (ded. úvod) – **c)** L t. (porůznu v textu kázání) – **d)** L *Mons viridis* 1723 (tit. strana a úvod) – **e)** G doprovodná rytina představuje SJN jako prostovlasého kanovníka (☼) s biretem v lv. ruce, která klečí na oblaku a pravíci žehná žďár. klášteru a Zelené Hoře pod sebou – zelenohor. areál je zachycen jako kostel ve tvaru hvězdy, obklopený ambitem s hvězdicovými kaplemi, z nichž jsou vidět tři – pod zelenohor. areálem se nachází chron. *Mons Viridis Ioanni aqVIs / ILLVstrl SaCer* (= Zelená Hora, vodami zasvěcená slavnému Janovi, 1723) – vedle světce na oblaku klečí andělek, který v pr. drží ☼5*, v lv. pozdvihuje ke světci palmu – z nebes N. Trojice (v symbolu trojúhelníku s okem) vysílá na žehnající pravici světce paprsky – grafika je vespod popsána l. názvem kláštera: *Fons B. V. Mariae Vulgo Zara*. – sign. vpr. dole určuje jméno rytce, *Guttein* (?), a místo vytvoření rytiny, *sc: Brunæ* – **f)** L KROUPA/SEDLÁK 2015, 21 (obr.), 72 – **g)** L *Zodiacus Joannaeus* 1723 – **h)** L *Almae sodalitati* 1726 – **i)** L HORYNA 1998, 65 – **j)** L ČERNÝ 1727; **2b/** L ZEMEK/BARTUŠEK 1970, 72, 74, 76-77 (nosítka a stříb. socha) – NEUMANN 1974a, 222-223 (č. kat. 215) (oltář 1725-27 se sochou Cechpauerovou, Thényho socha 1729) – HORYNA 1998, 105 (příběh o zázračném složení dřevek modelu do paprscitého tvaru), 122, 127, 339-341 – *SBČ* 2001, 266-267 (č. kat. 1/7.29 A-B, Santiniho pohled na zelenohor. kostel a jeho půdorys z 1719) – KROUPA/SEDLÁK 2015, 12, 71-72 (autor se opírá o pečlivé pramenné výzkumy Pavla Zahradníka a Zdeňka Chudárka)

Ždírlec viz Nová Paka 2/

Žebnice, n. Žebnitz či Schebnitz (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f.)

ve far. k. sv. Jakuba patrně 1715 dol. obraz (→ výše, Plasy 1/)

Želeč, n. Seltš (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

na návsi písk. socha, vztyčena 30. X. 1714, posv. 1724 míst. farářem Salomonem Josefem Roscherem (ve fun. 1700 † 1729)

R matrika míst. f. z 1685-1722 (SOA Litoměřice, sign. 190/1, předposlední str.) (zápis o osazení svatoján. sochy 30. X. 1714) – L UPČ 4, 405 (dat. kon. 18. st.) – I www.historie.zelec.net (*Poutní místa – Co víme o křížích v Želči a jeho okolí?*) – www.zelec.net (*Projekt sv. Jan Nepomucký*)

Želenice, n. Seldnitz (nyní část města Děčína) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Rozbělesy)

drobná kam. socha na cca 5 loktů vysokém kam. podst., doplněném v nice dřev. polych. soškou Piety, 1724, v ceně cca 20-30 zl., zřiz. míst. sedlák Kryštof Behmel, který 1723 přispěl na stavbu kaple v Chrástu (→ výše, t.) značně vys. částkou 50 zl., což bylo „dědictví od starého sládka“

L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 26-27 – BELISOVÁ 2003, 84

Želenice, n. Selnitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

na bílinské král. c. směrem k Mostu na kam. sloupu socha, cca 1703, zřiz. p. hraběnka (Popelová) z Lobkowicz

R l. zpr. míst. faráře Kristiána Ignáce Teigela, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 317^v)

Želetava, n. Schelletau, městečko (M, Jih, Ol, d. Cizkrajov, f.)

1/ ve far. k. sv. Michaela arch. je 1716 dol. oltář, socha či obraz (→ výše, Cizkrajov II. 1/)

2/ t. platí i pro fil. k. sv. Kateřiny stojící na vrchu sv od městyse (→ výše, Cizkrajov II. 1/)

3/ u far. k. sv. Michaela arch. kam. socha (stojící kanov. se otáčí a shlíží ke křížifixu, který drží zpr. doleva, před pr. svěťovou nohou sedí andílek s nakloněnou hlavou a drží oběma rukama sm. k divákovi rozevřenou knihu s vytes. Aristotelovým citátem, na plintu vpř. datace, postament i sokl čtyřb.), 1710

3/ E (v otevřené kn. na lv. str.) *In vita / Difficil / limum / tAcere* – (na pr. str.) *QVÆ / Dicenda / Non sunt / Aristoteles* – (na plintu vpř.) *A: 1710 – R* l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Želetice, n. Selletitz (M, Zno, Ol, d. Miroslav, f. Žerotice)

na návsi písk. socha (stojící kanov. drží zpr. doleva křížifix a v pr. palmu), 1722, zřiz. míst. p. Alžběta hr. Berchtoldová, roz. ze Sinzendorfu

E (vpř. na podst.) *SANCTE / IOANNES / NEPOMVC / NE CANONICE / ARCIS PRAGENSIS / ORA / PRO TVIS SE / LLETICENSI / BVS (= 1722) – (t. vz.) SINGVLA / RIS FAMÆ / PATRONE / CVLTORES / VENERATORES / TVOS / NON DESERE (= 1722) – (t. vl.) ANNO QVO / ROMA DI / VI IOANNIS / FESTA CANO / NICE HONORARI / STATVIT. (=*

1722) – (t. vpr.) *POSVIT / HONORI TVO / DIVE / IOANNES ELI / SABETH BERCH / TOLDIANA HATA* (správně má být NATA) / *SINZENDORF (= 1722) – L* KVARDOVÁ 2011, 93-95 – ČERNÝ 2022, 197

Železná (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie:

a/ na vr. hlavního ol. soška (o, palma mučednictví), nejspíš ta, o které je v kostelních účtech k 1688 zaznamenáno: „Za statui blahoslaveného Jana Nep. na oltář nad tabernakulum řezbáři 6 fl.“

b/ místo předcházející svatoján. sošky do 1715 um. obraz (☉)

a, b/ R l. zpr. míst. faráře Františka Josefa Ignáce Teigela, 23. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fo. 39-II^f); a/ L PMKČ II, 109 (citát z kostelních účtů)

Železnice, n. Eisenstadt (Eisenstadt), městečko (Č, Hra, Kh, d. Jičín)

u nynější far. zahrady na novější vyzděné terasce písk. socha: dynamicky pojatý stojící kanov. (se štólou a biretem zvýrazněným na vr. kov. křížkem) se výrazně sklání nad křížifix, který drží zpr. doleva téměř ve vodorovné poloze, a v pr. třímá zlac. kov. palmu – podst. poměrně vys., trojb., v nárožích dekorovaný volut. křídly se štrápci, vyvrcholený vzdušnou římsou se 3 nárožními volutami, na nichž po jedné soše andílka (jeden s monstrancí, druhý s klíčem, třetí se 2 klíči) – nad římsou šestib. nízký projmutý postament – stěny podst. zdob. reliéfy stojících postav Ježíše Krista (vl., Spasitel pr. rukou žehná a v lv. drží váhy, po lv. str. na stolku podpíraném andílkem hořící svíce a symbol Eucharistie), Immaculaty (vpr.) a sv. Václava (vz.) – nad každou z těchto osob kart. s jejím jménem, vyzdobená volutami a květinami – 1717, aut. okruh sochaře Matyáše Bernarda Brauna

E (na podst. vpr. dole) 1717 – (t. v kart. nad rel. Krista) *IEZVS* – (t. v kart. nad rel. Immaculaty) *MARIA* – (t. v kart. nad rel. sv. Václava) *WACLA / W* – L UPČ 4, 408 – PANOCH 2007, 81, obr. 34 – PETŘÍKOVÁ 2007, 66-67 – I pamatkovykatalog.cz (27585/6-1454 – *socha sv. Jana Nepomuckého*)

Želiv, n. Seelau (Č, Čás, Pr, v. Ledč nad Sázavou, f.)

1/ po požáru, který 16. VI. 1712 zničil míst. prem. klášter (kanonie) s op. chrámem Nar. P. Marie, užíván do 1719 k veškerým bohoslužbám far. k. sv. Petra a Pavla, který byl v t. období spolu s klášterem barokně obn. a již 1712 v něm postav. oltář

2/ v celách řeholníků prem. kanonie a v domech světských lidí mnoho nedávno mal. obrazů (o), dol. 1715

3/ na klenbě refektáře zmíněného kláštera součástí freskové výzdoby v bohatém štuk. rámci upr. malba prem. světce Norberta obklopeného ostatními sv. č. patrony – zakladatel premonstrátů ukazuje oběma rukama N. Svátost v monstranci, od níž se vine páska s citací části eucharistického hymnu – ostatní

zem. patronové se na kolenou koří Eucharistii, zl. sv. Josef, Zikmund, Vít, Prokop, JN (kanov. zachycený zezadu, s upřeným pohledem k N. Svátosti a palmou v pr.), Václav, Vojtěch, Lumila a Ivan – výše řada andělů uctívající N. Trojici reprezentovanou symbolem zářivého trojúhelníku – 1726-29, aut. malíř Jan Kalina, snad ve spolupráci s prem. malířem Siardem (Františkem Kristiánem Ezechielem) Noseckým

4/ kam. socha (čtyřb. podst. na boč. stěnách zdobený barok. tvarováním, nahoře i dole stočeným do volut), 1725, objednavatel míst. opat Jeroným Hlína krátce před svou † (16. V. 1725), hotové dílo dodáno 5. I. 1726, dva dny nato vyplatil nový opat Daniel Antonín Schindler dlužnou částku sochařovu tovaryši, který doprovázel vůz se sochou z Prahy, aut. byl tedy praž. sochař, nejpravděpodobněji Matěj Václav Jäckel – skulptura byla uložena v klášteře a čekala na dokončení m., pro který byla určena (neví se však, zda po jeho dostavění 1732 na něj byla opravdu um.)

1, 2/ R l. zpr. o nepom. účtě na želiv. pan. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 165), příl. k l. dopisu želiv. opata Jeronýma Hlíny, danému v Načeradci 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 169-172); 3/ E (na pásce vinoucí se od monstrance držené sv. Norbertem) *DAT PANIS CAELICVS FIGVRIS TERMINVM.* – UPČ 4, 415; 4/ L ČERMÁK 1877, 234-235 – UPČ 4, 418 – ČERNÝ 1993, 68 – MELICHAR 2000, 2 – TISCHEROVÁ 2013, 63, 313, 314 (kat. č. 89), 554 (pozn. 1243-1245) – **pozn.:** pův. socha byla nahrazena sochou novou

Želnavá, n. Salnau (Č, Bech, Pr, v. Český Krumlov, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. (1708-12, 19. II. 1713 ben.) na sev. str. presbytáře boč. sochařský oltář, cca 1700

L UPČ 4, 418

Žeratice viz Šaratice

Žernoseky viz Velké Žernoseky

Žibřidice, n. Seifersdorf (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

1/ ve far. k. sv. Šimona a Judy na boku stojí dovedně provedený oltář s úhledně vyřez. a čistě osvětleným vyobrazením (s biretem), 1707, postav. na náklady majetnějších věřících lidí ze zdejší f.

2/ před br. do hř. rozkládajícího se kolem far. k. kam. sloup se sochou (na hran. soklu, vpř. s orámováním), 1728, zřiz. Michael Alscher, zdejší kameník (v době zřízení pomníku byl již †)

1/ R l. zpr. míst. faráře Jana Kryštofa Krumboltze, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 471); 2/ E (vpř. na podst. nad rámem) *JOANNES Blt FUR VNS* – (t. v rámu) *ZV / EHREN DEM / H : JOANN V. / NEPOMVCK / ERBAUET · V · / IN GOtt RUHEN / DEN MICHAEL AL / SCHER STEINMETZER / IN SEYFERSDORFF / ANNO 1728* – **pozn.:** ze sloupu zbylo torzo

Židlochovice, n. (Gross) Seelowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. sv. Kříže socha, dol. 1716

2/ na rynku městečka socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Žihle, n. Scheles či Scholle, městečko (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

na tržišti v městečku socha, 1715, zřiz. míst. měšťané, ze zvláštní pobožnosti a náklonnosti

R l. zpr. míst. faráře Ondřeje Františka Järschela, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 217^v)

Žihobce, též Žihobec (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Strašín)

ve fil. k. Proměnění Páně bohatě řez. akant. rámový boč. oltář, na jehož postavení se 1705 vybraly almužny v hodnotě 3 zl. 7 kr. a 4 ½ (?) denáru – následujícího r. 1706 musel být již hotov, neb za jeho pozlacení a dodání svící k němu bylo tehdy zapláceno 27 zl. 56 kr. a 3 denáry

R l. výňatek z účtů strašín. far. kostela a žihobec. fil. kostela za 1705 a 1706, sepsal strašín. farář Karel Tobiáš Hilarius (NA, APA I, sign. 151/2a-c) – L *SPHU* XII, 184 – UPČ 4, 421

Žinkovy, městečko (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

u mlýna kam. socha (blízká → praž. most. typu, světec však nehledí do nebe, nýbrž ke křížifixu, zužující se čtyřb. postament s rozvilinami, podst. hran.), 1723

L UPČ 4, 424 – VRÁNKOVÁ 2011, 46-47

Žireč, dř. Žirec, n. Schurz, městečko (Č, Hra, Kh, f. Dubenec)

1/ při c. do *Dvora Králové* na nízké vyvýšenině rozměrná čtyřb. výkl. kaple s vel. výklenky ve všech 4 stěnách – v hl. výklenku na kam. postamentu (s volut. a rozvil. kart. a náp.) na dřev. desce (formované do siluety) vymalována kolorovaná postava – v ostatních výklencích malby (vl. SJ udílí almužnu, vz. SJ putuje do St. Boleslaví, vpr. Svržení do Vltavy) – v kam. soklové části kap. pod výklenky zdobné rámce s náp. ve 4 jazycích – kaple má kamenná trojb. pilastrová nároží, nahoře římsu (upr. vydutou do oblouku) a je ukončena polygonální stříškou vyvrcholenou kov. dvouramenným křížem s konci ve tvaru hvězd (celkem 5) – kolem kaple 12 kam. sloupků částečně pospojovaných kov. zábradlím, tvořících průchody před každým výklenkem (sloupky oproti nárožím kaple zdob. koulemi, ostatní prohnutým nást.) – 1723 – jediná dodnes zachovaná stavba z řady kaplí s mal. výjevy ze života, lemujících c. z *Žirče* do *Dvora Králové*

2/ u k. sv. Anny při jez. rezidenci (náležející k řádovému noviciátu sv. Anny ve *Vidni* v Rakouské provincii) písk. socha: na oblacích stojící kanov. se s pr. nohou pokrčenou do popředí sklání ke křížifixu v lv. a pr. rukou jako by žehnal – vpr. u něj na oblaku sedí and. s gestem mlčení (činěným prstem pr.) a s kov. zlac. palmou v lv. –

v popředí oblaků okřídlená and. hlava, druhá vpř. na římsě podst., který je na čelní stěně konkávně probrán a zdob. kartuší s náp., dolů se rozšiřuje a po bocích je opatřen vystupujícími pásy s květinovými štrápci – pomník postav. snad k **beatifikaci** (1721), nebo v souvislosti s výstavbou **kaple** (1723) (→ výše 1/), jistě však v 1. pol. 20. l. 18. st. – aut. sochař Jiří František Pacák – **pozn.:** odlišně je pojata pozdější skupina Pacákových svatoján. soch → výše, Polička 2/, Nové Hrady, Dobřenice 2/ a Neděliště 2/

1/ **E** (v kart. na postamentu pod deskovou **malbou** v čelním výklenku) *S. Joan'es Nep. / Martýr / Canonic. Prag* – (v soklové části pod před. výklenkem) *Stat'io=saCra / Honor'ĭ perpet'Vo D'IVĪ Ioann'Is / NepoMVCeNI pos'ita* (= 1723) – (t. vl.) *SWatY Jan BohU / se kLaňI přIpaDL křeCe Y kzeMI* (= 1723) / *DobroWoLně fňĪM se kLaňte hřbet / nebo hLaWY nakLonté.* (= 1723) – (t. vz.) *ZU Lob gefteLte EhrenSaUL / Den HeLLigen Ioannes / Uon NepoMUK* (= 1723) – (t. vpr.) *La statVe / DV saInt Iean NepoMVC / posée par. pIete / à son eterneL honneVr* (= 1723) – **L** SPHU XLVIII, 357 – UPČ 4, 427 – PANOCH 2007, 160, 203; 2/ **E** (v kart. vpř. na podst. náp., snad novější) *Heiliger / Johann / von / Nepomuk / bitte für / uns* – **L** SPHU XLVIII, 356-357 (cca 1730), 360 – UPČ 4, 427, 429 (foto) – PANOCH 2007, 114 (dat. 1730) – BOUČEK 2015, 23, 56-57 (kat. č. I. 13.), 79

Žirovnice, n. Serowitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d. Počátky, 1729 f.)

1/ v zámku má hrabě František Leopold ze Sternbergu (1680/81-1745, zdejší majitel od 1703) dom. **kapli**, dol. 1715

2/ v hř. k. (kap.) sv. Jiljí barok. zař. z doby přestavby k., tj. cca 1700, včetně rozvilinového polych. hl. oltáře, na němž se nachází tit. obr. sv. Jiljí upr. skupiny 14 sv. pomocníků (ve vel. ov. rámu) a výše nástavec tvořený menším ov., ikon. pozoruhodným **obrazem** (poprsí kanov. z profilu na způsob **pravé podoby**), jehož rám obklopují 2 mohutné zelené palmové ratolesti (patrně inspirace grafikou → B.4, 51, případně grafika touto malbou, což je však nepravděpodobné)

3/ výše zmíněný míst. p. František Leopold hr. ze Sternbergu dal pod zámek u m. (na hrázi rybníka) 1713 postavit kam. **sochu** v téměř živ. vel. (kanov. stojící lv. nohou na stupínku drží zpr. doleva k divákovi natočený dlouhý kříž, pod nímž v lv. podložena palma, podst. čtyřb., s boky rozšířenými do ozdobných volut, s nápisy a sternberskou osmicípou hv. na čelní stěně)

4/ na celém území počátec. děkanství, tedy i v **Žirovnici** se dá těžko najít dům, v jehož příbytku by neviselo **vyobrazení**, a na mnoha z nich je kolem světcovy hlavy ☉, dol. 1715

1/ **R** l. zpr. počátec. děkana Václava Josefa Grotze, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 83^r) – **pozn.:** novou dom. kapli dal v zámku zřídít Adolf Vratislav ze Šternberka, zdejší majitel od 1662, a to v prvním patře při bráně mezi prvním a druhým zám. nádvořím, přičemž za presb. kaple byl používán got.

arkýř – uv. se dochovaly malby z 18. st. (**L** SPHU XVIII, 310, 314); 2/ **L** UPČ 4, 432; 3, 4/ **R** l. zpr. počátec. děkana Václava Josefa Grotze, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 83^v) (socha dat. 1713); 3/ **E** (vpř. na podst. nad hv.) *S IOANNI NePOMVCeNO / DICaVIt* (= 1713) – (t. pod hv.) *F·L·COMeS A SteRNBeRG* (= Franciscus Leopoldus comes a Sternberg) – **H** (vpř. na podst.) osmicípá hv., odkaz na míst. vr. a zřiz. z rodu Sternbergů – **L** SPHU XVIII, 307 (dat. 18. st.) – UPČ 4, 431 (dat. 18. st.) – ČERNÝ 1993, 68, 73

Žitenice, n. Schüttenitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, exemtní f.)

doksanský probošt, prem. Josef Míka 9. XII. 1720 požehnal 2 zvony pro **Žitenice** (nejspíš pro zdejší far. k. sv. Petra a Pavla), jeden **zvon** ke **cti**, druhý zvon ke cti sv. Kříže

R l. vpisky doksán. probošta Josefa Míky do kalendáře, 9. XII. 1720 (SK, sign. BV II 93/1720, fol. 23^v)

Živohošť (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Starý Knín)

ve fil. k. sv. Fabiána a Šebestiána **socha** (☉), dol. 1715

R l. zpr. staroknínského faráře Bernarda Bojana, kříž. s červ. hv., 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KR, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^f)

Životice u Nového Jičína, dř. jen Životice, n. Seitendorf (bei Neutitschein) (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

v sev. části vsi poblíž říčky **Jičínky** (u čp. 121) rustikální kam. **socha** (stojící kanov. drží kříž zl. dopr.) na hran. podst. zdobeném vpř. a na bocích rámy (v čelním a lv. rámu nápisy), 1716, zřiz. dobrodinci Jan a Alžběta Neuserovi

E (na podst. vpř.) *Sct / JOAN'ES / NEPOMU / CENE / BUTTE / FÜR UNNS. / 1716* – (t. vl.) *JAONNES / UNDT / ELISABETH / NEUSERIN / WOHLTHAT / TER.*

Žiželevs viz Holohlavy

Žleby, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f.)

ve zvonici (náležející k far. k. P. Marie) **zvon** (prům. 61 cm) s **reliéfem**, 1728, aut. zvonář Josef Michal František Schönfeld z **Prahy**, zřiz. míst. záduší a vr., což byl Karel Richard ryt. ze Schmidlinů (pan. vlastnil 1725-30)

E (na zvonu) *Tento zvon jest slity ke cti a chwale Panu Bohu všemohoucímu a svateho Jana Nepomuckého nákladem záduší a vrchnosti žlebské. Hat mich gegossen Franc Schönfeld.* – tak v **L** SPHU XLIV, 417 – dle **L** NAČERADSKÁ 2002, 313, vycházející z Eichlerovy sbírky a zdejší pam. knihy z 1830-1856, náp. (psaný snad kapitálou) zní: *Tento zvon gest slity ke cti a chwale Panu Bohu Wsemohaucimu a S[wateho] Jana Nepomuckeho nakladem zadussj a wrchnosti Žlebske 1728 Josephus Schönfeld*

Žlunice (Č, Hra, Kh, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla **obraz** (☉), 1674

2/ písk. socha: hran. podst. s prolamovanými rámy na stěnách, vpř. zlac. náp., pod rámem zlac. dekorace a níže na základně černě obtažená dat., na hor. soklíku vpř. volut. kart. s 5 zlac. pěticipými hv. – postava světce výrazně nakloněna ke krucifixu opřenému o pr. rameno, zlac. lem rochetty – 1728, zřiz. myslivec Jan Kohout, za 50 zl.

1/ E (náp. na obr.) *Divo Ioanni Nepomuceno Sanctae Metropolitanæ ad D. Vitum Canonico, antiquissimo in alma Universitate Pragensi Magistro*. – příp. letop. namalování obrazu 1674 – (na obraze ještě Aristotelův citát, nejstarší jeho výskyt v nepom. ikonografii) *IN VITA DIFFICILLIMUM TACERE, QVAE DICENDA NON SUNT* – R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v) – L KORÁN 1994, 216-217; 2/ E (vpř. na podst. v rámu) *SANCTE / IOANNES NE / POMVCENE / GLORIOSE CHRISTI / MARTYR / PERICLITANT / UM FAMA PA / TRONE / DEUM PRO NO / BIS ORA* – (vpř. na základně) 1728 – L UPČ 4, 442 – I www.zlunice.cz

Žlutice, n. Luditz, město (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla:

1a/ drahocenný boč. oltář se sochou (stojící kanov. hledí k nebi a pohledu diváků nastavuje krucifix, jež drží zpr. doleva) v hlubokém výklenku již. stěny hl. chrámové lodi, rámovaném (na stěně) velkolistým akantem a vinnou révou, se s. andělů s nástroji světcova umučení po str., v nást. obr. Sv. rodiny (v trojlístém rámu), 1705, zřiz. páni Schönfelderové

1b/ patrně z některého kláštera pocházejí 2 konšelské chórové lavice pro měst. radu a starší cechu z 1686, s opěradly s pozdně renes. mal. rostlinným ornamentem, doplněnými poli tmavého dřeva ohraničenými pilastry – v každém druhém poli se nachází mal. dekorativní tvář a ve zbývajících polích mal. stojící postavy světců a světic Rocha, Šebestiána, Jeronýma, Maří Magd., Barbory, Agáty, JN, Václava a Vavřince

2/ různé kaple na území žlutic. f. jsou zdobeny různými důstojnými a krásnými sochami a obrazy, všude ☼, dol. 1715

3/ vně města byla s úctou 1708 či 1709 vystav. kam. kaple, která svého času měla být upravena pro sloužení mše sv., jak je 1715 konstatováno – nejspíš půjde o kapli, kterou dle jiných zdrojů dal jako výraz vděčnosti za svou znovu získanou dobrou pověst postavit 1710 řeznický tovaryš Jan Jiří Barth z *Valče*, a to jz od města na býv. rozcestí za *Jánským mostem* při lv. str. silničky na *Semtěš* na sv úpatí výšiny zv. *Bellhübel*

4/ celkově vzato je v místech zdejší f. vel. množství obrazů a soch, dol. 1715

1a/ E (na oltáři) *Altare SchönfelderVM* (= 1705) – R matrika míst. f. z 1701-34 (Sbírka matrik západních Čech, sign. Žlutice 03, zápisky na nepag. straně před str. 1) (oltář BJN postavili páni Schönfelderové 1705 a opatřili chron.) – L UPČ 1957, 917 (dat. 1. čtvr. 18. st.) – UPČ 4, 445 (dat. 1694); 1b/ L UPČ 4, 445 – I www.pamatkyaprirodakarlovaska.cz/zlutice-kostel-sv-petra-a-pavla; 1a, 2-4/ R l. zpr. míst. faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 156^r) (kaple vně města postav. před 7 lety); 3/ L SOUKUP 5/2013, 9 (dat. 1720, nejspíš omylem) – I www.pamatkyaprirodakarlovaska.cz/zlutice-kaple-sv-jana-nepomuckeho-3 (dat. 1710) – www.pamatkyaprirodakarlovaska.cz/zlutice-kaple-sv-jana-nepomuckeho (dat. 1710) – **pozn.:** svatoján. kaple z 1710 byla 1896 zboř.

Žulová, do 1948 Frýdberk, n. Friedberg, městečko (HS, Vr)

u starého m. na nám. vysoký štíhlý toskánský sloup se sochou (kanov. stojící v prohnutí s krucifixem drženým zpr. doleva), na hran. podst., kamenný (žula a pískovec), 1717, původce G. B. I. P.

E (na podst. vpř.) *G: B: I: P 1717* – I pamatkovykatalog.cz (39332/8-1255 – *socha sv. Jana Nepomuckého*) – **pozn.:** památka zanikla

Žumberk, n. Sonnberg, též Sunenberg (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. oltář, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Františka Adensemera, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 208^r)

A.2 Svatojánské památky v Rakousku

Úvodní poznámky

Abecední seznam oblastí, měst, městysů, obcí, místních částí a drobnějších míst v Rakousku, ve kterých se do roku 1729 projevila nepomucenská úcta hmotnými pomníky, přináší dnešní názvy těchto lokalit a informuje o jejich současném administrativním začlenění do moderního rakouského státu.

V seznamu jsou zastoupena místa ve všech devíti spolkových zemích Rakouska, v Burgenlandsku (B), Dolních a Horních Rakousích (NÖ, OÖ), ve Štýrsku (ST), Korutanech (K), Solnohradsku (S), Tyrolsku (T), Vorarlbersku (V) a v hlavním, statutárním městě Vídni (W). Příslušnost jednotlivých lokalit je přiblížena určením okresu, v případě Vídně městského obvodu, ve kterém se nacházejí. Případně může jít o statutární města a jejich části. U historického jádra Vídně je soupis památek rozdělen podle dobového členění tohoto císařského sídelního města (vnitřní jádro v původních hradbách, pás předměstí chráněných prstencem tzv. *Linie* a oblast v blízkém i vzdálenějším okolí „linijní“ fortifikace).

U omezeného počtu míst je určena jejich dobová, případně pozdější příslušnost k církevním administrativním celkům.

Popisované svatojánské památky pocházejí z období vrcholícího rokem Nepomukovy kanonizace (1729), u mnohých z nich je však v poznámkách naznačen jejich další vývoj (obnovy, změny, přemístění, zánik, nahrazení novým artefaktem apod.).

Rakousko celkově

viděň. trinitářský kněz, Fr. Lukáš od sv. Mikuláše, v kázání proneseném 9. IX. 1725 k uvedení čestného sloupu čili sochy u viděň. *Währinger Linie* (→ níže, Wien III. 4/), řekl, že „v Rakousku ve všech městech, městysech a vesnicích, kam se jen podívám, všude jsou k vidění „pomníky jména“, věčné památníky Nepomukova jména, posvěceného mlčenlivostí“

└ LUCAS A S. NICOLAO 1725

Jednotlivá místa nebo oblasti

Abstetten (NÖ, o. Tulln)

u m. přes tok *Große Tulln* dali míst. obyvatelé 1720 postavit sochu, k jejímuž udržování „na věčné časy“ se 10. V. t. r. zavázal majitel nedalekého plankenberského statku Johann Horatius Bartolotti

└ informační tabule u sochy, která nejspíš nahradila výše popsanou pův. svatoján. sochu

Achenkirch (T, o. Schwaz)

v kap. sv. Anny (postav. cca 1666 či 1670, svěcena 1732) na kopci poblíž dv. *Dolnhof* dřev. socha, rané 18. st. (prot. k sv. Josefovi)

└ MÖLLER 1995, 97 – JN 2001, 496

Admont (ST, o. Liezen)

- I. Arcijáhenství

vyobrazení se nacházejí v *Admontu*, *Rottenmannu*, *Mauternu* a u zámku *Ehrnau* (→ níže, t. místa), zatímco v ostatních far. kostelích, na mostech, cestách a rozcestích t. arcijáhenství se další podobizny nenacházejí, dol. 1715

závěrečné sdělení: R n. zpr. admont. opata Anselma Lürzera von Zechenthal, klášter Admont 21. X. 1715, ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [23])

- II. Klášter a městys

1/ v bened. kláš. k. P. Marie a sv. Blažeje u jedné postranní kaple na stěně zavěšen mal. obraz (BJN v živ. vel., ○), 1704, zřiz. jeden svět. úředník kláštera

2/ na m. přes ř. *Enzi* (n. *Enns*) v *Admontu* dřev. socha (○), 1712, zřiz. opat míst. bened. kláštera Anselm Lürzer von Zechenthal (ve fun. 1707 † 1718)

1/ R n. zpr. admont. opata Anselma Lürzera von Zechenthal, klášter Admont 21. X. 1715, ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [22-23]) – t. (AES, Akt 22/56, 109-116) ← L HAHNL 1979, 94; 2/ R t., pag. [23] – t. ← L t.

Afritz am See (K, o. Villach-Land)

zdejší vikář Johann Baptist Hörman má ve svém vikářském domě obraz, dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. vikáře Johanna Baptisty Hörmana, (1716), ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [30])

Aggsbach Dorf (NÖ, o. Melk)

v nice nad vs. v průč. č. 34 (*Kellerhaus*, pův. náležející míst. klášteru kartuziánů) štuk. socha –

zmíněná nika, zakončená konchou, a část průč. kolem ní jsou zdobeny malbou (nahore a kolem drapérie se střapci, pod spod. římsou niky erby a dat., po str. voluty), 1726*

└ (pod nikou po str. erbů mal.) 17 – Z6 – H (pod nikou upr. malby) 2 erby – L JN 2001, 415

Aigen im Mühlkreis viz *Schlägl*

Allerheiligen (ST, o. Murtal)

ve far. (do 1786 fil. k *Pölsu*) k. Všech sv. jedna z četných soch světců, obklopujících na oblačném zlac. a stříbřeném retáblu hl. oltáře N. Trojici korunující P. Marii, představuje SJN (na oblaku klečící kanov. s křížem v pr. otáčí hlavu směrem ke středu dol. části ol., od nějž se nachází vpr., přičemž mu protějšek tvoří vl. klečící sv. Florián) – hl. ol. vytvořil 1728 sochař Balthasar Prandtstätter a 1729 jej do k. umístil Michael Eisenschmidt

└ de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Allerheiligen bei Pöls*)

Altenfelden (OÖ, o. Rohrbach)

ve far. k. sv. Sixta papeže oltář, 1695, zřiz. míst. farář, duchovní pasovské diecéze

R l. zpr. Siarda (I. Woratha), opata prem. kláštera Schlägl, daný t. 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 157)

Altenmarkt viz *Ybbs an der Donau*

Althofen (ST, o. Murau)

ve fil. k. sv. Bartoloměje pr. boč. oltář (prot. k ol. sv. Filipa Neri), cca 1700, s obrazem (stojící kanov., scény Zpovědi a Svržení z mostu)

└ JN 2001, 486 – I www.pfarre-st-peter-kammersberg.at/kirchen02.htm – www.Kirchen-fuehrer.info/st-peter-am-kammersberg/filialkirche-stbartholomaeus.html

Altlenzbach (NÖ, o. St. Pölten)

1715 zde (nejspíš ve far. k. sv. Šimona a Judy) dol. ze zlata vytvoř. socha, um. na podst., kde ji celé množství farníků mohlo vidět, dar z *Vidně*

R n. zpr. míst. faráře Valentina Fleischhackhera pro pasov. konz., 14. VIII. 1715 (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Altlenzbach, Pfarrakten 1560-1936) ← L OPPEKER 2003, 175 – TÁŽ 2012, 159 – TÁŽ 2017, 129

Altmünster (OÖ, o. Gmunden)

ve far. k. sv. Benedikta pr. boč. oltář, 1707, zřiz. (Franziska) Katharina svob. p. von Seeau, majitelka pan. Ebenzweier († 1719, v k. se nachází její náhrobek) – tit. ol. obraz Oslavení představuje vpr. dole SJN jako kanov. (s krucifixem a palmou v pr., s lv. rukou rozevřenou) klečícího před N. Trojicí, jež zaujímá hl. prostor malby, vl. dole Svržení z m. (na říční hladině pod padajícím světlem 5 hv. rozmístěných do kruhu), upr. dole 2 andělci s rozevřenou knihou (jeden poukazuje na text v knize a zároveň na světce, druhý činí gesto mlčení) – jde o olej na plátně, 2,15 × 1,32 m, z 1697 – v nástavci obr. Zjevení Madony sv. Wolfgangovi – aut. obou obrazů tyrol. malíř Johann

Karl von Reslfeld (1658-1735), signován – po str. obrazu sv. Wolfganga sochy sv. Karla Bor. a Františka z Assisi, na hor. římsce sochy Žena oděná sluncem (upr.), SJN (vl.) a sv. Antonín Vel. (vpr.), sochařský styl Thomase Schwanthalera (1634-1707)

E (na obrazě sign.) *J. Carl Resl Felt f. 1697* – H (na oltáři) erb zřiz. – L MÖLLER 1995, 11, 295 – *JN* 2001, 470 – LÜFTINGER 2011, 30-31 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Altmünster*)

Annabichl (nyní část města Klagenfurtu am Wörthersee) (K)

v kap. na zámku *Annabichl* na boku oltáře malá socha, dol. 1718

R n. zpr. Adama Hartegga, kanovníka a faráře v St. Georgen am Sandhof, Maria Saal 22. XII. 1718, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [105])

Arnfels (ST, o. Leibnitz)

1/ na kam. m. přes *Pöbnitzbach* kam. socha (na sloupové patce stojící kanov. s pravíci na hrudi a kov. krucifixem v lv., na kam. podst. zapuštěném do most. zídky, s rámem vpr.), 1706, zřiz. míst. p. (pan. Arnfels získal sňatkem 1701) Rudolf Franz Erwein hr. von Schönborn, říš. p. Wiesentheid
2/ ve far. k. Nar. P. Marie (stav. 1714, svéc. 1717 a 1734):

2a/ na hl. oltáři zlac. vyřez. socha představující stojícího kanov. shlízejícího ke krucifixu, který drží zl. dopr., s drobnou palmou v pr. (socha je prot. s. sv. Josefa, dále jsou zde s. sv. Petra a Pavla a 2 biskupů), aut. oltáře Johann Matthias Leitner, pozlacovač Johann Heinrich Gerbitschitscher, mramorář Johann Lerschenberger, 1728

2b/ v třetí boč. kapli vl. edikulový boč. oltář (prot. k ol. sv. Františka Xav.), 1720-30: obraz Mučednictví (pochopové se chystají světce svrhnout z m., SJ stojí v triumf. gestu věnčen andělem), po str. sochy sv. Barbory (vl.) a frant. světce (snad Jana Kapistrána, vpr.)

1/ E (vpř. na podst. v rámu) *RVDOLPHVS FRANCIS. / COMES DE SCHÖNBORN / REICHSHERR WISENTHAID / NEPOMVCENO DICATA* (= 1706) – L LÍBAL 1993, 340 – I de.wikipedia.org (*Arnfels*) – **pozn.:** nyní se nad sochou nachází kovová stříška; **1, 2b/** L *JN* 2001, 486; **2a, b/** I www.pfarreleut.schach.at/Geschichte_der_Pfarre_Arnfels; **1, 2b/** I www.schoener-reisen.at/ (část *Sankt Nepomuk der Brückenheilige Teil 3*)

Aschach an der Donau (OÖ, o. Eferding)

kam. socha (stojící kanov. s krucifixem v lv. a mohutnou palmou v pr.), na hran. podst. zdobeném na všech str. pod římsou okřídlenou and. hlavou, na čelní stěně níže náp. a na zbývajících třech reliéfy SJN před králem (vl.), Svržení z mostu (vpr.) a letícího and. držícího oběma ručkama cosi za hlavou (snad věnec), 1725

E (vpř. na podst.) *S. Johannes / Nepomuc / wunderthä / tiger Schutz: / Patron der Ehre* – L *JN* 2001, 470 – I www.aschach.at (čl. *Restaurierung und Neuplatzierung der Statue des hl. Nepomuk*) – **pozn.:**

socha stála pův. při vjezdu do zámku, nyní na Kirchenplatz

Aspach (OÖ, o. Braunau am Inn)

při sev. stěně v levé boč. lodi far. kostela Naneb. P. Marie boč. oltář, 1728: upr. polych. dřev. socha s mal. pozadím, dole polych. reliéfy Zpovědi (vl.) a Svržení z mostu (vpr.) – nad sochou alianční znak, v nást. ov. obraz (jakési dítě, s růžencem v pravici, přináší nadepsanou obálku světci, nejspíš sv. právník Ivo – ten sedě u stolu ukazuje dítěti na další nadepsanou obálku, která leží před ním na stole) – v menze malba SJN ležícího na vodě, asi z 19. st.

E (v menze pod malbou) *Et flumina non operient te Ioel. 43.* – H (nad sochou) al. znak – L *JN* 2001, 470 – BERNAUER/HEINRICH 2012, 9 – I de.wikipedia.org (*Aspach Pfarrkirche*)

Aspang-Markt (NÖ, o. Neunkirchen)

kam. socha (stojící kanov. obrací tvář ke krucifixu, který otáčí sm. k divákovi) na čtyřb. konvex-konkávním podst., 1727, zřiz. Maria Elisabetha von Pergen, roz. Orlik, svob. paní z Laziska

E (vpř. na podst.) 1727 / *auf dem Marktplatz / in Aspang errichtet / von / Maria Elisabetha / Gräfin von Pergen / geborene Orlik / Freiin von Lazrika / Im Schlossgarten zu Aspang / [...] 1899* – L *JN* 2001, 416 – **pozn.:** socha stála pův. na nám., od 1899 v zám. zahradě

Aspang an der Zaya (NÖ, o. Mistelbach)

1/ na Kirchenplatz vysoce kvalitní kam. pomník se 3 reliéfy na mohutném trojb. podst.: SJN léčí nemocné (ikon. pozoruhodný výjev světce v klerice s cingulem, gestem kynoucímu ležící postavě, aby z ní odešla nemoc či zlý duch, za světcem mrzák o berlich s pr. nohou doplněnou o dřev. chodidlo), SJN se modlí před křížem (postaveným na stole v místnosti, na stole přímo před světcem rozevřená kn., v pr. hor. rohu andílek podpírá drapérii), SJN je na příkaz krále Václava odváděn biřicem, neboť odmítá vyzradit zpovědní tajemství – ve střed. části podstavce kam. lampa, nad níž se vypíná baldachýn podpíraný 3 rozměrnými volut. podpěrami – na vr. socha klečícího kanov. mezi andílky, za ním letící anděl – kolem pomníku šestib. kam. zábradlí s vázami a drapériemi – 1724

2/ na Häferlmarkt kam. socha: kanov. klečí v oblacích, shlíží dolů, v pr. ruce drží o rameno opřený krucifix s palmou a lv. rukou žehná – světce vl. podpírá anděl, níže před oblaky klečí andílek se sepjatýma ručkama – podst. trojosý, tvořený štíhlou střed. částí a boč. volut. křídly se střapci – 1. čtvr. 18. st.

1/ L LÍBAL 1993, 341 – *JN* 2001, 416; **1, 2/** I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Mistelbach*)

Aspersdorf (NÖ, o. Hollabrunn)

na Platzl před domem č. 6 socha: na hran. podst. s bočními, nahoře volutami ukončenými křídly, a s vypouklým rámem na před. stěně, se nachází výrazně promodelovaný vertikálně směřovaný oblačný shluk, na jehož lv. výstupku sedí putto,

uprostřed pak do oblak ponořen stojí and. efeb, prohnutý pod tíhou podpíraných mračen, na něž lv. kolenem pokleká SJN, kanov. s ušlechtilé vymodelovanou almučí, hledící do nebe, v pozdvižené lv. držící krucifix, ve spuštěné pr. pův. asi palmu – cca 1707 (určení takovéto doby vzniku sochy vyplývá nejspíš z jejich nápadných shod a obdob se sochou z 1707 v *Göllersdorfu*, → níže, t. 2/, kde je podst. mírně ozdobnější a sochařská kompozice stranově obrácená)

└ JN 2001, 411 (dat. cca 1707) – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Hollabrunn*) (dat. cca 1707) – www.marterl.at (*Hl. Johannes Nepomuk 1760, Hollabrunn*) (socha je rokok. z 1760)

Atzelsdorf (NÖ, o. Tulln)

socha, 1723, zřiz. míst. pán (v rámci pixendorfského pan.) Johann Georg Campmiller von Metzburg

└ revers J. G. Campmiller von Metzburg, 28. IX. 1723 (DASP, Pfarr- und Klosterakten Michelhausen) ← └ OPPEKER 2003, 179 – **pozn.:** snad pův. sochu dala 1734 obnovit nová majitelka pan. Pixendorf (od 1739), věv. Marie Terezie Savojská, nebo ji nahradila novou (→ └ OPPEKER, t.)

Aurachkirchen (OÖ, o. Gmunden)

ve fil. k. sv. Mikuláše („Römerkirche“) olejový obraz (kanov. zachycený v polopostavě u stolu, sklánějící hlavu ke krucifixu v pr.), rám z papírmaše, cca 1700

└ JN 2001, 471

Axams (T, o. Innsbruck-Land)

pův. na oltáři v kap. sv. Michaela (též zvané kap. Pomocníků) v areálu far. kostela ol. obraz P. Marie jako Útočiště hříšníků se SJN a sv. Felixem z Cantalice: ve spod. části stojí SJN (vl., poblíž scéna Prahy s mostem a 5 hv. na Vltavě) a sv. Felix (vpr.) ukazující na obec Axams prostírající se mezi oběma světci (se zachycením far. kostela, ještě gotického) – andílci drží nad světci věnce a pásku s náp. označujícím Madonu trůnicí mezi andílky nejvýše na oblacích – 1718, aut. malíř Peter Witing (sign.)

└ (na obr. sign.) *Maller Peter Witing 1718* – (t. na pásce držené andílky) *REFUGIUM PECCATORUM* – └ MÖLLER 1995, 101 – JN 2001, 497 – **pozn.:** nyní je obraz deponován na faře

Bad Fischau-Brunn (NÖ, o. Wiener Neustadt)

na c. kam. socha, dol. 1715

└ zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94

Bad Gastein (S, o. St. Johann im Pongau)

obraz s náp., 1712, zřiz. lazebník Johann Lombartus

└ (doprovodný náp.) *Wan du in Gefahr der Ehren stehes[t], dan mir nit ungetröstet weg gehes[t]* – └ zpr. ze zdejšího místa (AES, Akt 22/56, 260) ← └ HAHNL 1979, 98

Bad Großpertholz, do 1983 Großpertholz, Groß Pertholz (NÖ, o. Gmünd)

na hl. náměstí mor. sloup N. Trojice, P. Marie, SJN a dalších svatých – mohutný několikastupňový sokl, obklopený kov. zábradlím s kam. sloupky s pinemi, podpírá v základu trojboký podst., z jehož nároží i stěn vystupují volut. křídla nesoucí na střídavě rovné a segmentové římse sochy: SJN (vpr., ve výrazném předkročení pr. nohy stojící prostovlasý kanov. hledí k nebi, lv. ruku klade na hrud', pr. rukou zespodu podpírá krucifix položený na mozetě ve směru t. ruky až k ramenu, u pr. nohy bired), sv. Šebestiána (vl.), sv. Donáta (vl. vz.), sv. Rocha (vpr.), sv. Floriána (vpr. vz.) a sv. Karla Bor. (vz. upr.) – před předním volut. křídlem (se sochou) s. sv. Rozálie, po str. na volutách andílci se srdíčky – vyšší část podstavce trojboká, zdob. festony, na ní trojboký zužující se sl. s oblaky a and. hlavami, na vr. v oblacích (s anděly) N. Trojice přijímající k sobě P. Marii – dílo bylo slavnostně odhaleno 1. VIII. 1715, zřiz. míst. p. Ernst Sigmund svob. p. a „korouhevnik“ von Hack(e)lberg (Häcklberg) und Landau († 1728) – část n. nápisu veršována – sloup věnován N. Trojici, P. Marii a mezi světci předně JN

└ (vpř. na podst. pod kartušemi na mram. desce) *Die Heiligste Dreyfaltigkeit Sambt Unser / Lieben Frauen / Sey Hochgelobt in Ewigkeit Auf Sie das Gröst Vertrauen / Sangt Joanni Dem Martyrer Von Nepomuck Gebohren / Und Allen Heyligen zur Ehr Die Saul Wurd Auserkohren / Von Dem Der Unterschrieben Hier Damit Er Einsmals Sehe / Die Freidenvolle Himmelstier Und Glicklich Hinein Gehe. / Ernst Sigmund Reichs-Freu Und Pannier Herr Von / Häcklberg Und Landau Erster Fidei-Commis / Herr Der Herrschaft Reichenau, Gross Pertholz. / Diese Saul ist Aufgerichtet Worden Den I. [...] Anno MDCCXV.* – (pod sochami svatých, mimo Rozálii) jména světců, pod SJN: *S / IOANES-NEPO- / MVCK* – └ (vpř. na podst. pod sv. Rozálii) al. znak rodů Hackelberg a Landau ve 2 kart. – └ OPPEKER 2003, 173, 179 – TÁŽ 2017, 118-120 (+ obr. 35) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Bad Großpertholz*)

Bad Hofgastein (S, o. St. Johann im Pongau)

ve far. k. Naneb. P. Marie malba (☼) na desce, 1714, aut. míst. malíř, zřiz. Anna Khaltnerin, zdejší měšťanka, která svatoján. obraz věnovala a zavěsila – když se jí míst. farář Johann Perenthaller zeptal, proč tak učinila, odpověděla, že kvůli zpovědi (či zpovídání)

└ n. zpr. míst. faráře Johanna Perenthallera, 10. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [62]) – t. (AES, Akt 22/56, 247) ← └ HAHNL 1979, 98

Bad Ischl (OÖ, o. Gmunden)

poblíž m. v Götzstraße kaple se sochou, dol. 1723

└ I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Bad Ischl*) – **pozn.:** 1897 kaple zboř., socha pak postav. pod plech. střechu, v 50. l. 20. st. zmizela a byla postupně nahrazena 2 dalšími sochami

Bad Kleinkirchheim (K, o. Spittal an der Drau)

hl. ol. ve far. kostele sv. Oldřicha nese tit. obraz patrona kostela, v nást. obr. P. Marie s Ježíškem a

sv. Janem Křt. jako chlapcem, na boč. brankách pak polych. vyřez. sochy sv. Františka Xav. (vl.) a SJN (vpr., stojící prostovlasý kanov. hledí na krucifix, který drží v pr.) z 1. čtvrt. 18. st.

L JN 2001, 462 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Bad Kleinkirchheim*)

Baden, okr. město (NÖ)

pův. na vel. předdvorí zámku *Gutenbrunn*, předdvorí známém někdy jako *Posthof*, u mlýna, nyní u domu v Gutenbrunner Straße č. 1 kam. socha (stojící kanov. hledí ke krucifixu, jež drží zl. dopr., podst. čtyřb., dole rozšířený, zdoben rámy, vpr. v rámu erb), 18. IX. 1724, zřiz. majitel míst. statku Balthasar šlechtic von Freundsberg

H (na podst. vpr.) erb – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Baden (Niederösterreich) – Liste der denkmalgeschützten Objekte in Baden (Niederösterreich)*) – www.marterl.at (*Statue Hl. Johannes Nepomuk – Baden*)

Baierdorf (ST, o. Murau)

ve fil. k. sv. Mikuláše na hl. ol., díle Balthasara Prandtstättera z doby cca 1726, sochy SJN a sv. Floriána

L JN 2001, 486 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Schöder*)

Bergheim (S, o. Salzburg-Umgebung)

v děk. k. sv. Jiří:

a/ na hl. oltáři, díle salzbur. truhláře Lorenze Windpichlera z 1705-06, se nachází řada polych. soch, mezi nimi na boč. brankách sv. Juda Tad. (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží v pr., a na hrud' si klade levici, v níž má palmu) – všechny sochy jsou dílem sochaře Simona Friese (1652-1722) z 1707

b/ na pr. boč. oltáři Křtu Páně, Windpichlerově díle z 1707, se nacházejí rovněž Friesovy sochy z t. r., mezi nimi ve vr. nástavce na boč. křídlech římsy sedí sochy dvou světů s palmou v ruce a paprscitou ☼ za hlavou (vl. sv. kanov. JN), upr. na soklu stojí s. sv. Karla Bor.

- **pozn.:** je zvláštní, že dvě výše popsané sochy (a, b/) nejsou zmíněny ve zprávě míst. faráře Ainkhãše z 1718

c/ obraz na plátně, který se sem dostal cca 1711 nebo 1710

a, b/ L JN 2001, 480 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Bergheim*) – www.sn.at/wiki/ (*Simon Fries*) – http://www.pfarrebergheim.com (*Geschichte Pfarr- und Dekanatskirche zum Hl. Georg in Bergheim*); **c/** R n. zpr. míst. faráře Petera Ainkhãše, 10. VII. 1718, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [84])

Bernhardsthal (NÖ, o. Mistelbach)

1/ již. od far. kostela sv. Jiljí kam. socha (stojící kanov. naklání hlavu, pr. ruku klade na hrud' a v lv. drží kříž opřený o rameno) na čtyřb. konvex-konkávním podst., 1729

2/ při sil. do *Reintal* kam. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva v téměř

vodorovné poloze a natočený k sobě) na čtyřb., dolů se mírně rozširujícím podst., 23. V. 1716, zřiz. I. W.

1, 2/ L JN 2001, 417; **2/** E (vpr. na podst. v rámu) + *I W. F. F.* (= I. W. fieri fecit) / *MDCCXVI. / XXIII Maji.* / + – **pozn.:** nyní se kolem pomníku nacházejí 4 sloupky spojené řetězy; **1, 2/** I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Mistelbach*)

Böheimkirchen (NÖ, o. St. Pölten)

u m. přes *Michelbach* kam. socha (prostovlasý kanov. se lv. rukou, v níž má biret, opírá o sloupek a vzhlíží ke kříži, který drží v pozdvižené pr.) na čtyřb. podst. s boč. volut. křídly se štrápci (na čelní stěně relief Svržení z m. a pod ním na základně chron.), 1729 (a 1732 dle dalšího chron.)

E (vpr. na podst. ve spod. části) *PERENI GLORIAE / DIVI JOANNIS NEPOMVCENI / TVTELARIS SVI* (= 1729) – L JN 2001, 417 – **pozn.:** později byla nad sochou postav. zděná kaple se 2 sloupky v před. části

Braunsdorf (NÖ, o. Hollabrunn)

záp. od vsi u rozcestí na c. mezi *Roseldorfem* a *Sitzendorfem an der Schmida* kam. socha (stojící prostovlasý kanov. drží v lv. biret a otáčí tvář ke krucifixu, který přidržuje pr. rukou v úrovni ramena a jež mu pomáhá nést andílek vznášející se na obláčku) na čtyřb. baňatém postamentu a čtyřb. kónickém prohnutém podst. spočívajícím na 2 stupních obdélného půdorysu – 1. čtvrt. 18. st., asi 1721

E (na podst. již nečit. náp., z něž byl údajně viditelný pouze r. zřízení sochy) 1721 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Sitzendorf an der Schmida*) (dat. 1. čtvrt. 18. st., asi 1721) – www.marterl.at (*Hl. Johannes Nepomuk 1721, Sitzendorf an der Schmida*) (dat. 1721)

Breitenfurt bei Wien (NÖ, o. Mödling)

1/ na zám. m. socha: kanov. stojí na oblacích, v gestu odevzdanosti klade ruce na hrud' a obrací se ke krucifixu, který mu z lv. str. zesponu v natažených ručkách podává andílek v dynamickém rozkročení na obláčku – vpr. z oblak vykukuje andílek s knihou a gestem mlčenlivosti (klade prst pr. na rty) – oba andílci hledí na světce – cca 1710, aut. patrně sochař Giovanni Giuliani (1664-1744), dílo vytvoř. pro míst. pána Gregora Kirchnera

2/ zám. kaple postav. spolu se zámkem 1714-32, arch. Erhard Anton Martinelli (1684-1747), zřiz. míst. pán Gregor Wilhelm Kirchner, vrchní dozorce nad cis. lesy (tj. vys. dvorský úředník)

1/ I <https://Breitenfurt.gruene.at/themen/historisches/Giovanni-giuliani-und-der-heilige-nepomuk> – **pozn.:** po demolici zámku socha um. v kapli, postavené cca 1800 na zač. zám. aleje; **1, 2/** L JN 2001, 417 – I www.Breitenfurt-news.at/geschichte/; **2/** L LÍBAL 1993, 340 – OPPEKER 2020, 66-67 – **pozn.:** kaple po kanonizaci nepomucensky vyzdobena a 6. IX. 1732 vysv. kard. Sigismundem hr. Kollonitschem, 1783-84 učiněna farním kostelem, 1797 přilehlý zámek z větší části zbořen

Brixlegg a Reith im Alpbachtal (T, o. Kufstein)

1/ na m. přes *Alpbach* (pr. přítok řeky *Innu*) socha vytvořená sochařem čistě ze dřeva v živ. vel. a vyzdobená malířem barvami (nad hlavou ☼), 1711, zřiz. hr. Franz Xaveri Joseph von Lodron, cis. tajný rada a zástavní držitel pan. Rattenberg

2/ na m. přes ř. *Inn*, cestou z *Brixleggu*, právě takové vyobrazení jako výše (→ 1/), vytvořené truhlářem z jedné dřev. desky, na níž malíř světci vymaloval oděv a hlavu vyzdobil ☼, 1711 či 1712, zřiz. p. Benedict Danaia, býv. hejtman, 1715 označený za auditora v *Innsbrucku*, 1718 za úředníka cis. dolů

1, 2/ R n. zpr. magistra Thomase Warischlagers, faráře v Reithu im Alpbachtal, 25. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [33]); 1/ R n. zpr. t. faráře, 28. XI. 1718, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [90]-[91]); 2/ R t., pag. [91]

Bruck an der Mur, č. Most nad Murou, okr. město (ST, o. Bruck-Mürzzuschlag)

1/ v býv. minor. k. (klášter zruš. 1781) *Maria im Walde* v čele lodi vl. boč. oltář (dřev. oštafirovaný, s volut. pilastry po stranách a volut. nástavcem) s tit. obrazem (světec sedí na oblacích v nebeské slávě, vl. dole scéna Svržení z m.), cca 1725

2/ ve fil. k. sv. Ruprechta boč. oltář, 1. čtvr. 18. st.

3/ ve fil. k. sv. Jiří u *Pöglhofu* ol. z 1712 s obr. sv. Jiří a postranními sochami sv. Františka Xav. a SJN

4/ na hl. náměstí mar. sl. s vrcholovou s. *Immaculaty* (dílo Josefa Wolffa), postavený měšťany 1710 jako poděkování za Boží ochranu před morem, požárem a záplavou, po str. sochy světců, díla míst. sochaře Ignaze Marxera: na postranních pilířích podstavce samotného sloupu sv. Josef (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov., v pozdvihnuté pr. v úrovni hlavy držící krucifix s palmou, lv. se dotýká asi mar. medailonu zavěšeného na krku), další 4 s. na samostatných hran. podst. (vl. od sloupu sv. Šebestián a sv. Florián, vpr. od sloupu sv. Roch a sv. Antonín)

1-4/ L JN 2001, 486; 3, 4/ I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Bruck an der Mur*); 4/ E (v hor. etáži podst. pod sl., vpr., v rozích kolem erbu) I / 7 / I / 0 – H (t.) měst. znak – **pozn.:** po požáru města 1792 pomník posunut do již. části nám., 2006 přem. na současné místo

Büchsenhausen viz *Hötting*

Döbling viz *Oberdöbling*

Dorna viz *Messern*

Dreiheiligen (nyní část města Innsbrucku) (T)

v k. Božího hrobu či Sedmi kaplí (*Heiliggrabkirche*, *Siebenkapellenkirche*, zruš. 1786) oltář s obrazem: v pr. dol. rohu malby klečí na schodu SJN jako prostovlasý kanov., který si klade pr. na hrud', v lv. drží krucifix s palmou a hledí k P. Marii, která před ním sedí na oblaku (vl. upr.) a shlíží k němu – scéna je zasazena do sloupové síně s průhledem do nebe v pozadí – ve

vr. kompozice oblaka s Bohem Otcem a slétající holubicí Ducha sv., kolem and. hlavičky – dole v lv. rohu 2 andílci drží Mariino srdce probodené 7 meči bolesti – 2,03 × 1,18 m, 1714, aut. malíř (sign.) Matthias Pusjäger (1654-1734), zřiz. rod Althannů (erb na obraze)

E (na obraze na schodu) *M. PUSIEGER 1714* – H (t. vedle signatury) znak rodu Althannů – L MÖLLER 1995, 12, 228 – *JN* 2001, 507 – **pozn.:** po zrušení k. se obraz dostal do fil. k. sv. Markéty v **Pfons (T, o. Innsbruck-Land)**

Drosendorf, č. Drozdovice (nyní část města Drosendorf-Zissersdorf) (NÖ, o. Horn)

1/ u m. přes *Thumeritzbach* kam. socha: na hran. podst. (s náp. ve vykrojených rámech) stojí kanov. pozdvihující před svou tvář krucifix (pr. rukou jej drží nahoře, lv. dole), s palmou v lv. – 1726, zřiz. Andreas Bassner a Katharina Bassnerin, jejichž řemeslo (asi bednářské) je patrně naznačeno vpr. na podst.

2/ *mezi sochami sv. na mor. sl. N. Trojice korunující P. Marii (Immaculatu), 1714, je postava Karla Bor. mylně označována za JN*

1/ E (vpr. na podst. v rámu rel. džberu, škopku či kbelíku, pod ním náp.) *Andreas Bassner / Katharina Bassnerin / · 1726* – (na podst. vl.) *Der hellIge / Iohann Von Ne / poMVk Ist Vnser / Patron In aLLEN / Vnsern anLigen (= 1726) – L JN 2001, 419 – 2/ mylné určení sochy jako SJN → L JN 2001, 418 – OPPEKER 2003, 173*

Dunkelstein (NÖ, o. Neunkirchen)

v expoziturním k. sv. Petra a Pavla v místě zřícenin hradu *Dunkelstein* na *Petersbergu* sl. hl. oltář s pravoúhlým nást., z doby cca 1700 – podobné 2 boč. oltáře z kon. 17. st., vl. SJN s tit. obrazem z 1692 a obrazem sv. Františka v nást., vpr. sv. Františka z Assisi s tit. obr. světcovy stigmatizace a s rel. krucifixu s mal. kulísou města v nást.

E (na svatoján. obraze dat.) 1692 – L JN 2001, 449 (heslo *Ternitz*) – I de.wikipedia.org (*Expositurkirche Dunkelstein-Blindendorf*)

Dürnfeld (K, o. Sankt Veit an der Glan)

ve fil. k. sv. Pankráce socha na konzole, cca 1720
L JN 2001, 463

Dürnstein (NÖ, o. Krems)

převor míst. kláštera aug. kanovníků Hieronymus Übelbacher (ve fun. 1710-40) ideově zkomponoval a vedl barokní přestavbu kláš. areálu včetně klášterního (později též far.) k. Naneb. P. Marie:

1/ v řečeném k. se po pr. straně triumf. oblouku na závěrové stěně chrámové lodi jako protějšek ke kaz. nachází tzv. „Nepomukova kazatelna“, rozměrná polych. dřev. baldachýnová konstrukce se základnou, umístěná ve výši na stěně: upr. na oblacích, z nichž vylétají čtyři ptáci a do nichž jsou zasazeny 2 šesticípé hv., stojí zlac. socha kanov. s velice dlouhým krucifixem, držným zl. dopr., ☼5* – po bocích SJ na oblacích andílci, vl. s gestem mlčenlivosti, vpr. s chybějícím atributem – před oblaky dole kart. s chron., níže základna ve

tvaru řečniště kazatelny, zdobeného reliéfy ve vykrojených rámech, upr. Vylovení mrtvého těla z Vltavy (početná scénérie, jíž žehná biskup), vl. Zpověď královny (ve zpov. uvn. k.), vpr. Náhrobek (v menze oltáře leží SJN s křížem, na menze svícny s hořícími svícemi, upr. nich malý krucifix a za ním rozměrný zářící relikviář s jazykem, vyvrcholeny korunou a šesticípou hv., nejvýše bald., z něž do str. splývají drapérie nesené andílky) – za sochou drapérie se střapci, vyvrcholena volut. štuk. bald. s čabrakami a střapci, na bald. po str. vázy s plameny, upr. bald. v rámu náp., nad nímž upevněno kov. ozdobné rameno ukončené pěticípou hv. (snad na zavěšení lampy) – bald. vrcholí soklem s okřídlenou and. hlavičkou a nejvýše oblakem, na němž sedí andílek držící v lv. vavřínový věnec a v pozdvižené pr. palmu – 1724, aut. návrhu malíř Karel František Josef Haringer, sochařské práce provedla dílna Johanna Schmidta, truhlářské Hippolyt Nallenburg

2/ v kříž. chodbě kanonie kaple, v níž oltář s obrazem (polopostava kanov. modlíciho se se sepjatýma rukama ke krucifixu, jež mu anděl vl. drží svou pr. rukou a lv. rukou mu hlavu věnčí ☼5*, za světce vpr. dva andílci, jeden s gestem mlčení) v překrásném akant. rámu (1705, vyvrcholeno kart. se jménem *IHS* a slunečnicí) a se 3 zlacenými dřev. deskami na predele, zdobenými celkem 5 reliéfy (ne desce vl. Kázání, na desce upr. Svržení z m., Odsouzení králem a Svržení z m., na desce vpr. Mučení) – prostora je vyzdobena freskou v oltářním výklenku (někteří andílci drží nad oltářem pomyslnou drapérii, ostatní poletují kolem, mnozí drží světcovy atributy, totiž klíč, kotlík s ohněm, mučednické palmy, věnec a ☼5*), jehož strop přechází do malovaných nebes – v kopuli se rovněž nachází freska, a to Oslavy SJN: prostovlasý kanov. (☼5*) klečí v oblacích, pravou ruku vztahuje k rozevřené kn., v lv. pozdvihuje krucifix a pohledem skrz něj míří k Bohu, symbolizovanému zářícím trojúhelníkem vprostřed fresky – světce z obou stran obklopují andílci, z nichž jeden drží bilet, druhý palmu, další nebeští duchové spínají ruce atd. – kruhovou kompozici malby doplňují mužské postavy, částečně doprovázené andílky – mezi t. muži lze přesněji určit snad jen JS zobrazeného jako klečícího prostovlasého kněze v černé klerice s pláštěm, kladoucího pravou ruku s klíčem na rozevřenou knihu a konverzujícího s jistým augustiniánem kanovníkem (jimž náležela zdejší kanonie) – na stěnách kříž. chodby jsou zavěšeny 2 rozměrné obrazy Znesvěcení hrobu a Přenesení jazyka – autoři všech popsaných maleb Balthasar Rosaforte a Johann Gottlieb Starumayr, 1727 – z t. doby nep. pochází i sama svatoján. kaple

1/ E (na bald.) *St. NEPOMUCENE / NOSTRÆ FAME HIC SIS VINDEX / CLEMENS IBI FAC SIT JUDEX* – (v kart. před oblaky dole) *HIC STAT QVO TVA STAT BONA / FAMA IN VINDICE TVTA.* (=

1724) – H (na drapérii nad SJ) cír. erb; 1, 2/ L *JN* 2001, 419 – OPPEKER 2003, 191

Ebbs (T, o. Kufstein)

v kostelích t. farnosti jsou obrazy a sochy (☼), z nichž 1 socha ve far. k. Naneb. P. Marie – tyto památky byly vytvořeny několik málo let před 1715, což t. r. sděluje míst. farář^{a)} – 1718 týž farář podává další nepom. zprávu, kde tvrdí, že v těchto místech se nacházejí vyobrazení (☼) sem tam v soukromých domech, v kaplích, na božích mukách a mostech^{b)}

a) R nedat. l. zpr. míst. faráře Lamberta Stainera, (1715), ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [39]) – L HAHNL 1979, 95 – b) R n. zpr. téhož Lamberta Stainera, faráře v Ebbsu a Kufsteinu, 19. XII. 1718, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [93])

Ebelsberg (nyní část města Linze) (OÖ)

v blízkosti m. přes ř. *Traun* kam. socha (stojící kanov. klade na hrud' lv. ruku a shlíží ke krucifixu, který vzadu nahoře přidržuje pr. rukou a jež oběma rukama podepírá andílek stojící po světcově pr. boku, hran. podst. zdoben na stěnách rámy, vpř. s náp.), 1706

E (vpř. na podst. v rámu) 1706 / B / *IOANNES / NEPOMUCENE / NVS* – L *JN* 2001, 474 – KATZINGER 2012, 140, 156-157 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Linz-Ebelsberg*)

Ebendorf (NÖ, o. Mistelbach)

u m. při zámku kam. socha (stojící kanov. drží zl. dopr. krucifix) na hran. podst. s rámy (s vykrojenými rohy) na stěnách, vpř. kart. (asi s erbem), l. čtvr. 18. st., zřiz. míst. vr., nejspíš Philipp Oswald Martinischt von Mayerberg (majitel pan. od 1705, 1724 přestavoval zámek)

H (na podst. vpř. v kart.) asi znak zřiz. – L *JN* 2001, 419 – I www.imareal.sbg.ac.at (*Ebendorf – Schloss*)

Ebensee (OÖ, o. Gmunden)

na sev. cípu městyse nedaleko vjezdu hl. silnice do tunelu sm. na *Gmunden* stojí vysoko nad břehem *Travenského jezera* (n. *Traunsee*) kam. socha (štíhlý kanov. shlíží na dlouhý krucifix, který drží zpr. doleva) na baňatém členitém čtyřb. podst., jehož čelní stěnu v baňaté části zdobí rozměrná kart. s náp. a výše v nárožích 2 sedící drobní andílci (onen vl. drží věnec) – 1710, zřiz. cis. správce Joseph Anton Sydler von Roseneck, který sochu slíbil postavit a skutečně také postavil z vděčnosti za přijatou ochranu SJN jakožto významného ochránce těch, kteří jsou v ohrožení pověsti – **pozn.:** pomník vychází ze stylu nepom. pomníku (1705) ve zmíněném *Gmundenu* na břehu t. jezera, přičemž u obou pomníků jsou 2 postranní sošky andílků (→ níže, Gmunden)

E (v kart. vpř. na podst.) *DIVO IOANNI NEPOMUCENO / INSIGNI FAMÁ PERICLITANTIVM PATRONO / IN GRATITVDINEM TVTELÆ AB INDE RECEPTÆ / EXIMIÆ STATVAM HANC VOVIT ET EREXIT /*

IOSEPHVS ANTONIVS SYDLER DE ROSENEGG /
SAC: CÆS: MAIEST: VERWESERVS HICHT /
E[...]/ ANNO DOMINI MDCCX.

Ebreichsdorf (NÖ, o. Baden)

1/ na nám. kam. socha (stojící kanov. drží zl. dopr. krucifix s palmou) na čtyřb. baňatém podst., 1. čtvr. 18. st.

2/ na m. na c. sm. k Vidni socha, 1710

1/ L JN 2001, 419 (dat. 1. čtvr. 18. st.) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Ebreichsdorf*) (dat. poč. 18. st.) – **pozn.:** 1980 byla socha přem. na m. přes Piesting a nahradila zničenou sochu 2/; 2/ L informační cedule u předchozí svatoján. sochy, nyní umístěné na m. přes Piesting (→ výše 1/) – **pozn.:** socha z 1710 zanikla

Edlitz (NÖ, o. Neunkirchen)

ve far. k. sv. Víta obraz, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Eggenburg (NÖ, o. Horn)

- I. Farnost

míst. farář Francesco Ricolini 1715 sdělil, že během několika l. byly postav. 4 nebo 5 soch (○) na veř. cestách, ve far. a fil. k.

R nedat. n. zpr. eggenburského faráře Francesca Ricoliniho pro pasov. konz. (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Eggenburg, Pfarrakten 2, 1705-1715) ← L OPPEKER 2003, 174 – TÁŽ 2012, 162

- II. Město

1/ ve far. k. sv. Štěpána socha (○), dol. 1715 (→ výše I.)

2/ v Horner Straße vně *Hornské br.* (*Hornertor*) poblíž m. přes tok *Kleine Schmida* nádherná výkl. kaple (barok. edikula s postranními pilastry a trojúhelníkem vyvrcholenou římsou, na níž po str. vázy a uprostřed mezi 2 andílky tepaná plaketa s jazykem, ozářeným ☼, výklenek kaple dole opatřen balustrádou do oblouku) se sochou (na dvouetážovém polygonálním podst., s volutami na zkosených rozích v obou etážích, nejvýše na oblacích, opatřených and. hlavou, stojí kanov. s krucifixem v pozdvihnuté pr., na nějž hledí, s lv. rukou v modlitebním gestu, u lv. nohy světce letící andílek s palmou), socha i kaple cca 1720 či 1725

2/ L ŮK 5, 45 (obr. 44), 46 – LASFARGUES 1965, 282 – JN 2001, 419 – OPPEKER 2003, 174 – TÁŽ 2017, 146, 148 (obr. 59) – I de.wikipedia.org (*Johannes-Nepomuk-Statue (Eggenburg)*)

Ehrnau viz *Mautern in Steiermark*

Eichbüchl (NÖ, o. Wiener Neustadt)

na úpatí zám. vrchu zděná zvonička či výkl. kaple se zavěšeným zvonem v nást. nad štítem, níže se 3 výklenky chráněnými dřev. přístřeškem, ve střed. nice polych. dřev. socha (stojící kanov., v lv. krucifix, pravíci žehná), v boč. nikách s. sv. Františka z Assisi (vl.) a sv. Antonína Pad. (vpr.), 1726

E (upr. štítu) *IHS* / 1726 – L JN 2001, 420 – I www.marterl.at (*Glockenturm in Eichbüchl*)

Einlis (V, o. Feldkirch)

v kap. sv. Vendelína se nachází na ol. obraz představující po stranách stojící světce Vendelína a Jiljí, dole pak klečícího prostovlasého kanov. JN, jak svorně hledí na obraz Krista nesoucího kříž, zasazený do malby nahoře upr. – poč. 18. st.

L JN 2001, 514

Eisenerz (ST, o. Leoben)

1/ v opevněném far. k. sv. Osvalda nad městem socha, 1705

2/ ve fil. k., nejpravděpodobněji v k. Nar. P. Marie ve městě, mal. obraz, 1710

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře a člena sekovské konz. Franze Ferdinanda Fraydta von Fraydenegg, 13. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [11]); 1/ L HAHNL 1979, 93

Eisenstadt, maď. Kismarton, zem. hl. město Burgenlandu či Burgenlandska neboli Hradska, do 1921 součást Uherského král. (B)

socha, zřiz. míst. p. Pál (tj. Pavel I.) říš. kn. a uher. palatin Esterházy Galántai (1635-1713), vel. ctitel – **pozn.:** je velmi pravděpodobné, že šlo o sošku, která stávala vně měst. hradeb nedaleko barbakánu *Dol. brány (Unteres Stadttor)*

R l. výpověď č. malt. velkopřevora Ferdinanda Leopolda Dubského svob. p. z Třebomyšic v L beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 68^r, čl. 1, otázka 3)

Eisgarn (NÖ, o. Gmünd)

kam. socha: čtyřb. podst. s vystupujícími boč. volut. křídly, vpř. zdobený vykrojeným rámem, v němž prohlubeň (zbytek po erbu) – na podst. oblaka nakupená do poměrně vys. hranolu, s pěti okřídlenými and. hlavami vpř. – na vr. oblak stojí kanov. s krucifixem a palmou – 1729, zřiz. Joseph von Pallingen, probošt zdejší kanov. kapituly (ve fun. 1706-50)

H (na podst.) erb – L JN 2001, 420 – OPPEKER 2003, 188 – TÁŽ 2017, 88, 89 (obr. 8)

Enzersdorf viz *Maria Enzersdorf*

Erlaa (W, 23. měst. obvod)

míst. p. (pan. získal 1725) Johann Friedrich hr. Seilern dal v rámci barok. přestavby zámku *Alterlaa* 1726 vídeňským arcibiskupem Sigismundem hr. von Kollonitsch slavnostně vysvětit zám. kapli – Herzog ji 1740 popisuje jako „chrámek pěkně zdobený, první v Rakousku věnovaný ke cti sv. Jana Nepomuckého, muč.“ (ač jsou v Rakousku známy starší nepom. svatyně)

L HERZOG 1740, 552 (cit.) – FISCHER 1824, 192 (veř. zám. kaple) – I www.burgen-austria.com – de.wikipedia.org (*Schloss Alterlaa*)

Ernstbrunn (NÖ, o. Korneuburg)

v aleji *Bründlallee* vedoucí k pout. mar. kostelu nad léčivým pramenem (*Bründlkirche*, nyní kap., která nahradila pův. svatyni) kam. socha: kanov. shlíží na dřev. krucifix, který drží zl. dopr., a stojí přitom na trojobloukovém m., s lv. nohou posunutou níže pod

okraj m. – volut. široký čtyřb. podst. bohatě vpř. dekorovaný rostlinným a volut. dekorem – 1725

└ informační cedule u sochy (dat. 1725) – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Korneuburg*) (dat. 1735, nejspíš mylná)

Etsdorf am Kamp (NÖ, o. Krems)

ve far. kostele sv. Jakuba Vět. lv. boč. oltář: sl. arch. se s. Víry (vl.), Naděje (vpr.) a patrně 2 sochařských ztvárnění alegorie Lásky na kladí po str. nástavce – na oltáři obraz Svržení z m. (světec padá k vodní hladině a hledí přitom na krucifix ve své pr., na vltavské hladině 7 hv.) – aut. obrazu z 1725 malíř Johann Georg Schmidt

└ JN 2001, 421 – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Krems-Land*)

Feistritz am Wechsel (NÖ, o. Neunkirchen)

ve far. k. sv. Oldřicha obraz, dol. 1715

└ zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94

Fiecht (T, o. Schwaz)

v bened. klášteře (2018 řád budovu opustil) obraz, olej na plátně, 2 × 1,31 m: prostovlasý kanov. sedí v ozdobném křesle a s vroucí zbožností hledí na krucifix, který, podložený palmovou ratolestí, dole přidržuje pr. rukou a nahoře u Kristova těla lv. rukou, v níž má šátek, aby se Kristova těla přímo nedotýkal – světcova hlava ozářena ☼* – vpr. stůl s rozevřenou knihou, nahoře několik okřídlených and. hlaviček, vl. dole erb s bílou labutí na jezeře s červ. pozadím ve štítu a s klenotem na přilbě, pod erbem letop. 1709 – **pozn.:** malba rozvíjí námět Moschlitzových univ. tezí z 1708 (→ B.4, 68), odkud přejímá poprsí SJN adorujícího Ukřižovaného a pár okřídlených and. hlav nad ním, zatímco zbytek doplňuje

└ (na obraze pod erbem) 1709 – H (na obraze vl. dole) znak – └ MÖLLER 1995, 11, 280

Frankenfels (NÖ, o. St. Pölten)

na stezce při hradu *Weißenburg* kam. socha (stojící kanov. s krucifixem, na hran. podst., vpř. zdobeném rozv. kartuší ve tvaru srdce), 1709

└ (v kart. vpř. na podst.) *SIOANES NEPO / MVCENE ORA / PRO NOBIS / PRAGENSIS MAR- / TYRI ANNO / MDCCIX* – └ JN 2001, 421 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Frankenfels*) – **pozn.:** 1961 socha přem. na nynější místo

Freistadt, okr. město (OÖ)

před *Lineckou br.* (*Linzertor*) v již. části měst. opevnění, na vnějším okraji hradebního příkopu kam. socha (stojící kanov. drží zpr. doleva krucifix, čtyřb. podst. baňatý, vpř. zdob. kartuší s náp.), 1723, zřiz. míst. kupec Johann Scheidl ke cti svého křestního patrona

└ (v kart. vpř. na podst.) *H. Johann / Von NEPOMUK / Bitt Fur Vns.* – └ JN 2001, 471 – **pozn.:** nyní socha stojí na m. před zmíněnou br.

Freudenberg (K, o. Klagenfurt-Land)

ve fil. k. sv. Martina (ve f. *Timenitz*) mezi četnými polych. sochami zdobícími portálový sl. hl. oltář z 1704 v nást. vpr. soška (stojící kanov. hledící na kříž v pr. ruce, s palmou v lv.)

└ JN 2001, 463

Friesach (K, o. Sankt Veit an der Glan)

míst. arcijáhen, probošt a arcikněz Franz Joseph von Wasbenegg se 1705 obrátil na salcburskou konz. s žádostí o pov., aby mohl ve far. k. sv. Bartoloměje umístit vyobrazení^{a)} – žádost nejspíš nepřinesla kladný výsledek, jelikož 1716 t. probošt a arcikněz sděluje, že se ve *Friesachu* sice nachází několik mal. a vyřez. vyobrazení (☩), ale veřejně tomu tak je pouze v domin. k. (sv. Mikuláše), kdežto ostatní má u sebe v soukromí na probošství^{b)}

a) └ HAHNL 1979, 91, 94 – b) └ n. zpr. míst. probošta a arcikněze Franze Josepha von Wasbenegg, 5. IX. 1716, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [27])

Frohnleiten (ST, o. Graz-Umgebung)

v serv. k. Naneb. P. Marie (od 1786 far.) socha, dol. 1715

└ R l. zpr. míst. faráře, servity Cyrilla Marie Lipseka, 22. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [12]) – └ HAHNL 1979, 93

Frohsdorf (NÖ, o. Wiener Neustadt)

před zdejším zámekem (po tureckém obléhání *Vidně*, kdy byl vyrabován, byl 1706-18 znovu zřízen v barok. slohu míst. majitelem Johannem Ernestem Ludwigem Hoyos) kam. socha, dol. 1715

└ zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94

Fronsburg (NÖ, o. Horn)

1/ k zám. mar. kap. náleží zvon s reliéfem, 1723, aut. zvonař Jan Jiří Begl ve *Znojmě*

2/ záp. od vsi u c. z *Weitersfeldu* do *Riegersburgu* kam. socha (stojící kanov. s krucifixem, hran. podst. s boč. volut. křídly, vpř. na podst. deska s náp.), 1724, zřiz. šlechtična, jak naznačují iniciály

1/ └ (na zvonu) *Ig. Begl in Znaym 1723.* – └ OK 5, 180 – LASFARGUES 1965, 283; 2/ └ (na desce na podst. vpř.) *M · T · R · V · W · G · F · V · K / HEILIGER / NEPOMVCENE / PID VOR VNS / 1724*

Furth bei Göttweig (NÖ, o. Krems)

socha (na hran. podst. vpř. vykrojený rám, na oblacích klečící prostovlasý kanov. se koří krucifixu, jež s palmou drží v pr. a lv. klade na hrud', ke světci zl. přistupuje andílek, druhý na světce hledí z oblaků, klade lv. na biret (pod nímž okřídlená and. hlava) a pr. ukazuje gesto mlčenlivosti), 1723, zřiz. cis. dvorní kaplan Bernhard Göppl, absolvent nižších studií v bened. klášteře *Göttweigu*, na památku svého otce, kláš. krčmáře v míst. hostinci *Goldenes Kreuz*, zákl. kámen položil převor zmíněného kláštera

E (v rámu vpř. na podst.) *In / [...] / Aller / [...] / 1723* – R *Diarium Gottwicense*, svazek 2, 120, 123 (Stiftsarchiv Göttweig, Cod. Ser n. 91) ← L OPPEKER 2003, 180 – další L *JN* 2001, 422 – I www.martherl.at (*Nepomuk Kapelle Furth*) – **pozn.:** socha stojí ve výkl. kap.

Gablitz (NÖ, o. St. Pölten)

v Bachgasse u č. 5 kam. socha (stojící kanov. s křucifixem a palmou v pozdvihnuté pr., na hran. podst. s novodobou deskou s náp. vpř.), 5. V. 1724, zřiz. sládek a míst. rychtář Christoph Zäch
L *JN* 2001, 422

Gainfarn (NÖ, o. Baden)

vně zdi zám. zahrady kam. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke kříži, který drží zl. dopr.), 1728, zřiz. hr. Maria Beatrix Regina von Dietrichstein

I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Bad Vöslau*) – **pozn.:** Luise bar. von Brenner-Felsach dala sochu 1879 přemístit na dneš. místo proti Kottlingbrunner Straße 1

Gars am Kamp (NÖ, o. Horn)

1/ cca 1703 slečna von Rottal sem zaslala 2 malé sochy, z nichž jedna byla um. do far. k. a druhá do kap. zv. *Bründlkapelle* v sousední vsi **Kamegg**
2/ na nám. tohoto městečka socha, dol. 1723 (→ C.1, t.)

1/ L OPPEKER 2003, 175 – *TÁŽ* 2017, 129; 2/ L KRAMMER 1723

Gaweinstal (NÖ, o. Mistelbach)

Mathias Stöger a jeho manželka dali 1719 na kostelním prostranství před školou postavit kam. sochu (stojící kanov. usmívající se na křucifix, jejíž drží spolu s palmou zpr. doleva, hran. podst.), 1725 byla skulptura obn. a um. na nynější místo k m. přes *Pellendorfer Bach* na Brüner Straße

E (vpř. na podst. v rámu) *DIVO / IOANNI NEPOMVCENO / PERPETVO HONORIS / CONSERVATORI* (= 1725) – L *JN* 2001, 422 – I www.martherl.at (*Johannes Nepomuk – Gaweinstal*)

Geras, č. Jerouš (NÖ, o. Horn)

na hl. ol. prem. kláš. kostela Nar. P. Marie socha (stojící prostovlasý kanov. s křucifixem v lv. a biretem v pr.), zřiz. oltáře míst. opat Michael Wallner (ve fun. 1713-29)

L OPPEKER 2003, 193 – **pozn.:** hl. ol. se v pův. podobě nedochoval

Gersthof (W, 18. měst. obvod)

na m. přes *Währinger Bach* socha (prostovlasý kanov. s malým křucifixem v pr. a palmou v lv. klečí na oblacích, na nichž vpř. okřídlená and. hlava s biretem, vl. andílek ukazující na světce), 1724, zřiz. obchodník Claudius Scharet

L KAPNER 1970, 112 – *JN* 2001, 519 – I de.wikipedia.org (*Johannes-Nepomuk-Kapelle (Gersthofer Straße)*) – **pozn.:** 1905-07 byla pro sochu postav. kaple na rohu Gersthofer Straße a Saliergasse

Gleisdorf (ST, o. Weiz)

v měst. far. k. sv. Vavřince v čele lodi vl. na boč. oltáři (mar. či nepom.?) obraz (prostovlasý SJ

v černém rouchu, s rukama na hrudi, s malým křucifixem v pr., klečí vl. dole před P. Marií Starobol. obklopenou nebeskou září a anděly, situovanou vpr. nahoře), 1720, aut. malíř Carl Pflanzl

L *JN* 2001, 487 – I de.wikipedia.org (*Stadtpfarrkirche Gleisdorf*)

Gmünd in Kärnten (K, o. Spittal an der Drau)

- I. Arcijáhenství

ve všech kostelích (až na několik málo výjimek) obrazy a na všech mostech dřev. sochy, částečně ☼, částečně ○, dol. 1715

R 1. zpr. gmünd. probošta a arcikněže Johanna Georga Ludwiga Paumfeindta von Eys, 22. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [26])

- II. Město

1/ od času míst. p. Philippa Ferdinanda hr. von Lodron (1657-1707) a jeho syna Karla Wentzla hr. von Lodron (1682-1735), který se po † otce 1707 stal míst. vrchností a držitelem primogenitury, vznikly zde do 1715 následující památky: dřev. socha um. nad dveřmi do sak. ve far. k. Naneb. P. Marie^{a)}, dále kam. socha na zdejším m.^{b)} a dřev. socha ve zděné kapličce u cesty půl hodiny od města^{c)}

2/ na hl. nám. stojí poblíž *Dolní brány (Unteres Tor)* štíhlý kam. válcový sloup na hran. podst. (na stěnách zdob. vystupujícími obdénými rámy, v před. rámu dvojí dat.), s volut. kartuší (s náp. dole a korunovaným erbem hrabat Lodronů nahoře) osazenou vpř. před patkou sloupu, s korint. hlavicí a vrcholovou sochou (stojící kanov. drží křucifix zl. dopr.) – datace vpř. na podstavci označuje roky 1710 a 1750: první se jistě vztahuje ke vzniku památky, druhá nejspíš k její renovaci – vzhledem k tomu, že je sloup postav. na nejspíš mladší zděný hran. sokl, před nímž se nachází mladší nádržka na vodu, vyváděnou kov. rourou z t. soklu, je pravděpodobné, že byl na tuto substrukci sloup postaven až druhotně – patrně předtím stál na zdejším m. (před měst. branou *Unteres Tor?*), jelikož probošt von Eys zachycuje v *Gmündu* 1715 jedinou kam. sochu právě na m. (→ výše I. 1/) – zřiz. sloupu je nep. míst. vr. Karl Wentzl hr. von Lodron

1/ a) R 1. zpr. gmünd. probošta a arcikněže Johanna Georga Ludwiga Paumfeindta von Eys, 22. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [25]) – b) R t., pag. [26] – c) R t., pag. [25]-[26]; 2/ E (vpř. na pův. podst. sloupu) *1710 / 1750* – (t. výše, v kart.) *SANCTE / JOHANNES NE / POMOCENE / O. P. N.* – H (v menší kart. nad předchozím náp.) korunovaný znak hr. rodu von Lodron – L *JN* 2001, 463 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Gmünd in Kärnten*)

Gmunden, okr. město (OÖ)

na počátku m. *Traunbrücke* u jezera *Traunsee* (č. *Travenské jezero*) kam. socha (stojící kanov. s křucifixem držným zpr. doleva, podst. bohatě členěný, s hl. částí ve tvaru tumbly s volut.,

rostlinným dekorem zdobenu kart. s náp. na čelní stěně, v hor. části konkávní postament se 2 drobnými soškami andělků (andělek vl. sype z měšce mince, onen vpr. klečí) po bocích a náp. v čele), 1705 – **pozn.:** t. socha opakuje o rok st. vzor z *Linze*, obdobný podst. se jemně liší v porporcích (→ níže, Linz 6/)

Ě (v kart. vpř. na hl. části podst.) [...] / *Joannes Nepo* / [...] – (vpř. na hor. postamentu) *ITA DIGNE A NOBIS HONORABITVR QVEMCVMQVE / REX VOLVERIT VT HONORETVR / Ex libri Esther Cap. VI* (= 1705, upravený citát ze starozákonní knihy Ester, kap. 6, v. 11) – Ľ JN 2001, 472

Gnadendorf (NÖ, o. Mistelbach)

ve far. k. sv. Jana Křt. bohatě zdob. a polych. pr. boč. oltář s vyřez. sochami SJN (upr. ve vel. nice s konchou, stojící kanov. s úctou pohlížející na krucifix), andělů (po str.), v nást. Boha Otce a po str. sv. Jáchyma a Anny, cca 1720 (prot. k mar. oltáři)

Ľ JN 2001, 423 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Gnadendorf*)

Gobelsburg (NÖ, o. Krems)

pozn.: socha na balustr. sloupu N. Trojice (1689), přeneseného sem z vídeň. čtvrti Spittelberg 1822, se nenachází ve vídeň. soupisu památek z 1724

k sloupu a soše: Ľ JN 2001, 423 – *OPPEKER* 2003, 172-173 – *TÁŽ* 2017, 112, 115 (+ obr. 32), 117-118)

Gödersdorf (K, o. Villach-Land)

ve fil. k. sv. Vavřince vpr. boč. sl. oltář sv. Jiří a SJN nese tit. obraz obou světců (vl. stojí sv. Jiří zabíjející kopím draka, vpr. stojí SJN jako kanov. hledící na krucifix, jež drží zl. dopr. a natáčí ho k sobě, ☼), poč. 18. st.

Ľ JN 2001, 463

Goggitsch (NÖ, o. Horn)

na m. na polní c. z *Goggitsch* do *Gerasu* písk. socha (na hran. podst. vpř. i na bocích zdobeném rámy s vykrojenými rohy), 1728

Ě (vpř. na podst. v rámu) *O heiliger Johann / es Nepomukne / du wundert man / bitt bey gott / das er goggitsch / verschon / 1728* – Ľ JN 2001, 423 – I www.martr.at (*Johannes Nepomuk – Geras*) –

pozn.: pův. socha byla cca 1995 zcizena a o 10 l. později nahrazena novou sochou

Goldegg, zámek (NÖ, o. St. Pölten)

na příjezdové c. k zámku, obklopena kam. balustr. na 2 kam. stupních, kamenná velice reprezentativní socha na vys. podst. či pilíři – podst. je zdobný, trojetážový, v prvních 2 etážích (dole konvexní, nahoře konkávní) upr. vpřed vystupující výraznou rizalitovou částí, která je ve třetí etáži korunována al. znakem, jež z obou str. přidržují na řím. sedící andělci – za kartuší je třetí etáž dotvářena polygonálním sklem, na němž se v ladném prohnutí kupí oblaka, na kterých pr. nohou stojí a lv. nohou mírně pokleká SJ, kanov. sklánící se nad krucifixem, jež drží zl. dopr. – dle účetní kn. zdejšího pan. bylo na základ t. svatoján. pomníku

1716-17 zapláceno 6 zl. 33 kr., 1722 byl pomník opravován – zřiz. míst. vr., Johann Leopold Donatus kn. von Trautson († 1724) se svou chotí Marií Theresií roz. hr. Ungnad von Weissenwolff († 1741), pro něž byl zdejší zámek hl. sídlem

H (vpř. na třetí etáži podst.) al. znak Trautsonů a Weißenwolffů pod krounou – I de.wikipedia.org (*Schloss Goldegg (Niederösterreich)*) (dat. do pol. 18. st.) – www.martr.at (*Johannes von Goldegg – Neidling*) (dat. 1716-17, 1722)

Göllersdorf (NÖ, o. Hollabrunn)

1/ na sev. okraji obce socha netypického ztvárnění: na oblacích stojící prostovlasý vousatý kanov. (mozeta vz. velmi dlouhá, snad zcela bez zdobení na okrajích), hledící na krucifix, jež shora drží pozdvihnutou pr. rukou a zespu lv., podst. hran. s vykrajovanými rámy – 1703

2/ u býv. obranných příkopů socha – čtyřb. podst. s vystupujícími volut. boč. křídly s trásněmi, s vykrojeným rámem na před. stěně, postament přechází v dynamicky propracovaný vertikálně cílený oblačný shluk, z něž vpr. vystupuje andělek v uctivém gestu, vpř. uprostřed okřídlená and. hlavička – hor. část oblak podpírá and. eféb, skrytý částečně do mraků, vytvářeje tak oblačnou podnož pro klečícího SJN, jehož pravé koleno je v popředí – kanov. s výrazně dlouhou almucí hledí ke krucifixu a palmě, jež drží v pr., a mírně pozdvíženou lv. jako by žehnal – 1707, zřiz. míst. vr. Franz Anton von Puchheim (od 1711 von Buchheim-Schönborn), biskup ve *Vídeňském Novém Městě*

1, 2/ Ľ JN 2001, 411 – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Hollabrunn*)

Göstling an der Ybbs (NÖ, o. Scheibbs)

při již. výjezdové sil. u nyní již zaniklého náhonu zdejšího hamru šestib. kaple, bez oken, se 2 stěnami otevřenými vchodem, završená zvonovitou střechou s maličkou cibulovitou bání, uv. ve výklenku socha – 1729, zřiz. snad vedoucí zdejší huti či hamru („Faßziehhammer“) Paul Karl Grießenegger

Ě (na jedné z vnějších stěn kaple novodobý mal. náp.) *1729 / wurde diese Kapelle / zu Ehren des / hl. Johannes v. Nepomuk / am ehem. Fluder / für den Faßzieh- / hammer errichtet. / Vermutl. Erbauer war / der Hammerherr Ge- / werke Paul Karl / Grießenegger. –* Ľ JN 2001, 423 – **pozn.:** nynější svatoján. socha v kapli je na soklu dat. 1815

Götzendorf (OÖ, o. Rohrbach)

sz od zámku kam. socha (stojící kanov. vzhlíží ke kov. krucifixu, který do výšky pozdvihuje v lv., kdežto pr. rukou k ruce levé zdvihá palmu, podst. hran., vpř. nahoře opatřený al. znakem, níže nápisem), 1719, zřiz. Johann Christoph Heinrich von Oedt, který se t. r. ujal vlastnictví míst. zámku a pan. a t. svatoján. pomník dal vystavět na pam. své manželky Anny Charlotty, roz. von Geyersperg, jež t. r. zemřela

Ě (vpř. na podst.) náp. z 1719 – H (t. výše) al. znak zřizovatele a jeho choti – Ľ JN 2001, 472 – I

de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Oepping*) – **pozn.:** socha byla po jistou dobu součástí pom. padlých

Grafendorf (K, o. Sankt Veit an der Glan)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. obraz (olej, v akant. rámu), 1724

E (na obraze) 1724 – L JN 2001, 464 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Grafendorf bei Friesach*)

Grafenegg (NÖ, o. Krems)

pravděpodobně pro t. pan. dal míst. p. Wenzel Adrian Wilhelm hr. von Enckevoirt vytvořit brněnským sochařem Josefem Mangoldem kam. sochu, pro kterou 8. IX. 1707 objednal u eggenburského kameníka Wolfganga Steinböcka podst.

R smlouva mezi hr. von Enckevoirt a eggenbur. Kameníkem Wolfgangem Steinböckem, 8. IX. 1707 (ÖSTA, HHStA, Bestand Grafenegg, kart. 681) ← L OPPEKER 2017, 133

Grafenstein (K, o. Klagenfurt-Land)

ve far. k. sv. Štěpána hned u kostelních dveří po lv. ruce proti mar. oltáři na stěně dřev. polych. socha v živ. vel. (v pr. kruzifix, na hlavě biret, nad nímž ☼) a kolem vymalovaný plášť (drapérie), 1708, zřiz. Georg Heinrich říš. hr. von Orsini und Rosenberg, z trvalé obzvláštní pobožnosti a důvěry

R n. zpr. míst. faráře Sebastiana Kramera, 22. X. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [104])

Graz, dř. i Grätz, č. Štýrský Hradec, zem. hl. město Štýrska (ST)

- I. Arcijáhensství

mal. i z kamene či dřeva vytvořené podobizny se nacházejí ve všech kostelích, především ale u mostů, ovšem o – nejstarší z nich z 1694 (→ níže II. 1a/) – dol. 1715

R n. zpr. arcikněze arcijáhensství Graz, 7. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [2]) – t. (AES, Akt 22/56, 97nn) ← L HAHNL 1979, 93

- II. Město

1/ v měst. far. k. Boží krve:

1a/ vyobrazení, které sem 1694 z *Prahy* přinesla Maria Rosina Elisabeth von Herberstein († 1703)

1b/ nový oltář, 1702, zřiz. Georg von Stubenberg, zem. hejtman Štýrska (ve fun. 1687 † 1703)

2/ na domě v Prankergasse č. 24 v nice písk. socha (světec s andilkem držícím kruzifix a činícím gesto mlčení), 1722, aut. připsáno sochaři Johannu Jacobu Schoyovi

3/ na nádvoří měst. fary v Herrengasse 23 sousoší Svržení z m. (na kam. podloží stojí vl. bířic a hledí do nebe, vpr. druhý šerha lv. rukou za nohy podebírá vzad zakloněného SJ, oděného v kompletní kanov. roucho, tlačí pr. rukou světce na hrud' a tímto pohybem se jej chystá přehodit přes pomyslné pažení mostu do řeky), 1726, aut. sochař Johann Jacob Schoy

1a/ R n. zpr. arcikněze arcijáhensství Graz, 7. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [1]) – t. (AES, Akt 22/56, 97nn) ← L HAHNL 1979, 92; **1b/**

R n. zpr. arcikněze arcijáhensství Graz, 7. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [2]) – t. (AES, Akt 22/56, 97nn) ← L HAHNL 1979, 92; 1/ L MEZLER-ANDELBERG 1975, 33; 2/ E (náp.) *TUA PROTECTIONE DOMUS ISTA CONSERVETUR* (= 1722); 3/ I statues.vanderkrogt.net (*Graz – Steiermark – Mater Dolorosa, St Johannes von Nepomuk und der Auferstandene Christus*); 2, 3/ L JN 2001, 488

Gresten (NÖ, o. Scheibbs)

při již. okraji městyse poblíž m. přes tok *Kleine Erlauf* výkl. kaple zakončená stříškou, s vys. nikou v průčelí, v níž kam. socha (stojící kanov. drží zpr. doleva kruzifix s palmou) na hran. podst., obojí cca 1722-30

I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Gresten*) (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Scheibbs*)

Großengersdorf (NÖ, o. Mistelbach)

v ul. Hauptstraße u č. 95 kam. socha (stojící kanov. zaklání hlavu, na ústa klade ukazováček pr. ruky na znamení mlčení a v lv. ruce drží kruzifix natočený k divákovi) na čtyřb. kónickém prohnutém podst. s erbem vpř. a nápisy na stěnách, 1718

E (na plintu vpř.) 1718 – (na podst. vpř. pod erbem) *DIVE IOANNES / NEPOMVCENE / PROTECTOR HONORIS / TVERE NOS* (= 1718) – (t. vl.) *IN TE / DOMINE SPERAVI / NON / CONFUNDAR IN AETER, / NUM.* – (t. vpr.) *BEATI QUORUM / REMISSAE SUNT INIQUI / TATES ET QUORUM / TECTA SUNT PECCATA* / (odkaz na Písmo sv.) – H (vpř. na podst. v hor. části) znak se 3 helmy – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Großengersdorf*) (mylná dat. 1748)

Gross-Enzersdorf (NÖ, o. Gänserndorf)

ve far. k. P. Marie Ochránkyně na lv. boč. oltáři obraz z 1726 od malíře Johanna Georga Schmidta

L JN 2001, 424

Großglobnitz (NÖ, o. Zwettl)

1725 dostal rychtář a přísežní tohoto místa povolení postavit kam. sochu a museli se zavázat, že ji budou vždy udržovat v dobrém stavu – skulptura představuje stojícího kanovníka hledícího do nebe, s kruzifixem v pr. – stojí poblíž m. přes *Rotbach*

L OPPEKER 2012, 164 – **pozn.:** 1959 byla nad sochou postavena drobná kaple

Großmeiseldorf (NÖ, o. Hollabrunn)

u m. přes *Gartenbach* socha na čtyřb. volut. podst., zdobeném vpř., v rámu, reliéfem sv. Izidora (?) – římsa podst. zdob. oblaky – svatoján. socha představuje stojícího kanov. hledícího na kruzifix, jež před sebou za pomoci letícího andílka podpírá pr. rukou, lv. klade na hrud' – 14. I. 1724, zřiz. Philipp Ogger a Anna Maria, snad jeho choť

E (na podst. vz.) *Philipp Ogger Anna Maria, den 14. Jänner 1724* – L JN 2001, 411

Groß Pertholz viz *Bad Großpertholz*

Großpoppen či **Groß-Poppen** (obec od 1938 postupně vysídlena kvůli zřízení vojenského cvičiště) (NÖ, o. Zwettl)

1724 se zavázal zdejší obyvatel jménem Grockhoff, že bude udržovat sochu postav. na svém pozemku u lesa

L OPPEKER 2003, 182 – **pozn.:** socha nejspíš zanikla

Großraming (OÖ, o. Steyr-Land)

ve far. k. na pr. boč. ol. z 1736 (s pozdější s. Srdce Páně) boč. sochy SJN a sv. Ignáce, cca 1700

L JN 2001, 472 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Großraming*)

Großrußbach (NÖ, o. Korneuburg)

písk. socha (stojící kanov. zbožně shlíží ke krucifixu, který, podložený palmou, drží v pr. a lv. ruku klade na hrud') – darem ji obdržel rychtář a obec zdejšího městečka, kteří se 16. X. 1723 zavázali, že ji postaví a budou udržovat – k instalaci pomníku došlo v pol. XI. t. r., kdy ho také požehnal míst. farář Josephus Strehle (ve fun. 1718-23) – původcem t. projevu úcty byl arcib. sklep mistr Lorenz Mirling

I www.marterl.at (*Bildstock hl. Johannes Nepomuk, Großrußbach*) (události 1723) – de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Großrußbach*) – **pozn.:** v pol. 18. st. byla socha vsazena do vznosné výkl. kaple vně zdi zám. areálu

Großweikersdorf (NÖ, o. Tulln)

v Horner Straße kam. socha (kanov. v mírném pokleku na oblacích, sklánějící se ke krucifixu, jež podpírá nahoře lv. rukou za asistence letícího andílka, v pr. ruce býval atribut, v popředí dole druhý andílek drží kam. svítilnu ve tvaru šesticípé hv., hran. podst. vpř. zdob. rozv. rámem), 1713

E novodobý náp. na desce vpř. na podst. udává jako r. vzniku 1713 – L JN 2001, 425 (dat. 1719) – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Tulln*) (dat. 1719)

Guntersdorf (NÖ, o. Hollabrunn)

ve far. k. Naneb. P. Marie na hl. ol. hl. oltářní obraz SJN klečícího před P. Marií s Ježíškem (SJ přináší Matece Boží na tácku svůj jazyk, Madona naň shlíží, Ježíšek se na světce laskavě dívá a v ruce drží lilii, jako by mu ji podával), cca 1720

L JN 2001, 411

Gurk, 1072-1787 sídlo biskupství (K, o. Sankt Veit an der Glan)

v kryptě pův. katedrály, nyní far. kostela Naneb. P. Marie oltář s ležící figurou pod bald. a s andílky držícími kříž a palmu, 1727

L JN 2001, 464

Güssing, okr. město (B)

ve frant. k. Navšt. P. Marie (od 2013 basilica minor) při pr. stěně v lodi boč. oltář, mohutná štafirovaná sl. architektura s tit. obrazem (SJN jako kanov. klečí na oblaku s rozpaženýma rukama a v pr. ruce podává na oblacích sedící P. Marii s Ježíškem svůj jazyk, světec i Madona jsou

obklopeni and. postavami, nahoře v nebesích symbol N. Trojice, zářící trojúhelník s holubicí, dole pod světcem scénérie Svržení z m.), s menším obr. sv. řeholnice v nást., před nímž na římsách po str. klečí sochy 2 andělů, nejvýše Ježíšův monogram *IHS* s planoucím srdcem, obklopený svatozáří a věncem oblak a okřídlených and. hlav – dílo z 1725

E (na oltáři) letop. 1725 – L JN 2001, 458 – I de.wikipedia.org (*Franziskanerkloster und Klosterkirche Güssing*)

Gutenbrunn (NÖ, o. St. Pölten)

pův. vně obce v polích, nyní upr. obce na místě starého far. k. kam. socha – stojící světec v modlitbě spíná ruce a mírně se naklání ke své pr. str., nad krucifixem s palmou, jež oběma rukama nad sebou drží andílek stojící před světcovou pr. nohou – skulptura spočívá na hran. podst., vpř. zdobeném rámem s reliéfem (na mostě se 4 oblouky sedí andílek, prstíkem pr. činící gesto mlčení, s lv. na zavěšené knize, nad andílkem oblaka, na hladině *Vltavy* pod mostem upr. do kruhu rozmístěno 5 pětícípých hv.), ostatní stěny podst. opatřeny kartušemi s ov. rámy, v nichž náp. – 1726, zřiz. majitel míst. pan. Johann Joseph šlechtic Tepser von Tepsern, na základě smlouby – t. pán listinou z 1. V. 1727 zajistil udržování t. pomníku

E (na podst. ve 3 kart. nápisu) *EX / VOTO / Í: Í. N. D. T. / 1726 – OMNEM / INFAMIAM / ET / TEMPORALEM / DERISUM / AVERTE / A / NOBIS – BONAM / FAMAM / ET / ILLÆSUM / HONOREM / CONSERVA / NOBIS* – L JN 2001, 425 – OPPEKER 2017, 144-146 (+ obr. 57) – **pozn.:** nad sochou 1775 postav. kaple

Gutenbrunn viz Baden

Gutenstein (NÖ, o. Wiener Neustadt)

u m. přes ř. *Piesting* (*Kalter Gang*) polych. dřev. socha (na obláčku stojící kanov. shlíží ke krucifixu drženému zl. dopr., v lv. ruce palma), 1722, zřiz. správce Ägidius Theophil Winkler, na základě zbožného smlouby a z patřičné úcty

E (v kart. nad vs. do kaple, která byla pro sochu zbudována 1904) *STATVA ISTA POSITA FVIT / EX PIO VOTO DEBITAQVE VENERATIONE / PRÆNOBILIS ATQVE STRENVII D[OMI]NI REGENTIS / ÆGIDII THEOPHILI VVINKLER (= 1722) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Gutenstein (Niederösterreich)*)*

Hacking (W, 14. měst. obvod)

v Deutschordensstraße v nice již. fasády Hackinského mlýna (*Hackinger Mühle*) řádu n. rytířů socha (na oblacích klečící kanov., s prázdnou spuštěnou pr. rukou, v lv. ruce, pozdvihnuté přes nařasený cíp almuce, drží kříž, na nějž hledí), 1704

E (na římsce podst. vpř.) *ANNO 1704 – L JN 2001, 518 – OPPEKER 2017, 180 (obr. 89), 181, 183*

Hadersdorf (W, 14. měst. obvod)

1/ v poutním, původně kláš. (augustiniánů bosáků), nyní far. k. Navšt. P. Marie zv. *Mariabrunn*:

1a/ po obléhání *Vidně* sem um. vel. dřev. socha (☉), dol. 1715

1b/ boč. oltář, cca 1723

2/ před t. k. vel. kam. socha, dol. 1715

3/ na Hauptstraße (proti domu č. 36) kam. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix, který spolu s palmou drží zl. dopr.) na čtyřb., dolů se rozšiřujícím soklu s náp. na čelní stěně, 1724

4/ v Mauerbachstraße sev. od m. přes *Mauerbach* kam. socha (stojící kanov. spíná ruce, kterými přidržuje spodní část krucifixu, jež má spolu s palmou položený na pr. paži a kontempluje ho) na hran. podst., 1. čtvr. 18. st.

1a/ R nedat. l. zpráva z konventů N. prov. aug. bos. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 202^{r-v}); **1b/** I de.wikipedia.org (*Pfarr- und Wallfahrtskirche Mariabrunn*); **2/** R nedat. l. zpráva z konventů N. prov. aug. bos. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 202^v); **3/** E (vpř. na podst.) těžko čitelný šestiřádkový n. náp. s dat. 1 7 Z 4 tvořící poslední řádek – I www.schoener-reisen.at/thread/10443-11-sankt-nepomuk-der-brueckenheilige-teil-11/?pageNo=5 (#94) (dat. 1774) – **pozn.:** socha se nyní nachází u vs. do sakristie v míst. far. a pout. k. Mariabrunn; **3, 4/** I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen in Wien*) (3/ dat. 1744); **4/** L JN 2001, 518

Hadersdorf am Kamp (dnes část městyse Hadersdorf-Kammern) (NÖ, o. Krems)

u starého m. přes ř. *Großer Kamp* stojí kam. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix, který drží s palmou zl. dopr., hran. podst. vpř. zdob. akant. kartuší s náp.), 1715

E (v kart. vpř. na podst.) *Alle / so auff dich / hoffen / werden / nit zuschan / den / 17* (monogram *A JAB V?*) 15 – L ÖK 1, 161 – LASFARGUES 1965, 237 – JN 2001, 425 – OPPEKER 2003, 181 – TÁŽ 2017, 81, 108 – I www.marterl.at (*Johannes Nepomuk bei der Brücke, Hadersdorf-Kammern*) – **pozn.:** socha je chráněna bald., totiž dřev. střešou na 4 kam. sl., označenou letop. 1775, kdy asi došlo k její obn. – silná bouře 1937 sochu povalila a poničila, ta byla na několik l. uložena na faře a 1955 opět postav., tentokrát u nového m. přes *Großer Kamp*

Hagenberg im Mühlkreis (OÖ, o. Freistadt)

při sil. do *Pregarten* socha, označ. 1723

E náp. – L JN 2001, 472

Haldensee (T, o. Reutte)

v kap. sv. Jakuba Menšího obraz, olejomalba, 1,25 × 0,90 m, v bohatě řez. akant. rámu: v síni se sloupy stojí upr. SJ, kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv. – po pr. straně stůl s rozevřenou knihou a globem, za ním sloup, nad ním drapérie, u níž se vznáší anděl a nad světcovou hlavou drží věnec z 5 hv. – z lv. hor. rohu na světce z rozevřených nebes vyzárají paprsky, doprovázené v oblacích and. hlavičkami – vl. v pozadí výjev Svržení z m. – cca 1700

L MÖLLER 1995, 121 – JN 2001, 499

Hall in Tirol (T, o. Innsbruck-Land)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše na boč. oltáři (mram. dílo až z 1734) upr. kam., bílá a zlac. socha (stojící kanov. s krucifixem v pr.), st. než oltář, z poč. 18. st., dílo sochaře Franze Stöckla (1671-1732)

2/ v jez. (nyní fil.) k. Všech sv., na pr. stěně kap. sv. Františka Xav. obraz, olej na plátně, 1,05 × 0,90 m, v nádherném rámu s volut., rostlinným a mřížkovým dekorem, po 1708, protože malba je zrcadlově obráceným a v detailech rozvinutým přetlumočením Moschlitzových univ. tezí z uvedeného r. (→ B.4, 68) – na obraze oproti grafice je SJ zachycen v plné polopostavě, rozevřená kn. před ním pojata mírně odlišně, bíret na stolku rozměrnější, nebesa nad světcem rozevřena a obohacena o sestupující zář, nimbus 5 hv. velice jemný – aut. obrazu by mohl být malíř Paul Ainhauser († 1720)

1/ L MÖLLER 1995, 125, 128; **2/** L TÝŽ, 128; **1, 2/** L JN 2001, 499

Hallein, okr. město (S)

1/ v děk. (far.) k. sv. Antonína poust. a sv. Jeronýma:

1a/ 1709 nebo 1708 sem darovala Maria Laimingerin, zdejší měšťanka a obchodnice s bílým prádlem, podobiznu, tj. nejprve mal. obraz, pak ale sochu (☉), vys. do 5 stop, upravenou malířem, a dala ji umístit vedle ol.

1b/ obraz Apoteózy se scénou utonutí v pozadí, 1721, zřiz. V. K. (dle sign. na malbě)

2/ na ostrově *Pernerinsel*, naproti nám. Schifferplatz ve výkl. kapli socha (stojící kanov. vzhlíží ke krucifixu, který drží v pozdvihnuté pr., palmu pak drží v mírně pozdvihnuté lv.), poč. 18. st.

1a/ R n. zpr. míst. děkana Niclase Khäschnikha, 31. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [56]); **1b/** E (na obraze) *V. K.* – L ÖK 20, 104 – LASFARGUES 1965, 282; **2/** L JN 2001, 481 – I de.wikipedia.org (*Pernerinsel*)

Hardegg, č. Hardek (NÖ, o. Hollabrunn)

před skaliskem pod Hodinovou věží (*Uhrturm*) při býv. měst. bráně a vs. do předdvoří hradu písk. socha (stojící kanov. hledí k nebi, pr. na hrudi, v lv. krucifix s palmou, hran. podst. se vespod rozšiřuje a je zdob. vypuklými rámy), 1724

E (na podst. snad bývaly náp.) – (na plintu sochy vpř.) 17 Z 4 – L JN 2001, 412 – OPPEKER 2017, 150 (+ obr. 61)

Hart bei Graz, dř. Hart bei St. Peter (ST, o. Graz-Umgebung)

v ohybu Rupertstraße kam. socha (stojící kanov. objímá oběma rukama na hrudi malý krucifix opřený o lv. rameno) na hran. podst., 1723

E (vpř. na podst. v rámu) *HIC Deo stat / CVIVS faVore / VIta et faMa stat* (= 1723) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Hart bei Graz*) (bez dat.)

Hart im Zillertal (T, o. Schwaz)

na m. socha, dol. 1718 či 1719

R zpr. z 1718 či 1719 (AES, Akt 22/56, 332) ← L
HAHN 1979, 99

Haslach an der Mühl viz Schlägl

Haugsdorf (NÖ, o. Hollabrunn)

profes bened. kláštera *Göttweig* a provizor tamní f., P. Marian Luz, 1715 písemně sdělil, že Franziska Polyxena hr. von Schallenberg dala postavit sochu na louce u ř. zvané *Pulcka-bach* (tj. *Pulkau*, č. *Pulkava*), a to z pevného přesvědčení, že je SJN patron řek, s čímž souhlasili mnozí z lidu – s nejvyšší pravděpodobností byla zmíněná svatoján. socha postavena v centru pan. *Haugsdorf*, které řečená hr. († 30. XII. 1710 ve *Vídni*) získala po svém prvním manželovi, Josephu Ignazi svob. p. von Kirchberg († 1698), totiž přímo v *Haugsdorfu*, kolem něž *Pulkau* protéká – **pozn.:** nyní tam u m. přes t. tok stojí socha z 1739

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, příl. A k dopisu pasov. kurie ve *Vídni* z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 237*) – L *JN* 2001, 412 (socha z 1739)

Heiligenstadt (W, 19. měst. obvod)

na Pfarrplatz před k. sv. Jakuba polych. kam. socha v živ. vel. (v postoji elegantně natočený prostovlasý kanov. shlízí ke křížovému, který drží v pr. a opírá si jej o pr. rameno, v lv. ruce bíret, čtyřb. podst. kónický, prohnutý, se zbytky náp. vpř.), 1723, zřiz. J. W. C.

E (na podst. vpř.) zbytek náp. – (t. vl. pod zlac. korunkou zlac. monogram) *JWC* (a dat.) 1723 – L *ÖK* 2, 411-412 – LASFARGUES 1965, 279-280

Hernals (W, 17. měst. obvod)

1/ ve far. k. sv. Bartoloměje (od 1720 s přilehlou *Kalvárií* v péči paulínů) socha, 1721, obraz, 1722, a oltář, 1723

2/ u pout. místa *Kalvarienberg*, postaveného 1709-14 za účasti bratrstva 72 učedníků působícího při k. jez. profesního domu *Am Hof* ve *Vídni*, dalo 1712 t. bratrstvo postavit sochu (prot. k s. sv. Františka Xav., na prvním stupni *Kalvárie*)

3/ na hernalské sil. (nejspíš dnešní *Hernalser Hauptstraße*) socha, 1707

4/ vně *Hernals* socha, 1720, zřiz. Paul Schieshoffer

5/ na kam. m. socha, 1718, zřiz. zdejší majitel Rauchmüller šlechtic von Ehrenstein

1/ L *Vienna Austriae* 1724, 61, 62, 63 – I www.wien.gv.at (*Hernalser Kirche*); 2/ G *Kalvarienberg*, 1724, aut. Salomon Kleiner (zachycen areál hernalského k. a přilehlého vrchu *Kalvárie* s několika s. na vstupním schodišti) – L *Vienna Austriae* 1724, 62 – FUHRMANN 1767, 738 – I www.wien.gv.at (*Hernalser Kalvarienberg*); 3/ L *Vienna Austriae* 1724, 71; 4/ L t., 74-75; 5/ L *ÖK* 2, 239 – LASFARGUES 1965, 237

Herrnbaumgarten (NÖ, o. Mistelbach)

ve vsi na hl. c. kam. socha: kanov. (s „jazýčky“ u krku) pokleká pr. nohou na oblaka vpř. zdobená okřídlenou and. hlavou, shlízí na křížovému, který drží spolu s palmou v lv. a rozevřenou pr. ruku natahuje do strany – po lv. str. sedí na obláčcích andílek a

vzrahuje ke světcí lv. ručku, přes kterou má přehozen drobný plášť – podst. čtyřb., dolů se mírně rozšiřující, zdobený na všech stěnách rámy, z nichž 3 nesou rostlinný dekor (vl., vpr. a vz.) a 1, na čelní stěně, nese chron. – 1724

E (vpř. na podst. v rámu) *HONORIS PATRONE / SACERDOTII INGENS DECUS / DIVE IOANES / PROPITIUS ESTO NOBIS* (= 1724) – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Mistelbach*) (mylná dat. 1719)

Herzogenburg (NÖ, o. St. Pölten)

1/ v kláš. a far. k. sv. Štěpána při klášteře augustiniánských kanovníků:

1a/ na boč. stěně (nejspíš v presb.) socha, dol. 1715 (o) a 1728

1b/ v kostelním inventáři z 1728 zde dol. oltář, stejně tak 1738 (stával asi v Dušičkové kap. vedle hl. ol. a ol. sv. Patrika)

2/ u m. přes ř. *Traisen* socha (o, stojící kanov. v mírném předklonu drží zl. dopr. kříž s vel. palmou), dol. 1715

3/ některé osoby daly vytvořit sochy (o), dol. 1715

4/ v účetních knihách probošta t. kláštera, Leopolda von Planta (ve fun. 1721-40), je v březnu 1729 doložen výdaj 8 zl. malíři za „sv. Nepomuka“

1a, 2, 3/ R n. zpr. míst. děkana Johanna Michaela Kocha pro pasov. konz., 1715 (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Herzogenburg, Pfarakten) ← L OPPEKER 2003, 176, 189; 1b/ L OPPEKER 2003, 189-190 – **pozn.:** v novém k. (1743-48) se již oltář nenachází; 2/ L *JN* 2001 426 (dat. 1. čtvr. 18. st.); 4/ L OPPEKER 2003, 190

Himberg (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

u m. přes vodní tok *Kalte Gang*, poblíž domu ve Wienerstraße č. 2 kam. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke křížovému, jež drží zpr. doleva, v pr. ruce má navíc palmu, čtyřb. podst. rozšířen vyklenutím do boků, vpř. kart. s náp.), 1706, zřiz. B. a M. G.

E (v kart. vpř. na podst.) *TIBI / STELLIFERO / FAME / ADVOCATO / EX VOTO POSUERE / B & M G* (= za předpokladu, že druhý až čtvrtý řádek v sobě nesou chron., vychází letop. 1706) – L *JN* 2001, 427 (dat. do 2. čtvr. 18. st.) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Himberg*) (dat. 1706)

Himmelberg (K, o. Feldkirchen)

v kap. sv. Michala obraz, dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. faráře Antona Jordana, (1716) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [31])

Hinterbrühl (NÖ, o. Mödling)

kam. socha (stojící štíhlý kanov. s křížovému v lv. a palmou v pr., hran. podst. s prostým rámem vpř.), 1721

E (vpř. na podst. v rámu mladší náp.) *Heiliger Johannes / von Nepomuk / bitte für mich / und alle deren Ruf / gefährdet ist / 1721* – L *JN* 2001, 427 – I www.marterl.at (*Hl. Nepomuk – Hinterbrühl*) – **pozn.:** socha byla na současné místo u pot. před kostelem přen. 1844

Hochneukirchen (NÖ, o. Wiener Neustadt)

ve far. k. sv. Bartoloměje obraz, dol. 1715

Ř zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Hochosterwitz, hrad (K, o. Sankt Veit an der Glan)

v impozantním hradním areálu stojí poblíž 13. brány na opevněné terase hradní kostel z 1586 (jednoduchý, s polygonálním pres. a věží), do nějž jihotyrolský sochař Michael Bacher dodal bohatě vyřez. (polych.) oltář 1729 (či cca 1730), a nejspíš tehdy svatyně přijala nové patrocinium a stala se kostelem – zmíněný (hl.) oltář je sl. portálová arch. s tit. obrazem Svržení z m., vycházejícím z Pfeffelovy předlohy, po str. sochy sv. Mikuláše (vl.) a sv. biskupa (vpr.), v nást. obr. N. Trojice s P. Marií, po bocích nást. andělé (vpr. s muč. palmou), krásně zdob. antependium nese v ov. rámu upr. malbu mrtvého JN na hladině *Vltavy* s trojobloukovým m. v pozadí

L JN 2001, 464 (oltář dat. 1729) – I www.burg-hochosterwitz.com/burganlagen/burgkirche (oltář dat. cca 1730, aut.)

Höflein (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

ve far. k. sv. Oldřicha socha na konzole, poč. 18. st.

L JN 2001, 427

Höflein an der Donau (NÖ, o. Tulln)

v lodi far. k. sv. Markéty socha na konzole, cca 1725

L JN 2001, 427

Hohenau an der March, č. Cáhnov (NÖ, o. Gänserndorf)

socha (stojící prostovlasý kanov. kloní hlavu ke krucifixu, drženímu s palmou v pr., v lv. ruce biret, hran. podst. dvouetážový, dol. část směrem dolů vydutá, čelní stěna dol. části zdobená rámem s kart. a náp.), zakoupena 1723 v *Eggenburgu*

E (v kart. vpř. na podst.) *ST JOHANNES / NEPOMUCENE / PATRONVS NOS / TER IN HOCH / NAV ESTO* – (výše nad rámem) 1742 – L JN 2001, 427 – I www.marterl.at (*Johannesstatue – Hohenau an der March*) – **pozn.:** dle obecních účtů z 1734 socha zakoupena v *Eggenburgu* 1723, dlouhou dobu stála na tzv. *Pfarrhofhügel* nebo *Johanneshügel*, nyní stojí u far. k. Nal. sv. kříže

Hohenburg (K, o. Spittal an der Drau)

k. *Maria Hohenburg*, mar. pout. a fil. k. stojící na zdaleka viditelné skále na území obce **Lurnfeld**, obsahuje hl. ol. z 1714 a 2 boč. oltáře z doby cca 1720, na levém z nichž se nachází socha a ol. obr. sv. bratra Konráda z *Altöttingu*

L JN 2001, 469 – I de.wikipedia.org (*Filialkirche Hohenburg (Lurnfeld)*)

Hohenwerfen (S, o. St. Johann im Pongau)

v kap. pevnosti *Hohenwerfen* na stěně u ol. prostřední deska s malbou (○), kterou 1712 věnovala a zavěsila kaprálova žena, podrobnosti

k tomu však 1715 již nebylo možno zjistit, jelikož řečená † 1713

Ř n. zpr. kaplana pevnosti Hohenwerfen, Wolfganga Zauchenpergera, 20. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [63]-[64])

Hollabrunn, č. Holabrun, okr. město (NÖ)

1/ na křižovatce *Znaimerstraße* a *Jordangasse* kam. socha (hran. volut. podst. vpř. zdob. volut. kartuší a na před. římsě okřídlenou and. hlavičkou), 1723

2/ s. sv. *Karla Bor., připojená spolu se s. dalších mor. svatých 1713 k mar. sl. (1681) na hl. nám., bývá mylně pokládána za sochu* (→ L JN 2001, 412 atd.)

I/ L JN 2001, 412

Hopfgarten im Brixental (T, o. Kitzbühel)

na nám. za far. kostelem při fasádě domu, tvořeného v hor. části stěnou staré hř. kaple, kam. socha: stojící kanov. s krucifixem a palmou v lv. a s pr. položenou na hrud', lem rochety, manžety, límec a štrapec na almuci zlaceny – podst. dvouetážový, hran., velmi vys., spodní etáž vpř. zdob. rámem s oblouky nahoře a dole a se zasazenou malbou Svržení z m. (na plechu) – hor. etáž určitě původní, nízká, vpř. zdobená zlac. rámem s vykrojenými rohy, se zlac. náp. a obdélným útvarem upr. – 1725

E (vpř. na hor. etáži podstavce v rámu) *Heyliger / Joannes / (obdélný útvar) / Nepomucene, / Bitt für uns. / 1725* – L MÖLLER 1995, 136 – JN 2001, 500 – **pozn.:** pomník dole obklopen nejspíš pozdější, členitou nádržkou na vodu, spod. část podst. může být mladším doplňkem, socha kryta zvlněnou plechovou stříškou zasazenou do stěny budovy

Horn, č. Rohy, okr. město (NÖ)

1/ na nám. mor. mar. sl. (s *Immaculatou* ve vr.), 1680, aut. kameník Josef Macho – sl. je obklopen sochami N. Trojice a světců na podst., mezi nimiž JN (vz. upr., s letícím andílkem nesoucím krucifix) – **pozn.:** není jasné, z které doby sochy pocházejí, nelze vyloučit, že svatoján. socha byla přip. až při obn. sloupu 1739

2/ pův. u mýtnice u *Videňské br. (Wienertor)*, nyní u m. přes *Breiteneicherbach* ve Wiener Straße socha (stojící kanov. klade lv. na hrud' a v pr. má o rameno opřený krucifix podložený palmou, na hran. podst. vpř. vytesaný list papíru s náp.), 1709, zřiz. Maria Susanna hr. von Hoyos, cí. dvorní dáma († 1714)

I/ E (na podst. sloupu) náp. uzavírá chronogram: *hanC statVaM Voto popVLV's fVnDaVerat hornae.* (= 1680) – L JN 2001, 428 (dat. 1679) – OPPEKER 2003, 172 (dat. 1679) – TÁŽ 2017, 110 (dat. 1680 v chron. a událost z 1679), 112, 114 (obr. 31) – I marterl.at (*Pestsäule, Horn*) (dat. 1680, obn. 1739); 2/ E (vpř. na podst. v rozích) *1 / 7 / 0 / 9* – (t. na vytesaném listu papíru) *Gott, / und deinem / auserwählten Märterer / IOANNI NEPOMUK / hat dises Bild zu lob und Ehr / setzen lassen / die Hoch u. Wohlgebohrene / MARIA SUSANNA / Gräfin von HOYOS / und Kayl. Hof-Dame / im Jahr 1709 / Vor aLLen Gott besCher / gnaDE[...][...]elt Mit Ehr.*

(závěrečný chron. neúplný kvůli částečné nečitelnosti náp.) – L JN 2001, 428 (bez dat.) – OPPEKER 2003, 173, 179, 180 (dat. 1709), 197 – TÁŽ 2017, 139, 141 (+ obr. 54), 150 – I marterl.at (*Statue Hl. Johannes Nepomuk, Horn*) (náp. a dat. 1709, socha přen. 1914) – **pozn.:** dneš. socha pochází asi z 2. pol. 18. st. (I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Horn (Niederösterreich)*))

Hötting (nyní část města Innsbrucku) (T)

1/ ve starém far. k. sv. Ingenuina a Albuina na stěně po lv. straně hl. oltáře polych. dřev. socha (na oblacích klečící prostovlasý kanov. drží v pr. palmu a hledí ke kříži, který drží v pozdvihnuté lv.), rané 18. st.

2/ součástí dnešní innsbrucké měst. části je také **zámek Büchsenhausen (Schloss Büchsenhausen)** – ten se stal 1683 (1686) majetkem urozené vdovy Anny de Lama, která jej dala rozšířit a zbarokizovat podle plánů Johanna Martina Gumppa st. – v majetku ryt. rodu de Lama byl zámek až do 1833 – SJN byl 1688 vyvolen za míst. dom. patrona, jak dosvědčuje náp. v ozdobné kartuši nad zám. vchodem, doprovázené vespod erbem rodu de Lama a nahoře vrcholovou písk. sochou, což je vše dílem z doby cca 1730 (aut. sochy je Stephan Föger) – někdy tou dobou, jistě však do zač. 18. st. vznikl obraz, malba na plátně v rámu nahoře segmentově ukončeném, 2 × 1,25 m, dílo malíře Kaspara Waldmanna (1657-1720), který se 1684 stal innsbruckým měšťanem, oženil se s Reginou de Lama, pocházející ze zdejšího zámku, a 1692 začal zastávat funkci radního v *Innsbrucku* – obraz představuje dole upr. stojícího SJ jako kanov. (☼ vyznařující zpoza hlavy), který klade pr. na hrud', lv. ruku natahuje a rozevívá a zrak obrací vzhůru k Immaculatě, která naň shlíží, obklopena kol dokola vel. zářícími hvězdami, po stranách pak na oblacích vl. klečí sv. Jan Křt. obrácený k Matce Boží, vpr. letí anděl a světci podává palmu, za světcem pod oblaky průhled do krajiny – malba ozdobila oltář v zám. kapli, kterou rod Lama zřídil ve vých. části zámku a 25. VIII. 1698 ji vysvětil ke ctí brixen. biskup Johann Franz hr. Khuen von Belasi (ve fun. 1687 † 1702) – někdy na poč. 18. st. vznikl také obraz zdobící schodiště ve vých. zám. budově, tempera na plátně, 2,43 × 2 m, zachycující pohled na zám. areál, nad nímž v nebesích na oblacích sedí 3 světci, upr. SJN (kanov. hledící na kříž, který s palmou drží v lv.) a po str. mučedníci Jucundus a Fausta, pod nimiž probíhá nařasená páska s l. citátem v. 14 z *Žalmu* 131, z něž vyplývá, že si znázornění světci vybrali zdejší zámek za svůj příbytek a místo odpočinku

1/ L MÖLLER 1995, 151 (dat. rané 18. st.) – JN 2001, 501 (dat. 2. pol. 18. st.); 2/ E (v kart. nad vs. do zámku) *SANCTUS / IOANNES NEPOMUCENSIS MARTYR / PATRONUS / A:º 1688. IN BIXENHAUSEN PRIMITUS / ELECTUS* – (na obraze na schodišti, na pásce) *HÆC REQUIES MEA, HIC HABITABO, QUONIAM ELEGI EAM. Ps. 131 – L MÖLLER 1995, 11-12, 107, 140-143 – JN 2001, 502 – I de.wikipedia.org (*Schloss Büchsenhausen*)*

Hüttau (S, o. St. Johann im Pongau)

na fáře vyobrazení, dol. 1715

R dobová zpr. (AES, Akt 22/56, 272) ← L HAHNL 1979, 98

Inn, řeka, oblast jejího toku (R, N)

protože je JN uctíván (např. v *Alpbachu* v *Tyrolsku*, → C.1, t.) jako obzvláštní ochránce ve vodních nebezpečích („specialis in periculis undarum Patronus“), jsou mu na různých místech řeky *Innu* stavěny u mostů podobizny vyřezávané ze dřeva, dol. 1718

R n. zpr. Sebastianiana Paltrama, vikáře v Alpbachu, 27. I. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [98])

Innsbruck, č. Inšpruk či Inomostí, zem. hl. město Tyrolska (T)

1/ na měst. m. přes ř. *Inn* stála socha údajně již 1709, její osud však není blíže znám – existovala-li opravdu, pak na m. setrvala jen krátkou dobu, neboť na plánu města z 1712 není zaznamenána

2/ naproti tomu jsou dobře dol. dějiny pozdější sochy na t. mostě: úmysl postavit u *Innsbrucku* (či u m. přes *Inn*) velice krásnou mram. nepom. sochu pojal *Český národ v Innsbrucku* již 1715^{a)} – následně vytvořil nákladnou sochu z bělostného mramoru dv. sochař Ingenuin (tj. Jenewein) Lechleitner (1676-1731) a právě v den, kdy ji dokončil, v předvečer svátku, tj. 15. V. 1716, ji dal na m. s velkolepou slavností osadit cis. gubernátor pro Tyroly a Přední Rakousy Karel Filip Falcko-Neuburský (ve fun. 1705/12-16), vel. ctitel^{b)} – původcem a finančním podporovatelem t. nepom. díla i jeho slavnostního uvedení byl gubernátorův služebník, zásobovací (?) písař a sekretář Václav Stad(t)ler, rodem Čech – původ sochy a popis jejího slavnostního vztyčení zachytil pozdější pam. náp.^{c)} – socha měla podst. z červ. mramoru – při katastrofální povodni 11. VII. 1762 byla spolu s vět. částí mostu zničena (podařilo se najít jen podst.) a později nahrazena novou nepom. sochou^{d)}

3/ Josef Hyacinth (Hyazinth) Dörfflinger (Dörfflinger, Derfflinger), písař dvorního stavebního úřadu v *Innsbrucku*, ve svých těžkostech slíbil SJN, že mu postaví kapli z peněz, které nashromáždí ve sbírce – když mu světec skutečně pomohl (→ D.1, 869), svůj slib splnil: v nové ulici na *Innrainu*, v měst. části na jih od hradeb, probíhající paralelně s řekou *Innem*, postavil spolu s několika svými společníky 1721 v krátkém čase 14 dnů kapličku či malou kapli a získal pro ni 12. IX. 1723 u brixen. biskupa Kaspara Ignaze von Künigl (ve fun. 1702 † 1747) pov. ke čtení mši sv. o nedělich a svátcích – byla to provizorní stavba a Dörfflinger nadále sbíral peněžní dary, aby ji mohl nahradit stavbou důstojnější – do této pův. svatoján. kaple byla um. polych. socha z borovicového dřeva (na oblacích klečící prostovlasý kanov. shlíží směrem dolů, v pozdvihnuté pr. drží krucifix, rozevřenou lv. ruku drží mírně od těla, na oblacích vpř. okřídlená and. hlava), spanilé dílo dv. sochaře Ingenuina (tj.

Jeneweina) Lechleitnera z doby cca 1720, jak zmíněno v pam. náp. → výše 2/ c)

4/ nasbírané peněžní dary během několika let vzrostly natolik, že bylo možné přikročit ke zbudování nádherného kostelíka či kostela (nyní zv. *Johanneskirche*) namísto původní malé stavby na *Innrainu* – již 1727 přivedla vzrůstající pobožnost ve stávající kapli Dörfflingera k žádosti o její rozšíření, ale teprve o 2 roky později se mohlo přistoupit k novostavbě – zákl. kámen k nepom. svatyni položil 23. V. 1729 opat nedalekého prem. kláštera *Wilten*, Martin von Stickler (ve fun. 1719 † 1747), určený k tomu brixen. biskupem Küniglem, přičemž se slavnostního aktu zúčastnil zem. hejtman, hr. Sebastian Künigl jakožto zem. knížecí komisař – architektem t. reprezentativní svatoján. stavby, velmi význačného nepom. monumentu v rámci celých Tyrol, významně finančně podporovaného císařem Karlem VI. a tyrol. šlechtou, byl Georg Anton Gumpp (1682-1754) – hotová svatyně byla vysv. 5. VI. 1735, již 1731 do ní byla přen. Lechleitnerova svatoján. socha z předchozí kaple

5/ ve dvorním a zároveň frant. kostele dřev. socha, 1,5 m vys., starobylého provedení (stojící kanov. s ov. medailonem zavěšeným na hrudi, drží ve spuštěné pr. nyní palmu, dříve nejspíš krucifix, a lv. ruku klade na hrud'), před 1700

6/ v serv. klášteře:

6a/ v refektáři v galerii 9 obrazů též obraz, olej na plátně, 2 × 1,30 m (SJN jako prostovlasý kanov. s prostou ☼ nad hlavou klečí na oblacích s andělky, z nichž 1 s palmou rozvalen v popředí, a uctívá krucifix, který před sebe zdvihá do výše lv. rukou a vztahuje k němu rozevřenou pr.), 1729, aut. malíř Johann Georg Dominikus Grasmair (sign.) – **pozn.:** obraz je velmi podobný Grasmairovu obrazu z 1728 v *Caldaro sulla Strada del Vino* (A.5, → Itálie, t.)

6b/ v klášteře se uchovává bozzetto (kanov. SJN s ☼6* kolem hlavy je oslavován v nebesích anděly s atributy a vzhlíží do nebeských výšin, olej na plátně en grisaille, 45,5 × 21,8 cm) pro obraz boč. oltáře v zám. kap. v *Schönbrunnu*, cca 1729, kopie podle malíře Giovanniho Battisty Pittoniho, nově připsaná malíři Michelangelovi Unterbergerovi

7/ v dom. kap. sv. Kříže v domě *Ettlhaus*, Pfarrgasse č. 5, dřev. soška, 30 cm vys. (stojící prostovlasý kanov. hledí ke krucifixu, který drží s palmou v pr., ve spuštěné lv. má bired, malý postament oblého půdorysu s volut. křídly v nárožích), poč. 18. st.

8/ v dom. kap. paláce *Trapp* na ol. s obrazem Sv. rodiny od malíře Johanna Georga Dominika Grasmaira postranní sochy SJN (vl., vys. 80 cm, stojící kanov. shlížící ke krucifixu, který drží zl. dopr.) a sv. Valburgy, rané 18. st.

9/ v malé nice nad portálem domu v Universitätsstraße 26 v blízkosti býv. m. *Sillkanalbrücke* drobná polych. dřev. soška, 40 cm vys. (na obláčcích stojící kanov. s mohoutnou ☼

vyzařující zpoza hlavy, s vel. krucifixem v pr. a palmou v lv., podst. snad míval náp., po str. podstavce 2 dřev. vázy), poč. 18. st.

10/ v soukr. sbírce klášterní práce (26,5 × 20 cm) s medailonem poprsí typu vera effigies z šedohnědé hmoty v ov. rámu upr. (kanov. hledí dopr., kolem hlavy ☼, do níž vloženo 5 pěticipých hv.), kolem zlatavý bald., poč. 18. st.

11/ v soukr. sbírce podmalba na skle typu vera effigies s anděly (18,5 × 13,5 cm) v orig. rámu, přesná kopie grafiky *vera effigies* SJN z 1722 (→ B.4, 85b), snad z t. doby

1/ L MÖLLER 1995, 11, 41, 299; 2/ **a)** R nedat. 1. zpr. č. jezuitu Andream Fetta, (1715) (NA, JS, kart. 215, sign. IIIo-486) – **b)** L SINNACHER 1834, 513 (mylná dat. 1717) – PÖRNBACHER 1993, 25 – **c)** E (pam. náp.) *Hanc D[ivi] Jo[annis] Nep[omuceni] M[artyris] Effigiem / Ex Albicantem Marmore / In Medio Oeni Ponte An[no] 1716 Erigi jussit 15to Maij / a / Carolo VI Gubern[atore] Tyrol[is] ac Anter[ioris] Austr[iae] / Plena cum Potestate Praepositus / Seren[issimus] Princeps Carol[us] Phil[ippus] Com[es] Palat[inus] Rhen[anus] / Qui / Inter Alia Pietatis Suae Monumenta / Aram q[ue] Argenteam M[ari]ae de Auxiliis, / Quam intime deamabat, reliquit. / Operis v[er]o Nepomuc[eni] faciendi Ser[enissim]o Author fuit, / ac aere proprio adjuvit, / Qui eidem Principi a Servitiis fuit, / Wencesl[aus] Quidam Stadlerus Gente Bohemus. / Sculpsit / Idem Ingen[uius] Lechleitner, qui Ej[us] Statuam / Fecit / In huj[ate] D[ivi] M[artyris] Aede Innrain[ensi] visendam. / Absolvit / Ipso Profesto S[ancti] Martyris. / Hinc / Ut Cultui Ejusdem Solemnis Initium daretur / Vespere eodem circa horam VIII / Parochia Hujas / Numerosum Supplex Agmen Volant[ibus] Vexillis eduxit / Collucentes inter Cereos Comitant[ibus] Sacerd[otibus] ferme LXX / Extracta Ara ante S[ancti] Imaginem / Cantatae / Ex Navi Secundo Oeno adnatante / Lytaniae Virginis / Subin / Ex Navi altera festivos inter Plausus / Ignis Artificiales evibrati, / Qui / Stellas quoq[ue], ac Flam[mas] olim Moldavae / circa S[ancti] Corpus innatantes / belle repraesentabant / Spectante ex Palat[io] Regiminis / ac Cancellarii Cubiculis / Aula tota. (→ L MÖLLER 1995, 41) – **d)** o osudech pův. sochy a dalších po ní následujících, spolu s řadou vyobrazení: L MÖLLER 1995, 13, 41-52; **3,** **4/** L SINNACHER 1834, 513 – LÍBAL 1993, 341 – MÖLLER 1995, 12, 14, 17-19, 41-42, 106, 143-144; **4/** L JN 2001, 500-501; **5/** L MÖLLER 1995, 11, 152 – JN 2001, 501; **6a/** E (na zad. str. obrazu) *I: g. d. grasmair. inv. et pinxit Ao 1729* – L MÖLLER 1995, 149-150 – JN 2001, 500; **6b/** L MÖLLER 1995, 150; **7/** L t., 153; **7-9/** L JN 2001, 501; **8/** L MÖLLER 1995, 154; **9/** L t., 158; **10/** L t., 169; **11/** L t., 165, 170*

Irdning (nyní část obce Irdning-Donnersbachtal) (ST, o. Liezen)

ve far. k. sv. Petra a Pavla boč. oltář z poč. 18. st. se s. sv. Šebestiána a sv. Rocha a s tit. obrazem, dílem malíře Johanna Ran(n)achera (Raunachera) z 1729, představujícím kanov. na vlnách *Vltavy* obklopeného plameny, což je malířské ztvárnění

příslušné grafiky z Pfeffelova dvojího cyklu nepom. knižních ilustrací z 1725 (→ B.4, 144v, 146v)

Ě (na obraze) *Johann Rannacher f. 1729* – Ľ JN 2001, 489 – Ľ www.pfarre-irdning.at (*Pfarrkirche*)

Irnfritz (nyní část městyse Irnfritz-Messern) (NÖ, o. Horn)

v kap. dřev. socha, cca 1700

Ľ OPPEKER 2003, 173

Jedlese (W, 21. měst. obvod)

1/ kaple, cca 1729, zřiz. Adam Alois von Thalheim
2/ před pan. domem na Lorettoplatz č. 5 poblíž far. k. (pův. pout. kap.) P. Marie Loret. kam. socha (stojící kanov. drží kříž s ladně tvarovanou palmou), 1. čtvr. 18. st.

1/ Ľ ÖK 2, 490; 2/ Ľ t., 491 (dat. do pol. 18. st.) – KAPNER 1970, 116 (dat. do 18. st.) – JN 2001, 520 (dat. do 1. čtvr. 18. st.); 1, 2/ Ľ LASFARGUES 1965, 277 (aut. spojuje informaci o kapli se sochou)

Joachimsberg (NÖ, o. Lilienfeld)

v k. sv. Jáchyma, zbudovaném v mor. r. 1679 na *Via Sacra*, pout. cestě z *Vidně* do *Mariazell*, Janem Jiřím Jáchymem hr. Slavatou a t. šlechticem 1684 bohatě vyzdobeném, dol. 1697 vyobrazení – k. je součástí tzv. *tří svatých vrchů* (*Annaberg* – *Joachimsberg* – *Josefsberg*)

Ř 1. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhoty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kniha 117, fol. 256^v)

Josefsberg (NÖ, o. Lilienfeld)

v k. sv. Josefa, stojícím v rámci tzv. *tří svatých vrchů* (*Annaberg* – *Joachimsberg* – *Josefsberg*) na *Via Sacra*, pout. cestě z *Vidně* do *Mariazell*, dol. 1697 vyobrazení

Ř 1. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhoty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kniha 117, fol. 256^v)

Josefsdorf (W, 19. měst. obvod)

nad hř. na hoře *Kahlenbergu* (*Kahlenberger Friedhof*) kam. socha (stojící kanov. s malým křížem v pr. ruce, který směřuje pod svou bradu, a s palmou v lv. ruce) na hran. podst. (na něm vpř. vystupuje vytes. list papíru s náp.), mezi 1724-28

Ě (náp. vpř. na podst. na listu papíru) *DER DEIN SAVL / GESEZT AVFS NEV / TREV DESS ^eLBEN / BSCHUTZER SEY (= 1728) / IA VON HIN SO SIND / IST RVCK, / O IOHANN VOM / NEPOMVCK., (= 1725) – Ľ KAPNER 1970, 114 (dat. do 18. st., náp. uveden mylně) – JN 2001, 519 (chron. 1724)*

Judenburg, hl. okr. město (ST, o. Murtal)

1/ na hl. měst. mostě vel. polych. socha (kolem hlavy ☼, v lv. kříž, v pr. věnec a palma), vystavena veř. úctě 1711

2/ na nám. kam. socha na značně vys. dvouetážovém podst., 1717

1/ Ľ n. náp. *Sv. Jan Nepomucký mučedník* – Ř 1. zpr. judenbur. faráře a zároveň provizora a děkana arcij. Bruck an der Mur Wenzla Josepha Prandtauera, 22. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [8-9]) – **pozn.:** Ľ HAHNL 1979, 93 v přepisu této informace ze zmíně zpr., uložené v AES, Akt 22/56, 90, omylem uvádí, že se svatoján. socha nacházela

v judenburském far. k.; 2/ Ľ https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/OsterreichischerStadtatlas-osterreichischer-stadteatlas-1/judenburg1C3C/wachstumsphasenkarte-mit-legende-1DB5/ – **pozn.:** 1874 byla socha přem. na nám. před jez. k. a po válečných škodách byla před 1953 odstraněna

Kaiserebersdorf (W, 11. měst. obvod)

socha, 1717, zřiz. Maria Esther Anna hr. von Fünfkirchen, roz. von Paar, která zavázala své potomky, aby t. památku udržovali

Ľ ÖK 2, 6 – ŠORM 1929c, 587 – LASFARGUES 1965, 237 – **pozn.:** socha zanikla

Kaltenbrunn (T, o. Landeck)

na fáře se uchovává obraz, malba na plátně (85 × 72 cm): stojící kanov. zachycen ve ¾ své postavy, ☼5*, s dlouhou plášt'ovou almucí, s malým pektorálním křížkem, se subtilním křížem a palmou v pr. ruce kladené k hrudi – v lv. ruce zavřená knížka, jako by ji světec někomu podával – kolem svatozáře na obláčcích celkem 5 okřídlených and. hlaviček – vpr. v pozadí scéna Svržení z m., přičemž pod padajícím SJ je na hladině řeky kruh 5 hv. – pod výjevem do kruhu vmalován al. erb – poč. 18. st., aut. snad malíř Franz Laukas (před 1690-1765)

Ĥ (na obraze vpr.) al. znak zřizovatelů – Ľ MÖLLER 1995, 184

Kalwang (ST, o. Leoben)

ve far. k. sv. Osvalda socha, cca 1710/20

Ľ JN 2001, 489

Kamegg viz *Gars am Kamp*

Katzelsdorf (an der Leitha) (NÖ, o. Wiener Neustadt)

1/ ve fil. k. sv. Vavřince ve vsi vyobrazení (○), dol. 1715

2/ ve frant. klášteře s k. sv. Radegundy (1783 klášter zruš. a k. se stal far.):

2a/ dřev. socha (○), dol. 1715

2b/ na ev. str. klášterního k. do 15. V. 1724 přistavěna kaple na náklady p. Exingera, člena měst. rady *Vídeňského Nového Města* – uv. oltář, který 6. III. 1724 konsekroval sekovský biskup Leopold Anton Eleutherius říš. svob. p. von Firmian a vložil do něj relikvie sv. mučedníků Vincence a Bonifáce – zřiz. oltáře paní Konstanz von Jörger, roz. bar. von Pestaluzi, která dala kapli vyzdobit malbami

1, 2a/ Ř zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← Ľ HAHNL 1979, 94; 2b/ Ľ HERZOG 1740, 425 – GREIDERER 1777, 331

Kefermarkt (OÖ, o. Freistadt)

u vnější stěny hosp. dvora zámku **Weinberg** na vrchu nad *Kefermarktem* rozměrná zděná výkl. kaple zbudovaná někdy po 1727 pro sochu vídeň. sochaře Josefa Krackera z 1722, pův. postavenou v *Linci* ve výkl. kapli, která posloužila oné weinberské za vzor (podrobnosti → níže, Linz 1/)

Ľ KATZINGER 2012, 158-159

Keutschach am See (K, o. Klagenfurt-Land)

ve zdejší f. na jednom dřev. kříži u c. obraz, dol. 1718

└ POSCH 1966, 71

Kierling (NÖ, o. Tulln)

v Hauptstraße u domu č. 156 kam. socha (prostovlasý stojící kanov. hledí k nebesům, dotýká se lv. rukou brady, v pr. drží malý krucifix s palmou, hranolový podst. vpř. zdob. rámem a kart. s náp.), 1722, zřiz. Tamás B. (?)

└ (v kart. vpř. na podst.) *DISE BILDNIS HAT / ZV EHREH DES H: / IOAHH VHEPOM / VCK MACHE / EH LASEH / TAMAS B[...]* / 17ZZ – └ JN 2001, 429

Kirchau (NÖ, o. Neunkirchen)

ve far. k. sv. Markéty obraz, dol. 1715

└ zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94

Kirchberg am Wechsel (NÖ, o. Neunkirchen)

1/ ve far. k. sv. Jakuba St. (do 1782 při klášteře aug. kanovnic) obraz, dol. 1715

2/ v obci sl. Neposkvr. P. Marie na podst. v rozích zdobeném sochami sv. Jakuba Vět. (patron míst. far. k., na čestném místě vpř. vl.), sv. Rocha (vpř. vpr.), sv. Floriána (vz. vl.) a SJN (vz. vpr., kanov. stojící pr. nohou na povalené nádobě, z níž vytéká voda, hledí na krucifix, jež s palmou drží zpr. doleva), 1714

1/ └ zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94; 2/ └ JN 2001, 429 (dat. 1713) – └ de.wikipedia.org (*Mariensäule Kirchberg am Wechsel*) (dat. 1714)

Kirchberg ob der Donau viz Obertraun (Schloss Grub)

Kirchschlag in der Buckligen Welt (NÖ, o. Wiener Neustadt)

1/ do far. k. sv. Jana Křt. věnoval 1714 míst. měšťan vyobrazení v souvislosti s dobrodiním, kterého se mu dostalo (→ D.1, 351) – následně byla t. svatoján. památka v k. zavěšena

2/ u zmíněného far. k. kam. socha (stojící kanov. drží zpr. doleva krucifix s palmou) na hran. podst. s náp. na čelní stěně, v němž je vyjádřena prosba o přímlyvu a odvrácení veškeré nouze i nebezpečí souvisejících s vodou – 1723

1/ └ zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 93; 2/ └ (vpř. na podst. v prostém rámu) *SANCT IOANNES / BĪTT VOR VNS / ZV GOTT / VND WENDTE / HĪNDAN / ALL / WASSERSNOTH (= 1723) // AVFFGERĪCHT / ANO 1723:* – └ de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Kirchschlag in der Buckligen Welt*) (mylná dat. 1773)

Kitzbühel, č. Kobylí, okr. město (T)

na úpatí vrchu, na němž stojí far. k. sv. Ondřeje, při pot. *Pfarraubach*, tam, kde kdysi končila zahrada

špitálu, stojí kaple, drobná centrální stavba ov. půdorysu, s průčelím zvýrazněným pilastry a završeným trojúhelníkovým štítem (s malbou v ov. rámu), s obdélným portálem a ležatým ov. oknem nad ním, se stěnami rytmizovanými pilastry a 4 menšími ležatými ov. okny, 1727, zřiz. míst. sládek Georg Tieffenprunner – uv. oltář: v nice se štukovou výzdobou (koncha a akantovo-květinový dekor po str.) dřev., štafirovaná, značně zlac. a stříbřená socha, 1,80 m (stojící kanov. hledí k dlouhému krucifixu v pr., přičemž se Kristovo tělo nachází v úrovni světcových očí, v lv. palma), cca 1727, na postamentu s rozvilinami a slunečnicí upr., s predelou po bocích (vše černé a zlac.), níže ol. menza s mal. antependiem, 61,5 × 135 cm (ležící zesnulý kanov. s malým krucifixem v lv. položené na hrud', s pr. rukou položenou na těle, s hlavou situovanou na poduškách vl., ☼5*, za světcovou hlavou anděl, který se dotýká pr. rukou světcova biretu a lv. rukou jej korunuje vavřínovým věncem, scenérie zasazena pod roztaženou draperii s otevřeným nebem), po str. v oddělených výplních po jednom andělu nesoucím pochodeň, cca 1730 – nad nikou vzdutá řím. (obíhající stěny kaple), nad ní zlac. kart. s okřídlenou and. hlavou a náp. s prosbou ke SJN, aby svou přímlyvou chránil prosebníky od vodního nebezpečí – v kopuli freska (Oslava SJN jako prostovlasého kanov., ☼5*, s biretem v pr. a s rozpaženou lv., klečícího v oblacích a nadnášeného zpředu andělem a zdola andílky, hledícího do nebe, kde jest Bůh Otec, po stranách světce postavy Krista a P. Marie, ☼12*), 1727, rané mistrovské, sign. dílo Simona Benedikta Faistenbergera (1695-1759) – t. malíř v t. r. vytvořil také 2 pomenší postranní monochromní fresky v bohatých štuk. rámech, Zpovědi královny a Nabídky bohatství za prozrazení zpovědního tajemství (vl. trůní Václav IV. a ukazuje do rozevřené truhlice, vpr. proti němu klečí sv. kanov. a v pr. ukazuje panovníkovi krucifix), 40 × 80 cm
└ (v kart. nad nikou uv. kaple) *Durch deine Fürbitte heiliger / Johan̄es v. Nepomuk / bewahr uns vor Wasser / gefahr.* – (na fresce Oslavy SJN) *Simon Benedict Faistenberger 1727* – └ MÖLLER 1995, 147, 189-190 – JN 2001, 503

Klagenfurt am Wörthersee, do 2008 pouze Klagenfurt, č. Celovec, zem. hl. město Korutan (K)

1/ v měst. far. kostele sv. Jiljí na ol. 14 sv. pomocníků, na pr. straně socha, dat. v chron. 1698, zřiz. farníci se značným příspěvím Johanna Jacoba svob. p. von Aichalt, poslance velkého zem. výboru Korutan

2/ ve frant. kláš. k. P. Marie ustavičně uctívaná socha, dol. 1719

3/ ve fil. k. sv. Anděla strážce před *Svatovítskou br. (St. Veiterthor)* na stěně na lv. str. socha, dol. 1719, zřiz. jeden zbožný přítel

4/ vých. od města (dnes na Völkermarkter Straße) v kláš. k. alžbětinek (po jistou dobu far. kostel sv.

Vavřince), zbudovaném 1720-32, na vých. stěně na konzole socha z 1729

5/ vně předměstí *St. Veiter Vorstadt* na m. přes ř. *Glan* na hl. zem. cestě, po níž se jde z *Klagenfurtu* do *St. Veitu*, stojí socha, dol. 1719, zřiz. Franz Dominikus svob. p. von Gailberg, osoba vyššího stavu

6/ vně města u měst. kanálu nejvýše při druhém m. u zem. cesty, kudy se jde do *Villachu*, stojí socha, dol. 1719, zřiz. Georg Ernst Haller svob. p. von Hallerstein, poslanec země Korutan

7/ v jez. k. sv. Petra a Pavla (po zruš. jezuitů 1773 se stal filiálním, 1784 far., 1787 povýšen na katedrálu) byl 1727 korutanskými míst. stavy založen sochařský pomník, který byl realizován až 1736 v podobě bohatého sousoší Apoteózy umístěného naproti kaz.

1/ E (náp. pod sochou) *S. Ioannes NepoMVCenVs aVXILLarIs DepressIs et opprobriIs VeXatIs* (= 1698) – R n. zpr. klagenfurt. měst. faráře Johanna Andree Benaglio svob. p. von Rosenbach, 30. VIII. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [102]) – L POSCH 1966, 71 – *JN* 2001, 464 (vyřezávaná barok. socha na ol. v kap. 14 sv. pomocníků); 2/ R n. zpr. klagenfurt. měst. faráře Johanna Andree Benaglio svob. p. von Rosenbach, 30. VIII. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [103]-[104]); 3, 5, 6/ R t., pag. [103]; 4/ L *JN* 2001; 6/ L POSCH 1966, 72; 7/ I de.wikipedia.org (*Klagenfurter Dom*)

Klamm (NÖ, o. Neunkirchen)

ve far. k. sv. Martina mal. obraz, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Kleinholz (T, o. Kufstein)

v pout. k. P. Marie Pomocné 2 prot. boč. oltáře, cca 1730, sv. Antonína Pad. (vl.) a Mystického zasnoubení sv. Kateřiny (vpr.), s tit. obrazy, doprovodnými sochami světců a světic, s menšími obrazy v konvex-konkávních rámech v nást., s postranními s. kořících se andělů s atributy – na oltáři vl. v nást. obraz, 1 × 0,70 m (poprsí sv. kanov., ☼12*, s křucifixem v pr. a palmou v lv.), rané 18. st., po str. sochy andělů (klečící and. vl. činí pr. rukou gesto mlčení a v lv. drží světcův jazyk, and. vpr. sedí), ve vr. nástavce kříž a v dekoracích po jeho str. malé rohy hojnosti

L MÖLLER 1995, 195 – *JN* 2001, 504 – I de.wikipedia.org (*Wallfahrtskirche Kleinholz*)

Kleinwetzdorf (NÖ, o. Hollabrunn)

zdejší zámek *Wetzdorf* dal míst. p. Leopold vév. von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Wiesenburg (jinak dědic v Norsku, vév. šlesvický, holštýnský, stormarnský a dietmarschenský, hr. oldenburský a delmenhorstský) 1726-28 zbarokizovat – zbudoval přitom 1726 na záp. str. zámku dv. a zám. kapli, již 29. II. 1728 s obvyklými ceremoniemi posvětil Caspar Agnelli, děkan cí. městyse *Stockerau* – uv. se nachází oltář (označený letop. 1726) s obrazem

L TAUCHNER 1729 – *JN* 2001, 412 – I de.wikipedia.org (*Schloss Wetzdorf*) – www.burgen-austria.com (*Wetzdorf (Kleinwetzdorf)*)

Kleinzell im Mühlkreis viz *Schlägl*

Klosterneuburg (NÖ, o. Tulln)

1/ šlechtický rod Martinitů pro *Klosterneuburg* (nepochybně zdejší slavný klášter aug. kanov.) 1695 objednal ciborium s vyobrazením

2/ u m. *Hundskehlenbrücke* písk. socha (na oblacích se 2 and. hlavičkami stojí kanov., hledí přes své pr. rameno do dále, lv. rukou přidržuje almuci, v pr. ukazuje křucifix) na hran. podst. s kart. vpř., do níž zasazena deska s novějším náp. – 1720, zřiz. řád aug. kanovníků

1/ L STEHLÍKOVÁ 1993, 29; 2/ L *JN* 2001, 430 (dat. cca 1730) – I www.marterl.at (*Hl. Nepomuk – Klosterneuburg*) (dat. 1720)

Königstetten (NÖ, o. Tulln)

1/ ve far. k. sv. Jakuba Vět. malá socha (○) a obraz (○), dol. 1715

2/ u vých. výjezdu z městečka kam. socha, dol. 1715, zřiz. důchodní zdejšího pasov. bis. důchodního úřadu, první muž světské správy t. diecéze v oblasti pod ř. *Enzí*, buď Johann Theobald von Oberlin auf Mittersbach (ve fun. 1699 † 5. II. 1714), nebo jeho syn Joseph Leopold (ve fun. od 1714), s pov. pasov. biskupa a konzistoře

3/ na popravčím či katovském meči městečka, na zad. str. (nejspíš vyrytý) obraz, pod ním l. zvolání k *JN* s prosbou o pomoc a n. verše, 1712 – projev úcty pod vlivem pasov. biskupství, jemuž městečko náleželo a jež zde mělo svůj důchodní úřad pro bis. državy pod ř. *Enzí*, tj. v *Dolním Rakousku*

1, 2/ R zpr. míst. faráře P. Mariana Güttlera, 6. či 16. IX. 1715 (DASP, Pfarr- und Klosterakten Königstetten, Akten 4); 1/ L OPPEKER 2019, 5; 2/ L TÁŽ 2017, 151-153 – TÁŽ 2019, 5-7; 3/ E (na meči pod obrazem) *Joanes Nepomucene defende me a prostitutiones* (sic!) – (dále) *ein gedanken in schneller eil / durchdrincket die Wolken wie ein Pfeil / das Schwert durchdrincket bein und fleisch / dadurch du dich zu heuten weis* – L OPPEKER 2019, 7

Koppl (S, o. Salzburg-Umgebung)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. dva prot. boč. oltáře, na lv. z nich, mariánském, polych. sochy P. Marie s Ježíškem upr. a po str. SJN (vl., stojící kanov. s malým křucifixem v pozdvižené lv. a palmou v pr.) a sv. opata, 1726

L *JN* 2001, 481 – I www.sn.at/wiki/ (*Pfarre Koppl*)

Köstendorf (S, o. Salzburg-Umgebung)

- **Děkanát**

1715 byly téměř ve všech kostelích t. děkanátu obrazy nebo dřev. sochy, většinou ☼

R n. zpr. köstendorf. děkana a faráře Thomase Hirschhalbmera, 25. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [57]-[58])

Kötschach (nyní část městyse Kötschach-Mauten) (K, o. Hermagor)

v lese nad *Kötschachem* stojí tzv. poustevnický kostel, postav. 1720 a 1729 zasv. SJN – jde o fil. kostel, malou jednodlní stavbu s rozměrnou předsíní

└ JN 2001, 465 – └ de.wikipedia.org (*Einsiedelkirche (Kötschach)*)

Kottschallings (NÖ, o. Waidhofen an der Thaya)

jv od obce sm. k **Meires** (pod názvem t. obce je následující památka někdy evidována) u m. přes ř. *Thaya* písk. socha (stojící kanov. s krucifixem a palmou držnými zl. dopr., podst. čtyřb., dolů se rozšiřující, lemovaný listovými ornamenty vytvářejícími na všech str. kartuše, v před. kart. erb a reliéf 5 hv.), 1729, zřiz. míst. p. Franz Adam hr. von Polheim, p. na zámku *Schwarzenau*

└ ÖK 6, 124 – JN 2001, 435 – └ www.flickr.com/photos/ (Alexander Szep, *Kottschallings. Hl. Johannes Nepomuk, 1729 – Rokoko*)

Krems an der Donau, č. Kremže, statutární město (NÖ)

vl. od vs. do ústavu anglických panen (Hoher Markt č. 1) kam. socha na trojdílném podst., s nejvyšším střed. rizalitově vystupujícím dílem a šir. bočními díly, doprovázejícími v hor. partii střed. část podstavce volut. křídly, na nichž sedí po jednom andílkoví – oba and. přidržují směrem ke středu podstavce každý jednu vel. šesticípou hv. a v rukou po vnější str. drží atributy, and. vl. lilii, and. vpravo palmu – nejvýše stojí postava kanov. v kontrapostu ukazujícího divákovi dlouhý krucifix, jež zdvihá do výše oběma rukama (pozdvihnutou pr. rukou nahoře a lv. dole) – 1724, aut. sochař Andreas Krimmer (30. V. 1724 obdržel za t. dílo 65 zl.)

└ (v hor. části střed. dílu podst. v rámu) S: *IOANNIS / NEPOMUK / Pit Fir – VNS – └ SCHULTES-HARHAMMER 1994, 207-208, 260 (obr. 28) – JN 2001, 430*

Kremsmünster (OÖ, o. Kirchdorf an der Krems)

vjezd na most vedoucí k hl. br. benediktinského kláštera *Kremsmünster* po stranách stráží barok. kam. sochy sv. Benedikta (vl.) a SJN (vpr.), postav. na shodně řešených, čtyřb., konvex-konkávních soklech s kart. na 2 stěnách (vpř. a na stěně obrácené k most. vozovce) – SJN je zobrazen jako stojící kanov., který sklání hlavu ke krucifixu, jež drží zl. dopr. poněkud předsunutý před sebe – t. sochu dal 1710 postavit míst. bened. opat Alexander II. Strasser (ve fun. 1709 † 1731)

└ (v kart. na čelní stěně soklu sochy) B. I. N. / O. P. N. (= Beate Ioannes Nepomucene, ora pro nobis) – (v kart. na lv. stěně soklu) A. S. / A. C. / 1-7-10 (= Alexander Strasser, abbas Cremifanensis, 1710)

Krumbach (NÖ, o. Wiener Neustadt)

ve far. k. sv. Štěpána:

a/ obraz, dol. 1715

b/ hl. ol. z 1719, sl. arch. s postranními brankami, nad nimiž se do stropu rozkládají boč. stěny oltáře – t. arch. nese upr. milostný obr. *Maria Landshut*, po jeho str. s. sv. Jana Křt. (vl.) a světice, nad

brankami sochy sv. Judy Tad. (vl.) a SJN (vpr.), po str. obrazu v nást. s. sv. Barbory (vl.) a sv. Kateřiny (vpr.)

a/ R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94; b/ └ JN 2001, 431 (dat. 1719) – └ de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Krumbach (Niederösterreich)*) (bez bližší dat.) – (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Wiener Neustadt-Land*) (dat. 1719)

Krummnußbaum (NÖ, o. Melk)

před hostincem *Schiffmeister* (č. 88) kam. socha (stojící kanov. s krucifixem) na hran. podst., 1710

└ (na podst.) J. G. H. 1710 – └ ÖK 3, 105 – LASFARGUES 1965, 178 – JN 2001, 431 – └ www.krummnussbaum.at (*Sehens- bzw. Erlebenswertes in Krummnußbaum*) – **pozn.:** nad sochou je dnes instalována plechová stříška

Kuchl (S, o. Hallein)

ve far. k. P. Marie a sv. Pankráce proti kaz. obraz, cca 6 stop vys., 1711 či 1710, zřiz. neznámý dobrodinec

R zpr. hallein. děkana (AES, Akt 22/56, 225n) ← └ HAHNL 1979, 97

Kufstein, okr. město (T)

1/ ve vikářském k. sv. Víta na ol. sv. Kateřiny dřev. socha, 5 stop vys. (☼), 1711, zřiz. Johann Grueber, stachlburský správce, ze zvláštní zbožnosti a důvěry

2/ na m. přes ř. *Inn* dřev. socha, 3 stopy vys. (☼), 1711, zřiz. míst. měst. a zem. sudí Georg Egger, z obzvláštní pobožnosti

3/ také celé město *Kufstein* mělo v úmyslu postavit jednu takovou sochu, dol. 1715

1/ R n. zpr. míst. vikáře, augustiniána Albertina Sutora, 31. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [38]); 2/ R t., pag. [37]; 3/ R t., pag. [37]-[38]; 1/ R n. zpr. t. míst. vikáře, 2. II. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [96])

Kundl (T, o. Kufstein)

v kostelích zdejšího vikářského okrsku se 1715 nacházelo jediné vyobrazení, totiž značně krásná a rozměrná mědirytina na papíře, zachycující BJN s ☼, s krátkým popisem života a příčinou mučednictví, um. sem cca 1705

R n. zpr. míst. vikáře Johanna Paula Reichartingera, 24. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [34]-[36])

Laa an der Thaya, č. Láva nad Dyjí (NÖ, o. Mistelbach)

při c. na záp. od statku *Blaustaudenhof* kam. boží muka, štíhlý pilíř s hran. kaplicí ve vr., zdobenou reliéfy v mělkých segmentových nikách (vpř. krucifix v podobě *Gnadenstuhl*, vl. sv. Rodina, vpr. sv. Vít v kotli a sv. Florián, vz. sv. Šebestián a SJN, stojící kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv.), nejvýše kříž, 1729, zřiz. Joseph Zelbeger (?), na základě slibu

└ (vpř. na pilíři těžko čitelný náp.) *EX VOTO / [...] / IOSEPH / ZELBEGER (?) / [...] / [...] / 1729 –*

Ľ JN 2001, 431 – Ľ www.marterl.at (*Kaserer-Kreuz 1729 – Laa an der Thaya*) – **pozn.:** boží muka se nyní nazývají Kaserer-Kreuz

Laimbach (NÖ, o. Melk)

v k. malá socha (○), 1711

Ř n. zpr. míst. faráře pro pasov. konz., 1715 ← Ľ OPPEKER 2003, 176

Lambach (OÖ, o. Wels-Land)

pod bened. opatstvím u m. přes ř. *Traun* socha (stojící štíhlý kanov. s dlouhou almučí shlíží ke krucifixu, který drží spolu s palmou zpr. doleva) na čtyřb. podst., jehož hor. volut. část je vpř. zdobena kart. s náp. a dol. část nese na čelní stěně relief Svržení z m. (skupina zbrojnošů shazuje z čtyřobloukového mostu SJ, kterému do řeky padá bired, pod nímž je na říční hladině věnec z 5 hv., nad scénérií jsou oblaka s andílkem) – 1709, aut. salzburský umělec, zřiz. opat zdejšího bened. kláštera Maximilian Pagl (ve fun. 1705 † 23. II. 1725)

Ľ (v kart. v čele hor. části podst.) *BEATE / IOANNES NEPOMVCENSIS / INTERCEDE PRO NOBIS (= 1709) / HÆC STATVA POSITA REGNANTE REVEREND / DD MAXIMILIANO ABBATE – Ľ LÍBAL 1993, 340 – Ľ de.wikipedia.org (Liste der denkmalgeschützten Objekte in Lambach)*

Langau (NÖ, o. Horn)

1/ na nám. nádherný váp. sloup (sosoší, pomník) s podstavcem na trojúhelníkovém půdorysu, se zkosenými vystupujícími rohy pojatými jako křídla dole stočená do vel. volut, s jedním z těchto nároží umístěným v centrální poloze kompozice pom. – půdorys opakuje bohatě zdobená balustr. – stěny podst. vyplňují mělké, segmentem ukončené niky s rel. stojících světců (vl. sv. Šebestián, vpr. sv. Florián, vz. sv. Donát), nároží podst. nad řím. krásní sochy stojících andílků, vpř. držícího vel. štít s chron., vz. po str. držících svítlnu ve tvaru srdce – upr. na podst. spočívá mohutná sochařská skupina, nejniže na oblacích 2 andělé, jeden stojící, druhý klečící, oba svorně podpírající oblačný sl., na němž klečí prostovlasý kanov. JN, hledí do nebe, k němuž pozdvihuje lv., a v pr. drží mohutnou palmovou ratolest – kompozici doplňuje andílek sedící na obláčku vpr. před světcem, k němuž hledí a drží oběma rukama krucifix – na oblaku vespod sosoší bired – 1728

2/ pův. na c. do *Wolfsbachu* kam. socha (stojící kanov. hledící na krucifix v lv. ruce, s palmou v pr., podst. čtyřb., dole rozšířen do volut, na stěnách rámy), 1727, aut. eggenburský kameník, zřiz. manželé Philipp Stoller a jeho choť Margaretha (vzali se 1713)

3/ **pozn.:** dle zprávy míst. faráře Franze Jacoba Schrama z 1715 se v t. místě ani ve zdejším k. nevyskytovala žádná socha a JN zde u lidu dosud nebyl ctěn

Ľ Ľ (na štítu drženém andílkem v čele pom., na řím. vystupujícího nároží podst.) * / *SANCTE IOANNES / NEPOMVCENE / PIA VOTA NOSTRA / EXAVDI / **

(= 1728) – Ľ LASFARGUES 1965, 285 – JN 2001, 431-432 – OPPEKER 2017, 105-108 (+ obr. 25); 2/ Ľ (vpř. na podst. v rámu) *philliph stoller / Margaretha / stollerin in / langau 1727 – LASFARGUES 1965, 280-281 – JN 2001, 432 – Ľ www.marterl.at (Johannes Nepomuk von 1727 – Langau) – pozn.:* na c. do *Wolfsbachu* stála socha do 1972, kdy byla obn. a um. na dnešní místo; 1, 2/ Ľ ÖK 5, 236; 3/ Ľ *nedat. zpr. míst. faráře Franze Jacoba Schrama, (1715) (DASP, Pfarr- und Klosterakten Langau, Karton Akten) ← Ľ OPPEKER 2017, 108*

Langenlois (NÖ, o. Krems)

1/ ve frant. kláš. k. sv. Bernardina Sienského na ep. straně boč. oltář, 17. IV. 1728 posvěcený spolu s dalšími 5 boč. oltáři pasovským biskupem Josephem Dominikem von Lamberg

2/ ve Wienerstraße kam. socha; kanov. s krucifixem a palmou v ruce stojí pr. nohou na obláčku s and. hlavou, k lv. noze se vine další obláček s and. hlavičkou a sedícím andílkem, držícím věnec – na hran. podst. vpř. kart. s náp. – 1710, zřiz. Johann Peter Gunz s manželkou Dorotheou

3/ **pozn.:** rel. umírajícího sv. Františka Xav. na podst. mor. sloupu na nám. Kornplatz, 1713, bývá mylně pokládán za znázornění

Ľ Ľ HERZOG 1740, 377 – GREIDERER 1777, 323 – **pozn.:** klášter zruš. 1783, 1795 s konečnou platností uzavřen; 2/ Ľ (vpř. na podst.) *Ao 1710 / a Magna LíberaLI / tate Joannls PetrÍ GVnz / et a Dorothea Sponsa / [haeC s]ta[tVa] (= 1715?) / Beato IoannI De Nepo / MVkI ConsaCrata / et posIta est (= 1709?) – Ľ OPPEKER 2003, 182 – Ľ www.marterl.at (Johannes Nepomuk Wienerstraße, Langenlois) – pozn.:* socha stojí ve výkl. kapli, při obnově 1981 posunutá vých. a vsazená do hř. zdi; 3/ Ľ JN 2001, 432 – OPPEKER 2003, 173

Langenrohr (NÖ, o. Tulln)

1714 jistý císař. úředník umístil do vikářského (far.) k. sv. Mikuláše velmi krásnou dřev. sochu k rozmnožení úcty

Ř zpr. míst. vikáře Johanna Andrese Pirker, 8. VIII. 1715 (DASP, Pfarr- und Klosterakten Langenrohr 1, Akten) ← Ľ OPPEKER 2011, 35

Langschlag (NÖ, o. Zwettl)

ve far. k. sv. Štěpána polych. dřev. socha na konzole, 1723, zřiz. Andreas Landsteiner

Ľ (v kart. na přední str. konzoly) *St. Johannes – Ľ ÖK 8, 251 – LASFARGUES 1965, 280 – JN 2001, 432*

Lanzenkirchen (NÖ, o. Wiener Neustadt)

ve far. k. sv. Mikuláše dřev. socha a mal. obraz, dol. 1715

Ř zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← Ľ HAHNL 1979, 94

Laxenburg (NÖ, o. Mödling)

na prostranství Johannesplatz nad pot. *Heidbach*, nad armaturovaným začátkem štoly, jíž t. pot. protéká, na kuželkovitém soklu zasazeném do zděného parapetu kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který v jemně pozdvihnuté poloze, podlžený palmou, drží zl. dopr.), 1. čtvr. 18. st.

Lehn (T, o. Imst)

v kap. Neposkvr. početí P. Marie je ol., bohatě řezané a štafirované dílo Kassiana Götsche (1656-1719) z 1685, zdobené tit. obr. Immaculaty a bohatou sochařskou výzdobou, kterou v hl. části tvoří 4 polych. sochy připisované sochaři Klemensovi Sattlerovi (1652-1701) a řazené do doby cca 1685: po str. tit. obrazu, před dvojicemi sloupů menší sochy sv. Jana Ev. (vl.) a SJN (vpr., stojící prostovlasý kanov. hledící na vel. kříž v pr. a držící v lv. biret), na vnějších okrajích, na volut. soklicích a pod zdob. oblouky, větší sochy sv. Josefa s Ježíškem (vl.) a sv. Osvalda (vpr.) – **pozn.:** je možné, že nepom. socha vznikla až kolem přelomu 17. a 18. st., nebo že se jedná o ještě pozdější doplněk

└ MÖLLER 1995, 202 (dat. cca 1685, aut.) – JN 2001, 505 (dat. cca 1685, aut.)

Leoben, č. Lubno, okr. město (ST)

1/ v pův. měst. far. k. sv. Jakuba (fara odtud 1810 přem.):

1a/ vyřez. socha (na oblacích klečící světec s křížem a palmou v rukou, ☉, v téměř větší než živ. vel.), 1705, zřiz. míst. měst. farář Johann Wolfgang Merxeisen

1b/ již 1715 panoval záměr postavit v t. k., pokud proběhne kanonizace, kapli s oltářem a následnou fundací, ovšem s náležitým obdrženým sch. ordináře

1c/ skutečně, v pobeatifikační době, 1726, byl v boč. kap. t. chrámu postav. oltář s ol. malbou SJN ve slávě, od malíře Johanna Cyriaka Hackhofera

2, 3/ podobně jako socha popsaná výše v 1a/ jsou vyřez. sochy u dominikánů (klášter s k. na Hauptplatz 19, zruš. 1811) a kapucínů (klášter s k. sv. Antonína Pad., zruš. 1809), obě dol. 1715

4/ na m. přes ř. Mur stojí vel. socha (☉, palma), zřiz. Balthasar Paul Muermayr, provozovatel cís. komorního statku, dol. 1715

1a/ R nedat. n. zpr. míst. měst. faráře Johanna Wolfganga Merxeisena, (1715) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [12-13]) – t. (AES, Akt 22/56, 97-98) ← └ HAHNL 1979, 93; **1b/ R** nedat. n. zpr. míst. měst. faráře Johanna Wolfganga Merxeisena, (1715) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [13-14]); **1c/ E** (na oltáři) dat. 1726 – └ JN 2001, 490; **2, 3/ R** nedat. n. zpr. míst. měst. faráře Johanna Wolfganga Merxeisena, (1715) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [14]) – t. (AES, Akt 22/56, 97-98) ← └ HAHNL 1979, 93; **4/ R** nedat. n. zpr. míst. měst. faráře Johanna Wolfganga Merxeisena, (1715) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [13]) – t. (AES, Akt 22/56, 97-98) ← └ HAHNL 1979, 93

Lichtenwörth (NÖ, o. Wiener Neustadt)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. obraz, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94

Lienz, okr. město (T)

1/ v karm. (od 1785 frant.) k. P. Marie vyobrazení (☉), od 1707 vyst. veř. účtē, dol. 1715, kdy měl jistý zbožný ctitel pro rozšíření úcty v úmyslu postavit tamtéž kapli, snad v brzké době

2/ v kap. sv. Antonína na hl. nám. stojí hl. oltář P. Marie a SJN, dřev. sl. architektura s hl. obrazem sv. Antonína Pad. (v pokleknutí uctívá Ježíška před Madonou sedící na oblaku) a s postranními sloupy (ke středu 2 tordované, na vnějších okrajích 2 válcové, všechny s korint. hlavicemi) – nást. tvořen prohnutými křídly spějícími do středového kruhového vavřínového rámu s obrazem z poč. 18. st. (72 × 72 cm): polopostava kanov. s prostou ☉ nad biretem, hledícího upřeně na kříž, který přidržuje dole pr. a nahoře lv. rukou a obrací jej k sobě tak, aby mohl Kristovi hledět přímo do tváře – v pr. ruce palma – rám t. obrazu je vyvrcholen mušlí a po str. doplněn akant. dekorem přecházejícím do spletených šňůr, které obvykle doplňují klobouky církevních erbů – upr. predely t. svatoján. oltáře v podélném rámu se zkosenými rohy ded. náp. – oltář proveden v černé barvě, sloupy mramorované, řada prvků zlac. – 1702, zřiz. kněz Michael Hibler, beneficiát v kap. míst. zámku Liebburgu, ke cti P. Marie a SJN

1/ **R** nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapit., nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diec.), (1715) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r); **2/ E** (v rámu na predele hl. ol.) *HOC ALTARE. AD HONOR., / EM. Bmæ. V. Mæ. ET S. IOANNIS / NEPOMVCENÍ. CVRAVÍT / FIERĪ. Adm. RD⁹. DN⁹. MICH., / AEL HIBLER BENEFICIÁT⁹ LIE., / BVRGENSIS. Ao Salutis 170Z.* – └ MÖLLER 1995, 209 (dat. do poč. 18. st.) – JN 2001, 505 (dat. do poč. 18. st.)

Lilienfeld, okr. město (NÖ)

pův. na předmostí dřev. mostu přes ř. Traisen vzácné a nákladné (mram.?) sousoší Svržení SJN z m. v živ. vel.: kanov. v celistvé almuci klečí na části stylizovaného most. oblouku, hledí před sebe, pr. klade na hrud' a lv. s křížem v rozmáchlém gestu stáčí k lv. ruce bířice, který za ním stojí a snaží se vši silou světce shodit z m. tím, že mu oběma rukama tlačí na šíji a kolenem pr. nohy se mu opírá do zad – níže po str. scénérie 2 andílci, and. vpr. jako by se snažil světce podržet před pádem, and. vl. rukama ukazuje k vodě pod m. – mohutný čtyřb. sokl se v prohnutí rozšiřuje směrem dolů, na zkosených nárožích je zdoben vavřínovými girlandami, na stěnách vel. kartuše s náp. a pod nimi zkřížené a svázané palmy – kolem zdobená čtvercová balustr. – 1712, aut. sochař Christoph Brandl (Brändl), zřiz. „bernardinští profesové liliopolští“ (→ náp. vl.), tj. cisterciáci míst. kláštera v čele s opatem Sigismundem II. Braunem (ve fun. 1695-1716) – ve 2 nápisech se objevuje slovo lilie, v náp. vl. v toponomastickém smyslu (Lilienfeld, tj. Liliové pole), v náp. vz. ve smyslu mravní čistoty,

za jejíhož ochránce je tu SJN označen („lilii protector“)

E (na podst. vpř. v kart.) *SILentlo LaVreato / DoCtorI pVrpVrato / CanonICO InjVLato / VIro Igne et aqVa pVrgato / SangVIne DeCorato / VeneratIonIs Gratla / StatVa hæC posIta est* (= 1712) – (t. vl.) [a] / *professIs / BernarDInIs / CaMplILILI / ensIbVs* (= 1712) – (t. vpr.) *DEO / SanCtoqVe IoannI / NepoMVCeno* (= 1712) – (t. vz.) [L] *ILII proteCt / orI Me DefensorI / honorIs propV / GnatorI* (= 1712) – L JN 2001, 432 – OPPEKER 2003, 173-174, 183 (dat. 1706) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Lilienfeld*) – **pozn.:** nyní sousolí stojí před budovou měst. úřadu, Dörfelstraße 4, na bř. řeky

Limbach (NÖ, o. Amstetten)

při c. do *Strengbergu* socha s dvojicí andělků, 1727

H (na podst.) erb – L JN 2001, 433 – **pozn.:** nad sochou 1781 postav. kaple

Linz, č. Linec, zem. hl. město Horního Rakouska (OÖ)

1/ salzbur. arcibiskup František Antonín z Harrachu naplnil záměr svého předchůdce, arcibiskupa Thuna, a 1711 v *Linci* založil komendu řádu n. rytířů, za jejíhož prvního komtura byl ustanoven jeho bratr, pozdější rak. polní maršál Johann Joseph Philipp hr. Harrach – arch. Johann Lucas von Hildebrandt vybudoval sídlo komendy, při němž podle jeho návrhu od 1718 stavěl měst. stavitel Johann Michael Prunner řádový k. (dom. kap.), posv. 1725 – komtur Harrach měl v úmyslu při budovaném k. zřídit pomník, jehož projekt 1720 svěřil Prunnerovi, aby zpracoval jeho nárys, a upozornil jej přitom, aby byla budoucí socha nasměrována tak, aby ji mohli dobře vidět karmelitáni z nedalekého kláštera – v XI. 1720 přijel z *Vídně* sochař Antonio Beduzzi, mj. aby prohlédl místo určené pro nepom. pomník – později si pak do *Vídně* poslal Prunnerův návrh – ve *Vídni* sochař Josef Kracker vytvořil pro pomník sochu, a ta byla v IX. 1722 doručena do *Lince* a osazena v mezitím postavené rozměrné ozdobné nice, vlastně výkl. kapli z bílého salcbur. mramoru, Prunnerově díle (rovná přízdní edikula s konkávní nikou sklenutou konchou, s pilastry po str., se ozdobně tvarovaným zašpičatělým štítem ohraničeným výraznými řím., upr. štítu 3 okřídlené and. hlavy v obláčcích) – Krackerova socha představuje stojícího prostovlasého kanov. s biretem v pr. a krucifixem v lv., poměrně vysoko opřeným o lv. rameno, po stranách u nohou světce na volut. konzolách soklu po jednom andělků (and. vl. čte v rozevřené kn.), podst. se dolů rozšiřuje a vpř. je zdob. reliéfem Svržení z m. – objednavatel, hr. Harrach, však s t. dílem nebyl spokojen a 1727 je naradil mram. sochou od významného sochaře Georga Raphaela Donnera (iniciály *G. R. D.* na podst.) – t. nová skulptura představuje stojícího prostovlasého kanov. kladoucího lv. na srdce a pr. ruku vztahujícího od těla, shlížejícího ke krucifixu, který mu ukazuje andělek sedící u jeho lv. nohy (pr.

ručku přitom klade na biret), u pr. nohy další andělek čte v rozevřené kn. I. citát z Bible s chron. – podst. se dolů rozšiřuje, nese (asi mladší) švabachový náp. a po str. je dekorován volutami dotvářejícími konzoly pod soškami andělků – později byla nepom. kaple doplněna o půlkruhovou balustr. z bílého salcbur. mramoru na 2 rovněž mram. půlkruhových stupních – pův. Krackerova nepom. socha byla přem. k hosp. dvoru zámku *Weinberg nad Kefermarktem* (→ výše, t.), kde pro ni byla postav. zděná výkl. svatoján. kaple po vzoru Prunnerovy kaple linecké (postranní pilastry jsou tam kanelované a štít po str. doplněn vázami)

2/ do výše zmíněného k. německých rytířů (po 1804 se stal seminárním) byl 1895 přem. ol. obraz (olejomalba ve tvaru ležatého oválu) představující mrtvého světce ležícího na poduškách, oděného v kanov. rouchu, s malým krucifixem, jež si oběma rukama drží na hrudi, s 5 hv. kolem hlavy, obklopeného andělky, z nichž jeden slétá ke světci z nebe a drží atributy palmy a hořící lampy, dva další sedí vedle sebe v pr. části obrazu (jeden drží svíci), ve světcových nohách v pozadí scenerie Svržení z m. – jde o dílo malíře Johanna Georga Schmidta vytvořené ve *Vídni* 1723-24

3/ v karm. k. sv. Josefa:

3a/ v kostelní předsíni po pr. str. kaple z 1726-27, do které se vstupuje tepanou mřížovou branou, jejíž hor. pevná „světlíková“ část je upr. zdob. bustou (kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv.) z kujného železa, nad vs. ve štítu portálu kartuš s chron. výrokem o SJN (1726), uv. kaple oltář (1725-26) s dřev. sochou (stojící kanov. s krucifixem drženým zl. dopr.), za níž andělci drží rozvinutou drapérii vrcholící baldachýnem, po str. s. andělů držících štítu s malbami Svržení z m. (vl.) a Zpovědi královny (vpr.), v nást. obr.

3b/ v prot. kap. P. Marie Bol. na ol. s obrazem Piety postranní sochy sv. Mikuláše a SJN, cca 1720
4/ v minor. k. Zvěst. P. Marie (klášter zruš. 1785) dřev. socha (s ☼ a and.), dol. 1697

5/ v jez. k. sv. Ignáce (1785-1909 katedrála) dřev. socha (s ☼ a and.), dol. 1697

6/ 1704 vytvořil linecký sochař Johann Joseph Wanscher kam. sochu (stojící kanov. s krucifixem drženým zpr. doleva) pro vrchního mýtného Martina Fortunata Ehrmanna von Falkenau a jeho manželku – manželé učinili slib, že dají mezi mýtníci a most. stodolou nedaleko m. přes *Dunaj* (předchůdce dnešního *Nibelungenbrücke*) zbudovat obloukovou bránu a vyzdobí ji sochami, zmíněnou Nepomukovou a dále sv. Mikuláše a P. Marie – bránu pro zmíněné manžele 1705 vystavěl linec. stavitel Johann Michael Prunner – s. P. Marie byla osazena na vr. oblouku, sochy světců do postranních, freskami vyzdob. nik, sv. Mikuláš vl., SJN vpr. – k udržování pomníku mýtný von Falkenau složil fundaci – v 19. st. byla ozdobná br. zbořena, svatoján. socha však u m. zůstala a byla ještě několikrát v jeho blízkosti posunuta – stojí na

čtyřb. členitým podst. s hlavní částí tumbovitého tvaru (s kartuší s náp. vpř.)

7/ u rybníka *Lamplwirtsteich* písk. socha (stojící kanov. s krucifixem v lv. a palmou v pr., na čtyřb. dole vybouleném podst. náp.), 1728

8/ při m. na cestě ke kap. (1746) v údolí *Maria-Thal* či *Zaubertal* nedaleko hist. jádra města stojí písk. socha (stojící kanov. drží krucifix zpr. doleva, čtyřb. podst.) z 1708, která sem byla 1721 přen. z neznámého místa

1/ E (vpř. na podst. vytesán snad novější náp.) *Lobet den Herrn / in / Seinen heiligen / Psalm / 150. v. 1* – (na pr. str. rozevřené knihy) *VSOVE IN / SÆCVLVV / NON / DELEBITVR (= 1727) / Eccl. 39 – v. 12 –* LÍBAL 1993, 341 – KATZINGER 2012, 157-160 – *JN* 2001, 473 – I de.wikipedia.org (*Stadtpfarrkirche (Linz)*) – **pozn.:** 1899 byla linecká svatoján. kaple ze svého pův. místa přesunuta na nám. Pfarrplatz a přistavěna vně presb. měst. far. kostela Naneb. P. Marie; **2, 3, 6-8/** L *JN* 2001, 474; **2/** L *KATZINGER* 2012, 149-150; **3a/** L t., 146-148; **3b/** L t., 148; **4, 5/** R l. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhoty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kniha 117, fol. 256^v); **6/** E (v kart. vpř. na podst.) *St / JOHANNES / NEPOMVCENVS –* L *KATZINGER* 2012, 139-140, 160-162 – I stadtdgeschichte.linz.at (*Johann Nepomuk Nibelungenbrücke*); **7/** E (na podst. vpř.) *S. Joannes Nepom. 1728 – (t. vl.) M. A. – (t. vpr.) S. P. –* L *KATZINGER* 2012, 152-153 – **pozn.:** po zasypaní rybníka na přelomu 70. a 80. l. 19. st. byla socha přem. a nyní se nachází v zah. kláštera křížových sester; **8/** E (na podst.) náp. s dat. 1708 – L *KATZINGER* 2012, 140, 156, 157 (obr.)

Litschau, č. Ličov (NÖ, o. Gmünd)

Anna Franziska hr. von Kuefstein († 1722) dala 1721 vně příkopu obklopujícího zdejší zámek vybudovat budovu, v jejímž přízemí žili špitálníci, v patře se nacházel pan. úřad a ve střed. ose vystupovala kaple prostupující obě podlaží stavby

L *OPPEKER* 2020, 70, 78 – **pozn.:** cca 1793 byla budova přestav. v „Nový zámek“ a nepom. kaple přepažena

Lölling (K, o. Sankt Veit an der Glan)

na hl. oltáři, založeném 1705 ve far. k. sv. Jiří Nikolausem Seherem ze *St. Veit an der Glan*, se mezi sochařskou výzdobou nacházejí v dol. části 2 polych. sochy SJN (vl., prostovlasý kanov. hledící na krucifix v lv., v pr. palma) a sv. Františka Xav. (vpr.)

L *JN* 2001, 465 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Lölling*)

Lueg (T, o. Innsbruck-Land)

v sak. kaple sv. Kryštofa a Zikmunda tvoří výplň jedné skříně malba jemného provedení: stojící prostovlasý kanov. se ☼ vyzářující kolem hlavy hledí do nebe, ruce má zkříženy na hrudi, přičemž pr. rukou drží krucifix a palmu – v pozadí vpr. stůl pokrytý bílým ubrusem, na kterém spočívá patrně biret – cca 1700, prot. k malbě snad představující sv. Františka Xav.

L *MÖLER* 1995, 122 – *JN* 2001, 499

Lunz am See (NÖ, o. Scheibbs)

kaple, 1726, zřiz. rodina Wandler

L *OPPEKER* 2020, 82 – **pozn.:** po obnově kaple Ferdinandem Wandlerem požádal míst. farář Anton Amadeus Franciscus Schmuttermayer 14. III. 1751 o pov. sloužit v ní mši sv. o svátku nebo v křížové týdny

Lurnfeld viz *Hohenburg*

Maigen (NÖ, o. Horn)

1/ venku při již. stěně fil. (do 1937 far.) kostela sv. Jana Křt. písk. sochy sv. Jana Křt. a JN (na kam. hran. podst.) po stranách (vpr. a vl.) N. Trojice (typu Trůn milosti, Gnadenstuhl), 1706, zřiz. soch. obou sv. Janů míst. farář Johann Wilhelm Placidus Freundlich (Freindlich), na vlastní náklady – jmenovanému faráři natolik záleželo na obou jánských sochách, že měl v úmyslu si je vzít s sebou, pokud by se měl z *Maigen* stěhovat, pokud by zde však zemřel (což se skutečně stalo 1733), sochy měly připadnout kostelu

2/ t. farář měl z vděčnosti za pomoc (→ D.1, 751) 1715 v úmyslu postavit drahocenný oltář se sochou (ze zlata, větší než živ. vel.), neví se však, zda svůj úmysl naplnil

1/ L *LÍBAL* 1993, 340 – *JN* 2001, 433 – *OPPEKER* 2003, 173, 177 (vztah faráře Freundliche k sochám sv. Janů), 183 – *TÁŽ* 2017, 83, 84 (obr. 4), 86; **2/** R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^v-236^v) – L *OPPEKER* 2003, 177 – *TÁŽ* 2017, 83, 95; **1, 2/** R n. zpr. míst. faráře Johanna Wilhelma Placida Freundliche pro pasov. konz., 30. VII. 1715 ← L *OPPEKER* 2003, 177

Maisbirbaum (NÖ, o. Korneuburg)

upr. vsi kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který drží spolu s palmou zl. dopr.) na čtyřb., jemně se dolů rozšiřujícím podst. s rámy na stěnách a náp. na čelní stěně, 1726

E (vpř. na podst. v rámu) *H. Johaneß / Nepomoecn9 / Bitte Gott / für Vnß / (ozdoba) / 1 . 7 . Z . 6 –* I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Ernstbrunn*) (mylná dat. 1762)

Maissau (NÖ, o. Hollabrunn)

v sv. části města, u Quittenweg při zámku, na m. přes býv. měst. příkop písk. socha (stojící kanov. sklánící se nad krucifixem s palmou v pr., s lv. na hrudi) na hr. podst. (na před. stěně v rámech náp., na 2 boč. stěnách vyryt velký řeznický nůž), 1710, zřiz. míst. řezník Jacob Nun

E (vpř. na podst.) *HERR IACOB / NVN FLEISC / HACKER IN / MEISAV HAT / DISES BILT / SEZEN LA / SEN ANNO / 1710 –* L *JN* 2001, 412 – **pozn.:** vpř. na plintu náp. *RV 1768 AH*, socha snad tehdy oprav.

Mannersdorf am Leithagebirge (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

jižně od obce blízko potoka *Arbach* při c. ke klášteru sv. Anny „na poušti“ řádu bosých karmelitánů (klášter zruš. 1783) kam. socha (stojící

kanov. hledí do nebe, v pr. ruce při hrudi drží krucifix, lv. ruku má rozevřenou) na hran., po bocích zdobeném podst., na jehož čelní stěně korunovaný erb v kart. a kolem něj náp. – 1716, zřiz. provinční definitorium bosých karmelitánů, na vlastní náklady

H (v čele podst.) erb obsahující karm. znak – E (kolem erbu zbytky chron., vl.) *Del [...] tibi* – (t. vpr.) *De[.]o [...] Ioan* – I [de.wikipedia.org \(Liste der denkmalgeschützten Objekte in Mannersdorf am Leithagebirge\)](http://de.wikipedia.org/Liste_der_denkmalgeschützten_Objekte_in_Mannersdorf_am_Leithagebirge) (dat. 18. st.) – [www.marterl.at \(Mannersdorf am Leithagebirge – Johannes Nepomuk in der Wüste\)](http://www.marterl.at/Mannersdorf_am_Leithagebirge_-_Johannes_Nepomuk_in_der_Wueste) (dat. 1716)

Mannswörth (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

socha, postav. a posv. 18. V. 1728

L SCHMALTZER 1728

Marbach an der Donau (NÖ, o. Melk)

ve far. k. sv. Martina, po lv. straně lv. boč. oltáře dřev. polychromovaná socha, 1709, aut. nejmenovaný sochař z města *Ybbs*, jemuž za t. práci bylo smlouvou určeno 21 zl.

L *ÖK* 4, 85 – LASFARGUES 1965, 178 – *JN* 2001, 433

Maria Alm am Steinernen Meer (S, o. Zell am See)

v pout. a vikářském far. k. P. Marie obraz, dol. 1715, zřiz. kooperátor míst. vikáře, Johann Rochus Hueber, ctitel (→ D.1, 453)

R zpr. míst. kooperátora Johanna Rocha Huebera, 1715 (AES, Akt 22/56, 238) ← L HAHNL 1979, 98

Maria Anzbach (NÖ, o. St. Pölten)

při c. do *Neulengbach* dal 1724 Johann Andre Göß postavit kapli a zavázal se, že ji bude udržovat – jde o zděnou stavbu se segmentovou řím. a se štítem s nikou v průč. – stavba je tvořena malou prostorou, v níž na menze, zdob. kartuší s náp., stojí socha (novější, z 2. čtv. 18. st.)

E (v kart. na menze novodobý náp.) *St. / Johann / Nepomuk / bitte für uns! / - / erb. 1724 / restauriert / 1816 · 1888 / [...] – L JN 2001, 434 (dat. 1726) – I www.pfarre-maria-anzbach.at (4 Johannekapelle)*

Maria Buch (ST, o. Murtal)

v pout. a fil. (jezuitům do 1773 svěřeném) kostele Naneb. P. Marie na ev. stranu lodi 1701 k veř. pobožnosti a účtě umístěna mezi jiné kanonizované světce socha s biretem na hlavě, krucifixem a vavřínem (věncem či ratolestí) v rukou

E (pod sochou) *H. Joannes Nepomucene für Vnß (sic!) – R* l. zpr. judenburského faráře a zároveň provizora a děkana arcij. Bruck an der Mur, Wenzla Josepha Prandtauera, 22. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [9-10]) – t. zpr. (AES, Akt 22/56, 90) ← L HAHNL 1979, 93

Maria Enzersdorf, dř. pouze Enzersdorf (NÖ, o. Mödling)

ve frant. kláš. k. sv. Maří Magd. (později P. Marie, Uzdravení nemocných, 1784-2014 též far. k.):

a/ 11. VII. 1726 konsekroval hl. ol. a dva boč. ol. nikopolitánský biskup a františkán Nikolaus

Stanislavich, přičemž do boč. ol. sv. Františka vložil mimo jiné relikvie část z oděvu „sv. Nepomuka muč.“

b/ na ep. str. boč. oltář, 1728, zřiz. Marie Františka hr. z Fürstenberg-Möbckirchu, roz. kněžna ze Schwarzenbergu, na velké náklady – k první mši sv. sloužené na t. oltáři → C.1, t.

a, b/ L HERZOG 1740, 568-569; b/ L GREIDERER 1777, 352 – FISCHER 1824, 177

Maria Jeutendorf (NÖ, o. St. Pölten)

1/ ve farním (v baroku kláš. serv.) a pout. k. P. Marie Bol. v lodi boč. oltář (první vl.): polych. a zlac. sl. arch. se sochařskou výzdobou, v nice upr. socha (prostovlasý kanov. hledí do nebe, v pozdvihnuté lv. drží vel. krucifix, v pr. bilet, kolem hlavy zlac. ☼ z mohutných paprsků, na jejichž koncích 5 šesticípých hv.), pod ní zlac. kart. s reliéfem Zpovědi královny, po str., vně sloupů sochy sv. Jana Křt. (vl.) a sv. Jana Ev. (vpr.), v menze v zaskleném prostoru s ozdobnou mříží bílá, mírně zlac. socha ležícího zesnulého SJ v kanov. oděvu, v nást. pod baldachýnem upr. Bůh Otec na oblacích, kolem draperie, dole klečící andělé, nahoře andílci – cca 1726 či 1727, aut. tzv. langeggerský mistr, snad br. Josef M. Hilber – **pozn.:** oltář je prot. k boč. ol. sv. Šebestiána s ležící sochou sv. Rozálie v zasklené menze s mříží, se s. sv. Karla Bor. a sv. Rocha po str. a s Kristem vítězným v nást.

2/ v *Perku* v zahradním domě, nyní v zám. zahradě kam. socha (kanov. klečí na oblacích se 2 okřídlenými hlavami andílků vpř., shlíží na krucifix, který drží v pr., zatímco lv. ruku má mírně vztaženu vpřed) na čtyřb., dolů se rozšiřujícím podst., 1723, zřiz. míst. p. Maximilian Franz von Sala

1, 2/ L *JN* 2001, 434 – I [de.wikipedia.org \(Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Sankt Pölten-Land\)](http://de.wikipedia.org/Liste_der_Johannes-Nepomuk-Darstellungen_im_Bezirk_Sankt_Pölten-Land); 2/ E (vpř. na podst. v rámu) *MAX. FRANC / DI SALA / 1723*.

Maria-Lanzendorf, pout. místo (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

v mar. pout. areálu na nádvoří před frant. klásterem (zal. 1696, zruš. 1783) kam. socha: kanov. hledí do nebe, v pr. drží palmu, v lv. pozdvihuje drobný křížek, klečí na vys. oblačné kupě zdobené 2 okřídlenými and. hlavami a vl. doprovázené postavou stojícího anděla shlížejícího na rozevřenou kn., již drží pr. rukou – podst. čtyřboký volut., vyplněný vpř. ozdobnou volut. kart. s erbem – dílo vzniklo mezi 1703 (na grafice pout. místa z t. doby nefiguruje) a 1716, kdy zemřela (21. VIII.) jeho zřiz. kn. Éva Esterházy, roz. hr. Thököly, druhá manželka uher. palatina Pála I. Esterházy Galántai, jejíž ostatky byly uloženy do zdejšího kláš. a pout. (od 1784 far.) k. Bol. P. Marie – erb na podst. sochy odkazuje na rod, z něž šlechtična pocházela (Thököly), a to snad proto, že v době vzniku pomníku již šlechtičnin manžel nežil –

v tom případě by socha pocházela z období 1713-16, což je vysoce pravděpodobné

H (vpř. na podst.) znak rodu Thököly – L JN 2001, 434 (dat. 2. čtvrt. 18. st.) – VERESS 2019, 426 (dat. před 1721)

Maria Plain, pout. místo (S, o. Salzburg-Umgebung)

1/ v pout. kostele (od 1952 bazilice minor) Naneb. P. Marie na čelní stěně varhanní emporie sm. do chrámové lodi polych. dřev. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který drží v pr. ruce tak, že má Kristovo tělo v úrovni očí, v natažené lv. palma, zpoza biretu na hlavě vystupuje do půlkruhu 5 zlac. hv. na zlac. tyčkách) na polych. volut. konzole s kart. s náp., 1704, aut. snad sochař Simon Fries, zřiz. jeden č. šlechtic – bergheimský farář Ainkhäß, k jehož cír. území pout. místo náleželo, v mar. k. „na Plainu“ 1718 zmiňuje vel. krásnou dřev. polych. sochu, která tam byla postav. před 10 či 11 lety (tj. 1708 či 1707), se zlac. ☼ – půjde nejspíš o tutéž sošku

2/ v kapli, stojící u zdejšího hosp. stavení, na plátně mal. obraz (sice ○, anděl ovšem u BJ nese vítězný či mučednický věnec), cca 1711 či 1710

1/ E (v kart. na konzole) *hl. Johann Nep.* – R n. zpr. bergheimského faráře Petera Ainkhäße, 10. VII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [84]-[85]) – L HAHNL 1979, 108, pozn. 70 (1704, aut., zřiz.) – JN 2001, 482 (dat. 1704, aut.); 2/ R n. zpr. bergheimského faráře Petera Ainkhäße, 10. VII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [85])

Maria Saal (K, o. Klagenfurt-Land)

v prob. a pout. k. Naneb. P. Marie:

a/ na pilíři u mil. oltáře socha (sice s muč. palmou, ale ○), několik let před 1718, zřiz. paní hr. Khevenhüller, t. č. místopředsedkyně ve *Vidni*

b/ téměř stejnou sochu dal (do 1718) jistý p. Steger umístit nejvýše na ol. sv. Štěpána u sak., datovaný 1711

a/ R n. zpr. Josepha Plauz, děkan v Maria Saal, 20. XI. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [101]-[102]) – t. (AES, Akt 22/56, 109-116, 357) ← L HAHNL 1979, 99 – POSCH 1966, 71; b/ R n. zpr. Josepha Plauz, děkan v Maria Saal, 20. XI. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [102]) – JN 2001, 466 (ol. sv. Štěpána dat. 1711)

Mariazell, hl. pout. místo Rakouska (ST, o. Bruck-Mürzzuschlag)

1/ v mariazellské svaté kapli vystaven ke cti stříb. obraz, dol. 1717

2/ na stěně v závěru pr. boč. lodi pout. baziliky Nar. P. Marie obraz (stojící kanov. s 5* kolem hlavy shlíží na krucifix v lv., v pr. palma, v pozadí krajina, v níž vl. scéna Svržení z m., dole drobný písmem dlouhý popis) v bohatě řez. zlac. rámu, cca 1722

3/ v klenbě *presbytáře* pout. baziliky v zrcadlech *štukové výzoby malby 4 evangelistů a 4 hlavních patronů habsburských zemí, sv. Josefa, sv. Leopolda, sv. Štěpána Uherského a SJN, není však*

jisté, z jaké pocházejí doby – malby byly jisté opraveny po požáru baziliky 1827

1/ R l.-č. zápis v L beatifikačním procesu, výslech Jiřího Havlička, kutnohor. měšťánka, 13. VII. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 129^r, otázka 7); 2/ L JN 2001, 490

Markl (NÖ, o. Waidhofen an der Thaya)

u mlýna kam. socha (stojící kanov. s krucifixem, čtyřb. podst. dole konvexní, vpř. zdobený kart., v níž rel. 5 hv.), 1721, zřiz. mlynář Zacharias Fiegl a jeho manželka Anna Katharina

E (na podst. vl.) 1721. (a níže) *Zu Ehren deß Heiligen IOHANN Von NE / POMMVCK Habe ich Zacha / rjas Fiegl Mählner Vnd / [...] Ehrwirtig in Fam[...] / [...] diese STATVĀ setzen* – L ÖK 6, 121 – LASFARGUES 1965, 286 – JN 2001, 434 – **pozn.:** socha je nyní chráněna plechovou stříškou

Mauer (W, 23. měst. obvod)

u domu v Endresstraße č. 93 kaple, 1719, zřiz. Sebastian Cichine

E novodobá pam. deska na kapli (dat. 1719 a 1750) – L JN 2001, 520 (dat. 1750) – I www.planet-vienna.com (*Johanneskapelle Mauer*) (dat. 1719, 1750, 1834) – de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen in Wien*) (dat. 1719 a 1750) – **pozn.:** pův. kaple obn. 1750, kdy do ní um. dodnes dochovaná socha (1834 novostavba?)

Mautern in Steiermark (ST, o. Leoben)

1/ ve frant. k. sv. Barbory u boč. stěny dřev. socha (☼*), 1706, zřiz. p. Joseph von Peball, správce breunerovského pan. *Ehrnau*

2/ vně zámku *Ehrnau* na m. dřev. socha, dol. 1715, zřiz. míst. vr., Karl Wichard hr. Breuner von Stübing-Fladnitz, tehdejší (od 1715) zem. hejtmán ve *Štýrsku*

1/ R n. zpr. admont. opata Anselma Lürzera von Zechenthal, kláš. Admont 21. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [23-24]) – t. (AES, Akt 22/56, 109-116) ← L HAHNL 1979, 94; 2/ R n. zpr. admont. opata Anselma Lürzera von Zechenthal, kláš. Admont 21. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [24]) – t. (AES, Akt 22/56, 109-116) ← L HAHNL 1979, 94

Meires viz *Kottschallings*

Messern (nyní část městyse Irnfritz-Messern) (NÖ, o. Horn)

sev. od *Messern* sm. k mlýnu zv. *Illy-Mühle* v osadě **Dorna (část Irnfritz-Messern)** polych. kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který s palmou drží zpr. doleva, čtyřb. podst. kónický, vpř. zdobený rámem vyvrcholeným segmentem), 1722 – **pozn.:** socha pravděpodobně stávala na m.

E (v rámu vpř. na podst.) *DER / HEILIGE NEPO / MVCENVS / SEIE ALZEIT / EIN VORBITTER / BEI GOTT* (= 1722) / 1722 – L JN 2001, 418 (Dorna), 435 (Messern) – OPPEKER 2017, 172, 174 (obr. 84) – I www.irnfritz.at (*Dorna*) (pův. um. sochy a pozdější postavení kaple) – **pozn.:** po přen. z m. na dnešní místo byla nad sochou postavena výkl. kaple

Mistelbach, okr. město (NÖ)

ve farním a zároveň barnabitském k. sv. Martina byl pro místní bratrstvo, založené 1724 (→ C.3, 16), byl postaven oltář, obdařený (nejpravděpodobněji 6. IV. 1729) privilegiem

└ OPPEKER 2012, 169 – **pozn.:** tento oltář již neexistuje

Mitterau (NÖ, o. St. Pölten)

při hl. sil. proti odbočce k zámku kam. socha: na oblacích stojí prostovlasý kanov., pr. rukou přidržuje krucifix, který podpírá letící andělek, lv. rukou drží rozevřenou kn., kterou rovněž podpírá letící and., tentokrát s gestem mlčenlivosti – podst. hran., s vystupujícími boč. volut. křídly se štrápci, s reliéfem Svržení z m. vz. a al. znakem vpř. – 1727, zřiz. hr. rod Montecuccoli (možná hr. Maria Antonia) a snad rod von Oppersdorff

H (vpř. na podst.) al. znak zřiz. – └ JN 2001, 435 – OPPEKER 2003, 180 – TÁŽ 2017, 132 (obr. 46), 133 – └ www.marterl.at (*Johannes v. Nepomuk – Markersdorf-Haindorf*) – **pozn.:** socha nyní stojí v zám. parku

Mittergrabern (NÖ, o. Hollabrunn)

v zám. parku socha, zač. 18. st.

└ JN 2001, 412 – **pozn.:** nyní je socha um. v přizemí zámku

Mödling, okr. město (NÖ)

1/ ve far. k. sv. Otmaru boč. oltář: sl. architektura s rozměrnou kruhovou kart. s nápisem upr. nástavce, se sochami sv. Václava a sv. biskupa vně sl. dole, s menšími s. sv. Šebestiána a Rocha u sl. po str. obrazu, se 2 vět. and. klečícími na kladí, se 3 andílky ve vr. nást. a 2 dalšími držícími zlac. festony po str. oltáře (nad vnějšími figurami světců), nad obrazem 2 and. drží volut. kartuši s náp. – tit. obraz představuje SJN jako almužníka (pyramidálně rozvinutá kompozice vrcholí 2 andílky, sypajícími jak na hlavu stojícího světce, rozdávajícího almužnu z koše, tak na zástup chudiny kolem něj, stříb. penízky z ošatek, vl. v pozadí na terase skupina lidí, snad č. královna, již jistý muž poukazuje na výjev se světce a nad níž asi páže drží slunečník) – popsán nepom. obraz je olejomalba na plátně, cca 4,80 × 2,60 m, z 1725, aut. obr. č. malíř Petr Brandl (sign. na obr. na písk. stupni) – malíř měl někdy v létě 1725 s obrazem do *Mödlingu* zajet, aby jej osobně předal, a přitom se zastavit ve *Vidni*, což mohlo souviset s projednáváním jeho sporů s manželkou a s tím spojenými finančními potížemi – zřiz. Česká dvorská kancelář ve *Vidni*, jmenovitě hr. Koschinsky a Kinský (nejspíš František Ferdinand, do 1723 kancléř, t. úřad pak do 1734 patrně nebyl obsazen) – jmenovaná kancelář podala zakázku a hradila náklady na oltář s obrazem, což doplnila příslušnou mešní výbavou v podobě pěkných ornátů, kalicha a ciboria

2/ na prostranství před far. k. sv. Otmaru kam. socha: na oblacích se 2 and. hlavičkami stojí kanov. v mírném kontrapostu a s úsměvem hledí na krucifix, jež drží zpr. doleva – palmou za křížem

modelována v pohybu – podst. zdoben boč. volut. křídly a vpř. nahoře volut. štítem se 2 and. hlavičkami a náp. – 1718, zřiz. označen iniciálami v náp.

1/ E (v kart. upr. nást. ol.) *HoC ALTare strVXIi RegIa CanCeL / LarIa AVLICoBoheMICa* (= 1725) / *DIVo Ioanni NepoMVCeno GentIs sVae / ProteCtorI atqVe Patrono* (= 1725) – (v kart. nad obr.) *VNVM / EX / SEPTEM ALTARIBVS.* – └ JN 2001, 435 – PANOCH 2007, 158-159 – PROKOP 2006, 52, 58, 210 (pozn. 70, 71) – TÝŽ 2016, 49, 79-80; 2/ E (ve štítu či kart. vpř. na podst.) *SANCTO IOAN̄I DE NEPO / MVC EREXIT / INT. R. C. AB /* (ozdoba) – └ JN 2001, 435

Mönichwald (nyní část obce Waldbach-Mönichwald) (ST, o. Hartberg-Fürstenfeld)

ve far. k. sv. Petra a Pavla (novostavba z 1716) v lodi 4 ov. obrazy s náměty Nebe, Pekla, sv. Antonína Pad. a SJN, cca 1722, aut. malíř Johann Cyriak Hackhofer (od něj pochází i sign. obr. na hl. ol., dat. 1722)

└ JN 2001, 490 – └ de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Waldbach-Mönichwald*)

Mödring (NÖ, o. Horn)

ve výkl. kap. u domu č. 8 poblíž pot. *Mödringbach* kam. socha (stojící kanov. se sklání nad krucifixem s palmou, jež drží zpr. doleva), 1720

E (vpř. na nízkém soklu) *S: IOANNES / 17 NEPOMVCENVS ZO* – └ JN 2001, 435 – └ www.marterl.at (*Johannes Nepomuk – Horn*)

Mühlau, do 19. st. Mühlen (nyní část města Innsbrucku) (T)

u pův. dřev. mostu přes ř. *Inn*, zvaného *Sagenbrücke* (1843 nahrazen řetězovým *Kettenbrücke*, 1939 betonovým *Mühlauer Brücke*), dol. 1728 dřev. sochy SJN a sv. Josefa

└ MÖLLER 1995, 156 – └ de.wikipedia.org (*Mühlauer Brücke – Liste der denkmalgeschützten Objekte in Innsbruck-Mühlau*)

Mühlbach am Hochkönig (S, o. St. Johann im Pongau)

na faře vyobrazení, dol. 1715

└ HAHNL 1979, 98 ← R dobová zpr. (AES, Akt 22/56, 270)

Murau, okr. město (ST)

1/ ve far. k. sv. Matouše ol. malba, cca 1700

2/ u cesty vzhůru k schwarzenberskému zámku **Obermurau** nad městem dřev. socha, dat. 1698, aut. Valentin Gappnigg, zřiz. nejspíš míst. vr., rod Schwarzenbergů

3/ u m. přes *Rantenbach*, při domě v Grazer Straße č. 6 kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který drží v pr. a lv. rukou jej podpírá, hran. podst. s prostými rámy, s náp., erbem a iniciálami), 1705, zřiz. A. K. R. C. K.

1-3/ └ JN 2001, 491; 2/ E (socha nese sign.) *Vallent Gappnigg fecit 1698* – └ MEZLER-ANDELBERG 1975, 35; 3/ E (vpř. na podst. náp. provedený reliéfně vystupujícími literami) *D: NEPOMVCENO /*

SACRAT (= 1705) – (t. níže kolem erbu) *A – K / RC – K / Í7 – 05 – H* (vpř. na podst. v dol. části) znak s korunou – L MEZLER-ANDELBERG 1975, 35 (dat. 1708)

Muthmannsdorf (nyní část městyse Winzendorf-Muthmannsdorf) (NÖ, o. Wiener Neustadt)

ve far. k. sv. Petra a Pavla socha, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Naschberg (T, o. Kufstein)

v kap. *zv. Sterzenkapelle*, vl. od ol. obrazu P. Marie s ochranným pláštěm, umístěn obraz (olej na plátně, 63,5 × 68,5 cm): prostovlasý kanov., ☼5*, zachycený ve ¾ své postavy, klečí na klekátku (vl.) s rozevřenou knihou, pr. ruku klade na hrud' a drží v ní palmu – pod palmou zavřená kn. a na ní biret – vpr. v pozadí most klenoucí se přes ř. – rané 18. st.

L MÖLLER 1995, 236

Neckenmarkt (B, o. Oberpullendorf)

1/ proti domu v Lange Zeile č. 30 stojí kam. socha: v oblacích prostovlasý kanov. se štólou a dlouhou almucí shlíží na křucifix, jež drží zl. dopr., podložený palmovou ratolestí – dole po stranách klečí 2 andělci a vzhlíží ke světci (and. vpr. má na koleni položenou zavřenou kn. a na ní přidržuje biret) – upr. mezi andělky andělek třetí, maličký, který oběma ručkama svrchu přidržuje kam. svítlnu ve tvaru šesticípé hv. – podst. čtyřb., dynamicky tvarovaný, s volutami po str., vpř. s korunovanou kart. s erbem a iniciálami, níže relief Svržení z m. – 1721

2/ u hř. písk. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke křucifixu drženému spolu s palmou zpr. doleva) doplněná vpř. andělkem, který stojí, vine se ke světci a hledí vřůru – podst. hran. s rámy (s vykrojenými rohy) na stěnách, vpř. s náp. – 1724/25 – pomník obklopuje patrně mladší kam. balustr. čtvercového půdorysu

1/ E (v kart. s erbem po str. klenotu erbu) *A – S* – (na podst.) dat. 1721 – H (vpř. na podst. v korunované kart.) znak – L JN 2001, 460 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Neckenmarkt*); 2/ E (vpř. na podst. v rámu) *STATUA / HONORI SANCTI / IOANNIS / NEPOMVCENI / PATRONI IN / IPSO / FIDENTIBUS* (= 1724, pokud by však ve slově „Ioannis“ bylo druhé „i“ chápáno rovněž jako číslovka, ač tak nyní není zvyrazněno, chron. by udával 1725) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Neckenmarkt*) (dat. 1780)

Neuaigen (NÖ, o. Tulln)

písk. socha: prostovlasý kanov. klečí na oblacích a hledí ke kov. křížku, který drží v pozdvihnuté pr., lv. rozevřena – vl. u světce na oblacích klečí andělek s gestem mlčení (pr.), držící v lv. biret – podst. hran., s al. znakem vpř. a náp. vpr. – 1726, aut. sochař Franz Joseph Anton Lenzbauer, zřiz. (dle erbů) míst. vr., Wenzel Adrian Wilhelm hr. von Enckevoirt s chotí Marií Josephou, roz. Ungnad

von Weissenwolff – **pozn.:** kompozice připomíná rytinu z přípravných akt kanonizace z 1727 (→ B.4, 165)

E (na pr. str. podst.) [...] / *RE[...]R[...]NI[...]N / HONO[...]I S IOANIS / DE NEPOMUK / ANNO DOMINI / [...]Z6*. – H (vpř. na podst.) al. znak zřiz., pod korunou – L JN 2001, 436 – OPPEKER 2017, 133, 134 (obr. 47) – I www.marerl.at (*Heiliger Johannes Nepomuk Fischerzeile – Tulln an der Donau*)

Neumarkt in Steiermark (ST, o. Murau)

ve far. k. sv. Kateřiny visí na stěně obraz, dol. 1716

R 1. zpr. míst. faráře Adama Lerchingera, 27. VII. 1716 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [28])

Neunkirchen, okr. město (NÖ)

1/ ve far. a zároveň minor. k. Naneb. P. Marie socha, dol. 1715

2/ na malém nám. kam. socha (○), dol. 1715

1, 2/ R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Niederhollabrunn viz Stockerau

Niederndorf (T, o. Kufstein)

ve fil. k. sv. Jiří mezi dalšími sv. patrony na hl. obraze hl. oltáře podobizna, dol. 1718

R n. zpr. Lamberta Stainera, faráře v Ebbsu a Kufsteinu, 19. XII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [93])

Nofels (nyní část okr. města Feldkirch) (V)

v (pův., „starém“) far. k. Navšt. P. Marie (1726-28) na hl. ol. postranní socha, 1726

L JN 2001, 514

Nussdorf či Nußdorf (W, 19. měst. obvod)

nyní v nároží domu v Heiligenstädter Straße č. 181, upraveném do niky, kam. socha (stojící kanov., v lv. křucifix s palmou, pr. na hrudi v modlitebním gestu, hran. podst. s rámy), 10. X. 1710, zřiz. zamčen (v před. náp. označen N)

E (na podst. vpř.) *ANNO / INSTANTI / DECIMÁ / OCTOBRIS / POSV, / IT / N* (= 10. X. 1710) – (t. vl.) *MAGNO / IN TERRIS / CONFESSORI / ET IN / ASTRIS / ADVOCA., / TO* (= 1710) – (t. vpr.) *FI., / DELI / PERI., / CLITAN., / TIVM / PATRO., / NO* (= 1710) – L ÖK 2, 449 – KAPNER 1970, 113 (dat. 18. st.) – JN 2001, 519 (dat. pol. 18. st.)

Oberdöbling (W, 19. měst. obvod)

1/ 1726 si vídeň. měšťan Wolff Josef Anton Hoffmändl von Mangeram vyžádal na konz. pov. postavit kapli, což mu bylo povoleno a on stavbu započal – různí dobrodinci ji pak dovedli do konce, takže hotová svatyně byla 1739 požehnána

2/ u potoka *Sieveringer Bach* v oblasti dneš. Barawitzkagasse písk. socha v nadživotní vel. (kanov. hledící do nebe drží křucifix s palmou, položené vedle sebe), 1705 (či cca 1800?)

1/ L ÖK 2, 368-369 – I de.wikipedia.org (*Kloster der Schwestern vom armen Kinde Jesu (Wien)*) – www.geschichtewiki.wien.gv.at (*Johannes-Nepomuk-Kapelle (19, Döblinger Hauptstraße 83)*) – **pozn.:** kaple byla vícekrát zrušena a obn., svého času plnila

funkci far. kostela, posléze sloužila Sestrám chudého Dítěte Ježíše; 2/ E (někde na svatoján. pomníku) 1705 – L ÖK 2, 368 (dat. 1705) – KAPNER 1970, 113 (dat. 1705) – I de.wikipedia.org (*Döblinger Pfarrkirche* a *Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen in Wien*, obojí zdroj uvádí dat. svatoján. sochy cca 1800) – **pozn.:** nyní socha stojí před míst. far. k. sv. Pavla

Obere Sparchen (nyní část okr. města Kufstein) (T)

v loret. kap. vl. zavěšen obraz na plátně, 94 × 70 cm (stojící kanov., ☼, kořící se křížifixu, jež si klade před oči v pr. ruce, a s nataženou rozevřenou lv. rukou, je zachycen na volut. soklu s kart. s náp. vpř., vl. kompozice sloup s draperií, vpr. výjev Svržení z m.), dat. 1722

E (v kart. vpř. na mal. soklu na obraze) S. JOHANNES NEPOMUCENE ORA PRO NOBIS [...] 1722 – L MÖLLER 1995, 195-196

Obergurgl (T, o. Imst)

písemně dol., že 1726 byla zdejší kap. nahrazena kostelem, který sloužil pro účely kaplanství, které zde bylo zřízeno 1727 v rámci f. *Silz* – dochoval se zde zvon od Jakoba Graßmayra z 1726 – vysv. kostela ke cti proběhlo až 1737, je však pravděpodobně, že tím bylo pouze potvrzeno již původně zvolené patrocinium – uv. stál nep. oltář

L MÖLLER 1996, 256-257 – *JN* 2001, 506 (dat. 1726), 510 (dat. 1726/37) – I de.wikipedia.org (*Gurgl*) (*Pfarrkirche Obergurgl*) – **pozn.:** zdejší kaplanství bylo 1769 povýšeno na kuracii, a ta 1891 na f., čímž se svatoján. kostel stal farním, nejvýše položeným farním kostelem v Evropě (1927 m n. m.) – 1924 a 1966 či 1967 došlo k rozšíření kostela

Obermurau viz *Murau 2/*

Oberndorf bei Salzburg (S, o. Salzburg-Umgebung)

na pout. cestě z *Laufen an der Salzach* ke k. Navšt. P. Marie, zvanému *Maria Bühel*, na břehu ř. *Salzach* byl do prudkého svahu vybudován areál *Kalvárie* (*Kalvarienberg Maria Bühel*): nejbližší k řece pod svahem, naproti m. přes ř. stojí velmi elegantní kam. socha – jde o stojícího kanov., který si pr. rukou před sebou přidržuje nařasenou almuci a lv. ruku v gestu zdviženého ukazováčku vztahuje k andělkovi, k němuž hledí a který stojí vpr. u postamentu světcovy sochy, hledí světi do tváře a oběma ručkama mu k rozjímání nastavuje křížifix, přičemž na opačné str., vl., sedí u postamentu druhý andělek, prstíkem pr. ruky činí gesto mlčenlivosti a v lv. drží palmu – podst. svatoján. sochy čtyřb., s vystupujícími bočnicemi, dvouetážový – vrchní etáž tvořena členitým projmutým postamentem, dol. etáž představuje hran. sokl s boč. volut. křídly, na jehož hor. římsě se nacházejí již popsané 2 sošky andělků, obklopující postament, dále na čelní stěně krásli rám s vykrojenými rohy biskupský erb zřizovatele, na zad. stěně rovněž rám s vykrojenými rohy a s náp. – popsaná svatoján. skulptura pochází z 1720, aut. sochař Josef Anton Pfaffinger, zřiz.

salzbur. arcibiskup František Antonín z Harrachu (ve fun. 1709 † 1727) – za svatoján. pomníkem, spočívajícím na dvou kam. stupních širokého obdélného půdorysu, je do půlkruhu vystavěno dvouramenné kam. schodiště, v jehož čelní stěně upr. (průhledově za svatoján. sochou) se nachází rozměrná nika s fontánou, 1720 – ramena schodiště se nad fontánou spojují ve schodiště jediné, které směřuje do prudkého svahu až k vrcholové kap. – celkem se jedná o 150 schodů v návaznosti na počet zdravasů v 15 tajemstvích růžence – veškerá schodiště jsou lemována kam. pilířky s koulemi, mezi kterými jsou tažena kov. zábradlí – vrcholová kaple, dílo salzbur. dv. stavitele Sebastiana Stumpfeggera z 1721, je tvořena pilastry vyzdobenou půlkruhovou otevřenou síní se sousoším Kalvárie, které je zdaleka viditelným cílem poutníků – za kaplí pokračuje cesta k pout. místu *Maria Bühel*

E (vz. dol. etáže podst. v rámu) *SANCTE / IOANNES / NEPOMUCENE / ORA / PRO NOBIS / 1720* – L ÖK 10, 2, pag. 570 (obr. 575), 572-573 – LASFARGUES 1965, 247 – *JN* 2001, 482 – I de.wikipedia.org (*Kalvarienberg Maria Bühel*)

Obertraun (OÖ, o. Gmunden)

nedaleko obce v areálu zámku *Schloss Grub* na vých. břehu *Hallstätter See* (*Halstátského jezera*) v oblasti *Salzkammergut* (*Solné komory*) kam. hran. dvojetážový podstavec (dol. etáž poměrně mohutná, na stěnách zdobený rámy různých tvarů (vpř. s náp.), hor. etáž drobnější hranol s rámy ve tvaru obrazců, vpř. kvadrilob, po bocích routy), 1720 – není známo, jaká skulptura t. podst. původně zdobila

E (na podst.) mj. letop. 1720 – L *JN* 2001, 472 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Kirchberg ob der Donau*) – **pozn.:** podstavec byl 1906 přen. do obce *Kirchberg ob der Donau* (*OÖ, o. Rohrbach*) a byla na něj um. socha z 2. čtvr. 18. st. (stojí u fary)

Oberwölz Stadt (ST, o. Murau)

1/ ve far. k. sv. Martina socha v živ. vel., 1714, zřiz. míst. měst. farář Franz Johann Fortitsch, ze zvláštní úcty

2/ výkl. kaple u *Hintereggertor*, bei Vorstadt 130, se sochou z 1. čtvr. 18. st.

1/ R n. zpr. míst. měst. faráře Franze Johanna Fortitsche, 11. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [14]) – t. (AES, Akt 22/56, 99) ← L HAHNL 1979, 93; 2/ I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Oberwölz*)

Ochsenburg (nyní část statutárního města St. Pölten) (NÖ)

pod zámkem u křižovatky *Wilhelmsburger Straße* a *Fabrikstraße* socha: podst. čtyřb. s odsazenými rohy, dole vydutý, světec jako kanov. klečí na rozměrných oblacích (vpř. zdob. 2 and. hlavičkami), vpr. na okraji oblak u římsy andělek s gestem mlčení, vl. na oblacích nahoře andělek podpírající křížifix, jež SJ drží v pr. a kloní

k němu svou prostovlasou hlavu, máje v lv. palmu a před pr. kolenem na oblaku položený biret – 1725, aut. připsáno v *St. Pölten* činnému sochaři (Johannu) Peteru Widerinovi, zřiz. míst. vr., aug. kanovníci v *St. Pölten*, konkrétně jejich probošt Michael Führer (ve fun. 1715-39), poté co 1723 obec zaplavila rozvodněná ř. *Traisen* – náp. snad poukazuje na spory v kapitule (1722)

E (vpř. na podst. náp., ke konci nečit.) *NEPOMVCENVS / SIT IN VITA / DEFENSOR / [...]* (dat. 1725) – L *JN* 2001, 444 – OPPEKER 2003, 188 – TÁŽ 2017, 88, 90, 91 (obr. 10)

Orth an der Donau (NÖ, o. Gänserndorf)

před novým zámekem kam. socha zachycující kanov., který stojí na oblacích dekorovaných and. hlavou, vine se tváří ke krucifixu, jež drží zpr. doleva, a v pr. ruce nadto třímá palmu – podst. hran., vpř. opatřený dat. a erbem – 1708

E (vpř. na podst. nahoře po str. klenotu erbu) *17 08* – H (t. níže) znak – I *de.wikipedia.org (Liste der denkmalsgeschützten Objekte in Ort han der Donau)* – **pozn.:** 1855 byla nad sochou postav. výkl. kaple

Ottakring (W, 16. měst. obvod)

1/ u k. sv. Wolfganga socha, 1721, zřiz. rada dv. komory Franz Herdath

2/ kam. socha, kterou 1722 postavil u svého domu (č. 33) Johann Christoph von Regenthal

1, 2/ L *ÖK* 2, 222 – LASFARGUES 1965, 276; 1/ **pozn.:** skulptura byla pro svůj špatný stav cca 1860 odstraněna; 2/ **pozn.:** 1854 byla socha přem. do Fünfhausu

Palterndorf (nyní část městyse Palterndorf-Dobermannsdorf) (NÖ, o. Gänserndorf)

ve vel. kapli (lizénové průč. se zvlněnou řím. a kov. křížem ve vr. upr.) v otevřené prostře kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který s palmou drží zpr. doleva, vpr. na stěně andílek s gestem mlčení, podst. hran., vpř. zdob. rámem nahoře i dole vykrojeným), 6. VII. 1724, zřiz. Paul Geiter

E (vpř. na podst. v rámu) *Heilliger Johaneß / Nepomúcený / Bitte Gott für Unß / (ozdoba) / 1724* – (t. pod rámem) *Den 6 Júlý* – (na podst. vpr.) *PAVL GEITER*. – L *JN* 2001, 439 – I *www.marterl.at (Johannes-Kapelle – Palterndorf-Dobermannsdorf)*

Pasovská diecéze (N a R)

- Část pod Enží, tj. v Dolním Rakousku (NÖ)

průzkum úcty na t. území, provedený z nařízení pasov. bisk. kurie (se sídlem ve *Vídni*) 1715, prokázal, že téměř ve všech k. jsou podobizny, buď z kamene, nebo mal. barvami jako obrazy (obvykle o, zřídka ☉), dále se ve velmi mnoha domech nalézají vyobrazení, buď v papírové formě, nebo provedená živými barvami, ba i na veř. cestách a především na mostech či nedaleko od nich, vesměs vytes. z kamene a s úctou pojatá jako živá^{a)} – na t. území jsou některé oltáře^{b)}

a) R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233^r) – b) R t., fol. 233^v

Perchtoldsdorf, lid. Petersdorf (NÖ, o. Mödling)

1706 navrhl míst. farář Maximilian Aunosky vztyčení mor. sloupu, po jeho † však t. idea nebyla dále rozvíjena – až při následné mor. epidemii 1712-13, při níž byl však *Perchtoldsdorf* v porovnání s jinými místy v okolí zasažen jen málo, realizoval Aunoského úmysl jeho nástupce Johann Daniel Bock, jako výraz vděčnosti, na útraty uchráněných od moru, jak míst. obyvatel, tak i mnoha Vídeňanů, kteří zde našli před mor. ranou azyl – 3. XI. 1713 byl položen zákl. kámen k mor. sl. N. Trojice a v VI. 1714 byl hotový pom. pozhnán – mohutný podst. pomníku čtyřb., na něm vpř. reliéf (lidé stížení morem, nad nimi v nebesích anděl v letu přináší Bohu Otcí meč), na boč. stěnách vytes. rozvinuté listiny s nápisy, svrchu držené orlicí, na zad. stěně vytes. rozvinutá textilie s náp., držená nahoře 2 andílky – v druhé etáži podst. vpř. s. Immaculaty, ve 4 rozích postavy 4 archandělů, nad římsou druhé etáže po str. sedící andílci s planoucími srdci v rukou – sloup válcový s korint. hlavicí, nejvýše na oblacích s and. hlavami sous. N. Trojice – kolem pom. balustr. s písk. sochami stojících světců (ve směru hodinových ručiček, počínaje zepředu zl.) Augustina, Šebestiána, Leonarda, Karla Bor., Františka Xav., JN (kanov. hledící na krucifix držený zpr. doleva, v lv. palma), Rocha a frant. světce, vz. mezi sv. Karlem Bor. a Františkem Xav. na balustr. leží sv. Rozálie

E (z nápisů vybrány 2: na rozvinuté listině na pr. boč. stěně podst.) *LEOPOLDI I ROM IMP. / MVNIFICENTIA MARMORA: / CAROLI VI ROM IMP HISPANIÆ / GERM HVNG BOHEM REGIS ARCHIDVC. / AVSTRİÆ ETC CRATI NVMISMATA / ARGENTEVN ET AVREVM CÆSAREA / EFFIGIE PRETIOSA: / CVM PRIMO LAPIDE POSITA / DIE III° NOVEMBR ANNO MDCCXIII* – (na lv. boč. stěně podst.) *VIENNENSIVM: / CONTRA PESTEM ASYLO FRVENTIVM / ET ALIORVM LIBERALITAS EXIMIA / BERTHOLDSTORFFENSIVM / BENEFICA PIETAS SVMPTA ZELVS / POPVLÍ A PESTE PRÆSERVATÍ / HANC COLVMNAM IN PERPETVÆ / GRATITVDINIS MONVMENTVM / DEO DEIPARÆ DIVISQVE / CONSECRVANT* (sic!) (= 1713) – L *JN* 2001, 439 – I *de.wikipedia.org (Dreifaltigkeitssäule (Perchtoldsdorf))*

Perwarth (NÖ, o. Scheibbs)

u m. přes ř. *Erlauf* kam. socha (stojící kanov. s krucifixem a palmou, v živ. vel., bohatě zdob. čtyřb. podst.), cca 1720

L *JN* 2001, 439

Petersdorf viz Perchtoldsdorf

Petronell-Carnuntum, do 1966 pouze Petronell (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

na nám. kam. mor. sl. N. Trojice, trojb. kónický obelisk se sousoším N. Trojice ve vr., spočívající na rozměrném trojb. podst., opatřeném nárožními volutami, na němž na malých soklech stojí kam. sochy Immaculaty (vpř. upr.), sv. Karla Bor. (vl.), SJN (vpr., stojící kanov. se štólou, v pr. kov.

krucifix) a sv. Oldřicha (vz.), kolem zídka s tepanou vs. brankou – 1698/99, aut. sochař Ferdinand Groß, zřiz. míst. p. Otto Ehrenreich von Abensperg und Traun († 1715)

Ľ JN 2001, 439 (dat. cca 1698/99) – OPPEKER 2017, 116 (obr. 33), 118 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Petronell-Carnuntum*)

Peuerbach (OÖ, o. Grieskirchen)

na nám. kam. socha (na oblacích s and. hlavami stojící kanov. klade na hrud' pr. ruku, jíž objímá krucifix a palmu opřené o pr. rameno, lv. ruka spuštěna mírně od těla, na 2 stupních čtyřb. podst., který se sm. dolů rozšiřuje a je v nárožích zdob. volutami, nahoře drobnými, dole mohutnými, stěny opatřeny ov. rámy s pozdějšími náp.), dat. 1723, zřiz. hraběnka Maria von Strattmann

E (na podst.) několik pozdějších náp. a dat. 1723 – Ľ PILLWEIN 1830, 337 (dat. 1724) – JN 2001, 476 (dat. 1723) – I sites.google.com (*Peuerbach – Austria – Nepomuk*) (dat. 1723)

Pfarrkirchen bei Bad Hall (OÖ, o. Steyr-Land)

při boč. stěně fary poblíž far. k. sv. Jiří kam. socha (stojící kanov. s jemně modelovanou superpelicí drží zpr. doleva krucifix a v pr. ruce rozkošatělou palmu) na hran. podst., vpř. opatřeném rámem s vykrojenými rohy a náp. – 1722, iniciály zřizovatele v náp.

E (vpř. na podst. v rámu) *S JOANNI / NEPOMVCENO / OPVS HOC / DEVOVEBAT.* (= 1722) // *M.I.W.A.H. / N.M.D.E.* – Ľ JN 2001, 476 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Pfarrkirchen bei Bad Hall*)

Pfons viz Dreihiligen

Pitten, dříve též Pütten (NÖ, o. Neunkirchen)

ve zdejší f. v jedné kap. a v městysi na ul. po jedné vytes. soše, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← Ľ HAHNL 1979, 94

Pleissing (NÖ, o. Hollabrunn)

písk. socha (hran. podst. s vykrojeným rámem), 1722, zřiz. Georg Müssner (Müllner?)

E (vpř. na podst. v rámu) *GEÖRG / MÜSSNER* (či *MÜSSNER*) / *ITZZ* – Ľ JN 2001, 413 (dat. 1732)

Pöchlarn (NÖ, o. Melk)

1/ poblíž ř. *Dunaje* u věže *Welserturm* (zbytek měst. opevnění) dal míst. měšťanský lod'mistr Michael Wallenbeck (či Wallnpöck) se svou manželkou Marií Rosinou 1725 postavit polych. sochu (stojící kanov. držící oběma rukama dlouhý krucifix) na hran. podst. se stěnami zdob. vykrojenými rámy a kartušemi (s náp.) na před. i zad. stěně

2/ na místě předcházející svatoján. sochy (→ výše 1/) byla někdy ve 20. st. postav. kam. socha (stojící kanov. s krucifixem) s níže po str. na volutách sedícími andílky (kdysi s atributy), na čtyřb. podst., na bocích opatřeném vel. volut. křídly, zdobenými

akanty (na čelní stěně podst. volut. kart. s náp.) – rovněž t. dílo pochází z 1725

1, 2/ Ľ JN 2001, 440 – OPPEKER 2003, 199 (o stěchování Wallnpöckovy svatoján. sochy); 1/ E (v kart. na podst. vpř.) *S. / JOHANNES / NEPOMUC / O P / N* – (v kart. na podst. vz.) *Michael Wallenbeck und Maria Rosina, burgerlicher Schiffmeister in P. 1725* – Ľ ÖK 3, 397 (náp. vz. na podst.) – LASFARGUES 1965, 286 – **pozn.:** socha prý jednou přečkala bez poškození nakupené kry, které pokryly celou oblast, a později, během 20. st. byla přen. na dnešní místo k far. k. Naneb. P. Marie na Pfarrplatz na stranu sm. ke kap. sv. Jana Křt.; 2/ E (v kart. v čele podst.) *S. / JOANNES / NEPOMUC: / O. P. / N.* – **pozn.:** nyní chrání sochu dřev. kaplička na 6 sloupcích, s dekorací 5 hv.

Poitschach (K, o. Feldkirchen)

ve fil. k. 14 sv. pomocníků kaz., cca 1720, zdob. na koši malbami cír. otců, na stříšce sochou

Ľ JN 2001, 466 – I de.wikipedia.org (*Filiakirche Poitschach*)

Pottschach (NÖ, o. Neunkirchen)

ve far. k. sv. Diviše dřev. socha, 1705, zřiz. jedna vídeň. paní

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← Ľ HAHNL 1979, 94 – R zpr. téhož (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [20])

Poysdorf, č. Pušdorf (NÖ, o. Mistelbach)

na Oberer Markt u pot. *Poybach* kam. socha (stojící kanov. se sklání ke krucifixu, jež drží v pr. a opírá si jej o pr. rameno, v lv. ruce drží palmu, čtyřb. podst. se dole rozšiřuje, vpř. je opatřen kart. ve tvaru věnce, s náp. a znakem sladovnického řemesla, v hor. části podst. nízký postament s náp. v čele), 1709, zřiz. sládek Franz Erntz – **pozn.:** jelikož se jedná o dílo celkově shodné se sochou v *Ulrichskirchenu* (→ níže, t.), včetně nápisů na soklu a postamentu (v *Ulrichskirchenu* čtení letopočtu kolísá mezi 1700 a 1709), zdálo by se, že dal Franz Erntz vytesat dva shodně pojaté pomníky pro *Ulrichskirchen* i *Poysdorf* – je však třeba uvážit, že pův. socha v *Poysdorfu* u pot. byla zničena při autonehodě, načež ji sochař Hermann Bauch nahradil 1982 kopií, pro niž se mohl inspirovat sochou z *Ulrichskirchenu*

E (v kart. vpř. na podst.) *FRANCISCVS / ERNTZ / 1709* – (vpř. na postamentu) *S. IOANNES . NEPOMVCENE. / O P N – H* (v kart. pod náp.) znak sládků – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Poysdorf*)

Primmsdorf (NÖ, o. Waidhofen an der Thaya)

Leopold von Planta, probošt kláštera aug. kanov. v *Herzogenburgu* (ve fun. 1721-40), vybuodoval v míst. zámku nové křídlo, prelátský příbytek s kaplí, kterou 1724 posvětil ke cti opat geraského kláštera Michael Wallner – zde se nachází oltář s vot. obrazem P. Marie s Ježíškem zjevující se SJN, cca 1724, někdy kladený do doby cca 1710, v nást. ov. obr. N. Trojice

└ ŮK 6, 113-114 – LASFARGUES 1965, 178 – JN 2001, 440 – OPPEKER 2003, 190 – TÁŽ 2020, 69-70, 79-80

Probstdorf (NÖ, o. Gänserndorf)

ve far. k. sv. Štěpána ol. obraz, poč. 18. st., aut. malíř Johann Michael Rottmayr
└ JN 2001, 441

Prutzendorf (NÖ, o. Horn)

u můstku písk. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, jež si drží před očima pr. rukou ve svislé poloze, v lv. palma) na válcovém podst., kanelovaném, s baňatou spod. částí – 1724

└ (vpř. na plintu) 1724 – └ ŮK 5, 237 – LASFARGUES 1965, 282 – JN 2001, 441

Purgstall an der Erlauf (NÖ, o. Scheibbs)

Johann Franz Scheiblauber, který se objevuje v řadě rychtářů t. městečka, dal 1722 u svého domu č. 26 postavit kam. sochu (kanov. v mírně nakloněném postoji hledí k nebesům a zl. dopr. drží krucifix s palmou) na hran. podst. s boč. volut. křídly se štrápci a s kart. s náp. na čelní stěně

└ (v kart. vpř. na podst.) HEILLIGER / JOANNES / VON / NEPOMVC / BIT FUR VNS / ·17ZZ· / IFS (= Johann Franz Scheiblauber) – └ www.marterl.at (Nepomukstatue, Purgstall an der Erlauf) – de.wikipedia.org (Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Scheibbs) – **pozn.:** socha byla vícekrát přemístěna a nyní se nachází nedaleko m. přes ř. Erlauf

Raabs an der Thaya, č. Rakous či Rakousy nad Dyjí (NÖ, o. Waidhofen an der Thaya)

nedaleko řeky písk. socha (na oblacích stojící kanov. hledí před sebe, ruce sepnaty před sebou) na novodobém podst. (vpř. nový náp.) – 1721, zřiz. papírník A. Donin

└ (novodobý náp. vpř. na podst.) ERRICHTET 1721 VON / A. DONIN PAPIERMÜLLER / RENOVIERT 1993 VON / A. ZWICKL – └ JN 2001, 441 – └ www.marterl.at (Nepomuk – Raabs an der Thaya)

Raach am Hochgebirge (NÖ, o. Neunkirchen)

1/ ve far. k. sv. Jiljí (po požáru 1706 opět zřízen 1707) mal. obraz, dol. 1715

2/ ve zdejší f. čestný sloup se sochou, kterou dal 1712 na základě slibu postavit u c. tehdejší správce v *Seebensteinu* – snad tedy může jít o sochu stojící v *Seebensteinu* u m. (→ níže, t.)

1/ └ R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94; 2/ └ R t. ← └ HAHNL 1979, 93-94

Rabensburg, č. Ranšpurk (NÖ, o. Mistelbach)

v obci kval. kam. socha (kanov. stojící pr. nohou na malém výstupku, sklánějící se mírně nad krucifixem drženým zpr. doleva, podst. dvoustupňový, zdobný, v dol. etáži vpř. opatřen volut. kartuší a na bocích vzadu volut. křídly, čtyřb. hor. etáž zdob. volutami s kart. vpředu, kolem pom. trojb. velice zdobná balustr. obklopující pomník ze stran a zezadu, zakončená v předních partiích

nakoso postav. pilířky), 1723, aut. vídeň. sochař Rochus Marhoffer, zřiz. I. E.

└ (vpř. na hor. etáži podst. v kart.) + / SANCTE IOANNES / NEPOMVCENE / PRO DEVOTIS / RABENSPVRGENSI / BVS / ORA (= 1723) – (pod t. kart. po str.) I – E – (vpř. na dol. etáži podst. v kart.) CANONICO / PRAGENSÍ / PATRONO SINGVLARI / HONORIS ET FAMA / ET MADIO (?) / PERICLITANTI / VM – (níže, ve spod. liště podst.) ROCHVS MARHOFFER / PILDHAVER IN WIEN / MDCCXXIII – └ JN 2001, 441 (dat. 1722) – └ friedl.heimat.eu (Kleindenkmäler in Rabensburg) (dat. 1723)

Rabenstein an der Pielach (NÖ, o. St. Pölten)

na sev. bř. řeky *Pielach* kam. socha (stojící kanov. se sklání ke krucifixu, jež přidržuje pr. rukou a opírá si jej o pr. rameno, v lv. palma, čtyřboký, dolů se rozšiřující podst., vpř. zdob. věncem s náp. a znakem), 1709, zřiz. sládek Franz Epritz

└ (vpř. na plintu) S. IOANNES NEPOMVCENE / O. P. N. – (ve věnci vpř. na podst.) FRANCISCVS / EPRITZ / 1709 – H (pod jménem zřiz. ve věnci) znak sládků – └ JN 2001, 441 (dat. na soklu 1709, socha z 1. pol. 18. st.)

Radstadt (S, o. St. Johann im Pongau)

v kapuc. k. P. Marie Pomocné (klášter zruš. 1978) vyobrazení, dol. 1715

└ dobová zpr. (AES, Akt 22/56, 251) ← └ HAHNL 1979, 98

Rankweil (V, o. Feldkirch)

ve far. a pout. k. Navšt. P. Marie na hoře nad městysem se nachází epitaf faráře Andrease Sauerweina († 1722) s malbou zachycující zdejší far. k., Pietu, Boha Otce a světce, mezi nimi SJN, 1722

└ (na epitafu) dat. 1722 – └ JN 2001, 515

Ranten (ST, o. Murau)

na již. fasádě farní budovy menší freska s náp., 1713, zřiz. M. P. A. K. P.

└ (na malbě) *wer Dich anruet zu jeder Zeit / der wirt von allen ybl befreit / M: P: A: K: P: 1713* – └ MEZLER-ANDELBERG 1975, 34-35 – JN 2001, 492 – └ de.wikipedia.org (Liste der denkmalgeschützten Objekte in Ranten)

Rattenberg (T, o. Kufstein)

1/ ve vikářském k. sv. Virgilia na boč. oltáři sv. Františka z Pauly veřejné účtě vystavené vyobrazení, mal. na desce (se slávou či znamením svatosti, tj. ☼, a s aureolou mučednictví, tj. palmovou ratolestí), 1705 či 1701, kdy je v *Innsbrucku* daroval pan N. Pasquire, sekretář slavné vlády *Horních Rakous*

2/ na m. přes ř. *Inn* hned u města socha, vyřez. ze dřeva (se znamením svatosti, tj. ☼, a s aureolou mučednictví, tj. palmovou ratolestí), 1705 či cca 1707, zřiz. Viktor bar. von Zinneberg, t. č. městský komandant, se schválením salcburské konz.

1, 2/ └ n. zpr. míst. vikáře Virgilia Damiana Gmächla, 16. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [34]-[35]) (obojí dat. 1705); 1/ └ l. zpr. míst. vikáře Virgila Damiana Gmächla, 10. XII. 1718 (NA,

APA I, sign. C 143/3-4, pag. [94] (dat. 1701, zřiz.); 2/ R t., pag. [94]-[95] (dat. cca 1707, zřiz., schválení konz.)

Rauchenwarth (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

kam. socha (kanov. shlíží k drobnému kruzifixu, který drží s palmou zl. dopr., klečí na oblacích, jež přecházejí na hor. část čtyřb. kuželkovitého podst.), 1729

E (vpř. na vyboulené části podst. malovaný, nejspíš mladší náp.) *H. / JOHANN von / NEPOMUK / i. ORP nw / 1729* – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Rauchenwarth*) (mylná dat. 1719)

Rauris (S, o. Zell am See)

1717 bylo zapláceno 10 zl. za tvorbu nových obrazů SJN a sv. Donáta pro far. k. sv. Jakuba a Martina

I *ÖK* 25, 215 – LASFARGUES 1965, 247

Rehberg (nyní část města Krems an der Donau (NÖ))

u m. přes ř. *Krems* drobná polych. písk. socha (stojící kanov. se kloní ke kruzifixu, jež spolu s palmou zespodu přidržuje ve svislé poloze lv. rukou, pr. ruku klade zbožně na hrud'), na vys. dvoustupňovém čtyřb. polych. pilíři (na čtvercové základně, dol. díl podst. hranol opatřený na stěnách segmentem vyklenutými rámy, hor. díl podst. dole vydutý, s obdennými rámy na stěnách a s rostlinnými střapci v nárožích), 1704, obn. 1729

E (vpř. na plintu) 1704 – (v rámu vpř. na hor. dílu podst.) *S: IOAN / NES / NEPO / MOCE / NE / ORA PRO / NOBIS*. – (v rámu vpř. na dol. dílu podst.) *RENO / VIRET / ANNO / 1729* – I *ÖK* 1, 353-354 – LASFARGUES 1965, 179 – *JN* 2001, 442 – OPPEKER 2003, 173 – **pozn.:** nyní je socha chráněna plech. stříškou

Reisenberg (NÖ, o. Baden)

1/ ve far. k. sv. Pankráce socha, cca 1720-30

2/ u m. přes *Reisenbach* kam. socha (stojící kanov. má za lv. ruku, kterou klade na hrud', vsunutu palmu a pr. rukou drží za břevno kruzifix otočený k divákovi, přičemž zespodu kříž nataženou ručkou podpírá vl. stojící andělek a prstíkem pr. činí gesto mlčení) na hran. podst. s chron. vpř., 1726

1, 2/ I *JN* 2001, 442 – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Baden (Niederösterreich)*); 2/ E (na podst.) *SANCTE / IOANNES NEPOMVCENE / HONORE PERICLITANTIBVS / LIBERTATE CONSTANTI / SVCCVRRE* (= 1726) – **pozn.:** 1826 byla nad sochou postav. výkl. kaple

Reith bei Kitzbühel (T, o. Kitzbühel)

nad varhanní kruchtou ve far. k. sv. Jiljí ve štuk. rámci nástrovní freska SJN, ochránce nemocných: v hor. části v nebeské slávě na oblaku s and. hlavičkami trůní Madona s Dítětem, k níž zl. přilétá anděl a vpr. na oblaku klečí prostovlasý SJN jako kanov., kladoucí v prosebném gestu pr. na hrud' a lv. rukou ukazující na výjev ve spodní části malby, kde kněz s biretem na hlavě, v rochetě a štole,

s hlavou ozářenou ☼, přistupuje (zpr.) k polonahému klečícímu muži (vl.), držícímu zapálenou svíci, kněz pak muži v pr. ukazuje kruzifix a lv. se blíží k jeho hlavě, snad aby ji pomazal, kolem několik postav, za nemocným 2 stojící muži (mladý a starý), po str. kněze 2 klečící ženy, z nichž žena vpr. v popředí drží nádobku, patrně na posv. olej, za světcem (vl.), za ozdobným stolcem kněz čtoucí z knihy a v pozadí muž s kloboukem – dílo z 1729, aut. malíř Simon Benedikt Faistenberger (sign.) – **pozn.:** zdá se, že na popsaném výjevu je SJN zachycen hned dvakrát, případně by se mohlo jednat o přímluvu SJ v nebesích za jiného sv. kněze, který udílí svátost pomazání nemocných – k fresce se zachoval mírně odlišný Faistenbergerův perokresebný návrh (šedý, lavírovaný), uložený v *Museum Ferdinandeum* v *Innsbrucku* (inv. č. T 46), 34,5 × 25,7 cm, kde se SJN koří Madoně v nebesích, zachycen mnohem blíže ke knězi udílejícímu svátost nemocných, přičemž Matce Boží zřetelně gestem lv. ruky poukazuje na knězovu hlavu – jemně naznačená zář patrně vychází právě od SJN a skrze kněze dopadá na nemocného muže, což by naznačovalo správnost interpretace, že jde o zachycení přímluvné modlitby ve prospěch kněze pečujícího o nemocnou osobu – z ženských postav je v návrhu ona vl. v pozadí zachycena na stejném místě, kdežto druhá žena vpr. u světce stojí, drží nádobku (v lv.) a podává (v pr.) světci patrně kropáč – vpr. dole klečí muž se zavřenou kn. a za nemocným vl., jako na fresce, jsou namalováni 2 muži, starý a mladý – návrh je sign., nikoli však dat.

E (na fresce) 1729 *fecit Simon Benedict Faistenberger* – (na návrhu dole) *Simon Bened: Faist: Del: – I* *JN* 1979, obr. 27 (návrh) – MÖLLER 1995, 236 – *JN* 2001, 508

Reith im Alpbachtal (T, o. Kufstein)

1/ vyobrazení malovaná nebo vytvořená z jiných materiálů, také se ☼, jsou umístěna na různých místech jako veř. mostech, v chrámech a na oltářích – o t. vyobrazeních míst. kooperátor 1719 nebyl schopen přesně říct, jak jsou stará, přece však nemohl tvrdit, že by byla vytvořena příliš nedávno

2/ konkrétně ke 2 vyobrazením na mostech → výše, Brixlegg a Reith im Alpbachtal

1/ R l. zpr. Johanna Michaela Franckha, kooperátora v Reith im Alpbachtal, 3. 1. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [91])

Retz, č. Reteč, Rec nebo Řešice (NÖ, o. Hollabrunn)

pův. snad na valu naproti far. k. socha (hran. sokl s volut. boč. křídly, stojící kanov., v pr. kruzifix s palmou, lv. na hrudi, světec hledí přes lv. rameno do dále), 1728 (2. pol. 18. st.?)

I *JN* 2001, 413 (dat. 1728) – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Hollabrunn*) (dat. 1728) – www.marterl.at (*Nepomuk am Kreisverkehr, Retz*) (dat. 2. pol. 18. st.) – **pozn.:** socha byla 1794/95 přen. před dům č. 6, pak před školu, 2002 doprostřed kruhového objezdu před

far. k. mezi Wallstraße a Kirchenstraße (náp. vpř. na podst.: *SANCTVS IOANNES / NEPOMVCENVS FUIT / RENOVATUS P 1896 / MAII ANNO 798*)

Reutte, okr. město (T)

ve frant. (2014 klášter zruš.) a později také far. (od 1945) k. sv. Anny mezi 4 oltáři, které zde 20. IV. 1714 vysvětil augsbur. světicí biskup, se na lv. str. nacházel oltář sv. Františka a Nepomuka

└ MÖLLER 1995, 12, 237, 299 – **pozn.:** při vel. renovaci kostela 1964 byly všechny 4 oltáře odstraněny

Ried im Oberinntal (T, o. Landeck)

v kapuc. kláš. k. sv. Kříže (zal. 1705, svéc. 1713, klášter zruš. 2006) pr. boč. oltář, prot. k ol. sv. Antonína Pad., umírněná barok. dřev., světle hnědá a částečně zlac. architektura s tit. obdélným obrazem, 1,80 × 1,05 m, dílem raného 18. st.: prostovlasý stojící kanov. s rozměrnou almucí hledí do nebe na zářící symbol NT (Boží oko v trojúhelníku), pr. ruku klade na hrud', lv. ukazuje za sebe (do pravého dol. rohu) na scénu Svržení z m., nad níž se (vpr. nahoře) na obláčku vznášejí 2 andělci, z nichž jeden světcovu hlavu korunuje vavřínovým věncem, výše ještě 2 and. hlavičky, před světcem (vl.) stůl se stojícím krucifixem a rozevřenou knihou, v popředí ještě ozdobný stolek s dynamickými nohami, na stolku kalamář s brkem – ol. retabulum je kolem popsaného obrazu opatřeno postranními kanelovanými pilastry s korint. hlavicemi, nást. ol. je zdob. volut. křídly a drobným ov. obrazem řádového světce

└ MÖLLER 1995, 237 (dat. do raného 18. st.) – JN 2001, 508 (dat. do 18. st.)

Riegersburg (NÖ, o. Hollabrunn)

mezi rybníky při odbočce z hl. c. na *Felling* kam. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix v pr. ruce a v lv. drží palmu) na trojb. prohnutém podst. se zkosenými, dole volutami zdob. nárožními, spočívajícím na 2 stupních šestib. půdorysu, 1724

└ (na plintu vpř.) 1724 – [└ de.wikipedia.org \(Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Hollabrunn\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Liste_der_Johannes-Nepomuk-Darstellungen_im_Bezirk_Hollabrunn) (dat. 2. pol. 18. st.)

Rieweis (NÖ, o. Zwettl)

1729 dostal hr. Ernst August von Falkenhayn pov. od pasov. konz. ke zřízení soch na svém pan., čehož využili Falkenhaynovi poddaní v *Rieweis* a postavili zde kam. sochu

└ OPPEKER 2003, 180, 197 – TÁŽ 2020, 82 – **pozn.:** nad sochou byla 1730 postav. prkenná střecha, 1751 tato kaplička opatřena věžičkou s malým zvonem, 1913 postav. nová kaple, přičemž pův. socha byla uložena u jednoho sedláka a později prodána do *Weinviertelu*, kde by měla být um. na jednom m.

Rohrau (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

na kam. m. do předzámčí kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix držený zl. dopr., v lv. palma, čtyřb. kónický podst. vpř. zdob. kartuší s al. znakem v rámu), cca 1722, zřiz. míst. vr., Karl

Anton Wenzel hr. von Harrach s chotí Marií Katharinou von Buquoy (vzali se 25. IV. 1719)

└ (vpř. na podst.) al. znak pod jednou korunou, heraldicky vpr. erb hr. Harracha – [└ JN 2001](http://www.jn2001.com), 443

Rohrbach in Oberösterreich viz *Schlägl*

Röhrenbach (NÖ, o. Horn)

na tabernákovém pilíři reliéf, 17. st.

└ OPPEKER 2003, 173

Röschitz (NÖ, o. Horn)

u můstku přes *Maignerbach* kam. socha (stojící kanov. klade lv. ruku na srdce a sklání se ke krucifixu, jež spolu s palmou téměř ve svislé poloze drží v pr., podst. čtyřb., dvoudílný, v dol. části s rámem s vybranými rohy a náp., v hor. části zdoben andílčími hlavičkami), 1705 – **pozn.:** socha je zrcadlově obráceným zopakováním kompozice v *Rehbergu* z 1704 (→ výše, t.)

└ (vpř. na dol. části podst. v rámu) *H Johannes / nepomucenus / Bitt vür uns / 1705* – [└ ÖK 5](http://www.ock5.com), 113 – LASFARGUES 1965, 179 – LÍBAL 1993, 340 – JN 2001, 442 – OPPEKER 2003, 173 – **pozn.:** nyní je socha chráněna plechovou stříškou

Rossatz (nyní část městyse Rossatz-Arnsdorf) (NÖ, o. Krems)

1/ na *hoře Kalvárii (Berg Kalvari, Calvariae-berg)*, pout. místě, dol. jistě již 1714 dřev. socha, s níž je spojena podivuhodná událost (→ D.1, 426)

2/ u domu č. 54 kam. socha, působivá sochařská kompozice: prostovlasý kanov. ve výrazném kontrastu s vystupující lv. nohou stojí na obláčcích zdobených vpř. 3 and. hlavami, obklopen 4 andílky, kteří mu asistují (and. vl. dole světce z boku podpírá, and. vpr. dole v pozdvižené pr. světci nese bilet a lv. ručkou mu podpírá lv. nohu, třetí and. výše vpr. v letu drží spodní část krucifixu, na nějž světec zbožně hledí a nahoře jej přidržuje svou pravíci, poslední and. vystupuje ve výši za světcovým pr. ramenem a v lv. drží nad světcovou hlavou kov. zlac. ☉5*) – podst. hran., zdobený v nárožích štrápci, vpř. mohutnou volutovou, na římse korunovanou kartuší s nápisovou deskou ve tvaru srdce, na bocích rámy, vz. vystupující rám s náp. – podst. spočívá na mohutné dvoustupňové podestě, obklopené v nárožích 4 kam. sloupky, pospojovanými řetězy – 1721

2/ └ (v kart. vpř. na podst.) *Dem H Ioanni Von Nepomuck / Zu Ehren / Ist diße Saulen aufgerichtet / worden / IM Vnserß Herren Christi Jahr / Da Er Canonisiret / War.* (= 1721) – (na lv. stěně podst. nad rámem) *I. 7. Z. Í.* – (t. níže v rámu) (koruna) / (ozdoba) / *M. A. [.] [.] K / M. N. O. L. G. / (ozdoba)* – [└ ÖK 1](http://www.ock1.com), 359, 360 (obr. 246) – LASFARGUES 1965, 282 – JN 2001, 443

Rottenmann (ST, o. Liezen)

v měst. far. (do 1785 též aug. kanov.) k. sv. Mikuláše dal 1709 Friedrich Dämitsch, cí. vrchní výběrčí mýta, postavit ol. sv. Anny a na něm malou dřev. sochu (○)

└ n. zpr. admont. opata Anselma Lürzera von Zechenthal, klášter Admont 21. X. 1715 (NA, APA I,

sign. C 143/3-4, pag. [23]) – t. (AES, Akt 22/56, 109-116) ← L HAHNL 1979, 94

Rust im Tullnerfeld (NÖ, o. Tulln)

u m. přes ř. Perschling socha, 1725, svěc. 1729
L OPPEKER 2003, 205-206 – **pozn.:** socha, patrně s kaplí, zničena požárem a znovu postav. i s kaplí 1760, zanikla však při zásahu bombou na kon. 1944

Saalfelden am Steinernen Meer (S, o. Zell am See)

v děk. a far. k. sv. Jana Křt. a Jana Ev. teze (☼)
vyrytá v mědi, dol. 1715

R n. zpr. míst. děkana Jakoba Zällera, 5. XI. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [58])

Sallapulka (NÖ, o. Horn)

na c. ze vsi na jih k far. a pout. k. *Maria im Gebirge* na pokraji lesa na patrně pozdějším sloupku socha (stojící kanov. s rozpaženými rukama), 1724

L JN 2001, 435 (dat. 1724) – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Horn*) (dat. 1724) – www.marterl.at (*Johannes – Weitersfeld*) (dat. do 19. st.)

Sallingstadt (NÖ, o. Zwettl)

pův. u m. přes ř. *Thaya* mezi domy č. 33 a 34 písk. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr., s palmou v lv., hran. podst. na stěnách opatřen rámy s vykrojenými rohy, vpř. erb) – ke zřízení sochy dostala od bisk. ordinariátu 5. IX. 1727 pov. vdova Maria Clara von Brockhoff, majitelka statku ve *Windhagu* (*Windhof*), sochu tedy postavila (1728) a zavázala se, že ona i její dědici a potomci budou sochu na své náklady udržovat – tehdejší farář pro *Großglobnitz* a *Sallingstadt* Johann Baptist Ignaz Lussner žádal pasov. konz. o pov. sochu požehnat prostým obrádem – vypadá to, že vdova splnila úmysl Johanna Nikolause von Brockhoff (Procoff, Brokoff) z 1724 nebo již 1714 zřídit kam. nepom. sochu v blízkém *Windhofu*

E (vpř. na podst. na dol. liště) 1728 – H (v rámu vpř. na podst.) znak zřiz. – L ÖK 8, 396, 399 (podle far. archivu zřídil kam. sochu již 1724 majitel statku Nikolaus „von Brockhoff“ z *Windhag*, nyní *Windhof*) – LASFARGUES 1965, 277 (dat. 1724) – JN 2001, 443 (dat. 1724) – OPPEKER 2020, 81 (dat. 1714 a 1727) – I www.sallingstadt.net (*Die Johannes-Nepomuk-Statue*) (dat. 1727) – **pozn.:** 1975 byla socha přen. k sil. před dům č. 8, nyní je chráněna plechovou stříškou a na přední straně má lampu ve tvaru hv.

Salzburg, č. Salcburk, dř. Solnohrad, zem. hl. město Salzburška, sídlo arcib. (S)

1/ v seminárním k. N. Trojice (1694-1702) na fresce ve vel. kopuli, díle malíře Johanna Michaela Rottmayra z 1697/98 nebo 1697-1700, je znázorněno Korunování P. Marie Bohem Otcem a Bohem Synem oslavované anděly za přítomnosti arch. Michaela, proroků, patriarchů, sv. Jana Křt., Petra a Pavla a dalších světců i světic, mezi nimiž se nachází skupina sv. Karla Bor., Filipa Neri, Kajetána a SJN, sedícího prostovlasého kanov.

s palmou, kontemplujícího krucifix – ve vrcholové lucerně je vymalován Duch sv.

2/ 1698 dol. mal. obrazy (částečně o, většinou ☼, často či většinou s uvedením titulu *Sanctus, Divus, Beatus, Martyr*) ve 4 kostelích, totiž v theat. k. (tj. sv. Maxmiliána) 1 v živ. vel. (ozdob. krásným rámem, s titulem *Sanctus*) a v sak. 1 s titulem *Divus*, dále v k. P. Marie Loret., náležejícím terciářkám sv. Františka (zřiz. obrazu matka hraběnky von Lodron), pak v kap. P. Marie, zv. U Kamene (*am Stein*), posléze ve špit. k. sv. Ducha 3/ 1715 dol., že téměř ve všech k. města se od 1709 či 1710 nacházejí vyobrazení (☼) a od 1714 u měst. mostu bílá mram. socha v živ. vel. – jde o dílo sochaře Josefa Antona Pfaffingera (1736 um. na dekorativní architekturu, 1860 či 1876 přen. na zahradní zeď kláštera milosrdných sester v *Müllnu*) – socha představuje kanov. stojícího v kontrapostu, s vys. biretem, hledícího na krucifix držný zl. dopr., s palmou pod krucifixem

4/ mezi předcházející vyobrazení patřila nejspíš i dřev. socha ve vorš. k. sv. Marka, dosud um. na volut. konzole (s relikviářem vpř.) na lv. pilíři v kostelní lodi, řazená do poč. 18. st. – socha představuje stojícího kanov. s dlouhým krucifixem v lv. a ukazovákem pr. ruky směřujícím k ústům na znamení mlčenlivosti

- památky vzniklé po 1715:

5/ při přestavbě arcib. zámku *Mirabell* na letní rezidenci, favorizovaném projektu arcibiskupa Františka Antonína z Harrachu (ve fun. 1709 † 18. VII. 1727), k němuž dodal plány arch. Johann Lucas von Hildebrandt, se 8. V. 1722 poprvé zmiňuje výstavba kaple – 9. VIII. 1725 byla uzavřena smlouva s malířem Bartolomeem Altomontem, dle níž měl zmíněný malíř během 3 měsíců vymalovat fresky na klenbu a kopuli nově postavené mirabellské kaple – t. dne byla uzavřena smlouva pověřující Isidora Hörgera aby nově postav. zám. kapli a 2 nové boč. oltáře v ní opatřil mramorováním – navrhovatelem programu pro zámek byl Johannes Baptista Comazzo – ol. obraz pro zám. kostel či kapli dodal řím. malíř Sebastiano Conca – není jisté, zda se od počátku pro zám. kapli počítalo s patrociniem, v korespondenci s Hildebrandtem není zmíněno, nicméně z následujících sdělení vyplývá, že v době dokončení se již jednalo o kapli – ta byla vysv. 12. V. 1726 – vzápětí následovala osmidenní oslava pořádaná v t. nové dvorní (zám.) kapli od svátku 16. V. 1726 – zakladatel mirabellské kaple zemřel 1727, přičemž v pohřební řeči je jeho zásluha o vybudování této nádherné, nákladné a drahocenně vyzdobené nepom. svatyně se světcovým oltářem víckrát připomenuta (→ C.1, Salzburg 4/), jednou rovněž v pam. nápisu na jeho náhrobku v salcbur. dómu (→ C.1, Salzburg 4/) – téměř dobový popis mirabellského „kostela“ vychvaluje jeho krásu: je sice malý, ale zde nejkrásnější, celý z umělého mramoru a velmi bohatě zclacený, jedním slovem

kostel, jaký se v celém *Salzburgu* a v Horních Rakousích nevidí; oltářním obrazem je svatý JN, z něž je tu také k vidění lebka [sic!], kterou sem Harrach s velkými výdaji a ve slavném procesi z *Prahy* přinesl; oltářní kámen a svatostánek jsou z nejkrásnějšího šedého mramoru – zmíněný oltář se někdy datuje do 1722 a je skutečně vytvořen z šedého, ale i růžového mramoru – nynější tit. ol. obraz je dílem Michaela Hesse, z 1830 z doby, kdy byl zámek po požáru města 1818 restaurován – další výzdobu oltáře tvoří sochy sv. Augustina, Ruperta, Virgila a Martina při postranních sl., nad tit. obrazem se v kart. nachází náp.

6/ v kolejném, tj. univ. k. Neposkvr. početí P. Marie v sv. kap. v nice polych. a zlac. dřev. socha v nadživotní vel. (stojící kanov. hledí ke krucifixu pozdvihnutému v pr., ☉ 5* na 5 paprscích), cca 1725, aut. Josef Anton Pfaffinger

7/ ve frant. k. P. Marie:

7a/ nákladný oltář v ceně přes 2000 imperiálů, 1722, zal. pro zázračnou P. Marii, zřiz. Kaspar Wilhelmseder – oltář posvětil salcbur. arcibiskup František Antonín říš. hr. z Harrachu – **pozn.:** t. svatoján. památka je spojena s událostmi z období 1721-22, popsány v → D.1, 907

7b/ v lv. boč. lodi rozměrný obraz na plátně: v lv. části obrazu klečí prostovlasý kanov. před mohutným krucifixem (vpr. nahoře), jež zezadu přidržuje lv. rukou – za křížem nebeská zář, oblaka, and. hlavy – vpr. anděl na oblacích, které přecházejí dospod kompozice, kde na sebe hledí 2 andělci, jeden s gestem mlčení – vl. v pozadí Svržení z m. – cca 1720, aut. Jakob Zanusi – nejpravděpodobněji pozůstatek výše uvedeného svatoján. oltáře (→ 7a/)

1, 3/ I www.domquartier.at/sonderausstellung/johannes-nepomuk-salzburgs-fuenf-sterne-patron/ (socha u m. je považována za Pfaffingerovo dílo až z 1736) – I/ de.wikipedia.org (*Dreifaltigkeitskirche (Salzburg)*); 2/ R nedat. n. zpr. br. Johanna Caietana Nemmicha, theatina (NA, ČDK, kn. 117, fol. 160^r-160^v), z níž informace převzal do své l. zpr. theat. probošt Johann Baptista Lerchenfeld (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^v) a obě písemnosti odeslal do Prahy Barthelovi se svým doprovodným l. dopisem z Mnichova z 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 265); 3/ R zpr. salcbur. měst. kaplanů, 1715 (AES, Akt 22/56, 78) ← L HAHNL 1979, 92 – k soše u salcbur. m.: E (vpř. na podst. v rámu) *SANCTE / IOANNES / NEPOMUCENE / ORA PRO NOBIS* – L ÖK 13, 234, 235 (obr. 308) – HAHNL 1979, 108 (pozn. 26) – JN 2001, 483; 4/ L ÖK 9, 277 – JN 2001, 483; 5/ E (v kapli v zámku Mirabell, na oltáři v kart. nad obrazem) *QUÆRETUR / PECCATUM / ILLIUS ET NON / INVENIETUR / PSALM: 9. VERS. 15 HEBR.* – L ÖK 13, 171, 185, 196, 198-199 – POSCH 1966, 72 – HAHNL 1979, 100-101, 108 (pozn. 97, kde je dobový popis mirabellského „kostela“) – JN 2001, 483 (bez dat.) – Antonio Caldara 2006 (dat. vysv. kaple atd.) – I de.wikipedia.org (*Schloss Mirabell*) – www.salzburg.info (*Schlosskirche Mirabell*); 6/ L ÖK 9, 251 (dat. cca 1725, aut. Johann Meinrad Gugenbichler) – JN 1971, 148-149, č. kat. 34 (dat. cca 1724, aut. J. A. Pfaffinger) – JN 2001,

483 (dat. cca 1720) – **pozn.:** Gugenbichler aut. sochy být nemůže, neboť zemřel již 1723; 7a/ R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 297^r – L ÖK 9, 75 – LASFARGUES 1965, 270; 7b/ L ÖK 9, 86 (dat. cca 1720) – LASFARGUES 1965, 270 (dat. 1720) – JN 2001, 483 (dat. 1723)

St. Andrä an der Traisen (NÖ, o. St. Pölten)

1/ v kláš. a far. k. sv. Ondřeje při klášteře aug. kanov. dřev. soška, dol. 1715, zřiz. vídeňský pán, kterému SJN pomohl ze zlého podezření (→ D.1, 736)

2/ upr. obce před vs. do kláš. areálu kam. socha (na hran., dole vydutém podst. stojící kanov. hledí do nebe, s krucifixem a palmou v lv., s pr. na hrudi), 1728, zřiz. Maria Antonia hr. Montecuccoli, která se úpisem z 12. VI. t. r. zavázala t. svatoján. pomník na věčné časy udržovat

I/ R nedat. n. zpr. Antona Ruckenbauma, faráře a děkana při míst. klášteře, určená pasov. konz. (DASP, Pfarr- u. Klosterakten St. Andrä an der Traisen, Akten 2, 1654-1785, Fasc. 1719-45) ← L OPPEKER 2003, 177 – TÁŽ 2017, 83, 129; 2/ R doklad z 12. VI. 1728 (DASP, Pfarr- u. Klosterakten St. Andrä an der Traisen, Pfarrakten 2, 1654-1785, Fasc. 1719-45) ← L OPPEKER 2003, 180, 191 – TÁŽ 2017, 129, 131 (obr. 45), 133 – další L JN 2001, 443 (dat. 1. čtvr. 18. st.)

St. Andrä im Sausal (nyní část obce St. Andrä-Höch) (ST, o. Leibnitz)

ve far. k. sv. Ondřeje (nově postav. 1720-23) v čele lodi vpr. boč. oltář s obrazem (prostovlasý, na oblaku klečící kanov. (vpr. upr.), s rukama rozevřenými před sebou, uctívá krucifix, jež před ním výše (vl. nahoře) drží velký a malý anděl, další andělek (před světlem vl.) ukazuje na SJ a pr. ručkou činí gesto mlčení, další andělek (vpr. nahoře) světce korunuje ☉5*, Krista na kříži doplňuje holubice Duchu sv. (nahore upr.), nad níž z nebe shlíží Bůh Otec, dole noční scéna mostu a poklidné *Vltavy*, na jejíž hladině leží mrtvé tělo SJ s drobnými světly kolem hlavy) – 1723, aut. malíř Johann Veit Hauck (sign.)

E (na obr. sign.) *Johann Veit Haukh 1723* – L JN 2001, 492 – I st-andrae-hoech.at (*Pfarrkirche St. Andrä i. S.*)

St. Andrä vor dem Hagenthale (nyní část městyse St. Andrä-Wördern) (NÖ, o. Tulln)

u domu v Greifensteiner Straße č. 11, při m. přes *Hagenbach* kam. socha (stojící kanov. s krucifixem a palmou držnými zl. dopr., čtyřb. podst., dole rozšířený, na stěnách rámy, nahore i dole segmentově probrané), požeňnána 10. XI. 1726, zřiz. Joseph Morian, greifensteinský prefekt

E (vpř. na podst. nad rámem a v rámu) + / *EN / STATVAM HaNC / An̄o MDCCXXVI / IN / HONOR S. IOAN NEP. / Dom XXII. Post Pende / BENEDICTAM / Poni. Curavit / Iosephus Morian. / PRAEFECTA / GREIFENSTEIN / G - A -* L JN 2001, 443

St. Corona am Schöpfungl (NÖ, o. Baden)

na c. ze vsi k far. a pout. kostelu sv. Korony (Stephany) výkl. kaple s polych. kamennou, nakoso postav. sochou (stojící kanov. s krucifixem a palmou držnými zpr. doleva, čtyřb. podst. s rámy s vykrojenými rohy), 1723

E (vpř. na podst. v rámu) 1723 – L JN 2001, 443 (dat. do kon. 18. st.)

St. Florian, č. Svatý Florián (OÖ, o. Linz-Land)

1/ v boč. mar. kapli při klášterním a far. chrámu (od 1999 bazilice minor) Naněb. P. Marie, sv. Floriána a sv. Augustína (v areálu kláštera aug. kanovníků) socha, 1727, aut. sochař Leonhard Sattler

2/ jedno z průčelí barok. kláš. hosp. dvora (dnes hasičské muzeum) opatřeno nepom. výzdobou z 1724: nad vchodem je v úrovni prvního patra velká, konchou sklenutá a vyzdobená nika s řadou štukových a sochařských doplňků se sochou upr. – ta představuje světce jako kanov. kontemplujícího mohutný krucifix, jež drží zpr. doleva, stojí na bohatě tvarovaných obláčcích s jednou okřídlenou and. hlavičkou (vl.) – po str. světce letí před rámem niky dva andílci se zlac. ratolestmi, vrchní oblouk niky je zdoben drobnými and. hlavičkami vl. (jednou) i vpr. (dvěma k sobě obličejí obrácenými) a v letu ležící postavou andílka, který nad světcem drží zlac. vavřínový věnec – v úrovni druhého patra upr. rozměrná, bohatě tvarovaná volut. kart. s náp., jímž zdejší služebníci prosí SJN, aby za ně orodoval – průčelí vrcholí trojúhelníkovým štítem

1/ L JN 2001, 477; 2/ E (v kart. na průčelí) (ornament) / *PRECARE* / *PRO* / *NOBIS SERVIS* / *TVIS DIVE* / *NEPOMVCENE* / (ornament) (= 1724)

St. Gallen (ST, o. Liezen)

před (býv.) rychtou monumentální písk. socha (stojící kanov. hledí do nebe, obě ruce má rozevřené, pr. nataženou vpřed, lv. do strany) na plintu ponořeném do kulovité kupy oblak, v níž vpr. okřídlená and. hlavička a před níž v čele andílek sedící v pohybu, hledící vzhůru a nesoucí krucifix – podst. čtyřb., široký, dole baňatý, na boč. stěnách nahoře doplněný volut. konzolami se štrápci – na čelní stěně podst. relief Svržení z m. (z trojobloukového m. počínajícího po obou stranách věžovitými branami 3 vojáci shazují světce přes parapet, vl. čtvrtý voják) – na zad. stěně podst. volutová a akant. kart. s náp. – jelikož je v něm JN titulován jako bl., lze vznik pomníku, i v souladu s jeho uměleckým pojetím, řadit do předkanonizační doby, nejspíše do období 1721-29, konkrétněji snad do 1726, což je součet číselných hodnot písmen v náp., ačkoliv ten není pojat jako chron.

E (v kart. vz. na podst.) *B: / Ioannes Nepomucene / Sangallensibus tibi devo., / tis pie / fave.* (I+M+U+C+L+L+I+U+I+H+D+V+I+I+V = 1726) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Sankt Gallen (Steiermark)*) (dat. 2. čtv. 18. st.)

St. Georgen am Leithagebirge (nyní část zem. hl. města Eisenstadt) (B)

vedle fary socha, 1720

L *ÖK* 24, 276 – LASFARGUES 1965, 240 – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen in Burgenland*) – **pozn.:** farář Michael Dran 1740 nahradil pův. sochu sochou novou

St. Georgen am Sandhof (nyní část města Klagenfurtu am Wörthersee) (K)

ve zdejším far. okrsku u m. přes ř. *Glan* vel. socha, dol. 1718

R n. zpr. Adama Hartegga, kanovníka a faráře v St. Georgen, Maria Saal 22. XII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [105])

St. Georgen bei Salzburg (S, o. Salzburg-Umgebung)

ve far. k. sv. Jiří podobizna v poloviční živ. vel., dol. 1715

R zpr. z míst. f. (AES, Akt 22/56, 208) ← L HAHNL 1979, 97

St. Johann am Herberstein (ST, o. Hartberg-Fürstenfeld)

u m. přes ř. *Feistritz* v průsmyku v kapli kam. socha, 1714, zřiz. rod Herbersteinů, majitelů nedalekého zámku *Schloss Herberstein*

E (na podst. dat.) 1714 – H (t.) znak Herbersteinů – L JN 2001, 493

St. Johann am Pressen (K, o. Sankt Veit an der Glan)

ve far. k. sv. Jana Křt. obraz mal. na maličké korouhvi, kterou kostelu daroval jistý poutník, dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. faráře jménem Balthasar Prugga, (1716) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [29])

St. Johann am Steinfeld(e) (NÖ, o. Neunkirchen)

ve fil. (od 1783 far.) k. sv. Jana Křt. vyobrazení, dol. 1715^{a)} – snad jde o sochu z doby cca 1700 na pr. boč. ol.^{b)}

a) R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94 – b) L JN 2001, 449 (heslo *Ternitz*)

St. Johann im Pongau, okr. město (S)

na faře vyobrazení, dol. 1715

R dobová zpr. (AES, Akt 22/56, 265) ← L HAHNL 1979, 98

St. Johann in Tirol (T, o. Kitzbühel)

v okrajové části mostu přes tok *Schwarzache* socha z untersberského mramoru (stojící kanov. hledí na dlouhý krucifix, který drží zpr. doleva, podst. hran., vpř. zdob. erbem a pod ním kart. s náp., na boč. stěnách rámy), 1718, dle náp. první veř. pomník v *diecézi Chiemsee*, který dal k podpoře úcty postavit míst. biskup Franz Anton Adolph von Wagensperg (ve fun. 1712 † 1723) a zcela se odevzdal SJN, svému milému patronovi

E (v kart. pod erbem vpř. na podst.) *DIVO IOANNI NEPOMUCENO, / Magno Famâ periclitantium Patrono, / Ad ejusdem Cultum promovendū / Hoc primum publicum in Diacesi monumentū ponit / FRANCISCUS ANTONIUS ADOLPH, / D. G.*

Episcopus et Princeps Chiemensis / ex Comitibus de Wagensperg &c &c / qVI se totVM Donat SanCto IoanI / Charo sVo patrono. (= 1718) – H (t. nad náp.) znak zřiz. – L MÖLLER 1995, 12, 242-243 – JN 2001, 508-509

St. Leonhard am Forst (NÖ, o. Melk)

ve far. k. sv. Linhart: a/

v loret. kap. sochy sv. Josefa, Šebestiána a JN, cca 1713, zřiz. Wolfgang Ehrenreich hr. von Auersperg

b/ v mar. kap. obraz na plátně: prostovlasý kanov. klečí vpr. na oblaku nad krajinou, v níž se odehrává scéna Svržení z m., u světce vl. anděl lv. rukou činící gesto mlčení, pr. rukou přidržující světcovo koleno – SJ adoruje kříž, nesený andělkem vl. nahoře, u nějž výše letí holubice Ducha sv., ještě výše shlíží z nebes Bůh Otec, vpr. na oblaku 2 andělci – cca 1724

a, b/ I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Melk*); b/ L JN 2001, 444

St. Lorenzen am Steinfeld(e) (NÖ, o. Neunkirchen)

ve far. k. sv. Vavřince vyobrazení, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

St. Lorenzen im Paltental (ST, o. Liezen)

ve far. k. sv. Vavřince na pr. stěně naproti kaz. na konzole polych. dřev. socha, 1727

E chron. udávající r. 1727 – L JN 2001, 493

St. Marein (NÖ, o. Horn)

ve far. a pout. k. P. Marie obraz (polopostava kanov. s křížem držným zl. dopr. a s palmou v lv., nad světce dva andělé drží korunu) v bohatě řezaném dřev. rozv. rámu, s kart. ve tvaru srdce (s náp.) v hor. části, vyvrcholené orlem, který dolů pod sebe stáčí svůj dlouhý krk a v zobáku drží nápisovou pásku, z níž po str. vystupují palmové ratolesti, nad orlem pak koruna – dat. 1700, zřiz. nejspíš člen míst. šlechty, možná rodu Hoyos-Sprinzenstein, který nedaleko vlastnil zámek

E (v kart. tvaru srdce) *FAMA / DICATÆ / CVSTOS* – (v pásce držné orlem) *B. JOANNES NEPOMUCENUS* – L ÖK 5, 2, pag. 407 – LASFARGUES 1965, 176 (obr. XI), 177-178

St. Martin (u Freudenbergu, obec Magdalensberg) (K, o. Klagenfurt-Land)

ve fil. k. sv. Martina je bohatě řez. a polych. hl. oltář s tordovanými sl., který kromě tit. obrazu a obr. Korunování P. Marie v nást. nese řadu štafirovaných soch, mezi nimi na mohutných volut. křídlech po bocích nást. sošky sv. Antonína Pad. s Ježíškem (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov. hledící na křížek pozdvižený v pr., v lv. ruce palma) – ol. je dat. 1704

L JN 2001, 463

St. Martin am Silberberg (K, o. Sankt Veit an der Glan)

ve zdejší f. se ve *Wöbisch-hoff* nachází obraz v živ. vel., dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. faráře Hilaria Pischka, (1716) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [32])

St. Martin bei Lofer (S, o. Zell am See)

ve far. k. sv. Martina na pr. boč. ol. Příbuzenstva Páně z 1721 na konzolách sochy sv. Jana Křt. (vl.) a SJN (vpr.)

L ÖK 25, 166 – LASFARGUES 1965, 282 – JN 2001, 484

St. Oswald bei Haslach viz Schlägl

St. Pölten, č. Svatý Hippolyt, statutární město a zároveň hl. město spolkové země Dolní Rakousy, od 1785 sídlo biskupa (NÖ)

1/ na tzv. Biskupských schodech (*Bischofsstiege*) v biskupském sídle (do 1784 konventu aug. kanovníků) dřev. bíle natřené sochy SJN (stojící kanov. sklání mírně hlavu ke křížifixu, který drží v lv. a natáčí jej k sobě, pr. ruku přitom zbožně klade na hrud') a sv. Jana Kentského, 1727, z doby zdejšího probošta, aug. kanovníka Michaela Führera (ve fun. 1715-39)

2/ v nice střed. osy průčelí vrcholně barok. *Weinhardt-Thürburského paláce* na Herrenplatz č. 2 rozměrná socha (stojící prostovlasý kanov. vzhlíží ke křížifixu, který zdvihá pr. rukou do výše, ve spuštěné lv. biret), pocházející ze stejné doby jako palác (1724/25, stavitel Johann Lucas von Hildebrandt, detaily fasády pocházejí snad od Josepha Munggenasta) – podst. niky je zdoben štuk. reliéfy dvou zkřížených palem a 5 hvězd

1/ L JN 2001, 444 (dat. pol. 18. st.) – OPPEKER 2017, 88 (dat. 1727 a zřiz.), 90 (obr. 9); 2/ I <https://statues.vanderkrogt.net> (*Sankt Pölten, Herrenplatz 2*) (dat. sochy asi cca 1725) – [www.grazwiki.at/Herrenplatz_2_\(St._Pölten\)](http://www.grazwiki.at/Herrenplatz_2_(St._Pölten)) (dat. paláce 1724/25)

St. Ruprecht an der Raab (ST, o. Weiz)

před far. k. sv. Ruprechta na zděném pilíři zdi kolem býv. hřbitova kam. socha (stojící kanov. shlíží na křížifix držný zpr. doleva, nízký čtyřb. konkávní sokl), 1711, zřiz. I. E. G. V. H.

E (vpr. na plintu) *I·E·G·V·H.* – (v další části podst.) dat. 1711 – L JN 2001, 493

St. Stefan im Lavanttal (K, o. Wolfsberg)

hl. oltář far. kostela sv. Štěpána vznikl cca 1700 a představuje polych. vyřez. portálovou arch. s tordovanými sl., jejíž nást. vyplňuje poměrně rozměrný barok. ov. obraz (polopostava kanov. kontemplujícího křížifix, ☩)

L JN 2001, 468 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche St. Stefan im Lavanttal*)

St. Veit im Pongau (S, o. St. Johann im Pongau)

na färe vyobrazení, dol. 1715

R dobová zpr. (AES, Akt 22/56, 261) ← L HAHNL 1979, 98

Scheibbs, okr. město (NÖ)

1/ ve far. k. sv. Maří Magd. na stěně pr. boč. lodi jako prot. ke kaz. obdobně pojatá polych., zlac. dřev. „Nepomukova kazatelna“: mohutná stříška s bohatě profil. a tvarovanou římsou kryje prostor pomyslného řečniště se zadní stěnou imitující vstupní dveře, obklopené po str. draperiemi, přidržovanými 5 andílky (vl. 2, vpr. 3) – nad dveřmi kart. s reliéfem Zpověď královny, místo prostoru pro kazatele rozměrný zemský globus s čelním zacílením na Afriku, přes niž vede páska s náp., na zeměkouli socha klečícího prostovlasého kanov. hledícího k nebesům, v jehož lv. ruce palma, vztažená pr. ruka rozevřená, u ní se ke světcí druží andílek – globus je podpírán třemi letícími andílky, další dva po lv. str. globu spolu drží uzavřenou kn., na níž je položen biret – stříška je vyvrcholena sochařskou personifikací Církve, trůnicí ženy s tiárou na hlavě a 2 klíči v lv., zpoza níž srší paprsky s and. hlavami, po jejích bocích na oblacích vl. kříž, vpravo budova kostela, nejvýše po str. 2 letící andílci – 1712

2/ na nám. Rathausplatz, na místě 1711 poničeného pranýře, dala 1722 míst. obec postavit kam. bohatě zdob. sloup, přičemž ti, kteří tento výraz úcty ke SJN zaplatili, se na světce obraceli s prosbou, aby zdejší obec stále chránil – to vše dokládají nápisy na samotném monumentu – ten je založen na osmib. trojstupňové základně opatřené dokola 8 sloupky s koulemi, propojenými řetězy – upr. základny se zdvihá mohutný podst., zdob. rostlinnými motivy, čtyřboký, trojetážový – dole má podst. zkosené rohy, z nichž vystupují volut. křídla – upr. podst. nese nárožní vázy a na 2 bocích vyduťte podstavce s piniemi, přičemž před touto etáží se vpř. na římse nachází krásně tepaná ozdobná mříž – nejvýše je podst. tvarován do hranolu s před. a zad. kartuší s náp. – stěny spodní etáže podst. jsou vyplněny bohatými kart. s reliéfy Zpovědi královny (vpř.), svatého JN jako kanov. udílejícího almužnu chudákovi (vz., na pozadí hrad, světec hledí do nebe s obláčky, na nichž leží koruna), Svržení z m. (vl., 2 bířici shazují kanov. do ř. z trojobloukového mostu, ohraničeného věžemi, na nichž další 2 bířici či andílci) a Světcova hrobu (pod sloupy neseným baldachýnem, z něž visí lampa) – všechny reliéfy opatřeny nahoře páskou s náp. – na třetí etáž podst. dosedá válcový sl. bohatě pokrytý oblaky s okřídlenými and. hlavami, nejvýše na oblacích stojí socha SJ, kanov. hledícího do nebe, v napřážené pr. ruce držícího zlac. kov. palmu a v lv. ruce, tisknuté k hrudi, majícího zlac. kov. krucifix, kol hlavy zlac. kov. ☼7*

1/ E (na pásce na zeměkouli) *ERUDIMINI QVI IVDICATIS TERRAM* (neúplné, chron. na kaz. má dát 1712) – OPPEKER 2003, 191; 2/ E (vpř. na třetí etáží podst. v kart.) *DIVO IOANNI / NEPOMUCENO / CERTISSIMO VITÆ / AC FAMÆ ASSERTORI / HOC DEV. ANIM. MON / SUB ASCIA DEDICA: / COLONIA / SCHEIBSENS. / M. DCC. XXII.* – (t. vz. v kart.) *HANC, UT M. / DIVE PERENNEM / AC SOSPITEM DE / CÆLO SERVES, FE / LICIVS*

PRECENTUR / ILLI, QUI TUO / HONORI / HOC SIGNUM / SUO ÆRE / F. F. – (na pásce nad rel. Zpovědi) *SECRETUM EXTRANEØ NE REVELES: PROV: Z5* – (na pásce nad rel. Udílení almužny) *DISPERSIT DEDIT PAUPERIBUS. PSaL: ÍÍ. 9* – (na pásce nad rel. Svržení z m.) *ASSUMPSIT ME DE AQUIS MULTIS PSaL: Í7. V. Í7* – (na pásce nad rel. Hrobu) *ERIT SEPULCHRUM EIUS GLORIOSUM. ISala ÍÍ: Í0* – L LÍBAL 1993, 341 – OPPEKER 2003, 201 – I www.marterl.at (*Johannes von Nepomuk – Säule, Scheibbs*); 1, 2/ L JN 2001, 445

Scheiblingkirchen (NÖ, o. Neunkirchen)

ve fil. (k f. *Pitten*, od 1783/84 far.) k. sv. Maří Magd. a sv. Ruperta vytes. socha, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Schernberg viz *Schwarzach im Pongau*

Schiltern (NÖ, o. Krems)

ve vot. mor. kapli Neposkvr. početí P. Marie (1713) ol. z poč. 18. st., vyplňující celou závěrovou stěnu kaple, se s. P. Marie a dalšími sochami v oblacích kolem, N. Trojice, sv. Josefa a Aquilina, níže Šebestiána a Rocha, Karla Bor. a Františka Xav., pak Petra z Alcantary a JN a v nice ol. menzy ležící sv. Rozálie – aut. soch kremžský sochař Andreas Krimmer, zřiz. kaple Ernst Sigismund nebo Maximilian Erasmus von Hackelberg-Landau

L SCHULTES-HARHAMMER 1994, 203-204 – JN 2001, 445 – OPPEKER 2003, 173, 179 – I www.schiltern.at (*Schiltern – Pestkapelle*)

Schlägl, č. Drkolná (nyní část městyse Aigen-Schlägl) (OÖ, o. Rohrbach)

všude v kostelích inkorporovaných zdejší prem. kanonii (opatství *Stift Schlägl*) obraz a socha, částečně ☼, částečně ○, několik let před 1715, kdy existence těchto památek dol.

R 1. zpr. Siarda (I. Woratha), opata kláštera Schlägl, daný t. 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 157) – **pozn.:** 1715 schläglská kanonie čítala 7 inkorporovaných far. kostelů, jeden, sv. Bartoloměje, v č. městečku **Frymburk, n. Friedberg (Bech, Pr, v. Český Krumlov)** a šest zbývajících v okolí kanonie na hornorakouském území v dneš. o. Rohrbach, jmenovitě far. kostely sv. Jana Ev. v **Aigen im Mühlkreis (nyní část městyse Aigen-Schlägl)**, sv. Mikuláše v **Haslach an der Mühl**, sv. Vavřince v **Kleinzell im Mühlkreis**, sv. Jakuba Vět. v **Rohrbach in Oberösterreich (nyní část města Rohrbach-Berg)**, sv. Osvalda v **St. Oswald bei Haslach** a sv. Oldřicha v **Ulrichsberg** – klášterní chrám ve *Schläglu* nese patrocinium Naneb. P. Marie

Schlierbach (OÖ, o. Kirchdorf an der Krems)

v předdvorí cist. kláštera kam. socha (stojící kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv., podst. hran., mírně se vespod rozšiřující, s rámy na stěnách a starší datací 1636), 1726

E (na soklu) *S. T. 1636.* – L JN 2001, 478

Schloss Grub viz *Obertraun*

Schmida (NÖ, o. Korneuburg)

na záp. okraji vsi před zám. hosp. dvorem kam. socha (stojící prostovlasý kanov. hledí na kříž v pozdvihnuté lv., ve spuštěné pr. drží bired, podst. s boč. volut. křídly, vpř. zdob. erbem), 1727, zřiz. hraběcí rod Hardegg – **pozn.:** prot. k s. sv. Felixe z Cantalice (1728, s al. znakem rodů Hardegg a Sinzendorf)

E (vpř. na podst. pod erbem) S: *JOHAN* – H (vpř. na podst.) znak rodu Hardegg – L JN 2001, 445 (dat. 1728) – OPPEKER 2017, 137 (obr. 51), 139 (dat. 1727) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Hausleiten*) (dat. 1727) – www.marterl.at (*Johannes Nepomuk – Hausleiten*) (dat. 1727)

Schönberg (ST, o. Murtal)

nedaleko far. k. sv. Štěpána (farním pro město *Spielberg*) poblíž cesty zv. Kirchenweg na louce mezi 2 mohutnými stromy vel. zděná výkl. kap., vyvrcholená zastřešeným vzduťm štítem – kapli tvoří stěna se 3 výklenky, nejvyšším upr. s kam. fontánou, do níž je přiváděna voda trubkou situovanou do vystupujícího rel. planoucího srdce, nad nímž je kříž – v postranních vel. nikách, ukončených konchou, stojí kam. sochy sv. Josefa s Ježíškem (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov. s krucifixem a palmou drženy zl. dopr.), díla sochaře Johanna Jacoba Schoye z 1724 – stěna je pokryta malbami, nejvýše ve štítu Bůh Otec a holubice Duchu sv. v nebeské slávě, v hl. výklenku pak planoucí srdce Kristovo v záři obklopené andílky

L JN 2001, 494 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Spielberg (Steiermark)*)

Schönberg im Stubaital (T, o. Innsbruck-Land)

na hostinci *Schönachhof* v úrovni prvního patra nástěnná freska v mal. rámu se zkosenými hor. rohy (cca 1,30 m): 3 stojící světci, zl. dopr. Šebestián, Antonín Pad. s Ježíškem a JN (stojící kanov., ☼, hledící ke krucifixu v lv.), nahoře v oblacích 2 andílci obracející se ke sv. Šebestiánu a SJN, kterým přinášejí vavřínový věnec, pro SJN také palmu – rané 18. st., prot. k malbě Útěk do Egypta

L MÖLLER 1995, 249 (dat. do raného 18. st.) – JN 2001, 509 (barok. freska)

Schönborn (NÖ, o. Hollabrunn)

v zám. parku sz od zámku *Schönborn*, vystavěném 1712-17 jako letní sídlo říš. místokancléře Friedricha Karla říš. hr. von Schönborn-Buchheim, který však pobýval kvůli státním povinnostem většinou ve *Vidni*, vystavěl arch. a stavitel Johann Lucas von Hildebrandt 1729-33 kapli v podobě kam. baldachýnu, svěcenou 1733: na čtvercové základně se zkosenými rohy, o 2 stupních, stojí na 4 nakoso postavených sloupech mohutný bald. čtyřbokého kupolovitého tvaru, s 6 otvory ve 2 řadách na každé str., s festonovým zdobením v nejnižší řadě, vyvrcholený velikou korunou – oblouky mezi sloupy vespod baldachýnu jsou upr. zdobeny okřídlenou and. hlavou – pod

baldachýnem kam. oltář, vpř. upr. s menzou, zdob. vpř. reliéfem SJN jako ležícího kanov. s hlavou na podušce, před menzou schodový stupeň, po str. menzy volut. křídla, na nichž duté kam. lampy – upr. k zadní stěně menzy přiléhá čtyřb. sokl (vz. opatřený reliéfem Zpověď královny) vyvrcholený akant. postamentem, na němž stojí socha prostovlasého kanov. hledícího do nebe, s rozpaženými rukama, s krucifixem v pr.

L JN 2001, 414 (dat. 1733) – I de.wikipedia.org (*Johannes-Nepomuk-Kapelle (Göllersdorf)*) (dat. 1729-33)

Schrattenberg (NÖ, o. Mistelbach)

vedle kostela kam. socha (stojící prostovlasý kanov. s biretem v lv. hledí na krucifix v pr., velký hran. podst. s odstupněnými nárožími, zdob. na stěnách rámy s vykrojenými rohy, vpř. korunovaná kart., na ostatních stěnách rel. 3 světců, mj. sv. Floriána, nad římsou čelní stěny soklu 2 and. hlavy), 1723, zřiz. Matthäus Josef Heissing, míst. rodák, později důchodní v *Lanškrouně* v Č

L JN 2001, 446 – I friedl.heimat.eu/Wanderwege/KDM_Schrattenberg/ (*Hl. Johannes Nepomuk*)

Schrattenthal (NÖ, o. Hollabrunn)

již. od obce na Jánském m. (*Johannesbrücke*) na barokně tvarované zídce upr. kam. socha (nízký čtyřb. sokl, stojící kanov. hledí na krucifix, který drží spolu s palmou zpr. doleva), 1710

E (vpř. na soklu) 1710 – L JN 2001, 414

Schwarzach im Pongau (S, o. St. Johann im Pongau)

na zámku **Schernberg** vyobrazení, dol. 1715

R dobová zpr. (AES, Akt 22/56, 261) ← L HAHNL 1979, 98

Schwarzau am Steinfeld, č. Černava na Kamenném poli (NÖ, o. Neunkirchen)

ve far. k. sv. Jana Křt. obraz, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Schwarzenau, č. Švarcena (NÖ, o. Zwettl)

pův. v zám. parku, nyní poblíž m. přes ř. *Thaya* ve Waldviertler StraÙe kam. socha: stojící kanov. s krucifixem a palmou drženy zl. dopr. – žul. podst. dvoudílný, ve spodní etáži s postranními volut. křídly a vpř. upr. se s. letícího andílka, držícího rozvinutý list s náp. – v hor. etáži upr. hran. sokl s dutinou pro světlo, modelovanou do tvaru planoucího srdce, kolem níž and. hlavy, 4 nahoře, 2 dole, na oblacích, po str. oblaka – 1729, zřiz. míst. vr. Franz Adam hr. von Polheim a jeho choť (od 1728) Leopoldine roz. bar. von Thavonat

E (na listu papíru drženy andílkem vpř. na dol. etáži podst.) *SanCte Ioan: NepoMVCen / tVtor honorIs DeVotos iĭbĭ / tVere serVos* (= 1729) / *Fr: A: CoMes á Po: et / LeopoLDĭna Genĭta eX / Baron: a Ta: perpetVo se / iĭbĭ Voto offerVnt.* (= 1729) – L ÖK 8, 201-202 – LASFARGUES 1965, 277 – JN 2001, 446 – I vanderkrogt.net (*Schwarzenau – Niederösterreich – St. Johannes von Nepomuk, St. Antonius von*

Padova und St. Felix von Cantalice) – **pozn.:** socha se nyní nachází upr. mezi s. sv. Felixe z Cantalice a sv. Antonína Pad. (z t. r. 1729 a od téhož zřizovatelského urozeného páru), s nimiž byla přem. ze zám. parku

Schwarzenbach (NÖ, o. Wiener Neustadt)

pro kamenný sl. u far. kostela sv. Bartoloměje (nejspíš mar. sl. z 1679) dal jeden poručík, který zde ležel kvartýrem, 1709 namalovat obraz na plátně

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 93

Schwarzgrub (OÖ, o. Urfahr-Umgebung)

nedaleko m. přes *Rodl* kam. socha (stojící kanov. hledí ke křížovému, který drží zpr. doleva a jeho vršek zakrývá drobnou palmovou větévkou) na plintu (s dat. vpř.) a hranolovém podst., 1707

E (vpř. na plintu) 17 07 – I <https://www.schoenerreisen.at/thread/9234-3-sankt-nepomuk-der-br%C3%BCckenheilige-teil-3/?pageNo=1>

Schwaz, okr. město (T)

v innsbruckém *Museum Ferdinandeum* je uchováván deskový obraz, 43 × 35 cm, inv. č. Gem. 3314, dílo Johanna Georga Höttingera st. (1660-1738) z 1722, na němž jsou, rozesazeni na oblacích v nebesích, zachyceni nad městem *Schwaz* jeho sv. ochránci, zl. sv. Maří Magd., anděl (strážný?), sv. Barbora, sv. Voršila, SJN (sedící prostovlasý kanov., ☼, hledící na křížovému, jež drží zl. dopr., u nohou položen biret), sv. Antonín Pad. a sv. Jiří s drakem, výše další postavy (sv. Jan Křt. atd.)

L MÖLLER 1995, 251

Schwechat (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

1/ na hř. při boč. stěně vně hř. kaple kam. socha (stojící kanov. s křížem držným zpr. doleva, s palmou v lv., hran. podst. zdob. vpř. rámem s vykrojenými rohy), cca 1720

2/ u m. přes *Mitterbach* na Schwarzmühlstraße kam. socha (stojící kanov. klade pr. na hrud' a v lv. ruce drží křížovému natočený k divákovi a palmu) na malém čtyřb. podst. s náp. vpř., 1720

1/ E (v rámu vpř. na podst.) téměř nečitelný náp. – L JN 2001, 446 – **pozn.:** socha je nyní chráněna plechovou stříškou zapuštěnou do stěny kap.; 2/ E (vpř. na podst.) *SANCTE IOANNES / IN TE SPERAVI: / NON CONFVNDI IN AETERN / VM* (= 1720) – **pozn.:** pův. podst. nyní spočívá na novějším ov. soklu a celý pomník je chráněn moderní kov. stříškou na 4 kov. sloupech

See (T, o. Landeck)

v údolí *Paznauntal* při č. 4, naproti hostinci *Bílý beránek* (*Weißes Lamm*), dřev. kaplička, výklenková skříňka se stříškou a zdobným orámováním, dat. vespod určuje r. 1719 – uv. dřev. polych. socha: stojící kanov. si klade na hrud' lv. ruku a sklání se k pr. ruce (držival v ní křížovému?), malý postament, po jehož str. 2 sošky andílků, z nichž andílek vpř. sedí, prstík pr. ručky klade

k ústům na znamení mlčení, v lv. ručce drží uzavřenou kn., cca 1,50 m

L MÖLLER 1995, 252 (dat. 1719) – JN 2001, 509 (dat. do 18. st.)

Seebarn (NÖ, o. Korneuburg)

v Obere Allee kam. socha (stojící kanov. drží křížovému s palmou zpr. doleva téměř ve svislé poloze, vpř. u světce klečí andílek s ručkama sepjatýma na prsou, podst. hran., vpř. zdobený psaníčkem), 1709, zřiz. W. A. G. V. S.

E (vpř. na podst. nad psaníčkovým dekorem) 1709 – (t. na spodní liště v zarámování) *W. A. G. V. S. – I* de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Harmannsdorf (Niederösterreich)*)

Seebenstein (NÖ, o. Neunkirchen)

u m. přes *Pitten* kam. socha, poč. 18. st. (mohlo by jít o svatoján. památku → výše, Raach am Hochgebirge 2/)

L JN 2001, 447 (dat. do poč. 18. st.) – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Seebenstein*) – **pozn.:** socha je nyní chráněna dřev. přístřeškem na 4 sl.

Seekirchen am Wallersee (S, o. Salzburg-Umgebung)

míst. děkan Ferdinand Schmid 1715 sděluje, že v sídle koleg. kapituly a na několika dalších místech t. far. obvodu spatřil podobizny (☼) JN, bl. zpovědníka, a to v podobě mědirytin i mal. obrazů

R n. zpr. míst. děkana Ferdinanda Schmida, 26. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [54])

Seggau viz *Seggauberg*

Seggauberg (nyní část okr. města Leibnitz) (ST)

před vjezdem do hosp. dvora rozlehlého zámku sekovských biskupů *Seggau* kam. socha: podst. s vyklenutou střed. částí a bočními částmi završenými volutami (z volut zavěšeny girlandy) – na podst. upr. stojí SJ, kanov. se zavřenou kn. v lv. a s křížem, jež drží v pr. ruce před svým lv. ramenem – po str. andělci, vl. andílek v pokleku, s vavřínovým věncem v obou rukou, vpř. andílek stojící, s palmou v obou rukou – 1729, zřiz. pasov. biskup Joseph Dominikus von Lamberg, býv. biskup sekovský (ve fun. 1712-23)

E (v kart. ve vyklenuté základně střed. části podst.) *S IOANNI NEPOMUCENO M / IOSEPHUS DOMINICUS / S. R. I. PRINCEPS ET EPISCOPUS / PASSAVIENIS POSUIT 1729.* – H (ve středu čelní části podst.) znak zřiz. – L JN 2001, 494 – I de.wikipedia.org (*Schloss Seggau*)

Sieghartskirchen (NÖ, o. Tulln)

1/ na stěně ve far. k. sv. Markéty dřev. socha inspirující k vel. zbožnosti, dol. 1715

2/ aug. kanovníci z bavor. kláštera *Baumburg*, jimž náležela zdejší patronátní fara, dali 1723 postavit u obilnice u fary kam. sochu a reversem, který 30. VI. 1724 pasovské konzistory předložil jejich probošt Patritius Stöttner, se zavázali, že zmíněnou sochu budou udržovat: na čtyřb. volut. podst. (s kart. vpř.) stojí kanov., který hledí na křížovému, jež před ním

oběma ručkama podpírá upr. vpř. letící andílek, přičemž světec podpírá pr. rukou hor. část křížifixu a levicí si klade na hrud'

I/ R zpr. míst. faráře Florida Huebera, 1715 (DASP, Pfarr- und Klosterakten Sieghartskirchen, Akten 1715) ← L OPPEKER 2017, 90, 92; 2/ E (pův. l. náp. v kart. podst. se nedochoval, dnešní náp. zní) *Heiliger Johannes bitt für uns 1723*. – (moderní informační cedule na podst. sochu dat. do 1723 a umístění do 1732) – R revers probošta Placida jménem konventu aug. kanov. v Baumburgu, 30. VI. 1724 (DASP, Pfarr- und Klosterakten Sieghartskirchen) – L JN 2001, 447 (dat. 1723) – OPPEKER 2003, 191-192 (vznik sochy 1726, um. 1732) – TÁŽ 2017, 91-93 (revers z 30. VI. 1724, dat. sochy 1723, změna její polohy 1826, obr. 11) – **pozn.:** socha 1826 přen. na úpatí kostelního kopce, kde stojí dodnes před školou

Sievering viz Untersievering či Unter-Sievering

Simmering (W, 11. měst. obvod)

Johann Josef Feichtenberg 1716 žádal o pov. postavit vedle hř. sochu

L ÖK 2, 13 – ŠORM 1929 C, 587 – **pozn.:** dnes o t. památce není nic známo

Sitzendorf an der Schmida (NÖ, o. Hollabrunn)

na hl. nám. významná kam. socha (na vys. hran. trojstupňovém podst. či pilíři, zdob. akanty), 1710, zřiz. míst. obyvatelé na své náklady, s povolením

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^v) – L JN 2001, 414 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Sitzendorf an der Schmida*) – **pozn.:** socha byla 1910 přen. k toku Schmida do záp. části obce

Söchau (ST, o. Hartberg-Fürstenfeld)

ve far. k. sv. Víta velmi kval. intarzovaná dřev. kazatelna, jejíž stříška je zdob. volut. pásy, které podpírají shluk and. hlav na obláčcích, nad nimiž stojí polych. dřev. socha prostovlasého kanov. hledícího do nebe, s lv. na srdci a pravicí rozevřenou v gestu odevzdanosti, na volut. pásech sedí s. andílků, and. vl. podává světcí křížifix, vpr. činí pr. rukou gesto mlčení a v lv. podává světcí palmu – 1728, aut. dílna Remigia Hornera

L JN 2001, 494 – I soechau-gruene.at (*Pfarre Söchau*)

Spital am Pyhrn (OÖ, o. Kirchdorf an der Krems)

před vjezdem do dvora zdejšího proboštví (kanov. kapituly, zrušené na poč. 19. st.) kam. socha (stojící kanov. nakloněný ke křížifixu, jež drží zpr. doleva, u pr. světcovy nohy stojí andílek a na světce poukazuje divákovi pozdvihnutou pr. ručkou, podst. oblého půdorysu, zužující se, v nárožích opatřený volut. křídly a vpř. volut. kart. s chron.), 1726

E (vpř. na podst. v kart.) HIC / STAT / DEFENSOR HONORIS / PER HVNC / IPSIVS DEVOTI / DEFENSI / STABVNT (= 1726) – L JN 2001, 478 (dat. 1726)

Stainz (ST, o. Deutschlandsberg)

v mar. kap. farního (do 1785 kláš.) k. sv. Kateřiny (při býv. konventu aug. kanov.) malba Svržení z m., cca 1700

L JN 2001, 494

Starrein (NÖ, o. Horn)

v kap. zdejšího zámku na ol. z 1685 oltářní obraz

L JN 2001, 448 – I www.burgen-austria.com (*Starrein*)

Steiermark, č. Štýrsko, hist. území, nyní spolková země (ST)

nepom. měšťan a radní Kašpar Švancara v 2. beatifikačním procesu 27. III. 1719 na otázku, do jakých zemí se rozšířila úcta, odpověděl: „Kromě České země sám jsem před sedmi lety v Štýrsku tři míle za Grazem netoliko v kostelích, ale i na rozličných obecných místech, obzvláště ale na mostech jeho obrazy postavené viděl.“^{a)} – vrátil se k témuž 10. II. 1724 ve své výpovědi v kanonizačním procesu: „! Každýho času za svatého a mučedníka jsem ho [JN] slyšel jmenovati, a to všudy, kde přijedu. A byl jsem v Štýrsku 73 míle; odtud v Gracu, hlavním městě, jsem taky slyšel sv. Jána Nepomuckého svatým a mučedníkem jmenovati; a obrazy jeho, statue, jak v kostelích, tak na mostech a na rozcestí jsem spatřil, a velkou pobožnost toho štýrského lidu. A to jsem vše spatřil, když jsem tam dědictví po mém příteli vyhledával.“^{b)}

a) R č. výpověď nepom. měšťánka a radního Kašpara Švancary v 2. beatifikačním procesu, 27. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 51^v, čl. 12, otázka 72) – b) R č. výpověď t. svědka v kanonizačním procesu, 10. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 435^v, otázka 26)

Stein an der Donau (dnes část statutárního města Krems an der Donau) (NÖ)

I/ ve far. k. sv. Mikuláše:

1a/ dobová zpr. z 1727 sděluje, že krásný a umělecký oltář ve steinském far. k. dali z vděčnosti postavit měšťané s pov. duch. vrchnosti záhy poté, co na přímluvu bylo ve městě zažehnáno nebezpečí požáru na Velký pátek (tj. 30. III.) 1725 – při pohledu na vzrůstající se oheň se tehdy měšťané svěřili do ochrany a složili slib, že založí bratrstvo – slib splnili, bratrstvo založili a 1726 dali pro ně vytvořit zmíněný nepom. oltář (ve skutečnosti ale záměr založit zmíněné bratrstvo je doložitelný již 1724 a t. r. se tvrdí, že už ve *Steinu* oltář stojí, což ovšem znamená, že byl předchůdcem oltáře bratrstva, viz OPPEKER 2012, 172-173) – prvotní nárys a model svatoján. oltáře budovaného bratrstvem poskytl Johann Schmidt – počítalo přitom se sochařskou výbavou od Johanna Petera Thorniera – ten sice 1726 pro oltář vytvořil 2 vel. anděly, t. sochy však nakonec byly umístěny k hl. oltáři steinského kostela, zatímco sochařské výzdoby nepom. oltáře se ještě t. r. ujal Andreas Krimmer podle nového návrhu celkové koncepce oltáře od Matthiase Steinla († 1727) – Krimmer se v únoru 1726 se Steinlem ve *Vidni* osobně setkal a

informoval se, jak má být zamýšlený koncept proveden – za práci na nepom. oltáři obdržel 200 zl. a také zpropitné pro své tovaryše – na oltáři pracoval také truhlář Franz Weber a ol. obraz 1726 vytvořil malíř Karel František Josef Haringer (→ C.3, 21, → D.1, 1023)

1b/ v září 1726 byla na sev. straně lodi far. kostela započata výstavba kaple řečeného bratrstva, jelikož nově zbudovaný nepom. oltář stál v těsném a tmavém místě chrámu, které nevyhovovalo vzrůstajícímu počtu ctitelů – 1727 byla kaple hotova – 1729 do ní dodal kameník Franz Leuthner z Gundersdorfu nový mram. oltář, který nahradil stávající oltář dřev., jež svatoján. bratrstvo 1731 farnímu kostelu prodalo za 250 zl. – pův. Haringerův oltářní obraz byl 1770 nahrazen obrazem Martina Johanna Schmidta – v nást. se nachází obr. Immaculaty (mezi anděly), spolupatronky zmíněného bratrstva – dosud dochovaná pův. sochařská výzdoba od Andream Krimmera sestává ze soch sv. Petra a Pavla po stranách tit. obrazu, postav andělů na boč. vzdutých římsách v nást. (vl. s gestem mlčenlivosti, vpr. s palmou) a nakonec ze 2 andělů na vr. nást., kteří mezi sebou drží ☼5* – sochy sv. Petra a Pavla pocházejí nejspíš z pův. oltáře z 1726, zatímco sochy andělů a andělů v nást. lze datovat do doby vzniku mram. oltáře, tedy do 1729 – diskutabilní je autorství antependia, které nese reliéf ležícího zesnulého SJN obklopeného andělky, z nichž andělek upr. drží ☼5* a činí gesto mlčenlivosti, andělek vpr. nese vavřínový věnec a palmu

podle soupisu památek ze zač. 20. st. se ve steinském far. k. nacházel obraz na plátně, znázorňující Vidění SJN s pohledem na město Stein, datovaný 1721, dílo lokální produkce – možná šlo o původní Haringerův ol. obraz (v tom případě by správná dat. na obraze měla být 1726), značně pravděpodobné však je, že t. malba původně zdobila nejstarší steinský oltář, jehož existence je dol. 1724 (→ výše, 1a/)

2/ na Rathausplatzu (dříve Unterer Stadtplatz) před měst. radnicí socha: na čtvercovém podkladu o 2 stupních hran. podst. s bohatou volut. korunovanou kart. vpr. a vykrojenými rámy na ostatních stěnách, výše na oblacích (se 2 and. hlavičkami) stojí kanov. s dlouhým krucifixem v pravici a palmou v levici, krucifix zesponu oběma rukama podpírá andělek stojící na oblacích (vl.), další andělek sedí na oblacích vpr. – t. nepom. pomník byl postav. 1715 na základě slibu, jak dokládá náp. v kart. podstavce – někdy v 50. nebo 60. l. 18. st. byl nad sochou zbudován vrcholně barok. baldachýnem na 3 korint. sl. s pěticí andělů nesoucích po jedné zlac. hvězdě (za autora t. velice kvalitního díla bývá považován v Pasově činný sochař Joseph Carl Höfer, 1755-64 vlastník jednoho domu ve Steinu) – stávající socha, nazývaná někdy i sloupem, bývala při výročních oslavách dekorována k poctě zdejšímu bratrstvu – šlo o různé efemerní architektury (→ C.3, 21)

1a/ L *Wien. Diarium*, 28. V. 1727, č. 43 – LASFARGUES 1965, 282 – SCHULTES-HARHAMMER 1994, 202 (pozn. 52), 208, 210, 212 – OPPEKER 2012, 172-173 – CHOVAŇKOVÁ 2015, 45, pozn. 210 (Haringerův obraz); **1b/** L *ÖK* 1, 408 (oltář dat. do doby cca 1770, dále uveden obraz z 1721 v oratoři) – SCHULTES-HARHAMMER 1994, 208-211; **1b, 2/** L *JN* 2001, 448; **2/** E (vpr. na podst. na mram. desce v kart.) *EX VOTO / Renovirt 1894 /* (barok. ozdoba) / 17 15 – L *ÖK* 1, 421 – LASFARGUES 1965, 237 – LÍBAL 1993, 340 – SCHULTES-HARHAMMER 1994, 218, 223-224 – OPPEKER 2003, 203, 206 („Nepomukův sloup“ dat. 1715) – *TÁŽ* 2012, 172

Steinakirchen am Forst (NÖ, o. Scheibbs)

na Unterer Markt kam. socha (stojící kanov. s krucifixem a palmou držnými zpr. doleva, hran. podst. zdoben kart. a náp.), 1722, zřiz. míst. farář Colomann von Seeau († 1724)

E (vpr. na podst. v kart.) náp. – L *JN* 2001, 448 – OPPEKER 2003, 183 – *TÁŽ* 2017, 95, 96 (obr. 15) – **pozn.:** socha je nyní chráněna tepaným kovovým kaplovitým přístřeškem na 4 sloupcích

Stetteldorf am Wagram (NÖ, o. Korneuburg)

pův. vně sz nároží zám. parku nad brodem, nyní u křižovatky pod svahem kam. socha: na 2 stupních čtyřboký, dole rozšířený podst., vpr. s al. znakem, vz. s reliéfem Svržení z m. (čtyřobloukového, dvěma biřící), na bocích volut. konzoly podpírající v úrovni římsy výstupky, na kterých spočívají 2 andělci, vl. andělek stojící (s palmou v pr. a s lv. na hrudi), vpr. v úctě klečící (s rukama sepjatýma na prsou) – mezi andělky nízký čtyřb. konkávní sokl, na němž stojí kanov. vinoucí se k dlouhému krucifixu, jež drží zpr. doleva – cca 1725 či 1728, zřiz. Johann Julius Adam říš. hr. zu Hardegg, Glatz und im Machland a jeho choť Barbara, roz. hr. von Hohenfeld

H (vpr. na podst.) al. znak zřiz. – L *JN* 2001, 448 (dat. 1728) – OPPEKER 2017, 136 (obr. 50), 139 (dat. 1725) – I *de.wikipedia.org (Liste der denkmalgeschützten Objekte in Stetteldorf am Wagram)* (dat. cca 1725, zřiz.) – *www.marterl.at (Statue des hl. Johannes Nepomuk – Stetteldorf am Wagram)* (dat. cca 1725, zřiz.)

Steyregg viz *Windegg*

Stockerau (NÖ, o. Korneuburg)

1/ ve frant. kláš. k. sv. Kolomana v době působení zdejšího představeného P. Fulgentia Sibenprunera dal urozený p. Joachim Georg Gschwandner, císař. rada a prokurátor dvorské komory, na své velice štedré náklady 1727 vztyčit (na ep. str.) boč. oltář, krásný v malířském provedení a barvách, opatřený obrazem Svržení z m. od malíře Pietera van Roy (sign.) z 1726

2/ v parku na Josef-Wolfik-Straße kam. socha (stojící prostovlasý kanov. s biretem na prsou v lv., přidržující pr. rukou krucifix ve svislé poloze, postavený na válcovém sloupku, podst. široký, s úzkými prohnutými, rámy zdobenými boky, na čelní stěně nahoře stočenými do volut, ze kterých

vedou doprostřed stěny girlandy spojující se do zavěšeného štrapače, boč. nároží zdob. listy), 1725, zřiz. Anton Dischendorffer, člen vnitřní rady

I / E (na obr. sign.) *Petrus van Roy* – L HERZOG 1740, 633 – GREIDERER 1777, 364 – *JN* 2001, 437 – I <http://niederhollabrunn.bplaced.net> (*Wissenswertes zur Pfarrkirche*) – **pozn.:** po zrušení kláštera 1784 byl svatoján. oltář i s prot. ol. sv. Jáchyma a Anny (aut. obrazu rovněž Peeter van Roy, sign.) přenesen do far. k. sv. Vavřince v **Niederhollabrunn (NÖ, o. Korneuburg)**; 2 / E (vpř. na podst. mezi volutami) *Divo proteCTORI sVo / posVIIt / antoniVS DisChenDorffer* (= 1725) – L *JN* 2001, 448 (dat. 1723) – **pozn.:** další údaje na informační ceduli instalované před sochou (dat. 1723)

Stockern (NÖ, o. Horn)

u m. přes pot. proti zámku kam. socha, poč. 18. st., dol. míst. farářem 1715

H (na podst.) erb zřiz. – L *JN* 2001, 448 – OPPEKER 2003, 174

Straß im Straßertal(e) (NÖ, o. Krems)

na záp. konci městyse v Retzer StraÙe čtyřb. kaple tvořená místností s otevřenou čelní stěnou, vyvrcholenou štítem s konkávními postranicemi a segmentem – v místnosti čili výklenku kam., polych. disproporční socha: prostovlasý, na oblacích klečící kanov. hledí na dřev. křucifix, který pozdvihuje do výše v pr., lv. ruku klade v modlitebním gestu na hrud', vpr. na oblacích okřídlená and. hlava podpírající rozevřenou kn., na níž je položen biret – čtyřb. podst. sochy je tumbovitý, nesoucí v horní části dat. 1722 a nejspíš iniciály zřiz. S. M. F. (poslední písmeno by mohlo znamenat „fecit“) – tyto údaje se nep. vztahují ke světcově soše, zatímco nápis na zádech t. sochy, hlásající, že „Bernard Frisch, Antonia manželka, postavili roku 1740“, se bude vztahovat k dodatečnému vybudování kaple nad stávající skulpturou – kaple je velmi bohatě zdob. štukaturami s postavou Immaculaty zářící v oblacích a s výjevem z nepom. legendy – t. štuk. výzdoba upomíná na štukatury v budově fary ve *Steinu*, vytvořené 1743-46

E (v hor. vlysu vpř. na podst.) *17. S. M F. ZZ* – (na zádech sochy) *Bernardus Frisch Antonia Vxor / Erbauet anno / 1740* – (ve štuk. kart. ve vr. oblouku čelní stěny kaple) nečit. náp. – L *JN* 2001, 449 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Straß im Straßertale*) – www.marterl.at (*Johannes-Nepomuk-Kapelle – Straß im Straßertale*)

Straßburg (K, Sankt Veit an der Glan)

v měst. far. k. sv. Mikuláše proti Salmovské kap. (*Salmkapelle*) malba, 17. st.

L *JN* 2001, 469 – I de.wikipedia.org (*Pfarrkirche Straßburg (Kärnten)*)

Straßgang (nyní část zem. hl. města Graz) (ST)

- I. Arcijáhensství

mal. nebo ze dřeva vytvořená vyobrazení jsou ve městech a městysech téměř ve všech farních i řeholních kostelích, částečně ☼, částečně ○,

s kvadrátkem na hlavě – v zámcích, městech a městysech se téměř nenajde dům, kde by se nenalézala mal. nebo přinejmenším na papíře provedená podobizna – na mostech přes *Mur*, *Drau* i menší toky se všude nalézají dílem kamenné, většinou ale dřev. sochy, částečně ☼, částečně ○, z nichž nejstarší pocházejí z 1703 – dol. 1715

R n. zpr. straßgang. arcikněze Mathiase Bernhardta Pekhela, 23. XI. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [4-6]) – t. (AES, Akt 22/56, 86-89) ← L HAHNL 1979, 93

- II. Obec

v k. sv. Floriána na hl. ol. socha, 1698

L *JN* 2001, 488

Strengberg (NÖ, o. Amstetten)

na okraji obce směrem k *Achleiten* kam. socha (mezi dvěma anděly), 1727

E (na podst.) chron. – H (na podst.) erb – L *JN* 2001, 449 (mylný chron. 1677, správně 1777) – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Amstetten*) – **pozn.:** 1781 nad sochou postav. kaple

Süssenbrunn či Süßenbrunn (W, 22. měst. obvod)

socha (stojící kanov., v pr. křucifix s palmou, jemně pozdvihnutá lv. v gestu), zřiz. míst. paní Maria Anna Grundemann, bar. von Falkenberg auf Waldenfels, 1727 (či 1721?)

L KAPNER 1970, 117 (dat. 17..) – *JN* 2001, 520 (dat. v náp. mylně 2721 místo 1721) – I www.geschichtewiki.wien.gv.at (*Süßenbrunn (Vorort)*) (dat. 1727 a zřiz.) – www.pfarre-suessenbrunn.at (*Pfarre Süßenbrunn, Geschichte*) (dneš. um. s.) – **pozn.:** socha později um. v nice domu v Süßenbrunner Hauptstraße č. 1, doplněna náp., nyní v míst. far. k., bez náp.

Tamsweg, okr. městys (S)

- I. Arcijáhensství

ve městech, městečkách, kostelích, domech a na veř. cestách mal. vyobrazení, dol. 1715

R n. zpr. míst. arcijáhenského komisaře Sebastiana Schalhamera, 18. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [64]-[65])

- II. Městys

v *Tamswegu* u m. přes ř. *Mur(a)* dřev. socha v živ. vel., zřiz. Johann Christoph Maximilian hr. von Kuenburg († 1711), dol. 1715 – **pozn.:** s t. svatoján. sochou je spojena pozoruhodná událost (→ D.1, 761)

R n. zpr. míst. arcijáhenského komisaře Sebastiana Schalhamera, 18. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [65])

Tattendorf (NÖ, o. Baden)

u m. přes *Triesting* písk. socha (stojící kanov. natáčející v pr. ruce směrem k divákovi křucifix, v lv. ruce palma, čtyřb., do boků trochu rozšířený podst., vpř. rám, nahoře i dole ukončený segmentem), 1728, zřiz. jistý řezník

E (vpř. na podst. v rámu) *GOTT / VND DEM HEI / LIGEN JOAN VON / NEPOMVK. ZV EH / REN /*

(rel. řeznické sekery) / 1728 – L JN 2001, 449 – I www.martrlat (Hl. Johannes Nepomuk Kapelle Tattendorf) – **pozn.:** socha stojí ve výkl. kapli z 1. pol. 18. st.

Thaur (T, o. Innsbruck-Land)

na faře v Kirchgasse č. 5 se uchovává obraz, olej na plátně, 105 × 80,5 cm (upr. stojící kanov., ☩, shlíží na krucifix, který drží, natočený k sobě, spolu s palmou v lv., pr. ruku má rozevřenu v konverzačním gestu, vpr. sloup na vys. podstavci, vl. scéna Svržení z m., přičemž pod téměř již padajícím světlem v prostoru most. oblouku se nachází znamení 5 hv. rozestavených do tvaru rovnoramenného kříže), rané 18. st., prot. k obrazům sv. Mikuláše a sv. Františka Xav. (tento označ. 1820, což může být letop. restaurování)

L MÖLLER 1995, 271 – JN 2001, 511

Tobelbad (ST, o. Graz-Umgebung)

ve výkl. kapli nesmírně kval. kam. bělostné sousoší Apoteózy SJN: na zužujícím se podst. s konvexně vystupujícími boky klečí na oblacích prostovlasý kanov., se sepjatýma rukama se kloní ke krucifixu, jež mu drží andílek vl., na téže str. má u nohou položen biret – vpr. andílek s uzavřenou kn. a gestem mlčenlivosti – za světlem and. efeb s ladně přehozeným rouchem přes pr. křídlo, věnčící levicí hlavu SJ a pravici ukazující vzhůru do nebe – 1724, aut. sochař Johann Jakob Schoy, zřiz. šlechtičtí předáci Štýrska – pomník měl patrně reprezentovat oddanost světci ze strany celého Štýrského vévodství

E (vpř. na podst. upr. na kam. (mram.?) desce) [...] GRANDI THAUMATURGO / C[...] UMORI UNIVERSALI (= ?) / DIVO IOANNI NEPOMUCENO / HAEC PIA STATUA OFFERTUR (= 1724) / QVAM PROCERES PROVINCIAE / SVIRA DESIGNATI POSUERE (= 1724) – (na spod. pásu podst. vpř.) PROCURET NOBIS [...] AEGROTANTIBUS / DIVUS IOANNES / [...]NTE [...]T[...]M (= ?) – (na biretu) sign. I: SHOY: EF (= Iohannes Shoy effecit) – H (pod římsou podst. vpř.) v řadě 6 korunovaných erbů – L KAPNER 1970, 105-106 – JN 2001, 516 – **pozn.:** nyní se sousoší nachází ve Vidni v Unterer Belvedere v ul. Rennweg (3. měst. obvod) v Östlicher Pavillon v průchodu do parku

Trabenreith (NÖ, o. Horn)

kaple, 1729, zřiz. snad prem. klášter Pernegg

L OPPEKER 2003, 192 – TÁŽ 2020, 67, 74, 84 – **pozn.:** kaple byla 1756-64 nahrazena kostelem díky iniciativě t. kláštera

Traiskirchen (NÖ, o. Baden)

v ústí mostu k far. kostelu sv. Markéty socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který s palmou drží v pr., a levicí klade na hruď, čtyřb. konkávní podst., na pr. stěně kart.), 1716, prot. k sv. Šebestiánu z t. r.

E (vpř. na podst. nahoře kolem klenotu erbů) 17 – 16 – H (vpř. na podst.) erb s helmem a klenotem – L ÖK 18, 232 – LASFARGUES 1965, 237 – JN 2001, 450

Traismauer (NÖ, o. St. Pölten)

1/ na nám. Hauptplatz kam. socha (stojící kanov. v rozevřaté superpelici a klerice hledí k nebi, lv. klade na hruď, pravici vespod přidržuje svisle postav. krucifix natočený směrem k divákovi a podložený palmou, štíhlý čtyřb. podst. dole konvexní, směrem vzhůru konkávně prohnutý, bohatě zdob. rozvilinami), 1. čtvr. 18. st. – **pozn.:** podst. je obdobný části soklu svatoján. sochy v *Sitzendorf an der Schmida* z 1710 (→ výše, t.)

2/ v ul. Gartenring proti domu č. 7 kam. socha (stojící kanov. se mírně sklání nad krucifixem s palmou, držným zl. dopr., hranolový, nahoře mírně zúžený podst., vpř. v zúžené části zdobený rozv. kartuší s náp., základ tvoří kam. stupeň), 1718

1, 2/ L JN 2001, 450; 2/ E (v kart. vpř. na podst. v rámci náp.) dat. 1718 – **pozn.:** nad sochou 1867 vybudována výkl. kaple

Traunkirchen (OÖ, o. Gmunden)

nedaleko jez. rezidence krásná vel. socha, vztyčena ve svátek, 16. V. 1724, zřiz. dobrodinci

R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 299^r – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Traunkirchen*) – **pozn.:** pův. socha 1926 nahrazena novou svatoján. skulpturou

Treffen am Ossiacher See (K, o. Villach-Land)

obecný lid postavil 1712 ve vsi sochu za odvrácení záplav

R nedat. l. zpr. míst. faráře a děkana Josepha Wendische, (1716) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [30]) (dat. „před 4 roky“) – L HAHNL 1979, 95 (dat. 1711)

Tribuswinkel (NÖ, o. Baden)

na nám. Kirchenplatz kam. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke krucifixu, jež, podložený palmou, drží zl. dopr., hran. podst.), 1722

E (v lv. nároží plintu snad později vytesáno) 1722 – H (vpř. na podst.) znak s dvouhlavým orlem, završený korunou – L JN 2001, 450

Trofaiach (ST, o. Leoben)

1/ ve far. k. sv. Ruperta na boč. stěně mal. obraz (bíle mal. ☩, světec v živ. vel.)

2/ ve fil. k. N. Trojice na boč. stěně mal. obraz (bíle mal. ☩, světec v poloviční živ. vel.)

3/ ve všech domech farnosti podobizny

- vše dol. 1715

1/ R n. zpr. míst. faráře Martina Ungera, 16. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [15]) – t. (AES, Akt 22/56, 100) ← L HAHNL 1979, 93; 2/ R n. zpr. míst. faráře Martina Ungera, 16. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [15-16]) – t. (AES, Akt 22/56, 100) ← L HAHNL 1979, 93; 3/ R n. zpr. míst. faráře Martina Ungera, 16. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [16])

Tulbing (NÖ, o. Tulln)

1/ ve far. k. sv. Mořice dřev. vyřez. podobizna (biret na hlavě, ○), dol. 1715

2/ nejspíš v souvislosti se zřízením míst. bratrstva (1729, → C.3, 32) dal jeho zakladatel, míst. farář Dominikus Schubert (ve fun. 1719-35) přistavět

ke k. P. Marie kapli, ve které byl 1729 posvěcen oltář

1/ R n. zpr. míst. faráře Johanna Michaela Frische pro pasov. konz., VIII. 1715 (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Tübing, Pfarrakten 1575-) ← L OPPEKER 2003, 175; 2/ L OPPEKER 2003, 207 – TÁŽ 2012, 175-176 – I www.archivesportaleurope.net (Diözesanarchiv St. Pölten, Pfarrarchiv Tübing 1967 – 1548) (mar. k. a kaple) – **pozn.:** mar. k. byl 1786 zrušen a zbořen

Ulrichsberg viz Schlägl

Ulrichskirchen (nyní část městyse Ulrichskirchen-Schleinbach) (NÖ, o. Mistelbach) na nám. Kirchenplatz kam. socha (stojící kanov. se sklání ke krucifixu, který zespodu přidržuje a opírá o své pr. rameno, v lv. mohutná palmová ratolest, čtyřb. podst. se vespod mírně rozšiřuje, vpř. ve věnci náp. a cechovní znak), 1700 (či spíše 1709), zřiz. Franz Erntz, nepochybně sládek (→ výše, Poysdorf)

E (vpř. na plintu v rámu) **S. IOANNES: NEPOMVCENE. / O. P. N.** – (ve věnci vpř. na podst.) **FRANCISCVS / ERNTZ / 1700** (nebo spíše 1709) – H (vpř. na podst. ve věnci, pod náp.) cechovní znak sládků – L JN 2001, 451 (dat. 1700) – I de.wikipedia.org (Liste der denkmalgeschützten Objekte in Ulrichskirchen-Schleinbach) (dat. 1700)

Unterdürnbach (NÖ, o. Hollabrunn)

na zám. m. vedoucím z obce k zámku při zídce kam. socha (podst. dole široký, tumbovitý, vpř. zdob. 3 liliemi, výše užší hranol s boč. volutami, světec-kanov. klečí na oblacích se 3 and. hlavičkami a hledí na krucifix ve své pr.), 1726

E (v rámu vpř. na hor. části podst.) **QVI [...]** / [...]**ATVRE**[...] / **NON / CONFVN / DETVR** – L JN 2001, 414 – I www.marterl.at (Hl. Johannes Nepomuk 1726, Maissau) – **pozn.:** nad sochou dal farář Norbert Mussbacher později postavit dřev. stříšku na 4 dřev. sl.

Untermixnitz (NÖ, o. Horn)

1/ ve vých. části obce kam. socha (stojící kanov. s krucifixem, podst. vpř. široký, po str. úzký, zužující se do volut. římsy, na jejichž volutách zavěšen feston zdobící čelní stěnu soklu), 1720, podst. snad pozdější

2/ → níže, Weitersfeld

1/ E (vpř. na plintu) 1720 – L JN 2001, 451

Untersievering (či Unter-Sievering) (W, 19. měst. obvod)

1/ naproti domu v Sieveringer StraÙe č. 83-85 kam. socha, 1710

2/ na Sieveringer StraÙe písk. socha v nadživotní vel.: kanov. klečí na oblacích, klade obě ruce na mozetu a zbožně se koří krucifixu, který mu spolu s palmou nese andílek stojící vl. na oblacích, kdežto vpr. na oblacích další andílek vybízí gestem k mlčení – hran. podst., vpr. a vl. zdob. vykrojenými rámy s nápisy – 1722, zřiz. míst. obyvatelé, manželé Joseph a Magdalena

Freywilligovi – jeden náp. je výzvou ústům, aby vytrvale mlčela navěky

1/ E na podst. bývala kart. s náp. – L ÖK 2, 470 (dat. 18. st.) – KAPNER 1970, 115 (dat. 18. st.) – JN 2001, 519 (dat. 1710) – I de.wikipedia.org (Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen in Wien) (dat. 1710); 2/ E (na podst. vl.) **PERSISTE / ET / TACE / DIVI IOANNIS / NEPOMVCENI / OS IN ÆVA.** (= 1722) – (t. vpr.) **CVI / IOSEPHVS ET / MAGDALENA / PIE LITTAVERE ÌN / SIFERÌNG** (= 1722) / **DVO CONIVGES / FREYWILLIG DEVOTI & DEO / GRATÌ** (= 1722, přičemž *W* se nazapočítává) – H (vpř. na podst.) al. znak – M socha zachycena na malbě Ferdinanda Georga Waldmüllera *Johannesandacht (Johannisandacht in Sievering)* z 1844 – L ÖK 2, 470-471 + obr. 591 – LASFARGUES 1965, 276-277 – KAPNER 1970, 115-116 – JN 2001, 519 – I de.wikipedia.org (Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen in Wien) – **pozn.:** socha byla později posunuta výše na nároží Sieveringer StraÙe a Fröschelgasse

Viechtwang (OÖ, o. Gmunden)

výkl. kaple, vyzdobená nástěnnými malbami, uvn. na hl. stěně freskou (kanov. sedící na oblacích je nesen anděly, majícími atributy palmy, kříže a věnce, k zmrtyvýchvalému Kristu, který jej v nebesích vítá s otevřenou náručí), na boč. stěnách mal. podstavec s drobným ov. výjevem upr. a s větším ov. obrazem nahoře (vl. sv. Antonína Pad. s Ježíškem), rozměrný výklenek kaple je uzavřen ozdobně kovanou brankou, cca 1725

L JN 2001, 478 – I de.wikipedia.org (Liste der denkmalgeschützten Objekte in Scharnstein)

Vitis (NÖ, o. Waidhofen an der Thaya)

u m. přes pot. *Jaudlingbach* kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který si v pr. ruku spolu s palmou pozdvihuje do úrovně očí, a lv. ruku klade na hrud') na čtyřb., mírně se dolů rozšiřujícím podst. s rámem (s chron.) vpř., 1725, zřiz. „věčná a ustavičná hartmannská zbožnost“

E (vpř. na podst. v rámu) **Perenni & perpetVa / Pietate / HartMannIana / StatVa Ista / IbI DIVO Ioanni / ConseCrata est / & erIt** (= 1725) – I de.wikipedia.org (Liste der denkmalgeschützten Objekte in Vitis) (mylná dat. 1773)

Voitsberg, okr. město (ST)

v jediném karm. konventu ve *Štýrsku* v k. sv. Josefa (postav. 1690-1708, po rozpuštění kláštera 1812 od 1816 far.) veřejné účtě vyst. na sl. připevněná vyřez. podobizna (☉), dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausenu a Fährbrücku ve Würzbur. diec.), (1715) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Volders (T, o. Innsbruck-Land)

v serv. kláštere (zruš., dnes gymnaziální budova) obraz, olej na plátně, 2,05 × 1,06 m (stojící kanov. ve statickém postoji hledí do nebe, kolem hlavy má jemně prosvítající ☉, v pr. palmu, v lv. krucifix, andílek letící z lv. hor. koutu drží nad světcovým

biretem věnec, dole v pozadí zastavěná krajina a do ní vsazeny drobné scény Zpověď královny (vpr.) a Svržení z m. (vl.), pod druhou z nich je na říční hladině vidět 5 hv., pod rámem obrazu dole náp.), cca 1700

E (pod rámem obrazu dole) *S. JOANNES NEPOMUCENUS PROTECTOR FAMAE* – L MÖLLER 1995, 11, 278-279

Voldöpp (T, o. Kufstein)

ve far. k. sv. Mikuláše na pr. boč. oltáři (1831 postav. nebo obn.?) dřev., štafírovaná, bohatě zlac. a stříbřená socha, 1,80 m (prostovlasý kanov. hledí do nebe, v pr. drží před hrudí u tváře krucifix, lv. ruka rozevřena, u pr. nohy položen biret), cca 1720, kval. dílo sochaře Jakoba Mayra

L MÖLLER 1995, 194 (dat. cca 1720, aut.) – *JN* 2001, 504 (dat. cca 1700)

Vorau (ST, o. Hartberg-Fürstenfeld)

1/ v klášteře aug. kanov. v prelaturě v prelátské kapli oltář s obrazem a štuková výzdoba s malbami ze života SJN – malby dílem Johanna Cyriaka Hackhofera a žáků z 1728

2/ na nám. Griesplatz před domem č. 12 kam., bílá a zlac. socha (na oblacích stojící kanov. s lv. rukou na hrudí, pr. rukou zhora přidržující krucifix, který dole podpírá oběma rukama klečící andělek), 1722

1, 2/ L *JN* 2001, 495; 2/ I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Vorau*)

Vordernberg (ST, o. Leoben)

kam. trojiční sl., postav. 1717 nejspíš v souvislosti s morem (zasáhl i zdejší městys 1713-14) – je tvořen trojb. oblačným pilonem s andílky (vpř. s. Immaculaty, ve vr. sousoší N. Trojice) a mohutným trojb. podstavcem, doplněným sochami světců, vpř. klečícího Floriána, v nárožích Rocha (vl.), Šebestiána (vpr.) a Františka Xav. (vz.) – podst. vpř. zdobí kart. se znakem zdejšího městyse – po bocích pomníku mírně stranou vzadu na samostatných, čtyřb., kónických podst. stojí kam. sochy SJN (vl.) a sv. Antonína Pad. s Ježíškem (vpr.) – dílo sochaře Johanna Jacoba Schoye

L *JN* 2001, 495 – I de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Vordernberg*)

Währing (W, 18. měst. obvod)

na vnějším okraji obce na c. socha, 1721, zřiz. Schickové

L *Vienna Austriae* 1724, 74

Waidendorf (NÖ, o. Gänserndorf)

na záp. konci vsi při c. do *Götzendorfu* kam. socha (v mírném prohnutí stojící kanov. drží zl. dopr. krucifix) na hran. podst. s prostými rámy (vpř. a vl. náp.), 1716, zřiz. Ferdinand Blanner a Anna Regina

E (vpř. na podst.) *Gott· den· He· / rren· vnd· dem / H· Johan· Neb: / bome[...]. Zu· Loben / vnt· ehren· hat· Fertin / :nandt· Blanner / vnt· Ana· Regina / dise· bilnyß· gestellet: / ANNO: 1716: – (vl. na podst.) Glain Missner (?) / Zu Fehling / (rel. kola s loukotěmi)*

Waidhofen an der Thaya, č. Český Bejdov či Bejdov nad Dyjí, okr. město (NÖ)

1/ na nám. mor. sl. N. Trojice: pom. stojí na terase zpřístupněné schodištěm a obklopené balustr., na jejichž nárožních pilířích jsou sochy P. Marie (vpř. vl.), sv. Josefa (vpř. vpr.), SJN (vz. vl., stojící kanov. klonící se ke krucifixu s palmou, jež objímá oběma rukama po své pr. str.) a sv. Jana Křt. (vz. vpr.) – upr. terasy mohutný čtyřb. dvouetážový členitý podst., v hor. etáži zdob. na všech stěnách upr. reliéfy (P. Marie Pomocné vpř., sv. Šebestiána vl., sv. Rocha vpr. a sv. Rozálie vz.) – na podst. v rozích s. andělů s kartušemi, upr. válcový sl. s and. oblaky, na vr. Pieta Boha Otce s mrtvým Synem na klíně, korunovaná holubicí Ducha sv. – 1705-09 pom. vytvořen, 1709 svč., aut. eggenburský kameník a sochař Wolfgang Steinböck

2/ míst. obyvatel Matthias Amon 1726 slíbil, že bude udržovat v dobrém stavu sochu na pan. pozemku u lávky přes ř. *Thaya*: socha (1726) na štíhlém hran. podst. představuje stojícího kanov. hledícího po své levici do nebe, oběma rukama po své pr. straně držícího krucifix, s palmou položenou přes lv. ruku

1/ E (na kart. jednoho anděla) 1709 – L *JN* 2001, 452 – OPPEKER 2003, 173 – TÁŽ 2017, 117 (obr. 34), 118 – I www.marterl.at (*Dreifaltigkeitssäule, Waidhofen an der Thaya*) – de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Waidhofen an der Thaya*); 2/ L *JN* 2001, 452 – OPPEKER 2003, 183 – **pozn.:** socha nyní stojí u m. Robert-Hamerling-Brücke

Waidhofen an der Ybbs, č. Bejdov nad Jivíci, statutární město (NÖ)

1/ před býv. kapuc. kostelem kam. socha: stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží zl. dopr. s palmou vespodu – široký podst. upr. vystupuje zhruba oválnou částí, na níž upr. deska s náp., obklopená volutami a rozvilinami – nad deskou v zúžené části andělek s gestem mlčení, za střední částí do stran vystupují konvex-konkávni boč. křídla zdobená volutami, rozvilinami a štrapanci – 1725

2/ fasáda domu v ul. Graben č. 24 je vyzdob. 2 malbami v mal. ozdobných rámech s náp. vespod – výjev vl. představuje sv. Rodinu se světci: nejvýše v nebesích s anděly Bůh Otec a Duch sv. v podobě holubice, upr. na oblacích sv. Rodina, dole klečí na oblacích a modlí se (od lv.) sv. Jiří, sv. Kateřina a SJN (prostovlasý kanov. hledící na sv. Rodinu, oběma rukama na hrudi přidržuje krucifix, vl. před světlem sedí andělek s palmou, před ním biret) – výjev vpr. zachycuje P. Marii s Ježíškem mezi anděly – 1727

1/ E (na desce vpř. na podst.) *S: Ioannes NepoMVCene / respICE VnIVersos pIè / aD Te fVgIentes ~ (= 1725) / AC oMnIbVs Te InVoCan: / tIbVs propItIVs aDesto (= 1725) / Sic Te Sanctum / suum veneratur Patronum ~ / DeVoitIssIMVs In Te CVLtor / et FILIVs (= 1725) – pozn.:* nad sochou byla 1784 postav. kaple; 2/ E (pod malbou sv. Rodiny a světců) *HIS PATRONIS PATRONVS DOMVS / V[...][V[...][CRAV[...]]*; 1, 2/ L *JN* 2001, 452

Waidmannsfeld (NÖ, o. Wiener Neustadt)

ve far. k. Naneb. P. Marie socha, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Waitschach (K, o. Sankt Veit an der Glan)

ve far. a pout. k. P. Marie, zv. *Maria Waitschach*, obraz, dol. 1716

L HAHNL 1979, 95

Waldreichs (NÖ, o. Zwettl)

před již. stranou zámku *Waldreichs* písk. socha v živ. vel. (stojící kanov. s krucifixem v lv. a palmou v pr., podst. vápencový, štíhlý, čtyřb., jemně prohnutý, vpř. zdob. erbem a letop., v hor. partii nízký čtyřb. sokl), 1717

E (vpř. na podst. v cípech kolem erbu) *I / 7 / I / 7 - H* (vpř. na podst.) znak – L JN 2001, 453

Wallsee (část městyse Wallsee-Sindelburg) (NÖ, o. Amstetten)

nylní na křižovatce Bergerngasse a Sankt-Severin-Straße písk. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix v pr. a v mírně vztažené lv. drží palmu) na čtyřb. šir. podst. rozšiřujícím se v prohnutí sm. dolů a nahoře ukončeném volut. římsou – 1725, zřiz. majitelé míst. zámku Johann Nikolaus von Guyard svob. p. von Saint-Julien, říš. hr. von und zu Wallsee a jeho manželka Susanna Ludovika roz. hr. von Hohenfeld, na poděkování, že jejich rodina byla zachráněna z vln blízké řeky *Ybbs* (č. *Jivice*), když do nich spadla při nehodě vozu (→ D.1, 1032)

E (na podst. vpř. na zarámování) 1725 – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Amstetten*) – www.marterl.at (*Hl. Nepomuk Statue, Wallsee-Sindelburg*) – <https://www.schoener-reisen.at/thread/3348-2-sankt-nepomuk-der-br%C3%BCckenheilige-teil-2/?pageNo=19> – **pozn.:** socha byla na nynější stanoviště posunuta o cca 15 m

Walpersdorf (NÖ, o. St. Pölten)

u býv. vodního příkopu, nyní mezi zámkem a hosp. budovou kam. socha (stojící kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv., hran. podst., dole zaoblený, vpř. zdob. malým profilovaným štítem bez náp.), 1723, zřiz. Maria Antonia hr. Montecuccoli, roz. hr. von Colloredo-Walsee († 1738), již t. místo náleželo jako jedno ze vdovských sídel

E (vpř. na podst. nahoře) *I: 7: - Z: 3: -* (vpř. na podst. ve spod. části na moderní kov. desce) *JOHANNES NEPOMUK / 1723 errichtet von Gräfin Montecuccoli / beim ehemaligen Wassergraben – L* JN 2001, 453 – OPPEKER 2017, 129, 130 (obr. 44)

Wartenstein, hrad (NÖ, o. Neunkirchen)

pro hrad *Wartenstein* vytvořena vel. kam. socha, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Weidling (NÖ, o. Tulln)

u m. přes pot. *Weidlingbach* kam. socha (ve znatelném vybočení stojící kanov. s krucifixem, podloženým palmou, drženy zpr. doleva, čtyřb. podst. velmi jemně prohnutý, zdob. rámy s vykrojenými rohy na stěnách), 1722, zřiz. rod Mannagetta (und Lerchenau?)

E (ve vykrojených cípech rámu vpř. na podst.) *I / 7 / Z / Z - H* (v rámu vpř. na podst. v kart.) erb rodu Mannagetta (und Lerchenau?) – L JN 2001, 453

Weikendorf (NÖ, o. Gänserndorf)

vedle radnice kam. socha: trojdílný podst. na vel. základu, s vystupujícím střed. dílem tvořícím odstupňovaný hranol, vpř. zdobený rámem s vykrojenými rohy, v němž je letop., pod ním volut. štítek – po str. středního dílu podstavce široké volut. díly završené soklíky, na nichž klečí 2 puttí, vl. putto hledící ke světci a vztahující k němu levici, vpr. putto podpírající si hlavu lv. rukou – ve vr. středního dílu podstavce stojí prostovlasý SJ oděný v kanov. roucho, vinoucí se tváří ke Kristu na kříži, který drží u své hlavy ve svislé poloze (nahore krucifix podpírá pozdvihnutou pr., dole lv.), v lv. ruce ještě palma položená přes tuto ruku, na zemi u pr. světcovy nohy biret – 1725

E (v rámu upr. středního dílu podst.) 1725 – L JN 2001, 453

Weikersdorf am Steinfeld(e) (NÖ, o. Wiener Neustadt)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. socha, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Piscona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Weinberg viz *Kefermarkt*

Weißenalbern (NÖ, o. Gmünd)

socha, 1716, zřiz. učitel Michael Kastl

L OPPEKER 2003, 182

Weistrach (NÖ, o. Amstetten)

na stěně lodi far. k. sv. Štěpána rustikální dřev. polych. socha na konzole (stojící kanov. hledí na dlouhý krucifix, jež drží v pr., v lv. palma), 1729

L JN 2001, 453

Weiten (NÖ, o. Melk)

ve far. k. sv. Štěpána boč. dřev. štafírovaný oltář: arch. s volut. křídly v hl. části retáblu i v nást., hl. část retáblu tvořena 4 pilastry, mezi nimiž zavěšeny akant. střípce – před takto utvářenou stěnou stojí socha (pozdější, cca 1900?), ve vr. korunovaná plochým bald., nad nímž v nást. podlouhlý segmentově pojatý obraz (umírající či zesnulý kanov., ☩, leží s hlavou položenou na podušce vl. a v rukou před sebou drží malý krucifix, na světce sestupuje z nebe mezi oblaky zář, v níž 3 and. hlavičky) – svatoján. oltář pochází z doby přestavby kostela 1727

L ÖK 4, 234 – LASFARGUES 1965, 282 – JN 2001, 454

Weitersfeld (NÖ, o. Horn)

na c. k far. kostelu sv. Martina u fary kam. socha: na 2 kam. stupních čtyřb. podstavec, ve středu konkávní, na stěnách zdob. po jedné and. hlavě se 4 křídly a festony či rostlinnými střapci po obou str. – socha stojícího kanov. v prohnutém postoji, hledícího přes lv. rameno, po své pr. str. držícího oběma rukama v téměř vertikální poloze křucifix, jež zespodu podpírá stojící putto – 1710, výtečná morav. práce, zřiz. Franz Caspar, inspektor hosp. dvorů na panství šlechtického rodu Saint-Julien, na poděkování za dobrodiní (→ D.1, 269)

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 234^{r-v}) (hl. sdělení, dat. 1710) – L ŮK 5, 255 + obr. 287 – LASFARGUES 1965, 178 – JN 2001, 454 (dat. 1710) – OPPEKER 2003, 182 (zřiz., dat. 1717, socha je snad totožná s jednou ze 2 soch v Untermixnitz, sídle panství rodu St. Julien (→ výše, t. 2/) – tato myšlenka je však nejspíš mylná)

Weitgraben (NÖ, o. Melk)

u domu č. 46 v kapli (19. st.) obraz, sign. *Kohers 16.* (?)

L JN 2001, 417

Weitra, č. Vitoraz (NÖ, o. Gmünd)

vně hist. města před hor. měst. branou (pův. u m., který zde býval) víckrát přesunutá kam. socha (stojící kanov. kontempluje kov. křucifix v pr. a lv. rukou ukazuje do strany, podst. čtyřb., vpř. opatřený deskou s náp., kolem čtverhranná balustr. s nakoso postav. kuželkami), 1724, aut. Friedrich Wilhelm Still(en), zřiz. míst. vr., Frobenius Ferdinand kn. zu Fürstenberg-Möbckirch, z vděčnosti svému obzvláštnímu patronovi JN za víckrát zakoušenou pomoc a s prosbou o další přímluvu

E (na desce podstavce částečně nečit. náp.) *SANCTO. IOANNI. NEPOMVCENO. / MARTYRI. / [...]UM. / FAMA PERICLITANTIUM. / QVAM SVO SINGULARI. / PATRONO. / PLURIES. EXPERTO. / IN. GRATI. ANIMI. MONUMENTUM. / ET. ULTERIORIS. INTERCESSIONIS. COMMEMORATIONEM. / ALTERO. AB. IPSIVS. MARTIRI. DECLARATIONIS / ANNO. VOTI. ERGO. POSVIT. (= 1724) / FROBENIUS. FERDINANDUS. PRINCEPS. DE. / FURSTENBERG. / DOMINUS. IN. WEITRA. – L JN 2001, 454 – I www.marterl.at (*Figurenbildstock Hl. Johannes Nepomuk – Weitra*)*

Wien, č. Vídeň, hl. město Rakouska, sídlo biskupství, 1723 arcibiskupství (W)

- I. Vnitřní město s hradbami

1/ Jan František Beckovský již jako křiž. s červ. hvězdou 1715 písemně sdělil, že během svých vyšších studií ve *Vídni* (filozofie, od 1680, nejpozději do 1684) zde našel v kostelích i soukr. domech ze zbožnosti zavěšená vyobrazení tištěná, mal., vyřez. a vyzdobená

2/ 1697 ve všech kostelích uv. i vně města, kromě jezuitského a dominikánského, sochy, většinou dřev., s ☉ a and., oltáře však dosud žádné

3/ 1724 dol. podobizny v kaplích císaře, císařoven a arcivévodů, dále mal. nebo vyřez. podobizny v palácích, veřejných prostorech, příbytcích a kaplích šlechty všech stupňů – mezi t. svatojánskými památky patrně náležel obraz Odsouzení k smrti, který pro vídeň. cis. kap. pro císaře Josefa I. namaloval it. malíř Paolo de Matteis (1662-1728) činný v *Neapolském král.* (→ A.5, Španělsko, Barcelona b/)

4/ v dómu sv. Štěpána, nejprve bis. katedrále, od 1723 metropolitním chrámu:

4a/ oltář, dol. 1721

4b/ na ev. str. presbytáře mram. oltář (snad nahrazující předchozí svatoján. oltář, → výše 4a/), 41 stop vys., v ceně 6000 zl., 1723/24 (chron. pod tit. obrazem uvádí 1723), s obrazem Apoteózy (1723, aut. malíř Martino Altomonte), zřiz. manželé Jakob Mayer, směnárník, původem z Tyrol, a Maria Regina, roz. Dietrich

4c/ 1724 dol. obrazy a socha v chóru, socha pod chórem a socha mezi varhanami a levou stranou chrámu – jeden obraz byl zde ctěn každoročně *Českým národem* jistě již několik let před 1715 a světec na něm byl znázorněn s prstem na ústech – o jednom z dosud zmíněných svatoján. vyobrazení platí, že bylo mal. ve vel. rozměru nad zpov. krátce po soše u minoritů, tj. po 1689, resp. 1690 (→ níže I. 7a/), což by mohl být onen předcházející obraz

5/ ve dvorním cis. k. sv. Augustina, při klášteře bosých aug., vyřez. socha, 1695, zřiz. ctitelé, do 1715 k t. soše dodala kněžna Pálffyová bald. – mezi oltáře Božího hrobu a sv. Karla Bor. 19. XII. 1720 zavěšen obraz ležícího zesnulého SJN v kanov. oděvu, předobraz pro malby v mnoha vídeň. a nemálo uherských a korutanských kostelích, zřiz. nechtěl být jmenován – obraz později opatřen hedvábným závěsem a asi 1723 (→ náp. na obraze) pro něj postaven zlac. a polych. oltář, jež zřídil týž nejmenovaný dobrodinec a další lidé – 1726 zřízena pro svatoján. oltář zvláštní kaple

6/ v cis. far. a barnabitském k. sv. Michaela socha, 17. st. – oltář, 27. či 28. VII. 1723, zřiz. nechtěl být jmenován, aut. sochař Antonio Beduzzi (krásná arch. zcela nového způsobu, v umělém mramoru, s obrazem Svržení z m., se zlac. sochami a ozdobami) – t. svatoján. oltář byl tehdy postav. do kaple pro něj zvlášť určené a vyzdobené

7/ v minor. k. sv. Kříže:

7a/ krásně vyzdob. socha v nadživ. vel., postav. poč. 1690, dle jiných zdrojů vyst. na veřejnost i s pobožností již 16. V. 1689, zřiz. Maria Katharina ovdovělá hr. von Strozzi, roz. říš. hr. Khevenhüller-Frankenburg, p. panství Hořice, Třebnouševs, Hoření a Dolení Dobrá Voda (dnes Dobrá Voda u Hořic) († 1714)

7b/ oltář, 24. či 25. V. 1723, cena přes 6000 zl., zřiz. střed. šlechta na popud minor. kněze, magistra Rocha Kuchenhardta, místo pro oltář vybral cis. vedoucí staveb, hr. Althann (původní mar. ol. přesunut do boč. kap.)

8/ ve frant. k. sv. Jeronýma socha, dol. 1697
 9/ v bened. mar. Skotském k. (*Schottenkirche*) socha, 1695, zřiz. Anton von Nicolai
 10/ v k. *Maria am Gestade* při dv. pasov. biskupa:
 10a/ socha, vytvořená 1693, časem polychromovaná, um. do t. kostela 1695 – **pozn.:** tvorba této svatoján. památky souvisí s pozoruhodnými událostmi (→ D.1, 93-94)
 10b/ boč. oltář, dol. 1724
 11/ v k. sv. Petra:
 11a/ obraz a 2 sochy, dol. 1724
 11b/ zlac. a stříbřený sochařský oltář, který se svým téměř kompletně sochařským pojetím retáblu blíží typu „Nepomukovy kazatelny“: král Václav, stylizovaný jako Nero, nařizuje svrhnout SJN z m. do *Vltavy*, na její hladině pluje 5 hv. a nad hladinou se vznášá andílek s palmou – na scénu z oblak shlíží Immaculata – nad menzou 3 obr. světců (upr. Smrt sv. Františka Xav.) – oltář pochází z doby cca 1729, aut. snad Lorenzo Mattielli
 12/ v k. sv. Ruperta socha, 1704
 13/ v johanit. k. sv. Jana Křt. socha, dol. 1724
 14/ v k. sv. Jakuba augustiniánek kanovnic socha, 1712
 15/ v domin. k. *Santa Maria Rotunda* naproti kazatelně mram. oltář, uveden 29. IX. 1724, aut. snad Lorenzo Mattielli: tit. obraz Svržení z m., v nást. obr. Nepomukova křestního patrona, sv. Jana Křt., po stranách s. sv. Antonína Pad., Vincence, sv. Josefa (?) a sv. Františka z Pauly, v nást. 2 svěťice, z nichž vpr. sv. Kateřina Alex., nad menzou obr. P. Marie Starobol., po stranách pod sloupy reliéfy Zpovědi a Putování do Boleslavi
 16/ v k. sv. Vavřince při klášteře augustiniánek kanovnic socha, dol. 1724
 17/ v k. sv. Mikuláše při klášteře klarisek vel. drahocenná socha celá ulitá z čistého stříbra, 1708, zřiz. p. Christoph Leopold šlechtic von Guarient (Quarient) und Raall, zpravodajce dvorské válečné rady, na základě slibu – sochu věnoval z vděčnosti za zázračné uzdravení, aby zvětšil zbožnost lidu vůči sv. divotvůrci (→ D.1, 240) – pod nohou svěťce stříb. štít s l. chronogramem
 18/ v kap. N. Trojice, spravované oratoriány, socha, dol. 1724
 19-21/ ve 3 jez. kostelích, jimiž byly (19/) k. Devatera kůrů andělských *am Hof*, tzv. *Horní jez. k.*, při profesním domě, dále (20/) univ. k. P. Marie, sv. Ignáce z Loyoly a sv. Františka Xav., tzv. *Dolní* či *Nový jez. k.*, naposledy (21/) k. sv. Anny při noviciátu, jsou 1724 dol. podobizny mal. na plátně či vytvořené sochařským dlátem – v 19/ socha pod kůrem vpr., 1. tř. 18. st.
 22/ v k. sv. Iva při škole či fakultě právníků socha, dol. 1724 – 1725 postav. nákladný oltář
 23/ v k. cis. špitálu socha, dol. 1724
 24/ v měšťanském špitálu v k. sv. Ducha boční oltář, dol. 1724

25/ v kap. sv. Jiří *pod řetězem* (v ulici Graben) socha, dol. 1724
 26/ na Seiterovském domě (*das Seiterische Haus*) na Bauernmarktu socha (světec na zeměkouli obtočené d'áblem v částečně plazi a částečně lidské podobě, nyní ☼ s 8*), 1694
 27/ na Fockovském domě (*das Fockische Haus*) v Kärntner StraÙe socha, 3. IV. 1724
 28/ na Rožmborském domě poblíž císařsko-dvorního k. augustiniánů (Augustinerstraße 8) socha, dol. 1724
 29/ u masných krámů (na Fleischmarktu) nástěnná socha, dol. 1724
 30/ u měst. Nové brány (*Neutor*) nástěnná socha, dol. 1724
 31/ v ul. zv. Nový svět (dnes Kumpfgasse) nástěnná socha, 1724
 32/ na domě v ul. poblíž klášteře augustiniánek u sv. Jakuba socha, dol. 1724
 33/ na středověkém kam. *Vysokém mostě* (*Hohe Brücke*) přes hlubokou ulici Tiefen Graben kam. socha (andílek drží svěťci krucifix a palmu, druhý andílek má rozevřenou kn., dle G ☼ s cca 10*, pak 5*), 1703, zřiz. velmi zbožný vídeň. měšťan, s církevním i svět. schválením, protějšek k s. sv. Kajetána – 1723 sochu vídeň. obec obklopila železnými triumf. mřížemi – ty byly odstraněny, když byla 1725 nad sochou vybudována prosklená kam. ov. kaple s 6 korint. sloupy z mramoru (uv. před sochou možná oltář nebo spíše jen menza s reliéfem Svržení z m. vpr.), zakomponovaná do architektonické úpravy celé této (sev.) strany mostu: po stranách kaple balustrády, 2 personifikace ctností (vl. Kněžská mlčenlivost) a zdi s ozdobnými vstupy na schodiště do spodní ulice Tiefen Graben – kaple byla slavnostně uvedena 13. IX. 1725, zřiz. vídeň. obec se sch. svého magistrátu i zemské vlády, aut. kaple asi vídeň. architekt a stavitel Anton Johann Ospel (1677-1756)
 34/ na bř. ramena *Dunaje* při měst. opevnění mezi branami *Roter Turm* (resp. jednou z jejích předsunutých bran, *Schanzeltor* či *Fischertor*) a *Neutor*, v místě zvaném *am Schänzlel* (*Schänzlel*, *Schantzel*, *Schänzlein*) poblíž c. k. mýtnice (lidově *Wasser-Mauth*) socha, 1723, nad níž (jakožto čestným sloupem) postav. malá krásná kam. kaple (dol. 1727) – 1729 na náklad mnoha dobrodinců vytvořena a postav. nová krásná a umělecká socha: světec s pozdviženým krucifixem, ☼*, po stranách 2 andělé s lampami, vpr. na soklu reliéf Svržení z m. – t. socha byla zasazena do monumentální kam. architektury, doložené grafikou z 1733, dle níž toto místo vypadalo následovně: nad skulpturou baldachýnová kaple na 4 sloupech s baldachýnem bohatě zdob. hvězdami a andílky a vyvrcholným hvězdnatou korunou, vpr. rozšiřující se schodiště obklopené balustr. se s. (vl.) Štědrosti, Síly, Víry a (vpr.) Lásky, Statečnosti, Naděje – aut. návrhu t.

baldachýnové kaple neboli ciboriového oltáře byl asi Johann Lucas von Hildebrandt

35/ pod měst. br. *Roter Turm* na vídeň. břehu ramena *Dunaje* u starobylého m. *Schlagbrücke socha*, 1706, zřiz. baron Zach a měst. rada

36/ na c. od br. *Roter Turm* do *Weissgärber* u dřev. mostu přes ř. *Videňku socha*, dol. 1724, zřiz. baron von Bartalotti a měst. rada

37/ na slavném kam. m. před Korutanskou br. (*Kärntnertor*) *socha*, 1702

38/ na kam. m. přes ř. *Videňku* před br. *Stubentor socha*, dol. 1724

I/ R l. dopis Jana Beckovského, kříž. s červ. hv., 9. X. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě), 9. X. 1715 ← l. zpr. kříž. velmistra Martina Konstantina Beinlicha, přijatá 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 210^v) – L BECKOVSKÝ/REZEK 1880, pag. VIII (Beckovského studia filozofie ve Vídni, kde přestál mor 1680 a osobně obchodil šachty s mrtvolami a zaznamenal si jejich počet, který si pak přivezl do Prahy); **2, 7a, 8/ R** l. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhoty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kn. 117, 256-257); **3/ L** *Vienna Austriae* 1724, 33, 44; **4a/** oltář sehrál roli při zázračném uzdravení Marie Kateřiny Göbbelsové (→ D.1, 887); **4b/ E** (pod tit. obrazem na zlac. kov. plátu vyryt ozdobný náp.) *DEO / TER OPTIMO MAXIMO / IN ÆTERNÆ ADORATIONIS / DEIPARÆ / SINE LABE ORIGINALI CONCEPTÆ VIRGINI / ET / IOANNI NEPOMUCENO / JUSTITÆ ET FAME PROTECTORI / IN PERPETUÆ LAUDIS ET GRATITUDINIS TESSERAM / PRO INNUMERIS GRATIIS ET BENEFICIIS / HANC / ARAM DVO CONIVGES VOTO ERIGI FECERVNT.* (= 1723) – L *Beschreibung der Metropolitankirche zu St. Stephan in Wien* 1779, 119 – LASFARGUES 1965, 279 (Altomonteho obraz); **4b, c/ L** *Vienna Austriae* 1724, 55; **4c/ R** příl. E k popisu svatoján. úcty v Kh. I. svěd. Bernarda Jana Hakeho, Chlumec nad Cidlinou, 28. VII. (?) 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 268^v) (několik let před 1715 se mu zjevil SJN v podobě, jakou uctívá „český národ“ ve Vídni u Sv. Štěpána) – L WINDERMAYER 1723, 174 (vel. mal. vyobrazení nad zpov., brzy po 1689); **5/ E** (na obraze ležícího světce) *en! IaCet hIC DIVVs, qVo stat tVa faMa Patrono* (= 1723) – R nedat. l. zpráva z konventů N. prov. aug. bos. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 202^r) – L *Vienna Austriae* 1724, 56-57 – *Wien. Diarium*, 18. V. 1726, č. 40 (kaple) (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 304^v) – FUHRMANN 1767, 720, 791-792; **6/ L** *Wien. Diarium*, 31. VII. 1723, č. 61 (uvedení oltáře 28. VII. t. r., jeho popis, kaple) – *Vienna Austriae* 1724, 59 (uvedení 27. VII. 1723); **7a/ R** l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., cca 1716 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212) – L WINDERMAYER 1723, 174 (popis sochy, dat. 16. V. 1689, zřiz.); **7b/ L** FRITZ 1723 – WINDERMAYER 1723, 175 (umělecký a nákladný oltář) – *Wien. Diarium*, 26. V. 1723, č. 42 (oltář uveden 25. V. t. r.) – *Saeculum quintum* 1724, 62-63 (oltář uveden 24. V. 1723); **7a, b/ L** *Vienna Austriae* 1724, 59-60; **8/ L** *Vienna Austriae* 1724, 60; **9/ E** *B. Ioannes NepoMVCenVs serVatô ConfessionIs slgILLô / Pragae Inter fataLes aqVas obIVIt* (= 1383) – *In honoreM hVIVs pII PatronI statVa Ista eXstrVItVr / ab AntonIo De*

NICoLaI. (= 1695) – R l. dopis Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., 9. X. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) (zhlédl *sochu* při své druhé návštěvě Vídne 1700); **10a/ R** l. svěd. Josepha Antona Sattlera, doktora obojího práva, dané ve Vídni 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 231^v-232^r), což je příl. C k nedat. l. výtahu ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233-237), který sám je příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62); **10b-14, 16-25/ L** *Vienna Austriae* 1724, 60; **11/ L** BRAUNEIS 1971, 233 – JN 2001, 515; **15/ G** rytina oltáře (*Wahre Abbildung des Neü=erbauten marmorsteinern Altars, welcher zu ehren des wunderwirkenden Ehren beschüzers Ioannis Nepomuceni in der Prediger Kirchen ad S. Mariam Rotundam zu Wienn aufgerichtet worden* 1724. – F. A. Dietell sc: Vien.) v L SEELHAMMER 1724 – I www.wien.gv.at/wiki/ (*Dominikanerkirche*); **17/ E** *ProteCtor ægrotantIVM InterCeDe pro nobIs* (= 1708) – L HERZOG 1740, 736 – GREIDERER 1777, 395 – FUHRMANN 1767, 720 a rejstřík; **19/ JN** 2001, 515; **22/ Wien. Diarium**, 22. V. 1726, č. 41 (oltář); **26/ L** *Vienna Austriae* 1724, 72-73; **26-29, 31-32/ L** FUHRMANN 1767, 718; **26/ L** BRAUNEIS 1971, 232 (ikonografie sochy vychází ze zobrazení *Immaculaty*), 238 + obr. 6; **27/ L** *Vienna Austriae* 1724, 69-70 – BRAUNEIS 1971, 239; **28-32/ L** *Vienna Austriae* 1724, 70; **28/** BRAUNEIS 1971, 238; **31/ L** TÝŽ, 240; **33/ E** (vně kap. na pásce držené andělky) *DIVo Ioanni gLorioso saeCVLI thaVMatVrgo.* (=1725) – G rytina *Vysokého mostu* před 1723 (sochy sv. Kajetána a SJN, tato bez mříží) – rytina *Prospectus novi Sacelli D. Ioannis Nepomuceni, super alto ponte, piorum clientum sumptibus aedificati.* A. 1725. *Prospect der neuen Capellen des H. Johann von Nepomuck, auf der hohen Brücken, so durch etwelche Guthäter erbauet worden.* A. 1725. (*Sal. Kleiner I. El. Mog. del – Cum Priv. Sac. Cæs. Maj. – C. Rembshart sculp.*) in *Neoaucta Vienna* 1733, III. č. 7 – L *Vienna Austriae* 1724, 70-71 (s. 1703) – *Wien. Diarium*, 15. IX. 1725, č. 74 (socha 1700, zřiz. neznámá osoba se sch., 1723 mříže, zřiz. zdejší obec, se sch. zemské vlády a magistrátu postav. 1725 kap. a 13. IX. uvedena) (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 301^r) – *Der Europäische Postillon* 1725, 519-520, 576-577 – KÜCHELBECKER 1730, 728 (kaple 1719, ačkoliv uvádí chron. udávající 1725, socha alabastrová, zřiz. kaple kardinál von Sachsen-Zeitz) – SCHRAMM 1735, 161, 167-168 (← KÜCHELBECKER, socha kam.) – BERGHAEUER 1761, 139 (socha dat. 1700) – FUHRMANN 1767, 685-686 (socha alabastrová, kaple 1725, zřiz. kardinál von Sachsen-Zeitz) – BRAUNEIS 1971, 237 (socha 1704, zřiz. císař Leopold I., kaple 1725, aut. Anton Ospel?) – KOVÁCS 1979, 71 (socha 1704, snad zřiz. Leopold I., kaple 1727) – SALGE 2007, 180-184 (socha 1720/21, aut. kaple Anton Johann Ospel) – **pozn.:** kaple byla 1857 odstraněna; **34/ G** rytina *Prospectus à diversis benefactoribus erecti monumenti in honorem Ioannis Nepomuceni ante rubram turrin ad brachium Danubij. a. Telonij aqua: vulgò Wasser-Mauth. Prospect des vor dem rothen Thurn von vielen Gutthättern aufgerichtetes neu Ehren=Monument des H. Ioannis von Nepomuck. a. Allhier werden der Reisenden Bagage visitiert.* (*Sal. Kleiner I. E. M. del.*

– *Cum Priv. Sac. Cæs. Maj. – I. A. Corvinus sculp.*) in L *Neo-aucta Vienna* 1733, III. č. 11 (písmeno a. v popisu grafiky označuje tzv. *Vodní mýtnici* za svatoján. pomníkem, kde cestující do *Vidně* předkládali ke kontrole svá zavazadla – L *Vienna Austriae* 1724, 72 (s. 1723) – *Wien. Diarium*, 24. V. 1727, č. 42 (malá kam. kaple nad čestným sloupem) (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 306^v) – *Wien. Diarium*, 18. V. 1729, č. 40 (socha nově postav. a zřízena) (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 331^r, 331^v) – SCHRAMM 1735, 92 (velmi nákladná socha) – FUHRMANN 1739, 1431 – TÝŽ 1767, 722-723 – BRAUNEIS 1971, 237-238 (J. L. v. Hildebrandt, pomník stál již 1729); **35, 36/** L *Vienna Austriae* 1724, 73-74; **35/** L FUHRMANN 1767, 731; **35-38/** SCHRAMM 1735, 92; **36/** L FUHRMANN 1767, 750; **36-38/** L BRAUNEIS 1971, 234; **37, 38/** L *Vienna Austriae* 1724, 74; **37/** L SCHRAMM 1735, 168 (kam. m. s 6 oblouky ozdoben sochami Ukřižovaného, P. Marie, sv. Rocha, Floriána a JN) – FUHRMANN 1767, 747-749 (na m. sochy sv. Domiciána, patrona Korutan (1726), sv. Václava (1704, obn. 1762, zřiz. František Ignác hr. Vratislav z Mitrovic), SJN, Bolestné P. Marie (1739) a boží muka z 1414, obnovená 25. VI. 1600, 1691, 1757); **38/** L SCHRAMM 1735, 168 (kam. m. o 6 obloucích zdobený s. Ukřižovaného, P. Marie, sv. Augustína a JN) – FUHRMANN 1767, 750 (na kam. m. na jedné str. prastará boží muka, na druhé sochy SJN a sv. Augustína) – I www.wien.gv.at/wiki/ (*Stubenbrücke*)

- II. Předměstí uvnitř opevnění zvaného linie

1/ v cis. letní rezidenci *Favorita*, v dom. kap. sv. Michaela socha v živ. vel., zřiz. císař Leopold I. (†1705)

2/ vídeň. arcibiskup Sigismund hr. von Kollonitsch, podpořen dobrodinci nejen vídeň. původu, 1723 pronajal na předměstí *Gumpendorf* budovu zkušebny mincí (*Münzwardeingasse 2*) pro chudobinec, zřízený pod ochranou a jménem SJN, podporovaný i nadále almužnami – volba sv. patrona chudobince padla na SJN proto, že je zvláštním ochráncem chudých i těch, kteří se o nuzné starají, a také proto, že na jeho přímluvu byla pro špitál získána nadace pro 14 osob a na sloužení každodenní mše – ve špitálu byla zřízena veř. kaple, v níž už 1726 byly v letním období slouženy denně 3 mše sv. ke ctí (podrobněji → C.1, Wien II. 4/) – dům prostorově nedostačoval (již 1725 v něm bylo přes 125 chudých), proto též arcibiskup s podporou císaře Karla VI. a dobrodinců 1727 zakoupil prostornější zahradní palác zesnulého hannoverského prince Maxmiliána na Landstraße (dnes Invalidenstraße 1-11) před br. *Stubentor*, kam byli špitálníci uvedeni procesím 11. V. 1727 (v čele biskup von Seiz), přičemž byla vysv. dom. (špit.) kaple (v ní oltář, neboť se v ní konaly bohoslužby): ústav (chudobinec s lékařskou péčí) na obou místech nesl označení Špitál JN (lidově Špitál sv. Nepomuka apod.)

3/ v serv. k. Zvěst. P. Marie na předměstí *Roßau* vpr. od vs. na konzole socha pod baldachýnem (2 andílci korunují světce, ač ten má biret i ☼*), 1699, zřiz. baron Keller – v protilehlém přízemí levé

kostelní věže kaple, zřiz. Ernestine hr. Herberstein (X. 1723 kvůli financování výzdoby kaple prodala 2 diamanty), jejíž dnešní zařízení pochází až z pol. 18. st.

4/ u obutých karm. (s k. sv. Josefa) v předměstí *Laimgrube* na Mariahilfer Straße socha, 1708

5/ v pout. barnabitském k. P. Marie Pomocné (*Mariahilf*) na Mariahilfer Straße nad předměstím *Laimgrube* oltář, 16. V. 1713, a obraz, 1719

6/ u paulánů (s k. sv. Anděla strážného) na Favoritenstraße socha, 28. VII. 1714, a 2 obrazy, 1721, 1724

7/ v aug. k. sv. Šebestiána a Rocha na Landstraße v příčné lodi vpr. oltář (někdy uváděn jako sv. Kříže), 1719, s obrazem (SJN adoruje Ukřižovaného v živ. vel., pnicího na kříži na Kalvárii, scéně žehná Bůh Otec), před 1700, aut. asi Peter Strudel († 4. X. 1714), a se sochami světic a světců, nejvýše archanděla Michaela, s obrazem Ducha sv. v nást., jenž doplňuje kompozici hl. obrazu třetí Osobou N. Trojice

8/ v bened. far. k. sv. Oldřicha (jinak *Maria Trost*) na stejnojmenném předměstí *St. Ulrich* oltář, 25. XII. 1723

9/ v novostavbě far. kostela sv. Leopolda v *Leopoldstadtu* (stavěn 1722-24, 1723 ben.) dne 11. XI. 1723 kons. oltáře, mezi nimi oltář, na němž obraz, který namaloval asi Johann Georg Schmidt (1685-1748) – již předtím, 21. V. t. r. požehnal 4 zvony chrámu vídeň. arcibiskup Sigismund von Kollonitsch – mezi nimi zvon vážil 36 centnýřů (aut. míst. zvonář Franz Ulrich Scheichel)

10/ v piar. far. k. Zasnoubení P. Marie (jinak *Maria Treu*) v *Josefstadtu* oltář, 18. V. 1723, zřiz. nejmenovaný jánský ctitel

11/ v trin. k. N. Trojice na Alser Straße podobizna, 1723, aut. malíř Martino Altomonte, zřiz. Adam Kürner

12/ ve far. k. Čtrnácti sv. pomoc. na předměstí *Lichtental* obraz, 1723, zřiz. Christina von Carbeli, a socha, dol. 1724

13/ u bos. karmelitánů (s k. P. Marie Karmelské a sv. Terezie z Avily) v *Leopoldstadtu* socha, 1723

14/ v k. sv. Jana Křt. při kláš. a šp. milosrdných bratří v *Leopoldstadtu* oltář, 1724, a socha, dol. 1724

15/ u kapucínů na předměstí *St. Ulrich* obraz, 1724, zřiz. paní Polin

16/ na domě Severiniů („Severiniana aedes“) na Mariahilfer Straße socha, 1716

17/ na c. do *Hernalsu* na domě poblíž trin. k. socha, 1723

18/ před branou *Burgtor* na c. k předměstí *Laimgrube* na dohled cis. dvora socha, 1708

19/ v předměstí *Roßau* na Roßavské ulici socha, 1712, a další socha t. poblíž servitů, dol. 1724

20/ při leopoldstadském zakončení starobylého *Schlagbrücke* u ramene *Dunaje* socha, 1713, zřiz. dáma rytířského stavu

21/ v předměstí *Josefstadt* na zač. Josefstädter StraÙe (tj. před vnitřními hradbami) socha, 1720 ÷ 1723

22/ u měst. cihelen (dnes Ziegelofengasse) socha, 1722

23/ před karm. k. sv. Josefa v předměstí *Laimgrube* socha, 1723

24/ téměř před vs. do lodního úřadu (*Kaiserliches Schiffamt*) na břehu *Dunaje* v *Leopoldstadtu* (Obere Donaustraße 55) vĕt. socha, 1723

25/ v *Leopoldstadtu* na nám. u kostela bos. karm. sloup N. Trojice s 8 kam. sochami svĕtců v živ. vel., mezi nimiž SJN, 1723, zřiz. Paul Rhorbeckh, Rakušan ze *Schremsu*, člen vídeň. vnĕjšího magistrátu

26/ socha na Rennwegu: po domluvě s měst. rychtářem Josefem Hartmannem (16. V. 1724) dal pro ni v právě budované ohradní zdi svého zahradního paláce kníže Adam František Schwarzenberg upravit niku, aut. snad architekt Anton Erhard Martinelli

27/ na úpatí předměstí *Spittelberg* na jeho hranici sm. k vnitřnímu městu na zač. Burggasse u domu *Zum groÙen Zeisig* socha, 1723-24, zřiz. míst. obec, která v žádosti o pov. sochu postavit jako důvod uvedla, že „se kolem celého města Vídnĕ takové sochy nacházejí“ (4. I. 1723)

28/ před měst. branou *Schottentor* při c. k dneš. Alser StraÙe socha, 1729

29/ u svého zahradního paláce v *Leopoldstadtu* dal nejvyšší purkrabí Ā. král. a rektor skalecké konfederace Heřman Jakub říš. hr. Czernin z Chudenic († 8. VIII. 1710) vystavĕt na samĕ hranici svého pozemku u břehu ř. *Dunaje* 2 samostatně stojící zahradní kaple či kostely sv. Václava a SJN – tak to je uvedeno v pamĕtním tisku *Supremus honorum gradus* popisujícím *castrum doloris* zbudované k zádušním obřadům za zmínĕného šlechtice Heřmana Jakuba, konaným v praž. katedrále během 3 dnů od začátku IX. 1710 – dobové písemné prameny však hovoří o jedinĕ Āernínské vídeň. kapli zasvěcenĕ obĕma jmenovaným Ā. svĕtcům společně (dol. 1712 a tak konsekvětnĕ v následujícím období) – tu vystavĕl nep. arch. František Maxmilián Kaňka

30/ 1713 a 1722 podala obec *Meidling* na vídeň. konzistoř žádost ke svolení zříditi si kapli – pov. obdržela až 1732 a 1733 byla hotová stavba zasv. SJN – je otázkou, zda patrocinium bylo zamýšleno od počátku

1/ Vienna Austriae 1724, 30; **2/** G rytina *Prospectus Hospitalis novi S. Ioanni Nepomuceni. a. Templum S. Elisabethae cum Coenobio Monialium tertij Ord. S. Francisci Seraphici. Prospect des neuen Spitals des H. Iohan(n) von Nepomuck auf der LandstraÙ. a. Die Kirchen S. Elisabeth sambt dem Non(n)en=Closter der 3ten Regul des H. Franc. Seraph. (S. Kleiner del. – Cum Priv. Sac. Cæs. Maj. – C. Remshart sculp.) in Neo-aucta Vienna 1733, III. Ā. 12 – Vienna Austriae 1724, 51-52 – *Wien. Diarium*, 23. V. 1725, Ā. 41 (důvody volby SJN za patrona špitálu, podrobnosti k jeho vzniku a chodu) – *Kurzer**

Bericht 1726 (důvody zřizení špitálu, jeho zamĕření, vĕř. špitální nepom. kaple a bohoslužby v ní sloužené) – FUHRMANN 1739, 1441 (procesí 11. V. 1727) – KÜCHELBECKER 1730, 538, 799 – *Augusta Carolinae virtutis monumenta* 1733, 76-78 (procesí 11. V. 1727) – FUHRMANN 1767, 601-602 (špit. svatynĕ oznaĀena jako kostel) – BRAUNEIS 1971, 239 – KOVÁCS 1979, 69 (k. invalidovny), 71 (kaple 1727) – OPPEKER 2017, 109 (svĕc. 11. III. 1727) – **1/** www.wien.gv.at/wiki (*Münzwardeinhaus, Invalidenhaus* (3) (procesí a vysvěcení svatoján. kaple 11. III. 1727) a *Johannes-Nepomuk-Kapelle* (3, *Invalidenstraße 1-11*)); **3/** E (v kart. nad vs. kaple) *DIVO / IOANNI / NEPOMUCENO* – Vienna Austriae 1724, 63 (socha, zřiz. Keller) – BRAUNEIS 1971, 240 (kaple, aut. a zřiz.) – KOVÁCS 1979, 71 (kaple 1723) – *JN* 2001, 517 (socha 1699); **4, 13/** Vienna Austriae 1724, 63; **5/** Vienna Austriae 1724, 61, 62; **6, 11, 15/** Vienna Austriae 1724, 62; **7/** Wien. Diarium, 13. VI. 1725, Ā. 47 (oltář oznaĀen za nejst. ve Vídni postavený ke cti) (Ā. HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 300^v) – *Vienna Austriae* 1724, 61 (oltář i námĕt jeho obrazu, jak jej známe doposud, zmínĕn k 1719) – *Wien. Diarium*, 27. V. 1730, Ā. 42 (obraz s dobnĕ dochovaným námĕtem um. před více než 30 l. do tohoto kostela a později um. na skvostný oltář, jeden z prvních věnovaných svatĕmu JN ve Vídni) – *JN* 2001, 516 (oltář pĕlom 17.-18. st., obraz 1728/9, aut. škola Petera Strudela); **8/** Vienna Austriae 1724, 61; **9/** Wien. Diarium, 22. V. 1723, Ā. 41 (zvon) – *Vienna Austriae* 1724, 61-62 (další památky) – *JN* 2001, 516 (J. G. Schmidt) – **1/** www.wien.gv.at/wiki/ (*Leopoldskirche* (2, *Alexander-Poch-Platz*)); **10/** JUNG 1723; **11/** JN 2001, 517 – **1/** de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen in Wien*) (aut. Altomonte) – **pozn.:** nyní se obraz nachází na boĀ. oltáři v první boĀ. kapli vpr.; **12, 14/** Vienna Austriae 1724, 62, 63; **16, 17/** t., 70; **18, 19, 22, 24/** t., 72; **18, 20, 26-28/** SCHRAMM 1735, 92; **19/** E (na soklu první): 1712 – FUHRMANN 1767, 732 – BRAUNEIS 1971, 240 – *JN* 2001, 517; **20/** Vienna Austriae 1724, 74 – DE LA MOTTRAYE 1727, 164, 221 (socha zmínĕna již k 1712, → praž. most. typ) – FUHRMANN 1767, 731 – BRAUNEIS 1971, 234; **21/** Vienna Austriae 1724, 71 (socha 1720) – FUHRMANN 1767, 740 (socha) – BRAUNEIS 1971, 235 (kaple 1723); **23/** E 1723 – **H** (vpř. na podst.) al. znak – FUHRMANN 1767, 747 – KAPNER 1970, 107 – BRAUNEIS 1971, 235 – *JN* 2001, 516; **25/** E *Triuni Deo O. M. / Conceptae sine labe / Beatissimae Dei Parenti V. Mariae, / Ac Apostolorum Principibus / SS. Petro & Paulo. – Divis / Eliae Prophetae Carmelitarum / Duci ac Patri / Seraphicae M. V. Teresae de Jesu / Carmeli Restauratrici / Nec non Joanni à Cruce primo / Carmelitae Excalceato. – Et / Sanctis / Joanni de Nepomuco Martyri / ac Francisco Xaverio / Indiarum Apostolo Confessori / Patronis suis. – Hunc obeliscum propriis sumptibus / e / Fundamentis / erexit / Honor. D. Paulus Rhorbeckh, / Austriacus Schremsensis, / Exterioris Magistratus Viennensis / Civis & Hospes in urbe. / M. D. CC. XXIII. – FUHRMANN 1767, 729-731; **26/** KAPNER 1970, 105 – BRAUNEIS 1971, 235 – IVANEGA 2015, 92; **27/** E (na zákl. kameni) *Divo Nepomuceno voto obligati Spittbergensis stat vere 1724* – **R** žádost obce*

Spittelberg z 4. I. 1723 (DAW, Pfarre St. Ulrich, Akten 1/1) – L *Vienna Austriae* 1724, 72 (socha 1723, zřiz. Spittelberští) – FUHRMANN 1767, 740 (nad starou sochou zbudována zcela nová kaple) – BRAUNEIS 1971, 235 (kaple 1724, náp.) – OPPEKER 2017, 146 (žádost z 4. I. 1723); **28/** L ALEXANDER A CONCEPTIONE 1730 (socha vyzdobena podruhé) – FUHRMANN 1767, 732 – BRAUNEIS 1971, 235 (kaple); **29/** M kresba kaple, aut. Franz Edmund Weiröter (1733-71) (← L VLNAS 2013, 240) – L *Supremus honorum gradus* 1710 – ŠORM 1929c, 587 – VÁVRA 2018, 28, 47, 49, 52, 84-85 – TÝŽ 2019, 117-118; **30/** L *ÖK* 2, 49 – ŠORM 1929c, 587

- III. Svatojánská výzdoba vnějšího vídeňského opevnění, zvaného linie, zbudovaného 1704 z rozkazu císaře Leopolda I.

Karl Christian Schramm podává 1735 seznam vídeň. soch, z nichž prvních 11 vypočítává u vstupních bran do vnější vídeň. pevnostní linie. Jednalo se o všechny tehdy existující vnější pevnostní vs. do města. Přítomnost světce vyplývala nejspíš ze skutečnosti, že přístup k branám tvořily mosty, někde spojené s vodou. SJN však na těchto místech mohl být vzýván i jako strážce bezpečí městské obce a ochránce pocestných vůbec. Autentickou dobovou motivací pro postavení svatoján. pomníku u vnějšího vídeň. opevnění sdělil vídeň. trinitář Lukáš od sv. Mikuláše v kázání při slavnostním uvedení sochy při *Währinger Linie* 1725 (→ C.1, Wien III. 1/). Z doby do kanonizačního r. jsou bezpečně známy následující „linijní“ sochy (k soše před linií *Tabor*, která však nebyla „linijní“ v pravém slova smyslu, → níže IV. 3/):

1/ u *Favoriten Linie*, 1712

2/ u *Hernalser Linie* (poblíž obce *Hernals*), 1717

3/ u *St. Marxer Linie*, nedaleko špitálu s k. sv. Marka na vnitřní str. městské br., dol. 1724, nad ní před 1729 zřízena baldachýnová kaple na 4 korint. sl. (porovnej výše I. 33, 34/)

4/ u *Währinger Linie*, 9. IX. 1725

5/ u *Nußdorfer Linie*, 1729, zřiz. Anton Joseph svob. p. von Pillati

úvod: L SCHRAMM 1735, 92 (sochy 1. *An der S. Marcus Linie*. 2. *An der Favoriten Linie*. 3. *An der Wienerberger Linie*. 4. *An der Schönbrunner Linie*. 5. *An der Mariä Helfer Linie*. 6. *An der Lerchenfelder Linie*. 7. *An der Hernalßer Linie*. 8. *An der Währinger Linie*. 9. *An der Nußdorfer Linie*. 10. *An der Roßbauer Linie*. 11. *An der Thabor Linie*.) – původ, historii a význam vídeň. linie popisuje BUCHMANN 1978, přičemž pag. 71-72 věnuje kaplím u bran tohoto opevnění, postaveným 1740-60 (nejspíš nad pův. sochami), a sděluje, že kaple u *Tabor* byla linijní v přen. smyslu; **1-3/** L *Vienna Austriae* 1724, 74; **3/** G rytina *Prospectus Nosodochij S: MARCI extra Civitatem ad munimenta suburbana. a. Porta munimentorum suburbanorum. b. Vienna. c. Ecclesia P.P. Augustinorum extra portam Stubensem. d. Mons cetius. Prospect des Hospitahls S. Marx eine kleine Stunde vor der Stadt. a. Das Linien Thor. b. Die Stadt Wien. c. Augustiner Kirch auf der Landstraß. d. Der Calenberg. (Sal. Kleiner I. El. Mog. del. – Cum Priv.*

Sac. Cæs. Maj. – Ioh: Aug. Corvinus sculp.) in *Neo-aucta Vienna* 1733. III. č. 13 (socha, zachycená zezadu, stojí uvnitř města poblíž br. v linii oproti nároží špit. areálu, je kryta baldachýnovou kaplí na čtyřech sl., nejspíš ov. půdorysu, vyvrcholenou makovicí, nad níž symbol zkřížených palm v koruně) – L BRAUNEIS 1971, 236, 237 (linijní kaple u *St. Marx* před 1729); **4/** L LUCAS A S. NICOLAO 1725 (kam. čestný sloup) – BRAUNEIS 1971, 233; **5/** L TRATHNIGG/GRAF 1829, 5

- IV. Okolí Vidně

1/ 1697 dol. na venkově vně *Vidně* v městečkách a vsích krásné, většinou dřev. sochy, s ☼ a and., zároveň konstatováno, že když zde (nejspíš ve *Vidni*) sochaři vytvářejí celkem početné sochy v malé, střední i velké vel., vyplývá z toho, že v kostelích okolních míst, jak ve městech, tak na venkově, ale i v soukromých domech, jsou takové sochy také stavěny

2/ na přístupové c. ze severu do *Vidně*, vedoucí přes 7 tzv. taborských mostů (*Taborbrücken*) přes *Dunaj* a jeho ramena (a dále skrze linii kolem mýtnice *Tabor*, předměstí *Leopoldstadt* a přes m. *Schlagbrücke*), u druhého mostu (počítaje od města) socha, 1710, zřiz. Mathias Pauer

3/ na t. sil. nejspíše na prvním, městu, a tedy mýtnici *Tabor* nejbližším dunajském m. byla 11. VIII. 1728 dohotovena socha (světec klečí na oblacích, krucifix v pravici, po stranách letí dva andělci, jeden s palmou, druhý s rozevřenou knihou), završená čtyřbokou kaplí s otevřenou před. stěnou (1728)

4/ vně *Leopoldstadtu* na c. vedoucí mezi vrbami socha, 1715

1/ R l. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhoty, 20. XI. 2017 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 256^v); **2/** L *Vienna Austriae* 1724, 74 – I www.wien.gv.at/wiki/ (*Donaubrücken a Am Tabor*); **3/** E (na průč. kaple) *TABORINVS AVGVSTO SIT HOC EX OMINE DECOR* (= 1728) – (vpř. na podst. sochy) *DEO / VIRGINEÆQVE / EIVS INTACTÆ / PARENTI ET / DIVO IOANNI / HÆC AD ARAS* (= 1728) – L *Wien. Diarium*, 14. VIII. 1728, č. 65 (socha dok. 11. VIII. 1728) (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 326^r, upřesnění polohy sochy na Táorském mostě) – KAPNER 1970, 104 – BRAUNEIS 1971, 236; **4/** L *Vienna Austriae* 1724, 74

Wiener Neustadt, č. Vídeňské Nové Město, statutární město (NÖ)

na Johannes-von-Nepomuk-Platz, pův. u m. přes hradební příkop u *Vídeňské br.* (*Wiener Tor*), písk. socha (stojící kanov. s krucifixem podpíraným dole levicí, upr. pravicí, v níž malá palmová ratolest, podst. konkávní, se zkosenými rohy, zdob. na boč. stěnách rozvilinami, vpř. náp.), 1704, zřiz. hostinský Caspar Adam Exinger

E (vpř. na podst.) *IHS MRA / EX VOTO / CASPARVS / ADAMVS / EXINGER / 1704* – L *JN* 2001, 454 – I de.wikipedia.org (*Johannes-Nepomuk-Kapelle (Wiener Neustadt)*) – **pozn.:** nad sochou 1756 vybudována velmi zdobná výkl. kaple

Wiesmath (NÖ, o. Wiener Neustadt)

ve fil. k. sv. Anny (1783 zruš., 1803 obn.) na *Annabergu* obraz, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Windegg (OÖ, o. Urfahr-Umgebung)

socha, 1725, zřiz. I. A. C. D. W. W.

E (náp.) *IACD WW 1725* – L *JN* 2001, 478 – **pozn.:** socha se nyní nachází před zámkem v nedalekém městě **Steyregg (OÖ, o. Urfahr)**

Winden (nyní část okr. města Melk) (NÖ)

u m. kam. socha (stojící prostovlasý kanov., s krucifixem tisknutým na hrudi pr. rukou, ve spuštěné lv. biret), 1725, aut. sochař Peter Winderin, zřiz. bened. klášter *Melk*, který za t. dílo t. r. sochaři zaplatil 26 zl.

L *ÖK* 3, 170, 202 (aut. Peter Widerin) – *JN* 2001, 455 (aut. asi Gerhard Axenmacher) – I *de.wikipedia.org* (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Melk*) – **pozn.:** podst. z 1893

Windigsteig (NÖ, o. Waidhofen an der Thaya)

ve far. k. sv. Vavřince zvon zdob. reliéfy kříže, P. Marie z *Mariazell*, sv. Floriána a SJN, 1727, aut. Ferdinand Drackh z *Kremže (Krems)*, který zvon ulil ve *Světlé (Zwettl)*

E (na zvonu) *Ad pietates convoco vivos, ut mentor resono [...] Ferd. Drackh von Krems hat mich in Zwettl gegossen a. 1727.* – L *ÖK* 6, 180 (náp.) – LASFARGUES 1965, 283

Windpassing (nyní část statutárního a zem. hl. města St. Pölten) (NÖ)

na již. okraji osídlení sm. k *Ochsenburgu* socha (světec s anděly), 1723

L *JN* 2001, 455 – I *de.wikipedia.org* (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen in St. Pölten*)

Wolfpassing (NÖ, o. Scheibbs)

při sil. mezi *Wieselburgem* a *Steinakirchenem* kam. socha (na čtyřb. konkávním podst. s vykrojenými rámy, vpř. s druhotně umítnou kam. deskou s náp., stojí kanovník, pr. nohou na podložce, prostovlasý, hledící ke krucifixu s palmou, jež drží v lv., v pr. biret), cca 1720 či až 1725/30

L *JN* 2001, 455 (dat. cca 1725/30) – OPPEKER 2003, 205 (cca 1720) – **pozn.:** sochu povalili 1943 nacističtí výtržníci, v 50. l. 20. st. byla um. do středu obce

Wolfsberg, okr. město (K)

1/ v měst. far. k. sv. Marka dřev. socha (sice o, avšak s muč. palmou), 1718 ještě zářící novotou

2/ ve měst. špit. k. N. Trojice, vedle zařízení vytvořeného 1724-29 Franzem Antonem Detlem socha téhož aut., 1725/30

3/ na můstku u sv. kříže socha, 1718 ještě zářící novotou

1/ R n. zpr. Alberta von Neyhofen, měst. faráře ve Wolfsbergu, 3. XI. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [105]); 1, 3/ L POSCH 1966, 71; 2/ L *JN* 2001, 470 (dat. 1725/30) – I *de.wikipedia.org* (*Dreifaltigkeitskirche (Wolfsberg)*) (socha cca 1730)

Wolkersdorf im Weinviertel (NÖ, o. Mistelbach)

1/ dlouhé pozvolné schodiště k far. k. sv. Markéty je opatřeno zídka a vede přes jednoobloukový klenutý m., vyzdobený 6 písk. sochami v živ. vel., na hran. pilířích zasazených do zídky a vzadu z ní vystupujících – směrem ke k. po lv. str. jsou sochy sv. Josefa s Ježíškem, Immaculaty a sv. Leopolda, po pr. str. sv. Karla Bor., SJN (stojící kanov. v promodelovaném rouchu, držící zl. dopr. dlouhý krucifix, podložený palmou) a sv. Floriána – Immaculata a SJN stojí naproti sobě nad středem most. oblouku, i ostatní sochy stojí v párech proti sobě – svatoján. socha je dat. do 1727 – zřiz. míst. farář Christoph Leopold šlechtic von Guarient und Raall (ve fun. 1723-29)

2/ na nám. Julius-Bittner-Platz u m. přes pot. *Rußbach* kam. socha (stojící kanov. s krucifixem a palmou drženy zpr. doleva a pozdvihnutými do úrovně světcových očí, čtyřb. podst. prohnutý, zdob. rámy, rám na čelní stěně nahoře i dole vykrojen, uvn. zdob. erbem a náp.), 1724, zřiz. C. R. G., na základě slibu

1/ E (vpř. na nízkém postamentu pod svatoján. sochou, po str. erbu) *I. I. I. – I. I. / 17 – 27 – H* (t. upr.) malý znak – L OPPEKER 2017, 98 (obr. 17), 100; 2/ E (v rámu vpř. na podst. pod erbem) *EX VOTO / DIVO / IOANNI NEPOMVCENO / ERECTA EST ISTA STATVA / C. R. G.* (= 1724) – H (t. v hor. části rámu) znak – **pozn.:** socha je nyní chráněna plechovou stříškou; 1, 2/ L *JN* 2001, 455

Wöllersdorf (nyní část městyse Wöllersdorf-Steinbrückl) (NÖ, o. Wiener Neustadt)

v pův. kap., nyní far. k. sv. Jiří v oratoři malba z poč. 18. st., původně ol. obraz

L *JN* 2001, 455

Wollmersdorf (NÖ, o. Horn)

kam. socha (stojící kanov. hledí na vel. krucifix, který drží zl. dopr., v lv. drží palmu, vl. dole u světce klečí andělek, levicí činí gesto mlčení a pravicí přidržuje kam. svítilnu ve tvaru šesticípé hv., čtyřb. podst., vpř. na římsce zdoben širokou kart. s náp.), 1729, zřiz. Joseph Bichler a jeho manželka Elisabetha

E (v kart. vpř. na podst.) *H. Johannes Nepomuch / Bitte vor Vns / Joseph Bichler Elisawetha / Bichler in 1729* – L *JN* 2001, 456 (heslo *Zettlitz*)

Würflach (NÖ, o. Neunkirchen)

ve fil. (později far.) k. sv. Anny vyobrazení, dol. 1715

R zpr. arcijáhna novoměst. obvodu Bernardina Pisona, Weizberg, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Würnitz (NÖ, o. Korneuburg)

ve Friedhofstraße naproti domu č. 27 stojí kam. socha (k nebi hledící kanov. drží zpr. doleva krucifix s palmou) na postamentu s dat. vpř. a na hranolovém, dolů se mírně rozšiřujícím soklu s věncovou kart. na před. stěně (s novějším náp.), 1707

E (na postamentu vpř.) 1707 – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Korneuburg*)

Ybbs an der Donau (NÖ, o. Melk)

1/ při požáru far. kostela 1716 zanikla zlac. socha
2/ jv od centra města v Bahnhofstraße při m. přes pot. *Werksbach* kam. socha (na obláčcích stojící kanov. klade lv. na hrud', pr. rukou svrchu přidržuje krucifix, který vespod podpírá andílek s palmou, stojící rovněž na obláčcích, a to vl. dole, čtyřb. podst. zdoben v nárožích volutami a vpř. akantovo-volut. kartuší s náp.), 1723

3/ písk. socha (stojící kanov. shlízí na drobný krucifix, který s palmou podpírá pr. rukou a lv. ruku klade na hrud') na hran. podst. s rámy (s vykrojenými rohy) a kart. s náp. na čelní stěně, 1727

1/ L OPPEKER 2003, 175; 2/ E (v kart. vpř. na podst.) *S: IOANNES / NEPOMVCENVS / EFFICAX DEFEN / SOR HONORIS.* (= 1723) – L JN 2001, 456; 3/ E (v kart. na podst.) l. náp. – L JN 2001, 415 – **pozn.:** socha se nyní nalézá u schodů ke hř. v **Altenmarkt (NÖ, o. Melk)**

Zaingrub (NÖ, o. Horn)

socha (dole se rozšiřující hran. podst. zdob. rámy, kanov. stojící na obláčcích se 3 okřídlenými and. hlavičkami), 1726, zřiz. hr. rod Hoyos

E (vpř. na podst. v rozích) *I / 7 / Z / 6 – H* (vpř. na podst. mezi 2 skříženými palmami) erb hr. rodu Hoyos – L ÖK 5, 552 – LASFARGUES 1965, 277 – JN 2001, 456 – OPPEKER 2003, 179 – TÁŽ 2017, 139, 140 (obr. 53)

Zeiselmauer (NÖ, o. Tulln)

při c. do *Tullnu* kam. socha: na obláčcích s and. hlavičkou stojí prostovlasý kanov., v lv. drží biret a hlavu výrazně naklání ke krucifixu s palmou v pr. ruce – kříž mu pomáhá nést letící droboučkový andílek s gestem mlčení – baňatý čtyřb. podst. je vpř. opatřen kart. s chron. – 1722, zřiz. Johann Georg...

E (v kart. vpř. na podst.) *DIVO / Ioann NepoMVCeno / In neCessItatibVs potentI Patrono* (= 1722) / *DeVotVs Ioannes GeorgIVs / [.]IChI Ma[...]* / [...] – I de.wikipedia.org (*Liste der Johannes-Nepomuk-Darstellungen im Bezirk Tulln*) (dat. 1. pol. 18. st.) – **pozn.:** nad sochu byla postav. kov. stříška spočívající na 4 kov. tyčích

Zell (nyní část okr. města Kufstein) (T)

ve far. k. sv. Martina (nyní na faře) obraz, olej na plátně, 1,15 × 0,74 m (prostovlasý kanov. zachycen jako polopostava sedící v pr. části malby na židli, hledící do nebe, v pr. položené na hrud' držící palmu, lv. ruku mající rozevřenu a nataženu před sebe, na stole vl. stojí krucifix a leží biret, leží tam také uzavřená a na ní rozevřená kn., nad stolkem drapérie se střapcem), poč. 18. st.

L MÖLLER 1995, 196 (dat. do poč. 18. st.) – JN 2001, 504 (dat. do 1. pol. 18. st.)

Zell am See, okr. město (S)

v měst. far. k. sv. Hippolyta dal nejmenovaný velkorysý dobrodinec 1724 přetvořit ol. P. Marie a přidat na něj obraz

L ÖK 25, 308 – LASFARGUES 1965, 282

Zell am Ziller (T, o. Schwaz)

ve far. k. sv. Víta mezi dalšími stříb. a zcela pozlac. sochami a vyobrazeními v živ. vel. se nachází také vyobrazení JN v odění kanovníka v superpelici, s biretem na hlavě, o, s krucifixem v ruce, nad světcovou hlavou anděl s vavřínovým věncem a vítěznou palmou v rukou, dol. 1719

R n. zpr. míst. děkana Johanna Jacoba Frölicha von Frolichsburg, 6. VI. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [89])

Zemling (NÖ, o. Hollabrunn)

v kdysi pout., od 1784 far. k. Navšt. P. Marie na pr. stěně na konzole (vpř. s kart. ve tvaru planoucího srdce) polych. dřev. socha (stojící kanov. se naklání k dlouhému krucifixu v pr., v lv. palma), cca 1713

E (v kart. konzoly nový náp.) *HL. JOHANNES / V. NEPOMUK* – L JN 2001, 414

Zistersdorf (NÖ, o. Gänserndorf)

v záp. části města před domem v Hauptstraße č. 17 kam. socha (stojící kanov. s krucifixem a palmou drženy z l. dopr., hran. podst. na stěnách zdob. rámy s rozvilinami uvn., na čelní stěně upr. rozvilin ov. kart. s náp.), 1729, zřiz. Mathias Koch, David Kriehuber a Christian Kursch, na základě slibu

E (v kart. vpř. na podst.) *EX VOTO / MATHIAS / KOCH / DAVIT KRIEHBER / CHRISTIAN KVRSCH / 1729* – L JN 2001, 456

Zöbing (NÖ, o. Krems)

1/ na již. portálu zdi obklopující far. k. sv. Martina písk. sochy SJN a sv. Antonína Pad., cca 1720: svatoján. socha stojí na čtyřb. dole vydutém podst., zdobeném oblaky, s and. okřídlenou hlavou vpř. – na obláčcích, vpř. opatřených šestícípou hv., klečí prostovlasý kanov. skloněný před krucifixem, jež drží v pravici mírně nakloněný dolů a zezadu mu v nesení kříže asistuje andílek – světec pozdvihnutou lv. číní modlitební gesto

2/ ve far. k. zvon s vyobrazeními kříže, sv. Martina, sv. Donáta, SJN, 1723, aut. zvonář Johann Baptist Divall ve *Vídni*

3/ na lv. bř. řeky *Kamp* socha (válcový podst. s volut. křídly se střapci po bocích, s volut. kart. s náp. a dat. vpř., stojící kanov. hledí na krucifix držžený s palmou v pr. ruce, lv. položena v gestu modlitby na hrud'), 1722, zřiz. celá míst. obec, tj. obyvatelé zdejšího městyse, aby odvrátili nebezpečí povodní a bouřek

1, 3/ L JN 2001, 456; 1/ L ÖK 1, 577 – LASFARGUES 1965, 238 – OPPEKER 2017, 97 (+ obr. 16), 100 – **pozn.:** dnes obě sochy stojí volně u t. k.; 2/ E (na zvonu) *Johann Bap. Dival in Wien hat mich gossen a.. 1723.* – L ÖK 1, 578; 3/ E *SANCTO / IOANNI NEOPOMVK (sic!) / CENO CANONICO PRAGENSI / ET MARTYRI AD AVERTENDA / EXVNDANTIVM AQVARVM / ET TEMPESTATVM PERI / CVLA TOTA COMVNITAS / ZOBINGANA*

STATVAM / HANC DEVOTE / CONSeCRAT – (upr. spod. okraje kart.) 17ZZ – L OPPEKER 2003, 180 – I www.martr.at (*Johannes Nepomuk Brücke, Langenlois*) – **pozn.:** po postavení dneš. mostu přes ř. *Kamp* (1959) byla socha umístěna na něj

Zwettl či Zwettl-Niederösterreich, č. Světlá, okr. město okresu Zwettl (NÖ)

- I. Zwettl-Stadt

měst. obec v čele s rychtářem Michaellem Hickhelem se 9. VIII. 1726 rozhodla na hl. nám. postavit sl. NT z vděčnosti Bohu, že město uchránil od nebezpečí moru (1714-15), války, ohně a vody – tvorba sl. byla svěřena eggenburskému mistru Johannu Casparu Höglvi, který dle smlouvy z IX. 1726 měl mezi s. svatých na zad. str. sloupu postavit i sochu – slavnostní položení zákl. kamene pomníku se konalo 17. VI. 1727 – jsou známi místní řemeslníci, kteří na stavbě sl. spolupracovali – sl. byl hotov do IX. 1727 a stál 1721 zl. 14 kr. – pomník se nachází na šestiboké, do tří stran konkávní, do rohů rovné plošině, přístupné 4 stupni a ohraničené balustr. s 6 nárožními pilířky, na nichž bývaly sochy andělů-světlonošů s kam. šesticípyými hv. pro světlo – mohutný podst. sloupu je dvouetážový, v podstatě trojb., v rozích s vystupujícími, dole volut., čtyřb. křídly, jež nesou s. sv. Šebestiána (vl.), Rocha (vpr.) a Floriána (vz.) – na čelní stěně sloupu mezi prvne jmenovanými světci s. Immaculaty, upr. mezi sochami na volut. podnoži trojboký sloup zdob. and. oblaky, na vr. na korint. hlavicí sous. N. Trojice – ve spodní etáži podstavce upr. stěn reliéfy sv. Rozálie s krucifixem (vpř.), JN (vz. vl., kanov. klečící na trojbloukovém m., sklánějící se nad krucifixem, držným v lv., s palmou v pr.) a Donáta (vz. vpr.) – upr. přední strany podstavce v druhé etáži, pod s. Immaculaty, volut. kart. s deskou z červ. mramoru

E (na mram. desce vpř. na podst.) *SIT / GLORIA PATRI ET FILIO / ET SPIRITV SANCTO / VNI ATQVE TRINE / DEITATI / AMEN* (= 1727) – L ÖK 8, 456-457 – LASFARGUES 1965, 269 – JN 2001, 457 – OPPEKER 2003, 173 – I www.zwettl.gv.at (*Der Bau der Dreifaltigkeitssäule*)

- II. Zwettl-Stift

30. VII. 1711 byla dodána kam. socha, která byla patrně um. na román. m. přes *Kamp*, aut. hornský sochař Friedrich Haslinger, zřiz. míst. cist. klášter, jehož opat Melchior von Zaunagg (ve fun. 1706 † 1747) sochu zaplatil

L OPPEKER 2003, 174, 183 – **pozn.:** po postav. kaple (1763) u m. přes *Kamp* s novou sochou byla pův. socha přen. na sil. mezi Rudmanns a Klein Schönau do blízkosti rybníka Rudmannser Teich

Zwettl an der Rodl (OÖ, o. Urfahr-Umgebung)

na nám. nedaleko m. přes ř. *Große Rodl* kam. socha (stojící kanov. shlíží na vel. krucifix, který drží zl. dopr.) na dvouetážovém podst. (dol. část hran., s boč. volut. křídly, zdobenými páry okřídlených and. hlav, vpř. rizalitová část s rámem, v němž nahoře osmicípá hv. a pod ní nápis, vz. čtyřlaločný

rám s letop., hor. etáž podstavce tvoří čtyřboký konkávní postament, vpř. zdob. and. okřídlenou hlavičkou, po bocích planoucími srdci), 1724

E (vpř. v rámu pod hv.) *S: / JOAN / NIS / NEPO / MU / cen* – (vz. v rámu) *Í7 / Z4 – L JN* 2001, 479 – L de.wikipedia.org (*Liste der denkmalgeschützten Objekte in Zwettl an der Rodl*)

Zwinzen (NÖ, o. Zwettl)

vedle malého m. poblíž kaple kam. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, který drží zl. dopr., v lv. má též palmu, prostý čtyřb. podst.), 1729

E (vpř. na plintu) 17Z9 – L JN 2001, 457

Zwölfaxing (NÖ, o. Bruck an der Leitha)

nyň před domem ve Stöcklstraße č. 24 u m. přes tok *Schwechat* (přen. sem 1975) kam. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix, jež drží zl. dopr. a do pravice má pod křížem vloženu palmu, čtyřb. podst., jemně prohnutý, vpř. zdob. al. znakem, pod nímž pás rozdělený do 2 rámu s volutami po str., v rámech jména majitelů erbu, šlechtických manželů a zřiz. sochy), 1703, zřiz. míst. vr., Konstantin Josef svob. p. von Gatterburg (majitel zdejšího pan. od 1702, od 1717 hr.) a jeho manželka Maria Theresia von Gatterburg, roz. svob. p. von Lebenstock

E (vpř. na podst. v pásu pod al. znakem, v lv. rámu) *Conctantin / Joseh von Gatter / Burg / Herr Zu Zwölfaxing* – (t. v pr. rámu) *Maria Teresia / von GatterBurg ge / Bohrne frein von / lebenstock A 1703 – H* (vpř. na podst.) al. znak pod korunou – L JN 2001, 457

A.3 Svatojánské památky v Německu

Úvodní poznámky

Svatojánské památky na území Německa jsou popisovány dle jednotlivých míst či oblastí řazených abecedně. Hesla jsou tvořena dnešním jménem lokality, případně jeho českým ekvivalentem. Občas se vyskytnou stručné charakteristiky míst, někdy s historickými poznámkami. Sídla arcibiskupství a biskupství jsou označena vždy.

V doprovodné závorce je sděleno dnešní politické administrativní začlenění popisovaného místa. Předně je uvedeno jméno spolkové země, kam lokalita náleží. Z celkového počtu šestnácti spolkových zemí Německa je v tomto soupisu zastoupeno zemí osm, totiž Bavorsko (BA), Bádensko-Württembersko (BW), Porýní-Falc (RP), Severní Porýní-Vestfálsko (NW), Dolní Sasko (NS), Hesensko (HN), Durynsko (TH) a Sasko (SA). U Bavorska je upřesněn vládní obvod této spolkové země, tj. zda místo leží v Dolním Bavorsku (NB), Horním Bavorsku (OB), Horní Falc (OP), Horních Francích (OF), Středních Francích (MF), Dolních Francích (UF) nebo Švábsku (SCH). Následující údaje v závorce podávají jména nadřazených míst podle jejich důležitosti, a to sestupně.

Níže uvedené nepomucenské památky jsou řazeny k místům, kde se nacházely do kanonizačního roku 1729. Pokud byly později upravovány, významně měněny, přemíst'ovány, nebo zcela zanikly, je o tom ve většině případů podána zpráva v poznámce.

Aachen, č. Cáchy, 1802-25 a opět od 1930 sídlo bis. (NW, Köln)

ve far. k. sv. Petra ták na konvičky 1722 věnovaný farářem Heinrichem Schollem ke cti P. Marie a

různých patronů, zdob. poprsími P. Marie, sv. Josefa, sv. Petra a SJN

└ KR 10. II, 477 – LASFARGUES 1965, 278

Abensberg (BA, NB, Kelheim)

1715 dol., že v míst. karm. kostele P. Marie Karm. sice není žádná podobizna, že však zdejší konvent snad brzy bude ostatní napodobovat ve veřejné úctě – to se také stalo při barok. zařizování kostela po 1717, kdy cca 1720 vznikla kaz. (na pr. pilíři vít. oblouku) a 1724 jako její prot. (na lv. pilíři t. oblouku) „Nepomukova kazatelna“, zrcadlíci strukturu kaz., oproti ní však užší, ovšem rovněž s konzolovitou spodní částí, prostorem řečniště (bez poprsnice) a stříškou, arch. dřevěná, polych. (většinou hnědá barva a zlacení, figury mají inkarnáty): v prostoru „řečniště“ sochařská skupina svatojánského oratoria, klečícího SJN, obklopeného za ním stojícími 2 dospělými anděly, světec se gestem pr. na hrudi a rozevřené lv. směřující od těla odevzdává do Boží vůle – zaklání hlavu vzad a hledí vzhůru, kam mu ukazuje and. vl., dotýkající se pr. světce pr. ramena a v lv. pozdvihující palmu mučednictví (úděl světi Bohem připravený) – and. vpr. světe korunuje věncem v pozdvížené pr., kdežto lv. klade na stolík, u nějž světec klečí – u světce lv. nohy sedí na římse spodní části t. „kazatelny“ andílek s gestem mlčenlivosti – sousoší vychází z Vodičkovy univ. teze z 1707 (→ B.4, 64) – na polygonální odstupňované stříšce dole sedí postavy andílků, nejvýše stojí anděl přidržující pr. před sebou mohutnou kart. s al. erbem a v lv. pozdvihující meč – aut. svatojánského oratoria snad Franz Anton Neu

└ nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve Würzburg. dioc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106*) – H (v kart. anděla na vr. „Nepomukovy kazatelny“) al. znak – └ VOLK 1981, 80, obr. 98 – PANOCH 2007, 144 – └ de.wikipedia.org (*Karmelitenkloster Abensberg*)

Aicholding (BA, NB, Kelheim, Riedenburg)

ve fil. k. sv. Martina na pilířích lodi naproti sobě mělké štuk. postavy SJN a sv. Ant. Pad. vytvořené v rámci štuk. výzdoby kostela z doby cca 1725 (t. letop. zaznamenán na triumf. oblouku)

└ KKB 2. XIII, 10 – LASFARGUES 1965, 277 – └ de.wikipedia.org (*St. Martin (Aicholding)*)

Alfter (NW, Köln, Rhein-Sieg-Kreis)

v zámku, postaveném 1721 místo pův. hradu míst. pánem Wilhelmem hr. von Salm, kaple, uv. oltář s obrazem

└ TORSY 1972, 323 – └ de.wikipedia.org (*Schloss Alfter*)

Algermissen (NS, Hildesheim)

v hl., barok. kostele sv. Matouše (1720) v rámci dochovaného jednotného barok. zař. (hl. oltář posv. 5. V. 1720, 2 boč. oltáře) na pr. boč. oltáři sv. Josefa bělozlatá dřev. socha (vl., stojící kanov. kladoucí ukazováček pravice na ústa a levici na

hrud', prot. ke sv. Františku Xav.), 1720, aut. řezbář Ernst Dietrich Bartels

└ de.wikipedia.org (*Algermissen a St. Matthäus (Algermissen) a Ernst Dietrich Bartels*)

Altenbeuern (BA, OB, Rosenheim, Neubeuern)

ve fil. k. sv. Ruperta či N. Trojice vyobrazení, dol. 1715

└ nedat. l. zpr. rohrdorfského faráře, [1715], ve zpr. o svatoj. úctě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [40])

Altfalter (BA, OP, Schwandorf, Schwarzach bei Nabburg)

na žul. hran. podstavci vpř. al. erb a nápis s letop. 1724, výše čtyřb. postament, na kterém nyní stojí mladší žul. socha

└ (na podst. vpř. nahoře) *EX VOTO* – (t. níže pod al. znakem) *I·7·Z·4* – H (vpř. na podst. upr.) al. znak ve společné kart. pod společnou korunou – └ de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Schwarzach bei Nabburg*)

Althausen (BA, UF, Bad Kissingen, Münnerstadt)

u m. přes *Lauer* v Brückenstraße (pův. nejspíš na m.) písk. socha (stojící kanov. se sklání nad dlouhým křucifixem s palmou, držnými zl. dopr., hran. sokl zdobený vykrojenými rámy), 1704, zřiz. H. M. B. SCH. a H. I. ST. BH.

└ (vpř. na podst. v rámu) *HEILIGER JOHANNES VON / NEPOMUCK ~ / WIR VEREHREN· DICH· / HIER· AUF· DER· BRUCK / BEY· GOTT· FUR· UNS· / ALL· ERBITTEN TH[...] / GERAD UND DIES[...] / HIMELS·RUH ~ / · H· M· B· SCH· / · H· I· ST· BH· / 17 04* – └ de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Münnerstadt*)

Altheim (BW, Neckar-Odenwald, Walldürn)

u m. kam. socha, 1729, zřiz. Christoph Bernhard Müller

└ (vpř. na podst.) *LOBET / GOTT IN SEI., / NEN HEILIGEN. / PSALM: 150 VND / 1 VERS. / 1729. – (níže) CHRISTOPH, BERNH, MÜLLER / OBERS – └ de.wikipedia.org (Altheim (Walldürn))* – www.altheim-bauland.de/Altheim/orts_df.html – **pozn.:** při obnově mostu 1999 byla obnovena i socha a osazena na opravený most

Amberg (BA, OP)

1/ k frant. kostelu sv. Bernardina (a sv. Jana Kapistrána) 1698 přistavěna kaple, jejíž patrocinium je 1781 uvedeno jako SJN a sv. Libora, je však diskutabilní, zda kaple nesla svatoj. zasvěcení již od poč. – 1781 je v ní dol. oltář SJN a sv. Libora

2/ na věži frant. pout. kostela P. Marie Pomocné na *Mariahilfbergu* visí zvon jménem *Maria a Jan Nepomuk*, 1729, aut. zvonař Gabriel Magnus Reinburg, zvon slit v *Ambergu*, prům. 156 cm, váha cca 1900 kg

1/ └ GREIDERER 1781, 290; 2/ └ de.wikipedia.org (*Wallfahrtskirche Maria Hilf (Amberg)*)

Amecke (NW, Arnsberg, Hochsauerlandkreis, Sundern)

2. IX. 1729 obdržel kvardián frant. kláštera v *Attendornu* Capistran Herrlein pov. benedikovat míst. kapli, postavenou na náklady jejího uživatele Matthiase Schobera – patr. kaple není tehdy uvedeno a k benedikci nejspíš ani nedošlo, neboť 12. X. 1737 dostal attendornský kvardián opět pov. t. svatyni požehnat – tehdy je uvedeno, že se jedná o kapli, Nepomukovo patrocinium je však dol. již 24. IX. 1734, kdy v t. kapli bylo na 7 let povoleno celebrovat na přenosném oltáři – není třeba pochybovat, že již 1729 se jednalo o kapli vybudovanou ke cti

└ KRINS 1971, 305 – TORSY 1972, 324

Amerang (BA, OB, Rosenheim)

ve fil. (nyní far.) k. sv. Ruperta socha, ovšem bez uctívání, dol. 1715

└ HAHNL 1979, 96 ← R zpr. baumburg. probošta a arcijáhna, 23. IX. 1715 (AES, Akt 22/56, 193-199)

Ampferbach (BA, OF, Bamberg, Burgebrach)

při silnici sm. na *Burgebrach* písk. polní oltář s božími mukami, tj. menza se čtyřb. pilířem, v němž tabernáková nika, pilíř dále zdob. festony a korunován kaplicí s rostlinným dekorem a 4 reliéfy, na širších stranách Sv. rodiny (k vých.) a sv. Jiří (k západu), na užších stranách reliéfy SJN (k jihu, postava stojícího kanov. s křížem v lv. a palmou v pr.) a sv. Kateřiny (k severu), nejvýše na kaplici kříž, dat. 1703, zřiz. nejspíš J. G. H. a M. C. H.

└ (na zad. stěně) 1703 / J. G. H. / M. C. H. – └ de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Burgebrach*) (*Flurdenkmäler in Burgebrach*)

Anzing (BA, OB, Ebersberg)

ve far. a býv. pout. k. Nar. P. Marie podobizna (○, bez náp.), zřiz. míst. p. (nejspíš Anton Benno) Höger, dol. 1698

R l. zpr. theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), kterou se svým doprovodem l. dopisem zaslal 31. I. 1698 z Mnichova Barthelovi do Prahy (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265)

Arnsberg (NW, Arnsberg, Hochsauerlandkreis)

pův. kaple postavena ze sbírek 1720-21 vně města na druhé str. řeky *Ruhr* – 1749 byla nahrazena novostavbou, již v 19. st. hrozil zánik, nakonec však byla cca 1860 obnovena – s postupným rozrůstáním města se kaple ocitla v arnsberském *Novém Městě* (*Arnsberger Neustadt*) v místech původně plánovaného náměstí, nyní na zač. ulice Zum Schützenhof (č. 1) – v nynější kapli zvon z 1899, přelítý z pův. zvonu zasvěceného Neposkvr. Panně, SJN mlčenlivci a dalším patronům, pocházejícího buď z pův. kaple, nebo z arnsberského prem. kláštera *Wedinghausen*: t. původní zvon dali 1721 ulít Hermann von Ascheberg, převor t. prem. kanonie, a doktor Roberti, arnsberský měšťan (od 1715 zem. lékař a 1720 zřiz. druhé lékárny ve městě), což se stalo za opata t. kláštera, Karla Berga (ve fun. 1715-24, Hermann von Ascheberg se stal jeho nástupcem)

└ (na pův. zvonu) *Virgini sine labe conceptae S. Joanni Nepomuc. silentiario caeterisq. Patronis consecrata Carolo Berg abbate Wedingh. procurantibus F. A. H. Priore C. Roberti M. doctore* 1721 – └ KRINS 1971, 305, 306 – TÝŽ 1973, 51 – └ de.wikipedia.org (*Johannes-Nepomuk-Kapelle* (*Arnsberg*) a *Kloster Wedinghausen*)

Astheim (BA, UF, Kitzingen, Volkach)

pro kláš. k. kartouzy *Pons Mariae* (zruš. 1803) dal potomek zakladatele zdejšího kláštera Adam František kn. ze Schwarzenbergu se svou manželkou Eleonorou Amálií Magdalénou roz. kn. z Lobkowicz v rámci barokizace chrámového interiéru pořídit 1723/24 vzosný hl. ol. – pro bohatou sochařskou výzdobu oltáře byly zvoleny mj. postavy sv. Josefa s Ježíškem (vl.) a SJN (vpr.), jež zaujaly čestná místa nad boč. brankami zdobenými erby donátora (pod sv. Josefem) a donátorky (pod SJN) – ve výběru obou světců jistě sehrála roli vděčnost manželského páru za vytoženého mužského dědice Josefa Adama Jana Nepomuckého, jehož početí a narození (*15. XII. 1722) připisovali přímlovám (→ D.1, 906) – bělostná a zlac. socha na astheimském ol. představuje stojícího prostovlasého kanov., jenž pozdvihuje pr. rukou kříž a vzhlíží k němu, zatímco lv. ruku klade na hrud' v modlitebním gestu – vpr. u světcovy nohy sedí andílek s uzavřenou knihou, na které je položen biret – dva další andílci se vznášejí nad světcem kolem pětihvězdné ☼

└ 1956/2016 *Festschrift* 2016, 23, 28-30 – └ https://freundeskreis-kartause-astheim.jimdofree.com/geschichtliches/ – de.wikipedia.org (*Kloster Pons Mariae* (*Astheim*))

Au am Inn (BA, OB, Mühldorf am Inn, Gars am Inn)

v kap. sv. Anny v klášteře aug. kanovníků (zruš. 1803) vyobrazení, dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [47]-[48])

Aufham (BA, OB, Berchtesgadener Land, Anger)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. hl. olt., dílo sochaře Johanna Schwaigera z 1724, se s. patrona kostela upr. a s. sv. Kryštofa a Šebestiána po str. – nást. oltáře vytvořil sochař Tobias Schuster podle návrhu malíře Antona Elsässera (oba umělci pracovali v *Teisendorfu*): představuje segmentem ukončenou niku, v níž na oblacích klečí socha kanov. (☼) s krucifixem v lv. ruce, s okřídlenými and. hlavami nad pr. ramenem – rovněž t. dílo pochází z 1724

└ www.sn.at/wiki/Pfarrkirche_St._Jakobus_in_Aufham_(Bayern) – www.pv-aap.de/index.php/kirchen-und-kapellen/aufham

Augsburg, č. Augšpurk i Aušpurk, sídlo bis. (BA, SCH)

při osmidenní kanonizační oslavě, držené v katedrále (Navšt.) P. Marie 21.-28. VIII. 1729,

byl vr. oltáře sv. Kříže vyzdoben oválným obrazem od malíře Johanna Georga Bergmüllera: prostovlasý kanov. stojí na oblacích, v lv. biret, v pozdvižené pr. jazyk, na nějž hledí – světcovu hlavu věnčí andílek, po jeho pr. boku anděl, u lv. nohy 2 andělci, z nichž andílek vpř. hledí na světce a andílek vz. drží rozevřenou kn.

G rytina zachycující výzdobu oltáře sv. Kříže v augsbur. dómu při oslavě kanonizace v VIII. 1729, aut. rytec Johann David Cu(e)riger, Augsburg, příl. k L Festiva Canonizationis Solemnitas Sancti Joannis Nepomuceni 1729 – další L PÖRNBACHER 1993, 25 – **pozn.:** obraz byl osazen cca 1730 na oltář v kapli, nově přistavěné k dómu, po jejímž zboření 1807 a přemístění oltáře do *Bergheimu* zůstal nadále v dómu, kde je uchovávan v sakristii

Aura an der Saale (BA, UF, Bad Kissingen)

1/ v bývalém benediktinském klášterním, nyní far. kostele sv. Vavřince, v rámci zař. z 1720 ve střední lodi boč. oltářík v hnědé barvě se sochou v nice

2/ na m. přes *Saale* písk. socha (kanov. s pravíci na hrudi, s kruzifixem a palmou v levici, čtyřb. zděný podst.), 1712

1/ I www.rhoen-saale.net (*Aura an der Saale, Kirche*, článek Josefa Hammerla); 2/ E (vpř. na podst. v kart.) náp. s dat. 1712 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Aura an der Saale a Aura an der Saale*) – **pozn.:** n. vojsko vyhodilo most 7. VIII. 1945 do povětří, socha postav. nedaleko pův. mostu

Bad Königshofen im Grabfeld (BA, UF, Rhön-Grabfeld)

v Kirchleinsweg, pout. cestě ke k. Nar. P. Marie v míst. části *Ipthausen*, písk. socha: stojící kanov. drží zl. dopr. kruzifix, po pr. str. stojí andílek a oběma ručkama zdvihá do výše mohutnou palmovou ratolest, kolem níž se nahoře a dole vine páska s náp. – podst. hran., s nápisy na čelní stěně – 7. VIII. 1725, zřiz. manželé Johannes Michael Matthaei a Maria Emilia, roz. Weigandt, kteří světce žádali, ať je jako ochránce jejich pověsti vysvobodí z aktuálního nebezpečí hanby a zachová od takového ohrožení i v budoucnosti

E (na dvou úsecích pásky ovinuté kolem palmové ratolesti) [...] / *DABITVR* – (na čelní stěně podst. nahoře) *SanCte Ioannes NepoMVCene [...]Ist[.] honorIs / te rogantes benIgne eXaVDI nos (= 1725) – (t. níže) a Præsents InfaMIæ PerICVLO nos LIbera & / De fVtVro nos PræsersVa. (= 1725) / En nostræ est faMæ DeFensor sIste VItatoR / hVnCVenera sIt eI GLorIa LaVs et honor (= 1725) / Posuerunt / Ioannes MÍChaël MatthæI et / MarIa EmILLIa nata weygandtIn / conIuges / Ao DñI MDCCXXV / dIe 7. Augusti – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Bad Königshofen im Grabfeld*) – www.gernsbach.de/pb/Lde/3595033.html (*Neuer Kopf für Nepomuk-Denkmal*)*

Bad Kreuznach (RP)

1/ kláš. a zároveň far. k. sv. Wolfganga při klášteře františkánů rekolektů, nově budovaný 1715-18 a 11. V. 1727 vysvěcený, byl ve 20. l. 18. st. opatřen četnými sochami, mezi nimi též sochou

2/ v býv. karmelitánském, po zrušení kláštera 1802 farním k. sv. Mikuláše obraz, 1724, označený erbem donátora

1/ L KR 18. I, 86 – LASFARGUES 1965, 270 – I de.wikipedia.org (*Franziskanerkloster St. Wolfgang in Kreuznach*) – **pozn.:** klášter byl 1802 zrušen a ani k. neunikl zrušení; 2/ H (na obraze) znak zřiz. – L KR 18. I, 83 – LASFARGUES 1965, 277

Bad Neustadt an der Saale (BA, UF, Rhön-Grabfeld)

v karmelitánském (po zruš. kláštera 1803 farním) kostele sv. Petra a Pavla ve zvláštní kapli 14 sv. pomocníků po boku jim věnovaného oltáře socha (☉ kolem hlavy), dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoměcké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Bad Rotenfels (BW, Karlsruhe, Rastatt, Gaggenau)

pův. u jezů na řece *Murg* nad farou, nyní vpr. před far. kostelem sv. Vavřince socha, 1726

E (pod světcovýma nohama) 1· 7· 2 6 – I www.erzbistum-freiburg.de (*Bad Rotenfels: St. Laurentius*)

*Bad Säcking*en (BW, Freiburg, Waldshut) viz *Stein* (Š)

Bad Staffelstein, do 2001 Staffelstein (BA, OF, Lichtenfels)

u m. *Angerbrücke* přes pot. *Lauterbach* v ul. Angerstraße, nedaleko měst. věže, stojí písk. socha (stojící kanov. s kruzifixem držným zl. dopr.), vytvořená někdy v období 1705-16 nespíš dílnou sochaře Johanna Nikolause Resche (1660-1716), snad na popud syndika bamberské kapituly Johanna Wilhelma Bren(t)zera (či Pren(t)zera) (→ níže, Bamberg 9/), který každoročně v obobí 1711-17 ve zdejším městě kontroloval s představnými bamberské dómské kapituly obecné účty měst. rady L WASCHKA 2011, 226, 229 (obr. 16), 230-231 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Bad Staffelstein*) (dat. do 1. pol. 18. st.) – **pozn.:** socha byla silně přepracována, při pozdějším restaurování opatřena nově vytvořenou hlavou, 2011 posunuta na nové místo

Baden-Baden (BW, Karlsruhe)

v Kaiserallee u m. kam. socha (na čtyřb., dole vydutém podstavci, vpř. zdobeném rozvilinami), 1726, zřiz. míst. konšel Franz Ernst von Macors a Johann Adolf Stephani

E (na podst. vpř.) *S IOANNES / SECVS DECVR / SVS AQVARVM / PS. L V. 5 (=1726) – (t. níže) SINGVLARI PATRONO / SVO ERIGIT / FRAN ERNESTVS à MACORS / ET / IOANNES ADOLPHVS STEPHANI (= 1726) – (níže) CONSVL BAD – I vanderkrogt.net/status/ (*Sankt Johannes von Nepomuk – Baden-Baden*)*

Bamberg, č. Bamberk, sídlo bis., od 1818 arcibis. (BA, OF)

1/ nejspíš v *Bambergu* či ve *Würzburgu* uchovával würzburgský a zároveň bamberský biskup Peter Philipp von Dernbach (ve fun. bamber. biskupa 1672 † 1683), věv. francký, podobiznu, kterou si 1679 vyžádal v *Praze* a dal ji dotýkat o hrob

2/ bamberský světicí biskup a gener. vikář Johann Werner Schnatz (1660-1723), děkan císařské koleg. kapituly u Svatého Štěpána v *Bambergu* a farář u Svatého Martina tamtéž dal postavit oltář, aniž by bylo blíže určeno, kde tak učinil – je vysoce pravděpodobné, že šlo o některý bamber. kostel, s uvážením pak popisu města z 1799 připadá v úvahu koleg. chrám sv. Štěpána, jehož byl Werner děkanem (od 1697) a kde mohl svatoján. oltář být jedním ze 2 blíže nespecifikovaných oltářů v kap. sv. Jana Křt. – t. myšlenku podporuje skutečnost, že se v k. sv. Štěpána nacházelo vyobrazení již 1715 – jiná úvaha směřuje k oltáři v bamberském kláš. k. karmelitánů (→ níže 6a/), k němuž zmíněný biskup do 1715 pořídil lampu (→ D.2, Bamberg 1a/), dobová zpr. však netvrdí, že by byl přímo zřizovatelem t. svatoján. oltáře

3/ ve far. k. P. Marie, zvaném *Obere Pfarre*, v jedné z chórových kaplí boč. oltář, dílo uměleckého truhláře a ebenisty Martina Walthera po 1721 s obrazem malíře Antona Dambachera, dat. 1727, po jehož stranách se nacházejí s. sv. Františka Xav. a sv. Rocha

4/ v pův. bened. kláš. kostele sv. Michaela na *Michelsbergu* či *Michaelsberg* (klášter zrušen 1802/3) je hl. chrámová loď ve svých 4 koutech zvýrazněna 4 dřevěnými, zlac. a polych. sochami na shodně řešených konvexních postamentech s kartuší upr. a rozvilinovými volut. křídly po stranách: při hl. vstupu do chrámu, ve zkosených nárožích podpírajících kůr, ve velkých nikách s polychromovanými dřevěnými nástavci z rozeklané římsy a římsových křídel se 2 andílky, jsou sochy sv. Josefa (vl.) a SJN (vpr., stojící prostovlasý kanov. hledí na krucifix v mírně pozdvihnuté pr., v lv. drží lilii), vepředu chrámu pak, v ústí hlavní lodi do schodišť vedoucích k presbytáři stojí sochy sv. Jindřicha (vl.) a sv. Kunhuty (vpr.), obě bez edikul, ovšem naopak se dvěma andílky sedícími na volut. křídlech postamentů – socha pochází z 1725, s. sv. Jindřicha a sv. Kunhuty jsou dílem Franze Antona Schlotta z 1726

5/ v kostele „sv. Víry“ (n. *St. Getreu*, l. *St. Fides*) při býv. bened. probošství vně města *Bambergu* vyobrazení, dol. 1715

6/ v karm. kostele P. Marie a sv. Teodora při druhé nejdůležitější komunitě karmelitánů Hornoněmecké prov.:

6a/ krásný oltář s velmi proslaveným mal. obrazem (kolem hlavy zářící ☉), 1700, kdy byl zmíněný obraz s nemalou nádherou veřejně vystaven díky štědrosti ctitelů (je možné, že byl oltář pro t. obraz postaven později, zcela jistě však do 1715)

6b/ mezi 4 kam. sochami, které zdobí niky průčelí, se v hor. etáži v nice vpr. nachází socha (stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr.), 1702/03, aut. bamber. sochař Johann Kaspar Metzner (cca 1667-1726)

7/ v zaniklém kláš. k. sv. Kláry při klášteře klarisek (zruš. 1803) vyobrazení, dol. 1715

8/ 1715 doložena v různých kostelech výřez. nebo umělecky mal. vyobrazení (také se ☉), z nichž jsou konkrétně uvedeny svatoján. podobizny v cis. koleg. kostele sv. Štěpána (→ výše 2/), v kostele jeptišek u sv. Kláry (→ výše 7/) a v kostele „sv. Víry“ (→ výše 5/)

9/ na *Obere Brücke*, tj. *Horním m.* (vedoucím k radnici zbudované na ostrově upr. řeky *Regnitz*) stojí kam. socha (apoš. muž v oděvu kanovníků praž. metr. kostela (zde s hermélínovou almucí) nesoucí zl. dopr. krucifix a (nyní absentující) palmu jako výraz svého vítězného mučednictví) na hran. dvouetážovém podst. s nárožními pilastry, v hor. etáži vpr. zdobeném erbem s iniciálami manželského páru zřizovatelů, vznik památky nejdříve po povodni 1705, památka prvně dol. 1715, zřiz. Johann Wilhelm Brentzer (též Prentzer, 1658-1730), od 4. IV. 1695 bamberský bis. dv. rada, od XI. 1705 tajný rada, syndik bamber. dómské kapituly, s manželkou Annou Barbarou – aut. s vysokou pravděpodobností bamber. dv. sochař Johann Nikolaus Resch (1660-1716), neboť lze konstatovat podobnost s Reschovou sochou v *Bad Staffelstein* (→ výše, t.), a to i přes fragmentární dochovanost pův. stavu druhé z t. soch

10/ na *Untere Brücke*, tj. *Dolním m.* níže po toku ř. *Regnitz* v blízkosti radničního ostrova nedaleko předsělého m. další kam. socha (apoš. muž v oděvu kanovníků praž. metr. kostela nesoucí krucifix a palmu jako výraz svého vítězného mučednictví), dol. 1715, zřiz. Kilian Seidel, měšťan a loďmistr v *Bambergu* – v té době byl m. z větší části dřev.

11/ sotva se najde dům, hlavně kleriků, který by se obešel bez reliéfu nebo obrazu, dol. 1715

1/ L DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, poslední 2 pag.; 2/ R l. dopis bamber. světicího biskupa Johanna Wenera (Schnatze) a ostatních cír. radů pro praž. metrop. kapitolu, Bamberg, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 93) (svatoján. vyobrazení v k. sv. Štěpána) – L HÖNICKE 1723, s. p. (oddíl „Třetí hvězda“) – VON MURR 1799, 138; 3/ I de.wikipedia.org (*Obere Pfarre (Bamberg)*); 4/ E (v kart. pod sochou, zl. písmem na modrém podkladu) S. JOANNES / NEPOMUCENUS – I www.schoener-reisen.at ((2) *SANKT NEPOMUK, der Brückenheilige, Teil 2 – #78*); 5, 7-11/ R l. dopis bamber. světicího biskupa Johanna Wenera (Schnatze) a ostatních cír. radů pro praž. metrop. kapitolu, Bamberg, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 93); 6a/ R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fahrbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn.

117, fol. 105^v); **6b/** L WASCHKA 2011, 229-230; **9/** H (vpř. v hor. etáži podst.) erb zřizovatelů s iniciálami na páskách po stranách přílby, vl. *W I A R*, vpr. *A B D* – L LÍBAL 1993, 340 – WASCHKA 2001 – TÁŽ 2011, 230-231 (na pag. 231 obr. 19-21) – **pozn.:** dnes na m. stojí kam. kopie pův. sochy, vytvořená Hansem Leithererem, k čemuž se váže letop. na podst., 19+27, originál sochy se nachází v depozitáři na bamber. Michelsbergu pod i. č. HV 317; **9, 10/** L JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716, 159 (zřiz. sochy 9/ Johann Wilhelm Brentzer, sochy 10/ Kilian Seidel)

Bamberské biskupství (BA)

Johann Rosen, titulární bamberský klerik a kněz 1700 v *Praze* písemně dosvědčil, že se v bamber. diecézi u mnoha farářů nachází ctihodné vyobrazení díky zbožné náklonnosti, kterou mají k t. světcí

R l. svěd. Johanna Rosena, titulárního klerika a kněze bamber., Praha, 18. II. 1700 (NA, ČDK, kn. 117, 57^v)

Bärnu (BA, OP, Tirschenreuth)

na nám. žul. socha (stojící kanov. s krucifixem) na trojdílném podst., upr. hranatém, s hran. křídly vyběhajícími do stran a zavřenými volutami – základna tvořena dvěma stupni na obdélném půdorysu – 1722, zřiz. Ferdinand Christoph Franz Daniel bar. von Froschheim, bavor. kurfiřt. správce zdejšího města

E (ve spodní části čelní střed. stěny podstavce nápis částečně obtížně čitelný) *Divo Joanni Nepomuceno / Erexit 1722 / Georgius Ferdinandus / [...]onharbs [...] / [...] / [...] Electoris [...] / [...] – H (t. nad náp.) al. znak pod korunou – L KKB 2. XIV, 17 – LASFARGUES 1965, 277 – LÍBAL 1993, 341 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Bärnu*)*

Bastheim (BA, UF, Rhön-Grabfeld)

na barok. dvouobloukovém kam. m. přes *Elsbach*, zdob. na nájezdových okrajích hran. sokly s koulemi, spočívá na středním pilíři na protilehlých podestách vystupujících z tělesa mostu na jedné straně další kam. koule, na protější straně na čtyřb. odstupňovaném soklu kam. socha: stojící kanov. s krucifixem a palmou, drženy z l. dopr. téměř ve vodorovné poloze, s Kristovým tělem obráceným vzhůru, almuce herm. – m. z 1727, svatoján. socha nejspíše z t. doby

I www.bastheim.rhoen-saale.net (*Denkmäler in Bastheim*)

Bergheim (NW, Köln, Rhein-Erft-Kreis)

na m. přes ř. *Erft* kam. socha, 1729, zřiz. manželé Johann Josef Peter Sourdtt a Isabella Katharina Hartmans

E (vpř. nového podst. náp. převzatý z pův. památky) *S IOANNES NEPOMUCENUS. TRANSEUNTIBUS IN SUBSIDIUM; FAMAM PERICVLANTIBVS IN REFUGIUM, TRISTIBUS IN SOLATIUM, INHABITANTIBUS IN PATROCINIUM ROGANT (dále chron.) ET PATRONO SVO PONVNT IOANNES IOSEPHVS PETRVS SOVRDR ET ISABELLA CATHARINA HARTMANS (= 1729) – I* de.wikipedia.org (*Heiliger Nepomuk (Bergheim)*) – www.bergheim.de (*DL 0140 Hl. Nepomuk – Hauptstrasse, Bergheim-Mitte*) – **pozn.:** 1934 opili

příslušníci SA srazili soše hlavu, 1945 byl m. vyhozen do povětří a socha úplně zničena, 1950 dalo město k přechodu přes Erft um. na nový podst. novou sochu, značně odlišnou od pův.

Bernsberg (NW, Köln, Rheinisch-Bergischer Kreis, Bergisch Gladbach)

ve far. k. sv. Mikuláše oltář, kons. 30. VII. 1707 Michaellem Kuellem, opatem prem. kláštera *Steinfeld*, ke cti Matky Boží a sv. Josefa, Jana Křt., Jakuba Ml., Antonína Pad. a JN, pro bratrstvo Smrtných úzkostí – bylo změno pův. patrociniem oltáře, který byl zasv. sv. Jakubovi

L TORSY 1972, 323 – **pozn.:** při vizitacích 1731 a 1755 jsou Antonín Pad. a JN ještě uváděni jako patroni oltáře, 1768 se však jméno JN již neobjevuje

Beverungen (NW, Detmold, Höxter)

v Lindenstraße čtyřb. písk. výkl. kaplička SJN a sv. Agáty: na hran. podstavci čtyřboký útvar s nárožními pilastry, mající v před. a zad. stěně hluboký výklenek s reliéfy stojících světců, vpř. SJN jako kanov., vz. sv. Agáty – tatáž část vyvrcholena členitou římsou, nad nikami doplněnou oblouky – nad čelní svatoj. nikou v oblouku znak v kart. – na nárožích římsy pův. kam. koule (?) na podstavečkách – stavba z 1723, zřiz. míst. purkmistr Johann Friedrich Larenz

E (na podst. vpř. pod SJN) *BEATE IOANNES / NEPOMUCENE / PRO NOBIS ORA / ET SERVOS / CUSTODI / TUOS (= 1723) – (dále) Heiliger Johannes zu Nepomuk geboren bitte für uns beim höchsten Gott, dass durch Sünde und Feindesspott keiner gehe ewig verloren – (na podst. vz. pod sv. Agátou) SANCTA AGATHA PRO NOBIS ORA URBIS INCENDIUM ET IGNIS INFERNI AB NOBIS AVERTE (= 1724) – (dále) Heilige Agatha, behüte diese Gemeinde Vor zeitlichem und ewigen Brand [...] – H* (nad nikou se SJN v oblouku nad řím.) erb – L KRINS 1971, 308, 378 – I www.beverungen.de (*Beverungen Stadspaziergang, Auf den Spuren des Bibers a Stadspaziergang zum Kapellenberg*) – www.heiligstedreifaltigkeit-beverungen.de (*St. Joh. Baptist zu Beverungen*)

Billerbeck (NW, Münster, Coesfeld)

poblíž starého mlýna při řece *Berkel* v Mühlenstraße (druhotné um.) písk. socha (stojící kanov., v lv. kříž, v pr. palma, herm. almuce), 1721, aut. sochař Johann Wilhelm Gröninger († 1724)

E (na podst.) erb – L KRINS 1971, 309, 378 – KNIRIM 1973, 68 – HEPPE 1973, 75 – I www.blumenfreunde-billerbeck.de/bildstöcke/johannes/

Bischofsheim an der Rhön (BA, UF, Rhön-Grabfeld)

na m. přes *Mühlbach* písk. socha (stojící kanov. s krucifixem držným z l. dopr., nízký čtyřb. podst. s odsazenými rohy, s rozv. kartuší vpř.), 1728, zřiz. míst. správcová, roz. von Ehrthal (tj. Erthal?)

E (v kart. vpř. na podst.) *S IOANNES / NEPOMVCE / ENVIS / MARTYR – (pod kart.) · 1 · 7 · 2 · 8 – (na řím. podst. vl.) ? – (t. vpř.) NATA DE EHRTGAL – (t. vpr.) SATRAPISSA hVIAS – I* de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Bischofsheim an der Rhön*)

Bökendorf (NW, Detmold, Höxter, Brakel)

pův. dřev. kaple, 1728-30, zřiz. obec – patrocinium bylo zvoleno pravděpodobně úsilím benediktinů z kláštera *Corvey* a Čechů n. jazyka, kteří se tou dobou usadili v t. oblasti a šířili zde sklářské umění

L KRINS 1971, 310, 380 (bez dat. pův. kaple) – I de.wikipedia.org (*St. Johannes Nepomuk (Bökendorf)*) – pr-brakel.de (*Hl. Johannes Nepomuk: Geschichtliches Zur Person a St.-Johannes-Nepomuk-Pfarrkirche* – **pozn.:** kaple byla 1824-28 rozšířena v kostel, který byl 1849-51 dále rozšířen (došlo k výměně pův. dřev. částí), až byl 1962-64 nahrazen moderním far. kostelem

Bonn (NW, Köln)

v minor. k. sv. Ludvíka (po zrušení kláštera 1806 k. získal patr. sv. Remigia) boč. oltář, posv. 18. I. 1702 kolín. světicím biskupem Gottfriedem Ulrichem de la Margelle et d'Eysden ke cti sv. Michaela, Gabriela a Rafaela, sv. Andělů strážných, jakož i sv. Jana Křt. a JN – později byl stručně označován jako oltář SJN

L TORSY 1972, 322-323

Boos (BA, SCH, Unterallgäu)

ve far. k. sv. Martina na dvou boč. oltářích v čele lodi, dřevěných polych. a mramorovaných sloupových architekturách, po stranách dřev. polych. sochy sv. Janů: na lv. oltáři, zasvěceném sv. Kateřině, sochy sv. Jana Zlatoustého (či Františka Sal.?) vl. a vpr. SJN (stojící kanov. s dlouhým křížem) – na pr. oltáři, zasvěceném sv. Anně, vl. socha sv. Jana Křt. a vpr. sv. Jana Ev. – 1720/30

L LAYER 1975, 210 – I de.wikipedia.org (*St. Martin (Boos)*)

Bräunlingen (BW, Freiburg, Schwarzwald-Baar-Kreis)

v měst. far. kostele P. Marie Karm. (pův. 1694-1705, nynější 1881-83) polych. sochy sv. Remigia a SJN (ve výklencích pod kůrem), cca 1699, autory nejspíš villingenští sochaři Johann (I.) Schupp (1631 – asi 1699) a jeho syn Anton Josef (1664-1729)

I www.thomas-schupp.de (*Zur Geschichte der Familie Schupp aus Villingen im Hochschwarzwald*) – de.wikipedia.org (*Bräunlingen*)

Breitnau viz *Villingen*

Bruchsal, 1716-92 sídelní město špýrských biskupů (BW, Karlsruhe)

nový špýrský kn. biskup Damian Hugo Philipp von Schönborn-Buchheim (ve fun. 1719 † 1743), od 1713-15 kardinál, dal od poč. 20. I. 18. st. budovat v *Bruchsalu* svůj nový rezidenční zámek poté, co si 1720 *Bruchsal* vyvolil za své sídlo (skutečně sem přesídlil až 1723) – rozhodl, že součástí nové zám. rezidence (zvané někdy *Damiansburg*) bude „prokatedrála“ špýrského biskupství, plnící zároveň funkci dvorního zám. a far. kostela (fara zal. 1731), a později za sv. patrony t. sakrální stavby určil své osobní sv. ochránce Damiána a Huga – výstavba dv. kostela tvořícího tzv. „kostelní křídlo“ zámku

započala 1723 a 1726 se začalo s jeho vnitřní výzdobou, jejíž součástí jsou též 2 památky:

a/ boč. oltář, 1728, sign. dílo rastattského mramoráře Matthäa Brücknera provedené ve štukovém mramorování – přízdní arch. oltáře je zdobena sochami SJN a v nást. sv. Karla Bor. klečícího před křížem, díly sochaře (Johanna) Valentina Götze – zřiz. výše jmenovaný špýr. biskup a kardinál

b/ mezi svatými vymalovanými na fresce na stropě kostelní lodi je zachycen též SJN – t. malbu (s výjevem N. Trojice a P. Marie uprostřed a světci kolem) vytvořil od VI. do X. 1729 malíř Kosmas Damian Asam

L KGB 9. II, 125-126, 128 – I https://www.monumente-im-bild.de/schloss-bruchsal/schloss-bruchsal-fluegel-verbindungen/schloss-bruchsal-hofkirche/; **a/** E (dole na oltáři na nápisové desce sign.) *J., 1728, „M., B.“* – L KGB 9. II, 128, 138 – LASFARGUES 1965, 264; **b/** L KGB 9. II, 129, 133, 134 + obr. XVI

Bürgel (HN, Darmstadt, Offenbach am Main)

ve far. k. sv. Pankráce dřev. socha, 1714, zřiz. Johann Edmund svob. p. Gedult von Jungenfeld, světicí biskup mohučský (ve fun. 1703 † 1727)

E (na jakési židli či trůnu) náp. se jménem zřiz. – H (t.) erb zřiz. – L LASFARGUES 1965, 250

Burghausen (BA, OB, Altötting)

1/ baumburský probošt a arcijáhen Michael Doegger (ve fun. 1688-1706) vznesl k salzburské konzistoři dotaz, který mu 9. XI. 1701 zaslal jemu podřízený farář v *Burghausenu* – farář sděloval, že p. bar. Weichs má v úmyslu postavit ve vnitřní kapli burghausenského hradu oltář ke cti „S. Joannis Nepumocensis,“ což by mohl učinit bez zvláštní obtíže, neví však, jak naložit se skutečností, že zmíněný světec ještě nebyl ap. stolcem kanonizován a v těchto místech je jen málo znám – přitom je ale tento svatý v rak. zemích, předně v Č. král. ve veliké úctě a vypravuje se o něm mnoho zázraků, takže jej mají v úctě lidé vzácní i z lidu obecného – dotaz zněl, jak se má postupovat ohledně zamýšleného oltáře – je třeba poznamenat, že „vnitřní kapli“ burghausenského hradu, nejdelšího hradního areálu na světě, se nepochybně míní hradní kap. sv. Alžběty v závěrečné, hl. části hradu, zvané *Hauptburg*

2/ po několikaleté snaze dobrat se korespondencí s *Prahou* a *Římem* k jasné odpovědi, zda a v jaké míře je vhodné schvalovat zřizování památek, salzburská konzistoř nakonec dospěla k rozhodnutí, že na svém území, které se nachází mimo cis. dědičné země, nebude výskyt takovýchto památek, tedy oltářů a soch, nikterak povolovat – v t. smyslu informovala (24. IV. 1705) baumburské arcijáhensví, odpověď však přišla poněkud pozdě, na což jasně poukázala reakce burghausenského faráře (20. V. 1705) – ten sdělil, že v mezidobě stačil baron Weichs zamýšlený oltář postavit se schválením friesinského biskupa v jednom kláš. k. v *Mnichově* (podrobně → níže, München I. 4/) a že

také v *Burghausen* se po krátký čas nacházejí obrazy ve far. k. (sv. Jakuba), u kapucínů (nejspíš v kláš. k. sv. Anny) a v zám. kapli (nep. ve výše zmíněné hradní kap. sv. Alžběty) – podotkl, že by umístování obrazů na posvátná místa povolil, kdyby to schválila vyšší místa – k t. zprávě dne 26. V. 1705 přiložil baumburský probošt Doegger v *Mnichově* tištěné *Officium de sancto Joanne Nepomuceno* z 1704, sdělil, že je úcta rozšířena již v celém Bavorsku, především ve frýsinské, ale i salzburské diecézi, a podotkl, že by se odstranění obrazů neobešlo bez pohoršení u obecného lidu – nato salzburská konz. pod vlivem t. skutečností, které jí zjevně nebyly nemilé, 29. V. 1705 písemně sdělila své rozhodnutí, že napříště bude připouštět zřizování „desek“ ke cti, oltáře však tolerovat nebude

3/ při průzkumu úcty 1715 baumbur. probošt a arcijáhen Patritius II. Stöttner (ve fun. 1707-37) zjistil, že v jemu podřízené farnosti *Burghausen* se nacházejí obrazy (○) a dřev. sochy uv. i vně kostelů, pořizované ze soukr. zbožnosti osobami šlechtickými i z obecného lidu, a to od 1697

1/ L HAHNL 1979, 90; 2/ L HARNONCOURT 1962, 19 – HAHNL 1979, 90-91 (odpověď burghausen. faráře na pag. 91); 3/ R n. zpr. arcijáhna a probošta kláš. aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [41]) – L HAHNL 1979, 96 ← R zpr. téhož arcijáhna (AES, Akt 22/56, 193-199)

Burgkirchen an der Alz (BA, OB, Altötting)

ve fil. (k *Halsbachu*), později far. kostele sv. Jana Křt. na sl. hl. oltáři (dílo Stefana Reitera z *Ranshofen* z 1703) po bocích sochy sv. Jana Ev. (vl.) a SJN (vpr., stojící kanov. hledící na krucifix mírně pozdvihnutý v pr., s palmou v levici), obě v živ. vel., díla z poč. 18. st. pocházející z dílny Ferdinanda Oxnera v *Burghausen* – nepom. dřev. socha „na novém hl. ol.“ zde dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláš. aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [45]) – L LASFARGUES 1965, 252 (dat. sochy 1720) – *JN* 2001, 189 – I www.pfarverband-burgkirchen.de (*Alte Pfarrkirche St. Johann*) – de.wikipedia.org (*St. Johann Baptist (Burgkirchen an der Alz)*) – **pozn.:** pův. ol. obraz, nepochybně sv. Jana Křt., se nedochoval a byl nahrazen mar. obrazem, přeneseným z jiného místa

Burgsteinfurt (NW, Münster, Steinfurt)

na základě polit. vyrovnání mezi münster. biskupstvím a steinfurt. panstvím z 1716 bylo katolíkům v *Burgsteinfurtu* umožněno zorganizování míst. duch. správy a zbudování kostela, k němuž přenechala pozemek míst. vr., ovdovělá hr. Isabella Justine von Hornes, a jehož patrocínium snad již 1716 bylo münsterským a paderbornským biskupem Franzem Arnoldem von Wolff-Metternich († 1718) směřováno k SJN – kostel postav. 1721-24 – autoři plánů stavby bratři

Gottfried Laurenz Pictorius, architekt, a Peter ml. Pictorius, stavitel – stavebníkem kostela byl münsterský a paderbornský biskup Klement August Bavorský (ve fun. 1719 † 1761), který vydal pov. ke stavbě 21. VIII. 1720 – stavba dokončena 1724, kostel provizorně posv. a uveden k němu nově jmenovaný kat. duchovní, který zde sloužil první mši sv. 6. VIII. t. r. – zař. postupně doplňováno – k. slavnostně posv. 16. VIII. 1778, později stavebně upravován – na hl. průč. nad vs. nika s písk. sochou (kanov. s krucifixem v lv. a palmou v pr.) – nad vých. boč. portálem na čtyřb. podst. před kostelním oknem písk. socha, 1724 či 1722, aut. Johann Adolf Sasse – k t. vstupu do kostela vede přístupová cesta uvedená zděnou br. s boč. vstupy (nad branou kam. znak zřizovatele kostela)

E (ve spod. části niky se svatoján. sochou v průč.) S: *JOANNES NEPOMUCENUS / HUIUS TEMPLI PATRONUS* – (na kam. desce pod štítem průč.) I. pam. náp., poslední řádek: *TEMPLUM HOC EXCITARI FECIT ANNO MDCCXXII* – (vpr. na podst. sochy nad vých. vs. do kostela novější náp.) *WER VOR MENSCHEN / SCHWEIGEN KANN, / WEISS MIT GOTT / ZU REDEN.* – (pod erbem nad příjezdovou br. do areálu) *ANNO – 1724 – H* (ve štítě průč.) kam. erb zřiz., bisk. Clemense Augusta von Bayern – R několik návrhů stavby od G. L. Pictoria ve Stát. archivu Münster – L KNIRIM 1973, 66 – KRINS 1973, 49, 51, 54 – REINKE 1973, 70-71 – HEPPE 1973, 77 – STROOT 2001

Carlstadt viz *Düsseldorf*

Chiemsee, č. Chiemské jezero (oblast kolem jezera nyní zasahuje do BA, OB a do R, T)

- Arcijáhenství (ve stejnojmenné, v 19. st. zaniklé diecézi)

1/ na území ležícím v blízkosti centra zdejšího arcij. se na různých místech a v různých farnostech nacházely v jednom či druhém kostele podobizny (☼), hlavně provedené formou mědirytu nebo malované, dol. 1716

2/ v nejmenované f. tohoto arcij. se na boč. ol. sv. Šebestiána 1715 nacházel obraz

1/ R n. zpr. zdejšího arcijáhna a zároveň probošta kláštera aug. kanov. Herrenchiemsee, Jakoba V. Mayra (ve fun. 1691-1717), 23. III. 1716, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [32]); 2/ L HAHNL 1979, 95 ← R dobová zpr. (AES, Akt 22/56, 160-165)

Christlieger viz *Königssee*

Coblenz viz *Koblenz*

Coesfeld, do 20. st. psáno též Koesfeld (NW, Münster)

1627 zde jezuité založili řádové gymnázium – 7. XI. 1721 položil münster. světicí biskup Wilhelm Herrmann Ignaz Ferdinand říš. hr. von Wolff-Metternich zur Gracht (ve fun. 1720 † 1722) zákl. kámen k nové gymnaziální budově, která byla zasv. SJN a gymnázium obdrželo světcovo jméno – do zákl. kamene byl vložen obraz, další obrazy a relikvie, souhrnný seznam osob, které se slavnosti

zúčastnili, a obyvatel jez. koleje – dneš. měst. *Gymnasium Nepomucenum* navazuje na pův. jez. gymnázium

└ KRINS 1971, 317, 381 – KNIRIM 1979, 37 – └ www.nepomucenum.de – de.wikipedia.org (*Gymnasium Nepomucenum Coesfeld*)

Dettelbach (BA, UF, Kitzingen)

1/ na m. u radnice na Rathausplatz písk. socha: stojící kanov. s ležícím krucifixem na pr. ruce a s palmou v lv. – podst. čtyřb., dole do boků vydutý, vpř. zdobený kartuší ze dvou zkřížených palem, nahoře ukončenou korunkou – 1719

2/ na domě v Sackgasse 2 na dřev. konzole písk. socha: velice štíhlý stojící kanov., tělesné proporce podány zkrusleně (protáhlý krk apod.), na hlavě vys. biret, v pr. krucifix, v lv. palma – 17. st.

1, 2/ └ de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Dettelbach*); └ E (vpř. plintu) 1719 – (v kart. vpř. na podst.) └ LC

Dillingen an der Donau (BA, SCH)

v měst. far. k. sv. Petra socha, 1723

└ LAYER 1975, 210

Dinkelsbühl (BA, MF, Ansbach)

míst. karm. konvent ve svém k. sv. Kateřiny na sloupu nejbližší kazatelně k veř. účtě lidu vystavil obraz (☼), dol. 1715

└ nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r) – **pozn.:** po zrušení kláš. 1803 byl k. 1839 odstraněn a nazrazen 1840-43 novostavbou protest. kostela

Donauwörth (BA, SCH, Donau-Ries)

v bened. klášterním (po zrušení kláštera farním) k. sv. Kříže (1717-20) v rámci vnitřního zař. z 1723-35 vznikly ve 20. l. 18. st. dva malé boč. oltáře sv. Jana Křt. a SJN s tit. obrazy Křtu Páně a SJN od malíře Franze Ha(a)gena a se sochařskou výzdobou od sochaře Johanna Georga Bschorera z 1724-25

└ KAPS 2017, 68 – └ www.schwabenmedia.de/St-wolfgang/Romantische-strasse/Donauwoerth/Heilig-kreuz.htm - http://www.schwabenmedia.de/Kuenstler/Bschorer.htm

Dreesch/Driesch (NW, Rhein-Sieg, Siegburg)

místo původní, v 17. st. zničené kap. náležející k proboštví sv. Kříže položen 22. VI. 1722 zákl. kámen ke kapli (stavba 10,4 m dlouhá a 5 m šir., s polokruhovou apsidou, na zákl. kameni chron. 1722, nad vs. týž letop.), v níž oltář (s náp.) a ve vížce zvon (s chron. 1724) – zřiz. Franz Bernhard svob. p. von Westrem zu Gottendorf, opat siegburského bened. op. sv. Michaela (ve fun. 1706-1735), a siegburští dobrodinci

E (nad vs.) 1722 – (vespod oltáře) SUB FRANCISCO BERNARDO A WESTREM, ABBATE, ERIGEBATUR. – (na zákl. kameni) ERIGEBATVR SVB FRANCISCO BERNARDO WESTREM, ABBATE (= 1722) – (na zvonu) FRANCISCUS LIBER BARO A WESTREM DE GOTTENDORF, P.

T. *ABBAS ET DOMINUS IN SIEGBURG*. G. D. M. F. 1724. – └ KR 5. IV, 242 – LASFARGUES 1965, 268 – TORSY 1972, 323 (kaple), 324 (zvon) – KRÖGER 1992 – └ www.general-anzeiger-bonn.de/region/sieg-und-rhein/siegburg/Der-Alte-Friedhof-und-die-Nepo-muk-Kapelle-erzählen-Geschichte-article1419984.html – www.stadtarchiv-siegburg.de/web/stadtarchiv/00409/

Dreifaltigkeitsberg, samota s pout. k. (BA, NB, Dingolfing-Landau, Moosthenning, Rimbach)

v pout. kostele N. Trojice (stavba započala 1693, konsekrace 13. VI. 1714) boč. oltář: sl. arch. s kartuší upr. kladí, s 2 andílky po stranách této kartuše a s nást. zdobeným rozvilinami, oválným obr. sv. Antonína Pad. před P. Marií s Ježíškem a dvěma postranními vázami s umělými květinami – tit. ol. obraz: v místnosti s rudou draperií v pozadí stojí prostovlasý kanov. s jemně prosvítající ☼ kolem hlavy – dvěma prsty pravice se světec dotýká pektorálního křížku, hledí vzhůru k výjevu N. Trojice trůnící v nebesích a lv. rukou ukazuje na scenérii Svržení z m., vylíčenou v otevřené krajině v pozadí (na hladině řeky pod padajícím kanov. zářivý kruh z 5 hv.) – v místnosti u svěťce (v lv. partii obrazu) stojí stůl s bělostným ubrusem, na němž stojí krucifix, leží rozkvetlá bílá lilie a spočívá biret – pozadí místnosti dotváří přihrádka s knihami a závěsem – 1720

E (v kart. upr. kladí) St. / IOHANN v. NEP. – └ JN 2001, 214 – └ de.wikipedia.org (*Hl. Dreifaltigkeit (Moosthenning)*)

Dresden, č. Drážďany, hl. město spolkové země SA

1/ v době saského kurfiřta a zároveň pols. krále Fridricha Augusta I. alias Augusta II. Silného bylo již 1720 ve veř. král. dv. kapli v *Drážďanech* zvykem v den památky na jednom z oltářů vystavovat obraz

2/ katolíci v *Drážďanech* uctívali BJN hned na poč. 20. l. 18. st. – je dol. případ komorníka Hoffmanna, který na svém domě připravil výklenek pro sošku, to však vzbudilo nejprve nevoli jeho luteránských sousedů a následně pozornost úřadů, které zasáhly

1/ └ SEIFERT 1979, 116; 2/ └ COUFALOVÁ 2019, 102, 103 – TÁŽ 2021, 74

Duderstadt (NS, Göttingen)

pův. na m. u brány *Neutor*, nyní na nám. před bazilikou sv. Cyriaka kam. socha: na obláčku s okřídlenou and. hlavičkou vpř. stojí kanov. s herm. almucí a hledí na mohutný krucifix podpíraný pravicí, se zavřenou kn. v lv., se zlac. prvky (hřbet stránek kn., ocásky na almuci, lem rochety) – podst. dvoustupňový, hran., na kam. podezdívce, v hor. etáži vyvrcholený římsou vpř. upr. opatřenou výstupkem, pod nímž na čelní stěně rel. anděla držícího oběma rukama splývající nařazenou látku s náp. (okraje látky a náp. jsou zlacené) – 1724, aut. míst. sochař Ernst Merten (?), výraz tehdejších úzkých vztahů t. města s *Prahou*

E (na reliéfu látky na čelní stěně hor. části podst.) *S. IOANNES / NEPOMUCENE / FAMA / LABORANTIUM / PATRONE / ORA PRO / NOBIS* – L LÍBAL 1993, 342 (dat. 1722) – I www.kirche-duderstadt.de/kirchorte/duderstadt (*Basilika St. Cyriakus*) (dat. 1724) – nepomuki.pl/nepomuk/niemcy.htm

Dülmen (NW, Münster, Coesfeld)

v měst. far. kostele sv. Viktora socha, 1720

L KRINS 1971, 322, 377 – **pozn.:** k. zničen 21. a 22. III. 1945 a znovu postav.

Düsseldorf, hl. město n. spolkové země NW

ve frant. kláš. k. v citadele, v dneš. měst. části **Carlstadt**, dali míst. řeholníci 1707 um. sochu, kterou 1710 nahradili sochou sv. Jana Kapistrána

L BRZOSA 2001, 550

Ebensfeld (BA, OF, Lichtenfels)

most. socha, poč. 18. st., aut. připisováno sochaři Leonhardu Gollwitzerovi (1682-1746)

L WASCHKA 2011, 237

Ebnat (BW, Freiburg, Freiburg im Breisgau)

u m. (nyní zvaného *Nepomukbrücke*) přes řeku *Dreisam*, pův. severně na zač. Kartäuserstraße, od 1959 na opačném břehu, jz od t. mostu při Schwarzwaldstraße, stojí výklenková most. kaple: výklenek vyplňuje výšku celé kaple, po stranách pilastry, štít trojúhelný – ve výklenku stojí polych. socha (stojící kanov. s herm. almuci) – podst. sochy široký, trojosý, ve 3 etážích – ve střední etáži střední část zdobena korunovanou akant. kartuší s ov. erbem, níže akanty, boční osy t. etáže volutové – 1725, zřiz. míst. rodák Kasimir Anton bar. von Sickingen, mohuč. kanov. (* 1684, od 1743 kostnický biskup)

E (vpř. na podst. ve spod. etáži upr.) *DIVO / IOANNI NEOPOMUCENSIS / HANC STATUAM POSUIT / CASIMIRVS / EX BARONIBVS DE SICKINGEN* (= 1725) – (v hor. etáži pod světlem) *T (?) W M – H* (ve střed. části střed. etáže) erb zřiz. (5 bílých koulí) – I www.dreisamtal-online.eu (*Brückenkappelle des hl. Nepomuk – Freiburg-Ebnat* a *Glossar, Begriffe, Namen, Literatur*) – de.wikipedia.org (*Kasimir Anton von Sickingen*)

Edelstetten (BA, SCH, Neuburg an der Kammel)

v kláš. k. sv. Jana Křt. a Jana Ev. při konventu kanovnic (po jehož zrušení 1802 se k. stal far.) jsou nároží hor. patra kůru pro řeholnice zdob. bíle a zlatě štafirovanými sochami sv. Antonína Pad. s Ježíškem a SJN (stojící kanov. shlíží dolů a v jemně natažených rukou drží atributy, v pr. kříž, v lv. palmu) – díla vznikla nep. v době výstavby chrámu (1709-12)

I de.wikipedia.org (*St. Johannes Baptist und Johannes Evangelist (Edelstetten)*)

Eggeringhausen viz Mellich

Eichstätt, sídlo bis. (BA, OB)

v kryptě Vilibaldova chóru v katedrále Nejsv. Spasitele, P. Marie a sv. Vilibalda 1724 založil zdejší biskup Johann Anton I. Knebel von

Katzenelnbogen (ve fun. 1705 † 27. IV. 1725) kapli, t. r. ji opatřil oltářem a ustanovil ji za své pohřební místo a již následujícího roku byl do hrobky pod ní pohřben – o biskupově úctě svědčí retabulum zmíněného oltáře, kam. nástěnná deska vyvrcholená štítem s volutami (se spuštěnými festony), pod nímž v nice chráněné baldachýnem s drapérií stojí na konzole s and. okřídlenou hlavou socha (výrazně vystupující reliéf) kanov. sklánějícího hlavu ke křížovému, který drží spolu s palmou zpr. doleva – pod nikou na lv. straně klečí na polštářku biskup-donátor (s nepokrytou hlavou) a v modlitbě ke světcům spíná ruce s růžencem – na prot. straně leží rozměrný štít s donátorovým erbem – níže v ozdobné kartuši mezi konzolami vytesáno věnování – **pozn.:** ačkoliv náp. nese v roce 1724, retabulum bylo druhotně použito jako biskupův epitaf, aniž by byl na něm uveden r. biskupova skonu (1725)

E (v kart. pod spod. okrajem retabula) *In Honorem S. IOANNIS: Nepomuc. hoc monu: / mentum exstruxit et venerationi publicae exposuit / devot: cliens IOANNES ANTONIVS S: R: I: Princ: / & Episcopus Ejsfett: A° MDCCXXIV. / Orate pro Eo. – L BUCHNER 1937, 207 – I de.wikipedia.org (Johann Anton I. Knebel von Katzenelnbogen) – www.sueddeutscher-barock.ch/In-Bauherr/a-g/Eichstaett_Knebel_Katzenelnbogen.html*

Eiselfing (BA, OB, Rosenheim)

ve far. vikářském k. sv. Ruperta se na oltáři Sedmi svatých útočišť nachází vyobrazení (○) mezi ostatními světců téměř na konci, dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláš. aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. úctě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [45]-[46])

Elbroich viz Holthausen

Elsfeld (BA, UF, Miltenberg)

v Marienstraße u m. přes pot. *Elsava* před kam. stěnou, nahoře barokně prohnutou a opatřenou kovovou stříškou, kam. socha z červ. pískovce, při nedávné obnově polychromovaná: stojící kanov. otáčí vážnou tvář ke Kristu na kříži, který spolu s palmou tiskne k svému tělu a lv. ramenu, pravice zároveň spočívá na hrudi v modlitebním gestu, almuce herm. – hran. podst. s rámem na čelní stěně, z červ. pískovce – 1711, zřiz. Johann Thomas Bauer

E (vpř. na podst.) *S. IOANNES NEPO / MUCENUS MARTYR / Causæ & Famae / bonæ Patronus / Deo SanCtoqVe SVo / DeDICabat (= 1711) / I[...] & Sus[...]us / D. Ioēs Thom: Bauer. / CentGravo Amorbaci – pozn.:* do zídky, která obklopuje kaplici pro sochu, je vl. od sochy zazděn kam. znak z červ. pískovce, s dat. 1574, erb Daniela Brendela von Homburg, který t. r. dal postavit pův. m. přes pot. *Elsava*

Elspe (NW, Arnsberg, Olpe, Lennestadt)

münster. sochař Heinrich Ernst Breda dodal 1725 do far. k. sv. Jakuba Vět. nový boč. ol. spolu s Pietou a podobiznou v celkové ceně 221 říš. tolarů

└ KRINS 1971, 324, 377 – HEPPE 1973, 76

Emming viz *St. Ottilien*

Endsorf (BA, OB, Mühldorf am Inn, Kraiburg am Inn)

na boč. oltáři v k. sv. Jana Křt. vyobrazení, dol. 1715

└ n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [46])

Erbendorf (BA, OP, Tirschenreuth)

na nám. výrazně lidový žul. mar. sl., 1710, cca 4 m vys. dílo kteréhosi kameníka: na šir. podst. a menším čtyřb. postamentu (na každé str. s kart. s náp.) stojí čtyřb. pilíř s pseudokorintskou hlavicí (zdobenou okřídlenými and. hlavami), nad níž na nízkém postamentu stojí Madona jako královna s Dítětem – na stěnách pilíře více než 2 třetiny spodní plochy vyplňují haut-reliéfy stojících sv. osob (vpř. Šebestián, vl. arch. Michael s mečem a štítem s náp., vz. Antonín Pad. s Ježíškem, vpr. SJN jako kanov. s krucifixem zpr. doleva a palmou v pr.) – nad nimi drobné reliéfy (nad sv. Šebestiánem erb s klenotem, nad arch. Michaellem planoucí srdce s vytesanými písmeny, nad SJN kart. s náp.)

└ jen některé náp. se podařilo zjistit: (v kart. pod sv. Šebestiánem) *S·SEBASTIAN* – (v kart. pod arch. Michaellem) *ERZ·ENGEL / S·MICHAEL* – (v Michaelově štítu) *WER / IST / WIE / GOTT* – (na jeho brnění) *F / P / P / P* – (v planoucím srdci nad Michaellem) *MAW·S·G· / ·P* – (v kart. pod SJN) jméno – (v kart. nad SJN) snad právě zde letop. 1710 – └ *KKB* 2. X, 26 – *LASFARGUES* 1965, 183 – └ *de.wikipedia.org* (*Liste der Baudenkmäler in Erbendorf*)

Eresburg viz *Obermarsberg*

Eresing (BA, OB, Landsberg am Lech)

podle účtů kaple sv. Oldřicha ve f. *Eresing* (starobylá kaple s malým příbytkem při *Eresingu* stojící ve svahu nad jinou kaplí zbudovanou nad pramenem, Windacher Straße 20) obdržel 1680 truhlář Heinrich Hett 5½ guldenů za oltářík, který se 1975 uchovával na faře v *Eresingu* a představoval SJN s ☼* na *Vltavě* – z toho však nevyplývá, že by svatoján. vyobrazení pocházelo z 1680, ba je skoro jisté, že bylo do oltáříku vloženo později, neboť eresinská vrchnost, baron Johann Ulrich Füll (Fil), před 1695 Nepomuckého vůbec neznal, ba ani neslyšel jeho jméno (→ D.1, 112)

└ *LAYER* 1975, 199

Erharting (BA, OB, Mühldorf am Inn)

v k. sv. Petra a Pavla vyobrazení, 1713

└ n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [47])

Ettlingen (BW, Karlsruhe)

u radniční věže u mostu přes ř. *Alb* kam. socha, 1724

└ (vpř. na podst. kolem erbu) *I A F / H V C / 17 / Z A* – └ *H* (vpř. na podst.) erb se třemi trojlístky – └ <https://ka.stadtwiki.net/Nepomuk>

Euerbach (BA, UF, Schweinfurt)

do zdejšího vesnického simultánního kostela (pův. zasvěceného sv. Kosmovi a Damiánovi), užívaného od reformace místními evangelíky augsbur. vyznání a od 1711 též místními katolíky, posledně zmínění umístili v den Božího Těla (27. V.) 1717 za užití baldachýnu, velké korouhve, dvou lamp a krucifixu vyobrazení JN – evangelíci již předtím nelibě nesli, že katolíci začali užívat jejich kostel s dobrozdáním místní kat. vrchnosti (svob. pánové von Ingelheim, míst. majitelé 1706-33) a že se v něm postupně výrazněji projevovali a prosazovali, avšak výše popsaný projev kat. obřadnosti, spojený s umístěním podobizny katolíky uctívané osoby do prostoru jinak evangelického, evangelíky pobouřil – exces katolíků konsternoval obhájce evangelické strany, kteří si na toto jednání stěžovali – vzrůstající napětí vyřešila až další euerbašská kat. vrchnost výstavbou kat. zám. kostela sv. Michaela (1738-46), v němž se doposud na boč. ol. Křtu Páně nachází rokok. socha

└ *Alleruntertänigstes Vorstellungs-Schreiben* 1721, nepag. příl. k písmenu *P* (písemná stížnost euerbašských evangelíků) – └ <http://www.welt-der-wappen.de/Heraldik/aktuell/galerien3/galerie2062.htm> (Bernhard Peter, *Galerie: Photos schöner alter Wappen Nr. 2062 – Euerbach (Landkreis Schweinfurt, Unterfranken) – Die kath. Kirche St. Michael in Euerbach*) – *de.wikipedia.org* (*St. Michael (Euerbach)*)

Euerdorf (BA, UF, Bad Kissingen)

na starém m. (16. – 17. st.) přes ř. *Saale* písk. socha (stojící kanov. se otáčí ke krucifixu v lv., v pr. bývala asi kov. palma, na čtyřb. podst. vpř. volutová, rostlinami zdobená kart.), 1713

└ (vpř. na podst. v kart.) *SANCTUS IOANNES / NEPOMUCENUS / M: POENITENTUM / ET FAMA PERICLITAN / TIVM PATRONUS / 1713* – └ *de.wikipedia.org* (*Euerdorf* a *Liste der Baudenkmäler in Euerdorf*)

Eußenheim (BA, UF, Main-Spessart)

na m. přes ř. *Wern* socha z červ. písk. (stojící kanov. vztahující pr. k ústům v gestu mlčenlivosti, levicí podpírající krucifix směřující od hrudi) – pod sochou nízký volut. čtyřb. postament s rozv. kart. vpř., pod nímž hran. sokl s vel. rozv. kartuší vpř. – 3. VIII. 1726, zřiz. míst. farář, p. Keller, purkmistr a rychtář (?), a Anna Weissenbergerin

└ (vpř. na postamentu v kart.) *VersChWigener MVnD / St Ioannls In Seinen / BeIcht hören (= 1726)* – (vpř. na dol. podst. v kart.) *stIffter / Herr pfarr hIrr Herr / KeLler BVrger / MeI-ster GerIcht / VnD Anna WeIssen / bergerIn (= 1726) : 1726 / den-3-ten August* – └ *de.wikipedia.org* (*Liste der Baudenkmäler in Eußenheim*)

Fechsen (BA, SCH, Ostallgäu, Marktoberdorf)

v Bischof-Geiger-Straße kaple (jednoduchý prostor se sedlovou střechou a věžičkou s cibulovou bání a hodinami ve vr. průč.), 1727, uv. zařízení

└ LAYER 1975, 208 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Marktoberdorf*) – **pozn.:** ke kapli 1845 příp. sak.

Ferthofen (BA, SCH, Memmingen)

u m. přes *Iller* písk. socha (na oblacích stojící kanov. klade lv. na hrud', pravici drží krucifix s palmou, krucifix dole podpirá stojící andělek), poč. 18. st.

└ de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Memmingen*)

Franken, též Frankenland, č. Franky, hist. území v Německu v povodí Mohanu a střed. Rýna, z velké části náležející k dnešnímu Bavorsku, v menší míře k dalším spolkovým zemím (BA, BW, HN, TH)

v blíže neurčené sakrální stavbě ve *Francích zvonu* s lat. nápisy, přelítý 1722 ke slávě a cti Kristorodičky a k uctění svatých JN a biskupa Karla (tj. Bor.) – aut. zvonář Johann Adam Roth ve *Würzburgu*

└ (na zvonu) *GLorIæ aC honorI ChrIstIparæ, neCnon VeneratIonI / Ss. Ioannis NepoMVCenI & CaroLI epIsCopI (= 1722) / hoc æs campanum ruptura fissum refundi fecit / N. N. / anno / qVo / SilrpIs HazfeLDIano-RosenbergICæ hæres VLiIMVs obIt, (= 1722) / & / CoMItatVs reLICiVs abs IVrgIo Lineæ aCCessIt TraChenbergICæ. (= 1722) / oMnes gentes VenIent & aDorabVnt In ConspECtV tVo, (= 1722) Apoc. 15. v. 4. / In honorem B. V. Mariæ me fudit Joannes Adamus Roth HerbiPOLI ←* └ GROPP 1744, 825 (náp.)

Frankfurt am Main, č. Frankfurt nad Mohanem, od 1372 svob. říš. město, 1147-1806 místo většiny voleb a 1562-1806 i místo korunovací císaře Sv. říše říms. (HN, Darmstadt)

v karm. k. sv. Marie oltář SJN a Navšt. P. Marie a sv. Anny, 1703

└ VON LERSNER 1734, 192 – SEVERUS 1763, 91 – **pozn.:** karm. klášter byl spolu s k. zruš. 1803

Frauenalb (BW, Karlsruhe, Marxzell)

v areálu kláštera kanovnic (n. *Damen-Stift*, zruš. 1803) dala 1725 abatyše Maria Gertrud von Ichtersheim či Ichtratzheim (ve fun. 1715-61) při m. přes ř. *Alb* postavit kam. (dnes polych.) sochu (stojící kanov. shlíží na krucifix, jež drží v pr., kdežto v lv. třímá palmu) – hranolový podst. skulptury dala vpř. ozdobit svým erbem zasazeným do ov. rámu (na dalších stěnách podst. ozdobné rámy)

└ (vpř. na podst. v rozích vně ov. rámu) *F / A / I7 / Z5 – H* (vpř. na podst. v rámu) erb zřiz. – I de.wikipedia.org (*Frauenalb*)

Freudenberg (BW, Stuttgart, Main-Tauber-Kreis)

u far. k. sv. Vavřince socha (stojící kanov., v pr. krucifix s palmou, lv. na hrudi s namířeným ukazováčkem) z červ. písk. (?), na hran. podst.,

jehož římsa vz. vystupuje natolik, že se zdá, že památka pův. stávala jinde, snad zasazena do pažení m. (městem protéká ř. *Main*) – 1714

└ (vz.) dat. 1714 – └ *KGB* 4. I, 110 – LASFARGUES 1965, 250 – I mapio.net/pic/p-74170283

Freystadt (BA, OP, Neumarkt i. d. OPf.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla zlac. kalich s 6 medailony na noze a kupě, P. Marie, sv. Petra a Pavla, Jana Křt., Jana Ev., JN a Aloise – augsburský punc, mistrovská značka (pes?) – cca 1725

└ *KKB* 2. XVII, 91-92 – LASFARGUES 1965, 277

Fritzdorf (NW, Köln, Rhein-Sieg-Kreis, Wachtberg)

ve far. k. sv. Jiří (1718-24), posvěceném 23. IV. 1724 (v den patr.) Michaellem Kuellem, opatem prem. kláštera *Steinfeld*, byl t. r. posvěcen boč. oltář ke cti Matky Boží a sv. Šebestiána, Vavřince, Donáta, Rocha, Apolény, Terezie a JN

└ TORSY 1972, 324 – I de.wikipedia.org (*St. Georg (Fritzdorf)*) – **pozn.:** barok. zař. po 1900 nahrazeno novogotickým

Fulda (HN, Kassel)

v nice nároží prvního patra domu v Rittergasse 4 kam. socha: stojící kanov. v herm. almuci se sklání ke krucifixu, který drží (zl. dopr.) obrácen k sobě téměř ve vodorovné poloze a přes hrud' má položenou palmu – sochou si t. svůj dům 1707 vyzdobil jeho majitel, arch. Johann Dientzenhofer (1663-1726), který budovu vystavěl pro sebe a svou rodinu – pobýval kdysi v *Praze* (jistě již 1678 a ještě 1685), v Čechách nabyt stavitelských vědomostí a zkušeností (snad se svým starším bratrem, slavným arch. Kryštofem), cca 1696 byl povolán do *Bambergu* a 1700 se dostal do *Fuldy*, kde jej čekaly významné stavitelské zakázky – že by byl SJN jeho křestním patronem, jak se někdy tvrdí, a proto že by světci na svém fuldském domě dal umístit sochu, je vysoce nepravděpodobné, spíše si SJN zvolil za svého ochránce až během pobytu v *Praze*

└ vanderkrogt.net (*Statues – Sankt Johannes von Nepomuk – Fulda*) – <http://www2.hs-fulda.de> (*Der Heilige Johannes Nepomuk – Bonifatiusplatz*) – de.wikipedia.org (*Johann Dientzenhofer*)

Füssen (BA, SCH, Ostallgäu)

sochař Anton Sturm (1690-1757) vyzdobil průč. svého domu a zároveň sochařské dílny v dneš. Brunnengasse č. 18 nad portálem kam. relieřem svého sv. patrona Antonína z Padovy (vpr.), který v úctě klečí a spíná ruce před P. Marií s Dítětem (vl.), sedící na oblacích (podpíraných 2 okřídlenými and. hlavami) a kladoucí nohu na pŕlměsíc s lidskou tváří – do pozadí za sv. Antonína vytesal Anděla strážce, jenž lv. rukou chrání mužskou postavu, snad aut. samého, jemuž pravici ukazuje do nebe – poslední sv. osobou výjevu je JN, polopostava kanov. za Mariinými zády, s malým krucifixem v pr. a ukazováčkem levice na ústech

v gestu mlčenlivosti – před sv. Antonínem leží rozevřená kn., do níž je vložena lilie a na stránky vtesán letopočet s iniciálami (1724 a jméno aut. a zároveň dárce) – Sturm tedy do působivého sochařského výjevu mezi své osobní ochránce zařadil světce z Nepomuku

E (v kn. před sv. Antonínem, na lv. stránce) 1724 – (t. na pr. stránce) A~ST (= Anton Sturm) – L PÖRNACHER 1993, 27 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Füssen – Anton Sturm (Bildhauer)*)

Gars am Inn (BA, OB, Mühldorf am Inn)

- Arcijáhenství

arcijáhen Gelasius Ludwig, probošt kláštera aug. kanovníků v *Garsu* (ve fun. 1698-1742), podal na základě zpráv jednotlivých farářů tohoto území (bylo zde asi 40 far)^{a)} 1715 celkovou písemnou zpr. o zdejší úctě a památkách – z jeho povšechných sdělení vyplývá, že se vyobrazení v t. arcij. nacházela v 10 far. kostelech, v 6 kostelech fil. a ve 4 kaplích, dvakrát na m. přes ř. *Inn* a na dalších místech^{b)} – většinou se jednalo o vyobrazení mal. na desce, šestkrát šlo o sochu vyřez. ze dřeva, většinou se ☉^{c)} – nejstarší zobrazení pocházelo z 1702, další se svým stářím řadila do 1705, 1708, 1709, na dvou místech byla vytvoř. 1713^{d)}

a) L HAHNL 1979, 96 – b) R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kanovníků v *Garsu*, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. úctě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [46]) – c) R t., pag. [46]-[47] – d) R t., pag. [47]

Geisa (TH, Wartburgkreis)

na m. přes ř. *Ulster* kam. socha (stojící kanov. hledí před sebe, drží kříž zl. dopr. a v lv. palmu) na hran. soklu s al. znakem a dat. vpř. – 1717, zřiz. Johann Philipp von Ketschau a Maria Magdalena von Friesehausen

E (vpř. na soklu) 1717 – (t. níže pod erbem heraldicky vpř.) *Johann Phil / v. Ketschau*: - (t. pod erbem heraldicky vl.) *Mar: Magd / v. friesehausen* – H (vpř. na skolu pod letop.) al. znak se společnou korunou – L *Geisa Point-Alpha-Stadt, Stadtführer* 2017, 20 – **pozn.:** nyní socha stojí opodál m.

Geiselbullach (BA, OB, Fürstenfeldbruck, Olching)

zám. kaple, barok. sálová stavba s odsazeným chórem – 1726-27, zřiz. míst. vr. (od 1724) a stavebník zdejšího zámku Johann Adam Geisler von Geislbuellach, dv. komorní rada kurfiřta Maxmiliána II. Emanuela Bavorského († 26. II. 1726), a jeho choť Maria Anna, roz. Bibing von Arlon – uv. oltář s obrazem (7*, 19. st.?) a pam. deska s mram. orámováním

E (na pam. desce) *Dise Capellen / Ist vor allen Zur grösserer Ehr Gottes vnnd / deß Heilig: Glorwürdigen Martyrers Joan̄is / Nepomuceni in Anno 1726 von mir Jo- / hann Adam Geisler von Geislbuellach Sr: / Churfürst: Drll: in Bāȳrn rc rc Hof Cammer Rhat / Ober Cassarmen: vnd Hautb Magazins Ver / waltern in München dan meiner Ehe Consortin / Maria Anna eine gebohrne Bibing von*

*Arlon / Nachdeme ich von Ihro Churfürst: Drt: in Bāȳr̄ Max / Emanuel hochstmildster gedachtnus, dises öde spa / tium per. 29.6 Tagwerck. den 6 Martij Ao 1724. / durchgehends Zu Nidergerichtbarkeit kaufflich / (:eingethon:) von grund auferbauet, vnd sodan / Zu erwünschter Fruchtbareit dancknemist ge., / bracht worden. Gott gebe durch die Mach- / tige Vorbitt deß Heil: Joannis Nepomuce / ni seinen Göttlichē – Seegen wende al- / les Vngewitter v: - schädliche Zue- / fühl hier von – in Gnaden ab / vnd lasse disē – Grund Zu sei- / ner: vnd seines / Heil: Ehr, dan / denen Besizer̄ – Zu ihrem Zeit- / tlich vnd Ewi – gen Heyl er- / spriessliche – Frucht brin- / gen. – Amen. – H (ve spod. části pam. desky) erb zřiz. – L JN 2001, 190 – I de.wikipedia.org (*St. Johann Nepomuk (Geiselbullach)*) – **pozn.:** fresky v kapli namaloval další míst. pán, malíř Johann Adam Schöpf, cca 1757 (v chóru anděl, v lodi Oslava SJN v nebesích), a věž byla k průč. příp. 1816 za míst. pána Aloise Sabbadiniho*

Geldersheim (BA, UF, Schweinfurt)

pův. umístění nejisté, později na sev. okraji obce u domu ve Würzburger Straße č. 30, nyní na dalším místě písk. socha: kanov. s výrazně vys. biretem, s křížem držným zl. dopr., s palmou u levice – na hran. podstavci vpř. rozvilinová volut. kart. – 14. IV. 1713, zřiz. Albert Schmitt a jeho choť Margareta, k Boží cti

E (vpř. na podst. v kart.) ANNO 1713 DEN / 14. APRIL HAT DER EHR- / SAME ALBERT SCHMITT / VND MARGARETA SEINE / EHELICHE HAVSFRAV / DIESES BILD GOTT ZV / EHREN AVFRICHTEN / LASSEN – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Geldersheim*) – www.geldersheim.de (*Nepomuk-Bildstock*) – www.bildstockzentrum.de (*Nepomuk-Bildstock, Geldersheim / 1713*)

Gemünden am Main (BA, UF, Main-Spessart)

na starobylém kam. m. přes ř. *Saale* písk. socha disproporčního provedení: stojící kanov. postarší tváře s vráskami, s výrazně vys. biretem na hlavě, s křížem držným zpr. doleva a s palmou v pr. – podst. krychlový, vpř. zdobený al. znakem a nápisy – 1711, zřiz. Johann Philipp Franz Heinrich, míst. sklep mistr, s manželkou Marií Annou Magdalenou, dcerou tehdy již † gerolzhofského fojta Johanna Adama Ravena (odtud „mluvící“ znamená havrana v erb) a Marie Agnes Evy roz. Schelfové, ze známé volkašské patricijské rodiny – příležitostí k osazení sochy mohla být svatba jmenovaných donátorů, která se uskutečnila v *Gemünden* 15. VI. právě onoho r. – stojí za zmínku, že matka donátorky, Maria Anges Eva, se podruhé vdala nedlouho předtím, 12. I. 1711 – její nový manžel, člen další velké patricijské rodiny z *Volkachu*, würzburgský komorní rada Johann Georg Balbus, který figuroval jako svědek při sňatku své pastorkyně, měl z prvního manželství mj. syna Johanna Philippa (* 1671), který od 1700 působil v *Praze* jako právník na tamní České apelaci – je to jedna ze souvislostí, které mohly přispět k zbudování svatoján. pomníku na gemündenském

m. v rané fázi rozvoje nepom. úcty v *Dolních Frankách*

E (na podst. vpř. po stranách klenotů v přilbách al. znaku) [...] (klenoty) *PHILIPPUS / FRANCISCUS* (klenoty) *HEINRICH / CELLARIUS* (klenoty) *HUIUS:LOCÍ* – (na pás pod al. znakem) *MARIA-ANNA-MAddALEN UXOR-IPSIUS 1711*: – H (vpř. na podst.) al. znak zřizovatelů – L 1956/2016 *Festschrift* 2016, 26-28 – LÍBAL 1993, 340 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Gemüinden am Main*) – **pozn.:** v 50. l. 20. st. byla socha při dopravní nehodě poškozena autem a přemístěna do chodby při měst. far. k. sv. Petra a Pavla, na m. zůstal originální podst., na který byla osazena kopie pův. sochy

Gescher (NW, Münster, Borken)

1/ ve far. k. sv. Pankráče dřev. socha, mezi 1710 a 1720, aut. připsáno Johannu Rendelesovi (1666-1714)

2/ písk. socha, dat. (mylně) 1703, ve skutečnosti z doby počínající 1713, kdy vstoupili v manželství zřiz. t. památky Johann Kettelack a Maria Elisabeth von Diekhusen

1/ L KRINS 1971, 328, 377; 2/ E dat. 1703 – H al. znak zřiz. – L KRINS 1971, 328, 378 – **pozn.:** socha stála pův. na m. přes *Berkel* před domem *Hall*, po obn. byla přenesena k malému rybníku

Grabenstätt (BA, OB, Traunstein)

1/ ve far. k. sv. Maximiliána malba na jedné krásné velké desce (☼), zavěšená poblíž hl. ol., 1710, zřiz. Franz Antoni svob. p. von Ehing

2/ v kap. zesnulých zavěšena krásně mal. deska, dol. 1715

3/ na baronském zámku v obytné síni visí obraz (☼), dol. 1715

4/ při sil. do *Traunsteinu* vel. sl. s křížem, obrazem a klekátkem, 1714, zřiz. výše zmíněný p. baron

1/ R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kanovníků v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [43]-[44]); 2-4/ R t., pag. [44]

Grafengars (BA, OB, Mühldorf am Inn, Jettenbach)

ve fil. k. sv. Michaela (k f. *Grünthal*) vel. deska s obrazem, 1706 či 1705

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [45])

Grasmannsdorf (BA, OF, Bamberg, Burgebrach)

na starodávné hranici bamber. biskupství jižně od *Grasmannsdorfu* překonává silnice třemi můstkami potok *Rauhe Ebrach* a jeho blízké okolí, vytvářející nízkou hráz – tomuto místu se říká již od 1714 *Nicolaibrücke*, pak též *Clesbrücke* nebo *Heiligenbrücke*, protože je zde silnice lemována řadou písk. soch světců – nejstarší z nich jsou sochy sv. Mikuláše a SJN z 1715, díla v *Bambergu* působícího dv. sochaře Johanna Nikolause Resche (1660-1716) – od *Burgebrachu* ke *Grasmannsdorfu*

stojí sochy po lv. str. silnice v t. pořadí: sv. Kilián, sv. Mikuláš (dat. 1715), (za můstkem přes *Rauhe Ebrach* poblíž SJN (dat. 1715, s erbem zřiz.), sv. Wolfgang (asi 1724), sv. Otto (1734), sv. Jindřich a sv. Vít (1739) – SJN je zde představen jako stojící kanov. hledící na krucifix, jež drží zpr. doleva a obrací jej k divákovi – hran. podst. svatoján. sochy je podobný soklům ostatních soch a je vpř. opatřen nahoře jménem svěťce a níže erbem zřiz., který velmi připomíná erb na podst. sochy na *Obere Brücke* v *Bambergu* (→ výše, t. 9/), ale namísto klenoty má na přilbě jen tři pera a iniciály na páskách po stranách přilby jsou již nečitelné – pod erbem je v rámu náp.

E (vpř. na podst. sochy nahoře) *Johanes Nep.* – (t. níže pod erbem) *PRO / HONORE / DEI ERECTA / SIT PRÆSENS / STATV IO / NIS NEPO / MVCENI / 1715* – L WASCHKA 2011, 225 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Burgebrach*) – www.brauerei-kaiser.de (Bruno Neundorfer, *Die Brückenheiligen von Grasmannsdorf*, 1975) – <http://burgebrach.kirche-bamberg.de/kirchen/kapellen/heiligenfiguren-der-bruecke-bei-grasmannsdorf/> (*Die „Clesbrücke“ – Der Heilige Johannes Nepomuk*)

Greven (NW, Münster, Steinfurt)

socha, 1727

L KRINS 1971, 330, 379 – **pozn.:** socha byla nahrazena novější

Großheubach (BA, UF, Miltenberg)

na m. přes pot. v Parkstraße polych. písk. socha, umístěná na hor. zbytku čtyřb. podstavce, osazeného na zídce mostu – do zídky pod sochou osazena zbylá kam. deska z červ. pískovce s ov. kartuší ve tvaru věnce svázaného nahoře stuhou – socha zezadu přidržována ozdob. kutou mříží – 1727, zřiz. M. E. K.

E (v kart. ve zbytku podst.) *IN HONOREM / DIVI IOANNIS / NEPOMUCENI / ANN DOMINI · 1383 / PRAGÆ EX PONTE / DEIECTI / EX VOTO EREXIT / · M · E · K · / ANNO SALUTIS / NOSTRÆ* – (pod kartuší po str.) 17 – Z7 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Großheubach*)

Grünthal (BA, OB, Mühldorf am Inn, Unterreit)

ve far. k. sv. Ondřeje vel. deska s mal. obrazem, 1706 či 1705

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [45])

Günther (BA, OB, Weilheim-Schongau, Bernbeuren)

na samotě se 3 selskými dvory kaple (jednoduchá stavba s odsazenou apsidou), zřiz. 3 míst. sedláci, 1728-32, jehlancová vížka ve štítu z doby obnovy kaple 1888 – uv. z doby stavby pentlový štuk, polych. dřev. oltář se 4 tordovanými sl., se 2 sochami sv. biskupů po stranách, reliéfem Ducha sv. v nást. a obrazem: na oblacích klečící prostovlasý kanov. hledí do nebe k Bohu symbolizovanému trojúhelníkem s hebrejským jménem *JHVH* – svěťce k pohledu do nebe zve

letící anděl, v pozadí čtyři okřídlené and. hlavy – světec Bohu v pozdvihnuté pr. nabízí svůj jazyk ozářený aureolou 5*, andílek na oblaku vl. na svěťce ukazuje a drží palmu, další 2 andělci podpírají rozevřenou kn. (s obr. P. Marie s Ježíškem na právě otevřené stránce), již světec svrchu uchopuje levicí – vl. dole scéna Svržení z m. – nad vít. obloukem kaple ve výřez. akant. kartuši náp.

E (v kart. nad vít. obloukem) *DEO ET / S. IOANNI / NEPOMUCENO* – L LAYER 1975, 208 – I de.wikipedia.org (*St. Johann Nepomuk (Günther)*) a *Liste der Baudenkmäler in Bernbeuren*) – www.bernbeuren.de (*Kirchen und Kapellen von Bernbeuren – Nepomukkapelle – Günther*)

Günzburg (BA, SCH)

v době, kdy t. město bylo součástí Předních Rakous (*Vorderösterreich*), dal c. k. správce zdejšího zem. fojtství Johann Paul Venerand von Volmar 1728 zde v k. P. Marie (*Frauenkirche*) postavit oltář

L LAYER 1975, 206 – I de.wikipedia.org (*Frauenkirche (Günzburg)*) – **pozn.:** oltář byl nep. zničen při vel. požáru kostela 1735

Habach, dř. Häbach (BA, OB, Weilheim-Schongau)

ve far. (kdysi též koleg.) kostele sv. Oldřicha zvon s reliéfy sv. Maří Magd. a SJN, 1722 v t. místě posvěcený prelátem z kláštera *Polling*

L GAILLER 1756, 155

Hafenlohr (BA, UF, Main-Spessart)

u m. přes *Hafenlohr socha* z barev. pískovce (na nízkém plintu a postamentu, vpř. zdobeném rozvilinami a květinami) na nov. zděném čtyřb. podst. – 1728 – prot. k s. Krista nesoucího kříž, 1729 – zřiz. obou soch míst. obyvatel Jakob Mähling († 1736 ve věku 78 l.)

E (vpř. na plintu) *S. IOANNES NEPOMVCENVS / BESCHVTZER· DER EHRN (?) 1728* – I de.wikipe dia.org (*Liste der Baudenkmäler in Hafenlohr*) – www.hafenlohr.de (*Barocke Brückenfiguren*)

Hallerndorf (BA, OF, Forchheim)

na c. do *Schlammersdorfu* na druhé str. mostu přes *Aisch* v místě zvaném *Am Nepomuk* v *Klein-Hallerndorf* písk. socha (čtyřb. podst., na něm čtyřb. volut. postament), 1722

E (na podst.) 1722 – (t.) *Renov. 1822* – I de.wikipe dia.org (*Liste der Baudenkmäler in Hallerndorf*) – hallerndorf.de (*Flurdenkmäler in der Gemeinde Hallerndorf*)

Havixbeck (NW, Münster, Coesfeld)

při zámku *Haus Havixbeck* jeho majitelé Christoph Bernhard říš. svob. p. von Twickel (1654-1719) a jeho choť Anna Franziska Sybilla roz. von Droste zu Senden (1649-1730) dali 1710 postavit výkl. kapličku: na šir. čtyřb. podstavci hluboký výklenek se zdob. postranicemi a reliéfem stojícího kanov. hledícího na krucifix, který drží zl. dopr. a má jej podložený mohutnou palmou – jde o jeden z nejst. projevů úcty ve Vestfálsku

E (vpř. na podst.) *Bitte für uns Sancte Joannes Nepomucene / um das wir würdig werden der Verheißung[en] Christi. / Gebett / Allheyliger Ewiger und Barmhertziger Gott Verleyhe / Gnädiglig Damit wihr durch die Verdienste der H. Joannis / Nepomucene unter Vertrauen Setzen durch Seine [...] / Fürbitt von aller Zeitlich und Ewiger sünde und schand / in diesen und zukünfftigen Lebend absonderlig aber in / dieser und aller unserer Befohrstehender gefahr Barm / hertzlig Errettet werden durch Jesum Christum deinen / lieben Sohn Welger uns durch den Smeichligen Todt / des Creutztes Erlöset hatt und mit dier Glorwürdig / lebet und Regirt in Einigkeit des H· Geistes Trosters / der Betrübten Gott Von Ewigkeit zu Ewigkeit Amen. / Vatter uns. Aue Maria* – (na boč. stěně nad erbem) 1710 – H (na boč. stěně) al. znak zřiz. – L KRINS 1971, 335, 379 – I www.heimatverein-bork.de (*Jahrgang 2017, März 2017 – Der heilige Nepomuk*) – de.wikipedia.org (*Christoph Bernhard von Twickel*)

Helfant (RP, Trier-Saarburg, Palzem)

u domu v *Brückenstraße* č. 15 socha, označená letop. 1726, v kaplovém výklenku z 1913

L KR 15. III, 92 – LASFARGUES 1965, 285 – *Nachrichtliches Verzeichnis der Kulturdenkmäler, Kreis Trier-Saarburg 2020, 48*

Herlheim (BA, UF, Schweinfurt, Kolitzheim)

při barok. přestavbě far. k. sv. Jakuba Vět., uskutečněné 1717-23 podle návrhu würzburského dv. stavitele Josepha Greissinga († 1721) díky finanční podpoře würzbur. biskupství a cist. opatství v *Ebrachu*, byla do barok. zarámované niky nad vnějším, rovněž barokně vyzdob. vs. k točitému schodišti do věže 1720 postav. kam. socha (stojící kanov. s krucifixem zpr. doleva a palmou v pr.) na nízkém postamentu (hor. lišta ostění vchodu pod svatoján. sochou je upr. opatřena rozvilinovou ov. korunovanou kartuší, v níž je motiv květiny)

L LASFARGUES 1965, 253

Herzfeld (NW, Arnsberg, Soest, Lippetal)

poblíž vsi u usedlosti šlechticů von Ketteler písk. socha (stojící kanov. na čtyřb. podst.), cca 1700, zřiz. von Ketteler

E (vpř. na podst. pod erbem novější náp.) *Errichtet um 1700 / Sankt Johannes Märtyrer / Du pflichtgetreuer Beichtiger / bewahre uns vor Wassersnot / Steh uns bei in unserem Tod / Erneuert 1947* – H (vpř. na podst.) erb rodu von Ketteler – L KRINS 1971, 336

Hettigenbeuern (BW, Karlsruhe, Neckar-Odenwald-Kreis, Buchen (Odenwald))

pův. na můstku přes *Morre socha*, 1728, zřiz. mlynář Hans Jörg Schwab

E (vpř. postamentu p. s. vl.) *HANS / JORG* – (t. vpr.) *SCHWAB / 1728* – (vpř. na dol. čtyřb. podst.) 1949 – H (vpř. postamentu pod s. upr.) mlynářský znak (půl mlýnského kola) – I www.rnz.de/nachrichten/*(Morretal: Per pedes durch die „Tabakmetropole“ – Vom Götzenturm bis zu den Köhlerplatten – Eine Rundwanderung durch Hettigenbeuern und das Morretal)* – **pozn.:** pův. sochu z 1728 shodil 1945

tank do Morre, nyní je v okr. muzeu, byla nahrazena sochou z umělého kamene, která se brzy začala rozpadat – 1990 byla na m. um. nová socha od umělce Rainera Englerta, a ta se nyní nachází opodál mostu

Hilpertsau (BW, Karlsruhe, Rastatt, Gernsbach)

u m. (*Hilpertsauer Brücke*) polych. kam. socha (stojící kanov. hledí ke krucifixu v lv., pravice na hrudi, herm. almuce) na čtyřbokém, dole vydutém podst., vpř. s kartuší – 1706

Ě (vpř. na podst. v kart.) náp. – I www.gernsbach.de/pb/Lde/3595033.html (*Neuer Kopf für Nepomuk-Denkmal*) – kath-gernsbach.de (*Wegkreuze und Bildstöcke*)

Hirschbrunn (BA, SCH, Donau-Ries, Auhausen)

na malém prostranství před zámek písk. socha (stojící kanov. v nadživ. vel., na čtyřb. podst.), 1728

Ľ KÖNIG 1995, 582, 584 (obr. 2) – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Auhausen*)

Höchstadt an der Aisch (BA, MF, Erlangen-Höchstadt)

v t. městě, které bylo v 18. st. součástí držav bamberské kanov. kapituly a bamberských biskupů, vztyčil uroz. p. Christoph Marschall von Ostheim se svou chotí Annou Marií, roz. svob. paní von Schrottenberg, 2 kam. sochy – na tyto zřizovatele poukazují al. znaky na podstavcích obou svatoján. soch, v případě druhé sochy i sdělení na internetu – Christoph Marschall von Ostheim byl vrchním úředníkem zdejšího cír. pan. 1712-33 a jeho choť † 1730, kterýmižto údaji je vymezena doba vzniku obou památek (1712-30) – slohový rozbor skulptur poukazuje na dřívější provedení u první sochy, navíc je při t. pomníku použit stejný typ podst. jako u sochy na m. v *Bambergu* (→ výše, t. 7/), která vznikla 1705-15 – vznik druhé höchstadtské sochy je kladen do 1720 (nebo i do doby cca 1750, což je však vyloučeno), svým pojetím památka může pocházet z 20. l. 18. st. – jisté je, že po 1730 obě sochy nevznikly, neboť v té době byla manželka zřizovatele již mrtvá^{a)} – popis uvedených soch:

1/ v jádru města na Hauptstraße: stojící kanov. poněkud toporného postoje obrací hlavu ke krucifixu, jež drží zpr. doleva – hran. podst. s pilastry zvýrazňujícími nároží, vpř. ovál s vytes. al. znakem pod korunou

2/ na starobylém písk. m. přes říčku *Aisch*: stojící kanov. se štólou na rochetě hledí na krucifix držení zl. dopr. – čtyřboký, dole baňatý podst. je vpř. zdoben tím samým al. znakem pod korunou a spočívá na základně na vystupujícím kam. pilíři mostu

a) ke zřizovatelům: Ľ BIEDERMANN 1748, *TABVLA CLXXV.* – BIEDERMANN 1749, *TABVLA CCCXLII.* – VON KROHNE 1776, sl. 321 – HAAS 1819, 419 – I www.nordbayern.de/region/hoechstadt (Manfred Welker, *Kur auch für Nepomuk – Brücken-Heiliger wird mit Aischbrücke saniert* – 04. 07. 2009); 1, 2/ I www.schoener-reisen.at (*Sankt Nepomuk der Brückenheilige – Teil 4 – 1. Dezember 2017 – Höchstadt an der Aisch, Bayern, Franken – 2*

Nepomuks) (dat. druhé sochy do 1720); 2/ I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Höchststadt an der Aisch*) (dat. cca 1750) – www.hoechststadt.de (*Sehenswürdigkeiten – Alte Aischbrücke*) (dat. cca 1750) – mapio.net (*Höchstadt an der Aisch*) (dat. 1720)

Hohenwart (BA, OB, Pfaffenhofen a. d. Ilm)

v klášteře benediktinek v míst. části **Klosterberg** v příbytku abatyše Coelestiny Zeller (ve fun. 1679-1700) velmi vkusně mal. obraz – dol. 1698

R I. zpr. zповědníka klášteřa benediktinek v Kühbachu (NA, ČDK, kn. 117, fol. 253^r), která se stala přílohou k textu theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), jenž ji spolu se svým doprovodným dopisem zaslal z Mnichova do Prahy Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265) – I de.wikipedia.org (*Kloster Hohen wart*)

Holthausen (NW, Düsseldorf)

pro veř. zám. kapli P. Marie a SJN při zámku **Elbroich** (*Haus* či *Schloss Elbroich*) získala míst. vr. privilegia od papežů Inocence XIII. (ve fun. 1721 † 1724), Benedikta XIII. (ve fun. 1724 † 1730) a dalších papežů (později uváděno pouze svatoján. patrocinium kaple) – tou dobou byli majiteli zámku Maria Constantia hr. von der Horst, roz. von Rottkirchen (od 1715 vdova, † 1744) a její syn Ferdinand hr. von der Horst (1707 † 1756)

Ľ VON MERING 1836, 97, 101 – TORSY 1972, 323 – BRZOSA 2001, 552-555

Holzen (BA, SCH, Augsburg, Allmannshofen)

v Klosterstraße, před hl. vstupem do býv. klášteřa benediktinek *Kloster Holzen* (zruš. 1802) písk. socha: kanov. s rozevlátou rochetou stojí lv. nohou na stupínku, zaklání hlavu a tvář otáčí ke krucifixu (snad novějšímu, kov.), který si opírá o pr. rameno – podst. nyní novodobý, žul., čtyřb., konkávní s ov. rámem s náp. vpř. – 1722

Ě (v ov. rámu vpř. na podst. novodobý náp.) *Johann / Nepomuk / schütze uns / vor allem / Schaden / 1722* – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Allmannshofen*)

Holzheim (nejspíše obec v BA, SCH, Donau-Ries)

míst. pán bar. von Hechenkirchen měl v úmyslu v míst. far. kostele (Naneb. P. Marie), náležejícím k augsburské diec., postavit oltář se sochou, k čemuž se snažil získat pov. augsburské konzistoře – dol. 1698

R I. zpr. Thomase Huebera, zповědníka klášteřa benediktinek v Kühbachu a tamního faráře (NA, ČDK, kn. 117, fol. 253), sestavená na základě ústního sdělení jmenovaného p. barona – t. písemnost se stala přílohou k textu theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), jenž obojí zaslal z Mnichova Barthelovi do Prahy se svým doprovodným dopisem z 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265)

Hövelhof (NW, Detmold, Paderborn)

při loveckém zámku paderbornských biskupů (1661) na území jejich diecéze kostel Neposkvr. P.

Marie a BJN, později jen SJN – 1706, zřiz. míst. vr., paderbornský a münsterský biskup Franz Arnold von Wolff-Metternich zur Gracht (paderbornský biskup od 1704, münster. biskup od 1706-7, v obojí fun. do † 1718) – 1715 při kostele zřízena duch. sp., za sídlo duch. správce sloužil zmíněný lovecký zámek – z pův. kostela se dochoval polych. kam. znak zřizovatele v barok. rozvilinové a volut. kartuši s doprovodným zlac. nápisem ve spodní volut. kartuši

E (ve spodní kart. pod znakem zřiz.) *Frns Arnoldus Dei & Applicae Sedis / Graa Eps Paderb: & Monast: in honorem / B: Virginis Im̄aculatae & B. Jois Nepom: / Hanc Ecclesiam Exstrui fecit / Ao – 1706 – H* erb zřiz. s korunou, berlou a mečem – L dopis paderb. a münster. biskupa Clemense Augusta I. von Bayern, 5. IV. 1720 (*Collectio epistolarvm* 1721, 24) – KRINS 1971, 337-339, 380 – KNIRIM 1973, 66, 68 – KRINS 1973, 49, 56 – REINKE 1973, 70, 71 – VON HERZOGENBERG 1979a, 31 – HELLER 1981 – I de.wikipedia.org (*Hövelhof* a *Ehemaliges Fürstbischöfliches Jagdschloss* a *St. Johannes Nepomuk (Hövelhof)*) – **pozn.:** 1782 postav. nový far. kostel, ten nahrazen 1928-29 dalším, z něhož zachováno průčelní dvouvěží, 1977-79 doplněně dnešní stavbou

Huckelrieden (NS, Cloppenburg, Lönigen, Überhäsige Viertel)

u mostu na hradní (zám.) ostrov kam. socha (stojící kanov. hledí na křucifix, jež třímá zpr. doleva, v pr. palma) na čtyřb. podst. se zkosenými nárožími a dvěma nápisy – 1. VI. 1724, zřiz. míst. vr. Maximilian Ferdinand Anton bar. von der Horst, münsterský generál-major († 1739), a jeho choť Anna Sophia Wilhelmine roz. von Lünig (Lünink)

E (na podst.) *Diese Bildt / setzen wir dir, H. / Johannes vō Nepomuck / zu Ehren / M. F. A. Frh. v. D. h. / und A. S. W. v. L. / Anno 1724 d 1 Juny – (na další str. podst.) O grosser: Gott den du aus / deiner Barmhertzigkeit den / Johan[n]es von Nepomuck zu / dir in die ewig wehrende him / lische Freud versehē wollen / verleihe gnädiglich das Wir / in unsser sorge betrüpnissen / Armuth Weltlicher Schand / spott und ander[n] Plagē durch / sein heylige vorbitt, und ver. / dienst mögē erlöset Werden / durch Jesum Christum / unsern Herrn amen – L NIEBERDING 1841, 499-500 – I de.wikipedia.org (*Überhäsige Viertel*) – vanderkrogt.net/statuses/ (*Sankt Johannes von Nepomuk – Lönigen*) – www.outdooractive.com/de/denkmal/oldenburger-muensterland/nepomuk-stand/bild-in-loeningen/1621521/ – **pozn.:** cca 1800 byla socha majetkem rodu Többen v nedaleké vsi Angelbeck, kde stála na konci hucklriedenské hráze, cca 1860 byla majetkem rodu Purk, který ji přemístil do města Lönigen, kde dosud stojí u „černého“ m. přes Hase*

Hüfingen (BW, Freiburg, Schwarzwald-Baar-Kreis)

u m. přes ř. *Breg* kam. socha: stojící kanov. (s vyzdobeným lemem rochet) drží křucifix zpr. doleva a výrazně k němu naklání hlavu – podst. hran., po bocích dole rozšířený o volut. křídla, na čelní stěně opatřený rámem s náp. – 1723, zřiz.

Frobenius Ferdinand kn. von Fürstenberg (jinak zu Fürstenberg-Mößkirch), jako výraz vděčnosti a prosby o další ochranu sebe a svých blízkých

E (v rámu vpř. na podst.) *Sancto / Joanni Nepomu / ceno Fama pericli / tantium patrono / in gratitudinem / et Sui Suorumque / ulteriorem protectionem / poni fecit / Frobenius Ferdinandus / Princeps de Furstenberg / Anno Domini / MDCCXXIII*

Iggenhausen (BW, Stuttgart, Heidenheim, Dischingen)

kaple sv. Josefa a SJN (z jednolodní stavby po pr. str. presbytáře vyčnívá čtyřboká, v hor. části osmib. věž s cibulovitou bání, za presbytářem se napojuje býv. příbytek poustevníka): 4. VII. 1718 míst. vr., říš. hrabě a pán Kraft (*Crafft*) Anton Wilhelm Maximilian hr. zu Oettingen-(Hohen-)Baldern-Sötern, cí. skutečný tajný rada a ctitel, schválil a zaplatil stavbu kaple, první v augsbur. diecézi zasvěcenou SJN (světec zde v kompatrocinium zařazen za sv. Josefa) – augsbur. biskupství povolilo stavbu 1719 – stavělo se 1720-21 a z vůle jmenovaného hr. byl ke kapli přistavěn dům pro poustevníka či kostelníka, který se měl o kapli starat – bohoslužby v kapli pro tamní lid (i ve všední dny) zajišťovalo kaplanství sv. Willibalda, jež založil 1727 při far. kostele v *Dischingen* hr. Marquard Willibald Schenk von Castell

L MACK 1747, 506-507 – CICHY 1974, 7-9 – WEIßENBERGER 1983, 119-120, 130 – KÖNIG 1995, 577 – I de.wikipedia.org (*Dischingen*) (patrocinium pouze JN)

Ingolstadt (BA, OB)

ve far. k. sv. Mořice oltář, postav. 1726 na místě ol. sv. Wolfganga, dílo eichstättského mistra, zřiz. č. baron z Freudenfelsu („studiosus“), výzdobu převzal purkmistr Schleisinger

L BUCHNER 1937, 563

Johannesinsel, Johanninsel viz *Königssee*

Johannisberg (BA, OP, Schwandorf, Oberviechtach)

na rušné cestě z *Řezna* do Čech 1704 postavil farář z blízkého městečka *Oberviechtach* Florian Sigismund von Miller malou polní kapli s obrazem

I www.pfarrei-oberviechtach.de (*Johannisberg*) – **pozn.:** pův. svatojánská kaplička byla 1732 nahrazena poutním kostelem

Joshofen (BA, OB, Neuburg-Schrobenhausen, Neuburg an der Donau)

do far. a pout. k. sv. Kříže osazeny 1720 na boč. ol. sošky SJN, Šebestiána, Antonína a Leonarda

L LASFARGUES 1965, 252

Karsbach (BA, UF, Main-Spessart)

ve far. k. sv. Gertrudy (1723-26) lv. boč. oltář s obrazem (SJN se na kolenou koří Madoně sedící s Ježíškem v nebesích s andělskou stafází) z 1724, připisovaným franckému malíři Georgu Sebastianu Urlaubovi (1685-1763)

L 1956/2016 *Festschrift* 2016, 31 – I de.wikipedia.org (*St. Gertrud (Karsbach)*)

Keyenberg (NW, Köln, Heinsberg, Erkelenz)

ve fil. k. Pov. sv. Kříže dřev. oltář (prostá arch. s točitými sl.) se sochami sv. Josefa upr. a sv. Barbory a SJN po str. – dle náp. na retáblu postaven ke cti sv. Ran a patronů umírajících a ohrožených na pověsti – 1728, zřiz. manželé Kornel Hermann Claessen, st. aktuár kolínské arcib. kurie, a Ernestina Anna Barbara Fabion

E (na retáblu) *D. O. M. ET IN HONOREM S. S. VULNERUM AC MORIENTIUM ET FAMAE PERICLITANTIAM PATRONORUM CORNELIUS HERMANNUS CLAESSEN, CURIAE ARCHIEPISCOPALIS COLONIENSIS SENIOR ACTUARIUS, ERNESTINA ANNA BARBARA FABION, CONJUGES, POSUERUNT 1728.* – H (u předchozího náp.) al. znak zřiz. – L KR 8. I, 58 – LASFARGUES 1965, 280 – **pozn.:** později byl oltář přem. do kap. v domě Ungershausen v Dürboslar

Kirchzell (BA, UF, Miltenberg)

sochař Georg Friedrich Schmiegd (1688-1753) vyřezal 1724 dřev. sochu pro zdejší k.

I de.wikipedia.org (*Georg Friedrich Schmiegd*)

Kitzingen (BA, UF)

na starém středověkém m. přes *Main* (č. *Mohan*) v I. čtvr. 18. st. postav. socha, po zničení mostu 1945 se socha dostala do domu v Kapuzinerstraße 8

I de.wikipedia.org (*Alte Mainbrücke Kitzingen a Liste der Baudenkmäler in Kitzingen*)

Klingenberg am Main (BA, UF, Miltenberg)

v Johannesweg socha z červ. pískovce (stojící kanov. s krucifixem a palmou držnými zpr. doleva) na podst. s ozdobným rámem vpř. a volut. křídly po stranách – základna upr. konvexní s rámem a náp. – 1728, zřiz. míst. farář Johann Daniel Braid(t) (ve fun. 1726-37)

E (vpř. na základně podst. v rámu) *Joannes Daniel Braidt / p. t. Parochus Clingenbergensis / Anno 1728.* – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Klingenberg am Main*) – **pozn.:** pův. socha nahrazena kopií z 1990

Klosterberg viz Hohenwart

Kloster Sankt Veit viz Neumarkt-Sankt Veit

Koblenz, do 1926 Coblenz, č. též Koblenec (RP)

bosí karmelitáni při svém klášteře 1723 postavili kapli, jejíž průčelí (?) ozdobili sochou (stojící kanov. s palmou v lv. hledí na dlouhý štíhlý krucifix držný zl. dopr.) a pod ní kamennou volutovou a rostlinami zdobenou kartuší s náp., obklopenou dvěma vytes. andílky (držícími stuhu prověšenou za kartuší), z nichž andílek vl. činí gesto mlčení a onen vpr. drží palmu

E (v kart.) *CAPELLA / · S · / IOANNIS · NEPOMUCENI / · M ·* – (na dalším místě) 1723 – L SCHOLZ 1996, 142-143 – **pozn.:** 1802 byl klášter zrušen, kláš. k. pak přeměněn na posádkový, 1848 chtěli revolucionáři sochu z kaple vhodit do *Rýna*, ale zachránili ji obyvatelé obce Waldesch a spolu s nápisovou kartuší ji umístili na nad portál svého far. k. sv. Antonína (postav. 1836)

Köln, č. Kolín nad Rýnem, sídlo arcib. (do zániku Sv. říše řím. byli zdejší arcibiskupové kurfiřty) (NW)

1/ v aug. kostele, v krátce předtím postavené kapli, konsekrován ve svátek (16. V.) 1709 oltář – sama kaple (mram.) má 1727 dol. patrocinium SJN, s velkou pravděpodobností však byla t. světci zasvěcena již 1709

2/ v minor. kláš. kostele Neposkvr. P. Marie oltář, 1709, zřiz. míst. kvardián Georg Richermo, konsekrován až 4. XI. 1730 (ke cti)

3/ v kláš. k. P. Marie, sv. Josefa a sv. Terezy *im Dau* při nejst. klášteře bos. karmelitánů na n. půdě (zal. 1614) kons. 11. II. 1729 boč. oltář ke cti sv. Petra apoš. a BJN, položený k východu

1/ L DE TOMBEUR 1727, 216 (kaple) – TORSY 1972, 323 (oltář); 2, 3/ L TORSY 1972, 324

Königheim (BW, Stuttgart, Main-Tauber-Kreis)

na m. v Kapellengasse polych. kamenná (z červ. pískovce?) socha ve výrazném kontrastu na hranolovém, patrně novějším podst. zdobeném vpř. rámem – 16. V. 1715, zřiz. míst. vrchní rychtář Georg Andreas Leo, se svou chotí Theresií Rosalií

E (vpř. na podst. v rámu) *Gott und / dem h. Martyrer Jo- / anni Nepomuceno Zu / Lob und ehr hat Til: / Herr Georg Andreas / Leo Oberschultheiß da- / hier und dessen Frau / eheliebste Theresia Ro- / salia diesen Bildstock / allhie hersetzen und / aufrichten lassen / 16. Mai 1715* – (na dalším místě) *Zerstört am 21. 6. 1984 / durch Hochwasser / wiedererrichtet / durch Karnevalclub / Königheim* – I vanderkrogt.net/statues / (*Sankt Johannes von Nepomuk – Königheim*) – **pozn.:** m. zničen povodní 21. VI. 1984, znovu zřízen míst. karnevalovým klubem, podst. sochy byl snad tehdy nově pořízen

Königssee, jezero (BA, OB, Berchtesgadener Land, Schönau a. Königssee)

na ostrově Christlieger, pojmenovaném po 1711 podle SJN Johannesinsel, Johannisinsel či St. (Sankt) Johann, mram. socha: vys. cca 180 cm, představující stojícího kanov. s rukama na hrudi, který v lv. asi míval kov. krucifix – zděný postavec cca 2 m vysoký, pětib. či šestib. – pomník umístěn na umělém návrší, vpř. a vz. armaturovaném, vz. s grotou, v níž se ve zdi nachází kamenná barok. výkl. fontánka s motivem holubice Duchy sv. – vpř. v armatuře zasazeny 2 mram. desky s nápisy – po stranách návrší 2 přístupová schodiště, na vrcholu vpř. i vz. kamenná zábradlí pospojovaná pilířky završenými koulemi – před přední zdí celku se nacházejí 2 kamenné čtyřb. pyramidy – při obnově ostrova, prováděné 1810-11, doplnil král Maxmilián I. Josef Bavorský třetí pyramidu na již. konci ostrova – výše popsanou sochu dal 1711 postavit Johann Anton Zeitlmayer, kapitulní kancléř, vedoucí kanceláře a zemský soudce prob. *Berchtesgaden*, z vděčnosti za záchranu života před utonutím (→ D.1, 284)

E (na desce, nejspíš z 1811, na před. stěně umělého návrší nahoře) *Denkmal / der Verehrung. / gesetzt im Jahre 1711. / von Joh. Anton von Zeitlmayer.* – (na

desce t. níže) *Neu aufgerichtet im Jahre 1811.* – H (na vr. fontánky v grotě) al. znak – L LASFARGUES 1965, 188 – I de.wikipedia.org (*Christlieger*)

Konstanz, č. Kostnice, do 1821 sídlo bis. (BW, Freiburg)

vně presbytáře farního a býv. koleg. kostela sv. Štěpána přistavena k závěrové stěně kam. socha na hran. dvoustupňovém podstavci, který je vpř. v hl., dol. části zdoben rámem – vrchní etáž soklu je opatřena na bocích volut. rozvilinami a vpř. erbem umístěným pod korunou a mezi 2 dole svázanými palmovými ratolestmi – svatoján. socha představuje stojícího kanov. s mohutným krucifixem, drženým zpr. doleva, s kov. zlac. palmou v pr. a s herm. almucí – skulpturu chrání oblouková stříška na kam. volut. krakorcích, vyvrcholená osmicípou zlac. hvězdou – nad stříškou výše v nice téže stěny stojí s. patrona kostela, sv. Štěpána – nepom. socha vznikla 1709, aut. Johann (II.) Schupp (1674-1713), sochař ve *Villingen*, zřiz. cí. vyslanec ve Švýcarsku, Franz Ehrenreich hr. von Trauttmansdorff (1662-1719), veliký ctitel (→ sochy od t. zřizovatele v *Baden* ve Švýcarsku a ve *Villingen*, kde shodně pojata hor. část podstavce s erbem a obdobně postava světce)

E (vpř. v hl. části podst.) *FRANCISCUS / HONORIUS, S: R: I: COMES DE / TRAUTMANSDORFF LIBER BA / RO A TOZENBACH, DOMINUS IN MI / CROCARLOWITZ ET GLASEN / DORFF, SAC: CAES: REGLÆ MA: CONSILIA / RIUS INTIMUS ET CAMERARIUS NEC / NON ALTEFATÆ SAC: CAES: REGLÆ / QUE HISPANIARUM MAIESTATIS / CAROLI TERTIJ P: T: A: HELVETOS / ORATOR, EXTRAORDINARIUS ~ / HANC STATUAM DIVO IOANNI NE / POMUCENO SINGULARIS DEV / OTIONIS ERGO PUBLICE / POSUIT / ANNO MD CC IX* – (na rozčích a dole) 1778 *RENOV.* – H (v hor. etáži podst. vpř.) erb zřiz. – L LÍBAL 1993, 341 – STANGL 2013, 126 – I vanderkrogt.net/statues/ (*Sankt Johannes von Nepomuk – Konstanz*) – www.thomas-schupp.de (*Zur Geschichte der Familie Schupp aus Villingen im Hochschwarzwald*)

Körbecke (NW, Soest, Möhnesee)

po požáru 11. VI. 1715 stavitel a sochař Heinrich Stütting, na objednávku míst. faráře Franze Bernharda Mappia (ve fun. 1691-1727), do cca 1720 zbudoval nový far. k. sv. Pankráce a vytvořil pro něj hl. ol., mj. s monumentální dřev. sochou (prot. k sv. Ignáci z Loyoly)

L HEPPE 1973, 78 – *JN* 1973, 81-82 (obr. 28, 29) – *JN* 2001, 303 – I de.wikipedia.org (*St. Pankratius (Körbecke)*) (SJN zaměněn za sv. Františka Xav.) – www.katholische-kirche-moehnesee.de/pv-moehnesee/ (*St. Pankratius Körbecke*) – www.scharfenberghsk.de/Briefe/BB_65.pdf (Wilfried Finke, Leonhard Falter und Heinrich Stütting, *Meister für die neue Barockkirchen in Scharfenberg*)

Kraiburg am Inn (BA, OB, Mühldorf am Inn)

na m. přes ř. Inn vyobrazení, dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o

svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [46])

Kronach (BA, OF)

pův. u m. přes mlýnský pot. mezi domy v Andreas-Limmer-Straße č. 14 a 16, od 60. l. 20. st. přemístěna k m. *Kaulangerbrücke* přes *Kronach* v t. ulici č. 25 písk. socha (kanov. s pr. na hrudi, s krucifixem nakloněným na hrud', přidržovaným levicí, s nakloněnou hlavou k Ukřižovanému) na úzkém hran. podst. zdobeném vpř. a vz. rámy – 1713, zřiz. Johann Andreas Stöcklein, tehdejší úřadující měst. purkmistr, a Conrad Fischer, stavitel E (vpř. na podst. v rámu) *STATVA / HONORIS / DEFENSORI / B JOANNI / NEPOMV / CENO / SACRA / (= 1723) IAS (= Johann Andreas Stöcklein) – (vz. na podst. v rámu) (zdobení) / H: I: A: S: / D: Z: R: B: / H: C: F: / D: Z: B: / 1713 (= Herr Johann Andreas Stöcklein, derzeit regierender Bürgermeister, Herr Conrad Fischer, derzeit Baumeister, 1713) – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Kronach a Johannes-Nepomuk-Statue (Kronach, Andreas-Limmer-Straße)*)*

Kühbach (BA, SCH, Aichach-Friedberg)

1/ v sak. klášterního a far. kostela sv. Magna při klášteře benediktinek mal. obraz (☩) – aut. se nejspíš inspiroval tištěnými obrázky (mědirytinami), není však připojen náp. a ani poznamenáno jméno – dol. 1698

2/ v této oblasti v soukr. domech i kláštěrech přepůvabně mal. obrazy, jako ve zdejším kühbašském klášteře a v příbytku míst. abatyše Heleny von Lerchenfeld (ve fun. 1685-1718) – dol. 1698

3/ P. Hermannus Strossmayr, profes bened. kláštera Scheyern (BA, OB, Pfaffenhofen a. d. Ilm), nabídl v dopise z 20. XII. 1697 kühbašskému zpovědníku a farářovi Thomasi Hueberovi, že pro něj dá namalovat obraz ve formě, jakou si bude přát, a zeptal se, na kolik by takový obraz bez rámu přišel

1, 2/ R l. zpr. Thomase Huebera, zpovědníka kláštera benediktinek v Kühbachu a tamního faráře (NA, ČDK, kn. 117, fol. 253^r), která se stala přílohou k textu theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), jenž obojí zaslal z Mnichova Barthelovi do Prahy se svým doprovodným dopisem z 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265); 2/ I de.wikipedia.org (*Kloster Kühbach*); 3/ n. dopis P. Hermannu Strossmayra, profesu bened. kláštera Scheyern, t. 20. XII. 1697, Thomasi Hueberovi do Kühbachu (NA, ČDK, kn. 116, pag. 280)

Kupprichhausen (BW, Stuttgart, Main-Tauber-Kreis)

u m. přes *Schüpfbach* socha na hran. podst., vpř. zdobeném ov. rámem – 1721

E (vpř. na podst. v rámu) *S. IOANNES / NEPOMVCENVS / PATRONVS BONÆ / FAMÆ ET CAVSÆ / IVSTÆ / 1721 – I de.wikipedia.org (*Kupprichhausen*) – pozn.: pův. socha 1898 nahrazena novější, osazenou na pův. podst.*

Laber viz Regensburg

Landsberg am Lech (BA, OB)

v měst. far. kostele Naneb. P. Marie na pr. pilíři triumf. oblouku nástěnná malba, 1702, aut. Johann Jakob Pottmayr

E (v kart. vpr. dole) *Heyliger Johannes von Nepomuc Patron und Helfer sowohl vor Ewigen alß Zeitlichen Schandten 1702, Reno: 1777 – L JN 2001, 189 – pozn.:* jedno z nejst. zobrazení v Bavorsku bylo silně přemal. 1777

Laufen (BA, OB, Berchtesgadener Land)

1/ v koleg. (a far.) k. Naneb. P. Marie vyobrazení (○), několik let před 1715

2/ na základě mnohonásobných žádostí obecních starších místní děkan Franz Bernhardt hr. von Stürck 1714 povolil, aby na m. přes ř. *Salzach* bylo vztyčeno vyobrazení, k jehož věčnému udržování se obec zavázala (dol. 1715)

3/ v mnoha domech zdejší f. se uchovává podobizna, dol. 1715

1-3/ R n. zpr. míst. děkana Franze Bernhardta hr. von Stürck, 6. XI. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [49])

Lengfurt (BA, UF, Main-Spessart, Triefenstein)

před domem ve Friedrich-Ebert-Straße č. 32 písk. socha (stojící kanov. s kam. krucifixem držným zl. dopr. a kov. zlac. palmou v lv.) na čtyřb. podst. z barev. pískovce – podst. se směrem dolů rozšiřuje a na stěnách je zdob. vykrojenými rámy – 1728, aut. würzbur. sochař Jakob van der Auwera, zřiz. Johann Josef von Neuff

I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Triefenstein*)

Limburg an der Lahn, od 1827 sídlo bis. (HN, Gießen, Limburg-Weilburg)

na *Starém mostě* přes ř. *Lahn* (*Alte Lahnbrücke*), malebné kam. stavbě ze 14. st., v jeho vyklenuté části socha na podst. zapuštěném do most. zídky – vpr. na podst. upr. umístěn profil. rám, v němž dole kart. a nad ní erb – po bocích střed. části podstavce akant. volut. křídla – 1714, zřiz. Johann Philipp Scheuerer, cís. poštovní správce v *Heilbronn*u (BW)

E (vpř. na podst. v kart. pod erbem) *GOTT UND SEINEM / H. MARTYRER ZU EHREN / HAT DIESE BILDNUS / MACHEN LASSEN / IOH: PHILIPPUS SCHEUERER / DERO ROM: KAYS: MAIEST: / POSTVERWALTER IN HEYLBONN* – (pod kartuší ve spodním pásu rámu) *MDCCXIII* – H (vpř. na podst. nad kart.) erb s helmem a klenotem – L LÍBAL 1993, 341 – I vanderkrogt.net (*Statues – Sankt Johannes von Nepomuk – Limburg an der Lahn*) – de.wikipedia.org (*Alte Lahnbrücke (Limburg)*) – **pozn.:** m. byl částečně stržen 1945, pův. socha byla uložena do měst. archivu, novou sochu vytvořil n. sochař Karl Matthäus Winter, osazena byla 7. IV. 1966

Lohr am Main (BA, UF, Main-Spessart)

na nám. Kirchplatz u far. k. sv. Michaela písk. socha (stojící kanov. shlíží ke krucifixu, který drží zpr. doleva, a v pr. má palmu) na čtyřb. podst. (vpř.

pod volut. ozdobami a mezi 2 okřídlenými and. hlavami obdélný rám s náp.) spočívajícím na čtyřb. základně – 1713

E (vpř. na podst. v rámu) *Heiliger Johannes / Nepomucene / Bitt vür Vnß 1713* – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Lohr am Main*)

Loizenkirchen (BA, NB, Landshut, Aham)

ve far. k. sv. Marie a sv. Diviše 2 majestátně krásné obrazy sv. Františka Xav. a SJN, zřiz. míst. farář Johann Martin Ableitner († 1723)

L DEIBL 1723, 20-21

Löninggen viz Huckelrieden

Löschenrod (HN, Kassel, Fulda, Eichenzell)

u vsi dal kníže-opat bened. kláštera ve *Fuldě* Konstantin von Buttlar (ve fun. 1714 † 1726) pod ochranou zbudovat přes ř. *Fuldu* 1717 kam. m. a dal jej vyzdobit sochou svěťce, kterého nabídl těm, kdo budou m. přecházet nebo přejíždět, za „milostivou hvězdu a posvátný přístav“ – na podst. svatoján. sochy náp. s opakovaným chron.

E (na podst. sochy) *LAPIDEA HÆC MOLES SVREXIT (= 1717) / PATROCINIO DIVI IOANNIS NEPOMVCENI (= 1717) / QVI STELLATO VERTICE DE PONTE MERSVS (= 1717) / CHRISTI MARTYR SVPER VNDAS ERECTVS (= 1717) / GRATIOSVM SIDVS AC PORTVS SACER (= 1717) / HVNC PONTEM TRAIECTVRIS DATVS EST (= 1717) / AB / OPERIS TANTI CONDITORE BENEFICENTISSIMO / AVTHORE VERO PATRIÆ (= 1717) / CONSTANTINO / SACRI ROMANI IMPERII PRINCIPE INCLITAE ECCLESIAE / FVLDENSIS ABBATE DIVAE AVGVSTAE / ARCHICANCELLARIO PER GERMANIAM ET / GALLIAM PRIMATE. – L SCHNEIDER 1829, 16-17 – pozn.:* německé oddíly m. i se sochou 29. III. 1945 vyhodily do vzduchu

Maihingen (BA, SCH, Donau-Ries)

1/ v býv. (do 1802) minor. kláš. kostele Neposkvr. P. Marie (1712-19) v druhé již. (tj. pr.) boč. kapli mram. či mramorovaný oltář z 1721-22: sl. arch. s nikou upr., zarámovanou rozvilinami, vyvrcholenou konchou a 2 okřídlenými and. hlavičkami v rozích – v nice polych. dřev. socha, 1,95 m vys.: stojící kanovník s paprscitou ☼ za biretem, hledící na krucifix v pr., s palmou v lv., po stranách dole 2 letící andílci, levý s gestem mlčenlivosti – kolem svěťce na stěnách niky velké zlac. vyřez. osmicípé hvězdy, vl. 4, vpr. 3

2/ na kam. m. (z 1. pol. 18. st.) přes *Mauch* kam. socha, 1728

I/ L KÖNIG 1995, 587, 589 (obr. 6); 2/ E (na podst.) náp. – L KÖNIG 1995, 583 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Maihingen*) – www.lfu.bayern.de/natur/historischekulturlandschaft/kulturlandschaftries/doc/gemeindemaihingen.pdf – **pozn.:** nyní na m. kopie pův. sochy

Mainz, č. Mohuč, pův. sídlo arcib. (zdejší arcibiskupové byli kurfiřty), od 1802 bis. (RP)

1/ v karm. k. boč. oltář sv. Josefa a Valentina, sv. Apolény a JN, kons. 7. VII. 1709

2/ v kap. sv. Josefa (1715-19) při noviciátu Hornorýnské provincie jezuitů bylo 8. VII. 1725 kons. 8 boč. oltářů, mezi nimi na ep. str. oltář
3/ v domin. k. oltář svatých JN, Apolény a Otýlie, 1727 jej konsekroval mohuč. světící biskup Christoph Ignaz von Gudenus (ve fun. 1726-47)

1/ L LASFARGUES 1965, 195 – **pozn.:** klášter i k. byly 1802 zruš., 1924 se ke k. karmelitáni vrátili; 2/ L KRP 4. I, 340 – LASFARGUES 1965, 272 – I www.klosterlexikon-rlp.de/rheinessen/mainz-jesuiten/kirchen-des-ordens-in-mainz.html#a2 – www.kuladig.de/Objektansicht/O-118771-20150320-7 – **pozn.:** kap. byla těžce poničena ve 2. svět. válce a pův. zař. téměř celé zaniklo; 3/ L KRP 4. I, 188 – LASFARGUES 1965, 264, 270 – FRANK 1993, 29, pozn. 95 – **pozn.:** 1789 byl klášter zrušen, 1793 celý areál vyhořel, 1816 k. odstraněn

Marienstein, hornolužickosrbsky Marijina Hvězda (SA, HL, Bautzen, Panschwitz-Kuckau)

1/ v kláš. k. Naneb. P. Marie při klášteře cisterciáček, na ochozu již. empory po celé její délce osazeno 12 soch seřazených do ikonograficky provázaných trojic: první trojice sv. Petr, Kristus, sv. Pavel, druhá sv. Voršila, P. Maria, sv. Kordula (družka sv. Voršily), třetí sv. Benedikt, sv. Josef, sv. Bernard, závěrečná trojice sv. Mořic, sv. Jan Křt. a SJN, který odkazuje na úzký vztah kláštera k č. zemím – cca 1720, aut. nejspíš Georg Vatter (Vater, Water), žák sochaře Matěje Václava Jäckela, zřiz. míst. abatyše Kordula Sommerová (ve fun. 1710-46, původem z *Liberce* – nejspíš na její přání do galerie zařazena sv. Kordula)

2/ na kláš. nádvoří další Vatterova díla vytvořená na objednávku abatyše Korduly Sommerové, písk. sochy Immaculaty (1720), SJN (1721) a N. Trojice (1723), první 2 na shodně pojatých omítnutých podstavcích: spod. čtyřboká šir. část, zdobená vykrajovanými rámy, tvoří podnož pro druhou etáž na téměř poloviční podstavě, zaujímaví zad. vrchní část podstavce, přičemž před. vrchní část podstavce zůstává prázdná a vytváří menzu – druhá etáž je tvořena střed. úzkým a vys. pilířem a postranicemi dole rozšířenými do baňatého tvaru – pilíř vpř. zdoben vykrajovaným rámem, nad nímž volutová a rozv. kart. s náp. – na postranicích, tj. boč. stěnách pilíře nahoře rovněž vykrajované rámy – pilastr završen čtyřb. konkávně prohnutým postamentem, na němž umístěna skulptura – socha, odkazující na → praž. most. typ (až na absenci knihy pod pr. nohou), je bílá, křucifix zlac., kov. palma v pr. a ☼5* rovněž zlac.

1/ L TISCHEROVÁ 2013, 391-392 (č. kat. 137); 2/ E (vpř. na podst. s. Immaculaty v kart.) *Ora pro nobIs / sanCta DeI GenetrIX / VIrgo seMper IntaCta* (= 1720) / **CS** (berla abatyše) **AM** (= Cordula Sommerin Abbatissa Mariensternensis) – (vpř. na podst. svatoján. sochy v kart.) *Beate Ioannes NepoMV / Cene ora pro nobIs & In / Isto CoenobIo DegentI / bVs TVtor noster.* (= 1721) / **CS** (berla abatyše) **AM** (viz výše) – L LASFARGUES 1965, 269-270 – SEIFERT 1979, 116 (dat. 1720) – TISCHEROVÁ 2013, 391 (č. kat. 136)

Marktl (BA, OB, Altötting)

1715 je zde dol. vyobrazení

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [46])

Mauern (BA, OB, Neuburg-Schrobenhausen, Rennertshofen)

ve far. a pout. k. Naneb. P. Marie (v baroku ve správě jezuitů) pozlac. měděná monstrance s vyobrazením SJN s N. Trojicí, dar z 1720

L LASFARGUES 1965, 252

Mellrich (NW, Soest, Anröchte)

při zámku **Eggeringhausen** v rámci obce a pan. *Mellrich* kam. socha, 1725 (L) či 1726 (E, I), zřiz. míst. vr. Maxmilián Oldřich s chotí Marií Ernestinou Františkou, říš. hrabata z Kaunitz, Ostfrieslandu a Rietbergu (→ níže, Rietberg)

E (na podst. vpř.) *HonorI DIVI IoannIs NepoMVCenI PatronI sVI erIgi faCiebant* (= 1726) *iLLmi et ExcelLmi Max-Udalric et Mar. Ernestina Francisca S. Rom. Imp. Comites a Kaunitz & Frisiae Orientalis et RItbergae.* – (vpř.) *Patria Patronum grata te voce salutata Tu quoque sis patriae portus et ara tuae.* – (vl.) *En Tibi devotam tuaeris ab hostibus Arcem Illa Patrocinio tuta stet usque tuo.* – (vz.) *Dente venenato famam dum lingua lacessit Famam tu redis qui Tibi vota ferunt.* – L KRINS 1971, 323, 378 – VON FÜRSTENBERG 1973, 59 – KRINS 1973, 54 – I www.a-diergarten.de/Mellrich/Vereine/Schuetzenverein/der_verein.html – www.kaunitz-rietberg.de/kaunitz/herrschaften/mellrich.html

Mittenwald (BA, OB)

rychtář zdejšího městečka, vinařský hospodář a obchodní správce Johann Karner (1674-1749) věnoval 1722 sochu místnímu cechu vorařů a umístil ji do malé kaple u plavebního přístavu

I <https://www.schoener-reisen.at/thread/3348-2-sankt-nepomuk-der-br%C3%BCckenheilige-teil-2/?pageNo=17> – **pozn.:** plavební přístav existoval do doby cca 1850 a svatoján. kaple byla 1937 stržena

Moorenweis (BA, OB, Fürstenfeldbruck)

ve far. k. sv. Sixta dřev. polych. kazatelna zdobená na poprsnici 3 nikami se sochami stojících světců Ignáce z Loyoly, JN (kanov. s palmou a křucifixem v rukách a ☼ kolem hlavy) a Františka Xav., dále na nárožích poprsnice soškami andělků s atributy tří božských ctností a na vr. stříšky sochou anděla s polnicí – 1721-27

E (na praporci zavěšeném na polnici anděla ve vr. stříšky) *Audite / Vocem Tubae / Ier. 6. 17* – (v kart. na stříšce vpř.) *QUI EX DEO / EST VERBUM DEI / Audit Joh. 8. 47* – I de.wikipedia.org (*St. Sixtus (Moorenweis)*)

Mühldorf am Inn (BA, OB)

1/ v kapuc. (později frant.) k. P. Marie (na nám.) na boč. oltáří podobizna, dar Juliany Wisßlhuberin na poděkování za dobrodiní, dol. 1715 (→ D.1, 766)

2/ v kostelíku sv. Petra velká deska, zřiz. Wolfgang Safelner, dol. 1715

3/ upr. mostu přes ř. *Inn* socha v živ. vel., dol. 1715

1/ R n. zpr. míst. děkana Alexandera Johohaima Ernsta, 9. X. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [54]); 2, 3/ L HAHNL 1979, 97 ← L zpr. míst. děkana (AES, Akt 22/56, 222n); 3/ R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [46])

München, č. Mnichov, hl. město Bavorska, od 1821 sídlo arcib. München und Freising (BA, OB)

- I. Město

1/ v kurfirť. koleg. a far. kostele P. Marie (*Frauenkirche*), od 1821 katedrále:

1a/ u ol. sv. Patronů, lidově Pomocníků, podobizny, dol. 1698

1b/ první a nejst. mezi mnichov. podobiznami byl obraz zachycující polopostavu kanovníka v dlouhé almuci, s blahosklonným výrazem ve tváři, s krucifixem a palmou v pr. a zavřenou kn. v lv., s pěti andílčimi hlavami kolem své hlavy – aut. obrazu byl malíř Melchior Steidl (1657-1727), činný v Mnichově od 1688 do cca 1715 – 1722 je dol., že se obraz již několik let nacházel v horní části jistého oltáře, případně nad ním – ještě později je dol., že se jednalo o Ridlerovský ol. (*Ridlerischer Altar*) – t. svatoján. obraz se stal předmětem účty u členů spolku, založeného při tomto chrámu 1724 (→ C.3, 17) – ctitelé ze spolku dali obraz mezi III. a VI. 1729 pro účely mnichovské kan. oslavy, k ozdobě chrámu a potěšení mnichov. obyvatel zasadit do nového, krásnějšího, stříb. a zl. rámu, díla Johanna Michaela Ernsta – původní rám obrazu byl dovedně vyřez. a zlac.

1c/ zmíněný spolek při kan. oslavě (25. VI. – 3. VII. 1729) použil svůj malý prapor s podobiznou („Fähnlein“)

1d/ v t. chrámu byl mezi 1698 a 1704 zřízen první mnichov. oltář

1e/ do výbavy chrámu náleží relikviář: domeček z krystalu, zdobený zlac. stříbrem a stříb. filigránem, uvn. hvězdnatá kapsle na relikvie, bohatě zdobená drahokamy, spodek složen ze vzácných kamenů (lapis lazuli atd.) – výš. 23 cm, šíř. 31 cm, hloubka 21 cm – zřiz. Marie Anna Karolína Falcko-Neuburská a její manžel, princ Ferdinand Maria Inocenc Bavorský, v r. jejich sňatku, 1719

2/ v karm. k. sv. Mikuláše, postaveném 1654-60 na základě slibu bavor. vévody (od 1623 kurfirť) Maximiliana I. († 1651) na poděkování za vítězství v bitvě na Bílé hoře (1620), podobizna (☼), s náp., v němž JN označen za bl., dol. 1698

3/ v theat. k. sv. Adelheidy a sv. Kajetána:

3a/ 1698 se pro boč. kapli připravovala podobizna (☼, oslavný náp. s titulem „svatý“), zřiz. paní Haincin, manželka nejvyššího správce kurfirť. paláce, na její přání a náklady

3b/ na boč. oltáři Immaculaty malý obraz, aut. dv. malíř Johann Kaspar Sing († 1729)

4/ v k. sv. Kryštofa při klášteře františkánek zvaném *Pütrichkloster* či *Bittrich* dal s pov. friesinského biskupa 1704 postavit bar. Wigulaeus von Weix (Weichs) krásně mramorovaný oltář – učinil tak na základě slibu, který složil, aby mohl šťastně dopravit bavor. kurfirťského čili dědičného prince („Kurprinz“) Josefa Ferdinanda (1692–1699) z *Vídně* do *Mnichova* – cesta proběhla na jaře 1693 po skonu princovy matky, Marie Antonie Habsburské (zemřela ve *Vídni* 24. XII. 1692, dva měsíce po porodu) – na oltáři byl zesnulý princ na památku vymalován, a to na „dobře provedeném“ obrazě: nahoře upr. byl znázorněn sv. Josef, vpr. sv. biskup a zemský patron Benno, vl. SJN, a mezi nimi pravá podoba zmíněného prince – k větší okrase oltáře věnoval hr. Felix von Preysing, cís. a bavor. kurfirť. komoří, vedle své ženy Marie Johanný Rosalie, roz. baronky von Closen, a dalších vznešených osob, značný finanční obnos, a to ze zvláštní úcty – 20. IV. 1705, ve středu po Bílé neděli, freisinský biskup Johann Franz Eckher von Kapfing und Liechteneck (ve fun. 1695-1727) t. oltář posvětil a sloužil na něm první mši sv. – **pozn.:** baron Wigulaeus von Weix (Weichs) měl v úmyslu postavit nepom. oltář již 1701, ve vnitřní kap. hradu *Burghausen*, ale nejspíš kvůli zdlouhavému čekání na povolení salzburské konzistoře (→ výše, *Burghausen* 1, 2/) se rozhodl oltář vystavět v jiné diecézi, freisinské, kde biskupovo pov. obdržel – úctu spojoval s ochranou dědičného bavorského prince patrně proto, že SJN byl již tehdy (1693) blízký Habsburkům, z jejichž rodu pocházela princova matka, a mohl být potenciálně blízký kurfirťskému rodu princova otce, k čemuž mohly podněcovat některé inspirace z Balbínova nepom. *Života* (→ C.1, Bayern)

5/ v paul. kláš. k. sv. Karla Bor. vystavil účtě vyobrazení Johann F. Rother – dol. 1715, kdy byl Rother kancelistou v dolnorakouském *Feldbergu*, dnešních *Valticích* na území ČR

6/ předchozí vyobrazení (→ 5/) se „ve zdejších místech“ do 1715 dočkalo mnoha kopíí, především malovaných na domech

7/ 2 rytiny patrně zachycují sochu, která se snad nacházela již 1717 někde v Mnichově, asi v okolí ř.

Isar
1a, 2, 3a/ R l. zpr. theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251'), který jako příl. poslal se svým l dopisem z Mnichova Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265); 1b/ L MILLER 1722, 28 – TÝŽ 1729, 38 – PÖRNBACHER 1993, 24-25, 26, 27 (aut. obrazu i rámu, dat. rámu 1730, další osudy tohoto „oltáře“); 1b, c/ L *Hochfeyrlich-Acht-tägige Ehren-Gedächtnus* 1729; 1d/ L WEINPERGER 1729, 29-30; 1e/ H (na krytu relikviáře ve smaltu provedený) al. znak dárců – L *KKB* 1. II, 1004 – LASFARGUES 1965, 183, 250; 3b/ *KKB* 1. II, 961; 4/ L *Bittrich* 1721, 168-169 – HARNONCOURT 1962, 19 (odvolává se na zprávu burghausenského faráře z 20. V. 1705, který salzburské konzistoři sdělil, že bar. Weichs „licentia Celsissimi Frisingensis in ainer Closterkhürchen zu

München einen altar zu ehren dieses heiligmessigen Joannis habe lassen erigieren“) – HAHNL 1979, 91; 5, 6/ R n. svéd. polesného Johanna Ludwiga Kuntschitzkého von Kuntschitz (Kunschyczkého von Kunschycz) a kancelisty Johanna F. Rothera, Feldberg (Valtice), 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 9^v); 7/ L JN 1971, č. 240, pag. 199-200 → G v *Aufnahms-Formel* 1902, upr. listu rytina: stojící SJN na bř. Vltavy, v pozadí Svržení z m. (popis: *Bildni Bildniß des H. Johann v. Nepomuck dessen Leib zu Prag in der Domkirche ruhet.*), dle st. předlohy, snad z 1717, kdy byl t. spolek či cech zal. – rytina poloviční postavy SJN téhož pojetí je nalepena na knihu výdajů na mnichov. kostel, založenou 1734 Egidem Quirinem Asamem (→ L JN 1971, č. 236, pag. 198)

- II. Mnichovská oblast

v mnichov. oblasti se ve více vesnických kostelích nachází obrazy, dol. 1698

R l. zpr. theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), kterou poslal se svým doprovodným l. dopisem z Mnichova Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265)

- III. Import odjinud

v *Bayerische Staatsgemäldesammlung* v *Alte Pinakothek* je pod inv. č. 2254 uchováván obraz (olej na plátně, 67,5 × 50,0 cm), který 1721 namaloval slavný neapol. malíř Paolo de Matteis (sign.) – představuje Odsouzení SJN k smrti – jde o druhé dílo t. námětu od t. autora – oproti starší a mnohem rozměrnější kompozici z období 1707-11, dnes uložené v *Barceloně* (→ A.5, Španělsko, Barcelona b/), je tato malba rozvinutá do větší šířky a poněkud pozměněná: král Václav z trůnu jemně povstává, piedestal pod trůnem je nahrazen 3 kam. schody, pozadí za trůnem se znakem č. lva je výraznější – panovníka obklopují pouze 3 muži, z nichž 2 vojáci – světec má jemnější výraz ve tváři a nad jeho biretem absentuje svatozář – k biřičům odvádějším světce se přidal ještě jeden muž, bez brnění – scéna v pozadí se Svržením z m., na něž král poukazuje, je pojata jemně odlišně – v nebesích se nad světcem namísto andílka vznáší anděl-eféb (s palmou v pravici a věncem v levici), u něhož 2 okřídlené and. hlavy jsou situovány na opačné str. než na barcelon. kompozici – malba se kdysi nacházela v galerii Kurfalce v *Düsseldorfu* a lze soudit, že byla pův. um. v jedné z domén rýnských falckrabat a falckých kurfiřtů ve městě *Neuburg an der Donau*, kde se ve far. k. sv. Petra na boč. oltáři nachází kopie t. obrazu – hist. vazba neuburské vrchnosti s Neapolskem je dol. v 17. st. – de Matteis cca 1721 namaloval ještě kopii právě popsaného „mnichovského“ obrazu, zhruba stejných rozměrů, která je nyní uložena v *Musée des Beaux-Arts* v *Chambéry* (→ A.5, Francie, Chambéry)

E (na obr. sign.) *Paulus de Matthei* – L JN 1993, 184, 186 (č. 110, obr., aut. popisu Susanne Wagini) (dat. do poč. 18. st.) – ZELEŇKOVÁ 2009, 128 – PESTILLI 2016, 342 (dat. 1721) – I www.sammlung-pinakothek.de/de/bookmark/artwork/k2xn0ZvNGP

Münster, sídlo bis. (NW)

1/ v dómu sv. Pavla pomník: kam. socha pod bald., s reliéfy Zpovědi královny (vl.) a Svržení z mostu (vpr.) na podstavci, vycházejícími z kompozice reliéfů na podst. pražské most. sochy – po stranách dva and. (vl. s gestem mlčení) – zřiz. míst. kanovník Friedrich Burchard bar. von Westerholt (1685-1729), architekturu navrhl asi Gottfried Laurenz Pictorius († 1729) či jeho nástupce Johann Conrad Schlaun – jde o umělecky nejvýznamnější zobrazení ve *Vestfálsku* – srovnej s následující svatoján. sochou (→ 2/)

2/ na m. u *Bispinghofu* kam. socha s reliéfy Zpovědi a Svržení do Vltavy (→ praž. most. socha i s reliéfy), vztyčená mezi 1719-23 snad na paměť beatifikace (1721) – zřiz. münstersko-paderbornský biskup Klement August Bavorský, aut. Johann Wilhelm Gröninger († 1724)

3/ do jez. kostela sv. Petra 1702 darována stříb. socha v hodnotě 50 říš. tolarů

4/ sotva by se v bisk. metropoli *Münsteru* našel k., který by neposkytl sloup k umístění podobizny, dol. 1720

I E (pod erbem) *Rm9 ac Perillustr: D Frideric9 / Burchard9 L: B: de et in Westerholt, Cathliū / Ecclarū Monsis, Hildesis & Halbersti Canoni / Caplaris, Serū Principis Electo Coloniens / Consiliari9 Regiminis Satrapa Bilderl / Commendatorilis S. Michaelis* (tj. Reverendissimus ac Perillustris Dominus Fridericus Burchardus liber Baro de et in Westerholt, Cathedralium Ecclesiarum Monasteriensis, Hildesiensis et Halberstadensis Canonicus Capitularis, Serenissimi Principis Electoralis Coloniensis Consiliarius Regiminis Satrapa Bilderlahensis Commendatorialis Sancti Michaelis) – H (vpř. na podst.) erb zřiz. – L KRINS 1971, 347 – HEPPE 1973, 76 – *JN* 2001, 303; **1-2/** KNIRIM 1973, 66, 68 – *JN* 1973, 84-85; 2/ L HEPPE 1973, 75; 3/ L KRINS 1971, 301, 348 – KRINS 1973, 53 (dat. 1706); 4/ L-R l. dopis míst. a paderborn. biskupa Clemense Augusta I. von Bayern, 5. IV. 1720 (*Collectio epistolarvm* 1721, 24)

Neubeuern (BA, OB, Rosenheim)

ve fil. (nyní far.) k. (Neposkvr. početí) P. Marie vyobrazení, dol. 1715

R nedat. l. zpr. rohrdorf. faráře, [1715], ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [40])

Neuburg an der Donau (BA, OB, Neuburg-Schrobenhausen)

na m. přes ř. *Donau* (*Dunaj*) kam. socha (kanov. s vysokým biretem, v pozdvihnuté pravici kov. krucifix, v lv. směřující před světcovo tělo kov. palma) na téměř krychlovém podst. se základnou a římsou (vpř. prostý rám) – 1707, zřiz. zbožní ctitelé

E (vpř. na podst. v rámu) *JOANNI NEPOMUCENO / IN TERRIS / FAME / IN AQUIS / VITAE / PATRONO MIRABILI / DEVOTI / CLIENTES / M D C C V I I* – L KÖNIG 1995, 592 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Neuburg an der Donau*)

Neukirchen beim Heiligen Blut, pout. místo (BA, OP, Cham)

před vstupem do areálu mar. pout. místa ve výkl. kapli (segmentem ukončený vel. výklenek, po jehož stranách v čelní stěně prosté pilastrové pásy) kam. socha v živ. vel. (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva) na čtyřbokém konvexním soklu (zdob. vpř. kartuší a erbem), postaveném na podezdívce, 1720

E (v kart. vpř. na podst.) *SANCTVS / IOANNES NEPOMVCENVS / HONORIS / INSIGNIS DE- / FENSOR* (= 1720) – H (t. pod kart.) znak s klenotem na helmu – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Neukirchen beim Heiligen Blut*)

Neumarkt in der Oberpfalz (BA, OP)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. se dochoval (pův. oltářní) obraz sv. tří Janů (Křt., Ev., Nep.), rané 18. st., aut. Matthias Zink (Zinckh) (?)

2/ v pout. kostele P. Marie Pomocné (*Kalvarienbergkirche*, stavěn od 1718) na levém boč. sl. oltáři Ukřižování Krista po stranách polych. sochy (vl.) SJN, držícího v levici od těla krucifix, a (vpr.) sv. Františka Xav., cca 1727

1/ L *KKB* 2. XVII, 22; 2/ L t., 50

Neumarkt-Sankt Veit, do 1934 Neumarkt an der Rott (BA, OB, Mühldorf am Inn)

ve zdejší bened. kláš. kostele sv. Víta vyobrazení, dol. 1715 – **pozn.:** po zrušení kláštera (zv. **Kloster Sankt Veit**, zruš. 1802) se kostel stal farním

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [46])

Neunburg vorm Wald (BA, OP, Schwandorf)

ve far. k. sv. Jiří (od 1967 sv. Josefa) na již. stěně dřev. socha, dat. 1710

L *LÍBAL* 1993, 340 – I www.oberpfaelzerwald.de/katholische-pfarrkirche-st-josef – **pozn.:** nyní se socha nachází v míst. muzeu

Neuötting (BA, OB, Altötting)

na m. přes ř. *Inn* vyobrazení, dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [46])

Neustadt an der Waldnaab (BA, OP)

před mostem přes *Waldnaab* sm. do *Altenstadt* kam. socha (na vys. dvoupatrovém čtyřb. podst., jehož vrchní část je nižší a užší, má vykrojené rohy a vespod je vydutá), 3. VIII. 1722, zřiz. míst. syndik Paul Wiedenhofer

I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Neustadt an der Waldnaab*) – www.onetz.de/neustadt-an-der-waldnaab/vermischtes/informationen-ueber-den-heiligen-auf-der-naabbruecke-tafel-fuer-st-nepomuk-d1825726.html – **pozn.:** socha byla obn. 1836

Neustädterhof ((BA, UF, Miltenberg, Obernburg am Main, Eisenbach)

u dřev. m. přes pot. *Mümling* na příjezdové cestě k *Neustädterhofu* dal nejspíš tehdejší nájemník zmíněného hosp. dvora 1724 postavit sochu

E (vpř. na podst. nový náp.) *ST. JOHANNES / VON NEPOMUK / AD 1724 / RESTAURIERT 1895 / VERSETZT 1934 / AN DIE DISTRIKTSTRASSE / ZERSTÖRT 1960 / VERSCHOLLEN VON / 1980 – 2020 / RESTAURIERT 2022* – **pozn.:** z náp. vysvítá osud t. skulptury – I www.schoener-reisen.at (*SANKT NEPOMUK, der Brückenheilige, Teil 12, #255*)

Niederbreisig (RP, Ahrweiler, Bad Breisig)

při svěcení fil. (od 1786 far.) kostela (Naneb.) P. Marie, postaveného 1718-25, byl 6. X. 1726 (1727?) posvěcen i boč. oltář sv. Šebestiána a JN na ep. str., a to kolínským světicím biskupem Franzem Kasparem von Franken-Siersdorf (ve fun. 1723 † 1770)

L *TORSY* 1972, 324 (svěcení 1726) – I de.wikipedia.org (*St. Marien (Niederbreisig)*) (svěcení 1727)

Nordkirchen (NW, Münster, Coesfeld)

v dneš. ul. Schloßstraße osmib. kaple zbudovaná 1722 – zřiz. míst. p. a pokračovatel ve stavbě míst. zámku, „vestfálského Versailles“, Ferdinand bar. von Plettenberg (1690-1737), předseda münsterských zem. stavů – aut. arch. Gottfried Laurenz Pictorius a stavitel Peter Pictorius ml. (oba tito bratři byli zapojeni do budování zám. areálu) – uv. kaple oltář s obrazem Svržení z mostu, asi 1722, aut. asi malíř Witte – t. malba je považována za „nejlepší z obrazů věnovaných světcí [JN] ve *Vestfálsku*“ (L *JN* 1973, 113) – představuje dramaticky rozpořbovanou skupinu biřiců na m. za nočního času, oděných v brnění, s helmami na hlavách, s halapartnami a praporem – jim z koně obrněný jezdec velí shodit z mostního parapetu SJN, kanovníka (☼) odevzdaně hledícího na krucifix v pozdvihnuté pr., který již sedí na most. zídce a lv. nohu spouští nad říční hlubinu – scénu z lv. hor. rohu z oblak osvětluje záře, z níž na mučedníka shlížejí 2 andělci (jeden s palmou, druhý s gestem mlčení nebo údivu) a rýsují se v ní okřídlené and. hlavy

H (na průč. nad oknem) al. znak zřiz. a jeho choti Bernhardiny Felizitas, roz. bar. von Westerholt-Lembeck – L *KRINS* 1971, 352-353, 380 – *KNIRIM* 1973, 68 – *REINKE* 1973, 70 – *JN* 1973, 84, 112-113 (obr. 79) – I de.wikipedia.org (*Johannes von Nepomuk Kapelle (Nordkirchen)* a *Nordkirchen a Ferdinand von Plettenberg a Schloss Nordkirchen*)

Obermarsberg (NW, Arnsberg, Hochsauerlandkreis, Marsberg)

na hradišti *Eresburg* v kostele sv. Petra a Pavla při bývalém bened. proboštví (do 1803) se nachází levý (sev.) boč. oltář sv. Kříže – je to polychromovaná dřev. architektura s tordovanými sl. po str. a s novějším obr. Ukřižovaného Krista s P. Marií, sv. Janem a sv. Maří Magd. – nad obrazem erb držný letícími andělky – v nást. ve věncovém kruhovém záramování s. svěťice, po str. na křídlech římsy s. andělků – po bocích oltáře dřev. barok. portály – na oltáři se nachází vl. polych. dřev. socha (kanov. s vel. křížem, se výrazným

strápcem almuce), prot. k soše sv. Antonína Pad. s Ježíškem (vpr.) – 1724, aut. dílna Papeňů

E (v rámečcích ve vlusu po str. erbu) *ANNO* (vl.) 1724 (vpr.) – H (nad obr.) erb s dvojm helmem a klenotem – L KRINS 1971, 354, 377 – HEPPE 1973, 75 (obojí uvádí mylnou dat. oltáře 1718, což je vročení pr. boč. oltáře) – I de.wikipedia.org (*Kloster Obermarsberg*)

Ochsenfurt (BA, UF, Würzburg)

v kap. sv. Wolfganga nad městem, na lv. boč. ol. sv. Antonína Pad. postranní dřev. polych. sochy SJN (vl., stojící kanov. s křížem a palmou, bired a klerika nyní fialové) a sv. Akvilina – plastiky vznikly spolu s ol. 1715 či o něco málo později

L 1956/2016 *Festschrift* 2016, 30 – I [https://wuerzburgwiki.de/wiki/St.-Wolfgangs-Kapelle_\(Ochsenfurt\)](https://wuerzburgwiki.de/wiki/St.-Wolfgangs-Kapelle_(Ochsenfurt))

Osterburken (BW, Karlsruhe, Neckar-Odenwald-Kreis)

pův. na starém m. přes ř. *Kirnaue*, nyní v měst. parku polych. socha z červ. písk.: na oblacích stojí kanov. v herm. almuce a hledí ke kruzifixu, jež drží zl. dopr. – u pr. světcovy nohy klečí andílek, vzhlíží ke světci, prstíkem pr. na ústech činí gesto mlčenlivosti a v lv. ruce drží palmu – čtyřb. podstavec s prázdným ov. rámem vpř. (pův. s náp.) – 1728, zřiz. mohučský kurfiřt. úřední sklepník (číšník) Johann Albert Geiger

E (nedochovaný náp., nejspíš v rámu vpř. na podst.) *QVIA TACVIT HINC / MARTIR OBIIT ET IDEO / PATRONVS HONORIS HABE / TVR* (= 1728) – L informační cedule poblíž sochy – **pozn.:** socha stála na m. přes Kirnaue do konce 2. světové války 1945, kdy byla spolu se zničením m. značně poškozena, po obn. umístěna 1953 na dneš. místo

Ottmaring (BA, SCH, Aichach-Friedberg, Friedberg)

na c. do *Friedbergu* mešní kaple s domem kostelníka, 1724, zřiz. friedberský zem. soudce, svob. p. von Deuring

L STEICHELE 1864, 520-521 – LAYER 1975, 208 – **pozn.:** kaple zanikla

Pasing (BA, OB, München)

kaple, poprvé zmíněna 1724, stavba z 1700-04, zřiz. míst. vr., hr. von Berchem

I www.dorfschreiber-obermenzing.de/zeitafelpasing.htm – de.wikipedia.org (*Johann-Nepomuk-Kapelle (Pasing)*) – www.erzbistum-muenchen.de/pfarrei/pr-pasing/ – **pozn.:** za 2. světové války kaple zboř., 1963 obnovena v pův. podobě

Passau, č. Pasov, sídlo bis. (BA, NB)

1/ v starobylé kříž. chodbě (ambitu) při katedrále sv. Štěpána oltář (ze štuk. mramoru), zřiz. míst. biskup Johann Philipp hr. von Lamberg (ve fun. 1689 † 30. X. 1712, od 1700 kardinál)

2/ v sálu s paramenty v t. katedrále obraz (světec obklopen anděly, dole Mučednictví), výš. 2,5 m, kon. 17. st. – **pozn.:** snad pův. na oltáři v ambitu (→ 1/)

3/ pův. na m. přes ř. *Dunaj (Donau)*, nyní na Römerplatz na lv. břehu *Dunaje* u m. Prinzregent-Luitpold-Brücke, vápencová kval. socha (na žulové základně hran. podstavec, vpř. s vel. kartuší s erbem a s dat., na ostatních 3 stranách s reliéfy šesticípé hv., plint sochy vz. zakrývá světcova klerika, sv. kanovník má na hlavě vysoký bired, v rukou zleva dopr. kruzifix s palmou, na nějž zbožně hledí), 1718, zřiz. Franz Alois říš. hr. von Lamberg, kanov. v *Salzburgu* a *Pasově* – **pozn.:** socha se hlásí k Pfaffingerovým sochám v → A.2, Salzburg 2/ (1714) a v → níže, Tittmoning II. 3/ (1717), přičemž s první z nich je pojetím shodná

I / R l. dopis oficiála a gener. vikáře, viceoficiála, direktora a zbylých cír. poradců nad Enží, podepsán Georg Michael Stainer, cír. rada a úřední notář, Pasov, 29. VII. 1715, v Praze v arcib. konz. přijato 8. VIII. t. r. (orig. NA, ČDK, kn. 116, pag. 101-104, o t. oltáři pag. 102 – kopie NA, ČDK, kn. 117, fol. 261, zde 261¹) – L KB 4. III, 106 – **pozn.:** oltář při boření kříž. chodby zanikl; 2/ L KB 4. III, 67; 3/ E (na plintu s. vpř.) *FRANCISCUS ALOYSIUS S. R. I. COMES de LAMBERG / CANONIC METRO: SALISBURG u CATH: PASS – H* (v kart. vpř. na podst.) erb zřiz. – L KB 4. III, 530 – JN 2001, 190 – I regio wiki.pnp.de (*Johannes-Nepomuk-Statue (Passau-Römerplatz)*)

Piflas (BA, NB, Landshut, Ergolding)

1/ k již. části zámku, postavenému cca 1725 na pan. *Bruck*, je přičleněna barok. kaple, 1725, orientovaná k severu (tedy směrem do zám. budovy), přístupná zdob. portálem z vnějšku zám. areálu, opatřená vížkou s cibulovou bání na střeše v místech napojení kaple na zámek – uv. zař.

2/ jz od zámku polych. kam. socha (kanov., v lv. kruzifix, pr. na hrudi, mohutný čtyřb. podst., nahoře zaoblený), cca 1725, pod novějším bald. na 4 kov. sloupcích

I / E (v segmentovém završení supraporty hl. portálu do kaple v kart. upr.) *D. IOANNI NEPOMOCENVM / DDD / AD MDCCXXV* – (t. v boč. křídlech segmentu supraporty, tedy po stranách kartuše, vl.) 17 (vpr.) Z5 – I de.wikipedia.org (*Schloss Piflas*); 1, 2/ I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Ergolding*)

Pleiskirchen (BA, OB, Altötting)

vyobrazení zde dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [46])

Plittersdorf (NW, Köln, Bonn, Bad Godesberg)

kap. sv. Jiří, dol. 1344 a 1490, se při obnově 1719 stala kaplí (P. Marie a) sv. mučedníků Evergisla, Jiřího a JN – zřiz. Johann Friedrich Ignaz Karg říš. svob. p. von Bebenburg (nobilován 1698, † 30. XI. 1719 v Bonnu), kněz, vrchní kancléř a státní ministr kolín. kurfiřta, po jistou dobu majitel zdejšího kurfiřt. ryt. sídla *Turmhof*, absolvent studií obojího práva na univ. v Praze a *Padově*, aut. či vydavatel l. životopisu v Bonnu 1702, v roce, kdy

musel z kolín. arcidiecéze utéct do fr. exilu, od 1715 opět činný na území kolín. arcidiecéze

E (na nápisové desce, nyní osazené v hl. vstupu míst. far. kostela sv. Evergisla) *In honorem Dei et memoriam Deiparae Virginis nec non Sanctorum Martyrum Evergisi, archiepiscopi Coloniensis, Georgii et Joannis Nepomuceni, canonici Pragensis, hanc capellam prae vetustate fere collapsam restau[ra]ri fecit Jo. Frid. Karg. L. B. de Bebenbourg, Abbas Montis S. Michaelis in periculo maris, suprem. cancell. Serenis. suae Elect. Colon. A. D. MDCCXIX* – L GROETEKEN, 7 – LASFARGUES 1965, 195 – TORSY 1972, 323 – GREBERT 2011, 12-14 – I de.wikipedia.org (*St. Evergislus (Plittersdorf) – Turmhof (Plittersdorf)*) – www.kirche-im-rheinviertel.de (*Seelsorgebereich Bad Godesberg – Kath. Kirchengemeinde St. Andreas und Evergislus – Plittersdorf – St. Evergislus Kirche*) – **pozn.:** kaple, náležející do f. *Rüngsdorf*, stávala na pozemku dneš. hřbitova, 1871 byla zboř., mezitím zde vznikla samostatná f. (1863), opodál pův. kaple byl 1870-71 postav. kostel sv. Evergisla, kons. 1875

Prutting (BA, OB, Rosenheim)

na území zdejšího vikářství se v kostelích nachází jeden či druhý obraz, dol. 1715

R nedat. l. zpr. pruttinského vikáře P. Jakoba, aug. kanov. z kláštera Herrenchiemsee, [1715], ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [40])

Puchschlagen (BA, OB, Dachau, Schwabhausen)

ve fil. k. sv. Haštala v rámci freskové výzdoby od malíře Josepha Krenauera z 1729 medailon (polopostava kanov. hledícího na kříž, jež před sebou drží zpr. doleva, kolem hlavy ☼5*)

I kirchenundkapellen.de/puchschlagen.htm

Rastatt (BW, Karlsruhe)

v novém barok. rezidenčním zámku bádenských markrabat dala ovdovělá markraběnka a regentka markrabství Baden-Baden Františka Sibyla Augusta 1720-23 zbudovat dv. kostel sv. Kříže, ve kterém již před beatifikací plánovala zřídit kapli a přála si, aby oltář v t. prostore nezl sousoší Svržení z m. – t. záměr nebyl realizován – až po kanonizaci, dva roky poté, co Františka Sibyla Augusta předala vládu svému synovi Ludvíku Jiřímu (1727), založila kapli na svém vdovském sídle v *Ettlingen* (kaple byla postavena a zařízena 1729-33)

L TIPTON 2023, 195

Ravensburg (BW, Tübingen)

v karm. kap. P. Marie Radostné po boku oltáře vyřez. podobizna, dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährrbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Regensburg, č. Řezno, hl. město Horní Falce, sídlo bis. (BA, OP)

- široká oblast kolem

na dřev. m. přes jednu z řek jménem **Laber** (dř. *Laaber*) na malém prkně podobizna, dol. 1720 –

pozn.: v úvahu připadají bavorské toky *Große Laber*, *Kleine Laber*, *Schwarze Laber*, všechno přítoky *Dunaje*

L BERGHAEUER 1761, 172 (§ V)

Reinhausen (nyní část Regensburgu, hl. města Horní Falce) (BA, OP)

na kam. a částečně dřev. m. přes ř. *Regen*, spojujícím ze směru od města *Regensburgu* (*Řezna*) a města *Stadtamhof* obce *Steinweg* a *Reinhausen*, socha „z čistého kamene“, 1726 – **pozn.:** patrně se jedná o dodnes dochovanou váp. svatoján. sochu, umístěnou po vzniku nového m. na reinhausenské str. řeky – jde o elegantní barok. dílo, které svým pojetím odpovídá období 20. l. 18. st., byť jeho vznik bývá kladen do pol. 18. st. – na hran. podst. (s vystupujícími rámy, vpř. s malou nikou uzavřenou kov. dvířky) a nízkém čtyřb. postamentu stojí kanov., který se s laskavým výrazem ve tváři obrací ke zlac. kov. křížifixu, jež má vetknutý do lv. ruky položené na hrud', v pr. pak drží zlac. kov. palmu – po bocích postamentu klečí sošky andílků, jeden ukazuje na světce (vl.), druhý (vpr.) si klade lv. ruku k ústům snad na znamení mlčení

L SCHRAMM 1735, 174-175 (dat. 1726) – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Regensburg-Reinhausen*) (dat. do pol. 18. st.)

Reischach (BA, OB, Altötting)

ve far. k. sv. Martina nejst. vyobrazení v celém arcij. *Gars*, které 1702 porídil míst. kooperátor, kněz Sebastian Megerle (1715 již †)

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [47])

Retzbach (BA, UF, Main-Spessart, Zelligen)

blízko Bergstraße pod skalou barok. písk. socha (na novějším hran. zd. podstavci nízký barok. volutový, rozvilinami a kartuší vpř. zdob. postament, na plintu stojí kanovník pr. nohou na výstupku připomínajícím knihu, hledí na dlouhý křížifix držený zl. dopr., oděný v almuci typickou pro frankou oblast), 18. st., dle slohového rozboru a porovnání se sochami v bamber. oblastí 1700-20

E (vpř. postamentu v kart.) *H Johannes I [...].ucenus* – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Zelligen*) (dat. do 18. st.)

Reuchelheim (BA, UF, Main-Spessart, Arnstein)

na louce *Tanzwiesen* stojí písk. boží muka, štíhlý zdobený čtyřb. pilíř na širokém čtyřb. podst., vyvrcholený úzkou deskovou kaplicí na volut. podpěře, dekorovanou vystupujícími reliéfy, na širších stěnách vpř. sv. Jiří na koni, zabíjejícího draka, vz. sv. Rodiny s Bohem Otem, na úzkých bocích vl. sv. Michaela arch. a vpr. SJN (stojící prostovlasý kanov. s křížifixem), 1726

E (na volut. podpěře vpř. v ov. rámu) *S. GEORG I 1726* – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Arnstein (Unterfranken)*)

Ried (BA, SCH, Donau-Ries, Monheim)

místo staršího zpusťšeného k. cca 1702 postav. nový kostel, podrobnosti nejsou známy – **pozn.:** tato památka se nezapočítává do soupisu, neboť nelze zjistit, kdy nový riedský kostel (kaple) získal patrocinium

L KÖNIG 1995, 590 – **pozn.:** nyní t. fil. kostel nese patr. sv. Haštala

Riedering (BA, OB, Rosenheim)

na území zdejšího vikářství se v kostelích, na veř. cestách i soukr. domech nacházejí sochy a obrazy, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. vikáře, P. Bernarda, aug. kanov. z kláš. Herrenchiemsee, [1715], ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [40])

Rietberg (NW, Detmold, Gütersloh)

již. od města v blízkosti zámku kam. socha (s balustr.), 1723, zřiz. míst. vr. Maxmilián Oldřich s chotí Marií Ernestinou Františkou hr. z Kaunitz, Ostfrieslandu a Rietbergu

E (na podst. vpř.) *DIVO IOANNI / NEPOMVCENO / PATRONO SVO SACRARVNT (=1723) / MAXIMILIANVS UDAL / RICVS & MARIA ERNES= / TINA FRANCISCA / COMITES / DE KAUNITZ FRISIAE / ORIENTALIS & / RITTBERGAE – (vl.) DIVE IMPLOANTÍ FER / OPEM MITISSIMVS VRBÍ / QVAMQ3 PETIT SVPPLEX / INCOLA TENDE MANVM – (vpr.) DIVE TVIS HOSTEM PRECIBVS / PROCV ARCE REPELLAS / TVTA PATROCINIIS / ILLA STET VSQVE TVIS – (vz.) DIVE RECEPTORVM SPES / & TVTELA CLIENTVM / ESTE PRECOR PATRIA / PORTVS & ARA TVAE!* – L KRINS 1971, 361, 381 – KNIRIM 1973, 69 – KRINS 1973, 52, 54 – VON FÜRSTENBERG 1973, 59 – REINKE 1973, 71-72 – JN 1973, 86 (obr. 22) – FLASKAMP 1989, 237-238 – I http://www.heraldik-leitfaden.de/Heral_dik/aktuell/galerien3/galerie2183.htm

RiBtissen (BW, Tübingen, Alb-Donau-Kreis, Ehingen (Donau))

z pův. far. kostela sv. Pankráce a Doroty (zbořen 1784) se v novém far. kostele t. zasvěcení (dokončen 1787) dochoval z pův. oltáře obraz (SJN jako kanov. (vpr.) klečí před ukřižovaným Kristem (vl.)), cca 1725 – **pozn.:** obraz visí na sev. stěně kněžiště

I www.se-donau-riss.drs.de (*Kirchenführung St. Pankratius & Dorothea*)

Rodheim (BA, MF, Neustadt a. d. Aisch-Bad Windsheim, Oberickelsheim)

na c. z *Rodheimu* do *Gülchsheimu* na m. přes *Leitenbach* písk. socha, 1723

E dat. 1723 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Oberickelsheim a Rodheim (Oberickelsheim)*)

Rottenburg am Neckar (BW, Tübingen)

míst. karm. konvent ve svém k. postavil na oltář vyřez. sochu, dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoměcké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diéc.),

[1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r) – **pozn.:** klášter s kostelem vyhořel při požáru města 1735, po obnově byl i s kostelem vysv. 1747, obojí zruš. 1806, od 1817 prostory užíval kněžský seminář

Saal an der Saale (BA, UF, Rhön-Grabfeld)

v místě zv. *Kehl*, u východu z obce sm. k mar. pout. k. na *Findelbergu* písk. boží muka: na válcovém sl. obtočeném vinnou révou a vyvrcholeném korint. hlavicí deska z obou stran zdob. reliéfy v bohatém zarámování – vpř. v ov. kart. sv. Rodina, nad níž se vznáší v oblacích s paprsky holubice Duchu sv., po bocích v nikách postavy sv. apoštolů Jana a Jakuba, nad kartuší nika s polopostavou Boha Otce, po str. sedící postavy andělů s palmovými ratolestmi – na opačné str. v akant. výzdobě ov. kart. s rel. sv. Jiří na koni zabíjejícího draka, výše druhá menší ov. kart. – vrcholem pom. je drobná socha stojícího kanov. držícího zl. dopr. krucifix – 1723, aut. míst. rodák Johann Jacob Bindrim, sign.

E (vz. na štítku) *Ja / cob bin / dr im: / ·1·7· ·2·3· – L* BAUER 2006, 8, 9 (obr.), 12 (obr. sign.), 13 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Saal an der Saale*)

Salmanskirchen (BA, OB, Mühldorf am Inn, Ampfing)

ve fil. kostele sv. Jana Ev. a sv. Jana Křt. dřev. socha, 1713

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [47])

St. Johann viz Königssee

St. Mauritz (NW, Münster)

na pout. cestě z *Münsteru* do mar. svatyně v *Telgte*, u m. přes pot. kam. socha (prostovlasý kanov., v lv. kříž s palmou, v pr. bired), 17. VI. 1718

E *Errete uns Heer / von wassersfluth / von schande schmach / und bösen todt / auch alles Unglück / wollest von uns kehrn / die wir deinen seligen diener / Joannem Nepomucke zu Ehren / 1718 17 Juny – L* KRINS 1971, 349, 378

St. Ottilien, do 1904 Emming (BA, OB, Landsberg am Lech, Eresing)

v zám. k. či kap. sv. Otýlie v *Emming* (kdysi *Emmingen*) dal míst. p. Johann Ulrich Füll (Fil) von und zu Windach, bar. auf Cammerberg, pán zu Bruernertshoven, Eresing, Viffplitz a Emming(en), řádový ryt. a komtur vel. kříže sv. Mořice a Lazara, 25. V. 1695 slavnostně umístil vedle stávajících podobizen sv. Otýlie, sv. Mořice a sv. Afry překrásný mal. obraz (kanov.) v ceně 100 zl., výraz vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 112) – pův. měl v úmyslu zbudovat kapli s oltářem, což mu nebylo schváleno augsbur. konzistorií, spokojil se prozatím s uvedeným obrazem, ale úmysl zřídít kapli si ponechal pro dobu, kdy bude její stavba umožněna kanonizací JN, dol. 1698

R l. zpr. theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251), sepsaná nejspíše na základě ústního sdělení barona J. U. Füll

(Fila), kterou týž probošt s doprovodným dopisem zaslal z Mnichova Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265), pak 3. složka ve 2. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) – L SALLER 1695, 15-16, 34 – **pozn.:** Ottilienkapelle se nyní nachází v areálu bened. arcioptatství St. Ottilien, zámek byl 1884 zboř.

Scheyern viz Kühbach

Schloß Neuhaus (NW, Detmold, Paderborn)

1/ ve far. k. sv. Jindřicha a Kunhuty v pr. boč. kapli sv. Oldřicha na stěně zavěšen obraz (2,55 × 1,45 m, stojící kanovník, zpr. doleva drží kříž, vl. stůl, vpr. v pozadí Svržení z m.), 1716, zřiz. Friedrich Musgard a Anna Sibilla Romer

2/ na m. přes Pader socha, poč. 18. st.

1/ E (na obr. věnování) *Fridericus Musgard et Anna Sibilla Romer dedit Anno 1716* – L KRINS 1971, 364, 376 – I de.wikipedia.org (*St. Heinrich und Kunigunde (Schloß Neuhaus)*); 2/ I www.zeitreise-paderborn.de (*Nepomuk-Statue an der Paderbrücke*) – **pozn.:** svatoján. sochu zničil 1757 voják, dal pak vytvořit novou sochu bis. sochařem Johannem Philippem Püttem (1700-68), ta však byla nakonec 1863 svržena opilými husary do vody – další sochu vytvořil 1866 paderbornský sochař H Heidmann, byla však na m. um. až 1878 – při úpravě Schloßstraße byla 1989 přen. do Marstallmuseum a na m. byla osazena kopie v pořadí druhé sochy, jejíž originál se nyní nachází v Bad Lippspringe

Schlüsselfeld (BA, OF, Bamberg)

v průč. býv. úřední budovy würzburgských biskupů, nyní radnice (1625-27), po lv. str. portálu mezi okny kam. procesní oltář s otevřeným tabernáklem a volut. křídly po str., nad tabernáklem kam. socha (stojící prostovlasý kanov. s krucifixem v rukou) v nice zdi, poč. 18. st.

I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Schlüsselfeld*)

Schnaitsee (BA, OB, Traunstein)

ve zdejší f. v mnoha přibytých farníků se již dlouho nacházejí obrazy a sochy, a sice všude se ☼, dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patricia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [43])

Schönstein (RP, Altenkirchen (Westerwald), Wissen)

do hrázděné kap. sv. Šebestiána (zv. *Heisterkapelle*), kterou na výšině mezi obcí *Wissen* a svým sídlem, zámek *Schönstein*, 1718 zbudoval Hermann Werner Gregor Ferdinand říš. svob. p. von Hatzfeld († 1742), t. šlechtic 1723 věnoval polych. dřev. sochu (stojící kanov. s dlouhým křížem držným zl. dopr.) na dřev. soklu s rodovým erbem na boč. stěnách a náp. na před. stěně

E (na podst. vpř.) *DER DU BIST ZUR HEILIGEN SCHAR IM HIMMEL AUFGEFAHREN FÜR WASSER, EHR UND TODS GEFAHR UNS GNADIGST WOLST BEWAHREN* – (t. níže) *HERMANN GREGORIUS LIBEROB[ARO] DE*

HATZFELDT HVC ME POSUIT 1723. – H (na boč. stranách podst.) znak zřiz. – L KR 16. I, 179 (náp.) – LASFARGUES 1965, 278 (náp.) – *600 Jahre St. Sebastianus* 2002, 41, 42 (náp.), 49 – I de.wikipedia.org (*Schönstein (Wissen)*) – <http://schuetzenbruderschaft-schoenstein.de/heisterkapelle>

Schrofen (BA, SCH, Unterallgäu, Lautrach)

v nice výkl. kapličky ov. obraz, cca 1720

I de.wikipedia.org (*Schrofen (Lautrach)*)

Schwarzenberg (BA, MF, Neustadt a. d. Aisch-Bad Windsheim, Scheinfeld)

již od 50. l. 17. st. dával majitel zdejšího zámku a pan. Jan Adolf kn. ze Schwarzenbergu opakovaně najevo úmysl založit na t. rodovém panství klášter – prozatím se podařilo v poddanském městě *Scheinfeldu* založit misii františkánů, kteří 1668 převzali do správy tamní faru – Ferdinand Vilém ze Schwarzenbergu získal na sklonku 17. st. pov. založit pro františkány klášter, který však nebylo možné zbudovat přímo ve městě, kvůli převaze nekat. obyvatelstva, takže byl klášter založen nad městem v blízkosti kn. zámku *Schwarzenbergu* – od 1702 františkáni (rekolekti) v nové budově již sloužili bohoslužby, avšak jen v provizorním oratoriu – budování kláš. komplexu se prodloužilo na roky – vedle obytných prostor byla vůle zbudovat důstojnou svatyni – v tomto smyslu se františkáni 1727 obrátili na kn. Adama Františka ze Schwarzenbergu u příležitosti gratulace ke svátku jeho vytouženého mužského potomka, prince Josefa Adama, s naznačením možnosti, že by nový kláš. kostel byl zároveň zasvěcen SJN, oblíbenému patronovi knížecího páru, ačkoli měl zdejší klášterík v názvu pouze P. Marii Pomocnou – příslušná pasáž v dopise řeholníků knížeti zní: „Obwohlen hiesiges unser Closterlein zu Maria Hilff genennet wird, konte iedoch, da obangeregter kirchen bau vor sich gehen sollte, selbige zugleich dem h. Johani Nepomuceno auf solche art, daß ohnmaßgeblich eines theil das Titular-Fest, anderten theils aber das Patrocinium darin begergen werden könnte, gewidmet werden.“^{a)} – žádost byla prozatím oslyšena, neboť se upřednostnila dostavba samotného konventu, na kláš. kostel se však dostalo hned vzápětí, od 1731, a jeho dokončená stavba byla vysv. 26. VII. 1735, ovšem pod titulem Nar. P. Marie (sv. Janu Nepomuckému byl věnován uv. boč. oltář)^{b)}

a) R P. praes. a konvent knížeti, Mariahilf bei Schwarzenberg, 7. V. 1727 (SOA Třeboň, odd. ČK, ÚK Schwarzenberg, sign. A 3Kß 2b, s. f.) ← L IVANEGA 2015, 59 – b) **k tomuto heslu celkově:** L IVANEGA 2015, 58-60 – I de.wikipedia.org (*Kloster Schwarzenberg*) – c) **pozn.:** od 1866 je konvent obýván minority

Seebruck (BA, OB, Traunstein, Seon-Seebruck)

ve vikářském k. sv. Tomáše a sv. Štěpána vyobrazení, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. vikáře Jakoba Pirchingera, [1715], ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [40])

Seblach (BA, OF, Coburg)

na kam. m. přes *Rodach*, vedoucím k měst. bráně *Rothenberger Tor*, stojí upr. (naproti božím mukám z 1543) písk. socha (na kamenném čtyřb., do mostní zídky vbudovaném podstavci nízký čtyřb. postament, v rozích zdob. akanty), 1714

E (vpř. postamentu) 1714 – (na dalším místě) 1906 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Seblach*) – **pozn.:** dneš. socha stojícího kanov. kladoucího si na ústa ukazováček pravice a v lv. držícího palmu je nejspíše práce z 1906

Seubrigshausen (BA, UF, Bad Kissingen, Münnerstadt)

na nám. St. Kilians-Platz kam. boží muka, sloup s kam. kaplicí, zdobenou rozvilinami, ovocem, hrozny a upr. rámy, které nesou reliéfy Kalvárie (vpř.) a Piety (vz.) – kaplice vrcholí sochou, 1727

E (nad hlavicí sl. vpř.) 1727 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Münnerstadt*) – **pozn.:** nyní je ve vr. božích muk kam. kříž, pův. socha dol. ve starším soupisu bavor. památek

Soest (NW, Arnsberg)

v dómu sv. Patrokla, do 1812 koleg., od 1823 far. a od 1859 prob. kostele, (v sak.) dřev. socha, vys. 1,04 m, 17. či poč. 18. st., aut. asi východovestfálský současník sochaře Heinricha Stüttinga

L KRINS 1971, 367 (dat. poč. 18. st.) – HEPPE 1973, 78 (dat. 17. st.)

Speinshart (BA, OP, Neustadt a. d. Waldnaab)

v prem. kláš. a far. k. Neposkvr. početí P. Marie boč. oltář (mramorovaná sl. arch. s bělostnými s. sv. Jana Ev. a sv. Jana Křt. po str. dole a dalšími 2 bělostnými s. menších rozměrů, sv. Barbory a sv. Markéty, po str. nást.) s tit. obrazem (malířské rozvedení Vodičkovy nepomucenské univ. teze z 1707, → B.4, 64, avšak bez č. lva) a s ov. obr. sv. Mikuláše v nást. – oltář byl 16. VI. 1722 konsekrován míst. opatem Otto Peißnerem (ve fun. 1711-34)

L KKB 2. XI, 132 – LASFARGUES 1965, 269

Staffelstein viz *Bad Staffelstein*

Steinbach (BA, UF, Main-Spessart, Lohr a. Main)

barok. far. kostel sv. Josefa, postav. na državách würzbur. biskupství 1719-21:

a/ průčelí zdobí střed. rizalit s portálem, vyvrcholený průčelní věží, nad supraportou portálu nika obklopená po bocích pilastry s 16 erby, ve vrcholu štítem s al. znakem náležejícím manželskému páru stavebníků kostela, Franzi Ludwigu von Hutten a Johanně Julianě von Bicken, v nice stojí červeně zbarvená (stejně jako větší část fasády) kam. socha (stojící kanov. s pravicí u hrudi, v níž asi míval krucifix, s levicí svrchu držící rozevřenou kn.) – **pozn.:** atribut svrchu džené knihy se uplatňuje u pouze plánované sochy a u realizované sochy pro most ve *Würzburgu* (→ níže, t. 9/), přičemž při návrhu na první z nich figuroval

würzbur. biskup Christoph Franz von Hutten (ve fun. 1724 † 1729)

b/ uv. kostela v čele lodí, po bocích triumf. oblouku stojí prot. oltáře, tvořené menzou, predelou, tit. obdélným obrazem a menším vrcholovým ov. obrazem v ozdobném rámu, zavěšeným na stěně – z nich vpr. oltář s tit. obrazem (SJN jako kanovník klečí vl. dole a koří se ukřižovanému Kristu, který před ním v živ. vel. pní na kříži, zobrazen v pr. části kompozice, za světcem anděl, kolem krucifixu oblaka a nebe), 1723, objednavatel svatoján. obrazu výše jmenovaný Christoph Franz von Hutten ještě jako würzbur. dómský děkan, aut. téhož obrazu malíř Anton Clemens Lünenschloß – **pozn.:** shodně pojatý nepom. obraz se nacházel ve würzbur. katedrále (→ níže, Würzburg 7/)

a/ H → popis průč. – I de.wikipedia.org (*Steinbach (Lohr am Main)*); b/ L KKB 3. IX, 130 – LASFARGUES 1965, 282 – *JN* 1993, 206, č. kat. 130; a, b/ L 1956/2016 *Festschrift* 2016, 18-19

Störmede (NW, Arnsberg, Soest, Geseke)

v nice při sev. str. věže far. kostela sv. Pankráce (od 1871), pův. na podestě poblíž kostelních dveří na hřbitově písk. socha (vys. cca 1,5 m, s krucifixem v obou rukách) – 1725, zřiz. právník a dv. rada Konrad Alard Scheck († 28. XII. 1725), který pobýval dlouho (ještě 1720) při kanceláři v *Praze*, kde se jistě seznámil s úctou, a ve své závěti z 14. XII. 1725 odkázal 30 říš. tolarů na sochu, nepochybně právě tuto – závěr nápisu u sochy vyzýval k následování v ochraně tajemství

E (nyní již zmizelý náp.) a *ConraDo ALarDo SCHeCk IVrls ConsVLto poslta seCretl seqVaCes reqVtro* (= 1725) – L KRINS 1971, 367-368, 377 (dat. 1720)

Straubing (BA, NB)

v karm. k. sv. Duchy obraz (na hlavě ☼*), dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Tauberrettersheim (BA, UF, Würzburg)

původně na dřev. m. přes *Tauber socha* (stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží zl. dopr.) na čtyřb., dolů se rozšiřujícím podst. s kartuší vpř., umístěném na širší čtyřb. základně, zabudované do most. zídky a zpř. zdobené snad původně erbem – 1716, blok pískovce pro sochu pořízen ve *Freudenbergu am Main*

E (vpř. na podst. v kart.) *SANCTE / NEPOMV / :CENE / ADIVVA / NOS* (= 1716) – (t. na spod. pásu) 1716 – (na podst. vpr. v rámu) *A. 1732· DEN Z9. SEPTEM. / IST DER TAUBERFLUS SO / HOCH ANGELOFFEN UND / DIE ALTE HÖLZERNE BRU / CHEN VON GRUNDTH / WECH GERISSEN UND / VON DER LOBLICHEN GE / MEINT ALHIER EINE VON / STEIN ERBAUET WORDEN / GEORG HELLER [...] / HANS CA[...]* – (t. pod rámem dva

nečit. řádky) – (na podst. vl.) smysl nápisu: *Gott wolle alle gnädlich bewahren, die über diese Brücken gehen, reiten oder fahren* – L LASFARGUES 1965, 195 – BAUER 2006, 143-144 – 1956/2016 *Festschrift* 2016, 30 – I www.tauber-reittersheim.de (*Die Neumanns-Brücke zu Tauberrettersheim*) – de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Tauberrettersheim*) – **pozn.:** při povodni, která 29. IX. 1732 zničila pův. dřev. m., spadla do vodních hlubin i socha, byla však později v řece nalezena podivuhodně neporušená a 1733 osazena na nový kam. m., stavěný dle návrhu Balthasara Neumanna, přičemž ochsenfürtský sochař vytesal na podst. sochy náp. – originál sochy se dnes nachází v Kirchstraße 8 a na m. stojí kopie

Teisendorf (BA, OB, Berchtesgadener Land)

míst. děkan 28. VI. 1718 sděluje, že je v děkanátu *Teisendorf* příležitostně vidět různé projevy úcty už od 1698 a že tu byla zřízena vyobrazení nejenom v mnoha kostelích, nýbrž také u tekoucích vod a mostů, a sice na tom či onom místě, v kameni, na zemi, ve dřevě i jako malované desky – Anton Elsässer, malíř v *Teisendorfu*, děkanovi sdělil, že v 8 posledních letech namaloval příležitostně na žádost rozličných osob dvanáctkrát BJJ se ☼, částečně proto, že to tak viděl na rytině, částečně proto, že se domníval, že je JN již přivtělen do počtu svatých – před 6 týdny malíře požádala jedna selka z místa zv. *Hub* (jižně od *Teisendorfu*), jménem Maria, aby jí namaloval BJJ, protože když jej vzývala při prudkém přívalu vody, byla na přímluvu, jak se domnívá, uchráněna všeho neštěstí (→ D.1, 840)

R n. zpr. teisendorfského děkana Thomase Jungera, 28. VI. 1718, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [68]-[69])

Theisau (BA, OF, Lichtenfels, Burgkunstadt)

ve Steingraben při odbočce Prügeler Weg písk. socha, 1722

I 1722 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Burgkunstadt a Theisau*)

Thüle (NW, Detmold, Paderborn, Salzkotten)

ve far. k. sv. Vavřince oltář, posv. jako nový (spolu s ol. P. Marie Bol.) 28. V. 1726 paderbornským světicím biskupem a spolu opatem bened. kláštera *Abdinghof* v *Paderbornu*, Pantaleonem II. Brunsem (ve fun. opata od 1709, světicího biskupa od 1721, v obojí fun. do 1727), zřiz. míst. vr., Eberhard svob. p. von Alten

L GREVE 1894, 180 – KRINS 1971, 368 – I de.wikipedia.org (*Thüle*)

Tittmoning (BA, OB, Traunstein)

- I. Děkanát

ve far. kostelích t. děkanátu, vyjma *Fridolfing*, a také téměř ve všech kostelích filiálních obraz mal. na plátně, dol. 1715

R n. zpr. míst. děkana Sebastiana Mayra, 3. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [50]-[51])

- II. Město

I/ v koleg. a far. k. sv. Vavřince:

1a/ míst. děkan Sebastian Mayr do 1715 dal do presb. v blízkosti hl. oltáře po obou stranách umístit vel. malované desky ke cti sv. Filipa Neri a BJJ, když zakusil obzvláštní pomoc v závažných záležitostech – jednalo se o obraz pocházející z doby cca 1700, neboť Johann Rochus Hueber, kooperátor při vikářském kostele v *Maria Alm am Steinernen Meer* 1715 sdělil, že se rozhodl ctít BJJ, když mu bylo 10 let a spatřil mal. obraz právě v k. sv. Vavřince v *Tittmoningu* (než byl vysvěcen na kněze, mohlo uplynout cca 15 let)

1b/ před boč. kaplí sv. Kříže (přístav. k sev. straně chrámové lodi) dal míst. mýtný umístit sochu v živ. vel. – později je sděleno, že zřizovateli sochy 1707 byli manželé Johann Joseph Khonhauser, osobní sluha salzburského arcibiskupa, a Maria Theresia, roz. von Fridenthal, a to na základě slibu, který učinili již 1705 (→ D.1, 199)

2/ v zám. kap. sv. Michaela zlac. dřev. socha v poloviční živ. vel., zřiz. kněžna von Longueval, nep. Rosa Angela, roz. hr. von Harrach, sestra salzb. arcibiskupa Františka Antonína Harracha – dol. 1715

3/ v poloze sz od historického jádra města na území pozdějšího *Vodního předměstí (Wasservorstadt)* poblíž ústí potoka *Ponlach(bach)* do ř. *Salzach*, stékajícího od mar. kaple nad městem, byla z vůle a podle nákresu tittmonin. vrchnosti, salzburského arcibiskupa Františka Antonína z Harrachu (ve fun. 1709 † 1727), vztyčena umělecky provedená nákladná mram. socha v živ. vel. (stojící kanov. hledí na krucifix, který ve zvýšené poloze drží zl. dopr., hran. podst. vpř. s rámem s vykrojenými rohy) na umělecky pojaté architektuře nad řečeným potokem, tvořené mostem se dvěma přístupovými schodišti z bílého mramoru s balustrádou – socha byla přivezena po vodě ze *Salzburgu* a dle konzistorního nařízení ji 17. V. 1717 slavnostně požehnal míst. děkan Sebastian Mayr (→ C.1, Tittmoning II)^{a)} – socha od počátku nesla na piedestalu zlac. lat. nápis^{b)} – aut. salcbur. sochař Josef Anton Pfaffinger (inspirace svatoján. sochou z 1714 od t. autora, stojící u m. v → A.2, Salzburgu 3/)^{e)} – dle grafiky z doby cca 1717 světec pod krucifixem držel palmovou ratolest a kolem hlavy měl ☼, stál na hran. podst. (s rámem na čelní stěně) a byl um. ve vrcholu výše zmíněné barokní architektury tvořené kam. terasou či vys. mostem, přístupným 2 boč. schodišti, oproti nimž se vrcholová mostní terasa rozšiřovala sm. dozadu – schodiště i terasa byly obklopeny balustr. s pilířky zdobenými koulemi – upr. ve zdi pod sochou se nacházel most. oblouk, v němž byla ze stropu zavěšena lampa v podobě pěticípé hv. – obloukem se řinula voda přitékající uměle upraveným korytem z návrší stylizovaného v park obdélného výměru, krášený stromy a chráněný palisádovým ohrazením – čelní stěna tohoto svatoján. vodního *theatra* byla ve spodní části vyzdobena hustě

naskládanými oblázky, z nichž byla po str. mostního oblouku upr. vymodelována tři pětrosí péra zastrčená do koule, tedy heraldické znaky zmíněného tittmoning. pána a objednavatele díla, salzbur. arcibiskupa Harracha, a kolem těchto 2 znaků byly zasazeny ještě další kam. koule – nakolik z rytiny vyplývá, celá architektura spočívala nad vodní hladinou, jednalo se tedy nep. o nepom. výzdobu ústí *Ponlachbachu*^{d)} – podobu sousoší v barvě (balustrády i socha v bílé odpovídající mramoru, zbytek v hnědé barvě) zachycuje miniaturní pohled v samotném cípu vot. obrazu (olejomalby) s vedutou *Tittmoningu*, darovaného 1767 P. Marii ve zdejším, výše zmíněném pout. místě *Maria Brunn* či *Maria Ponlach*^{e)}

I/ R n. zpr. míst. děkana Sebastiana Mayra, 3. IX. 1715, v rámci zprávy o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [50]) – další Mayrova n. zpr., 11. VII. 1718 (t., pag. [72]-[73]); **1a/ R** n. zpr. Johanna Rocha Huebera, kooperátora při vikářském k. v Maria Alm am Steinernen Meer, 27. VIII. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [61]); **1b/ R** n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, v rámci zprávy o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [74]); **2/ R** t., pag. [51]; **3/ a) R** n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, v rámci zprávy o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [70]-[72], v příloze č. 2 pag. [76]-[77]) – **b) E** (v rámu vpř. na pův. podst., dle Mayrova popisu z 11. VII. 1718, výše uvedená n. zpr., pag. [71]) *Sancte Joannes Nepomucene Ora pro Nobis* – (nyň) *SANCTE / IOANNES / NEPOMU / CENE / ORA PRO / NOBIS. / 1717* – **c) L** *JN* 2001, 189 – **I** de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Tittmoning*) – **d) G** rytina *sochy* na ozdobné arch. v Tittmoningu, cca 1717 → publikována v **L** *JN* 1979, 8 – **e) M** vot. obraz s vedutou Tittmoningu, olej na plátně, 1767, pout. místo Maria Brunn či Maria Ponlach – **I** www.sn.at/wiki/Tittmoning – **další L:** LASFARGUES 1965, 247 – LÍBAL 1993, 340 – **pozn.:** v pozdější době barok. svatoján. *theatrum* zaniklo a zachována z něj pouze svatoján. socha, která byla 1850 um. na hl. tittmonin. nám., kde stojí na odstupňovaném hran. podst. vytvářejícím poměrně vys. pilíř (v čele hor. etáže podst. se dosud nachází náp. z 1717)

Traunstein (BA, OB)

ve far. k. sv. Osvalda:

a/ obraz, jež dal na stěnu zavěsit míst. farník ze zbožnosti a na základě slibu, který se týkal znovunabytí poškozené pověsti

b/ stříb. vyobrazení, na základě slibu
- obojí dol. 1715

a, b/ R l. část zprávy arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [43])

Traunwalchen (BA, OB, Traunstein, Traunreut)

ve far. k. Nar. P. Marie (ve farnosti inkorporované klášteru aug. kan. v Baumburgu) **obraz** (○), 1701

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [41])

Trier, č. Trevír, sídlo arcib. (zdejší arcibiskupové byli do 1806 kurfiřty) (RP)

1/ v koleg. k. sv. Paulina (v blízkosti hist. jádra města) **oltář**, dol. 1725

2/ Cornelius Gerhard Lersmacher (1660-1731), od 1688 kanov. kapituly při výše zmíněném chrámu sv. Paulina, dohlížející 1703-19 na stavbu t. chrámu, objednal v uvedné době u lutyšského malíře Jeana Louise Couneta (působícího v Trevíru od 1700 až do své † 1721) rozličné malby sv. muč. Paulina a snad i 3 **malby** představující Spor s králem Václavem, Smrt a Nalezení těla ve *Vltavě* – všechny t. obrazy byly určeny pro blízký k. sv. Valburgy a později (snad po zániku svatyně na poč. 19. st.) byly přen. do chrámu sv. Paulina – 3 svatoján. malby (Counetovy jsou pouze připisovány) zde byly um. v kryptě

3/ v koleg. chrámu sv. Simeona (dvojitý k. vytvořený z mohutné starověké římské brány *Porta Nigra* na severu města, 1802 zrušen, stavba pak z většiny navrácena do pův. podoby), v hor. kostele **„obraz“** (nejspíš **socha**), zřiz. zdejší kanov. Johann Matthias Esselen (ve fun. 1696 † 1724) – tato svatoján. památka byla 1731 přemístěna do kap. sv. Tomáše v rámci kapitulního areálu

4/ uv. nebo vně špit. kaple sv. Mikuláše při špitálu náležejícím ke koleg. kapitule sv. Simeona byla osazena písk. pam. **deska** (ov. kartuše s vnitřním náp. ve dvou typech písma), kterou dal 1727/28 vytvořit rektor t. kap. Georg Gerardi Trambert na památku zbožné nadace tří týdenních mší, kterou v oné kap. k větší **slávě** N. Trojice, P. Marie a SJN 1727 založili bratři Franz Jakob a Johann Baptist von Cölsch a manželka prvního z nich Anna Sybilla roz. Schlabart von Kyntzweiller (→ C.1, Trier II. 2/)

1/ L *Prodromus historiae Trevirensis* 1757, 937; **2/ L** LASFARGUES 1965, 194 – **I** de.wikipedia.org (*Cornelius Gerhard Lersmacher*); **3/ L** HEYEN 2002, 135, 964-965; **4/ E** (náp. v kartuši pam. desky) *DEO / SIBI, SVIS / VICINIS ET POSTERIS / OPVS GRATVM PERFECERE (= 1727) / TREVIRUM PAR NOBILE FRATRUM / FRANCISCUS JACOBUS DE COLSCHEN JU[r]is] DOCTOR / JO[ann]ES BAPTISTA DE COLSCHEN SAC[rae] CAES[areae] MAJ[estatis] CONSILIARIUS / ET / ANNA SYBILLA SCHLABART DE KYNTZWEILLER / DILECTA PRIMI UXOR SECUNDI AFFINIS / DUM / PRO PERPETUANDA MAJORE / S[ancti]S[si]MAE TRINITATIS B[eatae] V[irginis] MARIAE / ET S[ancti] MARTYRIS JO[ann]IS NEPOMUCENI / GLORIA / HEBDOMADARIAM TRIUM MISSARUM CELEBRATIONEM / HAC IN ECCLESIA FUNDARUNT / VRBI ET ORBI LAPIS HIC / PIETATEM LOQVATVR FVNDATIONIS (= 1727) / (odlišným typem písma) CUJUS / NE MEMORIA EXCIDAT / GEORGIUS GERARDI TRAMBERT EJUSDEM CAPELLAE RECTOR / PRAESENS MONUMENTUM / INCIDI CURAVIT – L HEYEN*

2002, 130-131 – **pozn.:** pův. kaple byla nahrazena 1761 novostavbou, která byla později zruš. a nyní slouží za kavárnu, přičemž popisovaná pam. deska se nachází na sev. vnější stěně jejího chóru

Trostberg (BA, OB, Traunstein)

ve vikářském k. sv. Ondřeje značně vel. obraz, který dala k ol. bratrstva P. Marie 1703 zavěsit jistá šlechtična, která chovala vět. úctu

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715, ve zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [42])

Uetzing (BA, OF, Lichtenfels, Bad Staffelstein)

na hř. zdi při far. kostele sv. Jana Křt. kam. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva, na čtyřb. postamentu rozšiřujícím se do boč. volut), cca 1715, aut. snad dv. sochař Johann Nikolaus Resch (1660-1716), působící v *Bambergu*, neboť t. svatoján. socha se do podobnosti podobá Reschově soše v *Grasmannsdorfu* (→ výše, t.)

L WASCHKA 2011, 226, 229 (obr. 17), 230 – **pozn.:** snad socha dříve stávala u míst. pot., na břehu nebo na m. – nynější socha (1784) stojí u jednoho z míst. mostů

Vachendorf (BA, OB, Traunstein)

v kostelích zdejší f. se nachází jedno, druhé vyobrazení, dol. 1715

L HAHNL 1979, 96 → R zpr. baumburg. probošta a arcijáhna, 23. IX. 1715 (AES, Akt 22/56, 193-199)

Varlar, pův. klášter, nyní zámek (NW, Münster, Coesfeld, Rosendahl, Osterwick)

na *Bräutigam'schen Kotten*, chalupě dříve náležející ke zdejšímu prem. klášteru, socha, 1729

L KRINS 1971, 369, 379

Villingen (BW, Freiburg, Schwarzwald-Baar-Kreis, Villingen-Schwenningen)

1/ původně (do 1827) v Niedere Straße již. od městské kašny v místech, kam prý dosahovala voda při údajném vodním obléhání města 1634 (město bylo nakonec uchráněno od nepřátel), nyní (od 1833) u m. na rohu Martin Luther a St. Nepomuk-Straße vně města polych. písk. socha: stojící kanov. v herm. almuci drží zpr. doleva mohutný krucifix, v pr. palma – dvouetážový čtyřb. podstavec je v dol. hran. části zdobený rámy (zakončeny oblouky) s novějšími náp., v hor. nižší části je vpř. dekorován polych. korunovaným erbem mezi dvěma překříženými a dole svázanými palmami – po bocích soklu rozv. křídla – 1710-11, aut. míst. sochař Johann (II.) Schupp (1674-1713), zřiz. Franz Ehrenreich hr. von Trauttmansdorff, cis. vyslanec ve Švýcarsku (1662-1719), veliký ctitel (→ sochy od t. zřiz. v *Konstanz* a v *Baden* ve Švýcarsku, kde shodně pojata hor. část podst. s erbem a obdobně postava světce)

2/ pův. ve *Villingen*, od 1905 ve far. kostele sv. Jana Křt. v **Breitnau (BW, Freiburg, Breisgau-Hochschwarzwald)**, v tamním presb. na dřev. konzolách na zdech po stranách hl. oltáře

polychromované dřev. prot. sochy SJN (vl., stojící kanov. se sklání ke krucifixu držnému zl. dopr., almuce herm.) a sv. Františka Xav. (vpr.) – autorství farářem Manfredem Hermannem připisováno villingenskému sochaři Johannu (II.) Schuppovi, sochy tudíž vznikly do 1713, navíc svatoján. socha je stranově obráceným řešením výše popsané Schuppovy sochy z 1710-11 (→ 1/)

1/ E (vpř. na podst.) *Nach frommer Väter Sitte / im Glauben an ein höh' res / Walten, zieht ich Villingens / Mitte, ward von den / Bürgern hochgehalten. / Als dieser Glaube / ward erschüttert, war auch / Entbehrlichkeit mein Los, / doch steh' ich fest, / wenn alles zittert, / Natur! – in deinem Schoß. / 1833 / Hierher versetzt durch / Dominikus Kaiser / und Theresia Ackermann / Bewohner der Langen / Mühle. – (na podst. vl.) Dieses Standbild / ließ 1711 Graf / von Trautmannsdorf / unter Beisteuer des / Magistrats in der / Niederen Straße / vor dem Hause / Nr. 416 / an der Stelle errichten / bis zu welcher / nach der Sage / in der Belagerung von / 1634 das Wasser / der Brigach / gestiegen war. – (t. vpr.) Renoviert durch / Johann Oberle / und Katharina / Durler 1864 / Erneuert von / Josef Beha und / Pauline Neiningen / 1898 / Erneuert von / Karl Beha / 1952 / Restauriert von / Familie Beha / 1973 – L KGB 2, 137 – LASFARGUES 1965, 184 – STANGL 2013, 126 – I wiki.ghv-villingen.de (Gerhard Hauser, *Der Sankt Nepomuk lebt wieder* – Lambert Hermle, *Die Wasserbelagerung von 1634*) – **pozn.:** další osudy sochy popsány v náp. na podst.; 1, 2/ I www.thomas-schupp.de (*Zur Geschichte der Familie Schupp aus Villingen im Hochschwarzwald*); 2/ I de.wikipedia.org (*St. Johann Baptist (Breitnau)*)*

Vilseck (BA, OP, Amberg-Sulzbach)

na m. přes býv. hradební příkop před měst. branou *Vogelturm* či *Obertor* písk. socha (stojící kanov. s dlouhým krucifixem držným zl. dopr., na němž položena palma, vetknutá světci do lv. ruky) na hran. podst., 1720

E (vpř. na podst. nahoře) 17 Z0 – L *Historischer Rundgang – Stadt Vilseck* (bez dat.), č. 12 – I dewikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Vilseck*)

Volkach (BA, UF, Kitzingen)

upr. mostu k mlýnu *Schaubmühle* písk. socha (stojící kanov. se sklání nad krucifixem, podloženým palmou, držným ve vodorovné poloze zpr. doleva) na čtyřb. podst. zdobeném vpř. kart. – kolem pomníku záb. – 1717

E (vpř. na podst. v kart.) *GOTT ZU EHREN / [...] NEPOMUCENO, Z / [...] / [...] WORDEN / ANNO* (erb či hv.) 1717 / A (t. erb či hv.) B – H (vpř. na podst. v kart. dole) erb či symbol hvězdy – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Volkach a Brückenfiguren (Voklach)*)

Waldau (BA, OP, Neustadt a. d. Waldnaab, Vohenstrauß)

1/ pův. hrad upraven cca 1716 ve fil. kostel, který byl v neznámé době zasvěcen SJN – uvn. vpr. v lodi polych. akant. oltář: upr. socha stojícího kanov. s krucifixem, upr. predely kart. s krucifixem, po str. na nižších stupíncích s. klečících andělů (vl.

anděl ukazuje na světce, vpr. anděl ke světcům hledí – na vnějších str. oltáře sochy Immaculaty s Ježíškem (vl.) a sv. Josefa, rovněž s Ježíškem (vpr.) – ve vr. akant. retabulu ov. obr. sv. Aloise Gonzagy – 1716-18, č. vliv, lid. práce – zřiz. nejspíš míst. vr. Karl Johann svob. p. von Rummel (1648-1718) a jeho choť Rosina Dorothea, roz. svob. p. von Podewils (1675-1742)

2/ ti samí zřiz. dali postavit (do 1718) před novým zámekem žulový sloup: trojdielný podst. s vystupující střed. částí nese upr. malý sl. s hlavicí zdobenou and. hlavami, na vr. socha stojícího kanov. s krucifixem, po str. sloupu s sv. Floriána hasičího dům (vl.) a sv. Šebestiána přivázaného ke kmenu stromu (vpr.)

1/ L KKB 2. VIII, 120-123 – LASFARGUES 1965, 183 – I www.pfarreiengemeinschaft-vohenstrauss.de/baugeschichte/walaltar.php – **pozn.:** oltář byl přemístěn do novostavby fil. kostela (1912), kde se dosud nachází; 2/ H (v čele střed. části podstavce, ve dvou kartuších pod jednou korunou) al. znak zřiz. – L LASFARGUES 1965, 182-183 – **pozn.:** druhotně byl na čelní stranu sloupu upevněn kov. krucifix

Waldkirch (BW, Freiburg, Emmendingen)

1/ u domu na nároží Marktplatz a Gartenstraße, v oblasti, kterou do 19. st. protékal Dettenbach, kam. socha: stojící kanov. hledí k nebi, v lv. drží při těle krucifix, v pr. kov. zlac. palma – zlacený je též lem rochety a střípce almuce – podst. čtyřb., dvouetážový, stěny hor. užší části zdobeny vykrojenými rámy, u dol. části patník – 1723

2/ ve Friedhofstraße polych. kam. socha (stojící kanov. hledí do nebe, krucifix drží zl. dopr.) na čtyřb. podst., dvouetážovém (stěny obou etáží zdob. vykrojenými rámy) – pod sochou kov. lampa – 1727, zřiz. F. I. B. S., na základě slibu

1/ E (vpř. v hor. části podst. v rámu) (ozdoba) SANCTO / IOANNI NEPOMVCENO / PÆNITENTIVM / ET / FAMA PERICLITANTIVM / PATRONO. / (ozdoba) – (vpř. v dol. části podst. po stranách erb) 17 – Z3 – H (vpř. v dol. části podst. ve volut. kart. s okřídlenou and. hlavou dole) korunovaný erb – **pozn.:** nad sochu časem doplněna rokok. kov. stříška s lampičkou; 2/ E (vpř. dol. části podst. po str. klenotu erb) 17 – Z7 – (t. pod erbem) ~ EX VOTO ~ / ~ F. I. B. S. ~ – H (vpř. v dol. části podst. v rámu) erb zřiz.; 1, 2/ I www.stadt-waldkirch.de (*Historische Gebäude und Plätze in Waldkirch – 23 Heiliger Nepomuk 1723 (Marktplatz 34)*)

Waldkirchen (BA, NB, Freyung-Grafenau)

poblíž Kapellenweg kaple, čtyřb. prostora s představbou spočívající na 2 pilířích, 1729, uv. soudobá socha

L informační leták *Waldkirchen auf alten Spuren entdecken* – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Waldkirchen*)

Waldsassen (BA, OP, Tirschenreuth)

1/ v pův. cist. kláš. chrámu Naneb. P. Marie a sv. Jana Ev. (po zrušení kláštera 1803 až doposud farním, od 1863 s převorstvím cisterciáček, 1925

povýšeným na opatství), v chrámu 1969 prohlášeném na baziliku minor:

1a/ v cyklu nástropních fresek praž. malíře Jana Jakuba Stevense ze Steinfelsu, vytvořených 1695-98, se nacházejí na velké malbě na kupoli nad křížením mezi mnohými svatými v nebeské slávě kolem oslavované a ochraňující Matky Boží také sv. Václav a SJN, zobrazení vedle sebe – Nepomuk vystupuje zpoza Václavova štítu, oděný v almuci, s biretem na hlavě, rozevřenou knížečkou v lv. a palmou v pr.

1b/ ve střední boč. kapli po sev. str. chrámové lodí ol. sv. Jana Ev., sl. arch. z umělého mramoru a štukatur, na níž po str. stojí polych. sochy sv. Jana Křt. (vl.) a SJN (vpr., kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv.) – ol. 1725 vytvořil it. štukatér Jacopo Appiani z *Porto Ceresio* – hotový retábl 1727 opatřil tit. obrazem štukatérův synovec Joseph Ignaz Appiani

2/ v obci socha, 1713

1a/ L KKB 2. XIV, 106 – *Klášteří bazilika Waldsassen* 2001; 1b/ L KKB 2. XIV, 118-119 – LASFARGUES 1965, 269 – I www.sueddeutscher-barock.ch/In-Werke/s-z/Waldsassen.html; 2/ E (na podst.) 1713 – L KKB 2. XIV, 136 – LASFARGUES 1965, 183 – **pozn.:** 1863 socha přem. na nám. záp. od býv. far. k. sv. Valburgy a patrně během 20. st. zanikla

Waldshut (BW, Freiburg, Waldshut-Tiengen)

pův. na kašně v Kaiserstraße, nyní na m. přes Seltenbach, zvaném Seltenbachbrücke, před Horní branou (Oberes Tor) kam. socha: na most. zídce na dvojstupňovém čtyřb. podstavci, jehož dol. část je vydutá a horní má volut. boky, stojí kanov. v herm. almuci, nakloněný ke kam. krucifixu drženému zpr. doleva, se zlac. kov. palmou v pr. – 17. st. (slohový rozbor sochy odpovídá spíše 1700-15) – **pozn.:** na m. se nacházejí 3 další s., sv. Rocha a Šebestiána pocházející rovněž ze 17. st., z kašny v Kaiserstraße, a Immaculaty z 18. st. (do 1752), jež stávala před rad. a na m. byla um. 1931

H (vpř. v hor. části podst. v kartuších) al. znak – I www.waldshut-tiengen.de (*Skulpturen in Waldshut-Tiengen, Ein Weggefährte in Wort und Bild – Skulpturen in Waldshut, č. 03 Die Brückenheiligen auf der Seltenbachbrücke*) – www.schwarzwaldd-tourismus.info (*Seltenbachbrücke – Waldshut-Tiengen*)

Waldthurn (BA, OP, Neustadt a. d. Waldnaab)

na sil. k Fahrenbergu polych. socha (na štíhlém hran. žul. pilíři, završeném obrácenou korint. hlavicí), 1727

E (vpř. na pilíři nahoře) 1727 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Waldthurn*)

Waldürn (BW, Karlsruhe, Neckar-Odenwald-Kreis)

při pout. cestě k pout. bazilice sv. Jiří ve směru od Külsheimu u m. přes Marsbach polych. socha z červ. písk. (stojící postarší kanov. drží zpr. doleva krucifix a na něm položenou palmu) na hran. podst.

z červ. pískovce (vpř. zdoben zaobleným rámem) – 1714, zřiz. M. H. P.

Ě (vpř. na podst. v rámu) **B:** *IOANNES / NEPOMVCENE / PROTECTOR VITÆ / ET FAMÆ / ORA PRO NOBIS / EREXIT / ANNO 1714 / M: H: P:* – L KGB 4. III, 146 – **pozn.:** nad sochou je nyní do oblouku tvarovaná plechová stříška

Wappersdorf (BA, OP, Neumarkt i. d. OPf., Mühlhausen)

v k. sv. Jana Ev. socha (s pláštěm a křížem), 1713, zřiz. míst. svob. paní M. Elisabeth Kastner, roz. von Boippé (rod Kastnerů zde sídlil 1698-1719)

L BUCHNER 1937, 183 – I de.wikipedia.org (*Wappersdorf (Mühlhausen)*)

Weichenwasserlos (BA, OF, Bamberg, Scheßlitz)

na terase u far. k. sv. Martina na *Martinsbergu* písk. socha (stojící kanov. s krucifixem v pr. opřeným o pr. rameno a s palmou v lv.) na čtyřb. podst. (vpř. s rámem vypouklým do stran), 1719

Ě (v rámu vpř. na podst.) *S. IOANNES NEP / OMUCENUS / 1719* – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Scheßlitz*)

Weisbrem (BA, OF, Lichtenfels, Bad Staffelstein)

u m. přes *Döberten* písk. socha: kanov. drží pr. rukou zespođu krucifix, v lv. palma – spod. sokl hran., hor. postament čtyřb., volutový, vpř. s ov. kartuší – 1715, aut. snad sochař Johann Georg Burkhart, zřiz. míst. mlynářský mistr Jakob Senger

Ě (vpř. na spod. soklu) *A. Dinkel Bgstr. / I. Kerner. Bgd / I. Oltsch / I. Schorr. / A. Weis / I. Grundel* – (v kart. vpř. na postamentu) 1715 – L WASCHKA 2011, 227, 229 (obr. 15) – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Bad Staffelstein*) – **pozn.:** spodní sokl může být mladší, jména na něm uvedená se mohou vztahovat k pozdějším událostem, nikoli ke zřízení sochy

Weltenburg (BA, NB, Kelheim)

na skalce při vjezdu do vnitřního areálu bened. kláštera *Weltenburg* kam. socha (stojící kanov. hledí na dlouhý kov. krucifix, který pozdvihuje před svou tvář v lv., v pr. ruce drží od těla palmu) na čtyřb. podst., který se sm. nahoru zužuje – 1729

I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Kelheim*)

Wenzenbach (BA, OP, Regensburg)

poblíž Kapellenweg kam. socha: na oblacích upr. stojí kanov., drží zpr. doleva dlouhý kov. krucifix, levicí klade na hrud', v pr. má kov. palmu – na oblacích 2 klečící andělci, onen vl. s gestem mlčení, ten vpr. s pravicí na hrudi – hran. podstavec zdob. vystupujícími vykrojenými rámy – v rámu vpř. upr. kasička na almužny s kovovými dvířky a 2 petlicemi – vše až na dvířka kasičky polych. – 1728

Ě (vpř. na podst. v rozích rámu kolem kasičky) *I / 7 / Z / 8* – L KKB 2. XX, 291 – LASFARGUES 1965, 277 – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Wenzenbach*)

Wermerichshausen (BA, UF, Bad Kissingen, Münnerstadt)

far. k. sv. Víta byl při přestavbě 1710 zařízen dvěma prot. boč. oltáři (s torovanými sl.) a kaz., přičemž lv. boč. ol. nese tit. obraz, v nice nást. polych. sochu sv. Anny Samětřetí a ve vr. polych. sochu (stojící kanov. sklání hlavu ke krucifixu drženému téměř ve vodorovné poloze zpr. doleva)

L LASFARGUES 1965, 195 – I de.wikipedia.org (*St. Vitus (Wermerichshausen)*)

Werne (NW, Arnsberg, Unna)

pův. (do 1958) v kapličce na kam. podstavci při m. *Burgtorbrücke* přes pot. *Horne* v zakončení Burgstraße socha: stojící kanov. (v herm. almuci) hledí na krucifix zdvižený v pr. a v lv. drží palmu – dle podání socha pochází z 1717, aut. Jan Bänd Vosskühle z *Drensteinfurtu*, zřiz. míst. sousedský spolek *Unterland* v souvislosti s opakovaným rozvodňováním zmíněného pot.

Ě (na pův. podst. vpř.) *O Johannes groß auf Erden, groß bei Gott in aller Not, Laß uns auch teilhaftig werden Deiner Hilf bis in den Tod. In aller Armut, Schand und Plagen, steh uns bei Du heiliger Mann, daß wir am Ende nicht verzagen, bei Gott stets halte für uns an. 1717* – L KRINS 1971, 372-373 – *Karl Pollender – Lehrer – Heimatforscher – Museumsgründer* 2002, 11 – *Bildstöcke, Heiligenhäuschen und Kreuze – Christliche Wegebilder in und um Werne* 2003, 11 (č. 04), 12 (č. 05) – **pozn.:** po zrestaurování 1976 socha um. do nové kapličky postavené naproti pův. místu, na zač. mostu pro pěší přes B 54

Westheim (BA, UF, Bad Kissingen, Hammelburg)

na kam. m. (16. st.) přes ř. *Saale* písk. socha na hran. podst. zabudovaném do mostní zídky, vpř. zdobeném kart. vytvořenou ze dvou palmových ratolestí – 1718, zřiz. Georg Langedock a jeho choť Margaretha

Ě (vpř. na podst. v kart.) *Diese Billmus / S. M. Joan von nepo / mock [...] / [...] Bruck / Auß Gesetzt Georg / Langedock und / Margaretha seine / Ehliche Gattin / 1718* – I de.wikipedia.org (*Liste der Baudenkmäler in Hammelburg*) – www.hammelburger-album.de (*Die Alte Saalebrücke*) – **pozn.:** n. vojsko vyhodilo 6. IV. 1945 část mostu do vzduchu

Wolferstadt (BA, SCH, Donau-Ries)

v kap. sv. Vavřince, postavené místo pův. budovy mezi 1701-07 (či až 1709) péčí míst. faráře Johannese Bayra a dobrodinců, posvěcené 18. VIII. 1710, se dochovaly 3 oltáře a výjimečně bohatá raně barok. štuk. výzdoba z doby vzniku kap. – hl. ol. je dat. 1707 – v lodi kap. se ve štukových, nahoře i dole vydutých rámech nacházejí freskové výjevy, mezi nimi na lv. stěně upr. freska či freskový obraz: upr. stojící kanov., hledí na krucifix v lv., drží palmu v pr., ☼, nad světlem v oblacích 2 andělci drží ☼ z 5*, po str. světce výjevy Zpovědi královny (vl.) a Svržení z m. (vpr.)

L KÖNIG 1994, 24-25 – TÝŽ 1995, 592, 593 (obr. 9) – I www.wolferstadt-geschichte.de (*Laurentius-Kapelle*) – dioezesanbauamt.bistum-eichstaett.de (*Glocken – Glockenanlage des Monats – Wolferstadt, Laurentiuskapelle*) – www.augsburger-allgemeine.de

(Donauwörth – 300. Weihetag der Laurentius-Kapelle)

Wolfsmünster (BA, UF, Main-Spessart, Gräfen Dorf)

na m. přes ř. Saale socha z červ. pískovce (kanov., v pr. krucifix, v lv. palma, čtyřb. postament na kam. zídce mostu), 1715

E (vpř. na soklu) náp. s dat. 1715 – I de.wikipedia.org (Liste der Baudenkmäler in Gräfen Dorf) – **pozn.:** nynější sokl pochází až z 19. st.

Würzburg, č. zastarale Vircpurk, sídlo bis. (BA, UF)

1/ nejspíš ve *Würzburgu* nebo v *Bambergu* uchovával würzburšský a zároveň bamberský biskup Peter Philipp von Dernbach (ve funkci würzbur. biskupa 1675 † 1683), vév. francký, podobiznu, kterou si 1679 vyžádal v *Praze* a dal ji tam dotýkat o hrob

2/ v karm. k. sv. Josefa a sv. Maří Magd. (lid. zvaném *Reuererkirche*), nejstarším barok. kostele ve Francích (1662-69), při hl. řeholní komunitě Hornoněmecké prov. karmelitánů, znamenitý oltář se sochou, 1701

3/ würzbur. biskup Johann Philipp Franz von Schönborn (ve fun. 1719 † 1724) dal pořídit velice nákladný relikviář osázený 32 diamanty – znamená to tedy, že již v t. době se ve *Würzburgu* nacházely relikvie – o ostatcích z „posvátného těla“ se činí zmínka při popisu slavnosti ve würzbur. dómu 1726 (→ C.1, t. 3/)

4/ würzbur. bis. úřad 1715 konstatuje, že se v celé zdejší diec. všude nacházejí mal. i vyřez. podobizny, někdy ☉, někdy ○, od 1698, což se týká jistě i sídelního bis. města *Würzburgu*

5/ původně na zdi jedné usedlosti na předměstí *Sanderau*, nyní na dvoře kláštera voršilek ve městě písk. socha: stojící postarší kanov. (☉10*) shlíží na kov. kříž, který mu před oči klade andílek klečící na malém oblačném sloupu u světcovy pr. nohy – světec klade pr. na hrud' a rozevřenou lv. ruku natahuje sm. dolů, kde (u jeho lv. nohy) stojí andílek a drží kart. s náp. – třetí andílek vystupuje spoza světcova lv. ramene, lv. ručkou činí gesto mlčení a v natažené pr. drží kov. palmu – 1720, aut. připsáno sochaři Balthasaru Esterbauerovi (cca 1672–1728)

6/ v koleg. kostele sv. Janů Křt. a Ev., zv. *Neumünster*, založil 1722 kanov. Johann Hermann Franz Papius boč. oltář sv. Petra a Pavla (nyní v sev. boč. chóru), na němž po str. sochy SJN (vl., bezvousý kanov. se štolou přes mozetu a rochetu, hledící na kříž, jež drží před sebou v lv.) a sv. Františka z Assisi (vpr.) – **pozn.:** ačkoli popisek na plintu sochy vl. označuje zobrazeného světce za SJN, může se jednat o záměnu se sv. Karlem Bor.

7/ míst. biskup Christoph Franz von Hutten (ve fun. 2. X. 1724 † 25. III. 1729) ustanovil 1726 ke cti ve würzbur. dómu slavnost, při které jeho sufragán celebroidl slavnostní mši na přenosném oltáři postaveném u schodů do chóru pod novou

podobiznou (→ C.1, t. 3/) – soudí se, že při t. příležitosti biskup zadal malíři Antonu Clemensi Lünenschloßovi práci na cyklu 5 maleb pro würzbur. dóm čili katedrálu – malíř dokončil pouze 2 – první z nich (SJN klečící před křížem) zdobila hl. ol. dómu, avšak při bombardování města 1945 byla zničena

8/ již předtím, 1704, dal děkan würzbur. dómské kapituly Georg Heinrich říš. svob. p. von Stadion (ve fun. 1687-1716) na své náklady postavit v již. koutu transeptu katedrály sv. Ondřeje elegantní oltář věnovaný (dle náp.) „vtělenému Božimu Synu pro nás vysmívanému, Ježíši Kristu, a k uctění jeho pěstouna, snoubence Bohorodičky, sv. Josefa, jakož i ochránce těch, kteří jsou v ohrožení pověsti, bl. Jana Nepomuckého“

9/ biskup Christoph Franz von Hutten měl v úmyslu vyzdobit würzburšský kam. *Starý most* přes ř. *Main*, č. *Mohan (Alte Mainbrücke)* 12 nádhernými sochami světců, mezi nimi rovněž, na sev. straně mostu, sochou – tvrzení, že by dal na m. postavit prozatímní sochu, a to v souvislosti se slavností, kterou 1726 ustanovil ve würzbur. dómu (→ C.1, Würzburg 3/), se prozatím nepodařilo doložit dobovými prameny, byť nelze vyloučit, že torzo dřev. sochy nalezené 1950 v pilíři sledovaného mostu, je shodné s t. provizorní most. svatoján. sochou – soudí se, že tato byla po jistou dobu spolu s křížem zv. *Nestler-Kreuz* (1497) jedinou sochařskou výzdobou mostu a že stávala ve výklenku druhého most. pilíře, kde se nyní nachází s. Pipina nebo sv. Totnana – ideální podobu celkového vyznění výše zmíněných 12 plánovaných most. figur, navrhovaných (z většiny) od 1725 würzburšským dv. malířem Antonem Clemensem Lünenschloßem (1678-1763), zachycují 2 mědirytiny, které dal 1727 vytvořit, dle kresebného návrhu Antona Josepha Höglera (po 1705-86), würzbur. kandidát práva Joachim Leonhard Schüll a věnoval je biskupu Huttenovi – zachoval se Lünenschloßův kresebný návrh pro finální sochu plánované most. sochařské galerie, vyhotovený 1725, který počítal s postavou stojícího kanov. se 7 hv. kolem hlavy, hledícího do tváře ukřížovaného Krista pnícího na kříži dosahujícím kmenem až na zem, který by světec ze zadu přidržoval pr. rukou, spuštěnou lv. rukou by pak svrchu při těle držel rozevřenou širokou kn. s popsánými stranami, dále palmu a rozkvetlou lilii – světec měl stát na širokém postamentu s náp. **S. IOANNES NEPOMUCENUS / MARTYR.** – podle it. přípisu na popisované kresbě byla t. svatoján. socha pro würzbur. m. dokončena 1729 z Huttenova rozkazu, což se muselo stát před biskupovou smrtí (25. III. t. r.) – do té doby bylo realizováno již všech 6 soch již. str. mostu, opatřených na podstavcích Huttenovým erbem – tyto skulptury představují sv. Totnana (Totnata), sv. Kiliána, Immaculatu jako patronku Francké země („Patrona Franconiae“), sv. Kolonáta (Kolomana), sv. Burkarda a sv. Bruna –

sev. strana však zůstávala prázdná – impozantní sochařskou výzdobu mostu dokončil šesti sochami na sev. straně Huttenův nástupce, biskup Friedrich Karl von Schönborn-Buchheim (ve fun. 1729 † 26. VII. 1746), který přitom pozměnil koncepci svého předchůdce a namísto zamýšleného sv. Kryštofa, Aquilína a biskupa Arna dosadil jiné postavy, takže výslednou galerii tvoří sochy Pipina, sv. Friedricha (Bedřicha), Josefa, JN, Karla Bor. a Karla Vel. – 5 z těchto figur je na podst. označeno Schönbornovým erbem (v různých verzích), na soklu sochy sv. Josefa s Ježíškem se nacházejí Schönbornovy iniciály – Schönbornův znak tedy nese také podstavec sochy, oné výše zmíněné, vytvořené ještě z Huttenovy vůle, kterou však dal osadit až Schönborn, a to 19. X. 1729 – všech 7 soch z Huttenovy doby vytvořili haßfurtští sochaři a bratři Johann Sebastian (1694-1745) a Volkmar Beckerové – ti se při tvorbě Nepomukovy statue sice Lünenschloßovým návrhem inspirovali, ale rozvinuli jej odlišně, a to jak u 25 cm vys. bozzetta z lipového dřeva, tak také u kolosálního, 4,5 m vys. písk. pomníku, který dle řečeného svého bozzetta nakonec pro m. vytvořili (bozzetto je uloženo ve *Würzburgu, Mainfränkisches Museum*, H. 14359) – světce zde pojali jako stojícího kanov. v dynamicky zřaseném rouchu, hledícího k malému krucifixu, jež triumfálně drží v pozdvižené pr., kdežto lv. rukou svrchu drží rozevřenou knihu, kterou si opírá o lv. bok a řasí jí svou rochetu – podst. sochy je v zásadě čtyřb., vpř. po bocích výrazně zkosený, zužující se sm. vzhůru, zdobený, jak již poznamenáno, na čelní stěně Schönbornovým znakem

10/ biskup von Hutten dal 1724-29 postavit na jihozáp. str. své pevnosti *Marienberg* nad městem předsunutou kruhovou pevnostní věž zv. *Maschikuliturm*, kterou dal na čelní str. vyzdobit svým kam. erbem a nad ním mohutným kam. reliéfem polopostavy SJN v kanov. rouchu, držící (zl. dopr.) mohutný krucifix – t. dílo pochází z 1727, aut. würzbur. dv. sochař Jakob van der Auwera (1672-1760), aut. návrhu provedení SJN Clemens Anton Lünenschloß – součástí *Marienbergu* je také bastion (*Bastion St. Johann Nepomuk*) tvořící severových. nároží vnitřní pevnosti (pojmenování pevnostní bašty dle SJN pochází nejspíš rovněž z doby biskupa von Hutten) – **pozn.:** *Marienberg*, architektonický komplex nad městem *Würzburgem*, pův. sídlo würzbur. biskupů, kteří později přesídlili do nové rezidence zal. ve městě 1720

11/ v koleg. k. sv. Burcharda (po zrušení rytířské či koleg. kapituly 1803 se k. stal farním) byly pozdně gotické chórové lavice z pol. 15. st. (umístěné v presb.) 1699 vyzdobeny malbami stojících postav proroků (vl.) a apoštolů (vpr.) – nejspíš v té samé době byly t. štalý prodlouženy směrem na vých. (tj. k hl. ol.) o jedno místo, přičemž připojená místa byla okrášlena malbami tehdy módních světců

Akvilina (vl.) a SJN (vpr., postarší kanov. v hermelínové almuci, ☼5*, se vzrostlým vousem, hledí do nebe, v pr. pozdvihuje drobný krucifix, lv. rukou svrchu přidržuje rozevřenou knihu, kterou opírá o své tělo tak, že jí řasí svou bělostnou rochetu) – **pozn.:** je vysoce pravděpodobné, že se t. malba stala inspirací pro ikonografii svatoján. sochy na würzbur. m. (→ výše 9/)

12/ do ul. Eichhornstraße obrácený portál kanov. rezidence *Em(m)eringen* (*Kurie Em(m)eringen*), náležející k würzbur. koleg. kapitule *Neumünster*, byl označen letop. 1683 a v klenáku vyzdoben kartuší s náp., který označoval SJN, sochařsky znázorněného nad kartuší – t. socha představovala na obláčcích stojícího kanov. s biretem v pr., posmutněle shlížejícího ke krucifixu v lv. ruce, doprovázeného po stranách u nohou 2 andílky (vl. s gestem mlčení, vpr. podávajícího světci rozevřenou knížečku) – nejspíše šlo o dílo sochaře Balthasara Esterbauera (cca 1672 – 1728) z doby cca 1699

1/ L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, poslední 2 str.; **2/** R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 105^v); **3/** L ROMBERG 2014, 341, pozn. 299; **4/** R l. dopis würzbur. cír. kanceláře (podepsáni sufragán Johann Bernard a gener. vikář Philipp Braun) praž. metr. kapitule, Würzburg, 17. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 97-98); **5/** E (v kart. držené andílkem) *SANCTE / JOANNES NEPO / MUCENE / Ora pro nobis / 1720 – L 1956/2016 Festschrift 2016, 26 – I de.wikipedia.org (Liste der Baudenkmäler in Würzburg-Altstadt a Kloster Mariä Verkündigung (Würzburg)) – www.hdbg.eu/kloster (dějiny vorš. kláštera od Ericha Schneidera) – pozn.: sochu 1851 darovala voršilkám rodina bankéřů Wüstenfeldů ze zmíněné usedlosti v Sanderau, která t. rodině tehdy patřila; **6/** E (na plintu s.) *St. Joh. Nepomu[...] – L Germania Sacra. Neue Folge 26, 1989, 25 – I wuerzburgwiki.de (Neumünster); 7/ L GROPP 1744, 682 (nová podobizna a oltář pod ní, 1726) – *JN* 1993, 206, č. kat. 130 (cyklus 5 maleb) – ROMBERG 2014, 408 – *1956/2016 Festschrift 2016, 19; 8/ E (náp. na oltáři) *Incarinato DEI Filio pro nobis illuso / JESV CHRISTO, / Et in venerationem ejusdem Nutritii, Deiparæ Sponsi S. Josephi, necnon fama periclitantium Patroni B. Joannis Nepomuceni Aram hanc posuit R.^{mus} & Perillustris Dns D. Georgius Henricus L. B. de Stadion Eccles. Bamberg. & Herbip. respective Decanus, Senior & Equest. Comb. Præpos. R.^{mi} & Cels. Principis Consil. Intim. 1704. ← L GROPP 1744, 795; 9/ E (na plintu svatoján. sochy) *S. IOH. V. NEPOMUK – H* (vpř. na podst. svatoján. sochy) znak zřiz., würzbur. biskupa Friedricha Karla von Schönborn – K kresebný návrh sochy pro würzbur. m., pokrytý čtverečkovou sítí, dat. 1725, aut. würzbur. dv. malíř Anton Clemens Lünenschloß (sign. vpr. dole: *lunenschlos fecit* (?)), vl. dole přepis: *Statoa Per il ponte d'Erbipoli fu terminata nel 1729. per ordine di S. A. da Hutten.*, uloženo ve Würzburgu, Martin von Wagner-Museum, Hz. 6041 – G 2 grafiky zachycující ideální pohled na****

sochařskou výzdobu sev. a již. strany würzbur. mostu, 1727, aut. kresebného návrhu Anton Joseph Höglér ve Würzburgu (sign. *Anton Högle. del. Herbig*: a *Anton Höglér. del. Herbig*.), objednavatel kandidát práv z Würzburgu, Joachim Leonhard Schüll, který obě mědirytiny věnoval würzbur. biskupu Hutenvi, jehož erb se vznáší, provázen anděly, na obou mědirytinách nahoře upr., přičemž dole upr. se nachází kart. s věnovacím náp. (na obou mědirytech, s jemným rozdílem v závěru: *Prospectus Pontis Herbipolensis, nunc Munificentissimâ Pietate Rev.^{mi} et Cel.^{mi} S. R. I. Principis ac D.^{mi} D. CHRISTOPHORI FRANCISCI Epi Herbig. Franc. Orientalis Ducis D.^{mi} nostri Clement.^{mi} S.S. TVTELARIVM STATVIS exornati Quem. Rd.^{mae} Celsitudini Suae devotissimo affectu D. G. C. Joachim[us] Leonard[us] Schüll Hörbig, Jur. Candidatus A. MDCCXXVII* či *Jur. Cand. A. MDCCXXVII*), po stranách kartuší jsou rozmístěny postavy světců (sev. prospekt), alegorií božských ctností (již. prospekt) a vodních božstev či říčních personifikací, rozlévajících vodu z nádob označených jmény osmi řek (exempláře rytin uloženy ve Würzburgu, Mainfränkisches Museum, S. 20490, S. 20491) (→ L *JN* 1993, 208-209, č. kat. 132, 133 + obr.) – L GROPP 1744, úvod (fol. C^r), 104 – TÝŽ 1754, 384, 388 – *JN* 1971, 139, č. kat. 2a (model würzburské most. sochy, uložen v *Mainfränkisches Museum* ve Würzburgu, i. č. N 14359) – *JN* 1993, 205-209, kat. č. 130-133 + řada obrázků – ROMBERG 2014, 398 – *1956/2016 Festschrift* 2016, 19-23 – I www.wuerzburgwiki.de (*Alte Mainbrücke*) – **pozn.:** mezi 1853-1926 byla pův. socha nahrazena kopií, která byla poničena během bombardování města na sklonku druhé světové války; **10/** L *1956/2016 Festschrift* 2016, 21-22 – I [wuerzburgwiki.de](http://www.wuerzburgwiki.de) (*Jakob van der Auwera* a *Maschikuliturm* a *Festung Marienberg*); **11/** E (nad nepom. malbou v mal. ov. rámu) **S. IOANNES NEP.** – L *1956/2016 Festschrift* 2016, 23-24; **12/** E (v kart. na klenáku portálu rezidence) *JOANNES / NEPOMUCENUS / FAMA ET FORTUNIS / PERICLITANTIUM / PATRONUS / THAUMA / TURGUS* – L *1956/2016 Festschrift* 2016, 25-26, 44 – **pozn.:** socha zanikla při válečném ničení města 1945

Würzburské biskupství (BA)

1715 dol., že se ve würzbur. diecézi všude nacházejí mal. i vyřez. podobizny, někdy ☼, někdy ○, od 1698

R I. dopis würzbur. cír. kanceláře (podepsáni sufragán Johann Bernard a gener. vikář Philipp Braun) praž. metr. kapitule, Würzburg, 17. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 97-98)

Ziemetshausen (BA, SCH)

ve făr. k. sv. Petra a Pavla:

a/ na predele boč. oltáře sv. Jana Křt., polychromované, dřev., sochařsky zdob. architektury z období cca 1712-14, situované v pr. boč. kostelní lodi, stojí upr. socha (kanov. s křížem v pr.) a po str. sochy sv. Františka z Assisi (vl.) a sv. Antonína Pad. (vpr.) – ol. je prot. k boč. ol. sv. Šebestiána (v lv. boč. lodi), na němž se v predele nacházejí s. sv. Karla Bor. (upr.), sv. Dominika (vl.) a sv. Kateřiny Sienské (vpr.)

b/ stěny boč. lodi jsou ve výšce na štuk. konzolách zdobeny sochami 10 apoštolů (1690/1700), doplněnými protějškovými sochami SJN v levé a sv. Františka Xav. v pravé lodi, díly z 1720/30 – jde o bělozlaté dřev. skulptury s inkarnáty (SJN zachycen jako kanov. shlížející dolů, stojící lv. nohou na výstupku a v natažené lv. držící dlouhý krucifix)

a, b/ I commons.wikimedia.org (*Category: St. Peter und Paul (Ziemetshausen)*)

A.4 Svatojánské památky v Polsku

Úvodní poznámky

Jednotlivá místa nebo větší územní celky jsou uváděny v abecedním pořádku podle dnes platné podoby jejich jména v polském jazyce. U míst ležících na historických územích Dolního Slezska (DS), Horního Slezska (HS) a Kladského hrabství (KL) a u některých dalších lokalit je obvykle uveden také jejich původní německý název, někdy i jeho česká verze.

Některá místa jsou krátce charakterizována vzhledem ke svému historickému a církevnímu významu. O příslušných lokalitách v Kladském hrabství a o hornoslezských lokalitách olomoucké diecéze je podotknuto, zda byly městy či městečky, a to v období let 1715-1729.

Stejně době odpovídají údaje v závorce za jmény míst, popisující jejich tehdejší politickou územní příslušnost. Nejprve je uveden vyšší územní celek. V rámci zemí Koruny české jsou to Dolní Slezsko (DS), Horní Slezsko (HS) a Kladsko (KL). Z jiných oblastí dnešního Polska zasáhla nepomucenská úcta před svatořečením, nakolik se zdá, pouze historická teritoria Velkopolska (VP), Malopolska (MP), Mazovska a Královských Prus (KP).

Mnohde následuje zařazení do nižšího územního celku, především u obojího Slezska, kde se jedná o historická knížectví. V Dolním Slezsku jsou zmíněny lokality v knížectvích Břežském (Brzeg), Hlohovském (Głogów), Lehnickém (Legnica), Minsrberském (Ziębice), Niském (Nysa), Olavském (Oława), Olešnickém (Oleśnica), Svídnicko-javorském (Świdnica-Jawor), Volovském (Wołów), Vratislavském (Wrocław), Zaháňském (Żagań) a v oblastech Namysłów a Wińsko. V Horním Slezsku je tomu tak v případě knížectví Bytomského (Bytom), Opolsko-ratibořského (uváděno odděleně jako Opole a Racibórz), Těšínského (Cieszyn) a území Wodzisław.

Církevní příslušnost je zohledněna u míst zařazených ve sledovaném období let 1715-1729 do české a moravské církevní správy. V prvním případě se jedná o všechna místa v Kladském hrabství, které roku 1715 téměř celé tvořilo landecký vikariát pražské arcidiecéze (u jednotlivých míst tento fakt není v závorce připomínán). Zbývající kladské lokality byly součástí královéhradecké diecéze, což je u nich sděleno uvedením Kh v závorce. Druhý případ odpovídá místům v Horním Slezsku, začleněným do olomoucké diecéze (Ol). Při bližším určování církevní příslušnosti takovýchto míst jsou sledována pravidla platná pro popis všech tří uvedených diecézí.

Polské království obecně

dokladem zbožnosti, horlivého šíření slávy a projevem vděčnosti jsou daleko široko po celém Pols. král. již po mnoho let postavené oltáře, dol. 1715

Ř 1. dopis hnězdenské primaciální kapituly (podepsán Felix Kretkouski, probošt a předseda kapituly) pro praž. metr. kapitolu, Hnězdno 28. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 63)

Slezsko, pols. Śląsk, obecně (historické země DS a HS)

Ignác Jiří Magnet, křiž. s červ. hv., magistr u sv. Matěje ve Vratislavi a slezský prelát 1715 sděluje, že se ve Slezsku jak ve městech, tak městečkách zřídká najde kostel, v němž by nebyla k úctě lidem vyst. socha nebo obraz, dílem ☼, dílem ○

Ř 1. zpr. Ignáce Jiřího Magneta, křiž. s červ. hv., magistra u sv. Matěje ve Vratislavi a slezského preláta, 8. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← 1. dopis velm. křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^{r-v})

Jednotlivá místa nebo oblasti

Bardo, n. Wartha (DS, Ziębice)

na kam. m. (1515-89) nad řekou *Nysa Kłodzka* (n. *Glatzer Neisse*, č. *Kladská Nisa*) kam. socha, 1722

Ī <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> (dat. 1709) – <https://proszewycieczki.wordpress.com/2019/12/23/bardo-kamienny-most-i-trzeci-nepomucen/> (dat. 1722 a další podrobné informace) – <https://nepomuceny.blogspot.com/2019/05/bardo-most-na-nysieodsoniecie.html> – **pozn.:** socha byla zničena 1807 ve francouzsko-pruské válce a postupně nahrazena 2 dalšími sochami

Bierawa, dř. Gmina Bierawa, n. Gemeinde Birawa (HS, Opole)

před průč. far. kostela N. Trojice kam. socha kanov. stojícího na dvouřadých oblacích a sklánějícího se ke křížovému, jež s palmou drží zl. dopr. – ladný podst. čtyřb., po bocích s vel. volut. křídly se střípaci, upr. proražený arkádou do prostoru pro světlo, vpř. nad arkádou al. erb, níže na základně náp. – celek spočívá na 3 kam. stupních – 1727

Ī (na základně vpř.) *Deo VnI aC trIno VIVO et Vero / aC sIne fIne MIseratorI* (= 1727) / *et / sanCto IoannI nepoMV- / Ceno VeneratIonIs gratI- / tVDInIs ergo praesens statVa* (= 1727) / [...] – Ī (na podst. vpř. nad arkádou) al. znak pod společnou korunou – Ī <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>

Blogocice, n. Blogotzitz či Blogotitz, č. Blahotice (nyní část města Cieszyn) (HS, Cieszyn)

u hist. dvora či zámku kam. socha: v oblacích se 2 and. hlavičkami klečí kanov. a drží kříž zl. dopr. v téměř vodorovné poloze, s kov. palmou v lv. – oblaka jsou zasazena do kónického postamentu s erbem vpř. a s boč. křídly s rostlinnými střípaci – spod. etáž podst. čtyřboká, široká, na všech str. opatřená rámy s vykrojenými rohy a náp. – 1729, zřiz. Jan Antonín z Lechniti (z Fridenburgu) – v nápisech prosba, aby Nepomuk z výšin přispěl svou pomocí v mnoha okolnostech života, ve válce, za hladu, při trápení a epidemii, při krupobití a když blesk

Ī (v dol. části podst. vpř., v rámu) *INGRVERENT / SĪ BELLA FAMES CRVX / DĪRA VENENĪ* (= 1729) / *AVXĪLIO: / DE ALTĪS NEPOMVCENE / VENĪ:* (= 1729) – (t. vl.) *VLTVRAS / SEGEM / PROCVL EXĪGE / GRANDĪNĪS / ĪRAS* (= 1729) – (t. vpr.) *SERVES / DĪVE LARES / A / SĀVO FVLMINĪS / ĪCTV* (= 1729) – (t. vz.) *POSVĪT / TVTELARĪS PATRONĪ / IOANNES ANTONĪVS / DE LECHNĪTĪ* – Ī (vpř. na postamentu) znak zřiz. – Ī <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-cieszyn.htm>

Bolesławice (DS, Świdnica-Jawor)

v kapli při far. k. P. Marie Růžencové, vl. od již. boč. vchodu se nacházejí 3 sochy, mezi nimi pískovcová, nepřilíš zdařilá socha na hran. podst., představující stojícího kanov. hledícího na kříž držený v lv. – na plintu dat. 1719

Ī (vpř. na plintu) *AD: 1719* – Ī <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Bolesławiec, n. Bunzlau či Buntzlau, č. Boleslav či Slezská Boleslav, Buncslav, nověji též Boleslavec (DS, Świdnica-Jawor)

purkmistr zdejšího města, Sebastian Josef Wolfgeil, dal v dílně svídnic. sochaře Georga Leonharda Webera vytvořit 1723 sochu, která byla postav. na m. při měst. *Dolní bráně* – při boření měst. bran 1867 byla (spolu se s. sv. Josefa) přenesena na balustr. vstupního schodiště před hl. vchodem do far. chrámu Naneb. P. Marie a sv. Mikuláše, kde stojí na akant. baňatém postamentu s erbem a iniciálami na přední str. a s dat. 1725 níže – socha představuje kanov. stojícího na oblacích a s úsměvem shlížícího na kříž, jež spolu s palmou drží zl. dopr.

Ī (vpř. na postamentu kolem klenoty erbu) *C. M. – I. W.* – (t. na spodní liště) *ANNO Ī7Z5* – Ī (vpř. na postamentu mezi rozv. ozdobami) znak s přílbou a klenotem – Ī <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://kapliczki.org.pl/kapliczki/> (*Pomniki św. Jana Nepomucena autorstwa Georga Leonharda Webera*) (dat. 1725)

Bolesławów, n. Wilhelmsthal, hor. město (KL, a.) 1/ v adm. k. sv. Josefa v presbytárii mal. obraz (malá ☼), dle úsudku malíře vytvoř. 1709

2/ u m. kam. socha (kanov. stojící patrně na obláčku hledí kupředu a zpr. doleva drží kříž) na čtyřb., jemně se rozšiřujícím postamentu (s náp. vpř.) a na hran. soklu, 1728, aut. asi dílna Klahrů

1/ R l. dopis míst. administrátora Georga Aloyse Schöna, 2. IX. 1715 (NK, ČDK, kn. 117, fol. 246^r); 2/ E (vpř. na postamentu) *VENERATIONI / DIVI IOANNIS / NEPOMVCENI HAEC / STATVA POSITA EST* (= 1728) – (pod tím na spod. listě postamentu) 17 Z8 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Bolków, n. Bolkenhain (DS, Świdnica-Jawor)

u vs. vně far. kostela sv. Hedviky kam. socha: stojící kanov. se sklání ke křucifixu s palmou, jež drží v lv. ruce a pr. ruku klade na hruď – podst. s novější zděnou hran. základnou – původní, hor. část podst. vyklenutá dopředu, s volutami po stranách a čelní volut. kartuší s náp. – na zad. rovné stěně podst. další náp. – 6. IX. 1724, zřiz. Johann Joseph Strichelius, radní, na vlastní náklady – z tvaru podst. lze usuzovat, že socha mohla být původně um. na parapetu mostu

E (v kart. vpř. na podst.) *O Mensch steh / stiel und ruffe an / den heyl: großen ver / schwiegenen Mann / Erwird dir Gott / [další 3 špatně čitelné řádky]* – (vz. na podst.) *ANNO 1724 / Johannes Joseph / Strichelius.* – L FISCHER/STUCKART, 103 – I pl.wikipedia.org (*Parafia św. Jadwigi w Bolkowie*)

Bożków, n. Eckersdorf, č. Jakartice (KL, f. Piszkowice)

1/ ve fil. k. sv. Petra a Pavla mal. obraz (☼), cca 1700

2/ v místě širokého rozhledu na c. do *Czerwieńczyc* kam. socha (s gestem mlčení), 1726, zřiz. Tobias Jäschk(e)

1/ R l. dopis piskowského faráře Johanna Chrysostoma Heckera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 273^r); 2/ E (vpř. na podst. dole) nečit. náp. a dat. 17 Z6 – (vpř. na podst. nahoře) *erbaut / Tobias Jäschk / A: 1726* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm> – https://dolny-slask.org.pl/535033,Bozkow,Figura_sw_Jana_Nepomucena.html

Brzeg, n. Brieg, č. Břeh, hl. město Břeského knížectví (DS)

kam. socha z 1722, pův. nejspíš um. u m. na ř. *Odře*, 1755 přenesená před nový barok. jez. (nyní far.) k. Pov. sv. Kříže, kde se nachází dosud: stojící kanov. shlíží na křucifix držžený zl. dopr., se zlac. kov. palmou v lv. – podst. s širší čtyřb. základnou (s náp. vpř.) hranolový, rozdělený do 2 částí: spodní část s volut. křídly na bocích a s rámem vpř. (v něm náp.) – hor. část prostá, vpř. vymezená nahoře a dole listami s nízkými segmenty upr. – zřiz. Fr. Jos. Faversky

E (na základně podst. vpř.) *VNI ATQVE TRINO DEO HONOR / HONORI / HONORIS PROTECTORI / SANCTO IOANNI NEPOMVCENO* (= 1722, C ve slově SANCTO je přetesáno na S) / *FAME PERICLITANTIS ET IN REBUS / ADVERSIS SINGVLARI PATRONO* (= 1722) / *HAEC STATVA ERECTA EST AB / INDIGNISSIMO SERVO / FR: IOS: FAVERSKY* (= 1722) – (v hl. části podst. vpř., v dol. rámu) *Psalm-148. / LAVDATE EVM IN EXCELSIS* (= 1722) / *SIT LAVS DEO PATRI / DEO FILIO / DEOQVE SPIRITVI SANCTO* (= 1722) – I pl.wikipedia.org

(*Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Brzegu*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Bychowo, n. Beichau (DS, Oleśnica)

ve vsi stál k., připomínáný 1400, který byl později zbořen až na věž – k té byla 1726 pravděpodobně dle návrhu slezského architekta Christopha Hacknera přistavěna sálová barok. loď ukončená trojboce uzavřeným presb. se sak. po pr. str. – t. – vznikl tak fil. kostel, vyzdobený v 1. čtvr. 18. st. nepomucensky: závěrovou stěnu kněžiště zdobí štukový hl. oltář s mohutnými volutami (s festony) po stranách v hor. partii, v úrovni římsy, s oblačným dekorem mezi těmito volutami a nástavcem, v němž upr. v podlouhlém ov. rámu je zasazen obr. P. Marie se Ježíškem a po str. na volut. křídlech jsou 2 štuk. andělci – hl. hmotu štuk. retabula vyplňuje elegantní bohatě tvarovaný rám s obrazem SJN sedícího v chrámu v otevřené zpovědnici, hledícího do nebe a udílejícího před sebou klečící královně rozhrěšení, přičemž vl. v pozadí scénu sledují dvě ženy a třetí osoba u nich klečí (nejspíš penitenti čekající na zpověď) – ještě dále v pozadí je průhled do otevřené krajiny s mostem přes ř. – nepomucensky je vyzdobena i dřev. částečně pozlac. kazatelna završená stříškou s andílky, z nichž nejvýše sedící drží desky Desatera – pod stříškou je vs. na řečniště kazatelny zdoben po stranách volut. křídly – trojb. poprsnice kazatelny má v nárožích volut. křídla s bohatými štrápci a vpř. velmi bohatou volutovo-akant. kartuš s reliéfem Nebeského i pozemského oslavení SJN: světec s křucifixem v pr. ruce klečí na zeměkouli obklopené oblaky se 4 and. hlavičkami a vpř. s postavou andílka, jenž pr. rukou ukazuje na světce a lv. rukou se opírá o velkou převrnutou nádobu, z níž se řine proud vody, světec se přitom obrací k nebesům, odkud na něj z oblak září svazky paprsků a slétá k němu andílek s aureolou 5 hv., druhý pak andílek letí opodál – na bocích má poprsnice kazatelny další 2 reliéfy v oválech shodně laděných s okolní dekorací: vl. se nachází scéna Svržení z mostu (dramaticky rozpohybovaná skupina biřiců na mostě se 2 oblouky a vystupujícím pilířem upr., před nímž padá kanov. do rozbouřených vod, srážen halapartnou jednoho z biřiců), vpr. scéna Vynesení z řeky, již přihlížejí lidé z mostu (pod vedením biskupa rybáři vynášejí světce, čemuž asistují další osoby na břehu řeky, nejvýše z oblačného, zářícího nebe slétá andílek s muč. palmou) – zajímavostí na posledním výjevu je dlouhé prkno spuštěné z mostu na kladce – zespuje je z břehu přidržuje jistý muž – snad t. prkno plnilo úlohu nástroje, který měl pomoci k vylovení mrtvého světcova těla

I pl.wikipedia.org (*Bychowo (województwo dolnośląskie)*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Bystrzyca Klodzka, n. Habelschwerdt, č. Bystřice, král. město (KL, f.)

1/ ve far. k. sv. Michaela Arch. mal. obraz (v živ. vel.), 1685, pův. o, 1713 opatřen stříb. korunou
2/ na m. před městem kam. socha, 1704, zřiz. měšťan Franz Karl Veith (1715 primas)
3/ v kap. sv. Floriána (1724-25) nad městem dřev. socha, 1727, aut. Michael Klahr

1, 2/ R l. dopis míst. faráře Johanna Heinricha Peltzela, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 240^r); 1/ R nedat. n. svěd. Görga Simona, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 75^r); 2/ E (vpř. na podst.) *CeDat / In / HonoreM / SanCII / IoannIs* (= 1704) – (t. vz.) *franciscus / Carolus / Veit / ffecit / 17* (značka) 04 – I pl.wikipedia.org (*Posag św. Jana Nepomucena w Bystrzycy Kłodzkiej*); 3/ I pl.wikipedia.org (*Kaplica św. Floriana w Bystrzycy Kłodzkiej*); 2, 3/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Ciechów, n. Dietzdorf (DS, Wrocław)

kam. socha nedaleko k. Matky Boží pomocné: na oblacích (?) stojící kanov. hledí ke křížovému, jejíž drží zl. dopr., v lv. ruce palma – podst. čtyřboký, dolů se rozšiřující, s boč. volut. křídly, vpř. zdobený volut. kartuší s náp. – nad kartuší čtyřlaločný výklenek se zlac. datací, obklopený 2 zkříženými palmami – vz. v rámu s vykrojenými rohy chron. – 1726, zřiz. J. H. C. D. C.

E (na podst. vpř. v kart.) *Beati omnes qui / timent Dominum / qui Ambulant / in vijs ejus / Ps. 128.* – (t. výše, ve čtyřlaločném výklenku) *AD. / 1726 / + –* (vz. na podst.) *HONORI / DIVI NEPOMVCENI / HOC PIE / EREXIT* (= 1726) / ~ / *J H C D C / 1726 – I* <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Cieplice Śląskie-Zdrój, n. Bad Warmbrunn, lázně (nyní část města Jelenia Góra) (DS, Świdnica-Jawor)

u m. (původně snad na m.) přes ř. *Kamienna* kam. socha: kanov. stojí pr. nohou na stupínku a opírá o ni vel. uzavřenou knihu, na niž svrchu klade lv. ruku, ve které zároveň drží křížovému a palmu, přitom klade prst pr. ruky na ústa v gestu mlčení a hledí kupředu – 1711-12 vedl cieplický p. Johann Anton Gotthard říš. hr. von Schaffgotsch korespondenci se svídnickým sochařem Georgem Leonhardem Weberem ohledně plánované nepom. sochy určené pro *Cieplice* – ve smlouvě z 18. II. 1712 hr. ustanovil, že má Weber vytesat svatoján. sochu dle jiné své sochy, kterou vytvořil rok předtím pro m. v městě *Jawor* (→ níže, t. 2/) – sochař pracoval ve své dílně ve *Svídnici* a sochu měl hotovu již během 1712, načež byla převezena koňským povozem do *Cieplice*, postavena však byla nejspíš až 1713, neboť toto vročení přináší dva náp. na bohatém dvouetážovém podst., který t. soše dodal 1758 polský šlechtic Raphael Christoph Gurowski a který je navíc v hor. etáži vyzdoben erby jak zřiz. sochy (vpř.), tak jeho dvou manželek, s nimiž se postupně oženil (na bocích)

E (na novém podst., v hor. etáži vpř. kolem erbu) *DIVO IOANNI NEPOMVCENO SACRATA* (= 1713) – (v t. etáži podst. vz.) *EX / MANDATO / PIETATIS / SCHAFF., / GOTSCHIANÆ* (= 1713) – H (na novém podst. v hor. etáži) 3 erby, vpř. zakladatele pomníku,

po bocích jeho 2 manželek – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-cieplice.htm> (článek Lecha Rugały *Wielkopolska pamiątka w Cieplicach i jej fundator*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://kapliczki.org.pl/kapliczki/> (*Pomniki św. Jana Nepomucena autorstwa Georga Leonharda Webera*)

Cieszyn, n. Teschen, č. Těšín, hl. město Těšínského knížectví (HS)

1/ při zařizování kostela při jez. rezidenci, upraveného 1708, byly 1709 pořízeny 3 oltáře, mezi nimi boč. oltář, jehož zřiz. byl Karel Sprens ryt. von Boden, těšínský purkrabí komorních statků
2/ v kláš. k. Naneb. P. Marie při klášteře a špitálu milosrdných bratří, nejspíš na ol. sv. Jana z Boha (1723) dřevořezba SJN a 2 andělů (se štukem a šedobílým nátěrem), aut. dílna frýdeckého sochaře a řezbáře Matyáše Weissmanna

1/ R MILLER 1723, 1002 (NKČR, sign. XXIII C 104/2) – L KOLÁČEK 2006, 28; 2/ L OLŠOVSKÝ 2006, 223 – **pozn.:** dřevořezba byla při stavbě nového ol. 1738 druhotně zavěšena na zdi sak. t. k.

Czarnowasy, n. Czarnowanz (nyní část města Opole) (HS, Opole)

1/ v kláš. (a nyní far.) k. (Božího těla a) sv. Norberta při klášteře premonstrátek kalich, zdobený na šestilisté noze medailony sv. Anny vyučující P. Marii, sv. Františka, sv. Augustina, sv. Norberta, SJN a sv. Antonína Pad. s Ježíškem, dílo z 1716, označené vratislavskou měst. značkou a jménem Gottfrieda Ihme, zřiz. Franziska Michaela Kviaczig (Kwiacik)

2/ u ohrazení hřbitova kolem dřev. k. sv. Anny kam. socha: stojící usmávající se kanov. s křížovému v lv. ruce a zlac. kov. palmou v pr. – podst. čtyřboký, připomínající kuželku, zdob. prostým zarámováním – na vypouklé střed. části vpř. a po str. nápisy, čtvrtý náp. vpř. na základně podstavce na pásu a níže v rámu s vykrojenými rohy – 16. V. 1722, zřiz. zbožný služebník a cítel

1, 2/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>; 2/ E (na baňaté části podst. vpř.) *HONORI / BEATI IOANNIS / NOVI / SILENTIARIII ET / INTIMI DEI / CONSILIARIII / OFFERT* (= 1722) – (níže, na pásu) *DIE XVI MAII* – (ještě níže na základně v rámu) *FAMVLVS ET CLII = / ENS IN TE DEVOTVS* (= 1722) – (na baňaté části podst. vl.) *DIVE IOANNES / NEPOMVCENE / ORA PRO NOBIS IN / NECESSITATIBVS / NOSTRIS* (= 1722) – (na baňaté části podst. vpr.) *TVA / BONITATE / NON CONFVNDAR AB / EXPECTATIONE / MEA* (= 1722)

Czerwieńczyce, n. Rothwaltersdorf (KL, f. Wojbórz)

ve fil. k. sv. Bartoloměje mal. obraz, dol. 1715

R l. dopis wojbórzského faráře Tobiase Ferdinanda Jenische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 269^r)

Częstochowa, č. Čenstochová, město se slavným mar. pout. místem při klášteře paulínů na *Jasné Hoře* (MP, Kraków)

na Rynku Jasnogórském pod pout. místem *Jasnou Horou* kam. socha: stojící kanov. shlíží na křížovému

s palmou, které drží zl. dopr. – vys. podst. válcový, rozdělený ozdobnou listou do 2 etáží, doplněných na bocích volut. křídly, v dol. etáži doplněnými štrápci – hor. etáž podstavce vpř. opatřena arkádou s prostorem pro světlo, uzavřenou ozdobnými kov. dvířky – sochu věnoval kralevic Jakub Ludvík Sobieski – přivezena byla ze Slezska a 19. IX. 1724 požehnána – Adam Więcek sochu považuje za dílo sochaře Jana Jiřího Urbanského, s čímž lze souhlasit

R *Acta Conventus Clari Montis Czeszochoviensis* 1716-28 (Czeszochowa, Archiwum Jasnej Góry, sign. AJG 193, pag. 291) – *Korespondencja o. Konstantego Moszyńskiego* (t., sign. AJG 1224, pag. 173) – L WIĘCEK 1964, 143 – I <https://nepomuceny.blogspot.com/2014/08/czeszochowa-ul-klasztor-na.html> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm> – www.wilanow-palac.pl (Jerzy Żmudziński: *Wota Sobieskich. Figura „Św. Jan Nepomucen“ z otoczenia sanktuarium na Jasnej Górze*)

Dąbrówka Górna, n. Dombrowka, od 1938 Eichtal (HS, Opole)

proti vjezdové bráně zámku polych. kam. socha: stojící kanov. se ztrápeným výrazem ve tváři, zpr. doleva držící krucifix s palmou – nízký volut. postament, zakrytý vpř. polych. erbem, jenž dosedá na řím. spodního podst. – ten je čtyřboký, s bočními volut. křídly se štrápci, opatřené vpř. rámem vykrojeným v rozích, s náp. – 1719, zřiz. míst. dědičný p. Wenzel Leonhard Joseph Rogoysky ryt. z Rogožniku, nejoddanější služebník

E (vpř. na podst. v rámu) *HIC SACERDOS / IN SIGNO SANCTÆ CRV / CIS OCCLVSIT LABIA / SIBI ACHEGHE (?) CONFESSA / PECCATA (= 1719) / EIUS HOHORĪ (sic!) EIUS DEUOTISSI / MUS SERVUS PERILLUSTRIS / AC GENEROSUS D. WENCESLAUS / LEONARDUS IOSEPHUS ROGOISKĪ / EQVES DE ROGOZNIK HUIUS LOCI / HEREDITARIUS DOMINUS [...]* – H (vpř. na postamentu) znak – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>

Długopole Górne, n. Oberlangenau, č. Horní Langenau (KL, f. Domaszków)

u m. kam. socha: kanov. hledí k nebi, v rukou zl. dopr. drží krucifix s palmou a stojí na oblacích s and. hlavami – na podst. vpř. reliéf Svržení z mostu – 24. V. 1728, zřiz. Johann Bartsch (→ níže, Domaszków)

E (na podst. vl.) *S: / IOANNES NE / POMVCENE DI / RIGE GRESSVS / NOSTROS IN PA / CE VERITATE / ET / IVSTITIA (=1728) – (t. vpr.) H: / Ioannes NE / POMVCENE / BĪtt Gott Vor / Vnß, beVor aLLe / DeIne Ver / ehrer (=1728) – (t. vz.) J.B. / 1728 / den 24 Mai / Joh. Bartsch. – I <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/43812,dlugopole-gorne-jan-nepomucen-nad-nysa-klodzka.html> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>*

Dobromierz, n. Hohenfriedeberg (DS, Świdnica-Jawor)

před zámeckou branou kam. socha: na oblacích stojí prostovlasý kanov., hledí vzhůru ke kov. zlac. krucifixu, jež drží ve výši v pozdvižené pr., a v lv.

opírá o svůj bok biret – podst. válcový, s volut. křídly v pomyslných nárožích, s různě tvarovanými rámy s nápisy na stěnách a akant. dekorem ve spod. části t. stěn – na podstavec dosedá nízký zužující se válcový postament rovněž se 4 volut. výstupky – kolem barokově tvarovaná balustr. s ozdobnými koulemi na pilířcích v nároží – 1728, zřiz. nejmenší ctitel J. G. F., aut. sochař Georg Leonhard Weber

E (v rámu vpř. podst.) *Dem / Heiligen Joanni / von Nepomuck als / Einem grossen und wunder / Thätigen diener gottes und / BluthZeugen Christi Jesu / Einem besonderen beschützer / Der Ehre vor dem thron gottes / mittest seiner kräftigen vor- / Bitt wolthe diese geringfägi- / ge EhrenSeule Hiemit Zu / wiedmen sich vnterFangerer haben / Sein mundester verEherr / JGF / Jm Jahr Christi / MDCCXXVIII – (na jedné boč. str. v ov. rámu) *Libera me Domine / a Labiis iniquis et a / Lingua dolosa erue me // Fac mecum Signum in / bonum ut videant qui / oderunt me et confundantur // quoniam tu Domine / adjuvisti me et Con / Solatus es me. – (na druhé boč. str. v ov. rámu) *Adhæsi testimoniis / tuis Domine Noli / Me Confundere // Suscipe me Secundum / Eloquium tuum et / Vivam // Et non confundas me ab expectatione mea. – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://kapliczki.org.pl/kapliczki/> (*Pomniki św. Jana Nepomucena autorstwa Georga Leonharda Webera*) – **pozn.:** od 2010 socha stojí na nám.***

Domaszków, n. Ebersdorf, č. Habartice (KL, f.)

zd. brána do areálu far. k. sv. Mikuláše vrcholí upr. kam. sochou (stojící kanov. klade levici na hrud' a stáčí pohled ke krucifixu, který s palmou drží v pr.) na soklu upr. (s náp. v prostém rámu vpř.) a dvěma soškami andílků (držícími po jedné kart. s náp.) na plintech po stranách (na plintech nápisy končí) – podst. pod svatoján. sochou je se soškami and. spojen zvlněnými barokními zděnými křídly – 1727 (→ výše, Długopole Górne)

E (na podst. pod SJN vpř. na mram. desce mladší náp.) *S: IOANNES / NĚPOMVCNE / ORA: PRO: NOBIS / HIC: ET: VBIQVE / TIBI / DEVOTIS (= 1727) – (v kart. andílka vl.) UNUM / IN / DEO – (dokončení na plintu pod t. andílkem) AMORE – (v kart. andílka vpr.) UT / SERVEM / LEGEM / SERVO – (dokončení na plintu pod t. andílkem) PIETATE – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>*

Duszniki-Zdrój, n. Bad Reinerz, pův. Reinerz, č. Dušníky, město (KL, f.)

1/ ve far. k. zavěšen 1696 obraz – **pozn.:** nový far. k. sv. Petra a Pavla vystavěn 1708-30

2/ v kap. (hřbit. k.) sv. Kříže mal. obraz, 1707

3/ v kap. N. Trojice zavěšeny 1705 tři obrazy

4/ u špit. m. dřev. socha, 1713

5/ u ř. kam. socha (stojící kanov. shlíží ke krucifixu, který s palmou drží opřen o lv. ruku), 1722 – podst. asi z 19. st. (se zavřenou knihou a zámekem s náp. *TACUT*)

1-4/ R l. dopis míst. faráře Adalberta Lempharta, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 241); 5/ I https://dolny-slask.org.pl/518136,Duszniki_Zdroj,Figura_sw_Jana_Nepomucena.html – <https://www.polskieszlaki.pl/figura-sw-jana-nepomucena-w-dusz>

nikach-zdroju.htm – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Dzierżoniów, do 1946 Rychbach či Rychonek, n. Reichenbach im Eulengebirge (DS, Świdnica-Jawor)

u vs. do far. k. sv. Jiří sochy sv. Floriána (1726) a SJN (1720) – druhá skulptura představuje stojícího kanov., který shlíží na dlouhý krucifix držžený spolu s palmou zpr. doleva – z pův. podst. t. sochy zůstala pouzta římsa (s l. chron.), zděný zbytek podst. je pozdější proveniencí

E (na římsce podst.) [...] *NEPOMVCENO PIE ERECTA* – [I](http://pl.wikipedia.org) pl.wikipedia.org (*Kościół św. Jerzego w Dzierżoniowie*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> (dat. 1720)

Dzierżysław, n. Dirschel, č. Drslav (HS, Ol, d. Opava, f. Třebom)

snad právě v této vsi („Dirskovicij“) je 1716 dol. socha u m.

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Gdaňsk, n. Danzig, č. Gdaňsk, hl. město Pomoří (KP, Pomorze Gdańskie či Wschodnie, č. Pomoří Gdaňské nebo Východní)

v karm. k. sv. Josefa na boč. ol. v nást. ov. obraz klečícího kanov. (☉5*) uctívajícího krucifix, natočeného ke stolku s rozevřenou kn. (vpr.), se scénou Svržení z m. v pozadí (vl.) – vpr. dole před světlem a stolkem sedí andílek s gestem mlčení, druhý andílek letí nad světlem a nad jeho hlavou drží věnec a v druhé ruce palmu – ol. pochází z 1725, zřiz. I. C. W. (obojí sdělení se nachází v kart. ve vr. oltáře spolu s rel. dvou mužů nesoucích na tyči obří hrozen) – v neznámé době byly části svatoján. obrazu pokryty stříb. plechem (oděni světce, krucifix, 5 hv. a věnec v ruce andílka)

E (v kart. ve vr. oltáře) *IC W / (2 muži nesou hrozen) / 1725* – [I](http://nepomuki.pl/nepomuk/pomorze.htm) <http://nepomuki.pl/nepomuk/pomorze.htm> – **pozn.:** karm. klášter byl 1823 zruš., nyní je k. rektorátní – ve 30. l. 20. st. byl popsán ol. spolu s dalšími 4 ol. přemístěn do nově postav. k. sv. Antonína v měst. části Brzeźno, kde se nachází dosud

Gliwice, n. Gleiwitz, č. Hlívce či Glivice, 1992 zal. hlívičká diecéze (HS, Opole)

ve farním a kláš. (původně frant., nyní redemptoristickém) k. Pov. sv. Kříže:

a/ krásný obraz, který kostelu údajně již 1692 věnovali Christoph Holly a jeho sestra Anna von Rauthen

b/ v lv. části fresky, která byla v t. k. odkryta 1921-25 a pocházela snad z 1724, se nacházela mal. postava

a, b/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>;
b/ pozn.: malba při jednom z požárů svatyně shořela

Głęboka, n. Glambach (DS, Ziębice)

kam. socha (stojící kanov. nahnutý ke krucifixu, který drží s palmou zpr. doleva) na projmutém čtyřb. postamentu s náp. v ov. rámu na čelní stěně a

s kartušemi na boč. stěnách (v pr. kart. nápis), spodní sokl baňatý, rovněž čtyřb. – 16. V. 1721, zřiz. Maria Elisabetha Anderschin, roz. Stipftherin

E (v rámu vpr. na postamentu) ***** / *ANNO / 1721 / 16 / Mai* – (v kart. na postamentu vpr.) *Maria Ellsa: Anderschin / geboh: Stipftherin* – [I](http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm) <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://www.lspojekt.pl/po-mnik-sw-jana-nepomucena/>

Głębowice, n. Gross Strenz, 1937-45 Alteichenau, nyní n. Glumbowitz (DS, Wolów, Wińsko)

v karm. far. k. sv. Eliáše proroka (či P. Marie Karm.) vel. socha (☉), dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. hornoněmecké prov., kterou sepsal br. Dionysius ab immaculata conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausenu a Fährbrücke ve würzburg. diec., [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^v)

Głogów, n. Glogau či Groß-Glogau, č. Hlohov, hl. město Hlohovského knížectví (DS)

1/ nejspíš z některého ze zdejších kostelů pochází obraz, snad již z 1704 (slabě čitelnou dat. na zad. straně obrazu je třeba potvrdit), nyní uložený v koleg. chrámu Naneb. P. Marie – malba složité kompozice je zrcadlově převráceným a dále rozvedeným přetlumočením univ. tezí studenta Mezleckého z Palmblöwenu (jinak Palmolevu) z 1698 (→ B.4, 31): mírně vl. v místnosti stojí sv. kanov. JN, klade pr. ruku na hrud', ve spuštěné levici drží palmovou ratolest obrácenou sm. dolů a hledí do oblačných nebes, v nichž září rozevřená kniha s náp. – k této knize světec vzhlíží a od jeho úst k ní směřuje věta: *ERVERIS AB HOMINE, QVI PERVERSA LOQVITVR* – v lv. hor. části obrazu, poněkud temnější, na oblacích spočívá anděl s rozpaženými rukama a v lv. drží nad světlovou hlavou zelený věnec ozdobený 5 zářivými hv., do nějž je vepsáno: *FVLGEBVNT / QVASI STELLÆ* / [odkaz na Písmo sv.] – pod andělem a za světlovými zády stojí dlouhý stůl s přehozem, na kterém je rozestavěna řada předmětů, od světce sm. doleva plášť (znak univ. gradu?), sféra, dvě zavřené knihy a jedna kn. rozevřená, posléze stojící krucifix – upr. před světlovými nohama leží tři přemožené alegorické postavy: vl. snad polonahé dítě, u jehož hlavy je rozevřená knížka (se slovy *LIBEL- / LVS // INFAMIS*) – upr. polonahý stařec (s turbanem na hlavě) vypouštějící z úst stáček dým (nebo hada, který t. dým vypouští), držící v lv. ruce nástroj s náp. *CALVMNIA* a opírající se loktem t. ruky o list papíru nadepsaný *EPISTOLA / DENIGRANS*. – třetí postava je rovněž polonahý muž, otočený zády, s hlavou s vpletenými hady – úplně vpr. v rohu malby zeje rozšklebená pekelná tlama netvora, z jejíhož chřtánu spolu s ohněm a kouřem vystupují slova *INFAMIA AETERNA* – nad tímto výjevem je z místnosti průhled dopr. do pleněru s výjevem Svržení SJ z m., doprovázeným níže slovy *AQVÆ MVLTÆ NON POTVERVNT EXTINGVERE CHARITATEM. Cant. cap. [...]* –

zdá se, že právě na tento výjev se dívá třetí výše popsaná alegorická postava a snad v hrůze nad spatřeným světcovým vítězstvím se chytá za hlavu obtočenou hady – na zad. straně obrazu sign. autora a dat., obojí špatně čitelné

2/ ve frant. k. sv. Stanislava oltář, 1713

3/ na m. přes ř. Odrů kam. socha stojícího kanov. na hran. podst., snad již z 1705

4/ v koleg. k. Zvěst. (jinak Naneb.) P. Marie byl vstup do boč. kap. sv. Maří Magd. z chrámové lodi vyzdoben dřevěnými, dobře štafírovanými sochami sv. Judy Tad. (vpr.), sv. Dismase (vl.) a BJN (upr.) – je to zaznamenáno ve zpr. z vžitace z doby cca 1711

1, 3/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-glogow.htm>; 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k listu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3/ **pozn.:** socha byla zničena na konci 2. světové války; 4/ L GALEWSKI/SZAJT 2020, 65-66

Glubczyce, n. Leobschütz, č. Hlubčice, město (HS, Ol, d. Opava, f.)

ve frant. k. sv. Jiljí a Bernardina:

a/ dřev. socha (○), zřiz. I. L. M.

b/ mal. obraz na způsob teže kohosi (○)

- obojí bez dat. a jména dobrodince (až na ona 3 písmena u sochy), dol. 1715

a/ E (pod sochou mal. písmena) *I. L. M.*; a, b/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Gmina Bierawa viz Bierawa

Gniezno, n. Gnesen, č. Hnězdo, první historické hl. město Polska, sídlo arcibiskupství, od 1419 polských primasů (VP)

v katedrále Naneb. P. Marie v nice na záp. straně již. lodi kam. socha: stojící kanov. hledí do nebe, v pr. ruce klade na hrud' malý zlac. krucifix, v lv. ruce zlac. palma – postament vyplňující spod. část niky je zdoben po stranách rozvilinami, upr. černou čtvercovou, snad kam. deskou, do níž je vytesán zlac. náp. – 7. III. 1726

E (na desce vpř. na postamentu) *PROTECTORI / INNOCENTIAE / RESTAVRATORI / HONORIS / PATRONO / IN ADUERSIS / ANNO Domini MDCCXXVI / DIE 7. Martii* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/wielkopolska.htm#poznanskie>

Goleniów Śląski, n. Gallenau (DS, Ziębice)

v jv části vsi na rozcestí kam. socha na plintu s podélným rámem s náp. a 2 and. hlavičkami na bocích – skulptura představuje stojícího kanov. hledícího na krucifix s palmou v pr. ruce a prstem lv. ruky činícího gesto mlčenlivosti – postament se 2 znaky vpř. a pásy se střepei a hor. volutami po bocích – podst. na jednom stupni, válcový s boč. volut. křídly, vpř. i vz. v rámu dlouhý náp. – 1726, zřiz. Johann Christoph Gottwaldt, přísežný advokát král. úřadu knížectví Svidnického a Javorského a notář, s chotí Johannou Eleonorou Got(t)wald(t)in (její pův. příjmení je v náp. nečitelné)

E (vpř. na plintu) nečit. náp. – (vpř. na podst.) *IN HONOREM / S: IOANNIS NEPOMOCENI / ERIGI FECIT IOANNES CH / RISTOPHORVS GOTTWALDT. / DVCATVVM SCHWIDNICENSIS / ET IAVROVIENSIS OFFICIY / REGY ADVOCATVS IVRATVS / [...]ATVS ET IVDICY / PV[...]ARIS NOTARIVS SCH: / WIDNICENSIS CHARISSIME / DOMVS CONIVX IOANNA / [...] ELEONORA GO- / TWALDIN NATA / [...]EJMSICHIN A. 1726* – (vz. na podst.) dlouhý n. náp. – H (na postamentu vpř.) 2 znaky – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – **pozn.:** podst. i socha jsou každý zvlášť deponovány v obci Kamieniec Żąbkowicki

Gorzanów, n. Grafenort (KL, f.)

u m. kam. socha (stojící kanov. drží krucifix v téměř vodorovné poloze zpr. doleva, v pr. palma) na hran. podst. s boč. volut. výstupky a s rámem (s náp.) na před. stěně, 1721, zřiz. Rosalia hr. von Herberstein, roz. von Jorger

E (vpř. na podst. v rámu s vykrojenými rohy) *COMITISSA / HERBERSTEI / NIANA: NATA / DE IORGER / PRO SANCTI / IOANNIS / VENERATIO / NE INTENSA / POSVIT (= 1721)* – I <http://www.polska.niezwykla.pl/web/place/25270,gorzanow-jeden-z-pieciu-nepomukow.html> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko-gorzanow.htm>

Grabin, n. Grūben (HS, Opole)

far. k. sv. Mikuláše, postavený v 16. st., byl 1692 nahrazen novostavbou a 1728 stavebně upraven, načež byla 1729 nika v jeho vnější závěrové stěně vyzdobena kam. sochou (stojící kanov. s krucifixem drženým zl. dopr. a palmou v lv.) na plintu s náp. a na malém postamentu s prostorem pro světlo upr., uzavřeným kov. mřížkou

E (na plintu) *DBVS 1729* – I pl.wikipedia.org (*Kościół św. Mikołaja w Grabinie*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>

Grobniki, n. Gröbnig, dř. Krebnick, č. Hrobníky (HS, Ol, d. Osoblaha, f.)

1/ ve far. k. Stěti sv. Jana Křt. 3 obrazy, dol. 1716

2/ na m. socha, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Grodków, n. Grottkau (DS, Nysa)

ve far. k. sv. Michaela arch. hl. oltář vyzdoben 4 monumentálními sochami, mezi nimiž úplně vl. SJN (stojící kanov. má natočenu hlavu sm. ke středu ol., lv. ruku klade na hrud' a v pr. drží rozměrný krucifix obrácený k pozorovateli) – v nást. oltáře další menší sochy – 1728-29, zřiz. oltáře míst. farář Heinrich Schmidt, aut. soch sochař Michael Kössler

L BARTOŠOVÁ 2014, 37-38 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-nysa.htm>

Gryfów Śląski, n. Greiffenberg (DS, Świdnica-Jawor)

ve far. k. sv. Hedviky Slezské:

a/ boč. oltář, dřev. polych. sl. architektura z 1686, později doplněný tit. ov. obrazem ve zlac. rámu: upr. stojící prostovlasý kanov. rukama vyjadřuje

modlitební gesta a hledí ke křížovému, jež mu vpr. nahoře drží andělek na obláčku – níže vpr. stůl s rudým přehozem a rozevřenou kn., vl. dole andělek s gestem mlčenlivosti a biretem, lv. část kompozice vyplněna závěsem – l. náp. na predele oltáře sděluje, že jeho zřiz. k vět. slávě Boží a ke cti SJN, sv. Antonína Pad. a ostatních svatých byl hrabě Johann Anton von Schaffgotsch, svob. a dědičný pán in Kunastek a Gürsdorff (1675-1742), přičemž o tomto šlechtici je známo, že byl povýšen na hraběte 1708 a 1712-13 dal postavit sochu v lázních *Cieplice Śląskie-Zdrój* (→ výše, t.) – že by oltář byl věnován SJN před kanonizací lze vyvodit ze skutečnosti, že v náp. na predele je Antonín Pad. označen přívlastkem „sanctus“, kdežto JN pouze „divus“ – ostatně i styl oltářního obrazu poukazuje na dobu předkanonizační

b/ boč. vs. do kostela v místech věže je vně opatřen arkádovou stavbou, jakousi vys. otevřenou předsíní vyvrcholenu trojúhelníkovým štítem a střechou, na níž se nachází kompozice 3 kam. soch, nejvýše upr. na vys. trojb. podst. (vpř. zdobeném reliéfem kříže v osmicípé paprscité ☼ a nápisy) socha (stojící kanov. výrazně nahnutý ke křížovému, jež s palmou drží v pr. ruce, a v lv. třímá zavřenou knihu), na postranních koncích střechy na nižších, čtyřb. podst. (s konkávními postamenty) po jedné soše stojícího anděla se štítem (and. vl. činí gesto mlčenlivosti, and. vpr. drží sm. ke světi pozdvihnutý věnec) – náp. na podst. svatoján. sochy sděluje, že byla postavena v r. kanonizace 1729 pro Boží znamení (odznak, erb, tj. kříž) a k jeho cti Theodorem Lukášem Bontempsem, účetním císařských daní, a jeho manželkou, šlechtickou roz. von Mühlern

a, b/ I pl.wikipedia.org (*Kościół św. Jadwigi w Gryfowie Śląskim*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>; **a/** E (na predele oltáře) *Ad maiorem Dei gloriam et in honorem Divi Joannis Nepomuceni, / sancti Antonij de Padua, caeterisq[ue] sanctis fieri fecit Illustrissimus / Dominus Dnus: Comes Joannes Antonius de Schaffgotzsh S: R: I: / semper frej, haereditarius Dominus in Greiffenstein Kunastek Gürsdorff.*; **b/** E (na podst. sochy, nad rel. kříže) *In hoc Signo vinces – (t. pod rel. kříže) Anno CanonizatIonIs S. Ioannis / NepoMVCenI StatVa Ista InsIgnI / DeI, et eIVs HonorI, posIta; (= 1729) / a / Theodoro Luca Bontemps, / Caesar. Vectigalium Antigrapheo. / Cum Uxore Sua, nobili nata / De Mühlern.*

Chelmsko Śląskie, n. Schömberg (DS, Świdnica-Jawor)

v již. části náměstí se na kam. podestě přístupné schodištěm nachází kam. socha situovaná před kamen. zídou – podst. pomníku čtyřboký, dvouetážový, v obou etážích vpř. zdobený po jedné kartuši, v hor. etáži navíc po stranách dekorovaný volutami – postava sv. kanov. stojí na oblacích – světec drží ve spuštěné lv. ruce při těle palmu, pr. ruku klade na hrud' a hlavu otáčí k rozzářenému křížovému, který mu v blízkosti tváře přidržuje

andělek spolu s druhým, naznačeným v podobě okřídlené hlavičky – na zadní straně křížovému a jeho svatozáře i na zádech světce jsou vytesána oblaka v pohybu – další oblaka, tentokrát se dvěma okřídlenými and. hlavami, se nalézají u světceovy pr. nohy – světceova figura se svým pojetím drží k nepom. sochám Georga Leonharda Webera v Lewině Kłodzkém (→ níže, t. 2/) a Świdnici (→ níže, t. 2/), je proto nejspíš dílem t. sochaře a pochází z t. doby, z 2. pol. 2. desetiletí 18. st.

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://kapliczki.org.pl/kapliczki/> (*Pomniki św. Jana Nepomucena autorstwa Georga Leonharda Webera*)

Chwalisław, n. Follmersdorf (DS, Ziębice)

písk. socha (stojící prostovlasý kanov. se sklání ke křížovému s palmou v pr. ruce a na hrudi si drží biret) na hran. podst. s boč. volut. křídly se štrápci, na čelní stěně zdobeném nahoře konchou a volut. kart. s reliéfem jazyka, níže v rámu vytes. krasopisný náp., 1728

E (v rámu vpř. na podst.) *Ich wil meinen Mund / be[...]en mit einem Schlos / obwol der Gottlos / gegen mir stehet. ps: 38 / 17* (ozdobný monogram) Z8 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Idzików, n. Kieslingswalde, č. Křemenice (KL, f.)

ve vsi se nachází socha, která může být buď původním dílem, nebo až druhotnou instalací z 19. st., podst. je však dat. 1693 a opatřen jménem zřiz. Hanse Triwerta, správce ve **Strachocině (n. tehdy Grund)**

E (na podst. vz.) *HANS TRIWERT / WALTER IN GRVND / ANNO 1693* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Izbicko, n. Stubendorf (HS, Opole)

v ohrazení hřbitova kolem kostela kam. socha: stojící prostovlasý kanov. zaklání hlavu a hledí ke křížovému, jež drží spolu s palmou v pr. a v lv. ruce má biret – podst. čtyřb., do boků vypouklý, vpř. zdobený al. erbem a nápisy – 16. V. 1723, aut. sochař, který vytvořil sochu na nám. v *Toszku* (→ níže, t. 2/)

E (vpř. na podst. nad erbem) 1723 – (t. pod erbem) *den 16 Maji* – H (vpř. na podst. upr.) al. znak pod společnou korunou ve volut. štítech – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>

Jaczów, n. Jätschau, od 1937 Friedenshagen (DS, Głogów)

kam. socha (stojící kanov. lv. rukou podpírá křížovému, opírá si jej o pr. rameno a klade přitom ukazováček pr. ruky na ústa v gestu mlčenlivosti) na štíhlém čtyřb. pilíři rozděleném pruhem na 2 části, dol. část vpř. po okrajích zdobenou rostlinným motivem a upr. kart. s náp., hor. část po stranách kanelovanou, vpř. nahoře dekorovanou volutami a po stranách vrypovanou stuhou, upr. pak opatřenou volut. kartuší s reliéfem Svržení z m. (2 bířici drží světce za nohy, ten visí hlavou dolů nad řekou, na jejíž hladině je do kruhu rozmístěno 5

hv.) – 1729, v r., kdy byl JN „z blahoslavených náležitě kanonizován“

E (v kart. vpř. na dol. části podst.) *EX BEATIS IOANNES / NEPOMVCENVS Debit / CANONISATVR* (= 1729) / *EODEM ANNO STATVA HEC / ERECTA ATQVE EXPOSITA EST / PLÆ VENERATIONI* (= 1729) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-glogow.htm> – **pozn.:** vz. na podst. datce 1778 vztahující se snad k opravě t. památky

Jaskowa Dólna, n. Niederhannsdorf, č. Dolní Henice (KL, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. oltář, cca 1705

R l. dopis landeckého vikáře a kladského děkana Eliase Schreiberera, Landek 16. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 374^r)

Jaskowa Górna, n. Oberhannsdorf, č. Horní Henice (KL, f.)

1/ ve far. k. sv. Mikuláše na boč. ol. sv. Josefa socha (na hlavě bired, ○), postavená 27. III. 1709 po vzoru některých jiných kostelů a na základě rady a souhlasu míst. p. a patrona Franze Antona říš. hr. von Götzen (1693-1738)

2/ v některých domech obrazy, dol. 1715

1, 2/ R l. dopis míst. faráře Johanna Georga Trichtla, 27. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 245^r)

Jawor, n. Jauer, č. Javor (DS, Świdnica-Jawor)

1/ ve frant. k. Naneb. P. Marie (postav. 1698) socha (○), kolem jejíž hlavy 1714 sochař doplnil kruh s 5* – sochu vyzdobil niský malíř Raske – dol. 1715

2/ na m. socha, 1711, aut. sochař Georg Leonhard Weber – **pozn.:** t. památka se nedochovala, lze si však představit její vzhled, neboť podle ní t. sochař o rok později vytvořil dodnes dochovanou sochu určenou pro *Cieplice Śląskie-Zdrój* (→ výše, t.)

1/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 2/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-cieplice.htm>

Jelenia Góra, n. Hirschberg (im Riesengebirge), č. Jelení Hora, dř. Hiršberk či Hornšperk (DS, Świdnica-Jawor)

u m. přes ř. *Bóbr* kam. socha (stojící kanov. otáčí a mírně zaklání hlavu ke křížifixu, jež s palmou drží zl. dopr.) na čtyřb. dvouetážovém podst., nyní spočívajícím na 2 stupních čtvercového půdorysu – dol. etáž podst. široká, prostá, hor. etáž téměř krychlová, zdob. na boč. stěnách rostlinným dekorem s květem – na řím. hor. etáži vpř. drobná kart. s chron. – 1709

E (vpř. na řím. hor. etáži podst., v kart.) *BEATO / IOANNI DE NEPOMVC / PROTECTORI HONORIS.* (= 1709) – I [https://polska-org.pl/\(ID 551301, Jelenia Góra, Figura św. Jana Nepomucena przy kościele św. Erazma i Pankracego\)](https://polska-org.pl/(ID%20551301,Jelenia%20Góra,Figura%20św.Jana%20Nepomucena%20przy%20kościelne%20św.Erazma%20i%20Pankracego)) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – **pozn.:** 1812 socha zanikla, sochař Johann Lachel vytvořil její kopii, a ta byla osazena u k. sv. Erazima a Pankráce

Jeleniów, n. Gellenau, č. Klenov (KL, f. Lewin Klodzki)

dřev. socha na sloupu (○), cca 1697

R l. dopis lewinského faráře Antona Franze Oppenheimerera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 213^r)

Jodłów viz *Roztoki*

Jugów, n. Hausdorf (KL, f. Ludwikowice Klodzkie)

ve fil. k. sv. Kateřiny mal. obraz, dol. 1715

R l. dopis ludwikowického faráře Melchiora Balthasara Habela, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 239^r)

Kalisz, n. Kalisch (VP)

na hřbitově u k. reformovaných františkánů hř. kaple, 1717-36, zřiz. stawiszynský starosta Jan Kierzyński a Maciej Węgierski – uv. oltář

L LÍBAL 1993, 340 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/wielkopolska.htm> – <https://zabytek.pl/pl/obiekty/kalisz-kaplica-pw-sw-jana-nepomucena>

Kalków, dř. Skalka, n. Kalkau (DS, Nysa)

na rozcestí kam. socha (stojící kanov. s křížifixem držným zpr. doleva) na drobném volut. postamentu spočívajícím na mnohem širším podst. s obdélným středem a boč. výstupky dole stočenými do mohutných volut – na čelní stěně podst. rám s vykrojenými rohy, rozdělený do dvou polovin, s náp. v dol. pol. – 1729

E (v dol. polovině rámu na čelní stěně podst. náp. poničený pozdější úpravou) [...] / [...] *KALKA / ET BRIS DIRECTOR / CIRC: WOLAVIEN / ec 1729* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-nysa.htm>

Kamieniec Żąbkowicki, n. Kamenz in Schlesien, č. Kamenec (DS, Ziębice)

1/ na začátku příjezdového mostu do areálu cist. kláštera (zruš. 1810) po pr. str. socha, prot. k s. sv. Floriána na lv. str. – obě skulptury stojí na shodně laděných podst., prohnutých, zdob. volutami a konchou – SJN je znázorněn jako kanov. stojící v kontrapostu pr. nohy, hledící na křížifix, který drží spolu s palmou v pr. ruce a otáčí jej ke své tváři, zatímco lv. ruku pokládá na hrud' – 1702-04, aut. sochař Anton Jörg pracující tehdy pod vedením Johanna Christopa Königera, činného zde 1701-12

2/ v cist. kláš. chrámu Naneb. P. Marie (od 1722 též sv. Jakuba Vět., nyní farním) v rámci galerie soch rozmístěných na konzolách na sloupech a boč. stěnách kostela se na sl. za kazatelnou (tj. po pr. str. hl. lodi) nachází dřev. socha kanov. sklánějícího se nad křížifixem v pr. a držícího v natažené lv. ruce palmu (nyní jsou atributy prohozeny) – socha stojí na bohatě vyřez. volut. konzole a svrchu je chráněna malým ozdobným bald. na 2 konzolách – 1709-11, aut. vratislavský řezbář Thomas Weissfeldt

1, 2/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>; 1/ E (vpř. na podst.) velice ozdobný mar. monogram

Kamienna Góra, n. Landeshut (in Schlesien), č. pův. Lanžhot, nyní častěji Kamenná Hora (DS, Świdnica-Jawor)

na balustr. mostu nad příkopem u *Horní brány* písk. socha: na obláčcích s 2 and. hlavami stojí kanov. ve výrazném prohnutí, lv. rukou objímá krucifix s palmou, opřený o lv. rameno, obrací se tváří k Ukřižovanému a na ústa klade prst pr. ruky na znamení mlčení – podst. vpř. konvexní, mírně se rozšiřující sm. dolů (po bocích jemně vystupující křídla) – na čelní stěně podst. rám s vykrojenými rohy, do něž je vepsána akant. kartuše s náp. – základna rovněž vypouklá, prostá – 23. VI. 1723, zřiz. Kaspar Franz Winckler

E (v kart. na podst. vpř.) *CASPARUS / FRANCISCUS / WINCKLER / ANNO 1723 / D 23. Junij.* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – **pozn.:** socha nyní stojí u far. k. sv. Petra a Pavla

Kietrz, n. Katscher, č. Ketř, město (morav. enkláva v HS, Ol, d. Opava, f.)

ve far. k. sv. Tomáše socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Kłodzko, n. Glatz, č. Kladsko, král. město, hl. město Kladského hrabství (KL, f. spoj. s jez. kolejí)

1/ na got. kam. m. (14. st.) socha: stojící kanov. shlíží ke krucifixu, který, podložený palmou, drží zl. dopr. – skulptura spočívá na hran. podst. s al. znakem na čelní stěně a s akant. volut. křídly na bocích vzadu – do 1707, zřiz. Johann Ernst hr. von Götzen (1667-1707) a jeho choť Maria Franziska Elisabeth, roz. von Lichtenstein-Castelcorn, z *Telče* (1677-1702)

2/ před jez. far. k. Naneb. P. Marie socha (stojící kanov. s krucifixem drženým zpr. doleva) na baňatém čtyřb. podst. s erbem a náp. vpř. – kolem (možná mladší) balustr. s nárožními sloupky, na nichž klečí andělci s atributy (vpř. vl. s palmou, vz. vl. s gestem mlčení a listím, snad dubovým) – 1714, zřiz. Maxmilián bar. Mittrowský z Mitrowitz, 1707-14 kladský zemský hejtmán – jsou zde paralely k sous. sv. Františka Xav. v Boleslawowě (1716, aut. asi Michael Klahr)

3/ v jez. far. k. Naneb. P. Marie socha na boč. rozv. ol. sv. Barbory, 1720, zřiz. rod von Ullersdorf, aut. asi dílna Michaela Kösslera

4/ ve frant. k. socha (☩), dol. 1715

5/ před frant. k. socha spolu se s. sv. Františka, sv. Josef a And. strážce, 1720-30

1/ E (vpř. na dol. části podst. v most. zídce) *ERRICHTET. / IM / JAHRE. / 1766.* (vztahuje se nejspíš k obnově sochy či k jejímu opětovnému postavení) – H (vpř. na podst.) al. erb zřizovatelů – L WEDEKIND 1857, 78 – LÍBAL 1993, 340 – I de.wikipedia.org (*Mühlgrabenbrücke (Kłodzko)*); 2/ E (vpř. na podst. pod erbem, snad novější náp.) *MAX. L. B. / MITROWSKI. / D. MITROWIZ. / S. Caec. R. / Mag. Cam. / Capitaneus / COM. GLATZ.* – druhý náp. asi k restaurování (1751) – H (vpř. na podst.) erb. zřiz. – L WEDEKIND 1857, 106, 540 – I <http://www.citywalk.info/index.php?option=comcontent&task=view&id=288&Itemid=294> – pl.wikipedia.org (*Posąg św. Jana Nepomucena w Kłodzku*); 3/ H

(na ol.) znak zřiz., rodu von Ullersdorf – L BARTOŠOVÁ 2014, 31-32; 4/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 1-3, 5/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm> (2/ mylně dat. 1751)

Korytów, n. Koritau, č. Korytov (KL, f. Kłodzko)

v zám. parku socha (stojící prostovlasý kanov. stáčí hlavu ke krucifixu, který spolu s palmou drží v lv., zatímco v pr. ruce má biret) na hran. podst. s al. znakem a (níže) rámem na čelní stěně a s volut. křídly po bocích, 1726, zřiz. míst. p. Anton Esaias (Isaias) bar. von Hartig (1681-1754) a jeho choť Maria Catharina von Hock

E (vpř. na podst. kolem koruny nad al. znakem) *I 7 / Z 6 – H* (t.) al. erb zřizovatelů – I de.wikipedia.org (*Karytów (Kłodzko)*) – <https://dolny-slask.org.pl/4528679,foto.html> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Kostomloty, n. Kostenblut (DS, Świdnica-Jawor) před areálem far. k. Pov. sv. Kříže kam. socha velmi nezdařilého provedení a proporcí: kanov. stojící ve výrazném nakročení lv. nohy na obláčku, na němž se nachází (poblíž zmíněné nohy) drobný rel. hořícího srdce, do kterého jsou vepsány iniciály *FV* – světec hledí na krucifix, jež drží zl. dopr. a v lv. ruce má navíc palmu – socha spočívá na ozdobné hlavici přecházející do čtyřb. soklu, snad mladšího – 1729 – dílo se charakterem blíží pracím sochaře Georga Leonharda Webera

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://kapliczki.org.pl/kapliczki/> (*Pomniki św. Jana Nepomucena autorstwa Georga Leonharda Webera*)

Kowary, n. Schmiedeberg im Riesengebirge (DS, Świdnica-Jawor)

na kam. zídce kam. mostu přes pot. *Jedlica* (proti frant. k.) kam. socha (kanov. stojící v mírném předklonu na obláčcích se 2 and. hlavičkami drží v lv. krucifix podložený palmou a ukazováček pr. ruky si klade na ústa v gestu mlčení) na postamentu vyklenutém vpřed, dekorovaném v čele bohatou volut. kart. s rostlinnými doplňky – v kart. náp. – po bocích postamentu jemné výstupky zdob. štrápci – 1725

E (v kart. v čele postamentu) *S. J. N. / PATRONVS / PERICLITANT / IVM FAMA SSS / .R.E ANNO / 1725* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Kozuchów, n. Freystadt in Schlesien (DS, Głogów)

1/ ve far. k. Očišťování P. Marie v boč. lodi štafirovaný, bohatě vyřez. rozv. oltář s polych. sochou upr. (stojící kanov. s krucifixem v pr. ruce, posunutý ke světcově lv. str., a s palmou v lv.), 1717

2/ v karm. k. (zřízeném 1705 na zámku) krásný oltář, dol. 1715

3/ na m. před měst. *Krošněnskou br.* (pols. *brama Krośnieńska*, n. *Croßnisches Thor*) kam. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix držený zpr. doleva)

na hran. soklu s ov. rámem (s náp.) vpř. a rozv. dekorem na boč. stěnách – 1715, zřiz. míst. měšťan Franz Anton Schönborn

1/ L FÖRSTER 1751, 170; 2/ R nedat. I. zpr. karm. hornoněmecké prov., kterou sepsal br. Dionysius ab immaculata conceptione beatissimae Virginis, dřívě sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diecézi, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r); 3/ E (na podst. vpř. v rámu) *A / M. D. G. / B. V. M. / S. I. N. / f. f. / F. A. S. / 1715* (= Ad maiorem Dei gloriam, beatissimae Virginis Mariae sanctique Ioannis Nepomuceni fieri fecit Franciscus Antonius Schönborn 1715) – L FÖRSTER 1751, 146 – I pl.wikipedia.org (*Kożuchów*) – **pozn.:** po zboření m. na přelomu 19. a 20. st. byla socha postav. poblíž bašty výše řečené, nyní již zaniklé brány

Kraków, n. Krakau, č. Krakov, hl. město Polska do 1795 a korunovační město polských králů, sídlo biskupství, od 1925 arcibiskupství (MP)

- I. Střed města

1/ na hl. nám. byla k nejstaršímu krakov. kostelu, zasvěcenému sv. Vojtěchovi, 1726 (nebo až 1729) přístav. dřev. kaple, uv. níž se nacházel oltář se sochou, který 19. VII. 1727 posvětil krakov. sufragán Michal Kunicki (ve fun. od 1727) – z pam. tisku ke krakovským oslavám kanonizace nejspíš vyplývá, že zmíněný sufragán onen oltář také věnoval – ještě předtím, 25. II. 1729, krakov. prokonzul a konšelé ve svém dopise adresovaném praž. arcibiskupovi zmínili, že oltář v krakov. k. sv. Vojtěcha je „nyní velkolepěji vztyčen“

2/ v rámci barok. novostavby piar. k. Proměnění Páně (1718-28) byla vytvořena boč. kaple, doplněná oltářem až 1733, ovšem s obrazem Vidění SJN od malíře Szymona Czechowicze již z 1729-30

1/ R I. dopis prokonzula a konšelů města Krakova, metropole Polského král., určený praž. arcibiskupovi, daný t. 30. VI. 1727 (NA, APA I, sign. C 143/6) (přesné datum svěcení oltáře a jeho světitel) – I. dopis těch samých autorů opět praž. arcibiskupovi, Krakov 25. II. 1729 (NA, APA I, sign. C 143/6) – L KARGOLEWSKI 1729b, fol. H2^r, F – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm> (vznik kaple uváděn do přímé souvislosti s kanonizací a její vznik kladen do 1729, světova socha je dat. 1727) – cs.wikipedia.org (*Kostel svatého Vojtěcha (Krakov)*) (dat. kaple 1726) – **pozn.:** dřev. svatoján. kaple byla 1778 nahrazena zděnou kaplí, již bylo 1781 změněno patr. na bl. Wincenta Kadlubka – svatoján. oltář byl odstraněn 1960; 2/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm>

- II. Čtvrť Stradom

v k. Obrácení sv. Pavla při kláš. lazarištů kalich vyzdob. symboly Umučení Páně a medailony Vidění sv. Ignáce z Loyoly, SJN se scénou umučení, sv. Františka z Assisi i polopostav sv. Antonína Pad. (?) a sv. Stanislava Kostky – na noze chron. – 1726, zřiz. Piotr Janowski pro arcibratrstvo Pána Ježíše

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm>

Krosnowice, n. Rengersdorf, č. Rankěřov (KL, f.)

ve far. k. sv. Jakuba na hl. ol. socha (☉), postav. cca 1705

R I. dopis míst. faráře Friedricha Antona Hoffmanna, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 379^r)

Krzanowice, n. Kranowitz, č. Křenovice, městečko (HS, Ol, d. Hlučín, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava socha, dol. 1716

2/ v městečku socha, dol. 1716

1, 2/ R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Krzelow, n. Krehlau (DS, Wolów)

u cesty kam. socha (stojící kanov. se sklání ke krucifixu s palmou, jež drží v pr. a pozdvihnutou lv. si přidržuje almuci) na hran. podst. s volut. křídly, na jehož čelní stěně rám s vykrojenými rohy, ve kterém se nahoře nachází chron. a dole erb – 1725, zřiz. F. I. von Gillern

E (na podst. vpř. v rámu nahoře) *IN SIGNVM / VENERATIONIS IOANAE / PONEBAR / H / FIERI QVE FECIT / F. I. DE GILLER (= 1725) – H* (v t. rámu dole) znak zřiz. – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Książ Mały (MP, Kraków)

v rámci barok. zařízení far. k. Nar. P. Marie, vytvořeného krakov. sochařem Jerzym Hankisem cca 1710-11, se nachází zlac. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží obrácený k sobě v jemně pozdvihnuté lv.)

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm> – pl.wikipedia.org (*Kościół Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Książu Małym*)

Kurowice, n. Gusteutschel (DS, Głogów)

kam. socha: na oblacích s and. hlavami (vl.) stojí kanov. protočen do boku, v lv. drží u těla palmu, pr. ruku klade před sebe na hrud', hlavu otáčí vzhůru nad své pr. rameno a vzhlíží k malému ozářenému krucifixu, který mu před oči nastavuje na obláčcích stojící andílek, což je motiv shodný s Weberovým pojetím sochy z 1718 ve *Świdnici* (→ níže, t. 2/) vycházející ze ztvárnění o rok starší sochy od t. autora stojící na nám. v *Lewině Kłodzkim* (→ níže, t. 2/) – kurowická skulptura stojí na bohatě zdob. dvouetážovém podst., který je natočen nakoso, tedy hranou vpřed – hor. etáž podst. má po vnějších bocích voluty, přední hranu zakrývá bohatě modelovaná volut. kart. s erbem s korunkou, nad níž je páska s náp. – dol. etáž pod mohutnou řím. se rozšiřuje směrem dolů a v nárožích má nahoře volut. konzoly spojené květinovými festony – čela stěn t. části podst. jsou zdob. dekorem v zarámování – 20. XI. 1726, zřiz. člen kolegiátní kapituly (nejspíš hlohovské)

E (vz. na podst.) *Anno 1726 d. 20. November – H* (vpř. v hor. etáži podst.) znak zřiz., člena koleg. kapituly – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-glogow.htm>

Łądek-Zdrój, n. Bad Landeck (pův. Landeck, č. Landek), král. město (KL, f.)

1/ na kam. m. na hor. předměstí (*most św. Jana*, n. *Johannisbrücke*, 1565) kam. socha (cca 3 lokty vys.), 16. V. 1709 (dle R 1710), zřiz. měst. obec ze zvl. zbožnosti

2/ na m. nových landeckých lázní dřev. socha, dol. 1715

3/ ve far. k. Nar. P. Marie na stěně zavěšen mal. obraz, dol. 1715

4/ přenosný oltářik se sochou prostovlasého kanov. klečícího na oblacích upr. (zpoza něj vyzařuje mohutná zář), se dvěma anděly (menším a větším) vpř. dole na zmíněných oblacích, s pěti dalšími anděly (2 většími, 3 menšími) rozmístěnými na obláčích kolem světce a držícími jeho atributy – dole po stranách s. sv. Františka Xav. a Antonína Pad. – 1725-27, aut. Michael Klahr St. (→ níže, Roztoki)

1-3/ R nedat. l. dopis míst. faráře, vikáře a kladského děkana Eliase Dionyse Schreiberera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 237*); 1/ E (vpř. na římsce podst.) *XVI MAII* – (vpř. na podst.) *HÆC STATVA / HONORI PERPETVO / SANCTI IOANNIS / NEPOMVCENI / AB INCOLIS / CIVITATIS HVIVS / EXPENSIS VERE / PIIS ERECTA (= 1709)* – I pl.wikipedia.org (*Most św. Jana w Łądku-Zdroju*) – https://dolny-slask.org.pl/514868.Ladek_Zdroj.Figura_sw_Jana_Nepomucena.html; 1, 4/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Legnica, n. Liegnitz, hl. město Lehnického knížectví, 1992 zal. lehnická diecéze (DS)

1/ jezuité 1689-98 prozatímně užívali ke svým bohoslužbám a udílení svátostí kapli ve zdejším bis. domě, pro niž 1697 obdrželi obraz a 10 imperiálů na pořízení rámu

2/ u král. zámku socha, 1705, zřiz. Christoph Wilhelm Schaffgotsch, hr. a p. von Kynast und Greiffenstein, cis. tajný rada a komoří a hejman Lehnického knížectví

3/ před *Vratislavskou branou* na kam. m. socha, 1705, zřiz. Ernst Rudolf Matuschka von Toppolczan, p. na Börnichen und Thomaswaldau, cis. vládní rada Lehnického knížectví

1/ R LA lehníc. jezuitů, 1697 (NKČR, sign. XXIII. C. 105/13, fol. 224^v); 2/ E (na pomníku) *UnI TrInoqVe sanCtaeqVe GenItrICI VIrGInI, sanCto JoannI NepoMVCeno CeterIsqVe TVteLarIbVs PatronIs erIgl feCI* (= 1705) *Christoph Wilhelm Schaffgotsch, Comes & Dn. de Kynast & Greiffenstein, S. C. R. M. Consil. intim. atque Camerarius & Ducatus Lign. Capitaneus.* – L SINAPIUS 1728, 201 – **pozn.:** socha se patrně dochovala (stojící kanov. s hlavou výrazně nakloněnou ke křížovému, jež s palmou drží zl. dopr.), → I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>; 3/ E (na pomníku) *Divo Johanni Nepomuceno Anno MCCC. LXXXIII. ex Ponte Pragensi dejecto, erexit E. R. Matuska de Topolschan, Sac. Cæs. Maj. Consil. Regim. Lign. An. 1705.* – L SINAPIUS 1728, 381

Legnickie Pole, n. Wahlstatt, č. Lehnické Pole (DS, Legnica)

v k. Pov. sv. Kříže a sv. Hedviky při prob. břevnovských benediktnů (1727-31) v galerii 16 monumentálních písk. soch světců též SJN s gestem

výzvy k mlčenlivosti (po pr. str. vstupu do lodi), patrně 1728-29, aut. sochař Karel Josef Hiernle, zřiz. břevnov. opat Otmar Daniel Zinke (ve fun. 1700-38)

L VILÍMKOVÁ/PREISS 1989, 201-202, 242-243 – VOKOLKOVÁ 1991, 48 – TISCHEROVÁ 2013, 84

Leśna viz *Szczytna*

Lewin Klodzki, n. Lewin, č. Levín, město (KL, f.)

1/ na nám. dřev. socha na sloupu (○), dol. 1715

2/ předcházející památku zřejmě nahradila kam. socha: stojící kanov. ve spuštěném lv. drží palmu, pr. ruku klade na hruď a otáčí hlavu ke křížovému ozářenému paprsky, který mu (vl. nahoře) ukazuje andělek spočívající na oblacích, jež zezadu ovíjejí světce postavu a končí u jeho pr. nohy dvojicí and. hlav – také u světce lv. ruky je okřídlená and. hlava – světce postava spočívá na čtyřb. plintu a baňatém postamentu, na němž jsou ze všech 4 stran kart. s náp. – pod tím širší hran. podst. s širokou římsou vystupující v nárožní konzoly, na nichž spočívají 4 stojící andělci s atributy (nynější sošky andělků pocházejí asi z 1808, kdy byl pomník restaurován) – stěny podst. zdobeny čtvercovými rozv. terčí – 1. VII. 1717, zřiz. obchodník lněným plátnem Johann Georg Stancke a jeho žena Marie Hedwiga, aut. patrně Georg Leonhard Weber (→ výše, Chelmsko Śląskie, Świdnica 2/)

3/ na praž. král. c., nyní ul. Obrońców Warszawy, u č. 19 socha na kam. podst., 5. IX. 1711, zřiz. Johann Keibisch st. a syn Johann Franz – podst. tvoří dol. hran. část s vystupující zadní zídou a s kartuší (tvořenou 2 palmami) s náp. na čelní stěně – hor. postament je menší, čtyřb., s kart. s náp. vpř. a s oblaky po bocích, v nichž je vl. and. hlava a vpr. ležící postava žebráka, který natahuje pr. ruku vzhůru ke světcovi s prosbou o almužnu – **pozn.:** nynější socha nejspíš pochází z 1818, jak vyplývá z dodatečného náp. na zad. stěně postamentu – míst. farář Oppenheimer na tuto král. c. lokalizuje dřev. sochu (☼) na sloupu z 1712, přičemž „sloupem“ se zde mohl mínit výše popsaný kam. podst. s postamentem, na kterém skutečně mohla být nejprve osazena pouze dřev. světceva skulptura

4/ v míst. části **Lasek Miejski** kaple, čtyřboká s mansard. střechou zakončenou věžičkou, 1727-30, svč. 11. VIII. 1730, zař. pozdější, zřiz. David Walke, mlynář v blízké **Jawornici (n. Jauernik, č. Jawornik)**, jež dal na stavbu 300 zl.

1, 3/ R l. dopis míst. faráře Antona Franze Oppenheimera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 213^v); 2/ E (na postamentu v kart. vpř.) *BEA- / TVS IO- / ANNES CON / FESSIONIS SI- / GILLÔ DEBITE / TRIVMPHAT (= 1717)* – (t. vl.) *B: IO: / Â PERPETV- / -A INFAMIA / LIBERA TV- / -OS INDIG- / -NOS CLI- / -ENTES (= 1717)* – (t. vpr.) *HONORI / BEATI IOAN / NIS NEPOMV / CEN DATI IOAN / NES GEORGIVS / STANCK (= 1717)* – (t. vz.) *VON / IOANE GE / ORGIO STANC / KE UND MARIA / HEDWIGE AUFGE / RICHTET: D: I: IULY / 1717* – I http://kapliczki.org.pl/kapliczki/Pomniki_sw_Jana_Nepomucena_autorstwa_Georga

Leonharda Webera); 3/ E (na postamentu vpř. v kart.) S. IOHANNES. / NEPOMOCENO, / DER BEICHT STREH / GER STILSCHWIEGER / DES ALLMOSEN / GE DREIER AVS / SPENDER – (na podst. vpř. v kart. z palem) IST IN FLVS / MVLTAV ERTRNCKET. / LICHT SCHEINENT IN HIMEL / GEFAHREN HAT 1383 den 16 May, / DIE MARTIRER KROHN ERLANGT. / DESEN GRAB IN DER PRAGER / SCHLOS KIRCHEN DVRC / VIELL WVNDER ZEIGEN / GLORWÜRDIG / GEMACHT – (na zídce vystupující z podst. vl., v rámu) ER / IST DERN / ANRVFEN / DEN BEY / STAND – (na zídce vystupující z podst. vpr., v rámu) DES / GVTTEN / NAHMEN / GEWIESER / BESCHIZER – (na podst. vz.) ZV GRÖSER EHR GOTTES / VND DES HEILL. NEPOMOCENO / HAT DIS AVFRICHTEN LASEN / IOHANNES KEIBISCH DER ALTE / VND SOHN IOHAN FRANCISCVS / [...] CH DEN 5. SEPTEMER. 1711.; 4/ E (na klenáku portálu kaple) DW / 1727 – I <http://parafialewin.pl/kosciol-lewin-lasek-miejski/> – <https://zabytek.pl/pl/obiekty/kaplica-pw-sw-jananepo-mucena-362>; 2-4/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Lubawka, n. Liebau, č. Libava, běžně Lubavka (DS, Świdnica-Jawor)

na nároží radnice kam. socha (stojící kanov. s křížem, palmou a na spony uzavřenou knihou ve svíslé poloze v lv. ruce, s prstem pr. ruky pozdvíženým v mlčenlivém gestu), na podst. ve tvaru půlválce se 3 volut. křídly (po bocích a vpř.), 25. IX. 1727

E (z boku) Den 25 septemb. Anno 1727 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Lubiąż, n. Leubus (DS, Wołów)

1/ v obci na prostranství okrouhlá barok. kaple, rozdělená dvojicemi pilastrů na 4 obdobně dekorované části v podobě naznačených arkád, nad nimiž obíhá vlys s dekorací, přičemž pouze na již. str. je arkáda otevřena vstupem, nad níž je ve vlysu kart. nesoucí štukový náp. – kaple završena kopulí, vně zdobenou atikou se 4 kruhovými okny (v ose spodních arkád), s lucernou se 4 okny, vyvrcholenou křížem – uv. socha – 1727, zřiz. Ludwig Bauch, opat zdejšího cist. kláštera

2/ na vnějším okraji vstupního m. do cist. kláštera, na čtyřb. podst. (se zkosenými rohy s volut. křídly a střapci) kam. socha (stojící kanov. hledí na kříž v pr. ruce), 1723, umístěná upr. čtyř pilířů spojených kov. zábradlím – na předních 2 pilířích andělci – barok. rytina Johanna Georga Merze, provedená dle kresby Friedricha Bernharda Wernera, představující celý areál zdejšího cist. kláštera, zachycuje na okrajích mostu dvě proti sobě stojící sochy, které obě vypadají jako figury SJN a obě jsou shodně obklopeny 4 kam. pilířky v kam. balustrádě, se 4 sochami andělků

1/ E (na průč. ve vlysu v kart.) · L · A · L · (= Ludovicus abbas Lubensis) / 1727. – (na fasádě vz. nad oknem) OAMDG (= Omnia ad maiorem Dei gloriam); 2/ G rytina s celkovým pohledem na cist. klášter, s popisy: *Prospectus Lubensis, Cænobij Principalis Sacr. ac / Exemt. Ord: Cisterciensis in*

Silesia inferiore. // Prospect des Fürstlichen Stiffts Leubus, Cister- / cienser Ordens, in Nider Schlesien. – dole vl. sign. *Fridr. Bernhr. Werner, Vratisl. ad Vivum del.*, vpr. dole *Ioh. Georg Merz, exc. Aug. Vind.* – L LASFARGUES 1965, 286 – **pozn.:** ani jedna ze soch se na m. nedochovala; 1, 2/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Lubieszewo, n. Ladekopp (KP, Pomorze Gdańskie či Wschodnie, č. Pomorze Gdańské či Východní)

ve far. k. sv. Alžběty Uherské (od 2018 pout. místo Matky Boží Škapulířské) dvě prot. dřev. mal. otevřené zpovědnice, první z 1701 s malbou na vs. dvířkách, druhá z 1709 s malbou JS, rovněž na dvířkách – nepom. malba (v obdélném prostém rámu) představuje stojícího SJN udílejícího almužnu, v pozadí vl. Svržení z m., vpr. pohled do chrámu, v němž kdosi klečí snad před hrobem – starobylá malba vzdáleně připomíná úvodní grafiku ve Ferově *Fama posthuma* (1641, → B.4, 3a) – nad svatoján. malbou l. náp. krátce představující vyobrazeného světce – na zadní stěně t. zpov. malba Krista a nad ní doprovodný náp.

E (na dvířkách zpov. nad malbou) D. IOANNES NEPOMVCENVVS. / *Canonicus Pragensis ob secreti Sacramentalis [...]* / *Pragæ Anno 1383. Vita Sanctitate et miraculis [...]* / [...] – L *Obiekty Sakralne Powiatu Nowodworskiego* 2007, 12 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/pomorze.htm> – pl.wiki pedia.org (*Parafia św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie*)

Lubomierz, n. Liebenthal (DS, Świdnica-Jawor)

v kláš. k. benediktinek, zasvěceném Naneb. P. Marie a sv. Maternovi, vrcholně barokní svatyni z 1727-30 od lehnického arch. Johanna Jacoba Scheerhofera, se nachází boč. kaple, kterou 1728-30 vyzdobil nástrojný freskou malíř Jiří Vilém Neunhertz – malba představuje upr. N. Trojici v nebeské slávě s anděly, z nichž dva níže v letu nesou atributy věnce a palmy, kolem dokola jsou v iluzivní arch. do 4 stran zakomponovány 4 široké mal. kartuše se 2 nažloutlými a 2 načervenalými výjevy en grisaille: (na protilehlé str. vůči oltáři) Narození SJN (ležící matka na posteli obklopena postavami porodních bab a dvou mužů vpř., vpr. průhled na rodný dům, nad níž hoří na obloze mohutný plamen), dále vpr. snad Přijetí SJN za kanovníka (světec klečí před žehnajícím biskupem na trůnu, kolem několik postav duchovních), naproti, tj. vl. SJN před králem Václavem (panovník na trůnu nabízí světci buď pocty, ukazuje na stůl plný odznaků církevních důstojenství a bohatství, nebo utrpení, ukazuje druhou rukou na plamen a zbraně, světec v klerice však pocty rezolutně odmítá gestem levice a pr. rukou ukazuje do nebes), nakonec, nad (nejspíš pozdějším) oltářem scéna Mučení, kdy je SJ natažen a pálen do boků, k čemuž vydává král příkaz z okna vedoucího do mučírny – do výbavy t. graciózní svatyňky náležel s vys. pravděpodobností obraz, který nyní visí na stěně presb., ovšem nejspíš původně zdobil

oltář ve světcově kapli (nyní na oltáři visí mladší malba) – pův. obraz znázorňuje SJ jako prostovlasého kanov. s hlavou obklopenou 5 hv., který na kolenou uctívá krucifix, jež si drží v pozdvižené pr., a v lv. si drží biret – ke světcově tváři se sklání anděl-eféb s prstem pravice na rtech a lv. rukou ukazující na výjev Svržení z m. v pozadí (vpr. upr.), kdežto 2 andělci před světcem (vl. vpr.) drží obraz s mal. výjevem Zpovědi královny – za světcem v pozadí je stolec s rudým ubrusem a rozevřenou modlitební knihou – kompozice je vyvrcholena září v oblačných nebesích, z níž sestupuje andělek s lilii v pozdvižené ruce

⌋ <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Ludwikowice Klodzkie, n. Ludwigsdorf (KL, f.)

1/ ve far. k. sv. Michaela arch. (dok. 1711):

1a/ boč. **oltář**

1b/ u hl. ol. dřev. **socha** (v živ. vel.)

2/ u vody nedaleko školy na **sloupu** dřev. **podobizna** - vše dol. 1715

1, 2/ R l. dopis míst. faráře Melchiora Balthasara Habela, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 239^r)

Lwówek Śląski, n. Löwenberg in Schlesien, č. Lemberk (DS, Świdnica-Jawor)

původně na m. byla 1713 ze zbožnosti pana konšela Hekrse (?) vztyčena kam. **socha** (stojící kanov. se zvlněnou rochetou klade pr. na hrud' a zakrývá si ji krucifixem, který drží položen v lv. ruce) – **pozn.:** pozdější náp. na mírně vypouklém podst. informuje, že socha byla 1741 dvakrát bezbožným lidem zbavena hlavy a 1769 kvůli většímu uctění um. „sem“, tj. k far. k. Naneb. P. Marie

⌋ (vpr. na podst. mladší náp.) *STATUA HÆC PĪ, / ETATE D. E F. HEKRS (?) / CONS. ĪN. PONTE. HE., / BRĪ. 1713. ERECTA / AB ĪMPIA ĪN DEĪ SAN / CTOS. PLEBE AUTEM / 1741. BĪS CAPĪTE / MĪNUTA MAĪORĪS / VENERATIŌNĪS / ERGO. HUC / LOCATA EST / 1769* – ⌋ <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Łąka Prudnicka, n. Gräfllich Wiese (HS, Opole)

před zámek kam. **socha** (stojící kanov. hledí ke své mírně pozdvižené lv. ruce, v níž patrně míval krucifix, pr. ruku klade na hrud' a pr. nohou spočívá na uzavřené knize), podst. s rovnou před. a zad. stěnou (s náp.) a s vypouklými úzkými boč. stranami, 1712, zřiz. zdejší vr., hr. rod Mettichů

⌋ (vpr. na podst.) *SANCTĪ IOANĪS NEPOMV., / CENĪ HONORĪS DEFĒSORĪS / HONORĪ: (= 1712) // PRO[...]CTV[...]DO / [...]TĪS[...]VA / F[...]Ī[...]O* – (t. vz.) náp. – ⌋ LÍBAL 1993, 343, pozn. 3 – ⌋ <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>

Łężyce, n. Friedersdorf, č. Lužnice (KL, f. Duszniki-Zdrój)

ve fil. k. sv. Maří Magd. 2 mal. **obrazy**, 1706

R l. dopis dusznického faráře Adalberta Lempharta, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 241^r)

Łosiów, n. Lossen (DS, Brzeg)

kam. **socha**: stojící kanov. spíná ke svému lv. boku ruce a do nich má vloženu spodní část krucifixu,

ježž si opírá o pr. rameno – podst. hran., vpr. opatřený rámem s náp. a erbem, dole po stranách jemně rozšířen – 25. I. 1709, zřiz. Leopold Friedrich von Jauer

⌋ (vpr. na podst. nad erbem) *Lobet Gott in / seinē Heyligē V: 156 (?) / Psal Dan: (?)* – ⌋ (vpr. na podst. pod náp.) znak s přilbou i klenotem – ⌋ <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Malczyce, n. Maltsh (DS, Wrocław)

u far. k. Neposkvr. početí P. Marie kam. **socha** (stojící kanov. s krucifixem v lv. ruce, ježž drží přes roušku) na čtyřb. podst. s erbem vpr. a s boč. volut. křídly se štrápci, 15. V. 1723

⌋ (vpr. na podst. upr.) znak s přilbou s klenotem – ⌋ <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Międzylesie, n. Mittelwalde, č. Mezilesí či Mitvald (KL, f.)

1/ v presbytáři far. k. Božího těla (obn. a vyzdoben 1712-13 z fundace Althannů) zlac. **socha** (stojící kanov. shlíží ke krucifixu drženému zpr. doleva) na stěně na konzole (prodloužené až k podlaze) s kart. (se **jménem**) vpr., podobně jako je tomu u soch sv. Eligia, Jana Ev. a Jana Křt., doplňujících výzdobu presb., 1713

2/ na m. kam. **socha** (stojící kanov. se naklání ke krucifixu, který drží s palmou v pr., zatímco lv. ruku klade na hrud') se 3 **reliéfy** na podst. (na čelní, vpřed vypouklé stěně Svržení z mostu, na stěně vl. Zpověď královny, na stěně vpr. SJN před králem), 1725

1/ R l. dopis míst. faráře Andrease Franze Kaintze, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 248^r) – ⌋ pl.wiki.pedia.org (*Kościół Bożego Ciała w Międzylesiu*); 2/ ⌋ (na čelní stěně podst. nahoře) *DIVUs Ioannes NepoMUCenUs* – (t. dole) *hIC stat pro parte honorIs nostrI* (= 1725) – (t. na spod. okraji) 1725; 1-2/ ⌋ <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/31870.mie-dzylesie-pielgrzym-i-inne-figury-sw-jana-nepomuce-na.html> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Michalów, n. Michelau (DS, Brzeg, nebo HS, Opole?)

Anton Heinrich svob. p. von Gruttschreiber, šlechtic von Czopkendorf, dědičný pán na Ober- a Nieder-Michelau, dal zbudovat přes ř. (*Kladskou*) *Nisu* pevný celní most a na památku při něm vztyčit **sochy** sv. archandělů Michaela a Rafaela, sv. Dismase a sv. Nepomuka, do 1720

⌋ SINAPIUS 1720, 192

Minkowice Oławskie, n. Minken (DS, Oława)

far. **kostel** z 1716, jednolodní hrázděná stavba s užším, trojboce uzavřeným presb. a s hran. věží v průč. – uv. jistě **oltář** – zdejší matriky začínají 1717

⌋ polska-org.pl (ID: 515638 – *Minkowice Oławskie, Kościół św. Jana Nepomucena*) – pl.wikipedia.org (*Parafia św. Jana Nepomucena w Minkowicach Oławskich*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Mostowice, n. Langenbrück, č. Dlouhé Mosty (KL, Kh, a. Kunštát)

kam. socha (stojící kanov. se naklání ke křížovému, který s palmou drží v pr., zatímco lv. ruku klade na hrud'), na hran. podst., který nyní spočívá na novějším hran. soklu – 12. XI. 1725

E (na podst. vz.) *A 1725 D. 12 N.* – I <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/40631.mostowice-barokowa-figura-jana-nepomucena.html> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Namysłów, n. Namslau, hl. město stejnojmenného knížectví (DS)

1/ ve far. k. sv. Petra a Pavla socha, 1714
2/ ve frant. k. sv. Petra z Alkantary (nyní sv. Františka z Assisi a sv. Petra z Alkantary) na boč. ol. P. Marie Piekarské (1707) socha (○) a v t. k. obraz (○), mal. vlastní rukou p. Franze von Wallis (nejspíš Franze Antona Paula hr. von Wallis, svob. p. von Karighmain), obojí dol. 1715

1/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>; 2/ R l. příl. *A* (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Nowa Ruda, n. Neurode, č. Nová Ruda, město (KL, f.)

1/ve far. k. sv. Mikuláše:

1a/ oltář s vyřez. podobiznou, 1708

1b/ mal. obraz, dol. 1715

2-4/ tři mal. obrazy, v předměst. k. P. Marie (velký, krásně malovaný a zdob.), v k. sv. Kříže a v kap. sv. Anny, dol. 1715

5/ na kam., větším m. přes ř. *Włodzica* kam. socha (stojící kanov. mírně sklání hlavu nad křížem, který téměř ve vodorovné poloze drží zpr. doleva) na hran. podst. s prostým rámem s náp. na čelní stěně, 1. IX. 1706, zřiz. Fridrich Franz Ferdinand Winckler a Anna Maria Magdalena Wincklerin

6/ na menším m. (v dneš. ul. Bohaterów Getta) kam. socha (stojící kanov. s křížem a palmou v pr.) na hran. podst. (vpř. s rámem s vykrojenými rohy, v němž náp.), 14. VII. 1707

1a/ R l. dopis landeckého vikáře a kladského děkana Eliase Schreiberera, Landek, 16. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 374) – L KLAMBT 1842, 46; 1-6/ R l. dopis míst. faráře Melchiora Antona Straubeho, 20. VIII. 1715 (NK, ČDK, kn. 116, pag. 328-329); 5/ E (vpř. na podst. v rámu) *ZU GRÖSSER EHR / GOTTES IST DIESER / IOHANNES VON NEPO / MUCK AUFGERICHT / WORDEN DURCH / FRIDRICH FRANTZ / FERDINAND WINCKLER / V ANNA MARIA MAG / DALENA WINCKLERIN / ANNO 1706 D: 1 SEPP.* – I pl.wikipedia.org (*Figura św. Jana Nepomucena w Nowej Rudzie (ul. Cmentarna)*) – **pozn.:** socha byla později z m. přem. na nedaleký začátek ul. Cmentarna k domu č. 1; 6/ E (na podst. vpř.) *O HEILIGER / IOANNES NEPO / MUCENE BITTE / GOTT FÜR UNS / ARME SUNDER / IN SONDERHEIT / IN ÜNSERM LETZ / TEN STERBSTÜN / DELEIN ÜNSERS / TODES-AMEN / ANNO 1707 / 14 July.* – (t. vl.) *AF: HGF: CF:* – (t. vpr.) *CW[.]HGW* – I https://dolny-slask.org.pl/4228400.Nowa_Ruda.Figura_sw_Jana_Nepomuce_na.html – **pozn.:** socha byla později přem. do parčíku před evangelickým k. Božího těla – 5, 6/ I http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/36184_no

[wa-ruda-barokowe-figury-sw-jana-nepomucena.html](http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/36184_no)
– <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Nowa Wieś, n. Neundorf, č. Nová Ves (KL, f. Rostoki)

u kam. m. při c. do renesančního dvorce (1585) kam. socha (stojící kanov. klade pr. na hrud' a shlíží na kříž, který spolu s palmou drží v lv.) na hran. podst. s vystupujícími zkosenými nárožími, s náp. v prostém rámu na čelní stěně a s dat. na zad. stěně – širší základna podst. zachovává základní tvarové rozvržení – 1726

E (na podst. vpř.) *DIVO / IOANNI / NEPOMUCE / NO SIT PIA / LAUS ATQUE / GLORIA* (= 1726) – (t. vz.) *Ao 1726* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Nowy Gieraltów, n. Neugersdorf, č. Nové Křovice (KL, f. Strachocin)

ve fil. k. sv. Jana Křt.:

a/ socha

b/ mal. obraz

- obojí z 1708 či 1707

a, b/ R l. dopis strachocinského faráře Josefa Johanna Antona Pfietznera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 240)

Nowy Świat viz *Wambierzyce*

Nysa, n. Neisse či Neiße, č. Nisa, hl. město Niského knížectví (DS)

1/ v koleg. a far. k. sv. Jakuba Vět. (a sv. Mikuláše, nyní sv. Jakuba a sv. Anežky) oltář s podobiznou, zcela nově zřízen ke cti do 16. V. 1722

2/ nad řekou *Bělou* (n. *Biela*, pols. *Biała*, nejspíš dneš. *Bielka*) protékající městem socha a ve městě na mnoha domech vyobrazení, obojí dol. 1726

1/ L NEUDECK 1722a (s. p., poslední pag.) – TÝŽ 1722b, 15; 2/ L *Wien. Diarium*, 1. VI. 1726, č. 44

Odmachów, Odmuchów viz *Otmuchów*

Okrzeszyn, n. Albendorf, č. zřídka Okřešín (DS, Świdnica-Jawor)

na m. přes *Beczkowski Potok* kam. socha: na oblacích s and. hlavou stojí kanov. nakloněný ke křížovému v lv., s palmou v pr. – u lv. světcovy nohy bývala nejspíš postava andílka – dílo stojí na malém kam. postamentu osazeném na mostním parapetu – postament konkávní, zdobený postranními volut. křídly, vpř. rám s náp. a další náp. pod rámem – 1726, aut. nejspíš dílna sochaře Georga Leonharda Webera – ves náležela křesoborskému klášteru cisterciáků, je proto možné, že se v iniciálách ve spod. části postamentu skrývá jméno Innozenze Fritsche, o kterém se t. r. uvažovalo, že by se mohl stát novým křesoborským opatem, a jím se také 1727 skutečně stal

E (na postamentu vpř. v rámu) *SIT TIBI DEVS / GLORIA AT: / QVE LAVS / IN BEATO / IOANNE NE / POMVCENO.* (= 1726) – (níže pod rámem) *I: F: P: F: F:* (snad = Innozenz Fritsch P. fieri fecit) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://kapliczki.org.pl/kapliczki/> (*Figura św. Jana Nepomucena*)

w Okrzeszynie) – pozn.: socha utrpěla několikerým poničením

Olszany, n. Ōlse (DS, Świdnica-Jawor)

u far. k. N. Trojice kam. socha (stojící kanov. kontemplující krucifix, jež drží zl. dopr.) na novodobě uprav. podstavci, opatřeném pův. náp., 1727, zřiz. míst. vr. Christoph Ferdinand hr. von Nimptsch a jeho choť Maria Magdalena roz. hr. von Gilleis, na základě slibu

E (vpř. na podst.) *HAEC STATUA / IN HONOREM SANCTI / IOANNIS NEPOMUCENI / THAUMATURGI / ERECTA FUIT EX VOTO / A CHRISTOPH: FERDINANDO / COMITE DE NIMPTSCH / AC AB EIUS UXORE / MAGDALENA NATA / COMITISSA DE GILLEIS / ANNO CHRISTI / 1727* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Olawa, n. Ohlau, č. Olava, hl. město Olavského knížectví (DS)

před fil. k. sv. Rocha kam. socha (stojící kanov. ve zvlněné rochetě hledí do nebe, v lv. drží krucifix a pozdvihnutou pr. rukou si přidržuje almuci a asi v ní kdysi držel kov. palmu) na hran. podst. s odsazenými nárožími, s akantovými volut. křídly po bocích a s rozv. kartuší (s chron.) na čelní stěně – t. pův. podst. spočívá na novější zděné základně (z celkové situace lze tušit, že socha stávala na m.) – 1706, zřiz. G. D. E.

E (v kart. na čelní stěně podst.) *ConfIDens / non / erVbesCeM* (= 1706) – (náp. pokračuje na podst. vpr. dole ve 2 řádcích) *G-D-E / F. F.* (= fieri fecit) – I pl.wikipedia.org (*Kościół św. Rocha w Olawie*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Oldrzychowice Klodzkie, n. Ullersdorf, č. Oldřichovice (KL, f.)

1/ ve far. k. sv. Jana Křt. a sv. Kateřiny obraz (☼) mal. na plátně, cca 1703

2/ u m. nad pot. *Skrzynczana* kam. socha (stojící kanov. drží krucifix s palmou zpr. doleva) na hran. podst. s náp. vpř. v rámu s vykrojenými rohy, 16. V. 1725

1/ R l. dopis míst. faráře Josefa Bernharda Schuberta, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 268^r); 2/ E (vpř. na podst.) *DIE / qVa MartIJ / rIo LaVreatVs / CoLItVr.* (= 1725) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Oltaszyn, n. Oltaschin (nyní část města Wrocław) (DS)

ve far. k. Naneb. P. Marie dřev. socha (vys. 160 cm) na 60 cm vys. podst., 1703, zřiz. míst. farář (od 1691) Johann J. T. Vesper, ratibořský kanov.

E (na plechové tabuli přibité na podst.) *D. O. M. G. Honori S. Joannis Nepomuceni, Silentio in Terris, Voce in Coelis prodigiosi, Honoris alieni Tutoris, HanC EfflgleM DICat* (= 1703) *Joannes IT Vesper Coll. Eccl. Rattib. Canonicus, Oltaschini Parochus* – I kapliczki.org.pl/kapliczki/Figura_sw_Jana_Nepomucena_na_Oltaszynie_we_Wroclawiu

Opawica, n. Troppowitz, č. Opavice, městečko (1742 rozděleno na pruskou část s far. k.

v dnešním Polsku a rakouskou část, zv. Opavice, v dnešní ČR) (HS, Ol, d. Krnov, f.)

1/ v malé kapli čili božích mukách obraz, dol. 1716
2/ upr. rynku socha, dol. 1716

3/ nyní na nám. stojí písk. socha: kanov. s krucifixem v pr. a palmou v lv. stojí v prohnutém postoji na oblacích s okřídlenými and. hlavami – oblaka vytvářejí nízký postament, který vpř. dotváří 2 volut. křídla s rámem (a náp.) upr. – postament dosedá na zvlněnou římsu se 2 výstupky vpř. a 2 výstupky vz. podle členění podst. – na zad. výstupcích sedí sošky andílků s atributy (and. vl. líbá klíč, který drží v pr. ruce, and. vpr. drží oběma ručkama roh hojnosti) – podst. válcový, se 4 volut. křídly, podpírajícími ony výstupky římsy (dvě zadní volut. křídla jsou zdob. postavami andílků jako atlantů) – čelní, konvexní stěnu podst. vyplňuje reliéf Svržení z m. (světce shazují z parapetu trojobloukového m. 2 muži, nad touto scénou v nebesích 2 andělci drží korunu) – 1724, zřiz. Marie Juliána bar. Blankovská z Demšic

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 3/ E (vpř. na postamentu) *STAT[...]* / *ANTE [...]* *QVI[...]* / *ET [...]* *TE NON / CONFVNDERIS IN / FLUVIUM* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/chrono.htm> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>

Opole, n. Oppeln, č. Opolí, hl. město Opolského knížectví, 1972 zal. opolská diecéze (HS)

na pozemku františkánů poblíž kostelíka sv. Barbory při c. ke *Krakovu* kam. socha (stojící kanov. hledí na rozměrný krucifix, jež drží zpr. doleva, v pr. má navíc zlac. kov. palmu) na plintu (s chron. vpř.), na podst. dole chron., 1711-12

E (vpř. na plintu) *FaVtor ConCorDIæ, et / FaMæ PatronVs* (= 1711) – (na pův. podst. dole) *CanDIDo / et / rVbICVnDo* (= 1712) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm> – pozn.: od 1962 stojí socha před frant. klášterem na novém prostém hran. soklu

Osobowice viz *Wrocław*

Ostrolęka, n. Ostrolenka, č. Ostrolenka (Mazovsko)

v bernardinském k. sv. Antonína Pad. (postav. 1666-96, do 1864 bernardinů, později far.) na akanty zdobeném ol. P. Marie v již. části transeptu polych. dřev. socha (stojící kanov. v hermelínové almuci, s křížem v pr.), 1720

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/mazowsze.htm>

Otmuchów, dř. též Odmuchów, Odmachów, n. Ottmachau (DS, Nysa)

ve far. k. sv. Mikuláše a sv. Františka Xav., vznosné barok. stavbě z 1690-1701, se v první lv. boč. kap. nachází oltář s obrazem, nejstarší dochovaná svatoján. památka v dneš. Polsku: oltář tvoří sl. retabulum se zmíněným svatoján. obrazem upr., pod nímž v predele v rámu s vykrojenými rohy náp. – vrchol oltáře představuje římsa, nad níž se zdvihá římsovitý segment – upr. takto vytvořeného štítu je řezaná zlac. volut. kart. s náp. (dle nějž je oltář zasvěcen Bohu, sv. Panně Matce a

SJN) – po str. na římsových křídlech štítu sedí andělci – tit. obraz v obdélném rámu (nahore jemně plasticky dekorovaném mj. motivem 5 hv. v oblouku) zachycuje SJN jako prostovlasého kanov. klečícího před stolem (vl.) – stolec podírají volut. nohy, je částečně zakryt rudým ubrusem, stojí na něm krucifix, před nímž je položen biret – nad místností drží andělek mohutnou zřasenou draperii, pod níž se vl. choulí 2 and. hlavy v obláčcích – světec (s prostou ☼ nad hlavou) hledí odevzdaně na krucifix a v modlitebním gestu kříží ruce na hrudi – sedí za ním (vpr.) chlapec (and.?) a ukazuje na uzavřený spis či kn. – v pozadí se za t. chlapcem otevírá průhled do krajiny, dole rámovaný balustrádou – v krajině je načrtnuta scéna Svržení z m. – malba je dílem Johanna Claessense (Clayssense) z *Antverp*, který 1694 přicestoval do Nysy, stal se dv. malířem vratislav. biskupa Františka Ludvíka Falcko-Neuburského a 1696 vytvořil t. nepom. malbu, na níž je signován – **pozn.:** ol. sv. Vavřince v prot. kap. je dat. 1698

E (na predele v rámu) *SANCTE IOANNES NEPOMUCENE / ORA PRO NOBIS!* – (v kart. v nást.) *DEO / DIVAE VIRGINI MATRI / ET / S. IOANNI NEPOMUCENO / MARTYRI CANONICO / PRAGENSI* – I <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/35615,otmuchow-otmuchowskie-nepomuki.html> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-nysa.htm>

Paczków, n. Patschkau, č. Pačkov (DS, Nysa)

ikon. propracovaná kam. socha: prostovlasý kanov. pokleká lv. nohou na oblaku, do nichž je vpř. zakomponována na spony uzavřená kn., kolem ní 2 okřídlené and. hlavy, vpr. mučednická palma a vl. výše sedící andělek držící biret – světec shlíží ke krucifixu, jež drží v pr. ruce, a lv. ruku má rozevřenu v gestu odevzdanosti – podst. čtyřb., se zkosenými, odstupňovanými rohy, jemně dole rozšířený – na čelní stěně podst. rám s náp. – 16. V. 1724, zřiz. Anna Rosina Forchin

E (vpř. na podst. v rámu) *ANNO / 1724 DEN 16 / MAŃ IST GOT / VNNDT DEM H: / IOANNI NEPOMV / CENO ZU EHREI / DIESE STATUA / AVFFGESETZET / WORDEN VON / ANNA ROSINA / FORCHIN* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-nysa.htm>

Pichorowice, n. Peicherwitz (DS, Świdnica-Jawor)

ve hř. zdi kolem far. kostela sv. Mikuláše kam. socha (stojící kanov. hledí do nebe a zl. dopr. drží krucifix podložený palmou) na mohutném hran. podst. s boč. volut. křídly – vpř. je podst. zdob. rámem s vykrojenými rohy, v jehož hor. části je maličký podélný rám, též s vykrojenými rohy, obsahující rel. 5 hvězd rozmístěných do tvaru písmene X – pod tímto maličkým rámem náp. – 1726

E (na podst. vpř. ve vel. rámu níže) *SIT LAVS / SIT ET / PERPETVA / GLORIA / DIVO / IOANNI / NEPOMV: / :CENO·* (= 1726) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Piotrowice, n. Groß Peterwitz (DS, Świdnica-Jawor)

na hřbitově při far. k. sv. Kateřiny kam. socha v živ. vel. (stojící kanov. zamyšleně hledí na krucifix, jež s palmou drží zl. dopr.) na štíhlém hran. podst., VII. 1729

E (na římsce podst.) *A. 1729 D. Juli* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Piszkowice, n. Pischkowitz, č. Biskupice (KL, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. vyřez. socha (☼*), cca 1709, zřiz. jistý šlechtic ze zvl. zbožnosti

R l. dopis míst. faráře Johanna Chrysostoma Heckera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 273^r)

Pogwizdów, n. Pogwisdau, č. Pohvizdov (HS, Cieszyn)

1722 ve vsi založil jez. misionář Leopold Tempes dřev. kostelík

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-cieszyn.htm> – **pozn.:** pův. kostelík 1817 nahrazen novým, far. kostelem

Polska Cerekiew, n. Groß Neukirch, č. Polská Cerekev (HS, Opole)

kam. socha (stojící kanov. sklání hlavu ke krucifixu, který drží zpr. doleva) na kam. dvoudílném čtyřb. podst. opatřeném boč. výstupky, které se v hor. díle soklu spojují s jeho střední částí volutovými křídly se střapci – dol. díl podst. je prostý a nese náp. v čele – hor. díl hran., ozdobný, rozdělený lištou ve 2 části, z nichž dol. nese vpř. nápis a hor. je prolomena vpř. i po str. arkádami s kov. dvířky do prostoru určeného zřejmě pro světlo (na bocích předních nároží květinové střepe) – 1721, zřiz. Franz Karl říš. hr. von Gaschin, svob. p. von und zu Rosenberg († 1733)

E (vpř. na dol. dílu podst.) *FRANCISCUS CAROLUS / S. R. I. COMES DE GASCHIN / NOBILIS DE ET IN ROSENBERG / HANC STATVAM / PIO FVND AVERAT AFFECTV* (= 1721) – (vpř. na hor. dílu podst. dole) *Anno / BeatIJCati[...] / VIRI DEI / IOANNIS NEPOMVCENI* (= 1721) – OLŠOVSKÝ 2006, 249 (pozn. 66) (na pův. podstavec osazena pozdější socha, patrně z 1780 od sochaře Johanna Nitscheho) – **pozn.:** snad se na podst. z 1721 dosud nachází pův. figura

Poznań, n. Posen, č. Poznaň, město, sídlo prvního polského biskupství, od 1821 arcibiskupství (VP)

na Starym Rynku kamenná, jemně zlac. socha (stojící kanov. výrazně nahnutý nad krucifixem, jež drží zl. dopr.) na vznosném čtyřb. podst.: světec stojí na výrazně se rozšiřujícím a do volut po bocích stočeném nízkém postamentu, na němž sedí sochy andělků (vl. s vel. zlac. klíčem, vpr. s gestem mlčenlivosti činěným pr. rukou a s vel. zlac. palmou v lv. ruce) – níže užší hran. článek podst. s bohatě zdobenou volut. kart. ukončenou konchou, se zlac. náp. – základna podst. široká, vpř. zdob. podlouhlou ov. nikou – 1724

E (v kart. vpř. na podst.) *DIVO / IOANNI / NEPOMU / CENO / Aō: 1724* – I LASFARGUES 1965, 263 – I

pl.wikipedia.org (*Figura św. Jana Nepomucena w Poznaniu*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/wielkopol-ska.htm#poznanskie>

Półwieś, n. Halbendorf (nyní část města Opole) (HS, Opole)

krásná kam. socha: stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží zpr. doleva, v pr. navíc zlac. kov. palma – čtyřb. podst. dvouetážový, spod. základna s jemně vystupujícími boč. stěnami, které v hor. etáži přecházejí přes voluty k hl. hmotě podst. – druhá etáž je pásem rozdělena ve 2 úrovně, přičemž hor. úroveň je otevřena vpř. a na bocích malými arkádami s kov. zdobnými mřížkami do prostoru pro světlo – na čelní stěně hor. i dol. etáže podst. nápisy – 1720, zřiz. Franziska Maximiliana říš. hr. (Paczenska) von Tenczin, „nejnehodnější služebnice tohoto světce“

E (vpř. v hor. etáži podst. ve spod. polovině) *DIVI / IOANNIS NEPOMUCENI / MARTŪRIS / FAMA PERICLITANTUM / PATRONI / HONORI ET VENERATIONI* – (vpř. v dol. etáži podst.) *FRANCISCA MAXIMILIANA / SAC. ROM. IMP. COM. DE TENCZIN / SERVA HUIUS SANCTI INDIGNISSIMA / ISTUD / SOLIDÆ PIETATIS / ÆTERNATUM GRATITUDINIS / MNEMOSYNON / ANNO 1720* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm> – **pozn.:** nyní se socha nachází u k. Matky Boží Bolestné a sv. Vojtěcha v Opolí

Przewóz (nyní část Podgórze, XIII. obvodu města Krakowa) (MP)

na kam. či zděném soklu, datovaném 1723, podvojná socha Ježíše Krista a SJN, postavených k sobě zády, vytesaná z jednoho dubového kmene, přičemž SJN (stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr.) je obrácen sm. k ř. *Wisla* (pols. *Wisła*) a Ježíš Kristus je znázorněn jako spoutaný muž s trnovou korunou na hlavě – nad ojedinělou památkou je stříška vyvrcholená kov. křížem a spočívající na 4 kov. tyčích – kolem mladší ozdobná kov. mříž

E (na obn. kam. podst. vpř.) 1723 / 1990 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm>

Pułtusk, n. Pultusk, 1941-45 Ostenburg, okr. město, do kon. 18. st. zde na zámku sídlili biskupové diec. Plock, n. Plock (Plotzk, Plozk) (Mazovsko)

v koleg. k. Zvěst. P. Marie, druhém nejdůležitějším k. plocké diecéze (od 1975 baz. minor), na kanov. stallách v presb. vl. mezi ostatními obr. světců ve zlac. rámech nad sedadly kanovníků obraz (první vl., stojící kanov. s malým krucifixem držným zpr. doleva, v pozadí vpr. scéna Svržení z m.), 1720, zřiz. štal plocký biskup Ludwik Bartłomiej Załuski (ve fun. 1699-1721) – program výzdoby těchto prot. kanov. stall, tj. volby světců na obrazech a jejich duch. úlohy, je vyjádřen l. nápisy obíhajícími ve vlysu vrchní krycí části t. chórových lavic, a též v l. nápisech v akant. kartuších seřazených nad vlysem nad jednotlivými osami lavic (3 vl. a 3 vpr.), s erbem v akant. kartuši nad střed. osou

(celkem jde o 7 os obou stall): všichni sv. kanovníci a biskupové ať podpoří lidskou sílu (lavice vl.), všichni sv. papežové a levité (kněží) ať se přimlouvají za pols. krále (lavice vpr.) – tyto žádosti doplňují jakési litanie či prosby k oněm světcům, vepsané do jednotlivých kartuší nad stříškami chórových lavic a celek je doplněn jmény oněch světců, vepsanými do zlac. rozv. kartuší pod jejich obrazy

E (ve vlysu na stalle vl.) *SVCCVRINT / HVMANÆ / OPI / OMNES / SANCTI / CANONICI / ET EPISCOPI / [...]* – (ve vlysu na stalle vpr.) *OMNES / SANCTI / PONTIFICES / ET LEVITÆ / PRO REGE / POLONIÆ / INTERCEDITE* – (v kart. pod obrazem) *S. Ioannes / Nepomucenus* – H (na stříšce obou chórových lavic upr.) po jednom erbu – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/mazowsze.htm>

Racibórz, n. Ratibor, č. Ratiboř, hl. město Ratibořského knížectví (HS)

1/ ve frant. k. socha (stříb. ☼), cca 1712, zřiz. dobroditelka, a mal. podobizna (☼*), dol. 1715

2/ na vršku před *Novou branou* kam. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva), 1720

I / R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 2/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-raciborz.htm> – **pozn.:** socha byla 1877 nově postav. na vys. podst. (před figurou světce vztyčena malá kart. s erbem) a nyní se nachází při k. sv. Jakuba

Radków, n. Wünschelburg, č. Radkov, dř. Hrádek, král. město (KL, f.)

1/ ve far. k. sv. Doroty u sak. socha, zřiz. Jonas Pfeifer, míst. notář († 1714)

2/ kam. socha (kanov. v prohnutém postoji, s krucifixem držným zl. dopr. a s palmou v lv.) na dvouetážovém čtyřb. podst. (hor. etáž nese vpř. v ov. rámu náp. a po bocích je opatřena malými volut. křídly, spod. etáž rovněž nese náp., tentokrát v rámu se zkosenými rohy), 16. IV. 1715, zřiz. Johann Kohler, Georg Kuben a další dobrodinci

I / R l. dopis míst. faráře Georga Franze Haimana, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 242°); 2/ E (v hor. části podst. vpř.) *HeILiger Ioannes / nepoMVCene / ErLange Vns gnaD / beY gott* (= 1715, přičemž Y je třeba počítat jako I+I) – (v dol. části podst. vpř.) *ANNO 1715 DEN 16 APRIL IST / DIESE STATVEN GOTT VND / DEM HEILIGEN IOANNI NEPOMV- / CENO AVFFGERICHTET WORDEN / VON IOANNE KOHLER VND GEORGIO / KVBN- / NEBST ANDERN WOHLTHAE / -THERN* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Raszków, n. Seifersdorf, č. Žibřidovice (KL, f. Ścinawka Dolna)

1/ ve fil. k. sv. Petra a Pavla:

1a/ boč. oltář s dosti vel. sochou (○) upr., dol. 1715, zřiz. Anna Magdalena von Ullersdorff, roz. von Altin, ze zbožnosti – oltář vznikl po 1705, kdy obec koupil Johann Georg von Ullersdorf

1b/ maličký mal. obraz, dol. 1715, zřiz. Johann Herden, míst. krčmář

2/ na král. c. kam. kaple s mal. obrazem, dol. 1715, zřiz. Johann Ölsner, zedník

1, 2/ R nedat. l. dopis dolnošcinawského faráře Johanna Floriania Leimberera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 266^r)

Ratowice, n. Rattwitz (DS, Wrocław)

kam. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zpr. doleva) na čtyřb. postamentu (s výklenkem na čelní stěně, uzavřeným kov. dvířky), který spočívá na čtyřb. podst., rozděleném pásem do hor. části s korunovaným al. erbem vpř., a dol. části s náp. v rámu s vykrojenými rohy, rovněž vpř. – po bocích podst. volut. křídla se střapci – 1729

E (vpř. na podst. v dol. části) *SILENTIARIUM MARTYRIS / HONORI PERPETUO / STATUEBAT / DEVOTUS CLIENS* (= 1729) – H (vpř. na podst. v hor. části) al. znak pod společnou korunou – I http://nepomuki.pl/nepomuk/JN-DSLask-wroclawskie-Ratowice14_2006-03-07.jpg

Roztoki, n. Schönfeld (KL, f.)

1/ ve far. k. sv. Martina oltář s vyřez. sochou (○), 1706

2/ v novostavbě téhož far. k. (1720-22):

2a/ nový boč. oltář, 1729, aut. Michael Klahr st. (vzorem byl přenosný oltářík se sochou, → výše, Łądek-Zdrój 4/)

2b/ vně v nice nad boč. vs. socha (stojící kanov. se sklání ke krucifixu, který drží zpr. doleva), pod nikou římsa se 2 and. hlavičkami a pod ní v supraportě sokl s náp. v rámu, 1729 (→ výše, Domaszów, Długopole Górne)

3/ na c. sm. k filiálce Jodłów (n. Tanndorf) na stromě deska s malbou, 1708

1/ R l. dopis landeckého vikáře a kladského děkana Eliase Schreiberera, Landek, 16. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 374^r); 1, 3/ R l. dopis míst. faráře Antona Josefa Lengfeldta, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 238^r); 2b/ E (pod nikou v soklu v supraportě v rámu) *DIVO IOANNI A PAPA BENEDICTO XIII / CANONIZATO SIT, ET DETVR HONOR.* (= 1729) – I <http://www.polskaniezvykla.pl/web/place/31857-roztoki-barokowe-figury-sw--jana-nepomucena.html>; 2a, b/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Rudy, též Rudy Wielkie, n. Rudy, Groß Rauden (HS, Racibórz)

poblíž býv. cist. kláštera (zruš. 1810) kam. socha: kanov. stojící pr. nohou na nízkém stupínku připomínajícím knihu hledí kupředu, drží zpr. doleva krucifix a v pr. má zlac. kov. palmu – čtyřb. s odsazenými nárožími vespod baňatý, v hor. části zdoben vždy jednou okřídlenou and. hlavou – na čelní baňaté části v rámu letop. – 1724

E (na podst. vpř. v rámu na baňaté části) 1724 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-raciborz.htm> – **pozn.:** spod. část podst. (kanelovaný válec) je nep. novější

Rusocin, n. Riemertsheide (DS, Nysa)

poblíž far. k. sv. Klementa kam. socha (stojící kanov. s krucifixem držným zl. dopr. a palmou v lv.) na plintu vpř. opatřeném náp. a dat. – hran.

podst. zděný, nejspíš (alespoň částečně) mladší – 1723

E (vpř. na plintu) *H-W-1723-R-W* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-nysa.htm>

Rybnik, n. Rybnik, č. též Rybníky (HS, Racibórz)

před zám. branou kam. socha: na bohatá oblaka lv. kolenem pokleká prostovlasý kanov., pr. klade na hrud', hledí s úsměvem k nebesům a v pozdvižené lv. cosi drží (atribut se nedochoval) – po stranách na obláčcích sedí andílci s atributy, vl. s křížem, vpr. s biretem – podst. široký a vys. s volut. křídly, vpř. nejspíš dodatečně vyzdobený reliéfem Ježíšova a Mariina Srdce ve ☉ a obláčcích – kolem pomníku kam. balustr., jejíž nárožní pilířky jsou zdob. malými pyramidami na konvexních soklicích – vše spočívá na několikastupňové základně – 1728, aut. sochař Johann Melchior Österreich z *Raciborze*, zřiz. Karl Ferdinand hr. Węgierski

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-raciborz.htm> – **pozn.:** 1806 byla socha přen. před k. P. Marie Bol.

Rychbach viz *Dzierżoniów*

Rychonek viz *Dzierżoniów*

Sadlno (nyní část města Ząbkowice Śląskie) (DS, Ziębice)

nedaleko far. k. sv. Hedviky se nacházela skupina soch světců na samostatných podstavcích, obklopujících kam. válcový sloup s jónskou hlavicí a vrcholovou sochou (stojící stříhlý kanov. s lv. nohou v mírném pokrčení a s krucifixem držným zl. dopr.) – podst. sloupu je hran., vpř. a vz. zdob. rámy se segmentem nahoře i dole, na boč. stěnách rámy s vykrojenými rohy (vpř. a na bocích v rámech nápisy) – dílo z 1715

E (vpř. na podst. sloupu vně rámu v rozích) *I / C. / I. / H.* – (t. v rámu) *S. / IOANNES / NEPOMVCE- / NE / IVGITER / PRO NOBIS / INTERCE- / DE* (= 1715) – (na t. podst. vl. v rámu) *DEVOTAE / TIBI / PLEBIS / FIDELES / AVDI / PRECES.* (= 1715) – (na t. podst. vpr. v rámu) *IN LAESA / FAMA / PERICLITAN / TIBVS / ADIVTOR / ESTO* (= 1715) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Sarny viz *Ścinawka Górna*

Sierszów (DS, Ziębice)

v dolní části vsi na kraji můstku přes potok kam. socha (stojící kanov. s „jazýčky“ na krku shlíží na krucifix v pr. ruce) na čtyřb. baňatém postamentu, který v prostém rámu na čelní stěně nese náp., níže zděný sokl, nejspíš pozdější, 1724, zřiz. A. I. S.

E (vpř. na postamentu) *A I S / 1724* – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Siestrzechowice, dř. Izdebka, n. Grunau (DS, Nysa)

kam. socha (stojící kanov. drží zl. dopr. krucifix, který má částečně zakryt almucí) na hran. podst., na jehož čelní stěně rám s vykrojenými rohy a náp., 1726

E (v rámu vpř. na podst.) *Gott / und dem Heil / JOAHN NePO / mucen wer / de vermer / ret ALLES / LOB UND / EHR / AO 17Z6 / ~ - I de.wikipedia.org (Siestrzecowice) - http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-nysa.htm*

Skalka viz Kalków

Skrzatusz, n. Schrotz, mar. pout. místo (VP, Gniezno)

v pout. a far. chrámu Naneb. P. Marie (zbudovaném 1687-94 v souvislosti s vítězstvím nad Turky u *Vidně*) se nachází stříb. plaketa, velmi zdobná kartuše s volut., páskovým a rostlinným dekorem, upr. něž v rámu vystupuje reliéf sochy (stojící kanov. hledí na krucifix držení zpr. doleva, v pr. palma, nad hlavou do oblouku rozmístěno 5 hv.) – socha spočívá na čtyřb. prohnutém soklu, opatřeném vpř. jménem donátora Johanna Jacoba Brandtschowského – dílo z 1727 s puncem města *Nysy* (lilie), pocházející z tamní dílny G. W., činné 1719-31

E (na reliéfu podst. sochy na plaketě) *IOA: IAC: / BRANDT / SCHOWS / KIJ - I http://nepomuki.pl/nepomuk/wielkopolska.htm#poznanskie*

Skrzynka, n. Heinzendorf (KL, f. Trzebieszowice)

ve fil. k. sv. Bartoloměje mal. obraz (○), zřiz. urozená paní ze zvl. zbož. (darovala i obraz do far. k. *Trzebieszowicich*, → níže, t.), dol. 1715

R nedat. l. zpr. trzebieszowického faráře Christofa Hóna, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 332^r)

Sobótka, n. Zobten am Berge (DS, Świdnica-Jawor)

kam. socha na podst. s volut. boky a čelní stěnou, v níž upr. malá nika s dvířky a pod ní rám s vykrojenými rohy s náp. – 1725, zřiz. Johann Friedrich König

E (vpř. na podst. v rámu) *J. F. K. / 1725 - I http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm - pozn.: zachoval jen podst.*

Stare Tarnowice, n. Alt Tarnowitz (nyní část města Tarnowskie Góry) (HS, Bytom)

ke starému far. k. sv. Martina byla k již. straně 1728 přístav. kaple vyzdobená freskami s nepom. tematikou, protějšek k boč. kap. sv. Václava

I http://www.montes.pl/montes24/montes_12.htm – <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask.htm> – pl.wikipe dia.org (*Stary kościół św. Marcina w Tarnowskich Górach-Starych Tarnowicach*)

Stary Jaworów, n. Alt Jauernick (DS, Świdnica-Jawor)

písk.-žul. socha (stojící kanov. hledí na krucifix, jež drží spolu s palmou v pr. a v lv. svrchu drží uzavřenou kn.) na válcovém podst. s mohutně vystupujícími volut. křídly ve 4 pomyslných nárožích – na čelní stěně podst. náp., pod níž kart. z palm a v ní erb – 1729

E (vpř. na podst.) *M: E: G: E: E: / A: I: 7: Z: 9: - H* (t. níže v kart.) znak – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Stary Wielislaw, n. Altwilmsdorf, č. Jesenice (KL, f.)

před boč. vchodem far. kostela sv. Kateřiny kam. socha (stojící kanov. se nakloněnou hlavou dotýká krucifixu, který s palmou drží zl. dopr.) na čtyřb. baňatém podst. s náp. vpř. v rozv. rámu – prot. k s. sv. Františka Xav. – obě sochy dat. 26. III. 1720

E (na podst. vpř.) *SANCTUS / JOANNES / NEPOMUCEN9 / MARTYR. DOCTOR / CANON: PRAGENS / FAMÁ PERICLITAN- / -TIUM-PATRON9 / SINGULARIS / Z6- MARTy 17Z0 - I http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm*

Stary Żagań, n. Altkirch (DS, Żagań)

na zděné vstupní br. do areálu far. k. P. Marie, Královny Polska, kam. socha (stojící kanov. výrazně naklání hlavu ke krucifixu, který drží spolu s palmou zpr. doleva) na středním čtyřb. jehlancovém soklu – na okrajích bránu doplňují menší čtyřb. soklíky vyvrcholené kam. piniovými šiškami, 1705 či 1715

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-glogow.htm>

Strachocin, n. Schreckendorf či Grund (nyní část města Stronie Śląskie) (KL, f.)

1/ ve far. k. sv. Materna:

1a/ dřev. socha, cca 1708

1b/ mal. obraz (☼), darován 1704

1c/ obraz SJN (☼) s dalšími světci, darován 1715

2/ na faře:

2a/ dvě vyřez. podobizny, dol. 1715

2b/ mal. obraz (☼), cca 1700

3/ mnoho menších soch a podobizen u farníků, dol. 1715

1-3/ R l. dopis míst. faráře Josefa Antona Pfietznera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 240); 3/ **pozn.:** farnost kromě Strachocina a Stronie Śląskie časem utvářely **Bielice (n. Bielendorf), Dürreberg, Goszów (n. Gompersdorf), Kletno (n. Klessengrund), Mlynowiec (n. Mühlbach), Nowa Morawa (n. Neu-Mohrau), Nowy Gieraltów (n. Neugersdorf, č. Nové Křovice), Pfaffensteig, Rohrbach a Stary Gieraltów (n. Altgersdorf, č. Staré Křovice)**

Stronie Śląskie, n. Seitenberg (KL, f. Strachocin)

na m. nad pot. *Morawka* kam. socha (stojící kanov. shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva) na rozšiřujícím se postamentu s vyzdobenou čelní stěnou (boč. voluty s akanty a upr. rozv. kart. s náp.) i boč. stěnami (voluty s akanty), 1722

E (na podst. vpř.) *Ora / pro no / bis - I http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/43808.stronie-slaskie-kamienna-figura-sw-jana-nepomucena.html - http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm - http://nepomuceny.blogspot.com/2017/03/stronie-slaskie-ul-kosciuszki-55-2.html - pozn.: po povodni 1808 byla socha přen. na blízký chodník, v 80. l. 20. st. pod far. k., 2016 byla obn. a um. k měst. úřadu do blízkosti m. přes pot. *Morawka* – při přenosech byla zničena část podst. s pův. dat.*

Strzegom, n. Striegau, č. Střihom (DS, Świdnica-Jawor)

1/ v karm. k. N. Spasitele světa a P. Marie Škapulířské (1704-19) oltář, několik l. před 1715, a socha (☉*), dol. 1715

2/ v malt. k. sv. Petra a Pavla (převor míst. karm. kláštera při něm držel far. beneficium a vykonával far. službu) ve znamenité kap. sv. Kříže na ol. pod křížem po stranách um. sochy sv. Judy Tad. a BJN, opatřené stejnými ☉, dol. 1715

1, 2/ R nedat. l. zpr. karm. hornoněmecké prov., kterou sepsal br. Dionysius ab immaculata conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diecézi, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^v)

Strzelin, n. Strehlen, č. Střelín (DS, Wrocław)

na nároží radnice poblíž váhy pilíř se sochou (obojí z bělomodrého mramoru), na který dobrovolně přispěly katolíci i evangelíci vyššího i nižšího stavu bez nejmenší popory měst. pokladny – stalo se tak v době působení míst. konšela Franze Rupprecta – pomník byl 25. IX. 1729 slavnostně posv. (→ C.1, t.) – nárožní pilíř čtyřb., kónický, zdob. štrápci, na soklu kov. deska se znázorněním Pověsti a chron. – kolem soklu kov. mříž – samotná svatoján. socha představuje stojícího kanov. se zkříženýma rukama na prsou, v nichž drží krucifix – po bocích světce jsou na stěnách radnice upevněny 2 sochy letících andělů s lampami ve tvaru šesticípých hv. – nad světcem v nároží radniční budovy ozdobná stříška

E (na podst.) *DEO PatrI, & FILIO SpIrItVIqVe sanCto / sIt / seMpIternVs honor atqVe GLorIa, (= 1729) / DIVo Ioanni NepoMVCeno / PragensI sIgILLI honorIsqVe tVtorI, (= 1729) / HæC statVa / sVffragIo BenefaCtorVM / PosIta est / FranCIsCo RVppreCt streLensI. / ConsVLe. Annô (= 1729) / Ipso qVô / S. Ioannes A. S. P. N. BeneDICto XIII. / RoMæ In Laterano / soLennI ApothesI / Est approbatVs. (= 1729) – L Wien. Diarium, dodatek k 15. X. 1729, č. 83. – I nysa.fotopolska.eu (Strzelin, Kościół NMP Matki Chrystusa i św. Jana Ewangelisty, Figura św. Jana Nepomucena) – **pozn.:** radnice byla zničena bombardováním 1945, poničená nepom. socha oprav. a (bez pův. podstavce) nově osazena u k. P. Marie, Kristovy Matky, a sv. Jana Ev.*

Sucha Psina, n. Zauchwitz, č. Suchá Pština (HS, Ol, d. Krnov, f.)

u far. k. sv. Jošta socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Szalejów Dolny, n. Niederschwedeldorf, č. Dolní Štívnice (KL, f. Klodzko)

na jednom kraji m. kam. socha (stojící kanov. ve zvlněné rochetě shlíží k mohutnému krucifixu, který s palmou drží zl. dopr.) na hran. podst. s volut. křídly a kart. (s náp.) na čelní stěně – na kraji m. na druhém břehu kaplička Matky Boží – obojí z 1723

E (vpř. na podst. svatoján. sochy v kart.) *S. / IOANNES / NEPOMVCENE / SVSCIPe / VOTA / TIBI / DEVOTA (= 1723) – I https://dolny-slask.org.pl/516555.Szalejow_Dolny.Figura_sw_Jana*

[Nepomucena.html](#) – <http://nepomu.ki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Szczytna, n. Rückers, č. Ředeč (KL, f. Duszniki-Zdrój)

1/ v kap. 1700 zavěšeny 2 obrazy

2/ u m. kam. socha (stojící kanov. drží zpr. doleva krucifix s palmou) na hran. podst. s rámy na stěnách, v čelním rámu erb v korunované rozv. kart. a kolem dat. – 1711, zřiz. míst. p. Christoph Cajetan bar. von Hartig († 1719)

3/ na vrchu Szczytnik (n. Steinberg) u vstupního m. do neogot. zámku Lešna (n. Waldstein, postav. 1831-37) kam. socha (stojící prostovlasý kanov. naklání hlavu, klade v gestu mlčení ukazováček pravice na ústa a ve spuštěné lv. drží biret) na rozšiřujícím se nízkém čtyřb. podst. s prostým rámem s náp. vpř. a s dalším náp. na rovné zad. stěně – 10. V. 1723 – **pozn.:** pův. umístění sochy neznámé

1, 2/ R l. dopis dusznického faráře Adalberta Lempharta, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 241^v); 2/ E (na podst. vpř. v rámu nad a pod erbem) *An no / 17 11 – H* (na podst. vpř. v rámu upr.) znak zřiz.; 3/ E (vpř. na podst. v rámu) *S: IOANNES NEPOMVCE / NE: TVOS HIC DEGEN: / TES BENIGNVS PRO: / TEGE SERVOS. (= 1723) – (t. vz.) 1723 / DEN 10 MAY / IN FESTO STI ISIDORI; 2, 3/ I www.polskaniezwykla.pl/web/place/31828_szczytna-kamienne-figury-sw-jana-nepomucena.html – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>*

Szczytnik viz Szczytna

Szprotawa, n. Sprottau (DS, Żagań)

na kraji m. přes ř. Bóbr (n. Bober, č. Bobr) kam. socha (stojící kanov. drží zl. dopr. krucifix s palmou) na čtyřb., nejspíš moderním podst. (asi z doby renovace 1908), jehož postament by snad mohl mít vpř. dosud zbytek barok. výzdoby, kartuši s náp. – 1717

E (vpř. na postamentu v kart.) *IOANNES / PERICLITANTUM / PATRONUS – (na postamentu vz.) 1717. ren. 1908. – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-glogow.htm>*

Szyk (MP, Kraków)

v dřev. far. k. sv. Stanislava biskupa a sv. Barbory muč. obraz zachycující v hornaté krajině na soklu (s dat. vpř.) Nepomukovu barevně pojatou sochu (kanov., ☉5*, shlíží na krucifix, který drží zpr. doleva, v pr. ruce navíc palma), na niž z pr. hor. rohu malby mezi mraky sestupuje světlo – 1726

E (na podst. namalované sochy na obraze) *1726 – I pl.wikipedia.org (Kościół św. Stanisława Biskupa Męczennika i św. Barbary Męczennicy w Szyku) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/podhale.htm>*

Ścinawka Dolna, n. Niedersteine, č. Dolní Stěnava (KL, f.)

1/ ve far. k. sv. Jakuba:

1a/ u hl. ol. na ep. straně dřev. socha (○), dol. 1715, zřiz. míst. paní bar. Hemm von Hemmstein, roz. von Schwertzin

1b/ na stěně zavěšen mal. obraz v řez. rámu, zlaceném čistým zlatem, dol. 1715, zřiz. Franz Steiner, správce statků hemmsteinského pan.

2/ vně hř. brány umístěna na stěnu kam. socha (○), dol. 1715, zřiz. Franz Steiner, t. jako výše (→ 1b/)

1, 2/ R nedat. l. dopis míst. faráře Johanna Floriania Leimberera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 266^r)

Ścinawka Górna, n. Obersteine, č. Horní Stěnava (KL, f. Ścinawka Średnia)

zám. kaple (ov. půdorysu) na zámku **Sarny (n. Scharfeneck)**, 20. l. 18. st., zřiz. míst. pán Franz Anton von Götzen (1693-1738), fresky z 1738 – uv. se jistě nacházel oltář

I de.wikipedia.org (*Franz Anton von Götzen*) (*Ścinawka Górna*) – pl.wikipedia.org (*Sarny* (*województwo dolnośląskie*)) (*Palac w Sarnach*) – <http://www.zameksarny.pl/en/st-john-nepomucene-chapel> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko-sarny.htm>

Ścinawka Średnia, n. Mittelsteine, č. Střední Stěnava (KL, f.)

ve far. k. sv. Maří Magd. socha, 1707

R l. dopis míst. faráře Michaela Franze Faulhabera, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 270^r)

Środa Śląska, n. Neumarkt in Schlesien, č. Slezská Středa (DS, Wrocław)

při vnější stěně mohutné cihlové zvonice far. kostela sv. Ondřeje kam. socha: stojící kanov. s libým výrazem ve tváři hledí na krucifix, jež drží zl. dopr., v pr. jej podpírá i palmovou ratolestí a v lv. uzavřenou knihou – podst. spočívá na 3 stupních a je čtyřb., dvouetážový, zadní stěnou přiléhající ke stěně věže – vpř. podst. nese zkosená nároží, jež v dol. etáži vrcholí volutovými křídly se štrápci – dol. etáž je vpř. zdobena náp., pod níž v rámu reliéf Svržení z m. (4 pacholci shazují světce z trojbloukového m., dole na řece 5 hv., nahoře z nebe sestupují paprsky), na boč. stěnách další reliéfy (vl. Zpověď královny, vpr. Jazyk v relikviáři) – hor. etáž nízká, se zkosenými rohy laděnými do volut. konzol, vpř. s rel. šesticípé hvězdy a nahoře segmentem ukončenou římsou – zřiz. t. sochy (ze své zbožnosti a pobožnosti) byl arcikněz a zdejší farář (u sv. Ondřeje) Johann Peter Aloysius Pachur, který na její tvorbu odkázal ve své závěti z 12. VIII. 1728 částku 160,48 tolarů, celkový náklad však nakonec vzrostl na 290,48 tolarů – vykonavatelé jeho závěti, Christoph Scholz, farář v obci *Święte*, Johann Mathias, farář v obci *Szczepanów*, a kupec, měst. radní a kostelní zvoník Caspar Anton Sagner, měli dát sochu vytvořit co nejrychleji po skonu jejího zakladatele – hotový pomník byl posv. 16. V. 1729

E (v dol. etáži podst. vpř.) *GLORIE & HONORI / DIVI JOANNIS NEPOMUCENI / STATUAM HANC / JOANNES PETRUS ALOYSIUS PACHUR / ARCHIPRESBYTER & PAROCHUS, HUIUS DISTRICTUS & LOCI / ANNO DOMINI MDCCXXVIII / POST MORTEM SUAM QVANTOCYUS ERIGENDAM. / ULTIMO ELOGIO CONSTITUTIS A SE EXECUTORIBUS /*

COMMENDAVIT & ORDINAVIT / IN PUBLIUM & PERENNE / SINGULARIS SUAE ERGA HUNC D. THAUMATURGUM / PIETATIS ET DEVOTIONIS / MONUMENTUM – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Świdnica, n. Schweidnitz, č. Svidnice, pův. hl. město Svidnic. knížectví, 2004 zal. svidnická diecéze (DS, Świdnica-Jawor)

1/ před záp. portálem far. k. (nyní katedrály) sv. Stanislava a Václava kam. socha (stojící kanov. s krucifixem a palmou v lv. ruce a s uzavřenou kn. v pr., natočenou sm. k divákovi) na podst. s vysokou a poměrně šir. základnou a s hor. částí celkem štíhlou, opatřenou boč. volut. křídly a završenou segmentovou říms. – vpř. v hor. části podstavce v rámu reliéf Svržení z m. (řada bířiců na trojbloukovém m. právě svrhla světce, který padá hlavou dolů do ř., nad výjevem oblačné nebe), na zad. stěně mělká nika s vystupujícím reliéfem Zpovědi královny, vespod doplněným dat. 1727

2/ protějškové sochy SJN a sv. Floriána, pův. vztyčené v souvislosti s Neptunovou fontánou, spočívají nyní v nárožích domů na nám. v ozdobných, konchou, andílčími hlavami a segmentovou římsou vyvrcholených nikách – svatoján. socha z 1718 je dílem sochaře Georga Leonharda Webera, ikonograficky pozoruhodným: stojící kanov. našlapuje nakročenou lv. nohou na výstupek plintu a o stehno t. nohy (kryté klerikou a rochetou) opírá vel. knihu uzavřenou na spony, na niž pokládá sepjaté ruce – otáčí přitom tvář vzad k drobnému, paprsky ozářenému krucifixu, jež mu ke kontemplaci podává drobný andílek (vl. nahoře) – socha stojí na postamentu zdobeném volutovou širokou kart. s chron., níže zdobný podst.

I/ E (vz. na podst., pod reliéfem) *AO 1727-; 2/ E* (v kart. na postamentu) *StatVa DIVO Ioanni / NepoMVCeno saCrata (= 1718) – I* LASFARGUES 1965, 239 – LÍBAL 1993, 343, pozn. 3 – **I** <http://kapliczki.org.pl/kapliczki/> (*Pomniki św. Jana Nepomucena autorstwa Georga Leonharda Webera*); **1, 2/ I** <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Świdnica Polska, n. Polnisch Schweinitz (DS, Świdnica-Jawor)

před ohradní zdí kolem far. k. sv. Hedviky písk. socha: prostovlasý kanov. pokleká pr. kolenem na oblaka zdobená 2 and. hlavami, lv. rukou vine k tváři krucifix s palmou a pr. ruku má spuštěnou při těle – podst. čtyřb., tvarem připomínající vel. kuželku s baňatým středem, ze všech stran zdobeným kartušemi s nápisy, jež začínají již nahoře, na liště pod bohatým vrstvením římsy – 1722, zřiz. Ambrosius Augustin Hacke, t. č. rychtář v *Krynitzno* (n. *Krintsch*), aut. sochař Georg Leonhard Weber – co se týče nápisů, v hor., konkávní části soklu je vytesána n. modlitba, která začíná na čelní stěně a pokračuje na dalších stěnách proti směru hodinových ručiček – nápisy v kartuších níže oznamují vpř. životní data, vpr. kdy tato socha byla k větší cti Boha a SJN

postavena, vz. kdo ji dal postavit a vl. kdy se slaví svátek SJN jakožto ochránce cti

E (na podst. vpř., na listě pod vrstvením římsy) *Gebeth* (níže v konkávní části) *Allmächtiger Ewiger / Gott wir bitten dich / Erhöre Vnßer Gebeth / So Wür Zu Ehren deß* (níže v kart.) *Mir Joanni / Hat in Nepomuck / Das Leben, die / Martrer Crone / zu Prag Die / Moldau geben / Jm Jahr 1383* – (vpr. na podst., v konkávní části) *Martýrers Joannis / Nepomuceni Zu dir / Schliken du Wollest / durch seine Fürbitt unß* (níže v kart.) *Zu Gröser Ehre / Gotte sund Dießes / grosen Heýligen / Martýrers hat mich / Allhir auffRichten / Lassen / im Jahr 1722 / ~ -* (vz. na podst., v konkávní části) *für Allem Zeithen in / SPott behütten Vnd / verleihen, Damit / Wür vor vnßerm Ab / sterben vnßere Sünden* (níže v kart.) *Ambrosius / Augustinus / Hacke (?), derzeith / Gerichts / Scholtz / zu / Krintsch / ~ -* (vl. na podst., v konkávní části) *Vollkommet beichten / vnd nach dießem / Leben in die Ewig- / Freuwde und Seelig / keit gelangen Mögen Amen.* (níže v kart.) *Dießes Grosen / Schutz Herren / Vnd Patron Fest, / so in gefahr Jhrer Ehr- / Seyn wird Jähr- / lich begangen / den 16 Monat / Tag May -* I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm> – <http://kapliczki.org.pl/kapliczki/> (*Pomniki św. Jana Nepomucena autorstwa Georga Leonharda Webera*)

Świerki Górne, pův. jen Świerki, n. Königswalde (KL, f. Ludwikowice Klodzkie)

ve fil. k. sv. Mikuláše mal. obraz, dol. 1715

R l. dopis ludwikowického faráře Melchiora Balthasara Habela, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 239^r)

Święte, n. Bischdorf (DS, Wrocław)

kam. socha (stojící kanov. s nakloněnou hlavou a krucifixem držným zl. dopr., pod nímž v pr. ruce palma) na hran. podst., na jehož čelní stěně v rámu reliéf Jazyka v ozářeném relikviáři na obláčcích – vz. na podst. chron. – 1727

E (vz. na podst.) chron. udávající 1727 – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Tlumaczów, n. Tuntschendorf, č. Tlumačov (KL, f. Ścinawka Średnia)

ve fil. k. sv. Petra a Pavla (1717) na boč. rozv. ol. sv. Anny v hor. části zlac. a polych. dřev. socha (stojící kanov. výrazně naklání hlavu k lv. rameni, v lv. ruce krucifix, v pr. palma), cca 20. l. 18. st.

I de.wikipedia.org (*Tlumaczów*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Toruń, n. Thorn, č. Toruň, město (KP, Chelmno) v bernardinském k. Naneb. P. Marie na boč. ol. Škapulířové Matky Boží zlac. socha (stojící kanov. klade pr. na hrud' a v lv. drží palmu), 1728-29

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/prusy.htm> – **pozn.:** bernardini v k. působili 1724-1821, 1830 se k. stal farním

Toszek, n. Tost, č. Tošek (HS, Opole)

1/ ve far. k. sv. Kateřiny, v jednotném barok. zař. vzešlém cca 1716-18 ze sochařské a řezbářské dílny vedené tehdy nejspíše Matyášem Weissmannem, se nachází na ep. str. vítězného oblouku (naproti kaz.) boč. oltář, bohatě řez. akant. retabulum se střední

nikou (završenou konchou), v níž socha (stojící kanov. hledí ke kříži v lv., v pr. ruce palma) doprovázená andílky s kartušemi na volut. soklech na bočích retabula

2/ na nám. kam. socha (kanov. hledící do nebe, s krucifixem a palmou držnými zl. dopr., stojí na obláčcích dekorovaných zředu 3 okřídlenými and. hlavami) na vys. dvouetážovém pilíři na šesti stupních obdélného půdorysu – spodní část pilíře tvoří širší podst. s volut. křídly se štrápci, s čelní stěnou přepaženou vejpůl, s rámem (s vykrojenými rohy) s náp. v dol. polovině a s kart. v hor. polovině, otevřenou do ov. zamřížovaného okénka, jímž lze nahlédnout do vnitřního prostoru pro světlo a prohlédnout do dalšího ov. okénka na zad. stěně podst. – hor. etáž pilíře štíhlá, s boč. křídly zdobenými štrápci a dole stočenými do volut – čelní stěna t. etáže je doplněna rámem a dekorací – obdobně je pojat pilíř i zezadu – 1725 – **pozn.:** dle některých zdrojů samotná světcova skulptura pochází již z 1706 a byla vytvořena v Praze na objednávku hraběte Collonny, čemuž však odporuje umělecké pojetí sochy, odpovídající spíše 20. l. 18. st. – autorem t. sochy je stejný sochař jako v případě sochy v *Izbicku* (→ výše, t.)

I L OLŠOVSKÝ 2006, 269-270 (pozn. 169); 2/ E (vpř. na dol. etáži pilíře, ve spod. polovině, v rámu) *SANCTO IOANNI / NEPOMVCENO PRO / CONSERVATO CONFESSI / ONIS SIGILLO È PON / TE PRAGENSI PRÆCI / PITATO LAVS ET / GLORIA* (= 1725); 1, 2/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-opole.htm>

Trzebieszowice, n. Kunzendorf (KL, f.)

ve far. k. sv. Ondřeje mal. obraz (○), zřiz. urozená paní, ze zvl. zbožnosti (darovala také obraz do fil. k. v *Skrzynce*, → výše, t.), dol. 1715

R nedat. l. dopis míst. faráře Christoha Höna, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 332^r)

Trzebnica, n. Trebnitz, č. Třebnice (DS, Oleśnica)

v areálu kláštera cisterciáček kam. socha (v prohnutí stojící kanov. shlíží na krucifix, jež drží spolu s palmou zl. dopr.) na hran. podst. s volut. boč. křídly se štrápci – na čelní stěně podst. rám s vykrojenými rohy a náp. – 1724

E (vpř. na podst. v rámu) *sanCto IoannI / NepoMVCeno / ConfessIonIs sIgILLI / ConserVatorI / honorIs Patrono / CLIens pIè et / LIberè erIgt.* (= 1724) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Tczyca (MP, Kraków)

ve far. k. sv. Jiljí dal zdejší farář Jan Krzeczyk v r. svého nástupu na zdejší beneficium (1725) postavit vlastním nákladem oltář se sochou v nice (za materiál zaplatil 166 zl.), pro t. oltář získal světcovu relikvii a 11. V. 1729 při něm s pov. papeže Benedikta XIII. založil bratrstvo (→ C.3, 35) – po svém skonu 1751 byl pod t. oltářem pohřben

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm> – **pozn.:** far. k. byl vícekrát přestavěn

Uciechów, n. Bertholdsdorf (DS, Świdnica-Jawor)

ve fil. k. sv. Bartoloměje v rámci jednotného barok. zař. z 1725-27 je na volut. konzole na stěně umístěna polych. socha: stojící kanov. drží v pozdvihnuté lv. před svým obličejem krucifix a ve spuštěné pr. drží palmu – skulptura je doplněna 2 letícími andílky po stranách světceovy hlavy

1/ pl.wikipedia.org (*Uciechów (województwo dolnośląskie)*) – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Wambierzyce, n. Albendorf, č. Vambeřice, pout. místo (KL, f.)

1/ socha, 1706

2/ při c. do *Radkowa*, v osadě **Nowy Świat** vys. štíhlý kam. korint. sloup se štíhlou kam. sochou (s pokrčenou pr. nohou stojící kanov. drží krucifix zl. dopr.), na hran. podst. s ov. rámy na stěnách, do nichž jsou vytesány nejspíš novější nápisy – 1707, zřiz. wambierzycký farář Johann Franz Schilbert

3/ socha (☼), 1708

4/ v pout. a far. k. Navšt. P. Marie po lv. str. boční bohatě řez. akant. oltář se stuhami, mřížkovým dekorem, and. stafáží, boč. sochami sv. Václava (vl.) a sv. Víta (vpr.) a tit. obrazem v rámu zasazeném do drapérie vyvrcholené baldachýnem – aut. t. obrazu je malíř Karl Sebastian Flacker (1679-1746) – obraz představuje v místnosti stojícího prostovlasého postaršího kanov. (☼5*) hledícího do nebe a pozdvihujícího zpr. doleva krucifix – z nebe na světce sestupují paprsky a na oblacích vpr. nahoře je vidět 2 okřídlené and. hlavy – po pr. str. stojí stůl částečně zakrytý bílým, zlatě lemovaným ubrusem – na stole rozevřená kniha s náp., na něž poukazuje andílek – před kn. na stole leží biret a palma – před stolem na schodu sedí andílek s věncem květin, do něž je vpletena páska s náp. – za světce vl. leží žena kladoucí prst pravice na ústa v gestu mlčenlivosti – u ní ležící andílek se opírá snad o roh hojnosti, z něž se sype bohatství – za zmíněnou ženou sedí další postava a v lv. ruce drží rostlinu s květy – antependium oltáře je bohatě vyřezávané, upr. zdobené kart. s velmi dynamickým reliéfem Svržení z m. – 1723

1-3/ R l. dopis míst. faráře Johanna Franze Schilberta, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 272^r); 2/ E (na podst. vpr.) *Deo et beato / Ioanni NepoMVCeno / ereCta* (= 1707) *haeC statVa / saCra a Me Ioanne / FranC. SChILbert / p. t. paroCho LoCato.* (= 1707) – (na další str. podst.) *SanCte Ioannes / De NepoMVC / ora pro nobIs.* (= 1707); 2, 4/ 1 www.polskaniezwykla.pl/web/place/26118,wambierzyce-rzezby-sw-jananepomucena.html – www.magicznakotlinka.pl – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Warszawa, č. Varšava, po 1596 sídlo král. dvora a centrálních úřadů, od 1918 hl. město Polska, 1798 sídlo nově zal. diec., 1818 povýšené na arcidiec. (Mazovsko)

1/ v král. rezidenci či zámku obnovil pol. král a velkokníže litevský August II. (jakožto saský

kurfiřt Friedrich August I.) kapli, kterou jeho zpovědník Jan Pellet, křižovník s červ. hv., 31. III. 1713 požehnal ke cti, což učinil s povolením poznaňského biskupa Michała Bartłomieje Tarlo („de Tarlo“) (ve fun. 1710 † 20. IX. 1715), do jehož diecéze tehdy *Varšava* patřila – v této král. zám. kapli byl tou dobou prozatím zavěšen obraz zaslaný z *Prahy* a malovaný Janem Onghersem, praž. měšťanem, určený pro k. sv. Benona (→ níže 3/) – je vysoce pravděpodobné, že sem byl pak instalován oltář

2/ v k. sv. Kříže, svěřeném v 17. st. lazaristům, v dneš. měst. části **Śródmieście**, založil cca 1720 král. sekretář Karol Nollet boč. ol. sv. Karla (nyní sv. Josefa), jenž byl 1722 již hotov: aut. projektu oltáře Carlo Antonio Bay (Baio), žák a spolupracovník řím. jezuity Andrey Pozza – na ol. dole po stranách zlac. vysoce kval. sochy sv. biskupa (snad Stanislava, na lv. str.) a SJN (vpr., stojící kanov. hledící ke kříži přidržovanému pr. rukou na hrudi, lv. ruka napřažena a rozevřena, po lv. světceově boku blíže ke střednímu ol. obrazu zlacená s. stojícího andílka, který se ke světci obrací a prstíkem pr. činí gesto mlčenlivosti) – t. sochy byly přítomné již v Bayově prvním plánu – tvůrcem ol. včetně soch byl snad Bartłomiej Michał Bernatowicz z *Varšavy*

3/ ve čtvrti **Nowe Miasto** (pův. město na sever od *Staré Warszawy*) v měst. části **Śródmieście** v k. sv. Benona (při něnemckém bratrstvu) na boč. ol. obraz (○), dílo praž. měšťana a malíře Jana Ongherse, zaslané z *Prahy*, cca 1713 prozatímně zavěšené v kapli v král. zámku a nejpozději do 1715 přem. na t. místo

1/ R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, křižovníka s červ. hv., komendátora v Chebu, zpovědníka pols. krále a saského kurfiřta, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v) – R l. dopis Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., zpovědníka pol. krále, 5. IV. 1713, zaslaný z Varšavy do Prahy spolubratrovi Janu Františku Beckovskému, uveden a citován in: L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 97-98; 2/ K návrh podoby oltáře sv. Karla (s boč. sochami sv. biskupa a SJN), aut. Carlo Antonio Baio – 1/ nepomuki.pl/nepomuk/warszawa – **pozn.:** k. znič. ve 2. světové válce, obn. 1945-53, od 2002 baz. minor; 3/ R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, zpovědníka pols. krále a saského kurfiřta, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – R l. dopis Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., zpovědníka pol. krále, 5. IV. 1713, zaslaný z Varšavy do Prahy spolubratrovi Janu Františku Beckovskému ← L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 97-98

Warta Bolesławiecka, n. Alt Warthau (DS, Świdnica-Jawor)

po str. vchodu do far. k. Nar. P. Marie kam. socha (stojící kanov. se sklání ke krucifixu, jež drží spolu s palmou zpr. doleva) na hran. podst. s volut.

bočnicemi, vpř. zdobeném rámem s vykrojenými rohy a náp., 1726

E (vpř. na podst. v rámu) *SanCte Ioan., / nes NepoMU., / Cene qUIVIIs / TransIens In / DeVotIone Te / honora* (= 1726) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Wilkanów, n. Wölfelsdorf, č. Vlčice (KL, f.)

u m. kam. socha (stojící kanov. drží zpr. doleva rozměrný krucifix) na hran. podst. s rámy, asi z poč. 18. st., dle nápisu na čelní stěně podst. renovovaná 1735

E (vpř. na podst. v rámu) *STATVA ISTA ANNO / QVO MVNDVVS SPECIA / LITER IVBILABAT / RENOVATA EST* (= 1735) / *A.P.G.D.I.G.* – I <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/32865.wilkanow-figury-i-obraz-sw-jana-nepomucena.html> – <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-klodzko.htm>

Wodzisław (MP, Kraków)

upr. obce socha, 1720, zřiz. Maciej Lancokoroński

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm> – **pozn.:** socha se buď nedochovala, nebo je totožná se sochou um. ve wodzisławské kapliče z 1903

Wodzisław Śląski, n. Loslau, č. Vladislav, hl. město území nižšího stavu (HS)

nedaleko far. k. Naneb. P. Marie kaplička se sochou, 1724, zřiz. míst. farář a děkan Paul Joseph Miziuz

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/gslask-raciborz.htm> – **pozn.:** pův. stavba byla na přelomu 19. a 20. st. nahrazena dnešní kapličkou s novější sochou

Wojbórz, n. Gabersdorf, č. Borová (KL, f.)

ve far. k. sv. Jiří mal. obraz, dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Tobiase Ferdinanda Jenische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 269^r)

Wojciechowice, n. Königshain, č. Králův Háj (KL, f.)

ve far. k. sv. Michaela arch. mal. obraz (SJ veliké postavy), 1714, zřiz. míst. rychtář Johann Fischer

R l. dopis míst. faráře Johanna Christopha Rittera, 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 271^r)

Wołów, n. Wohlau, č. Volov, hl. město Volovského knížectví (DS)

1/ v tehdy ještě nedobudovaném karm. k. sv. Karla Bor. (1712-24) se již 1715 nacházela veřejnosti vystavená výřez. podobizna (☉*) pod bald.

2/ ve vr. dvouramenného schodiště v průčelí barok. radnice, před hl. radničním vchodem a zároveň nad vstupem situovaným upr. schodištní terasy stojí na pětib. podst. (vpř. upr. a na předních str. zdoben volut. křídly se střapci) kamenná, působivě provedená socha kanov. výrazně naklánějícího hlavu ke krucifixu, jež s palmou drží zpr. doleva – 1723

I / R nedat. l. zpr. karm. hornoněmecké prov., kterou sepsal br. Dionysius ab immaculata conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diecézi, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r); 2/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Wrocław, n. Breslau, č. Vratislav, hl. město Slezska, sídlo bis., od 1930 arcibis. (DS)

1/ ve městě i mimo ně lze stěží nalézt kat. kostel, v němž by nebyly malované či tesané podobizny (část o, část ☉), dol. 1715

2/ v katedrále sv. Jana Křt.:

2a/ u vs. do mar. kaple socha, 1704, aut. zřejmě sochař Jan Jiří Urbanský, Brokoffův žák, zřiz. kapitulní děkan Kornelius Strattmann

2b/ oltář, zřiz. katedr. kapitula, která k jeho zbudování a ke každoročním oslavám složila fundaci v VI. 1723

3/ ve frant. k. sv. Antonína socha (☉), cca 1701

4/ v kláš. k. N. Trojice při klášteře milosrdných bratří:

4a/ po lv. str. přechodu kostelní lodi do presb., naproti kaz. protějšková „Nepomukova kazatelna“, aut. norský, v Dolním Slezsku působící sochař Thomas Weissfeldt (1670-1721) – jde o mohutnou dřev. polych. a zlac. nástěnnou konstrukci na mohutné konzole, tvořenou spodní sochařskou skupinou, která vrcholí postavou a pokračuje architekturou pomyslné zadní stěny řečniště kazatelny či retabula oltáře – t. stěna je vyplněna ozdobným rámem připomínajícím vstupní dveře pro kazatele, ukončené mušlí – architektura vrcholí římsou (na boč. volut. konzolách) s bohatými oblaky a četnými and. hlavičkami, nad nimiž se zdvihá elegantní postava stojícího anděla, oběma rukama držícího krucifix v téměř živ. vel., jež nabízí k adoraci dole klečícímu světci – ten je znázorněn jako prostovlasý kanov. modlící se v kleče na oblacích, s rozpaženými rukama v gestu odevzdanosti – stafáž mu činí andělci, kteří si poposedali na oblaka: vl. andělek s palmou, u nějž leží uzavřená kn. s biretem, upr. andělek s klíčem, vpr. andělek se zapálenou pochodní – oblaka dole přecházejí v trojbloukový m., spod nějž se řine řeka s pětící hv. rozmístěných do kruhu – kolem řeky jsou skaliska s vegetací (tak i na konzole vespod), vl. čtvrtá postavička andělka, vpr. vystupující oblaka se 2 okřídlenými and. hlavami

4b/ na boč. ol. sv. Karla Bor. postranní polych. dřev. sochy sv. Jana z Boha (vl.) a SJN (vpr., kanov. shlížící na krucifix, který drží v pr., stojí levou nohou na stupínku), 1724

5/ kam. socha, vztyčená 23. VI. 1723 z iniciativy jez. řádu na nám. vedle k. sv. Matěje, dílo sochaře Jana Jiřího Urbanského – na vysokém, polygonálním, do šíře rozvinutém podst. jsou po str. a na bocích vpř. 4 volut. křídla se střapci, upr. dole náp. a nahoře kart. s reliéfem Svržení z m. (biřící stojící na trojbloukovém, perspektivně pojatém m. shazují zlac. postavu světce do řeky, na jejíž rozbourené hladině upr. 5 zlac. hv. rozmístěných do kruhu) – přes profilovaný pás podstavec přechází do nižší vrchní části s volut. konzolami po stranách a střední arkádou s dvířky, která vede do prostoru pro světlo, proraženého tělesem soklu až na opačný konec – nejdříve spočívá bohatě pojatá scénérie

oblak s okřídlenými and. hlavičkami, na nichž upr. stojí SJN jako kanov. hledící na mohutný krucifix, jež si drží zl. dopr. – po bocích na oblacích spočívají 2 andělci (and. vl. sedí, pr. rukou přidržuje rozevřenou kn. a v lv. pozdvihnuté ruce drží pochodeň, and. vpr. pokleká na obludu, z níž je vidět jen stočený ocas, a rázným gestem pr. ruky netvora, nejspíš Pomluvu, přemáhá) – za světlem kumul oblak vrcholí třetí postavou anděla obráceného k divákovi, který na pomník nahlíží zezadu – t. andělek nejspíš drží roh hojnosti – pod ním je na oblacích další okřídlená and. hlava – také t. zad. strana pomníku je propracována a je lemovaná volut. křídly dole a volut. konzolami nahoře – dle Adama Więceka, znalce života a díla sochaře Urbanského, jde v případě t. nepom. pomníku o „opravdové mistrovské dílo sochařského umění“, jednu z nejlepších Urbanského prací

6/ ve hř. zdi kolem k. sv. Mořice kam. socha (stojící kanov. hledí na dlouhý krucifix, jež drží zl. dopr.) na čtyřb. podst. s boč. volut. křídly se štrápci – na čelní stěně podst. rám, nad nímž upr. zasazena kart. s náp., nad kterou malá nika pro světlo, uzavřená kov. dvířky – 1726, aut. někdy připisováno sochaři Janu Jiřímu Urbanskému a spolupráci jeho učedníků

7/ 1715 pracoval sochař Thomas Weissfeldt na obnově kláštera klarisek a piastovského mauzolea ve *Vratislavi*, přičemž tehdy jednou v záchvatu zuřivosti ublížil na zdraví svému pomocníkovi, za což jej stihla pokuta – převorka klarisek Brigita von Strachwitz rozhodla, že má umělec svůj skutek odčinit mj. tím, že vytvoří kam. sochu, což také 1716 provedl – ušlechtilá socha stojícího JN (kanov. s bolestným výrazem hledící na krucifix, jež drží částečně ovinutý rouškou, s palmou v lv. ruce) na podst. vpř. i v. trojboce rozvrženém (s bočními volut. křídly, s erbem v kartušovém štítu zasazeném vpř. nahoře a s dalším znakem na zad. stěně upr.) byla postav. před měst. *Mikulášskou bránu*

1/ R l. zpr. Ignáce Jiřího Magneta, kříž. s červ. hv., magistra u sv. Matěje ve Vratislavi a slezského preláta, 8. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203); 2/ L PATER 1985; 3/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 5/ E (na čelní stěně podst. níže zlac. náp.) *SANCTO / IOANNI NEPOMVCENO. / PRO SERVATO CONFESSIONIS SIGILLO / E PONTE PRAGENSI / IN AqVAS PRÆCIPITATO. / QVI / HONORANTES SE HONORAT. / INHONORANTES VERÒ INHONORAT: / PII CLIENTES, / VENERATIONIS ERGÒ, / EXSTRVXERE.* (= 1723) – G záhy po svém dokončení byla socha reprodukována prostřednictvím graf. listů, např. 1723 mědiryt t. námětu vytvořil vratislavský rytec Thomas Jenewein – L WIĘCEK 1964, 141 (obr.), 143 (hodnocení sochy) – ZÁPALKOVÁ 2011, 20; 6/ E (v kart. vpř. na podst.) *ViatorI / Te / reVerenter saLViantI / faMaqvE*

perICLIitantI / esto / Defensor (= 1726) – L WIĘCEK 1964, 144 (aut.); 7/ E (vpř. na podst. níže) jen částečně dochovaný chron. – H (na podst. ve štítu na čelní stěně podst. nahoře) znak – (na zad. stěně podst. upr.) jiný znak – **pozn.:** při budování nové fortifikace města byla socha 1746 přesunuta do Osobowic (dnes část Vratislavi); 2, 4-7/ I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-wroclaw.htm>

Ząbkowice Śląskie, n. Frankenstein, č. Frankenštejn (DS, Ziębice)

do ohradní zdi areálu far. k. sv. Anny je pojata kam. socha obklopená barokní, avšak patrně mladší ozdobnou balustrádou – památka stojí opodál *Křivé věže*, proslaveného symbolu města – jde o vzosný pomník tvořený rozměrným dvouetážovým podst. vyvrcholeným postavou prostovlasého kanov. klečícího lv. kolenem na oblacích se 2 and. hlavičkami, jenž shlíží v modlitbě na krucifix v pr. ruce a levou, rozevřenou rukou činí gesto odevzdanosti – oblaka spočívají na hor. etáži podst., která má odsazená nároží vpř. a volutová akant. boční křídla – na čelní stěně v rámu s vykrojenými rohy al. znak – spod. etáž podst. je širší, její střed. část vyplňuje podlouhlý, ov., akanty zdobený rám s náp. a po bocích se nachází volut. křídla – dílo postavil 1717 na základě posledního pořízení Hedwigy von Gillern, roz. von Brinkmann, její choť Franz Leopold von Gillern, sekretář Münsterberského knížectví (č. *Minstrberk*, n. *Münsterberg*, pols. *Ziębice*)

E (vpř. na dol. etáži podst. v ozdobném rámu či kart.) *IVSTO AC MAGNÆ / SANCTITATIS VIRO APOS., / TOLICO ECCLESIASTICO* (= 1717) / **B:** *IOANNI NEPOMVCENO / EX VLTIMA DISPOSITIONE / HEDWIGIS DE GILLERN / NATÆ DE BRINKMANN / ERECTA ET PRO / CVLTV FIDELIVM* (= 1717) / *POSITA A / F: L: D: G: D: M: S.* (= a Francisco Leopoldo de Gillern, ducatus Monsterbergensis secretario) – H (vpř. v hor. etáži podst.) al. znak zřiz. – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask.htm>

Zielona Góra, n. Grünberg (in Schlesien), č. Zelená Hora, město, 1992 sídlo biskupství (DS, Głogów)

ve far. k. (od 1992 konkatedrále) sv. Hedviky založili zelenohorští katolíci pod vedením purkmistra Semmlera a Christiana Josefa Breyera 1705 oltář se sochou

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/dslask-glogow.htm>

Zubrzyce, n. Sauerwitz, č. Zubřice (HS, Ol, d. Krnov, f. Włodzienin, č. Vladěnin)

u panského zámku socha, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Żywiec, n. Saybusch, č. Živec, město (MP, Oświęcim)

na nám. kam. socha, 1717, aut. Jan Pokorný

I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm#X>

Oświęcimskie – **pozn.:** do požáru města 1857 socha stála na nám., později byla um. ke k. sv. Kříže

A.5 Svatojánské památky v dalších státech Evropy

Úvodní poznámky

V tomto katalogu je věnována pozornost hmotným památkám sv. Jana Nepomuckého na území dalších států Evropy, které nebyly zařazeny do předchozích katalogů řady A. Nejprve je pojednáno o hmotných dokladech svatojánské úcty v oblastech mimo českou zem obecně. Následují popisy nepomucenských památek dle jednotlivých států seřazených v abecedním pořádku (Vatikán je přitom v popisu Říma přidružen k Itálii): Belgie, Francie, Itálie, Itálie a Vatikán, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Španělsko, Švýcarsko a Ukrajina. V rámci těchto patnácti evropských států jsou památky popisovány podle jejich příslušnosti k abecedně seřazeným obcím či oblastem. Jednotlivá místa jsou krátce představena, k jejich názvu uvedenému v řeči příslušného státu je někdy přidáno více jazykových variant, dále je upřesněno, zda se jedná o město, sídlo biskupství nebo arcibiskupství, někdy se objeví historická poznámka a často bližší zařazení do území daného státu (např. ve Francii je uvedeno hned několik nadřazených správních celků, v Itálii pouze region, v Maďarsku župa, na Slovensku kraj, ve Švýcarsku kanton).

Oblasti za hranicemi české země celkově

1/ v celkové zprávě o úctě, zaslané do Říma 1701 na základě několikaletého šetření, se sděluje, že se

vně Českého království nacházejí obrazy a sochy v různých zemích a na různých místech, zvláště ve městě *Vidni*, proslavené rezidencí rakouských císařů, rovněž v kostelech, a to svědomím a tolerováním ze strany místních ordinářů, dokonce i apoštolských nunciů a legátů *a latere* – a to se děje, aniž by k tomu někdo nutil, ale že to tak disponuje Bůh a inspiruje v tom srdce lidí, a tak každodenně dobrá pověst, uctívání a vychvalování a počet jeho obrazu a podobizny roste, a to s titulem blahoslaveného, svatého, mučedníka, a to i v kostelích.

2/ vídeň. kněz Fr. Lukáš od sv. Mikuláše, bosý trinitář, ve svém kázání z 9. IX. 1725 sdělil, že jako se pomníky projevuje úcta ve Španělsku, činí se tak v Itálii, Francii, Polsku, Uhrách i Německu

1/ R *Fama publica* 1701, pag. 559 (č. 20), 592 (č. 30); 2/ L LUCAS A S. NICOLAO 1725

Belgie

Brussel, fr. Bruxelles, n. Brüssel, č. Brusel, hl. město Belgie, kdysi v Brabantském vévodství, jež bylo 1714-95 součástí Rakouského Nizozemí

1/ ve městě v blízkosti měst. brány *Laeken* na kam. m. přes ř. *Senne*, která zmíněnou branou vtékala do města, socha z bílého mramoru (stojící kanov. ve velice dlouhé almuci, kladoucí obě ruce na hrud') na mram. podst. s náp., vytesaná se svrchovanou jemností (*Description*), ale „chladná a bez života“ (Mann), aut. sochař De Kinders, zřiz. Wirich Philip hr. von Daun, guvernér Rakouského Nizozemí „ad interim“ (od II. do X. 1725), z horlivé zbožnosti, který dílo věnoval městu před svým návratem do *Vidně* (26. XI. 1725)

2/ ve far. k. sv. Jakuba na *Koudenbergu* při prob. augustiniánů kanov. v blízkosti svého sídla dala guvernérka Rakouského Nizozemí, rak. arcivévodkyně Marie Alžběta, sestra císaře Karla VI., postavit pompézní oltář ladného provedení, bohatý na zlato a azur, a svěčila ho bratrstvu, které zde 1726 založila a sama je první dva roky vedla (→ C.3, 22) – t. svatoján. oltář je sice poprvé zmíněn 1731, je však vysoce pravděpodobné, že jej guvernérka dala postavit už někdy v počátcích působení nepom. bratrstva

1/ E (na podst. vpř.) *S. JOANNES NEPOMUCENUS / PRESB: S. THEOL: ET I. L. DOCTOR / ECCLESIASTES ELEEMOS^S / CAESAREUS ECCLESIAE METRO / POLITANÆ S. VITI CANONICUS / CONFESSARIUS / DE PONTE IN FLUVIUM / MOLDAVAM PRAGÆ DEICITUR / IN VIG: ASCENS: DOM: / 16 MAII ANNO 1383 / MARTYR / SIGILLI CONFSSIONIS / CAUSA.* – L *Description de la ville de Bruxelles* 1743, 160 – MANN 1785, 194 – HENNE/WAUTERS 1845, 253 – VAN DER LINDEN 1955, 305-306 (náp. na podst.) – JACOBS 2017, 273-274 – **pozn.:** po odstranění m. (1868) byla socha přemístěna a nyní se nachází v brusel. měst. muzeu v *Maison du Roi*; 2/ L

Vie et miracles 1731, 89 – WIELENS 1738, 187 – WAGNER 1745, 67 – WIELENS 1759, 308-309

Charleroi, město ve Valonsku, kdysi pevnost, 1714-94 součást Rakouského Nizozemí, s krátkou příslušností k Francii (1745-48)

na m. přes ř. *Sambre* socha, zřiz. hr. de Beaufort, generál prefekt strážního oddílu a guvernér města – pomník ben. 22. VIII. 1728 za zvuku t. t. a výstřelů děl a zbraní, načež následovala slavnostní hostina R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 326^f

Francie

Chambéry (Auvergne-Rhône-Alpes, Savoie)

v *Musée des Beaux-Arts* se pod inv. č. M669 nachází obraz Odsouzení k smrti (olej na plátně, 68,6 × 53,2), který cca 1721 vytvořil jako kopii svého obrazu, nyní uchovávaného v *Mnichově* (→ A.3, München III), slavný neapolský malíř Paolo de Matteis – je to v pořadí již třetí nepom. obraz t. námětu od t. autora (první, jasně odlišný, → níže, Španělsko, Barcelona b/)

L *JN* 1993, 184 (č. 110, obr., aut. popisu Susanne Wagini) – PESTILLI 2016, 342 (dat. cca 1721) – I <https://uart.com/collection/musee-des-beaux-arts-de-chambery>

Paris, č. Paříž, hl. město kdysi Fr. král., nyní moderního státu Francie (Île-de-France)

na pův. předměstí sv. Germana (*Faubourg Saint-Germain*) v k. sv. Sulpicia (*Église Saint-Sulpice*) obraz, který si dal do *Paříže* dovézt z *Prahy* a pak jej dal do t. chrámu zavěsit Václav Ržásný z Ržásné (v prvních dvou desetiletích 18. st. pracoval v *Praze* jako sekretář král. místopředsedství) – dol. 1719

R 1. výpověď Kašpara Jana Kupce z Bílenberka, rady a sekretáře č. expedice král. apelačního soudu na Praž. hradě, v 2. beatifikačním procesu, 8. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 27^r, čl. 12, otázka 72) (Kupcovi uvedenou informaci sdělil Ržásný osobně)

Rouffach, n. Rufach (Grand Est, Haut-Rhin, Thann-Guebwiller, Wintzenheim)

v této alsaské obci se v býv. kláš. k. sv. Kateřiny při klášteře františkánů rekoletů (zruš. 1791) nacházela mal. dřev. socha z 20. l. 18. st.

L LASFARGUES 1965, 270 – TÝŽ 1971, 108

Chorvatsko

Obecně:

Chorvatské království, chorvatsky Kraljevina Hrvatska, mad. Horvát Királyság, n. Königreich Kroatien, hist. stát. útvar, 1527-1868 za vlády Habsburků ve stálé unii s Uherskem (nyní Chorvatsko), a Dalmácie, chorvatsky Dalmacija, it. Dalmazia, n. Dalmatien, hist. území na vých. pobřeží Jaderského moře, v 18. st. součást

Benátské republiky (nyní Chorvatsko a Černá Hora)

č. velkopřevor malt. řádu sv. Jana Jeruzalémského Ferdinand Leopold Dubský svob. p. z Třebomyšlic v 1. beatifikačním procesu 29. I. 1716 vypověděl, že veř. pověst „je rozhlášena nejenom v Čechách, ale také po celém království Uherském, Chorvatském a Dalmatském, a je tam vidět sochy vztyčené ke cti tohoto světce“

R 1. výpověď č. malt. velkopřevora Ferdinanda Leopolda Dubského svob. p. z Třebomyšlic v 1. beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 68^r, čl. 1, otázka 4)

Jednotlivá místa:

Čeminac, mad'. Laskafalu, n. Laskafeld (Slavonija, Osječko-baranjska županija)

dřev. kaple, zmíněná poprvé při kanonické vizitaci 1729

L ROTH 2014, 15 – I hu.wikipedia.org (*Laskafalu*) – **pozn.:** 1745 byla kaple nahrazena kostelem, při němž Josef II. 1789 založil kapl., 1803 povýšené na f. – nepom. far. kostel byl v 19. st. přestavován a 1906 nahrazen nynějším k. Srdec Ježíšova

Požega, mad'. Pozsega, n. Poschegg (Slavonija, Požeško-slavonska županija)

pod pevností a městem u ř. Orljava socha, kterou postavili a 17. VI. 1728 posvětili místní jezuité

L ROTH 2014, 16, 63 – I https://ika.hkm.hr/novosti/na-svoje-povijesno-mjesto-vracen-i-blagoslovljen-kip-sv-ivana-nepomuka/

Rijeka, it. Fiume, n. St. Veit am Flaum (Primorsko-goranska županija)

na okraji t. města byl přes ř. Rječinu 1640 vybudován m., který byl 1715 přestavěn a 1717 doplněn sochou, jejímiž zřiz. byli jezuité

I fluminensia.org/tag/ivan-nepomuk (Goran Moravček, *Muke riječkog Nepomuka*, 13. X. 2016) – **pozn.:** pův. m. byl několikrát nahrazen dalšími stavbami, nepom. socha doplněna kaplí a posléze přemístěna jinam (je možné ji ztotožnit s jednou ze 2 soch dochovaných na 2 místech ve městě)

Trsat, it. Tersatto, n. Tersacz či Tersat (nyní část města Rijeka) (Primorsko-goranska županija)

na výšině nad městem *Rijeka* na nejstarším mar. pout. místě Chorvatska v pout. k. P. Marie při klášteře františkánů boč. oltář, 1726, zřiz. františkán P. Theodoricus Lucich, provinciální ministr – 9. VII. 1727 oltář konsekroval a obdařil obvyklými odpustky Nikola Pohmajevich, biskup spojených diecézí Senj a Modruš (ve fun. 1718 † 1730) – oltář je vzosná polych. dřev. portálová architektura se sochou (stojící kanov. nakloněn ke kruzifixu, s palmou v pr.) pod baldachýnem upr., s draperií v pozadí (drženou andělky), se 3 and. hlavami na oblacích pod nohama a dalšími 2 andělky po stranách t. oblak, držícími kartuše s nápisy – na bocích mezi sloupy s. sv. Petra z Alkantary (vl.) a sv. Františka Solanského (vpr.) – v mohutném nást. sochařská skupina sv. Paschala Baylona kořícího se

před Eucharistií v monstranci v shluku oblak a andělků

L GREIDERER 1777, 99-100 – BRADANOVIĆ/HOŠKO 2009, 25-27 (+ obr.)

Valpovo, mad'. Valpó, n. Walpach či Walpovo (Slavonija, Osječko-baranjska županija)

ve výklenku domu poblíž m. přes ř. *Karašica* písk. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke kruzifixu, který drží zl. dopr.) na drobném soklu s náp. vpř., 1725

E (na soklu ve střed. ov. rámu) *S. JOHAN / NEPOMO / CNI* – (vně rámu po stranách) *17 25* – L ROTH 2014, 31-33 (dat. 1729) – I hr.wikipedia.org (*Valpovo*) – www.zupa-valpovo.com/dokumenti/kro-nologija/03_2017.pdf (dat. 1725, přemístění 1954) – **pozn.:** 1954 byla socha přen. do výklenku na sev. fasádě far. k. Neposkvr. početí P. Marie

Vinkovci, mad'. Vinkovce, n. Winkowitz (Slavonija, Vukovarsko-srijemska županija)

1/ ve far. k. sv. Vincence boč. oltář, zmíněný při kanonické vizitaci 1729

2/ na nám., které zřídili habsburské vojenské úřady asi 500 m od far. k., postavili františkáni 1722 kapli – již 1729 bylo t. prostranství nazýváno centrem města

1/ I hr.wikipedia.org (*Vinkovci*); 2/ L ROTH 2014, 14-15 – **pozn.:** kaple byla 1772-77 nahrazena far. kostelem, který dnes nese zasvěcení sv. Eusebia a Poliona

Itálie

Bolzano, n. Bozen, město a nyní středisko stejnojmenné provincie, zvané též Jižní Tyrolsko (Trentino-Alto Adige)

na m. přes ř. *Isarco* (n. *Eisack*) socha, 1714, na mram. podstavci s l. nápisem v elegickém distichu, který sděluje, že zdejší otcovská zem (tj. otcina, vlast) pokládá tyto bělostné kameny (tj. pomník) svatému ochránci JN, aby neztroskotala pověst v bouřích, jež by způsobil nepřátelský osud porušením smlouvy, a aby tato otcina pod spadlými vlnami (tj. prudkými dešti) nesténala nad (zničeným) klasem a (pobitými) hrozny – činí tak v roce, kdy hvězdy zjednaly na zemi pokoj, který země zasažená válkami nedokázala přinést – jde o odkaz na tehdy aktuální ukončení války o španělské dědictví uzavřením mírové smlouvy v *Rastattu* 7. III. 1714

E (na podst.) *DIVo JoannI NepoMUCeno ProteCtorI (= 1714) / naVfraga ne In fVItIs Desperet faMa proCeLLIs, (= 1714) / foeDere qVas rVpto sors InIMICa Clet (= 1714) / ne geMat ILLapsIs haeC patrIa terra sVb VnDIs (= 1714) / pro spICa et botrIs LIMpIDa saXa Legens (= 1714) / anno qVo In terrIs feCerVnt sIIDera paCeM, (= 1714) / qVaM neqVIIt beLLIs perCIta terra Dare. (= 1714) – L ŠORM 1929, 586*

Bressanone, n. Brixen, sídlo bis. (Trentino-Alto Adige)

1/ 1724, kdy míst. biskup Kaspar Ignaz von Künigl (ve fun. 1702 † 1747) povolil v katedrále slavit svátek slavnostním způsobem (→ C.1, t.), padl rovněž návrh postavit v katedrále oltář, a tento návrh byl uskutečněn

2/ v k. sv. Anděla strážce, téměř zcela nově postaveném v barok. stylu 1711-12, zvon zdob. reliéfy Ukřižování, sv. Barbory, Jakuba, JN, Spasitele (?), Jiřího a Antonína Pad., dílo zvonář Georga Grasmaira ulité v *Brixenu* 1712

1/ L SINNACHER 1834, 458 ← MÖLLER 1995, 17;
2/ E (na zvonu) *Georg Grasmair gos mich in Brixen. Kempter. 1712.* – L WEINGARTNER 1923, 98

Brunico, n. Bruneck (Trentino-Alto Adige)

na hřbitově záp. od far. k. Naneb. P. Marie dal 1726 Johann Georg Wenzl svob. p. von Sternbach postavit kapli, snad na poděkování, že 1723 bylo sídlo t. rodu uchráněno před požárem – v kapli byl t. r. posvěcen oltář

L SANSONE 2014, 34, 50 (pozn. 155-157) – **pozn.:** kaple byla ke konci 18. st. stržena

Caldaro sulla Strada del Vino, n. Kaltern an der Weinstraße (Trentino-Alto Adige)

ve far. k. Naneb. P. Marie boč. oltář, pro nějž 1728 vytvořil malíř Johann Georg Dominikus Grasmair obraz

L Guida d'Italia, Trentino – Alto Adige 1976, 143 – MÖLLER 1995, 149, 150 – **pozn.:** pův. svatoján. oltář byl zrušen, zůstal z něj Grasmairův tit. obraz

Capua, město, sídlo arcib., od 1979 pouze titulárně (Campania)

upr. antického řím. mostu na Via Appia přes ř. *Volturno*, který spojoval město s později vystavěnou *Věžní* neboli *Římskou branou* (*Porta delle Torri, di Roma*), postavili 1715 mram. sochu zde usídlení „Němci“, tj. členové Svaté říše římské, příslušníci habsburského tábora, který v rámci válek o španělské dědictví zdejší město 2. VII. 1707 zabral – pomník vztyčili na základě své vlastní zbožnosti a také s přičiněním jednoho důstojníka, svého krajana, kterému SJN při záboru *Capuy* zachránil život, s čímž nejspíš souviselo i natočení sochy směrem ke zdejšímu hradu (→ D.1, 217) – 1722 je dol., že se „v Kapue“ nacházejí postavy neb obrazy (či pouze jeden takový pomník)

E (na podst. vytesáno v mramoru) VIATOR QUISQUIS ES / SISTE, ASPICE, COLE / GRESSUS, OCULOS, MENTEM / ADMIRATIO, MAGNIFICENTIA, SANCTITAS / SIMULACRI ISTIUS / TENEAT, VOCET, INVITET / EJUS, QUI FUIT IN BOEMIA NATUS / DIVUS JOANNES NEPOMICENUS (sic!) / INCLYTUS CHRISTI MARTYR / SINGULARIS FAMÆ / PERICLITANTIUM PATRONUS / MIRACULIS CLARUS, PROTECTIONIS SECURUS / OLIM CATHEDRALIS PRAGENSIS CANONICUS / CLERI DECUS, JOANNÆ REGINÆ CONFESSARIUS, / ET ELÆMOSYNARIUS CHRISTIANÆ / DOCTRINÆ PRÆDICATOR / CONFSSIONEM REGINÆ

REVELARE / RESPUENS / POST VARIA TORMENTA VENCESLAI IV. / REGIS JUSSU / EX PONTE IN MALDAVUM FLUMEN EST / PRÆCIPITATUS / AN. DOMINI MCCCCLXXXIII. (sic!) / CUJUS EFFIGIEM IN PARIO / MARMORE SCULPTAM / POSUIT MEMOR BENEFICII PIETAS A. D. – L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 183 – GRANATA 1752, 344 („Statua di marmo di S. Giovanni Nepomiceno“) – TÝŽ 1766, 337-338 – **pozn.:** svatoján. pomník vděčnosti zanikl i s náp. a řím. mostem při bombardování 1943, most byl znovu vystavěn

Gradisca d'Isonzo (Friuli-Venezia Giulia)

na okraji obce na rozcestí komunikací vedoucích do osad *Molamatta* a *Tintor* kam. socha (stojící kanov. s krucifixem) na volut. podst. s náp. v čele, 1722

E (na čelní stěně podst.) S. IOANNES / NEPOMVCENVS / PERICLITANTIVM / FAMA PATRONVS / MDCCXXII – L STASI 1995-1996, 39, 41 – I www.parrocchiagradisca.it (*Edifici e arte sacra, Anconetta di San Giovanni Nepomuceno*) – **pozn.:** socha 1876 přem. na okraj zahrady (dnes sev. okraj parku zvaného „della Rotonda“) a zbudována nad ní kaple na 4 pilířích

Isera, n. Iser (Trentino-Alto Adige)

na vršku nad ř. *Adige*, obrácena sm. k *Sacco di Rovereto*, stojí nevelká zděná kaple na 4 sl. se závěrovou stěnou, uv. rozměrná polych. dřev. socha (stojící kanov. hledí na krucifix v pr., lv. ruku klade na hrud'), nad průčelním obloukem kam. deska s náp., 1723

E (na desce na průč.) S. IOANNI / NEPOMVCENO / MARTYRI / FAMA PERICLITANTIVM / PATRONO / DICATVM / M: DCC: XXIII. – L DELLANTONIO 2017, 159-160, 161 (obr. 8)

Limone sul Garda (Lombardia)

1728 dal míst. rodák Bartolomeo Patuzzi (1674-1736), živící se ve *Vídni* obchodem s kořením, na své náklady postavit přes bystrinu sv. Jana (*torrente S. Giovanni*) m. s ochrannou sochou, vztyčenou 16. VI. t. r., nepřilíš zdařilým dílem sochaře Alessandra Calegari (z města *Brescia*) – t. svatoján. skulptura z mramoru (pocházejícího z obce *Rezzato*) představuje stojícího kanov. hledícího na krucifix, který drží zpr. doleva – na podst. vpř. náp.

E (vpř. na podst.) D. O. M. / DO IO: NEPOMVCENO / BART.^{VS} PATVGVISOIO / CIVIS LIMONIS [...] / ÆRE PROPRIO / OPVS HOC VNA CVM PONTE / DICAVIT / ANO. DMI. / MDCCXXVIII / XVI IVNIJ – L BENUZZI 2015, 64 – I www.enciclopediabresciana.it (*Limone sul Garda*) – **pozn.:** m. se 1765 zřítel a 1771 byl nově postav., socha vztyčena opodál a nad ní zbudována baldachýnová kaple spočívající na 4 pilastrových sl.

Lodi, město, sídlo bis. (Lombardia)

1/ u m. přes ř. *Adda* na břehu na měst. straně socha vytesaná z mramoru pocházejícího z *Viggiù*: dle obrazu malíře Louise Alberta Baclera d'Albe z 1797 šlo o postavu kanov. stojícího na jemně prohnutém podst. s volutami a držícího rozměrnou palmovou ratolest (zpr. doleva) – podst. čtyřb., s nápisy na všech čtyřech stěnách (autorem nápisů

na boč. stěnách a stěně zad. byl kněz Baldovini) – socha vztyčena 23. IV. 1724, posv. 15. V. t. r. (→ C.1, Lodi 2/) – zřiz. George říš. hr. Browne, bar. de Camus et Mountany, generál dělostřelectva a plukovník pěšího regimentu, spolu s pány důstojníky t. pluku a zdejší německou (tj. rak.) cis. vojenskou posádkou (město bylo v rukou Rakušanů od 1714) – aut. sochy slavný sochař Carlo Francesco Mellone (1670 – před 1756) z města *Milána*

2/ hr. Amadeo Olgiati, Piemont'án z *Vercelli*, rytíř a komtur Posvátného řádu sv. Mořice a Lazara, cis. podplukovník a velitel zdejší pevnosti jakožto ctitel uspořádal 15.-16. V. 1724 oslav spojené s požehnáním výše popsané sochy (→ 1/ a → C.1, Lodi 2/) a následně pro zvěčnění své oddané úcty ze svých almužen a z almužen sesbíraných od dalších lidí postavil oltář z nejjemnějšího mramoru ke cti v k. sv. Antonína Pad. otců minoritů – kvardián t. konventu, bakalář P. Francesco Antonio Piantanida, původem z *Lodi*, se starostlivě přičinil, aby následujícího r. 1725 o svátku 16. V. byl řečený oltář požehán

1/ M obraz bitvy o most v Lodi 10. V. 1796, vznik 1797, aut. fr. generál, kartograf a malíř Louis Albert Guislain Bacler d'Albe – E (na podst. vpř.) *B. Johanni Nepomuceno, / Martyri invictissimo, / D. Comes Broune de Montani / & Camus, Gen. Tormentorum, / & Legatus unius Regim. Ped. Ejusque / D. & Præsidiu Officiales, / S. C. C. M. P. P. / Anno M DCC XXIV.* – (na 3 zbývajících str. podst.) *Johannem Nepomucenum / Fidei Constantiã Martyrem, / in flumen Muldavam præcipitatum, / Abdua flumen honorat. – Abdua plorat adhuc Muldavæ crimen, / undæ / Altera patratum diluit unda nefas. – Si vitam eripuit nimis audax unda Joanni, / Nunc tergit sacros obsequiosa pedes. –* L *Der europäische Postilion* 1724, 2. díl, 26-27 – CISERI 1732, 75, 81 – I it.wikipedia.org (*Storia di Lodi*) – <http://eleri.interfree.it/ilterzonano/Francia/Lodi.html> (*La battaglia del ponte di Lodi, 10 maggio 1796*) – **pozn.:** soše ustřelili hlavu rak. vojáci při dělostřelecké obraně mostu před Francouzi 10. V. 1796 (hlava s biretem se dochovala, zbytek skulptury zanikl); 2/ L CISERI 1732, 81 – **pozn.:** konvent 1798 zruš. a nep. zanikl i kláš. k.

Mantova, město, sídlo bis., 1708-1866 s přestávkami doména rak. Habsburků (Lombardia)

v kláš. k. *S. Maria del Carmine* při klášteře karmelitánů (zruš. 1783, z k. se zachoval zbytek) nedaleko přístavu jezera *Lago di Mezzo* krásná kaple s oltářem, dol. III. 1729, zřiz. p. „de sswanau“, sekretář zdejšího dvora a vojenské posádky

R dopis zasláný z Mantovy do Prahy, III. 1729 ← HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 327^v

Messina, město, sídlo arcib. (Sicilia)

1/ v oddělené měst. části zvané *Terra Nova* dala zde sídlící cis. posádka po vzoru ostatních cis. garnizón v Itálii a jako výraz své vlastní úcty na nám. před kostelem bosých aug. (zasvěceném sv. Restitutě)

postavit na kam. kašnu (sloužící k veř. užitku) umělecky provedenou sochu ze syrakuského kamene, velikou 8 dlaní (tj. tolik co 8 třetin vídeňského lokte), vyzdobenou po stranách a vespod anděly a orly z t. kamene, s nápisy na podst., v nichž je SJN mj. označen za zvláštního ochránce těch, kteří se ocitnou v nebezpečí na moři – pomník měl téměř pyramidální tvar – tento projev zbožnosti zde usazených Němců, tzn. příslušníků Sv. říše řím., vznikl v době, kdy obojí Sicílii vládl z titulu krále císař Karel VI. (jako sicilský král Karel III.) a guvernérem města *Messiny* byl generál Georg Olivier hr. Wallis – ten také zorganizoval slavnostní posvěcení sochy 11. XI. 1723, kdy byl při slavnostní mši sv. na hl. ol. zmíněného k. vystaven krásně mal. obraz (→ C.1, t.)

2/ míst. malíř Giovanni Tuccari (1667-1743) 1724 namaloval a signoval obraz představující SJN jako stojícího prostovlasého kanov. hledícího ke krucifixu, který mu před oči staví andílek v pr. hor. rohu malby, zatímco druhý andílek (na protější str.) nad světcem drží korunu a v druhé ruce třímá palmovou ratolest obtočenou nápisovou páskou – světec si klade lv. ruku na prsa a v pr. drží biret – vl. v pozadí pohled na město *Messinu*

1/ E (na piedestal) *DIVo Ioanni NepoMoCeno / eXirVCta* (= 1723) – (níže, na podst., na mram. desce náp. s olověnými písmeny) *Canonico Pragensi. / Patrono singulari / Honoris / Et / Famæ / Et / Maris / Periclitantium / Ex Devotione Germanorum.* – (vz. na piedestal) *Dominante / Carolo VI. Rom. Imp. / Germ. Hisp. Hung. Bohem. / Utriusque Siciliae &c. Rege.* – (vz. níže, na podst., opět na mram. desce náp. s olověnými písmeny) *Sub Zelante Gubernio / Excell. ac Illustr. Domini Domini / Georgii Olivieri / Comitiss de Wallis / Generalis & Gubernatoris / Urbis Messinae.* – L *Der europäische Postilion* 1724, 1. díl, 67-69 (odtud převzata mj. podoba nápisů a informace o jejich umístění) – BERGHAEUER 1761, 135 (rovněž cituje nápisy) – LASFARGUES 1965, 261-262 – **pozn.:** socha patrně zanikla při některém z ničivých zemětřesení (1783, 1908); 2/ E (nyní již zmizelý náp. na obraze) *Giovanni Tuccari p. 1724* – L PANDOLFO 2014 – CABIBBO 2016, 130 – I www.comune.acireale.ct.it/zelantea/dipinti_index.htm (malba č. 236) – **pozn.:** nyní se malba nachází v galerii *Pinacoteca Zelantea* v sicilském městě Acireale

Milano, č. Milán, hl. město Lombardie, sídlo arcib., od 1184 centrum milánského vévodství, 1525-1733 a opět později v držení Habsburků (Lombardia)

1/ kdesi ve městě oltář, dol. 1716, zřiz. pan Franciscus Maderl, císařský ředitel dovozu zásobování v *Itálii*

2/ 1722 dol., že se v *Miláně* nacházejí postavy neb obrazy

3/ upr. mostu přes vodní příkop před středověkou (tj. ve vnitřním pásu měst. hradeb situovanou) *Římskou branou* (*Porta Romana*) kam. socha (stojící kanov. naklání hlavu ke kříži drženému zl.

dopr.), na hran. podst. s chron., udávajícím 1725 nebo snad 1724 – zřiz. nejspíš *Německý národ*

4/ na vnější stěně středověké, ve vnitřním pásu měst. hradeb stojící *Východní brány (Porta Orientale)*, na střed. pilíři mezi 2 oblouky t. brány v nice vyzdobené freskovými malbami mram. socha na podst., chráněném kam. sloupky a opatřeném náp., 1729

5/ na hradě, pojmenovaném po rodu Sforza *Castello Sforzesco* a po dlouhý čas užívaném jako vojenská pevnost, na nádvoří zv. *Piazza d'Armi* (určeném k výcviku posádky) bílá mram. socha: na oblacích stojící kanov. drží v triumfálně pozdvižené pr. ruce kov. kříž, k němuž vzhlíží, a v lv. ruce má rozvěšenou kn. – u světcovy lv. nohy sedí nahý andílek (netypicky s pohlavními orgány!) a oběma rukama drží vel. kov. palmu – podst. hran., jehož před. stěna je nahoře opatřena náp. a dole zvýrazněna vystupujícím erbem zřiz., obklopeným válečnými trofejemi – v literatuře se objevují dva rozdílné údaje o původu t. skvostného nepom. pomníku, díla sochaře Giovanni Dugnaniho: buď vznikl již 1727 z odkazu zdejšího kastelána (tj. velitele pevnosti) Francisca Colmenera y Gattinara, který však zemřel již 1719 (kastelánem byl od 1707), případně až 1729 zásluhou kastelána Annibala Viscontiho, markýze di Borgoratto e Brignano (ve fun. 1727-33) – oba tito urození pánové sloužili habsburskému císaři Karlu VI., druhý jako maršál a jízdní generál v cis. vojsku, od 1720 císařův tajný rada – dle náp. i erbu na podst. byl zřiz. druhý ze jmenovaných, a to 1729 (prý z popudu samotného císaře) – Hammerschmid zaznamenal, že dal polní maršál Visconti svatoján. sochu před milánským měst. hradem vztyčit až 15. V. 1730, kdy ji s obvyklými obřady požehnal st. hradní kaplan – **pozn.:** jedná se o parafrázi sochy na m. ve *Würzburgu*, dokončené v té samé době (→ A.3, t. 9/)

1/ R nedat. lat. výpisky z *Libri Emanatorum* praž. arcibiskupství, [1716] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212*); 2/ L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 183; 3/ E (na podst.) *D. O. M. / DIVO nepoMVCeno / VerItatis / atqVe / honorIs / proteCtorI.* (= 1725) – L LATUADA 1737b, 324 (dat. 1724, v přepisu chron. na podst. nejspíš mylně uvedeno *VerItatis* namísto *VerItatis*) – I www.milanoneltempo.it/statua_san_giovanni_nepomuceno.html – milano.corriere.it/notizie/cronaca/20_aprile_15 (Chiara Vanzetto, *Svelato il mistero della statua di San Giovanni Nepomuceno: „È qui“*) – **pozn.:** od 1955 se t. svatoján. památka nachází v zahradě vily Clerici (nyní galerie a muzeum) v milán. měst. čtvrti Niguarda; 4/ E (na podst.) *D. JOHANNI NEPOMUCENO / SILENTI / SILENS / STATUAM / P. / ANNO ÆRÆ CHRISTIANÆ / MDCCXXXIX.* – L LATUADA 1737 A, 196-197 – **pozn.:** 1818 byla br. zbořena; 5/ E (vpř. na podst. v hor. části) *D. O. M. / D. IOANNI NEPOMVCENO / QVI ANIMAM / PROPTER CHRISTVM QVAM PERDIDIT / NE PRODERET SACRAMENTVM / INVENIT IN CELIS / ANNIBAL VICECOMES / MAGNAS HISPANIARVM / OMNIBVS EMERITIS STIPENDIIS / EXERCITVVM*

DVCTOR / CAROLI VI CÆS. AVG. / AB INTIMIS CONSILIIS / EIVSQVE POSTREMO BENEFICIO / ARCIS PRÆFECTVS / AN. DNI MDCCXXXIX – H (vpř. na podst. dole) erb zřiz. z rodu Visconti – R HAMMERSCHMID od 1711, fol. 454^r – L LATUADA 1738, 449 – *Guida d'Italia del Touring Club Italiano. Milano e laghi (compreso il Canton Ticino)* 1967, 132 (dat. 1729, aut. Dugnani, zřiz. Visconti) – LASFARGUES 1971, 108 (dat. 1729, zřiz. Visconti) – KULTZEN 1979, 122 (dat. 1727, aut. Dugnani, zřiz. Colmenero) – I www.milanocastello.it/it/content/la-fortezza-austriaca – it.wikipedia.org (*Annibale Visconti*)

Moena (Trentino-Alto Adige)

na vnější stěně pův. fary freskový výjev: v kruhovém rámu polopostava prostovlasého kněze s v červeném ornátu, s tvářmi s přivřenými očima natočenou ke křížovému, jež duchovní drží v lv., zatímco v pr. třímá muč. palmu – rám přidržují dole po stranách 2 andělci, výše 2 větší andělé, kteří zároveň mezi sebou drží bílou pásku, na níž se nachází náp. – pozadí celého výjevu tvoří drapérie, nahoře svázaná stuhou – 1720, dílo míst. faráře a malíře Martina Gabrielliho

E (na pásce nad medailonem) *Diuo Ioanni Nepomuceno, Bohemo Martyri Gloriosissimo / Hoc H[...]* opus dedicat, supplexque perorat, / Omni ut in conflictu (?) saluus evadet eo / Nepomuceni istic Populis ostenditur Icon. / Hoc Duce, qui transis, carpe (?) Salutis iter. / Anno Dni 1720 – L DELLANTONIO 2017, 152 (obr. 1), 153-154

Monza, město (Lombardia)

na m. *d'Arena*, klenoucím se přes ř. *Lambro*, upr. parapetu socha s náp. na podst., požehnaná 28. VI. 1724 (→ C.1, t.), zřiz. cis. dělostřelecká setnina

E (na podst.) *FAMA. PERICLITANTIUM. PATRONO. BEATO / IOANNI DE NEPOMVC. EXTRVCTA. / MDCCXXXIV. ZELO ARTILLERIAE S. C. C. M.* (tj. *Suae catholicae caesariae Majestatis*) – L *Le cento città d'Italia* 1891, dodatek k č. 9180, 75 – **pozn.:** pův. most byl ve 40. l. 19. st. nahrazen Lvím mostem (Ponte dei leoni) a svatoján. socha zmizela neznámo kam

Napoli, č. Neapol, do 1799, resp. 1816 hl. město Neapolského král., 1817-61 hl. město Král. obojí Sicílie, sídlo arcib. (Campania)

1/ v paul. kláš. kostele sv. Ludvíka dal Štěpán Vilém hr. Kinský, plukovník pluku generála Caraffy upravit jeden prostor na kapli, a tu opatřil oltářem s obrazem – stalo se tak v období mezi 1707, kdy byla *Neapol* (7. VII.) zabrána habsburským vojskem, a 1711, kdy jsou uvedené svatoján. památky u paulánů dol. při tamní oslavě svátku (→ C.1, Napoli)^{a)} – Kinský dal řečenou svatoján. kapli s oltářem vystavět na základě slibu a z vděčnosti za pomoc (→ D.1, 285) – 1725 se píše, že autorem obrazu v paul. k., v druhé kapli vpř. od vchodu, je malíř Giacomo del Pò (1654-1726)^{b)}

2/ heindlovský regiment čili pluk generála Heindla, který jako součást cis. vojska ležel v *Neapoli*, měl na 16 nových praporcích (1711) po jedné straně namalovanou P. Marii, po druhé straně SJN

1/ a) R č. dopis jistého č. pána zasláný jeho příteli do Prahy 1711 ← L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 182 – PODLAHA 1895a – HREBIKOVÁ 2016, 32 (Štěpán Vilém Kinský byl v Neapoli jistě ještě 1713) – b) L CELANO 1725, 99 – pozn.: k. sv. Ludvíka byl v 1. pol. 19. st. nahrazen vot. bazilikou sv. Františka z Pauly a obraz z pův. k. se nedochoval (L PICONE 1957, 316); 2/ R č. dopis jistého č. pána zasláný jeho příteli do Prahy 1711 ← L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 183

Palermo, hl. město Sicílie, sídlo arcib. (Sicilia)

1/ na prostranství u moře před král. hradem čili pevností zv. *Castello a Mare* mram. socha (stojící kanov. nakloněný ke křížovému držení zpr. doleva a podložený palmou), vztyčena a slavnostně požehnána 2. II. 1722 (→ C.1, Palermo 1/), zřiz. míst. „kastelán“, tj. velitel pevnosti v habsburských službách, p. Ottokar z rakouského hr. rodu Starhemberg, jenž t. pomník (na své náklady) vztyčil svému patronovi, jak hlásal náp. na mram. desce na hran. podst., na němž se nacházely ještě 2 znaky, rovněž provedené v mramoru (podst. spočíval na stupních čtvercového půdorysu) – podobu svatoján. pomníku navrhl dominikán Tommaso Maria Napoli, architekt, inženýr a matematik

2/ v boč. prostoru kostela sv. Jakuba (*S. Giacomo dei Militari*), stojícího v rámci malého paláce ve vojenském areálu *di San Giacomo degli Spagnoli*, položil 11. IX. 1727 gener. vikář Filippo Sidoti zákl. kámen ke kapli – učinil tak v přítomnosti generála Georga Oliviera Wallise a dalších n. poručíků – do zákl. kamene byla vložena schránka s relikviemi, mincemi a pam. zápisem, v němž stojí, že kapli pod titulem „sv. Jana Nepomuckého muč.“ staví zbožnost *Německého národa*, aby si vyprosila ochranu, a to v době, kdy byl papežem Benedikt XIII., vládl císař Karel VI., jako král španělský a sicilský toho jména III., a v Sicilském král. jako gener. guvernér (vlastně místokrál) působil (Francisco) Joaquín Fernández de Portocarrero y Mendoza (ve fun. 1722-28) a hl. velitelem vojska byl výše zmíněný hr. Wallis (v *Čechách* vlastnil *Kolešovice*)

1/ E (pod sochou) *Divo Joanni Nepomuceno / tutelari suo / Octocarus comes de Starhemberg erexit / M. D. CC. XXII – H* (na podst. v mramoru) 2 znaky – L PALERMO 1816, 329-330 – DI MARZO 1871, pag. XV, 49-50 – BOROVÝ 1878, 272 – CABIBBO 2016, 128-129 – I it.wikipedia.org (*Tommaso Maria Napoli*) – pozn.: po událostech z 1860 socha přem. do k. *Santa Maria degli Angeli*, řečeného *la „Gancia“*, nyní se nachází ve zruš. k. *San Giacomo dei Militari* v býv. kapli; 2/ E (pam. zápis vložený do schránky v zákl. kameni ke kapli) *A. M. D. G. / eius Immaculatae Matris Mariae honorem. / Gubernante ecclesiam sanctam Dei Benedicto XIII; / imperante augustissimo Carolo VI Hisapniarum / et Siciliae rege III; / haec petra fundamentalis, / supra quam cellum hoc, sub titulo / s. Joannis Nepomuceni m., / ad votivum sibi impetrandum patrocinium / pietas Nationis Germanae erexerat; / excell.mo domino fr. D. Joachimo Fernandez Portocarrero, comite*

*Palmae, marchione Montis Clari et Almenarae, et sacrae Hierosolymitanae Religionis balivio, Hispaniae magnate, intimo a consiliis status Caesareae ac Catholicae Maiestatis, et eiusdem imperialis equitatus summo praefecto, prorege, locotenente ac generali duce huius Siciliae regni; / assistente / ill.mo et excell.mo domino Georgio Oliverio, comite de Wallis, barone in Corrickmain, domino haereditario in Kunhendorff Blomnidae, Wallis-Furth et Koleschowidae, Sacrae Caesareae Catholicae Maiestatis Caroli VI cubiculario, supremi aulici bellicii consilii consiliario, generali tormentorum praefecto, unius legionis pedestris tribuno, et totius regni Siciliae exercitus commandante generali; / posita / ab ill.mo et rev.mo domino U. J. D. Philippo Sidoti, metropol. panormitanae ecclesiae canonico etc., ac ill.mi et rev.mi D. fr. D. Josephi Gasch, archiepiscopi, in spiritalibus vicario generali; / benedicta fuit / an. Incarnationis Domini M. DCC. XXVII / die XI mensis septembris. – L DI MARZO 1871, pag. XV, 86 (dat. 1722), 125-126 (dat. 11. IX. 1727), 202 (11. V. 1733) – CABIBBO 2016, 129-130 (11. IX. 1727), 131 (11. V. 1733) – I it.wikipedia.org (*Chiesa di San Giacomo dei Militari*) (dat. 1727) – pozn.: svatoján. kaple byla dok. do 1733, kdy v ní 11. V. byla na oltáři osazena a požehnána socha*

Pavia, město, sídlo bis. (Lombardia)

na měst. mostě přes ř. *Ticino* umělecká socha, vůbec první ve městě, vztyčená 16. V. 1722 pravděpodobně na rozkaz guvernéra města, protože „byla doprovázena ze zámku až na aktuální místo velkou skupinou německých důstojníků jízdy i pěchoty; před sochou byli otcové [tj. kněží] ze Santa Maria in Pertica, němečtí kaplani, všichni se svícemi, a veliké shromáždění lidu. Po celém městě se konala oslava.“

L BERGHAEUER 1761, 135 – TOSCANI 1883, 8 (cit. text) – LASFARGUES 1965, 261

Ramponio, obec 1928 sloučena s obcí Verna, 2017 s obcí Alta Valle Intelvi (Lombardia)

Domenico Antonio Rappa publikoval 1719 v *Praze* it. nepom. modlitební knížku a věnoval ji Františku Josefu Czerninovi z Chudenic, prvnímu vladaři domu hradeckého a chudenického a nejvyššímu číšníkovi Č. král. (obojí od 25. IV. 1716), jehož rodu již několik let sloužil – v předmluvě ke jmenovanému šlechtici Rappa o SJN sděluje: „Pohnut tedy zřetelnými milostmi, které Nejvyšší štědře udílí skrze tak velikého světce, a s touhou šířit stále více jeho slávu v Itálii, mám v úmyslu postavit k jeho cti kostel v Milánském státě na území Ramponio Vallintellovi v diecézi Como. Již se mi zdá, že Svrchovaný skrze svou božskou milost a pomoc mi svým nebeským ohněm zapaluje mé srdce, aby mě povzbudil k podniku, k jehož cíli mě jeho všemohoucí ruka dokáže dovést. Ovšem s jak velkou slávou by se mi to zdařilo, kdyby se Vaše nejosvěcenější panstvo nad tím ujalo ochrany. Má otcina by se proslavila dvojitým způsobem. Mohla by se chlubit, že má uvnitř svých domácích zdí zbudovaný chrám proti hanbě a chráněný

osobou tak významnou, jejíž pouhé slavné jméno by stačilo k potlačení vši závisti zlovlníků. Neodmítejte tudíž, Vaše nejosvícenější panstvo, přijmout tuto mou nabídku a ujměte se ochrany uctívání světce, který nade všechny více proslavuje Prahu, jež mezi své největší přednosti připisuje, že má Vaši nejvznešenější rodinu [doslova dům] za dceru.“ – před tit. listem cit. knížky se nachází grafika SJN jako prostovlasého kanov. klečícího na oblaku a pokorně úklonou uctívajícího krucifix, jež drží oběma rukama těsně před svou tváří (v pr. části kompozice) – krucifix září doširoka mohutnou paprscitou svatozáří, která do sebe pojímá i světce – kolem svatozáře oblaka a okřídlené and. hlavičky, v pr. hor. rohu v dále naznačen Bůh Otec – oblak se světlem podpírá zespod andílek, další andílek u krucifixu činí gesto mlčení, vl. za světlem anděl s muč. palmou – dole výjev Svržení z m., přičemž na hladině řeky pod padajícím světlem je kruh 5 hv. – doprovodný náp. oznamuje, že jde o pravou podobiznu, která se uctívá v jednom malém k. na území *Ramponia* – je tedy jisté, že již 1719 takový obraz Oslavení v *Ramponiu* existoval, a dá se předpokládat, že jej dal namalovat výše uvedený míst. rodák Domenico Antonio Rappa jako první krok k zamýšlenému zbudování kostela – Rappa dal skutečně 1724 ve svém rodišti postavit oratoř (modlitebnu, kapli, malý kostel, s centrálním prostorem a s prostory boč. kaplí, sakristie a další místnosti), skrze rodinu Bolla di Laino, s níž vstoupil v příbuzenské vztahy – v t. svatyni se na oltáři nachází obraz obdobné kompozice, jak jej předkládá popsaná rytina (uctívání krucifix je rozměrnější, andělé kolem SJ jsou pojeti a rozmístění odlišně, jeden z nich kromě gesta mlčení v druhé ruce nese bíret, v pr. hor. části se namísto Boha Otce nachází Matka Boží, spodní scéna Svržení z m. je také rozdílná, ač nasměrování m. zůstává stejné) – t. malba bývá připisována Carlu Innocenzi Carlonemu – snad nahradila pův. obraz

└ RAPPA 1719 (nepag.) ← G výše popsaná grafika, označená dole kart. s náp. *Vera Effigie S. Giovanni / Nepomuceni, che si venera in una / piccola Chiesa Situata nel territo- / rio di Ramponio.* – u kart. sign. *Birckart sc: W. R. del.* – aut. rytec Antonín Birkhardt, snad podle kresby Václav Vavřince Reinera – └ LAZZATI 2020, 8-10 – └ it.wikipedia.org (*Ramponio*)

Romentino (Piemonte)

téměř na hranicích území obce při král. („mincovní“) c. z *Novary* u ř. *Ticino*, v místě zv. „stráž“ (poblíž dnešní *Ca' Bianca*) v lese markýze Mandelliho, kde dočasně sídlili vojenští předáci dohlížející na bezpečnost t. důležité komunikace, byla 1726 postav. kam. socha (stojící kanov. jemně skloněný nad kov. křížem držným zl. dopr.) na ochranu cestujících, kteří zde překonávali mohutný říční tok oddělující Piemont od Lombardie – 8. VIII. t. r. tuto svatoján. památku poželhal romentinský duch. správce Giuseppe Lanfranco Giuliani

└ BALDI 1984, 52, 88-92 – pozn.: socha byla 14. X. 1787 přen. do *Romentina*, kde 1809 postav. na nám.

Rovereto, lid. Roveredo, město (Trentino-Alto Adige)

na mostě či u mostu (nep. přes *Leno*, n. *Leimbach*, přítok řeky *Adige*) mram. socha, posv. 16. V. 1727 └ *Wien. Diarium*, 4. VI. 1727, č. 45.

Trento, n. Trient, č. Trident, město, sídlo arcib. (Trentino-Alto Adige)

v jez. areálu, snad v prostorách přilehlých k jez. k. sv. Františka Xav. (1708-11) kůr neboli chór s oltářem, dol. 1711

└ *Saeculum Marianum* 1727, 55-56

Trieste, n. Triest, č. Terst, přístavní město, sídlo bis., kdysi součást Habsburské monarchie (Friuli-Venezia Giulia)

v kapuc. k. (zruš. 1785) oltář, 1726

└ CAMERONI (ed.) 1863, 151

Itálie a Vatikán

Roma, č. Řím, sídlo papeže, do 1870 hl. město papežského státu, 1871 hl. město sjednocené Itálie – část města od 1929 tvoří stát Vatikán

1/ Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz, velký ctitel SJN jakožto patrona svého rodu, se na kavalírské cestě Evropou 1701-02 pozdržel na 18 měsíců v *Římě*, kde dal jednak vytvořit pam. medaili upomínající na postavení sochy na *Pražském mostě* jeho otcem 1683 (→ A.7, II. 3/), jednak dal namalovat 3 lokty vys. obraz na plátně a zavěsit do dostatečné výšky poblíž ol. sv. Václava ve vatikánském hl. kostele sv. Petra – na t. obraz se nacházel náp. *Sanctus Joannes Nepomucenus*, předzvěst budoucí kanonizace – jmenovaný šlechtic při 1. beatifikačním procesu vyjádřil přesvědčení, že se ona nepom. malba ve vatikánském velechrámu nalézá doposud (1717)

2/ morav. piarista Bernard od sv. Filipa Neri (narozen jako Matěj Peldřimovský, nesl pak jméno Bernard Bartlicius) působil od 1700 jako asistent generála řádu v *Římě* a po návratu na Moravu 1706 se stal provinciálem Německé (a Uherské) řádové provincie – po vzoru svých předchůdců sídlil v *Mikulově*, odkud 1707 poslal generálovi piaristů do *Říma* obraz (→ A.1, Mikulov II. 7/)

3/ 1722 dol., že se v *Římě* nacházejí postavy neb obrazy

4/ praž. svatovít. kanovník Jan Ludvík Josef Steyer v *Římě* jménem praž. kolegů přispíval k dovedení beatifikačního procesu k vytouženému cíli – jako velký ctitel se rozhodl (již jako arcijáhen svatovít. kapituly) odkázat jistou finanční částku na zřízení kaple v říms. k. sv. Izidora (*Sant'Isidoro a Capo le Case*) při klášteře hybernů (irských františkánů) – záležitost několik let po Steyerově smrti († 5. VI. 1722) na žádost praž. metr. kapituly v *Římě* projednala kongregace posvátných obřadů a zřízení

zamýšlené kaple 15. II. 1727 písemně povolila – dosud se v t. k. nachází oltář s obrazem, který je inspirován malířským projevem Carla Maratty († 1713) a snad byl vytvořen malířem Francescem Trevisanem

5/ k. *Santa Maria dell'Anima* aneb římský k. *Německého národa*, stojící od 1518 pod zvláštní ochranou Sv. říše řím. a císaře, centrum německé národní a politické scény v *Římě*, působiště prestižního n. bratrstva a přilehlého hospice pro poutníky z Německa, Čech, Chorvatska, Furlánska, *Gorice a Terstu*, byl od 1722 oficiálním dějištěm oslav – dá se předpokládat, že v souvislosti s pap. pov. t. slavností (25. IV. 1722, → C.1, Roma 2/), ne-li ještě dříve, byl chrám *dell'Anima* vyzdob. podobiznou, jejíž existenci, případně existenci vot. darů v t. k. lze vytušit z knihy řím. barnabity Galveze de Valenzuela, sepsané 1728 a vydané 1729

6/ praž. malostranský patricij Jan Filip Josef Schutzbreth z Schutzwertu v l. oslavné řeči pronesené v praž. katedrále při výroční slavnosti 18. V. 1727 mj. řekl: „A hle, doneseni až do hlavního města světa, sídla nejvyššího velekněze, pozorně pohleďte na bělavé vody apeninské řeky a vizte skvělý kolos na Andělském mostě věnovaný andělovi pověsti, Nepomuckému [...]“ – z dalších zdrojů se nedaří zjistit, zda skutečně na *Ponte Sant'Angelo* v *Římě* stála ve 20. l. 18. st. socha

7/ z vyúčtování římské fáze kanonizačního procesu vyplývá, kolik obrazů bylo vytvořeno pro propagaci BJN, ať už v souvislosti s jednáním o jeho svatořečení, nebo ve vztahu k samotné kanonizační slavnosti v *Lateránské bazilice* a k období krátce po ní – o některých z t. děl je sděleno, komu jsou určena, téměř u všech položek se jmenuje malíř, který za daný kus (kusy) dostal zaplacen, vesměs s datem platby – odhlédneme-li od maleb určených přímo pro kanonizační slavnost, jedná se o 79 obrazů (ne vždy je specifikováno, že šlo o obraz SJN, z kontextu však vyplývá, že jiná témata na obrazech znázorněna nebyla) – v dalším oddílu vyúčtování jsou zaznamenány výdaje za rámy k t. obrazům

následuje seznam zmíněných maleb, v němž jsou uvedeni malíři, jejich díla (s rozměry v it. pídích, kdy 1 píď odpovídá cca 25-26 cm), data a výše plateb (ve scudech), případně pro koho byly obrazy určeny:

Ignaz Stern (1679-1748)

- originál obrazu (7 vys., 5 šir.), 6. V. 1727, 50, kard. Álvaro Cienfuegos, relátor kauzy
- obraz, 11. VII. 1727, 10, Mons. Cavalchini
- obraz, 19. VII. 1727, 10, auditor Aquila
- obraz, 6. XI. 1727, 8
- nový obraz (4), 12. II. 1728, 7
- 6 kopii (4), 20. V. 1728, 24
- originál obrazu (7 vys., 5 šir.), 4. VII. 1728, 35
- kopie (7), 25. XI. 1728, 12

- přemalování 9 vel. obrazů (7), 10. VI. 1729, 27 (tyto obrazy nejsou do celkového počtu započítány)
- 3 nové velké obrazy, 3 menší obrazy (4), VI. 1729, 51

Giacomo Zoboli (1681-1767)

- originál obrazu (7), 9. I. 1729, 100, kard. Michael Fridrich z Althannu, relátor kauzy

- 12 kopií, 13. V. 1729, 156

Francesco Trevisani (1656-1746)

- obraz (7), 14. III. 1729, 200, papež Benedikt XIII. (za plátno zvlášť vybrané pro t. malbu zaplacen 1 scudo 5 paolů)

Francesco Marchitelli

- 6 kopii (4), 18. VII. 1728, 24

Filippo Mondelli († 1754)

- 6 kopií (4), 20. VII. 1728, 24

- 1 kopie (7), 24. I. 1728, 10

- 11 kopií (7), 13. V. 1729, 110

Lorenzo Giuliani

- 6 kopií (4), 5. X. 1728, 24

- 2 kopie (7), 19. IV. 1729, 20

Ambrosio Mainardi

- 6 kopií (4), 21. X. 1728, 24

Jakob Jennewein

- 1 kopie (4), 5. I. 1729, 4

Carlo Patacchia

- 3 kopie (4), 3. II. 1729, 12

malíř neuveden

- obraz (4), 29. II. 1728, 7

- obraz, 26. III. 1728, 7

- 1 kopie (4), 28. V. 1728, 4

za poslední vel. obraz (7 pídí) v pozlac. rámu, na který se pozapomnělo, dostal pan (Giovanni) Franchellucci (patron kauz) 19 scudů a 1 paol dne 11. VI. 1729 – malba byla určena kardinálu Lambertinimu, tolik angažovanému v procesech

8/ dekorace kanonizační slavnosti 19. III. 1729 sestávala ze vznosné efemerní architektury před průčelím *Lateránské baziliky* a z nesmírně bohaté vnitřní výzdoby tohoto chrámu, jejíž součástí bylo 15 výjevů ze života, mučednické smrti, posmrtné úcty a zázraků SJN – podrobnosti k autorům výzdoby, cenám za zakoupené materiály a vynaloženou práci, k paramentům a liturgickému náčiní (včetně nového kalicha) se lze dočíst v několika člancích (L POLC 1979, VON HERZOGENBERG 1993, SRŠEŇ 1993 a MANFREDI 2001), nesmírně podrobně pak ve vyúčtování římské části kanonizačního procesu (R Berechnung 1725-1729) – ohledně efemerního průčelí baziliky třeba uvést, že za jeho zhotovení dostal zaplacen Francesco Ferrari (700 scudů), malířskou výzdobu této architektury vytvořili Odoardo Vicinelli a Antonio Bicchierai (napodobovali sochy) a návrh celkové kompozice tohoto díla poskytl architekt Ferdinand Reyff, který se řadu let předtím zúčastnil jakožto jeden z architektů umělecké soutěže, která měla posuzovat návrhy na tvorbu nového průčelí zmíněné baziliky – podrobný popis sledované efemerní architektury

→ B.4, 170a – za 15 velkých medailonů (tj. obrazů) zdobících vnitřek chrámu dostal Filippo Evangelisti (1680-1761) zaplacen 566 scudů, je však nasnadě, že nemohl všechny tyto malby vytvořit sám (vznikly během dvou měsíců roku 1729) – Lubomír Sršeň soudí (1993, pag. 43), že spolu s ním malby vytvářel Marco Benefial (1684-1764) – na 14 z nich byl vespod napsán vysvětlující text (zde citován dle *Breve ragguaglio* 1729, 8): I. *A Grandævis Parentibus B. V. ope suscipitur, flamma supra domum collucente.* – II. *A Confessionibus Joannæ Imperatricis eligitur.* – III. *Ut auditas Confessiones aperiat, promissis, & minis a Venceslao tentatur.* – IV. *Instantem sibi mortem, malâquè Bohemiæ impendentia prædicat.* – V. *Ad labefactandum silentii propositum in equuleo ustulatur.* – VI. *Ob Confessionis arcanum constanter celatum in flumen deijcitur.* – VII. *Joannis Corpus aquis demersum, luce superfunditur; alibi occultatum odore detegitur.* – VIII. *Pestem undique sevientem Nepomuceno deprecatur.* – IX. *Puellam sexennem è frumentariæ molæ rotis servat incolumem.* – X. *Aridum Puellæ Brachium, & paralyti dissolutum sanitati restituit.* – XI. *Joannis Sepulchro manus offerentes pœnas luunt.* – XII. *Lingua post annum CCCXXXII. Refossa, incorrupta deprehenditur.* – XIII. *Joannis Lingua a Judicibus Apostolicis recognita, inter eorum manus intumescit, et rubet.* – XIV. *Præsentem Joannis opem sentiunt universi, præcipuè qui fama periclitantur.* – co se týče zmíněného kalicha, zhotoveného pro kanonizační bohoslužbu zlatníkem Filippem Toffaním za 204 scudů, stojí za zmínku, že byl zdoben 6 medailony sv. osob, totiž P. Marie, JN, Dominika, Alberta Velikého, Filipa Neri a Antonína Paduánského – volba těchto postav zohledňovala osobnost papeže Benedikta XIII., který byl dominikánem (proto přítomnost dvou dominikánských světců) a kanonizoval Filipa Neri – do výzdoby kanonizační slavnosti náležela také trojí rozměrná oboustranná korouhev (standarta) s výjev Mučednictví (svržení z mostu) a Oslavení (apoteózy) – za jeden originál a dvě kopie tohoto díla dostal malíř Odoardo Vicinelli 370 scudů

9/ 1729, zřejmě v červnu, bylo promotoru víry, Mons. Cavalchinimu, v *Římě* předáno se souhlasem ctihodné kapituly (pražské metropolitní nebo lateránské) 2000 scudů, aby byl brzy uskutečněn záměr papeže Benedikta XIII. dovést již započatou stavbu kaple při *Lateránské bazilice* do nejlepšího stavu^{a)} – papež také ze zbožnosti nařídil v *Lateránské bazilice* (určitě v právě zmíněné kapli) postavit oltář a namalovat pro něj obraz^{b)} – výsledná ol. malba (asi z období 1730-32) byla dílem malíře Sebastiana Concy (1680-1764), jak dokazuje praž. univ. teze z 1733 (repetovaná 1735), představující t. obraz s nadpisem *IMAGO S. IOANNIS NEPOMUCENI juxta exemplar, quod in Sacello SS. Lateranensis Ecclesiæ, S. Martyris honoribus recens exstructo* a doprovodnými

informacemi o aut. obrazu (*Equus Sebastianus Conca Academiæ AA. LL. in Alma Urbe Princeps pinx.*) a grafiky (*Gottlieb Heiſs Sculps et excud. Aug. Vindel.*), která byla vytvořena s cíl. privilegiem (*Cum Privil. Sac. Cæs. Cathol. Maj.*)^{c)} – dochovala se také perokresba t. ol. obrazu, dílo praž. svatovít. kanov. Jana Rudolfa Sporcka^{b)}, která je však oproti uvedeným univ. tezím zrcadlově obrácená – Sporck se jistě přidržel skutečného stranové nasměrování t. ol. malby, jelikož se jeho perokresba shoduje se stranovou orientací dosud existujícího Concova bozzetta k laterán. ol. malbě, vystaveného v řím. *Galleria Borghese*^{d)} – Šerých upozornil na existenci grafiky Michaela Heinricha Rentze snad již z časných 30. l. 18. st., která byla vytvořena „podle římského vzoru“ a v doprovodných chronogramech nese dat. 1729, kdy nejspíš onen vzor vznikl, jak se zdá nasvědčovat třetí ze zmíněných chronogramů: *à BeneDICTo XIII. In LateranI ara flrMatVs, et stabILLItVs*, [SJV] „Benediktem XIII. na oltáři v Lateránu potvrzen a upevněn“^{e)} – tato slova by mohla znamenat jak samotný akt kanonizace, tak vystavení t. konkrétního obrazu na konkrétní oltář v *Lateránu* z rozhodnutí papeže Benedikta XIII. – po zvážení všech okolností dospíváme k názoru, že Rentz zachytil jeden výjev z výše zmíněného souboru 15 maleb, které byly použity pro výzdobu *Lateránské baziliky* při kanonizační slavnosti (→ 7/) – 14 z těchto mal. „medailonů“ bylo se souhlasem praž. metr. kapituly 21. V. 1729 zakoupeno od lateránské dómské kapituly – následně byly t. obrazy převezeny do *Prahy* a použity v praž. katedrále k osmidenním kanonizačním oslavám v X. 1729^{f)} – je téměř jisté, že jediná malba z pův. nepom. kanonizačního cyklu, která v *Římě* zůstala, byla z rozhodnutí papeže určena za ol. obraz pro zamýšlenou kapli, kterou dal též pontifik budovat při *Lateránské bazilice* záhy po světcově kanonizaci – malbu pak, snad kvůli její nepřilíh vysoké kvalitě, nahradil někdy do 1733 nový, již zmíněný ol. obraz od daleko nadanějšího řím. malíře Sebastiana Concy – Rentz na své rytině zachytil SJN, jak se v oblacích koří Madoně a pozvedá k ní svůj neporušený jazyk (t. výjev je i ve vrcholu dobové rytiny ilustrující řím. kanonizační slavnost), přičemž v dol. části kompozice je zobrazena Zpověď královny a osudný m. – Sebastiano Conca představil odlišnou kompozici, kde sice zůstává motiv Nepomukovy úcty k Matce Boží s dítětem, mizí však motiv jazyka a zpovědi, nahrazený výrokem z Písma (vepsaným na desku drženu andílkem) a mlčenlivou gestikulací doprovodného anděla-eféba – že Rentz skutečně zachytil původní obraz na oltáři v kapli v *Lateránské bazilice* potvrzuje sdělení v závěrečné kapitole *Dodatku* k Balbínově Životu, vydanému v *Augsburgu* ještě v kanonizačním r. 1729 (!): „A ten [tj. papež Benedikt XIII.] nakonec, aby dosvědčil svou úctu

vůči tomuto svatému prvomučedníkovi pokání Janovi, v té samé lateránské a oběma Janům, Křtiteli a Apoštolovi zasvěcené bazilice vybudoval tomuto třetímu Janovi novou a významnou kapli, ve středu jejíhož oltáře je slavným štětcem představen sv. Nepomuk, jak na kolenou věnuje svůj nejposvátnější jazyk božskému dítěti sedícímu na matčině klíně.“⁶⁸) – vydavatel právě cit. knihy, augsburský mědirytec Johann Andreas Pfeffel, zachytil popsany obraz oltáře v kapli v Lateránské bazilice na posledním (33.) výjevu z cyklu rytin, jimiž t. knihu ilustroval – máme tudíž k dispozici ještě jeden dobový výtvarný doklad, jak onen pův. obraz v Lateránské bazilice vypadal (→ B.4, 144gg)

10/ před vstupem do křížové chodby při Lateránské bazilice se dochovala mram. pamětní deska z 1729, na níž míst. kanov. Giuseppe šlechtic Vitelleschi vyjmenoval zásluhy papeže Benedikta XIII. o t. velechrám a na čestném místě nápisu připomněl, že zde t. pontifik uvedl SJN do počtu svatých, což podpořilo obnovu a zvelebení t. chrámu – **pozn.:** skutečně se papež Benedikt XIII. přičinil, aby kanonizace přinesla Lateránské bazilice zisk (např. už jen obvyklá taxa, která bývala placena za kanonizace Svatopetrské bazilice, byla z Benediktovy vůle věnována Bazilice Lateránské) – skoro se zdá, že se Benedikt XIII. rozhodl kanonizační slavnost uskutečnit v Lateránské bazilice především proto, aby přispěl k dlouho plánované obnově t. velechrámu

11/ kardinál Michael Fridrich říš. hr. Althann pojal 1721 úmysl vyzdvihnout na některém ří. mostě sochu z vděčnosti za záchranu svého synovce Michaela Karla říš. hr. Althanna při pádu z balkónu či pódia při večerní slavnosti konané před ří. palácem Colonna 10. VIII. t. r. – panovalo přesvědčení, že jeho synovce zachránil SJN (→ D.1, 886) – svůj úmysl kardinál zaplnil skutkem až po kanonizaci, ke které sám přispěl: na již. zakončení proslaveného Milvijského m. přes ř. Tiberu u Říma dal vztyčit monumentální mram. sochu, dílo Agostina Cornacchiniho, které 26. VI. 1731 slavnostně požehnal kardinál Alvaro Cienfuegos, další člen purpurového kolegia činný v kanonizačním procesu

1/ R I. zápis v 1. beatifikačním procesu, výslech Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz, 24. IV. 1717 (NA, (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^r, prokurátorův čl. 73) (obraz) – L BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (úvodní dedikace) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C^v; 2/ R dopis generála piaristů provinciálovi Německé provincie, 23. XI. 1707 ← L NEUMAN 1933, 131, 132 (pozn. 15); 3/ L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 183; 4/ R I. schválení žádosti praž. metr. kapituly, vydané ří. kongregací posvátných obřadů 15. II. 1727, podepsán prefekt kongregace, kard. Coscia, a sekretář H. M. Teeleschi ← L BERGHAUER 1761, 138-139 – I www.akg-images.co.uk/CS.aspx?VP3=SearchResult &ITEMID=2UMDHUP4DWQ9&LANGSWI=1&LANG=German (Trevisaniho obraz v S. Isidoro

v Římě); 5/ L GALVEZ DE VALENZUELA 1729a, 67 – TÝŽ 1729b, 73 – TÝŽ 1729c, 72; 6/ L SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727 – TÝŽ 1739; 7/ R *Berechnung* 1725-1729, s. p. – L VON HERZOGENBERG 1993, 36, 37; 9/ a) R *Berechnung* 1725-29, s. p. – b) jak vyplývá s doprovodného popisu perokresby, již pražský svatovit. kanov. Jan Rudolf Sporck zachytil podobu laterán. ol. obrazu: *QVADRO DI S. GIOVANNI NEPOMUCENO, MARTI. ESPOSTO NEL ALTARE DI S. GIOVANNI LATERANO FABRICATO E DIPINTO PER ORDINE DI N. S. PAPA BENEDETTO XIII. PER DIV. AL SANTO.* (perokresba je uložena v V. svazku Sporckových kreseb, fol. 77^r) – c) oba grafické listy univ. tezi jsou uloženy v NKČR, sign. Th.382 (teze z 1733) a Th. 360 (teze z 1735) – d) olej na plátně, 97 × 62 cm, i. č. 560 → I it.wikipedia.org (*Catalogo dei dipinti della Galleria Borghese*) – e) L ŠERÝCH 2007, 361, 477 (část VII, č. 24) – f) L SRŠEŇ 1993, 40, 42-43 – g) L BALBÍN, *Supplementum* 1729, 75 (+ rytina č. 33) – **pozn.:** kaple byla před pol. 19. st. nahrazena novou kap. rodu Torlonia, zasvěcenou Snímání z kříže – bratři Marino, Carlo a Alessandro Torlonia tehdy dali na památku pův. patrocinia namalovat obraz Shoení z m. (aut. malíř Giovanni Piancastelli), který visí doposud v boč. kap. sv. Františka (L KOUDELKOVÁ 2000, 24); 10/ E (na pam. desce) *BENEDICTO XIII / ORDINIS PRÆDICATORVM / PONT. OPT. MAX. / QVOD CONSTANTINIANAM BASILICAM / ROMANO CELEBRATO CONCILIO / DEDICATIONE SOLEMNI RITV PERACTA / SACRAMENTIS PVBLICE ADMINISTRATA / HABITIS EX SVGGESTV CONCIONIBVS / ALTARIBVS NONNVLLIS ERECTIS / OMNIBVS AC SINGVLIS CONSECRATIS / CONFIRMATIS ATQVE AVCTIS INDVLGENTYS / DIVO IOANNE NEPOMVCENO / IN SANCTORVM NVMERVM RELATO / INGENTI PECVNIA SVMMA / IN VSVM TEMPLI EROGATA / TECTIS COLLABENTIBVS RESTAVRATIS / PRETIOSISSIMIS VESTIBVS / REDDITIBVS AMPLISSIMIS / SACRARIO ATTRIBVTIS AVT REDINTEGRATIS / RENOVATIS AC FIRMATIS CONSTITVTIONIBVS / HIS ÆDIBVS FREQVENTER INHABITATIS / PRISTINÆ MAIESTATI AC PIETATI / PATRIARCHIO RESTITVTO / ORNAVERIT DITAVERIT AMPLIFICAVERIT / GLORIA DIVITYS SANCTITATE / IOSEPH DE NOBILIBVS VITELLESCHVS / EIVSDEM BASILICÆ CANONICVS / HOSPITI BENEFICENTISSIMO / MEMORIÆ NVNQVAM INTERITVRÆ / MONVMENTVM POSVIT / NOVA MVNIFICENTIAE TESTIMONIA / PRINCIPI DIV SVPERSTITI POSITVRVS / ANNO DOMINI MDCCXXIX – L KOUDELKOVÁ 2000, 24; 11/ G Piranesiho rytina Milvijského m. se sochou, 1756 – L KULTZEN 1979, 121 (+ obr. na pag. 118) – VOLK 1993, 71-72 (+ obr. 4)*

Lucembursko

Lëtzebuerg, n. Luxemburg, fr. Luxembourg, č. Lucemburk, hl. město Lucemburského velkovévodství, 1714-94 součást Rakouského

Nizozemí a důležitá pevnost, od 1870 sídlo bisk., 1988 arcib.

v době nizozemského místodržitele prince Evžena Savojského (ve fun. 1716-24) císař Karel VI. 1716 svěřil vládu ve městě *Lucemburku* polnímu maršálovi Johannu Franzi van Bronckhorst, hr. de Gronsfeld – po jeho smrti († 8. IV. 1719) pozůstala vdova Maria Anna von Toerring-Jettenbach ještě t. r. 1719 založila při měst. k. sv. Mikuláše boč. kapli s oltářem, přistavěnou k lv. straně chrámu

└ LASFARGUES 1965, 241 – REINERT 1997, 12, 15-16 – pozn.: k. byl 1777-79 zboř.

Maďarsko

Obecně:

Uhry, hist. království, součást habsburské říše (nyní Maďarsko a Slovensko)

1/ kardinál (od 1706), arcibiskup ostřihomský, a tudíž primas uherský (od 1707), zároveň též biskup rábský (od 1696) Christian August von Sachsen-Zeitz v dopise ohledně dotazníkové akce, kterou měl v úmyslu zavést v apoš. uher. království, 1715 sděluje, že se v mnoha kostelích v Uhrách spatřuje socha, jako je tomu u jiných svatých

2/ Ferdinand Leopold Dubský svob. p. z Třebomyšlic, velkopřevor malt. řádu sv. Jana Jeruzalémského v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, v Rakousku, Štýrsku, Korutanech, Tyrolích a v Polsku, č. král. místodržící, v 1. beatifikačním procesu 29. I. 1716 vypověděl (na otázku 48 v čl. 14), že viděl památky na posvátných místech a v kostelích, „jako v Uhrách stojí sotva jeden katolický kostel, v němž by nebyla socha nebo obraz tohoto světce [JN]“ – ještě předtím sdělil (na otázku 4 v čl. 1), že veř. pověst „je rozhlášena nejenom v Čechách, ale také po celém království Uherském, Chorvatském a Dalmatském, a je tam vidět sochy vztyčené ke cti tohoto světce“

1/ R l. dopis kardinála de Saxonia (= von Sachsen), „in Monasterio Tallensi“ (tj. nejspíš v klášteře pavlínů v Marianke u Bratislavy) 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 78); 2/ R l. výpověď Ferdinanda Leopolda Dubského bar. z Třebomyšlic v 1. beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 68^r, čl. 1, otázka 4, fol. 69^v, čl. 14, otázka 48) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 166 (první *Summarium*, č. 30, § 20, 21, čl. 14, otázka 48)

Jednotlivá místa:

Budapest, č. Budapešť, hl. město (vzniklo 1873 sloučením samost. měst *Buda*, s 1849 příp. městem *Óbuda*, a Pest)

- I. pův. samost. král. město *Buda*, n. Ofen, č. *Budín*, na západním, pr. bř. *Dunaje* – po dobytí habsburským vojskem z osmanské nadvlády (1686) sem byly z Bratislavy přeneseny hl. uherské úřady

1/ v jez. a zároveň hl. měst. far. chrámu Naneb. P. Marie (od 19. st. zvaném *Matyášův k.*):

1a/ č. křížovník s červ. hv. Jan František Beckovský zde při své návštěvě 2. IX. 1700 našel sochu slušné vel., stojící na převysokém pilastru proti kaz.

1b/ zvon sv. Josefa a JN, zdobený reliéfy sv. Kříže, P. Marie, sv. Josefa a SJN, o váze 112 kg, znějící tónem Fis – ulit 1725 v době rektora zdejší jez. koleje a zároveň faráře (administrátora) Josefa Karnera, aut. zvonař Anton Zechenter v *Budíně*

2/ v kláš. k. karmelitánů (klášter zruš. 1786, budovy změněny ve dv. divadlo):

2a/ mal. obraz (anděl korunuje bl. mučedníka zeleným věncem a do rukou mu vkládá palmu)

2b/ další mal. obraz (☉5*)

2c/ na ol. P. Marie socha (☉)

2d/ více dalších podobizen t. způsobu

- vše dol. 1715

3/ předcházejícímu svatoján. obrazu 2a/, který byl v pozdější době patrně umístěn ve frant. k. sv. Maří Magd. (nebo snad ve výše zmíněném mar. chrámu), nejspíš odpovídá vot. ol. obraz, který podle dedikačního náp. dal „svému zvlášť úctyhodnému patronovi“ SJN 1694 namalovat „navždy oddaný světenec“ Anton Nikolaus Johann Hantschl – malba představuje upr. na nízkém soklu (s ded. náp.) stojícího kanov. hledícího do nebe (☉ jemně vyzářující zpoza hlavy), držícího v mírně pozdvihnuté pr. k sobě obrácený krucifix a ve spuštěné lv. rozvinutý list papíru s Aristotelovým citátem – na světce z nebe (z lv. hor. strany) sestupuje zář a z druhé (pr. hor.) strany nad světce slétá andělek (na obláčku) a drží pr. rukou věnec a v lv. nese palmu – za světcem dramatická nebesa a pod nimi klenoucí se most, z něhož (vl.) skupina zbrojnošů shazuje t. mučedníka přes zádku mostu do řeky, na jejíž hladině se nalézají 5 hv. rozmístěných do tvaru X – část mostu viditelná na pr. str. je ukončena most. branou, od které po m. směrem ke scéně Svržení kráčejí dva zbrojnoši

4/ na Trojičním nám. (Szentháromság tér) stojí monumentální kam. mor. sl. N. Trojice:

když ve městě 1691 zuřil mor, lid činil na popud představitelů města pokání a vznikl záměr (1692) vybudovat mor. sl. N. Trojice – realizaci pomníku uspíšila až další mor. hrozba (1699), zákl. kámen k němu byl položen 1700, pomník sám dohotoven 1706 a později doplněn o doprovodné sochy – na sklonku prvního desetiletí 18. st. se objevila další mor. epidemie, přičemž padlo rozhodnutí pův. nepřilíši rozměrný pilíř N. Trojice nahradit daleko velkolepějším sl. téhož zasvěcení – pův. pom. byl 1712 darován do *Újlak* (dnes v II. měst. obvodu *Budapešti*) – budínská měst. rada 1711 zadala realizaci památníku eisenstadtskému sochaři Philippu Ungleichovi, který si přizval ke spolupráci Antona Hörgerta (Hörgera, Hegera), rovněž z *Eisenstadtu*, jenž se v *Budíně* natrvalo usadil – daleko vznešenější sl. N. Trojice byl realizován

1712-13, přičemž jej zmínění sochaři vyzdobili (Ungleich vytvořil sochy svatých, Hörgert vyzdobu podst.) – hotový pomník byl vysvěcen 11. VI. 1713 a o rok později jej zachytil na rytině F. A. Dietell – jde o 14,4 m vysoký pilíř či sl. založený na několikastupňové šestib. základně, která přechází ve dvouetážový podst., rovněž šestib. – ten je v dol. etáži zdoben Hörgertovými díly, třemi reliéfy (král David se kaje, čímž se snaží odvrátit Boží trest v podobě moru – Boží zásah do morové rány – Postavení mor. pomníku vzájemnou spoluprací) a třemi erby v bohatých kart. (znak Uher, *Budína* a Habsburků – poslední erb později zničen a nahrazen náp. o restaurování sloupu) – druhá etáž podst. je užší a tvoří trojhran s široce zkosenými rohy, vyplněnými volut. křídly (vpř. a po stranách vz.), kolem dokola je zdoben Ungleichovými pracemi, tj. sochami světců a soškami andělků, na své hor. římse pak nad volutovými křídly nese další 3 sochy sv. postav – vpř. tak vzniká kompozice sv. Šebestiána (vl. dole), Immaculaty (upr. nahoře) a sv. Rocha (vpr. dole) – dalšími postavami (ve směru hodinových ručiček počínaje vl.) jsou: sv. Josef (dole), sv. František Xav. (nahore, zvolen za ochránce *Budína* během epidemie), sv. Augustin, sv. Kryštof (oba dole), sv. Jan Křt. (nahore) a SJN (dole, stojící kanov., ☼5*, se zkříženými rukama na hrudi, jimiž přidržuje krucifix) – současný stav nepom. sochy téměř přesně odpovídá Dietellově rytině z 1714 (včetně ☼5*) – na druhou etáž podstavce dosedá vysoký zužující se profilovaný pilíř či sl., trojhran s širokými zkosenými rohy, bohatě zdobený andělků na obláčcích, z nichž dva vpř. letí nad Immaculatou a drží nad její hlavou korunu – pilíř je vyvrcholen bohatě členěnou korint. hlavicí a sousoším N. Trojice trůnící (v linii nad P. Marií) v oblacích s and. stafáží – pův. byl pomník kol dokola obklopen četnými hran. pilířky, pospojovanými řetězy, na nichž byl četný doprovod vel. andělů (archandělů) a malých andělků (někteří drželi štíty s náp.) – uvnitř tohoto ohrazení spočívaly na hran. soklech 3 personifikace božských ctností (viz Dietellovu rytinu)

1a/ R l. dopis Jana Františka Beckovského, křiž. s červ. hv., 9. X. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě); **1b/ E** (na zvonu) *Antoni Zechenter goss mich in Ofen 1725. – Honoribus Sanctorum Josephi et Joannis Nepomuceni, Rectoris J. K. [tj. Josepho Karner] Anno Domini MDCCXXV. – L NÉMETHY 1876, 142; 2/ R nedat. l. zpr. karmelitánů Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r); **2, 4/ I** de.wikipedia.org (*Burgviertel (Budapest)*); **3/ E** (na listu rozvinutém v lv. světcově ruce) *In vita / Hominum / tacere, quae di, / cenda non / sunt, difficilli, / ,mum est. Arist. – (vpř. na podst. pod světcovou postavou) DJVO JOANNJ NEPOMVCENO / Sacerdoti illibato, Doctori eximio, Jurato CHRISTJ Secretario, / Martyri ob inviolatum**

*Confessionis Sigillum invicto, / Patrono sIbI speCIAlIter VeneranDo obtVLIIt perpetVo DeVotVs CLiens / AntonIVs NICOlaVs Ioannes HantsChL. – L NEMESNÉ KIS 2020, 22 – I https://commons.wiki media.org (Category: Museum objects related to Matthias Church (Budapest)) – pozn.: obraz je nyní vystaven v *Maďarské národní galerii*; **3/ L** BÁLINT 2000, 117; **4/ G** rytina pův. podoby sl. N. Trojice v Budině, 1714, aut. F. A. Dietell, uloženo v Budapešti Történeti Múzeum, Metszetgyűjtemény. Ltsz. 17832 (v oblacích po stranách a nad sl. drží andělci tři pásy s náp. *GLORIA PATRI* (nahore upr.), *GLORIA FILIO* (vl.) a *GLORIA SPIRITVI SANCTO* (vpr.)) – L VERESS 2018, 268-269 – I hu.wikipedia.org (*Szentháromság-szobor (Budapest)*) (*Hörger Antal*) – http://egykor.hu/budapest-ii--kerulet/ujlakiszentharomsag-szobor/2472*

- **II. Víziváros, n. Wasserstadt, č. Vodní město, budínská čtvrť pod Budínským hradem, zčásti na břehu *Dunaje*, náležející k I. a II. měst. obvodu**

- **II.a Území I. měst. obvodu**

1/ na dneš. nám. Batthyány tér na místě mar. kap. 1724 vztyčen sl. s vrcholovou s. Immaculaty a postranními sochami sv. Kateřiny Sienské a SJN – zřiz. měst. rada na základě zbožného odkazu vdovy Anny Weissové (250 forintů) a díky dalším finančním darům a výtěžkům sbírek – doprovodné nápisy na podst. pomníku stručně shrnují argumenty ve prospěch tvrzení, že P. Maria byla počata bez poskvrny dědičného hříchu – nápisy svědčí, že na realizaci pom. měli podíl františkáni z blízkého kláštera (náležel Boseňské řádové provincii)

2/ na průč. domu č. 3 na Korvínově nám. (Corvin tér), mezi okny prvního patra v segmentem ukončené nice kam. socha: na oblacích se 3 okřídlenými and. hlavami stojí kanov. kladoucí pr. ruku na hrud' a lv. rukou podpírající hor. část krucifixu, který zespoda světeci přidržuje andělek stojící po jeho pr. boku a prstíkem druhé ručky činí gesto mlčení – na protější str., u světcovy lv. nohy se vznáší na obláčku další okřídlená and. hlava – kompozice spočívá na nízkém konkávním čtyřb. postamentu, zdobeném vpř. volut. kartuší s chronostichem v elegickém distichu – v náp. se majitel domu obrací k „třikrát svatému“ JN s naléhavou prosbou, aby svou přízní ochránil celý dům – 1725

1/ E (na podst.) *Designant Angeli – Praefiguravit Scriptura – In rubro incombusto – Esther – Throno Salomonis – Arca Noe – et Nubecula Eliae. – Concluserunt Apostoli in vita B. Virg. – Tenent SS. Patres cum Anselmo – Suadet sana ratio apud S. Thomam – Docent scholae cum Scoto – Buda singulis annis jurat – Virgo est Immaculata. – L POKORNY 1935, 28 – pozn.: 1747 zchátralý monument odstraněn, do 1749 nahrazen novým, který byl 1826 rovněž odstraněn a 1834 přem. na Mariánské nám. (Mária tér) v t. čtvrti, avšak bez doprovodných soch – svatoján. skulptura nejspíš tehdy zanikla; **2/ E** (v kart. vpř. postamentu) *ADSIS AVXILIVM / FLAGITO TER SANCTE IOANNES (= 1725) / ATQVE**

FAVORE TVO / PROTEGE CVNCTA DOMVS (= 1725) – L BÁLINT 2000, 117

- II.b Území II. měst. obvodu

1/ v prostoru dnešního nám. Széna tér, kde se na třídu Margit körút napojovala ul. Hattyú ucta, byl 1710 zal. morový lazaret, později změněný ve špitál – na žádost měst. rady uherský primas Imre Esterházy v VII. 1729 povolil při t. špitálu vystavět špit. kapli – ač byly již tehdy pro stavbu zajištěny dary měšťanů, k její realizaci došlo až 1735-36

2/ v oblasti u řečeného špitálu kam. válcový sloup s ozdobnou hlavicí, na níž čtyřb. postament s kam. sochou (stojící kanov. s krucifixem podloženým palmou a držným zl. dopr.) – za dílo měl dle smlouvy dat. 7. V. 1717 sochař obdržet 20 forintů a kameníci 23 forintů – pomník byl hotov již 1718, neboť 12. VI. t. r. se cesta, na níž stál, nazývala *Johannes Nepomucen Gasse* (jistě právě podle t. svatojána. památky, jak je dol. 1733) – zřiz. János Kristóf Baitz, od 1721 budínský purkmistr († 1726)

1/ L SCHOEN 1939, 21-23 – **pozn.:** špitál byl 1820 změněn v měst. nemocnici, před jejíž hl. průč. byla tehdy přem. socha z 1717-18 (→ 2/) – nemocnice začala být podle SJN označována za „nemocnici sv. Jana“, jak je dol. 1840 – nemocnice zanikla za 2. svět. války a její zbytky byly odstraněny 1949; 2/ L SCHOEN 1939, 23-24 – NEMESNÉ KIS 2020, 23 – I www.kozterkep.hu/5852# (*Nepomuki Szent János, Budapest, II. kerület, Széna tér 3.*) – **pozn.:** pomník 1818-20 přesunut před průčelí měst. nemocnice, zřízené z výše popsání špitálu – 1928 vrcholová socha nahrazena kopií, avšak ještě v t. st. památka zanikla

- III. pův. samost. král. město Pest, č. Pešť, n. Pest, na vých., lv. břehu Dunaje, od 1723 sídlo administrativní správy Uherského král.

1/ začátkem IX. 1700 zde č. kříž. Jan František Beckovský našel čistě vyzdobené vyobrazení zavěšené v jedné býv. turecké svatyni, postavené „mohamedány do kruhového tvaru s přiléhající štíhlou vysokou tureckou věží“, která však v jeho době již byla užívána pro kat. bohoslužby – šlo zjevně o jednu z mešit ještě donedávna osmanského města

2/ před *Kecskemétskou* měst. branou (v jv části hradeb) na dneš. nám. Kálvin tér byla 1721 postav. polych. kam. socha: na oblacích stojící kanov. klade lv. ruku na hrud' a shlíží na krucifix, který svrchu přidržuje pr. rukou – zespoda krucifix podpírá na oblacích klečící andílek – podst. čtyřb., baňatý, se zaoblenými rohy, bohatě zdobený volutami se štřapci a akanty, vpř. dole malou kart. se sladovnickým znakem, letop. a iniciálami – zřiz. sochy sládek S. S. – nad skulpturou stojí nep. mladší, vrcholně barok. kruhová kaple se 4 vys., segmentem zakončenými vstupy, které umožňují středovou plastiku vidět ze všech stran – mezi vstupy pilastry – střecha šindelová, kruhová, mansardová

1/ R l. dopis Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., 9. X. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě); 2/ E-H (v kart. vpř. na

podst. dole) letop. a iniciály 17 . 21 / S.S., vkomponované do sladovnického znaku – I www.kozterkep.hu/4902/ (*Nepomuki Szent János szobra, Budapest, XXI. kerület*) – **pozn.:** během 20. st. byla t. památka přen. do Csepel, XXI. měst. obvodu – kaple nad sochou je téměř shodně řešena jako kaple nad sochou z 1751 ve XXII. obvodu Budapešti

Csolnok, n. Tscholnok, Tschounok (Komárom-Esztergom)

na nejvyšším místě vsi dal uroz. p. a uherský král. žalobce Antal Grassalkovich 1721 postavit fil. kostel s oltářem

L NEMESNÉ KIS 2020, 18 – I www.schoenerreisen.at/thread/10443-11-sankt-nepomuk-der-brückenheilige-teil-11/?pageNo=5 (#93) – www.facebook.com/csolnokiplebania/ – **pozn.:** kostel 1738 povýšen na far., 1767-75 nahrazen nynějším kostelem

Dunaharaszti, n. Harast, město (Pest)

poblíž kostela kam. socha: stojící kanov. s almucí výrazně rozevlátou vzad – světec drží zpr. doleva krucifix s palmou – podst. čtyřb., baňatý, vpř. opatřený erbem, letop. a náp. – jednostupňová základna čtvercového půdorysu – 1716, zřiz. „nejnižší“ ctitelé, manželský pár Ferdinand Anton svob. p. von Laffert a jeho žena, baronka Maria Barbara von Laffert, rozená von Oetli

E (vpř. na podst. po stranách erbu) 17 – 16 – (t. níže) DEO·AC·PRÆPOTeN / TI·PATRONO·S·IOANNI·Ne / POMVCENO·HANC·SD / TVAM·DEDICANT·AC / SE·EIVS·PATROCINIO / COMENDANT·INFIMI·CLIENTeS / F·A·L·B·De·L·F·A·M·B·B·De·L·N·AB O – H (vpř. na podst. nad náp.) znak se 3 přílbami s klenoty – L LASFARGUES 1965, 239 – I www.kozterkep.hu/11756/ (*Nepomuki Szent János-szobor, Dunaharaszti, Fő utca*)

Esztergom, n. Gran, město, č. Ostřihom, sídlo arcibiskupa a primase uherského (Komárom-Esztergom)

v ohradní zdi při far. kostele sv. Petra a Pavla na nám. Pór Antal tér poměrně vel. výkl. kaple (široký výklenek s obíhající římsou sklenut konchou, po str. výklenku pilastry, štít segmentový, vyvrcholovaný křížem) s kam. sochou na tumbovité menze uv. výklenku: prostovlasý kanov. klečí na shluku oblak a kontempluje krucifix, jež drží zl. dopr. – dole po stranách oblak andílci (and. vl. s palmou, and. vpr. činí prstem lv. ruce gesto mlčení a v pr. ruce drží nejspíš světcův jazyk) – 1723

L Magyarország Műemlékjegyzéke, Komárom-Esztergom megye 2006, 55 – I www.kozterkep.hu/5696/ (*Nepomuki Szent János, Esztergom, Pór Antal tér*)

Győr, n. Raab, č. Ráb, město, sídlo bis. (Győr-Moson-Sopron)

na prostranství při závěrové stěně apsidy katedrály P. Marie dal vystavět kanovník József Ribits (ve fun. 1702-18) výkl. kapli s vel. sochami SJN a sv. ochránců proti moru Šebestiána, Rocha a Rozálie

L SZÉKELY 2004, 66 – **pozn.:** kaple byla 1909 odstraněna

Jászberény, n. Jaßbring, č. Jasberín, město (Jász-Nagykun-Szolnok)

u vel. m. přes ř. *Zagyva*, nyní nedaleko morové kap. sv. Rozálie stojí v později zbudované výkl. kapli kam. socha ojedinělého prostorového propojení atributů P. Marie a ukřižovaného Krista (na oblacích stojící kanov. objímá pr. rukou ov. štít s rel. Immaculaty, zpoza něž vystupuje krucifix dotýkající se břevnem světcovy hlavy, vl. dole u světce po oblacích stoupá andílek, v lv. ruce světcově chybí atribut, snad palma), 1728

└ LASFARGUES 1965, 239 (dat. 1719) – I (všechny odkazy s dat. 1728) www.touristlink.com/hungary/chapel-rosalie/overview.html – <http://jku.hu/2015/09/24/nepomuki-szent-janos-tisztelete-jaszberenyben/> – <https://nemzeti.net/a-jaszokrol-es-kunokrol-mint-magyarar-valt-nepekrol-elo-jasz-hagyományok-vii-resz-16524428.html> – www.kozterkep.hu/3929/ („*Nepomuki Szent János-szobor*“ c. alkotás fotói *Jászberény településről*)

Koppánymonostor viz Komárno (Slovensko)

Kőszeg, n. Güns, č. Kysek, město (Vas)

v souvislosti s morem, který město 1710 těžce zasáhl, učinila měst. rada t. r. slib, že na rynku postaví sl. N. Trojice – kam. pom. vytvořil 1711-13 sochař bavor. původu Servatius Leitner, činný na sklonku 17. st. v *Šoproni* – inspiroval se přitom šoproňským trojičným sl., na jehož tvorbě se nejspíš osobně podílel (→ níže, *Sopron I/*, na obou sl. jsou přítomny postavy SJN a sv. Antonína Pad.) – široký podst. pomníku je čtyřb., s jemně konkávními stěnami a s dlouhými zkosenými rohy (s obdélnými rámy), v př. stěně rel. sv. Rozálie – na podst. přes postament dosedá vys. tordovaný sl., jehož hluboká část šroubovice je vyplněna oblaky, postavami andílků či jen okřídlenými and. hlavami – v nárožích po str. sloupu stojí 4 sochy světců Šebestiána (vpř. vl.), Rocha (vpř. vpr.), Antonína Pad. s Ježíškem (vz. vl.) a JN (vz. vpr., zvláštního pojetí, stojící kněz v klerice bez rochet, s dlouhou mozetou bez ocásků na lemu, s biretem na hlavě, shlížející na krucifix, který drží zpr. doleva) – pod hlavicí sloupu vpř. letí andílek držící roztaženými rukama pásku s chron., jímž „zemlení“ prosí sv. Trojici, aby je vysvobodila z hladu, moru a války – hlavice sloupu je ozdobná, vpř. pokrytá reliéfem holubice Ducha sv. obklopené ☼, oblaky a and. hlavami, výše je na oblacích s andílkou zachycen trůnící Bůh Otec držící před sebou kříž s tělem svého Syna (tzv. *Trůn milosti, Gnadenstuhl*)

└ (na pásce držené andílkem pod hlavicí sl.) *LASSOS DIVA TRIAS LIBERA FAME PESTEQUE BELLO* (= 1713) – └ TŪSKES/KNAPP 1988, 331 – VERESS 2018, 252-253, 273 – I <http://kirandulastervezo.hu/celpont/koszeg/szentharomsag-szobor> – **pozn.:** nynější sochy (zcela jistě SJN a sv. Antonína Pad.) doprovázející sl. pocházejí buď z renovace z 1813 (pam. nápis v kart. na podst. vpř. uvádí 1812) nebo z 1869, čemuž nasvědčuje značně „nebarokní“ pojetí obou jmenovaných figur

Pécs, n. Fünfkirchen, č. Pětikostelí, město, sídlo bis. (Baranya)

v době turecké nadvlády, někdy na přelomu 16. a 17. st., nebo dokonce až ve 30. l. 17. st. za západními měst. hradbami, poblíž *brány Szigeti* míst. paša Jakovali Hassan postavil mohamedánskou modlitebnu čili mešitu čtyřbokého půdorysu, s kopulí na osmibokém tamburu a štíhlým, 23 m vys. minaretem, s přilehlým komplexem – po opětné christianizaci města (po 1699) pécsský biskup Wilhelm Franz Johann Bertram svob. p. von Nesselrode-Ehreshoven (zvolen 1703, potvrzen 1710, vysv. 1711, úřad vykonával do své † 1732) věnoval Hassanovy budovy františkánům, kteří pův. islámský komplex změnili ve špitál, v počátečním období 18. st., nejspíš 1714 (po skončení rebelií 1710), a přilehlou mešitu ve špit. kapli, zasv. SJN, v kteréžto funkci, nazývána někdy i kostelem, setrvala až do 1950 – při změně v kat. svatyni byla modlitebna upravena, zvláště část přiléhající ke špitálu (byl později nahrazen barok. novostavbou), předchozí střecha nahrazena bar. helmicí, minaret použit jako zvonice, vnitřek byl vyzdob. freskami a osazen oltářem – do této svatoján. špit. kaple byl pohřben zmíněný biskup Nesselrode

└ *Jakovali Hassan Pasha Mosque and Museum* (nedat. angl. průvodce) – HAAS 1852, 112 (v Pécsi stojí špit. kostel, pův. mešita, v němž byl pohřben biskup Nesselrode) – I [de.wikipedia.org \(Moschee des Pascha Jakowali Hassan\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Moschee_des_Pascha_Jakowali_Hassan) – **pozn.:** další úpravy kaple nastaly v 19. st., po zruš. svatyně došlo k jejímu navrácení do podoby mešity (1955-61), která byla s podporou turecké vlády 1975 navracena účelům mohamedánské modlitebny – je nejlépe zachovalou islámskou modlitebnou na území Maďarska

Pest viz Budapest II

Sárvár, n. Kottenburg či Rotenturm an der Raab, láz. město (Vas)

nad kam. sochou (stojící kanov. s krucifixem a palmou drženyml. zl. dopr., na čtyřb., bohatě profilovaném postamentu) u paty mostu vedoucího k zámku byla 1728 postav. okrouhlá zděná kaple na 6 sloupech

└ www.kozterkep.hu/36718/ (*Nepomuki Szent János, Sárvár, Várkerület u.*) – **pozn.:** pův. kaple byla nahrazena čtyřb. pseudogotickou stavbou, která byla 1961 zbořena, 1986 opět postav., avšak na jiném místě – pův. socha se dochovala

Sopron, n. Ödenburg, č. Šoproň či Šopron, město (Győr-Moson-Sopron)

I/ na Hlavním nám. v hist. jádru města kam. sl. N. Trojice, snad první venkovní pomník v Evropě, v jehož kompozici bylo užito tordovaného sloupu – mohutná dol. etáž pomníku je čtyřb., s jemně konkávními stěnami s mírně vystupujícími střed. částmi (před. vyzdobena al. znakem) a se zkosenými rohy, z nichž vystupují čtyřb. sokly s ov. rámy v čele (v před. dvou rámech jsou mladší nápisy) – hor., nižší etáž podstavce kopíruje

půdorys spodní etáže, střední části stěn ovšem vystupují výrazněji a jsou opatřeny obdélnými rámy s nápisy – z hor. etáže se vzdouvá dynamický kumul mračen s vkomponovanými andílky (vz. celá postava, jinde jen okřídlené hlavy) – z mraků ční mohutný tordovaný sl. překrásně zdobený v prohlubňové části šroubovice květinovými festony a celými postavami andílků – sl. vrcholí korint. hlavicí, obestřenou částečně mraky, jež, protkány okřídlenými and. hlavami, přecházejí do vrcholu a tvoří podnož trůnící N. Trojici – pomník zdobí řada kam. soch: pohledově na nejčestnějším místě vpř. upr. před sl. na oblacích stojí Immaculata, níže se na úrovni dol. etáže po stranách na kolenou Trojjedinému Bohu koří krásně oděná zřizovatelé díla, Johann Jakob říš. hr. von Löwenburg, mj. rada Uherského král. (vl.), třetí manžel (od 1698) naproti němu klečící hr. Kataliny Thököly z Kežmarku (1655-1701) (vpr.), jejichž jména a tituly jsou vepsány do rámu stranově korespondujících boč. stěn t. hor. etáže a jejichž ded. chronogram (Trojjedinému Bohu) se nachází mezi nimi v rámu čelní stěny t. etáže – poslední náp. t. etáže (vz.) ještě jednou shrnuje, komu je pom. věnován – v nárožích v úrovni Immaculaty stojí s. sv. Anny s dívkou Marií (vpř. vl.), sv. mučednice s kruhovým předmětem v ruce (snad mince, kus chleba, zaoblený kámen, vz. vl.), sv. Barbory (vz. vpr.) a Kateřiny (vpř. vpr.) – v nárožích na úrovni hor. etáže jsou rozmístěny o poznání vět. sochy sv. Jakuba (vpř. vl.), SJN (vz. vl., stojící kanov. s hermélínově pojatou almucí hledí na krucifix, který drží zl. dopr.), sv. Antonína Pad. s Ježíškem (vz. vpr.) a sv. krále Štěpána uher. (vpř. vpr.) – dílo dal Trojjedinému Bohu na základě slibu postavit výše zmíněný šlechtický manželský pár a hotový pom. byl 25. XI. 1701 slavnostně posv. (stál prý 8000 zl.) – dějiny pomníku začaly o několik let dříve – hr. Löwenburg se přidal k již rozběhnutému projektu své manželky, která 1695 pojala úmysl takový pomník v *Šoproni* postavit (dle tradice na poděkování za záchranu před mor. nákazou) – t. její záměr jejím jménem předestřel 11. IV. 1695 tehdejší rábský biskup Leopold Karl von Kollonitsch (ve fun. 1685-95) šoproňské městské radě: požádal o svolení, aby mohl být na hl. nám. postav. sl. N. Trojice – městská rada tehdy, za předpokladu splnění několika podmínek, souhlasila – na sl. se pak pracovalo přinejmenším již 1697, kdy na něm nejspíš pracoval Servatius Leitner, sochař bavor. původu, tehdy ve městě doložený – v úvahu přichází ještě několik dalších jmen umělců, kteří se mohli na tvorbě šoproňského sl. podílet – rovněž otevřenou otázkou zůstává, kdo byl ideovým tvůrcem pomníku (biskup Kollonitsch, pozdější primas uher.?) – zde osazená svatoján. socha je nejst. dochovanou památkou na hist. území Uher

2/ na dalším prostranství města kam. socha (stojící kanov. hledí před sebe a zpr. doleva drží krucifix s palmou), 1726, zřiz. I. G.

1/ E (vpř. v hor. etáži podst. v rámu) *VNI TRINOQVE DEO PATRI / FILIO SPIRITVI SANCTO / EX VOTO POSVIMVS / SOPRONII (= 1701) – (t. vz.) DEO TRINO & UNI / POTENTI SAPIENTI / BONOQUE – (t. vl.) IOANNES IACOBUS S: R: I: COMES a LÖWENBURG / PERPET: IN STRECHEN & WARY COM IN ZATHUAR / VEGLES INCL: COMITATUS BECKES SUP: COMES SA / R: MATTIS EX: CAM AULIC NEC NON REGNI / HUNG: CONSIL: PRIMOR QUIDEM COMIT MARIE / REGINE CZOBOR de SZent MIHAL EXPOST VERO / CATHARINÆ TOKOLY de KYSMARCK MARITUS – (t. vpr.) COMITISSA CATHARINA TÖKELY de KIS / MARCK PRIMUM FRANCISCI ESTERHAZY / de GALANTHA & FRACKNO EXPOST CAROLI / IOSEPHI IORGER de TOELET & TANDEM / IOANNIS IACOBI a LÖWENBURG ILLUSTRIS / SIMORUM COMITUM CONTHORALIS – (na čelní stěně levého před. nároží dol. etáže podst. v ov. rámu novější náp.) EZTA FOGADALMI / SZOBROT / LÖWENBURG JÁNOS JAKAB / GRÓF: ÉS: NEJE / 1701 BEN EMELTÉK – H (vpř. v dol. etáži podst.) korunovaný al. znak zřiz. – L TŪSKES/KNAPP 1988, 331, 339, 345 – VERESS 2018 – NEMESNÉ KIS 2020, 22 – I hu.wikipedia.org (Szentháromság-szobor (Sopron)); 2/ E (vpř. na podst.) SPEM CONFISAM DEO / NUNQUAM CONFUSAM / RECEDERE ANNIS 183½ / MEDIAS INTER / CHOLERÆ STRAGES / EXPERTORUM / PERENNIS IN DEUM / GRATITUDINIS / MONIMENTUM – (na podst. vpr.) Jn Jahre 1726 / von I. G. errichtet. / Hat mich das der für den Jahren 183½ / aus der Cholera / Geretteten Dank / [...] / [...] – (na podst. vl.) maď. náp. – L TŪSKES/KNAPP 1988, 331, 345 – I www.kozterkep.hu/8231/ (Nepomuki Szent János, Sopron, Györi út Köfaragó tér) – pozn.: po překonání epidemie cholery 1831-32 přeživší z vděčnosti Bohu t. svatoján. sochu obnovili: tehdy skulptura získala 3 nové pam. nápisy na hran. podst., který byl vstaven na malý širší čtyřb. sokl ve tvaru hrubě otesané skály s výklenkem vpř.*

Székesfehérvár, n. Stuhlweißenburg, č. Stoličný Bělehrad, město (Fejér)

1/ ve starším, malém karm. k. (od 1731 nahrazen novostavbou, klášter zruš. 1783) vyst. účt podobizna, dol. 1715

2/ pův. poblíž hradební zdi nedaleko *Budínského brány*, nyní na nám. Szent Sebestyén tér kam. socha (prostovlasý kanov. hledí do nebe, na prsa klade lv. ruku, v pr. ruce svírá cosi jako malý plátěný vak, měšec či šátek, do něhož má nyní vsazen kov. krucifix), um. na nejspíše mladším dvouetážovém podst. (hor. čtyřb. nízký postament na všech stěnách opatřen náp. o osazení sochy na t. místo 7. V. 1805, dolní hran. etáž, daleko větší, opatřena vpř. pamětním náp., nep. autentickým, v prostém obdélném rámu) – náp. na podst. hrdě hlásí (byl proto také z vůle veřejnosti v 19. st. zakryt), že když odsud bylo 1704 vyhnáno vojsko Rákócziho

povstalců a zničené hradby se podařilo obnovit, chtěl je vyzdobit první velitel dobyté pevnosti, Heinrich Mathias Urli, podobiznou spíše než jakoukoli jinou nádherou – stalo se tak 6. VII. 1705 – sochu vytvořil Michael Kuglmann, na pomníku pracoval též kameník Georg Glaser

I/ R nedat. l. zpr. karmelitánů Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diéc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r); 2/ E (vpř. na dol. etáži podst.) *D T. O M G* (= Deo Trino Optimo Maximo Gloria) / *EIECTIS REBELLIUM RAKOCZIANORUM / COPIIIS AO. 1704. / SUBVERSĀ ANTEĀ ĪAM VERO REFECTA PROPUGNACULA / NULLO SPLENDORE POTIUS QVAM / EffĪGĪE / S. IOANNĪS NEPOMUCENĪ / DECORARE VOLUĪT ĪUSSĪTO / PRĪMUS RECUPERATĪ MUNĪMENTĪ COMENAN / HENRICUS MATHĪAS URLĪ / AO. VI. MDCCV. MENS: IUL. – L TŪSKES/KNAPP 1988, 331, 341 – SZILÁRDFY 1996, 227, 229 (pozn. 22-24) – NEMESNÉ KIS 2020, 22 – I www.kozterkep.hu/15380/ (*Nepomuki Szent János, Székesfehérvár, Szent Sebestyén tér*) – **pozn.:** nápis na podst. sochy byl na nátlak veřejnosti v 19. st. zakryt, nyní je však opět obnoven – datum 7. V. 1805 v hor. části podst. se vztahuje k přemístění sochy na stávající místo, nám. Szent Sebestyén tér – nyní je zde kopie z 2004-05*

Szmód viz Komárno (Slovensko)

Tolna, n. Tolnau, město (Tolna)

kam. polych. socha: stojící kanov. drží před sebou zl. dopr. k divákovi natočený krucifix – podst. čtyřb., baňatý, vpř. zdobený erbem, na jehož páskách kolem klenotu vepsáno heslo – 1720, zřiz. míst. vr., Georg Olivier hr. von Wallis, svob. p. von Karighmain, dědičný pán na Tolně, spojený svými pozemkovými majetky s Čechami, a také Franz von Wallis (nep. mladší bratr Georga Oliviera Franz Paul)

E (na páskách po str. klenotu erbu na podst. vpř., vl.) *QVOD ERO* – (t. vpr.) *SPERO* – H (vpř. na podst.) znak zřiz. – I http://www.kincsestolnamegye.hu/nepomuki-szent-janos-szobor_1 – www.kozterkep.hu/11142 (*Nepomuki Szent János, Tolna, Hősök tere*)

Tömörd (Vas)

v zám. parku kam. sochy sv. Antonína Pad. s Ježíškem a SJN (na zaobleném plintu stojící kanov. s krucifixem a palmou drženy zl. dopr.), 1721, aut. nejspíš sochaři Lorenz Eisenkölbl a Johann Unger či jejich okruh, zřiz. snad míst. vr., dolnorakouský rod Ponz von Engelshofen – **pozn.:** sochy jsou rozestavěny po stranách středově umístěných soch P. Marie a Piety (na sl.), pocházejících patrně z t. doby

I www.kozterkep.hu/31972/ (*Nepomuki Szent János, Tömörd, Fő utca*)

Tordas (Fejér)

u m. *Cifra* písk. socha: stojící kanov. hledící na krucifixem, který drží zpr. doleva – čtyřboký, dole vyboulený podst., vpř. zdob. rámem, v němž malý

erb, korunovaný vel. okřídlenou and. hlavou – po str. cifry letopočtu 1725 – zřiz. míst. vr., rod Sajnovics

E (vpř. na podst. po str. erbu) *17 – Z5 – H* (vpř. na podst.) drobný znak rodu Sajnovics – L *Tordas Értékei*, VII. 2007 – I www.kozterkep.hu/13254/ (*Nepomuki Szent János-szobor, Tordas, Sport utca*) – **pozn.:** v 2. pol. 20. st. byla socha přen. ke k.

Vác, n. Waitzen, č. Vacov, město, sídlo bis. (Pest)

v první dostavěné části (1720-26) frant. kostela sv. Kříže (presbytář se 2 kap.) na ev. str. hlavního oltáře boč. oltář, 1728, zřiz. vacovský kanov. Paulésics (později gener. vikář), na své náklady L FRIDRICH 1759, část II, pag. 171

Malta

il-Belt Valletta, č. Valletta, hl. město ostrovního státu Malta, od 1571 hl. sídlo johanitů čili maltézských rytířů

na žádost maltézských rytířů n. jazyka vallettští augustiniáni 12. I. 1724 povolili zavěsit do svého k. sv. Augustina obraz na místo, kde se nacházel mil. obraz Itrijské Madony, aby zde mohla být zavedena pobožnost – do 1725 byla v t. k. ke cti vybudována vznešená kaple, nep. se zmíněným svatoján. obrazem um. na oltáři

L *Decretum Melevitana* 1725 ← *Sacra rituum congregatione* 1727, pátý oddíl, 5 (č. 4) – PASSI 1729, 228 – SCHEMBRI 1983, 329

Portugalsko

Lisboa, č. Lisabon, hl. město původního Portugalského král. i moderního portugalského státu

do pův. kap. užívané n. bos. karmelitány, usídlenými v *Lisabonu* 1708 z iniciativy královny Marie Anny Josefy Habsburské a jejího chotě, krále Jana V., dala zmíněná panovnice 1709 umístit krásné vyobrazení – t. nová řeholní fundace, schválená papežem Klementem XI., byla svěřena SJN – král s královnou pro ni zřídili hospic, který prokazatelně již 1721 nesl titul SJN a sv. Anny – z rozkazu královny byl hospic do 1723 přesunut na nové místo a byl při něm zbudován kostel Matky Boží, sv. Anny a SJN, v jehož patrocinii si královna přála spojit sv. jména, která nosí, se jménem světce, k němuž od malička chová velmi srdečnou zbožnou oddanost – mezi obyvateli *Lisabonu* se však t. svatyni říkalo „kostel SJN“, jinak také SJN a sv. Anny – 19. III. 1723 byl kostel slavnostně ben. – nep. se v něm nacházel oltář – podrobněji s odkazy na R a L → C.1, Lisboa

pozn.: hospic čili konvent byl 1737 přebudován či nově zbudován do dnešní podoby, 10. IX. 1861 v něm byl namísto řeholní komunity založen *Azyl* sv. *Kateřiny*, kterému pův. konventní kostel sloužil za

kapli, až byla t. svatyně 1910 odsvěcena a posléze zboř.

Rumunsko

Timișoara, n. Temeswar, č. Temešvár, město (hist. území Temešský či Temešvářský Banát)

1/ františkáni Bosenské provincie 13. VIII. 1720 postavili nedaleko svého k. v jádru města a pevnosti *Temešvár* na nám. zvaném Paradeplatz (nyní nám. Svobody, Piața Libertății), tj. ve své době na hl. nám. města, písk. sochu (stojící kanov. s křížem podloženým palmou, držným zpr. doleva, u lv. světce nohy klečí andílek a vzhlíží k němu, podst. čtyřb., baňatý, vpr. kartuše) – jiné zdroje sochu datují do 1721, 1722 nebo 1723 – **pozn.:** jde o nejstarší sochu ve městě, která přenechala místo vzornějšímu mar.-nepom. monumentu (vytvoř. 1753, osazen 1756) a po několika přesunech a restaurování nalezla současné umístění před katolickým „Miléniovým“ k. na nám. Piața Romanilor

2/ baron von Rebentisch, rada vídeňské král. dvorské komory, v době svého pobytu v *Temešváru* zde postavil sochu, což si zaznamenal praž. metrop. kanov. Jan Mořic Václav Martini, který o tom se jmenovaným baronem osobně mluvil – k rozhovoru došlo asi na sklonku 20. l. 18. st. – zmíněným baronem byl nep. Samuel Franz von Rebentisch, cis. dv. rada a komorní reprezentant v Banátu, který byl povýšen do stavu svob. pánů 19. I. 1728 (následně 1731 získal *Paskov* na moravsko-slezském pomezí a 1734 †)

3/ při oslavách kanonizace je zmíněno, že závěrečné pobožnosti oktávu (23. V. 1729) proběhly v kostele – je možné, že patrocinium získal někdy předtím kostel františkánů Bosenské provincie, kteří v něm SJN opakovaně uctívali, od 1724 spolu s bratrstvem (→ C.3, 19) – jisté je, že si t. františkáni namísto starší svatyně ve 30. l. 18. st. postavili nový kláš. kostel a zasvětili jej SJN

1/ L VON HAMMER 1839, 62 (socha dol. 16. V. 1722) – JUHÁSZ 1964, 90 – TŪSKES/KNAPP 1988, 331, 339, 347 (dat. 1722) – NEMESNÉ KIS 2020, 23 (dat. 1722) – I ro.wikipedia.org (*Statuia Sfântului Ioan Nepomuk din Timișoara*) (dat. dokončení sochy 1722) – www.welcome.toromania.eu (*Timișoara, Statue of St. John Nepomuk*) (dat. 1720) – temeswar-timisoara.net (*Die Namen, Gebäude und Statuen des Freiheitsplatzes*) (dat. 13. VIII. 1720, 1721) – de.wikipedia.org (*Piața Libertății (Timișoara) (Pfarrkirche Maria Geburt (Iosefin))*) (dat. 1723); 2/ R-L BERGHAEUER 1761, 161 (cituje Martiniho zápisky); 3/ L *Wien. Diarium*, 8. VI. 1729, č. 46. (popis oslav kanonizace v Temšváru v Uhrách)

Slovensko

Obecně:

viz níže *Uhry* v heslu *Maďarsko obecně*

Jednotlivá místa:

Bratislava, do 1919 sl. Prešporok či Prešporek, č. Prešpurk, jinak maď. Pozsony, n. Pressburg, v raném novověku hl. a korunovační město (do 1784) Uherského král. a sídlo ostříhomského arcibiskupa a zároveň primase uherského, nyní hl. město Slovenska (Bratislavský kraj)

1/ 67letý Ferdinand Leopold Dubský svob. p. z Třebomyslic, velkopřevor malt. řádu sv. Jana Jeruzalémského v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, v Rakousku, Štýrsku, Korutanech, Tyrolích a v Polsku, č. král. místodržící, v l. beatifikačním procesu 29. I. 1716 vypověděl, že viděl památky na posvátných místech a v kostelích, „jako v Uhrách stojí sotva jeden katolický kostel, v němž by nebyla socha nebo obraz tohoto světce [JN], a sice konkrétně jsem viděl v kostele bosých otců františkánů v Poszony v Uhrách **sochu tohoto svatého, o které soudím, že přesahuje sto let.**“ – znamená to, že se před 1716 v bratislavském frant. k. Zvěst. P. Marie nacházela starobylá socha

2/ ostříhomský arcibiskup a uherský primas (od 1707), kardinál (od 1706) Christian August von Sachsen-Zeitz († 23. VIII. 1725) dal při průčelí svého prešpurského sídla (arcib. paláce, později nahrazeného tzv. *Primaciálním palácem*) 1725 vztýčit vot. kam. sochu – prostou skulpturu učinil Sachsen-Zeitzův nástupce Imrich Esterházy hr. z Galanty (ve fun. 1. IX. 1725 † 1745) po jejím posvěcení 1726 středobodem bratislavské veř. úcty a v souvislosti s oslavou kanonizace ji nákladně zvelebil a upravil její okolí – tehdy vznikla fresková výzdoba stěny zad. traktu radnice, před níž socha stála, není však jasné, zda do té samé doby lze kláš. vznik 4 doprovodných soch andělů, totiž dvou štítonošů (s erby Uherského král. a *Bratislavy*) a dvou světloňošů, doplnění lamp, okolních mříží, dvou postranních stěn a rostlinné úpravy okolí (takto pomník vypadal jistě již 1735) – jisté je, že podoba andělů štítonošů i samotného světce odpovídá kompozici obrazu SJN jako ochránce *Bratislavy*, který dal Esterházy vytvořit již 1726 (→ níže 3/) – prostranství, na němž svatoján. pomník stál, se začalo říkat Johannisplatz, dnes Primaciálne námestie

3/ zmíněný ostříhomský arcibiskup a uher. primas Imrich Esterházy dal 1726 namalovat obraz SJN jako patrona *Bratislavy* – v hor. části olejomalby (194 × 126 cm) v nebesích sedí na oblacích prostovlasý kanov. obklopený zpoza vyzářující září s 5* věnčícími jeho hlavu – kolem se vznášá mnoho okřídlených and. hlaviček a 2 celé postavy andělků – světec shlíží z nebes a rozpaženými rukama štědře sesílá požehnání a dobrodiní městu *Bratislavě* zachycenému v pozadí kompozice vpr. (patrný je *Bratislavský hrad* na strmém vrchu a měst. hradby) – dole v popředí klečí 2 mladiství

andělé a přidržují o zem opřené štíty s erby, na něž poukazují rukama (na štítu vl. znak Bratislavy, vpr. Uher. král.) – and. vpr. přitom vzhlíží ke světcům a v oddanosti klade pr. ruku na hrud' – aut. malíř tyrolského původu Joseph Kurtz

4/ na m. před *Michalskou br.* kam. socha, 1727 (nebo snad již 1720 či 1725)

5/ neznámé provenience je obraz (olej na plátně, výš. 131,5 cm, šíř. 100,2 cm), který „k větší slávě Boží daroval kongregaci bl. Panny Marie Daniel Vida starší roku 1712,“ jak je na něm napsáno – dle t. sdělení šlo o dar některé mar. kongregaci působící při některé jez. koleji, snad při koleji N. Spasitele v Bratislavě (na kolej povýšena právě 1712) – nyní je malba součástí sbírek SNG (i. č. O 5595) – představuje upr. stojícího kanov. s křížem drženým zpr. doleva, vpr. v pozadí stůl pokrytý symboly trojího doktorátu (tři věnce) a vzdělanosti, věhlasu i mlčenlivosti (globus, uzavřená kn.), vl. v pozadí Shození z m., ke světcům se z lv. hor. rohu rozevírají v oblacích nebesa, oblaka vl. pokryta okřídlenými and. hlavami, vpr. anděl nad světce drží věnec zdobený 5 hv. a v druhé ruce nese palmu – poněkud toporné provedení se inspirováno středem kompozice praž. univ. tezí Jana Václava Mezleckého z Palmolevu z 1698 (→ B.4, 31)

1/ R I. výpověď Ferdinanda Leopolda Dubského bar. z Třebomyšic v beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 69^v, čl. 14, otázka 48) ← Acta utriusque processus 1721, 166 (první *Summarium*, č. 30, § 21); 2/ BEL 1735, 606-607 (nejpodrobnější popis pomníku) – *Archi-episcopi Strigonienses* 1752, 151 – SZERDAHELYI 1770, 218 (pozn. 3) – TŪSKES/KNAPP 1988, 331, 339, 345 – MALÍKOVÁ 1990 – RONAIOVÁ 2006, 93-94 – CHMELINOVÁ/RAGAC 2009, 531, 537 (pozn. 38) – I www.turistika.cz/mista/bratislava-sousosi-sv-jana-nepomuckeho-susosie-sv-jana-nepomuckeho/de-tail – <https://kriz.epocha.sk/sochy-svaetych-bratislava/stare-mesto-sv-jan-nepomucky-1725-nadvorie-pri-primacialnom-palaci> – **pozn.:** při přestavbě zad. traktu radnice bylo svatoján. sousolí 1911 přem. na druhé nádvoří Primaciálního paláce, kde se dnes nachází jeho kopie; 3/ NEMESNÉ KIS 2020, 18 – I www.gmb.sk/exhibition/detail/stredoeuropske-baroko-ve-maliarstvo-a-socharstvo – **pozn.:** obraz se nachází ve stálé expozici *Galérie mesta Bratislavy* v Mírbachově paláci; 4/ Súpis pamiatok na Slovensku 1, 201 (dat. 1727) – NEMESNÉ KIS 2020, 18-19 – I <https://kriz.epocha.sk/sochy-svaetych-bratislava/stare-mesto-sv-jan-nepomucky-172-na-michalskom-moste> (dat. 1720, 1725 nebo 1727); 5/ E (na obraze dole po stranách světcových nohou) *A. M. D. G. Donavit Congre[gati]oni* (postava světce) *B. M. V. Daniel Vida / senior. / A[n]jo 171Z.* – (níže na schodu, na němž SJ stojí) *D: Ioannes Nepomucenus, Martýr, Doctor, Cano: Pragen[us] fama Periclita[n]tiu[m] Patron[us]* – I https://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.O_5595

Horný Náražd viz Topolníky

Komárno, maď. Komárom, n. Komorn, město a pevnost (Nitriansky kraj)

1/ v části města u *Dunaje*, obývané lodníky, kam. socha (na obláčku stojící kanov. drží zl. dopr. křížifix podložený palmou) na hran. podst., 1708 či 1709

2/ při ústí *Váhu* do *Dunaje* v místech, kde později vznikl dřev. m., kam. socha (stojící kanov. s křížifixem a palmou drženými zl. dopr., vpř. na plintu náp., široký čtyřb. podst. asi mladší), 1715, zřiz. nejspíše šlechtický manželský pár, muž F. S. von H. a jeho žena A. T. von H., rozená von A.

1/ E (na nové mram. destičce na podst. vpř.) 1708. / *M. E. B. / 2002.* – L TŪSKES/KNAPP 1988, 331, 337 (dat. 1708) – LISZKA 2002, 13 (dat. 1709) – **pozn.:** socha se nyní nachází v **Maďarsku** ve vsi **Szomód (Komárom-Esztergom)**; 2/ E (vpř. na plintu) *F·S·V·H·A·T·V·H·G·V·A / · 17 15 ·* – L *Magyarország Műemlékjegyzéke, Komárom-Esztergom megye* 2006, 77 (dat. 1718) – NEMESNÉ KIS 2020, 22-23, 112 (dat. 1718) – I hu.wikipedia.org (*Komárom (Magyarország)*) (dat. 1709) – www.kozterkep.hu/8665/ (*Nepomuki Szent János, Komárom-Koppánymonostor, Koppány vezér utca*) (dat. 1707) – **pozn.:** socha se nyní nachází ve výkl. kapli v **Koppánymonostor**, v části města **Komárom (Komárom-Esztergom)** v **Maďarsku**

Levoča, maď. Lőcse, n. Leutschau, město (Prešovský kraj)

ve far. k. sv. Jakuba boč. oltář (bohatě volutami, akanty a střapci zdob. retabulum se sousoším N. Trojice, obklopené and. stafází v nást. a s postranními s. sv. Barbory a sv. Kateřiny Alex. dole) s rozměrným reliéfem na způsob obrazu (Apoteóza SJN, klečícího prostovlasého kanov. neseného anděly do nebes) – oltář 1729 koupil míst. farář od kamaldulů z *Červeného Kláštoru* a postavil jej k sev. stěně chrámu, vedle sak. – 1731 byl oltář konsekrován

I <http://www.chramsvjakuba.sk/cz.html> (*Oltář sv. Jana Nepomuckého*) (dat. zakoupení oltáře 1729, konsekrace 1731) – cs.wikipedia.org (*Kostel svatého Jakuba Staršího (Levoča)*) (oltář dat. do pol. 18. st.) – **pozn.:** oltář 1875 kvůli odhalení nástěnných maleb přem. do boč. kap. sv. Jiří a zde v neúplné sestavě osazen

Nitranská diecéze (hist. Uherské král.) (několik dnešních slovenských krajů)

nitranská kapitula 1715 dosvědčila, že se v nitranské diecézi uchovávají vyobrazení (☼) vyřez. (vytes.) jakož i mal. všude v kostelích, na místech zasv. Bohu, v domech prelátů, velmožů, král. předáků a šlechticů a neméně i řadových obyvatel, že jsou také vystavována na veř. cestách, ba nadto že je nosí na hrudi, zavěšené na krku, znamenití a významní lidé

R I. dopis nitranské kapituly, daný v Nitře 2. IX. 1715, přijatý 10. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 81)

Rača, do 1946 Račisdorf či Rastislavice, m. Récese, n. Ratzersdorf od 1647 zeměpanské městečko, nyní část hl. města Bratislavy (Bratislavský kraj)

ve far. k. sv. Leonarda či P. Marie (od 1844 sv. Filipa a Jakuba) po pr. str. vít. oblouku boč. oltář (retabulum dvouetážové, v dol. etáži s tordovanými sl., po jejichž vnějších str. sochy sv. Augustina a sv. Karla Bor., v hor. etáži upr. obr. sv. Julie, pod ním na římsce erb, po bocích sochy sv. Julie a sv. Anny, ve vr. s. P. Marie s Ježíškem uprostřed paprsků a and. hlav) s polych. sochou (upr. dol. etáže, stojící kanov. hledí na dlouhý krucifix, který drží zpr. doleva) od G. K. Dirschbergera z 16. V. 1712, zřiz. hr. rod Pálffy – oltář je prot. k lv. boč. oltáři P. Marie, rovněž z 1712

H (na římsce nad sochou) znak zřiz., rodu Pálffy – L *Súpis pamiatok na Slovensku* 1, 209 – RONAIOVÁ 2006, 94 – I <http://www.raca.fara.sk> (*Farský kostol sv. Filipa a Jakuba*) – ludovitchavlovic.racan.sk/2009/12/raca-2002-03.html (*Historické a pamiatkové objekty v Rači, 3. kostoly, Katolícky farský kostel sv. Filipa a Jakuba na Alstrovej ulici*, úryvek z knihy Ludovíta Havloviče, *Rača. Z dejín a pamiatok obce*, 2002)

Smolník, maď. Szomolnok, n. Schmöllnitz, kdysi hor. městečko či město (Košický kraj)

na dol. konci obce při c. do *Smolnické Huty* rozměrná zděná výkl. kaple s páry sloupů po str., bohatou římsou a vel. štítem – nika ukončena segmentem, v jehož klenáku je hornický znak (2 zkřížená kladívka) a letop. – v nice na středním volut. podst. (vpř. s ov. rámem v němž chron.) stojí na oblacích socha (prostovlasý kanov. shlíží ke krucifixu, který drží zpr. doleva) – sokl se rozšiřuje do boč. volut. křidel, na nichž na oblacích klečí po jednom andílku, vl. s biretem, vpr. s blíže neurčeným atributem – 1726, zřiz. nep. míst. horníci či báňská komora

E (na podst. sochy) chron. – H-E (v klenáku ve vrcholu niky) hornický znak a letop. *I / 7 / 2 / 6* – L *Súpis pamiatok na Slovensku* 3, 134 – LÍBAL 1993, 341 – I www.praveorechove.com (*Smolník: Baroková kaplnka sv. Jána Nepomuckého*)

Stupava, maď. Stomfa, n. Stampfen, město (Bratislavský kraj)

u dřev. mostu přes potoční rameno mlýnského náhonu kam. socha (stojící kanov., výrazně prohnutý ke své pr. straně, klade pr. na hrud' a shlíží ke krucifixu, jež s palmou drží v lv. náruči, podst. čtyřb., baňatý, se střed. částí na čelní stěny výrazně vystupující vpřed, zdobenou al. erbem), 1722, zřiz. míst. vr., hr. Mikuláš Pálffy z Erdódu (1657-1732) se svou manželkou Kateřinou, roz. bar. Weichs († 1724)

H (ve střed. části čelní stěny podst.) al. znak zřiz. – L RONAIOVÁ 2006, 94 – I <http://www.mkic.sk/omeste/pamiatky/12-sv-jan-nepomucky-24sk.html> – **pozn.:** socha byla časem přesouvána a od 1994 je nahrazena kopií

Topoľníky, do 1948 Ňáražd, maď. Nyárasd (Trnavský kraj)

v původně (do 1940) samostatné vsi **Horný Ňáražd (nyní Horné Topoľníky)** kam. socha (stojící kanov. s palmou v pr. a krucifixem

podpíraným lv. rukou a opřeným o palmu a pr. rameno) na hran. podst. (s rámy s vykrojenými rohy, v rámu na čelní stěně náp.), 1725

E (vpř. na podst., v rámu) *BEATE / IOANNES / DE NEPOMVK / IN AQVÆ / PERICVLO / LABORANTIBVS / PATRONE / ORA PRO NOBIS* (= 1725) – L *Súpis pamiatok na Slovensku* 3, 291 – I <http://topolniky.sk/sk/emlekmuvek/>

Trnava, maď. Nagyszombat, n. Tyrnau, král. svob. město, jedno ze sídel ostříhomského arcibiskupa a spolu primase uherského (od 1922 sídlo trnavské ap. administratury, povýšené 1977 na arcib.) (Trnavský kraj)

1/ v pavlínském kláš. k. sv. Josefa:

1a/ na ol. obraz, 1699

1b/ boč. oltář, 1723, zřiz. Eva Terezie Szunyoghová, roz. Horváthová-Šimončičová, spolu se svým manželem Ladislavem Szunyoghem (oba byli pohřbeni v kostelní kryptě)

2/ při oslavě 3. VIII. 1721 v trinitářském k. N. Trojice byl hl. ol. co nejkrásněji vyzdoben a jeho hl. ozdobou byl nově mal. velký obraz (→ C.1, Trnava 2/)

3/ trnavský král. rychtář si přečetl maďarský překlad Beckovského lat. knížky (nejspíš tedy knihu BECKOVSKÝ, REMPEN, MÉREI 1716) a brzy poté (jistě do 1721) dal na své náklady a ze zbožné náklonnosti před trnavskou měst. branou, lidově zvanou *Videňská*, postavit kam. sochu a dal ji požeňnat

1a/ L RONAIOVÁ 2006, 94; 1b/ I https://sites.google.com/site/pavlini700rokov/hadrián_radváni (pojednání Hadriána Radváni o trnav. klášteře pavlínů, 1998); 2/ L LUCAS A S. NICOLAO 1721; 3/ L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 95

Slovinsko

Črnuče, n. Tschernutsch, nyní část hl. města Lublaně

poblíž m. přes ř. *Sávu* (slovincky *Sava*), na črnučské straně řeky v otevřené sloupové kapli socha z kararského mramoru, 1727, aut. benátský, v *Lublani* (od 1720) usedlý sochař Francesco Robba (1698-1757), zřiz. představitel kraňské provincie, kteří za kapli 1727 z domácího fondu zaplatili 2324 zl. 47 kr. a jejichž vytesané erby kapli zdobily: takto zde byli reprezentováni nad vchodem upr. provinční guvernér, hr. Wolf Weikard Gallenberg, vl. jeho zástupce, hr. Orfeo Strassoldo, vpr. hr. Franz Anton Josef von Auersperg, uv. kaple upr. opět Gallenberg a po stranách vl. Karl Heinrich Schweiger von Lerchenfeld a prelát Jakob Klopfer, kdežto na pr. straně Johann Daniel Gallenfels a bar. Johann Ferdinand Haller von Hallerstein – vysoce kval. nepom. socha představuje prostovlasého kanov. klečícího na oblaku, shlížejícího na krucifix držený v lv., přičemž níže na oblacích před světcem

klečí anděl, hledí světci do tváře a prstíkem pravice činí gesto mlčení – na opačné, lv. straně jsou oblaka zakončena okřídlenou and. hlavou, opět vzhlízející ke světci – ten svou pr. ruku rozevírá v jakémisi gestu konverzace s Kristem na kříži – volut. podst. skulptury je vyplněn sochařskou scénou Shození z m. (tři biřici přehazují SJ hlavou dolu přes parapet mostu, světec při pádu hledí na krucifix, jež drží v lv.)

H erby zřizovatelů kaple, sedmi představitelů kraňské provincie (Národní muzeum v Lublani) – L KLEMENČIČ 2002 – **pozn.:** kaple byla 1864 stržena a socha se posléze dostala do vnějšího výklenku k. sv. Floriána v Lublani

Ljubljana, n. Laibach, č. Lublaň, pův. hl. město Kraňska čili Krajiny (hist. vévodství) v rámci habsburských držav, nyní hl. město Slovinska v jez. k. sv. Jakuba boč. oltář, 1710-19, posv. hned po blahořečení, zřiz. jezuité

L Cerkev Svetega Jakoba v Ljubljani 1985, 16, 19 (obr.), 34-36 – KLEMENČIČ 2002, 128-129 – **pozn.:** později byl oltář doplněn novějšími uměleckými díly

Vesela Gora, osada obce Šentrupert (n. Sankt Ruprecht i Rupert) v Dolním Kraňsku, historickém území habsburských držav, slovinsky zvaném Dolenjska, n. Unterkrain

na výšině položil Georg Xaver Marotti, biskup diecéze s centrem v dnešní chorvatské obci *Pižan* (ve fun. 1716-40), dne 5. IX. 1723 zákl. kámen k novému kostelu sv. Františka Xav. a SJN – kostel byl dostavěn 1735 a stal se pout. svatyní, která dosud nese pouze Xaverovo jméno, zatímco SJN je věnována boč. kaple

L Fortgesetzte Sammlung 1723, 1094 – I www.sentrupert.si/objava/92261

Vransko, n. Franz, obec v oblasti Spodnja Štajerska, n. Untersteiermark, č. Dolní Štýrsko

ve far. k. sv. Michaela arch. je mram. boční oltář sv. Antonína Pad. (postav. asi 1721 či do IV. 1722 nebo v pol. 20. l. 18. st.) zdoben postranními sochami SJN (prostovlasý kanov. s mírně skloněnou hlavou klade levici na hrud', v pr. drží drobný kříž, lv. nohou stojí na výstupku, u pr. nohy leží biret) a sv. Petra, díly vytvořenými přímo, nebo jen dle návrhu sochaře Francesca Robby (1698-1757)

L KLEMENČIČ 2002, 129-131, 134

Srbsko

Petrovaradinská pevnost, budována od 1692 nad ř. Dunajem poblíž města Petrovaradin, srbsky Petrovaradin, maď. Pétervarad (dnes část města Novi Sad, hl. města autonomní provincie Vojvodina)

šlechtična Katharina Helmin, manželka pana Franze Wenzela Helma, darovala 1707 z vlastního popudu vyřez. sochu, kterou zde na ol. postavil místní farář

Jiří Ondřej z Pichlu – stalo se tak v souvislosti s dobrodiním (→ D.1, 222)

R nedat. l. zpr. cetvin. faráře Geoga Andrese von Pichl, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 162^v)

Stara Palanka – na tomto místě dříve stávalo jak město, tak pevnost na ř. Dunaji, obojí zvané Vipalanka, obojí po dobytí Habsburky z rukou Turků (1716) začleněné do Temešského (či Temešvárského) Banátu

na novém m. spojujícím město s pevností socha, kterou dal 4. IV. 1728 s vel. ceremoniemi vztyčit harrachovský pěší pluk pod velením kapitána von Sigersfeld, přičemž stál celý vojenský oddíl ve zbrani a třikrát ze svých zbraní vystřelil – poté jmenovaný kapitán všechny vojenské důstojníky uctil bohatým obědem

R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 325^r – **pozn.:** v souvislosti s touto sochou se 8. XII. 1730 odehrála podivná událost, o níž byl 12. XII. t. r. pořízen zápis, publikovaný v L BERGHAEUER 1761, 154

Španělsko

Barcelona, hl. město Katalánska a prov., jíž dává jméno (Barcelona)

v mar. kostele bos. trinitářů zvaném *Nostra Senyora de la Bonanova* a situovaném na hl. třídě La Rambla (zanikl v 19. st.):

a/ kaple, kterou zbudoval *Německý národ* k poctě v době barcelonského působení (1705-11) arcivévody Karla Habsburského, pretendenta španěl. král. trůnu (pod jménem Karel III.), a v čase, kdy byl představeným (ministrem) zdejšího konventu bosý trinitář P. Maurus a Conceptione – zřiz. kaple byli horliví n. ctitelé z okruhu dvořanů, úředníků a služebníků zdejšího habsburského dvora, jehož vedení se po Karlově návratu do *Říše* (1711) ujala jeho manželka Alžběta Kristýna, pretendentka španěl. trůnu v roli královny – ta do 1712 jmenovanou kaplí vyzdobila některými svými vzácnými vlastnoručními výtvořky – bosý trinitář P. Jan od sv. Felixe v jednom svém díle (vydaném 1721 a 1722) poznamenal, že byly u otců jeho řádu v *Barceloně* v Katalánsku a ve *Lvově* v Rusku postaveny kaple, a že jsou téměř na opačných koncích Evropy (více → níže, Ukrajina, Lviv 2/) – 1725 jeden z vídeňských trinitářů, Lukáš od sv. Mikuláše, o barcelonské kapli v kázání řekl, že je zdob. nákladnou nádherou – z t. výzdoby je již 1711 známa starožitná standarda, kterou sem zavěsil dragounský pluk Patte (tou dobou byla kaple již označována za „drahocennou“)

b/ jistě již v 19. st. se v t. k. nacházel obraz Odsouzení k smrti, dílo neapol. malíře Paola de Matteis z 1707-11 (přesněji snad 1710), které je nyní vyst. v barcelonském *Museu Nacional d'art de Catalunya* (místnost č. 38) – jde o olej na plátně o rozměrech 292 × 173 cm, představující dramatický

výjev: v lv. části kompozice sedí na trůnu na vyvýšeném barokně volutovém piedestalu v prostoru vymezeném sloupem, stěnou ze znakem č. lva a drapérií císař a král Václav IV. s vladařskými insigniemi (koruna, žezlo), oděný na způsob antického imperátora s hermelínovou mozetou – s přísným a rozhněvaným výrazem ve tváři ukazuje levicí na scénu Svržení z m. v pozadí, v krajině s horami a mohutným hradním areálem – verdikt smrti přijímá stojící sv. kanov., jehož tvář je vážně neoblomná a prst pozdvihnuté pravice výmluvně evokuje gesto mlčenlivosti – hlava světce zlatavě září, nad biretem krouží svatozář – krále obklopují dva dvořané a dva vojáci, kteří zjevně souhlasí s panovníkovým rozkazem – rozkaz se již chystají vykonat další muži, jeden polonahý, druhý ve zbroji, oba poutající Jana řetězy, odhodlaní jej odvést na most – mučedníkův brzký triumf naznačuje andílek, který se nad ním vznáší v oblacích, shlíží naň, v pravici drží palmu, v levici vavřínový věnec – nebeského ducha pozorují dvě okřídlené andělčí hlavy vpr. – je vysoce pravděpodobné, že se věhlasný malíř inspiroval grafikou z 90. l. 17. st., ovšem stranově obrácenou (→ B.4, 38), která však v mezičase došla nejméně dvou grafických replik, jednou s prohozením stranové orientace (→ B.4, 56a, b) – není jasné, kdy se obraz dostal do *Barcelony* – zdá se, že byl nejprve určen do *Vídně* (→ A.2, Wien I. 3/), alespoň Bernardo de' Dominici († cca 1759) píše, že de Matteis byl žádán o svá díla i ve *Vídni* a namaloval pro císaře Josefa I. (ve fun. 1705 † 1711), pro jeho cis. kapli obraz velikosti cca 12 stop, který představuje SJN s dalším doprovodem „krásných postav“, což by odpovídalo barcelonské malbě – možná se rozhodl obraz poslat z *Vídně* do *Barcelony* Karel VI. po nastoupení vlády – de Matteis později namaloval ještě dva svatoján. obrazy t. námětu, obdobné kompozice, ale několika rozdílů v detailech (→ A.3, München III, → výše, Francie, Chambéry)

a/ L *Die europäische Fama* 1711, č. 122, 138 (v drahocenné kapli ve Španělsku zavěšena dragounským regimentem Patte starožitná standarda) – VIÑALS DE LA TORRE 1712 (kapli vyzdobila vlastními výtvoři královna) – JOANNES A S. FELICE 1721, 222 – TÝŽ 1722, 223 – LUCAS A S. NICOLAO 1725 (dat. 1713, zřiz. n. obyvatelstvo) – JOANNES A S. FELICE 1739, 626 (zřiz. Německý národ); b/ L DE DOMINICI 1846, 332 – PESTILLI 2016, 342 (dat. 1707-11); a, b/ L BARRAQUER Y ROVIRALTA 1906, 554 (de Matteisův obraz dat. 1710)

Madrid, hl. město Španělského král. (Madrid)

1/ v klášteře Navšt. P. Marie zvaném *las Descalzas Reales*, prestižní řeholní komunitě bos. klarisek reformy sv. Kolety, do níž vstoupilo několik žen královské krve, se v kap. *del Peñasco* (v druhém podlaží) nachází obraz (olej na plátně, 74,2 × 57 cm), který svým stylovým charakterem odpovídá 2. pol. 17. st.

2/ v k. sv. Bernarda oltář s obrazem, 1727, zřiz. jistý ctitel, který byl vděčný SJN

1/ L SIGÜENZA MARTÍN 2013, 226; 2/ L *Constituciones* 1735, 6-7 – SIGÜENZA MARTÍN 2013, 227 – **pozn.:** časem byl oltář ještě více vyzdob. (pův. obraz, jinak kvalitní, byl nahrazen velmi výraznou sochou)

Valencia, č. Valencie, do 1707 hl. město Valencijského král., poté součást Španělské koruny, nyní hl. město stejnojmenné provincie, sídlo arcib. (Valencia)

v kap. jez. koleje sv. Pavla (*S. Pablo*) oltář (zlac. retabulum) s obrazem (klečící kanov., v lv. v pozadí scéna Shození z m.) a kart. s náp. – jde o první nepom. oltář ve Valencijském král. – dal jej 1724 postavit zdejší rektor P. Geronimo Julian SI, autor knihy *Humilde, y reverente tributo que ofrece un devoto a la veneracion y culto de San Juan Nepomuceno, canonigo de Praga, y martir* (1721), který ve *Valencii* uvedl SJN ve známost a započal zde pobožnost, jež se odtud rozšířila do celého Španělska

E (v kart. pod obrazem) náp. – L JULIAN 1721 – XIMENO 1749, 248, 249 – I <http://artirestaurocio.com> (*Retablo de San Juan Nepomuceno, Conselleria de Cultura y Educaci3n* – Ref. 200422)

Švýcarsko

Baden, centrum stejnojmenného okresu (Aargau)

u krytého dřev. m. přes ř. *Limmat* na městské str. písk. socha (stojící kanov., nakloněný ke kříci, směřujícímu k lv. rameni, drženímu oběma rukama, v pr. kov. palma, almuce hermelínová) na čtyřb. podst., dvoudílném (před. str. spod. části zdobena zaobleným rámem s náp., nižší hor. část vpr. zdobena erbem mezi 2 zkríženými a dole svázanými palmami, po bocích rozv. křídla) – 1707, aut. neznámý, pracující dle skici curyšského umělce Hanse Kaspara Webera, který měl sochu zpočátku vytvořit – zřiz. Franz Ehrenreich hr. von Trauttmansdorff (1662-1719), cis. vyslanec ve Švýcarsku, který zde od 1701 až do obsazení města 1712 sídlil, veliký ctitel (dal postavit sochy také v *Konstanz* a *Villingen* v Německu, → A.3, t., u nichž je shodně pojata hor. část podst. s erbem a obdobně postava světce) – **pozn.:** zmíněný sochař Weber začal na svatoján. soše pracovat, avšak kvůli zhoršujícím se vztahům mezi vyslancem Trauttmansdorffem a městem *Zürichem* (*Curychem*) byla práce přerušena a nedokončené dílo zkomoleno, nakonec pak vystaveno v zahradě u k. sv. Petra v *Zürichu* (→ níže, t.)

E (vpr. na podst. v rámu) ~ FRANCISCUS HONORIUS / S: R: I: COMES DE ET IN TRAUTT: / MANSORFF, LIBER BARO DE TOZENBACH, / DOMINUS IN MICRO CARLOWITZ ET GLASEN / DORFF, SUPREMUS STYRIAE DUCATUS SIGNIFES / HAEREDITARIUS SAC: CAES: MAIEST.

CONSI: / LIARIUS INTIMUS CAMERARIUS. VICE PRÆSES / CAMERÆ I· A· NEC NON P· T· AD HELVETOS / ORATOR EXTRAORDINARIUS ~ / HANC STATUAM DIVO IOANNI NEPO: / MUCENO SINGULARIS DEVOTIONIS / ERGO PUBLICE POSUIT ~ / A: M: DCC: VII ~ - H (vpř. hor. části podst.) erb zřiz. s korunou - L MATTER 1936 (uvádí historii 2 soch v jiné verzi, pag. 44-45) - STANGL 2013, 117, 126-128 - I de.wikipedia.org (*Holzbrücke (Baden)*) - **pozn.:** originál sochy se nachází v bádenském historickém muzeu, u m. stojí kopie, již 1974 vytvořil sochař Romano Galizia

Porrentrut, n. Pruntrut, centrum stejnojmenného okresu, kdysi sídlo baskijských biskupů (Jura)

basilejský biskup Johann Konrad II. von Reinach-Hirtzbach (ve fun. 1705 † 1737) v t. svém sídelním městě založil diec. seminář, jehož vedení svěřil jezuitům (ve městě měli kolej) - instituce byla otevřena 18. X. 1716 a do vínku dostala za patrony P. Marii bez poskvrny počatou, sv. Františka Sal. jako příklad kněžní a bl. kanov. JN - poslední jmenovaný se jako druhý patron domu slavil dne 4. VI. - jeho zvolení za ochránce semináře bylo patrně motivováno zakladatelovým přáním zvýšit prestiž svátosti pokání, jak lze soudit z biskupova dopisu zaslaného papeži Klementu XI. s prosbou o beatifikaci 27. III. 1720

L *Acta utriusque processus* 1721, 279-280 - VAUTREY 1886, 284-285, 287 - LASFARGUES 1965, 196, 247

Stein (Aargau, Rheinfelden)

na nejdelším krytém dřev. m. Evropy (203,7 resp. 206,5 m), spojujícím přes hor. tok řeky *Rýna (Hochrhein)* na 7 kam. pilířích (po 1570) švýcarskou obec *Stein* s n. láz. městem **Bad Säckingen (N, BW, Freiburg, Waldshut)**, byly při opravách 1690-1700 (säckingenský měst. stavitel Hannes Maier a tesařský mistr Hans Adam Steidlin či Steüdlin) zřízeny dvě z mostního tělesa vystupující dřev. kaple: na dneš. německé str. byla do kap. (na druhém pilíři od *Bad Säckingen*) cca 1700 umístěna polych. dřev. s. sv. Františka Xav., na dneš. švýcarské str. do kaple (na čtvrtém pilíři od *Bad Säckingen*) přišla polych. dřev. socha: stojící kanov. drží zpr. doleva krucifix, dřev. podst. čtyřb., vpř. zdob. rámem - 1712, zřiz. Patrik Petrus Stuart von Bogges, příbuzný skotského král. rodu, přední kanov. kapituly sv. Fridolína v *Säckingen* († 1730)

E (vpř. na podst. sochy, v rámu) S: IOANNI NEPOMUC: M: / STATUĀ HANC DEUOT^{MO} ANIMO / PONĪ CURAVĪT / PATR: PETR⁹ STUART DE BOGGes / DUC: COLL. S: FRĪDOLĪNI SEGGĪNG: / CAN: PRIM: & CAP.^{IS} A:⁰ MDCCXĪI - I www.ag.ch (*Denkmalpflege - DSI-STN004 Rheinbrücke /.../ Stein (AG)*) - www.saeckinger-

geschichte.de (*Die Geschichte der Säckinger Rheinbrücke - Die Holzbrücke*)

Zürich, č. Curych, hl. sídlo stejnojmenného kantonu

u míst. sochaře Hanse Kaspara Webera objednal cca 1707 cíz. vyslanec u Švýcarů Franz Ehrenreich hr. von Trauttmansdorff (1662-1719), pro město *Baden* sochu, kterou umělec pro zhoršující se vztahy mezi vyslancem a městem *Zürichem* nedokončil - zkomolené dílo bylo nakonec vystaveno v zahradě u curyšského k. sv. Petra - jiný umělec dle Weberovy skici vytvořil 1707 sochu dodnes v *Baden* vystavenou u dřev. m. přes *Limmat* (→ výše, Baden)

L MATTER 1936 (uvádí historii 2 soch jinak, pag. 44-45) - STANGL 2013, 128

Ukrajina

Lviv, č. Lvov, pol. Lwów, n. Lemberg, kdysi správní město ruského vojvodství polskolitevského státu, nyní nejdůležitější město západní Ukrajiny

1/ v předměstském dřev. kláš. k. sv. Mikuláše při klášteře bosých trinitářů prostý oltář, dol. 1715, zřiz. zbožná manželka hraběte Berczenyho (Bereseny)

2/ bosý trinitář P. Jan od sv. Felixe do třetího svazku svých dodatků k Ribadeneirovým životopisům svatých zařadil také Život BJN (dílo napsal do 1719, tiskem vyšlo 1721 a 1722) - v úvodu k životopisu píše o úctě a památkách a tvrdí, že „nechybějí kaple a oltáře zasvěcené jeho [tj. Nepomukově] cti; jedna proslavená [kaple] je v Nepomuku, v jeho otčině, jiná v Praze, jiná v Barceloně v Katalánsku a ve Lvově v Rusku, téměř z jednoho na druhý, opačný konec Evropy, obojí postavená u otců bosáků řádu Nejsvětější Trojice pro vykoupení zajatých“ - kaple ve *Lvově* nejspíš souvisela s výše uvedeným oltářem v trinitářském k. sv. Mikuláše (→ 1/) - ve *Lvově* se nacházel ještě jeden klášter bosých trinitářů, uv. města, s k. N. Trojice, zde se však svatoján. kaple s nejvyšší pravděpodobností nenacházela

1/ R l. dopis Jana Františka Beckovského, křiž. s červ. hv., daný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) - L BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 95; 2/ L JOANNES A S. FELICE 1721, 222 - TÝŽ 1722, 222 - **pozn.:** pův. dřev. k. sv. Mikuláše byl 1739-45 nahrazen zděnou novostavbou

A.6 Svatojánské památky v chronologickém přehledu

starší, avšak blíže neurčená doba

legendární rodný dům SJN, jinak zvaný „dům kolébky a narození“ SJN

Č (Pr) – Nepomuk (dům zbořen cca 1639, s malbou Ukřižovaného s Pannou Marií, sv. Janem Evangelistou, sv. Longinem a s pacholátkem v košilce, kterou údajně maloval SJN a která zůstala ještě několik let, nejspíš do 50. let 17. století na zdi ponechané po zboření světcova rodného domu, zdi, kterou Nepomučtí „jako za kapličku měli“)

údajný podpis SJN

Č (Pr) – Žatec

obraz

Praha – Nové Město (1715 dol. jako značně starobylý)

socha

Č (Pr) – Veclov (snad z přelomu 16. a 17. století, spíše však až ze 17. století, dol. 1715)

Č (Li) – Vysoká (1715 velmi stará)

14. století

obraz údajně představující SJN

Praha – Nové Město (deskový obraz Příbuzenstva Páně s donátorem, údajně svatým Janem Nepomuckým, dílo českého původu, 1707 nalezené a zakoupené v Norimberku a dovezené do Čech a později uchovávané ve Wunschwitzovském paláci)

kápě neboli pluviál

Praha – katedrála (oděv náležející SJN, evidován po mučednickově smrti v inventářích 1387 a 1396)

1396-1416

náhrobní kámen

Praha – katedrála (s náp., vytvořen někdy mezi uvedenými dvěma roky)

od 2. poloviny 15. století do 1621

nižší mříž kolem hrobu

Praha – katedrála (asi z 2. poloviny 15. století, obnovena 1621)

1480-1621

obraz

Praha – katedrála (prý 1480, obnovený nebo spíše dle původního vzoru namalovaný 1621)

1526-1621

vyšší mříž kolem hrobu

Praha – katedrála (nejspíš z období od 1526 do 80. let 16. století, obnovena 1621)

1532 až 1. polovina 17. století

obraz

Praha – Nové Město (obraz s dat. 1532, vytvořený však asi až v 1. pol. 17. st.)

1534-1679

dva nápisy u hrobu

Praha – katedrála (asi z období 1534-1548, obnovené 1621 a 1679)

před 1549 až 60. léta 16. století

epitaf

Praha – katedrála (snad před 1549, dol. v 60. letech 16. století)

1552-1630

nástěnná malba

Praha – Pražský hrad (vznikla snad již cca 1552, pravděpodobněji však 1630, zanikla 1681 nebo 1683)

1585-1625

socha

Praha – katedrála

16. století

nápis poblíž hrobu

Praha – katedrála

tabulka (tabulky) se třemi modlitbami

Praha – katedrála (asi z konce 16. století)

dol. 1602

dva svícny na hrobě SJN

Praha – katedrála

1609

obraz

Č (Kh) – Broumov

před 1616

socha

Slovensko – Bratislava (údajně)

do 1619

oltář

Praha – katedrála (zničen 1619)

20. léta 17. století

pokladnice u hrobu

Praha – katedrála (dol.)

1620-1630

dřevořezba

Praha – katedrála

1621

oltář

Praha – katedrála (2, jeden s konsekrační listinou z 16. VII., druhý se s., konsekrovaný 20. VIII.)

pamětní deska a nápis

Praha – katedrála (o obnovených oltářích v tomto chrámu 1621)

1623-1642

oltář

Praha – Hradčany (se s., 1623-1628, nebo do 1642)

1630

reliéf

Praha – katedrála

1631

obraz

Praha – katedrála

1631-1632

nástěnná malba

Praha – Staré Město

1638-1641

obraz

Č (Pr) – Nepomuk (od cca)

1639-1651

kostel (oficiálně někdy kaple) „na rodném místě BJN“, jinak „u kolébky BJN“

(oficiálně patrocinium sv. Jana Křtitele, neoficiálně BJN nebo SJN, občas uváděno obojí patrocinium, časem převládlo zasvěcení nepomucenské)

Č (Pr) – Nepomuk (od 30. VI.)

40. léta 17. století

obraz

Č (Pr) – Nepomuk

1641

kovové poprsí

Praha – katedrála (na tzv. Jeruzalémském nebo Milánském svícnu)

cca 1645

malba

Praha – Pražský hrad

dol. 1648**socha**

Praha – Staré Město (stopy mizí 1705)

od 50. a 60. let 17. století**obrázky, obrazy**

Praha – celkově

3. čtvrtina 17. století**obraz**

Č (Kh) – Běchary

socha

Č (Pr) – Bechyně (údajně, nejspíš však začátek 18. století)

cca 1651**oltář na místě narození SJN**

Č (Pr) – Nepomuk (poprvé 1714 doloženo pojmenování tohoto oltáře „kolébka sv. Jana“)

1652**obraz**

Č (Pr) – Stará Boleslav

1653**obraz**

Praha – katedrála

cca 1654**kresebný návrh obrazu**

nyiní Praha

Praha – katedrála

ukázkový model obrazu

Praha – katedrála

po 1660**freska**

Praha – Malá Strana (těsně)

1663**obraz**

Praha – katedrála

sloup nebo socha

Č (Pr) – Ústí nad Orlicí

1665

obraz

Č (Pr) – Nová Ves I (Kou), Starý Kolín

socha

Č (Pr) – Litomyšl (2. II.)

1669

obraz

Č (Kh) – Smidary

cca 1670

obraz

Č (Pr) – Neratovice

1673

obraz

Č (Pr) – Záboří

socha

Praha – katedrála (v úmyslu)

Č (Pr) – Charvatce

po 1673

obraz

Praha – katedrála (nedlouho)

medailon

Praha – Hradčany (nejspíš)

do 1674

obraz

Praha – Staré Město

1674

obraz

Č (Kh) – Žlunice

1677

podobizna

Č (Pr) – Bečov

1678

obraz

Č (Pr) – Plzeň

1679

podobizna

N, BA, OF – Bamberg – nebo – N, BA, UF – Würzburg

dol. 1679**obraz**

Praha – Staré Město

Č (Pr) – Brandýs nad Labem

cca 1679**obraz**

HS (ČR, Ol) – Opava

1679-1688**socha**

Č (Kh) – Hradec Králové

přelom 70. a 80. let 17. století**obraz**

Č (Pr) – Strakonice

80. léta 17. století**oltářník**

Praha – Hradčany (s obr., dol. až 1694)

socha

Č (Pr) – Pivoň

80. léta 17. století nebo 1708-1718**obraz**

Č (Pr) – Havlíčkův Brod

1680 nebo krátce poté**obraz**

Č (Kh) – Broumov, Heřmánkovice, Zaloňov

údajně 1680, jistě později**vyobrazení**

N, BA, OB – Eresing

1680-1684**obraz**

R, W – Wien (obrazy, dol.)

rytina

R, W – Wien (rytiny, dol.)

socha

R, W – Wien (sochy, dol.)

1680-1700

obraz

Č (Pr) – Smečno (snad, pův. možná Praha)

1680-1712

socha

Č (Pr) – Velešín

1680-1739

socha

R, NÖ – Horn

1681

bozzetto sochy

Praha – most (první návrh pražské mostecké sochy)

svícen

Praha – katedrála

cca 1681

perokresba

Praha – most (návrh pomníku na Pražském mostě)

1681-1715

obrazy a sochy

Č (Pr) – Kostelec nad Černými lesy (mnoho)

1682

oltář

Praha – katedrála (s obr.)

socha

Praha – most (dřevěný model pražské mostecké sochy)

bozzetto sochy

Praha – most (odvozenina prvního návrhu pražské mostecké sochy)

1682-1683

socha

Praha – most (bronzová pražská mostecká socha)

reliéf

Praha – most (2, bronzové, na podstavci pražské mostecké sochy)

1682 nebo 1687

socha

Praha – Nové Město (24. V.)

1683

oltář

Praha – Staré Město

reliéf

Č (Li) – Jenišův Újezd (snad)

po 1683**obraz**

Č (Kh) – Opočno

1683-1685**oltář**

Č (Pr) – Kolín (s obr., cca 1683 nebo nedlouho po 1685)

1683-1688**oltář**

Praha – katedrála

1683-1692**socha**

Č (Pr) – Tachov (snad těsně po 1683, jistě do 1692)

1683-1700**socha**

Č (Pr) – Bor (po 1683, do cca 1700)

1683-1712**socha**

Č (Pr) – Ves

1683-1715**socha**

R, W – Hadersdorf

cca 1684**oltář**

Praha – Staré Město (dol.)

obraz

Č (Pr) – Sedlec (Žat)

kalich

Č (Kh) – Skalka

od cca 1684-1685**podobizny, obrazy, sochy**

Praha – celkově

1684-1690

socha

Č (Pr) – Veselí nad Lužnicí

před 1685

obraz

Č (Pr) – Kynšperk nad Ohří

socha

Č (Pr) – Jesenice (několik let)

1685

oltář

Č (Pr) – Pardubice

obraz

Č (Pr) – Strenice

KL – Bystrzyca Kłodzka

R, NÖ – Starrein (snad)

socha

Č (Pr) – Husinec (snad), Plzeň

po 1685

oltář

Č (Pr) – Kolín (s vyobrazením, nedlouho)

socha

Č (Pr) – Ratboř (nedlouho)

1685-1687

socha

Č (Pr) – Klášterec nad Ohří

1685-1715

obraz

Č (Kh) – Choustníkovo Hradiště (obrazy)

socha

Č (Kh) – Choustníkovo Hradiště

1686

oltář

Č (Pr) – Prachatice (se s., brzy po 11. V.)

obraz

Č (Kh) – Jilemnice

malba

Č (Pr) – Žlutice

socha nebo soška

Praha – Staré Město

reliéf

Č (Kh) – Jaroměř

cca 1686

kaple

Č (Pr) – Poběžovice

oltář

Č (Pr) – Poběžovice

1686-1687

štuková socha

Č (Pr) – Svatá Hora (od 6. VII.)

1686-1698

malba

Č (Pr) – Římov

1686-1715

socha

Č (Pr) – Prachatice

1686-1719

modlitby a modlitbičky u hrobu

Praha – katedrála (dol. 1686 a 1719)

do 1687

oltář

Č (Pr) – Dobřichov (s obr.)

1687

socha

Č (Pr) – Velvary

Č (Kh) – Vysoké Veselí

CH – Cheb

soška

Praha – Staré Město (4. X.)

cca 1687

oltář

Č (Kh) – Velešice (s obr.)

1688

obraz

Č (Pr) – Trojovice

socha

Č (Pr) – Železná

Č (Kh) – Hradec Králové

M – Přerov

vyobrazení

Č (Pr) – Dubné

dol. 1688

socha

Č (Pr) – Prosek

1688-1689

oltář

Č (Kh) – Nové Město nad Metují (s obr., 1688 nebo 1689)

mezi 1688 a začátkem 18. století

obraz

R, T – Hötting

po přelomu 1688 a 1689 a několik let před 1715

obraz

R, W – Wien

1688-1715

podobizna

N, BA, OB – München (do cca)

před 1689

oltář

Č (Pr) – Tábor (s vyobrazením, nedlouho)

1689

oltář

Praha – Staré Město (se s., 28. VIII.)

obraz

Č (Li) – Dřemčice

socha

Č (Kh) – Jičín

1689-1690

socha

R, W – Wien (16. V. 1689 nebo na poč. 1690)

1689-1712

oltář

N, BA, NB – Passau

1689-1715

socha

Č (Pr) – Tábor (2)

90. léta 17. století

kaple

Praha – Staré Město (přesněji cca 1696)

oltář

Praha – Staré Město (přesněji cca 1696)

obraz

Praha – Staré Město (3, přesněji cca 1696)

1690

obraz

Č (Pr) – Čeliv, Habry

socha

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Golčův Jeníkov, Pelhřimov, Poběžovice

Č (Li) – Šluknov

reliéf

Č (Li) – Mělník (23. VI.)

nápis na zvonu

Č (Pr) – Luby

cca 1690

socha

Praha – Staré Město

1690-1693

oltář

M – Znojmo

1690 až konec 17. století

oltář

Č (Kh) – Mělník (s obr., který byl namalován snad po 1690, jistě do konce 17. století)

socha

Č (Pr) – Počátky (cca 1690 nebo z konce 17. století)

1690-1711

oltář

Č (Pr) – Milevsko

cca 1690, spíše však po 1715

obraz

Č (Pr) – Týn (Bol)

do 1691

vyobrazení

nyiní Praha

1691

kaple

Č (Pr) – Český Brod

oltář

Č (Pr) – Senožaty

obraz

Č (Kh) – Boušín, Černý Důl, Dobřenice

M – Uherské Hradiště

svícen na hrobě

Praha – katedrála

dol. 1691

socha

Praha – Staré Město

M – Velké Nēmčice

cca 1691

oltář

Č (Kh) – Žamberk (s obr.)

freska

Č (Kh) – Žamberk

1691-1692

oltář

Č (Pr) – Ostrov (se s.)

1691-1694

oltář

Č (Pr) – Sušice (1691, spíše 1694)

1691-1697

oltář

Praha – Nové Město (s obr.)

1691-1715

oltář

Č (Pr) – Chrástřany (cca 1691, dol. 1715)

1691-1716

obraz

Praha – Pražský hrad (po 1691, dol. 1716)

do 1692**socha**

Č (Pr) – Tachov

1692**náhrobek**

Praha – katedrála (se s.)

oltář

Č (Pr) – Sušice

obraz

Č (Pr) – Dobruška

P, HS – Gliwice (údajně)

R, NÖ – Dunkelstein

socha

Praha – Staré Město (2. X.)

Č (Pr) – Kutná Hora

Č (Li) – Rumburk

reliéf

Č (Pr) – Podveky

cca 1692**socha**

Č (Pr) – Černouček

1692-1712**socha**

Č (Pr) – Blansko

1692-1721**obraz**

Č (Pr) – Dřetovice

1693**oltář**

Praha – katedrála (při náhrobku)

Praha – Staré Město (2, z nich jeden se s.)

Č (Pr) – Kadaň (s obr., 21. VII.), Kutná Hora (5. V.)

Č (Li) – Litoměřice (s obr.)

obraz

Č (Pr) – Chomutov, Pohled

Č (Kh) – Zebín

socha

Č (Pr) – Jirkov (2. II. v úmyslu), Netolice

Č (Kh) – Kostelec nad Orlicí, Zebín

KL – Idzików (snad)

sloup se sochou

Č (Pr) – Benátky nad Jizerou, Pelhřimov, Řepín (31. X.)

Č (Kh) – Kostelec nad Orlicí

cca 1693

oltář

Č (Pr) – Kladno (se s.)

Č (Kh) – Jaroměř (se s.)

po 1693

socha

Č (Kh) – Robousy (krátce)

1693-1695

socha

R, W – Wien

1693-1707

oltář

Č (Pr) – Kouřim

1694

oltář

Č (Pr) – Vitějovice (s obr.), Vodňany (s obr.)

Č (Kh) – Dubno (17. X.)

obraz

Maďarsko – Budapest

socha

Č (Pr) – Kájov (26. X.), Ronov nad Doubravou

R, W – Wien

vyobrazení

Č (Pr) – Volary

R, ST – Graz

reliéf

Č (Pr) – Unhošť

dol. 1694, nebo snad 1794

stříbrný jazyk, snad Nepomukův

Č (Pr) – Malíkov nad Nežárkou

cca 1694

obraz

Č (Pr) – Vepřek

1694-1698

socha

Č (Pr) – Klášterec nad Ohří

před 1695**oltář**

Č (Pr) – Cítoliby (několik let), Stráž (s obr., snad před 1695, dol. 1715)

obraz

Č (Li) – Lovosice (2, několik let)

socha

Č (Li) – Česká Kamenice, Horní Prysk, Jiřetín pod Jedlovou (několik let), Kamenický Šenov, Libochovany (několik let), Prackovice nad Labem (několik let), Srbská Kamenice, Velké Žernoseky (několik let)

Č (Kh) – Hořice, Opočno (asi), Vrchlabí

podobizna

Č (Pr) – Myslív (podobizny již od doby před)

před 1695-1709**socha**

Č (Kh) – Opočno (asi před 1695, požehnána 1709)

1695**kaple**

N, BA, OB – St. Ottilien (v úmyslu)

oltář

Č (Pr) – Čestice, Lažiště (s obr.), Mladé Bříště (s obr.), Přečaply, Sadská (s podobiznou)

N, BA, OB – St. Ottilien (v úmyslu)

R, OÖ – Altenfelden

obraz

Č (Pr) – Rožďalovice, Sobotka

Č (Li) – Chlumeč

N, BA, OB – St. Ottilien (25. V.)

socha

Č (Pr) – Janov (Žat) (1. XII.), Jindřichův Hradec, Kutná Hora, Mšené-lázně, Ronov nad Doubravou, Slaný, Tismice, Zásmyky

Č (Kh) – Dubenec (16. V.)

R, W – Wien (2)

sloup se sochou

Č (Pr) – Dobrovice

sloup s vyobrazením

Č (Pr) – Křižany

vyobrazení

Č (Pr) – Blansko, Kunžak (nepochybně)

R, NÖ – Klosterneuburg

zvon

Č (Pr) – Bílsko

reliéf

Č (Kh) – Náchod (11. V.)

dol. 1695**oltář**

Č (Pr) – Chrudim

socha

Č (Pr) – Doksy

M – Šumperk

smaltové vyobrazení

Č (Pr) – Zlonice

cca 1695

oltář

Praha – Staré Město (s obr.)

Č (Pr) – Kestřany (s obr.), Nymburk (s vyobrazením), Smečno (se s.)

obraz

Č (Pr) – Svěbořice

Č (Li) – Ústí nad Labem

Č (Kh) – Nechanice

socha

Č (Pr) – Erpužice, Kestřany

Č (Li) – Litoměřice

M – Vratěšín

soška

nyní Praha

sloup s podobiznou

Č (Pr) – Budyně nad Ohří

1695 nebo krátce po

socha

Č (Kh) – Chvalkovice

po 1695

socha

Č (Pr) – Kolín (nedlouho)

Č (Li) – Arnoltice

1695-1697

podobizna

Č (Pr) – Němčice (Plz) (od IV.)

1695-1698

freska

N, BA, OP – Waldsassen

socha

Č (Pr) – Pardubice

1695 nebo 1700

obraz

Č (Pr) – Cvrčovice

socha

Č (Pr) – Třeboradice, Vinoř

1695-1701

socha

Maďarsko – Sopron (do 25. XI.)

1695-1702

socha

Č (Li) – Horní Libchava (cca 1695, jistě před VII. 1702)

1695-1708

socha

M – Brno

cca 1695-1715

obraz

Č (Pr) – Osečná (několik)

socha

Č (Pr) – Osečná (2)

1696

kaple

M – Brno

oltář

Č (Pr) – Holice (s podobiznou), Kraselov (s obr., jistě), Vyšší Brod (se s.)

M – Brno (s obr.)

P, DS – Otmuchów (s obr.)

obraz

Praha – Staré Město

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Chomutov

Č (Kh) – Broumov (21. XII.), Litič

KL – Duszniki-Zdrój

socha

Praha – katedrála

Č (Pr) – Horšovský Týn (20. I.), Nové Dvory, Nymburk (28. I.)

Č (Li) – Zahořany

Č (Kh) – Nové Město nad Metují, Rohenice

M – Olomouc

vyobrazení

Č (Pr) – Útvina

nápis

Č (Kh) – Nové Město nad Metují (16. V.)

dol. 1696

oltář

Č (Pr) – Bílsko (s obr.)

cca 1696

oltář

Č (Pr) – Budyně nad Ohří (s vyobrazením)

1696-1697**kaple**

Praha – Nové Město (do 16. V.)

1696-1724**socha**

N, RP – Trier

1697**oltář**

Č (Pr) – Chomutov (se s., 30. IX.), Most (s obr.), Volyně (se s.)

obraz

Č (Pr) – Jindřichův Hradec

M – Brno

P, DS – Legnica

N, BA, SCH – Kühbach (20. XII. v úmyslu)

R, OÖ – Altmünster

socha

Č (Pr) – Chlum Svaté Maří, Chomutov (24. X.), Kunžak, Záběhllice, Žabokliky

Č (Kh) – Neděliště

sloup se sochou

M – Velehrad

vyobrazení

Č (Pr) – Pištín

zvon

Praha – Staré Město (1. VIII.)

Č (Kh) – Třebechovice pod Orebem (s rel.)

dol. 1697**socha**

R, OÖ – Linz (2)

R, W – Wien (mnoho, jedna konkrétně), Wien (okolí města, mnoho)

vyobrazení

R, NÖ – Joachimsberg, Josefsberg

cca 1697**oltář**

Praha – Nové Město (s vyobrazením)

Č (Pr) – Cítov

obraz

Č (Pr) – Okounov

sloup se sochou

KL – Jeleniów

1697-1698

kaple

Č (Pr) – Sezemice (od 25. V.)

1697-1699**kaple**

Č (Pr) – Domažlice (od 18. IX. do 15. V.)

1697-1700**freska**

R, S – Salzburg (1697/1698 nebo 1697-1700)

1697-1713**socha**

Č (Pr) – Chyšce

1697-1715**obraz**

N, BA, OB – Burghausen (obrazy, dol. 1715)

socha

Č (Kh) – Hradec Králové (okolí) (více)

N, BA, OB – Burghausen (sochy, dol. 1715)

do 1698**socha**

Č (Pr) – Český Krumlov

1698**kostel nebo kaple**

Č (Pr) – Libomyšl

kaple

Č (Pr) – Sušice

R, T – Hötting (25. VIII.)

oltář

Praha – Staré Město (12. VI.)

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Plzeň (se s.), Rožďalovice, Sezemice (se s.)

N, BA, SCH – Holzheim (se s., v úmyslu)

obraz

Č (Pr) – Hořešovice

Č (Kh) – Městec Králové

socha

Č (Pr) – Klatovy, Unhošť

Č (Li) – Chcebuž, Lovosice

R, K – Klagenfurt am Wörthersee

R, ST – Murau, Straßgang

sloup se sochou

Č (Kh) – Valdice

podobizna

N, BA, OB – München (ve výrobě)

dol. 1698

oltář

M – Letovice

obraz

M – Brno (5)

N, BA, OB – Hohenwart, München (více)

N, BA, SCH – Kühbach (obrazy, jeden konkrétně)

R, S – Salzbur (5)

soch

M – Brno (2)

podobizna

N, BA, OB – Anzing, München (podobizny, konkrétně jedna)

cca 1698

oltář

Č (Pr) – Sušice (s vyobrazením)

R, T – Hötting

obraz

Č (Li) – Bílina

1698-1699

oltář

Č (Pr) – České Budějovice (se s.)

socha

Č (Pr) – Roudnice nad Labem (od 29. VIII. do 29. X.)

R, NÖ – Petronell-Carnuntum

1698-1704

oltář

N, BA, OB – München

1698-1706

socha

Č (Pr) – Chotěšov

1698-1710

socha

R, NÖ – Haugsdorf

1698-1715

obrazy a sochy

N, BA, UF – Würzburg

N, BA – Würzburské biskupství (mnohé)

1698-1716

socha

Č (Pr) – Most (asi od)

M – Petřvald

1698-1718**vyobrazení (obrazy i sochy)**

N, BA, OB – Teisendorf (na řadě míst teisendorfského děkanátu 1718 doložena tato vyobrazení, přičemž jeden malíř z Teisendorfu sdělil, že v posledních 10 letech namaloval BJN dvanáctkrát)

1699**kaple**

Č (Pr) – Kájov

oltář

Praha – Staré Město

Č (Pr) – Drahenice (se s.), Kmetiněves (se s.), Litomyšl (se s., V.), Planá (Plz), Tábor (se s.), Tachov (se s.)

obraz

Praha – Staré Město (16. VII.)

Č (Pr) – Chomutov, Kněževs (31. VIII.), Lnáře

Č (Li) – Horní Litvínov

Č (Kh) – Lično

Slovensko – Trnava

malba

N, BA, UF – Würzburg (snad)

socha

Č (Pr) – Libomyšl, Nepomuk, Slivenec

Č (Li) – Liběšice

Č (Kh) – Vamberk

N, BA, UF – Würzburg (snad)

R, W – Wien

sloup se sochou

Č (Pr) – Klatovy (6. VII.), Přisečnice (17. VI.), Únětice

vyobrazení

Č (Li) – Krupka

zvon

Č (Pr) – Libomyšl (s rel.)

zvonek

Č (Pr) – Nepomuk

reliéf

Č (Pr) – Týnec nad Sázavou

cca 1699**oltář**

Č (Pr) – Domažlice

socha

Č (Li) – Česká Lípa

N, BW – Bräunlingen

od 1699**oltář**

Č (Pr) – Mariánský Týnec či Mariánská Týnice

1699 nebo 1700

obraz

Č (Pr) – Doudleby

1699-1701

socha

Č (Pr) – Sokolov (od 2. IV. do 17. VI. nebo VII.), Svatá Hora

17. století

oltář

Č (Pr) – Minice (Žat) (se s.)

obraz

nyní Praha

Č (Pr) – Chanovice (snad)

R, NÖ – Weitgraben (nejspíš)

malba

R, K – Straßburg

socha

N, BA, UF – Dettelbach

R, W – Wien

reliéf

R, NÖ – Röhrenbach

2. polovina 17. století

obraz

Č (Pr) – Točnick

Španělsko – Madrid

reliéf

nyní Praha (snad přesněji z 80. let 17. století)

poslední třetina 17. století

oltář

M – Telč (se s., nejspíš 1695-99, dol. 1716)

poslední čtvrtina 17. století

obraz

HS (ČR, Ol) – Opava

poslední desetiletí 17. století

freska

Č (Kh) – Doudleby nad Orlicí (snad)

obraz

Č (Kh) – Doudleby nad Orlicí (snad)

konec 17. století

oltář

Č (Pr) – Český Krumlov (se s.), Žatec (s obr., asi)
R, NÖ – Dunkelstein

obraz

Č (Pr) – Němčice (Plz), Poběžovice, Škrle
Č (Li) – Robeč
N, BA, NB – Passau

socha

Č (Pr) – Bystřice (Žat), Dolní Krupá (v konzole, nejspíš), Velký Valtinov (snad), Zlatá Koruna (nejspíš), Žatec

reliéf

Č (Kh) – Vápno

medailon

Č (Pr) – Lysá nad Labem
Č (Kh) – Hněvčeves

přelom 17. a 18. století**kaple**

Č (Pr) – Valeč (se s.)

oltář

Č (Pr) – Bítovany (s reliéfy)

socha

Č (Pr) – Nový Rychnov, Tachlovice
M – Kostníky
N, BW – Waldshut (17. století nebo spíše 1700-1715)
N, NW – Soest
R, T – Lehn (nejspíš)

procesní nosítka se sousoším

Č (Pr) – Bavorov

konec 17. století nebo 1. čtvrtina 18. století**socha**

Č (Pr) – Plzeň

počátek nebo začátek 18. století neboli rané 18. století**kaple**

Č (Pr) – Veselov

oltář

Č (Pr) – Blanice (se s.), Chrudim (se s. a obr.), Libice nad Doubravou (s obr.), Radonice, Veselov (se s.)
R, K – Gödersdorf (s obr.)
R, ST – Irdning
R, T – Ried im Oberinntal (s obr.)

obraz

Č (Pr) – Mirovice, Mladá Boleslav, Políkno, Vítějeves
M – Švařec
N, BA, OP – Neumarkt in der Oberpfalz
R, NÖ – Probstdorf, Wöllersdorf
R, T – Hötting, Kaltenbrunn, Kleinholz, Naschberg, Thaur, Zell
R, V – Einlis

freska

R, T – Schönberg im Stubaital

socha

Č (Pr) – Brandýs nad Labem, Krucemburk, Martinice, Příbram, Sobotka

Č (Li) – Stránce
Č (Kh) – Teplice nad Metují
KL – Wilkanów (asi)
N, BA, OF – Ebensfeld, Schlüsselfeld
N, BA, SCH – Ferthofen
N, NW – Schloß Neuhaus
R, NÖ – Höflein, Mittergrabern, Schiltern
R, S – Hallein
R, T – Achenkirch, Hall in Tirol, Hötting, Innsbruck (3)

vyobrazení

Č (Pr) – Písek (dol.)

reliéf

Č (Pr) – Lanškroun, Mešno

Č (Kh) – Náchod

medailon

Č (Pr) – Zdouň

R, T – Innsbruck

od počátku 18. století

kaple

Č (Pr) – Votice (v úmyslu)

počátek 18. století nebo cca 1710

oltář

Č (Kh) – Zvole (se s.)

počátek 18. století a 1715

socha

Č (Pr) – Písek (dol. v obou obdobích)

N, BA, OB – Burgkirchen an der Alz (dol. 1715)

R, NÖ – Stockern (dol. 1715)

počátek 18. století, do 1726

socha

Č (Pr) – Mutěním, Zelená hora (jistě do 1726)

1. čtvrtina 18. století

kaple

R, ST – Oberwölz Stadt (se s.)

oltář

Č (Pr) – Odlochovice (s obr.), Slapy, Vilémov (Čás) (s obr.), Zvíkovec (s obr.)

Č (Kh) – Dobré

P, DS – Bychowo (s obr.)

R, ST – Bruck an der Mur

kazatelna

P, DS – Bychowo (se 3 rel.)

obraz

Č (Pr) – Hostovice

Č (Kh) – Opatovice nad Labem (snad cca 1710)

socha

Č (Pr) – Klecany (snad 1713-27), Lužnice, Seč (nejspíš), Stará Boleslav (nebo snad 1727), Votice
Č (Li) – Osek, Radovesice (asi)
M – Babice nad Svitavou, Moravská Třebová (s rel.)
HS (ČR, Ol) – Opava
N, BA, UF – Kitzingen
R, K – Bad Kleinkirchheim
R, NÖ – Asparn an der Zaya, Braunsdorf (asi 1721), Ebendorf, Ebreichsdorf, Laxenburg, Traismauer
R, W – Hadersdorf, Jedlesee
emailové vyobrazení
M – Bzenec

1. třetina 18. století

oltář

Č (Pr) – Čelina
Č (Li) – Vehlovice (s obr.)

obraz

Č (Pr) – Klokoty (cyklus 7 obrazů, možná vytvořených cca 1700)

socha

Č (Pr) – Němčice (Prá)
M – Komín
R, W – Wien

reliéf

Č (Kh) – Mladkov (nebo z počátku 18. století)

1. desetiletí 18. století

oltář

Č (Pr) – Plzeň (s 2 obr. a se sous.)

socha

Č (Pr) – Kounice

sloup se sochou

Č (Li) – Velemín (nejspíš)

před 1700

obraz

Č (Pr) – Bítovany
Č (Kh) – Žamberk (před nebo cca)
R, W – Wien

socha

R, T – Innsbruck

reliéf

Praha – katedrála (na antependiu)

1700

oltář

Praha – Staré Město

Praha – Nové Město (s podobiznou)

Č (Pr) – Líšňany (se s.), Lnáře (s obr.), Lysá nad Labem (s obr.), Nelahozeves, Plánice, Předměřice nad Jizerou (2, oba s obr.), Skramníky, Vodňany (se s.), Zvoleněves

Č (Li) – Lipová (se s.), Litoměřice, Počedělice (s obr.)

Č (Kh) – Jilemnice (s obr.), Rtně v Podkrkonoší (s obr.)

obraz

Č (Pr) – Blansko, Ronov nad Doubravou

Č (Kh) – Libčany

KL – Szczytina (2)

M – Brno

N, BA, OF – Bamberg

R, NÖ – St. Marein

socha

Č (Pr) – Český Brod, Dolní Chodov, Chelčice, Nová Ves (Žat), Poděbrady, Sedlec (Žat), Vlachovo Březí (nově pořízená), Vyšší Brod, Zásmyky

Č (Li) – Hrob (nejspíš), Libčeves, Mělnické Vteln, Ostrý, Pavlovice

Č (Kh) – Borohrádek, Horní Jelení, Libčany

M – Drnholec

sloup se sochou

Č (Pr) – Chotěšov, Krnsko, Žatec (7. VII.)

vyobrazení

Č (Pr) – Horní Sloupnice

reliéf

Č (Pr) – Budenice

dol. 1700**kaplička**

Č (Pr) – Dobřichov

oltář nebo kaple

Č (Pr) – Trojovice

oltář

Č (Pr) – Louňovice pod Blaníkem

socha

Praha – Staré Město (2)

Č (Pr) – Lidice

Maďarsko – Budapest (začátek IX.)

vyobrazení, podobizna

Č (Pr) – Vrčeň

Maďarsko – Budapest (začátek IX.)

N, BA, OF – Bamberké biskupství (mnoho)

cca 1700**oltář**

Č (Pr) – Benešov (s obr. a 4 rel.), Církvice, Kosmonosy (se s.), Nové Dvory (2), Obrataň (se s.), Skuhrov (s obr.), Strážov (se s.), Stenice (se s.), Želnavá

Č (Li) – Fláje (se s.), Orasice

Č (Kh) – Nadslav

R, ST – Althofen (s obr.)

obraz

Praha – Nové Město

nyní Praha

Č (Pr) – Bystré, Čížová, Rychmburk, Rychnov u Nových Hradů, Žirovnice

Č (Kh) – Nemyčeves

KL – Bożków, Strachocin

N, BA, OB – Tittmoning

R, K – St. Stefan im Lavanttal

R, OÖ – Aurachkirchen

R, T – Haldensee, Volders

malba

R, ST – Murau, Stainz

R, T – Lueg

skica obrazu

Praha – Hradčany

socha

Č (Pr) – Březnice, Ktiš, Račice, Římov, Skalka (snad), Smolotely, Úterý, Útvina, Zvoleněves

Č (Li) – Skalice u České Lípy

Č (Kh) – Horní Staré Město

CH – Cheb

N, NW – Herzfeld

R, NÖ – Infritz, St. Johann am Steinfeld(e) (snad odpovídá vyobrazení dol. 1715)

R, OÖ – Großraming

sloup se sochou

Č (Pr) – Chrudim (snad)

cca nebo po 1700**obraz**

Č (Kh) – Velký Vřešťov

socha

Č (Kh) – Velký Vřešťov

po 1700**socha**

Praha – Staré Město

1700-1701**kaple**

Č (Pr) – Nedražice

1700-1702**oltář**

Č (Pr) – Sedlec (Čás) (od 8. VIII.)

obraz

Č (Pr) – Hloubětín (dol. 1700 nebo 1702)

socha

Č (Pr) – Bříství (od 12. VIII. do 16. V.)

1700-1703**kaple**

Č (Kh) – Homole (1700 nebo 1703)

1700-1705**oltář**

Č (Pr) – Vranov (Žat) (s obr.)

sloup se sochou

M – Žďár nad Sázavou

1700-1706

oltář

Č (Pr) – Skuteč (1700 nebo 1706)

obraz

Č (Pr) – Vyšehrad (2) (cca nebo po 1700, snad 1706)

1700-1707**prvotní hrob, sklípek, místo či místečko prvního uložení těla SJN, upravené v kapli nebo kapličku**

Praha – Staré Město (místo nalezeno 1700, zpřístupněno veřejnosti 16. V. 1707, kdy bylo upraveno v kapli nebo kapličku)

1700-1709**socha**

R, NÖ – Ulrichskirchen (1700 nebo spíše 1709)

medailon

Praha – Nové Město

1700-1711**socha**

Č (Pr) – Zelená hora (cca 1700 nebo 1711)

sloup se sochou

Č (Pr) – Jizerní Vtelno (dol. 1700 nebo 1711), Strenice (1700 nebo 1711)

1700-1715**oltář**

N, BA, OF – Bamberg

obraz

Č (Pr) – Svatý Jan pod Skalou (obrazy)

socha**1700-1720****socha**

N, BA, UF – Retzbach

malovaná miniatura

nyiní Praha

emailové vyobrazení

Č (Pr) – Vyšehrad

1700-1722**socha**

Č (Pr) – Vysoká Libyně

1700-1724**kaple**

N, BA, OB – Pasing (postavena 1700-1704, dol. až 1724)

před 1701

oltář

Č (Pr) – Jezná (se s., před V.)

do 1701**socha**

Č (Pr) – Bělčice

1701**kaple**

M – Strážnice (s obr.)

oltář

Praha – Staré Město (24. VII.)

Č (Pr) – Dobruška

N, BA, OB – Burghausen (9. XI. v úmyslu)

N, BA, UF – Würzburg (se s.)

obraz

N, BA, OB – Traunwalchen

malba

P, Pomorze Gdańskie či Wschodnie – Lubieszewo

socha

Praha – Hradčany

Č (Pr) – Bezděz (hrad), Charvatce, Nové Dvory, Obříství, Sokolov, Úvaly (3. VIII.), Všeň

Č (Kh) – Miletín, Opočno

sloup se sochou

Č (Pr) – Sobotka

reliéf

Č (Pr) – Nové Dvory

medailon

Praha – Malá Strana

dol. 1701**obraz**

Praha – celkově (mnoho)

Č (Pr) – Kamenice nad Lipou

vyobrazení

Č (Pr) – Slavkovice

cca 1701**oltář**

Č (Pr) – Nedražice (se s.)

obraz

Č (Li) – Čížkovice

socha

P, DS – Wrocław

R, ST – Maria Buch

1701-1702**obraz**

Itálie a Vatikán – Roma

1701-1704

oltář

Praha – katedrála (druhý oltář připojený k náhrobku)

1701-1705

obraz

R, T – Rattenberg (1701 nebo 1705)

1701-1708

oltář

Č (Pr) – Kájov (s malbou, před 1701-1708)

socha

Č (Pr) – Mladočov (do 8. XI.)

1701-1715

kaple

Č (Pr) – Zlonice (snad 1701, dol. 1715)

oltář

Č (Pr) – Zlonice (ol. snad 1701, dol. 1715, se s., jež popsána 1721)

obraz

Č (Pr) – Město Touškov (obrazy)

Č (Li) – Trmice

socha

Č (Pr) – Město Touškov (sochy)

Č (Li) – Trmice (2)

do 1702

kaple

Č (Pr) – Tetín

do 1702-1707

socha

KL – Kłodzko (snad do 1702, do 1707 jistě)

1702

oltář

Č (Pr) – Bezděz (hrad), Kamenice nad Lipou, Nahorečice (se s.)

N, NW – Bonn (18. I.)

R, ST – Graz

R, T – Lienz (s obr. z poč. 18. st.)

obraz

Č (Pr) – Erpužice (2), Jirny

malba

N, BA, OB – Landsberg am Lech

socha

Č (Pr) – Chomutov (22. I.), Sedlec (Žat)

Č (Li) – Volfartice (nejspíš VII.)

N, NW – Münster

R, W – Wien

sloup se sochou

Č (Pr) – Týn (Bol)

vyobrazení

N, BA, OB – Reischach

zvon

Č (Pr) – Vyšší Brod (s rel.)

M – Uherský Brod

reliéf

Č (Pr) – Klatovy, Svatá Hora, Volšovy

medailon

Č (Pr) – Unhošť

dol. 1702

vyobrazení

M – Příbor

cca 1702

oltář

Č (Pr) – Kladruby nad Labem (se s.), Svatý Kilián, Tetín

obraz

Č (Pr) – Vyšší Brod (2)

Č (Li) – Dřemčice

1702-1703

socha

M – Svitavy

N, BA, OF – Bamberg

1702-1704

socha

P, DS – Kamieniec Żąbkowicki

sloup se sochou

Č (Pr) – Planá (Plz)

1702-1707

oltář

Praha – Staré Město (se s., 1702 nebo 1707)

1702-1715

vyobrazení

Č (Pr) – Dubá (více)

N, BA, OB – Gars am Inn (v garském arcijáhénství je 1715 dol. na 22 místech vyobrazení, z toho 6 soch, zbytek podobizny malované na deskách – tato díla pocházela z 1702, 1705, 1708, 1709, na dvou místech z 1713)

1702-1717

socha

Č (Pr) – Havlíčkův Brod

1702-1718**socha**

Maďarsko – Győr

1702-1723**dům**

Praha – Staré Město (s domovním znamením)

před 1703**oltář**

Č (Pr) – Hostouň (snad, dol. 1715)

M – Měřín

obraz

M – Moravská Třebová

vyobrazení

Č (Kh) – Hořiněves

1703**oltář**

Č (Pr) – Jáchymov (s obr.), Lutová (s podobiznou), Mirotice (se s.), Rokycany

Č (Li) – Křešice (s obr.), Rumburk (se s.)

M – Měřín (s obr.), Moravská Třebová (IX.), Olomouc

N, HN – Frankfurt am Main

obraz

Č (Kh) – Boušín

M – Olomouc

N, BA, OB – Trostberg

socha

Č (Pr) – Boršov nad Vltavou, Horní Záhoří, Jindřichův Hradec, Klášter (Plz, f. Teplá), Malotice, Oslov, Ronov nad Doubravou, Údrč, Vojslavice, Záboří, Zbenice (16. V.)

Č (Li) – Děčín, Česká Lípa, Chřibská

Č (Kh) – Dolní Olešnice

CH – Cheb

M – Boskovice (16. V.), Mikulov (asi dol. 1716), Náměšť nad Oslavou

P, DS – Ołtaszyn

R, NÖ – Göllersdorf, Zwölfaxing

R, W – Wien

sloup se sochou

Č (Pr) – Kámen, Kosořice

zvon

Č (Li) – Lovosice (11. IX.)

Č (Kh) – České Petrovice (s rel.)

reliéf

N, BA, OF – Ampferbach

dol. cca 1703

oltář

Č (Kh) – Lužany

cca 1703**oltář**

Č (Kh) – Homole (s obr.)

Č (Li) – Libčeves, Ústí nad Labem (se s.)

obraz

Č (Pr) – Bořejov

KL – Ołdrzychowice Kłodzkie

socha

Č (Pr) – Brod nad Tichou, Středokluky

Č (Kh) – Česká Skalice

M – Hustopeče

R, NÖ – Gars am Kamp

sloup se sochou

Č (Li) – Želenice

po 1703**socha**

Č (Pr) – Chlum u Třeboně (nějaký čas)

1703-1705**kaple**

Č (Pr) – Býkov

1703-1706**socha**

Č (Pr) – Lysá nad Labem (1703 nebo 1706)

1703-1708**socha**

M – Mušov

1703-1709**sloup se sochou**

Č (Pr) – Stebno (cca 1703 nebo 1709)

1703-1715**oltář**

Č (Li) – Bílina

obraz

R, ST – Straßgang (obrazy)

rytina

R, ST – Straßgang (rytiny)

socha

R, ST – Straßgang (sochy)

1703-1716

socha

R, NÖ – Maria-Lanzendorf (nejspíš 1713-1716)

1703-1719

malba

N, RP – Trier (3)

1704

kaple nebo kostelíček

Č (Pr) – Nemanice

kaple

Č (Pr) – Týnec (Plz) (16. V.)

N, BA, OP – Johannisberg (malá polní, s obr.)

oltář

Č (Pr) – Benátky nad Jizerou (s obr.), Hospozín (se s.), Rožmberk nad Vltavou (s obr.), Zásmuky (se s.)

Č (Li) – Pšovka (se s., 15. V.)

N, BA, UF – Würzburg

obraz

Č (Pr) – Hosín, Kamenný Újezd, Křižany

KL – Strachocin

P, DS – Głogów (snad)

R, ST – Admont

socha

Č (Pr) – Číhaná, Hodětice, Hořenice, Prčice

Č (Li) – Krásný Studenec, Nebočady, Zahrádky (16. V.)

Č (Kh) – Helvíkovice, Jaroměř, Sběř, Trutnov

KL – Bystrzyca Kłodzka

M – Třebíč (1. X.)

P, DS – Wrocław

N, BA, UF – Althausen

R, K – Freudenberg, St. Martin

R, NÖ – Wiener Neustadt

R, OÖ – Linz

R, W – Hacking, Wien

sloup se sochou

Č (Pr) – Olešná, Přelouč, Rožďalovice

Č (Li) – Milešov (25. VIII.)

M – Kroměříž

zvon

Č (Pr) – Uhersko (s rel.)

cca 1704

oltář

Č (Pr) – Dešenice, Nemanice, Prčice, Týnec (Plz) (se s.)

1704-1705

kostel neboli kaple

Č (Pr) – Zubří (od 5. V. do 9. XI.)

oltář

N, BA, OB – München (s obr., zřízen 1704, posvěcen 20. IV. 1705)

socha

Č (Pr) – Nové Strašecí

1704-1706**oltář**

Č (Pr) – Krásná Hora (se s.)

1704-1708**socha**

R, S – Maria Plain (1704 nebo snad 1707 či 1708)

1704-1715**sloup se sochou**

Č (Pr) – Sedlec (Čás) (vytvořen 1704-1707, doplněn mezi 1708-1715)

1704-1716**socha**

M – Bohunice, Práche, Tasovice, Telč

1704-1729**socha**

R, NÖ – Rehberg (1704 vytvořena, 1729 obnovena)

před 1705**obraz**

Č (Pr) – Horní Stropnice

do 1705**socha**

R, W – Wien

1705**kaple**

Č (Pr) – Jeřeň (snad)

Č (Kh) – Dřevěnice (se s., 28. VIII.)

oltář

Praha – Nové Město

Praha – Hradčany

Č (Pr) – Chlumeck (Chru) (s obr.), Radčevy (se s.), Žlutice (se s.)

Č (Li) – Lobendava (se s.)

obraz

Č (Pr) – Cetviny, Jítrava, Lišov

Č (Li) – Hlíňany, Jiříkov, Řehlovice

KL – Duszniki-Zdrój (3)

socha

Praha – Staré Město

Č (Pr) – Dolní Žandov, Horní Vidim, Hosín, Hrochův Týnec, Klatovy, Lázně Kynžvart, Myslív, Nové Sedlo nad Bílinou, Přepěře

Č (Li) – Bohosudov, Ústěk, Všebořice

Č (Kh) – Staré Smrkovice

M – Příbor

P, DS – Głogów (snad), Legnica (2), Zielona Góra

Maďarsko, Fejér – Székesfehérvár (6. VII.)

R, K – Lölling

R, NÖ – Pottschach, Röschitz

R, OÖ – Gmunden

R, ST – Eisenerz, Leoben, Murau

sloup se sochou

Č (Kh) – Miskolezy

podobizna, vyobrazení

Č (Pr) – Tuklaty (2)

R, K – Friesach (v úmyslu)

zvon

Č (Pr) – Kájov (s rel.)

reliéf

Č (Pr) – Hradec Králové (okolí, nyní Kukleny) (23. XI.), Klatovy, Střeziměř, Ves Touškov

Č (Kh) – Třebechovice pod Orebem

dol. 1705**kaple**

Č (Pr) – Přerov nad Labem (14. V.)

oltář

M – Příbor

obraz

Č (Pr) – Vranov (Kou)

N, BA, OB – Burghausen (3)

rytina

Č (Pr) – Doupov

socha

Č (Pr) – Chocerady, Zvíkovec

Č (Kh) – Jilemnice

cca 1705**kaple**

Č (Pr) – Chlumeck (Chru), Svatý Jan (Ber)

oltář

Č (Pr) – Přerov nad Labem, Zubří (s obr.)

KL – Jaszkowa Dólna

obraz

nyní Praha

Č (Li) – Strážišť

M – Jihlava

rytina

R, T – Kundl

socha

Č (Pr) – Stráž pod Ralskem

Č (Li) – Sloup v Čechách

KL – Krosnowice

M – Brno

1705-1706

oltář

Č (Pr) – Žihobce

obraz

Č (Pr) – Úboč (1705 nebo 1706)

N, BA, OB – Grafengars, Grünthal

1705-1707

oltář

Č (Pr) – Bakov nad Jizerou (1705 nebo 1707), Klatovy (se s.)

socha

R, T – Rattenberg (1705 nebo cca 1707)

1705-1708

kaple

Č (Pr) – Hartmanice (do 16. V.)

1705-1709

socha

Č (Pr) – Kraslice

R, NÖ – Waidhofen an der Thaya

1705-1710

obraz

Praha – Nové Město (cca 1705 nebo cca 1710)

1705-1711

kaple

Španělsko – Barcelona

1705-1713

kaple, kostelíček, kostelík nebo kostel

Č (Li) – Chloumek (do 16. V.)

1705-1715

oltář

Č (Pr) – Držkov (se s., od V.)

KL – Raszków (se s.)

socha

Č (Kh) – Staré Buky

P, DS – Stary Żagań (1705 nebo 1715)

N, BA, OF – Bamberg

1705-1716

socha

M – Frýdlant nad Ostravicí
N, BA, OF – Bad Staffelstein

sloup

M – Černín

1705 nebo snad cca 1800**socha**

R, W – Oberdöbling

před 1706**obraz**

Č (Li) – Ústí nad Labem

do 1706**sloup se sochou**

M – Velké Meziříčí

1706**kostel**

N, NW – Hövelhof

kaple nebo kostelíček

Č (Pr) – Trhanov

kaple

Č (Pr) – Hubálov (se s.)

M – Měřín (nebo boží muka, s obr.)

oltář

Č (Pr) – Kamenný Újezd (se s.), Klatovy (se s., 2. IX.), Kosova Hora

Č (Li) – Jezvé (se s. a obr.), Mikulášovice (se s.)

KL – Roztoki (se s.)

obraz

Č (Pr) – Svojsice (Prá)

Č (Li) – Krásný Les

CH – Dřenice

KL – Łężyce (2)

socha

Praha – Nové Město (11. V.)

Č (Pr) – Cetviny, Kobylníky, Přívlaky, Stráž, Záblatí

Č (Li) – Arnoltice, Litoměřice

KL – Nowa Ruda (1. IX.), Wambierzyce

M – Dačice, Plumlov, Šternberk (se 2 rel.), Žďár nad Sázavou

P, DS – Oława

N, BW – Hilpertsau

R, NÖ – Himberg, Maigen

R, OÖ – Ebelsberg

R, ST – Arnfels, Mautern in Steiermark

R, W – Wien

sloup se sochou

Č (Pr) – Horní Blatná, Kladno

Č (Li) – Čížkovice
Č (Kh) – Deštné v Orlických horách
M – Ježov
vyobrazení
Č (Li) – Jezvé

dol. 1706

kaple
Č (Pr) – Červené Dřevo
oltář
Č (Pr) – Litomyšl, Volary, Zdíkovec
Č (Li) – Řehlovice
obraz
Č (Pr) – Břežany, Radíčeves (2)
socha
Č (Pr) – Damnov, Dráchov (2), Svinčany
Č (Kh) – Kopidlno
M – Valašské Meziříčí

cca 1706

kaple nebo oratoř
Č (Pr) – Kladruby nad Labem
oltář
Č (Pr) – Kladruby nad Labem (s obr.), Trhanov
socha
Č (Pr) – Čížová, Chomutov

od 1706

obraz
Č (Pr) – Čížová (ne starší než z 1706), Drhovle (ne starší než z 1706), Sušice (cca)

1706-1707

oltář
Č (Pr) – Nezamyslice (s obr., 1706 nebo 1707)
socha
Č (Pr) – Doupov (1706 nebo 1707)
Č (Li) – Zahradky (1. VIII. 1706 nebo 1707)

1706-1709

obraz
Č (Pr) – Turnov (1706 nebo 1709)
socha
Č (Pr) – Hlavice

1706-1710

socha
Č (Pr) – Zákupy

1706-1712

kaple

Č (Kh) – Zvičina

1706-1715**kaple**

Č (Pr) – Brloh (dol.)

oltář

Č (Pr) – Klobuky (se s.) (snad již 1706, dol. 1715), Strakonice

obraz

Č (Pr) – Skalsko (obrazy)

socha

Č (Pr) – Horní Blatná, Skalsko (sochy)

1706-1716**kaple**

M – Drnovice

oltář

M – Drnovice

před 1707**oltář**

Č (Pr) – Údlice

socha

Č (Li) – Horní Police

do 1707**vyobrazení**

Č (Pr) – Písek

1707**kaple**

Č (Pr) – Brandýs nad Labem (se s.), Hlavňovice (se s., nejspíš), Svatá Hora (asi již)

špitál

Č (Li) – Krásný Les

oltář

Praha – Hradčany (s obr.)

Č (Pr) – Beroun, Kutná Hora (se s.), Panenské Břežany (21. VIII.), Písek (s obr., nejspíš), Žibřidice (s vyobrazením)

Č (Li) – Krásný Les (s obr.)

M – Brno

N, NW – Bernsberg (30. VII.)

R, OÖ – Altmünster (se s.)

obraz

Č (Pr) – Číměř

Č (Li) – Třebenice

KL – Duszniki-Zdrój

M – Mikulov

socha

Č (Pr) – Blovice, Bošilec, Boží Dar (5. VIII.), Čížová, Hluboká nad Vltavou (2), Kadaň (10. VI.), Maleč, Rožmberk nad Vltavou, Trhové Sviny

Č (Li) – Mstišov

Č (Kh) – Náchod

KL – Nowa Ruda (14. VII.), Ścinawka Średnia

M – Brno, Dačice, Kroměříž, Telč

N, BA, OB – Neuburg an der Donau, Tittmoning

N, HN – Fulda

N, NW – Düsseldorf

R, NÖ – Göllersdorf, Grafenegg (8. IX.), Würitz

R, OÖ – Schwarzgrub

R, S – Bergheim (2)

R, W – Hernals

Srbsko – Petrovaradínská pevnost

Švýcarsko – Baden

sloup se sochou

Č (Pr) – Chrudim, Klatovy (11. I.), Rokycany, Turnov (20. IV.)

KL – Wambierzyce

M – Klášterní Hradisko

vyobrazení

R, T – Lienz

zvon

Č (Pr) – Radotín (s rel.), Slavíkovice (s rel.), Zbraslav

reliéf

Č (Pr) – Bezděkov, Poleň

Č (Li) – Lovosice

Č (Kh) – Jaroměř

dol. 1707

oltář

Praha – Staré Město

Č (Pr) – Rakovník (s vyobrazením), Stodůlky (s obr.), Svatá Hora

socha

Č (Pr) – Konárovice, Kostelec nad Labem, Staré Sedliště

Č (Kh) – Kratonohy

postava

Č (Pr) – Sezemice

vyobrazení

Č (Pr) – Ktiš, Pištín

cca 1707

oltář

Č (Pr) – Vysoké Sedliště (s obr.)

Č (Li) – Duchcov

socha

Č (Pr) – Dobranov, Rudolfov

R, NÖ – Aspersdorf

Švýcarsko – Zürich

po 1707

oltář

Č (Pr) – Horažďovice (s obr.)

socha

Č (Pr) – Zelená Ves

1707-1708**obraz**

KL – Nowy Gieraltów (1707 nebo 1708)

socha

Č (Pr) – Doudleby (1707 nebo 1708), Lišov

M – Hranice (od 7. XII.), Lipník nad Bečvou (od 7. XII.)

KL – Nowy Gieraltów (1707 nebo 1708)

1707-1709**obraz**

Č (Pr) – Unhošť (cca 1707 nebo 1709)

Č (Kh) – Jablonec nad Jizerou (od cca), Rokytnice nad Jizerou (od cca)

1707-1710**freska**

N, BA, SCH – Wolferstadt (cca)

1707-1711**kaple**

I, Campania – Napoli

oltář

I, Campania – Napoli (s obr.)

obraz

R, W – Wien

1707-1715**kaple**

Č (Pr) – Jirny (v úmyslu 1707, ve výstavbě 1715)

oltář

Č (Pr) – Družec (se s.), Olešná (s obr.) (asi 1707, dol. 1715)

socha

R, K – Gmünd in Kärnten (2) (před některým rokem z údobí 1707-1715)

1707-1716**oltář**

M – Uherský Brod

1707-1729**obraz**

Č (Kh) – Nadslav

před 1708**obraz**

Č (Pr) – Petrovice u Sušice

do 1708

socha

M – Dolní Věstonice

1708

kaple

Č (Pr) – Jirkov

oltář

Č (Pr) – Krivsoudov, Kvílice, Mičov, Osice (se s.), Vrapice (se s.)

KL – Nowa Ruda (s podobiznou)

obraz

Č (Pr) – Petrovice u Sušice

KL – Rostoki

socha

Č (Pr) – České Budějovice, Český Krumlov (4. II. v úmyslu, nerealizována), Hadačka, Hartmanice (nejspíš), Hrádek nad Nisou, Chocomyšl, Jirkov, Krajková, Loukovec, Pičín, Týn (Bol), Úboč, Votice

Č (Li) – Bílina, Horní Žleb, Kravaře, Zahrádky

Č (Kh) – Letohrad

KL – Wambierzyce

M – Dolní Vražné, Chudobín, Jeseník nad Odrou, Rousínovec, Svitávka, Svitavy (s rel.), Valašské Meziříčí

R, K – Grafenstein

R, NÖ – Orth an der Donau

R, OÖ – Linz

R, W – Wien (3)

podobizna

Č (Pr) – Bečov

zvon

Č (Kh) – Jaroměř

M – Bouzov

reliéf

Praha – Staré Město (1. XII.)

Č (Pr) – Benátky nad Jizerou (3. VII.)

Č (Li) – Příbram

Č (Kh) – Hořice

dol. 1708

kaple

Č (Pr) – Jezná

oltář

Č (Pr) – Heřmanův Městec, Srbeč (se s.)

obraz

Č (Pr) – Heřmanův Městec, Hrádek nad Nisou (2), Jince, Nebužely

socha

Č (Pr) – Mnichovo Hradiště, Trhový Štěpánov

M – Znojmo

cca 1708

oltář

Č (Pr) – Hartmanice, Jirkov

Č (Kh) – Přepychy (s obr.)

socha

Č (Pr) – Chvatěruby

Č (Li) – Řehlovice (3)

KL – Strachocin

po 1708

socha

Č (Li) – Mirošovice

1708-1709

provizorní kostel nebo kaple

Praha – Nové Město

kaple nebo kostel

Č (Pr) – Valdštejn (od cca)

obraz

Č (Kh) – Dolní Branná (1708 nebo 1709), Horní Branná (nebo), Horní Štěpánovice (snad 2, nebo), Jilemnice (nebo), Jilm (nebo), Mříčná (nebo), Poniklá (nebo), Roztoky u Jilemnice (nebo), Zálesní Lhota (nebo)

R, S – Hallein (nebo)

socha

Slovensko – Komárno (nebo)

medailon

Č (Pr) – Bělá pod Bezdězem

1708-1710

kaple

Č (Pr) – Žlutice

1708-1714

kaple

Č (Kh) – Vrchní Orlice

socha

Č (Pr) – Rozkoš, Uhříněves (s 3 rel., od cca)

1708 – několik málo let před 1715

socha

Č (Li) – Osek (s rel.)

1708-1715

socha

Č (Pr) – Bílá hora (snad 1708, dol. 1715)

Č (Li) – Litoměřice (údajně 1708, dol. 1715)

M – Tovačov (od cca, jistě do)

vyobrazení

Č (Pr) – Hrádek nad Nisou (různá)

1708-1716

oltář

M – Uničov

1708-1718

kaple

Č (Pr) – Havlíčkův Brod

oltář

Č (Pr) – Havlíčkův Brod

1708-1720

obraz

R, T – Hall in Tirol (nejspíš)

1708-1729

oltář

P, DS – Gryfów Śląski (s obr.)

do 1709

socha

M – Olbramovice

1709

oltář

Č (Pr) – Havlíčkův Brod, Jindřichův Hradec, Merklín, Ronov nad Doubravou, Sedlčany, Slaný (s obr.), Třeboň (s obr.), Vejprty (se s.)

Č (Li) – Velký Šenov (se s.)

P, HS – Cieszyn

N, NW – Köln (2, z nich jeden 16. V.)

N, RP – Mainz (7. VII.)

obraz

Č (Pr) – Nečtiny, Úboč (2), Uhříněves

Č (Li) – Stebno

KL – Bolesławów

R, NÖ – Schwarzenbach

R, T – Fiecht

socha

Praha – Nové Město (13. VII.)

Č (Pr) – Plaňany, Svatá Dobrotivá, Vejprnice, Zlíchov

Č (Li) – Horní Litvínov, Kravaře, Litoměřice, Varnsdorf

Č (Kh) – Hostinné, Jilemnice, Nové Město nad Metují (11. V.), Vrchlabí (16. V.)

KL – Jazzkowa Górna (27. III.), Łądek-Zdrój (16. V.)

M – Kelč, Sobotovice

P, DS – Jelenia Góra, Łosiów (25. I.)

N, BW – Konstanz

R, NÖ – Frankenfels, Horn, Marbach an der Donau, Poysdorf (možná), Rabenstein an der Pielach, Seebarn

R, OÖ – Lambach (s rel.)

R, ST – Rottenmann

R, T – Innsbruck (snad již)

sousoší

Č (Pr) – Ratboř

sloup se sochou

Č (Pr) – Kladruby (Plz, f. Teplá)

Č (Li) – Liběšice (4. VI.), Petrovice

M – Dolany

vyobrazení

Portugalsko – Lisboa

reliéf

Č (Pr) – Křesetice

dol. 1709**socha**

Č (Pr) – Karlovy Vary (4. II.), Radnice (2)

cca 1709**oltář**

Č (Pr) – Valdštejn (s vyobrazením)

obraz

Č (Kh) – Chrast

socha

Č (Pr) – Kadaň, Stráž pod Ralskem

CH – Cheb

KL – Piszkowice

od 1709**oltář**

Č (Pr) – Karlovy Vary (1709 nebo mírně po)

socha

Č (Pr) – Úhošťany (téměř)

1709-1710**obraz**

Č (Pr) – Svěbořice (1709 nebo 1710)

socha

R, S – Salzburg (1709 nebo 1710)

vyobrazení

R, S – Salzburg (mnoho, 1709 nebo 1710)

1709-1711**socha**

P, DS – Kamieniec Ząbkowicki

1709-1712**oltář**

Č (Pr) – Slatinice (se s.)

socha

N, BA, SCH – Edelstetten

1709-1714

socha

Praha – Hradčany (od III.)

1709-1715**obraz**

Č (Kh) – Chrast

socha

M – Osoblaha

R, S – Hallein

vyobrazení

Č (Pr) – Mnichov (všude) (dol.)

1709-1721**zprvu kaple, poté kostel**

Č (Kh) – Hradec Králové (kap. založena 1709, spolu s přilehlým kněžským domem uvedena do užívání 16. V. 1714, konsekrována 1. IX. 1721 již jako kostel)

2. desetiletí 18. století**manufaktura s podobiznou**

Č (Pr) – Plánice (do 1715)

socha

Č (Pr) – Štětkovice

P, DS – Chełmsko Śląskie (2. pol.)

cca 1710 nebo o něco starší**obraz**

Č (Pr) – Trpín

socha

Č (Pr) – Trpín

před 1710**medailon**

Praha – katedrála

do 1710**kaple nebo kostel**

R, W – Wien

socha

M – Lomnice

1710**kaple**

Č (Pr) – Chudeřín (se s.), Jílovice (nejspíš)

N, NW – Havixbeck (s rel.)

oltář

Č (Pr) – Všetaty (se s.)

obraz

Č (Pr) – Dýšina, Horní Pěna, Lázně Bohdaneč

Č (Li) – Velké Chvojno

M – Mořice

R, ST – Eisenerz

malba

N, BA, OB – Grabenstätt

socha

Č (Pr) – Hrušov, Kaplice, Klatovy, Ledce, Libědice (9. X.), Lnáře (asi), Most, Nejdek (8. XI.), Nepomuk, Písek, Rakovník (24. VII.), Svojanov (10. V.), Štěkeň, Tachov, Volyně (Žat), Žatec (18. VII.)

Č (Li) – Všechlapy

Č (Kh) – Jičín

M – Branišovice, Předklášteří, Želetava

N, BA, OP – Neunburg vorm Wald

N, BA, UF – Wermerichshausen

R, NÖ – Ebreichsdorf, Krummnußbaum, Langenlois, Maissau, Schrattenthal, Sitzendorf an der Schmida, Weitersfeld

R, OÖ – Ebensee, Kremsmünster

R, ST – Bruck an der Mur

R, W – Nussdorf či Nußdorf (10. X.), Untersievering (či Unter-Sievering), Wien (okolí města)

sloup se sochou

Č (Pr) – Lanškroun

M – Ludéřov

R, K – Gmünd in Kärnten

zvon

Č (Pr) – Bohuňovice (s rel.)

reliéf

Č (Pr) – Němčice (Plz)

N, BA, OP – Erbdorf

dol. 1710**kaple**

M – Příbor

socha

Č (Pr) – Skuteč

cca 1710**oltář**

Č (Pr) – Bor, Dírná (se s.), Horosedly (s obr.), Klení (s obr.)

Č (Li) – Litoměřice

obraz

Praha – Malá Strana

Č (Pr) – Chudeřín, Močidlec

socha

Č (Pr) – Bor, Budeničky (snad), Pankrác, Plzeň, Strakonice, Šeberov, Vrchotovy Janovice

Č (Li) – Libochovice

Č (Kh) – Smidary

R, NÖ – Breitenfurt bei Wien

1710-1711**obraz**

R, S – Bergheim (cca 1710 nebo 1711), Kuchl (1710 nebo 1711), Maria Plain (1710 nebo 1711)

socha

Č (Pr) – Hněvkovice, Pertoltice (1710 nebo 1711)

Č (Li) – Žandov (1710 nebo 1711)

N, BW – Villingen

P, MP – Książ Mały (cca)

sloup se sochou

Č (Pr) – Nové Strašecí, Vlastějovice (1710 nebo 1711)

1710-1712**kaple**

Č (Pr) – Postoloprty (od 20. V.)

oltář

M – Mořice

1710-1714**kaple**

Č (Pr) – Dolejší Krušec (od 10. VII. do 11. XII.)

1710-1715**socha**

Č (Pr) – Havlíčkova Borová, Liblice, Prachatice

1710-1716**kaple**

M – Hrotovice (nejspíš 1710, dol. 1716)

1710-1719**oltář**

Slovinsko – Ljubljana

1710-1720**socha**

Č (Pr) – Štěpánov

Č (Li) – Třeboutice (nejspíš)

N, NW – Gescher

R, ST – Kalwang (cca)

1710-1721**oltář**

Praha – Nové Město (25. VII. 1710, finální úprava 1721)

1710-1724**obraz**

R, NÖ – Primmersdorf (cca 1710, spíš však cca 1724)

1710-1729

kaple

Č (Li) – Dřemčice (1710 v úmyslu, od 1722 stavěna, 16. V. 1723 otevřena, 1729 posvěcena)

1710-1730**sloup se sochou**

Č (Pr) – Nižbor

1711**kaple**

Č (Pr) – Hospozínek, Záluží

oltář

Č (Pr) – Loukovec, Pelhřimov, Suchdol (s obr.), Týn nad Vltavou

Č (Li) – Česká Kamenice, Děčín

obraz

Č (Pr) – Orlík nad Vltavou

malba

I, Campania – Napoli (16)

socha

Č (Pr) – Dětenice, Dolejší Krušec, Hospozínek, Klášterec nad Ohří, Loukovec, Mšeno, Mutěnin, Pištín (2), Pohled, Tábor, Vilémov (Žat), Vyšší Brod, Žatec (1. VIII.)

Č (Kh) – Dolní Boříkovice, Mladé Buky

KL – Lewin Klodzki (5. IX.), Szczytna

M – Uherský Brod (2, jedna z 16. V.), Vícemilice

P, DS – Jawor

N, BA, OB – Königssee (jezero)

N, BA, UF – Elsenfeld, Gemünden am Main

R, NÖ – Laimbach, Zwettl či Zwettl-Niederösterreich (30. VII.)

R, ST – Judenburg, St. Ruprecht an der Raab

R, T – Brixlegg a Reith im Alpbachtal, Kufstein (2)

dvojsocha

Č (Pr) – Ervěnice

sloup nebo pilíř se sochou

Č (Pr) – Bezno (pilíř), Luže (sl.)

M – Horní Moštěnice (sl.)

vyobrazení

Č (Pr) – Přední Kopanina

zvon

Č (Pr) – Horšice (s rel.), Hospozínek (6. IX.)

reliéf

Č (Pr) – Svatý Jan pod Skalou

dol. 1711**kaple**

Č (Pr) – Doksany

kůr neboli chór

I, Trentino-Alto Adige – Trento

oltář

I, Trentino-Alto Adige – Trento

socha

Č (Li) – Markvartice

cca 1711

oltář

Č (Pr) – Hospozínek (s obr.)

obraz

Č (Pr) – Frantoly

Č (Li) – Milešov

socha

Č (Pr) – Jablonné v Podještědí, Karlovy Vary, Seménkovice

socha

P, DS – Głogów (dol.)

po 1711

název ostrova *Johannesinsel, Johannisinsel* nebo *St. (Sankt) Johann*

N, BA, OB – Königssee (jezero)

1711-1712

kaple

Č (Pr) – Suchdol (do 6. I.)

oltář

Č (Pr) – Jinonice (s obr.)

socha

M – Lipník nad Bečvou

P, HS – Opole

vyobrazení

R, T – Brixlegg a Reith im Alpbachtal (1711 nebo 1712)

1711-1713

kaple

Č (Pr) – Horosedly

socha

P, DS – Cieplice Śląskie-Zdrój

Maďarsko – Kőszeg

1711-1714

předsíň

Č (Pr) – Kladruby (Plz)

1711-1715

socha

M – Brtnice (VIII.) (1711 nebo 1715)

1711-1716

kaple

Lešná (snad 1711, dol. 1716)

oltář

Lešná (snad 1711, dol. 1716)

1711-1718

socha

R, K – Maria Saal

1711-1730**socha**

Č (Pr) – Loukovec (asi 1711 nebo až 20. léta 18. století, potažmo do 1730)

před 1712**socha**

Č (Pr) – Bílence (dol.)

Č (Kh) – Žamberk

do 1712**oltář**

Praha – Hradčany (s obr.)

Č (Pr) – Chlumín (se s.), Chotětov (se s.), Plasy (s obr., nejspíš)

1712**kaple**

Č (Pr) – Bílá hora

boží muka

M – Měřín

oltář

Č (Pr) – Mšeno (se s.), Ševětín, Želiv

Slovensko – Rača (se s., 16. V.)

kazatelna

R, NÖ – Scheibbs (se s. a rel.)

obraz

Č (Pr) – Polná

Č (Li) – Chorušice, Stadice

Č (Kh) – Městec Králové

R, S – Bad Gastein

Slovensko – Bratislava

malba

R, S – Hohenwerfen

socha

Č (Pr) – Benešov, Drhově, Ervěnice, Horní Planá, Chroboly, Křižany, Loket, Pelhřimov, Soběsuky, Vyšší Brod (VI.), Žabonosy

Č (Li) – Duchcov, Holany, Horní Litvínov, Markvartice

Č (Kh) – Černožice (9. VII.), Dobruška

M – Dlouhá Loučka (16. V.), Chrlice, Jimramov, Kdousov, Milovice, Moravská Ostrava, Olšany u Prostějova, Radkovic u Budče, Vsetín (7. III.)

P, HS – Łąka Prudnicka

N, BA, UF – Aura an der Saale

R, K – Treffen am Ossiacher See

R, NÖ – Seebenstein

R, ST – Admont, Bruck an der Mur

R, W – Hernals, Wien (3)

Švýcarsko – Stein

sousoší

R, NÖ – Lilienfeld

sloup se sochou

Č (Pr) – Dolní Chodov, Křivsoudov, Petrovice (Rak), Planá (Plz)

Č (Kh) – Deštné v Orlických horách

M – Kunčina (VIII.)

vyobrazení

Č (Pr) – Mníšek, Vítkov

zvon

Č (Pr) – Mileč (s rel.), Příčovy (s rel., 16. VI.)

reliéf

I, Trentino-Alto Adige – Bressanone

R, NÖ – Königstetten

dol. 1712**obraz**

R, ST – Štýrsko obecně (obrazy)

socha

Č (Kh) – Puchlovice

R, ST – Štýrsko obecně (sochy)

cca 1712**kostel**

Č (Pr) – Janov (Bech)

oltář

Č (Pr) – Bílá hora, Janov (Bech)

Č (Kh) – Zvičina

socha

P, HS – Racibórz

1712 nebo mírně později**socha**

Č (Pr) – Plzeň

1712-1713**kaple nebo kostel**

Č (Pr) – Dřínov

obraz

Č (Pr) – Klatovy

socha

Č (Pr) – Dřínov

Maďarsko – Budapešť (do 11. VI.)

1712-1714**kaple**

Č (Pr) – Křinec

socha

N, BA, SCH – Ziemetshausen (cca)

1712-1715

oltář

Č (Pr) – Svojšice (Kou)

1712-1716**socha**

M – Libina (nejspíš 1712-1714, dol. 1716)

1712-1720**socha**

N, BA, MF – Höchststadt an der Aisch (asi do)

1712-20. léta 18. století**reliéf**

Č (Pr) – Obořiště (od cca)

před 1713**obraz**

Č (Pr) – Kasejovice, Sušice

do 1713**obraz**

Č (Pr) – Chocenice

socha

N, BW – Villingen

R, B – Eisenstadt

1713**kaple**

Č (Pr) – Červené Poříčí (30. V.)

M – Moravské Budějovice (se s.), Znojmo

P, Mazovsko – Warszawa (31. III.)

oltář

Č (Pr) – Minice (Rak), Zbraslavice (se s.)

Č (Li) – Chožov

M – Uherské Hradiště

P, DS – Głogów

R, W – Wien (16. V.)

obraz

Č (Pr) – Nečtiny, Nová Role, Turnov

Č (Li) – Brozany nad Ohří, Hliňany

freska

R, ST – Ranten

socha

Č (Pr) – Buškovice, Bystré (s rel.), Česká Třebová (se 2 rel.), Čížová, Dolany (Žat), Dubenec, Horky nad Jizerou, Kadaň (17. VI.), Nehvizdy, Němčice (Plz), Plzeň, Radíč, Spálené Poříčí, Sušice, Ústí nad Orlicí, Vysočany (Žat), Žirovnice

Č (Li) – Brozany nad Ohří, Krásný Les, Třebívlice

Č (Kh) – Dymokury, Lomnice nad Popelkou (2), Rychnov nad Kněžnou, Solnice
KL – Duszniki-Zdrój, Międzyzylesie
M – Hustopeče (3. VII.), Tvořihráz, Uherské Hradiště, Vranov nad Dyjí, Zábřeh
P, DS – Lwówek Śląski
N, BA, OB – Salmanskirchen
N, BA, OF – Kronach
N, BA, OP – Waldsassen, Wappersdorf
N, BA, UF – Euerdorf, Geldersheim (14. IV.), Lohr am Main
R, NÖ – Großweikersdorf
R, W – Wien

pilíř nebo sloup se sochou

Č (Pr) – Český Brod (sl.), Damníkovo (sl.), Hořany (pilíř, jistě již), Krivoklát (sl.)
M – Šumvald (s rel.)

vyobrazení

N, BA, OB – Erharting

zvon

Č (Pr) – Borek (9. VII.)

reliéf

Č (Pr) – Jáchymov (4. VI.), Kosmonosy
M – Svojanov (2. XI.)

dol. 1713

sloup

Č (Pr) – Čeminy, Kozolupy

sloup s podobiznou

Č (Pr) – Město Touškov

cca 1713

oltář

Č (Pr) – Dřínov (se s. a rel.)

Č (Li) – Mělník

M – Moravské Budějovice (s obr.)

obraz

P, Mazovsko – Warszawa

obrázek

Praha – Nové Město

socha

Č (Pr) – Doupov

Č (Li) – Mělník, Třebenice

R, NÖ – St. Leonhard am Forst, Zemling

1713 nebo později

socha

N, NW – Gescher

1713-1714

oltář

Č (Pr) – Sadská (s obrazem)

socha

R, NÖ – Perchtoldsdorf (od 3. XI. do VI.)

1713-1715

socha

Praha – Malá Strana

Č (Pr) – Chlumčany (asi do V.)

Č (Li) – Řehlovice (do VIII.)

1713-1716

socha

Č (Pr) – Litomyšl (od 26. nebo 27. XI.)

M – Hranice (od 30. IV. do 16. V.)

reliéf

Č (Pr) – Kutná Hora

1713-1718

socha

Č (Pr) – Manětín, Postoloprty (1713 nebo spíš 1718)

1713-1729

socha

R, NÖ – Geras

do 1714

oltář

Č (Pr) – Dolejší Krušec

Č (Kh) – Kostelec nad Orlicí (se s.)

socha

KL – Radków

M – Moravský Krumlov

1714

kaple nebo kostel

Maďarsko – Pécs (nejspíš)

kaple

Č (Kh) – Letohrad

R, ST – St. Johann am Herberstein (se s.)

oltář

Č (Pr) – Kladruby (Plz) (se s.), Křinec, Ktiš

Č (Kh) – Vamberk

Maďarsko – Pécs (nejspíš)

R, T – Dreiheiligen (s obr.), Reutte (20. IV.)

obraz

Č (Pr) – Křimov

Č (Li) – Markvartice

KL – Wojciechowice

N, BA, OB – Grabenstätt

malba

R, S – Bad Hofgastein

socha

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Dolní Lukavice, Habry, Krásné Údolí, Kyjice (16. X.), Lanškroun (11. VII.), Mladá Boleslav (8. X.), Rozsochatec (6. VI.), Svojsice (Kou), Vysoké Mýto, Želeč (30. X.)

Č (Li) – Blíževedly, Děčín

KL – Kłodzko

M – Budkov, Dukovany, Hodonín, Jaroměřice nad Rokytnou, Opatov, Úsov, Velká Bíteš, Vémyslice

HS (ČR, Ol) – Odry

P, DS – Namysłów

I, Trentino-Alto Adige – Bolzano

N, BW – Freudenberg, Walldürn

N, BA, OF – Seßlach

N, HN – Bürgel, Limburg an der Lahn

R, NÖ – Kirchberg am Wechsel, Langenrohr

R, S – Salzburg

R, ST – Oberwölz Stadt

R, W – Wien (28. VII.)

socha nebo sloup

Č (Li) – Horní Litvínov

sloup

Č (Pr) – Všeň

sloup nebo pilíř se sochou

Č (Pr) – Hlubany (pilíř nebo sl.), Pátek (sl.)

Č (Kh) – Sobčice (sl.)

vyobrazení

R, NÖ – Kirchsschlag in der Buckligen Welt

zvon

M – Cvrčovice

reliéf

Č (Pr) – Budňany, Buškovice, Chrudim, Křinec

Č (Li) – Děčín

HS (ČR, Vr) – Sedliště

dol. 1714

kaple

Č (Pr) – Žatec

oltář

Č (Pr) – Starkoč (28. X.), Zbyslav (28. X.)

socha

P, DS – Jawor

R, NÖ – Rossatz

cca 1714

oltář

Č (Kh) – Vrchní Orlice

obraz

Č (Pr) – Bílá hora

1714-1715

socha

Praha – Nové Město

Č (Li) – Sloup v Čechách (1714 nebo 1715)

vyobrazení

N, BA, OB – Laufen

1714-1718

socha

Č (Kh) – Hradec Králové (tvořena od 1714, 3. VI. 1716 osazena, 24. VIII. 1718 posvěcena)

1714-1720

kaple

M – Libina

1714-1732

kaple

R, NÖ – Breitenfurt bei Wien

před 1715

oltář

Praha – Nové Město (více let)

Praha – Malá Strana (více let)

Č (Pr) – Bošilec (několik let), Český Dub (se s., několik málo let), Chotěboř (s vyobrazením, mnoho let), Javorná (Prá) (s obr., několik let), Nové Hrady (Bech) (se s., mnoho let)

Č (Li) – Mělník

Č (Kh) – Nová Paka (několik let)

P – Polské království obecně (oltáře, mnoho let)

P, DS – Strzegom (několik let)

obraz

Praha – Staré Město (mnoho let)

Č (Pr) – Frymburk (několik let), Klučnice (dlouho), Rochlice (nedlouho), Rýnovice (nedlouho), Unhošť, Vrbno (nedlouho před VIII.), Zákupy (obrazy, dlouho)

Č (Li) – Benešov nad Ploučnicí (cyklus obrazů, dol.), Horní Litvínov (obrazy, více let), Měrunice (2, několik let), Rozbělesy (nedlouho)

Č (Kh) – Česká Skalice (3, dlouho), Králíky (obrazy, nedlouho), Solnice (2, delší dobu), Třebechovice pod Orebem (několik, nedlouho)

R, OÖ – Aigen im Mühlkreis (několik let), Haslach an der Mühl (několik let), Kleinzell im Mühlkreis (několik let), Rohrbach in Oberösterreich (několik let), St. Oswald bei Haslach (několik let), Schlägl (několik let), Ulrichsberg (několik let)

R, T – Ebbs (obrazy, několik málo let)

socha

Praha – Staré Město

Č (Pr) – Borovany (několik málo let), Brložec (několik let), Frymburk (několik let), Horní Bukovsko (několik let), Modrá Hůrka (několik let), Vratislavice nad Nisou (nedlouho), Zákupy (sochy, dlouho)

Č (Kh) – Chlumeck nad Cidlinou (dosti mnoho let), Chvalkovice, Králíky (nedlouho), Sedloňov (nedlouho), Trutnov (řadu let), Třebechovice pod Orebem (2, nedlouho)

R, OÖ – Aigen im Mühlkreis (několik let), Haslach an der Mühl (několik let), Kleinzell im Mühlkreis (několik let), Rohrbach in Oberösterreich (několik let), St. Oswald bei Haslach (několik let), Schlägl (několik let), Ulrichsberg (několik let)

R, T – Ebbs (sochy, jedna konkrétně, několik málo let)

vyobrazení, podobizna

Č (Pr) – Bohy – hrad Krašov (1 nebo 2), Kladruby (mnoho let), Mnichov (dlouhý čas)

N, BA, OB – Laufen (několik let)

do 1715

oltář

Č (Pr) – Červená Řečice, Chotěšov, Kestřany (se s.), Mirovice (se s.)

Č (Li) – Česká Lípa

socha

Č (Pr) – Červená Řečice, Chomutov

M – Osoblaha

R, NÖ – Eggenburg (4 nebo 5, několik let)

1715 nebo krátce předtím

oltář

Č (Pr) – Kladruby (Plz)

1715

kaple

Praha – Pražský hrad (v úmyslu, nerealizována)

Č (Pr) – Český Dub (v úmyslu)

M – Slavice, Velehrad

R, ST – Leoben (v úmyslu)

R, T – Lienz (v úmyslu)

oltář

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Kozojedy (s rel.), Lhota u Svaté Anny (s obr.), Myslív (v úmyslu), Řečany nad Labem (se s.), Staré Sedliště (s obr.), Velhartice (2, oba v úmyslu), Vlachovo Březí (v úmyslu)

Č (Li) – Bohušovice nad Ohří (v úmyslu), Bořislav (v úmyslu), Mariánské Radčice (nový), Šluknov, Všebořice (v úmyslu)

Č (Kh) – Česká Skalice (se s.), Dolní Kalná (nedávno postavený)

M – Branná (se s. a 2 rel.)

R, NÖ – Maigen (se s., v úmyslu)

R, ST – Leoben (v úmyslu)

obraz

KL – Strachocin

N, BA, OB – Chiemsee (arcijáhensství)

socha

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Dolní Ročov, Hluboká nad Vltavou, Kamenice nad Lipou (IX. v úmyslu), Kladruby nad Labem (postavena v prosebné dny), Lišov, Přistoupim (ze zač.), Skramníky (29. VIII.), Veliká Ves (16. V.), Velká Chmelištná, Zámostí, Žihle

Č (Li) – Verneřice

Č (Kh) – Konecchlumí (nedávno), Lužany (více soch, nedávno), Potštejn, Staré Buky (15. V.), Úlibice (nedávno)

CH – Cheb (4 týdny před 2. VIII.), Starý Rybník

KL – Radków (16. IV.)

M – Kyjov, Mořice, Nové Zámky, Olomouc, Pouzdřany, Vranová (s rel.), Vyškov

P, DS – Koźuchów

I, Campania – Capua

N, BW – Königheim (16. V.)

N, BA, OF – Grasmannsdorf, Weisbrem

N, BA, UF – Wolfsmünster

R, NÖ – Bad Großpertholz (1. VIII.), Hadersdorf am Kamp, Herzogenburg, Stein an der Donau

R, T – Kufstein (v úmyslu)

R, W – Wien (okolí města)

Slovensko – Komárno

sloup čili socha

Č (Li) – Dlažkovice (16. V.)

sloup se sochou

Č (Pr) – Dolní Cerekev, Klenčí pod Čerchovem, Velhartice

P, DS – Sadlno

busta

Praha – Nové Město

zvon

Č (Pr) – Sušice (s rel.), Zelená Lhota (s rel.)

reliéf

Č (Pr) – Manětín

dol. 1715

kaple

Č (Pr) – Horní Roveň (s podobiznou), Jesenice, Sedlec (Čás), Turnov, Žirovnice

KL – Raszków (s obr.)

oltář

Praha – Staré Město (se s.)

Č (Pr) – Benátky nad Jizerou (s obr.), Bezdržice (s vyobrazením), Bohumilice (s obr.), Byšice, Čechelice (s obr.), Holešice (se s., nově postavený), Hovorčovice (s obr.), Chotěšov (se s.), Kolinec, Kostelec nad Labem (2, z nich jeden s obr.), Kostelní Bříza, Kozly, Ledce, Mariánská (s obr.), Mečeříž (se s.), Mirošov (s obr.), Netolice, Ovčáry (nový), Páleček, Petrovice (Kou), Plzeň, Počátky (3), Pohoří (se s.), Prosek, Pšov (se s.), Putim (s obr., nově zřízený), Račiněves, Sedlec (Čás), Sedlice (se s., nový), Skořice (s obr.), Sokolov, Straškov, Tachov, Velvary, Vysoké Mýto, Zdechovice (s obr.), Žumberk

Č (Li) – Bohušovice nad Ohří, Česká Lípa, Lužice, Malá Bukovina (se s.), Mělník (se s.), Nebočady (s obr.)

Č (Kh) – Hradec Králové (okolí) (s obr.), Trutnov (se s.)

KL – Ludwikowice Kłodzkie

M – Lipňany (se s.), Mašovice (se s.), Ořechov

P, DS – Koźuchów

R, NÖ – Pasovská diecéze, část pod Enží (několik)

Ukrajina – Lviv

obraz

Praha – Nové Město (obrazy)

Praha – Malá Strana

Č (Pr) – Benešov nad Černou (1 nebo 2 obrazy), Bezdržice, Bezno (2), Brandýs nad Orlicí (řada obrazů), Březí, Býkov (nejspíš), Bzí (mnoho, 1 konkrétně), Červená Řečice (obrazy), České Budějovice (2), Český Brod, Český Dub, Čestlice, Čížkov (sotva několik), Čížová (obrazy), Dašice, Dobrovice (obrazy), Dolín, Dolní Dvořiště, Dolní Jamné, Dolní Újezd (Chru), Frýdlant (obrazy), Hodyně, Chomutov, Chrastava, Chvatěruby (snad obrazy), Jindřichův Hradec (3), Jinín, Kalec (snad), Kestřany (obrazy), Kostelec (Plz) (snad), Kozojedy (snad), Kralovice (snad), Krásno, Krnsko (2), Křečov (s tištěnou modlitbou), Libčice nad Vltavou (snad obrazy), Lutová, Malonty, Manětín (všude), Mariánský Týnec či Mariánská Týnice, Minice (Rak) (obrazy), Mladotice (Rak) (snad), Most (četné obrazy), Mšec, Mšené-lázně, Nelahozeves (snad obrazy), Nové Město pod Smrkem (mnoho), Nynice (snad), Obora (snad), Obříství (obrazy), Opatov, Písek, Planá (Plz) (snad), Potvorov (snad), Průhonice, Radnice (mnoho), Rožmberk nad Vltavou (mnoho), Rychnov u Jablonce nad Nisou, Řevnice (2, jeden starobylé malby, druhý podobný), Říčany, Sedlice, Soběsuky, Spálené Poříčí, Staré Sedlo, Stráž pod Ralskem (2), Tachov (mnoho), Těnovice, Teplá, Toužim (2), Tursko (2), Týnec nad Labem, Unhošť (obrazy), Úterý (obrazy), Vejprnice, Velhartice, Ves (obrazy), Všehrady (snad), Vysoké Mýto, Zbraslavice, Žebnice (snad), Železná, Želiv (mnoho), Žlutice (mnoho)

Č (Li) – Arnoltice (mnoho), Brtníky (2), Česká Kamenice (obraz nebo obrazy), Dlažkovice (2), Horní Police (obrazy), Horní Prysk (obraz nebo obrazy), Chcebusz (mnohé obrazy), Kamenický Šenov (obraz nebo obrazy), Litoměřice (mnoho), Markvartice (2), Mělnické Vtelno (mnoho obrazů, jeden konkrétně), Mělník (obrazy), Roudníky, Skalice u České Lípy (3 nebo 4 obrazy), Srbská Kamenice (obraz nebo obrazy), Verněřice (obrazy)

Č (Kh) – Bílý Újezd (obrazy), Borohrádek (více), Černíkovice (obrazy), Česká Skalice (mnoho), Dobré (obrazy), Holohlavy (snad), Hořice (mnoho), Hostinné (obrazy), Hradec Králové (mnoho, jeden konkrétně), Jilemnice (2), Chlumeck nad Cidlinou (více), Kačerov, Lánov (mnoho), Náchod (2), Nebeská Rybná, Neratov, Nová Paka (několik), Rokytnice v Orlických horách, Rychnov nad Kněžnou (obrazy), Stěžery (2), Úpice (četné obrazy), Vamberk, Velký Třebešov, Vlčice, Vrchlabí (obrazy), Žamberk (časté obrazy)

CH – Cheb

KL – Czerwieńczyce, Jaszkowa Górna (několik), Jugów, Łądek-Zdrój, Nowa Ruda (4), Raszków, Skrzyńka, Ścinawka Dolna, Świerki Górne, Trzebieszowice, Wojbórz

M – Hradiště (Zno) (2), Olomouc (obrazy), Popice, Znojmo

HS (ČR, Ol) – Opava (2)

P, DS a HS – Slezsko obecně (mnoho)

P, DS – Namysłów, Wrocław (mnoho)

P, HS – Racibórz

Maďarsko – Budapest

N, BA, MF – Dinkelsbühl

N, BA, NB – Straubing

N, BA, OB – Grabenstätt (malba a obraz), Prutting (pár obrazů), Riedering (více), Schnaitsee (mnoho), Tittmoning (mnoho), Traunstein

N, BA, OF – Bamberg (mnoho, konkrétně 3 vyobrazení)

R, K – Gmünd in Kärnten (mnoho)

R, NÖ – Pasovská diecéze, část pod Enží (mnoho) – Edlitz, Feistritz am Wechsel, Hochneukirchen, Kirchau, Kirchberg am Wechsel, Klamm, Königstetten, Krumbach, Lanzenkirchen, Lichtenwörth, Raach am Hochgebirge, Schwarza am Steinfeld, Wiesmath

R, S – Köstendorf (mnoho), Maria Alm am Steinernen Meer, Seekirchenn am Wallersee (obrazy), Tamsweg (řada obrazů)

R, ST – Trofaiach (2)

Slovensko – Nitranská diecéze (mnoho)

univerzitní teze

R, S – Saalfelden am Steinernen Meer

školní teze

Č (Li) – Mělník

obraz na způsob teze

P, HS (Ol) – Głubczyce

rytina neboli teze

Č (Pr) – Hlavice, Chocnějovice, Mukařov

rytina

Č (Pr) – Bzí (mnoho), Dobrovice (rytina), Dobřichovice, Dolní Jamné, Horní Pěna (mnoho), Nové Město pod Smrkem (rytina), Okrouhlé Hradiště, Toužim, Tursko (2), Unhošť (rytina), Veliká Ves (rytina), Ves (rytina s modlitbičkami)

Č (Li) – Chcebuz (mnohé rytiny), Mělnické Vtelní (mnoho), Mělník (rytina)

N, BA, OF – Bamberg (mnoho)

R, NÖ – Pasovská diecéze, část pod Enží (mnoho)

R, S – Seekirchenn am Wallersee (rytina)

obrazy a sochy (určené početně)

Č (Pr) – Chotěšov (část z nich na 22 místech), Rokycany (v počtu 124) – je vhodné srovnat s informacemi popsány v 1698-1718, N, BA, OB, Teisendorf a 1702-1715, N, BA, OB, Gars am Inn a s následujícím heslem: **vyřezávaná, malovaná nebo v mědirytu provedená vyobrazení a další předměty (určené početně)**

Č (Li) – Ústí nad Labem (298, z toho 13 knih a knížek, 1 život, 1 litanie a 1 hymnus)

obraz nebo socha

Č (Kh) – Černilov

socha

Praha – Staré Město (2)

Praha – Nové Město (sochy, 1 konkrétně)

Praha – Malá Strana

Č (Pr) – Běchovice (snad), Benešov nad Černou, Benice, Bezno, Blažejov, Borotice, Bubovice, Církvice (nejméně 5), Červená Řečice (sochy), Český Dub (2), Činěves, Čistá (Chru), Dobřejovice, Dobřichovice, Doksy, Dolní Dvořiště, Dolní Chabry, Dolní Jamné, Frýdlant (sochy), Hloubětín, Hodkovice nad Mohelkou, Hora Svaté Kateřiny (2), Chlum Svaté Maří, Chraštice, Chroboly, Jesenný, Jindřichův Hradec (4), Kadaň (2), Kaplice, Karlín, Karlovy Vary, Kestřany, Klučenice, Kočov, Koloděje, Koloveč, Kozlov (2), Krásno, Krukanice, Křižany, Liboc, Lobkovice, Luby, Luka (Žat), Malonty (4), Manětín (všude), Mirošov, Most, Nová Ves v Horách, Nové Město pod Smrkem, Nový Knín, Obříství, Pardubice (2), Pernarec, Pchery, Písek, Protivín, Rožmberk nad Vltavou (mnoho), Říčany, Semily (2), Skramníky, Slaný, Sluhy, Starý Knín, Starý Rožmitál, Strážiště, Strážov, Tachov (2, z nich jedna nově postavená, mnoho dalších soch), Toužim (3), Trnávka, Turnov (2), Týnec nad Labem, Úterý (sochy), Velvary, Vysoké Mýto, Zahájí, Zbraslavice, Zdechovice, Živošov, Žlutice (mnoho)

Č (Li) – Arnoltice (mnoho), Býčkovice, Česká Kamenice (farnost) (četnější sochy), Dlažkovice, Chcebus, Chřibská, Litoměřice (mnoho), Markvartice (2), Mělník (sochy), Milešov, Soběnice, Tuchomyšl, Valkeřice

Č (Kh) – Borohrádek (více), Holohlavy, Hořice (více), Hostinné (sochy), Hradec Králové (okolí) (2), Chlumec nad Cidlinou, Kopidlno (sochy), Králíky (2), Lánov (mnoho), Lázně Bělohrad (2), Náchod (4), Nová Paka (několik), Rychnov nad Kněžnou (sochy), Skalka, Solnice, Úpice (četné sochy), Vrchlabí (více), Vysoké Veselí, Žamberk (2)

CH – Cheb (sochy, 1 konkrétní)

KL – Kłodzko, Łądek-Zdrój, Ludwikowice Kłodzkie, Strachocin (mnoho), Ścinawka Dolna (2)

M – Běhařovice, Brno, Havraníky, Kroměříž, Louka (u Znojma) (4), Popice, Slezské Pavlovice, Tršice (v úmyslu), Újezd, Znojmo (6)

HS (ČR, Ol) – Hlučín, Opava

P, DS a HS – Slezsko obecně (mnoho)

P, DS – Głębowice, Namysłów, Strzegom (2), Wrocław (mnoho)

P, HS (Ol) – Głubczyce

Maďarsko – Uherské království celkově (mnoho)

Maďarsko – Budapest

N, BW – Rottenburg am Neckar

N, BA, OB – Amerang, Mühldorf am Inn, Riedering (více), Schnaitsee (mnoho), Tittmoning

N, BA, OF – Bamberg (sochy, jedna konkrétně)

N, BA, UF – Bad Neustadt an der Saale

R, K – Gmünd in Kärnten (mnoho)

R, NÖ – Pasovská diecéze, část pod Enží (mnoho) – Altlenzbach, Bad Fischau-Brunn, Frohsdorf, Herzogenburg (více soch, jedna konkrétně), Katzelsdorf (an der Leitha), Königstetten (2), Lanzenkirchen, Muthmannsdorf, Neunkirchen (2), Pitten (2), St. Andrá an der Traisen, Scheiblingkirchen, Sieghartskirchen, Waidmannsfeld, Wartenstein (hrad), Weikersdorf am Steinfeld(e)

R, S – Köstendorf (mnoho), Tamsweg

R, ST – Frohnleiten, Graz a okolí (četné), Leoben (3), Mautern in Steiermark

R, W – Hadersdorf

Slovensko – Nitranská diecéze (mnoho)

sloup se sochou

Č (Pr) – Chotěšov, Ondříkovice, Senožaty, Sněhov, Týnec nad Labem, Vranové

Č (Li) – Mělnická Vrutice

KL – Lewin Kłodzki, Ludwikowice Kłodzkie

sloup s vyobrazením

Č (Pr) – Křižany

podobizna na sloupu

Č (Pr) – Turnov

podobizna nebo socha

R, ST – Voitsberg

podobizna čili socha

N, BW – Ravensburg

vyobrazení, podobizna

Praha – Staré Město (podobizny)

Č (Pr) – Boseň (různá vyobrazení), Bubeneč (2), Bystřec, Bzí (mnoho), Cerekvice nad Loučnou (2), Čenkovice, České Budějovice (mnoho), Číhaná (řada podobizen), Dobrá Voda (Bech), Doksy (různá vyobrazení), Habartice,

Hluboká nad Vltavou (mnoho), Horní Heřmanice, Hořepník (nejméně 1 vyobrazení), Hrubá Skála, Charvatce (mnoho), Chrastava (nesmírně mnoho), Jablonné nad Orlicí (3), Jarošov nad Nežárkou, Kaplice (4), Košíře, Krsy (více), Ledce (všude), Líšňany (ve větším počtu), Lutová (mnoho), Malá Skála, Mírošov (mnoho), Morašice (2), Myslív (téměř všude), Nicov, Opočno (podobizny), Ovesné Kladruby, Pacov (nejméně 3), Plánice (vyobrazení a mnoho podobizen), Pernarec (mnoho), Plzeň (mnoho), Počátky (mnoho), Pšov (mnoho), Semanín, Solec (různá vyobrazení), Strýčice, Sušice (mnoho), Toužim (mnoho), Úvaly, Volyně (mnoho), Vraclav (2), Výprachtice, Zborovy, Zbraslavice (více podobizen)

Č (Li) – Brozany nad Ohří (mnoho), Býčkovice (četné podobizny), Česká Kamenice (farnost) (mnoho vyobrazení a podobizen), Česká Lípa (velmi mnoho), Český Újezd, Horní Libchava (více), Huntířov, Chabařovice (2), Jezvė (mnoho), Nebočady (více), Roztoky, Těchlovice

Č (Kh) – Chrast (podobizny), Rosice, Rychnov nad Kněžnou (podobizny), Šachov, Trutnov (mnoho)

KL – Strachocin (mnoho podobizen, 2 konkrétní)

M – Mašovice (mnoho)

P, DS – Wołów

Maďarsko – Budapest (více podobizen), Székesfehérvár

N, BA, OB – Altenbeuern, Au am Inn, Eiselfing, Ensdorf, Kraiburg am Inn, Laufen (mnoho), Marktl, Mühlendorf am Inn (2), München (vyobrazení a mnoho jeho kopií, především maleb), Neubeuern, Neumarkt-Sankt Veit, Neuötting, Pleiskirchen, Seebruck, Traunstein, Vachendorf (pár)

R, NÖ – Katzelsdorf (an der Leitha), St. Lorenzen am Steinfeld(e), Tulbing, Würflach

R, S – Hüttau, Mühlbach am Hochkönig, Radstadt, St. Georgen bei Salzburg, St. Johann im Pongau, St. Veit im Pongau, Schwarzach im Pongau

R, ST – Trofaiach (mnoho podobizen)

další znamení, tj. projevy kultu

Č (Li) – Litoměřice (mnoho)

cínový důl neboli šachta zvaná U sv. Jana Nepomuckého

Č (Pr) – Krásno

pojmenování hora sv. Jana

Č (Li) – Chloumek

cca 1715

oltář

Č (Pr) – Poříčí nad Sázavou (se s.)

M – Slavice, Velehrad

socha

Praha – Malá Strana

Č (Pr) – Škvorec (nejspíš)

M – Těšnovice

N, BA, OF – Uetzing

1715 nebo krátce po

socha

N, BA, UF – Ochsenfurt

po 1715

oltář

Č (Li) – Pavlovice (se s., asi)

P, Mazovsko – Warszawa (asi)

socha

Č (Pr) – Kraselov (asi nedlouho)

Č (Kh) – Hostinné (krátce)

1715-1716

kaple

Č (Pr) – Únětice (od VIII.)

oltář

Č (Pr) – Horní Heřmanice (s obr.)

socha

M – Lobodice (nejspíš 1715, dol. 1716)

R, T – Innsbruck (do 15. V.)

1715-1717**oltář**

M – Rýmařov (s obr.)

1715-1718**socha**

M – Drnholec, Moravská Třebová

1715-1719**oltář**

Č (Pr) – Staňkov, ves (povoleno VI. 1715, dol. 1719)

1715-1721**socha**

Praha – Staré Město (po 1715 nebo cca 1721)

Č (Li) – Litoměřice

bozzetto sochy

Praha – Staré Město (po 1715 nebo cca 1721)

1715-1722**socha**

Č (Pr) – Holešice (po 1715 do 1722)

1715-1723**oltář**

N, BA, OF – Bamberg

1716 nebo o málo dříve**oltář**

Č (Kh) – Úlibice (se s.)

1716**kostel**

P, DS – Minkowice Oławskie

kaple, kostelík nebo kostel

Č (Pr) – Janův Důl

kaple

Č (Pr) – Hrochův Týnec

seminář

Švýcarsko – Porrentruy (18. X.)

oltář

Č (Pr) – Doksany, Kožlany (se s.)

obraz

N, NW – Schloß Neuhaus

malba

Č (Pr) – Slapy

socha

Č (Pr) – Čachovice, Doksany (2. I.-14. XI.), Hrochův Týnec (26. IX.), Jindřichovice (Žat), Kouřim, Krsy, Vidžín, Žatec

Č (Li) – Teplice

Č (Kh) – Kunvald, Nová Paka, Nový Bydžov

M – Loštice, Palonín, Petrohradská ulice, Příkazy (s rel.), Staré Město (Olo, d. Moravská Třebová) (se 2 rel., 15. V.), Velké Losiny (23. VII.), Životice u Nového Jičína

P, DS – Wrocław

Maďarsko – Dunaharaszti

N, BA, UF – Tauberrettersheim

R, NÖ – Bernhardsthal (23. V.), Mannersdorf am Leithagebirge, Traiskirchen, Waidendorf, Weißenalbern

R, W – Simmering (v úmyslu), Wien

sloup nebo pilíř se sochou

Č (Pr) – Lišany (sl.)

M – Litovel (pilíř)

zvon

M – Syrovín

reliéf

Č (Li) – Černčice, Jiřetín pod Jedlovou

M – Dobročkovice (1. VIII. 1716), Štítý

medailon

P, HS – Czarnowąsy

dol. 1716

kaple

Č (Pr) – Bečov nad Teplou, Libkovice, Polička

M – Dřevohostice, Jaroměřice, Letovice, Ruda nad Moravou, Slup, Šardice, Žarošice

HS (ČR, Ol) – Jakartovice (pro s., v úmyslu), Krnov, Štěplovcec

oltář

Č (Pr) – Janův Důl, Pankrác

M – Bečov nad Teplou, Biskupice, Bouzov, Brno, Břežany, Černvír, Červená Voda, České Křídlovce (se s., v úmyslu), Dolní Kounice, Hodonín, Holešov (2), Horní Moštěnice, Hukovice, Huzová, Jestřabí, Jihlava (2), Knínice u Boskovic (se s., v úmyslu), Krakovec, Kunštát, Lomnice, Město Libavá, Luka nad Jihlavou, Mostkovice, Olešnice, Olomouc (s obr.), Přerov, Ruda nad Moravou, Strážnice, Svatoslav, Šumperk, Šumvald, Telč, Tikovice, Tovačov, Uherské Hradiště, Újezd u Brna, Velké Meziříčí, Zábřeh, Znojmo, Zvole, Žďár nad Sázavou

HS (ČR, Ol) – Bruntál, Hlučín, Hrabyně, Neplachovice, Opava (3)

I, Lombardía – Milano

obraz

M – Bílovice, Blansko, Bohušov, Brno, Brumov, Březová nad Svitavou, Buchlovice, Cetechovice, Deblín, Dyje (snad), Fryšták, Heřmanov, Horní Kounice (2), Chvalovice, Jaktař, Jevíčko, Jevišovice (2), Ježov (2), Jindřichov, Kojetín, Komín, Koryčany, Kralice na Hané, Kroměříž (mnoho), Litovel, Luleč, Městečko Trnávka, Mikulov, Mladějovice, Moravská Třebová, Moravský Krumlov (obrazy), Nedvědice, Netín (2), Nezamyslice, Olomouc (mnoho), Pavlice, Příbor, Rajhrad, Roštín, Spytihněv, Staré Město (Olo, d. Moravská Třebová), Strachotice, Střílky, Šaratice, Šumvald, Telč (1 obraz a obrazy), Tišnov, Troubsko, Trstěnice, Uherský Brod (obrazy), Újezd

(Olo), Uničov (mnoho obrazů), Valašské Meziříčí, Velké Pavlovice, Vracov, Vrbovec, Zborovice, Zdounky, Znojmo (obrazy)

HS (ČR, Ol) – Bílovec (více), Stěbořice

P, HS (Ol) – Grobniki (3), Opawica

Maďarsko – Uherské království celkově (mnoho)

N, BA, OB – Chiemsee (arcijáhensví) (obrazy)

R, K – Afritz am See, Friesach (několik), Himmelberg, St. Johann am Pressen, St. Martin am Silberberg, Waitschach

R, ST – Neumarkt in Steiermark

obrázky

M – Uničov

rytina

N, BA, OB – Chiemsee (arcijáhensví) (rytiny)

socha

M – Babice, Batelov (2), Bavory, Biskupice, Bítov, Blížkovice, Bludov, Bohuslavice, Bojkovice, Bořitov, Bosonohy, Brno (6), Brtnice, Břeclav (2), Březí, Březová nad Svitavou, Budišov nad Budišovkou, Buchlovice, Bystřice pod Hostýnem, Bzenec, Cizkrajov, Častohostice, Čebín, Čejkovice, Černá Hora, Černín, Dalešice, Dívčí Hrad, Dobré Pole, Dobromilice, Dolní Dunajovice, Dolní Kounice, Dolní Loučky, Dolní Věstonice, Drásov, Drnholec, Dyjákovičky, Frenštát pod Radhoštěm, Fulnek (6), Hodonice, Hodonín, Holešov (3), Horní Kounice, Hostim, Hrotovice, Hrozová, Hukvaldy, Hustopeče nad Bečvou, Jakubov u Moravských Budějovic, Jaroměřice nad Rokytnou, Jemnice, Jevišovice, Jevišovka, Jihlava (2), Jindřichov (2), Jiřice u Miroslavi, Kamenice, Klobouky u Brna, Komořany, Koryčany, Krakovec (2), Krhov, Kroměříž (4), Křižanov (2), Křižanovice, Kunovice, Kyjov, Lanžhot (v úmyslu), Lednice (1 existující, 1 v úmyslu), Lidečko, Liptaň, Líšeň, Litenčice, Litovel, Lomnice, Luka nad Jihlavou, Lukov (Zno, f. Lukov), Lukov (Zno, f. Štítary), Lysice (2), Malenovice, Městečko Trnávka, Mikulov (3), Mikulovice, Milotice, Miroslav, Místek (2), Mohelnice, Moravská Třebová (2), Moravské Budějovice, Moravský Krumlov (3), Morkovice, Mušov, Mysločovice, Napajedla, Netín (2), Nezamyslice, Nové Sady, Nové Veselí, Novosedly, Nový Jičín, Olbramkostel, Olomouc (3), Oslavany, Osvětimany, Paskov, Pasohlávky (2), Pavlov, Penčice, Perná, Petrov nad Desnou (2), Pitárné, Plaveč, Plenkovice, Podivín (2), Pohořelice, Popice, Pouzdřany, Pozlovice, Prostějov, Příbor, Přítluky, Pustiměř, Račice, Rájec (2), Rajhrad (2), Rapotín, Rokytnice nad Rokytnou, Rouchovany, Rousínov, Řečkovice, Sedlec (Brn), Sedlnice, Slavičín, Slavkov, Slavkov u Brna (3), Slavonice (4), Slušovice, Sokolnice, Staré Město (Olo, d. Rýmařov), Starý Maletín, Strachotín, Strážnice, Svitavy, Šafov, Šaratice, Šardice, Šebkovice, Šitbořice (2), Štítary, Šumperk, Švábenice, Telč (5), Tasovice, Troskotovice, Třebíč (4), Třešť, Tvarožná, Uherčice, Uherský Ostroh (2), Újezd (Hra), Únanov, Uničov (1 socha konkrétně, mnoho soch a 1 socha v úmyslu), Velehrad, Velká Bíteš, Velké Losiny, Velké Meziříčí (2), Velké Němčice, Velké Opatovice, Velký Újezd, Vesce, Veverská Bitýška (2), Višňové (2), Vizovice (2), Vlasatice, Vranová Lhota, Vřesovice, Všechnovice, Zábřeh (2), Zlín, Znojmo (sochy), Židlochovice (2)

M (P, Ol) – Kietrz

HS (ČR, Ol) – Bílov, Bílovec (2), Bolatice, Bruntál, Děrné, Dolní Benešov (2), Hradec nad Moravicí, Komárov, Lukavec, Opava, Pišť, Poruba, Radkov (2), Stěbořice (2), Studénka, Třebom, Velká Polom, Velké Heraltice

P, HS (Ol) – Dzierzysław (snad), Grobniki, Krzanowice (2), Opawica, Sucha Psina, Zubrzyce

Chorvatsko (a Černá Hora) – Chorvatsko a Dalmácie celkově (sochy)

Maďarsko – Uherské království celkově (mnoho)

N, BA, OB – Chiemsee (sochy, snad)

R, K – Friesach (několik)

R, NÖ – Ybbs an der Donau

oltář či socha či obraz

M – Bílkov, Budeč, Cizkrajov, Český Rudolec, Dačice, Horní Slatina, Jemnice (2), Kdousov, Kostelní Vydří, Krasonice, Liděřovice, Lipolec, Matějovec, Podolí, Slavíkovice, Volfřív, Želetava (2)

socha nebo obraz

M – Červená Lhota, Rokytnice nad Rokytnou, Střítež, Střížov, Trnava, Třebíč (2), Vladislav

vyobrazení

M – Bělotín, Boškov, Dolní Vražné, Drahotuše, Hlinsko, Hranice (nejspíš 3), Jezernice, Jindřichov, Lipná, Lipník nad Bečvou (3), Luboměř, Nejdek, Osek nad Bečvou, Paršovice, Partutovice, Pavlovice u Přerova, Podhoří, Potštát (2), Slavkov, Soběchleby, Spálov, Střítež nad Ludinou, Telč (mnohá), Velký Újezd

HS (ČR, Ol) – Dobešov, Mankovice, Odry, Slezské Vlkovice, Tošovice, Véska

sloup

M – Veverské Knínice

sloup se sochou

M – Oponěšice

cca 1716

oltář

Č (Pr) – Únětice

M – Hrotovice

P, DS – Minkowice Oławskie

po 1716

socha

Č (Kh) – Rychnov nad Kněžnou

1716-1718

oltář

P, HS – Toszek (se s., od cca)

N, BA, OP – Waldau (se s.)

socha

M – Telč (od 22. V.)

1716-1719

socha

Č (Pr) – Locket (do 12. XI.)

1716-1721

socha

Slovensko – Trnava

1716-1722

kaple

Č (Pr) – Kolín

oltář

Č (Pr) – Kolín

socha

R, NÖ – Goldegg (zámek) (vytvořena 1716-1717, 1722 opravována)

1716-1723

socha

M – Budiškovice

1716-1724

kostel

N, BA, NW – Burgsteinfurt

1716-1725

reliéf

Praha – Malá Strana (mezi)

do 1717

socha

Praha – Malá Strana (asi)

1717

kaple

Č (Pr) – Lišnice

Č (Kh) – Studnice (snad)

oltář

M – Hranice

P, DS – Koźuchów (se s.)

obraz

R, S – Rauris

socha

Č (Pr) – Bečov, Český Heršlák, Horní Cerekev, Mirovice, Rožd'alovice (5. X.), Točník, Zásmuky (2)

Č (Li) – Červený Újezd, Chloumek

Č (Kh) – Helvíkovic, Maršov III, Písečná (s 3 rel.), Solnice (asi), Studnice, Železnice

KL – Lewin Kłodzki (1. VII.)

M – Jedovnice, Konice, Němčice nad Hanou, Oslavany, Rajhrad, Sedlec (Brn), Tovačov, Zvole

P, DS – Szprotawa, Ząbkowice Śląskie

Chorvatsko, Primorsko-goranska županija – Rijeka

N, BA, OB – München (asi), Tittmoning (17. V.)

N, BA, UF – Volkach

N, HN – Löschenrod

N, NW – Werne

N, TH – Geisa

P, MP – Żywiec

R, NÖ – Waldreichs

R, ST – Judenburg, Vordernberg

R, W – Kaiserebersdorf, Wien

sloup se sochou

HS (ČR, Vr) – Žulová

vyobrazení

N, BA, UF – Euerbach (27. V.)

zvon

M – Kojetín, Ostrá horka

HS (ČR, Ol) – Neplachovice

reliéf

Č (Pr) – Dolejší Krušec, Skořenice

Č (Li) – Veselé

dol. 1717

kaplička

Praha – Staré Město

obraz

R, ST – Mariazell

socha

Č (Pr) – Kutná Hora

Č (Kh) – Černožice

cca 1717

oltář

Č (Pr) – Lišnice

1717-1718

socha

Praha – Hradčany (12. VIII. 1717 postavena, 24. IX. 1718 požehnána)

sloup se sochou

Maďarsko – Budapest (od 7. V. do 12. VI.)

1717-1719

socha

Praha – Nové Město (do 15. V.)

M – Vyškov

1717-1720

socha

M – Krasnice

1717-1722

kaple

Praha – Pražský hrad (od 11. VII. do 10. V.)

1717-1729

socha

M – Frenštát pod Radhoštěm (dol. 1717 nebo až 1729)

1717-1736

kaple

P, VP – Kalisz

oltář

P, VP – Kalisz

před 1718

socha

R, K – Maria Saal (několik let)

do 1718

sloup se sochou

N, BA, OP – Waldau

1718

oltář

Praha – Staré Město
R, T – Axams (s obr.)

obraz

N, BA, OB – Teisendorf

socha

Praha – Staré Město (asi)
Č (Pr) – Radíčeves, Svojanov, Štěnovický Borek
Č (Li) – Česká Kamenice, Oparno
Č (Kh) – Jilemnice, Rychnov nad Kněžnou
M – Brno, Litovel (s rel., snad až), Nová Říše, Nové Hvězdlice, Újezd (s rel.)
P, DS – Šwidnica
N, BA, NB – Passau
N, BA, UF – Westheim
N, NW – St. Mauritz (17. VI.)
R, NÖ – Großengersdorf, Mödling, Traismauer
R, T – St. Johann in Tirol
R, W – Hernals

sousoší

Č (Kh) – Hradec Králové (okolí)
M – Velká Bystřice

sloup se sochou

Č (Pr) – Jirkov (26. V.)
Č (Li) – Rašovice (16. V.)

zvon

Č (Pr) – Lstiboř (s rel.)
M – Letovice

reliéf

Č (Pr) – Kolín
M – Hlína, Karlovec

dol. 1718

obraz

R, K – Keutschach am See

socha

Č (Pr) – Horažďovice, Liteň, Strakonice
R, K – Annabichl, St. Georgen am Sandhof, Wolfsberg (2)

podobizna, vyobrazení

R, T – Ebbs (mnoho), řeka Inn (podobizny), Niederndorf

po 1718

reliéf

Č (Pr) – Těchonice (nejspíš)

dol. 1718 nebo 1719

socha

R, T – Hart im Zillertal

1718-1719

socha

Č (Pr) – Kounice

M – Brno (až 15. V.)

sloup se sochou

Č (Pr) – Pořejov (od 14. X.)

1718-1720**socha**

M – Šumperk (od 2. VI. do podzimu)

1718-1721**kaple**

N, BW – Iggenhausen (od 4. VII.)

1718-1728**socha**

Č (Pr) – Hodkovice nad Mohelkou (do 23. IV.)

1718-1730**kostel**

Č (Pr) – Nemanice

oltář

Č (Pr) – Vřeskovice

před 1719**socha**

Praha – Nové Město

dřevořezba jazyka

Č (Pr) – Chlumek (Chru)

1719**kaple**

Č (Pr) – Čachrov (nejspíš)

Lucembursko – Lëtzebuerg

N, NW – Plittersdorf

R, T – See (se s.)

R, W – Mauer

oltář

Praha – Staré Město (s obr.)

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Žatec (s obr. a výjevem, 17. V.)

M – Dačice (se s.), Olomouc

Lucembursko – Lëtzebuerg

R, W – Wien

obraz

R, W – Wien

modelletto sochy

Č (Li) – Dolní Podluží

socha

Č (Pr) – Březiněves, Březnice, Chomutov (2), Jarošov nad Nežárkou, Jindřichův Hradec, Kozomín (18. XII.), Loukov

Č (Li) – Dolní Podluží, Dolní Zálezly, Duchcov

M – Bouzov, Mohelnice, Říkovice, Skalička

P, DS – Bolesławice

P, HS – Dąbrówka Górna

N, BA, OF – Weichenwasserlos

N, BA, UF – Dettelbach

R, NÖ – Krumbach

R, OÖ – Götzendorf

sloup se sochou

Č (Pr) – Bernartice (Plz), Most

Č (Li) – Kunratice

Č (Kh) – Vysočany

M – Hradečná

zvon

Č (Pr) – Jindřichův Hradec

reliéf

M – Herálec, Strážnice (9. VIII.)

relikviář

N, BA, OB – München

dol. 1719**obraz**

Francie, Île-de-France – Paris

I, Lombardia – Ramponio

R, T – Reith im Alpbachtal (obrazy)

socha

Č (Pr) – Libeň

R, K – Klagenfurt am Wörthersee (4)

R, T – Reith im Alpbachtal (sochy)

vyobrazení

R, T – Zell am Ziller

cca 1719**socha**

Č (Pr) – Dobrá Voda (Bech), Kostelec nad Černými lesy

Č (Kh) – Chlumec nad Cidlinou

po 1719**socha**

Č (Kh) – Rudník (krátce)

reliéf

Č (Pr) – Horní Heřmanice

1719-1720**socha**

Č (Pr) – Liberec (od 3. V. do 16. V.)

1719-1722

svatyně (kostel, kaple nebo oratoř)

M – Žďár nad Sázavou (od 13. VIII. do IX.)

1719-1723

socha

N, NW – Münster (s 2 rel.)

1719-1724

kostel nebo kaple

I, Lombardía – Ramponio (1719 v úmyslu k., 1724 realizována oratoř čili modlitebna neboli kap. či malý k.)

kaple

Č (Pr) – Vinoř

oltář

Č (Pr) – Svatý Jan pod Skalou (dol. 1719 a 1724)

relikviář

N, BA, UF – Würzburg

1719-1725

kaple

M – Milotice

socha

R, NÖ – Gaweinstal (1725 obnovena a přemístěna)

1719-1727

kaple

Č (Pr) – Opatov

1719-1729

kaple

Č (Pr) – Vilémovice (nejspíš 1727)

oltář

Č (Pr) – Vilémovice

socha

N, BA, UF – Steinbach

1719-1730

socha

Č (Pr) – Lipnice nad Sázavou

20. léta 18. století

kaple

KL – Ścinawka Górna

oltář

Č (Pr) – Klučenice (s obr.), Most

Č (Kh) – Klášterec nad Orlicí (s rel. a sous., nejspíš)

KL – Ścinawka Górna

M – Budišov (pol.), Olomouc (s obr., asi), Tatenice (s 2 s. a 1 rel., 1. pol. nebo snad až 1733)

N, BA, SCH – Donauwörth (s obr., nejspíš 1724-1725)

obraz

M – Nová Ves (Olo)

malba

M – Velehrad (malby)

socha

Praha – Staré Město

Č (Pr) – Jablonné v Podještědí (asi), Kovanice, Mirošov (Čás), Mory, Oskoříněk, Pardubice (z konce), Třeboň (nejspíš 1724)

Č (Li) – Duchcov (nejspíš), Pšovka (2. polovina)

Č (Kh) – Barchov

M – Ivančice, Kuchařovice, Olomouc, Osoblaha (2. pol.), Purkrábka, Spálov, Stálky (pozdní), Šlapanice, Uherčice, Velké Pavlovice (snad)

Francie, Grand Est – Rouffach

N, BA, MF – Höchststadt an der Aisch (1720 nebo 20. léta 18. století)

N, RP – Bad Kreuznach

N, SA – Dresden

Rumunsko – Timișoara (asi)

cca 20. léta 18. století

socha

KL – Tłumaczów

1720/30

obraz

M – Uničov

před 1720

oltář

Č (Pr) – Benešov (se s.)

do 1720

socha

P, DS nebo HS – Michałów

N, NW – Körbecke (cca)

1720

kaple

Č (Pr) – Nepomuk, Stod

M – Mikulov (16. V.), Rešice

N, BA, OP – Neukirchen beim Heiligen Blut (se s.)

oltář

Č (Pr) – Nepomuk, Stod (s obr.), Trnová (s obr.)

M – Mostkovice

N, BA, NB – Dreifaltigkeitsberg (s obr.)

N, BA, UF – Aura an der Saale (se s.)

obraz

Praha – Malá Strana

P, Mazovsko – Pułtusk
R, ST – Gleisdorf
R, W – Wien (19. XII.)

freska

I, Trentino-Alto Adige – Moena

socha

Č (Pr) – Dobřív, Hamrníky, Jilem, Volyně
Č (Li) – Chloumek, Krásný Les
Č (Kh) – Borovnice, Nové Smrkovice, Pecka
KL – Kłodzko, Stary Wielisław (26. III.)
CH – Hazlov
M – Hranice (s rel., V.), Tišnov, Trstěnice (16. V.), Veselí nad Moravou (16. V.)
P, DS – Dzierżoniów
P, HS – Półwieś, Racibórz
Maďarsko – Tolna
N, BA, OB – Joshofen
N, BA, OP – Vilseck
N, BA, UF – Herlheim, Würzburg
N, NS – Algermissen
N, NW – Dülmen
P, MP – Wodzisław
P, Mazovsko – Ostrołęka
R, B – St. Georgen am Leithagebirge
R, NÖ – Abstetten (10. V.), Klosterneuburg, Mödring, Schwechat, Untermixnitz
R, S – Oberndorf bei Salzburg
R, W – Hernals

sousoší

Č (Pr) – Předměřice nad Jizerou

sloup se sochou

Č (Pr) – Opatov

vyobrazení

N, BA, OB – Mauern

zvon

Č (Pr) – Zdice (s rel.), Zhoř (s rel.)

Č (Li) – Žitenice (9. XII.)

reliéf

Č (Pr) – Lanškroun (11. V.)

CH – Cheb

HS (ČR, Vr) – Horní Hoštice

důl sv. Jan Nepomucký

Č (Pr) – Jílové u Prahy (zal. 1720, funkční do 1729 a využíván i později)

dol. 1720

obraz

N, SA – Dresden

socha

Buchlov (hrad) (28. XII.)

podobizna

N, BA, OP – Regensburg

N, NW – Münster (řada podobizen)

nápis

M – Brno

cca 1720

kaple

Č (Pr) – Andělská Hora

oltář

Č (Pr) – Andělská Hora, Bernartice (Bech) (s obr.), Chrudim, Stojice (se s. a rel.), Telice (s obr.)

Č (Kh) – Hořiněves (s obr.)

M – Rešice

R, NÖ – Gnadendorf (se s.)

obraz

nyní Praha

Č (Pr) – Luka (Žat), Polná

Č (Kh) – Hradec Králové, Letohrad

N, BA, SCH – Schrofén

R, NÖ – Guntersdorf

R, S – Salzburg

socha

Praha – Staré Město

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Andělská Hora, Březno, Odlochovice, Petrovice (Rak)

Č (Li) – Teplice

Č (Kh) – Smiřice

M – Klobouky u Brna

N, SA – Marienstern

R, K – Dürnfeld, Hohenburg, Poitschach

R, NÖ – Perwarth, Schwechat, Zöbing

R, OÖ – Linz

R, T – Innsbruck, Voldöpp

sloup se sochou

Č (Pr) – Široké Třebčice (snad)

reliéf

nyní Praha

od 1720**kaple**

Č (Pr) – Osečany (v úmyslu)

po 1720**obraz**

Č (Pr) – Turnov

1720-1721**kaple**

N, BW – Rastatt (s ol. a sousoším, v úmyslu)

N, NW – Arnsberg

freska

Č (Pr) – Břevnov

1720-1722**socha**

P, Mazovsko – Warszawa (od cca)

R, OÖ – Linz (s rel., do IX.)

pilíř se sochou

Č (Pr) – Počátky (s 3 rel., do 16. V.)

1720-1723**socha**

Č (Pr) – Příbram

R, W – Wien (1720 nebo 1723)

Rumunsko – Timișoara (13. VIII. 1720 nebo snad 1721, 1722 či 1723)

1720-1725**kaple**

R, NÖ – Eggenburg (se s., cca 1720 nebo 1725)

dům

Praha – Staré Město (s domovním znamením, dol. 1720 a 1725)

socha

Č (Pr) – Osečany

1720-1727**oltář**

M – Křižanov (se s.)

socha

Slovensko – Bratislava (1727, nebo snad již 1720 či 1725)

1720-1729**kostel**

Praha – Hradčany (od 15. X. do 21. VIII.)

1720-1730**oltář**

R, ST – Arnfels (s obr.)

socha

Č (Pr) – Chvatěruby (cca 1720 nebo 1728-30), Kostelec nad Černými lesy, Nové Sedlo nad Bílinou

KL – Kłodzko

N, BA, SCH – Boos, Ziemetshausen

R, NÖ – Reisenberg (cca), Wolfpassing (cca 1720 nebo 1725/30)

sloup se sochou

Č (Pr) – Nižbor

1720 nebo 1770**socha**

M – Rymice

do 1721**kazatelna se sochou**

P, DS – Wrocław

socha

Č (Pr) – Smolotely

1721

nový náhrobek

Praha – katedrála

kostel

Maďarsko – Csolnok

kaple

Praha – katedrála

Praha – Nové Město (s obr.)

Č (Pr) – Hořešovice (se s.)

N, NW – Alfter

R, NÖ – Litschau

kaplička nebo kaple

R, T – Innsbruck

nová výzdoba kaple či kapličky upravené 1707 z místnosti legendárního prvního uložení těla SJN

Praha – Staré Město (kaple získala štukatury, nápisy a symboly)

gymnázium

N, NW – Coesfeld (7. XI.)

oltář

Praha – katedrála

Praha – Malá Strana (se s.)

Č (Pr) – Kostelec nad Labem (9. IX. v úmyslu), Milíčov (s obr.)

Č (Li) – Bohosudov

Č (Kh) – Hradec Králové (ol. snad i starší, obr. pro něj darován 1721)

M – Břidličná, Náměšť nad Oslavou (se s. a 3 malbami)

Maďarsko – Csolnok

N, NW – Alfter (s obr.)

R, W – Wien

obraz

Praha – Hradčany (II.)

Č (Pr) – Nepomuk

M – Budišov, Znojmo (13. IX.)

N, BA, OB – München

N, NW – Coesfeld (7. XI.)

R, NÖ – Stein an der Donau

R, S – Hallein

R, W – Wien

Slovensko – Trnava (3. VIII.)

freska

Praha – katedrála (k beatifikaci)

Praha – Pražský hrad (cyklus freskových maleb)

socha

Praha – katedrála (II.)

Praha – Staré Město (V.)

Praha – Nové Město

Praha – Malá Strana

Č (Pr) – Bílá hora, Klášter (Plz, f. Teplá), Kraslice (16. V.), Krchleby, Libice nad Doubravou, Pohled', Stříbro (pravděpodobně), Teplá, Větrný Jeníkov, Vimperk

Č (Li) – Jílové (2. VI.), Modlany, Ústí nad Labem

Č (Kh) – Častolovice (15. VI.), Klášterec nad Orlicí

KL – Gorzanów

M – Bohutice, Líšeň (snad), Pačlavice, Přímětice, Rožnov pod Radhoštěm, Sobůlky, Staré Hory (snad), Staré Město (Hra), Starý Šaldorf, Strážnice (7. VIII.-28. X.)

P, DS – Głębocka (16. V.)

P, HS – Polska Cerekiew
Itálie a Vatikán – Roma (v úmyslu)
Maďarsko – Budapest, Tömörd
N, BW – Kupprichhausen
N, NW – Billerbeck
N, SA – Marienstern
R, B – Neckenmarkt (s rel.)
R, NÖ – Hinterbrühl, Markl, Raabs an der Thaya, Rossatz
R, S – St. Martin bei Lofer
R, W – Hernals, Ottakring, Währing

sloup se sochou

Č (Pr) – Roudnice nad Labem

zvon

Praha – Staré Město (s rel.)

Praha – Nové Město (umíráček s rel., 29. X.)

Č (Li) – Jiřetín pod Jedlovou (s rel.)

N, NW – Arnsberg

mešní zvonek

Č (Pr) – Pístov

relikviář

Č (Pr) – Zlonice (s ostatkem)

reliéf

Č (Pr) – Kněžice

medailon

Praha – Nové Město

nápis

Č (Pr) – Nový Rychnov

dol. 1721

kaple

Ukrajina – Lviv

hospic

Portugalsko – Lisboa

socha

Praha – Pražský hrad

cca 1721

oltář

Č (Li) – Litoměřice (s obr., s. a 4 rel., snad)

obraz

Francie, Auvergne-Rhône-Alpes – Chambéry

od 1721

sousoší

Č (Kh) – Králíky (snad ještě 20. léta 18. století)

po 1721

oltář

N, BA, OF – Bamberg

1721-1722

kaple

Č (Pr) – Svojetín

Č (Kh) – Broumov

oltář

Praha – Nové Město (s obr., od 30. IV. do 5. VIII.)

Č (Kh) – Broumov (s obr.)

N, BA, SCH – Maihingen (se s.)

socha

Praha – Pražský hrad

1721-1723**kostel**

M – Štramberk (od 16. V. do 17. V.)

kaple nebo kostelík

Č (Li) – Chrást (do 1. VI.)

socha

Č (Pr) – Vojslavice (od cca)

Č (Kh) – Žireč (1721 nebo 1723)

1721-1724**kaple**

N, NW – Holthausen (dol.)

socha

Č (Pr) – Golčův Jeníkov

1721 až polovina 20. let 18. století**socha**

Slovinsko – Vransko

1721-1726**socha**

Praha – Staré Město (asi)

M – Ivančice

1721-1727**oltář**

M – Pivín (s obr.) (1721 nebo 1727)

socha

N, BA, OB – Moorenweis

R, W – Süssenbrunn či Süßenbrunn (1727 nebo 1721)

před 1722**oltář**

Č (Pr) – Horažďovice (s vyobrazením)

obraz

Č (Pr) – Horažďovice („obraz“)

do 1722

oltář

M – Uherské Hradiště

1722

úpravy náhrobku

Praha – katedrála (náhrobek pozměněn, opatřen sochou a doplněn 2 antependii s reliéfy)

kostel

Č (Pr) – Omlenička (18. X.)

kostelík

P, HS – Pogwizdów

kaple

Č (Pr) – Stráž pod Ralskem, Týn nad Vltavou (se s., V.), Valdštejn

Č (Li) – Vlastislav

M – Kuřim (vodní, se s.), Strážnice (se s.)

Chorvatsko, Slavonija – Vinkovci

N, BA, OB – Mittenwald (se s.)

N, NW – Dreesch/Driesch (22. VI.), Nordkirchen

R, OÖ – Linz

oltář

M – Znojmo

N, BA, OP – Speinshart (s obr., 16. VI.)

P, DS – Nysa (s podobiznou, 16. V.)

R, S – Salzburg

obraz

Č (Pr) – Vinoř (11. VIII.)

R, T – Schwaz

R, W – Hernals

malba

Č (Pr) – Letařovice (nejspíš)

R, V – Rankweil

socha

Č (Pr) – Bělá pod Bezdězem, Čečovice (2), Červená Řečice, České Budějovice, Hostouň (2), Kovářov, Oploty, Radenín (10. VII.), Radnice (18. III.), Roseč (16. V.), Stráž pod Ralskem (2), Studánky, Svatojánské proudy, Svojšíň, Škodějov, Trnovany, Vrbka

Č (Li) – Předlice, Teplice, Třtěno

KL – Duszniki-Zdrój, Stronie Śląskie

M (Pr) – Popelín

M (Ol) – Bohunice, Bučovice, Diváky (16. V.), Holešov, Podolí, Přestavlky, Rousínov (snad), Slavkov, Želetice

P, DS – Bardo, Brzeg, Świdnica Polska

P, HS – Czarnowąsy (16. V.)

I, Friuli-Venezia Giulia – Gradisca d'Isonzo

I, Lombardia – Pavia (16. V.)

I, Sicilia – Palermo (2. II.)

N, BA, OF – Hallerndorf, Theisau

N, BA, OP – Bärnau, Neustadt an der Waldnaab (3. VIII.)

N, BA, SCH – Holzen

N, BA, UF – Würzburg

R, NÖ – Gutenstein, Kierling, Messern, Pleissing, Purgstall an der Erlauf, Steinakirchen am Forst, Straß im Straßertal(e), Tribuswinkel, Weidling, Zeiselmauer, Zöbing

R, OÖ – Pfarrkirchen bei Bad Hall

R, ST – Graz, Vorau

R, T – Obere Sparchen

R, W – Ottakring, Untersievering (či Unter-Sievering), Wien

Slovensko – Stupava

sousoší

Č (Pr) – Stráž

sloup se sochou

Č (Pr) – Cetviny, Křivsoudov, Rožmberk nad Vltavou

R, NÖ – Scheibbs (s 4 rel.)

poprsí

N, NW – Aachen

zvon

N, BA, BW, HN, TH – Franken

reliéf

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Horní Kruty, Kolín, Mladá Boleslav, Sluštice

M – Medlov

N, BA, OB – Habach

dol. 1722

oltář

M – Žďár nad Sázavou (se s., IX.)

socha

Č (Pr) – Frýdlant

socha neboli obraz

Č (Li) – Verneřice

postavy neb obrazy

I, Lombardia – Milano

Itálie a Vatikán – Roma

cca 1722

domnělé vězení

Praha – Pražský hrad (se s.)

oltář

Č (Pr) – Omlenička, Radlice (s obr.), Stráž pod Ralskem (s obr.), Svojetín, Vinoř

Č (Li) – Vlastislav (s obr.)

N, NW – Dreesch/Driesch, Nordkirchen (s obr.)

obraz

R, ST – Mariazell, Mönichwald

podmalba na skle

R, T – Innsbruck

socha

M – Brno

R, NÖ – Rohrau

1722-1723

kaple

Č (Pr) – Radlice (do 9. V.)

oltář

Č (Li) – Chrást (s 2 obr.)

freska

Praha – Staré Město

Praha – Pražský hrad (s 5 výjevy)

socha

M – Domaželice

sloup se sochou

Č (Pr) – Trhové Sviny (od 23. VIII. do 22. VIII.)

1722-1724

socha

Č (Pr) – Peruc

N, NW – Burgsteinfurt (1722 nebo 1724)

1722-1726

kaple nebo kostel

Č (Pr) – Nové Mitrovice (od 29. IV. do 16. V.)

oltář

R, S – Salzburg (s obr., někdy datovaný 1722, pravděpodobně byl vytvořen až cca 1726)

do 1722-1727

kaple

Itálie a Vatikán – Roma (do 1722 v úmyslu, povolena 15. II. 1727)

1722-1728

podobizna

Itálie a Vatikán – Roma

1722-1729

kaple

Č (Pr) – Vyklantice (do 30. I.)

obraz

M – Miroslav

cca 1722-1730

kaple

R, NÖ – Gresten (se s.)

do 1723

kaple

M – Žďár nad Sázavou (5)

oltář

Praha – Pražský hrad (s obr., do 24. VIII.)

obraz

Praha – Pražský hrad (cyklus 6 obrazů, asi)

1723

doplňky náhrobku

Praha – katedrála (dva oltáře při náhrobku opatřeny 2 novými retábly s obrazy)

kostel

Portugalsko – Lisboa (19. III.)

Slovinsko – Vesela Gora (5. IX.)

kaple

Č (Pr) – Domaslavice, Mšecké Žehrovice (v úmyslu)

Č (Kh) – Žireč (řada kaplí s malbami, dochována jedna z nich s postavou a 3 malbami)

CH – Horní Hraničná

I, Trentino-Alto Adige – Isera (se s.)

Maďarsko – Esztergom (se s.)

N, RP – Koblenz (se s.)

R, NÖ – St. Corona am Schöpfl (se s.)

R, W – Wien (2, první 27. nebo 28. VII., druhá dol. X.)

kaplička

N, NW – Beverungen (s rel.)

chudobinec (špitál)

R, W – Wien

oltář

Praha – Staré Město

Č (Pr) – Kutná Hora, Zálší (v úmyslu)

Č (Li) – Dřemčice

CH – Horní Hraničná, Skalná

KL – Wambierzyce (s obr. a rel.)

M – Fulnek

P, DS – Wrocław (VI.)

N, BA, UF – Steinbach (s obr.)

R, ST – St. Andrä im Sausal (s obr.)

R, W – Hernals, Wien (6, první 18. V., druhý 24. nebo 25. V., třetí s obr. 27. nebo 28. VII., čtvrtý s obr. 11. XI., pátý 25. XII., šestý asi 1723)

Slovensko – Trnava

obraz

Č (Pr) – Litomyšl (v úmyslu), Mnichovo Hradiště

I, Sicilia – Messina (11. XI.)

R, W – Wien (2)

socha

Č (Pr) – Čelákovice, České Budějovice (11. VII.), Český Dub, Český Šternberk, Čížkrajice, Doksy, Hlinsko, Hořetice, Chomutov, Javorná (Prá), Lipno (15. V.), Nepomuk (15. I.), Nový Dům, Petrovice (Kou), Smečno, Svätý Vojtěch, Tušimice, Vlašim, Vyšší Brod (22. VIII.), Zbraslavice (22. VI.), Žinkovy

Č (Li) – Česká Lípa, Svárov

Č (Kh) – Podlažice, Vamberk (12. XI.)

KL – Szalejów Dolny, Szczytna (10. V.)

M – Fryšták, Kvasice, Sady

HS (ČR, Ol) – Opava, Staré Město

HS (ČR, Vr) – Mnichov

P, DS – Kamienna Góra (23. VI.), Lubiąz, Malczyce (15. V.), Rusocin, Wołów, Wrocław (s rel., 23. VI.)

P, HS – Izbicko (16. V.)

I, Sicilia – Messina (11. XI.)

N, BW – Hüfingen, Waldkirch

N, BA, MF – Rodheim

N, BA, SCH – Dillingen an der Donau

N, BA, UF – Saal an der Saale

N, NW – Rietberg

N, RP – Schönstein

P, MP – Przewóz

R, NÖ – Atzelsdorf, Furth bei Göttweig, Großrußbach (od 16. X. do pol. XI.), Hohenau an der March, Hollabrunn, Kirchschlag in der Buckligen Welt, Langschlag, Maria Jeutendorf, Rabensburg, Schratzenberg, Sieghartskirchen, Walpersdorf, Windpassing, Ybbs an der Donau

R, OÖ – Freistadt, Hagenberg im Mühlkreis, Peuerbach

R, ST – Hart bei Graz

R, W – Heiligenstadt, Wien (6)

dřevořezba

P, HS – Cieszyn

sloup se sochou

Č (Kh) – Zdoňov (12. V.)

podobizna

R, W – Wien

silueta z plechu

Č (Li) – Chrást

zvon

M – Drahanovice

HS (ČR, Vr) – Petrovice u Karviné

R, W – Wien (21. V.)

pacifikál

Č (Li) – Chrást (s ostatky SJN), Šluknov (s ostatky SJN)

reliéf

Č (Pr) – Hrubý Rohozec

R, NÖ – Fronsburg, Zöbing

nápis

Č (Pr) – Mladá Boleslav (pamětní), Mnich

dol. 1723

kaple

R, OÖ – Bad Ischl (se s.)

oltář

Praha – Staré Město

Praha – Nové Město (2, z nich jeden s obr.)

Praha – Malá Strana

obraz

N, BA, NB – Loizenkirchen

obrázek

Č (Pr) – Zálší

socha

Praha – Malá Strana

R, NÖ – Gars am Kamp

busta

Praha – katedrála

vyobrazení

Č (Pr) – Okoř

cca 1723

oltář

M – Štramberk

Portugalsko – Lisboa

R, W – Hadersdorf

freska

Č (Pr) – Doksany

socha

Č (Pr) – Červený Hrádek

po 1723

kaple

Č (Pr) – Kolín (krátce)

oltář

Č (Pr) – Kolín (s obr.)

1723-1724

oltář

Č (Pr) – Klatovy (s obr. a s.), Postoloprty (do XII.)

R, W – Wien

obraz

Č (Pr) – Postoloprty (od 6. X. do III.)

M – Brtnice

R, OÖ – Linz

socha

N, BA, UF – Astheim

R, W – Wien

1723-1725

kaple

Č (Pr) – Postoloprty (do V.)

socha

M – Mikulov

P, DS – Bolesławiec

1723-1727

socha

Č (Kh) – Jaroměř

1723-1728

kaple

Č (Li) – Brňany (prý již 1723, požehnána 26. II. 1728)

sloup

Praha – Hradčany (v úmyslu 23. III. 1723, částečně realizován do 1728, dokončen ve 30. I. 18. st.)

do 1724

kaple

R, NÖ – Katzelsdorf (an der Leitha) (15. V.)

oltář

Č (Pr) – Mnichovo Hradiště (do 9. VI.)

1724

kaple

Č (Pr) – Klokoty (s malbou), Protivín (se s.), Smíchov (25. X.)

P, HS – Wodzisław Śląski (se s.)

N, BA, OB – Eichstätt

N, BA, SCH – Ottmaring

R, NÖ – Maria Anzbach, Palterndorf (se s., 6. VII.), Primmersdorf

R, ST – Tobelbad (se sous.)

statek

Č (Pr) – Smíchov

oltář

Č (Pr) – Horní Vltavice (9. VI. 1724, s obr.), Jindřichův Hradec, Smíchov (s obr.)

M – Bučovice

I, Trentino-Alto Adige – Bressanone

N, BA, OB – Eichstätt (s rel.)

N, BA, UF – Karsbach (s obr.)

N, NW – Fritzdorf (23. IV.)

R, NÖ – Katzelsdorf (an der Leitha) (6. III.)

R, W – Wien

Španělsko – Valencia (s obr.)

kazatelna

N, BA, NB – Abensberg (se sous.)

R, NÖ – Dürnstein (se s. a 3 rel.)

obraz

Č (Pr) – Český Krumlov

I, Sicilia – Messina

N, RP – Bad Kreuznach

R, K – Grafendorf

R, S – Zell am See

R, W – Wien (2)

freska

P, HS – Gliwice (snad)

malba

Č (Pr) – Smíchov (malby)

socha

Č (Pr) – Horní Heřmanice, Orlík nad Vltavou, Osíčky, Panenské Břežany, Pelhřimov, Soběsuky (s rel.), Šípy, Valdštejn, Zliv, Žatec (v úmyslu), Žďákov

Č (Li) – Mariánské Radčice, Zubrnice, Želenice

Č (Kh) – Jívka II (24. VII.), Nekoř, Solnice

M – Jiřice u Miroslavi, Kralice na Hané (s rel., IV.), Olomouc, Podivín

HS (ČR, Ol) – Andělská Hora, Dolní Benešov

P, DS – Bolków (6. IX.), Paczków (16. V.), Sieroszków, Trzebnica, Wrocław

P, HS (Ol) – Opawica (s rel.)

P, HS – Rudy (Wielkie)

I, Lombardia – Lodi (23. IV.-15. V.), Monza (28. VI.)

Maďarsko – Budapest

N, BW – Ettlingen

N, BA, OB – Aufham

N, BA, OP – Altfalter

N, BA, UF – Kirchzell, Neustädterhof

N, NS – Duderstadt, Huckelrieden (1. VI.)

N, NW – Obermarsberg

P, MP – Częstochowa (19. IX.)

P, VP – Poznań

R, NÖ – Baden (18. IX.), Fronsburg, Gablitz (5. V.), Großmeiseldorf (14. I.), Großpoppen či Groß-Poppen, Hardegg, Herrnbaumgarten, Krems an der Donau, Prutzendorf, Riegersburg, Sallapulka, Weitra, Wolkersdorf im Weinviertel

R, OÖ – St. Florian, Traunkirchen (16. V.), Zwettl an der Rodl

R, ST – Schönberg

R, W – Gersthof, Hadersdorf, Wien (3. IV.)

sousoší

Č (Pr) – Hroznětín

M – Svatý Kopeček (s 3 rel.), Šakvice, Šebetov (s rel., 16. IX.)

sloup se sochou

Č (Pr) – Horní Dvořiště (8. V.)

Č (Kh) – Jeřice (22. V.)

pomník

R, NÖ – Asparn an der Zaya (se s. a 3 rel.)

zvon

Č (Pr) – Jílové u Prahy, Rokytovec (zvonek s rel.)

M – Valeč (s rel.)

N, NW – Dreesch/Driesch

reliéf

Č (Pr) – Otovice

N, BA, SCH – Füssen

dol. 1724

kaple

Č (Li) – Ploskovice

oltář

Č (Pr) – Chomutov, Velké Popovice

Č (Li) – Šluknov

R (NÖ) – Stein an der Donau

R, W – Wien (3, první s obr. a 2. rel. doložen 29. IX., dva zbývající blíže nedatovány)

obraz

Č (Pr) – Nepomuk (mnoho)

Malta – il Belt Valletta (12. I.)

R, W – Wien (četné obrazy, konkrétně popsán 1)

socha

Č (Pr) – Nepomuk (mnoho)

R, W – Wien (četné sochy, z nich 23 jmenovitě, z těchto 1 doložena 16. V.)

cca 1724

oltář

Č (Pr) – Klokoty (se s.), Michle (s obr.)

I, Lombardia – Ramponio

R, NÖ – Primmersdorf

obraz

R, NÖ – St. Leonhard am Forst

nástěnná malba

Praha – Staré Město

socha

N, NW – Burgsteinfurt

1724-1725

kaple

Č (Pr) – Dolní Vltavice

Č (Li) – Třebušín

kresba

Č (Pr) – Český Krumlov (návrh oltáře)

socha

Č (Pr) – Libědice

I, Lombardia – Milano (1724 nebo 1725)

M – Úsov

R, B – Neckenmarkt

R, NÖ – St. Pölten

relikviář

Č (Pr) – Klatovy

1724-1726**kostel**

Č (Pr) – Horní Vltavice (svěcen 24. IX. 1724)

kaple

Č (Pr) – Český Krumlov, Dolní Vltavice

oltář

Č (Pr) – Český Krumlov

obraz

M – Milotice

1724-1728**kaple**

Č (Pr) – Žatec (od 26. IV.)

obraz

Praha – Staré Město (cyklus 18 obrazů)

socha

R, W – Josefsdorf

1724-1729**kaple**

Č (Li) – Horní Police (postavena 1724, dozdobena 1729)

R, W – Wien

bastion

N, BA, UF – Würzburg (nejspíš)

oltář

Č (Li) – Horní Police (s obr., cca)

R, NÖ – Mistelbach

do 1725**kaple**

Malta – il-Belt Valletta

oltář

Malta – il-Belt Valletta

1725**kostelík, kostel nebo kaple**

Č (Pr) – Chvalín

kaple

Č (Pr) – Paběnice

HS (ČR, Ol) – Hlučín (a s.), Karlovice

N, BW – Ebnet (se s.)

N, BA, NB – Piflas

R, W – Wien (snad se s., jistě však s rel., 13. IX.)

kaplička

Č (Pr) – Vilémov (Čás) (se s.)

oltář

Praha – Malá Strana (s obr. z 2. čtvrtiny 18. století)

Č (Pr) – Hrochův Týnec (s obr.), Chvalín (16. X.), Kutná Hora, Pohled

Č (Li) – Benešov nad Ploučnicí

M – Žďár nad Sázavou (v úmyslu od 7. IV.)

I, Lombardia – Lodi (16. V.)

P, MP – Tezycy (se s.)

N, RP – Mainz (8. VII.)

R, B – Güssing (s obr.)

R, NÖ – Etsdorf am Kamp (s obr.), Mödling (s obr.)

R, W – Wien

obraz

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Pohled

P, Pomorze Gdańskie či Wschodnie – Gdańsk

nástěnné malby

Praha – Pražský hrad

kresebný návrh k soše

N, BA, UF – Würzburg (s. realizována 1729)

socha

Č (Pr) – Bělušice, Čistá (Rak), Dolní Vltavice, Hořín (7. V.), Jindřichův Hradec, Jizerní Vtelno, Libědice, Přestavlky, Ronov nad Doubravou, Spálené Poříčí, Staré Sedliště (1. V.), Štěkeň, Údolí, Vinařice, Vršovice, Zdechovice, Želiv

Č (Li) – Arnoltice

Č (Kh) – Smidary

KL (Pr) – Międzyzlesie (se 3 rel.), Odrzychowice Kłodzkie (16. V.)

KL (Kh) – Mostowice (12. XI.)

M – Budišov nad Budišovkou, Čejkovice (12. nebo 17. VII.), Hořtice, Prostějov, Svitavy

HS (ČR, Ol) – Jakartovice

P, DS – Kowary, Krzelów, Sobótka

Belgie – Brussel (II.-XI.)

Chorvatsko – Valpovo

Maďarsko – Budapest, Tordas

N, BW – Frauenalb

N, BA, OF – Bamberg

N, BA, UF – Bad Königshofen im Grabfeld (7. VIII.)

N, NW – Störmede

R, NÖ – Ernstbrunn, Großglobnitz, Ochsenburg, Pöchlarn (2), Stockerau, Vitis, Waidhofen an der Ybbs, Wallsee, Weikendorf, Winden

R, OÖ – Aschach an der Donau (s 2 rel.), Windegg

R, T – Hopfgarten im Brixental (s malbou)

R, W – Wien (9. IX.)

Slovensko – Bratislava, Topoľníky

sloup

Č (Pr) – Kájov

pilíř se sochou

Č (Pr) – Malesice

P, HS – Toszek

podobizna

N, NW – Elspe

zvon

Č (Pr) – Chvalín (22. XI.), Nové Dvory (Rak) (11. IV.), Vodňany

Maďarsko – Budapest (s rel.)

reliéf

nyní Praha

Č (Pr) – Chvalín

M – Hradec nad Svitavou (2)

nápis

Č (Pr) – Vodňany

dol. 1725

oltář

N, RP – Trier

socha

M – Olomouc

sloup se sochou

Č (Li) – Mělník

vyobrazení, podobizna

Praha – Staré Město

Praha – Nové Město

M – Olomouc (různá vyobrazení)

cca 1725

kaple

Č (Pr) – Běstvína (se sous.)

R, OÖ – Viechtwang (s freskou)

oltář

Č (Pr) – Jemniště (s obr.), Nový Kostel

M – Milotice

N, BW – Rißtissen (s obr.)

R, ST – Bruck an der Mur (s obr.)

obraz

Č (Pr) – Sedlec (Rak)

socha

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Břevnov, Chomutov, Rozvadov, Žabokliky

Č (Li) – Čermná

N, BA, NB – Piflas

R, NÖ – Höflein an der Donau

R, S – Salzburg

sousoší

Praha – Staré Město

bozzetto sousoší

Praha – Staré Město

štuková postava

N, BA, NB – Aicholding

reliéf

Č (Pr) – Říčany

medailon

N, BA, OP – Freystadt

1725 nebo krátce po

socha

Č (Kh) – Choustníkovo Hradiště

po 1725

obraz

Č (Pr) – Obříství (snad)

1725-1726

kaple nebo kostel

R, S – Salzburg (do 12. V.)

oltář

R, OÖ – Linz (se s. a 2 malbami)

obraz

Č (Kh) – Nová Paka

socha

N, NW – Mellrich

1725-1727

oltář

Č (Pr) – Dolní Lukavice (s obr. a rel.)

M – Olomouc (snad)

přenosný oltářík

KL – Łądek-Zdrój (se s.)

obraz

M – Olomouc

socha

Č (Pr) – Staré Město pod Landštejnem (1725 nebo 1727)

P, DS – Uciechów

N, BA, OP – Waldsassen

1725-1728

kaple

Č (Pr) – Jarpice (cca 1725, dol. 1728)

oltář

Č (Pr) – Jarpice (se s.) (cca od)

socha

R, NÖ – Stetteldorf am Wagram (s rel.) (cca 1725 nebo 1728)

reliéf

Č (Pr) – Libice nad Doubravou (1725 nebo 1728)

1725-1729

socha

M – Dolní Bolíkov (1725 nebo 1729), Žďár nad Sázavou

R, NÖ – Rust im Tullnerfeld (1725 postavena, 1729 posvěcena)

1725-1730

obraz

nyní Praha

socha

Č (Pr) – Horky nad Jizerou

R, K – Wolfsberg

před 1726

oltář

Č (Pr) – Dolní Vltavice (snad)

socha

Č (Pr) – Dolní Vltavice

1726**kostel**

P, DS – Bychowo

kaple

Č (Pr) – Měčín

M – Sedm Dvorů

I, Trentino-Alto Adige – Brunico

R, NÖ – Eichbüchl (se s.), Lunz am See

R, W – Erlaa, Wien

Slovensko – Smolník (se s.)

oltář

Praha – Staré Město (s obr.)

Č (Pr) – Dolní Vltavice, Husinec, Turnov

M – Mohelnice

I, Friuli-Venezia Giulia – Trieste

I, Trentino-Alto Adige – Brunico

N, BA, OB – Ingolstadt

N, NW – Thüle (28. V.)

R, NÖ – Gross-Enzersdorf (s obr.), Kleinwetzdorf (s obr.), Stein an der Donau (s obr.)

R, ST – Leoben (s malbou)

obraz

Č (Pr) – Manětín, Rakovník

P, MP – Szyk

R, NÖ – Stockerau

Slovensko – Bratislava

freska

Č (Pr) – Žatec (13 freskových maleb, údajně)

malba

N, BA, UF – Würzburg (snad 5 maleb v úmyslu, realizovány pouze 2)

socha

Č (Pr) – Běšice, Blatná, Český Krumlov, Dolní Dvořiště, Družec, Dubá, Hrádek (Prá), Kamenné Žehrovice, Kralupy u Chomutova, Mikulovice, Mních, Nezamyslice, Oloví, Osov, Pohled, Šlapanov, Třeboň, Vysoké Mýto

Č (Li) – Borek, Brozany nad Ohří, Děčín, Přestanov, Rumburk, Zahořany

Č (Kh) – Černilov, Hořiněves, Jeřice (9. V.)

KL – Božków, Korytów, Nowa Wieś

M – Bílá Lhota, Březolupy, Budišov, Křetín, Náměšť nad Oslavou (VII.), Zvole

P, DS – Ciechów, Goleniów Śląski, Kurowice (20. XI.), Okrzeszyn, Pichorowice, Siestrzechowice, Warta Bolesławiecka, Wrocław

I, Piemonte – Romentino (8. VIII.)

Maďarsko – Sopron

N, BW – Bad Rotenfels, Baden-Baden

N, BA, OP – Reinhausen

N, BA, UF – Eußenheim (3. VIII.), Würzburg (snad)

N, RP – Helfant

P, VP – Gniezno (7. III.)

R, NÖ – Aggsbach Dorf, Drosendorf, Maisbirbaum, Neuaigen, Reisenberg, St. Andrä vor dem Hagenthale (10. XI.), Unterdürnbach, Waidhofen an der Thaya, Zaingrub, Zwettl či Zwettl-Niederösterreich (IX. v úmyslu)

R, OÖ – Schlierbach, Spital am Pyhrn

R, S – Koppl

R, ST – St. Gallen (s rel., snad)

R, V – Nofels

sousoší

R, ST – Graz

sloup

Č (Pr) – Záblatí (v úmyslu)

sloup nebo pilíř se sochou

Č (Pr) – Benešov nad Černou (sl.), Škrle

Č (Kh) – Lípa (sl.)

podobizna

N, BA, UF – Würzburg

zvon

Č (Pr) – Jindřichův Hradec, Maxov (s rel.), Nové Mitrovice (2)

M – Brno, Nížkovice, Telnice (12. IV.), Vlasatice (mešní zvonek s rel.)

reliéf

Č (Pr) – Chudenice, Ledenice, Strašín

N, BA, UF – Reuchelheim

medailon

P, MP – Kraków

dol. 1726

kaple

R, W – Wien

socha

P, DS – Nysa

vyobrazení

P, DS – Nysa (mnoho)

reliéf

Č (Li) – Růžová

cca 1726

oltář

Č (Pr) – Nové Mitrovice (s obr. a rel.)

M – Sedm Dvorů

R, T – Obergurgl

socha

R, ST – Baierdorf

1726-1727

kostel

M – Cotkytle

kaple

Č (Pr) – Čelina, Němčice (Prá) (do 16. V.)

M – Vratěnin (cca od)

N, BA, OB – Geiselbullach

R, NÖ – Stein an der Donau

R, OÖ – Linz

oltář

Chorvatsko, Primorsko-goranska županija – Trsat (se s., do 9. VII.)

N, RP – Niederbreisig (6. X. 1726 nebo snad 1727)

R, NÖ – Maria Jeutendorf (se 2 s. a rel.) (cca 1726 nebo 1727)

socha

Praha – Staré Město (2, jedna se 3 rel., vytvořená od 6. XII. do 15. V.)
Č (Pr) – Karlín (vytvořena 1726, požehnána 23. V. 1727)
R, NÖ – Gutenbrunn (1726 vytvořena, 1. V. 1727 zajištěno její udržování)
reliéf
R, NÖ – Zwettl či Zwettl-Niederösterreich (do IX.)

1726-1728

kaple
Č (Pr) – Dolní Lukavice (do jara)
R, NÖ – Kleinwetzdorf (postav. 1726, posv. 29. II. 1728)

1726-1729

kaple
M – Krahulčí (od 5. VII. do 4. VII.)
P, MP – Kraków
freska
Č (Pr) – Želiv

1726-1730

kaple
Č (Pr) – Maxov (nejspíš)

1726-1731

oltář
Belgie – Brussel

1726-1737

kostel
R, T – Obergurgl (1726 zbudován, 1737 posvěcen)

1726-1739

kaple
R, W – Oberdöbling

1727

kostel
Č (Pr) – Hluboká nad Vltavou (v úmyslu)
N, BA, MF – Schwarzenberg (7. V. v úmyslu)
kaple
Č (Pr) – Odlochovice, Soběslav, Staňkov, městečko
M – Laškov (se s.), Řimice, Slatina (se s. s rel., 16. V.)
P, DS – Lubiąż
I, Sicilia – Palermo (11. IX.)
N, BA, SCH – Fechsen
R, NÖ – Dürnstein
R, T – Kitzbühel
R, W – Wien (11. V.)

Slovinsko – Črnuče

kaplička

Č (Pr) – Třebovle (se s.)

špitál

R, W – Wien (11. V.)

fara

Č (Pr) – Raspenava

oltář

Č (Pr) – Brloh (s obr.)

Č (Kh) – Smiřice (s obr.)

M – Olomouc (s obr.), Vratěšín

P, MP – Kraków (se s., 19. VII.)

N, RP – Mainz

R, K – Gurk (se s.)

R, NÖ – Dürnstein (s obr. a 5 rel.), Stockerau

R, W – Wien (11. V.)

Španělsko – Madrid (s obr.)

obraz

Č (Pr) – Čelina, Vilémov (Žat)

N, BA, OF – Bamberg

R, NÖ – Dürnstein (2)

skica obrazu

Č (Kh) – Smiřice

malba

R, NÖ – Waidhofen an der Ybbs

freska

Praha – Hradčany (fresky s 16 výjevy)

Č (Pr) – Dolní Lukavice

R, NÖ – Dürnstein

R, T – Kitzbühel (3 freskové výjevy)

kresba

Praha – Hradčany (návrh fresky, asi)

perokresba

Praha – most (návrh dekorace pražské mostecké sochy)

rytina sochy

N, BA, UF – Würzburg

socha

Praha – Staré Město (9. VII.)

Č (Pr) – Bakov nad Jizerou, Český Krumlov, Golčův Jeníkov, Hejnice, Horosedly, Hředle, Katusice, Lnáře, Polička (11. III.), Rantířov, Raspenava, Slatiňany, Starý Knín, Štrbice (se 2 rel.), Zámorsk (13. VII.)

Č (Li) – Hlíňany (3. VI.)

Č (Kh) – Dolní Jelení, Doudleby nad Orlicí (s 3 rel., 23. VII.), Žamberk (s rel.)

KL – Bystrzyca Kłodzka, Domaszów

M – Budeč (7. X.), Bystrice nad Pernštejnem, Deštné, Hostěradice (se 3 rel.), Hulín (v úmyslu), Křenov, Nové Město na Moravě, Nový Jičín, Pavlovice u Přerova, Staříč

HS (ČR, Vr) – Frýdek (s rel.), Kobylá nad Vidnavkou

P, DS – Lubawka (25. IX.), Olszany, Świdnica (s rel.), Święte (s rel.)

P, HS – Bierawa

I, Trentino-Alto Adige – Rovereto (16. V.)

N, BW – Waldkirch

N, BA, OP – Waldthurn

N, BA, UF – Bastheim, Großheubach, Seubrigshausen

N, NW – Greven

R, NÖ – Aspang-Markt, Langau, Limbach, Mitterau (s rel.), St. Pölten, Schmida, Strengberg, Wolkersdorf im Weinviertel, Ybbs an der Donau

R, OÖ – Linz, St. Florian
R, ST – St. Lorenzen im Paltental
Slovinsko – Črnuče (s rel.)

sousoší

Č (Pr) – Nové Hrady (Chru)
Č (Li) – Liběšice (s 3 rel.)

modeletto sochy

Č (Pr) – Polička

pilíř se sochou

Č (Pr) – Potvorov

zvon

Č (Pr) – Hory Matky Boží (s rel.)

Č (Kh) – Chrast (14. VIII.)

M – Sedm Dvorů

plaketa

P, VP – Skrzatusz (s rel.)

reliéf

Praha – katedrála

Praha – Staré Město (7, z nich 6 reliéfů datovaných 16. V.)

Č (Pr) – Dobrá Voda (Bech), Krpy, Luže, Svatý Jan nad Malší, Uhersko

M – Hostějov

N, BA, UF – Würzburg

R, NÖ – Windigsteig

dol. 1727

kaple

HS (ČR, Vr) – Fryštát

N, NW – Köln

R, W – Wien

sousoší

Praha – Nové Město

cca 1727

oltář

Č (Pr) – Němčice (Prá) (s obr.), Opatov, Soběslav

M – Cotkytle, Řimice

N, BA, OB – Geiselbullach

R, NÖ – Weiten (se s. a obr.)

R, T – Kitzbühel (se s. a malbou)

obraz

Č (Pr) – Němčice (Prá) (4)

socha

P, DS – Lubiąż

N, BA, OP – Neumarkt in der Oberpfalz

busta

R, OÖ – Linz (kovová)

po 1727

kaple

R, OÖ – Kefermarkt

1727-1728

kostel

M – Karlovec

oltář

M – Karlovec

freska

Č (Pr) – Bílá hora

socha

Č (Pr) – Hluboká nad Vltavou (1727 nebo 1728), Chrudim

R, NÖ – Sallingstadt (od 5. IX.)

nápis

N, RP – Trier

1727-1729**kostelík nebo kostel**

R, T – Innsbruck (žádost o pov. stavby 1727, položení zákl. kamene 23. V. 1729)

kaple

Č (Pr) – Rožmitál pod Třemšínem (do 4. X.)

obraz

Č (Pr) – Český Krumlov

Itálie a Vatikán – Roma (79)

sloup

M – Uničov (1727 v úmyslu, 1729 položen zákl. kámen)

1727-1730**kaple**

KL – Lewin Kłodzki

P, DS – Lubomierz

socha

Č (Pr) – Valeč (1727-1728, potažmo 1730)

I, Lombardia – Milano (buď od 1727, nebo od 1729 do 15. V. 1730)

kalich

Praha – Staré Město (s 6 rel. a soškou)

1727-1736**pomník**

R, K – Klagenfurt am Wörthersee

před 1728**socha**

M – Moravec (snad těsně)

do 1728**zvon**

Č (Pr) – Hostivař

1728**kaple**

Č (Pr) – Suchdol nad Lužnicí
Č (Li) – Vehlovice (se s. a rel.)
Č (Kh) – Dvůr Králové nad Labem, Chrast (3. X.), Zdoňov
P, HS – Stare Tarnowice
Maďarsko – Sárvár
R, W – Wien (okolí města, se s. 11. VIII.)

oltář

Č (Pr) – Kamenný Újezd (s obr., v úmyslu)
Č (Kh) – Chrast (s obr. a 2 rel., 16. V.)
M – Uherský Brod (s obr., nejspíš)
I, Trentino-Alto Adige – Caldaro sulla Strada del Vino (s obr.)
Maďarsko – Vác
N, BW – Bruchsal (se s.)
N, BA, SCH – Günzburg
N, BA, UF – Bischofsheim an der Rhön, Hafenlohr, Klingenberg am Main, Lengfurt
N, NW – Keyenberg (se s.)
R, NÖ – Langenlois (17. IV.), Maria Enzersdorf
R, OÖ – Aspach (se s. a 2 rel.)
R, ST – Vörs (s obr., snad)

obraz

Č (Pr) – Kamenný Újezd
Č (Li) – Mělník
Č (Kh) – Běchary
M – Karlovec (na ol. z 1727-28), Mohelnice

fresky

P, HS – Stare Tarnowice

malba

R, ST – Vörs (malby)

socha

Praha – Hradčany (asi)
Č (Pr) – Bělčice, Chlumín (1. IV.-27. IX.), Karlovy Vary, Kosmonosy, Libouň, Líšťany, Malé Březno, Milošice (8. V.), Mladá Boleslav, Pchery, Podkost, Soběslav, Sokolov (s rel.), Stekník, Stráž nad Nežárkou, Třeboň, Újezd (Bol)
Č (Li) – Rozhled, Velký Šenov
Č (Kh) – Kopidlno, Žlunice
KL – Bolesławów, Długopole Górne (s rel., 24. V.)
M – Bošovice, Dolní Loučky, Olbramovice (XI.), Olomouc, Předmostí, Pustiměřské Prusy, Roštín, Tuřany, Vojkovic (s rel.), Zdounky
HS (ČR, Vr) – Staré Město
P, DS – Dobromierz, Chwalisław
P, HS – Rybnik
Belgie, Valonsko – Charleroi (22. VIII.)
Chorvatsko, Slavonija – Požega (17. VI.)
I, Lombardia – Limone sul Garda (16. VI.)
Maďarsko – Jászberény
N, BW – Hettigenbeuern, Osterburken
N, BA, OP – Wenzelbach
N, BA, SCH – Hirschbrunn, Maihingen
R, NÖ – Gainfarn, Goggitsch, Mannswörth (18. V.), St. Andrä an der Traisen, Tattendorf
R, OÖ – Linz
R, ST – Arnfels, Söchau
Srbsko – Stara Palanka (4. IV.)

sousoší

Č (Li) – Velký Šenov (s rel.)

sloup nebo pilíř se sochou

Č (Pr) – Most (pilíř), Žibřidice (sl.)

sloup se sochařskou skupinou

R, NÖ – Langau

zvon

Č (Pr) – Pertoltice, Žleby (s rel.)

M – Bučovice, Dolní Loučky, Horní Sukolom (zvonek, 7. IV.)

reliéf

Č (Pr) – Chlumín (1. IV.-27. IX.), Klecany, Roztoky u Semil

Č (Li) – Chloumek

dol. 1728

oltář

R, NÖ – Herzogenburg

socha

Maďarsko – Sárvár

R, T – Mühlau

cca 1728

oltář

Č (Kh) – Chrast (s obr.)

socha

Č (Pr) – Černice

1728-1729

kaple

Č (Pr) – Drahouš (do 19. V.)

obraz

Č (Pr) – Sedlec (Čás)

socha

M – Starý Maletín

P, DS – Grodków, Legnickie Pole (snad), Środa Śląska (se 3 rel., od 12. VIII. do 16. V.)

P, KP – Toruń

R, ST – Allerheiligen

1728-1730

kaple

Č (Pr) – Věž

N, NW – Bökendorf

freska

P, DS – Lubomierz

1728-1731

socha

Č (Pr) – Dobřany

1728-1732

kaple

N, BA, OB – Günther

oltář

N, BA, OB – Günther (s obr.)

1728-1733

kaple

Č (Pr) – Záblatí (od 18. VIII.)

1728 nebo 30. léta 18. století (snad 1736)

sousoší

Č (Kh) – Dvůr Králové nad Labem

1728 nebo snad 2. polovina 18. století

socha

R, NÖ – Retz

před 1729

kaple

Č (Pr) – Jinín

oltář

Praha – Hradčany (s obr., konkrétněji snad do 1726)

socha

Č (Pr) – Bukovany (se 2 rel., věrná kopie praž. most. pomníku, snad před kanonizací), Senec, Velešín

Č (Kh) – Chlumeck nad Cidlinou (dlouho)

most *St. Joannis Nepomuceni-Brücke*

Č (Pr) – Karlovy Vary (dol. toto pojmenování)

do 1729

obraz

N, BA, OB – München

bozzetto sochy

N, BA, UF – Würzburg

socha

Č (Pr) – Přeštice

pomník

N, NW – Münster (se s. a 2 rel.)

1729

kostel

Č (Pr) – Velká Chuchle (zřejmě), Velký Valtinov

R, K – Kötschach

kaple

Praha – Nové Město

Č (Pr) – Albrechtice u Frýdlantu, Benešov

Č (Li) – Liběchov

Č (Kh) – Letohrad (v úmyslu)

M – Jevišovice, Králův mlýn (se s.), Znojmo

HS (ČR, Ol) – Opava

Itálie a Vatikán – Roma

Maďarsko – Budapešť (VII.)

N, BA, NB – Waldkirchen (se s.)

R, NÖ – Göstling an der Ybbs (se s.), Trabenreith, Tulbing

oltář

Praha – Nové Město (23. IV.)

Č (Pr) – Jinín (se s. a malbou), Litomyšl, Ondřejov (2. VII.)

KL – Roztoki

M – Brno (s obr.), Olomouc, Rýmařov (ol. s obr. malovaným 1729), Slavkov u Brna

HS (ČR, Ol) – Opava

Itálie a Vatikán – Roma (v úmyslu)

N, NW – Köln (11. II.)

R, NÖ – Stein an der Donau (s rel.), Tulbing

Slovensko – Levoča (s rel.)

obraz

Praha – Pražský hrad

Č (Pr) – Nové Mitrovice, Ondřejov

M – Klentnice

Itálie a Vatikán – Roma (15 a 6 obrazů)

R, NÖ – Herzogenburg (III.)

R, ST – Irdning

R, T – Innsbruck

malba

Praha – Malá Strana

Itálie a Vatikán – Roma (rozměrná)

freska

N, BW – Bruchsal (VI.-X.)

N, BA, OB – Puchschlagen

R, T – Reith bei Kitzbühel

perokresebný návrh

R, T – Reith bei Kitzbühel

prapor s podobiznou

N, BA, OB – München (25. VI.-3. VII.)

socha

Č (Pr) – Beroun, Březovice (14. XI.), Dobřichovice (se 2 rel.), Horní Libchavy, Chudenice, Jablonné nad Orlicí, Jistebnice, Kozolupy, Křinec, Manětín (s 2 rel.), Minice (Rak), Mladá Boleslav (13. VI.), Most (21. X.), Obříství, Skuteč, Stará Boleslav, Starý Rožmitál, Zásada

Č (Li) – Bohosudov (2, z nich jedna 8. X.), Falknov, Horní Podluží, Košnice, Libochovice

Č (Kh) – Dobřenice, Nedělišť (2, jedna z 16. X.)

KL – Roztoki

M – Boleradice (snad), Jihlava (8. XI.), Královopolské Vážany, Luleč, Sovinec, Urbanov (17. IX.), Znojmo

N, BW – Altheim

N, BA, NB – Weltenburg

N, BA, UF – Würzburg

N, NW – Bergheim, Varlar

P, DS – Gryfów Śląski, Jaczów (s rel.), Kałków, Kostomłoty, Piotrowice (VII.), Ratowice, Stary Jaworów

P, HS – Błogocice, Grabin

I, Lombardia – Milano

R, K – Klagenfurt am Wörthersee

R, NÖ – Bernhardsthal, Böhheimkirchen (s rel.), Eisgarn, Kottschallings, Rauchenwarth, Rieweis, Schwarzenau, Weistrach, Wollmersdorf, Zistersdorf, Zwinzen

R, ST – Seggauberg

R, W – Wien (3, jedna z nich s rel.)

sousoší

Č (Kh) – Opočno

pilíř nebo sloup se sochou

Č (Pr) – Římov (sl.)

P, DS – Strzelin (pilíř, 25. IX.)

procesní nosítka

M – Žďár nad Sázavou (se s. a se 3 rel.)

zvon

Praha – Nové Město (s rel.)

Č (Pr) – Nepomuk (s rel.)

M – Měrovice nad Hanou, Šardice

N, BA, OP – Amberg

reliéf

Č (Pr) – Lobzy, Nižbor, Zlatá Koruna

CH – Cheb

R, NÖ – Laa an der Thaya

medailon

Itálie a Vatikán – Roma

pamětní deska

Itálie a Vatikán – Roma

nápis

Č (Pr) – Čáslav, České Budějovice

dol. 1729

kostel

Rumunsko – Timișoara (23. V.)

kaple

Chorvatsko, Slavonija – Čeminac

I, Lombardie – Mantova (III.)

N, NW – Amecke (2. IX.)

oltář

Č (Pr) – Plasy (s obr.)

Chorvatsko, Slavonija – Vinkovci

I, Lombardie – Mantova (III.)

obraz

N, BA, SCH – Augsburg (21.-28. VIII.)

malba

Č (Kh) – Kuks

socha

Č (Pr) – Březnice, Frýdlant

cca 1729

kaple

R, W – Jedlesee

oltář

Č (Pr) – Albrechtice u Frýdlantu, Drahouš, Rožmitál pod Třemšínem, Velký Valtinov (s obr.), Vyklantice

M – Jevišovice, Krahulčí, Znojmo (s obr.)

R, W – Wien (se sous.)

malba

nyní Praha

bozzetto pro obraz

R, T – Innsbruck

socha

Č (Pr) – Červený Dvůr

1729 nebo později

malba

Č (Pr) – Velký Valtinov

1729-1730**kostel**

R, K – Hochosterwitz (hrad) (nejspíš 1729 nebo cca 1730)

kaple

Č (Pr) – Javorná (Žat), Strýčkovy

oltář

R, K – Hochosterwitz (hrad) (s obr. a malbou, 1729 nebo cca 1730)

obraz

P, MP – Kraków

1729-1731**socha**

M – Brno

1729-1733**kaple**

R, NÖ – Schönborn

oltář

R, NÖ – Schönborn (se s. a 2 rel.)

do 1730**oltář**

Č (Pr) – Nemanice

dol. 1730**oltář**

Č (Pr) – Červené Poříčí (nepochybně starší), Roupov

cca 1730**oltář**

Č (Pr) – Manětín (s reliéfy), Velká Chuchle (s obr.)

P, DS – Lubomierz (s obr.)

obraz

Č (Pr) – Velká Chuchle (snad)

1730-1732**socha**

Č (Pr) – Břevnov (již stará, dol.)

3. desetiletí 18. století**oltář**

Č (Li) – Prackovice nad Labem (s rel.)

2. čtvrtina 18. století

oltář

Č (Kh) – Nová Paka (s obr. a 2 rel.)

A.7 Drobné svatojánské památky

I. Svědectví o mincích, medailích, přívěscích a špercích se svatojánským tématem od 17. století do 1729

1/ Pražská skalecká konfederace pod ochranou Panny Marie k šíření úcty, založená 1706, se od počátku řídila sedmi pravidly, mezi nimiž šesté stanovovalo nošení obrázku jako odznaku členské příslušnosti: „Aby se pak konfederovaní od ostatních, nekonfederovaných, dali rozlišit, ke cti tohoto svěťce svěťští obojího pohlaví ať nosí jeho obraz zavěšený na prsou, řeholní pak [ať jej] u sebe uchovávají na nějakém jiném zbožném místě“ (→ C.3, 2).

Pěkně tuto skutečnost rozvinula „jánská konfederace“ ve věnování tištěného panegyriku, který v kapli Na Skalce 18. V. 1710 pronesl jezuitský kněz František Koržinek. V dedikaci Zikmundu Valentinu Hrzánovi říš. hr. z Harasova, zapálenému podporovateli úcty, konfederace v úvaze, že hrabě nosí na hrudi zavěšenou zlatostříbrnou podobiznu skvoucí se drahými kameny, si kladla otázku, zda více visí Harasovo srdce na Janovi, nebo Jan na srdci Harasově.^{a)}

Podrobněji se o tomto projevu svatojánské úcty rozepsal piarista Viktorin od sv. Kříže (vlastním jménem Jevina) v jedné ze svých knih z 1722. Nejprve když vypočítával důkazy všeobecného rozšíření slávy jména: „To mnozí obojího pohlaví lidé svěťští i duchovní obraz sv. Jana na prsech svých veřejně nosící, to mnohá bratrstva, jaké jest v Praze v Egrské proti Emauzu zahradě [...], vyzdvížená [...] jeho svatost, mocnost, dobročinnost, tak i veleslavné jméno jeho patrně dokazují.“^{b)}

Dále P. Viktorin píše o regulích onoho bratrstva proti Emauzům, dnes Na Skalce: „Jehož šestá jest regula tato, aby oudové od jiných, kteří k tomu bratrstvu přivtělení nejsou, rozeznáti se mohli, jeden každý z nich obraz sv. mučedníka Jana z Nepomuk nad srdcem bude nositi [...] Že pak dosti není samým toliko jménem bratra neb rytíře svatojánského a jeho noseným obrazem se honositi, druhá téhož bratrstva regula předpisuje [...] Boleslav IV. král polský [tj. Boleslav IV. Kadeřavý, polský senior] míval obyčej obraz otce svého v zlatě vyrytý a z krku visutý obnášeti, a kdykoli nětco měl vypověděti neb jednáti, polbív ten obraz jako k živému a přítomnému otci takto mluvi: „Odstup, otče můj, odstup, abych kdy co nehodného královského jména tvého činil neb ustanovil. Tak i rytíř neb sodalis svatojánský obraz jeho z regule své, kterou dobrovolně přijal, obnášející ve všem jednání, zvlášť mluvení má sobě svého milého patrona připomínati a se osvědčovati: „Odstup to, odstup, můj sv. Jene Nepomucký, abych co nehodného tvé svaté cti měl činiti, mluviti neb trpěti, který [j]sem se zavázal, že nikdy tě neopustím, anzi dopustím, aby co proti tvé cti, kterou hájím, jednáno bylo.“^{c)}

A ještě později sděluje: „Chceme, aby nám nebešťané k zachování jména dobrého napomáhali, i my jejich svatou poctu zastáváme atd. K tomu zajisté bratrstvo sv. Jana jest zřízené; k tomu konci obraz jeho i jazyk nad srdcem obnášíme, jako heslem se zakazující nic utrhavého, klevetavého, pomlouvačného, nejenom nemluvíti, ale i neslyšeti, to zamluviti, vymluviti, přetrhati [...]“^{d)}

Po vzoru skalecké konfederace nošení svatojánských „obrazů“, tj. různých medailek i šperků přešlo na další svatojánské konfederace nebo bratrstva a obecně se rozšířilo mezi lid. O značném rozšíření tohoto zvyku svědčí různé dobové doklady.

2/ Mezi ně patří několik odpovědí na svatojánský dotazník z 1715.

Výtah ze zpráv farářů a duchovních správců pasovské diecéze v její části pod řekou Enží (tedy v Dolním Rakousku) přináší mj. informaci, že mnozí váženější lidé nosí veřejně na prsou podobizny, medailky, buď z kovu nebo stříbra, případně jiná umělecká a zlacená ztvárnění.^{a)}

Z Korutan, z gmündského arcijáhentství napsal probošt a arcikněz Johann Georg Ludwig Paurneindt von Eys, že se v této oblasti projevuje pobožnost od 1707 nebo už od 1705 u šlechty, studovaných osob a gramotných lidí, u nichž se silně rozšířilo nošení podobizny ve stříbře a zlatě, zavěšené na krku nebo oblečení.^{b)}

Z Tyrol napsal vikář v Rattenbergu, že tam nosí osoby obojího pohlaví na hrudi vyobrazení ve formě medailí.^{c)}

Nitranská kapitula sdělila, že v nitranské diecézi nosí vyobrazení na hrudi, zavěšené na krku, znamenití a významní lidé.^{d)}

P. Jan Pellet, křížovník s červenou hvězdou, se někdy během 1715 vrátil z Polska, kde byl zpovědníkem polského krále a spolu kurfiřta saského. Písemně zaznamenal, že v Polsku, zvlášť v hnězdenské arcidiecézi je SJN velice uctíván a že mnozí urození na prsou nosí medailky se světcovou podobiznou a že jsou zapsáni do konfederace založené v Praze k šíření jeho cti.^{e)} Toto tvrzení podporuje dopis hnězdenské primaciální kapituly, v němž stojí, že jako projev zbožnosti a vděčnosti vůči SJN (za zázraky, které se každý den, každou hodinu v Polsku díky tomuto svěťci dějí) jsou do prstenů a šperků vkládány jeho podobizny (*icones*), které jsou zavěšovány na krk „na způsob sodality“, tj. bratrstva. Takové přívěšky nosí hlavně osoby buď urozeného původu, nebo ty, jež „vzdělala cvičebna učenější Minervy“, tj. vzdělání lidé.^{f)}

3/ Z Neapole 1711 napsal jistý český pán příteli do Prahy a popsal mu slavnost, kterou t. r. vykonali v t. hlavním městě Neapolského království, už několik let opanovaném Habsburky. K závěru pisatel sděluje: „Všickni pak téměř officírové i Vlaši mnozí na prsech zlatý obrázek sv. Jana Nepom. nosejí [...]“

4/ Otázka nošení Nepomukových podobizen se dostala do čl. 19 v 2. beatifikačním procesu (1719), pod číslem 101, a zní (v druhé části dotazu): „Zda je pravda, že podobizny tohoto věrného sluhy Božího Jana Nepomuckého jak výše, tak níže postavení duchovní i světští lidé nosí zavěšené na prsou a ordináři to tolerují a nic proti tomu nenamítají.“

Svědkové na to odpovídali kladně, někteří s podrobnostmi, jako např. Pražan František Wetzker z Neudensteinu: „Nošení podobizen na hrudi, jak duchovními, tak světskými osobami, jsem viděl a před mnoha lety jsem sám na objednávku opatřil větší množství podobizen a zaslal je mimo království.“^{a)}

V Praze usedlý Kašpar Jan Kupec z Bílenberka si vzpomínal, že takové na prsou zavěšené obrazy vidá už třicet let (tj. cca od 1689),^{b)} přibližně třicet let je pozoroval primátor Nového Města praž. Jan František Crusius z Krausenbergu,^{c)} novoměstský patricij a konšel Jiří Samuel Trmanus z Ostravy takové předměty pamatoval dvacet pět let (tj. cca od 1694)^{d)} a opat benediktinského kláštera ve Sv. Janu pod Skalou Emilián Kotterovský let dvacet (tj. cca od 1699).^{e)} Podobně pražský malostranský měšťan Jan Ignác Fileček česky vyznal: „Co ale figury jeho [tj. JN] se na prsách nosejí, bude tomu přes 20 let.“^{f)} Dvacet let držel v paměti nošení jánských podobizen Ferdinand František pán z Říčan, který připojil, že sám jednu nosí a že proti takovému zvyku ordinář nic nenamítá.“^{g)}

Z českých odpovědí nepomuckých rodáků, měšťanů a radních Ondřeje Karáska (70 let) a Kašpara Švancary (68 let) se dovídáme, že se takovým přívěškům říkalo „srdíčka.“ V Nepomuku ale asi zvyk nosit je nebyl příliš rozšířen, neboť Karásek pravil: „Čest a ctění jeho od mladosti mé pamatuji a že se den po dni rozmáhá. O těch srdíčkách ale u nás málo se ví.“^{h)} Švancara naproti tomu řekl, že „ty srdíčka ale od 20 let, že se nosejí, pamatuji.“ⁱ⁾

Označení srdíčka se patrně vztahovalo ke skutečnosti, že někdy byly svatojánské medailky či svátostky skutečně vytvořeny ve tvaru malého srdce, byť to není přímo doloženo pro starší období nepomuckého kultu. Bedřich Příbil k tomu píše: „Kromě těchto slavnostmi datovaných medailí, vyskytlo se během doby od roku 1685 mnoho různých svátostek s obrazem světcovým [tj. SJN], neboť jeho obliba se rozšířila od celého katolického světa a velká část svátostek poutních míst umístila ho na své rubní straně. Současně vznikla u nás i v cizině řada bratrstev ku cti světcově, jichž členové nosili jeho kovové medailonky na hrdle neb u růženců. Rozmanitost tvarů těchto svátostek je značná, jsou srdčité, oválné v podobě jazyka, kulaté, houslového tvaru atd. a jsou zhotoveny z různého i drahého materiálu, většinou z bronzu.“^{j)}

5/ Císařovna Alžběta Kristýna v dopisu určeném papeži Klementu XI., v němž se přimlouvala za beatifikaci, dne 6. III. 1720 sdělila: „Podiv cizinců právem budí, že všude veřejně nosí obrazy muže Božího [JN] někteří jako odznaky rytířských řádů a klenoty uzavřené do zlatých a drahokamy zdobených šperků, zavěšené na krku a hrudi, jiní v prstenech, jiní jinak, a sice knížata obojího pohlaví, osoby na samotném císařském dvoře, takže tuto jakoby poutnickou péči o zbožnost my samy ne bez zvláštní útěchy myslí pozdvížené k Bohu se nestydíme veřejně vykonávat a nikterak nerozporujeme, že vskutku **zázračná tato vroucnost lidu** je vepsána do jeho srdcí prstem Boží Prozřetelnosti.“^{a)}

Panovnice se tedy samotnému papeži svěřila, že i ona sama nosívá podobiznu. O čtyři roky později je to potvrzeno v knize, jež do podrobností vykresluje bohatou a až obrovskou úctu ve Vídni: „Ctihodná podobizna tohoto svatého mučedníka není pouze k spatření a ve veliké účtě na císařském dvoře ve Vídni v kaplích císaře, císařoven, arcivévodkyň, ale tito ji také se znamenitou zbožností nosí. Aby císař v tomto projevu zbožnosti ještě více utvrdil císařovnu, dostala od něj velmi nedávno, než porodila [dceru 5. IV. 1724], darem diamantovou podobiznu svatého Nepomuka zásadní ceny.“^{b)}

Naopak císařovna sama podarovala bohatě brilianty posázeným „Janem Nepomuckým“ Eleonoru Marii z Waldsteinu za velkorysý pohostinství, kterého se jí dostalo na waldsteinských državách v Neuhauském revíru na Krivoklátsku v Čechách při slavném honu 26. VI. 1721. Snad šlo o medailon nebo přívěšek s Nepomukovou podobiznou. Na památku císařovny návštěvy dostal revír jméno sv. Alžběty a do dvou let vysoce kvalitní pomník, který měl patrně evokovat císařovnin dar (→ A.1, Nový Dům).

6/ Sedlecký cisterciák Zdenko Valcer ve svém č. kázání Veliko-svatý Jan Nepomucký, proneseném na svatojánské poutní Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou 16. V. 1726, do široka vykresloval všeobecně rozšířenou úctu. Řekl mj.: „[...] mlčím o tom co veřejně vidím, mlčím o řetízkách, grošičkách, náručnicích, prstenech, tabulkách, záušnicích a jiných svato-janských klenotech, které obojí pohlaví duchovní i světští na prstách, na uších, na růžencích, na prsách uctivě nosí.“

7/ Medaile s vyobrazením doprovázely také římskou kanonizační slavnost a následující pražské oslav kanonizace. Podrobnosti k těmto medailím nebo medailkám jsou zaznamenány ve vyúčtování římské fáze kanonizačního procesu i samotného svatořečení. 2. IV. 1729, již po řečené slavnosti, bylo zapláceno 119 scudů, 7 paolů a 8 bajochů za 12 zlatých medailí s vyobrazením, pak 20 stříbrných a 600 mosazných, které byly jménem dómské kapituly věnovány zpravodaji v závěrečné fázi kanonizačního procesu, kardinálovi Michaeli Fridrichovi z Althannu. Později, 15. V., bylo vykoupeno 20.600 kusů mosazných medailí v sedmi sortách dle

přiložené specifikace, a to za 264 scudů a 3 paoly. Koncem máje nebo začátkem června bylo zapláceno truhláři za 2 bedny na knihy obsahující akta procesu a na vykoupené meděné medaile, které spolu s dalšími věcmi měly být v těchto bednách odvezeny do Prahy, nepochybně, aby mohly být prodávány nebo rozdávány zájemcům při tamních pompézních oslavách kanonizace. Stejně tak 3. VI. bylo zakoupeno dalších 6 beden na 14 malovaných výjevů ze života, medaile a spisy k odeslání do Prahy, kam je měl dopravit, spolu s procesní korouhví s oboustranným obrazem, pan Giovanni Battista Pizzoti, jemuž bylo 4. VI. anticipováno 126 scudů z celkových 176. Téhož dne proběhla ještě platba truhlářskému mistrovi Matteovi Michelemu za 3 skřínky na zmíněný obraz z korouhve a na ony malované medailony. Posléze bylo panu Pizzotimu dopláceno zbývajících 50 scudů.

8/ V kanonizačním roce, o svátku 16. V. 1729, promlouval ke svým posluchačům v oslavné řeči ve farním kostele císařského městyse Mödlingu světský kněz Johann Michael Schnell o SJN jako o vzoru správného užívání jazyka, zvláště v mlčení. Řekl např.: „Kolik se najde křesťanů naší doby, kteří nenosí zobrazení sv. Jana z Nepomuku dílem na prstech, dílem na krku, ano i na hrudi a srdci? Z žádného jiného důvodu [to nedělají], věřím, než aby ho měli častěji na očích a připomínali si jeho ctnosti, zvláště jeho svaté mlčení, a následovali ho, takže by s Janem Nepomuckým vpravdě o sobě směli říci „non invenietis in lingua mea iniquitatem“ [Job, 6. kap.], „nenaleznete na mém jazyku nepravost“.“

1/ a) L KORÍNEK 1710 – **b)** L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 173 – **c)** L t., 175-177 – **d)** L t., 198; **2/ a)** R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233^{r-v}) – **b)** R l. zpr. gmündského probošta a arcikněze Johanna Georga Ludwiga Paumfeindta von Eys, 22. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [26]-[27]) – **c)** R n. zpr. vikáře Virgilia Damiana Gmächla v Rattenbergu, 16. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [35]) – **d)** R l. dopis nitranské kapituly, Nitra 2. IX. 1715, prez. 10. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 81) – **e)** (R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, zpovědníka pols. krále a saského kurfiřta, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KR, kart. č. 475) ← l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v) – **f)** R l. dopis hnězdenské primaciální kapituly, Hnězdo 28. X. 1715, za kapitolu podepsán její probošt Felix Kretkowski (NA, ČDK, kn. 116, pag. 63); **3/ R** č. dopis jistého č. pána zaslaný jeho příteli do Prahy 1711 ← L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 182; **4/ a)** R l. výpověď Františka Wetzker z Neudensteinu v 2. beatifikačním procesu, 6. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 24^v) – **b)** R l. výpověď Kašpara Jana Kupce z Bilenberka, 8. III. 1719 (t., fol. 28^r) – **c)** R l. výpověď Jana Františka Crusia z Krausenbergu, 18. III. 1719 (t., fol. 40^r) – **d)** R l. výpověď Jiřího Samuela Trmana z Ostravy, 14. III. 1719 (t., fol. 34^r) – **e)** R l. výpověď Emiliána Kotterovského, 16. III. 1719 (t., fol. 37^r) – **f)** R č. výpověď Jana Ignáce Filečka, 20. III. 1719 (t., fol. 44^v) – **g)** R l. výpověď Ferdinanda Františka pána z Řičan, 28. III. 1719 (t., fol. 55^v) – **h)** R č. výpověď Ondřeje Karáska, 24. III. 1719 (t., fol. 48^v) – **i)** R č. výpověď Kašpara Švancary (t., fol. 52^r) – **j)** L PŘIBIL 1929, 68-69 (+ obr. na pag. 69); **5/ a)** L *Acta utriusque processus* 1721, 250 – **b)** L *Vienna Austriae* 1724, 33; **6/ L** VALCER 1726; **7/ R** *Berechnung* 1725-1729; **8/ L** SCHNELL 1729

II. Jednotlivé medaile, medailky, pamětní mince a mince

1/ Jiří Ferdinand ze Lhoty 1697 píše, že 1695 dostal z Říma od jistého úředníka hraběte z Fürstenbergu minci spojenou s plnomocnými odpustky v hodince smrti, a na té minci je z jedné strany podobizna s okolním náp. *B: Joann: Nepomucen: M*, z druhé strany pak podobizna sv. apoštolů Petra a Pavla a dole slovo *Romae*. Tuto minci má dosud v rukou, přičemž mu onen úředník tvrdil, že se v Římě podobné mince nalézají. Lhota sám dodal, že viděl takovou minci ze stříbra u jistého pána z říše.

1/ R l. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhoty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kn. 117, 257^{r-v})

2/ V celkovém popisu úcty zaslaném 1701 do Říma a vytvořeném na základě předchozího několikaletého šetření se uvádí, že existuje medaile ražená v Římě a požehnaná papežem Inocencem XI. (ve fun. 1676 † 1689). Tato informace pocházela z „velmi důvěryhodné zprávy“ a její pravdivost potvrzoval exemplář samotné medaile. Na jedné straně se na ní nacházel BJN se ☉ kolem hlavy, kolem dokola pak byl nápis: *B: Joann: Nepomucen: M*: Je vysoce pravděpodobné, že onou „velmi důvěryhodnou zprávou“ byl výše zmíněný Lhotův dopis (→ 1/), a že se tudíž jednalo o jednu a tu samou minci.

2/ R *Fama publica* 1701, pag. 592 (č. 29) – L STEJSKAL 1922, 44 – PŘIBIL 1938, 45 (tvrdí, že první medaile byly raženy v Římě 1685 nákladem Václava Ondřeje Makaria z Merfelic)

3/ Gottfried Daniel bar. Wunschwitz během své kavalířské cesty, již nastoupil 13. XI. 1698, se dostal do Říma, kde dal 1701 u rytce medailí Antonia Travaniho vytvořit medaili ve velikosti tolaru na památku vztyčení bronzové sochy v Praze na mostě jeho otcem Matyášem svob. pánem z Wunschwitz v (domnělý) třístý rok od Nepomukovy svaté a slavné smrti (1683).

Popis: líc kruhové pamětní medaile zdobí motiv praž. most. sochy (○) s podstavcem a spodní mostní zídkou. Kolem nápis: *EXALTATVM EST NOMEN EIVS*. Rub medaile vyplňuje chronogram: *STATVA / AEREA · S · IOANNIS / NEPOMVCENI / ANNO · A · SANCTA · AC / GLORIOSA · EIVS · NECE / TER · CENTENO · PRAGÆ / IN · PONTE / ERIGI · CVRATVR : (= 1683) A / MATTHIA · LIBERO / BARONE · DE / WUNSCHWITZ*

3/ L SEIFERT 1708, 207-208 a TÝŽ 1709, 198 (dat., aut., zřiz., popis medaile) – TÝŽ 1710, 185, mezi pag. 202 a 203 (G zachycující obě strany této pam. mince, → B.4, 75), 203-204 (dat., aut., zřiz., popis medaile) – TÝŽ 1711, 200, 221-222 (dat., aut., zřiz., popis medaile), mezi pag. 220 a 221 (G obou stran popisované pamětní medaile → B.4, 75) – BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (úvodní dedikace) – VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 156 – *Dedicatio oder Zugschrift* 1746, fol. C^v – KILLIAN 1858, 178-179 (č. 5595) – PŘIBIL 1938, 26 (č. 455) – NEUMANN 1974a, 201 (č. kat. 147) – *Svatý na mostě* 2009, 112

4/ Jezuitský kněz Ferdinand Breyer dal při svém pobytu v Římě někdy 1715 razit minci, z jejíž jedné strany je vyobrazen „sv. král Václav,“ z druhé sv. Nepomuk s mučednickou palmou, s místem mučednictví, tj. Pražským mostem, a příčinou mučednictví, tj. vyslechnutím královniny zpovědi. Věděli o tom Otcové dominikáni *alla Minerva*, kteří náležejí k posvátnému oficiu.^{a)}

4/ R nedat. l. zpr. nejmenovaného č. jezuity, [1715] (NA, JS, kart. 215, sign. IIIo-486)

5/ V Břeclavi se našel medailon, který se snad podobal předchozí minci (→ 4/). Nese na aversu SJN v poloviční postavě, kanovníka s palmou v pr. a krucifixem (s dlouhým kmenem) v lv., s opisem *S:IOAN:N---EP: P.* (= Sanctus Ioannes Nepomucenus, patronus). Vedle pravice světce je malinká sign. *I.N.*, která poukazuje na medailéra Jacoba Neusse staršího z Augsburgu (1664-1717). Stejnou značku však používal také Johann Neidhardt z Olešnice v Dolním Slezsku (činný 1672-1702). Na reversu je vyobrazení sv. Václava stojícího v brnění s pláštěm a císařskou korunou na hlavě, nad níž má ještě nimbus. Pravou rukou se opírá o kopí s praporem, v levé ruce drží štít, na němž by měl být znak trojříčí nebo svatováclavská orlice. V pozadí jsou snad dva andělé s křížkem a palmou. Pod štítem by mohla být rovněž signatura *I.N.* stejně jako na aversu medailonu.

5/ L KRÁLÍKOVÁ 2006, 157

6/ Podobně, se stejnými atributy, je SJN zobrazen na medailonu zjištěném na Tišnovsku. Zde je však světec v celé postavě, palmu drží v lv. a krucifix v pr. Nad hlavou v biretu má kruhový nimbus. V pozadí je pod světcovou levicí Karlův most a scéna mučednickova svržení do Vltavy, napravo je zobrazena zpověď královny (což evokuje medail či minci → 4/). Opis: *S · IOAN · NE---POMUC · M*. Na reversu je sv. Vít v plné postavě z levého poloprofilu. Světec stojí na oblacích, je oděn v lehké řasnaté roucho a nad korunovanou hlavou má kruhový nimbus. Pravici má pozvednutou vzhůru. U jeho pravé nohy se nachází andělek s palmovou ratolestí. Na pozadí vlevo je znázorněn kotel s vařícím olejem na ohni, do něhož byl dle legendy Vít vržen a z něhož vyvázl bez jakýchkoliv následků. Opis: *S · VITVS · MAR · --- EC · METR · PRAG · P*. Medailon je zřejmě italské provenience (Ermenegildo Hamerani?) a mohl být objednan 1729 u příležitosti kanonizace SJN, nebo snad už dříve.

6/ L KRÁLÍKOVÁ 2006, 157-158

7/ Augustin Ignác Graff, farář v severočeské Krupce, dosvědčil, že 29. VIII. 1715 spatřil jednu krásnou minci ve velikosti jednoho celého širokého půlzlatáku, na které z jedné strany byla podoba zázračné Matky Bolestné (tj. Bohosudovské), z druhé pak vyobrazení. Tyto mince byly raženy v Římě a někdy v té době přivezeny.

7/ R l. zpr. krupského faráře Augustina Ignáce Graffa, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 282^v)

8/ Medaile v bronzě a cínu zachycující na líci pod biskupským kloboukem kříž a korunovanou kartuši se znakem praž. arcibiskupa Ferdinanda Künburga. Opis: *FERD. D. G. ARCHIEP. PRAG. LEG. NAT. REGNI . BOH. PRIMAS S. R. I. PR. COMES . DE KIENBVRG.* Na rubu poprsí a u něj v úseku ramene litera *V.* označující tvůrce medaile, (Georga Wilhelma) Vestnera z Norimberku. Pod blahoslavencem v úseku nápis: *BEATVS IOANNES NEPO / MVCENVS TACENDO / IN SIGNIS (= 1719).* Opis *MVTVS CEV PISCIS MARTYR MERGE BAR IN AMNE.* Medaile byla ražena v roce uzavření pražské fáze 2. beatifikačního procesu. Je možné, že zmínky o Janově mlčení mají evokovat nález jeho neporušeného jazyka, k němuž došlo právě v tomto roce, o čemž se ale prozatím nesmělo mluvit, dokud nebude proces úplně uzavřen (nápis na rubu znamenají: „Blahoslavený Jan Nepomucký, proslulý mlčením, němý jak ryba, byl vnořen do řeky.“)

8/ L PŘIBIL 1938, 46 (č. 558)

9/ Medaile ze stříbra, ražená, z 1720 (jeden exemplář je uchovávan v Muzeu Hlavního města Prahy, č. 22738). Podle E. Petříka byla zhotovena ve zlatě a stříbře na objednávku svatovítské kapituly již 1720 na památku připravovaného blahořečení papežem Klementem XI. Ten však 19. III. 1721 zemřel a beatifikaci uskutečnil až jeho nástupce Inocenc XIII. schválením příslušného dekretu 31. V. 1721.

Na přední straně medaile se nachází poprsí z profilu typu *vera effigies* (světec má na hlavě biretu a je oděn v kanovníckou almuci). Pod poprsím v čárou oddělené spodní části nápis: *PATRONVS FAMA / PERICLITANTIVM,* kolem podobizny světce po okraji odleva doprava nápis: *IOANNES CANONICVS PRAGENSIS MARTYRIO DIVVS* (tj. Jan, pražský kanovník, svatý mučednictvím, = 1720). Na druhé straně papežský znak, pod ním v čárou oddělené spodní části nápis: *A CLEMENTE XI. / ALBO DIVORVM /*

INSCRIPTVS (tj. Klementem XI. zapsaný do seznamu svatých). Po obvodu mince kolem znaku odleva doprava nápis: *DIVVS AB HAC STELLA MARTYR NOVA STELLA CORVSCAT* (tj. svatý od této hvězdy mučedník jako nová hvězda září). Jde o odkaz na heraldické znamení papeže Klementa XI., v jehož vrchní části se nachází hvězda (pak pruh a nejnižší tři vrchy).

9/ L KILLIAN 1858, 184 (č. 5660) – PŘIBIL 1938, 46 (č. 559) – *Svatý na mostě* 2009, 112

10/ Je naprosto jasné, že při té samé příležitosti t. r. 1720 vznikla ještě jedna medaile s pravou podobou, dílo Georga Wilhelma Vestnera z Norimberku (značka *V.*), ražené ve stříbře, resp. cínu (3,75, resp. 3,83 cm v průměru, 22,12, resp. 23,98 g váhy – exempláře jsou uchovávány v Národním muzeu v Praze, i. č. H5-151.052 a H5-161.296). Na aversu pod *vera effigies* nápis *PATRONVS FAMA / PERICLITANTIVM*: Kolem obíhají slova: *IOANNES CANONICVS PRAGENSIS MARTYRIO DIVVS* (= 1720). Na reversu medaile je znak vydavatele, pražského arcibiskupa Ferdinanda Küenburga, organizátora beatifikačních procesů.

10/ L SBC 2001, 84 (kat. č. I/2.46), 85 (obr. aversu)

11/ Existuje ještě třetí pamětní mince ražená již 1720 k plánovanému blahořečení. Jeden dochovaný exemplář o průměru 43,7 mm se nachází v Mnichově v Staatliche Münzsammlung. Na aversu opět Janova *vera effigies* a nápisy *Ioannes CanonlCVs pragensis MartyrIo DIVVs* (= 1720) / *PATRONVS FAMA PERICLITANTIUM*. Na reversu P. Maria Staroboleslavská: *THAVMATVRGA VETERO-BOLESLAVIAE*.

11/ L JN 1971, 182, č. kat. 139

12/ Nejspíše jen pokusnou ražbou jedné strany pro výše uvedené medaile (→ 8-10/) je exemplář zachovaný v mnichovské Staatliche Münzsammlung (olovo, v průměru 45 mm). Nepomukova *vera effigies* představuje světcovo poprsí v tříčtvrtečním profilu natočené směrem doprava. Kolem nápis: *DIVVS IOANNES CANONICVS PRAGENSIS MARTYR*; níže v textové části: *PATRONVS FAMA PERICLITANTIVM*. Dle chronogramu v prvním nápisu tato jednostranná ražba vznikla již 1719.

12/ L JN 1971, 182, č. kat. 137 (+ obr. 103)

13/ Pamětní medaile k blahořečení z 1721, s odkazem na papeže Klementa XI. a jeho heraldické znamení hvězdy, pod níž zazáří Jan, který nejednou hvězdou září na vlnách Vltavy. Zmíněno je také slavnostní přenesení svatého muže, což bude patrně předzvěst povolení vyzdvihnout světcovy ostatky a uložit je na oltáři. Toto povolení však vydal až Klementův nástupce Inocenc XIII. Jeden z dochovaných exemplářů této medaile byl ražen ve stříbře v Římě ve velikosti 49 mm v průměru.

Avers: Kolem výjevu obíhá nápis: *SIDERE NON VNO IOANNES FVLSIT IN VNDIS* (tj. nejednou hvězdou září Jan ve vlnách). Výjev představuje dva anděly obklopující poloviční postavu JN, kanovníka, který drží zpr. doleva krucifix a shlíží na něj. Od hlavy se mu na všechny strany rozlévají mohutné paprsky. Světec je obklopen šesticípymi hvězdami sestavenými do oválného rámu. Andělé rám pomyslně přidržují a navrchu nad světcem společně drží vítězný věnec. Pod výjevem reliéf Prahy s mostem v popředí, na němž je velmi mnoho ozbrojených postav, a pod mostem na řece leží SJN celý obklopený „mandorlou“ z hvězd, opět vytvářejících oválný tvar. Nápis ve spodní textové části: *INSIGNIS ASYLVS / PERICLITANTIBVS / DE SVA FAMA*. (= skvělé útočiště pro ty, kteří jsou v nebezpečí své pověsti, = 1721).

Revers: Kolem výjevu obíhá nápis: *VNO IS CLEMENTIS SVB SIDERE FVLSIT IN ARIS*. (tj. ten pod jednou Klementovou hvězdou září na oltářích, = 1721). Na výjevu nahoře uprostřed drží letící anděl znak papeže Klementa XI., z jehož hvězdy sestupují paprsky, které zalévají podobiznu typu *vera effigies* umístěnou na relikviáři, jenž spočívá na stolku s ozdobnými nohami. Relikviář je zachycen ve tvaru tumbové schránky s nápisem vpř. (*S* : *IOANNES . NEPOMVCE*). Po stranách stojí alegorické postavy, vl. Církev či Papežství (s tiarou na hlavě a patriarchálním křížem), vpr. Čechie (má kurfiřtský klobouk, žezlo a u nohou č. lva). Obě personifikace se dotýkají jednou rukou relikviáře. Dole v textové části: *ROMAE INDVLTA / SANCTI VIRI FESTIVA / TRANSLATIONE* (tj. když bylo v Římě povoleno slavnostní přenesení svatého muže, = 1721).

13/ L KILLIAN 1858, 184 (č. 5665) – PŘIBIL 1938, 47 (č. 560) – JN 1971, 182-183, č. kat. 140 (+ obr. 106) – *Svatý na mostě* 2009, 113

14/ Medaile z 1721 k blahořečení, resp. k povolení liturgického slavení výroční památky. V Národním muzeu v Praze se zachovaly dva exempláře (i. č. H5-161.299 a H5-115.354) ražené ve stříbře (velikost 4,3 cm v průměru a váha 35,29, resp. 34,83 g). Další exemplář je uchováván v Muzeu Hlavního města Prahy (č. 211077). Vydavatelem medaile by mohl být pražský arcibiskup Küenburg. Na aversu Svržení BJN z mostu: světec sedí na parapetu mostu, v pozdvížené pravici drží kříž a palmu, po stranách ho jímají dva pochopové a chystají se ho svrhnout do vody, do které světci již padá biret a pod ním na hladině je z pěti hvězd vytvořen kruh; most má čtyři oblouky. Po obvodu a v horní části scenérie se nachází nápis *MARTYRIVM B· IOANNIS NEPOMVCENI* a dole pod čarou letopočet *MCCCLXXXIII*. Revers nese pouze pamětní slova *QVI / A NEO INAVGVRA- / TO PAPA INNOCENTIO / DECIMO TERTIO / (jemná mezera) / SANCTORVM COETVI / ADVNATVR / VII· IVNII*

– Dohromady nápisy na medaili znamenají: Mučednictví bl. Jana Nepomuckého 1383, který od nově uvedeného papeže Inocence Trináctého byl připojen do sboru svatých 7. června 1721 (jak sděluje chronogram). Datum 7. června se však váže k dobrozdání Kongregace posvátných obřadů, která v Římě papeži Inocenci XIII. toho dne doporučila povolit liturgickou oslavu nově blahorečeného JN v den jeho památky 16. V. Slavit se mohl jak liturgií mše sv., tak také církevních hodinek, tedy modlitbou breviáře. Papež toto rozhodnutí schválil až 25. VI. 1721.

14/ Ľ PŘIBIL 1938, 47 (č. 561) – *SBC* 2001, 84-85 (č. kat. I/2.47 + obr.) – *Svatý na mostě* 2009, 114

15/ 1721 se opět spolu setkali na jedné pamětní medaili či penízu P. Maria Staroboleslavská se svým legendárním ctitelem SJN. Dochoval se nejenom dobový n. popis t. mince, ale i dva její exempláře. První, uchovávaný v pokladu staroboleslavského chrámu sv. Václava, je stříbrný, zlacený, o průměru 4,35 cm. Druhý se nalézá v numismatické sbírce Národního muzea v Praze, je ražený ve zlatě a těžký 12 dukátů. Medaile na aversu nese silně vystupující reliéf Staroboleslavské Madony, nepřiliš věrný zobrazované předloze. Kolem se nachází opis *THAVMATVRGA VETERO BOLESLAVIÆ* a pod reliéfem značka *P W*. Revers nese podobiznu s chronogramem *HONORIBVS SANCTI PATRONI SVI IOANNIS DE NEPOMVCK* (= 1721).

15/ Ľ *Ehren- und Denk-Münze 1721* – KILLIAN 1858, 122 (č. 4459) – *SPHU XV*, 57

16/ V beatifikačním roce 1721 vznikla ještě medaile s námětem BJN (po pás) na rubu, s hvězdnou gloriolou kolem hlavy, tisknoucího pravicí na hrud' kříž. Opis *TU MIHI DUX SEMPER TU PROVIDUS ERIS!* („Ty mi budeš vždy prozřetelným vůdcem!“) Na líci zázračný jazyk v záři, pod ním dvě spojené vavřínové větévky. Opis: *LINGUA TUA CHARE! LEX EST CHARISSIMA MIHI.* („Milý! Tvůj jazyk je mi nejmilejším zákonem.“) V úseku vročení: *MDCCXXI.*

16/ Ľ PŘIBIL 1938, 47 (č. 562)

17/ Motiv SJN se projevil na výtěžkových dukátech z jílovského zlata, ražených v Praze s obrazem, pětidukátech z 1722 a dukátech a dvojdukátech z 1725. 1727 byly také raženy ve stříbře.^{a)} Dal je razit jílovský těžář Jan Josef hr. z Waldsteinu, nejvyšší maršálek Č. král. (ve fun. 20. II. 1720 † 22. IV. 1731), který 1720 založil na Jílovsku nový důl *sv. Jan Nepomucký* (v rámci *Kocourovské štoly*) a během 20. l. 18. st. z něj vydobyl slušné zisky zlata (→ A.1, Jílové u Prahy 2/). Proto je motivem jeho pamětních dukátů k této těžbě právě světec z Nepomuku žehnající těžebnímu dílu. Dvě z tohoto souboru mincí vypadaly následovně:

Pětidukát ražený ve stříbře (1722): Na líci stojící král v plášti, s korunou, žezlem a říš. jablkem, opírající se o štít, ve kterém se spatřují vytesaná písmena *SILB*. Kolem: *CAR_vD.G.R-I-S-A-G – H-H-B-R-A-D-A*. Na rubu SJN žehná jílovským těžebnímu dílu. Nápis: *HOC PATROCINIO – RESTAVRATVR*. Níže *MDCCXXII. RR*. Odtud plyne, že mince byla ražena na památku obnovy těžby pod ochranou SJN v době císaře Karla VI.^{b)}

Dvojdukát (1727). Na líci stojí král v královském plášti s korunou na hlavě a žezlem a říšským jablkem v ruku. Opírá se o korunovaný č. znak. Nápis: *CAROL-VI-D-G-R – I-S-A-G-H-H-B-R-A-D-A*. Na rubu SJN na oblacích žehná jílovským horám. Upr. na slunci stojí sova mezi letopočtem: *17 – 27 HOC PATROCINIO – RESTAVRATVR. R.*^{c)}

17/ a) Ľ PŘIBIL 1929, 66 – b) Ľ KILLIAN 1858, 97 (č. 3909) – c) Ľ t., 94 (č. 3719)

18/ Jak již bylo sděleno výše v předchozím oddílu (→ I. 6/), ke kanonizaci i jejím oslavám bylo v Římě raženo velmi mnoho pamětních medailí i medailek či svátostek v různých sortách. Jejich žehnání bylo spojeno s odpustky (→ C.1, Roma 3/).

Ale i pražští propagátoři kultu SJN objednávali pamětní medaile ke svatořečení a jeho oslavám. Z vůle pražského arcibiskupa Ferdinanda Künburga vytvořili Daniel Siegmund Dockler ml. a Andreas Vestner v Norimberku 1729 medaili o průměru 4,8 cm s námětem Nepomukova nebeského oslavení na aversu, komponovaného dle Sintesovy rytiny z 1727 (→ B.4, 165). Tento výjev je opatřen chronogramem o kanonizační slavnosti v Lateránské bazilice: *BEATVS IOANNES NEPOMVCENVS IN ECCLESIA LATERANENSI FESTO SANCTI IOSEPHI SANCTIFICATVS* (= 1729). Pod obláčkem sign. *DOCKLER. F.* Revers nese poprsí zmíněného praž. arcibiskupa s nápisem *FERD. D. G. ARCHIEP. PRAG. LEG. NAT. REGNI. BOH. PRIMAS. S. R. I. PR. COMES DE KIENBVRG.* Sign. *VESTNER. F.* Dochoval se exemplář ražený ve stříbře a uložený v Germanisches Nationalmuseum v Norimberku, i. č. Med. 6196. Je dochován i jeden exemplář v pražském Národním muzeu.

18/ Ľ KILLIAN 1858, 181 (č. 5626) – PŘIBIL 1938, 48 (č. 565) – *JN* 1971, 183, č. kat. 142

19/ V mnichovské *Sammlung Edmund Löwe* se nachází další pamětní medaile (výška bez osy 4,4 cm, šířka 3,7 cm) z 1729 spojená s Nepomukovým svatořečením. Na aversu má stejný výjev Apoteózy jako předchozí medaile (→ 16/), avšak pouhý prostý doprovodný nápis kolem: *S. IOANN NEPOMVCEN. M[ARTYR]*. Revers představuje Oslavení neporušeného jazyka. Kolem nápis: *L[INGUA]. S. IOANN. NEPOM. AB AN[N]O. 1383. INCOR[RUPTA]*.

20/ Jedna z kanonizačních medailí ražená v Římě představuje na líci SJN v oblacích s palmou v pravici a nad ním vznášejícího se anděla, který jej věnčí. V pozadí Řím. Opis: *APOTHEOSIS – IN – LATERANO* – V úseku: *S. IOAN – NEPOM / MDCCXXIX*. Na rubu poprsí papeže Benedikta XIII., jenž pravici žehná. V úseku ramene: *HAMERANI* – Opis: *BENED. XIII – P . MAX . A . VI* – Medaili vytvořil řím. rytec Ermenegildo Hamerani (1683-1756).

20/ L PŘIBIL 1938, 47 (č. 563)

III. Svatojánské prsteny

V písemné žádosti císařovny Alžběty Kristýny, v níž 6. III. 1720 prosila papeže Klementa XI., aby blahorečil JN, je zmínka o nošení podobizny v prstenech.^{a)} Nejstarší zmínku o svatojánském prstenu lze dohledat v souvislosti s farností Kážestorff nebo Kážehorff v Dolním Rakousku, což by mohlo odpovídat nynějšímu městyji Götzendorf an der Leitha (okres Bruck an der Leitha). Během nepomucenské dotazníkové akce bylo v pasovské diecézi 1715 zjištěno, že ve zmíněné farnosti žije Anna Kürchnerin, která už rok a půl nosí prsten s podobiznou a každodenně recituje pět otčenášů a zdrávasů i vyznání víry, a když se v úzkostech na ten prsten dívá a vzývá na něm zachyceného SJN, zakouší pomoc a úlevu.^{b)}

a) L *Acta utriusque processus* 1721, 250 – b) R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enži, sdělení kážestorffského Karla Friedricha von Gros (NA, ČDK, kn. 118, fol. 236^{rv}), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

IV. Svatojánské jazyky či jazýčky

K nálezu neporušeného jazyka došlo sice už 1719, ale nejspíš až s blahorečením byla tato zázračná událost ohlášena veřejnosti. Jazyk vzbudil senzaci, obdiv, silnou vlnu ohlasů v literatuře, kázání, výtvarném uměleckém projevu. Začali se však vyrábět také drobné jazyky z různých materiálů, které lidé nosili s sebou jako projev úcty a patrně i snahy následovat BJN v ctnostném užívání jazyka. Potvrzuje to P. Viktorin od sv. Kříže (Jevina) 1722: „Zatím věděti máme, že i my, chceme-li naše dobré jméno zachovati a zástupce míti sv. Jana, jiných dobré jméno máme hájiti, klevety nepronášeti, nesouditi, nepomlouvati. K tomu zajistě bratrstvo sv. Jana jest zřízené, k tomu konci obraz neb jazyk jeho nad srdcem obnášime, jako heslem se zakazující nic utrhavého, klevetavého, pomlouvavného ne jenom nemluvíti, ale i neslyšeti, to zamluvíti, vymluvíti, přerhati [...]“^{a)}

Zvyk nosit svatojánský jazyk dosvědčil v kanonizačním procesu v červenci 1723 svědek Jan Benedikt Petzker, měšťan Nového Města pražského: „Neporušený jazyk blahoslaveného Jana Nepomuckého jsem viděl a políbil a takový jazyk, vytvořený ze stříbra a dotýkaný o posvátný neporušený jazyk nosím u sebe na růženci z obzvláštní zbožnosti vůči tomuto světcí. A tento posvátný jazyk jsem si prohlédl s veškerou pozorností.“^{b)}

Jak takové růžence s různými druhy zavěšených svatojánských jazýčků vypadaly, viz v odborné literatuře.^{c)}

1723 upozornil na bohabojnou úctu křesťanů, kteří nosí u srdce a na prsou podobizny i zlatý a stříbrný jazyk, řeholní klerik Don Maximilian Miglio v n. chvalořeči, kterou na pozvání Č. dvorské kanceláře pronesl o svátku 20. V. 1723 v dolnorakouském Mödlingu. Svou řeč celou zaměřil na světcův zázračně neporušený jazyk.^{d)}

K diskutabilnímu případu pozlaceného stříbrného „jazyka sv. Jana z Pomuka,“ který údajně již 1694 zakoupil od jedné žebračky sedlák z Německého Malíkova, viz v katalogu A.1, heslo Malíkov nad Nežárkou.

a) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 59 – b) L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 233 (*Summarium*, č. 42, § 11-12) – c) L JN 1971, 185-186, č. kat. 150-155 + obr. 93, 94 – d) L MIGLIO 1723

V. Řády a odznaky s nepomucenským motivem

1/ V Národním muzeu v Praze se v Měříčkově sbírce nachází odznak ústavu šlechticů na Novém Městě pražském, vyrobený 1705 snad v Praze. Jde o smaltový odznak o rozměrech 4,2 × 3,4 cm, zavěšený na stuze s dracounem. Novoměstský ústav šlechticů u svatých Andělů založila hraběnka Zuzana Helena de Bedarrides, dříve provdaná za hraběte Schellarta, rozená von Goltz. Bylo to soukromé nadání, schválené panovníkem 1703. Odznak nese reliéfy dvou patronů „Andělského“ ústavu, z jedné strany Anděla strážce, z druhé SJN, stojícího kanovníka přidržujícího plaketu se Staroboleslavským paládiem (více → C.1, Praha VII. 6/).

1/ L *SBC* 2001, 386 (č. kat. II/3.139) – **pozn.:** Další exemplář t. odznaku, pocházející ze soukromé sbírk,y byl vystaven v rámci expozice *Dientzenhoferova Portheimka – Barokní klenot Smíchova (7/9-29/11/2023)*. Za toto sdělení děkuji Mgr. et Mgr. Vojtěchu Kroužilovi, spoluautorovi zmíněné výstavy.

2/ Pražský metropolitní kanovník Jan Rudolf říš. hrabě Sporck během svého římského pobytu, kdy reprezentoval svatovítskou kapitulou v roli postulátora kauzy v kanonizačním procesu, požádal papeže Benedikta XIII. o povolení, aby členové jmenované kapituly, k nimž sám patřil, mohli pro zbožnou náklonnost, kterou chovají ke svému bývalému kolegovi JN, nosit na hrudi kříž s vyobrazením tohoto bl. mučedníka zpovědního tajemství. Papež zvážil okolnosti i věrnost, kterou řečená kapitula projevovala katolické církvi a Apoštolskému stolci během těžkých bludařských dob českých dějin, a dovolil všem členům této kapituly, současným i budoucím, že mohou mimo pražský metropolitní kostel i mimo modlitbu v chóru na hrudi nosit kříž s podobiznou, a to soukromě, svobodně a právoplatně. Příslušné papežské breve v této věci bylo vydáno v Římě u sv. Petra 22. XII. 1728. Jeho vyhotovení a zprostředkování zajistil kardinál Fabio Olivieri.

Po získaném povolení se Sporck obrátil ještě jednou na papeže a spolu s italskou písemnou žádostí mu představil podobu zamýšleného pektorálního kříže, který by pak měl být vyroben ze zlata. Benedikt XIII. podobu schválil při audienci 10. III. 1729. Písemně to potvrdil kardinál Niccolò Lercari. Na základě protestu pražského arcibiskupa Ferdinanda Küenburga byla výsledná podoba svatojánského pektorálního kříže prostší. V pozdější době (1862) je doloženo, že členové svatovítské kapituly tento kříž nosili zavěšený na hedvábné stuze fialové barvy.

2/ L Privilegia 1905, 23-26, 31

3/ V roce kanonizace 1729, dne 4. XII. pražský arcibiskup Ferdinand Küenburg povolil (obvyklým certifikátem) všem členům rodu svobodných pánů z Wunschwitz, že mohou nosit na hrudi pamětní kříž s vyobrazením. Stalo se tak na žádost nejstaršího žijícího mužského člena rodu Gottfrieda Daniela barona z Wunschwitz. Pamětní kříž byl zlatobílý, s pěti hvězdami a osmi zelenými palmovými ratolestmi a s podobou otcovské mostecké sochy SJN, tj. sochy, kterou Nepomukovi postavil na Pražském mostě Gottfriedův otec Matyáš Gottfried. Tato socha byla vyobrazena na modrém podkladu. Na rubu pamětního kříže se nacházel arcibiskupův znak, nad ním písmena *F. A. P.* (= Ferdinandus Archiepiscopus Pragensis), dole chronogram udávající rok 1729: *DIVVs Ioannes NepoMVCenVs ArChI PatronVs noster protegIt nos.* Členové wunschwitzovského rodu nosili kříž zavěšený na hrdle na červené stuze. Toto privilegium dostali na věčné časy.

3/ R WUNSCHWITZ 1749, fol. 49^v-50^r – L Dedicatio oder Zuschrift 1746, fol. C 2^v – D^r – BERGHAUER 1761, 135 (l. překlad nedat. n. dopisu Jana Antonína Kajetána bar. z Wunschwitz)

VI. Pečeti s nepomucenským motivem

1/ Městečko Nepomuk užívalo odedávna erb, v němž se na modrém poli nacházel stříbrný kostel s věží a vchodem, ve kterém stála P. Maria s Ježíškem v náručí. Tento znak byl časem obohacen o drobný obraz zasazený do štítu kostelní věže. V takové podobě je nepomucký erb poprvé zachycen na pečeti z 1719 označeném opisem *PECET * MĚSTA * NEPOMVK * 1719* * Oficiálně Nepomuckým polepšil znak doplněním obrazu císař Karel VI., a to majestátem daným ve Vídni 26. VIII. 1730, kterým zároveň povýšil Nepomuk na město. V majestátu se píše, že jakož se jest SJN v témž městě narodil, „aby pro zvelebení a větší památku téhož svatého vlastence na jejich dosavadní, nyní schválené a potvrzené pečeti zároveň sv. Jan Nep. postaven býti mohl.“

1/ L SPHU XXV, 43, 45 – BAROCH II. 1992, 8, 10-11, 13

2/ Farář v Nových Benátkách (dnes Benátkách nad Jizerou) František Václav Franczann opatřil svou odpověď na svatojánský dotazník pečeti, na níž stojí uprostřed sv. kanovník JN (☩) s palmou a křížem v rukou a po stranách obíhá l. prosba „Sv. Jene, oroduj za“, zakončená na soklíku pod světce iniciálami *FFF*, což je třeba chápat jako upřesnění prosby, aby SJN orodoval za „Patera Františka Franczanna.“ Je to zajímavý doklad osobní úcty jednoho z farářů praž. arcidiecéze.

2/ R l. zpr. Františka Václava Franczanna, faráře v Nových Benátkách, 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 501-504)

3/ Podobně Jiří František Hauser, farář v Hosíně na Českobudějovicku (ve fun. 1703 † 27. I. 1718), zapečetil svou odpověď na svatojánský dotazník pečeti s motivem. Jde o poloviční postavu s křížem a palmou v rukou, s prostou svatozáří kolem hlavy, doprovázenou farářovými iniciálami *P.G. .F.H.* (tj. Pater či Parochus Georgius Franciscus Hauser).

3/ R l. zpr. hosínského faráře Jiřího Františka Hausera, 23. IX. 1715 (NA, ČKD, kn. 116, pag. 289)

4/ Také rožďalovický děkan a vroucí ctitel Ignác Zikmund Cardian používal nepomucenskou pečeť. Označil jí svou odpověď na svatojánský dotazník 1715. Pečeť znázorňuje stojícího SJN (○) v kanovníckém obleku s biretem na hlavě a krucifixem a palmou v rukou. Po stranách světce jsou písmena *I* a *R* a níže čtyři hvězdy (pátá se patrně neotiskla).

4/ R l. zpr. míst. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 535)

B. Svatý Jan Nepomucký v písemných a tištěných pramenech a v grafickém umění

B.1 Chronologický přehled rukopisů a tisků

B.2 Alfabetický přehled rukopisů a tisků s plnými názvy

B.3 Roztřídění rukopisů a tisků podle provenience a obsahu

B.4 Grafické svatojánské památky

B.1 Chronologický přehled rukopisů a tisků

I. Vybrané rukopisy s odkazy na jejich edice, případně na další texty, v nichž byly tyto manuskripty publikovány, překládány nebo komentovány

1. *Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*, pozn. u zápisu z 24. III. 1393 ← R-L TADRA 1896, 125 – L STEJSKAL 1921, 127, 134 – POLC 1972, 284
2. *Žaloba arcibiskupa Jana z Jenštejna* 1393 ← R-L ZÍTEK 1909
3. *Anonymní leták* cca 1393 ← R-L ODLOŽILÍK 1926-1927 – L POLC 1972, 285-291
4. *Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*, dodatečný zápis z 1394 ohledně platby nájemcem obročí v Čelákovících ← R-L TADRA 1901, 162-163 – L STEJSKAL 1921, 154
5. *Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*, zápis z 22. XI. 1396 ← R-L TADRA 1896, 216 – L BALBÍN 1683, 276 – PUBIČKA cca 1790, 62-63 – STEJSKAL 1921, 128-129, 154
6. *Inventarium rerum templi Pragen.* 1396 ← L PODLAHA/ŠITTLER 1903, pag. XLVII (č. 515), srov. též pag. 53, 74-75 – PODLAHA 1902, 409-410 – STEJSKAL 1921, 156-157
7. *Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*, druhý zápis o úrokovém platu pro kostel v Blažimi, druhá polovina dubna 1397 ← R-L TADRA 1896, 257-258 – L STEJSKAL 1921, 154
8. *Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften* do 1400 ← L PEZ 1721, sl. 1044-1158 – STEJSKAL 1921, 130, 160 – RYNEŠ 1972, 157
9. KLARIFIKÁTOR cca 1402 ← R-L KLARIFIKÁTOR/DOBROVSKÝ 1793 – *FRB* I, XXXIII-XXXIV, 437-468 (překlad Josefa Truhláře v edici Josefa Emlera) – STEJSKAL 1921, 154-155
10. JOHANN VON POSILGE do 1405 ← L STEJSKAL 1921, 139, 161 – RYNEŠ 1972, 158
11. *Chronicon Lipsiense* do 1411 ← L STEJSKAL 1921, 129, 159 – RYNEŠ 1972, 158
12. *Seznam pobožností* po 1416 ← L TOMEK 1872, 248-252 – STEJSKAL 1921, 127 – POLC 1972, 313 – RYNEŠ 1972, 158
13. LUDOLF ZAHÁŇSKÝ 1420-1422 ← L PALACKÝ 1838, 96-108 – NOVÁK 1871, 39-40 – STEJSKAL 1921, 139, 160-161
14. ONDŘEJ ŘEZENSKÝ 1420-1422 ← L PEZ 1723, sl. 273-636 – STEJSKAL 1921, 143, 161 – RYNEŠ 1972, 159
15. *Pokračovatel Beneše z Hořovic* po 1423 ← L STEJSKAL 1921, 130 – RYNEŠ 1972, 160
16. *Chronicon Pragense* do 1425 ← L STEJSKAL 1921, 143, 161-162 – RYNEŠ 1972, 159
17. *Chronicon Bohemicum anonymi* do 1432 ← R-L SRB II, 446-487 – STEJSKAL 1921, 130 – RYNEŠ 1972, 159
18. *Chronicon Palatinum* do 1438 ← L STEJSKAL 1921, 130 – RYNEŠ 1972, 159
19. EBENDORFER 1449-1451 ← R-L EBENDORFER/ZIMMERMANN 2003 – L STEJSKAL 1921, 143-145, 162 – RYNEŠ 1972, 161
20. *Zápisky budyšínské* do 1478 ← L STEJSKAL 1921, 129-130 – RYNEŠ 1972, 160
21. *Inventář pražské katedrály* cca 1480 ← L PODLAHA/ŠITTLER 1903, pag. LXXIX-LXXXVIII (č. XVIII) – PODLAHA 1902
22. *Poznámky Jana z Krumlova* po 1483 ← L BERGHAUER 1761, 9-10 – STEJSKAL 1917 – TÝŽ 1922, 7-11 – PODLAHA 1923, 150, č. 86 – SVATOŠ 1993, 65-66 – VLNAS 2013, 132-138
23. *Pokračovatel kroniky Beneše z Veitmile* do 1487 ← L STEJSKAL 1921, 130, 159-160 – RYNEŠ 1972, 160
24. *Kronika zlatokorunská* 2. pol. 15. st. ← L DOBNER 1784, 41, pozn. gg) – STEJSKAL 1921, 127, 159 – POLC 1972, 319 – RYNEŠ 1972, 160
25. *Staré letopisy české* 15.-16. st. ← R-L SRB III – *Ze starých letopisů českých* 1980 – L RYNEŠ 1972, 161
26. *Seznam listin a zápisů o domech* 1480-1510 ← L STEJSKAL 1921, 157-158
27. *Nadační listina* 1502 ← L STEJSKAL 1921, 158 – PODLAHA 1923, 78
28. *Kronika města Žitavy* asi po 1541 ← L BERGHAUER 1761, 18 – STEJSKAL 1921, 147
29. MANLIUS 1561-1567 ← L HOFFMANN 1719, 99-468 – BERGHAUER 1761, 16-17
30. *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova* 16.-17. st. ← R-L REZEK 1878

31. Z DONÍNA cca 1610 ← L *Lumír* 1858, 686-690, 709-716, 735-738, 759-764, 783-787, 808-812, 830-836, 855-860, 879-883, 904-908, 925-930, 949-955, 975-979, 997-1000, 1021-1024, 1045-1047, 1070-1073, 1115-1118, 1142-1144
32. *Acta capitularia* 1646-1674 ← R-L SEDLÁK 1906
33. BLUMENBERG 1665 ← L BERGHAUER 1736, 347 – TÝŽ 1761, 43
34. PEŠINA Z ČECHORODU 1665-1680 ← R-L PEŠINA Z ČECHORODU/PODLAHA 1916
35. DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 43-49 – SVATOŠ 1993, 61-63
36. BALBÍN 1670 ← L BERGHAUER 1761, 52-53 – SVATOŠ 1993
37. TANNER 1674 ← R-L TANNER 1732
38. KOČMÁNEK do 1679 ← L PODLAHA 1896
39. *Historia Plsnensis* do 1680 ← L BERGHAUER 1736, 347 – TÝŽ 1761, 72
40. *Praelectiones Pragenses* 1684
41. JELÍNEK do 1687
42. ČERNÝ 1699-1720
43. *Kronika františkánského řádu* 17. st. ← L MINAŘÍK 1925
44. BALBÍN, BAČINA, CSÁKY 1701 ← L BAJÁKI 2019, 16, 18-19, 139-158 – NEMESNÉ KIS 2020, 94-98
45. *Fama publica* 1701
46. *Differentes oraisons* 1721
47. *Silentio eloquens* 1722
48. MILLER 1723
49. *Vox clamantis* 1724
50. *Berechnung* 1725-1729
51. *Pons Pragensis illuminatus* 1727
52. MACHEK 1729
53. WINKLER 1729
54. HAMMERSCHMID cca 1729

Středověký rukopis blíže časově nezařazený

55. *Rukopis pražské univerzity* ← L STEJSKAL 1921, 130, 159

II. Tisky

(inkunábule, tisky po 1500, kalendáře, noviny a další periodika)

Inkunábule

1. ŽÍDEK 1471

Tisky po 1500

2. HÁJEK Z LIBOČAN 1541
3. *Historiae hussitarum* 1549
4. SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552
5. FABRICIUS 1569
6. SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1575
7. ADAM Z VEESLAVÍNA 1578
8. LUPÁČ Z HLAVÁČOVA 1584
9. BOREGK 1587
10. ADAM Z VEESLAVÍNA 1590
11. FABRICIUS 1597
12. FABRICIUS 1598
13. HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598
14. PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a
15. PONTANUS Z BREITENBERKA 1599b
16. PONTANUS Z BREITENBERKA 1599c
17. PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE 1602
18. PONTANUS Z BREITENBERKA 1602
19. SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1602
20. SCHERER 1603
21. ROSOLENZ 1606
22. ROSOLENZ 1607
23. PONTANUS Z BREITENBERKA 1608
24. FABRICIUS 1609
25. SCHERER 1610
26. SCHERER 1611
27. LEHMANN 1612
28. FERUS 1616
29. ZÁVĚTA ZE ZÁVĚTIC 1616
30. MORYSON 1617
31. *Extract eines Schreibens* 1620
32. *Greuel der Verwüstung* 1620
33. *Actorum Bohemicorum dritte Teil* 1621
34. LE MIRE 1621
35. *Reformation* 1621
36. BZOWSKI 1622
37. MALINGRE 1623
38. FERUS 1629
39. SOLIMANI 1629
40. BILGER 1630a
41. BILGER 1630b
42. CARAFA 1630
43. FERUS 1630
44. KAPIHORSKÝ 1630
45. BEYERLINCK 1631a
46. BEYERLINCK 1631b
47. BEYERLINCK, PRINCTIUS 1631
48. CLÜVER 1631
49. CLÜVER 1637
50. CROWNE 1637

51. CARAFA 1639
52. CLÜVER 1639
53. CLÜVER 1640
54. CARAFA 1641
55. CLÜVER 1641
56. FERUS 1641
57. CLÜVER 1642
58. CLÜVER 1645
59. *Zpráva historická* 1645
60. CLÜVER 1649
61. *Laurea gloriae* 1652
62. *Devota ac debita veneratio* 1654
63. BUCELIN 1655
64. BEYERLINCK 1656a
65. BEYERLINCK 1656b
66. BEYERLINCK, PRINCTIUS 1656
67. CLÜVER 1657
68. VON AVANCINI 1658
69. CHANOVSKÝ, TANNER 1659
70. RAYNALDI 1659
71. TANNER 1660
72. CLÜVER 1662
73. LEHMANN 1662
74. ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1662
75. ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1663
76. VON AVANCINI 1663
77. PEŠINA Z ČECHORODU 1663
78. NÁDASI 1664
79. Z ŘÍČAN 1664
80. BEYERLINCK 1665a
81. BEYERLINCK 1665b
82. BEYERLINCK, PRINCTIUS 1665
83. DELAMINETZ 1667
84. JONSTON 1667
85. RAYNALDI 1667
86. BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ 1668
87. CLÜVER 1668
88. FUGGER, VON BIRKEN 1668
89. KRUGER 1669
90. TAICHERT 1670
91. DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1671
92. Z KRIEGELSTEINU 1671
93. VOLCKMAN 1672
94. CLÜVER 1673
95. DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a
96. DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673b
97. PEŠINA Z ČECHORODU 1673a
98. PEŠINA Z ČECHORODU 1673b
99. SOLIMANI, Z ALTHANNU 1673
100. *Thesaurus Sacer* 1673
101. Z WEINGARTENU 1673
102. HERMES 1674
103. JAVORNITIUS 1674
104. KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674
105. RIBADENEIRA, ALEGAMBE, SOUTHWELL 1676
106. BALBÍN 1677
107. BISSELIUS 1677
108. PEŠINA Z ČECHORODU 1677
109. PUČÁLKA 1677
110. BEYERLINCK 1678a

111. BEYERLINCK 1678b
112. BEYERLINCK, PRINCTIUS 1678
113. KYBLER 1678
114. PALAZZI 1679
115. TANNER 1679
116. *Acta Sanctorum* 1680
117. BAGATTA 1680a
118. BAGATTA 1680b
119. DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680
120. *Domus pietatis* 1680
121. *Popis mauzolea* 1680
122. TANNER 1680a
123. TANNER 1680b
124. BALBÍN 1681
125. BALBÍN 1682
126. KYBLER 1682
127. BALBÍN 1683
128. *Blahoslavený Jan Nepomucenský* 1683
129. DELAMINETZ 1683
130. *Redivivus Phoenix* 1683
131. RAYNALDI 1683
132. *Wieder lebender seeliger Phoenix* 1683
133. BALBÍN 1684a
134. BALBÍN 1684b
135. BEER 1684
136. MAKARIUS Z MERFELIC 1684
137. BEER 1685
138. BUCKISCH 1685
139. *Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel*, 1. XII. 1685
140. LABE 1685
141. TANNER 1685
142. BALBÍN, BAČINA 1686
143. *Castrum boni nominis* 1686
144. *Seliger Vorbote*
145. BALBÍN, BAČINA 1686-1702
146. BALBÍN 1687
147. BUCKISCH 1687
148. MAKARIUS Z MERFELIC 1687
149. *Protector bonorum* 1687
150. *Ein Schutz der Guten* 1687
151. SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1687
152. *Acta Sanctorum* 1688
153. *D. O. M. et S. Ioanni Nepomuceno* 1688
154. *Svrchovanému Pánu Bohu* 1688
155. TANNER 1688
156. BALBÍN, BAUR 1689
157. BOUETTE DE BLÉMUR 1689
158. *Deštiček májový* 1689
159. *Ein gnadenreicher joanneischer Majen-Regen* 1689
160. CHANOVSKÝ, TANNER 1689
161. *Pluvia Majalis* 1689
162. *Zwei Schreiben* 1689
163. KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690
164. *Lumina Joannea* 1690
165. RIDL 1690
166. TANNER 1690a
167. TANNER 1690b
168. AUPONĚŠICKÝ 1691
169. BASCAPÉ 1691
170. DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1691

171. LABE 1691
172. MAKARIUS Z MERFELIC 1691
173. PFALZ Z OSTRIC 1691
174. ROSIGNOLI 1691
175. *Protector vitae et famae* 1692
176. SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1692
177. TANNER 1692
178. FORESTI 1693
179. HOLAN ROVENSKÝ 1693
180. MAYER 1693
181. RAYNALDI 1693
182. SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1693
183. FORESTI 1694
184. GELB 1694
185. Z KOCHEMU 1694
186. KYBLER 1694
187. NERLICH 1694
188. RAYNALDI 1694
189. SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1694
190. ABRAHAM A S. CLARA 1695
191. BAGATTA 1695a
192. BAGATTA 1695b
193. VON IMHOF 1695
194. REDLICH 1695
195. RICHTER 1695
196. SALLER 1695
197. SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1695
198. *Drei schöne neue geistliche Lieder* 1695-1713
199. BECKER 1697
200. BECKOVSKÝ 1697
201. FREISLEM 1697
202. HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1697
203. HERMES 1697
204. *Vota mille mellea* 1697
205. *Officium* před 1698
206. AUSTEŽKÝ Z FESTENBERGU 1698
207. BALBÍN 1698
208. *Curieuseuser Geschichts-Kalender* 1698
209. *Kleines Amt und Andacht* 1698
210. LEHMANN, FUCHS 1698
211. *Litaniae* 1698
212. *Manuale Marianum* 1698
213. ROSIGNOLI 1698
214. RUDLOFF 1698
215. TACITUS, Z HERBERSTEINU 1698
216. WEIGEL 1698
217. *Officium* cca 1698
218. ARNOLD 1699
219. BENEŠOVSKÝ 1699
220. BUCELIN 1699
221. FETT 1699
222. FRIEDENFELS 1699
223. GRAFF 1699
224. HEHN 1699
225. HOLLNER 1699
226. VON IMHOF 1699
227. *Jiskra slávy svatoprokopské* 1699
228. *Sjednociení dvou srdcí* 1699
229. SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1699
230. TANNER 1699

231. BAGATTA 1700a
232. BAGATTA 1700b
233. BALBÍN, BAČINA 1700
234. BECKER 1700
235. BECKOVSKÝ 1700
236. BÍLINSKÝ 1700
237. FORESTI 1700
238. GRAFF 1700
239. HAMMERSCHMID 1700a
240. HAMMERSCHMID 1700b
241. HÜBNER 1700
242. *Pisně* 1700
243. *Rituale seu agenda* 1700
244. SARTORIUS 1700
245. *Sittliches Ehe-Band* 1700
246. BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701
247. GELB 1701
248. *Hymnodia catholica* 1701
249. JANOVKÁ 1701
250. *Officium et litaniae* 1701
251. PANNAGL 1701
252. Z PURGSTALLU 1701
253. VINAŘ 1701
254. VOŘÍŠEK 1701
255. BALBÍN, BAČINA 1702
256. *Geistliches Gebet-Büchlein* 1702
257. CHIERICATO 1702
258. KARG VON BEBENBURG 1702
259. *Kytka májová* 1702
260. *Officium* 1702
261. *Officium cum litanis* 1702
262. *Písničky nové pobožné* 1702
263. *Protector vitae et famae* 1702
264. REMPEN 1702a
265. REMPEN 1702b
266. RIEGER 1702
267. RINGELHAN 1702
268. SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1702
269. VEIT 1702
270. ŽALCOVSKÝ ZE ŽALCOVIC 1702
271. BALBÍN, BAČINA 1703a
272. BALBÍN, BAČINA 1703b
273. BECKOVSKÝ 1703
274. BILOVSKÝ 1703a
275. BILOVSKÝ 1703b
276. HERLET 1703
277. HÜBNER 1703
278. VON IMHOF 1703
279. *Officium* 1703a
280. *Officium* 1703b
281. *Pobožné uctění* 1703
282. *Vita et cultus*, REMPEN 1703
283. *Officium před* 1704
284. *Accessus et recessus* 1704
285. BECKOVSKÝ 1704
286. *Čtvery nové písne* 1704
287. *Kleines Amt und Andacht* 1704
288. *Leben und Tagzeiten* 1704
289. *Officium* 1704
290. *Piseň nová o velebném Janu Sarkandru* 1704

291. *Píseň o svatém Isidorovi* 1704
292. *Protector vitae et famae* 1704
293. SCHERER, BARNER 1704
294. SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1704
295. *Zwei Lob- und Ehren-Gesänger* 1704
296. BECKOVSKÝ 1704-1721
297. *Andächtige und auserlesene Gesänger* 1705
298. BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜNVALDU 1705
299. *Epigrammatum centuria* 1705
300. FRESCHOT 1705
301. *Imago caesaris Leopoldi* 1705
302. *Officia propria* 1705
303. *Píseň* 1705
304. ROSIGNOLI 1705a
305. ROSIGNOLI 1705b
306. *Selectae devotiones* 1705
307. TANNER 1705
308. VANOS 1705
309. BALBÍN, BAČINA 1706a
310. BALBÍN, BAČINA 1706b
311. BERNARDUS A S. THERESIA 1706
312. *Eine behende, doch nutzbare Andacht* 1706
313. *Fomentum devotionis* 1706
314. FOSSA 1706
315. CHIERICATO 1706
316. *Klarer Spiegel*, REMPEN 1706
317. *Mocnému dobré cti ochránci* 1706
318. SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1706
319. *Vroucná pobožnost* 1706
320. BALBÍN, BAČINA 1707a
321. BALBÍN, BAČINA 1707b
322. BECKOVSKÝ 1707
323. BEYERLINCK 1707a
324. BEYERLINCK 1707b
325. BEYERLINCK, PRINCTIUS 1707
326. DINKO 1707
327. *Fomentum devotionis* 1707
328. FRANCK Z FRANCKENSTEINU 1707
329. GELB 1707
330. *Kiriteiner Wallfahrter* 1707
331. *Kleines Amt und Andacht* 1707
332. NÁCHODSKÝ 1707
333. *Píseň o sv. Václavu* 1707
334. *Theatrum Europaeum continuatum* 1707
335. *Wienerische Andachts-Büchl* 1707
336. *Entwurf deren Ablassen* 1707-1709
337. *B. Joannes Nepomucenus* 1708
338. BECKOVSKÝ, REMPEN 1708
339. BRÜCKNER 1708
340. *Constans arcani fides*, GILL 1708
341. *Exercitia pietatis* 1708
342. DA FONSECA 1708a
343. DA FONSECA 1708b
344. FRANCK Z FRANCKSTEINU 1708
345. FROMM 1708a
346. FROMM 1708b
347. *Herzbewegliche Andachten* 1708
348. HÜBNER 1708
349. *Kleine Tag-Zeiten* 1708
350. LENGLET DU FRESNOY 1708

351. *Officium sodalis Mariani* 1708
352. *Piseň nová o velebném Janu Sarkandru* 1708
353. *Sanctus Heraclius Martyr* 1708a
354. *Sanctus Heraclius Martyr* 1708b
355. SARTORIUS 1708
356. SEIFERT 1708
357. *Svatý Heraclius mučedník* 1708
358. ABRAHAM A S. CLARA 1709
359. *Altariohum* 1709
360. BECKOVSKÝ, REMPEN 1709a
361. BECKOVSKÝ, REMPEN 1709b
362. *Elenchus renovatus* 1709
363. *Epitome regularum* 1709
364. VON FUGGER-BOOS 1709
365. HOLTZER 1709
366. KRAUS 1709
367. MERLO HORSTIUS 1709
368. *Officium et lytaniae* 1709
369. *Oratio devotissima* 1709
370. *Písně* 1709
371. SEIFERT 1709
372. SCHULLER 1709
373. *Vade mecum* 1709
374. *Vita et cultus*, REMPEN 1709
375. ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710
376. *Anagraphe confoederatorum* 1710
377. *Antitheton Boemicum* 1710
378. BALBÍN 1710
379. *Entwurf oder Inhalt* 1710
380. FORESTI 1710
381. JESCHKE 1710
382. KORŽINEK 1710
383. KRAUS 1710
384. MILLER 1710
385. REDEL 1710
386. REMPEN 1710 (?)
387. SEIFERT 1710
388. *Sigillum sacramentale martyrio coronatum* 1710
389. STŘEDOVSKÝ 1710
390. *Supremus honorum gradus* 1710
391. SCHOPEN 1710
392. *Písně* 1710-1719
393. *Písničky tři pobožné* 1710-1719
394. FORESTI 1711
395. GLIER 1711
396. HERLET 1711
397. *Honorificentia populi nostri* 1711
398. *Incolatus et investitura* 1711
399. Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1711
400. LEHMANN, FUCHS 1711
401. LICHTENBERGER 1711
402. LUDWIG 1711
403. *Nouveau recueil* 1711
404. *Novus silentiarius Harpocrates* 1711
405. *Officium* 1711
406. *Orazioni e preghiere* 1711
407. *Písničky nové* 1711
408. *Písničky pobožné* 1711
409. *Pomoc mariánská* 1711
410. REMPEN 1711

411. SEIFERT 1711
412. *Umständliche Beschreibung* 1711a
413. *Umständliche Beschreibung* 1711b
414. AMATUS A MATRE DEI 1712
415. BERNARDUS A S. THERESIA 1712
416. BILOVSKÝ 1712
417. FETT 1712
418. DA FONSECA 1712
419. *Gozos* 1712
420. JESTŘÁBSKÝ 1712a
421. JESTŘÁBSKÝ 1712b
422. *Kancionál český* 1712
423. *Kancionálek historický* 1712
424. *Klarer Spiegel*, REMPEN 1712
425. *Kurzer Lebens-Lauf* 1712
426. MILLER 1712
427. *Missae et orationes propriae* 1712
428. DE NOAILLES 1712
429. *Palmae decus* 1712
430. SATTLER 1712
431. SCHWARZ, STŘEDOVSKÝ 1712
432. *Spiegel* 1712
433. VON STADEL 1712
434. VIÑALS DE LA TORRE 1712
435. VOGT 1712
436. WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ 1712
437. *Kancionálek* 1712-1727
438. AMANDUS A NOMINE JESU 1713
439. ANDRES DE SAN PEDRO 1713
440. BECKOVSKÝ 1713
441. BERGHAUER 1713
442. HÜBNER 1713
443. KRAUS 1713
444. LODI 1713a
445. LODI 1713b
446. ROSIGNOLI 1713
447. *B. Ioannes de Nepomuk* 1714
448. VON EGGS 1714
449. *Flammulae Joanneae* 1714
450. *Gebet* 1714
451. HELFFER 1714
452. VON IMHOF 1714
453. *Lytaniae* 1714
454. *Manuale sodalis parthenii* 1714
455. NEURAUTTER 1714
456. PFENDTNER 1714
457. POTŮČEK 1714
458. *Stráž i poklad* 1714
459. VATTER 1714
460. *Vita et cultus*, REMPEN 1714
461. ŽALKOVSKÝ ZE ŽALKOVIC 1714
462. BECKOVSKÝ, REMPEN do 1715
463. *Catalogus librorum* 1715
464. ENGELBRECHT 1715
465. HAMMERSCHMID 1715
466. *Hodinky* 1715
467. CHIERICATO 1715
468. JANOVKA 1715
469. LENGLET DU FRESNOY 1715
470. *Piseň* 1715

471. *Písně* 1715
472. *Písně dvě nové* 1715
473. *Prosa* 1715
474. REIFFENSTUEL 1715
475. SASSI 1715
476. *Schutz und Schatz* 1715
477. THUM 1715
478. WAAL 1715
479. BECKOVSKÝ 1716
480. BECKOVSKÝ, REMPEN, MÉREI 1716
481. *De processu, Instructio* 1716
482. *Drei Gebeter und Litanei* 1716
483. *Eigentlicher Entwurf* 1716
484. *Forteca* 1716
485. FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716a
486. FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716b
487. IKERT 1716
488. JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716
489. KOLČAVA 1716
490. *Modlitbička, Gebetl* 1716
491. *Písně* 1716
492. STAAB 1716
493. TUNCKHL 1716
494. *Vida* 1716
495. DA FONSECA 1717
496. HEDL 1717
497. JESTŘÁBSKÝ 1717
498. *Neun-tägige Andacht* 1717
499. PHILIPPUS A S. JACOBO 1717
500. *Písnička žalostivá* 1717
501. RASSLER 1717
502. STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU 1717
503. SVOBODA 1717
504. *Drei schöne neue geistliche Lieder* 1718
505. HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1718
506. LOHR 1718a
507. LOHR 1718b
508. *Officium* 1718
509. ROSIGNOLI 1718
510. SCHMIDT 1718
511. *Schutz und Schatz* 1718
512. TRMANUS Z OSTRAVY 1718
513. WUNSCHWITZOVÉ 1718
514. ZOUBEK 1718
515. *Andächtige Besuchung* 1719
516. *Ausführliches Heiligen-Lexikon* 1719
517. BOŽAN 1719
518. *Drahá perla* 1719
519. *Encomiasticon* 1719
520. FORESTI 1719
521. HOFFMANN 1719
522. Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1719
523. *Marianisches Hand-Büchlein* 1719
524. RAPPA 1719
525. *Sanctiora floralia* 1719
526. SCHWEIGER 1719
527. *Sigillum sacramentale martyrio coronatum*, BINNER 1719
528. ŠTEYER 1719
529. *Triumphus innocentiae* 1719
530. *Unschuldige Nachrichten* 1719

531. AXLAR 1720
532. *Dies sacerdotalis* 1720
533. *Drei anmutige Lieder* 1720
534. *Fama communis* 1720
535. FRANCK Z FRANCKSTEINU 1720
536. FRITZ 1720
537. HASLBAUER 1720
538. VON CHLINGENSPERG 1720
539. KYRBES 1720
540. *Laus posthuma* 1720
541. LIBERTIN 1720
542. *Lob- und Ehr-Bezeugung* 1720
543. *Officium Rakocianum* 1720
544. PAOLI 1720
545. PHILIPPUS A S. JACOBO 1720
546. POMIENA 1720
547. *Reverendissimo principi de Khünburg* 1720
548. SINAPIUS 1720
549. ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721
550. *Acta Sanctorum* 1721
551. *Acta utriusque processus* 1721
552. *Alleruntertänigstes Vorstellungs-Schreiben* 1721
553. *Annulus* 1721
554. BADIA 1721
555. BECKOVSKÝ 1721
556. BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a
557. BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b
558. BECKOVSKÝ, VITZK 1721a
559. BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b
560. BECKOVSKÝ, VITZK 1721c
561. BILOVSKÝ 1721a
562. BILOVSKÝ 1721b
563. *Bittrich* 1721
564. *Collectio epistolarum* 1721
565. *Corona stellarum duodecim* 1721
566. *Ctnosti výborné* 1721
567. *Decretum Pragensis canonizationis* 1721
568. *Decretum Pragensis concessionis* 1721
569. *Devotio quinque-dialis* 1721
570. DOBROHLAV 1721
571. *Dokonalost slávy* 1721
572. *Ehren-Glanz* 1721
573. *Ehren- und Denk-Münze* 1721
574. *Flumen eloquentiae* 1721
575. FRITZ 1721a
576. FRITZ 1721b
577. *Gloria posthuma* 1721
578. *Des glorreichesten Martyrers Tugenden* 1721
579. HAIN 1721
580. *Homagium* 1721
581. HÜBNER 1721
582. JOANNES A S. FELICE 1721
583. JULIAN 1721
584. KYRBES 1721
585. LUCAS A S. NICOLAO 1721
586. MICHÁLEK 1721
587. *Musaeum Joanneum* 1721
588. *Die nach dem Tod* 1721
589. *Nová píseň* 1721
590. *Nová sláva* 1721

591. *Perenne laudis ac honoris promptuarium* 1721
592. PEZ 1721
593. *Piseň slávy* 1721
594. *Plenitudo gloriae* 1721
595. PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1721
596. *Pohrobná sláva* 1721
597. PONSÍ 1721a
598. PONSÍ 1721b
599. PONSÍ, VITZK 1721
600. *Pragensis* 1721
601. *Primitiae* 1721
602. *Sacra rituum congregatione* 1721a
603. *Sacra rituum congregatione* 1721b
604. SEELHAMMER 1721
605. SCHOLTZ 1721
606. *Solidissimae virtutes* 1721
607. SPÁLOVSKÝ 1721a
608. SPÁLOVSKÝ 1721b
609. STOYBER 1721
610. *Verzeichnis der h. h. Carlsteiner Reliquien* 1721
611. *Officia propria* 1721-1729a
612. *Officia propria* 1721-1729b
613. BECKOVSKÝ do 1722
614. *Acta utriusque processus* 1722
615. *Andacht* 1722
616. BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722
617. BEITEL 1722
618. *Der beredsame Schweiger* 1722
619. VON BOUFFENSTEIN 1722
620. BRAUN, ROSENMÜLLER 1722
621. *Brevior vitae descriptio* 1722a
622. *Brevior vitae descriptio* 1722b
623. BURGER 1722
624. *Corona stellarum duodecim* 1722
625. *Cultus* 1722
626. *Decretum Urbis* 1722
627. *Duo sibi opposita* 1722
628. *Dvě nové písně* 1722
629. ESER 1722
630. FISCHER 1722
631. GIUSEPPE ANTONIO DELLA PURIFICAZIONE 1722
632. *Gloria pontis Pragensis* 1722
633. HAIN 1722a
634. HAIN 1722b
635. HAINN 1722
636. HEEGE 1722
637. HEINRICH 1722
638. *Immerwährender Ruhm* 1722
639. JOANNES A S. FELICE 1722
640. *Klarer Spiegel*, REMPEN 1722
641. KOLB 1722
642. KOLČAVA 1722
643. *Kurze Besuchungen* 1722
644. *Kurz- und gute johannäische Andachten* 1722
645. *Lékař duchovní* 1722
646. MAGET 1722
647. MILLER 1722
648. NEUDECK 1722a
649. NEUDECK 1722b
650. *Officium* 1722

651. *Officium parvum* 1722
652. *Ordnung der rakonitzer Procession* 1722
653. PONSI 1722
654. *Pořádek rakovnické procesí* 1722
655. *Pragensis canonizationis* 1722
656. PROCHE 1722a
657. PROCHE 1722b
658. REISSMANN Z RIESENBERGU 1722
659. *Sanctior Europae fama* 1722
660. SEDDELER 1722
661. SCHOLTZ 1722
662. STEINHAUSER 1722
663. *Stella bona* 1722
664. *Suspiria* 1722
665. *Synopsis* 1722
666. ŠTEYER 1722
667. TALLIAN 1722
668. VICTORINUS A S. CRUCE 1722a
669. VICTORINUS A S. CRUCE 1722b
670. VICTORINUS A S. CRUCE 1722c
671. VICTORINUS A S. CRUCE 1722d
672. ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1723
673. ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1723
674. *Agenda seu rituale Olomucense* 1723
675. *Ein andächtiges Gebet* 1723
676. *Annus sacer Joanneus* 1723
677. *Antithesis Joannea* 1723
678. *Ausführliche und gründliche vier Beschreibungen* 1723
679. *Beschreibung* 1723a
680. *Beschreibung* 1723b
681. *Beschreibung* 1723c
682. BLOVSKÝ 1723
683. BRAUN 1723a
684. BRAUN 1723b
685. BURGER 1723
686. *Decretum Polona* 1723
687. DEIBL 1723
688. *Directorium Divini officii* 1723
689. DOBROHLAV 1723
690. *Eigentlicher Entwurf* 1723
691. ELT 1723
692. *Ewige Sternen-Glory* 1723
693. FELIX 1723
694. FRANCK Z FRANCKSTEINU 1723
695. FRITZ 1723
696. GLOK 1723
697. HAMMERSCHMID 1723
698. *Das heilige Joannes-Jahr* 1723
699. HÖNICKE 1723
700. *Hora Zelená* 1723
701. JUNG 1723
702. KAZENBERGER 1723
703. KRAMMER 1723
704. *Das Leben und Marter* 1723
705. LIBERTIN 1723
706. MARTINI 1723
707. MIGLIO 1723
708. *Mons Viridis* 1723
709. *Neun-tägige Andacht* 1723
710. PACHER 1723

711. PEITHER 1723
712. PELLIZOTTI 1723
713. PEZ 1723
714. *Potěšení Čechův* 1723
715. *Risus Sarae* 1723
716. ROSIGNOLI 1723
717. *S. Joannes Nepomucenus* 1723
718. SEELHAMMER 1723
719. SEMEN 1723
720. *Sodalis officiosus* 1723
721. *Triumphale silentium* 1723
722. VILLICUS 1723
723. WINDERMAYER 1723
724. ZENCKER 1723
725. ZINCKE 1723
726. *Zodiacus Joannaeus* 1723
727. ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1724
728. ALMESLOE-TAPPE 1724
729. *Ein aus der Sitten-Lehre gezogenes Problema* 1724
730. BECKOVSKÝ 1724
731. BILOVSKÝ 1724
732. BISSELIUS 1724
733. BRAUN 1724a
734. BRAUN 1724b
735. BURGER 1724
736. *La calunnia delusa* 1724
737. *Cultus* 1724
738. *Ewig-gestirnete Glorie* 1724
739. *Geistlicher Blumen-Busch* 1724
740. *Giornale de' letterati* 1724
741. GREIPL 1724
742. *Historia* 1724
743. *Het hof van Romen* 1724
744. CHIERICATO 1724
745. VON IMHOF 1724
746. *In honorem S. Joannis Nepomuceni* 1724
747. *Lob- und Andachts-Übung* 1724
748. *Manuale sodalis parthenii* 1724
749. MARTINI 1724
750. *Moldava* 1724
751. *Neu-eröffnete Pforte* 1724
752. *Officia propria* 1724
753. PAOLI 1724
754. *Písňe pobožné* 1724
755. *Preces* 1724
756. *Problema ethico-encomiasticum* 1724
757. ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724
758. *Ruhmwürdiger Kron- und Ehren-Streit*, PORSILE 1724
759. *Saeculum quintum* 1724
760. SEDDELER 1724
761. SEELHAMMER 1724
762. SIGET 1724
763. *Slabikář český* 1724
764. *Tusculanum Joanneum* 1724
765. VESELÝ 1724
766. VICTORINUS A S. CRUCE 1724a
767. VICTORINUS A S. CRUCE 1724b
768. VICTORINUS A S. CRUCE 1724c
769. *Vienna Austriae* 1724
770. VITZK 1724

771. ZIEGLER 1724
772. *Acta utriusque processus* 1725
773. *Das alte Wunderwerk* 1725
774. ÁLVARES, AMADEUS A S. JOSEPHO 1725
775. BALBÍN 1725a
776. BALBÍN 1725b
777. BISSELIUS 1725
778. *Catalogus librorum* 1725
779. CELANO 1725
780. *Cultus specialis* 1725
781. *Decretum Melevitana* 1725
782. DUKÁT 1725
783. FIEDLER 1725
784. *Gebet* 1725
785. GIPPONI 1725
786. HASLBAUER 1725
787. *Die Höhe und Tiefe* 1725
788. ILDEPHONSUS A PRAESSENTATIONE B. V. MARIAE 1725
789. *Jasne zwierciadlo* 1725
790. *Judiciale bellum* 1725
791. KOLB 1725
792. *Litaniae expositi honoris* 1725
793. *Loquax silentium* 1725
794. LÖSCHER 1725
795. LUCAS A S. NICOLAO 1725
796. MILLER, *Wunderwerk* 1725
797. *Nové písně* 1725
798. *Officium* 1725
799. PAOLI 1725
800. *Písničky nové* 1725
801. PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1725
802. *La porta del cielo* 1725
803. RADEMIN, REUTTER 1725
804. REMPEN 1725
805. RISTL 1725
806. SCHOLTZ 1725
807. *Schutz- und gnaden-volles Heiligtum* 1725
808. *Slabikář český* 1725
809. VON STEITZ 1725
810. TILLER 1725
811. *Unio sexaginta elegantiarum* 1725
812. *Vetus linguae incorruptae* 1725
813. WIETROWSKY 1725
814. *Abrégé des règles*, DE MASQUELIER 1726
815. *Almae sodalitati* 1726
816. DZIEWULSKI 1726
817. *Eloquentia caelestis* 1726
818. *Epitome regularum* 1726
819. *Exoptatus cordium affectus* 1726
820. FIEDLER 1726
821. FISCHER 1726
822. FRITZ 1726
823. *Geistlich-heraldisches Sinnbild* 1726
824. GIORDANO 1726
825. *Gloriosa laurus* 1726
826. HAIN 1726
827. *Hieroglyphicon domesticum* 1726
828. HÜBNER 1726
829. *L'image de la perfection* 1726
830. ISELIN 1726

831. *Katholisches A. B. C. Büchel* 1726
832. KOLBE 1726
833. *Kurzer Bericht* 1726
834. LÖSCHER 1726
835. LUCAS A S. NICOLAO 1726
836. MARCELLI 1726
837. MARTINI 1726
838. *Il martirio* 1726
839. MAYER 1726
840. MÍKA 1726
841. *Neun-mittwochentliche Andacht* 1726
842. NOVÁK 1726
843. *Novena* 1726
844. *Novina* 1726
845. *Officium* 1726
846. PANKL 1726
847. *Písně nové* 1726a
848. *Písně nové* 1726b
849. *Písničky nové* 1726
850. RADEMIN, REUTTER 1726
851. RUNPLER, MARZAN 1726
852. ŘÍHA 1726
853. *Sacra rituum congregatione* 1726
854. *Il segreto incontaminato*, CALDARA 1726
855. STÖCKLEIN 1726
856. TILLER 1726a
857. TILLER 1726b
858. *Unüberwindliche Verschwiegenheit*, CONTI 1726
859. VALCER 1726
860. *Verzeichnis deren confoederirten Frauen* 1726
861. VITZK 1726
862. Z WALDSTEINU 1726
863. WAYSMAJR 1726
864. WEIßPACHER 1726a
865. WEIßPACHER 1726b
866. WINEPACHER 1726
867. ZENCKER 1726
868. ANONYM cca 1727
869. BALTRAM 1727
870. BECKOVSKÝ, DE OVIEDO 1727
871. BISSELIUS 1727
872. BRENTANO-CIMAROLI 1727
873. *Catalogus universalis* 1727
874. ČERNÝ 1727
875. *Dissonans consonantia* 1727
876. EISVOGEL 1727
877. FISCHER 1727
878. *Die gleiche Ungleichheit* 1727
879. HANSIZ 1727
880. HASLBAUER 1727a
881. HASLBAUER 1727b
882. *Höchsterfreulicher Echo* 1727
883. *Kancionál český* 1727
884. KISEBETER 1727
885. *Kleines Bruderschaft-Büchel* 1727
886. Z KOCHEMU 1727
887. KONIÁŠ 1727
888. LAZ 1727
889. LUCAS A S. NICOLAO 1727
890. MAYR 1727

891. MOLITOR 1727
892. DE LA MOTTRAYE 1727
893. *Nepomucenische Noven-Andacht* 1727
894. *Nepomucenische Wallfahrt* 1727
895. *Neu-eröffneten Bilder-Saales achter Teil* 1727
896. *Nové pobožné písničky* 1727
897. *Officiosa pietatis exercitia* 1727
898. *Oratorium Nepomucenum*, BALBÍN 1727
899. *Písně dvě* 1727
900. *Písně dvě nové* 1727
901. RADEMIN, REUTTER 1727
902. RICHTER 1727
903. ROSIGNOLI 1727
904. *Sacra rituum congregatione* 1727
905. *Sacrum connubium* 1727
906. *Saeculum Marianum* 1727
907. SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727
908. SIKORA 1727
909. *Tag-Zeiten Ioannis* 1727
910. DE TOMBEUR 1727
911. *Tuba buccinatrix* 1727
912. *Veleslavné bratrstvo* 1727
913. ZIEGLER 1727a
914. ZIEGLER 1727b
915. BECKOVSKÝ 1728
916. VON BOUFFENSTEIN 1728
917. BEDNÁŘ 1728
918. *Die bedrückte, aber nicht unterdrückte*, ENDTER 1728
919. *Decretum Pragensis canonizationis* 1728a
920. *Decretum Pragensis canonizationis* 1728b
921. ERBENI 1728
922. *Fama in Joanne Nepomuceno* 1728
923. DA FONSECA 1728
924. HAINN 1728
925. *Kleines Amt und Andacht* 1728
926. KRAMER 1728
927. LIEHRE 1728
928. LUDEGER 1728
929. MAREK 1728
930. *Oslava* 1728
931. PANKL 1728
932. PELLIZOTTI 1728
933. *Posthuma parthenii seculi fama* 1728
934. *Proprium Sanctorum* 1728
935. RADEMIN, REUTTER 1728
936. *Sacra rituum congregatione* 1728
937. *Scribe quinquaginta* 1728
938. SCHMALTZER 1728
939. *Schreibe fünfzig* 1728
940. SINAPIUS 1728
941. STOYBER 1728
942. *Triumphale silentium* 1728
943. VESELÝ 1728
944. WISPAUER 1728
945. ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1729
946. *Alma sodalitas* 1729
947. *Anniversarii honores* 1729
948. APPLTAUER, ELGER 1729
949. BALBÍN, *Supplementum* 1729
950. BISSELIUS 1729

951. BLOVSKÝ 1729
952. BONA, JANKA 1729
953. *Breve compendio* 1729a
954. *Breve compendio* 1729b
955. *Breve compendio* 1729c
956. *Breve ragguaglio* 1729
957. BULGARINI DI SIENA 1729
958. *Compendium* 1729
959. *Complementum honoris* 1729
960. *Constitutio* 1729a
961. *Constitutio* 1729b
962. *Constitution* 1729
963. *Constitution*, DE BAR 1729
964. *Cultus* 1729
965. DANELI 1729
966. *Decretum Pragense canonizationis* 1729
967. *Eigentliche Beschreibung* 1729
968. ELIGIUS A S. GEORGIO 1729
969. *Elogium* 1729
970. *Erfüllung der Ehren* 1729
971. FONTANINI 1729
972. FRANCK 1729
973. FRITZ 1729
974. GALLUZZI 1729
975. GALVEZ DE VALENZUELA 1729a
976. GALVEZ DE VALENZUELA 1729b
977. GALVEZ DE VALENZUELA 1729c
978. GALVEZ DE VALENZUELA 1729d
979. GALVEZ DE VALENZUELA 1729e
980. GALVEZ DE VALENZUELA 1729f
981. GIANFEDERIGO DA S. ROSA 1729
982. *Indulgentiae* 1729
983. *Indulgenze* 1729
984. *Inhalt des Ablasses* 1729
985. *Johanneischer Ehren-Triumph* 1729a
986. *Johanneischer Ehren-Triumph* 1729b
987. *Johanneischer Ehren-Triumph* 1729c
988. KARGOLEWSKI 1729a
989. *Krátký vejpis* 1729
990. KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a
991. KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729b
992. *Kurzer Begriff* 1729
993. *Kurzer Bericht* 1729
994. *Kurzer Inhalt* 1729
995. *Kurzer Lebens-Begriff* 1729
996. *Kurz und umständlicher Verlauf* 1729
997. *Lux gemmae celsissima* 1729
998. MACHEK 1729
999. NICOLLI 1729
1000. *Officium* 1729
1001. *Officium divinum* 1729
1002. *Officium, Elogium* 1729
1003. PANNAGL 1729
1004. PASSI 1729
1005. *Ristretto della vita* 1729
1006. RUDOLPHUS A S. CAROLO 1729
1007. *Sacra rituum congregatione* 1729
1008. SCHNELL 1729
1009. *Syllabus* 1729
1010. TAUCHNER 1729

- 1011. *Ustanovení 1729*
- 1012. WEYMER 1729
- 1013. WIETROWSKY 1729
- 1014. *Tři nové písně 172?*

Kalendáře

Vročení kalendářů označuje roky, na které jsou kalendáře zaměřeny, nikoliv dobu, kdy vyšly tiskem. Uvedeny jsou pouze kalendária, která měl autor k dispozici a našel v nich zmínky o SJN. Lze předpokládat, že je světec zmíněn v mnoha dalších dobových kalendářích.

Roční kalendář hospodářský a kancelářský

1683
1684
1688
1693
1696
1700
1703
1704
1705
1708

Nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou

1684
1686
1689

Pražský nový kalendář hospodářský a kancelářský

1686
1687
1695
1697

S pranostikou hvězdářskou nový kalendář

1687

Velmi příhodný kalendář

1689
1693
1694
1697
1699
1700
1701
1702

Nový kalendář hospodářský a kancelářský

1696 – **pozn.:** obsahuje životopis SJN
1702

Nový hospodářský a kancelářský kalendář

1697
1700

Minucí historická

1703

Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava

1704
1705
1706
1707
1708
1709
1710
1712
1713
1714
1716
1717
1720
1721
1722
1723
1724
1725
1726
1727
1728
1729

Neuer Schreib- und Haus-Kalender

1687
1689
1693
1696
1698
1700
1701

Wirtschafts- wie auch Kanzlei-Kalender

1696
1697

Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Wenceslai

1704
1706
1711
1717
1718
1719
1720
1721
1722

Neuer Krakauer Schreib- und Haus-Kalender

1708

Neuer Brünner und Titular-Kalender

1712

1717

1718

1719

1720

1721

1726

1729

Neuer Prager Titular und Logiaments Kalender zu Ehren des heil. Wenceslai

1726

Kaiserlicher Hof- und Ehren-Kalender

1726

1729

Noviny

Sobotní pražské poštovské noviny

1719, č. 31

1720, č. 40

1720, č. 42

1721, č. 39

1721, č. 69

1722, č. 39

1722, č. 41

1724, č. 41

1725, č. 39

1726, č. 40

1726, č. 42

1727, č. 39

Outerní pražské poštovské noviny

1723, č. 40

1723, č. 42

1724, č. 40

1724, č. 42

1727, č. 40

1728, č. 40

Pozn.: Příslušná čísla z ročníku 1729 se nedochovala.

Wien. Diarium

č. 187 (16.19. V. 1705)

č. 291 (15.-18. V. 1706)

č. 395 (14.-17. V. 1707)

č. 500 (16.-18. V. 1708)

č. 604 (15.-17. V. 1709)

č. 708 (14.-16. V. 1710)

č. 813 (16.-19. V. 1711)
č. 917 (14.-17. V. 1712)
č. 1126 (16.-18. V. 1714)
č. 1647 (13.-16. V. 1719)
č. 1707 (9.-12. XII. 1719)
č. 1752 (15.-17. V. 1720)
č. 1856 (14.-16. V. 1721)
č. 1860 (28.-30. V. 1721)
20. V. 1722, č. XL
22. V. 1723, č. 41
26. V. 1723, č. 42
31. VII. 1723, č. 61
19. V. 1725, č. 40
23. V. 1725, č. 41
13. VI. 1725, č. 47
15. IX. 1725, č. 74
18. V. 1726, č. 40
22. V. 1726, č. 41
25. V. 1726, č. 42
1. VI. 1726, č. 44
1. VI. 1726, dodatek k č. 44
14. V. 1727, č. 39
21. V. 1727, č. 41
24. V. 1727, č. 42
28. V. 1727, č. 43
31. V. 1727, č. 44
4. VI. 1727, č. 45
11. VI. 1727, č. 47
29. V. 1728, č. 43
2. VI. 1728, č. 44
14. VIII. 1728, č. 65
4. V. 1729, č. 36
18. V. 1729, č. 40
25. V. 1729, č. 42
15. X. 1729, dodatek k č. 83
27. V. 1730, č. 42

Další periodika

Die europäische Fama

1711, č. 122
1721, č. 251 – **pozn.:** obsahuje životopis SJN (na pag. 918-922)

Fortgesetzte Sammlung

1721
1722
1723

Der europäische Postilion

1724, 1. díl
1724, 2. díl
1725, 1. díl
1725, 2. díl
1726, 1. díl
1727, 1. díl
1727, 2. díl

1728, 2. díl – **pozn.:** obsahuje životopis SJN (na pag. 175-179)
1729, 1. díl
1729, 2. díl

Gazeta de Lisboa occidental

1720
1723
1729

B.2 Alfabetický přehled rukopisů a tisků s plnými názvy

I. Vybrané rukopisy

Acta capitularia 1646-1674 – **pozn.:** Pražský svatovítský kanovník Václav František Celestýn z Blumenbergu zapisoval dění v kapitule v rozmezí 1646-74. V těchto jeho latinsky psaných *Kapitulních aktech* se nacházejí dvě nepomucenské zmínky, k 1659 a 1662 (viz R-L SEDLÁK 1906).

Anonymní leták cca 1393 – **pozn.:** Autorem je s nejvyšší pravděpodobností mistr Štěpán z Kolína.

Vybrané úryvky:

„Quis, queso, nostre etatis non expers tam atrociter tamque patenter ut nunc laycos vidit seuire in clerum? Quis denique vidit retroactis temporibus, sanctorum dumtaxat martirum persecucionis secluso tempore, tam impiam, tamque acerbam et exquisitam necem, qualem modernis temporibus in depressionem et subversionem cleri contubernium laycale aspirans sibi perperam et inique compegit?“ (R-L ODLOŽILÍK 1926-1927, 27)

Překlad: „Kdo prosím, jenž zná naši dobu, viděl kdy tak jako nyní zuřit tak kruté a tak okázale laiky proti duchovním? Kdo [...] v minulosti viděl, ponecháme-li stranou dobu pronásledování svatých mučedníků, tak bezbožné, tak kruté a tak promyšlené vraždění, jež v dnešní době dokázala krivě a ničemně laická společnost, usilující o potlačení a vyvrácení kléru?“ (L POLC 1972, 285-286)

Ke králi Václavovi IV.: „Responde igitur michi, scelestissime cleri invasor, numquid non vetuit dominus cleri lesionem, cum per prophetam dixit: „Nolite tangere christos meos et in prophetis meis nolite malignari“ [Žl 104, 15]. Cur non attendis, cleri percussor, sacerdotibus potestatem datam a domino dimittendi et retinendi peccata. Prospice et vide, quia ipse eciam secundum apostolum datur potestas tradendi corpus sathane in interitum, ut spiritus salvus fiat [srv. 1 Kor 5, 5] [...] Quid igitur tu, o scelerate sacerdotum invasor, insaniendo irruis in sacerdotem velud lupus in agnum, in columbam accipiter, in doctorem divine legis eiusdem legis prevaricator, impius et crudelis in mansuetum, et quod deterius est, perfidie sectator in creatoris omnium tractatorem! Quid tu, innocencie hostis, predo iusticie, origo scandali, patrone sceleris, cuius semper iniquitas et dolus ex adipe prodit, in cleri iactura fraudes congeris et confingis! O inexpiable sacrilegium, o infandum facinus, o flendum et deflendum scelus et inauditum flagicium!“ (R-L ODLOŽILÍK 1926-1927, 31, 33)

Překlad: „Odpověz mi tedy, zločinný útočníku na kněžstvo, zdali Pán nezakázal kléru ubližovat, když pravil skrze proroka: „Nedotýkejte se mých pomazaných a nečiňte nic zlého mým prorokům?“ Což si neuvědomuješ, hubiči kněží, že Pán dal kněžím moc odpouštět a zadržovat hříchy? Pohleď, že je jim dána podle téhož apoštola moc vydat tělo k záhubě, aby se duch spasil. [...] Proč se tedy ty, zločinný pronásledovatel kněží, šíleně vrháš na kněze jako vlk na beránka, jako ještěb na holubici, jako přestupník zákona na jeho vykladače (doktora), jako bezbožný a ukrutný na mírného a jako, co je povážlivější, stoupenec věrolomnosti na toho, jenž se svými rukama dotýká Stvořitele všech věcí? Proč ty, nepříteli nevinnosti, lupiči spravedlnosti, původce pohoršení, ochránče zločinu, jehož nepravost a lež vždy pochází z tučnosti těla, snášíš a smýšlíš podvody na škodu kněžstva? Ó neodčinitelná svatokrádež, ó ohavná ničemnost a pláče hodný zločin a neslýchaná hanba!“ (L POLC 1972, 287)

K arcibiskupovi Janovi z Jenštejna: „Quis dubitet te sanctorum martirum aggregatum collegio, si pro defensione status clericalis et libertate tibi credite ecclesie mortem temporalem subieris. Quid aliud illum sanctissimum archiepiscopum sanctum Thomam Canturiensem celorum aggregavit cetibus, nisi sevicia tyrannorum. Ipse enim sanctissimus martir adeo fervide sue ecclesie iura defensare consueverat, quod eciam pro dicte ecclesie libertate diem clausit extremum et sic sui cruoris sacro precio clerum servituti subactum pristinae restituit libertati. Talis pro firmo meruit fungi sacerdotio et habere laudem in nomine ipsius et offerre incensum dignum in odorem suavitatis. Talis decebat, ut esset nobis pontifex sanctus, innocens et segregatus a peccatoribus et excelsior celis factus.“ (R-L ODLOŽILÍK 1926-1927, 40-41)

Překlad: „Kdo by o tom pochyboval, že budeš připojen ke sboru svatých, podstoupíš-li časnou smrt pro obranu duchovního stavu a svobody církve? Co jiného přidružilo k nebeským zástupům onoho svatého arcibiskupa Tomáše canterburského ne-li vztek tyranů? Totiž tento nejsvětější mučedník natolik plamenně chránil práva své církve, že také kvůli svobodě řečené církve došel k poslednímu dni, a tak za posvátnou cenu své krve navrátil svobodě duchovenstvo, které bylo předtím podřízeno služebnictví. Takový nabyl zásluh v pevném výkonu kněžství a a sklídl chválu ve svém jménu a obětoval důstojné kadidlo jako líbeznou vůni. Bylo vhodné, aby takový byl pro nás svatým veleknězem, nevinný a oddělený od hříšníků a povýšený nad nebesa.“

BALBÍN 1670 – Bohuslav BALBÍN: *Vita B. Joannis Nepomuceni, canonici metropolitanae ecclesiae Pragensis, ob arcanum sacrae confessionis servatum in profluentem Muldavam abjecti et mersi; qui tutor et patronus eorum habetur, qui infamiam timent et de bono nomine amittendo periclitantur* – **pozn.:** Jde o rukopis věnovaný samotným Balbínem pražské svatovítské kapitule 20. II. 1671. Nyní je uložen v APH, Knihovna Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze, sign. G 9, ff. 1^r-28^v.

BALBÍN, BAČINA, CSÁKY 1701 – [Bohuslav BALBÍN, Jan Kryštof BAČINA, Éva Franciska CSÁKY], *Nepomucenus szent János, Prága városának fővebbik templomában szent Vidnél lévő kanonok pap úrnak szentséges élete és martíromsága, mely sok féle bizonyos írásokból egyben szedetvén elsőbben deák nyelven, az egyházi fejedelmek engedelmeiből, azután német nyelvre bocsátatott és németből magyarra fordítatott ezen szent tisztelietnek öregbítésére.*

1701 – **pozn.:** Maďarské vyprávění o životě, smrti, úctě a zázracích je překladem Bačinova německého překladu (a doplňků) Balbínova latinského *Života* vydaného v *Bohemia Sancta* (BALBÍN 1682). Rukopis maďarského textu se dochoval v Univerzitní knihovně a archivu Univerzity Loránda Eötvöse v Budapešti ve svazku sign. A 14 na pag. 1-46. Jeho edici připravila a publikovala Rita Bajáki (BAJÁKI 2019, 139-158), která dospěla k přesvědčení, že autorkou tohoto maďarského překladu Balbína, vlastně nejstaršího textu o SJN v maďarštině, je bratislavská klariska Éva Franciska Csáky (1662-1729) (viz BAJÁKI, 16, 18-19 a též NEMESNÉ KIS 2020, 94-98).

Berechnung 1725-1729 – Berechnung waß zu Außführung des Proces sund Canonization des heyl. Joannis Nepomuceni zu Rom an Wechsel-Geldern erhoben und außgegeben worden ab Anno 1725 bieß 13. Junij Anno 1729. – **pozn.:** Zachovaly se dva exempláře tohoto vyúčtování římské fáze kanonizačního procesu, jeden potvrzený biskupem a svatovítským kanovníkem Janem Rudolfem hr. ze Sporcku, který byl pověřen zastupováním kapituly v Římě v řečeném procesu (NA, APA I, C 143/3-4), a druhý krasopisně psaný a svázaný opis v pražské Strahovské knihovně (sign. DE II 34).

BLUMENBERG 1665 – Václav František Celestýn BLUMENBERG (později „z Blumenberga“): *Catalogus seu successio episcoporum, archi-episcoporum, canonicorum Pragensium, sub quibus principibus acta singulorum usque ad annum 1665 obvenierint, diligenter collectus et Eminentissimo et Reverendissimo D. D. Ernesto Adalberto S. R. E. titulo S. Laurentii in Lucino priori presbyterorum cardinalium cardinale ab Harrach, archi-episcopo Pragensi, legato nato, S. caes. regiaeque Majestatis actuali intimo consiliario oblatus [...] anno a Partu Virgineo 1665. die 29. Aprilis.* – **pozn.:** Manuskript nalezl 1711 v archivu svatovítské kapituly pražské Jan Tomáš Vojtěch Berghauer a publikoval z něj nepom. pasáž (BERGHAUER 1736, 347 – TÝŽ 1761, 43). Rukopis je uložen v řečeném archivu doposud jako kodex LXXVI. (→ L STEJSKAL 1922, 35).

ČERNÝ 1699-1720 – **pozn.:** V rukopisném svazku uloženém ve Strahovské knihovně pod sign. DA II 24/k se nacházejí různé poetické texty, které nejspíš všechny shromažďoval Pražan František Norbert Černý (1686-1733). Začal 1699, kdy byl „posluchačem poetické fakulty“ na Starém Městě pražském, tj. byl žákem gymnaziální třídy poetiky (pátého ročníku) na jezuitském akademickém gymnáziu v Klementinu. Ve shromažďování textů pokračoval i po 31. VII. 1704, kdy vstoupil do premonstrátského řádu v Praze na Strahově a přijal jméno Konstantin. Sbirku uzavřel asi v době kolem 1720. Nadepsal ji *Miscellanea Poëtica Potiori labore et dilige[n]tia Comparata a Francisco Norberto Czerny Pragensi p: t: Poëticae Facultatis Auditore. Anno 1699 Vetero-Pragae*. Jsou tu jak jeho vlastní texty, tak přepisy textů jiných autorů (nejstarší z 1637).

Nacházejí se tu nepomucenské básně či básnická cvičení, konkrétně na fol. 171^v (výrok o SJN čtený dopředu i pozpátku), fol. 182^v a 186^v (nepomucenské *programma* i *anagramma*), dále mezi Černého verši na fol. 207^r 2 *epigramy* a na fol. 241^r-243^v oddíl *Pulchra acuminosa Epigrammata de Sancto Joanne Nepomuceno. Composita Anno Domini 1705*. V tomto oddílu je dvacet šest svatojánských epigramů a na závěr věnování s datací: *Clientum minimus, tibi Haec Dat NepoMVCene. (= 1705) 15 Maji Pragae. Anno 1705*.

Differentes oraisons 1721 – Differentes oriosons avec les litanies a l'honneur et a l'a gloire du bienheureux martyr, saint Jean de Nepomucen, prêtre et chanoïse de l'église metropolitaine de Prague, puissant intercesseur aupres de Dieu en différentes necessites. Schváleno k tisku P. Maxmiliánem Wietrowským SI v Praze 11. X. 1721. – **pozn.:** Rukopis o 19 číslovaných stranách obsahující nepomucenské modlitby a litanie i přes své schválení patrně nikdy publikován nebyl.

DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 – Jan Ignác DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI, *De Beato Joanne Nepomuceno canonico Pragensi et decano capellae regiae omnium Sanctorum ob servatum confessionis sacramentalis sigillum ex ponte Pragensi praecipitato et submerso die 16. Maii an. 1383.* – **pozn.:** Berghauer vydal v druhém díle *Proto-Martyra* (BERGHAUER 1761, 43-44) svědectví o nalezení tohoto rukopisu *in folio*, v němž svatovítský kanovník Dlouhoveský vlastní rukou zaznamenal nejstarší podrobný životopis, který posloužil jako prototyp Bohuslavu Balbínovi k sepsání *Nepomukova Života* (dle jeho vlastních slov v *Bohemia Sancta*, → BALBÍN 1682, 112). Berghauerovi rukopis při pořádání archivu svatovítské kapituly 1711 unikl, nalezl ho však po letech, když v tomtéž archivu hledal cosi jiného pro svatojánskou kauzu. Stalo se tak o svátku Stětí sv. Jana Křtitele, 29. VIII. 1738, poté co sloužil mši sv. v podzemní kryptě Nepomukova hrobu v katedrále. Obsah manuskriptu pak celý s příslušným komentářem publikoval ve zmíněném *Proto-Martyrovi* (Dlouhoveského text v BERGHAUER 1761, 44-49). V závěru rukopisu, který se pak ztratil, stálo: „Joannes Ignatius Dlauhovesky de Longa Villa S. Metrop. Ecclesiae Pragensis, et Vetero-Boleslaviensis Canonicus, et Proto-Notarius Apostolicus, manu propria haec scripsi.“ (BERGHAUER 1761, 49).

Z DONÍNA cca 1610 – Bedřich Z DONÍNA, rukopisné cestopisy, popis první cesty cca 1610 – **pozn.:** První vydání Doninových cestopisů připravil Ferdinand B. Mikovec pro VIII. ročník časopisu *Lumír*, jehož byl redaktorem: L Lumír 1858, 686-690, 709-716, 735-738, 759-764, 783-787, 808-812, 830-836, 855-860, 879-883, 904-908, 925-930, 949-955, 975-979, 997-1000, 1021-1024, 1045-1047, 1070-1073, 1115-1118, 1142-1144. Nepomucenská zmínka je tu publikována v č. 30 na pag. 709 v popisu Prahy: „Z této strany hrad královský svatého Václava, netoliko jmenem ale i skutkem královský, nebo podobnější k městu nežli k zámku zdá se býti; tam jest velký a slavný palác, klenutý bez sloupů nevidané velikosti, památka krále Vladislava; tam jest kostel arcibiskupský, v kterém tělo svatého Víta, Zikmunda, svatého Vojtěcha, svatého Jana, kanovníka kostela Pražského (kterého král Václav, syn císaře Karla Čtvrtého, že zpověď královny, manželky jeho, vyjeviti nechtěl, s mostu Pražského shoditi dal, nad jehožto tělem začasť světla nočního času vidána byla, pro kteroužto příčinu jest z vody vytažen a slavně pochován, na kterýžto hrob kdo svévolně a potupně vstoupí, toho dne hanbě světské neujde), a v jedné kapliče, drahým kamením českým ozdobené, tělo milého svatého Václava, dědice a knížete Českého, odpočívá a v jedné okrouhlé kapli na krchově tělo svatého Vojtěcha, v kostele svatého Jiří tělo svaté Lidmily a u

všech svatých svatého Prokopa, opata, tělo leží. Nad řekou Vltavou jest slavný, kamenný, v Německé zemi nejdelší most, od císaře Karla Čtvrtého, milovníka Prahy, vystavený.“

EBENDORFER 1449-1451 – Thomas EBENDORFER (z Haselbachu), *Chronica regum Romanorum* – **pozn.:** Autorem kroniky římských králů je vídeňský teolog a historik Thomas Ebendorfer (1388-1464), původem z dolnorakouského městečka Haselbachu. 1428 promován na doktora teologie, tehdy již kněz a kanovník u sv. Štěpána ve Vídni. Působil na vídeňské univerzitě. Od června 1432 do ledna 1435 meškal v Basileji a na koncilu se zabýval především husitskou problematikou, aktuální v Čechách a na Moravě. Účastnil se jednání, která na konci 1433 vyústila v Pražská kompaktata ustanovená koncilem. Ebendorfer se jako vyslanec koncilu osobně účastnil jednání v Praze v červnu 1433 a později o tom ve svých kronikách vyprávěl některá dobrodružství (hrozila jemu i ostatním basilejským vyslancům smrt ze strany radikálních husitů jako odplata za upálení Jana Husa v Kostnici 1415). V Basileji Ebendorfer zažil také počátky konfliktu mezi koncilem a papežem Evženem IV. 1435 se vrátil do Vídně, ale i nadále sledoval basilejské diskuse. Na jaře a v létě 1435 byl v Bratislavě a Brně, kde císař Zikmund jednal s husity, a dále v červenci 1436 v Jihlavě. Nakonec v Čechách došlo k míru a Zikmund byl uznán za krále.

Kronika římských králů, vlastně císařská kronika je prvním Ebendorferovým historiografickým dílem. Jeden exemplář věnoval králi, na císaře dne 19. III. 1452 korunovanému Friedrichovi III.

Relevantní úryvek o římském králi Václavovi I. (v Čechách IV.) s nejstarším dosud známým záznamem, že tento panovník rozkázal utopit ve Vltavě zpovědníka své manželky Jana, protože odmítl porušit zpovědní tajemství, je zde citován dle nejnovější edice z 2003. Úryvek se nachází v šesté knize Ebendorferova díla, nazvané *Sacri Romani imperii gesta*:

„Confessorem eciam uxoris sue Johannem in theologi a magistrum, et quia dixit, hunc dignum regi o nomine, qui bene regit et, ut fertur, quia sigillum confessionis violare detrectat, ipsum in Moldavia suffocari precepit. Alium vero edacibus flammis deputavit, quem tamen licet motus pietate effugio salvavit.“ (R-L EBENDORFER/ZIMMERMANN 2003, 550)

Překlad: „Také zpovědníka své manželky Jana, mistra v bohosloví, poněvadž řekl, že jen ten je hoden jména krále, kdo dobře vládne, a, jak se říká, poněvadž se zdráhal porušit pečeť zpovědi, poručil utopit ve Vltavě. Jiného pak odevzdal nenasytným plamenům, toho ale kat, pohnut spravedlivou úctou, zachránil tím, že ho nechal uniknout.“ – Tímto druhým mužem byl Mikuláš Puchník. Výrok o dobrém panovníkovi se nachází v *Etymologiích* Isidora ze Sevilly (I, 19, 3; VII, 12, 17; IX, 3, 1).

Fama publica 1701 – *Fama publica, autoritas scriptorum et monumenta publica pro cultu Beati martyris Joannis Nepomuceni, a tempore im[m]emorabili et centenarij ante decreta Urbani 8^{vi} p. m., qui est casus exceptus. Romam missa sub fine anni 1701 et obtentum desuper responsum 8 Aprilis 1702.* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 540-601) – **pozn.:** Zpráva Jana Jindřicha Barthele o úctě, zasláná do Říma na sklonku 1701 Giuseppemu Melchiorimu, agentovi praž. arcibiskupa, k projednání na kompetentních místech. K projednání došlo a Melchiori o tom vyrozuměl Barthele zprávou z 18. III. 1702, přijatou adresátem v Praze 8. IV. t. r.

HAMMERSCHMID cca 1729 – Jan Florián HAMMERSCHMID, *Sanctus Ioannes Nepomucenus, Metropolitanae ecclesiae Pragensis ad Sanctum Vitum canonicus, ob illaesa sacramenti paenitentiae sigillum martyr, fama periclitantium singularis patronus et thaumaturgus, in nativitate, adolescentia, sacerdotio, martyrio, sepulchro, miraculis, lingua incorrupta, beatificatione, canonizatione etc. descriptus [...]* (NKČR, sign. XXIII C 5/10, fol. 255-333) – **pozn.:** Na začátku uvedeného svazku je Hammerschmidovo pojednání charakterizováno jako: *P. Ham[m]erschmidt. Historia de S. Joanne Nepomuceno cum descriptione solennitatum in canonizatione hujus Sancti Pragae habitatum.* Text tedy vznikl někdy po pražských oslavách Nepomukovy kanonizace, snad ještě 1729.

Historia Plsnensis do 1680 – *Historia semper catholicae, semperque fidelis civitatis Plnensi in Regno Bohemiae.* – **pozn.:** Na rukopis anonymní kroniky města Plzně, sepsané značně obsírně na základě pramenů z plzeňského městského archivu, dovedené do 1680 a rozdělené do 55 kapitol, narazil nepomucenský badatel Berghauer 1718 na zelenohorském zámku, když podle svého slibu tehdy navštívil Nepomukovu kolébku a další památky v okolí. V Nepomuku pro něj kroniku přepsal služebník kostela a kůru Jan Lešanský a přepis prohlédl a opravil nepomucký kaplan Jiří Vojtěch Nebuška. V šesté kapitole (v přepisu na pag. 16) kroniky se psalo o JN: „Nullam ipse [Wenceslaus rex] cuiquam administrabat justitiam, ut coactus propterea fuerit armis quisque se adversus violentiam privatim tueri, per quod nobilitas pariter et populus tumultibus assuevit, et mutuae oppressioni. Nec homo iste ullis poterat ad frugem deduci modis, quin se ipso evaderet pejor indies. Nam cum Joanna Regina uxor mores ejus reprehenderet, non solum eam gravissime divexavit, verum etiam Sanctum ejus confessorium Pragensem canonicum, ad Omnes Sanctos praepositum academiae Pragensis magistrum, Beatum Joannem Nepomucenum, quod nollet ea, quae Regina sacramentaliter confessa fuerat, manifestare, praecipitavit die 16. Maji noctu de ponte Pragensi in Moldavam, quem dein Deus magnis miraculis in hodiernum usque diem illustrem mundo fecit.“ (L BERGHAUER 1736, 347 – TÝŽ 1761, 72)

Chronicon Bohemicum anonymi do 1432 – **pozn.:** Anonymní Českou kroniku pokrývající období 1338-1432 uveřejnili František Martin Pelcl a Josef Dobrovský 1784 ve druhém dílu edice *Scriptores rerum Bohemicarum*. Odtud přebíráme původní české znění zápisu o doktoru Johánkovi (v transliteraci):

„Leta tehozs [1393] vtopen gest slawny Doctor Johaneke vicarz Arczybiskupa prazskeho s Mostu.
Leta tehozs byla suchota welyka w Czechach na pamyet toho Doctora.“

Chronicon Lipsiense do 1411 – **pozn.:** Tzv. *Chronicon Lipsiense*, jinak Česká kronika lipská, je kompilát zachycující děje od pádu Pražského mostu 1342 do 1411. Zachoval se v Lipské univerzitní knihovně (rkp. 176). V kronice je také nepomucenská pasáž, která dle Stejskala (1921, 159) zní:

„A. D. MCCCXCIII submersus est Johancko de Nepomuk, decretorum doctor, in die S. Benedicti noctis tempore. Eodem anno in estate fuit tantum exsiccatum flumen Wltawie, quod in podczkalo ponendo brevem asserem transibant sicco pede flumen, et aqua fluminis Wltawie fuit effecta viridis coloris, sic quod homines non audebant decoquere cum illa aqua fluminis wltawie sed cum aqua foncium.“

Překlad nabízí rovněž Stejskal (1921, 129): „L. P. 1393 utopen jest Johánek z Nepomuku, doktor dekretů, v den sv. Benedikta v době noční. Téhož leta v letě vyschla řeka Vltava, že v Podskalí kladli krátké prkno a přecházeli nohou suchou řeku a voda v řece Vltavě dostala barvu zelenou, takže lidé se neodvážili vařiti s touto vodou říční, ale s vodou pramenitou.“

Ryneš používá lepšího vydání, podle kterého je doktor dekretů zván Johánek z Pomuku, nikoliv Nepomuku (L RYNEŠ 1972, 158).

Chronicon Palatinum do 1438 – **pozn.:** Tzv. *Chronicon Palatinum*, kronika pokrývající období 1346-1438, se zachovala v latinském znění v rukopisu Vídeňské národní knihovny 3282. Překlad vybraného úryvku zní: „1393 byl utopen doktor Johánek.“ (L STEJSKAL 1921, 130 – RYNEŠ 1972, 159)

Chronicon Pragense do 1425 – **pozn.:** Rukopis latinské kroniky pokrývající období 824-1425 se nachází v Pražské univerzitní knihovně pod sign. III G 16. Zde stojí: „Anno domini 1389 in die S. Nicolai inundacio aquarum est commissa. Anno eodem Johanko doctor venerabilis est submersus (eo quod regem correxerat de peccatis).“ (L STEJSKAL 1921, 161-162)

Překlad zní: „Léta Páně 1389 v den sv. Mikuláše nastala povodeň. Téhož roku Johánek, ctihodný doktor, byl utopen, (protože káral krále ze hříchů).“ – Dodatek v závorce je pozdější, asi z 1442 (L RYNEŠ 1972, 159).

Inventarium rerum templi Pragen. 1396 – **pozn.:** Inventář pražské katedrály z 1396 obsahuje mj. položku: „Cappa piae memoriae d[omi]ni Johanconis Pomuk,“ tj. „Kápě zbožné paměti pana Johánka Pomuka,“ stejně tak je tento plášť popsán v inventáři z 1397 (L PODLAHA/ŠITTLER 1903, pag. XLVII (č. 515), pag. 53, 74-75).

Inventář pražské katedrály cca 1480 – **pozn.:** Latinský inventář praž. katedrály, sepsaný kustodem Janem cca 1480, byl publikován 1903 v knize Antonína Podlahy a Eduarda Šittlera *Chrámový poklad u sv. Víta* na pag. LXXIX-LXXXVIII (pod č. XVIII). V inventáři je na pag. 11 a 12 (v L PODLAHA/ŠITTLER 1903 na pag. LXXXIV a LXXXV) uveden kalich věnovaný „ke cti blahoslaveného Jana Pomuka“ (srov. L PODLAHA 1902).

JELÍNEK do 1687 – Tomáš Bernard Ignác JELÍNEK, *Officium de Sancto Joanne Nepomuceno.* – **pozn.:** Latinské nepomucenské officium po sobě v rukopisu zanechal Tomáš Bernard Ignác Jelínek, narozen asi 1640 v Bystřici nad Pernštejnem, 1670-72 farářem v Lysicích na Moravě, 1673 farářem v Rychmburku, od cca 1676 děkanem ve Skutči a od 1680 farářem v Dačicích, kde 1687 zemřel. Tento kněz 1679 publikoval latinský básnický spis o sv. č. patronech, jejichž těla odpočívají ve Svatovítské katedrále a na dalších místech Pražského hradu. Dílo nazval *Heptas sacra* (Posvátná sedmice), dedikoval je císaři Leopoldovi I. (právě dlicímu v Praze) a věnoval se v něm sv. Vítu, sv. Václavovi, sv. Zikmundu, sv. Vojtěchovi, sv. Ludmile, sv. Prokopovi a sv. Pěti bratřím mučedníkům. Ve veršovaných oficiích tu vylíčil životy jmenovaných zemských patronů. Svatého JN mezi ně nezařadil, snad proto, že dosud nebyla jeho úcta oficiálně schválena. Nicméně ve stejné básnické formě zkomponoval zvláštní nepomucenské officium, které však za jeho života nebylo vydáno tiskem. Rukopis tohoto officia šťastnou náhodou našel v knihovně pražského semináře Berghauer. Zprvu se domníval, že bylo zkomponováno asi kolem doby panování Rudolfa II. a vydal je tiskem (L BERGHAUER 1736, 362). Později byl informován, že se jedná o skladbu Jelínkovu. Celé officium ještě jednou uveřejnil, tentokrát i s úvodním vysvětlením, v druhém dílu *Proto-Martyra* (L BERGHAUER 1761, 83-84). Jelínkův text v *Proto-Martyrovi* se přesně shoduje s latinským officiem o SJN, které vyšlo 1714 anonymně s povolením představených u arcibiskupského tiskaře Wolfganga Wickharta v Královském dvoře na Starém Městě pražském, tedy v areálu zmíněného diecézního semináře. V titulu zní aktuální prosba: „Bl. Jene z Nepomuku, zachraň a uchraň nás před morem.“ Nepochybně právě tato knížička, kromě Jelínkova officia neobsahující žádný další text, je vydavatelským počinem Berghauerovým (L *B. Joannes de Nepomuk* 1714).

JOHANN VON POSILGE do 1405 – [JOHANN VON (DER) POSILGE], *Kronika* – **pozn.:** Za autora původně latinsky psané a záhy do němčiny přeložené kroniky bývá považován Johann von Posilge († 1405), oficiál biskupa v Pomezanii v Prusku, působící na více místech v duchovní správě.

Vybraný text zní: „Item in desim jare [1393] tate der romische Koning czu Progow grosse grymmekeit, wend her den erczbischoff von Pragow wolde han lasen vortrenken, das her kume entschlog. Ouch vortrenkte her eynen groszen doctoren utriusque juris mit synis selbis hant und magister Matheus qwam kume dovon. Auch lys her den dechant von Pragow binden uf eynen tisch und lys yn schropen ober alle synen lip, und beging vil ander bosheit, als hirnach wirt gesagt.“ (STEJSKAL 1921, 161)

Překlad: „Také v tomto roce [1393] se dopustil Římský král v Praze veliké ukrutnosti, když chtěl dát utopit pražského arcibiskupa, že sotva unikl. Také utopil velikého doktora obojího práva svou vlastní rukou a mistr Matouš (z Krakova) sotva tomu unikl. Také dal děkana pražského uvázat na stůl a dal jej oholit na celém těle a dopustil se mnoho jiného zla, jak se ještě uvede.“ (RYNEŠ 1972, 158)

KLARIFIKÁTOR cca 1402 – [Petr KLARIFIKÁTOR], *Vita domini Joannis, Pragensis archiepiscopi tertii, post patriarchae Alexandrini.* – **pozn.:** Autorem životopisu třetího praž. arcibiskupa Jana z Jenštejna byl nepochybně roudnický augustinián Petr Klarifikátor, který na tomto díle pracoval v období 1400-02. Vybraný úryvek z XV. kapitoly životopisu (*De patientia*

eis in aduersis – O trpělivosti jeho v protivenstvích) podáváme podle edice Josefa Emlera s č. překladem Josefa Truhláře (ve *FRB* I, 461-462):

„Finalisque vis persecutionis in eum et suos efferbuit anno domini 1392 [správně 1393] dum sui officiales praecipui tam in temporalibus quam in spiritualibus miserabiliter sunt cruciati. Nam reuerendus dominus Nicolaus Puchnik officialis, post electus archiepiscopus Pragensis, faculis et ardentibus candelis adustus, decanus Pragensis in capite percussus, venerabilisque Ioannes, pro tunc vicarius in spiritualibus, dei gratia martyr effectus, quia adustus, calcibus pressus, finaliter est submersus, clarescentibusque miraculis est ostensus, quod, quia recens est, et toti patriae notum, quamuis dignum sit memoria, et alibi credo, quod plenius sint notata, hic minime inseruntur.“

Překlad: „Poslední bouře pronásledování proti němu a přívržencům jeho vypukla leta páně 1392, když přední hodnostáři jeho v záležitostech jak světských, tak duchovních ukrutně byli mučeni. Neboť ctihodný pan Mikuláš Puchník, official, později zvolený arcibiskup Pražský, pochodněmi a hořícími svícemi pálen, děkan Pražský do hlavy tloučen jest a ctihodný Jan, tehdejší vikář v záležitostech duchovních, milosti boží mučeníkem se stal, jelikož pálen, na patách sevřen, konečně utopen stkvělými zázraky se objevil, kterouž událost nedávnou a celé vlasti známou jakkoli hodno by bylo zaznamenati a jinde myslím, že obšírněji zaznamenána jest, tuto pomíjím.“

KOCMÁNEK do 1679 – pozn.: Básník, spisovatel a hudebník (i skladatel) Václav František Kocmánek (jinak Kozmanecius, Kozmanides, narozen 1607 v Čáslavi, zemřel 1679 v Praze, kde se usadil 1639), pobělohorský konvertita ke katolicismu, po sobě zanechal řadu rukopisů, z nichž část je dějepisné povahy (jsou uloženy ve Strahovské knihovně). Zabýval se pražským povstáním 1618, následnými událostmi v Čechách, třicetiletou válkou atd. Výňatek z jeho textů 1896 publikoval Antonín Podlaha. Týká se období Fridricha Falckého v Čechách. O obrazoborcích při plenění pražské katedrály dne 21. XII. 1619 Kocmánek napsal mj.: „Také jinými obrazy Rodičky Boží ohavně tloukli, a jimi o zem prali a mříži okolo hrobu sv. Jana Nepomuckého ven vyhodili“ (L PODLAHA 1896, 183-184).

Kronika františkánského řádu 17. st. – pozn.: V kronice františkánského řádu, chované kdysi v provinčním archivu v Praze u P. Marie Sněžné, se na pag. 363 píše o českém povstání 1618 a o zrušení chrámu sv. Víta 1619. Na pag. 364 uvedl řádový kronikář cennou zprávu o úctě: „Aliud quoque Pragae miraculum contigit. Quidam haereticus cum multa verba iniuriosa et blasphema in Beatum Martirem Ioannem de Nepomuk, miraculis clarum et in ecclesia sancti Viti sepultum, evomisset et eius sepulchri lapidem per contemptum levare voluisset, lapis ex manibus ipsius lapsus utrumque pedem confregit et sic perfidus haereticus temeritatis suae poenam luit.“ – Tuto zprávu publikoval i s jejím vysokým oceněním Klemens Minařík (1925). Není však třeba tento kronikářský zápis přeceňovat, nelze totiž vyloučit, že jde o pozdější kompilát.

Kronika města Žitavy asi po 1541 – pozn.: Není jisté, kdy tato německy psaná žitavská kronika vznikla. Vzhledem k tomu, že se reformace v Žitavě postupně prosazovala v období 1521-43 a spolu s ní zde začala dominovat němčina v kazatelství, liturgii i na dalších úrovních veřejné komunikace, předpokládá se, že někdy v této době vznikla také idea sepsat německy děje městské obce. Časové zařazení do doby po 1541 odvozujeme ze skutečnosti, že je v kronice utopení zpovědníka Jana v řece Vltavě vročeno do 1383, což byla informace, která se začala nejspíš více šířit až s vydáním Hájkovy *Kroniky české* (1541), byť nelze vyloučit, že toto vročení žitavský kronikář našel v nápisu na mřížích kolem hrobu v praž. katedrále.

Opis kroniky se 1716 dostal děkanovi svatovítské kapituly Gottfriedu Herbstovi. Z tohoto zdroje úryvek o zpovědníku Janovi publikoval v latinském překladu Berghauer:

„Anno 1383. Capellanus submersus.

Isto anno in Regno Boemiae erat Rex, qui habuit Conthoralem, quae ad Confessarium Capellanum suum ivit, Sacerdotem devotum, ac Religiosum, nomine Joannem de Neponicz, et dum Regina huic suo Confessario saepius confessa fuisset, male a Rege desuper animadversa fuit, ita, ut Rex a Confessario scire voluerit, qualia Regina confessa fuisset, et dum Confessarius saepius id Regi denegasset, jussit illum Rex in aquam Moldava dictam praecipitari, et ita fuit submersus, ut nemo notitiam habuerit, quorsum devenerit, at postea eundem in aqua piscatores invenerunt, et fuit sepultus in Ecclesia Metropolitana S. Viti penes majus altare in circuitu. Hic Joannes de Neponicz per virtutem Divinam magna miracula patrat, et ejus sepulchrum ferreo clatro cinctum est, ne facile quis ad ejus tumulum, qui est e regione Arcis, calcare queat.“

Berghauer sice z různých indicií vyvozoval, že toto vyprávění muselo vzniknout do 1517 (L BERGHAUER 1761, 18, odkud je také citován jeho překlad), nicméně Stejskal jasně poukázal na pochybnou původnost této zprávy. Nabídl přitom český překlad sledované pasáže (ovšem s mylným vročením do 1385, které opravujeme na 1383):

„Roku 1383 utopen kaplan.

Toho roku byl v království Českém král, který měl manželku, jež chodívala ku zpovědníku kaplanu svému, knězi zbožnému a nábožnému, jménem Janu z Neponicz, a když královna tomuto svému kaplanu častěji se zpovídala, zle byla od krále proto kárána, takže král od zpovědníka chtěl vyzvěděti, z čeho se mu královna zpovídala, a když zpovědník to králi častěji odepřel, poručil ho král do řeky, Vltava řečené, vhoditi a tak byl utopen, že nikdo nezvěděl, kam se poděl, ale později ho našli rybáři ve vodě a byl pochován v kostele metropolitním u sv. Víta u oltáře hlavního v ochozu. Tento Jan z Neponicz mocí Boží velké zázraky působí a jeho hrob je ohražen železnou mříží, aby nikdo snadně nemohl vstoupiti na jeho hrob, který je na straně ke hradu.“ (L STEJSKAL 1921, 147)

Kronika zlatokorunská 2. pol. 15. st. – pozn.: Tzv. *Kronika zlatokorunská*, latinské rukopisné dílo uchovávané v klášteře cisterciáků ve Zlaté Koruně, které bylo vytvořeno někdy v 2. pol. 15. st. (Polc). Nepomucensky relevantní text poprvé publikoval Gelasius Dobner: „Anno Domini 1393. in die S. Benedicti submersus est Doctor Jochancho Decanus Pragensis, et inventus feria V. in ostensione reliquiarum. Sepultus est in ecclesia Pragensi. Coruscant miraculis, ideo factum est cancellum in circuitu sepulchri.“

Preklad: „Léta Páně 1393 v den sv. Benedikta byl utopen doktor Johánek, děkan Pražský, a nalezen jest ve čtvrtek při ukazování svátostí. Pochován je v kostele Pražském, proslul zázraky, proto udělána je mříž kolem hrobu.“ (RYNEŠ 1972, 160)

Čtvrtek při ukazování svátostí, tj. relikvií, připadal toho roku na 17. IV. Posvátné ostatky se ukazovaly v pátek po provodní neděli, v r. 1393 dne 18. IV.

LUDOLF ZAHÁŇSKÝ 1420-1422 – LUDOLF ZAHÁŇSKÝ, *Tractatus de longaeva schismate*. – **pozn.:** František Palacký 1838 uveřejnil mezi prameny pro poznání českých a moravských dějin, které našel na své literární cestě do Itálie, také výňatky z tohoto latinského traktátu. Později se zjistilo, že se jedná o dílo opata augustiniánského kláštera ve slezské Zaháni Ludolfa, jenž zemřel 22. VIII. 1422. Ludolf pocházel ze Saska, na poč. 70. l. 14. st. studoval na praž. univerzitě, 1409 se účastnil koncilu v Pise. Pojednání o velkém papežském schismatu začal psát už jako stařec 1420. Látku pro bližší poznání vývoje událostí v Čechách, včetně počínajících husitských válek, mu nejspíš poskytl augustinián vypuzený z kláštera v Roudnici nad Labem, kde řadu let předtím sepsal životopis arcibiskupa Jana z Jenštejna s pasáží o Janovi z Pomuku Petr Klarifikátor. O Janovi z Pomuku se Ludolf Zaháňský v *Traktátu* zmiňuje také, a to v I. části v 19. kapitole, kterou přímo nazval *Quomodo saeviit* [český král Václav IV.] *in clerum Pragensem, interficiens venerabilem virum doctorem vicarium in spiritualibus Pragensis archiepiscopi*.

Píše zde o počínání krále Václava mj.: „Crudelis iste et rex iniquus nil regale ostendit in opere, sed magis tortoris et carnificis exercitium habuit, quam regis. Nec enim de tyrannis prioribus eciam in primordio nascentis ecclesie auditu mest, ut manu propria seivire in Dei famulos tantum sicut ille. Ipse spiculatorum adiutor et socius nunc flammis carnis urendis adhibuit, nunc vulnera intulit, nunc manu immiti sua propria aliqua laniacionis applicuit instrumenta. Inter cetera autem honorabilem illum virum, Deo acceptum et hominibus, Teutonicis et Bohemis amabilem, dominum Johannem presbyterum, domini archiepiscopi Pragensis in spiritualibus vicarium, decretorum doctorem, crudeliter tortum, combustum et evisceratum in aqua submersit, dominum Nicolaum Botnig, licenciatum in decretis et magistrum in artibus, officialem Pragensem, presbyterum, flammis et ignibus manu sua ut ita dicam, regia et manibus aliquorum aliorum miserabiliter eciam in membris pudendis attractatum vix semivivum dimisit, dominum Boleslaum [sic!] lectorem Prage ordinarium, doctorem decretorum et Pragensem decanum, captum et percussum, dominum insuper prepositum Misnensem, venerabilem virum dictum Knobloch tentum, nudatum et iam tormentis presentatum vix tandem liberos esse passus est. Non fuit temporibus illis, qui vice regia iusticiam faceret pupillis et viduis, immo nec baronibus, militibus et vasallis, quorum pars non modica querelas emisit de illata sibi regali violencia. Exosus igitur erat clero, et populo, nobiles, civibus et rusticis, solis erat acceptus iudeis. Hic preclarum et illuminatum virum, potentem in opere et sermone magistrum Mattheum, sacre theologie profectorem, presbyterum plebanum pro tunc B. Marie Virginis ante letam Curiam, manu armata sepius queri fecit, ut accideret eum.“ (L STEJSKAL 1921, 160-161; u Palackého je citována jen část: L PALACKÝ 1838, 97)

Preklad zní: „Ukrutný a král nešlechtný, nic královského neukázal skutkem, konal spíše mučičího a řemeslo katovské než královské. Neboť ani o tyranech dřívějších docela i v počátcích povstávající církve, nebylo slyšáno, aby vlastní rukou zuřili proti služebníkům Božím, jako právě tento. Sám se čině pomocníkem kata, přidržel louč při pálení těla, jindy rány zasadil ukrutnou svou rukou a jiných užil prostředků mučení. Mezi jinými totiž ctihodného onoho muže, Bohu libého i lidem, milovaného od Němců i od Čechů, doktora dekretů, pana Jana kněze, vikáře arcibiskupa Pražského ve věcech duchovních, ukrutně zmučeného a popáleného, až vnitřnosti vyřezaly, v řece utopiti kázal. Pana Mikuláše Puchníka, licenciáta v právu církevním, oficiála Pražského, kněze plameny a ohněm rukou svou, abych tak řekl, královskou, a rukama jiných hrozně, docela na údech stydkých ohmatávaného sotva položivého propustil; Boleslava (!) děkana kapitoly Pražské, zajatého a zbitého, a k tomu Míšeňského probošta, ctihodného muže řečeného Knobloch, chyceného, obnaženého a již k mučení připraveného, posléze stěží propustil na svobodu. Tento král slovně a vzácného muže, mocného slovem i skutkem Matouše, posv. bohosloví mistra, kněze a plebána [1392-1395] u P. Marie před Týnem ozbrojenou rukou častěji dal hledati, aby ho zavraždil.“ (L STEJSKAL 1921, 139)

Nedá se vyloučit, že Ludolf Zaháňský osobně znal Jana z Pomuku.

MACHEK 1729 – [Antonín MACHEK], *Angelus ad aras D. Joannes Nepomucenus. Pro theatro exhibitus a rudimentistis Neopragensibus 1729, 27. Maji*. – **pozn.:** Školská divadelní hra o SJN jako ministrantovi byla sehrána na novoměstském jez. gymnáziu v Praze 27. V. 1729. Dochoval se celý její text zaznamenaný v NA, fond Stará manipulace, sign. J 20/17/18, kart. 998, f. 330^v-337^v.

MANLIUS 1561-1567 – **pozn.:** Lužický humanistický historik a spisovatel Christoph Manlius (jinak Mennichen, Männchen) v 60. l. 16. st. latinským jazykem sepsal *Sedm knih komentářů k lužickým dějinám* a předeslal k nim *Výtah (Deigma)*, který věnoval zhořelecké městské radě 1567. Obojí uspořádal, okomentoval a publikoval 1719 Christian Gottfried Hoffmann v edici rukopisů zaměřených na lužické dějiny. V šesté knize komentářů, kapitole XLIII (paragrafu III.) Manlius píše o doktorovi teologie, kterého dal král Václav svrhnout do Vltavy. Následně (v paragrafu IV.) popisuje mokry osud kněze Jana, zpovědníka Václavovy manželky, královny Jany, s připojeným prepisem nápisu na hrobě tohoto muže, pohřbeného v pražském chrámu sv. Víta. Manlius tedy *de facto* rozlišuje Jana z Pomuku a Jana Nepomuckého, aniž by je ale uvedl pod těmito jmény:

„§. III. Truculentiae ejus [tj. krále Václava] Cochlaeus haec recitat exempla. Coquum, qui cibum petenti denegaverat, verui transfigi et in modum assaturae: Theologiae Doctorem quendam torreri (Fabricius Johannem vocat, patria Germanum) quod regis nomine, non nisi qui bene regnare sciret, dignum esse, coram ipso dixerat, in Vultbacham profluentem conjici jussisse: canem denique in deliciis habuisse mordicum invadentem, quemcunque digito ille designasset. Quin et ad incutiendum aliis timorem, assiduum ad latus habuisse carnificem, quem et compatrem suum familiariter appellavit, quod filium ejus de sacro baptismatis Christiani fonte suscepisset. Sed haec an vera sint, Cochlaeus ipse dubitat.

§. IV. Longe atrociora et invidiosiora nimis acerbe coacervavi. Olomucensis [tj. Dubravius, Skála z Doubravky], qui quidem Johannem sacerdotem, quod delicta, quae Johanna Reginae, hollandiae comitissa confessa ipsi fuerat, Wenceslao

marito prodere nollet, jussu regis de ponte Pragense dejectum ac submersum scribit, additque sanctitati et innocentiae sacerdotis ipsum fluvium testimonium dedisse, ita adeo repente arefactum, ut corpus nudaret submersi, in statu illo triduum permanentem, donec submersus ad S. Vitum sepeliretur, ibi in hunc diem quicumque sepulchro temere insultaverit, immunis ab infamia non evadat. Id quod hoc etiam testatur ejus epitaphium:

*Hac quicumque via pergis, subsiste viator,
Neve per hanc temere progrediare, cave.
Numen habet nulli quod fas violare piorum,
Poenae etenim praesens cuique reposita manet.
Rides? meque putas nugas fortassis aniles
Afferre et vulgi credulitate capi?
Sentiet ista tamen quisquis male credulus ausit
Inferre infestos atque referre pedes.
Confestimque luet violati Numinis iram,
Et capiet culpae damna pudenda suae.
Namque sub his septis sanctissimus ille sacerdos
Conditur, insano principe mersus aquis,
Dum sibi jure negat confessam pandere culpam
Conjugis, et sanctam commaculare fidem.
Unde suis meritis infami crimine pressum
Quisquis erit grata mox relevabit ope.
Atque venenatae confundet murmura linguae,
Nec feret infausta quemque perire nece.“*

(L HOFFMANN 1719, 338)

Berghauer (1761, 16-17) pracoval s rukopisem Manlioiva díla, kde se na okraji stránky při začátku právě citované stati nacházela poznámka: *Joannem Canonicum Sanctum mergi jubet*. Vyvozoval z toho, že Manlius, ač luterán, uznával svatost JN. Nakonec upozornil, že onen doktor teologie, uvedený jako první, není SJN, ale „Joannes Wolflini de Pomuk Decretorum Doctor Canonicus Wissehradensis, et Vicarius Generalis in Spiritualibus Joannis Archi-Episcopi Pragensis.“

MILLER 1723 – Jan MILLER, *Historia provinciae Bohemiae Societatis Jesu ab anno Domini 1555, quo eadem Societas primum in Bohemia pedem fixit, ad annum usque 1723, quo provincia Bohemiae primum suum saeculum finivit*. 1723 – **pozn.:** Rukopisné dílo jezuitského kněze Jana Millera o dějinách České provincie Tovaryšstva Ježíšova sestává z dvanácti knih v šesti svazcích, uložených v NKČR pod sign. XIII C 104/1-6. Na několika místech popisuje projevy svatojánské úcty na jezuitských působištích.

Nadační listina 1502 – **pozn.:** Rukopisný kodex v archivu praž. metr. kapituly (sign. Cod. VI., 8., kdysi U IV.) obsahuje mezi mnoha písemnostmi také v oddílu *Erectiones* na fol. 52^r zápis o nadaci král. hofmistra a hejtmana Litoměřického kraje Albrechta z Kolowrat na Libštejně (nepochybně Albrechta II. Libštejnského z Kolowrat), již učinil 11. V. 1502 „pro voltář na hradě Pražském sv. Klimenta, před kterýmž blahoslavený člověk kněz Janym z Pomuka leží za železnou mříží“ (L PODLAHA 1923, 78 – STEJSKAL 1921, 158).

ONDŘEJ ŘEZENSKÝ 1420-1422 – ONDŘEJ ŘEZENSKÝ, *Chronica pontificum et imperatorum Romanorum* neboli *Chronicon generale* – **pozn.:** Ondřej, kněz řezenský, na tomto díle pracoval 1420-22 (do 1422 také kroniku dovedl). O králi římském Václavovi píše mj.:

„Hic Johannem doktorem egregium theologiae submersit, eo quod dixerat hunc esse dignum nomine regis, qui bene regna regeret. Aliusque nomine Buchnico, in quem tortor fecit misericordiam, dum ipsum ad mandatum ipsius cum glossa accensa cremare deberet, vix evasit, quem tamen postea promovit in Pragensem archi-episcopum, sed modicum tempus supervixit.“ (L PEZ 1723, sl. 592)

Překlad: „Tento [král] dal Jana, slovného doktora teologie, utopit, protože řekl, že jen ten je hoden jména krále, kdo dobře vládne. A jiný, jménem Puchník, nad nimž se kat smiloval, když ho měl na jeho [králův] rozkaz hořící pochodní pálit, sotva vyvázl. Toho však později dal ustanovit pražským arcibiskupem, ale jen krátce to přežil.“ (L RYNEŠ 1972, 159)

Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften do 1400 – *Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften*, také *Österreichische Landeschronik* – **pozn.:** Německy psaná kronika z 2. pol. 14. st. se věnuje především dějinám zemí pod vládou Habsburků, hlavně Rakouskému vévodství. Autora kroniky se dosud nepodařilo uspokojivě určit (býval za takového považován Gregor Hagen, Leopold Stainreuter atd.). Jisté je, že text byl sepsán do 90. l. 14. st. Kroniku vydal v prvním svazku edice rukopisných textů o rakouských dějinách (1721) rakouský benediktin, knihovník a dějepisec Hieronymus Pez (1685-1762) působící v klášteře v Melku. Příslušná jánská pasáž je zde publikována v sl. 1144:

„Chunig Wenczla hat in dem Jare, do man zalt nach Christi Geburt dreyzehnen hundert drey und Newnczig Jare in dem Majen, piderben Gottleichen Pfaffen, ain lerer in Geistlichen Rechten, genennet Maister Jancko, Jemerleichen lassen seckchen: vnd ain andern Pfaffen hat Er lassen aufziehen und martern, der ist Maister Buchnico genennet. Des ercham sere der Gotliche Erczbischoff zu Prag. Er entwaich und cham gen Rom; doch ist Er mit dem Chunig seindmalen verrichtet. Die sach hab ich darumb geschriben: wann sie gar zu offenleich sein beschehen.“

Překlad: „Král Václav dal žalostně utopit roku, kdy se počítalo od narození Krista 1393, v květnu poctivého, zbožného kněze, učitele církevního práva, jménem mistr Janko, a jiného kněze dal natáhnout (na skřípec) a mučit; ten se jmenuje mistr Puchník. Tomu těžko ušel zbožný arcibiskup pražský, uprchl a přišel do Říma, ale přece se s králem tehdy srovnal. To jsem napsal, protože se to stalo veřejně.“ (podle L STEJSKAL 1921, 130 a RYNEŠ 1972, 157)

Paměti Mikuláše Dačického z Heslova 16.-17. st. – **pozn.:** Pod tímto názvem je znám soubor pamětí, které začal už někdy na poč. 16. st. sepisovat kutnohorský měšťan Bartoš z Práchnan (1444-1510), pokračovali v nich jeho synové a další potomci a příbuzní, až je dokončil Mikuláš Dačický z Heslova (1555-1628). V první oddílu pamětí (sledující období 1278-1516), sepsaném Bartošem z Práchnan a jeho synem Mikulášem z Práchnan v 16. st. (R-L REZEK 1878, VI, LX), se nachází zpráva o násilné smrti doktora Johánka: „L. 1393. Rozkázáním krále Václava utopen kněz Johanek, doktor, vikář arcibiskupství praž.“ (R-L REZEK 1878, 10). Bartoš a Mikuláš látku pro tento oddíl čerpali z anonymní České kroniky (*Chronicon Bohemicum anonymi*) pokrývající období 1338-1432 a srovnávající se s některými verzemi *Starých letopisů českých* (R-L REZEK 1878, LX).

PEŠINA Z ČECHORODU 1665-1680 – Tomáš Jan PEŠINA Z ČECHORODU: *Memorabilia ab anno 1665 usque ad annum 1680* – **pozn.:** Rukopisné paměti praž. metr. děkana Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu zachycující období 1665-80, sepsané 1671-80, uchovávané v kapit. archivu (sign. Arch. LXXV).

Pokračovatel Beneše z Hořovic po 1423 – **pozn.:** Český nepomucensky relevantní text z tohoto rukopisného textu, vzniklého po smrti kronikáře Beneše z Hořovic (asi 1422/23) a uloženého v Pražské univerzitní knihovně pod sign. XV D 6, publikoval František Stejskal: „Pak leta narození Božího 1393 utopen jest slavný doktor kněz Johanek, vikář arcibiskupství pražského v duhovenství [tj. in spiritualibus] pod mostem pražským králem Václavem, protože stvrdil opata kladrubského.“ (L STEJSKAL 1921, 130)

Pokračovatel kroniky Beneše z Veitmile do 1487 – **pozn.:** Pokračovatel v latinském spise *Cronica ecclesiae Pragensis* Beneše Krabice z Veitmile († 1375) v době do 1487 zaznamenal:

„A. D. 1393 fuit concessa indulgentia anno jubilei in Bohemia a dominica Laetare usque ad Exaltacionem sanctae Crucis, ubi statim dominica Judica submersus fuit magister Johanco, doctor Pragensis, per regem Wenceslaum et praelati violentati fuerunt.“ (L STEJSKAL 1921, 159-160)

Překlad: „L. P. 1393 byly uděleny v Čechách odpustky jubilejního roku od neděle Laetare až do Povýšení svatého Kříže, kdy krátce před nedělí Judica byl utopen mistr Johanek králem Václavem a prelátům bylo učiněno násilí.“ – Neděle Judica (Smrtná, Smrtelná, 5. postní) 1393 připadla na 23. III. (L STEJSKAL 1921, 130).

Pons Pragensis illuminatus 1727 – I. F. A. K., *Pons Pragensis illuminatus, daß ist die mit hellichten und heiligen Scheine hervorstrahlende weltberühmbte Prager Brucke, auf welcher sich befinden XXVIII kunstreich Statuen derer Hieligen, welche mit untermischten trostreichen Affecten in teutschen [...] beschrieben, wie sie stehen, so man von der Alt-Stadt nach der Klein-Stadt Prag gehet, unter welchen DeVs HoMo CrVCHIXVs (= 1727) Iesus Christus, Der Wahre Gott, Wahre MensCh geCreVtIget Ist (= 1727), zu dessen Lob, Preis und Ehr dieses erhellet, wie auch dem hl. Wenceslao und hl. Ioan[n]i Nepomuceno zu sonderbahrer Verehrung verfasset von I. F. A. K. anno, qVo toto, sVperos, eX CorDe, rogabat gens trIstIs, pestes, beLLa, fVgate, faMes (= 1727).* – **pozn.:** Jde o básnické dílo vytvořené ke chvále a cti Ukřižovaného Krista a k uctění sv. Václava a SJN. Autor označený iniciálami I. F. A. K. sleduje pořadí soch na Pražském mostě směrem od Starého Města na Malou Stranu a k oslavě jednotlivých zde znázorněných světců a světic věnuje německé verše, případně i latinské chronogramy. U každého pomníku je také uveden jeho zřizovatel. Nepomukova socha je sem zařazena pod číslem XV. Autor věnuje SJN celou jednu stranu rukopisu s oslavnými verši určenými jak světcově soše, tak jeho mučednické smrti a zázračnému jazyku. Zaznívají zde oslavné Janovy „tituly“ a v závěru akrostich tvořící slova *HEILIGER IOHANNES VON NEPOMVCK*. Dochovaný rukopis tohoto díla (ve foliovém formátu) je uložen v NA, APA I, sign. C 143/3-4.

Poznámky Jana z Krumlova po 1483 – **pozn.:** V archivu praž. metr. kapituly je uložen rukopis označený sign. Cod. XXII. (kdysi v kapitulní knihovně pod sign. G XXV, 1), pocházející z pol. 15. st. Na prvním listu (přídeští) jsou poznámky kapitulního děkana Jana z Krumlova (ve fun. 1469-88) s letopočtem 1383 jakožto vrozením smrti Jana z Pomuku (L STEJSKAL 1917 – PODLAHA 1923, 150, č. 86):

„1383

Johannco de duba [nahrazeno níže jménem „pomuk“] sumersus de ponte“

Překlad: „1383

Johánek z Dubé [nahrazeno níže jménem „Pomuku“] utopen z mostu.“

Praelectiones Pragenses 1684 – **pozn.:** Ve Strahovské knihovně (sign. DE VI 21) se nachází objemná svázaná rukopisná kniha s latinskými zápisy přednášek z filozofie. Na fol. 263 je v závěru textu poznamenáno, že „jsme tento traktát skončili r. 1684 18. února.“ Na zadním přídeští svazku se nachází dva epigramy.

Rukopis pražské univerzity – **pozn.:** Tento rukopis byl uložen v praž. univerzitní knihovně pod sign. X H 17. Dle Františka Stejskala se v něm na fol. 69^v nachází zpráva: „A. D. 1393 fuit concessa indulgentia anno jubilei in Bohemia a dominica Laetare usque ad Exaltacionem sanctae Crucis, maxime spoliaverunt pauperes sacerdotes, ubi statim dominica Judica submersus est Johanco doctor et aliqui prelati percussi per regem Wenceslaum.“ (L STEJSKAL 1921, 159)

Překlad druhé části zprávy: „[...] krátce před nedělí Judica byl utopen Johanek doktor a někteří prelátí byli zbiti králem Václavem.“ – Neděle Judica (Smrtná či Smrtelná, 5. neděle postní, jejíž introit začíná slovy „Judica me, Deus“) 1393 připadla na 23. III. (L STEJSKAL 1921, 130).

Seznam listin a zápisů o domech 1480-1510 – **pozn.:** V archivu praž. metr. kapituly se zachoval rukopisný seznam listin a zápisů o domech patřících nebo poplatných svatovítské katedrále a kapitule, sepsaný někdy v období 1480-1510 (sign. C.

XXXV. č. 29). Na pag. 3 zde stojí: „Listina o domu Stiborově na Hradčanech, v němž bydlí Václav Radeč, s věžemi v průčelí, kudy se jde k nemocnici. Nyní však probošt pražský ho drží.“ K tomu je připsána současná pozn.: „Blahoslavený Jan z Nepomuku mne udělal.“ Tento dodatek se týká vyhotovení listiny. Jan z Pomuku, na pomezí 15. a 16. st. již zvaný „Jan z Nepomuku“ a ověnčený titulem „blahoslavený“, onu listinu sepsal jako notář 1378-80. Její originál se nezachoval (L STEJSKAL 1921, 157-158).

Seznam pobožností po 1416 – **pozn.:** Seznam pobožností ve výroční dny dobrodinců a pražských kanovníků, sloužených v praž. katedrále, vepsal neznámý pisatel po 1416 do jednoho manuskriptu chovaného v archivu praž. metr. kapituly. Text publikoval 1872 Václav Vladivoj Tomek. O zádušních pobožnostech za Jana z Pomuku tam stojí:

„It. in vigilia Benedicti fit anniversarium Johankoni Pomuk, quem rex Wenceslaus jussit submergere; vigiliae minores; in missa Requiem; fit commenda ante altare S. Clementis, ubi lapis marmoreus jacet, in quo sculptum est: Johannes Pomuk.“

K tomuto textu je jinou rukou (dle soudu Tomkova z 2. pol. 15. st.) připsáno: „Ubi modo est cancellum ferreum in circuitu.“ (L TOMEK 1872, 251)

Překlad celého textu: „Dále v předvečer sv. Benedikta se koná výroční úmrtní pobožnost za Johánka Pomuka, kterého král Václav poručil utopit; menší vigilie; ve mši rekviem; komenda se koná před oltářem sv. Klimenta, kde leží mramorový kámen, na němž je vyryto: Johannes Pomuk. Kde je teď železná mříž v ochozu.“

Jelikož svátek sv. Benedikta připadal na 21. III., konaly se zádušní pobožnosti za Johánka Pomuka dne 20. III. Vigilie menší byly menší církevní hodinky, tj. tři noktury za zemřelé s kratšími čteními a chválami. Kommenda byla absoluce (srov. L STEJSKAL 1921, 127).

Silentio eloquens 1722 – *Silentio eloquens periclitantis famae patronus Divus Joannes Nepomucenus, martyr, canonicus, symbolis atque lemmatis illustratus ab oratoria facultate Neo-Pragena anno MDCCXXII. Pars prima.* – **pozn.:** Společné dílo několika žáků třídy rétoriky novoměstského jezuitského gymnázia v Praze. Žáci zachycují nadpisy, emblémy a básněmi život. Jde o první část, která je dodnes v rukopisu uchováována v pražské knihovně křižovníků s červenou hvězdou jako složka č. 5 v konvolutu sign. XVIII G 10/7. Druhá část se nedochovala.

Staré letopisy české 15.-16. st. – **pozn.:** Staré letopisy české se zachovaly v mnoha různých rukopisech a prepisech z 15.-16. st. a byly několikrát publikovány. Stať o knězi Johánkovi v Porákově a Kašparově edici z 1980 zní následovně:

„Téhož roku [1393] byl utopen slavný doktor, kněz Johánek, vikář pražského arcibiskupství, pod pražským mostem, na příkaz krále Václava, protože proti jeho vůli potvrdil opata kladrubského. Byl pochován na Pražském hradě u sv. Václava a do kamene tam bylo vytesáno jeho jméno a také kříž. A na ten kříž dodnes nikdo úmyslně nohou nestoupne. Téhož roku bylo v Čechách tak veliké sucho – na připomenutí památky toho utopeného doktora – že v Praze se brodili přes řeku i lidé a voda byla zelená jako tráva.“ (*Ze starých letopisů českých* 1980, 24, 26)

TANNER 1674 – Jan TANNER, *Historia heroum de stellis*. Olomouc 1674 – **pozn.:** Jezuita Jan Tanner 1674 dokončil pojednání o hraběcí rodě Sternbergů, jichž byl osobním přítelem. Dedikaci Václavu Vojtěchu říš. hr. ze Sternbergu, císařskému komoří, pánovi na Zelené Hoře (a tedy i Nepomuku), Budyni, Libochovicích, Drnholci, Vršovicích, Ovenci atd. Tanner napsal zmíněného r. v Olomouci. Dílo však bylo publikováno až 1732 v Praze, a to v německém znění. Autor šternberskou historii pojal v širších souvislostech českých dějin a dovedl ji do 1576. Zmínil se v něm jak o umučení SJN 1383 (v druhém dílu, sedmé kapitole, č. 333, viz TANNER 1732, 151), tak o pražském sufragánovi Johánkovi („Joanellus oder Johaneck“), kterého 1393 rozkázal Václav Líný utopit (v téže kapitole, č. 360, viz TANNER 1732, 156).

Vox clamantis 1724 – *Vox clamantis, Mariae amantis echo sive S. Joannes Nepomucenus, quondam dilectus a Matre pulchrae dilectionis, eidem tenerrima dilectione correspondens. Hodie in teatro propositus ab infima grammatices classe Neo-Pragae 1724.* – **pozn.:** Rukopis školské divadelní hry sehrané na gymnáziu při jez. koleji na Novém Městě pražském 1724 se nachází v NA, fond Stará manipulace, sign. J 20/17/18, kart. 998, fol. 299^v-308^v.

WINKLER 1729 – [Jan WINKLER], *Divus Joannes Nepomucenus patiendo Martyr gloriosissimus. A media classe grammatices Hradistii cothurnum induta pro scena exhibitus anno 1729, die 21. Martii.* – **pozn.:** Text svatojánské školní divadelní hry, zahrané na jezuitském gymnáziu v Uherském Hradišti 21. III. 1729, se dochoval v zápisu v NA, fond Jesuitica, sign. IIIo-446, kart. 175, fol. 56^r-66^v.

Zápisky budyšínské do 1478 – **pozn.:** František Stejskal našel v rukopise M St. 56 v budyšínské hraběcí knihovně hr. Gerstorff-Weicha na pag. 240 v zápiscích psaných v Praze do 1478 následující text: „Léta 1393 utopen jest slavný doktor Johánek, vikář, pod mostem, neb kázal král Václav, protože stvrdil opata v Kladrubech proti vůli jeho a téhož léta byla suchota veliká.“ (L STEJSKAL 1921, 129-130)

Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta

- Pozn. u zápisu z 24. III. 1393: „Nicolaus Puchník vicarius x. et Jo. P[o]. [= Johannes Pomuk] die XX. diem suum clausit extremum, cuius anima requiescat in pace.“ (R-L TADRA 1896, 125)

Překlad: „Mikuláš Puchník, vikář atd. a Jo. P[o]. [= Jan Pomuk] ukončil dne 20. [tj. března 1393] den poslední, jehož duše ať odpočívá v pokoji.“

- Dodatečný zápis z 1394 ohledně platby nájemcem obročí v Čelákovcích: „[Farář v Čelákovcích a jeho nájemník.] D. Also olim conventor fructuum ecclesie in Selacouicz confessus est, se a d. Hincone plebano ibidem in Selacouicz tredecim sexag. gr. Den. Prag., in quibus eidem obligabatur ex pronunciacione b. m. d. Johannis Pomuk archidiaconi Prag. [sic!] et vicarii in spirit. d. archiepiscopi Prag., de quibus quidem tredecim sexag. gr. predictorum ipsa d. Also dictum d. Hincodem

quittum reddidit liberum et solutum, presentibus Valentino de Sadek, Andrea de Praga, notariis publicis, d. Paulo nunc conventore in Selacouicz, Paulo cliente de Smolnicz et aliis.“ (R-L TADRA 1901, 162-163)

Překlad vybrané části: „[...] z rozhodnutí d[obré] p[aměti] p[ana] Jana Pomuka, arcijáhna praž[ského] [sic!] a vikáře v duchovních záležitostech p[ana] arcibiskupa pražského [...]“

- Zápis z 22. XI. 1396: „[Úrok 2 kop z domu na Újezdě od Mikuláše Puchníka darován kostelu pražskému k rozdělování v den úmrtí Jana z Pomuka.] Constitutus personaliter aput acta presencia in presencia venerab. viri d. Nicolai Puchnik X. famosus vir Jezowczo cliens residens in Vgezd Prag. monte sub Petrino sano et deliberato animo non compulsus X. fassus est et recognovit, se suo heredum et successorum suorum nomine duas sexag. gr. den. Prag. census annui et perpetui de et super domo sua prescripta in Vgezd Prag. situata et tostorio seu braseatorio in eadem domo exstructo dicto d. Nicolao Puchnik pro XX sexag. gr. den. Prag. iusto titulo empcionis et vendicionis vendidisse et se predictas pecunias XX sexag. a predicto d. Nicolao Puchnik in toto ac in parata pecunia percepisse et recepisse, promittens per se heredes et successores suos, dicte domus et tostorii seu braseatorii possessores, de eadem domo et tostorio seu braseatorio prescriptum censum duarum sexag. predicto d. Nicolao Puchnik aut illi vel illis, cui aut quibus eundem censum in morte vel in vita deputabit, divisim in duobus terminis videlicet ss. Georgii et Galli tradere dare persolvere et assignare sine omni renitencia et contraidicione sub pena excom., cui se heredes et successores suos [...] submisit in casu ubi in aliquo termino [...] in dicti census solutione fuerint remissi et negligentes. Ibidem eciam confessus est dictus Jezowczo, quod nullus alius habet censum emptum in predictis domo et tostorio quam predictus d. Nicolaus Puchnik et si plus de censu super dicta domo et tostorio venderet, quod dictus census duarum sexag. sit primus. Quo facto in presencia dicti Jezowczonis prefatus d. Nicolaus Puchnik prescriptum censum duarum sexag. super domo et tostorio prescriptis venerab. viris dd. Decano capitulo et canonicis ac ministris ecclesie Prag. pro anima b. m. d. Johannis Pomuk decret. Doctoris et olim archidiaconi Zacensis deputavit donavit et assignavit in anniversario ipsius d. Johannis Pomuk ad instar aliarum porcionum eiusdem ecclesie Prag. in anniversariis solvi consuetarum dividendum et distribuendum inter predictos dd. canonicos et ministros. Acta sunt hec a. d. MCCCLXXXVI. die XXII. m. Novembris, presentibus Ulrico dicto Hrzeblo cliente de Tluczna, Valentino de Sadek notario publico [...] et aliis t. f.“ (R-L TADRA 1896, 216)

Stejskal k tomu píše (STEJSKAL 1921, 128-129): „Památka sv. Jana Nep. zachována byla také darem spolupřítele Mikuláše Puchníka, který dle zápisu [...] ze dne 22. listopadu 1396 koupil za vklad 20 kop gr. roční důchod dvou kop gr. na věčné časy z domu panoše Jezovce, bydlícího na Újezdě v Praze. Roční plat vázl na domě Jezovcově, s kterým spojena byla sladovna. Pravděpodobně je to týž dům, který náležel kdysi sv. Janu Nepom., jenž ho asi prodal, když se stěhoval na Vyšehrad jako kanovník do domu kanovníckého. Tento panoše Jezovec uvádí se 25. ledna 1392 [...] jako služebník Mikuláše Puchníka. Tento nyní zaplatil 20 kop hotově a Jezovec se hned zavázal jménem svým i svých dědicův, že bude platiti po 1 kopě o sv. Jiří a o sv. Havle Puchníkovi nebo komu tento určí. Na domě tom žádného jiného dluhu zapsaného nebylo a kdyby dům ten byl později zadlužen, měl býti roční plat dvou kop jako první hypotheka vložena. Mikuláš Puchník odevzdal ihned právo na onen roční plat děkanu, kanovníkům a služebníkům kostela Pražského **za duši dobré či blažené paměti p. Jana Pomuka, doktora dekretů a kdysi arcijáhna Žateckého**, a určil, aby ve výroční den smrti sv. Jana Nep. po způsobu jiných rozdělování byl onen plat rozdělen a odevzdán mezi řečené pány kanovníky a služebníky sv. Víta; téhož roku 1396 odevzdal ještě jakýs Jeneček plat 7 kop na domě svém na Újezdě panu Mikuláši Puchníkovi k tomu účelu, aby se konaly výroční služby Boží za Jana z Pomuku, arcijáhna Žateckého, utopeného r. 1393 [...]“

- Druhý zápis o úrokovém platu pro kostel v Blažimi, druhá polovina dubna 1397: „[...] Prefatus eciam plebanus et successores sui tenebuntur peragere anniversarium prout est concordatum et manu d. Johannis Pomuk b. m. archidiaconi Zacensis descriptum.“ (R-L TADRA 1896, 257-258)

Překlad: „Řečený také plebán a jeho nástupci budou mít za povinnost sloužit výroční bohoslužbu, jak bylo ujednáno a zapsáno rukou p[ana] Jana Pomuka d[obré] p[aměti], arcijáhna žateckého.“

Žaloba arcibiskupa Jana z Jenštejna 1393 (Biblioteca Apostolica Vaticana, cod. 1122, fol. 162^r-171^r) – **Pozn.:** Původní delší verze žaloby se nachází na fol. 162^r-169^v, kratší následuje bezprostředně na fol. 169^v-171^r.

Vybrané úryvky z původní delší verze, sdělené praž. arcibiskupem Janem z Jenštejna v ich-formě:

Čl. XXIV. (fol. 165^r): „Item nunc autem nouissime, *post submersionem uicarii mei et martyrium officialis* et malam tractacionem prelatorum meorum maxima damna tuli, per mocionem meam ad pedes Sanctitatis Vestre ueniendo [...]“ (R-L ZÍTEK 1909, 325)

Čl. XXVI. (fol. 165^v): „Item cum percrebesceret fama, qualiter rex nimium iratus esset, me et meos vicarios et ceteros multipliciter perturbare vellet, officialis, *et vicarius iam martyr sanctus*, timentes secesserunt in castrum Rudnicz, vbi tunc eram; (fol. 165^v) tandem plures de consilio regis miserunt pro me, vt Pragam venirem. Ego presenciens iram regis, timens, ne exinde aliquid mali eueniret, uenire pie distuli, ipsis tamen: officiali *et vicario meo*, magistro curie mee et aliis persuadentibus ad certum locum et villam, vnum milliaria a Praga distantem, declinavi, vbi consilium regis, videlicet electus Laurentinus, confessor regis, marsalcus regis pro concordia facienda et regem mitigandum simul conuenerunt. Qui mecum comedentes et bibentes, leuibus uerbis allicientes, promiserunt fidem suam vna cum magistro curie regis, quod secure vltierus Pragam ire cum meis possem, dicentes, nam licet rex nimium sit indignatus, tamen libentissime te archiepiscopum videbit, de concordiaque pertractabit et demum pax fiet inter regem, marchionem, subcamerarium et te et tuos. Nichilominus tamen secrete michi litteras regis tradiderunt, vbi rex in vulgari teutonico sic michi in eadem littera scripsit: tu archiepiscopo, michi castrum Rudnicz et alia castra mea restituas, et recedas michi de terra mea Boemie. Et si aliquid contra me attentabis uel meos, uolo te submergere litesque sedare. Pragam ueni.

[Articulus] XXVII.

Item die sequenti michi fuit terminus prefixus, in quo de concordia et pace inter regem, marchionem Moraue et subcamerarium regis per consilium regis tractare[m]; ad quem tractatum consiliarios meos misi, qui illa die et sequenti concordiam cum rege et subcamerario concluderunt, preter marchionem, de cuius concordia adhuc tractare debebant. Tandem fui cum eis ad regem ductus, qui (fol. 165^v) prope domum meam episcopalem erat, videlicet circa ecclesiam beate

Marie Virginis in pede pontis pro pace finali facienda. Me autem ibi cum vicariis meis et aliis [manente] omnem illum tractatum, quem ipse consilio suo facere commiserat, cassavit et irritavit dicens, se nolle contentari de tractatu illo et concordia illa, et addidit, vt de multis uerbis blasphemis et iracundis et minis sileam, hec uerba dicens: Tu archiepiscopo, tu, excommunicas meos officiales me inscio, et confirmasti abbatem de Cladrub. Similiter et quod, ex quo subcamerario meo heresim et errores impingis, de iudeis mencionem faciens, cum iudei pertineant ad me, meque concernat hoc factum, et tu sine consilio facis hec et de capite proprio, scias, quia tu lugebis et tui. Et post plurima alia comminatoria uerba dixit curie mee magistro: Recede a me, alias mox tibi faciam truncare caput tuum. Tandem meos officiales et prelatos uidens, qui mecum erant, dixit eis: Capiatis michi istos quatuor, uidelicet Nicolaum Puchnik, officialem meum, et Iohannem, decretorum doctorem, uicarium meum, et Wenceslaum, prepositum Missnensem, canonicum meum, et me, et ducite caute! aliisque minas incussit et addidit: Te et te submergam, demonstratis aliquibus, et uolo, vt mox ascendatis ad capitulum, quia ibi uidebo, de quorum consilio hoc est factum. Cumque pluries ego coram eo genu flecterem, iram eius uolens mitigare, ipse similiter ambo genua subsannatiue contra me incuruauit, atque ita surgens duci eos ad capitulum iussit et deinde ad pretorium siue iudicem. Cumque ibi esset in capitulo, mox Bohusslaum, doctorem iuris, decanum ecclesie mee Pragensis, hominem senem et decrepitem, (fol. 166^r) in caput cum ensis globo pluries enormiter percussit usque ad magnam effusionem sanguinis, ligatisque post tergum manibus de domo sua in domum castellani Pragensis deduci mandauit. Sic et ceteros, cum domino Nyeprone, mee curie magistro, milite iam satis sene, ad pretorium et iudicis domum deduci eciam mandauit, sepe interrogans [jinak „interrogatus“] pro me Episcopo, si eciam ducerer cum eis. Sero autem facto *ligatis manibus et pedibus, omnium uidelicet in conspectu suo tortori fecit trucidari eos, ipseque solus manum et ignem ad latera uicarii et officialis, et cetera loca apposuit*, vni tantum, scilicet preposito Misnensi parcens, et militi, quem in alio loco detinebat, eosque submergi mandauit, omnesque iam submersi fuissent, ut dicitur, nisi publici notarii in presencia promitterent et iurarent, tunc uel postea nuncquam se captivos dicere esse, nec martirisatos, et prout michi innotuit, eciam vt iurarent ei, quod uellent contra me episcopum stare. Ipsi uero metu perterriti, antequam submergi uellent, instrumentum publicum confici mandarunt, et prout dicitur, propriis iuramentis astrinxerunt, sicque ipsi dimissi sunt. *Solus uenerabilis Iohannes, doctor et vicarius meus in spiritualibus post dirum martirium et combustum latus, propter que ulterius vivere nullo modo [jinak „nullo modo uiuere“] potuisset, ad submergendum per uicos et plateas ciuitatis publice ductus, ligatis post tergum manibus, os eius quodam ligno periente, ligatisque ad caput pedibus ad instar rote, de ponte Pragensi hora noctis quasi tercia in flumen proiectus est et submersus.*

[Articulus] XXVIII. De ductione ad captiuitatem.

Item Postquam uero deducti ad captiuitatem mei erant, ego domum meam episcopalem intraui publice cum familia mea, ibique moram non mo (fol. 166^v) dicam feci. Sed postquam audiui, quam publice et miserabiliter ad domum iudicis deducti fuerunt, qualiterque decanus Pragensis in caput suum grauiter erat lesus, tantas iniurias pati non ualens, uolens in futurum prouidere, ne committerentur similia, secessi ad locum secretum et tutum, ubi post alicuius temporis interuallum de trucidatione eorum, et submersione dicti magistri Iohannis uicarii in spiritualibus et decretorum doctoris [audiui.] Ipseque rex illa nocte, vt audiui postmodum, pluries ante domum meam fuit expectans, siue quoniam me capere sine tumultu posset; dixerat namque michi prius: Ne putes positas insidias, sicut rei euentus hoc postmodum comprobauit. Namque nauigia in ciuitate Pragensi per plures dies vbique erant michi impedita, et nec huc, nec illuc homines per aquam ire poterant, in singulisque portis et locis [custodes erant] ita, quod per quinque dies et noctes uix et cum magno timore ad castrum meum Gaisberg perueni, saltem vt in securo loco meditare, quod de tam magno et enormi facto michi expediret facere. Ante hoc autem proclamatum uoce preconia in ciuitate Pragensi fuit, vt presbyter in nocte [non] iret uel clericus. Quod si aliquem ire contingeret, presbyter quod caperetur, si clericus, tunc quod eidem manus amputaretur.“ ((R-L ZÍTEK 1909, 327-330)

Překlad kurzivou označených úryvků:

V čl. XXIV.: „po utopení mého vikáře a mučení oficiála“. V čl. XXVI.: „a vikář, již svatý mučedník“ – „a můj vikář“. V čl. XXVII.: „a Jana, doktora dekretů, mého vikáře“ – „když byly svázány ruce a nohy všech, dal je [král] před svými očima mučit katem a sám přiložil ruku i oheň k bokům vikáře i oficiála, i na další místa“ – „Jediný ctihodný Jan, doktor a můj vikář v duchovních záležitostech, po ukrutném mučení a popálení boku, protože by býval nemohl žádným způsobem přežít, byl veřejně veden po ulicích a prostranstvích města se svázanými rukama za zády a s jakýmsi dřevem v ústech, aby byl utopen, a poté, co mu byly přivázány nohy k hlavě do tvaru kola, byl téměř ve třetí hodinu noční shozen z Pražského mostu do řeky a utopen.“ V čl. XXVIII.: „po nějakém čase [jsem se doslechl] o jejich mučení a o utopení řečeného mistra Jana, vikáře v duchovních věcech a doktora dekretů.“

Vybrané úryvky z následující kratší verze formulované v er-formě:

(fol. 169^v) „*Quapropter ex parte dicti archiepiscopi per venerabiles viros Nicolaum, dictum Puchnik, officialem Pragensem, et bone memorie Iohannem, doctorem, vicarios et officiales dicti archiepiscopi, subcamerarius citatus fuit, vt personaliter compareret coram archiepiscopo super articulis fidei responsurus. Qua citacione ad eius noticiam deducta et cetera, dictus subcamerarius, necnon frater Nicolaus, electus Laurentinensis, Sulco, prepositus Chotiessouinensis, Wenceslaus dictus Kralik, decanus Wissegradensis et quamplures alii spirituales, predictus Sigismundus struat, Czuh, marsalcus odio et rancore conceptis contra dictum archiepiscopum et suos officiales et vicarios predictos et ad ipsorum exterminium tendentes, prefatum dominum regem sinistris informacionibus inflammarunt adeo, quod prefatus rex furore succensus, comminatus fuit publice dictum archiepiscopum, officiales et uicarios suos submergere et morti tradere. Et dum per bonos uiros de predictis dolentes procuraretur concordia et reconciliacio domini regis et suorum cum prefato domino archiepiscopo et suis, nonnulli nuncios ex parte dicti regis, uidelicet dictus electus Laurentiniensis et marsalcus regis dic (fol. 170^r) tus Czuch ad prefatum archiepiscopum missi, dicto archiepiscopo presentauerunt vnam litteram regiam in effectu continentem, quod prefatus archiepiscopus dimitteret omnia castra ecclesie Pragensis ipsi regi et exiret de tota terra sua, alias ipsum submergeret, si aliqua contra eum attemptaret uel contra suos, et demum ineruenientibus tractatibus hinc inde conclusum fuit, quod prefatus archiepiscopus cum officialibus predictis, necnon uenerabili viro domino Wenceslao, preposito Misnensi, et nobili milite domino Nyeprone, magistro curie, et aliis officialibus et nobilibus ac seruatoribus ipsius archiepiscopi uenirent Pragam ad conspectum prefati regis saluo conductu dato eidem et suis ex parte prefati domini regis.*

Qui prefatus dominus archiepiscopus desiderans pacem et dicti regis conuersionem, exponens se periculis, sicut euentus demonstraui, personaliter Pragam accessit vna cum predictis suis et coram ipso rege, vt ipsum ad conuersionem habilis induceret, humilitatem ostendens, deuote requisit eum, quod malis informacionibus non crederet. *Et tunc prefatus dominus rex, assistentibus sibi dictis sinistris informatoribus in furrorem accensus, post per detestabilia uerba prorumpens ad nefandissima facinora iussit prefatum archiepiscopum et venerabilem virum dominum Bohuslaum, decanum pragensem et dictos, venerabilem officialem et vicarios, dominum Wenceslaum, prepositum Misnensem et dictum magistrum curie, capi et captiuos duci ad pretorium, ubi ius per laycos redditur. Sed ante omnia in capitulo dicte curie dictum venerabilem virum dominum Bohuslaum, decanum ecclesie Pragensis, virum reuerendum et annosum prefatus rex manu sacrilega cum globo ensis in (fol. 170^v) capite ipsius decani pluries enormiter percussit usque ad magnam sanguinis effusionem in domo ipsius decani; demumque et dominum Nyepronem, militem, magistrum curie, in dicto pretorio duci fecit et illis ibi captiuos dimissis, prefatos Nicolaum, Iohannem et prepositum Misnensem ad domum iudicis laici ciuitatis Pragensis duci fecit et in dicta domo ligatis post tergum manibus, prefatos Nicolaum et Iohannem per tortorem deputatum ad torquendum maleficos, ausu sacrilego diuersis tormentorum generibus angustiose tormentari fecit in conspectu suo et, quod horrendum est, minus postposito honore maiestatis regie, idem rex in manu magnum lumen tenens, latera corporum dictorum uicarii et officialis igne combussit et miserabiliter lacerauit et eciam diuersa alia loca corporum predictorum usque ad emissionem spiritus dictorum minorum Iohannis vicarii et dicti officialis et demum prefatus dominus rex assistentibus sibi dictis nephandissimis sacrilegis et eis suadentibus mandauit prefatum venerabilem virum, dominum Iohannem doctorem et uicarium usque ad spiritus exalacionem crudelissime tortum ligatis manibus et pedibus et posito quodam ligno in ore ipsius noctis tempore portari ad flumen Multauiam uocatum, positum in ciuitate predicta et de ponte ipsius fluminis precipitari et in flumen ipsum submergi per nonnullos satelites suos ad talia exequenda deputatos, qui satelites dicto domino Iohanne, uenerabili presbytero ligato, manibus et pedibus ad modum globi portato ad dictum (fol. 170^r) flumen secuti nephandissimum mandatum huiusmodi eundem dominum Iohannem de ponte dicti fluminis precipitauerunt et in ipsum flumen proiecerunt. Quapropter submersus et in aqua dicti fluminis et miserabiliter dies suos finiuit.*

[...] Idcirco idem archiepiscopus sub grauibus periculis et dispendiis ad Sanctitatem Vestram personaliter accedens, supplicat humiliter, quatenus in romana curia alicui comittere dignemini et mandare, quod de predictis forefactis in personis dictorum bone memorie domini Iohannis, vicarii, et aliorum clericorum predictorum se informet, et si per informacionem huiusmodi reperiat dicta sacrilegia fore publica, notoria et manifesta, sicut sunt (fol. 170^v) prefatum dominum regem et dictos suos complices declaret fuisse et esse sacrilegos, homicidas et excommunicatos, et penas contra talia perpetrantes tam a iure, quam ab homine promulgatas, eos temere incidisse, et tamquam tales denunciandos et publicandos fuisse, denunciari et publicari et tamdiu, donec ad cor reuersi iuri paruerint super premissis, cum potestate eciam aggrauandi et supponendi totam terram Boemie ecclesiastico interdicto, et ad predicta omnia, et in eos procedendi simpliciter, summarie et de plano sine strepitu et figuris iudicii et procedendi in predictis ex officio et citandi personaliter eosdem predictos sacrilegos in romana curia et extra, et eciam per edictum in ipsa romana curia et partibus vicinis, cum non sit tutus accessus ad eos, et priuandi predictos clericos omnibus et singulis dignitatibus, personatibus, officiis et beneficiis quocumque nomine censeantur, que obtinent et que habere dignoscuntur pro sufficientibus expensis, et prouidendi de eis personis idoneis, eciam habentibus vnum uel duo beneficia nomi nanda per dictum dominum archiepiscopum et inhabilitandi eosdem ad obtinenda, vnde tam eos, quam alios supra descriptos, alios puniendi iuxta canonicas sanciones, nec non cum potestate compellendi per censuras ecclesiasticas et alia iuris remedia prefatum dominum regem et dictos complices ad restituendum et emendandum omnia dampna per ipsum et suos illata complices dicte ecclesie Pragensi et dicto domino archiepiscopo in predictis similiter procedendi et per edictum, vt supra, citandi, cum potestate eciam denunciaciones et alia supra et infra scripta exequendi per simile edictum, et inhibendi prefa (fol. 171^r) to domino regi sub grauissimis penis et censuris, quod de cetero libertatem ecclesiasticam in prouincia Pragensi nullatenus viollet, dicteque ecclesie Pragensi eique archiepiscopo nulla dampna inferat, aut inferri per suos faciat et permittat, quas penas si contra fecerit, incidat in ipso facto, non obstante quod causis huiusmodi forsitan non sic ad Romanam Curiam legitime deuolutis seu de sui natura, aut alias in Romana Curia tractande et finiende, et quibuscunque aliis in contrarium edictis nequaquam obstantibus et cetera.“

(R-L ZÍTEK 1909, 640-644)

Překlad vybraných částí z výrazněných kurzívou:

„Pročež ze strany řečeného arcibiskupa byl ctihodnými muži Mikulášem, řečeným Puchník, pražským oficiálem, a dobré paměti Janem, doktorem, vikáři a oficiály řečeného arcibiskupa podkomoří předvolán, aby se osobně dostavil před arcibiskupa a odpověděl ohledně článků víry.“ – „pojali nenávist a zášť proti řečenému arcibiskupovi a jeho řečeným oficiálům a vikářům a s úmyslem se jich zbavit roznítili řečeného pana krále zavádějícími informacemi až tak dalece, že se řečený král rozhněval a veřejně hrozil, že řečeného arcibiskupa a jeho oficiály a vikáře dá utopit a vydá je smrti.“ – „A tehdy se řečený pan král s přispěním řečených špatných informátorů vznítil hněvem, pronášel hanebná slova a jal se provádět naprosto bezbožné zločiny. Rozkázal zajmout řečeného arcibiskupa a ctihodného muže, pana Bohuslava, pražského děkana, a řečené, ctihodného oficiála a vikáře [tj. Mikuláše Puchníka i Jana z Pomuku], pana Václava, míšeňského probošta a řečeného hofmistra, a zajaté dal vést na radnici, kde laici vykonávají právo. Ale především v sále řečené radnice řečeného ctihodného muže, pana Bohuslava, děkana Pražského kostela, muže ctihodného a letitého řečený král svatokrádečnou rukou špičkou meče na hlavě téhož děkana víckrát udeřil tak velice, že vyteklo mnoho krve v domě téhož děkana. Posléze i pana rytíře Něpra, hofmistra, dal do řečené radnice dovést, a tam ony [dva] zajaté ponechav, řečeného Mikuláše, Jana a míšeňského probošta dal odvést do domu světského rychtáře pražského města a v uvedeném domě, když jim byly za zády svázaný ruce, dal je katem, určeným k mučení zločinců, se svatokrádečnou opovázlivostí přísne trápit různými druhy mučení, před svým zrakem a, co je strašné, aniž by hleděl na čest královského majestátu, sám král držel v ruce velikou louči a spálil ohněm boky těl řečených vikáře i oficiála a žalostně je rozdrásal a také různá další místa zmíněných těl až k omdlení řečených pánů, vikáře Jana a praveného oficiála, a nakonec zmíněný pan král s podporou řečených naprosto zlořádných svatokrádečníků a na jejich radu rozkázal řečeného ctihodného muže, pana Jana, doktora a vikáře, překrutně až k vydechnutí ducha zmučeného, se svázanýma rukama a nohama a s jakýmsi dřevem vložený do úst v ten samý noční čas několika lidmi ze stráže, určenými k výkonu takových věcí, odnést k řece

nazývané Vltava, nalézající se ve zmíněném městě, a shodit z mostu téže řeky a v té řece ho utopit. A ti strážní, když byl zmíněný pan Jan, ctihodný kněz svázaný na rukou a nohou do tvaru koule, donesen k řečené řece, vykonali naprosto ničemný rozkaz a toho pana Jana z mostu řečené řeky shodili a vhodili ho do té samé řeky. A takto se utopil a ve vodě zmíněné řeky bídě skončil své dny.

[...] Proto týž arcibiskup za vážných nebezpečí a na velké náklady osobně přišel k Vaší Svatosti a pokorně žádá, abyste ráčil pověřit někoho na římské kurii a určit, aby se informoval o řečených skutcích vykonaných na dotčených osobách dobré paměti pana Jana, vikáře, a ostatních řečených kleriků, a pokud díky takové informaci zjistí, že jsou zmíněné svatokrádežné činy veřejné, obecně známé a zjevné [...]"

II. Edice předkanonizačních rukopisů a tisků publikované po 1729

- BECKOVSKÝ/REZEK 1879a – Jan František BECKOVSKÝ (aut.) / Antonín REZEK (ed.): Poselkyně starých příběhův českých II/1. Praha 1879 – **pozn.:** Původní autor, křižovník s červenou hvězdou Jan František Beckovský zamýšlel tento svůj text jako pokračování 1700 vydaného prvního dílu české kroniky nazvané *Poselkyně starých příběhů českých*. Jeho záměr překazila smrt († 26. XII. 1725). Text vydal a poznámkami i komentářem opatřil historik Antonín Rezek.
- BECKOVSKÝ/REZEK 1879b – Jan František BECKOVSKÝ (aut.) / Antonín REZEK (ed.): Poselkyně starých příběhův českých II/2. Praha 1879
- BECKOVSKÝ/REZEK 1880 – Jan František BECKOVSKÝ (aut.) / Antonín REZEK (ed.): Poselkyně starých příběhův českých II/3. Praha 1880
- EBENDORFER/ZIMMERMANN 2003 – Thomas EBENDORFER (z Haselbachu) (aut.) / Harald ZIMMERMANN (ed.): *Chronica regum Romanorum I.* (Monumenta Germaniae historica – Scriptorum rerum Germanicarum – Nova series – XVIII). Hannover 2003
- FRB – Josef EMLER (ed.): *Fontes rerum Bohemicarum I. Vitae Sanctorum et aliorum quorundam pietate insignium. Paměny dějin českých*, vydaná z nadání Palackého. I. Životy svatých a některých jiných osob nábožných. Praha 1873
- KLARIFIKÁTOR/DOBROVSKÝ 1793 – [Petr KLARIFIKÁTOR (aut.) / Josef DOBROVSKÝ (ed.)]: *Vita Ioannis de Iencenstein, archiepiscopi Pragensis tertii, Apostolicae Sedis legati secundi, postea patriarchae Alexandrini, olim episcopi Misnensis. Ex m[anu]s[crip]to Rokyczanensi coaevo nunc primum edita notisque illustrata.* Praha 1793
- ODLOŽILÍK 1926-1927 – Otakar ODLOŽILÍK: Leták M. Štěpána z Kolína o pronásledování kněží z r. 1393. In: *Věstník Královské české společnosti nauk. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná* 1, 1926, Praha 1927, 1-48
- PEŠINA Z ČECHORODU/PODLAHA 1916 – Tomáš Jan PEŠINA Z ČECHORODU (aut.) / Antonín PODLAHA (ed.): *Memorabilia ab anno 1665 usque ad annum 1680.* Praha 1916
- REZEK 1878 – Antonín REZEK (ed.): *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova. I. (Památky staré literatury české. Vydávané Matiči Českou. Číslo V. Řada III.)* Praha 1878
- SEDLÁK 1906 – Jan Nepomuk SEDLÁK (ed.): *Wenceslai Francisci Coelestini a Blumenberg: A. Autobiografia. B. Acta capitularia 1646-1674.* (Editiones archivii et bibliothecae S. F. Metropolitanii capituli Pragensis 7). Praha 1906
- SRB II – [František Martin PELCL / Josef DOBROVSKÝ]: *Scriptores rerum Bohemicarum e bibliotheca ecclesiae metropolitanae Pragensis. II. Francisci Chronicon Pragense. Item Benessii de Weitmil Chronicon ecclesiae Pragensis. Accedunt I. Series ducum et regum Bohemiae. II. Series episcoporum et archiepiscoporum Pragensium. III. Chronicon Bohemicum cum versione Latina.* Praha 1784
- SRB III – [František PALACKÝ]: *Scriptorum rerum Bohemicarum tomus III. Annales patrio sermone scripti, vulgo Pulkavae et Benessii de Hořovic chronicorum continuatores anonymi. Staří letopisové čeští od roku 1378 do 1527, čili pokračování v kronikách Příbík Pulkavy a Beneše z Hořovic, z rukopisů starých vybrané.* Praha 1829
- TADRA 1896 – Ferdinand TADRA (ed.): *Soudní akta konsistoře pražské. (Acta judiciaria consistorii Pragensis.) Z rukopisů archivu kapitolního v Praze. III. (1392-1393. 1396-1398.)* Praha 1896
- TADRA 1901 – Ferdinand TADRA (ed.): *Soudní akta konsistoře pražské. (Acta judiciaria consistorii Pragensis.) Z rukopisů archivu kapitolního v Praze. VII. (1420-1424 a Dodatky.)* Praha 1901
- TANNER 1732 – Jan TANNER: *Geschichte derer Helden von Sternen oder deß uhralten und ruhmwürdigsten Geschlechtes von Sternberg von seinen ersten Ursprunge an hergerechnet und zusammengetragen mit Lieb und Fleiß eines dieser gesammten hoch-adelichen Familie, insonders aber denen freyen hoch- und wohlgebohrnen Herren Herren Brüderer Wenceslao Adalberto Balthasari Josepho, Joanni Norberto Xaverio Leopoldo, Ignatio Carolo Joanni Josepho, deß Heil. Röm. Reichs Graffen von Sternberg zugethanesten und mindesten Dieners in Christo [...]* Praha, [Staré Město], Karel Jan Hraha, stavovský tiskař. 1732
- Ze starých letopisů českých* 1980 – [Jaroslav PORÁK / Jaroslav KAŠPAR]: *Ze starých letopisů českých.* Praha 1980
- ZÍTEK 1909 – Jan ZÍTEK: *Ke sporu Jana z Jenšteina s Václavem IV.* In: *ČKD L (LXXV)*, 1909, 64-69, 135-141, 211-218, 324-332, 566-572, 636-644
- ŽÍDEK/TOBOLKA 1908 – Pavel ŽÍDEK (aut.) / Zdeněk Václav TOBOLKA: *M. Pavla Židka Spravovna. Historický archiv České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění č. 33.* Praha 1908

III. Tisky

- ABRAHAM A S. CLARA 1695 – ABRAHAM A S. CLARA, *Judas der Ertz-Schelm für ehrliche Leuth, oder Eigentlicher Entwurff und Lebens-Beschreibung deß Iscariotischen Bößwicht, worinnen unterschiedliche Discurs, sittliche Lehr-Puncten, Gedicht und Geschicht, auch sehr reicher Vorrath biblischer Concepten, welche nicht allein einem Prediger auf der Canzel sehr dienlich fallen, der jetzigen verkehrten, bethörten, versehrten Welt die Warheit unter die Nasen zu reiben, sondern es kan sich auch dessen ein privat- und einsamer Leser zur ersprießlichen Zeit-Vertreibung und gewünschten Seelen-Hail gebrauchen. [...]* Der vierdte Thail. [...] Salzburg, tiskař a nakladatel Melchior Haan. 1695
- ABRAHAM A S. CLARA 1709 – [ABRAHAM A S. CLARA] (připsáno), *Centi-folium stultorum in Quarto oder Hundert ausbündige Narren in Folio neu aufgewärmet und in einer Alapatrit-Pasteten zum Schau-Essen mit hundert schönen Kupffer-Stichen zur ehrlichen Ergötzung und nutzlichen Zeit-Vertreibung, sowohl frölich- als melancholischen Gemüthern ausgesetzt, auch mit einer delicaten Brühe vieler artigen Historien, lustiger Fablen, kurtzweiliger Discursen und erbaulichen Sitten-Lehren angerichtet [...]* Wien, univ. tiskař Christoph Lercher, k dostání u Johanna Karla Megerle, univ. knihkupce, a u Johanna Christophä Weigela, mëdiryctce v Nürnbergu. *IM LVstlgen Jahr aLs DIese Narren-SCHAAR [= 1709] erkohren gar.*
- ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721 – ABRAHAM A S. CLARA (aut.), ALEXANDER A LATERE CHRISTI (ed.), *Abrahamische Lauber-Hütt, ein Tisch mit Speisen in der Mitt, welche Hütte nicht leeres Laub und Blat, sondern viel herrliche Früchte hat. Denen Juden zum Trutz, denen Christen zum Nutz an- und aufgerichtet, wie auch mit vielen auserlesenen, so wohl biblischen als andern sinnreichen Concepten, Geschichten und Gedichten geziert und ausspalliret von hinterlassenen Schrifften, der durch das christliche Europam sehr belobten und beliebten Feder Jhro Wohl-Ehrwürden Patris Abraham a S. Clara seel. Augustiner Barfüsser-Ordens, weyland Jhro römischen kayserl. Majestät Predigern zusammen getragen, nunmehr aber auf dem Schau-Platz des öffentlichen Drucks vorgestellt [...]* Wien a Nürnberg, nakladatel Georg Lehmann. 1721
- ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1723 – ABRAHAM A S. CLARA (aut.), ALEXANDER A LATERE CHRISTI (ed.), *Abrahamische Lauber-Hütt, ein Tisch mit Speisen in der Mitt, welche Hütte nicht leeres Laub und Blat, sondern viel herrliche Früchte hat. Denen Juden zum Trutz, denen Christen zum Nutz an- und aufgerichtet, wie auch mit vielen auserlesenen, so wohl biblischen als andern sinnreichen Concepten, Geschichten und Gedichten geziert und ausspalliret von hinterlassenen Schrifften, der durch das christliche Europam sehr belobten und beliebten Feder Jhro Wohl-Ehrwürden Patris Abraham a S. Clara seel. Augustiner Barfüsser-Ordens, weyland Jhro römischen kayserl. Majestät Predigern zusammen getragen, nunmehr aber auf dem Schau-Platz des öffentlichen Drucks vorgestellt [...]* Wien a Nürnberg, nakladatel Georg Lehmann. 1723
- Abrégé des règles*, DE MASQUELIER 1726 – **pozn.:** Je známa pouze následující nedatovaná publikace z doby po smrti Marie Alžběty Habsburské († 1741): P. C. J. DE MASQUELIER (překlad), *Abrégé des règles et indulgences de la confrérie du glorieux martyr Saint Jean Nepomucène, instituée et érigée par S. A. s. Marie Elisabeth (de glorieuse mémoire), archiduchesse d'Autriche etc., dans l'église ducale et paroissiale des chanoines réguliers (de l'abbaye Saint Jacques sur le Coudenberg,) à Bruxelles. Prières en forme d'office, avec une neuvaine à l'honneur du B. saint Jean Népomucène, traduites du latin en françois par P. C. J. de Masquelier (1726).* V této knize je citováno schválení dané v Bruselu 18. V. 1726. Je téměř jisté, že již v tomto roce byla kniha vydána v Bruselu a že výše citovaný, nedatovaný titul je jejím dalším vydáním.
- Accessus et recessus* 1704 – *Accessus et recessus altaris, et nonnullae perpulchrae orationes ante et post Missae celebrationem recitandae, in gratiam devotorum sacerdotum.* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. 1704
- ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1723 – ACCURSIUS PASSAVIENSIS, *Böheimisches Wunder Gebäude auff vier Tugend-Saulen gestützet, das ist Heil. Lebens-Wandel des grossen wunder-thätigen Ehren-Schützers und glorreichen Martyrers Joannis von Nepomuck in kurtzer Lob- und Ehren-Rede, als ein jährliche Andachts-Gedächtnus diesem Schutz-Heiligen zu Ehren gehalten wurde bey Maria Trost in der löbl. Pfarr-Kirch zu S. Ulrich 1723. [...]* Wiener Neustadt, Samuel Müller. [1723]
- ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1724 – ACCURSIUS PASSAVIENSIS, *Lux in tenebris, ein Liecht in der Finsternuß, das ist Joannes von Nepomuc leuchtet in der Finsternuß sündhaffter Welt als ein Liecht bey seiner Geburt, Jugend, männlichen Alter und seeligen Tod. In einer Lob- und Ehren-Rede vorgetragen bey dem Beschluß, als dessen glorreicher Fest-Tag mit einer Noven in der Hof-Kirchen deren wohl-ehrwürdigen PP. Augustiner barfüssern zu Wienn begangen worden im Jahr Christi 1724. [...]* [Wien], Johann Baptist Schilgen. [1724]
- ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1729 – ACCURSIUS PASSAVIENSIS, *Sittliche Lob- und Ehren-Rede von der heiligen Zungen Joannis von Nepomuc, welche die Sünder mit Gott versöhnte, vorgetragen an der Wäringger-Linie bey der zu seiner*

- Ehr von Stein erhobener Statuen den 22. May 1729. und auf Verlangen eines besonders Verehrer dieser heiligen Zung in Druck gegeben [...] Wien, Andreas Heyinger. [1729]*
- Acta Sanctorum 1680 – Godfried HENSKENS, Daniel PAPENBROECK, Acta Sanctorum Maii collecta, digesta, illustrata [...] Tomus III. quo dies XII. XIII. XIV. XV. et XVI. continentur. Praemittitur Historia chronologica patriarcharum S. Hierosolymitanae Ecclesiae parergis curiosis XIII interpolata. Subiunguntur Acta Graeca ad eosdem dies pertinentia. Antwerpen, Michiel Cnobbaert. 1680*
- Acta Sanctorum 1688 – Godfried HENSKENS, Daniel PAPENBROECK, François BAERT, Conrad JANNINCK, Acta Sanctorum Maii collecta, digesta, illustrata [...] Tomus VII continens tres ultimas dies et appendices [...] Antwerpen, Michiel Cnobbaert. 1688*
- Acta Sanctorum 1721 – Conrad JANNINCK, Jean-Baptiste DU SOLLIER, Jean PIEN, Acta Sanctorum Julii ex Latinis et Graecis, aliorumque gentium monumentis, servata primigenia veterum scriptorum phrasi, collecta, digesta, commentariisque et observationibus illustrata [...] Tomus II. quo dies quartus, quintus, sextus, septimus, octavus et nonus continentur. Antwerpen, Jacobus du Moulin. 1721*
- Acta utriusque processus 1721 – Acta utriusque processus in causa canonisationis Beati Joannis Nepomuceni martyris super fama sanctitatis, virtutum et miraculorum, uti et super casu excepto seu cultu publico huic Beato ab immemorabili tempore ante bullam Urbani VIII. Pontif. Max. exhibito, Pragae constructa, Romae examinata et secuta beatificatione approbata, in quibus vita hujus Thaumaturgi ejusque gloriosum martyrium, cultus ei per saecula praestitus, ex probatis autoribus, juratis testibus et monumentis exhibentur, in specie visitatio Sacri sepulchri et quomodo incorrupta Sacra lingua (qua Sacramenti sigillum frangere noluit), in quartum saeculum prodigiose conservata, inventa fuerit, quidquid denique inter promotorem fidei et procuratorem causae actum est, reperitur. [...] Wien, Johann Baptist Schilgen. 1721*
- Acta utriusque processus 1722 – Acta utriusque processus in causa canonisationis beati Joannis Nepomuceni martyris super fama sanctitatis, virtutum et miraculorum, uti et super casu excepto seu cultu publico huic beato ab immemorabili tempore ante bullam Urbani VIII. pontif. max. exhibito, Pragae constructa, Romae examinata et secuta beatificatione approbata, in quibus vita hujus thaumaturgi ejusque gloriosum martyrium, cultus ei per saecula praestitus, ex probatis autoribus, juratis testibus et monumentis exhibentur, in specie visitatio sacri sepulchri et quomodo incorrupta sacra lingua (qua sacramenti sigillum frangere noluit), in quartum saeculum prodigiose conservata, inventa fuerit, quidquid denique inter promotorem fidei et procuratorem causae actum est, reperitur. [...] Wien, Johann Baptist Schilgen. 1722*
- Acta utriusque processus 1725 – Acta utriusque processus in causa canonisationis beati Joannis Nepomuceni martyris super fama sanctitatis, virtutum et miraculorum, uti et super casu excepto seu cultu publico huic beato ab immemorabili tempore ante bullam Urbani VIII. pontif. maximi exhibito, Pragae constructa, Romae examinata et secuta beatificatione approbata, in quibus vita hujus thaumaturgi ejusque gloriosum martyrium, cultus ei per saecula praestitus, ex probatis autoribus, juratis testibus et monumentis exhibentur, in specie visitatio sacri sepulchri et quomodo incorrupta sacra lingua (qua sacramenti sigillum frangere noluit), in quartum saeculum prodigiose conservata, inventa fuerit, quidquid denique inter promotorem fidei et procuratorem causae actum est, reperitur. Juxta exemplar Romae excusum. Verona. 1725*
- Actorum Bohemicorum dritte Teil 1621 – Actorum Bohemicorum dritte Theil, das ist: Warhaffte und eigentliche Beschreibung aller fürnembsten und denckwürdigsten Historien und Geschichten, welche sich im Königreich Böhemb und dessen incorporirten Ländern von der Crönung Keyzers Ferdinandi II. den 9. Sept. zu Franckfurt, stylo novo deß 1619. Jahrs, biß auff die Einnehmung der königlichen Häuptstatt Prag den 8. Novemb. deß 1620. Jahrs begeben und zugetragen haben. Auß allerhand glaubwürdigen publicis scriptis in eine feine richtige Ordnung zusammen bracht und jedermenniglich zu guter Nachrichtung in Druck verfertigt. 1621*
- ADAM Z VELESLAVÍNA 1578 – Daniel ADAM Z VELESLAVÍNA, Kalendář historický, to jest Krátké poznamenání všech dnuov jednoho každého měsíce přes celý rok, k nimžto přidány jsou některé paměti hodné historiae o rozličných příhodách a proměnách jak národův jiných a zemí v světě, tak také a obzvláště národu a království českého z hodnověrných kronik od M. Daniele Adama pražského s pilností sebraný. A nyní vnově pro obecný užitek všech Čechuov vydáný a vytištěný. Staré Město pražské, u Jiřího Melantricha z Aventinu a Daniela Adama z Veleslavína. 1578*
- ADAM Z VELESLAVÍNA 1590 – Daniel ADAM Z VELESLAVÍNA, Kalendář historický. Krátké a summovní poznamenání všech dnův jednohokaždého měsíce, přes celý rok. K nimžto s doložením let, buďto od stvoření světa, aneb od narození Božího, přidány jsou paměti hodné historiae o rozličných proměnách a příhodách, šťastných i nešťastných, veselých i smutných, obecných i osobních, jak v jiných národech a zemích, tak obzvláště v slavném národu a království českém, zběhlých. Napřed položeny jsou genealogiae, aneb tabule rodův velikomocných knížat a králův, kteříž od začátku až do těchto časův v české zemi kralovali. Jest i mnohých jiných rodův královských a knížetických místy svými v kalendáři dotknuto, kteříž nyní v Europě a v Říši panují. Indices k tomu a registra dostatečná napřed i nazad se najdou. To všecko znova rozšířeno a k libosti těm, ježto celých historií a obšírných kronik míti, aneb pro příčiny čísti nemohou (však s ukázaním, kdeby více hledati a najíti měli) s pilností sebráno [...] Staré Město pražské, Daniel Adam z Veleslavína. Zář 1590*
- ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1662 – Johann ADLZREITER VON TETTENWEIS, Johann VERVAUX, Boicae gentis annalium pars II. München, Johann Wilhelm Schell. 1662*
- ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1663 – Johann ADLZREITER VON TETTENWEIS, Johann VERVAUX, Boicae gentis annalium pars III. München, Johann Wilhelm Schell. 1663*
- ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710 – Johann ADLZREITER VON TETTENWEIS, Johann VERVAUX, Annalium Boicae gentis partes III, quibus historia a prima Bojorum origine usque ad a. MDCLI, quo Maximilianus elector Bavariae decessit, continetur. Andreas BRUNNER, Annalium Boicorum a primis initiis ad annum MCCCXI partes III. [...] Cum praefatione Godefridi Guilielmi Leibnitii. Frankfurt am Main, nakladatel Johann Friedrich Gleditsch a synové. 1710*
- Agenda seu rituale Olomucense 1723 – Agenda seu Rituale Olomucense ad usum Romanum, quoad fieri potuit, accommodatum, complectens sacramentalia caeremonialia et extraordinaria, animarum curatoribus scitu necessaria. Jussu et autoritate eminentissimi ac celsissimi principis, domini, domini Wolffgangi, S. R. ecclesiae tituli s. Marcelli*

- presbyteri cardinalis de Schrattenbach, comprotectoris Germaniae, episcopi Olomucensis, ducis, Sacri Romani imperii principis, regiae capellae Boëmiae comitis, Sac. caes. reg. Majest. actualis intimi consilarii etc. etc. noviter reimpressum pro sacramentorum administratione et caeteris ecclesiae functionibus rite ac uniformiter obeundis.* Olomouc, Jan Adam Auinger. 1723
- Allerunterthänigstes Vorstellungs-Schreiben 1721 – Allerunterthänigstes Vorstellungs-Schreiben, welches an Ihre kayserliche Majestät, auf dero über die Religions-Gravamina der augspurgischen Confessions-Verwandten den 12. Aprilis 1720. erfolgte Commisjons-Decret, das Corpus evangelicorum unterm 16. Nov. erstbesagten Jahrs allergehorsamst abgelassen.* Frankfurt (am Main), Anton Heinscheidt. 1721
- Alma sodalitas 1729 – Alma sodalitas sub titulo poenitentium S. Joannis Nepomuceni cultorum in Monte Viridi prope Zaram fundata.* [1729]
- Almae sodalitati poenitentium S. Ioannis Nepomuceni, in Monte Viridi ad Zaram gloriosis signis inscriptae, fundatae anno M. DCC. XXIII., Innocentii XIII. Divina Providentia papae anno secundo.* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1726
- ALMESLOE-TAPPE 1724 – František Dominik ALMESLOE-TAPPE 1724, Curiosa naturae arcana inclyti regni Boemiae et appertinentium provinciarum Moraviae et Silesiae, dissertationibus et quaestionibus philosophicis indigata admixtis thesibus ex universa Aristotelis philosophia, quam in alma, caesarea, regiaque universitate Carolo-Ferdinanda Pragensi sub rectoratu [...] D. Wenceslai Xaverii Neumann de Buchholtz, J. U. D. [...] praeside [...] P. Joanne Klausal e Societate Jesu [...] pro suprema philosophiae laurea in magna aula Carolina publice defendendam suscepit [...] anno 1724. mense Junio, die [...] horis [...] meridiem consuetis. Praha, Staré Město, univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1724]**
- Altariolum 1709 – Altariolum thymiamatis et holocausti portatile, quod singulis hominum statibus vitam devotam ducere et aeternam salutem assequi cupientibus figuris exornatum libello hoc vere aureo quidam devotus religiosus ordinis reformatorem S. Francisci Seraphici Provinciae Carnioliae cum indice et superiorum facultate proposuit et Augustae Vindelicorum [...] praelo dedit [...] Augsburg, nakladatel Johann Karl Lederer von Lilienfeldt. 1709*
- Das alte Wunderwerk 1725 – Das alte Wunderwerck der unverwesenen Zunge deß heiligen Joannis von Nepomuck, welches im jetzt lauffenden 1725. Jahr durch derselben wunderwürdige Verwandlung verneuert und in eben diesem Jahr den 16. Maij bey wieder angetretenem Fest-Tage deß hochgemeldt-grossen Wunderthäters, so wohl deß Königreichs Böhmeib, als sonderlich deß freyherrlich-wunschwitzischen Geschlechts gantz sonderbahren Patrons, auff dem gewöhnlichen Ehren-Gerüste bey der ihm Anno 1683. von dem wohlgebohrnen Herrn, Herrn Matthias Gottfried Freyherrn von Wunschwitz (Titul.) ob der Prager-Brucken als an dessen Marter-Orth auffgerichteten metallenen Bildnuß, denen Augen derer vorbeystehend-andächtigen johanneischen Clienten durch die gantze Octav historisch-poetisch vorgestellt worden von Gottfried Daniel Freyherrn von Wunschwitz.* Praha, Staré Město, Josef Antonín Schilhart. 1725
- ÁLVARES, AMADEUS A S. JOSEPHO 1725 – Manuel ÁLVARES (pův. aut.), AMADEUS A S. JOSEPHO (aut. rozvinutí pův. díla), Institutio syntactica Emmanuelis Alvari, sententiis, proverbiiis et exemplis maxime historicis ab orbe condito usque ad nostram aetatem instructa [...] Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. 1725**
- AMANDUS A NOMINE JESU 1713 – AMANDUS A NOMINE JESU, Pretiosus unio in disunione elucescens, id est Pretiosa virtus B. Joannis Nepomuceni, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonici, fama periclitantium specialissimi patroni panegyricae exhibita ac sub gloriosam mortem unioni comparata [...] die XXI. Mensis Maij, anno ab InCarnatone DoMni NostrI IESV ChrIstI. [= 1713] Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Matěj Seissenhoffer. [1713]**
- AMATUS A MATRE DEI 1712 – Zwey guldene Schlüssel zum Göttlichen Gnaden-Schatz, das ist Andächtige Verehrung zweyer grossen Heiligen, als deß glorreichen Christi anbefreundten heiligen Apostels Judae Thadaei und der seraphischen heiligen Jungfrauen M. Magdalena de Pazzis, Carmeliter-Ordens, auf dero hochmögende Fürbitt und herrliche Verdiensten der allerhöchste Gott vielen gar sonderbare Gnaden reichlich und verwunderlich ertheilet. Welches auß schuldigstem Fleiß zusammen gretragen [...] Wien, Johann van Ghelen. 1712**
- Anagraphe confoederatorum 1710 – Anagraphe confoederatorum dominorum sub patrocinio fidelissimae Virginis Dei Genitricis Mariae ad ampliandum honorem S. Joannis Nepomuceni, in rectoratu [...] D. Hermann Jacobi Tschernin, S. R. i. comitis de Chudenitz [...] supremi burggravii in Regno Bohemiae, assistentibus illustrissimis D.D. Francisco Josepho comite de Waldstein et D. Francisco Antonio comite de Liechtenstein [...] Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerin, Ludvík Cajo. 1710*
- Andacht 1722 – Andacht zu dem h. Johannes von Nepomuck.* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1722
- Ein andächtiges Gebet 1723 – Ein andächtiges Gebett die heilige Zungen des heiligen Johannes von Nepomuck zu verehren.* [Praha, Staré Město], Karel Jan Hraba. 1723
- Andächtige Besuchung 1719 – Andächtige Besuchung und Verehrung der h.h. Lands- und Schutz-Patronen deß Königreichs Böhmeib, wie auch anderer heiligen Patronen in der prager Haupt- und Dom-Kirchen mit Erklärung in den Gebethern ihres h. Lebens und Todtes. [...] Praha, [Staré Město], Karel Hraba. 1719*
- Andächtige und auserlesene Gesänger 1705 – Andächtige und auserlesene Gesänger, welche zu Auffmunterung der zarten Gemüther und Vermehrung deß Lobs Gottes und Mariae, seiner werthen Mutter, mit schönen, anmüthigen und nunmehr verbesserten Melodeyen, auch anderen neuen Gesänger vermehret.* Würzburg, Johann Michael Kleyer. 1705
- ANDRES DE SAN PEDRO 1713 – ANDRES DE SAN PEDRO, Sermon de S. Juan Nepomuceno en la solemnissima fiesta, que el día 16 de mayo de este año de 1713 se celebró por los señores oficiales alemanes en la iglesia de los muy religiosos Padres trinitarios descalços redentores de cautivos christianos de esta [...] ciudad de Barcelona [...] sacanlo a luz los mismos señores oficiales [...] Barcelona, Rafael Figueró. 1713**
- Anniversarii honores 1729 – Anniversarii honores, quos Sancto Joanni Nepomuceno, sacerdoti, martyri, thaumaturgo trismegisto, quam Bohemiae regni universim, tam familiae Wunschwitzianae singillatim patrono ter colendo, ad aeream ejus statuum, in ponte Pragensi martyrii loco, anno post gloriosum ejusdem martyrium seculari tertio seu tercentesimo a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz erectam recurrentibus Divi solennibus sacris ab anno seculi decimi octavi*

- decimo octavo picturis symbolicis, ignibus festivis varioque alio apparatus genere posterius exhibent, annuis periochis expressi.* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Matěj Höger. 1729
- Annulus 1721 – AnnVLVs aDaMantIno sIgILLo In trIbVnaLI [= 1721] sacrae confessionis refulgens, seu D. Joannes Nepomucenus, martyr et confessor gloriosissimus, anno solemniter beatificationis per devota metra in perennem confoederationem fideli clienti eX aMore et affeCtV DICatVs [= 1721] [...] Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. [1721]*
- Annus sacer Joanneus 1723 – Annus sacer Joanneus cum universis Sanctorum omnium Joannei nominis, quos anno toto Ecclesia celebrat, virtutibus atque adores in uno S. Joanne Nepomuceno, orbis thaumaturgo, Bohemiae indigete, familiae Wunschwitzianae jam ab anno 1646. electo e millibus patrono omnimode comprehensus, sub recurrentem die XVII. Kalendas Junias, anno a fVnData Vrbe Pragena seCVLarI et IVbILaeo Magno [= 1723], ejus solennitatem pro consueto pegmate ad erectum in ponte Pragensi anno 1683. eidem glorioso Christi martyri a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz aereum colossum per octiduum totum diu, noctuque praetereuntium clientum venerationi epigraphice propositus a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz. Praha, [Staré Město], Jáchym František Kamenický. 1723*
- ANONYMUS** cca 1727 – **pozn.:** Z knížky Nepomukova bratrstva v Madridu, vydané 1735, vyplývá, že někdy ve 20. l. 18. st., asi kolem 1727 „jeden zbožný vydal na světlo maličký traktát [o SJN], který můžeme nazvat listem, jelikož v jednom archu papíru napsal něco z života, ale tak málo, že to pouze mohlo probudit zvědavost“ (*Constituciones* 1735, 6). Následně se píše, že pro podporu této zvědavosti dal jeden zbožný člověk postavit 1727 oltář v madridském kostele sv. Bernarda. **SIGÜENZA MARTÍN** 2013, 227 soudí, že text vznikl cca 1728. Asi proto, že před sdělením o vzniku onoho maličkého traktátu se psalo o uznání SJN za světce papežem Benediktem XIII. 1728 (sic!).
- Antithesis Joannea 1723 – Antithesis Joannea seu S. Joannes Nepomucenus, canonicus et ecclesiastes ecclesiae Pragensis, olim candidatus episcopatus Litomissliensis, doctor in cathedra Dei (Psalm. 1. v. 1.) clarius elucescens in stante contrario sibi opposito Joanne Hus, doctore in cathedra pestilentiae (Ezech. 28. v. 2.), honori ac venerationi illustrissimi junioris ac Domini, Domini Joannis Josephi Sac. Rom. imperii comitis de Wrthby, illustris. D. D. comitum Francisci Wenceslai et Mariae Theresiae, domin. in Krzimitz, Schinkau etc. etc. deliciosissimi filii, proponitur et in scenam datur per perillustrem, praeobilem ac ingenuam infimae classis grammaticae gymnasii Beneschoviensis scholarum piarum juventutem anno, quo Praegae DVo aVgVstIsslMa Caplta CoronantVr [= 1723], die [připsáno: 29] Augusti. [1723]*
- Antitheton Boemicum 1710 – Antitheton Boemicum Joannis Huss, pseudo-doctoris in cathedra pestilentiae, Psal. 1. v. 1., et S. Joannis Nepomuceni, canonici et ecclesiastes ecclesiae Pragensis, olim candidati episcopatus Litomissliensis, (itā in vita), doctoris in cathedra Dei, Ezech. 28. v. 2. Honori ac venerationi admodum reverendi, religiosi ac eximii Patris Ignatii a S. Jacobo, religionis scholarum piarum per Germaniam et Hungariam praepositi provincialis, a rhetorica et poesi gymnasii Litomissliensis scenice repraesentatum anno 1710, die 26. mensis Junii. Litomyšl, Daniel Vojtěch Kamenický. [1710]*
- APPLTAUER, ELGER** 1729 – Václav APPLTAUER, Jan ELGER, *Arcana status Siloe seu Theses ex universa philosophia arcanis historicis et politicis interdistinctae, quas in regia ac celeberrima ecclesia Siloensi sacri canonici, candidissimi et exempti ordinis Praemonstratensis, sub praesidio P. Oswaldi Hlyna, ejusdem sacri candidissimi ordinis et loci canonici regularis, aa. II. et philosophiae professoris actualis, defendendas susceperunt [...] annon 1729. mense Augusto, die [...], horis [...] meridiem consuetis. [...] Jindřichův Hradec, Jan Bedřich Jakeš. [1729]*
- ARNOLD** 1699 – Gottfried ARNOLD, [...] *Unparteyische Kirchen- und Ketzer-Historie von Anfang des Neuen Testaments biß auff das Jahr Christi 1688.* Frankfurt (am Main), Thomas Fritsch. 1699
- AUPONĚŠICKÝ** 1691 – Vintř AUPONĚŠICKÝ, *Die verborgene Ehr in der Höle Sancti Joannis, oder Kurtze Beschreibung des Lebens, der Tagezeiten und andächtigen Gebetter von dem wunderthätigen Einsiedler Sanct Ivan, Beichtiger und besondern Patron des Königreichs Böhmen, zu Erweckung der Andacht aller andächtigen Walfahrter, welche das Grab des heiligen Jvan heimsuchen. Auff das neue an das Licht gegeben [...] Praha, Staré Město, Jiří Laboun. 1691*
- Ein aus der Sitten-Lehre gezogenes Problema 1724 – Ein auß der Sitten-Lehre gezogenes Problema zur Verehrung der wundervollen biß in das vierdte Jahrhundert unversehrten Zunge deß heiligen Joannis von Nepomuck als eines grossen Predigers, verschwiegenne Beichtigers, seeligen Blutzegens und welt-bekannten Wunderthäters deß Königreichs Böhmen und deren Freyherrn von Wunschwitz gantz sonderbahren Patrons, ob er durch Reden oder durch Stillschweigen einen grössern Ruhm erlanget? Bey gewöhnlicher Begehung dessen Fests den 16. May im Jahr 1724. auff dem jährlichen Ehren-Gerüste bey dessen metallener Statue, welche den 31. Aug. Anno 1683. von dem wohlgebohrnen Herrn, Herrn Matthias Gottfried Freyherrn von Wunschwitz (Titul) zu Prag auff der Brucken, als dessen Marter-Orth, auffgerichtet worden beydes durch Sinn-Bilder denen vorbegehenden, andächtigen, johanneischen Clienten so wohl tags als nachts zubetrachten und zuerwegen durch die gantze Octav vorgestellt von Gottfried Daniel Freyherrn von Wunschwitz. Praha, [Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. 1724*
- Ausführliches Heiligen-Lexikon 1719 – Ausführliches Heiligen-Lexicon, darinn das gottseelige Leben und der Tugend-Wandel, das standhafte Leyden und Sterben und die grossen Wunderwercke aller Heiligen Gottes, so von der h. Kirche verehret werden und in den vollständigsten Collectionibus von Actis Sanctorum enthalten sind, zum Heyl, Trost, Exempel und Lehre aller frommen Christen, die um ihrer Seelen Nutzen bekümmert sind, in Alphabetischer Ordnund beschrieben werden, nebst beygefügetem Heiligen-Calender zu täglicher Andacht und Betrachtung des Lebens der Heiligen nützlich eingerichtet [...] Köln, Frankfurt, 1719*
- Ausführliche und gründliche vier Beschreibungen 1723 – Außführlich und gründliche vier Beschreibungen. Erstens deß Einzugs, welchen römische kayser- und königliche Majestäten Carolus der Sechste mit dero allerdurchlauchtigsten Frauen Gemahlin Elisabetha Christina in die königliche drey Prager-Stätte gehalten. Andertens der Ihro Majestät dem Kayser als König zu Böheim von denen gesammten böhmischen Ständen abgelegten allgemeinen Erb-Huldigung. Drittens mehr allerhöchst besagt Jhro Majestät deß Kayser und viertens Jhrer Majestät der Kayserin Anno 1723 vorbegegengenen königlichen böhmischen Crönungen. Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. [1723]*

- AUSTEŽKÝ Z FESTENBERGU 1698 – František Ferdinand AUSTEŽKÝ Z FESTENBERGU, *Theses theologicae de sacramentis in communi et tribus novae legis in particulari, baptismo, confirmatione et eucharistia, quas in alma, caesarea, regia[ue] universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi sub rectoratu admodum reverendi ac eximii Patris P. Ferdinandi Waldthausser e Societate Jesu, sacro-sanctae theologiae doctoris, caesareo-academici collegii ejusdem Societatis ad s. Clementem, nec non universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis p. t. rectoris magnifici, praeside reverendo ac eximio Patre P. Joachimo Stechau e Societate Jesu, ss. theologiae doctore, ejusdemque in praememorata universitate professore publico ac ordinario, facultatis theologiae seniore, pro prima theologiae laurea publice propugnandas suscepit [...] anno a partu Virginis M. DC. XCVIII. mense Augusto die [vepsáno: 26] horis [vepsáno: post] meridiem consuetis. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1698] – **pozn.:** Exemplár uložen v AUK, sign. A 74-12 (ZILYNSKÁ 2001-2002, 10).*
- VON AVANCINI 1658 – [Nicolaus VON AVANCINI], *Imperium Romano-Germanicum a Carolo Magno, primo Romano-Germanico caesare, per quadraginta novem imperatores et Germaniae reges, et ex his per XIV. Austriacos, ad augustissimum et invictissimum Rom. imperatorem Leopoldum Hungariae Bohemiaeque regem etc. deferente coelo, suffragante sanguine et virtute, conspirante Septemvirorum concilio, plaudente Europa devolutum, eiusdemque sacratiss. Maiestatis imperii auspiciis ab antiquissima ac celeberrima universitate Austriaco-Viennensi in publica orbis laetitia caesarum elogijs concinnatum ac demississime oblatum.* Wien, Matthäus Cosmerovius. 1658
- VON AVANCINI 1663 – Nicolaus VON AVANCINI, *Imperium Romano-Germanicum, sive quinquaginta imperatorum ac Germaniae regum elogia: Augustissimo Romanorum imperatori Leopoldo ab antiquissima ac celeberrima universitate Viennensi oblata [...]* Wien, Matthäus Cosmerovius. 1663
- AXLAR 1720 – Pavel Josef AXLAR, *Nábožný horlivý vůdce do města svatého nebeskeho Jeruzalema, aneb Kázání vejroční sváteční někdy porozdílne hlášané [...] nyní na světlo vydané k duchovnímu dalšímu prospěchu a stálému potěšení všech věrných jazyku českého do života věčného poutníkův.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Dominik Pflieger. 1720
- BADIA 1721 – Carlo Agostino BADIA, *Resonans silentium in S. Joanne Nepomuceno, dedicatum celsissimo et reverendissimo principi, Domino, Domino Ferdinando, Dei et Apostolicae sedis gratia archi-episcopo Pragensi, legato nato, Sacri Romani imperii principi, comiti de Künburg, sacrae caes. et catholicae Majestatis intimo actuali consiliario, domino in Jungwoschiz, Schenberg, Mieschiz, Schebirchow et Przechan, regni Bohemiae primati, nec non universitatis antiquissimae ac celeberrimae Carolo-Ferdinandae Pragensis cancellario perpetuo [...]* Wien, Andreas Heyinger. 1721
- BAGATTA 1680a – Giovanni Bonifacio BAGATTA, *Admiranda orbis christiani, quae ad Christi fidem firmandam, christianam pietatem fouendam, obstinatamque perfidiam destruendam εν τω μακρω και τω μικρω κοσμο, hoc est in magno inque parvo mundo aut praeteritis extitere saeculis, aut adhuc vigent, vel illorum adhuc apparent indicia. Ea ex historiae sacrae selectioribus monumentis, fastorum ecclesiasticorum tabulis, religiosarum familiarum chronicis, nec non ex singularium eventuum, signorum, miraculorumve quacumque narratione et ex nonnullis congestis ab Aloysio Novarino [...] collegit, selegit, in unumque redacta in lucem edidit. Tomus primus, in quo de admirandis εν τω μακρω κοσμο.* Venezia, u Giovanniho Francesca Valvasenseho. 1680
- BAGATTA 1680b – Giovanni Bonifacio BAGATTA, *Admiranda orbis christiani, quae ad Christi fidem firmandam, christianam pietatem fouendam, obstinatamque perfidiam destruendam εν τω μακρω και τω μικρω κοσμο, hoc est in magno inque parvo mundo aut praeteritis extitere saeculis, aut adhuc vigent, vel illorum adhuc apparent indicia. Ea ex historiae sacrae selectioribus monumentis, fastorum ecclesiasticorum tabulis, religiosarum familiarum chronicis, nec non ex singularium eventuum, signorum, miraculorumve quacumque narratione et ex nonnullis congestis ab Aloysio Novarino [...] collegit, selegit, in unumque redacta in lucem edidit. Tomus secundus, in quo de admirandis εν τω μικρω κοσμο.* Venezia, u Giovanniho Francesca Valvasenseho. 1680
- BAGATTA 1695a – Giovanni Bonifacio BAGATTA, *Admiranda orbis christiani, quae ad Christi fidem firmandam, christianam pietatem fouendam, obstinatamque perfidiam destruendam εν τω μακρω και τω μικρω κοσμο, hoc est in magno inque parvo mundo aut praeteritis extitere saeculis, aut adhuc vigent, vel illorum adhuc apparent indicia. Ea ex historiae sacrae selectioribus monumentis, fastorum ecclesiasticorum tabulis, religiosarum familiarum chronicis, nec non ex singularium eventuum, signorum, miraculorumve quacumque narratione et ex nonnullis congestis ab Aloysio Novarino [...] collegit, selegit, in unumque redacta in lucem edidit. Tomus primus, in quo de admirandis εν τω μακρω κοσμο. Post editionem Venetam prima in Germania. [...]* Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec. 1695
- BAGATTA 1695b – Giovanni Bonifacio BAGATTA, *Admiranda orbis christiani, quae ad Christi fidem firmandam, christianam pietatem fouendam, obstinatamque perfidiam destruendam εν τω μακρω και τω μικρω κοσμο, hoc est in magno inque parvo mundo aut praeteritis extitere saeculis, aut adhuc vigent, vel illorum adhuc apparent indicia. Ea ex historiae sacrae selectioribus monumentis, fastorum ecclesiasticorum tabulis, religiosarum familiarum chronicis, nec non ex singularium eventuum, signorum, miraculorumve quacumque narratione et ex nonnullis congestis ab Aloysio Novarino [...] collegit, selegit, in unumque redacta in lucem edidit. Tomus secundus, in quo de admirandis εν τω μακρω [sic!] κοσμο. Post editionem Venetam prima in Germania. [...]* Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec. 1695
- BAGATTA 1700a – Giovanni Bonifacio BAGATTA, *Admiranda orbis christiani, quae ad Christi fidem firmandam, christianam pietatem fouendam, obstinatamque perfidiam destruendam εν τω μακρω και τω μικρω κοσμο, hoc est in magno inque parvo mundo aut praeteritis extitere saeculis, aut adhuc vigent, vel illorum adhuc apparent indicia. Ea ex historiae sacrae selectioribus monumentis, fastorum ecclesiasticorum tabulis, religiosarum familiarum chronicis, nec non ex singularium eventuum, signorum, miraculorumve quacumque narratione et ex nonnullis congestis ab Aloysio Novarino [...] collegit, selegit, in unumque redacta in lucem edidit. Tomus primus, in quo de admirandis εν τω μακρω κοσμο. Post editionem Venetam secunda in Germania. [...]* Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec. 1700
- BAGATTA 1700b – Giovanni Bonifacio BAGATTA, *Admiranda orbis christiani, quae ad Christi fidem firmandam, christianam pietatem fouendam, obstinatamque perfidiam destruendam εν τω μακρω και τω μικρω κοσμο, hoc est in magno inque parvo mundo aut praeteritis extitere saeculis, aut adhuc vigent, vel illorum adhuc apparent indicia. Ea ex*

- historiae sacrae selectioribus monumentis, fastorum ecclesiasticorum tabulis, religiosarum familiarum chronicis, nec non ex singularium eventuum, signorum, miraculorumve quacumque narratione et ex nonnullis congestis ab Aloysio Novarino [...] collegit, selegit, in unumque redacta in lucem edidit. Tomus secundus, in quo de admirandis εν τω μικρω κοσμω. Post editionem Venetae secunda in Germania. [...] Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec. 1700*
- BALBÍN 1677 – Bohuslav BALBÍN, *Epitome historica rerum Bohemicarum, quam ob venerationem christianae antiquitatis et primae in Bohemia collegialis ecclesiae honorem, Boleslaviensem historiam placuit appellare. In ea pleraque in historiis nostris incerta, controversa, obscura, multa item ab aliis praeterita, summa fide, diligentia, claritate et brevitate quinque libris explicantur et statuuntur. Adjecti sunt libri duo (VI. et VII.) de antiquissimo Boleslaviensis ecclesiae collegio, deque origine et miraculis magnae Dei Matris, quae ibidem in basilica sua summa populi veneratione colitur. [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Jan Mikuláš Hampel. 1677*
- BALBÍN 1681 – Bohuslav BALBÍN, *Liber III. decadis I. Miscellaneorum historicorum Regni Bohemiae, topographicus et chorographicus, qui fines et terminus totius Bohemiae, tum ipsorum districtuum figuras, arces, oppida et urbes (addita etiam regii Comitatus Glacensis et Silesiae brevi, sed accurata descriptione) continet ac complectitur, tum opera publica Bohemiae, pontes, basilicas et templa celebriora, palatia, coenobia, aedificationes sumtuosas, verbo quidquid memorabile Bohemicae telluri inhaeret arte et labore hominum perfectum, deinde subterraneas moles et per eam caussam spectrorum, thesaurorum, vaticiniorum, praestigiarum etc. exempla pertractat. Enumerantur centum septuaginta septem praelia, quibus Bohemiae solum contigit cruentari. Ad extremum Melchioris Goldasti calviniani calumniae adversus gentem Bohemam refelluntur, earumque loco testimonia magnorum virorum pro Bohemia recitantur [...] Opusculum varietate rerum, laetisque ac jucundis narrationibus passim distinctum et a pluribus desideratum. Praha, Jiří Černoch. 1681*
- BALBÍN 1682 – Bohuslav BALBÍN, *Miscellanea historica Regni Bohemiae decadis I. liber IV. hagiographicus, seu Bohemia Sancta, continens Sanctos et Beatos Bohemiae, Moraviae, Silesiae, Lusatiae, tam eos, qui publicis fastis, aut ipso immemorabilis temporis decursu in censum Divorum venerunt, quam eos, qui licet hoc titulo careant, aut morte ob Christi fidem fortiter tolerata, aut innocentia vitae in antiquitate claruerunt, aut a scriptoribus idoneis virtutum et sanctimoniae merito commendantur. [...] Praha, Jiří Černoch. 1682*
- BALBÍN 1683 – Bohuslav BALBÍN, *Miscellanea historica Bohemiae decadis I. liber V. parochialis et sacerdotalis, in duas divisas partes, quarum prior parochias omnes veteris Bohemiae per decem archidiaconatus recitat, pars altera sacerdotia, vulgo capellanas, earumque fundationes, ex authenticis XIII voluminibus erectionum, improbo et decumano unius anni labore exscriptas, adducit et notis historicis illustrat. Opus ad universalem ecclesiarum veteris Bohemiae notitiam pernecessarium et erudita curiositate dignissimum, in honorem avitae Bohemorum pietatis adornatum. Adjectus est in fine operis index rerum et sum[m]arium, unde patebit nullam prope in Bohemia esse aut fuisse vetustae stirpis tam dominorum, quam equitum prosapiam, quae Divinae Majestati perpetuum missae sacrificium in antiquitate non fundaverit. [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1683*
- BALBÍN 1684a – [Bohuslav BALBÍN], *Libri VI. Miscellaneorum historicorum pars II. continens titulos, praerogativas et singularitatem quaedam antistitum Pragensium, tum successionem singulorum, dein vacante sede administratores ecclesiae Pragensis legitime constitutos et suffraganeos eorundem praesulum, tum denique locum sepulturae. Praha, Jiří Černoch. 1684.*
- BALBÍN 1684b – [Bohuslav BALBÍN, snad Jan Ignác DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI], *Život sv. Jana Nepomucenského, hlavního kostela sv. Víta kanovníka, collegiálního u Všech sv. na hradě Pražském děkana, v kostele nejblahoslavenější Panny před Tejnem kazatele, pro nevyjevení svaté zpovědi uvrženého do řeky Vltavy, kterýžto opatrovník a obhájce jest těch všech, ježto se světské hanby strachují. Z rozličných jak tištěných, tak také psaných starožitných pamětí sebrány, pro rozšíření k těmž svatému pobožnosti v řeč českou uvedeny. S povolením duchovní vrchnosti. Praha, Jiří Černoch. 1684*
- BALBÍN 1687 – Bohuslav BALBÍN, *Miscellaneorum historicorum Regni Bohemiae decadis I. liber VII. regalis seu de ducibus ac regibus Bohemiae, in quo gesta regum praecipua, tum genealogiae omnium familiarum apud nos imperitantium (Czechii, gentis ducis ac patris, Croci, Przemysli, deinde regum Lucemburgicorum, Austriacorum Habsburgensium, Cunstadaeorum, Jagellonidarum ac tandem iterato Austriacorum) diligenti semper ad chronologiam respectu proponuntur et notis historicis aut ethicis illustrantur [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1687*
- BALBÍN 1698 – [Bohuslav BALBÍN, snad Jan Ignác DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI], *Život sv. Jana Nepomucenského, hlavního kostela sv. Víta kanovníka, collegiálního u Všech sv. na hradě Pražském děkana, v kostele nejblahoslavenější Panny před Tejnem kazatele, pro nevyjevení svaté zpovědi uvrženého do řeky Vltavy, kterýžto opatrovník a obhájce jest těch všech, ježto se světské hanby strachují. Z rozličných jak tištěných, tak také psaných starožitných pamětí sebrány, pro rozšíření k těmž svatému pobožnosti v řeč českou uvedeny. S povolením duchovní vrchnosti. Praha, [Staré Město], Jiří Laboun. 1698*
- BALBÍN 1710 – Bohuslav BALBÍN, [snad Jan Ignác DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI], *Život sv. Jana Nepomucenského, hlavního kostela svatého Víta kanovníka, collegiálního u Všech svatých na hradě Pražském děkana, v kostele nejblahoslavenější Panny před Tejnem kazatele, pro nevyjevení svaté zpovědi uvrženého do řeky Vltavy, kterýžto opatrovník a obhájce jest těch všech, ježto se světské hanby strachují. Od dvojčítihodného kněze Bohuslava Balbína z Tovaryšstva Ježíšova in Boemia sancta v latině sepsaný a opět přetištěný nákladem dvojčítihodného kněze Václava Jelínka, faráře habrského. Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1710*
- BALBÍN 1725a – Bohuslav BALBÍN, *Vita b. Joannis Nepomuceni martyris, authore P. Bohuslao Balbino, Soc. Jesu conscripta, nunc denuo edita, et iconismis praecipua beati acta exhibentibus illustrata scalpro et sumptibus Joannis Andreae Pfeffel, caesarei chalcographi. Cum licentia superiorum. Augsburg, Johann Jakob Lotter. 1725*
- BALBÍN 1725b – Bohuslav BALBÍN, *Das Leben des seeligen Joannis von Nepomuck, der pragerischen Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herrns und bey aller Heiligen ob dem Prager-Schloß Dechantens, eines sonderbaren Patrons und Beschützer der Ehr. Aus dem von R. P. Bohuslao Balbino, Soc. Jes. beschriebenen Lateinischen in das Teutsche übersetzt und mit schönen Kupffern gezieret von Johann Andreas Pfeffel, käyserlichen Hof-Kupfferstechern in Augspurg. Mit Erlaubnuß der geistlichen Obrigkeit. Augsburg, Johann Jakob Lotter. 1725*

- BALBÍN, BAČINA 1686 – [Bohuslav BALBÍN], Jan Kryštof BAČINA, *Das Leben deß seeligen Joannis von Nepomuk, der pragerischen Haupt-Kirchen bey S. Veit Thumbherrns und bey Aller Heiligen ob dem Präger Schloß Dechantens, eines sonderbahren Patrons und Beschützers der Ehr, auß unterschiedlichen gedruckten un[d] geschriebenen Denckschreiben und Geschichten zusam[m]en getragen und mit Bewilligung der geistl. Obrigkeit auß der lateinischen in die böheimische, jetzt aber zu grösserer Ehr deß Seel. in die teutsche Sprach versetzt.* Praha, [Staré Město], Jan Karel Jeřábek. 1686
- BALBÍN, BAČINA 1686-1702 – Bohuslav BALBÍN, Jan Kryštof BAČINA, *Das Leben deß seeligen Joannis von Nepomuk [...]* Cheb. 1686-1702 – **pozn.:** Dosud nebyl zjištěn žádný exemplář chebského vydání Bačinova překladu Balbinova Života blahoslaveného Jana Nepomuckého.
- BALBÍN, BAČINA 1700 – [Bohuslav BALBÍN], Jan Kryštof BAČINA, *Das Leben deß seeligen Ioannis von Nepomuck, der pragerischen Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herrns und bey Aller Heiligen ob den Prager Schloß Dechantens, eines sonderbaren Patron und Beschützers der Ehr, auß unterschiedlichen gedruckten und geschriebenen Denck-Schreiben und Geschichten zusammen getragen, erstlich auß der lateinischen in die böhmische, jetzt aber zu grösserer Ehr deß Seel. in die teutsche Sprach versetzt. Mit Jhro churfl. Durchl. in Bayrn Privilegio und Bewilligung der Oberrn.* München, vdova a dědicové po Johannu Hermannu von Gelder. 1700
- BALBÍN, BAČINA 1702 – [Bohuslav BALBÍN, Jan Kryštof BAČINA], *Das Leben deß seeligen Joannis von Nepomuck, der pragerischen Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herrns und bey aller Heiligen ob dem Präger-Schloß Dechantens, eines sonderbahren Patrons und Beschützers der Ehr. Auß unterschiedlichen gedruckten und geschriebenen Denck-schreiben und Geschichten zusammen getragen und mit Bewilligung der geistlichen Obrigkeit auß der lateinischen in die böhmische, jetzt aber zu grösserer Ehr deß Seeligen in die teutsche Sprach versetzt und nach dem pragerischen und egerischen gedruckt.* Köln, Arnold Metternich. 1702
- BALBÍN, BAČINA 1703a – [Bohuslav BALBÍN, Jan Kryštof BAČINA], *Das Leben deß seeligen Joannis von Nepomuk, der pragerischen Haupt-Kirchen bey S. Veit Thum-Herrns und bey Aller-Heiligen ob dem Präger-Schloß Dechantens, eines sonderbaren Patrons und Beschützers der Ehr, auß unterschiedlichen gedruckten und geschriebenen Denckschreiben und Geschichten zusammen getragen und mit Bewilligung der geistl. Obrigkeit auß der lateinischen in die böheimische, jetzt aber zu grösserer Ehr der seel. in die teutsche Sprach versetzt.* Praha, [Staré Město], Jiří Laboun. 1703
- BALBÍN, BAČINA 1703b – [Bohuslav BALBÍN], Jan Kryštof BAČINA, *Das Leben und Tag-Zeiten deß seeligen Joannis von Nepomuck, der pragerischen Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herrns und bey aller Heiligen ob dem Prager-Schloß Dechantens, eines sonderbaren Patrons und Beschützers der Ehr. Auß unterschiedlichen gedruckten und geschriebenen Denckschreiben und Geschichten zusammen getragen und mit Bewilligung der geistlichen Obrigkeit auß der lateinischen in die böhmische, jetzt aber zu grösserer Ehr deß Seeligen in die teutsche Sprach versetzt und nach dem pragerischen und egerischen gedruckt.* Köln, Arnold Metternich. 1703
- BALBÍN, BAČINA 1706a – [Bohuslav BALBÍN, Jan Kryštof BAČINA], *Das Leben, sambt Tagzeiten und Litanyen deß seeligen Johanns Nepomuceni, der pragerischen Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herrns und bey Aller Heiligen ob dem Präger-Schloß Dechantens, einse sonderbahren Patrons und Beschützers der Ehr.* Praha, [Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1706
- BALBÍN, BAČINA 1706b – [Bohuslav BALBÍN, Jan Kryštof BAČINA], *Das Leben deß seeligen Joannis von Nepomuck, der Prager Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herrns und bey Aller Heiligen ob dem Präger-Schloß Dechantens, eines sonderbahren Patronens und Beschützers der Ehr, auß unterschiedlichen gedruckten und geschriebenen Denckschreiben und Geschichten zusammen getragen und auß der lateinischen in die böheimische, von solcher aber in die teutsche Sprach übersetzt und dann erstlich zu Prag, folgendes zu Eger und nun auff vieler Verlangens wiederumben gedruckt.* Dinkelsbühl, J. Schmi(e)dt. 1706
- BALBÍN, BAČINA 1707a – [Bohuslav BALBÍN], Jan Kryštof BAČINA, *Das Leben deß seeligen Ioannis von Nepomuck, der pragerischen Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herrns und bey Aller Heiligen ob den Prager Schloß Dechantens, eines sonderbaren Patrons und Beschützers der Ehr, auß unterschiedlichen gedruckten und geschriebenen Denck-Schreiben und Geschichten zusammen getragen, erstlich auß der lateinischen in die böhmische, jetzt aber zu grösserer Ehr deß Seel. in die teutsche Sprach versetzt. Mit Bewilligung der Oberrn.* München, Johann Jakob Remy. 1707
- BALBÍN, BAČINA 1707b – [Bohuslav BALBÍN, Jan Kryštof BAČINA], *Heiliger gemeiner Welt-Ruff durch Privat-Andacht in sieben Tag-Zeiten außgetheilet. Zu unsterblicher Ehr und Lob, wie auch Vermehrung eines standhafftigen Vertrauen gegen den durch mehr 100. Jahr von vielen Ländern und Königreich täglich mehr und mehr höchst-nutz-erkändtlich gepriesenen seeligen Blut-Zeugen Christi Joannem Nepomucenum, sonderlichen Patron der bussenden und an der Ehr Gefahr leydenden.* Ljubljana, Johann Georg Mayr. 1707
- BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701 – [Bohuslav BALBÍN, Jan Kryštof BALBÍN], *Mey Blümlein Vergiß mein nicht in daß himmlische Paradeis im Jahr 1383. den 16. May versetzt. Daß ist Der Seelige Johann von Nepomuk, der pragerischen Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herr und bey Allen Heyligen ob dem Prager-Schloß Dechant, ein sonderbahrer Patron und Beschützer der Ehr vorgebildet.* Praha, [Staré Město], Jan Karel Jeřábek. 1701
- BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722 – [Bohuslav BALBÍN], Jan Kryštof BAČINA, *Das Leben deß seeligen Joannis von Nepomuck, der pragerischen Haupt-Kirchen bey St. Veit Thumb-Herrns, bey Aller-Heiligen ob dem Präger-Schloß Dechantens, eines sonderbahren Patron und Beschützers der Ehr auß unterschiedlichen gedruckten und geschriebenen Denck-Schreiben und Geschichten zusammen getragen und mit Bewilligung der geistlichen Obrigkeit auß der lateinischen in die böhmische, jetzt aber zu grösserer Ehr deß Heiligen in die teutsche Sprach versetzt und zum drittenmahl in Druck gegeben.* Praha, [Staré Město], Karel Jan Hraha. 1722
- BALBÍN, BAUR 1689 – Bohuslav BALBÍN, Mikuláš BAUR, *Glorwürdiges Leben, Marter und Pein des seeligen Joannis Nepomuceni, Gott in seinen Heiligen zu verehren, wie auch tröstliche Liebes-Andacht zuvernehmen; auß dem Latein in das Teusch übersetzt und new im Druck außgegeben anno M. DC. LXXXIX. mit Bewilligung der geistlichen Obrigkeit.* Litomyšl, Daniel Kamenický. 1689
- BALBÍN, *Supplementum* 1729 – Bohuslav BALBÍN, *Vita S. Joannis Nepomuceni, sigilli sacramentalis protomartyris, conscripta primum a P. Bohuslao Balbino S. J., nunc aucta ex actis processuum, ipsaque solemnitate canonizationis*

- ejusdem S. martyris, illustrata iconismis XXXIII. praecipua divi Acta exhibentibus, secundo incisis, auctisque, anno, quo beatVs NepoMVCenVs festo Iosephi saCra apotheosI DonatVs fVIIt. [= 1729] [...] Augsburg, Johann Andreas Pfeffel. [1729]*
- BALTRAM 1727 – [Jan Antonín BALTRAM], *Omne trinum perfectum, všechno dobré jest troje, neb Věrná trojice, v mateřským životě osvěcený předchůdce Krista, svatý Jan Křtítel, v Smolotelích, milosti plná a zázračná sv. matka Anna, v Krasilově, slavný a velikomocný orodovník, sv. Jan Nepomucký, v Němčicích, těm třem věrným svatým k větší cti a těch třech svatých věrným ctitelům k rozmnožení pobožnosti představená. Praha, Josef Schilhart. [1727]*
- BASCAPÈ 1691 – Girolamo BASCAPÈ, *Efemeridi sacre di maggio, in cui giorno per giorno si registrano le attioni de' santi, le vite, de' quali non sono state scritte dalli Surio, Fiamma, Lipomano, Vigliega, Ribadenera, nè da altri tali collettori, cavate da gli Atti de' Santi, che si stanno unendo dal Bollandò, Euschenio, Papebrochio e da altri della Compagnia di Giesù [...] presentate all' eminentiss. e reverendiss. Sign. card. Giacomo Cantelmi, arcivescovo di Napoli, da offerirsi a Giesu Cristo, santo de' santi. Napoli, Bonis. 1691*
- B. Ioannes de Nepomuk 1714 – B. Ioannes De NepoMvk Llibera aC praeserVa nos a pestiLentla [= 1714] [...] Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. [1714] – **pozn.:** Jde o latinské oficium kněze Tomáše Bernarda Ignáce Jelínka († 1687), které nalezl v knihovně praž. arcibiskupského semináře a s povolením představených vydal Jan Tomáš Vojtěch Berghauer (→ výše mezi rukopisy JELÍNEK do 1687).
- B. Joannes Nepomucenus 1708 – B. Joannes Nepomucenus sub Wenceslao caesare martyr. *Glorreiche Martyr deß seeligen Joannis Nepomuceni under dem Käyser Wenceslao außgestanden. Auf dem Schau-Platz deß hoch-fürstl. academischen Joannasii Societatis Jesu in Aychstäit vorgestellt den 5. und 6. Herbst-Monats 1708. Eichstäit, [...] [1708]*
- BECKER 1697 – Tobiáš Jan BECKER, *Trost- und Schräck-Spiegel der göttlichen Allmacht, so der jetzigen verkehrten, verwirrten, in Unruh und waffenstehenden Welt vorgestellt wird in gegenwärtigen Sonntags-Predigen, worinnen sich sowol hohen als niedrigen Stands Personen, gerecht und ungerechte, beschauen mögen. Die gerechte auf Gott vertrauende und um der Gerechtigkeit willen leidende zwar zu ihrem höchsten Trost der Seelen. Die ungerechte Gott und seiner Gerechtigkeit widerstrebende und in Unbußfertigkeit verharrende Welt-Menschen aber zu heilsamen Schrecken, wordurch sie mittels der Buß entgehen mögten zu künnftigem erschrocklichen Untergang. [...] in der Ertz-Stuhl- und Haupt-Kirchen zu Prag bey St. Veit geprediget, anitzo aber in Druck gegeben und in allerunterthänigstem Gemüth zugeeignet worden. Nürnberg, nakladatel Johann Christoph Lochner. 1697*
- BECKER 1700 – Tobiáš Jan BECKER, *Neue Auferbauung einer geistlichen Archen Noe bestehend in nachfolgenden Buß- oder Sonn- und Feyer-Tags-Predigen, worinnen sich bey jetziger verkehrten, falschen und boßhafften Welt alle ungerechte, geld-begierige Tribunalisten, gleißnerische Christen, meineidige Richter, gottes-laugnerische Statisten und Politici, in der Liebe Gottes erkalte und denen zeitlichen Wollüsten ergebne Welt-Kinder mi teinem Wort alle unbußfertige Sünder bey Zeiten mittelst der Buß begeben sollen, dardurch zu entgehen dem Sündfluß, daß ist bevorstehender göttlicher Leibes- und Seelen-Straffe. Auferbauet und in christlicher Einfalt geprediget worden [...] Anjetzo aber in Druck gegeben und in unterthänigsten Gemuth zugeeignet worden. Dominicale et Festivale Secundum. Nürnberg, nakladatel Johann Christoph Lochner. 1700*
- BECKOVSKÝ 1697 – Jan František BECKOVSKÝ, *Krve nevinné žíznívlci Dioklecián a Maximián Císařové římsí, kteří plní zúrivosti, ačkoli v stádu Kristovém nescíslný počet nevinných ovčiček a beránkův, obojho pohlaví křesťanův věrných, usmrtili a jich nevinnou krev vycedili, však předce svou žízeň uhasiti nemohli. Jichžto tyranskou ukrutnost zde připomínám, aby křesťan věrný to čtouc do svého srdce vpustil hlúboce bídu, muky, trápení i smrt, kterou předkové naši pro Krista trpělivě podstoupili. Nalezají se také zde všeliké památky kostela sv. Víta na Hradě pražském se dotýkající, které k potěšení vlastencům milým v krátkosti jsou sepsané. [...] Praha, [Staré Město], Jan Karel Jeřábek. 1697*
- BECKOVSKÝ 1700 – Jan František BECKOVSKÝ, *Poselkyně starých příběhův českých aneb Kronika česka, od prvního do nynější Země české příchodu dvou knížat charvátských Čecha i Lecha, vlastních bratří, až do šťastného panování císaře římského, krále českého etc. Ferdinanda Prvního, vždyckny vítěze slavného, k rozmnožení obecného dobrého, k zvelebení jazyka českého a k prospěchu bližního [...] na světlo vydaná. Díl první, v němž se někteří cizí příběhové nacházejí, kteří k domácím přínaležejíce od nich se odciziti nemohli. [...] Praha, Staré Město, Jan Karel Jeřábek. Dokončeno 11. I. 1700.*
- BECKOVSKÝ 1703 – Jan František BECKOVSKÝ, *Truchlivá hrdlička po ztraceném miláčku svým bolestně toužící, jenž jest duše kající, která v rozkoších světa se kochala, do osidel hříchův těžkých padla a milost Boží ztratila, kterou upěnlivým vzdycháním zde obsaženými vroucnými modlitbami, též svých hříchův zkroušeným želením a oplakáváním nyní starostlivě hledá. Všem po nebeské radosti toužícím duším k spasitedlnému rozjímání i k užitečnému užívání vyobrazená. Praha, [Staré Město], Jan Arnolt z Dobroslavína. 1703*
- BECKOVSKÝ 1704 – Jan František BECKOVSKÝ, *Die betrübte Turtel-Taube. [Praha] 1704*
- BECKOVSKÝ 1704-1721 – Jan František BECKOVSKÝ, *Die betrübte Turtel-Taube. [mezi 1704 a 1721]*
- BECKOVSKÝ 1707 – Jan František BECKOVSKÝ, *Druhý sloup nepohnutedlného základu katolického živobytí [...] Praha, Staré Město, dědicové Jana Karla Jeřábka, faktor Jan Adam Cecynkar. 1707*
- BECKOVSKÝ 1713 – Jan František BECKOVSKÝ, *Truchlivá hrdlička po ztraceném miláčku svým bolestně toužící aneb duše kající, která v rozkoších světa se kochala a do osidel hříchův těžkých padla a milost Boží ztratila, kterou ona upěnlivým vzdycháním zde obsaženými vroucnými modlitbami, též svých hříchův zkroušeným želením a oplakáváním nyní starostlivě hledá. [...] podruhé mnohem užitečněji vyobrazená a [...] vytištěná. Praha, Staré Město, Karel Josef Jeřábek. 1713*
- BECKOVSKÝ 1716 – Jan František BECKOVSKÝ, *Die betrübte und noch ihrem Beliebtten geussende Turteltaube. 1716*
- BECKOVSKÝ 1721 – Jan František BECKOVSKÝ, *Die betrübte Turtel-Taube. 1721*
- BECKOVSKÝ do 1722 – Jan František BECKOVSKÝ – **pozn.:** Česká knížka o SJN, na niž odkazuje VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 187 a VALCER 1726 (v edici LIFKA/MAREŠ 1995, 48).
- BECKOVSKÝ 1724 – Jan František BECKOVSKÝ, *Die betrübte und nach ihrem Geliebten seutzende Turteltaube oder bußfertige christliche Seele, die denen zergänglichen Wollüsten nach geleet, in den Wust der Sünden gefallen und die göttliche Gnad dadurch verlohren, solche aber mit inbrünstigen Seufftzen und mit beygefügtten Gebettern embsig*

- wiedersuchet. Zum sonderlichen Trost allen denen, die in das himlische Vatterland eingehen, alldorten glückseelig und ewiglich leben wollen. Zum fünfftenmal vorgestellet. [...] Sulzbach, nakladatelé vdova a dědicové po Johannu Petru Wolffovi v Nürnbergu. 1724
- BECKOVSKÝ 1728 – Jan František BECKOVSKÝ, *Truchlivá hrdlička po ztraceném miláčku svým bolestně toužící aneb duše kající, která v rozkoších světa se kochala, do osidel hříchův těžkých padla a milost Boží ztratila, kterou ona upěnlivým vzdýcháním zde obsaženými vroucnými modlitbami, těž svých hříchův zkroušeným želením a oplakáváním nyní starostlivě hledá [...] potřetí mnohem užitečněji vyobrazená.* Praha, [Staré Město], Matěj Höger. 1728
- BECKOVSKÝ, DE OVIEDO 1727 – Jan František BECKOVSKÝ, Juan Antonio DE OVIEDO, *Vida admirable y triunfante muerte de S. Juan Nepomuceno, patron de la fama y de los que dessean confessarse bien, recopilada en lingua latina de varios autore spor Juan Bekowski y reducida a compendio en la castellana por el P. Juan Antonio de Oviedo de la Compañia de Jesus, rector del colegio de S. Pedro y Pablo de Mexico [...].* Ciudad de México, Joseph Bernardo de Hoyal. 1727
- BECKOVSKÝ, REMPEN 1708 – Jan František BECKOVSKÝ, *Vita, mors, cultus Divi Joannis Nepomuceni, cum officio ac litanis de eodem periclitantis famae et anxiae in sacro tribunali animae fidelissimo sospitatore.* Praha, Staré Město, dědicové Jana Karla Jeřábka. 1708
- BECKOVSKÝ, REMPEN 1709a – Jan František BECKOVSKÝ, *Vita, mors, cultus Divi Joannis Nepomuceni, cum officio ac litanis de eodem periclitantis famae et anxiae in sacro tribunali animae fidelissimo sospitatore.* Praha, Staré Město, Petr Bennek. V. 1709
- BECKOVSKÝ, REMPEN 1709b – Jan František BECKOVSKÝ, *Vita, mors, cultus Divi Joannis Nepomuceni, cum officio ac litanis de eodem periclitantis famae et anxiae in sacro tribunali animae fidelissimo sospitatore.* Praha, Staré Město, Jeřábkoví dědicové, nakladatel Augustin Neurautter. 1709
- BECKOVSKÝ, REMPEN do 1715 – Jan František BECKOVSKÝ, polský překlad knihy BECKOVSKÝ, REMPEN 1708. Lviv. [do 1715]
- BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a – Jan František BECKOVSKÝ, *Vita, mors, cultus Divi Joannis Nepomuceni, cum officio, litanis etc. de eodem periclitantis famae et anxiae in sacro tribunali animae fidelissimo sospitatore.* Praha, Staré Město, jeřábkovská tiskárna. 1721
- BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b – Jan František BECKOVSKÝ, *Sanctae Divi martyris Viti in Prageno S. Wenceslai monte metropolitanae, corporibus SS. Regni patronorum, plurimisque cimeliis sacris dotatae, caeco Vulcani furore die 2. Junii 1541. anno bustuatae, vestigium.* Praha, Staré Město, jeřábkovská tiskárna. 1721
- BECKOVSKÝ, REMPEN, MÉREI 1716 – Jan František BECKOVSKÝ (aut.), Mihály MÉREI (překladatel), *Nepomuceni Szent Janosnak elete, halala, tisztelete, es a' veszedelemben forgó jó hír, 's név meg-tartójának, és a' gyónás titkos szentségben szorgalmata, és búskodó léleknek hívséges vigasztalójának solosmaja, litaniája, es kilencz szerdára rendelt aitatossaga, mellyet deákbul édes nemzete vigasztalására tekintetes, es nagysagos Merei Mihaly viglei puspok, szekszardi apatur Sz. Gyorgy Præpost, Eszergami cathedralis po esperest, es kanonok, kegyelmes urunk ó felsege tanacza, magyar nyelve fordított, és a maga költségén ki-bocsátott Nyomt.* Trnava, akad. tiskárna, Friderik Gáál. 1716 – **pozn.:** O tomto maďarském překladu Beckovského nepomucenské knížky s Rempenovým svatojánským hymnem (BECKOVSKÝ, REMPEN 1708) viz podrobně v článku AJKAY 2017.
- BECKOVSKÝ, VITZK 1721a – Jan František BECKOVSKÝ (aut.), Jan VITZK (překladatel), *Kurtzer Entwurff der Gott geheiligten und zu Ehren des h. Martyrers Viti auff dem H. Wentzeslai-Berg zu Prag auffgeführten Metropolitan-Kirche. Auß dem lateinischen [...] in Druck gegebenem Büchlein anjetzo von [...] in die teutsche Sprache übersetzt. [...]* Praha, [Staré Město], Karel Josef Jeřábek. 1721
- BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b – Jan František BECKOVSKÝ (aut.), [Jan VITZK (spoluautor a překladatel)], *Der tugendsame Wandel und glorreiche Todt deß heiligen Johann von Nepomuck. Auß dem Lateinischen übersetzt und von einer teutschen Feder in gebundener Rede abgesungen. Dem anhängig einige zarte Gemüths-Neygunge[n] von einem andächtigen Verehrer dieses Heiligen, auß Gelegenheit, da dieses treuen Dieners Gottes öffentliche Verehrung mit der Heiligen Meß und Horis canonicis oder Tagzeiten im Jahr 1721. dem Römisch-Catholischen-Gebrauch nach von dem Apostolischen Stuhl zugelassen und gutgeheissen worden, in ein Officium oder geistliche Tagzeiten zusammen getragen und zum Trost aller dem heiligen Johann von Nepomuck mit wahrer Andacht zugethanen ans Liecht gegeben.* Praha, [Staré Město], Karel Jan Hraba. [1721]
- BECKOVSKÝ, VITZK 1721c – [Jan František BECKOVSKÝ (aut.), Jan VITZK (spoluautor a překladatel)], *Weise, die neun-wochentliche Mittwochs-Andacht zu dem heiligen Johann von Nepomuck nützlich und fruchtbarlich zuverrichten. Auß dem Lateinischen ins Teutsche übersetzt.* [Praha, 1721]
- BEDNÁŘ 1728 – Gerard BEDNÁŘ, *Svatý Jan Nepomucký v podobnosti studnice pěti prameny se prejšťící na Hoře Zelené při klášteře žďárském, Studnice Matky Boží řečeném, a ke cti jeho shromážděnému představený a. 1728. dne 17. máje [...]* Kutná Hora, Jiří Vojtěch Kyncl. 1728
- Die bedrückte, aber nicht unterdrückte, ENDTER 1728 – Die bedruckte, aber nicht unterdrückte Standhaftigkeit in Marter und Todt des heiligen Joannis Nepomuceni, verehret von einigen dessen Pfleg-Kindern unter angeordneter Andacht in der löblichen Burger-Spitals S. Clarae Pfarr-Kirchen den 20. Maji, in die Music gesetzt von Herrn Alexander Endter 1728.* Wien, Andreas Heyinger, univ. knihtiskař. [1728]
- BEER 1684 – [Johann Christoph BEER], *Kurtz-gefasste Lebens-Beschreibung aller Hertzogen und Könige in Böhmen von Czech an biß auf heutiges Tages regierenden Leopold I., samt derselben nach dem Leben gestalteten Bildnissen und Land-Karte des gantzen Königreichs.* Nürnberg, nakladatel Johann Zieger. 1684
- BEER 1685 – [Johann Christoph BEER], *Der Hertzogen und Königen in Böhmen Leben, Regierung und Absterben, von dem ersten Hertzog Czech an biß auf den jetzt-regierenden König Leopold den Ersten. Aus den bewährtesten Geschicht-Schreibern hervorgesuchet und zusammen getragen, auch mit ihren warhafftigen Bildnissen aus Liecht gegeben. [...]* Nürnberg, nakladatel Johann Hoffmann. 1685

- Eine behende, doch nutzbare Andacht* 1706 – *Elne behenDe, DoCh nVtzbahre AnDaCht* [= 1706] zu Ehren deß heiligen Joannis Nepomuceni. Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. [1706]
- BEITEL 1722 – Johann Joseph BEITEL, *Die erstummte Wohlredenheit oder unversehrt-unauflössliche Verschwiegenheit eines heilige Blut-Zeugens Joannis Nepomuceni, einer hochadelich- u. zahlreichsten Zuhörer-Versammlung in kurtzer Lob-Red vorgestellt in der königl.-freyen Haupt-Berg-Stadt Crembnitz den 17 Maii Monath 1722*. Bratislava, Johann Paul Royer. [1722]
- BENEŠOVSKÝ 1699 – Vojtěch František BENEŠOVSKÝ, *Theses ex philosophia rationali Aristotelis, quas in alma caesarea regia[ue] universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi, praeside reverendo ac doctissimo Patre P. Joanne Milwenzl e Societate Jesu, aa. ll. et philosophiae doctore, ejusdemque in eadem universitate professore publico et ordinario, pro prima philosophiae laurea publice in aula Carolina defendendas suscepit [...] anno 1699. mense [vepsáno: Aprili] die [vepsáno: 9] horis [vepsáno: post] meridiem consuetis*. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1699 – **pozn.:** Exemplář uložen v AUK, sign. A 74-1 (L ZILYNSKÁ 2001-2002, 10).
- Der beredsame Schweiger* 1722 – *Der beredsame Schweiger und verschwiegene Redner, in beyden diesen herrlich gemachte Freund Gottes, das ist Mit Reden und Schweigen zum Sieg erhobene Blut-Zeug S. Joannes Nepomucenus, deß hohen Dohm-Stifts in Prag Canonicus, bey Angang der von Innocentio XIII. glorwürdig regirenden römischen Pabst bestätigten allgemeinen Verehrung, in einer Kirche in Schlesien einem hoch-adelichen und andächtigen Auditorio durch öffentliche Lob-Red vorgetragen*. Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. [1722]
- BERGHAEUER 1713 – *Sol juris prudentum, Divus Ivo, justitiae et animarum zelo clarissimus, panegyrico celebratus coram senatu, populoque academico almae caesareae, regiaequae Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis, in basilica Teynensi B. V. M. in coelos assumptae, sub rectoratu admodum reverendi ac eximii Patris P. Jacobi Stessl e Societate Jesu, SS. theologiae doctoris caesareo-academici, ejusdem Societatis ad S. Clementem Vetero-Pragae collegii, nec non praedictae almae universitatis p. t. rectoris magnifici, decanatu praenobilis, generosi, clarissimi et spectabilis viri, d. Joannis Adami Besnecker, J. U. D., sac. caes. regiaeque Majestatis consiliarii, in praememorata alma Universitate SS. canonum professoris regii, publici ac ordinarii, vener. archi-episcopalis consistorii Pragensis assessoris, inclytae facultatis juridicae senioris et p. t. decani [...] anno M D. CC. XIII, mense Majo, die XIX*. Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. [1713]
- BERNARDUS A S. THERESIA 1706 – BERNARDUS A S. THERESIA, *Alles für alle, nemblich Der h. Joannes von Nepomuk, Thumherr der königl. Haupt-Kirchen bey St. Veit ob den Prager-Schloß und glorwürdiger Martyrer, ein absonderlicher Patron aller Betrangten, vorgestellt durch eine Lob-Red in der Capellen seines Namens, welche der hoch-edl-gebohrne Herr Christian Florian von Hegerstein erbauet hat [...]* Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Matěj Seisenhoffer. 1706
- BERNARDUS A S. THERESIA 1712 – BERNARDUS A S. THERESIA, *Verlangende Seel nach dem Willen Gottes, dem wunderthätigen heiligen Joannem von Nepomuk, Thumherrn bey S. Veit ob dem Prager-Schloß und glorwürdigen Bluteigen Christi nachzugolgen, allen und jeden seinen Verehreren zum Beyspiel und Trost vorgestellt [...]* Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Matěj Seisenhoffer. 1712
- Beschreibung* 1723a – *Beschreibung wie es bey deß allerdurchlauchtigst-großmächtigst- und unüberwindlichsten römischen Kayzers Caroli deß Sechsten, zu Germanien, Hispanien, Hungarn und Böhheim Königs, Ertz-Hertzogens zu Oesterreich, in dero königlichen Residentz-Statt Prag den 5. Septembris Anno 1723. fůrgegangenen königlichen böhmischen Crönung gehalten worden. [...]* Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. [1723]
- Beschreibung* 1723b – *Beschreibung wie es bey der allerdurchlauchtigst- und großmächtigsten Fürstin und Frauen, Frauen Elisabethae Christinae, römischen Kayserin, in Germanien, Hispanien, Hungarn und Böhheim Königin, Ertz-Hertzogin zu Oesterreich, gebohrnen Hertzogin zu Braunschweig-Lüneburg, am 8. Septembris Anno 1723 in der königlichen Haupt- und Residentz-Statt Prag fůrgegangenen königlichen böhmischen Crönung gehalten worden. [...]* Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. [1723]
- Beschreibung* 1723c – *Beschreibung der am 8. Sept. 1723 zu Prag beschehener königlichen Crönung der allerdurchleuchtigster Elisabetha Christina, römischer Kayserin etc. etc.* [1723]
- BEYERLINCK 1631a – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum, et dogmaticum. Nunc primum ad normam Polyanthae cuiusdam universalis, per locos communes iuxta alphabeti seriem, sublata classium et historiarum iteratarum varietate, in tomos VII per libros XX dispositum. Novis titulis et catholicae fidei dogmatibus, rerum quarumvis argumenti pluribus centuriis locupletatum. Insuper ab haeresi, variisq[ue] erroribus repurgatum, ac copiosissimo indice rerum, verborum et exemplorum, cum generali tum singulorum tomorum speciali, illustratum, et quatenus nunc innovatum, * asterisco notatum. [...]* Tomus secundus, continens litteram C. D. sive librum III. et IV. Köln, Anton a Arnold Hieratové. 1631
- BEYERLINCK 1631b – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum, et dogmaticum. Nunc primum ad normam Polyanthae cuiusdam universalis, per locos communes iuxta alphabeti seriem, sublata classium et historiarum iteratarum varietate, in tomos VII per libros XX dispositum. Novis titulis et catholicae fidei dogmatibus, rerum quarumvis argumenti pluribus centuriis locupletatum. Insuper ab haeresi, variisq[ue] erroribus repurgatum, ac copiosissimo indice rerum, verborum et exemplorum, cum generali tum singulorum tomorum speciali, illustratum, et quatenus nunc innovatum, * asterisco notatum. [...]* Tomus quartus, continens litteram H. I. K. L. sive librum VIII. IX. X. Köln, Anton a Arnold Hieratové. 1631
- BEYERLINCK 1656a – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum, humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum et dogmaticum ad normam Polyanthae universalis dispositum. [...]* Tomus secundus, continens literas C, D. Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetan, Marc Antoine Ravaud. 1656
- BEYERLINCK 1656b – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum, humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum et dogmaticum ad normam Polyanthae universalis*

- dispositum. [...] Tomus quartus, continens literas H, I, K, L.* Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetau, Marc Antoine Ravaud. 1656
- BEYERLINCK 1665a – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum, humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum et dogmaticum ad normam Polyanthaeae universalis dispositum. [...] Tomus secundus, continens literas C, D.* Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetau, Marc Antoine Ravaud. 1665
- BEYERLINCK 1665b – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum, humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum et dogmaticum ad normam Polyanthaeae universalis dispositum. [...] Tomus quartus, continens literas H, I, K, L.* Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetau, Marc Antoine Ravaud. 1665
- BEYERLINCK 1678a – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum, humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum et dogmaticum ad normam Polyanthaeae universalis dispositum. [...] In hac editione novissima, pontificum, imperatorum, regum, principum etc. ad hanc usque diem accessione auctum et ornatum. Tomus secundus, continens literas C, D.* Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetau. 1678
- BEYERLINCK 1678b – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum, humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum et dogmaticum ad normam Polyanthaeae universalis dispositum. [...] In hac editione novissima, pontificum, imperatorum, regum, principum etc. ad hanc usque diem accessione auctum et ornatum. Tomus quartus, continens literas H, I, K, L.* Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetau. 1678
- BEYERLINCK 1707a – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum, humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum et dogmaticum ad normam Polyanthaeae universalis dispositum. Per locos communes alphaetico ordine distributum, novisque titulis, definitionibus, apophthegmatibus, hieroglyphicis, nominum etymologiis, historiis et exemplis locupletatum, necnon serie summorum pontificum, imperatorum, regum, principum etc. ad hanc usque diem auctum et ornatum. [...] Tomus secundus, continens literas C, D.* Venezia, Niccolò Pezzana. 1707
- BEYERLINCK 1707b – Laurentius BEYERLINCK, *Magnum theatrum vitae humanae, hoc est Rerum divinarum, humanarumque syntagma catholicum, philosophicum, historicum et dogmaticum ad normam Polyanthaeae universalis dispositum. Per locos communes alphaetico ordine distributum, novisque titulis, definitionibus, apophthegmatibus, hieroglyphicis, nominum etymologiis, historiis et exemplis locupletatum, necnon serie summorum pontificum, imperatorum, regum, principum etc. ad hanc usque diem auctum et ornatum. [...] Tomus quartus, continens literas H, I, K, L.* Venezia, Niccolò Pezzana. 1707
- BEYERLINCK, PRINCTIUS 1631 – Caspar PRINCTIUS, *Magni theatri vitae humanae, sive Rerum divinarum humanarumque syntagmatici catholici, philosophici, historici et dogmatici, nunc primum ad normam Polyanthaeae cuiusdam universalis dispositi et locupletati, index generalis rerum, verborum, historiarum et exemplorum omnium, quae in his VII tomis comprehenduntur. [...] Köln, Anton a Arnold Hieratové. 1631 – pozn.: Dilo je rejstříkem k encyklopedii Laurentia Beyerlincka Magnum theatrum vitae humanae.*
- BEYERLINCK, PRINCTIUS 1656 – Caspar PRINCTIUS, *Magni theatri vitae humanae, ad normam Polyanthaeae universalis dispositi et locupletati, index generalis rerum, verborum, historiarum et exemplorum omnium, quae in VII praecedentibus tomis comprehenduntur [...] e quo surgit totius operis peculiaris tomus octavus.* Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetau, Marc Antoine Ravaud. 1656
- BEYERLINCK, PRINCTIUS 1665 – Caspar PRINCTIUS, *Magni theatri vitae humanae, ad normam Polyanthaeae universalis dispositi et locupletati, index generalis rerum, verborum, historiarum et exemplorum omnium, quae in VII praecedentibus tomis comprehenduntur [...] e quo surgit totius operis peculiaris tomus octavus.* Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetau, Marc Antoine Ravaud. 1665
- BEYERLINCK, PRINCTIUS 1678 – Caspar PRINCTIUS, *Magni theatri vitae humanae, ad normam Polyanthaeae universalis dispositi et locupletati, index generalis rerum, verborum, historiarum et exemplorum omnium, quae in VII praecedentibus tomis comprehenduntur, in hac novissima editione, nova locupletatus accessione, necnon ad maius legentium commodum nova foliorum cuiusque tomii consecutione, ad faciliorem utioremque redactus ordinem [...] e quo surgit totius operis peculiaris tomus octavus.* Lyon, nakladatelé Jean Antoine Huguetau. 1678
- BEYERLINCK, PRINCTIUS 1707 – Caspar PRINCTIUS, *Magni theatri vitae humanae, ad normam Polyanthaeae universalis dispositi, index generalis rerum, verborum, historiarum et exemplorum omnium, quae in VII praecedentibus tomis comprehenduntur. In hac novissima editione locupletatus et industria r. d. Casparis Princtii sacrae theologiae licentiatii ad faciliorem ordinem redactus, e quo surgit totius operis peculiaris tomus octavus.* Venezia, Niccolò Pezzana. 1707
- BILGER 1630a – Johann BILGER, *Veridicus Germanus. Der teutsche Warsager. Das ist: Warhaffte Ursachen deß Lobs und Preuß Gottes, wie auch der Beköhrung zur alten Catholischen Religion unnd Glauben der lieben Vorfahrn. Genommen und erwisen auß Verlauff dessen daß von entstandner Böhmen: Pfältzischer Empörung im H. Röm. Reich teutscher Nation von anno 1618. Gott der allmächtig klärlich erzeigt und wunderbarlich vor aller Welt ergehn lassen. Embsig bedacht unnd zubedencken geben. Durch Ioannem Viatorem (sonsten Bilger), Liebhaber und Begirer deß alten teutschen Trawen und Glaubens.* Frankenburg, Balthasar Georgen. 1630
- BILGER 1630b – Johann BILGER, *Veridicus Germanus. Der teutsche Warsager. Warhaffte Ursache[n] deß Lobs und Preuß Gottes, wie auch der Bekehrung zur alten Catholischen Religion und Glauben der lieben Vorfahrn. Genommen und erwisen auß Verlauff dessen daß von entstandner Böhmen: Pfältzischer Empörung im Hey. Röm. Reich teutscher Nation von anno 1618. Gott der allmächtig klärlich erzeigt und wunderbarlich vor aller Welt ergehn lassen. Embsig bedacht und zubedencken geben. Durch Ioannem Viatorem (sonsten Bilger), Liebhaber und Begirer deß alten teutschen Trawen und Glaubens.* Augsburg, Andreas Aperger. 1630
- BILINSKÝ 1700 – Josef BILINSKÝ, *Lauretanscher Blumen-Garten, das ist Außerwöhlte Gebetter, wie man die ohne Mackel empfangene und von dem heiligen Ertz-Engel Gabriel benente Mutter Gottes Mariam und die gloriwürdige*

- Heiligen, deren liebevolle Bildnissen als sonderbahren Nothhelfern in dem Gnaden-vollen-orths des h. Lauretanischen Hauß zu Prag auff dem Hratschin fůrgestellet seyn, zu verehren, wie auch eine sonderbahre Weiß oder schöne Mittl denen armen zu uns auß dem Reinigu[n]gs Flammen umb Hůlff schrienden Seelen, befor denen einverleibten verstorbenen Brůdern und Schwestern der löbl. Bruderschaft Jesus, Maria, Joseph zuhelffen, allen und jeden marianischen Liebhabern und Einverleibten dieser löbl. Bruderschaft in eine schöne Ordnung gemacht und verfertigt, auch mit schönen Kupfferstichen gezieret, zu grösser Ehr Gottes, Vermehrung der Andacht gegen den Lauretanischen Hauß und denen lieben Heiligen Gottes [...] Praha, [Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1700*
- BILOVSKÝ 1703a – Bohumír Josef Hynek BILOVSKÝ, *Stella nova serenissimo archi-duce Carolo in Hispaniarum regnum bono omine praevia seu Joannes Sarcander, status apostolici sacerdos, Holeschoviae in Moravia parochus et decanus, magnus Christi athleta, ob odium catholicae fidei plurimum anno M. DC. XX. Olomucii tortus, tostus ac extinctus, apud Moravos sepultus, apud Hispanos a prodigiis terra marique redivivus, ejusdem serenissimi archi-ducis regiiis manibus devotissime consecratus, mecoenate illustrissimo Domino, Domino Ladislao Georgio Kordicz, l. b. de Pohronitz et Szelepcheny, nobili domino in Neveritz et haereditario in Lettovitz etc. [...] Olomouc, Ignác Rosenberg. 1703*
- BILOVSKÝ 1703b – Bohumír Josef Hynek BILOVSKÝ, *Ecclesiasticus Cherub, cirkevní Cherubín, anebo Slavný a stálý v ohni a mukách víry a svatě zpovědi zástupce Jan Sarkander, děkan holešovský, muž apoštolský, zpovědník věrný a tejný, v šatlavě holomoucké nejvíc z nenávisť svatě víry třikrát ukrutně mučený, k větší slávě Boží a svatých jeho, obecnému pak lidu k lepší známosti a potěšení vydáný a vysoce urozenému Pánu, Pánu Ladislavovi Jiřímu Kordičovi, svobodnému pánu z Pohronic a Szelepcheny, urozenému pánu a věčnému rytíři v Nevericích, dědičnému pánu na Letovicích etc., Jeho vysoce Milosti na znamenání povinně služebnosti obětovaný [...] Brno, vdova Marie Alžběta Sinapiová. 1703*
- BILOVSKÝ 1712 – Bohumír Josef Hynek BILOVSKÝ, *ZoDlaCVs soLarIs gLorIae et MalestatIs anno praesente 12. e sIgnIs 12 [= 1712] portae trIVMphaLIs LoCo aDaptatVs [= 1712], ID est saLve CaroLInVM [= 1712] aVstrIno ZoDlaCI IMperIaLIs SoLI [= 1712], orphano horIzontI nostro ab HesperIo oCCasV orDIne MIro orIentI [= 1712], De Lege et genere ter aVgVsto IMperatorI CaroLo [= 1712], MoDernos Inter Caesares CaesarI seXto [= 1712], Inter Corona DeCoratos HispanIae reges eIVs noMIInIs tertIo [= 1712], BoeMIAe, VngarIae, CastILIAe, ArragonIAe, ToLetI et GranaDae regI [= 1712] etc. etc. etc., SVae Caesareae MalestatI aC Hispano-regIAe DignItatI [= 1712], D[omi]no D[omi]no ac principi clementissimo, AVstrIaCa DoMVs CynthIo [= 1712], In zenItI nostrVM aetherel Instar ApoLLInIs reasCenDentI [= 1712], a beLLe nota, IpsIsqVe HispanIs MIre proDIGlosa neo-steLLa [= 1712], genVIno et InsignI ChrIstI Martyre Ioanne SarCanDro [= 1712], DIoeCesI MoraVo, patRIa orIGIne et parenteLa SILEsIo [= 1712], DoLoso astV OLoMVCII [= 1712] oDIO FIDeI, saCerDotII et servatae ConfessionIs ergo [= 1712] torto et tosto DebIta reVerentIa ConseCratVM [= 1712], mecoenate illustrissimo et magnifico Domino, Domino Carolo Ludovico S. R. i. comite de Rogendorff, libero barone in Molenburg, haereditario in Raitz, Lettowitz et Slatinka, Vota Vero Deferente InFI Mo CapeLLano [= 1712] et serVo InDIGNo, GoDefrIDo Iosepho BILowsky, proto-notario et presbytero apostoLICO [= 1712]. Olomouc, Ignác Rosenberg. [1712]*
- BILOVSKÝ 1721a – Bohumír Josef Hynek BILOVSKÝ, *DoCtRIa ChrIstIana anImabVs InseRVItVra [= 1721] per DoMInIcas annI et nonnVLLas festIVItates breVIter aptata [= 1721] [...] Křesťanské CvIčenI DVšeM k spasenI, potěšenI a k navčeni zpVsobně a pILně sLoženě [= 1721] [...] Olomouc, Jan Adama Auinger. 1721*
- BILOVSKÝ 1721b – Bohumír Josef Hynek BILOVSKÝ, *PassIo D. n. I. C. MIssa et haeC passIone Integra eXponItVr [= 1721]. Pars secunda. In hIs haVrIetIs aqVas VIVas CVM gaVDIo eX qVInqVe fontIbVs pII SaLVatorIs [= 1721] Isaiae c. 12. v. 3. DrVhé rozvažovánI postnI boLestne MatCe pro náLežtoV oVtrpnost skrze největšIho hřIšnIka obětovaně [= 1721]. TV Laskavě pItI a vážItI bVDete voDy ze stVDnIC SpasItIeLe [= 1721]. Izaiáš v kap. 12. 3. Argumentum: Mše sv. oD vIry katoLICKé Vstanovená a nařIzená pašIji SpasItIe KrIsta v sobě obsahVje a vyobrazVje [= 1721].*
- BILOVSKÝ 1724 – Bohumír Josef Hynek BILOVSKÝ, *Coelum vivum et firmamentum dogmatum Christi, id est Doctrinales de gloriosa ac immaculata Virgine panegyrici, per annuas ejusdem Deiparae solemnitates distributi, nec non dogmatica de Sanctis in singula eorum festa encomia, pro necessaria simplicis plebeculae et aliorum eruditione accomodata, idiomae Boemico edita et Moraviae nostrae coelo, quod vita ac morte enarrabat gloriam Dei, zelantissimo curatorum speculo, fidei Dei servo, Joan[n]i Sarcandro de Skotzovia, ad piam munificentissimi maecenatis mentem sacra et dedicata a sarcandrophilo multis titulis eidem obligato [...] anno, quo electus est sanCtIssIMVs pontIfeX BeneDICTVs [= 1724] [...] Nebe svato-svatě anebo Kázání sváteční ke cti a slávě nejsvětější Rodičky Boží Marie Panny a všech milých vyvolených Božích, kterých svátky svatá Církev světi, složené a k spasení duší liských [sic!], též k příkladu jejich na světlo vydané, velebnému apoštolu a mučedníkovi Janu Sarkandrovi služebně obětované [...] léta, kterého BeneDICT za papeže a náměstka KrIstoVého WoLenI bIL [= 1724] Opava, Jan Václav Schindler. 1724*
- BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜN WALDU 1705 – Bohumír Josef Hynek BILOVSKÝ (aut.), Vilém Josef PUSCH Z GRÜN WALDU (překladatel), *Rubus incombustus, das ist Unverbrandter Busch oder der glorwürdige Martyrer Christi Joannes Sarcander, Seelsorger und Dechant zu Holeschau in Mähren, auß Neid deß catholischen Glaubens und unverletzten Sigill der heil. Beicht Anno 1620. zu Ollmütz in drey-mahliger Feuer-Tortur beständig und unverzehrter. Erstlich in Latein unter der Figur Stella nova, Neuer Stern in das Königreich Spanien mit guten Andeutungen vorleuchtend, entworfen und dem allerdurchleuchtigsten König Carolo dem Dritten als rechtmässigen Infanten und Erben von Spanien vor seiner hohen Abreiß in Portugal dediciret und wiederumb in böhmischer Sprach unter dem Titul deß apostolischen Cherubins von einem Authore Godefrido Josepho Bilowsky, proto-notario apostolico und deß apostolischen Stands Priestern ans Liecht gegeben. Jetzt aber zu mehrer Ehr Gottes und deß gloriosen Martyrers, wie auch nicht weniger zu allgemeinen Trost der hoch- und wohl-ehrwürdigen Clerisey deß Marggraffthums Mähren nebst dero anvertrauten Herden in teutscher Sprach dem gloriosen Martyrer Christi selbst in schuldigster Demuth gewidmet von Wilhelm Joseph Pusch von Grünwald. Brno, vdova Marie Alžběta Sinapiová, faktor Jan František Svoboda. 1705*
- BISSELIUS 1677 – Johannes BISSELIUS, *Leo galeatus anni M. DC. XX. Hoc est Maximiliani, Bavariae ducis, expeditio, pugna, victoria Pragensis. [...] Amberg, Johann Burger. 1677*
- BISSELIUS 1724 – Johannes BISSELIUS, *Leo galeatus anni M. DC. XX. Hoc est Maximiliani, Bavariae ducis, expeditio, pugna, victoria Pragensis. Editio secunda [...] Sulzbach, Christian Holst. 1724*

- BISSELIUS 1725 – Johannes BISSELIUS, *Leo galeatus anni M. DC. XX. Hoc est Maximiliani, Bavariae ducis, expeditio, pugna, victoria Pragensis. Editio secunda* [...] Sulzbach, Christian Holst. 1725
- BISSELIUS 1727 – Johannes BISSELIUS, *Leo galeatus anni M. DC. XX. Hoc est Maximiliani Bavaiae [sic!] ducis expeditio, pugna, victoria Pragensis.* [...] Amberg, Johann Georg Koch. 1727
- BISSELIUS 1729 – Johannes BISSELIUS, *Leo galeatus anni M. DC. XX. Hoc est Maximiliani Bavariae ducis expeditio, pugna, victoria Pragensis.* [...] Amberg, Johann Georg Koch. 1729
- Bittrich 1721 – *Bittrich voll deß himmlischen Manna und süßen Morgen-Thau, das ist Historischer Discurs von dem Ursprung, Foundation, Auffnamb, glücklichen Fortgang, Tugend-Wandel und andern denckwürdigen Sachen deß löbl. Frauen-Closters Ordens der dritten Regul deß heil. Francisci bey Sanct Christophen im Bittrich genannt, in der churfürstlichen Residentz-Stadt München.* [...] München, Johann Lukas Straub. 1721
- Blahoslavený Jan Nepomucenský 1683 – *Blahoslavený Jan Nepomucenský vypodobněný v dlouhověkém ptáku Phoenix, který v ohni umírá a v ohni se rodí.* Praha, Jiří Černoch. 1683
- BLOVSKÝ 1723 – Václav [Ignác] BLOVSKÝ, *Theses ex universa theologia scholastica, cum nonnullis quaestionibus super thaumaturgam vitam ac obitum laureati martyris et theologi divi Joannis Nepomuceni propositis et polemico-scripturistice discussis. Quas in alma, caesarea, regiaque universitate Carolo-Ferdinanda Pragensi sub rectoratu* [...] P. Francisci Retz, e Societate Jesu [...] praeside [...] P. Carolo Siebert e Societate Jesu [...] pro suprema doctoratus theologi laurea in aula Carolina publice propugnandas suscepit [...] anno M. DCC. XXIII. mense [...] die [...] horis ante et post meridiem consuets. [Praha, Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1723]
- BLOVSKÝ 1729 – Václav Ignác BLOVSKÝ, *Problema theologico-scripturisticum, super illud Actorum 2. v. 3. Et apparuerunt illis dispersitae linguae tamquam ignis, seditque super singulos eorum. Quaeritur: Utrum d. martyris Joannis Nepomuceni lingua, supra Bohemiae Caput (metropolim Pragenam) illustri miraculo effulgens, sit commune sss. Triados beneficium; an aliquo modo missi ad eam Spiritus S. peculiare indicium? Ventilatum et resolutum die 16. Februarii 1729. cum promotore* [...] P. Bernardo Raschdorff e Societate Jesu [...], *suprema doctoratus theologi laurea solenni ritu inauguraretur* [...] Wenceslaus Ignatius Blowsky [...] Praha, Staré Město, univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, Norbert Jan Fický. 1729
- BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ 1668 – Matěj Benedikt BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ, *Rosa Boemica sive Vita Sancti Woytiechi agnomine Adalberti, Pragensis Episcopi, Ungariae, Poloniae, Prussiae apostoli, nunc primum edita et XLV sculptis imaginibus adornata labore et sumptibus* [...] Praha, [Staré Město], Urban Goliáš. 1668
- BONA, JANKA 1729 – Giovanni BONA (aut.), Eustach JANKA (překladatel a spoluautor), *Haupt-Grund und Lehr-Stuck deß christlichen Lebens, welche erstlich von dem hochwürdigsten Cardinal der römisch-catholischen Kirchen Tit. S. Bernardi ad thermas, Joanne Bona, aus dem heiligen cistercienser Orden, in lateinischer Sprach gegeben, nunmehr zum allgemeinen Nutzen in die Hoch-teutsche übersetzt und mit untermischten sittlichen Reimen vermehret worden von P. Eustachio Janka, eben dieses heil. Ordens Priestern und p. t. Priore zu Closter Ossegg in Böhemb.* Nürnberg, nakladatel Johann Georg Lochner. 1729
- BOREGK 1587 – Martin BOREGK, *Behemische Cronica darinnen ordentliche, warhafte unnd eichtige Beschreibung der Sachen, Verenderungen, Kriege und sonst mancherlei Fälle so sich in dem hochlöblichsten Königreiche Behaimb und desselben incorporierten Landen, sowohl auch anderen umbliegenden Nationen und Völkern zugetragen von Carolo quarto bis auff den aller durchlauchtigsten, grosmechtigsten römischen Keiser Rodolphum den andern etc.* [...] *Der ander Theil.* [...] (Lutherstadt) Wittenberg, Zacharias Krafft. 1587
- BOUETTE DE BLÉMUR 1689 – (Marie-)Jacqueline BOUETTE DE BLÉMUR, *Vie des Saints, tirée des auteurs ecclesiastiques, anciens et modernes, divisée en quatre tomes, augmentée de plusieurs vies, qui n'ont point encore paru en nôtre langue.* [...] *Premiere edition. Tome second.* Lyon, Pierre Valfray. 1689
- VON BOUFFENSTEIN 1722 – Michael VON BOUFFENSTEIN, *Immer und ewig grünender Oehl-Baum deß wunderthätigen grossen Blut-Zeugen Christi deß heiligen Joannis von Nepomuck, so auff Antragen eines durch gestiftete jährlich-besondere Andacht erkändlichst-zugethanen hohen Adels den 16. Tag May, auff sein glorwürdigen ehren- und sieg-reichen Namens-Tag in der kayserl. Haupt- und Residentz-Stadt Wienn bey denen w. w. e. e. P. P. Conventualium im Gottes-Hauß zum heiligen Creutz in gebürhlichster Lob-Rede auffgesetzt worden* [...] 1722
- VON BOUFFENSTEIN 1728 – Michael VON BOUFFENSTEIN, *Liebreiches Geheimnuß eines durch heilige Verschwigenheit mit der Martyr gecrönten glorwürdigsten Blut-Zeugen und wunderthätigen Ehren-Freunds, des heiligen Joannis von Nepomuc, welches in der Noven seines glorreichen Siegs- und Namens-Fests bey der nun zum siebenden-mal höchst-eyerlichst gehaltenen Andacht in der kaiserl. Hof-Kirchen deren ww. ee. PP. Augustinern baarfüssern zu Wien den 26. May 1728. in schuldigster Dank- und Lob-Rede vorgetragen* [...] Wien, Johann Peter van Ghelen. [1728]
- BOŽAN 1719 – Jan Josef BOŽAN, *Slaviček rájský na stromě života slávu Tvorci svému prozpěvující, tj. Kancionál anebo kniha písební, rozličné nábožné písně s mnohým spasitelným přemýšlováním obsahující, netoliko žádákům kostelním při službách církevních k pohodlí, ale také jednemu každému k potěšení a prospěchu duchovnímu odjinud po rozdílné sebraná a spořádaná* [...] Hradec Králové, Václav Tibelli. 1719
- BRAUN 1723a – [Reginald BRAUN], *Täglich-anwachsend-himmlischer Gnaden-Fluß herfliessend von der täglich-anwachsend- und zunehmenden Andacht, Ehr und Verehrung deß heiligen und grossen Wunder-Manns Joannis von Nepomuck, glorreichen Martyrers und Blut-Zeugens Christi, wayland grossen Allmosen-Gebers und Siegel-Bewahrsers deß heil. Sacraments der Beicht, sonderbahren Beschützers der Ehr und guten Namens, wie auch in allen Nöthen und Angelegenheiten mächtigen schutz- und glorreichen Hülffs-Patrons, vorgestellt in anmüthigen Tag-Zeiten, verschiedenen Lob-Gesänger, andächtiger Verehrung dessen h. Namens [et]c., verschiedenen andächtigen Gebettern [et]c. Verfasset von einem demüthigen Clienten und geistlichen johannäischen Schutz-Kind.* [...] Praha, [Staré Město], Jan Václav Helm. 1723
- BRAUN 1723b – [Reginald BRAUN], *Neu-eröffnet-johannäische Ehr- und Gnaden-Pforte, das ist Kurtz-verfaster, wunderbarlich-heiliger Lebens-Wandel, kostbarer Todt und glorreiche Translation des unlängst in die Zahl deren Seel. versetzten glorreichen Märtyrers und Blut-Zeugens Christi, sonderbaren Beschützers der Ehr und guten Namen und allgemeinen Schutz- und Hülff-Patrons S. Ioannis Nepomuceni, nebst verschiedenen schönen, anmuthigen und heylsamen*

- Sitten-Lehren und trostreichen Andachts-Übungen, zu Morgens und Abends, vor- und nach der h. Beicht, vor – und nach der h. Communion etc., wie auch insonderheit gegen hochgedachten heil. Martyrer und Blut-Zeugen Christi, den h. Johannem von Nepomuck, zu dessen sonderbarer Ehr aufgerichtet, mit vielen schönen Kupffern ausgezieret und in drey Theil abgetheilet von einem demüthigen johannäischen Clienten und geistlichen Schutz-Kind Prediger Ord. der Böhmisschen Provinz [...] Sulzbach, nakladatelé vdova po Johannu Peteru Wolffovi a dědicové v Nürnbergu. 1723*
- BRAUN 1724a – [Reginald BRAUN], *Täglich-anwachsend-himmlischer Gnaden-Fluß herfliessend von der täglich-anwachsend- und zunehmenden Andacht, Ehr und Verehrung deß heiligen und grossen Wunder-Manns Joannis von Nepomuck, glorreichen Martyrers und Blut-Zeugens Christi, wayland grossen Allmosen-Gebers und Siegel-Bewahrsers deß heil. Sacraments der Beicht, sonderbahren Beschützers der Ehr und guten Namens, wie auch in allen Nöthen und Angelegenheiten mächtigen schutz- und glorreichen Hülfss-Patrons. Auff vieler Begehren jetzt zum andernmahl auffgeleget, vorgestellt und vermehret mit einer Vorred, kurtzen Inhalt deß Lebens und Todts hoch-gelobten seeligen Joannis von Nepomuck, schönen Meß-Gebethern, nebst verschiedenen trostreichen Andachten etc. etc. Verfasset von einem demüthigen joannaäischen Clienten und Schutz-Kind Prediger-Ord. der Böhmis. Provinz [...] Praha, [Staré Město], Jan Václav Helm. 1724*
- BRAUN 1724b – Reginald BRAUN, *Neu-eröffnet-johannäische Ehr- und Gnaden-Pforte, das ist Kurtz-verfaster, wunderbarlich-heiliger Lebens-Wandel, kostbarer Todt und glorreiche Translation des ohnlängst in die Zahl deren Seel. versetzten glorreichen Märtyrers und Blut-Zeugens Christi S. Joannis Nepomuceni, in einem vollkommenen Gebett- und Andachts-Buch vorgestellt, zu dessen sonderbarer Ehr aufgerichtet, mit vielen schönen Kupffern ausgezieret und in drey Theil abgetheilet von einem demüthigen johannäischen Clienten und geistlichen Schutz-Kind [...] Sulzbach, nakladatelé vdova po Johannu Peteru Wolffovi a dědicové v Nürnbergu. 1724*
- BRAUN, ROSENMÜLLER 1722 – Karel František ROSENMÜLLER (nakladatel a autor obsáhlého úvodního věnování), (hlavní autor anonymní, s nejvyšší pravděpodobností dominikán Reginald BRAUN), *Johan[n]äische Ehren-Cron, das ist Kurtz verfaster wunderbarlich-heiliger Lebens-Wandel und kostbahrer Todt des glorreichen Martyrers und Blut-Zeugens Christi S. Joannis Nepomuceni, aus denen wahrhafften Urkunden der Canonisation dieses Heiligen gezogen, nebst verschiedenen schönen, anmüthigen und trosterreichen Andachts-Übungen, zu Morgens und Abends, bey der heiligen Meß, vor- und nach der heiligen Communion, wie auch insonderheit gegen hochgelobten glorreichen Martyrer und Blut-Zeugen Christi den heiligen Johannes von Nepomuck als einen grossen Wunders-Mann und allgemeinen Hülfss-Patron, zu dessen sonderbahren Ehr zusammen getragen und zum erstenmahl in dieser Form fürgetragen von einem bemüthigen johannäischen Clienten und Geistlichen Schutz-Kind. Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1722*
- BRENTANO-CIMAROLI 1727 – Ignatius BRENTANO-CIMAROLI, *Epitome chronologica mundi christiani seu Ab anno nativitatis Christi usque ad saeculi decimi octavi annum vigesimum sextum inclusive deducta, exhibens status civilis et ecclesiastici fata, Sanctorum vitas, eruditorum skripta, naturae portenta, personarum illustrium ortum, belli pacisque vicissitudines caeteraque plura [...] Augsburg, nakladatelé Georg Schlütter a Martin Happach. 1727*
- Breve compendio 1729a – Breve compendio della vita, morte e miracoli di S. Giovanni Nepomuceno con la distinta relazione dell'apparato, medaglioni, processione e funzioni sagre, fatte nella Basilica di S. Giovanni in Laterano dalla Santità di nostro Signore Benedetto papa XIII. per la canonizzazione del medesimo Santo, seguita nel dì 19. Marzo 1729. Roma, Monaldi. 1729*
- Breve compendio 1729b – Breve compendio della vita, morte e miracoli di S. Giovanni Nepomuceno con la distinta relazione dell'apparato, medaglioni, processione e funzioni sagre, fatte nella Basilica di S. Giovanni in Laterano dalla Santità di nostro Signore Benedetto papa XIII. per la canonizzazione del medesimo Santo, seguita nel dì 19. Marzo 1729. Roma, Monaldi. 1729 – pozn.: Odlišný text od předešlého (Breve compendio 1729 A). Jeho autorem je patrně Giovanni Battista Caporali, věnoval jej kardinálovi Carlo Collicolovi (MANFREDI 2001, 567, pozn. 14).*
- Breve compendio 1729c – Breve compendio della vita, morte e miracoli di S. Giovanni Nepomuceno con la distinta relazione dell'apparato, medaglioni, processione e funzioni sacre, fatte nella Basilica di S. Giovanni in Laterano dalla Santità di nostro Signore Benedetto papa XIII. per la canonizzazione del medesimo Santo, seguita nel dì 19. Marzo 1729. Roma a Firenze, Antonio Maria Albizzini. 1729*
- Breve ragguaglio 1729 – Breve ragguaglio della solenne festa celebrata il dì 19. marzo 1729. dalla nobilissima nazione germanica della sagrosanta basilica di s. Giovanni in Laterano, Capo, Madre e Maestra di tutte l'altre chiese, per la canonizzazione fatta del glorioso s. m. Giovanni Nepomuceno, canonico della catedrale di Praga, dal sommo regnante pontefice Benedetto XIII. Roma, (Lavinia Natalini) Komarek. 1729*
- Brevior vitae descriptio 1722a – BreVior VItae DesCriPtIo B. IoannIs NepoMVCenI [= 1722] a VerItate DesVMpIa et ChronographICo eXpressa [= 1722]*
- Brevior vitae descriptio 1722b – BreVior VItae DesCriPtIo B. IoannIs NepoMVCenI [= 1722] a VerItate DesVMpIa et ChronographICo eXpressa [= 1722] – pozn.: Jde o jemně odlišný tisk nežli předešlý (titul je posunut).*
- BRÜCKNER 1708 – Štěpán BRÜCKNER, *Marianisches Hand-Büchel einer gnadenreichen hoch löblichen Ertz-Bruderschaft deß hh. Rosenkrantzes Jesu und Mariae, in zwey Theil vertheilet, deren erster von Ursprung, Regel, Indulgentz und allem dem, was denen Einverleibten nothwendig zuwissen. gründlich und außführlich handelt, der andere Theil begreiff in sich unterschiedliche Gebetter und Litaneyen für Gesunde, Krancke und Sterbende, nebst einem Zusatz von etwelchen Gesängern. Zusam[m]en getragen [...] Praha, [Staré Město], Jiří Laboun. 1708*
- BUCELIN 1655 – Gabriel BUCELIN, *Germania topo-chrono-stemmato-graphica sacra et profana, in qua brevi compendio regnorum et provinciarum eiusdem amplitudo, situs et qualitas designantur. Chronologica dein relatione, sacra profanae historiae utiliter commiscetur, et juxta varios rerum successus propagatum per viros apostolicos Christi regnum, promotum per eruditos res litterariae aliaque memoratu digniora describuntur. Recensentur ex ordine cathedralium ecclesiarum pontifices et ab illis praeclare gesta, obiter memorantur, diversorum, abbatiali maxime titulo illustrium, caenobiorum catalogus textitur, et nonnullorum praesides enumerantur. Germanae demum nobilitatis eminentia commendatur et tabulis variis stemmatographicis, contra receptissimam multorum opinionem, e vetustissimis monumentis, familiarum praecipuarum origines docentur, et generationes deducuntur [...] Augsburg, Johannes Praetorius. 1655*

- BUCELIN 1699 – Gabriel BUCELIN, *Germania topo-chrono-stemmato-graphica sacra et profana, in qua brevi compendio regnorum et provinciarum ejusdem amplitudo, situs et qualitas designantur. Chronologica dein relatione, sacra profanae historiae utiliter commiscetur et juxta varios rerum successus propagatum per viros apostolicos Christi regnum, promotam per eruditos res litterariae, aliaque memoratu digniora describuntur. Recensentur ex ordine cathedralium ecclesiarum pontifices et ab illis praeclare gesta obiter memorantur, diversorum, abbatiali maxime titulo illustrium, caenobiorum catalogus textur et nonnullorum praesides enumerantur. Germaniae demum nobilitatis eminentia commendatur et tabulis variis stemmatographicis, contra receptissimam multorum opinionem, e vetustissimis monumentis, familiarum praecipuarum origines docentur et generationes deducuntur. [...] Opus juxta exemplar Augustanum anni 1655. recusum. [...] Frankfurt (am Main), nakladatelé Lorenz Kroniger a dědicové Theophila Göbelse. 1699*
- BUCKISCH 1685 – Gottfried Ferdinand BUCKISCH, *ΠΡΟΑΙΕΤΟΜΕΝΑ schlesischer Kirchen Historien, worinnen enthalten wie und welcher Gestalt das Christenthumb in Schlesien anfänglich von den pohlischen Monarchen miraculose introduciert, nachmahls von den schlesischen Souv. Hertzogen durch hin- und wieder gestiftete Kirchen und Klöster propagiret, endlich aber durch die unter den böhmischen Königen eingerissene hussitische Ketzerey nicht wenig beunruhiget, jedoch gleichwol vor derselben usque ad Lutheranismum noch praeserviret worden [...] Nysa, Christoph Lertz. 1685*
- BUCKISCH 1687 – Gottfried Ferdinand BUCKISCH, *Historia genealogica Palatino-Neoburgico-Bavarica oder Historische Erleuterung deß churfürstl. pfaltz-neuburg-bayerischen Regenten-Baums, worinnen enthalten wie und welcher Gestalt die beyden durchl. Chur-Häuser Pfaltz-Neuburg und Bayern von dem grossen Monarchen Carl ihren Ursprung, dann vermittelst unterschiedenen mit kayserl., königl., fürstl. und andern hohen Häusern eingeschrittenen Vermählungen von vielen Saeculis her ihre Propagation und Wachsthum genommen, auch was bey selbten sich beydes in geistlichen, besonders ratione Reformationis, als politischen Staats-Sachen denckwürdiges begeben und zugetragen [...] Kłodzko, Andreas Pegen. 1687*
- BULGARINI DI SIENA 1729 – Carlo BULGARINI DI SIENA, *Il Mongibello. Panegirico in onore del gloriosissimo martire San Giovanni Nepomuceno detto in Napoli nella chiesa di S. Luigi di palazzo de' PP. minimi il dì 16. maggio 1729. [...] dedicato alle virtù singolari e merito impareggiabile dell'illustriss. ed eccellentiss. Signore Ottho Ferdinando del S. R. i. conte d'Abensberg e Traun, gonfaloniere dell'Austria, gentiluomo di camera di S. M. c. e c. general di battaglia, colonnello d'un reggimento d'infanteria imperiale e governatore degnissimo della città di Messina e suo distretto. Napoli, Gennaro Muzio. 1729*
- BURGER 1722 – Kajetán BURGER, *Mysterium silentii gloriosum, ein glorwürdiges Geheimbnuß deß Stillschweigens an dem seeligen Joanne Nepomuceno als glorreichen Hertzens-Sohn der allerseeligsten Mutter Gottes Mariae, bey einem diesem wunderwürckenden heiligen Ehren-Beschützern (nach erlangten von Ihro glücklich regierenden Heil. Innocentio XIII. theils wegen der Bestättigung der diesem Heiligen von undenklicher Zeit her erwiesener öffentlicher Verehrung a die 31. Maji, theils wegen der Verleyhung deß öffentlichen Gottes-Diensts und heil. Meß, auch Erhebung seines heiligen Leibs auff das ihm gewidmete Altar, a die 26. Junii erfolgten zweyen päbstlichen Decretis) auff ein hohes Ersuchen eines unbenannten joanneischen Verehrers in der Kirchen deß heil. Ertz-Engels Michaelis bey denen P. P. Prediger-Ordens in Brünn Anno 1721. den 17. Decembris angestellten sonderlichen Danck-Fest in Gegenwart eines hohen Adels und respective hoch-ansehnlichen Auditorii entworfen [...] Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1722*
- BURGER 1723 – Vojtěch Fabián BURGER, *Arca Noe multiplicatis aquis in sublime a terra elevata (Gen. 7. v. 17.) conservans genus humanum, hoc est Jesus a Nazareth, procellosis tormentorum fluctibus agitatus usque ad montem Calvariae, ubi salutem humani generis in ligno crucis operatus est. DeVoto serMone In Passlone sVa oCVLIs praeLatVs (= 1723) in celeberrimo archi-episcopali collegio Pragensi ad S. Adalbertum Vetero-Pragae tertio decimo Kal. Aprilis [...] Praha, Staré Město, Jan Václav Helm. [1723]*
- BURGER 1724 – Kajetán BURGER, *Vir unus de mille, silenti facundia, facundo silentio omnibus praestans, B. Joannes Nepomucenus, Boemiae thaumaturgus, ecclesiae cathedralis Pragensis ad S. Vitum canonicus, pro conservando confessionis sigillo gloriosus martyr, patronus regni et famae, pro rostris celebratus Neo-Pragae in sacello eidem S. martyri dicato prope Emmaus die 21. Maji anno 1724. [...] [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr [1724]*
- BZOWSKI 1622 – Abraham BZOWSKI, *Annalium ecclesiasticorum post illustriss. et reverend. dom. d. Caesarem Baronium, S. R. E. cardinalem bibliothecarium tomus XV. rerum in orbe christiano ab anno Domini 1378. usque ad annum Domini 1431. gestarum narrationem complectens. [...] Köln, nakladatel Anton Bötzer. 1622*
- La calunnia delusa 1724 – La calunnia delusa, oratorio in onore di S. Giovanni Nepomuceno, taumaturgo della Boemia, da recitarsi nella regia ed imperiale cappella di Santa Maria della Scala nell'ultimo giorno del di lui Ottavario che corre il dì 23. di maggio, in Milano, MDCCXXIV. [Milano], Giuseppe Pandolfo Malatesta. [1724]*
- CARAFA 1630 – Carlo CARAFA, [...] *Commentaria de Germania sacra restaurata sub summis pp. Gregorio XV. et s. d. n. Urbano VIII. regnante augustissimo et piissimo imperatore Ferdinando secundo. Aversa, Egidio Longhi, 1630*
- CARAFA 1639 – Carlo CARAFA, [...] *Commentaria de Germania sacra restaurata sub summis pp. Gregorio XV. et s. d. n. Urbano VIII. regnante aug. et piiss[i]mo imperatore Ferdinando secundo. Köln, [Willem Blaeu pod pseudonymem] Cornelius de Egmond. 1639*
- CARAFA 1641 – Carlo CARAFA, [...] *Commentaria de Germania sacra restaurata et ad annu[m] 1641 continuata. Sub pp. Gregorio XV. et Urb[ano] VIII. regnantib[us] Ferdinando II et III imperatorib[us]. Accesserunt decreta privileg. ex cancel. imper. eman[ati]a. Frankfurt. 1641*
- Castrum boni nominis 1686 – Castrum boni nominis. [Praha] 1686*
- Catalogus librorum 1715 – Catalogus librorum sumptibus Joannis Caspari Bencard, bibliopolae Augustano-Dilingani impressorum, in gratiam litteratorum plenis suis titulis pro majori librorum cognitione in lucem datus M. DCC. XV. [Augsburg a Dillingen, Johann Caspar Bencard] 1715*
- Catalogus librorum 1725 – Catalogus librorum theologicorum Romanae ecclesiae in officina Wolffgangi Mauriti Enderiana, Ratisbonae venalium. [Regensburg] 1725*

- Catalogus universalis 1727 – Catalogus universalis oder Verzeichniß aller catholisch-theologischen, juristisch-politischen, medicinisch-chirurgischen, philosophisch-historischen, mathematisch-philologischen und endlich frantzösisch-italiänischen Bücher, so dermahlen in Regensburg bey Johann Conrad Peetz (dessen Buchladen unter dem Rathhauß) um beygesetzte billige Preise zu haben sind.* [1727]
- CELANO 1725 – Carlo CELANO, *Delle notizie del bello, dell'antico e del curioso della città di Napoli per i signori forastieri [...] in questa seconda edizione corrette ed accresciute. Giornata quinta.* Napoli, Giovanni Francesco Paci. 1725
- CLÜVER 1631 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX.* Leiden, Jacob Marci. 1631
- CLÜVER 1637 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine olim usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Iam narratione rerum proxime secuto triennio gestarum, et uberrimo indice, per ipsum auctorem locupletata.* Leiden, Jacob Marci. 1637
- CLÜVER 1639 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII. Editio tertia correctior, cum uberrimo indice.* Leiden, Jacob Marci. 1639
- CLÜVER 1640 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine olim usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Iam narratione rerum proxime secuto triennio gestarum, et uberrimo indice, per ipsum auctorem locupletata.* [Hildesheim], Peter Casten. 1640
- CLÜVER 1641 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII. Editio tertia correctior, cum uberrimo indice.* Leiden, Jacob Marci. 1641
- CLÜVER 1642 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII.* [Leiden], Franciscus Moyard. 1642
- CLÜVER 1645 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII. Editio quarta correctior, cum uberrimo indice.* Leiden, David Lopez de Haro. 1645
- CLÜVER 1649 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII. Editio quinta correctior, cum uberrimo indice.* Leiden, David Lopez de Haro. 1649
- CLÜVER 1657 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII, nunc aucta ad annum MDCLIII. Editio sexta correctior. Cum uberrimo indice.* Leiden, Franciscus Moyard. 1657
- CLÜVER 1662 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII, nunc aucta ad annum MDCLIII. Editio septima correctior, cum uberrimo indice. E novissima editione Lugdunensi expressa.* [Wrocław](#), Esaias Fellgiebel. 1662
- CLÜVER 1668 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII, nunc aucta usque ad conclusionem pacis inter Anglos et Batavos initae, anno MDCLXVII. Editio septima multo correctior et emendatior. Cum uberrimo indice.* Amsterdam, Joannes van Ravesteyn. 1668
- CLÜVER 1673 – Johannes CLÜVER, [...] *Historiarum totius mundi epitome, a prima rerum origine usque ad annum Christi MDCXXX, e sexcentis amplius auctoribus sacris profanisque, ad marginem adscriptis, deducta, et historia unaquaque ex sui saeculi scriptoribus, ubi haberi potuerunt, fideliter asserta. Accessit per ipsum authorem continuatio historiae ad annum MDCXXXIII, nunc aucta ad annum MDCLXVII. Editio octava, a plurimis mendis repurgata. adjecto Indice, multo, quam ante, locupletiore. [...] E novissima editione Lugdunensi expressa.* [Wrocław](#), Esaias Fellgiebel. 1673
- Collectio epistolarum 1721 – Collectio epistolarum ad sanctissimum in Christo patrem et dominum Clementem XI. pont. optimum max. necnon ad Sac. rituum congregationem pro causa canonizationis, seu declarationis martyrii B. Ioannis Nepomuceni, olim canonici metropolitanae Pragae, in quarum plerisque exponitur cultus immemorabilis praestitus eidem beato, illiusque propagatio.* Roma, tisk apoštolské komory. 1721
- Compendium 1729 – Compendium vitae, martyrii et miraculorum, nec non actorum in causa canonizationis B. Joannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragae. Ex secretaria Congregationis sacrorum rituum.* Roma, tisk apoštolské komory. 1729
- Complementum honoris 1729 – Complementum honoris Romae, in ecclesia Lateranensi, Divo Joanni Nepomuceno, totius regni Bohemiae universim et familiae Wunschwitzianae singillatim ab annis LXXXIII. specialissimo patrono, peculiari magnificentia in Sanctorum syllabum relato, ante bimestre exhibitum, hodie coram aeneo ejusdem colosso, a Matthia*

- Godefrido libero barone de Wunschwitz anno M. DC. LXXXIII. in ponte Pragensi (martyrii loco) erecto, in clientelaris observantiae significationem officiose repetitum a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz anno Domini M. DCC. XXIX.* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Matěj Adam Höger. 1729
- Constans arcani fides*, GILL 1708 – anonym (text), Franz GILL (hudba), *Constans arcani fides sive D. Joannes Nepomucenus ludis theatralibus exhibitus et dicatus rebitis honoribus inclytorum statuum ducatus Carnioliae, dum singulari munificentia decrevisset, ut bene merita de re literaria juventuti praemia singulis annis impertirentur, ab archiducali Soc. Jesu lycaeo Labaci die [připsáno 15^a] mensis Junii anno a partu Virgineo M. D. CCVIII. musices compositore [...] Ljubljana, Johann Georg Mayr. [1708]*
- Constitutio 1729a – Sanctissimi in Christo patris et domini nostri Benedicti XIII. pont. max. constitutio, qua beatus Joannes Nepomucenus, presbyter et metropolitanae ecclesiae Pragensis in regno Bohemiae canonicus, sanctorum Christi martyrum canoni adscribitur.* Roma, tisk apoštolské komory. 1729
- Constitutio 1729b – Sanctissimi in Christo patris et domini nostri Benedicti XIII. pont. max. constitutio, qua beatus Joannes Nepomucenus, presbyter et metropolitanae ecclesiae Pragensis in regno Bohemiae canonicus, sanctorum Christi martyrum canoni adscribitur.* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Matěj Adam Höger. [1729]
- Constitution 1729 – Deß heiligsten in Christo Vatters Papstens Benedicti XIII. Constitution, in welcher der seelige Johann von Nepomuck, Priester und der metropolitanischen Kirchen zu Prag im Königreich Böheimb Dohm-Herr, zu Rom im Jahr 1729. der Zahl der heiligen Blut-Zeugen Christi beygeschrieben wird. Auß dem Lateinischen ins Teutsche übersetzt. [...]* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Matěj Adam Höger. [1729]
- Constitution, DE BAR 1729 – DE BAR, Constitution de notre très saint pere en Jesus-Christ le pape Benoit XIII. grand pontifex par laquelle le bien-heureux Jean Nepomucene, pretre et chanoine de l'eglise metropolitaine de Prague dans le florissant royaume de Boheme est mis au rang et au nombre des saints martirs. Ave cun petit recueil de prieres choisies, let out traduit de latin en françois par ordre de Monseigneur l'archevêque de Prague [...]* Praha, [Staré Město], Matěj Höger. 1729
- Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel*, 1. XII. 1685 – *Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel* [Praha] – **pozn.:** Rukopisná předloha pochází z 1. XII. 1685, povolení k publikování nepomucenské pasáže z ní dáno pražským arcibiskupem 10. I. 1687. Výsledný tisk se stal dodatečnou přílohou některých výtisků Merfelicovy nepomucenské knihy (MAKARIUS Z MERFELIC 1684).
- Corona stellarum duodecim 1721 – Corona stellarum duodecim, Divo Martyri Joanni Nepomuceno, pro celebri ejusdem apotheosi, cujus in ecclesia PP. ordinis eremitarum Divi Augustini VI. Idus Novembris peragebatur festivitas, aDornanDo aVgenDoqVe soLennI CVLlV (= 1721), humillime contexta, totidemque radiis symbolicis, epigrammaticis, chronicis, anagrammaticis et leoninis illustrata. Authore poeta hagiophilo.* Köln, Arnold Metternich. 1721
- Corona stellarum duodecim 1722 – – Corona stellarum duodecim, Divo Martyri Joanni Nepomuceno, pro celebri ejusdem apotheosi, cujus in ecclesia PP. ordinis eremitarum Divi Augustini VI. Idus Novembris peragebatur festivitas, aDornanDo aVgenDoqVe soLennI CVLlV (= 1721), humillime contexta, totidemque radiis symbolicis, epigrammaticis, chronicis, anagrammaticis et leoninis illustrata. Authore poeta hagiophilo.* Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart, nákladem knihkupce Konráda Müllema. 1722
- CROWNE 1637 – William CROWNE, A true relation of all the remarkable places and passages observed in the travels of the right honourable Thomas Lord Howard, earle of Arundell and Surrey, primer earle and earle marshall of England, ambassadour extraordinary to his sacred Majesty Ferdinando the second, emperour of Germanie, anno Domini 1636.* London, Henry Seile. 1637
- Cultus 1722 – Cultus D. Joannis Nepomuceni, totius Germaniae thaumaturgi et famae patroni, a Sanctissimo Domino nostro papa Innocentio XIII. Beatis martyribus adscripti anno M. DCC. XXI.* Innsbruck, Michael Anton Wagner. 1722
- Cultus 1724 – Cultus D. Joannis Nepomuceni.* München. 1724
- Cultus 1729 – Cultus D. Joannis Nepomuceni, totius Germaniae thaumaturgi et famae patroni.* Ingolstadt, nakladatel Johann Andreas de la Haye. 1729
- Cultus specialis 1725 – Cultus specialis per bonum linguae usum exhibendus B. Joanni Nepomuceno, Sanctae ecclesiae metropolitanae Pragensis canonico, confessorio et ecclesiastae, pro sanctitate confessionalis sigilli martyri glorioso, in famae bonae periclitantis et confessionis rite peragnadae articulo, aliisque animae et corporis necessitatibus apud Deum patrono potentissimo, omnibus S. martyri confessorio devotis una cum aliquot exercitiis piis per quandam sacerdotem e Societate Jesu propositus, in xenium oblatum almae B. V. Mariae ab angelo salutatae congregationi majori Moguntiae anno reparatae Salutis MDCCXXV.* Mainz, dvorní kurfiřtská akademická tiskárna, Johann Georg Haffner. [1725]
- Ctnosti výborné 1721 – Ctností vyborné svatého Jana Nepomuckého, v čas narození, živobytí a mučedlnictví jeho skrze vodu a oheň od Boha předznamenáné, zprůbované a korunované, pak léta 1721. při slavnosti téhož svatého vejroční památky u wunšwicovské statue na Mostě pražském, když Její císařská a královská Milost slavně panující císařovna do Várův Karlových tady se ubírala, jí i všem okolo jdoucím v několika hieroglyfických vyobrazeních k pobožnému divadlu představené od Gottfryda Daniele svobodného pána z Wunšwic.* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1721
- Curieuser Geschichts-Kalender 1698 – Curieuser Geschichts-Calender des Königreichs Böhmen von Anno 1600. biß 1698. nach den Jahren, Monaten und Tagen in beliebter Kürzte eingerichtet.* Leipzig, Johann Ludwig Gleditsch. 1698
- ČERNÝ 1727 – Karel ČERNÝ, MeDo-tekoVCI sLáWa na hVře LlbánV [= 1727], to jest DIWoiWoreC NepoMVČki [= 1727] svatý Jan, sWaté MLCženLIWostI neporVšená náDoba [= 1727], při vejroční jeho slavnosti dne 16. máje na hoře prve Černé, nyní Zelené nazvané, v Moravě, nad slavným klášterem žďárským svatého řádu cistercienského ad Fontem B. V. Mariae, u přítomnosti vysoce důstojných, vysoce urozených, statečných, urozených pp. poslouchačův a pobožných ctitelův svato-janských přednesená [...] Kutná Hora, Jiří Vojtěch Kyncl. 1727*
- Čtvery nové písně 1704 – Čtvery nové písně duchovní o sv. Janu Nepomuckém, patronu a spomocníku v nebezpečnosti zle pověsti postavených [...]* Litomyšl, Daniel Kamenický. 1704
- DANELI 1729 – Aemilian DANELI, Neu-publicirte Fama auß geheimber Offenbahrung herauß gegeben oder Lob-Rede von dem grossen Wunder-Mann, helden-müthigen Blut-Zeugen Christi, heiligen Joanne Nepomuceno, sonderbahren Patrono*

- Famae, dessen gantzes Leben gleich Apocalyptischen Buch mit siben Sigillen deren fürnehmsten Tugenden, beförderist aber Sigillo Confessionis verschlossen, anjetzo von dem Göttlichen Lamb in Himmel eröffnet und von dem Röm. päbstl. Stul nach genauer Censur auf Erden heilig publiciret. Abgelesen in dem würdigen uralten Gottes-Hauß zu St. Ulrich in der Vorstadt, da ein sonderbar grosser Eyfferer dessen herrliches Fest den 16. May 1729. mit möglichster Solemnitet celebriret. [...]* Wien, Johann Jakob Kürner. [1729]
- Decretum Melevitana* 1725 – *Decretum Melevitana*. [Roma. 1725]
- Decretum Polona* 1723 – *Decretum Polona*. [Kraków. 1723]
- Decretum Pragensis canonizationis* 1721 – *Decretum Pragen. canonizationis seu declarationis martyrii beati Ioannis Nepomuceni, canonici metropolitanae Pragae*. Roma, tisk apoštolské komory. 1721
- Decretum Pragensis canonizationis* 1728a – *Decretum Pragen. canonizationis seu declarationis martyrii b. Ioannis Nepomuceni, canonici metropolitanae Pragae*. Roma, tisk apoštolské komory. 1728
- Decretum Pragensis canonizationis* 1728b – *Decretum Pragen. canonizationis seu declarationis martyrii b. Ioannis Nepomuceni, canonici metropolitanae Pragae*. Praha, [Staré Město], Králův dvůr, arcibiskupská tiskárna. 1728
- Decretum Pragensis canonizationis* 1729 – *Decretum Pragen. canonizationis b. Ioannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragae*. Roma, tisk apoštolské komory. 1729
- Decretum Pragensis concessionis* 1721 – *Decretum Pragen. concessionis officii et missae, necnon elevationis corporis beati Ioannis Nepomuceni, canonici metropolitanae Pragae*. Roma, tisk apoštolské komory. 1721
- Decretum Urbis* 1722. [Roma. 1722]
- DEIBL 1723 – Ulrich DEIBL, *Heller Spiegel deß weltlichen Priester-Standts und zur Nachfolg ruffendtes Eben-Bild der Seelsorger, vorgestellt an dem hoch-wohl-ehrwürdig edel und hochgelehrten Herrn Joanne Martino Ableitner, S. S. Theologiae Licent., weyland ruhm-würdigisten Cammer- unnd Pfarr-Herrn zu Loytzenkirchen, bey dessen Leich-Begängnuß in einer einfältigen Lob- und Ehren-Predig [...]* nach dem Außspruch Sancti Pauli: 1. Cor. 4. & 11. *Imitatores mei estote, sicut ego Christi. [...]* Landshut, Andreas Michel. 1723
- DELAMINETZ 1667 – Rafael DELAMINETZ, *Paradisus concionatorum tetralogiae mysticae, sive Quatuor sermonum praedicabilium, interdum vero plurium, tomus tertius, in quo Reginae Sanctorum Patronorum, nempe Sanctissimae Deiparae, Virginis Mariae solemnes memoriae, deinde Sanctorum Patronorum inclyti Regni Boemiae et Marchionatus Moraviae, quorum festa ibidem celebrantur, sive memoriae recoluntur, et tandem quorundam Sanctorum quos archidiaecesis Pragensis pro Patronis Boemiae veneratur. Quatuor panegyrici seu plures recensentur. [...]* Eoque sequuntur ordine quem sequens tabella indicat. Aschaffenburg, nakladatel Johann Arnold Cholin. 1667
- DELAMINETZ 1683 – Rafael DELAMINETZ, *Paradisus concionatorum tetralogiae mysticae, sive Quatuor sermonum praedicabilium, interdum vero plurium, tomus tertius. In quo Reginae Sanctorum Patronorum, nempe Sanctissimae Deiparae, Virginis Mariae solemnes memoriae, deinde Sanctorum Patronorum inclyti Regni Boemiae et Marchionatus Moraviae, quorum festa ibidem celebrantur, sive memoriae recoluntur, et tandem quorundam Sanctorum quos Archidiaecesis Pragensis pro Patronis Boemiae veneratur, quatuor panegyrici seu plures recensentur [...]* eoque sequuntur ordine quem sequens Tabella indicat. Bamberg, nakladatel Johann Martin Schönwetter. 1683
- De processu, Instructio* 1716 – *De processu super fama sanctitatis. Instructio pro conficiendo processu super cultu immemorabili*. Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. 1716
- Deštiček májový* 1689 – *Deštiček májový milostí svatojanských ku počestnosti blahoslaveného Jana Nepomuckého sebraný*. [Praha, Staré Město. 1689] – **pozn.:** Přepis tohoto jinak nedochovaného tisku je zařazen do třetího dílu rukopisného sborníku strahov. premonstráta Evermoda Jiřího Košetického na fol. 446^v-449^v (L PODLAHA 1911, 124, č. 94).
- Devota ac debita veneratio* 1654 – *Devota ac debita veneratio ad Sanctos patronos, in sacra metropolitana ecclesia Pragensi, per stationes ordine ad quodlibet altare. Pro consolatione piorum christianorum, qui vere pure ad Sanctos accedunt opem in suis necessitatibus imploraturi. A quibusdam SS. patronorum cultoribus exhibita et edita [...]* Praha, [Staré Město], Urban Goliáš. 27. IX. 1654
- Devotio quinque-dialis* 1721 – *Devotio quinque-dialis pro avertendis famae et infamiae malis intercessione D. Joannis Nepomuceni, cleri cathedralis illustrissimi exemplaris, omnium fama periclitantium patroni specialis, edita pro tessera amoris clientialis anno, quo Europaea congruebat merito huic nostri temporis magno thaumaturgo laus haec universalis: Orbis LaVDe pLenVs est NepoMVCenVs [= 1721]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. [1721]
- Dies sacerdotalis* 1720 – *Dies sacerdotalis asceticus seu libellus pro sacerdotibus precatorius, continens per diem et in omni eorum actione debite perpendenda ac pie persolvenda sive varios modos omni tempore, necessitate et festis totius anni ad Sanctissimum Missae sacrificium pie accedendi, recedendi et praxim illud devote celebrandi, fructuoseque audiendi, uti et preces matutinas, vespertinas, inter Missam, ad S. sacramentum poenitentiae, ad SS. Trinitatem, de Passione Christi, ad S. Sacramentum altaris, B. V. Mariam, aliosq[ue] Sanctos, simul et ad omnes eorum actiones totius diei preces et pia suspiria, virtutumq[ue] actus, ad pium usum sacerdotum, opera ac labore viri ecclesiastici. II.* Praha, [Staré Město], Karel Jan Hraha. 1720
- DINKO 1707 – Abundus DINKO, *Theses ex universa theologia, in quinquaginta quaestiones ex Sacra pagina utriusque Testamenti decerptae, scholastice resolutae et in celeberrimo archi-episcopali collegio Pragensi praeside [...]* P. Hieronymo Friderico Kichler [...] defensae [...] anno 1707. mense Augusto die [...] [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, faktor Matěj Seisenhoffer. [1707]
- Directorium Divini officii* 1723 – *Directorium Divini officii pro anno Christi M.DCC.XXIII. post bis-sextilem tertio, voluntate et decreto reverendissimi et celsissimi Sac. Rom. imp. principis D. D. Ferdinandi archi-episcopi Pragensis etc. ab universo clero archi-dioeceseos observandum*. Praha, Staré Město. Wolfgang Wickhart. [1722] – **pozn.:** Podobně jako u kalendářů řadíme tento liturgický direktář k roku, pro který byl vydán.
- Dissonans consonantia* 1727 – *Dissonans consonantia seu S. Joannis Nepomuceni cum L. Annaeo Seneca parallelismus in syntheticis aliquot emblematis, adjecta subinde antithesi, expressus et anno Salutis M. DCC. XXVII. recurrente anniversaria ejusdem magni caelitis atque tam universim Bohemiae regni, quam familiae Wunschwitzianae singillatim tutelaris et patroni e millibus electi, celebritate per octiduum totum ad erectum anno M. DC. LXXXIII. in Ponte Pragensi,*

- martyrii loco, a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz aereum colossus praetereuntium clientum oculis in spectaculum ex more propositus a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz. Praha, Staré Město, Králův dvůr, Josef Antonín Schillhart. 1727*
- DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1671 – Jan Ignác DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI, *Mons adiutorii, Hora pomoci, to jest Obnovení pobožnosti starodávni k Čtrnácti svatým pomocníkům v kostele kollegiálním svatého Apollinariaše v Novém Městě pražském. K nimžto důvěrně vzaté outočiště v čas potřeby a důležitosti oboji lidé se utíkající snažně a platně velmi poznávají. Mezi kterýmižto Čtrnácti Ona vprostřed postavená stkví se jako měsíc mezi hvězdami Pomocnice Staroboleslavská blahoslavená Panna Maria, svatá nad svaté svatější a všeliké svátosti poklad nejsvětější. [...]* Praha, Malá Strana, Jan Arnolt. [1671]
- DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a – Jan Ignác DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI, *Koruna česká, to jest Pěkné a nábožné modlitby k přednějším svatým dědicům, v nichžto co nejkratčeji jejich životové se obsahují, spolu i Skřivánek boleslavský, totiž písně velmi pěkné a potěšitelné o nejblahoslavenější Panně Marii, všem poutníkům užitečné. Přitom Vejtah a vyznamenání všech svátostí a reliquií v kostele sv. Víta na Hradě pražském [...]* Praha, Staré Město, Jiří Černocho. 1673
- DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673b – Jan Ignác DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI, *Duchovní pozdvížení pobožného lidu pražského na den svatého Václava z příchodu nejslavnější procesí kutno-horské k hrobu jeho svatému, ježto byl ji pozdravil a vítal u přítomnosti Jeho osvícené knížetci Milosti (tit.) pána pana Matouše Ferdinanda arcibiskupa pražského ec., též Jich excellenci a Milosti pánův pánův královských místodržících, jako i důstojných panův prelátův, kanovníkův a jiných tenkrát v počtu velikém shromážděných vzácných a slovných na Hradě pražském řečí svato-václavskou Jan Hynek Dlouhoveský, kazatel a kanovník starší na Hradě pražském, dne 28. září léta 1673. Praha, Jan st. Arnolt z Dobroslavína. [1673]*
- DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 – Jan Ignác DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI, *Thesaurus absconditus. Mat. 13. Verborgener geistlicher Schatz der königl. Haupt-Kirchen des Ertz-Stifts St. Viti zu Prag im Königreich Böhmen in schuldigster Ehren-Pflicht der alldurchleuchtigsten und großmächtigsten Frauen Frauen Eleonorae Magdalene Theresiae, regierenden röm: Kayserin, auch zu Hungarn und Böhmeim Königin etc. etc. allerunterthänigst fürgestellt [...]* Praha, [Malá Strana], Jan Arnolt. 1680
- DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1691 - [Jan Ignác DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI], *Annus Marianus per XII mensium signa Zodiaci coelesti conformatus, sive Signum in bonum datum metuentibus Dominum et diligentibus se sodalibus Beatissimae Virginis ab Angelo salutatae annuntiatio., annuo solemnium exequiarum apparatu almae sodalitates majoris Beatissimae Virginis ab Angelo salutatae, in caesareo et academico Soc. Jesu collegio Pragae ad S. Clementem erectae et confirmatae, oratione funebri repraesentatus, anno a partu Virginis M. DC. XCI. die IX. Maji. [...]* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna u jez. koleji u sv. Klimenta. [1691]
- DOBROHLAV 1721 – Vojtěch DOBROHLAV, *Quaestio de voce, to jest Otázka o hlasu, před časy svatému Janu Křtíteli, hlasu volajícího na poušti, od kněží a jáhnův jeruzalemských poddaná, nyní o sva. Janu Nepomuckém při veřejné slavnosti držané v neděli XIV. po Svatém Duchu v chrámě pod jeho titulem založeném a posvěceném v královském věnném a krajským městě Králove Hradci nad Labem všem k uctění téhož svatého shromážděným P. P. poslouchačům předložená oD Vojtěcha Dobrohlava, faráře LbstaDtského [= 1721] dne 7. měsíce září. Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. [1721]*
- DOBROHLAV 1723 – Vojtěch Jiří DOBROHLAV, *Cti ochránce, podivný jazykův zkrotitel, svatý Jan Nepomucký, v chrámě svém v královském věnném a krajským městě Králove Hradci nad Labem při veřejné slavnosti v přítomnosti vysoce důstojných, vysoce urozených, statečných, urozených etc. P. P. poslouchačův a pobožných ctitelův svato-janských slávou obzvláštní z obecné chvály vytaženou oslavený [...]* Dne VII MěsIce ČerWna rokV tohoto [= 1723]. Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. [1723]
- Dokonalost slávy 1721 – Dokonalost slávy, kterou Bůh všemohoucí sv. Jana Nepomuckého, někdy hlavního kostela sv. Víta na Hradě pražském kanovníka a král. koleg. kaple Všech svatých děkana, pak mučedlníka Páně a celého Království českého i všech v nebezpečnosti jak časné, tak věčné hanby postavených obzvláštního zástupce a patrona, jak na nebi, tak na zemi oslaviti ráčil, při veliké oné slavnosti, kdežto jemu po veřejném sv. římské církve potvrzení přináležející sv. nebešťanům čest ponejprv prokazována byla, z Karlových Várův právě tenkrát se navracující Její cis. a král. katol. Mil. panující římské císařovně Alžbětě a jiným bez počtu domácím i přesporním všeho stavu a povolání téhož velikého svatého ctitelům od Jeho vysoce knížetci Milosti p. p. arcibiskupa pražského Ferdinanda hraběze z Khinburgku a vysoce důstojné i po vše časy věrné kapitoly pražské k pobožnému divadlu představená dne čtvrtého měsíce července Léta oD štlastnějšího Narozeni, to jest sLaVného skonání sVatého lana třístého třIDCátého DeVátého [= 1721]. Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. [1721]*
- D. O. M. et S. Ioanni Nepomuceno 1688 – D. O. M. et S. Ioanni Nepomuceno. Praha, Staré Město, Jan Karel Jeřábek. 1688*
- Domus pietatis 1680 – Domus pietatis et literarum lapide fundamentali ac septem columnis illustris, quibus innixa jam saeculum stetit, sive Seminarium S. Wenceslai juvenutis studiosae sub cura Societatis Jesu Pragae a pia fundatorum liberalitate, tum a christiana fortitudine, zelo fidei, morum probitate, sanguinis nobilitate, literaria eruditione, nominis fama, praesidium vigilantia celebratum, dum sub felicissimis auspiciis augustissimi Romanorum imperatoris Leopoldi annum M. DC. LXXX. ageret a prima sui fundatione saeculare. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna u jez. koleji u sv. Klimenta. 1680*
- Drahá perla 1719 – Drahá perla v temnosti pohanské zrozená, křesťanskou vírou osvětlená, korunou mučedlnickou do nebe vyzdvížená, aneb Vejtah nábožného života svaté Lidmily, mučedlnice a patronky české země, k potěšení všem ctitelům na světlo vydaná [...]* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. [1719]
- Drei anmüthige Lieder 1720 – Drey anmüthige Lieder einer liebeufftzensen Seelen zu dem Heil. Johanne von Nepomuck. Cheb, Jan František Fritsch. 1720*
- Drei Gebeter und Litaney 1716 – Drey Gebetter und Litaney zu Ehren deß heiligen Blutzugens Joannis von Nepomuck, besondern Patron und Beschützer der Ehren, allen dessen Schutz ergebenden zum besondern Trost. Brno, Jan František Svoboda. 1716*

- Drei schöne neue geistliche Lieder* 1695-1713 – *Drey schöne neue geistliche Lieder*. Praha, Hampelova tiskárna. [1695-1713]
- Drei schöne neue geistliche Lieder* 1718 – *Drey schöne neue geistliche Lieder*. *Das erste von der seeligsten Mutter Gottes Mariae, allen Wohlfahrtern zum Trost die auf Culm reisen [...] Das andere, wie man von dem Gnaden-Bild widerum Urlaub nim[m]t. [...] Das dritte, Lob-Gesang zu Ehren des heil. Johannis Nepomuceni, „Verehret alle Zungen Johannis reinen Mund“ etc., im Thon „Nun mag ich nicht mehr leben“ etc.* Cheb. 1718
- DUKÁT 1725 – Jakub Jan DUKÁT, *Phoenix Moravicus, to jest z nenávisti katolické víry a pro zatajení svatě zpovědi ukrutně třikrát mučený, třikrát téměř usmrčený, jako znova kněz od Boha posvěcený, od ohně pálený, třikrát přivázaný, třikrát odvázaný a jako znova třikrát narozený Phoenix moravský, aneb život velebného Jana Sarcandra skočovského, děkana holešovského, muže apoštolského, v utiskání a zármutku patrona obzvláštního, kteréhož slavný hrob v královským hlavním městě Holomouci Bůh mnohýma divy a zázraky podnes osvěcuje. [...]* Litoměřice, František Jiří Škrochovský. 1725
- Duo sibi opposita* 1722 – *Dvo sibi opposita MeLIVs et CLarIVs stante oppositlone patent [= 1722] seu S. Ioannes NepoMVCenVs, stante ContrarIe opposito Ioanne ZIsska, a patrIotIs proponenDVs [= 1722]. Vt MagIs patrIae patefIerI qVeat, hoDIe sCenICE proponItVr [= 1722] et honori ac venerationi admodum reverendi, venerabilis ac eximij Domini Ferdinandi Tegnetyky, aa. ll. et philosophiae magistri, ss. theologiae baccalaurei, nec non Newecloviensium curati dignissimi, patroni ac mecoenatis gratiossimi, Vt sanCto et plo VeneretVr honore, In sCenaM DatVr [= 1722], per perillustrem, praeobilem ac ingenuam infimae classis grammaticae gymnasii Beneschoviensis piarum scholarum iuventutem anno, qVo BenesChovIensIs gyMnasII IntroItVs PaLLaDI patebat [= 1722], die 10. Augusti.* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. [1722]
- Dvě nové písně* 1722 – *Dvě nové písně o svatém Janu Nepomuckém, všech v ouzkostech a chudobě postavených pomocníku, obzvláště vdov a sirotkův ochrániteli, vnově na světlo vydané. [...]* Olomouc, Jan Adam Auinger. 1722
- DZIEWULSKI 1726 – Marcell DZIEWULSKI, *Sekretarz wielkiey koronney Ducha przენayświętszego pieczęci, to iest kaplan sekret spowiedniczy życiem pieczętujący, wielki męczennik Chrystusow y cudotwórcá, patron miánowicie od nieslavy, b. Ian Nepomucen, w kosćiele s. Woyciecha w rynku krakowskim roku 1625. [sic!] dnia 16. májja przy swoiey wroczyści kazaniem reprezentowany á potym iasnie wielmożnemu lego Mosci panu Ianowi Thomaszowi Raciborska Morstinowi, staroscie sieradzkiemu etc. dedykowany [...]* Kraków, dědicové Fránciszská Cezárgo, bis. a akad. tiskaře. 1726
- VON EGGS 1714 – Georg Joseph VON EGGS, *Purpura docta seu Vitae, legationes, res gestae, obitus, aliaque scitu ac memoratu digna etc. S. R. E. cardinalium, qui ingenio, doctrina, eruditione, scriptis, libris editis et elucubrationibus quibuscunque ab anno Redemptionis humanae DXL. usque ad aetatem nostram prae caeteris orbi christiano inclaruere, desumpta ex Alphonso Ciaconio, Andrea Victorello, Augustino Oldoino, aliisque praestantibus cum sacrae, tum prophanae historiae scriptoribus, genealogiis, chronicis, manuscriptis, epitaphiis et monumentis variis etc., in sex libros cum uberrimis notis marginalibus ac triplici indice, auctorum, personarum et rerum, digesta et in lucem edita [...]* Liber III. et IV., qui continent CCVII. eorum vitas. [...]
- München, nakladatel Johann Jakob Remy, knihkupec. 1714
- Ehren-Glanz* 1721 – *Ehren-Glantz der himmlischen und irrdischen Glory, womit Gott den heiligen Johann von Nepomuck der heiligen Prager Metropolitan-Kirche bey st. Veit ehemaligen Canonicum, der Collegiat-Kirche bey allen Heiligen Dechanten, alsdann unüberwindlichen Blutzegen Christi, nun aber deß Königreichs Böhme und aller an der Ehr leydenden sonderbaren Schutz-Patron gnädiglich gezieret hat nachdem diesem grossen Heiligen von dem Apostolischen Stuhl die öffentliche Verehrung feyerlich ist zuerkannt und beliebet worden zum Trost aller dessen andächtigen Verehrern, insonderheit aber Jhro kayserl. und königl. Majestät Elisabethä regierender römisch. Kayserin (bey dero höchst-beglückter Zuruck-kunfft auß dem Carlsbaad) hoher Besichtigung, und erster allgemeinen Veneration von dem hochwürdigsten Fürsten und Ertz-Bischoffen zu Prag Ferdinando, Graffen von Khünburg (plen: tit:) und einem hochwürdigem, jederzeit getreuen Dohm-Capitul in oberwehnter pragerischen Schloß-Kirche durch mehre in den Historien gegründete Sinnbilder entworfen den 4. Heumonath Dleses Jahr aLs Iohann NepoMVCen Ist heLLIg aVsgerVffen. [= 1721].* Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. [1721]
- Ehren- und Denk-Münze* 1721 – *Ehren- und Denk-Münz gerichtet auf das Marianische Gnadenbild zu Alt-Bunzl in Böhmen und den h. Johannes von Nepomuck. „C. G. L.“ (tiskař?).* [1721]
- Eigentliche Beschreibung* 1729 – *Eigentliche Beschreibung des actus canonisationis oder Heiligsprechung des heiligen Joannes von Nepomuck, grossen Tutelaren und Schutz-Patronen des Königreichs Böhmen, wie solche den 19. Mert. am Fest des h. Josephi von Jhro päbstl. Heiligkeit Benedicto dem XIII. würcklich vollzogen worden. Nebst Beschreibung der kostbaren Brugg zu Prag.* Augsburg, August Sturm. 1729
- Eigentlicher Entwurf* 1716 – *Eigentlicher Entwurff und Vorbildung der vortreflichen kostbaren und welt-berühmten Prager Brucken, samt deren darauff postirten Statuen, wie sie heutiges Tages das Ansehen hat. Allen gemelter Statuen-Patronen zu größerer Ehren, denen Fremden aber zu einer nützlichen Augen-Lust vorgestellt [...]* Praha, Staré Město, Jáchym Jan Kamenický. 1716
- Eigentlicher Entwurf* 1723 – *Eigentlicher Entwurff und Vorbildung der vortrefflichen, kostbaren und welt-berühmten Prager Brucken, sambt deren darauff postirten Statuen, wie sie heutiges Tages das Ansehen hat. Allen gemeldter Statuen-Patronen zu grösserer Ehren, denen Fremden aber zu einer nützlichen Augen-Lust vorgestellt. [...]* Praha, Staré Město, Jáchym Jan Kamenický. 1723
- EISVOGEL 1727 – Veremund EISVOGEL, *Consolator fidelis et proficientis animae seu Exhortatiunculae spirituales et succinctae in singulas dominicas et festa anni divisae, quibus confessarius in s. tribunali animam Deum vere quaerentem paterne consolatur et praevie ad solidum peccati horrorem ac continuum in virtutibus profectum adhortatur, dando insuper instructiones tum internae pacis tum magnae sanctitatis meritorias. His additur accessus et recessus pro condigna administratione sacramenti poenitentiae opportunissima. Prodiit in solamen omnium patrum spiritualium industria [...]* Augsburg, nakladatel Johann Strötter. 1727

- Elenchus renovatus* 1709 – *Elenchus renovatus confoederatorum ab anno 1706. usque ad annum 1709., sub patrocinio Virginis Dei Genitricis Mariae ad ampliandum honorem S. Joannis Nepomuceni in numero trecentesimo existentium, praemissis caesareis et regiis Majestatibus, aliisque principalibus personis, huic confoederationi insertis, nec non D. D. officialibus ejusdem.* Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Ludvík Čajko. 1709
- ELIGIUS A S. GEORGIO 1729 – ELIGIUS A S. GEORGIO, *Vox Christi vicaria B. Joannem Nepomucenum, martyrem, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonicum pronuntians Sanctum Romanum inter colles nuper excepta, hodie dictione panegyrica in decretum canonizationis concepta et sub prosopopoeja Benedicti XIII. septicollem intra Triurbem Pragensem in oratorio ejusdem Sancti prope Emmaus in Rupe dicto oratorie promulgata [...]* die 22. Maji Ipso anno, qVI hVnC DIXIt SanCtVM [= 1729]. Praha, Staré Město, Karel Jan Hřaba. [1729]
- Elogium 1729 – *Decretum et elogium s. Joannis Nepomuceni.* Roma, tisk apoštolské komory. 1729
- Eloquentia caelestis 1726 – *Eloquentia caelestis seu officiosa pietatis exercitia, cultui Divino, Magnae Matris Mariae, Sanctorumque patronorum debita, variis officiis, litanis, precibus et affectibus instructa, iterum ad excitandum in Caelites affectum recusa.* Poznań, tiskárna jez. koleje. 1726
- ELT 1723 – Johann Georg ELT, *Problema oder zweifelhaffte, für beede Theil disputirliche Frag, ob die durch 340. Jahr bißhero unverwesene Zung deß heiligen Martyrers Joannis von Nepomuck seye eine Belohnung des Redens, oder des Stillschweigens? Vorgetragen einer volck-reichen Versammlung in der lob-würdigen Pfarr-Kirchen des hochfürstl. regenspurgischen Hochstifts freyen reichs-herrschafft. Marcks Wörth, als das trostreiche Fest- und Ehren-Gedächtnuß dises grossen heil. Schutz-Patrons nebst angestellter Procession und gehaltenen heil. Hoch-Ambt daselbst feyrlich begangen wurde [...]* Regensburg, Johann Baptist Lang. 1723
- Encomiasticon 1719 – *Encomiasticon magni illius famae advocati, Divi Joannis Nepomuceni, cathedralis Pragensis basilicae canonici, tribunalis Divini fidelissimi secretarii ac demum ob servatum hujus aeterni secreti sigillum martyris gloriosi, pro sanguineo ejus natalis die XVI. Maii dicatum ac singulis hujus viri cultoribus oblatum anno M. DCC. XIX.* Olomouc, Jan Adam Auinger. [1719]
- ENGELBRECHT 1715 – Martin ENGELBRECHT, *Statuae pontis Pragensis, das ist der weiterberühmten Prager-Brucken von verschiedenen Wohlthätern und Verehrern der lieben Heiligen Gottes herrlich angegebene und von berühmten Bildhauern kunst-mässig aufgeführte Säulen-Bilder [...]* Augsburg, nakladatel a rytec Martin Engelbrecht [1715]
- Entwurf deren Ablassen 1707-1709 – *Entwurf deren Ablassen, welche unser Allerheiligster Vatter Pabst Clemens der XI. dieses Nahmens der neu-auffgerichteten Confoederation unter den Schutz der übergebenen Mutter Gottes Mariä als der allertreuesten Jungfrauen, zur Vermehrung der Ehr deß heiligen Joannis von Nempomuk [sic!] verlichen hat.* [Praha] [1707-1709] – **pozn.:** Exemplář této odpustkové listiny skalecké mariánsko-nepomucenské konfederace, vytištěný nejspíš v období mezi 1707-09, se nachází v NA, ČDK, kn. 120, jako pag. 229.
- Entwurf oder Inhalt 1710 – *Entwurf oder Inhalt aller deren jenigen, welche auß dem weiblichen Geschlecht nach denen kayserlichen und königlichen Majestäten, durchleuchtigsten Ertz-Hertzoginen und durchleuchtigen Hertzogin sic hunter den Schutz der allertreüisten Jungfrauen und Mutter Gottes Mariae zur Vermehrung der Ehr deß heiligen Joannis Npeomuceni zu der heil. Meß verbunden und in die dreyhundert Zahl seynd auffgenommen worden.* Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Ludvík Čajko. 1710
- Epigrammatum centuria 1705 – *Epigrammatum centuria Divo Joanni Nepomuceno, Bohemorum taumaturgo martyri, famae tutelari, profundo venerationis cultu nuncupata [...]* 1705
- Epitome regularum 1709 – *Epitome regularum, indulgentiarum et divinorum servitorum in confoederatione sub patrocinio fidelissimae Virginis et Matris Dei Mariae ad ampliandum honorem S. martyris Ioannis Nepomuceni, una cum horis ejusdem, aliisque precibus diversis.* Salzburg. 1709
- Epitome regularum 1726 – **pozn.:** Pracovní název pro latinskou knížku bruselského nepomucenského bratrstva, která vyšla bezpochyby právě v Bruselu. Dosud se podařilo zachytit pouze její francouzskou obdobu (*Abrégé des règles*, DE MASQUELIER 1726).
- ERBENI 1728 – Leopold ERBENI, *Das unzertrennliche Liebes-Band Isaac sund Rebeccä, das ist Eine neue unverbrechliche Vermählung zwischen einen hundert-jährigen Welt-Lauff deß geistlichen Wandels und neuer Auffrichtung der Bruderschaft einer heil. alexandrinischen Jungfrauen und Martyrin Apolloniae in dem löblichen Gottes-Hauß derer wohl-ehrwürdigen Herren PP. Crucigerorum S. Cyriaci de Poenitentia, als sie mit geistlicher Danckbarkeit und allgemeiner Freud begangen den ein hundert-jährigen Welt-Gang ihrer glückseeligen und ruhm-würdigen Sitz-Haltung in gutmüthiger Lob- und Ehren-Red vor volck-reicher andachtiger Versammlung dargereicht [...]* Praha, [Staré Město], Karel Jan Hřaba. 1728
- Erfüllung der Ehren 1729 – *Erfüllung der Ehren, so zu Rom in der Kirchen S. Joannis in Laterano dem heiligen Joanni von Nepomuck, welcher mit besonderer Pracht in die Zahl der Heiligen versetzt worden und vor zwey Monathen vollbracht, heute als den 16. May aber bey dessen Metallenen Statua, so von dem wohlgebohrnen Herrn. Herrn Matthias Gottfried Freyherrn von Wunschwitz (Titul) An. 1683. auf der Prager-Brucken an seinem Marter-Orth aufgerichtet und zu Bezeugung seiner angebohrn-pflicht-schuldigsten Erinnerung gegen diesen des Königreichs Böheimb allgemeinen und der freyherrlich-wunschwitzischen Familie bereits von 83. Jahren erwählt-besondern Schutz-Patrons, abermahls wiederhollet wird von Gottfried Daniel Freyherrn von Wunschwitz im Jahr 1729.* Praha, Staré Město. Králův dvůr, Matěj Höger. 1729
- ESER 1722 – Petr ESER, *Genav Verfastes Leben Deß seeLigen Iohann Von NepoMVCK [= 1722], Das VorMahLens In LateIn, nVn aber VerteVtsChet [= 1722] VnD In Diesen ChronographiCo avf Das hlerIn begrleffene Jahr Vbersetzt [= 1722] [...]* Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. 1722
- Ewige Sternen-Glorie 1723 – *EWIge Sternen-GLorIj Dess heLLigen Ioannis NepoMVCenI [= 1723] [...]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1723 – **pozn.:** Popis viz v DOKOUPIL 1978, 129.
- Ewig-gestirnete Glorie 1724 – *EWIg-gestIrnete GLorIe Deß heJLlIgen JoannIs NepoMVCenI [= 1724]. [...]* München, vdova Maria Magdalena Riedlin. 1724

- Exercitia pietatis* 1708 – *Exercitia pietatis adolescentibus non sodalibus accommodata ad leges et statuta sodalitatis Beatissimae Virginis Mariae, praeter selectas alias devotiones ad Divinissimum Jesu Cor et S. Joannem Nepomucenum.* [Luzern], vdova Anna Felicitas Hauttin. 1708
- Exoptatus cordium affectus* 1726 – *EXoptatVs CorDIVM AffeCtVs* [= 1726], *VnDe SanCtVs Ioannes NepoMVCenVs honoratVr* [= 1726]. Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. [1726] – **pozn.:** Autorem je snad Josef Antonín Jan Molitor (DOKOUPIL 1978, 138).
- Extract eines Schreibens* 1620 – *Extract eines Schreibens welches auß Prag einem bekandten Freundt wegen Zerstörung der Thumbkirchen daselbsten alles zur treuhertzigen Warnung und Erinnerung in offnen truckgeben. Sampt einem Schreiben an die Ottomannische Porten.* 1620
- FABRICIUS 1569 – Georg FABRICIUS, původním příjmením Goldschmidt, *Georgii Fabricii Chemnicensis Rerum Misnicarum libri VII. Electorum Saxoniae lib. I. Marchionum Misnensium lib. I. Annalium urbis Misnae lib. III. Siffridi Misnensis presbyteri Epitomes lib. III.* [...] Leipzig, péčí Ernsta Voegelina. 1569
- FABRICIUS 1597 – Georg FABRICIUS, původním příjmením Goldschmidt, *Georgii Fabricii Chemnicensis Rerum Misnicarum libri VII. Electorum Saxoniae lib. I. Marchionum Misnensium lib. I. Annalium urbis Misnae lib. III. Siffridi Misnensis presbyteri Epitomes lib. II.* [...] Jena, tiskem Tobiase Steinmanna, nákladem Henninga Grosia. 1597
- FABRICIUS 1598 – Georg FABRICIUS, původním příjmením Goldschmidt, *Georgii Fabricii Chemnicensis Rerum Misnicarum libri VII. Quorum primus est de electoribus Saxoniae. Secundus de marchionibus Misniae. Tres sequentes continent Annales urbis Misnae. Postremi duo Epitomen Siffridi Misnensis praesbyteri. His accesserunt Reineri Reineccii Commentarius de Misenorum origine, rebus gestis, mutationibus, variis dominatibus, et adventu in Germaniam. Philippi Melanthonis Oratio de gente et regione Mysorum. Petri Albinii Oratio de illustrissima familiae Saxonicae antiquitatibus, incrementis, et ornamentis. Fragmentum de migrationibus et mutationibus gentium in occidentis imperio.* [...] Jena, tiskem Tobiase Steinmanna, nákladem Henninga Grosia. 1598
- FABRICIUS 1609 – Georg FABRICIUS, původním příjmením Goldschmidt, *Georgii Fabricii Chemnicensis v. cl. Rerum Germaniae magnae et Saxoniae universae, memorabilium, mirabiliumque, volumina duo:* [...] *Altero vero volumine: Rerum Misnicarum libris septem comprehensarum acta, brevissima recensione enodantur et explicantur, una cum iis, quae auctarii loco his adjecta et addita sunt.* [...] (Lutherstadt) Wittenberg, péčí autorova syna Jakoba Fabricia, nákladem Henninga Grosseho st. 1609
- Fama communis* 1720 – *Fama communis per mundum universum de sanctitate, virtutibus, miraculis Sancti Joannis Nepomuceni, famae tutelaris ac vindicis notissimi, regni Bohemiae, ac nominatim familiae Wunschwitzianae patroni singularissimi, universalis Ecclesiae oraculo propediem comprobanda, revertentibus XVII. Kalend. Junias a. MDCCXX. Anniversariis ejus sacris ad erectum olim a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz aereum ejusdem colossum in ponte Pragensi (martyrii loco) symbolico pegmate repraesentata et per totam solennitatis octavam diu noctuque in pium Triurbi spectaculum proposita a clientum minimo, Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz.* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1720
- Fama in Joanne Nepomuceno* 1728 – *Fama in Joanne Nepomuceno vocalis seu Beatus Joannes Nepomucenus, in Arce Pragensi canonicus, gloria sacerdotum, genere, virtutibus, martyrio, clarissimus fama periclitantium patronus, submissa in adorationem panegyri promulgatus in aula Dzialiniana Graudentinensi Soc. Jesu anno, quo Verbum aeternum periclitanti orbi famam restituit, M.D.CC.XXVIII., die 9 Junii.* Toruń, Jan Nicolai. [1728]
- FELIX 1723 – Václav Vojtěch FELIX, *Clarissima lingua e clarissimo juris canonici corpore seu Lingua caelesti prodigio a saeculis incorrupta d. Joannis Nepomuceni martyris gloriosissimi, sacrorum canonum doctoris clarissimi, pro justitia ac jure famae in vita ac morte incorrupte perorans, in sacra metropolitana ecclesia ad d. Vitum in castro Pragensi panegyrico celebrata* [...] anno M. DCC. XXII. [správně M. DCC. XXIII.] mense Majo die [23. dicta]. Praha, univerzitní tiskárna v Klementinu. [1723]
- FERUS 1616 – [Jiří FERUS, v dedikaci pod pseudonymem] Tobiáš MEZEŘICKEJ, *Životové některých známějších svatých, jimž se přivrhlí svatí České země vlastenci, s životem sv. Ignácia, řádu Societatis Iesu zakladatele.* Praha, [Staré Město], Tobiáš Leopold. 1616
- FERUS 1629 – [Jiří FERUS], *Život sv. patronů českých. Svatí České země vlastenci a patronové.* In: Jakub Wujek, [překladatel Ondřej Modestín], *Postilla aneb kázání evangelická na neděle a svátky celého roku vedlé obyčje církve svaté, všeobecné, křesťanské.* [...] [Praha, Staré Město], Pavel Sessius. 1629
- FERUS 1630 – [Jiří FERUS, v dedikaci pod pseudonymem] Jeroným Zikmund FIALA BUDINSKÝ, *Dvanáctero řádů rytířův Božích obojího pohlaví v rozličných stavích, jmenovitě apoštolským, mučednickým, biskupským, kazatelským, královským, knížecím, řeholním, poustevnickým, kajícím, světským, manželským, vdovským etc. rozdílné svatosti života a všelikou ctostí v svaté církvi se stkvících etc.* [...] Praha, Staré Město, Pavel Sessius, nákladem Přibíka Jeniška z Újezda. 1630
- FERUS 1641 – [Jiří FERUS], *Fama posthuma Joannis Nepomuceni, cathedralis ecclesiae S. Viti in arce Pragensi canonici, universitatis Caroli Quarti studiosi et magistri etc., laude sanctitatis et miraculorum apud suos et exteros clari, aeterni. Civili, civica, debita Nepomucensium pietate deducta, dictata, dicata. Anno christiano M. DC. XLI. a demersione b. Joannis Nepomuceni 258.* [...] Praha, Staré Město, akademická tiskárna. 1641
- FETT 1699 – Ondřej FETT, *Empyreum in terris a lustrante Zodiacum Sole in pleno die illustratum. sive D. Francisci de Paula religiosissimus Minorum Ordo a mirifico eminentissimae sanctitatis D. Francisci de Sales splendore clarus, in ecclesia Salvatoris rr. PP. Ordinis Minorum S. Francisci de Paula Vetero-Pragae 29. Januarij, Paradoxa Mathetis Panegyrici commonstratus* [...] anno qVo HVngarICIs hVMana reDUX PaXfVLget In orIs [= 1699]. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1699
- FETT 1712 – [Ondřej Fett], *Oratio rhythmica de S. Joanne Nepomuceno.* [Głogów. 1712] – **pozn.:** Bibliografie cizojazyčných bohemik v popisu této nepomucenské básně (BCBT26433) uvádí (na základě různých bibliografických zdrojů) jak jméno jejího autora (jezuíta Andreas Fett), tak místo i rok jejího vydání (Głogów 1712). Z kontextu jedné rukopisné zprávy uložené v NA (fond JS, sign. IIIo-486, kart. 215), týkající se několika událostí a počínů spojených se

- SJN, vyplývá, že je autorem této zprávy právě jmenovaný jezuita Ondřej Fett. Ten zde na závěr o sobě píše (latinsky): „1712 jsem s povolením představených vydal oslavnou modlitbu k témuž sv. Janu Nepomuckému o 33 strofách a 132 metrech.“ Popis rozsahu modlitby se přesně shoduje s rozsahem v *Oratio rhythmica*.
- FIEDLER 1725 – Kryštof Antonín FIEDLER, *Die DVrCh Die Lebhaffte ZVng erkante VVahre HeLLIgeIt [= 1725] Joannis von Nepomuk in dem Ihro königl. Hoheit der durchleuchtigsten Fürstin und Frauen, Frauen Annae Mariae Franciscae, Groshertzogin von Toscana, gebohrnen Hertzogin zu Sachsen, Engern und Westphalen herrlichen Garten zu Ploschkowitz bey allda zu Ehren deß heil. Joannis Nepomuceni auffgerichteten Capelln den 16. Maji begangener jährlichen Solemnität in hoher Gegenwarth Ihro königl. Hoheit einem hochansehnlichen Auditorio vorgestellet [...] Litoměřice, František Škrochovský. 1725*
- FIEDLER 1726 – Kryštof Antonín FIEDLER, *Fons parvus in aquas plurimas redundans, S. Joannes Nepomucenus, oder Der kleine in grosse Wasser-Fluß ergossene Wunder- und Gnadens-Brunn, Johann von Nepomuk, in dem Ihro königl. Hoheit, der durchleuchtigsten Fürstin und Frauen, Frauen Annae Mariae Franciscae, Großhertzogin von Toscana, gebohrnen Hertzogin zu Sachsen, Engern und Westphalen, herrlichen Garten zu Ploschkowitz bey allda zu Ehren des heil. Joannis auffgerichteten Capelln den 16. Maji Anno 1726. begangener Solemnität in hoher Gegenwart Ihro königl. Hoheit einem ansehnlichen Auditorio vorgestellet [...] Litoměřice, František Jiří Škrochovský. [1726]*
- FISCHER 1722 – Klemens FISCHER, *Currus Israel oder Der herrliche Tugend- und Triumph-Wagen Joannis Nepomuceni, deß unüberwündlichen Heldens und glorwürdigen Blut-Zeugens Christi, welcher in kayserlicher Haupt- und Residentz-Stadt Wienn auß eyfriger Andachts-Bezeugung zu möglichster Erkenntlichkeit in der kayserl. Hof-Pfarr-Kirchen bey St. Michael unter öffentlichen Kirchen-Gepräng einem hoch-adelich-volckreichen Auditorio in schuldister Lob-Rede vorgestellet worden [...] den 22. May Anno 1722. Wien, Andreas Heyinger. [1722]*
- FISCHER 1726 – Klemens FISCHER, *Der schweigende Redner und redende Stumme Joannes Nepomucenus, der unüberwindliche Held, in der kaiserl. Residentz-Stadt Wien bey jährlicher Andachts-Bezeugung in der kaiserl. Pfarr-Kirchen bey S. Michael unter öffentlichen Kirchen-Gepräng einem hoch-adelichen volck-reichen Auditorio in schuldigster Lob-Rede vorgestellet [...] den 22. May Anno 1726. Wien, Johann Peter van Ghelen. [1726]*
- FISCHER 1727 – Klemens FISCHER, *Dilectus candidus et rubicundus oder Der durch das Wasser und Feuer weisse und rote geliebte Freund Gottes Joannes Nepomucenus, in kaiserl. Residentz-Stadt Wien bey jährlicher Andachts-Bezeugung in der kaiserlichen Pfarr-Kirchen bey S. Michael unter öffentlichem Kirchen-Gepräng einem hoch-adelich-volck-reichen Auditorio in schuldigster Ehren-Rede vorgestellet [...] den 23. May Anno 1727. Wien, Johann Peter van Ghelen. [1727]*
- Flammulae Joanneae 1714 – Flammulae Joanneae ortum et occasum illustrantes seu Pii affectus Divi Joannis Nepomuceni, metropolitanae Pragensis ecclesiae ad Sanctum Vitum canonici, famae periclitantium et Regni Boemiae patroni vitam et mortem chronographico-rhythmice continentes [...] Praha, [Staré Město], Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. [1714]*
- Flumen eloquentiae 1721 – Flumen eloquentiae juxta Moldavam aspersis salibus fluctuans: Quousque pontis Prageni status ex ordine suo (licet novissimo) lustret et illustret ingenio. Thema supererogatorium ab illustrissima, perillustri, nobili ac ingenua facultate oratoria certatim assumptum. Micro-Pragae, anno, qVo jaMosa pontis fabrICA stetit treCentis qVaDragInta trIbVs [= 1721]. Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. [1721]*
- Fomentum devotionis 1706 – Fomentum devotionis B. Joannis Nepomuceni, DebltI honorIs InCreMento profIClens. [= 1706] Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. [1706]*
- Fomentum devotionis 1707 – Fomentum devotionis B. Joannis Nepomuceni, DebltI honorIs InCreMentIs profIClens. [= 1707] Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. [1707]*
- DA FONSECA 1708a – [Francisco DA FONSECA pod pseudonymem] Affonso FRANCO, *Compendio da vida de S. Joam Nepomuceno, padroeyro do reyno de Boemia e advogado dos penitentes e dos que tem algum perigo na fama. Com o officio e ladainhas do mesmo santo. Dedicado a Manoel Leytam de Souza, moço da guarda roupa do serenissimo Senhor rey de Portugal D. Joam V. e thezoureyro de sua real embaixada à corte cesarea. [...] Wien, Johann Jakob Kürner. 1708*
- DA FONSECA 1708b – Francisco DA FONSECA, *Compendio da vida de S. Joaõ Nepomuceno. Lisboa. 1708*
- DA FONSECA 1712 – Francisco DA FONSECA (pseudonym Affonso Franco), *Compendio da vida de São João Nepomuceno, padroeyro do reyno de Bohemia e advogado dos penitentes, confessos e dos que têm algum perigo na fama. Lisboa, král. tiskárna Deslandesiana. 1712*
- DA FONSECA 1717 – Francisco DA FONSECA, *Embaxxada do conde de Villar mayor Fernando Telles da Sylva de Lisboa à corte de Vienna, e viagem da rainha nossa Senhora D. Maria Anna de Austria de Vienna à corte de Lisboa, com huã sum[m]aria noticia das provincias e cidades por onde se fez ajornada. Dedicada ao excellentissimo Senhor Joaõ Gomes da Sylva conde de Tarouca. Pello P. Francisco da Fonseca da Companhia de Jesu, procurador geral nas cortes de Lisboa e Vienna pellas provincias da India Oriental. [...] Wien, Johann Jakob Kürner. 1717*
- DA FONSECA 1728 – Francisco DA FONSECA, *Evora gloriosa. Epilogo dos quatro Tomos da Evora Illustrada, que compoz o R. P. M. Manoel Fialho a Companhia de Jesu. Escrita, acrescentada e amplificada pello P. Francisco da Fonseca da mesma Companhia. Dedicada ao eminentissimo e reverendissimo Senhor. Alvaro do titulo de S. Bartholomeo in insula, cardeal Cienfuegos, comprotector da Germania, arcebispo e senhor de Monreal, conselheyro de estado de S. M. c. e c. e seo plenipotenciario à Santa Sè apostolica. Roma, komárkovská tiskárna. 1728*
- FONTANINI 1729 – Giusto FONTANINI, *Codex constitutionum quas summi pontifices ediderunt in solemnibus canonizationibus sanctorum a Johanne XV. ad Benedictum XIII., sive ab a. D. 993. ad a. D. 1729. [...] Roma, tisk apoštolské komory. 1729*
- FORESTI 1693 – Antonio FORESTI, *Tomo quarto del mappamondo istorico, in cui si espongono i regni nati dalla declinazione e caduta dall'imperio romano in Occidente, cioè dell'anno di Christo 420. sino all'anno corrente 1692. [...] Parte seconda. Parma, společníci Alberto Pazzoni a Paolo Monti. 1693*
- FORESTI 1694 – Antonio FORESTI, *Del mappamondo istorico tomo quarto, parte seconda, in cui si espongono i regni nati dalla declinazione e caduta dell'impero romano in Occidente cioe dell'anno di Christo 420 fino all'anno 1692. [...] Venezia, Girolamo Albrizzi. 1694*

- FORESTI 1700 – Antonio FORESTI, *Del mappamondo storico tomo quarto, parte seconda, in cui si espongono i regni nati dalla declinatione e caduta dell'imperio romano in Occidente, cioè dell'anno di Christo 420. sino all'anno 1692.* [...] Terza edizione. Venezia, Girolamo Albrizzi. 1700
- FORESTI 1710 – Antonio FORESTI, *Tomo quarto del mappamondo storico, in cui si espongono i regni nati dalla declinatione e caduta dell'imperio romano in Occidente, cioè dall'anno di Christo 420. sino all'anno corrente 1692.* [...] Parte seconda. Parma, Giuseppe dall'Oglio. 1710
- FORESTI 1711 – Antonio FORESTI, *Del mappamondo storico tomo quarto, parte seconda, in cui si espongono i regni nati dalla declinatione e caduta dell'imperio romano in Occidente, cioè dall'anno di Cristo 420. sino all'anno 1692.* [...] Quinta edizione. Venezia, Girolamo Albrizzi. 1711
- FORESTI 1719 – Antonio FORESTI, *Der historischen Welt-Carten dritter Theil in sich enthaltend die Beschreibung derer Königreichen der Hunnen, Wenden, Gothen und Longobardern, derer Republicken Venedig und Genua, derer Königen in Frankreich, Sicilien, Neapel, Spanien, Portugal, Böhmen und Pohlen, derer Groß-Fürsten in Moscau, Königen in Ungarn, zu Jerusalem und in Cypern. Anfänglich in italiänischer Sprach beschrieben [...] anjetzo aber in die teutsche Sprach übersetzt von einem Liebhaber der Geschichten.* [...] Augsburg, nakladatelé Georg Schlüter a Martin Happach. 1719
- Formula et ritus 1721 – *Formula et ritus benedictionis, qua imagines S. Joannis Nepomuceni Neo-Pragae apud PP. ord. SSS. Trinitatis de redemptione captivorum benedici solent.* [...] Praha, Staré Město, Karel Jan Hřaba. 1721
- Forteca 1716 – *Forteca ręką boską wystawiona, i to iest, życie y śmierć, czczenie B. Jana Nepomucena* [...] z Godzinkami, Litanią y Nowenną [...] Kraków. 1716 – **pozn.:** Polský překlad latinského originálu, nejspíš Beckovského svatojánské knížky BECKOVSKÝ, REMPEN 1708.
- FOSSA 1706 – Felix FOSSA, *Geistliches Glocken-Spiel durch welches die in der Sünd eingeschäfferte Seelen vermittelst Fünff und Dreyssig Glocken, als so vielen geist- und lehr-vollen Predigen zur Buß und Tugend, zur Andacht und Dienst Gottes aufgerweckt und auffgemunter werden, so zu allgemeinem Seelen-Hail in der hochfürstl. ertz-bischöflichen Thum-Kirchen in Saltzburg zur h. Fastenzeit auff öffentlicher Thum-Cantzel [...] sich hören und vernehmen lassen, wordurch dann die Sünder aus dem Laster-Schlaff aufgerweckt, die Gerechten zu dem Dienst Gottes noch mehrers angemuhdet, die Ungelehrte in der Tugend-Schul glimpfflich unterwiesen, die Betrübte zur Zeit der Trangsals getröstet, alle Christen zu schuldigster Gegen-Liebe Gottes angefrischet werden* [...] Salzburg a Augsburg, knihkupci Lorenz Kroniger a dědicové Gottlieba Göbelse. 1706
- FRANCK 1729 – Placid FRANCK, *Sapientia clamans in plateis, Die auf denen Strassen ruffende Weißheit, das ist Heylsames Wort-Gottes vermittelst welchem ein christliches Volck und Gemeinde durch sonn- frauen- und festägliche Predigen mit ausserlesenen Figuren und Texten, so wohl göttlicher Heiliger Schrift, als heiligen Väter, auch sinnreicher Sitten-Lehr und schönen Historien auf dem Weeg zu dem ewigen Leben eingeladen, geleithet und geführet worden* [...] Steyr, Joseph Grünenwald. 1729
- FRANCK Z FRANCKSTEINU 1707 – Michael Adam FRANCK Z FRANCKSTEINU, *Panegyrica criminatio gloriosissimi martyris, Sancti Joannis Nepomuceni, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonici, Bohemiae indigetis, fama periclitantium singularis patroni, Neo-Pragae in sacello ejusdem Sancti die XI. Kal. Jun. anno ∞DCCVII. dicta* [...] Praha, Staré Město, tiskárna Barbory Františky Beringerové, Matěj Seisenhoffer. [1707]
- FRANCK Z FRANCKSTEINU 1708 – Michael Adam FRANCK Z FRANCKSTEINU, *Syntagma historico-genealogicum de ortu atque progressu illustrissimae et antiquissimae domus illustrissimorum Dominorum comitum et baronum Woraczickiorum de Pabienicz. Opus, in quo per occasionem plusculae quaestiones historicae, genealogicae, heraldicae, ethicae, philologicae tanguntur et illustrantur.* [...] Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller st. 1708
- FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716a – Michael Adam FRANCK Z FRANCKSTEINU, *Ecstasis poetica, quam anno Salutis MDCCXVI. pridie Nonas Novembres passus, multa in annum instantem ab exitu seculi decimi septimi decimum septimum regi, proregi ac regno Bohemiae bene atque feliciter obventura Numinis afflatu edidit, Entheoque disparis metri genere, Dythyrambi adinstar descripta ipsis jam exorti praefati anni novi Kalendis Januariis evulgavit vatum minimus* [...] Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller st. [1716]
- FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716b – Michael Adam FRANCK Z FRANCKSTEINU, *Syntagma historico-genealogicum de ortu atque progressu illustrissimae et antiquissimae domus illustrissimorum Dominorum, Dominorum S. R. i. comitum et baronum Woraczickiorum de Pabienicz, cum adjectis paralipomenis et ad historiam pertinentibus earum fere personarum, quarum genuini vultus haberi potuere, iconismis. Opus, in quo per occasionem plusculae quaestiones historicae, genealogicae, heraldicae, ethicae, philologicae tanguntur et illustrantur.* [...] Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller st. 1716
- FRANCK Z FRANCKSTEINU 1720 – Michael Adam FRANCK Z FRANCKSTEINU, *Sphinx praefica seu Aenigma funebre, quod immortalis etiam post mortem virtuti illustrissimae D. D. Mariae Franciscae liberae baronissae de Wunschwitz, natae baronissae de Schuman, toparchidis in Ronsperg, Wasserau, Bernstein, Inferiore et Medio Kernsaltz etc. Neo-Pragae die XXV. mensis Aprilis an. Sal. M. DCC. XX. aetatis XXV. pie in Domino defunctae, sub praematurum ejusdem obitum in perenne observantiae suae monumentum, ejus autem illustrissimo D. D. conjugii, viduo moestissimo ac desolatis pupillis in solatium epicedii vice accinuit solvitque aenigmatistes idem ac Oedipus* [...] Praha, [Staré Město], v podloubí na této straně Uhelného trhu, Jáchym Kamenický. 1720
- FRANCK Z FRANCKSTEINU 1723 – Michael Adam FRANCK Z FRANCKSTEINU, *Annus ab orbe reparato supra millesimum septingentesimum vigesimum tertius, idem a condita Triurbe Praga millesimus, ipsis Ianuarii sui Kalendis extemporalis praeconio promulgatus a minimo Magnae hujus Matris filio* [...]
- FREISLEM 1697 – Mikuláš FREISLEM, *Vir bonus seu politicus bonus, Sanctus Patritius, Hiberniae apostolus, in ecclesia Im[m]aculatae conceptionis Beatissimae Mariae Virginis aa. rr. PP. hibernorum ordinis minorum strictioris observantiae panegyrica oratione celebratus* [...] Die 17. Martii anno 1697. Praha, Staré Město, tiskárna arcib. semináře v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer. [1697]
- FRESCHOT 1705 – [Casimir FRESCHOT], *Remarques historiques et critiques faites dans un voyage d'Italie en Hollande dans l'année 1704, contenant les moeurs, interêts et religion de la Carniole, Carinthie, Baviere, Autriche, Boheme, Saxe et*

- des electorats du Rhin, avec une relation des differens qui partagent aujourd'hui les catholiques romains dans les Pais-Bas.* I. Köln (fiktivní místo vydání), Jaques le Sincère (pseudonym). 1705
- FRIEDENFELS 1699 – Amand FRIEDENFELS, *Gloriosus Sanctus Romedius ex comitibus de Thaur Andek et Altae Guardiae dominis, Vallis Annaniae in Tyroli apostolus, magnus thaumaturgus et anachoreta, quem similem fecit Dominus in gloria Sanctorum et beatificavit illum in gloria, Eccli. 45., nec non gloriosa domus comitum de Thun, illo Aggaei prophetae condecorata vaticinio: Magna erit Gloria domus istius, cap. 2., calamo panegyrico exornata [...]* Praha, Staré Město, arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer. 1699
- FRITZ 1720 – Gregor FRITZ, *Grosse zwey Weise auß Morgen-Land, Cyrillus und Methudius, einer hochlöbl. Mährischen Lands-Genossenschaft in kurtzer Ehren-Rede fürgestellt, da dieselbe das jährliche Kirchen-Fest höchstgedacht heilig-mährischen Aposteln in der kayserl. Hoff-Pfarr-Kirchen bey S. Michael in Wienn den 10. Martii als am Sonntag Laetare feyerlichst begienge [...]* Wien, Maria Eva Schmidin. 1720
- FRITZ 1721a – Gregor FRITZ, *Die schweigende Wohlredenheit und wohlredende Verschwiegenheit außgeführt in einer gantz kurtzen Lob-Rede von dem hochseeligen Wunder-Mann und Schütz-Patron deß Königreichs Böheimb Joanne Nepomuceno alß eine königliche böheimische Hoff-Cantzley dessen Fest-Tag zu Mödling hochfeyrlich begienge. Abgeredet und auff Verlangen in Truck verfertigt [...]* Wien, Johann Baptist Schilgen. 1721
- FRITZ 1721b – Gregor FRITZ, *Tridecas secunda panegyrico-sacra. Das anderte halbe Schock Allerley, das ist Allerley außerlesene Lob- Leyd- und Trauer-Reden, welche Mehreren in Wienn auf denen berühmtesten Cantzeln abgeredet und auff Verlangen in Truck herausgegeben, auch mit doppeltem Inhalts-Weiser versehen [...]* Wien, Johann Baptist Schilgen. 1721
- FRITZ 1723 – Gregor FRITZ, *Schweigen und Hoffen, zwey starke Armb Krafft, welchen der glorreiche Martyr auß Böheimb Joannes Nepomucenus die Welt großmüthig überwunden und den Himmel eingenommen hat. In kurtzer Lob-Rede fürgestellt, als die jährliche Fest-Gedächtnuß dieses grossen Ehren-Schützers bey dem zu seiner Ehre aufgerichtetem herrlichen Altar in der Kirch deren W.W. E.E. P.P. Minoriten zum Heil. Creutz in Wienn feyerlich gehalten wurde. [...]* Wien, Ignaz Dominik Voigt. 1723
- FRITZ 1726 – Gregor FRITZ, *Tridecadis panegyrico-sacrae pars tertia. Das dritte halbe Schock Allerley, das ist Allerley auserlesene Kirchtag- Primitz- Lob- und Ehren-Reden, welche von dem Authore in Wien auf denen fürnehmsten Cantzeln und auch auf dem Land seynd abgeredet, sodann nach Verlangen in Druck gegeben und mit nöthigen Registern versehen worden.* Nürnberg, nakladatel Johann Jakob Wolrab. 1726
- FRITZ 1729 – [Henrik František FRITZ], *Duchovní hádka mezi vejmluvnosti a mlčendlivosti od divotvorného a neporušeného jazyka pochazející, při vejroční slavnosti sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře blíž veleslavného a starožitného kláštera žďarského svatého řádu cistercienského ležící, k nábožnému mírení výsoce důstojnému, urozenému a výsoce učenému pánu, panu Václavovi Vejmluvovi, svatého řádu cistercienského kláštera Žďara opatu, Margkrabství moravského prelátu a Jeho císařské a královské katolické Milosti radě poníženě představená od jednoho svatého řádu praemonstratského kanovníka regularního a profesa želivského.* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1729
- FROMM 1708a – Cyril FROMM, *DoMV's InCarnatae Sapientiae saCra [= 1708] sive Gloriosissimus martyr, Divus Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonicus, regni Bohemiae thaumaturgus, fama periclitantium singularis patronus, sub ampliacione domus eidem sacrae Vero CorDe el aDDICTIs [= 1708] sermone panegyrico in sacello hujus nominis Neo-Pragae propositus [...]* DoMInICa, qVae praelT PenteCosten [= 1708]. Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Matěj Seisenhoffer. [1708]
- FROMM 1708b – Cyril FROMM, *DoMV's InCarnatae Sapientiae saCra [= 1708] sive Gloriosissimus martyr, Divus Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonicus, regni Bohemiae thaumaturgus, fama periclitantium singularis patronus, sub ampliacione domus eidem sacrae Vero CorDe el aDDICTIs [= 1708] sermone panegyrico in sacello hujus nominis Neo-Pragae propositus [...]* DoMInICa, qVae praelT PenteCosten [= 1708] [...]. Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. [1708]
- FUGGER, VON BIRKEN 1668 – Johann Jakob FUGGER (pův. aut.), Sigmund VON BIRKEN (red.), *Spiegel der Ehren des höchstlöblichsten kayser- und königlichen Erzhauses Oesterreich oder Ausführliche Geschicht-Schrift von desselben und derer durch Erwahluns-Heurat-Erb- und Glücks-fälle ihm zugewandter käyserlichen Höchst-Würde, Königreiche, Fürstentümer, Graf- und Herrschaften, erster Ankuft, Aufnahme, Fortstammung und hoher Befreundung mit käysser-könig- chur- und fürstlichen Häusern, auch von derer aus diesem Haus erwählter sechs ersten römischen Käysere, ihrer Nachkommen und Befreundten Leben und Großthaten: mit Käys. Rudolphi I Geburts Jahr 1212 anfahend und mit Käys. Maximiliani I Todes Jahr 1519 sich endend [...]* Nürnberg, Michael a Johann Friedrich Endter. 1668
- VON FUGGER-BOOS 1709 – Johanna Katharina VON FUGGER-BOOS, *Geistliche Seelen-Waid, das ist Schöne, außerlesne, trostreiche Morgens- Abends- Meß- Beicht- und Communion-Gebetter, wie auch zum Hochwürdigsten Sacrament deß Altars, der H. Dreyfaltigkeit, Leyden Christi, unser lieben Frauen und Heiligen Gottes vil unterschiedliche Officia und Litaneyen, Gebett von und bey den Krancken und Sterbenden zu gebrauchen, für die abgestorbene christglaubige Seelen, neben noch andern vilen schönen Andachten, auß unterschiedlichen Bett-Büchern gleichsamb der Kern zusammen getragen und in Druck befördert [...]* Kempten (klášter), Kaspar Roll. 1709
- GALLUZZI 1729 – Francesco Maria GALLUZZI, *Vita di san Giovanni Nepomuceno, canonico della metropolitana di Praga e martire glorioso. [...]* Roma, (Lavinia Natalini) Komarek. 1729
- GALVEZ DE VALENZUELA 1729a – Gabriel Maria GALVEZ DE VALENZUELA, *Istoria della vita, martirio e prodigi del b. Giovanni Nepomuceno, canonico della s. chiesa metropolitana di Praga, posto nel catalogo de' santi dal nostro sommo pontefice regnante Benedetto papa XIII. [...]* dedicata alla sagra real cattolica Maestà di Lisabetta, regina delle Spagne ed Indie. Roma, Giovanni Zempel a Giovanni de Mey. 1729
- GALVEZ DE VALENZUELA 1729b – Gabriel Maria GALVEZ DE VALENZUELA, *Historia vitae, martyrii et prodigiorum B. Joannis Nepomuceni, ecclesiae metropolitanae Pragensis canonici, a Sanctissimo Domino nostro Benedicto papa XIII. inter Sanctos adscripti [...]* eidem Sanctissimo Domino nostro dicata. Roma, Giovanni Zempel a Giovanni de Mey. 1729

- GALVEZ DE VALENZUELA 1729c – Gabriel Maria GALVEZ DE VALENZUELA, *Historia de la vida y martyrio del Beato Juan Nepomuceno, canonigo de la santa metropolitana yglesia de Praga, puesto en el catalogo de los Santos por Nuestro santissimo Padre y Señor Benedicto papa XIII. [...] dedicada a la sacra, real y catholica Magestad del rey, D. Phelipe V., nuestro Señor, invictissimo monarca de las Españas y de las Yndias etc.* Roma, Giovanni Zempel a Giovanni de Mey. 1729
- GALVEZ DE VALENZUELA 1729d – Gabriel Maria GALVEZ DE VALENZUELA, *Triduo al glorioso martire s. Giovanni Nepomuceno, canonico della sancta chiesa metropolitana di Praga [...] dedicato alla sagra cattolica real Maestà, la regina delle Spagne etc.* Roma, Giovanni Zempel a Giovanni de Mey. 1729
- GALVEZ DE VALENZUELA 1729e – Gabriel Maria GALVEZ DE VALENZUELA, *Invicto Sancto martyri Joanni Nepomuceno triduum ad ejus opem implorandam pro quacunque necessitate [...] eidem Sanctissimo Domino nostro dicatum.* Roma, Giovanni Zempel a Giovanni de Mey. 1729
- GALVEZ DE VALENZUELA 1729f – Gabriel Maria GALVEZ DE VALENZUELA, *Triduo al glorioso martyr s. Juan Nepomuceno, canonigo de la santa iglesia metropolitana de Praga [...] dedicado a la sacra, real y catholica Magestad del rey, D. Phelippe V., nuestro Señor, invictissimo monarca de las Españas y de las Yndias etc.* Roma, Giovanni Zempel a Giovanni de Mey. 1729
- Gebet 1714 – *Gebett zu dem heil. Joanne Nepomuceno.* Brno, Jan František Svoboda. 1714 – **pozn.:** V období od 1. VII. do 30. IX. 1714 konsignovala brněnská tiskárna Jana Františka Svobody pro zemské hejtmanství mezi různými tisky také *Gebett zu dem Heil: Joanne Nepomuceno* (DOKOUPIL 1978, 93). Nepodařil se dohledat exemplář této tiskoviny.
- Gebet 1725 – *Gebett zu dem heiligen Johann von Nepomuck in der Trübsahl und Kleinmüthigkeit zu sprechen [...]* [Wien, k nalezení u Frantze Christopha Wilhelma. 1725]
- Geistlicher Blumen-Busch 1724 – *Geistlicher Blumen-Busch oder Andachten zu dem h. Joanni von Nepomuck.* Praha. 1724
- Geistliches Gebet-Büchlein 1702 – *Geistliches Gebet-Büchlein des h. Joannis Nepomuceni, zum Trost der andächtigen Pfleg-Kinderen, geziehret mit kurtzen Meeß- Beicht- und Communion-Gebettlein, sampt den Tagezeiten der unbefleckten Jungfrauen Mariae, mit der marianischen Woch.* Horn. 1702
- Geistlich-heraldisches Sinnbild 1726 – *Geistlich-heraldisches Sinnbild eines loßgelassenen Hirschens, der über die hohen und schweren Berge derer Tugenden springet, auf den heiligen Johann von Nepomuck, so wohl des Königreichs Böhmeimb insgemein, als absonderlich deß freyherrlich-wunschwitzischen Geschlechts gantz sonderbahren Patrons, nachdem desselben den 16. May Anno 1726. gewöhnlich-einfallend- und gebräuchliches Verehrungs-Fest wiederum heran gerucket bey der Anno 1683. von dem wohlgebohrnen Herrn, Herrn Matthias Gottfried Freyherrn von Wunschwitz (Tit.) an bekannter Marter-Stelle ob der Prager-Brucken ihm aufgerichteten metallenen Statua nach jährlich-eingeführter Vorstellung gedeutet von Gottfried Daniel Freyherrn von Wunschwitz.* Praha, Staré Město, Josef Antonín Schilhart. 1726
- GELB 1694 – [Wolfgang GELB], *Freuden-Geschicht von der Beicht, das ist Seeliger Außgang der recht beicht- und büssenden, in fünf erforderliche Theil, nemblich Erforschung, Bereuung, Vorsatz, Bekandtnuß, Genugthuung abgetheilt.* Wien, Johann Joseph Krembfl. 1694
- GELB 1701 – Wolfgang GELB, *Radostné příhody o zповědi, to jest Šťastné skončení dobře se zpovídatjících a kajících, na pět potřebných dílů rozvržené, totižto zpytování, žalost, vyznání, předsevzetí a zadost-činění skrze [...]* sepsané, nyní pak od jiného kněze z téhož Tovaryšstva k duchovnímu českého národu užitku v češtinu přeložené a na světlo vydané. Praha, Staré Město, Vojtěch Jiří Koniáš. 1701
- GELB 1707 – [Wolfgang GELB], *Freuden-Geschicht von der Beicht, das ist Seeliger Außgang der recht beicht- und büssenden, in fünf erforderliche Theil, nemblich Erforschung, Bereuung, Vorsatz, Bekandtnuß, Gnugthuung abgetheilt. [...]* München, nakladatel Johann Jakob Remy. 1707
- GIANFEDERIGO DA S. ROSA 1729 – GIANFEDERIGO DA S. ROSA, *Vita e prodigi dell'invittissimo santo martire Giovanni Nepomuceno [...] dedicata a Sua eccelleznza il Signor marchese Giovanni Gonzaga, principe del Sacro Romano imperio, de' marchesi di Mantova [...]* Mantova, tiskárna S. Benedetto, Alberto Pazzoni. 1729
- GIORDANO 1726 – Gennaro Girolamo GIORDANO, *Inni sacri latini parafrasati in versi toscani [...]* Benevento. 1726
- Giornale de' letterati* 1724 – *Giornale de' letterati d'Italia. Tomo trentesimo quinto. Anno MDCCXXIII. Sotto la protezione del serenissimo Gio. Gastone, granduca di Toscana.* Venezia, Giovanni Gabriele Hertz. 1724
- GIPPONI 1725 – Tommaso GIPPONI, *La lingua panegirista del cuore. Panegirico in onore del B. Giovanni Nepomuceno recitato nella regia imperiale cappella di Santa Maria della Scala alla presenza dell'eccellentissimo signor conte Gerolamo Colloredo capitano generale e governatore per S. M. C. etc. dello Stato di Milano etc. nel di 29. maggio 1725 [...] e dedicato al sudetto eccellentissimo signore dalli nazionali tedeschi.* Milano, Giuseppe Richino Malatesta. [1725]
- GIUSEPPE ANTONIO DELLA PURIFICAZIONE 1722 – GIUSEPPE ANTONIO DELLA PURIFICAZIONE, *Vita, martirio e miracoli di S. Giovanni Nepomuceno, canonico di Praga e confessore della regina Giovanna di Bohemia, martirizzato per il sugello della confessione, difensore e singolare protettore dell'onore, la di cui festa singolarmente si celebra da PP. confessori alli 16. di maggio, giorno del suo martirio, trasportata dalla lingua tedesca nell'italiana [...]* dedicata all'eccellentissimo Signore D. Gio. Caraffa de' conti di Policastro, duca di Forlì e principe del S. R. i., cavaliere della Chiave d'oro, consigliere intimo di stato, generale della cavalleria, colonnello d'un reggimento di corazze e general comandante dell'armi nel regno di Napoli e porti di Toscana per Sua Maestà cesarea e cattolica. Napoli, Francesco Ricciardo. 1722
- Die gleiche Ungleichheit* 1727 – *Die gleiche Ungleichheit oder Gegeneinanderhaltung deß heiligen Johannis von Nepomuck mit Lucio Annaeo Seneca in elichen gleichförmigen Sinn-Bildern mit entgegen gesetzten Unterschied entworfen und im Jahr Christi 1727. bey wieder einfallender feyerlichen Verehrung dieses himmlischen Blut-Zeugens, Beschützers deß Königreichs Böhmeim und gantz sonderbahren, auß tausend erwählten Ertz-Patrons der freyherrlich-wunschwitzischen Familie, bey dessen schon Anno 1683. auf der Prager-Brucken an dem Orth seines Martyr-Todes von dem wohlgebohrnen Herrn, Herrn Matthias Gottfried Freyherrn von Wunschwitz (Tit.) aufgerichteten metallenen Statua die gantze Octav hindurch nach gewöhnlicher Weise denen andächtigt-fürüber gehenden johannäischen Clienten vor Augen gestellet von Gottfried Daniel Freyherrn von Wunschwitz.* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Josef Antonín Schilhart. 1727

- GLIER 1711 – Johann GLIER, *Spiegel heroischer Tugend in deß seeligen-Blutzeugens Christi [...] Joannis Nepomuceni [...] mit 13 Abbildungen aus dem Leben des Heiligen*. Bressanone, Joseph Schuechegger. 1711 – **pozn.:** Existenci tohoto tisku dokládá MÖLLER 1995, 301.
- GLOK 1723 – Jiří Jindřich Tadeáš GLOK, *Mirabilis Sanctus, der Wunderliche heilige Joannes von Nepomuck in doppelter Zungen, einer himmlischen vor Abwendung der ewigen- und einer irdischen unversehrten zu Verthättigung der zeitlichen Schand und Spott redend, in einem- von dem hoch- und wohlgebohrnen Herrn, Herrn Wenceslao Freyherrn von Klebelsberg und Thumburg, Ihro römisch. kayserl. Majestät Cammerer und in dem Leithmeritzer-Creyß emeritirten königl. Creyß-Haubtmann, Herrn auff Tržiblitze und Hruschowann etc. etc. diesem wunderlichen Heiligen zu Ehren neu-erbauten Gottes-Hauß zu Tržemschütz, bey erstmahliher volckreichen Versammlung vorgestellt [...] Die 16. Maii, Anno Domini 1723. [...] Praha, [Staré Město], Jan Václav Helm. [1723]*
- Gloria pontis Pragensis 1722 – GLorIa pontIs PragensIs e gLorIoso obItV BeatI InDIgetIs IoannIs NepoMVCenI [= 1722], quam regni Bohemiae univrsim, tam familiae Wunschwitzianae singillatim patroni singularissimi, epigrammatis aliquot expensa et sub reverentem die XVI. mensis Maji anniversariam ejus celebritatem ad erectum an. 1683. eidem caeliti a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz in eodem ponte aereum colossum per octiduum totum interdiu et noctu piis clientum oculis repraesentata a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz. Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1722*
- Gloria posthuma 1721 – Gloria posthuma illustrium decorum et sanctitatis eximiae magni Bohemiae martyris et patroni, Divi Joannis Nepomuceni, pio schemate adumbrata atque post transacta apotheoseos solemnna in publico ac solemnna ad sacras ejusdem exuliam Vetero-Pragae et templo Salvatoris Soc. Jesu processu honori, amori et venerationi illius dicata, ill[ustrissimis] sodalitatibus et scholis dictae Societatis in Tri-Urbe Pragensi erectis, Dominica octava post Pentecosten in diem 27. Julii 1721. cadente.*
- Gloriosa laurus 1726 – GLorIosa LaVrVs DIVI IoannIs NepoMVCenI [= 1726] In breViorI Magnae sanCtaeqVe VItae sVae DesCrIptIone [= 1726] a DeVoto DeblIqVe serVo fIgVraLIter el DICata [= 1726] [...] Praha, Staré Město, Jan Václav Helm. [1726]*
- Des glorreichesten Martyrers Tugenden 1721 – Deß glorreichesten Martyrers Joannis von Nepomuck als eines des gantzen Königreichs Böhaimb und insonderheit des Wunschwitzischen Geschlechts heiligen Schutz-Patrons zur Zeit seiner Geburth, Wandels und Tods durchs Feuer und Wasser vom Himmel vorbedeute, gepriffete, bewerth befundene und endlich gecrönte hohe Tugenden an dessen den 16. Maji Anno 1721. wieder einfallenden Fest-Tag und durch die gantze Octav so tags als nachts bey der ehemahls von Matthia Gottfried Freyherrn von Wunschwitz ob der Prager-Bruck (an seinem Marter-Orth) ihme zu Ehren auffgericht-metallenen Bildnuß zu aller Vorbeygehenden, haubtsählich aber Ihrer Majestät der nacher Carls-Baad durch Prag selbiger Zeit reisenden römischen Kayserin Elisabethae, andächtigen Betrachtung durch etwelche auß gedachten zweyen Elementen entlehnete Sinn-Bilder vorgestellt von Gottfried Daniel Freyherrn von Wunschwitz. Praha, [Staré Město], Jáchym František Kamenický. 1721*
- Ein gnadenreicher joanneischer Majen-Regen 1689 – Ein gnadenreicher joanneischer Majen-Regen. [Praha, Staré Město. 1689] – pozn.:* Přepis tohoto jinak nedochovaného tisku je zařazen do třetího dílu rukopisného sborníku strahov. premonstráta Evermoda Jiřího Košetického na fol. 450^r-454^v (L PODLAHA 1911, 124, č. 95).
- Gozos 1712 – *Gozos de San Juan Nepomuceno martyr, singular patron de los penitentes y defensor de la honra y fama*. Barcelona, Rafael Figuerò. 1712
- GRAFF 1699 – Johann Andreas GRAFF, *Geistlicher Schatz-Kasten, in welchen allerhand kostbahrer Tugend-Schatz und edl-grosser Reichthumb der Verdiensten unterschiedlicher Heiligen begriffen. Beynebens zu finden ein rechtmässiger Haupt-Schlüssel oder vollständige Kunst sich dessen zugebrauchen. Das ist ein recht außführliche allen Seel-Sorgern und Predigern leichteste, ordentliche Weiß und Manier das Lob der H. H. wie auch anderer Sonntag-Materien vorzutragen, neben einem Register solche Predigen auff alle Festtag zu appliciren. [...] Graz, widmanstätterovští dědicové. 1699*
- GRAFF 1700 – Johann Andreas GRAFF, *Geistlicher Schatz-Kasten, in welchen allerhand kostbahrer Tugend-Schatz und edl-grosser Reichthumb der Verdiensten unterschiedlicher Heiligen begriffen. Beynebens zu finden ein rechtmässiger Haupt-Schlüssel oder vollständige Kunst sich dessen zugebrauchen. Das ist ein recht außführliche allen Seel-Sorgern und Predigern leichteste, ordentliche Weiß und Manier das Lob der H. H. wie auch anderer Sonntag-Materien vorzutragen, neben einem Register solche Predigen auff alle Festtag zu appliciren. [...] Augsburg, nakladatel Georg Schlüter. 1700*
- GREIPL 1724 – Paul GREIPL, *Ein treuer Freund und starcker Schirm, S. Joannes Nepomucenus, welcher in einem kostbaren Schatz, so zu algemeiner Welt- und besonderer Lands-Freud gefunden und mit unerschöplicher Vollkommenheit erhoben worden durch eine wenige Ehren-Rede in der kaiserlichen Residentz-Stadt Wienn bey jährlicher Andachtsbezeugung in der kaiserlichen Pfarr-Kirchen bey St. Michael einem volckreichen hoch-adelichen Auditorio vorgestellt [...] den 17. May Anno 1724. [...] Wien, Johann Peter van Ghelen. [...]*
- Greuel der Verwüstung 1620 – Grewel der Verwüstung, dasz ist, Kurtze und warhafftige Erzehlung, wie und welcher Gestalt die Thumb- und Schloszkirch zu Prag vor etliche Monat ist zerstört und verwüst worden. Item Predikanten Klag, dasz ist kläglich Schreiben der Predicanten ausz Böhmen an ihre umländische Mittbrüder, darin der jämmerlicher Zustand desselbigen Königreichs und andern benachbarten Ländern klärllich anzezeigt wirdt. Allen gutherzigen Christen zur trewer Warnung und Erinnerung in offnen Truck geben. [...] Extract eines Schreibens, welches ausz Prag einem bekandten Freundt, wegen Zerstörung der Thumbkirchen daselbsten, alles zur trewhertziger Warnung und Erinnerung in offnen Truck geben. Sampt einem kläglichen Schreiben der Prädicanten desz Königreichs Böhmen und andern benachbarten Landen, darin dasz jetzige jämmerliches Wesen daselbsten angezeigt wirdt. Ausz Prag vom 2. Januarii Anno 1620. 1620*
- HAIN 1721 – [Jan Jindřich HAIN], *Geistlicher Ehren-Schatz oder Andächtige Besuchung und Verehrung der heiligen Lands- und Schutz-Patronen des löblichen Königreichs Böheimb, wie auch der Heiligthümer, h. Leibern und anderer h. Reliquien und Gebeinern, so in der Prager-Haubt- und Dohm-Kirchen S. Veit ehrerbittigst zu verehren auffbehalten werden, auch außführlicher Vorzeuchnuß aller hh. Reliquien und wann sie gezeuget und zu küssen gegeben werden, nebst kurtzer Beschreibung des Vaterlands und Ruhstatt der heiligen Lands Patronen, auch von Ursprung und Herrligkeit dieser S. Veit- und Dohm-Kirchen und so wohl von weltlich- als geistlichen Vorstehern des Böhmerlands. Zur Ehr der hh. Lands-*

- Patronen und zum Heyl der Christglaubigen componiret von einem welt-geistl. Priester. [...]* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1721
- HAIN 1722a – Jan Jindřich HAIN, *Joannäischer Gnaden-Schatz oder Der heilige Joannes von Nepomuck, ein allgemeiner Hülfss- und Schutz-Patron in allen Nöthen und Anliegen, erwiesen mit wundersamen in allen Anliegenheiten von Gott durch den h. Joannem erhaltenen Gnaden und geschehenen Wunderwercken, nebst beygefügter Beschreibung seiner wundersamen Geburth, des Lebens und seines Marter-Tods, Eröffnung seines heil. Grabs, Erhöhung seines Leibs und der nach seiner Seeligspredung gehaltenen Solemnität, wie auch des damahls auffgerichteten Ehren-Gebäues, zur Ehr dieses grossen Heiligen auß dem vermehrten Joannäischen Ehren-Schatz beschrieben [...]* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1722
- HAIN 1722b – Jan Jindřich HAIN, *Joannäischer Ehren- und christlicher Seelen-Schatz oder Lehr- Trost- und Gebeth-Buch in sich enthaltend die Verfassung des Lebens un[d] grossen Patrocinii des sonderbahnen Beschützers der Ehr und allgemeinne Hülf-Patrons, S. Joannis Nepomuceni, die Eröffnung seines h. Grabs, Erhöhung seines h. Leibs und die durch ihm erhaltene Gnaden, trostreiche Lehren nach seinen eyffrigen Predigen auff Erden im allen Vorhaben, auch kräftige Weisen diesen Heiligen zu verehren und andächtige Morge[n]- Abends- Meß- Beicht- Com[m]union- Vesper- inbrünstige Seufftzer und Schutz-Gebether, auch Ein- und Neun-Tägige Andacht zur Ehr diesen Heiligen componirt und zum andern mahl in Druck vermehret [...]* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1722
- HAIN 1726 – Jan Jindřich HAIN, *Gott-geheiligttes Jahr oder Das Jahr mit der catholischen Kirchen heilig zuzubringen. Anderes Theil, das ist das Jahr mit der Kirchen Gottes in eyffrigen Dienst Gottes, in Erwegung des Lebens der lieben Heiligen, mit Verehrung deroselben und mit Nachfolgung ihrer heilig zu zubringen, oder kurze Legenda der Heiligen, das ist Lebens-Verfassung und Verehrung der Heiligen Gottes au alle Tag des Jahrs, samt Erklärung der Fest-Tägen, der darinnen löblichen Kirchen Ceremonien und alten christlichen Gebräuchen. Sowohl für hohe Stands-Persohnen als gemeine Leuth. Zum Heyl aller Christglaubigen componiret [...]* Praha, [Staré Město], Josef Antonín Schilhart. 1726
- HAINN 1722 – David HAINN, *Officium de sacra lingua S. Joannis Nepomuceni.* Glogów. 1722
- HAINN 1728 – David HAINN, *An Gottes Seegen ist alles gelegen, oder Das wahre Stern-Glück deren Rechtglaubigen in dem glorreichen Blut-Zeugen Gottes Ioanne von Nepomuck als einen besondern Glücks-Patron, durch eine Lob-Rede bey allhiesiger Pfarr-Kirchen fürgestellt [...]* indem der Fest-Tag des obbemeldten glorreichen Blut-Zeugens von seinen andächtigen Verehrern in Troppau hoch-eyerlich begangen worden Anno 1728. den 24. Tag des May-Monaths. Opava, Jan Václav Schindler. [1728]
- HÁJEK Z LIBOČAN 1541 – Václav HÁJEK Z LIBOČAN, *Kronika česká.* [tiskárna Jana Severina ml., Praha, Malá Strana] 1541. – **pozn.:** Edice tohoto díla byla publikována 2013 (HÁJEK Z LIBOČAN/LINKA/VOIT 2013).
- HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598 – Václav HÁJEK Z LIBOČAN (aut.), Jan SANDEL (překladatel), *Das ander Teil der Böhmischen Chronica Wenceslai Hagecii. Aus böhmischer in die deutsche Sprache mit besondern Fleiß tranßferiret. Durch Johannem Sandel Zluticensem, jetzo der königlichen Stadt Cadan in Böhmen Notarium. [...]* Praha, Staré Město, tiskl Mikuláš Štraus nákladem Ondřeje Weidlicha. 1598
- HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1697 – Václav HÁJEK Z LIBOČAN (aut.), Jan SANDEL (překladatel), *Wenceslai Hagecii von Libotschan Böhmische Chronik, vom Ursprung der Böhmen, von ihrer Herzogen und Könige, Graven, Adels und Geschlechter Ankuñft, von Übung des Götzendiensts und Aberglaubens, dessen Abschaffung und Bekehrung zum Christentum, von den ritterlichen Übungen, Turniren und Kämpfen in dem Land, von innerlich- und ausländischen Kriegen, von Aufrichtung uralter Kirchen, Bisthümer, Stifftern, der hohen Schul, von Befestigungen des Lands, der Städte, Schlösser und Dörfer, von Metall und Bergwerken auch Salzbrunnen, von denen Privilegien und Antiquitäten in geist- und weltlichen Sachen, von guter Ordnung, Münz, Land, Wald- und Feld-maas, Kram und ander Gewicht, Ellen und Getreid-maas, von selzamen Trachten in der Kleidung, von Natur-wundern, Landstrassen und was sich sonsten in geistlichen und weltlichen Händeln, diese Kron betreffend, zugetragen. In die teutsche aus böhmischer Sprache mit müglichsten Fleis übersetzt durch Joannem Sandel, weiland der königlichen Stadt Cadan in Böhmen Notarium. Allen Liebhabern der Geschichte zu besonderer Erbau- und Belustigung aufs neue aufgeleget und iezo mit vollständigen Registern (daran es vor gemangelt) versehen. [...]* Nürnberg, tiskař a nakladatel Balthasar Joachim Endter. 1697
- HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1718 – Václav HÁJEK Z LIBOČAN (aut.), Jan SANDEL (překladatel), *Wenceslai Hagecii von Libotschan Böhmische Chronik, vom Ursprung der Böhmen, von ihrer Herzogen und Könige, Grafen und Adels Ankuñft, von ritterlichen Übungen und Turnieren, von innerlich- und ausländischen Kriegen, von Befestigungen des Landes und der Städte, ingleichen von Übung des Götzendiensts und Bekehrung zum Christentum, von Aufrichtung uralter Kirchen, Bißthümer, Stiffter und der hohen Schul, wie auch von Bergwercken und Saltzbrunnen, von Privilegien und Antiquitäten, von guter Ordnung, Müntz, Maas, Gewicht, von seltsamer Kleidung, von Natur-Wundern, Land-Strasen und was sich sonsten in geistlichen und weltlichen Händeln zugetragen. Aus böhmischer Sprache in die teutsche mit müglichstem Fleiß übersetzt durch Joannem Sandel, weiland der königlichen Stadt Cadan in Böhmen Notarium [...]* Leipzig, Thomas Fritsch. 1718
- HAMMERSCHMID 1700a – Jan Florián HAMMERSCHMID, *Gloria et majestas sacro-sanctae, regiae, exemptae et nullius diaecesis, Wissehradensis ecclesiae SS. apostolorum Petri et Pauli, proposita, conscripta, in lucem publicam exposita, illustrissimis, reverendissimis, perillustribus, amplissimis, eximiis, clarissimis Dominis, Dominis sacro-sanctae, regiae, exemptae et nullius dioecesis ecclesiae Wissehradensis SS. apostolorum Petri et Pauli praelatis, Domino Hugoni Francisco S. R. i. comiti de et in Königsegg, praenominatae ecclesiae praeposito, regni Bohemiae praelato, Domino Joanni Wenceslao Benol, ejusdem ecclesiae et capitulari decano, regni Bohemiae praelato, caeterisque capitularibus Dominis canonicis (titulus), Dominis patronis et confratribus meis honorandissimis, dedicata [...]* Praha, Staré Město, tiskárna praž. arcib. koleje v koleji sv. Norberta, Wolfgang Wickhart. 1. VIII. 1700
- HAMMERSCHMID 1700b – Jan Florián HAMMERSCHMID, *Krátký vejtah Slávy svato-svatého, královského a výhradního kostela vyšehradského svatých apoštolův Petra a Pavla, léta 1700. 1. Augusti obšírně od authora niž položeného a podepsaného na světo v latinském jazyku vydané, nyní při posvěcení téhož chrámu Páně léta 1700. 5. Septembris pro potěšení českého jazyku milovníkův v českým jazyku summově a krátce představený, na světo vydaný a velebné kapitole*

- vyšehradské obětovaný a dedicirovaný [...] Praha, [Staré Město], u sv. Norberta, v arcib. semináři, Wolfgang Wickhart. 1700
- HAMMERSCHMID 1715 – Jan Florián HAMMERSCHMID, *Historia, in qua primaeva fundatio et institutio regionum ac antiquissimorum monasteriorum, S. Georgii in Castro Pragensi, S. Spiritus vulgo ad misericordias Dei in Antiqua Urbe Pragensi, ordinis S. P. Benedicti sancti-monialium, cum omnibus tam pontificiis, quam caesareo-regiis et ducalibus privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, per distinctos paragraphos recensentur, honori celsissimae Franciscae Helenae Pyeronianae de Galliano, Dei gratia principissae et abbatissae supra fatorum monasteriorum dicata* [...] Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. 1715
- HAMMERSCHMID 1723 – Jan Florián HAMMERSCHMID, *Prodromus gloriae Pragenae continens urbium Pragenarum fundationes, Pragensium a fide Christi suscepta religionis catholicae fervores, pro fide christiana perpessa martyria, fidei christianae propagationem, ecclesiarum Pragae erectiones, monasteriorum fundationes, xenodochiorum dotationes, castrum Pragensis et Wissehradensis descriptiones, archi-episcoporum Pragensium titulos, divitias, potentiam, ditiones, bona, dignitates et nobilitates, nobilium domos et palatia, universitatis Carolinae magnificentiam, regum et imperatorum erga illam amores, privilegiorum confirmationes, Tri-Urbis curiarum, pontis et turrium descriptiones, Pragensium in bello fortitudinem, erga reges suos fidelitatem, a ducibus, regibus et Romanorum imperatoribus illis concessas innumeras immunitates, libertates, gratias, donationes, indulta, privilegia et jura, ludos publicos Pragae editos et celebratos, ab elementis pressionem, sed nunquam depressionem, Pragensis aeris salubritatem, Pragensium olim divitias et bona, magnatum Pragae officia et nomina, comitia, tabularum regni notitiam etc. Annis M. a condita Praga (fundata est enim anno DCCXXIII.) anno jubilaeo MDCCXXIII. conscriptus et luci publicae expositus* [...] Praha, Staré Město, tiskárna a nakladatel Wolfgang Wickhart. 1723
- HANSIZ 1727 – Marcus HANSIZ, *Germaniae sacrae tomus I. Metropolis Lauriacensis cum episcopatu Pataviensi chronologice proposita* [...] Augsburg, nakladatelé Georg Schlüter a Martin Happach. 1727
- HASLBAUER 1720 – František HASLBAUER, *Hertziger Grund-Stein zum geistlichen Kirchen-Gebäu auff dem unbeweglichen Grund-Felsen Christo Jesu im öffentlichen Eingang in die hochlöbliche Gesellschaft der heiligen Ursulae trostreich geleet von der wohlgebohrnen Fräule, Fräule Marianna Freyin Kotzin von Dobrz, unter dem geistlichen Nahmen und Praedicat Anna Theresia von Mariä Opfferung und im geistlichen Hauß S. Annae auff dem Hradschin den 9. Decembris Anno 1720. einer hochadelichen Versammlung kürztlich erkläret* [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1720
- HASLBAUER 1725 – František HASLBAUER, *Süsse Freyheit im verschlossenen Closter-Leben und harte Dienstbarkeit im freyen Welt-Lauff, beyde reiff überleget, klar erkennen und die erstere im öffentlichen Eingang in die hoch-löbliche Gesellschaft Sanct. Ursulae glücklich erwöhlet von der wohl-gebohrnen Fräule, Fräule Maria Josepha Freyin von Vrackh [Brackh?] unter dem geistlichen Nahmen und Praedicat Anna Nepomucena von Jesu Maria Joseph Anno 1725. den 27. Augusti in der Kirchen S. Joannis Nepomuceni auff dem Hradschin einer hoch-adelichen Versammlung vorgestellt* [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1725
- HASLBAUER 1727a – František HASLBAUER, *Feuer im Wasser oder Die hertz-brennende Liebe Gottes im geistlichen Ordens-Stand, welchen den 28. Augusti am Fest deß heil. Vatters Augustini in dem neu-erbauten Gottes-Hause S. Joannis Nepomuceni bey denen wohl-ehrwürdigen Ursulinerinnen auff dem Hraczin durch die gewöhnliche Ordens-Gelübde öffentlich profitiret die ehrwürdige in Gott geistliche Schwester Anna Nepomucena von Jesu, Maria, Joseph, gebohrne Freyin von Brackh [Vrackh?] und einer hoch-adelichen Versammlung in der alldorten zum erstenmahl gehaltenen Predig vorgestellt* [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna. 1727
- HASLBAUER 1727b – František HASLBAUER, *Der hohe Adel im geistlichen Ordens-Stand bey öffentlichen Eingang in die hoch-löbliche Gesellschaft Sanct. Ursulae der hoch- und wohl-gebohrnen Fräule, Fräule Mariae Josephae Hartmannin, Gräfin von Clarstein, unter dem geistl. Nahmen und Praedicat Annae Philippinae von Eylff tausend Jungfrauen, wie auch der wohl-gebohrnen Fräule, Fräule Clarae Theresiae Przychowskyn, Freyin von Przychowitz, unter dem geistl. Nahmen und Praedicat Annae Gabrielae Theresiae von der Verkündigung Mariae, Anno 1727. den 28. Octobris im neu-erbauten Gottes-Hauß S. Joannis Nepomuceni auf dem Hradschin einer hoch-adelichen Versammlung vorgestellt* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1727]
- HEDL 1717 – František Josef Hedl, *Vox clamantis sine voce anebo Jan mlčící, plod nebeský, osmý dar od Ducha svatého slavnému Království českému z nebe seslaný, aby vyznavačem nebyl, mučedlníkem učiněn, jak duchovní, také světské hanby neomylný zástupce, na Novém Městě v kapli téhož svatého divotvorce dne 16. máje 1717. představený* [...] Praha, [Staré Město], Barbora Františka Beringerová, faktor Jan Jiří Behr. [1717]
- HEEGE 1722 – Kristián HEEGE, *Die heilige Verschwiegenheit an dem Gedächtniß-Tage des heiligen Martyrers Joannis Nepomuceni in Ehrerbietung und Andacht, mit demüthigster Bitte, daß derselbe bey künfftiger Hoffnung in Prag sein grosser Vorsprecher seyn wolle.* [...] Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1722
- Das heilige Joannes-Jahr 1723 – Das heilige Joannes-Jahr mit aller der jenigen Heiligen, die den gantzen Jahrs-Lauff durch von der christ-catholischen Kirchen unter dem glorreichen Nahmen Joannes verehret werden, herrlichen Tugenden und Sieg-Zweigen in dem einigen heiligen Joanne Nepomuceno, durch die gantze Welt berühmten Wunders-Mann, des Königreichs Böhmeingebohrnen und des freyherrlich-wunschwitzischen Geschlechts schon von Anno 1646. her auß tausend außergewählten Schutz-Patron, als in einem vollkommenen Verfaß zusammen gezogen und den 16. Maji Anno 1723., das ist in dem von Stiftung der Stadt Prag glücklich eingetrettenen grossen Jubel- nemlich tausenden Jahr, bey dieses grossen Heiligen jährlicher Nahmens-Feyer- und Leydens-Verehrung auff einer, bey der Anno 1683. auff der herrlichen Prager-Brucken von Matthias Gottfridt Freyherrn von Wunschwitz diesem heiligen Blut-Zeugen auffgerichtet-mettallenen Ehren-Statua jährlicher Gewohnheit nach, erhobenen Schau-Bühne zu der immittelst der gantzen Octav so tag- als nachts vorbegehenden Clienten andächtigen Verehrung vorgestellt von Gottfridt Daniel Freyherrn von Wunschwitz.* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1723
- HEINRICH 1722 – Guinandus HEINRICH, *Conclusiones ex universa theologia ad mentem angelici et quinti ecclesiae doctoris d. Thomae Aquinatis, quas nohorI aC VeneratIonI DIVI Joannis NepoMVCenI [= 1722], magni SS. theologiae,*

- sacrorumque canonum doctoris, gloriosi thaumaturgi, facundissimi praedicatorum oraculi, fama periclitantium advocati fidelissimi, praeside P. F. Constantino Lemmichen, s. ord. praedicatorum [...] defendendas proposuit [...] in ecclesia sancti Aegidii Vetero-Pragae, mense Majo, die [...] horis [...] meridiem consuetis.* Praha, Staré Město, Jan Václav Helm. [1722]
- HEHN 1699 – Ferdinand František HEHN, *Quaestiones theologicae de tribus sacramentis, ordine, confirmatione et extrema unctione, in celeberrimi archi-episcopalis collegii Pragensis ecclesia Divi Adalberti disputationi more consueto expositae praeside [...] P. Bonifacio Blahna, sac. ord. Cister. antiquissimi monasterii de Sedlecz professo [...] Propugnatae [...] anno a partu Virginis M. DC. LXXXIX. mense Junio, die [...] horis [...] meridiem consuetis.* Praha, Staré Město, arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer. 1699
- HELFFER 1714 – Josef František HELFFER, *BIDVVM soLennIs CeLebrItatIs [= 1714], quo Sabbatho ante Dominicam Boni Pastoris ad Tripolim, ipsa vero Dominica ad sacram metropolitane ecclesiam Pragensem intrat per ostium pastor (Joann. 10. v. 2), reverendissimus ac celsissimus [sic!] princeps, Dominus, Dominus Ferdinandus e comitibus de Khünburg, Dei et Apostolicae sedis gratia archi-episcopus Pragensis, S. R. i. princeps, legatus natus, sacrae caesareae, regiaeque Majestatis intimus consiliarius, incliti regni Bohemiae primas, nec non almae universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis amplissimus, perpetuusque cancellarius, obsequioso calamo repraesentatum [...]* Praha, Staré Město, Jan Václav Helm. [1714]
- HERLET 1703 – Johann Georg Friedrich HERLET, *Legendt der Heyligen, daß ist Leben undt Geschichte der fürnehmsten Heyligen Gottes, worinnen dero Geburt undt Herkom[m]en, Leben undt Wandl, auch Marter undt Todt beschrieben undt ausführlich erzehlt wirdt. Auß denen bewährtesten Geschichtschreibern gezogen, in die zwölf Monath undt auff alle undt jede Tag des gantzen Jahrs durch ausgetheilet. Samb teinem außführlichen Calender besondern Register, darinn die Ordnung der Historien undt sum[m]arische Jnnhalt aller hierin befindenden Leben der Heyligen bestens dargethan undt erwiesen wirdt. Von neuem außgefertiget, mit raren Historien gezieret undt in öffentlichen Druckh heraus gegeben [...]* Würzburg, univ. knihtiskář Johann Michael Kleiner, k dostání v Nürnbergu a Frankfurtu u knihkupce Johanna Christopha Lochnera. 1703
- HERLET 1711 – Johann Georg Friedrich HERLET, *Legend der Heiligen, das ist Leben und Geschichte des fürnehmsten Heiligen Gottes, worinnen dero Geburt und Herkommen, Leben und Wandel, auch Marter und Tod beschrieben und ausführlich erzehlt wird. Aus denen bewährtesten Geschichtschreibern gezogen, in die zwölf Monat und auf alle und jede Tag des gantzen Jahrs durch ausgetheilet. Samt einem ausführlichen Calender und besondern Register, darinn die Ordnung der Historien und summarische Inhalt aller hierinn befindenden Leben der Heiligen bestens dargethan und erwiesen wird. Von neuem ausgefertiget, mit raren Historien gezieret und in öffentlichen Druck heraus gegeben [...]* Nürnberg a Frankfurt (am Main), Johann Christoph Lochner. 1711
- HERMES 1674 – Hermann HERMES, *Fasciculus juris publici ex labyrintho canonico, legali, feudali et S. R. i. viridariis, primum anno 1663. collectus, nunc ex novissima et accurata ipsius auctoris recognitione recusus, accessionibus recens factis undiq[ue] locupletissime instructus et duplo adauctus, adjecto indice rerum et verborum copiosissimo [...]* Salzburg, nákladem a tiskem Johanna Baptisty Mayra. 1674
- HERMES 1697 – Hermann HERMES, *Fasciculus ex labyrintho canonico, legali, feudali et S. R. i. viridariis, primum anno 1663. collectus et anno 1674. adauctus [...]* tertia vice praelo datus [...]
- Salzburg, nákladem Johanna Baptisty Mayra. 1697
- Herzbewegliche Andachten 1708 – Hertzbewegliche Andachten zu denen glorwürdigen Patronen S. Joanne von Nepomuck, einen sonderbaren Patron und Beschützer der Ehr, S. Juda Thadäo, dem Apostel, und S. Disma, dem büssenden Schächer und grossen Fürsprecher der Sterbenden, sambt andern schönen Gebett- und Andachten.* Sulzbach, k nalezení u knihkupce Georga Lehmana. 1708
- Hieroglyphicon domesticum 1726 – Hieroglyphicon domesticum cervi emissi per arduos virtutum montes salientis, quam publico regni Bohemiae, tam privato familiae suae tutelari atque patrono singularissimo, S. Joanni Nepomuceno, et anniversariis ejus honoribus anno MDCCXXVI., die XVII. Kalendas Junias, in solenni festi ejus recursu ad erectum anno 1683. in ponte Pragensi, Joannei martyrii teatro, a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz aereum colossum consveto quotannis pio spectaculo accomodatum a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz.* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1726
- Historia 1724 – Historia s. Jana Nepomucena męczennika, praskiego katedralnego kanonika, osobliwego pátrońa y obrońcy sławy ludzkiej, z niemieckiego ná polski język zá stáráním pewney dámy polskiej przelożona z pozwoleniem zwierzchności roku 1724.* Poznań, tiskárna jez. koleje. [1724] – **pozn.:** Bližší informace k tomuto polskému překladu podává JOCHER 1842, 437, č. 8461.
- Historiae hussitarum 1549 – Historiae hussitarum libri duodecim per Ioannem Cochlaeum, artium ac sacrae theologiae magistrum, canonicum Vratislaviensem: operose collecti ex variis et antiquis, tum Bohemorum, tum aliorum codicibus, antea nunquam excusis. Quibus adiuncti sunt. Duo de septem sacramentis et de caeremoniis ecclesiae tractatus duorum Bohemorum, Io. Rokyzanae, et Io. Przbiram: cum Philippica septima Io. Cochlaei, De publica Caroli V. imperatoris ordinatione, quae vulgo Interim dicitur. Cum indice et correctorio in supradictos XII. libros Historiae hussitarum. Eiusdem formae stylique et characteris, aedentur deinceps, Deo propicio, ab eodem Cochlaeo, Comentariorum de actis et scriptis Martini Lutheri. [...]* St. Viktor bei Mainz, dílna tiskáře Franze Behema. 1549 – **pozn.:** Svazek obsahuje několik děl, na první místě nepomucensky relevantní práci *Dvanáct knih husitské historie* humanisty a teologa Johanna Cochlaea, vlastním jménem Dobenecka.
- Hodinky 1715 – Hodinky k svatému Janu Nepomuckému, dobré pověsti ochranci [...]* Brno, Jan František Svoboda. 1715 – **pozn.:** V období od 1. IV. do 30. VI. 1715 konsignovala brněnská tiskárna Jana Františka Svobody pro zemské hejtmanství mezi různými tisky také *Hodinky k Swatému Janu Nepomuckému, dobré Powěsti Ochrancy* etc. (DOKOUPIL 1978, 96). Nejspíš k tomu samému tisku se vztahuje také pozdější zpráva o konsignaci tisků brněnské tiskárny Jakuba Maxmiliána Svobody (převzal tiskárnu po Janu Františkovi, zesnulém starším bratrovi) pro zemské hejtmanství v období od 1. IV. do 30. VI. 1720, kde figuruje tisk téhož názvu (DOKOUPIL 1978, 120).

- Het hof van Romen 1724 – Het hof van Romen, bestaande in desselfs paus en kardinalen, zo als het geconstitueert was ten tyde van de laatste verkiezinge van paus Benedictus den XIII. op den 29. May 1724. Met het voorgevallene daar omtrent, benevens de plaatzen van eenige harer geboorte, en op recommandatie, van welke potentaten zy kardinaal geworden zyn, vervolgens de tyd harer promotien, en door welke pausen zy gecreëert zyn, waar onder die door den tegenwoordigen paus, met hare titulen en eer-ampthen, als mede haar nieuwe advancementen en die der verdere bediendens. Waar by agter aan gevoegt zyn eenige gepasseerde zaken, wegens den Ridder van St. Joris, en de schielijke en opmerkende verandering voorgevallen aan't Hof van Spanje, enz. Door een voornaam liefhebber by een verzamelt en opgesteld. Amsterdam, Johannes van Septeren. 1724*
- HOFFMANN 1719 – Christian Gottfried Hoffmann (ed.), *Scriptores rerum Lusaticarum antiqui et recentiores seu opus, in quo Lusaticae gentis origines, res gestae, temporum vices et alia ad Slavicarum, Lusaticarum et vicinarum gentium antiquitates et historiam pertinentia monumenta recensentur, quidam nunc primum ex manuscriptis eruti, inter quos Christophori Manlii Rerum Lusaticarum commentarii diu desiderati deprehenduntur, nonnulli vero ex libellis fugientibus ob raritatem in corpus conjecti ex bibliotheca senatus Zittaviensis editi. Praefationem et in scriptores introductionem praemisit Christ. Godofred. Hoffmannus [...]* Leipzig, Bautzen, tiskář Andreas Zeidler, nakladatel David Richter, knihkupec. 1719
- Die Höhe und Tiefe 1725 – Die Höhe und Tieffe der Lob- Ehr- und Preyßwürdigkeit deß heiligen Joannis Nepomuceni, welches von einer unwürdigen, doch verschwiegenen Zungen abgemessen worden den XVI. May M. DCC. XXV. [...]* Nysa, Joseph Schlögel. 1725
- Höchsterfreulicher Echo 1727 – Höchsterfreulicher Echo oder Widerschall auß der hochlöbl. Stiffts- und Pfarr-Kirchen unser lieben Frauen in München, da Seine churfürstl. Durchl. Clemens Augustus, gebohrner Herzog zu Ob- und Nider-Bayrn, Ertz-Bischoff zu Cölln etc. daselbsten die höchstbeglückte Hervorseegnung der druchleuchtigsten Fürstin und Frauen, Frauen Mariae Amaliae, regierenden Churfürstin in Bayrn, gebohrnen käyser- und königlichen Prinzessin, Ertz-Herzogin von Oesterreich etc., wie auch die öffentliche Tauff-Ceremonien deß neugebohrnen durchleuchtigsten Chur-Printzens genannt Maximilianus, Josephus, Leopoldus, Ferdinandus, Maria, Antonius, Philippus Neriuss, Franciscus Xaverius, Franciscus de Paula, Joannes Nepomucenus, Alexander, Ignatius, Henricus, Adam, unter allgemeinen Jubel- und Freuden-Geschrey höchstfeyrlichst verrichtete. Angestimmt von einem Clausner bey St. Johannes dem Tauffer auf nächstem Haberfelde. München, Johann Lukas Straub. [1727]*
- HOLAN ROVENSKÝ 1693 – Václav Karel HOLAN ROVENSKÝ, *Capella regia musicalis, Kaple královská zpěvní a muzikální v řeči a v jazyku českém svato-václavském někdy od otce vlasti slavné a svaté paměti císaře Karla Čtvrtého na Hradě pražském často zvučně a hlučně držaná, od samých nebešťanův svatých Božích a patronův českých králi Vladislavovi nočního času na modlitbách bdicímů zkoušeně a pohnutedlně opakovaná, když z stanův a hrobův svých na to se divajícím podivně vstávali a s procesím od hrobu svatého Víta do kaple sv. Václava svíčkami rozsvícenými pěkným pořádkem kráčeři společně zpívající Isti sunt Sancti qui pro Testamento Dei sua corpora tradiderunt, Titoť jsou svatí, jenž pro Zákon Boží své těla vynaložili. Což se podnes v kostele hlavním sv. Víta ráno po primě breviáře neb hodinkách kněžských na každý den od vikařův a žákovstva pobožně a pamětně obnovuje. To jest kancionál a kniha zpěvní na všechny svátky a slavnosti vejroční nyní v nově vydaná [...]* Praha, Staré Město, Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1693
- HOLLNER 1699 – [Karl HOLLNER], *D. Joannes Nepomucenus, laureatus vitae honorisque patronus, prosa et metro.* Graz, widmanstadští dědicové. 1699 – **pozn.:** Autora tohoto básnického díla určuje více zdrojů (STÖGER 1855, 151, PROBST 1953, 184).
- HOLTZER 1709 – Symphorian Maria HOLTZER, *Splendor vitae, virtutum, gloriae S. Joannis Nepomuceni, metropolitanae ecclesiae Pragensis canonici, sacratissimi silentiarii, incltyi fama periclitantium patroni, martyris illustrissimi sub allegoria umbrae panegyrica dictione adumbratus in sacello honori ejusdem Sancti dicato Neo-Pragae ipsa die Pentecostes XIV. Kalend. Junii, anno ∞IOCCIX. [...]* Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Ludvík Cajo. [1709]
- Homagium 1721 – Homagium, quo serenissimorum parentum Friderici Augusti et Mariae Josephae, regiorum Poloniae et electoralium Saxoniae principum secundo-geniti Josephi Augusti Wilhelmi Friderici Francisci Xaverii Joannis Nepomuceni cunabula devenerata est ad capellam regiam Dresdae minima Jesu Societas.* 1721
- HÖNICKE 1723 – Matthias HÖNICKE, *Dreyfacher Lebens-Lauff, welchen im leyen-priesterlichen und weyh-bischöflichen Standt geführt, im Jahr 1660. den 27. December angefangen und im Jahr 1723. den 25. Julii zu Mittag umb 12. Uhr, voll der Verdiensten geendiget der weyland hochwürdige Herr, Hr. Joannes Wernerus, von Gotte sund des Heiligen Stuhls Gnaden Bischoff zu Dragon, Seiner churfürstl. Gnaden zu Mäynß bambergischer Weyh-Bischoff, Vicarius in Pontificalibus et Spiritualibus per Civitatem et Dioecesis Bambergensem generalis, des käyserlichen Collegiat-Stiffts zu St. Stephan Dechant, der Heil. Schrift Doctor und Pfarrherr zu St. Martin etc. etc. in einer Trauer- und Lob-Red bey hoch-ansehnlichen den 28. Julii dieses 1723. Jahrs in St. Martini Pfarr-Kirchen beschehener Leich-Besingnuß dem ganzen käyserlichen hohen Bistumb Bamberg, absonderlich aber allen des verblichenen, seel. Andenckens, Herrn Weyh-Bischoffs höchst-betrübten Freunden und Verwandten, allen untergebenen Schäßlein und andächtigen Pfarr-Kindern zum Trost bey einer höchst-ansehnlichen volckreichen Menge deren Zuhörern durch Aufstheilung in die 3. schnatzische Wappen-Stern vorgetragen [...]* Bamberg, Georg Andreas Gertner. [1723]
- Honorificentia populi nostri 1711 – Honorificentia populi nostri [...]* S. Joannes Nepomucenus, martyr, in oppido Boemiae Nepomuk districtus Plznensis natus, Praegae [...]
16. Maii denatus, in detibum patrii affectus indicium dramate honoratus a [...]
- gymnasii Litomissleni scholarum piarum oratoriae facultatis et poeseos juventute anno 1711, die 25. Junii.
- Hora Zelená 1723 – Hora Zelená, k naději a doufání smilování Božího hříšniky vzbuzující, která při klášteře Studnice Matky Boží rádu sv. cistercienského, jináč Žďár neb Sara jmenovaném, v Margkrabství moravském, někdy Černý les nazvaná, nyní krásnýma hvězdami, to jest kostelem a pěti kaplema na způsob hvězd vystavenýma a ke cti svatého Jana Nepomuckého posvěcenýma, jasně oscícená, do nového v tom kostele založeného bratrstva a confaederaci všechny pobožný cítele toho sv. Jana tuto postavenými regulemi svolava a taktó se k němu modlití velí: BLahosLaWenej Iene NepoMVCkej, patrone ŽDIárskej, pros za nás hříšné V Boha [= 1723]* Brno. Jakub Maxmilián Svoboda. 1723

- HÜBNER 1700 – Johann HÜBNER, [...] *Kurtze Fragen aus der politischen Historia biß zum Ausgange des siebenzehenden Seculi continuiert und mit einer nützlichen Einleitung vor die Anfänger, auch vollständigem Register vermehret*. IV. [...] Nakladatel Johann Friedrich Gleditsch. 1700
- HÜBNER 1703 – Johann HÜBNER, [...] *Kurtze Fragen aus der politischen Historia bis auff gegenwärtige Zeit continuiert und mit einer nützlichen Einleitung vor die Anfänger, auch vollständigem Register vermehret*. IV. [...] Nakladatel Johann Friedrich Gleditsch. 1703
- HÜBNER 1708 – Johann HÜBNER, [...] *Kurtze Fragen aus der politischen Historia bis auf gegenwärtige Zeit continuiert und mit einer nützlichen Einleitung vor die Anfänger und mit einem vollständigen Register versehen*. IV. [...] Nakladatel Johann Friedrich Gleditsch. 1708
- HÜBNER 1713 – Johann HÜBNER, [...] *Kurtze Fragen aus der politischen Historia biß auf gegenwärtige Zeit continuiert und mit einem vollständigen Register versehen*. IV. [...] Johann Friedrich Gleditsch a syn. 1713
- HÜBNER 1721 – Johann HÜBNER, [...] *Kurtze Fragen aus der politischen Historia auf gegenwärtige Zeit continuiert* [...] IV. Syn zesnulého Johanna Friedricha Gleditsche. 1721
- HÜBNER 1726 – Johann HÜBNER, [...] *Kurtze Fragen aus der politischen Historia biß auf gegenwärtige Zeit continuiert und mit einem vollständigen Register versehen*. IV. [...] 1726
- Hymnodia catholica* 1701 – *Hymnodia catholica, oder Ausserlesene alte und neue catholische Kirchen-Gesänger, zusammen getragen durch einen Liebhaber deß Singens*. Cheb, Jan František Fritsch. 1701
- CHANOVSKÝ, TANNER 1659 – Albrecht CHANOVSKÝ, Jan TANNER, [...] *Vestigium Boemiae piae seu res quaedam memoratu dignae, quae in Boemia, praesertim in districtu Prachensi et Pilsnensi, vel ab hominibus sunt pie erga Deum gestae, vel a Deo hominibus singulari favore, aut etiam in poenam acciderunt*. [...] Praha, Mikuláš Hösing. 1659
- CHANOVSKÝ, TANNER 1689 – Albrecht CHANOVSKÝ, Jan TANNER, [...] *Vestigium Boemiae piae seu res quaedam memoratu dignae, quae in Boemia, praesertim in districtu Prachensi et Pilsnensi, vel ab hominibus sunt pie erga Deum gestae, vel a Deo hominibus singulari favore, aut etiam in poenam acciderunt*. [...] *Primum Coloniae (sic!) Anno 1659. Nunc vero recusum* [...] Praha, Staré Město, Velká Karlova kolej, Jiří Laboun (st.). 1689
- CHIERICATO 1702 – Giovanni Maria CHIERICATO, *De virtute ac sacramento poenitentiae decisiones* [...] Venezia, Andrea Poleti. 1702
- CHIERICATO 1706 – Giovanni Maria CHIERICATO, *De virtute ac sacramento poenitentiae decisiones* [...] *Editio secunda*. Venezia, Andrea Poleti. 1706
- CHIERICATO 1715 – Giovanni Maria CHIERICATO, *De virtute ac sacramento poenitentiae decisiones* [...] Venezia, Andrea Poleti. 1715
- CHIERICATO 1724 – Giovanni Maria CHIERICATO, *De virtute ac sacramento poenitentiae decisiones* [...] *Editio quarta*. Venezia, Andrea Poleti. 1724
- VON CHLINGENSPERG 1720 – Bernard Lorenz VON CHLINGENSPERG, *Gloriosus serenissimae ac regiae et electoralis Domus Bavaricae descensus a Carolo Magno per continuas generationes, Deo trino et uno auspice, consensu et autoritate inclyti collegii juridici, in alma, catholica et electorali universitate Ingolstadiensi exhibitus unacum parergis ex universo jure, praeside Christophoro de Chlingensperg in Schönhofen et Stauffenbuech, J. U. doctore* [...] *universitatis rectore magnifico, respondente* [...] *in auditorio juristarum 24. Julii 1720*. Ingolstadt, Thomas Grass. [1720]
- IKERT 1716 – Ondřej Tadeáš IKERT, *Lob- und Ehren-Predig zu schuldigster Verehrung deß heiligen Martyrers Joannis Nepomuceni vor einem volckreichen Auditorio auff dem an Klein-Bocken gelegenen so genan[n]ten Wentzels-Berg vorgebracht und zugeschrieben dem wohl-gebohrnen Herrn, Hrn. Benedicto Freyherrn von Praschnfeld, Erb-Herrn auff Groß- und Klein-Bocken etc., Ihro hoch-frey-herrlichen Gnaden* [...] *Anno 1716. den 16. Maji*. Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. [1716]
- ILDEPHONSUS A PRAESENTATIONE B. V. MARIAE 1725 – ILDEPHONSUS A PRAESENTATIONE B. V. MARIAE, *Annus Sanctus in universali nostri temporis thaumaturgo, Divo Joanne Nepomuceno, martyre reseratus eIVs soDaLItatI sVb iVteLa DIVae Delparae ereCtae [= 1725] anniversaria inter solemnia sacra panegyri anno Sancto exhibitus Neo-Pragae in sacrario eidem Sancto martyri dicato* [...] [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. [1725]
- L'image de la perfection* 1726 – *L'image de la perfection chrétienne représentée en la vie et la mort du bienheureux Jean de Nepomuk, martyr, avec des litanies à l'honneur dudit saint*. Brussel. 1726 – **pozn.:** Je vysoce pravděpodobné, že se jedná o francouzský překlad německé nepomucenské knížky Jana Vitzka (VITZK 1724), která výše zmíněného roku 1726 vyšla v Bruselu již v předkladu do holandštiny (VITZK 1726).
- Imago caesaris Leopoldi* 1705 – *Imago caesaris Leopoldi Magni, ultima rerum linea per umbram mortis transumta e tempore, mundo relicta in perenne monumentum augustissimae gloriae, immortalibus virtutum splendoribus depicta aeternitati, nunc in Pragensi metropolitana Divi Viti basilica pompa funebri proposita, dum datura caesari, quae sunt caesaris, Bohemia inter parentalia solemnia eidem augustissimo monarchae Leopoldo Primo in triduanis exequiis justa persolvit anno InCarnatlonIs DoMInICae [= 1705] a die 30. mensis Julii*. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1705]
- VON IMHOF 1695 – [Andreas Lazarus VON IMHOF], *Neu-eröffneten historischen Bilder-Saals vierdter Theil, das ist Kurtze, deutliche und unpassionirte Beschreibung der Historiae universalis, enthaltend die Geschichten von Kayser Carolo IV. an, biß auf die Regierung Kayzers Leopoldi I. Alles mit vielen Kupffern ausgezieret und vorgestellt. Deme noch als fünffter Theil folgen soll ein Anhang von den Geschichten so Zeit der Regierung des glorwürdigen Leopoldi I. sich zugetragen. Sammt einem vollständigen doppelten Indice, der erste Rerum et Verborum, der andere Materialum, so da an Statt Locorum communium historicorum gar füglich wird dienen können*. [...] Nürnberg, prodejece Johann Leonhard Buggel, tiskař Abraham Lichtenthaler. 1695
- VON IMHOF 1699 – [Andreas Lazarus VON IMHOF], *Neu eröffneten historischen Bildter-Saals vierter Theil, das ist Kurtze, deutliche undt unpassionirte Beschreibung der Historiae universalis, enthaltendt die Geschichten von Kayser*

- Carolo IV. an, biß auf die Regierung Kayzers Leopold I. [...] Zum anderemahl heraußgegeben [...] Nürnberg, prodejece Johann Leonhardt Buggel, tiskář Abraham Lichtenthaler. 1699*
- VON IMHOF 1703 – [Andreas Lazarus VON IMHOF], *Le grand théâtre historique, ou Nouvelle histoire universelle, tant sacree que profane, depuis la creation du monde jusqu'au commencement du XVIII siecle [...] Tome quatrième, depuis la mort de Louis de Baviere jusqu'à la mort de Ferdinand III. Leiden, Pieter van der Aa. 1703*
- VON IMHOF 1714 – [Andreas Lazarus VON IMHOF], *Neu-eröffneter historischen Bilder-Saals vierdter Theil, das ist Kurtze, deutliche und unpassionirte Beschreibung der Historiae universalis, enthaltend die Geschichten von Kayser Carolo IV. an, biß auf die Regierung Kayzers Leopoldi I. Alles mit vielen Kupffern ausgezieret und vorgestellt. Sammt einem vollständigen doppelten Indice, der erste Rerum et Verborum, der andere Materiarum [...] Nürnberg, nakladatel Johann Leonhard Buggel. 1714*
- VON IMHOF 1724 – [Andreas Lazarus VON IMHOF], *Neu-eröffneter historischen Bilder-Saals vierdter Theil, das ist Kurtze, deutliche und unpassionirte Beschreibung der Historiae universalis, enthaltend die Geschichten von Kayser Carolo IV. an, biß auf die Regierung Kayzers Leopoldi I. Alles mit vielen Kupffern ausgezieret und vorgestellt. Sammt einem vollständigen Registern, das erste Rerum et Verborum, das andere Materiarum [...] Nürnberg, nakladatelé Johann Leonhard Buggel a Johann Andreas Seitz, knihkupci. 1724*
- Immerwährender Ruhm 1722 – Immerwährender Ruhm der weit-beruffenen Prager-Brucken von des heiligen Joannis Nepomuceni, des gantzen Königreichs Böhheim allgemeinen, des freyherrlich-wunschwitzischen Geschlechts aber besonderen Patrons glorwürdigem Todt entsprossen, durch verschiedene Sinnschriefften kürztlich erwogen und an jährlicher Ehrbegängnuß des obgemeldten grossen Heiligen Anno 1722. den 16. Maji bey der ihm von dem wohlgebohrnen Herrn, Herrn Matthias Gottfried Freyherrn von Wunschwitz auff eben ernannter Brucken Anno 1683. zu hohen Ehren auffgerichteten, auß Ertz gegossenen Bildnuß durch die gantze Octav den andächtigen Augen frommer Clienten bey Tag und Nacht scheinbar vorgestellet von Gottfried Daniel Freyherrn von Wunschwitz. Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1722*
- Incolatus et investitura 1711 – Incolatus et investitura medico-academica, in Aula Carolina publice collata, sive Promotio doctoralis prae nobilis et excellentissimi domini Alexandri Ignatii Schamsky, Moravi Hradischio-Miloticensis, philosophiae et medicinae doctoris. Promotore perillustri generoso spectabili clarissimo ac excellentissimo viro domino Joanne Francisco Löw, Sac. Rom. imp. et provinciarum haereditariarum equite ab Erlsfeld, domino in Loyowitz, phil. J. U. et med. doct. ejusdem universitatis praxeos professore primario, reg. publ. ac ord. sac. caes. regiaeque Maj. consil. Sac. Later. palatii aulaeq. caes. comite et medico, inclytiae fac. medicae seniore et p. t. spectabili decano. Die 15. Decemb. M. DCCX. Praha, tisk Barbory Františky Beringerové, vedouci Matěj Seisenhoffer. [1711]*
- Indulgentiae 1729 – Indulgentiae quas Sanctitas domini nostri papae Benedicti XIII. concedit coronis, rosariis, imaginibus, crucibus, numismatis benedictis occasione canonizationis S. Joannis Nepomuceni. [Roma, tisk apoštolské komory. 1729]*
- Indulgenze 1729 – Indulgenze che la Santità di nostro signore papa Benedetto XIII. concede alle corone, rosari, imagini, croci e medaglie benedette in occasione della canonizzazione di s. Giovanni Nepomuceno. Roma, tisk apoštolské komory. 1729*
- Inhalt des Ablasses 1729 – Jnnhalt deß Ablaß mit welchem Ihro päbstliche Heiligkeit Benedictus XIII. die Cronen, Rosenkränzt, Bilder oder Numismata seegnet durch die Heiligsprechung deß heil. Johannis von Nepomuck. [1729]*
- In honorem S. Joannis Nepomuceni 1724 – In honorem S. Joannis Nepomuceni, fama periclitantium patroni. [...] Praha, [Staré město] univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1724*
- ISELIN 1726 – Jakob Christoph ISELIN, Neu-vermehrtes historisch- und geographisches allgemeines Lexicon, in welchem das Leben, die Thaten und andere Merckwürdigkeiten deren Patriarchen, Propheten, Apostel, Väter der ersten Kirchen, Päbsten, Cardinälen, Bischöffen, Prälaten, vornehmer Gelehrten und anderer sonst in denen Geschichten berühmter Männern und Künstlern, nebst denen so genannten Ketzern, wie nicht weniger derer Käyser, Königen, Chur- und Fürsten, Grafen, grosser Herren, berühmter Krieger-Helden und Ministern, ingleichem ausführliche Nachrichten von denen ansehnlichsten gräflichen, adelichen und andern sonderlichen andeckens-würdigen Familien, von Concilien, Mönchs- und Ritter-Orden, heydnischen Göttern, auch allerhand wichtigen und zu vollkommenem Verständnuß deren vornehmsten Historien zu wissen nöthigen Antiquitäten etc. etc. und endlichen die Beschreibung derer Käyserthümern, Königreichen, Fürstenthühmern, freyer Ständen, Landschafften, Insulen, Städten, Schlösser, Stifften, Clöster, Gebürgen, Meeren, Seen, Flüssen und so fortan, aus allen worhin ausgegebenen und von gleichen Materien handlenden Lexicis, auch andern bewährten historisch- und geographischen Schriefften zusammen gezogen, dißmahlen von neuem mit Fleiß gantz übersehen, von einer grossen Anzahl Fehlern, die noch immer in denen alten Ausgaben geblieben waren, gereiniget, und sonderlich was die schweitzerische und angränzender Orten und Ländern Sachen betrifft, gantz umgegossen und um ein grosses vermehret [...] Dritter Theil. Sammt einem neuen Vorbericht. [...] Basel, tiskář a nakladatel Johann Brandmüller. 1726*
- JANOVKA 1701 – Tomáš Baltazar JANOVKA, Clavis ad thesaurum magnae artis musicae seu elucidarium omnium fere rerum ac verborum in musica figurali tam vocali, quam instrumentali obvenientium, consistens potissimum in definitionibus et divisionibus, quibusdam recentioribus de scala, tono, cantu et genere musicae etc. sentiis, variisque exquisitis observationibus in gratiam cupidorum hujus artis studiosorum diligenter, fideliter ac fundamentaliter alphabetico ordine compositum [...] Praha, Staré Město, Velká Karlova kolej, Jiří Laboun (st.). 1701*
- JANOVKA 1715 – Tomáš Baltazar JANOVKA, Clavis ad musicam in elucidatione potissimum dictionum seu terminorum musicorum consistens. [...] Praha, Staré Město, Velká Karlova kolej, Jiří Laboun (ml.). 1715*
- Jasne zwierciadlo 1725 – Jasne Zvierciadlo prawdziwego nabożeństwa do S. Jana Nepomucena – z niemieckiego języka na polski wystawione w Trzebnicy. Poznań, jez. tiskárna. 16. V. 1725*
- JAVORNITIUS 1674 – František Josef Maxmilián JAVORNITIUS, Assertiones ex universa Aristotelis philosophia Divis Bohemiae patronis dicatae, quas in alma, caesarea, regiaque universitate Carolo-Ferdinanda Pragensi, praeside reverendo ac doctissimo Patre, P. Georgio Firmo e Societate Jesu, aa. ll. et philosophiae doctore, ejusdemque in eadem universitate professore publico et ordinario, pro suprema philosophiae laurea publice defendendas suscepit [...] in aula*

- Carolina anno a partu Immaculatae Virginis M. DC. LXXIV. mense [...] die [...] horis [...] meridiem consuetis.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1674]
- JESCHKE 1710 – Augustin JESCHKE, *Ilias compendiosa seu synopsis originis antiquissimae ultra tria saecula monasterii ac ecclesiae S. Catharinae v. et m. in Carolina caesarea, regiaque Neo-Urbe Pragensi, nec non veterrimi cultus SS. XIV. Auxiliatorum in inclyto regno Boemiae in eadem ecclesia pientissime a PP. augustinianis introducti. Ex diversis manuscriptis et aliis vetustis authoribus [...]* Praha, Staré Město, Jan Václav Helm. [1710]
- JESTŘÁBSKÝ 1712a – [Valentin Bernard JESTŘÁBSKÝ], *Opus novum tripartitum concionum moralium in dominicas ab adventu Domini usque ad Pascha ad captum simplicis populi accommodatarum. Pars II. collecta ex multis approbatis authoribus ab uno parochorum dioecesis Olomucensis Moravo-Ostraviensi. [...]* Brno, Jan František Svoboda. 1712
- JESTŘÁBSKÝ 1712b – [Valentin Bernard JESTŘÁBSKÝ], *Opus novum tripartitum concionum moralium in dominicas a Paschate usque ad adventum Domini ad captum simplicis populi accommodatarum. Pars III. collecta ex multis approbatis authoribus ab uno parochorum dioecesis Olomucensis Moravo-Ostraviensi. [...]* Brno, Jan František Svoboda. 1712
- JESTŘÁBSKÝ 1717 – [Valentin Bernard JESTŘÁBSKÝ], *Concionator extemporaneus seu doctrina moralis per modum concionum in omnes dominicas et festa totius anni distributa et pro captu simplicis populi compendio, una cum exhortationibus catechisticis, funebribus et nuptialibus conscripta ab uno parochorum dioecesis Olomucensis Moravo-Ostraviensi. Divisa in quatuor partes, harum prima ab Adventu Domini usque ad Pascha, altera a dominica prima post Pascha usque ad Adventum Domini, tertia in festa totius anni, paucis extraordinariis adjunctis, quarta continet fnebres et nuptiales exhortationes. Cum indice thematum, locorum Sacrae Scripturae et rerum memorabilium ornata [...]* Wien a Brno, u Georga Lehmanna. 1717
- Jiskra slávy svatoprokopské 1699 – Jiskra slávy svatoprokopské, v veliké pustině řícením kláštera Sazavského přes dvě stě let skrytá, nejprve v létu 1662, pak podruhé 1689 v české řeči najevo se vyskytlá, nyní pak s dokonalejší jasností mnohých totižto jak starých, tak nových a téměř neslychaných podivných zázrakův svatého Prokopa, opata veš řčeného kláštera a patrona českého, též slávy sv. otce a patriarchy Benedikta, jako i některých svatých synův osvětlená a od velebného konventu kláštera svatoprokopského nad řekou Sazavou, starožitého a slavného řádu sv. otce a patriarchy Benedikta, všem čitelům svatoprokopským a milovníkům benediktinským ku potěšení a k dobrému vzdělání v nově na světlo jest vydaná. [...]* Praha, [Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1699
- JOANNES A S. FELICE 1721 – JOANNES A S. FELICE *Ad Flores Sanctorum r. P. Petri Ribadeneirae, S. J., tomus tertius sive supplementum, continens Sanctorum et Beatorum vitas et res gestas, item Beatissimae Mariae Virginis Deiparae aliquot festivitates, historiis et miraculis ad omnigenas lectorem et auditorem eorundem Sanctorum virtutes, christianae vitae imitationem et aeternae cum Sanctis gloriae participationem adhortantes. [...]* Opus ex probatis auctoribus et monumentis in modum concionum et exhortationum summo studio et diligentia cum quadruplici indice Sanctorum, Sacrae Scripturae, discursuum et materiarum compositum, adeoque omnium ordinum monasteriis, concionatoribus, catechistis et cujusvis status christianis utilissimum et lectu dignissimum. His accedunt indices menologicus, chronologicus et alphabeticus Sanctorum, prout in tribus tomis continentur. Köln, Franz Metternich. 1721
- JOANNES A S. FELICE 1722 – JOANNES A S. FELICE, *Ad Flores Sanctorum r. P. Petri Ribadeneirae, S. J., tomus tertius sive supplementum, continens Sanctorum et Beatorum vitas et res gestas, item Beatissimae Mariae Virginis Deiparae aliquot festivitates, historiis et miraculis ad omnigenas lectorem et auditorem eorundem Sanctorum virtutes, christianae vitae imitationem et aeternae cum Sanctis gloriae participationem adhortantes. [...]* Opus ex probatis auctoribus et monumentis in modum concionum et exhortationum summo studio et diligentia cum quadruplici indice Sanctorum, Sacrae Scripturae, discursuum et materiarum compositum, adeoque omnium ordinum monasteriis, concionatoribus, catechistis et cujusvis status christianis utilissimum et lectu dignissimum. His accedunt indices menologicus, chronologicus et alphabeticus Sanctorum, prout in tribus tomis continentur. Köln, Franz Metternich. 1722
- Johanneischer Ehren-Triumph 1729a – Johanneischer Ehren-Triumph oder Der heilige Johannes von Nepomuck in seinem Leben mit Exempel und nach seinem Marter-Todt mit Wunder und Gnaden leuchtende allgemeine Hülf- und Schutz-Patron. Beschreibung seines h. Lebens, geistlichen Streits, Stegs, Ehren-Triumphs und hohen Patrocinii, auch Erfindung seines h. Leibs, der unverweesenen h. Zungen und dessen Veränderung, wie eben deren bey seiner Seelig- und Heiligsprechung gehaltenen Solennitäten, kräftiger Weiß diesen Heiligen zu verehren, auch Morgen- Abends- Meß- Beicht- Communion- und Vesper-Gebethern, mit ein- und neun-tägiger Andacht. Nebst Eyffriger Besuchung und Verehrung der Böhmischen h. Lands- und Schutz-Patronen Beschreibung der Prager Dom-Kirchen S. Veit und darinnen aufbehaltenen h. Reliquien. Componirt und in zwey Theil abgetheilet von einem welt-geistlichen Priester.* Praha, [Staré Město], Králův dvůr, Matěj Höger. 1729
- Johanneischer Ehren-Triumph 1729b – Deß Johanneischen Ehren-Triumphs anderter Theil oder Kräftiges Gebeth-Buch in sich enthaltend hülfreiche Andachts-Übungen den h. Johann von Nepomuck als einen allgemeinen Hülf- und Schutz-Patron in allen Anliegenheiten zu verehren und anzurufen, und also sich seiner Hülf und Fürbitt theilhaftig zu machen. Nebst andächtigen Morgen- Abends- Meß- Beicht- Communion- Vesper- und Litaney-Gebethern, ein- und neun-tägiger Andacht, auch andern in allen Anliegen und Vorhaben kräftigen Schutz- und Hülf-Gebethern. Mit eyffriger Besuchung und Verehrung der hh. böhmischen Lands- und Schutz-Patronen Beschreibung der in der Prager Haupt-Kirchen hh. Reliquien. Componirt von einem welt-geistlichen Priester.* Praha, [Staré Město], Králův dvůr, Matěj Höger. 1729
- Johanneischer Ehren-Triumph 1729c – Geistliche Ehren-Cron oder andächtige Besuchung und Verehrung der heiligen Lands- und Schutz-Patronen deß löbl. Königreichs Böhmen, wie auch der Heilighümer, hh. Leibern und anderer hh. Reliquien und Gebeinern, welche in der prager Haupt- und Dohm-Kirchen bey St. Veit ehrerbiethigst zu verehren aufbehalten werden. Nebst kurzer Lebens-Beschreibung der Böhmischen hh. Lands-Patronen und deren Ruhe-Statt. Auch von Ursprung und Herrlichkeit der St. Veit- und Dohm-Kirchen und so wohl von welt- als geistlichen Vorstehern des Böhmer-Landes. Dritter Theil. Componirt von einem welt-geistlichen Priester.* Praha, [Staré Město], Králův dvůr, Matěj Adam Höger. [1729]
- JONSTON 1667 – John JONSTON, *Polyhistoris pars quinta.* [Jena, tiskař Johann Nisius, nakladatel Veit Jakob Trescher. 1667]

- JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716 – JOSEPH A VIRGINE MARIA, *Zwey hoch-springende Heyl-Brunnen in dem hohen Stifft Bamberg mit Gnaden quellend oder Lesens-würdige Lebens-Beschreibungen des heiligen Kayzers Henrici und der heiligen Kayserin Cunegundis als glorwürdigen Stifftern des hohen Stiffts Bamberg, welche aus vielen bewährten alt- und neuen catholischen und historischen Scribenten mit grosser Mühe und Fleiß wiederum hervor gesucht, auch mit unterschiedlich-annehmlich-einlaufenden biblischen Concepten, Moralitäten, Discursen und allerhand stitlichen Lehr-Puncten eröffnet und nicht allein denen Herren Predigern zu einer Beyhülff, sondern auch allerhand Stands-Personen beederley Geschlechts zu einer ersprießlich- und nutzlicher Zeit-Vertreibung und Anzündung eines gott-wohlgefälligen Tugend-Lebens und Nachfolg vorgestellt und mit schönen Kupffern ausgezieret [...]* Bamberg, tiskař Johann Gerard Kurtz, Nürnberg, nakladatel Johann Christoph Lochner. 1716
- Judiciale bellum 1725 – *Judiciale bellum inclyti Bohemiae regni ac incorporatarum provinciarum, marchionatus Moraviae et ducatus Silesiae, pro canonizando B. Joanne Nepomuceno, thaumaturgo suo gloriosissimo, ininitum et cum spe proxime affulgentis victoriae D. D. sodalibus et confoederatis sub titulo paenitentium ac ferventium ejusdem Beati cultorum repraesentatum sub anniversaria solemnitate et publica processione in monasterio sac. exempti ord. Cister. Fontis B. V. M. ad Zaram, die 16. Maji, anno M. DCC. XXV. [...]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. [1725]
- JULIAN 1721 – [Geronimo JULIAN], *Humilde y reverente tributo que ofrece un devoto à la veneracion y culto de San Juan Nepomuceno, canonigo de Praga y Martir. [po beatifikaci 1721] – pozn.: Základní informace o tomto textu jezuity Juliana (1660-1736) poskytuje XIMENO 1749, 249.*
- JUNG 1723 – Karl Joseph JUNG, *Ein hell-glantzender Stern, das ist Eine kurtze Lob-Red zu sonderlichen Ehren deß heiligen Joannis Nepomuceni, welcher ein hell-glantzender Stern in dem Himmel, weilen er gerecht war auf Erden. Vorgetragen in dem löbl. Gottes-Hauß deren Clericorum regularium S. Pauli apostoli zu Maria Hülff bey Wienn in der Vorstadt oder der Laimgruben den 25. May 1723 [...]* Wien, Johann Baptist Schilgen. [1723]
- Kancionál český 1712 – *Kancionál český, do tisíc písní na všechny přes celý rok slavnosti, neděle a zasvěcené svátky pro všechny přes celý den obzvláštní časy, ráno, při mši, před i po kázání, před i po jídle, k nešporům a k večeru, naposledy pro všeliké potřeby, příhody a důležitosti, za živé i za mrtvé v sobě obsahující, z nichž netoliko sprostý lid, ale také páni literáti a páni kantoři při službách Božích, v čas vystavování Velebné Svátosti, na poutích, na jakékoli procesi a při pochovávání mrtvých hojnost zpěvu na přepěkné staré i nové noty složených míti budou. Nyní počtvrtý k potěšení a užívání pobožných křestanů českého jazyka nákladem Dědictví sv. Václava, jejichžto dobrodincové živi i mrtví, pobožných čtenářů modlitbám se poroučejí, na světlo vydaný.* Praha, Staré Město, Karel Josef Jeřábek. 1712
- Kancionál český 1727 – *Kancionál český, do tisíc písní na všechny přes celý rok slavnosti, neděle a zasvěcené svátky, pro všechny přes celý den obzvláštní časy, ráno, při mši, před i po kázání, před i po jídle, k nešporům a k večeru, naposledy pro všeliké potřeby, příhody a důležitosti, za živé i za mrtvé, v sobě obsahující, z nichž netoliko sprostý lid, ale také páni literáti a páni kantoři při službách Božích, v čas vystavování Velebné Svátosti, na poutích, na jakékoli procesi a při pochovávání mrtvých hojnost zpěvu na přepěkné staré i nové noty složených míti budou. Nyní po pátý k potěšení a užívání pobožných křestanů českého jazyka nákladem Dědictví sv. Václava, jehožto dobrodincové, živi i mrtví, pobožných čtenářů modlitbám se poroučejí) na světlo vydaný.* Praha, Staré Město, nákladem Dědictví sv. Václava, tiskař Jáchym Kamenický. 1727
- Kancionálek 1712-1727 – *Kancionálek aneb Písne křestánské.* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. [1712-1727] – **pozn.:** Kancionálek není datován, časové zařazení jeho vzniku do období 1712-27 navrhuje Kateřina Smyčková (SMYČKOVÁ 2012a, 15).
- Kancionálek historický 1712 – *Kancionálek historický aneb Životy svatých na povědomější svatky z starobylych historií vybraný a k příkladu spasitelnému, jakož taký ku potěšení českého národu zase ode mne impresora vnově na světlo vydaný [...]* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1712 – **pozn.:** Na nepomucenskou píseň obsaženou v tomto kancionálku upozorňuje JIREČEK 1878, 36.
- KAPIHORSKÝ 1630 – Šimon Eustach KAPIHORSKÝ (původním příjmením Všetečka), *Historia kláštera sedleckého řádu svatého cisterciánského. [...]* Praha, Staré Město, Pavel Sessius. 1630
- KARG VON BEBENBURG 1702 – Johann Friedrich KARG VON BEBENBURG, *Vita, mors et gloria S. Joannis Nepomuceni.* Bonn. 1702
- KARGOLEWSKI 1729a – Marek Antoni KARGOLEWSKI, *Asylum famae periclitantis D. Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis canonicus, thaumaturgus, martyr Christi, Regni Bohemiae et fama periclitantium singularis patronus, dum confraternitas literatorum sub titulo Assumptionis B. V. M. solennes gratiarum actiones D. T. O. M. pro decreto canonizationis ejusdem Sancti publice in ecclesia S. Adalberti in circulo Cracoviensi perageret [...]* devota panegyri demonstratus anno, quo genus humanum caelesti asylo protectum 1729. die 5ta Martij. Kraków, Jakub Matyaszkiwicz. [1729]
- Katholisches A. B. C. Büchel 1726 – *Katholisches A. B. C. Büchel unter dem Titl. St. Joanni Nepomuceni.* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1726
- KAZENBERGER 1723 – Kilian KAZENBERGER, *Seraphisches Liebs-Band, das ist Ein Gebett-Buch, in welchem der Ursprung, die Nutzbarkeit, Gnaden, Ablaß und regel der löblichen Ertz-Bruderschafft der geweyhten Strick-Gürtel des h. seraphischen Vatters Francisci zufinden, mit hinzugefügten Gebetten und Andachten zu denen Heiligen und Seeligen aus denen 3. Orden S. Francisci das gantze Jahr hindurch, sambt ihrer Lebens-Beschreibung, wie auch Morgens- und Abends-Gebetten, vor- und nach der Beicht und h. Communion, unter der h. Meß, den gantzen Tag und Wochen hindurch, absonderlich in der Sterb-Stund nützlich zu gebrauchen [...]* Augsburg, nakladatel Matthias Wolff. 1723
- Kiriteiner Wallfahrter 1707 – *Kyriteiner Wahlfahrter, das ist Eigentliche Nachricht und Beschreibung von dem wunderreichen Gnaden-Bild der übergebenedeytisten Jungfrau Mariae zu Kyritein, welche und wie grosse Gnaden alldar von derselben seynd verliehen worden. Zu sonderbahren Trost der marianischen Liebhabern von dem löbl. Closter-Stifft deß heil. und befreyten Ordens Canonic. Praemonstr. zu Obrowitz nächst der königlichen Stadt Brünn an Tag gegeben, aLs Mähren zV betten thäte anheben, Gott Lasse eIn Langen FrIeDen erLeben! [= 1707] [...]* Brno, Jan František Svoboda. [1707]

- KISEBETER 1727 – Johann Joseph KISEBETER, *Sonn- und feyertäglicher Aufzug, das ist Sonn- und Feyrtags Predigen das ganze Jahr hindurch, mit beygefügtten auserleßnen acht und achtzig Lob-Predigen, welche mit geist-reichen Concepten, göttl. Heil. Schrift, denen heil. Vättern, geistl. und weltlichen Geschicht-Schreibern, Historien und Gleichnissen gezieret, darin an Recht-Glaubige durch häufige Sitten-Lehren auf dem Weeg der Tugend geführt von der Sünden-Strassen abgemahnt und die Sünder auf die Bahn der Buß geleitet werden, womit zum absonderlichen Behuff der hoch- und wohl-ehrwürdigen Herrn Pfarrern auf dem Land für das gemeine Volck auf eine leichte Weiß zu Predigen hervor getreten [...]* Augsburg, nakladatelé bratři Philipp a Martin Veith. 1727
- Klarer Spiegel, REMPEN 1706 – *Klarer Spiegel wahrer Andacht zu dem heil. Blut-Zeugen Christi Johann von Nepomuck, damit die Allerheiligste Dreyfaltigkeit, der allersüßeste Fronleichnam unsers Herren Jesu Christi und dessen bitteres Leyden desto vollkommener gelobet, gepriesen, geliebet und nachgefolget werde. Von unterschiedlichen Verehrern desselben Heiligen allen christlichen Seelen vorgestellt. [...]* Nysa, Joseph Schlögel. 1706
- Klarer Spiegel, REMPEN 1712 – *Klarer Spiegel wahrer Andacht zu dem heil. Blut-Zeugen Christi Johann von Nepomuck, damit die Allerheiligste Dreyfaltigkeit, der allersüßeste Fronleichnam unsers Herren Jesu Christi und dessen bitteres Leyden desto vollkommener gelobet, gepriesen, geliebet und nachgefolget werde. Von unterschiedlichen Verehrern desselben Heiligen allen christlichen Seelen vorgestellt. [...]* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. 1712
- Klarer Spiegel, REMPEN 1722 – *Klarer Spiegel wahrer Andacht zu dem heil. Blut-Zeugen Christi Johann von Nepomuck, damit die Allerheiligste Dreyfaltigkeit, der allersüßeste Fronleichnam unsers Herrn Jesu Christi und dessen bitteres Leyden desto vollkommener gelobet, gepriesen, geliebet und nachgefolget werde. [...]* Wien, Wolfgang Schwendimann. 1722
- Kleines Amt und Andacht 1698 – *Kleines Amt und Andacht des heiligen Joannis von Nepomuck auß dem Orden der regulirten Chor-Herren S. Augustini, eines sonderbahren Schirmers und Nothelfers deren büssenden und an Namens Letzung betrangten Personen. Nach dem lateinischen pragerischen Exemplar.* Ingolstadt, Graß. 1698
- Kleines Amt und Andacht 1704 – *Kleines Amt und Andacht deß heiligen Johannes von Nepomuk.* München, Johann Lukas Straub. 1704 – **pozn.:** O existenci t. knižicky se dozvidáme z nepom. zprávy köstendorfského děkana a faráře Thomase Hirschhalbmera z 25. IX. 1715, ke které přiložil jeden její výtisk (AES, Akt 22/56, 228n ← L HAHNL 1979, 98).
- Kleines Amt und Andacht 1707 – *Kleines Amt und Andacht des heiligen Joannis v. Nepomuck auß dem Orden der regulireten Chorherren S. Augustini, eines sonderbahren Schürmers und Nothelffers des busßenden und an Namens Verletzung betrangten Persohnen. Nach dem Lateinischen Pragerischen Exemplar [...]* München, Johann Lukas Straub. 1707
- Kleines Amt und Andacht 1728 – *Kleines Amt und Andacht deß heiligen Ioannis von Nepomuck auß dem Orden der regulierten Chor-Herren St. Aaugustini, eines sonderbahren Schürmers und Noth-Helffers deren büssenden und an Namens-Letzung betrangten Personen. Nach dem lateinischen pragerischen Exemplar. [...]* München, Johann Lukas Straub. 1728
- Kleines Bruderschaft-Büchel 1727 – *Kleines Bruderschaft-Büchel von der Bruderschaftt unter dem Titel und Schutz der unbefleckt-empfangenen Jungfrauen Mariä, des welt-berühmten Ehren-Beschützers und Blut-Zeugen Christi, S. Joannis Nepomuceni, welcher Heiliger ungefähr Anno 1330. in Nepomuck gebohren, 1383. von der Prager-Brucken in dem Vorabend vor Christi Himmelfahrt in die Moldau gestürztet, hierauf nach 338. Jahren, und zwar wundersam, nach der hundert jährig-verflossenen Zeit, da 1619. die Ketzer das Grab des heiligen Johannes verunehren wollen, dessen heilige Gebeiner und die unverwesene Zunge den 15. Aprilis 1719. gefunden und dann solche den 4. Julii 1721. erhoben worden.* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1727
- Kleine Tag-Zeiten 1708 – *Kleine Tag-Zeiten von dem h. und wunderthätigen Blut-Zeugen Christi deß Herrn Joanne Sarcandro, sonderlichen Patron der königl. Haupt-Stadt Ollmütz und samentlichen Marg-Graffthumb Mähren, ja aller und jener in Ehr- Leib- und Lebens, auch Seelens-Gefähr und anderen Nöthen begriffenen und zu solchen Heyligen fliehenden christglaubigen Seelen, zu dessen Heyligen Ehr- und Glory und aller seiner Clienten und Schutz-Ergebenen absonderlichen Trost, nebst noch einen andern zur seeligsten Mutter Anna zugefügten Gebettern, componiret und zum Truck befördert.* 1708
- KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674 – František Josef KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU, *Sapientiori philosopho, duplici laurea, altera ob sublimiorem philosophiae scientiam a Pragensi universitate in terris, altera ob vitam virtutis, Deiq[ue] amore profusam a Deo T. O. M. in coelis coronato, condecorato S. Joanni Nepomuceno.* [1674]
- Z KOCHEMU 1694 – Martin Z KOCHEMU, *Prager Laureten-Büchlein. Darin neben einer außführlichen Beschreibung der heiligen Lauretanischen Capellen und deß Creutzgangs bey denen Capucinern auff dem Hradschin, andächtige Gebetter in der heiligen Laureta und vor allen Capellen und Altärlein in dem Creutzgang zu sprechen enthalten seynd. Zur Befürderung der Ehr Mariä und ihrer lieben Loreta-Capellen beschrieben [...]* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Vojtěch Jiří Koniáš. 1694
- Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1711 – Martin Z KOCHEMU (aut. větší části publikace), *Der grosse Baum-Garten in grossen Druck, darinn überauß kräftt- und anmüthige Morgens- Abends- Meß- Vesper- Beicht- und Communion-Gebetter, wie auch zu dem Hochwürdigsten Sacrament deß Altars und der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit, zu der Mutter Gottes und den Heiligen, zu dem heil. Antonio von Padua, dem h. Joseph und der h. Anna in den neun Dienst-Tägen zusprechen, zu allen Groß-Festen und Wahlfahrten, bey dem Miserere in der Fasten und Rorate-Meß in dem Advent, auch andern sonderlichen Fest-Tägen, in grossen und schwären Ungewiktern, zu den vierzehnen Nothhelffern, wie auch in allgemeinen und besondern Nöthen und Anligen, für geist- und weltliche Personen, für schwangere und säugende Weiber, für lebendige, krancke, sterbend- und abgestorbene Seelen in dem Fegfeuer, sambt den siben Buß-Psalmen und achtzehnen Litaneyen begriffen seynd. Beynebens vilen so wohl auß deß Authoris, Antoni- und Gertruden-Gebett-Buch zugesetzten, von demselben vil verbessert, vermehrt auch kräfttiger, neu-gemachter, in [...]* Druck niemahl gewesener Gebetter, mit sechzehnen Kupfern gezieret, als auch einem sehr trostreichen beygefügtten grossen Krancken-Buch, alles anmüthig beschriben, daß öffentlich hier[...] das menschliche Hertz wird bewogen werden zu einem sonderlichen Eyffer zu Gott,

- durch den ehrw: P. Martinum von Cochem Capuciner-Ordens der Reinischen Provintz Predigern. Vermehrt mit Tagzeiten, Litaney und Gebett deß h. Johannes von Nepomuck. [...] Brno, Jan František Svoboda. 1711
- Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten 1719* – Martin Z KOCHEMU (aut. větší části publikace), *Der grosse Baum-Garten in grossem Druck, darinn überaus kräftig- und anmüthige Morgens- Abends- Meß- Vesper- Beicht- und Communion-Gebetter, wie auch zu dem Hochwürdigsten Sacrament deß Altars und der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit, zu der Mutter Gottes und den Heiligen, zu dem heil. Antonio von Padua, dem h. Joseph und der h. Anna in den neun Diensttügen zu sprechen, zu allen Groß-Festen und Wallfahrten, bey dem Miserere in der Fasten und Rorate-Meß in dem Advent, auch andern sonderlichen Fest-Tägen, in grossen und schwären Ungewitter, zu den 14. Nothhelffern, wie auch in allgemeinen und besondern Nöthen und Anliegen, für geist- und weltliche Personen, für schwangere und säugende Weiber, für lebendige, krancke, sterbend- und abgestorbene Seelen in dem Fegfeuer, samt den 7. Buß-Psalmen und 18. Litaneyen begrieffen seynd. Beynebend vielen so wohl auß des Authoris, Antoni- und Gertruden Gebett-Buch zugesetzten, von demselben viel verbessert, vermehrt auch kräftiger, neu-gemachter, in dem vorigen Druck niemahl gewesener Gebetter, mit 17. Kupffern geziert, als auch einem sehr trostreichen beygefügtten grossen Krancken-Buch, alles anmüthig beschrieben, daß hoffentlich hierdurch das menschliche Hertz wird bewogen werden zu einem sonderlichen Eyffer zu Gott, durch P. Martinum von Cochem, Capuc. Ordens, vermehrt mit den Tag-Zeiten, Litaney und Gebett des h. Johannis von Nepomuck. [...] Vytištěno v Sulzbachu, nakladatelé dědici zesnulého Johanna Petera Wolffa v Nürnbergu. 1719*
- Z KOCHEMU 1727 – Martin Z KOCHEMU, *Štěpná zahrada velkým písmem, v níž se nacházejí mocné a nábožné modlitby ranní a večerní, při mši, nešporní, zpovědní, též k přijímání Velebné Svátosti oltární, k Nejsvětější Trojici a k Matce Boží, k svatým, k sv. Antonínu z Padue, k sv. Josefu, k sv. Janu Nepomuckému a devíti-outerní pobožnost k sv. Anně, na všechny vejroční slavnosti a poutě, při miserere v postě a rorání mši v adventu, též na jiné obzvláštní svátky, v čas bouřlivého povětří, ke Čtrnácti spomocníkům, též v jiných obzvláštních a obecných potřebách, pro duchovní i světské osoby, pro těhotné a kojící ženy, pro živé, nemocné, umírající, též za duše zemřelých v očistci zůstávajících, spolu s sedmi žalmy kajícími a osmnácti letaniami, s šestnácti obrázky a celými v nově sepsanými, prve nikdy neitištěnými modlitbami ozdobená, tolikéž s velmi potěšitedlnou knihou pro nemocné, vše líbezně sepsaná, že se nádejné skrze ně srdce lidské obzvláštní horlivosti k Pánu Bohu obrátiti bude moci. [...] Praha, [Staré Město], Králův dvůr, Josef Antonín Schilhart. 1727*
- KOLB 1722 – Adalbert KOLB, *Der himmlische Mathematicus oder Lob- und Ehren-Rede von dem glorreichen Blut-Zeugen Christi heiligen Joanne von Nepomuck, da dessen Fest-Tag in der uralten Benedictiner-Pfarr-Kirchen zu St. Ulrich nächst Wienn höchst-eyerlichst begangen wurde. [...] Wien, Andreas Heyinger. 1722*
- KOLB 1725 – Gregor KOLB, *Series episcoporum, archiepiscoporum et electorum Moguntinorum, Trevirensium et Coloniensium, una cum reflexionibus historicis contra Ioannem Hübnerum et alios scriptores heterodoxos [...] Rottweil, nakladatelé Georg Schlüter a Martin Happach, tiskář Johann Georg Kennerknecht. 1725*
- KOLBE 1726 – Václav KOLBE, *Lethaeus partheniorum manium sopor in prima Verbi incarnati vigilia archangeli caduceatoris Ave Mariae gratia plene discussus. Anniversaria parentalium luce almae sodalitates majoris magnae Matris Virginis ab archangelo salutatae in caesareo et academico Societatis Jesu collegio Pragae ad S. Clementem panegyricae productus pro lugubribus rostris [...] in academica Societatis Jesu basilica S. Salvatoris anno Salutis 1726. mense [...] die [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1726]*
- KOLČAVA 1716 – Karel KOLČAVA, *Exercitationes dramaticae [...] VI. [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1716*
- KOLČAVA 1722 – Karel KOLČAVA, *Elogia Sanctorum et Sanctarum, in usum scholasticae, piaequae juventutis conscripta [...] Opus posthumum. [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1722*
- KONIÁŠ 1727 – [Antonín Ignác Nepomuk KONIÁŠ], *Citara Nového zákona, pravého Boha v předrahých Kristové víry tajemstvích a v svatých jeho libo-zpěvně oslavujících, aneb Písně celo-roční, s nimiž věrná duše v každý čas Boha chváliti, při vejročních slavnostech milostné Syna Božího vtělení a předivné světa vykoupení sobě potěšitedlně připomínati, ve všech potřebách a případnostech zkormoucenou mysl obveseliti může. Všem pobožným veršovníkům představené, milým vlastencům místo nekatolických, bludy kacířskými porušených písní za dar obětované. [...] Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. 1727*
- KORŽINEK 1710 – František KORŽINEK, *Infulatus animarum piscator nova metamorphosi in laureatum piscem mutatus seu D. Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonicus, ibidemque celeberrimus ecclesiastes, tandem silentii sacramentalis victima, aquis praefocatus, Neo-Pragae in sacrario ejusdem honoribus dicato panegyrica dictione celebratus [...] anno M. DCC. X. die 18. Maji. Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Ludvík Cajo. [1710]*
- KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690 – Jan Konstantin KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA, *Iris metropolitana seu Arcus gloriae B. Joannis Nepomuceni, canonici metropolitani Pragensis, ob inviolatam paenitentiae fidem in flumen Moltavam praecipitati, martyrio exhalatus et in oratoriam panegyrici nubem reflexus [...] anno nati (qui posuit ut arcum aereum brachia sua) Dei hominis 1690. mense majo die 16. Praha, Staré Město, ve Velké Karlově koleji, Jiří Laboun (st.). 1690*
- KRAMER 1728 – Anton KRAMER, *Kurtze Lob-Rede von dem wunderthätigen Blut-Zeuge Christi, seeligen Joanne von Nepomuck, auff Verlangen eines sonders eyffrigen Verehrers dises Heiligen in dem würdigen St. Ulrichs-Pfarr-Gottes-Hauß zu Wienn in Oesterreich den 25. May 1728. vorgetragen [...] Wien, Johann Jakob Kürner. [1728]*
- KRAMMER 1723 – Joseph KRAMMER, *Der seinem Nahm-nach in Joanne dem Tauffer abgebildete grosse Wunder-Mann Joannes Nepomucenus, das ist Eine Lob- und Denck-Predig, in welcher der glorreiche Blut-Zeug Christi, H. Joannes von Nepomuck als lobwürdigst-erkisener Schutz-Patron in Vergleichmuß Joannis deß Vorlauffers als sein interpretirten h. Nahm-nach Gratosius, allen, die ihm verehren und anrufen gnadenreich zuseyn, in dem kaysr. und lands-fürstlichen Marckt Garsch bey schuldigster Fest-Begängnuß von öffentlicher Cantzl unter freyen Himmel in Gegenwart zweyer ansehnlich mit Infuln bedeckten Haubtern und vor zahlreicher Versammlung also ist vorgetragen worden [...] Wildberg, Johann Ignatz Raublinger. 1723*

- Krátký vejpis 1729 – Krátký vejpis života a smrti, jakož i zázrakův svatého Jana Nepomuckého, s obšírným popsáním skvostně ozdob, štítův, slavné procesí a veřejného od Jeho Svatosti papežské Benedicta XIII. v kostele svatého Jana v Lateranu dne 19. března léta 1729. v Římě vykonaného svato-řečení téhož svatého.* Praha, Staré Město, Karolinum, laboušňtí dědicové, faktor Vojtěch Vilém Veselý. 1729 – **pozn.:** Jde o český překlad německého překladu (*Kurzer Inhalt 1729*) latinského překladu (není dosud blíže zjištěn) italského římského originálu (nejspíš *Breve compendio 1729a*).
- KRAUS 1709 – Jan KRAUS, *Ovicula ex lutheranismo ad Ecclesiam Dei redux, das auß dem Lutherthum zu der catholischen Herde zuruckkommende Schäfflein, mitbringend, warum es aus der catholischen Herde vor Jahren ausgetreten, was es in dem Lutherthum erfahren und ersehen und warum es widerum nacher Hause kommen.* [...] *Der erste Theil. Warum das Schäfflein von der catholischen Herde außgetreten.* [...] Praha, Staré Město, akad. tiskárna jez. koleje u sv. Klimenta, faktor Jáchym Jan Kamenický. 1709
- KRAUS 1710 – Jan KRAUS, *Priesterliche Beicht-Fragen zur Zeit der Beicht, welche bey den catholischen im Brauch, und warumb solche vorgenommen werden* [...] Praha, [Staré Město], [v jez. koleji] u sv. Klimenta. 1710
- KRAUS 1713 – Jan KRAUS, *Otázky zpovědní, kterých katoličtí kněží užívají při slyšení zpovědi, a pro jakou příčinu je činí. Vydané v německé řeči [...] nyní pak v češtinu uvedené od jiného kněze z téhož Tovaryšstva.* Praha, [Staré Město], [v jez. koleji] u sv. Klimenta. 1713
- Z KRIEGLSTEINU 1671 – Řehoř Jiří Z KRIEGLSTEINU, *Theses ex universa theologia quas sub auspiciis venerabilis, et semper fidelis capituli ecclesiae Pragensis in alma caesarea regiaque universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi, sub rectoratu praenobilis ac excellentissimi domini D. Jacobi Joannis Wenceslai Dobrzensky de Nigro Ponte, philosophiae et medicinae doctoris, ejusdemque facultatis professoris extraordinarii, nec non universitatis Carolo-Ferdinandea Pragensis p. t. rectoris magnifici. Praeside reverendo et eximio P. Mathia Tanner e Soc. Iesu, SS. theol. doctore, ejusdemq[ue] professore publico et ordinario, inclytae facultatis philosophicae [sic!] p. t. decano. Pro consequenda theologici doctoratus laurea, publice propugnandas suscepit, adm. reverendus, nobilis, et doctissimus dominus, Gregorius Georg. de Krigelstein Bohemus Plsnensis, SS. theolog. Baccalaureus formatus Bezovii et Kozlae curatus. Anno M. DC. LXXI. mense Junio, die [volné místo].* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji sv. Klimenta. [1671]
- KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a – Josef Cyril KRŠŇÁK Z KARLSBERGU, *Limpidissimus in fluentis Moldavae gratiarum fons s. Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad s. Vitum canonicus, ob illaesum sacramenti poenitentiae sigillum martyr et fama periclitantium singularis patronus, peracta Romae apotheosi symbolis, lemmatis, elogiis ac poemate illustratus, cum adjunctis ethicae maximis nec non thesibus ex universa philosophia, quam sub rectoratu [...] domini Wenceslai Xaverii Neumann de Puchholtz [...] praeside [...] P. Wenceslao Kolbe e Societate Jesu [...] pro suprema philosophiae laurea in Magna aula Carolina publice defendendas suscepit [...] anno M. DCC. XXIX. mense [...] die [...] horis [...] meridiem consuetis.* [Praha, Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Norbert Fický. [1729]
- KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729b – Josef Cyril KRŠŇÁK Z KARLSBERGU, *Limpidissimus in fluentis Moldavae gratiarum fons s. Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad s. Vitum canonicus, ob illaesum sacramenti poenitentiae sigillum martyr et fama periclitantium singularis patronus, peracta Romae apotheosi symbolis, lemmatis, elogiis ac poemate illustratus. Cum adjunctis ethicae maximis. D. O. M. A. quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit reipublicae christianae, ecclesiae catholicae, inclyto Bohemiae regno, almae, caesareae, regiaeque universitati Carolo-Ferdinandea Pragensi et facultati philosophicae eveniat, ad majorem Dei gloriam, Deiparae Virginis sine labe conceptae honorem, anno M. DCC. XXIX. mense Junio, die 30. ab hora nona matutina in Magna aula Carolina Carolo-Ferdinandea universitatis Pragensis actus pulchricus celebratus est, in quo approbante amplissimo inclytae facultatis philosophicae collegio LXXVI. [...] aa. II. et philosophiae baccalaurei ritu solemniter, more, institutoque academico suprema philosophiae laurea condecorati sunt, pro [...] domino Ferdinando e comitibus de Kühnburg [...] archi-episcopo Pragensi [...] universitatis Carolo-Ferdinandea Pragensis [...] cancellario licentiam conferente, [...] d. Wenceslao Xaverio Neumann de Puchholtz, J. U. D. [...] rectore magnifico, promotore [...] P. Wenceslao Kolbe e Societate Jesu [...].* [Praha, Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Norbert Fický. [1729]
- KRUGER 1669 – Jiří KRUGER, *Majales triumphi Romano catholicae fortitudinis celebrandi etiam hodie a posteris Plsnensium* [...] Litomyšl, Jan Arnolt z Dobroslavína, 1669
- Kurze Besuchungen 1722 – Kurtze Besuchungen deß Allerheiligsten Sacraments, sambt andern außserlesenen Gebettern zu Christo dem Herrn, Mariae seiner heiligsten Mutter und unterschiedlichen andern heiligen Patronen.* Linz, Johann Michael Feichtinger. 1722
- Kurzer Begriff 1729 – Kurtzer Begriff deren Regeln und Abläb einer hochlöbl. Bruderschaft unter dem Titul, Schutz und Anruffung des grossen wunderthätigen Blut-Zeugens und heil. Diener Gottes Joannis Nepomuceni, wie auch zu grösserer Aufnahme der Ehre Gottes und unbefleckten Jungfrauen Mariae zu Beschützung des Nächstens guten Nahmen, Ehre und allgemeinen Leymut, aufgerichtet in der allhiesigen hohen Metropolitan-Kirchen des heil. Ertz-Martyrers Stephani Anno 1729.* [...] Wien, Franz Andre Kirchberger. [1729]
- Kurzer Bericht 1726 – Kurtzer Bericht von uns Armen in dem neuaufgerichteten S. Joannis Nepomyceni-Spital.* Wien, Johann Peter van Ghelen. [1726]
- Kurzer Bericht 1729 – Kurtzer Bericht von dem Leben, Tod und Wunderwercken des heiligen Joannis von Nepomuc, samt einer umständlichen Beschreibung des Auffputzes, Schau-Stücken, Umgangs und anderen Kirchen-Gephäng- und Begängnissen so in der Haupt-Kirchen bey St. Joanne in Laterano veranstaltet und gehalten worden, als Jhro päpstliche Heiligkeit Benedictus XIII. den 19. Mertz 1729. obbesagten Blut-Zeugen Christi der Zahl der Heiligen einverleibet.* [...] Praha, Staré Město, Jan Emler. [1729] – **pozn.:** Jde o německý překlad italského exempláře vytištěného v Římě (nejspíš *Breve compendio 1729a*).
- Kurzer Inhalt 1729 – Kurtzer Inhalt deß Leben und Todes, wie auch der Wunderthaten deß heiligen Joannis Nepomuceni, mit einer außführlichen Beschreibung deß prächtigen Zierathes, der Schildereyen, herrlichen Umganges und öffentlicher von Jhro päbstl. Heiligkeit Benedicto dem XIII. in der Kirchen S. Joannis in Lateran den 19. Martii An. 1729. in Rom*

- vollzogener Heiligsprechung eben dieses Heiligen. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna. [1729] – **pozn.:** Jde o německý překlad latinského překladu (není dosud blíže zjištěn) italského římského originálu (nejspíš *Breve compendio* 1729a).
- Kurzer Lebens-Begriff 1729 – Kurtzer Lebens-Begriff deß nunmehr der Zahl der Heiligen beygesetzten, durch gantz Europa wunderthätigen Diener Gottes Johannis von Nepomuck, eines sonderbahren Beschützer deß guten Namens, sambt beygefügeten Weise disen h. Blut-Zeugen zu verehren. [...] Ingolstadt, Johann Andreas de la Haye. 1729
- Kurzer Lebens-Lauf 1712 – Kurtzer Lebens-Lauff und Verehrung deß seeligen Joannis Nepomuceni, eines Fürsprechers und Patronens aller deren so an ihrer Ehr leiden, auch deren die in dem heiligen Sacrament der Beicht geschämig seynd, mit täglichen Übungen des Gebetts und christlichen wahren Tugenden mehrentheils herausgezogen aus dem Buch der so genannten geistlichen Sonnen-Uhr deß durchleuchtigsten pfaltz-neuburgischen Chur-Hauß. [...] Augsburg a Dillingen (an der Donau), Johann Caspar Bencard. 1712 – **pozn.:** Titulní str. knihy přetištěna v *Catalogus librorum* 1715.
- Kurz- und gute johannäische Andachten 1722 – Kurtz- und gute johannäische Andachten zu Lob- und Ehr-Beziehung dem heiligen Nepomuceno, einem sonderbahren Beschützer der Ehren und Patron in vielen Anliegenheiten zum Heyl und Nutzen der Christgläubigen und Verehrern dieses wunderthätigen Heiligen, nebst kurtzer Lebens- und Wunderthaten-Beschreibung, auch Eröffnung deß h. Grabs und Erhebung seines h. Leibs, verfertiget und zum erstenmahl in Druck gegeben von einem dessen Verehrung gantz gewidmeten, wie nicht minder wegen vielfältig-empfangenen Gnaden halber ewig verpflicht- und verbundenesten Klienten F. M. Z. Znojmo, Jan Václav Svoboda. 1722
- Kurz und umständlicher Verlauf 1729 – Kurtz- und umständlicher Verlauff der hoch-eyerlichen Heilig-Sprechung des seeligen Blut-Zeugens Joannis Nepomuceni, so Jhro päbstl. Heiligkeit Benedictus XIII. in der Haupt-Kirchen S. Joannis in Laterano nach allgemeinem Wunsch der gesamten Kirchen Gottes vorgenommen und mit einhelligem Frohlocken vollzogen den 19. Mertzten des 1729. Jahrs. [Wrocław](#), akad. jez. tiskárna. [1729]
- KYBLER 1678 – Benignus KYBLER, *Wunder-Spiegl oder Göttliche Wunderwerck auß dem Alt- und Neuen Testament zu einem beyhülfflichen Vorrath allerhand Predigen, so wol für Sonntäg als andere Fest, bevorab von dem h. Leyden Christi, von dem Hochwürdigisten Sacrament, von der Muetter Gottes, von den Seelen in dem Fegfeuer und von den Abgestorbnen etc. vilfältig außgedeutet und fürgetragen* [...] Nicht weniger wird dises Werck taugsam und nützlich seyn für ein geistliches und angenehmes Hauß- und Leßbuch, ainsamb- oder über Tisch an geistlich- und weltlichen Orthen und Häusern vorzulesen. Zu mehreren Behülff ist das gantze Werck mit vier unterschiedlichen Registern erleuteret und an die Hand gerichtet worden. I. Erkläret den Inhalt der 9 Tractaten. II. Begreiff die Predigen. III. Die hierinn begriffne Sachen und Materien. IV. Alle geistlich- und weltliche Historien so sich in disem Werck befinden. [...] München, nakladatelé Johann Wagner a Johann Hermann von Gelder, knihkupci, tiskař Sebastian Rauch. 1678
- KYBLER 1682 – Benignus KYBLER, *Wunder-Spiegl oder Göttliche Wunderwerck. Erster Theil. Auß dem Alt- und Neuen Testament zu einem behülfflichen Vorrath allerhand Predigen, so wol für Sonntäg als andere Fest vilfältig außgedeutet und fürgetragen* [...] Nit weniger wird dises Werck taugsam und nützlich seyn für ein geistliches und angenehmes Hauß- und Leßbuch, ainsamb- oder über Tisch an geistlich- und weltlichen Orthen und Häusern vorzulesen. Zu mehrerem Behülff ist das gantze Werck mit drey unterschiedlichen Registern erleuteret unnd an die Hand gerichtet worden. I. Begreiff die Predigen. II. Die hierinn begriffne Sachen und Materien. III. Alle geistlich- und weltliche Historien so sich in disem Werck befinden. [...] München, nakladatelé Johann Wagner a Johann Hermann von Gelder, knihkupci, tiskař Sebastian Rauch. 1682
- KYBLER 1694 – Benignus KYBLER, *Wunder-Spiegl oder Göttliche Wunder-Werck. Erster Theil. Auß dem Alt- und Neuen Testament zu einem beyhülfflichen Vorrath allerhand Predigen, so wol für Sonntäg als andere Fest, bevorab von dem h. Leyden Christi, von dem Hochwürdigisten Sacrament, von der Mutter Gottes, von den Seelen in dem Fegfeuer und von den Abgestorbnen etc. vilfältig außgedeutet und fürgetragen* [...] Nicht weniger wird dises Werck taugsam und nützlich seyn für ein geistliches und angenehmes Hauß- und Leß-Buch, einsamb- oder über Tisch an geistlich- und weltlichen Orten und Häusern vorzulesen. Zu mehreren Behülff ist das gantze Werck mit vier unterschiedlichen Registern erleuteret und an die Hand gerichtet worden. I. Erkläret den Inhalt der 9 Tractaten. II. Begreiff die Predigen. III. Die hierinn-begriffene Sachen und Materien. IV. Alle geist- und weltl. Historien so sich in disem Werck befinden. [...] zum andernmal in bequemblicherer Form auffgelegt worden. München, nakladatelé vdova a dědicové po zesnulém Johannu Hermannu von Gelder, knihkupci, tiskař Sebastian Rauch. 1694
- KYRBES 1720 – Josef Leopold Filip Vavřinec KYRBES, *Theatrum gloriae et honoris oder Schaubühn der Glory und Ehre, welche sich vor hundert Jahren zu Ollmütz in öffentlichen Kercker in Joanne Sarcandro geöffnet, nun aber in gegenwärtigen ersten sarcandrischen Jubel-Jahr zu Prag auffgerichtet Von Iosepho Leopoldo PhILLippo LaVrentlo Kyrbes, MoraVo-Sternbergensi* [= 1720]. Praha, [Staré Město], Jan Václav Helm. [1720]
- KYRBES 1721 – [Josef Leopold Filip Vavřinec KYRBES], *Theatrum gloriae et honoris oder Schaubühn der Glory und Ehre, welche sich vor hundert Jahren zu Ollmütz in öffentlichen Kercker in Joanne Sarcandro geöffnet und im ersten sarcandrischen 1720. auffgerichtet.* Olomouc, k nalezní u Jana Adama Auingera. 1721
- Kytka májová 1702 – Kytka májová, nepomucká, z neuvadleho kvíti svato-janských ctnosti většim dílem vnově uvitá, ke cti patronu svatému, vlastenci nepomuckému, svatému Janu milému, v dařích a skutcích slavnému, v milostech přepodivnému, ctnostným k životu věčnému, amen, staň se, orodováním svatého divotvorce dlé obecného zdání. Praha, [Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1702
- LABE 1685 – Šebestián LABE, *Sales epigrammatici X. centuriis, sive uno millenario expressi* [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1685
- LABE 1691 – Šebestián LABE, *Salium millenarii secundi mere disticha complectentis prior centuriarum quinarius* [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1691
- Laurea gloriae 1652 – *Laurea gloriae ex virtutibus Divorum tutelarium regni Bohemiae a gratiis facultatis oratoriae contexta in alma caesarea Ferdinanda universitate Pragensi Societatis Iesu et eruditis verticibus perillustrium, generosorum, reverendorum, nobilium, ac doctissimorum dd. [tj. dominorum] artium et philosophiae neo-doctorum ad immortalē indeptae sapientiae laudem dicata.* [...] Praha, [Staré Město], císařsko-akademická tiskárna. 1652
- Laus posthuma 1720 – *LaVs posthVMa Venerabilis Joannis SarCanDrI* [= 1720]. Olomouc, Jan Adam Auinger. 1720

- LAZ 1727 – Anton LAZ, *Nahm mit der That, das ist Lob-Rede von dem heiligen Joanne von Nepomuck den 16. May im Jahr 1727. als am glorreichen Fest-Tag dises heil. Martyrers in dem würdigen St. Ulrichs-Pfarr-Gotts-Hauß zu Wienn in Oesterreich von der Cantzel vorgetragen [...]* Wien, Johann Jakob Kürner. [1727]
- Das Leben und Marter 1723 – *Das Leben und Marter deß heil. Welt-Patron Joannis Nepomuceni und Beschaffenheit desselbiger Zeit deß Königreiche Böhmen [...]* nebst etlichen Authoribus gezogen [...] beschrieben. Praha, [Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1723
- Leben und Tagzeiten 1704 – *Leben und Tagzeiten Johannis Nepomuceni*. Praha. 1704 – **pozn.:** Knihu kritizuje protestanská publikace *Unschuldige Nachrichten* 1719, 1016-1018.
- LEHMANN 1612 – Christoph LEHMANN, *Chronica der freyen Reichs Statt Speyr, darinn von dreyerley fürnemblich gehandelt. Erstlich vom Ursprung, Uffnemen, Befreyung, Beschaffenheit deß Regiments, Freyheiten, Privilegien, Rechten, Gerechtigkeiten, denckwürdigen Sachen und Geschichten, auch unterschiedlichen Kriegen und Belägerungen der Statt Speyr. Zum andern von Anfang unnd Uffrichtung deß Teutschen Reichs, desselben Regierung durch König unnd Kayser unnd was es jeder Zeit ins gemein mit demselben und insonders mit den Erbarñ Frey unnd Reichs Stätten vor Gestallt gehabt: auch von deß H. Reichs und dessen Gliedern Handlungen, Ordnungen unnd Processen, mancherley Veränderungen, so darein gefallen, sampt vielen außerlesenen guten und nützlichen Historien, politischen Reguln und Exempeln. Zum dritten von Anfang und Beschreibung der Bischeffen zu Speyr unnd deß speyrischen Bisthums*. Frankfurt am Main, Nikolaus Hoffmann, nakladatelství Jonase Rosena. 1612
- LEHMANN 1662 – Christoph LEHMANN, *Chronica der freyen Reichs-Statt Speyer, darinn von dreyerley fürnemblich gehandelt, erstlich vom Ursprung, Auffnemen, Befreyung, Beschaffenheit deß Regiments, Freyheiten, Privilegien, Rechten, Gerechtigkeiten, denckwürdigen Sachen und Geschichten, auch unterschiedlichen Kriegen und Belägerungen der Statt Speyr. Zum andern von Anfang und Auffrichtung deß Teutschen Reichs, desselben Regierung durch König unnd Kayser und was es jeder Zeit ins gemein mit demselben und insonders mit den Ehrbahren Frey und Reichs-Stätten vor Gestallt gehabt, auch von deß H. Reichs und dessen Gliedern Handlungen, Ordnungen und Processen, mancherley Veränderungen, so darein gefallen, sampt vielen außerlesenen guten und nützlichen Historien, politischen Reguln und Exempeln. Zum dritten von Anfang und Beschreibung der Bischoffen zu Speyr und deß speyrischen Bisthums*. [...] Frankfurt (am Main), nakladem vdovy po Jonasovi Rosenovi, tiskař Daniel Fievet. 1662
- LEHMANN, FUCHS 1698 – Christoph LEHMANN (pův. aut.), Johann Melchior FUCHS (aut. úprav a dodatků), [...] *Chronica der freyen Reichs Stadt Speier, darinnen von dreyerley fürnemblich gehandelt, erstlich vom Ursprung, Uffnemen, Befreyung, Beschaffenheit des Regiments, Freyheiten, Privilegien, Rechten, Gerechtigkeiten, denckwürdigen Sachen und Geschichten unterschiedlichen Kriegen und Belägerungen der Stadt Speier. Zum andern von Anfang und Auffrichtung des Teutschen Reichs, desselben Regierung durch Könige und Käyser und was es jederzeit insgemein mit demselben und insonders mit den Erbarñ Frey- und Reichs-Städten vor Gestalt gehabt, auch von des Heil. Reichs und dessen Gliedern Handlungen, Ordnungen und Processen, mancherley Veränderungen, so darin vorgefallen, sampt vielen außerlesenen, guten und nützlichen Historien, politischen Reguln und Exempeln. Zum dritten von Anfang und Beschreibung der Bischoffen zu Speier und des speierischen Bisthums. Anjetzo ist diese dritte Edition auff's neue mit Fleiß durchsehen, an vielen Orten verbessert und bey nahe den dritten Theil vermehrt [...]* Benebenst dreyen gantz neugemachten und diesem Buche dienlichen vollkommenen Registern. [...] Frankfurt (am Main), nakladatel Georg Heinrich Oehrling, tiskař Johann Philipp Andrea. 1698
- LEHMANN, FUCHS 1711 – Christoph LEHMANN (pův. aut.), Johann Melchior FUCHS (aut. úprav a dodatků), [...] *Chronica der freyen Reichs Stadt Speier, darinnen von dreyerley fürnemblich gehandelt, erstlich vom Ursprung, Uffnemen, Befreyung, Beschaffenheit des Regiments, Freyheiten, Privilegien, Rechten, Gerechtigkeiten, denckwürdigen Sachen und Geschichten unterschiedlichen Kriegen und Belägerungen der Stadt Speier. Zum andern von Anfang und Auffrichtung des Teutschen Reichs, desselben Regierung durch Könige und Käyser und was es jederzeit insgemein mit demselben und insonders mit den Erbarñ Frey- und Reichs-Städten vor Gestalt gehabt, auch von des Heil. Reichs und dessen Gliedern Handlungen, Ordnungen und Processen, mancherley Veränderungen, so darin vorgefallen, sampt vielen außerlesenen, guten und nützlichen Historien, politischen Reguln und Exempeln. Zum dritten von Anfang und Beschreibung der Bischoffen zu Speier und des speierischen Bisthums. Anjetzo ist diese vierde Edition auff's neue mit Fleiß durchsehen, an vielen Orten verbessert und bey nahe den dritten Theil vermehrt [...]* Benebenst dreyen gantz neugemachten und diesem Buche dienlichen vollkommenen Registern. [...] Frankfurt (am Main), nakladatel Georg Heinrich Oehrling, tiskař Anton Heinscheit. 1711
- LENGLET DU FRESNOY 1708 – Nicolas LENGLET DU FRESNOY, *Traité historique et dogmatique du secret inviolable de la confession, où l'on montre quelle a toujours été à ce sujet la doctrine et la discipline de l'Eglise, avec la resolution de plusieurs difficultez, qui surviennent tous les jours sur cette matiere*. [...] Tištěno v Lille, ke koupi v Paříži u Jeana Musiera. 1708
- LENGLET DU FRESNOY 1715 – Nicolas LENGLET DU FRESNOY, *Traité historique et dogmatique du secret inviolable de la confession, où l'on montre quelle a toujours été à ce sujet la doctrine et la discipline de l'Eglise, avec la resolution de plusieurs difficultez, qui surviennent tous les jours sur cette matiere*. [...] Seconde edition, revuë, corrigée et augmentée. Paříž, Charles-Estienne Hochereau. 1715
- LIBERTIN 1720 – Jiří Jan LIBERTIN, *Počestná Hádka, pobožná Wádka o sWátého OtCe BernarDa [= 1720], kterému by řádu aneb duchovnímu stavu patřil? V chrámě Rodičky Boží na nebe vzaté královského kláštera plaského svatého řádu cisterciánského k větší cti a chvále medotekoucího učitele dne dvacátého srpna ctně představená [...]*
- LIBERTIN 1723 – Jiří Jan LIBERTIN, *Dienst-pflichtigste Gedancken deß hoch-löblichen Königreichs Böhaimb, so Ihro römisch. kayserl. und königliche catholische Mayesteten Carolum VI. römischen Kayser, zu Hispanien, Hungarn und Böhaimb gecrönten König, Ertz-Hertzogen zu Oesterreich etc. etc., wie auch Elisabetham Christinam regierende Kayserin auch zu Hispanien, Hungarn und Böhaimb gecrönte Königin, Ertz-Hertzogin zu Oesterreich etc. etc. nach dero beyden zu Prag vollbrachten glorreichen Crönungen auff dero Zuruck-Reiß nacher Wienn begleiten offenbah und kund gemacht in der königlichen Haubt-Kirchen bey st. Veit auß aller unterthänigst-treü-gehorsambster Devotion von dem gewöhnlichen*

- Dohm-Prediger Georgio Joanne Libertinus s. m. e. P. canonico, und von ihm dem wunder-grossen heiligen Joanni Nepomuceno von drey hundert und 40. Jahren in eben dieser königlichen Haupt-Kirchen s. Viti apostolischen Prediger, Bekehrungs-beförderer Verzweifelter Sündern, Bezwingern deren Elementen, wunderthätigen Krancken-Arzten, Propheten in Geist der Warheit, Engeln im Fleisch, marianischen nacher Alt-Buntzlau Wallfahrer, der Reisenden sichersten Weeg-Gefährter, grossen Schutz-Heiligen, als von seinem mindestem Clienten demüthigst zugeschrieben. [Praha. 1723]*
- LIEHRE 1728 – Erasmus LIEHRE, *Orpheus panegyricus lyra facunde sonora gloriam Sanctorum in selectis panegyricis sermonibus adornans et illustrans, das ist Neue in zierlicher teutscher Redens-Art verfaßte und mit seltzamen, so wohl in Heil. Schrift, als hh. Vätern gegründeten Concepten, lehr- und sinnreichen Sprüchen wohlgezierte Lob-Reden, von denen durchs Jahr hindurch von allgemeiner christl. catholischen Kirchen feyerlich verehrten außervählten Heiligen Gottes [...] wie auch von denen hohen Fest-Tägen unsers Herrn und Heylands Christi Jesu und seiner allerheiligsten Mutter, der allerseeligsten Jungfrauen Maria. Mit nöthigen Registern ausführlich versehen und von theils eigener, theils frembden Cantzlen vorgetragen [...]* Praha, knihkupec Paul Lochner. 1728
- LICHTENBERGER 1711 – [Marián LICHTENBERGER], *Rosa mystica, id est thaumaturgae ac vetustissimae imaginis gloriosae caelorum Reginae Mariae in regio monasterio (Aula regia) ordinis Cisterciensis prope metropolim regni Boemiae sub rosae allegoria historia et gloria.* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1711
- Litaniae 1698 – *Litaniae pro particulari devotione recitandae ad S. Joannem Nepomucenum.* Praha, Nové Město, Hampelova tiskárna, faktor Jan Mattis. 1698
- Litaniae expositi honoris 1725 – *Litaniae expositi honoris De plo et prono per ICLItantIVM Patrono [= 1724] SanCto Ioanne NepoMVCeno, faVsto Verbi DIVInI oratore [= 1725], paVperVM ADVoCato, tViore, proCVratore [= 1725], CVIVIs IVDICVM arbltro [= 1725], aD saCrVM plae et serlae paententlae trlbVnaL noVo Ioanni sLentlarIo [= 1725], tuente VIDVas, pVpILlos, egenos, Largo eLeeMosYnarIo [= 1725], Confessore DIVa VTriVte gLorioso, MartYre LaVreato [= 1725], MagnIfiCo VIro IVXta Cor Del reperto [= 1725], seCVnDVM affeCtVs eXpressae [= 1725] anno quo ea (6.) LaVDe (230.) pLenVs (415.), oVat (351) NepomVCenVs. (723.) [= 1725]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1725
- Lob- und Andachts-Übung 1724 – *Lob- und Andachts-Übung gegen den seeligen Joannes von Nepomuck durch gantz Teutschland berühmten Wundermann, sonderbahren Patron in Gefahr deß guten Nahmens, der von Innocentio dem XIII. Anno 1721. denen heil. Martyrern beygezehl worden. Bestehend in einem kurzen Lebens-Außzug, Tag-Zeiten, Litaney und Gebett von disem seeligen Martyrer, sambt beygesetzter neu- in München aufgerichteten nepomucenischen Verbündtnuß. [...]* München, Maria Magdalena Fiedlin. 1724
- Lob- und Ehr-Bezeugung 1720 – *Lob- und Ehr-Bezeugung dem heiligen Joanni von Nepomuck, sonderbahren Beschützer der Ehre und Patron in vielen anderen Anliegenheiten, nebst kurtzer Lebens-Beschreibung und andächtigen Gebettern umb Beschützung und Erhaltung der Ehr, auch die Verlohrne wieder zu bekommen und in anderen Nöthen seinen Schutz und Fürbitt anzuruffen, allen Verehrern dieses grossen H. zum Trost und Nutzen verfertigt. In Druck gegeben von einen dieses wunderthätigen Heiligen sich seinem Schutz und Fürbitt unterwerffenden, umb vielfältige empfangene Gnaden ewig verpflicht- und verbundenesten Clienten F. A. H. v. T. Praha, [Staré Město], Kamenický. 1720*
- LODI 1713a – Vincenzo LODI, *Sol sanctitatis, panegyris de D. Joanne Nepomuceno, illustrissimo ac reverendissimo domino, domino Danieli Josepho Mayer de Mayern, Tiberiadis episcopo, in Arce Pragensi metropolitanae ecclesiae ad Sanctum Vitum praeposito, primo in Regno Bohemiae praelato etc. etc. dicata [...]* Praha, Nové Město, Hampelova tiskárna, faktor Jan Jiří Hoffaecker. 1713
- LODI 1713b – Vincenzo LODI, *Panegyris funebris in obitu Excellentissimi Joannis Wenceslai S. R. I. comitis a Wratislau etc., Serenissimo Eugenio, Sabaudiae duci etc., Celsissimo Joanni Leopoldo, S. R. I. principi a Trautshon etc., defuncto arctissima junctis amicitia, Excellentissimo Leopoldo, S. R. I. comiti a Slick etc., ejusdem amantissimo sororio, atque charissimo germano fratri, Excellentissimo Francisco Carolo, S. R. I. comiti a Wratislau etc. dicata. 1713 – pozn.: Místo vydání této pohřební řeči není známé, byť by se mohlo jednat o Vídeň, jak naznačuje rukopisný vpisek na konci úvodní dedikace, který se nacházejí v jednom z dochovaných výtisků: *Viennae Austriae die 5.ta Januarij 1713.* Z tohoto vpisku se také odvozuje doba vydání. Jan Václav Wratislav z Mítrowic, který je touto řečí oslaven, zemřel o měsíc dříve, 5. XII. 1712 právě ve Vídni. Pohřben byl na Starém Městě pražském v minoritském kostele sv. Jakuba Většího.*
- LOHR 1718a – Hugo LOHR, *Mnemosynon gloriosum a pacis olea et belli alea famosissimae regiae districtualis urbis Zatecensis sub auspiciatissimo regimine sexaginta serenissimorum principum, ducum, augustorum, regum, invictissimorum imperatorum usque adeo felicissimis auspiciis imperante sexagesimo primo augustissimo, invictissimo ac catholicissimo Carolo VI., Romanorum imperatore, Germaniae, Hispaniarum et Indiarum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae rege, caesare, monarcha, in maximum honoris et gloriae augmentum, perpetuae observantiae complementum, adornatum ac publice productum, seu illustrium virorum Zatecensium toga et sago sacra magnarum virtutum memoria elogiis, versibus, symbolis, epigrammatis, lemmatis, acroamatis, apophthegmatis, sententiis, eruditionibus politicis et moralibus etc. celebrata anno a ConDIta VetVstIssIMA Vrbe ZateCena [= 1718] bIs Centena oLYMplaDe, In SatVrnaLibVs ferIIs [= 1718]. Honori ac venerationi [...] dicavit, dedicavit [...] agente pro theatro studiosa Zatecensi juventute geniali dramate ad plausuum colophonem numerica partitione distinxit, scenico cothurno repraesentavit. [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. [1718]*
- LOHR 1718b – Hugo LOHR, *Glorreiche Gedächtnuß, sowohl wegen den friedlichen Oehl-Zweig, als blutiger Kiregs-Fahne der berühmtesten königlichen Crayß-Stadt Saatz unter der allerglückseeligsten Verwaltung sechtzig durchleuchtigsten Fürsten, Hertzogen, Königen, unüberwündlichsten Kaysern biß auff die glücklichste Regierung deß jetzt herrschenden ein und sechtzigsten allerdurchleuchtisten, großmächtigsten, catholischen, unüberwündlichsten Caroli VI., erwöhlten römischen Kaysern, in Germanien, Spanien, Indien, Ungarn, Böheimb, Dalmatien, Croatien und Sclavonien König sund grossen Monarchens, zur höchsten Vermehrung der Ehre und Ruhms, zur Beobachtung einer schuldiger Ehrerbietung geziehret und öffentlich vorgestellt, oder deren nahmhafften und tapffern Saatzern in Fried und Krieg hoher Tugenden, mit Lob-Sprüchen, Versen, Sinnbildern, Unterschriften, sinnreichen Sprüchen, Sententzen, sittlichen und politischen Lehren feyerlich begangenes Andencken vorgetragen, Da Diese gLorreiCh erbaVte StaDt zV taVsent Jahr gezehLet hat [=*

- 1718]. *Zur Ehr und Verehrung [...] gewidmet und auffgeopffert [...] auf öffentlicher freudenreicher Schaubühne vorgestellt von der edlen und freyen studirenden Jugend der königlichen Crayß-Stadt Saatz in Tag [...] Monath Decembris.* [1718]
- Loquax silentium 1725 – LoqVaX sILentIVM apertI CorDIIs et orIs. [= 1725] IVXta ILLVD sanCtI Matthael PraesagI [= 1725] ple qVoD In aVre aVDItIs, praeDICate sVper teCta. 10. v. 27. [= 1725], sive e toto CorDe anXIatI anIMI InVoCatVs [= 1725] sanCtVs paVperVM aDVoCatVs [= 1725] fIDeLIIs, bonVs et pronVs honore perICLIantIVM PatronVs [= 1725] pIVs aD saCrVM trIbVnaL sILentIarIVs [= 1725] aLter saCra eVDoXIa Ioannes ELeeMosInarIVs [= 1725] MIraCVLIIs plae DeXterItatIs pLenVs [= 1725] et perennIs DIVInatIone prognostes sanCtVs Ioannes NepoMVCenVs [= 1725] MartyrII Corona Donoso ab aXe ILLVstratVs [= 1725] InslgnIbVs honorIbVs ClrCVMDatVs [= 1725] bonae faMae steLLatVs, aDVoCatVs VeneratVs [= 1725] anno quo DeVotae nIMie sVnt nVLLa sILentIa LIngVae [číselné hodnoty slov 365 + 93 + 430 + 281 + 274 + 282 = 1725, chronogram rovněž = 1725] seD nIsI rIta bonVM LIngVa LoCVta fVIt [číselné hodnoty slov 99 + 148 + 190 + 322 + 277 + 374 + 315 = 1725, stejně tak chronogram] 1725. [...] Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1725
- LÖSCHER 1725 – Valentin Ernst LÖSCHER, *Theologische Annales, das andere Decennium des XVIII. Seculi oder Begriff der Unschuldigen Nachrichten und fortgesetzten Sammlung von theologischen Sachen von Anno 1711. bis 1720., nebst darzu gehörigen Supplementis und Verbesserungen gedachter und der vorhergehenden zehen Jahre, darinnen etliche 100. Bücher von neuen recensiret und geprüftet werden, auch besondern Anmerckungen von dem Zu- und Abnehmen der theologischen Erudition von Anno 1711. bis 1720.* [...] Leipzig, dědicové Johanna Friedricha Brauna. 1725
- LÖSCHER 1726 – Valentin Ernst LÖSCHER, *Von dem wohlredenden Blute eines unschuldig-geödteten Abels mußte am 6. Junii de 1726sten Jahres, als am Tage der Leich-Bestattung des hoch-wohl-ehrwürdigen, hoch-achtbaren und wohlgelahrten Herrn, Herrn M. Herrmann Joachim Hahns, S. Theol. Baccal. und weyland wohlverdienten Mittwochspredigers zum Heil. Creutz in Dreßden, aus dessen erwehlten Leichen-Text, 2. Tim. II, 11. 12. 13. in der Frauen-Kirche bey volckreicher Versammlung reden [...]* Dresden, nakladatel a tiskář Johann Konrad Stöbel. [1726]
- LUCAS A S. NICOLAO 1721 – LUCAS A S. NICOLAO, *Neu-erstammender Trost- und Wunder-Redner, heiliger böheimischer Blut-Held Joannes Nepomucenus, deme unser heiligst-regirender Vatter Innocentius dises Namens der Dreyzehende die von undencklichen Jahren an erwisne Verehrung zuerkennt. Darauff einen sondern Festtäglichen Ehren-Tag auß schuldiger Pflicht-Erkantmuß die zu Tyrnau versamblete Teutsche Nation mit inbrünstigen Eyfer am 9ten Sonntag nach Pfingsten als den 3ten Tag deß August-Monaths im würdigen Gottshauß deß Parfüsser-Ordens der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit von Auflösung gefangener Christen gewidmet. Folgende geringe Ruhm-Rede aber abgeleget hat [...]* Trnava, akad. tiskárna, Friderich Gall. 1721
- LUCAS A S. NICOLAO 1725 – LUCAS A S. NICOLAO, *Heiliger Joannes Nepomucenus einigen zum Fall, andern zur Aufferstehung gesetzet, das ist Kurtze Red-Verfassung, welche diesen grossen, durch alle Welt verehrten heiligen Wunder-Mann, bey dessen von Stein erhobener Ehren-Saule den 9. September deß Jahre 1725. an der Währinger-Linie ausser Wienn in Gegenwart einer hoch-adelichen, zugleich volck-reichen Zuhöre auß verbundener Pflichten vorgetragen, anjetzo auff vieler Verlangen zum Druck erlassen [...]* Wien, ovdovělá Maria Theresia Voigtin. [1725]
- LUCAS A S. NICOLAO 1726 – LUCAS A S. NICOLAO, *Eyfer und Heiligkeit, die unfehlbahre Siegeln und Hütter des unerbrochen-verschwiegenen Mund glorreich-böheimischen Blut-Zeugens, heiligen Joannis Nepomuceni, deme mehrmahl vor seiner auß Stein erhobener Saule an der Währinger Linee ausser Wienn den jährlichen Verehrungs-Zinß das andächtigen Volck entrichtet, dabey aber eine tieff-schuldige Ehren-Rede vorgetragen und diese auff Verlangen deren nepomucenische Eyferern dem öffentlichen Druck überlassen [...]* Wien, Johann Baptist Schilgen. 1726
- LUCAS A S. NICOLAO 1727 – LUCAS A S. NICOLAO, *Geruch-geistende Hönig- und Milch-Quellen, das ist Abermalige Ehren-Rede uber den glorreichen Helden-Todt des getreu-verschwiegenen heiligen Joannis Nepomuceni, als in der Währinger-Linie ausser Wienn der jährliche Ehren-Tag hochfeyerlich den fünften Sonntag nach Pfingsten im Jahre 1727. gehalten wurd, Statt alles Lobs eröffnet [...]* Wien, Andreas Heyinger. 1727
- LUDEGER 1728 – Ondřej Ignác LUDEGER, *Nova stella in firmamento fulgidissimo sanctitatis corusca jubare, prius in Moldavae flumen decidua, sed in pyram reaccensa sempiternam, in splendoribus collocata Sanctorum, D. Joannes Nepomucenus, in pede antistes vigilantissimus, in pede apostolus zelosissimus, in ambona Tullius, in consiliis Tacitu, sacerdos magnus, canonicus metropolitanus, una et aulicus pientissimus, aulae impiae odio martyr sine sanguine purpuratus, charus Deo et hominibus, omnibus factus omnia thaumaturgus universalis, famigeratissimus famae patronus, Vaticani elogio in Urbe orbi Sanctus, Sanctus, Sanctus declarandus universo, Neo-Pragae in sacello ejusdem Sancti honoribus dicato anniversaria dictione panegyrica pro rostris exhibitus ab oratore voti reo [...]* anno 1728. die 23. mensis Maji. [...] Praha, [Staré Město], Matěj Adam Höger. [1728]
- LUDWIG 1711 – Kosmas LUDWIG, *Lucerna ardens et lucens, Joann. 5. v. 35., seu Divus Joannes Nepomucenus, metropolitanae eccesiae [sic!] canonicus, sacri sigilli custos observantissimus, martyr inclytus, regni Bohemiae patronus specialissimus, Neo-Pragae sub annuis solenniis in sacello suo honori dicato in luce panegyricae exhibitus [...]* die 17. Maij anno M. DCC. XI. Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Matěj Seissenhoffer. [1711]
- Lumina Joannea 1690 – *Lumina Joannea, recurrente annua solennitate s. Joannis Nepomuceni, honori ejus dicata.* [Praha] 1690
- LUPÁČ Z HLAVÁČOVA 1584 – Prokop LUPÁČ Z HLAVÁČOVA, *Rerum Boemiarum ephemeris, sive Kalendarium historicum: ex reconditis veterum annalium monumentis erutum. [...]* Opus nunc primum in lucem editum, una cum coronide ac locuplere personarum et rerum memorabilium indice in idem kalendarium. [...] Praha, dílna Jiřího Nigrina. 1584
- Lux gemmae celsissima 1729 – *Lux gemmae celsissima e monte Quirinali inter colles aeternales Vaticano oraculo sublimato sanctitatis sideri, Divo Joanni Nepomuceno, in celsissimo et reverendissimo S. R. i. principe ac Domino, Domino Iacobo Ernesto, DeI et Apostolicae Sedis gratia episcopo Seccoviensi e S. R. i. comitibus de Liechtenstein [...]* splendidissime collucens, dum praecelso eiusdem Sancti honori ac venerationi ab illustrissima Liechtensteiniana munificentia in colle Telcensi Neo-erectum sacellum solemnii consecrationis fulgore illustraret, gymnicos inter parietes demississimo homagio a

- Pallade Telczensi Societatis Jesu honorata anno 1729., mense Julio, die* [připsáno: 7] Jindřichův Hradec, Jan Bedřich Jakeš. [1729]
- Lytaniae 1714 – Lytaniae de S. Joanne Nepomuceno.* Brno, Jan František Svoboda. 1714 – **pozn.:** Brněnská tiskárna Jana Františka Svobody v období od 1. dubna do konce měsíce června 1714 konsignovala pro zemské hejtmanství mezi různými tisky také *Lytaniae de S. Joanne Nepomuceno* (DOKOUPIL 1978, 93). Nepodařilo se dohledat exemplář této tiskoviny.
- MAGET 1722 – Karel MAGET, *Triumphale Silentium, Vítězoslavné mlčení svatého Jana Nepomuckého, jeho nepřemoženou stálost v tajení zpovědní tajnosti mnohými divy, obzvláště pak, a nejvíce svým přes tři sta třicet devět let v neporušenosti trvajícím jazykem po všem světě divotvorně rozhláující. Při vejtroční slavnosti téhož slavného Kristova mučedníka, před časy hlavního kostela svatého Víta na hradě Pražském kanovníka, a královské koleje, kaple Všech svatých děkana, celého Českého království i všech v nebezpečnosti jak časné, tak věčné hanby postavených obzvláštního zástupce a opatrovníka. Ve farním kostele královského města Těšina v Hořejším Slezsku [...] v sprosté chvalořeči předneseno Léta DrVhého po téhož Jana NepoMVCKého za sVatého VyhLášenÍ [= 1722].* Opava, Eva Šindlerka srkze Jana Kašpara Breyra. [1722] – **pozn.:** Toto těšínské svatojánské kázání vyšlo znovu v novodobé edici HORÁKOVÁ 2000, 167-184 (text), 243-244 (doprovodné pozn.), kde je však omylem řazeno do 1731.
- MACHEK 1729 – [Antonín MACHEK], *Angelus ad aras, D. Joannes Nepomucenus, pro theatro exhibitus a rudimentistis Neopragensibus anno 1729. Anjel při oltáři, svatý Jan Nepomucký, na lešení školním představený od mladeže první školy v Praze u sv. Ignatia léta 1729.* [1729]
- MAKARIUS Z MERFELIC 1684 – Václav Ondřej MAKARIUS Z MERFELIC, *Vita et mors Divi Joannis Nepomuceni, Regni Bohemiae thaumaturgi, patroni de fama periclitantium, ex probatis authoribus succincte conscripta et typis vulgata* [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1684
- MAKARIUS Z MERFELIC 1687 – Václav Ondřej MAKARIUS Z MERFELIC, *S. Viti gallus cantans, kräender Han in der königl. Haupt-Kirchen deß Ertz-Stiffts St. Veit in Königreich Böhmen* [...] Praha, Staré Město, Jan Arnolt z Dobroslavína. 1687
- MAKARIUS Z MERFELIC 1691 – Václav Ondřej MAKARIUS Z MERFELIC, *D. O. M. A. doctrinale theologico-controversiticum, complectens doctrinam recte vivendi, agendi, credendi, docendi, omnia Parochialia munia rite obeundi ac vitam aeternam consequendi, parochorum usui et commodo* [...] ex SS. Patribus, sacro-sanctis conciliis ac probatis auctoribus studiose concinnatum, impressumque. První část: Praha, Malá Strana, Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína. 1691. Druhá část: Praha, Staré Město, Jiří Laboun. [1691]
- MALINGRE 1623 – Claude MALINGRE, *Histoire generale de la rebellion de Boheme. Contenant la vie et exploits de guerre du comte de Buquoy, general des armees imperiales, iusques an iour de sa mort deplorable. La guerre menee en Hongrie contre Bethleen Gabor, prince de Transsylvanie. Les traitez faicts avec l'empereur, Bethleen Gabor, et les princes estats de l'Empire, par l'entremise de messieurs les duc d'Angoulesme, de Bethune et de Preaux, ambassadeurs extraordinaires de sa Majesté tres-chrestienne en Allemagne. La sanglante bataille gaignee devant Prague, par les duc de Bauiere et comte de Buquoy, contre les rebelles de Boheme et l'electeur Palatin. Exploicts de guerre du marquis Spinola au bas Palatinat du Rhin. Victoires et combats gaignez contre le Palatin, Mansfeld, Alberstat et Durlac, par les, baron de Tilly et dom Gonçales de Cordoia au Palatinat, en Westphalie et dioceze de Majence. La reduction de la Boheme, Lusatie, Silesie, Moravie, Hongrie et Austriche à l'obeissance de l'empereur, et tout ce qui s'est passé en Allemagne depuis l'an 1617. iusques à present.* Paris, Jean Petit-Pas. 1623
- Manuale Marianum 1698 – Manuale Marianum, quod alma sodalitas ab Arch-Angelo salutatae Angelorum Reginae, in collegio et universitate Societatis Jesu Olomucii erecta et ab anno 1611 confirmata, in usum suorum denuo recudi fecit* [...] Brno, František Ignác Sinapi, 1698
- Manuale sodalis parthenii 1714 – Manuale sodalis parthenii, varia, ex diversis opusculis selecta pietatis exercitia et omnigenas, ad vitam pie, probe ac christiane instituendam accom[m]odatas instructiones et monita suo ordine digesta continens, quod ex munificentissima liberalitate reverendissimi et illustrissimi Domini, Domini Caroli Julii Orlick l. b. de Laziscka, almae cathedralis ecclesiae Olomucensis senioris canonici, praelati primi et decani, nec non ad S. Annam Olomucii rectoris perpetui etc. etc. alma sodalitas Reginae angelorum ab arch-angelo salutatae in caesarea, regia et episcopali universitate Soc. Jesu Olomucii erecta et autoritate apostolica ab anno 1611. confirmata, denuo auctum, tertio excudi fecit.* [...] Olomouc, Ignác Rosenburg. 1714
- Manuale sodalis parthenii 1724 – Manuale sodalis parthenii, in varia christianae pietatis exercitia et officia distributum, cum calendario, in quo annotantur indulgentiae sodalium et stationum. Accessit devotio erga Sanctum Joannem Nepomucenum, patronum fama periclitantium.* [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1724
- MARCELLI 1726 – MARCELLI, *Sekretarz Ducha S., blog. Jan Nepomucen.* Kraków, Franciszek Cezary. 1726 – **pozn.:** Toto dílo popsal JOCHER 1842, 437.
- MAREK 1728 – (Jan) Damascén MAREK, *Trojí chléb nebeský pro lačný lid český od Písma svatého snešení nábožného, učitelův církevních a otcův svatých vypůjčený a k nedělnímu občerstvení všem milým vlastencům představený, to jest Na každou neděli troje krátké kázání k hrčichův kárání, ctinosti povstání, bližních vzdělání [...] shromážděné a k duchovnímu všech krajanův posilnění laskavě též uctivě přednešené. Opus posthumum. Dil první.* [...] Praha, Staré Město, Karel Jan Hraha. [1728]
- Marianisches Hand-Büchlein 1719 – Marianisches Hand-Büchlein der uralten gnadenreichen hoch-löblichen Ertz-Bruderschaft deß allerheiligsten Rosenkrantzes Jesu und Mariae in zwey Theil vertheilet, deren erster vom Ursprung, Regeln, Ablass und allen dem, was denen Einverleibten nothwendig zu wissen, gründlich und außführlich handelt. Der andere Theil begreiff in sich unterschiedliche Meß- Beicht- und Communion-Gebetter und Litaneyen für Gesunde, Krancke und Sterbende, nebst einem Zusatz von etwelchen Gesängern zusammen getragen von einem unwürdigen Diener Mariae auß dem heiligen Prediger-Orden.* Praha, [Staré Město], Jan Václav Helm. 1719
- MARTINI 1723 – Jan Mořic Václav MARTINI, *Die himmlische und irrdische Zunge des seeligen Joannis Nepomuceni, so wohl in Wohlredeneheit, als auch in der Verschwiegenheit Gott Vatter, Sohn und Heiligen Geist lieb und angenehm, an dem*

- hochheiligen Pfingst-Feyertag in der heiligen Haupt-Kirchen bey St. Veit in der gewöhnlichen Predig vorgetragen [...] Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1723
- MARTINI 1724 – Jan Mořic Václav MARTINI, *Die Stärke- und Standhaftigkeit des unüberwindlichen Blut-Zeugen Jesu Christi, seeligen Johannis von Nepomuck, so gegründet in Stillschweigen und Hoffnung die weder durch peynliche Anfrag, weder durch liebkosende Versprechung, nach durch den Marter-Todt von der Liebe Gottes hat können geschieden werden. In seinem jährlichen Kirchen-Fest in der h. Metropolitan-Kirchen st. Veit ob dem königl. Prager-Schloß vorgestellt Anno 1724. den 16. May.* [...] Praha, Staré Město, Jáchym František Kamenický. [1724]
- MARTINI 1726 – Jan Mořic Václav MARTINI, *Stille Zeugenschafft so in dem Hertzen Jesu Christi verborgen durch den Geist, Wasser und Blut am Stamm des Creutzes offenbahr, in dem unüberwindlichen Blut-Zeugen dem seeligen Johanne von Nepomuck gleichförmig worden, in seinem jährlichen Kirchen-Fest in der heil. Metropolitan-Kirchen sanct Veit ob dem königl. Prager-Schloß Anno 1726. den 16. May vorgebracht* [...] Praha, Staré Město, Jáchym Kamenický. [1726]
- Il martirio* 1726 – [Marchese DI S. CHRISTINA, zřejmě Carlo Emanuele D'ESTE DI SAN MARTINO (text), Nicola PORPORA (hudba)], *Il martirio di S. Giovanni Nepomuceno. Oratorio per musica. In Milano MDCCXXVI.* [Milano], Giuseppe Pandolfo Malatesta. [1726]
- MAYER 1693 – Oldřich MAYER, *Exercitia poetica, primum religionis Societatis Jesu humaniora repetentibus, pro thematis ingenuorum certaminum proposita, tum a [...] eorundem professore lima studiosiore perpolita, ac demum favente superiorum annutu in lucem edita.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1693
- MAYER 1726 – Jan Ignác MAYER, *Vitae civilis rei mortalium excellentissimae famae conservandae et restituendae excellentissimus medicus, D. Joannes Nepomucenus, martyr gloriosus, metropolitanae ecclesiae Pragensis canonicus, in sacello ejusdem Neo-Pragae die 19. Maji anno 1726. anniversario panegyrico celebratus* [...] Praha, [Staré Město], Velká Karlova aula, labounští dědicové. [1726]
- MAYR 1727 – Cölestin MAYR, *Wunsch deß Gerechten, welcher erfüllet worden an dem hochwürdigsten deß Heil. römischen Reichs Fürsten und Herrn, Herrn Francisco Antonio, weyland Ertz-Bischoffen zu Salzburg, deß Heil. apostolischen Stuhls zu Rom Legaten auch Primaten deß Teutschlands, Fürsten von Harrach etc. etc. bey höchst- und hochansehlicher Bestattung in der ertz-bischöflichen Thum-Kirchen den 26. Julii im Jahr anno Christi M. DCC. XXVII.* [...] Salzburg, dědicové Johanna Josepha Mayra. [1727]
- MERLO HORSTIUS 1709 – [Jacob MERLO HORSTIUS (pův. autor)], *Coelestis paradisus animae christianae selectissimis orationum ac pietatis flosculis excultus et in septem areolas distinctus per J. M. pro iis praesertim, qui negotiis publicis, tum privatis detenti breviter indes cum Deo loqui desiderant. Editio quarta notabiliter hinc inde prioribus auctior.* Köln, friessemovská tiskárna knihkupce Johanna Everharda Fromarta. 1709
- MIGLIO 1723 – Maximilian MIGLIO, *Offene Zungen deß verschlossenen Munds in einer gantz kurtzen Lob-Rede vorgestellt von dem glorwürdigen Blut-Zeigen, mächtigen Ehren-Schützer und Schutz-Patron deß Königreichs-Böheimb, Joanne Nepomuceno, als eine königliche böhmische Hof-Cantzley dessen Fest-Tag den 20. May zu Mödling hochfeyerlich begienge, abgeredet und auf Verlangen in Druck gegeben* [...] Wien, Johann Baptist Schilgen. 1723
- MICHÁLEK 1721 – Jan František MICHÁLEK, *Dignum annulo Piscatoris Sigillum, Divus Joannes Nepomucenus, ob integre servatum confessionis sigillum publico ecclesiae universalis dignus cultu, in dedicato sibi sub fidelissimo Dei Genitricis patrocinio sacello Neo-Pragae inter anniversaria solemnna panegyrico celebratus* [...] die 18. Maii anno quo annVLVM PlsCatorIs et DVra Libltlna fregIt [= 1721] et paranDae pro IoannIs gLorla bVLLae FILVM IntervPlt [= 1721]. [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. [1721]
- MÍKA 1726 – Josef MÍKA, *Das ruhmwürdige Doxan oder des königl. jungfraulichen Stiffts der schneeweissen und hochbefreyten Praemonstratenser Jungfrauen zu Doxan kurtzer Entwurff in den gewünschten Jubel-Jahr oder Jahrhundert der berühmten Übertragung des heil. Ertz-Vatters und Stiffter des Praemonstratenser Ordens Norberti von Magdeburg nacher Doxan in Jahr 1626. vorgegangenen und an heut im Jahr 1726. widerholten.* [...] Litoměřice, František Škrochovský. 1726
- MILLER 1710 – Jan MILLER, *Historia Mariascheinensis, das ist Außführlicher Bericht von dem uralten und wunderthätigen Vesper-Bild der schmerzhaften Mutter Gottes Maria, welches zu Maria-Schein unweit Graupen im Königreich Böheim in der Kirchen Unser Lieben Frauen von etlichen hundert Jahren her zu öffentlicher Verehrung vorgestellet und wegen vieler Wunder- und Gnaden-Wercken sehr berühmt ist. Verfertiget* [...] im Jahr 1710. Praha, Staré Město, akad. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Jáchym Jan Kamenický. [1710]
- MILLER 1712 – Jan MILLER, *Triginta devotiones ad Christum et Sanctos ejus, pro avertendis malis et postulandis bonis, tum temporalibus, tum spiritualibus. Quibus additur instructio I. pro infirmis, II. apud quas statuas Sanctorum in Ponte Pragensi erectas et III. apud quas sacras memorias in fundis Tuchomericensibus extantes devotiones hae possint exerceri.* [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1712]
- MILLER 1722 – Franz Xaver MILLER, *Joannis von Nepomuck deß wunderthätigen heiligen und glorwürdigen Martyrers Lob durch eigne Zung als sein Fest- und Gedächtnuß-Tag in der hochansehnlich-chur-fürstl. Stifft- und Pfarr-Kirchen Unser Lieben Frauen zu München nebst gehaltenem Hoch-Ambt und angestellter Procession das erste mahl öffentlich begangen wurde vorgetragen* [...] [München], Heinrich Theodor von Cölln. 1722
- MILLER, *Wunderwerk* 1725 – Franz Xaver MILLER (aut. první části), *Joannis von Nepomuck deß wunderthätigen heiligen und glorwürdigen Martyrers Lob durch eigne Zung als sein Fest- und Gedächtnuß-Tag in der hochansehnlich-chur-fürstl. Stifft- und Pfarr-Kirchen Unser Lieben Frauen zu München nebst gehaltenem Hoch-Ambt und angestellten Procession das erstemahl öffentlich begangen wurde von P. Francisco Xaverio Miller, Societatis JESU, gedachter Kirch Ordinarij Predigern vorgetragen, mit Genehmhaltung der Oberen allda Anno 1722. gedruckt. Anjetzo aber mit einem den 27. Januarij diß lauffenden Jahrs in der königl. Haupt-Stadt Prag mit- und in diser heiligen Zung sich begebenen übergrossen Wunder-Werck vermehret und zu grösseren Ehren dises wunderthätigen Heiligen auch in öffentlichen Druck gegeben* [...] Salzburg, Johann Dratzieher, knihkupec. 1725 – **pozn.:** První část tisku představuje nepomucenské kázání mnichovského jezuity Franze Xavera Millera, pronesené 1722 v Mnichově (MILLER 1722), kde se řečník soustředil na světcův neporušený jazyk. Zřejmě proto vydavatel Dratzieher k tomuto kázání přidal (či dal připojit) zprávu o dalším zázraku, který

- se s tímto jazykem odehrál 27. I. právě běžícího roku 1725. Obojí, Millerovo kázání i popis zmíněného zázraku, převzal do svého obsáhlého pojednání o svatých a blahoslavených mužích z řad světského kléru o rok později Martin Weißpacher (WEIßPACHER 1726a, 162-182).
- LE MIRE 1621 – Aubert LE MIRE, *De rebus Bohemicis liber singularis, in quo series regum Bohemiae, archiepiscoporum Pragensium, episcoporum Olomucensium et Vratislaviensium, aliaque eo facientia continentur. Belli insuper Bohemici origo, successus et finis breviter describitur.* Lyon, nakladatel Claude Landry. 1621
- Missae et orationes propriae 1712 – *Missae et orationes propriae sanctorum s. Pragensis ecclesiae patronorum a Sacra congregatione approbatae, saepius editae, nunc denuo in usum recusae.* Olomouc, Brno, nakladatel Johann Georg Muffat. 1712
- Mocnému dobré cti ochránci 1706 – *Mocnému dobré cti ochránci, sv. Jánů Nepomuckému blíž brány novo-prazské, vůbec Poříčké tuto duchovní podobiznu [sic!] léta 1706. 11. máje Jiří Vojtěch Naywerd, svatého řádu křižovník s červenou hvězdou, u svatého Petra na Poříčí v Novém Městě prazském téhož roku již 26 lét farář k rozmnožení vroucné pobožnosti postaviti dal a posvětil.* [1706]
- Modlitbička, Gebetl 1716 – *Modlitbička – Gebetl* – Brno, Jan František Svoboda. 1716 – **pozn.:** V období od 1. IV. do 30. VI. 1716 konsignovala brněnská tiskárna Jana Františka Svobody pro zemské hejtmánství mezi různými tisky také „böhmisch- und deutsches Gebetl zu dem Heil: Joanne von Nepomuck“ (DOKOUPIL 1978, 101).
- Moldava 1724 – *MoLDaVa steLLIs LVstratVr IoanesqVe IbInat* [= 1724] [...] – **pozn.:** Nedochovaná synopse pražské svatojánské lodní hudby (NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 46-47).
- MOLITOR 1727 – [Josef Antonín Jan MOLITOR], *IntltVLatVs CVM Vera LaVDe* [= 1727], *VnDlqVe SanCtVs Ioannes NepoMVCenVs* [= 1727]. *QVaere: QVID est SanCtVs Ioannes NepoMVCenVs?* [= 1727] [...] I. A. I. M. Brno, [Jakub Maxmilián Svoboda]. [1727] – **pozn.:** Autora dle iniciál určuje DOKOUPIL 1978, 144.
- Mons Viridis 1723 – *Mons Viridis ad spem veniae peccatores provocans, qui poenes monasterium sacri ac exempti ordinis Cisterciensis, Fons Mariae, vulgo Zara seu Sara nuncupatum, in Marchionatu Moraviae, olim Nigra sylva dictus, praeclaris stellis, id est templo et quinque capellis in forma stellari constructis, Sancto Joanni Nepomuceno dedicatis et consecratis, illustratus, ad noviter in eodem templo institutam confraternitatem et confaederationem omnes Sancti hujus devotos cultores hic positus regulis invitat et ita precari cupit: Beate Ioannes NepoMVCene, plae ConfraternltatIs De Poenltentla In Sara eXortae patrone, ora pro nobIs* [= 1723] Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1723
- MORYSON 1617 – Fynes MORYSON, *An itinerary written by Fynes Moryson Gent. First in the Latine tongue, and then translated by him into English. Containing his ten yeeres travell through the twelve dominions of Germany, Bohmerland, Sweitzerland, Netherland, Danmarke, Poland, Italy, Turkey, France, England, Scotland and Ireland. Divided into III Parts. The I. part. Containeth a iournall through all the said tewelve dominions, shewing particularly the number of miles, the soyle of the country, the situation of cities, the descriptions of them, with all monuments in each place worth the seeing, as also the rates of hiring coaches or horses from place to place, with each daies expenses for diet, horse-meate, and the lika. The II. part. Containeth the rebellion of Hugh, Earle of Tyrone, and the appeasing thereof; writen also in forme of a iournall. The III. part. Containeth a discourse upon severall heads, through all the said severall dominions.* London, John Beale. 1617
- DE LA MOTTRAYE 1727 – Aubry DE LA MOTTRAYE, *Voyages du Sr. A. de la Motraye en Europe, Asie et Afrique, où l'on trouve une grande variété de recherches géographiques, historiques et politiques, sur l'Italie, la Grece, la Turquie, la Tartarie, Crimée et Nogaye, la Circassie, la Suede, la Laponie etc. avec des remarques instructives sur les moeurs, coutumes, opinions etc. des peuples et des païs où l'auteur a voyagé et des particularites remarquables touchant les personnes et les auteurs distingués d'Angleterre, de France, d'Italie, de Suede etc., comme aussi des relations fidelles des evenemens considerables arrivées pendant plus de XXVI. années que l'auteur a employées dans ses voyages, comme de la révolution en Turquie et du dethronement du dernier sultan, de la guerre entre les Turcs et les Russiens, et de la paix concluë sur le Pruth, où l'auteur étoit present, des affaires et de la conduite du seu roi de Suede à Bender et pendant les quatre années qu'il a été en Turquie, de son retour en Suede, de ses campagnes en Norwegue, de sa mort et des changemens arrivées là dessus. Ouvrage enrichie d'un grand nombre de cartes, plans et figures en taille-douce, representant des choses rares et curieuses de l'antiquité, comme des medailles, inscriptions, idoles, lampes et autres restes des ancienne villes, colonies et peuples, ou des productions de l'art et de la nature etc. Tome secon.* Den Haag, T. Johnson a J. van Duren. 1727
- Musaeum Joanneum 1721 – *Musaeum Joanneum in vinea Joannelliana venerationi publicae monumento perenni propositum, seu Locus, in quo S. Joannes Nepomucenus olim in sacro-sanctae theologiae studium incubuit, Neo-Pragae in Monte Ventoso supra rivum Boticen e regione ecclesiae S. Apollinaris in vinea praenobilis ac consultissimi Domini Marci de Joannelli, regiae urbis Vetero-Pragensis viri consularis (tit.), erecto in honorem Christi crucifixi et praefati S. Joannis sacello, ad perpetuum rei memoriam aptis coloribus et epigraphis praetereuntium pietati designatus an. Sal. MDCCXXI.*
- NÁDASI 1664 – [János NÁDASI], *Annus Joannis seu commentarius dierum eorum, qui in martyrologiis aut Sanctorum actis Sancti vel Beati Joannis alicujus nomine sunt insignes, ab authore Joanne N. omnibus, at Joannis lectoris potissimum pietati, adornatus et missus.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1664
- Die nach dem Tod 1721 – *Die nach dem Tod verewigte Herrlichkeit der scheinbaren Tugenden und außerlesenen Heiligkeit deß grossen Blut-Zeugen und Fürsprecher deß Königreichs Böheim, S. Joannis Nepomuceni, in anmüthigem Entwurff vorgetragen und nach hinterlegter hochfeyrlich-gehaltener Ehr-Begängnuß dieses in der Heiligen-Zahl bey Gott schwebenden Obsiegers in öffentlicher zu seinem heiligen Leib auß der Kirchen der Societät Jesu bey S. Salvator in der königlichen Alten Statt Prag angestellter Procession zu Lieb und Ehren deß hochgesagten Martyrers von den löbl. Bruderschafften und adelichen Schulen so gedachter Societät Jesu auß den drey prager Stätten mit demüthigster Ehrerbiethung gewiedmet, am 8. Sonntag nach Pfingsten, das ist den 27. Julii Anno 1721.*
- NÁCHODSKÝ 1707 – Štěpán František NÁCHODSKÝ, *Sancta curiositas. To jest Svatá všetečnost aneb Nová novým způsobem vydaná postylla katolická skrze svato-všetečné otázky nedělní, též některé sváteční evangelium v sobě obsahující kazatelům horlivým a hospodářům bedlivým k jadernému srdce pohnutí sepsaná a ponejprv na světlo vydaná [...] Dil první.*

- Od Adventu až k Veliké noci, v němž nachází se při konci přiložené svátky Rodičky Boží.* Praha, Staré Město, Petr Antonín Bennek. 1707
- Nepomucenische Noven-Andacht 1727 – Nepomucenische Noven-Andacht.* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1727 – **pozn.:** Že se tato novéna 1727 nacházela v Kamenického tiskárně je doloženo v tiscích *Kleines Bruderschaft-Büchel 1727 a Nepomucenische Wallfahrt 1727.*
- Nepomucenische Wallfahrt 1727 – Nepomucenische Wallfahrt, nemlich heilige Wallfahrt nacher Prag in die Schloß-Kirche zu dem Grab und Leib des heiligen Martyrers Joannis Nepomuceni, sonderlichen Patron wider Schand und Spott und dann auch Helffer in allen anderen Nöthen.* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1727
- NERLICH 1694 – Václav NERLICH, *Korb für Korb, mit ernsthaftem Abschied und liebreichem Creutz-Brieff, welchen die hochwohlgebohrne Fräule, Fräule Jacobina Anna von Wunschwitz, forthin Maria Innocentia vom H. Geist der Welt geben und hingegen in geistlicher Creutzigung am Festag des heiligen Andreae 1694. als hochzeitlichem Freuden-Tag ihrer Einverleibung in die hochlöbliche Gesellschaft der H. Ursulae von Christo empfangen in Beyseyn vieler hochadelichen Personen eröffnet und außgelegt [...]* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1694]
- NEUDECK 1722a – Johann Heinrich NEUDECK, *Der sich vor den Augen der Welt in dem Welt-Priester-Stand Canonical-Würde und Hof-Charge verbergende Schatz, Joannes Nepomucenus, deß Ertz-Stifts zu Prag in der Haupt-Kirch deß heiligen Viti Canonicus, Dohm- und Hof-Prediger, wie auch der Kayserin Joannae Beicht-Vatter und Allmosengeber, Anno 1722. den 16. May in der vornehmen Collegiat- und Pfarr-Kirchen SS. Jacobi et Nicolai in der chur-fürstlichen bischofflichen Residentz-Stadt Neyß einer volck-reichen Versammlung vorgetragen [...]* Nysa, Joseph Schlögel. [1722]
- NEUDECK 1722b – Johann Heinrich NEUDECK, *Der sich vor den Augen der Welt in dem Welt-Priester-Stand Canonical-Würde und Hof-Charge verbergende Schatz, Joannes Nepomucenus, des Ertz-Stifts zu Prag in der Haupt-Kirch des heiligen Viti Canonicus, Dohm- und Hoff-Prediger, wie auch der Käyserin Joannae Beicht-Vatter und Allmosengeber, Anno 1722. den 16. May in der vornehmen Collegiat- und Pfarr-Kirchen SS. Jacobi et Nicolai in der chur-fürstlichen bischofflichen Residentz-Stadt Neiß einer volck-reichen Versammlung vorgetragen [...]* Jawor, Johann Christian Lorentzen. [1722]
- Neu-eröffneten Bilder-Saales achter Teil 1727 – Neu-eröffneten historischen Bilder-Saals achter Theil, das ist kurtze, deutliche und unpartheyische Beschreibung der Historiae universalis, enthaltend die Geschichten, welche sich unter dem glorwürdigst-regierenden Kayser Carolo VI. von dem Baden-Rastadischen Frieden an, biß auf das Jahr 1723. vornemlich in Europa, auch sonst hin und wieder in der Welt zugetragen. Durchgehends mit vielen Kupffern ausgezieret und mit gehörigen Registern versehen. [...]* Nürnberg, nakladatelé Johann Leonhard Buggel a Johann Andreas Seitz. 1727
- Neu-eröffnete Pforte 1724 – Neu-eröffnete johanneische Gnaden- und Triumph-Pforte oder Leben des heil. Joan. Nepomuc.* Passau. 1724 – **pozn.:** Existence tohoto tisku je doložena v *Catalogus universalis 1727*, 65.
- Neun-mittwochentliche Andacht 1726 – Neun-mittwochentliche Andacht zu dem heil. Blut-Zeugen, grossen Wunder-Mann und besondern Beschützer der im Gefahr stehenden Ehr und guten Nahmen, dem heiligen Joanne Nepomuceno, nebst angehängten Tag-Zeiten, Litaneyen und verschiedenen Gebettern, auch mit andächtigen Kupffern beziert und auff vieler Verlangen zum anderten mahl hervorgegeben von der Catechetischen Bibliothec Soc. Jesu zu Wienn bey S. Anna [...]* Wien, Wolfgang Schwendimann. 1726
- Neun-tägige Andacht 1717 – Neun-tägige Andacht zu Ehren deß heiligen Joannis Nepomuceni sambt dessen Tag-Zeiten, Litaney und etwelchen Gesängern. [...]* Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. 1717
- Neun-tägige Andacht 1723 – Neun-tägige Andacht zu dem grossen und wunder-vollen, ja jeden zuversichtig dahin lauffenden Zufluchts-Kind treulich helffenden Vatter Joannem Nepomucenum, oder demüthigster Verehrungs-Gruss dess neunfachen nepomucenischen Himmels [...]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1723
- NEURAUTTER 1714 – Augustin NEURAUTTER, *Statuae pontis Pragensis, das ist der weit- und breit berühmten Prager Brucken von verschiedenen Wohlthätern und Verehrern der lieben Heiligen Gottes herrlich angegebene und von trefflichen Bildhauern kunstmässig auffgeführte Saulen-Bilder mit sonderen Fleis entworfen und in Kupfferstiche[n] herausgegeben [...]* [Praha, Staré Město], mědirytec Augustin Neurautter. 1714
- NICOLLI 1729 – Lorenzo Vigilio NICOLLI, *In lode del glorioso martire san' Giovanni Nepomuceno panegirico sacro detto in occasione della di lui festività trasportata nel corrente anno alli 25. Maggio, avanti Sua Altezza reverendissima Monsignor Leopoldo, arcivescovo e prencipe di Salisburgo, legato nato della Santa Sede apostolica, primate della Germania, prencipe del S. R. i. de baroni de Firmian etc. etc. [...]* [Salzburg], dědicové Johanna Josepha Mayra. [1729]
- DE NOAILLES 1712 – Louis-Antoine DE NOAILLES, *Gott geheiligte Stunden, vormahls in frantzösischer Sprache [...]* ans Licht gegeben, anjetzo aber in Hoch-Teutsch übersetzt. 1712
- Nouveau recueil 1711 – Nouveau recueil de prieres devotes, propres a divers etats de la vie chretienne.* Mainz, Johann Mayr. 1711
- Nová píseň 1721 – Nová píseň o svatém Janu Nepomuckém, všech v ouzkosti, chudobě postavených pomocníku, obzvláště vdov a sirotkův ochraniteli, vnově na světlo vydaná [...]* Příbram, Jan Martin Khünely. 1721
- Nová sláva 1721 – Nová sláva Království českého skrze nejšťastnější příjezd nejjasnější slavně panující římské císařovny, španhelské, uherské a české královny Alžběty Kristýny, paní paní nejmilostivější. To jest vypsání Její císařské Milosti z Vídně od 12. dne měsíce máje skrze města pražská do Karlových Varův a odtud zase zpátkem až do osmého července šťastně vykonané cesty se všemi okolostojícnostmi, co se den ode dne sběhlo, o hornickém v Karlových Varích dávno nevídaným auffzuku, hlavních jak v Krivoklatě, tak také v Brandejse držaných honbách a jiných Její císařské Milosti činěných kratochvilích, obzvláště pak vypsání slavné, při vyzdvížení svatých ostatkův a neporušeného jazyka svatého Jana Nepomuckého vedené procesí a všeho jak před kostelem na vítězoslavné bráně, tak také v kostele se vynacházejícím malování.* Praha, Staré Město, Karel František Rosenmüller. 1721
- NOVÁK 1726 – František NOVÁK, *Theologia polemica addita ad materiam de Deo uno et trino scholastica methodo pertractatam, complectens ea, quae ad Deum, Christum et Sanctos pertinent, cum annexis thesibus theologicis De Deo uno et trino, quas in alma, caesarea, regia ac episcopali universitate Olomucensi Societatis Jesu, sub rectoratu admodum reverendi ac eximii Patris, P. Joannis Seidel e Societate Jesu, ss. theologiae doctoris, academici ejusdem Societatis Jesu*

- collegii ac universitatis rectoris magnifici, praeside reverendo ac eximio Patre, P. Francisco Christen e Societate Jesu, ss. theologiae doctore, ejusdemque in eadem universitate professore regio, publico ac ordinario, nec non facultatis theologiae decano, pro prima theologiae laurea publice defendendas suscepit [...] anno M. DCC. XXVI. mense [...] die [...] horis [...] meridiem consuetis [...] Oloumouc, [1726]*
- Novena 1726 – *Novena sagrada del gloriosissimo martyr San Juan Nepomuceno*. Ciudad de México, Joseph Bernardo de Hoyal. 1726
- Nové písně 1725 – *Nové písně o svatým Janu Nepomuckým, obzvláštním patronu proti utrhačným jazyku dobrého jména*. [...] Kutná Hora, Jiří Vojtěch Kyncl. 1725
- Nové pobožné písničky 1727 – *Nové pobožné písničky o svatým Janu Nepomuckým, patronu českým [...] Vím kvítek, jenž vykvět [...] Kutná Hora, Jiří Kyncl. 1727*
- Novina 1726 – *Novina o jednom jeden a dvacíti letem svatokrádežníku jménem Kašpar S., který hrob svatého Jana Nepomuckého obloupl a dne 5. prasince 1725. roku šatlavi staroměstské na popravní místo vyveden, na čekan oběšen, poněvadž ale provaz se přetrhl a on spadl, do nejbližší kapličky vnešen a dne 7. poznovu na hranici dán a spálen byl. 1726*
- Novus silentarius Harpocrates 1711 – *Novus silentarius Harpocrates sacer, D. Joannes Nepomucenus, metropolitanae Pragensis ecclesiae ad S. Vitum Canonicus [...] martyr gloriosissimus in theatrum datus ab academica humanitate Wratislaviensi [...] anno 1711.*
- Officia propria 1705 – [Matěj Vojtěch MACHT Z LÖWENMACHTU, ed.], *Officia propria Sanctorum, quorum memoriam s. metropolitana ecclesia Pragensis s. Viti martyri, totaque archi-episcopalis per regnum Bohemiae archi-dioecesis per anni circulum colit et recolit. Autoritate et jussu reverendissimi ac celsissimi principis, domini, domini Joannis Josephi Dei et s. Sedis apostolicae gratia archi-episcopi Pragensis, S. R. i. principis et comitis Breüner, legati nati, inclty Bohemiae regni primatis, Carolo-Ferdinandae universitatis Pragensis perpetui cancellarii. Nunc denuo pro augenda dictorum sanctorum veneratione, venerantium commoditate in lucem edita [...] Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. 1705*
- Officia propria 1721-1729a – *Officia propria Sanctorum, partim de praecepto summorum pontificum, partim ex regnorum et provinciarum, circariam Bohemicam constituentium, consuetudine recitanda, ad usum breviarii canonicorum Praemonstratensium accom[m]odata et amplissimi capituli provincialis anno 1719. mense Aprili in inclty canonia Lucensi celebrati autoritate edita. Pars hiemalis. Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. [1721-1729]*
- Officia propria 1721-1729b – *Officia propria Sanctorum, partim de praecepto summorum pontificum, partim ex regnorum et provinciarum, circariam Bohemicam constituentium, consuetudine recitanda, ad usum breviarii canonicorum Praemonstratensium accom[m]odata et amplissimi capituli provincialis anno 1719. mense Aprili in inclty canonia Lucensi celebrati autoritate edita. Pars aestivalis. Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. [1721-1729]*
- Officia propria 1724 – *Officia propria Sanctorum, quorum memoriam s. metropolitana ecclesia Pragensis S. Viti martyris, totaque archi-episcopalis per regnum Bohemiae archi-dioecesis per anni circulum colit et recolit, autoritate et jussu reverendissimi ac celsissimi principis Domini, Domini Ferdinandi, Dei gratia archi-episcopi Pragensis, legati nati, Sacri Romani imperii principis, e comitibus de Khünburg, sacrae caesareae regiaeque Majestatis intimi consilarii, inclty regni Bohemiae primatis, nec non Carolo-Ferdinandae universitatis Pragensis perpetui cancellarii novissime pro augenda dictorum Sanctorum veneratione accuratius revisa, aucta, et secundum Missale Romano-Bohemicum conformata. Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. 1724*
- Officiosa pietatis exercitia 1727 – *Officiosa pietatis exercitia cultui divino, Magnae Matris Mariae Sanctorumque patronorum debita, variis officiis, litanii, precibus et affectibus instructa, jamque saepius alibi edita, nunc vero ad excitandum erga caelites et patronos regni, bono publico recusa. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1727*
- Officium před 1698 – **pozn.:** praž. vydání malých církevních hodinek ke cti, podle kterého vzniklo cca 1698 vydání mnichovské (→ níže, *Officium* cca 1698) a nepochybně přímo v onom roce ingolstadtské vydání německé (→ výše, *Kleines Amt und Andacht* 1698). Nelze vyloučit, že oním pražským vzorem byl ve skutečnosti drobný tisk *Protector vitae et famae* 1692 (→ níže), který sám byl latinským překladem starodávných českých hodinek.
- Officium cca 1698 – malé oficium. München – **pozn.:** Podle písemného svědectví z 1698, poskytnutého benediktinem Thomasem Hueberem, zpovědníkem v klášteře benediktinek ve švábském Kühbachu, dala tamní abatyše Helena von Lerchenfeld (ve fun. 1685-1718) na vlastní náklady v Mnichově vytisknout několik stovek exemplářů nepomucenského malého officia podle praž. vydání a tu i tam je rozdávala, hlavně vznešeným osobám, a to s obrovským potěšením a obzvláštní láskou všech vůči BJN (R l. zpr. Thomase Huebera, zpovědníka kláštera benediktinek v Kühbachu a tamního faráře (NA, ČDK, kn. 117, fol. 254*), která se stala příl. k textu theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251*), jenž obojí odeslal se svým doprovodným dopisem z Mnichova Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265)).
- Officium 1702 – *Officium de S. Joanne Nepomuceno, martyre, metropolitano ecclesiae Pragensis canonico, in Moldaviam fluvium ob inviolabiliter servatum sigillum confessionis praecipitato 1383, singulari patrono poenitentium et fama periclitantium, cuius memoria colitur die XVI Maii*. Frankfurt. 1702 – **pozn.:** Dle Sary Cabibbo se výtisk tohoto officia nachází v archivu Kongregace ritů v Římě, Cultus varia, reg. 372 (CABIBBO 2016, 131, pozn. 13).
- Officium 1703a – *Officium de S. Joanne Nepomuceno, martyre, metropolit-Pragensis canonico, in Moldaviam fluvium ob sigillum confessionis Praegae ex ponte dejecto anno 1283. [sic!] 16. Maji, poenitentium et fama periclitantium patrono*. Bamberg, Johann Gerard Kurz. 1703
- Officium 1703b – *Officium de Sancto Joanne Nepomuceno, poenitentium et fama periclitantium patrono*. [...] Vilnius, akad. jez. tiskárna, 1703
- Officium před 1704 – **pozn.:** vídeň. vydání malých církevních hodinek ke cti, podle kterého vzniklo 1704 vydání mnichovské (→ níže *Officium* 1704)

- Officium* 1704 – *Officium de Sancto Joanne Nepomuceno* [...] *Juxta exemplar Pragense et Viennense reimpressum*. München 1704 – **pozn.:** Exemplár tohoto officia, v němž je SJN označen jako „Patronus fama periclitantium“, odeslal baumburský probošt dne 26. V. 1705 salzburské konzistory (HARNONCOURT 1962, 19 – HAHNL 1979, 91).
- Officium* 1711 – *Officium de Sancto Joanne Nepomuceno, ord. can. regularium S. Augustini, poenitentium et fama periclitantium patrono. Juxta exemplar Pragense et Viennense*. München, Johann Lukas Straub. 1711 – **pozn.:** Jde o opěté vydání nepomucenského officia podle pražského a vídeňského vzoru.
- Officium* 1718 – *Officium de Sancto Joanne Nepomuceno, paenitentium et fama periclitantium patrono*. [...] Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1718
- Officium* 1722 – *Officium de Beato Joanne Nepomuceno, poenitentium et fama periclitantium patrono* [...] Würzburg, Heinrich Engmann. 1722
- Officium* 1725 – *Officium de S. Joanne Nepomuceno, patrono fama periclitantium et anxiae in sacro tribunali animae fidelissimo suspiratore*. Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1725
- Officium* 1726 – *Officium de Beato Joanne Nepomuceno, poenitentium, et fama periclitantium patrono* [...] Vilnius, akad. jez. tiskárna. 1726 – **pozn.:** Jedná se o opětý tisk, jehož existenci potvrzuje JOCHER 1842, 132, č. 6887.
- Officium* 1729 – *Officium s. Joannis Nepomuceni martyris et regni Bohemiae patroni, duplex, pro die XVI. Maji*. Roma, tisk apoštolské komory. 1729
- Officium cum litaniiis* 1702 – *Officium cum litaniiis, supplexq[ue] libellus seu oratio devotissima in tribulatione et desolatione, periculoq[ue] famae ad S. Joannem Nepomucenum, thaumaturgum magnu[m], martyrem et patronum fama periclitantium, anno, quo sanCto IoannI NepoMVCeno, TrI-VrbIs PragensIs gLorIae, honorI et Coronae haeC IgnIta XenIta ab eXIgVo CLlente obLata sVnt [= 1702]*. Praha, [Staré Město], Vojtěch Jirí Koniáš. 1702
- Officium divinum* 1729 – *Officium divinum de ss. Eucharistiae sacramento a S. rituum congregatione approbatum* [...] *cum lectionibus propriis recenter ab eadem S. rituum congregatione, et Sede apostolica approbatis*. Wrocław, jez. akademická tiskárna. 1729
- Officium, Elogium* 1729 – *Officium s. Joannis Nepomuceni, martyris, semiduplex*. [...] *Decretum, et elogium s. Joannis Nepomuceni*. [...] [1729]
- Officium et litaniae* 1701 – *Officium et litaniae ad S. Joannem Nepomucenum, fama periclitantium singularem patronum, cujus memoria 16. Maii recolitur. Epitome vitae. Honorabilis Dn. magister Joannes Nepomucenus, hujus ecclesiae canonicus, reginae confessarius, quia sacro-sancti confessionis sigilli custos usque ad mortem fuit, a Wenceslao IV. Bohemiae rege, Caroli IV. filio, tormentis tentatus, ex ponte in Moldavam (anno 1383. 16. Maii) praecipitatus, miraculis clarus, hic jacet sepultus. Ita habet lapis sepulchralis ejusdem*. Nysa, Joseph Schlögel. 1701
- Officium et litaniae* 1709 – *Officium et litaniae de B. Joanne Nepomuceno, poenitentium et fama periclitantium patrono, ad majorem Dei gloriam et Beatissimae sine labe originali conceptae Virginis honorem, simulque ad promovendum cultum, devotionem et zelum erga magnum hunc Dei servum, ex devoto in ejus merita affectu pro privata nunc ejusdem veneratione compositum et oblatum*. Wien, Johann Georg Schlegel. 1709
- Officium parvum* 1722 – *Officium parvum de S. Joanne Nepomuceno, martyre, poenitentium et fama periclitantium singulari patrono, cum aliis piis affectibus ad incorruptam ejus linguam*. Wien (?). 1722
- Officium Rakocianum* 1720 – *Officium Rakocianum sive varia pietatis exercitia, cultui Divino, Magnae Matris Mariae Sanctorumque patronorum honori debita. Editio novissima, omnibus prioribus auctior et locupletior*. Trnava, akad. jez. tiskárna. 1720
- Officium sodalis Mariani* 1708 – *Officium sodalis Mariani in spiritualita devotionis exercitia ex praescripto legum congregationis B. V. Mariae distributum, in usum praecipue sodalitatís B. V. Mariae, Reginae angelorum, nascentis, in domo professa Soc. Jesu ad S. Nicolaum Pragae*. Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. 1708
- Oratio devotissima* 1709 – *Oratio devotissima S. Leonis papae Carolo Magno transmissa, cui annexa sunt: Officium S. Joannis Nepomuceni, S. Antonii de Padua, XV. orationes S. Birgittae, Corona V. Vulnerum Christi, Parvus thesaurus animarum cum adjunctis aliis officiis et orationibus*. Würzburg, nakladatel Johann Zieger. 1709
- Oratorium Nepomucenum*, BALBÍN 1727 – *Oratorium Nepomucenum continens officium et preces in honorem S. Johannis Nepomuceni* [...] *denique vita, miracula et beatificatio S. Johannis auctore r. P. Bohuslao Balbino, S. J.* [...] Köln, nakladatel Johann Langenberg. 1727
- Orazioni e preghiere* 1711 – *Orazioni e preghiere devotissime da farsi ogni giorno, utilissime ad ogni fedel cristiano, coll'officio di S. Giovanni Nepomuceno*. [Trento], Giovanni Antonio Brunati. 1711
- Ordnung der rakonitzer Procession* 1722 – *Ordnung der rakonitzer Procession, in welcher solche zu der wunderthätigen Mutter Gottes Mariae auff den Heiligen Berg ob Pržibram in Königreich Böhemb unter der Beschirmung des hierzu erkiesenne grossen Patrons und Fürsprecher bey Gott, S. Joannis Nepomuceni (dessen Glory und Herrligkeit man untereinst in fünf Pegmaten oder Trag-Gerüsten kürztlich zu entwerffen der Schuldigkeit erachtet) von denen gesambten andächtigen Wallfahrtern auß der königlichen Creyß-Stadt Rakonitz ist geführet worden am 2. Pfingst-, das ist am 25. Monaths-Tag Maji Anno 1722*. [1722]
- Oslava* 1728 – *Oslava, marchionatus Moraviae flumen, in tot rivos, quot anno dies, se uberrime diffundens atque foederato fluctu aquis Sarcandrinis reverenter illabens, sive Alma congregatio Magno Mezriczii ad Oslavam sub terno Sanctissimo Nomine Jesus, Maria, Anna anno 1720., gloriosae mortis Venerabilis servi Dei Joannis Sarcandri, Sanctissimorum horum Nominum cultoris maximi, jubilaeo, erecta, ab Innocentio XIII., pontifice maximo confirmata, gratiisque ecclesiae specialibus dotata anno vero 1727., cum sole per anni circulum ter centies, ter vicies et quinquies redoriante in totidem confoederatis capitibus redoriens, incremento venerationis Venerabilis Joannis Sarcandri ex asse dicata et consecrata, nec non a reverendissimo ac venerabili episcopali officio Olomucensi approbata* [...] Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1728
- PACHER 1723 – Jakub Felix Jan PACHER, *Ioannes a NepoMVC, regIs effaerI tyrannI garrVLI sILentIosVs DebeLLator* [= 1722], *to jest Ian sLaWný BohV MVCžeDLnIk* [= 1722], *nepřemožený Nepomucký bojovník, nad králem zuřivým a zlostným z vítězil mlčenlivý, však mlčenlivě vejmluvný, po vykonání svého hrdinského potykání z vojny na Zelenou horu blíž slavného cisterciánského kláštera u hvězdy jitřní od důstojně velebného, urozeného a vysoce učeného pána, pána Václava*

- Vejmluvy, svatého řádu cisterciánského kláštera Žďára opata, Margkrabství moravského praelata a Jeho císařské a královské katolické Milosti radě, též celého velebného a slavného starožitného kláštera žďárského schválně z gruntu vystavené, dne 27. září (jenž byla neděle osmnáctá po Svatým Duchu) slavně uvedený za věčného hospodáře celého žďárského okršlu milé přijatý, v následující pak sprostně řeči ukázaný [...]* [Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1723]
- PALAZZI 1679 – Giovanni PALAZZI, *Aquila romana overo Monarchia occidentale da Carlo Magno d'occidente imperador primo sino alla coronatione del glorioso Leopoldo Primo. Tutti con le loro effigie dal naturale aggiuntivi li geroglifici ed allegorie, inventione dell'autore.* [...] Venezia, nákladem autora. 1679
- Palmae decus* 1712 – *Palmae DeCVs atqVe pla gLorla* [= 1712] *sive Gloriosissimus martyr, D. Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonicus, regni Bohemiae thaumaturgus, fama periclitantium, nec non scholarum Zatecensium singularis patronus, De sCeLesto fVrore gLorlose trIVMphans* [= 1712], *praenobilibus, generosis ac consultissimis Dominis, Dominis sac. caes. Majestatis regio judici, consuli, caeterisque nobilibus viris consularibus regiae districtualis urbis Zatecensis, patronis colendissimis humillime dedicatus ac a perillustri, praenobili ac ingenua studiosa juventute Zatecensi in scenam datus die [...]* *mensis Maii. VnaVffhörLIChe PaLM-ZlerD* [= 1712], *das ist Der heilige und glorwürdige Blut-Zeug Johannes von Nepomuck, der prager Haupt-Kirchen zum heiligen Veit Thum-Herr, deß Königreichs Böheimbs Schutz-Patron, deren an Ehren gefahr-leydenden, wie auch der saatzer Schulen absonderlicher Beschirmer, Von Des Königs sChanDbaren AnsVChen obslgenD* [= 1712], *denen wohl-edlgestrogen, wohl-edlen fürsichtig, hoch- und wohlweisen Herren, Herren, dero röm. kayserl. Mayestät königl. Richter, Burgermeister und Rath der königl. Crayß Stadt Saatz als wehrtesten Patronen demüthigst gewidmet und von der wohl-edl-gebohrnen, wohl-edlen und freyen studirenden Jugend zu Saatz auff öffentlicher Schau-Bühne vorgestellt am [...]* *Tag deß Monats Maii.* [1712]
- PANKL 1726 – Ferenc PANKL, *Ortum de flumine sidus Divus Joannes Nepomucenus, martyr gloriosus, Austriae Bohemiaeque patronus, votivo laudatus carmine, dum in [...]* *Divi Petri basilica Viennae [...]* *praenominati Sancti martyris festum magnificentissime celebraretur [...]* Wien, Andreas Heyinger. 1726
- PANKL 1728 – Ferenc PANKL, *Pons Altus Viennensis magis exaltatus effigie et cultu publico Divi Joannis Nepomuceni, Austriae Bohemiaeque patroni, dum ejusdem Sancti festiva et annua celebritas ibidem inter magnificentissimos omnigenae musices concentus, erectis insuper emblematis et picturis, a frequentissima tum nobilitatis cum plebis multitudine coleretur die 16. Maji, anno a partu Virginis 1728 [...]* Wien, Andreas Heyinger. [1728]
- PANNAGL 1701 – Bernard PANNAGL, *Divus Joannes Nepomucenus, invictus Christi martyr, in silentio secreti confessionis et in spe publicae canonizationis gloriosus, actione theatri honoratus ab illustrissima, perillustri, nobili ac ingenua juventute facultatis oratoriae in collegio academico Soc. Jesu Praegae ad S. Clementem anno M. DCC. I., mense Majo.* [1701]
- PANNAGL 1729 – Bernard PANNAGL, *Musa panagaea, diversa, cum thematum, tum carminum, genera pererrans, poetice docentibus in subsidium, discentibus in preludeum proposita [...]* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Norbert Fický. [1729]
- PAOLI 1720 – Sebastiano PAOLI, (neznámý název a neurčené místo vydání) – **pozn.:** Dosud se nepodařilo nalézt první vydání tohoto Paoliho kázání, které pronesl o svátku 1720 v kostele sv. Ludvíka v Neapoli za přítomnosti neapolského místokrále, kardinála Schrattenbacha. Podle pozdějšího svědectví (PAOLI 1751, 245, č. XX) toto kázání vyšlo tiskem již někdy v době svého pronesení. Viz též C.1, Napoli 2a/. Text této řeči byl publikován ve sbírkách Paoliho kázání, např.: PAOLI 1724, 179-197 (č. VI) – TÝŽ 1743, 134-142 (č. X) a TÝŽ 1751, 129-133 (č. XX).
- PAOLI 1724 – Sebastiano PAOLI, *Orazioni di Sebastiano Pauli della congregazione della Madre di Dio.* Lucca, Sebastiano Domenico Cappurri. 1724 – **pozn.:** Tato sbírka Paoliho kázání obsahuje (na str. 179-197, proslov č. VI) předcházející nepomucenskou řeč proslovenou pro kardinála Schrattenbacha v Neapoli.
- PAOLI 1725 – Sebastiano PAOLI, (neznámý název a neurčené místo vydání) – **pozn.:** Dosud se nepodařilo nalézt první vydání tohoto Paoliho kázání, které pronesl 1725 v Římě v kostele dell'Anima z nařízení kardinála Cienfuegos. Podle pozdějšího svědectví (PAOLI 1751, 245, č. XXI) někdy tou dobou toto kázání vyšlo tiskem. Jeho text se dochoval ve sbírkách Paoliho řečí, např.: PAOLI 1743, 143-154 (č. XI.) a TÝŽ 1751, 133-139 (č. XXI).
- PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE 1602 – Bartoloměj PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE, *Diadochos id est successio: jinák Poslušnost knížat a králův českých, biskupův i arcibiskupův pražských a všech třech stavův slavného Království českého, to jest panského, rytířského a městského, krátce sebraná a vydaná [...]* Praha, Staré Město, dědic tiskáře Jana Schumanna. 1602
- PASSI 1729 – Bartolomeo Antonio PASSI, *La istoria della vita, del martirio e de' miracoli di s. Giovanni Nepomuceno, canonico di Praga, con gli atti della sua canonizzazione.* Roma, Komárkova tiskárna. 1729
- PEITHER 1723 – Jan Maxmilián PEITHER, *Magnus famae tutelaris angelus ac fortis honoris clypeus, Joannes est nomen ejus, seu Flos et fructus, vita et mors gloriosissimi de poenitentia martyris Joannis Nepomuceni, ecclesiae metropolitanae Pragensis ad s. Vitum imperterriti cordis canonici, fidissimi reginae Joannae secretarii et confessarii, dilecti crucifixi Jesu discipuli, virginis et martyris, vocalis silentiarii, facundi Bohemiae apostoli, vitae et famae protectoris potentissimi, totius incliti regni Bohemiae thaumaturgi, hodie sub faventissimis auspiciis [...]* *Joannis Josephi Sac. Rom. imp. comitis de Wrthby, d. in Konopist, Beneschau, Benitz, Teinitz et utroque Nusl [...]* *in sacra aede metropolitana Pragensi recurrentibus annuis ejusdem divi solenniis panegyrica dictione pro rostris exaltata [...]* Praha, Staré Město, Velká Karlova aula, Jiří Laboun. 1723
- PELLIZOTTI 1723 – Michal PELLIZOTTI, *Svatý Jan Nepomucký, kanovník pražský, mučedník Boží, v chrámě Páně svatého Kříže Velkého v královském Starém Městě pražském u velebných P. P. kanovníkův regularních, křížovníkův s červeným srdcem blahoslavených mučedníků od pokání, vůbec sv. Cyriáka, skrze slova apoštolské Omnibus omnia factus sum: 1. Corinth. 9. Všechněm všechno učiněn jsem, kázáním vyobrazený [...]* *dne 16. měsíce máje léta Páně 1723.* [...] Praha, [Staré Město], Karel Josef Jeřábek. [1723]
- PELLIZOTTI 1728 – Michal PELLIZOTTI, *Jazyk Boží mučedníka Páně Jana Nepomuckého, kanovníka pražského, osvícený od Ducha svatého, v chrámě Páně svatého Kříže velkého v královském Starém Městě pražském u vv. PP. Kanovníkův regularních křížovníkův s červeným srdcem blahoslavených mučedníkův od pokání, vůbec sv. Cyriáka,*

- kázáním dokazaný [...] dne na den Soslání svatého Ducha 16. měsíce maje léta Páně 1728. Praha, Staré Město, Karel Josef Jerábek. [1728]
- Perenne laudis ac honoris promptuarium 1721 – *Perenne laudis ac honoris promptuarium Divi Joannis Nepomuceni, fidelissimi famae tutelarisi, probatissimi quibusvis in necessitatibus advocati et opitulantis, vitae ejusdem in terris gestae compendio, nec non precatoriis affectibus, ad boni nominis integritatem, aut conservandam, aut recuperandam, et alia quaeque gratiarum dona impetranda instructum, thaumaturgo ac martyri gloriosissimo pio cordis affectu dedicatum et devotis ejusdem Divi clientibus solatio, non minus quam emolumento propositum et typis vulgatum [...]* Praha, [Staré Město] Jan Václav Helm. 1721
- PEŠINA Z ČECHORODU 1663 – Tomáš Jan PEŠINA Z ČECHORODU, *Prodromus Moravographiae, to jest Předchůdce Moravopisu obsahující summovní vejtah všeho toho, co v týmž Moravopisu, kterýž na světlo se hotoví, ovšírně položeno bude, zatím napřed vyslaný od svého authora [...]* Litomyšl, Jan Arnolt. 1663 – **pozn.:** dílo vyšlo v moderní edici: PEŠINA Z ČECHORODU/KOUPIL/HAVLÍK 2021
- PEŠINA Z ČECHORODU 1673a – Tomáš Jan PEŠINA Z ČECHORODU, *Phosphorus septicornis, Stella alias matutina. Hoc est Sanctae metropolitanae divi Viti ecclesiae Pragensis majestas et gloria, quibus illa, per tot secula, orbi nostro enituit semper clarissima, Solis ortui, seu, futuro majori operi praemissus interim, et emissus [...]* Praha, [Malá Strana], Jan Arnolt z Dobroslavína. 1673
- PEŠINA Z ČECHORODU 1673b – Tomáš Jan PEŠINA Z ČECHORODU, *Gloria Libani Pragensis. Sive Excellentia Sanctae metropolitanae ecclesiae Pragensis, a fidelitate capituli, polo, choro, foro, id est Deo, Ecclesiae, Sedi apostolicae et legitimis suis principibus Bohemiae regibus, constantissime servata. [...]* Praha, [Malá Strana], Jan Arnolt z Dobroslavína. 1673
- PEŠINA Z ČECHORODU 1677 – Tomáš Jan PEŠINA Z ČECHORODU, *Mars Moravicus. Sive Bella horrida et cruenta, seditioes, tumultus, praelia, turba et ex iis enatae crebrae et funestae rerum mutationes, dirae calamitates, incendia, clades, agrorum depopulationes, urbium vastitates, aedium sacrarum et prophanarum ruinae, arcium et oppidorum eversiones, pagorum cineres, populorum excidia et alia id genus mala, quae Moravia hactenus passa fuit. [...]* Praha, [Malá Strana], Jan Arnolt z Dobroslavína. 1677
- PEZ 1721 – Hieronymus PEZ, *Scriptores rerum Austriacarum veteres ac genuini, quotquot ex Austriae vicinarumque provinciarum bibliothecis et tabulariis, decumano labore perlustratis, aut primum in lucem vindicari, aut ex mss. codicibus auctiores et emendatiores edi potuerunt. Tomus I., quo potissimum veteres ac sinceri scriptores continentur, qui res a prima gentis Austriacae origine usque ad saeculum XIV. in republica et ecclesia praeclare ac sancte gestas, narrationes etiam genealogicas veterum Austriae marchionum et ducum stirpis Babenbergensis complectuntur. Accedunt antiqua et originaria monumenta ex libris mss. deprompta, quibus non solum Austriacae, sed etiam adsitatarum provinciarum historiae antiquae lux amplior accenditur et conciliatur. [...]* Leipzig, nakladatelé synové Johanna Friedricha Gleditsche. 1721
- PEZ 1723 – Bernhard PEZ (a kolektiv), *Thesaurus anecdotorum novissimum seu veterum monumentorum, praecipue ecclesiasticorum ex Germanicis potissimum bibliothecis adornata collectio recentissima. Tomus IV., quo cujusmodi et quot opuscula contineantur, post aversam paginam lector reperiet. Omnia nunc primum cum praefationibus, observationibus praevis et indicibus necessariis publici juris facta. [...]* Augsburg a Graz, nakladatelé bratři Philipp, Martin a Johann Veithové. 1723
- PFALZ Z OSTRIC 1691 – Kristián Augustin PFALZ Z OSTRIC, *Theatrum gloriae, das ist Schau-Platz der Ehren, oder Lob-Predigten von denen heiligen außerwählten glorwürdigen Patronen des hochlöblichen Königreichs Böhmeim mit Ehren-Preiß ihres gottseeligen Wandels, rühmlichen Verdienst und herrlicher Wunderthaten aus böhmischen Geschichten historico-moraliter verfasst, in Göttlicher Schrift und heiligen Vätern gegründet, mit theologischen Fragen und Concepten gezieret, an deren heiligen hohen Fest-Tägen bey Gegenwart volckreicher Versammlung in der Ertz-Stuhl- und Haupt-Kirchen S. Viti in Prag auffgerichtet, Jtzo aber auff vieler Begehren durch öffentlichen Druck, nebst noch etlich sonderbaren Predigten vorgestellt [...]* Praha, Staré Město, Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1691
- PFENDTNER 1714 – Emerich PFENDTNER, *Dulia Austriaco-Viennensis, das ist Oesterreichisch- absonderliche wienerisch- Aller Heiligen gewöhnliche Verehrung und Andacht, oder sittliche Lob- und Ehren-Prdigen, von denen Heiligen und Außerwählten Gottes, welche nicht nur von allgemeiner christlich-catholischer Kirchen durchs Jahr hindurch feyrllich begangen, sondern auch hin und wieder in unterschiedlichen Ordens-Kirchen, bey denen Bruderschafften, Patrociniis und andern öffentlichen Andachts-Gelegenheiten verehret werden. Worbey auch eingetheilt zu finden die hohe Fest unsers lieben Herrn [...]* vorgetragen von theils eigner, theils verschiedenen frembden Cantzlen, inn- und ausser der kaysersl. Haupt- und Residentz-Stadt Wienn, von 1690. biß 1702. bey hoher und nider Stands-Persohnen Volckreicher Versam[m]lung, und endlich denen Predigern, Pfarrern und Seelsorgern in dergleichen Begebenheiten zum dienlichen Behülff, auf Begehren bekannter Freunden in Druck verfaßt worden [...] Augsburg, nakladatel Philipp Jakob Veith a bratři. 1714
- PHILIPPUS A S. JACOBO 1717 – PHILIPPUS A S. JACOBO, *Lob und Ehr, nicht ohne Prob und Lehr, oder Außerlesene Lob- und Ehren-Predigen, nicht allein an verschiedenne hohen Fest-Begängnissen deren heiligen Ordens-Stiftiern, als auch bey ersten Wandlungs-Opffer deren Gott-geweyhten Priestern, wie dann ferner an denen Bruderschaffts-Festen, Kirchweyhungen und andern Solennitäten deren heiligen Kirchen-Patronen, in göttlicher heiliger Schrift gegründet, mit deren heiligen Vätern und Lehrern häufigen Sprüchen versehen, mit Figuren und Sinnbildern gezieret, glaubwürdigen Geschichten und Wunderwercken bekräftiget, schönen Beschreibungen und Gleichnissen erkläret und endlich mit mannigfältiger Sitten-Lehr vermengt, in der kaysersl. Residenz-Stadt Wienn auf denen berühmtesten Cantzeln einer grossen Volcks-Menge in reiner teutschen Sprache Vorgetragen [...]* nunmehr aber in öffentlichen Druck gegeben [...]. Wien, Simon Schmid, nakladatel Adam Damer. 1717
- PHILIPPUS A S. JACOBO 1720 – PHILIPPUS A S. JACOBO, *Neuer Jacob-Stern, welcher gesehen worden den 16. May Anno 1720. als Jhro Hochwürden und Gnaden Jacobus Franciscus Ritter von Tilschern, der heiligen Schrift Doctor, Protho-Notarius apostolicus, hiesiger nicolspurgischer Collegiat-Kirchen S. Wenceslai infulirter Probst und Herr zu Jritz etc. etc. die von ihm neu-erhebte und herrlich außgezierete Capellen zu Ehren Beati Joannis Nepomuceni mit gewöhnlich-*

- feyerlichen Kirchen-Ceremonien eingeweyhet und mit darauff folgenden Pontifical-Ambt höchst-aufferbaulich begangen hat. Darbey nachgesetzte kurtze Lob-Rede gehalten und jetzt-gemelten hochwürdig- und gnädigen Herrn Probstes schuldergebenst zugeschrieben hat [...]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1720
- Píseň 1705 – Píseň opět [...]* a velmi [bolestná] o svatém Janu Nepomuckém, jakož i jiné rozličné k Pánu Ježíši a za odpuštění hříchův. *Poslední k svatě panně Barboře za šťastné skonání.* Litomyšl, [Daniel Vojtěch Kamenický]. 1705
- Píseň 1715 – Píseň o svatém Janu Nepomuckém. Přední od jednoho vězného složená, druhá dvě témuž věznému ku potěšení v nově na světlo vydané. Všem horlivým svateho Jana Nepomuckého milovníkům a milovnicím ku potěšení [...]* Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. 1715
- Píseň nová o velebném Janu Sarkandru 1704 – Píseň nová o velebném Janu Sarkandru, zpovědlníku, patronu a mučedlníku moravském, děkanu holešovském. Z života vytažená a k rozmnožení jeho cti a slávy vytlačena [...]* Brno, vdova Marie Alžběta Sinapiová. 1704
- Píseň nová o velebném Janu Sarkandru 1708 – Píseň nová o velebném Janu Sarkandru, zpovědlníku, patronu a mučedlníku moravském, děkanu holešovském. Z života vytažená a k rozmnožení jeho cti a slávy vytlačena [...]* Brno, Jan František Svoboda. 1708
- Píseň o svatém Isidorovi 1704 – Píseň o svatém Isidorovi, vyznavači, muži Božím a spolu velmi sprostným, skutečným hospodářům patronu, jehožto den slavný jest 10. máje, kterýžto jako před světem opovrženým a ponížným jest byl, tak nyní po vykonání běhu života svého před trůnem Boha všemohoucího v slávě všech svatých se stkví a oslavený se spatřuje, k obveselení a ku potěšení obzvláště hospodářům vydaná léta 1704.* [Praha, Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1704
- Píseň o sv. Václavu 1707 – Píseň o sv. Václavu, pa[tr]o[n]u českém.* Praha, [Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1707
- Píseň slávy 1721 – Píseň slávy a chvály nové o vyzdvižení svatého Jana Nepomuckého, divotvorce a patrona českého, všem věrným a jeho milujícím ctitelům ku potěšení na světlo vydaná.* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1721
- Písně 1700 – Písně o svatém Janu Nepomuckém.* Olomouc, Jan Josef Kilian. 1700 – **pozn.:** Jsou to nejstarší známé kramářské písně o SJN, viz IVÁNEK 2023, 74.
- Písně 1709 – Písně o svatém Janu Nepomuckém.* Olomouc, Ignác Rosenburg. 1709 – **pozn.:** Jde o přetisk předešlého tisku Kilianova (*Písně 1700*). Jeden výtisk se zachoval v Ostravském muzeu, sign. 430, viz IVÁNEK 2023, 74.
- Písně 1710-1719 – Písně o sv. Janu Nepomuckém pro zachování dobré cti [...]* Praha, [Staré Město], Karel Rosenmüller. 171[.]
- Písně 1715 – Písně o sv. Janu Nepomuckém pro zachování dobré cti [...]* Praha, [Staré Město], Karel Jan Hraba. 1715
- Písně 1716 – Písně o sv. Janu Nepomuckém pro zachování dobré cti. [...]* Hradec Králové. 1716
- Písně dvě 1727 – Písně dvě o svatým Janu Nepomuckým, hajiteli od světské hanby, všem ctitelům jeho ku potěšení ponejprv vytištěná [...]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1727
- Písně dvě nové 1715 – Písně dvě nové a horlivé o svatém Janu Nepomuckém, k nimžto jest také jedna přidaná k Pánu Ježíši za odpuštění hříchův.* Olomouc, [Anna Alžběta Rosenburgová?] 1715
- Písně dvě nové 1727 – Písně dvě nové o svatým Janu Nepomuckým, obzvláštěmu pomocníku v všelikých potřebách [...]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1727
- Písně nové 1726a – Písně nové o svatým Janu Nepomuckým, obzvláštěmu patronu proti utrhačným jazyku dobrého jména [...]* Hradec Králové, Václav Tibelli. 1726
- Písně nové 1726b – Písně nové o svatým Janu Nepomuckým, obzvláštěmu patronu proti utrhačným jazyku dobrého jména. Já na světě zarmoucená, ode všech. V mých ouzkostech a žalostech obracu.* Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. 1726
- Písně pobožné 1724 – Písně pobožné k svatému Vojtěchu a k svatému Janu Nepomuckému, obzvláštěmu patronům českým, k horlivému uctění, s připojenou žádostí za obdržení potřebných věcí, od jednoho horlivého ctitele vnově na světlo vydané [...]* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1724
- Písnička žalostivá 1717 – Písnička žalostivá o divu a zázraku svatého Jana Nepomuckého, kterýž se stal v Praze s jednou sítou vdovou, každému pobožnému křesťanu ku příkladu vydaná. Pospíchejte, křesťane, nech.* [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová. 1717
- Písničky nové 1725 – Písničky nové pobožné o svatém Janu Nepomuckém, patronu velikým všech se k němu utikajících všelikém nebezpečnosti postavených [...]* Olomouc. 1725
- Písničky nové pobožné 1702 – Písničky nové pobožné. První: O svatém Janu Nepomuckým. Druhá: O svatém Karlu Boromejským. Třetí: O svatém Venanciusovi. Čtvrtá: O svatém Floriánovi.* Litomyšl, Daniel Vojtěch Kamenický. 1702
- Písničky tři pobožné 1710-1719 – Písničky tři pobožné. První o sv. Antonínu Paduánském. Druhá o sv. Františku Serafinském. Třetí o sv. Janu Nepomuckém. Nyní vnově vytištěné.* Jindřichův Hradec. 171[.]
- Písničky nové 1711 – Písničky nové pobožné k svatému Janu Nepomuckému, patronu chudých vdov a sirotku.* Hradec Králové, [Václav Jan Tibelli]. 1711
- Písničky nové 1726 – Písničky nové pobožné o svatém Janu Nepomuckém, patronu velikým všech se k němu utikajících všelikém nebezpečnosti postavených [...]* 1726
- Písničky pobožné 1711 – Písničky pobožné sv. Janu Nepomuckému, patronu a krajanu českému [...]* Praha, [Staré Město], Karel Rosenmüller. 1711
- Plenitudo gloriae 1721 – Plenitudo gloriae caelestise et terrestis, qua S. Joannem Nepomucenum, metropolitanae ecclesiae Pragensis Divi Viti olim canonicum et collegiatae ad Omnes sanctos decanum, tum martyrem Christi invictissimum, nunc regni Bohemiae et fama periclitantium peculiarem omnino patronum condecorare dignatus est Deus, post assertum eidem magno Sancto publica ecclesiae Romanae approbatione consuetos caelium honores omnium universim ejus clientum, ac nominatim e Carolinensibus Thermis revertentis Suae sacratissimae Majestatis Elisabethae, Romanorum imperatrice augustissimae oculis in primum dulciae suae homagium a celsissimo principe atque archi-episcopo Pragensi Ferdinando e comitibus de Khünburg et reverendissimo, semperque fidei capitulo in praedicta castris Pragensis ecclesia historico-symbolice repraesentata die IV. Nonas Julii anno a plo D. Ioannis sVpra treCentos nono atqVe triCesIMO [= 1721].* Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. [1721]

- Pluvia Majalis* 1689 – *Pluvia Majalis, sive Joannea, quia gratiarum, honori Divi Joannis Nepomuceni dicata*. Praha, Staré Město, Jan Karel Jeřábek. 1689
- Pobožné uctění* 1703 – *Pobožné uctění sv. Jana Nepomuckého, v nebezpečnosti časné i věčné hanby postavených ochrance věrného, tři sta let zázraky a divy se stkvoucího, od našich předků již dávno následujícími pobožnými verši a hodinkami uctěného, k potěšení všem od utrhačného jazyka raněným a k napravení všem dobré pověsti utrhačům nestydatým na světo nyní vydané [...]* Praha, [Staré Město], Jiří Laboun. 1703
- PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1721 – Rudolf PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ, *Canonizatio Pragensis Canonici, Sancti Joannis Nepomuceni rite solemniter celebrata* [= 1721], *a sanctissimo Domino nostro Innocentio XIII., pontifice maximo, supremo Christi vicario, Caroli Sexti Caesaris Clarissimi patris petiti libere Concessa* [= 1721], *pluribus Versibus et Calamo Concelebrata, plentiori affectu Consecrata* [= 1721] *et Vero hinc et tunc faMa ad VoCato* [= 1721] *a RVDoLpho PoDstatzkII Libero barone a PrVsinovITz DICata* [= 1721].
- PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1725 – [Rudolf PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ], *Nach dem Original aller Vollkom[m]enheit Jesu Christi ein copenyliche Abbildung Joannes Sarcander, Priester, Beichtiger, Seel-Sorger und Blut-Zeug, welcher nach außgestandenen grausamen Torturen auß Haß des catholischen Glaubens und verhaltener der heiligen Beicht Geheimnuß von denen ketzerischen Rebellen den 17. Martii 1620. zu Ollmütz erbärmlich hingerichtet worden. Allen wahrhafften Verehrern dieses grossen Mann Gottes andächtigen Gemüths-Führung und gleichmäßiger Nachfolg von einem, der durch Vorbitt dieses bey Gott vielmögenden Vorsprechers das Leben wunderlich erhalten hat, abgebildet*. Olomouc. 1725
- Pohrobná sláva* 1721 – *Pohrobná sláva světlých ctnosti a vyborné svátosti velikého České země mučedlníka a patrona, svatého Jana Nepomuckého, s nabožnými figurami vynesená a po vykonaným církevním jeho mezi svatý povýšení a veřejným oslavení při slavný procesi k svatým ostatkum jeho ze Starého Města z kostela svatého Salvatora Tovaryšstva Ježíšového k větší cti, lásce a zvelebení poddaně donešená a obětovaná od veleslavných bratrstev a škol pražských téhož Tovaryšstva Ježíšového v neděli osmou po Svatém Duchu, dne 27. července 1721*.
- POMIENA 1720 – František Jáchym POMIENA, *Vitae et famae par pasus, in argumentum gloriae fama periclitantium famigeratissimo tutelari, Pragensis olim ecclesiae antistiti pientissimo, fortissimoque Christi martyri, S. Joanni Nepomuceno, in sacello ejusdem Neo-Pragae anno aerae sacrae MDCCXX., mensis Maji, die XIX., anniversario panegyrico accomodatus [...]* [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, faktor Jan Jiří Behr. 1720
- Pomoc mariánská* 1711 – *Pomoc mariánská od Pomocnice nebeský, nejsvětější Rodičky Boží, přeblahoslavené P. Marie, v chrámě Páně pod Košbergkem nad městys Lúži na vršku Chlumeck řčeném s mnohými dobrodiní a milostmi nad přirozenými pobožným titelům svým štědře prokázaná, nyní pak zase k rozmnožení její cti a chvály a v této knížce mariánské rozličnými pobožnostmi a modlitbami okrášlené vůbec představená. Nákladem veleslavného bratrstva pod titulem jejího přesvatého Narození léta 1676. vyzdviženého. [...]* Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. 1711
- PONSI 1721a – Domenico PONSI, *Breve ristretto della vita de glorioso martire, beato Giovanni Nepomuceno, raccolta da' documenti prodotti nella causa della sua canonizzazione e data in luce [...]* Roma, komárkovská tiskárna. 1721
- PONSI 1721b – Domenico PONSI, *Breve ristretto della vita del glorioso martire, b. Giovanni Nepomuceno, raccolta da' documenti prodotti nella causa della sua canonizzazione, e data in luce [...]* Milano, Giuseppe Richino Malatesta. 1721 – **pozn.:** Tuto publikaci dokládá *Giornale de' letterati* 1724, 438-439.
- PONSI 1722 – Domenico PONSI, *Breve ristretto della vita del glorioso martire, beato Giovanni Nepomuceno, recolta da' documenti prodotti nella causa della sua canonizzazione e data in luce [...]* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1722
- PONSI, VITZK 1721 – Domenico PONSI (aut.), Jan VITZK (překladatel), *Kurtz verfasster Lebens-Luaff des glorwürdigen Martyrers Joannis Nepomuceni aus den Urkunden der Canonisation dieses Heiligen gezogen und von dem wohl-ehrwürdigen Magister Dominico Ponsi, Prediger-Ordens zu Rom im Jahr 1721. ans Liecht gegeben, anjetzo aber zu grösserer Ehre Gottes und des Heiligen aus den Italiänischen in das Teutsche übersetzt [...]* Praha, Johann Friedrich Rüdiger. 1721
- PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a – Jiří Barthold PONTANUS Z BREITENBERKA, *Spirituale Regni Bohemiae iubilum, hoc est Selectae, devotae et maxime hoc periculosissimo pestis tempore salutare et necessariae preces, ad praecipuos Bohemiae patronos quibus breuissime cuiuslibet eorum vita comprehenditur, nunc demum ad multorum Christifidelium instantiam in hanc formam redactae [...]* Praha, Jiří Nigrin. 1599
- PONTANUS Z BREITENBERKA 1599b – Jiří Barthold PONTANUS Z BREITENBERKA, *Duchovní obveselení Koruny české, to jest Pěkné a nábožné, vzláště pak v tyto nebezpečné morní časy velmi potřebné a spasitedlné modlitby k předním svatým dědicům, v nichžto co nejkrátčeji jejich životové se obsahují. Nyní teprve k žádosti mnohých věrných křesťanův v tento způsob uvedený. [...]* Praha, Staré Město, Jiří Nigrin. 1599
- PONTANUS Z BREITENBERKA 1599c – Jiří Barthold PONTANUS Z BREITENBERKA, *Geistliches Frolocken der Kron Behaim. Das ist Schöne, auserlesene, andechtige und sonderlich aber dieser gefährlichen Zeit der Pestilentz gar heylsame und nothwendig Gebet zu den fürnemsten h. Patronen, darinnen auch auff's kürztist ihr jedes Leben und Wandel begrieffen, alles auff vieler guthertzigen Christen ansuchen in diese Form gebracht. [...]* Praha, Jiří Nigrin. 1599
- PONTANUS Z BREITENBERKA 1602 – Jiří Barthold PONTANUS Z BREITENBERKA, *Hymnorum sacrorum, de beatissima Virgine Maria, et S. patronis s. r. Bohemiae libri tres [...]* Praha, [Staré Město], Mikuláš Štraus. 1602
- PONTANUS Z BREITENBERKA 1608 – Jiří Barthold PONTANUS Z BREITENBERKA, *Bohaemia pia. Hoc est Historia brevis, pietatem avitam Bohemiae e miraculis, ducibus et regibus, Sanctis quoque, episcopis et archiepiscopis, et ex aliis ostendens, quinque[ue] libris comprehensa. Accedunt insuper res quaedam gestae sub Ludovico rege hactenus non evulgatae [...]*. Frankfurt (am Main), Claude de Marne a dědicové Jeana Aubry. 1608
- Popis mauzolea* 1680 – **pozn.:** Praž. novoměstský patricij a konšel Jiří Samuel Trmanus z Ostravy ve 2. beatifikačním procesu sdělil: „Také si pamatuji, že roku 1680 o samém svátku sv. Jana Nepomuckého, tj. 16. máje, řečenému nejvznešenějšímu [císaři] Leopoldovi zesnulý pan sufragán a probošt pražský z Dlouhé Vsi symboly a nápisy mauzolea u

- hrobu tehdy vztyčeného vytisknuté představil“ (R zápis Trmanovy I. výpovědi 14. III. 1719, NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 33^{r-v}). Více → C.1, Praha II. 4c/, 8d/ 1680, 1680-90/.
- La porta del cielo* 1725 – *La porta del cielo ornata di varie gemme. Vari documenti, atti di pietà ed orazione necessari al cristiano per guadagnarsi i cielo, brevemente qui uniti per maggiore commodità di coloro che non possono avere maggior copia di libri. Operetta divotissima e profittevole ad ogni fedel cristiano.* [...] Wien, k prodeji u Johanna Martina Sibanta v Gondelhoffu. 1725
- Pořádek rakovnické procesí* 1722 – *Pořádek rakovnické procesí k nejsvětější Královně Svatohorské, Panně Marii nad Příbramí, král. horním měšťt, pod ochranau velikého divotvorce a zvoleného pouti 48. patrona, sv. Jana Nepomuckého (jehožto sláva na paterem lešení k větší jeho cti a zvelebení poddaně představená byla), od společných mariánských poutníkův zachovaný, v outerý svatodušní, to jest dne 26. měsíce máje leta 1722.* [1722]
- Posthuma parthenii seculi fama* 1728 – *Posthuma parthenii seculi fama almae congregationis Beatissimae Virginis Mariae ab Arch-Angelo salutatae, in academico Societatis Jesu collegio Giczinii erectae et confirmatae, anno reparatae Salutis M. DC. XXVII. gloriosis mariophilorum gestis e Marianis fastis recens collectis illustrata atque senatui populoq[ue] Mariano sub ejusdem Magnae gratiarum Matris labaro anno 1728. militanti in xenium praesentata.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna u sv. Klimenta. [1728]
- Potěšení Čechův* 1723 – *Potěšení Čechův, to jest život svatý a smrt před Bohem drahá mučedlníka Božího, divo-tvorce velikého, obrance cti přemocnýho, Bohu i lidem milýho, svatýho Jana Nepomuckýho, z těch, které svatosti papežské pro vyzdvižení jeho veřejné obecné cti podané byly, spisův vytažený a v češtině vydaný od jednoho kněze řádu svatýho karmelitánskýho [...]* Praha, [Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. 1723
- POTŮČEK 1714 – *Václav Konstantin POTŮČEK, Beatus Joannes Nepomucenus, metropolitanus ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonicus, Regni Bohemiae thaumaturgus, fama periclitantium singularis patronus, sub schemate heroici oratoris Neo-Pragae in sacello ejusdem Sancti panegyri celebratus [...]* Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr. 1714
- Pragensis* 1721 – *Pragens. canonizationis seu declarationis martyrii B. Joannis Nepomuceni, canonici Pragensis. Pragens. concessionis officii et missae B. Joannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragensis, nec non elevationis ejusdem corporis.* [Praha] [1721]
- Pragensis canonizationis* 1722 – *Pragens. canonizationis seu declarationis martyrii B. Joannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragensis. Institutio pro conficiendo processus auctoritate apostolica super sanctitate, martyrio et miraculis in specie, ejusdem Beati. Pragens. canonizationis seu declarationis martyrii B. Joannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragensis. Appendix.* [1722]
- Preces* 1724 – *Preces in usum quotidianum collectae, cum gratia et privilegio S. c. r. M. denuo recusae, addita devotione erga Sanctum Joannem Nepomucenum, patronum fama periclitantium.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1724
- Primitiae* 1721 – *Primitiae recens a Sede apostolica confirmati cultus publici, quem privatis eatenus auspiciis Beato Joanni Nepomuceno, patrono indigeti pia detulit Bohemia, in sacris aliquot precationibus ad praefatum magnum caelitem, commune solamen et juvamen patriae, omnibus factum omnia omni hominum generi, metro et prosa conceptis, a cliente infimo, voti reo oblatae anno, qui decimi octavi primus vicesimus aevi Joanni fastos, radios, altaria donat.* Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1721
- Problema ethico-encomiasticum* 1724 – *Problema ethico-encomiasticum de lingua admirabili S. Joannis Nepomuceni, summi perinde praedicarii ac silentiarii, martyris, thaumaturgi, regni Bohemiae et familiae Wunschwitzianae patroni specialissimi: Loquendo, an tacendo majorem virtutis meruerit gloriam? SVb reCVrentla anniVersarIa eIVsDeM saCra [= 1724] pro consueto pegmate ad ei erectum in ponte Pragensi anno 1683. a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz aereum colossum in partem utramque symbolice discussum et piae praetereuntium Joanneorum clientum resolutioni oblatum a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz.* Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, faktor Jan Jiří Behr. 1724
- PROCHE 1722a – *Veremund PROCHE, Marianisches Gebürg der Wunder und Gnaden, das ist Beschreibung deß Ursprungs der ebenedeytesten Jungfrauen und Mutter Gottes Mariae von Monserrat, dessen Bildnuß in Königreich Böhemb auff den Berg Bösig andächtigt verehret wird, alwo Meldung geschicht, wie dieses marianische Bildnuß auff den Berg Besig kom[m]en, wie auch von den Anfang des Ordens des h. Vatters und Patriarchen Benedicti, dessen geistliche gemeldten Berg Bösig besitzen und bedienen zu Nutzen und Verlangen derer marianischen Liebhabern beschrieben und auß authentischen Büchern zusam[m]en getragen [...]* Praha, [Staré Město], Karel Josef Jeřábek. 1722
- PROCHE 1722b – *Veremund PROCHE, Höllglantzende Kron der Heiligkeit geziret mit dem Ruhm der Tugenden und Werck der Stärcke, heiliger Joannes von Nepomuck, Thum-Herr der kön. Haupt-Kirchen bey St. Veit ob den Prager Schloß und glorwürdiger Blut-Zeig Christi, absonderlicher Patron aller Betrangten, vorgestellt durch eine Lob-Red in ihm zu Ehren aufferbauten Capellen in der kön. Neu-Stad Prag [...]* Anno 1722. Die 23. Maii. Praha, [Staré Město], Karel Josef Jeřábek. 1722
- Proprium Sanctorum* 1728 – *Proprium sanctorum metropolitanae ecclesiae et archi-dioecesis Salisburgensis, ad normam Martyrologii, Missalis ac Breviarii Romani accommodatius et emendatius editum, additis novissimis festis et officiis auctoritate et jussu celsissimi et reverendissimi principis ac Domini, Domini Leopoldi, archi-episcopi Salisburgensis, Sac. Sedis apostolicae legati nati, Germaniae primatis etc. etc.* Salzburg, tiskem a nákladem dědiců Johanna Josepha Mayra. 1728
- Prosa* 1715 – *Prosa in venerationem magni Bohemorum protectoris, in invocationem magni famae bonae defensoris, in suspirationem magni poenitentium adjutoris, Divi Joannis Nepomuceni, promptitudine humillima collecta et pro anniversaria gloriosi ejus obitus die sub arcubus celeberrimi pontis Prageni ad aeneum ejusdem Sancti patriotae colossum in symphonia Pragensium philomusorum devotae patriae proposita anno MVsICae beato Ioanni sVb ponte Pragensi DICatae [= 1715]* Praha, Staré Město, Jan Václav Helm. [1715] – **pozn.:** Žádný exemplář se nedochoval, obsah tisku je však znám (NOVÁK, MAŠLANOVÁ 1993, 34-35).

- Protector bonorum* 1687 – *Protector bonorum, vindex malorum, S. Joannes Nepomucenus*. Praha, [Staré Město], Jan Karel Jeřábek. 1687
- Protector vitae et famae* 1692 – *Protector vitae et famae B. Joannes Nepomucenus, a trecentis et quod a morte excedit annis miraculis clarus, ab antiquis subsequentibus rithmis in idioma Boemo et officio honoratus. Accessit honori illius devotio nova, qua memoria illius colitur 16. Maii*. [Praha, Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1692
- Protector vitae et famae* 1702 – *Protector vitae et famae, B. Joannes Nepomucenus, officio, rhythisq[ue] subsequentibus czechice primum, latine posterius editis, ab anno sui martyrii 1383. miraculis clarus, a majoribus nostris, ejusdemque B. martyris cultoribus piis affectuose honoratus. Cujus memoria die 16. Maii annue recolitur. [...]* Praha, Staré Město, Jiří Samuel Beringer. 1702.
- Protector vitae et famae* 1704 – *Protector vitae et famae B. Joannes Nepomucenus, officio, rhythisq[ue] subsequentibus czechice primum, latine posterius editis ab anno sui martyrii 1383. miraculis clarus a majoribus nostris, ejusdemque B. martyris cultoribus piis affectuose honoratus, cujus memeria die 16. Maii annue recolitur. [...]* Praha, Staré Město, Jiří Laboun. 1704
- PUČÁLKA 1677 – Pavel PUČÁLKA, *Lodi Cirkve svatě rytěřující na moři světa tohoto se zmítající, však nikdy neutunuté. V třech dilech popsaná: I. Od stvoření světa. II. Od narození Syna Božího. III. Od začátku křesťanstva v zemi české. [...]* Praha, Malá Strana, Jan Arnolt z Dobroslavína. 1677
- Z PURGSTALLU 1701 – Václav Karel Z PURGSTALLU, *Germania Austriaca seu Topographia omnium Germaniae provinciarum, augustissimae Domui Austriacae haereditario jure subjectarum. Leopoldo magno, augustissimo Romanorum imperatori, Germaniae, Bohemiae, Hungariae, Bohemiae regi etc., archiduci Austriae etc. humillime dedicata ab illustrissimo Domino [...]* dum in antiquissima ac celeberrima Universitate Viennensi theses ex universa philosophia defenderet et iterato caesareo munere publice donaretur praeside r. P. Ignatio Reiffenstueli e Societate Jesu, aa. II. et phil. doctore, ejusdemque professore, nec non p. t. seniore consistoriali, anno M. DCCI. Mense Augusto, die [...]
- Wien, Johann Georg Schlegel. [1701]
- RADEMIN, REUTTER 1725 – Heinrich RADEMIN (text), Georg REUTTER (hudba), *Ortus ab occasu, das ist: Die Erhöhung in der Stürzung des Glorreichen Martyrers S. Joannis von Nepomuck*. 1725
- RADEMIN, REUTTER 1726 – Heinrich RADEMIN (text), Georg REUTTER (hudba), *Der liegend-obsiegende Held zu allgemeiner Freude der streitend- und triumphirenden Kirch an dem Tag der würcklichen Heilig-Sprechung des glorreichen Martyrers und sonderbahren Ehren-Beschützers S. Joannis von Nepomuck, bey dessen auf der Wienerisch-hohen Brucken erbaueten Ehren-Gerüst den 16. Maji 1726. in einem Oratorio vorgestellt [...]* Wien, Andreas Heyinger. [1726]
- RADEMIN, REUTTER 1727 – Heinrich RADEMIN (text), Georg REUTTER (hudba), *Schweigendes Oraculum, oder Die wohl-redende Verschwiegenheit des glorreichen Martyrers und wunderthätigen Ehren-Beschützers, S. Joannis von Nepomuck, dessen den 16. May Anno 1727. einfallendes Kirchen-Fest zu beehren in einem Oratorio verfast [...]* Wien, Andreas Heyinger. [1727]
- RADEMIN, REUTTER 1728 – Heinrich RADEMIN (text), Georg REUTTER (hudba), *Joannes in eodem, das ist Der im Leben und Todt unveränderlich-beständige Liebhaber Gottes und der Kirchen, heiliger Joannes von Nepomuck, dessen den 16. May 1728. einfallendes Kirchen-Fest bey der auf der Wienerisch-Hohen-Brucken neu-errichteten Ehren-Capell zu solemnisiren in einem Oratorio vorgestellt [...]* Wien, Andreas Heyinger. [1728]
- RAPPA 1719 – [Domenico Antonio RAPPA], *Libretto d'orazioni devote ed efficaci a san Giovanni Nepomuceno, protettore della vita e della fama, si per acqua, come per terra di quei che nelle maggiori necessità in loro ajuto l'invocano, con diverse altre orazioni a Dio benedetto, alla Vergine beatissima, a san Cristoforo martire contro la subitanea ed improvisa morte, ai ss. padroni contro la peste ed a sant'Antonio di Padova*. Praha, [Staré Město], Karel Rosenmüller. 1719
- RASSLER 1717 – Maximilian RASSLER, *Der Triumphirenden Tugend dritter Theil oder Zusatz zu denen zweyen Theilen, welche von außerteßnen Leben der Heiligen R. P. Petrus Ribadeneira Soc. Jesu in spanischer Sprach zusammen getragen und R. P. Joannes Hornig bemeldter Societet in die teutsche Sprach übersetzt, in sich haltend erstlich die Leben der Heiligen und Seligen, welche von ein und anderem Jahr-Hundert diser Zahl vom päbstlichen Stuhl einverleibt, oder ihr Gedächtnus feyrlicher zu halten befohlen worden, dann zweytens etwelcher anderer Heiligen und Seligen, welche an solchen Tügen verehrt werden, auf die in denen ersten zweyen Theilen kein Leben zu finden. Mit möglichen Fleiß beschrieben und verfertiget [...]* Mit einer grossen Menge kostbarer Kupffer ausgezieret. [...]
- Augsburg a Dillingen (an der Donau), nakladatel Johann Caspar Bencard. 1717
- RAYNALDI 1659 – Odorico RAYNALDI, *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII, ubi card. Baronius desinit [...]* Tomus XVII. Roma, Giacomo Dragonelli. 1659
- RAYNALDI 1667 – Odorico RAYNALDI, *Annales ecclesiastici ex tomis octo ad unum pluribus auctum redacti [...]* Roma, Varesiova tiskárna. 1667
- RAYNALDI 1683 – Odorico RAYNALDI, *Continuatione degli annali ecclesiastici [...]* che comincia dall'anno MCXCVIII., ove terminò i suoi il cardinal Baronio. Roma, Zanobio Masotti, Nicolò Chellini. 1683
- RAYNALDI 1693 – Odorico RAYNALDI, *Annales ecclesiastici ab anno, quo desinit card. Caes. Baronius, M. C. XCVIII., usque ad annum M. D. XXXIV. Continuati, ex regestis pontificum et literis auctoritate publica fideque munitis, antiquissimis S. Sedis apostolicae scriniis et amplissimis Vaticanae potissimum aliarumque bibliothecarum archivis confirmati, imperatorum, regum ac principum diplomatibus, epistolis et manuscriptis codicibus aliisque qua publicis qua privatis monumentis, probatissimorum denique et antiquissimorum auctorum, testium saepe ocularium libris ac scriptis copiose illustrati [...]* quibus S. Rom. Ecclesiae ac Sedis apostolicae incrementa, diversarum haeresum seu religionum initia et decremента, regnorum, rerumpubl. et variarum gentium conversiones ac divulsiones, mirae etiam tam ecclesiasticae quam politicae disciplinae immutationes, earumque per concilia et pontificum bullas, synodos cleri, comitia imp., regum foedera et leges novas fundamenta proponuntur. Tomus XVII. ab anno M. CCC. LXXVIII. usque ad annum M. CCCC. XVII., hac sekunda editione pluribus ab auctore correctus et copiosissimo rerum ac materiarum indice

- locupletatus. Accedunt duo illustres tractatus Baldi de Perusio et Ioannis de Lignano pro asserendo Urbani VI. pontificatu contra schismaticos.* Köln, Johann Wilhelm Friessem ml. 1693
- RAYNALDI 1694 – Odorico RAYNALDI, *Annales ecclesiastici ab anno, quo desinit card. Caes. Baronius, M. C. XCVIII., usque ad annum M. D. XXXIV. Continuati, ex regestis pontificum et literis auctoritate publica fideque munitis, antiquissimis S. Sedis apostolicae scriniis et amplissimis Vaticanae potissimum aliarumque bibliothecarum archivis confirmati, imperatorium, regum ac principum diplomatibus, epistolis et manuscriptis codicibus aliisque qua publicis qua privatis monumentis, probatissimorum denique et antiquissimorum auctorum, testium saepe ocularium libris ac scriptis copiose illustrati [...]* quibus S. Rom. Ecclesiae ac Sedis apostolicae incrementa, diversarum haeresum seu religionum initia et decrementa, regnorum, rerumpubl. et variarum gentium conversiones ac divulsiones, mirae etiam tam ecclesiasticae quam politicae disciplinae immutationes, earumque per concilia et pontificum bullas, synodos cleri, comitia imp., regum foedera et leges novas fundamenta proponuntur. Tomus XVII. ab anno M. CCC. LXXVIII. usque ad annum M. CCCC. XVII., hac sekunda editione pluribus ab auctore correctus et copiosissimo rerum ac materiarum indice locupletatus. Accedunt duo illustres tractatus Baldi de Perusio et Ioannis de Lignano pro asserendo Urbani VI. pontificatu contra schismaticos. Köln, Johann Wilhelm Friessem ml. 1694
- REDEL 1710 – Karel Adolf REDEL, *Das sehenswürdige Prag, worinnen alle sehens- merck- und wunderwürdige Begebenheiten, Denckmahle und Antiquitäten, auch andere Haupt-Merckwürdigkeiten, den Ursprung, Veränderung und heutigen Zustand der Präger-Städte, Schlösser, königliche Residenzen, Landes-Regierung, hohe, alte und heutige königliche Staats- und Raths-Bediente, Kirche, Klöster, gräfl. und herrliche Paläste, Häuser, Gärten, Künste, Wasser-Leitungen, unterirrdische Gänge, Höhlen, Bergwerke, heydnische und christliche Grufften und andere Kostbarkeiten, Reichthümer und Curiositäten, sowol in der Stadt Prag, als deren nechstumliegender Gegend betreffende kürzlich vorgestellt werden. Denen fremden und einheimischen Liebhabern der Antiquitäten und Novitäten zu Dienst und weiterer Nachforschung bey den müssigen Stunden in Prag abgefasset [...]* Nürnberg a Praha, nakladatel Johann Friedrich Rüdiger. [1710]
- Redivivus Phoenix* 1683 – *Redivivus Phoenix B. Joannes Nepomucenus.* Praha, Jiří Černoch. 1683
- REDLICH 1695 – Josef Pavel REDLICH, *Theses medicae de dolore colico [...]* sub auspiciis Leopoldi [...]
- defendendas suscepit [...]*. Praha. 1695 – **pozn.:** Exemplář knižní podoby lékařských tezí, které Redlich obhajoval na praž. univerzitě 25. VIII. 1695, je uložen v AUK, sign. A 73-1 (L ZILYNSKA 2001-2002, 11).
- Reformation* 1621 – *Reformation der königlichen Schloßkirchen zu Prag, wie dieselbe an s. Thomae und folgende Täg Anno 1619. durch etliche König Friderici Pfaltzgrafens hohe böhemische Officir und Herrn Abraham Scultetum Irer Kön. Mayt. Hopfpredigern angestellt und verrichtet worden, sambt den vornembsten Articuln so in seiner Königl. Mayt. Kirchen hinfüro zu halten verordnet und gebotten seyn.* Praha, Lorenz Emmerich. 1621
- REIFFENSTUEL 1715 – Ignaz REIFFENSTUEL, *Böhaimischer königlich gecrönter Löwe mit theur- und kostbahren Diemant seines grossen Diener Gottes Joannis de Nepomuk wunder-bar beadelt und geschmucket, vor Jhro röm. Kays., wie auch zu Hungarn und Böhaimb königlichen Majestät Eleonorae Magdalenaes Theresiae, und deren durchleuchtigsten Ertz-Hertzoginen Mariae Elisabethae, Mariae Magdalenaes sambt deren gantzen Hof-Statt in disem Sinn-Bild zur Lob- und Ehren-Rede an seinem Fest-Tag den 16. May 1715. auff Ansuchung einer hoch-löblichen Nation und andächtigt zu seiner Verehrung unter dem Titul der unbefleckten Marianischen Empfängnuß im allhiesiger Dom-Kirchen bey St. Stephan auffgerichten Confoederation oder Verbündschafft [...]* [1715]
- REISSMANN Z RIESENBERGU 1722 – Ferdinand Karel REISSMANN Z RIESENBERGU, *NeVhasiteDLný oheň Lásky při ChrámV Páně sWatého Kříže [= 1722], to jest Svatý Jan Nepomucký, ustavičné hojně dary a milosti všem svým věrným titelům od Boha laskavě vyjednávající, v chrámě Páně svatého Kříže Velkého v královském Starém Městě pražském blíž vody u velebných P. P. Páterů řádu křížovníckého s červeným srdcem blahoslavených mučedníků od pokání, vůbec sv. Cyriáka, kterýmžto (jak k Bohu, tak pro Boha i k bližnímu svému) neuhasitedlným čistým ohni lásky a láskou toho neuhasitedlného ohně, aby všech věrných služebníkův a titelův Janových srdce ranil a zapálil, prostředkem slova Božího hodil první malou jiskru [...]* kazatel dne 16. máje při první veřejné plnomocným odpustky držané slavnosti v vejš poznamenaném létu. [...] Praha, Staré Město, Jáchym Kamenický. [1722]
- REMPEN 1702a – [Johann REMPEN], *Vita et mors S. Joannis Nepomuceni, verae nobilitatis et perillustris cleri illustrissimum exemplar, ordine metrico delineata et diversorum affectuum pia inspersione interpolata, eidem Sancto tanquam periclitantis famae et anxiae in sacro tribunali animae fidelissimo sospitatori humillime dicata anno 1702.* Hildesheim, Johann Leonard Schlegel. [1702]
- REMPEN 1702b – [Johann REMPEN], *Vita et mors S. Joannis Nepomuceni, verae nobilitatis et perillustris cleri illustrissimum exemplar, ordine metrico delineata et diversorum affectuum pia inspersione interpolata, eidem Sancto tanquam periclitantis famae et anxiae in sacro tribunali animae fidelissimo sospitatori humillime dicata anno 1702.* Praha, Staré Město, Králův dvůr, arcib. tiskárna, Wolfgang Wickhart. [1702]
- REMPEN 1710 (?) – Johann REMPEN, *Deliciae Parnassi sive poemata selectiora [...]*. 1710 (?)
- REMPEN 1711 – Johann REMPEN, *Deliciae Parnassi sive poemata selectiora [...]* Helmstedt, Heinrich Hessius. 1711
- REMPEN 1725 – Johann REMPEN, *Deliciae Parnassi sive poemata selectiora, tertia vice recus et novo additamento aucta [...]* Helmstedt, nakladatel Johann Christian Lohmann. 1725
- Reverendissimo principi de Khünburg* 1720 – *Reverendissimo ac celsissimo principi, Domino, Domino Ferdinando e comitibus de Khünburg, Dei gratia archi-episcopo Pragensi, Sacri Romani imperii principi, legato nato, sacrae caesareae regiaeque Majestatis intimo consiliario, inclyti regni Bohemiae primati, nec non almae universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis amplissimo perpetuoque cancellario etc., Societatis S. Ursulae ad S. Annam in Hradschin praesuli clementissimo et protectori gratiosissimo, quando primarium in templi S. Joannis Nepomuceni structuram lapidem consecrabat M. D. CC. XX. Idibus Octobris, die S. Theresiae V. sacro. [...]* Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. [1720]

- RIBADENEIRA, ALEGAMBE, SOUTHWELL 1676 – Pedro RIBADENEIRA, Philippe ALEGAMBE, Nathanael SOUTHWELL, *Bibliotheca scriptorum Societatis Jesu, opus inchoatum [...] continuatum [...] recognitum et productum ad annum iubilaei M. DC. LXXV. [...]* Roma, Giacomo Antonio de' Lazzari Varese. 1676
- RIDL 1690 – Jiří Stanislav RIDL, *Hortus Viridi-Montanus*. Praha. 1690 – **pozn.:** O existenci této knižičky svědčí BERGHAEUER 1736 (úvodní seznam pramenů a literatury, pag. 2, 30, 31, 32, 48 a 53), TÝŽ 1761 (pag. 81-82) a na základě těchto jeho informací o ní píše LINDA 1994.
- RIEGER 1702 – Michael RIEGER, *Sigillum sacramentale martyrio coronatum, das ist St. Johannes Nepomucenus umb der heiligen Beicht willen glor-würdiger Martyrer, von der studierenden Jugend deß hertzoglichen Gymnasii der Societet Jesu in Mindelheim den 4. und 6. Herbstmonat im Jahr 1702*. Augsburg, Maria Magdalena Utzschneiderin. [1702]
- RICHTER 1695 – František Karel RICHTER, *Theses ex universa rationali philosophia, quas in alma caesarea regiaque universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi, praeside reverendo ac doctissimo Patre, P. Gabriele Stieff, e Societate Jesu, aa. II. et philosophiae doctore, ejusdemque in eadem universitate professore publico ac ordinario, pro prima philosophiae laurea publice in magna aula Carolo-Ferdinandea universitatis defendendas suscepit [...] physices et mathematicum auditor, ano 1695 mense* [vepsáno: Junio] die [vepsáno: 11] horis [vepsáno: ante] meridiem consuetis. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1695] – **pozn.:** Dva exempláře uloženy v AUK, sign. A 74-1 a sign. A 74-12 (L ZILYNSKÁ 2001-2002, 10).
- RICHTER 1727 – Josef Nepomuk Dominik RICHTER, *Nemesis ecclesiastica in sacris canonici juris sanctionibus expressa, penicillo scholastico adumbrata, sive Tractatus theologicus canonico-moralis de variis generibus delictorum et canonicis poenis eorum; juxta ordinem titulorum lib. V. Decretal. Gregorii IX. pont. max. methodice digestus, sacrorum canonum decretis, legumque civilium sanctionibus firmatus, clarissimorum in utraque jurisprudentia antecessorum sententiis illustratus, Pragae in celeberrimo archi-episcopali collegio ad s. Adalbertum, praeside P. Eugenio Worel [...] solemnii disputationi propositus [...] anno MDCCXXVII. die* [připsáno 1] Julii horis [připsáno post] meridiem consuetis. Praha, [Staré Město], Králův dvůr, Josef Antonín Schilhart. [1727]
- RINGELHAN 1702 – Jan RINGELHAN, *Theses ex universa philosophia Aristotelis, quas in alma, caesarea, regiaque universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi, praeside reverendo ac doctissimo Patre, P. Laurentio Scholtz Soc. Jesu, aa. II. et philosophiae doctore, ejusdemque in eadem universitate professore publico, et ordinario, in aula magna Carolina publice propugnandas suscepit [...] anno M. DCCII. mense* [vepsáno: Junio] die [vepsáno: 7.] horis [vepsáno: post] meridiem consuetis. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1702 – **pozn.:** Exemplář uložen v AUK, sign. A 72-2 (L ZILYNSKÁ 2001-2002, 10).
- RISTL 1725 – Augustin RISTL, *Helden-müthiges Reden und Schweigen eines heiligen Joannis von Nepomuck, den 16. May Anno 1725. als an dem glorreichen Fest-Tag dises heiligen Martyrers in dem würdigen St. Ulrichs Pfarr-Gotts-Hauß zu Wienn in Oesterreich von der Cantzel vorgetragen. [...]* Wien, Johann Jakob Kürner. [1725]
- Ristretto della vita 1729 – *Ristretto della vita del gran martire della confessione, San Giovanni Nepomuceno, canonico della metropolitana di Praga, canonizzato nel 19. marzo 1729. dal sommo regnante pontefice Benedetto XIII. nella Basilica di S. Giovanni Laterano*. Roma, Komárkova tiskárna. 1729
- Risus Sarae 1723 – *Risus Sarae sive Gaudia dedicationis ecclesiarum, quae monasterio et populo Sarensi fecit reverendissimus ac illustrissimus Dominus, Dominus Franciscus Julianus, Dei gratia episcopus Hipponensis, S. R. i. comes a Braida, cathedralis ecclesiae Olomucensis canonicus et suffraganeus, nec non celsissimi ac eminentissimi Domini Domini episcopi Olomucensis (Titul.) in spiritualibus vicarius generalis et officialis, archi-diaconus Znoymensis, anno Labente, qVo Deo faVente, In sareno terrItorio, trIa beneDICebat, sanCtIfICabat et ConseCrat TabernaCVLa. [= 1722], videlicet die 27. Septembris sacra Sancto Joanni Nepomuceno, die 5. Octobris in pago Zvola Sancto Wenceslao martyri, die 6. Octobris in op[er]ido Bobrova SS. apostolis Petro et Paulo dedicata*. Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1723
- Rituale seu agenda 1700 – *Pars prima Ritualis seu agendae Romano-Pragensis, jussu et autoritate reverendissimi ac celsissimi principis, domini, domini Joannis Josephi e comitibus Breüner, Dei et Apostolicae sedis gratia archi-episcopi Pragensis, legati nati, Sacri Romani imperii principis et regni Bohemiae primatis etc. etc. pro sacramentorum administratione et caeteris ecclesiae functionibus rite ac uniformiter obeundis noviter recusati et in debitam methodum redati*. Praha, Staré Město, arcibiskupská tiskárna v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer. 1700
- ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724 – ROMUALDUS A S. ELIA, Antonín VANDRA, *Philosophia universa quinquaginta selectoribus thesibus comprehensa, quam ad mentem D. Thomae Aquinatis v. ecclesiae doctoris sub sacratissimis auspiciis magni Bohemiae thaumaturgi s. Joannis Nepomuceni martyris, praeside P. Eusebio a s. Bernardo [...] publice propugnarunt [...] in collegio Tscherniniano scholarum piarum Cosmonossii die* [připsáno 22] mense [připsáno Junio] anno 1724. Praha, Staré Město, Jan Václav Helm. 1724
- ROSIGNOLI 1691 – Carlo Gregorio ROSIGNOLI, *Maraviglie di Dio ne' suoi santi scelte dalle lor vite. [...]* Milano, Carlo Antonio Malatesta. 1691
- ROSIGNOLI 1698 – Carlo Gregorio ROSIGNOLI, *Maraviglie di Dio ne' suoi santi scelte dalle lor vite. [...]* Centuria prima. Venezia, Giovanni Battista Zuccato. 1698
- ROSIGNOLI 1705a – Carlo Gregorio ROSIGNOLI, *Maraviglie di Dio ne' suoi santi scelte dalle lor vite. [...]* Venezia, Giovanni Battista Zuccato. 1705
- ROSIGNOLI 1705b – Carlo Gregorio ROSIGNOLI, *Wunderwerck Gottes in seinen Heiligen aus ihrem Leben heraus gezogen [...]* Erstlich in welscher Sprach beschrieben, dann aus selbiger zu sonderbarem Trost und Ergötzlichkeit in das Teutsche übersetzt und in drey Centurien abgetheilet. Deren letztere die jenige, welche sich in denen gegen Auff- und Nidergang der Sonnen gelegenen Indien zugetragen, begreiffet. Das erste Hundert. [...] Augsburg, Dillingen an der Donau, Johann Caspar Bencard. 1705
- ROSIGNOLI 1713 – Carlo Gregorio ROSIGNOLI, *Opere spirituali e morali [...]* distribuite in tre tomi, come nella seguente pagina si dimostra. Tomo primo. Venezia, Paolo Baglioni. 1713

- ROSIGNOLI 1718 – Carlo Gregorio ROSIGNOLI, *Zázrakové Boží v svatých jeho z jejich životů vytažení [...] Nejprv v vlaským jazyku sepsaní, potom pak v německý přeložení a teď k obzvláštnímu potěšení a duchovnímu užítu v český uvedení. První sto.* Praha, [Staré Město], nákladem Dědictví svatého Václava, Jáchym Jan Kamenický. 1718
- ROSIGNOLI 1723 – Carlo Gregorio ROSIGNOLI, *Opere spirituali e morali [...] distribuite in tre tomi, come nella seguente pagina si dimostra. Tomo primo.* Venezia, tiskárna Baglioni. 1723
- ROSIGNOLI 1727 – Carlo Gregorio ROSIGNOLI, *Wunderwerck Gottes in seinen Heiligen aus ihrem Leben heraus gezogen [...] Erstlich in welscher Sprach beschrieben, dann aus selbiger zu sonderbarem Trost und Ergötzlichkeit in das Teutsche übersetzt und in drey Centurien abgetheilet, deren letztere diejenige, welche sich in denen gegen Auff- und Nidergang der Sonnen gelegenen Indien zugetragen, begreiffet. Das erste Hundert. [...]* Augsburg, Dillingen an der Donau, vdova po Johannu Casparu Bencardovi a syn. 1727
- ROSOLENZ 1606 – Johannes ROSOLENZ, *Gründlicher Gegenbericht auff den falschen Bericht vnnd vermainte Erinnerung Davidis Rungij, Wittenbergischen Professors, von der tyrannischen bapstischen Verfolgung deß H. Evangelii in Steyermarckt, Kärndten und Crayn. In welchem mit Grund der Warheit außführlich dargethan un[d] erwiesen wird, daß solcher Bericht ein lauters Lugenbuch, Lästerkarten und Famoßschriff sey. Auch in Ewigkeit nit könne erwiesen werden, was ermeldter ehrentührische Predicant wider die gottselige, hailsame und nutzliche steyrische Religions Reformation unverschämter lughenaffterweiß gegayfert und außgossen hat. [...]* Graz, Georg Widmanstetter. 1606
- ROSOLENZ 1607 – Johannes ROSOLENZ, *Gründlicher Gegenbericht auff den falschen Bericht vnnd vermainte Erinnerung Davidis Rungij, Wittenbergischen Professors, von der tyrannischen bapstischen Verfolgung deß H. Evangelii in Steyermarckt, Kärndten und Crayn. In welchem mit Grund der Warheit außführlich dargethan un[d] erwiesen wird, daß solcher Bericht ein lauters Lugenbuch, Lästerkarten und Famoßschriff sey. Auch in Ewigkeit nit könne erwiesen werden, was ermeldter ehrentührische Predicant wider die gottselige, hailsame und nutzliche steyrische Religions Reformation unverschämter lughenaffterweiß gegayfert und außgossen hat. [...]* Graz, Georg Widmanstetter. 1607
- RUDLOFF 1698 – Jan RUDLOFF, titul kněžních filoz. tezí obhajovaných v VII. 1698 nezjistěn. Praha. 1698 – **pozn.:** Exemplář uložen v AUK, sign. A 72-48 (L ZILYNSKÁ 2001-2002, 10).
- RUDOLPHUS A S. CAROLO 1729 – RUDOLPHUS A S. CAROLO, *Zwey neu-testamentische Cherub neben dem aufgerichteten Gnaden-Thron beyderseits gestellet, das ist Heilige Cyrillus und Methudius, welche eine hochlöbl. in der kais. Residentz-Stadt Wien befindliche Mährerische Landes-Genossenschaft mit besonderem Andachts-Eifer und grosser Solennität in der kaiserlichen Hof-Pfarr-Kirchen bey S. Michael den 13. Martii 1729. feyerlichst verehret und mit einer schuldigsten Ehren-Rede in Gegenwart eines hoch-adelich und volk-reichen Auditorii gepriesen [...]* Wien, Johann Peter van Ghelen. [1729]
- Ruhmwürdiger Kron- und Ehren-Streit*, PORSILE 1724 – Giuseppe PORSILE (hudba), *Ruhmwürdiger Cron- und Ehren-Streit anlangend den grossen heiligen stummen Wohlredner und wohlredenten Stimmen, S. Joannem Nepomucenum, so sich ereignet zwischen der Wohlreden- und Verschwiegenheit, wie auch S. Joannem Nepomucenum und Wenceslaum König in Böhheim, vorgestellet in einen musicalischen Oratorio in der königlichen Collegiat-Kirchen S. Petri auff den Peters-Berg zu Brünn, eben an den Tag, da das Fest S. Joannis Nepomuceni solemniter celebriret wurde den 16. May 1724. In die Music versetzt durch [...]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. [1724]
- RUNPLER, MARZAN 1726 – Seraphinus RUNPLER, Epiphanius MARZAN, *Theses theologicae ex Libro quarto Sententiarum de sacramentis in genere et tribus in particulari, ad mentem [...] Joannis Duns-Scotti, quas [...] Joanni Nepomuceno [...] dedicatas, praeside P. F. Benjamine Naschinetz, ord. min. S. P. Francisci reform. [...] publice defendendas susceperunt [...] Brunae in ecclesia S. Mariae Magdalena, anno 1726., die [...] mense [...] horis [...] meridiem consuetis [...]* Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1726
- Z ŘÍČAN 1664 – Jan Josef František Z ŘÍČAN, *Theses peripateticae ex universa philosophia Aristotelis, quas sub auspiciis gloriosi Christi martyris b. Joannis Nepomuceni, universitatis Pragensis quondam philosophiae doctoris, et cathedralis ecclesiae sancti Viti canonici, in alma caesarea regiaque universitate Pragensi praeside r. P. Matthia Tanner, Societatis Iesu, AA. LL. et philo[s]ophiae doctore, ejusdemq[ue] professore ordinario pro suprema philosophiae laurea propugnandas suscepit illustrissimus dominus, d. Joannes Josephus Franciscus liber baro de Rzcizan anno M. DC. LXIV. mensis Augusti, die [volný prostor] horis [volný prostor].* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1664]
- ŘÍHA 1726 – Jan Nepomuk ŘÍHA (Rziha), *Rosa Trebonaea florens et reflorens seu Theses ex universa theologia cum adjunctis fragmentis historicis de ortu et in progressu occurrentibus mutationibus celeberrimae et antiquissimae canonicae Rosensis ad S. Aegidium Trebonae canonicorum regularium Lateranensium S. Augustini, quas in collegiata ecclesia praefatae canonicae praeside P. Benedicto Bayer, Sac. canon. ac exempti ordinis Praemonstratensium regiae ecclesiae Montis Sion Praegae professo in praedicta canonica ss. theologiae professore solemniter disputationi exposuit [...]* anno 1726. mense [...] die [...] horis [...] ante et post meridiem consuetis. Jindřichův Hradec, Jan Bedřich Jakeš. [1726]
- Sacra rituum congregatione* 1721a – *Sacra rituum congregatione eminentissimo et reverendissimo d. card. Althann ponente Pragen. canonizationis seu declarationis martyrii Beati Ioannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragensis. Positio super introductione causae et signatura commissionis.* Roma, tisk apoštolské komory. 1721
- Sacra rituum congregatione* 1721b – *Sacra rituum congregatione eminentissimo et reverendissimo d. card. Althann ponente Pragen. canonizationis seu declarationis martyrii B. Ioannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragensis. Positio super dubio an sententia reverendissimi archiepiscopi Pragensis lata super casu excepto a decretis fel. rec. Urbani papae VIII. sive super cultu publico ab immemorabili tempore dicto beato praestito sit confirmanda in casu et ad effectum de quo agitur.* Roma, tisk apoštolské komory. 1721
- Sacra rituum congregatione* 1726 – *Sacra rituum congregatione eminentissimo et reverendissimo d. cardinali Cienfuegos ponente Pragen. canonizationis seu declarationis martyrii B. Ioannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Praegae. Positio super dubio an constet de validitate processuum auctoritate apostolica et ordinaria Praegae constructorum, testes sint rite et recte examinati, necnon iura legitime compulsata in casu etc. et ad effectum etc.* Roma, tisk apoštolské komory. 1726

- Sacra rituum congregatione* 1727 – *Sacra rituum congregatione eminentissimo et reverendissimo d. card. Cienfuegos ponente Pragen. canonizationis seu declarationis martyrii B. Ioannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragae. Positio super dubio an constet de martyrio et causa martyrii in casu et ad effectum, de quo agitur.* Roma, tisk apoštolské komory. 1727
- Sacra rituum congregatione* 1728 – *Sacra rituum congregatione e[minentissi]mo et r[everendissi]mo d. card. ab Althann ponente Pragen. canonizationis, seu declarationis martyrii Beati Ioannis Nepomuceni, canonici ecclesiae metropolitanae Pragae. Positio super dubio an et de quibus signis seu miraculis constet in casu et ad effectum, de quo agitur.* Roma, tisk apoštolské kmory. 1728
- Sacra rituum congregatione* 1729 – *Sacra rituum congregatione e[minentissi]mo et r[everendissi]mo d. card. ab Althann ponente Pragen. canonizationis Beati Ioannis Nepomuceni, canonici metropolitanae Pragae. Positio super dubio an stante approbatione quatuor miraculorum tuto quandocumque procedi possit ad solemnem canonizationem in casu etc.* Roma, tisk apoštolské komory. 1714 [správně 1729]
- Sacrum connubium* 1727 – *Sacrum connubium inter ecclesiam metropolitanam Salisburgensem et celsissimum ac reverendissimum S. R. i. principem, dominum dominum Leopoldum Antonium Eleutherium ex antiquissimis liberis baronibus de Firmian etc. etc., cum quarta Octobris anno M. DCC. XXVII. unanimes calculo ejusdem ecclesiae archiepiscopus renuntiaretur, a Musis Salisburgensibus festivo applausu celebratum.* Salzburg, dědicové Johanna Josepha Mayra. [1727]
- Saeculum Marianum* 1727 – *Saeculum Marianum ab illustribus sodalium Tridentinorum virtutibus coronatum, in lucem editum a congregatione majore Virg. Annuntiatae anno suo saeculari.* Trento, Giovanni Battista Parone. 1727
- Saeculum quintum* 1724 – *Saeculum quintum bis fortunatum, terque beatum, a quo unus Seraphin impressit seraphico Patri Francisco quinque signa, quinque amoris insignia, cum quinque stolis optimis, Genes. 45., quas quinque stolas vel potius quinque vulnerum talenta Christus in cruce obtinuit et in Sancto Francisco alia quinque super lucratus est, Matth. 25. Haec sunt quinque illi limpidissimi lapides, 1. Reg. 17., super quos magnificus Fratrum minorum conventualium conventus bene fundatus ad Sanctam Crucem stat Viennae in quintum saeculum.* Wiener Neustadt, Samuel Müller. 1724
- SALLER 1695 – Philipp SALLER, *Ehren-Schall oder weit-erklingend-ehren-bringendes Stillschweigen, das ist D. Ioannes Nepomucenus, M., hochwürdiger praagerischer Thumbherr und biß in den Marter-Todt verschwigener königlicher Beicht-Vatter etc., ein Helffer deren, so sich einer zeitlichen oder ewigen Schand beförchten, in einer Ehr- und Lehr-Predig in der freyherrl. füllischen Schloß-Kirchen zu Em[m]ingen am Mittwoch nach dem h. Pfingstag vorgetragen [...]* Augsburg, Sebastian Hauser. 1695
- Sanctior Europae fama* 1722 – *Sanctior Europae fama aucta silentio seu Vita et mors S. Joannis Nepomuceni, ob servatam sacramenti fidem martyris, famae tutelariorum, honoribus illustrissimorum, reverendorum, religiosorum, praenobilium, nobilium, excellentium ac doctissimorum Dominorum Dominorum aa. II. et philosophiae neo-doctorum, cum per r. P. Sebastianum Mitterdorffer e Soc. Jesu, aa. II. et philosoph. doctorem, ejusdemque profesoerum emeritum in alma ac celeberrima universitate Graecensi suprema philosophiae laurea ornarentur, ab illustrissima juventute Graecensis eloquentiae oblata anno Salutis M. DCC. XXII. mense Julio, die 25. Graz, Widmanstadovi dědicové. [1722]*
- Sanctiora floralia* 1719 – *Sanctiora floralia, quae inter vernas Maji delicias flori majali paradisi caelestis, Sancto Joanni Nepomuceno, utpote totius regni Bohemiae ac nominatim familiae suae patrono ac tutelari singularissimo sub revertentem die praefati mensis XVI. anno Sal. MDCCXIX. anniversariam ejus celebritatem ad aeream ejusdem statuam, a Mathia Godefrido, libero barone de Wunschwitz a. MDCLXXXIII. post Joanneum martyrium CCC. in Ponte Pragensi (martyrii loco) positam, erecto floreo pegmate anniversarii homagii ergo dedicavit et praetereuntium pietati proposuit G. D. L. B. D. W. [= Godefridus Daniel liber baro de Wunschwitz]. Praha, [Staré Město], Jáchym Jan Kamenický. 1719*
- Sanctus Heraclius martyr* 1708a – *Sanctus Heraclius martyr, ecclesiae Romanae clericus lector, passus Romae septimo Idus Februariarum, Urso et Polemio consulibus, sepultus in coemeterio Callisti, apposita lapidea inscriptione nominis proprii et officii, quod in Ecclesia gessit, cum vase vitreo sanguinis ejusdem, ubi cum quatuordecim fere saeculis quievisset, inde anno 1706. extractus et a SS. D. n. Clemente XI. reverendo Patri Ferdinando Waldthausen S. J. pro ecclesia S. Clementis collegii Societatis Jesu ad S. Clemen. Pragae anno eodem donatus, nunc dictae ecclesiae solenni cum processione illatus atque publicae devotioni expositus 20. Maii anno 1708. [Praha, Staré Město, jez. tiskárna. 1708]*
- Sanctus Heraclius martyr* 1708b – *Sanctus Heraclius martyr, der heiligen römischen Kirchen Clericus und Leser, so zu Rom den 7. Februarii, da Ursus und Polemius Burgermeister waren, gelitten und in dem Freythoff Callisti mit beygesetzter in Stein außgehauener Inschrift seines Namens und Amtes, nebst dem Glaß voll seines eigenen Bluts begraben, von dannen aber nach schier vierzehnen hundert-jähriger Ruh Anno 1706. erhoben und von Jhro päbstl. Heiligkeit Clemente XI. dem ehrwürdigen Pater Ferdinando Waldhauser S. J. für die Kirchen der Societät Jesu bey S. Clement in der königlichen Alten Stadt Prag auß vätterlicher Freygebigkeit geschencket, letztlich den 20. May Anno 1708. mit öffentlichem feyerlichen Procession-Umgang in gedachte Kirche eingetragen und alldort zu allgemeiner Verehrung der Christgläubigen außgesetzt worden. [Praha, Staré Město, jez. tiskárna. 1708]*
- S. Joannes Nepomucenus 1723 – *S. Joannes Nepomucenus, Joannes von Nepomuck, Christi heiliger Blut-Zeug, auf öffentlicher Schau-Bühne vorgestellt von der studierenden Jugend deß chur-fürstlichen Gymnasii der Gesellschaft Jesu in Burghausen den 3. und 6. Tag Herbstmonaths im Jahr 1723.* München, vdova Maria Magdalena Riedlin. [1723]
- SARTORIUS 1700 – Augustin SARTORIUS, *Cistercium bis-tertium seu Historia elogialis, in qua sacerrimi ordinis Cisterciensis, anno Domini 1698 a sui origine sexies seu bis-ter saecularis, exordia, incrementa, praeclara gesta, merita in Ecclesiam orbemque christianum, praerogativae, coelitus humanitque concessae, connexiones cum religiosi ordinibus, coenobiorum series per terras Austriacas, atque etiam personae sanctimonia, martyrio, laboribus apostolicis, dignitatibus ecclesiasticis, prosapia, gloria militari, doctrina ac laureis illustraes, intermixtis ubique elogiis, nova methodo recensentur. [...]* Praha, Staré Město, arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Wolfgang Wickhart. 1700
- SARTORIUS 1708 – Augustin SARTORIUS, *Verteutschtes Cistercium bis-tertium oder Cistercienser Ordens-Historie, worinnen des gleich-besagten und von seiner Foundation an, nunmehr durch bis-tertia Saecula oder sechs Jahr-Hundert glücklich gestandenen heiligen Cistercienser Ordens Ursprung, Wachsthum, Heiligkeit, Denckwürdigkeiten löbliche*

- Thaten, Gelehrtheit, Meriten und Verdiensten bey der Christen-Welt, Privilegien und Praerogativen, Verbündnußen mit anderen geistlichen Ordens-Ständen und Stiftungen der Clöster in denen oesterreichischen käyserlichen Erb-Ländern enthalten seynd. Vor 8. Jahren in lateinischer Sprach zum Druck befördert, anjetzo aber mit Beyfügung der Stiftungs-Historien der Clöster in gantz Teutschland und besonders mit dem Apiario Salemitano des berühmten Reichs-Stifts Salmaßweyl, auch mit verschiedenen gantz neuen augspurgischen Kupffer-Bildern vermehret und ins Teutsche übersetzt vom Authore selbst [...]* Praha, [Staré Město], Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. 1708
- SASSI 1715 – [Giuseppe Antonio SASSI], *Vita del B. Giovanni Nepomuceno, canonico della chiesa metropolitana di Praga, cavata dagli Atti de' Santi di Giovanni Bollando alli 16. maggio.* [Milano. 1715] – **pozn.:** V literatuře je určen autor tohoto italského překladu Balbinova svatojánského vyprávění (ve verzi vydané bollandisty 1680) a také místo a doba vydání: *Giornale de' letterati* 1724, 438, SASSI/OLTROCCHI 1755, 19-20, *Novelle letterarie* 1757, sl. 181 a MELZI 1863, 231.
- SATTLER 1712 – Joseph Anton SATTLER, *Theses juridicae de veris et nominatis contractibus, cum annexis quaestionibus ex utroque jure, desumptae ex lib. 3. Inst. imp. tit. 14. et seqq., quas auctoritate et consensu illustrissimum, perillustrium, magnificorum, spectabilium, prae nobilium, clarissimorum, atque consultissimorum virorum etc. perillustris ac magnifici Domini rectoris, spectabilis Domini decani inclytae Facultatis juridicae, Dominorum seniorum, Sacr. caes. Majestatis consiliariorum, referendariorum et assessorum, adeoque totius amplissimi juris consultorum Collegii in antiquissima, ac celeberrima Universitate Viennensi praeside spectabilis ac consultissimo Domino Joanne Bertando Mayer, J. U. D. Institutionum imperialium professore publico et ordinario, Sac. caes. Maj. in supremo Aulae mareschallico judicio assessore, ejusdemque fisci adjuncto, reverendissimi ac celsissimi S. R. i. principis et episcopi Viennensis consilii consistoriali etc., nec non inclytae Facultatis juridicae p. t. decano publice propugnabit [...]* in Auditorio DD. jurisconsultorum publico horis post meridiem consuetis, die 16. mensis Augusti anno 1712. Wien, Johann Georg Schlegel. [1712]
- Scribe quinquaginta* 1728 – *Scribe quinquaginta (a) sive diem quinquagesimum Pentecostes, alterum Jerosolymae, alterum Pragae festivum, quo gloriosi Christi martyris, Divi Joannis Nepomuceni, tam regni Bohemiae universalis, quam familiae Wunschwitzianae patroni specialissimi, anniversaria solennia regnum universum magnifice, familia Wunschwitziana speciatim, ad erectum olim anno M. DC. LXXXIII. a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz aereum ejusdem colossus in ponte Pragensi recoluit et suam clientelarem observantiam contestatus est Godefridus Daniel liber baro de Wunschwitz anno Domini M. DCC. XXVIII. (a) Lucae cap. 16. v. 6.* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Matěj Adam Höger. 1729
- SEDDER 1722 – Tadeáš Josef SEDDELER, *Candido-purpureus Bohemiae leo, Divus Joannes Nepomucenus, a Sanctissimo Domino nostro pontifice Innocentio XIII. martyr de Petri cathedra declaratus et fama periclitantium patronus, in dedicato sibi sacello Neo-Pragae inter anniversaria solennia panegyrico praesentatus [...]* *annIVersario pRIMO, qVo InnoCentIVs De papaLI gLorLa* [= 1722] *et De Ioannis beatItVDIne pLaVDIt aC gLorlatVr patrLa* [= 1722], die 17. Maji. [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. [1722]
- SEDDER 1724 – Tadeáš Josef SEDDELER, *Verum sacratoris vitae virtutumque testimonium, thumaturga et incorrupta divi Joannis Nepomuceni lingua, in perenne immortalitatis famaеque posterarum monumentum erecta atque recurrentibus annis ejusdem divi solenniis in metropolitana Pragensi ad divum Vitum sermone panegyrico pro rostris continuata [...]* Praha, Staré Město, ve Velké Karlově aule, Jiří Laboun. [1724]
- SEELHAMMER 1721 – Dominik SEELHAMMER, *Die lauffend- nicht verlauffende, darumb unverwesene Zung Joannis Nepomuceni, des glorwürdigen Blut-Zeugens, heiligkeits- und wunder-vollen Bekenners, mächtigen Ehren-Schützers, belobet in einer Ehren-Rede, als zu dessen hoher Verehrung bey denen wohl-ehrwürdigen PP. Piarum Scholarum in derer löbl. Pfarr-Kirchen der wienerischen Josephs-Stadt eine herrliche Solennität den 19. Sonntag nach Pfingsten angestellt eIn DIses WvNDer-reIChen seeLlgen ehr-befLIssener DIener* [= 1721] *auf dessen Verlangen abgeredet und in Druck gegeben [...]* Wien, Andreas Heyinger. [1721]
- SEELHAMMER 1723 – Dominik SEELHAMMER, *Feuriges Opfer der Liebe und Stärcke auff dem heiligen Hertzens-Altar deß unüberwindlichen Blut-Zeugens Christi Joannis Nepomuceni, da zu Ehren dises wunderwürckenden Ehren-Beschützers bey denen wohl-ehrwürdigen PP. Piarum Scholarum in derer löblichen Pfarr-Kirchen der wienerischen Josephs-Stadt ein kostbahr-erbautes Altar und herrlichst-angestimmtes Lob-Fest an dem dritten Pfingst-Fest-Tag opfferte eIn aVß starCker deMVth Vnbenannter IoannelsCher Verehrer* [= 1723] *auff dessen hohes Ersuchen in einer geringen Lob-Rede entworfen [...]* Wien, Johann Jakob Kürner. 1723
- SEELHAMMER 1724 – Dominik SEELHAMMER, *Unüberwindlicher Schild- und Schutz-Engel der göttlich- und menschlichen Ehre Joannes Nepomucenus, ein engel-reine Jungfrau, geistvoller Lehrer und standhaftester Blut-Zeug Jesu Christi, in verpflichter Lob-Rede an dem hohen Fest-Tag deß heiligen Ertz-Engels Michaelis, als in der Prediger-Ordens-Kirchen ad sanctam Mariam Rotundam der kayserl. Residentz-Stadt Wienn bey einem zu Verehrung dises mächtigsten Ehren-Beschützers auß Marmelstein neu-erbauten kostbaren Altar das erste Meß-Opffer und Lob-Fest gehalten worden den 29. Septembris im Jahr 1724, erhoben [...]* Wien, ovdovělá Maria Theresia Voigtin. [1724]
- Il segreto incontaminato*, CALDARA 1726 – Antonio CALDARA (hudba), *Il segreto incontaminato sotto il sagrosanto sigillo della confessione, sostenuto con la sua morte dal santo il grande taumaturgo Giovanni Nepomuceno, canonico della cattedrale di Praga, predicator insigne, confessore ed'elemosiniere regio. Oratorio melo-dramatico sacro dedicato all'Altezza reverendissima di Monsignor Francesco Antonio, arcivescovo e prencipe di Salisburgo, legato nato della S. Sede apostolica, Primate della Germania, prencipe d'Harrach etc. etc. da S. D. M. in occasione della prima solennità celebratasi nella nuova sontuosa capella di Mirabel.* Salzburg, dědicová Johanna Josepha Mayra. 1726
- SEIFERT 1708 – [Johann SEIFERT], *XXIV. anjetzo florirender hoher Familien kurtze historische und genealogische Beschreibung nach alphabethischer Ordnung felißig zusammen getragen und mi teinem vollständigen Register versehen.* 1708
- SEIFERT 1709 – Johann SEIFERT, *XVII. anjetzo florirender hoher Familien kurtze historische und genealogische Beschreibung nach alphabethischer Ordnung sammt einem vollständigen Register fleißig zusammen getragen [...]* Regensburg. 1709

- SEIFERT 1710 – Johann SEIFERT, *X. anjetzo florirender hoher Familien kurtze historische und genealogische Beschreibung nach der Ordnung des Alphabeths samt Wapen-Kupffern und einem vollständigen Register sehr fleissig zusammen getragen* [...] Regensburg. 1710
- SEIFERT 1711 – Johann SEIFERT, *LX. florirender hoher Familien kurtze historische und genealogische Beschreibung nach der Ordnung des Alphabeths samt Wapen=Kupffern und einem vollständigen Register durch lange und kostbare Correspondentz sehr fleissig zusammen getragen* [...] Regensburg. 1711
- Selectae devotiones* 1705 – *Selectae devotiones ad S. Judam apostolum, Sanctum Joannem Nepomucenum, Sanctum Antonium Paduanum, s. Dismam, poenitentem latronem, adjunctis aliis orationibus*. Olomouc, Jiří Lehmann. 1705
- Seliger Vorbote* 1686 – *Seeliger Vorbott künfftigen Glücks Joannes Nepomucenus*. Praha, [Staré Město], Jan Karel Jeřábek. [1686]
- SEMEN 1723 – Johann Martin SEMEN, *Hellglanzendes und wunderwirkendes Welt-Licht, heilig- und glorwürdiger Blut-Zeug und Bekenner Christi Joannes von Nepomuck in kurzer Lob-Rede, da dessen Ehren-Fest zum erstenmal mit einer neuntägigen Andacht den Anfang genommen, in der kaiserlichen Hof-Kirchen deren w.w. e.e. P.P. Augustinern barfüsseren bey Maria Loreto in Wien unter öffentlichem Kirchen-Gepräng einem hoch-adelichen und volkreichen Auditorio vorgestellt, auch auf grosses Begehren in Druck gegeben den 13. Juny oder 4ten Sonntag nach Pfingsten Anno 1723* [...] Wien, cis. říšská a dvorní tiskárna. [1723]
- SCHERER 1603 – Georg SCHERER, *Postill* [...] *uber die sontäglichen Euangelia durch das gantze Jahr*. [...] Louka (nad Dyjí), klášter. 1603
- SCHERER 1610 – Georg SCHERER, *Postill oder Auflegung der sontäglichen Euangelien durch das gantze Jahr. Widerumb vom Auctore selbs mit vilen neuen Predigen gemehret und sonst in vil weg corrigiert, gebessert und zum viertenmal in Truck verfertigt. Sampt zweyen nutzlichen Indicibus, dem catholischen Leser zu nutz und gutem*. [...] München, Nikolaus Heinrich. 1610
- SCHERER 1611 – Georg SCHERER, *Postill oder Auflegung der sontäglichen Euangelien durch das gantze Jahr. Widerumb vom Auctore selbs mit vilen neuen Predigen gemehret und sonst in vil weg corrigiert, gebessert und zum viertenmal in Truck verfertigt. Sampt zweyen nutzlichen Indicibus, dem catholischen Leser zu nutz und gutem*. [...] München, Nikolaus Heinrich. 1611
- SCHERER, BARNER 1704 – Georg SCHERER (pův. aut.), Jan BARNER (překladatel), *Postylla, to jest Výkladové na nedělní evangelia přes celý rok podlé katolického učení a řádu, trojím někdy i čtverým na jednu neděli kázáním obšrně vyvedení, mnohým o ctnostech jednáním, spolu také duchovními i světskými příběhy ozdobení, mnohonásobným k spasení sloužícím naučením a napomenutím užitečně promíšení, obzvláště pak k obhájení a rozšíření křesťanského katolického učení a víry mnohými důvtipnými důvody nepřemožitelně upevnění, před lety v němčině sepsaní* [...] nyní pak v češtinu uvedení [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, Jan Stark faktor. 1704
- SCHMALTZER 1728 – Johann Christoph SCHMALTZER, *Der auff den hohen Berg Jsrael neu-geplantzte Oel-Baum, Blut-Zeug Christi, heiliger Joannes von Nepomuck, bey dessen hohen Fest-Tags feyerlicher Begängnuß mit Auffricht- und Einweyhung einer Ehren-Statuen zu kayserl. Manswörth in einer öffentlichen Lob- und Ehren-Red dargetragen* [...] den 18. Maji 1728. Wien, ovdovělá Maria Theresia Voigtin. [1728]
- SCHMIDT 1718 – Václav Alexius SCHMIDT, *Kázání k oslavě sv. Jana Nepomuckého*. Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. 1718 – **pozn.:** Více k tomuto kázání, jehož dochovaný výtisk nebyl dosud zjištěn, → C.1, Černožice.
- SCHNELL 1729 – Johann Michael SCHNELL, *Der in dem Leben stillschweigende, nach dem Todt aber redende glorreiche Blut-Zeug Christi heiliger Ioannes Nepomucenus in einer Lob- und Ehren-Rede vorgestellt, als eine königliche böhmische Cantzley dieses ihres besondern Schutz-Heiligen Festivität in der Pfarr-Kirchen deß kayserlicher Marck Medlingen den 16. Maii Anno 1729. auf das solenniste begehete* [...] Wien, vdova Maria Theresia Voigtin. [1729]
- SCHOLTZ 1721 – Zikmund SCHOLTZ, *Vox clamantis in deserto, das ist Die starcke Stimme in der stillschweigenden und unverweesenen Zungen deß heiligen Blut-Zeugens Ioannis Nepomuceni, welche von der Erden biß in Himmel ruffet, in dem Him[m]el vor der ewigen, auff der Erden vor der zeitlichen Schand zu befreyen. Auß dem heil. und von dem Röm. Stuhl angeordneten Evangelio in der königl. Stadt Brünn auff dem Petersberg auß hohen Ersuchen eines absonderlichen Verehrer deß heiligen Joannis Nepomuceni zum erstenmahl vorgetragen* [...] Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1721
- SCHOLTZ 1722 – Zikmund SCHOLTZ, *Confessio coram hominibus, das ist Öffentlicher Bericht und Ehr-Bekanntnus Gottes vor denen Menschen seines heiligen Blut-Zeugens vor Gott und denen Menschen stillschweigenden Beichtigers und Bekenners Ioannis Nepomuceni, in einer Lob-Predig bey S. Niclas vorgetragen* [...] Anno 1722. Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. [1722]
- SCHOLTZ 1725 – Zikmund SCHOLTZ, *Andächtige Bitt-Schrifft an Jhro Heiligkeit den jetzt-regierenden Statthalter Christi auff erden Benedictum dieses Nahmens den Dreyzehenden wegen Heilig-Sprechung deß durch den allgemeinen Ruff der Rechtglaubigen und durch die Wunder-Wercke deß Himmels zweymahl geheiligten S. Joannis Nepomuceni in gemeiner Predig vorgetragen in der Kirchen deß grössern heiligen Creutz bey denen Creutz-Herrn mit dem rothen Hertz* [...] Praha, Staré Město, Jáchym Kamenický. [1725]
- SCHOPEN 1710 – Wolter SCHOPEN, *Freund in der Noth oder Allgemeines Bett-Büchlein umb den Zorn Gottes abzuwenden und von Pest, Krieg und Hunger befreyet zu leben, auß Göttlicher Heiliger Schrifft, wie auch unterschiedlichen Bett-Büchern verfasset* [...] Nysa, Joseph Schlögel. 1710
- Schreibe fünfzig* 1728 – *Schreibe Funfftzig (a) oder den Funfftzigsten, das ist den sonst zu Jerusalem, anheut aber zu Prag so glorreichen Pfingst-Tag, an welchem das herrliche Fest deß glorwürdigen heiligen Blut-Zeugens Joannis Nepomuceni das ganze Königreich Böheim als seines allgemeinen Lands-Patrons, die wunschwitzische Familie aber als ihres sonderbahnen Beschützers und Vorsprechers bey der im Jahr 1683. von dem wohlgebohrnen Herrn, Herrn Matthias Gottfried Freyherrn von Wunschwitz (Tit.) obbemeldtem Heiligen auf der Prager Brucken aufgerichteten metallenen Ehren-Saul höchst-feyerlich begangen, auch hiermit seine andächtigtst-ergebene und angestammete Pflicht bezeugen wolte Gottfried Daniel Freyherr von Wunschwitz im Jahr 1728. (a) Luc. c. 16. v. 6*. Praha, Staré Město, Králův dvůr, Matěj Adam Höger. 1728

- SCHULLER 1709 – Dominik SCHULLER, *Geistliches Rosen-Büschel, das ist An[n]ehmliches Hand-Büchel von Jesu und Mariae gnadenreichen Ertz-Bruderschaft deß heiligen Rosen-Krantzes, wie auch deß allersüßesten Nahmen Jesu, sambt gründlichen Nachricht von der Andacht deß ewigen Rosen-Krantzes. Mit beygesetzter Weiß, wie der heilige Rosenkrantz öffentlich und insonderheit soll gebettet werden und wie man soll die Com[m]union der XV. Erchtäg zu Ehren deß heiligen Dominici verrichten, das Lob Jesu und Mariä zu befördern und die Andacht deß heiligsten Rosenkrantzes fortzupflanzen. [...] Zum dritten mahl in Druck gegeben und mit schönen neuen Kupffern gezieret. [...] Olomouc, Ignác Rosenburg, 1709*
- Ein Schutz der Guten 1687 – Ein Schutz der Gutten unnd Rach der Bösen, der h. Johannes Nepomucenus. Praha, [Staré Město], Jan Karel Jeřábek. 1687*
- Schutz- und gnaden-volles Heiligtum 1725 – Schutz- und gnaden-volles Heiligtum der löblichen böhmischen Granitz-Stadt Jahbel, das ist Wunderbarlich-seeliger Lebens-Wandel und kostbarer Todt der seeligen Zdislaviae, Ordens der 3. Regul des h. Vatters Dominici, herstammend aus dem uralten hoch-reichs-gräfflichen Geschlecht deren Bercken in Königreich Böhemb, dero heiliger Leib glorreich ruhet in obbemeldter Granitz-Stadt Jahbel und daselbst in dem Gottes-Hauß Prediger-Ordens ad S. Laurentium M. mit vielen himmlischen Gnaden und Wundern leuchtet. Auf vieler begehren und andächtiges Verlangen in diese Form gestellet und nebst kurtzen andächtigen Tag-Zeiten, Litaney, Lob-Gesänger, Gebettern etc. etc. von hoch-belobter seel. Zdislava zur christ-catholischen Auferbauung zusammen getragen und in Druck befördert [...] von einem demüthigen Clienten dieser grossen und seeligen Dienerin Gottes, Prediger-Ordens und Priestern der Böhmischen-Propinz. Köln, Wilhelm von Bergen. 1725*
- Schutz und Schatz 1715 – Schutz und Schatz der königl. Haupt Statt Prag, wie auch des gantzen Königreichs Böhheim, das ist Von den ehrwürdigen Leibern und Gebeinen jener heiligen Land-Patronen, so in der hohen Haupt- und Dohm-Kirchen S. Viti ruhen, wie und auß was Gelegenheit solche allda beygesetzt worden eine kleine Beschreibung samt kurtzer Weis deren heilige Gräber und Ruhstätte nützlich und andächtig zu besuchen. [...] Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. 1715*
- Schutz und Schatz 1718 – Schutz und Schatz der königl. Haupt Statt Prag, wie auch des gantzen Königreichs Böhheim, das ist Von den ehrwürdigen Leibern und Gebeinen jener heiligen Land-Patronen, so in der hohen Haupt- und Dohm-Kirchen S. Viti ruhen, wie und auß was Gelegenheit solche allda beygesetzt worden eine kleine Beschreibung samt einem kurtzen Unterricht, wie deren heilige Gräber und Ruhstätte nützlich und andächtig zu besuchen seynd. [...] Praha, [Staré Město], Wolfgang Wickhart. 1718*
- SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727 – Jan Filip Josef SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU, *Bella elementi gemini pugna Divo Joanni Nepomuceno martyri et inclyti Bohemiae regni thaumaturgo, an a flumine, quo ob integre servatum confessionis sigillum mersus, an a lumine, quo coelitus deciduo coronatus, gloriosiori? Affectuose devota undis et stellis de palma contententibus palladia pace decisa. Recurrentibus anniversariis ejusdem divi solemnii coram reverendissimo ac celsissimo principe domino Ferdinando e comitibus de Khünburg, Dei et Apostolicae sedis gratia archi-episcopo Pragensi, S. R. i. principe, legato nato, sac. caes. reg. cathol. Majestatis intimo actuali consiliario, inclyti regni Bohemiae primate, nec non almae universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis amplissimo perpetuoque cancellario, reverendissimis, illustrissimis, perillustribus ac amplissimis dominis dominis praeposito, decano et caeteris reg. metrop. ad s. Vitum in castro Pragensi ecclesiae capitularibus praelatis et canonicis infulatis alioque honoratissimo auditorio in eadem s. ecclesia metropolitana sermone panegyrico proposita [...] anno M. DCC. XXVII. die 18. Maji. [...] Praha, Staré Město, ve Velké Karlově koleji, laboušní dědicové. [1727] – **pozn.:** Tento l. panegyrik byl publikován ještě jednou: SCHUTZBRETH-Z-SCHUTZWERTHU 1739.*
- SCHWARZ, STŘEDOVSKÝ 1712 – Ondřej Eustach SCHWARZ (pův. aut.), Jan Jiří STŘEDOVSKÝ, *Rubinus Moraviae, id est venerabilis Joannis Sarcandri de Skoczovia, Holeschoviensis apud Moravos parochi, ob catholicae religionis odium et sancte servatum confessionis sigillum crudelissime ab Haereticis excarnificati, invictique martyris admiranda patientia. Ex variis tum scriptis et impressis, tum vivae vocis fide dignorum tragaediae illius tunc spectatorum, auditorumque testimoniis, relationibus ac notatis fidis, non paucis, quasi miro casu acceptis collecta studio admodum reverendi, praenobilis ac eximij Domini Andreae Eustachii Swartz, decani Holeschoviensis foranei. Nunc autem marginalibus scholiis, observationibus ac ad rem facientibus post singula capita seu radios notis, pleno[ue] rerum indice adornata ac luci publicae primum data a Joanne Georgio Stredowsky, proto-notario apostolico, Auratae Militiae equite, Sacri Palatii et Aulae Lateranensis comite nec non Pawlowicii supra fluvium Beczvam parochi. Cum Licentia Superiorum. [...] Brno, Georg Lehmann. 1712*
- SCHWEIGER 1719 – Tadeáš František SCHWEIGER, *Orator silentarius, Divus Joannes Nepomucenus, eloquio chrysostomus, sacramentali sigillo confessor tacitus, utroque thaumaturgus inclyti Bohemiae regni apostolus, in sibi sub fidelissimo Genitricis Virginis Mariae patrocinio dedicato sacrario inter anniversaria solemnia humili panegyrico ab oratore silentiario veneratus [...] anno Domini 1719. die 21. Maii. Praha, [Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. [1719]*
- SIGET 1724 – Franz Martin SIGET, *Navis sine naevo, macke-reines Schiff, daß ist Die von aller erb- und würcklichen Sünden-Mackel unberührt-reinste Jungfrau und Mutter Gottes Maria durch eine kurtze Lob-Rede verehret, da eine löbliche, zu grösserer Auffnehmung der Ehre Gottes und zu Beschützung seines Nächsten guten Nahmen auffgerichte und unter dem hohen Schutz der allerseeligsten ohne Mackel der Erb-Sünd empfangenen jungfräulichen Mutter Gottes gestellte Confoederation nach dem Beyspill deß grossen wunder-thätigen Blut-Zeugens und seeligen Diener Gottes Joannis Nepomuceni ihren jährlichen Fest-Tag, als am Sonntag nach der unbefleckten Empfängnuß Mariae begienge im hohen Ertz-Dom bey St. Stephan in Wienn den 10. Decembr. 1724. [...] Wien, Johann Jakob Kürner. [1724]*
- Sigillum sacramentale martyrio coronatum 1710 – Sigillum sacramentale martyrio coronatum, das ist St. Johannes Nepomucenus umb der h. Beicht willen glorwürdiger Martyrer, zu schuldigsten Ehren dero des Heil. röm. Reichs hoch-gräfflichen seinsheimischen Hauß als höchstfreygebigen Stiffteren der Praemiorum vorgestellt von der studirenden Jugend in dem Gymnasio der Societät Jesu zu Straubing den 3. und 5. Septembris 1710. Straubing, Johann Gottlieb Rädlmayr. [1710]*

- Sigillum sacramentale martyrio coronatum*, BINNER 1719 – Johann Jakob BINNER (hudba), *Sigillum sacramentale martyrio coronatum, das ist St. Johannes Nepomucenus umb der heil. Beicht willen glorwürdiger Martyrer, auf öffentlicher Schau-Bühne vorgestellt von der studirenden Jugend des churfürstlichen Gymnasii der Gesellschaft Jesu zu Amberg Anno 1719. den 4. und 6. Herbstmonat*. Amberg, Christian Oeser. [1719]
- SIKORA 1727 – Jan SIKORA, *Joannes Nepomucenus, martyr, ad S. Vitum canonicus, ab aliquot seculis voce populi Sanctus, hodie Benedicto XIII. pontifici optimo maximo pro solempni apotheosi Neo-Pragae in sacrario ejusdem honoribus dicato dictione panegyrica propositus [...] anno 1727. die 18. mensis Maji*. [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. [1727]
- SINAPIUS 1720 – Ján SINAPIUS, *Schlesischer Curiositäten erste Vorstellung, darinnen die ansehnlichen Geschlechter des schlesischen Adels mit Erzählung des Ursprungs, der Wappen, Genealogien, der qualificirtesten Cavaliere, der Stamm-Häuser und Güter beschrieben, und dabey viele, bißhero ermangelte Nachrichten von edlen Rittersn und löblichen Vorfeltern, aus alten brieflichen Urkunden und bewährten MSCtis [tj. manuscriptis] zum Vorschein gebracht werden [...]* Leipzig, fleischerovská tiskárna. 1720
- SINAPIUS 1728 – Ján SINAPIUS, *Des schlesischen Adels anderer Theil oder Fortsetzung schlesischer Curiositäten, darinnen die gräflichen, freyherrlichen und adelichen Geschlechter, so wohl schlesischer Extraction, als auch die aus andern Königreichen und Ländern in Schlesien kommen und entweder darinnen noch floriren, oder bereits ausgegangen, in völligem Abrisse dargestellt werden, nebst einer nöthigen Vorrede und Register [...]* Leipzig, Wroclaw, Michael Rohrlach. 1728
- Sittliches Ehe-Bandt zwischen dem Leben und der Ehr, gestellet auff jene Wort: Vita et Fama, pari passu ambulat. Des Menschen Leben und seyn Ehr gehn einen Tritt und Schritt daher. Das ist Geistliches Gesang von dem grosen Ehren-Patron, dem seeligen Joanne Nepomuceno, ihme zu Ehren verfertiget und gezogen auß dem Buch Tobiae Cap. 3.6. et 7*. Praha, [Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1700
- Sjednocení dvou srdcí 1699 – Sjednocení dvou srdcí v srdce jedno. Totiž snátek svadební římského a uherského krále Josefa s nejjasnější kněžnou Luneburskou z Hanoveru, Wilhelminou Amalii, v městě Vídni držán léta 1699. 24. dne měsíce února. Zpívá se jako: Svatý Jene Nepomucký etc*. Litomyšl, Daniel Vojtěch Kamenický. 1699
- SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552 – Jan SKÁLA Z DOUBRAVKY (řečený Dubravius), *Historiae regni Boemiae, de rebus memoria dignis, in illa gestis, ab initio Boiemorum, qui ex Illyria venientes, eandem Boemiam, in medio propemodum superioris Germaniae sitam, occupaverunt. Libri XXXIII, ex fide tandem narrationeq[ue] historica scripti, absolutiq[ue], et in lucem iam primum aediti, sat videlicet cito, si sat bene. [...]* Prostějov, dílna Jana Gunthera. Tisk dokončen 26. III. 1552.
- SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1575 – Jan SKÁLA Z DOUBRAVKY (Dubravius), Tomáš JORDÁN Z KLAUZNBURGKU, *Io[annis] Dubravii Olomuzensis episcopi Historia Boiémica. A cl. v. Thoma Iordano medico novis genealogiarum, episcoporum, regum, ducum catalogis, necessariis quinetiam annotationibus sic ornata et illustrata, ut nunc demum edita dici possit. [...]* Basel, Pietro Perna. 1575
- SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1602 – Jan SKÁLA Z DOUBRAVKY (Dubravius), Tomáš JORDÁN Z KLAUZNBURGKU, *Io[annis] Dubravii Olomuzensis episcopi Historia Bohemica, ab origine gentis, per diversas temporum et familiarum vices, usque ad Ferdinandi imp[eratoris] et regis auspicia, deducta. A cl. v. Thoma Iordano medico novis genealogiarum, episcoporum, regum, ducum catalogis, necessariis quinetiam annotationibus ornata et illustrata, ut nunc demum edita dici possit. Cui hac editone accedit eiusdem Dubravii ad Sigismundum Poloniae regem oratio ad Turcam debellandum exhortatoria, nunc primum edita. Adiectus est in fine rerum memorabilium index*. Hanau, „wechelovským tiskem“ provedli Claude de Marne a dědicové Jeana Aubry. 1602
- SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1687 – Jan SKÁLA Z DOUBRAVKY (Dubravius), Tomáš JORDÁN Z KLAUZNBURGKU, *Io[annis] Dubravii Olomuzensis episcopi Historia Bohemica a cl. v. Thoma Jordano, medico, genealogiarum, episcoporum, regum, ducum catalogis ornata et necessariis annotationibus illustrata, cui in fine adjecta Aeneae Sylvii, cardinalis, de Bohemorum origine ac gestis historia*. Frankfurt (am Main), nakladatel Johann Georg Steck, tiskař Johann Philipp Andreae. 1687
- Slabikář český 1724 – Slabikář český a jiní křesťanského náboženství začátkové, kterýmžto věcem díky hned z mládí učiti se mají. Uč se z mládí záčku milý, vzejdeš vřůru jako křídly, uměním oslaven budeš, a tak věčné slávy dojdeš [...]* Znojmo, Jan Václav Svoboda. 1724
- Slabikář český 1725 – Slabikář český pod titulem sv. Jana Nepomuckýho*. Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1725
- Sodalis officiosus 1723 – Sodalis officiosus, id est Varia pietatis officia Dei, Deiparae, Sanctorumq[ue] cultui consecrata [...]* Wien, Wolfgang Schwendimann. 1723
- Solidissimae virtutes 1721 – Solidissimae virtutes martyris gloriosissimi, Sancti Joannis Nepomuceni, tam Regni Bohemiae univ[er]sim, quam familiae Wunschwitzianae nominatim patroni singularissimi, in nativitate, vita ac morte ejus per ignem et aquam caelitus olim praesignatae, probatae, coronataeq[ue], sub revertentem die XVII. Kal. Jun. anno MDCCXXI. anniversariam ejus solennitatem ad erectum quondam a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz aereum ejus colossum in ponte Pragensi (martyrii loco) per totam festi octavam diu, noctuque pio praetereuntium omnium, atque imprimis ad Thermas Carolinas hac proficiscentis Augustae spectaculo, deductis ex utroque elemento symbolis hieroglyphice propositae a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz*. Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1721
- SOLIMANI 1629 – Giulio SOLIMANI, *Elogia ducum, regum, interregu[m] qui, Boemis, praefuerunt*. Praha, [Staré Město], Pavel Sessius. 1629
- SOLIMANI, Z ALTHANNU 1673 – Giulio SOLIMANI (pův. aut.), Michael František Ferdinand Z ALTHANNU, *Imago principum Bohemiae LXI. elogiis ducum, regum, interregnum, adumbrata, in novum patriae splendorem, et publicum regni decus, spectatum proposita ab illustrissimo domino domino Michaelae Francisco Ferdinando S. R. I. comite ab Althann: cum in antiquissima et celeberrima universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi praeside reverendo ac doctissimo P. Joanne Habelio e Societate Jesu, AA. LL. et philosophiae doctore, ejusdemque in eadem universitate professore ordinario, pro prima philosophiae laurea philosophiae rationalis assertiones propugnaret in aula Carolina anno a partu Virginis M. DC.*

- LXXIII. mense [prázdný prostor] die [prázdný prostor]. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1673 – **pozn.:** Text převzat z knihy Giulia Solimaniho *Elogia ducum* (SOLIMANI 1629) a doplněn.
- SPÁLOVSKÝ 1721a – Jan SPÁLOVSKÝ, *Hebdomas gemino sacratori luminari, uno ecclesiastici cleri Boemici, altero Moravici, videlicet Div. Joanne Nepomuceno et Ven. Joanne Sarcandro, ob inviolatum confessionis sacramentalis sigillum gloriosis martyribus, illustrata ac in symbolis, epigrammatis, elogiis proposita et parergis ex historia Bohemiae ac Moraviae atque scholasticis dissertationibus, praesertim meteorologicis interstincta, cum adjectis thesibus ex philosophia universa, quam in alma, caesarea, regia ac episcopali universitate Olomucensi Soc. Jesu, sub rectoratu admodum reverendi ac eximii Patris, P. Francisci Fragstein, e Societate Jesu, sacro-sanctae theologiae doctoris, academici collegii ejusdem Societatis ac praefatae universitatis rectoris magnifici, praeside reverendo ac doctissimo Patre, P. Josepho Dalbert, e Societate Jesu, aa. ll. et philosophiae doctore, ejusdemque in praenominata universitate professore publico ac ordinario, pro suprema philosophiae laurea publicae disputationi proposuit [...] anno M. DCC. XXI. mense Julio [...] die [...] horis [...] meridiem consuētis.* [Olomouc. 1721]
- SPÁLOVSKÝ 1721b – Jan SPÁLOVSKÝ, název jako v SPÁLOVSKÝ 1721a, je však předeslán úvodní částí s nadpisem *D. O. M. A. Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque, reipublicae christianae, ecclesiae catholicae, inchyto marchionatui Moraviae, almae, caesareae, regiae ac episcopali universitati Olomucensi Societatis Jesu et imprimis facultati philosophicae eveniat, ad majorem Dei ter optimi, maximi gloriam, Deiparae sine labe conceptae, omniumque caelium honorem, anno M. DCC. XXI. mense Julio, die [...] sub horam VIII. Matutinam in aula universitatis Olomucensis collegii Societatis Jesu actus philosophiae celebratus est, in quo centum illustrissimi, perillustres, generosi, reverendi, nobiles ac eruditi Domini Domini aa. ll. et philosophiae baccalaurei ritu solenni, more institutoque academico, suprema earundem aa. ll. et philosophiae laurea condecorati sunt sub rectoratu [...] P. Francisci Fragstein e Societate Jesu [...] licentiam conferente ac potestatem promovendi delegante reverendo ac eximio Patre, P. Joanne Absolon e Societate Jesu [...], promotore reverendo ac doctissimo Patre, P. Josepho Dalbert e Societate Jesu [...]* [Olomouc. 1721]
- Spiegel 1712 – *Spiegel wahrer Andacht zu dem heiligen Johann von Nepomuc.* Aachen. 1712 – **pozn.:** Tuto knížku v osmerkovém formátu o 12 arších uvádí LÖSCHER 1725, 116. Snad se jednalo o dílo podobné nepomucenské modlitební knížce *Klarer Spiegel*, REMPEN 1706, 1712, 1722, případně shodně s touto knížkou.
- STAAB 1716 – Prokop Maria STAAB, *Tacitus in consilio Joannae seu Divus Joannes Nepomucenus, seculi decimi tertii magnus consilii angelus Augustae, tacitus inter mortes silentiarius indiges, fama periclitantium specialis patronus, panegyrica oratione celebratus Neo-Pragae in sacello ejusdem Divi martyris die 17. Maji a. CIO IDC CXVI.* [...] Praha, Staré Město, Karel Jan Hřaba. [1716]
- VON STADEL 1712 – Johann Karl VON STADEL, *Compendium chronologiae in vitas imperatorum, regum et principum, cum symbolis et historiis ac rebus notabilibus ecclesiasticis et politicis, quae a principio usque ad annum 1712. contigerunt, sive compendii cosmo- geo- et hydrographiae, nec non chronologiae liber III.* [...] *Dedicatum augustiss. et invictiss. caesari ac Domino, D. Carolo VI. et III. Romano. imperatori electo, catholico Hispaniarum, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Schlavoniae, Bosniae regi, archiduci Austriae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, duci Burgundiae, utriusque Silesiae, Württembergae, Mediolani et Mantuae, comiti Tyrolis, Pfird et Habsburg etc., Domino D. clementissimo etc. etc. etc.* Roma, nákladem autora, tiskem Bernabò, prodejem v knihovně Erasma Sylvestra na náměstí u S. Agnese in Agone. 1712
- STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU 1717 – Theofil STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU, *Praesidium et decus religionis christianae et regni Bohemiae supra firmam petram fundatum, tot gloriae colossis de lapide pretioso sublimatum, quot invictae fidei athletis illustre, seu venerabile capitulum sacrae metropolitanae ecclesiae Praegae ad d. Vitum Deo, Ecclesiae, Sedi apostolicae et legitimis suis principibus tot seculis, Marte et haeresi saevientibus impugnatum semper fidele, cum subjectis quaestionibus scripturistico-polemico-historico-moralibus historiae congruentibus, ac universa theologia scholastica, quam in alma, caesarea, regia[ue] universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi sub rectoratu perillustri, generosi, clarissimi et excellentissimi viri d. Joannis Francisci Löw, Sacri Romani imperii et provinciarum haereditarium equitis ab Erlsfeld, domini in Loyowitz et Modletitz, phil., J. U. et medicinae doctoris, ejusdemque praxeos professoris primarii, regii, publici ac ordinarii, sacrae caesareae, regiaeque catholicae Majestatis consiliarii, sacri Lateran. palatii aulaeque caesareae comitis ac medici, inchytae facultatis medicae senioris, nec non almae, caesareae, regiaeque universitatis Carolo-Ferdinandee Pragensis p. t. rectoris magnifici, praeside reverendo ac eximio Patre P. Martino Prichan e Societate Jesu, ss. theologiae doctore, ejusdemque in praenominata universitate professore regio, publico ac ordinario, pro suprema doctoratus theologici laurea publice propugnandam suscepit [...] anno 1717. mense [...] die [...] horis ante et post meridiem consuētis.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, Jiří Jakub Köberle. [1717]
- STEINHAUSER 1722 – Johann Baptist STEINHAUSER, *Tractatus de sponsalibus ac matrimoniis ad Lib. IV. Decretal. Gregorii IX. sub clementissimis auspiciis celsissimi ac reverendissimi Domini Domini Francisci Antonii, archi-episcopi et S. R. i. principis Salisburgensis etc. etc. in alma archi-episcopali universitate Salisburgensi auctore et praeside P. Placido Böckn, ord. S. Ben. ex antiquissimo monasterio S. Petri Salisburgi [...] disputationi academicae subjectus et defensio [...] cum parergis ex jure universo, die 26. Augusti, anno a Christo nato M.DCC.XXII.* Salzburg, Johann Joseph Mayr. [1722]
- VON STEITZ 1725 – Joseph Johann Ignaz VON STEITZ, *Der groß- und sanftmütige Löw, ein erkiesener Schutz-Patron der unverletzten Ehre und allgemeiner gnaden-reiche Helfer S. Joannes Nepomucenus, des hohen Dom-Stifts zu Prag Canonicus und herrlicher Blut-Zeug Christi in einer Ehren-Rede in der kaiserl. Residentz-Stadt Wien bey jährlicher Andachts-Bezeugung der kaiserl. Pfarr-Kirchen des heiligen Ertz-Engels Michaelis deren wol-ehrwürdigen PP. Congr. Cler. Regul. S. Pauli Apostoli, unter öffentlichen Kirchen-Gepräng einem hoch-adelichen volckreichen Auditorio vorgestellt den 23. May als den 8. des Jahr-Tags seiner glorreichen Marter 1725 [...]* Wien, Johann Peter van Ghelen. [1725]
- Stella bona 1722 – *Stella bona, DIVVs Ioannes NepoMVCenVs [= 1722], in theatro publico portae triumphalis, sexaginta pedum geometricorum in altitudinem erecto, in regia ac districtuali urbe Zatecensi clientibus suis pientissime repraesentata, die 16. Maji, anno 1722.* [1722]

- STÖCKLEIN 1726 – Joseph STÖCKLEIN, *Allerhand so lehr- als geist-reiche Brief, Schrifften und Reis-Beschreibungen, welche von denen Missionariis der Gesellschaft Jesu aus beyden Indien und andern über Meer gelegene Ländern seit An. 1642. biß auf das Jahr 1726. in Europa angelangt seynd, jetzt zum erstenmal theils aus handschriftlichen Urkunden, theils aus denen französischen Lettres Edifiantes vertheutscht und zusammen getragen [...]* Erster Bund oder die 8. erste Theil. [...] Augsburg, Graz, nakladatelé dědicové Philipa Martina a Johanna Veitha, knihkupců. 1726
- STOYBER 1721 – Jan Jiří STOYBER, *Marianischer weissenberger Grund oder Ursprung der marianischen weissenberger Andacht unter dem Titul S. Maria de Victoria, zusammen getragen durch einen weltlichen Priester [...]* Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. 1721
- STOYBER 1728 – Jan Jiří STOYBER, *Marianischer weissenberger Grund, oder Ursprung der marianischen weissenberger Andacht unter dem Titul S. Maria de Victoria, zusammen getragen durch einen weltlichen Priester [...]* Zum andernmahl in Druck gegeben. Praha, [Staré Město], Karel Jan Hraba. 1728
- Prag, gedruckt bey Carl Johann Hraba, Landtschafft Buchdrucker. 1728.
- Stráž i poklad 1714 – Stráž i poklad královského města pražského, ano celého Království českého, to jest Krátká zpráva o tēlech, hnátech a jiných posvátných ostatich těch svatých dědičův a patronův, jenž v Praze v hlavním svatého Víta kostele na Hradě svatého Václava odpočívají, jak totižto a z které příležitosti tu složeny byly a pak jak při navštěvování hrobu jejich platně a nábožně uctění býti mohou. [...] Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. 1714
- STŘEDOVSKÝ 1710 – Jan Jiří STŘEDOVSKÝ, *Sacra Moraviae historia sive Vita SS. Cyrilli et Methodii, genere civium Romanorum, praerogativa patriciorum Constantinopolitanorum, eruditione perspicacissimorum philosophorum, gradu ecclesiastico Welehradensium archiepiscoporum, meritis Moraviae, Bohemiae, Superioris Silesiae, Gazariae, Serviae, Croatiae, Mengrelliae, Circassiae, Bulgariae, Triballiae, Bosniae, Russiae, Dalmatiae, Pannoniae, Daciae, Carinthiae, Carniolae et universae pene Slavoniae zelantissimorum apostolorum. Ex diversis historicorum tum impressorum, tum scriptorum codicibus, ex continuata majorum traditione et publicis fide dignis instrumentis, atque Romanorum pontificum bullis acerbo sudore collecta. Cui ob concatenatam temporum et rerum seriem diversa antiquitatum monumenta, uti sunt Moravorum bella, paces, foedera, calamitates, veteres superstitiones, religionis christianae principia, episcopatum institutiones et interitus atque innumera adjiciuntur alia, quae et Moraviae hactenus ab historicis neglectae, afferent commendationem et non postremam multis apud vicinarum provinciarum, uti Bavariae, Austriae, Bohemiae, Hungariae etc. historicos, locis obscuris, dubiis, controversis, mutuabunt claritatem. Nunc primum illa omnia luci publicae exposita [...]* Sulzbach, nakladatel Georg Lehmann. 1710
- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1692 – [Jan Ignác SUMMA Z VLASTISLAVĚ], *Flosculus Majalis, orta de terra Veritas (Psal. 84. v. 12.) ex epitaphio miraculose sepulchri D. Joannis Nepomuceni, quondam reverendissimi ecclesiae S. Viti m. in Castro Pragensi canonici, ecclesiastis etc., deinde anno M. CCC. LXXXIII. die XVI. Maii sub rege Wenceslao IV. gloriosi martyris, in voce clamantis et amantis anagrammatice repraesentatus ad illud Ecclesiastici 49. v. 18. Ossa illius visitata sunt et prophetaverunt.* [Praha, Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1692
- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1693 – [Jan Ignác SUMMA Z VLASTISLAVĚ], *Rosa in myste mystica regina florum, sub hac Joanna regina morum, cujus eleemosynarius Divus Nepomucenus, ad S. Vitum in Castro Pragensi Canonicus, ecclesiastes et ad Omnes Sanctos decanus, Joannes omnibus gratus, uni regi Wenceslao Quarto, Caroli bis Secundi imperatoris filio, confessorius cum poenitente, exosus. Hic malus rex, dum spinas peccatorum quaerit, rosam mysticam sine spinis deprehendit, at frustra reprehendit, odorem famae non destruxit, sed auxit, cujus augmentum, favor clientum! Symbolice repraesentata atque in medio Maii, id est 16. teMpore qVo rosa haeC Verna, Lege Vera eX horto terrae orto, VIso fertVr et InfertVr ParaDIso [= 1693].* Praha, Staré Město, Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1693
- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1694 – [Jan Ignác SUMMA Z VLASTISLAVĚ], *Sepulchrum hominis Dei, qui venit de Juda (a), Reginae Joannae confessorii, supra sepulchrum aedificium altum visu, lapide polito, retro et ante (b), hoc est sepulchrum, quod fecit Modin (seu judicans) usque in diem hunc (c), signatum sigillo, vel potius regis annulo (d), sepulchrum miraculosum et ideo gloriosum! (a) 4. Reg. 23. v. 17. (b) 1. Mach. 13. v. 27. (c) ibi: v. 30. (d) Dan: 14. v. 13.* [Praha, Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1694
- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1695 – [Jan Ignác SUMMA Z VLASTISLAVĚ], *Laus anno quinto, Jesu almo nomine cincto, per data quinque mei vulnera tanta Dei! Praha, Staré Město, tiskárna arcib. semináře v koleji sv. Norberta. [1695]*
- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1699 – [Jan Ignác SUMMA Z VLASTISLAVĚ], *IMber abIlt, et reCessIt, fLores apparVerVnt, VoX tVrtVrIs (JoannIs,) aVDIta est In terra nostra. Cant. 2. v. 12. [= 1699] Epigramma: Martyr flos vivus, superat tria saecula divus, Nepomucenus, flos rosa, suave genus. Praha, [Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun. 1699*
- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1702 – [Jan Ignác SUMMA Z VLASTISLAVĚ], *MalaLIs fLorIs gLorLa eX Vero paraDIso, VIVa ter sVaVI gratIa In terrIs nostrIs VIso [= 1702] [...]* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. 1702
- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1704 – Jan Ignác SUMMA Z VLASTISLAVĚ, *Hora novissima a Divo Joanne Nepomuceno in morte, judicio, inferno et coelesti gloria meditatione praevisa, praeparatione provisa, seu quatuor novissima, Sancto Joanni Nepomuceno notissima, ejusdem cultoribus in piam considerationem data a clientum minimo [...]* Praha, [Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1704
- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1706 – Jan Ignác SUMMA Z VLASTISLAVĚ, *SteLLa DeI et SanCtorVM [= 1706] In soLe Data CaeLorVM [= 1706] steLLa DVce oMInosa [= 1706] MoDo LVce gLorIosa [= 1706], ex vita illustrissimi ac excellentissimi martyris Joannis Nepomuceni ConCepta et ple MVnDo orta [= 1706] aD VeneratIoneM Lata aC obLata [= 1706] illustrissimae ac excellentissimae steLLae, qVae ab orIente anteCeDebat Magos [= 1706], steLLae SternbergICae Metro DeVoto [= 1706] a servo devinctissimo [...]* Praha, [Staré Město], Karel Rosenmüller v Platejzovském domě. 1706
- Supremus honorum gradus 1710 – *Supremus honorum gradus in scala Jacob post ConsCensa In Regno DIGNItatVM FastIglA [= 1710] ab VLIIMo LapIDe In gLorIae Elysos [= 1710] a tVMVLo aD CoeLos [= 1710] piis Manibus [...]* Hermanni Jacobi S. R. i. comitis Czernin de et in Chudienitz, haereditarii Domini in Petersburg, Gieshiebl, Neüdek, Schönhoff, Sedschitz, Mülschowes, Costenblath, Melnik, Chrustienitz, Winorz, Cosmanos, Cost, Welchow, Mitrowitz in Bohemia et Schmideberg in Silesia, Sac. caes. Reg. Maj. intimi actualis consilarii, camerarii, primarii locumtenentis, Regnique Bohemiae supremi burggravi in Pragensi metropolitana S. Viti basilica pompa funebri adornatus. Magno patri inter

- parentalia solemnia illustrissimi haeredes [...] per triduanas exequias avita pietate parentarent CaLenDis SepteMbrIs, a LVnae ferla, InferIae [= 1710]. Praha, [Staré Město] univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1710.*
- Suspiria 1722 – SUSPIRIA De sIngVLarI et prono honore perICLItantIVM patrono [= 1722], CVM qVo sIt perpetVo beneDICtVs [= 1722] (qVIA Charltas Del DiffVs est In CorDIBVs nostrIs) [= 1722]. Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. 1722*
- Svatý Heraclius mučedlník 1708 – Svatý Heraclius mučedlník, římské církve clericus a čtenář, trpěv v Římě sedmého dne února pod konšely Ursem a Polemiem pochován jest na hřbitově Kalistovém s nádobkou skleněnou plnou předrahou krví jeho mučedlnickou, jako i s vytesaným na kamenu nápisem vlastního jména a ouřadu, který někdy v církvi svatě zastával. A když tu pořád takměř čtrnácte set let v Pánu odpočíval, odtud léta 1706. jsa vyzdvižen, pro kostel svat. Klimenta kolleje Tovaryšstva Ježíšova na Staré Město pražské téhož roku ctihodnému knězi Ferdinandovi Waldthauserovi S. J. od nejvyššího biskupa Klimenta XI. milostivě darován jest a dnes, dvacátého totiž máje léta 1708. do dotčeného kostela s slavným přívodem se vnáší a všeobecně křesťanské pobožnosti k příslušné poctivosti vystavuje. [Praha, Staré Město, jez. tiskárna. 1708]*
- SVOBODA 1717 – František Jan Nepomuk SVOBODA, Facundus Boemiae apostolus seu D. Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonicus, fama periclitantium specialissimus patronus panegyricè auditis Neo-Pragae in sacello ejusdem Divi martyris die 23. Maii anno 1717. [...] Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, faktor Jan Jiří Behr. [1717]*
- Svrchovanému Pánu Bohu 1688 – Svrchovanému Pánu Bohu ke cti, s[vatě]ho Jana Nepomucenského k chvále. Praha, [Staré Město], Jan Karel Jeřábek. 1688*
- Syllabus 1729 – Syllabus D. D. confoederatorum pie (ut confidimus) in Domino defunctorum ex inclyta confoederatione fidelissimae Virginis Mariae ad ampliandum honorem S. Joannis Nepomuceni anno 1729. [1729]*
- Synopsis 1722 – Synopsis oder Erklärung der herrlichen Triumph-Pforten, welche zu den Fest deß heil. und grossen Wunder-Man[n]s Joannis von Nepomuck, so in der königl. Crayß-Stadt Saatz studiret, den 16. Maji 1722. vorgestellt wird. [1722]*
- ŠTEYER 1719 – Matěj ŠTEYER, Postylla katolická na dvě částky rozdělená, nedělní a sváteční, aneb Vejkladové na evangelia, kterážto se podlé řádu a obyčeje svatě římské katolické církve na každou neděli a na každý svátek v slavném Českém království a Margkrabství moravském zasvěcený přes celý rok čítají a v chrámě Božím na kázáních předkládají sprostnému křesťanskému lidu českého jazyka užívajícímu, k spasitedlnému naučení, duchovnímu prospěchu a potěšení sepsaní [...] a nyní po čtvrtý na světlo vydání. [...] Praha, Staré Město, Jáchym Jan Kamenický. 1719*
- ŠTEYER 1722 – Matěj ŠTEYER, Postylla katolická na dvě částky rozdělená, nedělní a sváteční, aneb Vejkladové na evangelia, kterážto se podlé řádu a obyčeje svatě římské katolické církve na každou neděli a na každý svátek v slavném Českém království a Margkrabství moravském zasvěcený přes celý rok čítají a v chrámě Božím na kázáních předkládají sprostnému křesťanskému lidu českého jazyka užívajícímu, k spasitedlnému naučení, duchovnímu prospěchu a potěšení sepsaní [...] Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. 1722*
- TACITUS, Z HERBERSTEINU 1698 – Publius Cornelius TACITUS (pův. autor), Ferdinand Arnošt Z HERBERSTEINU (aut. poznámek a doplňků), Ars artium sive secretiora aulicae vitae arcana a Cornelio Tacito adumbrata et notis, axiomatibusque illustrata a F. E. C. A. H. [= Ferdinando Ernesto comite ab Herberstein]. Praha, Nové Město, Hampelova tiskárna, faktor Jan Mattis. 1698 – **pozn.:** Kniha je věnována SJN.*
- Tag-Zeiten Ioannis 1727 – Tag-Zelten IoannIs, Des herrLICHsten VVunDers In DIesen VVeLt-Zelten [= 1727], dessen Zung unversehrt bald vierdthalb hundert Jahr redet der Ohren-Beicht das Wort, laut, klar und wahr. Von und zu Lieb, Andacht, Freud aller Clienten und Verehrern dieses heilig-verschwiegenen nepomucenischen Beichtigers, Jesu Christi Martyrers und allgemeinen Ehren-Beschützers. Cheb, Jan Orvanský. 1727*
- TAICHERT 1670 – Vít TAICHERT, Theses ex universa Aristotelis philosophia, quas sub auspicijs S. Joannis Nepomuceni, in alma, caesarea, regiaque universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi, praeside reverendo ac doctissimo Patre P. Georgio Weis, e Societate Jesu, AA. LL. et philosophiae doctore, ejusdemque in eadem universitate professore ordinario, publice defendendas suscepit Vitus Taichert, ejusdem Societatis Iesu religiosus. Anno a partu Immaculae Virginis, M. DC. LXX. mense [volný prostor] die [volný prostor] horis [volný prostor] meridiem consuetis. In aula Carolina. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1670] – **pozn.:** Exemplář uložen v AUK, sign. A 74-12 (L ZILYNSKÁ 2001-2002, 10).*
- TALLIAN 1722 – Ludwig TALLIAN, Scutum inexpugnabile innocentiae Marianaе contra hostes immaculatam ejus conceptionem impugnantes, das ist Ein unüberwindlicher Schild der in der Unschuld und ohne Mackal der Erbsünd empfangenen Mutter Gottes [...] die löbl. Confoederation des heil. Blut-Zeugs Joannis Nepomuceni [...] bei [...] P.P. Carmelitern in [...] Ofen. Wien, Johann Peter van Ghelen. [1722] – **pozn.:** Tento panegyrik byl přednesen 10. XII. 1722.*
- TANNER 1660 – Jan TANNER, Vir apostolicus seu vita et virtutes r. P. Alberti Chanowsky e Societate Iesu in provincia Boemiae [...] Köln, praž. nakladatel Mikuláš Hösing. 1660*
- TANNER 1679 – [Jan TANNER], Svatá cesta z Prahy do Staré Boleslavě k nejdustojnější Rodičce Boží Panně Marii, čtyřicítí a čtyřmi krásnými stavuňky, podlé počtu litanie lauretánské titulů, jejími obrazy v Čechách slavnějšími ozdobená, ale před tím dávno sv. milého Václava, dědiče českého na smrt odjezdem a potom těla přenešením posvěcená. Nyní také malováním života a zázraků jeho okrášlená. [...] Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1679*
- TANNER 1680a – Jan TANNER, Muž apoštolský aneb život a ctnosti ctihodného Pátera Albrechta Chanowského Dlahoweského z Tovaryšstva Ježíšova v Českém království [...] Praha, [Staré Město], univerzitní tiskárna Tovaryšstva Ježíšova. 1680*
- TANNER 1680b – [Jan TANNER], Heiliger Weeg von Prag nacher Alt-Buntzel zu der allerehrwürdigsten Gottes-Gebährerin und Jungfrauen Maria führend, durch vier und vierzig schöne Stationes oder Capellen nach der Zahl derer in der Litaney von Unser Lieben Frauen zu Loreto Ehren-Titteln verfasst, mit dero berühmten wunderthätigen in Böhaimb gehörenden Bildnussen geziert. Längst zuvor von dem heiligen Wenceslao, Hertzogen in Böhmen, al ser zum Marter-Palm eylete, betreten, und durch dessen heiligen Leib gesegnet, nun aber mit auß seinem Leben genom[m]enen Bildnussen und Darstellung der Wunderwercke errleuchtet. [...] Praha, Jiří Černoch. 1680*

- TANNER 1685 – [Jan TANNER], *Svatá cesta z Prahy do Staré Boleslavě k nejdůstojnější Rodičce Boží Panně Marii, čtyřicítí a čtyřmi krásnými stavuňky, podlé počtu litanie lauretánské titulů, jejími obrazy v Čechách slavnějšími ozdobená, ale před tím dávno sv. milého Václava, dědiče českého na smrt odjezdem a potom těla přenešením posvěcená. Nyní také malováním života a zázraků jeho okrášlená.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1685
- TANNER 1688 – Jan TANNER, *Vir apostolicus seu vita et virtutes r. P. Alberti Chanowsky e Societate Iesu in provincia Boemiae [...]. Recusa [...]* Praha, Staré Město, Jiří Laboun (st.). 1688
- TANNER 1690a – [Jan TANNER], *Heiliger Weeg von Prag nacher Alt-Buntzel [...]* – **pozn.:** žádný výtisk nezjištěn
- TANNER 1690b – [Jan TANNER], *Via Sancta Praga Vetero-Boleslaviam ad Dei Genitricem omni honore dignissimam Virginem Mariam deducens per quadraginta quatuor stationes secundum numerum titulorum litanis Lauretanis comprehensum, gloriosioribus Ejusdem in Bohemia iconibus exornata, antehac dudum a S. Wenceslao Bohemiae duce, cum ad martyrium properaret, obita, ejusdemq[ue] sacri corporis translatione sanctificata, nunc etiam picturis ex ejus vita desumptis et miraculorum repraesentatione illustrata. [...]* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1690
- TANNER 1692 – [Jan TANNER], *Svatá cesta z Prahy do Staré Boleslavě k nejdůstojnější Rodičce Boží Panně Marii, čtyřicítí a čtyřmi krásnými stavuňky, podlé počtu litanie lauretánské titulů, jejími obrazy v Čechách slavnějšími ozdobená, ale před tím dávno sv. milého Václava, dědiče českého na smrt odjezdem a potom těla přenešením posvěcená. Nyní také malováním života a zázraků jeho okrášlená.* Praha, [Staré Město], jez. tiskárna. 1692
- TANNER 1699 – [Jan TANNER], *Heiliger Weeg von Prag nacher Alt-Buntzel zu der allerehrwürdigsten Gottes-Gebährerin und Jungfrauen Maria führend, durch vier und vierzig schöne Stationes oder Capellen nach der Zahl derer in der Litaney von Unser Lieben Frauen zu Loreto Ehren-Titteln verfasst, mit dero berühmten wunderthätigen in Böhaimb gehörenden Bildnussen geziert. Längst zuvor von dem heiligen Wenceslao, Hertzogen in Böhmen, al ser zum Marter-Palm eylete, betreten, und durch dessen heiligen Leib gesegnet, nun aber mit auß seinem Leben genom[m]enen Bildnussen und Darstellung der Wunderwercke erleuchtet. [...]* Praha, [Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1699
- TANNER 1705 – [Jan TANNER], *Heiliger Weeg von Prag nacher Alt-Buntzel zu der allerehrwürdigsten Gottes-Gebährerin und Jungfrauen Maria führend, durch vier und vierzig schöne Stationes oder Capellen nach der Zahl derer in der Litaney von Unser Lieben Frauen zu Loreto Ehren-Titteln verfasst, mit dero berühmten wunderthätigen in Böhaimb gehörenden Bildnussen geziert. Längst zuvor von dem heiligen Wenceslao, Hertzogen in Böhmen, al ser zum Marter-Palm eylete, betreten, und durch dessen heiligen Leib gesegnet, nun aber mit auß seinem Leben genom[m]enen Bildnussen und Darstellung der Wunderwercke erleuchtet. [...]* Praha, [Staré Město], Vojtěch Jiří Koniáš. 1705
- TAUCHNER 1729 – Ludwig TAUCHNER, *Heiliger Joannes von Nepomuck als neu und dem heil. Joanni dem Tauffer so wohl in der Geburt, Leben und Todt gantz gleich erküsener heiliger Kirchen-Patron angestellet durch den durchleuchtigsten Fürsten und Herrn Herrn Leopold Erbe zu Norwöngen, Hertzog zu Schlößwig, Hollnstein, Stormärn und der Dietmarschen, Graf zu Ottenburg und Delmenhorst, Ritter deß goldenen Fluß, Ihr er röm. kays. und königl. catholicischen Majestät würcklich-geheimen Rath, Herrn der Herrschafft Wötzstorff etc. etc. das heut zum erstenmal, jährlich aber solemne Festivität in der würdigen Hof- und Schloß-Capellen deß H. Wunder-Manns Joannis Nepomuceni zu Wötzstorff an der Schmida 1729. gehalten worden auff öffentlicher Cantzel in Gegenwart vieler durchleuchtigsten, hertzoglichen und fürstlichen Persohnen, so wohl Geistlichen, als zahl-reicher weltlicher Mänge ist vorgetragen worden [...]* Znojmo, Svobodovi dědicové. 1729
- Theatrum Europaeum continuatum 1707 – Theatri Europaei continuati funffzehender Theil, das ist Abermalige außführliche Fortsetzung denck- und merckwürdigster Geschichten, welche ihrer gewöhnlichen Eintheilung nach an verschiedenen Orten durch Europa, wie auch in denen übrigen Welt-Theilen vom Jahr 1696. an biß zu Ende dieses Seculi 1700. sich begeben und zugetragen, insgesamt auß den Sachen und dero warhafften umbständlichen Verlauff vermittelst von hohen Orten gesuchten und communicirten Actis und Urkunden zusammen gezogen, auch mit vielen darzu nöthigen Kupffer-Stücken und Bildnüssen außgezieret und verlegt [...]* Frankfurt am Main, nakladatelé dědicové zesnulého Karla Gustava Meriana, tiskař Johann Philipp Andreä. 1707
- Thesaurus sacer 1673 – Thesaurus sacer, Geistlicher Kirchen-Schatz der königlichen Haupt-Kirchen deß Ertzstifts S. Viti zu Prag im Königreich Böhmen in schuldigster Ehren-Pflicht der alldurchleuchtigsten römisch. Käyserin und Königin zu Hungarn und Böhmen Claudiae Faelici vorgestellt und erklärt anno Slege, Seegen VerLehe Vns Herr, Das ErtzhaVß OesterreIch VerMehr [= 1673].* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, Vilém Knauff. [1673]
- THUM 1715 – Kryštof František Vojtěch THUM, *Sanctus hominum, Heiliger der Menschen, der ehren-heilige Joannes Nepomucenus auff dem sogenanten Wentzelsberg an Kleinbocken gelegen, einer-volckreichen Versammlung höchlich zu verehren, eyligst und schlecht vorgestellt und zugeschreiben dem wohlgebohrnen Herrn, Herrn Benedicto Frayherrn von Praschnfeld, Erbherrn auff Groß- und Kleinbocken etc, Ihro hoch-freyherrlichen Gnaden. [...]* Anno 1715. den 16. Maji. Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller. [1715]
- TILLER 1725 – [Jan TILLER], *Gratia indeptae rea gratiae ad tribunal Matris gratiarum votivo absoluta debito in S. Joanne Nepomuceno, quondam recuperatae sospitatis ergo ad beneficas Mariae aras ex voto peregrino, hodie in theatrum assumpto ab illustrissima, perillustri, prae nobili, nobili ac ingenua mediae classis grammatices juventute Pragae ad S. Clementem anno 1725. Mense Majo. Die. [1725]*
- TILLER 1726a – [Jan TILLER], *Nobilissima sapientis lectio: Vanitas vanitatum, ex libro aeternae Veritatis desumpta et pro fundamento coelestis in terra occupationis Adolpho, illustri stirpis avitae surculo, per sacrationem magistrum, Joannem Nepomucenum, quondam recitata, hodie in theatro repetita, agente celsissima, illustrissima, perillustri, prae nobili, nobili et ingenua syntaxi Pragena ad S. Clementem anno 1726., mense [...]* die [...]
- TILLER 1726b – [Jan TILLER], *Die herrliche Schul-Lehr des weisen Manns: Eytelkeit der Eytelkeit, aus dem Buch der ewigen Wahrheit genommen und zum Grund einer himmlischen Beschäftigung auf Erden Adolpho, einem adelichen Jüngling, von Joanne Nepomuceno, dem gottseligen Lehrmeister, vor Zeiten vorgelesen, nun aber auf öffentlicher Schau-Bühne wiederhollet von der hoch-fürstlichen, hoch- und wohl-edl-gebohrnen, adelichen und ehrbaren Jugend der vierten Schul im Collegio S. J. zu Prag bey S. Clemens den [...]* Maji, Anno 1726.

- DE TOMBEUR 1727 – Nicolas DE TOMBEUR, *Provincia Belgica ord. FF. eremitarum S. P. n. Augustini, olim dicta Coloniensis et Inferioris Germaniae, ejusdem origo, progressus, regimen, fundamentum, praerogativae, privilegia et incrementum, cum dissertatione praeliminari et compendiosa monasteriorum singulorum descriptione chronologica* [...] Leuven, Martin van Overbeke. [1727]
- Triumphale silentium* 1723 – *Triumphale silentium S. Joannis Nepomuceni. Sigreiches Stillschweigen des h. Johannis von Nepomuck. Dargestellet von dem kayserlich-ertzhertzoglichen Gymnasio S. J. zu Ynsprugg den 3. und 6. Tag Septembris 1723.* [Innsbruck], Michael Anton Wagner. [1723]
- Triumphale silentium* 1728 – *Triumphale silentium Sancti Joannis Nepomuceni a Sacra apostolica Romana curia publico Sanctorum cultu honorandum in theatro publico dandum. Sig-reiches Stillschweigen deß heiligen Johan[n]es von Nepomuck auf der Schau-Bühne vorgestellt in dem catholischen Gymnasio der Gesellschaft Jesu zu Augspurg bey Sanct Salvator, da eben zu Rom von dessen Heilig-Sprechung bey dem päbstlichen Stul gehandelt wird. Den 2. Frauen, den 3. und 6. Männern Herbstonats 1728.* Augsburg, Johann Michael Labhart. [1728]
- Triumphus innocentiae* 1719 – *Triumphus innocentiae et famae periclitantis in silentio S. Joannis Nepomuceni, daß ist Die triumphierende Unschuld der schiffbruch-leydenden Ehre in den Stillschweigen des heiligen Johan[n]es von Nepomuck durch eine kurtze Lob-Red vorgestellt.* 1719
- TRMANUS Z OSTRAVY 1718 – Josef Vojtěch Jan Nepomuk Trmanus z Ostravy, *Sol in Geminis, gemina charitate, Dei et proximi, infulatus, Divus Joannes Nepomucenus, saCro-sanCtae MetroPoLitanae Pragensis basilICae SanCti Viti CanonICVs* [= 1718], *in clyti regni Bohemiae thaumarugrus patronus, Neo Pragae in sacello suo VigesIMA seCUnDa CUrrentis* [= 1718] *Artemisii pro solenni consueto panegyrico exhibitus* [...] [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. [1718]
- Tři nové písně* 172? – *Tři nové písně, první k sv. Janu Nepomuckému, druhá k sv. Antonínu Paduánskému, třetí k sv. Vilgfortě, jinák Starostě zvané. Všem v rozličných ouzkostech postaveným lidem k jich potěšitedlnému zpívání na světlo vydané.* Kutná Hora, Jiří Kyncl. 172[.]
- Tuba buccinatrix* 1727 – *Tuba buccinatrix fama gloriae Bojorum a nominibus serenissimo neo nato Bojorum principi electorali sacro baptismatis fonte inditus, dicata serenissimis et clementissimis parentibus Carolo Alberto utriusque Bavariae duci, S. R. i. archidapifero, electori, genitori etc. et Mariae Amaliae electrici, genitrici, archiducissae Austriae etc.* München, vdova Maria Magdalena Riedlin. 1727
- TUNCKHL 1716 – František Josef TUNCKHL, *Gloria magnae Thaumaturgae Culmensis in Boemia, intemeratae semper Virginis Mariae, cum universa theologia scholastica, subjectis quaestionibus tum e Scriptura, tum theologia polemica, de natura, efficacia et varietate miraculorum, quam in alma, caesarea, regiaque universitate Carolo-Ferdinanda Pragensi sub rectoratu admodum reverendi ac eximii Patris P. Francisci Fragstein e Societate Jesu, ss. theologiae doctoris, caesareo-academici collegii ejusdem Societatis ad s. Clementem Vetero-Pragae, nec non almae, caesareae, regiaeque universitatis Carolo-Ferdinandae Prgensis p. t. rectoris magnifico, praeside reverendo ac eximio Patre P. Martino Pirchan e Societate Jesu, ss. theologiae doctore, ejusdemque in praenominata universitate professore regio, publico ac ordinario, pro suprema doctoratus theologici laurea publice propugnandam suscepit* [...] anno M. DCC. XVI. mense [...] die [...] horis ante et post meridiem consuetis. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, Jiří Köberle. 1716
- Tusculanum Joanneum* 1724 – *Tusculanum Joanneum seu Praedioium Pragense suburbanum, in occidentali Tri-Urbis plaga situm, quod ad rem facientibus picturis exornatum aeterno honori ac venerationi decessoris sui gloriosissimi, laris et tutelaris sanctissimi, D. Joannis Nepomuceni, cum erecto illic ejusdem sacello in perenne debiti affectus monumentum atque gratiarum ab eo perceptarum publicum testimonium, die XXV. mensis Octobris inter consuetas benedictionis caeremonias, benedicente* [...] *Domino Carlo Dominico Rzezicky, proto-notario apostolico, SS. Theologiae baccalaureo formato, regiae metropolitanae ecclesiae S. Viti in Castro Pragensi praelato et capitulari decano, nec non ecclesiae vetustissimae collegiatae Boleslav. SS. Cosmae et Damiani canonico, eX asse transCrlbens saCraVIt Infra noMInanDV's possessor* [= 1724] [...] Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. [1724]
- Umständliche Beschreibung* 1711a – *Umständliche Beschreibung von weyland Ihrer Majestät Josephi I. römischen Käysers, auch zu Hungarn und Böheim Königs etc., Ertz-Hertzogens zu Oesterreich etc., glorwürdigsten Andenckens, ausgestandener Kranckheit, höchstseeligstem Ableiben und dann erfolgter prächtigsten Leich-Begängniß, deme etwas von dero Geburth, Crönung, Vermählung, Regierung und anderes mehr kürztlich beygefüget.* [1711]
- Umständliche Beschreibung* 1711b – *Umständliche Beschreibung von weyland Ihrer Majestät Joseph dieses Namens des Ersten, römischen Kayser, auch zu Hungarn und Böheim König etc., Ertz-Hertzogen zu Oesterreich etc. etc., glorwürdigsten Angedenckens, ausgestandener Kranckheit, höchst-seeligstem Ableiben und dann erfolgter prächtigsten Leich-Begängniß, zusammen getragen und verlegt* [...] [Wien], nakladatel Johann Baptist Schönwetter. [1711]
- Unio sexaginta elegantiarum* 1725 – [snad Jan PELLETIUS], *Unio sexaginta elegantiarum Paraquariam nactus Nepomuci, istum olim Wenceslaus Piger in Albim et Moldavam projecit, pia Bohemia in sacrarium Beati Viti conjecit, eundem subinde decurrenente anno jubilaeo coronatus Bohemorum leo annulo Piscatoris inserendum in Urbe Romana proposuit. Super Unione hoc Melo-drama offerendum patrio spectatori composuit et pro theatro exposuit academica rhetorica gymnasii Societatis Jesu Neo-Pragae 1725, mense Junio, die* [...] Staré Město, Karel Josef Jeřábek. 1725
- Unschuldige Nachrichten* 1719 – *Unschuldige Nachrichten von alten und neuen theologischen Sachen, Büchern, Uhrkunden, Controversien, Veränderungen, Anmerckungen, Vorschlägen u. d. g. zur geheiligten Übung in gewissen Ordnungen verfertigt von einigen Dienern des göttlichen Wortes, auff das Jahr 1719., nebst nöthigen Registern und Summarien.* [...] Leipzig, nakladatel Johann Friedrich Braun, tiskař Jacob Harpeter. [1719]
- Unüberwindliche Verschwiegenheit*, CONTI 1726 – Francesco CONTI (hudba), *Unüberwindliche Verschwiegenheit des wunderthätigen Blut-Zeugen Christi, S. Joannis von Nepomuck, zu dessen Ehren vorgestellt und belobet durch ein musicalisches Lobgesang in der Kirchen der wohl-ehrwürdigen PP. der Societät Jesu zu Ollmütz Anno 1726.* [...] Olomouc. [1726]

- Ustanovení 1729 – Nejsvětějšího v Kristu otce a pána našeho papeže Benedikta Trináctého ustanovení, v kterém blahoslavený Jan Nepomucký, kněz a hlavního kostela pražského v Království českém kanovník, v Římě léta 1729. v počet svatých Krista mučedníků se vnáší. Praha, [Staré Město], Matěj Adam Höger. [1729]
- Vade mecum 1709 – *Vade mecum piorum christianorum sive varia pietatis exercitia, cultui Divino, Magnae Matris Mariae, Sanctorumque patronorum debita, variis officiis, litanis, precibus, psalmis et affectibus instructa, jamque saepius alibi edita, nunc vero ad excitandum erga Deum, coelites et patronos affectum bono publico recusa. Editio novissima, omnibus prioribus auctior et figuris aeneis locupletata.* Köln, k dostání u Georga Lehmana. 1709
- VALCER 1726 – Zdenko VALCER, *Veliko-svatý Jan NepoMVČký DIWotWoreC* [= 1726], *WyznaWaCz a MVCzeDnIk Páně* [= 1726], *CIhož gMěno byLo a gest WeLyké W NároDV* [= 1726] *Mala. I.*, w Denici a v Slunci, skrze následující sprostné kázání na den jeho vejroční slavnosti vyobrazený a v slavným svato-nepomuckým chrámu na Zelené Hoře v Moravě nad slavným klášteřem žďárským sv. řádu cisterciánského, ad Fontem B. V. Mariae tak nazvaným, pobožně poctěný [...] rokV Páně, kDyž trWá Cžas MyLostIWého Léta [= 1726] V nás, Dne šestnáctého MájI We ČztWrtek [= 1726] WYtIskL nehoDnY CtIeL téhož S^o Iana, YMpressor KVitno-HorskY [= 1726]. [Kutná Hora, Jiří Vojtěch Kyncl. 1726]
- VANOS 1705 – Franz Kaspar Christoph VANOS, *Historia B. Joannis Nepomuceni, praesentissimi fama periclitantium patroni, variis quaestionibus ex vario jure amplificata, quam auspice Deo et virginea ejusdem Matre ter admirabili, annuente nobilissimo ac amplissimo juris-consultorum collegio, in celeberrima Eoo-Francica Julio-ducali Herbiopolensium universitate sub praesidio [...] D. Joannis Caspari Bernard, J. U. D. et SS. canon. in dicta universit. professoris publ. et ordin., reverendiss. et celsiss. princ. episc. Herbiop. etc. in spiritual. consiliiarii et seminarii S. Kiliani regentis, trina vice rite tentatus, pro suprema in utroque jure laurea et privilegiis doctoralibus solenniter consequendis publice in disputatione proponet [...] in consveto juristarum auditorio horis ante et post meridiem consuetis, die [dopsáno 26] Novembr. 1705. Würzburg, Johann Michael Kleyer. [1705]*
- VATTER 1714 – Martin Josef VATTER, *Pentaphillus Majalis pro honore atqVe DeCore BEATI IOANNIS NEPOMVCENI* [= 1714], *ConserVanDI noMInIs proCVratorIs, FaCtae DiffaMatIonIs AverVnatorIs, proslItVae faMae CaVsIDICI, LaVDatI perICLIantVM PatronI* [= 4 × 1714], *sub annum ejusdem Sancti natalis recursum [...] anno LethI IoanneI post terna saeCVLa sVpra ter Denos priMo XVII. Kalendas Junias productus* [= 16. V. 1714] *et venerationi praenobilis, generosi ac excellentissimi Domini Henrici Josephi Helffer, aa. ll., philosophiae ac medicinae doctoris, regiae, semperque catholicae urbis Plsnae civis, per districtum Plsensem jurati physici, avunculi et patroni sui observendissimi in debitum gratitudinis vectigal dicatus.* Praha, [Staré Město], Karel Jan Hřaba. 1714
- VEIT 1702 – Tobiáš Damián VEIT, *Sententia et executio ex jure communi, constitutionibus incltyi Bohemiae regni, statutisq[ue] juris municipalis Pragensis deductae et in XII dissertationes distributae, quas sub gloriosissimis auspiciis augustissimi et invictissimi Romanorum imperatoris Leopoldi I., Germaniae, Hungariae et Bohemiae regis potentissimi etc. etc. in alma caes. regiae[que] universit. Carolo-Ferdinandea Pragensi, sub rectoratu perillustri, magnifici, clarissimi et excellentissimi viri d. Joannis Francisci Löw, S. R. i. et provinc. haered. Equitis ab Erlsfeld, philosophiae, J. U. et medicinae doctoris, ejusdemque praxeos primarii professoris regii, publici ac ordinarii, sac. caesar. regiaeque Majestatis consiliiarii, sacri Lateranensis palatii, aulaeque caesareae ac imperialis comitis ac incltyi facultatis medicae senioris, nec non caesareae, regiaeque universitatis Carolo-Ferdinandea Pragensis p. t. rectoris magnifici, praeside praenobili, generoso ac clarissimo viro d. Joanne Wolvert de Neffe, J. U. doctore et in alma caesarea, regiaeque universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi codicis professore regio, publico et ordinario, annuente amplissimo juris-consultorum collegio, pro consequenda in utroque jure laurea publice defendendas proposuit [...] anno 1702. mense [vepsáno: Augusti] die [vepsáno: 8va] horis [...] post meridiem consuetis.* Praha, Staré Město, Králův dvůr, Wolfgang Wickhart. [1702]
- Veslavné bratstvo 1727 – *Veslavné bratstvo pod titulem kajčich a horlivých ctitelův svatého Jana Nepomuckého při klášteřu Studnice Matky Boží nazvané řádu svar[ého] cister[cienského] na Zelené hoře blíž města Žďáru roku 1723 vyzdvižené a potvrzené.* Kutná Hora, Jiří Vojtěch Kyncl. 1727
- Verzeichnis deren confoederirten Frauen 1726 – *Verzeichnuß deren confoederirten in dem Herrn verschiedenen Frauen Frauen und Fräulen auß der hoch-löblichen Confoederation unter dem Schutz der allertreuesten Jungfrauen Mariae zu Vermehrung der Ehr deß heiligen Joannis von Nepomuck. Anno 1726*
- Verzeichniss der h. h. Carlsteiner Reliquien 1721 – *Verzeichnuß der h. h. Carlsteiner Reliquien, so von Kayser Carl IV., Vatter deß Vatterlandes, mit nicht geringer Vemühung und Gottseeligem Eyffer zusammen gebracht und auff dem königl. Schloß Carlstein in der Capellen deß h. Creutzes oder die königl. Cron vor 200 und mehr Jahren beygeleget gewesen und einfolglich Anno 1645. den 20. Augusti auß Befehl Kaysers Ferdinandi III. glorwürdigsten Andenckens in die Pragerische Haupt-Kirchen übertragen und in der Capellen deß heiligen Wenceslai, in dem jetzt Anno 1721. neu-erbauten hohen Altar in folgender Ordnung, wie es allhier vorgestellet wird, zur gebührenden Verehrung aussbehalten werden.* Praha, Staré Město, Wolfgang Wickhart. 1721
- VESELÝ 1724 – Fabián VESELÝ, *Conciones in praecipua totius anni festa et nonnulli in speciales solemnitates panegyrici. Kázání na svátku přes celý rok, jakož i chvalořeči na některé obzvláštní slavnosti svatých Božích [...]* Praha, Staré Město, univ. jez. tiskárna. 1724
- VESELÝ 1728 – Fabián VESELÝ, *Sermones quadragesimales. Kázání postní [...]* *Dil pátý.* Praha, Staré Město, tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1728
- Vetus linguae incorruptae 1725 – *Vetus linguae incorruptae S. Joannis Nepomuceni miraculum anno hoc labente M. DCC. XXV. novo admirabilis transfigurationis prodigio cumulatam, eodemque ipso anno recurrentibus praefati magni thaumaturgi regnique Bohemiae et familiae Wunschwitzianae specialissimi patroni solennibus sacris pro consveto pegmate ad eide[m] in Ponte Pragensi anno 1683. a Matthia Godefrido libero barone de Wunschwitz erectum aereum colossum piis praetereuntium Joanneorum clientum oculis historico-poetice propositum a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz.* Praha, Staré Město, Josef Schilhart. 1725
- VICTORINUS A S. CRUCE 1722a – [VICTORINUS A S. CRUCE, vlastním jménem Viktorin JEVINA], *Kvítek majální Zpomeň na mne!, z neplodné květiny v nepomuckém oudolí vykvětlý a do ráje věčné rozkoše někdy přesazený, nyní pak plným slávy své rozkvětením na nebi i na zemi zvelebený, svatý Jan Nepomucký, hlavního kostela pražského kanovník, pro*

- nevyjevenou královny zpověď léta Páně 1383. dne 16. máje mučedlnictvím korunovaný, hned po smrti své zázraky stkvělý a lidu ctěný, léta pak 1721. v tom dávným svém ctění od Apoštolské stolice vůbec potvrzený, sv. patronům českým přičtený etc. a jakožto dobré pověsti a zpovědi zástupce nejměrnější uznány, k potěšení všem jeho ctitelům představený. [...] Litomyšl, Jan Kamenický. 1722
- VICTORINUS A S. CRUCE 1722b – [VICTORINUS A S. CRUCE, vlastním jménem Viktorin JEVINA], *Počestná kytka vroucné pobožnosti z rozličných modliteb a zpěvův k uctění svatého Jana Nepomuckého, v nebezpečnosti časné i věčné hanby postavených ochrance věrného, jak na každodenní, aneb aspoň týhodní, neb měsíčnou jeho poctu, tak obzvláště na vejroční téhož památku (která dne 16. máje se připomíná) všem jeho ctitelům uvitá. Díl druhý, rozličné způsoby ctíti svatého Jana Nepomuckého navrhuující.* Litomyšl, Jan Kamenický. [1722]
- VICTORINUS A S. CRUCE 1722c – [VICTORINUS A S. CRUCE, vlastním jménem Viktorin JEVINA], *Kvítek majální Vzpomeň na mne!, z neplodné květiny v nepomuckém oudolí vykvětlý a do ráje věčné rozkoše někdy přesazený, nyní pak plným slávy své rozkvětením na nebi i na zemi zvelebený, svatý Jan Nepomucký, hlavního kostela pražského kanovník, pro nevyjevenou královny zpověď léta Páně 1383. dne 16. máje mučedlnictvím korunovaný, hned po smrti své zázraky stkvělý a lidu ctěný, léta pak 1721. v tom dávným ctění od Apoštolské římské stolice vůbec potvrzený, sv. patronům českým přičtený a jakožto dobré pověsti a zpovědi zástupce nejměrnější uznány, k potěšení všem jeho ctitelům představený. [...] Brno, Jakub Maximilián Svoboda. 1722*
- VICTORINUS A S. CRUCE 1722d – [VICTORINUS A S. CRUCE, vlastním jménem Viktorin JEVINA], *Počestná kytka vroucné pobožnosti z rozličných modliteb a zpěvův k uctění svatého Jana Nepomuckého, v nebezpečnosti časné i věčné hanby postavených ochrance věrného, jak na každodenní, aneb aspoň týhodní, neb měsíčnou jeho poctu, tak obzvláště na vejroční téhož památku (která dne 16. máje se připomíná) všem jeho ctitelům uvitá. Díl třetí, rozličné způsoby ctíti svatého Jana Nepomuckého navrhuující. [...] Litomyšl, Jan Kamenický. 1722*
- VICTORINUS A S. CRUCE 1724a – [VICTORINUS A S. CRUCE, vlastním jménem Viktorin JEVINA], *Kvítek majální Zpomeň na mne!, z neplodné květiny v nepomuckém oudolí vykvětlý a do ráje věčné rozkoše někdy přesazený, nyní pak plným slávy své rozkvětením na nebi i na zemi zvelebený, svatý Jan Nepomucký, hlavního kostela pražského kanovník, pro nevyjevenou královny zpověď léta Páně 1383. dne 16. máje mučedlnictvím korunovaný, hned po smrti své zázraky stkvělý a lidu ctěný, léta pak 1721. v tom dávným ctění od Apoštolské stolice vůbec potvrzený, svatým patronům českým přičtený etc. a jakožto dobré pověsti a zpovědi zástupce nejměrnější uznány, k potěšení všem jeho ctitelům představený. [...] Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1724*
- VICTORINUS A S. CRUCE 1724b – [VICTORINUS A S. CRUCE, vlastním jménem Viktorin JEVINA], *Počestná kytka vroucné pobožnosti z rozličných modliteb a zpěvův k uctění svatého Jana Nepomuckého, v nebezpečnosti časné i věčné hanby postavených ochrance věrného, jak na každodenní, aneb aspoň týhodní, neb měsíčnou jeho poctu, tak obzvláště na vejroční téhož památku (která dne 16. máje se připomíná) všem jeho ctitelům uvitá. Těž sou také přidané ranní, večerní, před a po zpovědi, před a po přijímání, při mši sv. a jiné mnohé rozličné modlitby. Díl druhý. [...] Praha, [Staré město] Jáchym Kamenický. 1724*
- VICTORINUS A S. CRUCE 1724c – [VICTORINUS A S. CRUCE, vlastním jménem Viktorin JEVINA], *Rozkošná duchovní zahrádka všelikými kvítky a štípký ozdobená, to jest rozličné modlitby z všelijakých jiných knížek již approbovaných pořadně sebrané, obsahující v sobě modlitby ranní, večerní, při mši sv., před a po zpovědi, před a po přijímání, jakož i také modlitby a litanie k Sv. Trojici, k Bohu Otci, hodinky a litanie ku Kristu Pánu a jeho přehořkém umučení, 15 modliteb sv. Brigity, modlitby k Duchu sv., hodinky a litanie k Matce Boží, k nimžto také přidané sou rozličné modlitby k sv. patronům a k jiným svatým, též také za mrtvé, k obzvláštěnému potěšení a užítku všech bohobojných duší křesťanských, mužského i ženského pohlaví, na světo vydaná. [...] Praha, [Staré město] Jáchym Kamenický. [1724]*
- Vida 1716 – *Vida, virtudes y milagros del invicto martyr de Christo san Juan Nepomuceno.* Madrid, vdova po Juanu Garcíovi Infanzónovi. 1716 – **pozn.:** O tomto svatojánském životopise ve španělské řeči tvrdí historička Raquel Sigüenza Martín v článku o počátcích nepomucenské úcty v Madridu, že se jí sice nepodařilo najít výtisk tohoto díla, nicméně poskytuje důkazy, že skutečně existovalo (SIGÜENZA MARTÍN 2013, str. 226, pozn. 10).
- Vienna Austriae 1724 – *Vienna AVstrIae SanCto Ioanni NepoMVceno DeVota [= 1724] IstIVsqVe MVnIfICIs beneficIIs DItata [= 1724] illustrissimis, perillustribus, reverendis, religiosis, praenobilibus, nobilibus ac eruditis dominis, dominis aa. II. et philosophiae neo-baccalaureis per r. P. Sebastianum Mitterdorffer e Soc. Jesu, aa. II. et philosophiae doctorem, ejusdemque in physicis p. t. profesorem ordinarium, in antiquissima et celeberrima Universitate Viennensi ad primam philosophiae lauream promotis, debita veneratione honorandis ab academica illustrissima poesi sive humanitate Viennensi soluto ligatoque stylo relata et oblata, sexto Idus Maji [= 10. V. 1724]* Wien, Wolfgang Schwendimann. 1724
- VILLICUS 1723 – Balthasar VILLICUS, *Lieblicher Ehren-Klang, eine auss zehen musicalischen Arien vollkommne Übereinstimmung, oder Erstlinge der zehenden dem grossen Blut-Zeigen Christi und Priester heiligen Joanni von Nepomuk mit tieffester Ehrbittigkeit und verbundnester Andacht entrichtet.* Hradec Králové, Václav Jan Tibelli. 1723 – **pozn.:** Sbírká deseti árií, jejíž jeden výtisk se dochoval v piaristické koleji v Podolínci na Slovensku (KAPSA 2012, 208, 210).
- VIÑALS DE LA TORRE 1712 – Benito VIÑALS DE LA TORRE, *Sermon de S. Juan Nepomuceno a la sacra, cesarea, catolica y real Magestad de la emperatriz y reyna nuestra Señora (que Dios guarde) en la devota y muy luzida fiesta, que en el dia 24. de mayo se celebrò por la cesarea y real familia de su Magestad en la iglesia de los PP. trinitarios descalços de esta excelentissima ciudad de Barcelona. [...] Sacale a luz la real familia y le consagra à su Magestad.* Barcelona, Rafael Figuerò. 1712
- VINAŘ 1701 – Martin Josef VINAŘ, *Theses ex universa philosophia Aristotelis, quas in alma, caesarea, regia[ue] universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi, praeside reverendo ac doctissimo Patre P. Carolo Siebert, Societatis Jesu, aa. II. et philosophiae doctore, ejusdemque in eadem universitate professore publico et ordinario, pro suprema philosophiae laurea publice in aula Carolina defendendas suscepit [...] anno 1701. mense [...] die [...] horis [...] meridiem consuetis.* Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. 1701

- Vita et cultus*, REMPEN 1703 – *Vita et cultus S. Joannis Nepomuceni, periclitantis famae et male verecundae in confessionis sacramento animae fidelissimi patroni, una cum exercitio quotidiano precum et virtutum solidarum, christiano homini necessariorum, desumpto potissimum ex Horologio sacro serenissimae domus electoralis Neoburgico-Palatinae.* [...] Nysa, Joseph Schlögel.
- Vita et cultus*, REMPEN 1709 – *Vita et cultus S. Joannis Nepomuceni, periclitantis famae et male verecundae in confessionis sacramento animae fidelissimi patroni, una cum exercitio quotidiano precum et virtutum solidarum, christiano homini necessariorum, desumpto potissimum ex Horologio sacro serenissimae domus electoralis Neoburgico-Palatinae.* [...] (Altdorf bei) Weingarten, Johann Benedict Herckner. 1709
- Vita et cultus*, REMPEN 1714 – *Vita et cultus S. Joannis Nepomuceni, periclitantis famae et male verecundae in confessionis sacramento animae fidelissimi patroni, una cum exercitio quotidiano precum et virtutum solidarum, christiano homini necessariorum, desumpto potissimum ex Horologio sacro serenissimae domus electoralis Neoburgico-Palatinae.* [...] Nysa, Joseph Schlögel. 1714
- VITZK 1724 – Jan VITZK, *Muster der christlichen Vollkommenheit in dreyßig-tägigen sittlichen Betrachtungen des wunderbaren Lebens und Tods S. Joannis Nepomuceni, nebst eben so viel heylsamen Lehr-Sätzen und Gebethern zur Aufferbauung und geistlichen Nutzen aller andächtigen dieses grossen Wundermanns Clienten und Verehrer entworfen* [...] K nalezení v Praze u Paula Lochnera. 1724
- VITZK 1726 – Jan VITZK (pův. aut.), *Voorbeeldt der christelycke volmaecktheyt aengewesen in het leven en dootd van den wonderbaeren h. Joannes Nepomucenus, martelaer, verciert met godvruchtige zede-lessen, verscheyde mirakelen, krachtige gebeden, en korte getyden van den selven heyligen, tot troost der godunnende zielen in 't licht gegeven* [...] ende nu in de nederlansche taele overgeset. Brussel, Nicolaus Stryckwant, knihtiskař a rytec. [1726]
- VOGT 1712 – Mauritius (Johann Georg) Vogt, *Das jetzt-lebende Königreich Böhmen in einer historisch- und geographischen Beschreibung vorgestellt, wie solches sowohl an Städten, Clöstern, Schlössern, Herrschafften und heilsamen Gesund-Brunnen etc. anjetzo zu sehen ist, nebst einer kurtzen Lebens-Beschreibung aller böhmischen Herzoge und Könige biß auf jetzt-regierende römische kayserliche Majestät Carolum VI., ingleichen mit vielen Kupffern und einer accuraten Land-Charte gezieret.* Frankfurt (am Main), Leipzig, Johann Zieger. 1712
- VOLCKMAN 1672 – Martin Xaver VOLCKMAN, *Gloria universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis triGinta triBVs enCoMIIs orbi DIVVLgata: (= 1672) faventibus auspiciis, augustissimi, et potentissimi Romanorum imperatoris Leopoldi, honori reverendissimi ac celsissimi principis amplissimi perpetuique cancellarii, rectoris magnifici, spectabilium decanorum, seniorum, S. C. Rq[ue] M. respective cons[iliariorum] eximiorum, clarissimorum, excellentissimorum, doctissimorum, professorum, nec non totius magistratus academici dicata a nobili ac doctissimo domino Martino Xaverio Volckman, AA. LL. et phil[osophiae] magistro, dum praeside reverendo ac doctissimo P. Georgio Weis, e Soc. Jesu AA. LL. et phil[osophiae] doct[ore] ejusdemque professore ordinario, publico, et seniore theses philosophicas tueretur in aula Carolina mense Septembri die [volný prostor]. Praha, [Staré Město], univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1672]*
- VOŘÍŠEK 1701 – Vojtěch VOŘÍŠEK, *Theses juridicae ex jure communi et constitutionibus inclyti Boëmiae regni, atq[ue] statutis juris municip. Pragenses, quas sub gloriosissimis auspiciis augustissimi et invictissimi Romanorum imperatoris Leopoldi I., Germaniae, Hungariae et Bohemiae regis potentissimi etc. in alma caes. regiaque universit. Carolo-Ferdinandae Pragensi sub rectoratu perillustris, clarissimi et consultissimi viri, d. Joannis Henrici equitis de Turba, J. U. D., sac. caes. regiaeque Majestatis consilarii, in praefata universitate ss. canonum professoris regii, publici ac ordinarii, inclytate facultatis juridicae senioris, venerabilis archi-episcopalis consistorii Pragensis assessoris, in regno Boëmiae advocati jurati, regii fisci adjuncti, sacri Melitensis ordinis prioratus Bohemici cancellarii, Carolo-Ferdinandae universitatis Pragensis p. t. rectoris magnifici, praeside praenobili, generoso ac clarissimo viro, d. Wenceslao Joanne de Kriegelstein, J. U. doctore, pandectarum professore publico, regio ac ordinario, regii fisci adjuncto, venerabilis archi-episcopalis consistorii Pragensis et in regno Boëmiae advocato jurato, nec non venerabilis capituli metropolitani Pragensis ad d. Vitum syndico, pro coronide publice probpugnandas (sic!) proposuit [...] anno 1701. mense [...] die [...] horis [...] meridiem consuetis.* Praha, Staré Město, arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Wolfgang Wickhart. [1701]
- Vota mille mellea* 1697 – *Vota mille mellea et mille millia, quae apes officiosae et argumentosae sacri ordinis Cisterciensis e Pragensi collegio melliflui ecclesiae doctoris sancti Patris Bernardi, communi applausui devotissime adjecerunt. Anno 1697. die 16. Junii. Honori ac venerationi [...] domini Joannis Josephi [...] archi-episcopi Pragensis, Sacri Romani imperii principis et comitis de Breuner [...] ecclesiam divi Adalberti, episcopi, martyris ac patroni celeberrimi archi-episcopalis collegii Pragensis, Aula regia nuncupati, solennissime consecrantis.* [...] Praha, [Staré Město], tiskárna arcib. semináře v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer. 1697
- Vroucná pobožnost* 1706 – *Vroucná pobožnost k sv. Janu Nepomuckému, kanovníku pražskému, mučedlníku a patronu českému, zástupci a velikému pomocníku těch, kteří v nebezpečenství potupy postavení jsou, s pěknými litaniemi a modlitbami rozšířená.* Praha, [Staré Město], Vojtěch Koniáš. 1706
- WAAL 1715 – Antonín František Jindřich WAAL, *Beatus Joannes Nepomucenus, metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum canonicus, Regni Bohemiae thaumaturgus, famosissimus fama periclitantium patronus, S. Joannis Evangelistae aemulus, sub annua solennitate panegyricè repraesentatus Neo-Pragae in sacello ejusdem Sancti* [...] Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. 1715
- Z WALDSTEINU 1726 – Jan Karel Z WALDSTEINU, *Philosophia scholastico-ethica fulgidissimis Habsburgico-Austriacorum imperatorum virtutibus illustrata. Sacratissimo, augustissimo, invictissimo et gloriosissimo Romanorum imperatori Carolo Sexto [...] dicata. Quam in alma caesarea, regiaque Carolo-Ferdinandae universitate Pragensi sub rectoratu [...] P. Joannis Nonnert e Societate Jesu [...], praeside [...] P. Leopoldo Grim e Societate Jesu [...] in Magna aula Carolina pro suprema philosophiae laurea publice propugnavit [...] mense [...] die [...] anno M. DCC. XXVI.* Praha, Staré Město, univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta. [1726]
- WAYSMAJR 1726 – Ignaz WAYSMAJR, *Phoënonen Divinum, Göttliches Wunder-Zeichen oder Der grosse Wunder-Mann Joannes von Nepomuk, in einer Lob- und Ehren-Rede den 16. May Anno M. DCC. XXVI. bey der in der kayserl.*

- Stadt Stein aufericht- und public-gemachter löbl. Bruderschaft unter den Titul obgedachten heiligen Johannis von Nepomuck vorgestellt [...] Krems, Johann Jakob Kopitz, videňský univ. knihtiskář. [1726]
- WEIGEL 1698 – Christoph WEIGEL (mědirytec), *Sculptura historiarum et temporum memoratrix oder Nutz- und lustbringende Gedächtnuß-Kunst der merckwürdigsten Welt-Geschichten aller Zeiten von Erschaffung der Welt bis auf das gegenwärtige 1697. Jahr, mit nützlich- richtig- und warhafften Erzehlungen in einer sehr angenehmen Erfindung und neu-eingerichteten bequemen Ordnung zu sonderem Behuf und Belustigung so wol der studirenden Jugend, als auch anderer Liebhaber der Geschichten, solche desto leichter zu begreifen in Kupfer gebracht [...]* Nürnberg, k nalezení u knihkupce Johanna Daniela Taubera. 1698
- Z WEINGARTENU 1673 – Jan Jakub Z WEINGARTENU, *Fürsten-Spiegel oder Monarchia deß hochlöblichen Ertz-Hauses Oesterreich, worinnen im ersten Theil nit allein alle römische Kayser und Könige von Rudolpho I., sondern auch alle Hertzog-, ErtzHertzog- und Graffen auß dem hochlöblichen Ertz-Hauß Oesterreich, so viel deren bießhero von denen Historicis vorgebracht worden, bieß auff die jetzt glorwürdig regierende Maytt. Leopoldum I. [...], im andern Theil alle an Jhro kayserlichen Majestät Leopoldo per metamorphosim lebhaft gemachte Hertzog, Ertzhertzog und röm. Kayser aus dem hochlöbl. Ertz-Hauß Oesterreich, wie auch alle ans diesem hochlöbl. Ertz-Hauß römische Kayserin, Hertzog- und Hertzoginne und wie diese vermählet worde, von denen die Posterität bieß auff diese Zeit annoch lebet, mit Nahmen benennet, wie ingleichen alle römische Kayser von Julio Caesare an biß auff hochermeldten Kayser Rudolphum I. mit ihren Geschichten compendiose eingeführet und von vielfältigen alt- und neuen approbirten Scribenten mit einem außführlichen Register auß- und zusammen gezogen [...]* Praha, Malá Strana, Jan Arnolt z Dobroslavina. 1673
- WEIBPACHER 1726a – Martin WEIBPACHER, *Uberglüßig heiliges Petriener-Jahr, das ist Kurtze Lebens-Beschreibung derjenigen, so in dem ehrwürdigen petriener oder Welt-Priester-Stand von der ersten Weyhe biß auf die höchste Würde heilig gelebt und mit herrlichen Wunder-Zeichen geleuchtet haben, auf alle Tag deß gantzen Jahrs auß dem Römischen Martyrologio und anderen bewerthen Authoribus, allen heiligen Petrinern zu schuldigen Lob und Ehr, dem weltlichen Priester-Stand sonderbaren Ruhm zusammen getragen und mit dreyfachen Register versehen, als 1. deren Heiligen auf alle Täg, 2. deren Nahmen nach dem Alphabet und 3. deren merckwürdigen Sachen [...]* Salzburg, tiskář Johann Joseph Prambsteidl, nakladatel Johann Dratzieher, knihkupec. 1726
- WEIBPACHER 1726b – Martin WEIBPACHER, *Deß Petriener-Jahrs anderter Theil, in sich haltend Lebens-Beschreibung weltlicher Priestern, welche umb Christi Willen grausame Peyn, Marter und Todt gelitten, auch sonst ein lobwürdig-heiligen Lebens-Wandl geführt haben, jedoch von der röm. catholischen Kirchen in die Zahl der heiligen noch nicht eingeschriben worden seynd. Auß bewerthen Authoribus und Scribenten zusamen getragen, auch mit zweyen Registern, ersilich der Nahmen nach dem Alphabet, das ander deren denck- und merckwürdigen Sachen, versehen. [...]* Salzburg, tiskář Johann Joseph Prambsteidl, nakladatel Johann Dratzieher, knihkupec. 1726
- WEYMER 1729 – Maurus WEYMER, *Geheimuß-reich dreyfache Zunge oder Unüberwindlicher Blut-Zeug und mächtigster Ehren-Schützer, heiliger Joannes von Nepomuck, da dessen Fest-Tag in der hochfürstl. passau. Pfarr-Kirchen zu Königstetten von altdasig löblicher Gemeinde um Erhaltung eines fruchtbaren Jahrs nebst angestellten Bitt-Gang höchst-eyerlich begangen wurde, in einer schuldigsten Ehren-Rede den 16. May vorgetragen und anjetzo auf inständiges Begehren in Druck gegeben [...]* Wien, Andreas Heyinger. 1729
- Wieder lebender seeliger Phoenix 1683 – *Wieder lebender seeliger Phoenix Joannes Nepomucenus*. Praha, Jiří Černoch. [1683]
- Wienerische Andachts-Büchl 1707 – *Wienerische Andachts-Büchl*. [1707] – **pozn.:** K nepomucenskému textu v této publikaci → L SCHMIDT 1960, 20 – OPPEKER 2003, 203.
- WIETROWSKY 1725 – Maximilián WIETROWSKY, *Momenta rationum de utilitate Exercitiorum S. P. Ignatii de Loyola ex variis authoribus Societatis Jesu collecta [...]* Editio secunda [...]
- Praha, Staré Město, Karel Jan Hraba. 1725
- WIETROWSKY 1729 – [Maximilián WIETROWSKY], *Historia de vita, martyrio et miraculis S. Joannis Nepomuceni, canonici Pragensis, ob sacramentalis confessionis secretum invicta constantia servatum in Moldavam fluvium dejecti et submersi*. Praha, Staré Město, Karel Jan Hraba. 1729 – **pozn.:** Edici této knihy a jejího překladu do češtiny (WIETROWSKY cca 1730) publikovala Alena Bočková (BOČKOVÁ 2015).
- WINDERMAYER 1723 – Franz Xaver WINDERMAYER, *Fünff angeflamte Andachts-Stern oder Sonderbaher eingerichte trost- und hülf-reiche Andachts-Ubungen und Gebetter zu Gott der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit und dem h. Martyrer, grossen Vorbitter, sonderlicher Ehren-Patron und Beschützer Joannes Nepomucenus, sambt historischer Beschreibung seines gantzes Lebens und Wunderthaten, Eröffnung deß Grabs, Erhebung deß h. Leibs und übernatürlich unverwesend befundenen h. Zungen, wie auch Heiligsprechung und vieler ehren-vollen Denckwürdigkeiten deß hoch-berühmten Königreichs Böhmen. [...]* Wien, Wolfgang Schwendimann. 1723
- WINEPACHER 1726 – Michael WINEPACHER, *Magna et VsqVe VeneranDa presbIJerII saeCVLaRIs gLorIa [= 1726] seV CaLenDarIVM noVI IstIVs LabentIs annI [= 1726] a natIVitate DoMInI aC gratIosI SerVatorIs nostrI IesV ChrIstI [= 1726] M. DCC. XXVI. In qVo, praeter DIVos atqVe Beatos RoMae ChrIstI VICarlos [= 1726], Meros prope presbIteros saeCVLares, qVI Inter DIVos reLaI, proposVerat [= 1726] VersVqVe ChronographICo aDVMbratVs [= 1726] MIChaeL VVinepaher, presbIJer et pastor PaLVDanVs In PassyrIa. [= 1726]* Salzburg, dědicové zesnulého Johanna Josepha Mayra. [1726]
- WISPAUER 1728 – Heinrich WISPAUER, *Triumph der Gnade wider das Gesetz und die Sünde auf einer gnadenreichen Schau-Bühne vorgestellt, das ist Lob-Rede von dem heiligen Joanne Nepomuceno, pragerischen Dom-Herrn, Priester und glorwürdigsten Blut-Zeugen Christi, mächtigsten Ehren-Schützer etc. etc., da ihme in dem würdigen Gottes-Hauß zu St. Ivo, insgemein in sogenannter Juristen-Schul der kayserl. Haupt- und Residenz-Stadt Wienn, von einem spectabili membro incllyte Facultatis juridicæ etc. etc. mit Genehmhaltung einer hoch-geistlichen Obrigkeit ein besonderes prächtiges Ehren Fest angestellt worden [...]* den 30. May Anno 1728. [...]
- Wien, Andreas Heyinger. [1728]
- WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ 1712 – Karel Nikanor WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ, *Vox sine voce, Divus Joannes Nepomucenus, ab eloquio et sacramentali secreto summe praedicandus summus praedicator, eloquio Chrysostomus, secreto Silentiarius, utroque Joannes, vox clamantis, sed in deserto, altero ut echo et pura vox, altero ut*

- speculum et mutum simulacrum, in ortu suo vox inter montes Boemiae, in occasu speculum inter undas Moldavae, ad aurium et oculorum illicium oratorie repraesentatus in sacrario ejusdem thaumaturgi honoribus dicato [...] die 22. Maij anno M. DCC. XII. Praha, Staré Město, Barbora Františka Beringerová, Matěj Seissenhoffer. [1712]*
- WUNSCHWITZOVÉ 1718 – Gottfried Daniel a František Ignác Z WUNSCHWITZ, *Praeconium parentale, quod illustrissimae Dominae, D. Annae Felicianae liberae baronissae de Wunschwitz, natae Pachtianae de Rajowa, toparchidi Ronspergae, Wasseravii et Bernsteinae etc., parenti optimae atque charissimae, intincta in veri doloris atramentum, lacrymis dilutum penna conscripserunt et anno Salutis M. DCC. XVIII. die III. Decembris in Vetero-Pragensi Salvatoris Ecclesia rr. PP. paulanorum inter exequialia sacra distribui fecerunt infra scripti superstites filii. Praha, [Staré Město], Jáchym Kamenický. 1718*
- ZÁVĚTA ZE ZÁVĚTIC 1616 – Jiří ZÁVĚTA ZE ZÁVĚTIC, *Korunování Její milosti císařové, uherské a české královny Anny, za královnu českou, kteréž se stalo na Hradě pražském léta M. DC. XVI. v neděli po památce sv. Tří králův, jinák desátého dne měsíce ledna. Praha, Staré Město, schumannská tiskárna, vydavatel sám autor. 1616*
- ZENCKER 1723 – Josef Zikmund Jan Nepomuk Antonín Zencker, *Corona honoris et gloriae in triumphali vertice Divi Joannis Nepomuceni, juris consulti, sine lege loqui erubescens martyr, Caelitum inter communionem gloria et honore coronati, Ipsa gloriosae solemnitatis et Venerationis festiva Die octava [= 1723] festo ter Sanctae atque Individuae Trinitatis Incidente [= 1723] X. Calendas Junii seu 23. May, In Ipso Ioanne venerabilis Dico sacro regiae Urbis Neo-Pragensis [= 1723] coram populo literato, praepriis ad ampliandum ejusdem S. Joannis Nepomuceni honorem sub patrocinio fidelissimae Virginis et Dei Matris Mariae confederatione, pro rostris assumpta [...] [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, Jan Jiří Behr. [1723]*
- ZENCKER 1726 – Josef Zikmund ZENCKER, *Orationes panegyricae coram populo academico almae caesariae regiaeque universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis alioque auditorio literato in variis ecclesiis regiae Praegenae metropoleos per annos aliquos continuatae, atque pro occurrentibus solennitatibus absolutae, nunc in gratiam studiosae juventutis in unum collectae, absolutissimoque indice adauctae [...] [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová, faktor Jan Jiří Behr. 1726 – pozn.: Zencker do této sbírky svých oslavných řečí zařadil (na str. 30-52) také panegyrik, který pronesl 23. V. 1723 k poctě v kapli Na Skalce.*
- ZIEGLER 1724 – Adalbert ZIEGLER, *Der geehrte Eyyferer Göttlicher Ehr, heiliger Joannes Nepomucenus, glorreicher Blut-Zeug Christi und mächtiger Ehr-Beschützer, bey dessen herrlichen Fest-Begängnuß und Einführung der zu seiner Ehr in der Pfarr-Kirchen S. Martini zu Mistelbach neu auffgerichten Bruderschafft in einer schuldigen Ehren-Red vorgestellt [...] den 16. Maji Anno 1724. Wien, Johann Jakob Kürner. [1724]*
- ZIEGLER 1727a – Adalbert ZIEGLER, *Die in Reden und Schweigen, sowohl in Leben, als nach dem Todt auferbaulich-ermahnend- und tröstende Zung des unüberwindlichen Blut-Zeugens Christi und mächtigen Ehren-Retters, heiligen Joannis Nepomuceni, da dessen jährliches Fest von einer unter desselben Schutz und Nahmen in der Pfarr-Kirchen Sancti Martini zu Mistelbach aufgerichten löblichen Bruderschafft feyerlichst begangen worden in einer schuldigen Ehren-Red vorgetragen und auf Verlangen in Druck gegeben [...] den 16. Maji Anno 1727. Wien, Andreas Heyinger. [1727]*
- ZIEGLER 1727b – Adalbert ZIEGLER, *Das neue Licht, welches Göttliche Vorsichtigkeit so wol zur Erleuchtung des Königreichs Böhme, als Trost und Hülf der gantzen Welt angezündet an dem unüberwindlichen Helden, heiligen Joanne Nepomuceno, da selben zu Ehren in der kaiserlichen Pfarr-Kirchen zu Wolckerstorf ein prächtiges Lob-Fest gehalten wurde, in einer kurtzen Ehren-Rede vorgestellt [...] den 23. Junii Anno 1727. Wien, Johann Peter van Ghelen. [1727]*
- ZINCKE 1723 – František Jan ZINCKE, *Memoriale perpetuum, das ist Immerwährende Lob- und Ehren-Gedächtnuß der von viel tausend frommen Christen inbrünstig verlang- und entlich nach Wunsch erlangten Erhöhung und öffentlichen Veneration der heil. Reliquien deß groß- und wunderthätigen heiligen Joannis Nepomuceni nicht allein in gegenwärtig-dreyfach abgetheilten Tractätlein, sondern auch in einem auß puren Allmosen von Grund auff neu-erbauten Kirchlein unweit der Pfarredey Roßawitz zur hoch-reichs gräflichen thunischen Herrschafft Tätschen gehörig, auffgerichtet und fundiret von P. F. I. Z. [= Pfarrer Franz Johann Zincke] Anno, qVo tanDeM toto VeneratVr In orbe sanCivS Ioannes noster honore reCentI [= 1723] [Praha, Staré Město, Karel Jan Hraba. 1723]*
- Zodiacus Joannaeus 1723 – *Zodiacus Joannaeus quingentis stellis mysticis illustratus, sive Sacrum foedus inter quingentos cultores B. Ioannis Nepomuceni confraternitati confoederatae sub titulo paenitentium adscriptos anno Domini M. DCC. XXIII. die 26. Septembris in capella ad monasterium sac. ord. Cist. Fontis B. Mariae prope Zaram honori ejusdem Sancti dedicata. [...] Brno, Jakub Maxmilián Svoboda. [1723]*
- ZOUBEK 1718 – Jakub ZOUBEK, *Fons aquarum, cujus non deficient aquae, Isai 58. cap. Studnice vod, jejížto nezhynou vody [...] to jest Svatý Jan Nepomucký, hlavního kostela sv. Víta na Hradě pražským kanovník, pro tejnost' sv. zpovědi slavný mučedník, pověstí dobrý silný opatrovník, až do dnešního dne rozličnými divy a zázraky na způsob studnice se přejítit nepřestávající, za praesent nastávajícího nového roku 1719 všem páňům bratrům a sestřám veleslavného bratrstva, pod ochranou nejsvětější Rodičky Boží Marie Panny k rozmnožení cti a chvály téhož velikého patrona českého v kral. Novém Městě pražském v kapli téhož svatého proti Emauzům vyzdvíženého, spasitelným vínem všeho dobrého jak duši, tak tělu prospěšného, obětovaný [...] Brunn der Wässer, welcher nicht ermanglet am Wasser [...] das ist Heiliger Johannes Nepomucenus [...] [1718]*
- Zpráva historická 1645 – *Správa historická z Kroniky české Hájkové i jiných kronikářův o všelikých posvátných reliquiích karlo-českých, někdy na Karlštejně šetrně zachovaných, letos pak 20. dne měsíce srpna z Malé Strany zase do hlavního kostela svatého Víta na Hradě pražském s pěknou a přeslavnou procesí aneb triumfem přenesených za biskupování nejosvícenějšího knížete a pana pana Arnošta téhož jména druhého arcibiskupa pražského, kardinála z Harrachu etc., jemuž jest také dedičována. Léta Páně 1645. dne 26. září. Praha, Staré Město, akademická tiskárna SI. 26. IX. 1645*
- Zwei Lob- und Ehren-Gesänger 1704 – *Zwey schöne ganz neue Lob- un[d] Ehren-Gesänger von deß seeligen Joannem von Nepomuck Lebens-Wandel und unschuldigen Todt, welcher ein besonderer Beschützer und Patron der Ehre ist. Im Thon: Eytelkeit, Eytelkeit etc. Das Andere. Im Thon: O Königin der gantzen Welt etc. Krems, Christian Walter. 1704*
- Zwei Schreiben 1689 – „S. E. S. a R.“, *Zwey Schreiben, welche Seine königliche Majestät Jacobus II. in des letzverstorbenen Königs von Groß-Britannien Caroli II. Cabinet gefunden, mit welchen er beweisen wil, daß der letzverstorbene König der*

römisch-catholischen Religion zugethan gewesen und nach welcher Publication erwehnte Se Majest. öffentliche Seel-Messen für den verstorbenen König halten lassen. Wie auch ein Schreiben eines englischen Edelmanns in sich begreifend unterschiedliche Reflectiones über des Königs Caroli II. Schreiben. Die zwey ersten aus dem Englischen in Londen auff königl. Befehl publicirten Exemplar (bey welchen der Hertzogin von Jorck Schreiben beygedruckt gewesen), das letztere aus dem Frantzösischen ins Deutsche übersetzt [...] 1689

ŽALCOVSKÝ ZE ŽALCOVIC 1702 – Jiří Protivín ŽALCOVSKÝ ZE ŽALCOVIC, *Die grausame Tortur oder Frommes Leben, tugendsamer Wandel und triumphirlicher Helden-Tod des ehren-reich-würdigen Priesters Joannis Sarcander von Skotschau, werthesten gewesenenen Pfarrherrns zu Holeschau, sowol aus sonderbarer Devotion gegen ihme, als auch dem hochlöbl. geistlichen Stand zu grössern Ehren ans Liecht gebracht [...] nunmehr erstesmal zu Druck gegeben.* 1702

ŽALCOVSKÝ ZE ŽALCOVIC 1714 – Jiří Protivín ŽALCOVSKÝ ZE ŽALCOVIC, *Die grausame Tortur oder Frommes Leben, tugendsamer Wandel und triumphirlicher Helden-Tod des ehren-reich-würdigen Priesters Joannis Sarcander von Skotschau, werthesten gewesenenen Pfarrherrns zu Holeschau, sowol aus sonderbarer Devotion gegen ihme, als auch dem hochlöbl. geistlichen Stand zu grössern Ehren ans Liecht gebracht [...] anjetzo in dieser bequemen Form zum andernmal in Druck herausgegeben [...] Sulzbach, Georg Abraham Lichtenthaler.* 1714

ŽÍDEK 1471 – Pavel ŽÍDEK (Pavel Pražský), *Jiří[ho] správozna.* Text dopsán 11. XI. 1470, vydán 1. I. 1471 – pozn.: Edici Židkova rukopisu *Správozny* publikoval 1908 Zdeněk Václav Tobolka (ŽÍDEK/TOBOLKA 1908).

Základní přehled titulů kalendářů a periodik (jména tiskařů, případně nakladatelů, jsou uvedena pouze pro ty ročníky kalendářů a periodik, ve kterých jsou zmínky o SJN)

Die europäische Fama – Die europäische Fama [...]

Der europäische Postilion – Der europäische Postilion mit sich bringend allerhand curieuse Begebenheiten, so sich in Europa hin und wieder zu Wasser und Land zugetragen, mit geographischen, politischen, historischen und genealogischen Anmerckungen erläutert [...] Augsburg, tiskař a nakladatel Andreas Maschenbauer – v druhé polovině 1727 vdova po tiskaři a nakladateli Andreasovi Maschenbauerovi – od 1728 tiskem a nákladem vdovy a dědiců po Andreasovi Maschenbauerovi

Fortgesetzte Sammlung – Fortgesetzte Sammlung von alten und neuen theologischen Sachen, Büchern, Uhrkunden, Controversien, Veränderungen, Anmerckungen, Vorschlägen u. d. g. zur geheiligten Übung in beliebigem Beytrag ertheilet von einigen Dienern des Göttlichen Wortes [...] Leipzig, nakladatelé dědicové Johanna Friedricha Brauna, tiskař Jakob Andreas Bock

Gazeta de Lisboa occidental – Historia annual, chronologica e politica do mundo e especialmente da Europa, onde se faz memoria dos nascimentos, desposorios e morte de todos os emperadores, reys, principes e pessoas consideraveis pela sua qualidade, ou empregos, encontros, sitios de praças e batalhas terrestres e naveas, vistas e jornadas de principes, tratados de aliança, tregos e paz. Con todas as mais acçoens militares e civis, negociaçoens politicas e successos mais dignos da attenção e curiosidade. Lisboa, Pascoal da Sylva – 1729 Pedro Ferreira – *Parte sexta* (1720) – *Parte IX.* (1723) – *Parte XV.* (1729)

Kaiserlicher Hof- und Ehren-Kalender – Kaiserlicher Hof- und Ehren-Kalender (případně Kayserlicher Hof- und Ehren-Calender) [...] Wien, čís. říš. dv. tiskárna, Johann Georg Frey – 1729 Johann Baptist Schilgen

Minuci historická – Minuci historická [...] Praha, [Malá Strana], Karel Arnolt

Neuer Brünnner und Titular-Kalender – Neuer Brünnner- und Titular-Kalender, der im Marggraffthumb Mähren befindlichen, so wohl geist- als weltlichen, respective Hoch- und Niederen-Dicasterien und Stellen [...] Brno, Jan František Svoboda – 1718 Svobodovi dědicové, faktor Karel Götz – od 1719 Jakub Maxmilián Svoboda

Neuer Krakauer Schreib- und Haus-Kalender – Neuer Krackauer Schreib- und Hauß-Calender [...] Brno, Jan František Svoboda

Neuer Prager Titular und Logiaments Kalender zu Ehren des heil. Wenceslai – Neuer Prager Titular und Logiaments Calender zu Ehren deß heil. Wenceslai, Fürsten und Martyrer, Patrons des Königreichs Böhheim [...] Praha, [Staré Město], Velká Karlova kolej, po 1725 tiskárna dědiců Labounových v součinnosti s faktorem Vojtěchem Veselým

Neuer Schreib- und Haus-Kalender – Neüer Schreib- und Hauß-Calender, nebst beygehoriger Practick und sonst anderen mit-nöthigen Sachen [...] Praha, [Staré Město], Jan Arnolt – jistě již 1689 Praha, [Malá Strana], Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína

Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Wenceslai – Neuer Titular-Calender zu Ehren deß h. Wenceslai, Fürsten, Martyrer und Patrons deß Königreich Böhheim [...] Praha, [Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun

Nový hospodářský a kancelářský kalendář – Nový hospodářský a kancelářský kalendař s připojenou hvězdář. praktikou ke cti sv. Václava, knížete, mučedlníka a patrona Království českého [...] Praha, [Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun

- Nový kalendář hospodářský a kancelářský – Nový kalendář hospodářský a kancelářský [...] Praha, Staré Město, Eva Poxlina Michálková, faktor Petr Antonín Bennek – jistě již 1698 Petr Antonín Bennek jako samostatný tiskař*
- Nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou – Nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou [...] Praha, Staré Město, Jiří Černoch – od 1685 Kateřina Černochová, vdova – od 1687 Jan Karel Jeřábek*
- Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava – Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava, knížete, mučedlníka a patrona Království českého [...] Praha, [Staré Město], Velká Karlova kolej, Jiří Laboun – po jeho smrti (1725) kalendář publikovala tiskárna jeho dědiců v součinnosti s faktorem Vojtěchem Veselým*
- Outerní pražské poštovské noviny – Outerní pražské poštovské noviny z roličných zemí a krajin přicházející s obzvláštním Jeho císařské a královské Milosti nadáním obdarované. Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller*
- Pražský nový kalendář hospodářský a kancelářský – Pražský nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou [...] Praha, Staré Město, vdova Kateřina Černochová – od 1687 Jan Karel Jeřábek*
- Roční kalendář hospodářský – Roční kalendář hospodářský a kancelářský [...] Praha, [Malá Strana] a Litomyšl, Jan Arnolt z Dobroslavína – 1688 Praha, [Malá Strana], vdova Kateřina Arnoltová – od 1689 Praha, [Malá Strana], Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína*
- Sobotní pražské poštovské noviny – Sobotní pražské poštovské noviny z roličných zemí a krajin přicházející s obzvláštním Jeho císařské a královské Milosti nadáním obdarované. Praha, [Staré Město], Karel František Rosenmüller*
- S pranostikou hvězdářskou nový kalendář – S pranostikou hvězdářskou nový kalendář [...] Praha, [Malá Strana], vdova Kateřina Arnoltová*
- Velmi příhodný kalendář – Velmi jak pro dům, tak kancelář příhodný kalendář [...] Praha, Malá Strana, Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína*
- Wien. Diarium – Wienerisches Diarium či Wienerisches Diarium [...] Wien*
- Wirtschafts- wie auch Kanzlei-Kalender – Wirtschaftts- wie auch Cantzeley-Calender [...] Praha, Malá Strana, Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína*

B.3 Roztřídění rukopisů a tisků podle provenience a obsahu

I. Geografické roztřídění rukopisů, tisků, kalendářů, novin a dalších periodik představených v předchozích dvou katalozích (rukopisy přiřazeny k předpokládanému místu vzniku, tištěné texty k místu publikování s upřesněním nakladatele, tiskaře, faktora)

Česká republika

Čechy

Hradec Králové

Písničky nové 1711 – Václav Jan Tibelli
Pomoc mariánská 1711 – Václav Jan Tibelli
Piseň 1715 – Václav Jan Tibelli
Písně 1716
SCHMIDT 1718 – Václav Jan Tibelli
BOŽAN 1719 – Václav Tibelli
DOBROHLAV 1721 – Václav Jan Tibelli
ŠTEYER 1722 – Václav Jan Tibelli
DOBROHLAV 1723 – Václav Jan Tibelli
VILLICUS 1723 – Václav Jan Tibelli
Písně nové 1726a – Václav Tibelli
Písně nové 1726b – Václav Jan Tibelli
KONIÁŠ 1727 – Václav Jan Tibelli

Cheb

BALBÍN, BAČINA 1686-1702
Hymnodia catholica 1701 – Jan František Fritsch
Drei schöne neue geistliche Lieder 1718
Drei anmutige Lieder 1720 – Jan František Fritsch
Tag-Zeiten Ioannis 1727 – Jan Orvanský

Jindřichův Hradec

Písničky tři pobožné 1710-1719
ŘÍHA 1726 – Jan Bedřich Jakeš
APPLTAUER, ELGER 1729 – Jan Bedřich Jakeš
Lux gemmae celsissima 1729 – Jan Bedřich Jakeš

Kutná Hora

R *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova* 16.-17. st.
Nové písně 1725 – Jiří Vojtěch Kyncl
VALCER 1726 – Jiří Vojtěch Kyncl
ČERNÝ 1727 – Jiří Vojtěch Kyncl
Nové pobožné písničky 1727 – Jiří Kyncl
Veleslavné bratrstvo 1727 – Jiří Vojtěch Kyncl
BEDNÁŘ 1728 – Jiří Vojtěch Kyncl
Tři nové písně 172? – Jiří Kyncl

Litoměřice

DUKÁT 1725 – František Jiří Škrochovský
FIEDLER 1725 – František Škrochovský
FIEDLER 1726 – František Jiří Škrochovský

MÍKA 1726 – František Škrochovský

Litomyšl

PEŠINA Z ČECHORODU 1663 – Jan Arnolt
KRUGER 1669 – Jan Arnolt z Dobroslavína
BALBÍN, BAUR 1689 – Daniel Kamenický
Sjednocení dvou srdcí 1699 – Daniel Vojtěch Kamenický
Písničky nové pobožné 1702 – Daniel Vojtěch Kamenický
Čtvery nové písně 1704 – Daniel Kamenický
Píseň 1705 – Daniel Vojtěch Kamenický
Antitheton Boemicum 1710 – Daniel Vojtěch Kamenický
VICTORINUS A S. CRUCE 1722a – Jan Kamenický
VICTORINUS A S. CRUCE 1722b – Jan Kamenický
VICTORINUS A S. CRUCE 1722d – Jan Kamenický

Plzeň

R *Historia Plsnensis* do 1680

Praha (bez určení konkrétního pražského města)

R *Anonymní leták* cca 1393
R *Chronicon Pragense* do 1425
R *Zápisky budyšínské* do 1478
R *Pokračovatel kroniky Beneše z Veitmile* do 1487
R *Rukopis pražské univerzity*
LUPÁČ Z HLAVÁČOVA 1584 – v oficíně Jiřího Nigrina (viz též Staré Město)
PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a – tiskl Jiří Nigrin (viz též Staré Město, PONTANUS Z B. 1599b)
PONTANUS Z BREITENBERKA 1599c – tiskl Jiří Nigrin (viz též Staré Město, PONTANUS Z B. 1599b)
Reformation 1621 – Lorenz Emmerich
CHANOVSÝ, TANNER 1659 – Mikuláš Hösing
R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668
R KOCMÁNEK do 1679
TANNER 1680b – Jiří Černocho
BALBÍN 1681 – Jiří Černocho
BALBÍN 1682 – Jiří Černocho
Blahoslavený Jan Nepomucenský 1683 – Jiří Černocho
Redivivus Phoenix 1683 – Jiří Černocho
Wieder lebender seeliger Phoenix 1683 – Jiří Černocho
BALBÍN 1684a – Jiří Černocho
BALBÍN 1684b – Jiří Černocho
R *Praelectiones Pragenses* 1684
Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel, 1. XII. 1685
Castrum boni nominis 1686
Lumina Joannea 1690
REDLICH 1695 – nejpravděpodobněji vydala univ. tiskárna
Officium před 1698
RUDLOFF 1698 – nejpravděpodobněji vydala univ. tiskárna
R ČERNÝ 1699-1720
R *Kronika františkánského řádu* 17. st.
R *Fama publica* 1701
BECKOVSKÝ 1704
Leben und Tagzeiten 1704
Entwurf deren Ablassen 1707-1709
REDEL 1710 – nakladatel Johann Friedrich Rüdiger
BECKOVSKÝ, VITZK 1721c
R *Differentes oraisons* 1721
PONSI, VITZK 1721 – Johann Friedrich Rüdiger
Pragensis 1721
LIBERTIN 1723
Geistlicher Blumen-Busch 1724
VITZK 1724 – k nalezení v Praze u Paula Lochnera

R *Pons Pragensis illuminatus* 1727
LIEHRE 1728 – knihkupec Paul Lochner

Praha, Pražský hrad a Hradčany

R *Inventarium rerum templi Pragen.* 1396
R *Seznam pobožností* po 1416
R *Inventář pražské katedrály* cca 1480
R *Seznam listin a zápisů o domech* 1480-1510
R *Poznámky Jana z Krumlova* po 1483
R *Nadační listina* 1602
R *Acta capitularia* 1646-1674
R BLUMENBERG 1665
R PEŠINA Z ČECHORODU 1665-1680

Praha, Staré Město

ADAM Z VELESLAVÍNA 1578 – u Jiřího Melantricha z Aventinu a Daniela Adama z Veveslavína
ADAM Z VELESLAVÍNA 1590 – Daniel Adam z Veveslavína, září 1590
HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598 – tiskl Mikuláš Štraus nákladem Ondřeje Weidlich
PONTANUS Z BREITENBERKA 1599b – Jiřík Nigrin
PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE 1602 – dědic tiskaře Jana Schumanna
PONTANUS Z BREITENBERKA 1602 – Mikuláš Štraus
FERUS 1616 – Tobiáš Leopold
ZÁVĚTA ZE ZÁVĚTIC 1616 – schumannská tiskárna, vydavatel Jiří Závěta ze Závětic
FERUS 1629 – Pavel Sessius
SOLIMANI 1629 – Pavel Sessius
FERUS 1630 – Pavel Sessius
KAPIHORSKÝ 1630 – Pavel Sessius
FERUS 1641 – akademická tiskárna
Zpráva historická 1645 – akademická tiskárna Tovaryšstva Ježíšova
Laurea gloriae 1652 – císařsko-akademická tiskárna
Devota ac debita veneratio 1654 – Urban Goliáš
NÁDASI 1664 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Z ŘÍČAN 1664 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ 1668 – Urban Goliáš
R BALBÍN 1670
Z KRIEGLSTEINU 1671 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
VOLCKMAN 1672 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a – Jiří Černoch
SOLIMANI, Z ALTHANNU 1673 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
JAVORNITIUS 1674 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
BALBÍN 1677 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Jan Mikuláš Hampel
Domus pietatis 1680 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
TANNER 1679 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
TANNER 1680a – univerzitní tiskárna Tovaryšstva Ježíšova
BALBÍN 1683 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
MAKARIUS Z MERFELIC 1684 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
LABE 1685 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
TANNER 1685 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
BALBÍN, BAČINA 1686 – Jan Karel Jeřábek
Seliger Vorbote 1686 – Jan Karel Jeřábek
BALBÍN 1687 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
MAKARIUS Z MERFELIC 1687 – Jan Arnolt z Dobroslavína (možná ml.)
Protector bonorum 1687 – Jan Karel Jeřábek
Ein Schutz der Guten 1687 – Jan Karel Jeřábek
D. O. M. et S. Ioanni Nepomuceno 1688 – Jan Karel Jeřábek
Svrchovanému Pánu Bohu 1688 – Jan Karel Jeřábek
TANNER 1688 – Jiří Laboun (st.)
Deštíček májový 1689
Ein gnadenreicher joanneischer Majen-Regen 1689
CHANOVSKÝ, TANNER 1689 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun (st.)

Pluvia Majalis 1689 – Jan Karel Jeřábek
 KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun (st.)
 TANNER 1690b – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 AUPONĚŠICKÝ 1691 – Jiří Laboun
 DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1691 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 LABE 1691 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 MAKARIUS Z MERFELIC 1691 – první část: Jiří Laboun
 PFALZ Z OSTRIC 1691 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
Protector vitae et famae 1692 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
 SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1692 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
 TANNER 1692 – jez. tiskárna
 HOLAN ROVENSKÝ 1693 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
 MAYER 1693 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1693 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
 Z KOHEMU 1694 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Vojtěch Jiří Koniáš
 NERLICH 1694 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1694 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
 RICHTER 1695 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1695 – tiskárna arcib. semináře v koleji sv. Norberta
 BECKOVSKÝ 1697 – Jan Karel Jeřábek
 FREISLEM 1697 – tiskárna arcib. semináře v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer
Vota mille mellea 1697 – tiskárna arcib. semináře v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer
 AUSTEŽKÝ Z FESTENBERGU 1698 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 BALBÍN 1698 – Jiří Laboun (st.)
 BENEŠOVSKÝ 1699 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 FETT 1699 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 FRIEDENFELS 1699 – arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer
 HEHN 1699 – arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer
Jiskra slávy svatoprokopské 1699 – Vojtěch Jiří Koniáš
 SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1699 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
 TANNER 1699 – Vojtěch Jiří Koniáš
 BECKOVSKÝ 1700 – Jan Karel Jeřábek
 BÍLINSKÝ 1700 – Vojtěch Jiří Koniáš
 HAMMERSCHMID 1700a – tiskárna praž. arcib. koleje v koleji sv. Norberta, Wolfgang Wickhart
 HAMMERSCHMID 1700b – u sv. Norberta, v arcib. semináři, Wolfgang Wickhart
Rituelle seu agenda 1700 – arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Jiří Samuel Beringer
 SARTORIUS 1700 – arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Wolfgang Wickhart
Sittliches Ehe-Band 1700 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
 BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701 – Jan Karel Jeřábek
 GELB 1701 – Vojtěch Jiří Koniáš
 JANOVKÁ 1701 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun (st.)
 VINAŘ 1701 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 VOŘÍŠEK 1701 – arcib. tiskárna v koleji sv. Norberta, Wolfgang Wickhart
Kytka májová 1702 – Vojtěch Jiří Koniáš
Officium cum litanis 1702 – Vojtěch Jiří Koniáš
Protector vitae et famae 1702 – Jiří Samuel Beringer
 REMPEN 1702b – Králův dvůr, arcib. tiskárna, Wolfgang Wickhart
 RINGELHAN 1702 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1702 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 VEIT 1702 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 BALBÍN, BAČINA 1703a – Jiří Laboun
 BECKOVSKÝ 1703 – Jan Arnolt z Dobroslavína (ml.)
Pobožné uctění 1703 – Jiří Laboun
Accessus et recessus 1704 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
Píseň o svatém Isidorovi 1704 – Vojtěch Jiří Koniáš
Protector vitae et famae 1704 – Jiří Laboun
 SCHERER, BARNER 1704 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Jan Stark
 SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1704 – Vojtěch Jiří Koniáš
Imago caesaris Leopoldi 1705 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Officia propria 1705 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař

TANNER 1705 – Vojtěch Jiří Koniáš
 BALBÍN, BAČINA 1706a – Vojtěch Jiří Koniáš
 BERNARDUS A S. THERESIA 1706 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Matěj Seisenhoffer
Eine behende, doch nutzbare Andacht 1706 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař. [1706]
Fomentum devotionis 1706 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1706 – Karel Rosenmüller v Platejzovském domě
Vroucná pobožnost 1706 – Vojtěch Koniáš
 BECKOVSKÝ 1707 – dědicové Jana Karla Jeřábka, faktor Jan Adam Cecynkar
 DINKO 1707 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Matěj Seisenhoffer
Fomentum devotionis 1707 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1707 – tiskárna Barbory Františky Beringerové, vedoucí Matěj Seisenhoffer
 NÁCHODSKÝ 1707 – Petr Antonín Bennek
Píseň o sv. Václavu 1707 – Vojtěch Jiří Koniáš
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1708 – dědicové Jana Karla Jeřábka
 BRÜCKNER 1708 – Jiří Laboun
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1708 – Karel František Rosenmüller st.
 FROMM 1708a – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Matěj Seisenhoffer
 FROMM 1708b – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
Officium sodalis Mariani 1708 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
Sanctus Heraclius martyr 1708a – jez. tiskárna
Sanctus Heraclius martyr 1708b – jez. tiskárna
 SARTORIUS 1708 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. knihtiskař
Svatý Heraclius mučedlník 1708 – jez. tiskárna
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1709a – Petr Bennek
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1709b – Jeřábkoví dědicové, nakladatel Augustin Neurautter
Elenchus renovatus 1709 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Ludvík Cajo
 HOLTZER 1709 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Ludvík Cajo
 KRAUS 1709 – akad. tiskárna jez. koleje u sv. Klimenta, faktor Jáchym Jan Kamenický
Anagraphe confoederatorum 1710 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Ludvík Cajo
 BALBÍN 1710 – Karel František Rosenmüller st.
Entwurf oder Inhalt 1710 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Ludvík Cajo
 JESCHKE 1710 – Jan Václav Helm
 KORŽINEK 1710 – Barbora Františka Beringerová, Ludvík Cajo
 KRAUS 1710 – [v jez. koleji] u sv. Klimenta
 MILLER 1710 – akad. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Jáchym Jan Kamenický
Supremus honorum gradus 1710 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Písně 1710-1719 – Karel Rosenmüller st.
Incolatus et investitura 1711 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Matěj Seisenhoffer
 LICHTENBERGER 1711 – Karel František Rosenmüller st.
 LUDWIG 1711 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Matěj Seisenhoffer
Písničky pobožné 1711 – Karel Rosenmüller st.
 BERNARDUS A S. THERESIA 1712 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Matěj Seisenhoffer
Kancionál český 1712 – Karel Josef Jeřábek
Kancionálek historický 1712 – Karel František Rosenmüller st.
Klarer Spiegel, REMPEN 1712 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 MILLER 1712 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ 1712 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Matěj Seisenhoffer
Kancionálek 1712-1727 – Karel František Rosenmüller st.
 AMANDUS A NOMINE JESU 1713 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Matěj Seisenhoffer
 BECKOVSKÝ 1713 – Karel Josef Jeřábek
 BERGHAUER 1713 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 KRAUS 1713 – [v jez. koleji] u sv. Klimenta
B. Ioannes de Nepomuk 1714 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
Flammulae Joanneae 1714 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 HELFFER 1714 – Jan Václav Helm
 NEURAUTTER 1714 – mědirytec Augustin Neurautter
 POTŮČEK 1714 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
Stráž i poklad 1714 – Králův dvůr, Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 VATTER 1714 – Karel Jan Hraba
 HAMMERSCHMID 1715 – Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař

JANOVKÁ 1715 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun (ml.)
Pisně 1715 – Karel Jan Hraba
Prosa 1715 – Jan Václav Helm
Schutz und Schatz 1715 – Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
 THUM 1715 – Karel František Rosenmüller st.
 WAAL 1715 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
De processu, Instructio 1716 – Wolfgang Wickhart, arcib. tiskař
Eigentlicher Entwurf 1716 – Jáchym Jan Kamenický, k dostání na Uhelném trhu
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716a – Karel František Rosenmüller st.
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716b – Karel František Rosenmüller st.
 IKERT 1716 – Karel František Rosenmüller st.
 KOLČAVA 1716 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 STAAB 1716 – Karel Jan Hraba
 TUNCKHL 1716 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Jiří Köberle
 HEDL 1717 – Barbora Františka Beringerová („Berynkrová“), faktor Jan Jiří Behr („Pér“)
Neun-tägige Andacht 1717 – Wolfgang Wickhart, arcib. knihtiskař
Písnička žalostivá 1717 – Barbora Františka Beringerová
 STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU 1717 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Jiří Jakub Köberle
 SVOBODA 1717 – Barbora Františka Beringerová, faktor Jan Jiří Behr
 LOHR 1718a – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
 ROSIGNOLI 1718 – nákladem Dědictví svatého Václava, Jáchym Jan Kamenický
Schutz und Schatz 1718 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
 TRMANUS Z OSTRAVY 1718 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
 WUNSCHWITZOVÉ 1718 – Jáchym Kamenický
Andächtige Besuchung 1719 – Karel Hraba
Drahá perla 1719 – Jáchym Kamenický, blíž Staré rychty
Marianisches Hand-Büchlein 1719 – Jan Václav Helm
 RAPPA 1719 – Karel Rosenmüller
Sanctiora floralia 1719 – Jáchym Jan Kamenický
 SCHWEIGER 1719 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
 ŠTEYER 1719 – Jáchym Jan Kamenický, „nedaleko staré rychty vedle zlatý hvězdy“
 AXLAR 1720 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Dominik Pflieger
Dies sacerdotialis 1720 – Karel Jan Hraba
Fama communis 1720 – Jáchym Kamenický
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1720 – v podloubí na této straně Uhelného trhu, Jáchym Kamenický
 HASLBAUER 1720 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 KYRBES 1720 – Jan Václav Helm
Lob- und Ehr-Bezeugung 1720 – Kamenický
 POMIENA 1720 – Barbora Františka Beringerová, faktor Jan Jiří Behr
Reverendissimo principi de Khünburg 1720 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Annulus 1721 – Jáchym Kamenický
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a – jeřábkovská tiskárna
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b – jeřábkovská tiskárna, v prodeji na Malé Straně v Saském domě u Matěje Rosentrettera, pražského knihvazače
 BECKOVSKÝ, VITZK 1721a – Karel Josef Jeřábek, v prodeji u Matěje Rosentrettera, měšťana a knihvazače v Saském domě
 BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b – Karel Jan Hraba
Ctnosti výborné 1721 – Karel František Rosenmüller
Dokonalost slávy 1721 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Ehren-Glanz 1721 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Flumen eloquentiae 1721 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Formula et ritus 1721 – Karel Jan Hraba
Des glorreichsten Martyrers Tugenden 1721 – Jáchym František Kamenický
 HAIN 1721 – Jáchym Kamenický
 MICHÁLEK 1721 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
Nová sláva 1721 – Karel František Rosenmüller
Perenne laudis ac honoris promptuarium 1721 – Jan Václav Helm
Plenitudo gloriae 1721 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Primitiae 1721 – Jáchym Kamenický

Solidissimae virtutes 1721 – Jáchym Kamenický
 STOYBER 1721 – Karel František Rosenmüller
Verzeichnis der h. h. Carlsteiner Reliquien 1721 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Officia propria 1721-1729a – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Andacht 1722 – Jáchym Kamenický
 BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722 – Karel Jan Hraba
 BRAUN, ROSENMÜLLER 1722 – Karel František Rosenmüller
Der beredsame Schweiger 1722 – Wolfgang Wickhart, arcib. a zem. tiskař
Corona stellarum duodecim 1722 – Wolfgang Wickhart, nákladem knihkupce Konráda Mullema
Duo sibi opposita 1722 – Karel František Rosenmüller
 ESER 1722 – Wolfgang Wickhart, arcib. a zem. tiskař
Gloria pontis Pragensis 1722 – Jáchym Kamenický
 HAIN 1722a – Jáchym Kamenický
 HAIN 1722b – Jáchym Kamenický
 HEEGE 1722 – Karel František Rosenmüller
 HEINRICH 1722 – Jan Václav Helm
Immerwährender Ruhm 1722 – Jáchym Kamenický
 KOLČAVA 1722 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Lékař duchovní 1722 – Karel Jan Hraba
 PONSI 1722 – dle komárkovského římského tisku znovu vytiskl Karel František Rosenmüller
 PROCHE 1722a – Karel Josef Jeřábek
 PROCHE 1722b – Karel Josef Jeřábek
 REISSMANN Z RIESENBERGU 1722 – Jáchym Kamenický
 SEDDELER 1722 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
Ein andächtiges Gebet 1723 – Karel Jan Hraba
Annus sacer Joanneus 1723 – Jáchym František Kamenický
Ausführliche und gründliche vier Beschreibungen 1723 – Wolfgang Wickhart
Beschreibung 1723a – Wolfgang Wickhart
Beschreibung 1723b – Wolfgang Wickhart
 BLOVSKÝ 1723 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 BRAUN 1723a – Jan Václav Helm
 BRAUN 1723b – vytištěno v Sulzbachu, nakladatelé vdova po Johannu Peteru Wolffovi a dědicové
 v Nürnbergu, k dostání v Praze na Starém Městě u knihkupce Konráda Mollema
 BURGER 1723 – Jan Václav Helm
Directorium Divini officii 1723 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Eigentlicher Entwurf 1723 – Jáchym Jan Kamenický, k dostání na Uhelném trhu
 FELIX 1723 – univerzitní tiskárna v Klementinu
 GLOK 1723 – Jan Václav Helm
 HAMMERSCHMID 1723 – tiskem a nákladem Wolfganga Wickharta, arcib. a stavovského tiskaře
Das heilige Joannes-Jahr 1723 – Jáchym Kamenický
Das Leben und Marter 1723 – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun
 MARTINI 1723 – Jáchym Kamenický
 PEITHER 1723 – Velká Karlova aula, Jiří Laboun
 PELLIZOTTI 1723 – Karel Josef Jeřábek
Potěšení Čechův 1723 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
 ZENCKER 1723 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
 ZINCKE 1723 – Karel Jan Hraba
 ALMESLOE-TAPPE 1724 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Ein aus der Sitten-Lehre gezogenes Problema 1724 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
 BRAUN 1724a – Jan Václav Helm
 BRAUN 1724b – vytištěno v Sulzbachu, nakladatelé vdova po Johannu Peteru Wolffovi a dědicové
 v Nürnbergu, k dostání na Starém Městě pražském u knihvazače Jana Pavla Francka
 BURGER 1724 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
In honorem S. Joannis Nepomuceni 1724 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Manuale sodalis parthenii 1724 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 MARTINI 1724 – Jáchym František Kamenický
Officia propria 1724 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
Písně pobožné 1724 – Karel František Rosenmüller
Preces 1724 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Problema ethico-encomiasticum 1724 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr

ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724 – Jan Václav Helm
 SEDDELER 1724 – Velká Karlova aula, Jiří Laboun
Tusculanum Joanneum 1724 – Jáchym Kamenický
 VESELÝ 1724 – univ. jez. tiskárna
 VICTORINUS A S. CRUCE 1724a – Jáchym Kamenický
 VICTORINUS A S. CRUCE 1724b – Jáchym Kamenický
 VICTORINUS A S. CRUCE 1724c – Jáchym Kamenický
Das alte Wunderwerk 1725 – Josef Antonín Schilhart, bytem v Tatkovském domě naproti Zlaté podkově na Uhelném trhu
 ÁLVARES, AMADEUS A S. JOSEPHO 1725 – Wolfgang Wickhart, arcib. a stavovský tiskař
 HASLBAUER 1725 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 ILDEPHONSUS A PRAESSENTATIONE B. V. MARIAE 1725 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
 SCHOLTZ 1725 – Jáchym Kamenický
Unio sexaginta elegantiarum 1725 – Karel Josef Jeřábek
Vetus linguae incorruptae 1725 – Josef Schilhart, bytem v Tatkovském domě naproti Zlaté podkově na Uhelném trhu
 WIETROWSKY 1725 – Karel Jan Hraba
Geistlich-heraldisches Sinnbild 1726 – Josef Antonín Schilhart
Gloriosa laurus 1726 – Jan Václav Helm
 HAIN 1726 – Josef Antonín Schilhart
Hieroglyphicon domesticum 1726 – Karel František Rosenmüller
 KOLBE 1726 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 MARTINI 1726 – Jáchym Kamenický
 MAYER 1726 – Velká Karlova aula, labounští dědicové
 Z WALDSTEINU 1726 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 ZENCKER 1726 – Barbora Františka Beringerová, faktor Jan Jiří Behr
 BALTRAM 1727 – Josef Schilhart, arcib. tiskař
Dissonans consonantia 1727 – Králův dvůr, Josef Antonín Schilhart, arcib. tiskař
Die gleiche Ungleichheit 1727 – Králův dvůr, Josef Antonín Schilhart, arcib. tiskař
 HASLBAUER 1727a – univ. tiskárna
 HASLBAUER 1727b – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Kancionál český 1727 – nákladem Dědictví sv. Václava, tiskař Jáchym Kamenický
Kleines Bruderschaft-Büchel 1727 – Jáchym Kamenický
 Z KOHEMU 1727 – Králův dvůr, Josef Antonín Schilhart, arcib. tiskař
Nepomucenische Noven-Andacht 1727 – Jáchym Kamenický
Nepomucenische Wallfahrt 1727 – Jáchym Kamenický
Officiosa pietatis exercitia 1727 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
 RICHTER 1727 – Králův dvůr, arcib. tiskař Josef Antonín Schilhart
 SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727 – Velká Karlova kolej, Labounovi dědicové
 SIKORA 1727 – Barbora Františka Beringerová, vedoucí Jan Jiří Behr
 BECKOVSKÝ 1728 – Matěj Höger, arcib. tiskař
Decretum Pragensis canonizationis 1728b – Králův dvůr, arcibiskupská tiskárna
 ERBENI 1728 – Karel Jan Hraba, zem. tiskař
 LUDEGER 1728 – Matěj Adam Höger, arcib. tiskař
 MAREK 1728 – Karel Jan Hraba, stavovský tiskař
 PELLIZOTTI 1728 – Karel Josef Jeřábek
Posthuma parthenii seculi fama 1728 – univ. tiskárna u sv. Klimenta
Scribe quinquaginta 1728 – Králův dvůr, Matěj Adam Höger, arcib. tiskař
Schreibe fünfzig 1728 – Králův dvůr, Matěj Adam Höger, arcib. tiskař
 STOYBER 1728 – Karel Jan Hraba, stavovský tiskař
 VESELÝ 1728 – tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta
Anniversarii honores 1729 – Králův dvůr, Matěj Höger, arcib. tiskař
 BLOVSKÝ 1729 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, Norbert Jan Fický
Complementum honoris 1729 – Králův dvůr, Matěj Adam Höger, arcib. tiskař
Constitutio 1729b – Králův dvůr, Matěj Adam Höger
Constitution 1729 – Králův dvůr, Matěj Adam Höger, arcibiskupský knihtiskař
Constitution, DE BAR 1729 – Matěj Höger, arcibiskupský tiskař
 ELIGIUS A S. GEORGIO 1729 – Karel Jan Hraba, stavovský tiskař
Erfüllung der Ehren 1729 – Králův dvůr, Matěj Höger, arcib. knihtiskař

FRITZ 1729 – Karel František Rosenmüller
Johanneischer Ehren-Triumph 1729a – Králův dvůr, Matěj Höger, arcib. knihtiskař
Johanneischer Ehren-Triumph 1729b – Králův dvůr, Matěj Höger, arcib. knihtiskař
Johanneischer Ehren-Triumph 1729c – Králův dvůr, Matěj Adam Höger, arcib. knihtiskař
Krátký vejpis 1729 – Karolinum, labounští dědicové, faktor Vojtěch Vilém Veselý
KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Norbert Fický
KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729b – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Norbert Fický
Kurzer Bericht 1729 – Jan Emler
Kurzer Inhalt 1729 – univ. tiskárna
PANNAGL 1729 – univ. tiskárna v jez. koleji u sv. Klimenta, faktor Norbert Fický
Ustanovení 1729 – Matěj Adam Höger, arcibiskupský tiskař
WIETROWSKY 1729 – Karel Jan Hraba, stavovský tiskař
R HAMMERSCHMID cca 1729

Praha, Nové Město

Drei schöne neue geistliche Lieder 1695-1713 – Hampelova tiskárna
Litaniae 1698 – Hampelova tiskárna, faktor Jan Mattis
TACITUS, Z HERBERSTEINU 1698 – Hampelova tiskárna, faktor Jan Mattis
LODI 1713a – Hampelova tiskárna, faktor Jan Jiří Hoffaecker
R *Silentio eloquens* 1722
R *Vox clamantis* 1724
R MACHEK 1729

Praha, Malá Strana

R *Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*
HÁJEK Z LIBOČAN 1541 – tiskař Jan Severin ml.
DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1671 – Jan Arnolt
PEŠINA Z ČECHORODU 1673a – Jan Arnolt z Dobroslavína
PEŠINA Z ČECHORODU 1673b – Jan Arnolt z Dobroslavína
Z WEINGARTENU 1673 – Jan Arnolt z Dobroslavína
PEŠINA Z ČECHORODU 1677 – Jan Arnolt z Dobroslavína
PUČÁLKA 1677 – Jan Arnolt z Dobroslavína
DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 – Jan Arnolt
MAKARIUS Z MERFELIC 1691 – první část: Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína

Příbram

Nová píseň 1721 – Jan Martin Khünely

Roudnice nad Labem

R KLARIFIKÁTOR cca 1402

Morava

Brno

Manuale Marianum 1698 – František Ignác Sinapi
BILOVSKÝ 1703b – vdova Marie Alžběta Sinapiová
Píseň nová o velebném Janu Sarkandru 1704 – vdova Marie Alžběta Sinapiová
BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜNVALDU 1705 – vdova Marie Alžběta Sinapiová, faktor Jan František Svoboda
Kiriteiner Wallfahrter 1707 – Jan František Svoboda
Píseň nová o velebném Janu Sarkandru 1708 – Jan František Svoboda
Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1711 – Jan František Svoboda
JESTŘÁBSKÝ 1712a – Jan František Svoboda
JESTŘÁBSKÝ 1712b – Jan František Svoboda
Missae et orationes propriae 1712 – nakladatel Johann Georg Muffat
SCHWARZ, STŘEDOVSKÝ 1712 – Georg Lehmann
Gebet 1714 – Jan František Svoboda
Lytaniae 1714 – Jan František Svoboda
Hodinky 1715 – Jan František Svoboda
Drei Gebeter und Litanei 1716 – Jan František Svoboda

Modlitbička, Gebetl 1716 – Jan František Svoboda
JESTŘÁBSKÝ 1717 – u Georga Lehmana
Officium 1718 – Jakub Maxmilián Svoboda
PHILIPPUS A S. JACOBO 1720 – Jakub Maxmilián Svoboda
Devotio quinque-dialis 1721 – Jakub Maxmilián Svoboda
Píseň slávy 1721 – Jakub Maxmilián Svoboda
SCHOLTZ 1721 – Jakub Maxmilián Svoboda
BURGER 1722 – Jakub Maxmilián Svoboda
SCHOLTZ 1722 – Jakub Maxmilián Svoboda
Suspiria 1722 – Jakub Maxmilián Svoboda
VICTORINUS A S. CRUCE 1722c – Jakub Maxmilián Svoboda
Ewige Sternen-Glory 1723 – Jakub Maxmilián Svoboda
Hora zelená 1723 – Jakub Maxmilián Svoboda
Mons viridis 1723 – Jakub Maxmilián Svoboda
Neun-tägige Andacht 1723 – Jakub Maxmilián Svoboda
PACHER 1723 – Jakub Maxmilián Svoboda
Risus Sarae 1723 – Jakub Maxmilián Svoboda
Zodiacus Joannaeus 1723 – Jakub Maxmilián Svoboda
Ruhmwürdiger Kron- und Ehren-Streit, PORSILE 1724 – Jakub Maxmilián Svoboda
Judiciale bellum 1725 – Jakub Maxmilián Svoboda
Litaniae expositi honoris 1725 – Jakub Maxmilián Svoboda
Loquax silentium 1725 – Jakub Maxmilián Svoboda
Officium 1725 – Jakub Maxmilián Svoboda
Slabikář český 1725 – Jakub Maxmilián Svoboda
Almae sodalitati 1726 – Jakub Maxmilián Svoboda
Exoptatus cordium affectus 1726 – Jakub Maxmilián Svoboda
Katholisches A. B. C. Büchel 1726 – Jakub Maxmilián Svoboda
RUNPLER, MARZAN 1726 – Jakub Maxmilián Svoboda
MOLITOR 1727 – Jakub Maxmilián Svoboda
Písně dvě 1727 – Jakub Maxmilián Svoboda
Písně dvě nové 1727 – Jakub Maxmilián Svoboda
Oslava 1728 – Jakub Maxmilián Svoboda

Louka (u Znojma)

SCHERER 1603 – klášter premonstrátů

Olomouc

R TANNER 1674

Písně 1700 – Jan Josef Kilian

BILOVSKÝ 1703a – Ignác Rosenburg

Selectae devotiones 1705 – Jiří Lehmann

Písně 1709 – Ignác Rosenburg

SCHULLER 1709 – Ignác Rosenburg

BILOVSKÝ 1712 – Ignác Rosenburg

Missae et orationes propriae 1712 – nakladatel Johann Georg Muffat

Manuale sodalis parthenii 1714 – Ignác Rosenburg

Písně dvě nové 1715 – Anna Alžběta Rosenburgová (?)

Encomiasticon 1719 – Jan Adam Auinger

Laus posthuma 1720 – Jan Adam Auinger

BILOVSKÝ 1721a – Jan Adam Auinger

KYRBES 1721 – k nalezení u Jana Adama Auinger

SPÁLOVSKÝ 1721a

SPÁLOVSKÝ 1721b

Dvě nové písně 1722 – Jan Adam Auinger

Agenda seu rituale Olomucense 1723 – Jan Adam Auinger

Písničky nové 1725

PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1725

NOVÁK 1726

Unüberwindliche Verschwiegenheit, CONTI 1726

Prostějov

SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552 – dílna Jana Gunthera

Uherské Hradiště

R WINKLER 1729

Znojmo

Kurz- und gute johannäische Andachten 1722 – Jan Václav Svoboda

Slabikář český 1724 – Jan Václav Svoboda

TAUCHNER 1729 – Svobodovi dědicové

Slezsko

Opava

MAGET 1722 – Eva Šindlerka srkze Jana Kašpara Breyra

BILOVSKÝ 1724 – Jan Václav Schindler

HAINN 1728 – Jan Václav Schindler

Cizina

Aachen, č. Cáchy (N, NW, Köln)

Spiegel 1712

Altdorf bei Weingarten viz Weingarten

Amberg (N, BA, OP)

BISSELIUS 1677 – Johann Burger

Sigillum sacramentale martyrio coronatum, BINNER 1719 – Christian Oeser

BISSELIUS 1727 – Johann Georg Koch

BISSELIUS 1729 – Johann Georg Koch

Amsterdam (Nizozemsko, hl. město)

CLÜVER 1668 – Joannes van Ravesteyn

Het hof van Romen 1724 – Johannes van Septeren

Antwerpen, č. Antverpy (Belgie, Vlámko)

Acta Sanctorum 1680 – Michiel Cnobbaert

Acta Sanctorum 1688 – Michiel Cnobbaert

Acta Sanctorum 1721 – Jacobus du Moulin

Aschaffenburg (N, BA, UF)

DELAMINETZ 1667 – nakladatel Johann Arnold Cholin

Augsburg (N, BA, SCH)

BILGER 1630b – Andreas Aperger

BUCELIN 1655 – Johannes Praetorius

BAGATTA 1695a – Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec

BAGATTA 1695b – Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec

SALLER 1695 – Sebastian Hauser, knížecí ellwangský knihtiskář

BAGATTA 1700a – Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec

BAGATTA 1700b – Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec

GRAFF 1700 – nakladatel Georg Schlüter

RIEGER 1702 – Maria Magdalena Utzschneiderin

ROSIGNOLI 1705b – Johann Caspar Bencard

FOSSA 1706 – knihkupci Lorenz Kroniger a dědicové Gottlieba Göbelse

Altariolum 1709 –nakladatel Johann Karl Lederer von Lilienfeldt, k dostání u Stephana Maisterrera v Augsburgu

Kurzer Lebens-Lauf 1712 – Johann Caspar Bencard
PFENDTNER 1714 – nakladatel Philipp Jakob Veith a bratři
Catalogus librorum 1715 – Johann Caspar Bencard
ENGELBRECHT 1715 – nakladatel a rytec Martin Engelbrecht
RASSLER 1717 – nakladatel Johann Caspar Bencard
FORESTI 1719 – nakladatelé Georg Schlüter a Martin Happach
KAZENBERGER 1723 – nakladatel Matthias Wolff před branou Naší milé Paní
PEZ 1723 – nakladatelé bratři Philipp, Martin a Johann Veithové
BALBÍN 1725a – Johann Jakob Lotter
BALBÍN 1725b – Johann Jakob Lotter
STÖCKLEIN 1726 – nakladatelé dědicové Philipa Martina a Johanna Veitha, knihkupců
BRENTANO-CIMAROLI 1727 – nakladatelé Georg Schlütter a Martin Happach
EISVOGEL 1727 – nakladatel Johann Strötter, knihkupec
HANSIZ 1727 – nakladatelé Georg Schlüter a Martin Happach
KISEBETER 1727 – nakladatelé bratři Philipp a Martin Veith
ROSIGNOLI 1727 – vdova po Johannu Casparu Bencardovi a syn
Triumphale silentium 1728 – Johann Michael Labhart, biskupský a městský knihtiskař
BALBÍN, *Supplementum* 1729 – Johann Andreas Pfeffel
Eigentliche Beschreibung 1729 – August Sturm, k nalezení u augsbur. měšťana Romana Heida

Aversa (I, Campania)

CARAFI 1630 – Egidio Longhi

Bamberg (N, BA, OF)

DELAMINETZ 1683 – nakladatel Johann Martin Schönwetter
Officium 1703a – bis. tiskárna, Johann Gerard Kurz
JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716 – tiskař Johann Gerard Kurtz, Nürnberg, nakladatel Johann Christoph Lochner
HÖNICKE 1723 – Georg Andreas Gertner, tiskař dómské kapituly

Barcelona (Španělsko, hl. město Katalánska)

Gozos 1712 – Rafael Figuerò, králův tiskař
VIÑALS DE LA TORRE 1712 – Rafael Figuerò, králův tiskař
ANDRES DE SAN PEDRO 1713 – Rafael Figuerò, králův tiskař

Basel, č. Basilej (Š, Basilej-město)

SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1575 – tiskař Pietro Perna
ISELIN 1726 – tiskař a nakladatel Johann Brandmüller

Bautzen, č. Budyšin (N, SA, HL)

HOFFMANN 1719 – tiskař Andreas Zeidler, nakladatel David Richter, knihkupec

Benevento (I, Campania)

GIORDANO 1726

Bonn (N, NW, Köln)

KARG VON BEBENBURG 1702

Bratislava (Slovensko, hl. město, Bratislavský kraj)

R BALBÍN, BAČINA, CSÁKY 1701
BEITEL 1722 – Johann Paul Royer

Bressanone, n. Brixen (I, Trentino-Alto Adige)

GLIER 1711 – Joseph Schuechegger

Brussel, č. Brusel (Belgie, hl. město)

Abrégé des règles, DE MASQUELIER 1726
Epitome regularum 1726
L'image de la perfection 1726
VITZK 1726 – Nicolaus Stryckwant, knihtiskař a rytec

Ciudad de México, č. Mexiko (Mexiko, hl. město)

Novena 1726 – Joseph Bernardo de Hogal

BECKOVSKÝ, DE OVIEDO 1727 – Joseph Bernardo de Hogal

Dillingen an der Donau (N, BA, SCH)

BAGATTA 1695a – Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec

BAGATTA 1695b – Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec

BAGATTA 1700a – Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec

BAGATTA 1700b – Augsburg, Dillingen, nakladatel Johann Caspar Bencard, knihkupec

ROSIGNOLI 1705b – Johann Caspar Bencard

Kurzer Lebens-Lauf 1712 – Johann Caspar Bencard

Catalogus librorum 1715 – Johann Caspar Bencard

RASSLER 1717 – nakladatel Johann Caspar Bencard

ROSIGNOLI 1727 – vdova po Johannu Casparu Bencardovi a syn

Dinkelsbühl (N, BA, MF, Ansbach)

BALBÍN, BAČINA 1706b – J. Schmi(e)dt

Dresden, č. Drážďany (N, SA, hl. město)

LÖSCHER 1726 – nakladatel a tiskař Johann Konrad Stöbel, král. dv. knihtiskař

Eichstätt (N, BA, OB)

B. Joannes Nepomucenus 1708

Firenze, č. Florencie (I, Toscana)

Breve compendio 1729c – Antonio Maria Albizzini

Frankenburg (blíže neurčené místo)

BILGER 1630a – Balthasar Georgen

Frankfurt am Main, č. Frankfurt nad Mohanem (N, HN, Darmstadt)

PONTANUS Z BREITENBERKA 1608 – Claude de Marne a dědicové Jeana Aubry

CARAFa 1641

LEHMANN 1662 – vdova po Jonasovi Rosenovi, tiskař Daniel Fievet

SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1687 – nakladatel Johann Georg Steck, vratslavský knihkupec, tiskař Johann Philipp Andreae

LEHMANN, FUCHS 1698 – nakladatel knihkupec Georg Heinrich Oehrling, tiskař Johann Philipp Andreae

ARNOLD 1699 – Thomas Fritsch

BUCELIN 1699 – nakladatelé Lorenz Kroniger a dědicové Theophila Göbelse, augsburského knihkupce

Officium 1702

HERLET 1703 – Würzburg, univ. knihtiskař Johann Michael Kleiner, k dostání v Nürnbergu a Frankfurtu u knihkupce Johanna Christopha Lochnera

Theatrum Europaeum continuatum 1707 – nakladatelé dědicové zesnulého Karla Gustava Meriana, tiskař Johann Philipp Andreae

ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710 – nakladatel Johann Friedrich Gleditsch a synové

HERLET 1711 – Johann Christoph Lochner, knihkupec

LEHMANN, FUCHS 1711 – nakladatel knihkupec Georg Heinrich Oehrling, tiskař Anton Heinscheit

VOGT 1712 – Johann Zieger

Ausführliches Heiligen-Lexikon 1719 – vyšlo také v Kölnu

Alleruntertänigstes Vorstellungs-Schreiben 1721 – Anton Heinscheidt

Głogów, č. Hlohov (P, DS, Głogów)

FETT 1712

HAINN 1722

Graz, č. Štýrský Hradec (R, ST, zem. hl. město)

ROSOLENZ 1606 – Georg Widmanstetter

ROSOLENZ 1607 – Georg Widmanstetter

GRAFF 1699 – widmanstetterovští dědicové
HOLLNER 1699 – widmanstadští dědicové
Sanctior Europae fama 1722 – Widmanstadovi dědicové
PEZ 1723 – nakladatelé bratři Philipp, Martin a Johann Veithové
STÖCKLEIN 1726 – nakladatelé dědicové Philipa, Martina a Johanna Veitha, knihkupců

Den Haag, č. Haag (Nizozemsko, provincie Jižní Holandsko)

DE LA MOTTRAYE 1727 – T. Johnson a J. van Duren

Hanau, č. Hanava (N, HN, Darmstadt, Main-Kinzig-Kreis)

SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1602 – „wechelovským tiskem“ provedli Claude de Marne a dědicové Jeana Aubry

Helmstedt (N, NS)

REMPEN 1711 – Heinrich Hessius
REMPEN 1725 – nakladatel Johann Christian Lohmann

Hildesheim (N, NS)

CLÜVER 1640 – Peter Casten
REMPEN 1702a – Johann Leonard Schlegel, bis. tiskař

Horn (R, NÖ, o. Horn, okr. město)

Geistliches Gebett-Büchlein 1702

Ingolstadt (N, BA, OB)

Kleines Amt und Andacht 1698 – Graß
VON CHLINGENSPERG 1720 – Thomas Grass, akademický tiskař
Cultus 1729 – Johann Andreas de la Haye, akad. knihkupec
Kurzer Lebens-Begriff 1729 – Johann Andreas de la Haye, akad. knihkupec

Innsbruck (R, T, zem. hl. město)

Cultus 1722 – Michael Anton Wagner, cís. dv. tiskař a knihkupec
Triumphale silentium 1723 – Michael Anton Wagner, cís. dv. a univ. knihtiskař a kupec

Jawor, č. Javor (P, DS, Świdnica-Jawor)

NEUDECK 1722b – Johann Christian Lorentzen

Jena (N, TH)

FABRICIUS 1597 – tiskem Tobiase Steinmanna, nákladem Henninga Grosia, lipského knihkupece
FABRICIUS 1598 – tiskem Tobiase Steinmanna, nákladem Henninga Grosia, lipského knihkupece
JONSTON 1667 – tiskař Johann Nisius, nakladatel Veit Jakob Trescher, vratslavský knihkupec

Kempten (N, BA, SCH)

VON FUGGER-BOOS 1709 – klášter, Kaspar Roll

Kłodzko, č. Kladsko (P, KL)

BUCKISCH 1687 – Andreas Pegen

Köln, č. Kolín nad Rýnem (N, NW)

BZOWSKI 1622 – nakladatel Anton Bötzer
BEYERLINCK 1631a – Anton a Arnold Hieratové (bratři)
BEYERLINCK 1631b – Anton a Arnold Hieratové (bratři)
BEYERLINCK, PRINCTIUS 1631 – Anton a Arnold Hieratové (bratři)
CARAFA 1639 – [Willem Blaeu pod pseudonymem] Cornelius de Egmond
TANNER 1660 – praž. nakladatel Mikuláš Hösing
RAYNALDI 1693 – Johann Wilhelm Friessem ml.
RAYNALDI 1694 – Johann Wilhelm Friessem ml.
BALBÍN, BAČINA 1702 – Arnold Metternich
BALBÍN, BAČINA 1703b – Arnold Metternich
FRESHOT 1705 – (Köln uveden jako fiktivní místo vydání), Jaques le Sincère (pseudonym)

MERLO HORSTIUS 1709 – friessemovská tiskárna knihkupce Johanna Everharda Fromarta
Vade mecum 1709 – k dostání u Georga Lehmannna
Ausführliches Heiligen-Lexikon 1719 – vyšlo také ve Frankfurtu (am Main)
JOANNES A. S. FELICE 1721 – Franz Metternich, knihkupec
Corona stellarum duodecim 1721 – Arnold Metternich
JOANNES A. S. FELICE 1722 – Franz Metternich, knihkupec
Schutz- und gnaden-volles Heiligtum 1725 – Wilhelm von Bergen
Oratorium Nepomucenum, BALBÍN 1727 – nakladatel Johann Langenberg

Kraków, č. Krakov (P, MP)

Forteca 1716
Decretum Polona 1723
DZIEWULSKI 1726 – dědicové Fránciszská Cezárego, bis. a akad. tiskaře
MARCELLI 1726 – Franciszek Cezary
KARGOLEWSKI 1729a – Jakub Matyaszkiwicz, král. tiskař

Krems an der Donau, č. Kremže (R, NÖ, statutární město)

Zwei Lob- und Ehren-Gesänger 1704 – Christian Walter
WAYSMAJR 1726 – Johann Jakob Kopitz, vídeňský univ. knihtiskař

Landshut (N, BA, NB)

DEIBL 1723 – Andreas Michel, obecný zem. knihtiskař

Leiden (Nizozemsko, provincie Jižní Holandsko)

CLÜVER 1631 – Jacob Marci
CLÜVER 1637 – Jacob Marci
CLÜVER 1639 – Jacob Marci
CLÜVER 1641 – Jacob Marci
CLÜVER 1642 – Franciscus Moyard
CLÜVER 1645 – David Lopez de Haro
CLÜVER 1649 – David Lopez de Haro
CLÜVER 1657 – Franciscus Moyard
VON IMHOF 1703 – Pieter van der Aa

Leipzig, č. Lipsko (N, SA)

FABRICIUS 1569 – péčí Ernsta Voegelina
Curieuseur Geschichts-Kalender 1698 – Johann Ludwig Gleditsch
VOGT 1712 – Johann Zieger
HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1718 – Thomas Fritsch
HOFFMANN 1719 – tiskař Andreas Zeidler, nakladatel David Richter, knihkupec
Unschuldige Nachrichten 1719 – nakladatel Johann Friedrich Braun, tiskař Jacob Harpeter
SINAPIUS 1720 – fleischerovská tiskárna, k nalezení v knižních skladech, grobovském v Leipzig, rohrlachovském ve Wroclawi a Legnici
PEZ 1721 – nakladatelé synové Johanna Friedricha Gleditsche
LÖSCHER 1725 – dědicové Johanna Friedricha Brauna
SINAPIUS 1728 – Michael Rohrlach

Leuven, č. Lovaň (Belgie, Vlámko)

DE TOMBEUR 1727 – Martin van Overbeke, při akademii

Lille (F, Hauts-de-France)

LENGLET DU FRESNOY 1708 – ke koupi v Paříži u Jeana Musiera

Linz, č. Linec (R, OÖ, zemské hlavní město)

Kurze Besuchungen 1722 – Johann Michael Feichtinger

Lisboa, č. Lisabon (Portugalsko, hlavní město)

DA FONSECA 1708b
DA FONSECA 1712 – král. tiskárna Deslandesiana

Ljubljana, č. Lublaň (Slovinsko, hlavní město)

BALBÍN, BAČINA 1707b – Johann Georg Mayr
Constans arcani fides, GILL 1708 – Johann Georg Mayr

London, č. Londýn (Velká Británie, hlavní město)

MORYSON 1617 – John Beale
CROWNE 1637 – Henry Seile

Lucca (I, Toscana)

PAOLI 1724 – Sebastiano Domenico Cappurri

Luzern, č. Lucern (Š, hlavní město kantonu Luzern)

Exercitia pietatis 1708 – vdova Anna Felicitas Hauttin

Lviv, č. Lvov (Ukrajina)

BECKOVSKÝ, REMPEN do 1715

Lyon (F, Auvergne-Rhône-Alpes)

LE MIRE 1621 – nakladatel Claude Landry
BEYERLINCK 1656a – nakladatelé Jean Antoine Huguetan, Marc Antoine Ravaud
BEYERLINCK 1656b – nakladatelé Jean Antoine Huguetan, Marc Antoine Ravaud
BEYERLINCK, PRINCTIUS 1656 – nakladatelé Jean Antoine Huguetan, Marc Antoine Ravaud
BEYERLINCK 1665a – nakladatelé Jean Antoine Huguetan, Marc Antoine Ravaud
BEYERLINCK 1665b – nakladatelé Jean Antoine Huguetan, Marc Antoine Ravaud
BEYERLINCK, PRINCTIUS 1665 – nakladatelé Jean Antoine Huguetan, Marc Antoine Ravaud
BEYERLINCK 1678a – nakladatel Jean Antoine Huguetan
BEYERLINCK 1678b – nakladatel Jean Antoine Huguetan
BEYERLINCK, PRINCTIUS 1678 – nakladatel Jean Antoine Huguetan
BOUETTE DE BLÉMUR 1689 – Pierre Valfray

Madrid (Španělsko, hlavní město)

Vida 1716 – vdova po Juanu Garcíovi Infanzónovi

Mainz, č. Mohuč (N, RP)

Nouveau recueil 1711 – Johann Mayr, tiskař kurfiřtského dvora a univerzity
Cultus specialis 1725 – dvorní kurfiřtská akademická tiskárna, Johann Georg Haffner

Mantova (I, Lombardia)

GIANFEDERIGO DA SANTA ROSA 1729 – tiskárna S. Benedetto, Alberto Pazzoni, arcivévodský tiskař

Milano, č. Milán i Miláno (I, Lombardia)

ROSIGNOLI 1691 – Carlo Antonio Malatesta
SASSI 1715
PONSI 1721b – Giuseppe Richino Malatesta
La calunnia delusa 1724 – Giuseppe Pandolfo Malatesta
GIPPONI 1725 – Giuseppe Richino Malatesta, král. vévodský tiskař
Il martirio 1726 – Giuseppe Pandolfo Malatesta

München, č. Mnichov (N, BA, OB)

SCHERER 1610 – Nikolaus Heinrich
SCHERER 1611 – Nikolaus Heinrich
ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1662 – Johann Wilhelm Schell
ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1663 – Johann Wilhelm Schell
KYBLER 1678 – nakladatelé Johann Wagner a Johann Hermann von Gelder, knihkupci, tiskař Sebastian Rauch
KYBLER 1682 – nakladatelé Johann Wagner a Johann Hermann von Gelder, knihkupci, tiskař Sebastian Rauch
KYBLER 1694 – nakladatelé vdova a dědicové po Johannu Hermannu von Gelder, tiskař Sebastian Rauch
Officium cca 1698
BALBÍN, BAČINA 1700 – vdova a dědicové po Johannu Hermannu von Gelder
Kleines Amt und Andacht 1704 – Johann Lukas Straub
Officium 1704

BALBÍN, BAČINA 1707a – Johann Jakob Remy
GELB 1707 – nakladatel Johann Jakob Remy, knihkupec
Kleines Amt und Andacht 1707 – Johann Lukas Straub
Officium 1711 – Johann Lukas Straub
VON EGGS 1714 – nakladatel Johann Jakob Remy, knihkupec
Bittrich 1721 – Johann Lukas Straub, obecný zemský knihtiskař
MILLER 1722 – Heinrich Theodor von Cölln, kurfiřtský dvorní knihtiskař a knihkupec
S. Joannes Nepomucenus 1723 – vdova Maria Magdalena Riedlin
Cultus 1724
Ewig-gestirnete Glorie 1724 – vdova Maria Magdalena Riedlin
Lob- und Andachts-Übung 1724 – Maria Magdalena Fiedlin
Höchsterfreulicher Echo 1727 – Johann Lukas Straub
Tuba buccinatrix 1727 – vdova Maria Magdalena Riedlin
Kleines Amt und Andacht 1728 – Johann Lukas Straub

Napoli, č. Neapol (I, Campania)

BASCAPÈ 1691 – arcib. tiskař Bonis
GIUSEPPE ANTONIO DELLA PURIFICAZIONE 1722 – Francesco Ricciardo
CELANO 1725 – Giovanni Francesco Paci
BULGARINI DI SIENA 1729 – Gennaro Muzio

Nürnberg, č. Norimberk (N, BA, MF)

FUGGER, VON BIRKEN 1668 – Michael a Johann Friedrich Endter
BEER 1684 – nakladatel Johann Zieger, knihkupec
BEER 1685 – nakladatel Johann Hoffmann, obchodník knihami a uměním
VON IMHOF 1695 – prodejce Johann Leonhard Buggel, knihkupec, tiskař Abraham Lichtenthaler
HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1697 – tiskař a nakladatel Balthasar Joachim Endter
BECKER 1697 – nakladatel Johann Christoph Lochner
WEIGEL 1698 – k nalezení u knihkupce Johanna Daniela Taubera
VON IMHOF 1699 – prodejce Johann Leonhardt Buggel, knihkupec, tiskař Abraham Lichtenthaler
BECKER 1700 – nakladatel Johann Christoph Lochner
HERLET 1703 – Würzburg, univ. knihtiskař Johann Michael Kleiner, k dostání v Nürnbergu a Frankfurtu u knihkupce Johanna Christoph Lochnera
ABRAHAM A S. CLARA 1709 – Wien, univ. tiskař Christoph Lercher, k dostání u Johanna Karla Megerle, univ. knihkupce, a u Johanna Christoph Weigela, mědiryťce v Nürnbergu
REDEL 1710 – nakladatel Johann Friedrich Rüdiger
HERLET 1711 – Johann Christoph Lochner, knihkupec
VON IMHOF 1714 – nakladatel Johann Leonhard Buggel, knihkupec
JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716 – tiskař Johann Gerard Kurtz, Nürnberg, nakladatel Johann Christoph Lochner
Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1719 – vytištěno v Sulzbachu, nakladatelé dědici zesnulého Johanna Petera Wolffa v Nürnbergu
ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721 – nakladatel Georg Lehmann
ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1723 – nakladatel Georg Lehmann
BRAUN 1723b – vytištěno v Sulzbachu, nakladatelé vdova po Johannu Peteru Wolffovi a dědicové v Nürnbergu, k dostání v Praze na Starém Městě u knihkupce Konráda Mollema
BECKOVSKÝ 1724 – vytištěno v Sulzbachu, nakladatelé vdova a dědicové po Johannu Petru Wolffovi v Nürnbergu
BRAUN 1724b – vytištěno v Sulzbachu, nakladatelé vdova po Johannu Peteru Wolffovi a dědicové v Nürnbergu
VON IMHOF 1724 – nakladatelé Johann Leonhard Buggel a Johann Andreas Seitz, knihkupci
FRITZ 1726 – nakladatel Johann Jakob Wolrab
Neu-eröffneten Bilder-Saales achter Teil 1727 – nakladatelé Johann Leonhard Buggel a Johann Andreas Seitz, knihkupci
BONA, JANKA 1729 – nakladatel Johann Georg Lochner

Nysa (P, DS, Nysa)

BUCKISCH 1685 – Christoph Lertz, měst. knihtiskař
Officium et litaniae 1701 – Joseph Schlögel
Vita et cultus, REMPEN 1703 – Joseph Schlögel
Klarer Spiegel, REMPEN 1706 – Joseph Schlögel, měst. tiskař

SCHOPEN 1710 – Joseph Schlögel, měst. knihtiskař
Vita et cultus, REMPEN 1714 – Joseph Schlögel, měst. tiskař
NEUDECK 1722a – Joseph Schlögel, měst. tiskař
Die Höhe und Tiefe 1725 – Joseph Schlögel, měst. tiskař

Paris, č. Paříž (F, hlavní město, Île-de-France)

MALINGRE 1623 – Jean Petit-Pas
LENGLET DU FRESNOY 1708 – tištěno v Lille, ke koupi v Paříži u Jeana Musiera
LENGLET DU FRESNOY 1715 – Charles-Estienne Hochereau

Parma (I, Emilia-Romagna)

FORESTI 1693 – společníci Alberto Pazzoni a Paolo Monti
FORESTI 1710 – Giuseppe dall'Oglio

Passau, č. Pasov (N, BA, NB)

Neu-eröffnete Pforte 1724

Pomezania (P)

R JOHANN VON POSILGE do 1405

Poznaň, č. Poznaň (P, VP)

Historia 1724 – tiskárna jez. koleje
Jasne zwierciadlo 1725 – jez. tiskárna
Eloquentia caelestis 1726 – tiskárna jez. koleje

Regensburg, č. Řezno (N, BA, OP)

R ONDŘEJ ŘEZENSKÝ 1420-1422
SEIFERT 1709
SEIFERT 1710
SEIFERT 1711
ELT 1723 – Johann Baptist Lang, dvorní biskupský tiskař
Catalogus librorum 1725

Roma, č. Řím (I a Vatikán, hlavní město)

R *Žaloba arcibiskupa Jana z Jenštejna* 1393
RAYNALDI 1659 – Giacomo Dragondelli
RAYNALDI 1667 – Varesiova tiskárna
RIBADENEIRA, ALEGAMBE, SOUTHWELL 1676 – Giacomo Antonio de' Lazzari Varese
RAYNALDI 1683 – Zanobio Masotti, Nicolò Chellini
VON STADEL 1712 – nákladem autora, tiskem Bernabò, prodejem v knihovně Erasma Sylvestra na náměstí u S. Agnese in Agone
Collectio epistolarum 1721 – tisk apoštolské komory
Decretum Pragensis canonizationis 1721 – tisk apoštolské komory
Decretum Pragensis concessionis 1721 – tisk apoštolské komory
PONSI 1721a – komárkovská tiskárna
Sacra rituum congregatione 1721a – tisk apoštolské komory
Sacra rituum congregatione 1721b – tisk apoštolské komory
Decretum Urbis 1722
Decretum Melevitana 1725
R *Berechnung* 1725-1729 (nebo byl text dodatečně vytvořen v Praze?)
Sacra rituum congregatione 1726 – tisk apoštolské komory
Sacra rituum congregatione 1727 – tisk apoštolské komory
Decretum Pragensis canonizationis 1728a – tisk apoštolské komory
DA FONSECA 1728 – komárkovská tiskárna
Sacra rituum congregatione 1728 – tisk apoštolské komory
Breve compendio 1729a – Monaldi
Breve compendio 1729b – Monaldi
Breve compendio 1729c – Antonio Maria Albizzini
Breve ragguaglio 1729 – (Lavinia Natalini) Komarek, al Corso
Compendium 1729 – tisk apoštolské komory

Constitutio 1729a – tisk apoštolské komory
Decretum Pragensis canonizationis 1729 – tisk apoštolské komory
Elogium 1729 – tisk apoštolské komory
FONTANINI 1729 – tisk apoštolské komory
GALLUZZI 1729 – (Lavinia Natalini) Komarek, al Corso in Piazza di Sciarra
GALVEZ DE VALENZUELA 1729a – Giovanni Zempel a Giovanni de Mey, poblíž Monte Giordano
GALVEZ DE VALENZUELA 1729b – Giovanni Zempel a Giovanni de Mey, poblíž Monte Giordano
GALVEZ DE VALENZUELA 1729c – Giovanni Zempel a Giovanni de Mey, poblíž Monte Giordano
GALVEZ DE VALENZUELA 1729d – Giovanni Zempel a Giovanni de Mey, poblíž Monte Giordano
GALVEZ DE VALENZUELA 1729e – Giovanni Zempel a Giovanni de Mey, poblíž Monte Giordano
GALVEZ DE VALENZUELA 1729f – Giovanni Zempel a Giovanni de Mey, poblíž Monte Giordano
Indulgentiae 1729 – (tisk apoštolské komory)
Indulgenze 1729 – tisk apoštolské komory
Officium 1729 – tisk apoštolské komory
PASSI 1729 – Komárkova tiskárna, al Corso in Piazza di Sciarra
Ristretto della vita 1729 – Komárkova tiskárna, al Corso
Sacra rituum congregazione 1729 – tisk apoštolské komory

Rottweil (N, BW, Freiburg)

KOLB 1725 – nakladatelé Georg Schlüter a Martin Happach, tiskař Johann Georg Kennerknecht

Salzburg, č. Solnohrad (R, S, zemské hlavní město)

HERMES 1674 – nákladem a tiskem Johanna Baptisty Mayra, dvorního akademického tiskaře a knihkupce
ABRAHAM A S. CLARA 1695 – tiskař a nakladatel Melchior Haan, zemský a městský tiskař a kupec
HERMES 1697 – nákladem Johanna Baptisty Mayra, dvorního akademického tiskaře a knihkupce
FOSSA 1706 – knihkupci Lorenz Kroniger a dědicové Gottlieba Göbelse
Epitome regularum 1709
STEINHAUSER 1722 – Johann Joseph Mayr
MILLER, *Wunderwerk* 1725 – Johann Dratzieher, knihkupec
Il segreto incontaminato, CALDARA 1726 – dědicové Johanna Josepha Mayra, dvorního tiskaře
WEIßPACHER 1726a – zemský a městský tiskař Johann Joseph Prambsteidl, nakladatel Johann Dratzieher, knihkupec v Salzburgu
WEIßPACHER 1726b – zemský a městský tiskař Johann Joseph Prambsteidl, nakladatel Johann Dratzieher, knihkupec v Salzburgu
WINEPACHER 1726 – dědicové Johanna Josepha Mayra, dvorního a akademického tiskaře
MAYR 1727 – dědicové Johanna Josepha Mayra, dvorního a akademického tiskaře
Sacrum connubium 1727 – dědicové Johanna Josepha Mayra, dvorního a akademického tiskaře
Proprium Sanctorum 1728 – nákladem a tiskem dědiců Johanna Josepha Mayra, dvorního a akademického tiskaře
NICOLLI 1729 – dědicové Johanna Josepha Mayra, dvorního tiskaře

St. Viktor bei Mainz (N, RP, Mainz)

Historiae hussitarum 1549 – tiskař Franz Behem (1500-82), do 1552 působil ve Sv. Viktorovi, pak v Mohuči

Steyr, č. Štýr (R, OÖ, statutární město)

FRANCK 1729 – Joseph Grünenwald

Straubing (N, BA, NB)

Sigillum sacramentale martyrio coronatum 1710 – Johann Gottlieb Rädlmayr

Sulzbach (N, BA, OP, Amberg-Sulzbach, Sulzbach-Rosenberg)

Herzbewegliche Andachten 1708 – v Sulzbachu vytištěno, k nalezení u knihkupce Georga Lehmana
STŘEDOVSKÝ 1710 – nakladatel Georg Lehmann
ŽALKOVSKÝ ZE ŽALKOVIC 1714 – Georg Abraham Lichtenthaler
Z KOHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1719 – vytištěno zde, nakladatelé dědici zesnulého Johanna Petera Wolffa v Nürnbergu
BECKOVSKÝ 1724 – vytištěno zde, nakladatelé vdova a dědicové po Johannu Petru Wolffovi v Nürnbergu
BISSELIUS 1724 – Christian Holst
BISSELIUS 1725 – Christian Holst

BRAUN 1723b – vytištěno zde, nakladatelé vdova po Johannu Peteru Wolffovi a dědicové v Nürnbergu, k dostání v Praze na Starém Městě u knihkupce Konráda Mollema
BRAUN 1724b – vytištěno zde, nakladatelé vdova po Johannu Peteru Wolffovi a dědicové v Nürnbergu, k dostání v Praze na Starém Městě u knihvazače Jana Pavla Francka

Toruň, č. Toruň (P, KP, Chelmno)

Fama in Joanne Nepomuceno 1728 – Jan Nicolai, tiskař senátu a gymnázia

Trento, č. Trident (I, Trentino-Alto Adige)

Orazioni e preghiere 1711 – Giovanni Antonio Brunati

Saeculum Marianum 1727 – Giovanni Battista Parone, bis. tiskař

Trnava (Slovensko, Trnavský kraj)

BECKOVSKÝ, REMPEN, MĚREI 1716 – akad. tiskárna, Friderik Gáál

Officium Rakocianum 1720 – akad. jez. tiskárna

LUCAS A S. NICOLAO 1721 – akad. tiskárna, Friderich Gall

Venezia, č. Benátky (I, Veneto)

PALAZZI 1679 – nákladem autora

BAGATTA 1680a – u Giovanniho Francesca Valvasenseho

BAGATTA 1680b – u Giovanniho Francesca Valvasenseho

FORESTI 1694 – Girolamo Albrizzi

ROSIGNOLI 1698 – Giovanni Battista Zuccato

FORESTI 1700 – Girolamo Albrizzi

CHIERICATO 1702 – Andrea Poletti

ROSIGNOLI 1705a – Giovanni Battista Zuccato

CHIERICATO 1706 – Andrea Poletti

BEYERLINCK 1707a – Niccolò Pezzana

BEYERLINCK 1707b – Niccolò Pezzana

BEYERLINCK, PRINCTIUS 1707 – Niccolò Pezzana

FORESTI 1711 – Girolamo Albrizzi

ROSIGNOLI 1713 – Paolo Baglioni

CHIERICATO 1715 – Andrea Poletti

ROSIGNOLI 1723 – tiskárna Baglioni

Giornale de' letterati 1724 – Giovanni Gabriele Hertz

Verona (I, Veneto)

Acta utriusque processus 1725

Vilnius (Litva, hlavní město)

Officium 1703b – akad. jez. tiskárna

Officium 1726 – akad. jez. tiskárna

Weingarten (pův. klášter Weingarten a okolní město Altdorf, od 1865 společný název Weingarten) (N, BW, Tübingen, Ravensburg)

Vita et cultus, REMPEN 1709 – Johann Benedict Herckner

Wien, č. Vídeň (R, W, hlavní město Rakouska)

R EBENDORFER 1449-1451

VON AVANCINI 1658 – Matthäus Cosmerovius

VON AVANCINI 1663 – Matthäus Cosmerovius

GELB 1694 – Johann Joseph Krembbl

Z PURGSTALLU 1701 – Johann Georg Schlegel, knihkupec Johann Baptist Schönwetter

Officium před 1704

DA FONSECA 1708a – Johann Jakob Kürner

ABRAHAM A S. CLARA 1709 – univ. tiskař Christoph Lercher, k dostání u Johanna Karla Megerle, univ. knihkupce, a u Johanna Christopha Weigela, mědirytce v Nürnbergu

Officium et lytaniae 1709 – Johann Georg Schlegel, univ. tiskař

Umständliche Beschreibung 1711b – nakladatel Johann Baptist Schönwetter, ovdovělé řím. císařovny a nynější regentky dvorní a univerzitní knihkupec

AMATUS A MATRE DEI 1712 – Johann van Ghelen, cís. dv. knihtiskař
 SATTLER 1712 – Johann Georg Schlegel, univ. tiskař
 DA FONSECA 1717 – Johann Jakob Kürner
 JESTŘÁBSKÝ 1717 – u Georga Lehmanna
 PHILIPPUS A S. JACOBO 1717 – univ. tiskař Simon Schmid, nakladatel Adam Damer, univ. knihkupec
 FRITZ 1720 – Maria Eva Schmidin
 ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721 – nakladatel Georg Lehmann
Acta utriusque processus 1721 – Johann Baptist Schilgen, univ. tiskař
 BADIA 1721 – Andreas Heyinger, univ. tiskař
 FRITZ 1721a – Johann Baptist Schilgen, univ. tiskař
 FRITZ 1721b – Johann Baptist Schilgen, univ. tiskař
 SEELHAMMER 1721 – Andreas Heyinger, univ. tiskař
Acta utriusque processus 1722 – Johann Baptist Schilgen, univ. tiskař
 FISCHER 1722 – Andreas Heyinger, univ. tiskař
Klarer Spiegel, REMPEN 1722 – Wolfgang Schwendimann
 KOLB 1722 – Andreas Heyinger
Officium parvum 1722 – (?)
 TALLIAN 1722 – Johann Peter van Ghelen
 ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1723 – nakladatel Georg Lehmann
 FRITZ 1723 – Ignaz Dominik Voigt, univ. tiskař
 JUNG 1723 – Johann Baptist Schilgen, univ. tiskař
 MIGLIO 1723 – Johann Baptist Schilgen, univ. tiskař
 SEELHAMMER 1723 – Johann Jakob Kürner, tiskař dolnorakouských stavů
 SEMEN 1723 – cís. říšská a dvorní tiskárna
Sodalis officiosus 1723 – Wolfgang Schwendimann
 ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1724 – Johann Baptist Schilgen, univ. tiskař
 GREIPL 1724 – Johann Peter van Ghelen, dvorní tiskař
 SEELHAMMER 1724 – ovdovělá Maria Theresia Voigtin
 SIGET 1724 – Johann Jakob Kürner, tiskař dolnorakouských stavů
Vienna Austriae 1724 – Wolfgang Schwendimann
 ZIEGLER 1724 – Johann Jakob Kürner, tiskař dolnorakouské země
Gebet 1725 – k nalezení u Frantze Christopa Wilhelma v Naglovském domě auf dem Hof
 LUCAS A S. NICOLAO 1725 – ovdovělá Maria Theresia Voigtin
La porta del cielo 1725 – k prodeji u Johanna Martina Sibanta v Gondelhoffu
 RISTL 1725 – Johann Jakob Kürner, tiskař dolnorakouských stavů
 VON STEITZ 1725 – Johann Peter van Ghelen, král. dvorní tiskař
 FISCHER 1726 – Johann Peter van Ghelen, cís. dvorní, univ. a měst. tiskař
Kurzer Bericht 1726 – Johann Peter van Ghelen, cís. král. dvorní tiskař
 LUCAS A S. NICOLAO 1726 – Johann Baptist Schilgen, univ. tiskař
Neun-mittwochentliche Andacht 1726 – Wolfgang Schwendimann, univ. knihtiskař
 PANKL 1726 – Andreas Heyinger
 RADEMIN, REUTTER 1726 – Andreas Heyinger, univ. tiskař
 FISCHER 1727 – Johann Peter van Ghelen, cís. dvorní, univ. a všeobecný tiskař
 LAZ 1727 – Johann Jakob Kürner, tiskař dolnorakouských stavů
 LUCAS A S. NICOLAO 1727 – Andreas Heyinger
 RADEMIN, REUTTER 1727 – Andreas Heyinger, univ. knihtiskař
 ZIEGLER 1727a – Andreas Heyinger, univ. knihtiskař
 ZIEGLER 1727b – Johann Peter van Ghelen, cís. dvorní, univ. a všeobecně měst. tiskař
Die bedrückte, aber nicht unterdrückte, ENDTER 1728 – Andreas Heyinger, univ. knihtiskař
 VON BOUFFENSTEIN 1728 – Johann Peter van Ghelen, cís. dvorní tiskař
 KRAMER 1728 – Johann Jakob Kürner, tiskař dolnorakouských stavů
 PANKL 1728 – Andreas Heyinger, univ. tiskař
 RADEMIN, REUTTER 1728 – Andreas Heyinger, univ. knihtiskař
 SCHMALTZER 1728 – ovdovělá Maria Theresia Voigtin
 WISPAUER 1728 – Andreas Heyinger, univ. tiskař
 ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1729 – Andreas Heyinger, univ. tiskař
 DANELI 1729 – Johann Jakob Kürner, tiskař dolnorakouských stavů
Kurzer Begriff 1729 – Franz Andre Kirchberger
 RUDOLPHUS A S. CAROLO 1729 – Johann Peter van Ghelen, cís. dvorní tiskař
 SCHNELL 1729 – vdova Maria Theresia Voigtin

WEYMER 1729 – Andreas Heyinger, univ. tiskař

Wiener Neustadt, č. Vídeňské Nové Město (R, NÖ, statutární město)

ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1723 – Samuel Müller

Saeculum quintum 1724 – Samuel Müller

Wildberg (Schloss Wildberg v obci Irnfritz-Messern, R, NÖ, o. Horn)

KRAMMER 1723 – Johann Ignatz Raublinger

(Lutherstadt) Wittenberg (N, SH)

BOREGK 1587 – Zacharias Krafft

FABRICIUS 1609 – péči autorova syna Jakoba Fabricia, nákladem Henninga Grosseho st.

Wroclaw, č. Vratislav (P, DS, Wroclaw, hlavní město Slezska)

CLÜVER 1662 – Esaias Fellgiebel

CLÜVER 1673 – Esaias Fellgiebel

SINAPIUS 1728 – Michael Rohrlach

Kurz und umständlicher Verlauf 1729 – akad. jez. tiskárna

Officium divinum 1729 – jez. akad. tiskárna

Würzburg (N, BA, UF)

HERLET 1703 – univ. knihtiskař Johann Michael Kleiner, k dostání v Nürnbergu a Frankfurtu u knihkupce Johanna Christopha Lochnera

Andächtige und auserlesene Gesänger 1705 – univ. knihtiskař a nakladatel Johann Michael Kleyer

VANOS 1705 – Johann Michael Kleyer, univ. tiskař

Oratio devotissima 1709 – nakladatel Johann Zieger

Officium 1722 – Heinrich Engmann

Zittau, č. Žitava (N, SA)

R *Kronika města Žitavy* asi po 1541

Žagaň, č. Zaháň (P, DS)

R LUDOLF ZAHÁŇSKÝ 1420-1422

Bez určení místa

R *Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften* do 1400

R *Chronicon Lipsiense* do 1411

R *Pokračovatel Beneše z Hořovic* po 1423

R *Chronicon Bohemicum anonymi* do 1432

R *Chronicon Palatinum* do 1438

R *Kronika zlatokorunská* 2. pol. 15. st.

R *Staré letopisy české* 15.-16. st.

R MANLIUS 1561-1567 (rukopis nejspíš vznikl ve Zhořelci v Lužici)

R Z DONÍNA cca 1610

Extract eines Schreibens 1620

Greuel der Verwüstung 1620

Actorum Bohemicorum dritte Teil 1621

KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674

Popis mauzolea 1680

R JELÍNEK do 1687

Zwei Schreiben 1689

TANNER 1690a

HÜBNER 1700 – nakladatel Johann Friedrich Gleditsch

PANNAGL 1701

ŽALKOVSKÝ ZE ŽALKOVIC 1702

HÜBNER 1703 – nakladatel Johann Friedrich Gleditsch

BECKOVSKÝ 1704-1721

Epigrammatum centuria 1705
Mocnému dobré cti ochránci 1706
Wienerische Andachts-Büchl 1707
HÜBNER 1708 – nakladatel Johann Friedrich Gleditsch
Kleine Tag-Zeiten 1708
SEIFERT 1708
REMPEN 1710 (?)
Honorificentia populi nostri 1711
Novus silentiarius Harpocrates 1711
Umständliche Beschreibung 1711a
DE NOAILLES 1712
Palmae decus 1712
HÜBNER 1713 – Johann Friedrich Gleditsch a syn
REIFFENSTUEL 1715
BECKOVSKÝ 1716
LODI 1713b
LOHR 1718b
ZOUBEK 1718
Fons aquarum 1719
Triumphus innocentiae 1719
LIBERTIN 1720
PAOLI 1720
BECKOVSKÝ 1721
BILOVSKÝ 1721b
Ehren- und Denk-Münze 1721
Gloria posthuma 1721
Homagium 1721
HÜBNER 1721 – syn zesnulého Johanna Friedricha Gleditsche
JULIAN 1721
Musaeum Joanneum 1721
Die nach dem Tod 1721
PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1721
Pohrobná sláva 1721
BECKOVSKÝ do 1722
VON BOUFFENSTEIN 1722
Brevior vitae descriptio 1722a
Brevior vitae descriptio 1722b
Ordnung der rakonitzer Procession 1722
Pořádek rakovnické procesí 1722
Pragensis canonizationis 1722
Stella bona 1722
Synopsis 1722
Antithesis Joannea 1723
Beschreibung 1723c
FRANCK Z FRANCKSTEINU 1723
R MILLER 1723 (rukopis vznikl nejspíš na více místech)
Moldava 1724
PAOLI 1725
RADEMIN, REUTTER 1725
TILLER 1725
HÜBNER 1726
Novina 1726
Písničky nové 1726
TILLER 1726a
TILLER 1726b
Verzeichnis deren confoederirten Frauen 1726
Catalogus universalis 1727
ANONYMUS cca 1727
Alma sodalitas 1729
Inhalt des Ablasses 1729

MACHEK 1729
Officium, Elogium 1729
Syllabus 1729

Místa publikování kalendářů a periodik

Augsburg (N, BA, SCH)

Der europäische Postillon – 1724 tiskař a nakladatel Andreas Maschenbauer – v druhé polovině 1727 vdova po zmíněném tiskaři a nakladateli – od 1728 tiskem a nákladem téže vdovy a také dědiců po Andreasovi Maschenbauerovi

Brno (ČR, M)

Neuer Brünner und Titular-Kalender – Jan František Svoboda – 1718 Svobodovi dědicové, faktor Karel Götz – od 1719 Jakub Maxmilián Svoboda
Neuer Krakauer Schreib- und Haus-Kalender – Jan František Svoboda

Leipzig, č. Lipsko (N, SA)

Fortgesetzte Sammlung – nakladatelé dědicové Johanna Friedricha Brauna, tiskař Jakob Andreas Bock

Lisboa, č. Lisabon (Portugalsko, hlavní město)

Gazeta de Lisboa occidental – Pascoal da Sylva, tiskař Jeho Veličenstva – 1729 Pedro Ferreira

Litomyšl (ČR, Č)

Roční kalendář hospodářský a kancelářský – 1684 Jan Arnolt z Dobroslavína

Praha, Staré Město (ČR, Č, hlavní město)

Neuer Prager Titular und Logiaments Kalender zu Ehren des heil. Wenceslai – Velká Karlova kolej, po 1725 Labounovi dědicové v součinnosti s faktorem Vojtěchem Veselým
Neuer Schreib- und Haus-Kalender – 1687 Jan Arnolt (snad ml.?)
Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Wenceslai – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun st. (do 1710) a ml.
Nový hospodářský a kancelářský kalendář – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun st.
Nový kalendář hospodářský a kancelářský – Eva Poxlina Michálková, faktor Petr Antonín Bennek – jistě již 1698 Petr Antonín Bennek jako samostatný tiskař
Nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou – Jiří Černochoch – od 1685 Kateřina Černochochová, vdova – od 1687 Jan Karel Jeřábek
Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava – Velká Karlova kolej, Jiří Laboun st. (do 1710) a ml., po jehož smrti (1725) kalendář publikovala tiskárna jeho dědiců v součinnosti s faktorem Vojtěchem Veselým
Outerní pražské poštovské noviny – Karel František Rosenmüller
Pražský nový kalendář hospodářský a kancelářský – vdova Kateřina Černochochová – od 1687 Jan Karel Jeřábek
Sobotní pražské poštovské noviny – Karel František Rosenmüller

Praha, Malá Strana (ČR, Č, hlavní město)

Minucí historická – Karel Arnolt
Neuer Schreib- und Haus-Kalender – jistě již 1689 Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína
Roční kalendář hospodářský a kancelářský – 1684 Jan Arnolt z Dobroslavína – 1688 vdova Kateřina Arnoltová – od 1689 Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína
S pranostikou hvězdářskou nový kalendář – vdova Kateřina Arnoltová
Velmi příhodný kalendář – Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína
Wirtschafts- wie auch Kanzlei-Kalender – Karel Ferdinand Arnolt z Dobroslavína

Wien, č. Vídeň (R, W, hlavní město Rakouska)

Kaiserlicher Hof- und Ehren-Kalender – 1726 cis. říš. dv. tiskárna, Johann Georg Frey – 1729 Johann Baptist Schilgen, univ. knihtiskař
Wien. Diarium

Neurčené místo

Die europäische Fama

**II. Tematické rozřídění
všech 55 vybraných rukopisů, 1014 tisků,
jednoho vybraného kalendáře a všech „dalších periodik“
(podaných v katalogu B.1)**

Samostatné životopisy a popisy posmrtné úcty, někdy spojené s modlitbami, hymny, písněmi, básněmi

FERUS 1641 (s modlitbou a hymnem a krátkými básněmi)

R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668

R BALBÍN 1670 (Balbínův *Život* s modlitbou)

podle vydání Balbínova *Života* v *Bohemia Sancta*, BALBÍN 1682, 94-113, vznikly překlady a vydání:

BALBÍN 1684b (aktualizace, doplňky, změny, pag. 42, 50, 64-73, 85) (doplněny modlitby, pag. 88-102)

BALBÍN 1698 (na pag. 102-104 doplněna další modlitba)

BALBÍN 1710 (s dovětkem)

BALBÍN, BAČINA 1686 (aktualizace, doplňky, změny, pag. 51-52, 61, 77-86, 94) (doplněny modlitby zavěšené u hrobu, pag. 98-104)

BALBÍN, BAČINA 1686-1702

BALBÍN, BAČINA 1700

BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701 (změny, především na pag. 84, dodatek na pag. 86-88 o jednom zázraku a další dodatky) (připojena odlišná pobožnost, pag. 89-139)

R BALBÍN, BAČINA, CSÁKY 1701

BALBÍN, BAČINA 1702 (dle pův. vydání z 1686) (připojena jiná pobožnost, pag. 61-75) (dodatek)

BALBÍN, BAČINA 1703a (dle pův. vydání z 1686) (připojeny modlitby, pag. 77-107)

BALBÍN, BAČINA 1703b (shoda s vydáním z 1702)

BALBÍN, BAČINA 1706a

BALBÍN, BAČINA 1706b

BALBÍN, BAČINA 1707a (dle pův. vydání z 1686) (připojen chvalozpěv a 2 modlitby, pag. 86-90)

BALBÍN, BAČINA 1707b (dle pův. vydání z 1686) (připojeny modlitby, pag. 78-103)

BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722 (dodatek na pag. 81-82 o jednom zázraku, jako ve vydání z 1701 na pag. 86-88, dále pak na pag. 83-94 úplně nový dodatek *Von Eröffnung deß heiligen Grabs und Erhöhung seines heiligen Leib, wie auch von seinem hohen Patrocinio*, a na pag. 95-98 chvalozpěv a modlitba)

GIUSEPPE ANTONIO DELLA PURIFICAZIONE 1722 (s úpravami) (v závěru modlitba)

BALBÍN, BAUR 1689 (doplněna předmluva a vsuvka do sedmé kapitoly)

podle vydání Balbínova *Života* v *Acta Sanctorum* 1680, 667-680 vznikly překlady a vydání:

SASSI 1715

BALBÍN 1725a

BALBÍN 1725b

BALBÍN, *Supplementum* 1729, 1-30 (Balbínův *Život*), 31-76 (dodatek o blahorečení a svatořečení), 76 (o bratrstvu ve Štýrském Hradci)

Oratorium Nepomucenum, BALBÍN 1727, nejprve modlitby, od pag. 211 Balbínův *Život* s dodatkem o blahorečení

DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 (věnování císařovně se zmínkami o JN a královně Janě, život, smrt a úcta), s. p.

MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 3-4 (předmluva ke čtenáři o JN), 5-57 (život, smrt, úcta, s exkurzí o praž. katedrále a metr. kapitule), poslední 2 strany (2 modlitby), závěr (devocionální zmínka)

Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel, I. XII. 1685 (svědectví o dobrodiní)

R *Fama publica* 1701 (popis úcty, výsledek několikaletého průzkumu)

KARG VON BEBENBURG 1702

Leben und Tagzeiten 1704 (život a modlitby)

BECKOVSKÝ, REMPEN 1708, 1-80 (život a úcta), 81-92 (Rempenova *Óda*), 92-93 (hymnus), 95-133 (modlitby)

BECKOVSKÝ, REMPEN 1709a (část s modlitbami delší, pag. 95-175, jiná modlitba, pag. 176-177)

BECKOVSKÝ, REMPEN 1709b (část s modlitbami na pag. 95-133, jiná modlitba, pag. 135-141)

BECKOVSKÝ, REMPEN do 1715 (život, smrt, zázraky, oficiem, litanie a modlitby, překlad z l. originálu)

BECKOVSKÝ, REMPEN, MÉREI 1716 (vychází z vydání 1709a, obsahuje tedy delší část s modlitbami)
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 1-99 (život a úcta), 99-100 (hymnus), 101-102 (modlitba), 103-106 (báseň), 107-117 (Rempenova Óda), 119-176 (modlitby), další modlitby
 BECKOVSKÝ do 1722 (snad do této skupiny patří tato česká knížka, která dosud zůstává desideratem)
 BECKOVSKÝ, DE OVIEDO 1727 (chybí Rempenova svatojánská óda, v poslední kapitole novéna)
 DA FONSECA 1708a, 1-37 (život), 38-78 (modlitby)
 DA FONSECA 1708b
 DA FONSECA 1712
 GLIER 1711
Forteca 1716 (polský překlad pravděpodobně knihy BECKOVSKÝ, REMPEN 1709a)
Vida 1716 (život, ctnosti, zázraky)
Lob- und Ehr-Bezeugung 1720 (stručný život a modlitby)
Perenne laudis ac honoris promptuarium 1721 (s mnoha modlitbami)
 PONSÍ 1721a
 PONSÍ 1721b
 PONSÍ, VITZK 1721
 PONSÍ 1722 (přidány modlitby)
 BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, věnování (úcta rodu Wunschwitzů), 1-30 (život a úcta), 30-32 (chvalozpěv), 32-34 (modlitby), 34-181 (mnoho modliteb, některé se zmínkami), 182-279 (modlitby)
Cultus 1722, 3-42 (život a úcta), 43-64 (modlitby)
Cultus 1724
Cultus 1729
 HAIN 1722a (s básní a několika modlitbami)
 HAIN 1722b, 1. část (život, úcta, dobrodiní), 2. část (pag. 81-563) (pag. 81-163 modlitby, pag. 164-402 další modlitby a duch. texty, s občasným zaměřením na SJN, např. ve zpovědních modlitbách na pag. 286, nebo v modlitbách ke sv. přijímání na pag. 308 a 319-320; následuje jednodenní nebo devítidenní pobožnost na pag. 403-437, od pag. 437 mnoho dalších modliteb)
Kurz- und gute johannäische Andachten 1722 (modlitby s popisem života a úcty až po vyzvednutí sv. těla)
Sanctor Europae fama 1722 (Graz, dar rétoriky magistrům filozofie, 21. nebo 25. VII.)
 VICTORINUS A S. CRUCE 1722a
 VICTORINUS A S. CRUCE 1722c
 BRAUN 1723b (s modlitbami)
Potěšení Čechův 1723
 BRAUN 1724a (s modlitbami)
 BRAUN 1724b (s modlitbami)
Historia 1724
Neu-eröffnete Pforte 1724
 VICTORINUS A S. CRUCE 1724a
Cultus specialis 1725, věnovací úvod, 3-5 (předmluva ke čtenáři), 6-31 (život), 32-163 (duchovní pojednání), 164-263 (modlitby), 264-360 (další modlitby)
 ANONYM cca 1727
Breve compendio 1729a
Kurzer Bericht 1729
Kurzer Inhalt 1729
Krátký vejpis 1729
Breve compendio 1729b
Breve compendio 1729c
Breve ragguaglio 1729
Compendium 1729 (kanonizace a popis Praž. mostu)
 GALLUZZI 1729
 GALVEZ DE VALENZUELA 1729a
 GALVEZ DE VALENZUELA 1729b
 GALVEZ DE VALENZUELA 1729c
 GIANFEDERIGO DA S. ROSA 1729 (život s počátečním exkurzem o Plzni, hl. městě kraje, v němž se JN narodil, dovedeno do svatořečení)
Johanneischer Ehren-Triumph 1729a, 1-176 (život a úcta až do praž. oslav kanonizace), 189-203 (dějiny Čech, otčiny, jejích panovníků a praž. biskupů i arcibiskupů, kde na pag. 195-196 a 203 JN zmíněn)
Kurzer Lebens-Begriff 1729
Kurz und umständlicher Verlauf 1729
 PASSI 1729

Ristretto della vita 1729

WIETROWSKY 1729 (život, úcta, procesy, svatořečení, starobylý hymnus a vybrané modlitby)

R HAMMERSCHMID cca 1729

Životopisy a popisy úcty jako ucelené součásti větších děl

Acta Sanctorum 1680, 667-680 (Balbínův text s úvodem a poznámkami bollandistů)

BALBÍN 1682 (osoby svatého života a pověsti v č. zemích), 94-113 (JN), 113 (JP)

Acta Sanctorum 1688, 791 (dodatky ke statí v *Acta Sanctorum* 1680)

BOUETTE DE BLÉMUR 1689 (životy svatých), 469-475

BASCAPÉ 1691 (doplňkové životopisy svatých na měsíc máj), 339-343

ROSIGNOLI 1691 (životy svatých), 1. centurie, 44. zázrak, pag. 163-167 (s modlitbou)

ROSIGNOLI 1698

ROSIGNOLI 1705a, 204-209

ROSIGNOLI 1705b, 429-440

ROSIGNOLI 1713, 245-247

ROSIGNOLI 1718

ROSIGNOLI 1723, 245-247

ROSIGNOLI 1727, 429-440

Nový kalendář hospodářský a kancelářský 1696

HERLET 1703 (životy svatých), 654-658

HERLET 1711, 654-658

Stráž i poklad 1714 (č. patronové v praž. katedrále), 61-83, 192

Schutz und Schatz 1715, 53-70, 158

Schutz und Schatz 1718, 48-64, 158

RASSLER 1717 (životy svatých), 500-510, závěrečný jmenný rejstřík (č. LXVIII)

Ausführliches Heiligen-Lexikon 1719 (slovník svatých), sl. 1075-1078, 2601

Die europäische Fama 1721, č. 251, 918-922

JOANNES A S. FELICE 1721 (životy svatých), 222-233 (s modlitbou)

JOANNES A S. FELICE 1722, 222-233

HAIN 1726 (životy svatých), 217-221 (pojednání na svátek 17. V., sestávající z života, 217-218, a modliteb, 218-221)

WEIßPACHER 1726a (životy světských duchovních, kteří žili svatě, 1. díl), 161-182 (druhá, větší část, na pag. 162-182, odpovídá tisku MILLER, *Wunderwerk* 1725)

Der europäische Postilion 1728, 2. díl, 175-179 (stručný životopis, jemuž je na pag. 175 předeslána zpráva o oslavě v Neapoli)

Životopisné črty či pouhé zmínky o životě či úctě v rámci obsáhlejších textů dějepisného nebo zpravodajského zaměření, slovníků, cestopisů, univerzitních tezí apod.

R *Anonymní leták* cca 1393 (dobový kontext smrti JP)

R *Žaloba arcibiskupa Jana z Jenštejna* 1393 (žaloba na krále Václava IV., určená papeži), první, delší verze, čl. XXIV, XXVI-XXVIII (JP), druhá, stručná verze (JP)

R *Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*, 24. III. 1393, 1394, 22. XI. 1396, druhá polovina IV. 1397 (JP)

R *Inventarium rerum templi Pragen.* 1396 (inventář praž. katedrály) (JP) (stejně tak v inventáři z 1397)

R *Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften* do 1400 (dějiny zemí pod vládou Habsburků i zemí sousedních) (v medailonu krále Václava IV. zmíněn JP)

PEZ 1721 (edice rukopisných textů o rakouských dějinách), sl. 1144

R KLARIFIKÁTOR cca 1402 (životopis praž. arcibiskupa Jana z Jenštejna), 1392 (JP)

R JOHANN VON POSILGE do 1405 (kronika), 1393 (JP)

R *Chronicon Lipsiense* do 1411 (Česká kronika lipská), 1393 (JP, možná již zde zvaný „z Nepomuku“)

R *Seznam pobožností* po 1416 (zádušní pobožnosti za dobrodince praž. katedrály a praž. kanovníky), 20. III., s dodatkem z 2. pol. 15. st. (JP)

R LUDOLF ZAHÁŇSKÝ 1420-1422 (pojednání o velkém papežském schismatu), I. část, 19. kap. (JP)

R ONDŘEJ ŘEZENSKÝ 1420-1422 (kronika papežů a řím. císařů) (v medailonu krále Václava zmíněn JP)

PEZ 1723 (edice rukopisných dějepisných pojednání), sl. 592

R *Pokračovatel Beneše z Hořovic* po 1423 (kronika), 1393 (JP)

- R *Chronicon Pragense* do 1425 (kronika), 1389 (JP)
- R *Chronicon Bohemicum anonymi* do 1432 (anonymní č. kronika), 1393 (JP)
- R *Chronicon Palatinum* do 1438 (kronika), 1393 (JP)
- R EBENDORFER 1449-1451 (kronika římských králů) (v medailonu řím. krále Václava I. zmíněn JP)
- ŽÍDEK 1471 (rady králi Jiřímu z Poděbrad), 3. kn. (JP)
- R *Zápisky budyšínské* do 1478 (zápisky o dějinách), 1393 (JP)
- R *Inventář pražské katedrály* cca 1480 (JP)
- R *Poznámky Jana z Krumlova* po 1483 (zápisky o příkoří trpěném svatovítskou kapitulou), 1383 (JP)
- R *Pokračovatel kroniky Beneše z Veitmile* do 1487 (pokračování v kronice praž. kostela), 1393 (JP)
- R *Kronika zlatokorunská* 2. pol. 15. st. (kronika), 1393 (JP)
- R *Rukopis pražské univerzity* (historické zápisky), 1393 (JP)
- R *Seznam listin a zápisů o domech* 1480-1510 (týká se domů souvisejících se svatovítskou kapitulou), listina o domu Stiborově na Hradčanech (JP, již zde zvaný „z Nepomuku“)
- R *Staré letopisy české* 15.-16. st. (historické záznamy), 1393 (JP)
- R *Nadační listina* 1502 (JP)
- HÁJEK Z LIBOČAN 1541 (č. kronika), fol. CCCLIII^{r-v}, r. 1383 (JN), fol. CCCLVI^r-CCCLVII^r, fol. 1393 (JP)
- HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598, 2. díl, fol. 48^v, r. 1383 (JN), fol. 53^{r-v}, r. 1393 (JP)
- HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1697, pag. 632-633, r. 1383 (JN), pag. 639-640, r. 1393 (JP)
- HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1718, pag. 628, r. 1383 (JN), pag. 635, r. 1393 (JP)
- R *Kronika města Žitavy* asi po 1541 (žitavská kronika), 1383 (JN)
- Historiae hussitarum* 1549 (husitské dějiny): Jan Cochlaeus, *Historiae hussitarum libri duodecim*, 4. kn., pag. 176 (JP)
- SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552 (č. dějiny), 23. kn., fol. CXLIII^r (JN i JP)
- SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1575, 219
- SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1602, 190
- SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1687, 605-606
- R MANLIUS 1561-1567 (komentáře k lužickým dějinám), VI. kn., kap. XLIII (JP, JN s epitafem na jeho hrobě)
- HOFFMANN 1719 (edice rukopisů zaměřených na lužické dějiny), 99-468 (Manliových Sedm knih komentářů k lužickým dějinám, kde v VI. kn., kap. XLIII, u Hoffmanna na pag. 338, je (v § III) zmíněn JP a následně (v § IV) poskytnut medailon JN s epitafem na jeho hrobě)
- FABRICIUS 1569 (dějiny Míšně a saských kurfiřtů): Georg Fabricius (pův. Goldschmidt), *Annalium urbis Misnae* 2. kn., pag. 135, r. 1382 (JP)
- FABRICIUS 1597, 54
- FABRICIUS 1598, 54
- FABRICIUS 1609, 54
- ADAM Z VELESLAVÍNA 1578 (hist. kalendář), pag. 113, 19. IV. 1393 (JP)
- ADAM Z VELESLAVÍNA 1590, pag. 217, 19. IV. 1393 (JP)
- LUPÁČ Z HLAVÁČOVA 1584 (hist. kalendář), 19. IV. 1393 (JP), 5. XII. 1392-1393 (JP)
- BOREGK 1587 (č. kronika), 2. díl, 335-336 (JN i JP)
- R *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova* 16.-17. st. (české a konkrétněji kutnohorské dějiny), I. oddíl (1278-1516), 1393 (JP)
- PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE 1602 (č. dějiny), 337 (JN)
- PONTANUS Z BREITENBERKA 1608 (posvátné dějiny Čech), 2. kn., pag. 27 (JN a JP), 4. kn., pag. 50 (JN)
- R Z DONÍNA cca 1610 (cestopisy), popis první cesty cca 1610 (JN)
- LEHMANN 1612 (kronika svob. říš. města Špýru), 7. kn., 59. kap., pag. 825 (JP)
- LEHMANN 1662, 825
- LEHMANN, FUCHS 1698 (upraveno a doplněno), 732
- LEHMANN, FUCHS 1711, 732
- FERUS 1616 (životy svatých), 388-389 (JN)
- FERUS 1629 (spisek o č. patronech vložený do postily), s. p.
- FERUS 1630 (životy svatých), 6. oddíl (č. patronové), s. p.
- ZÁVĚTA ZE ZÁVĚTIC 1616 (korunovace č. královny Anny), fol. G ij^r (JN)
- MORYSON 1617 (cestopis), I. část, I. kn., II. kap., pag. 16 (JN)
- Extract eines Schreibens* 1620 (dopis o praž. událostech přelomu 1619 a 1620), pag. 1, 21. XII. 1619, pag. 5, 26. XII. 1619 (JN)
- Greuel der Verwüstung* 1620
- Actorum Bohemicorum dritte Teil* 1621 (české události 1619-20), fol. H ij^v, 21. XII. 1619 (JN)
- LE MIRE 1621 (č. dějiny, praž. arcibiskupové, olom. a vřatislav. biskupové, č. válka 1618-20), kap. IV (JN)
- Reformation* 1621 (leták o devastaci praž. katedrály), 1, 5-6 (JN)
- BZOWSKI 1622 (pokračování v Baroniových cír. letopisech), 214 (JN i JP)

MALINGRE 1623 (č. rebelie a další události 1617-23), 2. část, pag. 266 (JN omylem označen za sv. Jana Křt.)
 SOLIMANI 1629 (č. panovníci), medailon Václava VI. (JN)
 BILGER 1630a (důvody k obrácení ke staré kat. víře ve světle událostí od 1618), 107-108 (JN)
 BILGER 1630b, 86-87
 CARAFA 1630 (obnova kat. církve ve Sv. říši římské), 86 (JN)
 CARAFA 1639, 87
 CARAFA 1641 (dodatek do 1641), 105
 KAPIHORSKÝ 1630 (dějiny sedleckého cist. kláštera), 33, 104, 105 (JN)
 BEYERLINCK 1631a (kat. encyklopedie, sv. II, kn. III, písmeno C), 540 (JN)
 BEYERLINCK 1656a (písmeno C), 540
 BEYERLINCK 1665a (písmeno C), 540
 BEYERLINCK 1678a (doplňky) (písmeno C), 540
 BEYERLINCK 1707a (písmeno C), 540
 BEYERLINCK 1631b (kat. encyklopedie, sv. IV, kn. X, písmeno L), 173 (JN)
 BEYERLINCK 1656b (písmeno L), 173
 BEYERLINCK 1665b (písmeno L), 173
 BEYERLINCK 1678b (doplňky) (písmeno L), 957
 BEYERLINCK 1707b (písmeno L), 957
 BEYERLINCK, PRINCTIUS 1631 (gen. rejstřík ke kat. encyklopedii), 154, 339, 681 (JN)
 BEYERLINCK, PRINCTIUS 1656
 BEYERLINCK, PRINCTIUS 1665
 BEYERLINCK, PRINCTIUS 1678 (změny v číslech stran)
 BEYERLINCK, PRINCTIUS 1707 (změny)
 CLÜVER 1631 (světové dějiny do 1630) (JN)
 CLÜVER 1637 (dodatek do 1633), 623
 CLÜVER 1639 (dodatek do 1633), 623
 CLÜVER 1640 (dodatek do 1633), 623
 CLÜVER 1641 (dodatek do 1633), 623
 CLÜVER 1642 (dodatek do 1633)
 CLÜVER 1645 (dodatek do 1633), 623
 CLÜVER 1649 (dodatek do 1633), 623
 CLÜVER 1657 (dodatek do 1653), 585
 CLÜVER 1662 (dodatek do 1653), 585
 CLÜVER 1668 (dodatek do 1667), 523
 CLÜVER 1673 (dodatek do 1667), 585
 CROWNE 1637, 30 (JN)
R Acta capitularia 1646-1674 (děni v praž. svatovítské kapitule), 1659, 1662 (JN)
 BUCELIN 1655 (Sv. říše římská, 1. sv.), 113 (JN)
 BUCELIN 1699, 113
 VON AVANCINI 1658 (panovníci Sv. říše římské), 214 (JN)
 VON AVANCINI 1663, 335
 CHANOVSKÝ, TANNER 1659 (posvátné dějiny Čech), 35, 39, 87 (JN), 141 (JP a JN)
 CHANOVSKÝ, TANNER 1689, 36, 40, 123-124 (JN), 136 (JP a JN)
 RAYNALDI 1659 (pokračování v Baroniových cír. letopisech, 17. sv.), r. 1400, č. 13-14 (JN)
 RAYNALDI 1693, pag. 248, r. 1400, č. 13-14
 RAYNALDI 1694, pag. 248, r. 1400, č. 13-14
 RAYNALDI 1667 (výťah z předešlého), r. 1400, č. 13-14
 RAYNALDI 1683, r. 1400, č. 13-14
 TANNER 1660 (život P. Albrechta Chanovského SI), 14-20, 79 (JN)
 TANNER 1680a, 10-15, 73
 TANNER 1688, 17-24 (nový dodatek na pag. 23-24), 90
 ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1662 (bavorské dějiny, 2. díl), 113-114 (JN)
 ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1663 (bavorské dějiny, 3. díl), 80 (JN)
 ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710, 1. dílo (vydání celého Adlzreiter-
 Vervauxova díla o bavorských dějinách), jeho 2. část, pag. 110, a 3. část, pag. 77
 PEŠINA Z ČECHORODU 1663 (dějiny Moravy), s. p., kniha druhá, kap. III. (JN, JP)
 NÁDASI 1664 (kalendář Janů svatého života), 188-189 (4. máje, JN)
R BLUMENBERG 1665 (posloupnost praž. biskupů, arcibiskupů a kanovníků) (JN)
R PEŠINA Z ČECHORODU 1665-1680 (paměti svatovítského děkana), 1676 (JN)
 JONSTON 1667 (pojednání o dějinách), 427 (JN)

BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ 1668 (život sv. Vojtěcha), 245 (JN)
 FUGGER, VON BIRKEN 1668 (dějiny Rakouského arcidomu), 386 (JN, pojednání přiřazeno k rokům 1392-1393)
 KRUGER 1669 (historický kalendář na měsíc máj), 8-10 (JN, jeho život, smrt, úcta popsané v rámci 2. máje)
 Z KRIEGLSTEINU 1671 (praž. univerzita, knižní univ. teze), úvodní věnování praž. metr. kapitule (JP a JN)
 VOLCKMAN 1672 (praž. univerzita, knižní univ. teze), 124 (JN)
 PEŠINA Z ČECHORODU 1673a (kniha o praž. katedrále), 198, 351, 352, 389, 583-585, 644, 646-657, 668-669, 704 (JN), 586, 700 (JP)
 PEŠINA Z ČECHORODU 1673b (přetisk 3. kapitoly předchozího díla), 84, 237, 238, 275 (JN)
 SOLIMANI, Z ALTHANNU 1673 (praž. univerzita, knižní univ. teze), fol. Bb 2^r (JN)
Thesaurus Sacer 1673 (sv. č. patronové v souvislosti s praž. katedrálou a pobožnosti k nim), 133-141 (JN, na pag. 133-140 o životě a úctě, na pag. 140-141 báseň)
 Z WEINGARTENU 1673 (monarchie Rakouského arcidomu), 221-222 (JN), 222 (JP)
 HERMES 1674 (právní pojednání), 7 (JN)
 HERMES 1697, 5
 R TANNER 1674 (dějiny rodu Sternbergů na pozadí českých dějin), 1383 (JN), 1393 (JP)
 BALBÍN 1677 (č. dějiny), 393 (JN), 397-398 (JP), 404 (JN a JP)
 BISSELIUS 1677 (č. dějiny v souvislosti s bělohorskou bitvou), 428-448 (text), 547-550 (poznámky) (JP a JN)
 BISSELIUS 1724
 BISSELIUS 1725
 BISSELIUS 1727
 BISSELIUS 1729
 PEŠINA Z ČECHORODU 1677 (truchlivé dějiny Moravy skrze války a škody), 437-438 (JN), 438 (JP)
 PUČÁLKA 1677 (světové dějiny s přihlédnutím k dějinám českým), 229 (JN), 231 (JP)
 R KOČMÁNEK do 1679 (stavovské povstání), 1619 (JN)
 PALAZZI 1679 (dějiny císařů západní říše), 129 (JN a JP spojen v jednu osobu)
 BAGATTA 1680a (zázračné události, 1. sv.), pag. 116, č. 6, r. 1361 (JN)
 BAGATTA 1695a, 116
 BAGATTA 1700a, 116
 BAGATTA 1680b (zázračné události, 2. sv.), pag. 296, č. 24, r. 1619, pag. 312, č. 26, r. 1361 (JN)
 BAGATTA 1695b, 296, 312
 BAGATTA 1700b, 296, 312
 R *Historia Plsnensis* do 1680 (kronika města Plzně), 6. kap. (JN)
Domus pietatis 1680 (sto let existence semináře sv. Václava v péči Tovaryšstva Ježíšova na Starém Městě pražském), s. p., Sloup první, Příběh II. (medailon ctihodného JS, souvislost mezi JN a JS)
 BALBÍN 1681 (č. topografie), 177 (JN)
 BALBÍN 1683 (č. farní systém a působení kněží), 82 a 277 (JP a JN), 81, 85, 229, 249 a *Index erectionum*, vyšehradský k. (pouze JP)
 BALBÍN 1684a (představitel praž. biskupství a arcibiskupství), 56 (JN), 57 (JP)
 BEER 1684 (čeští vévodové a králové), 71 (JN)
 BEER 1685 (čeští vévodové a králové), 539-540 (JN)
 BUCKISCH 1685 (církevní dějiny Slezska), 44 (JN)
 BALBÍN 1687 (o č. knížatech a králích), 171 (JN a JP)
 BUCKISCH 1687 (genealogické dějiny vládnoucího kurfiřtského rodu falcko-neubursko-bavorského), 30 (JN)
 MAKARIUS Z MERFELIC 1687 (praž. katedrála, sv. čeští patronové a vybrané otázky kat. věrouky), 21-22, 25, 82, 90-101
 RIDL 1690 (knížka bratrstva sv. Barbory v Nepomuku), od pag. 12 kapitola zvaná „Hvězda druhá“ (kostel v Nepomuku a JN)
 MAKARIUS Z MERFELIC 1691 (příručka pro faráře), 86, 289, *11-12, *25, *62-63, *109-111 (JN)
 FORESTI 1693 (hist. atlas, 4. sv., 2. díl), 252 (JN)
 FORESTI 1694
 FORESTI 1700, 237-238
 FORESTI 1710, 309
 FORESTI 1711, 237-238
 FORESTI 1719 (jiné rozdělení: 3. díl), 497
 GELB 1694 (radostné zpovědní příběhy), 4. díl, 1. kap. (JN)
 GELB 1701, 124-130
 GELB 1707, 171-180
 Z KOCHEMU 1694, 159-161
 VON IMHOF 1695 (všeobecné dějiny, 4. díl), 28-29

- VON IMHOF 1699, 28-29
 VON IMHOF 1703, sl. 18
 VON IMHOF 1714
 VON IMHOF 1724
 BECKOVSKÝ 1697 (římsí císařové Dioklecián a Maximián, pronásledování křesťanů, svatovítská katedrála), kap. 22, 23 (JN)
 WEIGEL 1698 (světové dějiny), 183 (JN)
 ARNOLD 1699 („neustranné církevní a bludařské dějiny,“ 1. díl), 387 (JN)
 BECKOVSKÝ 1700 (č. kronika), pag. 315, r. 1159 (JN), pag. 603, r. 1380 (JN), pag. 605-608, r. 1383 (JN), pag. 610, r. 1387 (JN), pag. 613-614, r. 1393 (JP)
 HAMMERSCHMID 1700a (dějiny vyšehradského kostela), úvodní dedikace (JN), 64-65 (JP), 282-283 (JN), 289 (JN a JP), 291 (nejspíš JP), 599 (JP)
 HAMMERSCHMID 1700b (výťah z předešlého), 16 (JN)
 HÜBNER 1700 (stručné otázky z politických dějin, 4. díl), 122-123 (JN), 126-127 (JP)
 HÜBNER 1703
 HÜBNER 1708
 HÜBNER 1713, 114 (JN), 117-118 (JP)
 HÜBNER 1721
 HÜBERN 1726, 114 (JN), 117-118 (JP)
 SARTORIUS 1700 (o cisterciáckém řádu k 600. výročí vzniku), 805-806 (JN), 806-808 (báseň), 1082-1084 (JN)
 SARTORIUS 1708 (úpravy, aktualizace), 509-510, 819-820 (JN)
R Kronika františkánského řádu 17. st. (kronika v provinčním archivu františkánů v Praze), 1619 (JN)
 Z PURGSTALLU 1701 (vídeňské univ. teze z filozofie se zaměřením na topografii dědičných zemí Rakouského domu), 2. část (topografie Č. král.), 9 (JN)
 CHIERICATO 1702 (o svátosti pokání), pag. 370-371, pojednání 49, č. 3 (JN)
 CHIERICATO 1706, 370-371
 CHIERICATO 1715
 CHIERICATO 1724
 ŽALKOVSKÝ ZE ŽALKOVIC 1702 (kniha o JS), 4-5 (JS a JN)
 ŽALKOVSKÝ ZE ŽALKOVIC 1714, 6-7
 FRESCHOT 1705 (cestopisy), 129-130 (JN)
 BECKOVSKÝ 1707, 566, 568-571, 573, 590 (JN)
 NÁCHODSKÝ 1707 (postila), rozsáhlé I. a č. věnování (JN)
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1708 (dějiny rodu Woržikovských z Kundraticz) (JN)
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716b, 1. část, pag. 32 (JN), 2. část (tj. nová příloha), pag. 23 (JN a JS)
 LENGLET DU FRESNOY 1708 (o zpovědním tajemství), 326-327 (JN)
 LENGLET DU FRESNOY 1715, 362-364
 KRAUS 1710 (zpovědní otázky), 10. otázka, 60 (JN) a 60-61 (JS)
 KRAUS 1713, 10. otázka, 54 (JN a JS)
 REDEL 1710 (podrobný popis Prahy), na více místech, např. na pag. 186, 312-313, 321-322, 325, 330, 466 (JN, náčrt jeho života, některé jeho praž. památky a „konfederace BJN“)
 STŘEDOVSKÝ 1710 (posvátné dějiny Moravy aneb život sv. Cyrila a Metoděje), 440 (JN)
Die europäische Fama 1711, č. 122, 137-138 (JN)
 LICHTENBERGER 1711 (P. Maria Zbraslavská), 49, 205 (JN)
 SCHWARZ, STŘEDOVSKÝ 1712 (kniha o JS), 144-145 (JS a JN ve Středovského poznámkách), 170 (JN a JS v dodatku)
 VON STADEL 1712 (životy císařů, králů a knížat v chronologickém přehledu), 76 (JN)
 VOGT 1712 (historický a geografický popis Českého království), 24, 98, 120 (JN)
 VON EGGS 1714 (o učených kardinálech), 3. kn., pag. 15 (JN)
 HAMMERSCHMID 1715 (kláštery benediktinek), 191 (JN)
Eigentlicher Entwurf 1716 (Pražský most)
Eigentlicher Entwurf 1723, 160-165 (výťah ze života), 165 (modlitba)
 TUNCKHL 1716 (praž. univ. teze, teologie), thesis XV., thauma XV. (JN)
 DA FONSECA 1717 (okolnosti sňatku arcivévodkyně Marie Anny Rakouské s portugalským králem Janem V. a cesta nové portugalské královny z Vídně do Lisabonu přes Prahu), 365-370, č. 308-311 (JN)
 STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÁTU 1717 (praž. univ. teze, teologie, dějiny svatovít. kapituly), thesis XVII., colossus XVII. (JN a JP), colossus XLIII. (JN)
Drahá perla 1719 (život sv. Ludmily), 50 (JN)
Gazeta de Lisboa occidental 1720, 168 (JN)

VON CHLINGENSPERG 1720 (univerzita v Ingolstadtu, právnické kolegium, knižní teze), historie bavorského kurfiřtského domu, 43, 50-51 (JN)

KYRBES 1720 (kniha o JS), 30-31 (JN)

KYRBES 1721 (kniha o JS), 23 (JN)

BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b (historie a popis praž. katedrály a č. patronové), 101, 132, 154 (JN), 153, 157-167 (Rempenova *Óda*), 168-190 (malé oficiium se vzdechy z Rempenovy Ódy), 190-198 (2 básně), 194-202 (modlitby), 202-210 (další modlitby), 211 (stížnost na plagiátora druhé části t. knížky)

BECKOVSKÝ, VITZK 1721a (historie a popis praž. katedrály), 110, 156 (JN)

Die europäische Fama 1721, č. 251, 915-922 (JN, se stručným životopisem na pag. 918-922)

HAIN 1721 (popis praž. katedrály a pobožnosti k č. patronům), 6, 18, 20, 29, 35, 161, 167-169, 174, 179-180 (JN)

Nová sláva 1721 (návštěva císařovny Alžběty Kristýny v Čechách), 3 (Praha, 16. V., oslava svátku) (JN), 17 (28. VI.) (JN), 19-38 (2.-4. VII., oslava blahořečení, praž. most. socha) (JN, JP)

Fortgesetzte Sammlung 1722, 78 (JN)

HAMMERSCHMID 1723 (popis Prahy), 18, 34, 205, 322, 343-344, 381, 522, 591, 595, 707 (JN), 170, 591-592 (JP), 514 (JN a JP)

R MILLER 1723 (dějiny České provincie Tovaryšstva Ježíšova), více míst (projevy úcty, památky)

ALMESLOE-TAPPE 1724 (univ. teze z filozofie, praž. univerzita), 28-33 (uchování jazyka)

Het hof van Romem 1724 (papežský dvůr v době Benedikta XIII. s předchozím vývojem), 42 (JN)

ÁLVARES, AMADEUS A S. JOSEPHO 1725 (Álvaresova *Institutio syntactica* doplněná výroky, příslovími a příklady především z historie), 412 (JN)

DUKÁT 1725 (kniha o JS), dedikační úvod, 15-16, 23, úvod ke čtenáři, 43-44, 49-50, úvod k samotnému dílu, 60-65, 71-76, pojednání o JS, 5, 88, 116-120, 131, 133-134, 139, 146-147, 175, 181-184 (JN, mnohdy v paralele s JS), 196-200 (báseň k JS a JN)

Der europäische Postilion 1725, 1. díl, 471-476 (nový zázrak s neporušeným jazykem)

KOLB 1725 (biskupové a arcibiskupové kurfiřti mohučští, trevířští a kolínští), 272 (JN)

Schutz- und gnaden-volles Heiligtum 1725 (život bl. Zdislavy), 71 (JN)

WIETROWSKY 1725 (o duchovních cvičeních sv. Ignáce), úvodní věnování žďárskému opatovi Václavu Vejmluvovi (JN)

ISELIN 1726 (historicko-geografický všeobecný slovník), 630 (JN)

MÍKA 1726 (dějiny doksanského kláštera premonstrátek), 47-48, 100, 104, 107-108, 116, tři místa v neustránkovaném dodatku (JN)

ŘÍHA 1726 (univ. teze z teologie s dějinami kanonie augustiniánů v Třeboni), „fragmentum historicum“ připojené k II. teologické tezi (JN a JP)

STÖCKLEIN 1726 (dopisy a cestopisy jezuitských misionářů), 7. díl, č. 160 (dopis P. Balthasara Millera), 42 (JN)

Z WALDSTEINU 1726 (univ. teze z filozofie, praž. univerzita), 15-16, 20-22, 174-176 (JN)

WEIBPACHER 1726b (životy světských duchovních, kteří žili svatě), 85 (JS a JN)

BRENTANO-CIMAROLI 1727 (dějiny křesťanského světa), 464, 773 (JN), 471 (JP)

DE LA MOTTRAYE 1727 (cestopisy), 164, 221 (JN)

Neu-eröffneten Bilder-Saales achter Teil 1727 (všeobecné dějiny), 962-970 (JN)

Posthuma parthenii seculi fama 1728 (stoletá historie jičínské mar. kongregace), 24 (JN)

APPLTAUER, ELGER 1729 (univ. teze z filozofie, Želiv), Arcanum X. historicum (JN)

Der europäische Postilion 1729, 1. část, 221, 274-278 (JN)

Der europäische Postilion 1729, 2. část, 146 (JN)

Gazeta de Lisboa occidental 1729, 160 (JN)

JN v oficiálních církevních dokumentech zveřejněných ve zvláštních tiscích

De processu, Instructio 1716 (instrukce pro vedení dvou beatifikačních procesů)

Acta utriusque processus 1721 (oba beatifikační procesy)

Acta utriusque processus 1722

Acta utriusque processus 1725

Collectio epistolarum 1721 (žádosti papeži za kladné vyřízení beatifikační kauzy)

Decretum Pragense canonizationis 1721 (dekret)

Decretum Pragense concessionis 1721 (dekret)

Pragensis 1721 (plakát, jímž praž. arcibiskup zveřejňuje 2 dekrety)

Sacra rituum congregatione 1721a (první beatifikační proces)

Sacra rituum congregatione 1721b (druhý beatifikační proces)

Decretum Urbis 1722 (dekret)
Pragensis canonizationis 1722 (kanonizační proces)
Decretum Polona 1723 (dekret)
Directorium Divini officii 1723 (direktář praž. arcidiecéze)
Decretum Melevitana 1725 (dekret)
Sacra rituum congregatione 1726 (kanonizační proces)
Sacra rituum congregatione 1727 (kanonizační proces)
Decretum Pragensis canonizationis 1728a (dekret)
Decretum Pragensis canonizationis 1728b
Sacra rituum congregatione 1728 (kanonizační proces)
Constitutio 1729a (kanonizační konstituce)
Constitutio 1729b
Constitution 1729
Ustanovení 1729
Decretum Pragensis canonizationis 1729 (dekret)
Elogium 1729 (elogium, které má být vloženo do Římského martyrologia)
Indulgentiae 1729 (odpustky)
Indulgenze 1729
Inhalt des Ablasses 1729
Officium 1729 (schválení církevních hodinek a mešních modliteb)
Officium, Elogium 1729 (spojení dokumentů *Officium* 1729 a *Elogium* 1729)
Officium divinum 1729, 2. část (nedávno Apoštolským stolcem schválená vlastní čtení při liturgické oslavě světců), 12-16 (čtení v církevních hodinkách a modlitba pro officium a mši)
Sacra rituum congregatione 1729 (kanonizační proces)

JN v oficiálních církevních dokumentech pojatých do širších souborů

Constitution, DE BAR 1729 (kanonizační konstituce a svatojánské a další modlitby)
FONTANINI 1729 (soubor papežských kanonizačních konstitucí), úvodní věnování (JN), pag. 634-641, č. CXVII (kanonizační konstituce), III. rejstřík, pag. 661 (JN)

JN zmíněn v pastýřském listu

HANSIZ 1727 (dějiny pasovské diecéze), 825 (JN v pastýřském listu pasovského biskupa určeném kléru diecéze)

JN v liturgických knihách

Officia propria 1721-1729a (breviář premonstrátů v č. cirkárii), 86, obsah
Officia propria 1721-1729b (breviář premonstrátů v č. cirkárii), 13-14, obsah
Officia propria 1724 (vlastní texty svatých v praž. metr. kostele sv. Víta a v celé praž. arcidiecézi), 189 (oficium), kalendář (JN)
Proprium Sanctorum 1728 (vlastní texty svatých salzburského metropolitního kostela a arcidiecéze s dodatky nejnovějších svátků a oficií), kalendář (JN), 208-211 (oficium a mše)

Samostatné modlitby, soubory modliteb, modlitební a duchovně zaměřené knihy

R JELÍNEK do 1687 (oficium)
B. Ioannes de Nepomuk 1714
Protector vitae et famae 1692
Officium před 1698
Kleines Amt und Andacht 1698
Kleines Amt und Andacht 1704
Kleines Amt und Andacht 1707
Officium 1711
Kleines Amt und Andacht 1728, 1-24 (modlitby), 24-31 (píseň)

Litaniae 1698
Officium cca 1698
Officium et litaniae 1701 (s kratičkým výtahem z života na tit. str.)
Kytka májová 1702
Officium 1702
Officium cum litanis 1702 (modlitby, žádost, další modlitby)
Protector vitae et famae 1702
Protector vitae et famae 1704
Officium 1703a
Officium 1703b
Pobožné uctění 1703
Officium před 1704
Officium 1704
Klarer Spiegel, REMPEN 1706, 1-356 (modlitby), 370-373 (starobylá píseň, doslova chvalo zpěv), 373 (povzdech), 374-389 (Rempenova Óda), poté další modlitby
Klarer Spiegel, REMPEN 1712, 1-301 (modlitby), 312-315 (starobylá píseň, doslova chvalo zpěv), 316-331 (Rempenova Óda), poté další modlitby
Klarer Spiegel, REMPEN 1722
Vroucná pobožnost 1706
Spiegel 1712
Gebet 1714
Lytaniae 1714
Hodinky 1715
Drei Gebeter und Litanei 1716
Modlitbička, Gebetl 1716
Neun-tägige Andacht 1717, 3-62 (modlitby)
Officium 1718 (modlitby)
Annulus 1721 (stručné shrnutí života, modlitby, na závěr báseň)
 BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, 2, 4 (popisy pův. a nového náhrobku), 6-14 (Rempenova Óda, o dvě sloky kratší a odlišná od vydání v *Klarer Spiegel*, REMPEN 1706), 15-43 a 45-47 (modlitby), 44-44 (báseň), 48-58 (další modlitby)
 BECKOVSKÝ, VITZK 1721c (modlitby)
Devotio quinque-dialis 1721 (modlitby, na závěr votivní báseň)
R Differentes oraisons 1721 (modlitby)
Primitiae 1721 (modlitební kniha obsahující 50 veršovaných vzdechů s doprovodnou modlitbou v próze, na závěr 2 modlitby a modlitba k P. Marii a modlitba k ukřižovanému Kristu)
Andacht 1722 (krátká zpráva o prvním uložení těla a úctě u praž. cyriaků a doporučené modlitby, které by se na tomto místě mohly modlit)
 HAINN 1722 (modlitba)
Lékař duchovní 1722, 1-165 (modlitby svatojánské i další)
Officium 1722 (modlitby)
Officium parvum 1722 (modlitby)
 VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 1-48, 92-190 (modlitby)
 VICTORINUS A S. CRUCE 1722d, 1-48, 91-190 (modlitby)
Ein andächtiges Gebet 1723 (modlitba)
 BRAUN 1723a
Neun-tägige Andacht 1723
Geistlicher Blumen-Busch 1724
 VICTORINUS A S. CRUCE 1724b, 1-118 (modlitby)
 VITZK 1724 (třicetidenní rozjímání o JN jako vzoru křesťanské dokonalosti, s duchovními naučeními a modlitbami)
L' image de la perfection 1726
 VITZK 1726
Gebet 1725 (modlitba)
Jasne zwierciadlo 1725
Litaniae expositi honoris 1725 (chronogramové litanie se 2 závěrečnými modlitbami a „kabalistickým“ věnováním)
Officium 1725
Neun-mittwochentliche Andacht 1726, 3-7 (předmluva ke čtenáři), 8-149 (modlitby), 150-156 (píseň), 157-168 (záprak při ohledání jazyka 1725 a modlitby)

Novena 1726

Officium 1726

Nepomucenische Noven-Andacht 1727 (modlitby)

Nepomucenische Wallfahrt 1727 (příručka pro poutníky k hrobu do praž. katedrály a k místu prvního uložení těla u cyriaků na Starém Městě pražském, s historickým vysvětlením a příslušnými modlitbami)

Oratorium Nepomucenum, BALBÍN 1727 (modlitby, od pag. 211 Balbínův Život v bollandistické verzi, s dodatkem o blahořečení)

Tag-Zeiten Ioannis 1727 (modlitby)

GALVEZ DE VALENZUELA 1729d (triduum)

GALVEZ DE VALENZUELA 1729e

GALVEZ DE VALENZUELA 1729f

Modlitební a duchovní knihy s rozsáhlým prostorem věnovaným dalším modlitbám a pobožnostem

Geistliches Gebet-Büchlein 1702

Vita et cultus, REMPEN 1703, 1-28 (modlitby), 29-42 (Rempenova Óda), od pag. 43 (přínejmenším do pag. 239) (další modlitby)

Vita et cultus, REMPEN 1709 (shodné)

Vita et cultus, REMPEN 1714, nepaginovaný úvod (Rempenova Óda), 1-34 (modlitby), od pag. 34 (další modlitby)

Kurzer Lebens-Lauf 1712 (patrně n. překlad knihy Vita et cultus, REMPEN 1703)

RAPPA 1719, s. p. (stručný životopis, 8 modliteb, řada dalších modliteb)

Constitution, DE BAR 1729, 1. část (kanonizační konstituce), 2. část (modlitební knížka), 1-38 (modlitby), 39-146 (další modlitby)

Johanneischer Ehren-Triumph 1729b, 3-85 (modlitby), 85-86 (báseň), 86-106 (modlitba), 107-221 (mnoho modliteb s různým zaměřením, občas se zmínkou JN, jako na pag. 189-190), 222-245 (modlitba), 246-304 (další modlitby)

Modlitby, duchovní texty, nebo jen spirituálně laděné zmínky v modlitebních a duchovních knihách širšího zaměření

PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a (modlitby k P. Marii, andělům a č. patronům), 49-51 (modlitba)

PONTANUS Z BREITENBERKA 1599b, 61-65

PONTANUS Z BREITENBERKA 1599c, 64-68

Devota ac debita veneratio 1654 (modlitby k č. patronům), 37-40 (2 modlitby)

DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1671 (modlitební kniha s hlavním zaměřením na Čtrnáct sv. pomocníků a P. Marii Staroboleslavskou), s. p. (antifona a modlitba)

DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a (modlitby k P. Marii Staroboleslavské a sv. č. patronům), s. p. (antifona a modlitba)

AUPONĚŠICKÝ 1691 (život sv. Ivana s mnoha modlitbami), s. p. (modlitba)

Z KOHEMU 1694 (popis praž. Lorety s připojenými modlitbami), 161-162 (modlitba)

ABRAHAM A S. CLARA 1695 (duchovní úvahy o „arcilotrovi“ Jidášovi), 16 (příklad)

Manuale Marianum 1698 (modlitby mariánské družiny), 411-418 (modlitby)

Manuale sodalis parthenii 1714, 442-448

BÍLINSKÝ 1700 (praž. Loreta s modlitbami a knižičkou místního bratrstva), úvodní kalendář (zmínka), 153-157 (4 modlitby)

BECKOVSKÝ 1703 (mezi mnoha modlitbami litanie)

BECKOVSKÝ 1704

BECKOVSKÝ 1704-1721

BECKOVSKÝ 1713

BECKOVSKÝ 1716

BECKOVSKÝ 1721

BECKOVSKÝ 1724, 313-319 (hodinky), 320-327 (litanie), 327-328 (zbožné vzdychání), 328-329 (modlitba), 331 (modlitba ke sv. č. patronům, včetně SJN)

BECKOVSKÝ 1728, úvodní kalendář (JN), 254 (modlitba ke sv. č. patronům, včetně SJN), 307-315 (hodinky), 315-318 (litanie), 319-320 (modlitba), 320-322 (modlitba ze života), 322 (antifona s modlitbou), 323-324 (vroucné vzdychání)

Accessus et recessus 1704 (sbírka modliteb), 94-104 (oficium)

Selectae devotiones 1705 (modlitby k různým svatým, Andělovi Strážnému a k P. Marii), 24-41 ([modlitby](#))
Kiriteiner Wallfahrter 1707 (mar. poutní místo Křtiny a sbírka modliteb), 186-188 ([modlitba](#))
Wienerische Andachts-Büchl 1707, kalendář ([zmínka](#))
 BRÜCKNER 1708 (mar. modlitební knížka pro arcibratrstvo nejsv. Růžence Ježíše a Marie u dominikánů na Malé Straně), 2. část, pag. 161-162 (modlitba k vybraným sv. patronům, také SJN), 237-239 ([chvalozpěv](#)), 239-240 ([modlitba](#))
Marianisches Hand-Büchlein 1719 (nejspíš nové vydání předešlého), 2. část, pag. 195-196 (modlitba k vybraným sv. patronům, také SJN), 263-264 ([modlitby](#))
Exercitia pietatis 1708 (zbožná cvičení pro mládež mimo mar. družiny), mj. [pobožnost](#)
Herzbewegliche Andachten 1708 (pobožnosti k SJN, sv. Judovi Tadeáši a sv. Dismasovi), od pag. 57 (krátký [životopis](#)), od pag. 60 ([oficium](#)), od pag. 99 ([modlitba](#) čili [prosba](#))
Kleine Tag-Zeiten 1708 (sarkandrovské modlitby), 30-34 (2 modlitby, v nichž společně zmíněni nebo osloveni JN a JS)
Officium sodalis Mariani 1708 (modlitební kniha družiny Nar. P. Marie u jezuitů na Malé Straně), 465-466 (2 [modlitby](#))
 ABRAHAM A S. CLARA 1709 (kratochvilné duchovní pojednání o sto bláznech), 76 ([zmínka](#))
Altariolum 1709 (návod ke zbožnému životu), 335-336 ([modlitba](#))
 VON FUGGER-BOOS 1709 (sbírka modliteb), 412 ([modlitby](#)), 479 (JN zmíněn v litanii ke všem svatým)
 MERLO HORSTIUS 1709 (sbírka modliteb), 287-289 (3 [modlitby](#))
Oratio devotissima 1709 (sbírka modliteb), s. p. ([modlitby](#))
Vade mecum 1709 (kniha úkonů zbožnosti a modliteb), 304-313 ([modlitby](#))
 SCHOPEN 1710 (sbírka modliteb, z nichž velmi mnoho za odvrácení moru), s. p. (2 [modlitby](#))
 Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1711 (modlitební kniha), 593-608 (nový dodatek *Kutze Tag-Zeiten* sestávající z [modliteb](#))
 Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1719, 583-598
 Z KOCHEMU 1727 (upravená verze), v titulu avizovány [modlitby](#), 597 (JN v litaních ke všem svatým)
Nouveau recueil 1711 (sbírka modliteb), 373-377 ([modlitba](#))
Orazioni e preghiere 1711 (sbírka modliteb) (mj. [oficium](#))
Pomoc mariánská 1711 (mar. poutní místo Chlumek u Luže a sbírka modliteb), 146 ([antifona](#)), 147 ([modlitba](#))
 AMATUS A MATRE DEI 1712 (sbírka modliteb), 86-87 ([modlitba](#)), 127-156 ([modlitby](#))
 MILLER 1712 (modlitební kniha), V. a VI. pobožnost (JN spolu s dalšími sv. patrony, krátký nástin jeho [života](#) a [patronátu](#), zařazen do litaní k vybraným sv. patronům), v II. instrukci návod k použití V. pobožnosti u [sochy](#) na Pražském mostě, ve III. instrukci návod k použití té samé pobožnosti před [obrazem](#) umístěným na záp. boku sloupu sv. Václava na hranici tuchoměřických pozemků Tovaryšstva Ježíšova, v závěrečném seznamu uvedena [oslava](#) v den 16. V., stejně jako je tomu v závěrečném kalendáři světců
 DE NOAILLES 1712, kalendář (JN)
Stráž i poklad 1714 (č. patronové v praž. katedrále), 83-97 ([modlitby](#))
Schutz und Schatz 1715, 70-82
Schutz und Schatz 1718, 64-75
Johanneischer Ehren-Triumph 1729c (rozvinutý text), 9 (odpustky o [svátku](#)), 13, 17-20, 27, 45-53 (modlitba k N. Svátosti oltářní uchovávané v kapli sv. Václava a na dvou [oltářích](#) při [hrobu](#)), 54-55 ([modlitba](#)), 73-75 (modlitba ke sv. č. patronům, včetně JN), 88-89 ([hrob](#) se 2 připojenými [oltáři](#)), 89-90 ([život](#)), 90-96 ([modlitby](#)), 96 (2 [oltáře](#) v [kapli](#))
Andächtige Besuchung 1719 (zbožná návštěva č. patronů v praž. dómu), s. p. (2 [modlitby](#))
Dies sacerdotalis 1720 (2. díl modlitební knihy pro kněze), 331
Officium Rakocianum 1720 (sbírka modliteb), 250-256 ([modlitby](#))
 HAIN 1721 (popis praž. katedrály a pobožnosti k č. patronům), 53-55, 69-75
 STOYBER 1721 (bělohorské pout. místo), 148, 155-156, 180
Kurze Besuchungen 1722 (modlitební kniha), s. p. (12 [modliteb](#))
 PROCHE 1722a (mar. pout. místo na Bezdězu), 2. část, 67-68 ([modlitba](#))
 KAZENBERGER 1723 (modlitební kniha arcibratrstva požeňnaného cingula sv. serafinského Otce Františka), 513-514 ([modlitba](#))
Sodalis officiosus 1723 (modlitební kniha), 294 (úterý určeno mj. ke [cti](#))
 ZINCKE 1723, 150-318 (modlitební knížka, na některých místech zmíněn JN, zvláště 2 [modlitby](#) na pag. 311-314), 319-347 (stručný dodatek obsahující loretánské litanie a na pag. 325-347 [modlitby](#))
Manuale sodalis parthenii 1724 (modlitby mar. družin), úvodní kalendář, v druhé části pag. 97-120 ([modlitby](#))
Preces 1724 (sbírka modliteb), kalendář (JN), 313-336 ([modlitby](#))
 VICTORINUS A S. CRUCE 1724c, 162-163 (modlitba k sv. patronům č., včetně BJN)
La porta del cielo 1725 (duchovní a modlitební kniha), 299-316 ([modlitby](#)), 317 ([modlitba](#))

Schutz- und gnaden-volles Heiligtum 1725 (život bl. Zdislavy), dodatek s modlitbami, 5 (JN zmíněn v modlitbě k různým sv. patronům)
Slabikář český 1725 (č. slabikář „pod titulem sv. Jana Nepomuckýho,“ mj. s modlitbou)
Eloquentia caelestis 1726 (sbírka modliteb), 300-308 (modlitby)
Katholisches A. B. C. Büchel 1726 (n. slabikář „unter dem Titl. St. Joanni Nepomuceni,“ mj. s modlitbou)
Officiosa pietatis exercitia 1727 (modlitební kniha), 300-308 (modlitby)
Oslava 1728 (knížka velkomeziříčské kongregace Jmen Ježíš, Maria, Anna, spojené s památkou JS), po pag. 80 (2 modlitby, báseň k JN a JS), kalendář (JN)

Básně, chronostichy, „kabalistické“ verše, hymny publikované samostatně či v básnických sbírkách, někdy s připojenými modlitbami

SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1692
SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1693
SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1694
HOLLNER 1699
SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1699
SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1702
REMPEN 1702a (Óda se zbožnými vzdechy)
REMPEN 1702b
SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1704
Epigrammatum centuria 1705 (100 epigramů)
Fomentum devotionis 1706 (hymnus a 3 modlitby)
Eine behende, doch nutzbare Andacht 1706
Fomentum devotionis 1707
SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1706 (se závěrečnou modlitbou)
FETT 1712
Gozos 1712 (hymnus a 3 modlitby)
Flammulae Joanneae 1714
VATTER 1714
PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1721
Brevior vitae descriptio 1722a
Brevior vitae descriptio 1722b
ESER 1722
HEEGE 1722
R Silentio eloquens 1722 (sbírka oslavných básní žáků gymnázia)
Suspiria 1722
Das Leben und Marter 1723
Loquax silentium 1725 (chronogramová báseň)
Exoptatus cordium affectus 1726
PANKL 1726
MOLITOR 1727
PANKL 1728 (báseň k oslavě na Vysokém mostě ve Vídni)

Básnické texty součástí širěji zaměřených básnických sbírek a dalších publikací, včetně nepomucenských

PONTANUS Z BREITENBERKA 1602 (hymny k P. Marii, andělům a č. patronům), 3. kn., 203-206 (hymnus)
Laurea gloriae 1652 (dar rétoriky magistrům filozofie praž. univerzity), s. p.
Thesaurus Sacer 1673 (č. patronové v souvislosti s praž. katedrálou a pobožnosti k nim), 140-141 (báseň)
R Praelectiones Pragenses 1684 (zápisy přednášek z filozofie), na zadním přidešti svazku vepsány 2 epigramy
LABE 1685 (tisíc epigramů), devátá stovka, 148 (epigram)
LABE 1691 (pět set elegických distichů), třetí stovka, 41 (elegické distichon)
MAYER 1693 (básnická cvičení), 270-277, III. třída, III. část (básně)
FRIEDENFELS 1699 (sv. Romedius a hraběcí rod Thunů), v závěru nepaginovaného úvodu báseň
R ČERNÝ 1699-1720 (básnická cvičení zaznamenávaná od doby studia v gymnaziální třídě poetice) (poetická cvičení a epigramy)
SARTORIUS 1700 (o cisterciáckém řádu k 600. výročí vzniku), 806-808 (báseň)
Vita et cultus, REMPEN 1703, 29-42 (Rempenova Óda, z níž zbožné vzdechy vloženy do oficia na pag. 1-17)

- Vita et cultus*, REMPEN 1709 (shodné)
Vita et cultus, REMPEN 1714 (Rempenova *Óda* v nepaginovaném úvodu, změna zakončení, zbožné vzdechy vloženy do následujícího oficia na pag. 1-17)
Klarer Spiegel, REMPEN 1706, 374-389 (Rempenova *Óda*)
Klarer Spiegel, REMPEN 1712, 316-331 (Rempenova *Óda*)
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1708, 81-92 (Rempenova *Óda*), 92-93 (hymnus)
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1709a (shoda)
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1709b (shoda)
 BECKOVSKÝ, REMPEN do 1715 (dle l. originálu)
 BECKOVSKÝ, REMPEN, MĚREI 1716
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 99-100 (hymnus), 103-106 (báseň), 107-117 (Rempenova *Óda*)
 BRÜCKNER 1708 (mar. modlitební knížka pro arcibratrstvo nejsv. Růžence Ježíše a Marie u dominikánů na Malé Straně), 2. část, pag. 237-239 (chvalozpěv)
 MERLO HORSTIUS 1709 (sbírka modliteb), 285-287 (hymnus)
 REMPEN 1710 (?) (básnická sbírka) (mj. *Óda* z 1702)
 REMPEN 1711, 160-180 (*Óda* z 1702, s přidanými protikatolickými poznámkami)
 REMPEN 1725, 160-180
Annulus 1721 (modlitební knížka), závěr (báseň)
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 153, 157-167 (Rempenova *Óda*), 168-190 (malé officium se vzdechy z Rempenovy *Ódy*), 190-198 (2 báseň)
 BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, 6-14 (Rempenova *Óda*, o dvě sloky kratší a odlišná od vydání v *Klarer Spiegel*, REMPEN 1706), 43-44 (báseň)
Devotio quinque-dialis 1721 (modlitební knížka) závěr (votivní báseň)
Flumen eloquentiae 1721 (kolektivní sbírka básní o světcích reprezentovaných sochami na Praž. mostě), XIV. (báseň)
 BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722, 95-98 (chvalozpěv a modlitba)
 KOLČAVA 1722 (oslavné básně na Krista, P. Marii, svaté a světice), 556-559 (oslavná báseň)
 REISSMANN Z RIESENBERGU 1722 (kázání), závěr (báseň)
 STEINHAUSER 1722 (církevně-právní traktát k disputaci na salzburšské univerzitě), úvod (báseň)
 ZINCKE 1723, 37-149 (veršovaný životopis)
 DUKÁT 1725 (kniha o JS), hlavní text, 199-200 (báseň k JS a JN)
Der europäische Postilion 1725, 2. díl, 519-520 (2 báseň k vysvěcení kaple na Vysokém mostě ve Vídni), 576-577 (další báseň v souvislosti s úctou na vídeňském Vysokém mostě)
La porta del cielo 1725 (duchovní a modlitební kniha), 316 (hymnus)
 GIORDANO 1726 (posvátné l. hymny parafrázované v toskánských verších), pag. CCXL-CCXLVII (parafrázovaný hymnus)
 WINEPACHER 1726 (kalendář z chronostichů oslavující světské duchovenstvo svatého života; další verše), 16. V. (l. chronostich a n. verš)
 R *Pons Pragensis illuminatus* 1727 (básnická oslava světců a světic znázorněných sochařskými pomníky na Praž. mostě) (oslavné verše)
Oslava 1728 (knížka velkomeziříčské kongregace Jmen Ježíš, Maria, Anna, spojené s památkou JS), po pag. 80 (báseň k JN a JS)
 BONA, JANKA 1729 (o křesťanském životě), po úvodním věnování oslavná báseň
Johanneischer Ehren-Triumph 1729b (svatojánské a další modlitby), 85-86 (báseň)
 KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a (univ. teze), ke konci (oslavná báseň)
 KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a

Zmínky v básnických dílech uveřejněných v publikacích různého zaměření

- SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1695 (gratulační báseň praž. arcibiskupovi Breunerovi), s. p.
Vota mille mellea 1697 (básnické dílo ke svěcení praž. seminárního kostela sv. Vojtěcha), s. p.
 BILOVSKÝ 1703a (ódy na JS), 7-8 (JN a JS v úvodním básnickém věnování)
 BILOVSKÝ 1703b (životopisná báseň o JS), č. XIX (JS a JN)
 BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜNVALDU 1705 (životopisná báseň o JS), č. XVIII (JS a JN)
 BILOVSKÝ 1712 (kniha o JS založená na znameních Zvěrokruhu), obsáhlé básnická dedikace, znamení Vodnáře a znamení Ryb (JS a JN), předmluva k samotné knize (JS a JN), znamení Kozorožce (JS a JN)
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716a (blahopřání do následujícího r. 1717), mj. chronogram
Laus posthuma 1720 (báseň o JS), úvodní seznam svatých a blahoslavených Janů (JN), samotná báseň (JS a JN)
 FRANCK Z FRANCKSTEINU 1723 (předpovědi ohledně pražského milénia 1723), s. p.

Der europäische Postilion 1724, 1. díl, 371-373 (vídeňské přípravy na císařovnin porod, blahopřejná báseň)
PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1725 (kniha o JS), 199 (JN v básni o JS), 208 (JN v překladu té samé básně)

Samostatně nebo v souborech vydané písně a další zhudebněné texty

Písně 1700 (4 písně)
Písně 1709 (4 písně)
Sittliches Ehe-Band 1700 (píseň)
Čtvery nové písně 1704 (4 písně)
Zwei Lob- und Ehren-Gesänger 1704 (2 písně)
Písně 1710-1719 (4 písně)
Písničky nové 1711 (3 písně)
Písničky pobožné 1711 (3 písně)
Píseň 1715 (3 písně)
Písně 1715 (3 písně)
Prosa 1715 (zhudebněné verše pro praž. lodní hudbu)
Písně 1716 (4 písně)
Písnička žalostivá 1717 (píseň)
Drei anmutige Lieder 1720 (3 písně)
Nová píseň 1721 (píseň)
Píseň slávy 1721 (píseň)
Dvě nové písně 1722 (2 nové písně)
In honorem S. Joannis Nepomuceni 1724 (píseň)
Moldava 1724 (zhudebněné verše pro praž. lodní hudbu)
Nové písně 1725 (2 písně)
Písničky nové 1725 (nejméně 2 písně)
Písně nové 1726a (2 písně)
Písně nové 1726b (2 písně)
Písničky nové 1726 (2 písně)
Nové pobožné písničky 1727 (3 písně)
Písně dvě 1727 (2 nové písně)
Písně dvě nové 1727 (2 nové písně)

Písně a hudební tvorba pojatá do širě zaměřených publikací, včetně svatojánských

BALBÍN 1684b, 103-108 (2 písně v rámci přidaného textu)
HOLAN ROVENSKÝ 1693 (kancionál), 395 (píseň)
Drei schöne neue geistliche Lieder 1695-1713 (tři písně, z nich jedna nepomucenská)
BALBÍN 1698, 105-110 (2 písně v rámci přidaného textu)
Kleines Amt und Andacht 1698 (exemplář nedohledán, patrně se v něm ale již nacházela píseň, publikovaná jistě ve vydání z 1728)
Kleines Amt und Andacht 1707 (podobně u předchozího)
Kleines Amt und Andacht 1728, 24-31 (píseň, doslova chvalo zpěv)
BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701, 133-139 (píseň v rámci přidaného textu)
Hymnodia catholica 1701 (kancionál) (2 písně)
Písničky nové pobožné 1702 (čtyři písně ke svatým, na prvním místě píseň)
BALBÍN, BAČINA 1703a, 108-111 (píseň v rámci přidaného textu)
Andächtige und auserlesene Gesänger 1705 (zpěvník, mezi nimi jedna nepomucenská)
Píseň 1705 (8 písní, z nich na prvním místě nová píseň)
Klarer Spiegel, REMPEN 1706, 370-373 (starobylá píseň, doslova chvalo zpěv)
Klarer Spiegel, REMPEN 1712, 312-315
Klarer Spiegel, REMPEN 1722
BALBÍN, BAČINA 1707b, 104-111 (píseň v rámci přidaného textu)
Píseň o sv. Václavu 1707 (7 písní, z nich na šestém místě nová píseň)
Písničky tři pobožné 1710-1719 (tři písně, z nich třetí nepomucenská)
Kancionál český 1712, 742-743 (píseň)
Kancionál český 1727, 742-743

Kancionálek historický 1712 (kancionál) (píseň)
Kancionálek 1712-1727 (kancionál), 307-309 (píseň)
Pisně dvě nové 1715 (2 nové písně a další píseň)
Neun-tägige Andacht 1717 (pobožnost), 62-72 (3 písně)
Drei schöne neue geistliche Lieder 1718 (tři nové písně, z nichž třetí nepomucenská)
BOŽAN 1719 (kancionál), 644-646 (3 písně)
STOYBER 1721 (kniha o bělohorském pout. místě), 168-169 (píseň)
Lékař duchovní 1722, 165-168 (nová píseň)
VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 49-91 (12 písní)
VICTORINUS A S. CRUCE 1722d, 49-91 (12 písní)
VILLICUS 1723 (sbírka 10 árií, z nichž alespoň jedna nepomucenská)
ZINCKE 1723, 1-36 (o kapli vybudované u Chrástu nad Rozbělesy s popisem jejího slavnostního vysvěcení, při kterém zazněly mj. písně)
Pisně pobožné 1724 (4 písně o sv. Vojtěchu a SJN) (2 nebo 3 písně)
VICTORINUS A S. CRUCE 1724b, 119-150 (9 písní)
Slabikář český 1725 (č. slabikář „pod titulem sv. Jana Nepomuckého,“ mj. s písní)
Katholisches A. B. C. Büchel 1726 (n. slabikář „unter dem Titl. St. Joanni Nepomuceni,“ mj. s písní)
Neun-mittwochentliche Andacht 1726, 150-156 (píseň)
KONIÁŠ 1727 (kancionál), 469-472 (2 písně)
Tři nové písně 172? (tři nové písně ke třem svatým, první nepomucenská)

Zmínky v dalších písničích

Kancionálek 1712-1727, 306 (píseň o sv. Prokopu, paralela ke Svatováclavskému chorálu)
STOYBER 1721 (kniha o bělohorském pout. místě), 117-119 (n. verze Svatováclavského hymnu, v níž na pag. 119 jmenován SJN)
Novina 1726 (moritát o ztrestání zloděje, který okradl hrob)

Písně, které se mají zpívat na nápěv některé písně nepomucenské

Sjednocení dvou srdcí 1699
Píseň nová o velebném Janu Sarkandru 1704
Píseň nová o velebném Janu Sarkandru 1708
Píseň o svatém Isidorovi 1704
KONIÁŠ 1727 (kancionál), 373 („píseň obecní“)

Oratoria

BADIA 1721 (bez určení místa)
Ewige Sternen-Glory 1723, fol. 3^v-4^v (Brno?)
La calunnia delusa 1724 (Milano, 23. V.)
Ewig-gestirnete Glorie 1724 (München?)
Ruhmwürdiger Kron- und Ehren-Streit, PORSILE 1724 (Brno, 16. V.)
RADEMIN, REUTTER 1725 (Wien, 13. IX.)
Gloriosa laurus 1726 (Praha?)
Il martirio 1726 (Milano)
RADEMIN, REUTTER 1726 (Wien, 16. V.?)
Il segreto incontaminato, CALDARA 1726 (Salzburg, V.)
Unüberwindliche Verschwiegenheit, CONTI 1726 (Olomouc)
RADEMIN, REUTTER 1727 (Wien, 16. nebo 19. V.)
Die bedrückte, aber nicht unterdrückte, ENDTER 1728 (Wien, 20. V.)
RADEMIN, REUTTER 1728 (Wien, 16. V.)

Posvátné řečníctví ve službách JN: samostatně tištěné panegyriky a kázání

KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690 (Praha, katedrála?)

SALLER 1695 (Emming)
 BERNARDUS A S. THERESIA 1706 (Praha, Skalka)
 FRANCK Z FRANCKENSTEINU 1707 (Praha, Skalka)
 FROMM 1708a (Praha, Skalka)
 FROMM 1708b (Praha, Skalka)
 HOLTZER 1709 (Praha, Skalka)
 KORŽINEK 1710 (Praha, Skalka)
 LUDWIG 1711 (Praha, Skalka)
 VIÑALS DE LA TORRE 1712 (Barcelona)
 WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ 1712 (Praha, Skalka)
 AMANDUS A NOMINE JESU 1713 (Praha, Skalka)
 ANDRES DE SAN PEDRO 1713 (Barcelona)
 LODI 1713a (Praha, katedrála?)
 POTŮČEK 1714 (Praha, Skalka)
 REIFENSTUEL 1715 (Wien)
 THUM 1715 (Malá Bukovina)
 WAAL 1715 (Praha, Skalka)
 IKERT 1716 (Malá Bukovina)
 STAAB 1716 (Praha, Skalka)
 HEDL 1717 (Praha, Skalka)
 SVOBODA 1717 (Praha, Skalka)
 SCHMIDT 1718 (Černožice)
 TRMANUS Z OSTRAVY 1718 (Praha, Skalka)
Encomiasticon 1719 (bez určení místa)
 SCHWEIGER 1719 (Praha, Skalka)
Triumphus innocentiae 1719 (Timișoara)
 PAOLI 1720 (Napoli)
 PHILIPPUS A S. JACOBO 1720 (Mikulov)
 POMIENA 1720 (Praha, Skalka)
 DOBROHLAV 1721 (Hradec Králové)
 FRITZ 1721a (Mödling)
 LUCAS A S. NICOLAO 1721 (Trnava)
 MICHÁLEK 1721 (Praha, Skalka)
 SEELHAMMER 1721 (Wien)
 SCHOLTZ 1721 (Brno)
 BEITEL 1722 (Kremnica)
Der beredsame Schweiger 1722 (Slezsko)
 VON BOUFFENSTEIN 1722 (Wien)
 BURGER 1722 (Brno)
 FISCHER 1722 (Wien)
 KOLB 1722 (Wien)
 MAGET 1722 (Cieszyn)
 MILLER 1722 (München)
 NEUDECK 1722a (Nysa)
 NEUDECK 1722b
 PROCHE 1722b (Praha, Skalka)
 REISSMANN Z RIESENBERGU 1722 (Praha, cyriaci) (na závěr báseň)
 SEDDELER 1722 (Praha, Skalka)
 SCHOLTZ 1722 (Brno)
 ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1723 (Wien)
 DOBROHLAV 1723 (Hradec Králové)
 ELT 1723 (Wörth an der Donau)
 FELIX 1723 (Praha, katedrála)
 FRITZ 1723 (Wien)
 GLOK 1723 (Dřemčice)
 JUNG 1723 (Wien)
 KRAMMER 1723 (Gars am Kamp)
 MARTINI 1723 (Praha, katedrála)
 MIGLIO 1723 (Mödling)
 PACHER 1723 (Zelená Hora, proneseno 1722)

PEITHER 1723 (Praha, katedrála)
PELLIZOTTI 1723 (Praha, cyriaci)
SEELHAMMER 1723 (Wien)
SEMEN 1723 (Wien)
ZENCKER 1723 (Praha, Skalka)
ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1724 (Wien)
BURGER 1724 (Praha, Skalka)
GREIPL 1724 (Wien)
MARTINI 1724 (Praha, katedrála)
SEDDELER 1724 (Praha, katedrála)
SEELHAMMER 1724 (Wien)
ZIEGLER 1724 (Mistelbach)
FIEDLER 1725 (Ploskovice)
GIPPONI 1725 (Milano)
Die Höhe und Tiefe 1725 (neznámo kde)
ILDEPHONSUS A PRAESENTATIONE B. V. MARIAE 1725 (Praha, Skalka)
LUCAS A S. NICOLAO 1725 (Wien)
PAOLI 1725 (Roma, dell' Anima)
RISTL 1725 (Wien)
SCHOLTZ 1725 (Praha, cyriaci)
VON STEITZ 1725 (Wien)
DZIEWULSKI 1726 (Kraków)
FIEDLER 1726 (Ploskovice)
FISCHER 1726 (Wien)
LUCAS A S. NICOLAO 1726 (Wien) (JN a JP)
MARCELLI 1726 (Kraków?)
MARTINI 1726 (Praha, katedrála)
MAYER 1726 (Praha, Skalka)
VALCER 1726 (Zelená Hora)
WAYSMAJR 1726 (Stein an der Donau)
ČERNÝ 1727 (Zelená Hora)
FISCHER 1727 (Wien)
LAZ 1727 (Wien)
LUCAS A S. NICOLAO 1727 (Wien)
SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727 (Praha, katedrála)
SIKORA 1727 (Praha, Skalka)
ZIEGLER 1727a (Mistelbach)
ZIEGLER 1727b (Wolkersdorf im Weinviertel)
BEDNÁŘ 1728 (Zelená Hora)
VON BOUFFENSTEIN 1728 (Wien)
Fama in Joanne Nepomuceno 1728 (Grudziądz)
HAINN 1728 (Opava)
KRAMER 1728 (Wien)
LUDEGER 1728 (Praha, Skalka)
PELLIZOTTI 1728 (Praha, cyriaci)
SCHMALTZER 1728 (Mannswörth)
WISPAUER 1728 (Wien)
ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1729 (Wien)
BULGARINI DI SIENA 1729 (Nápoli)
DANELI 1729 (Wien)
ELIGIUS A S. GEORGIO 1729 (Praha, Skalka)
FRITZ 1729 (Zelená Hora)
KARGOLEWSKI 1729a (Kraków)
NICOLLI 1729 (Salzburg)
SCHNELL 1729 (Mödling)
TAUCHNER 1729 (Kleinwetzdorf)
WEYMER 1729 (Königstetten)

Homilie, oslavné řeči, exhortace součástí postil a dalších publikací

DELAMINETZ 1667 (sbírka kázání), přehled sv. patronů Království českého a Markrabství moravského (zde uveden také ctihodný JN, mučedník), 194-198 (panegyrik ke ctihodné památce ostatních patronů Českého království, totiž Jana Almužníka Nepomuckého, mučedníka, šesti bratří mučedníků Víta, Jana, Matouše, Benedikta, Izáka a Kristýna, dále Hroznaty pocházejícího z guttensteinského rodu, jeho sestry Vojslavy, Mlady, sestry vévody Boleslava Zbožného, Zdislavy pocházející z rodu svobodných pánů Berků, Anežky, dcery českého krále Přemysla a nakonec Amabilie, dcery Václava II. – Nepomukovi věnován největší prostor)

DELAMINETZ 1683, přehled svatých českých a moravských patronů, 194-198

GRAFF 1699, 710-734 (jedno kázání)

GRAFF 1700, 710-734

JESTŘÁBSKÝ 1712b, 125-129 (o 5. neděli po Velikonocích 9. kázání, mimořádné, o SJN)

PAOLI 1724 (sbírka kázání), 179-197 (kázání PAOLI 1720)

VESELÝ 1724 (sbírka kázání o svátcích a slavnostech), 146-160 (jedno kázání)

MILLER, *Wunderwerk* 1725 (kázání MILLER 1722 s dodatkem o zázračné změně jazyka 1725), s. p.

WEIßPACHER 1726a, 162-182 (Millerovo kázání na pag. 162-180, dodatek o zázraku na pag. 180-182)

FRITZ 1726, 275-289 (kázání FRITZ 1721a), 290-308 (kázání FRITZ 1723)

ZENCKER 1726 (sbírka panegyriků), 29-52 (2. řeč, nepomucenská, tj. ZENCKER 1723)

EISVOGEL 1727 (sbírka drobných exhortací ke svátosti smíření), úvodní kalendář (zmínka), 347-349 (tři drobné exhortace ve svátek)

KISEBETER 1727 (sbírka kázání), 187-192 (32. kázání, nepomucenské)

LIEHRE 1728 (sbírka panegyriků o Pánu Ježíši, P. Marii a svatých), 138-150 (panegyrik), 485-493 (panegyrik)

FRANCK 1729, 360-368 (jedno kázání)

JN zmíněn v kázáních a příležitostných řečech na jiná témata (případně v jejich titulech nebo dedikacích)

SCHERER 1603 (postila), kázání na 1. neděli po Velikonocích, fol. 322^v (JN i JP)

SCHERER 1610 (postila), kázání na 1. neděli po Velikonocích, pag. 506 (JN i JP)

SCHERER 1611 (postila), kázání na 1. neděli po Velikonocích, pag. 506 (JN i JP)

KYBLER 1678 (sbírka kázání a traktátů o zázračných událostech ve Starém a Novém Zákoně a v následujících dějinách), 526-527 (v rámci čtvrtého traktátu o arše úmluvy příběh života, úcty, posmrtné pověsti a divů JN)

KYBLER 1682

KYBLER 1694, 518-519

DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1691 (patrně fiktivní pohřební řeč pro větší latinskou mar. kongregaci v Praze na Starém Městě), 19 (JS a JN)

PFALZ Z OSTRIC 1691 (sbírka kázání pronesených v praž. katedrále), 9. kázání o sv. Vojtěchovi, 213 (JN), kázání o sv. Zikmundovi, 225 (JN)

NERLICH 1694 (kázání ke vstupu Jakobíny Anny z Wunschwitz mezi voršilky na Novém Městě pražském s přijetím řeholního jména Marie Inocencie od Sv. Ducha), s. p. (JN)

BECKER 1697 (postila), kázání na 12. neděli po Duchu svatém, 493 (JN)

BECKER 1700 (postila), kázání na 15. neděli po Duchu svatém, 428 (JN)

FOSSA 1706 (sbírka postních kázání pronesených v salzburské katedrále), 770 (JN zmíněn ve 28. „zvonu“, tj. 28. postním kázání)

JESTŘÁBSKÝ 1712a (postila), 555-562 (kázání o JS, se zmínkami o JN na pag. 555 a 562)

BERGHAEUER 1713 (praž. univerzitní panegyrik o sv. Ivovi), úvodní dedikace metr. kapitule pražské (JN)

PFENDTNER 1714 (sbírka kázání), vídeňské kázání o sv. Josefovi, 91, vídeňské kázání o sv. Rochovi (1700), 436

JESTŘÁBSKÝ 1717 (postila), 13 (zmínka o JN a JS v kázání na 2. neděli adventní)

PHILIPPUS A S. JACOBO 1717 (sbírka vídeňských kázání), 484 (JN zmíněn v kázání na svátek sv. Floriána)

LODI 1713b (pohřební řeč k oslavě Jana Václava hr. Wratislava z Mitrowic)

FRITZ 1720 (vídeňské kázání o sv. Cyrilu a Metoději), 17

LIBERTIN 1720 (kázání o sv. Bernardu, Plasy), s. p.

ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721 (sbírka kázání), 387 (JN zmíněn ve vídeň. kázání o sv. Václavovi)

ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1723, 387

FRITZ 1721b (soubor kázání), 150 (JN zmíněn v kázání o sv. Floriánovi proneseném v Großmuglu), 257-260 (JN ve vídeň. kázání o Neposkvrněné P. Marii)

TALLIAN 1722 (panegyrik o Neposkvrněném počtí P. Marie pro budínskou konfederaci)

HÖNICKE 1723 (zádušní oslavná řeč na bamberského světícího biskupa a gener. vikáře Johanna Wernera Schnatze, oddíl „Třetí hvězda“ (osobní úcta zesnulého)

LIBERTIN 1723 (kázání v praž. katedrále, 6. XI., na rozloučenou s panovníckým párem), ke konci
 BILOVSKÝ 1724 (sbírka mariánských a světeckých kázání), 720 (JN v dovětku ke kázání o sv. Judovi Tadeáši),
 973 (JN v promluvě o potřebě kázání slova Božího a cvičení křesťanského a jejich bedlivém přijímání)
 SIGET 1724 (kázání o Neposkvrněné P. Marie o slavnosti mariánsko-nepomucenské konfederace ve Vídni), 6,
 7, 11-14
 VESELÝ 1724 (sbírka kázání o svátcích a slavnostech), 437 (JN zmíněn v kázání ve svátek Všech svatých)
 HASLBAUER 1725 (kázání ke vstupu slečny Marie Josefy svob. p. z Brackhu k voršilkám v jejich
 řeholním kostele v Praze na Hradčanech, kdy přijala řeholní jméno Anna Nepomucena od Ježíše, Marie,
 Josefa)
 KOLBE 1726 (kázání o zesnulých členech větší I. mar. družiny v pražském Klementinu), s. p. (zmínky
 v medailonech zesnulého Antonína Ignáce říš. hr. z Bubna a Litic a doktora Šebestiána Fuchse)
 HASLBAUER 1727a (kázání k veřejným řeholním slibům voršilky Anny Nepomuceny od Ježíše, Marie, Josefa
 ve voršilském kostele v Praze na Hradčanech)
 KISEBETER 1727 (sbírka kázání), 273 (JN zmíněn v kázání o sv. biskupu a mučedníku Donátovi), 335 (JN
 zmíněn v kázání o sv. biskupu a mučedníku Lambertovi)
 MAYR 1727 (pohřební a pochvalná řeč na zesnulého salzburského arcibiskupa Harracha), 23, 38 (osobní úcta
 zesnulého)
 ERBENI 1728 (kázání k založení bratrstva sv. Apoleny u cyriaků v Praze), úvodní dedikace
 LIEHRE 1728 (sbírka panegyriků o Pánu Ježíši, P. Marii a svatých), 65 (JN zmíněn v panegyriku o sv. Josefovi),
 556-557 (zmínka v oslavné řeči na sv. Jana od Kříže)
 MAREK 1728 (postila), 210 (zmínka v prvním kázání o páté neděli po sv. Třech králich)
 VESELÝ 1728 (soubor kázání), 264 (sedmé postní kázání pronesené v Týnském chrámu v Praze 1726)
 RUDOLPHUS A S. CAROLO 1729 (vídeňské kázání o sv. Cyrilu a Metoději), s. p.

Popisy oslav a s nimi spojených slavnostních dekorací i procesí

oslavy v praž. katedrále:

Popis mauzolea 1680
Blahoslavený Jan Nepomucenský 1683
Redivivus Phoenix 1683
Wieder lebender seeliger Phoenix 1683
Castrum boni nominis 1686
Seliger Vorbote 1686
Protector bonorum 1687
Ein Schutz der Guten 1687
D. O. M. et S. Ioanni Nepomuceno 1688
Svrchovanému Pánu Bohu 1688
Deštíček májový 1689
Ein gnadenreicher joanneischer Majen-Regen 1689
Pluvia Majalis 1689
Lumina Joannea 1690

výzdoba praž. most. sochy:

Sanctiora floralia 1719
Fama communis 1720
Ctnosti výborné 1721
Des glorreichsten Martyrers Tugenden 1721
Solidissimae virtutes 1721
Gloria pontis Pragensis 1722
Immerwährender Ruhm 1722
Annus sacer Joanneus 1723
Das heilige Joannes-Jahr 1723
Ein aus der Sitten-Lehre gezogenes Problema 1724
Problema ethico-encomiasticum 1724
Das alte Wunderwerk 1725
Vetus linguae incorruptae 1725
Geistlich-heraldisches Sinnbild 1726
Hieroglyphicon domesticum 1726
Dissonans consonantia 1727

Die gleiche Ungleichheit 1727
Scribe quinquaginta 1728
Schreibe fünfzig 1728
Anniversarii honores 1729
Complementum honoris 1729
Erfüllung der Ehren 1729

praž. oslava blahořečení (4. VII. 1721):

Dokonalost slávy 1721
Ehren-Glanz 1721
Plenitudo gloriae 1721

procesí pražských jez. škol a mariánských družin k hrobu (27. VII. 1721):

Gloria posthuma 1721
Die nach dem Tod 1721
Pohrobná sláva 1721

oslava u praž. cyriaků:

Ctnosti výborné 1721

oslava u sochy u praž. novoměstských trinitářů:

Ctnosti výborné 1721

oslava v Praze Na Skalce:

Ctnosti výborné 1721

oslava blahořečení v Kolíně nad Rýnem:

Corona stellarum duodecim 1721
Corona stellarum duodecim 1722

rakovnické mariánsko-nepomucenské procesí na Sv. Horu:

Ordnung der rakonitzer Procession 1722
Pořádek rakovnické procesí 1722

oslava v Žatci:

Stella bona 1722
Synopsis 1722

oslava v Brně (?):

Ewige Sternen-Glory 1723, fol. 2^r-3^r

oslava v bavorském Mnichově (?):

Ewig-gestirnete Glorie 1724

oslava na Zelené Hoře u Žďáru:

Judiciale bellum 1725

JN součástí dalších oslav a událostí

Zpráva historická 1645 (přenesení karlístejných ostatků do praž. katedrály), 4. a 5. oddíl
Imago caesaris Leopoldi 1705 (zádušní obřady a *castrum doloris* císaře Leopolda I. v praž. katedrále)
Sanctus Heraclius Martyr 1708a (přenesení relikvií sv. Heraklia v Praze na Starém Městě)
Sanctus Heraclius Martyr 1708b
Svatý Heraclius mučedlník 1708
Supremus honorum gradus 1710 (*castrum doloris* nejvyššího purkrabí Heřmana Jakuba Czernina v praž. katedrále)

HELFFER 1714 (uvítání nového arcibiskupa Ferdinanda z Küenburgu v Praze), uvítací řeč generálního vikáře, světitel biskupa a svatovit. probošta Daniela Josefa Mayera z Mayernu (JN jako jeden z č. patronů obdarovává nového arcibiskupa)

WUNSCHWITZOVÉ 1718, s. p. (pamětní tisk k rozloučení se zesnulou Annou Feliciánou baronkou z Wunschwitz)

FRANCK Z FRANCKSTEINU 1720 (pamětní tisk k rozloučení se zemřelou Marií Františkou baronkou z Wunschwitz), část XI.

Homagium 1721 (blahopřání k narození syna polského a saského prince)

Ausführliche und gründliche vier Beschreibungen 1723 (dvě pražské korunovace), s. p. (zmínky o hrobě a poprsí na hl. oltáři praž. katedrály, který kryt baldachýnem původem z náhrobku)

Beschreibung 1723a (korunovace císaře Karla VI. na č. krále), s. p. (výzdoba hl. oltáře praž. katedrály s poprsím a baldachýnem)

Beschreibung 1723b (korunovace císařovny Alžběty Kristýny na č. královnu), s. p. (zmínka o hrobu)

Beschreibung 1723c (korunovace císařovny Alžběty Kristýny na č. královnu), s. p. (výzdoba hl. oltáře praž. katedrály oproti císařově korunovací jemně pozměněna, ale poprsí zůstalo)

Höchsterfreulicher Echo 1727 (blahopřání k narození syna bavorského kurfiřta)

Sacrum connubium 1727 (blahopřání novému salzberskému arcibiskupovi se vzpomínkami na jeho zesnulého předchůdce Harracha, včetně zmínky o Harrachově osobní úctě)

Tuba buccinatrix 1727 (blahopřání k narození syna bavorského kurfiřta)

Vyúčtování římské fáze kanonizačního procesu

R Berechnung 1725-1729

Literatura určená nepomucenským konfederacím, bratrstvům, kongregacím, sodalitám a spolkům, případně se jich týkající

praž. novoměstská mariánsko-jánská konfederace a bratrstvo Na Skalce:

Entwurf deren Ablassen 1707-1709 (odpustky)

Elenchus renovatus 1709 (seznam členů i členek)

Epitome regularum 1709, 3-4 (úvod), 5-9 (7 pravidel konfederace), 9-11 (vysvětlení), 11-14 (odpustky), 15-16 (bohoslužby), 16-17 (shrnutí života), 18-19 (modlitba k P. Marii), 20-53 (modlitby), 54-56 (hymnus), 56-123 (další modlitby)

Anagraphe confoederatorum 1710 (seznam členů)

Entwurf oder Inhalt 1710 (seznam členek)

ZOUBEK 1718 (dar bratřím a sestrám konfederace)

WINDERMAYER 1723 (knihy), první díl, do pag. 83 (modlitby k Bohu a mnoho modliteb), 84-94 (pobožnost upotřebitelná v konfederacích v Praze a ve Vídni), 95-103 (pravidla, odpustky atd. praž. konfederace), 103-107 (totéž pro vídeň. konfederaci), 108-110 (píseň); druhý díl, 111-181 (život, úcta, blahořečení, na pag. 173-175 popis úcty ve Vídni, dále praž. oslava blahořečení), 182-183 (modlitba); třetí díl, 184-220 (zpráva o Čechách, jejich řeči, národu, vládčích, biskupech, arcibiskupech a náboženství), 220-224 (způsob vyvolení SJN za patrona a modlitba)

Verzeichnis deren confoederirten Frauen 1726 (seznam zesnulých členek a jejich náhradnic)

Kleines Bruderschaft-Büchel 1727 (knížka bratrstva), 5-9 (zpráva o bratrstvu, jeho pravidla, odpustky, možnost přivtělení), 11-14 (modlitby), 15 (chvalo zpěv), 16-24 (modlitby)

Syllabus 1729 (seznam zesnulých členů a jejich náhradníků)

Vídeňská mariánsko-jánská konfederace a bratrstvo:

Officium et lytaniae 1709 (modlitební knížka), věnování rektorovi, podporovatelům, šřitelům a konzultorům vídeň. konfederace, věnování Bohu a SJN, prohlášení autora, 1-21 (malé hodinky), 22-41 (litanie), 42-48 (další litanie)

Umständliche Beschreibung 1711a (účasť konfederace na modlitbách za zesnulého císaře Josefa I.)

Umständliche Beschreibung 1711b

WINDERMAYER 1723 (knihy), první díl, do pag. 83 (modlitby k Bohu a mnoho modliteb), 84-94 (pobožnost upotřebitelná v konfederacích v Praze a ve Vídni), 95-103 (pravidla, odpustky atd. praž. konfederace), 103-107 (totéž pro vídeň. konfederaci), 108-110 (píseň); druhý díl, 111-181 (život, úcta, blahořečení, na pag. 173-175 popis úcty ve Vídni, dále praž. oslava blahořečení), 182-183 (modlitba); třetí

díl, 184-220 (zpráva o Čechách, jejich řeči, národu, vládčích, biskupech, arcibiskupech a náboženství), 220-224 (způsob vyvolení SJN za patrona a modlitba)
Kurzer Begriff 1729 (pravidla a odpustky)

snad nepomucenské bratrstvo v Barceloně:
Die europäische Fama 1711, č. 122, 137-138

jánské bratrstvo ve Štýrském Hradci:
BALBÍN, *Supplementum* 1729, 1-30 (Balbínův Život), 31-76 (dodatek o blahořečení a svatořečení), 76 (o bratrstvu ve Štýrském Hradci)

jánské žďárské čili zelenohorské bratrstvo a konfederace:
Mons Viridis 1723 (knížka bratrstva), historie úcty ve žďárském klášteře cisterciáků, proslov t. kláštera ke SJN, 5 pravidel bratrstva a konfederace, prohlášení o konfederaci v rámci bratrstva, milosti udělené bratrstvu Apoštolským Stolcem, slavnosti bratrstva a jeho pobožnosti (modlitby k Ježíši, Marii a SJN)
Hora Zelená 1723
Zodiacus Joannaeus 1723 (členové a členky konfederace)
Judiciale bellum 1725 (dar konfederovaným bratrům a sestrám, popis oslavy 16. V. na Zelené Hoře)
Almae sodalitati 1726 (zesnulí konfederovaní a jejich náhradníci, muži i ženy)
Veleslavné bratrstvo 1727 (informace o zesnulých konsodálech a o letošních slavnostech bratrstva)
Alma sodalitas 1729 (zesnulí členové konfederace i bratrstva a jejich náhradníci)

mnichovský jánský spolek:
Lob- und Andachts-Übung 1724, 3-47 (život, úcta, praž. oslava blahořečení), 48-70 (modlitby), 71-81 (mnichovský spolek)

bruselské bratrstvo:
Abrégé des règles, DE MASQUELIER 1726
Epitome regularum 1726

bratrstvo SJN pod titulem Neposkvrněného početí P. Marie ve Steinu:
Der europäische Postilion 1726, 1. díl, 672-677
Der europäische Postilion 1727, 1. díl, 701-708

Špitál SJN ve Vídni

Kurzer Bericht 1726 (stručná zpráva o svatojánském špitálu ve Vídni)
Der europäische Postilion 1727, 2. díl, 227

JN ve školním prostředí:

Dedikace knižních vysokoškolských tezí sv. Janu Nepomuckému, případně zvolení světce za ochránce defidenta

Z ŘÍČAN 1664 (praž. univerzita, filozofie)
TAICHERT 1670 (praž. univerzita, filozofie)
JAVORNITIUS 1674 (praž. univerzita, filozofie), dedikace sv. č. patronům (včetně JN)
KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674 (praž. univerzita, filozofie)
RICHTER 1695 (praž. univerzita, filozofie)
AUSTEZKÝ Z FESTENBERGU 1698 (praž. univerzita, teologie)
RUDLOFF 1698 (praž. univerzita, filozofie)
BENEŠOVSKÝ 1699 (praž. univerzita, filozofie)
HEHN 1699 (praž. arcib. kolej, teologie)
VINAŘ 1701 (praž. univerzita, filozofie)
VOŘÍŠEK 1701 (praž. univerzita, právo)
RINGELHAN 1702 (praž. univerzita, filozofie)
DINKO 1707 (praž. arcib. kolej, teologie) (obhajoba pod ochranou Neposkvrněné P. Marie, věnováno ke cti JN)
HEINRICH 1722 (praž. generální studium v dominikánském konventu sv. Jiljí, teologie)

ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724 (Kosmonosy, piaristická kolej, filozofie)
NOVÁK 1726 (olomoucká univerzita, teologie) (JN a JS)
RUNPLER, MARZAN 1726 (Brno, františkáni, teologie)
KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a (praž. univerzita, filozofie)

knižní univerzitní teze zaměřené přímo na SJN

VANOS 1705 (würzburgská univerzita, doktorát z obojího práva) (život i výzva k uctívání s přiřazenými právními otázkami, na závěr devocionální zmínka)
SPÁLOVSKÝ 1721a (olom. univerzita, filozofie) (JN a JS)
BLOVSKÝ 1723 (praž. univerzita, teologie) (zázračný život a smrt)
BLOVSKÝ 1729 (praž. univerzita, teologie, doktorát) (jazyk)
KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a (praž. univerzita, filozofie) (život, smrt, úcta, zázraky, oslavná báseň)

nepomucenské publikace věnované graduujícím univerzitním studentům

SPÁLOVSKÝ 1721b (olom. univerzita, profesor filozofie věnuje v červenci magistrům t. oboru vybranou studentskou kompozici)
Sanctior Europae fama 1722 (univerzita ve Štýrském Hradci, dar rétoriky magistrům filozofie, 21. či 25. VII.)
Vienna Austriae 1724 (vídeň. univerzita, kolektivní dílo třídy poetiky akademického gymnázia věnoval profesor fyziky, P. Sebastian Mitterdorffer SI, dne 10. V. svým studentům, bakalářům filozofie) (jde o podrobný popis úcty ve Vídni, prózou i veršem)
KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729b (praž. univerzita, dar profesora filozofie magistrům t. oboru, 30. VI.)

popis promoce doktoranda a poděkování svatým patronům

Incolatus et investitura 1711, 56 (poděkování doktoranda patronům lékařství, sv. Kosmovi a Damiánovi, sv. Václavovi a JN)

školské divadelní hry (texty samostatné i pojaté do větších souborů)

PANNAGL 1701 (Praha, Staré Město, jezuité, V.)
PANNAGL 1729 (soubor školských divadelních her), 9-79
RIEGER 1702 (Mindelheim, jezuité, 4. a 6. IX.)
B. Joannes Nepomucenus 1708 (Eichstätt, jezuité, 5. a 6. IX.)
Constans arcani fides, GILL 1708 (Ljubljana, jezuité, 15. VI.)
Antitheton Boemicum 1710 (Litomyšl, piaristé, 26. VI.)
Sigillum sacramentale martyrio coronatum 1710 (Straubing, jezuité, 3. a 5. IX.)
Honorificentia populi nostri 1711 (Litomyšl, piaristé, 25. VI.)
Novus silentarius Harpocrates 1711 (Wrocław, jezuité)
Palmae decus 1712 (Žatec, premonstráti, V.)
KOLČAVA 1716 (soubor divadelních her), 704-774 (pátá hra, nepomucenská)
LOHR 1718a (Žatec, premonstráti, XII.)
LOHR 1718b
Sigillum sacramentale martyrio coronatum, BINNER 1719 (Amberg, jezuité, 4. a 6. IX.)
Duo sibi opposita 1722 (Benešov, piaristé, 10. VIII.)
Antithesis Joannea 1723 (Benešov, piaristé, 29. VIII.)
S. Joannes Nepomucenus 1723 (Burghausen, jezuité, 3. a 6. IX.)
Triumphale silentium 1723 (Innsbruck, jezuité, 3. a 6. IX.)
R *Vox clamantis* 1724 (Praha, Nové Město, jezuité)
TILLER 1725 (Praha, Staré Město, jezuité, 18. V.)
Unio sexaginta elegantiarum 1725 (Praha, Nové Město, jezuité, VI.)
TILLER 1726a (Praha, Staré Město, jezuité, 31. V.)
TILLER 1726b
Triumphale silentium 1728 (Augsburg, jezuité, 2., 3. a 6. IX.)
Lux gemmae celsissima 1729 (Telč, jezuité, 7. VII.)
R MACHEK 1729 (Praha, Nové Město, jezuité, 27. V.) (celý text)
MACHEK 1729 (Praha, Nové Město, jezuité, 27. V.) (synopse)
R WINKLER 1729 (Uherské Hradiště, jezuité, 21. III. 1729)

JN ve slabikářích

Slabikář český 1724 (č. slabikář, obsahuje mj. modlitbu)

Slabikář český 1725 (č. slabikář „pod titulem sv. Jana Nepomuckého“ mj. s modlitbou a písní)

Katholisches A. B. C. Büchel 1726 (n. slabikář „unter dem Titl. St. Joanni Nepomuceni“ mj. s modlitbou a písní)

popisy svatojánských památek nebo zmínky o nich v topografických spisech, cestopisech, tiscích zaměřených na konkrétní památky, v periodikách apod.

BALBÍN 1677 (č. dějiny), 231-232

BALBÍN 1681 (č. topografie), 122

Mocnému dobré cti ochránci 1706 (pamětní tisk k posvěcení sochy s modlitbou a rytinou)

Theatrum Europaeum continuatum 1707 (evropské dějiny 1696-1700), 113-114

SARTORIUS 1708 (o cist. řádu), 450, 819-820, 918-919

SEIFERT 1708 (vybrané šlechtické rody), XXIII. (rod Wunschwitzů), 201-215

SEIFERT 1709 (vybrané šlechtické rody), XVI. (rod Wunschwitzů), 196-200

JESCHKE 1710 (augustiniánský k. sv. Kateřiny v Praze na Novém Městě), VII. kap.

MILLER 1710 (P. Maria Bolestná v Bohosudově), 207-208

SEIFERT 1710 (vybrané šlechtické rody), IX. (rod Wunschwitzů), 185, 192-193, 201-205

SEIFERT 1711 (vybrané šlechtické rody), IX. (rod Wunschwitzů), 200, 210-211, 219-224

NEURAUTTER 1714 (Pražský most), č. 8 (rytina praž. most. sochy), závěr (rytina náhrobku)

ENGELBRECHT 1715 (Pražský most), č. 8

HAMMERSCHMID 1715 (kláštery benediktinek), 125

Eigentlicher Entwurf 1716 (Pražský most)

Eigentlicher Entwurf 1723, 158-160 (socha a pamětní medaile k jejímu postavení), 160-165 (výtah ze života), 165 (modlitba)

JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716 (sv. Jindřich, sv. Kunhuta a Bamberg), 159

HASLBAUER 1720 (kázání u voršilek v Praze na Hradčanech), úvod

KYRBES 1720 (kniha o JS), 175-177, 183

KYRBES 1721 (kniha o JS), 135-138, 143

Reverendissimo principi de Khünburg 1720 (položení zákl. kamene ke kostelu voršilek v Praze na Hradčanech)

SINAPIUS 1720 (slezská šlechta), 192

Acta Sanctorum 1721, 138 (č. 13)

Bittrich 1721 (klášter františkánek v Mnichově), 168-169

Ehren- und Denk-Münze 1721 (popis pam. medaile)

HAIN 1721 (popis praž. katedrály a pobožnosti k č. patronům), 53, 75, 110

Musaeum Joanneum 1721 (kaple Ukřižovaného Krista a SJN na Joannelliho vinici v Praze poblíž sv. Apolináře)

STOYBER 1721 (bělohorské pout. místo), 61-64

STOYBER 1728 (bělohorské pout. místo, doplněno o novou část), 58, 60, 90

DEIBL 1723 (pohřební řeč), 20-21

Fortgesetzte Sammlung 1723, 1094 (týká se Dolního Kraňska)

Gazeta de Lisboa occidental 1723, 96 (týká se Lisabonu)

HAMMERSCHMID 1723 (popis Prahy), 32, 48-49, 53-56, 70-72, 137, 139-140, 158, 168, 193, 199-201, 205, 222-224, 246, 270-272, 321-322, 340, 351, 358, 389, 442, 449, 500, 522, 595

Risus Sarae 1723 (posvěcení tří kostelů na panství žďárských cisterciáků 1722, včetně konsekrace kostela na Zelené Hoře)

ZINCKE 1723, 1-36 (o kapli vybudované u Chrástu nad Rozbělesy s popisem jejího slavnostního vysvěcení, při kterém zazněly mj. písně), 37-149 (veršovaný životopis), 150-318 (modlitební knížka, na některých místech zmíněn JN, zvláštní 2 modlitby na pag. 311-314), 319-347 (stručný dodatek obsahující loretánské litanie a na pag. 325-347 modlitby)

Der europäische Postilion 1724, 1. díl, 67-70 (socha v Mesině)

Der europäische Postilion 1724, 2. díl, 26-27 (socha v Lodi)

Saeculum quintum 1724 (minoritský kostel ve Vídni), 62-63, 76

Tusculanum Joanneum 1724 (venkovské sídlo u Prahy zasvěcené JN)

CELANO 1725 (památky Neapole), 99

Der europäische Postilion 1725, 1. díl, 26-27 (sloup N. Trojice v Mikulově)

BALTRAM 1727 (tři svatyně, sv. Jana Křt. v Smolotelích, sv. Anny v Krasilově a SJN v Němčicích)

HASLBAUER 1727b (kázání ke vstupu slečny Marie Josefy Hartmannové z Klarsteinu k voršilkám v Praze v „Božím domě sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech“)

Saeculum Marianum 1727 (historie větší mar. kongregace v Tridentu k jejímu stoletému výročí), 55-56
DE TOMBEUR 1727 (Belgická provincie augustiniánů), 216
SINAPIUS 1728 (slezská šlechta), 201, 381

JN v kontroverzích:

kontroverze nebo kritické poznámky vůči katolíkům

Zwei Schreiben 1689, 50-51
Curieuseur Geschichts-Kalender 1698 (č. dějiny 1600-98), 38, 43, 76
REMPEN 1710 (?) (básnická sbírka) (mj. Óda z 1702)
REMPEN 1711, 160-180 (Óda z 1702, s přidanými protikatolickými poznámkami)
REMPEN 1725, 160-180
Unschuldige Nachrichten 1719, 1016-1018
Alleruntertänigstes Vorstellungs-Schreiben 1721, s. p., příloha k písmenu P
Fortgesetzte Sammlung 1721, 87-89, 469-474 a závěrečný rejstřík
LÖSCHER 1725, 116, č. 289 (kniha *Spiegel* 1712 s kritickou poznámkou)

náznaky ambivalentní interpretace osoby JN u nekatolíků

LÖSCHER 1726, doprovodná rytina a text na pag. 62-63 (JN a zavražděný drážďanský luteránský kazatel Hermann Joachim Hahn)

kontroverze proti nekatolíkům

SCHERER 1603 (postila), kázání na 1. neděli po Velikonocích, fol. 322^v (JN i JP)
SCHERER 1610, pag. 506
SCHERER 1611, pag. 506
SCHERER, BARNER 1704, pag. 500
ROSOLENZ 1606, 2. část, 25. kap., fol. 140^r (JN)
ROSOLENZ 1607, fol. 140^r
KRAUS 1709 (důvody k návratu ovečky z luteranismu do kat. církve), 2. část, 25. kap., 109 (JN a JS), 3. část, 9. kap., 35, 38 (JN)
Antiitheton Boemicum 1710 (školská divadelní hra, Litomyšl, piaristé)
Duo sibi opposita 1722 (školská divadelní hra, Benešov, piaristé)
Antithesis Joannea 1723 (školská divadelní hra, Benešov, piaristé)
Judiciale bellum 1725 (oslava na Zelené Hoře u Žďáru)

díla dedikovaná (věnovaná) JN

Z ŘÍČAN 1664 (univ. teze)
KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674 (univ. teze)
BALBÍN 1684b (kniha)
BALBÍN, BAČINA 1686 (kniha)
KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690 (panegyrik)
RICHTER 1695 (univ. teze)
FREISLEM 1697 (kázání)
AUSTEZKÝ Z FESTENBERGU 1698 (univ. teze)
BALBÍN 1698 (kniha)
RUDLOFF 1698 (univ. teze)
TACITUS, Z HERBERSTEINU 1698 (Tacitovy komentované texty)
BENEŠOVSKÝ 1699 (univ. teze)
FETT 1699 (praž. kázání o sv. Františku Saleském)
BALBÍN, BAČINA 1700 (kniha)
BECKOVSKÝ 1700 (č. kronika) (dedikace č. patronům, včetně SJN)
JANOVKA 1701 (hudební slovník)
JANOVKA 1715 (upravené vydání)
VINAŘ 1701 (univ. teze)

VOŘÍŠEK 1701 (univ. teze)
Officium cum litanis 1702 (modlitební knížka)
 RINGELHAN 1702 (univ. teze)
 BALBÍN, BAČINA 1703a (kniha)
 BALBÍN, BAČINA 1703b (kniha)
Vita et cultus, REMPEN 1703 (svatojánské a další modlitby)
Epigrammatum centuria 1705 (100 epigramů)
 BERNARDUS A S. THERESIA 1706 (panegyrik)
 BALBÍN, BAČINA 1707a (kniha)
 BALBÍN, BAČINA 1707b (kniha)
 DINKO 1707 (teologické teze)
 NÁCHODSKÝ 1707 (postila), rozsáhlé l. a č. věnování
 FROMM 1708a (panegyrik)
 FROMM 1708b (panegyrik)
Officium et litaniae 1709 (modlitby)
Vita et cultus, REMPEN 1709 (svatojánské a další modlitby)
 LUDWIG 1711 (panegyrik)
 WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ 1712 (panegyrik)
 POTŮČEK 1714 (panegyrik)
Vita et cultus, REMPEN 1714 (svatojánské a další modlitby)
 ŠTEYER 1719 (postila)
 AXLAR 1720 (postila)
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a (kniha)
 BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b (popis praž. katedrály, životy č. patronů a básně i modlitby)
 BILOVSKÝ 1721a (katechetické řeči) (věnování JN a JS)
 JULIAN 1721 (dar k poctě)
Musaeum Joanneum 1721 (popis kaple)
 PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1721 (báseň)
 BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722 (kniha)
 HAIN 1722a (kniha)
 HAIN 1722b (kniha)
 HEINRICH 1722 (univ. teze)
 ŠTEYER 1722 (postila)
 BURGER 1723 (kázání o trpícím Kristu, praž. arcib. seminář)
 ELT 1723 (kázání)
 HAMMERSCHMID 1723 (popis Prahy)
 LIBERTIN 1723 (kázání v praž. katedrále, 6. XI., na rozloučenou s panovnickým párem)
 MARTINI 1724 (kázání)
 VITZK 1724 (kniha)
 NOVÁK 1726 (univ. teze) (JN a JS)
 RUNPLER, MARZAN 1726 (teologické teze)
 VITZK 1726 (kniha)
 ZIEGLER 1727b (oslavná řeč)
Fama in Joanne Nepomuceno 1728 (panegyrik)
 BONA, JANKA 1729 (o křesťanském životě)
Johanneischer Ehren-Triumph 1729a (kniha)
 KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a (univ. teze)
 PANNAGL 1729 (soubor školských divadelních her)

díla obsahující stručnou devocionální zmínku

REDLICH 1695 (knižní univ. teze z medicíny, praž. univerzita), závěr
 VEIT 1702 (knižní univ. teze z obojího práva, praž. univerzita), závěr
 BERNARDUS A S. THERESIA 1712 (otázky duchovního života), titul
 SATTLER 1712 (knižní univ. teze z obojího práva, vídeň. univerzita), závěr
 BILOVSKÝ 1721b (postní rozjímání), závěr (JN a JS)
 RICHTER 1727 (teologicko-církevně-právní disputace v arcib. koleji sv. Vojtěcha na Starém Městě praž.),
 závěrečné poděkování a loučení se studií
 BLOVSKÝ 1729 (knižní univ. teze k doktorátu z teologie, praž. univerzita), závěr

informace o publikacích

RIBADENEIRA, ALEGAMBE, SOUTHWELL 1676, 287 (o tištěných dílech jezuitů Jiřího Plachého-Fera SI, včetně života)
Catalogus librorum 1715, s. p. (informace o knize *Kurzer Lebens-Lauf* 1712)
Giornale de' letterati 1724, 438-439 (informace o knihách: SASSI 1715, PONSI 1721a, 1721b)
Catalogus librorum 1725 (*Acta utriusque processus* 1721, případně 1722, dvě další knihy, *Das Leben und Marter* 1723, *Lob- und Ehr-Bezeugung* 1720 a blíže neznámá kniha)
Catalogus universalis 1727, 4 (*Acta utriusque processus* 1725), 14 (BRAUN 1724b), 35 (*Geistlicher Blumen-Busch* 1724), 53 (BALBÍN 1725b), 55 (*Lob- und Ehr-Bezeugung* 1720), 65 (*Neu-eröffnete Pforte* 1724)
DA FONSECA 1728, 430 (informace o třech vydáních portugalské knihy, tj. DA FONSECA 1708a, 1708b, 1712)

tisky bez zaměření na JN, ale s grafikou, na které je JN zachycen

DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673b (vítání kutnohorského procesí putujícího k hrobu sv. Václava)
TANNER 1679 (Sv. cesta z Prahy do Staré Boleslavi)
TANNER 1680b
TANNER 1685
TANNER 1690a
TANNER 1690b
TANNER 1692
TANNER 1699
TANNER 1705
Jiskra slávy svatoprokopské 1699
Rituale seu agenda 1700
Officia propria 1705
SCHULLER 1709
Missae et orationes propriae 1712
Verzeichnis der h. h. Carlsteiner Reliquien 1721
Agenda seu rituale Olomucense 1723

B.4 Grafické svatojánské památky (v chronologickém přehledu se sledováním vývoje některých ikonografických linií)

1. Kněz modlí se k Ukřižovanému (1599)

Svatovítský probošt Jiří Barthold Pontanus z Breitenberka opatřil české vydání své modlitební knihy k českým patronům *Duchovní obveselení koruny České* grafikou znázorňující soudobého prostovlasého kněze s vousem, v dlouhém plášti a s růžencem v sepjatých rukou, klečícího před Kristem přibitým na kříž, u jehož paty je lebka s hnátem. V pozadí město (Jeruzalém), na nebi v dramatických mračnech zatmělé slunce. Nad rytinou nadpis modlitby, která pak následuje na dalších stránkách: *Modlitba k Swatému Janu Spovědnýku Králowny Johanny Krále Waclawa Manželky*. Jelikož stejné rytiny bylo v této knížce užito i jako frontispice, panuje přesvědčení, že výjev ve skutečnosti zachycuje samotného autora, probošta Pontana, který se modlí k Ukřižovanému za odvrácení moru, který tehdy hrozil české zemi. V titulu knihy je na hrozbu moru poukázáno a zde obsažené modlitby jsou nabídnuty jako spasitelný a potřebný prostředek v tomto tak nebezpečném čase. Názor, že se nejedná o vyobrazení „svatého Jana Zpovědníka“, podporuje i německé vydání této Pontanovy modlitební knihy, kde se na začátku svatojánské modlitby žádná rytina nenachází a výše popsaná rytina kněze modlíícího se k Ukřižovanému je zařazena na začátek modlitby „za zachování řádu (benediktinů) a premonstrátů“, což je poslední modlitba v knížce.

└ PONTANUS Z BREITENBERKA 1599b, 61 (grafika na začátku modlitby k „svatému Janu Zpovědníku“) – RYNEŠ 1972, 65 (+ obr. mezi pag. 48 a 49) – PONTANUS Z BREITENBERKA 1599c, neoznačená pag. (78) (grafika na začátku modlitby „umb erhaltung des Ordens der (Benedictiner) vnd Premonstratenser“) – JN 1993, 99 (kat. č. 9 + obr.)

2. SJN zpovídá královnu, je shozen z mostu do řeky, na jeho hrobě planou dvě svíce (1602)

Dřevoryt doprovázející sbírku hymnů Jiřího Bartholda Pontana z Breitenberka *Hymnorum sacrorum de Beatissima Virgine Maria et S. patronis s. r. Bohoemiae libri tres* představuje vpravo v popředí JN (☩) sedícího na křesle, jak se naklání ke klečící královně (se sepjatýma rukama) a přijímá její zpověď. Vlevo hrob obklopený zdobnou mříží, na němž postaveny dva svícny, každý s jednou hořící svíci. V pozadí za hrobem perspektivní průhled chodbou do otevřené krajiny se scénou Shození z mostu do řeky. Nad světce ve stěně okno s průhledem na kostel s věží, možná kostel sv. Kříže Většího na Starém Městě pražském, kde byla údajně dočasně uložena mrtovala, než byla přenesena do katedrály.

└ PONTANUS Z BREITENBERKA 1602, 203 – BERGHAEUER 1761, 127 (č. 12, 1) – RYNEŠ 1972, 66 (+ obr. mezi pag. 48 a 49) – JN 1993, 99-100 (kat. č. 10 + obr.)

3. Pět grafik v knize *Fama posthuma jezuitů Jiřího Plachého-Fera* (1641)

Pět anonymních ilustrací vhodně přiřazených k jednotlivým částem knížky vydané v univerzitní tiskárně u Sv. Klimenta na Starém Městě pražském 1641. Bohuslav Balbín v životopise (sepsaném 1670, publikovaném 1680 a 1682) označil za autora předloh k těmto ilustracím malíře Karla Škrétu. Jejich grafické provedení lze bezpochyby připsat saskému rytci Samuelu Weishunovi.

└ FERUS 1641 – *Acta Sanctorum* 1680, 674 – BALBÍN 1682, 106 – ŠITTLER/PODLAHA 1896, 14, List 37. (3b/, 3d/) – JN 1993, 100-102 (kat. č. 10 + obr. všech pěti rytin) – NEUMANN 2000, 79, 124 – SBC 2001, 74 (č. kat. I/2.20) – STOLÁROVÁ/VLNAS 2010, 372-373 (popis Petra Zelenkové, Vít Vlnas, reprodukce všech pěti grafik)

3a SJN jako almužník, zpovědník a mučedník

Uprostřed stojí postava postaršího svatovítského kanovníka s plnovousem a kruhovou svatozáří nad hlavou, který pravou rukou podává polonahému žebrákovi dvě mince. Vpravo scéna Zpověď královny před oltářem, na němž na vysokém stojanu hoří veliká svíce před obrazem Kalvárie v oltářním retáblu. Vlevo scéna Shození světce z mostu skupinou biričů. Vespod popis: *IOANNES NEPOMVCENVIS CANONICVS PRAGENSIS / ob secreti Sacramentalis fidei submersus Pragae Anno 1383. Vitae / Sanctitate; et miraculis a morte clarus* – Tato slova se téměř shodují s nápisem na obraze stejného námětu, který visíval ve farním kostele sv. Jakuba Vět. v Nepomuku, pocházel z období 1638-41 (→ A.1, Nepomuk 2a/) a později byl přenesen do horní části oltáře v nepomuckém svatojánském kostele (→ A.1, Nepomuk 1e/). Je vysoce pravděpodobné, že se rytina i obraz shodovaly.

└ BERGHAEUER 1761, 127 (č. 12, 2)

3b SJN se vznáší v nebesích nad Nepomukem a paprskem označuje místo svého narození

Postarší kanovník s plnovousem a paprscitou svatozáří kolem hlavy sedí na oblaku. Levou ruku má položenou na zavřeném knize. Z oblaku sestupuje paprsek do městečka Nepomuku s farním kostelem a radnicí a s dalším kostelem uprostřed, na nějž je paprsek zacílen jako na místo, kde se před zbudováním kostela světec narodil. Vlevo v pozadí Zelená hora s hradem na vrcholu, v krajíně další dominanty.

3c Hrob SJN v katedrále sv. Víta

Hrob je obklopen obdélnou mříží s nárožními svícínky, po pravé straně kasa na obětní dary. Na hrobě spočívá tzv. Jeruzalémský svícen vrcholící rameny s pěti hořícími svíčkami a drobnými bystami českých patronů (včetně SJN), které tam byly právě onoho roku 1641 osazeny. Kolem hrobu klečí mnoho ctitelů, jeden ctitel přichází ke kase a vkládá do ní minci. V pozadí dřevěné pažení chóru katedrály s reliéfem Znesvěcení hrobu a jeho potrestání. Dále průhled do prostoru katedrály.

3d Zelenohorský pán František Karel Matyáš baron ze Sternbergu se svou rodinou věnuje SJN kostel

Zmíněný pán zelenohorského panství, do kterého patřilo i městečko Nepomuk, klečí v pravé dolní části výjevu spolu se svou manželkou Ludmilou Benignou, roz. Kavkovou z Říčan, synáčkem Janem Adamem (byly mu tři roky) a dalšími osobami. Stojí u něho muž, snad stavitel, který hraběti ukazuje narýsovaný půdorys zamýšleného kostela. Šlechtic s gestem nabídky tuto stavbu věnuje SJN sedícímu v levé horní partii výjevu v oblacích. Světec je opět zachycen jako postarší muž s plnovousem, opět s paprscitou svatozáří kolem hlavy a zase kladoucí ruku (tentokrát pravici) na uzavřenou knihu. Z výjevu v pozadí je jasné, že kostel není pouhým přáním, nýbrž že se na jeho výstavbě již pilně pracuje. V dálce se rýsuje Zelená hora s hradem.

3e Nepomuční měšťané uctívají svého svatého rodáka

SJN, postarší kanovník s plnovousem a paprscitou svatozáří kolem hlavy, sedí na oblaku uprostřed horní části rytiny, shlíží na své krajany a vztahuje k nim svou levou ruku. Obyvatelé Nepomuku jsou v odevzdaném pokleknutí v úctě před svým slavným rodákem shromážděni kolem městského znaku na štítu položeném uprostřed na zemi. Pozadí rytiny vyplňují městské stavby a opět stylizovaná Zelená hora s hradem.

Pozn.: Existují minimálně dva méně kvalitní deriváty úvodní grafiky (→ 3a), ve vázáné do dvou nepomucenských konvolutů v Knižovně Řádu křižovníků s červenou hvězdou v Praze, první (**3f**) v konvolutu sign. XVIII G 10/7, na úvod přívazku č. 3 (bez sign., s doprovodným nápisem vespod: *IOANNES NEPOMUCENVS CANONICVS PRAG^{IS} / Ob secreti Sacramentalis fidei submersus Pragae Anno 1383 Vitae / Sanctitatis, et miraculis a morte clarus.*), druhý (**3g**) v konvolutu sign. XVIII G 10/10 na druhém místě v úvodu (nejspíš dílo rytce Samuela Dvořáka, neboť signované vpr. dole *S. D. fc.*). Tato druhá rytina je také předeslána před titulní list básnického svatojánského díla Jana Ignáce Summy z Vlastislavě *Rosa in myste mystica* (SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1693).

4. Panna Maria Boleslavská ve vavřínovém stromě obklopená medailony sv. patronů Českého království (1652, 1673)

U kmene vavřínového stromu sedí Čechie nebo snad Moudrost (žena s žezlem v pravici a korunou na hlavě) korunující dvouocasého českého lva. Kmen se uprostřed rozvětluje do tvaru rozměrného oválu, v němž je umístěno Staroboleslavské palladium. Větve vavřínu se nad Madonou s dítětem opět spojují a hned zase vytvářejí menší ovál, v němž se ve svatozáří skví znak jezuitů (Ježíšovo jméno *IHS* s křížem vetknutým do písmena *H* a třemi zkříženými hřebi vespod). Kolem hlavního oválu strom vytváří z větví malé kruhové medailony komponované celkově do velkého kruhu či koruny stromu. V jednotlivých medailonech stojí drobné postavy sv. patronů Českého království s příslušnými jmény v latině. Svrchu dolů jsou zde na protilehlých stranách (vl. a vpr.) zachyceni sv. Cyril a sv. Metoděj, sv. Norbert a BJA (*B. Ioanne Ne.*; postarší kanovník s vysokým biretem na hlavě, ☼, s pravou rukou na hrudi a dlouhou palmovou ratoleští v levé ruce), dále sv. Ivan a sv. Prokop, sv. Václav muč. a sv. Ludmila muč., sv. Vít muč. a sv. Zikmund muč., sv. Kliment muč. (patron praž. staroměstské koleje Tovaryšstva Ježíšova) a sv. Vojtěch muč. Pod rytinou doprovodný nápis.

Grafika doprovází tištěnou školní kompozici žáků nejvyšší třídy (tj. rétoriky) akademického gymnázia při jezuitské koleji sv. Klimenta v Praze na Starém Městě, vydanou císařsko-akademickým tiskem 1652. Šlo o dar novým doktorům svobodných umění a filozofie absolujícími studia pod vedením jezuitského profesora Jana Saxia na pražské jezuitské Ferdinandově univerzitě. Rétoři filozofům, doslova jejich „temenům“ věnovali pomyslný vavřínový věnec slávy uvitý z ochrany Panny Marie Boleslavské a ctností vybraných dvanácti svatých ochránců Českého království. Rytina se velmi blíží obrazu stejného námětu, který tehdy ti samí žáci rétoriky přinesli jako dar do Staré Boleslavi (→ A.1, Stará Boleslav I. a/).

Rytina byla užita ještě ve třech knihách z 1673, (velmi pravděpodobně) v Dlouhoveského knížce k poctě Panny Marie a sv. českých patronů *Koruna česká*, v n. verzi téže knížky, nazvané *Thesaurus sacer*, nakonec pak v Dlouhoveského příležitostně tisku *Duchovní pozdvížení*.

E (pod rytinou) *Immaculae Matri MARIE Boleslaviensi / Et Diuis Tutelaribus Regni Bohemiae, dum supremá Ph[i]l[osophi]e Laureâ, Professore R. P. / Ioanne Saxio, è Societ. IESV, DD. Neo-Magistri coronabantur, Rhetores Academici Anathema / P P. 1652.* – publikováno v L *Laurea gloriae* 1652, DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a, *Thesaurus sacer* 1673, DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673b – další L: ČKD LXX (XCV) 1929, 65-66 (svatováclavská památka č. 354 + obr.) – ROYT 1999, 76 (obr.), 78 – SBC 2001, 43 (popis exponátu I./1.72 od Jana Royta), 217 (č. kat. I/6.21, opětne publikování rytiny 1673 v *Thesaurus sacer*)

5. Doprovodná grafika k tištěnému věnování filozofické obhajoby Jana Josefa Františka svob. p. z Říčan nejlahoslavenějšímu JN (1664)

V tištěné dedikaci věnoval student filozofické fakulty Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze Jan Josef František svob. p. z Říčan (1642/43-1716) svou magisterskou obhajobu peripatetických Aristotelových tezí, kterou konal v srpnu 1664, „nesmírně veliké ozdobě pražské univerzity“, „nejlahoslavenějšímu“ JN, jemuž vděčil za zachování života v nedávné nebezpečné nemoci. Věnování vyjádřil i v příloženém mědirytu, nejstarším známém grafickém listu s ryze nepomucenskou tematikou v univerzitním prostředí (předcházející i následující grafický list světce zařazují do skupiny nebešťanů, neznázorňují jej samostatně). Rytinu vytvořil Samuel Weishun podle předlohy Filipa Mazance. Představuje BJN jako postaršího vousatého muže v kanovníckém oděvu (☼ nad biretem) stojícího na šachovnicovém dláždění, obklopeného ženskými personifikacemi *Mlčenlivosti* (vl., dotýkající se ukazováčkem pr. ruky úst a držící v lv. ruce šifru s nápisem *SILENTI*) a *Štědrosti* (vpr., sypaní na světcův hrob mnoho mincí z rohu hojnosti). Po pravé straně se u blahoslavence nachází jeho hrob obklopený mříží vyzdobenou na nárožích bodci. Na přední užší straně vně hrobu stojí sloupek, nejspíš pokladna na almužny. Na hrobě uvnitř mřížoví stojí tzv. Jeruzalémský svícen vyzdobený rameny se svícemi a bustami českých patronů, mezi nimi také Nepomuka. V popředí na dlažbě klečí a ke světcům se modlí mladý (21letý) urozený defendent, baron z Říčan. U hrobu klečí nebo stojí také další ctitelé. Vlevo v pozadí stojí mohutný válcový sloup pomyslné architektury, jinak je pozadí výjevu otevřeno do plenéru, v němž se nachází vysoká budova (snad Pražský hrad) a otevřené nebe, z něhož na BJ sestupuje zář. V této záři letí dva andělé, jeden výše, držící oběma ručkama rozvinutou látku s nečít.

nápisem a z úst na mluvící pásce promlouvající směrem k Nepomukovi (citát z 1 *Sam* 2, 30: „Ti, kdo mnou opovrhují, budou bezecní.“), druhý hned pod ním, s roztrženými pouty v ručkách. Niže nad náhrobkem v oblacích troubí na trubku (dekorovanou zavěšenou látkou) další andělek. Z trumpety vychází na mluvící pásce jiná, upravená část téhož verše z Písma sv. (1 *Sam* 2, 30): „Kdo mě bude oslavovat, toho oslavím.“

E (ve spodní liště) *B. Joannes Nepomucenus Martyr: à liberalitate in pauperes dictus Elee., / mosynarius: ob secretum Confessionis mersus in Moldava Anno. 1383: : miraculis, / et praesertim periculo ignominiae laborantium patrocinio celebris : conditus in Ecclesia / Metrop: S. Viti Pragae ~ - (ve výjevu rytiny dole upr.) G. F. Massanecs delin: Pragae. - (t. dole vpr.) Weishun Sculp. 1664: - (na mluvící pásce vedoucí z úst andílka k BJJ) *Qui contemunt me, erunt ignobiles I Reg. 2, - (na mluvící pásce vedoucí z trubky andílka letícího níže) Qui glorificaverit me, florificabo eum I Reg: 2 -* Ľ Z ŘÍČAN 1664 – ROYT 1993a, 14-15*

6. Univerzitní teze Václava Gerharda rytíře Hasse (1664)

Na univerzitní tezi (výtisk uložen v NG v Praze, inv. č. R 54571) augsburského rytce Philippa Kiliana (1630-96), vyřtělé podle pražského návrhu malíře Jana Bedřicha Hesse (asi 1622-73), je v horní, nebeské sféře uprostřed zachycena Panna Maria Svatohorská stojící na půlměsíci, zalitá svatozáří a obklopená okřídlenými andílčími hlavami. Niže po stranách dva andělci drží roušky s nápisy. Po stranách Madony s dítětem sedí nebo klečí v oblacích sv. čeští patronové, všichni s prostými svatozářemi nad hlavou. Ve skupině vlevo jsou to svatí Ludmila, JN (stařec s biretem na hlavě, oděný v almuci, sedící v oblacích a kladoucí pravou ruku na uzavřenou knihu, ve shodném pojetí jako na čtvrté rytině ve *Fama posthuma* z 1641, → výše 3d), dále Vojtěch, Václav a Josef. Skupinu vpravo ve směru od Madony vytvářejí světci Zikmund, Vít, Norbert, Prokop a Ivan. Střední pruh kompozice vyplňují hory, mezi nimiž nejvýše, až k Panně Marii strmí Svatá hora nad Příbramí. Po stranách se nacházejí hory zmiňované ve *Starém a Novém Zákoně*, tři vl. a tři vpr. Ke každé z nich se vztahuje citát z Bible vepsaný na roušku (v jednom případě desku) nesenou andílkem. Nejníže vlevo klečí student Václav Gerardt rytíř Hasse, který tímto plakátem oznamuje, že 1664 v Praze obhájí racionální filozofii pod ochranou „Velké Matky Svatohorské“ a obhajobu věnuje cti Raimonda říš. hr. Montecucoli, jehož erb se nachází poblíž. Věnování je vepsáno na rozvinutý arch papíru, který defendent drží v pravé ruce, zatímco v levici má smeknutý klobouk. Směrem doprava se nacházejí v uctivém postoji ženské personifikace země pod vládou Habsburků. Zleva je to *Rakousko* (andělek drží erb), *Čechy* (vznesená žena pozdvihující ruce k Madoně, poblíž kráčí dvouocasý český lev), *Uhry* (klečí, vedle chlapce s valašskou drží zemský erb), *Morava* (andělek s erbem) a *Slezsko* (andělek s erbem).

E (na rozvinutém archu v ruce defendenta) *PHILOSOPHIA RATIONALIS sub Auspiciis Magnae Matris Sacromontanae Defensa: et Honori Ill.^{mi} et Excell^{mi} DD. Reimundi S. R. I. Comitum de Montecucoli Dicata à Wenceslao Gerardo Equite Hasse A.º 1664 Pragae - (na spod. okraji grafiky) Ioan: Frid: Hefs delin: Pragae. Philip Kilian. Sculp. - Ľ SBC 2001, 33-34 (č. kat. I/1.40) – **pozn.:** Za zpřístupnění podoby grafiky děkuji PhDr. Petře Zelenkové, Ph.D., kurátorce Sbirky grafiky a kresby NGP.*

7. Doklady o svatojánských rytinách a tištěných obrázcích od sklonku 60. l. 17. st. do 1688

Dlouhoveský cca 1668 vypravuje příběh o urozené osobě, která v jeho době popírala opodstatněnost veřejné úcty. Když si pak v kostele listovala v knížce, našla v ní obrázek SJN obdivuhodné krásy, se svatozáří, kanovníckým oděvem a nápisem: *Sanctus Joannes Nepomucenus Martyr*. Jiný obrázek našla doma ve své skříní, což ji přivedlo k slzám nad svým dosavadním postojem a k úctě (→ D.1, 23).⁴⁾ Dá se předpokládat, že šlo o tištěné obrázky. Jejich existenci potvrzuje krátce nato (1670) Bohuslav Balbín (ve znění českého překladu z 1684): „Obrazy blahoslaveného muže [JN] na mědi ryté jsou před rukama, na těch dáva se mu jméno blahoslaveného a paprsek okolo hlavy jeho [...]“ Závěr v latinské předloze zní: „a vrchol hlavy plane obklopen nebeským světlem.“⁵⁾ Na jiném místě téhož textu Balbín (resp. jeho dobový překladatel) píše: „Jest pak blahoslavený Jan obzvláštní patron a opatrovník těch, kteří postavení jsou v nebezpečnosti světské hanby a kteří, aby některá nepravost jich na světlo nepřišla, se strachují, nebo[ť] podivně takovým přirodám v cestu vcházejí a oučinek tají. Jako pak i lidí jízlivých úst hanou zraněné osvobozuje a k dobrému jménu navrácuje, za tou příčinou od dávna vydaná jest [tzn. tiskem publikovaná] modlitba, která se pod obrazem jeho klade [v latině: obvykle klade] v tomto smyslu *Propůjč, žádáme, všemohoucí Bože, prosbám našim, které v uctění blahoslaveného Jana vyznavače tobě předstíráme, dobrotivého a milostivého slyšení, abychom přímluvou a zásluhami jeho utvrzení od světské hanby a časné potupy vysvobození, před hodinou smrti hříchů naše upřímnou zpovědí vyznali, spasitelným pokáním smazati a k břehu věčné slávy šťastně dojíti mohli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista etc.*“⁶⁾ Text se zdá naznačovat pouze, že tato svatojánská modlitba byla vydána samostatně a doplňována k vyobrazení, v bollandistickém vydání Balbína v *Acta Sanctorum* se však píše, že se tato modlitba „čte pod podobiznou bl. Jana“, nelze tudíž vyloučit, že doprovázela některé tištěné obrázky.

Přímé spojení takové modlitby se svatojánskou grafikou je potvrzeno v *Acta Sanctorum* z 1688, v dodatcích ke statí z 1680, konkrétně k závěru Balbínova Života (v *Actech Sanctorum* 1680 na pag. 678 v levém sl.), za nějž by se (po citaci trojjazyčné modlitby zavěšené u hrobu v praž. katedrále) měl přidat takovýto text (vkládaný patrně do úst P. Balbínovi): „Je k dispozici více jiných a kratších modliteb, téměř téhož smyslu, vydaných s různými obrázky toho samého světce, rozličného stáří. Z nich [je jeden obrázek] starší a představující světce do poloviny, v kanovníckém, po starém způsobu prostém oděvu, jak dáva poblíž stojícímu chud'asovi nějakou almužnu a v pozadí poskytuje uší zpovídaljící se císařovně, má připojenou modlitbu v češtině, kterou mi poskytl Heinrich Julius baron von Blum, J. cís. Vel. rada apelačního soudu, v latině v tomto znění: *Adesto, Domine, precibus nostris, quas in commemoratione B. Joannis Confessarii deferimus, ut ejus intercessione et meritis ab infamia et pudore temporalis liberati, ante mortem peccata nostra confiteri, poenitentiam agere, et ad portum aeternae salutis pervenire valeamus; per Christum Dominum nostrum. Amen.*“⁷⁾

Tato modlitba je velmi blízká výše citované české modlitbě *Propůjč, žádáme...* Téma obrázku do jisté míry evokuje první ilustraci ve Ferově knize *Fama posthuma*, navrženou Karlem Škrétou. Chybí však scéna Svržení z mostu (→ výše 3a/ + závěrečná poznámka v oddílu 3). Zmíněný Heinrich Julius Blume (asi 1622 – po 1688) pocházel z Brunšviku z evangelické rodiny. Po konverzi ke katolické víře působil v rakouských službách, 1663 byl povýšen do stavu svobodných pánů a působil v Praze jako vice-prezident apelačního soudu. Zde také skončil svou životní dráhu.

a) L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 47 – b) L *Acta Sanctorum* 1680, 674 (kap. III, č. 18) – BALBÍN 1682, 105 (kap. VI) – TÝŽ 1684b, 43 (kap. VI) (odtud cit.) – c) L *Acta Sanctorum* 1680, 676-677 (kap. IV, č. 28) – BALBÍN 1682, 110-111 (kap. VII) – TÝŽ 1684b, 77-78 (kap. VII) (odtud cit.) – d) L *Acta Sanctorum* 1688, 791

8. Univerzitní teze Řehoře Jiřího z Kriegelsteinu (1671)

Urozený pán Řehoř Jiří z Kriegelsteinu, farář v Bečově a Kozlech, u příležitosti své doktorské obhajoby z teologie na pražské Karlo-Ferdinandově univerzitě v VI. 1671 vydal spis, v němž představil padesát tematických okruhů, které byl připraven obhájit. Svou obhajobu věnoval všem členům vždy věrné svatovítské kapituly a vychválil pražský kostel sv. Víta, o který kapitula tak neohroženě pečovala i během dvou set let hereze. Přirovnával jej novému Jeruzalému sestupujícímu z nebe, nevěstě sličné a krásně oděné, kterou popisuje slovy *Pisně písni*. Tato nevěsta a kapitula při ní působící s pomocí svatých, zde pohřbených patronů, se uměla a umí dosud ubránit útokům nepřátel. Toto vše je vyjádřeno na připojeném mědirytu (270 × 360 mm), univerzitní tezi vyryté rytcem Janem Gerhardem Dampervielem, působilým v Praze. Kompozice vrcholí ozářenou katedrálou, opevněnou mohutnou hradbou se čtyřmi branami. Nad chrámem letí andělé se znakem pražského arcibiskupství. Kolem v oblacích sedí nebesí ochránci, od středu směrem doleva Panna Maria s žezlem, sv. Vojtěch mířící sedm velmi dlouhých kopí na zem proti nepřátelům pražského chrámu a kapituly, nakonec sv. kanovník JN, prostovlasý vousatý muž s rozpaženýma rukama bez jakéhokoliv atributu. Od středu směrem doprava sedí v oblacích sv. Vít a sv. Václav. Madoninu hlavu ozářují paprsky, nad hlavami světů jsou prosté kruhové svatozáře. Z nebes vystřelují andělé šípy, sv. Vojtěch, jak řečeno, míří sedm kopí, sv. Václav posílá svou orlici, z níž srší blesky. Tento útok je veden proti nepřátelům podivujícím se, bránícím se i prchajícím vlevo i vpravo ve spodní části rytiny pod horou, na níž metropolitní chrám stojí. Boj proti bludařům a také neřestem (vyjádřeným zvířaty) a Herezi (představené ženskou personifikací) vedou další andělé a andělci využívající plamenné nebo normální meče, případně šípy. Většina nebeských duchů nese štíty s erby členů svatovítské kapituly a pražského arcibiskupa Matouše Ferdinanda Sobka z Bilenbergu. Jeho erb drží letící anděl po levé straně kompozice. Na protilehlé straně anděl v letu drží erb Maxmiliána Rudolfa barona ze Schleinitz, prvního biskupa litoměřického a kanovníka pražského i olomouckého. Nad čtyřmi branami hradební zdi kolem katedrály jsou zleva doleva vždy dvěma anděly nesené erby svatovítského probošta Václava Františka Celestýna z Blumenbergu, svatovítského děkana Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu, svatovítského arcijáhna Ferdinanda Leopolda Benna říšského hraběte z Martinitz a svatovítského scholastika a kancléře Kristiána Augustina Pfalze z Ostric. Niže vpravo jeden anděl drží štít s erbem svatovítského kanovníka Jana Františka barona z Talmerka, probošta u Všech svatých na Pražském hradě. Další andělci běží v útoku z kopce a bojují, nesouce štíty svatovítských kanovníků (zleva) Michaela Crusia, dómského kazatele Jana Ignáce Dlouhoveského z Dlouhé Vsi, Václava Jiřího Bílka z Bilenbergu (děkana u Všech svatých na Pražském hradě) a Davida Kleera. Z nepřátel v levé skupině se dva hrouť na rozevřené knihy a třetí padá vzad, zasažen šípem (drží rozevřenou knihu s nápisem *Ro- / ky- / cza- / na*). Více vlevo spolu rozmlouvají čtyři muži, jeden s knihou, do níž je vepsáno *Wi- / clef- / fus*. Pátý muž vztahuje ruce ke katedrále a v jedné z nich drží kalich. Ve skupině vpravo ve strachu prchá hořící muž s pláštěm a čepcem na hlavě, pod jehož nohou je do knihy napsáno jméno *Hiero / nym / us / Pra / gensis*. Pod ním padl na zem hořící mladík a zabořil tvář do rozevřené knihy se jménem *Ioan: Hus*. Opodál leží kalich a zavřená kniha, vpravo prchá další postava, jiná sedí na zemi, naposled stojí tu dva králové v úleku, snad Václav IV. a Jiří z Poděbrad, o kterých defendent činí zmínku v úvodní dedikaci kapitule.

E (v pr. spod. rohu rytiny) *J. G. Damperviel sculp.* – (textový oddíl pod výjevem rytiny) *Honori / Reverendissimorum, Illustrissimorum, Perillustrium, Eximiorum, Amplissimorum, Sanctae Metropolitanæ Ecclesiae Pragensis, Praepositi, Decani, ceterorumq[ue] Venerabilis, ac semper Romanae / Ecclesiae, et Catholicis Boemiae Regibus Fidelis Capituli Infulatorum Canonicorum: Dum pro Doctorali Theologiae Laurea in Alma Universitate Pragensi consequenda, publicè Theses ex universa Theologia / propugnaret: Fieri fecit: Nobilis et Doctiss: D.^{us} M. Gregorius Georgius de Krigelstein, SS. Theologiae Baccalaureus formatus, Bezový et Kozlæ Curatus.* – L Z KRIGELSTEINU 1671 (výtisk spolu s univ. tezemi uložen ve Strahovské knihovně, sign. AQ XII 21, přív. 2) – *Svatý Vojtěch. Tisíc let svatovojtěšské tradice v Čechách* 1997, 111 (č. 62, popis Jana Royta a Pavla R. Pokorného, + obr.)

9. Univerzitní teze Michaela Františka Ferdinanda říš. hraběte z Althannu, s kresebným návrhem (oboji 1673)

Malíř Karel Škréta st. 1673 načrtl pro Michaela Františka Ferdinanda říš. hr. z Althannu návrh univerzitní teze, jíž chtěl šlechtic doprovodit svou bakalářskou obhajobu z racionální filozofie na pražské univerzitě. K té samé příležitosti student vydal knižní publikaci, v níž popsal všechny české vlády a v úvodním textu oslovil *Čechii* a upozornil ji, že hleděním na obrazy svých panovníků nakonec spatří, že její štěstí uchová *Rakouský dům*, o jehož zachování na českém trůnu žádal nebesťany (→ C.1, Praha IX. 12/). Tuto myšlenku a prosbu si přál vyjádřit zmíněným grafickým listem univerzitních tezí. Škréta pro hraběte vyhotovil výškově vystavěný perokresebný návrh o rozměru 406 × 316 mm, uchovávaný nyní v NG v Praze pod inv. č. K 1640. Kompozice představuje Štěstí Čechie pod vládou nebes, slunce a císaře. Nebesa vrcholí symbolem N. Trojice, od něž sestupují paprsky přes zodiak do trůnní síně, v níž defendent Althann uvádí dámu *Čechii* obklopenou ženskými personifikacemi před schody, jež vrcholí trůnem. Po stranách schodů stojí andělci nesoucí na poduškách symboly panovnícké moci. Před prázdným trůnem, chráněným baldachýnem, leží český korunovaný lev. V pozadí stojí pražský letohrádek královny Anny (*Belveder*) a jezdecký pomník panovníka. Zmíněný zodiak má uprostřed zvýrazněno znamení lva zářivým sluncem, na něž poukazuje letící anděl. Po obou stranách zvěrokruhu se kupí mračna, na nichž po obou stranách sedí Panna Maria a čeští zemští patronové, včetně sv. Cyrila a Metoděje. Ve spodu grafiky se nachází deska zarámovaná dvěma českými dvouocasými lvy, do níž měly být vepsány teze k obhajobě. Návrh je opatřen nápisy na různých místech. Jinou rukou jsou do něj vepsány požadované změny, které se týkají zvláště nebeské sféry. Panna Maria měla být z okraje řady nebesťanů přesunuta přímo pod symbol Trojjediného Boha a mezi světce měl být přidán BJB, což sděluje vpisak *B. Joan. Nepomu- / cen[us]* ve středu paprsků mezi zodiakem a zamýšleným novým umístěním Madony.

Škréta požadavky zpracoval v novém kresebném návrhu, pojatém přehledněji a v odlišné, šířkové dispozici. Tento návrh se sice nedochoval, jeho existenci je však oprávněně předpokládat.

Podle něj vytvořil augsburský rytec Bartholomäus Kilian (1630-96) mědirytinu ze čtyř desek, celkově dosahující rozměrů 982 × 1162 mm. Její exemplář je uložen v NK ČR pod sign. Th 465. Téma je zachováno, Štěstí Čechie pod vládou nebes, slunce a císaře. Defendent Althann přivádí (zleva) dámu *Čechii* doprovázenou ženskými personifikacemi *Hojnosti, Úrody, Víry, Umění* atd. před schody vedoucí k prázdnému trůnu (vystlanému textilií s vyšitým dvouhlavým orlem) pod baldachýnem, střeženému českým lvem (v pravé straně rytiny). Po stranách schodů stojí andělé s poduškami, na kterých leží symboly vlády a moci, včetně české královské koruny a žezla. V popředí střeží trůnní sál muži v historických oděvech a černoušek držící za obojek psa. Nad baldachýnem, podpíraným anděly, vrcholí architektura znakem Českého království, odznaky válečné moci a sochou panovníka v královských insigniích. V pozadí trůnního sálu na piedestalu stojí socha nakročeného českého lva, více v pozadí jezdecký pomník panovníka, za ním architektura s panovnickými symboly, vpravo v pozadí pražský letohrádek královny Anny, *Belveder*, aluze na rodové jméno defidenta (Althann – altán), ještě více vpravo snad věž a průčelí nedostavěné pražské katedrály. Nad studentem Althannem se vznáší jeho nebeský patron, archanděl Michael hledící k trůnu, s mečem v pravici a štítem v levici, na němž vysvětlující nápis. Další anděl letí směrem k zvěrokruhu vznášejícímu se uprostřed nad trůnním sálem, poukazuje na rozzářené slunce, které prozařuje zodiakální znamení lva (nastavené zde do centra zodiaku) a obrací hlavu s pohledem upřeným dolů k trůnu a nejspíš i k českému lvu střežícímu tento trůn a vzhlížejícímu vzhůru. Slunce symbolizuje krále, konkrétně Leopolda I., lev České království, jemuž jmenovaný vládne. Nad zvěrokruhem na oblacích sedí Panna Maria a výmluvnými gesty prosí Trojjediného Boha, naznačeného zářivým trojúhelníkem ve vrcholu rytiny, za dění pod sebou. Od Boha sestupuje kužel světla pronikající skrze prstenec zvěrokruhu do trůnního sálu. Znamená Boží požehnání pro šťastnou budoucnost *Čechie* pod vládou panovníka z habsburského rodu, za což se přimlouvá Matka Boží na čestném místě nebeské říše (České království bylo již v oné době prezentováno též jako království mariánské). Za štěstí a blaho Čech pod vládou Habsburků se přimlouvají i čeští zemští patronové, kteří sedí na oblacích v řadě po obou stranách zvěrokruhu, všichni s kruhovými svatozářemi nad hlavou (Panně Marii kruhový nimbus obklopuje celou hlavu). Zleva směrem dolů ke zvěrokruhu jsou to světi Josef, Vojtěch (?), Zikmund, Cyril (?), Norbert a Ivan. Vpravo směrem od zvěrokruhu k pravému hornímu okraji BJK (postarší vousatý kanovník s palmou v levici a rozevřenou pravou rukou), otáčející se k vedle sedícímu sv. Prokopovi, dále pak světi Metoděj (?), Vít, Ludmila a Václav. Nad světi se v oblacích blíže Bohu vznáší mnoho okřídlených andělských hlav. Trůnní síň je vlevo ohraničena vchodem mezi dvěma vysokými sloupy, v jejichž vrcholu letí andělé a spolu s dvouocasým českým lvem drží arch papíru s vepsanými filozofickými tezemi a dedikací.

Doprovodné nápisy: Nad *Čechii* slova: *Regna Bohemia fovet*. Nad oběma skupinami sv. českých patronů: *Numen per Divos*. Po straně anděla ukazujícího na slunce ve znamení lva: *Phœbus mediantibus astris*. Nad trůnem: *Perq[ue] Suos CÆSAR*. Význam je jasný: Česká království podporuje Bůh skrze nebesťany, Slunce prostřednictvím hvězd a císař skrze své. Oněmi „svými“ se myslí císařovi a královi královští místodržitelé, radové a komoří z řad říšských hrabat, baronů a rytířů, kteří pro panovníka v Českém království pracují a jejichž cti defendent své teze věnuje, jak stojí na zmíněném archu: *THESES EX PHILOSOPHIA RATIONALI / Honoribus / Illustrissimorum Excellentissimorum, Perillustrium, Dominorum Dominorum / S: R: I: Comitum, Baronum, Equitum, SACRÆ CÆSAREÆ, REGIÆQUE MAIESTATIS. / Respective Intimorum, Actualium, aliorumq[ue] Consiliariorum, Camerariorum. / Regionum Locumtenentium / dicatæ; / Quas in Vniversitate Pragensi / Præsidi R.^{do} Doctissimo P: Ioanne Habelio e Societate JESU, AA. LL. & Phi- / losophiæ Doctore, ejusdemq[ue] Professore Ordinario, ac publico. / Illmus DD: Michaël, Franciscus Ferdinandus S. R. I. Comes ab Althann / Pro prima Philosophiæ Laureæ propugnandæ suscept / Anno M DC LXXIII Mense [volný prostor] Die [volný prostor].* Následuje deset tvrzení z racionální filozofie.

Na štítě archanděla zní shrnující vysvětlení celé kompozice: *Quis ut DEVS? / Lux inaccessibilis. Etiam / Lingua Michæelis hic fit e- / linguis, et non scit, nisi meum / AAA. Felix Bohemia! per XII / Sacros canales hac luce irrigua. / Quis ut Sol? / Etiam DEUS habitus; hinc lusit ille: / Soli DEO. Felix Bohemia! cui XII Signa, unus Leo, Sol enim calentissimus Te semper fovet in Leone. / Quis ut Cæsar? / Sol in terrâ Cælestis: ait ille: Felix Bohemia! cui XII iam Soles fulse- / runt Austriaci: Vivat Leopoldus! Sol XII^[us], totus Leoninus, semper in Le- / one Vivat, per quot Locumtenentes, per tot Zodiaci Stellæ, in Bohemia[m] / pluvius: O Stellæ! tanti Solis! quod / inclinat[us] peto, est: Semper mihi à / Vobis bona Stella! / III, mis Excell, mis Perill, mis D.D. V.V. / Obsequentissimus / Michaël, Franciscus, / Ferdinandus S. R. I. / Comes ab Althann.* Tato slova, věnovaná opět královským místodržícím, v první části znamenají: „Kdo [je] jako Bůh? [toto je význam jména Michael] [Bůh,] nepřístupné Světlo, i Michaelův jazyk tu ztrácí řeč a nedokáže, než mé „A A A“. Šťastná Čechie! Zalévaná tímto [Božím] světlem skrze dvanáct posvátných kanálů [tj. dvanáct svatých zemských patronů]. Kdo [je] jako Slunce? Také Bůh se za takového pokládá, a proto si [Michael] s touto otázkou pohrává: Samotnému Bohu. Šťastná Čechie! Která máš dvanáct znamení, jedinečný je Lev, neboť velice žhoucí Slunce Tě stále podporuje ve Lvu. Kdo [je] jako císař? Nebeské slunce na zemi: Praví [Michael]: Šťastná Čechie! Které již zářilo dvanáct rakouských sluncí. Ať žije Leopold! Dvanácté slunce, úplně lví, ať stále žije ve Lvu, dťící na Čechy skrze tolik místodržících, kolik je hvězd zvěrokruhu. Ó hvězdy tak mocného Slunce! Co, skloněn, žádám, je, abyste mi vždy byly dobrou hvězdou!“

Je zřejmé, že Althann spatřuje zdroj štěstí *Čechie* v Božím světle darovaném skrze dvanáct svatých českých patronů, dále v paprscích Slunce, které mezi dvanácti zodiakálními znameními nejvíce září ve znamení Lva, nakonec pak v úrodném dešti Leopolda, dvanáctého z rakouských sluncí, která v Čechách dosud vládla. Leopold deští na Čechy skrze dvanáct místodržících, kteří jsou ve stejném počtu jako hvězdy zvěrokruhu. A právě jim Althann své teze věnuje a žádá je, aby mu byli vždy dobrou hvězdou.

Právě popsaný grafický list Alena Alsterová považuje za „jeden z nejkrásnějších listů souboru“ univerzitních tezí chovaných v Národní knihovně České republiky, list, „který je pozoruhodný jak z hlediska stylového a v rámci díla Karla Škréty, tak z mnoha důvodů i z hlediska ikonografie.“ „Althanova teze,“ tvrdí Alsterová dále, „je jednou z tezí speciálních, neopakovatelných, její děj v sobě spojuje alegorickou oslavu císaře s důrazným připomenutím, ba oslavou tradice a významu althanovského rodu.“

Ě (zbyvajícím náp. ve spodní rytině upr.) *Carlo Scretta delineavit. Bartholome Kilian sculp.* – Ě NEUMANN 1974b, 249-250 (č. kat. 198, Škrétův kresebný návrh), obr. 225 (Škrétův kresebný návrh), obr. 226 (výsledná univ. teze) – ALSTEROVÁ 1987, 123, 127-129 – NEUMANN 2000, 127-128

10. Poprsí SJN s výjevem zpovědi v pozadí (1673)

Knižní ilustrace doprovodila 1673 dvě publikace, českou modlitební knihu (*Koruna česká*) Jana Ignáce Dlouhoveského z Dlouhé Vsi s písněmi a modlitbami k Panně Marii a českým patronům a německou publikaci *Thesaurus sacer*, věnovanou pražským arcibiskupem Matoušem Ferdinandem Sobkem z Bilenbergu císařovně a české královně Klaudivii Felicitas (Tyrolské). V této knize jsou přiblíženy životy českých zemských světců. Drobná grafika v obojím případě uvádí s příslušným nadpisem stať věnovanou SJN (*Koruna česká*) či BJN (*Thesaurus sacer*). Světec je zde představen v poprsí jako postarší muž s dlouhým vousem, s vysokým biretem na hlavě, paprscitou svatozáří kolem hlavy, oděný v kanovnícký kožíšek, s růžencem a uzavřenou modlitební knihou v levici. Po pravé straně je u světce vidět dětskou či mužskou hlavu prosebníka, nad nímž v pozadí oblouk ve stěně umožňuje nahlédnout do klenuté místnosti s šachovnicovým dlážděním, kde se v raně barokně zdobené dvoudílné zpovědnici světci zpovídá ženská postava.

publikováno v Ě DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a, s. p. (poslední grafika) – *Thesaurus sacer* 1673, 133 – další Ě BERGHAEUER 1761, 127 (č. 12, 3, grafika publikovaná v *Thesaurus sacer*, na níž po světcově levici „pokleká žebrák“) – RYNEŠ 1972, obr. mezi pag. 64 a 65 – VLNAS/ROYT 1993, 63 – *SJN* 1993, 88 (kat. č. 12) – *JN* 1993, 102 (kat. č. 12)

11. Plánovaná podoba dostavěné pražské katedrály s P. Marií a českými zemskými patrony (cca 1673)

Anonymní mědiryt zachycuje pohled z jihozápadu na dostavěnou pražskou katedrálu. Dostavba lodí, k níž položil základní kámen 3. IX. 1673 sám císař Leopold I., měla být zasvěcena sv. Vojtěchovi a dle rytiny nesla charakter raně barokní baziliky s transeptem a kupolí nad křížením (projektantem byl snad architekt Giovanni Domenico Orsi). Západní průčelí mělo být tříosé a dvouetážové, vyvrcholené trojúhelníkovým štítem, zdobené sochami v šesti nikách a na podstavcích po stranách druhé etáže a na štítě, v jehož vrcholu měla čnít k nebi sochařská podoba milostného obrazu P. Marie uchovávaného ve svatovítském pokladu, gotizující repliky starobylé malby chované v kostele Aracoeli na Kapitolu v Římě. Mezi ostatními sochami průčelí lze rozpoznat sv. české patrony Josefa a Václava (na štítu vl.), sv. Víta a Vojtěcha (na štítu vpr.), sv. Prokopa (na boč. volut. křídle druhé etáže vl.), sv. Zikmunda (na boč. volut. křídle druhé etáže vpr.), sv. Ludmily a Ivana (na lv. okraji druhé etáže) a SJN (stojícího kanovníka s biretem na hlavě, snad s palmou v ruce) a Norberta (na pr. okraji druhé etáže). Zbylých šest figur ve výklencích první a druhé etáže průčelí nelze blíže určit. Vyjmenované postavy na štítě a v druhé etáži ožívají v nebeské, oblaky oddělené sféře nad katedrálou. Nebešťané s paprscitými svatozářemi kolem hlav jsou zachyceni ve stejných oděvech a se stejnými atributy, jako tomu je u soch na plánovaném průčelí (kde však absentují svatozáře). Nad mohutnou věží dómu se vedle sebe v oblacích vznášejí P. Maria Aracoeli (vl.) a sv. Josef s Ježíškem (vpr.). Od P. Marie směrem doleva se v oblacích nacházejí sv. Vít, Ludmila, Vojtěch, Zikmund a Ivan (tři poslední sedí), od sv. Josefa směrem doprava na oblacích sedí sv. Václav, Prokop, Norbert a JN (kanov. s biretem na hlavě, velikou palmovou ratolestí v lv. a s pr. rukou položenou na hrud')

Ě UPP, P. H. H., 72 (výřez rytiny, soustředěný na plánované průčelí dostavěné katedrály), 73 – KOSTÍLKOVÁ 1994, 229 (obr. celé rytiny), 232 – KUTHAN/ROYT 2011, 458-459 (+ obr. celé rytiny na pag. 458)

12. Univerzitní teze Františka Josefa Knautha ryt. z Fahnschwungu (1674)

Doprovodný grafický list bakalářské obhajoby z filozofie, který student praž. univerzity František Josef Knauth z Fahnschwungu věnoval SJN (dochovala se studentova doprovodná textová dedikace t. světci, uložená nyní ve Strahovské knihovně, sign. AB XII 22, přív. 47), znázorňuje pražského mučedníka v kanovníckém oděvu, s velikým střapcem almuce na hrudi, s biretem na hlavě, nad nímž se vznášejí prostá ☉. Mučedník stojí u stolu (po lv. str.), spočívajícím na nohách v podobě lvích tlap. Stůl je pokryt ubrusem, leží na něm doktorský plášť a stojí rozměrná rozevřená kniha s prázdnými stranami. Nad stolem a světcem podírají dva andělé mohutnou drapérii. Světec má rozpažené ruce a vzhlíží k poměrně velkému křížifixu, který v pr. hor. rohu kompozice v obláčích nebesích drží k němu natočený dva droboučcí andělé. Od ozářeného Ukřížovaného sestupují na mučedníka paprsky. Světec Spasiteli odpovídá slovy (v nápisové pásce) *Haec mea Philosophia*, „Toto je má filozofie,“ což je aluze na výrok sv. Bernarda z Clairvaux: „Haec mea sublimior interim philosophia, scire Jesum, et hunc crucifixum.“ – „Toto je přitom má vznešenější filozofie, poznávat Ježíše, a to ukřížovaného“ (*Sermones in Cantica canticorum, Sermo XLIII.*, viz Jacques Paul MIGNE, *Patrologia latina*, sv. 183, Paris 1862, sl. 995). Na podlaze v pr. dol. rohu je podstavec s barokní volutou, spočívá na něm zrcadlo, měřidla, u podstavce leží další atributy poznání, za podstavcem sféra a také dalekohled. Je natočen k poměrně rozměrnému výjevu Svržení z mostu (vpr. upr.), kde početná skupina biřičů právě přehazuje přes mostní parapet sv. kanovníka, pod nímž na hladině řeky spočívá pět hvězd. Tento posledně jmenovaný atribut je zde v nepom. ikonografii použit vůbec poprvé.

Výjev navrhl malíř Karel Škréta st. v posledním roce svého života (sign. na zmíněném podstavci v pr. dol. rohu: *Car. Scretta delin.*). Realizoval ho augsburský rytec Bartholomäus Kilian (1630-96) (sign. t. níže: *Barth. Kilian sculp.*). Mědiryt o velikosti 46 × 30,5 cm se dochoval v jednom exempláři v *Staats- und Stadtbibliothek Augsburg*, i. č. B. Kilian 2/94. Reprezentativní a ikonograficky vlivné vyobrazení je vzdálenou připomínkou úvodní rytiny v knize *Fama posthuma* (→ výše 3a).

Ě (ve spod. textovém oddílu rytiny) *D. Ioanni Nepomuceno S^{to}. S^{ue} Metropol: Ad D. Vitum Ecc[es]iæ Canonico, antiqviſſimo in Alma Pragenſi Univerſi. / tate Ph[i]l[osoph]iæ Magiſtro; mortem non tantum præmeditanti, ſed & Triumphanti, geminâ Doctoratûs, & Martirij laureâ / coronato Philoſopho, Patrono ſuo. DD: Honoris ejus ſtudioſiſſimus / Cliens æternum devotus. / Franciſcus Iofephus Knaut / de Fahnenſchwung Eqves Boëmus. / Anno Labente qVo pro prIMA PhILoſophiæ Lavrea Pragæ DiſpVtaVerat. (= 1674) – Ě KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674 – ZELENKOVÁ 2009, 94 (č. 37), 95 (obr.) – TÁŽ 2010, 1270, 1271 (obr. 8) – STOLÁROVÁ/VLNAS 2010, 373 (popis Petra Zelenková, Vít Vlnas)*

13. Drobnější derivát předcházející teze, zrcadlově obrácený, s dalšími nápisy (po 1674)

Předcházející kompozice našla uplatnění jako méně kvalitní „svatý obrázek“, značně věrný svému vzoru, avšak zrcadlově obrácený a doplněný o odlišné nápisy, až na slova v mluvící pásce vycházející ze světcových úst směrem k Ukřižovanému: *Hæc mea Philosophia* (náp. je na rozdíl od škrétovsko-kilianovské univ. teze obrácen vzhůru nohama). První odlišný nápis se nachází na stranách rozvěvené knihy na stolku u světce: (na lv. stránce) *In vita / difficil / limum / tacere* (na pr. stránce) *quæ / dicenda / non sunt. / Aristote,* „V životě je nejobtížnější mlčet o tom, o čem se nemá mluvit.“ Tento Aristotelův výrok se stal doprovodným textem řady výtvarných ztvárnění. Druhý odlišný text oproti originálu je umístěn do spodní textové části grafiky a stručně charakterizuje znázorněného světce a sděluje, kde je pohřben a v který den v roce se ctí: *S: Ioannes Nepomucenus Martyr Miraculis / et præsertim periculo ignominie laborantibus Clarus. / Conditus in Eccles: S: Vitj Pragæ Colits 16. Maij* – Dva exempláře této drobné grafiky se nacházejí v knihovně Řádu křižovníků s červenou hvězdou v Praze, v konvolutech sign. XVIII G 10/7 (u přív. 3) a sign. XVIII 10/9 (u přív. 61).

14. Nedochované univerzitní tisky (1674-1684)

14a Univerzitní teze Tomáše Josefa Ignáce Nováka (1674 nebo 1675)

Tomáš Josef Ignác Novák, církevní alumnus domu smečanského v konviktu sv. Bartoloměje na *Starém Městě pražském* se rozhodl věnovat své teze při obhajobě teologického gradu 1674 (nebo 1675) BJN spolu s podobiznou. Protože se však proslýchalo, že pražský arcibiskup Matouš Ferdinand Sobek pochybuje o veřejné úctě, obrátil se v této věci na děkana pražské metropolitní kapituly Tomáše Pešinu z Čechorodu, který se poradil s kapitulními kolegy a dal svým i jejich jménem povolení, aby byly zamýšlené teze Nepomukovi dedikovány a připevněny v pražském metropolitním chrámu na stěnu u hrobu, což se také stalo. Podrobněji viz v katalogu C.1, Praha IX. 16/.

14b Rytina SJN v oděvu akademika s doprovodnými výjevy z jeho života (1684)

Profesor filozofického kurzu na praž. Karlo-Ferdinandově univerzitě, jezuitský kněz Jan Dubský (1649-1700), významný ctitel, věnoval svým studentům, kteří se 1684 stali magistry filozofie, jako dar velmi vkusnou a elegantní rytinu. Na ní BJN v oblacích a se svatozáří, oblečený v oděvu akademika, předsedal novým magistrům, jejichž jména byla v příslušném pořadí vepsána níže a doprovázena na způsob věnce šlechtickými erby mnohých z nich. Kolem dokola se nacházely výjevy Narození, Kazatelství, Zpovědi, Smrti, Mučednictví atd. Podrobněji viz v katalogu C.1, Praha IX. 20/.

15. Portréty SJN na dvou tiscích praž. univerzity (1676, 1678)

15a Gratulační tisk věnovaný pěti urozeným studentům filozofie (1676)

Mědiryt o rozměru 492 × 701 mm (oříznuo) navrhl Cornelis Münck (sign. vl. dole: *Cornelius Münck del. Pragæ.*) a provedl jeden z augsburských bratrů Küsselů, Melchior nebo Matthäus (sign. vpr. dole: *M. Küssel f.*).

Petra Zelenková t. dílo popisuje následovně: „Rytina je dedikována šesti [autorka v dalších svých textech uvádí počet pěti] urozeným studentům filozofie na Karlo-Ferdinandově univerzitě u příležitosti jejich magisterské obhajoby. Mottem kompozice je nápis „*LAURUS STEMMATIBUS DECUS ADDIT, STEMMATA LAURO*“ („vavřín dává rodům zdobnost a rody vavřínu“). Vavřínový věnec (*laurea*) byl symbolem pro úspěšně obhájený filozofický gradus. Idea, že dosažené vzdělání zdobí rod a urození studenti jsou ozdobou univerzity, byla východiskem Münckovy scény. Zobrazuje panteon významných absolventů Karlo-Ferdinandovy univerzity od roku 1370 až k roku 1676 a skrze ně rozšířenou slávu pražského vysokého učení. Podobizny laureátů zdobí v několika řadách kolonádu, jejíž pilíře jsou osazeny bustami šesti urozených defendentů z roku 1676. Zvýrazněna je busta téhož roku intronizovaného pražského arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna, rovněž absolventa pražské univerzity. Z kolonády vychází průvod sestávající z dam, rytířů, pázat, trpaslika, boha Času a na velbloudu jedoucího černocho s rohem hojnosti. Groteskní společnost, symbolizující „urozenost“, míří ke skupině osob představujících svobodná umění. Společensví věd a umění je shromážděno pod vavřínovým stromem ozdobeným znakem pražské univerzity. Andělci trhají z vavřínového stromu větévky (*laurea*), které mají spolu s magisterskými čapkami přichystány pro nové laureáty. Další andílek nese portrét „mučedníka a bakaláře pražské univerzity“ Jana Nepomuckého, uctívaného jako spoluochránce pražské univerzity [...] Münckova ne zcela zdařilá kompozice působí nečtěně bizarním dojmem, z hlediska ikonografie Karlo-Ferdinandovy univerzity se však jedná o cenný list. Význam přikládaný této rytině potvrzuje luxusní otisk na hedvábí, uložený ve vídeňské Albertině (Deutsche Stecher vor 1800, inv. č. 48708).“

Zmíněný portrét (poprsí) držený andílkem je situován do nebeské sféry, čímž je naznačeno, že JN je jediným absolventem praž. univerzity, který dosáhl veřejné pověsti svatosti. Navzdory tomu mučednickovo poprsí není doprovázeno svatozáří, je však vsazeno do oválného rámu tvořeného dvěma košatými větvemi vavřínu, dole zkříženými a svázanými. Kolem mučednickovy hlavy obíhá nápis: *D. Ioan: Nepomuc. Mart. Baccal. Prag.* Světec je znázorněn jako postarší muž s hustým vousem a vysokým biretem na hlavě. Almuci má vpř. rozdělenou. Hledí po své pr. straně.

└ ZELENKOVÁ 2009, 98 (č. 39), 99 (obr.) – TÁŽ 2020, 18 (+ obr. 6) – TÁŽ 2023, 36

15b Oznámení o promoci bakalářů filozofie (1678)

Grafický list (o rozměrech 47,6 × 67,2 cm) představuje „Slávu filozofické fakulty na pražské Karlo-Ferdinandově univerzitě“ (náp. na čelním místě: *Gloria Facultatis Philosophicæ in Carolo Ferdin: Universitate Pragensi:*). Tento námět je zpracován v podobě triumfální architektury, jakéhosi vítězného oblouku, jehož střední část je vyplněna oznámením o proběhnutí promoci 51 bakalářů filozofie (47 řádných a 4 *extra ordinem*), k níž došlo o deváté hodině ranní dne 8. VI. 1678 v univerzitní aule Karlovy koleje v Praze. Pod oznámením se nachází seznam promovaných studentů. Vítězný oblouk je vyzdoben četnými postavami, jednak svatých patronů uvedené fakulty (Kateřina Alexandrijská, František Xav.), zakladatele Karla IV., obnovitele Ferdinanda I. a alegorií. Nejvíce místa zaujímá jakýsi panteon vynikajících a urozených absolventů pražské filozofie (náp. *Nobilitas Laureata in Philosophia Pragensi.*), reprezentovaných bustami, erby a nápisy. Na čestném místě, ve středu horního oblouku triumfálního portálu se nachází erb fakulty v rakouském dvouhlavém orlu završeném znakem jez. řádu. Úplně nejvýše, v samotném vrcholu kompozice, je ve vavřínovém oválném rámu umístěn

portrét jediného absolventa praž. filozofické fakulty, který dosáhl pověsti svatosti, SJN, „bakaláře pražského“ (doprovodný náp. kolem světce: *S. Ioan: Nepomucenus [...]ccalaureus Pragensis* – dochovaný exemplář grafiky je oříznutý, na nedochovaném místě bylo asi slovo *Martyr*). Nepomukovo poprsí je pojata shodně jako na předešlé grafice (→ výše 15a), pouze je stranově obrácené (světec hledí po své levici).

E (náp. upr. triumfálního oblouku) *D. O. M. A. / QUOD BONUM, FELIX, FAUSTUM, / FORTUNATUMQUE SIT REIPUBLICÆ CHRISTIANÆ, ET ECCLESIE / CATHOLICÆ, INCLYTO BOHEMIÆ REGNO, CÆSARÆ REGIÆQUE CAROLO-FERDINANDÆ / UNIVERSITATI PRAGENSI, SENATUIQUE PHILOSOPHICO, AD MAIOREM DEI GLORIAM, / DEIPARÆ VIRGINIS SINE LABE CONCEPTÆ HONOREM. / Anno M. DC. LXXVIII. Die VII. Junij, horâ Nonâ matutinâ, in Aula Vniversitatis Carolini Collegij Actus Academicus celebratus est: / IN QVO, / Approbante Ampliffimo Inclytæ Facultatis Philosophicæ Collegio, LI. Illustriſſimi, Perilluſtres, Reverendi, Nobiles, ac Ingenui DD: AA. LL. & Philosophiæ Candidati, ritu ſolenni, more inſtitutôque Academico / Primâ Philoſophiæ laureâ donati ſunt, / SUB RECTORATU [...] / MATHIÆ ALOYSII MALANOTTE J. U. DOCTORIS / IN CAROLO-FERDINANDÆ UNIVERSITATE PRAGENSI PANDECTARUM PROFESSORIS / PUBLICI AC ORDINARII, VENERABILIS ARCHI-EPISCOPALIS CONSISTORII PRAGENSIS ASSESSORIS, REGNI BOHE- / MIÆ ADVOCATI JURATI, NEC NON IN PRÆDICTA UNIVERSITATE p. t. RECTORIS MAGNIFICI &c. / PROMOTORE / [...] / P. MARTINO TICHI SOCIETATIS JESU AA. LL. & PHILOSOPHIÆ DOCTORE / EJUSDEMQUE IN PRÆFATA UNIVERSITATE PROFESSORE PUBLICO ET ORDINARIO. – Pozn.: Za zpřístupnění fotografie jediného známého dochovaného exempláře t. grafiky děkuji PhDr. Petře Zelenkové, Ph.D., kurátorce Sbírkyně grafiky a kresby NGP. Tento exemplář se nachází v grafické sbírce bened. opatství Ottobeuren, Band 35, fol. 20 a je oříznutý. Petra Zelenková grafiku krátce představuje v článku, který mi poskytla zatím v nepublikované podobě (nyní by se měl článek nacházet v tisku), viz ZELENKOVÁ/MÁDL 2023 (v pracovní verzi na pag. 35 a 36).*

16. Zjevení českých patronů králi Vladislavovi II. (1679-1705)

V poutních knížkách jezuitů Jana Tannera, určených poutníkům z Prahy k Matce Boží a sv. Václavovi do Staré Boleslavi, zachytil rytec Samuel Dvořák st. († 1689) doprovodnými rytinami výjevy všech zastavení (výklenkových kaplí) lemujících tuto poutní *Svatou cestu*. 42. výjev představoval mj. Vidění krále Vladislava II., jemuž se v pražské katedrále zjeví sv. čeští patronové, mezi nimi SJN. Ilustrační grafiky doprovodily všechna vydání Tannerovy knihy (v češtině 1679, 1685, 1692, v němčině 1680, 1690, 1699, 1705, v latině 1690).

→ A.1, Stará Boleslav II.

17. Grafika na motivy Škréty v Dlouhoveského svatojánské knížce *Thesaurus sacer* (1680)

SJN je zachycen v poloviční postavě jako stojící kanovník (☉) s rozpaženými volnými rukama hledící v gestu odevzdanosti doleva k nebesům, odkud (z lv. hor. rohu) na něj sestupuje zář. Nad světovou svatozáří v pr. hor. rohu drapérie. Jedná se o velice prostou aluzi na Škrétovu grafiku (→ výše 12), navíc stranově obrácenou.

L DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 (před tit. pag.)

18. Univerzitní teze Matyáše Vojtěcha Machta z Löwenmachtu (1683)

Student filozofie na praž. univerzitě Matěj Vojtěch Macht ryt. z Löwenmachtu obhajoval bakalářský titul pod ochranou SJN, praž. doktora teologie, cír. práva a filozofie, v roce třístého výročí jeho mučednické smrti. Obhajobu avizoval grafickým listem o rozměrech 76,5 × 45 cm, dílem augsburského rytece Bartholoměa Kiliana (1630-96) (sign. pod okrajem rytiny vpr.: *B. Kilian sculps.*) podle návrhu malíře Jana Jiřího Heinsche (sign. pod okrajem rytiny vl.: *Joann Georg Heinsch del.*), který se tu v pojetí SJN inspiroval výše popsanou univ. tezí dle návrhu Karla Škréty st. (→ výše 12). Výjev je rozdělen do tří úrovní. V popředí stojí v otevřené místnosti u stolu (vpr.) postarší prostovlasý kanovník (☉) a hledí do nebe do vyvrcholení kompozice v lv. hor. rohu, odkud na jeho tvář sestupuje pruh světla z věnce drženého 2 letícími andílky. Do věnce a pruhu světla jsou vepsána slova *Decet hæc Certamini Laurus*, „Tento věnec přísluší zápasu“. Je tím vyjádřeno Nepomukovo „ověnění“ za vytrvalost v životním zápasu. Téma věnce se opakovaně objevuje v doprovodném dedikačním nápisu (ve spod. textové části upr.) a souzní se skutečností, že i student Macht usiluje o „první věnec“ v zápasu na poli studia. Světec klade na stůl lv. ruku s knihou. Stůl stojí na nohách v podobě lvích tlap, je zakryt ubrusem, je na něm položen biret a stojí kříž. Dole je pod ním umístěn erb defendenta. Před světcem v místnosti (vl.) je řada atributů věd a poznání, globus, knihy, měřidla. Jeden andílek si klade na hlavu biret a druhou ruku drží doktorský pláštík, další andílek drží zrcadlo, dva další andílci drží rozevřenou knihu, do níž je vepsáno *SAPI- / ENS / DOMINA- / BITUR / ASTRIS*, „Moudrý bude vládnout hvězdám“. Na konci nápisu je pětice hvězd, na kterou se oba andílci soustředí. Místnost je po pr. str. vymezena stěnou, ale velká její část je balustrádou otevřena do druhé úrovně rytiny, do panoramatického pohledu na *Praž. hrad, Malou stranu a Praž. m.* snad s drobnou scénou Svržení, jistě však s pětici hvězd na hladině *Vltavy* pod m. Do místnosti se svrchu prolamují oblačná nebesa se skupinou českých patronů, kteří na SJN shlížejí jako na svého kolegu a zvou jej do nebeské slávy. Zl. dopr. jsou to svatí Vít, Vojtěch, Ludmila, Josef, Václav, Norbert (ve středu skupiny s pozdvihnutou monstancí), Prokop, Zikmund (věničící Nepomuka vavřínovým věncem) a poustevník Ivan, nad nímž letí dva andílci s palmovými ratolestmi a páskami se slovy *Palmas dant Afira triumphæ*, „Vítězné hvězdy udělují palmy“. Zachoval se jediný výtisk t. mědirytu v *Staats- und Stadtbibliothek Augsburg*, i. č. B. Kilian 2/57.

E (ve spod. textové části upr.) *PHILOSOPHIA RATIONALIS / Sub Laureatis auspicijs S. JOANNIS NEPOMUCENI / Olim Cathedralis Ecclesiæ ad S. Vitum Pragæ Canonici Collegiatæ ad OO. SS. Decani / SS. Theologiæ, Canonum, et Decretorum, nec non Philosophiæ Doctoris, / Nunc in Cælis Victoris LAUREATI, In Alma Cæsarea, Regia[que] Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi / Praside / Reverendo Patre IOANNE DUBSKY è Societate JESU, AA. LL. et Philosophiæ Doctore / ejusdemq[ue] in eadem Universitate Professore Publico ac Ordinario, / Pro prima Philosophiæ Laurea propugnata / à / Perilluſtri ac Generoso Domino MATHIA ADALBERTO MACHT / de Löwenmacht, Eqvite Boëmo, / Anno ab obitV SanCti IOANNIS NepoMVCeni Lavreati PhIloſophi / & Pragenſis CanonICI tertio*

19. Medailon SJN nesený personifikacemi Mlčenlivosti a Štědrosti (1684)

Rytina představuje dvě stojící ženské personifikace Nepomukových ctností, vl. Mlčenlivosti (s prstem pravice na ústech a se zámek ležícím na zemi u její nohy), vpr. Štědrosti (přidržený levicí roh hojnosti opřený o zem), vycházející z ikonografické inspirace Řičanovým grafickým listem z 1664 (→ výše 5). Obě ženy pozdvihují ruce a drží v nich medailon uvitý ze dvou palmových ratolestí (dole zkřížených). V medailonu se nachází poprsí SJN jako kanovníka (☉), připomínající obdobný medailon na grafickém listu z 1676 (→ výše 15). Mezi oběma personifikacemi je v průhledu vidět pražská katedrála. Jsou známy dvě varianty této grafiky, obě vl. nahoře označené číslovkou 1, což by mohlo znamenat, že byly počáteční rytinou širšího grafického souboru, nebo jako takové byly zamýšleny. Obě jsou co do námětu shodné, liší se jen spodním doprovodným nápisem:

19a S českým nápisem

V prvním vydání (snad Dlouhoveského) českého překladu Balbínova *Života SJN* je na úvod zařazena varianta této grafiky s českým nápisem: *Swateg Jan Nepomucky / Spowědlnik a Almužnik Kralowny Johanny.*

L BALBÍN 1684b

19b S latinským nápisem (též 1694 a 1698)

Na úvod Makariovy latinské knihy *Život a smrt SJN* (inspirované Balbínem) je zařazena varianta téže rytiny s latinským nápisem: *S. Ioannes Nepomucenus / Confessaris et Eleemofynaris Reginæ Iohannæ* – K této svatojánské knížce sám její autor 1691 poznamenal, že ji 1684 vydal tiskem a v Římě ji rozdál spolu se světcovým obrazem. Mohl tím myslet právě popisovanou grafiku, případně, a to je pravděpodobnější, následující rytinu (→ níže 20). – Sluší ještě poznamenat, že tuto variantu rytiny SJN s Mlčenlivostí a Štědrostí nacházíme v méně kvalitní formě na úvod Summovy nepomucenské básnické knihy *Sepulchrum hominis Dei* (1694) a v úvodu druhého vydání českého překladu Balbínova *Života SJN* (1698, → níže 34a). V naprosto nekvalitním odvození se grafika nachází na začátku dalšího českého vydání Balbínovy nepomucenské legendy, tentokrát z 1722 (→ níže 35a).

L MAKARIUS Z MERFELIC 1684 – TÝŽ 1691, *63 – SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1694

20. Poloviční postava SJN praž. most. typu (1684)

Je známo, že když výše jmenovaný svatovítský prelát scholastik Václav Ondřej Makarius z Merfelic z pověření pražského arcibiskupa 1685 skutečně zavítal do Říma „ad limina“, přinsel tam spolu se svou knížkou také svazček obrázků „sv. panenského mučedníka“ JN, a aby tento poklad nezůstal skryt, obrázky při různých příležitostech rozdával. Jednomu člověku patření na tento obrázek a uchovávaní ho při sobě s důvěrnou modlitbou pomohlo překonat tělesná pokušení (→ D.1, 50). Snad se jednalo o rytinu, která je ve vídeňském exempláři Makariova *Života a smrti SJN* (1684) zařazena ještě před výše popsanou grafikou (→ 19b) a znázorňuje SJN jako kanovníka v poloviční postavě, držícího zpr. doleva krucifix, k němuž mírně naklání hlavu, a při pr. ruce majícího velikou palmovou ratolest. Zpoza světčovy hlavy mírně vysvítá náznak svatozáře. Znázornění světce vychází z ikonografického typu praž. most. sochy (1681-83), místo pohledu upřeného k nebi však světce shlíží k Ukřížovanému. Jeho postava je zasazena do ov. rámu dole zdobeného dvěma palmami, nahoře volutovými křídly s dalšími rostlinnými motivy. Rám je zasazen na piedestal s nápisem v čele: *S. Ioannes Nepomucene M. / ora pro me, ut non con- / fundar in æternum.*

L MAKARIUS Z MERFELIC 1684 (exemplář v ÖNB, sign. 41. Mm. 104)

21. Další dvě rytiny vycházející z praž. most. typu, a další dvě rytiny, všechny vzniklé patrně na sklonku 17. st.

V Knihovně Řádu křižovníků s červenou hvězdou v Praze se v nepomucenských konvolutech dochovaly dva typy svatojánských grafik vycházejících z praž. most. typu:

21a SJN po vzoru praž. most. typu, v rámu z palm

Pojetím výše popsané grafice (→ 20) blízká rytina představuje opět poloviční postavu kanovníka shlížejícího na krucifix, s mohutnou palmou vetknutou do pr. ruky. Světčova hlava je obklopena mohutnou svatozáří. Mučedník je zarámován řadou přes sebe kladených palmových ratolestí. Dole piedestal s nápisem: *Sanctus ut in fama es NEPOMUCENE / JOANNES / Conserua in fama, Cuncta repelle mala.*

Tři exempláře této grafiky se v křižovnické knihovně nacházejí konvolutu sign. XVIII G 10/9, přív. 45, 69 a 72.

21b SJN po vzoru praž. most. typu, v bohatém rozvilinovém rámu s andílky

Shodně pojatá poloviční postava, tentokrát s daleko méně výraznou kruhovou svatozáří za mučedníkovou hlavou, je zasazena do prostého obdélného rámce s nápisem ve spodu: *S. Ioannes Nepomuce*: Prostota tohoto rámu kontrastuje s bohatou okolní dekorací tvořenou bujně propletenými rozvilinami, v nichž se nachází šest postav andílků, četné ovoce, nejvýše pak v mašli zavázaná dekorativně zprohýbaná stuha.

Jediný exemplář této rytiny se nachází v křižovnickém nepomucenském konvolutu sign. XVIII G 10/9 jako druhá grafika v pořadí.

21c SJN se svatozáří a pěti hvězdami kolem hlavy, držící palmu a krucifix

Marie Alžběta Beinsteinová, rozená Faberová, původem z Chebu a usazená v Praze, ve své výpovědi v kanonizačním procesu dne 26. II. 1724 (německy) sdělila: „Mám také ve své modlitební knížce takovýto obrázek, který můj nebožtík otec [horlivý ctitel Řehoř Faber, chebský měšťan] rovněž nosil ve své modlitební knize a zvláště ho za života ctil.“ V aktech procesu se dále píše, že v tu chvíli Beinsteinová ukázala značně starobylý obrázek SJN se svatozáří a pěti hvězdami kolem hlavy, držícího palmu a krucifix. Podoba obrázku svědčí o starobylosti také tím, že zde v Praze obrázek podobného starožitného pojetí nyní není vidět (→ D.1, 296).

21d SJN nalezen mrtvý po svržení z Pražského mostu do řeky Vltavy, s velkým zářícím paprskem kolem hlavy

Tatáž žena, Marie Alžběta Beinsteinová, při té samé příležitosti pokračovala ve výpovědi: „O tomto svatém [JN] jsem také často slyšela od svého bratra, kněze Tovaryšstva Ježíšova, Jana Jiřího Fabera, který byl svými představenými před osmnácti lety poslán jako apoštolský misionář do Indii a tam dosud, co mu sílí stačí, pracuje pro obrácení nevěřících národů ke katolické víře. Stejně tak on mi před svým odchodem ponechal na památku malý obrázek svatého Jana Nepomuckého.“ Ukázala i tento, podobně starý obrázek jako předešlý (→ výše, 21c), na kterém byl tento světec znázorněn, jak byl nalezen mrtvý po svržení z Pražského mostu do řeky Vltavy, s velkým zářícím paprskem kolem hlavy (→ D.1, 296).

22. Univerzitní teze Františka Vostřešanského z Vostřešan (1687)

Olomoucká bakalářská univerzitní teze studenta teologie Františka Vostřešanského z Vostřešan, podle návrhu olomouckého malíře Antonína Martina Lublinského ryl Philipp Kilian. Mědirytina, tisk na papíře, otisk plotny 414 × 292 mm, sign. (vlevo dole) *Antonius Lublinskij Can: R: L: delin:* a (vpravo dole) *Philipp. Kilian sculps.* Nejstarší grafický list univerzitní teze olomoucké univerzity s tematikou a jeden z nejstarších prepisů → pražského mosteckého typu (až na odlišně natočený kříž s Kristem, jehož hlava je ozářena paprsky, až na jinak nasměrovanou palmu a absentující podložku pod nohou). Lublinský patrně pracoval podle grafické předlohy, na což poukazuje zrcadlové převrácení postavy. Ta zde stojí v nice (zaklenuté mušlí) na volutovém podstavci s nápisem: **D. IOANNES NEPOMUCENUS / Martyr, Doctor, Canonicus Pragensis, / jamā periclitantium Patronus. / Admodum Reverendo ac Doctissimo Domino / Paulo Iakschitzek. AA. LL. & Phliae / Magistro, Urczicensium Curato Vigilantissimo gratitudinis ergo dedicatus.** Přimo pod světcem na plintu v drobném terčí znak defidenta. Po stranách podstavce v zarámování vlevo tvořeném vavřínem, vpravo palmovou ratolestí, je vepsáno: (vlevo) *In Alma Universitate Olomucensi Sociis IESV: / Præsiede R. ac Exim: P. IOANNE EDER. S. I. SS. / Thliae Doct. ac Prof: Pub: et Ord: Phliae Decano ~* (vpravo) *Pro prima SS. Theol: laurea publicè propugnandæ: / à R. N. ac Doctissimo Dno Francisco Wostrzessansky / de Wostrzezan AA. LL. et Phliae M. SS. Thliae Candidato. / 1687.* Po stranách soklu se nachází vlevo andílek, který hledí ke světci a líbá či před ústa si klade klíč a druhou ručkou upozorňuje na nápis na rozvinutém svitku: *Sacramen- / tum Regis / absconde- / re / bonum est. / Tobiaë 12. v. 7.* Na protější straně další andílek palmou a klíčem zahání (mužskou) personifikaci Klamu (maska na čele), Pomluvy (hadí jazyk vystupující z úst, ostrá dýka v ruce) a Špatné pověsti (trubka v ruce a dračí křídly posetá zobrazeními uší a očí). Na bočních pilastrech niky lví maskarony tlamou drží okov, na němž je zavěšeno po jedné kartuši, z nichž kartuš vlevo je lemována vavřínem a ona vpravo palmovými ratolestmi. V levé kartuši je představena scéna Zpověď královny, v pravé Shození z mostu. Nad světce se v oblacích vznášejí dva andělci, kteří nad jeho hlavou drží svatozář ze šestera šestícípých hvězd. Andílek vlevo navíc drží růži, odkaz na zpovědní mlčenlivost, jak vyjadřovalo rčení „sub rosa“, „pod růží“, tedy tajně, skrytě. Spodní listu grafiky vyplňuje přehled dvaceti tezí z teologie týkajících se svátosti pokání, z nichž měly být vybrány teze, které měl student Vostřešanský obhájit. Nadpis zmíněného přehledu tezí zní: *Theses Theologicæ de Sacramento Pœnitentiæ.* Exemplář této univ. teze je uložen v Staats- und Stadtbibliothek Augsburg, i. č. Ph. Kilian 47, další pak v ZAO, ve fondu Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 2427, teze č. 236.

└ NEUMANN 1934, s. p. – HLOBIL 1993, 389 – ZELENKOVÁ 2008, 134-135 (č. kat. C.1.27.A) – MLCÁK 2009a, 25 – ZELENKOVÁ 2010a, 1275 – TÁŽ 2010b – TÁŽ 2011, 220-223, č. kat. C.1.30

23. Univerzitní teze Karla Viléma Neumanna z Neubergeru s tématem Apoteózy SJN k větší slávě Boží i pražské univerzity (1689)

Neumanovu nepomucenskou univerzitní tezi s ikonograficky téměř ojedinělým výjevem apoteózy na ohnivém triumfálním voze, sledující jednotný koncept *Slávy*, do nejmenších podrobností popsala Petra Zelenková, na jejíž texty i na další literaturu odkazujeme. Svou interpretaci této grafiky nabízím v katalogu C.1, heslo Praha IX. 23/. Zde je třeba dodat, že tuto praž. univ. tezi podle kresebného návrhu malíře Jana Jiřího Heinsche (sign. vl. dole: *J. G. Heinsch del.*) vytvořil renomovaný augsburský mědirytec Philipp Kilian (1630-93) (sign. vpr. dole: *Philipp Kilian sculps.*). Rozměry mědirytu jsou 69,3 × 47,7 cm. SJN je zde na triumfálním voze zobrazen v kanovníckém rouchu s rozevlátou almučí a s poměrně rozměrným ov. medailonem zavěšeným na hrudi. Na hlavě má světec biret, nad níž se vznášejí prostá ☼. Níže upr. kompozice je patrná scéna Shození z mostu, zachyceného téměř v celé délce, s mnoha postavami, z nichž část je ozbrojena kopími a halapartnami. Světec padá z mostu střemhlav do Vltavy, na jejíž hladině se objevuje věnec pětice hvězd. V lv. části kompozice je dobře patrný Pražský hrad s katedrálou a Malá Strana pod ním. Jediný známý exemplář tohoto mědirytu se nachází v *Staats- und Stadtbibliothek Augsburg*, i. č. Philipp Kilian 5/14.

└ ZELENKOVÁ 2005 – ŠRONĚK 2006, 88 (č. kat. I/18), 89 (obr.) – ZELENKOVÁ 2008, 149 – TÁŽ 2009, 126 (č. 53), 127 (obr.) – TÁŽ 2010, 1270, 1272 (obr. 9), 1273

24. Ochránce pověsti sesílající z nebe květiny svým ctitelům (1690)

Tisk latinského panegyriku *Metropolitní duha neboli slavnostní oblouk BJN*, který přednesl v praž. katedrále ve svátek 16. V. 1690 apoštolský protonotář a doktor teologie Jan Konstantin Kostanecký z Hosínu a Sulmova, je uveden celostránkovou grafikou rozdělenou do dvou úrovní. Horní úroveň představuje oblačná nebesa, v jejichž středu je andělíci okřídlenými hlavami obklopený rozzářený symbol N. Trojice (trojúhelník), v jehož středu však není oko, nýbrž otevřená truhla nebo pokladnice s výrazným otvorem pro klíč vpředu. Po levé straně stojí na oblacích sv. kanovník JN s rozpaženými rukama, jako tomu bylo již na univ. tezi z 1674, navržené Škrétou (→ výše 12). Tentokrát však světec (☩) nehledí vzhůru, nýbrž jemně shlíží na své ctitele a z rukou jim sesílá spoustu květin. Kolem na oblacích andělé drží atributy odkazující na světce, totiž palmu, květinu (snad náznak pomněnky?), erb svatovítské kapituly (s mitrou a berlou), pásku s nápisem *Patronus Fame* a zámek, který jeho andělský držitel doprovází gestem mlčení. Ve spodní partii se na zemi nachází čtyři mužští světci ctitelé, kteří všichni ke světci volají *ut non confundar* (tj. *abych nebyl zahanben*). Zleva tu jsou mladík přinášející

listinu, klečící muž s odznakem univerzitního vzdělání (čepec na zemi), dále klečící kněz v klerice (s jazýčky) a kněžskými atributy na zemi (biret, kniha, štóla, superpelice), naposledy stojící žebrák opírající se o hole, neboť má spodní část levé nohy bez chodidla. V pozadí se nachází veduta Prahy s mostem vpr., Malou Stranou dole uprostřed a Hradem dobře patrným na výšině nad městem. Doprovodný nápis se nalézá úplně vespod: *Gloriosus Christi Martyr Ioannes Nepomucenus Canonicus Pragensis / ob silentium confessionis in Moldava submersus. A.º 1383. Mai 16*

└ KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690

25. Prelát pražské katedrály prosí sv. české patrony o pomoc v boji s nepřátelskými vojsky (1691)

Tištěná sbírka světeckých kázání svatovítského arcijáhna a kazatele Kristiána Augustina Pfalze z Ostric, pronesených v pražské katedrále, je uvedena grafikou představující klečícího autora v oděvu kanovníka (vl. v popředí) prosícího české zemské patrony slovy směřujícími na pásce k nebi: *Dissipate Gentes quae Bella Volunt* (tj. „Rozprašte národy, kteří si přejí války.“). U autora se dole nachází jeho erb, kolem i v pozadí je vidět vojenské oddíly v pochodu i v bitvě, za autorem se rozkládá Malá Strana a Praž. hrad s katedrálou sv. Víta. Kanovníkova modlitba se obrací k českým zemským patronům, kteří jsou znázorněni v řadě na oblacích v horní části rytiny (zleva): sv. Norbert, sv. Prokop, sv. Václav, sv. Vojtěch, sv. Vít, sv. Zikmund, sv. Ludmila a SJN (kanovník s palmou v levici). Pod nebesy, nad vojsky letí čtyři andělé s tasenými meči. Pod rytinou popis: *Lobpredigte[n] Von Dennen H H: Durch Christian Aug: Pfaltz von Ostritz D. A.º 1691*. Vpravo dole na rytině je označen její tvůrce: *F: Dominicus a S. Cruce O. Praed: (?) del: et. Scul:*

└ PFALZ Z OSTRITZ 1691

26. SJN po vzoru praž. most. sochy (1692)

Na druhé straně titulního listu svatojánské modlitební knížky *Protector vitae et famae* (1692) se nachází rytina v obdélném rámu s doprovodnou prosbou vespod: *Non confundemini in laude ipsius. / Eccl: 51. v. 37. (?)*. Představuje postavu SJN téměř shodnou s praž. most. sochou (světec stojí pr. nohou na stupínku, kříž drží zpr. doleva, do pr. ruky má vekturu palmovou ratolest). Rozdíl představuje sklon hlavy, neboť světec nehledí vzhůru, nýbrž mírně hlavu naklání. Nad biretem má jemně naznačenou ☼, z pr. hor. rohu naň sestupují paprsky.

└ *Protector vitae et famae* 1692

27. SJN po vzoru praž. most. sochy (1702)

Grafika shodného námětu jako předešlá (→ 26), zachycující JN jako stojícího kanovníka typu praž. most. sochy, na sobě jeví několik odlišností a je značně kvalitnějšího provedení. Světec je pojat ušlechtleji, nehledí do nebe, nýbrž shlíží na kříž, který drží v rukou, i piedestal, na němž spočívá (se stupínkem pod pr. nohou), je pojat úhledněji. Světcova hlava je obklopena paprscitou svatozáří. V pozadí oblačné nebe. Pod obdélným rámem rytiny prosté sdělení: *S. Johannes Nepomucenus*.

28. Mlčenlivý kanovník (1692)

Svatojánské básnické dílo korunovaného básníka Jana Ignáce Summy z Vlastislavě *Flosculus Majalis* (tj. „Májový kvítek“) je uvedeno grafikou SJN jako kanovníka (☼) s palmou a uzavřenou knihou v levici a s gestem mlčení, jež světec činí prstem pravice pozdvihnutým k ústům. Mučedník je postaršího vzezření a stojí v místnosti s šachovnicovou podlahou, sloupem a drapérií (vl.) a schodištěm opatřeným kamenným zábradlím (vpr.). U nohou světcových leží na podlaze drobný kvítek. Z nebes (z pr. hor. rohu) na světce sestupuje zář.

└ SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1692

29. Svatojánský náhrobek v praž. katedrále (nejspíš mezi 1694-1701)

Rozměrný mědiryt (40 × 30 cm) vytvořil augsburský mědirytec Andreas Matthäus Wolfgang (1660-1736) dle výkresu pražského kreslíře a malíře Kristiána Šebestiána Dittmana z Lavensteinu (cca 1639-1701). Výjev představuje *castrum gloriae*, tedy *mauzoleum* zdobící *hrob* v pražském dómu. Bohatá mramorová a železná konstrukce obklopovala místo posledního odpočinku SJN od 1692. Na rytině je tento „hrad slávy“ zachycen do posledních detailů, včetně čelního oltáře (na západní straně) se svatostánkem (s dat. 1692) a antependiem, v jehož rostlinném dekoru je v korunované kartuši vepsáno *NS / 1694*. Kolem náhrobku klečí nebo stojí ženy i muži různého stavu, někteří si mauzoleum prohlížejí, jiní se modlí. V pozadí je vidět další části chrámu, dřevěný *reliéf* Pokus o zničení Nepomukova hrobu (→ A.1, Praha II. 5/), nad ním a po jeho levé straně řadu votivních desek věnovaných k *poctě*, nakonec pak před i za náhrobkem votivní lampy zavěšené na ozdobně tepaných kovových ramenech. Ve spodní části rytiny leží dvě zkrížené a svázané palmové ratolesti, před nimiž se rozvíjejí svitky na koncích stočené do volut. Na těchto svitcích se nacházejí latinské nápisy.

└ (ve spod. části rytiny na svitku vl.) *Castrum Gloriae super Sepulchrum DIVI JOANNIS NEPOMUCENI, olim / Canonicus et Concionatoris Cathedralis Ecclesiae Pragensis, nec non Eleemosy., / narij et Confessarij Reginae Johannaë, nunc Gloriosi Martyris, Pragæ ob sigillum / Confessionis ex Ponte in Moldavam Fluvium deiecti, Innumeris Beneficijs et / Miraculis Clari in eadem Metropolitana Ecclesia Pragensi Divo Vito Martyri Sacra / quiescentis: – (t. na svitku vpr.) ORATIO Ad Sanctum JOANNEM NEPOMUCENUM. / o Sancte Joannes Nepomucene, vir secundum cor DEI, qui in terris sigillum Confessionis, non / obstante carceris squallore, inedia, ipsa morte, inviolatum servasti, et ob magnam in pauperes / misericordiam, magni Eleemosynarij Nomen adeptus es, confugio ad te velut Patrem pauperum, / quatenus nunc in gloria caelesti existens, mihi tua apud DEUM intercessione succurrere, Eique / secretum necessitatis meae N: proferre digneris, ne famæ aut fortunæ meae naufragium patiar, / et per hoc inimicis meis irrisioni, amicis et propinquis dolori, ceterisq[ue] scandalo ullo effutar, / quâ gratia per intercessionem tuam obtentâ, Deum in te, et te in Deo æternum lauda., / turus sum, Amen. Pater noster. Ave Maria. Credo. – (pod spod. okrajem rytiny vl.) Dittman fecit. – (t. vpr.) And: Matth Wolfgang Sculpsit – publikováno v: └ ŠITTLER/PODLAHA 1896, pag. 15, fol. 54-55*

30. Svatojánský náhrobek v pražské katedrále, mědiryt vycházející z předchozí rytiny (1712)

1712 vytvořil pražský mědirytec Augustin Neurautter rytinu Nepomukova náhrobku, přičemž vyšel z předchozí rytiny Wolfgangovy (→ výše 29). Zachytil pouze náhrobek samotný se (shodně pojatou) skupinou ctitelů a ctitelek klečících kol dokola, ostatní okolní prostor katedrály nezaznamenal. Místo toho umístil po stranách vrcholové sochy náhrobku dva letící andělky. Andělek vlevo drží v lv. palmu a vavřínový věnec, troubí na trubku, již drží v pr. ruce, a na látce zavěšené na trubce nese nápis: *Sepulchrū / Divi / IOANNIS / NEPOMUCENI* – Andělek vpravo drží v pr. ruce trubku a troubí na další trumpetu, již drží v levici. Na této trubce má rovněž zavěšenu textilii s textem: *fama / pericli: / tantium / PATRONI* – Neurautter ponechal ve spodní části mědirytu dva rozvinuté svitky s nápisy, jejichž znění však oproti předloze upravil. Na svitku vl. k původnímu textu připojil slova o původcích náhrobku a o tvorbě této rytiny: *à T. I. B. ejusdē S. Metropolitanæ / Ecclesiae, Canonico scholastico et Concionatore, expensis Diversorū Benefactorum, / Erectum Anno 1692. æri incifum Aº 171Z. ab Aug.º Neurautter* – Nápis na svitku vpr. ponechal téměř celý (až na závěrečná slova *Amen. Pater* atd.) a trochu jej posunul. Pod rámem rytiny vpr. dole se nachází ještě informace: *A. Neurautter sculp. et vendit Pragæ.*

└ NEURAUTTER 1714 (poslední mědiryt knihy)

31. Univerzitní teze Jana Václava Mezleckého z Palmblöwenu (jinak Palmolevu) (1698)

Student Jan Václav Mezlecký z Palmolevu, Čech z Brandýsa nad Labem, svou obhajobu za získání „nejvyššího vavřínového věnce filozofie“, kterou absolvoval 1698 na praž. univerzitě pod ochranou, doprovodil univ. tezí, jejímž tématem je SJN jako obzvláštní ochránce těch, kteří jsou v ohrožení pověsti, jak hlásá titulní nápis na pásce ve spod. části rytiny: *D. Ioannes Nepomucenus Martyr, Doctor, Canonicus Pragensis, famā periclitantium / Patronus singularis*. Světec, postarší kanov. velebného vzeření, s palmou v lv. ruce namířeno sm. dolů., stojí v místnosti se sloupem (vl.) a stolem zakrytým ubrusem, na němž stojí kříž s nachází se řada atributů: dvě uzavřené knihy (jedna s ozářeným Ježíšovým jménem *IHS* na obálce), dále rozevřená kn., globus, doktorský pláštík, větévka olivy, vavřínový a olivový věnec svázané dohromady a svazek klíčů. Světec hledí do nebe, odkud (z levého horního rohu) na něj z oblak vyzařují paprsky. V proudu světla se vyjímá rozevřená kniha s nápisem (na obou stránkách): *ALBUM / VITÆ // FAMA / PEREN- / NIS* (tj. Kniha života, věčná pověst). V oblacích se (vpr. nahofe) nachází anděl troubící na trubku dobré pověsti a nad mučednickovou hlavou drží vavřínový věnec, v němž září pět šestipých hvězd. Z místnosti se na lv. str. nachází průhled na scénarii Svržení SJN z m. do rozbourěné Vltavy. Pod světlovými nohama leží tři personifikace představující tři nebezpečí pro dobré jméno a pověst. Vl. je to mužská osoba s hady na hlavě, otočená zády k divákovi. Upr. stařec se zakrytými vlasy, s vyplazeným jazykem probodeným ostrým ocasem hada. V pr. ruce drží nůž s nápisem *Detractio* (tj. nactiutrhání) a opírá se o ruku píšící brkem na papír očeňující dopis, jak vysvítá z již napsaných slov (*Epistola deni- / grans*). Další, lv. rukou se stařec opírá o ležící postavu mladíka, který je patrně mrtev, protože spadl z nebe. Podle dračích křídel a nalomené trubky v jeho pr. ruce lze usuzovat, že se jedná o ztělesnění Špatné či zlé pověsti. U hlavy mladíka leží rozevřená kn. s náp. na pr. stránce: *Libellus / in- / famis*. (tj. Zlopověstná knížka). Dále je tu kus papíru se slovem *Pasquillus* (tj. hanobící spis). Postavy a zlovolné texty se chystá pozřít pekelný chrtán Věčné hanby (*Infamia æterna*) chrlicí plameny, jiskry a tmavý dým. Jde o dílo n. mědirytcy Eliase Christoph Heisse (Heiße) (1660-1731) z Augsburgu (sign. vl. dole na náp. pásce: *Elias Chriſtophor⁹ Heiſs Sculps. Aug. V.*), mezzotintu o rozměrech 55,8 × 38,8 cm. Výtisk je uchováván v NKČR, sign. Th. 176.

└ (ve spod. textové části rytiny) *Conclusiones Philosophicæ / Qvas / Sub Auspicjſ / Divi Ioannis Nepomuceni, Noſtri Sæculi Magni Thaumaturgi, / In Alma Cæsarea, Regiâq[ue] Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi / Præside / Reverendo ac Doctiſſimo Patre Martino Ulman è Societate IESV, AA: LL: et Philoſophiæ Doctore, / ejusdēmq[ue] in præfata Universitate Profeſſore Publico ac Ordinario / Pro Suprema Philoſophiæ Laurea, / publicè propugnandas ſuſcepit / Reverendus, Prænobilis, ac Eruditus Dominus Ioannes Wenceſlaus Mezlecky de Palmo-lev, Boëmſ Brunduſienſis ad Albi, AA: LL: et Philoſophiæ / Baccalaureus, Metaph: et Ethices Auditor, Auguſtiſimæ Imperatricis Annæ Alumnus Eccleſiaſticus ex Convictu S. Bartholomæi A.º 1698 menſe die horis merid: Conſu: (následuje 50 filoz. tezí)*

32. Univerzitní teze Jana Sukupa z Hroznové Lhoty (1698)

Teze s námětem Oslavy SJN byla určena k magisterské filozofické obhajobě konané 7. VII. 1698 Janem Sukupem z Hroznové Lhoty na olomoucké univerzitě pod ochranou knížete Maxmiliána z Liechtensteinu. Navrhl ji žák olom. malíře a augustiniána kanovníka Antonína Lublinského, hradištský premonstrát Dionysius Strauss (sign. vl. dole: *delin. P. Dionysius Straus Profefs: Grad*), ryl ji v dolnoslezském Břehu Johann Tscherning (sign. vpr. dole: *J. Tscherning sculp: Bregæ*). Jde o mědirytinu s čárovým leptem o rozměrech 450 × 313 mm, jejíž jeden exemplář na ručním papíře se nachází v ZAO, pobožce Olomouc, ve fondu Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 1917, teze č. 5. V dolní části kompozice je zobrazen most se dvěma muži (jeden ozbrojen) hledícími na hladinu Vltavy, na níž leží světec (opodál něj na vodě leží biret) obklopen šesti hvězdami (nápis na pásce: *Astra revelant*), s rybami ve vodě kolem (nápis: *Inter mutos*), k němuž slétají dvě veliké orlice, jedna slezská (drží v drápech stuhu s novozákonním biblickým citátem *Ubiunque fuerit corpus congregabun- / tur aquilæ Mat: 24. v. 28.*), druhá drží v zobáku korunu s provlečenou stuhou s nápisem *Veni corona- / beris*. Orlice jsou aluzí na erb liechtensteinského rodu. Polopostava mučedníka se nachází v horní části grafiky, uprostřed oblačné sféry. Jde o kanovníka hledícího ke křížifixu, jež pozdvihuje v pr. ruce, a lv. ruku opírajícího o uzavřenou knihu (se dvěma přezkami a otvorem pro klíč na vazbě) a třímajícího v ní palmovou ratolest. Světcova hlava s biretem září a je obklopena sedmi hvězdami. Po obou stranách provázejí světce andělci nesoucí kartuše a troubící na hlásné trouby ovínuté stuhami s nápisem *Bonæ famæ Patron[us]*. Do kartuší jsou vepsány základní informace o světcích. Na lv. kartuši: *Fulgidiſſimum / Eccle[si]æ Metrop: Prag. / Sidus / D. JOANNES NEPO- / MUCENUS, / Ad S. Vitum Pragæ Ca- / nonicus, / Philoſophiæ Magiſter, / Ioannæ Reginæ / à Confeſſionibus / & / Eleemoſynis*. Na pravé kartuši: *A Wenceſlao IV. / Bæmiæ Rege / Anno 1383 Moldavæ / immersus, eò quòd ad / Reginæ Confeſſionem / revelandam in- / duci non / poſſet*. Pod světcem je na oblaku rozvinuta stuha s citátem z Písma sv.: *Sacramentum Regis abscondere bonum est. Tob: 12. u. 7*. Spodní textová část rytiny zaujímá dedikaci, přehled filozofických tezí a erb defendentova patrona, knížete z Liechtensteinu.

Ě (ve spod. textovém poli začátek textu) *Sub Aufspicijs Celsifsimi S. R. I. Principis, ac D.D. MAXIMILIANI de LIECHTENSTEIN, Nicolspurgæ, Oppaviæ, et Carnoviæ / Ducis, Comitis de Rittberg, Hæredit: Dni in Rabensburg, Wilferdorff, Ostra, Krumau, Zdanitz, Poschawitz, Wolfranitz, et Obergafsing etc: Sac: Cæs. Majeft: / Camerarij, nec non militiæ Cæsareæ Colonelli etc: Univerfam Philofophiam in Alma Univerfitate Olom: Soc: JESU, Præsides Rdo, ac Doctifsimo Patre P. JOANNE WÖLCKER Soc: JESU AA. LL. et Phil: Doct: Ejusdémq[ue] Profefsore Publico, et Ordinario, publicè propugnavit Erud: D. Joannes Succup Mor: Hrosnolhotenfis, AA. LL. et Phil: Baccal: Metaph: et Eth: Auditor, Anno M.DC.XCVIII. Menfe Julio Die 7 horis post merid: confuetis. – Ľ NEUMANN 1934, s. p. – TÝŽ 1944, 6, 8 – HLOBIL 1993, 389, 391 (pozn. 3) – TOGNER 1996, 44-45 (+ obr.) – MLČÁK 2010c (+ obr.) – TÝŽ 2018, 36, 43 (obr. 7)*

33. Svatojánská socha na Pražském mostě (1698)

Celostránková, nepříliš kvalitní rytina sochy na Pražském mostě zdobí začátek knížky s latinskými litaniemi z 1698. Světcova hlava je na pomníku opatřena jemně naznačenou kruhovou svatozáří. Popis ve spod. části grafiky zní: *S Joan: Nepomuc: ære in grandis viri statura. ponti / Prag: impofitus, ab Illm: D. B. Math: de Wunfchwitz. A. 1683*
Ľ *Litaniae* 1698

34. Výjevy ze života SJN, knižní ilustrace (1698)

V druhém vydání českého překladu Balbínova *Života SJN* (1698), v exempláři uloženém ve Vědecké knihovně Olomouc (sign. 32.262), se zachovalo několik doprovodných ilustrací. Knížka je uvedena grafikou SJN s mlčenlivostí a štedrostí (34a), replikou grafiky shodného námětu z 1684 (→ výše 19b). I zde je rytina označena číslem 1 a doprovodným latinským nápisem. Následují výjevy: SJN (☉) narozen v Nepomuku a ministruje knězi při mši u oltáře, na němž je vyobrazena Madona s Ježíškem (34b) (grafika se nachází před str. 1, nese číslo 2, vespod náp.: *Pacholik pak Samuel posluhowal Panu / přzed Ely. 1 Reg: cap: 3. v. 1.*); SJN (☉) se jako zbožný kněz modlí a činí skutky pokání: klečí v klerice v místnosti před stolem či oltářem, na němž stojí vysoký krucifix a plane svíce, na zemi u světce leží rozevřená kniha, dūtka a cilicium (34c) (rytina se nachází mezi str. 8 a 9, má pořadové číslo 3, spod. náp. zní: *Wegdu do domu tweho, klaněti fe budu / při chramie Swatem twem w Bazni twe / Ps: 5 v. 7.*); SJN (prostovlasý, v klerice, s biretem v ruce, ☉) stojí před králem Václavem, posazeným na trůnu a gestem pravice ukazujícím vzhůru, za světcem v pozadí průhled na drobný výjev, nejspíš Zpovědi královny (34d) (mezi str. 16 a 17, číslo 4, spod. náp.: *Neotewržel gsem vst mych, neb gsy ty / rozkazal. Ps: 38 v. 13.*); SJN (v klerice, ☉) shozen z mostu do řeky skupinou vojáků za přihlížení dalších lidí, v pozadí na kopci praž. hrad s náznakem korunované postavy krále, pod mostem na hladině Vltavy světčovo tělo (☉ nad hlavou) leží obklopeno mohutnou září (34e) (mezi str. 30 a 31, číslo 6, spod. náp.: *Řzeka obklíčila mně, wffecky wody y wlny ffly na- / de mnau, ale wak opiet vzřzim Chram Swaty twug / Jonæ c. 2 v 45.*); četní ctitelé, muži i ženy, klečí u mříže obklopující hrob a modlí se, nad nimi se (vpr. nahore) vznášá andílek s vysvětlujícím náp. na rozvinuté pásce, na hrobě stojí mohutný Jeruzalémský svícen zdobený soškami sv. č. patronů a Beránka Božího, v popředí zachycen trest dvou opovázlivců, dělníka a urozeného pána, kteří odlomili od hrobu kus mříže a nyní leží povaleni na zemi (34f) (mezi str. 52 a 53, bez č., andílek v pr. hor. rohu nese na stuze náp.: *potupeni budau kteříž fe rauhagi tobe a pozehnani budau ti kteri tebe we[...]lawati budau.*, spod. náp.: *At fe nefydi za mnie kteříž hledagi tebe / Bože Izraelky. Pr. 68 v. 7.*). Poslední ilustrace vychází z Weishunovy grafiky z 1664 zachycující SJN, jeho hrob s Jeruzalémským svícem a ctitele kolem, ba i letícího andílka s nápisovou páskou (→ výše 5).
Ľ BALBÍN 1698

35. Výjevy ze života SJN, knižní ilustrace (1722)

S předchozím cyklem (→ výše 34) se částečně shodují odvozené grafické ilustrace doprovázející pražské vydání Bačinova německého překladu Balbínovy svatojánské legendy z 1722, v němž jsou však navíc dochovány další výjevy odvozené z oné původní série a také rytiny z jakési další nepomucenské série. Jde o tyto značně nekvalitní rytiny:

- 35a **Personifikace mlčenlivosti a štedrosti drží medailon se SJN** (v úvodu knihy, značně nekvalitní odvozenina z grafiky → 19b, včetně doprovodného nápisu)
35b **Narození a křest** (před str. 1, č. 1, nejspíš z jiné série, dole náp.: *Die Geburth deß H. Joannis Nepomuceni.*)
35c **Narození a ministrování** (str. 5, odvozeno z → 34b, zachován č. náp., přidán n. náp.: *St. Johannes Nepomuc: ministriret.*)
35d **Zbožnost a kajinnost kněze JN** (str. 9, odvozeno z → 34c, č. náp. téměř vymazán, doplněn n. nápis: *S. Joann: Nepomucenus im Geistl. Stand.*)
35e **Zpověď královny, Svržení z mostu, Hrob v pražské katedrále** (str. 20, odvozeno z rytiny v Pontanově knize z 1602, → výše 2, avšak zrcadlově převráceno, s doprovodnými náp. dole: *S. IOANNES NEPOMUCENVS / CANONICVS PRAGENSIS Martyr / S. J. Nepom. höret der Kayserin Johannä / ihre Beicht.*)
35f **Kázání na rozloučenou** (str. 29, nejspíš chybějící výjev z výše popsané série → 34, znázorňující SJN na kazatelně v zaplněném kostele, jak káže, z nebe naň sestupují paprsky s vepsanými slovy *dar Prorocwtj*, v pozadí v průhledu z kostela je vidět stavby zachvácené plameny, a právě na ty světce během své řeči poukazuje, když Českému království prorokuje těžké časy; grafika je nahore označena č. 34, dole nese náp.: *S. Joannes Nepom. machet Valette Predig*)
35g **Pout' do Staré Boleslavi** (str. 32, obrázek bez číselného označení, nejspíš z nějaké další série, představuje SJN jako poutníka v klerice, s kloboukem na hlavě obklopené svatozáří, s růžencem v lv. ruce a poutní holí v pravici; za světcem stromy, po lv. straně schody k tušené stavbě, nad níž z nebe sestupují paprsky; ona jen máličko naznačená stavba by mohla být staroboleslavským mariánským kostelem, byť doprovodný náp. sděluje, že se jedná o světčův návrat z pouti do Prahy: *S. Joan. Nep. kom[m]et von der wohlfarth / nacher Prag.*)
35h **Shození z mostu a světčovo tělo ozářené na hladině Vltavy** (str. 36, odvozeno od → 34e, český náp. téměř vymazán, n. náp.: *S. Joan. Nep. wird von der Prager-Bruck / herab geworffen.*)

35i **Pohřební průvod** (str. 42, početný průvod duchovenstva a lidu, v němž je nesena rakev s tělem do brány jakési vznešené stavby, v pozadí motiv města, na které z nebe sestupují paprsky, nejspíš výjev ze série → 34, jehož č. doprovodný náp. je odstraněn, zatímco n. náp. je doplněn: *S. Joannes Nepom. wird begraben.*)

35j **Úcta u hrobu a ztrestání jeho hanobitelů** (str. 68, odvozeno z → 34f, s ponecháním č. nápisu na pásce držené andílkem, spodní č. náp. však odstraněn a přidán náp. n.: *Gottes-Straff über die Verunehrer seiner Heiligen.*)

└ BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722

36. Výjevy ze života a posmrtné úcty či neúcty vůči SJN (přelom 17. a 18. st.)

V nepomucenském konvolutu sign. XVIII G 10/7 v Knihovně Řádu křižovníků s červenou hvězdou se dochovala řada rytin, které poukazují svým charakterem na možné časové zařazení do období od sklonku 17. st. až do cca 30. l. 18. st. Některé z nich snad tvořily dvě nebo dokonce tři rozdílné **životopisné série**. Nalézají se mezi nimi výjevy obdobné několika výjevům ze dvou výše popsaných knih (konkrétně rytinám 33b, 32d, 32f, 33j), jsou však různě upraveny, zrcadlově převráceny apod.: Narození a křest (36a), Světec před králem (36b), Světec ve vězení (36c) (prostovlasý muž, ☼, v klerice, leží přikován řetězi k podlaze karceru, biret má položený u hlavy, kobka je klenutá, s velkými vstupními dveřmi), Světec mučen na skřipci (36d) (v mučírně leží na stole a je tažen provazy na rumpálu muž v klerice, ○, v pozadí žebřík, kladka na provaze, mučitelé jsou dospělý muž a mladík), Ctitelé u hrobu zdobeného náhrobkem z 1692-1721 (36e), Kázání v kostele (36f), Návrat z pouti do Prahy (36g) (světec v klerice, klobouku, s růžencem a holí v rukách a svatozáří kolem hlavy přichází z venkova do města naznačeného vysokou stavbou, na jejímž balkóně už vyhlíží král; světcova postava připomíná rytinu 33g), Shození z mostu (36h) (početná skupina lidí za noci shazuje z Pražského mostu muže v klerice, s biretem na hlavě, pod nímž na říční hladině září patero šesticípých hvězd), Vyzdvižení mučednickova těla z Vltavy u kostela sv. Kříže Většího (36i) (grafika je velmi podobná níže popsaným Mansfeldovým rytinám vytvořeným dle Brandlova obrazu, → 66, postrádá však doprovodný text) a nakonec Ztrestání hanobitelů hrobu (36j) (přítomni pouze ztrestaný řemeslník a urozený pán, od hrobu je již odlomena jedna strana mříže, na hrobě stojí mohutný Jeruzalémský svícen).

37. SJN jako přímluvce u Boha s výjevy ze svého života (mezi 1691-1700)

Výjevy ze života, podobné ilustracím doprovázejícím dvě výše popsaná vydání Balbínova svatojánského textu z 1698 a 1722 (→ výše 34, 35), se nacházejí na rytině, která vznikla nejpravděpodobněji v době papeže Inocence XII. (1691-1700), jak vyplývá ze souvislosti prosby vyjádřené v latině ve spodní textové části této grafiky: „Sv. Jene Nepomucký, oroduj za nejsvětější Matku církev, nejsvětějšího našeho papeže Inocence, nejnepřemožitelnějšího a nejvznešenějšího císaře Leopolda, nejjasnějšího a nejmocnějšího krále Josefa a za celé toto slavné Království.“ Leopold I. v té době vládl na císařském trůnu a jeho syn Josef Habsburský byl již v dětství korunován uherským (1687) a římskoněmeckým králem (1690, snad právě tuto královskou hodnost má prosba na rytině na mysli, neboť jinak by grafika mohla vzniknout ještě v době papeže Inocence XI., 1676-89, někdy po Josefově korunovaci na krále uherského). Text ve spodní části rytiny pokračuje prosbou k SJN za rod Sternbergů, kteří byli pány světcova rodiště ležícího na Zelenohorském panství. Prosba poukazuje na Nepomukovy hvězdy a hvězdu ve znaku šternberského rodu, který je vyveden ve středu textové části, držený dvěma andílky a korunovaný. Uprostřed rytiny oválný rám, na němž obíhá nápis představující zde znázorněného světe: *Sanctus Ioannes Nepomucenus Specialis Patronus in periculo confusionis colitur dies Ejus Martýrý 16 Maij.* V oválu znázorněn v popředí vl. klečící SJN jako kanovník (☼) s velikou palmou v pr. ruce a ov. medailonkem na hrudi, hledící s prosbou (napsanou ve dvou řádcích v latině) do výšin k N. Trojici (trůnící v oblačných nebesích vpr. nahoře) a lv. rukou poukazující na dvě místa spojená se svým životem, Nepomuk (*Nepomucj ortus meus*) a Prahu s Hradem a katedrálou (*Pragæ requies mea*). Nad krajinou s těmito dvěma místy se vznášá andílek s vavřínovým věncem. Tento výjev, jeho oválný rám, je obklopen kolem dokola deseti menšími oválnými výjevy (některými horizontálně, jinými vertikálně směřovanými) znázorňujícími od lv. rohu Nepomukovo Narození, Rozjímání před kněžským svěcením (světec v černém rouchu se modlí před křížem), Sloužení mše svaté (s jedním ministrantem), Kázání v kostele, Přijetí zpovědi královny, Odmítnutí vyzradit králi zpovědní tajemství, Shození z mostu (na mostě mnoho zbrojnošů, z padajícího světece vyzarují paprsky, na vodní hladině 5 hv.), Slavné přenesení těla, Uctívání hrobu (na kterém stojí tři svícny) a Ztrestání ničitelů téhož hrobu. Grafika je nahoře označena číslem 10, snad tedy byla ilustrací některého knižního textu.

└ ROY 1993e, 377 (obr.), 378

38. Odsouzení SJN k smrti (90. l. 17. st.)

Rozeřný mědiryt (61,7 × 40,5 cm), jehož jeden exemplář se nachází v Národní galerii v Praze (inv. č. R 88 577), představuje v pravé části kompozice krále Václava IV. sedícího na trůnu zasazeném do vznosné sloupové architektury s královskými insigniemi, českým lvem i kartuší s korunovým monogramem W. Panovník přísným gestem rozkazuje skupině ozbrojených biřiců odvést sv. kanovníka, již spoutaného řetězy. Toto dynamické seskupení lidí stojí zhruba uprostřed, za ní se v průhledu za sloupovou architekturou rozevírá krajina s výraznou dominantou Pražského hradu s katedrálou, města při Vltavě a mostu, na němž je již zachycen výkon králova rozkazu, Svržení do řeky. Nad touto částí rytiny, z levého horního rohu z nebe sestupují na právě odsouzeného Nepomuka paprsky, před nimiž ke světcovi slétá anděl s mučednickou palmou a vavřínovým věncem vítězství. Událost v trůním sále pozoruje bohatě oblečený stařec usazený na trůnu v pravém dolním rohu. Výše se rýsují ještě další postavy. Výjev navrhl Kristián Šebestián Dittmann, vyrýl jej Gerard de Groos (oba signování). Tato rytina došla dvojího provedení v menším rozměru, o poznání méně kvalitního, jak ve shodném stranovém rozvržení scény (→ níže 56b), tak v obráceném (→ níže 56a). Patrně také inspirovala malířské umění (→ A.5, Španělsko, Barcelona b/).

└ (vl. dole) *C. Distan del.* – (dole upr.) *G. de Groos scul.* – (ve spod. liště) *SANCTVS IOANNES NEPOMVCENVS SANCTÆ METROPOLITANÆ ECCLESIE PRAGENSIS AD S: VITVM CANONICVS, REGINÆ I IOANNÆ CONFESSARIVS ET ELEEMOSYNARIVS, OB SIGILLVM CONFESSIONIS INVIOLATÈ SERUATVM, À WENCESLAO IV. REGE BOEMIE I IN MULDAUAM FLUVIVM PRÆCIPITATVS, A.º DÑI 1383 MIRACVLIS CORRVSANS,*

39. Univerzitní teze Karla Ullricha (1699)

Nepomucenská univerzitní teze, již student Karel Ullricha, Slezan z dolnoslezské *Lubawky*, oznamoval svou obhajobu z veškeré školské Aristotelovy filozofie pro získání „nejvyššího vavřínového věnce“ v t. vědě na praž. univerzitě 1699, představuje výjev v bohatě zdobeném rámu s textovým oddílem vespod. Další text, dedikační, přináší defendent (v pr. dol. rohu) na rozvinutém rozměrném archu papíru a pokorným gestem jej nabízí SJN, jenž nad ním v nebeské oblačné sféře sedí obklopen andílky s atributy a okřídlenými andílčými hlavami a svrchu levou rukou přidržuje rozevřenou knihu, kterou si opírá o levé koleno. V pravé ruce drží palmu a ukazuje jí dolů do pozemské sféry na výjev Prahy a na místo svého mučednictví (upr. v pozadí). Na tomto výjevu je zachycen levý pražský břeh s Malou Stranou, Hradčany a Pražským hradem včetně katedrály. V popředí scenérie protéká řeka Vltava, nad níž se klene most. Místo mučednictví je znázorněno 10 hvězdičkami na říční hladině pod mostním sousoším Kalvárie, kam kladla poslední okamžiky Nepomukova života jedna z tradic. Toto místo je nejspíš zvoleno s ohledem na pozemského patrona defendentovy obhajoby, velmistra křížovníků s červ. hv. Jiřího Ignáce Pospíchala († 26. VIII. 1699), jehož řádové sídlo (generalát) se nacházelo poblíž místa Nepomukova svržení, na staroměstském říčním břehu. Řeka Vltava i patron Pospíchal jsou na grafice znázorněni dole v popředí: vl. v rákosí sedí nad atributem vesla mužské říční božstvo, shlíží na řeku Vltavu a drží nádobu na vodu, na niž je vepsáno *MOLDAWA*; níže upr. drží andílek štít s erbem kříž. velmistra. Výrok z Písma sv. vepsaný na nalistované stránky knihy, kterou v nebesích drží SJN, hlásá, že svatý muž v moudrosti bude trvat jako Slunce (*Homo Sanctus in Sapientia manet Sicut Sol Eccl: 27. v. 12.*). Skutečně moudrý „filozof“ JN (viz ded. nápis) zde v jistém smyslu zaujímá pozici Slunce, za nímž se odvíjí pás Zvěrokruhu, nastavený tak, aby světovou hlavu obklopovala souhvězdí Vodnáře a Ryb. Andělská asistence kolem světce poukazuje na jeho učenost, moudrost, mlčenlivost, čistotu a mučednictví: vl. jeden andílek drží štít s výjevem Zpovědi královny a v druhé ručce květ růže s vepsaným heslem *Sub Rosa* (tj. v zamlčení, utajení); další andílek drží prsten a uzavřenou knihu, třetí pak doktorský pláštík a biret; vpr. nejnižše letí andílek se štítem, na němž je válcový zámek s kombinací písmen nastavenou do slova *SILENTIUM* (na přidružené pásce stojí Aristotelův výrok o obtížnosti mlčení: *In vita difficillimum tacere / quae dicenda non sunt / Ar[istote]les / in / Eth.*); andílek výše drží štít s 10 šesticípými hvězdami a poučením *Sapiens dominabitur astris.* („Moudrý bude vládnout hvězdám.“); další andílek přináší světci věnec z růží; poslední nebeský duch v podobě okřídleného dítěte slétá k mučedníkovi z výšin a nad hlavou mu drží vavřínový věnec. Tento důmyslně komponovaný mědiryt (73,5 × 53,2 cm) není signován. Výtisk se nachází v NKČR, sign. Th. 047.

E (na rozvinutém archu papíru předneseném defendentem SJN) *Conclufiones / ex Univerfa Aristotelis Stagyrite Philofophia / Scholastica / devotifsimae venerationi / D. Ioannis Nepomuceni / Martyris et Philofophi / Sub faventifsimis Auppicjs / Reverendifsimi Perillustris ac Amplifsimi Domini / D. Georgy Ignaty Pospichal / Sacri et Militaris Ordinis Crucigerorum cum rubea stella / per Boemiam Moraviam filefiā ac Poloniam Supremi et Gene- / ralis Magistri 1 in Regno Boemia Praelati Infulati Domini / et Patroni Sui Gratiofifsimi. in Alma Caesarea Regiaq[ue] / Univerfitate Carolo Ferdinanda Pragenfi / Praefide Reverendo ac Doctifsimo Patre Daniele schuerer / Societatis IESU AA: LL: et Philofophiae Doctore, / ejusdemq[ue] in eadem Univerfitate Profefsore Publico / et Ordinario / pro Suprema Philofophiae Laurea / publicè propugnata / ab Erudito Domino Carolo Ullrich filefio Libavienfi / AA. LL. et Philofophiae Baccalaureo Metaph: / et Eth Auditore. / Anno 1699. die horis meridiem confvetis* – (ve spod. textové části rytiny) 50 filoz. tezí – L ALSTEROVÁ 1987, 132-133

40. Vidění krále Vladislava v pražské katedrále (1699)

Dvacátou devátou ilustrací knížky *Jiskra slávy svatoprokopské* (1699) zachytil rytec Daniel Dvořák nevěšdní událost, kterou zažil český král Vladislav II. Jagellonský v pražské katedrále na sklonku 15. století. Spatřil tehdy sv. české patrony kráčet v průvodu do Svatováclavské kaple, kde uctili sv. knížete. Mezi světci rytec znázornil také SJN (více → D.1, 5).

L *Jiskra slávy svatoprokopské* 1699, grafika mezi pag. 168 a 169 s popisem vespod: *Swatyj Patronowe Czeske Zemie po Smrti Swe cztili S.º Waczlawa w Kapli gehu na Hradie Praskem v S. W.* Níže číslo ilustrace: N. 29.

41. Mlčenlivý SJN v květu růže (1699)

V úvodu další básnické nepomucenské knížky korunovaného poety Jana Ignáce Summy z Vlastislavě, *Imber abiit et recessit*, se nachází rytina autora signovaného iniciálami *B. v. W. S.* (vpr. dole). Námětem rytiny je obří růže vyrůstající v krajině s domy, kostelem a kopci v pozadí. Z obřího růžového květu vystupuje poloviční postava sv. kanovníka JN (☉), kladoucího levice na hrud', prstem pravice činícího gesto mlčení a hledícího k nebi (do lv. hor. rohu), odkud v sestupující záři slétá holubice s palmovou ratolestí v zobáčku. Na kmen růže jsou vepsána slova *exosa Sub Rosa*, od kořenů růže se odvíjejí dva nápisy, vl. *Dum lustrat spinas Rex Wenceslaus: in illis*, vpr. *NEPOMUCENUS stat: generosa ROSA*.

L SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1699

42. Mlčenlivý SJN v květu růže uctívá P. Marii Staroboleslavskou (asi 90. l. 17. st.)

Rytina velmi podobná předchozí (→ výše 41) je vřazena jako čtvrtá v pořadí do nepomucenského konvolutu sign. XVIII 10/9 v Knihovně Řádu křížovníků s červenou hvězdou v Praze. Představuje podobnou rozměrnou růži vyrůstající ze země a v ní shodně pojatou poloviční postavu sv. kanovníka JN, který prst pravice klade na usměvavá ústa. Hledí vzhůru k Panně Marii Staroboleslavské, již v papsky ozářeném věnci z růží drží dva letící andílci, jeden (vl.) s růžencem, druhý (vpr.) s palmou a věncem růží spočívajícím nad světcovou hlavou (i zde ozářenou svatozáří). Milostná Madona s Ježíškem se nachází v lv. hor. části kompozice. Pozadí ve spodní části rytiny je odlišné, má městský charakter a je doplněno mostem se vstupní branou.

43. Knižní ilustrace rituálu čili agendy pražské arcidiecéze (1700)

První díl rituálu čili agendy pražské arcidiecéze, vydaného z rozkazu a autority praž. arcibiskupa Jana Josefa Breunera 1700, obsahuje několik doprovodných grafických ilustrací, mezi nimiž dvě zachycují SJN.

└ *Rituale seu agenda 1700*

43a SJN mezi sv. č. patrony

Úvodní rytina knihy představuje otevřený portál v architektuře, v němž září holubice Ducha svatého. Po stranách v nikách stojí sochy sv. Petra a Pavla. K portálu vede schodiště, na kterém je (vpř. upr.) osazen znak zmíněného praž. arcibiskupa Breunera v mohutné kartuši přidržované po stranách dvěma andílky. Nad portálem kartuš s titulem knihy: *RITVALE SEV AGENDA ROMANO PRAGENIS* – Kartuše je obklopena nebešťany na oblacích, č. zem. patrony: nad kartuší sv. Josef s Ježíškem (a lilií), nahoře od lv. str. sv. Ivan, sv. Prokop, sv. Ludmila, níže od lv. str. sv. Zikmund a SJN (v oblacích sedící kanovník s krucifixem v pravici, natočeným k sobě, a s palmou v pozdvižené levici), přičemž Zikmund hledí ke sv. Josefovi a Ježíškovi, zatímco Nepomucký patrně shlíží na krucifix, ovšem směrem k Zikmundovi. Zdá se, že spolu tyto světci konverzují. V korespondenci s protilehlou skupinkou českých patronů by vlastně Nepomuk pozdviženou palmou Zikmundovi ukazoval na sv. Josefa s Ježíškem a činil by tak i pohledem tváře. Skupinka nebešťanů vpr.: nahoře zleva sv. Norbert s monstrancí, za ním sv. Vojtěch, níže zleva sv. Vít ukazující pozdviženou pravíci s palmovou ratolestí ke sv. Josefovi s Ježíškem, k pohledu na něž zve i výrazem své tváře vedle (vpr.) sedícího sv. Václava, který na sv. Josefa a Ježíška hledí. Půjde nejspíš o aluzi na skutečnost, že sv. Josef není pouze patron č. země, ale i jedním z osobních patronů praž. arcibiskupa Breunera.

43b Kněžské praž. katedrály se sochami sv. č. patronů, mezi nimi také SJN

Text o svátosti Eucharistie doprovází celostránková rytina (na pag. 120), na níž před oltářem Ukřižovaného s P. Marií Bolestnou upr. praž. katedrály kněz podává věřícím sv. přijímání. Vzadu je chór katedrály se dvěma postranními trůny pod baldachýny, dále pův. hl. oltář pod baldachýnem a pak rozměrné sochy osmi sv. českých patronů, které byly rozestavěny ve vnitřním okruhu presbytáře na konzolách u třech pilířů vl. a třech pilířů vpravo, a pak, rovněž na konzolách, na stěně za hl. oltářem, pod baldachýnem tento oltář kryjícím. Jsou tu, počínaje zl., postavy SJN (stojící kanovník hledí na krucifix), sv. Ivana (nebo Prokopa), sv. Vojtěcha, sv. Víta (u hl. oltáře vl.), sv. Václava (u hl. oltáře vpr.), sv. Zikmunda, sv. Norberta a sv. Ludmily (t. světice stojí na konzole proti svatoján. soše). Tuto rytinu vytvořil mědirytec Gerard de Groos (sign. vpr. dole *de Groos sculp.*) podle návrhu kreslíře Kristiána Šebestiána Dittmana z Lavensteinu (sign. vl. Dole *C. Distman del.*).

44. Tříkrálový lístek (1700)

Na tříkrálovém lístku vydaném k 1700 se nacházejí ve spodní části veliké litery *CMB*, do kterých je ve třech souvisejících výjevech zakomponována scéna Klanění tří králů. K literám je vřazen letopočet *1, 7, 0, 0*. Nad středním písmenem *M*, v němž je představení sv. Josef s P. Marií, která ukazující Ježíška jednomu ze tří mudrců, se nachází zářivá šesticípá hvězda a nad ní v osmibokém nádherně vyzdobeném korunovaném rámu poloviční postava SJN v podobě kanovníka (☩) s hlavou nakloněnou ke krucifixu, jež drží zl. dopr., a s palmou v lv. ruce. Rám opatřený květinovými a ovocnými festony přidržují čtyři letící andělci. Rám vyznačuje na všechny strany bohaté paprsky.

└ PODLAHA 1929b, 10 (obr.)

45. SJN, majátní kvítek pomněnka (Nezapomeň na mě, Vzpomeň na mne) (1701, 1722)

Světce z Nepomuku byl opakovaně přirovnáván k pomněnce. Učinil tak nejprve neznámý autor, který 1701 vydal Bačinův německý překlad Balbínova *Života* a doplnil jej o další texty. Knížku přitom nazval *Mey Blümlein Vergiß Mein Nicht*, což v překladu znamená „Májový kvítek pomněnka“. Vydavatel si zde pohrává s plnovýznamovým německým ekvivalentem českého názvu „pomněnka“, který zní *Vergissmeinnicht*, „nazapomeň na mě“. Další autor, piarista Viktorin od sv. Kříže (vlastním jménem Viktorin Jevina), postavil na příměru SJN k pomněnce (kterou však nazývá „ožánka“) první díl svých nepomucenských knih z 1722 (toho roku se objevilo vydání litomyšlské a brněnské, další vydání následovalo 1724 v Praze a Brně). Zmíněný první díl nazval *Kvítek majátní Vzpomeň na mne!* Jak vydání Balbína z 1701, tak brněnské vydání Jevinovy knihy z 1722 přirovnání SJN k pomněnce vizualizuje rytinou, podobně pojatou:

45a Rytina z 1701

Do knížky *Mey Blümlein Vergiß Mein Nicht* (1701) je avizovaná rytina vložena za úvodní zbožné vzdychání k BJB jako kvítku nebeské vůně, pomněnce. Je na ní vykreslena ve spodní partii parková prostora ohraničená zdí s bočními vstupy a ukončená zářícím chrámem. Vpředu z trávníku vyrůstá mohutná, rozvětvená, kvetoucí pomněnka, která vyplňuje prostor celé rytiny a roste do nebe, kde z ní v oblacích vystupuje poprsí BJB jako kanovníka s vážným výrazem ve tváři, paprscitou svatozáří kolem hlavy, palmovou ratolestí v levici a pravou rukou směřující v jakémsi náznaku gesta žehnání směrem k zemi. Světec hledí zamyšlen, jako by orodoval za své pozemské ctitele, přičemž z lv. hor. rohu na něj z výšin sestupuje záře. V popředí dole před u kořenů pomněnky stojí: *O du him[m]els blümlein in mein letzten stündlein* – Na tento nápis navazuje název květiny, vepsaný do jejich tří lístků na jejím kmeni: *vergiss – mein – nicht* – Je zde tedy vyjádřena prosba: „Ó, ty nebeský kvítku, v poslední hodině nezapomeň na mne.“

└ BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701

45b Rytina z 1722

V brněnské vydání Jevinovy knihy *Kvítek majátní Vzpomeň na mne!* (1722) se rytina nachází před titulním listem. Jejím autorem je Fischer (sign. vl. dole *fischer sc.*). Znázorňuje dole suchou zem, ze které vyrůstá keř rozkvetlé růže a pomněnky, se čtyřmi velkými listy při zemi, na nichž je vepsána prosba, obdoba výše citované německé prosbě z 1701: *O Ragfky kwjtku – W Poflednj chwjlku: – Za tu Cti kytku – Zpomeň na mne*. Cti kytku, kytičku pomněnek, podává světci mladá osoba klečící vl. v pozadí, se slovy, jež vycházejí z jejích úst: *Zpomeň na mne* – SJN ke květině jemně vztahuje rozevřenou pravíci, a s přívětivým výrazem ve tváři hledí na svého ctitele. Vystupuje jako poloviční postava z oblak, v lv. ruce drží palmovou ratolest a hlavu má ozářenou velikou svatozáří s pěti šesticípy hvězdičkami. Kolem světcovy hlavy krouží tři dvojice okřídlených andělčích hlaviček. Také na této grafice sestupuje na světce nebeská zář z lv. hor. rohu výjevu.

46. Univerzitní teze Jana Františka rytíře z Turby (1702)

Praž. student Jan František ryt. z Turby, Čech z Prahy, avizoval svou obhajobu z veškeré Aristotelovy filozofie za získání „nejvyššího vavřínového věnce“ z t. oboru 1702 výpravnou univ. tezí, již zároveň vzdal hold ochránci své obhajoby, praž. arcibiskupu Janu Josefu Breunerovi. Defendent na obdélném plakátu dal zvěčnit sám sebe, jak ve spodní partii kompozice předstupuje před portrét arcibiskupův, nesený na ov. štítě orly v čestné centrální pozici rytiny, a an rozvinutém listě mu sděluje své uctivé věnování. Zmiňuje přitom předchozí Breunerovu cír. službu na Moravě (personifikována v podobě ženy s heraldickým štítem Morav. markrabství), že pro praž. arcibiskupství získal zpět pan. *Kojetín*, že se mu koří Č. země (personifikovaná ženou, za níž stojí zástup družek, presonifikací českých krajů, mužskými postavami s nádobami vylévajícími perlonosnou a rybonosnou vodu řek, též s andílky s náznaky arcibiskupova podnikání) a praž. metr. kostel, jeho snoubenka (personifikovaná do podoby ženy s modelem praž. katedrály na hlavě, držící v lv. ruce relikviář paže sv. Víta a pr. rukou podávající arcibiskupovu portrétu prsten), jež projevuje vděčnost za zářivou výzdobu, kterou jí arcibiskup poskytl. Kompozici doplňuje personifikace Církve či Víry, ženy s papežskými insigniemi sedící vpr. na vyvýšeném trůnu. Níže pod trůnem se nachází početná skupina žen, dalších zosobnění, tentokrát svobodných umění a filozofie, jímž vévodí žena se sluncem zavěšeným na hrudi, nejspíše Moudrost, vzhlížející k portrétu arcibiskupa (vedle ní stojí Spravedlnost s váhami). Nad portrétem arcibiskupa skupina andlíků drží odznaky jeho důstojenství a také rodový erb. Smysl defendentova věnování odráží také zář, která od Breunerova portrétu směřuje do lv. hor. rohu k pásu zvěrokruhu právě nastavenému do znamení Lva. V proudu světla je napsáno *SOLE*. Proud míří do Slunce, které právě prozařuje zmíněné zodiakální znamení a odráží další proud paprsků zpět do dalšího slunce v oblacích, od něho proud světla pokračuje až ke konečnému zacílení v arcibiskupově portrétu. V tomto druhém proudu světla nápis končí slovy *DUPLO Fulget*. Tzn., že praž. arcibiskup Breuner září dvojnásobným Sluncem. Nad pásem Zvěrokruhu (kde jsou po stranách Lva ještě znamení Raka a Panny) v oblacích spočívají sv. č. patronové, se sv. Josefem sedícím vpr. s Ježíškem na klíně. V lv. části skupiny jsou sv. Cyril s Metodějem (s mirtrami na hlavách), sv. Norbert s monstrancí, nad ním sv. Vojtěch hledící ke sv. Josefovi, k němuž blíže klečí sv. Vít. Po pr. straně klečí nebešťané před Eucharistií, již jim ukazuje zmíněný sv. Norbert. Jsou to zl. dopr. sv. Ludmila, Václav, Zikmund, Prokop, JN (kanov. s palmou v pr. a krucifixem v lv.) a Ivan, přičemž Prokop s JN hledí na sebe. Celkovou kompozici rytiny navrhl malíř Jan Onghers (sign. vl. dole *Ioann Onghers del.*), provedl ji praž. mědirytec Augustin Neurautter (sign. vpr. dole *Augustin[us] Neürautter sculp: Pragæ.*). Exemplář této teze je uložen v NK ČR, sign. Th. 387.

E (na rozvinutém listu obklopeném liliemi a insigniemi univ. vzdělání a přidržovaném andílkem v pr. dol. rohu grafiky) *Vniversa Philosophia Aristotelis / Quam / In Alma Casarea Regia[ue] Univerfitate Carolo-Ferdinandea Pragensi: / Præside Reverendo ac Doctissimo Patre P. Laurentio Scholtz é Societate Iesu. AA: LL: et Philosophiæ Doctore, / nec non in prænominata Universitate Professore Publico, ac Ordinario, Pro Suprema Philosophiæ Laurea, Publicè propugnandam / suscepit Perillufris, Generofus, et Eruditus Dominus Ioannes Franciscus Eques de Turba, Bohemus Pragensis AA: LL: et / Philofophiæ Baccalaureus, Metaphysices, et Ethices Auditor, Anno 1702 Menfe [...] D: [...] horis Meridie[m] cons: (následuje 50 filoz. tezí) – (na rozvinutém listu, který drží ve vzduchu před očima Čechie andílek) *Sub Celsiffimis Auspicjs / Reverendissimi, et Celsissimi Principis / ac Domini, Domini / IOANNIS IOSEPHI, / é Comitibus de Breuner, DEI et Apostolicæ fedis / Gratiâ Archi-Episcopi Pragenfis, Sac: R. I. Principis / Legati Nati, Incliti Regni Bohemiæ Primatis, nec non Univerfitalis Carolo-Ferdinandæ Pragensis Amplif. / simi, Perpetuiq[ue] Cancellarij. – (na rozvinutém listu, který drží defendent) Reverendissime, et Celsissime / Princeps, et Archi-Præsul, / Turbam adducit ad te, Reverendissime, / et Celsissime Princeps, et Archi-Præful, Uni- / verfa Philosophia mea, cum Carolo-Ferdinandæ / scientiarum Univerfitalatem, ad Amplifissimum, Perpe- / tuumq[ue] Cancellarium, congregatos Bohemiæ Circulos, ad Regni Primatem, Clerum Populumq[ue] in insignib[us] / Potestatis Tuæ characteribus adumbratum, reverè- / ter accurrentes, in compendio representat Confluxe- / runt in Te, et ad te sum[m]a omnia, facra æquè, et politica, / et in te uno concentrantur. Reflecte oculos Celsissimos / in Moraviam, quam infulatis meritis implèsti, Cum / te ad nos venientem sequi non posset, paulò pòst comi- / tata Dominium Kojetinense remisit, deinceps in Archi- / Præsulum Pragensium, Tuumq[ue] cumpromis, perpetuum / famulatum, Hoc Metropolitanæ fedis accrementū con- / fici non potuit citiùs, quàm sedente Ioanne Iosepho. / Non numero merita tua, sed pauca duntaxat indigito, / quæ omne transcendent scalpellum. Auro inarandus / erat sol mineralis, quem in Metropolitanam Tuam spon- / sam, copiosè reverberas. Ostendis in brachio Divi Indi- / getis Viti, potentiam, Aspice, quâ soles affabilitate, Prin- / ceps Celsissime, ifhoc Philosophiæ meæ summarium, / quod sum[m]atim, velut pugno, merita Tua, laudesq[ue] meritorum / perstrimgit: et quam dignaris oculo, caligine mixtam Philo- / sophiam, Radijs Celsitudinis tuæ, quibus à foLe DUPLO / collustraris, redde illustriorem. Quibus ego quidem radijs, / in Te refractis, quid nisi purpureum apprecer matu- / tinum? / Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ, / Demississimus servus / Ioannes Franciscus Eques de Turba. – H (za defendentem vytesán na kameni) erb defidenta**

47. SJN s Kristem ukřižovaným na kvetoucí lilii, původní grafika (1702) a její odvozenina (1728)

47a Původní grafika (1702)

Na titulním listu svatojánské básnické skladby korunovaného básníka Jana Ignáce Summy z Vlastislavě *Maiialis floris gloria* (1702) se nachází rytina v Praze činného rytece a grafika Balthasara van Westerhouta (sign. vpr. dole *B: v: Westerhout scul.*). Představuje sv. kanovníka JN stojícího uprostřed na šachovnicově vydlážděné podlaze, na níž stojí po lv. straně stůl s ubrusem, na němž je položena další textilie (právnícký pláštík?) a na ní stojí rozevřená kniha s citátem z *Písně písní*: *Cur / re / muf / in / odo / rem: / Cant. / / 2. v. 3* (tj. „Běžme za vůní.“). Vpr. na podlaze stojí hranolový podstavec završený vázou s rozkvetlou růží. Na čelní stěně podstavce se nachází věnování: *ROSÆ / Sine / Spina. / LILIO / Sine / Macula / D: / JOANNI / Nepomuceno*; to končí na podlaze u světcových nohou: *ODORIFERO* (tj. „Růži bez trnu, lilii bez poskvrny, sv. Janu Nepomuckému, voňavému.“). Tato dedikace souzní jak se zmíněnou rozkvetlou růží ve váze, tak také s dalším světcovým atributem, totiž lilií, kterou, rozkvetlou, drží ve své pr. ruce, zatímco v levici drží velkou palmovou ratolest. Atribut lilie je zde poeticky rozkošatěn do tvaru kříže, a na tomto liliovém kříži pní tělo Ježíše Krista. Světec hledí k nebesům a jeho hlavu ozařuje paprskitá svatozář. Na jeho mučednictví poukazuje Pražský most v pozadí s hladinou řeky

Vltavy, na které (vpr.) spočívá věnec pěti hvězd. Nebeskou odměnu světce představují tři věnce, které drží v hor. části rytiny dva vznášející se andělé. Do věnců jsou vepsána slova, totiž do liliového věnce (nad Kristem ukřižovaným na kvetoucí lilii) slovo *Candido*, do vavřínového (nad hlavou světce) slovo *Dilecto* a do věnce z růží (nad vázou s rozkvetlou růží) slovo *Rubicundo*. Opět zde zaznává *Píseň písní*, kde je hledaný miláček (*dilectus*) označen za bělostného (*candidus*) a červeného (*rubicundus*). Jde o výmluvná znázornění mučedníkovi věrné lásky, čistoty a mučednictví, zároveň je trojím věncem upozorněno kromě čistoty a mučednictví také na světcův doktorský gradus, což avizuje vavřínový věnec. Ve spodním textovém poli je nejprve dokončena dedikace slovy upřesňujícími, kým zde znázorněný světec je (*Contra grave-olentem famam PATRONO*. – „proti zapáchající pověsti ochránci“). Následuje modlitba ke světcům (*Oratio*): *S: Ioannes Nepomucene Majalis floscule ex Valle lacrymarum A.º 1383º in / locum Voluptatis, 16. Mař Sub bona Stella transplantate, et aureolæ seu / Virginum seu Doctorum, seu Martýrum Virgo Illibate Doctor Eximie Martýr / Gloriose Virtute tuá admirabili apposite, Impetra Cordi meo liliatam Castitatem Ori / rofeam taciturnitatem menti Cælestem doctrinam, ut Coronam exprefsam Signo / Sanctitatis ex palma victorie Obtinere meream et in odorem fjavitatis currere / non priüs desistam donec illuc tuo ó Sancte Patrocinio pervenire valeam ubi / ver perpetuum inter Augustas flores JESUM et MARIAM, ita precatur / Tuæ altifsimæ protectionis obligatifsimum mancipium J: J: S: d: W: D: S: V této modlitbě je velmi přílehlavě pospojován význam všech tří věnců, jimiž je SJN dekorován. Autor sám, „Jan Ignác Summa z Vlastislavě, děkan sobotecký“, tu světece žádá, aby jeho srdci vyprosil liliovou čistotu, ústům růžovou mlčenlivost (neboť růže je znamením mlčenlivosti) a myslí nebeskou nauku. Prosí pak, aby jej svou svatou ochranou dovedl až k vznešeným květům na věčnosti, Ježíši a Marii.*

└ SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1702

47b Zjednodušená verze předchozí grafiky (1728)

Rytina doprovází třetí vydání Beckovského české modlitební knížky *Truchlivá hrdička* (1728) na str. 306 a uvádí tak modlitby. Jde o poměrně věrně převzatou stojící postavu sv. kanovníka JN hledícího k nebi, jemuž zpoza hlavy vyzařuje mohutná svatozář připomínající tvar hvězdy. Mučedník drží v pr. velikou palmu, v mírně pozdvihnuté levici rozkošatělou rozkvetlou lilii, na níž je ukřižován Kristus. Světec stojí vpředí na šachovnicově vydlážděné podlaze, v pozadí se klene přes řeku most, z nějž v drobné scénérii (po lv. str.) shazují tři ozbrojení muži světece dolů (pod světce na říční hladině se nachází pětice hvězd do kruhu).

└ BECKOVSKÝ 1728, 306

48. Univerzitní teze Jana Kašpara Trägera (1703)

Nedatovaná univ. teze (mezzotinta, 66,6 × 47,3 cm), dílo mědirytcy belgického původu, Girarda van der Bruggen, usazeného snad již kon. 17. st. v Praze (na rytině je sign. vpr. nahoře nad textovou částí: *Girard Vander Bruggen scul: Pragæ*), vznikla nepochybně 1703 jako oznámení veřejné obhajoby studenta Jana Kašpara Trägera, Čecha ze *Starého Sedliště*, který měl v úmyslu ve *Velké Karlově aule* praž. univerzity získat „nejvyšší vavřínový věnec filozofie“. Vročení obhajoby vyplývá ze skutečnosti, že právě 1703 nastala kombinace úřadů dvou osob z *corpus docens* praž. univerzity, které jsou na univ. tezi v dedikaci jmenování (jedenak defendentův patron Jan František Löw říš. ryt. z Erlsfeldu, který byl tehdy rektorem univerzity, jednak defendentův profesor, P. Gottfried Weidinger SI, který v té době na praž. filoz. fakultě přednášel metafyziku). Grafické oznámení obhajoby představuje sv. kanovníka JN (☉) klečícího v nebesích a zbožně adorujícího křížifix, který pozdvihuje pr. rukou do výše a lv. ruku přitom klade v pokorném gestu na hrud'. Zpoza křížifixu z nejvyšších nebes (z lv. hor. rohu) vyzařuje zář; křížifix pak je tak nastaven, že se ocitá před úsekem Zvěrokruhu mezi znameními Vodnáře a Ryb. Nepomuk je obklopen oblaky, zespodu nadnášen andělem-efébem. Po lv. straně se v oblacích objevuje další „starší“ anděl, ostatní nebeský doprovod však představují nebeští andělé: jeden drží palmu, druhý vavřínový věnec, třetí líbá klíč, čtvrtý prstík pr. ruky klade na ústa na znamení mlčení a lv. rucek ostatním třem andělkům (okřídleným hlavám) ukazuje na mlčenlivého světece. Pod nebeskou sférou po stranách anděla podpirajícího Nepomuka jsou dva výjevy, vpr. Zpověď královny (uv. kostela), vl. Svržení z m. (na hladině pod padajícím světce 5 hv. do kruhu). Exemplář t. mezzotinty se zachoval v NKČR, sign. Th. 063.

└ (ve spod. textovém oddílu v kart. upr.) *CONCLUSIONES / ex / Universa Philosophia / Quas / In Alma, Cæsarea, Regiáq[ue] Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi / Sub Gratiofissimis Auspicijs et Rectoratu / Perillustris, Generosi, Clarißimi, ac Excellentissimi Viri, Domini / IOANNIS FRANCISCI LÖW / S. R. I. et Provinciarum Hæredit: Equitis ab Erlsfeld, Philosophiæ I. U. et Medicinæ / Doctoris, ejusdémq[ue] Praxeos Profefsoris Regj Publici, ac Ordinarii, Sacræ Cæsareæ, / Regiæq[ue] Majestatis Consiliarj, Sacri Lateranensis Palatj, Aulæq[ue] Cæsareæ, ac Imperialis / Comitiss et inclytæ Facultatis Medicæ Senioris, nec non Cæsareæ, Regiæq[ue] Universitatis / Carolo-Ferdinandæ Pragensis p. t. Rectoris Magnifici, Patroni sui Munifici, / Præsides / Reverendo ac Doctissimo Patre Godefrido Weidinger è societate IESU, AA. LL. et Philosophiæ / Doctore, ejusdémq[ue] in prænominata Universitate Profefsore Publico et Ordinario, / pro suprema Philosophiæ Laurea, / Publicè in Magna Aula Carolina / defendendas Suscepit / Eruditus D[omi]n[us] Ioannes Casparus Træger Bohemus Altenzetlensis, AA. LL. et / Philosophiæ Baccalaureus Metaphysices et Ethices Auditor, / Mense die horis / consvetis. – (t. v postranních textových polích) 50 filoz. tezí se zakončením O. A. M. G. (určeno Bohu)*

49. Univerzitní teze Ondřeje Antonína Josefa rytíře z Böhmstettenu (1703)

Olomoucký student Ondřej Antonín Josef ryt. z Böhmstettenu, Moravan z Meziříčí, doprovázel svou bakalářskou obhajobu z filozofie dne 20. IV. 1703 univ. tezí, kterou vytvořil (především v Praze působící) rytec František van der Pütt (perem na grafiku dopsána sign. *F. V. Pütt s.*) a v Olomouci ji t. r. vytiskl Ignác Rosenburg (*OLOMUCII, Typis IGNATII ROSENBURG, Anno 1703*). Jde o mezzotintu o rozměru 574 × 376 mm, uloženou v ZAO, v pobočce Olomouc, fondu Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 1939, teze č. 27. Pütt při její tvorbě vyšel z předlohy Vostřešanského olomoucké univ. teze z 1687 (→ výše 22), zrcadlově ji však obrátil, takže tu mučedníkova postava praž. most. typu nabyla stejného nasměrování jako socha na Pražském mostě. Na piedestalu sochy se objevil nápis *THESES / EX PHILOSOPHIA RATIONALI, / QUAS / SUB SACRATISSIMO PATROCINIO / INVICTI DEI ATHLETÆ / D. JOANNIS /*

NEPOMUCENI / STELLEA / MARTYRII, ET SAPIENTIAE / LAUREA CORONATI, (nápis pokračuje v kartuši níže, kde je sděleno jméno defendenty, jeho ochránce Maxmiliána Františka Antonína pána ze Žerotína a dalších relevantních osob souvisejících s obhajobou, včetně doprovodných informací). Seznam tezí z racionální filozofie se nachází v postranních textových polích. Oproti předloze zde chybí kartuše s výjevem ze života, i právě popsaná spodní textová část je odlišně koncipovaná. Co zůstává, jsou postavy andělů s atributy mlčenlivosti (dva klíče, uzavřená kniha, růže), mučednictví (palma), vítězství nad lstí, přetvářkou, lží a zlou pověstí (andělek pokořuje personifikaci těchto neřestí) a šestice hvězd, kterou nad světčovou hlavou drží v gloriole dva andělé v oblacích. Světčova postava stojí v nice, hlava ukřižovaného Krista na kruzifixu je ozářena svatozáří.

└ NEUMANN 1934, s. p. – TOGNER 1996, 38-39 (+ obr.) – ZELENKOVÁ 2008, 136 (č. kat. C.1.27.B) – MLČÁK 2009a, 25 – TÝŽ 2010a, 379 (obr. 151) – TÝŽ 2010b, 386 – ZELENKOVÁ 2010b – TÁŽ 2011, 222 (obr.), 223

50. Univerzitní teze skupiny šedesáti defendentů (1703)

Rytec František van der Pütt 1703 vytvořil ještě jednu univ. tezi, v dolní textové části zjednodušenou variantu předchozí univ. teze (→ výše 49), kterou ke své magisterské promoci s disputací užívali 22. V. 1703 (slavnostní akt začal v osm hodin ráno) studenti olomoucké univerzity. Ti jsou vyjmenováni ve spodní textové části (je zde 50 studentů filozofie základní promující skupiny a 13 studentů z jiných oborů). Také tento grafický list vytiskl v Olomouci Ignác Rosenburg (ve spodním textovém poli vpr.: *OLOMUCII, Typis IGNATIJ ROSENBURG.*). Určitou aktualizací jsou slova vepsaná do pásek držících andělky vznášejícími se nad SJN a přidržujícími jeho šestihvězdnou svatozář nad hlavou. Do zmíněných pásek je vepsáno: *IN Luce Laureae*. Tzn. „Ve světle věnc“, čímž se odkazuje na věnec magisterského titulu v oboru svobodných umění a filozofie, který v tento slavný den ověnil úspěšné studenty olomoucké alma mater. Exemplář této teze je uložen v ZAO, v pobožce Olomouc, fondu Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 1955, teze č. 43.

└ (v široké ozdobné kartuši ohraničené vzájemně svázaným vavřímem a palmou) *D. O. M. A. / Quod bonum, felix, faustum, / Fortunatumque, Reipublicae Christianae, Ecclesiae Catholicae, / Inclyto Marchionatus Moraviae, Almae Caesareae, Regiaeque, ac Episcopali Univerfitati / Olomucensi Societatis JESU, / ET IMPRIMIS INCLYTAE FACULTATI PHILOSOPHICAE EVENIAT, / AD MAJOREM DEI TER OPTIMI MAXIMI GLORIAM, / Anno M. DCC. III. Mensis Majo, die XXII. ab hora VIII. matutina in Aula Univerfitatis Olomucensis, Collegij Societatis JESU / [...] / IN QUO / LXIII. Illustrissimi, Perillustres, Generosi, Reverendi, Religiosi, Nobiles, ac Ingenui AA. LL. & Philosophiae CANDIDATI, ritu Jolemni, / More, infitutumque Academico, Primae earundem AA. LL. & Philosophiae Laureae condecorati sunt. / SUB RECTORATU / ADMODUM REVERENDI, ac EXIMII PATRIS / P. LEOPOLDI HENNDT, Societatis JESU, SS. Theologiae DOCTORIS, Collegij, ac Univerfitatis Olomuc: Societatis JESU. / RECTORIS MAGNIFICI / ANNUENTE / Reverendo, ac Eximio Patre P. JOANNE HANCKE, Societatis JESU, SS. Theologiae DOCTORE, Sacrarum Paginarum PROFESSORE Publico ac / Ordinario, & in prae-nominata Univerfitate Amplissimo CANCELLARIO, nec non Studiorum PRAEFECTO Generali. / PROMOTORE / Reverendo, ac Doctissimo Patre P. CAROLO BASENHEIM, Societatis JESU, AA. LL. & Philosophiae DOCTORE, Ejusdemque in Eadem Univerfitate / PROFESSORE Publico, ac Ordinario. / NOMINA DOMINORUM BACCALAUREORUM. – (v textovém poli níže následuje seznam 63 bakalářů) – └ NEUMANN 1934, s. p. – TOGNER 1996, 38 – MLČÁK 2009a, 25 – TÝŽ 2010b, 386 – ZELENKOVÁ 2011, 223*

51. Pravá podoba BJN, vzor (1703) a jeho odvození (1708, 1709)

51a Vzor (1703)

Rytec Johann Tscherning vytvořil rytinu pravé podoby (*vera effigies*) BJN pro nepomucensky laděnou modlitební knížku *Vita et cultus S. Joannis Nepomuceni*, vydanou ve slezské Nyse 1703. Grafika je vřazena před titulní stranu knihy. Představuje poprsí vážně se tvářícího postaršího kanovníka hledícího k pr. str. rytiny. Nepomuk nemá svatozář, hlavu mu pouze pokrývá bíret a na hrudi má zavěšený kruhový medailonek a pod ním drobný křížek. Podobizna je vsazena do oválného rámu tvořeného palmovými ratolestmi, dole upr. sepjatými jakousi barokní „sponou“, pod níž je rozvinutá páska se slovy *Vera Effigies B: Joannis Nepomuceni M.* Podobizna stojí na širokém nízkém piedestalu s nápisem v čele: *Domine JESU per ignominiosam / tuam in cruce mortem libera nos, / meritis Beati Joannis Nepomuce / ni apud te intervenientibus, ab omni / infamia hujus, et aeternae vitae. amen.* Pod spod. okrajem rytiny vpr. sign: *I: Tscherning sculp:*

└ *Vita et cultus*, REMPEN 1703

51b Odvozenina (1708, 1709)

Z Tscherningova vzoru vyšel rytec Marek Müller (sign. vl. dole *M: Müller. sc.*), když vyzdobil druhou stranu titulního listu prvního vydání Beckovského knihy *Vita, mors, cultus divi Joannis Nepomuceni* (1708). Při pečlivějším pohledu se ukáže několik rozdílů oproti originální verzi. Světec má vladší vzhled, na hrudi má zavěšený pouze křížek (bez kruhového medilónku) a kolem hlavy má kruhovou svatozář, do níž jsou vepsány paprsky tvořící hvězdu. Páska pod podobiznou je zvlněna mírně odlišně a také nápis je na ní odlišně umístěn. Zní však stejně (chybí pouze závěrečná tečka). Podstavec pod podobiznou nenese žádný nápis, až na citovaný podpis rytce. Tato Müllerova grafika byla užita ještě ve druhém vydání uvedené Beckovského knihy (1709).

└ BECKOVSKÝ/REMPEN 1708 (na opačné str. titulního listu) – TITÍŽ 1709a (na opačné str. titulního listu)

51c Další dvozenina (1709)

Velmi podobná grafika, nesignovaná, se nachází v úvodu svatojánské modlitební knížky *Officium et lytaniae*, určené pro soukromou pobožnost, věnované vídeňskému biskupovi jako hlavnímu původci mariánské konfederace zaměřené na Nepomukovu úctu, založené při chrámu sv. Štěpána ve Vídni. V tomto městě knížka vyšla v rok zřízení oné konfederace (1709) a byla věnována rovněž dalším podporovatelům této zbožné organizace. Mučedník je na zmíněné grafice zachycen jako zralý muž vážného vzezření, velmi dobře umělecky propracované tváře. Jeho hlava vyzařuje kol dokola paprscitou zář, která zaujímá celý medailon obklopený ratolestmi palem. Na hrudi blahoslavenec nese drobný křížek. Chybí rozvinutá nápisová páska, jejíž funkci nahrazuje čelní nápis na nízkém soklu: *B. Joannes Nepomucenus mi- / rus famae confervandae ac tu- / endae Patronus.*

52. Univerzitní teze Jana Sunecka z Jesenice (1704)

Jan Suneck svobodný pán z Jesenice, alumnus císaře Ferdinanda II. v olomouckém konviktu, veřejně obhajoval dne 16. IV. 1704 odpoledne na olomoucké „císařské, královské a biskupské univerzitě“ teze z logiky. Učinil tak pod ochranou a obhajobu doprovodil grafickou univ. tezí, dílem mědirytc Antonína Freindta (1664-1727), činného v Olomouci od 1698 (sign. vpr. dole: *Antonius Freindt Sculps. Olomu.*). Plakát představuje velice bohatou kompozici Apoteózy SJN jakožto vítěze nad neřestmi obklopeného anděly. Světec (○) v kanov. rouchu klečí na oblaku v hor. části výjevu, odevzdaně rozpřahuje ruce a hledí do nebe. Z nebeských výšin na něj dopadá intenzivní proud světla z rozžářeného kruhu posetého hvězdami, s menším kruhem uprostřed (snad náznak vševidoucího oka Božího). Světce obklopuje andělská stafáž. Andílek pod ním drží na rozvinuté pásce světcovo jméno: *D: JOANNES NEPOMUCENUS* – Anděl vl. jemně přidržuje světci kanovnickou almuci a v pr. ruce drží krucifix, lilii a palmu. Na pr. str. se vznáší další anděl přidržující světci almuci. Na lv. ruce nese ovečku, symbol ctnosti Čistoty, nohou se dotýká personifikace Pýchy a skromně na ni shlíží. Další tři andílci se vznáší nad právě popsaným andělem. Jeden drží globus, druhý měřidla, třetí vzpíná k nebesům ruky. Pod nebeským výjevem leží tři zosobnění povalená na zem. Vpr. je to již zmíněná Pýcha, krásně oděná žena s bohatě zdobenými vlasy, s žezlem v pravici a převrnutou korunou u levice, objímající pr. rukou páva. Upr. leží další ženská personifikace s krásně zdobenými vlasy. V pr. ruce nese planoucí pochoděň. Snad půjde o Pomluvu. Vl. je na zem povalen okřídlený chlapec zaslepený páskou na očích. Drží šíp, leží na toulci plném dalších šípů a opodál je položen luk. Snad jde o Zaslepenou lásku, nebo o Pomluvy střelené naslepo. Celek doplňuje scéna Svržení z mostu (vl. v pozadí) s pětící hvězd na hladině Vltavy. Exemplář této teze je uložen v ZAO, oddělení Olomouc, fond Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 1989, teze č. 77.

E (ve spod. textovém poli upr.) *THESES LOGICÆ / Qvas / Sub Sacratissimis Auspicis / DIVI IOANNIS NEPOMUCENI, / Utriusq[ue] Philosophiæ, / Profanâ Aristotelicæ et Sacratioe Pythagoricæ / Laureâ Condecorati Doctoris, / In Alma Cæsarea Regia ac Episcopali Universitate Olomucensi Societatis JESU, / Præsiede Reverendo ac Doctissimo Patre FRANCISCO THILISCH Societatis JESU, / AA:LL: et Philiæ Doctore Ejusdemq[ue] et Mathematicum In Eadem Universitate Professore Publico ac Ordinario, / Pro Prima Philosophiæ Laurea publicè propugnandas suscepit / Illustrissim[us] dnus IOANNES SUNNECK L. B. de Jefsenniz August: Imperatoris Ferdinandi II Alumn[us] Liber ex Convictu Olom: / Physicæ et Mathematicu[m] Auditor. A. M. DCCIV. Mense Aprili die 16 horis post meridiem[m] consvetis. – (v t. textovém poli vl. a vpr.) 20 tezí z logiky zakončených *A. M. D. G.* – MLČÁK 2009a, 28*

53. SJN v předzvěsti své smrti putuje k Matce Boží do Staré Boleslavi (1704)

Korunovaný básník Jan Ignác Summa z Vlastislavě opatřil jednu ze svých četných nepomucenských knížek, tentokrát zaměřenou na čtyři poslední věci člověka patřené prizmatem světce z Nepomuku (*Hora novissima*), úvodní rytinou, která vyjadřuje obrazem i doprovodnými slovy, že tomuto mučedníkovi bylo dáno nahlédnout předem, že brzy zemře, na což se připravoval zbožným rozjímáním a poutí k Matce Boží do Staré Boleslavi. Rytina jej zachycuje jako poutníka (☼) v taláru, s kloboukem na hlavě, s křížkem zavěšeným na hrudi, jak se pravou rukou opírá o poutnickou hůl a v levé ruce drží růženec, který se právě modlí. Vpravo stojí vysoká stavba s oknem, vl. v pozadí kostelík, jehož vrchol v průčelí zdobí ozářené Staroboleslavské paladium. Doprovodný text koresponduje s tématem knihy: *Nepomucenus previdit lumine plenus / Fata suæ fortis, cavet agnita spicula / mortis.*

L SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1704

54. Univerzitní teze Františka Hödela (1705)

Univ. teze praž. studenta Františka Hödela z českého Kácova doprovodila jeho bakalářskou obhajobu z racionální filozofie, kterou 1705 podstoupil na Karlo-Ferdinandově univerzitě z lásky a ke cti SJN, „ochránce těch, kdo jsou v ohrožení pověsti, veřejného divotvářce Čech, ověněného služebníka pokání“. T. světec je také námětem zmíněné teze, nesign. mědirytu o rozměrech 65,5 × 41,5 cm. Jeho velebná postarší prostovlasá postava (☼) v kanov. rouchu hledí do oblačného nebe, v němž září náznak Boží přítomnosti. Světec stojí v místnosti, ze které se arkádou s balustrádou naskýtá zajímavý pohled na zrcadlově obrácenou praž. scénérii, totiž Praž. hrad s katedrálou, část Malé Strany a tušené kontury Vltavy, aniž by však byl vidět most. V lv. ruce má světec zavřenou kn. a klade ji na stolek (v místnosti vl.) potažený ubrusem a spočívající na nohách ve tvaru lvích tlap. Na stole leží biret a stojí krucifix. V pr. rohu místnosti dva andílci drží rozevřenou kn. a ukazují do ní prstíky na pomyslný text, který se však v kn. nenachází. Scénérie je obklopena přebohatým rámem s volutami, konchou, festony, rostlinnými motivy, páskami a šesti postavami andělů. Nápisová část se nachází vespod a je rozdělena do dvou úrovní. Ve vrchní je upr. kart. s dekorativně upravenými palmovými ratolestmi po stranách (v pr. trsu palem se nachází květy, patrně náznak konvalinky). Po stranách kart. se nachází základní náp. dedikace, kdežto ve spod. dílu textové části jsou tři textová pole, dvě postranní s 20 tezemi z racionální filozofie (zakončenými heslem *A. M. D. G.*), střední s oznámením obhajoby. Exemplář t. mědirytu se nachází v NKČR pod sign. Th. 062. – **Pozn.:** Pojetí světce, kompozice stolu a výjev dvou andělů s knihou jsou stranově obrácenou repeticí části výjevu praž. univ. teze Matyáše Vojtěcha Machta z Löwenmachtu z 1683 (→ výše 18).

E (v hor. dílu spod. textové části, v kart. upr.) *Amori et Honori* – (v t. dílu po stranách t. kart.) *THESES EX PHILO-* (kart.) *SOPHIA RATIONALI / Sancti IOANNIS NEPOMUCENI* (kart.) *Famá periclitantium Patroni / Publici Boëmiae Thaumaturgi* (kart.) *Laureati Poenitentiae Administri* – (ve spod. dílu spod. textové části, v textovém poli upr.) *In Alma Cæsarea Regiaque Vniversitate Carolo-Ferdinandea / Pragensi / Præsiede / Reverendo ac Doctissimo Patre IOANNE ABSOLON è Societate IESV / AA. LL. et Philosophiæ Doctore, et in eadem Vniversitate Carolo-Fer- / dinandea ejusdem Professore publico et ordinario, / pro prima Philosophiæ Laurea / publicè in Aula Carolina / propugnata / A Domino Francisco Hödel Boëmo Caczoviensi / Physicæ et Mathematicum Auditore / Anno 1705 Mense die horis merid: consve:*

55. Univerzitní teze Jana Zahorzanského (1705)

Univ. teze, kterou Pražan Jan Zahorzanský oznámil svou bakalářskou obhajobu z filozofie na praž. univerzitě, konanou v *Karlově aule* 1705 ke cti a pro lásku, představuje ve zdobném rámu SJN jako kanov. klečícího v oblacích a soustředěně a s láskou kontemplujícího Krista na vel. kříži, který drží zl. dopr. Nad světce letí anděl, drží nad jeho hlavou vavřínový věnec (v lv. ruce) a v pr. má muč. palmu. V nebesích kolem se nachází ještě šest okřídlených and. hlav. V lv. dol. rohu se v oblacích otvírá průhled na scénu Svržení z m. (pod padajícím světce na hladině Vltavy 5 hv. do kruhu). Jde o mezzotintu o rozměrech 82,1 × 59,5 cm, signovanou (pod rámem vl. dole) *F: U: Pütt fc. Prag.* Exemplář t. univ. teze se nachází v NKČR pod sign. Th. 180.

E (ve spod. textové části v kart. upr.) *THESES / EX PHILOSOPHIA / RATIONALI / QVAS / Venerationi & Amori / DIVI JOANNIS / NEPOMUCENI, / MAGNI SILENTIARI, / PATRIÆ MARTYRIS, / FAME ADVOCATI, / CHRISTIANI PHILOSOPHI, / Devotissimo Affectu / Dedicat / JOANNES ZAHORZANSKY. – (v t. textové části vl.) In Alma Cæsarea Regiæque Univerſitate / Carolo-Ferdinandea Pragenſi / Præſide Reverendo ac Doctiſſimo Patre / P. JOANNE ABSOLON SOCIETAT: / JESU, AA. LL. & Philoſophiæ Doctore, ejuſdẽm- / que in eadem Univerſitate Profeſſore Publico & Ordinario, / Pro Prima Philoſophiæ Laurea Publicè in Aula Carolina / Propugnandas fuſcepit: / Prænobilis Dominus Joannes Zahorzansky, Bohemus Pragenſis, / Phyſices & Mathematicum Auditor. / Anno 1705. Menſe Die Horis meridiem conſvetis. – (v t. textové části vpr.) 20 filoz. tezí uzavřených heslem *A. M. D. G.**

56. SJN odsouzen k smrti a odváděn od trůnu krále Václava, dvě verze knižní ilustrace (1705, 1707)

Výše popsaná kvalitní grafika téhož námětu, pocházející z 90. l. 17. st. (→ 38), byla později převedena do menšího rozměru, v méně kvalitním provedení a ve dvou verzích. První taková odvozenina byla publikována jako doprovodná ilustrace v modlitební knížce *Selectae devotiones* 1705 (na str. 24). Oproti předloze je pojata stranově obráceně. Další odlišností je, že se zde ve scéně shození z mostu na hladině Vltavy nachází kruh asi pěti hvězd. Grafika nese nečitelnou sign. *Piucti sc (?) (56a)*. Druhá verze rytiny se s původní předlouhou shoduje ve stranovém rozvržení. I zde se ve scéně Svržení z mostu objevují na Vltavě hvězdy, tentokrát v počtu sedmi. Navíc je mědiryt doprovázen ve spodu kartuší s nápisem: **B. IOANNES Nepomucenus.** Tuto rytinu vytvořil augsburgský mědirytec Andreas Matthäus Wolfgang (je signován dole: *A. M. Wolfgang fc.*). Je frontispisem mnichovského vydání Bačinova překladu Balbínova *Života* z 1707 (BALBÍN, BAČINA 1707a) (**56b**).

57. SJN podporován andělem adoruje Ukřižovaného, vzor (1705) a odvozenina (1721)

57a Vzor (1705)

Nepříliš kvalitní anonymní nepomucenská rytina je vložena před titulní list drobné básnické knížky z 1705, obsahující stovku epigramů věnovaných k počtě SJN. Grafika představuje klečícího kanovníka Jana v místnosti u stolu s modlitební knihou (vpr.), s hlavou nepokrytou, s biretem a palmou položenými na zem. Nad světcovou hlavou se vznášá prostá svatozář. Jan se zaklání a v modlitebním gestu (pravice na hrudi, levice natažena od těla) hledí do nebe, kde v oblacích (vl. nahoře) mu dva andělci ukazují ozářený krucifix. Za světce stojí velký anděl, který mu klade ruce na ramena a spolu s ním hledí k Ukřižovanému. Místnost je opatřena sloupem a drapérií. Vl. v pozadí je vitě pražskou katedrálou a pod ní scénu Shození z mostu s šestici hvězd na hladině Vltavy pod padajícím mučedníkem. Ve spodní textové části se nachází nápis: *S. IOANNES NEPOMUCENVS MARTYR:*

E *Epigrammatum centuria* 1705

57b Odvozenina (1721)

V úvodu nepomucenské modlitební knížky *Annulus*, vydané v Praze v roce beatifikace 1721, se nachází dřevorez SJN, který vychází z výše popsané grafiky, provedením však za ní z uměleckého hlediska značně zaostává. Ve výjevu je několik změn, v zásadě však kompozice zůstává shodná. Světec je doprovázen nejenom kruhovou svatozáří s papsky uvnitř, ale také pěticí hvězd tvořících oblouk nad jeho hlavou. Také na hladině Vltavy pod padajícím světce je pět, nikoliv šest hvězd, jak bylo v původní verzi. Panorama katedrály je rozšířeno o několik idealizovaných budov Pražského hradu. Oblaka kolem zářícího krucifixu jsou mnohem výrazněji zpracována.

E *Annulus* 1721

58. Knižní ilustrace k vlastním oficiím svatých uctívaných v praž. katedrále a arcidiecézi (1705)

Úvodní nesign. celostránková grafika nového vydání l. vlastních oficií svatých uctívaných během celého roku v praž. metr. k. sv. Víta a v celé praž. arcidiecézi. Ve spodní partii grafiky pohled na Pražský hrad, před nímž se přes Vltavu klene most (s pěti oblouky), na kterém je řada ozbrojených mužů, kteří hledí na hladinu Vltavy, kde vidí pěticí hvězd do kruhu, na niž ukazuje jeden z lidí, který se naklání přes pažení mostu. V popředí říční břeh, na kterém (vl.) opřen štít s erbem arcibiskupa Breunera, vpr. na břehu rostlinné zátiší (keře a strom). Nad Praž. hradem s centrálně zachycenou katedrálou sv. Víta se otevírá nebe, kde jsou na oblacích rozmístěni čeští patronové, kteří adorují N. svátost, již v zářící monstranci pozdvihuje upr. na oblaku stojící sv. Norbert. Ten shlíží po své pravici dolů na klečící sv. kanovníka JN, jenž je vespod skupiny světců vl., hledí vzhůru k Eucharistii, klade zbožně levici na hrud' a v pr. drží velkou palmovou ratolest. Nad Nepomuckým (v lv. skupině) klečí sv. Zikmund, nad ním vl. sv. Ludmila a vpr., blíž ke sv. Norbertovi sv. Václav. Ve skupině českých patronů vpr. klečí v oblacích nejvýše sv. Josef, níže vpr. sv. Vojtěch, níže, blíž ke sv. Norbertovi sv. Vít, nejnižší klečí sv. Prokop. Sv. Ludmila, Václav, Josef a Vojtěch hledí na Eucharistii, ostatní, ve větší blízkosti ke SJN, totiž Zikmund, Vít a Prokop, hledí právě na Nepomuckého, na kterého shlíží i sám sv. Norbert, jako by právě jemu ukazoval N. svátost. Výjev by mohl znamenat, že sv. čeští patronové si přejí mezi sebe přijmout kanovníka JN, který si pro svou muč. smrt ve Vltavě zasluhuje mezi ně patřit. – **Pozn.:** Obdobá výjevu se nachází na Liškově obrazu (právě asi z té samé doby, cca 1705) na boč. oltáři sv. Českých patronů ve Strahovské bazilice (→ A.1, Praha IV. 8b, c/).

E *Officia propria* 1705

59. SJN ve hvězdě, knižní ilustrace (1706)

Svou poslední, opět básnický laděnou nepomucenskou knížku *Stella Dei et Sanctorum* (1706) uvedl její autor, korunovaný básník Jan Ignác Summa z Vlastislavě rytinou pražského grafika Ondřeje Antonína Wannera (sign. dole: *A: Wanner sc.*). Ta v souladu s tématem dílka, mnohavrstevnatým přirovnáním SJN k hvězdě, navíc dílka věnovaného šlechticovi erbu hvězdy, zelenohorskému (a tudíž nepomuckému) pánovi Václavu Vojtěchovi říš. hr. ze Sternbergu, znázorňuje poloviční postavu sv. kanovníka JN (☉) v kruhovém medailonu vepsaném do rozměrné šestihroté hvězdy. Světec vine tvář k Ukřižovanému, kterého drží na kříži (spolu s palmou) v lv. ruce, zatímco pravici klade zbožně na hrud'. Kolem veliké hvězdy, do níž je zasazen, se rozprostírá hvězdné nebe se spoustou drobných šestihrotých hvězdiček, mezi nimiž svou září vyniká patero hvězd. Nad hlavní hvězdou i pod ní jsou rozvinuty nápisové pásky, do nichž jsou vepsány texty. Nahoře jsou to slova: *aCCeDíte eVM [= 1706] / et illuminamini* – Dole následuje jejich pokračování: *et facies vestrae non confundentur / Ps. 33 v. 41*

└ SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1706

60. Vidění budoucí mučednické smrti, knižní ilustrace (1706)

Před titulním listem drobného německého nepomucenského tisku s hymnem k poctě (1706) se nachází rytina v obdélném zarámování. Prostovlasý SJN s rukama skříženými na hrudi, oděn v kanovnícké roucho klečí na jakési podestě (vl.), k níž (zprava) vede několik schodů. Před světcovými koleny leží rozevřená kniha, u ní biret, v povzdálí globus a zrcadlo na ozdobné nožce. Vpr. se klene v pozadí most typu Pražského mostu. Pod světce vl. dole nápis: *S. Martyr Joannes de Nepo- / muk Canon. Prag.* Světec hledí s líbezným a nadějeplným výrazem na krucifix, který se vznáší a září vp. nahoře v oblačných nebesích. Před krucifixem ke světci slétá andělek s palmovou ratolestí v ruce. U světce stojí veliký anděl, drží před ním v ruce lebku a druhou rukou ukazuje na most. Andělé tedy oba upozorňují Kristu odevzdaného kanovníka na budoucí mučednickou smrt. Nejvýše uprostřed v nebesích dvě okřídlené andělčí hlavinky. Ve spodním textovém poli citát z Písma: *Mit willigen Hertenzen, undt wohlgemuth, vor die / Auß-bündigste, vndt allerheyligste Satzungen ersterbe / ich eines ehrlichen todes. Macc. 1. 2. c. 6. v. 28.*

└ *Eine behende, doch nutzbare Andacht* 1706

61. Anděl posiluje SJN v předtuše mučednické smrti, knižní ilustrace (1707)

Od stejného rytce, autora předchozí rytiny (→ 60), pochází grafika v úvodu dalšího vydání latinské verze výše popsané drobné nepomucenské knížky (→ 60) s hymnem a doprovodnými modlitbami. Opět se jedná o výjev předtuchy mučednické smrti. SJN, kanovník s drobným monile zavěšeným na hrudi, hledí upřeně na krucifix, který drží v mírně pozdvihnuté pravici, zatímco v lv. ruce drží uzavřenou knihu a jemně se jí dotýká stolku zakrytého přehozem až po zem (vpr.). Nad stolkem se řasí drapérie. Svrchu se za světce vynořuje anděl v letu a klade světci před tvář mučednickou palmu, která se tak ucítá uprostřed Janova pohledu zaměřeného na hlavu ukřižovaného Spasitele. Z nebe jako posila k přijetí mučednické smrti sestupuje proud paprsků (vl. nahoře). Dole v popředí se nachází několik atributů učenosti, moudrosti a věhlasu: dvě uzavřené knihy, zrcadlo, kružidlo a sféra. Za nimi průhled, lemovaný stromem (vl.), odhalující panorama Prahy s katedrálou a mostem přes Vltavu. Dole pod stolkem nápis: *S. Martyr: Joannes de Nepo- / muk Canon. Prag.* Pod rytinou citát z Písma: *In Silentio, et in spe erit fortitudo vestra / Jsaï. 30. v. 15.* Izaiášova slova tu povzbuzují toho, kdo hledí na rytinu: „V mlčení a naději bude vaše síla.“

62. Univerzitní teze Antonína Madottiho (1707)

Praž. student Antonín Madotti, rodem ze Soběslavi, obhajoval 1707 v *Karlově aule* filoz. teze, aby získal „nejvyšší vavřínový věnec filozofie“, a to pod ochranou praž. papežsko-císařského kolegia konviktorů u sv. Bartoloměje, jehož byl členem. Doprovodné tištěné univ. teze představují poloviční postavu SJN, kanov. s krucifixem v lv. ruce a palmou v pravici, již klade k hrudi. Světec (☉) hledí do nebe. Pozadí dává tušit, že se nachází v místnosti (vpr. je sloup s drapérií). Výjev navrhl a mezzotintu (s typografickým dotiskem) o rozměrech 70,5 × 48,5 cm v Praze vytvořil Johann Jacob Thummer (1644-1726) (sign. vl. dole *Ioan: J. Thummer delin: et sculp: Pragæ*). Exemplář graf. listu je uložen v NKČR se sign. 085.

└ (ve spod. textové části v kart. upr.) *THESES / PHILOSOPHICÆ, / Quas sub Auspiciis Pontificio-Cæsarei Convictorum Collegii Pragæ ad S. Bartholomæum / In Alma, Cæsarea, Regiâque Univerfitate Carolo-Fer- / dinandea Pragensi / PRÆSIDE / Reverendo ac Doctiffimo Patre / P. JOANNE DUCHEK è Soc: JESU AA. LL. / & Philosophiæ Doctore, ejusdémq[ue] in eadem Univerfite: / Professore publico ac ordinario, / Pro suprema Philosophiæ Laurea / In Aula Carolina publicè propugnandas fufcepit / Eruditus D. ANTONIUS MADOTTI Bohemus / Sobieslaviensis ex Convictu S. Barthol: AA. LL. / & Philosophiæ Baccal: Metaph: / & Ethicæ Auditor. / Annô 1707. Menfe Die horis / meridiem confvetis. – (t. v postranních polích) 50 filoz. tezí rozdělených dle oborů (logika, fyzika, metafyzika) a zakončených heslem *A. M. D. G.**

63. Univerzitní teze Václava Pubce (1707)

Praž. student Václav Pubec, Čech z Klatov, doprovodil obhajobu svých filoz. tezí „za získání nejvyššího vavřínového věnce filozofie“ 1707 univ. tezí (mezzotinta s typografickým dotiskem, 72,4 × 49,2 cm) s námětem ozdobných, rostlinných, vzájemně propletených devíti ov. medailonů s polovičními postavami sv. č. patronů. Upr. v největším rostlinném zarámování sv. kanov. JN (☉), s palmou v pr., jenž klade na rty prst levice na znamení mlčenlivosti. V menších medailonech obklopujících kol dokola hl. medailon se nahoře upr. nachází sv. Václav a po směru hodinových ručiček dále sv. Vojtěch, sv. Ludmila, sv. Prokop, sv. Ivan, sv. Zikmund, sv. Norbert a sv. Vít. Jde o dílo navržené i vyryté rytcem Johannem Jacobem Thummerem (1644-1726) v Praze (sign. vl. dole *J. J. Thummer del: et sculp: Pragæ*). Exemplář t. graf. listu je uchovávan v NK ČR se sign. Th. 119. – **Pozn.:** Podoba této kompozice do jisté míry evokuje téma boč. oltáře, který se právě touto dobou budoval v klatovském děk. k. (→ A.1, Klatovy I. 1b/).

Ě (ve spod. textové části v kart. upr.) *THESES / PHILOSOPHICÆ, / Quas sub gloriosissimis auspiciis / Illustrissimi ac Excellentissimi / DOMINI DOMINI / MAXIMILLIANI NORBERTI / KRAKOWSKY S. R. I. Com: à KOLOWRAT, / Domini in Teinitz, Janovitz, Deschenitz, & Bieschin. S. C. / Regiæ[ue] Majestatis Intimi Actualis Confiliarii. Regii Locumtenentis, Judiciorum Fevdalis & Cameratici Affefforis, nec / non Supremi in Regno Bohemiæ Camerarii; Pa- / troni ac Meccenatis munificentissimi. / In Alma Caesarea, Regiâ[ue] Univerſit: Carolo-Ferdin: Pragenſi / Præſide Reverendo ac Doctiſſimo Patre / P. JOANNE DUCHEK è Soc: JESU / AA. LL. & Philoſophiæ Doctore, ejusdémq[ue] in / eadem Univerſ: Profeſſore publico ac ordinario. / Pro ſuprema Philoſophiæ Laurea / In Aula Carolina publicè propugnandas ſuſcepit / Eruditus D. WENCESLAUS PUBETZ / Bohemus Glattovienſis AA. LL. & Philoſophiæ / Baccal: Metaph: & Ethicæ / Auditor. / Annò 1707. Menſe Die / horis meridiem confvetis. – (v postranních polích textové části 50 tezí z filozofie, rozdělených do tří oborů (logika, fyzika, metafyzika), na závěr A. M. D. G. – Ľ ALSTEROVÁ 1987, 134*

64. Univerzitní teze Pavla Vodičky (1707)

Praž. student Pavel Vodička, Čech z Plzně, pozval na svou veřejnou obhajobu filoz. tezí ve Velké Karlově aule 1707 tištěnou univ. tezi, což je mezzotinta o rozměrech 111,7 × 74,5 cm, dílo augsbur. rytce Eliase Christoha Heisse (1660-1731) (sign. vpr. dole *Elias Christophor⁹ Heiſſ ſculpſ. et excud. Aug. Vind.*) podle kresebného návrhu mnichovského umělce Johanna Kaspara Singa (1651-1729) (sign. vpr. dole *Ioh. Caspar Sing pinx. Monachj.*), vzniklé s cis. privilegiem (náp. nad Heissovou signaturou: *Cum Privilegio Sac: Cæs: Majestatis.*). Námětem plakátu je velice působivá a do podrobnosti rozpracovaná kompozice: prostovlasý kanov. JN (☉) klečí na klekátku s ozdobnou volut. postranicí a festonem vpř. Klekátko je pokryté ubrusem, na němž spočívá biret, stojí dvě knihy (uzavřené na přezku a kožený pásek) a další kniha na něm leží a spočívá na ní jiná kniha otevřená ke čtení. Světec hledí zbožně u vytržení do nebe, klade levici na hrud' a v pravé, natažené ruce drží kříž natočený k sobě, který nejspíš předtím kontemproval. Nad čím světec rozzjímá, je naznačeno dvěma anděly-eféby, kteří mu předkládají svazek klíčů (anděl vl.) a muč. palmu s lilii (anděl vpr.). Lilie přitom tvoří vertikálu nad světcovou hlavou a je prozařována světlem, které na světce sestupuje z nadoblačných výšin. U lilie se (po lv. str.) vznášejí dva andělci a shlížejí dolů, nad nimi pak je vidět další dvě okřídlené and. hlavy. Světcova kontemproce budoucího mučednictví probíhá v siní, naznačené sloupem a drapérií, jež se po levé str. rozevírá do temné noční krajiny s vys. mostem, ze kterého skupina lidí shlíží na Jana již jako mučedníka spočívajícího na hladině Vltavy, ozářeného pěticí hvězd. Vespod v popředí je vidět tři kamenné schody, na nichž je vl. rozloženo pět knih, vpr. pak schází jednoocasý lev s výhrůžným pohledem, šlapající lv. přední tlapou na královskou korunu. Aluze na krále Václava IV. je evidentní. Tato kompozice jako nejpůsobivější ztvárnění tzv. „svatojánského oratoria“ inspirovala malíře i sochaře k následování, jak o tom dosud svědčí řada nepom. památek. Exemplář tohoto rozměrného graf. listu se nachází v NK ČR pod sign. Th. 359.

Ě (ve spod. textové části v malé kartušce nad střed. kartuší) *SUB / GLORIOSIS- / SIMIS / AUSPICIIIS – (ve zmíněné kart.) THAUMATURGI SILENTIARIII / DIVI IOANNIS NEPOMUCENI / MAGNI PLÆ BOHEMIÆ MONIMENTI / THESES PHILOSOPHICAS / In Alma Caesarea Regiâ[ue] Univerſitate Carolo-Ferdinandea Pragenſi, / Præſide / Reverendo ac Doctiſſimo Patre, P. Ioanne Duchek è Societate IESU, AA. LL. et Philoſophiæ Doctore, ejusdémq[ue] / in eadem Univerſitate Profeſſore Publico ac Ordinario, / In Magna Aula Carolina publicè propugnandas Suscepit / Eruditus D. Paulus Wodiczka Bohemus Plſnensis AA. LL. et Philoſophiæ Baccalaureus, / Metaphyſicæ et Ethicæ Auditor / Anno 1707. Menſe Die Horis / meridiem conſuetis. – (v postranních kartuších textové části) 50 filoz. tezí rozdělených do tří odvětví (logika, fyzika, metafyzika)*

65. Portrét Matthiase Wunschwitze (1707)

Mědirytec Johann Christoph Sartorius, původem z Norimberka, činný v Praze od 90. l. 17. st., vytvořil 1707 podle nákrese J. G. Schommera (sign. vl. dole *J. G. Schommer delineavit.*) rytinu s podobiznou barona Matyáše Gottfrieda Wunschwitze. Na rytině je rytec i s vročením díla signován vpr. dole: *J. C. Sartorius sculpsit A.º 1707*. Zobrazený šlechtic je zachycen v portrétové póze, v paruce, s šátkem na krku, oděný v pancíři, s úsměvem na tváři. Vl. v pozadí je vidět Praž. m. se sochou, slavným pomníkem baronovy úcty vůči světcí z Nepomuku. Portrét je záramován v oválu, stejně tak jako rodový erb Wunschwitzů, umístěný níže na pomezí portrétu a doprovodného nápisu: *Illuſtriſſimus Do (erb) minus, Dominus / Matthias Gode- (erb) fridus Liber Baro / de Wunschwitz, (erb) Dominus in Ronſperg, / Waſſerau, et Pley- (erb) ſtein, Sacræ Cæsareæ / Regiæ[ue] Majestatis Leopoldi, Conſiliarius, Aulico-Fevdorů / & Cameratici Iudicij Afſeſor, nec non Districtus Plſnen- / -ſis in Regno Bohemiæ Capitaneus, ſive Gubernator / Regius, ab Eadémq[ue] Sacratiffima Majestate / Reſolutus Conſiliarius Aulico-Imperialis. / Natus Pragæ A.º 1632 Denatus Ronſpergæ A.º 1695.*

Ľ SEIFERT 1709, 199 (mylná dat. 1697 a správná 1707) – TÝŽ 1710, 204 (správná dat. 1707) – TÝŽ 1711, 223 (správná dat. 1707) – PODLAHA 1929b, 8 (obr.)

66. Vyzdvižení zesnulého SJN z Vltavy poblíž cyriackého kostela sv. Kříže Většího (1707, 1722)

66a Původní pojetí (1707)

Mědirytina A. Mansfelda. V popředí břeh a voda Vltavy, na jejíž hladině pětice drobných hv., vpr. stojí biskup s mitrou na hlavě a berlou, gestem lv. ruky schvalující scénu upr. obrazu, kde tři polonazí rybáři odnášejí tělo sv. kanovníka (paprsčitá ☉ nad hlavou, medailon na hrudi), v pozadí sev. bok k. sv. Kříže Vět. s předsíní, vl. dům s renesančním či raně barok. štítem (snad kostel milosrdných), vpr. na cyriacký k. navazuje patrně budova kanonie, před níž je vidět tvář muže v biskupově blízkosti. Spodní pás grafiky nese č. popis: *Obraz S: Jana Nepomucykyho, z Ržeky Wltawy Města Praž- / skeho wyzdwyžženeho, a do Chrámu S: Kříže Křížownjkuw S. Czer- / weny m Srdcem, Blahoslaveny ch Mučedlnjkuw od Pokánj, / uctiwě na mjstě tom, kdež nyny Oltař geho stogj, na čas poloze- / neho. Czty se obzlastně S horliwau Lidu hogneho Pobožnosti / dne 16. Maj ~ Níže vlevo signatura autora: A. Mansfelt sc: Tato grafika byla publikována v úvodu postily cyriackého probošta Štěpána Františka Náchodského a jde nepochybně o grafický přepis Brandlova obrazu z 1699 vystaveného ve zmíněném cyriackém chrámu (→ A.1, Praha V. 33c, 34b/).*

L NÁCHODSKÝ 1707, za úvodní dedikací – KOŘÁN 1968, 180, 184 (obr. 8) – ADÁMEK 2013, 28, 60 (obr. 27), 90 (pozn. 77)

66b Jemně upravená varianta (1722)

Mansfeld se k témuž námětu po letech vrátil a jemně jej upravil. Mladší zpracování se liší v počtu oken na sev. boku hl. lodi cyriackého chrámu, polohou sanktusové vížky na tomtéž kostele a v neposlední řadě i poněkud jemnějším uchopením. Český popisek i signatura rytce (*A. Mansfelt sc.:*) zůstávají shodné. Tato nová varianta posloužila jako frontispis tištěnému kázání pronesenému u cyriaků augustiniánem kanovníkem Reissmannem z Riesenbergu 16. V. 1722. Téhož roku vyšla tato grafika také na titulní straně německé nepomucenské modlitební knihy, vydané cyriaky.

L REISSMANN Z RIESENBERGU 1722, frontispis – *Andacht* 1722, titulní list (patrně bez Mansfeldovy sign.) – ADÁMEK 2013, 28, 60 (obr. 28), 91 (pozn. 78)

67. SJN stojící na obláčku, osvícen Duchem sv. (snad 1707-09)

Odpustková listina pražské mariánsko-nepomucenské konfederace, publikovaná patrně v období 1707-09, je mezi nadpisem a samotným textem vyzdobena drobnou grafikou SJN, kanovníka stojícího na obláčku, shlížejícího ke křížifixu, který drží zpr. doleva, s palmou v pr. ruce. Světcova hlava je ozářena svatozáří, ke světci však nadto z lv. hor. rohu rytinky slétá zářící holubice Ducha sv. a sesílá na něj paprsky. Oblak, na němž světec stojí, je vpředu zakryt rozvinutou páskou se slovy: *B. Ioannes Nepomucenus*.

L *Entwurf deren Ablassen* 1707-1709

68. Univerzitní teze Arnošta Viléma rytíře z Moschlitz (1708)

Praž. student Arnošt Vilém ryt. z Moschlitz doprovodil svou obhajobu z veškeré filozofie VI. 1708, podstoupenou ke cti, univ. tezi, jejímž námětem je velmi ozdobný ov. rám, doprovázený po stranách dole 2 palmovými ratolestmi, nahoře 2 rozkvetlými liliemi a upr. mezi nimi titulním nápisem v kart. nahoře (*D. IOANNES NEPOMUCENUS, / CANON. c[us] PRAG. is FAMA PERICLITANTIUM / PATRONUS.*), zatímco v rámu samotném je zachycena polopostava sedícího prostovlasého sv. kanov. JN ve velmi něžné kontemplaci Ukřižovaného, jež pničího na kříži objímá šátkem v lv. ruce, zatímco lv. rukou popírá kříž zespodu, spolu s palmou, která jako by křížifix prorůstala. Na hrudi světcově drobný kříž na řetízku, kolem světcovy hlavy ✠5*, v popředí před světcem rozevřená kniha, pod níž klíč, vpr. stolec, na němž odložen biret. Jde o mezzotintu o rozměrech 93,5 × 68 cm, kterou vytvořil rytec Elias Christoph Heiss (1660-1731) v Augsburgu (sign. na palmě vpr. dole) *Elias Christ. Heijs sculps. et excud: Aug. Vind.:*) na základě nákresu Johanna Kaspara Singa (1651-1729) z Mnichova (sign. na volutě vpr. dole *Ioh. Caspar Sing pinx: Monachij.*). Stalo se tak s cis. privilegiem (náp. na volutě vl. dole: *Cum Priv. Sac: Cæs. Majestatis*).

H-E (ve spod. textové části v kart. upr.) erb studenta Moschlitz (upr.) a náp. *UNIVERSA PHILOSOPHIA / Quam / Honori ac Venerationi / DIVI IOANNIS NEPOMUCENI, / Magni Silentiarij, / et / Regni Boëmiæ Thaumaturgi, / In Celeberrima et Anti- (erb) quifsima Universitate / Carolo-Ferdi- (erb) nandea Pragensi, / Præsiede Reverendo ac Doc- (erb) tifsimo Patre Martino / Pirchan, Societatis IESU, (erb) AA. LL. et Ph[i]l[osoph]iæ Doctore, / ejusdemq[ue] / Professore Regio, (erb) publico, ac Ordinario, / Pro Suprema Philosophiæ Laurea publicè defendendam / Suscepit, / Perillustis ac Eruditus Dominus Ernestus Guilielmus Eques / de Motschlitz, AA. LL. et Ph[i]l[osoph]iæ Baccalaure[us], / Metaphy- / sicæ et Ethicæ Auditor. / Anno MDCCVIII. Mense Iunio Die – E (v postranních polích spod. textové části) 50 filoz. tezi*

69. Poloviční postava SJN na titulním listu svatováclavského kalendáře (od 1708 do 1714 nebo 1715)

Pražský Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava, vydávaný Jiřím Labounem ve Velké Karlově koleji na Starém Městě, získal 1708 nový titulní list, který si ponechal jistě do 1714, možná ještě v 1715 (výtisk z t. r. se nepodařilo konzultovat, 1716 je s jistotou doložena nová podoba titulního listu). Podoba onoho nového titulního listu z 1708 zohledňuje především sv. Václava jako patrona Českého království, jemuž je kalendář věnován. Uprostřed listu se v obdélném rámu nachází titul kalendáře, po stranách jsou rozmístěny výjevy ze svatováclavské legendy (nahore vl. sv. Václav okopává vinici, vpr. žne obilí, dole vl. lisuje víno se svým služebníkem, vpr. nese dříví chudým, vl. od nadpisu nahoře jej jako miminko v zavinovačce přijímá do rukou sv. Ludmila, níže jej učí modlit se kněz Pavel Kaich, vpr. výše sv. Václav z trůnu cosi nařizuje třem lidem, níže je zachycena Václavova mučednická smrt). Nejvýše upr. se skví Panna Maria Staroboleslavská obklopená svatozáří. Pod titulním nadpisem uprostřed se mezi dvěma palmovými ratolestmi nachází poloviční postava SJN, kanovníka s biretem na hlavě, křížem v pravici a palmou v levici, se svatozáří (bez hvězd) kolem hlavy. – Popsaný titulní list je doložen také u německé verze svatováclavského kalendáře (jistě u ročníku 1711).

L Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava 1708-1714 – *Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Venceslai* 1711

70. SJN vyučován cisterciáckými mnichy v klášteře Nepomuku, knižní ilustrace (1708) a odvozená volná rytina (před 1726)

70a Knižní ilustrace (1708)

Druhé, německé, oproti latinské předloze rozšířené pojednání Augustina Sartoria o cisterciáckém řádu *Cistercium bistercium* (1708) je zdobeno ilustracemi augsburského rytce Jakoba Andree Fridricha, provedenými leptem. Fridrich se řídil kresebnými návrhy několika autorů. Návrh na ztvárnění SJN jako chlapce vedeného cisterciáky ke zbožnosti v nepomuckém klášteře poskytl rytci pražský malíř Jan Kryštof Liška (sign. vl. dole *Ioh. Christoph Liska del Pragæ*, vpr. dole *Iac. Andr. Fridrich sc. August*). Výsledný lept o rozměrech 146 × 103 mm se váže ke str. 509 (vpr. nahoře označeno *f. 509*), kde začíná vyprávění o tom, jak chlapec Jan chodil z městečka Nepomuku k cisterciákům do blízkého kláštera pod Zelenou horou přísluhovat při oltáři, a řeholníci mu poskytli první vzdělání a vedli jej ke zbožnosti. Na grafice je tudíž v popředí uprostřed zachycen světec jako pachole se zářivou svatozáří kolem hlavy, jak hledí na papír, který drží v ruce. Obklopují ho dva cisterciáčtí mniši, jeden stojí vl. a ukazuje chlapci přes rameno na onen list papíru, jako by jej učil číst,

druhý mnich sedí vpravo a chlapci žehná. Mniši se usmívají, snad z radosti nad pokroky budoucího světce. Scéna se odehrává snad na terase se sloupem, z níž je výhled do krajiny, již vévodí Zelená hora se sternberským zámekem na vrcholu (popis *Das Gräfl: Sternbergijche / Schlof: auf den Grünenberg*). Pod Zelenou horou se v popředí rozkládají zříceniny kláštera s popisem *Das verwüfete Cifterc: / Clofter Nepomuk*. Vpravo se pod toutéž horou nachází městečko Nepomuk s rozlehlým náměstím tvořeným pravidelně uskupenými domy, a s kostelíkem, jehož věž září, čímž se nejspíš poukazuje na osvětlení světce rodného domu v čas jeho narození (popis zní *Das Stadtlein Nepomuk / Geburts-orht S. Ioannis Nepomuceni*). Nad Nepomukem svítí Slunce. Grafika je ve spodním textovém poli doprovázena slovy: *S. Ioannes Nepomucenus, der große, allgemeinfame, berühmte, wunder- / thätige Heil: Patron im Königreich Böhme, welcher die Erfülinge seiner / Fröm[m]ig- und Heiligkeit in seiner zarten Jugend bey denen Ciftercienfern / im Clofter Nepomuk unter dem fogenan[n]ten Grünenberg erlehret. / leuchtete im 14ten seculo*.

└ SARTORIUS 1708, mezi pag. 508 a 509 – SBC 2001, 86 (č. kat. I/2.56)

70b Volná rytina (před 1726)

Z Fridrichova leptu vyšel pražský malostranský miniaturista, malíř a nakladatel Petr Antonín Hillinger a před 1726 vytvořil mědiryt (označen pod zarámováním dole *Ex formis P. Hillinger Miniatur: Pictoris Micro-Pragæ*), který zachovává v popředí scénu Vyučování chlapce Jana cisterciáky v obdobné kompozici, jako je tomu u předlohy, s tím rozdílem, že hošík (se zářivou ☼ kolem hlavy) neklopí zrak, nýbrž hledí na arch papíru před sebe, a oba cisterciáci mají mírně odlišná gesta rukou (onen sedící vpravo klade světci pravou ruku na hlavu). Pozadí je upraveno, sloup klášterní terasy přesunut z levé strany na stranu pravou (a doplněn drapérií se střípcem), Zelená hora se zámekem posunuta úplně doleva, klášterní ruiny jen zběžně naznačeny pod ní a důraz kompozičně položen na městečko Nepomuk, v němž nadále září chrámová kopulovitá stavba, nepochybně kostel vystavěný na místě Janova rodného domu. Zůstává zde i pravidelné rozložení náměstí, tušit lze také farní kostel sv. Jakuba stojící na levém okraji městečka. Z oblak v lv. hor. rohu kompozice sestupují paprsky a dotýkají se zářící kopule v městečku. Jednotlivá místa jsou na rytině označena písmeny, k čemuž se váží vysvětlivky ve spodní textové části: *Joann der Heylig knob in Zarter Jugendt, / Hier unterwiefen wird Zur Wahren Tugendt / A. Das städtlein Nepomuck, gebuhrts Orth S. I. Nep: / B. Das gräfl: sternbergijche fchloß auf den Grünenberg / C. Das Verwüfete Ciftercienfer Clofter Nepomuck*.

└ VLNAS 2013, 14

71. SJN vkleče uctívá Ukřižovaného (1708, 1709, 1716, 1721)

Svatý kanovník JN (s biretem na hlavě) klečí (nasměrován k pravé straně) v místnosti (s pilastrem na stěně) na schodu před stolem, který je zakryt ubrusem a stojí na něm rozevřená kniha. Světec soustředěně kontempluje ukřižovaného Krista na kříži, který drží zpr. doleva. Od stropu místnosti je ke stolu zavěšena drapérie, naproti tomu levá část výjevu otevírá výhled do kopcovité krajiny a na oblačné nebe. Světec doprovází dva andělé, jeden nad ním (vl. nahoře) letí, pravou rukou ho korunuje věncem a v levé ruce drží palmu. Druhý anděl sedí před mučedníkem na schodu, levicí činí gesto mlčení a pravicí poukazuje na světce. Hledí přitom k zrcadlu a sféře, před ním pak na zemi leží pravítka a kružidlo. Mědirytina tohoto výjevu byla publikována jako doprovodná knižní ilustrace ve třech podobách, z nichž první dvě jsou téměř identické:

71a S doprovodným nápisem (1708, 1709, 1716)

Grafiku doprovází pod jejím zarámováním nápis *PROTECTOR VITÆ ET FAMÆ / B. IOANNES NEPOMUCENVS* – Autor není uveden. Byla publikována v prvních dvou vydáních Beckovského nepomucenské knížky a v jejím překladu do maďarštiny, kde však jde o kvalitnější provedení než v předloze.

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1708, 94 – TITÍŽ 1709a, 94 – BECKOVSKÝ, MÉREI 1716 (← NEMESNÉ KIS 2020, 108, 174, 177, obr. na pag. 253)

71b Bez doprovodného nápisu, ale s určením autora (1709)

Signovaným autorem mědirytu (téměř identické s předešlou, v dvojitěm zarámování a bez doprovodného nápisu) je Augustin Petr Neurautter, který ji zařadil do svého vydání Beckovského knížky *Vita, mors, cultus divi Joannis Nepomuceni* (BECKOVSKÝ, REMPEN 1708 – TITÍŽ 1709a), kterou však vydal jako plagiát (v Praze 1709).

└ (vpr. dole) *Aug Neürautter excud.* – └ BECKOVSKÝ, REMPEN 1709b, 94

71c V zrcadlovém obrácení, s doplňky, bez doprovodného nápisu, avšak s uvedením autora (1721)

Mědiryt pražského mědirytce Marka Müllera (sign.) představuje tentýž výjev, avšak v zrcadlovém obrácení, obohacený navíc o náznak lebky za rozevřenou knihou na stole (zde vl.) a o scénu Svržení z m. ve výhledu do krajiny (zde vpr.). Grafika byla publikována jako doprovodná ilustrace ke čtvrtému vydání Beckovského svatojánské knížky (→ níže 108c).

└ (vl. dole pod zarámováním grafiky) *Müller fc.* – └ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 118

72. SJN v gestu odevzdanosti, knižní ilustrace (1709)

Na začátku plagiátu Beckovského nepomucenské knížky *Vita, mors, cultus Divi Joannis Nepomuceni*, vydaného mimo vůli autora pražským měšťanem a mědirytcem Augustinem Neurautterem 1709, se na druhé straně titulního listu nachází rytina zachycující oválný rám s poloviční postavou usměvavého kanovníka (☼) s rukama rozpaženými v gestu odevzdanosti, s velkým střípcem uprostřed almuce. Na světce tvář shůry sestupuje svazek paprsků. Ikonografie světce vychází z rytiny provedené dle Škrétova návrhu (1674, → výše 12). Oválný rám stojí na podstavci s čelním nápisem: *S. Ioannes / Nepomucenus / Fama / Periclitantium / Patronus*.

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1709b, druhá str. tit. listu

73. Vítěz nad špatnou pověstí, dvě knižní ilustrace (1709 a 1726)

73a Knižní ilustrace z 1709

Olomoucký mědirytce Antonín Freindt (1664-1727) doprovodil knížku Dominica Schullera *Geistliches Rosen-Büschel*, určenou různěcům arcibratřstvu, mědirytinou (s čárovým leptem, velikost 13,5 × 8 cm) představující SJN jako vítěze

nad špatnou pověstí. Světec (☉) oděný v kanovnický šat shlíží v kontemplaci na krucifix, který drží v pr., zatímco v lv. ruce pozdvihuje palmu. Stojí na zhroucené ležící postavě Zlé pověsti s dračími křídly, vyplazeným jazykem, bujně zvlněnými vlasy, s hrůzou v očích se chytající za hlavu. V pr. ruce pokořená bytost drží trubku, kterou předtím roznášela pomluvy. V pozadí se klene most.

Ě (ve spod. textové části) *B: Joannes Nepomucenus / Martyr Patronus Famâ Periclitantium.* – (níže vpr.) *A: F: Sc: Olo: (= Antonius Frindt sculpsit Olomucii)* – Ľ SCHULLER 1709 – MLČÁK 2009a, 29

73b Knižní ilustrace z 1726

Rytec Martin Engelbrecht vytvořil v Augsburgu grafiku obdobného námětu, představující SJN stojícího na zničené zlé pověsti s trubkou, přičemž se v pozadí klene most. Jde o knižní ilustraci otevírající oddíl věnovaný SJN v prvním díle pojednání Martina Weißpachera o světských duchovních, kteří žili svatým životem. Kniha byla vydána v Salzburku 1726.

Ě (na grafice dole) *S. JOANNES NEPOMUCENUS MARTIR. Singularis Patronus contra infamiam.* – (sign. rytec a místa vyrytí grafiky) *Martin Engelbrecht exc. A. V.* – Ľ WEIßPACHER 1726a, mezi pag. 160 a 161

74. Panna Maria a SJN prosí Nejsvětější Trojici za vysvobození duší z očištění (1709)

Knižce vydané v Salzburku 1709 a obsahující regule, program bohoslužeb, kázání a pobožnosti i přehled odpustků pražské mariánské konfederace založené k šíření cti sv. mučedníka JN, je předeslána ikonograficky velmi vzácná grafika, která vyjadřuje jeden z důležitých úkolů zmíněné konfederace, totiž pomoci zesnulým svým členům k dosažení nebeského království sloužením zádušních mší sv. a modlitbami. Vespod rytiny po lv. straně úpí duše v očištcovém ohni. Trochu výše po pr. straně se nachází jakási terasa, na níž stojí oltář pod baldachýnem, s krucifixem, rozžatými svícemi a rozevřenou knihou na menze, jako by byl připraven ke sloužení mše sv. Poblíž oltáře klečí sv. kanovník JN (☉), má rozevřené ruce a obrácen k lv. straně hledí prosebně k Panně Marii. Tato klečí o něco výše na oblaku nad dušemi v očištění a v pokorném gestu hledí k N. Trojici trůnící v zářivých oblacích. Doprovodný nápis ve spodním textovém poli hlásá: *Sancte! qvi Martýr es per aqvas, mortuis / ac Vivis extinqvās; Illis purgantem / flammam, his denigrantem famam.* Tato prosba zní v češtině: „Světče, který jsi mučedníkem skrze vodu, uhas mrtvým očištný plamen a živým očerňující pověst!“

Ľ *Epitome regularum* 1709

75. Podoba pamětní mince z 1701, upomínající na vztyčení svatojánské sochy na pražském Kamenném mostě (1710, 1711)

Tuto grafiku, zachycující obě strany oné pamětní wunschwitzovské mince, publikoval Seifert ve dvou svých knížkách, ve kterých popisuje historie šlechtických rodu, mj. Wunschwitzů: Ľ SEIFERT 1710, grafika mezi pag. 202 a 203 – TÝŽ 1711, grafika mezi pag. 220 a 221. K pamětní minci samotné → A.7, II. 3f.

76. Soubor třinácti knižních ilustrací z života SJN (1711)

V titulu knihy Johanna Gliera *Spiegel heroischer Tugend in deß seeligen-Blutzeugens Christi [...]* *Joannis Nepomuceni* (Bressanone 1711) je uvedeno, že je doprovázena *mit 13 Abbildungen aus dem Leben des Heiligen.*

Ľ GLIER 1711

77. SJN s Kristem ukřižovaným na rozkvetlé lilii a scénou Svržení z mostu, knižní ilustrace (1711)

V brněnském vydání (1711) Kochemovy německé modlitební knihy *Der grosse Baum-Garten* je k původnímu autorově textu připojena sbírka nepomucenských modliteb, uvedená grafikou, jež představuje kanovníka JN s velkou paprscitou svatozáří kolem hlavy, s palmou v levici, držícího v pravici rozkvetlou rozkošatělou lilii, na níž je ukřižován Kristus (→ výše 47). Světec hledí na Ukřižovaného a stojí v místnosti, v níž se vpr. nachází stůl, na něm rozevřená kniha a v pozadí sloup s výše rozprostřeným závěsem. Vl. v pozadí scéna Svržení z mostu, přičemž pod padajícím světcem na hladině Vltavy splývá pět hvězdiček v kruhu. Dole pod rámem rytiny světcovo jméno: *D: Joannes Nepomucenus.*

Ľ Z KOCHĚMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1711, list mezi pag. 592 a 593

78. Univerzitní teze Jindřicha Dientzenhofera (1711)

Jindřich Dientzenhofer obhajoval teze z veškeré Aristotelovy filozofie na praž. univerzitě pod ochranou, jak dokládá grafický list, který k této příležitosti pořídil. Univ. tezi podle nákresu rak. malíře Johanna Josefa Waldmanna (1676-1712) (sign. vl. dole: *Ioh. Ios. Waltman delin.*) vytvořil augsburský rytec Elias Christoph Heiss (1660-1731) (sign. vpr. dole: *Elias Chr. Heifs excud. Aug. Vind.*) s privilegiem císaře (*Cum Privil. S. Caes. Maj.*). Na rytině je zachycen SJN jako prostovlasý kanov. s drobným křížkem zavěšeným na hrudi, držící krucifix zl. dopr. a hledící do nebe. Světcova hlava je ozářena paprsky, v nichž se skví pětice hvězd. Sloup v pozadí vl. dává tušit, že se výev odehrává v místnosti, do níž (vpr.) proniká nebe oblaky a 3 okřídlenými hlavičkami andílků. V popředí je vl. andílek s palmovou ratolestí a lilii, vpr. stůl se dvěma knihami zavřenými (na spony a šňůrky) a jednou knihou rozevřenou. Dále jsou na stole svazek dvou klíčů a biret. Ozdobný rám je vyvrcholen kartuší s náp. *D. IOAN. NEPOMUCENUS, CANONICUS / PRAGENSIS, GLORIA SACERDOTUM, FAMA / PERICLITANTIUM / PATRONUS.* Ve spodních koutech rám přechází do dvou kartuší s emblémy, vl. plachetnice na rozbouraném moři v nočním čase, kdy na oblaze pronikavě září osamocená hvězda (na doprovodné pásce náp. *FRACTIS SPES ULTIMA REBUS.*), vpr. most nad vodami za nočního času, na mostě věžovitá brána a na ní zavěšený koš s ohněm, nejspíš maják (na pásce náp. *IN TENEBRIS COMMONSTRAT ITER.*). Oba emblémy poukazují na SJN jako „nezapadající hvězdu pražského metropolitního kostela, vlnami zářivější“, jak stojí v dedikačním nápisu. Exemplář této univ. teze je uchovávan v NKČR pod sign. Th. 344.

Ě (v textovém oddílu rytinu v ozdobném rámu upr.) *THESES / ex / Universa Aristotelis Philosophia / quas / Sub Auspicis gloriosis / Innocidui Pragensis Ecc[es]iae Metropolitanæ Sideris / ab undis Illustrioris / DIVI IOANNIS NEPOMUCENI / In antiquissima, ac Celeberrima Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi / Præside / Reverendo, ac Doctissimo Patre Matthæo Miller è Societate / IESU, AA. LL. et Philosophiæ Doctore, ejusdemq[ue] in eadem Uni-*

versitate Professore Regio, Publico, ac Ordinario / pro Suprema Philosophiæ laurea / publicè propugnandas Suscepit / Eruditus Dominus Henricus Dientzenhoffer Boëmus Pra- / gensis AA. LL. et Philosophiæ Baccalaure[us] / Metaphysicæ et Ethicæ Auditor / Anno MDCCXI. Mense Die / Horis meridiem consuetis. – (v nápisových polích na způsob čelní stěny podstavce po stranách střední nápisové kart.) 50 filozofických tezí

79. SJN klečí pod křížem s ukřížovaným Kristem v životní velikosti (1711)

V mnichovském vydání latinského malého officia z 1711 se v úvodu nachází celostránková grafika v obdélném rámu. Představuje otevřenou krajinu s pohořím v pozadí. Vpředu klečí SJN v kanovníckém rouchu, v hermelínové almuci, s „jazýčky“ na krku, s hlavou ozářenou bohatou paprscitou svatozáří. Světec smekl biret a drží jej v lv. ruce, zatímco pravou rukou objímá kmen vysokého kříže, na němž pní mrtvý Spasitel (☩), kterého Nepomuk adoruje. Před světcovými koleny na zemi leží rozevřená kniha. Nad vrcholem kříže je v nebesích rozvinuta páska se slovy *Sub Rofo*, zatímco ve spodním textovém poli se nachází světcovo jméno *S. Ioannes Nepomucenus*. Zdá se, že charakter světcova kanovníckého oděvu směřuje k řeholnímu oděvu augustiniánů kanovníků. Za člena tohoto řádu je totiž SJN mylně označen v titulu této knižičky.

└ *Officium* 1711

80. Pravá podoba BJN (1712)

Pražský arcibiskupský knihtiskař Wolfgang Wickhart 1712 vydal německou modlitební knihu *Klarer Spiegel wahrer Andacht zu dem heiligen Blut-Zeugen Christi Johann von Nepomuck*, která poprvé vyšla ve slezské Nyse 1706. Wickhart své vydání věnoval hraběti Františku Antonínu Sporckovi a doprovodil je rytinou, kterou podle nákreсу Jana Hiebela vyryl Anton Birkhard. Představuje oválný rám s „pravou podobou bl. Jana Nepomuckého muč.“ (kanovníkovo poprsí zachycené od jeho pravého boku, s jemnou kruhovou svatozáří kolem hlavy s biretem). Rám spočívá na volutovém soklu se Sporckovým erbem, z pravé strany jej přidržuje letící andílek, nalevo klečí další andílek, levou rukou jako by se dotýkal světcovy almuce a prstíkem pravice ukazuje na zmíněný erb. Sokl spočívá na jednom schodu. Rozměry rytiny 146 × 93 mm.

E (na rámu svatoján. podobizny nahoře vl.) *Wahre Bildnus B.* – (t. vpr.) *Johanni: Nepomuceni M.* – (dole na schodu vl.) *J. Hiebel del:* – (t. vpr.) *Birckart sc: prag.* – └ *Klarer Spiegel*, REMPEN 1712 – PREISS 2003, 426, 531 (pozn. 19) – ŠERÝCH 2017, 63, 101, 358

81. Drobná grafika na tisku *Oratio rhythmica*, který vznikl kolem 1712

Titulní stranu drobného tisku latinské nepomucenské básně (*Oratio rhythmica*) jezuity Ondřeje Fetta zdobí drobná grafika v obdélném rámu, dílo rytce Franze Prechlera, vytvořené v Praze (sign. dole vl. *F Prechler* a vpr. *exc: pragæ.*). Rytina představuje stojícího kanov. JN (☩) jak hledí do nebe a zpr. doleva drží krucifix. Vpr. se nalézá mohutný sloup, vl. v pozadí scéna Svržení z m. (s hvězdami na vltavské hladině pod padajícím světlem). Na světce sestupuje z lv. hor. rohu mohutný proud paprsků mezi mraky. V dol. textovém pásu světcovo jméno: *S. IOANNES NEPOMUCEN.*⁹

└ FETT 1712

82. Svati čeští patronové, knižní ilustrace (1712)

Na titulní straně proprií sv. českých patronů, vydaných v Olomouci a Brně 1712, se nachází nesign. grafika v obélném rámu znázorňující v oblačných nebesích sv. patrony země české, z nichž není snadné určit všechny. Světci jsou rozesazeni v oblacích ve dvou skupinách, vl. a vpr., přičemž je ve středu zájmu krucifix, který v pozdvižené levici drží sv. kanovník JN, jenž sedí v popředí skupiny světců vl. a shlíží přítom na palmu, kterou drží v pr. ruce. Pod krucifixem na obláčku dole upr. je umístěna panovnícká koruna. V Nepomukové skupině světců jasně rozeznáváme od něj vlevo sv. Josefa. V druhé, výše položené řadě úplně vl. spolu hovoří dva muži, což by mohli být sv. Kosma a Damián, kteří bývají zahrnováni do modliteb k českým patronům, jak je tomu i v této knize. Více vpr. je biskup s mitrou na hlavě a s berlou, což by mohl být sv. Metoděj. Vedle něj vpr., také nejspíš s mitrou na hlavě, je zachycen muž s křížem v pozdvižené ruce, což by snad mohl být sv. Cyril. V pr. skupině v popředí sedí sv. Václav, za ním sv. Ludmila, oba hledící ke sv. Vítovi nejvíce vpr. Nad Václavem je sv. biskup, snad Vojtěch. Za Ludmilou zpoza praporec sv. Václava vyhlíží postava nejspíše mnicha, což by mohl být sv. Kristýn, jeden z pěti sv. bratří mučedníků. Nad sv. Vitem je muž opět s jakousi mitrou na hlavě a s křížem v ruce, což by mohl být sv. Prokop. Ony „mitry“, které mají na hlavě dvě zmíněné postavy, by mohly odpovídat nikoliv biskupské, nýbrž opatské či řeholní funkci (sv. Cyril a sv. Prokop).

└ *Missae et orationes propriae* 1712

83. Socha SJN uvnitř kostela na ilustraci doprovázející popis jedné části mše sv. (1713)

V druhém vydání Beckovského modlitební knihy *Truchlivá hrdlička* se na jedné z grafik, zachycujících jednotlivé části mše sv., nachází na str. 32 rytina, na níž stojí kněz čelem k oltáři a v úctě se sklání, vedle něj po stranách klečí dva chlapečci, ministranti, a na oltářním obraze je zachycen Ježíš Kristus při modlitbě v prostraci a z nebe na něj sálají paprsky. Vlevo v pozadí tohoto výjevu, situovaného dovnitř kostela, se na chrámových sloupech na konzolách nacházejí sochy SJN (stojící kanov. hledí na kříž, který před sebou drží oběma rukama) a sv. Václava (stojící muž ve zbroji, s praporem v pravici a levici přidržujícím štít opřený o zem). Pod konzolami kovaná ramena svícňů se zapálenými svíčkami (vždy po jedné svíci).

└ BECKOVSKÝ 1713, 32

84. Pravá podoba BJN (1714), odlišná od následující (→ níže 85)

Frontispis nepomucenské modlitební knižky z 1714 představuje rytinu v obdélném zarámování, jejímž námětem je portrét SJN v oválném rámu, poprsí sv. kanovníka (☩) s drobným křížkem zavěšeným na hrudi. Světec je zachycen z profilu (hledí doprava). Níže v ležatém oválném rámu je portrét označen za pravou podobu: *Vera effigies / B. JOANNIS /*

NEPOMUCENI – Níže pod zarámováním rytiny vpr. se nachází sign. jejího tvůrce, brněnského mědirytcce Jana Kryštofa Laidiga: *I. C. Laidig sc*

└ *Vita et cultus*, REMPEN 1714

85. Pravá podoba SJN (1714, 1722)

Existuje dvojí vydání rytiny téhož námětu (s nepatrnými odlišnostmi), zasazené do obdélného zarámování. Grafika představuje oválný obraz s pravou podobou SJN, poprsím kanovníka (☩) v profilu, s křížkem a medailonkem na hrudi, hledícího doleva. Rám obrazu je obklopen po stranách mohutnými palmovými ratolestmi, vespod leží zavřená kniha a na ní krucifix. Svrchu ke světcí slétá andílek a přináší svatozář z pěti hvězd. Poblíž něj se vznáží dvě okřídlené and. hlavy. Níže vl. u obrazu stojí dva andílci, přičemž jeden s gestem mlčení ukazuje druhému do výše na písmeno *S*, druhý pak rukou v žehnajícím gestu poukazuje na písmeno *3* (snad tripliter sanctus, třikrát svatý?). Vespod textové pole.

85a Birkhardovo provedení podle Hiebelova návrhu (1714)

Předlohu originálního vydání popsané grafiky (v tisku svatojánské básně *Flammulae Joanneae* na druhé straně titulního listu) vytvořil malíř Jan Hiebel, rytinu vyryl Birkhard (sign. vl. dole *Hiebel del: Birckart fc.*). V textovém poli stojí: *VERA EFFIGIES S^{ti} IOANNIS NEPOMVCENI M. / Stillfchweigent mit Seufftzgen dich ehret die Treü, / mit Sternen und gnaden sie Crönen aufs neü.*

└ *Flammulae Joanneae* 1714

85b Dílo rytcce Pfauleho (?) (1722)

Druhé vydání této rytiny tvoří frontispis knížky *Cultus D. Joannis Nepomuceni* vydané v Innsbrucku 1722. Autor grafiky signován vl. dole (*Gottfrid Pfaule fc.*). Slova v textovém poli téměř shodná s originálem: *VERA EFFIGIES S^{ti} IOANNIS NEPOMVCENI M. / Stillfchweigent mit Seüffitzen dich ehret die Treü, / mit Sternen und gnaden sie Crönen aufs neü.*

└ *Cultus* 1722

86. Socha na Karlově mostě, knižní ilustrace (1714)

Měšťan Starého Města pražského a mědirytec Augustin Neurautter vydal 1714 soubor svých mědirytů, jimiž zachytil (dle nákrešů několika autorů) čerstvě dokončenou sochařskou galerii zdobící Pražský most. Nachází se zde také mědiryt nepomucenského pomníku s prostou kruhovou svatozáří kolem světcovy hlavy. V textovém poli ve spodní části rytiny se nachází autorovo věnování „křesťanskému Harpokratovi Janovi, až do smrti mlčenlivému“: *TIBI / O Christiane Harpocrate, Joannes usq[ue] ad mortem filentiarie, Arcani divini fidiissime Claviger, / et clavium caelicarum integerrime Custos, Periclitantis famæ Tutor, Famâ per Orbem note; / Hoc coëli mei opus, mole parvum, affectu maximum, Pietatis, devotionis, gratitudinis ergo / Dico Dedico, consecro. / Clientum tuorum infimus / Augustin[us] Neürautter.*

└ NEURAUTTER 1714, č. D. 8.

87. Univerzitní teze Václava Antonína Kretschmera z České Lípy (1715)

Měděná deska olomoucké univ. teze doprovázející magisterskou obhajobu Jana Sukupa z Hroznové Lhoty 1698 (→ výše 32) byla znovu anonymně použita 1715 pro olomouckou bakalářskou univ. tezi Václava Antonína Kretschmera z České Lípy. Ten dne 8. V. dopoledne veřejně obhajoval výroky z racionální filozofie. Exemplář jeho univ. teze je uchováván v ZAO, fond Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 2038, teze č. 26.

└ (ve spod. textovém poli upr.) *Philosophia Rationalis / Sub Sacratissimis Auspicijis / Præsentissimi famâ periclitantium Patroni / Sancti IOANNIS NEPOMUCENI / In Alma, Cæsarea, Regia, ac Episcopali Universitate Olomucensi S: I. / Præsiede / Reverendo, ac Doctissimo Patre P. CAROLO WOREL è Soci- / etate IESU, AA.LL. et Philosophiæ Doctore, Ejusdemq[ue], nec non / Matheseos in eadem Universitate Profefsore publico, ac Ordinario / pro prima Philosophiæ Luarea publicè propugnata / ab Ingenuo Domino WENCESLAO ANTONIO KRETSCHMER Boëmo Lippensi, Physices, et / Mathematu[m] Auditore ex Convictu Olomucensi / Anno MDCCXV mense Majô die 8 horis ante meridiem[m] consvetis – (t. vpr. a vl.) 20 tezi z racionální filozofie, ukončených heslem *O. A. M. D. G.* – └ TOGNER 1996, 44 – MLČÁK 2010c, 410*

88. Socha na Karlově mostě, knižní ilustrace (1715)

Augsburský mědirytec Martin Engelbrecht vydal 1715 popis sochařského výzdoby Pražského mostu, který ilustroval mědiryty, jež v Augsburgu vytvořil podle nákrešů pražského kreslíře a malíře Karla Kulíka. V této galerii se nachází také rytina svatojánské Brokoffovy a Heroldovy sochy.

└ ENGELBRECHT 1715, č. 8

89. Morový trojiční sloup ve Štěpánské ulici v Praze na Novém Městě, dvě rytiny (1715 a blíže neurčená doba)

Podobu již zaniklého pomníku, vztyčeného na Novém Městě pražském ve Štěpánské ulici na poděkování za ukončení morové epidemie, které na pomníku Bohu přednáší klečící SJN, graficky zachytil ve dvou různých formátech pražský rytec Kašpar Zachariáš Wussin, 1715 a v blíže neurčené době. První rytina dosahuje rozměrů 158 × 92 mm (**89a**), druhá 355 × 217 mm. (**89b**).

89a: └ [Columna] *Neo-Pragensis* – (sign.) *C. Wussin sc.* – **89b:** └ *Columna Neo-Pragensis* – (sign.) *C. Wußin excudit* – **89a, b:** └ PREISS 2003, 507 (pozn. 45)

90. Obrázek s maďarskými svatojánskými modlitbami (dol. 1715)

Do zprávy nitranské kapituly o úctě vzdávané na území nitranské diecéze (1715) je vlepena drobná grafika s polopostavou SJN v oválném rámu, s titulem v kartuši pod rámem (*S. IOAN[N]ES NEPOMVCENVS Patronus Periclitantium Fama.*),

s označením rytce v pr. dol. okraji (*JFr i de Langgraffe[n] sc: Týrnaviae*) a připojeným maďarským titulem pod otiskem rytiny: *NEPOMUCENUS SZ. JANOS Jó Hir-név veszedelmében forgóknak Patronussa*. Na druhé straně listu jsou dvě maďarské nepomucenské modlitby.

R. I. dopis nitranské kapituly, daný v Nitře 2. IX. 1715, prez. 10. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 116), na pag. 82 zmínka o výše popsané podobizně, vlepené na pag. 81

91. Společná univerzitní teze 45 magistrů filozofie (1716)

Dne 22. V. 1716 v aule olomoucké univerzity získalo při slavnostním aktu magisterský titul z filozofie 45 studentů, k nimž byl připočten jeden posluchač teologie. K této příležitosti vytvořil augsburský rytec Gottlieb Heiss (1684-1740) (sign. vpr. dole: *Gottlieb Heißs Sculps. et excud. Aug. Vind.*) podle kresebného návrhu malíře Johanna Georga Bergmüllera (1688-1762) (sign. vl. dole: *Ioh. Georg Berckhmüller del.*) grafický list, univ. tezi. Ta představuje ozdobný volutový rám s kartuší ve vrcholu, do níž je vepsáno světcovo jméno: *S. IOANNES NEPOMUCEN.*⁹ Rám je zdoben květinami (dole jsou to dvě rozkvetlé lilie). V rámu je zachycen SJN (ve třech čtvrtinách své postavy) jako postarší prostovlasý kanovník s pěticí hvězd nad hlavou, držící kříž (zpr. doleva) a vzhlížející do nebes, odkud na něj sestupuje proud světla a opodál se vznášejí dvě okřídlené andělíčky hlavy hledící se zálibou na světce. Ten stojí v místnosti naznačené sloupem vl. v pozadí. V popředí vpr. se nachází stůl s ozdobnou nohou vyvrcholenou okřídlenou andělíčkou hlavou. Na stole leží biret, dva klíče spojené pentlí a rozvěšená kniha, do níž jsou vepsána slova, na která světce upozorňuje andělek: *Sacramentum / Regis abscon- / dere bonum / est. / Tob. c. 12. v. 7*. Další andělek se nalézá v lv. dol. části kompozice u světce, dívá se na diváka, klade prstík pravice na ústa, levicí poukazuje na světce a do pr. ruky má navíc vetknutu mučednickou palmu. Spodní textové pole je upr. zdobeno krásně dekorovanou volutovou kartuší dotvářenou dvěma palmovými ratolestmi. Exemplář t. graf. listu se nachází v ZAO, pobočka Olomouc, fond Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 1996, teze č. 84.

E (v kart. upr. textového pole) *D. O. M. A. / Qvod Bonum, Felix, Faustum, Rotuna- / tūmq[ue] Reipublicæ, Christianæ, Ecclesiæ Catholicæ, / Incltyto Marchionatui Moraviæ, Almæ Cæsareæ, Regiæ, / ac Episcopali Vniversitati Olomucensi Societatis IESU. Et / imprimis Incltytæ Facultati Philosophicæ eveniat: / AD MAJOREM DEI TER OTPIMI MAXIMI GLORIAM. / Anno MDCCXVI. Mense Majo die 22 sub horam 8 matutinam In Aula Vniversitatis / Olomucensis Collegij Societatis IESU Actus publicus celebrabitur. / In qvo XLV. Perillustres, Generosi, Prænobiles, Reverendi Nobiles, ac Eruditi / Domini A.A. L.L. et Philosophiæ Baccalaurei, ritu Solenni more inſtitutóqve / Academico supremâ earundem A.A. LL. et Philosophiæ Laureâ Condecorabuntur / SUB RECTORATU / Admodum Reverendi, ac Eximij Patris P. CAROLI PFEFFERKORN, è Societate IESU, Sacro- / Sanctæ Theologiæ Doctoris, Collegij ac Universitatis Olomucensis Societatis IESU / RECTORIS MAGNIFICI. / Licentiam conferente, et potestatem promovendi delegante / Reverendo, ac Eximio Patre, P. IOANNE KUGLER è Societate IESU, Sacro- / Sanctæ Theologiæ Doctore, ejusdémq[ue] Facultatis Decano, in prædicta Univerſitate / Ampliſſimo Cancellario, nec non Supremo, ac Generali Studiorum Præfecto. / Promotore. / Reverendo, ac Doctiſſimo Patre, P. FRANCISCO KOLBE è Societate / IESU AA. LL. et Philosophiæ Doctore ejusdémq[ue] in eadem Univer: / ſitate Profefſore publico, ac Ordinario. – (v lv. a pr. části spodního textového pole) seznam studentů a filozofický a etický problém, který měli kandidáti magisterského titulu při slavnostním aktu vyřešit*

92. Univerzitní teze Františka Brandeiského (1716)

Student František Brandeiský doprovodil svou bakalářskou obhajobu na olomoucké univerzitě univ. tezi s námětem Oslavy SJN jako vítěze nad neřestmi jazyka a ochránce zpovědního tajemství. Jde o mezzotintu (o rozměrech 1090 × 715 mm), dílo augsburského rytce Eliase Christopha Heisse (1660-1731) (náp. vpr. dole na drobné pásce: *Cum Priv. S. C. Maj Elias Christoph. Heißs Sc. et excud. Aug. Vind.*), vytvořené dle návrhu malíře Johanna Georga Bergmüllera (1688-1762) (náp. vl. dole na drobné pásce: *I. G. Berkmüller pinx.*). Následujícího roku tento grafický list převzal pro svou obhajobu na pražské univerzitě student filozofie Jan Springer; pozměnil pouze obsah doprovodné textové části ve spodní partii grafiky. Výjev na rytině je popsán níže, → 97. Brandeiského text je doplněn erbem ochránce jeho obhajoby, preláta scholastika Františka Ferdinanda Oedta. Exemplář této univ. teze je uchováván v ZAO, fond Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 2038, teze č. 126.

E-H (ve spod. textovém poli v kart. upr.) nahoře upr. erb patrona a kolem i níže náp.: *UNIVERSA PHILOSOPHIA / faventiſſimis auſpicijs / Reverendiſſimi, et Illuſtriſſimi Domini Domini / FRANCISCI FERDINANDI / S. R. I. Comitis ab Oedt, Domini in Getzendorff, et Helffenberg &c: &c: / Cathedralis Ecclesiæ Olomucensis, et Collegiati Wratislaviensis ad / S. Crucem Prælati Scholastici, et Archi-Diaconi Oppaviensis / Eminentiſſimi, ac Celiſiſſimi Principis, ac Domini Domini Cardinalis / de SCHRATTENBACH Episcopi Olomucensis Conſiliarij, Ejusdémq[ue] Episcopalis Conſistorij Aſſeſſoris, et in temporalibus Administratoris, / Patroni, ac Domini Gratiſiſſimi, / In Alma, Cæsarea, Regia, ac Episcopali Univerſitate Olomucensi Societatis IESU / Præſide / Reverendo, ac Doctiſſimo Patre P. CAROLO WOREL è Societate IESU AA. LL. et Philosophiæ Doctore Ejus- / démq[ue] in eadem Univerſitate Profefſore Publico, ac ordinario / pro Suprema Philosophiæ laurea / publicè propugnata / Ab Erudito Domino FRANCISCO BRANDEISKY Moravo Weſſeliensi, AA. LL. et Philosophiæ Baccalaureo / Metaphyſics, et Ethices Auditore / Anno MDCCXVI. Mense Augusto Die 28 horis / post meridiem conſuetis. – (v pr. a lv. části spod. textového pole) 50 tezí z veškeré filozofie – L NEUMANN 1934, s. p. – TOGNER 1996, 78-79 (+ obr.)*

93. Světec s atributem mitry, frontispis (1716)

Brněnský mědirytec Jan Kryštof Laidig st. († 1717) vytvořil frontispis nepomucenské modlitební knížky *Drei Gebeter und Litanei* (1716). Námětem frontispisu je oválný portrét poprsí nadnášený ve vzduchu dvěma andělky. Sv. kanovník JN s nepokrytou hlavou ozářenou mohutnou paprscitou svatozáří hledí do nebe a v modlitebním gestu klade zkřížené ruce na hrud'. Jeden andělek, podpírající vpr. dole oválný rám portrétu, hledí na světce a v lv. ruce drží kříž s palmou. Druhý

andílek se nachází výše, na opačné, levé straně rámu, shlíží ke světcovi a drží nad jeho hlavou, nad vrchním okrajem portrétu mitru. Na světcovi sestupuje z oblačných nebes proud světla (z pr. hor. rohu). Pod tímto výjevem se otvírá krajina s mostem a městskou zástavbou v popředí a s horami v pozadí.

E (doprovodný popis) *Sanctus Ioannes Nepomucenus* – (sign.) *I. C. Laidig sculp.* – L *Drei Gebeter und Litanei* 1716

94. Socha na Karlově mostě, knižní ilustrace (1716, 1723)

V německé knize o Pražském mostě, již vydal 1716 a 1723 pražský knihtiskař Jáchym Jan Kamenický, se nachází popis všech soch a sousoší zdobících tento most, spolu s doprovodnými nesignovanými mědiryty. V oddílu věnovaném SJN se tedy nachází mědiryt světcova mosteckého pomníku (○) spolu s nápisem (vespod pod rámem grafiky) *S. IOANNES NEPOMUCENUS*. Grafika svým charakterem odpovídá rytinám téhož námětu, které jsou popsány v dalším bodě (→ níže 95).

L *Eigentlicher Entwurf* 1716 – *Eigentlicher Entwurf* 1723, u pag. 158

95. Socha na Karlově mostě, dvě volné rytiny (cca 1716)

Existovalo více nedat. samostatných (nebo snad původně jako ilustrace do knih použitých) grafik s tématem praž. most. sochy, z nichž Müllerova rytina (i s nápisem cca 8 × 14 cm), pocházející z doby cca 1716, velmi věrně zachycuje podobu zmíněného pomníku (podává přitom světcovu postavu bez svatozáře). Vespod se nachází popis: *Statua S. IOANNIS NEPOMUCENI quae Colosseâ mole ex aere solido / Norimbergæ conflata, Pragæ in notissimo per Europã Ponte à præfato* [tj. nejspíš výše v náp. na podst. sochy] / *Matthia Godefrido Libero Barone de Wunschwitz erecta visitur*. Níže vpr. sign. Müller. sc: (95a). Další rytina téhož námětu, s téměř identickým, ale jinak do řádků rozděleným nápisem, avšak bez uvedení jména rytece a kvalitativně hůře provedená, je vevázána do přední části wunschwitzského konvolutu (SK, sign. AO XI 14) (95b).

96. Poprsí SJN s ostatními českými patrony na titulním listu svatováclavského kalendáře (1716-26) a vylepšená verze tohoto listu (od 1726)

Pražský *Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava* získal ke kalendářnímu roku 1716 novou titulní borduru (dřevořez). Je na ní upr. obdélný rám s titulem kalendáře, nad ním výjev (v široké oválné zdobené kartuši) císaře Jindřicha padajícího na kolena před sv. Václavem (v pozadí císařův trůn a za Václavem dvě postavy, nejspíše andělů), dole přes šířku celého listu výjev Prahy s mostem uprostřed, zdobeným sochami světců, nalevo Malá Strana a panorama Hradu s katedrálou, vpravo Staré Město. I tento výjev je zarámován do kartuše, volutové, s dvouhlavou orlicí nahoře upr., jež drží pařáty pod sebou pásku s nápisem *PRAGA*. Na volutových křídlech na bocích kartuše se nachází signatury tvůrců tohoto titulního listu, vl. *PRECHLER del.*: a vpr. *SCHILHART f.c.*: Z nich vyplývá, že dřevořez vytvořil blíže neznámý umělec Schilhart podle kresebného návrhu v Praze působícího kreslíře a malíře miniatur Antonína Františka Brechlera (Prechlera) (cca 1666-1732). Po stranách rámu s titulem kalendáře jsou rozmístěny pod sebou oválné zdobené medailony s poprsími či polovičními postavami sv. zemských patronů českých, vl. od shora dolů sv. Víta, Prokopa, Norberta a Ivana, vpr. od shora dolů sv. Ludmily, Vojtěcha, JN (s biretem na hlavě a bezhvězdnou ☉ kolem hlavy, s krucifixem, který drží zl. dopr. a hledí naň, s palmou v levici) a Zikmunda (96a). V této podobě titulní list zůstal do kalendářního roku 1726.

V následujícím roce byl v tomtéž kalendáři nahrazen zdobenější kopií, opět dřevořezem. Původní výjevy byly pojety dynamičtěji a jemněji zpracovány. Medailony kolem nápisového pole byly propojeny větvmi stromu s listy. Poprsí SJN bylo rovněž upraveno. Světec zde hledí doleva, v pravé ruce drží palmu a krucifix, ukazováček levice klade na ústa, a činí tak gesto mlčení. Na hlavě má biret a kolem hlavy svatozář bez hvězd. Spodní výjev Prahy je také propracován do větší jemnosti a podrobnosti. Císařská dvouhlavá orlice vznášející se nad Prahou, má pod sebou pásku s nápisem: *PRAGA C: R.* Ve volutovém zarámování kartuše výjevu jsou signatury autorů této upravené podoby titulního listu: (vl.) *A: WEIS DEL.*: a (vpr.) *F. GIRSCH SC.*: Poukazují na kreslíře A. Weise a tvůrce dřevořezů F. Girsche. Tato jejich kopie však vyšla už o rok dříve na titulním listu německé verze pražského svatováclavského kalendáře, *Neuer Prager Titular und Logiaments Kalender zu Ehren des heil. Wenceslai* pro rok 1726 (96b). – První, méně ozdobná verze titulního listu byla užívána také v německé verzi svatováclavského kalendáře, jistě v ročnících 1717-1722.

L *Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava* 1716-1726 (96a), 1727-1729 (96b) – *Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Wenceslai* 1717-1722 (96a) – *Neuer Prager Titular und Logiaments Kalender zu Ehren des heil. Wenceslai* 1726 (96b)

97. Univerzitní teze Jana Springera (1717)

Univ. teze (mezzotinta, 108,4 × 71,3 cm) praž. studenta filozofie Jana Springera z 1717 je převzatým grafickým listem, který původně doprovodil olomouckou bakalářskou obhajobu Františka Brandeiského (→ výše 92). Představuje SJN jako prostovlasého kanov. klečícího na oblacích, držícího v lv. ruce palmu, pr. ruku kladoucího na hrud' a hledícího do nebe, odkud je ozáren paprsky. Nad světcovou hlavou se třpytí šestero hvězdiček, nad nimiž andílek drží věnec. Další andílek klečí vpr. u světce, podává mu biret a lv. ručkou drží svazek plamenů, z nichž bleskem zasahuje a lv. nohou pošlapává mužskou personifikaci Pomluvy, Lstí a Nactiutrhání (kolem hlavy muže ovinut had sršící plamen z tlamy, z úst muže vystupuje zašpičatělý jazyk, navíc muž v lv. drží nůž). V lv. části kompozice se nachází ženská personifikace Víry a Mlčenlivosti, žena se symbolem eucharistie nad zahalenou hlavou a s vel. křížem opřeným o pr. rameno, hledící na světce, kladoucí prst levice na ústa a pr. rukou se svazkem klíčů přidržující rozevřenou knihu podpíranou zespad andílkem. Do knihy je vepsán citát z 1. listu apoštola Jana ohledně vyznání hříšců: *I. Ioan. 1. v. 9. / Si confiteamur / peccata nostra / Deus fidelis / est, // et iustus, / ut remittat / nobis peccata / nostra*. Před světcem na oblaku leží rozkvetlá lilie. Vl. dole průhled na scénu Svržení z m. s pěticí hvězd na hladině řeky pod padajícímu mučedníkem. Výjev navrhl Johann Georg Bergmüller (sign. vl. dole *I. G. Berk Müller pinx.*) a vyryl jej na základě císař. privilegia rytec Elias Christoph Heiss v Augsburgu (náp.

vpr. dole: *Cum Priu / S. C. Maj / Elias Christoph Heifs jc. / et excud. Aug. Vind.*). Exemplář t. graf. listu je uložen v NKČR pod sign. Th. 438. Obsah spodní textové části rytiny se samozřejmě liší od univ. teze olomoucké obhajoby.

H-E (ve spod. textové části v kart. upr. erb obklopený nápisem) *THESES EX UNI-* (erb) *VERSA PHILOSOPHIA / Quas Per-* (erb) *enni Glorie / Illustrifsimi* (erb) *Domini / DOMINI* (erb) *WENCESLAI / Sac. Rom. Imp. Comitibus de* (erb) *MORZIN, Domini in Albi- / poli, Neo-Kunstberg, Lom-* (erb) *nitz, Tshista, Dobrawan, Sowo-* / *lusk, Kaunitz, Daubek, et* (erb) *Przemislawitz, Sac. Caesareae / Regiaeq[ue] Majestatis* (erb) *Actualis Camerarij, / Domini Domini et* (erb) *Patroni faventifsimi, / In Antiquifsimia ac Celeberrima Uni-* (erb) *versitate Carolo-Ferdinanda Pragensi / Praeside Reverendo ac Doctifsimo Patre* (erb) *Georgio Peter è Societate IESU, / AA. LL. et Philosophiae Doctore, Ejus-* (erb) *demq[ue] in prænominata Universitate / Profefsore Regio,* (erb) *Publico, ac Ordinario / Pro Suprema Phi-* (erb) *losophiae Laurea / Publicè defen-* (erb) *dendas suscepit / Eruditus Dominus Ioannes Springer* (erb) *Bohemus Nimburgensis AA. LL. et / Philosophiae Baccalaureus, Meta-* (erb) *physicae, et Ethicae Auditor / Anno M.DCC.XVII. Mense* (erb) [...] *Die [...] Horis [...]* / *meridiem* (erb) *consuetis.* – E (v boč. polích textové části) 50 tezí z filozofie

98. SJN před králem Václavem (1717)

V obsáhlém dodatku k Ribadeneirovým životopisům svatých, který 1717 publikoval jezuita Maximilian Rassler, se nachází život BJK s doprovodnou rytinou tohoto kanovníka (s ☉ kolem nepokryté hlavy) stojícího (vpr.) ve sloupové síni před trůnícím králem Václavem (vl.), jenž pravíci s žezlem ukazuje na stůl se dvěma mitrami a zlaťáky a na pytle s penězi v truhle i mimo ni, levou rukou pak hrozícího žalářem, což reprezentují okovy a provazy položené vedle vladařského trůnu. Světec na to odpovídá gestem mlčení (klade prst pravice na ústa). Autor návrhu rytiny je na ní signován (vpr. dole, *Regg [?] del.*):

L RASSLER 1717, 500

99. Sv. kanovník JN a scéna Shození z mostu v pozadí (1717)

Titulní list drobného tisku nové svatojánské „písníčky žalostivé“ z 1717 je vyzdoben drobnoukým dřevorytem stojící postavy sv. kanovníka JN (☉) s palmou v pr., křížem, který drží zpr. doleva, s mostem v pozadí, z něhož světec shazuje (po pr. str.) skupina zbrojnošů.

L *Písníčka žalostivá 1717*

100. Univerzitní teze Jana Klepitia (1718)

Grafický list (mezzotinta, 95 × 70 cm) k filozofické obhajobě praž. studenta Jana Klepitia představuje bohatý volutový rám zdobený květinami (dole výrazná lilie jako atribut čistoty) a směrem nahoru otevřený do oblačné nebeské sféry se dvěma okřídlenými andělskými hlavičkami a třemi postavami andělů. V rámu se v místnosti nachází SJN zachycený v poloviční postavě jako prostovlasý kanovník sklánějící se v pokorné modlitbě ke křížifixu, který drží zl. dopr. Na hrudi má drobný křížek. Je nasměrován ke stolu (vl. dole), na němž je o dvě zavřené knihy opřená kniha rozevřená s citátem o trpělivém mlčení z proroka Izaiáše zaujímavým obě nalistované stránky: *TACUI SEMPER, SILUI, PATIENS FUI. Isaia 42. c. v. 14.* U knih se nachází kalamář s brkem a svazek dvou klíčů, v pozadí šátek, bilet a dvě knihy (patrně na polici). Andělci, o kterých byla zmínka výše, se nacházejí nad světcem. Andělek po lv. str. má v pr. ruce palmu a lv. rukou drží nad mučedníkem vavřínový věnec, v němž září pět drobných hvězdiček. Andělek vpr. činí prstíkem na ústech gesto mlčení a druhou rukou ukazuje na drobnou scénu Svržení z mostu v pozadí (vpr. upr.). Třetí andělek se nachází výše nad druhým a přidruhuje drapérii. Textový oddíl rytiny je situován dole. Podle návrhu rakouského, v Mnichově činného malíře Melchiora Steidla (1657-1727) (sign. vl. dole: *Melchior Steidl pinx. Monachij.*) rytinu vytvořil augsburský rytec Gottlieb Heiss (1684-1740) (sign. vpr. dole: *Gottlieb Heifs sculps. et excud. Aug. Vind.*). Výtisk t. univ. teze se dochoval v NKČR, sign. Th. 213.

H-E (ve spod. textové části v kart. upr.): (nahore upr.) erb Jana Josefa říš. hr. ze Sporcru – (kolem erbu a pod ním) *THESES EX UNI-* (erb) *VERSA PHILOSOPHIA / quas* (erb) *Sub / faventifsimis* (erb) *Auspicijs / Illustrifsimi* (erb) *Domini D[omi]ni / IOANNIS* (erb) *IOSEPHI / S. R. I. Comitibus de Spork,* (erb) *Hæreditarij Domini in / Herschman-Miestetz,* (erb) *Moraschitz et Stolan &c. &c. / In Alma Caesarea, Regiaq[ue] Uni-* (erb) *versitate Carolo-Ferdinanda Pragensi / Pre-* (erb) *side / Reverendo ac Doctifsimo Patre Iosepho Pimiczka è Societate IESU, AA. LL. et / Philosophiae Doctore, Ejusdemque in præfata Universitate Profefsore Regio, / publico, ac ordinario. / Pro Suprema Philosophiae Laurea / publicè defendendas Suscepit / Eruditus Dominus Ioannes Klepitijs Bohemus Herschman-Miestecensis, AA. LL. / et Philosophiae Baccalaureus, Metaphysicae et Ethicae Auditor, / ex Seminario S. Wenceslai / Anno MDCCXVIII. Die Mensis Horis / meridiem consuetis.* – E (ve spod. textové části po stranách nápisové kart.) 50 filozofických tezí

101. Postava SJN, frontispis (1718)

Autorem mědirytu se SJN, frontispisu nepomucenské modlitební knížky *Officium* vydané v Brně 1718, je nejspíš brněnský mědirytec Jan Kryštof Laidig ml. († 1746), jelikož jeho otec, rovněž mědirytec, nesoucí stejné jméno, zemřel rok před vznikem zmíněné publikace.

E (sign.) *I. C. Laidig sculp.* – L *Officium 1718*

102. Univerzitní teze Václava Blovského (1719)

Pražský patricij Václav Blovský pozval na svou magisterskou obhajobu z veškeré Aristotelovy filozofie, kterou podstoupil 1719 pod patronací litom. biskupa Huga Františka říš. hr. Königsegg-Rothenfels, univ. tezí s námětem. Jde o mezzotintu o rozměrech 145 × 100 cm, již navrhl Johann Georg Bergmüller (1688-1762) a realizovali ji augsburští rytci Elias Christoph Heiss (1660-1731) a Bernhard Vogel (1683-1737), s cis. privilegiem (náp. na čelní stěně stolu na rytině: *I. G. Berkmilller pingebat. / Cum Privil. S. C. Majest. / Elias Christ. Heifs et Bern. Vogel Sculp. et excud. Aug. Vind.*). Grafika představuje prostovlasého kanov. hledícího k nebi, odkud (z lv. hor. rohu) přichází záře, do jejichž paprsků se staví ženská personifikace Svátostné mlčenlivosti (má za sebou chrámovou budovu symbolizující církev, klade na ústa prst pravice, na

keré má zavěšeny dva klíče) a s jemným pohledem shlíží na světce. Druhou, lv. paži mučedníka zezadu objímá a drží v této ruce kříž. Další ženská postava se nachází v lv. spod. části kompozice a představuje Záludné pokušení, nabízí totiž světci roh hojnosti naplněný mincemi, za zády však v druhé ruce drží provaz. Kdo chtěl světce nabídkou bohatství svázat, byl král Václav IV., jehož portrét je vidět na medaili visící na řetízku z rohu hojnosti. Světec ale nabízený majetek pr. rukou odmítá a přidržuje na stolku vpr. rozevřenou knihu s citátem z 1. Žalmu o blaženém muži, který nezasedá mezi bezbožníky a hříšníky, ale rozjímá o vůli a zákoně Hospodinově dnem i nocí. Vedle knihy je položen biret. Nad hlavou světce září kruhová svatozář s pěti hvězdičkami, z nichž jednu bere do ruky andílek s mučednickou palmou. Vedle něj se nachází další andílek a výše okřídlená hlava dalšího nebeského ducha. Exemplář popsané grafiky je uložen v NKČR pod sign. Th. 478.

H-E (ve spod. textové části v kart. upr.) erb litom. biskupa (defendentova patrona) obklopený nápisem: *THESES / EX / UNIVERSA ARISTOTELIS PHILOSOPHIA / Quas / Sub Glorio- (erb) -sis Auspicijis / Reverendissimi, Illustrissimi (erb) ac Excellentissimi Domini / D. HUGONIS (erb) FRANCISCI / S. R. I. Comitis de Königsegg (erb) et Rottenfels, Domini in Au- / lendorff et Stauffen, DEI et Aposto- (erb) licæ Sedis gratiâ Episcopi Litome- / riensis, Electoralis Archiepiscopalis (erb) Ecclesiæ Coloniensis, et Episcopalis / Argentinensis Decani, Capellarij et Canonici (erb) Sacræ Cæsareæ Regiæq[ue] Majestatis actua- / lis Intimi Consiliarij, et ad in- (erb) -feriorem Rhenum Plenipotentiarij. / Domini Domini Patro- (erb) -ni Munificentissimi, / In Alma; Cæsarea, Regiæq[ue] Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi / Præside / Reverendo, ac Doctissimo P. Ioanne Libig, è Societate IESU, AA. LL. et Philosophiæ / Doctore, ejusdemq[ue] in præfata Universitate Professore Regio, Publico, ac Ordinario: / pro Suprema Philosophiæ Laurea in magna Aula Carolina / publicè propugnandas Suscepit / Prænobilis ac Eruditus Dominus Wenceslaus Blowsky Bohemus Patrius Pragensis, / AA. LL. et Philosophiæ Baccalaureus, Metaphysicæ et Ethicæ Auditor, / Anno MDCCXIX. Mense [...] Die [...] horis [...] meridiem cosvetis. – E (v postranních polích textové části) 50 filoz. tezí – (v rozevřené kn., na lv. pag.) *Beatus Vir, qui non / abÿt in Consilio im- / piorum, et in via pec- / catorum non fletit, / et in cathedra pesti- / lentiæ non fedit. / Sed in lege Domi- / ni voluntas ejus,* (na pr. pag.) *et in lege ejus / meditabitur die / ac nocte. / Psalm. 1. vers. 1. 2.**

103. Univerzitní teze Kristiána Baltazara Heintze (1719)

Předchozí mezzotintu stejných tvůrců (→ výše 102), avšak s náležitými úpravami použil jako grafickou univ. tezi také brněnský patricij Kristián Baltazar Heintz k obhajobě bakalářského titulu z racionální filozofie na olomoucké univerzitě, kterou podstoupil 22. V. 1719 v odpoledních hodinách. Exemplář tohoto grafického listu se nachází v ZAO, pobočka Olomouc, fond Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 2051, teze č. 139.

E (ve spod. textovém poli v kart. upr.) *PHILOSOPHIA RATIONALIS. / Quam / Honori ac Venerationi Prænobilium, Generosorum, Ampliſsimorum, Clariſsimorum, ac / Consultiſsimorum Dominorum / SACRÆ CÆSARÆ REGIÆQUE CATHOLICÆ MAJESTATIS / CÆSAREI IUDICIS, PRIMATIS, CONSULIS / CÆTERORŪMQUE DE ORDINE SENATORIO REGIÆ FIDELIS ET VICTORIOSÆ / URBIS BRUNENSIS. / Dominorum ac Patronorum Suorum Gratiſſimorum / Humillimè devovit, / et / In Alma Cæsarea, Regia, ac Episcopali universitate Olomucensi Societatis IESU, / Præside / Reverendo, ac Doctissimo Patre Ioanne Hillebrand Soc: IESU, AA. LL. et Philosophiæ / Doctore, Ejusdemque in eadem Universitate Professore publico et ordinario / Pro Prima Philosophiæ Laurea / publicè defendendam suscepit / Dominus Christianus Balthasar Heintz, Patrius Brunensis, / Physices et Mathematicum Auditor. / Anno MDCCXIX. Mense Majo Die 22 horis / post meridiem consuetis. – (v postranních prostorech textového pole) 20 tezí*

104. Univerzitní teze Jana Horáka (1719)

Stejnou univ. tezi (dílo stejných tvůrců), kterou o rok dříve použil ke své obhajobě na pražské univerzitě student Jan Klepitiús (→ výše 100), použil k obhajobě magisterského titulu z veškeré Aristotelovy filozofie dne 29. VII. 1719 defendent olomoucké univerzity Jan Horák. Změněn byl pouze doprovodný text. Exemplář olomoucké teze se nachází v ZAO, pobočka Olomouc, fond Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 2002, teze č. 90.

E (ve spod. textové části v kart. upr.) *UNIVERSA ARISTOTELIS PHILOSOPHIA / quam / Honori, ac Venerationi / Prænobilium, Generosorum, Consultiſsimorum, Ampliſſimo- / rumque Dominorum / Domini Cæsarei Iudicis, Dominorum Consulium, Domini Iudicis / Cæterorūmque de Ordine Senatorio Regiæ / Metropolis Olomucensis / in Marchionatu Moraviæ / In Alma, Cæsarea, Regia, ac Episcopali Universitate Olomucensi So- / cietatis IESU / Præside / Reverendo, ac Doctissimo Patre, P. Ferdinando Stranick è Societate IESU, / AA. LL. et Philosophiæ Doctore, ejusdemque in eadem Universitate Professore / Publico, ac Ordinario / Pro suprema Philosophiæ Laurea / Publicè propugnandam suscepit / Eruditus Dominus Ioannes Horak, Boëmus Gasdorffensis AA. LL. et Philo- / sophiæ Baccalaureus, Metaphysicæ, et Ethicæ Auditor / Annō MDCCXIX. Mense Iulio die 29 horis ante meridiem consuetis. – (v postranních částech textového pole) 50 tezí se závěrečným heslem *A. M. D. G.**

105. Obraz SJN nad Prahou a novoměstským trinitářským kostelem N. Trojice, památka na ohledání ostatků (1719)

V horní části anonymního mědirytu se nachází zarámovaný obraz SJN (☉5*) uctívajícího krucifixu. Dole u světce andílek činí prstíkem gesto mlčení a drží palmu. Obraz obklopují další tři andílci, jeden troubící na hlásnou troubu (doprovázen dvěma nápisy), druhý nesoucí mitru, třetí berlu. Dva poslední přidržují rám světcovy podobizny. Pod obrazem je pohled na Prahu s mostem, Hradem a katedrálou sv. Víta po lv. str., v popředí pak s kostelem N. Trojice a klášteřem trinitářů ve Spálené ulici na Novém Městě pražském. Doprovodný nápis (s al. znakem) v dol. textovém poli rytiny hlásá významnou událost, otevření světceva hrobu po 336 letech od jeho smrti: *Anno QVO Ioannis EXVIIas post tre- / Centos trīgInta seX ab obItV eIVs annos / soL, et BoheMia DenVo aspeXIIt (= 1719).*

L VLNAS 1013, 209

106. Svatojánský obraz umístěný v kostelíku v italském Ramponiu (1719)

Frontispis nepomucenské modlitební knížky Domenica Antonia Rappy z 1719 zachycuje obraz, který se měl nacházet v malém kostele, jež Rappa zamýšlel postavit ve svém italském rodišti Ramponiu. Grafika představuje SJN jako prostovlasého kanovníka klečícího na oblaku a pokorně úklonou uctívajícího krucifix, který drží oběma rukama těsně před svou tváří v pravé části kompozice. Krucifix září mohutnou paprscitou svatozáří, která do sebe pojímá i světce. Kolem svatozáře jsou oblaka a okřídlené andělské hlavičky, v pravém horním rohu v dáli je naznačen Bůh Otec. Oblak, na kterém se světec nachází, podpírá zespod andělek, další andělek u krucifixu činí gesto mlčení, vlevo za světce je zachycen anděl s mučednickou palmou. Dole výjev Svržení z mostu, přičemž na hladině řeky pod padajícím světce je kruh 5 hvězd. Doprovodný nápis oznamuje, že jde o pravou podobiznu, která se uctívá v jednom malém kostele na území *Ramponia*. Je tedy jisté, že již 1719 takový obraz Oslavení v *Ramponiu* existoval, a dá se předpokládat, že jej dal vytvořit sám Rappa. Podrobněji viz v katalogu A.5, Itálie, Ramponio.

107. Morový trojiční sloup ve Štěpánské ulici v Praze na Novém Městě (1720)

Mědiryt morového trojičního sloupu ve Štěpánské ulici na Novém Městě pražském vytvořil Antonín Birkhard (dle návrhu pražského freskaře Jana Hiebela) a opatřil jej několika chronogramy: (za sloupem na rozvinuté plachtě držené dvěma letícími anděly) *Si Deo GLoríá LaVs, et GratíarVM aCtío* (= 1713) / *Honor / ADVoCatæ nostræ [em]po[re] peste Maríe et SanCtíS EIVs* (= 1713) / *RespeXIt preCantes MíseríCorDíá* (= 1714) – (vl. od podstavce sloupu) *CaroLo Cæsare SeXto / feLÍCItér ÍMperante, / Coronas, et SCepra / PaCíS tenente.* (= 1714) – (vpr. od podstavce sloupu) *DesCenDat BeneDíCtío / Ín Progeníes / ab AXe, Eo Regnante.* (= 1714) – (upr. schodu pod balustrádou) *Altitudo 20 Ulmar: Prag: – (v lv. dol. rohu rytiny) I: G: Schlansoffský Inventor. F. W. herstorffer Architect: / Hiebel delineavit. / Birckart sculpsit Pragæ. – (pod rytinou) MVnÍfCentíá et BeneVoLentíá DeLatá* (= 1714) / *IllustriBimi et ExcellentíBimi Domini Domini Francisci Antonij Sac: Rom: Imp: Comitís de Sporck. / Domini in Ljþa, Gradlitz, et Konoged etc. Sac: Cæs: Maj: actualis intimi Consiliarij, Camerarij, et Regij Locumtenentís / ForMa statVæ Ín pLatea StephanensÍ Neo:Pragæ SÍtæ SCVLpta et eDÍta.* (= 1714) – níže č. a n. dvouřádkové nápisy.

└ PREISS 2003, 427 (obr. 183), 507 (pozn. 45)

108. Rytiny v Beckovského latinských knížkách o SJN a pražské katedrále a v jejich překladech do němčiny (1721)

Křížovník s červenou hvězdou Jan Beckovský pro ctitele a poutníky do praž. katedrály 1721 sestavil dvě latinské knížky. Některé části z nich se téhož roku dočkaly německého překladu, přepracování i doplnění v trilogii Jana Vitzka, doktora teologie a apoštolského misionáře, zaměřené jednak na praž. dóm, jednak na oslavné texty a pobožnosti ke cti čerstvě blahoslaveného mučedníka JN. Ve všech těchto pěti publikacích se nacházejí grafiky, které se v některých z nich repetují, některé jsou naproti tomu publikovány pouze jednou. Velkou část z t. grafik navrhl praž. malostranský kreslíř a malíř Jan Josef Dietzler, dvě poslední Ignác František Brandelinský (1680-1735), všechny pak, nejspíš až na poslední, realizoval praž. staroměstský rytec Marek Müller. Rytiny z tohoto souboru, které se týkají BJN, jsou následující:

108a Poprsí SJN

V oválném rámu poprsí usmívajícího se kanovníka s křížkem na sponě na mozetě, hledícího zleva doprava, s kruhovou svatozáří zářící za hlavou. Nad světce pět hvězdiček obklopených září. Rám oblétaji andělci s atributy, vespod pod rámem oblaka. Andělek vl. dole drží palmu a činí prstem gesto mlčení, andělek vpr. dole drží krucifix, obrací ho ke světci a poukazuje naň. Nad světce seshora slétá třetí nebeský duch, pr. ručkou na něj ukazuje a v lv. nad ním drží věnec. Čtvrtý andělek vpr. nahoře přidržuje rám a jakousi textilii, snad světcův právnický plášť. Dole vpr. je označen autor grafiky: *Marcus Müller*

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a (frontispis)

108b Kanovník SJN se scénou Svržení z mostu a s praž. dómem v pozadí

Rytinu vyplňuje v popředí stojící postava kanovníka se svatozáří kolem hlavy, shlížejícího na dlouhý krucifix, který drží zl. dopr. a natáčí jej k sobě. Na prsou světce zavěšen kruhový přívěšek, snad drobný reliéf P. Marie s Ježíškem. Za světce dole řeka Vltava, přes níž se klene dlouhý most s mnoha oblouky, vpr. zakončený Staroměstskou mosteckou branou. V pr. části mostu je vidět kříž, před nímž zběžně načrtnutá skupina ozbrojených mužů shazuje světce přes pažení mostu. Pod ním na říční hladině pluje patero hvězd rozmístěných do tvaru rovnoramenného kříže. Vl. v pozadí se nad mostem tyčí *Pražský hrad* s katedrálou. Jméno autora je vyryto vl. dole: *Müller sc*

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, před pag. 107 – TITÍŽ 1721b, 156

108c SJN vkleče uctívá Ukřížovaného, v pozadí scéna Svržení z mostu

Tato grafika, rovněž signovaná pražským mědirytcem Markem Müllerem, je jemně obohaceným zrcadlově převráceným výjevem, doprovázejícím několik předcházejících vydání Beckovského nepomucenské knížky (→ výše 71c).

└ (vl. dole pod zarámováním grafiky) *Müller fc: –* └ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 118

108d Průřez pražskou katedrálou ze západní strany

Zde je poskytnut náhled do kaple sv. Václava v jižní části katedrály, ve které při východní stěně stojí oltář sv. Ostatků s vrcholovou sochou. Grafika je popsána nahoře slovem (vl.) *pro-* (vpr.) *spetto* a na okrajích označením světových stran (nahore *Oriens*, vl. *Aquilo*, vpr. *Auster*, dole *Occidens*). Tvůrci jsou označeni dole po stranách, vl. *J. Jos: Ditzler del:* a *Müller sc:*

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 6-7 (Svatováclavská kap. je zobrazena na pag. 7) – BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 6-7 (Svatováclavská kap. je zobrazena na pag. 7)

108e Púdorys pražské katedrály

Púdorys chóru nedostavěné pražské katedrály s vyznačenými oltáři a dalšími objekty. Některá místa a monumenty jsou označeny čísly (1-16) a dvěma symboly (+, *). Nahoře grafika nese nadpis (vl.) *Jchno-* (vpr.) *graphia*. Autor kresebného

návrhu rytiny je jmenován pod jejím dol. okrajem vl.: *Dietzler del.* Č. 9 tu označuje boč. kapli (prozatím jen s jedním oltářem), před níž se v ochozu nalézá hrob s náhrobkem a dvěma oltáři po jeho užších stranách (č. 14).

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 8 – BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 8

108f Vysvětlení půdorysu pražské katedrály

Jde o vysvětlivky k číslům a symbolům užitým na předcházející rytině půdorysu pražského svatovítského dómu. Vysvětlivky jsou nadepsány *Explanatio Jchnograph.* K č. 9 je uvedeno: *Sacellum S Joannis Nepomuceni.* K č. 14: *Sepulchrum S. Joannis Nepomuceni.* Vysvětlivky jsou zarámovány do prostého rámu.

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 9

108g Oltář sv. Ostatků ve Svatováclavské kapli pražské katedrály

Uvedený oltář je zachycen v „uzavřené podobě“, kdy jsou přihrádky s relikviemi světců a světic zakryty zavíracími křídly a relikviář v oltářní menze je zakryt antependiem. Tvůrci grafiky jsou jmenováni pod jejím spod. okrajem, vl. *J. Jos. Dietzler del.*; vpr. *Müller sc*

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 97 – BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 105

108h Svatojánský náhrobek z 1692 se světcovým oltářem z 1693 a s Jeruzalémským svícem

Rytina pouze zběžně zachycuje *castrum gloriae* neboli slavnostní náhrobek vybudovaný nad světcovým hrobem 1692 a 1693 doplněný oltářem na čelní, záp. straně. Na hrobě stojí dobře patrný, ale také jen zběžně načrtnutý *Jeruzalémský svícen* se svícemi a bustami č. patronů. Okolí mauzolea je podáno v hrubých rysech. Autoři rytiny jsou jmenováni pod jejím spod. okrajem, vl. *J. Jos. Dietzler del.*; vpr. *Müller sc*:

└ BECKOVSKÝ, REMPEN 1721b, 155 – BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, 3

108i Nový svatojánský náhrobek se dvěma světcovými oltáři z 1721

Po vykonané oslavě blahořečení v Praze 4. VII. 1721 bylo posvátné tělo vloženo do nového mauzolea se dvěma oltáři při jeho užších zakončeních. Podobu t. nového náhrobku zachycuje t. rytina: pův. hrob je i nadále obklopen mram. zábradlím s 6 sochami ženských personifikací Ctností, rozmístěných v pořadí odlišném oproti předchozímu mauzoleu. Na grafice jsou rozpoznatelné pouze 4 Ctnosti, totiž po bocích čelní, západní strany náhrobku *Víra* (s křížem a kalichem s hostií) a *Mlčenlivost* (s gestem mlčení a se zámkem), na jižní straně směrem k východu *Síla* (se sloupem) a *Štědrost* (žena udílající almužnu). Od postav Ctností stoupají vzhůru střípovitá ramena vytvářející baldachýnovou podpěru pro vrcholovou kříšťálovou průhlednou rakev s ležícími mučednickými ostatky. Čtyři nárožní ramena baldachýnu jsou zakryta drapériemi podpíranými soškami letících andělů, kteří navíc přidržují dva střípce visící z vrcholu baldachýnu. Světcova rakev spočívá na nízkém konkávním podstavci a je vyvrcholena hvězdou, od níž do boků spadá drapérie, jejíž čtyři střípce přidržují sošky čtyř sedících andělů (dvou po stranách hvězdy a dvou na okrajích rakeve). Nad celou touto kompozicí se u klenby vznášejí další baldachýn, z jehož čtyř rohů splývají dolů další drapérie, přidržované sochami čtyř letících andělů. Okolní interiér svatovítské katedrály je načrtnut jen zběžně. Autoři grafiky jsou uvedeni nad jejím dolním okrajem: *Brandelintzky del.*, vice vpr. *Müller sc.* (tj. Ignác František Brandelinský a Marek Müller).

└ BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, 5

108j Jazyk SJN v relikviáři uctíván anděly v oblacích, níže tělo zesnulého svěťce spočívající na kenotafu

Rytina v horní části zachycuje neporušený jazyk obklopený tepanou svatozáří a vložený do proskleného válcového relikviáře s ozdobnou poklicí a nohou s nódem, z něž vyzařují paprsky. Kolem dokola se rozprostírají oblaka, na nichž se vznášejí okřídlené and. hlavičky. Níže vl. na oblacích klečí andílek s gestem mlčení ukazující směrem k záračné relikvii. Vpr. dole na oblacích sedí, ba téměř leží anděl-eféb, pr. rukou podpírá vystavený relikviář a sklání se nad krucifixem a palmou, jež drží v lv. ruce. Nad relikviářem se vznášejí páska s náp.: *Abildung der Unversehrten Zungen des / Heyl Ioannis von Nepomuck.* Dole pod oblaky v chrámové prostoře (naznačené sloupem a dvěma okny) leží na kenotafu, s hlavou položenou na podušce (vl.), zesnulý sv. kanovník JN, pr. ruku má položenu podél těla, lv. ruku na hrud', kolem hlavy ☉5*. Kenotaf je vpř. pokryt volut. kartuší, do níž je vepsáno: *Wans letzt end sich wird nahen bey, / heilige Zung! mein für- / sprecherin sey.* Navrhovatel kompozice t. rytiny je zaznamenán v jejím lv. dol. rohu: *Prande / linsky / del.* (tj. Ignác František Brandelinský).

└ BECKOVSKÝ, VITZK 1721c, 10

109. Poprsí SJN v oválném rámu s andílkou držícími atributy, frontispis (1721)

Obdobou frontispisu knihy BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a (→ výše 108a) je nesignovaný frontispis knihy PONSÍ, VITZK 1721, kde je též zachyceno poprsí SJN jako kanovníka v oválném rámu obklopeném čtyřmi andílkou s atributy. Světec má na almuci zavěšen pektorální křížek s medailonkem, v němž je poprsí nějaké svaté osoby. Za hlavou svěťce je kruhová svatozář, nad hlavou pak pětice hvězd vyzařující kol dokola paprsky. Nad touto svatozáří drží vavřínový věnec dva andílci sedící na horní části rámu. Naproti tomu při dolní části rámu drží andílek vl. krucifix, na který mučedníka uzpomňuje gestem pr. ruky. Andílek vpr. rovněž poukazuje na krucifix (levicí) a v pr. ruce pozdvihuje palmu. Pod rámem se nachází sféra.

└ PONSÍ, VITZK 1721

110. SJN prozrazen ve vodě hvězdami, světcův jazyk (cca 1721)

Nedatovaná anonymní rytina v rámečku, pod níž je vysvětlující nápis *S. JOANNES NEPOMUCENUS PER STELLAS / PRODITUS IN AQUA* (tj. „Sv. Jan Nepomucký skrze hvězdy prozrazen ve vodě“). Grafika zachycuje upr. Pražský most klenoucí se přes řeku Vltavu se siluetou Malé Strany na břehu vpr. V popředí z vody vystupuje polovina těla zesnulého prostovlasého kanovníka JN, který ve vodě leží nznak a má na hrudi zkrřížené ruce, přičemž v lv. drží k sobě natočený krucifix. U světcovy hlavy do oblouku pět zářících šesticípých hvězd. Vrchní polovinu rytiny vyplňuje oblačná nebeská scéna, v níž upr. v oválném proskleném relikviáři (stejněho typu jako na grafice → 108j) se nachází světcův jazyk, který do všech stran vyzařuje paprsky. Kolem relikviáře obíhá nápis *ILa Est LINGUA S. JOANNIS NEPOMUCENI* (tj. „Onen jest jazyk sv. Jana Nepomuckého.“). Kolem se nachází okřídlené andílčí hlavy a po stranách dvě úplné postavy andělů,

přičemž andílek vl. drží v pr. ruce knihu a lv. rukou ukazuje na Nepomukovu relikvii, zatímco andílek vpr. činí pr. rukou gesto mlčení a v lv. drží palmu.

Pozn.: Exemplář této grafiky je vevázán do konvolutu v knihovně Řádu křižovníků s červenou hvězdou, sign. XVIII G 10/9, přív. 65a.

111. Oboustranná rytina dotýkaná o jazyk SJN, s námětem tohoto svěťce s mitrou na hlavě, oslaveného hvězdami, a zobrazením zmíněné záračně zachované relikvie (1721)

Před titulním listem drobného tisku *Formula et ritus benedictionis* z 1721, popisujícího ritus žehnání obrazů v pražském novoměstském klášteře trinitářů v dnešní Spálené ulici, se nachází oboustranný mědiryt (135 × 70 mm) se svatojánskými náměty, pocházející zcela jistě z téže doby jako tisk sám. Dle signatur uvedených na rubové rytině dole je autorem kresebné předlohy osoba s iniciálami G. F. (*GF del.*) a rytcem, který dílo provedl, některý z Müllerů (*Müller fc.*). Jednotlivé náměty jsou následující:

111a SJN s mitrou na hlavě, oslavený hvězdami

Líc mědirytu představuje hvězdnou oslavu SJN v souvislosti s omicípou hvězdou, heraldickým znamením šlechtického rodu Sternbergů, jemuž tehdy náleželo zelenohorské panství s městysem Nepomukem. Poloviční světcova postava je zachycena v horní části kompozice v kruhovém medailonu, v jehož rámu obíhá těžko čitelný nápis. Medailon je vsazen do zářivé osmicípé hvězdy. Světec (☉) je netradičně zobrazen v pluviálu, s mitrou na hlavě a berlou v pravé ruce (drží v ní též palmu). Shlíží na krucifix s ozářenou Kristovou tváří, který mu před oči klade andílek pod rámem vpr. dole. Další andílek vpr. činí prstíkem gesto mlčení, jiný andílek, vl. dole, drží berlu a druhou rukou tlačí dolů mitru. Tento detail přechází na jakousi látku, na níž září pětice hvězd, leží další berla a další mitra. Tyto insignie zjevně poukazují na Janovo pokorné odmítnutí nabízených důstojenství litomyšlského biskupa a vyšehradského probošta. Snad si tím zasloužil být zde v medailonu zachycen v nebeském oslavení jako prelát dekorovaný mitrou i berlou. Pět zde zobrazených hvězd se nepochybně vztahuje k výjevu níže (vl.), kde je vidět městečko Nepomuk s kostelem a blízkou Zelenou horou. Na opačné straně, vpr. dole, se otevírá pohled na Pražský hrad, Malou Stranu, Pražský most, Vltavu a pětici hvězd na říční hladině. Dvojí zobrazení pěti hvězd se zjevně týká dvojího osvětlení nebeským světlem, kterého se svěťci dostalo při jeho narození a mučednické smrti, díky níž si zasloužil vstoupit do nebeské hvězdné síně. Uprostřed mezi oběma výjevy se nachází korunovaná kartuše s erbem Sternbergů (osmicípá hvězda). Doprovodný nápis ve spodním textovém poli osvětluje smysl výjevu, jak byl výše naznačen: *S. JOANNES NEPOMUCENUS, / Der Prag: Domb-Kirchen Canonicus und Martyrer Christi. / Welcher als ein hellglantzender Morgen-Stern, auff dem (*) / Hoch löblich-Reichs Gräffl: Sternbergischen Gebieth Zu Nepo / muck, unter Himmlisch-leuchtenden Sternen herfürgegangen, / in Heiligkeit und Verachtung hoher Würden und Infuln ge- / leuchtet, auch unter eben folchen vom Himmel gestigenen / Sternen, zu Prag in Moldau-Strom seinen feeligften lauff vollendet; hirauff zum Himmlischen Sternen-Saal / auffgenommen, und jüngst im Jahr. 1721. mit Papst / Innocentij XIII bewilligung, der Weld zu Öffentlicher / Verehrung ausgesetzt worden. / (*) Videatur Balb: in Auctar: I. His: S. Mon: c. 9. et Aug: Sart: in Cisterc: Bis Tert: / tit a d Pag: 1085. ec. ec. V poznámce označené hvězdičkou jde o odkaz na Balbinův dodatek, kterým doplnil svou historii Panny Marie Svatohorské, a na knihu cisterciáka Sartoria *Cistercium bis-tertiu*.*

111b Jazyk SJN

Rub mědirytu představuje zářící Nepomukův neporušený jazyk, postavený v oblacích, zachycený v obrovském měřítku, jak vysvítá z porovnání se dvěma andílkami (vl. dole), z nichž jeden se na tuto relikvii dívá a druhý na ni ukazuje a činí přitom vysvětlující gesto mlčení. Více dopoví doprovodný nápis ve spodním textovém poli: *Sacra Lingva S Joannis Nepomuceni / das ift: / wahre Abbildung der Heil. Zungen S. Joannis Nepomuceni / der domb-Kirchen S. Viti zu Prag Canonici, Martyrers / Christi und welt-bekan[n]ten wunderthaters; welche zum / Zeichen des unverfehrt-erhaltenen Sigill und Verfchwigen- / heit der Heil. beicht von drey hundert acht und dreyßig / jahren her. gantz frisch und unverfehrt, dafelbft in erwehn- / ter domb-Kirchen vor allmänniglichen eyfrigt besucht und / verehret wird. / dieses bild ift nach gewöhnlichen Kirchen gebrauch geweyhet, / und an gemelte Heilige Zung angerüht worden. Odtud vyplývá, že rytina musela vzniknout během 1721 po vystavení jazyka veřejné účtě. Tento obrázek byl posvěcen obvyklým způsobem a byl dotýkán o zmíněný svatý jazyk.*

L *Formula et ritus* 1721 – JN 1993, 124-125, č. kat. 37 (+ obr. obou stran mědirytu)

112. Skutečný nákras posvátného jazyka SJN (1721)

Ústředním motivem drobné rytinky je právě vyobrazení posvátného jazyka, neporušeného nařizenutím na vrcholu. Zdá se, že je tato relikvie vespod zasazena do kovové lišty. Jazyk vyzařuje paprsky a je obklopen nápisy a doprovázen několika výjevy. Nad oblým vrcholem jazyka je nápis *Vera Sacrae Linguae delineatio* (tj. „Skutečný nákras posvátného jazyka“), po levé straně začíná výrok *LINGVA FLORET DIVI*, po pravé straně pokračuje slovy *IOANNIS NEPOMVCENI* (= 1721). V horních cípech výjevu se v oblacích nacházejí polopostavy andílků. Andílek vl. drží palmu a věnec, andílek vpr. činí gesto mlčení a v další ruce nese zámeček. Dole grafiku doplňuje vl. scéna Svržení z m. a pod ní na hladině řeky 5 hv. rozestavených do tvaru x, zatímco vpr. na břehu leží zesnulý SJN v kanov. oděvu, s krucifixem v pr. a palmou v lv., s biretem na hlavě a ☉5* kolem hlavy.

113. Pravá podoba SJN (1721)

Drobná grafika rozdělená do dvou částí. V hor. části nejvýše nadpis *Vera ICon DIVI Ioannis NepoMVCeni* (= 1721). Pod ním v oválném rámu s nápisy (v hor. polovině: *GLorIa In eXCeLsIs Deo, et sVo MartYrI*, (= 1721), v dol. polovině: *ConfessorI SILentIarIo, InfVLato Pragæ aD S. VItVM* (= 1721)) poprsí sv. kanovníka v profilu, hledícího doleva, se září kolem hlavy, do níž je zasazeno 5 drobných hvězdiček. Níže pod oválným rámem pruh s dalším chron., zohledňujícím skutečnost, že je JN letos vepsán mezi mučedníky: *qVI hoC annô MartYrIbVs aDsCrIbltVr* (= 1721). V rozích kolem rámu se světcovým portrétem se nacházejí čtyři symboly, vlevo nahoře na stole spočívající kalich s hostií ve svém vrcholu, vlevo

dole na malý zámek uzavřená stojící kniha s nápisem *Con / sci / en / tiaē*. Vpravo dole se nachází mitra a berla, nahoře snítka vavřínu. V dolní části grafiky se nachází lat. modlitba sestavená z chronogramů a nejnižší v odděleném pruhu věnovací chronogram. Modlitba je uvedena nadpisem *Oratio*. Zní: *HonorificatI sVnt aMICI tVI DeV's, (= 1721) / Te DoLentes et sVppLICes eXoraMV's, (= 1721) / Da nobIs eX InterCessIone Ioan_Is NepoMVCenI (= 1721) / ob slgILLVM ConfessIonIs In aqVas DetrVsl (= 1721) / à qVoVIs DeLICato et VItæ InfaMla e[ss]e LIberos (= 1721) / De tVa gratIa plē VIVere, aC ChrIstIlanē MorI, (= 1721) / qVI soLV's DeV's regnas p[er] sæCVLa, aMen (= 1721)*. Spodní dedikační nápis zní: *Pro AMpLLanDa eLVs gLorIa fIerI / CVraVIt. (= 1721) P. N. W: p. z*
 L MÖLLER 1995, 165

114. Vavřínový strom s medailony P. Marie Staroboleslavské a sv. českých patronů se SJN uprostřed, knižní ilustrace (1721)

Na úvod nepomucenské modlitební knížky *Primitiae recens a Sede apostolica confirmati cultus publici*, věnované nejmenovaným cititelem nedávno blahoslavenému JN, se nachází Fischerova pražská rytina (sign. vl. dole pod rámem: *fischer fc. Pragæ.*) představující rozvětvený olivový strom s ov. medailony P. Marie Staroboleslavské a sv. č. patronů, mezi nimiž je na čestném místě v největším medailonu zachycen oslavovaný blahoslavenec. U kořenů vavřínu leží na zemi štít s erbem pražského arcibiskupství, vedle kterého (po pr. str.) se nacházejí dva andílci, přidržují štít s erbem Českého krále. a jeden z nich praví *Ego plantavi*, zatímco dvojice andílků po lv. straně drží štít s papežským erbem a také patriarší kříž a jeden z nich říká *Ego rigavi*; tato slova jsou dokončena na pásce omotané kolem širokého kmene vavřínového stromu: *Deus autē incrementum dedit. 1 Cor 3. 6.* Jde o parafrázi na 6. verš 3. kapitoly 1. listu Korint'ánům, zde ve významu: Já (tj. České království a pražská arcidiecéze) jsem zasadil (tj. tento vítězný strom s českými patrony), já (tj. papežský Řím) jsem zaléval, Bůh však dal vzrůst. Všichni sv. č. ochránci jsou v medailonech v koruně stromu vyobrazení v polovičních postavách se svatozářemi kolem hlav. Jak pravěno, v největším medailonu uprostřed se nachází SJN (kanov., kolem hlavy ☉, v pr. palma, kříž držení zpr. doleva), jenž hledí k nebesům. Nad Nepomukem je v medailonu Staroboleslavské paládium. Nad nímž nejvýše sv. Josef, na kterého sestupuje Duch sv. v podobě holubice. Od sv. Josefa dopr. dolů následují medailony sv. Václava, sv. Ludmily, sv. Prokopa a sv. Ivana, po levé straně od spodu nahoru medailony sv. Norberta, sv. Zikmunda, sv. Vojtěcha a sv. Víta.

L *Primitiae* 1721

115. Knižní univerzitní teze Jana Spálovského (1721)

Olomoucký student Jan Spálovský, rodák z *Rudy nad Moravou*, doprovodil svou obhajobu z filozofie VII. 1721 knižními univerzitními tezemi s názvem *Hebdomas, gemino sacratori luminari, uno ecclesiastici cleri Bohemici, altero Moravici, videlicet d. Ioanne Nepomuceno et venerabili Ioanne Sarkandro, ob inviolatum confessionis sacramentalis sigillum gloriosis martyribus illustrata*, tj. „Týden osvěcený dvojí posvátnější svítilnou, jednou českého světského duchovenstva, druhou moravského, neboli svatým Janem Nepomuckým a ctihodným Janem Sarkandrem, slavnými mučedníky pro neporušenou pečeť svátostné zповědi“. Obajobu absolvoval pod patronací olomouckého pomocného biskupa Braidy a dosáhl při ní skvělého výsledku. Svou příkladnou tištěnou práci dal k dispozici třídinnému profesorovi P. Josefu Dalbertovi SI, který ji doplnil o svou úvodní dedikaci a věnoval stovce nových magistrů filozofie (mezi nimi i Spálovskému) k slavnostnímu aktu jejich promoce konané v aule olomoucké univerzity téhož měsíce VII. 1721. Obsahu Spálovského tezí sledujících různé paralely, především mezi SJN a JS, dává vizuální výraz rytina, kterou podle návrhu jezuita Bernarda Minettiho vytvořil pro úvod zmíněných tezí olomoucký rytec Antonín Freindt (1664-1727). Grafika představuje oba Jany, jak sedí v oblacích, Sarkander níže (o, s mučednickou palmou), Nepomucký výše (☉), v horní části výjevu letí dva andílci a přidržují na obloze kruh sestavený ze Slunce, Měsíce a pěti hvězd, s doprovodným l. nápisem hlásajícím, že učení budou zářit jako jas oblohy a ti, kteří byli vyučeni od spravedlnosti, budou svítit jako hvězdy na věčné věky. Podrobněji viz v katalogu C.1, Olomouc 31/.

L MLCÁK 2009a, 32

116. Nový oltář sv. Ostatků ve Svatováclavské kapli (1721)

Médírytina nového hl. ol. Svatováclavské kap., zvaného sv. Ostatků, nebo též sv. Jana Křt. a sv. Jana Ev. Pod ní se nachází citát s ambroziánského chvalozpěvu: *Te ergo quæsumus tuis famulis subveni, quos pretioso / sanguine redemisti. / ex hymno D. Ambrosij*. Autoři výjevu jsou označeni dole po stranách pod uvedeným citátem: *ferd Schor del.* (vl., Ferdinand Schor, který podal kresebný návrh), *fischer sc. Pragæ* (vpr., Fischer vyřil grafiku v Praze). Rytina byla publikována jako součást plakátu se seznamem karlštejnských posvátných relikvií, uložených ve zmíněném oltáři.

L *Verzeichniss der h. h. Carlsteiner Reliquien* 1721

117. Zázračné zachránění Michaela Karla hraběte z Althannu při zřícení tribuny v Římě 10. VIII. 1721 (po 1721)

Grafika (135 × 73 mm) praž. rytec Antona Birkharda (sign. vl. dole v obraze: *Birckart Sc. Prag.*), uchovávaná v pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu (i. č. 56/20), představuje jedno z dobrodruží připisovaných přímluvě. Událost se odehrála při jedné slavnosti v Římě dne 10. VIII. 1721. Příběh je do podrobnosti popsán v katalogu D.I, 886.

L *SBČ* 2001, 86 (č. kat. I/2.55)

118. BJN v klerice uctívá N. Trojici, dvě verze rytiny s doprovodnou dvojí modlitbou (mezi 1721-27)

118a Rytina dotýkaná o posvátné tělo a jazyk BJN (mezi 1721-23)

Praž. rytec Birkhard vytvořil podle předlohy malíře Antonína Liebla (činný v Praze 1715 † 1747) (sign. pod rámem vpr. dole: *Liebl del: Birckart. fc.:*) grafiku s námětem BJN v klerice uctívajícího N. Trojici, k němuž se váže doprovodná modlitba. Rytina v obdélném rámu je rozdělena do dvou úrovní. Horní úroveň vyplňuje kartuše věnčená z lv. str. bujnou

růží s mnoha květy, z pr. strany mohutnou rozkvetlou lilií, nasazenou na vavřínové zarámování. Vrcholek rámu je doplněn drobnou podlouhlou kartuší tvořenou dvěma palmovými ratolestmi. Do této kartuše jsou vepsána slova *Dilectus meus*, na pásku vpletenou do lilie *Candidus*, na pásku vpletenou do růže *et Rubicundus*, což je citát z *Písň písni* hlásající, že „Můj miláček je bílý a červený.“ BJNI je zachycen v poloviční postavě jako mladý prostovlasý klerik s velikou rozkvetlou lilií v levici, kladoucí pr. ruku na hrud' a v účtě vzhlízející k N. Trojici, symbolizované pruce zářícím trojúhelníkem s okem. Na hor. rostlinnou kartuši navazuje vespod širší kartuše rozvilinová, do níž je vepsána dvojí modlitba: *Præsta qvæsumus Omnipotens DEUS, / ut intercedente B: Joanne Nepo: M: tuo, / et à cunctis adversitatibus Liberemur / in corpore, et à pravis cogitationibus / mundemur in mente. Per Do: No: J: Christum / Alia. / Præsta qvæsumus Omnipotens DEUS / ut interceþione B. Joannis Confęboris / reatus nostros Sincera confęsione / expiare, et Salutari pænitentia / delere valeamus. Per: D: N: I: C: / amen.* Vzhledem k tomu, že tato grafika podle doprovodného nápisu pod jejím zarámováním vl. byla dotýkána o posvátné tělo a jazyk BJNI (*Attigit S: Corpus, et Lingvam B. I. Nepo:*), je vysoce pravděpodobné, že vznikla v období mezi veřejným vystavením uvedených jánských relikvií veřejně účtě při pražské oslavě blahořečení (4. VII. 1721) a mezi dočasným zapečetěním a uložením mučedníkovy neporušeného jazyka do oltáře ve *Svatováclavské kapli* pro účely kanonizačního procesu 1723.

118b Rytina dotýkána o posvátné relikvie BJNI (mezi 1723-27)

Rytina je shodná s předešlou až na jediný detail: pod její zarámování je po lv. str. napsáno, že byla dotýkána o posvátné relikvie BJNI, bez specifikace těla a jazyka (*Attigit S. Reliquias B. I. Nepomuceni*). Znamená to tedy, že vznikla patrně v době, kdy byl jazyk dočasně uložen zapečetěn v oltáři *Svatováclavské kaple*, tedy někdy v době od 1723. – Následně 1727 vznikl dřevořez zdobící knihu *Nepomucenische Wallfahrt 1727* (pag. 29, → níže 159c), který z právě popsaného námětu vychází. Je tudíž jasné, že popsaná předloha musela vzniknout do 1727.

119. Poprsí SJN se zbožným gestem (1722)

Drobná nesignovaná rytina poprsí sv. kanovníka JN kladoucího ruce na hrud' ve zbožném gestu a hledícího vzhůru. Zpoza světcovy hlavy vyzařuje mohutná paprscitá svatozář. Poprsí je zasazeno do oválného rámu dole lemovaného rozkvetlou lilií (vl.) a palmou (vpr.). Vrchol rámu je ozdoben hvězdami, devíti rozmístěnými do oválu a jednou vsazenou do jeho středu. Kolem oválného rámu jsou v rozích rytinky čtyři symboly, dole, vl. i vpr., otevřená dýmící kadidelnice, nahoře vl. kalich s hostií (na obláčku), vpr. vavřínový vítězný věnec. Rytinka je zasazena do horní partie plakátu s chronogramovou svatojánskou básní *Brevior vitæ descriptio*, v obojí verzi jejího tisku.

└ *Brevior vitæ descriptio* 1722a - *Brevior vitæ descriptio* 1722b

120. Polopostava SJN s piaristickým znakem (1722)

Česká svatojánská knížka piaristy Viktorina od sv. Kříže (vlastním jménem Viktorin Jevina), vydaná v Litomyšli 1722, je uvedena rytinou znázorňující poloviční postavu SJN v oválném rámu, který je dole doplněn kartuší se znakem piaristů s postranním dekorem rozkvetlých lilií. Světec (☼) je představen jako kanovník zbožně hledící na křucifix, který drží zl. dopr. Pod rámem grafiky se nachází chronogram: *GMena Dobrego OChranCe / à tWe PoWěstí, S: Ian Nepo: (= 1722).*

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722a

121. Soubor tří grafik zachycujících *theatrum honoris* („stánek slávy“, slavnostní lešení, slavobránu), dílo 1721 zbudované před pražskou katedrálou k oslavě blahořečení JN (1722)

Pro uchování památky na pražskou oslavu blahořečení, konanou 4. VII. 1721, byli na konci téhož roku či na počátku 1722 pověřeni norimberští rytci a spolupracovníci Michael Heinrich Rentz a Johann Daniel à Montalegre zachycením mohutné slavnostní dekorace, která při beatifikační oslavě zdobila prostor před Svatovítskou katedrálou. Tento „stánek slávy“ či *theatrum honoris* (lešení, jeviště cti) navrhl Jan Ferdinand Schor. Jeho nárys dekorací posloužil Rentzovi v Norimberku někdy v první polovině 1722 k tvorbě tří leptů-rytin v součinnosti se jmenovaným à Montalegre juniorem, ovšem Rentz sám je autorem příslušných desek. Není vyloučeno, že si Rentze k tomuto úkolu vyhlédl samotný Schor. Výsledné tři grafiky doprovodily pamětní tisk s podrobným popisem a vysvětlením dekorací (přínejmenším jeho německou verzí *Ehren-Glantz der himmlischen und irdischen Glory*), z čehož lze buď usuzovat, že tento popis byl vydán až 1722, nebo že k němu byly nabízeny rytiny teprve dodatečně. To se zdá pravděpodobnější.

└ *Plenitudo gloriae* 1721 – *Dokonalost slávy* 1721 – *Ehren-Glantz* 1721 – DLABAČ 1815b, sl. 564, č. 21 – ŠITTLER/PODLAHA 1896, list 65. (obr. průčelí) – PREISS 1986, 410 – ŠERÝCH 2007, 32-33, 34 (obr. levého boku), 35 (obr. průčelí), 361, 443-444 (I. 24-26) – PREISS 2013, 510, 512-513

121a *Theatrum honoris* I – průčelí

Do katedrály míří hlavní branou skrze slavnostní dekorace dlouhý průvod, v němž je vidět řeholníky, kanovníky, preláty v infulích, z nichž ke konci několik nese prosklenou rakev s tělem a za nimi jeden prelát s mitrou nese v relikviáři jazyk, doprovázen dvěma dalšími preláty, následuje císařovna Alžběta Kristina, nad níž sluha drží slunečník, poté kráčeji urození pánové a dámy. Postranními vstupy do dekorací vcházejí další lidé. Rozměr 385 × 360 mm. Nesignováno. Rytina zachycuje nápisy na dekoracích.

121b *Theatrum honoris* II – levý bok (hleděno od katedrály)

Mohutnou výzdobu si prohlížejí různé osoby, většinou skupinky. Rozměr 255 × 372 mm. E (sign. na rytině vl. dole) *J. F. Schorr inv. et del. – (vpr. dole) Renz et à Montalegre fe: – (pod rytinou doprovodné verše) Coelo Aqua me quondam genuit: Fæcundum Elemnetum. / Hinc velut à qva sint omnia, Nomen habet // At Tibi quæ Nomen CAROLINO à Nomine ducunt / CAROLE fecundas esse precimur AQVAS.* Rytina zachycuje také nápisy na dekoracích.

121c *Theatrum honoris* III – pravý bok (hleděno od katedrály)

I tuto část slavnostní dekorace si prohlížejí lidé různých stavů, mezi nimi vysoký církevní hodnostář či skupina ozbrojenců. Rozměr 255 × 370 mm. E (sign. na rytině vl. dole) *J. F. Schor. inv. et del. – (vpr. dole) J. D. à Montalegre et M. Renz fe. Norimb: 1722. – (pod rytinou doprovodné verše) Horum Ego dum Sanctæ Sequerer vestigia vitæ, / In Cælum recto calle*

profectus eram. // Et nostras proinde vias quicunque Sequetur, / Errare à Cælo, Sideribusqve nevit. Rytina zachycuje rovněž nápisy na dekoracích.

122. Náhrobek SJN v pražské katedrále (cca 1722)

Anonymní grafika foliového formátu zachycuje náhrobek v praž. katedrále od sev. str., tedy od presbytáře chrámu. Čelní (záp.) oltář při náhrobku je chráněn kovaným mřížovým přístřeškem, rakev s tělem je vložena mezi mramorové ohrazení se sochami světcových ctností, nad rakví se nachází drapériový baldachýn vyvrcholený stojící sochou na oblaku, nad náhrobkem se vznáší vrchní baldachýn vespod zdobený hvězdami, jehož splývající drapérii na čtyřech stranách drží sochy letících andělů. Před oltářem na vých. str. náhrobku visí na kov. ozdobném rameni řada lamp. V pozadí směrem k ochozovým kaplím je po pravé straně vidět oratoř či tribunu krytou stříškou a pod ní řadu obětín, nep. darů věnovaných ke ctí (desky s malovanými postavami, s planoucími srdci, nohama, rukama, očima). V této podobě Nepomukovo mauzoleum existovalo patrně jen krátký čas od V. 1722, kdy byl sarkofág s tělem blahoslavence posunut z hor. polohy náhrobku do dol. úrovně mezi náhrobní oltáře a vrchol baldachýnu nad sarkofágem zaujímal socha převzatá nejspíš z náhrobku z 1692.

Pozn.: Exemplář této rytiny je vevázán do konvolutu v knihovně Řádu křižovníků s červ. hv. v Praze, sign. XVIII G 10/6, přív. 9.

123. „Pravé vyobrazení slavného hrobu sv. Jana Nepomuckého“ v pražské katedrále (cca 1722)

Rytina Marka Müllera zachycuje náhrobek (z jihu) v dalším stádiu jeho vývoje, kdy čelní (záp.) náhrobní oltář byl doposud obklopen mřížovým přístřeškem, na baldachýnu nad rakví však již nestála socha z náhrobku z 1692, ale oblačný kumul vyvrcholený klečící postavou a obklopený četnou andělskou stafáží. Nad touto sochařskou skupinou se nacházel i nadále baldachýn zavěšený na klenbě ochozu katedrály, jehož čtyři splývající drapérie dole drželi sochy letících andělů. Před oběma náhrobními oltáři je na grafice zachyceno po jednom ozdobném kovaném rameni se zavěšenou řadou lamp. Aut. rytiny je sign. vpr. dole: *Müller sc: et Vendit Pragæ*, vespod se nachází textové pole s popisem tématu rytiny: *Wahre abbildung des glorreichen grabs S Ioannis Nepo- / muceni Martyres in der domb-Kirchen bey S. Veit Zu Prag.*

L MATSCHE 1976, 107 (obr. 5)

124. Tzv. Müllerova mapa Čech s parergem znázorňujícím Prahu s Kamenným mostem se sochou SJN a s výslovným zaznačením několika sakrálních staveb zasvěcených témuž světci (1722)

Johann Christoph Müller (1673-1721), hejtman (kapitán) a inženýr, rodák z Wörthu (předměstí Norimberka), byl nejvýznamnějším kartografem své doby. Na velké mapě Čech začal pracovat v květnu 1712 a dokončil ji 1720, kdy byl 5. IV. pozván do Prahy augsburský rytec Michael Kauffer, který se zavázal českým stavům, že do roka dokončí práce na rytině Müllerovy mapy do roka. Za každou desku měl dostat 100 zl. Müller za mapu, jejíž originál osobně předložil císaři Karlu VI., obdržel 1000 zl. Císař 5. VIII. téhož roku dohodu mezi stavy a rytcem Kaufferem schválil. Müller ve Vídni provedl korekturu prvních dvanácti měděných desek, onemocněl však a 21. VI. 1721 zemřel. Zbylé desky korigoval vojenský inženýr Johann Wolfgang Wieland. Všechny desky byly dokončeny a schváleny pro tisk 1722, kdy také k vytisknutí mapy skutečně došlo, byť tato nese v titulu datum svého kreslířského dohotovení 1720. Mapa v grafickém měřítku cca 1:132 000 sestává z 25 desek či sekcí o rozměrech 465 × 540 mm (resp. 480 × 545 mm), dosahuje tudíž celkových rozměrů 2400 × 2855 mm a patří tak k největším kartografickým dílům, zobrazujícím České království před zahájením prací na I. vojenském mapování (2. pol. 18. st.). Mědirytina obsahuje 12 495 lokalit a zachycuje schematicky reliéf i zeleň, vodní toky, komunikace, sídla s jejich správním odstupňováním (politickým i církevním), občas charakter osídlení, zámky, kláštery, poštovní stanice, různé hospodářské a přírodní údaje a v neposlední řadě o samotě stojící sakrální objekty, které bývají někdy označeny titulem. Mezi nimi se nachází několik svatyní: mezi Dřínovem a zámkem Jezeří (*S. Ioh: Nepom.*; mapový list č. 7), na vrchu nad Mělníkem (*S. Ioh: Nepom.*; mapový list č. 8), nad Zvíčinou (bez popisu, mapový list č. 9), Hrádek u Libomyšle (*Hradek*, mapový list č. 12), nad Suchdolem (bez popisu, mapový list č. 13), nad Skřívšem (*S. Ioh. Nepom.*; mapový list č. 13), nad Týncem u Klatov (*S. Ioh: Nepom.*; mapový list č. 17) a u Hartmanic (*S. Iohan Nepo.*; mapový list č. 20).

Dílo bylo určeno především a zpočátku asi zcela výhradně pro vojenské účely, a proto mělo být utajováno. Přesto bylo opatřeno výzdobnými parergy, z nichž dvě ovšem také, nepřekvapivě, nesou titul a doprovodnou legendu. Autorem parerg je tehdy již známý tuzemský malíř Václav Vavřinec Reiner. Reprodukci Reinerových předloh byl pověřen jiný augsburský rytec, Johann Daniel Herz st., který projevil velký respekt k osobitým rysům Reinerova řešení a rukopisu. Kromě alegorií plodnosti, hojnosti a nerostného bohatství České země Reiner do levého horního rohu situoval výjev sv. Václava v brnění a hermelínovém plášti, jak se koří v nebesích před zářícím paládem Čech, reliéfem Panny Marie Staroboleslavské, je obklopen anděly, z nichž dva drží zemský symbol přemyslovské orlice, jeden na rozvinutém praporci, druhý na štítě, a oroduje za sobě svěcenou zem reprezentovanou nejenom podrobnou mapou samotnou, ale v blízkém plánu královským souměstím Prahou, jejíž vedutu s Hradem, Malou Stranou a Kamenným mostem nad Vltavou, utkánu na třásněmi lemovaném koberci, drží v rozvinutí čtvero andělských efebů. Most „tu zřejmě vytváří – podobně jako na jiných emblematických vedutách královské metropole – zástupný symbol nejen spojení pražských měst, ale i krajů celé země“ (Preiss). Na mostě stojí pouze krucifix s doprovodnými postavami Boleslné Matky a Miláčka Páně a socha. Autor pravděpodobně pro vedutu použil některou vedutu staršího data (dle Semotanové z doby před 1669).

Ve sbírkovém souboru českých barokních kreseb v majetku dipl. Ing. Waltra Gutwillingera ve Stuttgart-Wangen se nacházela nebo nachází kresba diletantského kreslíře, který pro Müllerovu mapu navrhl parerga v odlišné podobě. Vyobrazení Prahy zamýšlel umístit do pravého dolního rohu mapy, a to v obdélném poli. Na Prahu mělo poukazovat vlevo sedící starček říční božstvo Vltavy, opírající se o nádobu s vytékající vodou s nápisem *Mulda fl.*, a nad městem se měl na oblaku s pěti hvězdami vznášet stojící sv. kanovník JN s krucifixem držným zprava doleva, obklopený čtyřmi anděly, dvěma efebů po stranách dole a dvěma děcký na své úrovni, s atributy knihy a koruny (vlevo) a palmové ratolesti (vpravo).

Postava světce měla zářit a u nejdříve po stranách hlavy se měly vznášet dvojice okřídlených andílčích hlav. Zdá se velmi pravděpodobně, že kreslíř návrh parerg zamýšlel již pro první vydání Müllerovy mapy. Další vydání, ve zredukované podobě a se zmenšením původních Reinerových parerg, bylo publikováno 1726.

E (v pr. dol. parergu mapy její název) *MAPPA GEOGRAPHICA REGNI BOHEMIAE [...] exhibita à Joh: Christoph: Müller, S. C. M. Capitan: et Ingen: A: C: M.DCC.XX [...] Michael Kaufffer Sculpsit Augusta Vind: – L SBC 2001, 256 (č. kat. I/7.1) – SEMOTANOVÁ 2002, 26-27, 90-91 (obr. 22, Reinerovo parergon s vedutou Prahy) – PREISS 2013, 284-288 + obr. na pag. 284 (Reinerovo parergon s vedutou Prahy) a na pag. 288 (kresebný návrh anonymního diletanta), 1089-1090 (R3)*

125. SJN nad zeměkouli s mapou Čech a zemským lvem (1722)

Mědiryt, 167 × 117 mm, návrh Václav Vavřinec Reiner. Frontispis uvádějící l. řec Tadeáše Josefa Seddelera *Candido purpureus Bohemiae leo, Divus Joannes Nepomucenus*, pronesenou 17. V. 1722 v kapli svatojánského bratrstva a konfederace v Praze Na Skalce na Novém Městě. Rytec Jan František Fischer zde bohužel nepříliš dovedně přenesl v rytinu jinak jistě výbornou předlohu slavného malíře Reinera. Nový blahoslavenec Jan Nepomucký zde vystupuje jako ochránce Čech. V pokleku na oblacích se obrací k paprsky ozářenému trojičnímu znamení Božího oka (vpr. nahoře). Letící andílek (vpr.) světci nastavuje krucifix, podpořen dvěma doprovodnými okřídlenými and. hlavami. Blahoslavenec zalitý září z nebes oběma rukama poukazuje na spodní výjev, zeměkouli, přes níž je natažena mapa Čech s jasně vyobrazeným Praž. mostem, zdobeným několika sochami. Po pravé straně je vztyčen heraldický český dvouocasý lev, jednou tlapou korunuje mapu Čech a v druhé drží žezlo, drápy přidržuje mapu. Ve spod rytiny je doprovodné elegické distichon s erbem Bertholda Viléma říš. hr. z Waldsteinu, jemuž řečník tisk své orace věnoval.

E (pod vyobrazením vl. dole) *Wenc. Laur. Reiner del. – (vpr. dole) Fischer sc. Pragae – (v kartuši vrcholící znakem defendenta) Czechiadum referunt, qvem praedico, signa Leonem, / In silvis Lapidum gloria qvinqvae nitet. – L SEDDELER 1722 – DLABAČ 1815a, 402 (č. 22) – PODLAHA/ŠITTLER 1896, pag. XII, obr. 17 – PREISS 2013, 474-475 (+ obr. R 4), 1090 (R 4)*

126. Univerzitní teze Františka Maixnera z Lüttichu (1722)

Univerzitní teze olomouckého studenta Františka Maixnera, který tímto grafickým plakátem avizoval svou magisterskou obhajobu z filozofie 10. VII. 1722, představuje SJN a JS v obdobné kompozici jako na menší rytině v úvodu Spálovského knížních univerzitních tezí z 1721 (→ výše 115). I v tomto případě jde o dílo olomouckého rytece Antonína Freindta (sign. vpr. dole: *Antonius Freindt sculps Olomu.*), dílo oproti předchozímu v propracovanější, dynamičtější a ušlechtlejší kompozici. Pohyb, gesta a umístění obou mučedníků Janů přesvědčivě vyjadřují ideu, že by pětihvězdnou svatozáří ověnčený Nepomuk měl kolegovi Sarkandroví dopomoci ke svatozáří. V její prospěch svědčí Sarkandrový výmluvné atributy klíče a mučednické palmy, nesené andílkem, a mučících nástrojů, na něž poukazuje další nebeský duch. Scénérie je v levém dolním rohu dotvářena výjevem Nepomukovy mučednické smrti ve *Vltavě* (→ C.1, Olomouc 3m/).

E-H (ve spod. textovém poli v kart. upr.) erb defendentova patrona a kolem náp.: *PHILOSOPHIA UNIVERSA / Qvam / Sub vastissimis Auspicijs / Illustrijsimi ac Excellentissimi Domini Domini / MAXIMILIANI VDALRICI S: R: I: / Comitiss à KAUNITZ & RITTBURG / Domini in Ejsens, Stattesdorff, Wittmund et Melrich, Hereditarij / Domini Austerlicy, Hunnobrodæ, Moravo-Prujsy, / Magno-Orzechowy, Neo-Kaunitzj, Schuranij et Raruj, Sacrae Cæsa- / reæ, Regiæ Catholicae Majestatis actualis intimi Consiliarij, et Came- / rarij, nec non Marchionatûs Moraviae / SUPREMI CAPITANEI / Domini Domini Patroni Gratiosissimi / In Alma, Cæsarea, Regia ac Episcopali Universitate Olomucensî Societatis IESU / Præsides / Reverendo ac Doctissimo Patre FRANCISCO MACASIO è Societate IESU A:A L:L: / et Philosophiæ Doctore ejusdemqve in prænominata Vniversitate / Professore Publico ac Ordinario / Pro suprema Philosophiæ Laurea / Publicè propugnandam suscepit / Nobilis ac Erudit[us] D: FRANCISCUS MEIXNER de Littich Morav[us] Olomucensis A:A:L:L: / et Philosophiæ Baccalaureus, Metaphysicæ et Ethicæ Auditor / Anno MDCCXXII Mense Julio die 10 Horis / post meridiem consvetis. – (v postranních částech textového pole) 50 tezí s heslem *O. A. M. D. G.* v závěru – L NEUMANN 1934, s. p. – MLČÁK 2009a, 31-32*

127. Několik svatojánských vinět a rytina hlavního oltáře ve světcově chrástecké kapli u Děčína (1723)

Pamětní tisk k zbudování a posvěcení chrástecké nepomucenské kaple v rozběleské farnosti nedaleko Děčína je vyzdoben několika vinětami se svatojánskou tematikou a rytinou zachycující hlavní oltář oné kaple (**127d**). Jedna viněta představuje poloviční postavu SJN jako prostovlasého kanovníka s paprskitou svatozáří kolem hlavy, nad níž se vznáší ještě jedna, rovněž paprskitá svatozář kolem pěti hvězd. Světec kladě levici na hrud', v pr. ruce drží palmu a s odevzdaností vzhlíží k P. Marii Staroboleslavské (se svatozářemi kolem hlavy Matky Boží i Ježíška), která se vznáší v pr. hor. části kompozice a vyzraňuje na světce paprsky. Výjev je zarámován vespod volutami, z nichž do boků vyrůstají rozkošatělé květiny, vl. lilie, vpr. růže (**127a**). Další, tentokrát drobnější viněta představuje zesnulé tělo SJN, ležícího kanovníka s hlavou položenou na polštáři (vpr.). Kolem světcovy hlavy krouží pět hvězd. Světec drží v pr. ruce, položené na hrud', prostý křížek. Nad světce září pronikavými paprsky záračně zachovaný jazyk. Výjev je zarámován po bocích rozvilinami a podpírán okřídlenou andílčí hlavou dole upr. (**127b**). Třetí viněta je tvořena oválným rámem s poprsím SJN typu „pravé podoby“ (☼). Světec zde hledí sm. dopr. Kolem rámu po stranách dvě mohutné palmové ratolesti, vespod tři štápece, navrchu pět zářících hvězd (**127c**).

L ZINCKE 1723, 36 (127a), 149 (127b), mezi pag. 150 a 151 (127d), 153 (127c), 347 (127a).

128. Univerzitní teze Jana Tadeáše Schneidera (1723)

Pražský student Jan Tadeáš Schneider oznámil svou obhajobu z veškeré Aristotelovy filozofie ve *Velké Karlově aule* 1723 univ. tezí, jejímž námětem je sv. kanov. JN (☼) klečící na oblacích, na nichž se vznáší z podlahy místnosti, obklopen čtyřmi postavami. Předně je to andílek, držící před světcovými koleny (vl. dole) krucifix s lilii a palmu. Ostatní postavy

jsou ženské personifikace ctností či dobrých světcových vlastností. Nejnižší vpr. se nachází Mlčenlivost s členkou ve vlasech, s rouškou na ústech, na něž si navíc klade prst lv. ruky, zatímco v pr. drží svazek dvou klíčů. Výše vpr. za zády světcovými hledí do nebe Nevinnost s ověčenými vlasy a ovečkou v náručí. Vl. nahoře se ke světci snáší a bere jej za pr. ruku, aby mu gestem levice ukázala cestu do zářivého nebe další žena, s helmou na hlavě, patrně zosobnění Statečnosti a tři teologických ctností, značených atributy, jež postava drží před světcem: rozevřená kniha a dvě desky (snad Desatera) by mohly symbolizovat Víru, zapálená voskovice a ženino gesto, namířené do nebe, by mohly znázorňovat Naději, nakonec drobné srdce nep. vyjadřuje Lásku. Světec na výzvu poslední personifikace hledí k nebi a gesty rukou poukazuje směrem k Mlčenlivosti, již se v životě věrně přidržel, až tak dalece, že skončil ve vlnách Vltavy (výjev Svržení z m. vl. dole, kde se na říční hladině pod padajícím světcem nachází věnec z hvězd). Tuto mezzotintu o rozměrech 83,7 × 147 cm vytvořil v Augsburgu rytec Gottlieb Heiss st. (1684-1740) (sign. na piedestalu vpr. dole: *Gottlieb Heüßs sculp. et excud. Aug. Vind.*) podle návrhu malíře Franze Geoga Hermanna (1692-1768) (sign. t. výše: *Fran: Georg: Herman pinx.*). Výtisk se nachází v NKČR, sign. Th. 520.

H-E (v spod. textové části rytiny v kart. upr.): (nahore upr.) erb defendentova patrona – (kolem erbu i pod ním) *THESES EX UNIVERSA* (erb) *ARISTOTELIS PHILOSOPHIA* / *Quas* (erb) *sub / faventissimis* (erb) *Auspicijs* / *Illustrissimi* (erb) *Domini Domini* / *PHILIPPI* (erb) *IOSEPHI* / *S. R. I. Comitibus de Gallas in Arce* (erb) *Campo, et Libera Turri, Ducis Luceriarum Haereditarij Domini in Fridlandt* (erb) *Reichenberg, Grävenstein, Vustung, / Neüendorff, Wünschendorff,* (erb) *Ebersdorff, et Skrzivan.* / *Domini Domini ac* (erb) *Patroni Gratosissimi.* / *In Alma Caesarea, Regiáq[ue] Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi / Praeside / Reverendo ac Doctissimo Patre P. Floriano Weidinger è Societate IESU, AA. LL. et Philosophiae Doctore, ejus- / demque in eadem Universitate Professore Regio, Publico, ac Ordinario / In magna Aula Carolina pro Suprema Philosophiae Laurea / publicè propugnandas suscepit / Eruditus Dominus Ioannes Thaddæus Schneider Bohemus Ebersdorffensis AA. LL. et Philosophiae / Baccalaureus, Metaphysicæ et Ethicæ Auditor ex convictu S. Bartholomæi. / Anno MDCCXXIII Mense (připsáno Junio) Die (připsáno 23) horis / (připsáno ante) meridiem consvetis. – L (v postranních textových polích) 50 filoz. tezí*

129. Dvě rytiny v úvodu Hammerschmidova pojednání o Praze (1723)

Spis týnského faráře Jana Floriána Hammerschmida *Prodromus gloriae Pragenae* z 1723 vyzdobil Šporkův rytec Michael Heinrich Rentz titulní rytinou a grafickým vlysem doprovázejícím úvodní věnování knihy vydavatelem Wolffgangem Wickhartem světci JN. Předlohu k titulní grafice vytvořil pražský freskař Jan Hiebel. Je na ní signován i Rentzův spolupracovník Johann Daniel à Montalegre.

L HAMMERSCHMID 1723 – ŠERÝCH 2007, 43, 99-103 (na pag. 100 obr., tit. list), 360, 444 (II. 5-6)

129a Titulní list s Hammerschmidovou podobiznou, Fámou vytrubující slávu Prahy, českým lvem, říčním božstvem a nepomucenským symbolem Vltavy

V horní části rytiny tři andělé drží oválný rám s Hammerschmidovým portrétem (historik v kněžské klerice sedí u stolu, píše a zamyšleně se obrací k divákovi), níže na oblacích letí anděl (Fáma), pravíci ukazuje vzhůru (patrně na literátův portrét) a směrem k zemi troubí na trubku, na níž vlaje praporec s vetkaným plánem Prahy (označeným *PRAGA*). V dolní části vpravo v rákosí leží říční božstvo či génius v podobě starého polonahého muže, který se opírá o převrhnutou urnu, z níž vytéká voda. Zářící pětice hvězd na hladině nenechává na pochybách, že jde o znázornění řeky Vltavy. Božstvo ukazuje vzhůru. Opočal vlevo leží zamračený lev představující České království. Jde o lept a rytinu o rozměrech 310 × 187 mm. E (sign. na rytině vl. dole) *Hiebel delineavit.* – (pod rámem rytiny vpr.) *Michael Rentz et Johann Daniel de Montalegre sculpsit.*

129b Grafický vlys s BJN a jeho atributy

Uprostřed vlysu dva andělé obklopují barokně tvarovanou kartuši s poprsím typu *vera effigies* a sedí na schodu, na kterém jsou při nich položeny atributy. Andílek vpravo drží mučednickou palmu. Poblíž něj leží rozevřená kniha, kružidlo, měřidlo a globus. U andílka vlevo je položen doktorský plášť, na něm stojí mitra, v pozadí biskupská berla. Rozměry tohoto leptu-rytiny 50 × 173 mm. Nesign.

130. Soubor knižních ilustrací zachycujících život, smrt a oslavení SJN (1723, 1724)

P. Reginald Braun, dominikán České řádové provincie, dal jednu ze svých nepomucenských knih, *Neu-eröffnet-johannäische Ehr- und Gnaden-Pforte*, vydanou dvakrát krátce po sobě v Sulzbachu 1723 a 1724, vyzdobit dvanácti mědiryty, oslavným frontispisem a jedenácti výjevy ze života, smrti a oslavy, které částečně doprovodily světcův životopis a zčásti různé oddíly modliteb, v knize obsažené. Tuto informaci poskytují bibliografické popisy obou vydání, přičemž je upřesněno, že v prvním vydání jsou vedle frontispisu mědiryty přiřazeny ke stranám 2, 6, 10, 16, 22, 38, 84, 154, 188, 220 a 394. K dispozici jsme měli pouze pozdější vydání tohoto Braunova díla, upravené a rozšířené, vydané v Sulzbachu 1737 spolu s doprovodným spisem obsahujícím pobožnosti k poutím. V tomto vydání se nachází 15 mědirytů. Mezi nimi je frontispis stejného námětu jako u prvních dvou vydáních. Představuje vpr. dole klečící ženu se závojem, na jejíž hlavě plane plamen. Žena hledí na podobiznu SJN (kanovníkovo poprsí s ☉5* typu *vera effigies*) v oblacích vl. nahoře, podpíranou andílky a ozářenou světlem z nebes. Žena patrně symbolizuje Církev, což by mohl naznačovat průhled do chrámu v pozadí, a přináší světci rozevřenou kadidelnici, z níž stoupá vzhůru dým. U ženy vl. v popředí sedí andílek se svazkem klíčů, činí gesto mlčení a praví *Sub rosa* (tj. „pod tajemstvím“). V nebesích po pr. straně další dva andělé předestírají před světcův zrak křížifix, nejvýše pak letí dvě okřídlené and. hlavy. Doprovodný nápis ve spodním textovém poli zní: *Frohlocket! erbauet Thriumphirliche Pforten / dann HEILIG Ioannes erkläret ift worden (130a)*. I ostatní grafiky měly v prvním i druhém vydání doprovodné nápisy, jako tomu je ve vydání z 1737. Z ostatních původních výjevů byly do vydání z 1737 pojaty nejpravděpodobněji tyto (na všech má světec ☉): Cisterciáci učí maličkého Jana (perspektiva pojata jinak než na Liškově grafice z 1708, → výše 70a) (130b), Světec káže z kazatelny početnému zástupu v kostele (130c), Kanovník Jan odmítá vyrazit králi zpověď královny (scéna zpovědi královny je zachycena v pozadí podobně jako na bronzovém reliéfu na podst. sochy na praž. *Karlově m.*, u scény s králem nechýbí nabízená mitra na stole a v popředí okovy

jako symbol utrpení, jímž světec král vyhrožoval) (130d), dále z ilustrací k různým modlitbám nejspíš výjevy Kanovník Jan klečí před oltářem a uctívá krucifix, který mu před oči klade andělský efeb, zatímco jiný anděl klečí vedle (průhledem do krajiny, v níž zpoza horizontu vyzařuje slunce, je naznačeno, že se rytina vztahuje k ranním a večerním modlitbám) (130e), SJ za asistence dvou ministrantů slouží mši sv. (právě ve chvíli pozdvihování) u oltáře s obrazem Nanebevzetí Panny Marie (ilustrace k mešním modlitbám) (130f), Zpovědník Jan sedící na zpovědním křesle pod baldachýnem dává rozhřešení klečící královně (v pozadí stojí zborjonoš se psem, jde o opětovnou evokaci bronzového reliéfu na podst. praž. most. sochy, přičemž zde je výjev ilustrací k modlitbám ke sv. zpovědi) (130g) a SJ v mešním roucho podává před oltářem sv. přijímání klečící královně, čemuž po stranách asistují dva andělé s rozžatými svícemi a scéna je ozářena světlem sestupujícím z oblačných nebes (ilustrace k modlitbám ke sv. přijímání) (130h). Frontispis a čtyři posledně popsané grafiky jsou ikonograficky velmi zajímavé, a zvláště scény Sloužení mše sv. a Podávání sv. přijímání královně obohacují dosavadní nepomucenskou ikonografii o nové náměty.

└ BRAUN 1723b – TÝŽ 1724b – TÝŽ 1737

131. SJN zpovídá českou královnu, knižní ilustrace (1723)

Nové vydání olomoucké diecézní příručky pro udílení svátostí a vykonávání dalších posvátných úkonů a obřadů, publikované v Olomouci 1723, je vyzdobeno mědiryty s čárovým leptem od pražského rytce Antona Birkharda, vytvořenými dle návrhu malíře Václava Jindřicha Noseckého (Noska). Rytiny představují sv. ochránce Moravy s přidruženým SJN, některé v souvislosti se svátostí či úkonem, o kterém se právě v knize jedná. Na úvodní grafice sv. moravských patronů se SJN nevyskytuje. Tomu je věnována samostatná grafika (205 × 155 mm) na úvod stati o svátosti pokání. Výjev představuje barokně zdobenou zpovědnici obklopenou těžkou drapérií. Ve zpovědnici vlevo sedí sv. kanovník Nepomucký s prostou svatozáří nad hlavou. Pod světlem před zpovědnicí leží na zemi palmová ratolest. V pravé části zpovědnice klečí na podušce královna v nádherném roucho a zpovídá se. Vpravo v pozadí spolu rozmlouvají dvě ženy. Nad výjevem nápis: *S. IOANNES NEPOMUCENUS MARTYR, famâ periclitantium Patronus*. Pod grafikou verš: *Si nil occultum, quod non vulgabitur olim, / Ergo modò pateat, post ut ibi Lateat*. Autoři tohoto uměleckého díla jsou signováni ve spodní části grafiky: *Wenc: Nosseczky. del: Birckart Sculp. Prag.*

└ *Agenda seu rituale Olomucense 1723* – PLESNÍKOVÁ 2010, 87-88, 90-91, 155 + obr. 53

132. SJN se v modlitbě dozvídá o své budoucí mučednické smrti (1723)

Letáček s modlitbou ke sv. jazyku SJN, vydaný u Karla Jana Hruby v Praze 1723, je vyzdoben grafikou v obdélném rámu, která zachycuje zmíněného světce jako kanovníka klečícího v místnosti na stupni před stolcem (vl.), na němž je rozvěřena kniha. Světec (☼) hledí do oné knihy, pravici klade na hrud' a levou rukou ukazuje za sebe na scénu Svržení z mostu, nacházející se v pozadí, v průhledu z místnosti vpr. Nad scénou Svržení se vysoko v nebesích vznáší Staroboleslavské Paladium obklopené svatozáří. Před světlem na schodu sedí dva andělé, z nichž jeden drží krucifix a poukazuje na něj. Poblíž leží dvě měřidla. Scénu doplňuje třetí anděl, který letí nad světlem a drží nad jeho hlavou v ručkách věnec a mučednickou palmu. V dolním textovém poli vysvětlující nápis: *Nepomucenus praevidit Lumine plenus / fata [?] fue fortis cavet agnite spicula mortis*. Výjev tedy představuje SJN, který se v modlitbě dozvídá o své budoucí mučednické smrti.

└ *Ein andächtiges Gebet 1723*

133. SJN žehná žďárskému klášteru cisterciáků a svému poutnímu místu na blízké Zelené hoře (1723)

Pamětní tisk k vysvěcení zelenohorského poutního kostela a dalších dvou kostelů na panství žďárského kláštera cisterciáků obsahuje na druhé straně titulního listu rytinu SJN vznášejícího se na oblaku pod zářícím symbolem Nejsv. Trojice a v září sestupující od Boha žehnajícího pravou rukou zmíněnému opatství. U světce klecí anděl s atributy palmy a aureoly z pěti hvězd. Ve spodní partii rytiny je zachycen klášter s blízkým svatojánským kostelem na Zelené hoře, u kterého se nachází chronogram: *Mons Viridis Ioanni aqVis ILLVstrI saCer [= 1723]*. Doprovodný popis rytiny se nachází pod jejím spodním rámem: *Fons B. V. Mariae Vulgo Zara*. Rytinu vytvořil Václav Daniel Gutwein v Brně, jak dokládá sign. *Gutwein sc: Brunæ*. Tato grafika doprovází i soudobé pamětní tisky zelenohorského bratrstva.

└ *Risus Sarae 1723* – *Hora Zelená 1723* – *Mons Viridis 1723*

134. SJN ve hvězdě (1723) a svatojánská viněta (1723, 1726)

Tisk kázání měřinského faráře Jakuba Felixe Jana Pachera zdobí na úvod drobná obdélná grafika představující do oválu vepsanou osmicípou hvězdu, v jejímž středu je v kruhu zachyceno poprsí sv. kanovníka (☼) (134a). Na závěr se pak nachází drobná viněta s obálným medailonem poprsí upr., se zářícím jazykem v rozžárené osmicípé hvězdě navrchu, s andělky letícími po stranách (jeden nese zámek, druhý klade prst na ústa), dále s hvězdami, rozžatými svítilnami a rozkvetlými liliemi po stranách, dole pak s mostem a překříženými palmovými ratolestmi (134b). Tato viněta byla publikována také o tři roky později v nepomucenském tisku *Exoptatus cordium affectus*.

└ PACHER 1723 (134a, b) – *Exoptatus cordium affectus 1726* (134b)

135. Obraz zesnulého SJN u bosých augustiniánů ve Vídni (1723)

Podlouhlá grafika zachycuje téma proslavené a uctívané malby u augustiniánů bosáků v jejich dvorním chrámu ve Vídni (→ A.2, Wien I. 5/). Světec leží na katafalku v jakémsi chrámovém prostoru, je oděn v kanovnícké roucho, ruce má zkrácené na hrudi a drží v nich malý krucifix, položený na svá prsa, oči má zavřené, hlava spočívá na polštáři a je obklopena pěti hvězdami. Hlava světce se nachází v lv. části kompozice pod drapériemi, v pravé části kompozice na světce z rozvěřeného nebe sestupuje proud paprsků a slétají dva andělé, z nichž jeden přináší věnec a druhý palmu. Za andělky jsou oblaka. Pod tímto výjevem se nachází pás s nápisy: *En IaCet hIC DIVVs, qVô stat tVa faMa Patronô. [= 1723] / Apud RR. PP. Augustinianos Discalceatos Viennæ Austriae*. Níže vl. *Cum Priv. S. C. M., vpr. I. A. P. excud. A. V.* Půjde nepochybně o dílo augsburského rytce Johanna Andrease Pfeffela.

136. Třetí nádvoří Pražského hradu s katedrálou sv. Víta a českými patrony v nebeské slávě (asi 1723)

Ikonograficky zajímavý mědiryt Antona Birkharda (230 × 345 mm) vycházející z předlohy Jana Josefa Dietzlera se nejspíš vztahuje k legendárním zjevením českých zemských patronů v pražské katedrále, především v souvislosti s dobou zimního krále Fridricha a s bělohorskou bitvou. Tisk je možné zasadit do atmosféry pražských korunovací Karla VI. a jeho manželky Kristýny Alžběty. Nasvědčovala by tomu zobrazená kolona kočárů s doprovodem směřujícím ke vchodu do svatovítského dómu.

Rytina představuje třetí nádvoří Pražského hradu, s budovou starého proboštství (čp. 48/IV) a svatovítské katedrály vl. a s královským palácem upr. a po pr. straně. Nad výjevem se upr. v nebesích na oblacích vznášejí svatí čeští patronové. Střed kompozice představuje monstrance s N. svátostí, kterou v rukou drží sv. Norbert. K této svátosti se obrací pozornost všech nebeských ochránců Č. král., pouze sv. Václav (v popředí vpr.) hledí na pozorovatele výjevu. Skupinu světců po lv. straně tvoří Josef, Vojtěch, Prokop, Zikmund, blíže neznámý biskup a v pozadí dva muži s birety na hlavách (snad Kosmas a Damián). Napravo poblíž monstrance klečí a ruce k ní v modlitbě spíná kanovník JN. Od něj více vpr. se nacházejí dva biskupové (nejspíš Cyril a Metoděj), dále kněžna Ludmila a mladičkový mučedník Vít.

Ě (dole pod rámem rytiny) *Prospect der Heiligen König: Metropolitan Kirchen S. VITI Sambt der König: Residens Zu Prag.* – (sign. vpr. dole v rámci rytiny) *I. Ditzler del: A. Birckhart sculp: et Vent: Pragae.* – L SBC 2001, 257 (č. kat. I/7.6)

137. Přední stříbrný oltář u hrobu SJN (cca 1723)

Rytina Marka Müllera (sign. dole: *Müller fc: et Vendit Pragæ*) představuje stříb. oltář na přední str. hrobu ve svatovít. katedrále, jak sděluje popisek ve spod. textové části: *Das Vöderfte Silberna Altar bey dem Grab des H: Ioan- / nis Nepomuceni in der domb-Kirchen bey S. Veit Zu Prag.* Grafika mohla vzniknout teprve po vytvoření drahocenné výzdoby t. oltáře, tedy nejdříve 1723 (antependium bylo darováno knížetem Schwarzenbergem v X. 1722, tabernákl s okolní výzdobou hraběnkou Waldsteinovou 1723, → A.1, Praha II. 4d/).

L MATSCHE 1976, 106 (obr. 4)

138. Univerzitní teze Johanna Baptista hr. von Thurn-Valsassina-Taxis (1724)

4. XI. 1724 obhajoval Johann Baptist Franz hr. von Thurn, Valsassina a Taxis na závěr svého studia na ettalské rytířské akademii (na univerzitní úrovni) své teze, a sice „pod nejposvátnější ochranou“ císaře Karla VI. K této příležitosti byla v Augsburgu vytvořena velice rozměrná univ. teze (výška 219 × šířka 148 cm), kterou vryl Gottlieb Heiss st. podle předlohy kemptenského malíře Franze Georga Hermanna. Středobodem plakátu je výjev, kterak sv. kanov. JN z Kristova pověření a s podporou Boží Prozřetelnosti propůjčuje císaři světovou vládu.

Pověst v podobě letícího anděla (vl. nahoře) trubkou rozlašuje věhlas habsburského rodu, podpírá a odhrnuje mohutný závěs a odhaluje tak scénu, jež má alegoricky znázornit oslavu císař. domu:

Vpr. nahoře trůní Immaculata s Ježíškem, podpíraným letícím andělem. Z Ježíškovy žehnajících ruky sestupují paprsky na znamení Boží milosti. Před Matkou Boží klečí v nebesích na oblacích sv. Leopold jako přímluvce za Říši a sv. Karel Boromejský jako křesťanův patron císaře.

Níže se nachází scéna předávání moci císařskému páru svatým Janem Nepomuckým. Nad t. scénou sedí v oblacích ženská personifikace Boží Prozřetelnosti, která svůj symbol, Boží oko v ozářeném trojúhelníku na vrcholu panovnického žezla, obrací dolů k řečenému výjevu jako výraz nebeské ochrany. Výjev představuje SJN klečícího vpr. na oblacích, s krucifixem opřeným o lv. rameno, předávajícího oběma rukama, za pomoci personifikace Naděje (ženy s kotvou), zmíněnému manželskému páru Karla VI. a Alžběty Kristýny globus, na němž jsou naznačeny všechny světadily a který nese dva nápisy. První prochází středem globu: *IMPLEBO DOMUM ISTAM GLORIA, Agg. II, v. 8* (tj. „naplním tento dům slávou“, *Ageus 2, 8*), druhý probíhá po celém jeho kruhovém obvodu: *DOMINABERIS PLURIMIS NATIONIBUS ET TUI NEMO DOMINABITUR, Deut. XV. v. 6* (tj. „budeš vládnout mnoha národům, ale tobě nikdo vládnout nebude“, *Pátá kniha Mojžíšova 15, 6*).

Za globem se ukazuje okřídlený stařec s kosou, Chronos, alegorie času, která ukazuje pr. rukou do lv. části rytiny na Herkulovy sloupy (Gibraltar) na horizontu, které rozbíjí okovaný císařský orel, který nakonec – podruhé zobrazen – odtamtud odlétá. Tím se myslí překonání hranic Evropy a rozšíření habsburské monarchie do Ameriky. Odkazují na to Vergiliova slova plynoucí z Chronovy ruky k Herkulovým sloupům: *NEC METAS RERUM NEC TEMPORA PONO* (tj. „nekladu ti hranice ani prostorové, ani časové“).

Císař stojí v imperátorské póze, oděn v pancíř, velitelskou hůlku v ruce, Řád zlatého rouna na hrudi, vedle něj (po jeho levici, pohledově vpr.) stojí manželka a drží žezlo. Nad císařem se vznášejí ženská alegorie štěstí a blahobytu, Fortuna, která vládce korunuje vavřínovým věncem vítěze. V druhé ruce drží Merkurovu hůl na znamení kvetoucího obchodu. Její hlava je zdobena ovocem, znamením bohaté úrody, pod rukou má roh hojnosti, z nějž k císaři vypadá mnoho korun a žezel, symboly pozemské moci, kterou mu přinesl věhlas zbraní.

Ten je symbolizován ženou v brnění a s vavřínem na hlavě, klečící (v lv. dol. rohu) vedle skupiny zajatých tureckých válečníků před císařem na ukořistěných zbraních a vojenských znameních a v pravici držící vítěznou palmu ovinutou nápisovou páskou s císařovou devizou *Constantia et Fortitudine*. Lv. rukou žena ukazuje na úspěch císařských zbraní v poli proti nepřátelům Říše, který je znázorněn v pozadí. Je to pravděpodobně bitva u Bělehradu, kterou 1717 vyhrál císařův vojevůdce princ Evžen Savojský, co je zde znázorněno výjevem opevněného města. Další v pozadí zachycené opevněné místo je možná Temešvár dobytý rok předtím, 1716.

Na protilehlé, pr. straně rytiny je zachycen boj Habsburků proti nepřátelům církve. V pozadí se objevuje alegorie církve, žena v závoji objímající lv. rukou do výše pnící kříž (znamení křesťanské víry), rukou, v níž drží rozsvícenou knihu Písma sv. a čte si z ní. Pravíci pozdvihuje planoucí srdce, symbol lásky a náboženské horlivosti, kterého se dotýká paprsek milosti sestupující z ruky božského Dítěte, o kterém byla řeč výše. Před Církví se nachází okřídlený genius, představující Sílu

(Odvahu, Srdnatost), oděný v pancíři a na hlavě nesoucí Herkulovou lví kůži, což je odkaz na císaře, jehož osoba je slovem i obrazem často přirovnávána k této mytologické postavě. Císaře to v barokní éře stavělo do roviny obhájce ctností před neřestmi. Genius drží oběma rukama kopí, které opět nese císařovu devizu *Constantia et Fortitudine*, a směřuje ho zmužile proti bludnému učiteli (s hady ve vlasech i v ruce) a proti kacíři. Tito oba leží porobeni na zemi, ač se bludný učitel snaží rukou strhnou rakouský erb (na volutovém štítě dole věnčeném palmou a vavřímem) z mohutného olivovníku.

Upr. spodního okraje celého výjevu sedí říční božstva obrácená k sobě, pravděpodobně Dunaj a Rio de la Plata, které by měly symbolizovat hranice monarchie. Plakát je vespod doprovázen trojím textovým polem v podobě rozvinutých listů držených andílky a císařským orlem. Na listy je vepsán rozsáhlý text s informacemi o obhajobě a obhajovaných tezích. Jde o nejpřesvědčivější výraz dobového uvažování nad SJN jako symbolickou figurou nebo jakýmsi ztělesněním habsbursko-rakouské, dynasticko-státní myšlenky.

Ě (sign.) *Franc. Georg Hermann pinxit – Gottlieb Heuß sculpsit. Aug. Vind. – JN 1971, 169-170, č. kat. 95 + obr. 88 – JN 1973, 116-117, č. kat. 54 + obr. 72 – MEZLER-ANDELBERG 1975, 36-37*

139. Vyzdvížení zesnulého SJN z Vltavy (1724)

Rytina Antonína Birkharda (sign. vpr. dole: *Birckart Sc.*), vytvořená podle nákresu malíře označeného iniciálami *T. F. W.* (vl. dole), představuje řeku Vltavu, na jejíž hladině se v popředí týpí patero drobných hvězd rozestavených do kruhu. Nad nimi tři rybáři (jeden polonahý) stojí ve vodě a vyzdvihují bezvládně tělo sv. kanovníka (paprscitá ☼ v náznaku obklopuje hlavu).

Vl. na břehu stojí biskup s mitrou na hlavě a berlou, pozdvihující pravici nad scénérii, jako by žehnal či pobízel k vynesení nalezeného martyrova těla. Po levé straně biskupově stojí nejspíše akolyta se sepjatýma rukama a pohledem zbožně upřeným na zesnulého světece. Před těmito dvěma postavami v lv. dolním rohu kompozice tři andílci obklopují alianční znak pod korunou, přičemž andílek vpr. činí prstíkem pravice gesto mlčení.

V pozadí se klene Pražský most s patrnými třemi oblouky. Na středním vystupujícím pilíři je ze zadu vidět krucifix obklopený postavami Matky Boží a sv. Jana. Na krucifix a směrem ke SJN sestupuje světlo z nebes skrze rozestoupená dramatická mračna. Odtud také slétá ke světci dospělý anděl a přináší mučednickou palmu. Na opačné straně scénérii vyvažují tři okřídlené andílčí hlavičky.

Na mostě kolem pomníku Kalvárie stojí řada přihlížejících, z nichž dva poukazují na událost odehrávající se u říčního břehu.

Ve spodním pásu se nachází chronogram: *B. Ioannes NepoMVCenVs per steLLas proDitVs In aqVIs.* (= 1724). Pod ním německá báseň: *Die sternchen Leuchten über mass, da man Joannem stürztet, / In Moldau-fluß, sag, warumb das? das leben ihm abkürztet, / Sieh! wo die Sonn des Böhmerlands Joannes gehet unter, / das dort auffgeht der sternchen glantz, und leuchtet, was ist's wunder?*

Dalo by se říci, že jde o scénu Vylovení SJN pohledově obrácenou vůči kompozici Brandlova obrazu tohoto námětu u staroměstských cyriaků (→ A.1, Praha V. 33c/, 34b/) a příslušných rytin, které z onoho obrazu vyšly (→ výše 66).

140. SJN vyprošuje císařovně Alžbětě Kristýně mužského potomka (1724)

V době posledního těhotenství císařovny Alžběty Kristýny, v atmosféře silícího očekávání mužského dědice Rakouského domu vznikla rytina, která se prodávala na jaře 1724. Námětem rytiny byl SJN předávající z nebes panovníci novorozeného prince. Vázala se k tomu slova: *Seht doch der heilge Nepomuc / Macht hier ein treflich Meisterstück.* Nepomuk byl již několik let usilovně vzýván, aby svou přímlovou u Boha vyprosil Habsburkům následníka trůnu. 5. IV. 1724 se však narodila dcera, arcivévodkyně Marie Amálie.

Ě KEYSSLER/SCHÜTZE 1751, 1288 – KRAUS 1918, 43 – VÁCHA/VESELÁ/VLNAS/VOKÁČOVÁ 2009, 219

141. SJN jako mladistvý kanovník adorující krucifix, knižní ilustrace (1724)

V pátém vydání německé verze Beckovského *Truchlivé hrdličky* se na str. 312 nachází celostránková rytina se stučným popisem vespod: *S. IOAN[N]ES NEPOMVCENVS.* Světec je zachycen netradičně jako bezvousý mladík v kanovníckém rouchu. Se zavřenýma očima v něžné úctě kloní (nepokrytou) hlavu k dlouhému krucifixu, který spolu s palmou drží zleva doprava. Kolem hlavy ☼. Světec stojí v místnosti, z níž vede zleva dolů schodiště s balustrádou, na které stojí váza s rostlinou. Vpr. stůl, na kterém je položen biret, za stolem draperie zakrývající celé pozadí této strany rytiny.

Ě BECKOVSKÝ 1724, 312

142. Podobizna typu *vera effigies* (1724)

Na titulní straně tisku německé svatojánské písně či básně z 1724 se nachází drobná Müllerova rytina (sign. vl. pod rámem: *Müller fc.*) zachycující v obdélném rámu poprsí sv. kanovníka JN (☼) z profilu, hledícího k lv. straně, s malým křížkem zavěšeným na hrudi. Nápis v dol. části rytinky: *S Ioannes Nepomucenus / Thaumaturgus Bohemicae.*

Ě *In honorem S. Joannis Nepomuceni* 1724

143. Drobnouký dřevořez SJN se scénou Shoení z mostu, knižní ilustrace (1724)

Modlitba k SJN, zařazená do českého slabikáře vydaného ve Znojmě 1724, je uvedena drobnoukým dřevořezem SJN, stojícího kanovníka (☼) s krucifixem v lv. a palmou v pr., s mostem v pozadí, z něhož je (v lv. části dřevořezu) světec shozen do řeky. Na Nepomukův krucifix sestupují z nebes paprsky.

Ě *Slabikář český* 1724

144. Třicet jedna grafik znázorňujících život, smrt, posmrtnou úctu a nebeské oslavení SJN (1725)

Soubor ilustrací k prestižnímu vydání latinské verze Balbínova *Života* vytvořil augsburský mědirytec Johann Andreas Pfeffel. Jde o stěžejní počín ve vývoji barokní nepomucenské ikonografie. Pfeffel ve 31 mědirytech zachycuje Nepomukův život, smrt, posmrtnou úctu a oslavení v nebesích. Navíc přidává rytinu muže, jemuž tuto knihu věnuje, pomocného biskupa, generálního vikáře a oficiála olomoucké diecéze, Františka Juliána říšského hraběte von Braida.

Soustředíme-li se na samotné svatojánské grafiky, zjišťujeme, že jsou očíslovány, až na první, která knihu otvírá. Ta se také vymyká vzhledu ostatních rytin, neboť je podána jako celistvý obraz bez ozdobného zarámování. Všechny ostatní rytiny sestávají z hlavního výjevu uprostřed, zasazeného do barokní pilastrové architektury, která nahoře vrcholí volutovou, akantovou, vázami a girlandami zdobenou kartuší s citátem z Bible. Před pilastry po stranách výjevu stojí svaté, blahoslavené či ctihodné osoby nesoucí jméno Jan nebo Jana (ženy jsou zde pouze dvě, řeholnice, na rytinách č. 2 a 24), které svým životním osudem korespondují s představovanou událostí. Spodní část ozdobného rámu tvoří po stranách sokly pod zmíněnými osobami s jejich jménem a stručnou charakteristikou, uprostřed pak jakýsi sokl či rám završený volutovou římsou s krátkou charakteristikou hlavního výjevu a odkazem na příslušná čísla odstavců v knize. Všechny nápisy jsou formulovány v latině. Každá grafika je signována (na prvním výjevu *I. A. Pfeffel exc. A. V.*, na ostatních *I. A. P. exc. A. V.*) a opatřena sdělením, že její vydání autorizoval císař (na prvním výjevu *Cum Priv. S. C. M.*, na ostatních *Cum Pr. S. C. M.*).

└ BALBÍN 1725a – SBC 2001, 74 (č. kat. I/2.22)

Titulní rytina:

144a SJN v nebeské slávě obklopen svými jmenovci, v nichž se promítá jako slunce

SJN je zachycen jako kanovník s křížem v pravici a pětici hvězd kolem hlavy, klečící na oblaku uprostřed nebes, která prozařuje mohutnými paprsky. Doprovodný nápis jej přirovnává ke Slunci, které se promítá v parhelicích, tedy ve známém halovém jevu tzv. paslunci či vedlejších sluncí: *SoL In pareLlIs, DIVVs Ioannes NepoMVCenVs* (nápis je situován na pásce vespod rytiny a obsahuje letopočet 1725). Těmito Nepomukovými průměty jsou další nebeští Janové rozmístěni kol dokola po oblacích, doprovázeni andílčí stafáží a latinskými jmenovkami na rozvinutých páskách. Pod SJN se v oblacích rozvíjí heslo týkající se všech Janů společně: *IOANNES est nomen ejus. Luc. 1. 63*. Nahoře po stranách sedí sv. Jan Křtitel (vl., s nápisem *Ecce Agnus Dei!* na pásce rozvinuté z kříže) a sv. Jan Evangelista (vpr.), níže na úrovni SJN vlevo sv. Jan Zlatoústý se sv. Janem Mlčenlivým, vpravo pak sv. Jan Almužník se sv. Janem Damašským, nejniže vl. sv. Jan Gualbert, vpr. sv. Jan Chuzubita a uprostřed ctihodný Jan Sarkander (*Ven. Ioannes Sarcander*) s knihou uzamčenou na zámek, s mučednickou palmou a asistujícím andílkem, který drží pouta na řetězech a planoucí louči.

Následují popisy zbývajících 30 rytin, které přináší pořadové číslo (nachází se nad rámem rytiny uprostřed), dále slovní charakteristiku představovaného výjevu uvedenou přímo na rytině (v dolním soklu či rámu uprostřed spodní lišty rytiny), dále popis výjevu, doprovodný citát z Písma sv. (v horní kartuši), informace o postavě po levé straně rámu s doprovodnou slovní charakteristikou na soklu pod ní a totéž vzhledem k postavě po pravé straně rámu:

144b Janovo narození a nebeský plamen nad jeho otcovským domem

2. – *Ioannes Nepomuci ex grandævis parentibus nascitur, cœlesti flamma domum paternam ambiente. Vita Num. 2. et 3.* – Porodní báby pečují o narozené děťátko, na posteli leží šťastná rodička, z narození syna se raduje otec ve stařeckém věku, v pozadí průhled do krajiny, nad níž z oblaku v nebesích vystupuje mohutný plamen. – *Concepit filium in Senectute Sua Luc. C. 1. v. 36.* – Sv. Jan de Ortega, narozený z neplodných rodičů: *S. Ioan[n]es de Urtica Can. Reg. natus e Sterilibus parentibus Ribad. 2. Iun.* – Sv. Jana, infantka portugalského krále Alfonse V. a jeho manželky Isabelly, dlouho neplodných; dominikánka: *S. Ioan[n]a Ord. Præd. Alfonso V. et Isabellæ Lusit. Regib[us] diu Sterilibus nata. Lexic. XX. 12. Mij*

144c Chlapeček Jan uzdraven z těžké nemoci zásahem P. Marie Zelenohorské

3. – *Puer Ioannes ope B. V. de monte viridi è gravi morbo convalescit. Vit. n. 2.* – Chlapec se nachází v místnosti na lůžku obklopen dvěma ženami, z nichž jedna, nejspíše jeho matka, se modlí k Rodičce Boží Zelenohorské, vyobrazené vpovzdálí nad hlavním vstupem do chrámové stavby. V popředí pokoje sedí chlapců otec s rozevřenou knihou, snad zpěvníkem. – *Neque herba, neque malagma sanavit. Sap. C. 16. v. 12.* – Bl. Jan od Kříže, zachráněný jako chlapec P. Marií (drží její obrázek): *B. Ioannes a Cruce, Carmel. puer à Maria à morte præservatus. Hist. Ord. Carmel. 14. Dec.* – Ct. cisterciácký konvrš Jan du Iardin, velmi oddaný P. Marii: *Ven. Ioan[n]es du Iardin Ord. Cisterc. B. M. V. devotissimus. Lexic. 25. Iuj.*

144d Jan jako chlapec ministruje cisterciákům

4. – *Sacra facientibus in monte viridi P. P. Cisterciensibus sedulus ministrat. Vit. n. 3.* – Chlapec Jan ministruje knězi při mši (právě probíhá pozdvihování) u barokního oltáře s obrazem Matky Boží s Dítětem uctívaným anděly klečícími (s palmami) po stranách. V popředí klečí pět osob, mezi nimi dítě a poutník. – *Puer autem erat minister in conspectu Domini ante faciem Heli Sacerdotis. 1. Reg. C. 2. v. 11.* – Sv. Jan de Goto, jezuitský mučedník (s křížem, palmou a kopím), který jako chlapec ministroval: *S. Ioannes de Goto M. S. I. puer Sacra operantibus ministrare solitus. Bolland. 5. Febr.* – Bl. Jan, kartuzián, sakristián: *B. Ioannes Cemmenius Ord. Carthus. Sacrista. Lexic. 25. Iun.*

144e Jan na studiích

5. – *Humanioribus Zazij, altioribus Pragæ absolutis creatur Canonum et Theologiæ Doctor. Vit. n. 4.* – Mladý světec sedí za katedrou mezi mladšími žáky a studenty, v pozadí průhled ven na školní budovu, do které kráčí dva muži. – *Ornamentum aureum prudenti doctrina, et quasi brachiale in brachio dextro. Eccli. C. 21. v. 24.* – Jan Duns Scotus, řečený Doctor subtilis: *S. Ioan[n]es Duns vulgò Scotus, Doctor Subtilis Ord. S. Franc.* – Ct. Jan Leonard Cerusius, řečený vzdělaný: *Ven. Ioannes Leon. Cerusius cognomento Literatus. Lex. 15. Februar.*

144f Jan se modlitbou a kajícími připravuje na přijetí kněžství

6. – *Sacerdotio initiandus mensem inter pietatis et pœnitentiæ opera exigit. Vit. n. 5.* – Světec se v pokoji vkleče modlí u stolku s rozevřenou knihou a křížem, před ním keží kající nástroje (důtky a cilicium). – *Suscitabo mihi Sacerdotem fidelem, qui juxta cor meum et animam meam faciet. 1. Reg. C. 2. v. 35.* – Sv. Jan Anglus, augustinián v Bridlingtonu v Anglii, který byl při sloužení mše obklopen plameny (je tak znázorněn): *S. Ioan. Bridlingtoniensis Can. Reg. sacrificans flammis undique circumdatus. Surius 10. Octob.* – Ct. Jan Thébský, jenž žil pouze z Eucharistie, kterou

přijímal o nedělích (zobrazen s monstrancí): *Ven. Ioannes Thebaita Solâ Eucharistia Dominicis sumpta victitans. Lexic. 27. Febr.*

144g Jan kazatelem

7. – *Magno fructu ad populum dicens fit Ecclesiastes primùm in Theinensi B. V. dein in Cathedrali S. Viti Ecclesia. Vit. n. 5. et 6.* – Světec káže z kazatelny početnému posluchačstvu v kostele, venku na kazatelně káže další skupině lidí další kazatel. – *Non enim sumus sicut plurimi, adulterantes verbum DEI, sed ex sinceritate, sed sicut ex DEO, coram DEO, in Christo loquimur. 2. Cor. C. 2. v. 27.* – Sv. Jan Marek (?), druh Pavla a Barnabáše v kázání Evangelia: *S. Ioan: Marc[us] Soci[us] Pauli, et Barnabæ, in prædicat: Evangeij. Cornel. in Act. Ap. 17. Sept.* – Ct. Jan Raulinus, mnich v Cluny, nazývaný „živou polnicí Ducha sv.“: *Ven. Ioannes Raulinus Cluniac. viva Spiritus S.ⁱ Tuba dictus. Lex. 16. Febr.*

144h Jan je přijat pražským arcibiskupem Janem mezi svatovítské kanovníky a věnuje se službě almužníka

8. – *Ioanne Archi-Præsule agente fit Canonicus ad S. Viti, dein Cæsareus Ecclesiastes et Eleemosynarius. Vit. n. 6. et 7.* – V sálu klečí SJ oděn do kanovnického roucha a pokorně se sklání před sedícím arcibiskupem, který mu žehná. Kolem je asistence, v popředí vlevo muž předčítá z knihy. V pozadí vpravo kněz rozdává chudým almužnu. – *Conclude eleemosynam in corde pauperis, et hæc pro te exorabit ab omni malo super scutum potentis. Eccli. C. 29. v. 15. et 16.* – Sv. Jan Almužník: *S. Ioannes Eleemosynarius, Patriarcha Alexandrinus. Suri[us] 23. Ian.* – Bl. Jan Raynutius, zvaný „almužník“, benediktin: *B. Ioannes Raynutius Ord. S. Ben. dictus Eleemosynarius. Lex. 8. Jun.*

144ch Jan odmítá církevní důstojnosti nabízená mu králem

9. – *Recusat Episcopatum Litomericensem (sic!), uti et exemptam Præposituram Vissehradensem. Vit. n. 7.* – Král Václav z trůnu nabízí světci litomyšlské biskupství a vyšehradské proboštsví, symbolizované dvěma mitrami na stole a kostelem v pozadí, sv. kněz však obě důstojnosti s jemným výrazem ve tváři odmítá. – *Noli quærere à Domino ducatum, neque à rege cathedram honoris. Eccli. C. 7. v. 4.* – Sv. Jan Chuzubita, který se vzdal církevní důstojnosti a stal se poustevníkem: *S. Ioannes Chuzubita, ex Pontifice Cæsariensi Anachoreta. Menæa, 3. Oct.* – Sv. Jan z Beverley, který se vzdal prestižního yorského biskupství: *S. Ioannes Petuariensis Archiepiscopatu (sic!) Eborac. se abdicans. Lex. 7. Maji.*

144i Jan zpovědníkem císařovny Jany i benediktinek na Pražském hradě

10. – *Ioannæ Imperatrici et Sanctimonialibus ad S. Georgij in arce est à confessionibus. Vit. n. 8. et 9.* – Světec v královském paláci zpovídá císařovnu Janu, která před ním klečí, v okně je pak vidět kněze na cestě k budovám s kostely, snad náznak Svatojiřského kláštera benediktinek. – *Non confundaris confiteri peccata tua, et ne subjicias te omni homini pro peccato. Eccli. C. 4. v. 32.* – Sv. opat Jan Klimak, velký duchovní učitel (drží žebřík a knihu): *S. Ioannes Climacus Ab. magnus Spirit[us] Magister. Suri[us] 30. Martij.* – Sv. Jan Camillus, řečený Dobrý, milánský biskup vyslaný k langobardské královně Theodelindě (drží zapečetěnou obálku): *S. Ioannes Camillus Bonus Pontifici[us] ad Theodolinda[m] Longob. Reginam Legatus. Lex. 10. Ian.*

144j Jan rozsuzuje rozeprě

11. – *Sæpe est difficilium causarum litiúmque arbiter à partibus lectus. Vit. n. 8.* – V pěkně vyzdobené místnosti stojí světec u muže, který za stolem píše do knihy, a rozmlouvá s ním nad pří, kterou jim předestírají dva muži. – *Iudicium determinant causas: et qui imponit stulto silentium, iras mitigat. Prov. C. 26. v. 10.* – Sv. Jan z Fakunda či od sv. Fakunda, augustinián, který obdivuhodně usmířoval spory: *S. Ioannes à S. Facundo Ord. S. Aug. in conciliandis dissidijs mire efficax. Bol. 12. Iunij.* – Bl. Jan Parmský, generální ministr františkánů, určený papežem, aby přispěl k jednotě s Řeky (drží zapečetěnou obálku): *B. Ioan. Parmensis VII. Gen. O. Min. ad Græcorum unionem à Papa adhibitus. Lex. 19. Mart.*

144k Jan odmítá bohatství nabízené mu králem

12. – *Wenceslaus Imp. Conjugis confessionem ex Ioanne rescire magnis promissis tentat. Vit. n. 10.* – Světec se opět nachází sám s králem v trůní síni paláce. Monarcha tentokrát stojí a ukazuje knězi poklady v rozevřené truhlici, v pytlích a ozdobné nádobě. Zpovědník však jasným gestem rukou odmítá vyrazit zpovědní tajemství. – *Sacramentum Regis abscondere bonum est. Tob. C. 12. v. 7.* – Ct. Jan Sarkander zabitý v Olomouci 1620 pro uchránění pečeti Lobkovicovy zpovědi (oděn v klerice a pláští, s palmou a knihou uzavřenou na zámek): *Ven. Ioannes Sarcander pro servato Lobkovitzianæ confessionis Sigillo Olomucij An. 1620. enecat[us].* – Sv. Jan, mnich v lávře sv. Saby, zabitý proto, že nechtěl vydat posvátné nádoby svého kláštera (zobrazen s kadidelnicí, mečem a nádobou s ohněm): *S. Ioannes S. Sabæ ob Sacra vasa non tradita enectus. Lex. 16. (správně 20.) Martij*

144l Jan vytýká králi, že dal upěci kuchaře, který špatně připravil kapouna

13. – *Cæsarem, quòd coquum ob male assum caponem assari jussisset, reprehendit, ideòque carceri datur. Vit. n. 11.* – Světec kárá hodujícího krále, že nelidsky naložil s kuchařem, který nepřipravil dostatečně dobře kapouna. Scénérie kuchaře páleného v ohni s přihlížejícími biřici je vidět ze dveří jídelny venku na volném prostranství. Za světcem jsou připraveni vojáci, kteří ho pro jeho opovážlivost mají na rozkaz krále odvést do vězení. – *Cum corripetur ab illo – de omnibus malis, quæ fecit Herodes, – inclusit Ioannem in carcere. Luc. C. 3. v. 19. et 20.* – Ct. biskup Jan Fisher, popravený kvůli odporu vůči anglickému králi Jindřichu VIII. (drží mučednickou palmu): *Ven. Ioannes Fischerus Ep. Roff. Henrico VIII. Angliæ Regi resistēs capitis damnatus. Sander.* – Sv. Jan Psychaita, který musel odejít do vyhnanství, protože císaře brojícího proti ikonám nazval kacířem (je vyobrazen jako mnich s poutnickou holí a obrazem P. Marie): *S. Ioannes Psychaita, quòd Cæsare[m] Iconomachu[m] hæreticum vocasset, excul. Lexic. 25. Maj.*

144m Jan je po přestálém vězení pozván ke královskému stolu

14. – *E carcere, in quo ad detegendam Reginæ confessionem iterum tentatur, honorificè dimissus Regiæ mensæ adhibetur. Vit. n. 11. et 12.* – Poté, co byl světec vězněn a ve vězení uchoval zpovědní tajemství, byl propuštěn na svobodu (scéna v pozadí představující dva muže v kloboucích, jak odcházejí od zamřížované brány) a s poctami pozván ke královskému stolu, u něž v hodovní síni sedí s dvořany a králem i královnou zaujímajícími čelo stolu. – *Non obedio præcepto regis, sed præcepto legis. 2. Mach. C. 7. v. 30.* – Bl. mučedník Jan z Janiny, který nebyl donucen ani vězením ani mučením k tomu, aby předstíral odpadlictví (znázorněn s řetězem, mečem a palmou): *B. Ioan[n]es de Iannina M. nec*

carcere, nec supplicijs adduct[us], ut apostasiam simularet. Bol. 18. Apr. – Bl. Jan Buonvisi, františkán, který uprchl ze dvora neapolského krále: B. Ioannes Bonvisius Ord. Min. aula[m] Regis Neapolis fugitans. Lex. 21. Maji

144n Jan odpírá králi vyzradit zpovědní tajemství nedbaje na sliby ani hrozby

15. – *Wenceslaus gravissimis tum promissis, tum minis, ad sigillum violandum pellicit Ioannem, sed incassum. Vit. n. 10. et 12. – Obě stěžejní postavy příběhu stojí samy proti sobě v trůním sále. Sv. kněz ukazuje přísně argumentujícímu králi k nebesům a druhou rukou dává jasně najevo, že nevyhoví panovníkově žádosti. – *Quid quaeris, et quid vis discere? parati sumus mori, magis, quam patrias Dei leges praevericari. 2. Mach. C. 7. v. 2. – Sv. Jan mučedník, nutkaný Juliánem odpadlíkem sliby i hrozbami ke zřeknutí se víry (má meč): S. Ioannes M. promissis, et minis a Iuliano apostata ad defectionē sollicitatus. Suri[us] 26. Iun. – Sv. Jan Hegumenos, opat v klášteře Katharů u Konstantinopole, musel strávit ve vyhnanství období vlády tří obrazoboreckých císařů (drží a ukazuje na obraz P. Marie s Ježíškem, za opaskem má růženic s medailkou): S. Ioannes Hegumenus Cathar. sub tribus Imp. Iconoclastis exul. Lexic. 27. Apr.**

144o Janovo mučení

16. – *Ioannes equuleo tortus, et facibus ustulatus, persistit in Sententia, et Silentio. Vit. n. 12. – Polonahého svěťce v mučírně pacholci natahují na skřípec a loučemi páli do boků. Král přihlíží z výše položeného balkonu a rukou káže kněze trápit. – *Percussit Phassur Ieremiam Prophetam, et misit eum in nervum. Ier. C. 20. v. 2. – Ct. Jan Ogilvie, jezuitský mučedník, který vydržel osmidenní mučení (je podán v jezuitském taláru s pláštěm, s provazem kolem krku a nožem zabodnutým do hrudi): V. Ioan. Ogilb. M. S. I. in octidua acicularū et penaliū ocrearū tortura constantissimus. Hist. Soc. – Ct. Jan Houghton, kartuzián umučený anglickým králem Jindřichem: Ven. Ioannes Houthon Prior. Ord. Carthus. ab Henrico Rege Angliae passus. Lexic. 4. Maji**

144p Jan se po tajném propuštění dává ve skrytu svého pokoje léčit felčarem a zastírá přestálé utrpení

17. – *Ioannes clam dimissus, consanatis occulte vulneribus, tormenta inflicta altum dissimulat. Vit. n. 13. – V pracovně a zároveň ložnici sedí ztrápený světec na židli, svlečený téměř do půl těla, a felčar mu ošetřuje popálený bok. – *Patientia lenietur Princeps, et lingua mollis confringet duritiam. Prov. C. 25. v. 15. – Sv. opat Jan Gualbert, který se smiloval nad vrahem svého bratra: S. Ioannes Gualbertus Ab. hosti parricidae propitijs. Surius 12. Iul. – Bl. Jan, biskup v Théroouanne, zachoval život člověku, který mu o život usiloval: B. Ioannes Teruanensis. Ep. sibi mortem machinati, vite assertor. Lex. 27. Maji.**

144q Jan dostává útěchu z nebe a zbožnou modlitbou k Ukřižovanému se připravuje na tušenou smrt

18. – *Ioannes caelitus recreatus mortem praevidet, ad eamque se parat devotissimus Crucifixo. Vit. n. 12. et 13. – Sv. kněz klečí ve svém pokoji (s knihovnou plnou objemných svazků) před krucifixem a otevřenou knihou na stole, v sepjatých rukou drží růženic, z nebe jej zalévá paprscitá zář a slétá k němu usmívající se andílek s vavřínovým věncem a přesýpacími hodinami. Z nebes sestupuje ještě jedna okřídlená andílčí hlava, na stole pak stojí, vedle popsaných předmětů, ještě kniha uzavřená na kovové spony. – *Certus quod velox est depositio tabernaculi mei, secundum quod et D. N. I. C. significavit mihi. 2. Petr. C. 1. v. 14. – Sv. Jan Bonus, augustinián, kterému Ukřižovaný dovolil políbit své rány (je zachycen jako řeholník který upřeně hledí na krucifix, který drží oběma rukama natočený k sobě): S. Ioan. Bon[us] Ord. S. Aug. a Crucifixo ad oscula vulneru[m] admissus. Ferrar. 22. Oct. – Bl. Jan Stylita, který předzvěděl svou smrt díky žákovi, stylitovi (je oděn v řeholní roucho, v levici drží přesýpací hodiny a pravíci objímá velký sloup): B. Ioannes Stylita Sen., mortis suae ex discipulo Stylitae praescius. Lex. 24. Maji.**

144r Janovo kázání na rozloženou s prorockou předpovědí vlastní smrti i hrozné budoucnosti Čech

19. – *Ioannes super illud: Post modicum dicens, concioni vale facit, mortem suam, multaque Bohemiae imminetia mala vaticinatus. Vit. n. 13. – Světec káže lidu v naplněném kostele, kde dokonce jeden posluchač šplhá na chrámový sloup. Žena v popředí pláče dojetím. Světec pozdvihuje hlavu vzhůru, jako by viděl do dále, do budoucnosti. – *Vocatis Paulus discipulis, et exhortatus eos, valedixit. Act. C. 20. v. 1. – Sv. Jan Kapistrán, františkán, byl prorokem své smrti i zlé budoucnosti hrozící Uhrám (zobrazen s vlnkou s křížem, nasazenou na kopí): S. Ioan. Capistran[us] Ord. Min. mortis suae et im[m]entium Hung. maloru[m] propheta. Boll. 23. Octob. – Sv. Jan Lykopský, poustevník v Egyptě, který předpověděl mnoho budoucího císaři Theodosiovi: S. Ioan. Lycopolitan[us] Erem. Theodosio Imper. plura vaticinatus. Lexicon 27. Martij.**

144s Jan putuje k Matce Boží do Staré Boleslavi, aby jí svěřil svou smrt

20. – *Ioannes Boleslaviam veterem peregrinatur, vite exitum Virgini Matri commendaturus. Vit. n. 14. – Světec s poutnickou holí a růžencem v ruce kráčí ke vchodu do staroboleslavské poutní svatyně, nad nímž se v září vznáší Madona Staroboleslavská sesilající k němu paprsky. Výjev je situován do otevřené krajiny s horou v pozadí. – *Duo rogavi te, ne deneges mihi antequam moriar. Prov. C. 30. v. 7. – Sv. Jan Evangelista pišící do knihy, s orlem, jenž mu v zobáku drží kalamář. Níže vepsán výrok Krista, jímž z kříže Janovi svěřil svou Matku Marii: Sanctus Ioannes Evangelista: Ecce Mater Tua. Ioan. 19. – Sv. Jan z Matery, který ke cti Panny Marie založil chrám a nový řád v Pulsanu na Garganu (je zobrazen v řeholním roucho s modelem kostela, jehož průčelí je zdobeno Mariiným jménem): S. Ioannes Matherensis honori B. V. M. templū et Ord. Puls. Fundat. Lexic. 20. Iun.**

144t Jan se vrací z pouti, je spatřen králem, a ten mu hrozí smrtí, nevyjeví-li obsah zpovědi, ničeho však nedosahuje

21. – *Wenceslaus reducem Ioannem conspicatus, evocat, certamque mortē, ni pareret, intentat, sed nihil obtinet. Vit. n. 14. – Vpravo v pozadí se vrací sv. poutník s holí a růžencem do Prahy a z okna paláce ho sleduje král. V místnosti v popředí je hlavní scéna, kdy panovník ještě jednou vyzvídá na sv. knězi zpovědní tajemství, ten však pokorně ale rozhodně odporuje. Kněze se chápou dva pochopové, připravena je zasáhnout ještě větší skupina ozbrojených mužů. – *Secretum meum mihi, Secretum meum mihi. Isaia C. 24. v. 16. – Sv. Jan Křtitel s křížem s páskou, ukazující na beránka u svých nohou, s doprovodným citátem slov, která tento světec řekl Herodovi: „Není ti dovoleno.“ S. Ioannes Bapt. Dicebat enim illi Ioannes: Non licet tibi. Matth. 14. – Sv. Jan II., ravenenský biskup, který se hrdinně postavil Attilovi, Theodorichovi a Odoakrovi: S. Ioannes II. Ep. Ravenas adversus Attilam, Theodoricum et Odoacrem potens. Lexic. 12. Ian.**

144u Janovo svržení z mostu

22. – *Ioannes vinculis constrictus, de ponte in præterfluentem Moldavam Pragæ dejicitur in vig. Ascens. Dom. A. 1383. Martyr Sigilli Confess. n. 14.* – Skupina zbrojnošů a pacholků za nočního času (jeden muž osvětluje scénu zapálenou loučí) dovlékla na Pražský most sv. kanovníka, spoutaného provazy, s krucifixem v pravici, s levicí vztaženou k nebi, pohledem upřeným mírně vzhůru a pětící hvězd kolem hlavy. Z nebe ke světcům slétá andělek s palmou, scénu doprovázejí ještě dvě okřídlené andělčí hlavy, jedna pod světlem, kterého se již dva muži snaží svrhnout přes kamenný okraj mostu do řeky. – *Extraxit me de aquis multis. Liberavit me ab inimico meo potentissimo. 2. Reg. C. 22. v. 17. et 18.* – Sv. Jan Mlčenlivý s gestem mlčení: *S. Ioannes Silentarius Archiepisc. Hierosolymitanus. 13. Maji.* – Sv. Jan, opat (hegumenos, igumen) kláštera v maloasijské Menagii, který byl v pytli vhozen do moře a utopen: *S. Ioannes Hegumenus Menag. In Sacco aquis demersus. Lexic. 4. Iun.*

144v Janovo tělo pluje po Vltavě obklopené plameny za údivu zbrojnošů i obyvatel Prahy

23. – *Corpus Ioannes caelesti concentu, ac luce, regredientibusque aquis detegitur. Vit. n. 25. Process. f. 356. Summ. N. 10. §. 1.* – V nočním čase na hladině Vltavy leží sv. kanovník s rukama, provazy svázanými a složenými na hrudi. Hlavu mučedníka obklopuje svatozář s pěti hvězdami, tělo obláčky s plameny. Zářivou scénérii sledují zbrojnoši s dalšími lidmi z mostu a řada lidí ze břehu, za nimiž se rozprostírá město s hradem. – *Lampades ejus, lampades ignis atque flammaram. Aquæ multæ non potuerunt extinguere charitatem etc. Cant. C. 8. v. 6. et 7.* – Bl. Giovannangelo (tj. Jan Anděl) Porro, servita, kterého ve smrti oslavily zvony, jež se samy rozezněly (znázorněn v řeholním rouchu s andělkem, který na něj poukazuje): *B. Ioan. Angelus Ord. Serv. in morte campanis sponte impulsis glorificatus. Ferrar. 24. Oct.* – Bl. Jan, který byl po smrti telaty zázrakem přivezen do Casce (muž v řeholním oděvu ukazuje na tele před sebou): *B. Ioannes Atinensis à morte Cassiam ab vitulis miraculo allatus. Lexic. 24. Iunij.*

144w Zbožný lid uctívá Janovo tělo, které dal císař později ukrýt, bylo však prozrazeno nebeskou vůní

24. – *Corpus Ioannis, venerationi populi à Cæsare ereptum, et absconsum caelesti odore proditur, et ad S. viti honorificè sepelitur. Vit. n. 16.* – V kostele v popředí mnoho lidí zbožně uctívá pokleknutím, modlitbou i líbáním nohou před oltářem na katafalku vystavené tělo oděné do kanovníckého roucha, s hlavou ozářenou svatozář s pětící hvězd. V pozadí vpravo lze tušit scénu nalezení ostatků skrytých z císařova (a králova) rozkazu v postranní místnosti, z jejichž dveří vystupuje libá vůně, která relikvie prozradila. Dle doprovodného nápisu bylo tělo posléze s poctami pohřbeno v katedrále sv. Víta. – *Completi itaque annis centum duobus sepultus est honorificè in Ninive. Tob. C. 14. v. 2.* – Sv. Jan Chrysostom čili Zlatoústý, který zemřel ve vyhnanství, byl po smrti s velikými poctami přenesen do Konstantinopole, kde býval metropolitou (zobrazen v arcibiskupském rouchu jak čte knihu): *S. Ioan. Chrysostom[us] in exilio mortuus Constantinopolim honorificentissimè translatus. Suri[us] 27. Ian.* – Bl. Jana, řeholnice kamaldulského řádu, při její smrti se samy od sebe rozezněly zvony a s poctou doprovodily její pohřeb: *B. Ioanna Ord. Camald. campanis in morte sponte compulsantibus honorificè sepulta. Lex. 16. Ian.*

144x Václav IV. prchá před povstalci a posléze je svržen z říšského trůnu, zatímco královna Jana ve čtvrtém roce po Nepomukově mučednické smrti zbožně umírá

25. – *Wenceslaus tumultum fugit, dein Imperio exiit, at Ioanna quarto post anno piè obit. Vit. n. 17. Summ. N. 10. §. 8. Proc. f. 362.* – Král Václav prchá z trůnu (směrem k otevřené krajině vlevo v pozadí) pod nátlakem rozhněvaně ozbrojené družiny, na kterou štěká pes v popředí. Vpravo v pozadí zbožná smrt královny Jany. – *In malitia sua expelletur impius: sperat autem justus in morte sua. Prov. C. 14. v. 32.* – Sv. Jan, papež, mučedník (je zobrazen s mučednickou palmou), který podle doprovodného nápisu se Symmachem vyhnal krále Theodoricha v hrnci (sic!) do Vulkánie: *S. Ioan. Papa M. cu[m] Sym[m]acho Theodoricum Rege[m] in olla Vulcaniam projiciunt. S. Greg. 27. Maj.* – Ct. Jan, původem ze Sicílie, který ochránil duši krále Dagoberta před zlými duchy (oblečen v mnišské roucho): *Ven. Ioannes Fran. Sicul[us] animā Dagoberti R. contra demones defendit. apud [...] 8. Ian.*

144y Ctitelé se ve svých nemocech a potřebách modlí u Janova hrobu

26. – *Deus sepulchrum Ioannis insignibus, perpetuisque prodigiis ornat. Vit. n. 20. et 22.* – Skupina mužů a žen, z nichž někteří jsou zjevně nemocní, klečí v chrámu před barokně zdobeným náhrobkem (opatřeným oltářem a vrcholícím sochou) a úpěnlivě se modlí. Náhrobek je obklopen mříží. Mezi prosebníky klečí v pozadí žena, u níž sedí na chrámové podlaze dítě. Výjev poukazuje na stálé zázraky, které Bůh u hrobu činí. – *Ipsam gentes deprecabuntur, et erit sepulchrum ejus gloriosum. Is. C. 11. v. 10.* – Bl. Jan, biskup ve Vicenze, mučedník, proslavený svým hrobem (biskup s mučednickou palmou): *B. Ioannes Vincentiæ Ep. M. ibidem in Sepulchro suo claret. Lex. 16. Mart.* – Bl. Jan Dominici, kardinál, který jako papežský legát zemřel v Budině, kde byl v době před vpádem Turků proslaven svými ostatky (představen jako kardinál se zapečetěným dopisem): *B. Ioannes Dominicus Card. Budæ ante irruptionem Turc. in cineribus suis glorios[us]. Lex. 10. Iun.*

144z Dva zločinci, kteří se snažili poškodit mříže u hrobu BJN, za údivu přihlížejících v hrůze padají na zem

27. – *B. Ioannes famæ Patronus, et vindex se dehonorantium. Vit. n. 23. et seq.* – U světce barokně zdobeného náhrobku s oltářem, obklopeného mříží, leží na zemi a v hrůze k nebesům hledí dva muži, kolem nichž leží nástroje, kterými se snažili rozbít mříže. Na potrestané nešťastníky s údivem hledí muž a žena, v pozadí jsou další dvě postavy (jeden muž odchází z chrámu). Doprovodný nápis v tomto výjevu vyjadřuje skutečnost, že je SJN ochráncem pověsti a trestatelem těch, kteří špiní jeho čest. – *Condemnati erunt omnes qui blasphemaverint te; benedictique erunt qui ædificaverint te. Tob. C. 13. v. 16.* – Sv. Jan z Mathy, zakladatel řádu pro vykupování otroků (je oděn v řeholní roucho a drží v rukou okovy): *S. Ioannes de Matha Fund. Ord. Redempt. capt. 8. Febr.* – Sv. Jan, biskup v Saint-Malo, řečený „od mřížky“ podle kovové mříže u svého hrobu (je znázorněn jako biskup přidržující kovovou mříž): *S. Ioan. De Craticula quæ ad ejus sepulchrum est, dictus Ep. S. Maclovij. Lex. 1. Febr.*

144aa Šlechtický rod Sternbergů přeměnil Janův rodný dům na kostel, na jehož stěnách zůstávaly neporušené obrazy, které Jan namaloval vlastní rukou

28. – *Sternbergiana Illma Familia domū Ioannis Ecclesiam facit, in cuius muris pictæ à Ioanne imagines vitium non sentiunt. Vit. n. 20. et Process. f. 354.* – V popředí rozmlouvají dvě osoby, z nichž muž poukazuje ke kostelu zbudovanému „z“ rodného domu v Nepomuku. Rukou míří na ženu, která se snaží vápnem zabílit malovaný výjev na vnější stěně kostela, představující Krista na kříži, jemuž sv. Longin (zleva) právě probodává bok za přihlížení postavy vpr. Počinání ženy se zájmem sleduje klečící muž a vidí, že obraz nelze zabílit. Průčelí kostela je ozdobeno štítem s rodovým znakem Sternbergů. Před velkým, zamřížovaným vchodem do svatyně klečí a modlí se muž. V pozadí hornatá krajina, snad náznak Zelené hory (ovšem bez zámku). – *Ecce vir oriens nomen ejus: et subter eum orietur, et ædificabit templum Domino. Zach. C. 6. v. 12.* – Sv. Jan Kalybita, který po návratu z kláštera domů, nepoznán rodiči, vedl zbožný život v chýšce, kterou si vystavěl u otcovského domu. Po smrti byla na tom místě k jeho cti zbudována bazilika: *S. Ioan. Calybita in angulo domus paternæ abscondit[us], ædificata ibi basilica honoratus. Ribad. 15. Ian.* – Sv. Jan Požehnaný, který spočinul na mostě, jenž zázračně vytvořil (klade pravici na most, který má jako atribut před sebou): *R. Ioan. Benedictus in ponte prodigiöse a se constituto quiescit. Rava (?) in Hagiol. [nečitelné slovo]*

144bb **SJ obzvláštním ochráncem Čech, Německa a celého Severu**

29. – *D. Ioannes peculiaris Bohemiæ, Germaniæ, totiúsque Septentrionis Tutelar. Summ. N. 18. et 26.* – Dvě v královské insignie oděné ženy s erby, personifikace Německa (vl.) a Čech (vpr.), klečí před sv. kanovníkem Nepomuckým, který za ně oroduje na oblacích v nebesích, hledě do výše a oběma rozevřenými rukama sesílaje požehnání, symbolizované paprsky, které od něj sestupují na zem. Světova hlava je obklopena paprscitou svatozáří s pěti hvězdami, kolem letí okřídlené andělíčky hlavy. – *Extendet manum suam super Aquilonem. Soph. C. 2. v. 13.* – Sv. Jan Divotvůrce (žehnajícím biskup): *Sanctus Ioannes Thaumaturgus Episcopus Polyborensis. 5. Dec.* – Bl. Jan z Organy, premonstrát proslavený zázraky, k nimž došlo v souvislosti s jeho ostatky: *B. Ioannes de Organia O. Præm. celebris à prodigiis per ejus reliquias factis. L. 8. Apr.*

144cc **Papežové Klement XI. a Inocenc XIII. schvalují úctu prokazovanou Božím sluhovi JN od nepaměti a povolují k jeho cti modlitbu církevních hodinek a sloužení mše sv.**

30. – *Immemorialis cultus Servi Dei cooperante Archi Ep. Pragensi Ferd. C. Kuenburgio, à Clem. XI. et Innoc. XIII. approbatur, permissio Off. et Mis. 7. Iun. 1720.* (nepřesné datum, vročení má být 1721) – Dva kněží a další muž klečí v nádherné sloupové síni před dvěma papeži, jimž kněz klečící v popředí předává do rukou dokument. Pontifikové na tuto písemnou žádost pražského arcibiskupa Khünburga na znamení souhlasu kladou ruce, rozmlouvají spolu a jeden z nich poukazuje na scénu v pozadí, kde kněz slouží mši sv. Právě povolení sloužit k poctě mši sv. je předmětem žádosti, jíž se papežové rozhodli vyhovět. – *Beatificavit illum in gloria. Eccli. C. 45. c. 8.* – Bl. Jan František Régis, jezuita, kterého mezi blahoslavené přidružil papež Klement XI. (zachycen v jezuitském taláru a plášti, s krucifixem na prsou): *B. Ioannes Franc. Regis S. I. à Clem. XI. Beatis adlectus. 24. Maji.* – Sv. Jan z Boha, zakladatel milosrdných bratří, jehož liturgickou oslavu papež Inocenc XIII. obdařil dvojným ritem: *S. Ioan. De Deo Fund. O. Hosp. Ritu dupl. ab Innocent. XIII. ornatus. 8. Mart.*

144dd **Vyzvednutí těla BJN z hrobu, při kterém byl nalezen neporušený mučedníkův jazyk a později vystaven veřejně úctě při pražské oslavě Janova blahorečení**

31. – *B. Ioannis corpus elevatur, et lingua post 330. annos incorrupta reperta, publicæ, solennique venerationi exponitur. 4. Iul. 1720.* (správně má být 1721) – Vpravo v pozadí je vidět v chrámu skupinu duchovenstva a laiků, kteří z hrobu vyjmají bezduché tělo, zatímco v popředí již vychází průvod s biskupy, kanovníky a ministranty, v němž je dáno čestné místo muži, který na tácu nese vzácnou relikvii, neporušený jazyk. Průvod směřuje ven do volné hornaté krajiny, de jsou shromáždění četní lidé, nejspíš nemocní a potřební toužící po uzdravení a útěše. – *Genimina labiorum ipsius saturabunt eum. Mors, et vita in manu lingue. Prov. C. 18. v. 20. et 21.* – Sv. Jan Damašský, zázračně uzdravený, když mu byla useknuta ruka (v levici drží svou useknutou pravou ruku): *S. Ioannes Damascenus manu mutilata prodigiöse sanatus. Rib. 6. Maji.* – Ct. Jan ze Stroncone, generální vikář františkánů, jehož srdce a jazyk byly nalezeny neporušené: *V. Ioannes a Stranconio Vic. Gen. O. M. cuius cor et lingua incorrupta. Lex. 8. Maji.*

Závěrečná pozn.: Jak vidno, Pfeffel v závěru přidal některé epizody a témata, o kterých Balbín v Nepomukově životopise nepíše, neboť se odehrály po vzniku jeho knihy, případně vyšly na povrch jako doplňující sdělení během beatifikačních procesů. Z ikonografického hlediska je důležité zdůraznit, že v tomto cyklu je na mnoha výjevech SJN zachycen v kněžském roucho, v klerice s pláštěm (č. 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21), případně jako kazatel v rochetě se štolou (č. 7, 19). Jako kanovník je představen na menším počtu rytin (č. 1, 8, 10, 22, 23, 24, 29).

144ee-144gg **Jemně pozměněná úvodní rytina a dvě rytiny nově doplněné při opětném vydání předchozího nepomucenského cyklu (1729)**

Augsburský rytec Johann Andreas Pfeffel vydal latinskou verzi Balbínova Života podruhé v kanonizačním roce 1729, přičemž opět užil své rytiny z prvního vydání, na úvodní rytině SJN mezi sv. Jany pozměnil chronogram na spodní rozvinuté pásce a soubor doplnil o další dvě grafiky, č. 32 a 33, jelikož Balbínův původní text rozmnožil o dodatek vytvořený na základě kanonizačních akt a slavnosti svatořečení.

L BALBÍN, Supplementum 1729 – SBC 2001, 74 (č. kat. I/2.22)

144ee **Titulní grafika SJN mezi sv. Jany.**

Rytina má oproti prvnímu vydání pouze změněný doprovodný chronogram na rozvinuté pásce vespod, který hlásá, že je tu vyobrazeno slunce (SJN) v novém parhelii (v dalších sv. Janech): *SoL In noVo pareLio DIVVs Ioannes NepoMVCenVs.* (= 1729)

144ff **Slavnost prohlášení BJN za svatého v Lateránské bazilice v Římě**

32 – I tato grafika je pod rámem po stranách doprovázena sdělením: *Cum Priv. S. C. M. / I. A. Pfeffel exc. A. V.* Oproti předcházejícím rytinám z ozdobného zarámování zůstává vrchní část s vepsaným chronogramem do kartuše, popisujícím a časově zařazujícím níže podaný výjev: *BeatVs Ioannes NepoMVCenVs festo SanCti Iosephi sanCtifiCatVs In ECCLesla Lateranensi.* (= 1729) Výjev představuje slavnostní akt kanonizace 19. III. 1729 uvnitř Lateránské baziliky

s rozmístěním klíčových postav a dalších účastníků a diváků. Důležité postavy a skupiny osob jsou na grafice očíslovány a pod výjevem popsány: 1. *Bened. XIII P. M.* 2. *Cardinales Diaconi assistentes.* 3. *Cardinales Assistentes.* 4. *Collegium Cardinalium.* 5. *Oratores Regum.* 6. *Archiepiscopi et Episcopi.* 7. *Clerus Romanus.* 8. *Ceremoniarius Pontificis.* 9. *Honorarii Custodes vulgo Maziers.* 10. *Abbates et Auditores Rotæ* 11. *Cardinalis de Althan Procurator.* 12. *Duo ejusdem aulici offerentes cereos* 60. *librarum.* 13. *alij offerentes dimidio minores.* 14. *Cardinales S. C. Rituum[m] cu[m] suis Ministris cereos ite[m] gestantib[us].* 15. *Panes pro offertorio, auro un[us], alter argento illit[us].* 16. *Doliola vini albi et rubei.* 17. *Vexillum[m] S^{ti} effigie[m] præferens.* 18. *Romana Nobilitas.* 19. *Harmonici Pontificij.* 20. *Miles Prætorian[us].*

144gg **Obraz na oltáři kaple v Lateránské bazilice, kterou papež Benedikt XIII. přisoudil JN, o jehož kanonizaci kladně rozhodl (SJN klečí před Matkou Boží s Dítětem a nabízí jim svůj zázračně zachovaný jazyk)**

33. – Grafika má obvyklé zarámování i sdělení o původci: *Cum Priv. S. C. / I. A. Pfeffel exc. A. V. – Benedictus XIII. Ioanni Canonizationem decernit, et in Basilica Lateranensi Sacellum ea aræ facie, quæ hic exhibetur.* – V nebesích mezi andílčími hlavami sedí Matka Boží s Dítětem v náruči a pŕlmlsícem pod nohou. Níže na oblacích klečí prostovlasý sv. kanovník JN, vzhlíží k Marii s Ježíškem, levou ruku rozevívá v gestu odevzdanosti a v pozdvihnuté pravici jim podává rozzářenou relikvii svého neporušeného jazyka, obklopenou 5 hvězdami. Pod touto relikvií je andílek s rozvěvenou knihou a gestem mlčení, před koleny světce leží mučednická palma a biret. – *Dedit mihi Dominus linguam mercedem meam et in ipsa laudabo eum. Eccli. 51. v. 30.* – Sv. Jan Křtitel s křížem a beránkem, patron Lateránské baziliky: *Ecclesie Lateranensis Patronus S. Ioannes Baptista* – Sv. Jan Evangelista s knihou a orlem, druhý patron Lateránské baziliky: *Alter Templi Lateranensis Patronus S. Ioannes Evangelista.*

145. **Výběr z předchozího Pfeffelova nepomucenského cyklu (1729)**

Ve výroční zprávě pražské staroměstské koleje Tovaryšstva Ježíšova z 1729 se píše, že jistý student předložil teze z filozofie, o kterých měl disputovat, „v knize věnované počtĕ sv. Jana Nepomuckého, která obsahovala český erb a elogia s krásnými obrazy představujícími život a mučednictví řečeného divotvůrce. Tatáž kniha byla rozdána jako dar 76 promovaným novým magistrům s přidáním jejich jednotlivých jmen rozvržených podle pořadí.“^{a)}

Šlo o knižní univerzitní teze Josefa Cyrila Kršňáka ryt. z Karlsbergu, studenta filozofie na praž. Karlo-Ferdinandově univerzitĕ, věnované ke cti, v nichž jmenovaný filozof v 16 oddílech pojednal o životĕ, mučednickĕ smrti, posmrtnĕ úctĕ a zázracích, s čímž spojil 16 tezí z etiky. Na závĕr připojil 50 tezí z veškerĕ teologie, ze kterých byla vybrána tvrzení, která pak obhajoval za předsednictví svého profesora, P. Václava Kolbeho SI.^{b)} Kršňák obhajoval absolvoval s úspěchem a zařadil se do skupiny 76 nových magistrů filozofie, kteří byli ve *Velké Karlovĕ aule* praž. univerzity promováni při slavnostním aktu dne 30. VI. t. r. Při této příležitosti dostali darem Kršňákovu knihu s pozměněnou dedikací, sepsanou profesorem Kolbem. Na závĕr této druhé verze nepomucenskĕ knižní univerzitní teze jsou všichni zmínĕni magistři filozofie jmenování v pořadí podle dosaženĕho studijního výsledku.^{c)}

Citovaná pasáž z výroční zprávy klementinských jezuitů dáva tušit, že v obou verzích Kršňákovy knihy byly použity rytiny českých „insignií“ a výjevů z životu a mučednictví. Navzdory tomuto tvrzení se v žádnĕm ze známých výtisků první verze zmínĕné publikace nenašly žádnĕ ilustrace s tímto námĕtem. Jiná situace je u druhĕho vydání, kde byly u dochovaných výtisků zaznamenány různé počty grafik. Nejvíce jich má exemplár z NKČR, sign. 52 B 20, kde je použito 15 vybraných výjevů z Pfeffelova nepomucenskĕho cyklu z 1725, z řady použité ve vydání I. verze Balbínova *Životu*. Vybranĕ rytiny jsou zařazeny v t. pořadí: úvodní rytina se sv. Jany (→ výše 144a), dále rytiny č. 2 (144b), 4 (144d), 6 (144f), 5 (144e), 8 (144h), 7 (144g), 16 (144o), 22 (144u), 23 (144v), 24 (144w), 27 (144z), 31 (144dd), 30 (144cc) a 26 (144y). Znázornĕní „českých insignií“ (snad erbu) chybí.

a) R LA praž. jez. koleje u sv. Klimenta, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 282) – b) L KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a – c) L TÝŽ 1729b

146. **Třicet jedna grafik ilustrujících život, smrt, posmrtnou úctu a oslavení SJN (1725)**

Císařský dvorní mědirytec v Augsburgu Johann Andreas Pfeffel vytvořil 1725 ještě jednu, skromněji pojatou a v menším formátu podanou grafickou galerií ilustrující německý překlad Balbínova *Životu*, vydaný téhož roku a u téhož nakladatele (Johann Jacob Lotter) jako latinská verze (BALBÍN 1725a). Oba soubory ilustrací jsou si podobné a co se týče hlavních výjevů na nich zobrazených, počínaje druhou rytinou, téměř shodné. Větší rozdíly nastávají v rozmístĕní osob a znĕní nápisu na titulní rytinĕ a v zarámování zbývajících rytin, které je ve druhĕm souboru prostší. Sestává z jemně naznačených pilastrů po stranách a z kartuše v horní části, obsahující poloviční postavu vybranĕho Nepomukova nebeského jmenovce a stuhu s doprovodným nápisem, který tuto osobnost krátce charakterizuje. Spodní část je tvořena prostým pásem, v němž je německy popsán znázornĕný výjev. Při pozornĕjším pohledu lze také zjistit, že tváře postav jsou oproti předchozímu souboru jemně odlišné, byt' zachovávají stejný emocionální výraz. Poslední rozdíl spočívá ve výběru doprovodných nebesťanů nesoucích jmĕno Jan. Oproti prvnímu souboru nejsou do druhĕho zařazeny žádnĕ ženy a ve výběru mužů dochází k různým posunům, byt' je většinou ve druhĕm souboru vybrán k danĕmu výjevu jeden ze dvou Janů doprovázejících týž výjev v souboru prvním. Novĕ souvislosti jsou ve druhĕm souboru nalezeny u 15. výjevu (ke sv. mučedníkovi Janovi je přidružen mučedník Pavel) a v 30. výjevu (vybráni tři Janové, které 1690 kanonizoval papež Alexandr VIII.).

Všechny grafiky jsou vespod pod zarámováním opatřeny sdĕlením o císařském povolení rytinu vydat a signaturou tvůrce, na první grafice ve znĕní *Cum Priv. S. C. M. I. A. Pfeffel exc. A. V.*, na ostatních *Cum Pr. S. C. M. I. A. P. exc. A. V.*

L BALBÍN 1725b

Úvodní grafika:

146a **Jánská paralela mezi SJN a dalšími nebeskými Jany, do nichž se Nepomuk promítá jako slunce**

Uprostřed na oblaku klečí sv. kanovník JN s krucifixem a pĕticí hvĕzd kolem hlavy a je doprovázen nápisem o jeho nepamĕtnĕ úctĕ v lidu a blahorečení papežem Inocencem XIII., napsaným na pásce na oblaku pod světcem: *B. voce {*

populi et DEI ab A. 1383. { Innoc. XIII. P. M. ab A. 1721. Kolem jsou rozmístěni na oblacích a s doprovodnými páskami se svými jmény Nepomukovi jmenovci, kterých se dotýká mučednickova svatozář. Nahore po stranách jsou to sv. Jan Křtitel a Evangelista, níže sv. Jan Mlčenlivý a Almužník, ještě níže sv. Jan Zlatoušlý a Damašský a nejniže pod světlem uprostřed ct. Jan Sarkander a po jeho stranách sv. Jan Gualbert a sv. Jan Chuzubita. Ve spodním pásu se nachází řecko-latinsko-německé sdělení tématu právě popsaného výjevu: ΙΩΑΝΝΟΙΤΑΡΑΜΜΗΑΟΝ. SoL, In pareLlo DIVVs IOANNES NepoMVCenVs. (= 1725, počítaje i první literu v řeckém slově „Jánská paralela“) Bild und Ebenbild S. Ioannis von Nepomuck.

Popis následujících grafik obsahuje nejprve jejich pořadové číslo (je uvedeno uprostřed nad rámem grafiky), dále spodní nápis, vybraného Jana v horní kartuši a k němu se vztahující doprovodný nápis na pásce. Hlavní výjev není třeba popisovat, neboť je prakticky shodný se souborem v latinském vydání.

146b Janovo narození

2. – *Ioannes wird von betagten Eltern zu Nepomuck unter umstraalenden Him[m]lischen Flammen gebahren. Process. fol. 353. – Sv. Jan de Ortega, narozený z neplodných rodičů: S. Ioannes de Urtica Can. Reg. natus e sterilibus parentibus Ribad. 2. Iun.*

146c Uzdravení chlapečka Jana

3. – *Das Kind Ioannes wird durch Hilff Mariæ auf dem grünen Berg, wie gebahren also von schwerer Kranckheit gesund. Sum[m]. n. 5. §. 9. et 10. – Bl. Jan od Kříže, zachráněný jako chlapec P. Marii (drží její obrázek): B. Ioannes a Cruce, Carmel. puer a Maria a morte præservatus. Hist. Ord. Carmel. 14. Dec.*

146d Jan ministruje cisterciákům

4. – *Ioannes als ein Knab dienet allen Priestern in dem Cistercienser Closter auf dem grünen Berg andächtig zur Mesß. Process. fol. 355. – Sv. Jan de Goto, mučedník, jezuita, který jako chlapec ministrovával (s křížem, palmou a kopím): S. Ioannes de Goto M. S. I. puer Sacra operantibus ministrare solitus. Bolland. 5. Febr.*

146e Jan na studiích

5. – *Ioannes gehet zu Zaß in die kleine, und zu Prag in die hohe Schulen, wo er Lehrer der Geistlichen Rechten und der Heiligen Schrift wird. Process. fol. 355. – Jan Duns Scotus, Doctor Subtilis, františkán (píše do knihy): Ioannes Duns, vulgo Scotus, Doctor Subtilis Ord. S. Franc.*

146f Jan se modlitbou a kajícími skutky připravuje na kněžské svěcení

6. – *Ioannes bereitet sich durch ein Monat mit Gebett, und Castejung zur Priesterlichen Weihe. Summ. N. 6. §. 13. – Sv. Jan Anglus, augustinián v Bridlingtonu v Anglii, který byl při sloužení mše obklopen plameny (je tak znázorněn): S. Ioannes Bridlingtoniensis Can. Reg. sacrificans flam[m]is undique circumdatus. Surius 10. Octob.*

146g Jan káže četnému posluchačstvu

7. – *Ioannes prediget mit besonderen Nutzen, und Zulauff, und überkom[m]et die vornehmste Canzel in der Frauen Kirchen in Thein, dann endlich in der Dom-Kirchen zu S. Veit. Summ. N. 6. §. 14. – Sv. Jan Marek (?), druh Pavla a Barnabáše v kázání Evangelia: S. Ioannes Marc[us] Socius Pauli, et Barnabæ, in prædic: Evangeij. Cornel. in Act. Ap. 17. Sept.*

146h Jan učiněn kanovníkem a almužníkem

8. – *Ioannes wird durch zuthun deß Erz-Bischoffs Ioannis zu einem Dom-Herrn zu S. Veit erwehlet, wird allda Keyßerlicher Prediger, auch beyder König: Majestätten Allmosengeber. Summ. N. 6. §. 15. et 18. – Sv. patriarcha Jan Almužník udílí almužnu chudšasovi: S. Ioannes Eleemosynarius, Patriarcha Alexandrinus. Surius 23. Ian.*

146ch Jan odmítá králem nabízené vznešené církevní úřady

9. – *Ioannes schlaget das angetragene Bistum Litomiszl aus, wie auch die Freye, und Fürstliche Probstey zu Visßehrad. Summ. N. 6. §. 17. – Sv. Jan Chuzubita, který se vzdal církevního důstojenství a stal se poustevníkem: S. Ioannes Chuzubita, ex Pontifice Cæsariensi Anachoreta Menæa, 3. Oct.*

146i Jan zpovídá císařskou manželku

10. – *Ioannes wird von der Keyßerlichen Gemahlin Ioanna vor ihren Beicht-Vatter angenommen, wie auch von denen Closter-Jungfrauen zu S. Georgen in dem Schloß. Process. fol. 355. Summ. N. 6. §. 19. et 20. – Sv. opat Jan Klimak, velký duchovní učitel (drží žebřík a knihu): S. Ioannes Climacus Ab. magnus Spiritus Magister. Surius 30. Martij*

146j Jan rozsujuje rozepře

11. – *Ioannes schlichtet offft weiltläufftige, und vor Gericht-Stellen unerörtere Rechts-Händel als ein von Partheyen erbettener Schiedsman[n]. Summ. N. 6. §. 21. – Sv. Jan z Fakunda (od sv. Fakunda), augustinián, usmiřující dva znesvářené muže: S. Ioannes à S. Facundo Ord. S. Aug. in conciliandis dissidijs mire efficax. Bolland. 12. Iunij.*

146k Jan odmítá králem nabízené bohatství

12. – *Wenceslaus der Keyßer ist vorwitzig zuwißen, was die Königin beichte, welches er mit großen Verheissungen von Ioanne heraus zu locken suchet. Process. fol. 355. Summ. N. 7. §. 1. ad 6. – Ct. Jan Sarkander, zabitý v Olomouci, jelikož uchoval pečeť Lobkovicovy zpovědi (zobrazen v klerice a plášti, s palmou a knihou uzavřenou na zámek): Ven. Ioannes Sarcander pro servato Lobkovitzianæ confessionis Sigillo Olomucij An. 1620. enecatus.*

146l Jan vytýká císaři, že dal upéct kuchaře za špatně připraveného kapouna – je za to odveden do vězení

13. – *Ioannes straffet den Keyßer, daß er seinen Koch wegen eines ubel gebratenen Kapaun selbst zu braten befohlen, u: wird deßwegen in das Gefängnuß geleget. Sum[m]. n. 7. §. 6. – Ct. biskup Jan Fisher, popravený kvůli odporu vůči anglickému králi Jindřichu VIII. (znázorněn jako biskup s mučednickou palmou): Ven. Ioannes Fischerus Ep. Roff. Henrico VIII. Angliæ Regi resistens capitis damnatus. Sander.*

146m Jan propuštěn z vězení a pozván ke královskému stolu

14. – *Ioannes wird in dem Kercker widerum zur Offenbarung der Beicht gelocket, mit Ehren entlassen, und zur König: Taffel geladen. Sum[m]. n. 7. §. 7. et 8. – Bl. mučedník Jan z Janiny, kterého k předstírání odpadnutí od víry nedonutilo*

ani vězení ani mučení (znázorněn s řetězem, mečem a palmou): *B. Ioannes de Iannina M. nec carcere, nec supplicijs adduct[us], ut apostasiam simularet. Bolland. 18. Apr.*

146n Václav se snaží Jana přivést ke splnění své vůle sliby i hrozbami, ovšem nadarmo

15. – *Wenceslaus suchet abermal inständigst mit grossen theils versprechen, theils trohen Ioannem auf seinne Willen zu bringen, aber umsonst. Summ. N. 7. §. 9.* – Sv. mučedníci Jan a Pavel, které se snažil Julián Odpadlík přivést sliby i hrozbami ke zřeknutí se víry (oba světci drží meče): *SS. Ioan[n]es, et Paulus M. M. promissis, et minis à Iuliano apostata ad defectionem sollicitati Surius 26. Iun.*

146o Jan, natažen na skřípec a pálen loučemi, obojí vytrvale snáší

16. – *Ioannes wird auf die Folter geleet, und mit Facklen gebrennet: stehet beydes beständig aus. Summ. N. 7. §. 10.* – Ct. Jan Ogilvie, jezuitský mučedník, který vydržel osmidenní mučení (je vyobrazen v jezuitském taláru s pláštěm, s provazem kolem krku a nožem zabodnutým do hrudi): *Ven. Ioannes Ogilboeus M. S. I. in octiduana acicularum, et pœnaliũ ocrearũ tortura constantissim[us]. Hist. Soc.*

146p Jan se po mučení dává ve svém pokoji tajně léčit felčarem a přestálé utrpení si ponechává pro sebe

17. – *Ioannes wird in der stube entlassen, laßet sich heimlich heilen, und verschweiget die ihm angethane Pein. Summ. N. 7. §. 12.* – Sv. Jan Gualbert, opat, který se smiloval nad vrahem svého bratra: *S. Ioannes Gualbertus Ab. hosti parricidæ propitijs. Surius 12. Iul.*

146q Janovi se po mučení dostává z nebe útěchy a modlitbou k ukřižovanému Spasiteli se připravuje na předvídanou smrt

18. – *Ioannes wird nach der Marter vom Himmel getröstet, sihet vor den Tod, und bereitet sich darzu durch besondere Andacht zu dem gezeuizigten Heiland. Summ. N. 7. §. 11.* – Sv. Jan Bonus, augustinián, kterému Ukřižovaný dovolil políbit své rány (je zachycen jako řeholník který se sklání ke krucifixu, který drží oběma rukama, a chystá se jej políbit): *S. Ioannes Bonus Ord. S. Aug. à Crucifixo ad oscula vulnerum admissus. Ferrar. 22. Oct.*

146r Jan pronáší své poslední kázání, předpovídá svou smrt i mnohé zlo, které přijde na Říši

19. – *Ioannes machet über jene Wort: Über ein kleines, eine bewegliche Urlaub-Predig saget seinen Tod, und vil dem Reich bevorstehende Übel vor. Summ. N. 7. §. 13. et 14.* – Sv. Jan Kapistrán, františkán, prorok své smrti i zla hroícího Uhrám (zobrazen s praporem s motivem kříže): *S. Ioannes Capistranus Ord. Min. mortis suæ et im[m]inentium Hungariæ malor[um] propheta. Bolland. 23. Oct.*

146s Jan putuje k Panně Marii do Staré Boleslavi, aby jí svěřil hodinu své smrti

20. – *Ioannes gehet auf Alt-Bunzl Wallfahrten, der Mutter Gottes seine Sterbstund zu befehlen. Summ. N. 7. §. 15.* – Sv. Jan Evangelista (píšíci do knihy, s orlem), doprovázen výrokem, jímž mu Spasitel z kříže svěřil svou Matku Marii: „Hle, tvá matka.“ – *Sanctus Ioannes Evangelista: Ecce Mater Tua Ioan. 19.*

146t/ Jan se vrací z Boleslavi a spatřen z okna králem je jím opět nutkán k vyzrazení královniny zpovědi, pod pohrůzkou smrti, světec však rozhodně odmítá tajemství prozradit

21. – *Wenceslaus aus dem Fenster Ioannem in der Ruck-Reiß ersehend, kündet ihm den Tod an, so er nicht die Beicht der Königin zu entdecken gesinnet wäre: deme Ioannes sich starck entgegen setzet. Summ. N. 7. §. 16.* – Sv. Jan Křitel (s křížem a beránkem), který Herodovi řekl: „Není ti dovoleno.“ – *S. Ioannes Bapt. Dicebat enim illi Ioannes: Non licet tibi. Matth. 14.*

146u Janovo svržení z mostu

22. – *Ioannes wird an Händ, und Füßen gebunden auf den Auffahrts-Abend zu Nachts über die Brucken in die Moldau geworffen, und gemartert, A.º 1383. den 16. May. Process. fol. 356.* – Sv. Jan Mlčenlivý, jeruzalémský arcibiskup (prstem pravice činí gesto mlčení): *S. Ioannes Silentarius Archiep. Hierosolymitanus. 13. Maji.*

146v Janovo mrtvé tělo oslaveno na Vltavě nebeskými světly, zpěvem i ustupováním vody

23. – *Ioannis Leichnam wird mit Himmlischen Liechtern, und Gesang, auch Zuruck-Weichung deß Wassers entdeckt. Process. fol. 356. Summ. N. 10. §. 1.* – Bl. Giovannangelo (tj. Jan Anděl) Porro, servita, kterého ve smrti oslavily zvony, jež se samy rozezněly (znázorněn v řeholním rouchu, jak jej provází anděl ukazující do nebe): *B. Ioannes Angelus Ord. Serv. in morte campanis sponte impulsis glorificatus. Ferrar. 24. Oct.*

146w Lid zbožně uctívá Janovo tělo, které král rozkazuje ukrýt, je však prozrazeno nebeskou vůní

24. – *Ioannis Leichnam wird von dem Volck andächtigt verehret: Aus königlichem Befehl verborgen, aber durch Him[m]lischen Geruch entdeckt, und in der Dom-Kirchen zu S. Veit herrlichst bestattet. Process. fol. 356. Summ. N. 10. à §. 2. ad 8.* – Sv. Jan Chrysostom, tj. Zlatoústý, který zemřel ve vyhnanství a byl s co největšími poctami převezzen do Konstantinopole, kde býval metropolitou (zobrazen jako arcibiskup čtoucí knihu): *S. Ioannes Chrysostomus, in exilio mortu[us] Constantinopolim honorificentissimè translatus. Suri[us] 27. (či 17.) Ian.*

146x Svržení císaře Václava z trůnu a zbožná smrt královniny Jany

25. – *Wenceslaus entweicht von Hoff, wird seines Keyßerthums entsetzet; Die From[m]e Königin erkranket aus Kummer, und stirbet in 4. halb Jahren. Sum. N. 10. §. 8. Process. fol. 362.* – Sv. Jan, papež (zobrazený s tiarou a s palmovou ratolestí), který podle doprovodného nápisu s mučedníkem Symmachem vyhnal krále Theodoricha v hrnci (sic!) do Vulkánie: *S. Ioannes Papa, cum Sym[m]acho M. Theodoricu[m] Regem in olla Vulcania[m] projiciunt. S. Greg. 27. Maj*

146y Ctitelé se modlí u Janova hrobu

26. – *Bey dem Grabe Ioannis geschehen stets groß- und vielfältige Wunderwerck. Process. fol. 357.* – Bl. Jan František Régis, jezuita, proslavený svým hrobem ve francouzském Lalouvesc (vyobrazen v jezuitském taláru s pláštěm, rozpaženými rukama a velkým krucifixem zavěšeným na krku): *B. Ioannes Franciscus Regis S. I. in sepulchro suo Lalovesci glorios[us] Vita 24. Maj.*

146z Potrestání hanobitelů Janova hrobu

27. – *Ioannes ein Erlöser deren an der Ehr, und Freyheit Gefahr leidenden, und unfehlbarer Abstraffer aller sein Grab oder Heiligkeit verunehrenden. Process. fol. 362. et 358.* – Sv. Jan z Mathy, zakladatel řádu pro vykupování otroků (světec v řeholním rouchu se ujmá pokorně prosícího vězně se svázanýma rukama): *Sanctus Ioannes de Matha Fund. Ord. Redempt. Capt. 8. Febr.*

146aa Kostel vytvořený z Janova rodného domu, na jehož stěnu světec namaloval obrazy, které se nedaly zničit

28. – *Ioannis Geburts-Hauß unbewohnlich, wird von Hoch-Fräff: Sternbergischer Herrschafft in ein Kirchen verwandelt, allwo die von Ioanne an die Mauer gemahlte Bilder sich nicht austreichen laßen. Process. fol. 354.* – Sv. Jan Kalybita, který po návratu z kláštera domů, nepoznán rodiči, vedl zbožný život v chýšce, kterou si vystavěl u otcovského domu. Po smrti byla na tom místě k jeho cti zbudována bazilika (světec leží na lůžku v místnosti a patrně umírá): *S. Ioannes calybita, in angulo domus paternæ absconditus, ædificata ibi basilica honoratus. Ribad. 15. Ian.*

146bb Bl. Jan divotvůrce a patron Čech a Německa

29. – *Seel: Ioannes ein Wunderthäter, und Patron Böhems und Teutschlands. Summ. N. 18. et 26.* – Sv. Jan Divotvůrce (biskup vyhánějící zlého ducha z posedlého muže za přihlížení dalšího muže): *Sanctus Ioannes Thaumaturgus Ep. Polyborensis. 5. Dec.*

146cc Papežové Klement XI. a Inocenc XIII. schvalují úctu prokazovanou Janovi od nepaměti a povolují k jeho cti mši a církevní hodinky

30. – *Ioannis unerdenckliche Verehrung wird durch Zuthun deß HochFürst. Ertz-Bischoffs Ferd. von Kienburg, von Clemens dem XI., und Innoc. XIII. gut geheißten, und mit dem Meß-Opfer, und Tag-Zeiten zubegehen vergünstiget, den 7. Iunii, A.º 1720. (správně 1721)* – Sv. Jan z Boha, od sv. Fakunda a Kapistrán byli 16. X. 1690 společně papežem Alexandrem VIII. prohlášeni za svaté: *SS. Ioannes de Deo, à S. Facundo, et Capistranus An 1690. ab Alexandro VIII. una canonizati. 16. Octob.*

146dd Sv. Janovy ostatky jsou vyňaty z hrobu a při pražských oslavách blahorečení je Nepomukův jazyk vystaven k veřejnému uctění ve slavnostním průvodu

31. – *Ioannis heiliger Leichnam wird besehen den 15. April, herrlichst erhoben den 4. Iulii, und die H. Zung nach 336. Jahr unversehret gefunden und öffentlich verehret An. 1720. (správně 1721)* – Sv. Jan Damašský, zázračně uzdravený, když mu byla useknuta ruka: *S. Ioannes Damascenus manu mutilata prodigiosè sanatus. Ribad. 6. Maj.*

147. BJNI jako poutník ve Staré Boleslavi svěruje panenské Bohorodičce před jejím Paládiem svůj smrtelný zápas, který vyvrcholí ještě téhož dne v noci získáním mučednické koruny v řece Vltavě (1725)

Nepomucenská kniha *Cultus specialis* z 1725 je před titulním listem uvedena grafikou v obdélném zarámování s doprovodným nápisem ve spodní partii. Výjev představuje SJN jako poutníka, který klečí (vl.) před Pannou Marií Staroboleslavskou (v podobě obrazu v obdélném rámu) a modlí se růženec (ruce má před sebou téměř sepjaty a růženec drží v lv.). Světec je oblečen do kleriky a mozetou, má u sebe na zemi položenu uzavřenou knihu, klobouk a poutnickou hůl a oddaně hledí k Matce Boží s Ježíškem. Paládium je umístěno na piedestalu (stole, oltáři?) pokrytém přehozem. Vedle světce, mírně vzadu stojí impozantní anděl-eféb, jehož hlava ozařuje mohutnými paprsky celé pozadí rytiny. Anděl klade pr. ruku s mučednickou palmou světci na jeho pr. rameno, jako by jej mírně objímal, a lv. rukou poukazuje k milostné Madoně, pod níž v popředí kostra se závojem na lebce a ramenou hledí na diváka, v pozdvižené pravici drží rozžářený relikviář s neporušeným jazykem a levicí ukazuje na desku s nápisem, kterou rovněž přidržuje. Nápis se váže ke světcovu jazyku, a tím i k tématu celé této knihy akcentující shanu křesťana o ctnost jazyka po vzoru a s pomocí SJN. Stojí zde: *DUM SUB / CORDE MEO / CONFESSA / PLACLA / PUTRESCUNT, / INTEGRA DE / PUTRI HOC / SPERMATE / LINGUA / VENIT.* Tj. „Když v mém srdci vyznané hříchy hnijí, vychází z tohoto shnilého semene neporušený jazyk.“ Výjev zachycuje SJN ve chvíli, kdy svůj smrtelný zápas svěruje panenské Bohorodičce ve Staré Boleslavi, odkud se vrátil do Prahy, a ještě téže noci o vigílii Kristova Nanebevstoupení 1383 byl shozen do Vltavy a korunován mučednictvím. Tak to hlásá doprovodný nápis pod grafikou: *B. IOANNES NEPOMUCENUS, Confessarius Martyr / Deiparæ Virgini agonem Suum com[m]endat vetero-Boleslaviae. / Unde Pragam redux in pervigilio Ascensionis Christi, eadem / nocte in Moldavam projectus martyrio coronatur Annò Christi 1383.* Závěr světcovy životní pouti navíc vyjadřuje výjev ve spodní části samotné rytiny, kde ve vltavských vlnách leží zesnulý světec (v klerice), s hlavou nepokrytou, s pokojným výrazem ve tváři, jako by sladce usnul. Jeho ruce jsou však k sobě svázaný provazy. V pravici drží drobný křížek, jako se vkládal do rukou zesnulých na smrtelném lůžku. Zde je smrtelným lůžkem řeka. Navíc je kolem světcovy hlavy na hladině pět drobných šesticípých hvězdiček. Autorem mědirytu je pražský rytec Birkhard (sign. vpr. dole *Birckart sc: Prag.*).

└ *Cultus specialis* 1725

148. Jazyk SJN triumfující nad zeměkouli (1725)

Rytec Jan Hiller, činný v Praze 1716-46, vytvořil mimo jiné grafiky s nepom. tematikou také mědiryt z 1721, oboustranný tisk o rozměrech 100 × 68 mm, značený vpr. v obraze: *Hiller Sc:* „Pravé vyobrazení svatého jazyka po 338 let a až do dnešních dnů nepoškozeného a od Boha obnoveného,“ tak zní rytý přípis, který se skví nad zeměkouli, pod níž je vyobrazen SJN ve hvězdě, dále týž v roli zpovědníka, nakonec jeho Svržení do Vltavy. Na reversu se v obdobné kompozici nachází vyobrazení jazyka sv. Antonína Pad. s výjevem ze světcova života. Toto spojení obou světců skrze jejich neporušené jazyky je známo i z dobové homiletiky. Exemplář rytiny je uložen v Praze v Uměleckoprůmyslovém muzeu, i č. 64/51.

└ *SBC* 2001, 86 (č. kat. I/2.54)

149. Náhrobek BJNI v pražském metropolitním kostele (1725)

Rytina zachycující podobu náhrobku a jeho blízkého okolí v pražské katedrále 1725 vznikla nejspíš v souvislosti s pražskou fází kanonizačního procesu, ve které byl 20. XII. 1724 Nepomukův náhrobek pečlivě prohlédnut a popsán, přičemž je v procesních aktech poznamenáno, že mauzoleum přesně zachycuje přiložená „mappa“.⁴⁾ Nejspíš šlo právě o

tuto rytinu, případně o její kresebný návrh, neboť rytina je chronogramem datována až do 1725 (nelze však vyloučit, že byla k procesním aktům přiložena nikoliv 1724, ale právě až 1725). Doprovodný nápis rytiny (v dol. liště vl.), ukončený zmíněným chronogramem, hlásá, že po schválení veřejné úcty, mše a hodinek papežem Inocencem XIII. byl světcův náhrobek (*castrum gloriae*) zvětšen a více vyzdoben. Následuje dovětek v chronogramu: „S podporou“ nebo „přízní zbožnosti Benedikta XIII. v prvním roce, kdy byl papežem“.^{b)} Druhý doprovodný nápis (v dol. liště vpr.) přináší modlitbu zakončenou chronogramem s vročením Janovy mučednické smrti (1383).^{c)} Pod dolním rámem rytiny se ještě nachází elegické distichon,^{d)} doprovázející výjev uprostřed spodní lišty rytiny, na kterém je vidět most, vlevo před ním na souši dvouocasého lva hrozivě vzhlízejícího k soše triumfujícího Nepomuka ve vrcholu náhrobku, vpravo ležící postavu mužského vodního božstva (opodál rákos) opřené o převrhnoutou nádobu, z níž vyvěrá proud vody označený pětici hvězd v zářivé gloriole. Kolem mučednickova mauzolea se modlí urození i chudí lidé, muži i ženy, rovněž jedno dítě, většinou klečí, někteří stojí. Na rytině je dobře patrný pás prosklených skříní s votivními dary věnovanými ke cti, osazený nad dřevěné přepažení (s reliéfy Ničený svatovítského chrámu a Pokus o zničení svatojánského hrobu) presbytáře katedrály a na chrámové sloupy, mezi nimiž je ono přepažení postaveno. Z dalších darů ke cti je zvláště patrný štít s erbem Wunschwitzů, socha kořícího se kutnohorského horníka a dvě ze stropu zavěšená zdobná kovová ramena, na kterých je zavěšeno po pěti hořících lampách. Před sloupem stojícím blíže k náhrobku vlevo se ve výšce vznáší socha letícího anděla držícího palmu a věnec. U věnce kaplí obklopujících tuto loď katedrály je vidět řadu objemných a vysokých svící, které rovněž hoří k poctě. Autorem grafiky je některý z rytců Kilianů,^{e)} snad Jeremias st. (1665-1730), který tehdy působil v Augsburgu.

a) R akta kanonizačního procesu, 20. XII. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 755^r) – **b)** *Castrum gloriae super sepulchrum Divi Joannis Nepomuceni, olim Canonici, et Concionatoris / ecclesiae Pragensis, nec non Eleemofynarii, et Confessarij reginae Johannaë, nunc gloriosi Marty- / ris Pragæ ob sigillum confessionis, ex pte in Moldavam fluvium dejecti, in[n]umeris beneficijs / et miraculis clari, in eadem Metropolitana ecclesia Pragensi Divo Vito Martyri sacra requiescentis, / per Decretum f. mem. PP. Innocentij XIII. super ejusdem Sancti cultu publico, Misâ, et / officio, auctum, et magis exornatum. / FaVente pIetate BeneDICI XIII. prIMô pontIFIcIcI annô. (= 1725) – c) *Oratio. / S. Joannes Nepomucene, vir secundum cor Dei, qui in terris sigillû confessionis, / non obfiante carceris squallore, inediâ, ipâ morte involatum fervafti, & ob ma- / nã in pauperes misericordiam, magni Eleemofinarij nomen adeptus, es; confugio / ad te, velut Patrem pauperum, ut nunc in gloria caelesti existens, mihi Tuâ apud Deum / intercessione succurrere, Eiq[ue] / secretum neceffitatís meæ N. proferre digneris, nè fa- / læ, aut fortunæ meæ naufragium patiar, & per hoc inimicis meis irrifioni, amicis / & propinquis dolori, cæteri[sq]ue] scandalo ulli efficiar, quâ gratiâ per intercessionem / tuam obtentâ, Deû in Te, & Te in Deo æternum laudaturus sum. Amen. / Pater noster. Ave Maria. Credo. / Ioannes NepoMVtzenVs CanonICVs PragenVs, zeLojVs ConfessarIVs. (= 1383) / Annus Martyrij – d) **CZECHIA DAT CUNAS, FLUMEN MÍHI MOLDAVA FUNUS, / CÆLUM ANÍMAM, MEA NUNC LIPSANA VITUS HABET.** – e) E (pod spod. okrajem rámu grafiky vl.) Kilian – publikováno: L. ŠITTLER/PODLAHA 1896, 15, list 56-57**

150. Univerzitní teze Karla Schleicharta z Wiesenthalu (1725)

Student Karel Schleichart z Wiesenthalu oznámil svou bakalářskou obhajobu z racionální filozofie, kterou 1725 podstoupil ve *Velké Karlově aule* praž. univerzity, univ. tezi (mezzotinta, 113,8 × 69,4 cm) s námětem SJN, který se v okamžiku svržení z mostu do Vltavy poroučí Bohu, jak hlásá nápis v kart. na vrcholu kompozice t. teze: *S. IOANNES NEPOMUCENUS / IAM IAM DE PONTE PRÆCIPITAND⁹ / SE DEO COMMENDAT.* Ozdobný rám teze je vyplněn zmíněným hlavním motivem: Kanovník s prostou ✠ kolem hlavy je zezadu (z lv. str.) tlačěn mužem (pacholkem) k pádu. Na opačné straně světce vyzývá anděl gestem prstu na ústech k mlčení a druhou rukou na světcově ramenu přidržuje mučednickou palmu. Světec se obrací tváří vzhůru (do lv. hor. rohu) k andílkovi, který mu ukazuje křížifix. Nad mučedníkem v nebesích září eliptická ✠ s 5 hvězdami rozmístěnými do kříže. V rozích ozdobného rámu se nacházejí 4 kartuše s výjevy, k nimž se vztahují doprovodné nápisy na páskách. V lv. hor. rohu scéna Zpověď královny s náp. *Nemini dixeritis. Matth. 17.* V pr. hor. rohu SJN před králem Václavem; náp. *Qui denudat arcana amici, fidem perdit Eccles: 27.* V lv. dol. rohu Svržení z m.; náp. *Aquæ multæ non potuerunt extinguere Charitatem. Cantic. 3.* V pr. dol. rohu Mučednickovo tělo v měsíčné noci na vlnách Vltavy pod m. obklopeno 5 zářivými hv.; náp. *Fulgebunt Justi. Sapient. 3.* Rám je vsazen na piedestal, který nese textovou část grafiky se střed. kart. a boč. prostory. Pod rámem upr. jsou na t. piedestalu rozmístěny liturgické předměty (loďka, kadidelnice, uzavřená kniha (nejspíš misál), konvičky na tácku). Níže položená kart. s dedikací teze je po stranách zdobena trubkami naznačujícími věhlas a pověst. Kompozici navrhl it. malíř Alessandro Marchesini (1663-1738) (na piedestalu vl. nahoře: *Alexand. Marchesini pinx.*; t. vl. dole: *Alexander Marchesino ping.*), realizoval ji s cí. privilegiem (na piedestalu vl.: *Cum Pr. Sac. Cæs. Maj.*; dole upr.: *Cum Privilegio Sac. Cæs. Majest.*) augsbur. cí. mědirytec Johann Andreas Pfeffel (1674-1748) (sign. na piedestalu vpr. nahoře: *Ioh. And. Pfeffel Sac. Cæs. Maj. Calcogr. excud. Aug. Vind.*; též dole: *I. A. Pfeffel S. C. M. Chalcogr. excud. A. V.*). Exemplář t. univ. teze se nachází v NKČR, sign. Th. 411.

E (ve spod. textové části v kart. upr.) *THESES / Ex Philosophia Rationali / Quas / Sub Sacerrimis Auspicijis / Magni in terra Luminaris / etiam in Undis Moldavæ / Ardentis, et Lucentis / DIVI IOANNIS NEPOMUCENI / In Alma, Cæsarea, Regiâ[ue] Universitate Carolo-Ferdinandea Pragensi / Præside / Reverendo ac Doctissimo Patre Leopoldo Grim è Societate IESU / AA. LL. et Philosophiæ Doctore, Ejusdem[ue] in Eadem Universitate Pro- / fessore Regio, Publico, ac Ordinario ~ / Pro Prima Philosophiæ Laurea in Magna Aula Carolina / publicè defendendas Suscepit / Prænobilis Dominus Carolus Schleichert De Wisenthal Bohemus Pragensis, / Physiçæ et Mathematicum Auditor. / Annô MDCCXXV. Mense Die horis / meridiem consuetis. – (t. po stranách střed. kartuše) 20 tezí z racionální filozofie*

151. Svatojánské dřevoryty v českém (1725) a německém (1726) nepomucenském slabikáři – jeden dřevorez použit v dalším nepomucenském textu (1725)

Český (1725) a německý (1726) slabikář „pod titulem“ SJN, vytištěný v Brně Jakubem Maxmiliánem Svobodou, je vyzdoben řadou dřevorytů, mezi nimi třemi s nepomucenskou tematikou. Na titulní straně je zachycen Anděl strážný, který přivádí hošíka k pražské katedrále a ukazuje na velikou zářivou osmihrotou hvězdu, která se nad dómem skví v nebesích a

nese v sobě kruhový medailon s poprsím sv. kanovníka JN (☩). Vpr. dole se nachází sign. *PDP (151a)*. Dále je do textu vložen drobný dřevoryt prosklené rakve s ležícím mrtvým tělem SJN oděným v kanovnícké roucho. Na rakvi stojí relikviář se světčovým jazykem, celý obklopený svatozáří. Po stranách relikviáře drží andělky květiny (pomněnku a lilii) a spouštějí dolů po bocích festony, jež dole pod rakví přidržuje třetí andělek, který zároveň rakev podpírá (**151b**). V oddílu modliteb je modlitba ke SJN uvedena světčovým drobným dřevorytem, poloviční postavou kanovníka (☩) vinoucího se ke křížifixu, který drží spolu s palmou v lv. ruce a pr. ruku přitom klade na hrud' (**151c**). – Dřevorez **151b** použil tiskař Svoboda 1725 ještě na závěr drobné modlitební knižičky *Officium de S. Joanne Nepomuceno*.

└ *Slabikář český 1725 – Katholisches A. B. C. Büchel 1726 – Officium 1725*

152. Univerzitní teze Františka Ceregetiho (1726)

Univ. teze praž. studenta Františka Ceregetiho z *Chrudimi* z 1726 je mezzotintou o rozměrech 135,4 × 74 cm, dílem augsburského rytce Gottlieba Heisse (1684-1740), které dal navrhnout a jež vytvořil „s milostí a privilegiem posvátného císa. Veličenstva“ (náp. vl. dole: *Cum Gratia et Privileg. Sac. Cæs: Maj. / Gottlieb Heißs del: fec: et excud: Aug: Vindel:*). Plakát představuje stojícího SJN (☩) v kanov. oděvu, kladoucího pravici na hrud', hledícího do nebe, odkud (z lv. hor. rohu) od pětihvězdné svatozáře sestupují paprsky, a lv. rukou ukazující na scénu Svržení z m., jež je zahlédnutelná průhledem z místnosti, ve které se světec nachází. Tam mu (vl.) andělek předkládá k pozornosti křížifix (drží jej oběma rukama, přičemž lv. rukou kříž podpírá, nejspíš z úcty, přes šátek). Další andělek (vpr. nahoře) věncí světce vavřínovým věncem, který drží s palmou v pr., zatímco lv. rukou činí gesto mlčení. Vl. v místnosti se nachází stůl s knihami, vpr. rovněž stolek či sesle s knihami, rozvinutým listem a s kvetoucí lilii. Exmplář t. grafického listu se nachází v NKČR pod sign. 456.

H-E (ve spod. textové části v kart. upr.) erb Karlo-Ferdinandovy univerzity obklopený náp.: *THESES EX UNIVERSA / ARISTOTELIS PHILOSOPHIA / Quas sub / Faventissimis (erb) Auspicijs / Magnifici (erb) Rectoris / Spectabilium (erb) Decanorum / Seni- (erb) orum / Eximiorum, Clarißimo- (erb) rum, Excellentissimorum, / Doctißimorum (erb) Profefsorum / Inlyti Magi- (erb) stratús Academici / Almæ Cæsareæ Regiæ (erb) Universitatis Carolo- / Ferdinandæ (erb) Pragensis / In Eadem Universitate / Præside / Reverendo, ac Doctißimo Patre, P. Leopoldo Grim è Societate IESU, / AA. LL. et Philosophiæ Doctore, Ejusdémque in eadem Uni- / versitate Profefsore Regio, Publico, ac Ordinario. / In Magna Aula Carolina / Publicè defendendas suscepit / Reverendus ac Eruditus D. Franciscus Ceregetti Bohem[us] / Chrudimensis, AA. LL. et Philosophiæ Baccalaureus, / Metaphysicæ et Ethicæ Auditor. / MDCCXXVI. Mense Die horis / meridiem consuetis. – E (na postranních plochách textové části) 50 filoz. tezí*

153. Soubor ilustrací nepomucenské modlitební knihy, doprovázející především zde obsaženou pobožnost devíti střed ke cti, provázaných s tajemstvími Kristova utrpení (1726)

Nepomucenská modlitební kniha *Neun-mittwochentliche Andacht* z 1726 s devítistřední pobožností a dalšími modlitbami a pobožnostmi je doprovázena cyklem velmi kvalitních grafik.

Před titulní stranou knihy se nachází úvodní rytina (**153a**). Představuje uprostřed v oblacích klečícího SJN v kanovníckém oděvu, prostovlasého, s rozměrnou paprscitou svatozáří kolem hlavy. Před světcem na oblaku leží biret, palma a křížifix. Po stranách rytiny a ve vrcholové části jsou znaky Kristova umučení, včetně Veraikonu nahoře uprostřed, na nějž světec s odevzdaností vzhlíží. Nejnižší v kartuši napsí: *Ó H. Ioannes Nepomucene, Zuflucht aller Nothleidenden, Bitte Gott Vor mich*. Zní zde prosba ke světci, útočišti všech trpících nouzí: „Pros za mě Boha.“ Podobně i další rytiny jsou doprovázeny prosbami, se kterými se čtenář obrací na SJN a žádá jej, aby mu vyprosil u Boha konkrétní milost, dar, ctnost. Úvodní rytina nese vl. dole sign. *Störcklin sc. A. V.* Autorem grafiky je tedy augsburský rytec Johann Heinrich Störcklin (1687-1737). Slohový rozbor ukazuje, že je autorem i následujících devíti rytin.

Další rytiny doprovázejí pobožnost devíti střed ke cti. Tyto grafiky mají hlavní výjev uprostřed, menší výjev v kartuši nahoře a německy formulovanou prosbu v kartuši dole. Nahoře nad rámem každé grafiky je označena strana, k níž se grafika váže. Rytiny tak označují začátek modliteb jednotlivých střed devítiníku a sledují jejich duchovní vývoj: 1/ (u str. 27) kněz klečící v kostele před oltářem s křížifixem, na stupni oltáře důtky, nahoře Kristus v zahradě Olivetské, jemuž se zjevuje anděl s kalichem, dole: *Andächtiger H. Ioan[n]es Erlange mir / die gnad Wohl zubetten*. (prosba k SJN o milost dobře se modlit) (**153b**); 2/ (u str. 34) SJN stojí v kněžském roucho v síni poblíž stolu, za nímž sedí před rozevřenou knihou muž se světcem rozmlouvající, v pozadí voják s halapartnou a jeden muž, před soudcem dva muži patrně v rozepři, nahoře Jidášův polibek a zajetí Krista, dole: *Freygebigster H. Ioannes Erlange mir / Eine Wahre lieb des Nächsten*. (prosba ke SJN o pravou lásku k bližnímu) (**153c**); 3/ (u str. 40) SJN káže lidu z kazatelny v chrámu, nahoře Kristus křivě obžalován od Židů, dole: *Seelen-Eyffrigter H. Ioannes Erlange / mir Ein rein gewiffen*. (prosba k SJN o čisté svědomí) (**153d**); 4/ (u str. 47) SJN vstává od stolu a důtkami ze své pracovny (v pozadí knihovna) vyhání ženu, nad níž se vznáší andělek na světce mířící šípem lásky, nahoře bičování Krista, dole: *Keuschester priester H. Ioan[n]es Erlange / mir die gab der Keuschheit*. (prosba k SJN, nejčistšímu knězi, o dar čistoty) (**153e**); 5/ (u str. 54) SJN v chrámu zpovídá v jakési poloviční zpovědnici královnu, nahoře Kristus trním korunován, dole: *Buffertiger H. Ioannes Erlange / mir Eine Wahre Buffertigkeit*. (prosba k SJN o pravou kajícínost) (**153f**); 6/ (u str. 61) SJN se modlí se sepjatýma rukama na klekátku před rozevřenou knihou, před zraky mu v oblacích vizi andělek ukazuje kříž, na něm lebku, kolem pruty a důtky, tedy znamení Kristova utrpení, nahoře Kristu zesměšen před Herodem, dole: *Mit Gott Vereinigter H. Ioan[n]es / Erlange mir die Ergebenheit in den / göttlichen Willen*. (prosba k SJN o odevzdanost do Boží vůle) (**153g**); 7/ (u str. 68) SJN stojí před králem usazeným na trůně a odmítá nabízené církevní důstojenství v podobě mitry, na níž panovník ukazuje, nahoře dává dav přednost Barabášovi před Kristem, dole: *Niderträchtigster H. Ioannes Erlange mir / Eine wahre Demuth*. (prosba k SJN o pravou pokoru) (**153h**); 8/ (u str. 74) SJN v kněžském roucho (klerice a pláští) je v paláci obklopen třemi muži, kteří na něj dorážejí či se mu posmívají, on však před nimi cudně a s mírností klopí zrak k zemi a spíná ruce, nahoře Kristus odsouzen k smrti, v pozadí mu přinášejí kříž, dole: *Sanfftmüthigster H. Ioannes Erlange / mir Eine Christliche Sanfftmuth*. (prosba k SJN o křesťanskou mírnost) (**153i**); 9/ (u str. 80) Svržení SJN (v kanovníckém roucho, s biretem na hlavě a s křížifixem) z mostu

v noční scénérii (mnoho figur, jeden muž drží planoucí pochodeň), nahoře ukřižování Krista, dole: *Gedultigster H. Ioannes Erlange mir / Ein befändige gedult.* (prosba k SJN o vytrvalou trpělivost) (153j).

V další části knihy, na úvod dodatku (začíná na str. 157) popisujícího zázrak, který se přihodil s neporušeným jazykem při jeho druhém ohledání 27. I. 1725, se nachází rytina vídeňského mědirytcce Franze Ambrose Dietela (vpr. dole sign. *F. A. Dietel sc.*), která představuje uprostřed stylizovaný, září obklopený relikviář s jazykem, zachyceným dvakrát, vlevo v původním seschlém stavu, vpravo ve svěží podobě, již zázrakem při zmíněném ohledání nabyl (je dobře vidět nařiznutí na jeho vrcholu). Relikviář stojí na podstavci s nápisem: *Ô H. IOANNES / Erlöse mich von giftigen, und / verlaimbderischen Zungen.* Zní tu prosba ke SJ za ochranu před jedovatými a utrhačnými jazyky. V pozadí relikviáře oblaka, po stranách rytiny drapérie spadající od vrcholové kartuše s nápisem: *Der mich ehret, / den werde ich ehren. / I. Reg. 2.* Jde o výrok z *První knihy královské*: „Kdo mě ctí, toho budu ctít“ (153k).

└ *Neun-mittwochentliche Andacht* 1726

154. SJN se scénou Svržení z mostu v pozadí, knižní ilustrace (1726)

Holandský překlad Vitzkovy nepomucenské knihy vytiskl v Bruselu 1726 knihtiskař Nicolaus Stryckwant, který pracoval zároveň jako rytec. Knihu osobně vyzdobil elegantním frontispisem představujícím SJN jako stojícího kanovníka naklánějícího hlavu (zářící mohutnou paprscitou svatozáří) ke křížifixu, který spolu s palmou drží v pr. ruce, zatímco levicí klade v modlitebním gestu na hrud'. Na světce sestupuje upr. z nebes záře, vzadu se prostírají na nebi oblaka a dole se nad řekou klene most, na němž je početný zástup ozbrojenců, kteří světce shazují do vody (v lv. části rytiny). Pod padajícími tělem na říční hladině spočívá pět drobných hvězd. Ve spodním textovém poli stojí: *S. IOANNES NEPOMUCENUS, / MARTYR.* Ještě níže pod rámem grafiky sign.: *By N. Stryckwant Bockdrucker*

└ VITZK 1726

155. Čestí patronové nad svatovítskou katedrálou, symboly Čech a Vltavy a erbem pražského arcibiskupa Küenburga (do 1726, nepochybně již 1724)

Pražský arcibiskup František Ferdinand z Küenburgu (jak naznačuje přítomnost jeho erbu) dal vytvořit tento osmerkový lístek. Kompozici navrhl pražský freskař Jan Hiebel, lept-rytinu provedli rytcí Michael Heinrich Rentz a Johann Danel à Montalegre. Vrchní část grafiky vyplňuje skupina sv. českých ochránců na oblacích. Vzadu uprostřed drží sv. Norbert zářící monstranci, na kterou se zleva dívá sv. Vít. Po jehož levé straně je snad sv. Ivan, Zikmund a za nimi dvě další postavy. Napravo od sv. Norberta sedí vzadu sv. Ludmila se sv. Václavem, v popředí sv. Prokop hledí na křížek, který zdvihá do výšky, před ním sedí a žehná výrazná postava sv. Vojtěcha (letící andělek drží jeho atributy berly a vesla), nejvíce vpravo se nachází ještě jeden infulovaný muž. V popředí pod sv. Norbertem na nebesích sedí SJN, levicí ukazuje do nebes a hledí na mučednickou palmu ve své pravé ruce. U světce na oblaku leží anděl, shlíží z oblak a ukazuje na Svatovítskou katedrálu. Ta je znázorněna vlevo dole, kde do popředí vystupuje ležící nádoba, ze které vytéká voda se zářící pětici hvězd na hladině (symbol řeky Vltavy a mučednické smrti). Vltavskou vodu pije český dvouocasý lev po levé straně. Po pravé straně jsou dva andělci. Jeden drží kříž, ukazuje na vodu a hvězdy a hledí k nebesům. Druhý andělek sedí a přidržuje kartuši s erbem zmíněného pražského arcibiskupa. Níže leží biskupská berla. Za andělky v pozadí roste bujný rákosí. Rozměry 145 × 90 mm. – Je doloženo, že tato rytina doprovází alespoň jeden výtisk vlastních liturgických textů (proprií) k oslavě světců uctívaných v pražském metropolitním chrámu sv. Víta a v celé pražské arcidiecézi, vydaných z autority a rozkazu jmenovaného pražského arcibiskupa Küenburga v Praze 1724.

└ (pod rytinou vl.) *Hiebel del: – (vpr.) Rentz et à Montalegre sc: –* └ *Officia propria* 1724 – DLABAČ 1815b, 566, č. 42 – ŠERÝCH 2007, 359-361 (+ obr. na pag. 360), 476 (VII. 5)

156. Zavražděný luteránský jáhen a kazatel u sv. Kříže v Drážďanech Hermann Joachim Hahn, oběť násilného činu katolického konvertity, leží vystaven v rakvi v luteránském chrámu při pohřebním kázání, které z kazatelny pronáší drážďanský superintendent Valentin Ernst Löscher, za doprovodných výjevů anděla, Golgoty s umírajícím Kristem a Boha v nebesích (1726)

Grafika doprovází tisk Löscherova pohřebního kázání 6. VI. 1726 k velkému shromáždění v drážďanském kostele Panny Marie (*Frauenkirche*) k počtě Hermanna Joachima Hahna, jáhna a kazatele v dalším drážďanském chrámu sv. Kříže (*Creutzkirche*), zavražděného 21. V. katolickým konvertitou Franzem Laublerem (Läublerem). Zločin způsobil veliké pobouření a přispěl k napětí mezi luteránskou většinou a katolickou menšinou v Drážďanech (a šířeji v Saském kurfiřtství). Koncept rytiny Hahna drží k Ábelovi, jehož krev křičí ze země k Bohu v nebesích a tento křik k Hospodinu skutečně proniká. Dále jsou zde verše řadící zavražděného k Husovi (symbolizovanému husou), mučedníkovi pro odpor vůči papežství, a k Lutherovi (symbolizovanému labutí), reformátorovi, který zakřičel ještě výrazněji než Hus. Po huse a labuti křičí, vlastně kokrhá kohout (aluze na Hahnovo jméno). Jeden z nápisů praví, že Hahn je mužem, jenž je hoden úcty jako svatý více nežli JN a František (z Assisi), který si měl vyprosit pět (Kristových) ran. O bezúhonnosti Hahnově svědčí anděl. Zesnulý, svým způsobem chápaný za sv. mučedníka, spoléhá na pomoc svého Pána Ježíše, mučedníka *par excellence*, který na kříži prosí nebeského Otce, aby odpustil těm, kteří jej ukřižovali.

Sdělený obsah je na grafice vyjádřen následně: Kazatel Löscher shlíží z kazatelny (na stěně vlevo) k zesnulému Hahnovi, ležícímu v otevřené rakvi, umístěné na chrámovou podlahu. Říká přitom slova Písma přirovnávající krev zavražděného ke křičící krvi Ábelově: *Ach Erde bedecke das Blut nicht / laß kräftiger schreyen als Abels Blut. Hiob. 16. 18.* Opodál rakve vlevo stojí anděl, ukazuje na nebožtíka a vydává o něm svědectví: *dieser hat nichts ungeschickts gehandelt.* Rakve nese na boku jméno zemřelého a označení jeho úřadu: *Mag. Herman Joachim Hahn, Diaconus zum H. Creutz in Dresden.* Nápis na víku rakve, položeném na podlaze blíže k divákovi, hlásá Hahnovu přednost před JN a Františkem z Assisi: *Der ist eher vor einen Heiligen Zu achten als Johan[n]es Nepomuzenus und als Franciscus der sich 5. Wunden soll erbeten haben.* Od nebožtíkovy hlavy stoupá do nebes k Bohu prosba o Ježíšovu pomoc: *Simb: Mein Herr Jesu Hilff.* Křik krve zesnulého proniká do nebes, jak hlásá nápis na pásce rozvinuté pod rozzářeným hebrejským jménem Hospodina (*JHVH*), obklopeným

oblaky ve vrcholu grafiky: *Dies geschrey findet keinen Raum auf Erden sondern dringet Zu Gott durch die Wolcken.* Napravo je zachycena Golgota s Ukřižovaným, Matkou Boží, apoštolem Janem, klečící ženou a skupinami vojáků. Kristu z kříže prosí Otce o odpuštění jeho katanům: *Vater vergieb Ihnen Sie wissen nicht was Sie thun.* Spodní část grafiky vyplňují verše rozdělené do dvou sloupců po čtyřech řádcích. Ve sloupci vlevo: *Huss schrie als eine Gans, das freche Pabstthum an, / Dadurch Er in das Chor der Märtyrer gerathen. / In hundred Jahren drauff, kam Luther als ein Schwan / Und schrie weit heller Zwar, doch blieb Er ungebrate[n].* V sloupci vpravo: *Nun hat des Feindes Grim, auch einen Hahn ermordt, / Der manch Papistisch Hertz, erwecket durch seyn krähen / Doch nach dem Todt kräht, Er desto stärker fort, / Daß auch dem Feinde selbst die Augen übergehen.*

└ L LÖSCHER 1726 – COUFALOVÁ 2019, 101-103

157. Sv. kanovník s výjevy Zpovědi a Shoení z mostu, knižní ilustrace (1727)

Na začátku de Ovidovy nepomucenské knihy sepsané na základě Beckovského pojednání a vydané v městě Mexiku 1727 se nachází celostránková grafika SJN, kanovníka (☉) s krucifixem v pr. a palmou v lv., stojícího na rozkvetlé louce, s drobnými výjevy Zpovědi královny (vl.) a Shoení z mostu (vpr., s pěticí hvězd na hladině Vltavy) v pozadí. Grafika je dole doprovázena nápisem *S. Juan Nepomuceno Abog. dla Honrra.* Autorem je autor vpr. dole označený jako *Syluerto*.

└ BECKOVSKÝ, DE OVIEDO 1727, na druhém listu

158. Dva dřevoryty v knížce pražského mariánsko-nepomucenského bratrstva Na Skalce (1727)

Drobná knížka pražského skaleckého bratrstva, podávající základní informace o této konfraternitě a konfederaci spolu se souborem svatojánských modliteb, je na dvou místech zdobena dřevoryty:

158a Poprsí SJN v košaté pomněnce

Výjev je poměrně věrný rytině téhož námětu publikované 1701 (→ výše 45a), chybí na ní však doprovodný nápis, jediné slova na třech listících stonku pomněnky zůstávají (*vergif – mein. – nicht*).

158b Stojící světec s výjevem Shoení do Vltavy v pozadí

V popředí stojí kanovník JN (☉), shlíží na krucifix, který drží zl. dopr. a v levici má palmu. V pozadí se klene Karlův most, ze kterého (vl.) shazuje skupina zbrojnošů světce do řeky, na jejíž hladině spočívá pět hvězd rozestavených do kříže. Nad touto scénou se zdvihá panorama Pražského hradu s katedrálou.

└ *Kleines Bruderschaft-Büchel* 1727, 3 (158a), 10 (158b)

159. Tři dřevoryty v knížce *Nepomucenische Wallfahrt* (1727)

Modlitební knížka pro poutníky směřující k místu prvního uložení těla a ke světcovu hrobu do praž. katedrály je zdobena třemi dřevoryty:

159a Náhrobek s mučednickovým tělem v prosklené rakvi a světcovým jazykem v relikviáři

Nepomukův náhrobek je zachycen v podobě, jak setrval téměř rok od pražské oslavy blahořečení 4. VII. 1721. Jde o pohled z jihu. Prosklená rakev se světcovým ležícím tělem (☉) se nachází ve vyvýšené poloze a je obklopena andílky. Na příkrovu rakve uprostřed se nachází relikviář s neporušeným jazykem, nad nímž se vznášá holubice Ducha sv. Náhrobek vrcholí baldachýnem, na který je dekorativně nasazena osmicípá zářící hvězda s oválným medailonem s poprsím. Pod hvězdou se kříží lilie a palma.

159b Klečící světec s krucifixem

Před stolkem s rozevřenou knihou (vl.) klečí na jednom stupni kanov. (☉) s krucifixem drženým zleva doprava a hledí k nebesům (do lv. hor. rohu), odkud k němu sestupují paprsky ze symbolů pěti hvězd, vavřínového věnce a dvou zkřížených palm. Vl. dole sedí na stupni putto s gestem mlčení a zámekem. Výjev je doprovázen nápisem vespod: *S. Ioannes Nepomucenus.* Je zde též signatura (vpr. dole) *F. G.*

159c Světec v klerice uctívá N. Trojici

dřevoryt v obdélném rámu je rozdělen do dvou úrovní, deorovaných nahoře květinami, dole rozvilinami. V horním květinovém rámu (vl. jsou snad růže, vpr. nejspíš lilie) se nachází poloviční postava v klerice, bez biretu, s 5* kolem hlavy. Světec drží v lv. ruce rozkvetlou lii, pravou ruku klade na hruď a úklonou hlavy i pohledem do výšin se koří N. Trojici v symbolu prude zářícího trojúhelníku s okem. Ve spodním, rozvilinovém rámu se nachází zářící jazyk s páskou (vespod) se slovy: *SACRA LINGVA S: IO: N:* Tento výjev vychází z daleko kvalitnější grafiky BJN v klerice, na které se však namísto mučednickova neporušeného jazyka ve spodním rozvilinovém rámu nachází modlitba (→ výše 118).

└ *Nepomucenische Wallfahrt* 1727, 3 (159a), 11 (159b) a 29 (159c)

160. SJN rozmlouvá s P. Marií, v pozadí sedlák oře pole (1727)

Nepomucenská modlitební knížka *Tag-Zeiten Ioannis*, vydaná v Chebu 1727, je vyzdobena jednou ilustrací, rytinou zachycující v popředí klečícího SJN, jak rozmlouvá s Pannou Marií na nebesích, v pozadí pak sedláka, který oře. Autorem grafiky je pražský rytec Birkhard (sign. *Birkhart sculp. Prag.*).

└ *Tag-Zeiten Ioannis* 1727, s. p. (mezi nečíslovanými stranami 24 a 25)

161. Císařovna Alžběta Kristýna zbožně uctívá tělo BJN upravené v rakvi před pražskou oslavou mučednickova blahořečení, konanou 4. VII. 1721, knižní ilustrace (1727)

Mědiryt doprovázející popis římského blahořečení a pražské oslavy této události za přítomnosti císařovny Kristýny Alžběty na začátku července 1721 zachycuje panovnici ve skupině vznešených osob a nejspíš i pražského arcibiskupa Ferdinanda z Kuenburgu v místnosti s otevřenou rakví, v níž spočívá tělo. Půjde nejspíš o císařovninu návštěvu v archivu svatovítské kapituly po nešporách 2. VII. 1721, kdy panovnice přistoupila ke světcově mrtvole, zblízka si ji prohlédla a setrvala v její přítomnosti, dokud tělo nebylo vloženo do drahocenné rakve, v níž pak ještě spočívalo den, než nastala samotná oslava

blahořečení v katedrále, na Pražském hradě a Hradčanském náměstí. Na rytině císařovna stojí u rakve, spíná ruce a s jemnou úklonou zbožně hledí do blahoslavencovy tváře.

L *Neu-eröffneten historischen Bilder-Saales achter Teil* 1727, 967

162. Posmrtný portrét zakladatelky hradčanského kláštera voršilek v Praze, ctihodné matky Anny Eleonory od Nejsvětější Trojice, rozené hraběnky Berkové z Dubé a Lipé (asi 1727)

Birkhardova rytina znázorňuje v rozměrném oválném rámu uprostřed poloviční postavu řeholnice s knížkou v pravé ruce. V rámu obíhá nápis zakončený v dolním volutovém rozšíření: *VENERABILIS MATER ANNA ELEONORA à SS:ª TRINITATE INCHOATRIX, ET PRIMA SUPERIOR AD S. ANNAM IN HRADSCHIN*. V ozdobné kartuši nad rámem: *PRIMA ET NOVISSIMA*. Po levé straně stojí andělek se štítem, v němž jméno duchovní rodiny, do níž zesnulá vstoupila: *Societatis S:ª URSULÆ V. M.* Andělek ukazuje nad sebe na tři věnce, do nichž jsou vepsána jména tří řeholních slibů: *OBEDIENTIA – PAUPERTAS – CASTITAS*. Věnce jsou zavěšeny na palmové větvi, na níž slétá holubice Ducha sv. obklopená září. Po pravé straně podobizny zesnulé řeholnice je znázorněn uschlý strom s rodovým erbem Berků zavěšeným hlavou dolů. Jde o symbolické ztvárnění skutečnosti, že s touto ženou vymřel berkovský rod. Ještě výmluvněji to sděluje kostlivce s přesýpacími hodinami před uschlým stromem, poukazující na desku, položenou pod sebou, kde se čtenář dozví více o šlechtickém původu řeholnice a starobylosti jejího rodu: *Howora Berka de Dub et Lipa à Iaromiro D. Boh: nobilitatus ab Henrico II S. R. I. Comes Creat[us] 1030*. Sokl tohoto výjevu nese před sebou rozhrnutou látku s vetkanými životopisnými daty poslední Berkovny a první představené hradčanských voršilek: *Von Gr[af] Berka. v[on] der Daube u[nd] Leipe dan[n] fr: Lobkowitzin / Aº. 1646. geböhren an S. Anna tag. und Anna Theresia getauft worden, / Aº. 1663. an S. Johan. Evangel: fest. in 17. Jahr ihres alters eingekleidet. / Aº. 1665. Profefßion gethan, nach 8. Jahren zu klagenfürth ein neues Kloster / angefangen, dan nach 11. Jahrn auff die neustadt zurück. ferner An. 1691. auff / die Kleinseythen. V. Aº. 1699. auffm Hradschin komen, alda Aº. 1717. die Zweyte / Profefßion gethan. Aº. 1720. den ersten stein zur neuen kirchen Sct. Joann / Nepomuceni gelegt. endtlichen am Heyl: Christ: abendt Anno 1726. / an Jahr 80. ihres alters, in Gott seelig verschieden. / Requiescat in Pace*. Signatura autora grafiky se nachází vlevo dole: *Birckhart sculp: Prag*.

163. Univerzitní teze Jindřicha Noska (1728)

Pro magisterskou filozofickou obhajobu olomouckého studenta Jindřicha Noska z Jihlavy 1728 vytvořil univ. tezi na krátko v Olomouci usazený rytec augsburského původu Josef Anton Schaur (sign. vpr. dole: *Ios: Ant: Schaur scul: Olomutij:*) podle návrhu olomouckého malíře Jana Kryštofa Handkeho (sign. vl. dole: *Christoph: Hanke Pinx. Olomu:*). Teze je dosud jediným známým grafickým listem, který vznikl podle předlohy tohoto protagonisty barokní malby na Moravě. Jde o mezzotintu (1128 × 628 mm), na níž je SJN zobrazen jako (po lv. straně) sedící prostovlasý kanovník (☉) se štólou, se zkříženými rukama v okovech upevněných k řetězu, něžně kontemplující krucifix, který mu staví před oči andělek (vpr.). Scénu doplňuje vl. dole stůl, na němž je položen biret, vpr. nahoře dvojice okřídlených and. hlav. Spodní textová část je rozdělena do tří polí. Na středním poli jsou inforamce o obhajobě spolu s erbem defendentova ochránce, říš. hraběte Antonína Rambalda di Collalto. Na obou postranních polích je zveřejněno 50 tezí z veškeré Aristotelovy filozofie. Exemplář t. graf. listu je uložen v ZAO, v pobočce Olomouc, fond Univerzita Olomouc (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 2034, teze č. 122.

E-H (ve středním poli spod. textové části) erb defendentova patrona a kolem náp.: *UNIVERSA ARISTOTELIS PHILOSOPHIA / Qvam / fub Faventissimis Auspicijis / Illustrissimi & Excellentissimi Domini Domini / ANTONII RAMBALDI / S. R. I. Comitibus de COLLALTO / et S. Salvatore, Reij, Credazo, Colle S. Martini, & Mvsestre / Domini in Pirnitz Tevto-Rudoletz, & Tscherna &c. / Sac. Cæs. Regiæ, ac Episcopali Universitate Olomucensi / Societatis IESU / Præsiede Reverendo, ac Doctissimo P. P. BERNARDO MINETTI / è Societate IESU A:A: L:L: & Philosophiæ Doctore, / Ejusdemq[ue] in eadem Universitate Professore, Regio, Publico, ac Ordinario / Pro suprema Philosophiæ Laurea publicè propugnandam suscepit / Eruditus Dominus HENRICUS NOSSEK Moravus Iglaviensis / A.A.LL, & Philosophiæ Baccalaureus, Metaphysices, & Ethices Auditor / ex feminario S. Francisci Xaverij / Anno MDCCXXVIII Mense Junio Die 16 / horis post meridiem Consuetis. – (v postranních polích spod. textové části) 50 tezí – L NEUMANN 1934, s. p. (obr.) – TOGNER 1996, 52-53 (+ obr.) – MLCÁK 2009b, 38 – TÝŽ 2010b, 388*

164. SJN uctívá krucifix (1728)

Další mnichovské vydání nepomucenského malého officia a písň *Kleines Amt und Andacht*, tentokrát z 1728, je uvedeno rytinou poloviční postavy SJN, kanovníka s prostou svatozáří nad biretem, na kterého sálají z nebe (z pr. hor. rohu) paprsky. Světec s odevzdaností kontempluje Ukřížovaného na kříži, který si pozdvihuje před tvář (drží jej zpr. doleva). Za světce (vl.) se vznášá andělek, prstem levé ruky činí gesto mlčení a v pozdvížené pravici drží mučednickou palmu. Dole doprovodný nápis: *St. Joannes von Nepomug Mart*

L *Kleines Amt und Andacht* 1728

165. Nebeská oslava JN s výjevem jeho mučednictví, knižní ilustrace i samostatná grafika (1727, 1728)

Na úvod oficiálního tisku informujícího o kanonizačním procesu a publikovaného apoštolskou komorou v Římě 1727 je zařazena celostránková grafika: SJN se vznášá v mírném pokleku na oblaku oděn do kanovnického roucha s medailonem kříže zavěšeným na hrudi. Je prostovlasý, má rozpažené ruce a hledí k nebesům (kolem hlavy ☉), z nebe naň září paprsky a zprava svrchu nad něj slétá andělek a drží nad jeho hlavou věnec a v další ruce palmu. V lv. hor. rohu dvě okřídlené andělčí hlavičky. Další andělek letí ke světci zleva a vzhlíží k němu. Vpr. andělek stojí u světce na oblacích a prstem ukazuje do rozevřené knihy s nápisem *PRO / SIGILLO / CONFES / SIONIS* (na pravé stránce). Poslední, větší anděl podpírá oblaka se světce (vl. dole). Pod scénérií apoteózy se klene most přes řeku, na němž stojí sochy. Uprostřed je m. zastíněn pevninou. Na mostě vpravo scéna Svržení do Vltavy. Popis dole pod rámem rytiny: *B. IOANNES NEPOMUCENS,*

Metropolitanæ Ecclesie Pragensis-Canonicus, ob Sacramentalis Con: / fessionis Secretum invictâ constantia servatum, in Moldavam flumen dejectus, miraculis, / et eorum qui famâ periclitantur, Patrocinio per totam Germaniam, aliafq[ue] Orbis Partes clarifs. / Martyrium passus est die 16. Maij 1383 ~

Kompozici navrhl a nakreslil it. malíř Agostino Masucci (1691-1758) (sign. vl. dole *Aguſtinus Maſſuccius inu. et del.*), vyryl ji v Římě rytec Giovanni Battista Sintes (1680-1760) (sign. vpr. dole *Io. Baptista Sintes Scul. Romæ 1727*). V řím. účtech kanonizačního procesu a samotného kanonizačního aktu je uvedeno, že 29. XII. 1726 bylo zapláceno za nákres SJN, který má být vyryt v mědi a vevázán do titulu knížky o kanonizačním procesu. Nejspíš se jednalo o platbu Masuccimu. Mědirytec Giovanni Battista Sintes dostal za vyrytí obrazu vevázaného do frontispisu procesu 1727 30 scudů. Později, 1728, byl ten samý mědiryt použit na úvod další oficiální publikace vydané v souvislosti s kanonizačním procesem, tentokrát ohledně svatoján. zázraků. Vztahuje se k tomu opět údaj ve vyúčtování procesu, kdy bylo 1. IX. 1728 zapláceno za 100 kusů tištěných mědirytů pro zmíněnou knihu. Nadto se dochoval jeden rozměrnější samostatný exemplář této grafiky (v praž. knihovně Řádu křižovníků s červ. hv., v konvolutu sign. XVIII G 10/3, přív. 63a), který potvrzuje, že byla tištěna jako samostatná rytina foliového formátu.

R Berechnung 1725-1729 (vyúčtování nepom. kanonizačního procesu) – L *Sacra rituum congregatione 1727 – Sacra rituum congregatione 1728*

166. Odvozenina předchozí grafiky Nepomukovy oslavy s výjevem jeho mučednictví, knižní i volná ilustrace (1729)

Římský mědirytec Girolamo Rossi ml. (1682 – po 1762) vytvořil na motivy předchozí grafiky mědiryt, v němž se přidřel dosti věrně celkové Masuccio-Sintesovy kompozice, pouze ve spodní partii situoval souš čili říční břeh na lv. stranu, nikoliv doprostřed. Také spod. doprovodný nápis je odlišný, daleko stručnější: *SANCTUS IOANNES NEPOMUCENUS / Martyr. Cano. Metrop. Pragensis*. Autor grafiky i její kompozice je signován vl.: *Hieronymus Rossi delin. Sculp*

Ve vyúčtování řím. fáze kanonizačního procesu je uvedeno, že Rossi za tento mědiryt pro titul Galluzziho Života dostal 14. II. 1729 8 scudů a 16. II. obdržel ještě dalších 17 scudů. Grafika byla skutečně vevázána před titulní list zmíněné Galluzziho knihy, 6. III. 1729 bylo zapláceno Niccolò Burlenghimu mj. za 1500 kusů vyobrazení, které měly být částečně použity pro zmíněnou knihu a částečně měly být rozdávány při kanonizaci. Je poměrně jasné, že se jednalo o tutěz grafiku.

R Berechnung 1725-1729 (vyúčtování řím. fáze kanonizačního procesu) – L GALLUZZI 1729 – **pozn.:** Jeden volný exemplář t. rytiny je vevázán do konvolutu sign. XVIII G 10/2, přív. 20 v praž. knihovně Řádu křižovníků s červenou hvězdou.

167. Další, méně kvalitní, stranově převrácená a dále upravená verze předchozích dvou grafik (1729)

Daleko méně kvalitní, stranově obrácená a formátem menší grafika Masuccio-Sintesovy a Rossiho kompozice, s doplňkem pěti hvězd kolem světcovy hlavy, se nachází ve frontispisu francouzské knihy pána de Bar, vydané v Praze 1729. Pod spodním okrajem grafiky se nachází krátká charakteristika: *S.^{f[us]} Ioannes Nepomucenus. Mar: / Fama Periclitantium Patronus*. Autorem je lipský, v Praze po jistou dobu činný kreslíř a mědirytec Johann Christoph Sysang (sign. *Sysang sc. Prag.*).

L *Constitution*, DE BAR 1729

168. Podoba posvátného jazyka BJN při záračném naběhnutí a zčervenání 27. I. 1725, knižní ilustrace (1727, 1728, 1729)

Červeně zbarvený mědiryt v profilovaném obdélném rámu, publikovaný v rámci textu oficiálního vydání kanonizačních i beatifikačních akt 1727, zachycuje jazyk naběhnutý a rozevřený v nařiznutí na své špičce, jak byl pozorován při ohledání 27. I. 1725 v rámci kanonizačního procesu (událost byla prohlášena za jeden ze čtyř kanonizačních zázraků, → D.1, 1021). Tento úkaz charakterizuje doprovodný nápis pod rámem grafiky: *Forma Sacrae Linguae B. Ioannis Nepomuceni / Martyris, quæ à 342. post obitum annis incorrupta, / in actu Visitationis Auctoritate Apostolica die 27. Ia: / nuarij anno 1725: habitæ colore suum in purpure- / um mutavit, et mirabiliter, omnibus insipientibus, intumuit*. V účetním výkazu řím. fáze kanonizačního procesu je k 30. V. 1727 uvedena platba 2 scudů a 7 paolů tiskaři za vytištění sv. jazyka, který je vložen do tištěné verze procesu. Jde nepochybně právě o tuto rytinu. Tatáž grafika byla 1728 zařazena do oficiální informace o další fázi nepom. kauzy a o rok později na samostatném listu vložena do Galluzziho knihy, sepsané a publikované v souvislosti s řím. kanonizací. Pod doprovodný nápis byla ve vydání 1728 a 1729 připojena slova *Sup. Per*.

R Berechnung 1725-1729 (vyúčtování nepom. kanonizačního procesu) – L *Sacra rituum congregatione 1727*, první text, 34 – *Sacra rituum congregatione 1728*, první text, 54 – GALLUZZI 1729, samostatný list mezi pag. 60 a 61

169. Blíže neurčené nepomucenské obrázky či obrazy tištěné v rámci mučedníkovy kanonizačního procesu a oslav v Římě (1727-29)

Ve vyúčtování nákladů na římskou fázi kanonizačního procesu a samotné oslavy svatořečení se vyskytuje více údajů o platbách za ryté a tištěné obrazy či obrázky: 16. V. 1727 bylo zapláceno 1 scudo za 100 tištěných obrázků, které se měly rozdávat ve svátek slavený v římském německém národním kostele *dell'Anima*. Z kontextu by mohlo vyplývat, že autorem tohoto vyobrazení byl rytec jménem Frey. 11. VII. 1727 bylo zapláceno tiskaři za 300 obrázků, 51 vytištěných na taft, ostatní na papír. V celkové ceně 8 scudů 4 paoly a 5 bajocchů byl započítán i materiál. 29. VII. 1727 dostal pan mědirytec Frey za provedení měděného listu dárek na přilepšenou. 7. I. 1728 bylo zapláceno za zlatý materiál na výzdobu šesti taftových obrazů, které byly darovány Violantě Beatrix Bavorské (1673-1731), guvernérce Sieny, bývalé velkovévodkyni toskánské. Následovala platba 24 taftových obrazů (16. I. 1728) se zl. a stříb. výzdobou a 21 kusů s výzdobou z drátu (leónské zboží). V jednom případě je přiblížen námět tisku, a to 27. I. 1728, kdy bylo zapláceno za velký „tištěný svatý hrob svatého Jana“ na zlatem vyzdobený taft, který byl věnován papeži Benediktovi XIII. (snad šlo o grafiku, → výše 149). 6. III. 1729 obdržel Niccolò Burlenghi peníze mj. za 2000 vytištěných mědirytin. 21. III. t. r. obdržel mědirytec Domenico

Rossi platbu 5 scudů a 5 paolů za 500 kusů mědirytiny ve větším rámu. 12. IV. t. r. dostal tiskař Casparo Franceschini peníze za dalších 300 kusů mědirytů.

R *Berechnung* 1725-1729 (vyúčtování nepom. kanonizačního procesu)

170. Čtyři doprovodné rytiny ke kanonizační slavnosti JN v Lateránské bazilice v Římě (1729)

Slavnost prohlášení JN za svatého o svátku sv. Josefa v sobotu 19. III. 1729 v Lateránské bazilice v Římě byla zvěčněna čtyřmi doprovodnými mědiryty. Signatury na třech z nich svědčí o autorovi jejich koncepce i podoby, sochaři a architektovi Ferdinandu Reyffovi, navrhovateli efémerní iluzivní architektury postavené k příležitosti nepomucenské kanonizace před průčelím baziliky. Na těch samých třech grafikách ze souboru signatura uvádí také jméno rytce, který podle Reyffových nákrešů mědiryty realizoval. Byl jím Andrea Rossi.

170a Slavobrána v průčelí Lateránské baziliky

Iluzivní slavobrána pokrývající celé průčelí Lateránské baziliky, dílo malované na plátně, nataženém na obrovském dřevěném lešení. Části dekorace byly z papírmaše. Námět mědirytu je vyjádřen v záhlaví: *Prospetto della Facciata fatta nella Basilica di S. Giovanni Laterano in occasione della Canonizzazione di S. Giovanni Nepomuceno 1729*. Ve spodní, textové části, se upr. nachází Reyffovo věnování kardinálu Álvarovi Cienfuegos: *Al Em.^{mo} e Rev.^{mo} Sig.ⁿ Sig.ⁿ Prone. Col.^{mo} / Il Sig.ⁿ Cardinale Alvaro Cienfuegos Arcivescovo di Monreale, e Ministro Plenipotenziario di S. M. C. C. presso la S. Sede Apostolica &c. / Il nobile, e magnifico Apparato fattofi per la facciata, e Chiesa dell'insigne Basilica di S. Giovanni in Laterano siccome incontrò il gradimento di Roma allorche si vidde in opera per la Canonizaz.^e di S. Gio. Nepomuceno, così spero / che farà gradito alle stampe, e però mi dà l'onore di rapresentarlo su questi fogli con procacciargli il patrocinio dell'Em. V[ost]ra. che si ben ritrae in se le virtù di quel S. Martire di cui con tant'affetto hà promosso la causa; Si compiacia / l'Em. V[ost]ra. di render grande con un benigno gradim.^{to} q[ue] st'attestato della mia Servitù, piccolo in vero, ma pur dovuto al Suo gran merito à cui con profondo rispetto m'inchino / Dell'Em.^{za} V[ost]ra. Umil.^{mo} Divot.^{mo} et Ob.^{mo} Servitore / Ferdinando Reyff* (tj. „Nejvznešenějšímu a nejctihodnějšímu pánu panu patronovi nejctěnějšímu, panu kardinálovu Álvarovi Cienfuegos, arcibiskupovi v Monreale a zmocněnému ministrovi Jeho císařského katolického Veličenstva při Svatém apoštolském stolci atd. Jako se vznešené a skvělé lešení vytvořené pro průčelí a kostel slavné baziliky sv. Jana v Lateránu setkalo s přijetím Říma, když bylo spatřeno použité ke kanonizaci sv. Jana Nepomuckého, tak doufám, že přinese potěšení v rytinách. Je mi ctí představit je na těchto listech s úmyslem získat si ochranu Vaší Eminence, která tak dobře v sobě portrétuje ctnosti onoho sv. mučedníka, jehož kauzu s takovou láskou podpořila. Kéž se zlíbí Vaší Eminenci s laskavým potěšením učinit velikým tento důkaz mé služby, ve skutečnosti malý, ale přesto dlužený Vaší veliké zásluze, před kterou se s hlubokou úctou skláním, Vaší Eminence nejponiženější, nejoddanější a nejposlušnější služebník Ferdinand Reyff.“).

Níže se nachází informace o provedení rytiny: *Andrea Rossi Incise in Roma con lice. de Super. A. 1729*: (tj. „Andrea Rossi vyryl v Římě s povolením představených roku 1729“).

Po stranách střední textové části jsou malá textová pole obsahující legendu k číslům na rytině, jimiž jsou označeny důležité části výzdoby slavnostního lešení. Je tu popsán výjev ve středu vrcholové části průčelí: *N.º 1. S. Giovanni Nepomuceno in gloria con li due SS.^{ti} Titolari della Chiesa* (výjev představuje sv. Jana Křt. a sv. Jana Ev., patrony baziliky, vítající do nebeské slávy klečícího jmenovce Nepomuckého, kolem se vznášejí andělský doprovod, z nějž tři andělci si ve spodní části oblačné scény pohrávají s gloriolou z pěti hvězd). Dále jsou popsány sochy po stranách vrcholového štítu středního vstupního portálu celého lešení, které zachycovaly stojící postavy dvou sv. patronů Českého království, sv. Josefa (vl.) a sv. Václava (vpr.), přičemž o svátku prvního z nich se kanonizační slavnost konala (2.3. *S. Giosepepe, e S. Vincelflao Protetori del Regno di Boemia*). Uprostřed zmíněného vrcholového štítu hlavního portálu průčelí se nacházel papežský znak panujícího Benedikta XIII. zasazený do skvostné kartuše oklopené dvěma anděly s hlásknými trubkami (4. *Stema di Noftro Sig.^{re}*). Nad bočním portálem vl. se nacházel císařský znak, tj. císaře Karla VI. (5. *Stema di Sua M. C. C.*), nad portálem vpr. znak Českého království (6. *Stema del Regno di Boemia*), oba v krásných korunovaných štítech. Poslední popsanou částí výzdoby byl erb pražské svatovítské kapituly (7. *Stema del Magnifico Capitolo di Praga*) umístěný doprostřed architrávu hlavního portálu. Ostatní figury ve výzdobě průčelí znázorňovaly ženské personifikace ctností, kterých bylo na atice druhého patra průčelí i ve vrcholu středního štítu celkem osmnáct. Další dvě světcovy ctnosti, resp. božské, jež v životě sv. mučedníka zazářily, našly čestné místo v postranních nikách střední části druhého patra průčelí. Zde stály Láska s planoucím srdcem (vl.) a Víra s křížem (vpr.). Zbývající figury ve výzdobě představovaly dekorativní dvojice andělů s palmovými ratolestmi a rozvinutými páskami.

L PODLAHA 1929b, 14-16 + obr. – MANFREDI 2001, 567 + obr. 2 – VLNAS 2013, 159 (obr.)

170b Slavnostní procesí s papežem v Lateránské bazilice

Mědiryt (výška 49,8 cm, šířka 57,8 cm) je signován pod spodním doprovodným nápisem (vl. *Andrea Rossi incise in Roma con lic. de Sup. 1729*. – vpr. *Ferdinando Reyff invent. e diseg.*) a jeho téma popsáno slovy *Apparato interiore della Sacrosanta Basilica Lateranense per la solenne Canonizzazione di S. Giovanni Nepomuceno* (tj. vnitřní výzdoba svatovátvé Lateránské baziliky pro slavnostní kanonizaci sv. Jana Nepomuckého). Hlavní loď baziliky prochází procesí. Pohled je orientován na jižní stěnu chrámu (tedy situovanou vl., na evangelní straně). V průvodu je vidět nosítka s osobou papeže Benedikta XIII. a pontifikův doprovod. Rytina také zachycuje část skvělé vnitřní výzdoby chrámu k oslavě Nepomukova svatořečení. Doprovodný nápis vysvětluje: *Nel presente disegno delli dieci Archi, che adornano la Gran Nave della Chiesa, se ne vedono tre, e due delle dodici Nicchie* (tj. na tomto obraze je z deseti oblouků, které zdobí hlavní loď kostela, vidět tři, a dvě z dvanácti nik). Šlo o ukázkou výzdoby na příkladu prvních arkádových průchodů z hlavní lodi do bočních lodí na této straně baziliky a také na příkladu výklenků čili nik zdobících tuto stěnu baziliky. V této části výzdoby se nacházely tři obrazy či medailony ze souboru 15 výjevů z Nepomukova života, mučednické smrti a posmrtných zázraků a oslavení, konkrétně malby Zpověď královny, JN před králem Václavem a Mučení světce na skřipci hořícími loučemi. Obrazy byly zavěšeny v bohatých rámech ve tvaru okenních edikul s nápisovými páskami.

L JN 1971, 172, č. kat. 100 + obr. 87

170c Prohlášení JN za svatého

I tento mědiryt (výška 60,3 cm, s nápisem 66,5 cm, šířka 46,5 cm) je dole signován pod doprovodným vysvětlujícím nápisem (vl. *Ferdinando Reyff inven. e disegno. – vpr. Andrea Rossi incise in Roma con licenza de Sup.*). Ve zmíněném nápisu je uvedeno: *Prospetto del Trono Pontificio elevato nella Basilica Lateranense per la solenne Canonizzazione di S. Giovanni Nepomuceno* (tj. pohled na papežský trůn vyzdvžený v Lateránské bazilice pro slavnostní kanonizaci sv. Jana Nepomuckého). Rytina představuje slavnostní akt prohlášení JN za svatého. Zachycuje sestavu vznešených osob a skupin (označených 21 čísly) v zadní, chórové části baziliky, kde je pro větší přehlednost oltář pouze naznačen v půdorysu. Dva vznášející se andělé před shrnutým závěsem pod obloukem chórové apsidy, v níž sedí papež se svým doprovodem, drží desku s nápisem: *BENEDICTUS XIII. ORD. PRAED. CANONIZZAZIONE B. IO. NEPOMUC HANC BASILICAM ILLUSTRAVIT*. Tedy papež Benedikt XIII. z řádu dominikánů poctil tuto baziliku kanonizací bl. Jana Nepomuckého. Vpravo je na vrcholu první arkády hlavní lodi vidět jeden z 15 výjevů doprovázejících slavnost. Jelikož rytec, případně kreslíř, nevěděl, o jaký výjev se přesně jednalo, vyřešil tuto nesnáz tím, že zde v kartuši naznačil mytologickou scénu ženského únosu.

└ JN 1971, 172-173, č. kat. 101 – VLNAS 2013, 158 (obr.)

170d Půdorys Lateránské baziliky s vyznačením míst osob a skupin účastných aktu kanonizace

Téma rytiny vyjadřuje nápis v její horní části: *Pianta del Teatro eretto nella Basilica di S. Gio. Laterano per la Canonizzazione del B. Gio. Nepomuceno l'anno 1729*. Mědiryt zachycuje půdorys pódia vybudovaného v Lateránské bazilice pro slavnost Nepomukovy kanonizace. Papež seděl na trůnu v apsidě baziliky, ostatní aktéři a účastníci byli rozmístěni na sedadlech po jeho stranách a na různých stupních důmyslně rozvrstveného pódia prostupujícího apsidu i transept chrámu. Úvodní schody k pódiu se nacházely zhruba v poslední třetině hlavní lodi. Rozmístění aktérů a důležitých účastníků se týkalo těchto osob, hodností a skupin: 1. *Sommo Pontefice* (papež), 2. *Luogo del Vesc.º Card.º Afsifente* (místo biskupa kardinála asistenta), 3. *Card.º Diaconi Afsifenti* (kardinálové jáhnové asistenti), 4. *Card.º Vescovi, e Preti* (kardinálové biskupové a kněží), 5. *Cardinali Diaconi* (kardinálové jáhnové), 6. *Vescovi afsifenti* (biskupové asistenti), 7. *Vescovi non afsifenti* (biskupové nikoliv asistenti), 8. *Penitenzieri* (penitenciáři), 9. *Gov.º di Roma Protont., e Aggiunti* (římský gubernátor, protonotáři a přidružené osoby), 10. *Principe del Soglio* (kníže asistent při papežském trůnu), 11. *Confervatori* („konzervátoři“, správcové), 12. *Ambasc. di Bologna* (boloňský velvyslanec), 13. *Luogo del Maestro del S. Ospizio* (místo mistra posvátného hospice), 14. *Auditori di Rota* (auditoři římské roty), 15. *Chierici di Camera* (klerikové apoštolské komory), 16. *Votanti di Signat* (voliči při signatuře), 17. *Abbreviatori*, 18. *Referendari*, 19. *Camerieri Segreti* (tajní komoři), 20. *Camerieri d'honore* (čestní komoři), 21. *Cappellani segreti, e communi* (tajní i veřejní kaplanové), 22. *Avocati Concistoriali* (konzistoriální advokáti), 23. *Confultori de Riti* (poradci Kongregace posvátných obřadů), 24. *Caudatarj degl' Em.º Card.º* (nosiči vlečky kardinálů). Rytinu doprovází měřítko: *Scala di Palmi 50*.

└ PODLAHA, 1929b, 15 (obr.) – VLNAS 2013, 159 (obr.)

171. Prošba ke SJN, aby pomohl cisterciákům navrátit se do jejich bývalého (ne)pomuckého kláštera (1729)

1729 byla v knize cist. kněze a převora oseckého kláštera Eustacha Janky (jde o vsuvkami obohacený překlad textu dalšího cisterciáka, kardinála Jana Bony) publikována rytina, korespondující s faktem, že Janka knihu věnoval čerstvě kanonizovanému JN. Výjev na rytině vyjadřuje touhu po alespoň částečné obnově (ne)pomuckého kláštera, kterou by měli uskutečnit cisterciáci k pocťe: SJN jakožto kanovník s pěti hvězdami kol hlavy a palmou v lv. ruce sedí v nebi na oblacích, shlíží na krajinu pod sebou, na svůj rodný *Nepomuk*, strmou *Zelenou horu* se zámekem a na zříceniny (ne)pomuckého kláštera cisterciáků. Kolem světce se vznášejí andělé, dva drží pásku s náp. *Benedic Deum Saeculorum, ut reaedificet tabernaculu[m] suu[m]: / Et fratres nostri, qui dispersi sunt, revertentur. Tob. C. 13. v. 12 et 14 v. 6*. Andělek, letící níže a poukazující na právě citovaný nápis, nese další rozvinutou pásku se slovy *Benedicti erunt, qui aedificaverint te. Tob. C. 13. v. 16*. Dole v popředí se nacházejí ruiny kláštera, u nichž jsou dvě skupiny cisterciáků, jedna blíž ke zříceninám, bědující, druhá více v popředí v lv. dol. rohu kompozice, hledící ke SJN (jeden cisterciák tu klečí a spíná ruce v modlitbě). V pr. dol. rohu jsou označeni autoři kresebného návrhu (malíř Jan Hiebel) i samotné rytiny (pražský rytec Birkhard): *Hiebl del. Birckart fc. Prag*. Nejnižší pod rámem rytiny se nachází text: *Simulachrum Magnifici olim, nunc verò desolati S. Ord. Cisterc. Cænobij, in Regno / Bohemiae sub Monte Viridi siti, à Divo Joanne Nepomuceno in tenerioribus / annis ad Sacra Miſtarum Miniſteria, et capienda prima pietatis fundamenta iden- / tidem frequentati: Utinam ad primitivos ejus Incolas, Ejusdem Beati Thaumaturgi / Martyris Cultores devotiſimos, O tandem! pro ipsius cultus augmento, vel ex parte redituri!* Zde je vyjádřeno jasně, co je výše na páskách naznačeno citáty z knihy *Tobiáš*, kde se praví „Dobrořeč Bohu věků, aby znovu zbudoval svůj příbytek, a naši bratři, kteří jsou rozptýleni, se navrátí,“ a ještě „Blahoslavení budou, kteří tě zbudují.“ Jasně je ve spodním nápisu sděleno: „Podoba kdysi skvělého, nyní však opuštěného kláštera posvátného řádu cisterciáckého, ležícího v Království českém pod Zelenou horou, navštěvovaného svatým Janem Nepomuckým v mladičkových letech, který tam konal posvátnou službu při mších a načerpal první základy zbožnosti. Kéž se, ó, nakonec alespoň z části navrátí svým původním obyvatelům, velmi zbožným ctitelům téhož blaženého, divotvorného mučedníka, aby se šířila jeho úcta!“

└ BONA, JANKA 1729 (před úvodním věnováním knihy SJN)

172. Pražský most vyzdobený sochami a doprovázený scénou Svržení, knižní ilustrace (1729)

Na titulní straně augsburského pam. tisku popisujícího řím. kanonizaci a Pražský most se nachází rytina tohoto mostu se vstupními branami a doprovodnou scénou Svržení upr. (kanovník JN dopadá hlavou na hladinu Vltavy, po níž se projíždějí loďky, a má hlavu obklopenou pěti hv.). Řeka je popsána nápisem *MOLDAVIA*. Jednotlivé sochy na mostě, mostecké brány i scéna Shození z m. jsou očíslovány, k čemuž se vztahuje zmíněný doprovodný popis. Nad mostem je rozvinuta páška s nápisem: *Die Welt berühmte PRAGER BRVCK / welche 860 Elen lang und 28 / Elen breit*. Po stranách pásky letí andělci se štíty, na nichž erby Římské říše (vl.) a Č. král. (vpr.). Aut. Roman Heyd (sign. vpr. Dole na říční hladině *Romanus Heyd. exc.*)

173. Mučednická smrt a nebeské oslavení s atributy berly a mitry (1729)

Před titulní stranou všech tří jazykových variant Nepomukova životopisu z pera barnabity Gabriela Marie Galveze de Valenzuela (1729) se nachází na zvláštním listu nesignovaná svatojánská grafika v obdélném rámu, znázorňující dole Shození z mostu (most pojat „italsky“, na říční hladině pod padajícím světlem věncem pěti hvězd), nahoře Nebeské oslavení: SJN jako prostovlasý kanovník (☉5*) klečí na oblacích, uctívá krucifix, který si pr. rukou staví před tvář a v lv. ruce drží smeknutý biret. Je otočen směrem k N. Trojici, představené symbolem zářícího trojúhelníku s okem (vl. nahoře). Kolem světce poletují okřídlené andělíčky hlavy, další tři andělci jsou ponořeni do oblak u světcových nohou, jeden drží mitru a berlu, druhý mučednickou palmu, třetí podpírá oblak zespodu. Ve spodním textovém poli náp.: *S. IOANNES / Nepomucenus Martyr / Pœnitentium et Famâ Periclitantiũ Patronũ.*

L GALVEZ DE VALENZUELA 1729a, b, c

174. SJN v nebeské slávě, frontispis (1729)

Nesignovaná grafika, frontispis nepomucenské knížky *Kurzer Lebens-Begriff* vydané v Ingolstadtu 1729 již po světcově kanonizaci, představuje SJN jako klečícího prostovlasého kanovníka (☉) hledícího na krucifix, který pozdvihuje v pr. ruce. Z té strany, z lv. hor. rohu kompozice na světce z oblačných nebes sestupují paprsky. Na oblaku se u světce nacházejí dva andělci, jeden činí gesto mlčení a pozdvihuje mučednickou palmu, druhý v pr. ruce pozdvihuje světčův zářící jazyk a drží rozvinutou pásku s nápisem *S. IOANNES NEPOMU*: Výjev doplňuje okřídlená and. hlava v pr. hor. rohu.

L *Kurzer Lebens-Begriff* 1729

175. SJN s atributy klíčů a zámeků evokujících mlčení a mluvení (1729)

Před titulním listem knihy jezuitu Bernarda Pannagla, věnované krátce předtím kanonizovanému JN, se nachází list s Birkhardovou rytinou (sign. *Birckhart fc: Prag.*) zobrazující tohoto světce. Sv. kanovník Jan stojí v místnosti a s libým výrazem ve tváři shlíží na krucifix, jež drží zpr. doleva a natáčí jej k sobě. V levo je průhled do krajiny, z pr. hor. rohu sestupuje na světce zář z oblačných nebes s okřídlenými and. hlavami. Vl. u světcových nohou sedí na shodu andělek podpírající kupu klíčů, z nichž jeden světci podává. Na opačné straně na zemi leží ubrusem zakrytá deska (?) a na ní i vedle ní se nacházejí uzavřené zámky. Do největšího z nich, evokujícího tvar srdce, je vložen klíč. Doprovodný nápis ve spodním textovém poli: *Aut tacet, aut loqvitur miracula Lingva Ioannis: / Par huic esse loqvens non potes, esto tacens.* Zní zde výzva k mlčenlivosti, když člověk není schopen dojít mluvením k tomu, aby se vyrovnal jazyku SJN. Jde také o odkaz na věnování této knihy mlčenlivému Janovi, který však dokáže také vhodně promluvit. Silentium prolomil Řím světcovou kanonizací, kdy o Janovi již nebude moci žádná země pomlčet. V knize se nachází jako první ukázková divadelní hra pro užití profesorů i žáků jezuitských gymnázií hra o JN, který se proslavil zmlčením zpovědního tajemství.

L PANNAGL 1729

176. Andělek s nepomucenskými atributy, knižní ilustrace (1729)

Na titulním listu Galluzziho *Života SJN* se nachází drobná grafika v oblacích letícího andělka nesoucího v rukou nepomucenské atributy palmy a svatozáře z pěti hvězd.

L GALLUZZI 1729

177. Náhrobek SJN v pražské katedrále, knižní ilustrace (1729)

Svatojánský náhrobek, u jehož dvou oltářů slouží kněz mši sv. za asistence ministranta. Nad vrcholovou sochou klečícího SJN drží dva andělci korunu, z níž se vine nápisová páska. Nad tímto výjevem horní baldachýn se splývající drapérií, jejíž levý přední cíp přidržuje socha letícího anděla s palmou v ruce. Na protilehlé straně letí další anděl, rovněž nesoucí palmu. Ostatní výzdoba náhrobku odpovídající té době, ostatky světce jsou však v rakvi viditelné. Aut. rytiny je mědirytec Antonín Jan Mansfeld st. (sign. vpr. dole: *A. I. Mansfelt fc. Pr.*). Grafika tvoří součást trilogie *Johanneischer Ehren-Triumph* (1729), v níž se nachází za úvodní dedikací prvního dílu.

L *Johanneischer Ehren-Triumph* 1729 A – MATSCHE 1976, 107 (obr. 6)

178. Univerzitní teze Jeremiáše Francka (1729)

Jeremiáš Franck, Slezan z *Ludmierzyc* v Horním Slezsku, na olomoucké univerzitě 1729 obhajoval racionální filozofii, aby získal bakalaureát z tohoto oboru. Obahjobu věnoval SJN a doprovodil ji univ. tezí, kterou vytvořil v Olomouci asi jen v období 1728-31 usazený rytec Josef Anton Schaur (sign. vpr. dole: *Ios: Ant: Schaur Scul: Olomucij:*). Výjev představuje SJN klečícího na oblaku, v kanovníckém oděvu se štolou, s hlavou nepokrytou, shlízejícího s odevzdaností na drobný krucifix, který v lv. ruce drží před očima. Nad světcovou hlavou krouží svatozář z pěti hvězd (čtyřmi v obvodu a jednou vpr.). Poblíž světčovy hlavy vl. v oblacích se k sobě druzí dvě okřídlené andělíčky hlavy. Další dva andělci spočívají u světce vpr. dole a jeden z nich činí prstíkem pravice gesto mlčení. U světčova kolena u těchto andělků spočívá na oblaku biret. Exemplář této teze je uložen v ZAO, pobočka Olomouc, fond Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, i. č. 2028, teze č. 116.

E (ve spod. textovém poli v kart. upr.) *PHILOSOPHIA RATIONALIS / quam / DIVO IOANNI NEPOMUCENO / Facundo in revivifcente Lingva silentiario Sancto Bohemiæ Martyri / Reverentissimè dedicatam / In Alma, Cæsarea, Regia, ac Episcopali Universitate / Olomucensi Societatis IESU, / Præside / Reverendo, ac Doctissimo Patre / P. IGNATIO THOMAS / è Societate IESU A.A. L.L. et Philosophiæ Doctore / Ejusdémq[ue] in pranominata Univerfitate Professore / Regio, publico, ac Ordinario, / Pro Prima Philosophiæ Laurea / publicè defendendam suscepit / Dominus Ieremias Franck Silesius Leimercensis / Physiçæ, et Mathematicum Auditor / Annò MDCCXXXIX. Mense [...] Die [...] / horis [...] meridiem confvetis. – (v postranních částech spod. textového pole) 20 tezí – L MLČÁK 2009b, 39*

179. Praha pod ochranou císařského orla, českého lva a SJN (asi 1729)

Pohled na Prahu od jihozápadu pojal Jan Josef Dietzler jako zjednodušenou kopii tzv. Alten-Allenova prospektu z 1679 a doplnil ji plánem města, heraldickými figurami císařského orla (dynastické cítění) a českého lva (zemský patriotismus) a postavou SJN, jemuž andělek přináší mučednickou palmu a hvězdný diadém. Pro Nepomukovu přítomnost lze soudit, že kresebný Dietzlerův návrh i mědiryt, který podle něj vytvořil Anton Birkhard v rozměrech 290 × 480 mm, vznikly u příležitosti pražských oslav jeho kanonizace.

⌞ (sign. na plánu města vl. dole) *Joann Jos. Dietzler del. / Birkhart sculpsit et vendit Pragae.* – ⌞ SBČ 2001, 257 (č. kat. I/7.7)

180. Relikviář s jazykem SJN (asi závěr 20. l. 18. st.)

Podobu relikviáře, darovaného 1726 pražské katedrále pro uchovávání jazyka, zachytil pražský rytec Anton Birkhard (sign. vl. dole *Birkhart sc: Pragæ.*). Rytina představuje řečený relikviář již s vloženou menší (a starší) schránkou s mučednickým jazykem. Relikviář je obklopen rozhrnutým závěsem či drapérií a po stranách jeho nohy se ozdobně rozvíjí slova (vl.) *Infrue Muta Loqvax* (vpr.) *Lingva tacere Loqvi*. Spodní textová část pod rámem rytiny sděluje: *Vera Effigies Reliquiarum in quo S: IOANNIS / NEPOMUCENI Sacra et in Corrupta Lingva in / Metropolitana S: Viti Pragæ aßervatur.*

⌞ VLNAS 1993, 141 (obr.)

181. Vězení SJN v úctárně české komory (snad 20. l. 18. st.)

Drobná grafika vytvořená v praž. mědirytecce dílně Müllerů nejspíš ve 20. l. 18. st. velmi věrně zachycuje podobu domnělého vězení v prostorách úctárny české král. komory v tzv. Ludvíkově křídle královského paláce Pražského hradu (→ A.1, Praha III. 2/), až na rozdílné znění nápisu na pásu kov. mříže uzavírající vstup do t. místnůstky (zde *C. S. Ioannis Nepomuceni Mart*). Zarámování grafiky nese text stručně popisující zobrazené: (vl.) *Locus Carceris S. Ioannis Nepomuceni Mart*: (upr.) *in Regiæ Bohem-Cameræ Buchhalteria, Huius* (vpr.) *Alti Latitudo et Amplitudo 2 ¼. ulnarum* – Další nápisy se týkají světece a jeho duch. odkazu. Nad zobrazením Janova vězení je citát ze Sír 15, 5 (ve znění Vulgaty) *Stola gloriae vestiet illum Eccl. 15*. Ve spodním pásu grafiky část verše z Ž 38 (39), 2: *Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator adversum me. Ps. 38*. Pod svatojánským vězením se nachází trojdílná barokně tvarovaná zpovědnice, na jejímž středu dole je výrok (správně) z Iz 6, 5: *Quia Tacui Ps. 6*. Na stupních zpovědnice jsou symboly odmítnutých důstojenství (dvě berly a dvě mitry) a hmotného bohatství (pytel s nápisem 1000). Pod tím n. sdělení, že byl obrázek dotýkán o jazyk: *Angerührt an der Zungen des Heiligen Ioannis*

⌞ ROYT 2004, 473-474, 478 (obr.)

182. Svatojánská malba v kapli Staroměstské radnice v Praze (asi 20. l. 18. st.)

Mědiryt zachycuje starobyloou nástěnnou malbu v kapli radnice Starého Města praž. Zachycuje stojícího kanov. (☉) ve starém typu kanov. pláštiku (vpř. sešitým, nerozděleným), s rozevřenou kn. v pr. ruce a velkou palmovou ratolestí v lv. ruce. Pod světcem se nachází jednořádkový nápis *S. IOANNES NEPOMVK. M, SVBMERSVS 1383*. Ještě níže, pod spodní listou rámečku rytiny, je podaný výjev krátce charakterizován: *Antiqua ex pictura Vetero Pragensis Curiae Anno 1481*. Autorem mědirytu je rytec Anton Birkhard (sign. vpr. dole *Birkhart sc:*).

⌞ VLNAS 2013, 149

183. Světec, jeho atributy, zázračně zachovaný jazyk a vybraná data ze života a úcty (nejspíš 1721-29)

Rytina pražského rytce Antona Birkharda vznikla na základě invence autora *P. H. S.* a nákresu autora *G. I. R.* (sign. dole: *P. H. S. inv. G. I. R. del: Birkhart sc: Prag.*). Uprostřed rytiny se nachází svým velkým rozměrem dominantně pojatý jazyk, pod nímž na rozvinuté pásce stojí: *Auß der H. Zung warheit und schweigen / Entsprossen doppelte glori Zweigen*. Nad jazykem je nápis *Wunderthätiger Noth helffer*. Posvátné relikvii vytvářejí rámec ratolesti ovinuté páskou s nápisy. Po lv. str. je to vavřín, po pr. oliva. Nahoře se ratolesti proplétají do drobného kruhového medailonu s poloviční postavou SJN jako kanovníka (☉5*), s palmou v pr. ruce a krucifixem v lv. Kruhový rám medailonu je vyplněn slovy: *S. Ioannes Nepomucenus Metropol: Pragens: Canonic[us] ad o[mn]es: SS. Decanus*. Po lv. str. medailonu je andělek s palmovou ratolestí v ruce a pod sebou má atributy berly a rozevřené knihy s naznačeným textem. Níže je na pásce v rostlinném rámu vepsáno *warheit*; na protilehlé, pr. straně andělek drží snítku vavřínu, činí prstíkem gesto mlčení a pod ním se nachází kniha uzavřená na spony a zámek, a na ní stojí mitra. Pod tímto výjevem je na pásce vepsáno *Verschwiegenheit*. Další nápisy na páskách obtáčejících rostlinný rám kolem posvátného jazyka začínají vl. dole, pokračují vzhůru a vpr. sestupují dolů: *gebahren in Böhmen. 1325. – gestürtz in die Moldau. 1383. – Beatificiert A.º 1721. 7. Junij. – Erhoben A.º 1721. 4. Julij. – die H. Zung unverwesen über 300. jahr. – wird gefeyert 16. Maij. ritu dupl.* Jelikož údajně v těchto nápisích končí skutečností, ke kterým došlo v beatifikačním roce 1721, dá se soudit, že grafika vznikla buď v tomto roce, nebo někdy v období do kanonizace 1729.

184. Podobizna P. Francesca Marie Galluzziho SI (asi 1729)

Rytec Anton Birkhard (sign. dole *Birkhart sc: Prag.*) převedl do grafiky podobiznu ital. jez. kněze Francesca Marie Galluzziho, autora životopisu, sepsaného na objednávku praž. metr. kapituly k řím. kanonizaci. Zakázku na tomto díle s Galluzzim projednal svatovít. kanov. Jan Rudolf hr. Sporck, který zastupoval praž. metr. kapitolu v římských jednáních o kanonizační kauze. Sporck jako nadaný kreslíř 20. X. 1728 zachytil Galluzziho perokresbou, která se stala předlohou pro Birkharda. Jezuita je na výsledné rytině zachycen v poprsním portrétu na rozvinutém svitku papíru pomyslně zavěšeném na stěně. Podopiznu doprovází dole na svitku nápis: *Ven. P. Franciscus Maria Galluzzi / Soc. Iesu. / Scriptor Vite S. Ioannis*

Nepomuceni / pro Canonisatione / Romæ. Rytina sama je pak doprovázena vysvětlujícím nápisem ve spodní textové části:
Io. Rudolphus C. de Sporck Calamô delineavit / Romæ Aô. 1728. die 20. Octobris.

└ PODLAHA 1929b, 12, 13 (obr.)

DODATEK:

185. Univerzitní teze Donata Josepha Iudase Thaddäa Helmreicha (1705)

Nesignovaná rytina (95 × 63 cm) přináší pro nepomucenskou ikonografii ojedinělý výjev. „Sv. Jan Nepomucký, veleslavný ochránce pověsti“ (náp. na pásce zdobící spodní textové pole: *S. IOANNES NEPOMUCENUS GLORIOSISSIMUS FAMÆ TUTOR*), oblečen v kanovickém rouchu klečí ve skalnaté jeskyni u jakéhosi přírodního stolu, na kterém má postavený kříž a přidržuje rozvěvenou knihu, do které právě brkem napsal téměř úplný citát 2. verše 2. kapitoly Prvního listu sv. apoštola Pavla Korint'ánům: *Non Iu / dicavi / me scire / aliquid / inter vos / nisi Iesum / Christum / et hunc / Cruci- / fixum. / ad Corint. 2.* – „Nikoliv, nic jsem nechtěl mezi vámi znát, leda Ježíše Krista, a to ukřižovaného.“ Vedle stojí kalamář, opodál níže kanovický biret. Jeskyně je otevřena do krajiny s kostelem, nad nímž se v oblacích (zaplňujících celou horní část výjevu) vznáší Panna Maria obklopena andílky, s gloriolou devatera hvězd kolem hlavy. Matka Boží hledí na svého oddaného ctitele Nepomuka, klade svou pravici na hrud' (srdce) a v levé ruce drží rozvinutou pásku se slovy Sírachovce (dle starého počítání 21, 31): *Tacitus et Sensatus honorabitur Eccli. 21. act. 31* – „Mlčenlivý a rozvázný bude v úctě.“ Světec se k Panně Marii obrací a oddaně toto poselství přijímá. – Výjev může znamenat Nepomukovu přípravu na smrt v síle Mariiny nebeské pomoci, kterou si vyprosil ve Staré Boleslavi (ta je snad naznačena kostelem v krajině). Inspiraci k rytině lze hledat v ikonografii sv. Ignáce z Loyoly, který bývá podobně zobrazován s Matkou Boží při sepisování knihy Duchovních cvičení. – Touto univerzitní tezí doprovodil Donat Joseph Judas Thaddäus Helmreich ze Salzburgu svou obhajobu, kterou vykonal na salzburské univerzitě v červnu 1705 pod předsednictvím P. Alana Pfeiffera, benediktina z kláštera Admont. Defendent svou obhajobu věnoval Amandovi Göblovi, opatovi benediktinského kláštera Mondsee, jak to vyjadřuje dedikace ve střední části spodního textového pole: *Reverendissimo Praenobili ac Amplissimo Praesuli ac Domino Domino / AMANDO / Celeberrimi et Antiquissimi Monasterij Lunaelacensis Ord: S. Benedicti Abbati Vigilantissimo, / Sac: Caes: Majestatis Consiliario et. Domino Domino Observandissimo.*

└ TELESKO 2010, 274-276 (č. 5 + obr.)

C. Duchovní projevy svatojánského kultu a úcta ke světcí v uměleckých oborech mimo výtvarné umění

C.1 Duchovní projevy svatojánské úcty

C.2 Světec v dramatickém umění a hudbě

C.3 Svatojánská bratrstva a další instituce

C.1 Duchovní projevy svatojánské úcty

I. Sdělení o rozšíření úcty před blahořečením podle svědků v 2. beatifikačním procesu (1719), zaměřeném na průzkum kultu

Druhý beatifikační proces byl zaměřen na zjištění starobylosti, vývoje a aktuálního stavu kultu, aby bylo možné prohlásit, zda je Jan Nepomucký ctěn „od nepamětné doby“ a zda je vhodné jeho úctu oficiálně schválit. Vybraní svědkové byli požádáni (ve 12. článku, 72. otázce), ať uvedou, „o kterých různých částech světa se říká, že se v nich rozšířila zbožná úcta“ k tomuto Božímu služebníkov. Jednotliví svědci odpovídali následovně:

Maxmilián Norbert Krakowský říš. hr. z Kolowrat, pán na Týnci, Janovicích, Dešenících a Běšinech, c. k. tajný rada, komoří, královský místodržící, přísedící většího zemského soudu a nejvyšší komoří Království českého: „Viděl jsem [úctu] nejenom v Čechách, ale v Itálii, celé katolické Říši, Belgii a na místech v cizině, kde jsem byl.“^(a)

Leopold Antonín říš. hr. Trauttmansdorff-Weinsberg, svob. p. z Gleichenbergu, Negau, Burgau a Tatenbach, pán na Obrhřtství, c. k. tajný rada, komoří a král. místodržící Č. král.: „Ve všech dědičných zemích, v celé Říši, Belgii, Francii a Itálii.“^(b)

Ludvík Ignác Bechinie z Lažan, pán na Dlouhé Lhotě, Bystřici a Velharticích, c. k. rada, král. místodržící, přísedící většího zem. soudu a purkrabí Královéhradeckého kraje: „Nakolik je mi známo, v Čechách ve všech krajích a v dědičných zemích, ba v celé katolické Říši.“^(c)

Martin Zedlitz, opat a vizitátor monserratských benediktinských klášterů v Čechách, stálý kaplan c. k. Veličenstva a prelát Č. král.: „Kromě Čech také v Bavorsku, Rakousku, na Moravě, ve Slezsku, Uhrách, celé katolické Říši, jak jsem skutečně slyšel.“^(d)

Jan Maria Hložek, probošt theatinských řeholních domů v Praze a před pražskými hradbami: „Ve všech dědičných zemích, v Bavorsku, Německu, Polsku, Uhrách a rovněž v Itálii.“^(e)

Václav Kryštof Hložek ze Žampachu, c. k. rada, přísedící král. komorního a lénního soudu v Č. král. a místokomoří: „Slyšel jsem, že kromě Čech se jeho nábožné ctění a úcta vykonává také v dalších zemích, totiž v Rakousku, na Moravě, v Bavorsku a celé katolické Říši.“^(f)

František Wetzker z Neudensteinu, rada c. k. král. apelací, referendarius německých lén, superintendent praž. Karlo-Ferdinandovy univerzity, JUDr.: „Kromě Čech v Rakousku, na Moravě, ve Slezsku, Bavorsku a v celé katolické Říši, a z doslechu mám, že je úcta přítomná rovněž ve Španělsku, Portugalsku, Polsku a Itálii.“^(g)

Kašpar Jan Kupec z Bílenberka, rada u král. apelačního soudu na Praž. hradě a sekretář české expedice tamtéž: „Říká se, že kromě Českého království kvete úcta také na Moravě, v Rakousku, Bavorsku, ve všech dědičných zemích a v celé katolické říši, a jak mi sdělil sekretář z královského místodržitelství Václav Ržásné, dal si z Prahy do Paříže přivést jeho obraz a ten dal zavěsit do kostela sv. Sulpicia na předměstí sv. Germána.“^(h)

Jan Benedikt Petzker, písař a taxátor č. král. lénních desk: „Já jsem sice nebyl mimo Čechy, ale stále jsem slyšel a slyším, že je jeho úcta všude ve všech zemích.“⁽ⁱ⁾

Jiří Samuel Trmanus z Ostravy, praž. novoměst. konšel: „Slyšel jsem, že je ta úcta rozšířena po celé české zemi a ve všech dědičných zemích, jakož i v Bavorsku, na Moravě, v Polsku, Slezsku a Itálii i v celé katolické Říši.“^(j)

Emilián Kotterowský, opat bened. kláštera ve Sv. Janu pod Skalou, prelát Č. král.: „Kromě Čech jsem slyšel, že je jeho pobožnost rozšířena v dědičných zemích, Uhrách, Polsku, celé katolické Říši.“^(k)

Jan František Crusius z Krausenbergu, měšťan a primátor král. Nového Města praž.: „Slyšel jsem, že je rozšířena [úcta] nejenom v Čechách, ale i na Moravě, ve Slezsku, Polsku, Uhrách, Bavorsku a po celé katolické Říši.“^(l)

Jan Ignác Fileček, měšténin Menšího Města praž. a zasloužilý komorník při král. dskách zemských v Král. č.: „Slyšel jsem, že mimo Království českého také v Moravě, Rakousích, Slezsku, Bavořích i ve Vlaské zemi čest jeho rozmnožena jest.“^(m)

Ondřej Karásek, měšténin a radní městys Nepomuka: „Já sice jsem v žádných cizích zemích nebyl, však ale slyším, že i ve Španělsku svatý Jan Nepomucký se ctí.“⁽ⁿ⁾

Kašpar Švancara, měšténin a radní městys Nepomuka: „Kromě České země sám jsem před sedmi lety v Štýrsku tři míle za Grazem netoliko v kostelích, ale i na rozličných obecných místech, obzvláště ale na mostech jeho obrazy postavené viděl.“^(o)

Ferdinand František pán z Řičan, c. k. rada, komoří, přísedící vyššího zem. soudu a hejtman král. Starého Města praž.: „Kromě Čech vím z vlastního poznání, že v Uhrách, na Moravě, v Rakousku, v kterýchžto zemích jsem sám osobně byl a viděl to; že je pak rozšířena [úcta] po všech dědičných zemích, Bavorsku a celé katolické Říši, jsem slyšel.“^(p)

a) R l. výpověď hr. Krakowského z Kolowrat, 13. II. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 2^v) – b) R l. výpověď hr. Trauttmansdorff-Weinsberga, 17. II. 1719 (t., fol. 6^v) – c) R l. výpověď p. Bechynie z Lažan, 23. II. 1719 (t., fol. 10^v) – d) R l. výpověď opata Zedlitze, 27. II. 1719 (t., fol. 13^v) – e) R l. výpověď theatina Hložka, 1. III. 1719 (t., fol. 17^v) – f) R l. výpověď p. Hložka ze Žampachu, 3. III. 1719 (t., fol. 21^v) – g) R l. výpověď p. Wetzker z Neudensteinu, 6. III. 1719 (t., fol. 24^r) – h) R l. výpověď p. Kupce z Bilenberka, 8. III. 1719 (t., fol. 27^v) – i) R l. výpověď p. Petzker, 10. III. 1719 (t., fol. 30^v) – j) R l. výpověď p. Trmana z Ostravy, 14. III. 1719 (t., fol. 34^r) – k) R l. výpověď opata Kotterowského, 16. III. 1719 (t., fol. 36^v) – l) R l. výpověď primátora Crusia, 18. III. 1719 (t., fol. 40^r) – m) R č. výpověď měšťana Filečka, 20. III. 1719 (t., fol. 44^r) – n) R č. výpověď radního Karáska, 24. III. 1719 (t., fol. 48^r) – o) R č. výpověď radního Švancary, 27. III. 1719 (t., fol. 51^v) – p) R l. výpověď p. z Řičan, 28. III. 1719 (t., fol. 55^v)

II. Souhrnné popisy svatojánské úcty v díle piaristy Viktorina od sv. Kříže (1722, 1724)

P. Viktorin od sv. Kříže, vlastním jménem Jevina, ve svých nepomucenských knížkách z 20. l. 18. st. na více místech charakterizuje soudobou podobu svatojánské úcty. Zde je několik vybraných úryvků z jeho textů:

1/ „Nepomukův svátek, který dne 16. máje připadá a vejšroční památku drahé jeho před obličejem Božím mučednické smrti a z ní věčné oslavení neb nové v Bohu zrození každoročně připomíná, takovou slavností a lidu pobožností se koná, že to zkrátka vypravit nelze. Předně sic v hlavním pražského města kostele nad slavným sv. Jana hrobem z obou stran mše sv. již před tím po pořádku zamluvené a zapsané hned před denicí při nezčislým kajících poutníků, domácích i přespólních, z běhu až přes poledne ustavičně se konají.

Podobná téhož svátku pobožnost i v Nepomuku, sv. Jana vlasti [...], podobná i jinde po kostelích jak pražských, tak přespólních (neb sotva který po městech a krajinách okolních kostel bez obrazu aneb oltáře sv. Jana jest viděti) však u křížovníku s červeným srdcem, kdež tělo sv. Jana z vody vyneseno poněkud odpočívalo, předkonaným od mnohých také vzátných lidí postem a mrtvením, a potom téhož dne pokáním, někde také modliteb, knížek, obrázku, kytek rozdávaním se odbývá.

Mlčím toho dne slavnost, která se v Egrské proti Emauzu zahradě v Novém Prahy Městě dvojím nešpor slavením, vystavením a požehnáním Velebné Svátosti, mše svaté zpíváním, kázáním, po polední latinskou řečí neb orací etc. od bratrstva k cti sv. Jana z Nepomuk tam vyzdvíženého veleslavně koná. Mlčím oltářů a kapel na ten den všudy strojení, světél rozmnožení, stromu sazení, nových zpěvu, knížek, modliteb skládání, rozdávaní a jiná duchovní plesání. Mlčím i při domácích oltářích neb obrazích, pobožně na vejšroční ten svátek slavení, modlení, prozpěvování. Tato jistě pobožnost nejvíce sv. Jana jméno i svátek zvelebují, že když mimo mostu po všech také skoro ryncích měst a městeček, nerci-li českých, ale i moravských, slezských, rakouských, uherských etc. nákladně vyzdvížený [j]sou jeho postavy, při těch postavách toho dne kvítím, ratolestmi, stromovím a světlem přiozdobených v obojím 16. dne máje večeru muzické mezi hlučným troubením a bubnováním litanie, zpěvové a jiné z knížek pobožnosti nevymluvnou horlivostí se vykonávají. Slovem k slavení toho svátku vesměs a všudy, kde jenom jest obraz Nepomuckého, každý se chystá a z příkladu jiných ozejvá.“

2/ „Aniž jen v Praze neb v Nepomuku, ale i po celým Království českým i po okolních jeho krajinách jest rozšířená ta veřejná čest sv. Jana Nepomuckého, kterou, ač někteří ne tak bohobojní jako bojácní přílišnou náboženství horlivostí zdávna již usilovali zkaziti, nicméně lid obecný od staré své a stále k sv. Janu pobožnosti nikdy se nedal ozraziti. Odkudž jestli kde v této rozmnožené a po všech světa končinách rozhlášené sv. Jana poctě – která se za zázrak pokládáti může – pravdivá jest ona propovídka: „Vox populi, vox Dei. Hlas lidu hlas jest Boží, který čest Jana množí.“

A sice domácí počestnost, která se ode všech jak duchovních, tak světských stavů sv. Janu z Nepomuk hodně [tj. náležitě, oprávněně, patřičně] vzdává, všudy již rozhlášená a všem povědomá i zkušená tak velice v poslední časy v české, moravské, slezské, uherské, rakouské i bavorské zemích se rozmohla, že sotva který kostel a klášter bez oltáře neb obrazu, sotva které město, rynek, most, vesnice bez veřejné postavy neb kaple, sotva který dům neb v domě člověk bez nějaké k sv. Janu nábožnosti se nalezá. To mnohonásobně nové a nové k němu modlitby, písně, knížky každodenně skládané a ctěny, to obrazové všelijak novým a novým způsobem na zlatě, stříbře, mědi, plechu, cejnu, na pergamenu, papíru, tykytě, plátnu, na dřevě, kosti, kamenu, perlách, vytištění, malování, vyrytí, to oběti voskové, stříbrné, zlaté, perlové, to tabulky a jiné klenoty oltářům neb obrazům jeho zavěšené, to almužny na mše svaté, na kostelní přípravy a stavení, na knížky a jiné jeho pocty, na chudé, vězněné a jinak ztrápené lidi štědrě dané, to sami kostelní nábytkové, ornáty, komže, šátky, kalichy etc. darování, to mrtvení, posty, modlitby od svatojánských ctitelů konané, to každodenní a rozliční o sv. Janu zpěvové pod oknem, po domech, po ulicích před kostelem od žebravých lidí opakování, to mnozí obojího pohlaví lidé světští i duchovní obraz sv. Jana na prsech svých veřejně nosící a ním se honosující, to mnohá bratrstva – jaké jest v Praze v Egrské zahradě a jinde – ano i kaple i kostelové k veřejné cti jeho vyzdvížené dosvědčují a jako tím svatým ctěním vznešenou jeho svatost, mocnost a dobročinnost, tak i veleslavné jméno jeho patrně dokazují.

[...] Dále ještě postupuje s svým jménem slavným Jan Nepomucký, když netoliko v své vlasti a v okolních, ale i v cizích a dalekých zemích, ano téměř po celém světě stejnou své svatosti poctou vznáší se a velebí, nebo[ť] život jeho z latinského na český, německý, polský, uherský, vlaský, francouzský, španělský jazyk přeložený a

sepsaný veliké jeho před Bohem ctností a zásluhy, veliké milosti a z nich zákraky nebeskými potvrzené lidu pocty všelikým národům hlásí a ctitele své k předepsanému tam uctění rozhorlené odevšad množí.

Což více k slavnému svatého Jana jménu se říci může? To ještě, co zběhlí v cizích zemích kavalírové znamenali, viděli a svým vlastencům do Čech přinesli, že po všech katolických krajinách, které byli projeli, stejnou i větší někde k sv. Janu Nepomuckému pobožnost a počestnost, jak obrazy jeho a postavami, tak náboženstvím všudy zvelebenou shledali, jakou mu dává vlast jeho Česká země, a proto, doložili, že z té veřejné a všeobecné, tak vyvýšené, rozšířené a všem skoro národům přijaté pocty Nepomucký Jan *generalis Sanctus*, všeobecný svatý veleslavně slouiti může.“

1/ L VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 49-51; 2/ L t., 53-56 – **pozn.:** Týž autor se k těmto tématům vyjádřil i v dalším vydání svých nepomucenských knih 1724.

III. Souhrnný popis všeobecně rozšířené úcty v kázání Zdenka Valcera (16. V. 1726)

Sedlecký cisterciák Zdenko Valcer na pozvání žďárského opata Václava Vejmluvy pronesl na poutní svatojánské *Zelené Hoře* o svátku 16. V. 1726 č. kázání *Veliko-svatý Jan Nepomucký*. V něm vylíčil všeobecné uctívání: „[...] netoliko do hlavního zámku Pražského, chrámu, kde jest slavně pohřbený, stavové duchovní, světští, urození, sprostí zdaleka horlivě putující své žádosti, své nátky, své potřeby, obzvláště svou čest, své k pokání zatvrzelé srdce do jeho mocného u Boha orodování poroučejí, svíce lampy, kalichy, oltářní okrasy obětují, ano Jeho čest tak zvelebují, že sotva který kostel, sotva který klášter bez Jeho oltáře, sotva které městečko, rynek, vesnice, most, silnice bez veřejné Jeho postavy a obrazu, sotva který dům, sotva v kterém domě člověk, sotva v kterém člověku srdce bez nějaké k sv. Janu Nepomuckému pobožnosti se vynachází; mlčím o mnohonásobných nových a nových modlitbách, jiných knížkách, učenějších a učenějších kázáních, které se každoročně k rozmnožení Jeho cti skládají; mlčím o tom co veřejně vidím, mlčím o řetízkách, grošičkách, náručnicích, prstenách, tabulkách, záušnicích a jiných svato-jánských klenotech, které obojí pohlaví duchovní i světští na prstech, na uších, na růžencích, na prsách uctivě nosí. Mlčím o almužnách, o postech, o pobožnostech, o mšech sv., které se ke cti sv. Jana Nepomuckého vykonávají; mlčím o písnech, které se v domích, na ulicích pod okny, v kostelích, před kostelmi od žáků, od žebráků, od všelikého křesťanstva prospěvují: a to netoliko v království Českém, netoliko v Moravě, v Slezsku, v Rakousku, Uhersku, ale i v Polsku, ve Vlaších, v Frankreychu, v Španhelích. Což všecko, jak jeho svatý život z jazyka latinského na jazyk český, německý, polský, uherský, vlaský, francký přeložený, tak čeští, moravští, slezští gavaljerové z cizích zemí se navracující dosvědčují tak, že *Fama nominis ejus crescebat quotidie (Est 9)*, pověst jména (Nepomuckého) roste každodenně a skrze ústa všech národů prochází, ano, co víc jest, i vyvolených Božích nepřátel svatohanci kacírů toho svatého v uctivosti mají, jestli se koho mezi sebou jeho svatosti rouhat slyší, jako žena muži Pilátovi, tak oni jeden druhému výstrahu dávají: *Nihil tibi et justo illi (Mt 27)*, nic neměj s spravedlivým tímto, netup, nehaň jej, jesti' divnej svatej; maji' zkušenost, *Mortificat, vivificat*, že to Slunce nepomucké před trůnem Božím se stkvějící i svý hance umrtvuje, zahanbuje, i svý ctitele obživuje, před hanbou obhajuje.“

Toto líčení prozrazuje, že se kazatel inspiroval výše citovaným textem piaristy Jeviny, tedy Viktorina od sv. Kříže.

L VALCER 1726

IV. Několik svědectví o celosvětovém rozšíření svatojánské úcty před kanonizací

1/ v pražském skaleckém kázání Františka Josefa Hedla z 16. V. 1717 zaznělo: „[...] zdalíž pověst a svatost Janova s mezemi českými se skončuje? Nikoliv. Ctitelé nejen toliko v Čechách, ale také v Frankreychu, v Španhelích, v Vlaších, v Polště a v celém světě křesťanském se nacházejí, kteří své outočiště k němu berou a milostmi nesčíslnými obdaření bývají, ano v mnohé větší vážností sv. Jana, nežli my Čechové, mají.“

2/ v další skalecké oslavné řeči, tentokrát Pomienově z 19. V. 1720, zazněla mj. slova o šíření pověsti SJN: „Takto opravdu denně vzrůstá jánský zástup světců a národy téměř celého světa se do něj utíkají. Nepomuka kdysi znalo samo Trojměstí [tj. Praha]. Jen Vltava tiše bublala o jánské cti a ctitelé tak velikého ochránce bývali omezeni jedině na oblast Hercynského lesa. Brzy však vděčná Pověst svému patronovi udělila zbožnou odplatu a rozhlásila zvucnější polnicí Janovo jméno lidu blízkému v okolí i vzdálenému. To uctivým uchem vyslechly a zopakovaly hory, poutnice. Opakováním se je naučila cizí ozvěna a až dodnes ho odevšad rozezívá. Jana již společně oslavují Panonové, vychvalují Sarmati, obdivuje Madrid, zná Paříž a má o něm povědomost Řím, kterému Jana vytýká Závist. Po celé širé Evropě visí obrazy, stojí kolosy, povstávají oltáře, je vidět svatyně, jsou v úctě chrámy. On je tím, co Čechům závidí svět a některé kraje se snaží uchvátit. Vítězné znamení našeho Jana už nepodpírají pouze rohy evropského býka, ale také kolem afrických maurských mysů bloudí lodě, které nesou Jana jako Kastora (Kastorova znamení nebo sochy, které se dávají na přídě lodí). Janovy hymny prozpěvuje (jak jsme se dočetli a doslechli z dopisů a svědectví věrohodných svědků) Káhira koptsky, čínsky Peking, japonsky Nagasaki. Nakonec i pro Nový svět není nic staršího nad úctu k Nepomukovi. Neboť jako Světlo nestrpí, aby se

Slunce skrývalo ve tmách, tak Pověst nedopustí, aby byl skryt Jan, a působí, aby se (jako) původce svým jasem prozradil a zalíbil se všem.“

3/ v té samé době byla po celých osm dní oktávu (15. – 23. V. 1720) pod vedením Gottfrieda Daniela bar. z Wunschwitz vyzdobena pražská mostecká socha – námětem výzdoby se stala všeobecná pověst SJN, ochránce pověsti, rozšířená po celém světě – v doprovodném tisku je sděleno, že apoštolští misionáři pár let předtím v jednom dopise vyprávěli, že se v Novém světě recitují kanonické hodinky ke cti, zkomponované v peruánském jazyce – dále autor doprovodného tisku tvrdí, že do Asie, Afriky a Ameriky zavedli úctu svou činností pravověrní vyslanci, misionáři a obchodníci, což sám vyrozuměl z tolika svědectví, že by jim bylo třeba věnovat pořádnou knihu – uprostřed výzdoby mostecké sochy byla vyjádřena všeobecná přání a zbožné vzdechy celého světa, aby svatému JN, ochránci dobré pověsti, byla vzdávána věčná chvála

4/ činí-li se zmínka o katolických misionářích do zámoří, pak je možno uvést konkrétní příklad, jak tito šířili úctu – ve výběru dopisů zámořských misionářů z Tovaryšstva Ježíšova, který sestavil a 1726 publikoval jezuitský kněz Joseph Stöcklein, se nachází dopis P. Balthasara Millera SJ z rakouské provincie, který napsal představenému profesního domu ve Vídni dne 13. IX. 1718 z Macaa u Číny – na začátku dopisu apoštolský muž popsal cestu do tak vzdálené misie, kam se vypravil v portugalské královské flotile z Lisabonu dne 17. IV. 1717 – do Macaa připluli 27. V. 1718, po 406 dnech cesty strávené na lodi – Miller byl jediným knězem na lodi sv. Kateřiny, vykonával tudíž službu lodního kaplana – během plavby kromě pravidelných modliteb nabídl pasažérům pět devítidenních pobožností, první ke cti nejblahoslavenější Matky Boží, další k uctění sv. Antonína z Padovy, třetí sv. Anny, čtvrtou sv. Ignáce a Xaveria a pátou ke cti SJN – všichni, kdo byli na lodi, svorně slíbili, že tuto poslední, svatojánskou devítidenní pobožnost budou každoročně opakovat

5/ celosvětové šíření úcty bylo představeno jako jedno z témat bohatého ideového programu výzdoby slavnostních lešení před pražskou katedrálou při oslavě blahořečení 4. VII. 1721 – stály zde čtyři díly křesťanského světa povolané k slavnosti postavou *Pověsti – Evropa*, nejpřednější díl světa a „obecná matka“ tolika milionů svatých a světic Božích, i SJ, jej přede všemi vzývala a jakožto nejmilejšímu synu svému své nynější veliké potřeby důvěrněji poroučela – *Asie* „témuž pobožně suplikovala,“ aby ji zprostil tureckého jha, osvětlil její pohanské temnoty a svou přímluvou u Boha způsobil, aby, podobně jako mu již první Řím prokazuje čest, také napotom druhý Řím (Konstantinopol) jej ctil a velebil a císařský orel aby dosáhl druhou korunu pro druhou svou hlavu – *Afrika* podobně navrhovala, aby, jako již papsky jeho svatosti svým bleskem prorazily mezi Herkulovy sloupy, tak i světlo svaté víry tato barbarská místa naplnilo a nové toto slunce „černý obyvatele své osvětlilo“ – to také vinšovala *Amerika*, neboť zajisté žádná končina světa tak vzdálena není, do které by se již dobrá pověst slavného jména SJ jakožto dobré pověsti obecného patrona nebyla přenesla, takže neméně nový jako i starý svět o tomto svatém dobře ví – „a jako jsme z psaní tam bydlících mužův apoštolských před několika lety vyrozuměli, i v jazyku peruánském hodinky ke cti téhož svatého složené se vynachází, kterými mnozí z Amerikánův jej začasto vzývají a v potřebách rozličných ku pomoci volají“

6/ piarista Viktorin od sv. Kříže (vlastním jménem Jevina) 1722 sděluje, že SJN „netoliko v své vlasti a v okolních krajinách, ale i v cizích a v dalekých zemích, ano téměř po všem světě, stejnou své svatosti poctou pronáší se a velebí [...] Neb život jeho (což k nemalé jest slávě jména nepomuckého) z latinské na český, německý, polský, uherský, vlaský, francký, špaňhelský jazyk přeložený a sepsaný veliké jeho před Bohem ctnosti a zásluhy, veliké milosti a z nich zázraky nebeskými potvrzené lidu pocty všelikým národům hlásí a ctitele své, k předepsanému tam uctění rozhorlené, odevšad množí a pořáde vždycky více a více vůbec dosvědčuje, že *pověst jména jeho roste každodenně a skrze ústa všech národů prochází (Est 9, 4)*. [Dokládá se to příkladem z *Neapole* z 1711, popsaném v dopise jednoho českého pána.] Až dotud' z Vlach do Čech psaní, z něhož důležitou máme zprávu, jakou v cizích krajinách má poctu náš Nepomucký Jan a snad jinde větší než doma od ctitelů svých nábožnost. Abychom pak o pravdě té zprávy neb toho listu nepochybovali, schválně [j]sem se dotazoval těch, jenž tehdaž, když se to dalo, v Neapoli přítomni byli, a list téhož psaní jim ukázal, kteří nejenom to, což psáno jest, potvrdili, ale i přidali, že v hlavních vlaské země městách, v Římě, v Mediolánu, v Kapue atd., ano i v Špaňhelích všudy sv. Jana jsou postavy neb obrazy a stejná jemu čest, pobožnost a na jeho svátek slavnost s muzikou se koná. [...] Což více k slavnému sv. Jana jménu může se říci? Toto ještě, co zběhlí v cizích zemích gavalierové znamenali, viděli a svým vlastencům do Čech přinesli, že po všech katolických světa krajinách, které byli projeli, takovou i někde větší k sv. Janu Nepomuckému pobožnost a počestnost shlédali, jakou mu dává vlast jeho Česká země. A proto doložili, že z té veřejné a všeobecné tak vyvýšené, rozšířené a všem skoro národům přijaté pocty Nepomucký Jan *generalis sanctus, všeobecný svatý* veleslavně slouti může. Hle kterak náš kvítek nepomucký jako někdy chrám Jeruzalémský *po všem světě se cti, pro jeho poctivost a svatost (2 Mak 3, 12)*.^(a) – později ještě týž řeholník píše: „[...] až posavád v České toliko zemi a v okolních krajinách bez ohlášení církevního, nyní však s ohlášením církevním jmenováno jest *jméno slávy* Jana Nepomuckého a svatosti *až do konce země (1 Mak 14, 10)* a pořáde tím církve římské prohlášením a předpsaným cti obyčejem *sláva jeho* každoročně, ano *vždycky obnovená bude (Job 29, 20)* [...]“^(b)

7/ praž. dómský arcijáhen Jan Mořic Václav Martini řekl v n. kázání ve svatovit. katedrále 16. V. 1726 svým posluchačům, že je velmi podivuhodné, že Bůh ráčil rozšířit po celém světě tak vroucí pobožnost a horlivou úctu

vůči SJN, že v tento den (16. máje) mnoho set tisíc osob vykonává svou sv. zpověď a přijímá eucharistii a obětuje Bohu skrze přímlovu sv. Jana svého pokorného ducha, odkládá stud a ve své krvi se kaje ze svých hříchů **8/** téma světového věhlasu jazykem výtvarného umění sdělil malíř Václav Vavřinec Reiner na fresce presbytáře kostela na pražských Hradčanech, kterou vytvořil do 1727 – malba představuje Oslavení světce Čechií a světadily – je na ní ztvárněna andělská skupina uprostřed nebes, která drží relikviář z jazykem zdobený paprsky a pětící hvězd – zespoda k výjevu vzhlíží sedící Čechie s korunovaným dvouocasým lvem s předními tlapami na podušce s žezlem – na levém okraji fresky se nacházejí personifikace Ameriky a Evropy, která drží obrázek a je doprovázena andělem s trubkou (aluze na světcův věhlas šířící se z tohoto světadilu do celého světa), na pravém okraji Asie a Afrika (→ A.1, Praha IV. 1/)

1/ L HEDL 1717; 2/ L POMIENA 1720; 3/ L *Fama communis* 1720; 4/ L STÖCKLEIN 1726, VII, 42; 5/ L *Dokonalost slávy* 1721, s. p.; 6/ a) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 181-184 – b) L t., 207-208; 7/ L MARTINI 1726

V. Popis svatojánské úcty, případně i její absence či projevů neúcty, podle jednotlivých míst a oblastí v Evropě

Admont (R, ST, o. Liezen)

- Arcijáhensství

vzdělanější osoby si BJN vysoce cení a horlivě jej uctívají, avšak prostý selský lid, z něhož se většinou skládají zdejší far. obce, o něm nemá povědomost^{a)} – některé osoby, jak duch. tak světské, ve zbožné víře sdělují, že se zvláštní horlivostí a důvěrou vzývaly BJN a v různých záležitostech zakusily znamenitou pomoc^{b)} – vše dol. 1715

a) R n. zpr. admont. opata Anselma Lürzera von Zechenthal, klášter Admont 21. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [22]) – b) R t., pag. [24-25]

Afritz am See (R, K, o. Villach-Land)

1716 ještě nedospěla do zdejšího cír. okrsku známost a pobožnost, vyjma vikářský dům, ve kterém se míst. vikář Johann Baptist Hörman po mnoho let oddával BJN a dle možnosti jej uctíval a ve výše řečeném r. měl v úmyslu, že z kaz. povzbudí farníky, aby BJN ctili

R nedat. l. zpr. míst. vikáře Johanna Baptisty Hörmana, (1716) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [30])

Alpbach (R, T, o. Kufstein)

přestože ještě nedošlo ke kanonizaci BJN a v t. místech jsou jen málo známy zázraky a sv. život a ani duchovenstvo z kazatelen o JN nekáže, ve zdejší obci je přece vysoce uctíván jako svatý a jako obzvláštní ochránce ve vodních nebezpečích („Specialis in periculis undarum Patronus“), za kterýmžto účelem jsou na různých místech řeky Innu stavěny u mostů podobizny vyřezávané ze dřeva a také na dalších místech zřizovány k uctění fundace – dol. 1718

R n. zpr. Sebastiana Paltrama, vikáře v Alpbachu, 27. I. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [98])

Altlenzbach (R, NÖ, o. St. Pölten)

1715 míst. farář podává zprávu, že jméno Jan Nepomucký není farníkům známo, a proto světce lid nevzývá a nehledá skrze něj u Boha milost

R n. zpr. míst. faráře Valentina Fleischhackera pro pasov. konz., 14. VIII. 1715 (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Altlenzbach, Pfarrakten 1560-1936) ← L OPPEKER 2003, 175

Annabichl (nyní část hl. zem. města Klagenfurtu am Wörthersee) (R, K)

před sochou v kap. na zámku Annabichl míst. milostivá paní denně vykonává pobožnost, což také činíval zdejší milostivý pán, nyní již zesnulý – dol. 1718

R n. zpr. Adama Hartegga, kanovníka a faráře v St. Georgen am Sandhof, Maria Saal 22. XII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [105])

Anzing (N, BA, OB, Ebersberg)

do farního a býv. pout. kostela Nar. P. Marie dal míst. p. (nejspíš Anton Benno) Höger umístit podobiznu (→ A.3, t.) a dával zde často číst mše, nejspíš ke cti – dol. 1698

R l. zpr. theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda, příl. k jeho dopisu z Mnichova z 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r)

Arnoltice, n. Arnsdorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

dříve zde živořila nepatrná úcta, což bylo zapříčiněno tím, že v tomto nejzazším pomezí se Saskem nebyl SJN znám, poté však, co byl jakýmsi způsobem sňat tento závoj, se již od 1706 postupně zvyšuje počet zbožných ctitelů a lid se sbíhává o svátku do far. k. Naneb. P. Marie, aby světce uctíval – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Kryštofa Müllera, 23. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 278^r)

Arnoštovice (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, a.)

o zdejší úctě → níže, Prčice

Au am Inn (N, BA, OB, Mühldorf am Inn, Gars am Inn)

před vyobrazením v kap. sv. Anny v klášteře aug. kanovníků (→ A.3, t.) někteří vykonávají soukr. pobožnost – dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [47]-[48])

Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Č, M)

provinciál České prov. augustiniánů, P. Benignus Sichrovský (ve fun. 1713-1716), sdělil 1715, že

všichni řeholníci t. provincie jsou každodenně oddáni úctě a ve svých potřebách opatrování posvátnou ochranou

R l. dopis P. Benigna Sichrovského, provinciála Č. prov. augustiniánů, Šopka (dnes Pšovka) 19. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 55-56) – **pozn.:** do Č. prov. tehdy náležely aug. konventy v Čechách v **Praze** u sv. Tomáše na **Malé Straně** a u sv. Kateřiny na **Novém Městě**, v **Bělé pod Bezdězem**, **České Lípě**, **Dolním Ročově**, **Domažlicích**, **Pivoni**, **Pšovce**, **Svaté Dobrotivě** a **Vrchlabí**, na Moravě v **Brně** a **Jevíčku**

Bad Hofgastein (R, S, o. St. Johann im Pongau)
kromě ctitelky Anny Khaltnerin, zdejší měšťanky, je zde ještě několik osob, které jsou oddány pobožnosti – dol. 1715

R n. zpr. míst. faráře Johanna Perenthallera, 10. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [62])

Bad Neustadt an der Saale, okr. město (N, BA, UF, Rhön-Grabfeld)

v karm. k. u sochy, umístěné v kapli 14 sv. pomoc. po boku oltáře téhož patrocinia (→ A.3, t.), mnozí s prospěchem vykonávají svou pobožnost – dol. 1715

R nedat. l. zpr. karmelitánů Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzburské diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Bakov nad Jizerou, dř. jen Bakov, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

lid na bakovském far. území má vel. lásku a prokazuje vel. úctu t. patronovi Č. král., když se zbožně modlí před oltářem ve far. k. (→ A.1, t. 1/) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Martina Muschlitze, 5. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 493)

Bamberg, město, sídlo bis., od 1818 arcibis. (N, BA, OF)

na oltáři v karm. k. (→ A.3, t. 3a/) se slouží mnoho vot. mší sv. o N. Trojici karmelitány i venkovními kněžími – mezi ctiteli, kteří vůči bl. mučedníkovi JN projevují zbožnost, je třeba zvlášť jmenovat Johana Wernera Schnatze, míst. biskupa sufragána a gener. vikáře bamberského bis. (ve fun. 1705 † 1723)^{a)} – výroční slavnost 16. V. se slaví za shromáždění lidu, o vigílii svátku se zpívá kompletář za hud. doprovodu, ve svátek probíhá kázání a většinou je výše zmíněným sufragánem zazpívána slavnostní pontifikální mše a večer se opět koná druhý hud. kompletář^{b)} – vše dol. 1715

a) R nedat. l. zpr. karmelitánů Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapit., nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzburské diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 105^v) – l. dopis bamber. světicího biskupa Johana Wernera (Schnatze) a ostatních cír. radů pro praž. metr. kapitolu, Bamberg 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 93) – **b)** R nedat. l. zpr. karmelitánů Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab

immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapit., nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzburské diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Bamberské biskupství (N, BA)

1/ bamberský a würzburský biskup Peter Philipp von Dernbach (ve fun. bamber. biskupa 1672 † 1683), vévoda francký, poslal 1679 do Prahy k hrobu skvostný a nákladný dar, stříb. lampu, a požádal o podobiznu dotýkanou o t. hrob, která mu byla zaslána a kterou si vysoce cenil a uchovával ji u sebe – do 1680 vydal písemně svěd., jakou pomoc v určitých věcech zakusil

2/ Johann Rosen, titulární bamber. klerik a kněz, 1700 v Praze písemně dosvědčil, že v bamber. diecézi je sluha Boží BJN ve vel. úctě a že se u mnoha farářů nachází ctihodné vyobrazení díky zbožné náklonnosti, kterou t. duchovní k t. světcí mají

3/ 1715 přijali v bamber. biskupství církevní představitelé dopis od praž. metr. kapituly ohledně jejich snah, jakož i snah praž. arcibiskupa a císař. král. Veličenstva (které, jak známo, se věnuje světcům s rakouskou horlivostí, jež nemá srovnání, „incomparabili austriaco zelo“), tedy snah, aby byla i apoš. výrokem prokázána světecká čest mučedníkovi JN, když už se mu taková čest dostává obecným hlasem lidu a aklamací – v t. dopise praž. kolegové kladou bamber. církevním představitelům tři přátelské dotazy ohledně úcty, jelikož se doslechli od hodnověrných osob, že v této exemptní bamber. diecézi kvete a je silná „skvělá“ pobožnost – bamberští církevní představitelé v čele se sufragánem a zároveň gener. vikářem v duch. věcech, biskupem Johannem Wernerem Schnatzem odpověděli l. dopisem, v němž projevili souhlas s oněmi snahami o kanonizaci a mj. sdělili, že již dlouho v jejich diecézi tato zářivá hvězda Českého král. (JN) dosti jasně svítí svými milostmi a dobrodiními, a proto vždy byla jak u nejvyšších, tak nejnižších v největší vážnosti, lásce a úctě, nicméně že úcta se začala obzvlášť vzrůstat 1700 v souvislosti s umístěním obrazu v karm. kláš. k. v *Bambergu* (→ A.3, t. 6a/)

1/ L DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, poslední 2 pag.; 2/ R l. svěd. Johana Rosena, titulárního klerika a kněze bamberského, Praha, 18. II. 1700 (NA, ČDK, kn. 117, 57^{v-v}), 9. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, s názvem *Cultus s. J[ohann]is in Moguntina dioecesi* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAUER 1761, 192 (§ X, Rosenovo svěd. omylem dat. 28. II. 1700); 3/ R l. dopis bamber. světicího biskupa Johana Wernera (Schnatze) a ostatních cír. radů pro praž. metr. kapitolu, Bamberg, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 91-92)

Barcelona, hl. město Katalánska a provincie, již dává jméno (Španělsko, Barcelona)

ve válce o španěl. dědictví se Katalánsko přiklonilo k rak. pretendentovi trůnu, rak. arcivévodovi Karlu Habsburskému, který byl již 1703 prohlášen za

španěl. krále a jako takový (byť jen titulárně) začal užívat jméno Karel III. – ten se po úspěšném dobytí *Barcelony* v t. městě usadil (15. X. 1705), odtud řídil vleklou válku proti bourbonskému pretendentovi trůnu Filipovi z Anjou, vnukovi Ludvíka XIV., a ač se mu dvakrát podařilo vstoupit do španěl. metropole *Madridu*, musel se z ní do *Barcelony* postupně stáhnout zpět – po náhlém skonu svého bratra, císaře Josefa I. († 17. IV. 1711), byl Karel nucen s těžkým srdcem *Barcelonu* koncem IX. 1711 opustit, aby se ujal římskoněmeckého říšského trůnu – své manželce Alžbětě Kristýně, roz. Brunšvicko-Lünebursko-Wolfenbüttelské, která za ním do Katalánska zamířila již 1708 a 1. VIII. byla triumfálně uvedena do *Barcelony*, Karel přenechal regentství nad zbytkem svého španěl. pan. – královna si ve svém novém poslání počínala obratně, celkový vývoj mezinárodní situace však zvrátit nemohla, a když se již jasně ukazovalo, že se španěl. koruna Habsburkům nedostane, Katalánsko 19. III. 1713 opustila, aby se opět shledala se svým manželem (11. VII. t. r. byla slavnostně přivítána ve *Vidni*)

úcta arcivévody Karla je známa již před jeho příchodem do Katalánska, kdy na cestě do Španěl při zastávce v *Praze* uctil mezi sv. č. patrony také SJN a svěřil mu svou cestu a záměry^{a)} – 1707 se spolu se svým bratrem císařem Josefem I. stal členem praž. konfederace Na Skalce, v jejímž albu je zapsán jako „Karel III., král Hispánie“

dne 16. V. 1708 oslavil v *Barceloně* u trinitářů se slavnostními projevy král. zbožnosti svátek, při němž superior oněch řeholníků pronesl oslavné kázání (za tento projev zbožnosti byl prý Karel odměněn vel. válečnou kořistí při dobytí *Menorcy*, → D.1, 229)^{b)}

další podrobnosti o uvedení úcty do *Barcelony*, potažmo Španělska vůbec, a jejím dalším rozvoji, přináší tištěná verze oslavného kázání, které při oslavě svátku u bos. trinitářů v *Barceloně* 24. V. 1712 po slavnostní zpívané mši sv. o N. Trojici pronesl k přítomnému král. služebnictvu a samotné císařovně a španělské královně Alžbětě Kristýně její čestný kaplan a kazatel Benito Viñals de la Torre – celkově t. tisk (samo kázání a několik jeho předmluv) sděluje, že arcivévoda Karel, když opouštěl Německo, které od nepaměti ctí SJN něžnou úctou, se takovouto. úctou vyzbrojil a přinesl ji do Španělska (kde světec dosud nebyl znám) v důvěře, že v pobožnosti dosáhne slavného završení svých záměrů, tedy znovuzískání t. země – ve SJN nový panovník do Španělska přinesl král. služebníkům vzor hodný následování, neb světec sám byl služebníkem král. domu, a to Čech, a dovedl svou službu císaři i císařovně prokázat v moudrosti a sebeobětování – Karel dále přinesl (prohabsburským) vojenským generálům ochránce, skrze jehož přímluvu tito doufají, že Španělsko dobudou – lidem pak dal útočiště, ke kterému se mohou utíkat ve svých potřebách, zvláště trpí-li na

své cti a pověsti – každý r. oba monarchové, Karel III. s manželkou Alžbětou Kristýnou, svou král. přítomností slavili svátek (tj. 1709-11), čímž dali příklad, jenž inspiruje k následování v úctě jejich dvořany a služebnictvu, které nyní vydává t. kázání tiskem a věnuje je své královně, jež se příkladně zúčastnila i oslav letošního svátku, zatímco je její choť vzdálen – jde o vzácný příklad pro veškeré poddané Veličenstev, kteří budou své panovníky uctíváním následovat – tento pam. tisk dává kazatelovým skvělým slovům trvanlivost a umožňuje, aby se povědomí o hrdinných ctnostech a zásluhách šířilo po celém Španělsku (ba do celého světa), takže lidé jako voda budou SJN ctít a kazatelé jako hvězdy o něm pronášet chvalořeči – t. tisk také podpoří důstojnost zpovědního tajemství – kázání je zakončeno následující modlitbou k Trojjedinému Bohu: „A Vy, Pane trojí a jeden, přijměte tento maličký projev naší zbožnosti. Chraňte Španělsko, které Vás ochotně ctí ve vašem služebníkovi [SJN]. Braňte spravedlivou kauzu vždy vznešeného císaře a našeho pána Karla. A jelikož jeho královská zbožnost uvedla uctívání Vašeho služebníka Jana do Španělska, udělte mu skrze zásluhy Vašeho svätce držení Španělska. A s ním oběma císařským Veličenstvům dlouhý život, štěstí, potomstvo a milost, která je nejjistější zástavou slávy. K ní ať nás dovede Pán. Amen.“^{c)}

t. r. 1712 byl vydán tímtež král. tiskářem v *Barceloně* plakát s rytinou a španěl. hymnem a 3 modlitbami^{d)}

také 16. V. 1713 se na obvyklém místě, tedy v barcelonském k. bosých trinitářů (jistě již 1711 opatřeném kaplí, → A.5, Španělsko, Barcelona a/) co nejslavnostněji slavil svátek – slavnost organizovali n. úředníci – kázání, které pronesl místní řeholní kněz Andres de San Pedro, vydali zmínění úředníci tiskem^{e)}

v té době již královna a císařovna Alžběta Kristýna cestovala za svým manželem a netrvalo dlouho, kdy Španělsko začali opouštět i další reprezentanti habsburské moci – nakolik se zdá, úcta se u barcelonských bos. trinitářů rozvíjela i poté (uměleckých předmětů ke cti v jejich k. přibývalo)

- a) podrobněji → níže Praha II. 4/ – b) R nedat. l. zpr. č. jezuity Ondřeje Fetta, [1715] (NA, JS, kart. 215, sign. IIIo-486) – c) L VIÑALS DE LA TORRE 1712 – d) L *Gozos* 1712 – e) L ANDRES DE SAN PEDRO 1713

Bavorsko viz Bayern

Bayern, č. Bavorsko, spolková země v Německu (N, BA)

dvě části dnešního Bavorska, v 18. st. nazývané **Bavorské vévodství či obojí Bavorsko (Dolní i Horní)** a **Horní Falc**, jakož i bavorské hl. město, kurfiřtská rezidence **Mnichov**, byly oficiálně svěřeny do ochrany SJN jako svého nového patrona – v Bavorsku se světec stal druhým zem. patronem (po Panně Marii, nazývané *Patrona Bavariae*),

v rezidenčním městě *Mnichově* třetím měst. patronem v pořadí (po Matce Boží a sv. Bennovi, pomíneme-li další sv. ochránce):

usnesením bavor. kurfiřta Karla I. Albrechta (ve fun. 1726 † 1745), dosaženým v tajné radě v květnu 1729 (14. V.?), byl za dalšího zemského patrona kurfiřtovy země určen v březnu kanonizovaný JN – o této skutečnosti byli zpraveni soudci zem. soudních okresů kurfiřtským reskriptem, jehož snad jediná dochovaná kopie (určená pro *Landshut*) nese datum 27. V. 1729 – soudci měli kurfiřtovo nařízení oznámit v sobě svěřené oblasti, aby SJN mohl být nadále v lidu ctěn již jako zem. patron – kurfiřt se k takovému kroku rozhodl zvážením žádosti členů spolku působícího při chrámu P. Marie v *Mnichově*^{a)} – t. spolek byl k žádosti motivován kanonizací a uvážením rozsáhlé, mezi vším lidem v Bavorsku rozšířené úcty – jako hl. důvod však udával sepětí SJN s Bavorskem skrze „ušlechtilý klenot“, Johanu, dceru bavor. vévody Albrechta a pozdější císařovnu a č. královnu, která se jako světčova „zповědní dcera“ stala bez svého zavinění motivem jeho muč. smrti – jako byl světec za života věrným zповědníkem této ratolesti z kurfiřtského bavor. rodu, bude mocným ochráncem jejího domu i země, z nichž pocházela – právě to bylo jedním z nejmocnějších podnětů, které vedly bavor. kurfiřtského a zemského knížete, aby vyvolil SJN za patrona svého rezidenčního města *Mnichova*, jakož všech svých podřízených zemí v Bavorsku, včetně připojené Horní Falce^{b)}

slavnostní akt vyvolení SJN za bavor. a mnichov. patrona se klade do prvního dne osmidenních oslav kanonizace v mnichovském chrámu *Frauenkirche* 26. VI. 1729, kdy se zúčastnil procesí pořádaného ke cti sám zmíněný bavor. kurfiřt Karel I. Albrecht se svou chotí Marií Amálií Habsburskou (dcerou tehdy již zesnulého císaře Josefa I.)^{c)}

motiv propojení SJN s Bavorskem skrze Johanu Bavorskou, „klenot domu bavorského“, jehož čest světec uchránil svou smrtí, je přítomen již v kázání proneseném v mnichov. *Frauenkirche* 16. V. 1722 jezuitou Franzem Xaverem Millerem: bavorský vládnoucí dům se chlubí, že jedna z jeho princezen měla v JN tak svatého zповědníka, a ujišťuje se, že když t. světec pro čest této princezny bedlivě mlčel, bude nyní u Boha promlouvat pro slávu, blaho a vzrůst téhož domu (pag. 28)

podobné propojení Bavor se SJN se objevuje i v několika dalších kázáních pronesených při zmíněné osmidenní kanonizační oslavě v *Mnichově*^{d)} – v prvním z mnichov. kanonizačních kázání i v kázání z 16. V. 1722 se náklonnost SJN k Bavorsku hledá mj. v geografické blízkosti jeho rodiště, městečka *Pomuku* (*Pomuck*), k bavorské zemi^{e)} – ve třech mnichov. kanonizačních kázáních je vítězství bavor. vévody Maxmiliána I. na *Bílé hoře* u *Prahy* 1620 připisováno také přímluvě a péči SJN, jak lze usuzovat ze světčova zjevení v praž. katedrále v noci před bitvou,^{f)} bitvou, jejímž

výsledkem byl uchráněn také hrob tohoto světce a světec sám ještě více proslaven^{g)}

uchránění „bavorské pověsti“, tj. dobré pověsti královny Johany Bavorské jejím zповědníkem JN, je za důvod k vyvolení t. světce za patrona Bavorska považováno rovněž ve školské divadelní hře *Fama Boica*, sehrané na jez. gymnáziu v *Landshutu* 5. a 6. IX. 1729 – v představení zní prosba, aby SJN chránil Bavorsky ode vsí hanby, hlavně věčně^{h)}

bavorský původ č. královny Johany je zmíněn i ve školské hře *Divus Joannes Nepomucenus* sehrané na bened. lyceu ve *Freisingu* v IX. 1729 u příležitosti tamních osmidenních kanonizačních oslavⁱ⁾

k obdobným zmínkám došlo již předtím ve třech jez. školských hrách (první je jistě dílem jezuity Michaela Riegera), nazvaných shodně *Sigillum sacramentale martyrio coronatum* a sehraných (v nepřilíš velkých obměnách) na jez. gymnáziích v *Mindelheimu* (4. a 6. IX. 1702), *Straubingu* (3. a 5. IX. 1710) a *Ambergu* (4. a 6. IX. 1719) – v nich je nepomucenská zápletko obohacena o zcela smyšlený příběh, ve kterém císařovna „Joanna“ upadne kvůli dvorských intrikám u svého chotě Václava v podezření, že se jej snaží navedením otcovy vojenské síly (skrze dopis, jež zaslala matce) svrhnout z trůnu a zabít, za což je vsazena do vězení – SJN, královnin zповědník, rovněž jistými dvořany nenáviděný, je krutě mučen, aby vyradil královniny komplice a odkryl její pletky, a je přitom nucen k vyžrazení zповědního tajemství^{j)}

vztah bavor. kurfiřtského rodu k SJN lze dokumentovat na dvou dalších příkladech:

první příklad: když se ve *Vidni* 28. X. 1692 narodil bavor. kurprinc Josef Ferdinand Bavorský, zamýšlený nástupce španělského trůnu, nebyl jeho otec, bavor. kurfiřt Maxmilián II. Emanuel ve *Vidni* přítomen (již na jaře t. r. odcestoval do *Bruselu*) – matka maličkého prince Marie Antonie Habsburská do dvou měsíců po porodu zemřela (24. XII. 1692) – dítě bylo na jaře 1693 dopraveno z *Vídně* do *Mnichova* v nosítkách v konvoji s mezky – za zdar této cesty slíbil bar. Wigulaeus von Weix postavit oltář, t. slib se snažil splnit již 1701 na hradě *Burghausen* (→ A.3, *Burghausen* 1, 2/), nakonec jej však splnil až 1704 v mnichovském k. sv. Kryštofa při klášteře františkánek, kde byl na ol. obrazu vymalován zmíněný kurfiřtský princ, tehdy již zesnulý († 6. II. 1699 v Bruselu), mezi bavorským zemským patronem sv. Bennem (vpr.) a SJN (vl.), nad nimiž nahoře upr. byl zachycen sv. Josef (→ A.3, *München* I. 4/)^{k)} – je obecně známo, že předčasný sklon ani ne sedmiletého Josefa Ferdinanda Bavorského, dědice španělského krále Karla II., otevřel cestu k vypuknutí války o dědictví španělské, v jejíchž bojích sehrával roli mj. i nepomucenský kult (→ výše, *Barcelona*)

druhý příklad: prvorozený syn kurfiřta Karla I. Albrechta a jeho chotě Marie Amalie Rakouské

(byla členkou praž. skalecké konfederace), Maxmilián, narozený 28. III. 1727 v Mnichově, dostal při křtu mezi 14 jmény též jméno Johann Nepomuk – autor W. V. S. věnoval t. r. vznešeným rodičům I. oslavný spis *Tuba buccinatrix*, jakousi básnickou předpověď budoucnosti zmíněného dítěte, postavenou na jeho jménech a odkazu sv. patronů, které křtem dostal do vínku – v proroctví u jména JN je hl. tématem „syn hromu“, kdy dítě jako dědic věkovitého náboženství po vzoru svých předků bude roznícen, aby chránil a podporoval v růstu církev, zkrátí a potře bludaře, stane se ozdobou římské víry i říše a Bavorsko nadále udrží jako útočiště pravého náboženství a sloup bojující církve, jsa dědicem starobylé zbožnosti *Bavorského domu* („avita Bavariae Domus pietas“) – v závěru předpovědi básník žádá sv. Jana, aby přijal pod ochranu knížete Jana, jehož dávnému předku (tj. otci prapraděda, Maxmiliánu I. Bavorskému) světcova vlast (tj. Čechy) vděčí za obnovu chrámů, znovuzbudované oltáře a návrat okrasy předchozího kultu do měst (tj. výsledkem bitvy na Bílé hoře 1620) – Bůh v bitvách králů zvítězí ve svých králích – nebešťané at' vyprosí dítěti („vycházejícímu slunci“) vzrůst věku i zbožnosti – v dospělosti se tento muž ujal vlády v Bavorsku jako kurfiřt Maxmilián III. Josef (ve fun. 1745 † 1777), vymřela jím však bavor. linie rodu Wittelsbachů⁹

SJN jako patron Bavorska: L VON HERZOGENBERG 1979b, 110 – PÖRNACHER 1993, 23-25, 29 – KÖNIG 1994, 10 – KÖNIG 1995, 577

odkazy: **a)** R n. kurfiřtský výnos z 27. V. 1729 (München, Bayerisches Hauptstaatsarchiv – L PÖRNACHER 1993, 24, 29 – **b)** L *Hochfeierlich-acht-tägige Ehren-Gedächtnis* 1729 – **c)** L WEINPERGER 1729, 31 – **d)** L MILLER 1722, 8, 28 – WEINPERGER 1729, 30 – PILBIS 1729, 13, 15-16, 23 – BRESSL 1729, 14-15 – KETTEMANN 1729, 4, 5 – FRIDERICUS A JESU 1729, 8 – MILLER 1729, 19-20 – **e)** L WEINPERGER 1729, 30 – MILLER 1722, 28 – **f)** L WEINPERGER 1729, 30-31 – BRESSL 1729, 27 – KETTEMANN 1729, 28-29 – **g)** L KETTEMANN 1729, 29 – **h)** L *Fama Boica* 1729 – PÖRNACHER 1993, 28, 30 – **i)** L *Divus Joannes Nepomucenus* 1729 – **j)** L *Sigillum sacramentale martyrio coronatum* 1702, 1710, 1719 – **k)** L *Bittrich* 1721, 168-169 – I de.wikipedia.org (*Joseph Ferdinand von Bayern* a *Maria Antonia von Österreich*) – **l)** L *Tuba buccinatrix* 1727, F2' - G – I de.wikipedia.org (*Karl VII. (HRR)* a *Maximilian III. Joseph*)

Běhařovice, n. Biharžowitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t.) je ve vel. účtě a lid před ní zbožně prolévá modlitby a vzývá SJN v různých úzkostech a strážních – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jiřího Martinkovice, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 134^v), příl. C k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Bechyňský kraj (Č)

jez. kněz Ferdinand Želechovský během třetí probace, kterou absolvoval v *Telči*, působil 1697 jako misionář v Bechyňském kraji, kde, jak píše ve své zprávě, slyšel od kamenického hejtmána (hartigovského panství *Kamenice nad Lipou*) vyprávět: „Quaesierunt ex aliis vicinis suis in dominio illo nonnulli rustici: 'Quem vos nunc, dicite, in Bohemia tam splendide colitis Joannem Nepomucenum? Ecquis ille sanctus?' Ad quod reposuit probior quispiam: 'Id quod erat,' breviterque quantum potuit vitae historiam explicuit. Tum illi: 'O stulti!' inquit, 'iste est Joannes Hus, quem olim ut martyrem colebat Bohemia. Jam vero vestri sacerdotes nomen s. Joannis Hus transmutarunt in nomen s. Joannis Nepomuceni.' Haec ipse capitaneus. Sed personas illas rescire non licuit.“ – v češtině misionářův zápis znamená: „Ptali se na tom panství někteří sedláci jiných svých sousedů: „Kterého Jana Nepomuckého říkáte, že nyní v Čechách tak skvěle uctíváte? Kdo je ten svatý?“ Na to kdosi poučenější odvětil „To bylo tak,“ a krátce vysvětlil životní příběh, nakolik mohl. Tu oni „Hlupáci!“ řekli, „to je Jan Hus, kterého kdysi Čechy uctívaly jako mučedníka. Ale vaši kněží už změnili jméno sv. Jana Husa ve jméno sv. Jana Nepomuckého.“ Tolik ten hejtman. Nebylo ale možné ony osoby určit.“ – jde o ojedinělý doklad názoru, který mohl být tou dobou tajně rozšířen mezi selským lidem, jež nelibě nesl nové katolické pořádky

L PODLAHA 1895b, 128

Bělá pod Bezdězem viz *Augustiniáni (obutí, poustevníci)*

Bělčice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t. 1/) je ve zbožné účtě zdejších obyvatel – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Antonína Hacka (NA, ČDK, kn. 117, fol. 157^v)

Bělehradský okres viz *Uhry 5/*

Benátky viz *Rychnov nad Kněžnou*

Benátky nad Jizerou, dř. Nové Benátky, n. (Neu) Benatek, město (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

u sochy na nám. (→ A.1, t. 3/) vykonává lid ve středu pobožnost a ctí SJN litaniami – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Františka Václava Franczanna, 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 501)

Benešov nad Černou, do 1948 Německý Benešov, n. Deutsch Beneschau, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

farníci sice dávají zřídka čist mši sv. ke cti, snad by tak ale činili častěji, kdyby jim v tom nebránila chudoba – když je vyhlášen výroční den, ukáže se mnoho farníků, aby ke cti vyslechli bohoslužbu, někteří se zpovídají a poroučí se další ochraně – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Fr. Höhebergera, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 230^v)

Benešov nad Ploučnicí, n. Bensen, městečko (Č, Lit, Li, v. Ústí n. L., f.)

míst. farář Benedikt František Matzke (ve fun. 1698-1734) k rozšíření úcty a k většímu zvelebení svatosti podnikl 1715 svatoján. průzkum ve své f. a zjistil, že sice již po mnoho předešlých let existovala u lidu úcta v soukromí, nyní však že den ode dne, rok od roku, jak u mládeže, tak u starců stále více t. úcta vzrůstá, a to tak, že se ve výroční den mučednictví se zbožností objevuje při slavné mši o N. Trojici nebo o bl. P. Marii nejen početný lid, ale také mnozí přijímají svátost pokání a eucharistie – rovněž by se stěží našlo několik domů, kde není soukromě, když ne veřejně t. sv. patron se vši patřičnou pobožností uctíván a kde se k němu nemodlí^{a)} – dále konstatoval, že ve far. k. u ol. sv. Maří Magdalény, zdobeného výjev ze života a posmrtné slávy (→ A.1, t. 2/), lid neukazuje slabou pobožnost a také na něm častěji celebrují cizí kněží^{b)} – o sobě samém farář Matzke „svatosvatě“ vyznal, že jako nehodný světenec t. blaženého a veleslavného patrona si jej vyvolil od svého mládí za svého zvláštního ochránce a uctíval jej nějakou pobožností, že si v jakémkoliv případě, nebezpečí a svízlech vyprošoval jeho ochranu a že je stále dosud šťastně osvěžován udělenými milostmi, které si přál^{c)}

a) R l. zpr. míst. faráře Benedikta Františka Matzkeho, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 193) – b) R t., pag. 194 – c) R t., pag. 195

Bernartice, městečko (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

1729 zde o slavnosti kázal jezuita z opařanské rezidence

R LA praž. klementinské koleje jezuitů, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 287)

Bezděkov viz Rychnov nad Kněžnou

Bezděz, hrad, převorství monserratských benediktinů (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, adm. f. Bezděz)

1715 dol. úcta od zbožných lidí i místních benediktinů^{a)} – 1722 se v n. historické, duchovní a modlitební knize o Panně Marii Monserratské uctíváné na hradě Bezdězu objevuje také modlitba ke SJN, zařazená za modlitby ke světcům a sveticím z benediktinského řádu, jimž je na Bezdězu prokazována úcta^{b)}

a) R l. dopis emauzského opata Martina Zedlitze, zasláný z Dobřichovic 5. VIII. 1715, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kniha 116, pag. 121) – kopie téhož v NA, ČDK, kniha 117, fol. 262 – b) L PROCHE 1722a, 2. část, pag. 67-68

Bezno (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

far. lid je oddán úctě – obyvatelé Bezna o svátku dopoledne pouštějí od prací, jdou na boh., někteří také ke zpovědi a sv. přijímání – kolemjdoucí mají v úctě sochu (→ A.1, t. 2/), poklekají u ní a trochu se modlí – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Matyáše X. Vokouna, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, 521)

Bílá hora, vrch u Prahy, místo osudné bitvy (8. XI. 1620), na němž vznikl pout. areál Bílá Hora (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Liboc, 1720 v pout. areálu ustanoven administrátor, 1724 se ujal povinností)

1/ k 1721 je znám kalendář fundačních mší sv., které se na t. pout. místě sloužily (četly) kolem 9 hodin ráno – mezi ně patřily dvě mše v den 16. V. a jedna mše v neděli po SJN, z čehož vyplývá, že se tu světec těšil zvýšenému projevu úcty (např. o svátku sv. Václava zde byla sloužena pouze jedna nadační mše, avšak o svátcích sv. Vojtěcha a sv. Prokopa dvě)

2/ n. devoční kniha o dějinách t. pout. místa s bohatou nabídkou modliteb, která obsahuje výše zmíněné míst. kalendárium, nabízí poutníkům rovněž jednu obecnou modlitbu, dále modlitbu, která se měla modlit u zdejší kaple, pak píseň a posléze modlitbu v rámci modliteb k sv. patronům Č. král.

1/ L STOYBER 1721, 194, 200; 2/ L t., 148, 155-156, 168-169, 180

Bílence, n. Bielenz (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Vysoký Újezd)

Václav Ferdinand hr. Michna z Vacínova na Bílencích († 1712), obzvláštní ctitel, slavil svátek půl dne, se zpívanou mší sv. a veř. procesím vedeným z bíleneckého fil. k. sv. Bartoloměje k míst. soše (→ A.1, t.), kde se zpívaly lit. nebo nějaký zpěv

R n. svěd. Jana Kryštofa Josefa Habermanna z Roßfeldu, chomutov. konšela, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 121^r), příl. A ke zpr. chomutov. děkana Etzweilera (Habermann se bíleneckých svatoján. oslav osobně účastnil)

Bílina, n. Bilin, město (Č, Lit, Li, v. Duchcov, arcij.)

míst. farníci mají ve zvyku vykonávat svou pobožnost u sochy na m. u města (→ A.1, t. 2/) – dol. 1715

R l. zpr. míst. arcijáhna Šimona Augustina Luxe, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 276^v)

Bílovec, n. Wagstadt, město (HS, Ol, d. Ostrava, f.)

u druhého obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1c/) se každé úterý figurálně zpívají litanie díky štědrosti jakéhosi dobrodince – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Bílsko, dř. Blsko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

v den 16. V., na který připadá památka, více zdejších farníků přichází do far. k., předkládá své sliby SJN, velikému svému patronovi, a ke cti se zpovídá ze svých hříchů – dol. 1715

R nedat. l. zpr. Jana Josefa Lanticha, faráře blského a heřmaňského, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 362^r)

Bílý Touškov viz Město Touškov

Bílý Újezd či jen Újezd, n. Weiß Aujest (Č, Hra, Kh, f.)

četné obrazy byly na základě zbožnosti zavěšeny do farního a fil. kostelů (→ A.1, t.) a SJN je v nich ctěn – míst. farář Jiří Vojtěch Mrdásek (ve fun. 1705 † 1727) svědčí, že od 1690 zakouší SJN jako obzvláštního ochránce – obojí dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Blansko, n. Pflanz (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)
farář František Oldřich Illing 1715 sděluje, že se jeho farníci zaradovali, když u příležitosti svatoján. dotazníku uslyšeli, že podivuhodný divotvůrce JN má být zanesen do seznamu svatých – ctí jej již dlouhou dobu svými pobožnostmi, zvláště v posvátný den, kdy se dosti mnozí snaží naklonit si svěťce zpívanou bohoslužbou, zpovědí a přijímáním – sám farář Illing prohlašuje SJ za svého obzvláštního ochránce

R l. zpr. míst. faráře Františka Oldřicha Illinga, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 222^r)

Blansko, městečko (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f.)
ve far. k. sv. Martina lid zbožně slaví výroční den – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Blažkov viz Smidary

Blsko viz Bílsko

Boharyně, též Bohárna, n. Boharna (Č, Hra, Kh, f. Libčany)

skoro všichni farníci libčanské f. jsou od 1693 zbožnými ctiteli – od 1712 se ve výroční den z boharyňského fil. k. sv. Bartoloměje koná procesí k soše postavené u vsi *Puchlovice* (→ A.1, t.) – obojí dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

Bohdaneč viz Lázně Bohdaneč

Bohosudov, n. Mariaschein (Č, Lit, Li, v. Ústí n. L., f. Krupka)

sochu na rynku (→ A.1, t. 4/) slavnostně požehnal 8. X. 1729 superior zdejší jez. rezidence David Berger za vyhrávání hudby a znění t. t. v přítomnosti nesmírně početného lidu z širokého okolí

R LA míst. jez. rezidence, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 95)

Boleslawów, n. Wilhelmsthal, horní město (P, KL, a.)

ve výročí mučednictví se obraz v adm. k. (→ A.4, t. 1/) dává na hl. ol. k uctění a potěše účastníků mše – někteří svěťce ctí soukromě, včetně míst. administrátora Georga Aloyse Schöna (ve fun. 1705-21) – dol. 1715

R l. dopis míst. administrátora Georga Aloyse Schöna, 2. IX. 1715 (NK, ČDK, kn. 117, fol. 246) – L BACH 1841, 432

Borovany, n. Forbes, městečko (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

socha ve far. a kláš. kostele aug. kanovníků (→ A.1, t.) je vyst. věřícímu lidu k veřejné pobožnosti a úctě – farníci, většinou rolníci, mají jen omezené povědomí o zásluhách a životě bez poskvrny, a tak nesdělili nic o vyprošených milostech a ochraně – vše dol. 1715

R l. zpr. Krisitána Preitfeldera, probošta zdejšího prob. aug. kanovníků, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 292)

Boršov nad Vltavou, n. Payreschau (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

každý rok se 16. V. zpívá mše sv. o N. Trojici a t. dne farníci SJN zbožně ctí – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Pavla Kladruby, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 270)

Bořislav, n. Boreslau (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

1715 míst. farář Pavel Antonín Weigl sdělil, že zdejší f. je obývána čistě obecným lidem a nenachází se v ní nic pamětihodného, co by dokládalo úctu, až na jedno udělené dobrodiní (→ D.1, 273) – byl zde však úmysl zbudovat oltář v novém far. k. (→ A.1, t.) – farář popsal svůj osobní vztah k SJN, že jej 30 a několik l. (tj. od doby před 1685) každý den ctí následující modlitbou (originál v latině): „Patrone můj, pros za mne svého i mého Pána, pro lásku k němuž jsi položil život, abych byl v tento den i vždycky vysvobozen ode všeho veřejného zahanbení a v hodině své smrti od špatné pověsti. Skrze Krista, našeho Pána.“ – k této modlitbě farář přidává jeden otčenáš a zdrávas a vždy zakusil ochranu

R l. zpr. míst. faráře Pavla Antonína Weigla, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 336^r)

Boseň, n. Bosin (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

dle svých možností lidé uctívají SJN obzvláště 16. V., kdy putují na (hrubo)skalské pan. ke kapli vystavěné v místě *Valdštejn* zbožně zesnulým bosenským pánem Arnoštem Josefem hr. z Waldsteinu – tam konají své pobožnosti – protože jsou pak zde sami vesničané a lidé nevzdělaní, nikdo nepodal zprávu o nějakém zázraku – hlasem lidu je ale SJN ctěn příslušným způsobem a jeho vyobrazení, tu a tam um. v kostelích, jsou v úctě – sám zdejší farář Jindřich František Czirnium (jinak Czernik, ve fun. od 1712) o sobě sděluje, že uctívá SJN jako svého obzvláštního patrona každý den jistými modlitbami, a vyznává, že nikdy neupadl do žádného vel. nebezpečí – vše dol. 1715 – **pozn.:** uctívání vyobrazení v kostelích farnosti mohla být jak v pův. bosenském far. k. sv. Jana Křt., tak také ve fil. k. Naneb. P. Marie v **Solci** (→ A.1, Boseň)

R l. zpr. míst. faráře Jindřicha Františka Czirnium, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 513)

Boskovice, n. Boskowitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Kunštát, f.)

u sochy upr. nám. (→ A.1, t.) se každý rok před svátkem a v samotný svátek co nejslavnostněji zpívají litanie a písně s t. t. za velkého shromáždění lidu – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Bošilec (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f.)

úcta a čest se vzdává SJN u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. b/) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Jiřího Manna, 22. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 61^r)

Božków, n. Eckersdorf, č. Jakartice (P, KL, f. Piszkowice)

obraz ve fil. k. (→ A.4, t. 1/) se uctívá – dol. 1715

R l. dopis piskowického faráře Johanna Chrysostoma Heckera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 273)

Bramberg am Wildkogel (R, S, o. Zell am See)

míst. far. vikář Jakob Sigmund Hartman 1715 sděluje, že JN uctívá jako obzvláštního patrona a nepřeje si nic jiného, než aby svatost a mocná přímluva byly oznámeny a ohlašovány na všech místech, a aby tím JN došel k vytoužené kanonizaci

R n. zpr. míst. far. vikáře Jakoba Sigmunda Hartmana, 9. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [60])

Brandýs nad Orlicí, n. Adler-Brandeis či Brandeis an der Adler, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

pobožnost vůči BJN mezi lidmi obojího pohlaví den ode dne vzrůstá, takže i mládež má ve zvyku vylévat své modlitbičky k Bohu ke cti – lidé v docela hojném počtu slaví sv. zpovědi den 16. V., výročí mučednictví – sám farář Matyáš (Matěj) Antonín Zdanský od cca 1675 nepřestává ctít t. obzvláštního ochránce a patrona pověsti – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Matyáše (Matěje) Antonína Zdanského, 20. X. 1715, kterou pisatel uložil na vik. úřadě v Dolním Újezdě (NA, ČDK, kn. 116, pag. 475)

Bratislava, do 1919 sl. Prešporok či Prešporek, č. Prešpurk, jinak madř. Pozsony, n. Pressburg, v raném novověku hl. a korunovační město (do 1784) Uherského král. a sídlo ostřihomského arcibiskupa a zároveň primase uherského (nyní hl. město Slovenska)

1/ o počátcích zdejší úcty → níže, Uhry 1, 4/

2/ po vysvěcení sousoší u Primaciálního paláce 1726 (→ A.5, Slovensko, Bratislava 2/) učinil zde sídlící ostřihomský arcibiskup a spolu primas uher. Imre Esterházy (ve fun. 1725 † 1745) z t. svatoján. pomníku středobod živé úcty a opatřil jej nadací – nepochybně u příležitosti svěcení t. svatoján. památky zaznělo oratorium Memoria justí cum laudibus (→ C.2, 2/ 1726, Bratislava) – při výročích byl pomník osvětlován, jsou též dol. každoroční, i početná hudební představení u t. sochy, neboť zmíněný arcibiskup byl vel. ctitelem

2/ L TŮSKÉS/KNAPP 1988, 345 – MALÍKOVÁ 1990 – RONAIOVÁ 2006, 93-94 – KAČIČ 2014, 281

Bressanone, n. Brixen, sídlo bis. (I, Trentino-Alto Adige)

míst. biskup Kaspar Ignaz von Künipl (ve fun. 1702 † 1747) na žádost některých 1724 povolil, aby se svátek ve zdejší katedrále slavil slavnostně s hudební mší sv.

L SINNACHER 1834, 458 ← MÖLLER 1995, 17

Brixlegg a Reith im Alpbachtal (T, o. Kufstein)

podobizně mal. na prkně na m. přes Inn (→ A.2, t. 2/) kolemjdoucí vzdávají světeckou poctu smekáním a poklekáním – dol. 1718

R n. zpr. M. Thomase Warischlagera, faráře v Reith im Alpbachtal, 28. XI. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [91])

Brno, n. Brünn, král. kraj. město, fakticky hlavní město Moravy (M, Brn, Ol, d. Brno, 2 f. ve městě, 1 f. na předměstí Staré Brno)

- I. Brno a okolí

1/ Jan František Beckovský, budoucí člen řádu křížovníků s červ. hv., během závěru svých gymnaziálních studií (poetika, rétorika), který absolvoval v Brně 1678-80, zpozoroval, že obyvatelé t. města i sousedních míst velice zbožně vzdávají úctu SJN

2/ 1698 dol., že ve městě Brně a okolí je SJN ctěn v ladně mal. obrazech a sochách lidmi všech stavů s velkou pobožností, zvláště v den své výroční památky

3/ brn. jezuité při svém pastoračním působení v Brně a okolí šířili úctu k SJN – dol. 1699

4/ brn. jezuité 1715 někde mimo Brno (na Vranově?) pronesli kázání o SJN

1/ R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv české bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) → l. zpr. kříž. velmistra Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 210^r) – R-L BECKOVSKÝ/REZEK 1880, pag. VIII (Beckovského studia v Brně); 2/ R n.-l. dopis J. H. Zwickera z Brna Janu Jindřichu Bartlovi na Malou Stranu v Praze, 13. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 182^v); 3/ R LA brn. jezuitů, 1699 (NKČR, XXIII C 105/13, fol. 519^r); 4/ R LA brn. jezuitů, 1715 (ARSI, Boh. 128, p. 291)

- II. Vnitřní město

1/ v kapli u oltáře v kolegitiáním a far. kostele sv. Petra (a Pavla) na Petrově (→ A.1, Brno II. 1/) je prokazována SJN zvláštní úcta při shromáždění zbožného lidu, což je dol. 1716^{a)} – zde byly 1702 fundovány tři mše sv.^{b)}

nakolik vyplývá z dobových zpráv, v petrovském chrámu o svátku, případně v jiný den vybraný k oslavě kázali brn. jezuité nejspíš již 1705,^{c)} jistě pak 1707 (obojím jazykem),^{d)} 1709,^{e)} 1710 (n. i č.),^{f)} nejspíš také 1711,^{g)} jistě 1712 (obojí řečí)^{h)} a 1720 (obojí řečí)ⁱ⁾

v neděli 12. X. 1721 zde byla poprvé přečtena mše sv. ke cti s úryvkem evangelia, který v souvislosti s beatifikací udělil papež Inocenc XIII.

pro liturgickou oslavu – poté zaznělo z úst brn. jezuita Zigmunda Scholtze oslavné n. kázání na téma vyhaté ze zmíněného evangelia (Mt 10, 27: „Co se vám šeptá do ucha, hlásejte ze střeš!“) s názvem *Vox clamantis in deserto, das ist Die starcke Stimme in der stillschweigenden und unverweesenen Zungen deß heiligen Blut-Zeugens Ioannis Nepomuceni* – jezuita t. řeč přednesl na pozvání obzvláštního ctitele, (Michaela Heřmana Josefa říš.) hr. Althanna, nejvyššího morav. komorníka, který ji t. r. vydal v *Brně* tiskem – v t. kázání byla zmíněna zásluha panujícího císařského páru a kardinála (Michaela Fridricha) „Altama“ (správně Althanna) na papežském schválení úcty, povolení mše se zmíněným evangelním úryvkem a povolení kněžských hodinek – na závěr byla vznesena prosba ke SJN, aby svým neporušeným jazykem, o němž se předtím kazatel mnohokrát zmínil, světec mluvil ve prospěch arcivévodského rak. domu, aby byl brzy zmíněný pár (Karel VI. a Alžběta Kristýna) požehnán vévodou, tj. mužským potomkem^{l)}

další kázání brn. jezuitů k oslavě na *Petrově* zazněla 1722,^{k)} 1723 (obojí řeči),^{l)} 1725,^{m)} 1726,ⁿ⁾ 1727 (obojí řeči)^{o)} a 1728^{p)}

pozn.: při vizitaci brn. koleg. kapituly 1706 bylo zjištěno, že na *Petrově* o nedělích a svátcích kázou jezuité česky, což se tehdy dělo na jediném místě v *Brně*^{q)}

2/ obraz v minor. k. (→ A.1, Brno II. 5/) již 1698 ctěn

3/ v jez. k. Naneb. P. Marie:

1705 se svátek vyrovnal velkým výročním slavnostem, přišli četní penitenti^{a)} – 1706 o svátku přišlo více penitentů a komunikantů^{b)}

4/ ve frant. k. sv. Maří Magd.:

4a/ u sochy ve frant. k. (→ A.1, Brno II. 6b/) lidé, hlavně u příležitosti svátku 16. V., vykonávají velikou pobožnost – dol. 1715

4b/ 1726 zde dva františkáni, profesové P. F. Seraphinus Runpler a Fr. Epiphanius Marzan, za předsednictví františkána P. F. Benjamina Našinece („Naschinetz“) veřejně obhajovali teol. teze ze *Čtvrté knihy sentencí*, o svátostech obecně a o třech vybraných zvlášť – svou obhajobu věnovali SJN, jak dokládá doprovodný tisk

5/ sochu u domin. k. (→ A.1, Brno II. 13/) posvětil se souh. konzistoře 15. V. 1719 míst. převor František Gottol v přítomnosti celého města

6/ v měst. far. k. sv. Jakuba:

6a/ 1721 byl SJN oslaven kázáním brněnského jezuita, k čemuž kazatele pozval měst. magistrát, ačkoli farář předtím v této věci „pozdravil“ (tj. pozval) někoho jiného – brněnští mniši si stěžovali u konšelů prosebnými spisy – navíc se nesly řeči, které se snažily vzbudit dojem, jako by mohl u sv. Jakuba kázat pouze jezuita a nikdo jiný

6b/ v oktávě 1725 brn. jezuita pronesl kázání

7/ na žádost jednoho jánského ctitele, který nechtěl být z pokory jmenován, byl SJN oslaven u brn.

dominikánů v rádivém k. sv. Michaela 17. XII. 1721 zvláštním děkovným svátkem na poděkování, že papež Inocenc XIII. schválil veř. úctu prokazovanou JN od nepamětné doby (dekretem z 31. V. 1721) a povolil uctívat SJN veř. liturgií hodin a mše sv. a vyzvednout jeho tělo a uložit je na oltáři (dekretem z 26. VI. 1721)

při slavnosti byla přítomna vys. šlechta a skvělé posluchačstvo, kteří vyslechli kázání domin. kněze Kajetána Burgera, rodáka z *Nepomuku*, jež následujícího roku vyšlo tiskem – jde o n. nepom. kázání s titulem *Mysterium silentii gloriosum, ein gloriwürdiges Geheimnuß deß Stillschweigens an dem seeligen Ioanne Nepomuceno als glorreichen Hertzens-Sohn der allerseeligsten Mutter Gottes Mariae* – P. Burger vyšel z verše Mt 10, 32, který si vybral z úryvku evangelia nově určeného pro svátek – jako rodilý Nepomučan promlouval o světcích jako o svém krajanovi – s odkazem na golgotskou událost, v níž ukřižovaný Kristus světil své Matce apoštola Jana jako „syna bolesti“, a ten ji přijal k sobě, nyní, když je již Boží Matka v nebi oslavena, zvolila si v Čechách skrze své zásluhy a přímlovu dalšího Jana, ale již nikoli jako syna bolesti, ale jako syna největší slávy, který Marii neměl opatrovat, nýbrž naopak byl svěcen do její ochrany – JN je Mariiným srdcem přijatý za nejmilejšího syna – tento „vysoce svatý“ Jan je mezi ostatními mučedníky obzvlášť znáročňován s ukřižovaným Spasitelem v ruce, takže lze Krista i Nepomuckého považovat za dva nejmilejší syny téže matky, jednoho podle těla, jednoho podle srdce – název promluvy „Tajemství mlčení“ („Tajemství ticha, tichosti“) vychází z jednoho výroku sv. Bernarda – t. téma se občas v homiliích objevuje – kazatel ve svých zdrojích udává mj. knihu svého spolubratra Ponsiho, sepsanou na základě kanonizačních akt (PONSÍ 1721a, b) – v homilii se rozvíjí vyprávění o životě na pozadí vztahu mezi P. Marií a oslavovaným světcem – mj. zazní paralela mezi *Betlémem* a světcovým i kazatelovým rodištěm *Nepomukem* na základě Mt 2, 6 – je upozorněno na to, že veškerý lid nazýval JN „cudným knězem“ (jak dosvědčuje anonymní rukopis ze světcovy doby) a že i po smrti pomáhá svým světcům proti tělesným pokušením, když už i pouhý pohled na jeho podobiznu a její uctění vysvobodilo z nebezpečí hříchu (jak potvrzuje P. Samuel Laberhüttel v dopisu zaslaném z *Říma* 1. XII. 1685) – Nepomukova pouť před smrtí k Matce Marii do *Staré Boleslavi* je uváděna do souvislosti s *Betánií*, kde pro tutěž Matku připravil příbytek první syn (tj. apoštol Jan) – následuje modlitba, kterou by se docela dobře mohl budoucí mučedník v *Boleslavi* obrátit ke své Matce, přičemž v ní oslovuje Ježíše jako svého bratra – další paralelu k Ježíši nachází Burger při Nepomukově mučednické smrti: jako Ježíš třikrát padl pod křížem, aby nás mohl v trojím pádu pozdvihnout, tak padá (tj. z mostu do *Vltavy*) další Mariin syn

(JN), aby nás mohl zdvihnout v každém pádu, což dokládá jak jeho pomoc mladému hraběti Michaelu Karlovi z Althannu při pádu z balkónu v *Římě* (dle zprávy kardinála Michaela Fridricha Althanna), tak jeho tisícera pomoc při pádu dobrého jména – sepětí SJN s P. Marií je vyjádřeno i v titulu bratrstva či konfederace – kazatel končí prosbami k Mariinu synovi JN, stoupajícímu na nebe, aby udělil úrodu a šťastné jánské požehnání celé Evropě a zvláště dědičným zemím trápeným neúrodou, které si jej zvolily za patrona a ochránce a snaží se tolika tisíci vztyčenými sochami o zvěčnění jména na zemi – „Ty tedy, slavný synu nebeské Císařovny, potěš skrze své velké zásluhy k všeobecné radosti všech dědičných zemí také slavným synem pozemskou císařovnu tebe tak vroucně vyzývající [...]“ (zní zde prosba o mužského potomka císařovny Alžběty Kristýny) – dominikán dále prosí, aby se SJ svým neporušeným jazykem přimlouval před nebeským Králem, a žádá ho, aby obzvláště chránil Markrabství moravské, a jako *Řím* nosí znamení evangelního orla Jana Evangelisty, tak aby si nyní Morava a *Brno* vyprosily, že se jejich běločervená orlice stane znamením nového Mariina syna Jana, mučedníka a panice (tj. Nepomuckého) – poté, co JN slavně vyznal Krista před lidmi, uznal jej jedinečný a první Mariin syn Kristus před svým Otcem za Božího i Mariina syna **8/** v k. sv. Mikuláše:

8a/ 1722 zde pronesl brn. jezuita P. Zikmund Scholtz n. kázání s názvem *Confessio coram hominibus, das ist Offentlicher Bericht und Ehr-Bekanntnus Gottes vor denen Menschen seines heiligen Blut-Zeugens vor Gott und denen Menschen stillschweigenden Beichtigers und Bekenner Joannis Nepomuceni* – tématem promluvy byl verš Mt 10, 32 – mezi velmi četnými svatými *Starého* i *Nového zákona* a v dějinách církve je mnoho světců nesoucích jméno Jan (viz Nádasiho *Annus Joannaeus*), k nimž byl 1721 připočten SJN – ten se vzhledem ke sv. životu a smrti podobá svým sv. jmenovcům Křtiteli a Zlatoustému (mj. protože všichni byli kazateli, ba dvorními kazateli) – Bůh před lidmi proslavil svého služebníka SJN neobyčejně rozsáhlou úctou, jak dokládá celý kat. svět, zvláště pak (habsburské) dědičné země – kazatel dopodrobna popsal mnoho způsobů úcty, zvláště jejich aktuální projevy před papežským uznáním svatosti – uctívání svým rozsahem předčí mnoho jiných světců, SJN má z t. hlediska skvělé postavení i mezi č. zem. patrony, včetně sv. Josefa: mezi zem. patrony má pouze on vedle ochrany své země ještě jeden obzvláštní patronát (ochranu těch, kdo jsou v nebezpečí pověsti) – právě o jeho svátku 16. V. se v praž. katedrále shromažďuje nejvíce lidí za celý rok (kazatel po 12 let sledoval, že se v onen den již od druhé hodiny po půlnoci dóm zaplní lidmi, což trvá do sklonku večera), ba o t. svátku přichází nespočetný lid ke sv. zповědi a přijímání téměř ve

všech kostelích a zemích – jen u velmi mála světců lze pozorovat, že by Bůh tak razantně hájil jejich čest, jako činí u SJN, když trestá hanobitele jeho hrobu – ke cti slouží i to, že Bůh přivedl kurfirty Sv. ř. ř. k sesazení Václava (IV.) z cis. trůnu proto, že (jak v detronizačním dekretu jasně stojí) vedle jiných těžkých zločinů dal zabít a topit ve vodě duchovní kněze, tedy právě JN, jehož násilná smrt rozpoutala Boží odplatu (vždyť předtím Bůh Václavovi toleroval zločin za zločinem)

8b/ 1723 zde kázal o sv. Mlčenlivci JN brn. jezuita

1/ a) R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r) – **b)** L TENORA 1930, 40 – **c)** R LA brn. jezuitů, 1705 (ARSI, Boh. 118, p. 247) – **d)** R t., 1707 (ARSI, Boh. 118, p. 802) – **e)** R t., 1709 (ARSI, Boh. 121, p. 253) – **f)** R t., 1710 (ARSI, Boh. 122, p. 232) – **g)** R t., 1711 (ARSI, Boh. 123, p. 216) – **h)** R t., 1712 (ARSI, Boh. 125, p. 211) – **i)** R t., 1720 (ARSI, Boh. 134, p. 266) – **j)** R t., 1721 (ARSI, Boh. 135, pag. 276) – L SCHOLTZ 1721 – **k)** R LA brn. jezuitů, 1722 (ARSI, Boh. 136, pag. 272) – **l)** R LA brn. jezuitů, 1723 (ARSI, Boh. 138, pag. 354) – **m)** R LA brn. jezuitů, 1725 (ARSI, Boh. 140, pag. 310) – **n)** R LA brn. jezuitů, 1726 (ARSI, Boh. 141, pag. 282) – **o)** R LA brn. jezuitů, 1727 (ARSI, Boh. 143, pag. 310) – **p)** R LA brn. jezuitů, 1728 (ARSI, Boh. 144, pag. 287) – **q)** L JAN 1996, 89; 2/ R n.-l. dopis J. H. Zwickera z Brna Janu Jindřichu Bartlovi na Malou Stranu v Praze, 13. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 183^r); **3/ a)** R LA brn. jezuitů, 1705 (ARSI, Boh. 118, p. 247) – **b)** t., 1706 (ARSI, Boh. 119, p. 211); **4a/** R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); **4b/** L RUNPLER, MARZAN 1726; **5/** L JERÁBEK 1929, 38 – KALANDŘÍKOVÁ 2016, 32; **6a/** R LA brn. jezuitů, 1721 (ARSI, Boh. 135, pag. 276); **6b/** R LA brn. jezuitů, 1725 (ARSI, Boh. 140, pag. 310); **7/** L BURGER 1722; **8a/** R LA brn. jezuitů, 1722 (ARSI, Boh. 136, pag. 272) – L SCHOLTZ 1722; **8b/** R LA brn. jezuitů, 1723 (ARSI, Boh. 138, pag. 354)

Brod nad Tichou, n. Bruck am Hammer (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

zdejší farníci po mnoho let co nejobzvláštěji ctí a horlivě uctívají BJN a z této příčiny míst. farář Julius František Pellet cca 1703 obstaral pro far. k. sochu (→ A.1, t.), ke které se utíkají farníci, zvláště v ohrožení pověsti, ale i v jiných potřebách, a mají ve zvyku se u ní modlit – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře a administrátora tachov. vikariátu, Julia Františka Pelleta, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 245^r)

Brozany nad Ohří, městečko (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

tak vel. zbožnost mají farníci zdejší f., že není domu, ve kterém by nebylo vyobrazení (→ A.1, t. 3/) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Eliáše Kouřikovského, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 324^{r-v})

Brtev viz Lázně Bělohrad

Brusel, fr. Bruxelles, n. Brüssel, č. Brusel, hl. město Belgie, kdysi v Brabantském vévodství, jež bylo 1714-95 součástí Rakouského Nizozemí (Belgie)

1/ když byla 9. X. 1725 v *Bruselu* slavnostně uvítána nová guvernérka Rakouského Nizozemí, rak. arcivévodkyně Marie Alžběta, sestra císaře Karla VI., konalo se při té příležitosti ve městě mnoho oslav – na poděkování za její šťastný příjezd uspořádal hr. de la Torre 18. X. 1725 v k. bosých karmelitánů slavnost, při které míst. řeholník P. Maximilien de S. Joseph pronesl fr. oslavné kázání na téma: „Vzbudím si věrného kněze, který bude jednat podle mého srdce a mé duše.“ (1 *Sam* 2, 35) – posluchačům představil SJN, jeho život i jeho patronát nad ctí a pověstí (reputací) – v závěru kazatel blahořečil *Rakouskému domu* a nejjasnější arcivévodkyni guvernérce, že z lásky a náklonnosti ke zdejšímu lidu mu darovali v tomto světcí tak slavného patrona, aby odvrátil zlé jazyky – a tak jakmile guvernérka přicestovala do zdejších zemí, hned projevila zájem o slávu a pověst jejich obyvatel – jako veliký světec JN obhájl čest královny před bezbožností krále, tak bude ochraňovat čest všech vládců a všech věrných služebníků, kteří se k němu uchýlí – popisované kázání vyšlo tiskem ve *Vídni* 1730

2/ jmenovaná guvernérka je skutečně v literatuře 1731 chválena, že jako oddaná ctitelka ustanovila a šířila v Rakouském Nizozemí úctu, kterou sama každodenně projevovala – k poctě 1726 založila v *Bruselu* ve far. k. sv. Jakuba při prob. augustiniánů kanovníků poblíž svého sídla na *Koudenbergu* bratrstvo, v jehož čele první dva roky stála (→ C.3, 22) – v pozdější literatuře se sděluje, že guvernérka k úctě inspirovala svůj dvůr, se kterým zvláště okázale slavila den 16. V. – jejím příkladem i příkladem dvora a přední šlechty *Bruselu* byl k úctě přiveden lid – je téměř nepochybné, že oslavy svátku a další projevy úcty v *Bruselu* se postupně rozvíjely od nastoupení guvernérky do úřadu, tedy již v době předkanonizační, jak je ostatně vidět z oslavy zmíněné výše (→ 1/), kterou její organizátor mohl zamýšlet nejenom jako projev pocty, ale i jako duch. dar guvernérce právě nastupující do úřadu – Franz Wagner píše, že Marie Alžběta oslavy svátku koncipovala zvláště okázale (s triumf. bránami, průvodem, výzdobou ulic) poté, co papež povolil ctít SJN slavnostním obřadem (**pozn.:** to mohlo být chápáno ve smyslu kanonizace, nebo snad již beatifikace, případně některého jiného zvláštního papežského povolení) – píše dále, že guvernérka slavivala svátek každoročně tak, že v první a osmý den se konal veř. průvod a zazněla oslavná řeč francouzská a německá – Joseph Wielens 1759 upřesňuje, že 16. V. byl pro guvernérku a pány a dámy z jejího doprovodu dnem pobožnosti, že dvůr přistupoval ke svátostem, účastnil se slavnostní

mše, vyslechl panegyrik a byl přítomen při dalších pobožnostech

1/ L MAXIMILIEN DE S. JOSEPH 1730; 2/ L *Vie et miracles* 1731, pag. III-IV, 89 – WAGNER 1745, 66-68, 177, 189 – WIELENS 1759, 308

Břeclav, do 1925 Břeclava, n. Lundenburg, od 1721 opět městečko (M, Brn, Ol, d. Podivín, f. Lednice, e.)

socha v k. (→ A.1, t. 1/) se 16. V. staví na hl. ol. a po mešních slavnostech se s ní jde procesím k soše na m. přes ř. *Dyji* (→ A.1, t. 2/) – dol. 1716

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^{r-v})

Březenec viz *Jirkov*

Budapest, č. Budapešť, hl. město Maďarska

- I. původně samostatné král. město Buda, č. Budín, n. Ofen, na západním, pr. břehu Dunaje; po vydobytí habsburským vojskem z osmanské nadvlády (1686) sem byly z Bratislavy přeneseny hl. uherské úřady

1/ ke zdejší úctě 1700 → níže, Uhry 1/

2/ míst. karm. konvent neopomíjel podporovat úctu rovněž mezi věřícími v Uhrách – dol. 1715

2/ R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzburské diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

- II. původně samostatné král. město Pest, č. Pešť, n. Pest, na východním, lv. břehu Dunaje, od 1723 sídlo administrativní správy Uherského král.

ke zdejší úctě 1700 → níže, Uhry 1/

Budyně nad Ohří, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, d.)

na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1/) se velmi často během r. čtou mše sv. – k sloupu s podobiznou vně města (→ A.1, t. 2/) se od 1695 ve výroční den vede slavné a lidnaté procesí a konají se tam dlouhé veř. modlitby – obojí dol. 1715

R 1. zpr. míst. děkana Jana Hollana, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 54^r)

Büchsenhausen viz *Hötting*

Býčkovice, n. Pitschkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

v celé f. byla vždy vzdávána vel. čest od všeho věřícího lidu, která byla prokazována již od starodávna, což dokládají četná vyobrazení uchovávaná téměř v každém domě (→ A.1, t. 2/) – dol. 1715

R 1. zpr. míst. faráře Antonína Dominika Bertholdta, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 322^r)

Bystrzyca Klodzka, n. Habelschwerdt, č. Bystrice, král. město (P, KL, f.)

farníci častěji dávají sloužit mše ke cti – u mostecké sochy (→ A.4, t. 2/) se den před svátkem zpívají veřejné litanie – soukromé pobožnosti a důvěra

vůči světcí v potřebách zůstává v soukromí – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Johanna Heinricha Peltzela, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 240)

Byšičky viz Lázně Bělohrad

Bzí, dř. Nabzí (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

lidé zdejší f. projevují vel. pobožnost a důvěru zavěšováním a umístováním vyobrazení na stromy při cestách, darováním mal. podobizen (→ A.1, Bzí 2/) a zbožným stavěním krásných sloupů ke cti (→ A.1, Ondříkovic, Sněhov, Vranové) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Leopolda Paulina, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 425-426)

Cetviny, n. Zettwing, městečko (zaniklo 1955-56 v rámci likvidace pohraničních obcí) (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

každý r. ve výroční den, kdy byl muč. JN umučen, se zpívá boh. ve făr. k. a k t. pobožnosti se shromáždí velmi veliký počet lidí, což se dělo už za předchůdců faráře Jiřího Ondřeje z Pichlu, který nastoupil na zdejší faru v VIII. 1712 – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jiřího Ondřeje z Pichlu, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 162^v)

Cieszyn, n. Teschen, č. Těšín, hl. město Těšínského knížectví (P, HS)

při výroční slavnosti 1722 pronesl ve făr. k. sv. Maří Magd. (zanikl požárem 1789) jez. kněz Karel Maget č. kázání Triumphale silentium, Vítězoslavné mlčení, v němž představil SJN jako kněze, který svým jazykem během života dokázal správně mluvit i mlčet (mnoho odkazů na *Acta canonisationis*, tj. beatifikační procesy) a zasloužil si, aby jeho jazyk zůstal 339 l. po jeho smrti neporušen – v závěru zaznívá polemický tón vůči evangelíkům (luteránům), nep. kvůli jejich významnému působení v t. král. městě, kde si směli za hradbami s pov. císaře Josefa I. (1709) postavit k. nazývaný Ježíšův či *Kostel milosti* (zal. 1710): „Sem nyní bedlivě uší vašich nachylte, všichni odbojní samospasitelného katolického náboženství odporníci! Slyšte a spolu vizte, není-li to nové patrné znamení pravého Kristova evangelia, pravé a samospasitelné Kristovy víry? Není-li to nový jazyk, s kterým *triumphale silentium*, vítězoslavné mlčení nepřemoženého mlčitele a mučedníka Jana Nepomuckého zjevně a znovu dokazuje, že víra katolická nepřemoženého mlčitele a mučedníka, ve které samé a jedině takový divy a zázraky se dějí a následovně, ve které samá a jediná taková přepodivná znamení se spatřují, pravá a samospasitelná víra jest! [...] Ukažte nám, můžete-li, k potvrzení víry vaší jedinký takový jazyk, a uvěříme, že víra vaše víra pravá jest, ale toho neukážete navěky. Evangelíky se nazýváte? Slyšte, co o tom *triumphale silentium*, vítězoslavné mlčení svatého Jana Nepomuckého se svatým Otcem Augustinem mluví: [l. citát z 13. kn., 3. kap. *Contra Faustum Manichaeum*, česky parafrázovaný, jak následuje] Věřte mi, že vy, kteří v svatém a

neporušitelném Kristově evangeliu jenom toliko, co sami chcete, věříte, a toho, čeho nechcete, nevěříte, věřte mi, pravím, že více sobě nežli Kristově evangeliu věříte, aniž Kristova, ale vašeho bludného smyslu a úsudku následujete. Toto vám upřímně vítězoslavné mlčení svatého Jana Nepomuckého do uší mluví, tím vás k uznání a vyznání pravé a samospasitelné katolické Kristovy víry, od které jste před dvěma sty lety odbojně odpadli, hlasitě vzbuzuje a napomíná.“ – následně kazatel upozorňuje vítězný jazyk, že nadarmo mluví k uším, které neslyší, a prosí jej, ať se obrátí k němu, svému nehodnému ctiteli, a slyší, co k němu promlouvá: „Hle, co někdy před léty serafinský učitel, svatý Bonaventura o neporušeném jazyku svatého Antonína Paduánského vyřkl a vyslovil, to já nyní s všemožnou uctivostí opakuji o Tobě, a dím: *O, lingua benedicta, quae semper Deum benedixisti et alios benedicere fecisti, nunc apparet, quanti meriti fuisti!* Ó, požehnaný a v neporušenosti přes tři sta a třicet devět let od všemohoucnosti božské zachovaný jazyku, kterýs svou řečí a svým mluvením mnohé k mnohému dobrořečení Boha a božské velebnosti jeho mnohonásobně navedl a namluvil! Kterýs též svým opatrným mlčením svatosvatou zpovědní tajnost v její neporušené celosti až do posledního umlknutí zachoval! Nyní, nyní vidím a spatřuji, jakés zásluhy skrze to sobě v nebesích rozmnožil a jaké slávy zasloužil! Ukaž se, prosím, po svém vítězoslavném mlčení nám všem ctitelům a ctitelkyním Tvým býti jazykem v přímluvách vejmluvným a svou mocnou orodující vejmluvností, to nám u dobroty božské vyjednej, abychom nikdy ani časně, ani věčně zahanbeni nebyli, nýbrž od časné i od věčné hanby vysvobozeni a v nebesích oslaveni byvše, s tebou Boha v Trojici jediného věčně ctíti, chváliti a velebiti zasloužili. Amen.“ – v t. kázání je také citován úryvek z „jistého hymnu“, začínající slovy „Invictus heros numinis, mergendus undis fluminis“, který se následně 1741 stal jedním z hymnů oficiálních breviářových textů

L MAGET 1722 – HORÁKOVÁ 2000, 167-184 (novodobá edice t. kázání, omylem dat. 1731, cit. text na pag. 182-183), 243-244 (doprovodné pozn.)

Cítoliby (Č, Žat, Pr, v. Libědice, a.)

SJN tu byl zbožně ctěn mnoho let před 1715, avšak chvalitebně vzrostla zbožnost, když ke cti a pro lásku byl několik let před 1695 postaven spoluprací ctitelů nový oltář, který tu stojí do dnešního dne – 16. máj se připomíná velkým a zbožným shromážděním lidu – dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora Inocence Hibnera, 2. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/7, č. kart. 2235)

Cítov (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Černouček)

když se na boč. oltáři ve zdejším fil. k. (→ A.1, t.) čte mše sv., hlavně v den, kdy byl SJ korunován mučednictvím, přichází sem k jejímu vyslechnutí mnoho lidí – dol. 1715

R nedat. l. zpr. černoušského faráře Maxmiliána Vodičky, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 247^v)

Cizkrajovský děkanát (M, Jih, Ol)

v cizkrajovském d. se všude prokazuje úcta zpěvem, prosbami a modlitbou růžence a v den 16. V. zasvěcený SJN se t. světec ctí také sv. zpovědí a přijímáním – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Cluj, n. Klausenburg, maď. Kolozsvár, č. Kluž, dř. Kološvár, město (Rumunsko, hist. území Sedmihradsko neboli Transylvánie)

v jez. koleji oslaven den 16. V. 1710 slavnostní mši s t. t. a dalšími hud. nástroji

R *Historia Societatis Jesu Claudiopoli anno 1701-1747*, 1710, 85 ← L RENNERNÉ VÁRHIDI 1986, 60

Cremona, město (I, Lombardia)

již na konci 80. l. 17. st. se mezi obyvateli t. města, zvláště Italy, nesla pověst o dobrodiní, jímž SJN zachránil život jednomu č. šlechtici (→ D.1, 59)

Czerwieńczyce, n. Rothwaltersdorf (P, KL, f. Wojbórz)

ač se ve f. nekonají veřejné modlitby, obraz ve fil. k. (→ A.4, t.) je v účtě – dol. 1715

R l. dopis wojbórzského faráře Tobiase Ferdinanda Jenische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 269)

Čechy viz České království

Čeminy, n. Tschemin (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Město Touškov)

u sloupu (→ A.1, t.) se v čase moru (1713) každý den konaly modlitby a písně

R l. zpr. míst. faráře Jana Dietericha, profesora kladrubského bened. kláštera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 28^r)

Černíkovice (Č, Hra, Kh, f. Bílý Újezd)

ve fil. k. zavěšeny obrazy (→ A.1, t.) ze zbožnosti a SJN je v nich ctěn – dol. 1715

R l. popis svatoján. účty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Černín viz Lázně Bělohrad

Černoušek, kdysi Černoušek (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.1, t.) se čtou mše sv. – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Maxmiliána Vodičky (NA, ČDK, kn. 118, fol. 247^v)

Černožice (dř. Černožice nad Labem) (Č, Hra, Kh, d. Holohlavy)

„kluci sotva škole odrostli i ještě do školy chodící neslýchaným způsobem potupili“ 25. X. 1717 sochu na m. přes ř. *Labe* (→ A.1, t. 2/)^a – házeli po soše kamením a blátem a mluvili proti světcí rouhavé a sprosté řeči – výstup náhodně spatřil královéhradecký měšťan Jan Karhánek vracející se z jarmarku – přiběhl na hochy, ti se rozutekli, ale po jeho odchodu v rouhání pokračovali a zpívali

přítom potupnou písničku doprovázenou divokými posuňky: „Svatý Jene Nepomucký, pojedem do hor na cucky, když jich nasbíráme, krom božho dárečku je tobě do pr[...] nastrkáme.“ – Karhánek byl tím, co viděl, natolik konsternován, že věc oznámil v hradecké jez. koleji – kluci byli povoláni do *Hradce* k vyšetřování nejprve bis. misionářem Hradeckého kraje P. Matějem Třebickým SI, potom bis. konzistoří – oficiální vyšetřování celého případu probíhalo od XII. 1717 do I. 1718 – zjistilo se, že chlapce navedly rouhavé řeči a příklad starších výrostků ve věku 14-19 let, pasáků, pacholků a podpacholků, kteří sice zapírali, ale po vzájemné konfrontaci se přiznali – vyšlo najevo, že kluci dřev. sochu tupili již dříve, pomazali ji blátem, veřejně pokáleli, na hlavu jí kladli blátivé syřečky a do rukou věnec uvitý z kopřiv, píchali ji do zadní části těla nožem, tvář šlehalí bičem a poplivali, následně jí urazili nos, vyloupili oči se zvoláním „... hledíš jak d'ábel“ a zašpiněnou tvář oholili nožem – při tomto řádění asi patnáctiletý Václav Tomášek zvaný Vaněk, který naváděl a nutil druhé, aby házeli po soše kamením, že je to jen dřevo, sám svlékl před sochou kalhoty a dělal před ní grimasy a říkal: „Tak hoši, Janek hledí jako já; však je jen dřevo; kdybych to dřevo vyzdvihnout mohl, já bych ho hodil do Labe.“ – házel na sochu shnilé zelí a mlátil ji klackem se slovy: „Co bysme se mu klaněli, takovému Maňasovi, jak hledí jako dráb z lesa.“ – hrozba soše, že bude vhozena do *Labe*, se naplnila jen částečně – nakonec letěla do vody jen uražená světcova ruka s křížem, kterou tam vhodil 13letý Jiří Kirbas – na závěr dva hoši sochu sňali z podstavce a postavili ji doprostřed ohně – dramatická výstavba obrazoboreckého počínu do značné míry svědčí o znalosti svatoján. legendy u mladistvých hanobitelů – vyšetřování odhalilo, kde asi tkvěly hlubší inspirace k takovému skutku – jeden z chlapců se přiznal, že četl v knize, že socha je jen dřevo, a proto nemá být uctívána, a že si nemohl pomoci, aby nepojal k soše nenávisť – vycházelo na povrch, že jde o následek luterských názorů šířených v kraji, mimo jiné i samým kantorem a krejčím Václavem Františkem Andrýskem, od něhož se kluci naučili i oné potupné písničky – prý jim říkával, že sochy a obrazy se nemají ctít, k tomu je naváděl, a naučil je ještě jiným výstřelkům – nevhodných učitelů bylo více – kantorův jmenovec výrostek Daniel Andrýsek, jinak Sichrovský, který učil té písni na pastvě menší chlapce, doznal, že ji slyšel od učitele když k němu chodil do školy, a významně dodal: „Kdyby nás tomu byl nenaučil, jistě bychom k takovým věcem nebyli došli.“ – o tom krejčím a kantorovi se také vypravovalo, že když misionář vykládal mládeži v hospodě katechismus a potom zkoušel kolik je bohů, kantor sedící ve vedlejší světnici s jinými sousedy na to řekl: „Ve Vlkově dva, v Plesu pět – to prý se řídí velikostí vsí, – je-li ves větší, má bohů více.“ –

myslel tím sochy svatých – na otázku kdo nás vykoupil, prý odpověděl: „Ševcův Janek“ – při výslechu se ještě prozradilo, že u kantora Václava Andrýska se konaly zapovězené schůzky, na nichž se četlo z kacířských knih

vyneseným ortelem byli mladí pachatelé 1718 povoláni do *Hradce Králové*, kde byli zavřeni na tři dny o chlebu a vodě – 23. V. 1718 následovala exemplární část trestu ve *Smiřicích*, kde bylo 25 provinilců potrestáno za přítomnosti mládeže z celého pan., rychtářů a zástupců hradecké konz. (část viníků byla zmrskána metlami) – poté ve smiřickém k. jeden z misionářů „k pochopení mládeže a množství lidu přítomného“ pronesl výklad o účtě ke sv. obrazům a všichni se pak odebrali procesím k zneuctění a nyní již obnovené soše, u níž jakoby na odčinění ikonoklasmu hradecký kanov. Václav Alexius Schmidt (Šmíd) pronesl kázání, které ještě t. r. vyšlo tiskem u hradeckého tiskaře Václava Jana Tibelliho a bylo „lidu okolnímu rozdáváno“ – v průběhu slavnosti navíc bylo rozdáno více než 200 knížek propagujících úctu a mnoho obrázků^{b)} – diskutabilní je povaha celého rouhačského skutku i jeho důvody, zda šlo skutečně o promyšlený ikonoklasmus z návozu tajných nekatolíků, nebo spíš o uličnictví, pouhý projev mladické agrese, drsný humor spojený s vandalismem

a) L NEUMANN 1931, 17 – b) L SCHMIDT 1718 – ŠVENDA 1813, 86-87 – NEUMANN 1931, 17, 64, 115-125, 127-128 – RYNEŠ 1972, 110-113 – JOHANIDES 1973, 178-179 – PANOCH 2007, 28-30

Černvín, n. Czenwier (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Doubravník)

u oltáře ve fil. k. (→ A.1, t.) se ročně 16. V. slavnostně konají bohoslužby s t. t., zatímco přichází lid a očišťuje své svědomí – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Černý Důl, n. Schwarzentel (Č, Hra, Kh, f. Lánov)

obraz ve fil. k. (→ A.1, t.) zavěsili míst. obyvatelé 1691 ze zbožnosti

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v)

Červená Řečice, n. Roth Retschitz, město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, d.)

- I. Okolí

1715 bylo jisté, že pověst se v červenořečickém sousedství nesla v bohaté šíři

R l. zpr. červenořečic. děkana Tomáše Josefa Zimmermanna, křiž. s červ. hv., 1. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

- II. Město

míst. děkan Tomáš Josef Zimmermann, křižovník s červ. hv. 1715 sděluje, že neslyší od dětí zpívat tolik písní o žádném světci, jako o BJN, a že se zdá, že tyto děti se samotným mateřským mlékem sají čest t. muže – dále oznamuje, že lidé se skrze čest

modlí, a pokud je třeba si vyprosít pomoc, žádají o ni skrze přímluvu, takže je heslem mnoha lidí v naléhavé situaci: „Jan Nepomucký pomůže.“ – mnozí tehdy vyznávali, že jim BJ pomohl, nebyli to ale schopni autenticky dokázat – posléze děkan sděluje, že Nejvyšší [tj. Bůh] vytváří chválu z úst dětí a kojenců, kteří jedním hlasem BJ nazývají svatým, což činí i lid, jehož hlas je hlasem Božím, a hlasem téměř všech je jediné přání, aby římská církev prohlásila BJ svatým Božím

R l. zpr. červenořečic. děkana Tomáše Josefa Zimmermanna, křiž. s červ. hv., 1. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

Červeněves viz Smidary

Červený Hrádek viz Jirkov

Česká Kamenice, n. Böhmisch Kamnitz, město (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d.)

ve všech fil. k. jakož i v mateřském (tj. děk. k. sv. Jakuba Vět.) se nacházejí oblíbené sochy, které mají farníci přes 20 let v účtě – je ojedinelý dům, v němž by se nectila podobizna, a málo modlitebních knížek, ve kterých by se nenašel svatý obrázek – dol. 1715

R nedat. l. dopis míst. děkana Jindřicha Ignáce Teigla, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 306^r)

Česká Lípa, n. Böhmisch Leipa, město (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d.)

1/ pobožnost zde kvetla od nepamětné doby a dosud zdejší farníci prokazují veškerou čest – aby ukázali svou důvěru a lásku, vyvolili BJN za ochránce a patrona města – mnozí zdejší ctitelé zbožně vyznávají, že ve svých úzkostech a potřebách častěji byli tímto blahoslavencem vnitřně utěšeni – dol. 1715

2/ o úctě v míst. aug. klášteře u Všech sv. → výše, Augustiniáni (obutí, poustevníci)

1/ R nedat. l. zpr. míst. děkana Samuela Jana Elgera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 310^r)

Česká Skalice, n. Böhmisch Skalitz, město (Č, Hra, Kh, f.)

starší muži hodní víry vzpomínají, že ve zdejší f. kvetla pobožnost, co pamatují, což také potvrzuje to, že místní faráři ve výroční den slouží boh. ke cti, kdy se také ukazuje velký počet penitentů – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v)

České Budějovice, n. (Böhmisch) Budweis, král. město (Č, Bech, Pr, v. a d.)

1/ u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1a/) se každý r. dne 16. V. zpívá slavná mše sv. za přítomnosti dosti hojného lidu, z nějž mnozí SJN uctívají sv. zpovědí a přijímáním

2/ u sochy při hradbě vně města poblíž ř. *Vltavy* (→ A.1, t. 2/) se den před svátkem na vodě a lodích zpívají litanie a *Zdravas Královno* a scházejí se tam mnozí ctitelé

3/ obraz ve fil. k. v býv. **Starém Městě** (→ A.1, t. 4/) uctívají zbožní ctitelé

4/ u obrazu ve špit. kap. N. Trojice (→ A.1, t. 5/) se každý týden chudí ke cti modlí litanie a za tuto pobožnost dostávají od jednoho dobrodince jistou almužnu

1-4/ vše dol. 1715

5/ míst. pan děkan 1715 věřil, že v t. městě není dům, v němž by nebylo vyobrazení (→ A.1, t. 6/) pro soukromou pobožnost domácích

6/ pravděpodobně v souvislosti s beatifikací míst. děkan Jan Vít Schwantle (ve fun. 1707-33) uspořádal 1722 v děk. chrámu sv. Mikuláše osmidenní oslavu, během níž stála na hl. ol. nová socha mezi 2 anděly (→ A.1, t. 1b/) – slavnosti začaly v pátek 15. V. slavnostními nešporami, ve svátek, 16. V., bylo v 8 hodin ráno po matuře kázání, pak slavnostní mše s vystavením N. Svátosti a požehnáním, ve 2 hodiny odpoledne se konaly nešpory, ve 4 hodiny vyzváněl zvon na hl. kázání, kterému předcházela vhodný figurální zpěv a n. pišeň, po kázání se zpívaly figurální litanie před vystavenou N. Svátostí a po kolektách bylo dáno požehnání – stejný scénář se (kromě slavnostních nešpor) opakoval od neděle až do pátku (vyzvánění v 7 hodin ráno, n. pišeň, figurální zpěv, matura, kázání, zpívaná mše, litanie a požehnání N. Svátostí) – následující sobota (23. V.), konečný den oktávy, vypadal podobně jako den svátku, avšak po zpěvu *Pange lingua* se navíc na nám. konalo procesí s N. Svátostí, vedené kapucíny, v jehož čele byly nesený všechny korouhve a nosítka s ozdobenou sochou a génii ctností – děkan Schwantle oslavy na závěr ohodnotil takto: „Tato pobožnost byla Boží milostí šťastně dokončena, k útěše všech a – doufejme – ne mála duší. Ať je Bohu v jeho svatém Janu Nepomuckém i nadále vzdávána věčná sláva a chvála.“

1-3/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Jana Víta Schwantle, 21. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 296); 4, 5/ R t., pag. 297; 6/ L ADÁMEK/HANSO VÁ/KOVÁŘ/LAVIČKA/MAREŠ/THOMOVÁ 2015, 168 (pozn. 534)

České království, I. Regnum Bohemiae, n. Königreich Böhmen, hist. státní útvar (1212-1918), ke kterému byly v různých obdobích přidruženy další hist. země, především Moravské markrabství, slezská knížectví a obojí Lužice – země pod vládou č. krále se označují za země Koruny české

papež Inocenc XIII. na základě dobrozdání řím. Kongregace posvátných obřadů ze dne 7. VI. 1721 udělil 25. VI. t. r. povolení uctívat BJN v Č. král. dne 16. V. na úrovni dvojného ritu (*ritus duplex*) jak modlitbou breviáře (*officium*), tak mši sv. (*missa*), s užitím společných textů o jednom mučedníkovi

L *Decretum Pragensis concessionis* 1721 – *Sacra rituum congregatione* 1727, pátý oddíl, 3-4 (č. 3)

Český Brod, král. město (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d.)

vyobrazení v děk. k. a na nám. (→ A.1, t. 1, 2/) jsou v obzvláštní úctě, taktéž obraz na děkanství (→ A.1, t. 3/), který místní děkan Petr Antonín Spazio vlastní ke své obzvláštní útěše^{a)} – na území zdejšího d. se rozličné osoby poroučí svému milostnému ochránci SJ každodenními modlitbami a také jej každoročně ctí o slavnostní 16. V. sv. zpovědi a přijímáním^{b)} – vše dol. 1715

a) R l. zpr. míst. děkana Petra Antonína Spazio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346) – b) R t., pag. 347

Český Dub, n. Böhmisch Aicha, město (Č, Bol, Pr, v. a d.)

1/ na žádost lidu a kvůli jeho zbožnosti se často slouží boh. na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1/) a o svátku se tu obvykle celebruje zpívaná boh. se slavnostní hudbou a za vyzvánění všech zvonů, kdy je vidět vel. horlivost a zbožnost lidu

2/ dvěma vyobrazením na domech na nám. (→ A.1, t. 4/) kolemjdoucí vzdávají stálou úctu, hlavně pak o vigilii svátku se oběma vzdává zvláštní úcta libozvučnou hudbou

3/ u sochy na sloupu u veř. c. vně města (→ A.1, t. 5/) se večer o vigilii provozuje hudba s t. t. za vel. shromáždění lidu, o samotném svátku se t. sloup zdobívá stromky a zbožný lid tu má ve zvyku po celý oktav zpívat písně a pronášet modlitby – také kolemjdoucí zde poklekají a svěťují se pod ochranu – toto vše dol. 1715

1, 3/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Kryštofa Zikmunda Weise, 4. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 429); 2/ R t., pag. 429-430

Český Krumlov, n. Böhmisch Krumau, dř. Krummau, město (Č, Bech, Pr, v. a arcij. či arcid.)

v kapli při arcij. (arcid.) a zároveň jez. chrámu sv. Víta (→ A.1, t. 1/) sloužil v době jejího dokončování 1725 svou primici jeden míst. jezuita, rodilý krumlovský měšťan^{a)} – oficiálně první mši sv. v t. kapli po jejím dokončení celebroval míst. arcijáhen (arciděkan) Zikmund Heubner (Häubner) 19. III. 1726^{b)}

a) R LA míst. jez. koleje, 1725 (ARSI, sign. Boh. 140, pag. 58) – b) L TRAJER 1862, 64

Čestice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

ve výroční den se slouží zpívaná boh. kvůli vel. shromáždění lidu, který na celý den upouští od prací neboli roboty k rozmnožení větší zbožnosti – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Ondřeje Ludvíka Printze, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 377^{a)})

Číhaná, n. Tschihana (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

míst. farář, tepelský prem. Karel Wancka 1715 vyznává, že už 30 a několik let (tj. od doby před 1685) má SJN ve veliké úctě, a ačkoli mu není znám žádný vyložený zázrak, nemůže zamlčet (aby

nebyl nevděčný), že když tohoto světce vzýval o pomoc, vždycky zakoušel, že se mu snadno a se šťastným výsledkem ve všem dařilo – také dosvědčuje, že jeho farníci velmi uctívají BJN, takže by se sotva našla světnice bez podobizny (→ A.1, Číhaná 2/) – dále některé vsi 1705 začaly slavit den 16. V. jako svátek a u kam. sochy vztyčené upr. far. vsi Číhaná (→ A.1, t. 1/) se v letním čase dennodenně ve velkém množství shromažďují děti, a aniž by je k tomu někdo nutil, modlí se nahlas různec

R l. zpr. míst. faráře, prem. Karla Wancky, 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 91^r)

Čistá, dř. Litrbachy, n. Lauterbach (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t.) je v úctě – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Martina Müllera, 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 34-II^r)

Čížkov (Č, Plz, Pr, v. Písek, f.)

lid nevykonává pobožnost k SJN jinak než jako k jiným svatým – mnoho lidí má ve zvyku putovat ve výroční den mučednictví do městečka Nepomuku, kde je svatý příbytek – najdou se tři zvláštní ctitelé, kteří věří, že skrze ochranu obdrželi zvláštní milost v jistém zjevném nebezpečí své pověsti, ale kvůli jistým okolnostem skryli svá jména pečeti zpovědi – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jakuba Ignáce Vorla, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 156^r)

Čížkovice, n. Tschischkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1/ u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) věřící vykonávají svou pobožnost, zvláštní pak úctu prokazuje dosti početný lid dne 16. V. – říká se, že tuto pobožnost započal cca 1701 dárcem onoho obrazu, urozený p. Jan Březina, tehdy písař zdejší kanceláře – dol. 1715

2/ kolemjdoucí pozdravují zdejší sloup se sochou (→ A.1, t. 2/) a dne 16. V. se k němu každoročně koná procesí z míst. far. k. a zpívají se u něj buď litanie, nebo nějaký n. zpěv odpovídající místu a době – dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Landerhausera, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 328^r)

Čížová, nebo Čížov (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

míst. farníci od 1710, kdy na zdejší faru nastoupil farář Jan Tomáš Mokřý, zachovávají takovou pobožnost, že mají den, kdy byl SJN umučen, za sváteční – v t. den se shromažďuje velmi hojný lid k bohoslužbám jako o jiném svátečním dni – týž farář nepochybuje, že na přímluvu bylo uděleno mnoho milostí, ale prostý lid o nich nepřemýšlí nebo je nepozoruje, a tak o nich není schopen nic říci a sdělit – obojí dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Tomáše Mokřého, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 195^r)

Dalmácie, chorvatsky Dalmacija, it. Dalmazia, n. Dalmatien, hist. území na vých. pobřeží

Jaderského moře, v 18. st. součást Benátské republiky (nyní Chorvatsko a Černá Hora)

č. velkopřevor malt. řádu sv. Jana Jeruzalémského Ferdinand Leopold Dubský svob. p. z Třebomyslic v 1. beatifikačním procesu 29. I. 1716 vypověděl, že veřejná pověst „je rozhlášena nejenom v Čechách, ale také po celém království Uherském, Chorvatském a Dalmatském“

R l. výpověď č. malt. velkopřevora Ferdinanda Leopolda Dubského svob. p. z Třebomyslic v 1. beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 68^r, čl. 1, otázka 4)

Dašice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

dle výpovědi míst. kostelníka se cca od 1701 v neděli po dni mučednictví vodi ke cti lid procesím ze zdejšího far. k. Nar. P. Marie do Sezemic, kde stojí oltář (→ A.1, Sezemice 1/), v samotný však výroční den mučednictví mnozí zbožně uctívají BJN sv. zpovědí a přijímáním doma ve vlastním far. k. – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Františka Scharffa, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 168^r)

Děčín, n. Tetschen, město (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, d.)

1/ již před 1703 zde kvetla úcta

2/ lidé často žádají, aby byly na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1b/) čteny mše sv. – zvláště pak ve výroční den se zde obvykle celebruje zpívaná boh. se vši slavnostností a vel. shromážděním městského i venkovského lidu jako v jiný sváteční den – dol. 1715

3/ ctitelé téměř průvodem chodí k sochám či soše na děčínském m. vně města (→ A.1, t. 2/) – dol. 1715

4/ ačkoliv učiněný zázrak zde 1715 míst. děkan Jan Hampel nemohl zjistit, přece se mu zdálo, že mnozí zakusili milosti na přímluvu, protože se lid často horlivě dotazuje, proč JN nebyl zařazen do kalendáře světců, a diví se zdlouhavosti kanonizace (tj. jednání o uznání svatosti)

1, 2/ R l. zpr. míst. děkana Jana Hampela, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 279^r); 3, 4/ R t., fol. 279^v

Dědičné země Rakouského domu viz Svatá říše římská národa německého 1/

Dešenice, n. Deschenitz (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

u oltáře ve far. k. (→ A.1, t.) mají lidé ve zvyku každý den jak před bohoslužbou, tak po ní vykonávat svou pobožnost a svěřovat se do ochrany – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Arnolda, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 312)

Deštné v Orlických horách, dř. Deštné, n. Deschnei (im Adlergebirge) (Č, Hra, Kh, f.)

sochu na veř. c. (→ A.1, t. 1/) kolemjdoucí uctívají smeknutím a dalšími zbožnými projevy – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v)

Dětenice (Č, Bol, Pr, v. Dobruvice, f. Osenice)

zajímavý doklad kritiky vůči úctě je zaznamenán v následující události:

v V. 1715 propukl a několik let trval spor mezi obyvateli *Zelenecké Lhoty* a jejich farářem Janem Ignácem Josefem Stellou z *Libáně* – týkal se mj. nekatolického smýšlení a praktik obyvatelstva řečené obce – věc si vyžádala vyšetřování, k němuž došlo z nařízení praž. arcib. konzistoře na přelomu VIII. a IX. 1718 na libáňské faře – při t. příležitosti vypovídal také Václav Kysval ze *Zelenecké Lhoty*, 22letý podruh sedláka Karla Maxy, jehož sestru měl za manželku – na otázku „Taky-li jste viděl, aby váš švagr hospodář měl náký knihy podezřelý aneb aby něco proti katolický křesťanský víře k. p. proti svatým aneb jinšimu článku víry svatý katolický mluvil?“ se vyjádřil: „Dost jsem od něho slyšel proti svatým. On říká: 'Co mně pacholek může spomociti aneb dáti aneb já u něho poříditi, když hospodář nechce mi to dát' a dokládá, že svatí byli hříšní a jako my, když pokání činíce do nebe se dostali, tak že on taky k Bohu se může dostat. A svatí, co mu spomůžou, kdyby Bůh nechtěl? A někteří blázni (tak on říkává) že před figurou nákýho svatého dřevěnou ruce spínají, klekají a volají; však ale jak je má svatý slyšeti, když má uši a neslyší, oči a nevidí a hubu a nemluví. Tak taky když procesí byla v Jeticích mezi octavem Božího těla a dle obyčeje první oltář u statue uprostřed vsi stojící sv. Jana Nepomuckého postaven byl, tehdy byla řeč na Zelenský Lhotě, že pude procesí k sv. Janu Nep. do Jetic, tak on pravil: 'Co pak ten Nepomucký, právě nic nespomůžou, poněvadž kamennej jest. Lépejj jest se doma pomodlit aneb kdekoliv jinde, nežli tam jít.' [...]“ – Maxa dle dekretu praž. arcib. konzistoře z 12. V. 1719 spolu s dalšími dvěma muži propadl restu exkomunikace

└ TEPLÝ 1930 (Kysvalova výpověď cit. na pag. 141-142)

Diváky, n. Diwak (M, Brn, Ol, d. Podivín, f. Boleradice)

když zde byla 16. V. 1722 vztyčena socha (→ A.1, t.), byl do kamene t. pomníku vložen pam. spis s ostatky – papež (Inocenc XIII.) tehdy obdařil *Diváky* zvláštními odpušky^{a)} – u t. sochy 1726 chvalitebně vzrostla pobožnost, když se k ní tu jindy, tu obzvlášť ve sváteční dny večer shromažďoval lid a zbožnými modlitbami a písňemi projevoval svou zbožnost^{b)}

a) R pam. spis v kameni pomníku – L VM II. I. 29, 94-95 – UPMS 1, 371 – b) R LA brn. jezuitů, 1726 (ARSI, Boh. 141, pag. 282-283)

Dlažkovice, n. Dlaschkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

ke sloupu či soše na farní hoře (→ A.1, t. 2/) se každou neděli a svátek v sedm hodin odpoledne téměř všichni lidé ze vsi scházejí, zbožně se modlí růženec a zpívají písně – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Matyáše Schmidta, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 326^v)

Dlouhá Ves viz Rychnov nad Kněžnou

Dobrá Voda, dř. U léčivého pramene, n. Brünnl, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f. Hojná Voda se sídlem faráře v Dobré Vodě)

míst. farář Kristián Braun 1715 sděluje, že bude se sobě svěřenými věřícími vroucněji uctívat vyobrazení ve far. a pout. k. (→ A.1, t. 1a/)

R l. zpr. Kristiána Prauna (Brauna), (hojnovodského) faráře sídlícího v Dobré Vodě, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 206^r)

Dobranov, n. Dobern (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

panuje zde dosti značná pobožnost, kdy farníci ctí BJN modlitbami a zbožnými vzdechy – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Sommera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 549)

Dobré, n. Wohlau (Č, Hra, Kh, f. Bílý Újezd)

ve fil. k. zavěšeny obrazy (→ A.1, t. a/) ze zbožnosti a SJN je v nich ctěn – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Dobromilice, někdy Dobromělice, n. Dobromielitz (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f.)

ve far. k. se v jednotlivé středy zpívají litanie – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Dobrovice, n. Dobrowitz i Dobrawitz, městečko (Č, Bol, Pr, v. a f.)

dobrovíctí obyvatelé mají v nejvyšší úctě sloup se sochou na nám., z 1695 (→ A.1, t. 2/), a zdejší faráři sem mají ve zvyku každý rok jednou vést procesí, den před svátkem, což se skutečně zachovává a průvod se vodívá za ohromného shromáždění lidu, kdy se zpívají figurální litanie, na závěr se říká modlitba o sv. patronech Č. král. a procesí se vede zpět do far. k., kde se (nejspíš u oltáře, → A.1, t. 1a/) udílí požehnání^{a)} – v samotný den se sice nezpívá mše o SJN, ale ze svátku toho světce, na nějž t. den připadá, a koná se pobožnost s četnými kajícími – po celý rok se v k. každou středu zpívají litanie^{b)} – vše dol. 1715

a) R l. zpr. míst. faráře a vikáře Jiřího Antonína Neradia, 26. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 541-542) – b) R t., pag. 542

Dobruška, město (Č, Hra, Kh, d.)

na území t. d. je mnoha obyvateli t. místa prokazována veliká úcta – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v)

Dobřenice (Č, Hra, Kh, f.)

od 1707 prokazují zdejší farníci SJN zvláštní úctu, ve výročí se slouží zpívaná mše ze svátku připadajícího na ten den a koná se procesí k soše u král. sil. (→ A.1, Kratonohy) za zpěvu zbožných písní – obraz ve far. k. (→ A.1, Dobřenice 1/) se o nedělích a svátcích zbožně ctí – vše dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v)

Dobřichov (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)
oltář s obrazem v kapli u vchodu do far. k. (→ A.1, t.) mají příchozí do kostela v úctě s velikou horlivostí, zvláště ve výroční den, v němž byl SJN stížen mučednictvím – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Jana Františka Nepau(e)ra, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 361)

Dobřichovice (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, a. Dobřichovice s adm. far. k. v Karlíku)

míst. farníci a lidé ve skoro celém okolí mají BJN ve vel. úctě jako světce, staří i mladí, a uctívají jej různými písněmi, ve kterých, téměř ve všech, je nazýván svatým – někteří míst. obyvatelé pokročilejšího věku svědčí, že také jejich předchůdci BJN měli stále ve vel. úctě a považovali jej za hodného kanonizace – mladší lidé jsou povzbuzováni k úctě příkladem starších – soše na ol. v domácí kap. sv. Tadeáše na zámku křížovníků s červ. hv. (→ A.1, t. 2/) se projevuje úcta velikým shromážděním lidí o svátku – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora Jana Malce, kříž. s červ. hv., Dobřichovice, 24. IX. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – l. zpr. téhož, Dobřichovice, 29. IX. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v–207^r)

Dobřínov viz Rychnov nad Kněžnou

Doksany (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Dolánky nad Ohří)

16. V. 1711 celeburovali všichni premonstráti přítomní v míst. klášteře premonstrátek (v čele s proboštem Josefem Míkou, ve fun. 1709 † 1733), až na summistu, v kapli v kláš. k. (→ A.1, t. 1/), přičemž bohoslužba byla figurální^{a)} – 6. I. 1717 po nešporách během kompletáře probošt Míka s kaplany požehnal kaple sv. Kandida, Václava, Nepomuka a kapitulní síň^{b)} – 17. V. 1717 probošt Míka sloužil pontifikální mši sv. v kapli a po ní se šlo procesím k soše u rybníka (→ A.1, t. 2/), aby byla požehnána^{c)} – 16. V. 1720 vedl probošt Míka k soše u rybníka procesí a v kapli byla zpívaná bohoslužba^{d)} – 16. V. 1725 se konalo procesí z kláš. chrámu Nar. P. Marie k soše^{e)} – do zdejší slavnosti 100. výročí převezení ostatků sv. Norberta, zakladatele prem. řádu, konané 19. V. 1726, byl zakomponován kostelík (kostel, kaple) ve Chvalině (→ A.1, t.), odkud vycházel slavnostní průvod směrem k doksanskému klášteru, i socha u rybníka poblíž kláštera, u níž se k průvodu přidali premonstráti z t. kláštera s částí pozvaných hostů^{f)}

a) R l. deník míst. prob. Josefa Míky, 16. V. 1711 (SK, sign. BV II 93/1711, fol. 12^v) – b) R t., 6. I. 1717 (SK, sign. BV II 93/1717, fol. 6^v) – c) R t., 17. V. 1717 (fol. 21^r) – d) R t., 16. V. 1720 (SK, sign. BV II 93/1720, fol. 9^v) – e) R t., 16. V. 1725 (SK, sign. BV II 93/1725, fol. 10^r) – f) R t., 19. V. 1726 (SK, sign. BV II 93/1726, fol. 12^{r-v}) – L MÍKA 1726, závěrečný dodatek

Doksy, n. Hirschberg, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

1695 se ve zdejší far. k. během své cesty zastavil jistý kněz z Tovaryšstva Ježíšova a když spatřil sochu (→ A.1, t. 1a/), způsobilo mu to vel. radost, takže prohlásil: „Jak se raduji, že vidím sv. Nepomuka postaveného na oltář.“

R nedat. l. zpr. míst. faráře Baltazara Ignáce Gürtlera, označ. *Lit: A*, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 487)

Dolejší Krušec, též Dolní Krušec, n. Unterkörnsalz či Unterhörnsalz (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Svatý Mouřenec)

v zám. kapli baronů Wunschwitzů se každoročně o svátku shromažďuje početný lid a účastní se bohoslužby a kázání, dol. 1722 – dělo se tak nejspíš až po slavnostním vysvěcení t. kaple (11. XII. 1714, → A.1, t.)

L BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, nepaginovaná dedikace

Dolní Bořkovice, dř. Bořkovice, n. (Nieder-) Ullersdorf (Č, Hra, Kh, d. Králíky)

socha ve vsi (→ A.1, t.) ve veliké úctě – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^r)

Dolní Dvořiště, n. Unterhaid, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

míst. farář Štěpán Hoffman 1715 sděluje, že se vynasnaží vším možným způsobem podpořit čest, aby alespoň jeho farníci měli lepší povědomost o BJN – ze své strany vyznává, že prosil o pomoc ve všech potřebách

R l. zpr. míst. faráře Štěpána Hoffmana, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 250^r)

Dolní Jirčany, pův. Jerčany či Jirčany, od 1785 dneš. název (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, f.)

míst. farář (od 1712) Bartoloměj Stiechovský 1715 sdělil, že všichni i jednotliví věřící obojího pohlaví uctívají SJN úctou dulie jako obzvláštního patrona, a to tak vroucně, že po Bohu a Boží Rodičce přednostně do něj vkládají důvěru a vzývají ho v nebezpečích a potřebách, prosí jej o pomoc a dávají číst mše sv. ke cti – i sám jmenovaný farář se co nejpokorněji počítal mezi takové ctitele

R nedat. l. zpr. míst. faráře Bartoloměje Stiechovského, prez. 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 109^r)

Dolní Kalná (Č, Hra, Kh, f., zv. jen Kalná)

ve far. k. (kde byl nedávno postav. oltář, → A.1, t.) se ve výroční den slouží zpívaná mše sv. – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

Dolní Kounice, n. (Unter) Kanitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla se ve svátek slavně zpívá bohoslužba s velikou účastí lidu – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Dolní Lánov viz Lánov

Dolní Loučky, n. Unter-Lauczka, dř. Nieder-Lauczka (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) se ročně 16. V. umísťuje na ol. se slavnostní bohoslužbou a každé úterý po uctění sv. Anny se v t. místě prokazuje zvláštní úcta – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Dolní Nová Ves viz Lázně Bělohrad

Dolní Olešnice, dř. Olešnice, Hostinská Olešnice, n. Nieder-Oels či Niederöls, Oels (bey Arnau) (Č, Hra, Kh, d. Hostinné)

SJN se zvláště ctí v soše v míst. fil. k. (→ A.1, t.) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

Dolní Ročov viz Augustiniáni (obutí, poustevníci)

Domažlice, n. Taus, král. město (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, d.)

1/ v kapli na hř. na *Týnském předměstí* (→ A.1, Domažlice) oslavili 1702 svátek dva pozvaní jezuité z malostran. profesního domu v *Praze*, P. Jan Stössel (Stessl) a P. Kryštof Foelix (Felix), oba malostranští kazatelé^{a)} – 1716 ke cti kázal na pozvání v *Domažlicích* k hojně shromážděnému lidu nejmenovaný klatov. jezuita^{b)}

2/ o úctě v míst. aug. klášteře s k. Naneb. P. Marie → výše, Augustiniáni (obutí, poustevníci)

1/ a) R l. deník ministra klatov. jez. koleje, zápisy k 14. a 15. V. 1702 (SOKA Klatovy, 38, fol. 14^v) – b)

R l. kronika klatov. jez. koleje, 1716 (KNM, sign. VII C 29, pag. 306) – LA t. jez. koleje, 1716 (ARSI, sign. Boh. 129, pag. 95)

Domoslavice viz Smidary

Doudleby, n. Teindles (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

SJN je od 1708 nebo už od 1707 ctěn v soše ve far. k. (→ A.1, t. b/)

R l. zpr. míst. faráře Jana Václava Ignáce Slavíka, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 314)

Drahenice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Mirovice)

některý z březnických jezuitů zde o výroční památku 1699 pronesl kázání (nepochybně v zám. kap., kde byl t. r. postaven oltář a kaple 12. VII. 1699 benedikována, → A.1, t.)

R LA březnic. jez. koleje, 1699 (NKČR, sign. XXIII C 105/13, fol. 392^r)

Dresden, č. Drážďany, zem. hl. město Saska (N, SA)

1/ v době saského kurfiřta Fridricha Augusta I. (nastoupil vládu 1694), který se po konverzi ke kat. víře (počátkem VI. 1697) stal pols. králem se jménem (Friedrich) August II. Silný (zvolen 28. VI. 1697, vládl do své ř. 1. II. 1733), bylo již 1720 v drážďanské veř. král. dv. kap. zvykem v den památky na jednom z oltářů vystavovat obraz^{a)}

podmínky pro rozvoj úcty na saském kurfiřtsko-královském dvoře, který se stále více profiloval

katolicky, zatímco samo Sasko zůstávalo převážně luteránskou zemí a hrdou „kolébkou“ reformace, byly dány jednak zdejšími působeními jezuitů č. řádové provincie v duch. službách panovníka, jednak přivdáním rakous. arcivévodkyně Marie Josefy, dcery zesnulého císaře Josefa I., do saského kurfiřt. rodu Wettinů sňatkem s princem Fridrichem Augustem (20. VIII. 1719), umožněným díky princově konverzi ke kat. víře (již 1712)^{b)} – Maria Josefa byla členkou praž. skaleckého bratrstva a ctitelkou

z dalších oslav na panovnickém dvoře v *Drážďanech* uvedme např. onu z 1723, kdy je jasně dol., že oslavili SJN v drážďanské král. kap. (zřízena z pův. divadla na kon. 1. desetiletí 18. st.) zpívanou mší sv. č. jezuité působící ve zdejší misii a že se t. bohoslužby zúčastnila i výše jmenovaná Marie Josefa Habsburská^{c)}

2/ rozvoj katolicismu na saském dvoře byl protestantským okolím sledován velmi bedlivě a jakýmkoliv snahám o šíření kat. víry mimo dvůr bylo bráněno – dělo se tak v období tzv. pozdní luterské ortodoxie (1685-1730), která ve 20. l. 18. st. vrcholila a mezi své hl. stoupence počítala drážďanského superintendenta Valentina Ernsta Löschera

v t. období došlo k tragédii, která rozvířila napětí mezi luterány a katolíky: Franz Laubler (Läubler), katolík a konvertita, muž značně nestálé povahy (několikrát změnil vyznání), dne 21. V. 1726 zavraždil Hermanna Joachima Hahna, luteránského kazatele v drážďanském k. sv. Kříže (*Kreuzkirche*) – aféru obratem popisovaly a komentovaly četné pamflety a tisky, které svou pozornost upíraly především na zavražděného – ten patřil k okruhu blízkých spolupracovníků výše zmíněného Löschera, který na jeho počest pronesl 6. VI. t. r. v drážďan mar. k. (*Frauenkirche*) pohřební kázání, vzápětí vydané tiskem i s doprovodnými rytinami – na jedné z t. rytin i v textu kázání je odkazováno na SJN, což Iveta Coufalová popisuje následovně:

„Löscher v tomto pohřebním kázání nejenže převyprávěl Hahnův život luteránského duchovního, ale především podtrhl některé vybrané detaily, například Hahnovu specializaci na otázky zpovědního tajemství, čímž bylo v rámci jeho oslavy jako mučedníka využito i Jana Nepomuckého. A současně je tu Hahn postaven na stejnou úroveň jako Hus a Luther. Tiskem vydávaná pohřební kázání nejenže plní primární účel, tedy prostředek komemorace pro pozůstalé o zesnulém členu obce, ale slouží také mj. stejnému společenství v upevnění vlastní pozice. V tomto konkrétním případě šlo autorovi, tedy drážďanskému superintendantovi a jeho okruhu, o zdůraznění pozice luteránské víry v saském kurfiřtském centru a o podtrhnutí nepřátelského chování katolíků (obzvláště jezuitů) a pak rovněž konvertitů, tedy osob „*nestálých, nevypočitatelných a podlých*“. Význam a důležitost tohoto kázání

podtrhuje i skutečnost, že bylo doplněno ilustrací, která se výrazně podílela na rychlém předání základních informací, které autor (Löscher) chtěl, aby si jeho čtenáři (luteráni) zapamatovali, a tak přispěl k utváření kolektivní paměti na zavražděného arcidiakona Hahna. Grafika, jež toto vytištěné pohřební kázání doprovází, obsahuje nejen odkazy na zavedenou linii dějin protestantismu husa – labuť (Hus – Luther), kterou doplňuje o další „vývojovou fázi“, totiž o kohouta (Hahn), ale také na utrpení. Martyria, která podstoupili Ježíš (výjev Ukřižování, odkaz na Lukášovo evangelium), sv. František („*vyprosil si pět ran*“), Jan Hus i Jan Nepomucký, reflektují i drobné textové odkazy zakomponované v grafice – jméno Jana Nepomuckého je navíc uvedeno na prvním místě a jeho osud ani mučednictví nemusí být nijak vysvětlováno: „*Der ist eher vor einen Heiligen zu achten als Johannes Nepomuzenus und als Franciscus der sich 5. Wunden soll erbeten haben [...] Huss schrie als eine Gans, das freche Pabsthum an / Dadurch er in das Chor der Märtyrer gerathen / In hundert Jahre darauff, kam Luther als ein Schwan / und schrie weit heller zwar, doch blieb er ungebrate / Nun hat es Feindes Grim, auch einen Hahn ermordt/ Der manch Papistisch Hertz erwecket durch sein Krähen / Doch nach dem Tode kräht, er desto stärker fort / Daß auch dem Feinde selbst die Augen übergehen.*“ Odvolávání se na církevní authority, přestože evangelické konfese odmítaly koncept světců, resp. martyrství, nebylo ani v luteránském diskurzu ničím výjimečné. Prostředek exempla je osvědčená „didaktická“ pomůcka. Jan Nepomucký se pro saské luteránské účely jevil v daný okamžik jako ideální příklad. Jednak stál aktuálně v centru nebyvalé pozornosti – v roce 1721 byl papežem beatifikován a diskuse o jeho svatořečení intenzivně pokračovala. To, že se luteránský kazatel a vysoký činovník luteránské obce rozhodl využít Nepomukovy popularity, svědčí i o tom, že povědomí o dění mezi katolíky bylo v luteránském společenství silné. Nepomuk byl populární nejen v sousedních Čechách, ale i v Lužici, kde se těšil bezprostřední oblibě obzvláště ve dvou řádových centrech, v kláštřích v Marienthalu a Mariensternu. Rovněž v Drážďanech byl Nepomucký mezi katolíky uctíván hned na počátku dvacátých let 18. století [...] Löscher v samotném textu svého pohřebního kázání sice také na utrpení Jana Nepomuckého odkazuje, současně se řečnickky ptá, zda by každému, kdo utrpěl „*pět ran*“, měly být stavěny sochy na mostech, v kostelech, v uličkách atd. Interpretace oběti Jana Nepomuckého i jen v této stručné Löscherově narážce je mnohem komplikovanější než výše zmíněné grafické ztvárnění, jež tištěné pohřební kázání doprovázelo. A právě nekomplikované sdělení kresby se do myslí recipientů dostalo a žilo dál svým životem. [...] Jan Tomáš Vojtěch Berghauer [...] vášnivý

obhájce Nepomuckého a jeho svatořečení, vedl o pár let později (jeho spisy na obranu Nepomuckého nemohly vyjít před svatořečením) s Löscherem vášnivou polemiku. A silně se vůči luteránskému využití kultu Jana Nepomuckého, jak už ostatně ukázal Vít Vlnas, vymezoval. Zaujetí, s nímž Berghauer do polemiky s drážďanským superintendentem vstoupil, se dá interpretovat v několika rovínách – pro účel této studie bych vyzvedla především tu, že je více než pravděpodobné, že luteráni díky Löscherově kazatelské i publikační činnosti měli o Janu Nepomuckém docela dobré ponětí a rozhodně ho nevnímali v negativních konotacích, ač samozřejmě luteránský pohled na něj se nemohl – především v záležitostech svatořečení – shodovat s katolickým. Přinejmenším v drážďanské luteránské komunitě byl Nepomucký chápán jako postava s morálním kreditem, který byl ztotožňován s profilem zavražděného Hahna. „Hahnova kauza“ měla v saském luteránském prostředí nakonec velmi omezenou životnost [...]“^{a)}

literatura, kterou autorka komentuje či zmiňuje, je uvedena níže v L^{b)} – vynechané pasáže se částečně týkají snahy projevit úctu i v měšťanském prostředí Drážďan, což je popsáno v → A.3, Dresden 2/ – autorka se odvolává na rytinu doprovázející tisk Löscherova pohřebního káz. (doplněného o Hahnův životopis a o *epicedia*, soustrastné básně řady autorů) – na t. grafice je Löscher znázorněn, jak shlíží z kaz. k zesnulému Hahnovi ležícímu v otevřené rakvi postavené na chrámové podlaze a promlouvá slova Písma, aby zem nepřikryla krev (tj. zavražděného), ale nechala ji silně křičet jako krev Ábelovu: *Ach Erde bedecke das Blut nicht / laß kräftiger schreyen als Abels Blut. Hiob. 16. 18* – opodál rakve stojí anděl, ukazuje na nebožtíka a svědčí o něm, že nikdy nejednal nevhodně: *dieser hat nichts ungeschickts gehandelt*. – rakev na boku nese jméno zemřelého a jeho úřad: *Mag: Herman Joachim Hahn, Diaconus zum H. Creutz in Dresden*. – náp. na víku rakve, položeném na podlaze blíže k divákovi, upozorňuje, že spíše tento zde vystavený muž by měl být ctěn jako světec nežli Jan Nepomucký a František, který si měl vyprosít pět ran (Kristových): *Der ist eher vor einen Heiligen Zu achten als Johan[n]es Nepomuzenus und als Franciscus der sich 5. Wunden soll erbeten haben*. – od hlavy Hahnovy vychází směrem k Bohu v nebesích slova, jimiž se zavražděný dovolává pomoci svého Pána Ježíše: *Simb: Mein Herr Jesu Hilff* – na nebesích je Hospodin znázorněn hebrejským jménem *JHVH* v paprscité záři obklopené oblaky, pod nimiž na rozvinuté pásce stojí ujištění, že křik (Hahnovy krve) nenachází místo na zemi, ale proniká k Bohu přes oblaka: *Dies geschrey findet keinen Raum auf Erden sondern dringet Zu Gott durch die Wolcken* – na pravo je zachycena Golgota s Ukřižováním, Matkou Boží, apoš. Janem, klečící

ženou a skupinami vojáků, přičemž Kristus prosí Otce, aby odpustil těm, kteří ho popravili: *Vater vergieb Ihnen Sie wissen nicht was Sie thun* – spodní část grafiky vyplňují verše, které výše citovala Iveta Coufalová a které lapidárně vyjadřují, že Hus jako husa zakřičel na nestoudné papežství, a tím se dostal do sboru mučedníků, sto let nato přišel Luther jako labuť, a ač křičel daleko jasněji, nebyl upečen, nyní vztek nepřítel zavraždil také kohouta (aluze na Hahnovo příjmení), který mnohé papeženecké srdce vzbudil svým kokrháním, kokrhá ale i po smrti, ba ještě silněji, takže i nepříteli oči přecházejí⁹⁾

autorka v pozn. 55 na pag. 103 cituje úryvek z Löscherovy promluvy, z pag. 22, zde se však žádná zmínka o JN nenalézá, nýbrž až na pag. 62-63 a v jiném znění, než jaké autorka poskytla – nelze vyloučit, že pracovala s jiným, odlišně textově upraveným vydáním Löscherovy řeči – ve zmíněné pasáži na pag. 62-63 kazatel nepochybuje, že kdyby katolíci měli mezi sebou někoho tak skvělého, jako byl Hahn, a kdyby jej potkal stejný konec, stavěli by mu na největších mostech, v kostelích a na ulicích sochy a čestné sloupy, ba by ho učinili svatým a budovali by mu oltáře – to je ale lidská služba, která se Bohu nelíbí – své souvěrce však kazatel vyzývá, aby z piety vůči usmrčenému bratrovi učinili, co mohou, ba mají, aby nebyli svými protivníky zahanbeni – v sousedství je vyvyšován JN jenom proto, že ve věrnosti poslání zpovědníka raději volil smrt ve *Vltavě*, než by králi vyjevil zpovědní tajemství – proti této jediné věci by drážďanští luteráni mohli postavit mnoho a důležitějších skutečností, v nichž se Hahn jako jejich Kristův svědek zachoval pevně a věrně a nadto nakonec prolil svou krev¹⁰⁾

1/ a) L SEIFERT 1979, 116 – b) L COUFALOVÁ 2019, 91-94, 97-98 – c) R LA drážďan. jez. misie, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 19); 2/ a) L COUFALOVÁ 2019, 101-104 (cit. text), k celkovému kontextu viz ještě předchozí pag. 99-101 – autorka se k tématu vrátila ve své disertaci, viz COUFALOVÁ 2021, 73-76 – b) L LÖSCHER 1726 – BERGHAEUER 1730 – VLNAS 2013, 244, 249-250 – c) → B.4, 156 – d) pasáž, kde kazatel srovnává Hahna s JN, problematizuje kult svatých u katolíků a zmiňuje Františka z Assisi se nachází na pag. 62-63 a zní: „Es ist kein Zweifel, wenn die Römisch-gesinnten einen im Amte so getrosten, freudigen und willigen, einen vor die Lehre und Kirche Christi auch bey Gefährlichkeiten zugleich so eyfrigen, einen auch gegen die Nothleidenden so gar bereitwilligen Mann unter sich hätten, welchen dergleichen wiederführe, als an unserm ertödteten Bruder geschehen ist, sie würden ihm auff den grösten Brücken, in den Kirchen und auff den Gassen, Statuen und Ehren-Säulen setzen, ja ihn zum Heiligen machen und Altäre bauen. Dieses, als ein Gott mißfälliger Menschen-Dienst, soll nimmermehr in unser Hertz kommen; aber lasset nur, o Jhr Hörer der Göttlichen Rede, uns nicht in dem, was wir mit Recht thun könnten, und theils zu thun schuldig sind, faul erfunden und von den Widrigen beschämnet werden.“

In der Nachbarschaft wird der beschriebene Johannes Nepomucenus nur deswegen so hoch erhoben, weil er diese Treue an dem Beicht-Ambt erwiesen, daß er lieber sterben, und in der Mulda ersaufen, als ein in der Beichte ihm vertrautes Geheimniß seinem Könige entdecken wollen. Gegen diese eintzige Sachen können wir viele und weit wichtigere setzen, worinnen sich unser Zeuge Christi fest und treu erwiesen, und endlich drüber sein Blut vergossen hat. Wird Franciscus von Assisi von denen, die dem Römischen Stuhl anhangen, deswegen so hoch gepriesen, ja gar der andre Welt-Heiland genennet, weil er sich fünff Stigmata oder Wunden-Mahle an seinem Leibe soll erbeten haben; So mißbilligen wir solche ungebührliche Erhöhung von Hertenzen.“

Drnholec, n. Dürnholz, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

socha na m. přes ř. Dyji (→ A.1, t. 2/) je chována ve zvláštní účtě – aby v den zasvěcený SJN mohla být vykonávána pobožnost slavnostněji, pán zdejšího statku, hrabě František Václav z Trauttmansdorffu (a Weinsbergu) (majitelem pan. 1708 † 1753), odpouští robotu na celém panství – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Drslavice (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Poleň)

míst. p. Jindřich Arnošt Pickhardt z Grünthalu nebolí ze Zeleného Údolu vydal 1715 na požádání nepom. děkana Augustina Jana Passera písemné svěd. o životě, mučednictví a pověsti svatosti, v němž mj. (v sedmém bodu) sděluje: „Sám pak od mé mladosti jeho [tj. SJN] za zvláštního mého patrona sobě jsem vyvolil a ctíl, jakož i také všudy očitě viděl jeho figury a obrazy s paprskami, jací se obrazům jiných svatých přidávají, ryté a malované, tak jaké od starodávných a nad paměť lidskou časův měli jsou obyčej nábožní lidé obrazy jeho rytí a malovati.“

R č. svěd. Henricha Ernsta Pikardta z Zeleného Oudolu, Drslavice 8. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/7, č. kart. 2235)

Družec (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

kněz Matyáš Alexius Borecký při příchodu na zdejší beneficium 1707 zjistil, že far. lid je velmi nakloněn SJN, což vysvitlo ze skutečnosti, že měl ve zvyku každý rok 16. V. chodit do míst v okolí, kde se konala pobožnost ke ctí a tuto pobožnost podporovat¹¹⁾ – farář proto navrhl lidu, zda by chtěl přispět k tomu, aby se podobná pobožnost ke ctí konávala v družeckém far. k., s čímž lid souhlasil, přes nepřízeň doby vybral přes 70 zl., za něž byl ve far. k. postaven oltář (→ A.1, t. 1/), a od té doby tu je Bůh ve svém SJN ctěn, zvláště v den mučednictví, kdy se zde slouží zpívaná mše sv. a udílí požehnání za co nejzbožnější a hojně účasti lidu¹²⁾ – vše dol. 1715 (Borecký zde působil jako farář do 1716) – **pozn.: pobožnosti** o svátku 16. V. se v okolí *Družce* tou dobou konaly zcela jistě v *Kladně*, *Smečně* a *Unhošti* (zde prokazatelně již 1702) (→ níže na zmíněných místech)

a) R nedat. l. zpr. míst. faráře Matyáše Alexia Boreckého (NA, ČDK, kn. 117, fol. 52^r) – b) R t., fol. 52^v

Dřemčice, n. Trzemschitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Libčeves)

první bohoslužba se v nově zbudované kapli nad t. vsí (→ A.1, t.) konala 16. V. 1723 za velkého shromáždění lidu, k němuž poté pronesl n. kázání *Mirabilis Sanctus, der wunderliche heilige Joannes von Nepomuck* na slova evangelia „Co slyšíte šeptat, rozhlašujte ze střech“ (*Mt* 10, 27) čížkovický farář Jiří Jindřich Tadeáš Glok (ve fun. 1719-31), který v t. řeči zmínil i přítomného zakladatele t. nově zbudovaného Božího domu, Václava (Vojtěch) svob. p. z Klebelsbergu na Thumburgu, císař. komořího a zasloužilého hejtmána Litoměřického kraje, p. na Třebívlicích a Hrušovanech, kterého pochválil jako vel. ctitele – kazatel poprosil SJN, aby panu zakladateli a jeho rodině vyprosil o Boha potřebné dary – v kázání je rozpracována myšlenka, že je SJN podivuhodný světec díky svému dvojímu jazyku, jednomu nebeskému, jímž promlouvá, aby odvrátil věčnou hanbu, druhému pozemskému, neporušenému, kterým mluví, aby zamezil hanbě časné^{a)} – nejspíš již od této úvodní slavnosti byla v kapli sloužena mše sv. každý 16. den v měsíci, tudíž i o svátku 16. V.^{b)}

a) L GLOK 1723 – b) L LAŇKOVÁ 2008, 30

Dřevohostice, městečko (M, Olo, Ol, d. Holešov, f.)

v kapli (→ A.1, t.) se o svátcích a nedělích častěji slouží mše sv. o N. Trojici s recitací růžence a zpěvem litaní – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Dřínov, n. Bartelsdorf (obec zanikla 1976 kvůli těžbě hnědého uhlí (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Nové Sedlo nad Bílinou)

v kapli mezi zámkem *Jezeří* a vsí *Dřínov* (→ A.1, Dřínov) se ve svátek slouží zpívaná mše, pronáší kázání a udělejí se plnomocné odpustky za velkého shromáždění lidu – všechen zdejší poddaný lid (na lobkowiczském pan. Jezeří – Nové Sedlo) nazývá mučedníka JN světce – dol. 1715^{a)} – 1726 zde ve svátek kázal jez. kněz z chomutovské koleje^{b)}

a) R l. zpr. Karla Františka Meralta, faráře v Novém Sedle nad Bílinou, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 225^r) – b) R LA chomutov. jez. koleje, 1726 (ARSI, sign. Boh. 141, pag. 48)

Dubá, n. Dauba, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

pobožnost „k velkému našemu sv. Janu Nepomuckému u nás“ zvláště kvete cca od 1702 a denně narůstá, takže jsou na mnoha místech umístována zobrazení (→ A.1, t. 1/) a zbožný řadový lid si také taková vystavuje k uctění – dol. 1715

R l. zpr. dubského faráře Kryštofa Františka Vojtěcha Thuna, 13. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 483)

Dubeneč, n. Dubenetz (Č, Hra, Kh, f.)

mnozí ctí SJN soukromými modlitbami – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v)

Dubné, n. Duben (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

míst. farář Jan Chrysostom František Josef Nejedlý 1715 sděluje, že jeho farníci uctívali slavného muč. a sv. patrona našich Čech, JN, od nepamětné doby a ctíli ho stále jako patrona Čechů, a především pro ty, kteří se z nějaké nahodilé příčiny dostávají do nebezpečí ztráty dobré pověsti, je JN nejjistějším útočištěm a nejpevnějším azylem – uctívání, čest a úcta nabyly na síle zvláště od doby, kdy na zdejší faru (dle matriky 23. X.) 1682 nastoupil jmenovaný kněz jako farář a t. slavného svätce častěji ve svých kázáních předkládal posluchačům k následování a vychvaloval jeho sv. a veliké ctnosti, a takto uctívání, čest a úctu v srdcích posluchačů znovu a více roznítil a zakořenil – takto připravené duše snesly dohromady dosti dobrou almužnu, již podpořen mohl farář 1688 postavit na ev. straně boč. oltář, na jehož vr. je vyobrazení svätého a veleslavného muč. JN (☼)

R l. zpr. míst. faráře Jana Chrysostoma Františka Josefa Nejedlého, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 379)

Dubno, pan. dvůr (Č, Hra, Kh, f. či d. Rychnov nad Kněžnou)

na území rychnovského d. se vzdává veliká pobožnost, která spočívá ve zbožných modlitbách mnohých lidí, zvláště ve výroční den nebo v bezprostředně následující neděli, kdy se velmi mnozí zpovídají ze svých hříchů a osvěžují se sv. přijímáním – řečenou neděli se také vede každoročně procesí mimo město do k. sv. Bartoloměje a lid tam u oltáře (→ A.1, Dubno) pronáší zbožné modlitby, což se děje od 1694, kdy byl k. s oltářem konsekrován – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r)

Duchcov, n. Dux, město (Č, Lit, Li, d. a sídlo zástupného vikáře)

u oltáře v děk. k. sv. Jiří (→ A.1, t. 1a/) se ve svátek zpívá slavnostní mše sv. a během r. se zde častěji čtou vot. mše sv. ustanovované zbožnými ctiteli – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana a vice-vikáře Kristiána Františka Hellbacha, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 215^r)

Düsseldorf, hl. město n. spolkové země NW (N)

12. V. 1719 ve svém k. P. Marie slavnostě oslavili svátek řeholní kanovníci sv. Kříže (*Kreuzherren* či *Kreuzbrüder*)

L BRZOSA 2001, 552 – pozn.: klášter byl 1803 zruš. a k. odsvěcen, cca 1900 opět věnován posvátným účelům

Duszniki-Zdrój, n. Bad Reinerz (pův. Reinerz, č. Dušníky), město (P, KL, f.)

všichni farníci mučedníka JN mají za svěřence – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Adalberta Lempharta, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 241)

Ebbs (R, T, o. Kufstein)

i v těchto místech už po několik let téměř denně vzrůstá úcta – dol. 1718

R n. zpr. Lamberta Stainera, faráře v Ebbsu a Kufsteinu, 19. XII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [92]-[93])

Eggenburg (R, NÖ, o. Horn)

někteří lidé se modlili před sochami v míst. f. (→ A.2, t. I) – dol. 1715

R nedat. n. zpr. eggenburského faráře Franc. Ricoliniho pro pasov. konz. (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Eggenburg, Pfarrakten 2, 1705-1715) ← L OPPEKER 2003, 174

Eggeringhausen viz Mellrich

Eisenerz (R, ST, o. Leoben)

v t. místě, ve far. i fil. k. (→ A.2, t. 1, 2/) téměř všichni mají BJN ve vel. účtě a velmi si jej váží, zvláště však 16. V. mnozí ke cti konají zpověď a přistupují ke sv. přijímání a dávají čist bohoslužby – dol. 1715

R výťah ze zpr. kléru Sa, l. zpr. míst. faráře a člena sekov. konz., Franze Ferdinanda Fraydta von Fraydenegg, 13. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [11])

Emming viz St. Ottilien

Enzersdorf viz Maria Enzersdorf

Erpužice, n. Welperschitz (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

mnozí z lidu zdejší f. mají slavného sv. muč. JN ve veliké cti a nemálo farníků během roku putuje do šest mil vzdáleného *Nepomuku*, aby tam sv. mučedníka uctili^{a)} – lid uctívá sochu ve far. k. a prolévá před ní modlitby^{b)} – to vše 1715 sděluje míst. farář Rudolf Vilém Schuknecht a v závěru t. sdělení vyjadřuje své přání, aby se skrze slavnostní kanonizaci čest zakrátko rozšířila po celém křesťanském světě^{c)}

a) R l. zpr. míst. faráře Rudolfa Viléma Schuknechta, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 233^v) – b) R t., fol. 233^v – c) R t., fol. 234^f

Ervěnice, n. Seestadt, městečko (osídlení zaniklo 1959-60 při rozšiřování těžby hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Nové Sedlo nad Bílinou)

ve fil. k. sv. Jakuba Vět. se za shromáždění lidu v oktávu zpívá mše sv. – k soše na nám. (→ A.1, t. 2/) se Ervěničtí v hojném počtu shromažďují a každý týden ve středu se u ní k večeru modlí litanie – obojí dol. 1715

R l. zpr. Karla Františka Meralta, faráře v Novém Sedle nad Bílinou, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 226^r)

Ettal (N, BA, OB, Garmisch-Partenkirchen)

4. XI. 1724 obhajoval teze v závěru svého studia na rytířské akademii, provozované v období 1711-44

ettalským bened. opatstvím, student Johann Baptist Franz říš. hr. von Thurn-Valsassina-Taxis (pozdější lavantský biskup) – obhajobu doprovodil nesmírně výpravnou univ. tezí s námětem Předání světové vlády svatým Janem Nepomuckým habsburským vládcům Karlovi VI. a Alžbětě Kristýně (→ B.4, 138)

Fláje, n. Fleyh (pův. ves zboř. 1956-60 při výstavbě Flájské přehrady) (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

1/ zdejší farář (od 1706) Edmund Jakub Wentzeli 1715 vyznal, že sám na přímlovu zakusil vel. milosti od dob svých studií, a proto na znamení vděčnosti a pro získání dalších milostí si předsevzal, že nakolik mu far. povinnosti dovolí, bude každý týden ke cti celebrovat jednu mši sv., a t. pobožnost se snaží zachovávat od 1706 nebo už 1705 a bude se jí snažit dodržovat po dny svého života

2/ mnoho lidí poslouchá bohoslužbu celebrovanou na oltáři ve flájském far. k. (→ A.1, t.) a také tam vykonává své soukr. pobožnosti – dol. 1715

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Edmunda Jakuba Wentzeli, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 215)

Freising, vel. okr. město, pův. sídlo bis. (1821 povýšeno na arcib. München und Freising, jehož sídlo přeloženo do Mnichova) (N, BA, OB)

k 1711 je dol., že ve školské divadelní hře *Religio idololatriae victrix*, sehrané 2. a 4. IX. na zdejším bened. gymnáziu, účinkoval jako herec žák třídy rétoriky Joannes Nepomucenus Casparus Evvaldus, svob. p. Eggkher von Kápfiging und Liechtenegg

L *Religio idololatriae victrix in Alphonso Joannis Congi regis filio* 1711

Friesach (R, K, o. Sankt Veit an der Glan)

míst. probošt a arcikněz Franz Joseph von Wasbenegg ctil SJN od 1690

R n. zpr. friesach. probošta a arcikněze Franze Josepha von Wasbenegg, 5. IX. 1716 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [27])

Frohnleiten (R, ST, o. Graz-Umgebung)

zbožný lid často uctívá BJN – dol. 1715

R výťah ze zpr. kléru Sa, l. zpr. míst. faráře, servity Cyrilla Marii Lipseka, 22. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [12])

Frýdlant, n. Friedland, město (Č, Bol, Pr, v. a d.)

1/ několik let panuje mezi farníky frýdlantské f. pobožnost a BJN je všude vzýván v nebezpečí zlé pověsti a v jiných potřebách jako obzvláštní patron – 16. V. se ke cti koná zpívání boh. – dol. 1715

2/ 9. V. 1729 věnovala míst. vr., Jana Emerenciána Ludmila hr. Gallasová, obnos 150 zl., aby z jeho úroků byla udržována lampa na mar. sl. na nám. (→ A.1, t. 2/), k čemuž 26. VIII. t. r. přidal zřizovatel sloupu, míst. měšťan Jan Josef Stracke ještě 50 zl., takže vznikl kapitál 200 zl., z jehož úroků bylo financováno světlo v lampě a také 8 pobožností ročně konaných v předvečer mar. svátků a svátků sv. Josefa a SJN (ta před sochou na t. sl.) se

zpívanými litaniami a *Salve regina*, případně růžencem, což mělo být doprovázeno hrou na přenosném pozitivu, který obstaral fundátor

1/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Gottfrieda Františka Grigera, 12. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 227^r);
2/ L *MTSSP* 2003, 194-195

Fulnek, město (M, Olo, Ol, d. Ostrava, f. ve správě zdejšího prob. augustiniánských kanov.)

1/ u sochy ve far. a kláš. kostele N. Trojice (→ A.1, t. 1/) se v den během bohoslužby u sv. Josefa (nejspíš na boč. ol. tohoto svätce) koná slavná hudba a až dosud se často ke cti zpívají litanie a jiné zpěvy

2/ u sochy na m. za dolní branou (→ A.1, t. 4/) čtyřikrát v týdnu zpívají litanie dvě k tomu určené děti (či chlapci), den pak před dnem se zde koná slavnostní muzika s t. t.

3/ u sochy na c. do *Jerlochovic* (→ A.1, t. 5/) děti zpívají ve stanovené dny litanie a večer ve svátek se zde koná slavnostní hudba s t. t.

- vše dol. 1716

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v-286^f); 2, 3/ R t., fol. 286^f

Gaibach (N, BA, UF, Kitzingen, Volkach)

Friedrich Karl říš. hr. von Schönborn-Buchheim, říš. místokancléř, věnoval 1728 gaibašské farnosti částku 7000 zl. rýn., aby z jejich úroků byly zajištěny bohoslužby v pout. kapli sv. Kříže postavené jeho strýcem, mohuč. kurfirtem a arcibiskupem Lotharem Franzem von Schönborn na vrchu nad *Gaibachem*, případně v gaibašském far. k. – sváteční bohoslužba měla být sloužena také ve svátek, za příznivého počasí ve zmíněné kap., jinak ve far. k.

L GROPP 1744, 47

Gars am Kamp (R, NÖ, o. Horn)

1723 se u vyzdobené sochy na prostranství tohoto městečka (→ A.2, t. 2/) konala slavnost – přišlo sem procesí s povíjajícími korouhvemi cechů, za střelby z moždířů a znění t. t. – přítomen byl početný lid a dva infulovaní preláti – P. Joseph Krammer, františkán, nedělní kazatel v eggenburském klášteře, pronesl oslavné kázání *Der seinem Nahm-nach in Joanne dem Tauffer abgebildete grosse Wunder-Mann Joannes Nepomucenus*, ve kterém nacházel souvislosti a paralely mezi dvěma sv. Jany, Křtitelem a Nepomuckým – po skončené chvalořeči následovala pobožnost ve far. k. – výtisk kázání kazatel věnoval míst. farářovi Franzu Ferdinandu říš. svob. p. von Rummel, infulovanému opatovi u sv. Ondřeje v Uhrách a prelátu scholastikovi koleg. kapituly Naší milé Paní v *Hlohově* ve Slezsku – v úvodní dedikaci píše p. faráři, že z každoroční oslavy svátku, ustanovené v *Garsu* za účasti celé farnosti, ale také z letošní slavnosti jasně vysvítá, že si on, farář, vyvolil SJN za svého patrona a zve k jeho uctívání všechny ostatní – ba i nebe chce, aby se tato úcta prokazovala, neboť v ten samý den

na všech místech kolem je časté deštivé počasí, zatímco v t. místě a během takové pobožnosti nespadne z nebe ani kapka

L KRAMMER 1723

Geiselbullach (N, BA, OB, Fürstenfeldbruck, Olching)

součástí nápisu na pam. desce v zám. kapli (1726-27, → A.3, t.) je prosba, aby Bůh na mocnou přímlovu žehnal zdejšímu statku, chránil jej ode vši bouře a zlé příhody, a ke své cti i cti svého svätého (JN) dal, aby t. statek přinášel plody k časné i věčné spáse jeho majitelů (v té době jimi byli manželé Johann Adam a Maria Anna Geislerovi, zřiz. t. kap.)

E (na pam. desce v kap.) *Dise Capellen / Ist vor allen Zur grösserer Ehr Gottes vnnd / deß Heilig: Glorwürdigen Martyrers Joan̄is / Nepomuceni in Anno 1726 von mir Jo., / hann Adam Geisler von Geislbuellach Sr: / Churfrl: Drll: in Bāȳrn rc rc Hof Cammer Rhat / Ober Cassarmen: vnd Haupt Magazins Ver / waltern in München dan meiner Ehe Consortin / Maria Anna eine gebohrne Bibing von Arlon / Nachdeme ich von Ihro Churfrt: Drt: in Bāȳr̄ Max / Emanuel hochstmildister gedachtnus, dises öde spa- / tium per. 29.6 Tagwerck. den 6 Martij Ao 1724. / durchgehends Zu Nidergerichtbarkeit kaufflich / (:eingethon:) von grund auferbawet, vnd sodan / Zu erwünschter Fruchtbareit dancknemist ge- / bracht worden. Gott gebe durch die Mach- / tige Vorbitt deß Heil: Joannis Nepomuce / ni seinen Göttlichē – Seegen wende al- / les Vngewitter v: - schädliche Zue- / fahl hier von – in Gnaden ab / vnd lasse disē – Grund Zu sei- / ner: vnd seines / Heil: Ehr, dan / denen Besizer̄ – Zu ihrem Zeit- / tlich vnd Ewi – gen Heyl er- / spriessliche – Frucht brin- / gen. – Amen.*

Geras, č. Jerouš (R, NÖ, o. Horn)

člen míst. prem. kláštera příjmením Abb zde při své profesi 1724 přijal řeholní jméno Johann Nepomuk
L OPPEKER 2003, 193

Germánie viz *Svatá říše římská národa německého*

**Głębowice, n. Gross Strenz, 1937-45
Alteichenau, nyní n. Glumbowitz (P, DS, Wołów, Wińsko)**

míst. karm. konvent uctívá BJ v jeho soše ve svém k. (→ A.4, t.) – dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fahrbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^v)

Glogów, n. Glogau či Groß-Glogau, č. Hlohov, okr. město (P, DS)

na oltáři (1713) ve frant. k. (→ A.4, t. 2/) se 1715 žádné mše sv. nesloužily

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Gmünd in Kärnten (R, K, o. Spittal an der Drau)

- I. Arcijáhenství

pobožnost se objevuje od 1707 nebo už od 1705 u šlechty, studovaných osob a gramotných lidí, u nichž se silně rozšířilo nošení podobizny ve stříbře a zlatě, zavěšené na krku nebo oblečení – o jiných pobožnostech, milostech a dobrodiních je na těchto místech známo málo, protože povědomí o životě a zázracích tu dosud není dostatečné – výjimku v této věci tvoří kníže (Hannibal Alphons Emanuel) a kněžna (Dorothea Katharina Wilhelmine) von Porcia (také Porzia, 1662-1918 rod sídlil na zámku *Porcia ve Spittal an der Drau*), dále p. Hieronymus von Neblsperg, císař. rada a vrchní výběrčí na kremžských mostech, a několik málo dalších osob – ti připisují BJN velké milosti a dobrodiní a chovají k němu zvláštní pobožnost – dol. 1715

R 1. zpr. gmünd. probošta a arcikněže Johanna Georga Ludwiga Paurnfeindta von Eys, 22. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [26]-[27])

- II. Město

památka (→ A.2, t. II. 1/) se zde objevují od času míst. p. Philippa Ferdinanda hr. von Lodron (1657-1707) a jeho syna Karla Wentzla hr. von Lodron (1682-1735), po skonu otce právoplatného držitele primogenitury a gmündského pána,^{a)} jemuž se 30. V. 1716 narodil syn, kterého pojmenoval Ernst Maria Joseph Johann Nepomuk^{b)} – 18. XI. 1727 se mu v *Salzburgu* narodil další syn Johann Nepomuk Carl

a) R 1. zpr. gmünd. probošta a arcikněže Johanna Georga Ludwiga Paurnfeindta von Eys, 22. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [25]) – b) I www.genalogieonline.nl/karens-family-tree/1199302.php

Golčův Jeníkov, n. Goltsch-Jenikau, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, f. Vilémov, duch. spr. vykonávají jez. kněží ze zdejší rezidence, náležející ke kutnohor. koleji)

nová socha v ambitu pout. místa P. Marie Loret. (→ A.1, t. 2/) se těšila každodenní zbožné úctě místních i příchozích – dol. 1727

R LA jeníkov. jez. rezidence, 1727 (ARSI, sign. Boh. 143, pag. 131)

Göss (nyní část okr. města Leoben) (R, ST)

soukromé osoby mají vel. náklonnost a zbožnou horlivost – dol. 1715

R výtah ze zpr. kléru Sa, n. zpr. míst. vikáře Josepha Placida Deimichera, 19. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [16])

Grabenstädt (N, BA, OB, Traunstein)

1/ Franz Antoni svob. p. von Ehing všem ukázal svou vel. horlivost a pobožnost, když dal 1714 postavit na sil. do *Traunsteinu* sl. s křížem a obrazem (→ A.3, t. 4/)

2/ míst. farář do 1715 v mnoha domech svých farníků nalzel obrázek tištěný v mědi (☼) a tištěnou modlitbičku

3/ Simon Ober, bývalý hospodář, a také počestná p. Regina Nisßlin, ovdovělá Richterin z **Winklu** (dnes část obce *Grabenstädt*), dali ke cti číst dvě mše sv. – dol. 1715

1/ R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [44]); 2/ R t., pag. [44]-[45]; 3/ R t., pag. [45]

Graz, dř. i Grätz, č. Štýrský Hradec, zem. hl. město Štýrska (R, ST)

- **Město i arcijáhenství**

1/ pobožnost započala poté, co 1694 paní von Herberstein dala umístit do míst. měst. far. k. vyobrazení (→ A.2, Graz II. 1a)^{a)} – každoročně se slaví (nepochybně v t. k.) svátek 16. V. s bohoslužbou a kázáním, avšak boh. se celebruje nikoli o BJN, nýbrž jako vot. mše sv. o Utrpení Páně^{b)} – vše dol. 1715

2/ 18 žáků třídy rétoriky štýrskohradeckého jez. gymnázia věnovalo 25. VII. 1722 novým „doktorům“ (tj. magistrům) svob. umění a filozofie, které na zdejší univerzitě „nejvyšším vavřinem filozofie“ ozdobil P. Sebastian Mitterdorffer SI (doktor a emeritní profesor t. oboru), knížku Sanctior Europae fama, v níž prózou i poezií přiblížilo a oslavilo SJN, ochránce pověsti pro zachování svátostného tajemství, díky jehož věhlasu zmohutněla svatá pověst Evropy

1/ a) R výtah ze zpr. kléru Sa, n. zpr. arcikněže arcijáhenství Graz, 7. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [1]) – t. (AES, Akt 22/56, 97nn) ← L HAHNL 1979, 92 – b) R výtah ze zpr. kléru Sa, n. zpr. arcikněže arcijáhenství Graz, 7. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [2]) – t. (AES, Akt 22/56, 97nn) ← L HAHNL 1979, 92; 2/ L *Sanctior Europae fama* 1722

Großmugl (R, NÖ, o. Korneuburg)

někdy do 1721, v době faráře Christopa Richarda Gölse, ve zdejších far. k. sv. Mikuláše pronesl káz. o sv. Floriánovi oratorián Gregor Fritz – v t. posvátné řeči ve výčtu svatých pomocníků v různých záležitostech zmínil BJN jako pomocníka v nebezpečí světské hanby a poškození pověsti

L FRITZ 1721b, 150

Grudziądz, n. Graudenz (P, Královské Prusko, Chelmo)

1. oslavná řeč s názvem *Fama in Joanne Nepomuceno vocalis* zazněla ve zdejší jez. koleji („in Aula Dzialiniana“, tj. v „aule Gziaľnyńskie“) 9. VI. 1728 – nejmenovaný kazatel vypráví život a tvrdí, že JN pro své přednosti byl nakonec proti své vůli učiněn administrátorem biskupství, za což však poděkoval a raději si vyvolil kanonikát u sv. Víta (!) – když pak byl shozen z m. do *Vltavy*, v noci se ukázalo pět zářivých hv. na místě, kde leželo pod vodou jeho tělo – význam t. úkazu řečník vložil takto: „Paterou září zahořely, kolika talenty od tebe [tj. SJN] povstává bohatá čest a na pěti světadílech se recituje officium o ukřižovaném, ale i vzkříšeném.“ – t. panegyrik nedlouho poté okomentoval toruňský učenec Georg Peter Schultz a k onomu výroku o pěti světadílech napsal, že vždy slyšel, že je pouze čtvero světadílů, že ale věří, že v budoucnu jich bude pět, vezmou-li se

v potaz neznámé země na severu a jihu – ke kvalitě řečnickova stylu se Schultz nevyjádřil lichotivě, prý by ho nejspíš nepochopil ani nepochválil Cicero, Plinius ani dvanáct chvalořečníků – kazateli vytýká, že ani nevedl důvod smrti, sám ho tedy vykládá, přičemž chybně označuje za zpovídanou manželku krále Václava Žofii a tvrdí, že byl *Iohann Nepomuczki* shozen s kamenem na krku z Praž. m. 1386 (!)

└ *Fama in Joanne Nepomuceno* 1728 – SCHULTZ 1730, 56-57

Gutting (R, K, o. Sankt Veit an der Glan)

kromě medailek, které lidé mají ve zvyku s sebou všude nosit, a malých mal. obrázků, které rozdávají, je v kostelích t. f. malá památka – dol. 1716

└ nedat. l. zpr. míst. děkana a faráře Iosepha Wabicka, (1716) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [29])

Hadersdorf (R, W, 14. měst. obvod)

socha v poutním, pův. klášterním (bosých aug.), nyní far. k. Navšt. P. Marie zvaném *Mariabrunn* (→ A.2, Hadersdorf 1a/) je ve velmi vel. úctě přicházejícího lidu – dol. 1715

└ nedat. l. zpráva z konventů n. prov. aug. bos. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 202^v)

Hallein, okr. město (R, S)

měst. rychtář 1715 vyznal, že v různých záležitostech zakusil přimluvu

└ n. zpr. míst. děkana Nicolase Khäschnikha, 31. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [56])

Hanšpach, Haňšpach viz Lipová

Haugsdorf (R, NÖ, o. Hollabrunn)

míst. vr. Franziska Polyxena hr. von Schallenberg († 1710) i mnozí z lidu byli pevně přesvědčeni, že je SJN patron řek – dol. 1715

└ nedat. l. výťah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 237^v)

Havlíčkův Brod, do 1945 Německý Brod, n. Deutschbrod, král. město (Č, Čás, Pr, v. Polná, d.)

Jan František Beckovský již jako kněz řádu křížovníků s červ. hv. 1715 písemně dosvědčil, že od svých deseti let (tj. od 1668) slýchal od svých předků a dalších věrohodných osob, jakož i slýchá doposud všechna základní sdělení o SJN, zázracích, podivuhodně působícím hrobě a jeho okamžité posmrtné účtě, která se mu dosud vzdává jako svatému, blahoslavenému, mučedníkovi, včetně tvorby jeho podobizen se ☼ – toto povědomí o svatosti, píše t. kněz, se časem neumenšilo, ba naopak, Bůh se dotýkal srdcí věřících, aby ohromně vzrostlo, takže se Janovi Nepomuckému vzdává tatáž pocta jako ostatním sv. patronům Č. král., což vše dosvědčuje veř. hlas a pověst – Beckovský nikdy neslyšel nic, co by bylo proti tomu – protože Beckovský trávil své dětství a dospívání v rodném *Německém Brodě*, musela tam být již na sklonku

60. l. 17. st. známa pověst svatosti – snad se o to přičinil známý ctitel Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi, který v t. městě působil jako děkan 1665-67 a někdy 1668 napsal klíčový životopis

└ l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv české bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě)

Hejnice, n. Haindorf, pout. místo (Č, Bol, Pr, v. a d. Frýdlant, 1726 f. Raspenava)

v původním frant. pout. k. Navšt. P. Marie byly objednávány a čteny početné mše sv. ke cti – dol. 1715

└ l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Herzogenburg (R, NÖ, o. Sankt Pölten)

některé osoby daly vytvořit sochy (→ A.2, t. 3/) a ke SJN chovali velkou pobožnost s prosbou, aby je ráčil chránit od časné i věčné hanby – dol. 1715^{a)} – ve zdejší matrice je k 16. V. 1728 uvedeno, že byl pokřtěn chlapec *Johannes Nepomuk*, syn měšťana a „ludimagistra“ Krumptische^{b)}

a) └ n. zpr. míst. děkana Johanna Michaela Kocha pro pasov. konz., 1715 (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Herzogenburg, Pfarrakten) ← └ OPPEKER 2003, 176 – b) └ OPPEKER 2003, 213

Heřmanův Městec, město (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, a., jinak f.)

1710 byly na dveře fary připevněny písně proti SJN, proti papeži, proti Tovaryšstvu Ježíšovu a proti jez. košumberské rezidenci – proti t. rezidenci povstala nenávist proto, že v kraji tou dobou pracoval misionář pocházející z t. řeholního domu, kterému se tak hrozilo buď záhubou, nebo požárem, ale snahy o to vyšly vniveč

└ LA košumberské jez. rezidence, 1710 (ARSI, sign. Boh. 122, pag. 177) ← └ OLIVA 1903, 161 – RYNEŠ 1972, 110

Himmelberg (R, K, o. Feldkirchen)

obraz v kap. sv. Michala (→ A.2, t.) je některými uctíván – dol. 1716

└ nedat. l. zpr. míst. faráře Antona Jordana, [1716] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [31])

Hláska viz Rychnov nad Kněžnou

Hlavičce, n. Hlawitz (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

1/ míst. farář (ve fun. 1714-18) Martin Josef Hlava 1715 sděluje, že se farníci dozvěděli o SJN teprve 1707 nebo 1706 – vysvětluje si to tím, že jsou z naprosté většiny hrubí, prostí a nevzdělaní – od doby však, co vznikl záměr postavit zde sochu a 1709 byl naplněn skutkem (→ A.1, t. 3/), mnozí mají JN za pomocníka a ochránce a jako takového jej uctívají – nikdo neprojde kolem zmíněné svatoján. sochy, aniž by u ní nepoklekl a nepomodlil se nějakou zbožnou modlitbičkou, otcenáš nebo zdrávas ke cti

2/ sám farář Hlava označuje SJN za svého obzvláštního patrona

1/ R l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Hlavy, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 517); 2/ R t., pag. 518

Hlavňovice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f. Velhartice)
k problematičnosti zdejších pobožností → A.1, t.

Hloubětín viz D.2, Hloubětín

Hluboká nad Vltavou, n. Frauenberg, městečko (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f. Hosín)

1/ den před svátkem slavného muč. JN, jakož i v jeho výroční den se scházejí mnozí ctitelé ze zdejšího městečka u dřev. sochy v sloupu u dvou lip (→ A.1, t. 2/) a při obou příležitostech tam zpívají loret. mar. litanie a zpěv – kromě toho se každý rok ve schwarzenberské zám. kap. sv. Floriána zpívá mše sv. – sochu vně městečka (→ A.1, t. 3/) zdravivají obvyklým pozdravem kolemjdoucí – mnozí obyvatelé městečka mají ve zbožné úctě vyobrazení, která uchovávají ve svých domech (→ A.1, t. 4/) – vše dol. 1715

2/ míst. p., kníže Adam František ze Schwarzenbergu, započal cca 1727 přestavbu hlubockého hradu v barok. zámek – uvedeného r. se opravovala a zdobila starobylá válcová hradní věž, do jejíž nové makovice dal kníže vložit pam. listinu, rozličné mince a mimo další předměty také ostatek z kostí (byl nalezen při bourání starého hradu 1847)

1/ R l. zpr. hosín. faráře Jiřího Františka Hausera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 289); 2/ L VOTKA 1887, 69

Hlušice (dř. Velké Hlušice, Hlušce) viz Smidary

Hlušičky (dř. Malé Hlušice) viz Smidary

Hnězdenská arcidiec. (P)

v Polsku, zvlášť v hnězdenském arcibiskupství je velice velká úcta k SJ, jehož obzvláštním ctitelem je současný primas Polska a Litvy, hnězd. arcibiskup Stanisław Szembek (ve fun. 1706 † 1721) – dol. 1715

R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, 1. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu a zpovědníka pols. krále a saského kurfiřta, 30. VII. 1715 (NA, RA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantína Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v)

Hodkovice nad Mohelkou, n. Liebenau, městečko (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

ve svátek se u sochy na m. za městečkem (→ A.1, t. 2/) konává nějaká hudba – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Antonína Františka Schwartze, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 445)

Hohenwart (N, BA, OB, Pfaffenhofen a. d. Ilm)

zpovědník Coelestiny Zeller, abatyše kláštera benediktinek (ve fun. 1679-1700) v míst. části **Klosterberg**, byl význačným milovníkem BJN a podporovatelem jeho úcty – dol. 1698

R l. zpr. zpovědníka kláštera benediktinek v Kühbachu (NA, ČDK, kn. 117, fol. 253^r), která se stala příl. k textu theat. probošta Johanna Baptisty

Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), který obojí se svým doprovodným dopisem zaslal z Mnichova Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265)

Hohenwerfen (R, S, o. St. Johann im Pongau)

Franz Antoni von Cranach, hejtman a velitel pevnosti *Hohenwerfen* náležející salzburským arcibiskupům, spolu se svou ženou nosí v sobě vel. pobožnost a důvěru a je přesvědčen, že byl skrze přímlovu v jistých potřebách a záležitostech Bohem vyslyšen a vysvobozen – dol. 1715

R n. zpr. kaplana pevnosti Hohenwerfen Wolfganga Zauchenpergera, 20. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [63])

Holice, n. Holitz, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

1700 dokládá míst. farář Prokop Václav Reinwetter, že jej v poslední době požádal blízký farář v *Sezemících*, aby tam s lidem putoval ke cti v neděli kolem svátku, neb tam má při far. k. N. Trojice kapli (→ A.1, Sezemice 1/)^{a)} – t. farář se 1715 ke zdejší úctě vyjádřil následovně: holická f. byla po obnově kat. víry v Čechách mezi farami na pardubickém pan. obsazena duch. správcem jako poslední – bývali zde husité, kteří nakonec uprchli do heretických oblastí – sv. č. patronové zde mívali malou úctu – od 1685 však farníci, přivedeni zpět ke kat. víře, mezi oněmi sv. patrony zbožně a vroucně vzývají SJN a ctí ho jako světce nejenom nábožnými písněmi, nýbrž i mnozí v den mučednictví přistupují ke sv. zpovědi a přijímání^{b)}

a) L KRÁSL 1904, 1 (← R farářské fase chrudimského vikariátu z 1700, zpr. míst. faráře Prokopa Václava Reinwettera) – PANOCH 2007, 53 – b) R l. zpr. t. míst. faráře Reinwettera, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 348^r)

Holohlavy, n. Holochau (Č, Hra, Kh, d.)

obyvatelé zbožně uctívají SJN v jeho sochách a obrazech v rozsáhlém církevním obvodu holohlavského d. (→ A.1, t.) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^r)

Holzheim (nejspíše obec v N, BA, SCH, Donau-Ries)

míst. vr., baron von Hechenkirchen, byl velmi oddán BJN – dol. 1698

R l. zpr. zpovědníka kláštera benediktinek v Kühbachu (NA, ČDK, kn. 117, fol. 253), která se stala příl. k textu theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), který obojí se svým doprovodným dopisem zaslal z Mnichova Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265)

Homole (Č, Hra, Kh, f. Sudslava)

v kapli na hř. při poutním k. Bol. P. Marie (→ A.1, t.) se ve výroční den za početného shromáždění lidu slaví každoročně pobožnost – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274)

Homyle (dř. Homile) viz Libčany

Hora Sváté Kateřiny, n. Katharinaberg, (hor.) městečko (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

farníci zdejší f. mají SJN ve vel. úctě, kvůli t. úctě tři muži dali ve f. vytvořit sochy (→ A.1, Hora Sváté Kateřiny 1, 2/, Nová Ves v Horách) a všichni si vyprosili tu milost, o niž žádali, totiž zdraví těla – když toto 1715 sděluje míst. farář Jan Kryštof Martfeld, uzavírá, že se se vši pílí přičiní, aby byl SJN více a více ctěn

R l. zpr. míst. faráře Jana Kryštofa Martfelda, 20. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 199^r)

Horní Blatná, n. Bergstadt Platten, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

k úctě v této nejzazší oblasti katolického území na hranicích s Míšeňskem → A.1, t. 1, 2/

Horní Hraničná, n. Ober Kunreuth (č. stát, CH, Ře, f. Pomezí nad Ohří)

v kapli na vrchu *Zelená hora* (→ A.1, Horní Hraničná) o svátku 1729 pronesl kázání jezuita z chebské koleje

R LA cheb. jez. koleje, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 108)

Horní Jelení či Jelení, městečko (Č, Hra, Kh, a.)

lid ke cti během týdne často vykonává svou pobožnost, zpívá písně a zapaluje svíce (jistě ve far. k., kde socha, → A.1, t.) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275)

Horní Libchava, n. Ober Liebich či Oberliebich (Č, Lit, Li, v. Horní Police, a.)

v době zdejšího kaplanování Jana Jiřího Ignáce Hübnera, tj. cca 1695 (jistě před VII. 1702, kdy t. kněz nastoupil na svěbořickou f.), ctitelé, kteří dodávali do lampy před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1/) olivový olej, aby mohla v jednotlivé neděle a svátky hořet po celou dobu bohoslužeb, tedy ti samí ctitelé se téhož dne zpovídali a přijímali eucharistii a jejich počet poněkud vzrostl^{a)} – 1715 se na území zdejší a. (tj. i ve Volfarticích) žádné procesí nebo jiná veř. pobožnost nekonaly, nicméně tehdejší administrátor Šebestián Josef Seemann soudil, že lid má vel. důvěru vůči BJN a všichni si jej vážili jako světce a uctívali ho soukromou pobožností^{b)}

a) R l. zpr. svěbořického faráře Jana Jiřího Ignáce Hübnera, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 567)

b) R l. zpr. hornolibchav. administrátora Šebestiána Josefa Seemanna, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 309^r)

Horní Litvínov, n. Oberleutendorf, od 7. V. 1715 městečko (1947 základ nově vytvořeného města Litvínova) (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

míst. farníci mají vel. úctu, někteří od 1699 nebo 1700, jiní od 1703 nebo 1704, další od 1709, 1710 nebo 1711, podle toho, zda se o SJN dozvěděli dříve či později – někteří se každodenně ke cti modlí jisté modlitby, jiní pouze v neděle a svátky nebo také ve čtvrtek – před malou sochou z 1712 v domě Františka Karla Hübera, zámečníka, jednoho z farníků (→ A.1, t. 3/), se všichni domácí

každodenně modlí ke cti tři otčenáše a zdrávasy – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Antonína Ignáce Dreyssiga, 9. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 275^r)

Horní Moštěnice, dř. jen Moštěnice, n. Ober Moschtienitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

v městečku u sloupu se sochou (→ A.1, t. 2/) se v sobotní dny schází lid, aby zpíval litanie – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Horní Nová Ves viz Lázně Bělohrad

Horní Pěna, n. (Ober-)Baumgarten (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

farníci zdejší f. mají všude ve svých příbytcích papírové obrázky (→ A.1, Horní Pěna 2/) pro obzvláštní důvěru a pobožnost – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Karla Viléma Khirle, 8. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 79^r)

Horní Police, n. Ober Politz (Č, Lit, Li, v. a f., 1723 arcid.)

v původním pout. a far. k. Navšt. P. Marie bylo vidět nemalou úctu lidu – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře a vikáře Michaela Gabriela Jantsche, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 302^v)

Horní Roveň, dř. Roveň (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

na území f. se mezi ostatními sv. patrony Č. král. zbožně a nábožně ctí také SJN, v den pak mučednictví, byť by připadl na všední den, z několika stovek shromážděných k vyslechnutí bohoslužby mnozí chodívají ke svátostné zpovědi a ke svátosti eucharistie (nejspíš v míst. far. k. sv. Kateřiny) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Dědiče, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 171^v)

Horní Sloupnice (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f. zv. pouze Sloupnice)

zbožnější lidé se k SJN utíkají o ochranu ve svých potřebách – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Ferdinanda Dvorského, 24. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 457)

Horní Stropnice, do 1950 pouze Stropnice, n. Strobnitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

ačkoliv někteří farníci t. farnosti a další zbožní ctitelé uctívají slavného muč. JN, soukromé milosti obdržené skrze přímlovu místnímu faráři při dotazníkové akci 1715 neoznámili – obraz ve far. k. (→ A.1, t.) je v úctě od doby před 1705

R l. zpr. míst. faráře Bernardina Bernarda Zwirtmeyra, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 223^r)

Horní Sukolom, jinak Horní či Malé Sukolomy, n. Aichen (M, Olo, Ol, d. Uničov, f. Šumvald)

zdejší sedláci náležitě farou k far. k. sv. Mikuláše v *Šumvaldu* slíbili, že budou v den 16. V. upouštět od práce, dávat zpívat bohoslužbu o SJN (nep. ve

svém far. k.) a navždy co nejzbožněji t. den ctít – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Horní Záhoří (Č, Prá, Pr, v. Písek, f., zv. pouze Záhoří)

záhořský farář Jan Josef Paur na základě nepom. dotazníku z 1715 sepsal „zprávu týkající se větší Boží slávy a cti a úcty svatého Jana Nepomuckého, patrona Čech“ – zde uvádí, že u sochy ve far. k. (→ A.1, t.) věřící lid co nejzbožněji a častěji vykonává své modlitby – v závěru pak poznamenává, že se nikdo nepřihlásil, kdo by přísahou mohl potvrdit nějakou milost či zázrak obdrženy od Boha skrze přímluvu, a vysvětluje to tím, že zdejší lid je venkovský a prostý a kvůli své prostotě si takových věcí nevšímá

R nedat. l. zpr. záhořského faráře Jana Josefa Paura, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 150^r)

Horosedly, též Hořesedly (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Mirovice)

v zám. kapli SJN a sv. Jana Ev. (→ A.1, t. 1/) u místního p. Jana Františka bar. Talmberka březniční jezuité 1712 pronesli kázání ve výroční den JN, hlasem lidu svatého, a opět o svátku sv. Jana Ev.^{a)} – opět některý březnický jezuita zde kázal o výroční památké 1714^{b)} – tak se stalo i 1716^{c)} – 1719 byl jeden březnický jezuita pozván baronem Talmberkem, zřizovatelem zmíněné kaple, na její obojí slavnost, jak na svátek, tak na svátek sv. Jana Ev., a při této příležitosti promlouval k pozvané šlechtě, se značným zadostiučiněním a prospěchem posluchačů^{d)} – 1723 zde opět kázal březnický jezuita ve slavnosti^{e)}

a) R LA březnic. jez. koleje, 1712 (ARSI, sign. Boh. 125, pag. 21) – b) R t., 1714 (ARSI, sign. Boh. 127, pag. 16) – c) R t., 1716 (ARSI, sign. Boh. 129, pag. 32) – d) R t., 1719 (ARSI, sign. Boh. 133, pag. 25) – e) R t., 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 30)

Hořany, n. Hareth (obec zanikla 1980-81 kvůli těžbě hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f. Slatinice)

u sochy na návsi (→ A.1, t.) má lid t. vsi své útočiště, aby odvrátil jedovatou nákazu, a to od 1713 nebo 1714 až doposud – dol. 1715

R nedat. l. zpr. slatinic. faráře Jana Kletsky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 200^r)

Hořepník, město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, adm. f.)

1/ Jan Vilém Lossi, kněz řádu křižovníků s červ. hv., 1715 vyznal, že od svého dětství (narodil se 1650), co si pamatuje, SJN byl stále a všude v nejvyšší úctě, zbožnosti a respektu, že je ve vlasti, jak v Čechách, tak na Moravě, tam, kde Lossi pobýval, ctěn obětními dary a vyobrazeními, takže existuje sotva jaký kostelík nebo vesnička, kde by k jeho cti nebyl vztyčen nějaký kolos nebo alespoň vyobrazení umístěné k veř. účtě na cestách a stromech nebo domech – jaké milosti a Boží

milosrdenství byly skrze zásluhy a orodování obdrženy, není sice poznamenáno, ale pověst mezi všemi lidmi v místech, kde Lossi působil, i jeho vlastní vyznání svědčí, že skrze SJN byli lidé naplněni mnoha dobry – Lossi působil téměř 20 let v Hradišti svatého Hypolita, z toho 1683-98 jako duch. správce v Popicích, dalších 16 let, od XI. 1699 do IX. 1714 jako administrátor v Hořepníku
2/ pocta se projevuje zvláště ve výročí bl. mučedníka JN hojnou účastí lidu na zpívané mši sv. – dol. 1715

1/ R nedat. l. svěd. P. Jana Lossiho, kříž. s červ. hv., bez udání místa, nejspíš však na Chlumu Svaté Maří, [1715] (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← 1. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinliche, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 209^v-210^r); 2/ R l. zpr. černořečického děkana Tomáše Josefa Zimmermanna, kříž. s červ. hv., 1. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

Hořesedly viz *Horosedly*

Hořice, n. Horschitz, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

pobožnost v tomto místě velice kvete, mnozí oslavují výročí slyšením mše sv. a obětováním zpovědi a sv. přijímání – když se při proslovu (řeči, rozhovoru) zmíní SJN, lid projevuje nejvyšší lásku s povzdechem – v mnoha domech měšťané i vesničané ctí malované obrazy a ve zbožné účtě jsou i mnohé sochy na veř. cestách (→ A.1, Hořice II) – vše dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^r), informace převzaty ze zpr. hořic. děkana P. Václava Víta Krnovského, 1715

Hosín (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve výroční den je ve far. k. sv. Petra a Pavla umístěn na boč. ol. obraz (→ A.1, t. a/), vyzdobený den předem, a zůstává tam po celý oktáv, přičemž v samotný výroční den se každý rok zpívá mše sv. se schválenými písněmi a cca 30 osob se zpovídá – u sochy na stěně před hl. ol. (→ A.1, t. b/) se nacházejí modlitby^{a)} – o tom všem píše ve své svatojánské zpr. 1715 míst. farář Jiří František Hauser (ve fun. 1703 † 27. I. 1718), v níž na závěr otiskl svou pečeť, na které se spatřuje polopostava s křížem a palmou v rukou a s prostou ☉ kolem hlavy a jsou na ní farářovy iniciály *P.G. .F.H.* (= Pater či Parochus Georgius Franciscus Hauser)^{b)}

a) R l. zpr. míst. faráře Jiřího Františka Hausera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 288) – b) R t., pag. 289

Hospozínek, dř. Paršenk, odvozeno z n. názvu míst. hostince Bergschenk(e) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Kmetiněves)

kaple ke cti SJN pod ochranou P. Marie Pomocné byla opatřena vším potřebným ke sloužení mše sv. – její slavnost byla stanovena na neděli v oktávě, jestliže by však svátek připadl na neděli, pak se slavnost konala v samotný oktáv (tj. osmý den oktávu) – z pokladny hospozínského pan. (kam *Hospozínek* náležel) se k výroční slavnosti platilo 15 zl. (2 zl. kmetiněveskému faráři, 30 kr.

kmetiněveskému kantorovi, 3 zl. hudebníkům, kteří provedou figurální bohoslužbu a kterým měl zaplatit panský úředník, zbytek byl určen pro vystrojení oběda s dodáním polovice bečky piva a jídelních doplňků) – při zřízení kaple byla založena kn. pro podpisy celebrantů^{a)} – proto také mohl kmetiněveský farář Václav Steyer 26. IX. 1715 uvést, že od 23. IX. 1711 (benedikce kaple) až do řečeného dne 1715 zde bylo slouženo 676 bohoslužeb, četly se tam tedy mše sv. dosti často^{b)}

a) R Liber memorabilium Parochiae Kmetnovessiensis 1668-1793, fol. 17 ← L PŘIBYL 2001, 23, pozn. 21 – b) R l. zpr. kmetiněves. faráře Václava Steyera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 49^r)

Hostinné, n. Arnau, město (Č, Hra, Kh, d.)

SJN se zvláště ctí v sochách a obrazech v děk. k. a kostelech fil. (→ A.1, t. 1/) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Hostouň (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

na území zdejší f. všichni SJN pokládají za vel. divotvůrce a vel. světce a jako takového jej uctívají – na oltáři ve far. k. (→ A.1, t.) se slouží boh., což se zachovává hlavně 16. V., ve výroční den mučednictví, kdy se zde koná zpívaná mše sv. – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Adama Jana Mayera, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 51^r)

Hötting (nyní část města Innsbrucku) (R, T)

v zámku **Büchsenhausen** (**Schloss Büchsenhausen**) byl SJN 1688 zvolen za míst. dom. patrona, jak svědčí nápis (z doby cca 1730) nad zám. vchodem – k t. kroku se rozhodla tehdejší zdejší vr., ryt. rod de Lama

E (v kart. nad vs. do zámku) *SANCTUS / IOANNES NEPOMUCENSIS MARTYR / PATRONUS / A:º 1688. IN BIXENHAUSEN PRIMITUS / ELECTUS – L MÖLLER 1995, 11, 107, 140*

Hrabyně, n. Hrabín (HS, Ol, d. Hlučín, f. Velká Polom)

oltář ve fil. k. (→ A.1, t.) je spojen s odpustky – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Hradec Králové, n. Königgrätz (z Königin grätz), lat. Reginae Hradecium, král. věnné a kraj. město, sídlo biskupství (Č, Hra, Kh, katedr. kapit., 1 f. ve městě, 1 f. na Praž. předměstí)

- I. Město

1/ v katedr. k. sv. Ducha se prokazuje úcta od 1688 nebo ještě dříve, což tu potvrzují sochy a obrazy: socha na hl. ol. z 1688 (→ A.1, Hradec Králové I. 1a/), další socha (→ A.1, t. I. 1b/), před kterou lid každodenně pokleká, ctí SJN a vyprošuje si na něm ochranu, pak také obraz (→ A.1, t. I. 1c/) – mnoho obrazů po domech se chová ve zbožné úctě – vše dol. 1715

2/ několik dní po posvěcení kostela při kněžském domě (→ A.1, Hradec Králové I. 2/), ve 14. neděli po Duchu sv., 7. IX. 1721 v tomto nepom. chrámu proběhla první hradecká veřejná slavnost (vlastně oslava beatifikace), při které libštátský farář Vojtěch Dobrohlav pronesl č. kázání nazvané *Quaestio de voce, to jest Otázka o hlasu, před časy svatému Janu Křtiteli, hlasu volajícího na poušti, od kněží a jáhnův jeruzalemských poddaná, nyní o sv. Janu Nepomuckém [...] všem kuctění téhož svatého shromážděným p. p. posluchačům předložená*

kazatel svou řeč věnoval královéhradeckému purkmistru a městské radě – v úvodním přípisu vychvaluje jejich od předků zděděnou ctnost a nesmrtelnou slávu, že k Bohu a svatým jeho lnou a jsou pobožní – připomíná, že Králohradečtí byli jiným městům svatými původci, učiteli a mistry pobožnosti ke svatým, jelikož jako první postavili v Českém král. chrám Páně, a to ke cti sv. Klimenta, „nemajíce sami sebe za dosti zdvořilé měšťany, leč by dům ustavíce svatému, byli spolu *Cives Sanctorum*, měšťané svatých“ – jako příklad oné zděděné a rozvinuté ctnosti řečník uvádí čest, kterou Královéhradečtí onehdy prokázali SJN – na takovéto prokazování cti okolní obyvatelé hleděli ne bez duchovního vzdělání – viděli, že Hradečtí od Nepomuckých převzali SJ, „aby také sloul a byl Hradecký“

k přivlastnění si SJN Hradeckými za spoluměšťana se kazatel ve své řeči vrací po úvodních výzvách pronášených k České zemi, aby plesala nad schválením veřejné úcty Božím náměstkem na zemi – k plesání řečník zve všechny věrné Čechy, šťastné vlastence svatého Jana, a obzvláště hradecké měšťany a obyvatele tohoto král. kraj. a věnného města, jimž „se prejšťi obzvláštní radosti pramen“

hned na to pokračuje: „Odkud vám obzvláštní? Kdybych řekl: všem obecní a obzvláštní městům pražským, srozumitelně by bylo. Odkud a proč městům pražským obzvláštní? Neb ona se před jinými veseliti a honositi mohou jeho zázračným hrobem a ostatkův jeho předrahým klenotem. Ustupuji v tom pánům Pražanům. Však předce opakují, že ty, královské město, větší příčinu máš dnes k plesání než města pražská, nejenom proto, že ona svou veřejnou radost již vykonala, kde ty teprve začínáš, ale nejvíce proto, že město pražské má také proč truchliti a čeho želeť, ty pak máš toliko odkud veselu býti. Pražanům samo radostné vyzdvižení svatého těla musilo býti původem zármutku a obnovení žalosti, neb Praha, když mučedníkovi Božímu divadlo slávy staví, tehdež spolu své někdejší proti témuž provinění zjevně naplac vynéstí a svatokrádežnou vraždu i bezděk s svým zarděním připomínati musí. A to jest mračno, pro které slavnost svatého Jana Nepomuckého nemůže v městech pražských s veselou myslí jasností bez žalosti držána býti.

Nezatají Moldava, dokavád técti bude, ukrutnej skutek usmrcení svatého Jana, nad který nic ohavnějšího spáchat nemohla Praha. Kdež naproti tomu tvou, ó slavné město, tvou, pravím, k témuž svatému pobožnost, vhlídnost, byť by všechny jazykové lidští umlklí, kamení a zdi tyto [tj. kostela] mluvíti budou. V Praze muži Božímu potupný byt v hrdelním žaláři vykázán; zde k jeho cti utěšený chrám mezi prvými vyzdvižen. Které město se pokusí s tebou, ó královské město, o přednost přítí? Sice co se sprostě postavení kostela svatému Janu dotýče, mohlo by se snad některé přítí, ač i to dost nejisté. Však v tom jistě neustoupíš žádnému, že skrz téhož chrámu posvěcení svatému Janu na dům k jeho cti posvěcený první si dalo usedlosti zápis, který tuto ve dvanácti křížích [tj. konsekračních] na zdi čtu, aby totižto svatý Jan jako rodem Nepomucký, tak sídlem slouti mohl Králo-Hradecký. To tehdy napřed máš, že můžeš svatého Jana netoliko příkladem jiných měst jmenovati patrona, ale příbuznějším titulem nazvati tvého také spoluměšťana. A ta jest, o níž jsem pravil, obzvláštní tvé radosti příčina, která mne k tomu nakloněného činí, že bych k chválám Jana tvého [tj. královéhradeckého biskupa Jana Adama Wratislava z Mitrowic, který tento kostel konsekroval], jenž tě tou předností nad jiné slavnější učinil, tudíž se uchýlil, kdybych nepomněl, že k chválám Jana ne jiného než Nepomuckého povolán jsem.“

od té chvíle se Dobrohlav věnuje samotnému světcí a hledá, jakým správným titulem by ho označil, takže se světce přímo táže: „Tu quis es? Kdo jsi ty?“ – kázání se pak rozvíjí kolem této otázky a jejího postupného zodpovídání, přičemž vyvstávají mnohé paralely mezi SJN a sv. Janem Křt.

3/ Vojtěch Jiří Dobrohlav, tentokrát již ustanovený farářem v *Lužanech*, kázal při výroční slavnosti v t. hradeckém kostele rovněž 7. VI. 1723, aby tímto č. kázáním dokončil pomyslnou stavbu, jejíž základy položil prvním kázáním 7. IX. 1721 – tištěnou verzi své promluvy věnoval hradeckému biskupovi Václavu Františku Karlovi svob. p. Koschinskému z Koschinu (ve fun. 1721/22 † 1731)

kazatel porovnává věhlas s úctou vzdávanou dalším světcům a dochází ke zjištění: „Že ale čest jeho [tj. SJN] tak rozšířená a zveleбенá jest víc než kterého jiného svatého, toho příčina která jest než ta, že on jest cti ochránce a nepřátelských jazykův krotitel?“ – toto téma řečník rozvíjí, mj. poté, co vyprávěl o zázracích: „Jeden [zázrak] jsem ještě nedotknutý nechal, jeho svatý jazyk, který jakožto přes 300 lét neporušený, dosavad zachovaný, větší v mnohých podivení, a to slušně, činí, než jiné svrchu oznámené zázraky. Uznávám i já v tom neobyčejný div, ctím ten nejsvětější jazyk a s nejuctivější pobožností líbám. Však i nad to zázračné jazyka zachování ještě větší div býti pravím ten, že svatý Jan jazyky krotí. Svatého,

jehožto jazyk zůstal neporušený, viděl svět v svatém Antonínovi Paduánském, ale svatého jazykův skrotitele nikdy před svatým Janem neviděl. Jiné zázraky jakékoliv činiti dávno bývalo lidem i andělům dáno, ale jazyky krotiti až do času svatého Jana jako skutek nejobzvláštnější Bůh pro sebe samotného zanechával [...]“

4/ v t. kostele při oslavě 1724 pronesl n. kázání pozvaný jezuita^{b)}

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^v); 2/ L DOBROHLAV 1721; 3/ L TÝŽ 1723; 4/ L ŠVENDA 1813, 147

- II. Předměstí a okolí města

obě sochy při veř. cestách na předměstském území hradecké katedrální f. (→ A.1, Hradec Králové II. 3/) jsou zbožně uctívány kolemdoucimi, z nichž socha u m. přes. ř. *Orlici* je den před svátkem obzvlášť vyzdobena, v samotný svátek se tu koná početnější shromáždění lidu, a ten pokleká, zbožně se modlí, zapaluje světla a zpívá pobožné písně – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, dol. III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^v)

Hrádek nad Nisou, n. Grottau, město (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

míst. farář Tobiáš Jan Kern (ve fun. 1708-18, předtím v *Dubenci* v Kh, potom v *Liberci*), který vděčil SJN za zdar své životní cesty ke kněžské službě (→ D.1, 34), po svém příchodu na hradecké beneficium 1708 našel ve zdejších far. k. dva obrazy (→ A.1, t. 1a/), což mu připomnělo, že velmi často zakusil ochranu, a tak zde zavedl následující pobožnost: denně, nalik je možné, během mešní oběti v choru je zpívána n. píseň, 16. V., tj. ve svátek se slouží zpívána mše sv., koná se malá exhortace, aby lid pokračoval v započaté úctě, a slavnostní nešpory – od té doby pobožnost vzrostla natolik, že ctitelé ve far. k. zavěsili různá vyobrazení (→ A.1, t. 1b/), nepochybně na základě slibu nebo jako poděkování za milosti vyprošené skrze SJN – vznikla tak i socha na hř. (→ A.1, t. 2/), před níž se ve svátek modlí litanie a během oktávy růženec, a to veřejně za velké účasti lidu^{a)} – podobně ve fil. kostelech zdejší f. se již od 1708, dle svědectví zdejšího kaplana, jednou či dvakrát během týdne v kostele, ve školách pak každodenně zpívá píseň^{b)} – vše dol. 1715

a) R l. zpr. míst. faráře Tobiáše Jana Kerna, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, 556) – b) R t., pag. 556-557 – **pozn.:** tehdy do hradecké f. kromě far. k. sv. Bartoloměje v *Hrádku nad Nisou* patřily fil. k. sv. Pankráce v *Jítravě* (n. *Deutsch Pankraz*), sv. Maximiliána v *Křižanech* (n. *Kriesdorf*) a sv. Jana Křt. ve *Zdislavě* (n. *Schönbach*)

Hradiště, dř. Hradiště svatého Hypolita, n. Pöltenberg (nyní část města Znojma) (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, prob. křižovníků s červ. hv. a f.)

1/ Jan Vilém Lossi, kněz řádu křiž. s červ. hv., 1715 vyznal, že od svého dětství (narodil se 1650), co si pamatuje, SJN byl stále a všude v nejvyšší úctě,

zbožnosti a respektu, že je ve vlasti, jak v Čechách, tak na Moravě, tam, kde Lossi pobýval, ctěn obětními dary a vyobrazeními, takže je sotva jaký kostelík nebo vesnička, kde by k jeho cti nebyl vztyčen nějaký kolos nebo alespoň vyobrazení umístěné k veř. účtě na cestách a stromech nebo domech – jaké milosti a Boží milosrdenství byly skrze zásluhy a orodování obdrženy, není sice poznamenáno, ale pověst mezi všemi lidmi v místech, kde Lossi působil, i jeho vyznání svědčí, že skrze SJN byli lidé naplněni mnoha dobroty – Lossi téměř 20 let působil v *Hradišti svatého Hypolita*, z toho 1683-98 jako duch. správce v *Popicích*, a od XI. 1699 v *Hořepníku* (→ výše)
2/ míst. inful. probošt a morav. prelát Jan František Josef Rivola z řádu křižovníků s červ. hv. na konci své nepom. zprávy, napsané v den sv. Vavřince 1715, vyjadřuje přání, ať nebesťané učiní, aby – jako je *Jeruzalém* proslaven Štěpánem a *Řím* Vavřincem – proslula *Praha* Janem Nepomuckým

1/ R nedat. I. svěd. P. Jana Lossiho, křiž. s červ. hv., bez udání místa, nejspíš však Chlum Svaté Maří, [1715] (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← I. dopis velmistra křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 209^v-210^r); 2/ R I. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita, Jana Františka Josefa Rivoly, křiž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← I. dopis velmistra křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v)

Hradiště viz Uherské Hradiště

Hrob, n. Klostergrab, hor. město (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f. příp. k adm. f. Jeníkov)

v připojeném adm. far. k. sv. Barbory trvá pobožnost u sochy (→ A.1, t.) od 1700 – dol. 1715

R I. zpr. oveckého cisterciáka Nivarda Buriana, administrátora far v Hrobě a Jeníkově, Jeníkov 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 334^r)

Hrochův Týnec, n. Hrochow-Teinitz, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

od 1688 se v neděli v oktávu odtud koná ke cti za vel. shromáždění lidu procesí do kaple s obrazem, přiléhající k připojenému far. k. v *Trojovicích* (→ níže t.)

Hříbsko (dř. Řibska) viz Libčany

Hřídalec viz Lázně Bělohrad

Hubenice viz Libčany

Hukvaldy, n. Hochwald (M, Olo, Ol, d. Příbor, f. Rychaltice, hradní kapl.)

v hradním chrámu či kap. sv. Ondřeje se každý rok 16. V. zpívá mešní oběť – dol. 1716

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r)

Husinec, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, rezidenční kaplanství pod f. Lažiště)

při fil. k. Pov. sv. Kříže se od 1685 ve výroční nepom. den (*Nepomucena dies*) zachovává takovýto

zbožný zvyk, popsaný 1715: nejprve se zvoní všemi zvony jako ve sváteční den, poté kněz (nyní zdejší sídelní kaplan) celebruje zpívanou bohoslužbu, po ní je socha, vystavená v k. veřejné účtě (→ A.1, t. a/), čtyřmi mladíky oděnými do oblečků nesena v průvodu po náměstí a jedním hlasem se přitom zpívají publikované zbožné písně – obyvatelé městečka mají t. den v tak veliké účtě, že jej celý věnují a zasvěcují SJN a úplně se zdržují veškeré zemědělské práce

R I. zpr. lažišťského faráře Matyáše Schulpocha, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 176^v-177^r)

Hustopeče nad Bečvou, n. Hustopetsch, městečko (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

u sochy na rynku městečka (→ A.1, t.) se koná po večerním zvonění k *Ave* tatáž pobožnost, jaká se každodenně konává v *Kelči* (→ níže) – dol. 1716

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Hvozdnice (dř. Voznice) viz Libčany

Cheb, n. Eger, město (č. stát, CH, Ře, f. s děkanem)

- I. Cheb a Chebsko

úcta ve městě *Chebu* a v jeho okolí, tedy na chebském území, je veliká a velmi slavná – dol. 1715

R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, I. příl. k I. dopisu Jana Pelleta, křiž. s červ. hv., řádového komendátora a apoš. komisaře ve věcech víry v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – I. zpr. téhož řeholníka, komendátora u sv. Václava v Chebu, pols. krále a saského kurfiřta zpovědníka, almužníka, apoš. protonotáře, c. k. a říšského veř. notáře, daná v Chebu v komendě sv. Václava, 2. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← I. dopis velmistra křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v)

- II. Město

1/ k soše v domin. k. (→ A.1, t. II. 3/) se častěji schází lid a vykonává své modlitby – dol. 1715

2/ socha na m. přes ř. *Ohři* (→ A.1, t. II. 8/) byla vždy ve vel. úctě u kolemjdoucích

1/ R I. zpr. kněze Vincentia Blancka, podpřevora chebského domin. kláštera a tamního růžencového kazatele, 2. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← I. dopis velmistra křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v); 2/ R dopis cheb. faráře Johanna Bernarda Teschauera, 6. IX. 1746 ← L BERGHAUER 1761, 136

Chelčice (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

zbožní ctitelé po skončení obvyklých bohoslužeb mají ve zvyku se oddělit od lidu vycházejícího z far. kostela a před vyobrazením (→ A.1, t.) vykonat svou pobožnost několika otčenáši a zdrávasy – dol. 1715

R I. zpr. míst. faráře Františka Karla Kormoutta, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 364^r)

Chlomek viz Chloumek

Chloumeček viz Chloumek

Chloumek, též Chlomek, Chlůmek, lid. Chloumeček (nyní část města Mělníka) (Č, Bol, Li, v. a d. Mělník)

zakladatelka kaple na vršku *Chlůmku* či *Chloumečku nad Mělníkem* (→ A.1, Chloumek 1/), Alžběta Eufrosina Schmi(e)dová († mezi 1708-15), založila při t. svatyni mešní fundaci, aby zde bylo ke cti každoročně čteno 14 mší sv. (každý měsíc jedna, o svátku atd.), za což byl z platů z okolních vinic mělnickému děkanovi a jeho nástupcům určen roční poplatek 12 zl. – 1715 mělnický děkan píše, že ve sváteční den byla zdejší mše sv. sloužena za obrovské účasti lidu^{a)} – 1725 dol., že město *Mělník* koná v první neděli po svátku velké a slavné procesí ke zmíněné kapli či kostelíčku při háji na vršku *Chlůmek*^{b)}

a) R nedat. l. zpr. mělnic. děkana Leopolda Benedikta Červenky, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 198) – R-L ALBRECHT/TEPLÝ 1902, 118 – b) L DUKÁT 1725, (úvodní část) 23 – BÖHM 1892, 387

Chlum Svaté Maří, n. Maria Kulm, pout. místo (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, prob. křižovníků s červ. hv.)

probošt František Antonín Krocín z Drahohejle z řádu křižovníků s červ. hv. 1715 průzkumem po okolí a dotazováním se zpovědníků zjistil, že je mezi lidmi naprosto vždy již od pradědů JN doporučován jako blahoslavený a svatý mládeži, aby jej ctily a skrze přímluvu byla uchráněna od veř. pohoršení a špatné pověsti – v jaké úctě a vážnosti je SJN nejenom v Čechách, ale také v sousedních zemích, je zřejmé z toho, že mezi mnoha tisíci poutníků, kteří na t. mar. pout. místo každoročně přicházejí ze zbožných důvodů či kvůli splnění slibu, se najdou ti, kteří dávají sloužit časté bohoslužby ke cti

R l. zpr. míst. probošta Františka Antonína Krocína, kříž. s červ. hv., 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^r)

Chlumčany, n. Klumtschan (1895 ves spojena s Petrohradem pod společným názvem Petrohrad) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d. Jesenice)

ve zdejší soše na „sloupu“, tj. na vysokém podstavci (→ A.1, t.), je sv. mučedník JN velice ctěn všemi obyvateli a také kýmkoli z cizích lidí, kteří procházejí kolem – dol. 1715

R l. zpr. jesenického děkana Jana Václava Tichého, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 160^r)

Chlumec, n. Kulm (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

míst. farář Michael Ignác Schmidt 1715 svědčí, že je v jemu svěřeném lidu JN považován za světce a jako mocný světec uctíván kvůli ochraně pověsti, a to od 1675 – zdá se, že příčinou k tomu, že úcta nezačala kvést dříve, je skutečnost, že „jsme na hranicích s luterány“

R l. zpr. míst. faráře Michaela Ignáce Schmidta, 21. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 284^r)

Chlumec nad Cidlinou, n. Chlumetz an der Zidlina, město (Č, Hra, Kh, d.)

- I. Město

socha v děk. k. (→ A.1, t. I. 1/) je již dosti mnoho let vystavena veř. úctě – v domech obyvatel je zbožně ctěno více obrazů (→ A.1, t. I. 3/) – obě dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

- II. Panství

majitel rozsáhlého chlumeckého pan. Václav Norbert Oktavián hr. Kinský z Vchynic a Tetova (1642-1719) se zúčastnil jako jeden ze svědků prvního beatifikačního procesu, v němž (3. XII. 1715) vypověděl (k 13. článku, 45. otázce), že stále měl JN za blahoslaveného a mučedníka a každý den vzývá přímluvu a pomoc a má všude na svých panstvích veřejně postavené sochy, u kterých se rozžihají světla a jeho poddaní tam prokazují úctu – nadto (k 18. článku, 63. otázce) sdělil, že přijal dobrodiní, které však nemůže veřejně popsat z úcty k významné osobě, které se to týká, i když už je t. osoba mrtvá

R výpovědi svědků v prvním nepom. beatifikačním procesu (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 6^v, 6^v)

Chlumec, pout. místo u Luže s jez. rezidencí (zv. košumberská) hradec. koleje (nyní část města Luže) (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Luže)

1709 ve svátek sem přišel, sice malý počtem, ale vynikající zbožností, oddíl horníků z **Nasavrck**, vyzpovídal se, daroval Rodičce Boží svíce a mince, míst. jez. rezidenci květ síry, vyslechl n. a č. kázání a přistoupl k eucharistii, ve vděčné vzpomínce na dobrodiní, jež přijal 1707 od zdejší Pomocnice: když vymizela sírná žíla a nebohý lid již pomýšlel na žebrotu, všichni učinili slib, že budou každoročně putovat k Bohorodičce na *Chlumec*, a tu se ukázala bohatší žíla^{a)} – v pout. k. P. Marie Pomocné o svátku 1710 bylo k potěšení lukavických horníků proneseno n. kázání, horníci přinesli 6 voskových svící a květ síry^{b)} – **pozn.: Lukavice, dř. Velká Lukavice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Žumberk)** byla od 16. st. místem těžby pyritu, který zde byl od 17. st. těžen především za účelem získání síry

a) R LA košumberské jez. rezidence, 1709 (ARSI, sign. Boh. 121, pag. 196) – b) R LA košumberské jez. rezidence, 1710 (ARSI, sign. Boh. 122, 175)

Chlůmek viz Chloumek

Chmelovice viz Smidary

Chomutov, n. Komotau, (král.) město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, d.)

1/ míst. děkan Jan Jakub Jirí Etzweiler 1715 popsal svou osobní úctu: když 1684 přišel z *Kolina* do *Prahy* do *Králova dvora* (tj. do arcib. semináře) a během času slyšel mnoho podivuhodného o SJN, že

je vel. divotvůrce a zvláštní ochránce těch, kdo jsou v nebezpečí zlé pověsti, také jej začal dle příkladu jiných ctít a intenzivněji vzývat, když měl mít veřejnou disputaci, podstoupit zkoušku, z kaz. promluvit k lidu, hlavně pak když musel vyjít na kaz. jakoby nepřipraven nebo pronést kaz. o slavnostech – chvála Bohu vždy obstál, což po Bohu a Bohorodičce připisoval mocné ochraně – také v dalších úzkostech, nebezpečích hanby a pronásledování se k SJN podobně utíkal a šťastně vyvázl, pročež se z vděčnosti snažil úctu, nakolik mohl, podporovat, a to ve svých působistiích ve f. *Kostelní Bříza* (ve vranovském fil. k., → níže, Vranov) a ve f. *Kraslice* (→ níže, t.) – v chomutovském d., podobně jako to učinil v *Kraslicích*, hned v prvním r. svého děkanského působení (1709) zavedl oslavu ve svátek, 16. V., skrze krásnější hudební votivní bohoslužbu o N. Trojici, a to s vel. užitkem^{a)} – hudebníkům, kteří se scházejí k slavnostnějšímu provedení t. zpívané mše, každoročně dává uroz. p. Jan Jiří „a Lapide“, cí. duchovní, 1 zl., z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 188), a rád by sám vše zaplatil, kdyby nechtěli další mít účast na uctě a nechtěli přidat svůj díl – toto je dol. 1715^{b)}

socha na domě míst. koňšela Jana Kryštofa Josefa Habermanna z Roßenfeldu (→ A.1, t. 4/) se o vigilii krásně zdobívá a delší čas se u ní SJN ctí velmi slavnostní hudbou ze ohromného shromáždění lidu^{c)} – o svátku jsou tu slavnostně zpívány litanie^{d)}

socha u král. c. pod městem (→ A.1, t. 7/) se o vigilii zdobívá květy a dalšími ozdobami a shromáždují se u ní o vigilii i v samotný svátek zbožní ctitelé – dol. 1715^{e)}

obraz vystavený v jez. k. sv. Ignáce (→ A.1, t. 3/) veř. uctě zaznamenal 1723 početné ctitele, kteří zbožně vzdávali světci díky^{f)}

2/ ve zprávě o činnosti jezuitských kněží na třetí probaci v *Chomutově* a okolí 1728 je zaznamenán případ vězně, který rouhavě mluvil proti svatým, především proti SJN, a proto ho misionář oddělil „jako mor“ od dalších uvězněných

1/ a) R l. zpr. míst. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 179^{r-v}) – b) R t., fol. 180^r – c) R t., fol. 180^v) – d) R n. svěd. Jana Kryštofa Josefa Habermanna z Roßenfeldu, míst. koňšela, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 121^r), příl. A k předcházející zpr. děkana Etzweilera – e) R l. zpr. míst. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 181^r) – f) R LA chomutov. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 39); 2/ R *Fructus missionis Patrum tertiae probationis Soc[ieta]tis Iesu Commotivii ad annum 1728* (ARSI, sign. Boh. 144, 49)

Chorvatské království, chorvatsky Kraljevina Hrvatska, maď. Horvát Királyság, n. Königreich Kroatien, hist. stát. útvar, 1527-1868 za vlády Habsburků ve stálé unii s Uherskem (nyní Chorvatsko)

č. velkopřevor malt. řádu sv. Jana Jeruzalémského Ferdinand Leopold Dubský svob. p. z Třebomyslic v 1. beatifikačním procesu 29. I. 1716 vypověděl, že veř. pověst „je rozhlášena nejenom v Čechách, ale také po celém království Uherském, Chorvatském a Dalmatském“

R l. výpověď č. malt. velkopřevora Ferdinanda Leopolda Dubského svob. p. z Třebomyslic v 1. beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 68^r, čl. 1, otázka 4)

Chotěboř, město (Č, Čás, Pr, v. Polná, f.)

v závěru své zpr. z 1715 píše míst. farář Vavřinec Antonín Václav Pelikán, že si tu všichni přejí, aby byl Bůh chválen ve SJN

R nedat. l. zpr. míst. faráře Vavřince Antonína Václava Pelikána, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 250)

Chotělice viz Smidary

Chotěšov, n. Chotěschau (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

míst. farář, prem. Vít Pisl (ve fun. 1713 † 1716) podává 1715 zpr., že si sám vybral BJN za zvláštního ochránce a že v jeho chotěšovské f. se vzdává následující úcta: u sloupu se sochou upr. vsi (→ A.1, t. 4/) se téměř denně navečer shromáždují lidé obojího pohlaví a po recitovaném posvátném růženci zpívají zbožné ódy, složené ke cti – od postavení oltáře v kláš. k. premonstrátek (→ A.1, t. 2/) se až do dnešního dne nezřídka přináší Bohu mešní oběť – farníci mají z horlivosti ve svých domech vyobrazení (→ A.1, t. 5/)

R l. zpr. míst. faráře, prem. Víta Pistla, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 32^r)

Chotětov (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f.)

ve výroční den 16. V. přichází více ctitelů (než těch, kteří se dostavili nejspíš v souvislosti s umístěním sochy v míst. far. k. 1712, → A.1, t.) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Rudolfa Pauschmana, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 184^r)

Choustníkovo Hradiště, n. Gradlitz (bei Köningin Hof) (Č, Hra, Kh, f.)

SJN se ctí od 1685 v soše ve far. k. (→ A.1, t. 1/) a v mal. obrazech (→ A.1, t. 2/)

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^r)

Chrast, dř. Chrast, městečko (Č, Chru, Kh, d.)

ve výroční den se celebruje zpívaná mše se slavnostní hudbou – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

Chrast, n. Kröglitz (nyní část města Děčína) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Rozbělesy)

1/ 16. V. 1722 proběhla slavnost položení zákl. kamene ke kapli či kostelíku na vršku u vsi (→ A.1, t.) – stalo se tak ve svátek, který byl slaven poprvé po blahořečení a oficiálním cír. uznání veřejné úcty – ráno sloužil v rozběleském far. k. sv. Václava slavnostní boh. míst. farář František Jan Zincke,

organizátor budování kaple – následovalo procesí z far. k., vyzdobené nosítky s malovanými výjevy s n. i l. nápisy a chronogramy (pegmata, transparenty) a také se sochami – sám farář Zincke koncipoval výzdobu procesí a měl přitom na paměti události nedávných let s ohledem na JN, na ohledání hrobu, nalezení jazyka, blahořečení a oslavu v *Praze* 4. VII. 1721 – všiml si, že od 1720 do 1722 se *Čechy*, zprvu sužované drahotou a hrozbou hladu, posunuly do období hojnosti, což připisoval zásluhám a přímluvě nově beatifikovaného zem. patrona – odtud se zrodil koncept procesí, obohacený o znázornění tří přidružených spolupatronů nově zakládané svatyně, P. Marie Bol., sv. Josefa a sv. Barbory, patronů umírajících – v procesí byla postupně nesena následující pegmata:

1. (obraz) zarmoucená *Čechie*, paní v král. šatu vysílená hladem prožitým 1720, složila korunu i žezlo na zem a místo nich svírala šátek na utírání slz – dotýkala se lva, symbolu české země, který ležel vyčerpaně s vyhaslými očima a suchou kostí u jejích nohou – cedulka s letop. 1720 připomínala tehdejší přemrštěné ceny obilí (měřice za 7, 8 ba i za 9 zl.) – lkající *Čechie* se ptala, odkud jí přijde pomoc, génius jí v odpověď ukazuje do oblak na šťastnou hvězdu, v níž je vyobrazen BJ vznášející se nad *Zelenou horou* – následovala vysvětlující „árie“ či píseň

2. (obraz) na zdobném podst. stál SJN v živ. vel. a jako otec nebohých hleděl k nebesům a prosil Boha o milost a milosrdenství – u nohou mu ležel zákl. kámen – vpr. stál génius se dvěma štíty, do nichž bylo vepsáno po jednom písmenu a řím. číslici „I.“ – nad štítem vpr. se vznášel dvojhlavý černý orel, nad štítem vl. červený orel, štíty tak představovaly císaře [Karla VI.] („Imperator“, jediný z arcivévodského rodu rakuského) a budoucí míst. vrchnost, dědice majorátního pan., Jana Josefa, jediného mužského potomka thunovského rodu v Č. král. – z připojeného náp. a výjevu otevřeného hrobu, u něž kněz na zl. talíři nese neporušený jazyk, vyplývalo, že BJN se svým zázračným jazykem bude přimlouvav u Boha, aby znásobil, avšak není uvedeno, co (snad dary zemské úrody, snad mužské potomstvo rakouských arcivévodů i thunovského rodu)

3. (obraz) otčina, *Čechie*, se dostala do mnohem lepšího stavu v čase milosti, vzbouřila se, vzala si zpět své král. insignie a vyzvala své poddané k jásetu – génius vl. držel desku dokládající čas milosti letopočtem 1721 a popsáním mnohem příznivější ceny za obilí, která klesla na 2, nejvýše 3 zl. za měřici – výjev vysvětlovala píseň, že totiž v nastalém čase milosti Bůh jako záruku posílá k radosti všech jazyk

4. (obraz) sv. Josef s Ježíškem, u něž jeden génius držel prosebný náp. za světcovo orodování, druhý pak nápisem vyzýval diváky, aby se k t. světci utíkali, což ještě rozvedly připojené n. verše

5. (obraz) vděčná *Čechie* klečela na zelené (tedy úrodné) zemi a s vděkem v očích hleděla k nebesům ke SJ, oslavenému v oblacích, svými rukama ukazovala na dva nové kostelíky, které ve zdejší litom. diecézi byly ve výstavbě ke cti t. velkého divotvůrce, totiž v *Dřemčicích* na panství barona [Václav Vojtěcha] Klebelsberga (→ A.1, t.) a zde u *Rozběles*, a vyzývala své obyvatele, aby jako věrné duše světce ctili a vyvyšovali – vl. stál usměvavý génius a divákům nastavoval k nahlédnutí letop. 1722 s naprosto skvělou cenovou relací ve zlatém čase veliké radosti (měřice obilí stála 54 kr., nanejvýš 1 zl. 12 kr.) – výjev doprovázela další píseň

6. (obraz) sv. Barbora s ciboriem, nad níž zářila N. Svatost oltářní – doprovodné verše a nápisy žádaly světci o ochranu, jakož i následná píseň

procesí se účastnilo přes 4000 lidí – když průvod dospěl na místo určení, v důmyslném pořádku rozestavil šest popsaných pegmat na připravené podstavce, do míst, kde měl v budoucnu stát hl. oltář – následovalo svěcení zákl. kamene, který míst. páni úředníci přenesli na příslušné místo a tam byl uložen ve jménu Nejvyššího

za šest výše popsaných obrazů nesených v průvodu a ještě za jeden blíže neznámý obraz zaplatil farář Zincke 10 zl. malíři Janu Kryštofu Gaubemu z *Benešova nad Ploučnicí* – dal také pro dekoraci procesí u jílovského truhláře Jiřího Jägera vyřezat sochy všech patronů, jimž měla být kaple zasvěcena, totiž SJN, sv. Josefa, sv. Barbory a P. Marie Bol. (vyřezané podle bohosudovského vzoru) – ty pak byly v průvodu skutečně nesené na štafirovaných podstavcích upravených v nosítka

2/ hotový kostelík či kapli slavnostně posvětil 1. VI. 1723 litom. biskup Jan Adam Wratislav z Mitrowic za asistence dvou kanovníků a v přítomnosti místních i dalších vznešených pánů a cca 5000 zbožných křesťanů, které přilákaly mj. plnomocné odpustky – 2567 osob tehdy přistoupilo ke sv. přijímání a 1200 přijalo svátost birmování – farář Zincke zároveň získal pro sedm následujících let plnomocné odpustky pro zdejší titulární svátek

3/ rozběleský duchovní správce myslel na vše – vytvořil tudíž i devoční knížku pro návštěvníky chrásteckého kostelíka, kterou vydal tiskem v *Praze* 1723 Karel Jan Hřaba (dat. v chron. titulního listu) – n. knížka nese název *Memoriale perpetuum, das ist Immerwährende Lob- und Ehren-Gedächtnuß* a je rozdělena do tří částí a jednoho dodatku – Zincke se zde jako autor ukryl do iniciál, jeho autorství je snadno odhalitelné a nezpochybnitelné – dílko dedikoval děčinskému pánovi Janu Josefu říš. hr. z Thunu (tj. z Thun-Hohensteinu) – Zincke dílko vydal až po vysvěcení kaple 1723, jelikož onen slavnostní akt v knížce popisuje (ke konci první části, kterou věnoval líčení vzniku t. svatyně) – na závěr první části připojil text písně, kterou pro chrásteckou kapli sám napsal a která se tu zpívala při mších – v t. písní se zbožní lidé obraceli

k patronům zdejší kaple, nejprve k Bol. Matce Boží, pak ke SJN, sv. Josefovi, sv. Barboře a posléze ke všem dohromady – v druhé části Zincke k povzbuzení zbožnosti vypráví život a slavné mučednictví sáhodlouhou n. básní, kterou sám složil – třetí část je modlitební knížkou pro návštěvníky kaple, již Zincke sestavil na základě více inspirací – zde se nacházejí i modlitby – závěrečný dodatek obsahuje litanie loretské a nepomucenské – do úvodu třetí části je mezi pag. 150 a 151 vložena rytina oltáře chrástecké kaple, signovaná jménem rytce Müllera (*Müller sc.*), k níž s nejvyšší pravděpodobností vytvořil děčínský malíř Vavřinec Pfeiffer předlohu, kterému za to Zincke zaplatil – farář objednal 1000 výtisků své pamětní a modlitební knížky, ale do konce života je nedokázal zaplatit – ještě 1737, kdy zemřel, z objednaných exemplářů 196 nebylo svázáno

4/ na žádost faráře Zinckeho hr. Marie Filipína z Thun-Hohensteinu, poručnická správkyně rodových pan., dne 20. IV. 1725 přislíbila, že každoročně uvolní pro tři zvláštní slavnosti v chrástecké kapli, celebrowané o svátcích SJN, sv. Barbory a sv. Josefa, deputát 5 měřic zrna a 10 věder panského piva

1/ L ZINCKE 1723, 7-29 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 24-25 – BELISOVÁ 2003, 38-54; 2/ L ZINCKE 1723, 31-32 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 26 – BELISOVÁ 2003, 73-78; 3/ L ZINCKE 1723 – BELISOVÁ 2003, 54 (dat. Zinckeho knížky do 1726), 66 (reprodukce Müllerovy rytiny), 81 (objednávka obrázku oltáře v chrástecké kapli u malíře Pfeiffera), 89 (objednávka knížky); 4/ L BELISOVÁ 2003, 9, 86-88

Chrastava, n. Kratzau, městečko (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

nenajde se snad nikdo mezi farníky chrastavské f., kdo by se zvláštní náklonností soukromě nechtěl BJJ jako patrona – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Karla Tippoldta, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 467)

Chrást'any (Č, Bech, Pr, v. a d. Týn nad Vltavou, 1724 f.)

Jan Josef Antonín Moučka, hejtman vltavotýnského pan. pražských arcibiskupů, k němuž náležela část zdejší vsi, dal postavit cca 1691 (jistě však do 1715) v míst. fil. (od 1724 far.) k sv. Bartoloměje oltář, aby se tu lidé mohli naučit uctívat SJN (→ A.1, Chrást'any, D.1, 72)

R n. svěd. Jana Josefa Antonína Moučky, vltavotýnského hejtmána, dané v Týně nad Vltavou 28. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 65^v)

Chraštice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

obyvatelé t. území mají ve zbožné účtě sochu ve far. k. (→ A.1, t.) – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Františka Svatoně, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 341^v)

Chroboly, n. Chrobold (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve far. k. Nar. P. Marie se SJN od 1710 ctí ve výroční den mučednictví zpívanou vot. mší o N. Trojici s takovou horlivostí lidu, že nyní farníci sami od sebe a svobodně mají t. den za zasvěcený svátek (*festum fori*) a upouštějí od služebných prací – t. pobožnost 1715 byla zkrášlena průvodem ve vsi a kolem kostela, v němž byla zbožně nesena socha, jinak uchovávaná na faře (→ A.1, t. 2/) – nadto věřící zbožně uctívají sochu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Edera, 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 363^r)

Chřibská viz Šluknovský vikariát

Chudeřín, n. Kutterschin (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Soběsuky)

na území farnosti Soběsuky se projevovala zbožnost více ve vsi *Chudeříně* než ve far. k. v *Soběsukách*, a to díky kapli, kterou v *Chudeříně* dala postavit p. Marie Klára ovdovělá Podpušová, roz. z Klaudensteinu – v řečené kapli je každoročně ke cti sloužena vot. mše sv. o N. Trojici za dosti vel. shromáždění lidu – obojí dol. 1715

R l. zpr. Josefa Ignáce Matthese, faráře v Soběsukách, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 219^r)

Chvalín (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Dolánky nad Ohří)

nový kostelík, kapli či fil. kostel (→ A.1, t.) 16. X. 1725 benedikoval doksanský probošt a zřiz. t. stavby Josef Míka, konsekroval také hl. oltář a sloužil na něm jako první mši sv. – P. Ferdinand z doksanského kláštera celebrowal na boč. ol. a vypomohl také brozanský farář^{a)} – probošt Míka v novostavbě do konce t. r. sloužil mši sv. ještě dvakrát, 12. XI. a 1. XII.^{b)} – denně vzrůstá úcta, dol. 1726^{c)}

a) R l. deník doksán. probošta Josefa Míky, 16. X. 1725 (SK, sign. BV II 93/1725, fol. 21^v) – b) R t., 12. XI. a 1. XII. 1725 (fol. 23^r a 24^r) – c) L MÍKA 1726, 101

Chvalkovice (Č, Hra, Kh, a.)

úcta se zde vzdává od 1695, což lze vyvodit z přítomnosti sochy postavené tou dobou mezi dalšími č. patrony nad kazatelnu v adm. far. k. (→ A.1, t. a)^{a)} – u další sochy v t. k. (→ A.1, t. b/) lid každodenně zbožně pokleká a pobožně pronáší modlitby ke cti^{b)} – dol. 1715

a) R l. popis svatoján. úcty v Kh, dol. III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v-274^r) – b) R t., fol. 274^r

Chvaly (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, a.)

nejstarší míst. matrika dokládá k 17. XI. 1711 (jako vůbec první zde zaznamenaný) křest chlapce pojmenovaného *Johannes Nepomucenus Gregorius*, syna Jana Maxmiliána Tišky (Žišky?), purkrabího míst. statku náležejícího jezuitskému konviktu sv. Bartoloměje na *Starém Městě praž.* – další výskyt jména JN při křtu je zde doložen až ve 30. l. 18. st.

R první chvalská matrika, 1711-1784 (AMP, sign. CHV N101Z1, fol. 4^r)

Iggenhausen (N, BW, Stuttgart, Heidenheim, Dischingen)

míst. vr., říšský hr. Kraft (*Craffio*) Anton Wilhelm Maximilian zu Oettingen-(Hohen-)Baldern-Sötern, cis. skutečný tajný rada a ctitel, aby podpořil vzrůst cti prokazované od duchovních i světských osob v kapli sv. Josefa a SJN, kterou zde dal 1720 zbudovat (→ A.3, t.), vyprosil si na papeži Benediktu XIII. udělení plnomocných odpustků pro návštěvníky t. kaple, a to pro svátek, 16. V. – papež odpustky udělil prostřednictvím breve daným v *Římě* 7. IX. 1725 – dokument byl prověřen na augsburském gener. vikariátu, načež augsburský biskup Alexander Zikmund Falcko-Neuburský 4. V. 1726 povolil t. plnomocné odpustky zveřejnit ve své diec. – když se tak stalo, ročně přicházelo do kaple mnoho lidí uctít SJN

└ MACK 1747, 507-508 – WEIßENBERGER 1983, 120

il-Belt Valletta, Valletta, hl. město ostrovního státu Malta, od 1571 hl. sídlo johanitů čili maltézských rytířů

na žádost maltézských rytířů n. jazyka valletští augustiniáni 12. I. 1724 povolili zavést do svého k. sv. Augustina obraz, aby zde mohla být zavedena pobožnost – do 1725 byla pro t. svatoján. malbu vybudována kaple (→ A.5, Malta, il-Belt Valletta) a jistě již v onom r. se v ní se slavnostní pompou slavil svátek – v souvislosti se zdejšími oslavami papež Benedikt XIII. prostřednictvím Kongregace posvátných obřadů 1725 povolil liturgicky oslavovat BJN v celé maltéské diecézi (→ níže, Malta)

└ *Decretum Melevitana* 1725 ← *Sacra rituum congregatione* 1727, pátý oddíl, 5 (č. 4) – PASSI 1729, 228 – SCHEMBRI 1983, 329

Ingolstadt (N, BA, OB)

míst. rodák Bernard Lorenz von Chlingensperg, kandidát obojího práva, obhajoval 24. VII. 1720 v auditoriu právníků na zdejší kurfiřtské univerzitě teze z veškerého práva, které doprovodil knižním pojednáním o historii kurfiřtského *Domu bavorského*, kde se v 19. generaci bavorských vládců, tedy v době Ludvíka IV. Bavora, věnoval i Johaně, manželce č. krále a císaře Václava IV., a jejímu zpovědníkovi JN

└ VON CHLINGENSPERG 1720, 50-51

Innsbruck, hl. zem. město Tyrolska (R, T)

1/ 16. V. 1715 oslavil *Český národ* v *Innsbrucku* svátek, přičemž jeden jez. kněz pronesl k lidu kázání

2/ v předvečer svátku, 15. V. 1716 byla na mostě přes řeku *Inn* slavnostně uvedena mram. socha (→ A.2, Innsbruck 2/) – tehdy započala oslavu zdejší měst. farnost sv. Jakuba, když z far. chrámu kolem osmé večerní hodiny vyvedla prosebný průvod s vlajícími korouhvemi, jehož se účastnilo 65 svět. duchovních v rochetách a s hořícími voskovicemi v rukou a pan děkan se dvěma levity (asistenčními

duchovními) v rudém ornátu, obklopen šesti hochy (pázy) nesoucími pochodně – procesí vyšlo, když mu bylo dáno znamení na vodě (tj. řece *Innu*) trubkami a bubny – když klérus přišel na most, vyplula od břehu loď ozářená mnoha pochodněmi a vel. hvězdou, vezoucí celou dv. muziku, a za neustálého zvuku t. t. doplula k mostu, načež zazněl skvělý zpěv litanií (někde se píše mariánských, jinde o SJN) – před svatoján. sochou postavil farní kostelník oltář a vyzdobil jej šesti stříb. lampami, stříb. vázami a stříb. krucifixem a k tomu vedle jiných šesti loučí ještě umístil pět na každý roh ohradní mříže – po skončení zpěvu byl z druhé lodi na *Innu* během slavnostního jásohu vypálen malý ohňostroj, který krásně představil pět hvězd či plamenů, které kdysi na *Vltavě* obklopile světcovo tělo – slavnost způsobila nevýslovnou radost množství lidu, z vládního paláce a místností vládní kanceláře ji sledoval i sám tyrolský cis. guvernér Karel Filip Falcko-Neuburský s princeznou a dvorem – počátečním původcem této slavnosti byl guvernérův služebník, zásobovací (?) písař a sekretář Václav Stad(t)ler, rodem Čech

3/ od té doby se k mram. soše na m. přes *Inn* konalo světelné procesí svět. kléru každý rok vždy 15. V., přičemž byly na mostě dvěma chóry za zvuku t. t. zpívány litanie – následujícího rána se konalo ve far. k. (1717-24 ve špit. k., neboť tou dobou byl pův. far. k. sv. Jakuba odstraněn a postupně nahrazen novostavbou) oslavné kázání a slavnostní bohoslužba – far. kostelník Johann Ev. Schenacher (1687-1734), vysoce vzdělaný muž, který tyto slavnosti zachytil v rukopisné kronice farnosti (1710-33), složil k takovéto příležitosti 1721 ke cti SJN, „svého zvlášť vyvoleného patrona“, pravdivou oslavnou báseň sestávající z 560 veršů, kterou dal vytisknout a 500 jejich exemplářů zdarma rozdat – týž pro tyrolský zápisníkový kalendář z 1722 vytvořil „poeticko-historický popis života velikého divotvůrce a mučedníka Jana Nepomuckého“

1/ R nedat. l. zpr. č. jezuity Ondřeje Fetta, [1715] (NA, JS, kart. 215, sign. IIIo-486); 2/ L MÖLLER 1995, 13, 41-42; 3/ L MÖLLER 1995, 13-14, 42

Jablonné nad Orlicí, dř. Jablonné (nad Orličkou), n. Gabel an der Adler, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

lid se v každé potřebě utíká ke svému obzvláštnímu ochránci, SJN – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Kristiána Karla Schupplera, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 453)

Jámy viz Rychnov nad Kněžnou

Janov, n. Sankt Johann (osídlení kolem kostela se rozvinulo až koncem 18. st. a 1814 se stalo vsí) (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, d. Soběslav, 1726 kaplanství)

v kostele upr. lesa nedaleko vsi *Myslkovic* (dř. *Myškovice*, *Myškovice*) (→ A.1, Janov (Bech)) o svátku 1728 kázal někdo z jindřichohradec. jezuitů

R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1728 (ARSI, Boh. 144, pag. 159)

Janovice viz Smidary

Jaroměř, n. Jermer, král. věnné město (Č, Hra, Kh, d.)

u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1/) zbožný lid dává sloužit mši sv. – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v)

Jarošov nad Nežárkou, dř. pouze Jarošov (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

mnoho farníků zdejší f. má obrázky i modlitby a uctívá JN jako obzvláštního patrona a světce – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Tomáše Josefa Zahradníka, 17. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 81^r)

Jaszkowa Górna, n. Oberhanssdorf, č. Horní Henice (P, KL, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.4, t. 1/) sice není kult, v tomtéž k. však a v některých domech se vzdává soukromá úcta – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Johanna Georga Trichtla, 27. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 245^v)

Javornice viz Rychnov nad Kněžnou

Jedlina viz Rychnov nad Kněžnou

Jerčany viz Dolní Jirčany

Jesenice, n. Jechnitz, městečko (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d.)

1/ 1715 je dostatečně známo a pověst nese, že na celém území jesenického d. se úcta a uctívání projevují od nepamětné doby a že SJN je zdejšími farníky co nejsvětější a nejzbožnější ctěn a zván

2/ tak je tomu zvláště v den 16. V., kdy se v děk. k. sv. Petra a Pavla zpívá slavnostní vot. bohoslužba o blahoslavenci a po ní se vede procesí za obrovské účasti lidu ke kapli u Velkého jesenického rybníka (→ A.1, t. 2/), u které se co nejslavnostněji zpívají loret. litanie a kněz pronáší modlitbu (*commemoratio*), což je zakončeno chvalozpěvem *Tebe, Bože, chválíme*

1, 2/ R l. zpr. míst. děkana Jana Václava Tichého, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 160^r)

Jesenný (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Semily)

socha mezi lipami na zdejším pan. (→ A.1, t.) je ve velmi vel. úctě, a i samo panstvo (rod Lamotte) k ní ráčí chodit a vykonávat u ní svou pobožnost – semilský farář Gabriel Langer 1715 soudil, že se tak dělo již před jeho příchodem do t. f.

R nedat. l. zpr. semil. faráře Gabriela Langer, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 439)

Jezná, n. Gesna (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

o zdejší úctě → A.1, t.

Jezvé, n. Neustadt, městečko (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

v mnoha domech farníků zdejší f. se zbožně uchovává a ctí podobizna – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Ignáce Václava Donta, 27. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 304^r)

Jičín, n. Jitschin, město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ jeden jezuita do cizích krajů uvedl a doporučoval tam úctu – jičínští jezuité tam pak k rozšíření téže úcty „štědrou rukou“ zaslali obrázky – podporou pro rozvoj té samé úcty budou bezpochyby dobrodiní, která si na SJN vyprosily dvě osoby a jičínští jezuité o nich byli písemně zpraveni z *Tridentu* – vše dol. 1692 (→ D.1, 79)

2/ v přehledu činnosti jez. kněží české řádové provincie, kteří v *Jičíně* a okolí 1724 vykonávali třetí probaci, je mj. uvedeno, že „byli potrestáni vězením ti, kteří znevažovali nevinný život“ SJN

1/ R *Historia collegii Giczinensis Societatis Iesu*, 1692 (KNM, sign. VIII D 22, pag. 371) – *LA* jičín. jez., 1692 (NKČR, sign. XXIII C 105/12, fol. 46^v); 2/ R *Historia collegii Giczinensis Societatis Iesu*, 1724, *Missio Patrum tertiae probationis* (KNM, sign. VIII D 22, pag. 603)

Jihlava, n. Iglau, král. kraj. město (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

1/ Martin Jiří Leštianský, později člen řádu křižovníků s červ. hv., nar. 11. XI. 1640, ve svých 13 letech (1653/4) přišel na gymnázium do *Jihlavy*, kde studoval 6 let – doslechl se tehdy o velmi rozsáhlých pobožnostech a modlitbách, které vykonával všechen lid v celém sousedství, hlavně však ve jmenovaném městě – spolu s lidmi i on přednášel své nehodné modlitby a konal nábožná cvičení ke cti s náležitým uctíváním vyobrazení (snad „svatého obrázku“) – když po skončení studií 1660 odešel do *Prahy*, setkal se tam s mnohem větším uctíváním a úctou

2/ Jan František Beckovský, později člen řádu křižovníků s červ. hv., si během svých gymnaziálních studií v *Jihlavě*, v době cca 1674-78, všiml úcty, kterou svatému JN velice zbožně projevovali obyvatelé města i sousedních míst

3/ na oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se koná slavnostní oslava svátku a ve středy se na něm slouží boh., během níž jsou figurálně zpívány litanie – dol. 1716

4/ 1729 v den zasvěcený č. divotvůrci SJN, o jehož úctu se horlivě zasazuje kromě jiných právě *Jihlava*, byl nejmenovaným ctitelem a horlitem o čest pozván rektor míst. jez. koleje Ferdinand Hoffman, aby v jihlavském far. k. sloužil slavnostní mši sv., kterou zazpíval s mnoha asistenty a ve světle hojných svící

1/ R nedat. l. svéd. P. Martina Jiřího Leštianského, kříž. s červ. hv., dané v řádové komendě v Mostu, [1715] (NA, ŘA KŘ, kart. 475) ← l. zpr. kříž. velmistra Martina Konstantina Beinlicha, přijatá 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 209^v); 2/ R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv české bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) ← l. zpr. kříž. velmistra Martina Konstantina Beinlicha, přijatá 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 210^r) – L BECKOVSKÝ/REZEK 1880, pag. VIII (o Beckovského studiích v Jihlavě nic neví, klade je – pro období 1674-78 – do jeho rodného Německého

Brodu); 3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r); 4/ R LA jihlav. jez. koleje, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 163)

Jilemnice, n. Starkenbach, městečko (Č, Hra, Kh, duch. sp. (f.) v hor. části městečka, dol. část ve f. Horní Branná, 1721 f. pro celé městečko)

na území místního benefícia se po dlouhý čas vzdává úcta a čest SJN jako mučedníkovi modlitbami a písněmi veřejně i soukromě, jak v k., tak mimo k., a k témuž světci jako ochránci se lidé utíkají v potřebách, zvláště v nebezpečí pověsti a cti atd. – těm, kdo se k SJN utíkají, se od Boha dostává potěšení a pomoci^{a)} – ve výroční den se k soše při král. sil. směrem k *Horní Branné* (→ A.1, Jilemnice 3/) scházejí ze zbožnosti lidé a modlí se dle libosti a darují soše k výzdobě stromy nebo květy, a den předtím se scházejí jilemničtí a někdy (horno)branští hudebníci a strojí slavnostní muziku s t. a t.^{b)} – stejně tak ve výroční den v jilemnickém far. k. (tj. sv. Alžběty u zámku) u oltáře (→ A.1, t. 1a/) se zpívá mše sv. o N. Trojici se slavnostní hudbou a pobožností lidu a toho dne více lidí jde ke zpovědi a přijímání^{b)} – všichni a téměř ve všech potřebách se k tomuto světci utíkají, buď modlitbou, nebo písní^{b)} – vše dol. 1715

a) R l. dopis míst. faráře Karla Ignáce Brodta, 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298^r) – b) R t., fol. 298^v

Jimramov, n. Ingrowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Svitavy, f.)

u sochy na nám. (→ A.1, t.) zpívají školáci každý čtvrtěk dvakrát litanie a písně – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Jindřichův Hradec, n. Neuhaus, m. (Č, Bech, Pr, v. a prob.)

1/ míst. jezuité 1695, v r. umístění sochy do špitálního k. sv. Jana Křt. (→ A.1, t. 2/), o který pečovali, pronesli nejspíš právě v t. k. kázání, ve kterém široce rozebrali dobrodiní a bezpočet významných událostí, kterých bylo ve velice štedré míře dopráno citelům a zbožným duším – chtěli tím lid obeznámit se skutečností, jakými dary Bůh vyvyšuje SJN – kázání se nemínulo účinkem, jak dosvědčují vot. dary umístěné u zmíněné sochy (→ D.2, t.)

2/ u sochy ve frant. k. (→ A.1, t. 3a/) lidé často konají svou pobožnost a dávají číst ke cti mnoho mší sv. – dol. 1715

3/ v prob. k. Naneb. P. Marie (v péči jezuitů) byla na oltáři (→ A.1, t. 1b/) poprvé sloužena slavnostní mše sv. o svátku 1721, kdy ji celebrouval míst. probošt Pankrác Quinodo (ve fun. 1710-29) s asistenty

1/ R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1695 (NKČR, sign. XXIII C 105/12, fol. 498^r); 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3/ R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 145)

Jindřišská viz Jirkov

Jinín (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

mnozí, hlavně ti, kteří umějí číst, mají ve svých modlitebních knížkách některou modlitbu k uctění, vyznávají, že bl. muč. je vel. a divotvorný světec, a je vidět, že se modlívali ve far. k. u obrazu umístěného na ol. sv. Barbory (→ A.1, t. a/) – také všude t. světce chválí a vychvalují – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Křtitele Minira, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 151^v)

Jirčany viz Dolní Jirčany

Jirkov, n. Görkau, město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

1/ lidé, kteří každodenně přicházejí a odcházejí z far. k. sv. Jiljí a procházejí kolem blízké mešní kaple (1708), která je po celý r. otevřená a uvnitř níž se nachází socha (1693 či později, → A.1, t. 1/), tuto kapli také navštěvují a tam zbožně ctí SJN

2/ od 1711 se dne 16. V., ve svátek, koná zpívaná mše sv., den předtím slavnostní lit. a v samotný svátek nešpory, aby byl JN zvlášť uctěn – o každoroční celebrování t. slavnosti se stará městská rada jménem celé obce na poděkování za dobrodiní (→ D.1, 280)

3/ míst. farář Adam Ferdinand Dantzer soudil, že na území jeho jirkovské f. je málo domů, ve kterých by SJN nebyl v úctě

- vše dol. t. farářem 1715

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Adama Ferdinanda Dantzera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 224^v); 2/ R t., fol. 224^v-225^r; 3/ R t., fol. 225^v – pozn.: 1715 do jirkov. f. kromě města *Jirkova* náležela místa **Březenec (n. Pirken), Červený Hrádek (n. Rothenhau), Jindřišská (n. Hannersdorf), Otvice (n. Udwitz), Vinařice (n. Weingarten), Vrskmaň (n. Wurzmess), Zaječice (n. Sadschitz)** a nyní zaniklé vsi **Kyjice (n. Kaitz)** a **Újezd (n. Ojes)**

Jirny (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, a.)

panuje zde velká láska lidu – dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora Jakuba Ignáce Hermana, 7. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 164^v)

Jičtín pod Jedlovou, n. Sankt Georgenthal, hor. město (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

zbožný lid zde co nejpobožněji uctívá SJN „v soše“ ve far. k. (→ A.1, t. a/) – dol. 1715 – (těž → níže, Šluknovský vikariát)

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^v)

Jířkov, dř. a n. Georgswalde (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

obraz ve far. k. (→ A.1, t.) je vyst. zbožnému lidu k pobožnému uctívání – dol. 1715

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^r)

Jítrava viz Hrádek nad Nisou

Judenburg, hl. okr. město (R, ST, o. Murtal)
socha na hl. měst. mostě (→ A.2, t. 1/) je zbožně ctěna kolemjdoucími lidmi^{a)} – věřící mají obecně ve zvyku nazývat BJN svatým mužem, „der H. Man“ – jsou dováženy modlitební knížky, které popisují život s připojenými modlitbami a oficiem, stejně tak jsou dovážena vyobrazení, která jsou i s knížkami všude ke koupi, na vyobrazeních pak je vidět podoba s ☼ (paprsky a zář), s rukama zpravidla ověšenými a vyzdobenými vavříny nebo palmami, s připojeným náp. *Svatý Jan Nepomucký Mučedník*^{b)} – vše dol. 1715

a) R výtah ze zpr. kléru Sa, l. zpr. judenbur. faráře a zároveň provizora a děkana arcij. Bruck an der Mur, Wenzla Josepha Prandtauera, 22. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [9]) – b) R t., pag. [10]

Kačerov, n. Katscher (Č, Hra, Kh, f. Nebeská Rybná)

lid zbožně ctí obraz ve fil. k. (→ A.1, t.) – dol. 1715
R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r)

Kadaň, n. Kaaden, král. město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, d.)

v děk. k. sv. Kříže velmi kvete úcta – zde každodenně u oltáře (→ A.1, t. I. a/) různí farníci mají ve zvyku poklekat a vykonávat svou soukromou pobožnost, dávají také skrze pana děkana (Oliveria Václava Daisignera) jakož i řeholníky na tomtéž oltáři sloužit přemnoho mši sv. za stipendium na svůj vlastní úmysl – zvláště pak se schází mnoho lidí tamtéž ve výroční den, 16. V., v němž mnozí lidé obojího pohlaví jdou zbožně ke sv. zpovědi a přijímání – tato pobožnost ke světcům zvláště se zde děje plus minus 30 let (ve skutečnosti 22), když zde byl tento oltář postaven na náklady výtečného pana doktora Jana Kašpara Voigta, „kdysi syna kadaňského“ (tj. míst. rodáka), který od té doby (nebo poté, pak) ustanovil, aby na jeho náklady byla o jednotlivých výročích sloužena na onom oltáři mše, a 1700, kdy se stal zdejším děkanem zmíněný O. V. Daisigner, tutéž tradici zachovávala matka řečeného pana doktora Voigta, Marie Jancková (Janckin), a jak panu děkanovi tak jeho zpěvákům z vlastního na vykonání této slavnosti darovala stipendia – když pak Marie Jancková zemřela, aby nebyla zapomenuta obvyklá úcta a čest vzdávaná SJ a Bůh aby byl ve svých svatých více a více uctíván, slaví lidé ve farnosti onu slavnost každoročně do současného roku 1715, a to zpívanou mší k Panně Marii u téhož oltáře^{a)} – nakolik se zdá, poprvé slavnost u zmíněného oltáře proběhla (jako zpívaná bohoslužba s t. a t.) 16. V. 1698, když den předtím o její celebrování zdejšího děkana Lukáše Adalberta Birdelia požádal (s nabídnutím stipendia a obstaráním hudebníků) míst. radní Zachariáš Adalbert Jancka, nevlastní otec zřizovatele oltáře, pana Voigta – tehdy děkan příkře odpověděl, jaký že je JN svatý, když ještě nebyl za svatého prohlášen, načež následujícího dne mši sv. přece jen u oltáře sloužil, ale stalo se mu, že mu při

ni před proměňováním z pateny spadla hostie a zakutálela se do škvíry u stupně oltáře, takže musel poslat ministranty pro jinou – toto zahanbení si pak vykládal jako trest za nevhodně volená slova o SJN (→ D.1, 143)^{b)}

a) R l. dopis kadaňského děkana Oliveria Václava Daisignera, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 196) – b) R n. svěd. míst. měšťana, očitého svědka případu, který se u zmíněného ol. odehrál 16. V. 1698, sepsané v Kadani 16. VI. 1698 a přeposlané v Praze Janem Jiřím Kistenfegerem na příslušná místa (upravovaná verze NA, ČDK, kn. 116, pag. 340-341, čistopis t., pag. 338-339) – l. zpr. kadaň. děkana Oliveria Václava Daisignera se záznamem svěd. Františka Ignáce Jancky, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 355)

Kamenice nad Lipou, dř. jen Kamenice, město (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d.)

po příchodu na zdejší d. 1701 Viktorín Norbert Exell jako nový děkan zjistil, že se ve far. k. Všeck sv. koná ve výroční den pobožnost u obrazu (→ A.1, t. 1/) – světec je ctěn rovněž každý týden jistou písní a modlitbou – tato pobožnost se od 1702 koná při oltáři, postaveném ve zmíněném k. vrchnosti (→ A.1, t. 1/) – všude se každý den po domech zpívá zpěv – dol. 1715

R l. dopis míst. děkana Viktorína Norberta Exella, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 82^r)

Kamenný Újezd, n. Steinkirchen (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. jsou pod obrazem (z 1704, → A.1, t. 1b/) zavěšeny n. a č. modlitby, ke kterým mají ve zvyku přistupovat a modlit se je vzdělanější ctitelé – veřejná úcta se v t. k. prokazuje každý rok 16. V. od 1706 u boč. oltáře sv. Linharta a SJN (→ A.1, t. 1a/) zpívanou mší, na kterou jsou stále farníci zváni a mnozí se na ní objevují – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Jana Josefa Zavadila, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 230)

Kanice viz Smidary

Kaplice, n. Kaplitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. a f.)

u vět. sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) mnoho lidí vykonává své modlitby – u sochy před t. k. (→ A.1, t. 2/), postavené 1710, se vždy ve výroční den, tj. 15. a 16. V., konají litanie za velmi velkého shromáždění lidu, kdy také v samotný den se farníci účastní bohoslužby (tj. 16. V. ve far. k.) – míst. farář a vikář Benedikt František Janoušek vyznává, že je obzvláštním ctitelem, že měl od mládí SJN za zvláštního patrona ve všem studiu a ostatních úřadech a aktivitách, že pomocí byl svoboden ode všeho zahanbení a že se touží svěřovat do ochrany, co bude živ – vše sdělil t. kněz 1715

R l. dopis míst. faráře a vikáře Benedikta Františka Janouška, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 204^r)

Kappel am Krappfeld (R, K, o. Sankt Veit an der Glan)

někteří farníci BJN ctí – dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. vikáře Georga Kuttigniga, (1716) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [31])

Karlovy Vary, n. Karlsbad, l. Thermae Carolinae, král. láz. město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f., 1723 d.)

1/ obě sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) jsou u lidí ve veliké úctě – dol. 1715

2/ během oktávu před novou sochou na m. (→ A.1, 3/) mnoho lidí poklekalo a modlilo se – dol. 1711

1/ R nedat. l. dopis míst. faráře Františka Matouše Böhmba, kříž. s červ. hv., [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 192); 2/ R t., pag. 191

Katalánsko, hist. území na sv Španělska

v anonymním kázání při slavnosti ve městě a pevnosti Temešvár v Banátu 16. V. 1719 zazněla ke zde sídlícím cí. vojákům a k dalším posluchačům slova (v němčině): „Kde německý orel svá křídla na cí. polních praporech roztahuje, tam se dnes zvěstuje chvála tohoto sv. mučedníka [tj. JN] za zvuku trubek a bubnů; v království Neapolském, v Katalánsku, ve městě Miláně, ve vévodství Mantovském je stále ještě slaven tento [svatojánský] svátek cí. vojskem s největší slavností.“

L *Triumphus innocentiae* 1719, 6

Kelč, n. Keltsch, městečko (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

u sochy upr. nám. (→ A.1, t.) v jednotlivé dny v létě a skoro také v zimě, ve večerní době po západu slunce zpívá shromážděný lid litanie a několik písní – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Kestřany (Č, Prá, Pr, v. Písek, a.)

míst. administrátor Pavel Antonín Pyšely 1715 sděluje, že nezůstávají v koutě nezpochybnitelné doklady o úctě ke SJN, muč., divotvůrci a obzvláštěmu ochránci těch, kdo jsou v ohrožení pověsti, vždyť se nenajde téměř nikdo z nejprostších lidí, komu by byla skryta úcta i samo svaté jméno – světec je znám též všem v kestřanské administratuře díky soše vystavené úctě všech kolemjdoucích na m. poblíž Kestřan (→ A.1, t. 3/) – též nový oltář ve zdejším adm. k. (→ A.1, t. 2/) byl postav. k rozšíření úcty^{a)} – na druhou stranu Pyšely jako očitý svědek může dosvědčit, že mezi lidmi sotva našel osoby, které by měly officium nebo modlitební knížku, a neviděl ani, že by někdo měl v takových knížkách nebo samostatně tiskařem na papíře vytištěný obrázek, ať už s modlitbou nebo bez modlitby^{b)} – ještě než se do Kestřan nastěhoval sídelní administrátor a zdejší k. byl spravován píseckým děkanem nebo štěkeňským farářem, jednou jako fil., jednou jako komendovaný, a bohoslužby se tu sloužily jen každou třetí nebo druhou neděli, žádná veř. pobožnost se tu nekonala – až 1715 administrátor Pyšely, když už měl v k. zmíněný nový oltář (postav. 1714), vyhlásil oslavu a ke cti sloužil zpívanou vot. mši sv. o N. Trojici,

kteř se zúčastnilo, až na několik málo osob, tak veliké množství lidu, jako se schází ve sváteční den, a tím se nečekaně vzňala horlivost – tak tomu, kterého dříve snad kvůli nedostatku bohoslužeb opomíjeli ctít, budou chtít do budoucna úctu vynahradiť s nadšením o to větším – z toho vyvěrá nepochybná naděje na budoucí vel. pobožnost^{e)} – lid žádná dobrodiní nesdělil, snad z nějaké obavy^{d)}

a) R l. zpr. míst. administrátora Pavla Antonína Pyšelyho, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 147^r) – b) R t., fol. 147^{r-v} – c) R t., fol. 147^v – d) R t., fol. 147^v-148^r

Kirchbichl (R, T, o. Kufstein)

zdejší farář 1718 sděluje, že se v t. f. nedá ohledně SJN zjistit nic jiného, než že je u kramářů procházejících kolem a prodávajících obrázky čas od času vidět podobiznu vyrytou do stříbra a kovu a obrázky na pergameni a papíru, se ☩, a také tištěná n. malá officia („officiola“), z čehož lze soudit, že se o JN všude nese pověst svatosti

R n. zpr. Johanna Baptisty Dyera, aug. kanov. z Chiemsee, farního vikáře v Kirchbichlu, 30. IX. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [99]-[100])

Kladno, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

na oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1/) farář Maxmilián Lodinský (ve fun. 1708-19) dle svých možností každý týden čte mši sv., nejlépe ve středu, tj. v den, v němž, jak píše Beckovský, byl t. světec utopen kvůli neporušenému zpovědnímu tajemství – ve výroční den mučednictví má t. farář ve zvyku sloužit slavnostní zpívanou vot. mši sv. o N. Trojici, na kterou přicházejí dosti početní lidé téměř jako v jiný sváteční den – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Maxmiliána Lodinského, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 50^r)

Kladruby, n. Kladrau, město a klášter (Č, Plz, Pr, v. Tachov, město ve stejnojmenné f., klášter snad ve f. Kostelec)

na oltáři v rozšířené předsíni městského fil. k. sv. Jakuba Vět. (→ A.1, t. I) se začaly 1714 sloužit bohoslužby a od té doby se zde celebruje za velkého shromáždění a zbožnosti lidu – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře a benediktina kladrub. kláštera Štěpána Ignáce Kestla, 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 232^r)

Kladruby nad Labem, dř. Kladruby (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, kapl. při cí. hřebčíně s far. právy)

je zvykem v den 16. V. v k. sv. Václava a Leopolda v cí. hřebčíně sloužit na oltáři (→ A.1, t. 1/) slavnostněji zpívanou bohoslužbu a po ní zpívat č. litanie – dol. 1715

R nedat. l. zpr. kaplana a duch. správce cí. hřebčína Václava Hájka, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 205)

Klagenfurt am Wörthersee, do 2008 pouze Klagenfurt, zem. hl. město Korutan (R, K)

zdejší měst. farář Johann Andree Benaglio svob. p. von Rosenbach 1719 dosvědčuje, že velmi mnoho

osob duch. i svět. stavu uctívá SJN v soukromí a soustavně

R n. zpr. klagenfurt. měst. faráře Johanna Andree Benaglio svob. p. von Rosenbach, 30. VIII. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [104])

Klamm (R, NÖ, o. Neunkirchen)

obraz ve far. k. (→ A.2, t.) je v účtě – dol. 1715

R zpr. z novoměst. arcij., 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Kláster, též Klášter Nepomucký či Klášter Pomucký, n. Kloster (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, d. Nepomuk)

1/ ves, v 18. st. ještě lidově nazývaná *V Klosteře*,^{a)} vznikla v ruinách středověkého cist. opatství zvaného *Pomuk* i *Nepomuk*, s nímž byl dle Dlouhoveského i Balbína spjat SJN tím, že si jej zde u zázračné sochy P. Marie vyprosili starí bezdětní rodiče a později tu pro něj na Matce Boží vyžádali uzdravení z těžké nemoci – Balbín nadto připojuje vyprávění, že sem Jan v chlapeckém věku denně docházel, aby ministrováním posloužil cisterciáckým kněžím při mších u oltářů, řeholníci mu zase poskytli první zbožné vychování – z těchto legendárních podání se zrodila hluboká náklonnost cisterciáckého řádu vůči SJN, kterého synové sv. Bernarda cháпали jako svého odchovance, jemuž pomohli položit základy svatosti, jíž pak tolik obohatil svět, zároveň Jana ctili jako svého duchovně spřízněného patrona – jedním z nejmýlnějších dokladů cisterciácké úcty vůči SJN, spirituálního přátelství, ba až zbratření s tímto světcem a rovněž hrdosti na tohoto chovance řádu je dílo učeného oseekého cisterciáka P. Augustina Sartoria *Cistercium bis-tertium* (1700) zachycující a oslavující záslužné dějiny cisterciáckého řádu u příležitosti 600. výročí jeho vzniku (1698) – SJN se na stránkách tohoto obsáhlého spisu objevuje hned několikrát, v jednu chvíli mu však autor věnuje obzvláštní pozornost, když opěvuje vztah, který se mezi světcem a cisterciáky rozvíjí: zde rozvádí myšlenku, že je Nepomucký třikrát „naším“, tedy cisterciáckým, a že cisterciáci jsou třikrát jeho – závěr básně vyznívá výmluvně: „a [JN] se činí cisterciákem a cisterciáci Nepomuckými!“^{b)} – pozornost si u Sartoria také získal zaniklý klášter *Nepomuk pod Zelenou horou*, který, jak učený cisterciák připomíná, byl nesmírně proslaven svatým divotvůrcem JN, jenž zde mezi řeholníky v dětském věku načerpal prvky zbožnosti^{c)} – krátce nato Sartorius prozrazuje, jak něžnou úctu vůči SJN nejenom on sám chová, když popisuje svou návštěvu v ruinách nepom. kláštera: „Spatřil jsem Nepomuk – a vždy si budu blahopřát, že jsem ho jednou viděl – spatřil jsem, pravím, zříceniny kdysi slavného kláštera a prohlížel jsem si je zvědavě a zároveň bolestně se vzlykotem ducha, když mě doprovázel a se mnou kvůli těžce cisterciácké tragédii lkal ctihodný P. Ferdinand Mayer, profes v Plasích, kdysi profesor filosofie a teologie v Langheimu ve Francích, poté filosofie v Praze

v arcibiskupské koleji a nyní teologie ve svém profesním domě, censor této knihy. Dosud vysvítá ze samotných zbytků a rozvalin kdysi rozsáhlé stavby starobylá vznešenost místa. Tu naši mysl jímala především zbožnost velkého českého divotvůrce, svatého Jana Nepomuckého, který tuto zem kdysi každodenně posvěcoval svými stopami. Na kolenou jsme pozdravili místo, kde stály jeho nohy, když svatý chlapec po více let vykonával posvátnou službu u oltáře. A zjistili jsme od lidí, kteří nás vodili po rozvalinách, že v kapli, kterou obyvatelé dosud nazývají [kaplí] sv. Bernarda, jsou častěji slyšet zvuky zvonku, kterým se zvonívá při mešní oběti. Nachází se tento slavný dům na úpatí hory, které říkáme *Zelená*, nedaleko od městečka Nepomuku, otciny slavného Jana Nepomuckého.^{d)} – nakonec se Sartorius se svým spolubratrem podíval i na *Zelenou horu*, kde podle svědectví některých historiků stával ženský cisterciácký klášter, čemuž Sartorius neměl důvod nevěřit – při této příležitosti v knize vyjádřil vděčnost šternberskému rodu za jeho náklonnost a štědrou podporu, kterou vždy cisterciáckému řádu projevoval, za což se řeholníci dosud odvděčují – posléze popřál Sternbergům, ať jejich rod jako hvězda stále ve vlasti září novými potomky čili paprsky. „A toto přání cisterciáckého řádu ať vyplní ten, který mezi cisterciáky a Nepomukem dopěl ke svatosti, slavný divotvůrce Jan Nepomucký!“^{e)} – stručněji o své návštěvě zřícenin nepomuckého kláštera, kterou se slzami, obzvláštní úctou a útechou srdce vykonal „před několika lety,“ Sartorius pojednal v n. upraveném vydání *Cistercia* 1708, kde se rovněž zmínil o vyprávění průvodců, že v pusté kapli sv. Bernarda, kterou mu ukázali, častěji slyšeli zvuk mešního zvonku^{f)}

2/ 1718 navštívil zříceniny (ne)pomuckého kláštera Jan Tomáš Vojtěch Berghauer a ve své nepom. publikaci zanechal jejich podrobný popis vedle pojednání o dějinách t. kláštera – také on zaznamenal místní podání o neobvyklých úkazech ve svatyni sv. Bernarda: „[...] horní nároží opatství uzavírá kostel svatého Bernarda dlouhý kolem třiceti a něco kroků. Zbývá v něm kamenná menza hlavního oltáře a kropenka na svěcenou vodu. Na evangelní straně, kromě stop starobylých písmen sem tam vyrytých, je vidět ve zdi otvor, kdysi místo pro uložení sv. eucharistie, označené nahoře lilií, ve kterém se zbožně uctívá od nepamětné doby obyvateli i blízkými křesťany malá dřevěná socha sv. Bernarda. Lid se tu na kolenou modlí za potřebné věci. Místní vesničané dosvědčují, že jsou na tom místě častěji slyšet zvuky zvonku, na který se zvonívá při mešní oběti, a že tu bývají vidět siluety kráčejících řeholníků.“

3/ zříceniny pomuckého kláštera jsou naznačeny na rytině v opakovaně vydávané svatoján. knížce dominikána Reginalda Brauna (→ B.4, 130b, BRAUN 1723b, TÝŽ 1724b, TÝŽ 1737)

4/ 1729 byla v knize cist. kněze a převora oseckého kláštera Eustacha Janky (jde o vsuvkami obohacený překlad textu dalšího cisterciáka, kardinála Giovannioho Bony) publikována rytina, korespondující s faktem, že Janka knihu věnoval čerstvě kanonizovanému JN – výjev na rytině vyjadřuje touhu po alespoň částečné obnově (ne)pomuckého kláštera, kterou by měli uskutečnit cisterciáci k poctě:

SJN jakožto kanovník s pěti hvězdami kol hlavy a palmou v lv. ruce sedí v nebi na oblacích, shlíží na krajinu pod sebou, na svůj rodný *Nepomuk*, strmou *Zelenou horu* se zámekem a na zříceniny (ne)pomuckého kláštera cisterciáků – kolem světce se vznášejí andělé, dva drží pásku s náp. *Benedic Deum Saeculorum, ut reaedificet tabernaculu[m] suu[m]*: / *Et fratres nostri, qui dispersi sunt, revertentur. Tob. C. 13. v. 12 et 14 v. 6.* – andílek, letící níže a poukazující na právě citovaný nápis, nese další rozvinutou pásku se slovy *Benedicti erunt, qui aedificaverint te. Tob: C. 13. v. 16.* – dole v popředí se nacházejí ruiny kláštera, u nichž jsou dvě skupiny cisterciáků, jedna blíž ke zříceninám, bědující, druhá více v popředí v lv. dol. rohu kompozice, hledící ke SJN (jeden cisterciák tu klečí a spíná ruce v modlitbě) – v pr. dol. rohu jsou označeni autoři kresebného návrhu i samotné rytiny: *Hiebl del. Birkart fc. Prag.* – nejniže pod rámem rytiny se nachází text: *Simulachrum Magnifici olim, nunc verò desolati S. Ord. Cisterc. Caenobij, in Regno / Bohemiae sub Monte Viridi siti, à Divo Joanne Nepomuceno in tenerioribus / annis ad Sacra Miſarum Ministeria, et capienda prima pietatis fundamenta idem- / tidem frequentati: Utinam ad primitivos ejus Incolas, Ejusdem Beati Thaumaturgi / Martyris Cultores devotiſimos, O tandem! pro ipsius cultūs augmento, vel ex parte redituri!* – zde je vyjádřeno jasně, co je výše na páskách naznačeno citáty z knihy *Tobiáš*, kde se praví „Dobrořeč Bohu věků, aby znovu zbudoval svůj příbytek, a naši bratři, kteří jsou rozptýleni, se navrátí,“ a ještě „Blahoslavení budou, kteří tě zbudují.“ – jasně je ve spodním nápisu sděleno: „Podoba kdysi skvělého, nyní však opuštěného kláštera posvátného řádu cisterciáckého, ležícího v Království českém pod Zelenou horou, navštěvovaného svatým Janem Nepomuckým v mladičkových letech, který tam konal posvátnou službu při mších a načerpal první základy zbožnosti. Kéž se, ó, nakonec alespoň z části navrátí svým původním obyvatelům, velmi zbožným ctitelům téhož blaženého, divotvorného mučedníka, aby se šířila jeho úcta!“

1/ a) R BERGHAUER 1736, 26 – b) L SARTORIUS 1700, 806-808 (oslavná báseň) – c) L t., pag. 1082 – d) L t., pag. 1083-1084 – e) L t., pag. 1084 – f) L SARTORIUS 1708, 819; 2/ L BERGHAUER 1736, 43 (citát) – TÝŽ 1761, 72 (1718 na základě slibu navštívil a uctil „jánskou kolébku“ v Nepomuku a poté zříceniny nepomuckého kláštera pod Zelenou horou, zelenohorský hrad a posvátné památky sv.

Vojtěcha); 4/ L BONA, JANKA 1729 (grafika před úvodním věnováním knihy SJN)

Klášteřec nad Ohří, n. Klösterle an der Eger, městečko (Č, Žat, Pr, v. a f.)

1/ míst. farář Baltazar Antonín Juda Tadeáš Ziegler začal několik let před 1695 o svátku slavného světce JN sloužit zpívanou boh., v čemž dosud (1715) pokračuje jeho nástupce Jan Jindřich Khinel, za velmi vel. shromáždění lidu

2/ lid má ve zvyku ve svátek po celý den průvody navštěvovat sochu vztyčenou na veř. cestě (→ A.1, Klášteřec nad Ohří 3/), což svrchovaně slouží ku vzdělání – dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře a vikáře Jana Jindřicha Khinela, 3. XI. 1715, prez. 9. XI. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 240^r)

Klášteřní Hradisko, dřívě Hradiště, n. Kloster Radisch, dř. Hradisch, osada při stejnojmenném prem. klášteře, zv. též Klášter Hradisko (nyní část města Olomouce) (M, Olo, Ol, d. Olomouc, f. P. Marie v Olomouci)

na kláš. louce při c. z *Olomouce* do prem. kanonie *Hradisko* pořádali místní řeholníci u sloupu se sochou (→ A.1, t.) pobožnosti o svátku 1726, kdy o páté hodině ranní začala pobožnost intrádami a následovaly litanie, i 1727, kdy byly opět zpívány litanie

R Deník hradiské kanonie z 1726 (MZA Brno, E 55, sign. 215 II 17, fol. 63^r) a z 1727 (t., sign. 216 II 18, fol. 48^r) – L SUCHÁNEK 2005, 50-51 – TÝŽ 2007, 143

Klatovy, n. Klattau, král. město (Č, Plz, Pr, v. a d.)

1/ v prostředí zdejší jez. koleje a gymnázia nacházíme stopy celkem raného povědomí:

1a/ nepom. rodák Vojtěch Knia, který nejspíš 1665 přišel do *Klatov* studovat na jez. gymnáziu, během 1. beatifikačního procesu 8. I. 1716 vyznal (k 19. čl., 65. otázce), že jim, žákům, vyprávěl jejich profesor gramatiky, jez. magistr František Kuneš (působil v *Klatovech* jako profesor nejvyšší gramatické třídy 1668), jak byl v chlapeckém věku potrestán, když ze zvědavosti neuctivě šlápl na hrob (→ D.1, 20) – Knia během klatov. studií pocítil povolání do Tovaryšstva Ježíšova a 1671 odtud odešel do *Brna*, kde vstoupil do jez. noviciátu, a když se později do *Klatov* vrátil, aby sám na zdejším gymnáziu jako jez. magistr vyučoval (1677, 1678), předčítala se v koleji při jídle Hájkova *Kronika česká* a v ní stať (odpověď na 8. čl., 28. otázku v t. procesu)

1b/ během svého druhého pobytu v klatov. koleji (1671-74) napsal slavný jez. učenec a tvůrce nejslavnějšího životopisu, P. Bohuslav Balbín, obsáhlý dopis (dat. 25. VIII. 1673), v němž obhajoval legitimitu úcty – šlo o odpověď na dotaz, s nímž se na něj obrátil hr. Václav Vojtěch ze Sternbergu na svém zelenohorském zámku, kde ho učenec navštívil u příležitosti cesty do svěřcovy rodiště (→ níže, *Nepomuk* 5f/)

2/ v jednom dílu nejstarší klatov. matriky (vedené pro oddávky a úmrtí od 1648 do 1707, resp. do 1705) je mezi úmrtími zaznamenáno, že 16. V. 1702, „Na den S.^o Jana Nepomuckého“ zemřel slovný pan Jakub Stránský, první mezi staršími obecními

3/ v jez. k. Neposkvr. početí P. Marie a sv. Ignáce z Loyoly:

16. V. 1705 bylo tak hojně penitentů jako v jiný več. svátek nebo v neděli^{a)} – o slavnosti 16. V. 1707 velmi mnoho penitentů a komunikantů, sbíhá se lid jako ve sváteční den a u vyzdob. oltáře (→ A.1, Klatovy I. 2a/) jsou celebrovány 2 boh.^{b)} – o svátku 16. V. 1708 bylo jakžtakž hojně penitentů^{c)} – jakýsi žid, který byl dostatečně vyučen v dogmatech kat. víry, si přál být o svátku t. r. pokřtěn^{d)} – 16. V. 1709, o svátku, dosti početní penitentů^{e)} – 16. V. 1710 byl dnem^{f)}

4/ lat. mar. družina při klatovské jez. koleji představila ve Svatém týdnu 1720 v divadelní hře („actio theatralis“) SJN jako obraz trpícího Krista, aby mezi svými sodály rozmnožila pobožnost vůči trpícímu Kristu (→ C.2, 1720, Klatovy)

5/ zápis ze zasedání klatovské měst. rady 13. X. 1721: „Václavovi Wümmrovi na jeho poslušné prošení páni starší obecní pro čest a slávu sv. Jana Nepomuckého pokutu za utrnutí na jejich cti darovali, a jest jemu veliká capitola dána, a má outraty vynahradiť.“

6/ Klatovští měli v úmyslu putovat po beatifikaci ke cti do *Prahy*, ale „pro nemožnost a tenkost důchodův obecních“ měst. rada 1. V. 1722 stanovila, že procesí půjde do *Nepomuku* a následujícího 8. V. upřesnila, že se k této svatoján. „processi“ mají dát od obce fůry, jako když Klatovští putují do bavorského pout. místa *Neukirchen beim Heiligen Blut*

7/ 26. IV. 1725 zemřela Anna Terezie, manželka Jiřího Aleše Fuchsa z Valburku, cis. rychtáře v *Klatovech*, ctitelka, která v úvodní části svého kšaftu vzpomínala na přímluvu všech svých sv. patronů, „obzvláště pak sv. Jana Nepomuckého, mučedníka, [ochránce] od hanby věčné“

1a/ R l. zápis v 1. beatifikačním procesu, výslech jez. kněze Vojtěcha Kníy, 8. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 43^v) (o čtení Hájka); 1b/ L BERGHAUER 1761, 350-354 (Balbínův dopis in extenso) – RYNEŠ 1940, 42; 2/ R klatov. matrika 1648-1707, zápis o úmrtí 16. V. 1702 (SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, sign. Klatovy 01, pag. 387, staré paginace 175) ← L VANČURA 1933-1936 II. 1, 370-371; 3/ a) R deník ministra klatov. jez. koleje, 16. V. 1705 (SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 58^v) – b) R t., fol. 87^r – c) R t., fol. 98^v – d) R LA klatov. jez. koleje, 1708 (ARSI, sign. Boh. 120, pag. 81) – *Historia Collegij Clattoviensis Societatis Jesu*, 1708 (KNM, sign. VII C 29, pag. 263-264) – e) R deník ministra klatov. jez. koleje, 16. V. 1709 (SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 108^v) – f) R t., fol. 121^r; 5/ R *Protokoly ze zasedání městské rady VII. (Protocolli sessionum) 1720-1722*, sessio 13. X. 1721 (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, č. inv. 54, č. evid.

K 38, fol. 173^r); 6/ R *Protokoly ze zasedání městské rady VII. (Protocolli sessionum) 1720-1722*, sessiones 1. V. 1722 a 8. V. 1722 (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, č. inv. 54, č. evid. K 38, fol. 240^v a 241^r); 7/ L VANČURA 1933-1936 II. 1, 360, 371

Kleinwetzdorf (R, NÖ, o. Hollabrunn)

ve dv. a zám. kapli na zámku *Wetzdorf* (→ A.2, Kleinwetzdorf) se poprvé konala slavnost 16. V. 1729 v přítomnosti mnoha osob vévodské i knížecí hodnosti, duchovenstva a početného množství svět. osob – přítomen byl rovněž zřiz. t. svatoján. kaple, míst. p. Leopold vév. von Schleswig-Holstein-Sondergurg-Wiesenburg (1674-1744), který pro účastníky této i následujících výročních slavností konaných v t. kapli vyžádal na papeži Benediktovi XIII. plnomocné odpustky – při t. první slavnosti pronesl n. kázání *Heiliger Joannes von Nepomuck als neu und dem heil. Joanni dem Tauffer sowohl in der Geburt, Leben und Todt gantz gleich erküsener heiliger Kirchen-Patron* kněz Ludwig Tauchner, rodilý Rakušan z *Eggenburgu*, kdysi dv. kaplan býv. majitelky wetzdorfského zámku, nyní již zesnulé vév. Sophie Eleonory Magdaleny von Schleswig-Holstein (vlastnila zámek 1714 † 1720), nyní farář v *Braunsdorfu* – ten se ve své řeči obracel na vévodu Leopolda, světce z Nepomuku, obec *Wetzdorf* a posluchače, krátce představil život, mučednictví i věhlas JN, kterého výše zmíněný papež nedávno prohlásil za svatého – o SJN praví, že „nelze už najít město, městys nebo ves, cestu nebo most, kde by nebyly postaveny jeho čestné sloupy, kostely, kaple nebo oltáře“ – Nepomuka opakovaně porovnává se sv. Janem Křt. – přináší také několik informací o svatyni, v níž právě káže, a o slavnosti, která se právě odehrává

L TAUCHNER 1729

Klobuky (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Vraný)

o pobožnosti, jejíž součástí bývá pravidelně oltář v míst. far. k. (→ A.1, t.), viz Kobylníky

Klosterberg viz *Hohenwart*

Kloster Sankt Veit viz *Neumarkt-Sankt Veit*

Klučnice (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. Starý Knín, 1718 a.)

1715 se tu nacházely obvyklé tištěné písně, které lid zpíval – t. r. lid v den svátku projevil, že chová vel. náklonnost, když se shromáždilo hojně osob, především ženského pohlaví – tehdy o tom psal zde působící kněz z řádu křižovníků s červ. hv. Josef Walless, který tehdy nepochyboval, že bylo mnoho milostí vyprošeno na přímluvu, ačkoli mu žádnou dosud nikdo z lidu neoznámil – dodal, že pokud se sdělení o nějaké milosti vyskytne, je připraven o ní podat zprávu, aby se tak šťastně a rychleji dosáhla kanonizace, za kterou prosí svými nehodnými modlitbami

R l. zpr. Josefa Wallesse, kněze, křiž. s červ. hv., Klučnice, 27. IX. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

Klodzko, n. Glatz, č. Kladsko, král. město, hl. město Kladského hrabství (P, KL, f. spojená s jez. kolejí)

ve frant. k. je každý rok v den sloužena slavnostní mše – dol. 1715

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. provincie ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Kněžves, n. Herrndorf (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f.)

míst. farář Karel Tilmann Neradius 1715 sděluje, že jako nejnižší světenec denně ctí SJN malým oficiem

R l. zpr. míst. faráře Karla Tilmanna Neradia, 19. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 263)

Kobylníky (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Vraný)

k soše v lesíku poblíž zdejší tvrze (→ A.1, t.) se v neděli v oktávu svátku neboli v prosebnou neděli jde procesím a modlí se tam modlitba („collecta“) o sv. patronech (nepochybně Č. král.), poté lid velmi horlivě zpívá píseň a po návratu do klobuckého k. sv. Vavřince (*Kobylníky* k němu církevně přináležely) na oltáři (→ A.1, Klobuky) se slouží zpívaná mše sv. – dol. 1715 – **pozn.:** slavnost se snad konávala již od vztyčení sochy, tj. od 1706, kdy snad už také stával v klobuckém k. zmíněný oltář

R nedat. l. zpr. vranského faráře Martina Sýkory, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 42-IF)

Kočov, n. Gottschau (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f. Brod nad Tichou)

u sochy na král. cestě na m. poblíž vsi (→ A.1, Kočov) denně vykonávají svou pobožnost nesmírně četní kolemjdoucí a poutníci – dol. 1715

R l. zpr. brodského faráře a administrátora tachov. vikariátu Julia Františka Pelleta, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 245^r)

Kolín, dř. Nový Kolín, král. město (Č, Kou, Pr, v. a d.)

socha u kaz. v děk. k. (→ A.1, t. 1c) se chová v účtě skoro již od 1695 – je u ní vidět po obou stranách zavěšené kanov. oblečky dětí, které je po dobu jednoho roku nosily ke cti – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. děkana a vikáře Micha(e)la Františka Černého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 103^r)

Kolinec, městečko (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

na kůru far. kostela sv. Jakuba Vět. se zpívají zbožné písně – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Matyáše Schneidera, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 375^r)

Kolínská arcidiecé. (N, NW a další oblasti)

kolínský světící biskup Franz Kaspar von Frankensiersdorf (ve fun. 1723 † 1770) vložil 15. IV. 1728 do relikviářové monstrance relikvie náležející hraběnce von Schwerin – učinil tak poté, co prověřil věrohodný původ t. ostatků

L TORSY 1972, 324

Köln, č. Kolín nad Rýnem, sídlo arcib. (do zániku Sv. ř. ř. byli zdejší arcibiskupové kurfiřty) (N, NW)

v kostele augustiniánů proběhla v sobotu 8. XI. 1721 oslava blahořečení, k níž nejmenovaný „svatomilný básník“ sestavil 12 „hvězd“, tj. emblematických s výkladem formou poezie – poetický popis této výzdoby vyšel dvakrát tiskem, v *Kolíně nad Rýnem* (1721) a poté v *Praze* (1722)

L *Corona stellarum duodecim* 1721 – *Corona stellarum duodecim* 1722

Koloveč, n. Kollautschen, městečko (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

1/ nejstarší doklad o zdejším slavení svátku se týká 1711, kdy zdejší farář Ferdinand Antonín Ignác Vejvoda (ve fun. 1707 † 1714) vyhlásil, že se svatoján. svátek oslaví pracovním klidem

2/ soše upr. městečka (→ A.1, t.) vzdávají kolemjdoucí úctu – dol. 1715

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, prez. na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 172^r)

Komárno (mad. Komárom) viz *Uhry 1/*

Königstetten (R, NÖ, o. Tulln)

1/ ve farnosti tohoto městyse a sídla zemského soudce a správce pasov. biskupství i důchodního úřadu pro dolnorakouské državy t. diecéze se již od doby před 1685 vzdává úcta JN, který je hlasem lidu nazýván svatý

2/ zde také obdrželi při křtu mj. jméno JN dva synové Josepha Leopolda von Oberlin auf Mittersbach, říš. ryt. a bisk. pasovského dvorního rady, stolníka a důchodního v Königstetten (v t. úřadu 1714 † 21. IX. 1748) – byli to *Joannes Nepomucenus Horatius Nicolaus Valentinus Sylvester Theobaldus* 1726 a *Jacob Georgius Antonius Horatius Joannes Nepomucenus* 1729

3/ zdejší obec slavila svátek 16. V. 1729 ve far. k. sv. Jakuba Vět. s prosbou o úrodný rok, k čemuž připojila prosebný průvod – při t. příležitosti pronesl vídeňský benediktin, P. Maurus Weymer, kázání *Geheimnuß-reich dreyfache Zunge oder [...]* *HJVN*, na téma 2 S 23, 2 „Hospodinův duch skrze mne mluvil, na mém jazyku byla řeč jeho“ – na konci kázání promluvil o řím. svatořečení – tisk své promluvy kazatel věnoval Josefu říš. svob. pánovi Woderbornovi z Dundy, pánovi na moravském pan. *Puklice*, gener. polnímu strážmistrovovi a plukovníkovi dragounského pluku – tisk končí zkratkou „O. A. M. D. G. E. V. S. J. N.“ (= Omnia ad maiorem Dei gloriam et venerationem Sancti Joannis Nepomuceni)

1/ R zpr. míst. faráře P. Mariana Güttlera, 6. či 16. IX. 1715 (DASP, Pfarr- und Klosterakten Königstetten, Akten 4) ← L OPPEKER 2017, 151 – TÁŽ 2019, 5; 2/ L OPPEKER 2003, 213 – TÁŽ 2019, 6; 3/ L WEYMER 1729

Kopidlno, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

1/ míst. (osobní) děkan, zároveň farář velišský a vikář František Ondřej Ryc (Ritz) (ve fun. 1706-43) 1715 popsal úctu na sobě svěřeném území následovně:

v míst. far. k. sv. Jakuba Vět. se každoročně 16. V. slouží slavnostní zpívání mše sv. ke cti, což zachovávali i jeho předchůdci (dvěma posledními byli František Antonín Frischmann z Ehrenkronu, 1688-96, a Samuel Antonín Tůma, 1696-1705) – této slavnosti se účastní početný lid – mnozí z lásky k SJN častěji během roku k jeho cti dávají číst mše sv. – sochy ve far. k. i v kostelech fil. (→ A.1, Kopidlno I. 1/, II) jsou v úctě

2/ 29. I. (dle jiných zdrojů až 4. VI.) 1729 zde byl popraven Tomáš Svoboda, panský myslivec z Češova, z velišského pan. hraběte Františka Josefa Schlika, ženatý muž, otec pěti dětí, jehož rodina pocházela ze Zelenecké Lhoty – exemplární a výjimečně krutý trest ho stihl za rouhání proti podstatě mešní oběti, za hanobení SJN a opakované přechovávání nekatolických knih

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v); 2/ L PANOCH 2007, 32 (v pozn. 175 odkaz na příslušnou L) – vyváženě se k Svobodově případu vyjadřuje RYCHNOVÁ 2020, 108-111

Kornhaus, Kornouz viz Mšec

Kosmonosy (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, a Michalovice v duch. správě piaristů)

dne 22. VI. 1724 ve zdejší czerninské koleji piaristů obhajovali teze z veškeré filozofie (v tomistickém pojetí) dva studenti, piarista Romuald od sv. Eliáše a mělnický patricij Antonín Vandra – obhajobu svěřili do nejposvátnější ochrany „velkého divotvůrce Čech, sv. Jana Nepomuckého, mučedníka“, jak vyjádřili v titulu knižní podoby svých tezí

L ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724

Kosořice (Č, Bol, Pr, v. a f. Dobrovice)

všichni kolemjdoucí katolíci zbožně uctívají sochu na sloupu na m. ve vsi (→ A.1, t.) – dol. 1715

R l. zpr. dobrovic. faráře a vikáře Jiřího Antonína Neradia, 26. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 542)

Kostelec na Labi viz Kostelec nad Labem

Kostelec nad Labem, dř. též Kostelec na Labi či Labský Kostelec, město (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, d.)

ve výroční den mučednictví se kdekoliv na jmenovaných místech zdejšího d. (vedle samotného *Kostelce* též ve *Sluhách*, *Lobkovicích*, *Kozlech* a *Všetatech*) konají bohoslužby a každý r. je vidět vel. shromáždění lidu, přičemž mnoho osob přistupuje ke zpovědi a přijímání – zdejší děkan na své dobré svědomí a v pravdě sděluje, že „ochranu tohoto světe [JN] a pomoc sice cítíme a zakoušíme, ale neumíme ji slovy vyjádřit“ – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r)

Kostelec nad Orlicí, n. Adlerkosteletz, dř. Kosteletz am Adlerfluss či ob der Orlicz, městečko (Č, Hra, Kh, d.)

ve výroční den mučednictví a také častěji během roku se sloužívají mše sv. na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1/) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

Kostelní Bříza, n. Kirchenbirk (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

zdejší lid projevuje vel. pobožnost – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Jindřicha Ignáce Bredtschneidera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 345^r)

Köstendorf (R, S, o. Salzburg-Umgebung)

- Děkanát

BJN je mocně vzýván ve vel. těžkostech, zvláště při újmě na dobré pověsti, a pobožnost se mu vzdává na 20 či 30 místech t. děkanátu – úcta sem byla zpočátku, jak se zdá, uvedena českou vysokou šlechtou a dále rozšířena mědirytinami a modlitebními knížkami, takže je nyní nemalá – o tom všem 1715 píše děkan a farář v *Köstendorfu*, který na dokreslení řečeného přiložil n. vydání modlitební knížky, vydané Straubem v *Mnichově* 1704 (*Kleines Amt und Andacht* 1704)

R n. zpr. köstendorf. děkana a faráře Thomase Hirschhalbmera, 25. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [57]) – t. s připojeným tiskem z 1704 (AES, Akt 22/56, 228n) ← L HAHNL 1979, 98

Košice viz Uhry 4/

Kouty viz Smidary

Kozlov, n. Kosslau (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

farníci této f. pojali velikou zbožnost – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Daniela Bernarda Michaelis, 14. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 89^r)

Kozly (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, d. Kostelec nad Labem)

ve výroční den mučednictví se koná bohoslužba a každý r. je vidět vel. shromáždění lidu, přičemž mnoho osob přistupuje ke zpovědi a přijímání (nep. ve fil. k. Všech sv.) – dol. 1715

R l. zpr. kostelec. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r)

Kozolupy, n. Kosolup (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Město Touškov, 1718 a.)

u sloupu (→ A.1, t. 1/) se v čase moru (1713) každý den konaly modlitby a písně

R l. zpr. míst. faráře Jana Dietericha, profesu kladubského bened. kláštera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 28^r)

Kraków, n. Krakau, č. Krakov, hl. město Polska do 1795 a korunovační město polských králů, sídlo biskupství, od 1925 arcibiskupství (P, MP)

1/ za pastoračního působení krakov. biskupa Kazimierza Łubieńskiego (ve fun. 1710 † 1719) v *Krakově* vzrůstala úcta

2/ prokonsul a konšelé města *Krakova* žádali praž. arcibiskupa Františka Ferdinanda Küenburga o relikvie – č. primas jim je přislíbil pod podmínkou, že k jejich darování obdrží pov. papežského *Říma* – Krakovští mu za tento příslib poděkovali l. dopisem z 1. V. 1723 – přislíbené ostatky obdrželi až po kanonizaci (vedla se v t. věci ještě několik let korespondence mezi oběma jmenovanými stranami) 3/ měšťané, mezi nimi i členové měst. rady, a literátské bratrstvo Naneb. P. Marie působící při k. sv. Vojtěcha na hl. rynku prokazovali společně v t. k. úctu již v předkanonizační době – dávali zde ke cti sloužit mše sv. – svátek tu byl oslaven prokazatelně už 16. V. 1725, kdy zde minor. kněz Marcell Dziewulski pronesl kázání *Sekretarz wielkiej koronney Ducha przeyaswietszego pieczęci* – výše zmíněné literátské bratrstvo v t. k. veřejně slavnostně Bohu poděkovalo za kanonizační dekret, a to 5. III. 1729, ještě před řím. kanonizací – při t. příležitosti pronesl doktor filozofie a profesor krakov. univerzity Marek Antoni Kargolewski l. panegyrik *Asylum famae periclitantis d. Joannes Nepomucenus*

1/ L KARGOLEWSKI 1729b, fol. H^v; 2/ R l. dopis prokonsula a konšelů města Krakova praž. arcibiskupovi Khünburgovi, Krakov 1. V. 1723 (NA, APA I, sign. C 144/2) – další korespondence mezi Krakovem a praž. arcibiskupstvím uložena ve stejném kartonu v NA, v kartonu APA I, sign. C 143/6 i jinde; 3/ L DZIEWULSKI 1726 – KARGOLEWSKI 1729a – TÝŽ 1729b, fol. I^r

Kralíky, n. Grulich, město (Č, Hra, Kh, d.)

pobožnost v tomto místě kvete od cca 1700 a rok od roku se vzrůstá s naprostou důvěrou lidu vůči tomuto ochránci, SJN – zdejší sochy a obrazy (→ A.1, t. 1, 2a, 3/) jsou ve veliké úctě – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^r)

Královce (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. a f. Uhříněves)

uhříněves. vikář František Fridrich Zelecký udal do *Prahy* na arcibiskupství Ondřeje Veselého kvůli jakýmsi vytlačaným urážlivým povídkám proti SJN – když pak arcib. kancelář nařídila, aby se Veselý dostavil k vyšetřování, Zelecký jej tam poslal – z výslechu vyšlo najevo, že Veselý není původcem takových řečí, ale že se zdá, že je vedl jistý mlynář jménem Matyáš ve vsi *Královicích*, na kterého se vyšetřovaný odvolal – arcib. kancelář proto 26. VIII. 1721 písemně uvědomila vikáře Zeleckého, ať na arcib. brzo pošle k vyšetřování řečeného mlynáře, ať ale v této věci nejdříve uvědomí vr.

R l. dopis praž. arcib. kanceláře uhříněves. vikáři Františku Fridrichu Zeleckému, 26. VIII. 1721 (NA, APA I, sign. C 151/2d, kart. 2287A)

Kraselov, dč. Krasilov, n. Krasilau (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

lid se od 1696 shromažďuje dne 16. V. u obrazu na ol. ve far. k. (→ A.1, t. 1/) – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Šebestiána Pelikána, křížovníka s červ. srdcem (cyriaka), 24. X. 1715, prez. 9. XII. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 14^r)

Kraslice, n. Graslitz, město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

sochu na hl. ol. far. k. Božího Těla (→ A.1, t. 1/) umístil míst. farář Jan Jakub Jirí Etzweiler (ve fun. 1705-9), aby zde více posílil úctu, k níž povzbudil posluchače zvláštním kázáním, a také tam začal SJN ctít o svátku 16. V. v jednotlivé roky krásnější hudební votivní mši o N. Trojici

R l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 179^v)

Krásno, n. Schönfeld, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

obraz ve far. k. (→ A.1, t. 1/) je všemi velice uctíván – socha v kapli vně k. (→ A.1, t. 2/) se ctí s nejvyšší úctou o svátku, o jehož vigilii za ohromného shromáždění radostného lidu jak místního, tak dalšího, se konají co nejslavnější litanie, v samotný svátek pak zpívána bohoslužba – tento svátek se slaví všemi jako svátek zasvěcený (*festum fori*) – vše dol. 1715

patroni a společníci zdejší štolý či dolu *U sv. Jana Nepomuckého* (→ A.1, 3/) 1715 učinili trvalý slib, že každého roku věnují SJN zpívanou bohoslužbu

R nedat. l. dopis míst. faráře Kryštofa Ernsta, [1715] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, č. kart. 2232)

Krásný Les, n. Schönwald (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

míst. farář Jan Petr Unger (* 1674, ve fun. 1705 † 26. V. 1738) si již během svých studií SJN vyvolil za zvláštního patrona a v úctě i nadále pokračoval – v míst. farnosti na hranicích s luterány nebyla známa úcta, dokud ji nepodpořil při svém nástupu na míst. panství František Ignác Wratislav říš. hr. z Mitrowitz (vlastnil t. pan. 1704 † 13. III. 1715) – za tímto účelem 1706 daroval místnímu far. k. mal. obrázek (→ A.1, t. 1a/), 1707 pak umístil do míst. špitálu na domácí oltář obraz a celý špitál, postavený ke cti, dal tehdejším ústeckým vikářem Janem Jindřichem Kuntzem benedikovat (→ A.1, t. 2/) – u uvedeného oltáře se každý týden slouží tři nadační mše za zesnulého zakladatele špitálu, jímž byl míst. pán Josef Rudolf hr. ze Schönfeldu († 1704) – od té doby počala mezi křesťany v těchto končinách růst pobožnost k SJN

R l. dopis míst. faráře Jana Petra Ungera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 300^r)

Krattau (R, NÖ, o. Horn)

dle zpr. míst. faráře se zde v k. 1715 nenacházela žádná podobizna a lid světce sotva ctíl

L OPPEKER 2003, 176

Kremnica, mad?. Kőrmöcbánya, n. Kremnitz, královské svob. hl. hor. město (Slovensko, Banskobystrický kraj)

v neděli 17. V. 1722 zde k početnému shromáždění posluchačů pronesl krátkou chvalořeč *Die erstummete Wohlredenheit* o mlčenlivosti sv. mučedníka JN kněz Johann Josef Beitel (stalo se tak nejspíš ve far. k. Naneb. P. Marie na nám., který byl 1880-85 ze statických důvodů odstraněn)

L BEITEL 1722

Krnov, někdy Krňov, n. Jägerndorf, hl. město krnov. knížectví (HS, Ol, d. a f.)

v kapli při far. k. sv. Martina (→ A.1, t.) se 16. V. zpívá slavná mše sv. a častěji se celebruje – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Kroměříž, n. Kremsier, město (M, Olo, Ol, koleg. kapitula, d. a f.)

SJN se ctí každoročně 16. V. slavností bohoslužbou v koleg. k. sv. Mořice i ve far. k. P. Marie, zde na boč. ol. sv. Mikuláše poblíž sochy (→ A.1, t. I. 2/) – u sochy při piar. k. (→ A.1, t. I. 4/) provozují kostelní hudebníci zdarma slavnostní zpívané litanie od 16. V. po celý oktáv – vše dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Krsy, n. Girsch (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

BJN je zde uctíván, takže farníci této f. se sklánějí před vyobrazením ve far. k. (→ A.1, t. 1/) a také často dávají sloužit mše sv. ke cti – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Ondřeje Josefa Grubera, 6. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 92^r)

Krupka, n. Graupen, město (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1715 ve zdejší f. nebyla zřízena či ustanovena žádná veř. pobožnost, přesto se však ve far. k. nacházelo vyobrazení (→ A.1, t.), a ač nikdo místnímu faráři nevyjevil žádnou konkrétní vyprošenou milost, přece lid v různých těžkostech dával sloužit řadu bohoslužeb ke cti, aby mu SJN pomohl a ochránil jej

R l. zpr. míst. faráře Augustina Ignáce Graffa, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 282^r)

Křečov (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

na území zdejší f. lidé neměli téměř žádné povědomí o ctnostech, dokud jeden býv. farník neumístil na boč. ol. ve fil. k. ve Strážišti sochu (→ A.1, t.) – bývá vidět dvě nebo tři osoby, jak čtou a modlí se modlitbu um. u obrazu v křečovském far. k. (→ A.1, t.), což činí hlavně před vykonáním zpovědi – i místní farář Simonides má SJ za obzvláštního ochránce (→ D.1, 441) – dol. 1715

R l. zpr., již 20. IX. 1715 podal míst. farář Jan Jáchym Simonides (NA, ČDK, kn. 117, fol. 87^r)

Křemýž, n. Krzemusch (Č, Lit, Li, v. Duchcov, a.)

míst. farníci uctívají, ctí a vzývají JN jako světce – dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora Františka Nesena, 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 335^r)

Křičov viz Smidary

Křímov, n. Kríma (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

v těchto vzdálenějších místech kvete soukr. pobožnost – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jakuba Tadeáše Rachela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 194^r)

Křivsoudov, městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f.)

od postavení sloupu se sochou na nám., tj. od 1712 (→ A.1, t. 2/) u něj každý den při stmívání, žádný den nevyjímaje, mládež na vlastní popud zpívá několik č. písní k vel. vzděláním obyvatel – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Alexandra Kloffetia, prez. 9. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 22^r)

Křižany viz Hrádek nad Nisou

Kufstein, okr. město (R, T)

ve zdejším vikářství mnoho osob, také z obecného lidu, má již několik let obzvláštní úctu – z těchto ctitelů jsou uvedeni jmenovitě dva, totiž městský a zem. sudí Georg Egger, který nejen že dal postavit sochu na m. přes *Inn* (→ A.2, t. 2/), ale také dal již mnoho mší sv. číst ke cti, a dále Johann Grueber, stachlburský správce, který dal ve zdejším vikářském k. postavit na ol. sv. Kateřiny sochu (→ A.2, t. 1/) a zamýšlel také ke cti dát sloužit výroční slavnostní bohoslužbu a řečený ol. opatřit svítilnou, kterou skutečně pořídil (→ D.2, t.) – vše dol. 1715 – později, 1719, je dol., že v t. místě jisté osoby vykonávají tu či onu pobožnost a že tu je ročně čteno několik mší sv. ke cti

R n. zpr. míst. vikáře, augustiniána Albertina Sutora, 31. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [37]-[38]) – n. zpr. téhož vikáře, 2. II. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [96])

Kühbach (N, BA, SCH, Aichach-Friedberg)

v klášteře benediktinek je mal. obraz v sak. klášterního a far. k. sv. Magna (→ A.3, t. 1/) vystaven soukr. úctě^{a)} – vot. mše, ani o svátku, se ke cti neslouží, u vyobrazení nejsou upevněny ani tabule ani svíce,^{b)} lid se sem ke cti neshromažďuje, soukromě je však čest podivuhodně rozšířena a sama míst. abatyše Helena von Lerchenfeld (ve fun. 1685-1718) dala na vlastní náklady v *Mnichově* vytisknout několik stovek exemplářů malého officia podle praž. vydání a tu i tam je rozdávala, hlavně vznešeným osobám, a to s obrovským potěšením a obzvláštní láskou všech vůči BJN^{c)} – vše dol. 1698 místním kláš. zpovědníkem a farářem, benediktinem Thomase Hueberem, který sám byl obzvláštním ctitelem^{d)}

a) R l. zpr. Thomase Huebera, zpovědníka kláštera benediktinek v Kühbachu a tamního faráře (NA, ČDK, kn. 117, fol. 253^r), která se stala příl. k textu

theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), jenž obojí odeslal se svým doprovodným dopisem z Mnichova Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265) – **b)** R t., fol. 253^v – **c)** R t., fol. 254^r – **d)** R n. dopis P. Hermannna Strossmayra, profesa bened. kláštera Scheyern, t. 20. XII. 1697, kühbašskému zpovědníku a farářů Thomasu Hueberovi (NA, ČDK, kn. 116, pag. 280)

Kundl (R, T, o. Kufstejn)

míst. vikář 1715 sděluje, že kolem procházející kramáři prodávají ve slušném množství stručně tištěné životopisy spolu s oficiem a dalšími modlitbami, jakož i podobizny mal. na papíře a pergamenu či vytvoř. na skle, mosazi, dřevu a stříbře, pokaždé se ☼ – když vikář sám mnoho takových předmětů při výuce náboženství i jinak porozdával, začalo tím i v obecném lidu růst povědomí a náklonnost

R n. zpr. míst. vikáře Johanna Paula Reichartingera, 24. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [34]-[36]-[37])

Kunštát, n. Kunstadt, městečko (M, Brn, Ol, d. a f.)

na oltáři ve far. k. (→ A.1, t.) se téměř každodenně slouží mše sv., 16. V. se celebruje mše zpívaná – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Kunžak, dř. Kumžak, n. Königseck, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

všude panuje svorná pobožnost a důvěra vůči sv. domácímu patronovi JN – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Bernarda Hörnera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 80^r)

Kutná Hora, n. Kuttenberg, král. hor. město (Č, Čás, Pr, v. Kolín, arcij. či arcid.)

1/ jistý jezuita 1723 zazpíval první slavnostní mši o SJN na novém oltáři v k. sv. Jiří (→ A.1, t. 3b/) v kněžské výbavě, kterou t. oltáři věnoval p. Heis (→ D.2, t. 3/)

2/ jezuita míst. koleje kázal ve zdejší arcij. k. sv. Jakuba ve svátku 1724,^{a)} což se stalo rovněž 1726^{b)}

3/ všechny třídy míst. jez. gymnázia o svátku 1726 přistoupily při poslední bohoslužbě ke sv. přijímání

4/ o svátku 1729 sloužil u hl. oltáře arcijáhenského k. mši sv. rektor míst. jez. koleje Karel Basenheim(b)

1/ R LA míst. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 107); 2/ **a)** R LA míst. jez. koleje, 1724 (ARSI, sign. 139, pag. 105-106) – **b)** R LA míst. jez. koleje, 1726 (ARSI, sign. Boh. 141, pag. 111); 3/ R t., pag. 115; 4/ R LA míst. jez. koleje, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 168)

Kyjice viz Jirkov

Kyjov, n. Gaya, král. město (M, Hra, Ol, d. Veselí nad Moravou, f.)

u obou soch ve městě (→ A.1, t. a, b/) se o svátku a v osmý den slavnostně zpívají lit. za shromáždění lidu – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Kynšperk nad Ohří, n. Königsberg an der Eger, město (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f.)

lid má zvláštní náklonnost a zbožnost vůči obrazu na boč. ol. ve far. k. (→ A.1, t.), především 16. V., ve výroční den mučednictví, kdy obvykle dvacet i více lidí přistupuje ke sv. zpovědi u zdejšího faráře Leopolda Sigla, křížovníka s červ. hv. – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Leopolda Sigla, kříž. s červ. hv., 6. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. 475) ← l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinliha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^v)

Labský Kostelec viz Kostelec nad Labem

Lánov, n. Langenau (Č, Hra, Kh, f.)

podobizny v soukromých domech a na jejich průčelích (→ A.1, t.) byly um. ze zbožnosti – ve výroční den početný lid přichází do k. (nejspíše far. k. sv. Jakuba Vět. v dneš. Dolním Lánově) a zbožně se tam modlí – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

Lány viz Lázně Bělohrad

Lázně Bělohrad, n. Bad Bělohrad, dř. Bělohrad, pův. Nová Ves, od 1722 městečko (Č, Hra, Kh, a., 1721 f., zv. Nová Ves)

není nikdo v celé novoveské f., kdo by pro svou pobožnost již mnoho let necítil SJN – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r) – **pozn.:** do novoveské f. tehdy patřila Dolní, Horní a Prostřední Nová Ves, Brtev, zaniklá ves Byšičky, z níž zbyl fil. k. sv. Petra a Pavla (přifařen sem asi až 1718), Černín, Hřídolec, Lány, Lukavec u Hořic, Okrouhlé, Přibyslav, Svatojánský Újezd (či Oujezd Svatojánský) s fil. k. sv. Jana Křt., Tikov, Vřesník a fil. mlázovický obvod s fil. k. N. Trojice v Mlázovicích a s příp. vesnicemi Mezihoří a Šárovcova Lhota

Lažek-Zdrój, n. Bad Landeck (pův. Landeck, č. Landek), král. město (P, KL, f.)

u mostecké sochy (→ A.4, t. 1/) se den před svátkem, 15. V. večer za shromáždění lidu zpívají litanie složené ke cti – dol. 1715

R nedat. l. dopis míst. faráře, vikáře a kladského děkana Eliase Dionyse Schreiberera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 237)

Laimbach (R, NÖ, o. Melk)

dle zpr. míst. faráře se u sochy v k. (→ A.2, t.) nekonala žádná pobožnost – dol. 1715

L OPPEKER 2003, 176

Lázně Bohdaneč, do 1980 Bohdaneč, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

v míst. far. k. se od starodávna neprokazovala SJN zvláštní úcta – tu sem zavedl až 1710 nově nastupující farář Václav Jáchym Čermák, aug. kanov., profes kláštera v Praze na Karlově, když dal pro zdejší kap. sv. Jiří namalovat obraz (→ A.1, t.) – od té doby se tam světec ctí a o svátku každý r.

je z městečka vedeno procesí a koná se slavnost se zpívanou bohoslužbou – vše dol. 1715 tím samým farářem

R l. zpr. míst. faráře Václava Jáchyma Čermáka, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 58^r)

Lažišť, dř. též Lažice (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)
míst. farář Matyáš Schulpoch 1715 sděluje, že často vidá lidi, jak se zbožně modlí před oltářem ve far. k. (→ A.1, t.) a na kolenou se svěřují posvátné ochraně, totiž svatému JN jakožto vyhlášenému ochránci proti zlé pověsti – dále sděluje, že ve výroční den mučednictví se po předběžném vyzvánění slouží veliká bohoslužba, během níž zbožní ctitelé, kteří do k. přicházejí jako ve sváteční den, zpívají písne složené v č. řeči o t. sv. mučedníku

R l. zpr. míst. faráře Matyáše Schulpocha, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 176^v)

Ledce (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ SJN se uctívá na různých místech jako každý jiný svatý, zvláště jako ochránce toho, kdo je v nebezpečí pověsti

2/ v míst. far. k. se o svátku slouží na boč. oltáři (→ A.1, t. 1/) slavná mše sv. – tehdy se schází dosti početný lid, který je rovněž veden k soše upr. vsi (→ A.1, t. 2/), tam je pronesena modlitba (*collecta*) a lid se opět vrací do kostela – toho dne mají někteří ve zvyku přistupovat ke zpovědi a přijímání díky zvláštní zbožnosti

- vše dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. faráře Jakuba Františka Feidingera, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 30^{r-v}); 2/ R t., fol. 30^v

Leoben, okr. město (R, ST)

sloužívají se tu občas mše a pobožnosti, sice o N. Trojici, avšak ke cti, a to všechno se konává i na mnoha dalších místech – také jsou k dispozici jisté modlitební knihy, vydané se sch. představených, které obsahují život, oficiu a modlitby – dol. 1715

R výtah ze zpr. kléru Sa, nedat. n. zpr. míst. měst. faráře Johanna Wolfganga Merxeisena, 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [13])

Lešná, n. Löschna (M, Olo, Ol, d. a f. Valašské Meziříčí)

v kapli ve fil. (připojeném far.) kostele sv. Michaela arch. (→ A.1, t.) se 16. V., v den zasvěcený SJN, koná slavnost se shromážděním mnoha tisíců lidí a kajícníků v procesí, během roku pak se zde častěji čtou mše sv. – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Letohrad, do 1950 Kyšperk, pak chvíli Orličné, n. Geiersberg, městečko (Č, Hra, Kh, f. Lukavice, odkud 1727 přemístěna do Letohradu)
sochu (→ A.1, t. 1/) postavili míst. obyvatelé ze zbožnosti

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v)

Letovice, n. Lettowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Svitavy, f.)

1/ na oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) se celebruje
2/ v kapli (→ A.1, t. 2/) se dvakrát do roka celebruje zpívaná boh.

- obojí dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Levoča viz Uhry 4/

Lhota pod Libčany viz Libčany

Libčany, n. Liebtschan (Č, Hra, Kh, f.)

skoro všichni farníci libčanské f. jsou od 1693 zbožnými ctiteli – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r) – **pozn.:** do libčanské f. 1716 náležel obvod samotného far. k. v **Libčanech** s místy **Hřibsko (dř. Řibsko), Hubenice, Hvozdnice (dř. Voznice), Lhota pod Libčany, Roudnice, Těchlovice, Urbanice** a **Želí** a boharyňský fil. obvod s fil. k. sv. Bartoloměje v **Boharyni** a s místy **Homyle (dř. Homile) a Puchlovice**

Libčeves, n. Liebshausen (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. s osobním děkanem)

ve farnosti se prokazuje JN, mučedníkovi, svatému hlasem lidu i hlasem Božím, veškerá úcta náležející světcí, neboť 16. V. se zde (ve far. k. Stěti sv. Jana Křt.) koná slavnostní bohoslužba o svatém mučedníkovi a míst. žáci každý den, kdy je škola, v obvyklých dopoledních a odpoledních hodinách, dříve než se rozejdou, před sochou (→ A.1, t. 2/) na kolenou zbožně zpívají jistou píseň – informuje o tom 1715 míst. osobní děkan Jakub Suibert Sende a sděluje, že nelze přejít mlčením mnohé milosti, které lidé obdrželi skrze mocnou přímluvu a přičítají je SJN, pokud se však od nich žádá, aby je přísežně dosvědčili, obracejí se zády a odcházejí – o úctě v příf. *Třebívlicích* → níže t.

R nedat. l. zpr. míst. osobního děkana Jakuba Suiberta Sende, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 380^r)

Libědice, n. Libotitz (Č, Žat, Pr, v. a f.)

soše u m. (→ A.1, t. 3/) všichni prokazují náležitou úctu – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře a vikáře Františka Viléma Mibese, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 215^r)

Liberec, n. Reichenberg, město (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

mariánskému pilíři (→ A.1, t.) odkázal jeho zřiz., vrchní hejtman gallasovských panství (tj. také libereckého) Kristián Karel ryt. z Platzu a Ehrenthalu, p. na Skřivanech a Myštěvsi († 5. VIII. 1722), ve své závěti z 21. V. 1722 obnos 300 zl., aby sousoší bylo udržováno v dobrém stavu, aby o všech středách, pátcích a všech mar. svátcích tam stále hořela lampa a aby o všech středách se tam po večerním zvonění na *Anděl Páně* šest chlapců modlilo loreť. lit. a zpívalo píseň, za což ročně měly být chlapcům vyplaceny 3 zl. 54 kr.

L ROHN 1763, 336 – MTSSP 2003, 222

Liberk viz Rychnov nad Kněžnou

Liběšice, n. Liebeschitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, far. k. připojený k f. Levín)

1/ v příp. far. k. Naneb. P. Marie se den před svátkem kolem čtvrté hodiny koná ke cti slavnostní hudba s t. t., v samotný svátek se slouží mše z připadajícího svátku, avšak ke cti a zpívají se lit. o P. Marii s některými zbožnými hymny – k této pobožnosti se lidé scházejí, aby BJN uctili

2/ socha na sloupu na král. c. (→ A.1, t. 2/) je ve vel. účtě od 1711

- vše dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. levín. faráře Václava Františka Absolona, 2. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 321^r)

Líbeznice (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f.)

farníci líbeznické f. od 1709 vykonávají pobožnost pro veř. čest a uctění, k níž se schází lid nikoliv ve výroční den, nýbrž v nejbližší připadající neděli – dol. 1715

R l. zpr. líbeznického faráře Jana Martina Kurky, 24. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 189^r)

Liblice (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, f.)

od 1695 je SJN ve výroční den mučednictví zbožně ctěn a uctíván ve vel. a hojném shromáždění lidu – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Matyáše (Matěje) Karla Housenky, 24. VIII. 1715, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 190^r)

Libochovice, n. Libochowitz, město (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

mezi míst. farníky je dlouhou dobu podporována a prožívána veliká pobožnost a důvěra, lidé se ke SJN utíkají ve vel. míře, shromažďují se ve výroční den mučednictví u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/), kde se koná veliká pobožnost a po celý oktáv se modlí litanie a z důvěry k tomuto sv. ochránci dobré pověsti přicházejí mnozí kajícíci – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Henigera (ryt.) ze Seebergu, 19. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 325^r)

Lidice, dř. Lidice Větší (obec zanikla vyhlazením za heydrichiády v VI. 1942) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

lid na lidickém far. území má JN za svatého a jako takového jej ctí – od 1711, kdy byla ve far. k. přesunuta socha na boč. oltář (→ A.1, t.), lidé mají ve zvyku se u něj ve větším počtu shromažďovat a zbožně se modlit, a to jak při hojně zde celebrowaných mších, tak také téměř každý den, zvláště pak 16. V., ve výroční den mučednictví – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Vattera, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 48^r)

Linz, č. Linec, zem. hl. město Horního Rakouska (R, OÖ)

1697 dol., že v tomto městě bylo tištěno mnoho tisíc modlitbiček a že se patrně najde jen málo lidí,

kterí by BJN nectili denně alespoň nějakou takovou modlitbou či se nesnažili něco učinit ke cti

R l. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhoty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kniha 117, fol. 257^r)

Lipník nad Bečvou, n. Leipnik, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

- Děkanát

u malovaných a vyřez. vyobrazení, která jsou v kterémkoli kostele t. děkanátu, ať už na oltářích nebo mimo ně, se častěji v průběhu roku čtou bohoslužby a 16. V. se téměř všude zpívají – dol. 1716 (→ A.1, Lipník nad Bečvou II)

Lipová, dř. Hanšpach či Haňšpach, n. Hainspach (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

1/ každý den ve výroční den umučení se ve zdejším far. k. sv. Šimona a Judy zpívá bohoslužba – dol. 1715 (→ níže, Šluknovský vikariát)

2/ ve špit. kap. se již 1721 (ač nebyla budova špitálu ještě dokončena) sloužilo šest placených bohoslužeb ročně, a to v oktávu N. Trojice, o svátku Obětování P. Marie (patr. kap.) a svatých Františka Serafinského, Josefa, Anežky a JN – t. bohoslužby se měly konat každoročně

2/ L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 159-160

Lipovka viz Rychnov nad Kněžnou

Lisboa, č. Lisabon, hl. město původního Portugalského král. i moderního portugalského státu (Portugalsko)

Marie Anna Josefa Habsburská (1683-1754), dcera císaře Leopolda I. a sestra dvou dalších, po otcí panujících císařů Josefa I. a Karla VI., vstoupila 27. X. 1708 v manželství s portugalským králem Janem V. (ve fun. 1706 † 1750) a stala se portugalskou královnou – do *Lisabonu* přesídlila s několika Němci (tzn. osobami n. jazyka ze Sv. ř. ř., nejspíš Rakušany) ve svém služebnictvu – zjistila, že v Portugalsku bydlí, případně tudy cestuje mnoho dalších Němců, že se zde však nedostává kat. duchovních, kteří by jim posloužili v jejich mateřštině – přes *Lisabon* tehdy z Německa putoval jistý velmi vzdělaný a zbožný bosý karmelitán, který měl namířeno do misii v Persii s metr. biskupem isfahánským (ispahánským) Eliasem de San Alberto, členem t. řádu († 3. XI. 1708) – král nařídil, aby se onen řeholník v Portugalsku pozdržel, než by přišlo více n. mluvících duchovních – na pomoc mu přišli další bosí karmelitáni, které si královna vyžádala z rak. řádové provincie sv. Leopolda – král pro ně založil a ekonomicky zajistil hospic (uvedení n. bos. karmelitánů do Portugal povolil t. r. 1708 papež Klement XI. zvláštním breve, náklady na zřízení jejich hospicu platila královna^{a)}) – pro své duch. působení mezi Němci si řeholníci vybrali malou oddělenou kap. při k. irských dominikánů zasvěceném Božímu tělu

královna, která po svém otcí zdědila úctu, následujícího r. 1709 z vlastního popudu nebo

nebeského vnuknutí umístila do zmíněné kap. krásné vyobrazení a založila zde bratrstvo, jehož se stala členkou, stejně jako její choť, všichni infanti, šlechta a velmoži království – také král velmi podporoval rozvoj úcty (→ C.3, 7)

1723 otcové karmelitáni zbudovali kostel Matky Boží, sv. Anny a SJN, v jehož patrocinii si královna přála spojit sv. jména, jež nosí, se jménem světce, k němuž od malička chová velmi srdečnou zbožnost – všichni obyvatelé *Lisabonu* však kostel znají pod jménem posledním, tj. nepomucenským – toto vyplývá z l. zprávy samotných lisabonských bos. karmelitánů, již použil spisovatel Pedro Andrés de Velasco pro svou knihu (1736)^{b)}

oním bos. karmelitánem, který měl pův. namířeno na misie do Persie, ale nakonec zůstal v *Lisabonu*, byl nep. P. Leopoldus a S. Theresia, jenž 18. VIII. 1721 písemně požádal praž. arcibiskupa Františka Ferdinanda Kūenburga o některou autentickou relikvii pro veřejné uctívání a pobožnost, odvolávaje se na arcibiskupovu úctu – P. Leopold dopis napsal jakožto superior t. nové řeholní fundace, kterou označuje za hospic SJN a sv. Anny, zřízený v *Lisabonu* portugalskou královnou s povolením papeže – ve svém listu navíc sděluje, že do *Lisabonu* již před devíti lety uvedl kongregaci a pobožnost^{c)}

znamenal by to, že sice královna umístila 1709 vyobrazení do kap. užívané nově uvedenými bos. karmelitány, ale že samo uctívání a bratrstvo zde bylo započato až 1712 z iniciativy P. Leopolda od sv. Terezie – jisté je, že už 1708 vyšel ve *Vidni* vůbec první portugalský text o SJN, stručné shrnutí světceva života z pera jezuita Francisca da Fonseca, který byl vyslán do *Vidně* jako zpovědník mimořádného portugalského velvyslance Fernanda Telles da Sylva, hraběte de Villar Mayor, pověřeného vyjednáváním sňatku mezi Janem V. a Marií Annou – Fonseca knížka poprvé vyšla pod pseudonymem Affonso Franco a poté byla dvakrát publikována v *Lisabonu*, 1708 a 1712^{d)} – je vysoce pravděpodobné, že dílo bylo zamýšleno jako pomůcka, kterou mohla využít nastávající portugalská královna k šíření úcty svého patrona v Portugalském království

1720 je dol., že ve čtvrtek 16. V. královna navštívila lisabonský k. Nanebevstoupení Krista (v Calçada de Combro, nyní č. 74), kde se oslavoval „slavný SJN“ (zároveň to byl oktáv slavnosti Nanebevstoupení), a že navštívila dormitáře nového konventu, který tam byl postav. pro bosé karmelitány n. národa^{e)}

krátce poté, do 1723, byl hospic z rozkazu královny přesunut na nové místo, do několika domů poblíž měst. části (f.) *Hora sv. Kateřiny* na dnešním Largo São João Nepomuceno – právě při t. novém sídle vznikl nový kostel, který s veškerou slavnostností 19. III. 1723 požehnal zmíněný P. superior Leopoldus a S. Theresia (v dobovém tisku mylně jmenován „od svatě Marie“) na rozkaz

prvního lisabon. patriarchy Tomáše de Almeida (ve fun. 1716 † 1754) a dedikoval jej „slavnému SJN a slavné svatě Anně“^{f)}

královna s princeznou a dvěma infanty navštívila t. kostel v neděli 15. V. 1729, když se zde slavil „slavný SJN“^{g)}

pozn.: panovnice ve 40. l. 18. st. obdržela relikvii, zaslanou jí z *Prahy* do *Lisabonu* – na své výslovné přání byla 16. VIII. 1754 pohřbena v kostele při svém oblíbeném hospici n. bos. karmelitánů, jen její srdce bylo uloženo v cis. hrobce ve *Vidni*

a) L *Gazeta de Lisboa occidental* 1723, č. 12, 96 – I www.monumentos.gov.pt (*Hospício de São João Nepomuceno e Santa Ana / Colégio de Santa Catarina, Portugal, Lisboa, Lisboa, Misericórdia*) –

b) L DE VELASCO 1736, 449-453 – c) R l. dopis P. Leopolda a S. Theresia, superiora hospice SJN a sv. Anny, Lisabon, určený praž. arcibiskupu Kūenburgovi, 18. VIII. 1721 (NA, APA I, sign. C 144/2, č. kart. 2236) – d) L DA FONSECA 1708a, 1708b, 1712 – e) L *Gazeta de Lisboa occidental* 1720, č. 21, 168 – f) L *Gazeta de Lisboa occidental* 1723, č. 12, 96 – g) L *Gazeta de Lisboa occidental* 1729, č. 20, 160

Lískovice viz *Smidary*

Lišov, n. Lischau, městečko (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

úcta se zde prokazuje od cca 1685 a spočívá v tom, že se 16. V. zpívá mše sv. před vyobrazením (→ A.1, t. 1/), které je obzvlášť vyzdobeno a um. na boč. oltář, jakož i v tom, že dvanáct (někdy méně, někdy více) zbožných ctitelů ctí SJN svátostmi zpovědi a přijímání – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Manna, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 375)

Líšťany, n. Lichtenstein (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

zdejší farář Kryštof Hauerle 1715 sděluje, že je ve zdejší f. SJN ctěn od nepamětné doby jako každý jiný světec, což potvrzuje popisem zdejších památek (→ A.1, t. 1, 2/) a informací, že se každý rok u oltáře (→ A.1, t. 1/) častěji slouží nejsvětější mešní obět'

R nedat. l. zpr. míst. faráře Kryštofa Hauerle, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 18^v)

Litoměřice, n. Leitmeritz, král. kraj. město, sídlo bis. (Č, Lit, Li, katedr. kapitula, katedr. f. a měst. d. se sídlem v.)

1/ každoročně 16. V. se u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. II. 1a/) zpívá jedna bohoslužba a po celý oktáv téměř každý den dávají věřící číst mše sv., přinášejí ke cti bohaté dary a spolu s míst. děkanem a vikářem Gottfriedem Kryštofem Hoferem ryt. z Lobensteinu zasvěcují ochraně svůj život, pověst a veškeré záležitosti

2/ kolemjdoucí věřící otevřeně a veřejně uctívají sochy na vel. m. přes ř. *Labe*, u *br. sv. Michala*, na můstku u *Dlouhé br.* a na úpatí *Mostné hory* (→ A.1, t. II. 2/, III. 2-4/), a to nejenom smekáním

klobouku a zbožnými projevy náklonnosti, ale také tím, že u nich poklekají a Boha v BJN adorují a ctí 3/ obě předcházející sdělení poskytuje 1715 zmíněný děkan Hofer a přidává přesvědčení, že je nepochybné a jisté, že v *Litoměřicích* je dulická úcta BJN veřejná a obecná téměř od nepamětné doby, a potvrzuje, že hlas a přesvědčení lidu zbožně věří v přítomnost JN mezi svatými a blahoslavenými a že všichni věřící si svorně přejí, aby bylo na sv. apoš. Stolci vyprošeno dovedení slavnostního svatořečení ke zdárnému konci – také konstatuje, že se po vyhlášení z kazatelny ohledně zázraků, milostí a dobrodiní nikdo neukázal, protože je pověst (jíž se týká dotazovaná věc) zvlášť delikátní, a nakolik je možné, každý ji zakrývá (chrání, zahaluje) – nepochybuje přitom, že by v *Litoměřicích* i jinde v t. království po pečlivějším průzkumu nevyšlo více věcí na světlo k nejvyšší úctě

1, 3/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře litom. v. Bohumíra Kryštofa Hoffera (Hofera, Hovera, Howera) z Lobensteinu, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 331^r); 2/ R t., fol. 330^v

Litomyšl, n. Leitomischl, město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d.)

1/ na zdejší radnici se s úctou uchovávala listina, kterou sestavil a svou notářskou značkou a vlastnoručním podpisem potvrdil veř. notář Jan z Pomuku – t. latinský dokument, vyhotovený na pergameni, je sentencí či rozhodnutím praž. arcibiskupa Jana (Očka) z Vlašimi ve sporných záležitostech mezi litomyšl. biskupem Albertem ze Sternbergu a jeho katedr. kapitulou, daným v Praze 5. VIII. 1378 – listinu z arcibiskupova nařízení sestavil Jan, kdysi Velflínův z Pomuku, řečený Pražský („Iohannes olim Welffina de Pomuk dict[us] Pragensis“), z cis. autority veř. notář – kvůli své zaneprázdněnosti ji dal napsat jiným notářem a potvrdil ji svou notářskou značkou a podpisem – litomyšl. magistrát dokument předložil praž. arcib. konz., která 1710 potvrdila, že se na něm nachází autentický podpis SJN, načež byl tento list vložen do proskleného vyřezávaného rámu a vyvěšen k veř. cti a slávě v litomyšlském radním domě, kde se prokazatelně nacházel ještě 1722 – o tom svědčí piarista Viktorin od sv. Kříže (vlastním jménem Jevina) a dodává, že se autenticitě podpisu „Jana, někdy přijímám Welffina z Pomuk“ „někteří nesmyslně protívují“^{a)} – Beckovský^{b)} nepochybně právě z t. listiny vyvozuje, že příjmení SJN bylo *Welffina*^{c)} – později byla vyhotovena kopie řečené listiny, jejíž doslovnou shodu s originálem potvrdili konšel a celá rada města *Litomyšle* 28. VI. 1714 a v úvodním nadpisu vyjádřili své přesvědčení, že vyhotovitel listiny, tehdejší veřejný notář, je nyní „panem Janem Nepomuckým“^{d)} – Jakub Jan Dukát 1725 tvrdí, že se originální exemplář zkoumané listiny nachází v prem. konventu v *Želivi*^{e)} – při druhém prohlédnutí listu 26. II. 1737 pražská arcib. konz. shledala, že se nejedná o podpis SJN, nýbrž

notáře Jana Velflínova z Pomuku, utopeného z rozkazu krále Václava IV. 1393^{f)} – totéž o listu tvrdí Berghauer^{g)}

2/ poprvé byla sloužena mše sv. u oltáře v kap. sv. Kříže v piar. kostele P. Marie (→ A.1, t. 3/) 16. V. 1699 ráno a po ní v 9 hodin sloužena druhá, slavná mše

1/ L RYNEŠ 1972, 108-109 – PANOCH 2007, 76 (mj. i beletristická reakce na tuto „relikvii“ v Jiráskově *Temnu*) – a) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 35-37 (originální podpis a dovětek v listině cituje v podobě „ET ego JOANNES olim Welffina de Pomuk dictus, Pragensis Diæcesis Imperiali Autoritate Notarius publicus, pronunciatorum laudo diffinitionem, omnibusque alijs praemissis, dum sic, ut promittitur, fierent, & agerentur, una cum prænominatis Festibus præsens, eaque alijs occupatus negotijs, per alium Notarium scribi feci, signoque & nomine meis consvetis consignavi, & in hanc publicam formam de Mandato Domini Domini Archi-Episcopi redeggi rogatus, & requisitus in fide & testimonium promissorum.“) – b) v druhém díle *Poselkyně starých příběhův českých*, vyd. Antonínem Rezkem → L BECKOVSKÝ/REZEK 1879a, 91-92 (opis Janova jména zde zní „Joannes olim Welffina de Pomuk“) – c) L BECKOVSKÝ/REZEK 1879b, 355 – d) R kopie této litomyšlské kopie (potvrzené měst. radou v Litomyšli 28. VI. 1714) původní l. listiny z 5. VIII. 1378 je uložena v NA, APA I, sign. C 144/2, č. kart. 2236 (Litomyšlské pův. kopii nadepsali: „Kopie dekretu pražské arcibiskupské konzistoře vyřízená tehdejší veřejným notářem, nyní panem Janem Nepomuckým, ve svém originále k nalezení na litomyšlské radnici.“) – e) L DUKÁT 1725, (úvodní část) 75-76 – f) L JELÍNEK 1838, 193 (t. autor stále ještě rozlišuje SJN a Jana z Pomuku a přesvědčení Litomyšlských („předkové nassj“) o pravosti podpisu SJN na listině z 1378 považuje za omyl) – g) L BERGHAUER 1761, 196, 248-250 (opis Janova jména zde zní rovněž „Joannes olim Welffina de Pomuk“); 2/ L JELÍNEK 1845b, 175 – PANOCH 2007, 70

Litrbachy viz *Čistá*

Litva čili *Litevské (velko)knížectví* viz *Polsko* 2, 3/

Lnáře, n. Schlüsselburg (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Kasejovice)

na oltáři v kláš. k. N. Trojice při klášteře bosých augustiniánů nad *Lnáři* (→ A.1, t. 1/) míst. vr. a spoluzakladatelka kláštera Zuzana Terezie Renata ovdovělá (14. II. 1700) hr. Czerninová z Chudenic a podruhé ovdovělá (3. VII. 1705) hr. z Auerspergu dává od 1705 ke cti číst v jednotlivé dny po celý rok jednu mši sv. místními řeholníky, hnuta zvláštní zbožností a nepochybně kvůli většímu počtu milostí obdržených skrze přímluvu – podobnou pobožnost a čest mají ve zvyku častěji prokazovat také mnohé další okolní osoby různých stavů – dol. 1715 – **pozn.:** po smrti svého druhého chotě hraběnka jako poručnice spravovala lnářské pan. za své nezletilé dcery z prvního manželství – na založení lnářského kláštera 1684 měla účast spolu se svým

snoubencem, hr. Tomášem Zacheem Czerninem z Chudenic, hlavním zakladatelem (vzali se 14. II. 1685)

R l. zpr. převora míst. kláštera bos. aug., Remigia od sv. Františky, 12. IX. 1715, prez. 22. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 107^{r-v})

Lobendava viz Šluknovský vikariát

Lobkovice (nyní část města Neratovic) (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, d. Kostelec nad Labem)

ve výroční den mučednictví se koná bohoslužba a každý r. je vidět vel. shromáždění lidu, přičemž mnoho osob přistupuje ke zpovědi a přijímání (nep. ve zdejších fil. k. Naneb. P. Marie) – dol. 1715

R l. zpr. kostelec. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r)

Lodi, město, sídlo bis. (I, Lombardie)

1/ míst. biskup Ortensio Visconti Aicardi (ve fun. 1702 † 1725) na základě pov. papeže Inocence XIII. ze 7. VI. 1721 ohledně úcty v Čechách, Německu a dědičných státech *Rak. domu* nařídil svému kléru, aby každý rok dne 16. V. recitoval k poctě officium ze společných textů o jednom muč.

2/ t. biskup 15. V. 1724 večer požehnal novou sochu u m. přes ř. *Adda* (→ A.5, Itálie, Lodi 1/) – slavnosti se zúčastnila celá katedr. kapitula, veškerá šlechta, úředníci, představenstvo míst. německé (tj. rak.) cí. vojenské posádky, které dalo pomník postavit, a nepopsatelné množství lidu – představenstvo s žerděmi a několika sbory t. t. a skvělé cizinecké hudby velmi živě volalo s jáсотem do nebes – přitom byla do podst. sochy vložena olověná krabička s relikviemi uv. – také následujícího dne probíhaly oslavy v katedrále, kde si biskup se vši šlechtou a vel. shromážděním lidu vyslechl oslavné kázání od vzdělaného řečníka – poté probošt katedrály sloužil slavnou zpívanou mši sv. s doprovodem několika souborů skvělých cizích hudebníků – po mši biskup zanotoval *Te Deum*, zazněly t. t. a pluk na hl. nám. vystřelil trojitou salvu – po obědě byly se stejnou slavností zazpívány nešpory a biskup udělil požehnání N. Svátostí – v jednu hodinu v noci (snad po západu slunce) byl zapálen překrásný ohňostroj upr. hl. nám., který s všeobecným jáсотem korunoval slavnost BJN – popsané oslavy uspořádal ctitel, hr. Amadeo Olgiati, Piemontčan z *Vercelli*, rytíř a komtur Posvátného řádu sv. Mořice a Lazara, cí. podplukovník a velitel zdejší pevnosti

3/ 1732 je dol., že se v minor. k. sv. Antonína Pad., kde se nacházel oltář (ben. 16. V. 1725, → A.5, Itálie, Lodi 2/), slavil svátek

1/ L CISERI 1732, 80-81; 2/ L *Der europäische Postillon* 1724, 2. díl, 26 – CISERI 1732, 81; 3/ L CISERI 1732, 75

Loket, n. Elbogen, král. město (Č, Žat, Pr, v. a d.)

po vztyčení sochy v děk. k. (1712, → A.1, t. 1/) začala veř. úcta – všichni farníci, jak měšťanský,

tak další, zdejšímu kostelu přivtělený lid prokazuje vel. úctu a pobožnost – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana a vikáře Arnošta Leopolda Fischera, kříž. s červ. hv., 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 357^r) ← l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^v)

Lomnice, n. Lomnitz, městečko (M, Brn, Ol, d. a f.)

u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se velice často slouží oběti mše sv. – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Loppenhausen (N, BA, SCH, Unterallgäu, Breitenbrunn)

při oslavě 1729 ve far. k. sv. Jana Křt. a Blažeje pronesl Anselm Manhardt, řeholní kanov. lateránský z kanonie v *Rottenbuchu*, n. kázání na téma „Je čas mluvit a je čas mlčet“ (*Kaz* 3), k němuž v jeho tištěné podobě (1739) přidal n. chvalozpěv o 16 slokách

L MANHARDT 1739, 71-79 (kázání), 80-82 (chvalozpěv ke cti) – PÖRNBACHER 1993, 28, 30

Loučná Hora (dř. Loučná Hůra) viz Smidary

Loukovec (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

před sochou nad vchodem do fary, kterou tam umístil zdejší farář Konstantin Heysler (ve fun. 1704-22), jenž si SJN vyvolil za obzvláštního patrona (→ A.1, t. 2/), obyvatelé obojího pohlaví ve výroční den mučednictví z vlastního popudu téměř půl hodiny uctívají t. světce zbožnými písněmi – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Konstantina Heyslera, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 417)

Louny, dř. Luna (nad Ohří), n. Laun, král. město (Č, Žat, Pr, v. Údlice, d.)

míst. měst. rada (c. k. rychtář Jan F. Schloßner, konšel Jan Jakub Smicheus, syndik Antonín Leopold Koczian a dalších deset mužů) písemně požádala pražskou arcib. konz. o schválení svého úmyslu putovat (v den Pov. sv. Kříže, v neděli 14. IX. 1721) procesím spolu s lounským měšťanstvem a s některými okolními sídly a vesnickými poddanými do královských hl. měst pražských k tělu, které je vystaveno k veř. uctění, a následující den 15. IX. složit poklonu vel. divotvůrci JN, a to předně k rozmnožení slávy, cti a chvály Boží, a pak ke cti t. světce, kterého již mnoho let chtěla uctít – žádost písemně podpořil míst. děkan František Josef Titus (ve fun. 1708-29) – obě písemnosti byly na konz. přijaty 23. VIII. 1721 a ještě téhož dne konzistoř vydala k procesí pov.^{a)} – průvod se uskutečnil a 15. IX. 1721 doputoval k hrobu^{b)}

a) R nedat. č. dopis loun. měst. rady (napsaná syndikem Antonínem Leopoldem Koczianem) pro praž. arcib. konz., přijatý 23. VIII. 1721 – nedat. l. dopis loun. děkana Františka Josefa Tita v t. věci, prez. na praž. arcib. konz. 23. VIII. 1721, s l. připsím, že věc byla t. dne kladně vyřízena – obojí uloženo v NA, fond APA I, sign. C 151/2d (či C

181/2a), kart. 2287A – b) R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 295^r

Lovosice, n. Lobositz, městečko (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) během r. stojí na svém místě u kostelní stěny, avšak 16. V. je každoročně vkusně vyzdobena a um. na hl. ol., kde se před ní pravidelně zpívá mše sv. o N. Trojici za hojně přítomnosti lidu, z něhož se cca 20 a více osob svátostně zpovídá a zbožně přijímá eucharistii^{a)} – o starodávných sochách a obrazech nejblahoslavenějšího JN a potažmo o (starodávné) úctě a uctívání se zde paměť nedochovala^{b)} – vše dol. 1715

a) R l. zpr. míst. osobního děkana Jana Bernarda Františka Xavera Hoffmana, 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 329^r) – b) R t., fol. 329^v

Luka, dř. Luky, n. Luck (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

ač zdejší farář Jan Kryštof Böckel ve snaze vyhovět arcib. dekretu ohledně kanonizace 1715 svým farníkům důrazně t. dekret z kaz. při nedělní promluvě přednesl a vysvětlil, nenašel se nikdo, kdo by mu v této věci něco sdělil, jelikož jsou tu v horách prostí (doslova „čisti“) venkované

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Kryštofa Böckela, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 220^r)

Luka nad Jihlavou, n. Wiese, ves, 1718 poprvé označená za městečko (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

na oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se několikrát v týdnu oslavuje – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Lukavec u Hořic viz Lázně Bělohrad

Lukavice viz Chlumek

Lukavice viz Rychnov nad Kněžnou

Luleč, dř. Lulč, n. Lultsch (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se prokazuje SJN obzvláštní pobožnost – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Luna (nad Ohří) viz Louny

Lutová, n. Luttau (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

ve zdejší farnosti není žádná veř. pobožnost, přece však mnoho lidí, mezi nimi i velice staří, zbožně SJN ctí a všichni jako světce uctívají – pokud připadá památka na neděli, vysvětluje míst. farář Jan Josef Schmeltzer svým farníkům život a velikou záštitu, nakolik je ve své nepatrnosti schopen, a každý rok oznamuje den zbožné památky – zdejší sedláci uctívají podobizny, které mají ve svých příbytcích (→ A.1, t. 3/) – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Schmeltzera, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 84^r)

Lužany, n. Lužan (Č, Hra, Kh, f.)

u boč. oltáře ve far. k. (→ A.1, t. I) se od cca 1703 ve výroční den shromažďuje lid a někteří se zpovídají a jdou ke sv. přijímání – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v)

Lvov (ukrajinsky Lviv) viz Uhry 1/

Lysá nad Labem, dř. Nová Lysá, městečko (Č, Bol, Pr, v. Uhřetěves, f.)

ve far. k. sv. Jana Křt. se prokazuje úcta na způsob zasvěceného svátku (*festum fori*) cca od 1695, a to za vel. shromáždění lidí – děje se tak především od 1705, odkdy se také zpívá slavnostní mše sv. – nadto se ve svátek z far. k. vodí procesí k soše vně hř. u t. chrámu (→ A.1, t. 2/) a tuto pobožnost po předchůdcích převzal farář Tomáš Jan Melzovecký (ve fun. 1705-30), který vše dosud sdělené popsal 1715 v odpovědi na svatoján. dotazník

R nedat. l. zpr. míst. faráře Tomáše Jana Melzoveckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 188^r)

Maigen (R, NÖ, o. Horn)

v míst. f. je SJN uctíván litaniemi, zpěvy a modlitbami, i sám farář Johann Wilhelm Placidus Freundlich jej obzvláště ctí – dol. 1715

R n. zpr. míst. faráře Johanna Wilhelma Placida Freundlicha pro pasov. konz., 30. VII. 1715 ← L OPPEKER 2003, 177

Malá Bukovina, n. Klein Bocken či Kleinbocken (Č, Lit, Li, v. a f. Horní Police, 1722 f.)

míst. p. Benedikt Praschel bar. z Praschenfeldu, majitel *Malé a Velké Bukoviny*, obdržel pro 1714 a 1715 od litoměřické bis. konz. povolení, že může dát v kapli (resp. filiálním, od 1722 far. k.) sv. Václava, svatyni, kterou dal zbudovat na vrchu mezi zmíněnými vesnicemi, o svátku sloužit slavnostní boh. a pronést kázání – v obou zmíněných letech se tam shromáždil jakž takž početný zástup a cca 40 osob přistoupilo ke sv. zpovědi^{a)} – n. kázání 16. V. 1715 pronesl Kryštof František Vojtěch Thum, farář v *Dubé* (ve fun. 1706-34), nazval je *Sanctus hominum, Heiliger der Menschen, der Ehren-Heilige Joannes Nepomucenus*, a věnoval výše zmíněnému míst. pánu z Praschenfeldu (vyšlo 1715 v *Praze* tiskem)^{b)} – slavnost zde proběhla i 16. V. 1716, jak dokládá tiskem vydané n. kázání, jež tu pronesl Ondřej Tadeáš Ikert, kaplan v *Jezvě*, a jež věnoval t. šlechtici^{c)}

a) R l. zpr. hornopolic. faráře a vikáře Michaela Gabriela Jantsche, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 302^v) – b) L THUM 1715 – c) L IKERT 1716 – BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 16-18 (Ikertovo kázání a (domnělý) úmysl postavit u Malé Bukoviny kapli)

Malá Skála (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f. Bzí)

Leopold Paulinus, farář ve *Bzí* (ve fun. 1706-24), na vlastní oči častěji pozoroval, že před vyobrazením na stěně v kap. maloskalského zámku (→ A.1, t.)

poklekají zbožní ctitelé, samé vznešené osoby – dol. 1715

Ř l. zpr. Leopolda Paulina, faráře ve Bzí, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 426)

Malé Hlušice viz Hlušičky, Smidary

Malé Sukolomy viz Horní Sukolom

Malonty, n. Meinetschlag (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

když míst. farář Ambrož Antonín Zwettler vyhlásil výroční den, pozoroval, že se sešlo mnoho lidí, z nichž někteří přistoupili ke zpovědi a poroučeli se další ochraně – lidé dosvědčují, že mají SJN za svého obzvláštního patrona – sám farář Zwettler se utíkal ve svých potřebách k SJN jako ke svému obzvláštnímu ochránci, pročez k jeho cti dal vytesat tři sochy, z nichž jednu má u sebe, a vykonává svou každodenní pobožnost – vše sdělil 1715

Ř l. zpr. míst. faráře Ambrože Antonína Zwettlera, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 249^r)

Malta, ostrovní stát spravovaný v raném novověku johanity čili maltézskými rytíři, s diecézí, jejíž hl. sídlo se nachází v hl. městě il-Belt Valletta

v souvislosti s oslavou svátku ve vznešené kapli zbudované ke cti BJN v aug. k. v hl. maltském městě *Valletté* (→ A.5, Malta, il-Belt-Valletta) žádal míst. biskup Gaspare Gori-Mancini (ve fun. 1722 † 1727) z jeruzalémského (neboli maltézského) řádu spolu s řádovými rytíři *Národa německého* římskou Kongregaci posvátných obřadů o pov. liturgicky oslavovat jmenovaného blahoslavence na Maltě – u jmenované kongregace se v t. věci přimluvil Michael Fridrich kard. Althann, neapolský místokrál (ve fun. 1722-28) ve službách habsburského císaře Karla VI. – t. kardinál se předtím angažoval v dovedení beatifikačního řízení do úspěšného cíle – kongregace 7. VII. 1725 rozhodla, že bude kléru města *Valletty* a celé příslušné diecéze povoleno slavit BJN cír. hodinkami (*officium*) i mši sv. (*missa*) stejným způsobem, jako to bylo předtím povoleno v Neapolském a Sicilském král. – t. rozhodnutí schválil dne 20. VII. t. r. papež Benedikt XIII.

└ *Decretum Melevitana* 1725 ← *Sacra rituum congregatione* 1727, 5 (č. 4)

Manětín, n. Manetin, město (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f., 1729 d.)

obrazy a sochy, které se tu nacházejí všude (→ A.1, t. 1/), dokládají, že v těchto místech byla a je od nepamětné doby všeobecná zbožnost, projevovaná veřejnými i soukromými modlitbami, č. i n. písněmi, člověkem nejnepatrnějším i nejvznešenějším – přitom si veškerý lid cení cti a stále SJN vzývá, zvláště ve výroční den mučednictví – ač se nezjistilo nic o milostech, není vůbec pochyb, že jich bylo mnoho zakryto mlčením – dol. 1715

Ř l. zpr. míst. faráře Václava Alexia Pleschnera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 100^r)

Mannswörth (R, NÖ, o. Bruck an der Leitha)

o svátku 18. V. 1728 byla slavnostně vztyčena a posvěcena socha (→ A.2, t.), přičemž světský kněz a míst. kaplan Johann Christoph Schmaltzer pronesl n. oslavnou řeč *Der auff den hohen Berg Israel neugepflanzte Oel-Baum* [...] *HJVN* na téma Ez 17, 23: „Zasadím ho na vysoké hoře Izrael, vyraší do větví a vydá plod.“

└ SCHMALTZER 1728

Mantovské vévodství, hist. stát v sev. Itálii (I)

v anonymním kázání předneseném při slavnosti ve městě a pevnosti *Temešvár* v Banátu 16. V. 1719 vyslechli zde usídlení cis. vojáci a další posluchači tato (n.) slova: „Kde německý orel svá křídla na cis. polních praporech roztahuje, tam se dnes zvěstuje chvála tohoto sv. mučedníka [tj. JN] za zvuku trubek a bubnů; v království Neapolském, v Katalánsku, ve městě *Miláně*, ve vévodství Mantovském je stále ještě slaven tento [svatojánský] svátek cis. vojskem s největší slavnostností.“

└ *Triumphus innocentiae* 1719, 6

Maria Enzersdorf, dř. pouze Enzersdorf (R, NÖ, o. Mödling)

u oltáře ve frant. kláš. k. sv. Maří Magd. (→ A.2, t. b/) zazpíval 21. XII. 1728 první slavnostní mši sv. představený zdejšího konventu, na úmysl zakladatelky oltáře Marie Františky hr. z Fürstenberg-Möbckirchu, roz. hr. ze Schwarzenbergu

└ HERZOG 1740, 569

Mariánské Radčice, n. Maria Ratschitz, pout. místo (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f.)

na oltáři v adm. farním a pout. k. P. Marie Bol. (→ A.1, t. 1/) se ve svátek slouží slavnostní mše sv. a během roku se čtou mnohé další vot. mše, které ustanovují zbožní ctitelé – zdejší administrátor a profes cist. kláštera v *Oseku* P. Augustin Sartorius o sobě prohlásil, že je ctitelem a svěřencem t. svého velkého a všeobecného nejsvětějšího patrona JN, skrze jehož přimluvu stále pociťoval ve všech svých činnostech a potřebách Boží pomoc a podporu, jak svědčí jeho svědomí i Bůh sám – vše dol. 1715 – **pozn.:** Sartorius projevil úctu jak v obojím vydání své obsáhlé knihy *Cistercium bistercium* (1700, 1708), tak také při osobní prohlídce rozvalin zaniklého cist. kláštera *Pomuku* (→ výše, Klášter)

Ř l. zpr. administrátora míst. f. Augustina Sartoria, profes a oseckého cist. kláštera, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 220^r)

Maribor viz Straßgang

Markvartice, n. Markersdorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ míst. farář Ferdinand František Hegenbarth 1715 sdělil, že ctí bl. muč. JN již od svých školních let a

má pro svou soukromou pobožnost domácí oltářik se sochou (→ A.1, Markvartice 2/) – také zakusil milostí (→ D.1, 420)

2/ farář dále informoval, že po vzoru svých předchůdců (na zdejší faru nastoupil 1715, ale už předtím zde působil jako kooperátor) každého r. dne 16. V., kdy byl SJ umučen, slaví vot. mši sv. ve svém markvartickém far. k., k níž se dosud scházejí zbožní ctitelé v hojném počtu a někteří přitom přijímají svátosti

3/ přidal ještě, že téhož dne 16. V. večer kolem šesté hodiny kráčívá se svým kaplanem a sborem k soše na sloupu u Červeného dvora (→ A.1, t. 3/), a tam se provozuje hudba, litanie o N. Jména Ježíš, růženec a na závěr lid zpívá některé německé, zde známé písně – to se děje od 1711

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Ferdinanda Františka Hegenbartha, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 307^r); 3/ R t., fol. 307^{r-v}

Mařenice, n. Groß-Mergthal (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

ve far. k. sv. Maří Magd. (zbudován 1699-1701) se 1715 neprokazovala žádná zvláštní úcta a nebyla tam ani socha nebo obraz – veř. pobožnost zde nebyla proto, že tu nebyl zaznamenán žádný zázrak a ani nikdo nebyl vysvobozen od hanby, nicméně soukromě byl SJN mnoha lidmi uctíván

R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Nicolascche, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 553)

Mašovice, dř. Velké Mašovice, n. Gross Maispitz (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f. Hradiště (sv. Hypolita), od 1713 zde působil administrátor, křížovník s červ. hv.)

ve fil. k. sv. Jana Křtitele se ve svátek 16. V. slaví zpívaná mše a mnoho obyvatel ke cti světce na polovinu dne upouští od služebných prací – dol. 1715-16

R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita, Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlícha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^r) – l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Mellrich (N, NW, Soest, Anröchte)

míst. vr., manželé Maxmilián Oldřich (od 1720 morav. zem. hejtman) a Marie Ernestina Františka hrabata z Kaunitz a říšská hrabata z Ostfrieslandu a Rietbergu (sňatek uzavřeli 1699) dali u zdejšího zámku Eggeringhausen 1725/26 vztyčit sochu (→ A.3, Mellrich) ke cti SJN jako svého patrona a zároveň patrona panství Mellrich, zámku Eggeringhausen a ochránce dobré pověsti^{a)} – hr. Maxmilián Oldřich vyvolil SJN za patrona pan. Mellrich po beatifikaci^{b)} – 1727 žádala hr. Marie Erenestina Františka o povolení vést procesí (Nepomukprozession nebo Johannesprozession) k uvedené svatoján. soše – v té době nebo až později bylo okolí sochy upraveno pro poutě a opatřeno kamennou kaz.^{c)} – **pozn.:** porovnej

podobné svatoján. procesí na dalším pan. jmenovaného hraběcího páru ve Vestfálsku, → níže, Rietberg

a) E náp. na podst. sochy → A.3, Mellrich – b) L KRINS 1971, 361, 362 – TÝŽ 1973, 54 – c) L KRINS 1971, 345-346, 379 (zde uvedeno, že v Mellrichu se nachází socha z 1727, což vyplývá z mylné interpretace hraběčiny žádosti o povolení procesí k soše u Eggeringhausen)

Mělnická Vrutice, dř. Vrutice (Č, Bol, Li, v. a d. Mělník)

veškerý lid vesnice se zasvětil u sochy na sloupu na návsi (→ A.1, t.) – dol. 1715

R nedat. l. zpr. mělnic. děkana Leopolda Benedikta Červenky, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 197)

Mělnické Vtelné (Č, Bol, Li, v. Mělník, f. odtud 1716 přeložena do Chorušic, kde 1720 povýšena na d.)

míst. farář Kašpar Studnička 1715 vyjadřuje potěšení své duše i všech svých farníků, že odpovídá na svatoján. dotazník, a sděluje, že je známo po celém sousedství, že zdejší obec si BJN vyvolila za zvláštního patrona – též dává na vědomí, že k soše upr. vsi, kterou postavila obec (→ A.1, t. 2/), má tatáž ve zvyku ve výroční den mučednictví jít procesím, a takto bl. mučedníka ctít

R nedat. l. zpr. míst. faráře Kašpara Studničky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 286^r)

Mělník, král. věnné město (Č, Bol, Li, v. a d.)

na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1a/) dávají věřící z různých důvodů sloužit četné mše, i oltář v kostelíku sv. Ludmily na předměstí (→ A.1, t. 3/) se těší stále zbožné pozornosti, což sdělil 1715^{a)} míst. děkan Leopold Benedikt Červenka, který se v závěru svého dopisu označil za nejzbožnějšího služebníka a ctitele BJN^{b)} – 1725 dol., že večer před svátkem pod širým nebem před sochou na sloupu na nám. (→ A.1, t. 2/) město velebí všemi muzikálními instrumenty Boha k jeho větší slávě, v první pak neděli po svátku koná velké a slavné procesí ke kapli či kostelíčku při háji na vršku Chlůmek (→ A.1, Chlomek 1/)^{c)}

a) R nedat. l. zpr. mělnic. děkana Leopolda Benedikta Červenky, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 197) – b) R t., pag. 198 – c) L DUKÁT 1725, (úvodní část) 23 ← BÖHM 1892, 387

Merklín, městečko (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

klatovští jezuité zde několikrát kázali o SJN: 1709 P. Karel Kouřimský promluvil o sv. ochránci pověsti^{a)} a další jez. kázání zazněla 1710^{b)} a 1722 (německy)^{c)}

a) R deník ministra klatov. jez. koleje, 15. a 17. V. 1709 (SOKA Klatovy, sign. 38, fol. 108^v) – LA klatov. jez. koleje, 1709 (ARSI, sign. Boh. 121, pag. 92) – *Historia collegij Clattoviensis Societatis Jesu*, 1709 (KNM, sign. VII C 29, pag. 267) – b) R LA klatov. jez. koleje, 1710 (ARSI, sign. Boh. 122, pag. 81) – *Historia collegij Clattoviensis Societatis Jesu*, 1710 (KNM, sign. VII C 29, pag. 271) – c) R LA klatov. jez. koleje (ARSI, sign. Boh. 136, pag. 84)

Měřín, n. Wollein, městečko (M, Jih, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

1/ na boč. oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1/) každou středu, v den slavného skonu, slouží nebo dává sloužit děkovnou mši sv. o N. Trojici míst. farář Jakub Felix Pacher (ve fun. 5. VI. 1698 † 20. II. 1738) z vděčnosti SJN za uzdravení pr. nohy, k němuž došlo 1703 (→ D.1, 183) – tento projev vděčnosti zmiňuje sám Pacher 1715, kdy rovněž sděluje, že se zvláště k t. bohoslužbě shromažďuje zbožný lid a svorným zpěvem litanií co nejzbožněji uctívá SJN, dále že o vigílii Nanebevstoupení Páně, tj. ve výroční den mučednictví, se na t. oltáři za shromáždění zbožných ctitelů slouží vel. bohoslužba, nakonec že den před 16. V. zasvěceným SJN se konají slavnostní litanie a v samotný den 16. V. se shromažďuje ne tak domácí, jako spíše sousední lid, slouží se kromě vel. bohoslužby častěji i sedm, osm mší sv. a penitentů se počítá 50 i 60^{a)} – dle svěd. měřínského farníka a kostelníka Matěje Příbyla (Přibila) se velice rozmnožuje mezi Měřínskými povědomí již od 1693, „poněvadž každou středu jeho [tj. SJN] ctíme a slouží se k cti Pánu Bohu na poděkování za milosti prokázané tomu velebnému Janu mše svatá a modlíjou [sic!] se litanie“^{b)}

2/ u božích muk při domě Anny Eleonory Pacherové (→ A.1, t. 2/) se ze zbožnosti a dobročinnosti řečené ženy vždy každou středu konají za shromáždění lidu litanie, jakož i zastavení v čas Božího těla a dalších průvodů – dol. 1715

3/ k božím mukám či kapličce poblíž městečka (→ A.1, t. 3/) chodívá nemálo lidí pro svou pobožnost a zpívá tam Bohu chvály – je zjevně pozorováno, že tam předtím nikdy nebylo slyšet slavíky, nyní však, aniž by se vědělo, odkud sem byli přivábeni, v hojném množství se tu počítají a velmi libě prozpěvují a podněcují lidi, aby si SJN více považovali – před svátkem Nanebevstoupení a před dnem 16. V. žádá lid, aby byl po litaniích vykonaných v kostele veden procesím na t. místo, jakož i v jiných naléhavých případech, když se blíží nebezpečí války, hladu a moru – dol. 1715

4/ zbožností lidu byla zavedena v měřínské farnosti značná úcta a každodenně uctívání vzrůstá – dol. 1715

1/ a) R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 260^v), což je příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) (sem převzata část informací z Pacherova dopisu o úctě v měřínském far. k., avšak sdělení o slavení vigílie Nanebevstoupení Páně jako výročního dne mučednictví je vypuštěno) – b) R č. výpověď měřín. obyvatele Matěje Příbyla (Přibila) v olom. části 1. beatifikačního procesu, 23. IV. 1717 (NA, APA I, sign. C 144/3); 2/ R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 263^r), což je příl. Q k výše uvedenému dokumentu; 3/ R t., fol. 262^{r-v}; 4/ R t., fol. 263^r

Messina, město, sídlo arcib. (I, Sicilia)

guvernér zdejšího města, generál cí. vojska Georg Olivier hr. von Wallis vyvolil datum 11. XI. 1723 k slavnostnímu posvěcení nové sochy, kterou messinská cí. posádka postavila na veř. kašně před k. sv. Restituty náležejícím bosým augustiniánům (→ A.5, t. 1/) – toho dne ve zmíněném k., krásně vyzdobeném, sloužil u hl. ol., na němž byl vystaven pěkně mal. obraz, slavnostní mši sv. o SJN zdejší arcib. gener. vikář oděný v pontifikáliích (aricibiskup tou dobou prováděl vizitaci své diecéze) – mše se zúčastnilo mnoho místní vys. šlechty a lidu, zněla při ní nádherná vokální a instrumentální hudba a konalo se při ní it. oslavné kázání – po skončení bohoslužby se pontifikant, veden zpívajícím duchovenstvem, odebral k svatoján. soše, před níž byl zřízen balkón, ke kterému se stoupalo po m. s 33 schody – nad sochou byla vytvoř. kaple – celou konstrukci zdobili dvouhlaví orlové, andělé držící v rukou palmové ratolesti, vlajky, malby a hedvábné čalouny – světitel vystoupal na balkón a sochu posvětil dle řím. rituálu za přihlížení bezpočtu lidí, kteří takový obřad nikdy předtím neviděli, jelikož se jednalo o vůbec první posvátnou sochu postav. na veř. prostranství t. města – poblíž byla nastoupena granátnická setnina s vlajicemi zástavami a kolem pomníku do čtverce seskupen batalion cí. regimentu generála hr. (Otto Ferdinanda) Trauna – poté se průvod ve stejném pořádku a stejným způsobem odebral zpět do k., kde světitel zanotoval *Te Deum laudamus*, při kterém zazněla král. salva („Salve reale“) zmíněného batalionu, zadunělo 325 železných moždířů a z citadely se ozvaly kanóny – takto byl slavnostní akt zakončen

L *Der europäische Postillon* 1724, 1. díl, 69-70 – BERGHAUER 1761, 135

Městec Králové (dř. Městec Králův), n. Königstädtel či Königstadt, město (Č, Hra, Kh, f.)

před obrazem ve far. k. (→ A.1, t. a/) lid ze zvláštní zbožnosti pokleká – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r)

Město Touškov, dř. Touškov (nad Mží), Bílý Touškov, n. Markt-Tuschkau, dř. Tuschkau či Weiss-Tuschkau, město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ míst. farář Jan Dieterich si během svého dosavadního, téměř čtrnáctiletého působení (1701-15) ve zdejší f. mezi svými farníky všímá jisté zbožné náklonnosti a úcty, která vzrostla tak dalece, že v řečeném období přinesla podobizny ve far. k. (→ A.1, t. 1/)

2/ dále sděluje, že o svátku se slouží bohoslužba s hudbou u oltáře, na němž je socha (nepochybně ve far. k.), a k vyslechnutí bohoslužby t. dne přichází dvakrát tolik lidí, než bývá ve všední den – penitentů a komunikantů bývá k deseti

3/ také dokládá, že u sloupu (→ A.1, t. 2/) se v čase moru (1713) každý den konaly modlitby a písne, a t. pobožnost pokračuje až do dnešního dne

4/ posléze píše, že spolu s ním všichni, kteří SJN zbožně ctí, vyznávají, že ve všech nebezpečích, v kterých se k t. vel. divotvůrci utíkali, zakusili vždy podivuhodnou útěchu a pomoc

5/ Kryštof Fritsch dal v *Městě Touškově* 1723 postavit sl. N. Trojice (s dvojitým sousoším triumfující N. Trojice a Korunování P. Marie ve vr.) a k jeho udržování zanechal kapitál ve výši 150 zl., z jehož ročních úroků se mj. měla dvakrát do roka, totiž před dnem N. Trojice a před dnem, provozovat hudba a být za ni zapláceno 1 zl. 10 kr.

1-4/ R l. zpr. míst. faráře Jana Dietericha, profeska kladubského bened. kláštera, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 28^r); 5/ L BUKAČOVÁ/FÁK 2011, 133 – *MTSSP* 2015, 378

Městská Habrová viz *Rychnov nad Kněžnou*

Mezihoří viz *Lázně Bělohrad*

Meziříčí nad Bečvou viz *Valašské Meziříčí*

Meziříčí pod Rožnovem viz *Valašské Meziříčí*

Międzylesie, n. Mittelwalde, č. Mezilesí či Mitvald (P, KL, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.4, t. 1/) se zbožní modlí – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Andrease Franze Kaintze, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, 248)

Mikulášovice viz *Šluknovský vikariát*

Mikulov, n. Nikolsburg, město (M, Ol, d. a f.)

1/ u soch v koleg. a far. k. sv. Václava a v piar. k., stejně jako u obrazu u kapucínů (→ A.1, Mikulov II. 1-3/) se každoročně 16. V. zpívá bohoslužba za velkého shromáždění a zbožnosti lidu – dol. 1716

2/ kapli při koleg. a far. kostele sv. Václava (→ A.1, Mikulov II. 6/) 16. V. 1720 slavnostně vysvětil její zřizovatel, inful. probošt zdejší koleg. kapituly a pán na Jiřicích (u Miroslavi) Jakub František rytíř Tilscher či z Tilschern, doktor Písma sv., apoš. protonotář – u t. příležitosti piarista P. Philippus a S. Jacobo, pravidelný kazatel v *Mikulově*, pronesl n. kázání *Neuer Jacob-Stern*, jež vyšlo tiskem s věnováním zmíněnému proboštovi

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v); 2/ L PHILIPPUS A S. JACOBO 1720

Milano, č. Milán, hl. město Lombardie, sídlo arcib., od 1184 centrum Milánského vévodství, 1525-1733 a opět později v držení Habsburků (I, Lombardia)

1/ milánští faráři v Insubrii (v 18. st. t. zeměpisný název označoval Milánské vévodství) si přáli následovat úctu, která se v *Praze* vzdává BJN, nemohli ji však prokazovat veřejně, neboť neměli jasné povědomí o oficialitě takového kultu – obrátili se proto „ze srdce“ dopisem datovaným 21. V. 1709 na kanovníky praž. katedrály sv. Víta,

jejichž kapitule byl bl. mučedník připsán, a žádali je o právoplatné svéd. praž. arcib. kurie ohledně t. úcty a kultu – přáli si, aby odpověď byla zaslána jednomu z nich jménem Baldassare Capello, faráři u sv. Martina in *Nosiggia* v *Miláně*, velmi oddanému bl. mučedníkovi – poté by pobožnost, živená dosud v soukromí srdcí, mohla být projevena veřejně – dosvědčení o kultu bylo z *Prahy* milánskému duchovenstvu skutečně poskytnuto, není však dosud znám jeho obsah

2/ 1688 nebo 1689 je dol., že se poblíž města *Milána* zázračně ocitl č. šlechtic, kterému SJN zachránil život, o čemž pak šťastný muž vyprávěl milánským obyvatelům (→ D.1, 59)

3/ v anonymním kázání při slavnosti ve městě a pevnosti *Temešvár* v Banátu 16. V. 1719 zazněla slova (v němčině) věnovaná zde usídleným cis. vojákům i dalším posluchačům: „Kde německý orel svá křídla na cis. polních praporech roztahuje, tam se dnes zvěstuje chvála tohoto sv. mučedníka [tj. JN] za zvuku trubek a bubnů; v království Neapolském, v Katalánsku, ve městě *Miláně*, ve vévodství Mantovském je stále ještě slaven tento [svatojánský] svátek cis. vojskem s největší slavnostností.“

4/ farář milánského k. sv. Martina in *Nosiggia* Tommaso Gipponi, doktor teologie, pronesl 29. V. 1725 v c. k. kapli *Santa Maria della Scala* v přítomnosti Jeronýma Colloreda z Walsee, generálního kapitána a cis. guvernéra Milánského státu (ve fun. 1719 † 1726), it. chvalořeč *La lingua panegirista del cuore* – vytištěné kázání věnovali řečenému guvernérovi „nazionali tedeschi“, nep. v *Miláně* usazení Rakušané

1/ R l. dopis milán. farářů kanovníkům praž. svatovit. kapituly, daný v Miláně 21. V. 1709 (dva opisy uloženy v NA, APA/I, kart. 4446, inv. č. 5290-5293) – nedat. l. výtah z *Libri Emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (dosvědčení o úctě poskytnuto na naléhání veškerého duchovenstva milánské Insubrie); 3/ L *Triumphus innocentiae* 1719, 6; 4/ L GIPPONI 1725

Milešov, n. Milleschau (Č, Lit, Li, v. Duchcov, a.) u sloupu se sochou upr. vsi (→ A.1, t. 3/) se o vigilii za příznivého počasí s dobrozdáním míst. ordináře zpívají figurální mar. litanie s nějakou n. písní, k čemuž se shromáždí lid z vesnice a přitom se modlí^{a)} – míst. administrátor P. Edmund Rollepätz, dominikán z litom. konventu sv. Michaela, se považuje za nejmenšího ze ctitelů a sděluje, že v mnoha věcech zakusil pomoc^{b)} – vše dol. 1715

a) R l. zpr. míst. administrátora, domin. Edmunda Rollepätze z litom. konventu sv. Michaela arch., 23. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 338^r) – b) R t., fol. 338^v

Mirošov, n. Mireschau či Miröschau (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1/ u oltáře ve věř. kapli sv. Josefa a Antonína (→ A.1, t. 1/) sloužívá míst. farář ke cti 16. V. mši sv.,

ke které se shromažďují věřící z blízkých vesnic a světce uctívají sv. zpovědí a přijímáním

2/ den před výročím mirošovičtí obyvatelé z vlastního popudu a horlivosti přicházejí k soše upr. vsi (→ A.1, t. 2/) a za soumraku tam zpívají písně složené v č. řeči

3/ mnohá vyobrazení v příbytcích farníků (→ A.1, t. 3/) jsou vystavena soukromé a domácí účtě – jedno takové vyobrazení měl ve svém domě hutník Ondřej Pech (→ D.1, 574-575)

4/ to vše 1715 sdělil míst. farář Jan Bernard Pelletius, jemuž nebylo známo, že by někdo z farníků neschvaloval a nevychvaloval orodování – k těm všem se „nehodný“ farář radil a spolu s nimi neustále děkoval ve svých, byť nehodných modlitbách za milosti přijaté na přímluvu a co nejzbožněji prosil a vyjadřoval touhu i nadále prosit SJN o ustavičnou ochranu

1/ R l. zpr. mirošov. faráře Jana Bernarda Pelletia, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 33^{r-v}); 2-4/ R t., fol. 33^v

Mirotice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

důvody, které vedly k postavení oltáře ve zdejší far. k. viz v katalogu A.1, Mirotice a/ – 1715 je dol., že se u t. svatoján. oltáře lid ve značně velikém počtu scházel v den a vykonával zde svou pobožnost, přičemž míst. farář Jan Antonín Zahert tehdy vyjádřil naději, že do budoucna se tu lidé budou scházet ještě ve vět. množství

R l. zpr. míst. faráře Jana Antonína Zaherta, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 346^r)

Mirovice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

socha na oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1/) je u lidu ve vel. účtě – nejvíce se jí prokazuje čest ve výroční den zpívanou boh. za vel. shromáždění – avšak v kterýkoli den je u t. oltáře vidět lidi, jak s velikou pobožností skládají své modlitby – vše dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Matyáše Františka Rossy, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 158^r)

Mistelbach, okr. město (R, NÖ)

1/ při oslavě a uvedení zdejšího nově zřízeného bratrstva při far. k. sv. Martina (→ C.3, 16) pronesl 16. V. 1724 barnabita P. Don Adalbert Ziegler, míst. řádný sváteční kazatel, n. oslavou řeč s názvem *Der geehrte Eyfferer göttlicher Ehr, heiliger JN, glorreicher Blut-Zeug Christi und mächtiger Ehr-Beschützer* – za téma mu posloužil výrok 1 Sam 2, 30, „Kdokoliv mě oslaví, toho oslavím.“

2/ při co nejslavnostnější oslavě výročního svátku, pořádané zdejší bratrstvem v řečeném míst. far. k. 16. V. 1727, pronesl n. kázání s názvem *Die in Reden und Schweigen, sowohl in Leben, als nach den Todt auferbaulich-ermahnend- und tröstende Zung des unüberwindlichen Blut-Zeugens Christi und mächtigen Ehren-Rettens heiligen JN* bývalý zdejší sváteční kazatel, výše jmenovaný barnabita P. Don Adalbert Ziegler – za téma zvolil slova Sir 51, 30: „Pán mi dal za mou odměnu jazyk.“

3/ o svátku 16. V. 1729 přednesl kázání vídeňský barnabita Don Johannes Lang – také t. řeč vyšla tiskem (u Johanna Petera van Ghelen ve *Vídni*)

1/ L ZIEGLER 1724; 2/ L TÝŽ 1727a; 3/ L OPPEKER 2012, 170

Mladé Bříště (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f.)

o oslavě výročního dne (dol. 1715) → níže, Želiv

Mlázovice viz Lázně Bělohrad

Mnichov, n. Einsiedl, městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

- Městečko a farnost

všichni farníci uctívají SJN, vel. ochránce těch, jejichž pověst je ohrožena – činí tak s co největší zbožností, čehož jsou důkazem podobizny v jejich domech (→ A.1, t. II) – obraz ve far. k. se těší již dlouhou dobu účtě (→ A.1, t. I) – míst. farář Leonard Stöckel si t. světce pro jeho velmi mocnou ochranu vybral za svého obzvláštní ochránce s tím, že ho bude každý den ctít – vše dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Leonarda Stöckela, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 96^r)

Mnichov viz München

Mödling, okr. město (R, NÖ)

1/ 16. V. 1721 zde (nejspíš ve far. k. sv. Otmaru) uspořádala Česká dvorská kancelář oslavu svátku, k níž pozvala vídeň. kazatele Gregora Fritze, oratoriána sv. Filipa Neri, který zde pronesl kázání s názvem *Die schweigende Wohlredenheit und wohlredende Verschwiegenheit* – jak ve své řeči kazatel připomněl, pronášel již druhé nepom. kázání na pozvání č. zem. společenstva mimo *Vídeň* (dosud se ale nepodařilo zjistit, kde proběhlo ono první kázání) – během kázání řečník poukázal na paralelu dvou sv. Janů, mluvícího (Křtitele) a mlčícího (Nepomuckého), ač i onen mlčící uměl svůj jazyk skvěle užívat k mluvení (jako kazatel byl klenotem Č. král.) – t. jeho jazyk se dosud zachoval neporušený – ke konci kázání zní aktualizace: ti, kdo se svěřují SJN, nacházejí velký poklad a vzácný klenot jeho přímluvy, hlavně ti, kdo tak činí u jeho sv. hrobu, v což doufá císařovna Alžběta, kterou včera v *Praze* přivítalo plesající dunění hřmících děl a která se dnes, možná právě v tuto hodinu nachází u jeho hrobu – prosí tam, aby Duch Boží přihlédl k velkým zásluhám t. věrného Božího sluhu, a jako se na počátku vznášel nad vodami a s užitkem je požehnal, ráčil také plodně požehnat *Karlovy lázně* (tj. *Karlovy Vary*), aby se naplnilo to, co dnes urozené shromáždění vinšuje, totiž aby lázně objevené Karlem Čtvrtým daly Šestámu potomstvu („TherMae a CaroLo QVarto InVentae Dent seXto ProLes“ = 1721), ano, aby veliký císař Karel mohl brzy uslyšet výrok určený Zachariášovi: „Tvá žena Alžběta Ti porodí syna“ (*Lk* 1, 13) – bude to syn, který vytouženou útěchou naplní *Rakouský arcivévodský dům* a všechny po tom toužící dědičné koruny a země – na úplný závěr

pozdvihuje kazatel ještě svůj jazyk ke slavnému divotvůrci, BJN, a volá k jeho mlčícímu jazyku, aby teď nemlčel, nýbrž aby před trůnem nejvyšší Velebnosti promlouval ve prospěch *Rakouského arcivévodského domu*, za zdar [císařovny] české cesty, ve prospěch záležitosti celé obce, a toto jeho mluvení aby způsobilo, že „všichni naši nepřátelé budou muset položit prst na ústa a mlčet“

2/ Č. dvorská kancelář zde oslavila svátek také 20. V. 1723 a přizvala k němu jako kazatele představeného řeholních kleriků Dona Maximiliana Miglio, jenž přednesl n. chvalořeč *Offene Zungen deß verschlossenen Munds* – soustředil se na zázračně po 338 let zachovaný jazyk (téma *Sir* 51, 30), který si své uchování v *Praze* zasloužil mlčením, podobně jako se zachoval jazyk sv. Antonína v *Padově* pro jeho výmluvnost – Č. král. si vhodně vyvolilo SJN za svého patrona, jak naznačuje Izaiášův výrok (11. kap.) „Lev s ovci budou dlít spolu“, tj. č. lev se SJN, ovci vedenou na porážku, beránkem, který uzavřel svá ústa – t. světec je vzýván ve všech nebezpečích a jeho zázraky jsou známy po širém světě, a tak se kazatel ptá: „Rekněte mi, kde je křesťanská katolická říše, země nebo provincie, kde je kaple a Boží dům, kde město, městys a ves, kde silnice a ulice se jménem, kde říční most nebo můstek, kde dům, kde příbytek, v němž by křesťanská zbožnost nevystavila a nepředstavila vzněšené uctivé vyobrazení tohoto ochránce cti, vytesané z mramoru a kamene, vyřezané ze dřeva, vytištěné na papíře a plátně?“ – bohabojná úcta křesťanů dokonce nosí u srdce a na prsou podobizny, zlatý a stříb. jazyk – pohanský *Řím* postavil ve svých hradbách chrám cti, do kterého nemohl žádný vstoupit, aniž by předtím prošel chrámem ctnosti – křesťanské Čechy vztyčily ve svém král. hl. městě *Praze* jediným oltářem a hrobem chrám cti a ctností všem křesťanským katolickým částem světa – ke konci posvátný řečník prosí JN, aby rozezněl (doslova „rozevřel“) svůj zázračný jazyk a svou přimlouvou, která mnoho zmůže již nepočítaně let, Veličenstvům Karlovi a Alžbětě, kterým bude zakrátko v arcidómu, v němž spočívají jeho sv. kosti, k císařské koruně přiložena koruna královská (aluze na pražské zářijové korunovace), k této dvojité koruně připojil dvojí „korunu starců, již jsou synové synů“, tzn. aby tomuto arcidómu vyžádal vytoženou dědičnou posloupnost – světcí v posledku říká, že svými ctnostmi přemohl pověst, *Fámu*, bohyni cti, která dnes jemu samému vzdává čest

3/ o svátku 16. V. 1726 celebroul pro úředníky Č. dvorské kanceláře, vyslance a ministry velmistřádu křížovníků s červ. hv. František Matěj Böhm(b) (ve fun. 1722 † 1750) – oslava mohla být spojena s prezentací nového oltáře s Brandlovým obrazem, který zde v loňském roce (ale až po

svátku) dala Č. dvorská kancelář postavit (→ A.2, Mödling 1/)

4/ Č. dvorská kancelář oslavila svátek svého obzvláštního ochránce, SJN, ve far. kostele cis. městyse *Medlingen* rovněž 16. V. 1729 – n. oslavou řeč tehdy pronesl svět. kněz Johann Michael Schnell a nazval ji *Der in dem Leben stillschweigende, nach dem Todt aber redende glorreiche Blut-Zeug Christi heiliger Ioannes Nepomucenus* – tématem mu byl výrok *Mk* 7, 35: „Uvolnilo se pouto jeho jazyka.“ – kazatel mnoha způsoby posluchačům představil JN, který si mlčením zasloužil, aby mu do ruky byla vložena vítězná ratolest srdnatého Kristova mučedníka a na hlavu vítězný mučednický věnec – posvátný řečník zas a znova mluvil o SJN jako vzoru správného užívání jazyka, zvláště v mlčení – řekl např.: „Kolik se najde křesťanů naší doby, kteří nenosí zobrazení sv. Jana z Nepomuku dílem na prstech, dílem na krku, ano i na hrudi a srdci? Z žádného jiného důvodu [to nedělají], věřím, než aby ho měli častěji na očích a připomínali si jeho ctnosti, zvláště jeho svatě mlčení, a následovali ho, takže by s Janem Nepomuckým vpravdě o sobě směli říct, „non invenietis in lingua mea iniquitatem“ [Job, 6. kap.], „nenaleznete na mém jazyku nepravost.“ – na závěr kněz posluchače vyzval: „Chcete-li se o tom více dozvědět, tak vás odkazují do Prahy, hlavního města Českého království, ke svatému jazyku Jana Nepomuckého, ten vám může o svých ctnostech, svatosti a zázracích vyprávět; je ještě neporušený a živoucí, sám k vám bude mluvit.“

1/ L FRITZ 1721a – TÝŽ 1726, 275-289; 2/ L MIGLIO 1723; 3/ L PUČALÍK 2017, 210; 4/ L SCHNELL 1729

Monza, město (I, Lombardia)

sochu na m. *d'Arena*, klenoucím se přes ř. *Lambro* (→ A.5, t.), požehnal 28. VI. 1724 při veliké slavnosti za hlaholu trubek a při ohňostroji infulovaný arcikněz Giovanni Lezzeno z přilehlé čtvrti *Arena*, která dala mostu jméno

L *Le cento città d'Italia* 1891, dodatek k č. 9180, 75

Morava čili Markrabství moravské celkově (M)

1/ na podst. sochy upr. nám. v morav. městečku *Boskovicích* (→ A.1, t.) je SJN v náp. označen jako *Moraviae Patronus*, patron, ochránce Moravy, a to již 1703

2/ v *Pisničce žalostivé o divu a zázraku svatého Jana Nepomuckého* z 1717 se v předposlední, 22. sloce zpívá: „Nebo v celé Moravě, sleské, jiné země jej za patrona mají, i my ponížně jeho zvelebujeme, všichni prozpěvujeme, milý svatý Jene.“

3/ piaristický kněz Philippus a S. Jacobo, řádný kazatel v *Mikulově*, pronesl při svěcení kaple přistavěné k mikulovskému koleg. a far. kostelu sv. Václava (→ A.1, Mikulov II. 6/) 16. V. 1720 kázání *Neuer Jacob-Stern*, v němž se obrátil na sv. Václava jako patrona zmíněného chrámu a ptal se jej, jaký že má být do tohoto jemu zasvěceného Božího domu uveden nový milý nebeský host, ať

sdělí, kdo to je, aby ho on i s posluchači mohl chválit – sv. Václav kazateli pomyslně odpověděl, že dnes sem přichází host milý, neboť je všude milován a chválen, host vážený, jelikož v celé morav. zemi se dá sotva najít kostel, v němž by tento host nebyl ve vážnosti představen a náležitě ctěn, host nebeský, host, který se jmenuje Jan – kazatel zkoumá, který ze sv. Janů by mohl být tímto hostem, po delším hledání mu sv. Václav nakonec odhaluje, že jeho milým hostem je jeho milý krajan, BJN

4/ Jakub Jan Dukát, Moravan z *Prostějova*, později měšťan v *Mělníku* v Čechách, ve své knize *Phoenix Moravicus* (1725) věnované životu a účtě velebného JS několikrát svědčí o úctě na Moravě:

4a/ když sdělil, že tuto knihu sepsal mj. „poněvadž v veliké vážnosti svatý Jan Nepomucký, patron a mučedník český, kanovník pražský, u všech Moravanů zůstává, tak aby též Čechové blahoslaveného Jana Skočovského, patrona a mučedníka moravského, děkana holešovského, ctili a velebili /.../“

4b/ při vizi své návštěvy *Prahy* 1723 spatřil u krásné vyzdob. mauzolea nad hrobem „též mnoho krajanův mých Moravanův, kteří před tím ozdobným apparatusem spolu s jinými všemi hluboce se klaněli a na kolena padali“

4c/ že je množství ctitelů nesčíslné, dokládá na příkladu Moravy: „Jak jedině o samý Moravě sám říci mohu, že snad ani v tý nejsprostější vesnici jedno obydlí by nebylo, kde by jeho obzvláštní památka se nezachovávala, tím hojnějc v městech moravských, kdežto figury a oltáře k počestnosti jeho, též i větší kaple se nacházejí, ano i na veřejných placech a silnicích sem a tam k uctění a mnohý zajisté nákladný představený se spatřujou. Anobřz i mezi malé děti tak do povědomosti přišel, že po Bohu a Rodičce jeho Marii Panně ze svatých jeho téměř první se vzývá.“

2/ L *Písnička žalostivá* 1717; 3/ L PHILIPPUS A S. JACOBO 1720; 4a/ L DUKÁT 1725, (úvodní část) 43; 4b/ L t., 62-63; 4c/ L t., 64-65

Moravská Ostrava, n. Mährisch Ostrau, město olom. biskupů (nyní část města Ostrava) (M, Olo, Ol, d. a f.)

u sochy na nám. (→ A.1, t.) se 16. V. v září mnoha světel zpívají litanie k přeblahoslavené P. Marii a *Zdravas Královno*, jinak o všech nedělích a svátcích, jakož i ve středu a sobotu se sem scházejí dívky a zpívají píseň – dol. 1716

R. I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Moravské Budějovice, n. Mährisch Budwitz, město (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytinou, f.)

1/ v kapli za městem (→ A.1, t. 2/) se v jisté dny slouží bohoslužba s vel. shromážděním lidu – dol. 1716

2/ o svátku 1722 v t. městě jeden znojemský jezuita zazpíval slavnostní bohoslužbu a jiný kázal^{a)} – také 1726 zde kázal o SJN znojemský jezuita^{b)}

1/ R. I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r); 2/ a) R LA znojemské jez. koleje, 1722 (ARSI, Boh. 136, p. 266) – b) R LA znojemské jez. koleje, 1726 (ARSI, Boh. 141, p. 278)

Moravský Krumlov, dř. Krumlov, n. (Mährisch Kromau, město (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f.)

sochy ve far. k. a kláš. k. pavlínů (→ A.1, t. 1, 2/) jsou o svátku zdobeny a v obou k. se slaví mše sv. – u sochy před pavlinským klášterem (→ A.1, t. 4/) každý den po západu slunce žáci míst. kláš. gymnázia ke cti zpívají litanie spolu s připojenou písní, jednou týdně jsou při tom rozžaty svíce a k t. pobožnosti se shromažďuje nesmírně mnoho obyvatel města – převor pavlinského kláštera, P. Paulus Spolarich, dosvědčuje, že členové jeho řeholní komunity ve svých celách většinou pro svou osobní pobožnost uchovávají obrazy (→ A.1, t. 3/) a blahoslavence co nejponiženěji uctívají – vše dol. 1716

R. I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Mořice, n. Mořitz (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f. Tištín)

slaví se zde den 16. V. svátečně se zpívanými litaniemi, přičemž panstvo odpouští poddaným robotu – dol. 1716 – **pozn.:** míst. vrchností byli pauláni z kláštera ve *Vranově u Brna*

R. I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Most, n. Brüx, král. město (hist. město odstraněno 1965-1987 z důvodu povrchové těžby hnědého uhlí, výjimku tvoří přesunutý děk. k. a hist. předměstí Zahražany) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, d.)

1/ u oltáře v děk. k. Naneb. P. Marie (→ A.1, t. 1a/) se ve výroční den, kdy byl BJN umučen, shromažďují penitenti a komunikanti a slouží se zde zpívána boh., čtená pak boh. se zde celebruje téměř každý týden jedna, někdy více, ze zbožnosti lidu – při těchto mších se u t. oltáře farníci zbožně modlí – dol. 1715

2/ na předměstí v k. sv. Václava při komendě a špitálu křižovníků s červ. hv. je úcta a čest velmi slavná a ve špitálu ubytovaní chudšasové mají ve zvyku se často zbožně modlit litanie složené ke cti – dol. 1715

3/ míst. měst. rada 12. IX. 1721 písemně požádala pražskou arcib. konz. o schválení svého záměru putovat dne 8. X. t. r. ke cti procesím do *Prahy* a následujícího dne vykonat v praž. zám. k. (tj. v katedrále) svou pobožnost, a to spolu s pány beneficiáty na městském panství, tj. s faráři v *Souši* a *Zahražanech* (?), pak s farářem ve *Slatinicích*, spolu s tamní obcí a s příslušnými vesnicemi – beneficiáty o tom budou vyrozuměni – žádost podepsal král. rychtář Jan Ad. Kässing, konšel Ferdinand Wf. Krebs, primas František Arnošt

Hoffman, syndik Jan Ignác Müller a dvě dalších členů měst. rady – konzistor 17. IX. 1721 vydala mosteckému magistrátu, jeho obci a farnostem pod jeho patronátem povolení, že po předcházejícím uvědomění farářů a zajištění těch, kteří zůstanou doma, mohou 8. X. vést procesí k posv. ostatkům, vystaveným účtě na *Praž. hradě* – průvod se uskutečnil

1/ R l. zpr. míst. děkana Matouše Hablika, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 229^r); 2/ R l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, svěd. míst. kaplana Leopolda Hemmersama, člena řádu, které podal namísto zdejšího komtura, jež zastihla nemoc a smrt, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v-205^r); 3/ R n. žádost míst. magistrátu, 12. IX. 1721, přijatá na praž. arcib. konz. 15. IX. t. r., s l. připsím o kladném vyřízení žádosti 17. IX. t. r. (NA, APA I, sign. C 151/2d (či C 181/2a), kart. 2287A) – HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 295^r

Mostkovice, dř. Moskovice, n. Mostkowitz, dř. Moskowitz (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f.)

v jednotlivé roky se v den 16. V. u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. a/) zpívá slavná boh. a koná se kázání za hojné účasti lidu a v t. den se tam čte více mší sv. – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Mšec, dř. též Kornhaus, Kornouz, n. Kornhaus, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Srbeč)

obraz ve fil. k. (→ A.1, t.) je ve zbožné účtě a není nikdo, kdo by SJN mučedníka zbožně nechtěl jako vyvoleného patrona Č. král. a vel. ochránce těch, kteří jsou v nebezpečí ztráty dobré pověsti – dol. 1715

R l. zpr. srbečského faráře Gottfrieda Norberta Hebera, 29. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 44^{r-v})

Mšeno, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se slouží každou středu boh. – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Antonína Massnera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 505)

Muncifaj viz Smečno

München, č. Mnichov, hl. město Bavorska, od 1821 sídlo arcibiskupství München und Freising (N, BA, OB)

1/ v kurfiřtském koleg. a far. k. P. Marie (*Frauenkirche*), od 1821 katedrále:

1a/ na ol. sv. Patronů, lidově Pomocníků, u nějž se nacházely podobizny (→ A.3, t. I. 1a/), dávali věřící čist mnoho mší sv., často k tomu povolávali theatiny i jiné řeholníky – dol. 1698

1b/ poprvé po blahořečení (po vatikánském výroku papeže Inocence XIII. schvalujícím 7. VI. 1721 veř. účtu) se zde konala veř. oslava 16. V. 1722 s bohoslužbou, n. kázáním Joannis von Nepomuck [...] *Lob durch eigne Zung* (téma *Př 18*, „Smrt a život v ruce jazyka“) a procesím – ono kázání přednesl zdejší pravidelný kazatel, jez. kněz Franz Xaver Miller – v úvodu své řeči upozornil na

beatifikaci, ke které dopomáhala již vzdávaná úcta (umístování podobizen veřejně do kostelů a na oltáře i jejich zvlášť potěšující nošení na krku) a také prosebné dopisy politických i církevních elit – nato řečník posluchačům namísto výpovědi svého vlastního jazyka nabídl odpověď, kterou jim sdělí jazyk samotného oslavovaného svěťce – ať on odpoví na otázku, kterou kdysi dostal sv. Jan Křtitel: „Co říkáš o sobě samém?“ – následuje vyprávění o životě, mučednictví a některých posmrtných zázracích, o otevření hrobu a ohledání ostatků, při němž byl nalezen neporušený jazyk, což kazatel mylně vročil do 1692, ačkoliv tvrdil, že při tom byl přítomen praž. arcibiskupa Ferdinand (ten ale nastoupil na praž. stolec o mnoho let později) – mnohokrát je proud slov protkán tématem jazyka – před závěrem se kázající jezuita namísto svěťce ujme sám řeči: „Ale víš ty co, svatý Nepomuku, dovol nyní, abychom také my směli říci slovo, a aby skrze můj, ač nehodný jazyk tato celá přítomná obec mohla přednést svou náležitou prosbu. Pohled' na ten jástot a pobožnost projevované všemi a každým! Není nikdo mezi námi, kdo by neměl zvláštní důvod k radosti z tvé slávy a k potěšení z tvé přimluvy. Osvícený *Dům bavorský* se honosí, že jedna z jeho princezen v tobě měla tak svatého zpovědníka, a ujišťuje se, že jako jsi bedlivě mlčel kvůli její cti, tak vroucně budeš nyní pro jeho slávu, blaho a povznesení promlouvat u Boha. Celé Bavorsko se již považuje za blažené, protože sousedí s tvým milým rodištěm Pomukem, ležícím sice deset mil od Prahy, zato však směrem do Bavor. A tak díky blízkosti místa vyhledává v bližší přimluvě tvou pomoc. Nejsi ani dnešním nebo včerejším obyvatelem tohoto Božího domu. Již několik let stojí tvá podobizna na onom oltáři, ze kterého jsi nám zjevně prokazoval svá dobrodiní dříve, než jsme ti prokázali veřejně čest.“ – nakonec posvátný řečník vyzývá svěťce, ať mluví ve prospěch přítomných, zvláště, když stanou před Soudcem a nebou schopni odpovědět – tehdy bude opravdu „smrt a život v ruce jazyka“

2/ vyobrazení v paul. kláš. k. (→ A.1, München I. 5/) se těší chvalitebné účtě – dol. 1715

3/ 1717 vznikl spolek (*Verbündniß*) či cech mnichovských *Länd- und Holzmeister*, kteří si vyvolili za zvláštního patrona SJN a prosili jej o přimluvu, aby je Bůh chránil přede vším neštěstím na zemi i na vodě a udělil blaženou hodinu smrti – potom slavili SJN v neděli u oktávu ve frant. k. na *St. Anna-Vorstadt* kázáním a čtenou mší sv. (→ C.3, 11)

4/ při *Frauenkirche* bylo 1724 zal. zvláštní společenství (*Verbündniß*), které bylo později povýšeno na bratrstvo (→ C.3, 17)

5/ SJN byl v květnu 1729 bavorským kurfiřtem prohlášen za patrona hl. bavor. města *Mnichova* (→ výše, Bayern)

1a/ l. zpr. theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), příl. k jeho dopisu zaslanému z Mnichova Barthelovi 31.

I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265); **1b/ L MILLER** 1722 – TÝŽ 1725 (2. vyd. předešlého svatoján. kázání, obohacené o zpr. o zázračné změně jazyka v Praze 27. I. 1725); **2/ R** n. svéd. polesného Johanna Ludwiga Kuntschitzkého von Kuntschitz (Kunschyczkého von Kunschycz) a kancelisty Johanna F. Rothera, Feldberg (Valtice), 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 9^v); **3/ L** *Aufnahms-Formel in die Verbündniß der bürgerl. Herren Länd- und Holz-meister*, München, nové vyd. 1902 (G upr. listu: stojící SJN na bř. Vltavy, v pozadí Svržení z m., popis: *Bildniß des H. Johann v. Nepomuck dessen Leib zu Prag in der Domkirche ruhet.*) – JN 1971, č. 240, pag. 199 – VON HERZOGENBERG 1979b, 112

Myskovice viz Janov

Myslív (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

někteří lidé se radují z mnoha milostí dosažených příspěním, všichni obecně chodí ve výročí zasvěcené bl. mučedníkovi JN k jeho úctyhodné kolébce do *Nepomuku* (jelikož je vzdálen jen půl míle) a na znamení větší úcty také doma při celodenní oslavě t. dne upouštějí ode všech prací – podobizny se ve všech vsích a téměř ve všech domech a chalupách (→ A.1, Myslív 2/) uchovávají s obzvláštní zbožností – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Václava Nováka, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 222)

Myslkovice viz Janov

Myškovice viz Janov

Myštěves viz Smidary

Nabzí viz Bzí

Nahořečice, n. Nahorscheditz (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

1/ ve far. k. sv. Václava se stále slaví svátek 16. V. za veliké účasti lidu – dol. 1715

2/ v t. far. k. pokřtil 23. IX. 1709 míst. farář František Seidl Karlovi Maxmiliánu Leopoldu Příchovskému z Příchovic, pánu na Vysoké Libyni a Kostrčanech (přifařeny do *Nahořečic*), a jeho manželce Lidmile Přibyslavě Příchovské z Příchovic, roz. hraběnce Walderode, syna, jemuž byla při křtu dána jména Petr Pavel Matouš Michael Václav Jan Nepomucký

1/ R l. zpr. míst. faráře Františka Seidla, 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 216^r); **2/ R** nahořečická matrika N, O, Z, 1693-1755 (SOA Plzeň, fond 1014, Nahořečice 01) – **pozn.:** na udělení jména JN při křtu 20 let před kanonizací upozorňuje nahořečický farář v prvním díle nahořečické far. kroniky, 1777-1931 (SOKA Karlovy Vary, FU Nahořečice, 7, pag. 86) (+ připojené *Poznámky z farní kroniky nahořečické*, fol. 2^v)

Náchod, město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ u sochy na nám. (→ A.1, t. 4/) se v jarním čase dvakrát týdně, ve středu a sobotu, koná figurální hudba se značným shromážděním lidu obojího pohlaví, kteří ctí t. svěťce

2/ lid se zbožně modlí u sochy při zám. schodech (→ A.1, t. 5/)

3/ ve výroční den ze zvláštní důvěry vůči t. svěťci se mnozí obcerstvují svátostí eucharistie

- vše dol. 1715

1-3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r); **2/ R** n. svéd. purkmistra a radních města Náchoda o 5 podobiznách ve zdejším městě a u něj, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 120), což je příl. *R* k l. souhrnnému popisu svatoján. úcty v Kh, avizovaná zde v popisu náchodského d. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r)

Náměšť nad Oslavou, n. Namiest, městečko (M, Zno, Ol, d. Třebíč, f.)

u sochy na m. (→ A.1, t. 2/) v jednotlivé dny v šest hodin odpoledne školní chlapci zpívají písně o veleslavném mučedníkovi JN – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Napoli, č. Neapol, do 1799, resp. 1816 hl. město Neapolského král., 1817-61 hl. město Král. obojí Sicílie, sídlo arcib. (I, Campania)

1/ 1711 z *Neapole*, kde tehdy leželo cí. vojsko na pozicích proti Francouzům, poslal jistý č. pán svému příteli do *Prahy* česky psaný list t. znění: „Oznámuji k potěšení vlastenců, jakou sme tohoto roku zde v Neápoli drželi slavnost sv. Jana Nepomuckého, která nás stála na 110 tolarů. Předně na velikém oltáři u velebných P. P. paulínů [správně paulánů] byl oltář sv. Jana mnohými světly a jinými přípravami krásně ozdobený a také jeho nová s oltářem kaple, kterou dal postavit J. M. pán hrabě Khinský, oberšt od karaffovského regimentu. Bylo v tom kostele vyzdvížené veliké *theatrum* dlouhé, krásně ozdobené, na němž stály dvoje varhany a přes 50 muzikantů vlaských s rozličnými instrumenty. Při zpívané mši byla ta nejpěknější muzika, plný kostel lidu samých oficírů královských a císařských i také mnoho Vlachů. Před zpívanou mší deset huboistů Němců od heindlovského regimentu pískalo, nejprve na šalmaje, potom na flétny. Od regimentu karaffovského bylo devět trubáčů a vlaské bubny. Ti také svým časem troubili, takže to troubení, bubnování a pískání skoro celého dne trvalo. Při mši svaté podle obyčeje německého byly také intrády, což Vlachům nětko neobyčejného bylo, i divného. Když kníže Darmsstadt a generál Heindl s jinými vojenskými generály do kostela vcházeli, tehdy se nejprve, když se mše svatá začínala, tehdy podruhé, když bylo *Gloria*, tu potřetí, počtvrtý při *Credo*, popátý při pozdvihování, pošestý při *Ite Missa est*, střídalo a pokaždý nejméně 400 ran učiněno bylo. Mínili jsme déleji střídleti, ale právě tehdy držel radu vice-král a nás dal prositi, abychom přestali, že nic nemůže v radě slyšeti. Když oficírové do kostela přišli, modlitby se jim a kytky dávaly. Všickni pak téměř oficírové i Vlaši mnozí na prsech zlatý obrázek sv. Jana Nepom. nosejí; a máme oumysl také bratrstvo k cti

jeho vyzdvihnouti. Regiment heindlovský na nových 16 praporců nese po jedné straně namalovanou Pannu Marii a po druhé straně sv. Jana Nepomuckého.“

2/ oslav se v neapolském paul. k. sv. Ludvíka, potažmo v tamní kapli konaly i v následujícím období, jak je pro některé roky doloženo:

2a/ o svátku 1720 zde pronesl k neapol. místokráli a olom. biskupovi Wolfgangu Hannibalu kard. Schrattenbachovi (ve fun. místokrále od druhé pol. 1719 do 1721) kázání piarista Sebastiano Paoli (vyšlo opakovaně tiskem) – za téma zvolil Kazatelův výrok z Bible o čase mluvení a čase mlčení (*Kaz* 3, 7), který skvěle naplnil svým životem SJN, „světlo a sláva Čech a jedna z nejkrásnějších ozdob kněžství“ – řečník představuje neapolskému místokráli t. světce a přitom nevyhnutelně musí hovořit o excesech krále Václava (IV.) – u monarchů, ostatně, se ono pravidlo o mlčení a mluvení týká praxe jejich vlády – král Václav svými ukrutnostmi uvedl praž. dvůr do strašných poměrů, které děsily budoucí generace, až se ono silné Č. král. dostalo vždy nepřemožené a zbožné „krvi Rakouska“, která dnešním šťastným stavem dává zapomenout na zašlá neštěstí – v kázání se objevují různé rady králům, jak moudře vládnout – kazatel vrcholí svou řeč oslovením světce samotného, kterému s úctou vykává, nazývá jej hvězdou a prosí jej, aby své paprsky sesílal i na toto klima, byť tak vzdálené a cizí jeho rodné zemi, nicméně spojené společnou oddaností *Rakouskému domu* – obojí zemi ať světce dopřeje pokoj a šťastnou budoucnost, ať z nebe zajistí potomka, na němž by byl založen mír světa a radost císaře, i náboženství by díky němu mohlo pokračovat ve svých vítězstvích – kěz světce své orodování spojí s modlitbami Eleonořinými a uspokojí Karla (VI.), tak zasloužilého o jeho slávu – jako ochránce dobré pověsti a cti ať světce způsobí, že mu tato vznešená vlast co nejdříve vzdá zasloužilou čest

2b/ v *Neapoli* byl 16. V. 1722 slaven svátek

2c/ n. oficiíři zde oslavili svátek 17. VI. 1728 za zvuku velkých i malých salv – sám neapolský místokrál Michael Fridrich říš. hr. a kardinál Althann přitom přečetl mši sv. – odpoledne pronesl oslavné kázání polní kazatel z Daunova pluku – zmíněný místokrál se v souvislosti s t. oslavou na přímluvu uzdravil (→ D.1, 1059)

2d/ o svátku slaveném 16. V. 1729 pronesl it. kázání Carlo Bulgarini di Siena, kaplan a vojenský misionář Traunova císař. pluku, a dedikoval je plukovníkovi zmíněného regimentu Ottovi Ferdinandu hr. von Abensperg und Traun (často nazývanému pouze Traun), císař. generálovi, guvernérovi *Messiny* na Sicílii (od 1727) – za hl. téma vyvolil mnohovrstevnaté přirovnávání SJN k sopce *Etné*, označované starožitným pojmenováním v mužském rodu *Mongibello* – kazatel, přichozí ze Sicílie a věnující svou řeč

generálovi působícímu na Sicílii, pod neapolským ohnivým vrchem *Vesuvem* použil příměr k ohnivému vrchu sicilskému – v kázání je zmíněna zázračná epizoda s neporušeným jazykem 27. I. 1725, dále uzdravení Krebsové i záchrana Hodánkové – kazatel mluví také o povýšení „Jana pěti hvězd“ na věčný *Kapitol*, které bylo zvažováno pozemským kanonizačním soudním procesem – v závěru kazatel předestřel světci mnohou prosbu, za papeže Benedikta (XIII.), který jej nedlouho předtím v *Lateránu* veřejně prohlásil za svatého, za císaře, za narození císařova vytouženého mužského potomka, vždyť rak. rod monarchy Karla moudrého a velkého se po tři staletí s celou horlivostí vidět Nepomuka triumfovat se všemi poctami na *Kapitolu* „našeho nejsvětějšího bojujícího *Jeruzaléma*“, jakož se nyní děje – závěrečná slova znějí: „Milý světce, nejsvětější hrdino ráje, nejnepřemožitelnější prvomučedníku svatosvatého mlčení, rozpomeň se, že tento vznešený císař se svými vojsky, královstvími a zeměmi tobě samotnému jako svému jedinému přímluvci a tvému stále nejslavnějšímu jménu zasvěcuje všechny své podniky [či válečná tažení] a věnuje je *pod tvou ochranu* a uctívaje tě stále více s pravou upřímností svého srdce již nařizuje mlčení chudobě mého mluvení. Domluvil jsem.“

1/ R. č. dopis jistého č. pána zasláný jeho přáteli do Prahy 1711 ← L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 182-183 – PODLAHA 1895a; 2a/ L PAOLI 1720 – TÝŽ 1724, 179-197 (text kázání) – TÝŽ 1751, 129-133 (text kázání), 245 (místo, čas a adresát kázání); 2b/ L *Het hof van Romen* 1724, 42; 2c/ L *Der europäische Postilion* 1728, 2. díl, 175 (oslava svátku); 2d/ L BULGARINI DI SIENA 1729

Nasavrky viz Chlumek

Neapolské království, hist. státní útvar na jihu Apeninského poloostrova, od 1707 (resp. 1714) do 1734 pod nadvládou rakouských Habsburků (I)

1/ v anonymním kázání při slavnosti ve městě a pevnosti *Temešvár* v Banátu 16. V. 1719 zazněla (n.) slova mj. k přítomným zde usazeným vojákům: „Kde německý orel svá křídla na císař. polních praporech roztahuje, tam se dnes zvěstuje chvála tohoto sv. mučedníka [JN] za zvuku trubek a bubnů; v království Neapolském, v Katalánsku, ve městě Miláně, ve vévodství Mantovském je stále ještě slaven tento [svatojánský] svátek císař. vojskem s největší slavností.“

2/ v blíže neznámé době, jistě však mezi blahověčením (31. V. 1721) a oficiálním povolením liturgické oslavy na Maltě (7., resp. 20. VII. 1725)^{a)} obdrželo Neapolské a Sicilské král. schválení té samé liturgické oslavy (modlitbou breviáře i mši sv.) – je nanejvýš pravděpodobné, že t. povolení vyžádal řečenému soustátí tehdejší neapolský místokrál Michael Fridrich kard. Althann (ve fun. 1722-28) působící ve službách habsburského císaře Karla VI. – nejen že se předtím angažoval

v dovedení beatifikačního řízení do úspěšného cíle, ale zároveň vyprosil liturgickou oslavu pro kostel *Národa německého v Římě* (zvaný *dell'Anima*) a přidal se svou přímlovou k žádosti maltského biskupa a johanitů *Národa německého*, aby i na Maltě mohl být BJN liturgicky uctíván (→ výše, Malta, níže, Roma) – jisté je, že již v polovině ledna 1722 neapol. místokrál v souladu s cíl. rozkazem písemně uvědomil provincie Neapolského král., aby v nich byl slaven svátek^{b)}

1/ L Triumphus innocentiae 1719, 6; 2/ a) L Decretum Melevitana 1725 ← *Sacra rituum congregatione* 1727, 5 (č. 4) – b) L Het hof van Romem 1724, 42

Nebeská Rybná, n. Himmlisch Ribnei (Č, Hra, Kh, f.)

obraz ve far. k. (→ A.1, t.) je lidem zbožně ctěn – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r)

Nebočady, n. Neschwitz (nyní část města Děčína) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ 1704 započal lid ctít SJN slavnostní mši sv. ve výročí mučednictví, 16. V., k čemuž se schází ve vel. počtu, jenž rok od roku roste, a lidé přitom chodí ke zpovědi

2/ reakce na blahořečení jsou na Děčínsku doloženy např. v *Nebočadech*, kde „na rozkaz biskupské milosti Joanna Adama Wratislava z Mitrowitz“ objednal farář 150 exemplářů výtisků o blahoslavení SJN u arcibiskupského a dvorního tiskaře Wolfganga Wickharta – **pozn.:** šlo nejspíš o n. popis praž. beatifikační oslavy (*Ehren-Glanz* 1721)

1/ R l. zpr. míst. faráře Františka Tadeáše Matzke, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 283^r); 2/ L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 22

Nečtiny, n. Netschetin, městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

všichni mají vůči sv. muč. JN zbožnost nemenší, než jakou věnují kterémukoli z již kanonizovaných světců – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Eysenkolba, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 99^r)

Nechanice, n. Nechanitz, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

cca 1695 spolu s umístěním sochy k boč. ol. sv. Antonína Pad. do far. k. (→ A.1, t.) započala pobožnost, kdy každou středu se u t. obrazu slouží mše sv., při níž se figurálně zpívají litanie – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r)

Němčice (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

farníci a přichozí lidé vzdávají úctu a nikdo neodchází z místního far. k. Naneb. P. Marie, dokud vkleče nevykoná před podobiznou (→ A.1, t.) svou pobožnost – když se na kůru zpívá píseň,

což se děje velmi často, tehdy celý k. propuká v oslavy – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Karla Lödiga, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 244)

Německo viz Svatá říše římská národa německého

Německý Brod viz Havlíčkův Brod

Neplachovice, n. Neplachowitz (HS, Ol, d. Opava, f.)

na oltáři ve far. k. (→ A.1, t.) se častěji slouží mše sv. s vel. pobožností a shromážděním lidu – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Nepomuk, dř. i Pomuk, do 1730 kolísá označení za městečko nebo město, rodiště SJN (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, d.)

0/ starší doklady o narození, prvním údobí života a posmrtné úctě v rodném městečku Nepomuku se nedochovaly, jelikož městečko bylo opakovaně ničeno požáry, ve starší době 1400 a 10. VIII. 1593

0/ L BERGHAUER 1736, 26

1/ podoba úcty v rodišti podle Dlohoveského (cca 1668), Balbína (1670) a některých dalších autorit:

obraz na hl. ol. v kostele postaveném míst. pánem, bar. Františkem ze Sternbergu na místě rodného domu, byl dle Balbína chován v úctě

dle Dlohoveského se každoroční památka v *Nepomuku* zbožně slaví **od nepamětné doby** za shromáždění množství lidu a svolání blízkého kléru, dle Balbína do kostela přicházejí **od nepamětné doby** mnohá prosebná procesí a faráři sem přivádějí lid i ze vzdálenosti mnoha mil v den uvolněný od práce, o nedělích mezi Velikonocemi a Letnicemi

dle obou autorů se při oslavách v *Nepomuku* bohoslužby čtou nikoli o BJ, ale o N. Trojici, nicméně kázání k lidu se pronáší o blahoslavencových ctnostech

oba autoři také tvrdí, že mnozí (dle Dlohoveského jak obyvatelé městečka, tak blízcí obyvatelé) si skrze zásluhy vyprosili z nebe rozličná dobrodiní, a že je známo, že když pole trpí, stačí dovést do t. kostela jeden či dva veř. prosebné průvody a déšť je rychle vyprošen

oba též sdělují, že v tomto sousedství měli či mají starobyrou píseň, kterou rád zpíval či dosud zpívá selský lid – ten má také ve zvyku (snad právě zpěvem oné písně) svěčovat bl. Janu své ovce a dobytek a zakouší pomoc (jsou-li zvířata nemocná, na zásah se uzdravují)

také lidé zakusili pomoc, a to při posledním moru, který (dle Balbína 1649) těžce sužoval Čechy: všichni kdo si v *Nepomuku* zvolili BJ za ochránce, byli moru uchráněni^{a)}

některé z těchto informací podává také praž. metr. kapitula ve svém písemném vyjádření o úctě, načrtnutém 17. VIII. a dokončeném 14. IX. 1675: „A tento kostel [na místě světcova rodného domu]

v Nepomuku je i dnes navštěvován mnoha procesími. Sousední faráři v jistý den přivádějí lid, což se zachovává **od nepamětné doby**. Mše se nečtou o bl. Janovi (protože se to nesmí dít bez povolení sv. Apoštolského stolce), nýbrž o Nejsv. Trojici. Kázání k lidu se přece jen koná o životě a skvělých ctnostech bl. Jana. Kolem oltáře je vidět zavěšené votivní dary a různí lidé vyznávají, že si pro jeho zásluhy z nebe vyprosili rozličná dobrodiní. Je prokázáno, že jsou-li jejich pole stižena suchem, jedním či dalším prosebným průvodem vedeným do tohoto kostela (což je výtkem od starodávna) je vyprošen déšť.^{4b)}

k záchraně nepom. obyvatel došlo také při moru 1680, jak uvádí č. verze Balbínova *Života SJN* z 1684⁹⁾ (→ D.1, 19, 36) – v t. r. vydal knihu svatovít. kanovník-scholastik Václav Ondřej Makarius z Merfelic, který převzal popis úcty v *Nepomuku* od Balbína a navíc uvedl, že praž. arcibiskup a kard. Arnošt z Harrachu sice pro nemoc nemohl sám přijít a konsekrovat nepomucký kostel, že však jej dal benedikovat a později v něm častěji měl mši sv. a schvaloval, co se tam děje^{4d)}

- a) R DLOUHOVESKÝ cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 48 – L *Acta Sanctorum* 1680, 674 (kap. III, č. 20) – BALBÍN 1682, 106 (kap. VI.) – b) R l. návrh svéd. svatovít. kapituly o úctě, autograf kapit. děkana Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 330, č. 8) – přepis konečného znění t. svéd., datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (t., pag. 615-616, č. 8) – přepis t. svéd., jemně doplněný, z 90. l. 17. st. (t., pag. 113, č. 8) – c) L BALBÍN 1684b, 50 (kap. VI.) – d) L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 52 (Harrach), 53

2/ předcházející údaje vyšly z Dlouhoveského fantazie či nepřesné informovanosti, Balbín je pak v dobré víře převzal a rozvinul – díky oblíbenosti a značnému rozšíření Balbínovy verze *Života BJN* či *SJN* se tato podoba vyprávění o úctě v *Nepomuku* dostala do širokého povědomí a po dlouhou dobu nebylo možné ji nahradit **údaji mnohem bližšími skutečností, které byly v mezičase zjištěny při opakovaném průzkumu úcty u nepomuckých obyvatel – tyto průzkumy byly následující:**

2a/ Jan Jindřich Barthel, prokurátor v kauze, zaslal z *Prahy* 8. X. 1697 jménem metr. kapituly dopis nepom. děkanovi Matouši Nevšetovi a požádal jej jakožto duch. správce, jemuž je svěřeno svaté místo, v němž poprvé zazářila světu slavná hvězda, BJN, o odpověď na 15 přiložených bodů či otázek, které se týkaly Janova života stráveného v *Nepomuku*, úcty, jež mu tam byla vzdávána po jeho smrti, a případných zázraků^{4a)} – pozoruhodné je, že ve 14. bodu je v dotazu ohledně záchranu nepom. obyvatel před morem na přímlovu odkazováno již samozřejmě na dvě morové rány, přičemž první z nich je vrocena do 1644 (sic!), druhá správně do 1680^{b)}

nepom. děkan Matouš Josef Nevšeta odpověděl na všech 15 bodů dopisem z *Nepomuku* 26. X.

1697, který nadepsal (v překladu z latiny) *Pravdivá a věrohodná zpráva k bodům daným mně dole podepsanému velebnou pražskou konzistoří, týkajícím se slavné hvězdy, blahoslaveného Jana Nepomuckého*⁹⁾ – v několika odpovědích zde jmenuje svědky z *Nepomuku*, kteří zapsané skutečnosti vyprávěli, totiž Karla Rataje (*Ratay*), Bartoloměje Blahu (*Blaha*), Bartoloměje Kadamera (*Kadamer, Cadamer*) a nepom. primase Martina Havlíčka

dochovalo se písemné svéd. prvních 3 jmenovaných nepom. obyvatel, vlastně Ratajovo svéd., které podepsali i Blaha s Kadamerem (dáno 22. X. 1697 v *Nepomuku*)^{4d)} – to bylo přílohou A ke svéd. nepom. purkmistra a rady z 21. X. 1697, jež začíná tímto odstavcem: „My purkmistr a rada městys Nepomuka vyznáváme touto atestací, tak jakož od slavné kapitoly z měst pražských došlo jedno psaní s vyznamenáním některých dotázek, zdali by naši sousedé a měšťané v paměti snaželi o našem jmilém patronu a krajanu sv. Janu Nepomuckým jaké také vyznání v přítomnosti důstojně velebného, vysoce učeného pana děkana našeho Matouše Jozefa Nevšety, též vysoce učeného magistra Františka Pekra [správně Beka], faráře vrčenského, a velebného kněze Ondřeje Antonína Žebry, faráře žinkovského, též v přítomnosti ouřadu purkmistrského, naši měšťané věry hodní a již léta mající jsou vyznali, což rukou vlastní sepsali, i také jména své podepsaly, Lit. A. et B. patrně vysvětlí.“ – následuje podrobný popis záchranu zelenohorského pan. před morem 1680 na přímlovu^{e)} – přílohou B této písemnosti bylo nejspíš svéd. Jana Červenky z 24. X. 1697, citované v literatuře^{f)}

2a/ a) R Barthelův l. dopis je přepsán i s přiloženým dotazníkem do *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* (1685-1879), zápis k 20. X. 1697 (SOkA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110, fol. 76^{r-v}, 78^{r-79^r}) – b) R t., fol. 79^r – c) R l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety, 26. X. 1697 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 203-206) – d) R č. svéd. Karla Rataje, souseda a radního městys Nepomuka, s přidanými podpisy dvou dalších nepom. sousedů, Bartoloměje Blahy a Bartoloměje Kadamera, Nepomuk 22. X. 1697 (NA, APA I, sign. C 143/7) – e) R č. svéd. purkmistra a rady městys Nepomuka, Nepomuk 21. X. 1697 (NA, APA I, sign. C 144/4) – f) R-L č. svéd. 62letého nepom. měšťana Jana Červenky, Nepomuk 24. X. 1697, sepsané v přítomnosti nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety a jeho kaplana, minority Zikmunda Jandy, uchovávané v archivu metr. kapituly v Praze, jež v l. překladu vydal BERGHAUER 1736, 60

2b/ Barthel nejspíš na základě Nevšetovy reakce připravil nový soubor otázek, již stručnější (v počtu 4 nebo 5), zaslal jej Nevšetovi a snad přitom požadoval, aby nepom. děkan ke své odpovědi přiložil autentická písemná vyjádření několika svědků – to vyplývá z dopisu, který Nevšeta Barthelovi zaslal 27. XI. 1697 a v němž odkazuje na přiložená svědectví Karla Rataje, Martina

Havlíčka, Pavla Otčenáška a nepochybně i Jana Červenky, Jana Lahody a Bartoloměje Kadamera – další přílohou k t. listu byl doklad pořízený z nepom. křestní matriky, který svědčil, že svědci Karel Rataj a Jan Červenka byli v *Nepomuku* pokřtěni (jména ostatních svědků se v matrice nenacházela, protože nebyli rodilými Nepomučany)^{a)} – z avizovaných písemných svěd. se dochovalo snad jen Havlíčkovo, dané na nepom. děkanství 23. XI. 1697 v Nevšetově přítomnosti a v přítomnosti jeho kaplana Jandy (jde pouze o stručné potvrzení základních údajů o BJN, o nichž Havlíček slyšával od svého nebožtíka děda Erazima Šlechty, který se dožil 75 let, a od své báby Rebeky, že o nich mluvívala už nebožka prabába, která měla 100 let)^{b)}

2b/ a) R l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety, 27. XI. 1697 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 175) – **b)** R č. svěd. Martina Havlíčka, primátora městys Nepomuka, dané na nepom. d. 23. XI. 1697, s l. přípisem nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety a nepom. kaplana, minority Zikmunda Jandy (NA, APA I, sign. C 144/4) – jde o příl. B k blíže neznámé písemnosti

2c/ k novým průzkumům tradice, která o životě, mučednické smrti, posmrtné úctě a zázracích byla rozšířena mezi nepom. obyvatelstvem, přistoupil děkan Nevšeta 1699, opět podle instrukcí prokurátora Jana Jindřicha Barthela – nejprve byly na nepom. děkanství provedeny výslechy 5 svědků, kterým děkan Nevšeta položil 19 otázek v přítomnosti vrčeňského faráře Františka Víta Beka, nepom. kaplana a minority Zikmunda Jandy a také samotného prokurátora Barthela, který se výslechů zúčastnil s vědomím a z vůle praž. arcibiskupa Jana Josefa Breunera^{a)} – tehdy vyslechnutými svědky byli:

9. V. 1699 Martin Havlíček, již 15 let primas městys *Nepomuka*, 55letý (* 15. XI. 1644 v *Nepomuku*), z rodu 150 let v *Nepomuku* osedlého

10. V. 1699 Karel Rataj, nepom. radní, 69letý (* 24. II. 1630 v *Nepomuku*), z rodu přes 200 let v *Nepomuku* osedlého

11. V. 1699 Jan Červenka, nepom. soused, 64letý (* 1635 v *Nepomuku*)

t. dne 11. V. 1699 Bartoloměj Kadamer, nepom. soused, 79letý (roz. ve vsi *Weiching* ve *Frankách*), kterého jako 12letého v *Nepomuku* zanechal jeho otec Šimon, voják, načež se Bartoloměj dostal do služby k nepom. děkanovi Drauškoviovi a sloužil mu po 26 let až do jeho smrti

posléze byl t. dne 11. V. 1699 vyslechnut Bartoloměj Blaha, nepom. soused, 114letý (narodil se v *Libochovicích* v evangelické víře, potom však na tamním zámku přijal víru kat.), který se do *Nepomuka* přiznal a stal se zde sousedem^{b)}

tou dobou byl na *Zelené Hoře* nad *Nepomukem* pro účely kauzy pořízen výpis ze zádušní knihy zelenohorského pan., který slovo od slova zachycoval znění dokumentu, jímž 8. II. 1685 zelenohorský pán Václav Vojtěch hr. ze Sternbergu

potvrdil fundaci, kterou 1666 věnoval nepom. kostelu sv. Jana Křt. – dokument se Sternbergem jako svědci potvrdili Jiří Vojtěch Janovský z Janovic a Jan Karel Rudolf Pickhardt z Grünthalu (tj. ze Zeleného Údolu) – správnost t. výpisu potvrdil 9. V. 1699 na *Zelené Hoře* Jan J. Rabský, duchovní písař téhož pan.^{c)}

děkan Nevšeta zaslal výsledky výše popsaných květnových výslechů Barthelovi po vlastním poslovi (nechtěl se spoléhat na poštu) spolu s doprovodným dopisem z 27. V. 1699, k němuž přidal i nanečisto psané texty pořízené při výsleších a také přepis nápisu z obrazu na hl. oltáři (v kostele sv. Jana)^{d)} navíc v listu informoval, že jeden ze svědků, Jan Červenka, již zemřel a že byl před smrtí ochoten potvrdit přísahou, co sdělil při vyšetřování^{e)}

2c/ a) Barthel svou účast na nepom. výsleších dosvědčil již jako gener. vikář Kh 1703 l. přípisy na dvou zápisech řečených výslechů, krasopisné pův. č. verzi (NA, ČDK, kn. 119, samostatný svazek *D. závěr*) a v l. překladu (NA, ČDK, kn. 119, *Litt. D.*, závěrečná pag. 55) – **b)** R zachovalo se několik exemplářů zápisu uvedených výslechů: č. verze (SOKA Plzeň-jih, AM Nepomuk, i. č. 471, kart. č. 5), originální krasopisná č. verze podepsaná kněžími Nevšetou, Beckem a Jandou a opatřená jejich pečeti (NA, ČDK, kn. 119, samostatný svazek *D.*, opět č. verze (NA, ŘA KŘ, kart. 475), dva exempláře l. překladu, první označený jako *Litt. D* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 23-55) a druhý bez žádného dalšího označení (NA, ČDK, kn. 120, pag. 813-844), posléze l. formulace 19 otázek k právě popisovanému dotazníku (NA, ŘA KŘ, kart. 475) – **c)** R výpis je uložen v NA, ČDK, kn. 116, pag. 43-46 (jde o 25. složku 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, NA, ČDK, kn. 119, pag. 626), další opis téhož dokumentu z 8. II. 1685 byl z knihy zádušních účtů pořízen pro *Knihu pamětnou sv. Jana Nepomuckého* (1705-1940) (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 1^{r-v}) – **d)** R přepis l. nápisu na obrazu na hl. oltáři v k. sv. Jana v *Nepomuku* (NA, ČDK, kn. 117, fol. 176) – **e)** R l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety Barthelovi, Nepomuk 27. V. 1699 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 556-559)

2d/ Barthel vyžadoval po Nevšetovi ještě další doklady o životě, úctě i zázracích čerpané z *Nepomucka*, což dokládají následující dva Nevšetovy dopisy:

4. VI. 1699 Nevšeta Barthelovi napsal, že posílá svědectví svého kaplana ohledně skonu svědka Jana Červenky,^{a)} u něž nemohl osobně být, protože jel pro léky do *Klatov* – připojuje také opis nápisu nad branou kostela sv. Jana^{b)} – dále píše, že když prosil inspektora zelenohorského (a dalších šternberských) panství (Daniela Františka Táborského z Hyršfeldu) o osobní svědectví ohledně SJN, ten odpověděl, že nic jiného neslyšel, než co jiní dosvědčují, a připojil informaci o rodném domě a na jeho místě vybudovaném kostele – děkan rád pošle opovědi na stanovené dotazy, stěžuje mu to však fakt, že se zdejší lidé příliš

nestarají o věci spasitelné, nýbrž spíše světské, a také další okolnosti, jako např. šeplavost Šimona Rataje (snad spíše Karla Rataje?), který se při nedávném výslechu tak špatně vyjadřoval, že bude muset být vyslechnut znova – od okolních sedláků nemůže nic zvědět, o svatodušních svátcích (7. VI. 1699) však vyhlásí z kazatelny, ať se mu ozve ten, kdo by měl co ke SJN říci^{c)}

poslední nalezený Nevšetův dopis v kauze je datován 19. VII. 1699 – v něm se děkan omlouvá Barthelovi, že tak dlouho otálel s odpovědí, jelikož čekal, až se vrátí z cest inspektor zelenohorského pan. a bude moci odpovědět na otázky v kauze, což tento nakonec učinil, ovšem podle své hlavy – inspektorovy odpovědi posílá a jejich zápis provedený nanečisto si ponechává^{d)} – jinak práce s Šimonem Ratajem (Karlem Ratajem?) je kvůli jeho věku a slabému rozumu marná – ostatní svědkové jsou zdraví, kdyby ale někdo z nich onemocněl, vyslechne jej podle stanovených otázek v bodech – nakonec připojuje další svědectví svého kaplana ohledně skonu Jana Červenky, které potvrdil podpisem také svědek Václav Hlaváček, jenž nemá pečeť^{e)}

o něco později vyhotovil Nevšetův nástupce, nepom. děkan Augustin Jan Passer (jinak Vrabec, ve fun. 26. I. 1700 † 28. V. 1728) t. potvrzení: „Já níže podepsaný vírou kněžskou vysvěduji, hotov jsa totéž přísahou, kdyby toho zapotřebí bylo, vysvědujiti, že povolán jsa k Karlovi Ratajovi, sousedu a spolu radnímu měst. Nepomuka, abych jeho v těžké nemoci k šťastné smrti disponoval, po vykonané zpovědi a přijímání velebných svátostí posledních jemu při dobrém rozumu a paměti zůstávajícímu u přítomnosti p. caplana mého, p. purkmistra a písaře radního měst. Nepomuka interrogatoria a responsoria, které se dne 10. měsíce máje léta 1699 v děkanství nepomuckém za času předka mého pana Matouše Nevšety děkana a jiných při commissi tehdejší konaly a které v examinu jeho věrně položena jsou, témuž Karlovi Ratajovi [z]řetelně a patrně přecísti dal a jeho se dotazoval, zdalíž na tom všem stojí, co prve v svém examinu dobrovolně vyznal. Všecky puncta oustně potvrdil, a to vše na své dobré svědomí a přísahu konšelskou berouce, že na to vše umířiti chce, přede všemi námi doložil. My pak na potvrzení toho všeho mimo dobrého svědomí secrity nám obyčejné k tomuto vysvědučení jsme přitiskli a vlastními rukami se podepsali. Actum v domě Ratajovském d. 28. April A. 1700.“^{f)}

2d/ a) R l. svěd. nepom. kaplana Zikmunda Jandy, minority, o tom, že Jan Červenka před svým skonem 19. V. 1699 potvrdil pravdivost svých výroků při nepomuckém výslechu v kauze (NA, ČDK, kn. 120, pag. 554-555) – **b)** R opis nápisu nad branou kostela sv. Jana v Nepomuku, který pořídil nepom. kaplan Zikmund Janda (NA, ČDK, kn. 120, pag. 636-637) a krátce na to jej doplnil o letopočet v závěru nápisu, který opomenul opsat (NA, ČDK, kn. 120, pag. 638-639) – **c)** R l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa

Nevšety Barthelovi, Nepomuk 4. VI. 1699 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 177-178) – **d)** zachoval se opis č. znění odpovědi Daniela Františka Táborského z Hirschenfeldtu, inspektora všem statků hr. Václava Vojtěcha ze Sternbergu, ve věci, stylizovaných do 6 bodů a daných na zámku zelenohorském 3. VII. 1699 (NA, ŘA KŘ, kart. 475) – **e)** R l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety Barthelovi, 19. VII. 1699 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 179-180) – k tomu náleží l. svěd. nepom. kaplana Zikmunda Jandy ohledně Jana Červenky, který před svým skonem 19. V. 1699 potvrdil pravdivost svých sdělení učiněných při výslechu na nepom. děkanství 11. V. 1699, dáno 19. VII. 1699, připojeno č. potvrzení pravdivosti t. svědectví ze strany nepom. souseda Václava Hlaváčka, který byl při onom výroku nemocného Červenky přítomen (NA, ČDK, kn. 120, pag. 640-641) – **f)** R č. vysvědučení nepom. děkana Augustina Jana Passera, které potvrdil i nepom. kaplan, minorita Zikmund Janda, dále nepom. purkmistr Ondřej Karásek (s připsím: „že sem já taky přítom byl a že tak Karel Rataj odpovídal, to přísahou povrditi mohu“) a radní písař Václav Bespečný, dáno v domě Ratajovském 28. IV. 1700 (NA, fond APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238) (vzadu latinsky označeno: „Č. 1. K vyznání Karla Rataje, nepomuckého měšťana a senátora, přichystáno 4. VII. 1715. Č. 1.“)

2e/ z několika předcházejících dopisů vyplývá, že měl Nevšeta v úmyslu založit dvě knihy v souvislosti s nepom. kostelem sv. Jana a úctou, která se v něm SJN prokazuje:

do první knihy se měla zaznamenávat jména kněží celebrujících v t. kostele^{a)}

druhou knihu chtěl Nevšeta založit po svatodušních svátcích (7. VI.) 1699: měla být určena pro zápisy o úctě, která se vzdává SJN v kostele postav. na místě jeho rodného domu, přičemž k její podobě poskytl návod sám Barthel – Nevšeta do této knihy chtěl napsat úvodní pojednání o úctě a dát ho Barthelovi ke schválení^{b)} – tento jeho záměr ještě v VII. 1699 nemohl být uskutečněn, protože knihvazač z *Plzně*, který měl zamýšlenou knihu připravit, se omlouval, že nemá papír, takže byl Nevšeta nucen mu nějaký časem poslat – až knihu obdrží, sděloval tehdy Barthelovi, pošle mu ji se svými poznámkami a požádá ho, aby ji ráčil dle svého milostivého uvážení vyzdobit titulem ke cti^{c)}

tyto úmysly se Nevšetovy nejspíš nepodařilo naplnit, umřel totiž v poměrně brzké době († 27. XII. 1699)

teprve jeho nástupce Augustin Jan Passer založil svatoján. pamětní knihu, což se stalo 1705, jak svědčí její titul: *Kniha pamětná sv. Jana Nepomuckého, v nížto obzvláštní příběhové k svatosti jeho příslušející, též oběti a darové dle inventáře znamenati se mají. Založena od A. J. P. D. N.o 1.7.0.5.* (tj. Augustino Joanne Passer, Decano Nepomuceno)^{d)} – tato kronika byla vedena až do 1940 a obsahuje bohaté zprávy o úctě v *Nepomuku*

co se týče knihy celebrantů v kostele sv. Jana, nepodařilo se o ní nalézt žádné doklady

2e/ a) R Nevšetův I. dopis z 27. V. 1699 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 557) a další jeho I. dopis ze 4. VI. 1699 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 177^v) – **b)** R Nevšetův I. dopis ze 4. VI. 1699 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 177^v) – **c)** R Nevšetův I. dopis z 19. VII. 1699 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 179^v) – **d)** R č.-l. *Kniha pamětná sv. Jana Nepomuckého* (1705-1940) (SokA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1)

2f/ další vlna zájmu o doklady o SJN z *Nepomucka* povstala v souvislosti s otevřením beatifikační kauzy, písemnosti v této souvislosti vzniklé se však patrně nedochovaly v úplnosti; lze je rozčlenit do několika oddílů:

2fa/ vyjádření reprezentantů městské samosprávy městečka *Nepomuku*, nejprve pro paní hraběnku, kterou byla nepochybně Klára Bernardína roz. z Maltzanu, vdova po zelenohorském pánu Václavu Vojtěchovi ze Sternbergu, která tou dobou spravovala zelenohorské pan.,^{a)} později pro kapitulou *Hradu praž.*, v němž sdělovali, že na žádost kapituly a v součinnosti se svou (tj. zelenohorskou) vrchností vykonali skrze své úředníky průzkum pamětních měst. knih a jiných spisů, ale že o SJN nenašli další záznamy, jelikož, dle udání předků, před jedním a půl stoletím městys shořel i s radnicí^{b)}

2fb/ písemnosti nepom. děkana Augustina Jana Passera s přílohami:

jmenovaný děkan 6. VIII. 1715 odepsal Germetenovi do *Prahy*, že přání pražské metr. kapituly vyplní s prodlením asi 14 dnů kvůli vzdálenosti sousedních urozených pánů, zároveň nabídl, že může dodat zprávu o úctě, kterou v *Nepomuku* opakovaně projevil kardinál von Sachsen-Zeitz^{a)} – ono přání kapituly nep. spočívalo v tom, že měl Passer u šlechty v blízkém okolí *Nepomuku* získat písemná svědectví o sv. životě, mučednictví a pověsti svatosti SJN, přičemž k t. svědectvím kapitula poskytl 7 bodů, které se mají předložit jako otázky^{b)}

Passer po vykonaném průzkumu napsal opět Germetenovi do *Prahy*, a to 20. VIII. 1715,^{c)} a připojil vyžádaná svědectví o SJN od sousední šlechty (dokládající sv. život, smrt i pověst svatosti a některé milosti)^{d)} s poznámkou, že by jich byl býval obdržel více, kdyby starší páni již nezemřeli a na jejich místa nenastoupili jinde rodilí nebo mladší, kteří mají o věci malé povědomí – do t. souboru zařadil nep. i svéd. nepomuckého primátora Daniela Klouda o dobrodiní z 1699^{e)} a také svou vlastní zprávu o události, o které slyšel cca 1695 vyprávět Václava Vojtěcha Benetku, nepom. rodáka, tehdy hejtmana horažďovického pan.^{f)}

2fc/ radní písař Václav Fridrich Kniha v městysi *Nepomuku* 6. III. 1716 zapsal krátký výsledek vedený v češtině s Dorotou Tesačkovou, nep. místní obyvatelkou, která mu vyprávěla, jak ji před 8 lety zachránil SJN před medvědem na *Suchém vrchu* západně od *Nepomuku*, což byla ochotna odpřisáhnout (→ D.1, 218)

2fa/ a) R n. dopis nejmenované hraběnce, daný v Nepomuku 2. VII. 1715, podepsáni Václav Lešetický, purkmistr, Daniel Kloud, primátor, Martin Havlíček, radní, Ondřej Karásek, radní a Václav Fridrich Kniha, měst. písař (NA, RA KŘ, kart. 475) – **b)** č. „Attestacezy Miesticze Nepomuka“, Nepomuk 6. VII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/7, č. kart. 2235) (vzadu označeno č. 2) – **2fb/ a)** R I. dopis nepom. děkana Augustina Jana Passera, Nepomuk 6. VIII. 1715, Jindřichu Bernardu z Germeten do Prahy (NA, ČDK, kn. 117, fol. 373^r) – **b)** R I. přehled sedmi bodů od metr. praž. kapituly, které se mají předložit jako otázky ohledně úcty (NA, RA KŘ, kart. 475) – I. formulace 7 otázek vzešlých z předchozích 7 bodů (NA, APA I, sign. C 144/4) – **c)** R I. dopis nepom. děkana Augustina Jana Passera, Nepomuk 20. VIII. 1715, nejspíš Germetenovi do Prahy (NA, ČDK, kn. 117, fol. 369^r) – **d)** jde o následující dochované písemnosti: č. svéd. Henricha Ernsta Pickhardta z Grünthalu, v 8 bodech, Drslavice 8. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/7, č. kart. 2235), I. svéd. Františka Karla Lipovského z Lipovice, v 7 bodech, Životice 15. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/7, č. kart. 2235), č. svéd. 46leté Lidmily Evy Lipovské z Janovic, v duchu oněch výše zmíněných 7 otázek, Životice 16. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238) a nedat. I. přísežné svědectví Václava Arnošta Markvarta z Hrádku, cí. rady, král. místodržícího, podkomořího král. měst Č. král. a přisedícího vět. zem. soudu, formulované do odpovědí na 7 výše zmíněných článků (otázek) (NA, APA I, sign. C 144/4) (jmenovaný šlechtic poprvé navštívil hrob, když 1679 přišel do Prahy na studia) – **e)** R č. svéd. nepom. primátora Daniela Klouda, městys Nepomuk 17. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238) – **f)** R I. svéd. nepom. děkana Augustina Jana Passera, dané na nepom. d. 10. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 124^r) – **g)** R nedat. I. záznam o dobrodiních, v 9 bodech, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 316-319)

2g/ v rámci 1. beatifikačního procesu bylo vyléchnuto několik svědků z *Nepomuku* nebo okolí, případně i z jiných míst, kteří sdělili řadu informací, z nichž některé následují:

2ga/ svědek Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic, pán na nedalekém *Spáleném Poříčí*, 7. XII. 1715 vypovídal (k 1. článku, 2. a 3. otázce), že se doslechl o SJN asi ve 13. roce svého věku (tzn. cca 1658), více však až když se vrátil do vlasti ve 22. roce svého věku (tzn. 1667), kdy mu o světcí vyprávěli jeho příbuzní, hraběnka Klenovská (80 let), která bydlela čtvrt míle od *Nepomuku* a měla tam majetek, dále jeho tchyně (?) Kateřina hr. Gutštejnová (60 let), jeho strýc Jan [Václav Vojtěch] hr. Wratislav (80 let) s chotí Annou, roz. Bechinie z Lažan, dále od svého příbuzného [Adama] Bartoloměje Kotze z Dobrze (přes 80 let), pána na *Kundraticích* (u *Hartmanic*), a rovněž od Jiřího [Vojtěcha] ryt. Janovského z Janovic (cca 90 let), p. na *Oselcích* vzdálených jednu n. míli od *Nepomuku*

k 2. článku, 5. otázce sdělil, že ví a slyšel, že z domu, kde se SJN narodil, byl postaven kostel, a ten on sám viděl a častěji v něm vykonal svou

pobožnost ke cti, a bylo tam stále velmi velké shromáždění lidu, že kostel nikdy nemohl lid pojmout – nezjistil ale, že by v onom domě, kde nyní stojí kostel, nemohl nikdo pokojně přebývat

ke 3. článku, 10. otázce řekl, že o tom, že SJN chodil ministrovat do cist. kláštera, a o dalších událostech ze života, se dozvěděl jak od výše zmíněných předků, tak také od (nepom.) děkana, jehož jméno si nepamatuje, dále od inspektora a hejtmána statků a majetků hrabat ze Sternbergu, mezi kteréžto državy se také počítá městečko *Nepomuk* se zámek *Zelenou Horou*, příjmením Táborský [z Hyršfeldu], muže dobře osmdesátiletého, a kromě toho od jednoho myslivce, svého poddaného, katolíka nejlepší pověsti a dobrého života, jménem Bartoloměj Liška, věku 118 let, kterýžto stařec chodíval s procesím do *Nepomuku*, aby tam vykonal svou pobožnost

2gb/ 80letý Petr Mikuláš Václav Straka ryt. z Nedabylic, původem z Královéhradeckého kraje, sloužící císaři od 1663 v různých úřadech Č. král., nyní král. místodržící a přísedící vyššího zem. soudu a nejvyšší písař v král. Č., 13. XII. 1715 k 2. čl., 5. otázce vypověděl, že slyšel, že rodný dům se nacházel tam, kde nyní stojí kostel – když totiž působil jako místokomoří Království a po mnoho let navštěvoval král. města, v každém místě se informoval o pamětihodných věcech a stále a všude slyšel o úctě a o tom, že bylo místo narození změněno v kostel – neuvědomoval si však, zda nikdo nemohl pokojně v t. původním domě vydržet

2gc/ téměř 63letý svědek Vojtěch Knia (* 23. III. 1653), nepom. rodák, který však už v chlapeckém věku odešel z rodného městečka na studia do *Klatov*, odkud 1671 přešel do *Brna*, aby tam vstoupil do jez. noviciátu, stal se jezuitou, 1684 byl vysvěcen na kněze a 1706-14 působil v klatov. jez. koleji – svou výpověď poskytl 8. I. 1716, v období, kdy vykonával úřad prokurátora královéhradecké jez. koleje († nedlouho poté, 25. I. t. r. v *Hradci Králové*)

o JN slyšel stále od svého dětství od svých předků, otce jménem Pavel Knia (hospodářského správce, který se dožil cca 67 či 68 l.), mateřského děda Karla Klemense (pan. rychtáře *Nepomuku*, který mu o světcích vyprávěl ve věku, kdy mu bylo cca 67 či 68 l., a jenž se dožil více než 80 l.), od jistého nepom. měšťana jménem Krajíček (mohl se dožít až 90 l.), od svého příbuzného Sigittaria, měšťana a radního nepom. (téměř 70letého) a mnoha dalších dlouhověkých starců a od celé své rodné vlasti (odpověď k 7. úvodní otázce a k 2. otázce 1. článku)

k 13. čl., 43. otázce vyznal, že slyšel, jak nazývají JN svatým, blahoslaveným a mučedníkem, že jej takto také nazýval, a dodal, „že **přesto, že i má otčina Nepomuk a její obyvatelé, jako i můj mateřský děd nebyli čisté a pravé římskokatolické víry, ale byli kvůli neštěstí těch**

časů nakaženi bludy, a, nakolik jsem slyšel, byli přivedeni zpět k poznání pravé víry P. Albertem Chanovským Tovaryšstva Ježíšova při jeho misionářském působení, nicméně přece také u nich a od nich samých byl [JN] nazýván svatý, blahoslavený a mučedník a byl ctěn; a tyto starce obrácené z bludů jsem jako chlapec viděl klečet a modlit se před jeho obrazem.“

řečené ještě potvrdil v odpovědi na 51. otázku 15. čl.: „**Již jsem dříve řekl, že toto mínění o svatosti [JN] v mé otčině nebylo nikdy, ani v čase hereze přerušeno nebo umenšeno.“**

ke 3. ze závěrečných Germetenových otázek odpověděl mj.: „O ministrování [JN] při mši v klášteře, který býval pod *Zelenou horou*, jak je dnes vidět ze zřícenin, jakož i o studiích v Žatci si nepamatuji, že bych slyšel.“

2gd/ 80letý svědek Pavel Otčenášek (* 29. VI. 1635), rodem z městyse *Nepomuka*, kde je měštěninem a kde působil přes 25 l. jako radní osoba, až si pro nedostatek sluchu vyžádal propuštění z konšelské povinnosti – 17. I. 1716 vypověděl, že se o JN dozvídal od svého „dětinství“ od vlastních rodičů a jiných starších (k 1. čl., 7. otázce), tedy od svého otce Jana Otčenáška, nepom. měštěnin (dožil se přes 80 l.), od své otcovské báby Anny Otčenáškové (bylo jí přes 80 l., zemřela před 40 l.) a od hodnověrných starých lidí, jmenovitě od Ondřeje Eberle (býval radní, víc než 80letý), od Václava Klouda (podobně radní, více než 70letý), od Karla Rataje (radní, více než 80letý), od Karla Klementa (nepom. primas, více než 80letý), od Jiřího Šnejdla (radní, asi více než 80letý), od Jiřího Fantidy (radní, více než 70letý), od Jiřího Benetky (radní, více než 70letý), také od Erasma Šlechty (nepom. měštěnin, více než 80letý), a byla to pověst veřejná a všem vůbec známá (k 1. čl., 2. otázce)

na 27. otázku 8. článku odpověděl mj.: „Ačkoliv mně povědomé není, kdy by Jeho Svatosti papežské Urbana VIII. bula byla vyšla, **byla ale v mé vlasti Nepomuku stálá u všech předkův vědomost a pověst, že velebný Jan Nepomucký byl svatý a v nebi s Pánem Bohem kraluje. A nad tím velikou horlivost drželi, ačkoliv že jak otec můj, tak jiní měšťané podle nešťastnosti tehdejších časův pod obojím byli [...]**“

2ge/ 71letý svědek Martin Havlíček (* XI. 1644), měštěnin a spolu radní městyse *Nepomuku*, který zde býval přes 20 l. primasem a v radě působil již přes 40 l., 21. I. 1716 vypovídal (k úvodní 7. otázce a k 2. otázce 1. článku), že o BJN slyšel již od 7. roku svého věku (tj. od 1651) od svých rodičů, otce Jáchyma Havlíčka (nepom. měšťana a rychtáře, tehdy asi 40letého) a matky Anny (tehdy asi 50leté), od svého mateřského děda Erazima Šlechty (bývalého staršího obecního, více než 70letého), který měl dům svůj hned vedle rodného domu, od báby mateřské Rebeky (více než 80leté), dále pak od radních Karla Clemense (přes

80 l.), Jiřího Schnedela (přes 80 l.), Jiřího Krustky (přes 70 l.), Jiřího Fantidese (přes 70 l.) a Karla Rataje (přes 80 l.), kteří se přitom odvolávali na své předky

jak dokládaly knihy zápisů, havlíčkovský rod se tehdy nacházel v nepom. obci přes 160 l.

o pověsti svatosti Havlíček soudil, že už **existovala dávno přes 100 l. před vydáním buly papeže Urbana VIII., jelikož paměť jeho předků o ní sahá do doby před 200 l.** (jeho prabába měla přes 100 l., bába přes 80, on sám je věku 71 l.) (odpověď na 8. čl., 27. otázku)

k 38. otázce 11. čl. Havlíček zmiňuje ještě svou otcovskou bábu, Annu Havlíčkovou, starou přes 90 l.

dále tvrdil, že „častěji po skonané radě [městyse Nepomuku] jsme my mezi sebou, osoby radní, jednaly a rozmlouvaly a žádost velikou měly, abychom vyhlášení jeho [tj. JN] za svatého v celé církvi Boží dočekati mohly.“ (k 13. čl., 44. otázce)

o sobě samém řekl, že JN za svatého „hned od toho času, co jsem do školy choditi začal, mám a do skonání života mého míti budu“ (k 13. čl., 45. otázce)

následujícího dne (22. I. 1716) Havlíček vypověděl, že jeho děd Erazim obzvláště ctil JN, jako i jiní staří a vážní lidé a „celá naše obec nepomucká“ (k 15. čl., 54. otázce)

2ga/ R l. výpověď Václava Ignáce Wratislava říš. hr. z Mitrowic v 1. beatifikačním procesu, 7. XII. 1715 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 8^v-8^v) ← L Acta utriusque processu 1721, 130 (první *Summarium*, č. 22, § 2, čl. 2, otázka 5); **2gb/ R** l. výpověď Petra Mikuláše Václava Straky ryt. z Nedabylic v t. procesu, 13. XII. 1715 (t., fol. 16^r) ← L Acta utriusque processu 1721, 130 (první *Summarium*, č. 22, § 3, čl. 2, otázka 5); **2gc/ R** l. výslech Vojtěcha Kníy v t. procesu, 8. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 42^v-42^v, 43^v, 44^r, 45^r); **2gd/ R** č. výpověď Pavla Otčenáška, měšťánina městyse Nepomuka, v t. procesu, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 55^r-56^v); **2ge/ R** č. výpověď Martina Havlíčka, měšťánina a radního městyse Nepomuku, v t. procesu, 21. a 22. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 59^r-61^v)

2h/ v 2. beatifikačním procesu vypovídali dva svědkové z *Nepomuku*, oba česky:

2ha/ 70letý nepom. rodák, měšťánin a asi 28 let radní Ondřej Karásek, který na 7. úvodní otázku odpověděl: „Slyšel jsem jeho [tj. JN] vždyckny jmenovat blahoslaveného, nyní ale svatého, a to od rodičův a předkův mých, kdykoliv o tom svatým rozprávka byla, a to od dětinství mého.“

ke svým předkům řekl (na 4. otázku 1. čl.): „Otec můj se jmenoval Blažej Karásek, stáří byl přes 70 let, starším obecním. Mateř moje se jmenovala Regina Kamesková, která také k 70 letům stará byla. Bábě mateřské ale říkali Maruše Schwantzarová [tj. Švancarová], která byla věku svého přes 80 let. Od těch všech mých starších a předkův jsem to slejchával, a to od maličkosti.“

na otázku 104 ve 20. čl. odpověděl: „U nás v Nepomuce, tak jak já od mladosti pamatuji a od předkův mých jsem slyšel, již pobožnost k sv. Janu Nepomuckému se dála. Nyní ale od 40 let se nanejvýš rozmáhá.“

na otázku 107 v 21. čl. pravil: „Já, co v Praze při oltářích se děje, věděti nemohu, než u nás v Nepomuce málokterý den mine, aby ke cti a chvále jeho [tj. JN] jak od domácích, tak také přespolních duchovních několik mší čteno nebylo.“

2hb/ 68letý nepom. rodák, měšťánin a 25 l. „osoba radní“ Kašpar Švancara – v 1. čl. ke 4. otázce vyjmenoval osoby, od nichž se dozvídal o JN: „Otec můj se jmenoval Tomáš Schwantzara [tj. Švancara], stáří byl okolo 50 let, měšťánin nepomucký, mateř ale Anna Schwanzarová [tj. Švancarová] byla stáří k 60 letům. Bába mateřská, Marta jménem, byla také přes 60 let stáří. Od těch všech, jako i od nebožtíka starého Klemensa, měšťánina a radního městyse Nepomuka, kmotra mého, přes 80 let stáří, jsem to vše slejchal.“

na otázku 100 v 19. čl. odpověděl: „[...] předkové moji povídali, že již za časův jich veřejně a vroucně [JN] ctěn byl, ačkoliv že nyní se ctění jeho čas od času více rozmnožuje.“

na 102. otázku ve 20. čl. odpověděl: „Já jsem 16. měsíce máje nikdá v Praze nebyl, než u nás v Nepomuce rovně na ten den veliká pobožnost a slavnost se drží a na tisíce lidí k takové pobožnosti a slavnosti se sbíhá, zpověď vykonává a velebnou Svátost v kostele ke cti jeho vystaveném přijímá.“

a o chvíli později řekl (ke 104. otázce v t. čl.): „Já jsem od otce mého a starších mých slejchával, že již za časů jich, ačkoliv ne tak v velkém množství, lid k ctění svatého Jana Nepomuckého se s pobožností scházel, a proti tomu že nikdá mluveno, psáno a jednáno nebylo.“

k 107. otázce ve 21. čl. se vyjádřil: „Co v Praze při oltářích jeho mší svatých se slouží, nejsouce v Praze bydlicí, vlastně věděti nemohu, však u nás v Nepomuce u velkém počtu se konají.“

2ha/ R č. výpověď nepom. měšťána a radního Ondřeje Karáska v 2. beatifikačním procesu, 24. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 45^v, úvodní otázka 7, fol. 46^r, čl. 1, otázka 4, fol. 48^v, čl. 20, otázka 104, fol. 49^r, čl. 21, otázka 107); **2hb/ R** č. výpověď nepom. měšťána a radního Kašpara Švancary v t. procesu, 27. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 50^r, čl. 1, otázka 4, fol. 52^v, čl. 19, otázka 100, fol. 52^r, čl. 20, otázky 102 a 104, čl. 21, otázka 107)

2i/ také v kanonizačním procesu nechyběli svědci z *Nepomuku*, kteří měli poskytnout především bližší informace k místní tradicí a k záchraně svého městečka před morem 1680 na přímluvu, neboť to byla jedna z deseti událostí, které byly postupně vybrány pro případné uznání za zázrak – pět určených obyvatel *Nepomuku* vypovídalo v II. 1724 v místním pout. svatojánském kostele, neboť tribunál kanonizačního

procesu na několik dní zavítal do světcova rodiště – nepom. svědky byli:

2ia/ téměř již 90letý rodák a měšťnín Pavel Otčenášek – 8. II. v odpovědi na 7. otázku vypočítal osoby, od kterých se dozvídal o SJN (seznam se shoduje s tím, který uvedl v 1. beatifikačním procesu)

zajímavá je odpověď na 10. otázku: „**To je moc let, co jest se [SJN] narodil, že ale otec jeho byl měšťnín, to se ví, poněvadž zde v městě dům měl. Jak se rodičové jeho jmenovali, to já nevím. Ani jsem nikdy neslyšel, jaké by byli měli jméno a přímení. Ani nevím, byli-li jsou bohatí, neb ne; byli ale měšťané, jako jsme my, a živnost svou městskou měli, jako jiní spolusousedi se živějí. Ti pak rodičové nemohli bejti než katoličtí, poněvadž toho času žádné kacířstvo v Čechách nebylo ani přijímání pod obojím. A patřilo to město těch časů pod ochranu velebných PP. cistercienských, kteří by také žádné neřesti kačířské byli nestrpěli. Slyšel jsem taky vždycky, že rodičové sv. Jána jej pokřtiti a taky biřmovati dali; a to kde by jinde než zde ve farním kostele? Tak jsem slyšel a o tom vždycky byla pověst posloupná mezi mýma předkami, co jsem od nich na 1000krátě slyšel, a vždy ta pověst byla.**“

k 11. otázce: „Když je se narodil svatý Ján Nepomucký, takový neobyčejný blesk se ukázal nad domem tím, že se nemohli všickni tomu dosti nadiviti; a poněvadž dům ten jako veprostřed tohoto města stál, mohl spatřen býti ode všech.“

na 12. otázku odpověděl: „To sice nevím, zdalíž ve dne a nebo v noci takový blesk se ukázal, ukázal se ale tenkrátě, když se svatý Jan narodil, a ten blesk byl jest něco neobyčejného a něco nadpřirozeného a božského, poněvadž se tomu všickni divili a podobného blesku sice nikdy neviděli. A staří moji předkové pravili, tak jsem slyšel, že když to dítě k zrostu přijde, bude velikej svatej.“

2ib/ 75letý nepom. rodák a měšťan Kašpar Švancara, který byl 30 l. členem měst. rady a předtím 15 l. rychtářem – 9. II. na 8. otázku odpověděl: „Jako jsem vždycky byl žádosti, tak až posaváde žádám,“ (řekl to se slzami v očích), „[aby] sv. Jan Nepomucký po veškeré církvi svaté za svatého vyhlášen byl. Mám také obzvláštní pobožnost k svatému Jánů, a nikdy tohoto kostela neminu, abych se Otče náš a Zdravas Maria k jeho cti nepomodlil. Taky mám jinší modlitby k tomu svatému. Mám také mé dítky a 14 vnoučat k tomu, aby toho svatého obzvláštně ctili jakožto našeho milého vlastence a krajana.“

na 10. otázku: „**To jsem slyšel, že sv. Ján z pobožných katolických rodičův posel, kteří byli měšťnínové zdejší; jak by se ale byli jmenovali, toho nemohu věděti.** Protože třikrátě, co sám pamatuji, městys toto v plamen vzešlo a shořelo. A s tím všechny památní knihy jak kostelní, tak obecní, z kterých by jsme mohli takovou vědomost

míti. **Obchod jejich byl jako jiných měšťanův. Taky jsem o tom slyšel, že v víře katolický a pobožnosti svůj život dokonali. To jest jistá věc, že sv. Jána pokřtiti a biřmovati dali, poněvadž toho času o bludný víře nebylo slyšeti. A to ve farním kostele sv. Jakuba, poněvadž tehdaž žádného jiného kostela zde v městys Nepomuku nebylo. A poněvadž skrze milost božskou k duchovnímu stavu sv. Ján povolán byl, nepochybně že jest musel býti biřmován.**“

na 11. otázku: „O tom jsem slyšel, že když se sv. Jan byl narodil, nad domem tím, kde tuto nyní kostel jest, jasnost se ukázala, a to na znamení obzvláštní budoucí svatosti toho dítěte. Vůbec to bylo mluveno a slyšel jsem to od předkův mých a starších, kterémužto světlu lidé se velice divili, poněvadž tak neobyčejnou jasnost viděli.“

na 12. otázku: „Ta jasnost, jak se mluví, ukázala se času nočního, a to jistě mocí božskou, nebo všickni za věc nepřirozenou a neobyčejnou záři tu jasnost měli a se divili. Chtíc Bůh skrze tu světlost obzvláštní toho dítěte budoucí svatost oznámiti.“

dne 10. II. na 27. otázku ohledně památek odvětil: „[...] nejenom v království Českém, ale v Moravě, v Rakousích a v Štýrsku již jsem vše spatřil, když jsem tudy šel; a ty statue a obrazy, též oltáře nemohly než s dovolením duchovní vrchnosti postavené býti. A když jsem jim povídal, že bych z Nepomuku z vlasti sv. Jána Nepomuckého rozenej byl, velikou lásku a obzvláštní náchylnost mně prokazovali.“

2ic/ rovněž 75letý nepom. rodák, měšťan a radní Václav Lešetický – 11. II. k 10. otázce řekl: „**To jsem vždycky slejchal, že rodičové jeho byli bohobojní zdejší měšťané a, jak některí se domnívají a řeč jest, že by se měl být otec jeho přijmím Hasil jmenovati, ale však ubezpečlivě se věděti nemůže, poněvadž častěj toto městys a všechny skoro staré památky shořely. Poněvadž neplodní byli, skrze slib učiněný nejsvětější Rodičce Boží že jsou sobě toho synáčka vyprosili. Také jsem slejchal, že jej dali, a nepochybně v chrámě farním, pokřtiti, a poněvadž potom knězem učiněn byl, že i taky biřmovati. A že jej ve vši pobožnosti vychovali. Kdyby se ale v kterém roce byl narodil, dojistá nevím, jest ale pověst, že okolo leta 1330 a něco přes.**“

k 11. otázce: „To jsem taky slyšel, že když se svatý Jan narodil, nad tím domem neobyčejná světlost se ukázala; a jak se domnívám, muselo se státi a ukázati ta světlost času nočního. A to jsem ode všech slyšel.“

k 12. otázce: „Nyní jsem pravil, že se domnívám, že v noci. A byla ta světlost ovšem neobyčejná a prve nikdy zde vídaná, chtěce to nebeské světlo budoucí jeho svatej život oznámiti.“

2id/ 67letý Augustin Jan Passer (česky Vrabc), již 24 l. nepom. děkan, rodák ze *Smečna* – vypodíval 12. a 14. II. a jako jediný z nepom. svědků tak učinil v l. jazyce (ostatní vypovídali

česky) – k 7. otázce řekl, že od svého dětství a mládí slyšel o JN, že je svatý a mučedník, „a sice od svého sedmdesátiletého otce [smečenského měšťana a purkmistra Bernarda Vrabce] v té souvislosti, že on sám v čase švédské války pobýval tady v Nepomuku na místě narození tohoto svätce, kde slyšel mnoho o tomto svätém a mně jakožto svému synovi měl ve zvyku to vyprávět. A byl potom nesmírně potěšen, když jsem dostal první faru blízko Nepomuku, v Myslivě.“

na 9. otázku odpověděl: „**Kterého roku, měsíce nebo dne se bl. Jan Nepomucký narodil, není přesně známo, kvůli tomu, že se tu nenachází žádná stará matrika ani kostelní kniha nebo jiná památka, jelikož byly zničeny jak při vyhoření tohoto městyse, tak nepřízní válečných časů. Přece však obecné domnění praví, že se narodil kolem roku 1330. Je stálým, nikdy nepřerušným, nýbrž stále udržovaným a z věku na věk tradovaným povědomím, že se narodil v tomto městyse Nepomuku, a sice v tom domě, kde je nyní postaven tento kostel, v němž skládám své přísazné svědectví. Mezi zdejšími měšťany je také názor a tradice, jak jsem slyšel od starců, již zesnulých, že se narodil na tom místě, na kterém je nyní postaven hlavní oltář ke cti sv. Jana Křtitele a zároveň ke cti téhož blahoslaveného Jana Nepomuckého, jak je vidět na tom samém hlavním oltáři. [...] A takové je podání v celé této obci.**“

na 10. otázku odpověděl, že slyšel od svého mládí od svých rodičů a dalších lidí, „především od měšťanů tohoto městečka, že jeho [tj. svätce] rodiče byli městského stavu, poctiví, bezúhonných mravů, výborní katolíci. Neboť tehdy ještě nepanovala v tomto království hereze a toto samotné městečko náleželo klášteru otců cisterciáků, pod jejichž nejběžnější péčí kvetla zbožnost a čistota katolické víry, jako i obzvláštní pobožnost a úcta k nejblahoslavenější Boží Rodičce. Proto není pochyb, že jeho rodiče také v této katolické víře stále setrvali, že v ní rovněž zemřeli. Stejně tak nelze pochybovat, že se postarali o to, aby jejich syn, blahoslavený Jan Nepomucký, přijal svätost biřmování, když potom hned od svých dětských let začal navštěvovat klášter otců cisterciáků, v té době stojící poblíž tohoto městyse pod Zelenou horou, kde měl tento blahoslavený ve zvyku zbožně přísluhovat kněžím při mešní oběti, a protože se později stal knězem, musel předtím přijmout řečené svätosti [tj. biřmování a předtím křest].“

na 11. otázku pravil, že o záři nad Nepomukovým rodným domem slyšel a také četl u různých spisovatelů, jako jezuitu Balbína a v knižce *Fama posthuma*. „A mezi zdejšími měšťany je také stále podání, že nad tím domem, který potom nahradil kostel, ve kterém právě skládám toto svědectví, [byla] záře v té době, kdy tento blahoslavený vycházel z lůna matky.“

a ještě k otázce 12. sdělil: „Nemohu říct, zda se úkaz tohoto podivuhodného světla odehrál ve dne nebo v noci, pravděpodobně však, jak nese obecný názor a tradice, podobná záře ozařovala rodný dům tohoto svätce v noci, a proto si jí také bylo možné snadněji všimnout. A vždy jsem slyšel, že toto výjimečné osvětlení domu či zaznamenaná neobvyklá záře byla pokládána za nadpřirozenou a jedinečnou a za zázračné znamení budoucí svätosti tohoto tehdy narozeného chlapce.“

2ie/ 78letý Matěj Krumpaleček, nepom. rodák – výpověď složil ve dvou dnech, 14. a 15. II. – na 9. otázku odpověděl: „O tom jsem neslyšel, kdy, aneb kterého roku a dne by se byl [SJM] narodil. O tom ale jsem slyšel, že **zde v městyse Nepomuku na tomto místě, kde nyní kostel stojí a já svědectví vydávám. A to na místě tom, kde nyní velký oltář stojí.** Tak jsem slyšel od mých předkův, starších pánův sousedův a pamětníkův. Taky jsem to v modlitbách četl, že se zde v Nepomuku narodil. [...]“

na 10. otázku řekl: „**To jsem taky slyšel od starých již dávno zemřelých, že rodičové sv. Jana v tomto městyse byli spolu sousedé a jsouce stále neplodní, žádali s horlivostí od Boha všemohoucího rodinu a taky od Pána Boha toho jediného synáčka dostali. Taky jsem to slejchával a vždy od starších našich tak povídáno bylo, že rodičové sv. Jana Nepomuckého byli dobří pobožní katolíkové a v té víře sväté setrvali až do svého skonání. To dítě též dali pokřtiti nepochybně ve farním kostele zdejším, též jej biřmovati dali.**“

k 11. otázce pravil: „I od rodičův mých i od jiných starožitných pánův jsem slyšel, že když se sv. Jan byl narodil, nad domem světlost neobyčejná a záře se ukázala, které se lidi velmi divili a jakož za nějaké znamení svätosti budoucí toho dítěte vykládali.“

k otázce 12.: „Nepamatuji se, abych byl to slyšel, zdalíž ve dne, anebo v noci ta světlost se ukázala, ani na mysl nepřišlo, ani jsem nebyl tak všetečnej, abych se na to byl dotazoval. Byla ale světlost a jasnost, kterou všickni za nadpřirozenou drželi a za to měli, že Bůh všemohoucí che vyjeviti skrze tu světlost svätost budoucí toho dítěte.“

2ia/ R č. výpověď Pavla Otčenáška v kanonizačním procesu, 8. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 411^v-412^v, otázky 10-12); **2ib/ R** č. výpověď Kašpara Švancary, 9. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 429^v-430^r, otázka 8, fol. 430^v-431^r, otázky 10-12, fol. 435^v-436^r, otázka 27); **2ic/ R** č. výpověď Václava Lešetického, 11. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 450^v, otázky 10-12); **2id/ R** l. výpověď nepom. děkana Augustina Jana Passera, 12. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 466^r-467^r, otázky 7 a 9, fol. 468^r-469^r, otázky 10-12); **2ie/ R** č. výpověď Matěje Krumpalečka, 14. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 484^v-485^r, otázky 9-12)

2j/ nejspíš v souvislosti s kanonizačním procesem nepom. děkan Augustin Jan Passer během 1724 vyhotovil soupis bohoslužeb, které ke

cti celebroidali v nepom. k. sv. Jana Křt. nejctihodnější osoby a další kněží vyššího i nižšího postavení, a to v době od jeho příchodu (1700) až do současnosti (1724)

2j/ l. „Záznam bohoslužeb celebroidaných ke cti sv. Jana Nepomuckého v kostele sv. Jana Křtitele nejctihodnějšími a dalšími kněžími vyššího a nižšího řádu od příchodu mě níže podepsaného“, jímž byl Augustin Jan Passer, nepom. děkan, [1724] (NA, APA I, sign. C 144/3, č. kart. 2237)

3/ o úctě vzdávané SJN v jeho rodišti svědčí ještě **další dobové písemné prameny**, na něž bude poukázáno na příslušných místech, zde však stojí za zmínku dva:

3a/ l. dopis jezuitského kněze a učence Bohuslava Balbína, daný v *Klatovech* 25. VIII. 1673 a určený zelenohorskému pánovi, Václavu Vojtěchovi hr. ze Sternbergu, v němž vzdělaný jezuita, který již několik let předtím sepsal *Život*, na šlechticovu žádost odůvodnil oprávněnost úcty – pasáže týkající se úcty a památek v *Nepomuku* se shodují s údaji obsaženými v později tiskem vydaném Balbínově *Životě*

3b/ *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka*, měst. kniha městečka *Nepomuku*, založená 23. II. 1685 a vedená do 1879

3a/ R přepis Balbínova dopisu, datovaného 25. VIII. 1673 v *Klatovech* a určeného zelenohorskému panu hr. Sternbergovi, se nachází v NA, ČDK, kn. 120, 165-171 – text vyšel tiskem: L BERGHAEUER 1761, 350-354 (zde dopis dat., nejspíš omylem, 23. V. 1673, je zde i několik dalších odlišností v pasáži o *Nepomuku*); 3b/ R *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* 1685-1879 (SOKA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110)

4/ k poznání úcty vzdávané SJN v jeho rodišti obzvláště poslouží také **tři dobové knižní zdroje a jeden moderní článek** shrnující údaje z pramenů a dobové literatury:

4a/ *Fama posthuma Ioannis Nepomuceni* 1641 – l.-č.-n. dílo bylo, jak z něho samého vyplývá, jako dárek se vši ponížeností připsáno a dedikováno blahoslavenému JN občanskou měšťanskou povinnou úctou Nepomučanů, jeho nehodných krajanů, křesťanského roku 1641, 258. od utopení, a vyšlo v *Praze* v akad. tiskárně se schválením představených, konkrétně kardinála z Harrachu, arcibiskupa praž. – tisk byl Nepomučany věnován také jejich pánovi, Františku Matyáši Karlovi ze Sternbergu, císař. radovi, dědičnému pánovi v *Nepomuku* neboli na Zelené Hoře, Bechyňi, Horažďovicích, Libochovicích, Budyni, Sedlci (nyní Sedlicích), Krupce atd., přísedícímu nejvyššího soudu v Č. král. a maršálkovi č. král. dvora – v knize jsou vyjádřeny sliby věnované BJN jak nepomuckým dědičným pánem Františkem Sternbergem, tak nepomuckými měšťany

dle Balbína knížku vydal jez. kněz Jiří Ferus (tj. Plachý) v souvislosti se stavbou chrámu či kostela v *Nepomuku*, k jehož postavení Ferus podněcoval zmíněného nepomuckého p. Františka bar. ze Sternbergu – Balbín navíc sdělil, že knihu vyzdobil

krásnými obrazy nejvýtečnejší č. malíř Karel Škréta^{a)}

rovněž právě zmíněné „obrazy“, tedy 5 rytin doprovázejících *Famu*, jsou důležitým zdrojem informací pro poznání památek a úcty v *Nepomuku* v části *Famy* nazvané „Votum civium Nepomucensium“ v závěru nepomučtí měšťané sdělují, že „toto vše z letopisů sepsal k potvrzení historie ctihodný pán Kašpar Petr Drauškovius, náš duchovní správce“, což je tvrzení, které se s nejvyšší pravděpodobností vztahuje k bezprostředně předtím předcházejícímu výčtu různých pozoruhodných událostí, které se odehrály v náboženských dějinách *Nepomuku*, nikoli však přímo k BJN a ke všemu, co se o něm píše v této knížečce, jak ovšem onen výrok interpretoval již J. T. V. Berghauer a v moderní době Jaromír Linda^{b)}

v posmrtně vydaném II. dílu Balbínova pojednání *Bohemia docta* je sděleno, že se vůbec věřilo, že byl autorem knížky *Fama posthuma* nepom. děkan Drauškovius, ale že již Berghauer ve svém *Proto-Martyru* ukázal, že Drauškovius (k jejímu napsání) jen dodal některé dokumenty, ale že ji napsal Jiří Ferus^{c)} – Balbínův pův. text je zde doplněn o informace čerpané z Berghauera, který tvrdí, že to byl Drauškovius, kdo podnítil své „ovečky“, nepomucké město, aby vydalo knížku *Fama posthuma*, že k ní dodal veškeré podklady, ale že jejího samotného sepsání se ujal svým „zástupným brkem“ jezuita Jiří Ferus, jak sděluje Henskens s Pappenbroeckem na pag. 667^{d)}

dle našeho soudu se na vzniku knížky podíleli Drauškovius i Ferus a mohl přitom figurovat také slovatný jez. misionář Albrecht Chanovský, který znal oba uvedené protagonisty: díky Drauškoviově přátelské náklonnosti (Drauškovius Chanovskému poskytoval přístřeší, občerstvení, dokonce Chanovského i nezřídka vyslechl ve svátostné zpovědi) Chanovský často navštěvoval *Nepomuk*, kam ho lákaly také památky sv. Vojtěcha a SJN, přičemž v souvislosti s druhým ze jmenovaných světců zažil ve svých asi 14 l. podivuhodnou příhodu (→ D.1, 8) – dále jej zajímala historie celých jihozápadních *Čech*, v nichž působil, a to tak dalece, že si ji písemně zaznamenával (posmrtně z toho 1659 vzešla knížka *Vestigium Boemiae Piae*, kde se nachází i odkaz na SJN jako jednoho z č. patronů) a nepochybně k tomuto sepisování využíval i zdroje poskytnuté Drauškoviem (na několika místech onoho spisu se věnoval *Nepomuku* i *Zelené hoře*) – nakonec je potvrzeno, že Chanovský během svého misijního působení rozdával i rozprodával pobožné knížky, a co se z jejich prodání sebralo, posílal do *Prahy* jezuitovi P. Jiřímu Ferovi, spisovateli a vydavateli takových knížek, aby se mu jich více odtamtud poslalo^{e)}

v publikování *Famy* se nejspíš angažoval i sám zelenohorský pán František ze Sternbergu, neboť o něm nepom. měšťan a konšel Karel Rataj 1697 na

základě sdělení nepom. úřadu a hodnověrných nepom. sousedů dosvědčuje, že na potvrzení stavby kostela na místě rodného domu v *Nepomuku* ráčil z *měst pražských* odeslat úřadu do *Nepomuka* „vytištěné knihy s obrazem svatého Jana Nepomuckého, s mohýma modlitbami, vroucnými o smrti a zázrácích jeho“^{d)}, což nebude nic jiného, než právě *Fama posthuma*

o t. knize se také zmiňují někteří svědkové v beatifikačním procesu:

nepom. rodák a jez. kněz Vojtěch Knia (ve výpovědi z 8. I. 1716 k čl. 8, 28. otázce): „[...] konkrétně existuje knížka, kterou nepomuční měšťtínové roku 1641 vydali a věnovali otci zbožně zesnulého hraběte Václava ze Sternbergu, nejvyššího hofmistra Českého království, se schválením ordináře, jímž byl nejvznešenější kardinál z Harrachu.“^{g)}

dále nepom. měšťtín Pavel Otčenášek (ve výpovědi z 17. I. 1716 taktéž k 8. čl., 28. otázce): „Pamatuji též, že před 70 lety jménem městys *Nepomuku* knížka byla vydána a [jeho] mil[osti] panu Františkovi hraběti ze Sternbergu připsána.“^{h)}

4b/ knížka bratrstva sv. Barbory, založeného v *Nepomuku* 20. VI. 1640, nazvaná *Hortus Viridi-Montanus*, kterou sestavil a 1690 v *Praze* vydal nepom. děkan Jiří Stanislav Ridl (ve fun. 1688-95) a věnoval v ní BJN druhou kapitolu (čili „hvězdu“, jak kapitoly nazval)

4c/ Jan Tomáš Vojtěch Berghauer věnuje *Nepomuku* a (ne)pomuckému cist. klášteru obsáhlé stati v prvních třech kapitolách prvního dílu *Proto-Martyra* (1736)

4d/ článek Jaromíra Lindy, *Veleslavná památka sv. Vojtěcha, jináč Adalberta, a její autor Kašpar Petr Drauškovius (Biografický nástin)*, z 1994

4a/ a) L *Acta Sanctorum* 1680, 674 (kap. III, č. 20) – BALBÍN 1682, 106 (kap. VI) – **b)** L BERGHAUER 1736, 50, 53 – TÝŽ 1761, 29 – LINDA 1994, 174 – **c)** L BALBÍN 1777, 320 – **d)** L BERGHAUER 1761, 28-29 a také TÝŽ 1736, 50, 53, 59 – **e)** L TANNER 1660, 18-20 (Chanovského příhoda se SJN), 42 (návštěvy v *Nepomuku*), 73 (návštěvy v *Nepomuku*), 79 (důvody návštěv v *Nepomuku*), 90 (knihy a Jiří Ferus), 100 (zájem o č. historii), 122 (Chanovský se u Drauškovia zpovídal a tento by mu i mytím nohou rád posloužil) – **f)** R č. svěd. Karla Rataje, souseda a radního městys *Nepomuka*, s přidáním podpisů dvou dalších nepom. sousedů, Bartoloměje Blahy a Bartoloměje Kadamera, *Nepomuk* 22. X. 1697 (NA, APA I, sign. C 143/7) – **g)** R I. zápis v beatifikačním procesu, výslech Vojtěcha Knia, 8. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 43^v) – **h)** R I.-č. zápis v beatifikačním procesu, výslech Pavla Otčenáška, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 56^t); **4b/** L RIDL 1690; **4c/** L BERGHAUER 1736, 1-61; **4d/** L LINDA 1994

na základě uvedených šetření a díky rozličným pramenům a literatuře lze vykreslit skutečnou podobu úcty v rodišti následovně:

Pozn.: v následujících oddílech budou některé R označovány podle jejich popisu ve výše

uvedeném oddílu 2/ a tato označení budou zvýrazněna podtržením

5/ SJN patronem svého rodného městečka, které proslavuje i chrání – nepomuční obyvatelé jej naproti tomu uctívají a hlásí se k němu (o starobylosti této úcty již v dobách nekatolických → výše 2gc/, 2gd/) – doklady k tomu:

5a/ Karel Rataj, měšťan a konšel nepomucký, 10. V. 1699 sdělil, že „naši milí předkové vždycky ho našim svatým Janem a mučedníkem jmenovali“^{a)} – ratajovský rod žil v *Nepomuku* přes 200 let^{b)}

5a/ a) R **2c/ b)** (Ratajova 9. odpověď) – **b)** R t. (Ratajova 1. odpověď)

5b/ nepom. měšťan Jan Červenka, rodilý v *Nepomuku* 1635, 11. V. 1699 svědčil, že byl spolu s mládeží veden a napomínán svými rodiči a jinými starými lidmi, aby SJ ctili a k němu se modlili, aby byli zachováni od světské hanby, což také činili

5b/ R 2c/ b) (Červenkova 10. odpověď)

5c/ Bartoloměj Kadamer, rozený ve Francích, který se někdy před 1632/33, před 12. rokem svého věku dostal do *Nepomuku* a asi od 1632/33 po následujících 26 let sloužil u nepom. děkana Kašpara Petra Drauškovia až do jeho smrti (1658), 1699 sdělil, že mu onen pan děkan, který již měl mnoho let a byl šedivý, povídal o životě a mučednictví, jak činili i jiní staří lidé, hned jak se do *Nepomuku* ve své mladosti dostal^{a)} – když přišlo na zmínku o JN, pan děkan říkával „blahoslavený Jan Nepomucký“ a jiní staří také ho tak jmenovali a říkali, že je Boží mučedník, což se dělo od Kadamerovi mladosti^{b)}

5c/ a) R **2c/ b)** (Kadamerova 6. odpověď) – **b)** R t. (Kadamerova 9. odpověď);

5d/ Martin Havlíček, primas městečka *Nepomuku*, při výslechu 9. V. 1699 sdělil, že slyšel vždycky, jak jeho nepomuční předkové říkali: „Svatý Jan, krajan a patron náš, nás neopustí.“^{a)} – dále sdělil, že jeho mateřský děd Erazim Šlechta a mateřská bába Rebeka, kteří měli svůj dům u místa, kde byl BJN (tj. se narodil), mu sdělovali, že měli u JN největší útočiště a skrze svatou pomoc bývali obdařeni Božím požehnáním^{b)}

5d/ a) R **2c/ b)** Havlíčkova 9. odpověď – **b)** R t., Havlíčkova 10. odpověď

5e/ Bartoloměj Blaha, soused do *Nepomuku* přiřazený, 1699 vyznal (bylo mu dle jeho vlastních slov 114 let), že slychal, že mnozí v *Nepomuku* v místě, kde byl vystavěn kostel, na kolena klekali a se modlili a lidé říkali, že se tu sv. Jan narodil^{a)} – k tomu se druží výpověď nepom. souseda, 80letého Pavla Otčenáška, učiněná 17. I. 1716 v beatifikačním procesu, že ještě několik let po zboření rodného domu z něj byly ponechány zdi s malbou (doslova obrazy) Krista, sv. Jana Ev. a sv. Longina, které nemohla uškodit žádná nepřízeň počasí, a nato řekl: „Mám též v dobré paměti, že lidé k těm obrazům na zdi malovaným se scházeli a tam kleče se modlili, poněvadž byla veřejná pověst, že ty obrazy jsou někdy malovaný rukou sv. Jana

Nepomuckýho.“ (odpověď k 2. čl., 6. otázce)^{b)} – k t. obrazům či malbě podrobně → A.1, Nepomuk 1b/

5e/ a) R 2c/ b) Blahova 9. a 10. odpověď – **b)** R č. výpověď Pavla Otčenáška, nepom. měšťánina, v beatifikačním procesu, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 55^v)

5f/ nepom. obec dala někdy mezi 1638 a 1641 namalovat obraz pro far. k., zamýšlený nejspíš pro hl. oltář budoucího kostela, který měl vzniknout na místě rodného domu – tam byl obraz nakonec skutečně slavnostně přenesen a vystaven cti v hor. části hl. oltáře – v závěru nápisu na t. obrazu byla vyjádřena prosba, aby BJ orodoval za nepomuckou obec (→ A.1, Nepomuk 1e/) – o t. obrazu sděluje nepom. primas Martin Havlíček 1699, že jej měli „naši předkové“ v *Nepomuku* ve „veliké poctivosti“^{a)} – jez. kněz a nepom. rodák Vojtěch Knia 8. I. 1716 vyznal, že viděl, jak nepomuční starci, obrácení z bludů na římskokatolickou víru jez. misionářem P. Albertem Chanovským, před obrazem klekají a modlí se^{b)}

obraz se však stal předmětem kritiky ze strany nejvyšší církevní autority v prostoru praž. arcidiecéze, samotného ordináře, praž. arcibiskupa Matouše Ferdinanda Sobka z Bilenbergu (ve fun. 1669 † 29. IV. 1675) – dle vlastního Sobkova vyjádření zachyceného v písemném svědectví nepom. senátora a měšťana Václava Fridricha Kniy (mylně Kiny), daném na nepom. děkanství 26. I. 1719, se t. arcibiskup jednou nacházel v kostele sv. Jana v *Nepomuku*, kde spatřil obraz SJ umístěný na oltáři, ukázal na něj pr. rukou a tehdejšímu nepom. děkanovi (Šebestiánu Karlu Královi, ve fun. 1659 † 23. II. 1677) rozkázal, aby se postaral o sundání obrazu, že ho tam nemá mít, protože ve skutečnosti ještě JN není kanonizován – hned na to arcibiskup pocítil v pr. ruce bolest a až do jeho skonu mu t. ruka churavěla a působila nemalou strážeh – o t. události vypověděl i nepom. obyvatel Václav Hlaváček, který po 40 let vykonával službu sakristána v kostele sv. Jana (→ D.1, 29)

Berghauer, který Kniovo svěd. zaznamenal,^{c)} na dalším místě upozornil, že ordinářovo rozhodnutí tíživě zapůsobilo na míst. vr., zelenohorského pána Václava Vojtěcha hr. ze Sternbergu, který se obával, že by z omezování úcty mohly povstat nepokoje a zlé důsledky^{d)} – aby ulehčil svému svědomí, hledal hrabě pomoc, jak se ve věci zorientovat, až se mu naskytla fundovaná odpověď jez. učence P. Bohuslava Balbína, tehdy člena klatovské řádové koleje – Balbín hraběti Sternberga pozdravil ze staré známosti na zelenohorském hradě někdy v létě 1673, k Sobkově návštěvě *Nepomuku* tak mohlo dojít t. r. – Sternberg se jezuiti starostlivě vyptal, co by soudil o úctě, zda je uctívání dostatečně bezpečné a v souladu s posvátnými kánony (tehdy platným církevním zákoníkem), jaké jsou doklady, že se může Janu Nepomuckému vzdávat úcta, která náleží blahoslaveným – ptal se, protože „jsou někteří, kdo

jeho [tj. Nepomukovu] úctu uvádějí v potaz a nevím na jakou bulu Urbana VIII. se vymlouvají“ – tehdy Balbín hraběti v rozhovoru představil několik argumentů ve prospěch úcty – začal tím, že kardinál z Harrachu, velice zkušený v posvátných obřadech, který žil v *Římě* kolik let, který si prohlédl a přečetl všechna papežská ustanovení, zvláště Urbana VIII., jenž ho učinil kardinálem, ten že tedy povolil postavit, ba i zasvětit chrám cti BJN (v *Nepomuku*), což je větší způsob úcty, než umístit jeho obraz na oltáři, a že týž kardinál v tomto chrámě BJ sloužil mši a schválil obraz (☉) – po dalších argumentech hrabě Balbína požádal, ať mu vše sepíše, a tak vznikla Balbínova apologie úcty, dopis, daný v *Klatovech* 25. VIII. 1673 a určený hraběti Sternbergovi – v ní jezuita opakuje informace o památkách a úctě v *Nepomuku*, které již pár let předtím sepsal v Životě doposud zůstávajícím v rukopise – ke konci dopisu Balbín uvádí: „Máš, nejosvícenější kníže, můj výrok na tebou položenou otázku, a nikterak nemohu pochybovat, že se ti bude líbit, ježto soudím, že je dosvědčena tvá a tvých předků, hlavně otce, slavné památky, zbožnost vůči blahoslavenému Janovi mnoha doklady a zřízením překrásného kostela v jeho rodném domě.“ – dále pokračuje, že kdyby měla být odstraněna úcta t. bl. muže, jaké pohoršení by to způsobilo, co vše z prokazované úcty by muselo být zničeno, „sám kostel věnovaný jeho cti v *Nepomuku* s urážkou lidu by buď měl být zbořen, nebo opět jinému zasvěcen“ – to vše však Balbín považuje za nemoudrost a bláznovství, jelikož úcta je starobylá a založená na autoritách^{e)}

Berghauer ve své knize k t. dopisu poznamenává, že hr. Sternberg podpořen Balbínovou obranou úcty napomenul ordináře, praž. arcibiskupa Sobka, a vahou důvodů jej tak obměkčil a naklonil k přípuštění úcty, za nemalého přispění stálých bolestí trápících arcibiskupovu pravou ruku, že Sobek nesmírně litoval svou unáhlenost, prosil za odpuštění zlého skutku, kterého se proti sv. mučedníkovi dopustil, a slíbil, že nakolik bude umět a moci, že se přičiní, aby byl divotvorný mučedník apoštolskou autoritou zapsán do seznamu sv. mučedníků^{f)}

5f/ a) R 2c/ b), Havlíčkova 11. odpověď – **b)** R 1. výpověď Vojtěcha Kniy v beatifikačním procesu, 8. I. 1716, odpověď na 44. otázku 13. čl. (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 43^v) – **c)** L BERGHAUER 1761, 182 – **d)** L TÝŽ 1761, 349 – **e)** R přepis Balbínova dopisu, datovaného 25. VIII. 1673 v *Klatovech* a určeného zelenohorskému panu hr. Sternbergovi, se nachází v NA, ČDK, kn. 120, 165-171 – text vyšel tiskem: L BERGHAUER 1761, 350-354 (zde dopis dat., nejspíš omylem, 23. V. 1673, je zde i několik dalších odlišností v pasáži o *Nepomuku*) – **f)** L BERGHAUER 1761, 354

5g/ do dějin kostela postaveného na místě kolébky zasáhla cír. autorita ještě 1656, kdy se údajně jezuité pokusili t. k. sv. Jana Křt. v *Nepomuku* převést pod svou správu, zřejmě za přispění tehdejší majitelky zelenohorského pan. Ludmily Benigny ze

Sternbergu, roz. Kavkové z Říčan, ale pro odpor nepom. děkana Kašpara Drauskovicia i samotného arcibiskupa Harracha k tomu nakonec nedošlo – nic bližšího se k této kauze nepodařilo dohledat a je otázkou, zda se skutečně odehrála

5g/ L LINDA 1994, 173

5h/ Nepomučtí zakusili několikrát zjevnou pomoc svého patrona SJN, poprvé, nakolik je známo, cca 1640 či 1641, když hrozilo nebezpečí, že do městečka vtrhne rytmistr Walterovského regimentu se 300 vojáky a *Nepomuk* vyplundruje – tehdy se nepom. obyvatelé utkali prosbami ke SJN a ten je ochránil (→ D.1, 15)

5i/ na tuto epizodu, zdá se, poukazuje již výše popisovaná knížka *Fama posthuma Ioannis Nepomuceni* z 1641, dílko svědčící o živém zájmu o JN v jeho rodišti (→ výše 4a/, srov. též → A.1, *Nepomuk 1b/*)

knížka je stylizovaná jako dárek nepom. obyvatel jak své vrchnosti, baronu Sternbergovi, jehož vyzývají k úctě, tak také jako zvláštní slib (*votum*) svému rodákovi Janovi, jehož vřazují mezi své svaté ochránce a zaslíbili se u Boha, že Jana budou navždy ctít, aby si již *Nepomuk* nezasluhoval titul nevděčné vlasti – témuž Janovi děkuje nepom. mládež, lid, osadníci, obyvatelé a měšťané, že zakusili jeho ochranu před lupiči v tomto válečném čase (což bude zmíněný odkaz na nedávný případ z doby cca 1640) – i míst. pán František Sternberg zvláštním slibem (*votum*) zasvěcuje a věnuje svůj lid, zemi i rodinu nebeskému patronovi JN a prosí jej za ochranu

k oběma slibům, jak Nepomučanů, tak míst. pána, se vztahují doprovodné rytiny: na jedné z nich jsou zachyceni nepom. obyvatelé klečící kolem měst. znaku, s městečkem *Nepomukem* a Zelenou horou v pozadí, kteří vzhlížejí ke SJN, jenž jim z oblak žehná – na druhé rytině je obdobná scéna s klečícím bar. Sternbergem vyobrazeným spolu s chotí a dítětem, jak obětuje JN kostel, který se právě v *Nepomuku* staví (→ B.4, 3d, 3e)

5j/ další zjevnou pomoc *Nepomuk* zakusil v čas morové rány 1680, kdy si celá nepom. obec (vedle vzývání mj. sv. Vojtěcha) vyvolila samého jediného BJN za svého obzvláštního patrona, každý týden často konala ke cti rozličné pobožnosti a zpívala píseň *Svatý Jene Nepomucký, krajane a patrone český*, načež skrze orodování ani v městečku ani na celém zdejším zelenohorském pan. na mor nikdo nezemřel a ani touto chorobou nebyl nakažen, ač všude kolem morem velmi mnoho lidí ze světa sešlo (→ D.1, 36)

5k/ k dalším pozoruhodným událostem patří nevysvětlitelná světla zářící za nočního času uvnitř kostela a na kostele sv. Jana, pozorovaná různými Nepomučany od 1680 (→ D.1, 38)

5l/ další doklady o SJN jako patronovi městečka *Nepomuku* jsou obsaženy v *Knihách pamětních aneb manuálních městys Nepomuka*, nepom. měst. kronice založené 23. II. 1685:

SJN je zde označen za „svatého milého Jana, vlastence našeho a patrona obce naší velkého,“^{a)} později za „sv. Jana Nepomuckého, patrona a krajana našeho milého“, případně „našeho milého patrona,“^{b)} také „sv. Jana Nepomuckého, našeho milého krajana, patrona a vlastence“^{c)} apod.

v závěru popisu slavnosti uskutečněné v *Nepomuku* 16. V. 1691 stojí prosba: „Dej Pán Bůh, aby budoucně větší čest a sláva Pánu Bohu, Nejsvětější Trojici Svaté, blahoslavené Panně Marii a téměř svatému Janu, našemu milému patronu, čím dále více se rozmáhala.“^{b)}

když se ke konci 1695 jednalo o osvobození *Nepomuku* od nemírných daní a od nesnesitelně zatěžující sbírky na „ouhlavního nepřítele Turka“, zápis uzavírá rovněž prosba: „Dejž milosrdný Pán Bůh, aby to všechno, co se jedná, k cíli šťastnému a konci přivedeno býti mohlo, a ta obec chudá, by zase k své podstatě předešlé skrze orodování svatého patrona Jana Nepomuckého přivedena byla.“^{d)}

konec popisu slavnosti konané v *Nepomuku* 16. V. 1700 zní: „Buď svaté jméno pochváleno ze všeho a abychme dočkali toho milého svatého našeho patrona kanonizovaného, za svatého vyzdviženého bytí.“^{e)} – je to patrně odezva průzkumu památky a úcty v *Nepomuku*, prováděného 1697-99

velmi zajímavou ukázkou dobové mentality je vyprávění o tragickém skonu Jana Josefa hr. ze Sternbergu, jeho paní a pětileté dcery, kteří se vraceli z pouti od papeže Inocence XII. z Říma a když se 13. VI. 1700 plavili na lodi k *Pasovu*, byla velká voda, tuze šíf hnala, až se přední plavidlo od vln zlámalo a druhé nemohlo šíf řídit, takže voda šíf přihnala k mostu a šíf se rozrazil, „a tak v té nešťastné a zarmoucené smrtiné hodině, J. V. hr. M[ilos]t [se] svou roztomilou paní, která ještě těhotná byla, i také s panou slečinkou, v té vodě své skončení vzali a se stopili, mučednickou korunu spolu [se] svatým Janem Nepomuckým, našim milým krajane a patronem podstoupili.“^{f)}

5l/ a) R *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* 1685-1879, zápis k 11. IX. 1688 (SOkA Plzeň-jih, AM *Nepomuk*, inventář 110, fol. 33^r) – b) t., fol. 43^v (zápis k 16. V. 1691) – c) t., fol. 38-II^r (zápis k 23. VII. 1689) – d) t., fol. 57^r (zápis k 5. XII. 1695) – e) t., fol. 97^v (zápis k 16. V. 1700) – f) t., fol. 98^v (zápis k 13. VI. 1700)

5m/ Nepomučtí 1710 ozdobili průčelí své radnice měst. erbem s doprovodným náp., v němž vyjádřili prosbu, aby Bůh, sv. Maria a Jan, tj. jejich rodák *Nepomucký*, byli jejich ochránci – k tomu připojili kam. sochou, kterou vsadili před radnici do výklenku mezi okna a (snad později) ji opatřili baldachýnem – dá se předpokládat, že náp. měl vyznít v tom smyslu, že kromě sochařsky zachyceného SJN byli Bůh i P. Maria také vyobrazení na radničním průč., a to přímo v měst. znaku, v podobě *Madony* stojící s *Děckem* v náručí ve vchodu do kostela – bylo to znamení udělené

městečku *Nepomuku* jeho vrchností, opaty zaniklého (ne)pomomuckého cist. kláštera, ve shodě s klášterní pečetí (→ A.1, Nepomuk 3/)

někdy v III. 1716 nepom. magistrát písemně požádal pražskou arcib. konz. o pov., aby se v den připomínky mučednictví (16. V.) smělo konat slavnostní procesí s t. t. z far. k. sv. Jakuba ke zmíněné soše ve výklenku mezi okny radnice a od ní do kostela zbudovaného ke cti – Nepomučtí žádali také o to, aby v každoroční svátek Božího Těla u t. sochy mohl být vystaven oltář a u něj se mohlo konat obvyklé zastavení, jako se konává u dalších 3 oltářů – konz. žádost písemně schválila dokumentem daným v *Praze* v arcib. kanceláři 26. III. 1716 a určila, že má být o t. rozhodnutí zpraven nepom. děkan Augustin Jan Passer a jemu a jeho nástupcům svěřeno organizování t. věci

5m/ R záznam o žádosti nepom. magistrátu, III. 1716 (NA, APA I, sign. A 39/1, fol. 21^v) – opis konzistoriálního rozhodnutí, daného v Praze v arcib. kanceláři 26. III. 1716, podepsáni biskup Daniel Josef (Mayer), gen. vikář a oficiál, a František Antonín Langer, kancléř (*Knihla pamětná SJN (1705-1940)* (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 39^v) – L BERGHAUER 1736, 5 (opati (ne)pomomuckého kláštera udělili městečku Nepomuku pečeť shodnou se svou kláš. pečetí)

5n/ nakonec se ochránci městečka *Nepomuku* ocitli společně i na měst. erb, což byl další projev úcty Nepomuckých vůči jejich krajanovi:

jak naznačeno v předchozím bodě, městečko *Nepomuk* užívalo odedávna erb, v němž se na modrém poli nacházel stříbrný kostel s věží (vysokým průčelím) a vchodem, v němž stála P. Marie s Ježíškem v náručí – tento erb byl časem obohacen o obraz zasazený do štítu kostelní věže – v t. podobě je nepom. erb poprvé zachycen na pečetidle z 1719, označeném opisem *PECET * MĚSTA * NEPOMVK * 1719 ** – toto polepšení znaku (pečetí) přidáním obrazu oficiálně schválil císař Karel VI. majestátem daným ve *Vidni* 26. VIII. 1730, jímž zároveň *Nepomuk* povýšil na město – v majestátu se píše, že jelikož se v t. městě narodil SJN, je povoleno, „aby pro zvelebení a větší památku téhož svatého vlastence na jejich [tj. Nepomučanů] dosavadní, nyní schválené a potvrzené pečetí zároveň sv. Jan Nep. postaven býti mohl“

5n/ L *SPHU XXV, 43, 45 – BAROCH II. 1992, 8, 10-11, 13*

5o/ jedno ze starších svědectví o proslavení *Nepomuku* skrze tamního rodáka Jana poskytl vnější pozorovatel Matěj Benedikt Bolelucký z Hradiště, farář u sv. Vojtěcha na *Novém Městě pražském*, který na sklonku 1665 navštívil Nepomucko, aby zhlédl zdejší památná místa sv. Vojtěcha, o kterém se chystal napsat knihu – průvodcem mu byl nepom. děkan a Boleluckého bývalý spolužák Šebestián Král – když Bolelucký plánovanou svatovojtěžskou knihu 1668 vydal (pod názvem *Rosa Boemica*), zmínil se v ní o *Nepomuku* následovně: „Je to město v Plzeňském kraji,

v západních horách, nikoli poslední: hojně co do obyvatel a dostatečně proslavené blahoslaveným Janem Nepomuckým, zde narozeným.“

5o/ L BOLELUCKÝ 1668, 245 (charakteristika Nepomuku), 265 (návštěva Nepomucka za doprovodu děkana Krále)

5p/ velikého daru se dostalo *Nepomuku* 1722, kdy kostelu věnoval míst. p. František Leopold říš. hr. ze Sternbergu pacifikál s relikviemi (→ D.2, Nepomuk 4b/, 5)

6/ úvod: následuje **popis poutních návštěv, oslav a úcty vzdávané v Nepomuku**, který je vhodné uvést shrnující výpovědi 80letého nepom. měšťana Pavla Otčenáška, učiněnou 17. I. 1716 v rámci L beatifikačního procesu (k 15. čl., 55. otázce): „U nás též v Nepomuce od časův, co kostel [na místě rodného domu] vystaven jest, pobožnost [k JN] se rok od roku rozmáhala a se ještě rozmáhá, takže na ten den [výročí mučednictví] nejenom domácí, ale i z okolních a dalších míst tak mnoho lidí s procesí se schází, že místa ani v kostele ani v dosti prostranných krchovech nestačí, a tam svátosti svatě zpovědi a přijímání požívají. A zdalíž kdo skrze Nepomuk jde neb jede, aby se v kostele nezastavil a svatého [JN] neuctil.“

6/ úvod/ R č. výpověď Pavla Otčenáška, měšťanina městyse Nepomuka, v L beatifikačním procesu, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 57^v) ← L Acta utriusque processus 1721, 153 (první *Summarium*, č. 26, § 16)

6a/ někteří důležití poutníci a návštěvníci směřující do rodiště z úcty do 80. l. 17. st.:

6aa/ nepomuckého děkana Kašpara Petra Drauškovia (ve fun. 1629-58) často navštěvoval a u něj v *Nepomuku* míval příbytek proslavený jez. misionář, P. Albrecht Chanovský (1581-1643), a to pro zvláštní péči, kterou o něj Drauškovius měl, a také pro posvátnou památku na svatě Vojtěcha a JN, chovanou na tom místě (tak v I. vyd. Chanovského legendicky laděného životopisu z 1660), případně „pro obzvláštní lásku, kterou k němu [tj. Chanovskému] měl tehdejší nepomucký farář, též pro svatě milé Boží, Vojtěcha a Jana Nepomuckého, kterých na témž místě obzvláštní památky se nacházejí“ (tak to stojí v č. vyd. téže knihy z 1680) – podrobněji → výše 4a/

6ab/ nedlouho před 25. VIII. 1673 přišel do *Nepomuku* jez. kněz a učenec Bohuslav Balbín, aby uctil památku BJN a ze staré známosti pozdravil na zelenohorském hradě hr. Václava Vojtěcha ze Sternbergu – tehdy se jej hrabě vyptával na oprávněnost úcty (→ výše 5f/)

6ac/ v pondělí po neděli Exaudi, 18. V. 1676 navštívil *Nepomuk* svatovojtěžský děkan a světicí biskup praž. Tomáš Jan Pešina z Čechorodu, aby (jak zaznamenal ve svých zápiscích) uctil místo narození bl. Nepomuka (tehdy také navštívil *Zelenou Horu*)^{a)} – při té příležitosti sloužil v kostele sv. Jana mši sv., jak o mnoho let později, dne 27. I. 1719 dosvědčil Václav Hlaváček, konající po 40 let u sv. Jana službu sakristiána^{b)}

doplňující údaj: 1673 se v městečku Nepomuku na zámku Zelené Hoře zastavil dvůr císaře Leopolda I., když tudy panovník šel do Chebu na přehlídku vojska – přítomen byl tehdy i František Karel hr. Přehořovský z Kvasejovic, pozdější nejvyšší sudí v Č. král.

6ad/ cca 1686 a ještě 1698 navštívil Nepomuk cís. rada, člen král. komorního a feudálního soudu a rada č. král. komory Jan Ignác Dominik svob. p. Putz z Adlersturnu – tehdy uctil SJN v k. postaveném údajně ze světceva rodného domu

6aa/ L TANNER 1660, 79 – TANNER/VAŠICA (1680), 1932, 87; **6ab/** R přepis Balbínova dopisu, datovaného 25. VIII. 1673 v Klatovech a určeného zelenohorskému panu hr. Sternbergovi (NA, ČDK, kn. 120, 165) – text vyšel tiskem: L BERGHAUER 1761, 350-354 (zde dopis dat., nejspíš omylem, 23. V. 1673); **6ac/ a)** R PEŠINA Z ČECHORODU 1665-1680 ← R-L PEŠINA Z ČECHORODU/PODLAHA 1916, 82 (zápis k 1676) – **b)** Hlaváčkovy svěd. je publikováno v L BERGHAUER 1761, 183 – **doplňující údaj** R l. výpověď Františka Karla hr. Přehořovského z Kvasejovic v l. beatifikačním procesu, 29. XI. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 3^v, čl. 20, otázka 68); **6ad/** R l. výpověď Jana Ignáce svob. p. Putze z Adlersturnu v l. beatifikačním procesu, 2. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 34^r, čl. 1, otázka 1)

6b/ výroční oslavy v Nepomuku, návštěvy významných ctitelů či skupin poutníků a projevy úcty zaznamenané v období 1691-1729 v kostele zbudovaném na místě rodného domu:

1691 – „na svatého Jana Nepomuckého“ při připomínce shození z mostu do řeky „Moldavy“ dne 16. V. proběhla velice pěkná slavnost, kdy domácí nepom. procesí vedl slavnostním způsobem z far. kostela sv. Jakuba do kostela BJN praž. metr. probošt a sufragán Jan Ignác Dlouhovský z Dlouhé Vsi, dekorovaný infulí a berlou, který pak „mši svatou velkou vykonal“ – při t. procesí bylo 21 duchovních včetně děkanů, míst. p. hrabě [Václav Vojtěch ze Sternbergu] s celým dvorem, jeho sestra hraběnka z Pöttingu, též mnoho okolních panství, lidí na sta, ba tisíce

do 1696 – navštívil Nepomuk a vykonal pobožnost v k. „vytvořeném z rodného domu“ Petr Mikuláš Václav Straka ryt. z Nedabylic († 1720) se svou chotí Magdalénou Johankou, roz. Kostomlatskou z Vřesovic, rovněž ryt. stavu († 1696)

1697 – t. r. byly o stavu úcty v Nepomuku a okolí podány informace, které povětšinou reagovaly na údaje v nepomucenských textech Dlouhovského a Balbína a z velké části je dementovaly (→ výše 1/):

v nepom. kostele postaveném na místě rodného domu se přináší jedna mešní oběť každý týden na úmysl zakladatele, kromě mši, které často slouží putující kněží, nebo jež dávají sloužit poutníci

je zvykem, že okolní faráři přivádějí lid průvodem 16. V., nikoli však každý rok

domácí procesí se vodi každoročně řečeného 16. V., v den BJ, z far. kostela sv. Jakuba do kostela BJ za velkého shromáždění lidu a projevů zbožnosti

kostel navštěvují nejenom poutníci k P. Marii Klatovské nebo do Svaté Krve (tj. do *Neunkirchen beim Heiligen Blut* v N, OP) procházející *Nepomukem*, ale i ti, kteří sem přicházejí na základě slibu – jsou to lidé vyššího i nižšího stavu, jak duchovní, tak řeholníci – přednášejí tu svá přání a modlitby se sv. zpovědí a sv. přijímáním

mše se v den čte z probíhajícího svátku – kázání se konává na obvyklou látku evangelia, není to tedy oslavná řeč^{a)}

když pole chřadnou suchem, koná se veřejný prosebný průvod do k. sv. Vojtěcha na *Zelenohorském zámku* – zvlášť se tato pobožnost pozoruje každého roku u plzeňských pánů – stejně tak blízcí obyvatelé, strádající kvůli nedostatku deště, se utíkají buď do řečeného kostela, nebo do kaple sv. Vojtěcha za vsí *Vrčeň*

nedá se ani v městysi *Nepomuku* ani v sousedství nic dohledat o prastaré písni, kterou by venkovský lid zpíval, aby svěřil zvířata BJN

ti, kteří příspěním obdrželi milost, nevypravují o ní, snad z důvodu pokory^{b)}

1699 – v den přípomínky (tj. 16. V., který t. r. připadl na sobotu) se objevilo kolem 500 ctitelů, vyzpovídalo se a přijímalo 150 lidí, ze šlechty bylo cca 30 osob – procesí se kvůli dešti a špatné cestě ze sousedství nekonalo žádné, pouze domácí průvod byl veden z far. kostela ke sv. Janu – kněží bylo t. dne a v následující neděli pro špatnou cestu pouze šest^{a)}

obecněji doloženo, že na zelenohorském pan. všichni poddaní slaví den BJ jako ostatní svátky svatých^{b)}

před 1700 – někdy v této době projížděl nepomuckým krajem osecký cisterciák Augustin Sartorius, navštívil ruiny (ne)pomuckého kláštera, který kdysi náležel jeho řádu, a zhlédl také městy *Nepomuk*, kde měl tu milost sloužit mši sv. na oltáři postaveném „právě na onom místě, kde se víckrát řečený veliký světec [JN] narodil“ – tak to Sartorius později sdělil ve svém obsáhlém pojednání o cist. řádu (v jeho n. překladu z 1708), kde upřesnil, že tehdy celebrou na hl. oltáři „kaple“, kterou vybudovali hrabata Sternbergové na místě otcovského domu

1700 – 16. V., „dne shození z mostu svatého Jana Nepomuckého, patrona a krajana našeho milého,“ se konalo slavné procesí z far. k. do kostela sv. Jana, s velikou horlivostí všeho lidu, jak zdejších měšťanů, tak také přespolních – mnoho lidí přišlo i zdaleka, vyššího a nižšího stavu – kostel byl tak naplněný, že se lidé nemohli vejít dovnitř – u sv. zpovědi bylo 300 lidí – lidé tu vykonávali svou pobožnost

1701 – ve svátek kázal jezuita z březnické koleje

1706 – 16. V. na pozvání nepom. děkana Passera se účastnili slavnosti klatov. jezuité P. Vojtěch Knia, ministr klatov. koleje a nepom. rodák, a P. Jiří David, který v *Nepomuku* s obrovským proslavením Tovaryšstva Ježíšova pronesl kázání k početnému i

urozenému lidu – tehdy velmi mnoho kajícníků přistoupilo ke sv. zpovědi

1707 – 29. V. celebrouval kardinál Kristián August Saský, arcibiskup ostráhomský, primas uherský, skutečný císař. rada – 5. VI. vyslechl bohoslužbu kardinál Johann Philipp von Lamberg, pasov. biskup

1709 – o sv. ochránci pověsti JN pronesl kázání klatov. jezuita P. Ignác Klein

1712 – 23. X. celebrouval kardinál a uherský primas Kristián August Saský – v t. den také celebrouval Imre Esterházy Galántai, biskup v chorvatském Zágrebu – přítomny byly vznešené dvory obou prelátů

1714 – 12. I. navštívila chrám a slyšela v něm boh. vznešená p. manželka generála z Martigny [nep. Charlese du Han de Martigny] se vznešenou p. manželkou plukovníka Stránského^{a)}

3. III. připutovali ke SJN a z vděčnosti dali u kolébky sloužit zpívanou mši sv. páni Jan František a Ignác říš. hrabata (Klenovští) z Klenové, protože byli skrze ochranu P. Marie Klatovské a SJN zachráněni před smrtí, zraněním a francouzským zajetím při tuhém obléhání města *Freiburg im Breisgau* (→ D.1, 366)^{a)}

6. VI. navštívil kostel sv. Jana a dal tam sloužit boh. vévoda [Schleswig-]Holstein[-Sonderburg-Wiesenburg] s manželkou [Marií Alžbětou] a svým dvorem^{b)}

15. VII. přišlo přímo ke SJN slavnostní a vot. procesí ze *Starého Plzeňce* na štáhlavském pan. vdovy [Antonie Josefy] Czerninové, roz. hr. z Künburgu

do 1715 — 64letý František Mikuláš Alsterle ryt. z Astfeldu, Pražan, po 20 l. rada apelačního soudu, pak rada zem. soudu a od 1713 zároveň purkrabí Praž. hradu, v l. beatifikačním procesu sdělil, že nikdy nebyl v *Nepomuku*, ačkoliv si mnohokrát umiňoval tam jet a uctít místo narození a vidět a poslechnout si, co je tam pamětihodného, ovšem pokaždé mu v tom zabránily závažnější záležitosti

1715 – 16. V. kromě četného duchovenstva, šlechty a lidu uctil obzvláštní zbožností kolébku č. velkopřevor malt. řádu, strakonický pán Ferdinand Leopold Hannibal svob. p. Dubský z Třebomyšlic (ve fun. 1712/14 † 1721), který o tom vydal 29. I. 1716 v l. beatifikačním procesu svěd., že totiž při té příležitosti v *Nepomuku* spatřil zbožně přicházet nescíslný lid – tehdy mu nepom. obyvatelé vyprávěli, že je SJN 1680 uchránil před morem

1716 – 19. V. v oktávu výroční připomínky mučednictví kardinál a uherský primas Kristián August Saský s celým svým dvorem vyslechl v chrámu boh.

1718 – jeden klatov. jezuita kázal v *Nepomuku* o „svátku sv. Jana“, není však blíže určeno, kterého (mohlo jít i o Křtitele)^{a)}

14. XI. navštívil poprvé *Nepomuk* vel. ctitel, Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz, a jako sběratel v oboru genealogie a heraldiky si poznamenal, že

nad dveřmi kostela, který byl zbudován z domu, v němž se narodil veliký SJN, se nachází v pískovci provedený náp. (opsal si jej) a úplný sternberský a říčanský znak – k tomu připsal pozn. svědčící o vroucí úctě k jeho rodovému patronu: „Descripti Nepomuci 14 Novembris Anno 1718 da ich den erste mahl das gluk hatte dieses heylige orth zu besuchen, O Magne Thaumaturge Martyr Sancte Joannes Nepomucene ora pro me, et Familia mea. Godefridus Daniel Liber Baro de Wunschwitz.“^{b)}

také význačný ctitel Jan Tomáš Vojtěch Berghauer t. r. navštívil „jánskou kolébku“, a to na základě svého slibu – prohlédl si pak a uctil zříceniny nepomuckého kláštera pod *Zelenou horou*, také samotný zelenohorský hrad a posvátné památky sv. Vojtěcha – tehdy mu, jak píše, hrad *Zelená Hora* poskytl jako dar opis nepomucenské pasáže z rukopisné kroniky města *Plzně*, dovedené do 1680 – opis opatřil k jeho potřebě v *Nepomuku* služebník kostela a kůru Jan Lešanský a prohlédl ho i upravil místní kaplan a světský kněz Jiří Vojtěch Nebuška^{c)}

1722 – nejspíš v V. připutovalo procesí z *Klatov* na památku beatifikace (→ výše, Klatovy 6/)

1724 – 7. II. přijeli do *Nepomuku* komisaři v kanonizační kauze, pověření soudci, praž. sufragán Daniel Josef Mayer z Mayernu, který během tří dnů v t. místě udělil birmování čtyřem tisícům lidí, dále Jan Mořic Martini, arcijáhen metr. kapituly, Jan Rudolf hr. Sporck, metr. kanov., Jiří Jan Libertin, metr. kanov. a kazatel, Jan Jiří Hoffmann, přisedící praž. konz., Jan František Blovský, fiskus praž. konz., František Vilém Sonntag, kancléř praž. velkopřevorství, a Jan Ritter, sekretář praž. konz.

6b/ 1691/ R *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* 1685-1879, zápis k 16. V. 1691 (SOKA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110, fol. 43^v) – l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety, 26. X. 1697 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 205, 206) – opis č. znění odpovědi Daniela Františka Táborského z Hirschenfeldtu, inspektora všem statků hr. Václava Vojtěcha ze Sternbergu, ve věci, stylizovaných do 6 bodů a daných na zámku zelenohorském 3. VII. 1699 (NA, ŘA KŘ, kart. 475), 6. bod; **do 1696/ R** l. výpověď Petra Mikuláše Václava Straky ryt. z Nedabylic v l. beatifikačním procesu, 13. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 16^v, čl. 1, otázka 1); **1697/ R** l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety, 26. X. 1697 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 205); **1699/ a) R** l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety Barthelovi, Nepomuk 27. V. 1699 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 556-556) – **b) R** t., pag. 556-557; **před 1700/ L** SARTORIUS 1708, 819-820; **1700/ R** *Knihy pamětní aneb manuální městys Nepomuka* 1685-1879, zápis k 16. V. 1700 (SOKA Plzeň-jih, AM Nepomuk, inventář 110, fol. 97^v); **1701/ R** *LA* březnic. jez. koleje 1701 (ARSI, Boh. 113, pag. 19); **1706/ R** deník ministra klatov. jez. koleje, 15. V. a 17. V. 1706 (SOKA Klatovy, sign. 38, fol. 72^v) – *LA* klatov. jez. koleje, 1706 (ARSI, sign. Boh. 119, pag. 66) – *Historia collegii Clattoviensis Societatis Jesu*, 1706 (KNM, sign. VII C 29, pag. 254-255); **1707/ R**

Kniha pamětná SJN (1705-1940) (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2^r); **1707, 1712/** nepom. děkan Augustin Jan Passer 6. VIII. 1715 sdělil, že kardinál Sachsen-Zeit projevilo zvláštní pobožnost při svých cestách přes Nepomuk, a to dvojnásobně uctíváním mše sv. a přecházením uctíváním u kolébky (→ **R 2fb/ a**); **1709/ R** deník ministra klatov. jez. koleje, 15. V. a 17. V. 1709 (SOKA Klatovy, sign. 38, fol. 108^v) – *LA* klatov. jez. koleje, 1709 (ARSI, sign. Boh. 121, pag. 92) – *Historia collegii Clattoviensis Societatis Jesu*, 1709 (KNM, sign. VII C 29, pag. 267); **1712/ R** *Kniha pamětná SJN* (1705-1940) (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2^r); **1714/ a** *Kniha pamětná SJN* (1705-1940), 12. I., a 3. III. 1714 (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2^r) – **b** **R t.**, 6. VI. a 15. VII. 1714 (fol. 2^v); **do 1715/ R** l. výpověď Františka Mikuláše Alsterle ryt. z Astfeldu, purkrabí Praž. hradu, v l. beatifikačním procesu, 17. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 22^r, čl. 20, otázka 68); **1715/ R** *Kniha pamětná SJN* (1705-1940), 16. V. 1715 (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2^v) – l. výpověď č. malt. velkopřevora Ferdinanda Leopolda Dubského svob. p. z Třebomyslic v l. beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 69^v, čl. 15, otázka 55, fol. 69^v, čl. 20, otázka 68); **1716/ R** *Kniha pamětná SJN* (1705-1940), 19. V. 1716 (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2^v); **1718/ a** **R** *LA* klatov. jez. koleje, 1718 (ARSI, sign. Boh. 132, pag. 74) – *Historia collegii Clattoviensis Societatis Jesu*, 1718 (KNM, sign. VII C 29, pag. 312) – **b** **L** WOITSCHOVÁ 2011, 152-153 – **c** **L** BERGHAEUER 1761, 72; **1724/ R** *Kniha pamětná SJN* (1705-1940), 7. II. 1724 (SOKA Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2^v-3^r)

7/ početní přehled mší svatých celebrowaných duchovenstvem různého postavení ke cti v nepom. kostele sv. Jana Křt., jinak SJN – soupis během 1724 vytvořil děkan Augustin Jan Passer pro období svého dosavadního působení v *Nepomuku* (od 1700): r. 1700 – 177 mší sv., 1701 – 164, 1702 – 171, 1703 – 202, 1704 – 235, 1705 – 185, 1706 – 198, 1707 – 212, 1708 – 165, 1709 – 205, 1710 – 171, 1711 – 130, 1712 – 58, 1713 – 90, 1714 – 140, 1715 – 170, 1716 – 138, 1717 – 166, 1718 – 141, 1719 – 124, 1720 – 178, 1721 – 172, 1722 – 211, 1723 – 307, 1724 – zatím 50 – (celkově šlo o 4160 mší sv. sloužených během necelých 25 let ke cti ve svatyni postavené na místě rodného domu) – na závěr soupisu Passer poznamenal, že uvedené údaje nepočítají s bohoslužbami v zimním období, které se nezapisují a které by celkový počet snadno zvýšily o 100 celebrací – **pozn.:** nízký počet mší sv. v 1712-13 bude patrně souviset s morem

7/ R 2j

8/ stav úcty v Nepomuku ve 20. l. 18. st.:

8a/ vícekrát zmíněný nepom. měšťan Pavel Otčenášek v kanonizačním procesu 8. II. 1724 v nepom. pout. kostele vypověděl ohledně úcty: „Ctili a ctějí [SJN], a nyní dokonce za patrona království Českého mezi jinými svatými patrony, a vejtvořní jeho slavnost se svěťí dne 16. máje. A na ten den mnoho tisíc lidu sem do Nepomuku se

schází, takže ani v kostele ani na krchově dosti prostranným dostatečného místa není. A protož na ulici mnohý státi musejí. A čím dále tím více a více k uctění toho svatého mnohé procesí sem přicházejí.“

8b/ nepom. radní Kašpar Švancara v t. procesu a na t. místě 10. II. sdělil: „A taky maličký dítky rodiče svatému Janu poroučejí a v hábit kanovnícký obléčejí, jak zdejší, tak také přespolní, a pro to že pomoci od Boha dosahují skrze přímluvu jeho. Ta pak pobožnost všech pozůstává na tom, že lidé se zpovídají k jeho cti a velebnou svátost oltářní přijímají, mše svatě jak slyšejí, tak sloužití dávají, a duchovní [je] sloužejí. Zlaté, stříbrné oběti zavěšují, též světla, lampy veliké, tlusté svíce obětují a na moho mil jak sem do Nepomuku, tak k jeho svatému hrobu putují. A jsouce tuto skrz Nepomuk častěj marše, žádnéj vojenskej oficír neprojde, aby v tom kostele mši svatou sloužití nedali a se nemodlili, a že v svém vojenském povolání skrze jeho přímluvu velké pomoci nabývají. **Tu důvěrnost já sám přes 70 let pamatuji, mníce že již taková důvěrnost přede mnou byla a hned od toho času se začala, když sv. Jan Nepomucký do Vltavy shozen byl, a nebyla nikdy přetržena; to jsem od mých předkův vždy slyšel a podnes se slyší.**“^(a)

k 18. čl. řekl: „Je pravda, více a více se pobožnost a horlivost k němu [tj. SJN] množí a lidé jak sem do Nepomuka (neb zde ani kostel ani krchov ani ulice nepostačují, obzvláště při vejtvořní jeho památce), tak k jeho svatému hrobu houfně se scházejí. A nikdy nic proti tomu.“^(b)

8c/ míst. děkan Augustin Jan Passer v t. samém procesu a v t. kostele 14. II. vypověděl: „[...] každodenně nejenom slychám, ale na vlastní oči vidím, že lid má jedinečnou lásku a pobožnost vůči památce tohoto světce [JN], a sice nikoliv pouze nějaká nebo omezená část lidu, nýbrž obrovský a veškerý lid, i osoby velkých důstojenství, které u jeho hrobu **i zde u jeho kolébky neboli místa narození klekají na kolena, modlí se, pějí chvalozpěvy a zpívají, zpovídají se a chodí ke sv. přijímání,** kněží jak řeholní, tak světské, čtou mše svatě, jako si vzpomínám a viděl jsem v tomto samotném kostele u hlavního oltáře celebrowat nejvznešenějšího kardinála ze Sachsen atd. [tj. Kristiána Augusta Saského], sekovského biskupa [nejspíš Franz Anton Adolph hr. von Wagensperg, člen konfederace v *Praze Na Skalce*], Esterházyho [biskupa v Záhřebu] a jiné, velmi početné preláty. Stejně tak také je zde vidět zavěšené obětiny, svíce a jiné věnované dary. A neslyšel jsem nikoho, že by se nějak proti této zbožnosti stavěl.“

8a/ R č. výpověď nepom. měštěnina Pavla Otčenáška v kanonizačním procesu, 8. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 418^r, cit. odpověď na otázku 28);

8b/ a **R** č. výpověď nepom. měšťana a radního Kašpara Švancary v t. procesu, 10. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 436^v-437^r, otázka 29) – **b** **R t.**, fol. 445^v-446^r, čl. 18; **8c/ R** l. výpověď nepom.

děkana Augustina Jana Passera v t. procesu, 14. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 476^{r-v}, otázka 29) 9/ místa, z nichž se pravidelně putovalo ke SJN do *Nepomuku*:

1715 je to dol. pro okolní farnosti čížkovskou, myslívskou a plánickou (→ zmíněná místa)

Nepomuk, n. (Deutsch-)Nepomuk, od konce 18. st. zvaný též Starý Nepomuk, n. Alt-Nepomuk (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Starý Rožmitál)

majitel rožmitálského pan., praž. arcibiskup Ferdinand hr. z Künburgu cca 1727 povolil, aby se na jeho panských pozemcích zhruba sev. od městečka *Rožmitálu* a farní vsi *Starého Rožmitálu* usídlilo 20 rodin bavorských kolonistů ze Šumavy – vznikla tak ves, pojmenovaná z úcty ke SJN *Nepomuk*

└ TRAJER 1862, 489 – TRUHLÁŘ 1885, 73, 92 – STEJSKAL 1921, 8 – KOZEL 1929a, 19 (jméno vsi z úcty) – *UPČ* 4, 516

Neratov, n. Bärwald (Č, Hra, Kh, f. Rokytnice v Orlických horách)

lid má ve zbožné úctě obraz v pout. fil. k. Naneb. P. Marie (→ A.1, t.) – dol. 1715

└ l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v)

Nerošov viz *Smidary*

Netolice, n. Netolitz či Nettolitz, město (Č, Prá, Pr, v. a f.)

na oltáříku upraveném u sochy ve far. k. (→ A.1, t.) se ve výroční den za vel. shromáždění lidí a stejně tak kajcníků ke cti slavnostně zpívá mše sv. – dol. 1715

└ l. zpr. míst. osobního děkana a vikáře Václava Antonína Grubera, 10. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 9)

Neumarkt in Steiermark (R, ST, o. Murau)

farníci vykonávají u obrazu ve far. k. (→ A.2, t.) vel. pobožnost – dol. 1716

└ l. zpr. míst. faráře Adama Lerchinger, 27. VII. 1716 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [28])

Neumarkt-Sankt Veit, do 1934 Neumarkt an der Rott (N, BA, OB, Mühldorf am Inn)

před vyobrazením v bened. kláš. k. (→ A.3, t.) někteří vykonávají svou soukr. pobožnost – dol. 1715

└ n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [47]-[48])

Neunkirchen, okr. město, v 18. st. městys (R, NÖ)

obě zdejší sochy (→ A.2, t. 1, 2/) jsou v úctě – dol. 1715

└ zpr. z novoměst. arcij., 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← └ HAHNL 1979, 94

Nezamyslice, n. Nezamislitz (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f.)

u sochy před hř. (→ A.1, t. 2/) se večer zpívají litanie a hoří přitom lampa několik hodin do noci, a to v nedělní a sváteční dny – dol. 1716

└ l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Nitranská diecéze (hist. Uherské král., nyní Slovensko)

nitranská kapitula 1715 písemně dosvědčila, že v t. diecézi je SJN již mnoho let svrchovaně uctíván a ctěn ode všech stavů a kat. řádů, od duchovenstva řeholního i světského, že je vzýván jako přimluve (advokát) a ochránce (patron), obzvlášť pak od těch, kteří jsou v nebezpečí pověsti a vodních toků, a že mnozí soudí, vychvalují, honosí se a veřejně prohlašují, že zakusili pomoc – kat. lid, i nízko postavený, je pevně a bez pochyb přesvědčen o svatosti a pociťuje, že je JN svatý, šíří jeho čest a úctu, která se zpravidla vzdává svatým, a takové úctě dává vzrůst – kapitula si velice horlivě přeje, aby JN byl připočten do seznamu blahoslavených, aby čest a sláva neustále rostla – kěž Bůh snažení praž. metr. kapituly (o beatifikaci) s úspěchem řídí, podporuje a skutečně dovede k vytouženému cíli, ten Bůh, který je poctami svých svatých ctěn a jejich uctíváním uctíván – kdyby byla zpochybňována ona všeobecná pověst a přesvědčení o blahoslaveném mučedníkovi JN, vzešlo by z toho v lidu veliké pohoršení – hlavně u bludařů a rozkolníků, kteří se zde v Uhrách všemožně vzpírají a reptají, by to přineslo pohoršení nad katolíky – kapitula ke své zprávě jako doklad úcty a vzývání v nitranské diecézi, ba v celých Uhrách, přiložila obrázek s připojenými maďarskými modlitbami (→ B.4, 90)

└ l. dopis nitranské kapituly, Nitra 2. IX. 1715, prez. 10. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 81-82)

Nová Paka, n. Neupaka, Neu-Paka, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

od postavení malého oltáře ve far. k. (několik l. před 1715, → A.1, t. 1/) se u něho každý rok ke cti ve vyroční den slouží zpívání boh. za dosti hojně účasti lidu – dol. 1715

└ l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r)

Nové Benátky viz *Benátky nad Jizerou*

Nové Hrady, n. Gratzen, město (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ v míst. f. je velice slavný mučedník SJN ctěn nejobzvláštnější úctou dulie (*Duliae cultus*) od nepamětné doby, což dokládá socha ve zdejším far. a kláš. servitském k. (→ A.1, t.)^{a)} – ve sváteční den, 16. V., se každoročně zpívá slavnostní boh., kterou jistým způsobem fundovala far. obec – před zmíněnou sochou je vidět každodenní pobožnost lidu, který u ní velmi často pokleká a velmi dlouho se modlí^{b)} – dol. 1715

2/ projevy úcty bývaly součástí dobrých vztahů mezi lidmi a institucemi barokní éry – např. právě v *Nových Hradech* 1713 věnoval konvent servitů

hejtmanovi novohradského pan. k svátku „parvam effigiem Joannis Nepomuceni ex argento pulchre elaboratam,“ malou podobiznu krásně vytvořenou ze stříbra

1/ a) R l. zpr. míst. faráře a převora serv. konventu P. Fr. Benedikta Marie Schenka, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 165^r) – b) R t., fol. 165^v; 2/ L ČAPSKÁ 2009, 125

Nové Město nad Metují, n. Neustadt an der Mettau, město (Č, Hra, Kh, d.)

pobožnost v t. d. se započala vykonávat cca 1688 či 1689, kdy míst. vr. postavila boč. oltář v děk. k. (→ A.1, t. 1/), před nímž se lid téměř každodenně zbožně modlí a ve výroční den se někteří zpovídají a přistupují k přijímání – dol. 1716

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^r)

Nové Město pod Smrkem, n. Neustadt an der Tafelfichte, město či městečko (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

mnozí mají v úctě výtvarné památky (→ A.1, t. 1, 2/) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Pavla Ambrože Waltera, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 551)

Nové Zámky viz Uhry 1/

Nový Kolín viz Kolín

Nowa Ruda, n. Neurode, město (P, KL, f.)

1/ na oltáři ve far. k. (→ A.4, t. 1/) se během roku častěji celebruje a lidé vstupující do kostela a odcházející z něj tu obvykle poklekají a ctí světce – 16. V. se u oltáře zpívá mše s t. t. a objevuje se zde mnoho kajících, a to od 10. X. 1708 – děti se ke cti oblékají jakoby do oděvu duchovenstva – obraz ve far. k. (→ A.4, t. 2/) bez zvláštního uctívání
2/ u sochy na větším m. (→ A.4, t. 6/) se večer před svátkem modlí litanie a *Regina caeli* s t. t., most je vyzdoben břízami a socha květy – lidé tam za nočního času, hlavně v létě zpívají a modlí se
3/ světec je zde zvlášť ctěn
- vše dol. 1715

1/ R l. popis míst. faráře Melchiora Antona Straube, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 328); 2, 3/ R t., pag. 329

Nußdorf a. (am) Inn (N, BA, OB, Rosenheim)

zdejší lodníci mají BJN ve vel. úctě jako ochránce těch, kdo se plaví („Patronus Navigantium“) – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. vikáře Johanna Baptisty Clo, [1715] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [39])

Nysa, n. Neisse či Neiß, č. Nisa, hl. město Niského knížectví (P, DS)

1/ 16. V. 1722 pronesl k početnému shromáždění v koleg. a far. k. sv. Jakuba Vět. (a sv. Mikuláše, dnes sv. Jakuba a sv. Anežky) míst. farář, arcikněz a kanovník, apoš. protonotář, komisař hor. okresu vratislavského biskupství a duch. rada Johann Heinrich Neudeck n. kázání *Der sich vor den Augen der Welt in dem Welt-Priester-Stand,*

Canonical-Würde und Hof-Charge verbergende Schatz Joannes Nepomucenus – kazatel představil, v souladu s názvem své řeči, SJN jako poklad skrytý před očima světa ve stavu světského kněze, v hodnosti kanovníka a ve dvorské šarži, dómského a dv. kazatele a zpovědníka i almužníka císařovny Johany – motto kázání *Mt 13, 44*: „Nebeské království je podobné pokladu ukrytému v poli.“ – posvátný řečník v závěru kázání vyzval posluchače, aby t. vychvalovaný poklad přijali nejenom v podobně v k., ale také v obzvláštní důvěře jej ve svých srdcích učinili svým pokladníkem, aby skrze jeho mocnou přímluvu byl z milosti uchován poklad jejich „cti a reputace“ a oni nebyli nikdy zahanbeni ani v t. čase, ani na věčnosti – zmíněnou podobiznou farář myslel oltář s vyobrazením ve far. chrámu zcela nově zřízený ke cti (→ A.4, t. 1/) – proto je vysoce pravděpodobné, že se t. oslava konala v souvislosti s představením t. svatoján. oltáře veřejnosti – kázání vyšlo tiskem, a to dvakrát 2/ 15. V. 1726, v předvečer svátku dal jistý dobromyslný ctitel vyzdobit a osvětlit triumfálním čestným lešením sochu nad řekou *Bélou* – tehdy v 9 hodin večer za zvuku t. t. s příhodnou hudbou byly s obzvláštní pobožností za účasti početného množství lidu zazpívány litanie, a t. pobožnost pokračovala po celý oktáv – samotný den 16. V. byl oslaven ke cti v míst. koleg. a far. k. sv. Jakuba a Mikuláše dvojími nešporami a slavnostní boh. – mnozí další t. příklad následovali a co nejzodbněji vyzdobili a ozářili vyobrazení na svých domech (→ A.4, Nysa 2/)^{a)} – po celý oktáv byla výše zmíněná socha na čestném lešení co nejnádherněji osvětlována a míst. obyvatelé horlivě ctíli SJN – oktáv byl ukončen tak, že v 9 hodin v předvečer jeho závěrečného dne byly u řečené sochy za líbezné hudby s t. t. zazpívány litanie, v samotný den ráno po osmé hodině měl skvělou řeč u t. sochy Johann Heinrich Neudeck, farář zdejšího koleg. a far. kostela a komisař v duch. věcech, jakož i infulovaný probošt v *Hannsdorfu* v Uhrách, za přítomnosti mnoha osob vysokého i nízkého stavu, nato pak sloužil slavnostní boh. s náležitou hudbou – závěr t. osmidenní pob. učinilo vzpomínané večerní osvětlení s nádhernými litaniami a skvělou muzikou^{b)}

3/ 1728 vratislavský biskup František Ludvík Falcko-Neuburský, zároveň trevírský arcibiskup a kurfiřt povolil, že se v *Nyse* může slavit svátek veřejně, a proto zdejší obyvatelé postavili u sochy při ř. *Bélé* triumf. bránu a znázornili na ní Mučednictví SJN, upr. jeho posvátný hrob, vpr. Svržení do *Vltavy*, vl. Vynešení anděly, přičemž na obou stranách byla zachycena vystřikující voda, v hor. části brány bylo vidět Nebeskou slávu t. světce a bezpočet hořících lamp – o vigilii a po celý oktáv se konala před t. triumf. branou hudba, litanie, další zpěvy a nešpory – jelikož letos připadl svátek na letniční neděli, musel být posunut na čtvrtek (20. V.), kdy před triumf. branou zaznělo

oslavné kázání k téměř nekonečnému množství lidí – po kázání byla sloužena pontifikální boh. se slavnostními sbory hudebníků – k vět. uctění obyvatelé Nysy v noci zapálili sváteční ohně jak ve městě, tak na předměstí

1/ L NEUDECK 1722a – TÝŽ 1722b; 2/ **a**) L *Wien. Diarium*, 1. VI. 1726, č. 44 – **b**) L *Wien. Diarium*, 1. VI. 1726, dodatek k č. 44; 3/ R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 325^{r-v}

Oberndorf a. (am) Lech (N, BA, SCH, Donau-Ries)

1725 zde poprvé slaven svátek s boh. a káz.

L LAYER 1975, 210

Oberpfalz, č. Horní Falc, část Bavorska (N, BA, OP)

bavor. kurfiřt v květnu 1729 prohlásil SJN patronem Horní Falce (→ výše, Bayern)

Oberwölz Stadt, dř. jen Oberwölz (R, ST, o. Murau)

farníci zdejší f. projevují vel. úctu – dol. 1715

R výtah ze zpr. kléru Sa, n. zpr. míst. měst. faráře Franze Johanna Fortitsche, 11. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [15])

Obříství (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, f.)

kvůli pobožnosti lidu kteréhokoliv r. ve výroční den mučednictví, 16. V., se po vyzvánění zvonů slouží velká mše o světcích připadajícím na ten den podle pražského direktáře – schází se mnoho lidí a dle možnosti se zdobí vyobrazení (bezpochyby jedna ze dvou soch ve far. k., ne-li obě, → A.1, t. 1a, c/) – míst. farář si často všiml, a to u vzdělanějších lidí, že když je jméno SJN vysloveno, z úcty k t. světcům sklánějí hlavu nebo smekají, nejinak než při vyzvání nejsvětějších jmen Ježíš Maria – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Antonína Suchánka, 21. VIII. 1715, prez. 22. VIII. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 182-II^r)

Okrouhlé viz Lázně Bělohrad

Olbramov viz Volfartice

Olbramovice, n. Wolframitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Miroslav, f.)

zřizovatel sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/), míst. pán Maxmilián Jakub Mořic říš. kn. z Liechtensteinu (1641-1709), dal tento svůj dar přivést svým vozem, vlastníma rukama sochu z vozu vyzdvihl, přinesl do k. a jako zvláštní světcův ctitel ji umístil na ol. a pronesl před ní mnoho modliteb – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Oldrzychowice Klodzkie, n. Ullersdorf, č. Oldřichovice (P, KL, f.)

od 1705 se díky zbožnému ctiteli dne 16. V. slouží zpívání mše sv. – všichni ctí JN a považují jej za velkého ochránce – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Josefa Bernharda Schuberta, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 268)

Olešek viz Olešná

Oleška viz Olešná

Olešná, též Olešek, Oleška, Volešná (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kněžves)

kněžveský farář Karel Tilmann Neradius 1715 sděluje, že po téměř osm let (tedy od 1707) co je v *Kněžvesi* farářem, v přífařené *Olešné* vodí v den výroční památky lid v procesí z tamního fil. k. k soše na sloupu (→ A.1, Olešná 2/), poté se všichni vrací do k. a na oltáři (→ A.1, Olešná 1/) se slaví votivní mše sv. o N. Trojici nebo ze dne svátku podle direktáře

R l. zpr. kněžves. faráře Karla Tilmanna Neradia, 19. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 262)

Olešnice, n. Oels, městečko (M, Brn, Ol, d. Svitavy, f.)

u oltáře ve far. k. (→ A.1, t.) se často čte boh. – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Olomouc, n. Olmütz, král. kraj. město, titulárně hl. město Moravy, sídlo bis. (M, Olo, Ol, katedr. kapit., d. a 3 f.)

1/ obrazy, které se nacházejí téměř ve všech kostelech a soukromých domech *Olomouce* (→ A.1, t. I. 8/), jsou v úctě – dol. 1716

2/ na oltáři ve frant. k. (→ A.1, Olomouc I. 6a/) se každodenně slouží mešní bohoslužby – dol. 1716

3/ projevy úcty na olomoucké c. k. biskupské univerzitě, tehdy jediné univerzitě na Moravě a druhé nejstarší vysokoškolské instituci v českých zemích, vedené řádem Tovaryšstva Ježíšova:

3a/ student František Vostřešanský z Vostřešan, magistr svob. umění a filozofie, věnoval svůj grafický list tištěný u příležitosti obhajoby bakalářeátu teologie 1687 určickému faráři Pavlu (Alexandru) Jakšíčkovi (ve fun. 16. V. 1667 † 1693) – tématem grafiky je SJN a svatá zpověď, vzhledem k tomu, že dvacet teol. tezí, ze kterých měly být Vostřešanskému některé vybrány k obhajobě, se týkaly řečené svátosti (→ B.4, 22)

3b/ svou magisterskou filozofickou obhajobu, konanou 7. VII. 1698, doprovodil student Jan Sukup, Moravan z *Hroznové Lhoty*, graf. univ. tezí – obhajoval pod ochranou říš. kn. Maxmiliána z Liechtensteinu, vévody v Mikulově, Opavě a Krnově, cí. komořího, plukovníka cí. vojska atd. (→ B.4, 32)

3c/ rovněž student Ondřej Antonín Josef ryt. z Böhmmstetenu doprovodil svou obhajobu, tentokrát bakalářskou z racionální filozofie (20. IV. 1703), grafickou univ. tezí, jejíž podoba vycházela z univ. teze Vostřešanského (→ výše 3a/) – svou obhajobu „pod nejposvátnější ochranou nepřemoženého Božího bojovníka, sv. Jana Nepomuckého, ověnčeného hvězdným věncem mučednictví a moudrosti“ věnoval ke cti a uctění Maxmiliána Františka Antonína ze Zierotina, p. na (Valašském) Meziříčí a Rožnově (→ B.4, 49)

3d/ předchozí univ. tezi Böhmstettenovu (→ výše 3c/) t. r. v jemné úpravě užila skupina šedesáti olom. studentů k magisterské obhajobě dne 22. V. – mezi těmito studenty je jmenován také Böhmstetten (→ B.4, 50)

3e/ do předchozí skupiny šedesáti studentů se nedostal bakalář svob. umění a filozofie Petr Schebl, přestože obhajoval svůj magisterský titul v tom samém r. 1703 (22. dne neznámého měsíce) – námětem jeho univ. teze je sv. panna a muč. Pavlína, patronka *Olomouce* – svou obhajobu ale svěřil „pod nebeskou ochranu velikého ochránce pověsti svatého Jana Nepomuckého“

3f/ Jan Suneck svobodný pán z Jesenice, alumnus císaře Ferdinanda II. v olomouckém konviktu, posluchač fyziky a matematiky, uskutečnil svou veř. obhajobu tezí z logiky 16. IV. 1704 „pod nejsvětější ochranou svatého Jana Nepomuckého, doktora zdobeného věncem obojí filozofie, světským aristotelovské a posvátnějším pythagorejské“ – usiloval přitom o titul bakaláře – obhajobu doprovodil tištěnou univ. tezí olom. rytce Antonína Freindta (→ B.4, 52)

3g/ student Václav Antonín Kretschmer z *České Lípy* dne 8. V. 1715 dopoledne obhajoval bakalářský gradus z racionální filozofie „pod nejposvátnější ochranou nejpohotovějšího ochránce těch, kdo jsou v ohrožení pověsti, svatého Jana Nepomuckého“ – obhajobu doprovodil univ. tezí (→ B.4, 87)

3h/ 22. V. 1716 v osm hodin ráno se v aule univerzity konal slavnostní akt, při němž získalo 45 studentů filozofie (se započítaným jedním posluchačem teologie) magisterský titul – kt. příležitostí byla vytvořena univ. teze (→ B.4, 91)

3i/ také student František Brandeiský, Moravan z *Veselí*, opatřil univ. tezí (→ B.4, 92) svou magisterskou obajobu z veškeré filozofie, kterou podstoupil 28. VIII. 1716 odpoledne pod ochranou Františka Ferdinanda říš. hr. z Oedtu, scholastika olom. katedrály a vřatislavského koleg. chrámu sv. Kříže, arcijáhna opavského a rady olom. biskupa kardinála Schratzenbacha

3j/ brněnský patricij Kristián Baltazar Heintz, posluchač fyziky a matematiky, věnoval svou obhajobu bakalářského titulu z racionální filozofie, kterou podstoupil dne 22. V. 1719 v odpoledních hodinách, ke cti městské rady „královského, věrného a vítězného města Brna“ – obhajobu doprovodil univ. tezí (→ B.4, 103)

3k/ další defendent olom. univerzity Jan Horák, Čech z *Hoštky*, doprovodil univ. tezí (→ B.4, 104) obhajobu magisterského titulu z veškeré Aristotelovy filozofie dne 29. VII. 1719 v dopoledních hodinách – obhajobu věnoval ke cti městské rady „královské olomoucké metropole v Markrabství moravském“

3l/ student Jan Spálovský, rodák z *Rudy nad Moravou*, doprovodil svou obhajobu z filozofie VII. 1721 knížními univ. tezemi s názvem *Hebdomas*,

gemino sacratori luminari, uno ecclesiastici cleri Bohemici, altero Moravici, videlicet D. Ioanne Nepomuceno et Venerabili Ioanne Sarkandro, ob inviolatum confessionis sacramentalis sigillum gloriosis martyribus illustrata, tj. „Týden osvětlený dvojí posvátnější svítilnou, jednou českého světského duchovenstva, druhou moravského, neboli svatým Janem Nepomuckým a ctihodným Janem Sarkandrem, slavnými mučedníky pro neporušenou pečeť svátostné zpovědi“ – obajobu absolvoval pod patronací olom. pomocného biskupa Braidy a dosáhl při ní skvělého výsledku, neboť se ještě s jedním studentem umístil na první pozici ve třídě – svou příkladnou tištěnou práci^{a)} dal k dispozici třídnímu profesorovi P. Josefu Dalbertovi SI, který ji doplnil o svou úvodní dedikaci a věnoval stovce nových magistrů filozofie (mezi nimi i Spálovskému) k slavnostnímu aktu jejich promoce konané v aule olom. univerzity t. měsíce VII. 1721 (v osm hodin ráno, den však není specifikován)^{b)} – Spálovský svůj text vybudoval jako několikvrstevnou paralelu rozdělenou do sedmi částí nazvaných podle dnů týdne počínaje nedělí – paralely probíhají mezi dvěma zmíněnými jmenovci a mučedníky, mezi zeměmi, které tito proslavili, tedy Čechami a Moravou, sledovanými prizmatem historie, načež vždy následuje pojednání o některé vybrané otázce z meteorologie, která je vzápětí zpětně aplikována na Nepomuka a Sarkandra – v „sobotní“ rozpravě Spálovský vypravuje o vyvrcholení úcty při praž. oslavě blahořečení, v paralele pak vyjadřuje přání všech, aby se papež Inocenc XIII. vyslovil také ve prospěch světecké úcty Sarkandrový – před závěrečným souborem filoz. tezí student popisuje sedm darů, jimiž je vyzdoben „kolos“ vztyčený ke cti obou nebeských homonymů – mezi dárci se nachází i manželka císaře Karla VI. (která se osobně zúčastnila oslav praž. beatifikační slavnosti, jak je sděleno v „sobotní“ rozpravě) – celkové vyznění Spálovského tezí (v obou vydáních) poskytla úvodní rytina, kterou podle návrhu jezuita Bernarda Minettiho vytvořil olom. rytec Antonín Freindt: představuje oba Jany, jak sedí v oblacích, Sarkander níže (○, s muč. palmou), Nepomucký výše (☼), v hor. části výjevu letí 2 andělci a přidržují na obloze kruh sestavený ze Slunce, Měsíce a 5 hv., s doprovodným l. náp. hlásajícím, že učení budou zářit jako jas oblohy a ti, kteří byli vyučeni od spravedlnosti, budou svítit jako hvězdy na věčné věky

3m/ námět obdobný onomu na předchozí rytině (→ výše 3l/) přináší univ. teze dalšího olom. studenta, urozeného p. Františka Maixnera z Lüttichu, Olomoučana, který t. grafickým plakátem avizoval svou filoz. obhajobu magisterského titulu z veškeré filozofie, jež se uskutečnila 10. VII. 1722 v odpoledních hodinách pod patronací Maxmiliána Oldřicha říš. hr. z Kaunitz a Rietbergu – graf. list je opět Freindtovým ryteckým výtvořem, kompozice

výjevu je však propracovanější, dynamičtější, ušlechtilější – pohyby, gesta a umístění obou mučedníků Janů přesvědčivě vyjadřují ideu, že by pětihvězdnou svatozáří ověčený Nepomuk měl kolegovi Sarkandrovi dopomoci ke svatozáří, v jejíž prospěch svědčí Sarkandrový výmluvné atributy klíče a muč. palmy, nesené andílkem, a mučících nástrojů, na něž poukazuje další nebeský duch – scénérie je v lv. dol. rohu dotvářena výjevem Nepomukovy muč. smrti ve *Vltavě* (→ B.4, 126)

3n/ 1726 věnoval svou bakalářskou obhajobu z polemické teologie kněz František Novák, rodem Olomoučan, církevní alumnus císaře Ferdinanda II. v olom. papežsko-císařském konviktu, ke cti a uctívání „dvou nepřemožených bojovníků Krista, svatého Jana Nepomuckého a ctihodného Jana Sarkandra, zasluhujících si ústy tradovanou pověst svatosti pro tutéž příčinu svatosvatého mlčení,“ jak předeslal v tištěné verzi svých tezí

3o/ o svátku 1727 posluchači kanonického práva s příkladnou zbožností projeví svou úctu SJN, doktorovi dekretů, když veřejně v průvodu při slavnostní mši přistoupili ke sv. přijímání, v čemž výborným příkladem zazářili také jezuitští posluchači t. oboru, a nebylo vidět, že by se někdo této pobožnosti nezúčastnil – jez. provinciál potvrdil, že se t. pobožnost bude konat i v následujících letech^{a)} – a tak se také dalo – 1728, kdy byl svátek přeložen na 4. VI., byla v jez. k. v 9 hodin ráno sloužena slavnostní bohoslužba, při které veřejně přijali eucharistii všichni posluchači cír. práva, jak jezuité, tak světsí studenti^{b)} – to samé se odehrálo o svátku 16. V. 1729, kdy takto posluchači kanonického práva uctili SJN jako svého zvlášť vyvoleného patrona^{c)}

3p/ student Jindřich Nosek z *Jihlavy* 16. VI. 1728 odpoledne obhajoval teze z veškeré Aristotelovy filozofie pod ochranou Antonína Rombalda říš. hr. Collalto a snažil se tak dosáhnout magisterského titulu z filozofie – t. akademický akt doprovodil univ. tezí s námětem SJN v poutech, uctívajícího křížem (→ B.4, 163)

3q/ student Jeremiáš Franck, Slezan z *Ludmierzyc* v Horním Slezsku, 1729 obhajoval racionální filozofii, aby získal bakalareát z t. oboru – svou obhajobu co nejponíženěji věnoval SJN, „výmluvnému mlčenlivci v znovuožívajícím jazyku, svatému mučedníkovi Čech“, a doprovodil ji univ. tezí (→ B.4, 178)

4/ projevy úcty u olom. jezuitů:

4a/ oslavy svátku: mnoho členů jezuit. koleje 16. V. 1702 s povolením P. rektora Leopolda Henndta přijalo eucharistii „kvůli svátku sv. Nepomuckého“^{a)} – 16. V. 1712 mnoho penitentů a komunikantů^{b)} – 16. V. 1715 se vyzpovídalo mnoho lidí, mezi nimi také sami jezuité^{c)} – 16. V. 1716 byl v jez. k. vyzdoben obraz (snad onen darovaný 1703, → A.1, Olomouc I. 7a) a byly u něj slouženy mše sv.^{d)} – svátek připomínán také 16. V. 1724^{e)} a 16.

V. 1725^{f)} – následujícího r. 16. V. bylo kvůli svátku mnoho penitentů^{g)} – svátek se připomíná také 16. V. 1727^{h)} – následujícího r. byl přeložen na 4. VI.,ⁱ⁾ 1729 se konal opět 16. V.,^{j)} v obou případech se slavnostní mši v 9 hodin (→ výše 3o/)

4b/ do zákl. kamene nového jez. k. (získal později titul P. Marie Sněžné) byl v dubové schránce vedle pam. zápisu, posvátných relikvií a mnoha devocionálních předmětů vložen také obraz – slavnostní položení zákl. kamene se konalo o slavnosti sv. panny a muč. Pavliny, patronky města *Olomouce*, v neděli 12. VI. 1712

5/ snad kvůli svátku 16. V. 1716 zazpíval v měst. vězení mši sv. P. Michael Thomas SI namísto rektora olom. koleje, P. Karla Pfefferkorna SI

6/ některý z olom. jezuitů pronesl kázání o svátku 1720 u olom. dominikánek v k. sv. Kateřiny^{a)} – 16. V. 1724 tak učinil P. Kristián Schardt SI, profesor etiky na olom. univerzitě, přičemž je upřesněno, že pronesl panegyrik^{b)}

7/ projev úcty olom. měšťana a slavného malíře Jana Kryštofa Handkeho a jeho tovaryše, malíře Jana Drechslera, někdy v VIII. kanonizačního r. 1729 dle jeho vlastních slov: „Anno 1729 [...] von Crönau (*tj. Křenov*) bin ich mit dem Johannes Drechsler, damalss Gesell bey mir auf Königgratz gefahren, hernach auff Sedlitz (*tj. Sedlec u Kutné Hory*), aldorten mit dem h[och][öblich] Prandl (*tj. Petr Brandl*) berümbten Mahler beandt worden, von da seindt wir auff Prag gefahren, unsere Andacht bey dem heiligen Nepomuceni verricht, undt hernach wiederumb zu Hauss gefahren, undt zu Crönau, die Malerey verfertigt.“

8/ domněnku, že byl ctitelem i olom. sochař Jan Sturmer, který v rámci uměleckých zakázek vytvořil řadu pomníků, podporuje popis mistrovy pozůstalosti († 14. XI. 1729), podle nějž se v jeho domě nacházel obraz

1, 2/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); **3e/ G** grafická univ. teze se sv. Pavlínou nese ve spodní podlouhlé kart. druhotně doplněný náp., který začíná slovy *THESES EX VNIVERSA PHILOSOPHIA, / Quas sub Coelestibus Auspicijs / Magni Famae Tutelarisi DIVI IOANNIS NEPOMUCENI, / In Alma, Caesarea, Regia, ac Episcopali Vniversitate Olomucensi Societatis JESU, Praeside Reverendo ac Doctissimo Patre, / SIMONE TASCHNER Soc: JESU A:A:L:L: et Philosophiae Doctore, in eadem Universitate Professore publico, ac ordinario; Pro suprema Philosophiae Laurea / publicè defendendas suscepit Eruditus D: Petrus Schebl A:A:L:L: et Phliae Baccalaureus, Metaphysicae et Ethicae Auditor. A: 1703. Me[n]se [...] die 22 horis post Meri: [con]fvetis. (exemplář teze je uložen v ZAO, pobočka Olomouc, fond Univerzita Olomouc, (1576) 1640-1950, Tisky – Teze obrazové, teze č. 161); **3l/ a) L** SPÁLOVSKÝ 1721a – **b)** TÝŽ 1721b – srov. též **R** LA olom. jez. koleje, 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 159); **3m/ L** NEUMANN 1934, s. p.; **3n/ L** NOVÁK 1726; **3o/ a) R** LA olom. jez. koleje, 1727 (ARSI, Boh. 143, pag. 178) – **b)** **R** deník rektorů olom. jez. koleje 1726-39, zápis k 4. VI. 1728*

(MZAB, E 28, kart. 45, i. č. 6, fol. 55^v) – **c**) R LA olom. jez. koleje, 1729 (ARSI, Boh. 145, pag. 223) – deník rektorů olom. jez. koleje 1726-39, zápis k 16. V. 1729, kde se tvrdí, že ke sv. přijímání přistoupili všichni teologové (MZAB, E 28, kart. 45, i. č. 6, fol. 87^v); **4a/ a**) R deník rektorů olom. jez. koleje 1689-1702, zápis k 16. V. 1702 (MZAB, E 28, kart. 44, i. č. 3, fol. 349^v) – L HANKE 2010, 426 – **b**) R deník rektorů olom. jez. koleje 1703-13, zápis k 16. V. 1712 (MZAB, E 28, kart. 44, i. č. 4, fol. 211^v) – **c**) R deník rektorů olom. jez. koleje 1714-26, zápis k 16. V. 1715 (MZAB, E 28, kart. 45, i. č. 5, fol. 45^v) – **d**) R t., zápis k 16. V. 1716 (fol. 55^v) – **e**) R t., zápis k 16. V. 1724 (fol. 229^r) – **f**) R t., zápis k 16. V. 1725 (fol. 256^v) – **g**) R t., zápis k 16. V. 1726 (fol. 281^r) – **h**) R deník rektorů olom. jez. koleje 1726-39, zápis k 16. V. 1727 (MZAB, E 28, kart. 45, i. č. 6, fol. 14^v) – **i**) R t., zápis k 4. VI. 1728 (fol. 55^v) – **j**) R t., zápis k 16. V. 1729 (fol. 87^r); **4b/ R** Jan Miller, *Historia fabricae templi collegii Olomucensis S. J. sub rectoratu P. Joannis Miller* (1711-15) (MZAB, G 10, i. č. 187, pag. 38); **5/ R** deník rektorů olom. jez. koleje 1714-26, zápis k 16. V. 1716 (MZAB, E 28, kart. 45, i. č. 5, fol. 55^v); **6/ a**) R LA olom. jez. koleje, 1720 (ARSI, sign. Boh. 134, pag. 152) – **b**) R deník rektorů olom. jez. koleje 1714-26, zápis k 16. V. 1724 (MZAB, E 28, kart. 45, i. č. 5, fol. 229^r); **7/ L** HANDKE 1994, 11 (pův. n. text), 33-34 (č. překlad) – CHOVANEČKOVÁ 2015, 49-50 – PROKOP 2016, 91 (kat. č. 254); **8/ L** CHOVANEČKOVÁ 2015, 51

Omlenička, dř. Malá Omlenice, n. Klein Umlowitz (Č, Bech, Pr, v. a f. Kaplice, 1722 a.)

v adm. kostele Bol. Matky Boží a SJN (→ A.1, t.) 1725 kázali českokrumlovští jezuité o svátcích Bol. Matky a SJN, „největšího ochránce dobré pověsti na světě“

R LA krumlov. jez. koleje, 1725 (ARSI, sign. Boh. 140, pag. 58)

Opatov, n. Abtsdorf, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

obraz ve far. k. (→ A.1, t. 1/) mají farníci ve zbožné úctě a málokdo se najde, kdo by si t. vel. svěřence JN nevyvolil za zvláštního ochránce – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Matěje či Matyáše Pešky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 114^r)

Opava, n. Troppau, hl. město opav. knížectví (HS, Ol, d. a f.)

1/ ve far. k. Naneb. P. Marie:

1a/ ctitelé 24. V. 1728 zbožně oslavili SJN – při t. příležitosti jim svěřence jako pravou šťastnou hvězdu pravověrných a obzvláštního ochránce štěstí představil v n. chvalořeči jez. kněz David Hainn – kázání se uchovalo v tištěné verzi, z níž dosud zaznívá řečníkova bohatá invence, se kterou byl schopen nalézat SJN v příměrech a souvislostech s hvězdou, inspirovan výrokem *Sir* 50, 6, „On byl jako ranní hvězda uprostřed mlhy.“ – Bůh je v kázání chápán jako Pán hvězd, rovněž Matka Boží je přirovnávána k hvězdě – další rozvíjené úvahy krouží kolem tématu štěstí, případně neštěstí,

a jak je SJN ochráncem štěstí (*Glücks-Patron*) – zajímavá zmínka se týká horoskopu

1b/ o svátku 1729 pronesl kázání jezuita z opavské koleje

2/ u minoritů (→ A.1, t. I. 2/) se 16. V. zpívá slavnostní mše sv. s dvojími nešporami – dol. 1716

3/ u jezuitů (→ A.1, t. I. 4/) se ve svátek zpívá boh. – dol. 1716

1a/ L HAINN 1728; **1b/ R** LA opav. jez. koleje, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 231); **2, 3/ R** l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Opočno, dř. též Opočen, městečko (Č, Hra, Kh, f. Přepychy, 1723 f.)

míst. lid zbožně ctí SJN již od 1695 soukromými modlitbami a písničkami, zvláště však se témuž světcí prokazuje úcta ve výroční den, kdy lidé houfně poklekají u soch (→ A.1, t. 1, 2/) a vzývají tohoto patrona různými písněmi – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^r)

Opočno, n. Opotschna (Č, Žat, Pr, v. Libědice, a.)

lid ctí SJN s nejvyšší úctou, se kterou se rovněž chová k podobiznám v chrámech a vně nich na cestách (→ A.1, t.) – dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora Matouše Františka Lencka, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 218^r)

Orlík nad Vltavou, dř. jen Orlík či Vorlík, n. Worlík (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Staré Sedlo, 1728 zám. kapl.)

míst. vr., Adam František kn. ze Schwarzenbergu učinil 1728 zvláštní nadaci pro orlickou zám. kap. Jména P. Marie a ustanovil pro ni zvláštního zám. kaplana – praž. arcib. konz. nové beneficium potvrdila 10. V. t. r. – dle nadační listiny, složené knížetem, byl zám. kaplan povinen každý týden sloužit tři mše sv., jednu ke cti a chvále Matky Boží, druhou za duše v očistci a třetí ke cti a chvále, a sice za tou příčinou, aby SJN svou přímluvou u Boha vyprosil další trvání schwarzenberského kn. rodu – je pravděpodobné, že tímto způsobem povstala pout, která se ve zdejší zám. kapli slavivala každoročně až do josefinismu

L VOTKA 1887, 61-62

Ořechov, dř. též Velký Ořechov, n. (Gross) Urhau (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

jakýsi dobrodinec 1715 ustanovil, že má být každý týden čtena mše sv. u oltáře ve far. k. (→ A.1, t.), a obstaral k tomu potřebné svíce i lampu

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Osečná, n. Oschitz, město (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

po znovuzřízení zdejšího obročí a uvedení vlastního faráře cca 1685 zde byla značně uvedena ve známost úcta a prý cca 1695 bylo ve far. k. vystaveno veř. úctě a od té doby také uctíváno první vyobrazení (→ A.1, t.)

R l. zpr. míst. faráře Františka Xavera Richtera, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 437)

Osek, n. Ossegg, cist. klášter s okolním osídlením (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f. se sídlem v pův. Starém Oseku)

u krásné kam. sochy při vstupní bráně cist. kláštera (→ A.1, t. 1/) se konává pobožnost v ten den týdne, na který v daném r. případně slavnost mučednictví – t. pobožnost se slaví, nakolik počasí dovolí, každý týden, za shromáždění vel. počtu obyvatel, pokud ne všech, ve večerním čase při hořících lampách, se sváteční a pobožnou výzdobou, s hymny, litaniami a recitovanými růženci, které vycházejí z úst i ze srdce – dol. 1715 administrátorem zdejší (staroosecké) farnosti a profesem oseckého kláštera Stanislavem Heergesellem, který přitom sám sebe označuje za co nejpoctivějšího horlitele pro úctu

R l. zpr. administrátora staroosecké fary a profesy cist. kláštera v Oseku, Stanislava Heergesella, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 332^r)

Osice, dř. Vosice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

s úctou se koná v míst. far. k. Naneb. P. Marie slavnost s plnomocnými odpustky, ke které se v neděli po připomínce dne mučednictví shromažďují věřící kající, částečně domácí farníci, částečně sousední – píše to 1715 míst. farář Jan František Rohan, který v závěru své svatoj. zprávy prosí, aby Bůh podporoval zbožný úmysl, tj. kanonizaci

R l. zpr. míst. faráře Jana Františka Rohana, 9. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 172^r)

Oslavany, n. Oslawan, městečko (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

ve svátek je socha ve far. k. (→ A.1, t. 1/) zdobena a slaví se zde mše sv. – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Oslov, dř. též Voslov (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Záhoří)

u sochy ve fil. k. (→ A.1, t.) věřící lid co nejzbožněji a častěji vykonává své modlitby – dol. 1715

R nedat. l. zpr. záhořského faráře Jana Josefa Paura, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 150^r)

Osoblaha, n. Hotzenplotz, město (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. a f.)

Ondřej Uterer, zřiz. kaple se sochou ve vrcholu na zdejším nám. (→ A.1, t. 2/), dobrovolně daroval jako věčnou fundaci 50 slezských tolarů čistých peněz – z ročních příjmů t. kapitálu měla být k větší cti Boží a ke cti dobrodincova patrona, SJN, navěky zachovávána následující pobožnost: v den Nar. P. Marie se měly u oné kaple zpívat lozet. litanie a každý rok o svátku, 16. V., se měla ve far. k. sv. Maří Magd. zpívat slavnostní mše sv. – navíc z příjmů fundace měla být kaple udržována v dobrém stavu – dol. 1715

R n. svěd. Andrease Uterera, Osoblaha 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 135^v), což je příloha J k l.

výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118), konkrétně ke zprávě z osoblažského d., fol. 288^r

Ostrava viz Moravská Ostrava

Ostrov, n. Schlackenwerth, město (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

v piar. k. Zvěst. P. Marie je sv. ochránce pověsti JN zbožně uctíván – zdejší člen řádu P. Richardus a Jesu (pův. jménem Jan František Tomáš Leiner) na svátky a neděle zdobí oltářik (→ A.1, t.) různými květinami, věnci, svícemi, pokrývkami a podobnými věcmi, což činí z čistě zbožnosti, nikoli povinnosti, kvůli veliké úctě lidu – dol. 1715

R l. dopis Řehoře od sv. Martina, rektora ostrovské piaristické koleje, Ostrov 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 130^r)

Ostrý, n. Scharfenstein, vrch se zříceninou hradu a s poplužním dvorem na katastru obce Františkov nad Ploučnicí (Č, Lit, Li, v. Ústí n. L., f. Benešov nad Ploučnicí)

k soše stojící při hojně využívané c. nedaleko poplužního dv. (→ A.1, t.) se každodenně, zvláště v den před výročím, ze všech stran schází přemnoho lidí k litaním, figurálně zpívaným, a k růženci, který se jasným hlasem a s velikou pobožností modlí spolu s některými modlitbami – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Benedikta Františka Matzke, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 194)

Ostřihom (mad'. Esztergom) viz Uhry 1/

Otvice viz Jirkov

Újezd Svatojanský viz Svatojanský Újezd, Lázně Bělohrad

Oupice viz Úpice

Ouřeňoves či Ouriňoves viz Uhříněves

Pacov, město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, f.)

pocta se projevuje zvláště ve výročí bl. mučedníka JN hojnou účastí lidu na zpívané mši sv. – dol. 1715

R l. zpr. černořečického děkana Tomáše Josefa Zimmermanna, kříž. s červ. hv., 1. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

Palermo, hl. město Sicílie, sídlo arcib. (I, Sicilia)

1/ 2. II. 1722 slavnostně požehnal sochu před král. hradem (pevností) u moře (→ A.5, I, Palermo 1/) míst. gener. vikář Filippo Sidoti za asistence některých kněží a ve shromáždění četné šlechty a lidu – po požehnání vikář zanotoval *Te Deum* za hřmění děl z hradu – při slavnosti vyzváněly všechny zvony kostelů a rovněž vojáci zdejší posádky stříleli ze svých ručnic

2/ v k. sv. Jakuba (*S. Giacomo dei Militari*) ve španělském vojenském areálu byl 16. V. 1724 co nejslavnostněji oslaven svátek, k čemuž byl k. ušlechtilé vyzdoben nápisy a emblémy – slavnostní mši sv. zpíval zmíněný gener. vikář Filippo Sidoti,

kázání pronesl jistý aug. a n. vojsko vystřelilo salvu – k oslavě byli pozváni urození a dámy – arcibiskup José Gasch byl pozván, aby sloužil mši sv. soukromě

1/ L DI MARZO 1871, 50 – CABIBBO 2016, 128; 2/ L DI MARZO 1871, 86 – CABIBBO 2016, 129

Panská Habrová viz Rychnov nad Kněžnou

Pardubice, město (Č, Chru, Pr, v. a d.)

míst. lid s vel. vroucností ctí SJ – ve výroční den slavné smrti přichází vel. množství penitentů – dvě sochy před dvěma měst. branami (→ A.1, t. 3, 4/) jsou ve vel. úctě^{a)} – o svátku v nočním čase se před sochou (blíže neurčena, snad na mar. sl. na nám., → A.1, t. 2/) zpívají litanie s t. t.^{b)} – vše písemně sděluje 1715 míst. děkan a vikář Adam Augustin Synetzius (ve fun. děkana 1702 † 1727), který v závěru své zpr. vyjadřuje přání, aby Bůh, podivuhodný ve svých svatých, který sám činí věci podivuhodné, učinil svého slavného mučedníka (JN) k potěšení Č. král. podivuhodným pomocníkem pro vytouženou kanonizaci

a) R lat. zpr. míst. děkana a venkovského vikáře Adama Augustina Synetzia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^v) – b) R t., fol. 154^v-155^r – c) R t., fol. 155^r

Paršenk viz Hospozínek

Pasovské biskupství (N a R)

- I. Část nad Enží

biskupští úředníci (v čele s gener. vikářem) pro část pasovské diecéze nad ř. *Enží* (tj. v Horním Rakousku a Pasovsku) 1715 písemně sdělili pražské arcib. konz., že se v celé pasovské diecézi, v jejím dolním i horním dílu, blahoslavenému JN, „tomuto velkému Kristovu příteli a obhájci svátosti pokání“, vzdává veř. úcta, je zde vzývá jako zachovávatel pověsti a ochránce před časným i věčným zahanbením, téměř všude se skví svatostí, je vzývá velice hojnými, k jeho cti na mostech i v kostelích umístěnými podobiznami, malovanými vytvořenými sochařským uměním – porůznu je vidět také jemu věnované oltáře, na nichž se však neslouží mešní oběť – jeden úhledný oltář postavil v ambitu pasov. katedrály míst. biskup a kardinál (Johan Philipp) von Lamberg (pasovským biskupem byl 1689 † 1712, kardinálem od 1700)

R orig. l. dopisu oficiála a gener. vikáře, viceoficiála, direktora a zbylých církevních poradců nad Enží, podepsán Georg Michael Stainer, církevní rada a úřední notář, Pasov, 29. VII. 1715, prez. v Praze v arcib. konz. 8. VIII. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 101-104) – kopie t. dopisu (NA, ČDK, kn. 117, fol. 261)

- II. Část pod Enží

pasovská bis. kurie se sídlem ve *Vídni* u P. Marie na břehu (*Maria am Gestade*) poslala pražské metr. kapitule 1715 výsledek průzkumu úcty, který byl proveden v rozlehlé části diecéze pod ř. *Enží*, o níž se zmíněná kurie starala – šlo o výtah ze zpráv farářů a duch. správců, který sice nepodává přesné

kanonické argumenty k vedení procesu, poskytuje však podněty, které by mohly onomu kanonickému procesu přispět – pasov. kurie zároveň vyjádřila přání, aby se JN v kat. církvi dočkal prohlášení veřejné slávy, aby to bylo také ke slávě pražské metr. kapitule, z jejíhož středu t. světec povstal – kurie si zároveň přála, aby alespoň něčím přispěla ke kanonizaci JN, kterého mají všichni duchovní za světce^{a)}

uvedený výtah ze zpráv farářů a duch. správců přináší následující informace: před podobiznami (obrazy i sochami) téměř ve všech k. se zbožnější lidé, hlavně ti, kteří zakusili dobrodiní nebo je očekávají, modlí, dávají sloužit mše sv., hlavně o svátku, tj. 16. V., a zpívají litanie a další oficia^{b)} – mnozí váženější lidé nosí veřejně na prsou podobizny, medailky, buď z kovu nebo stříbra, případně jiná umělecká a zlac. ztvárnění^{c)} – u oltářů se slaví výroční svátky s dalšími modlitbami – sodalové, připsaní k praž. bratrstvu, ve městech *Waidhofen (an der Thaya)* a *Retz*, recitují každodenní oficia, hymny a další modlitby – zprávy téměř všech farářů a dalších duch. správců dosvědčují, že tento ctihodný muž je u všeho lidu ve vel. úctě, je prohlašován za svatého a ctěn jako obzvláštní ochránce – zvláště jej uctívají váženější osoby – ze zpráv se sice nedá přesněji určit, kdy tato úcta započala, někteří ale zaznamenávají 20, 30, 40, více i méně let (tzn. směrem do minulosti až k 70. letem 17. st.) – všichni se přitom shodují v přání, aby t. slavný muž, který je pojímán za patrona, byl vepsán do seznamu svatých, aby jej mohli o to svobodněji a náležitě uctívat^{d)}

v závěru onoho výtahu se odkazuje na tři svědectví o svatoján. dobrodiních, o nichž pasovská bis. kurie s nadějí sděluje, že kdyby byly kanonicky prošetřeny, mohly by mnoho přispět ke kanonizaci^{e)} (jde o milosti popsané v autentických svědectvích přiložených pod písmeny A, → D.1, 107, dále B, → D.1, 426, a C, → D.1, 93-94)

a) R l. dopis pasov. bisk. kurie pro praž. metr. kapitolu, podepsán Ernst Karl Joseph hr. von Payersperg, oficiál a gener. vikář, Mathias Wurzer, direktor, Gerard Michael von Gronper, rada a notář, ve Vídni, z pasov. bisk. kurie u sv. Marie na břehu, 20. IX. 1715, prez. 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-60) – b) R příl. A k předešlému dopisu, nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233^r) – c) R t., fol. 233^{r-v} – d) R t., fol. 233^v – e) R t., fol. 237^v

- III. Celá diecéze

pasov. biskup Joseph Dominikus hr. von Lamberg (ve fun. 1723 † 1761) poslal svému kléru 1726 pastýřský list, ve kterém mj. pojednal o svátosti smíření – přitom duchovenstvu kladl za příklad „naprosto nepřemožitelného Kristova mučedníka, blahoslaveného Nepomuka“, který se pro zachování zpovědního tajemství stal záračným ochráncem těch, kteří se stydí za své hříchy, a zcela dokonalou „normou zpovědníků“ – Bůh jej denně po širém světě zdobí zázraky a jeho požehnaný jazyk

uchovává až do těchto dob neporušený za odměnu, že udržel posvátné mlčení

⌋ HANSIZ 1727, 825

Pavia, město (I, Lombardia)

již na konci 80. l. 17. st. se mezi obyvateli t. města, zvláště Italy nesla pověst o dobrodiní, jímž SJN zachránil život jednomu č. šlechtici (→ D.1, 59)

Pelhrimov, n. Pilgram(s), král. město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, d.)

1/ u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1/) se každoročně slaví posvátný den mučednictví zpívanou mší sv. s velmi vel. shromážděním kajicníků

2/ socha před děk. k. (→ A.1, t. 2/) je co nejpočetněji ctěna každodenně od kolemjdoucích, hlavně pak den před svátkem od ctitelů, kteří se sem odevšad scházejí

3/ u sloupu se sochou za městem (→ A.1, t. 3/) se v prosebné dny konávají zastavení

- vše dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. děkana Jiřího Ferdinanda Smutného, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 310) – l. zpr. červenořečic. děkana Tomáše Josefa Zimmermanna, křiž. s červ. hv., 1. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475); 2/ R l. zpr. míst. děkana Jiřího Ferdinanda Smutného, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 308); 3/ R t., pag. 309

Perchtoldsdorf, lid. Petersdorf (R, NÖ, o. Mödling)

míst. farář Johann Daniel Bock (Pock), doktor teologie, uspořádal co nejslavnostnější oslavu svátku 28. V. 1727: slavnostní bohoslužbu sloužil Johann Peter Wolf, c. k. skutečný dv. kaplan a beneficiát sv. Kateřiny u sv. Michala, odpoledne se u sl. na nám. (→ A.2, t.) konaly litanie s čís. hudbou a zněním t. t. a kázání pronesl P. Fr. Justus Ghelen, frant. kazatel a zasloužilý definitor, nyní kvardián v *Maria Enzersdorf* – pobožnosti se zúčastnilo množství lidu

⌋ *Wien. Diarium*, 31. V. 1727, č. 44

Pernarec, n. Pernharz (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

1715 je dol. úcta mezi farníky t. farností, kteří nep. vzývají SJN o ochranu a zakouší ji

R l. zpr. míst. faráře, tepelského prem. Rudolfa Willferta, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 235^r)

Pertoltice, n. Pertoltitz (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f.)

míst. farář Martin Rittscher l. svatojánskou zpr. z 1715 uzavírá modlitbou: „Bůh pak všemohoucí nám skrze něj [tj. BJN] dej život věčný. Amen.“

R l. zpr. míst. faráře Martina Rittschera, 11. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 107^r)

Petersdorf viz Perchtoldsdorf

Petrohrad viz Chlumčany

Petrovice u Sušice, dř. jen Petrovice (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

u 2 obrazů ve far. k. (→ A.1, t. a, b/) se ve svátek slouží zpívání boh. s vystavením N. Svátosti – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Tadeáše Mikuláše Kauffmana, 11. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 12^r)

Petrovice (dř. Velké Petrovice) viz Smidary

Petrovičky viz Smidary

Písek, král. město (Č, Prá, Pr, v., d.)

1/ poté, co 1710 dalo král. město *Písek* zbudovat na kam. mostě přes *Otavu sochu* se sochami andělů (→ A.1, t. 4/), šíří se pobožnost každým rokem, neboť v den památky mučednictví celé řečené král. město se svými poddanými ze své obzvláštní zbožnosti na celý den upouští od služebných prací a zasvěcuje týž den každého roku tomuto svému obzvláštnímu ochrannému patronovi – t. dne kromě zpívání boh. a druhých nešpor (den předtím se modlí první nešpor) město ze svého děk. k. za vel. shromáždění lidu, i z okolí, vede slavnostní procesí ke zmíněné soše na most, kde se figurálně zpívají litanie, již zaužívané, a poté se průvod vrací do k.^{a)} – v děk. k. je obzvlášť k uctívání zřízen oltář (→ A.1, t. 1a/), u nějž se každou středu slouží svatosvatá mešní oběť z již zaužívané pobožnosti Písečanů, kteří tam sv. mučedníka v potřebách nebo nebezpečích žádají o ochranu, také skrze (mešní) stipendia, a nepochybně si vyprosili žádanou pomoc^{b)} – vše dol. 1715

2/ Písečtí v souvislosti s morovou ranou dne 15. X. 1713 v děk. k. Nar. P. Marie slavnostně Bohu slíbili, že dají na nám. vystavět sloup k jeho počtě, ke cti Neposkvr. P. Marie a celé řady světců, mezi nimi i všech sv. patronů a dědiců českých, aby je zachovali, chránili a opatrovali – sloup Neposkvr. P. Marie byl postaven 1713-15, č. patrony na něm reprezentují sv. Josef a Václav

3/ socha v předměstském fil. k. sv. Václava (→ A.1, t. 3/) je věřícími zbožně uctívána a ctěna – dol. 1715

1/ a) R l. zpr. míst. děkana a vikáře Václava J. F. Bezděky, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 344^r) – b) R t., fol. 344^{r-v}; 2/ ⌋ *MTSSP* 2009, 261-263; 3/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Václava J. F. Bezděky, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 344^v)

Piskowice, n. Pischkowitz, č. Biskupice (P, KL, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.4, t.) se od jejího zřízení cca 1709 lidé velice často modlí

R l. dopis míst. faráře Johanna Chrysostoma Heckera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 273)

Pištín (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

zdá se, že cca 1685 ve far. k. sv. Vavřince probíhala jen nepatrná pobožnost, nebyla zde totiž žádná památka, žádná socha, žádný obraz a pištínské území vědělo jen málo o slavném muč. JN a jeho přemocné ochraně^{a)} – 1697 se začaly objevovat větší stopy zbožnosti, tj. od doby, kdy bylo veř. úctě vystaveno ve far. k. vyobrazení (→ A.1, t. a/), a když toto časem sešlo a bylo nahrazeno novým vyobrazením (→ A.1, t. b/), dostávalo se mu a dostává tak znatelné a veliké úcty zbožných lidí, že 1715 již přemnozí SJN uctívají^{b)} – nemenší úctu lid

prokazuje též dvěma sochám ve far. k. (→ A.1, t. c, d/)^{b)} – nejobzvláštější je sv. mučedník uctíván ve výroční den mučednictví, v němž přichází do k. tak početný lid, že se početnější nevidí o jiném zasvěceném svátku^{b)} – vše dol. k 1715

a) R l. zpr. míst. faráře Jáchyma Ignáce Leopolda Šťastného, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 234) – b) R t., pag. 235

Pivoň viz Augustiniáni (obutí, poustevníci)

Planá, n. Plan, město (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

plánští farníci po mnoho let horlivě uctívají SJN a lid při pomnících (→ A.1, t. 1-3/) jak o závod projevuje modlitbami a dary svou horlivost a pobožnost – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Gregora Josepha Ulricha, 10. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 243^r)

Plañany, městečko (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

ve far. k. Zvěst. P. Marie se každoročně 16. V. koná pobožnost s dosti početným lidem, který se shromažďuje k vyslechnutí mše – tato pobožnost započala 1684 – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Karla Antonína Kamenického, 17. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 352)

Plánice, městečko (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

mnozí lidé 1715 potvrzují, že na přímělu obdrželi různé milosti, proto také každého roku, hlavně ve výroční den velmi horlivě putují do *Nepomuku* a nedbají přitom na vzdálenost, která se rovná jedné velké míli, ani na obtíže cesty – ti, kdo nemohou pouť vykonat, zůstávají doma a u oltáře (→ A.1, t. 1/) pronášejí své hojné modlitby spolu se slavnou manufakturou, která se nachází v *Plánici* a jež si SJN na popud míst. faráře Jakuba Ignáce Procházky vyvolila na počátku svého rozkvětu za zvláštního patrona a ochránce a rozhodla se umístit podobiznu nad bránu (→ A.1, t. 2/) a vystavila ji veř. úctě – sotva se na zdejším území najde dům, ve kterém by se se zvláštní úctou nepřechovávala podobizna (→ A.1, t. 4/) – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jakuba Ignáce Procházky, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 304)

Plasy, n. Plass (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, cist. kláš. a řeh. duch. sp.) a kláš. území

1/ opat zdejšího cist. kláštera Evžen Tyttl (ve fun. 1699 † 1738) se 1715 vyjadřuje jménem své řeholní komunity, že všichni její členové chovají velikou lásku k „tomuto podivuhodnému svěťci“, SJN, a že by považoval za největší štěstí ve svém životě, kdyby mohl přispět něčím podnětným v nepomucenské kauze, že však se na území jeho kláštera nenalézá nic hodného zvláštní poznámky a zprávy, navzdory tomu, že „vytřepal i ten poslední prach ze své nepatrné knihovny, nepřízní dob dosud velmi vysílené“^{a)} – týž opat vzápětí sdělil, že se v kostelech a kaplích jeho území (z kontextu vyplývá, že nespíš nejenom v klášteře samotném, ale i na rozsáhlých klášterních državách) prokazuje úcta veliká a všude, zvláště pak ve svátek, 16. V., který se (po předchozím ohlášení z kazatelny

v předcházející neděli) obvykle slaví za přítomnosti lidu přijímáním eucharistie a tím, že téměř všichni kněží čtou mše o Nejsv. Trojici ke cti, a sice zdejší řeholníci od nepamětné doby, světší kněží pak, zda něco podobného konali před nástupem Tyttlovým do opatské funkce (1699), nemůže tento potvrdit^{b)}

2/ v nejst. křestní matrice vedené v oblasti míst. duch. správy v období 1702-1784, se před samotnými zápisy nachází n. formule osvědčení o křtu na příkladu fiktivního křtu chlapce jménem *Ioannes Nepomucenus*, pokřtěného 1. I. 1700 v k. sv. Václava v *Plasech* místním převorem
3/ opat Tyttl byl 1721 pozván do Prahy k slavnosti blahověčení a zúčastnil se jí (4. VII.) v pontifikálním ornátu

4/ Jiří Jan Libertin do č. kázání, které pronesl v *Plasech* o svátku sv. Bernarda 20. VIII. 1720 a nazval je *Počestná hádka, pobožná vádka o svatého otce Bernarda*, zařadil dobovou „aktualitu“: po vychválení cisterciáků z kláštera v *Nepomuku* pod *Zelenou horou* za vychování SJN (s veršovanou částí textu) prosí sv. Bernarda, aby jako ve *Fontanis* narozený pomohl sv. Janovi, ve *vodě* nalezenému (oba tedy z vod k svatosti přicházejí) tím, že vzbudí srdce i mysl papeže (Klementa XI.) a pohne jej, aby ještě letos JN vyhlásil za svatého

1/ a) R l. dopis míst. opata Evžena Tyttla, 17. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 111^r) – b) R t., fol. 111; 2/ R křestní matrika plaské duch. sp., 1702-84 (archiv Plzeň, 1014, Plasy 01), fol. 2^r; 3/ R-L VOGT/SCHEPPL/PODLAHA 1909, *Tilia Plassensis*, část 3., kap. XIX, §. I, pag. 111; 4/ L LIBERTIN 1720 – ZILYNSKÁ 2004

Ploskovice, n. Ploschkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Býčkovice)

1/ v kapli, již dala ve své nádherné zahradě při umělecky zbudovaném letohrádku postavit míst. vr. Anna Marie Františka velkovévodkyně Toskánská (→ A.1, t.), pronesl o výroční slavnosti 16. V. 1724 n. kázání Kryštof Antonín Fiedler, pozvaný řečenou velkovévodkyní – název kázání zněl *Ein tugendvolle Königs-Cron ist S. Iohann von Nepomuk* a obsahoval chron. udávající 1724

2/ velkovévodkyně pozvala Fiedlera (od 1725 litoměřického sídelního kanovníka) k ploskovičské výroční slavnosti jako kazatele i v následujících dvou l. a sama spolu se vzácným posluchačstvem jeho n. kázání vyslechla:

2a/ 16. V. 1725 se Fiedler v kázání zaměřil na skutečnost, že jazyk, který se t. r. zázračně projevil jako živý, vedl k uznání svatosti, jak bylo vyjádřeno již v názvu promluvy: *Die durch die lebhaftige Zung erkante wahre Heiligkeit Joannis von Nepomuk* (první část názvu tvoří chron. udávající 1725) – téma Ž 36, 30 „Jeho jazyk ohlašuje právo.“ – kázání vyšlo tiskem

2b/ 16. V. 1726 v kázání představil SJN jako malý, ve velikou řeku se rozlévající pramen zázraků a milostí (název kázání se v jeho tištěné verzi objevuje v l. a n. podobě a l. zní *Fons parvus in*

aquas plurimas redundans, S. Joannes Nepomucenus, inspirován *Est* 10, 6 dle *Vulgáty*)

3/ kanov. Fiedler v dedikaci tištěné verze svého ploskovickeho kázání z 1726, v níž se obrací k velkovévodkyni v den jejích narozenin (13. VI.), sděluje, že ploskoviccká výroční slavnost se koná s udílením plnomocných odpustků a že k ní přichází vel. množství lidu a jen penitentů je již možné napočítat na tisíce – litom. prelát v dedikaci nachází paralely mezi světcovým jménem Jan a velkovévodkyniným jménem Anna a přeje její královské Výsosti, aby ji provázela věrná přímluva
1-3/ L FIEDLER 1726 (úvodní dedikace velkovévodkyni); **2a/** L TÝŽ 1725; **2b/** L TÝŽ 1726

Plzeň, n. Pilsen, král. město (Č, Plz, Pr, v. a arcij.)

1/ SJN je v *Plzni* pojímán téměř všemi za vel. ochránce, a to především v ochraně dobrého jména, a že úcta zesílila natolik, že ve většině domů zbožní ctitelé přechovávají vyobrazení (→ A.1, t. 6/) a všude je vidět vel. pobožnosti, zvláště v samotný den sv. mučednictví, v němž se SJN ctí shromážděním velmi mnoha kajcníků, kteří se s bolestí ve svátosti smíření očišťují z hříchů
2/ u oltáře ve frant. k. (→ A.1, t. 3/) je vidět vel. pobožnost lidu
- vše dol. 1715

1/ R nedat. zpr. míst. arcijáhna a vikáře Jana Václava Mezleckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 70^r); **2/** R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. provincie ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Poběžovice, dř. Ronšperk, n. Ronsperg, město (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, adm. f. příp. k f. Meclov, 1725 a.)

poté, co cca 1686 zbudoval Matyáš Gottfried bar. z Wunschwitz na svém ronšperském zámku kapli ke cti sv. českých patronů, a mezi nimi zvláště SJN (→ A.1, Poběžovice 2/), den ode dne zde vzrůstala pobožnost, láska a úcta věřících z okolí – dol. 1722

L BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (úvodní dedikace)

Počátky, n. Potschatek, město (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d.)

1/ město *Počátky* od 1710 nebo 1709 na základě slibu a z vlastního popudu slaví den jako veř. svátek (*festum fori*) a ustává od veškeré soukromé i veřejné ruční práce^{a)} – na celém území zdejšího děkanství není JN zván jinak než „svatý“ a je uctíván písněmi, modlitbami a častými pobožnostmi^{b)} – vše dol. 1715

2/ městská rada nejspíš 1720 slíbila, že postaví upr. nám. kolos věnovaný úctě (→ A.1, t. 3/), a ve spolupráci s jindřichohradeckými jezuity, jejichž rektor vykonával patronátní právo nad počáteckým d., tento slib splnila – hotový pomník slavnostním obřadem požehnal rektor jindřichohradecké koleje Jan Nonnert (ve fun. 1. V. 1721 – VI. 1724) – stalo se tak 16. V. 1722, kdy nejprve v děk. k. sv. Jana Křt. jeden z jindřichohradec. jezuitů pronesl kázání,

pak proběhlo žehnání kolosu a následovala opět v děk. k. slavnostní mše sv., kterou sloužil zmíněný rektor

1/ a) R l. zpr. míst. děkana Václava Josefa Grotze, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 83^r) – **b)** R t., fol. 83^v; **2/** R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1722 (ARSI, sign. Boh. 136, pag. 148)

Poděbrady, král. komorní město (Č, Hra, Pr, v. Nymburk, d.)

věřící mají sochu v děk. k. (→ A.1, t.) ve zbožné úctě – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Kryštofa Steina, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 254)

Podoliby viz *Smidary*

Pohoří (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

lidé co nejzbožněji uctívají SJN skrze sochu na boč. oltáři ve far. k. (→ A.1, t.), utíkají se k němu a nep. také od něho přijímají mnohé milosti – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Františka Karla Vlase, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 155^r)

Polná, město (Č, Čás, Pr, v. a d.)

od 1704 se každoročně v den mučednictví 16. V. zpívá slavnostní vot. mše o N. Trojici, odpoledne se pak slavnostně zpívají loret. litanie – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Pavla Haberland(t)a z vikářství v Polně, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 256)

Polsko čili Polské království (a národ polský)

1/ Polsko souzní se svým příbuzným národem, Čechy, v přání, aby bylo SJN věnováno veř. uctívání, přání, které vyjadřuje pražská metr. kapitula (vždyť jde o jejího člena) a přátelským i bratrským objetím je přijímá celá hnězdenská kapitula (katedrálního) kostela primase polského a litevského – je zde rovněž horlivě šířena sláva, kterou podněcují co den, co hodinu neustálé projevy zázraků, dokládá to také zbožnost daleko široko po celém Polském král. – z této zbožnosti se jako vyjádření vděčnosti objevují vyobrazení vložená do prstenů či šperků, zavěšovaných na krk, hlavně u osob vznešeného původu nebo vyššího vzdělání^{a)} – v Polsku na různých místech je velice velká úcta, zvláště v hnězdenském arcibiskupství, existuje knížka a píseň v polštině, mnozí polští urození nosí na prsou medailky s podobiznou a jsou zapsáni do praž. kongregace^{b)} – vše dol. 1715

2/ po blahořečení žádali polský král August II. Silný (ve fun. 1709-33) a arcibiskupové i biskupové Polského král. papeže Inocence XIII., aby povolil užívat na celém území jmenovaného král., v přidruženém Litevském (velko)knížectví a v připojených zemích jako projev úcty novému blahoslavenci JN modlitbu breviáře (*officium*) a mešní formulář (*missa*) ze společných textů o jednom mučedníkovi – Inocenc XIII. žádané povolil dne 21. IV. 1723 na základě dobrozdání řím. Kongregace posvátných obřadů ze dne 17. IV. t. r. – od té doby směly světské i řeholní osoby obojího pohlaví, které byly vázány povinností modlit se cír. hodinky, na řečeném území

každoročně dne 16. V. ke cti absolvovat modlitbu breviáře, resp. sloužit mši sv., a to na úrovni polodvojného ritu (*ritus semiduplex*) se zachováním rubrik řím. breviáře a misálu

3/ Marek Antoni Kargolewski, doktor a profesor svob. umění a filozofie na krakov. univerzitě, sepsal pamětní spis ke krakov. oslavám svatořečení, které započaly dne 17. IX. 1729 – spis vyšel tiskem pod názvem *Fama triumphantis sanctimoniae D. Joannis Nepomuceni* – autor v něm mj. vyjmenovává ctitele z řad politických i cír. představitelů Pols. král. a popisuje některé jejich zásluhy o rozvoj úcty:

pols. král August II., arcimarsálek Sv. ř. ř., vyprosil Polskému království a Litevskému velkoknížectví, aby mohlo pod jménem sloužit mše a modlit se oficiem^{a)}

Fridrich, saský vévoda (tj. kurprinc, syn předešlého), a jeho manželka Marie Josefa Habsburská žádali apoš. Stolec, aby byla Nepomuckému udělena zaslužená koruna svatosti^{b)} – Fridrich tak učinil díky horlivosti pro kat. víru, kterou nedávno (1712) přijal, Marie Josefa jako projev rak. náklonnosti k Nepomuckému

Teodor Potocki, hnězdenský arcibiskup, legatus natus, primas Pols. král. a Litevského velkoknížectví, vyžádal na apoš. Stolci pro zmíněná území, aby mohla ctít JN mši a oficiem^{a)}

Konstanty Felicjan Szaniawski, krakovský biskup a kancléř krakovské univerzity, aby na veřejnosti poukázal na nevinost, kromě bezpočtu projevů zbožnosti nabídl průvod, kterým byl SJN slavnostně uveden do města *Krakova* (tj. povolil oslavu kanonizace s úvodním procesím po městě)

Józef Czartoryski, raporečník Litevského velkoknížectví, obzvláštní ctitel

Kazimierz Lubieński († 1719), krakovský biskup, pod jehož pastýřskou péčí v *Krakově* vzrůstala úcta

Michał Szembek († 1726), krakovský sufragán, ctitel mnoha nebešťanů, mezi nimi zvlášť SJN

Michał Kunicki, krakovský sufragán (od 1727), zasvětil úctě oltář^{c)}

celá velice vznešená krakovská kapitula, jejíž členové jsou drahokamy diecéze, ctí SJN, jmenovitě jeden její člen Jan Luchini, doktor a profesor obojího práva, ozdoba učeného světa, který kdysi poželhal sochu a nyní při oslavách kanonizace k poctě pronesl kázání

veleslavná krakovská univerzita projevuje svou náklonnost při oslavách kanonizace

Piotr Robertson, Polák, řeholní kanovník při chrámu *Santo Spirito in Sassia* v Římě a převor tamního přilehlého arcíšpitálu, velice oddaný SJN, jenž si přeje, aby v Polsku byl JN uctíván jako světec

také krakovská městská rada, celá metropole a literátské bratrstvo při kostele sv. Vojtěcha na krakovském rynku, ti všichni prokazují SJN zbožnou vděčnost, nejenom nyní při oslavách

kanonizace, nýbrž začali už před svatořečením, když k poctě dávali sloužit mnoho mší ve zmíněném k. v jádru metropolitního města, v němž také postavili oltář^{d)}

1/ **a)** R l. dopis hnězdenské primaciální kapituly (podepsán Felix Kretkowski, prob. a předseda kapit.) pro praž. metr. kapit., Hnězdno, 28. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 63) – **b)** R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, zpovědníka pols. krále a saského kurfiřta, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlichy, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v); 2/ L *Decretum Polona* 1723 – *Sacra rituum congregatione* 1727, pátý oddíl, 4 (č. 4); 3/ **a)** → výše 2/ – **b)** žádost saského kurprince Fridricha Augusta k papeži Klementovi XI. o uznání svatosti (tj. o blahověčení) byla dána v Drážďanech 17. V. 1720, jak tomu bylo také v případně obdobné žádosti Fridrichovy manželky, saské kurfiřtské princezny Marie Josefy (L *Acta utriusque processus* 1721, 267-269, dopisy XV a XVI) – ovšem i Fridrichův otec, král August II., napsal podobnou žádost, danou ve Varšavě 10. IV. 1720 (L *Acta utriusque processus* 1721, 252-253, dopis IV) – **c)** → A.4, Kraków I. 1/ – **d)** všechna tato sdělení jsou obsažena ve zmíněné (nepaginované) knize KARGOLEWSKI 1729b

Popice viz Hradiště, dř. Hradiště svatého Hypolita 1/

Praha, n. Prag, metropole Českého království („Caput Regni“) zvaná Trojměstí pražské, sestávající ze tří samostatných král. měst (hlavního Starého a dále Nového a Menšího Města praž.) a ze dvou měst nižší úrovně (Hradčan a Židovského města praž. čili ghetta), kdysi sídlo č. panovníků, sídlo arcibiskupa, primase českého (Č, Pr)

- I. Praha celkově

1/ opat monserratského kláštera benediktnů (Na Slovanech, Emauzy) Martin Zedlitz 5. VIII. 1715 dosvědčil, že je úcta zjevná u veškerého lidu a že si jí všiml v *Praze* i jinde před padesáti a více lety (před 1665)

1/ R l. dopis téhož opata, zaslaný z Dobřichovic 5. VIII. 1715, přijatý 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kniha 116, pag. 121) – kopie téhož v NA, ČDK, kniha 117, fol. 262

2/ svědectví několika obyvatel křížovnického špitálu bl. Anežky na *Novém Městě pražském*, která ve zmíněném špitálu 6. VIII. 1715 vyslechl a následujícího dne v latinském jazyce sepsal místní administrátor, člen řádu křížovníků s červenou hvězdou, P. Jan František Beckovský, podávající následující představu o úctě v *Praze*: 64letý Christian Feig, Čech z *Hostinného*, SJN ctí i s dalšími ctiteli od svého příchodu do *Prahy* před 35 lety (1680) – 65letý Antonín Havlík, Čech z *Křimic*, slyšel o úctě k SJN a svěťce ctí od svého příchodu do *Prahy* ve svých 17 letech (1667) – 75letý Václav Škudrna, Čech z *Dubu* či *Dubé*, slyšel o svatojánské úctě a svěťce ctí již před 50

lety (1665), neuvádí však, kde – 82letý Pavel Čepička, Čech ze *Stodůlek*, ctil světce před 60 lety (1655), aniž by však uvedl, kde (*Stodůlky* jsou ovšem v blízkosti *Prahy*) – 90letý Thomas Molitor, Slezan z *Ratiboře*, voják ve výslužbě, po absolvování gymnázia (humaniora) v *Opavě* přišel do *Prahy*, kde častěji ctil s dalšími ctiteli SJN u jeho hrobu a jeho ochraně se svěřoval ve vojenské službě – 84letý Pavel Ulbrich, Čech rozený ve *Frydlantu* na lužických hranicích, broumovský měšťan, o pověsti svatosti JN se doslechl před 50 lety (1665), neuvádí však, kde – všichni tito svědkové potvrzují, že velmi často slyšeli, že ti, kteří znectí světcův hrob nebo obraz, nezůstanou bez trestu

2/ R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky 7. VIII. 1715 (archiv české bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) – Molitorovo a Ulbrichovo svědectví převzato do l. zprávy křížovníckého velmistra Martina Konstantina Beinlicha, přijaté 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 211^r)

3/ zmíněný kříž. s červ. hv. Jan František Beckovský sám za sebe 1715 sdělil, že když přišel po vídeň. studiích (někdy cca 1684) do *Prahy*, našel zde v metr. k. u hrobu a na různých dalších místech, v kostelích i téměř všech domech stopy úcty a viděl, jak mládež a nevínočká děťátka, učící se teprve abecedu, doma i venku velmi zbožně zpívají zbožné písně o našem divotvůrci SJN, k velikému podivení cizinců

3/ R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) – L REZEK 1880, pag. VIII (Beckovský musel z Vídně do Prahy zavítat nejpozději do 1684, neboť 6. III. 1685 složil slavné sliby v kříž. řádu, k čemuž se vyžadoval roční noviciát)

4/ Jan Karel Jirí Pellet de Hund, kříž. s červ. hv., řádový komendátor a apoš. komisař ve věcech víry v *Chebu*, 1715 sdělil, že když 1681 přišel na filosofická studia do *Prahy*, shledal, že je tu úcta nesmírně slavná, a tak že je tomu dosud

4/ R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v *Chebu*, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

5/ když Martin Jirí Leštianský, později člen řádu kříž. s červ. hv., přišel z jihlavských gymnaziálních studií 1660 do *Prahy*, všiml si tu mnohem většího uctívání a úcty, hlavně u hrobu, kam ve velikém počtu přicházeli jak urozené osoby, tak také veškeren lid – když pak byl umístěn sloup z kovu se sochou na *Pražském mostě* a poté se začal budovat oltář u hrobu s velikými a velmi drahocennými ozdobami, který dodnes (1715) stojí a den ode dne se rozšiřuje, vzápětí, jak Leštianský dále sděluje, začala vzrůstat čest a úcta, začali přicházet ze všech částí království ctitelé a bylo slyšet o četných zázracích skrze přímlovu a dosud (1715) se o nich bezpochyby slyší a i Leštianskému se takové milosti dostalo (→ D.1, 31)

5/ R nedat. l. svěd. P. Martina Jirího Leštianského, kříž. s červ. hv., dané v řádové komendě v Mostu, [1715] (NA, ŘA KŘ, kart. 475) ← l. zpr. kříž. velmistra Martina Konstantina Beinlicha, přijatá 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 209^v)

6/ 80letý Petr Mikuláš Václav Straka ryt. z Nedabylic v l. beatifikačním procesu vyznal, že pobožnost je veř. a zavedená a že ji stále viděl od doby, kdy přišel do *Prahy* na studia ve druhém či třetím roce po švédském vpádu (1650-51) a že byl papežsko-cís. alumnem v konviktu sv. Bartoloměje pod dohledem otců Tovaryšstva Ježíšova – dále vyznal, že slyšel a viděl, jak vzdávají úctu král. služebníci a místodržitelé, muži v nejvyšších důstojenstvích království a vysokého věku, Martinitzové, Slavatové, Kolowratové, Sternbergové, Wrbnové, Kinští

6/ R l. zápis v l. beatifikačňho procesu, výslech Petra Mikuláše Václava Straky ryt. z Nedabylic, 13. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 16^v-16^r, čl. 1, otázky 2 a 3)

7/ o barokní (a nejenom barokní) úctě v *Praze* pojednává sborník *Pragensia svatojanská* 1929 a několik univerzitních prací: ŽIŽKOVÁ 2011, GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2017, TÁŽ 2020

- II. **Pražský metropolitní kostel (katedrála) sv. Víta na Pražském hradě, hl. chrám praž. arcidiecéze (spojený s metr. kapitulou a far. duch. správou)**

1/ **projevem solidarity a úcty vůči zesnulému kolegovi Janovi z Pomuku byl počín světcova spolutrpitele Mikuláše Puchníka, který založil mešní nadaci za zemřelého** – Puchník dle zápisu z 22. XI. 1396 koupil za vklad 20 kop gr. roční důchod dvou kop gr. na věčné časy z domu slavného muže, panoše Jezovce, bydlícího na *Újezdě* v *Praze*, který se 25. I. 1392 zmiňuje jako Puchníkův služebník – onen roční plat vázl na Jezovcově domě, se kterým byla spojena sladovna – pravděpodobně to byl dům, který kdysi náležel SJN, jenž ho možná prodal, když se jako kanovník stěhoval na *Vyšehrad* – Mikuláš Puchník zaplatil 20 kop hotově a Jezovec se zavázal jménem svým a svých dědiců, že bude platit po jedné kopě o sv. Jirí a o sv. Havlu Puchníkovi nebo komu tento určí – Puchník ihned odevzdal právo na t. roční plat děkanu, kanovníkům a služebníkům praž. kostela (tj. katedrály) „za duši dobré paměti [„b. m.“, tj. bonae memoriae] pana Jana Pomuka [d. Johannis Pomuk], doktora dekretů a kdysi arcijáhna žateckého,“ a určil, aby ve výroční den smrti pana Jana Pomuka po způsobu jiných rozdělování při výročních byl onen plat rozdělen a odevzdán mezi řečené pány kanovníky a služebníky – při sepsání záznamu o této události do soudních akt praž. konz. byli přítomni Oldřich řečený Hříbello, panoš z Tlucné, veř. notář Valentin ze Sádka a další⁹⁾ – ve 13. svazku erekčních knih praž. arcidiecéze, v oddílu G. 5. je o tom následující zápis (v překladu z l.): „2 kopy platu pro praž. kost., který přiděluje Mikuláš Puchník, [a který vázne] na sladovně

slavného pana Jezovce, panaše sídlícího na Újezdě v Praze pod horou Petřínem, děkanovi, kapitule a kanovníkům, jakož i služebníkům praž. kost., za duši dobré pam. p. Jana Pomuka, doktora dekretů, kdysi arcijáhna žateckého. 1396. 22. listop.“^{b)} – v jednom starém kodexu praž. kapituli knihovny bylo také zaznamenáno, že t. r. 1396 dal panu Mikuláši Puchníkovi jakýsi Jeneček plat sedmi kop (praž. gr.) na svém domě na Újezdě, aby se konaly výroční služby Boží za t. Jana z Pomuku, žateckého arcijáhna, utopeného 1393^{c)} – Václav Ryneš soudí, že založení první mešní nadace za Jana z Pomuku v XI. 1396 patrně souviselo s jeho pohřbením v katedrále, ke kterému mohlo onoho r. dojít proto, že právě tehdy po několikaleté vnitřní válce nastalo uklidnění země výrokem markraběte Jošta a uher. krále Zikmunda, který znamenal porážku Václava IV., až na jednu věc, rezignaci Jana z Jenštejna a jmenování jeho nástupce – také místo pohřbu nebylo náhodné, jak rozvádí Jaroslav Polc, neboť ostatky zesnulého spočinuly před *Vlašimskou kaplí*, kde on kdysi býval oltářníkem, a pouze několik kroků od náhrobku Jana Očka z Vlašimě, jeho prvního příznivce – k pohřbu došlo patrně z podnětu nikoliv celé praž. kapituly, ale především již zmíněného Janova spolutrpitele Puchníka, zakladatele mešní nadace, a zřejmě i Janova nadřízeného, Jana z Jenštejna, který se koncem 1395 vzdal arcibiskupství a svolil ke jmenování svého synovce Olbrama ze Škvorce, přijatelného i králi, za nástupce, k čemuž došlo 31. I. 1396 – 2. VII. t. r. Jenštejn udělil novému arcibiskupovi biskupské svěcení a potom žil více než 2 roky zcela v ústraní na hradě *Hrádku (Helfenburku)* u *Úštěku*, než natrvalo přesídlil do *Říma* – patrně tedy i on se postaral o to, „aby pozůstatky muže, jehož stihl osud připravovaný jemu samému a jehož právem považoval za svatého mučedníka a který i jako žatecký arcijáhen měl vztah ke katedrále, byly uloženy v přední zemské svatyni „na hradě pražském u sv. Václava“, jak zdůrazňují pozdější tzv. *Staré letopisy české*, v těsné blízkosti kaple, kde snad i on sám by jednou byl pohřben, kdyby byl zemřel v Čechách.“^{d)} – **není-li s jistotou přesně určena doba pohřbení v praž. katedrále a r. 1396 se jeví jen jako pravděpodobný, je jisté, že někdy po 1416 ostatky v metr. chrámu již spočívaly**, neboť po t. r. kdosi do jednoho rukopisu praž. kapituly l. zapsal seznam bohoslužeb, jež se měly konat ve výroční den úmrtí osob v katedrále pohřbených poblíž jejich hrobu: „V předvečer Benedikta [tj. svatého, 20. III.] se koná výročí [tj. výroční pobožnost] pro Johánka Pomuka [„Johankoni Pomuk“], kterého král Václav poručil utopit; menší vigilie [tj. menší hodinky, tři nocturny za zemřelé s kratšími čteními a chválami]; ve mši rekviem [tj. mše za zemřelé]; koná se komenda [tj. absoluce] před oltářem sv. Klimenta, kde leží mramorový kámen, na němž je vyryto: Jan Pomuk [„Johannes Pomuk“]^{e)} – t. zádušní bohoslužby

nepochybně vyplývaly z Puchníkovi nadace, je tudíž i z t. důvodu vysoce pravděpodobné, že k pohřbení v katedrále došlo skutečně 1396^{f)}

1/ a) R *Soudní akta praž. arcidiecéze*, 22. XI. 1396 ← L TADRA 1896, 216 (č. 192) – STEJSKAL 1921, 128, 154 – POLC 1972, 314-316 – b) R *Volumen XIII. Ereccionum*. Oddíl G. 5. ← L BALBÍN 1683, 277 – PUBIČKA cca 1790, 63 – c) R l. zápis v blíže neurčeném kodexu knihovny praž. kapituly ← L PUBIČKA cca 1790, 63 – STEJSKAL 1921, 128-129 – POLC 1972, 315 – d) L RYNEŠ 1968 – POLC 1972, 313-314 (cit. text na pag. 314) – e) R *Seznam pobožností* po 1416 ← L TOMEK 1872, 251 – STEJSKAL 1921, 127 – POLC 1972, 313 – f) L POLC 1972, 315

2/ hrob se stal středem svatojánské úcty, o kterou pečovali kněží působící v praž. katedrále, především členové svatovítské kapituly, kteří se časem začali domnívat, že byl Jan z Pomuku, postupem času zvaný Nepomucký, jejich spolukanovníkem – o starších projevech svatojánské úcty se lze dočíst při popisech hrobu (→ A.1, Praha II. 1/), mříží kolem něj (→ t. 3a, b/), při líčení nápisů na hrobě, řečených mřížích i na dalších místech v blízkosti (→ t. 2a-d/) a také při pojednání o zavěšených textech modliteb, které měli lidé ve zvyku se u hrobu modlit (→ t. 2e, f/) – mnoho zpráv lze najít rovněž ve vyprávěních o dobrodínech, milostech, zázracích a neobvyklých událostech, k nimž došlo u hrobu během staletí do bělohorské bitvy (→ D.1, 3-13) – dalším zdrojem poučení jsou popisy starších vot. darů věnovaných ke cti do praž. metr. kostela, počínaje 15. st. (→ D.2, Praha I. 1a, b/)

3/ doklady a svědectví o různých projevech svatoján. úcty v souvislosti s praž. katedrálou od bělohorské bitvy do poč. 18. st.:

3a/ během třicetileté války císař a č. král Ferdinand III. přikázal přenést do praž. katedrály tzv. karlštejnské relikvie, kdysi uložené na hradě *Karlštejně*, následně uchovávané na bezpečném místě v *Praze* – panovník si přál, aby byly ostatky vystaveny veř. účtě na místě, které by svou důstojností odpovídalo jejich významu – nejvhodnějším prostorem se ukázal být právě praž. dóm – 20. VIII. 1645 se konala slavnostní translace t. relikvií z k. sv. Tomáše na *Malé Straně*, které se zúčastnili zem. úředníci, šlechta, duchovenstvo a početný lid – průvod byl na dvou místech slavnostně uvítán – druhé přivítání proběhlo „na prvním placu Hradu pražského, tu kde Jeho Milost císařská do svých pokojův vstupovati ráčí,“ jak vypravuje dobová *Zpráva historická*, a pokračuje, že tam „bylo velmi ozdobné theatrum vystavené zšíří osmdesáti noh aneb šlépějí mužských, zvejší čtyřiceti, s střechem stavení zámeckého zároveň, mající trojnásobní ponebí [tj. patro]. Jedno po druhém stojí na prampuších a sloupích malířským dílem ku pohledění pěkně způsobených. K tomu také i pavlázky, na nichžto mládež akademická [tj. z jezuitských škol] o velikém počtu spořádaná a postavená radostnoveselé pozdravení k svatým

reliquiím konala následujícím pořádkem a na ten smysl: Předně na prvním a nejspodnějším lešení stála Praha na voze vítězném, nákladně oblečená, a okolo ní přes celý theatrum veliké komonstvo a slavný průvod, všickni drahokrásně přioděni. Praha tedy vidouce, jak by nevypravitedlně drahým pokladem svatých reliquií z obzvláštního daru Božího a milostivého J. M. císařské Ferdinanda třetího nařízení byla obohacena, neobyčejnou radost na sobě ukazovala a ji najevo jak zpěvem, tak i říkáním pronášela, dotčené reliquie svatých Božích jakožto novovzáctné hosti s veselou myslí vítajíce a jim uctivopokornou poklonou činíce. S ní také na vítězném voze stál mládeneček, kterýžto nejosvícenější osobu J. M. císařské zastoupil a jménem Jeho Milosti jak pozdravení s přivítáním, tak také i poklonně uctění k svatým reliquiím vykonal. Okolo Prahy po stranách stáli jiní mládenečkové tak přistrojení, že se z šatův a z vnitřní podoby snadno poznati mohlo, koho by znamenali: Jeden z těch mluvil od jich milosti místodržících J. M. císařské a všeho panstva v Království českém; druhý mluvil od velebné a vysoce důstojné kapitoly pražské; třetí od obojí universitate aneb academiae, totižto Karlovy a s[vatě]ho Klimenta. Řeč pak jejich byla vítání svatých a jak městu Praze, tak i všemu Království českému s příštím [tj. příchodem] svatých reliquií všeho dobrého vinšování. Aby pak náležitá pocta svatým Božím a jejich reliquiím prokázána byla, to vše Praha na Tempus, to jest na Čas složila a jemu o to péči a starost míti poručila. Čas tedy, an na třetím a nejvyšším ponebí spolu s svým tovaryštvem stál, ven na theatrum vyvolal ty měsíce, kterých se památka svatých patronův českých děje. Na poručení a rozkaz Času vystoupili ven na pavlače druhého lešení měsíkové vedoucí s sebou svaté dědice české (mezi nimižto také bl. Jan Nepomucký se spatřoval), totižto měsíc červen s svatým Vítem, září s sv. Václavem a svatou Lidmilou, duben s sv. Vojtěchem, máj s sv. Zigmundem, červenec s sv. Prokopem a Norbertem. Ti všickni když na theatrum vystoupili, přítomné sv. reliquie jakožto svých spolublahoslavencův v království Božím s radostí pozdravili a do počtu spolupřímluvcův a orodovníkův za království České před obličejem Božím s ochotností přijali, jim a jejich vzáctným přímluvám u Pána Boha zbědované Království české poroučejíce a jmenovitě k tomu směřující, aby se s jejich slavnosvatém do měst pražských příštím a navrácením někdejší a pokojnoblahoslavená léta, kterých za panování Karla čtvrtého císaře a otce vlasti naší České království požívalo, zase k nám z daru Božího navrátila, neřesti pak vojenské a nescíslné soužení z nich na ubohé obyvatele plynoucí, daleko od nás zapuzené byly, a konečně aby po tak dlouho trvajícím stejskání, žalostnoboletném vzdychání, přisedavém pláči a chudého lidu na nejvyšš zkažení ten tak tisíckrát

vinšovaný, však ještě až posavad na Pánu Bohu nevyprošený pokoj svatý jejich přičiněním a za nás u Pána Boha orodováním království našemu darován byl. Mezi všemi měsíci obzvláštní chválu obdržel srpen (kteréhožto měsíce dotčené přenešení svatých reliquií se stalo), že by on tak drahým pokladem tolik svatých a světic Božích byl obdarován, začož on obšírné poděkování svatým činíc jim se věčnotrválivou takového dobrodiní památkou a každoročním připomínáním jejich přenešení zakazoval [tj. zavazoval]. To všecko nadíle říkáním, nadíle zvučnohlasyým na rozličné instrumenta muzická prozpěvováním konáno bylo.“ – v závěrečném vyjádření pamětní zprávy, proč se t. slavnost konala, zaznívá stručný popis rekatolizačního úsilí pobělohorských Čech: „k větší cti a chvále Boží, k povinnému svatých Božích uctění a někdejší staročeské pobožnosti obnovení a probuzení“ – při slavnostním převezení karlštejských relikvií vystoupil BJN jako jeden ze sv. dědiců, tj. patronů Č. král., nebylo však přitom dosud určeno, v který měsíc by se měla slavit jeho památka (ta byla později stanovena na 16. máj, → níže 8a/) – při popsání slavnosti byl JN nejspíš poprvé představen na divadelním jevišti (→ C.2, 1/ 1645)

3a/ L *Zpráva historická* 1645, fol. B III^r – B III^r (odtud cit.) – PODLAHA/SITTLER 1903, 121-124, 126 – KUTHAN/ROYT 2011, 448-449

3b/ cititelé sv. č. patronů vydali 1654 l. příručku úcty k t. nebešťanům, jejichž těla jsou pohřbena na *Praž. hradě* a kteří jsou „věžemi a ochranou před zlem a útěchou i pomocí cititelům“ – knížku v předmluvě dne 27. IX. 1654 věnoval svatovit. kanovník scholastik Václav Celestýn z Blumenbergu král. místodržícímu Františku Karlovi Libštejskému z Kolowrat, pánovi na Rychnově, přisedícímu komorního soudu Č. král. a předsedovi apelací – ač není BJN v úvodním výčtu č. patronů zmíněn, svůj prostor v knize dostává v jednom ze zastavení, která zbožný poutník mohl vykonat v praž. katedrále – jde o „statio“ u jeho hrobu, kde je možné vykonat modlitbu k sv. č. patronům, aby mezi sebe přijali JN, který je tu vychválen (jde o citaci z knihy *Fama posthuma* P. Jiřího Fera-Plachého SI, L FERUS 1641) – následuje modlitba k SJN podle svatovit. kapitulára Pontana z Breitenberka z 1599 (v 1. verzi → L PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a, 49-51), jejíž opis ve třech jazycích byl u Nepomukova hrobu zavěšen (→ A.1, Praha II. 2e/)

3b/ L *Devota ac debita veneratio* 1654, především 37-40 (*statio* u hrobu BJN)

3c/ opat bened. klášterů na *Starém Městě praž.* a ve *Svatém Janu pod Skalou*, Matouš Ferdinand Sobek z Bilenbergu, si v dopisu z 26. VI. 1656 posteskl na spory, zda může být poustevník Ivan, který proslavil druhý ze jmenovaných klášterů, nazýván svatým – při té příležitosti poukázal na diskutabilní oprávněnost nepom. úcty: „Věnoval jsem našemu králi a císaři Život sv. Ivana v latině,

posouzený a schválený p. oficiálem [pražského arcibiskupství]. Chtěl jsem se v té době postarat o vydání českého životopisu, který byl při téměř kroku schválen, ale pro nedostatek času nebyl dán do tisku; avšak hned potom byl onen český životopis díky starému schválení vytištěn a mně dedikován. Přišel jsem k p. oficiálovi a předložil jsem jej, nato on, že nesmí být [Ivan] nazýván svatým, že není svatořečený, že konzistoř nemůže veřejně prohlásit za svatého, ani arcibiskup [...], nato já [...], jestliže chtějí Ivanovi odebrat hodnost světce, maří velmi staré knihy, odstraňují ho z oltářů, chrámů, ze starodávných obrazů, zakazují pobožnost po staletí zachovávanou [...] a cokoliv Ivanovi odmítají a zakazují, je tedy nutno odmítnout Janu Nepomuckému, jak pokleknout u hrobu, připevňené zde modlitby, lampy, hořící svíce [...], potlačují-li modlitbu ke sv. Ivanu, potlačují modlitbu k bl. Nepomukovi a ničí se knihy, jež takové modlitby o Nepomuckém obsahují [...]“ – citát (překlad z l. originálu) potvrzuje dobovou úctu vzdávanou u hrobu

3c/ L TADRA 1906, 423-424 – ŠEVČÍK 2002, 108, 110

3d/ úctu u hrobu v 60. l. 17. st. popisuje několik svědků v procesech:

96letý měšťan *Nového Města praž.* a mistr pekařského řemesla Jan Jiří Hrubeš, narozený v *Turnově*, popsal svou první návštěvu u hrobu 1660 v kanonizačním procesu 22. VI. 1723 takto: „[...] rodičové moji mně častěji říkali, když do Prahy přijedu, abych obzvláště hrob svatého Jana Nepomuckého navštívil a uctil, a to téměř každou neděli a svátek mně napomínali. Z té příčiny, když jsem do Prahy přišel, tak jsem činil a toho svatého hrob navštěvoval, a to s takovou pobožností, že slyšajíc já od mých rodičův, že kdo by neuctil hrob ten svatý, že hanby světské neuchází. A protože tím na paměti, hnut jsa strachem, do kostela hlavního pražského k tomu hrobu jsem přistoupil, nevěda na kterou cihlu bych stoupiti měl, abych potupně nezbloudil a tudy nákou neuctivost svatému nečinil. A to se stalo v přítomnosti mnohých lidí rozličného stavu a povolání, na kteréžto zejména se nyní upamatovati nemohu. Já jsem klečel po straně hrobu a vidouce jiný lidi houfně ke mřížím hrobu chodících a mříží se dotýkajících, po kolenách k téměř mřížím jsem lezl a taky těch mříží se dotýkal a se k svatému Janu Nepomuckému modlil. A to se již stalo před 63 lety.“^{a)}

62letá pražská rodačka a měšťanka *Nového Města praž.* Marie Magdaléna vdova Záhorzanská z Worlíka v t. procesu 31. XII. 1723 vyznala: „Slyšela jsem, že jsou páni kanovníci, kteří mříže okolo hrobu sv. Jana dali dělati, a takové jsem taky vnitř spatřila [?], a to k tomu cíli a z té příčiny byly postavené, aby lidé na hrob nešlapali a nějaká potupa sv. hrobu se nečinila. Taký mě moje paní mateř napomínala, abych, kdykoliv k tomu sv. hrobu přijdu, s velikou ponižeností a pobožností

mříží se dotkla a políbila. Oznámila mi též o nějaké ženě osobě, že s potupou přes tu mříží na sv. hrob nohou šlápla, napotom pak velikou potupu měla, když jest šla přes most Pražský: šaty její nad hlavu se zdvihly, k jejímu zahanbení. Na to uznajíc sv. Jana odprosila. A nepochyně též ty mříže s povolením důstoj. vrchnosti postaveny byly.“ (dá se předpokládat, že matka vodívala Marii Magdalénu, rozenou cca 1661, k hrobu již v 60. l. 17. st.)^{b)}

54letý opat bened. kláštera ve *Sv. Janu pod Skalou* Emilián Kotterovský, původem Pražan (jeho obec, který se dožil 64 let, býval přísežným kancelistou praž. arcib. konzistoře za arcibiskupa Harracha a konšem na *Hradčanech* v *Praze*), vypověděl 16. III. 1719 ve 2. beatifikačním procesu (v latině) o JN: „Můj otec a moje babička jej stále ctily, a nakolik si vzpomínám, vodívají mě, ještě dítě, k jeho hrobu, abych se dotkl větších mříží, kterými je hrob obklopen, a věřím, že to oni měli také od svých předků.“^{c)}

o několik let později též opat (tehdy již 60letý) vypověděl v kanonizačním procesu dne 4. II. 1724 (v latině): „Odkdy mám užívání rozumu, stále jsem slyšel nejenom od svých rodičů, předků, příbuzných, učitelů, ale také ode všech mužů, řeholníků i jiných vzdělaných stále jmenovat bl. Jana svatým a mučedníkem. Ba ihned od mého dětství dvou nebo tří let jsem byl nesen k hrobu bl. Jana a naučen se dotýkat mříží a líbat je.“ – dělo se to tudíž v době kolem 1666 nebo 1667 – Kotterovský potvrdil t. sdělení ještě dvakrát ve svých výpovědích k otázce 31 (učiteli úcty mu byli rodiče) a k čl. 25^{d)}

3d/ a) R č. výpověď Jana Jiřího Hrubeše v kanonizačním procesu 22. VI. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 126^v, otázka 7) – b) R č. výpověď Marie Magdalény Záhorzanské z Worlíka v kanonizačním procesu 31. XII. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 310^v-311^r, otázka 31) – c) R l. výpověď 54letého Emiliána Kotterovského v 2. beatifikačním procesu, 16. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 36^v, čl. 6, otázka 36) – d) R l. výpověď téhož v kanonizačním procesu, 4. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 396^v, otázka 7, fol. 402^r, otázka 31) a 5. II. 1724 (t., fol. 407^{r-v}, čl. 25)

3e/ svědectví o úctě u hrobu v 70. l. 17. st.:

Balbín v Životě (1670) situaci shrnul následovně (dle autorizovaného vydání v *Bohemia Sancta* 1682): „Ačkoliv se památka tohoto blaženého muže v chrámech nectí ani mešní obětí, ani církevními hodinkami (což se nemůže dít bez schválení Svatého stolce), přece vše ostatní, čím se posvěcují jména nebešťanů, se u [hrobu] prokazuje. A tak kdokoli, knížata, šlechta, kněží, preláti, kanovníci, řeholníci, dámy, slovem nejnižší i nejvyšší se sejdou, aby pozdravili svatě české patrony Víta, Václava, Zikmunda, Vojtěcha a uctili jejich posvátná těla v pražském metropolitním kostele, nikdy neopominou hrob bl. Jana. Tam padají na kolena, prosí, modlí se k němu a vzývají ho o pomoc. U posvátného hrobu je zavěšena tabulka

v latinském, českém a německém jazyce, která podává modlitbu ke sv. Janu Nepomuckému (tento titul [tam] totiž je), a tu má lid ve zvyku říkat.“^{a)}

stav úcty 1673 je popsán v německé knize *Thesaurus sacer*, kterou věnoval pražský arcibiskup Sobek císařovně Klaudivii Felicitas a v níž jsou popsány duchovní znamenitosti svatovítského chrámu a životy č. zem. patronů: „Tělo tohoto ctilhodného kněze [JN] odpočívá v královském hlavním kostele sv. Víta v Praze a je tam veřejně ctěno; všichni ti, kdo přicházejí do právě vzpomenuého kostela, aby prokázali čest sv. českým patronům Vítovi, Václavovi, Vojtěchovi, Zikmundovi atd., navštěvují také hrob Jana Nepomuckého a uctívají tohoto blaženého mučedníka pokleknutím.“^{b)}

svatovítská kapitula ve svém písemném svědectví o úctě 1675 sdělila: „Jak tehdy [to se asi vztahuje k 1490, kdy byl údajně postaven *Jeruzalémský svícen* na Nepomukův hrob], tak nyní kdokoliv, velmoži, šlechtici, kněží řeholní i světští přicházejí do metr. kostela pozdravit sv. patrony Víta, Václava, Vojtěcha, Zikmunda, hrob bl. Jana [téměř] nevynechají: zde pokleknou na kolena, prosí, modlí se, vyprošují si pomoc.“^{c)}

3e/ a) L *Acta sanctorum* 1680, 673 (kap. III, č. 17) – BALBÍN 1682, 104 (kap. VI) – **b)** L *Thesaurus sacer* 1673, 138-139 – **c)** R l. návrh svěd. svatovit. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 329, č. 6) – přepis konečného znění l. svěd. svatovit. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 613, č. 6) – přepis t. svěd., jemně doplněný (NA, ČDK, kn. 119, pag. 111, č. 6)

3f/ doklady z 80. l. 17. st., dva kladné, jednou kritický ohlas:

svatovítský probošt Dlouhoveský 1680 sděluje, že SJN uctívají a hrob navštěvují nejenom Čehevé, nýbrž i cizinci^{a)}

Jan František Beckovský, který složil 6. III. 1685 v *Praze* slavné řeholní sliby v řádu kříž. s červ. hv., dosvědčil, že když (cca 1684) přišel do *Prahy*, našel zde na různých místech mnoho stop úcty, zvláště pak u hrobu, kam každodenně přicházelo velké shromáždění zbožných duší, takže kdykoli vstoupil do metr. kostela, vždy je našel, jak se u hrobu modlí^{b)}

objevil se i kritický hlas, a to ze strany nejmenovaného nekatolíka (s iniciálami *S. E. S. a R.*), jenž 1689 v n. překladu vydal a rozsáhle okomentoval několik textů, které pocházely z nejvyšších kruhů Velké Británie a jasně svědčily ve prospěch římskokatolického náboženství (dva listy 1685 zesnulého krále Karla II. Stuarta a dopis vévodkyně z Yorku z 20. VIII. 1670) – t. nekatolík na podporu svého úhlu pohledu na závěr publikace připojil komentář nejmenovaného anglického šlechtice – v poznámkách k dopisu vévodkyně z Yorku píše mj. o úctě ke svatým, kterou místy až nevybíravě odsuzuje – zmiňuje se přitom o SJN: „Chci německým papežencům donést informaci o

dvojici nových světců, o kterých bezpochyby ještě ne všichni budou mít zprávu (o některých to nechci říct), obzvlášť laici. První je v Praze, kde svobodný pán z Wunschwitz r. 1683 dal na Pražském mostě Nepomuckému postavit kovovou sochu s nápisem: *Divo Johanni Nepomuceno Ao. 1383. ex ponte dejecto erexit Matthias L. B. de Wunschwitz A. 1983.* [tisková chyba v letop.] Hrob tohoto Nepomuckého je tamtéž v dómu v kapli uzavřené mřížemi, kde po všechny dny hoří mnoho bílých tlustých voskovic a zaslepení lidé se chovají jak krcti. Před touto modlou leží, zvláště v postní době, bezpočet lidí, široce rozprostřených, s bijícími se chudřasy, takže jeden musí nad jejich slepou zbožností a bláznivými grimasami hned zaplakat, hned se smát. To všichni Němci oddaní římskému blouznění, kteří mají potěšení z padání z mostu do vody, také všechny děvky, které by měly být nacpány do pytlů, mohou k tomuto Nepomuckému brát své útočiště, aby dole ve vodě mohli vzít lahodný konec. Mohou žít s jistotou, že tento nový svatý právě tak mocně ve vodě vládne, jako svatá Barbora v posteli. Druhý polopečený svatý je Stanislav Kostka [...].“^{c)}

3f/ a) L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, s. p. – **b)** R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv české bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) – R-L BECKOVSKÝ/REZEK 1880, pag. VIII (Beckovského příchod do Prahy a sliby) – **c)** L *Zwei Schreiben* 1689, 50-51 (pozn. f)

3g/ zpráva z 1701, sestavená na základě několikaletého průzkumu úcty, vedeného prokurátorem kauzy Barthelem, obsahuje toto shrnutí k úctě u hrobu:

výše i níže postavené osoby ze zbožného lidu a ctitelé dávají každodenně a ve velmi hojném počtu sloužit ke cti a uctění mše sv. na oltáři u hrobu a na dalším oltáři v sousední kapli, ba i na dalších bližších oltářích, a jsou na nich co nejzbožněji přítomni, avšak takové mše jsou brány z připadajícího svátku nebo jako votivní – to pak se děje v takovém množství, že větší úcta a každodenní uctívání nekveté u ostatků žádného z ostatních světců v metr. kostele^{a)} – dále se tehdy vědělo, že řeholní i světský klérus i lid z vrstev nejvyšších i nejnižších u hrobu klekává a zbožně vyzývá a vyprošuje si nebeskou pomoc a ochranu, a soudilo se, že tak činí od nepamětné doby^{b)} – tehdejší stav úcty v metr. chrámu v den připomínky připadající na 16. V. vypadal tak, že ačkoli zvony nesvolávaly lid, nekonalo se oslavné kázání ani se nezpívala žádná slavnostní vot. mše a ani žádným jiným způsobem se lid nevábil, přece samotná pověst a veřejný hlas, který se od nepamětné doby až doposud nesl o svatosti BJN a jeho účinném orodování u Boha, a také sama Boží prozřetelnost inspirující srdce věřících natolik přitahovaly a v pohyb uváděly téměř veškerý lid, nejvýše i nejniže postavené, že tito všichni vystupovali na horu

Pražského hradu ve velmi hustém proudu, poklekali u ostatků bl. muže a co nejzbožněji se účastnili mešních obětí, které na oltářích u posvátného hrobu a poblíž něj v nesmírně vysokém počtu ke cti a uctění celebroidali kněží buď dobrovolně a svobodně přichozí, nebo o to požádaní zbožnými ctiteli – lidé se tu zpovídali a co nejzbožněji přijímali Boha v Eucharistii, žádali mnohými modlitbami o přímluvu bl. muže a vzdávali díky za vyprošená dobrodiní – lid a zbožní ctitelé do metr. chrámu k posvátnému hrobu v ten den přicházeli co nejhojněji a nedali se odradit ani nepřízní počasí ani množstvím práce^{e)} – to vše se dělo s vědomím a tolerováním ordinářů

3g/ a) R *Fama publica* 1701, pag. 558 (č. 17) – 581 (č. 9) – b) R t., pag. 555 (č. 9) – c) R t., pag. 557-558 (č. 16)

4/ úcta prokazovaná SJN u jeho hrobu či v souvislosti s tímto posvátným místem jak českými panovníky a dalšími členy vládnoucího habsburského rodu, tak také dalšími monarchy, jejich příbuznými, politickou reprezentací a šlechtou domácí i zahraniční a také církevní hierarchií (v období do 1723) – projevy této úcty a impulsy k ní:

4a/ nejstarší doklady:

na Mayerově obrazě z 1631, zavěšeném v praž. katedrále, je znázorněn císař a č. král Ferdinand II. s rodinou, která uctívá Krista na kříži, P. Marii a č. zem. patrony, mezi nimi též JN (→ A.1, II. 12/)

Dlouhoveský v rukopisném Nepomukově životě cca 1668 píše: „Králové a knížata [byli] velmi oddaní bl. Janu Nepomuckému, jako Ferdinand první, [který] ho uctil pokleknutím. O Ferdinandovi II. je také známo to, že nikdy nenavštívil metropolitní kostel, aniž by se nezastavil u hrobu bl. Jana a trochu se nepomodlil. Ferdinand III., velice zbožný císař [jej] veřejně nazýval světcem a s Arnoštem kardinálem z Harrachu, pražským arcibiskupem, jednal, že na Apoštolském stolci vyžádají veřejnou kanonizaci, a měl naději, že toho jistě dosáhne, kdyby však smrt nezničila zbožné záměry spolu s životem.“^{a)}

v Dlouhoveského šlépějích kráčí Bohuslav Balbín v Životě z 1670 (ve znění autorizovaného vydání z 1682): „Naši králové a knížata vždycky ctíli bl. Jana. Císař Ferdinand I. kdykoliv přišel do pražského kostela, poklekal před tímto hrobem. Mnozí si vzpomínají, že totéž dělával zbožný kníže Ferdinand II. a také III. Tento poslední si povolal kardinála arcibiskupa Arnošta z Harrachu a častěji se radil o veřejné úctě bl. Jana a o zajištění kanonizace (jak tomu říkají), leč zbožný úmysl skvělého císaře překazily nejprve války, posléze smrt.“^{b)}

1673 u příležitosti praž. návštěvy císaře a č. krále Leopolda I., při níž panovník 3. IX. položil základní kámen k dostavbě praž. dómu, věnoval tomuto monarchovi svatovit. děkan Tomáš Jan Pešina z Čechorodu monografii o t. chrámu (*Phosphorus septicornis*), ve které na mnoha místech píše o

BJN^{e)} – následně praž. arcibiskup Sobek věnoval císařově manželce a č. královně Klaudivii Felicitas jinou knížku o praž. dómu a jeho duchovních pokladech, č. zem. patronech, nazvanou *Thesaurus sacer*, a v její úvodní dedikaci vykreslil zásluhy habsburských panovníků o t. chrám – v knize se píše také o úctě Habsburků k BJN, v souvislosti s jeho hrobem: „Slavní římské císařové a králové Ferdinand I. II. a III. tento hrob častěji pobožně navštívili a vykonali při něm svou modlitbu.“^{d)}

při další návštěvě Leopolda I. v Praze, kam se panovník na několik měsíců utekl z Vídně před morem se svou (v pořadí již třetí) manželkou a celým dvorem (1679-80), věnoval této jeho choti Eleonoře Magdaléně Terezií, roz. Falcko-Neuburské, výše zmíněný svatovit. probošt Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi spis zaměřený přímo na BJN – v úvodní dedikaci císařovně připomněl, jak s horlivou křesťanskou zbožností uctila relikvie v k. sv. Víta v Praze – upozornil ji, že je tam pod její cís. oratoří ukryt ještě jeden obzvlášť vzácný poklad (což koresponduje s názvem spisu, *Thesaurus absconditus*), uložený tam před 300 l., hodný chvály pro mnoho zázraků, divů a ctností – je to bl. kněz JN, jehož životopis, velmi stručný, jí nabízí – t. světec se s nejlepší pověstí věnoval službě zpovědníka císařovny a č. královny Johany – několikrát se v t. k. zjevil spolu s dalšími sv. patrony, obklopen jasnem, je tudíž dobře odůvodněné počítat jeho sv. tělo mezi posvátné poklady metr. chrámu – popis jeho životního putování autor v nejhlubší pokoře předává panovnicki a zároveň jí z hloubi srdce přeje, aby veliký Bůh skrze přímluvu všech svatých, jejichž ostatky se zde nacházejí, ji spolu s celým cís. arcidomem otcovsky zachoval, mocně chránil a bránil před veškerým zlem a poželhal jí trvalým zdravím a vším vytoženým cís. a král. zdarem, upevnil cís. a král. trůn, aby nechyběl, kdo by na něj usedl, a aby tohoto arcivévodského chlapce (tj. cís. syna Josefa, budoucího císaře Josefa I.) naplnil milostí a kryl jej svými křídly – v samotném textu knížečky Dlouhoveský vypravuje, že v minulosti u hrobu poklekali, modlili se a zde pohřbeného blahoslavence ctíli Ferdinand I., II. i III., na což si u posledních dvou mnozí pamatují, a také že rak. arcivévoda Leopold I. Vilém byl velice t. blahoslavenci oddán^{e)}

Dlouhoveský dal během téhož praž. pobytu cís. dvora vyzdobit svatojánský hrob k oslavě 16. V. 1680, které se císař osobně zúčastnil (→ níže 4c/, výpověď pražského novoměst. patricije Jiřího Samuela Trmana z Ostravy) – císařovna tou dobou již v Praze nepobývala, neboť se mor povážlivě blížil i v tato místa – císař se rozloučil s Prahou dne 19. V., pár dní po řečené slavnosti, a 20. V. z města odjel zbytek dvora^{f)}

s Dlouhoveského sdělením o úctě Ferdinandů I., II. a III. se schoduje jeho kolega ze svatovit. kapituly, kanovník Václav Ondřej Makarius

z Merfelic, ve své nepom. knize z 1684, v níž ke jmenovaným ctitelům přidává Rudolfa II. (sídlil v Praze 1583 † 1612), který rovněž poklekal u hrobu a ctil BJN⁹⁾

podrobné vyjádření v této oblasti poskytla svatovít. kapitula již několik let předtím v písemném svěd. o úctě (ze 17. VIII., resp. 14. IX. 1675): „I sami naši králové a knížata bl. Jana stále uctívali. Ferdinand I., kdykoliv přicházel do pražského kostela, před tímto [tj. Nepomukovým] hrobem poklekal. Totéž činil Ferdinand i Karel, jeho synové (onen guvernér království), a jeho vnucci Maxmilián a arcivévoda Arnošt, bratři císaře Rudolfa II. [Dále tak činili] apoštolští nunciové, mezi nimi Carlo Carafa, nuncius u Ferdinanda II., který také ve své knize vydané tiskem pod názvem *Germania restaurata*, v I. části na str. 104 téhož nazývá svatým Janem, mučedníkem, pražským kanovníkem. Dále kardinálové Klesl, vídeňský biskup, František z Dietrichsteinu, olomoucký biskup, a za naší paměti Arnošt kardinál z Harrachu, arcibiskup pražský, Karel, bratr polského krále Vladislava, biskup vratislavský, a nedávno Kazimír, polský král. Rudolf II., císař, kdykoliv se při větších slavnostech účastnil bohoslužeb v metropolitním chrámu, poroučel vždy zapalovat nové velké svíce, šest nebo také více, z bílého vosku, u tohoto hrobu, a modlíval se ze své vrchní oratoře s tváří tam obrácenou.“^{h)}

svatovít. kanovník Makarius z Merfelic na jiném místě své výše zmíněné knihy (1684) potvrdil svědectví kapituly z 1675, když napsal, že o výjimečném postavení úcty, kterou díky její starobylosti nikterak nezakazovala bula Urbana VIII., věděli „apoštolští nunciové, mezi nimiž je doložen Carlo Caraffa, dále kardinálové Klesl, vídeň. biskup, František z Dietrichsteinu, kardinál a olom. biskup, Arnošt kardinál z Harrachu, praž. arcibiskup, Karel, bratr polského krále Vladislava, vratislavský biskup, a mnoho dalších. Ti všichni a mnozí jiní také po vydání řečené buly Urbana VIII. Jana Nepomuckého zbožně ctili jako skutečně svatého mučedníka.“ⁱ⁾

4a/ a) R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 47 – **b)** L *Acta Sanctorum* 1680, 673-674 (č. 17) – **c)** L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a – **d)** L *Thesaurus sacer* 1673, 139 – **e)** L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, úvodní dedikace a samotný text (s. p.) – **f)** L ČERNÝ/HA VLÍK 2008, 138 – HRBEK A KOL. 2021, 541 – **g)** L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 50 – **h)** R l. návrh svěd. svatovít. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 329, č. 7) (chybí zmínka o pols. králi Kazimírovi) – přepis konečného znění l. svěd. svatovít. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (NA, ČDK, kn. 119, pag. 614, č. 7) (přidána zmínka o pols. králi Kazimírovi) – přepis t. svěd., jemně doplněný, z 90. l. 17. st. (NA, ČDK, kn. 119, pag. 112, č. 7) (rovněž přítomna zmínka o pols. králi Kazimírovi) – **i)** L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 55

4b/ doklady v 1. beatifikačním procesu:

Petr Mikuláš Straka ryt. z Nedabylic, c. k. rada, místodržící a nejvyšší písař král. Č., který k čl. 15, otázce 54 sdělil, že JN stále ctili jako svěťce šlechticové Martinitzové, Kolowratové, Slavatové, Wrbnové, Sternbergové a že i dnešní zemští velmoži předtím, než jdou ke svým tribunálům, uctívají hrob pokleknutím, ba i císařové Leopold, Josef a Karel, když pobývali v Praze a navštěvovali hroby sv. patronů, uctili pokleknutím také hrob^{a)}

Jan Ignác Fileček, malostran. měšténin sloužící od 1679 jako komorník při deskách zemských Král. č. na Praž. hradě a již předtím znalý prostředí praž. katedrál jako služebník nejvyššího purkrabí Bernarda Ignáce hr. Martinitze, odpověděl na doplňující otázku: „Ještě mně tuto na mysl přichází, že slavné paměti císař Leopold, podobně císař Josef a obzvláště nynější císař a pán náš Karel VI. když v Praze bejvali a kostel sv. Víta navštěvovali, tak při hrobě sv. Jana Nepomuckého svou pobožnost kleče konali, neméně než i jiných svatých patronův českých, jichžto sv. těla v tomž hlavním kostele odpočívají.“^{b)}

Tobiáš Vojtěch Opitz, kanov. a arcijáhen svatovít. kapituly, odpověděl na doplňující otázku: „Viděl jsem svými očima nejvyšší knížata i samotné císaře a císařovny, Josefa i Karla, jak pokleknají na kolena u hrobu tohoto svěťce a vzdávají mu úctu a také dávají do pokladny tohoto svatého značné částky zlaté měny.“^{c)}

4b/ a) R l. výpověď Petra Mikuláše Straky ryt. z Nedabylic v 1. beatifikačním procesu, 13. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 18^r) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 152 (první *Summarium*, č. 26, § 9) – **b)** R č. výpověď Jana Ignáce Filečka v t. procesu, 28. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 30^r) – **c)** R l. výpověď Tobíaše Vojtěcha Opitze v t. procesu, 30. XII. 1715 (t., fol. 33^r)

4c/ doklady v 2. beatifikačním procesu:

58letý Maxmilián Norbert Krakowský říš. hr. z Kolowrat, pán na Týnci, Janovicích, Dešenících a Běšinech, c. k. tajný rada, komoří, král. místodržící, přisedící většího zemského soudu a nejvyšší komoří Král. č. o úctě u hrobu pravil (na čl. 10, otázku 61): „Viděl jsem císaře Leopolda, Josefa a Karla a věřím také pevně, že jsem tam viděl klečet rovněž i jiná knížata.“^{a)}

60letý Leopold Antonín říš. hr. Trauttmansdorff-Weinsberg, svob. p. z Gleichenbergu, Negau, Burgau a Tatenbach, pán na Obříství, c. k. tajný rada, komoří a král. místodržící Č. král., odpověděl na stejnou otázku: „Leopolda císaře jsem tam klečet neviděl, protože v tom čase jsem byl v provinciích [tj. cizích zemích], ale slyšel jsem, že tam klečel. Viděl jsem však svými očima císaře Josefa a současného Karla Šestého a současnou královnu Portugalska, která dosud u oltáře, nikoliv v oratoři, ale dole na klekátku klečící, dvě mešní oběti vyslechla, klečet a modlit se. Nakolik si pak vzpomínám, také že všichni velmoži tohoto království tam klekali a modlili se, jsem viděl, a

doposud v dnešní době po skončení zpívané bohoslužby u hlavního oltáře přicházejí k hrobu a tam se na kolenou modlí.“

58letý Ludvík Ignác Bechinie z Lažan, dědičný pán na Dlouhé Lhotě a Velharticích, c. k. rada, král. místodržící, přísedící většího zemského soudu a purkrabí Hradeckého kraje, odvětil na t. otázku 61 v čl. 10: „Viděl jsem krále Josefa, současného Karla, nejvznešenější Neuburskou, rozenou Rakouskou [zde půjde zřejmě o prohození: nejvznešenější Rakouskou, rozenou Neuburskou, což by odpovídalo manželce Leopolda I. Eleonoře Magdaléně roz. Falcko-Neuburské, která skutečně u hrobu poklekla, → níže 4d/, výpověď hr. Wratislava]. O současné královně Portugalska jsem slyšel.“ – k čl. 17, otázce 91: „Když současný polský král a nejjasnější saský vévoda Prahou asi před dvěma lety [tj. 1717] projížděl, viděl jsem jeho nekatolické dvořany, že prošli kolem hrobu věrného sluhy Božího Jana Nepomuckého a učinili reverenci, z čehož soudím, že vědí od nás katolíků, že je ctěn jako svatý a mučedník.“ – na čl. 25, otázku 123: „Pamatuji si následující ordináře [tj. místní zodpovědnou duch. vrchnost, zde praž. arcibiskupy]: Matouše Ferdinanda, Jana Fridricha, Jana Josefa a Ferdinanda a neslyšel jsem nic, že by někdo z nich nebo jiný tomuto kultu odporoval.“ – čl. 25, otázka 124: „Nepamatuji si, že bych viděl zde v Praze apoštolského nuncia, ale viděl jsem nejosvícenějšího pana Albaniho, nyní nejvznešenějšího kardinála, klečel a modlit se u hrobu.“^(c)

60letý opat a vizitátor monserratských klášterů v Čechách Martin Zedlitz (jako Martin I. Zedlitz byl emauzským opatem 1709 † 1720) odpověděl na 61. otázku v čl. 10: „Viděl jsem císaře Leopolda, o Josefovi a Karlovi císařích jsem pak slyšel, předáky království však častěji jsem viděl na kolenou klečel.“^(d)

59letý probošt a magistr noviců theatinských řeholních domů Jan Maria Hložek, Čech, Pražan, profesor v arcibiskupském semináři, přísedící konzistoře, cír. poradce Kristiána vévody Saského (kterého?), k 10. článku, 61. otázce řekl: „O Ferdinandovi a Leopoldovi císařích jsem slyšel, že měli pobožnost k tomuto světcovi, ba že Leopold měl v úmyslu insistent na kanonizaci tohoto věrného služebníka Božího. Další pak biskupy, velmože a jiné vznešené osoby obojího pohlaví jsem tam viděl velice často klečel na kolenou.“ – k čl. 25, otázce 124: „Já pamatuji nuncia Daviu a kardinála Albaniho. O prvním jsem si morálně jist, že byl u oltáře téhož [blahoslavence] a poklekl. Druhého jsem pak sám viděl, jak [tam] klečí a modlí se.“^(e)

69letý svědek Kašpar Jan Kupec z Bílenberka, rada král. apelačního soudu na *Pražském hradě* a sekretář jeho české expedice, pravil k otázce 61 v 10. čl.: „Viděl jsem, jsa sám v kostele přítomen, císaře Leopolda a nynějšího nejvznešenějšího Karla VI. klečel na kolenou [u hrobu].“^(f)

81letý praž. staroměstský měšťan Jan Benedikt Petzker odpověděl na tutéž otázku: „Já si pamatuji, že jsem slyšel, že císař Leopold na kolena u hrobu sv. Jana Nepomuckého poklekl, Karla císaře jsem ale sám viděl, velmože pak velmi mnohé.“^(g)

66letý praž. patricij a konšel *Nového Města praž.* Jiří Samuel Trmanus z Ostravy odpověděl na tu samou otázku: „Leopolda, císaře slavné paměti, jsem tam svými očima viděl klečel a zbožně se modlit. Také si pamatuji, že roku 1680 o samém svátku sv. Jana Nepomuckého, tj. 16. máje, řečenému nejvznešenějšímu Leopoldovi zesnulý pan sufragán a probošt pražský z Dlouhé Vsi symboly a nápisy mauzolea u hrobu tehdy vztyčeného vytisknuté představil. O císaři Josefovi jsem slyšel, že i o něm se praví, že tam klečel. O Karlovi pak, současném císaři, to sám vím, že skrze svého zpovědníka P. Cresu [tj. Jakuba Kresu] Tovaryšstva Ježíšova růženec, kříž a obraz pergamenový dal dotýkat jak o ostatky jiných svatých českých patronů, tak také o mříže sv. Jana Nepomuckého, zatímco to sám sledoval z oratoře.“^(h)

Emilián Kotterovský, opat bened. kláštera ve *Svatém Janu pod Skalou*, řekl k téže otázce: „O císaři Leopoldovi jsem slyšel, že u hrobu sv. Jana Nepomuckého se svým dvorem poklekl a uctil jej. Což jsem také slyšel o Josefovi a nynějším císaři.“⁽ⁱ⁾

obdobně odvětil na t. otázku Jan František Crusius z Krausenbergu, měšťan a primátor král. *Nového Města praž.* (do *Prahy* přišel 1660): „Viděl jsem [klečel u hrobu] císaře Leopolda roku 1680, Josefa a nynějšího Karla i mnoho dalších velmožů a šlechticů tohoto království.“^(j)

71letý praž. malostranský měšťan Jan Ignác Fileček, komorník při král. dskách zemských, někdy 1665 začal sloužit u nejvyššího purkrabí Martinitze, kde ve službě setrval 20 l. – v Martinitzově domě slyšel o JN, že je blahoslavený a svatý, a to i od samotného „často praveného pana Bernarda hraběte z Martinicz, který nadmíru pobožný svatého Jana Nepomuckého obzvláštní ctitel, věku svého 70 let, když umřel, a nejvyšší purkrabí v Království českém byl“ (odpověď na otázku 4 v čl. 1) – na otázku 61 v čl. 10 odvětil: „Já pamatuji císaře Leopolda, císaře Josefa tehdejšího krále římského, a nynějšího císaře pana Karla VI., když jako král do Španěl jel, že jsou při hrobu svatého Jana Nepomuckého klečeli a se modlili. Pamatuji také velké pány, jakož byl mnoho pravený pan hrabě Bernard z Martinic, který nikdá do rady místodržické nešel, leč dříve u hrobu svatého Jana Nepomuckého, a to nejprve se nepomodlil, a potom druhých svatých českých patronů nenavštívil. Také jeho pan bratr Maximilián, hrabě Vilém z Kolowrat, hrabě z Trautmansdorffu všichni královští místodržící tam klekali a se modlili.“^(k)

53letý Ferdinand František pán z Řičan, který do *Prahy* přišel na studia koncem 70. l. 17. st., nyní c.

k. rada, komoří, přísedící vyššího zem. soudu a hejtman král. *Starého Města praž.*, odpověděl na otázku 61 v čl. 10: „Viděl jsem císaře Leopolda a poté Josefa i novodobého nejvznešenějšího Karla VI., které oba jako krajský hejtman až do Prahy jsem doprovázel.“⁽⁴⁾

4c/ a) L *Acta utriusque processus* 1721, 401 (druhé *Summariūm*, č. 19, § 3) – **b)** L t., 401-402 (druhé *Summariūm*, č. 19, § 6) – **c)** R l. výpověď Ludvíka Ignáce Bechinie z Lažan v 2. beatifikačním procesu, 23. II. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 10^r, 10^v, 11^v) – **d)** R l. výpověď Martina Zedlitze v t. procesu, 27. II. 1719 (t., fol. 13^v) – **e)** R l. výpověď Jana Marie Hložka v t. procesu, 1. III. 1719 (t., fol. 17^r, 18^r) – **f)** R l. výpověď Kašpara Jana Kupce z Bilenberka v t. procesu, 8. III. 1719 (t., fol. 27^v) – **g)** R l. výpověď Jana Benedikta Petzera v t. procesu, 10. III. 1719 (t., fol. 30^v-30^r) – **h)** R l. výpověď Jiřího Samuela Trmana z Ostravy v t. procesu, 14. III. 1719 (t., fol. 33^{r-v}) – **pozn.:** císař Leopold I. jez. kněze Jakuba Kresu, Moravana, věhlasného matematika, muže obohaceného zkušenostmi načerpanými během patnáctiletého působení na univerzitě v Madridu (1686-1700), vyvolil za zpovědníka, učitele a duchovního rádce arcivévody Karla, jehož osobním zpovědníkem zůstal i poté, co se Karel ujal španělského král. trůnu a v Barceloně šířil úctu – **i)** R l. výpověď Emiliána Kotterovského v t. procesu, 16. III. 1719 (t., fol. 36^v) – **j)** R l. výpověď Jana Františka Crusia z Krausenbergu v t. procesu, 18. III. 1719 (t., fol. 39^v) – **k)** R č. výpověď Jana Ignáce Filečka v t. procesu, 20. III. 1719 (t., fol. 42^r, 43^{r-v}) – **l)** R l. výpověď Ferdinanda Františka z Řičan v t. procesu, 28. III. 1719 (t., fol. 55^r)

4d/ doklady v kanonizačním procesu:

vyznání cis. rady Václava Ignáce Wratislava z Mitrowic týkající se úcty u hrobu, sdělené později ve Wietrowského nepom. knize z 1729 a znějící v dobovém č. překladu (v edici A. Bočkové): „Císaře Ferdinanda Prvního a Druhého ačkoliv jsem osobně neviděl, viděl jsem však oba na obraze nade dveřmi hlavního kostela k západu malované, kdežto Ferdinand První [mylná záměna za tam znázorněného Ferdinanda II.] kleče své outočiště bere k svatým patronům českým, mezi kterými taky namalován jest svatý Jan Nepomucký. V vlastních však osobách u hrobu svatého Jana klečící mýma očima jsem spatřil císaře římské Ferdinanda Třetího, též Ferdinanda Čtvrtého, podobně císařovnu Eleonoru, Ferdinanda Třetího manželku, rozenou Mantuanku, Leopolda Prvního a jeho manželku Eleonoru Magdalenu Najburgskou, Josefa Prvního a slavně panujícího Karla Šestáho s svou nejjasnější manželkou Alžbětou. Mimo těch podobně u hrobu svatojanského pobožnost svou vykonali předně kněžna zasnoubená Jakubovi Soběvskému, polskému královskému knížeti, kteroužto jsem já z nařízení Leopolda Prvního jakožto vyslanec do Polska a sem k hrobu svatého Jana Nepomuckého, jakož i jiným svatým patronům českým uvedl. Za druhé volenec bavorský podnes panující, též volenec trierský, falcký s svým bratrem Karlem, jakož i velkého knížetství

etrurského dědičný kníže Gaston, markraběnka badenská podnes živá a její sestra, velkého vůdce Gastona manželka. Podobně všem vůbec známo jest, a to bezevšeho odporu, že hrob svatého Jana ctívali knížata Lichtenštainove, Lobkowicove, Dittrichštainove, Eckenbergkove, Schwartzenbergkove, Löwensteinove, Wersterhaimove, vysoce osvěcený kardinal z Harrachu, jakož i jeho náměstkovce arcibiskupove pražští, též vysoce osvěcení kardinalove sasský vůdce a arcibiskup ostřehomský, kardinal z Kolonitz, z Althánu a mnozí jiní biskupove, arcibiskupove, knížata světská i duchovní.“^(a)

praž. novoměstský konšel Jiří Samuel Trmanus z Ostravy, 71letý, vypověděl: „O Karlu, současném císaři vím, že skrze svého zpovědníka, P. Cresu [tj. Jakuba Kresu] Tov. Ježíšova růženec, kříž a pergamenový obraz jakožto k jiných sv. čes. patronů relikviím, také na mříže sv. Jana Nep. dal dotknout. Sám král Karel se z oratoře díval. To se stalo, když jeho Velič. cestovalo do Španěl [tj. 1703].“^(b)

P. Jan Libertin SI, skoro 70letý, vyznal, že na vlastní oči viděl klečct a modlit se u hrobu mezi jinými knížaty Michaela Wiessnovetského [tj. Michała Korybuta Wiśniowieckého], pozdějšího zvoleného za krále Polska [byl jím 1669 † 10. XI. 1673]^(c)

4d/ a) R l. výpověď cis. rady Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrowic v kanonizačním procesu, 24. IV. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 19^v-20^r, čl. 19) ← L WIETROWSKY 1729, 61-62 – TÝŽ 1730, 86-87 – TÝŽ cca 1730, 62-63 (← BOČKOVÁ 2015, 251, 253) – **b)** R l. výpověď Jiřího Samuela Trmana z Ostravy v t. procesu, 8. X. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 194^v, čl. 19) (**pozn.:** jezuita Scholtz v jednom svém kázání t. epizodu omylem spojil s Karlovým návratem ze Španělska, → L SCHOLTZ 1722, fol. D^{r-v}) – **c)** R l. výpověď jez. kněze Jana Libertina v t. procesu, 7. XII. 1723 (t., fol 270^r, čl. 19)

4e/ doplňky z dalších zdrojů:

1702 – Josef I., povýšený za otceva života na krále Sv. ř. ě., navštívil *Prahu* se svou chotí Vilemínou Brunšvicovou ve dnech 1.-6. VII. 1702 – v předposlední, nebo (pravděpodobněji) v poslední den pobytu v *Praze* se vznešený pár zúčastnil mše sv. ve *Svatováclavské kapli*, přičemž se panovník přidal ke zpěvu svatováclavského chorálu – po požehnání arcibiskup Breuner ukazoval vznešeným manželům relikvie vystav. v kapli a oni je uctívali polibkem – poté navštívili hroby SJN, Vojtěcha, Víta a Zikmunda – večer kolem šesté následoval odjezd do říše, kde se Josef ujal velení při obléhání *Landavy* a donutil ji ke kapitulaci 10. IX. 1702

1703 – rak. arcivévoda Karel Habsburský se ve dnech 22.-29. IX. 1703 zastavil v *Praze* na své cestě do Španělska, na jehož král. trůn si činil nárok – cestoval s početnou družinou – několik týdnů předtím byli vysláni do *Prahy* kurýři, aby návštěvu císařova syna připravili – předali list, v němž byla vyjádřena vůle císaře Leopolda I., aby byl Karel

přivítán s poctami příslušnými císaři – rak. arcivévoda se usídlil na *Pražském hradě* a několikrát navštívil praž. metr. k. sv. Víta, kde projevoval zbožnost s takovou vroucností, že to přítomné velmi povzbuzovalo – v úterý 25. IX. pro něj sloužil zpívanou mši sv. ve *Svatováclavské kapli* metr. probošt Josef Daniel Mayer z Mayernu – bohoslužba byla spojena s loretánskými litaniami, při kterých arcivévoda odpovídal – v té samé kapli pak na kolenou políbením uctil posvátné relikvie, vzdal úctu u hrobu sv. Kristových mučedníků JN, Víta, Zikmunda a Vojtěcha, stejně tak uctil dřev. krucifix v kap. sv. Anny a zamířil zpět do král. paláce – z *Prahy* pokračoval do Španěl 29. IX. 1703

1707 – Josef I. dne 5. V. 1707 ohlásil příjezd nejmenované královské dámy do *Prahy*, jež se chystala na pouť ke hrobu – císař si přál, aby byla na hranicích Čech uvítána, kdekoli v zemi hoštěna a zase na hranici vyprovazena – z dalších dokladů je známo, že se jednalo o Annu (* 1660), dceru korunního maršála Stanislava Jana Jabłonowského, provdanou za Rafała Leszczyńskiego (1650-1703), matku krále Stanislava Leszczyńskiego (1677-1766), vypuzeného později Karlem XII. Švédským z pols. trůnu – dostala se časem do Francie, usídlila se v *Lunevillu* a naposledy vydechla na zámku *Chambord* (29. VIII. 1727) – zda skutečně u hrobu poklekla, kronikáři nezanесли, jisté však je, že byla spolu se svým král. synem a jeho manželkou nejspíš právě od 1707 členkou praž. mariánské konfederace *Na Skalce* zaměřené na šíření nepom. úcty, podobně jako se v té době členem t. zbožné organizace stal také sám císař Josef I. (→ C.3, 2)

1708 – v červenci 1708 se v *Praze* zastavila Marie Anna, sestra císaře Josefa I., provdaná ve *Vidni* „per procuracionem“ 29. VI. t. r. za portugalského krále Jana V., k němuž mířila její cesta – portugalská královna přibyla do města na *Vltavě* 15. VII. 1708 – ráno v úterý 17. VII. vládkyně vyslechla mši sv. u sv. Víta spojenou s pozdějším ukazováním ostatků – ve středu 18. VII. byla na dvou mších sv. u sv. Víta – 19. VII. pokračovala v cestě dále z *Prahy*^{a)} – při své praž. návštěvě uctila hrob, jak sdělilo více svědků v 2. beatifikačním procesu,^{b)} vždyť byla také členkou praž. skalecké mariánsko-nepomucenské kongregace (→ C.3, 2) – po praž. intermezzu v *Lisabonu* šířila úctu (→ výše, Lisboa)

do 1723 – u hrobu projevil úctu kardinálové Davia a Albani^{a)} – **pozn.:** Gianantonio Davia (1660-1740), arci biskup-biskup v *Rimini* (1698-1726) byl v období 1700-06 ap. nunciem v Rakousku, od 1713 kardinál kněz – Annibale Albani (1682-1751) byl během války o španělské dědictví jmenován papežským nunciem ve *Vidni*, aby hájil feudální práva Sv. stolce a jednal o územích zabraných Říší, což se smrtí císaře Josefa I. (1711) vyznělo naprázdno – 1710 se Albani odebral do *Drážďan*, kde zásadně přispěl ke konverzi budoucího pols.

krále Augusta III. z luteranismu ke katolicismu – v konzistoři 23. XII. 1711 byl Albani zvolen za kardinála – k Albanimu viz výpovědi Bechinie z Lažan a theatina Hložka v 2. beatifikačním procesu, k Daviovi pouze Hložkovu výpověď (→ výše 4c/)

4e/ 1702/ L NOVOTNÝ 1949, 362-365; **1703/** L BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, 107-113 (o uctění hrobu na pag. 110) – NOVOTNÝ 1949, 366-370; **1707/** L NOVOTNÝ 1949, 370-371; **1708/ a)** L NOVOTNÝ 1949, 374-377 – **b)** → výše 4c/ (především podrobné svěd. hraběte Trauttmansdorff-Weinsberga); **do 1723/ a)** L WINDERMAYER 1723, 172 – **b)**

4f/ další doklady o úctě u hrobu, především s ohledem na č. politickou reprezentaci – sdělení v 1. beatifikačním procesu:

více než 90letý Lukáš Kalivoda, původem z vacovské f., v době procesu nejstarší obyvatel *Pražského hradu*, který na *Hradě* sloužil 8 let svatovit. proboštovi Janu Františku Raschovi z Aschenfeldu, až do jeho smrti (1666), dále byl 6 let strážným t. *Hradu*, následně 34 let zvoníkem při hl. kostele sv. Víta a posléze odešel na odpočinek, vypověděl k 7. obecné otázce, že po všechny časy svého života slyšel, jak všichni, staří i mladí, chválí BJN – o t. světcích se dozvěděl zejména od probošta Rasche, který měl cca 60 let, a od tehdejšího kapelníka Václava Klatovského, kterému bylo v době Kalivodova nástupu do služby u Rasche 40 let – k 7. článku, 24. otázce řekl: „Byla pověst vždycky o tom, že to místo, kde jest hrob svatého Jana Nepomuckého, jest místo svatý; že aby pak se byl stal nějaký zázrak při tom přenesení [Janova těla], na to jsem se já neptal.“ – k 18. článku, 63. otázce (ohledně úcty) vypověděl: „Ctil jsem vždy a byl jsem povinen a až posavad ctím [SJN]. A pamatuji také, že nahoře jmenovaný pan hrabě z Martinic, nejvyšší purkrabí, nikdy do rady místodržické nešel, leč při hrobě svatého Jana Nepomuckého klekl a se pomodlil, jako u jiných svatých patronův; jako i nebožtík starý hrabě Vilím Krakovský z Kolovratu, nejvyšší landthoffmistr v Království českém, věku svého když umřel léta 1688 88 let maje, a jiní mnozí z pánův a místodržících, jmenovitě starý pan hrabě Slavata, bejvalý nejvyšší landthoffmistr, pan starý hrabě z Vrbna, též bejvalý landthoffmistr a posledně nejvyšší kanclíř Jeho milosti císařské a královské, pan hrabě z Vrtby, místoprezident královské komory české, podobně při témž hrobě svatého Jana Nepomuckého klekávali a se modlívali.“^{a)} – k 15. článku řekl mj.: „[...] a dokud jsem já byl v službě při kostele svatého Víta, vždy poutníci pobožný v velkém počtu přicházeli od mnoha mil, na jeho [tj. Janův] hrob se mě ptajíce, tam jemu počestnost prokazovali a jeho chválili. A až podnes dál a dál tu se pobožnost vzmáhá. A neslyšel jsem nikde, aby kdo tomu odpíral.“^{b)}

Jan Ignác Dominik svob. p. Putz z Adlersturnu, narozený ve *Vidni* 30. I. 1647, od 1671 cis. rada, 46

let člen král. komorního a feudálního soudu, 42 let rada č. král. komory (kterou již 15 let nemusel navštěvovat), vypověděl, že přišel ve svých 5 nebo 6 letech do *Prahy*, kde se ode všech dozvídal o BJN, rovněž od svých rodičů, Jana Putze z Adlersturnu (1595-1660) a Juliány Barbory roz. Rinkartové z Miltenau (1614-72), která do *Prahy* přišla cca 1621 a od svého mládí byla obzvláštní citelkou, jak mu sama vyprávěla (2. a 7. úvodní otázka) – o neustálé pověsti svatosti slyšel od předků i mužů vel. stáří a důstojenství, jako byli Bernard hr. z Martinitz, nejvyšší purkrabí, hr. Vilém z Kolowrat, nejvyšší prefekt království a od dalších velmožů království a jiných důvěryhodných mužů (44. otázka 13. článku) – jmenovaný svědek se ještě víckrát vyjádřil k projevům úcty v katedrále sv. Víta, kde sám 1682 zbudoval nový oltář sv. Barbory a sv. č. patronů, mezi nimiž dal vymalovat i SJN (→ A1, Praha II. 9b/)^e

výše zmíněný Jan Ignác Fileček (nar. 27. XII. 1647 ve *Skutči*) sloužil u nejvyššího purkrabí Č. král. Bernarda Ignáce hr. z Martinitz (ve fun. 7. I. 1651 † 7. I. 1685) od 1657, nejprve jako páže (do cca 1667), potom zase asi po půl druhém roce jako „aufwarter“ (posluhovač, opatrovník, cca do 1679), načež se stal komorníkem při č. král. dskách zem. – zároveň byl měšťanem Menšího Města praž. – ten na otázku 27 v čl. 8 odpověděl: „Pamatuji se, že můj pán nahoře též jmenovaný pan hrabě Bernard z Martinitz věku svého 70letý po vše léta, skrze které nejvyšším purkrabím byl (totiž 35 let), vždy kdykoliv do rady místodržické jezdil a také sice kdykoliv do kostela sv. Víta na hradě Pražském přicházel, ponejprv ku hrobu sv. Jana Nepomuckého chodíval a tam kleče při mříži se modlíval. Mám o tom dobrou vědomost, neb jsem u něho na 10 let pážetem a druhých 10 let aufwarterem byl. To byl pán velmi příkladný a pobožný, neb žádné veřejné slavnosti a pobožnosti nezameškal, ano aby také panstvo k takovým pobožnostem vzbuzoval a uváděl, v takový slavný dni panstvo k sobě k stolu pozval a je sebou po jídle na veřejné pobožnosti brával. Onť jest tu pobožnost k sv. Janu Nepomuckému nepochybně od svého pana otce, Jaroslava hraběte z Martinitz [1582-1649], který také před ním nejvyšším purkrabím [od 1638 až do †] a v čas bouřky české z okna z kanceláře místodržické shozen byl, pán velmi nábožný, sobě odevzdanou a poručenu měl.“^d

4f/ a) Bernard Ignác hr. z Martinitz, nejvyšší purkrabí Č. král. (ve fun. 1651 † 1685), Vilém Albrecht hr. Krakowský z Kolowrat, nejvyšší hofmistr Č. král. (ve fun. 1678 † 1688), Jan Jiří Jáchym Slavata z Chlumu a Košumberka, nejvyšší hofmistr Č. král. (ve fun. 1688 † 1689), Jan František Bruntálský z Vrba, nejvyšší hofmistr (ve fun. 1689-1700) a později nejvyšší kancléř Č. král. (ve fun. 1700 † 1705), a na závěr jeden člen hraběcího rodu z Vrtby – **b)** R č. výpověď Lukáše Kalivody v 1. beatifikačním procesu, 10. a 11. XII. 1715 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 11^{r-v}, 12^r, 14^r, 15^v) – **c)** R l. výpověď Jana Ignáce svob. p. Putze z Adlersturnu v t.

procesu, 2. I. 1716 (t., fol. 33^v, 34^r, 35^v) – **d)** R č. výpověď Jana Ignáce Filečka v 1. procesu, 28. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 27^v-27^r, 28^v osobní údaje, fol. 28^v-28^r cit. text)

4g/ totéž na základě výpovědi v 2. beatifikačním procesu:

Maxmilián Norbert Krakowský říš. hr. z Kolowrat, pán na Týnci, Janovicích, Dešenících a Běšinech, c. k. tajný rada, komoří, král. místodržící, přisedící většího zem. soudu a nejvyšší komoří Království č. řekl o úctě u hrobu (k otázce 60 v čl. 10): „Viděl jsem [ji] téměř každý den, protože když jdu do rady, vždy předtím navštěvuji svaté patrony v metropolitním kostele a u hrobu jeho [tj. SJN] sám své modlitby na kolenou prolévám.“^a

69letý Kašpar Jan Kupec z Bílenberka, rada král. apelačního soudu na Pražském hradě a sekretář jeho české expedice, pravil k otázce 62 v čl. 10: „Viděl jsem svého strýce, který byl kanovníkem [tj. svatovítského kapitulára Václava Vykročila z Bílenberka, † 1661] tamtéž [tj. u hrobu] klekat, nejvyššího purkrabí Bernarda hraběte z Martinitz a jiné velmi mnohé.“^b

53letý Ferdinand František pán z Říčan, který přišel do *Prahy* na studia koncem 70. l. 17. st., nyní c. k. rada, komoří, přisedící vyššího zem. soudu a hejtman král. *Starého Města praž.*, vypověděl o svých vlastních rodičích Petrovi z Říčan (král. hejtmanovi Vltavského kraje, již 1699 †) a Marii Maxmiliáně Říčanské, roz. Doudlebské z Doudleb: „Slyšel jsem a viděl své rodiče tamtéž [u hrobu] nejenom klekat, ale také že oni ke cti [SJN] sochy a oltáře stavěli.“^c

4g/ a) L *Acta utriusque processus* 1721, 400-401 (druhé *Summarium*, č. 19, § 2) – **b)** R l. výpověď Kašpara Jana Kupce z Bílenberka v t. procesu, 8. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 27^v) – **c)** R l. výpověď Ferdinanda Františka z Říčan v t. procesu, 28. III. 1719 (t., fol. 55^r, čl. 10, otázka 62)

4h/ doplňky k zem. úředníkům českým z dalších zdrojů:

1710 se v praž. katedrále konaly třídní zádušní bohoslužby (1.-3. IX.) za zesnulého nejvyššího purkrabí Č. král. Heřmana Jakuba Czernina z Chudenic († 8. VIII. t. r. v *Praze*), který byl mj. rektorem praž. skalecké mariánsko-nepom. konfederace – k t. příležitosti mu dědicové v katedrále dali zbudovat *castrum doloris*, které zdobil mj. „čtvrtý pramen nejskvělejší ctnosti“, ztvárnění představující ctnostné činy zesnulého, mezi nimi také budování sakrálních staveb, jako byly dvě skvělé kaple či kostely, které dal hrabě postavit ke cti sv. Václava a JN ve své zahradě u *Vidně* a založil nadaci pro kazatele, který měl v této zahradě každou neděli kázat v češtině – uprostřed druhého patra mauzolea se nacházela nebeská klenba s erbem zesnulého a kolem stály podobizny čtyř nebešťanů, kteří byli vybráni buď pro příbuznost jména se zesnulým, nebo proto, že zesnulý k jejich cti zbudoval kostely – nacházeli se tu sv. Heřman, sv. Jakub Apoštol, sv. Václav a SJN,

tento s doprovodným náp. *SILENTIUM, pro Requie sempiterna.*^{a)} – pomník je zachycen na dobové grafice, kterou vytvořil rytec Augustin Neurauter podle nákresu arch. Františka Maxmiliána Kaňky, který navrhl podobu zádušního pomníku (vyšel přitom nejspíš z podoby boč. ol. od Marka Nonnenmachera v praž. malostran. k. P. Marie Vítězné)^{b)}

22. V. 1718 o svatoján. slavnosti v *Praze Na Skalce* svěřil praž. novoměst. patricij a notář novoměst. desetipanského soudu Josef Vojtěch Jan Nepomuk Trmanus z Ostravy ve své chvalořeči v ochranu SJN mj. otce, přisedící, předáky a soudce Č. král., přičemž světci řekl, že „z nich znám sotva jednoho, kdo by denně neuctil dulickou úctou pokleknutím tvůj mauzolejní pomník“^{c)}

4h/ a) L *Supremus honorum gradus* 1710 – b) L ZETKOVÁ 2017, 72-78 – c) L TRMANUS Z OSTRAVY 1718, závěrečná pag.

4i/ důležitým podnětem k vykonávání pobožností u hrobu mohla být pro příchozí poutníky a návštěvníky skutečnost, že se v oltáři při t. hrobě „co nejuctivěji“ uchovávala N. Svátost oltární, podobně jako tomu bylo na ol. sv. Václava ve *Svatováclavské kap.* (dol. 1721) – takto se člověk „může také obracet k milým svatým patronům, s co největší uctivostí je pozdravit, projevovat jim úctu, vykonat k jejich cti pobožnost a získat skrze svaté patrony od Boha, co si přeje“

4i/ L HAIN 1721, 35

5/ při ohledání lamp, vot. darů a desek rozvěšených a umístěných v blízkosti hrobu, provedeném dne 20. V. 1719 odpoledne za přítomnosti praž. arcibiskupa, úředních osob a sezvaných odborníků a svědků, byly prohlédnuty rovněž tištěné a psané modlitby a modlitbičky nalézající se u hrobu, formulované v různých jazycích, které tam měli ve zvyku zbožně a pobožně na kolenou recitovat a pronášet lidé různého postavení

5/ R I. zápis řečeného ohledání v aktech 2. beatifikačního procesu, 20. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 467

6/ dvě vybrané události v praž. dómu, v jejichž ideové koncepci figuroval SJN:

6a/ pro trojdenní zádušní obřady, které byly slouženy za zesnulého císaře a č. krále Leopolda I. od 30. VII. 1705, bylo vybudováno *castrum doloris* – na čtverém pódiu středního patra t. funerální architektury stály postavy čtyř patronů Č. král., jejichž posvátná těla odpočívají v bazilice sv. Víta, pro jejíž rozšíření zemřelý monarcha 1673 položil základní kámen – byli tu znázorněni světci Vít, Václav, Zikmund a JN

6a/ L *Imago caesaris Leopoldi* 1705 – HRBEK A KOL. 2021, 124

6b/ nový praž. arcibiskup Ferdinand z Kuenburgu byl uvítán v praž. katedrále jako přicházející pastýř v neděli Dobrého pastýře 1714 – v uvítací l. řeči se k němu obracel svatovít. probošt a praž. gen. vikář

a sufragán Daniel Josef Mayer z Mayernu mj. těmito slovy (v překladu): „Nuže, vstup do svatyně této svaté a věkem ctihodné baziliky, nejctihodnější arcibiskupe! Ona téměř sejme svou starobylost a v tomto novém jaru pro tebe rozkvetne jako nevěsta. K setkání přicházejí nebeští starosvati, naši svatí patronové, a nesou slavnostní výbavu. Přijmi z jejich rukou velekněžské odznaky náležité cti. Panenský družba, hlavní patron tohoto kostela, svatý Vít, ti podává *prsten* jako *ženichovi* tohoto kostela. Svatý Václav, předák království, uděluje *stolec* jako *primasovi království*. Svatý Zikmund, ověnčený a nachový mučedník, věnuje *purpur* jako *knížeti Sv. říše*. Svatý Vojtěch, nejsvětější z našich biskupů, přináší *mitru a berlu* jako *arcibiskupovi*. Svatý Metoděj, první posel svaté víry do Čech z apoštolské autority, nese *apoštolský kříž* jakožto *rozenému legátovi*. Svatý Jan Nepomucký, stálý strážce posvátné pečete, uděluje *pečet'* k zapečetění srdcí jako *ustavičnému kancléři*. Nakonec věrná naše kapitula předkládá *zlatý klíč*, nikoli nepodobný tomu, který dal pro sebe vytvořit tvůj svatý jmenovec *Ferdinand*, katolický král Kastilie, když měl vstoupit do města Sevilly. Dal na něj vyryt otcovské heslo: *Bůh otevře, král vstoupí.*“

6b/ L HELFFER 1714

7/ o bohoslužbách sloužených ke cti v praž. katedrále (případně i obecněji na více místech):

7a/ informace podané svědky a pamětníky v 2. beatifikačním procesu:

81letý praž. staroměstský měšťan Jan Benedikt Petzker odpověděl na otázku 73 v čl. 12 ohledně mší celebrowaných ke cti: „Na tato čtení mší si pamatuji již sedmdesát let [tj. od 1649] a vidím, že jich je dodnes mnoho čteno.“^{a)}

na tutéž otázku odpověděl Jan František Crusius z Krausenbergu, měšťan a primátor král. *Nového Města praž.*, který 1660 přišel do *Prahy*: „Po 59 let [tj. od 1660] si pamatuji, že bylo čteno více mší.“ – na otázku 107 v čl. 21 odvětil: „Po 59 let si pamatuji, že je čteno k jeho cti velmi mnoho mší a den ode dne se hojný počet mší zvyšuje.“^{b)}

také Pražan František Wetzker z Neudensteinu (*1661), rada c. k. apelací, referendář německých lén, superintendent Karlo-Ferdinandovy univerzity a doktor obojího práva zodpověděl otázku 73 v čl. 12: „Pamatuji si od počátku své paměti [tj. od 60. l. 17. st.], že bylo více bohoslužeb čteno v kapli položené u hrobu [SJN], jelikož k hrobu nebyl připojen žádný oltář, posléze však, od doby, kdy byly [k hrobu] připojeny dva oltáře, [čte se na nich] velmi veliké množství mší.“^{c)}

na stejnou otázku odvětil rovněž Jan Ignác Fileček, měšténin král. *Menšího Města pražského*, komorník při král. *dskách zemských*: „To pamatuji od 50 let [tj. od 1669], že mnoho mší svatých ke cti a chvále [SJN] se sloužejí a lid velebnou svátost přijímá.“ – podobně odpověděl na otázku 107 v čl. 21: „Já to pamatuji k 50 letům a sám mnoho mší

svatých na poděkování při oltářích jeho čísti dávám.“^{d)}

Ferdinand František pán z Řičan k čl. 12, otázce 73 řekl: „Po 40 a několik let si pamatují na velmi veliké množství čtených mší, hlavně od času, kdy zde v Praze stále zůstávám [tj. od sklonku 70. l. 17. st.]“^{e)}

7a/ a) R l. výpověď Jana Benedikta Petzkera ve beatifikačním procesu, 10. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 30^v) – **b)** R l. výpověď Jana Františka Crusia z Krausenbergu v t. procesu, 18. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 40^r a 40^v) – **c)** R l. výpověď Františka Wetzker z Neudensteinu v t. procesu, 6. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 24^r) – **d)** R č. výpověď Jana Ignáce Filečka v t. procesu, 20. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 44^r a 44^v) – **e)** R l. výpověď Ferdinanda Františka z Řičan v t. procesu, 28. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 55^v)

7b/ doklady ve starší literatuře:

jezuíta Jiří Kruger 1669 zaznamenal, že někteří zbožnější lidé podporují úctu k muč. JN tím, že dávají v blízkosti jeho hrobu sloužit nejsvětější mši^{a)}

jeho spolubratr Bohuslav Balbín v rukopisném Životě o rok později napsal, že na oltářích Navšt. P. Marie, sv. Lucie, sv. Otýlie, sv. Klementa a bl. Jana Zpovědníka (→ A.1, Praha II. 8a/) ve Vlašimské kapli (Navšt. P. Marie) v blízkosti hrobu kněží v jisté dny slouží bohoslužby^{b)}

z těchto bohoslužeb, jak 1673 sděluje v knize o dějinách svatovít. katedrály kapit. děkan Tomáš Jan Pešina z Čechorodu, jsou každý měsíc dvě mše sv. slouženy za Wolfganga z Kolowrat a zesnulé z rodiny^{c)}

7b/ a) L KRUGER 1669, 10 – **b)** L *Acta Sanctorum* 1680, 674 (kap. III, č. 18) (na oltářích kněží v jisté dny slouží bohoslužby) – BALBÍN 1682, 105 (kap. VI) (na oltářích kněží slouží bohoslužby) – **c)** L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 704

7c/ informace ze zač. 18. st.

- sdělení ve výsledné zprávě o stavu úcty, sestavené 1701 na základě Barthelova průzkumu:

„Zbožní ctitelé dávají čist mešní oběti, ač pouze dle [liturgické] doby nebo z připadajícího svátku, nebo [jako] votivní, přece však ke cti a uctění bl. Jana Nepomuckého, na oltářích u jeho hrobu a na bližších [oltářích], jsou při nich co nejzbožněji přítomni, věnují svíce a darují posvátná roucha i drahocennou výbavu. Činí to v tak velikém počtu a tak často, že se větší úcta a uctívání každodenně neprojevuje ani nešíří u ostatků žádného z ostatních světců v metropolitním kostele.“^{a)}

„[Projevem úcty jsou také] svíce a voskové louče, které lid daruje ve velmi velkém množství, aby se zapalovaly a hořely na oltářích u hrobu a na oltářích blízké kaple během mší, které dávají velmi hojně a každodenně sloužit velcí i malí ze zbožného lidu ke cti svätce [JN] (nikoli však o něm, jelikož se to nesmí bez povolení Apoštolského stolce, nýbrž dle [liturgické] doby, nebo z připadajícího svátku, nebo [jako mše] votivní).“^{b)}

- podle francouzského cestopisu z 1704, vydaného Casimirem Freschotem 1705, se v hlavách a nohách hrobu nacházely dva malé oltáře, na kterých se sloužila mše sv. téměř každé ráno, a kněží byli odděleni mřížkou ze zlaceného železa od zástupu lidí, kteří k t. hrobu přicházejí^{c)}

7c/ a) R *Fama publica* 1701, pag. 558 (č. 17) – **b)** R t., pag. 581 (č. 9) – **c)** L FRESCHOT 1705, 129: „Cette sepulture [SJN] est à côté droit du Chœur, & à ses deux bouts, savoir à la tête & aux pieds, il y a deux petits autels, où l'on célèbre la Messe quasi tous les matins, enfermez dans un treillis ou balustre de fer doré pour séparer le Prêtre célébrant de la foule du peuple, qui ne manque gueres à ce tombeau.“

7d/ piarista Viktorin od sv. Kříže píše 1722 o čtyřech oltářích v praž. katedrále – nejprve o dvou: „[na] hrobu našeho Jana, mučedníka Božího, [...] dva oltáře, jeden z předu, druhý z zadu, tváří svou od sebe, tváří pak sloužících tam kněží proti sobě, nákladným dílem vyzdvižení nemalou slávu ne tak zevnitřní ozdoby, jako počestnosti svatým Božím náležitě přidávají a drahou před obličejem Božím smrt jeho mučednickou k příjemné vůni Božské Velebnosti podstoupenou ustavičně dosvědčují“^{a)} – jeden z těchto oltářů přirovnal oltářím na zápalné oběti, druhý kadidlovému oltářím, o kterých se čte ve Starém Zákoně: ^{a)} „Dále ti dva nad hrobem našeho Jana vyzdvižení oltářové i tímto způsobem obojí onen starozákonní oltář vyobrazují, neboť pokudž sv. mučedník v hrobu svém podle těla odpočívá, jeden z těch oltářů slouti může oltář zápalu, na němž tělo jeho, k vůni líbezného Bohu jako obětované a pod ním jako pohřbené, na všeobecné z mrtvých vzkříšení, které se v poslední den soudný stane, očekává; pokudž pak týž mučedník blahoslavenství věčného podle duše požívá, druhý z těch oltářů může slouti oltář kadění vonného, na kterém po smrti tělesné duše jeho do nebeské svatyni přenesená z své slávy líbeznou vůni neustálé chvály Bohu vzdává [...]“^{b)} – na obou t. oltářích „každodenně mše sväté se konají“^{b)} – později týž autor dodává, že „jsou ještě dva jiní oltářové proti témuž hrobu [SJN] v kapli Nativitivy Panny Marie ke cti sv. Jana Nepomuckého posvěcení, na nichž když u hrobu nemohou, domácí i přesporní kněží každodenně k vůni líbezného Bohu tak hlučně přisluhují, že v těchto posledních letech každoročně při těch čtyř oltářích přes 7000 mší svätých ke cti sv. Jana Nepomuckého, ne sice o něm, ale o běžným svátku Nejsv. Trojici slouženo se nalézá“^{c)} – **pozn. pro rekapitulaci:** citovaný autor sděluje, že se v praž. dómu nacházejí čtyři oltáře (čtvrtý přibyl nejspíš až 1721 v kap. Navšt. P. Marie, → A.1, Praha II. 8e/), přináší konkrétnější početní údaj o mších sv. sloužených ke cti v okolí hrobu (ten odpovídá stavu známému již z doby před beatifikací, → níže 7e/ 1716-18), do třetice se zmiňuje o mešním formuláři ze svátku N. Trojice – že by t. mešní formulář byl užíván pro bohoslužby slavené ke cti ve svätovít. dómu, se dozvídáme o něco dříve (1715) od radnického faráře Daniela

Františka Klaudia, který v *Radnicích* po svém nástupu (1709) zavedl oslavu v den mučednictví 16. V. se slavnostní zpívanou mší sv. ke cti, která se celebrowala „dle ritu pražského metropolitního kostela jako votivní o Nejsvětější Trojici“ (→ níže, Radnice) – podobně byl SJN slaven v *Nepomuku* a na mnoha dalších místech

7d/ a) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 118 – b) L t., 120 – c) L t., 121

7e/ počty bohoslužeb, případně rozdaných sv. přijímání poutníkům ke hrobu a jejich vyslechnutých zpovědí v jednotlivých letech, od prvních záznamů až do svatořečení:

1686 – na oltáři ve *Vlašimské kap.* (→ A.1, Praha II. 8a-b/), který se těšil zbožné účtě, bylo slouženo přes 460 mší sv., ačkoliv se nemají číst mše přímo o SJN

dol. 1714 – „Vejroční památka toho mučedníka Božího [JN] posavad dne 16. máje se připomíná, k jehožto hrobu již pěkně ozdobenému do kostela svatého Víta na hrad pražský toho dne mnoho tisíc lidí k svatě zpovědi a uctění toho milovníka Božího přichází.“

1716-18 – při průzkumu svatoján. památek v praž. katedrále v rámci 2. beatifikačního procesu byly dne 26. VI. 1719 prohlédnuty také „knihy neboli kodexy pražského metropolitního kostela, povětšinou vázané v potmělé kůži, podlouhlé formy, každá na šířku dvou prstů, do kterýchžto knih, zakládaných rok co rok, se jménem a příjmením obvykle zapisuje kterýkoliv kněz, kdykoliv v řečeném kostele slouží svatosvatou mešní obět ke cti a účtě ctihodného sluhu Božího Jana Nepomuckého na oltářích postavených u jeho hrobu nebo poblíž něj, a to především v den památky téhož věrného sluhu Božího připadající na šestnáctý máj“ – z t. knih vyšlo najevo, že se již dlouhou dobu každoročně slouží řečeným způsobem mnoho tisíc mší, konkrétně v posledních třech letech že jich bylo celebrowáno roku 1716 celkem 7034, léta 1717 6920 a loňského roku 1718 7192 „ke cti a účtě často jmenovaného ctihodného Božího služebníka Jana Nepomuckého, v samotném výše řečeném svatém metropolitním kostele svatého Víta na Pražském hradě“ – ve zmíněném třiletí bylo tedy slouženo na oltářích v blízkém okolí hrobu 21.146 mší sv. ke cti muže, který dosud nebyl prohlášen ani za blahoslaveného

1721

piarista Viktorin od sv. Kříže píše o oktávu oslav blahořečení v *Praze*, který začal dne 4. VII., a pokračuje, že podobné oslavy trvaly několik měsíců, kdy do svatovítského chrámu přicházela lidnatá procesí a poutě z okolních měst a konala se zde shromáždění lidí i z dalekých krajín, takže praž. noviny (určitě *Outerní* nebo *Sobotní pražské poštovské noviny*) prohlásily, že v t. r. bylo v hl. chrámu sv. Víta, především na 4 oltářích (tj. na dvou u světceva hrobu a na dvou v blízké kapli, dříve *Vlašimské*, nyní svatojánské) slouženo 60.672 mší sv. z příčiny té slavnosti a předcházející k ní

pobožnosti – byly zaznamenány počty bohoslužeb v jednotlivých měsících beatifikačního r. 1721, v lednu 1151, únoru 1668, březnu 2358, dubnu 2285, máji 3748, červnu 5706, červenci 6521, srpnu 6078, září 4927, říjnu 5062, listopadu 5492, prosinci 4666^{a)}

jelikož výsledný počet mší sv. zaznamenaných k jednotlivým měsícům 1721 je 49.662, nikoliv 60.672, je možné hledat ve vyšším číselném údaji (převzatém z praž. novin) celkový počet všech bohoslužeb sloužených t. r. v praž. katedrále, případně přistoupit ke všem t. údajům s kritickou obezřetností – dobová literatura přináší ještě třetí variantu, podle níž bylo v praž. dómu 1721 celkově slouženo přes 22.254 mší sv., z toho 16. V. jich bylo napočítáno 224^{b)}

anonymní autor v textu *Von Eröffnung des heiligen Grabs* 1722 sdělil, že během 4 týdnů v období kolem praž. oslavy blahořečení bylo ve svatovít. katedrále na 4 oltářích a na dalších oltářích kolem slouženo denně tolik mší sv., že jich celkově bylo napočítáno 6551^{c)}

1721-25 – dne 16. II. 1725 v rámci kanonizačního procesu byly v praž. dómu prozkoumány vot. dary věnované sem ke cti – na závěr t. průzkumu byly zaznamenány počty mší sv. čtených u hrobu nebo kolem něj v období od 1. III. 1721 do 16. II. 1725 – konkrétně v jednotlivých letech bylo celebrowáno od 1. III. do konce 1721 celkem 6395 mší sv., 1722 7286, 1723 7782, 1724 7724 a 1725 do 16. II. úhrnem 932 – započítány nebyly čtené mše sv., jejichž celebranti nepoznámali své jméno – celkově se jednalo o 30.119 bohoslužeb

1722

Václav Ignác hrabě Wratislav z Mitrowic v kanonizačním procesu 24. IV. 1723 vyznal, že se doslechl, že minulého roku (tj. 1722) více méně v oktávu bylo napočítáno 40 tisíc kajcníků v pouhém metropolitním kostele seběhnuvších se u posvátného hrobu^{a)} – potvrdil to i svatovítský arcijáhen Jan Mořic Václav Martini ve svém n. kázání, proneseném v praž. katedrále 16. V. 1723 k oslavě: „Ó, copak jeden zázrak! Když ne toliko jeden hříšník, nýbrž přes čtyřicet tisíc hříšníků jen během oktávu sv. Jana v tomto svatém hlavním kostele, jak se to stalo v uplynulém roce 1722, se k Bohu obrátilo.“^{b)}

piarista Viktorin od sv. Kříže 1723 zaznamenal (a 1724 bylo publikováno): „Oltářové, při kterýchž, jakož také při dvou jiných proti témuž hrobu v kapli nejbližší ke cti téhož svatého [JN] vyzdvížených oltářích každodenně od rána až do poledne mše svaté se sloužejí, tak že minulého roku 1722. 56673. při těch čtyř oltářích se sloužilo“^{c)}

dol. 1722 – sdělení téhož piaristy → výše 7d/

1723 – t. piarista podal ještě informaci, že v praž. katedrále „na vejroční sv. Jana památku do 12500. komunikantů se počítalo.“

1723-27 – s předchozími údaji je třeba porovnat údaje, které byly publikovány ve dvou

reprezentativních knihách sepsaných u příležitosti kanonizace dvěma jezuity, v *Římě* Francescem Marií Galluzzim a v *Praze* Maxmiliánem Wietrowským, který se osobně účastnil praž. fáze apoštolského procesu – t. autoři sdělují, kolik bylo v posledních letech v praž. katedrále slouženo mši sv. a přijato sv. přijímání ke cti, což potvrzuje veliké shromáždění k poctě a zbožnost lidu – oba autoři se shodují, že 1723 bylo v praž. dómu ke cti slouženo 82.672 mši sv. a rozdáno 2.055.361 sv. přijímání, 1724 celebrováno 65.793 mši a rozdáno 2.000.693 přijímání, 1725 slouženo 61.687 bohoslužeb a rozdáno 1.050.200 sv. přijímání, 1726 celebrováno 58.950 mši a podáno 1.048.491 konsekrovaných hostií a 1727 slouženo 57.899 mši sv. a podáno 1.131.732 sv. přijímání – **pozn.:** zdá se, že právě uvedená čísla ve skutečnosti označovala celý bohoslužebný provoz svatovit. katedrály

souhrn za období 1721-27: přijmeme-li za směrodatný počet 49.662 bohoslužeb v beatifikačním r. 1721, údaj z 1722 a součet bohoslužeb z období 1723-27, dospíváme ke zjištění, že **bylo v praž. katedrále v sedmiletí 1721-27 ke cti slouženo 433.336 mši sv. a v pětiletí 1723-27 rozdáno 7 milionů 286 tisíc 477 sv. přijímání**

7e/ 1686/ L MAKARIUS Z MERFELIC 1687, 99; **dol. 1714/** L *Stráž i poklad* 1714, 83 (odtud cit.); **1716-18/** R l. zápis ohledání svatoján. památek v praž. katedrále dne 26. VI. 1719, v rámci 2. beatifikačního procesu (NA, APA I, sign. C 144/5) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 472 (druhé *Summarium*, č. 40, § 8-9) – BERGHAUER 1761, 144; **1721/ a)** L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 206 – srov. BERGHAUER 1761, 144 (k měsíci září uveden počet 4937 mši sv. místo 4927) – **b)** L *Johanneischer Ehren-Triumph* 1729c, 13 – **c)** L BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722, 89; **1721-25/ R** akta kanonizačního procesu, 16. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 1016^v); **1722/ a)** R l. výpověď Václava Ignáce Wratislava z Mitrowic v kanonizačním procesu, 24. IV. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 21^r, čl. 22) – **b)** L MARTINI 1723, s. p. – **c)** L VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 75; **1723/** L t.; **1723-27/** L GALLUZZI 1729, 112 – WIETROWSKY 1729, 214-215

8/ oslavy svátku v katedrále, jak v samotný den 16. V., tak v následující oktáv:

8a/ poprvé se objevuje datování mučednické smrti JN do dne 16. máje 1383 v rukopisném katalogu praž. biskupů, arcibiskupů a kanovníků z pera svatovit. kanovníka Václava Františka Celestýna Blumenbergu z 1665^{a)} – Blumenberg zde zachytil tradici přímo spjatou s prostředím praž. katedrály – asi o tři roky později uvedl stejné datum Nepomukova úmrtí v mučednickově stručném životopisu další svatovit. kanov., Dlouhoveský^{b)} – od té doby se t. datum začalo prosazovat jak v textech historiků, hagiografů a dalších spisovatelů, tak také v každoročních připomínkách

Nepomukova násilného skonu, které se rozvíjely do čím dál tím okázalejších oslav

8a/ a) R BLUMENBERG 1665 ← L BERGHAUER 1736, 347 – TÝŽ 1761, 43 – STEJSKAL 1922, 35 –

b) R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 45

8b/ informace ve výsledné zprávě o stavu úcty, sestavené 1701 na základě Barthelova průzkumu: „V den připomínky blahoslaveného Jana Nepomuckého, připadající na 16. den máje, ačkoliv v metropolitním kostele, kde je pohřbeno tělo blaženého muže, ani zvony nesvolávají lid, ani se nekoná oslavné kázání, ani se nezpívá žádná slavnostní votivní mše, ani žádným jiným způsobem není lid váben, přesto však sama pověst a veřejný hlas, od nepamětné doby až do současnosti, o svatosti blahoslaveného mučedníka Jana Nepomuckého a jeho působivém orodování u Boha, a sama Boží Prozřetelnost inspirující srdce věřících, tak přitahují a vedou téměř veškerý lid, osoby nejvznešenější i nejprostší, že stoupají velmi hustým proudem na horu Pražského hradu, padají na kolena u ostatků blaženého muže, jsou co nejzbožněji přítomny mešních obětí, které tam ve velmi velkém počtu na oltářích vedle a poblíž posvátného hrobu dobrovolně celebrují ke cti a uctění blahoslaveného Jana kněží, kteří přicházejí sami od sebe a svobodně, případně na požádání zbožných svěřenců; [lidé tu také] smývají hříchy svátostnou zpovědí, co nejzbožněji přijímají eucharistického Boha, mnoha modlitbami žádají blaženého muže o přimluvu, pamětlivi vyprošených dobrodiní vzdávají díky, a tak se do metropolitního chrámu shromažďuje k posvátnému hrobu blahoslaveného Jana Nepomuckého nesmírně početný lid a velice četní zbožní ctitelé blaženého muže, kteří se nedají odradit ani žádným nevlídným počasím, ani přemírou povinností.“

8b/ R *Fama publica* 1701, pag. 557-558 (č. 16)

8c/ k oslavám svátku v praž. katedrále se vyjádřili ještě dva očití svědkové a dvě písemná vyjádření:

v 1. beatifikačním procesu primátor *Starého Města praž.* Bohuslav Jan Woržikovský z Kundraticz: „Viděl jsem velice často [o svátku 16. V.] úctu a shromáždění lidu téměř větší než o svátku jiných svatých patronů Čech, když totiž od nejranějšího rozbřesku tohoto dne až do hlubokého poledne, jakož i po celý oktáv jsou slouženy mešní oběti a je vidět nesmírný počet kajícníků a přijímajících eucharistii [...]“

jez. kněz Zikmund Scholtz tvrdil v kázání, které přednesl v *Brně* 1722, že kdyby sám během dvanácti let v *Praze* nesledoval, jak se ve svátku 16. V. praž. dóm plní zbožným lidem již od 2 hodin po půlnoci až do večera, nedovedl by si to představit – takové shromáždění lidu není v praž. katedrále vidět jindy během roku^{b)}

v č. vydání Balbínova Života z 1710 se píše: „Vejroční památka toho mučedníka Božího dne 16. měsíce máje se připomíná, k jehožto hrobu do kostela sv. Víta na Hrad pražský toho dne mnoho

tisíc poutníků přichází a každý svou potřebu důvěrně přednáší.“^(c)

piarista Viktorin od sv. Kříže 1722 píše, že o výroční památce neboli ve svátek 16. V. „v hlavním pražského města kostele nad slavným sv. Jana hrobem z obou stran mše sv. již před tím po pořádku zamluvené a zapsané hned před denicí při nezčislným kajících poutníků, domácích i přespolních, z běhu až přes poledne ustavičně se konají“^(d)

8c/ a) R l. výpověď Bohuslava Jana Woržikovského z Kundratice v l. beatifikačním procesu, 15. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 53^v-53^r, čl. 15, otázka 55) ← Acta utriusque processus 1721, 152-153 (první *Summarium*, č. 26, § 14) – **b)** SCHOLTZ 1722, fol. D^v-D 2^r – **pozn.:** Scholtz působil v Praze jako kazatel v profesním domě na Malé Straně jistě 1715-19 – **c)** BALBÍN 1710, 56 – **d)** VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 59

8d/ svatoján. oslavy v jednotlivé roky v období 1680 do Nepomukova blahořečení 1721:

1680 – výše bylo několikrát sděleno, že svatovit. probošt a sufragán praž. arcidiecéze Jan Ignác Dlouhovský z Dlouhé Vsi dal během pobytu cis. dvora v Praze vyzdobit hrob k oslavě svátku 16. V. 1680, které se osobně zúčastnil císař Leopold I., zatímco panovníkova manželka tou dobou již dlela mimo Prahu (→ výše 4a, c/, Trmanova a nejspíš i Petzkerova výpověď) – praž. novoměstský patricij a konšel Jiří Samuel Trmanus z Ostravy o této události pravil (ve 2. beatifikačním procesu): „Také si pamatují, že roku 1680 o samém svátku sv. Jana Nepomuckého, tj. 16. máje, řečenému nejvznešenějšímu [císaři] Leopoldovi zesnulý pan sufragán a probošt pražský z Dlouhé Vsi symboly a nápisy mauzolea u hrobu tehdy vztyčeného vytisknuté představil.“ – další podrobnosti po letech doplnil Jan Tomáš Vojtěch Berghauer v prvním dílu *Proto-martyra*, v němž sdělil, že Dlouhovský dal k oné oslavě svátku na hrob na vlastní náklady umístit mauzoleum a dal je vyzdobit symboly a nápisy vystihujícími běh života – 1709 ukázal Berghauerovi zasloužilý svatovit. „kapelista“ Eliáš Schraeter ve skladu metr. kostela zlomky zmíněného mauzolea – šlo o různé štíty s nápisy, jako *D. Joannes Nepomucenus, Flosculus Majalis S. Catholicae Ecclesiae* atd., nebo *In horto Nepomuceno ad viridem montem Adalbertina benedictione faecundato prognatus* atd. – malbu světcova utopení doprovázel nápis: *fluentis Moldavae rigatus, & decimō septimō Calendas Junias MCCCLXXXIII.* [tj. 16. V. 1383] *è ponte Pragensi praecipis datus* atd.

1680-90 – Trmanova zmínka o „vytisknutých symbolech a nápisích mauzolea u hrobu“ SJN, které Dlouhovský 16. V. 1680 předal Leopoldovi I.,^{a)} dává tušit, že tehdy byla započata zhruba desetiletá tradice publikování tisků, jimiž svatovit. kapitula seznamovala širokou veřejnost s tématy každoročních oslav, které organizovala v praž. dómu ve výročí mučednictví 16. V. –

z dochovaných exemplářů těchto doprovodných tisků (jakýchsi „poetických slovních ilustrací“) vyplývá, že vycházely v latinské, české a německé verzi – zachovaly se pro léta 1683 (l. č., n.), 1686 (n.), 1687 (l., n.), 1688 (l., č.), 1689 (l.) a 1690 (l.) – název a závěr l. verze tisku z 1686 je doložen literaturou, č. a n. překlad tisku z 1689 se dochoval v rukopisném sborníku strahovského premonstráta Evermoda Jiřího Košetického – existenci tisků z let 1681, 1682, 1684 a 1685 lze pouze předpokládat – je velmi pravděpodobné, že témata výročních svatoján. oslav, popisovaná t. pamětními tisky, se projevila ve výzdobě světcova hrobu (např. v tisku z 1687 je „pocestný“ přicházející do praž. metr. kostela vyzván, ať pohledí vzhůru a uvidí P. Marii jako patronku Uher, pak uvidí svaté ochránce atd.)

1683 – (l., č. i n. doprovodný tisk) – v roce (domnělého) třístého výročí mučednické smrti byl „blahoslavený Jan Nepomucenský,“ který „od smrti své již do tří set let zázraky se stkví,“ při oslavě v praž. katedrále „vypodobněný v dlouhověkem ptáku Phoenix, který v ohni umírá a v ohni se rodí,“ neboť „v nebeském ohni se zrodil, v ohni umřel, v ohni lásky a zázrakův až podnes živ jest“ – světce při jeho hrobě tímto tématem uctila svatovítská kapitula „v té naději,“ že „pokudž v tyto nejnebezpečnější časy vyzván bude, [...] vlastencův svých nikoliv neoslyší, ale ku pomoci přispěje“ – vždyť je to „pravý otec vlasti, který vlastence a krajany své jeho vyzývající jako nejmilejší dítky přijímá a chrání“ – tak to vyjadřuje č. podoba doprovodného pamětního tisku, která koresponduje s verzí l. i n. – (domnělé) Nepomukovo třístileté výročí připadlo na dobu skutečně velmi nebezpečnou, uváží-li se tehdejší obléhání *Vidně* a celkové ohrožení habsburských domů a potažmo evropských křesťanů ze strany Osmanské říše – že praž. dómská kapitula sv. mučedníka žádala o příspěvní v této nouzi opravdu naléhavě dotvrzuje v l. i n. tisku trojí závěrečné přání „Staň se tak, staň se tak, staň se tak.“ – v č. verzi je t. přání vyjádřeno pouze jednou

1686 – je znám titul a závěr l. doprovodného tisku – nesl název *Castrum boni nominis* a svatovit. kapitula jej v den mučednictví 16. V. 1686 věnovala *Rakouskému domu* se závěrečným chronogramem: „Ti, kteří tě nenávidí, ať jsou pokryti hanbou a posměchem.“ – z toho vyplývá, že tématem tehdejší oslavy u hrobu byl „hrad dobrého jména“

zachovala se však n. verze doprovodného tisku, která nese jiný název: „Blažená předzvěst budoucího štěstí, Jan Nepomucký“ – světec je zde představen jako kladivo na posměváčky a na opovrhovatele Bohem a jeho svatými, jako stálý zastávce všech milujících a zkroušených – je věrným průvodcem na cestě a nerozlučným Achatem všech potomků *arcivévodského domu rakouského* ke Slunci spravedlnosti ve Velebné svátosti oltářní – když na toto Slunce popatřil

Rudolf (I.) Habsburský (1218-91), jeho mládí se obnovilo jako u orla a orel Římské říše si zvolil příbytek ve zmíněném arcivévodském domě – nyní se tento říšský orel dívá na mladé orly Leopolda, Josefa a Karla – blahoslavený Jan přitom ukazuje na pravé Slunce, na které tito spravedliví orlové každého času hledí očima, které neuhnou – Leopold ukazuje, že osmanská luna musí být zatemněna – Josef, sloup a blaho otcovského domu, bere s prvními literami polovinu lunny, aby nemohla dospět do celého kruhu a obývat celý svět – Karel odporuje odvrácenému měsíci a dosahuje na jeho pravou patu, aby byla pošlapána – je přáním všech, aby byla luna pošlapána – Áron, nejvyšší kněz, v Inocenci XI. přináší Otcí nejvyšší oběť, Nejsvětější svátost – Mojžíš v Leopoldovi je horlilem pro Boží dům – David staví proti velkému Goliáši Boží jméno a Josef proti tureckému tyranovi Nejsvětější svátost – dále je zmíněno požehnání Sáry, je zmíněna Hagar, její syn Izmael a jejich dům, Bůh, který je odpůrcem nepřátel svého lidu, který srovnal Jericho se zemí zvukem trubek bez užití jiných zbraní a ochránil pravou víru – v závěru je předkládán blažený Jan panujícím Leopoldovi jako vůdce na cestě, který pomlčel o věcech svěřených ve zpovědi, aby tím svobodněji mohl mluvit k zahanbení nepřátel, kteří neuznávají Leopoldova Boha v Nejsvětější svátosti, pročť ať tento Bůh dodá Leopoldovi odvahy, aby mu položil nepřátele jak podnož k nohám – toto vše popřála svatovítská kapitula *Rakouskému arcidomu* v den Janova mučednictví, 16. máje – závěrečný chronogram zní: *Gott StIrtze SeLbIge VnrVhIge Köpff So LeopLDVM IetzVnt beVnrVhIgen (= 1686)*

1687 – (doprovodné tisky l. a n.) – svatovít. kapitula vyzdobila hrob k oslavě 16. V. 1687 v souvislosti s aktuálním děním na východní frontě v Uhrách, kde minulého roku Habsburkové dobyli na Osmanské říši zpět *Budin* a letos pokračovali ve vojenském tažení, aby Uhry vymanili z područí lunny, tj. islámu – na náhrobku bylo znázorněno, že i JN je připraven pomáhat spolu s ostatními č. patrony v čele se sv. Václavem Panně Marii jako patronce Uherského království a císaři Leopoldovi, aby (cís.) orel získal Uherské král. a každý opět měl, co jeho jest, císař, Maria i Bůh – jako Maria šlape po osmanské luně, protože chce, aby (islámem) zastíněné Uhry byly ozářeny sluncem (křesťanské) víry, a drží v ruce růži na znamení vítězství, tak i čeští patronové pomohli císaři k vítězství nad Hagarity i Tatary, aby zanikla luna (tj. islám), vždyž jsou vázání k Uherskému král. skrze Marii a sv. Vojtěcha, který pokřtil prvního kat. uherského krále Štěpána – JN, Mariin pomocník (obdobně jako Jan Apoštol, kterému byla Maria svěřena), má mezi č. patrony v pomoci Uhrám roli mstitele, neboť je ochráncem dobrých, ale mstitelem zlých (jak zní název doprovodných tisků)

1688 – (doprovodné tisky l. a č.) – za téma letošní oslavy zvolila praž. svatovít. kapitula májovou zahradu štípenou ve jménech Janů, kvetoucí a zelenající se jejich ctnostmi a zkropenou vodou mariánské milosti, neboť Marii bylo o Janovi řečeno: „Ženo, hle, syn tvůj.“ (odkaz na sv. Jana Apoštola) – nebeští Janové našli v májové zahradě bělostná lilia (vyznavači) a červené růže (mučedníci) – jsou přirovnáni ke stromům, k cedrům libánským, neboť věčná Pravda dí, že nepovstal větší mezi syny ženskými nad Jana (odkaz na sv. Jana Křtitele) – je zde cypřiš na hoře Sion, Jan, učedník, kterého Ježíš miloval, dále palma, Jan I., římský papež, pak oliva, mariánský milovník Jan Bonaventura, nato šípky neb raději růže štípená v Jerichu, totiž Jan Zlatoušlý a Jan Dobrý, dále se zde line vůně skořice a balzámu, Jan Damascenský, roste tu rozložitý javor u potoků na ulicích, sv. Jan Almužník, je zde myrha, sv. Jan Kalybita, a také sv. Jan Beránek, který vetkl do země neužitečnou hůl a ona se zazelenala – nakonec: „Byl i náš Jan Nepomucenský strom ovoce dobré vydávající časem svým, neboť aby jako neužitečný strom skrze vyjevení svátostné tajnosti nebyl za potravu ohni pekelnému, chtěl raději vodou Vltavy svlažen a utopen býti, odkudž i samo nebe poznalo užitky jeho. On pak v pravé mlčivosti k dozrání přivedl ovoce své. Byl on cedr v důstojnosti, cypřiš v života nevinnosti a mravův líbeznosti, palma nábožnou srdnatostí, štípení růže spoluutrpením a vypleněním hříchu, oliva radou a bohomyslností, javor rozložitý zastáním vdov, sirotkův a nuzných lidí, skořice a balzám chvalitebným obcováním. Ale že Václavovi myrhou byl odpornou, nechťel on na ni k svému lepšímu přestati, ale Jana co myrhu výbornou skrze mučedlnictví odeslal do věčné vlasti, kdežto by vůni nesmrtnosti věčně vydávala.“

1689 – (dochoval se exemplář l. doprovodného tisku)^{a)} – svatovít. kapitula letos navázala na téma předešlého roku, *májovou zahradu*, tématem *májového deště*, který by se mohl nazývat i *deštěm jánským*, protože je to *dešť milostí* (jméno Jan znamená „Bůh je milostivý“) – sbor dómských kanovníků našel mnoho souvislostí mezi JN a deštěm či vodou, a to skrze místo Nepomukova zrození (pod *Zelenou horou* zkropenou blahodárným deštěm), skrze epizody jeho života, smrt ve Vltavě i posmrtný úkaz, kdy služebník hrobu chtěl při t. posvátném místě zapálit lampu, do které podvodem jiný nalil namísto oleje vodu, a protože poctivý služebník nebyl podvodem vinen, spatřil, jak se voda rozhořela (→ D.1, 25) – bylo též připomenuto, že se deště dostává jánským spolurodákům, když přicházejí procesím do jeho chrámu (tj. ve světcově rodišti *Nepomuku*) – JN je přirovnáván k leknínu, jelikož je tichý a pokorný srdcem a přináší požehnání na obě strany: jako leknín nese podobu dvojitého srdce s jedním kořenem, tak Nepomukova láska směřuje k Bohu i

k bližnímu kvůli Bohu – shrnutí zní ve slovech: „Ať zhyne Neptun! Nepomucký vlastní vládu nad vodami, zrozený z požehnání vody, ve vodě znovuzrozen, vodou uzdraven, aby rozdával vodu milostí, topí se ve vodě Vltavy.“ – v závěru doprovodného tisku zní prosba k Janovi o požehnání – **pozn.:** přepis l. verze doprovodného textu^{b)} i jeho č.^{c)} a n. překlad^{d)} (tj. s nejvyšší pravděpodobností přepis původních dvou dalších tisků, českého a německého) se dochoval ve třetím dílu rukopisného sborníku strahovského premonstráta Evermoda Jiřího Košetického (1639-1700)

1690

(doprovodný tisk l.) – tématem letošní výroční slavnosti byla „jánská světla“ – na základě výroků Písma sv. a dalších zdrojů inspirace se fenomén světla bohatě rozvinul skrze paralely mezi třemi sv. Jany, Křtitelem, Evangelistou a Nepomuckým – ukázka: „Jan, dosud hlas volajícího, vyslovil před králem jen cosi a hned umlkl. Křtitel dostává pochvalu za výrok: „Není ti dovoleno.“ Má ji i Nepomucký. A protože byl Herodův přečin veřejný, musel být [Herodes] napomínán nevhod i vhod, aby od něj upustil. Jelikož však hříchy královny Jany, které se chtěl král dozvědět ze zповědi, měly být zapomenuty mlčením, Jan si výrokem ke králi: „Není ti dovoleno,“ a prstem přiloženým k ústům uložil mlčení, [takže] nikdy nemluvil správněji, než když mlčel.“ – v jistou chvíli jsou Nepomukovi vložena do úst slova, která se tradičně připisují sv. Ignáci z Loyoly: „Jak mi smrdí země, když na nebe hledím“ – Nepomuk by taková slova nikdy nevyslovil, kdyby nebyl poučen a osvícen světlem shůry – epizody Nepomukova života a mučednické smrti, provázané se světlem, ožívají v nových a nových souvislostech – na závěr ke SJN zazní mj. prosby, ať je Janem („Milostivým“) vůči dobrým, vůči nám, a Boanergem („Synem hromu“) vůči zlým, vůči nepřátelům, a ať žehná své otčině, Čechám^{a)}

nep. při té samé oslavě dne 16. V. 1690 pronesl v katedrále l. oslavnou řeč *Metropolitní duha neboli oblouk slávy bl. Jana Nepomuckého* doktor teologie a ap. protonotář, kněz Jan Konstantin Kostanecký ryt. z Hosínu a Sulmova, jejíž tištěnou podobu věnoval t. blahoslavenci – vychválil ho jako divotvornou svatyni současnou s prvými císaři vládnoucími Českému království, jako nebeský klenot soudobý s rodícím se praž. arcibiskupstvím, jako král. ozdoby ustanovenou při metr. kostele, jako potěšení praž. kapituly, jako ochranné nebe pozemské lidské slávy^{b)}

1713 – nelze vyloučit, že l. panegyrik *Sol sanctitatis* (Slunce svatosti), který v t. r. publikoval Vincenzo Lodi (rodák z města *L'Aquila* v italském Abruzzu) a věnoval ho svatovítskému probostovi a světicímu biskupovi Mayerovi, zazněl v praž. katedrále při letošní oslavě svátku

1721

panující císařovna Alžběta Kristýna se dle přání svého manžela v květnu vypravila z *Vídně* do *Karlovyh Varů*, aby tam prošla lázeňskými kúrami a díky terapeutickým účinkům karlovarských minerálních pramenů mohla v budoucnu dát *Rakouskému domu* mužského následníka trůnu – cestou se 15.-17. V. zastavila v *Praze* – dobová zpráva k tomu sděluje mj.: „16. téhož [měsíce máje], na den svatého Jana Nepomuckého, tak velké množství jak domácích tak také přespólních pobožných křesťanův na Hrad pražský k hrobu toho svatého divotvorce se sešlo, že ačkoliv hned od dvouh hodin ráno mše svatě čtené byly a 70 zpovědníkův sedělo, předce zpověď slyšeti sotva postačiti mohli. Nejjasnější slavně panující císařovna s svým celým dvorem, jak při zpívání mši svatý, též při ostatních službách Božích přítomna býti, svou pobožnost horlivě vykonati a po vykonaných službách Božích zase veřejně stolovati, odpoledne v hlavním kostele sv. Víta při nešporích a požehnání s Velebnou Svátostí pobožně přítomna býti, nato pak ne bez srdečného pohnutí všech přítomných hořící fakuli v rukouh nesoucí Velebnou Svátost oltární od velkého oltáře do kaple svatého Václava s horlivou pobožností vyprovoditi ráčila.“^{a)}

o účasti císařovny s celým doprovodem na oslavě svátku 16. V. 1721 v praž. katedrále psal i vídeňský tisk^{b)}

8d/ 1680/ BERGHAEUER 1736, 346; **1680-90/ a)** Popis mauzolea 1680; **1683/** Blahoslavený Jan Nepomuckenský 1683 – *Redivivus Phoenix* 1683 – *Wieder lebender seeliger Phoenix* 1683; **1686/** Seliger Vorbote 1686 – BERGHAEUER 1736, 348 (informace o l. verzi); **1687/** Protector bonorum 1687 – *Ein Schutz der Guten* 1687; **1688/** D. O. M. et S. Ioanni Nepomuceno 1688 – *Svrchovanému Pánu Bohu* 1688 (odtud cit.); **1689/ a)** Pluvia Majalis 1689 – **b)** PODLAHA 1911, 124 (č. 93) → *Pluvia Majalis* 1689 – **c)** PODLAHA 1911, 124 (č. 94) → *Deštiček májový* 1689 – **d)** PODLAHA 1911, 124 (č. 95) → *Ein gnadenreicher joanneischer Majen-Regen* 1689; **1690/ a)** Lumina Joannea 1690 – **b)** KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690; **1713/** LODI 1713a; **1721/ a)** Nová sláva 1721, 3 – **b)** Wien. Diarium, č. 1856 (14.-16. V. 1721) – t., č. 1857 (17.-20. V. 1721)

9/ oslava blahorečení konaná v praž. katedrále a jejím okolí dne 4. VII. 1721 a událostí s touto slavnostní bezprostředně spojené:

9a/ organizace oslav a přípravné práce k nim

dobový popis praž. beatifikační slavnosti a při ní užitých dekorací sděluje, kdo byl jejím organizátorem: „Aby pak tuto radost obecnou [nad papežským schválením úcty a jejím zvelebením] tím víceji rozmnožil Jeho knížetci Milost pán pán arcibiskup náš spolu i s vysoce důstojnou a vždy věrnou zdejší kapitolou, na den 4. měsíce července, na kterýžto den také vejroční památka svatého Prokopa, českého patrona se světí, neobyčejnou a zdet' od paměti lidské nespátranou slavnost ustanovil. K kteréžto slavnosti nejen celý hlavní

kostel svatého Víta nad míru krásně a skvostně ozdoben, nýbrž i celá kostelní síně [tj. prostor před nedostavěnou katedrálou] tak čistě a nákladně okrášlena jest byla, že zajisté oko lidské mělo nač se podívatí.“^{a)}

v dalších dobových zprávách lze nalézt podrobnější postup příprav do té doby největší nepomucenské slavnosti v dějinách – času na její přípravy bylo málo, neboť Kongregace posvátných obřadů se vyjádřila kladně k udělení mše sv. a oficia pro oslavu čerstvě (31. V.) beatifikovaného JN a k povolení vyzdvihnout jeho tělo z hrobu a vystavit je veř. účtě na oltáři (doslova v ol. menze) teprve dne 7. VI. a papež Inocenc XIII. toto vyjádření schválil dokonce až 25. VI.^{b)} – zatímco dekorace uvnitř i vně svatovítské katedrály mohly být připravovány patrně již od přijetí zprávy o Janově beatifikaci, jelikož to byla dějinná událost hodná oslavy, u manipulace s ostatky bylo třeba počkat na schválení Říma – papežovo kladné rozhodnutí z 25. VI. se muselo dostat k organizátorům praž. oslavy přes Alpy v několika málo dnech, jelikož již 28. VI. večer byly mučednickovy ostatky vyzdvíženy z hrobu

současník o tom píše: „Poněvadž Jeho Svatost papežská vyzdvížení a přenešení svatého těla velikého divotvorce a mučedníka svatého Jana Nepomuckého (tit.) Jeho knížecí Milosti pánu arcibiskupu pražskému na vůli zanechati ráčila, dle téhož nařízení a v přítomnosti svrchu praveného pána arcibiskupa a pána biskupa v Tiberias [tj. praž. sufragána a generálního vikáře Mayera], též pánův kanovníkův pražských a jiných mnoho osob, které při tom procesu co činiti měly, to svaté tělo na večer k desáté hodině [28. VI. 1721] z hrobu svého vyzdvíženo a do kapitolního archivu vloženo bylo, aby k příští hlavní procesí ke slušnosti a největší možnosti ozdobené býti mohlo, na kterýchžto svatých ostatcích posaváde se znamenati může, kterak ten svatý mučedník, když z mostu pražského dolu shozen byl, na pilíř prudce upadnouti a svou mučednickou krev dříveji, než do vody dopadl, vylíti musil, poněvadž lepka [sic!] na hlavě raněna jest, též rameno, kyčel a celá pravá strana v tom pádu mnoho trpěti musela, jeho pak svatý jazyk, příčina mučednictví, který přes 338 let v zemi ležel, posaváde zázračně neporušený zůstal.“^{c)}

blahoslavencovy ostatky měly být při plánované slavnosti poprvé veřejně ukázány, což budilo obrovský zájem elit i široké veřejnosti – především relikvie neporušeného jazyka musela působit senzaci, neboť do té doby o ní panovalo mlčení, k němuž byli vázáni účastníci exhumace z 1719 – není proto divu, že již během úprav a zdobení těla k blízké slavnosti se na mučednickovy relikvie přicházely podívat různé osoby – byli mezi nimi i někteří pánové, kteří o tom později vypovídali v kanonizačním procesu – tak nejvyšší purkrabí Jan Josef z Wrtby spatřil blahoslavencovo tělo v

„kapitulním místě neboli kapli svatého Kříže“ a dobře si je prohlédl na stolku před oltářem řečené kaple – nejvyšší zemský komorník Jan Arnošt hr. ze Schaffgotsche (ve fun. od 5. VI. 1721) „měl tu milost“ vidět v kapli sv. Kříže pod velikou věží metropolitního kostela, jak jsou skládány kosti do pořádku a zdobeny pro veř. uctění – za milost pokládal také to, že směl tehdy políbit blahoslavencovu lebku – častěji skládání těla a jeho zdobení spatřil Václav Konstantin Potůček, tehdejší katedrální sakristán (tj. farář) – svatovítský kanovník Karel Řečický byl spolu s kapit. proboštem a sufragánem Mayerem a s lékaři účasten větší části postupného komponování a „anatomické koordinace“ i výzdoby posvátného těla – patrně hlavními experty, kteří ostatky anatomicky spojili, byli slavný lékař, právník a hodnostář praž. univerzity Jan František Löw z Erlsfeldu a doktor medicíny a ranhojičství Šebestián Fuchs^{d)}

dne 2. VII. se ostatky již nacházely v drahocenné rakvi, v níž je v kapitulním archivu spatřila sama císařovna Alžběta Kristýna, která přišla mučednickovo tělo uctít poté, co se v katedrále zúčastnila nešpor a přijala požehnání Velebnou Svátostí – panovnice Nepomukovy relikvie líbala „s vroucnou pobožností“ a poté se odebrala do své rezidence na Pražském hradě^{e)} – 1727 vznikla rytina, která tuto zbožnou císařovninu návštěvu ostatků zvětčila (→ B.4, 161)

výzdoba (adjustace) posvátného těla byla svěřena pěti řeholnicím, voršilkám z praž. novoměstského konventu sv. Voršily, Matce představené Anežce od Srdce Ježíšova, roz. Staržimské baronce z Liebsteina, dále Matce prefektkce Marii Inocencii od sv. Ducha, roz. baronce z Wunschwitz, pak Matce Marii Voršile od sv. Ignáce, roz. Bernklau ze Schönreutu, Matce Marii Anně od Srdce Ježíšova, roz. hraběnce Přehořovské z Kvasejovic a konečně Matce Marii Aloysii od Zmrtvýchvstání Krista, roz. Springerové – řeholnice považovaly vyvolení k takovému úkolu za milost, štěstí, čest i útěchu a toto potěšující dílo vykonaly 3. VII. 1721, den před samotnou slavností^{f)} – zvláště pro voršilku z rodu Wunschwitzů mělo toto privilegium nesmírnou váhu, neboť, jak známo, její otec Matyáš Gottfried již 1646 vyvolil BJN za patrona rodu a 1683 světcí postavil věhlasný pomník na Pražském mostě – řeholnice sama na svém těle zakusila nebeské přispění a ochranu svého rodového patrona (→ D.1, 83) – jak vyzdobené tělo vypadalo, je dopodrobna popsáno v pojednání o ohledání ostatků v rámci kanonizačního procesu dne 17. I. 1725 (→ D.1, 1021)

na závěr příprav ještě téhož dne 3. VII. „na večer o devíti hodinách svaté ostatky svatého Jana Nepomuckého v nákladně kříšťálem ozdobené rakvi z kapitolního archivu při zvuku zvonův do kaple svatého Václava přenešené byly,“^{g)} aby

nakonec byly následujícího jitra umístěny u hlavního oltáře svatovít. katedrály^{b)}

9a/ a) L *Dokonalost slávy* 1721, úvod – **b)** L *Decretum Pragensis concessionis* 1721 – **c)** L *Nová sláva* 1721, 17 – **pozn.:** vynětí posvátného těla z hrobu a přenesení do kapit. archivu 28. VI. 1721 večer sdělují také vídeň. noviny: L *Wien. Diarium*, č. 1871 (5.-8. VII. 1721) – **d)** L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 198-202 (*Summarium*, č. 37) – **e)** L *Nová sláva* 1721, 19 – *Wien. Diarium*, č. 1871 (5.-8. VII. 1721) – **f)** L BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, nepaginovaná úvodní Rosenmüllerova dedikace (uvedena jména všech zúčastněných řeholnic) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C 2^{r-v} (uvedeno pouze jméno voršilkyně z rodu Wunschwitzů) – **g)** L *Nová sláva* 1721, 20 – **h)** L *Wien. Diarium*, č. 1871 (5.-8. VII. 1721)

9b/ tvůrci slavnostních dekorací beatifikační slavnosti a krátká charakteristika této výzdoby interiérovou výzdobu svatovít. dómu měla metr. kapitula v úmyslu svěřit architektu Janovi Blažejovi Santinimu-Aichelovi jako muži „in similibus valde expertum,“ v podobných věcech velice zkušenému – v návrhu zaslaném arcibiskupu Künburgovi měla být t. dekorace založena na rudých draperiích a u hrobu mělo stát pět pyramid s hvězdami a nápisy^{a)} – Santini byl osloven nejspíš z popudu svého švagra, svatovít. kanovníka (od 1717) Zdeňka Jiřího Josefa Chřepického z Modlíškovice, bratra Santiniho manželky Antonie Ignácie^{b)} – jak výsledná podoba vnitřní výzdoby vypadala, popisuje dobový tisk (→ níže 9c/)

exteriérovou výzdobu, její umístění, autora i podobu stručně charakterizuje Lubomír Sršeň v souvislosti s dekorací užitou k praž. oslavě kanonizace v X. 1729: „Pražské kanonizační slavnosti předcházela v roce 1721 rovněž velmi výpravná oslava světce beatifikace. V obou případech byly zbudovány před tehdejšími prozatímním průčelím nedostavěné gotické katedrály, v místech, kde se dnes nachází transept a 3., 4. a 5. pole neogotického trojlodí, nákladné dekorativní architektury, zvané stánky slávy (theatra honoris). Před průčelím dómu stála tehdy renesanční kaple sv. Vojtěcha o půdorysu oválného desetistěnu, obklopená čtyřmi zděnými pilíři, které pocházely z pokusu o dostavbu katedrály v r. 1673. Obě slavobrány tyto zděné stavby přirozeně využily a zapojily do svého organismu.“

Podobu dekorace z r. 1721 známe především díky třem mědirytinám, které vydali r. 1722 v Norimberku Michael Heinrich Rentz a Johann Daniel de Montalegre [...]. Kresby pro mědirytiny dodal sám autor architektonické dekorace Johann Ferdinand Schor (1686-1767).^{c)} Tento Tyrolan z Innsbrucku, vystudovaný v Římě a od r. 1713 působící v Praze, byl všestranně schopným umělcem, který maloval oltářní obrazy i fresky, zabýval se prakticky i teoreticky architekturou a technikou (r. 1729 předložil plány na dostavbu sv. Víta), vytvářel příležitostné dekorace pro divadla i

slavnosti [...] V r. 1721 namaloval na vnější stranu vysoké stěny uzavírající provizorně hlavní loď svatovítského chrámu rozměrnou fresku představující české patrony, kteří mezi sebe vítají bl. Jana Nepomuckého [byla koncipována jako součást dekorace mučednickovy beatifikační slavnosti s tím, že bude krásit provizorní průčelí dómu i v následujících letech].^{d)} Schorovo theatrum honoris, zbudované ze dřeva, kaširovaného plátna a štuku, překrývalo střechu svatovojtěšské kaple a zdvihalo se do výšky čtyřmi hranolovými průchodnými věžemi, které kryly zděné pilíře z r. 1673. Přední věže byly se zadními spojeny na vnějších stranách stěnami. Poněvadž theatrum oslavovalo středověkého mučedníka, použil Schor gotického, místy dokonce románského článkování, které bez zábran a bohužel bez schopnosti organičtější syntézy propojil s články barokními v celek poněkud bizarního charakteru. Toto theatrum honoris bylo bohatě doplněno malbami i reliéfy a sochami. Jen volných soch a sousoší lze napočítat na rytinách jednašedesát. Vrcholová sousoší na věžích představovala čtyři Živly, ostatní sochy byly alegoriemi světadílů, zemí, krajů, řek a zemských stavů. Kromě toho zde byli andělé, andělci a Fáma. Na vytvoření této bohaté dekorace muselo spolupracovat velké množství řemeslníků a umělců, jejich jména však bohužel neznáme.^{e)}

Schor umělecky ztvárnil důmyslný program, který pro exteriérové *theatrum honoris* navrhl známý praž. genealog Michael Adam Franck z Francksteinu (či Frankensteinu) – ten je totiž považován za autora^{f)} obsáhlého popisu zmíněné výzdoby, vydaného v latině, češtině a němčině^{g)}

9b/ a) L PREISS 2013, 512-513 – **b)** L SEDLÁK 1987, 10 – HORYNA 1998, 62, 64-65, 324 – **c)** → B.4, 121 – **d)** → A.1, Praha II. 20/ – **e)** L SRŠEŇ 1993, 39 – **f)** L PREISS 2013, 512 – **g)** L *Plenitudo gloriae* 1721 – *Dokonalost slávy* 1721 – *Ehren-Glantz* 1721

9c/ podoba dekorací vytvořených pro praž. beatifikační oslavu, zachycená dle dobového č. popisu, snad textu genealoga Michaela Adama Francka z Francksteinu (*Dokonalost slávy* 1721):

v tzv. kostelní síni, prostoru před nedostavěnou praž. katedrálou, se nacházelo rozměrné historicko-symbolicky vyzdobené lešení (theatrum) s četnými doprovodnými l. nápisy

nad prvním vchodem, nad „slavnovítěznou“ bránou **stála s kmonstvem svým Pověst** a všechny kolemjdoucí zvala ke slavnosti náním na praporci, který vlál z trubky, kterou *Fáma* držela – po vstupu do „kostelní síně“ čili vyzdoběného prostoru návštěvník spatřil především celou **západní vnější stěnu provizorně uzavřeného chóru nedostavěné katedrály**, vysokou 70 č. loktů (140 geometrických stop), která byla po obou stranách pokrytá malbou na způsob „stavení gotského,“ neboť „i celý ostatní kostel způsobem tímto vystaven jest“ (šlo o malby vysokých got. oken završených bohatými got. kružbami) – malba

upr. představovala nejvyšší nebe, sídlo blahoslavených duší – nad ní okolo vršku se skvěly preveliké měděné pozlacené paprsky, protože mnozí kronikáři o praž. dómu psali, že byl nejednou spatřen, jak se třpytí nebeským bleskem – nejvýše pod paprsky se ukazovala N. Trojice, níže Boží Rodička se svým ženichem Josefem a jinými sv. č. patrony, mezi které byl upr. na jasném oblaku k Bohu vyzdvížen SJN, aby „slávy jejich oučasten mezi nimi budoucně obcoval“

pod nebem stály v podobě soch rozestavených na ozdobném lešení **ctností, jež byly pro sv. Jana stupni do nebe** – upr. ctností se nacházel anděl veliké postavy, který znázorněným ctnostem připisoval Nepomukovu nebeskou slávu a vinšovaný [po]díl mezi svatými – kolem dokola byly představeny Janovy ctnosti, totiž *pravé Náboženství, dále Víra, Naděje, Láska, Moudrost, Spravedlnost, Síla, Strídmost, Mlčenlivost, Čistota, zvláště vpr. Velkomyslnost* neboli *Srdnatost*, vl. *Důvěrnost k Bohu*, nejnižší grunt a základ všech jiných ctností *Poníženost* neb *Pokora*, nejvýše svršek a koruna všech *Stálost* – na podstavcích soch ctností byla doprovodná vyobrazení s nápisy (emblémy), velmi důmyslně provázaná s antickým bájeslovím a reáliemi, Nepomukovým životem, Biblií a dalšími inspiračními zdroji – jedno takové vyobrazení se však vztahovalo ke všem ctnostem najednou a představovalo zahradu, kde rozličné kvítí znamenalo rozličnou ctnost – upr. zahrady seděla *Sláva*, která vila sv. Janovi nevadnoucí věnec čili věčnou korunu – z doprovodných emblémů jednotlivých ctností sluší zmínit jeden z těch, které se vztahovaly k Janově *Víře*, kde „vymaloval malíř kostel hlavní pražský svatého Víta, kterýžto kostel nad Moldavou litající labuť křídly svými zastíňovala, a aby jemu nepřátelská hus s jinými zlými ptáky nic ublížiti nemohla, jej ze všech stran hájila. Obraz ten vyznamenával, že svatý Jan Nepomucký jakožto pravý prorok (proroky ale s labuť[ě]mi přirovnávají veršovci) bezbožné ono husické [tj. husitské] kacířstvo, jenž na zkázu víry katolické právě tenkrát, ačkoliv tejně [tj. tajně], povstávati začalo, dlouho před vyskytnutí[m] jeho od Boha předzvěděl, ano i předpověděl, jakož i dokud' živ byl, svatostí, moudrostí a učeností svou jemu naproti stál, a aby z hnízda svého se vyzdvihnouti mohlo, nedopustil. Na čež směřoval i smysl nápisu: *Labuť nad husou zvítězí a moc pekelnou zamezí.*“ – jiný emblém se v doprovodném tisku popisuje takto: „Spravedlnost svatého Jána vyobrazovala osoba před oltářem klečící a rukou pravou Bohu kadidlo, levou císaři peníz platu obětující. Neb na ten ovšem způsob vši spravedlnost vyplnil svatý Ján, jenž i Boha všemožně ctil a císaři (dokavad on nic proti Bohu neporoučel) mnohonásobnou službu poslušně prokazoval. Nápis: *Císaři službu, Bohu čest, každému, co každého jest.*“ – dále: „Sílu svatého Jána reprezentíroval onen zase pohanský bůh

Herkules. Neb jako Herkules na místě Atlanta rameny svými nebe snášel, tak svatý Ján na místě lenivého císaře o věcech obecných, obzvláště Boha a církve se týkajících ustavičnou péčí měl. A jako Herkules s rozličnými škodlivými potvorami, tak on s ďáblem zuřivým, s nastávajícím kacířstvem a s rozličnými tenkrát panujícími hříchy duchovní vojnu vedl. Pročež i tu jako onen Herkules vymalován byl, v lvový totiž, však ne přirozenou svou barvou, ale bílou obarvené kůži. Barvou totižto lva Země české, silných hrdinů plodné matky, pročež i slušné svatého Jána nejmilejší vlasti, nápis: *Lev kráslí tě, ty kráslíš lva. Slávy hodní jste obadva.*“ – a ještě dále např.: „Čistota stydlivého onoho kněze viděti se dala pod působou nejbělejšího sněhu, který na hoře Etně, ačkolivěk ohněm stále plápolající a dejmem ustavičně zastíněné se spatřuje. Neb svatý Ján čistotu panickou, ačkolivěk v velikých její[ch] nebezpečnostvích začasto postaven, až do hrobu zachoval. Nápis: *Dejm tento mou vlhkost suší, mou ale bělost neruší.*“

v návaznosti na výše popsanou fresku na záp. provizorním průčelí katedrály (Přijetí SJN do nebeské slávy ve společnosti č. zem. patronů) byl vyzdoben vnější plášť desetiboké kaple sv. Vojtěcha, která stála před středem tohoto průčelí, a zaujímal tak ústřední prostor popisované „kostelní síně“ – **deset vnějších stěn svatovojtěšské kaple bylo dekorováno deseti dílem historickými, dílem poetickými freskovými obrazy představujícími „oučastenství svatosti, stejnost mravův a společnost ctností“ SJN s ostatními sv. č. patrony**, s nimiž si byl podoben za pozemského života a je podoben i v nebeské slávě

„Na dílu prvním a předním dotčené kaple **bylo vymalovaný viděti svatého Václava, Vojtěcha a Jána Nepomuckého, jako by v nebi o věcech obecných a potřebách vlasti této spolu se radili.** A to z té příčiny, poněvadž tito tři svatí jako někdy za živobytí svého o vlast svou a dobré obecné vždy obzvláštní péči měli, tak i nyní v nebi ve všech potřebách obecných o nás peč[í] a starost míti nepřestávají. A z mnohých historií známo jest, jak tito tři blahoslavení vlastencové naši, když Země česká v nebezpečnoství nějakém postavená bývá, přede všemi jinými obyčejně přicházejí na pomoc a nás štítem ochrany své zastíňují. Což i nápisem se dokazovalo: *Ti tři Země českou spravují, o ni i v nebi pečují.* Na dílu druhém vymalované stalo se povědomé ono **Libušino proroctví.** Neb jak o tom starožitný historik Kosmas [v knize první] a z něho jiní [Hájek v létu 723, Balbín v kn. 3. *Misc.* kap. 19. § 4. atd.] píší, Libuše kněžna Prahu zakládající, o téměř městu prorokovala, že někdy tuto vyrostou dvě zlaté olivy, kterýchžto svršek až k sedmému nebi se pozdvihne, ty že po celém světě mnohými zázraky třpytiti se budou a jim nejen Čechové, nýbrž i vše jiní národové čest vzdávati a poklonu činit budou. Jedna z nich že nazvaná bude Václav,

jako by kdo řekl *Větší sláva*, a druhá Vojtěch aneb Vojtěš, jako by kdo říci chtěl *v vojně potěšení*. Kteréžto proroctví i skutkem jest vyplněno a přes několik set let (dokud totižto Praha, Země české hlava jen dvojí město v sobě obsahovala) dvě tyto olivy stínem svým ji a celou zem hájili a obveselovali. Když pak za živobytí svatého Jána našeho, to jest podle Veleslavína l. 1348 (kteréhožto času svatý Ján asi 24 let stáří byl) Karel čtvrtý císař a vlasti této pravý otec třetím, to jest *Novým*, tak až posavad řečeným *Městem* Prahu rozšířil, Prozřetedlnost taky a Opatrnost božská novou zlatou olivou nás obdarovati a zaopatřití ráčila. Ta oliva druhým dvoum v kráse a velebnosti rovná s svatým Jánem našim z Moldavy se vyskytla a podobně druhým až do nebe vzrostla. Takže slušně nyní trojí pražské město jakožto hlavu celého království neméně trojí oliva zastíňuje. To vše díl tento druhý náležitě barvami vypodobňoval. Jehožto nápis byl: *Dosti Praze až posavad byla dvojí oliva. Nyní když město trojí jest, pod trojí odpočívá.* Na dílu třetím vymalovaný se patřil **ostatek dotčeného Libušiného proroctví**. Kdežto často pravených třech svatých svatá jména bobkovými věnci korunovaná viděti bylo. Jméno svatého Václava (jenž *Větší slávu* zní) držela *Sláva*, jméno svatého Vojtěcha (jenž *v boji*, neb *v vojně potěšení* vyznamenává) ukazovala *Bellona* (kterou pohané a veršovci za bohyni vojny uznávají), jméno pak svatého milého Jána (jenž na česko *Milost* se vykládá) jedna z třech vtípem poetickým vymyšlených *Milostí* všem ctitelům jeho před oči kladla, s přiloženým nápisem: *Sláva, potěšení, milost jak v pokoji, tak v boji, jsou Zemi české tito tři, všecko dobré jest trojí* [podle starožitého totižto onoho latinského přísloví *Omne trinum perfectum* a německého *Alle gute Sachen sein drey*].“

čtvrtý obraz **srovnával SJN se sv. Vítem** v ctnosti mlčenlivosti a podával světce z Nepomuku v podobě slavíčka sedícího tiše na stromě nedaleko od kostela sv. Víta

pátý obraz „**přednášel stejnost mravův a ctností**“ **SJN se sv. Zikmundem** „v mučednické síle, jižto svatý Zikmund proti Klodomírovi králi, svatý Ján pak proti Václavovi císaři stejně dokázali, jakož i stejným skoro mučednictvím korunování jsou. Neb jako svatý Zikmund do studnice, tak svatý Ján do Moldavy uvržen byl. Obouch dvouch také svátek v jednom měsíci máji se světí. Pročež i oba dva pod způsobou rajských červených kvítkův z vod svých až do nebeského ráje rostoucích viděti tu bylo. Ježto oba vody kropily a *Máj* v oděvu zahradníka vyobrazený spravoval.“

šestý obraz ukazoval **podobnost mezi SJN a sv. Lidmilou**, neboť oba pro svou dobrotivost, vlídnost, přívětivost, „štedrotu“ a milostivost nejen Bohu, ale i lidem obzvláště milí byli, takže i oba dva pro stejné cnosti stejná jména zasloužili, kterážto oboje od milosti a lásky počátek svůj

táhnou – proto tu na obraze dotčená jména dvě *Milosti* do dvou srdcí vpisovaly, a třetí jim černidlo podávala s doprovodným nápisem

sedmý obraz „reprezentíroval“ **podobnost mezi SJ a sv. Ivanem**, neb mají nejen stejné jméno (Ivan ve slovanském jazyku znamená Jan v českém), ale i pobožnost – „poněvadž tehdy, jak zpívá Veršovec, „Kdo chce pobožný býti, musí z dvoru vyjítí,“ svatý sice Ivan, dědičný král v Dalmácii, dvůr svůj v poušť proměnil, svatý Jan Nepomucký ale svatého Jána Křtitele příkladem od bezbožného, v kterém obcoval, dvoru mnoho vytrpěl, až i skrz časnou smrt z něho vypuzen byl

osmý díl svatovojtěšské kaple obsahoval **společnost svatých ctností SJ a sv. Prokopa** – tito dva svatí byli jak v ustavičném modlení, tak i v mnohých jiných ctnostech sobě velmi nápodobní, „pročež mravův jejich sňatek a jednotu slušně vyobrazovali dvě řeky, Sázava a Moldava, z nichžto první svatý Prokop svým životem, druhou svatý Ján svou smrtí posvětil; kteréžto dvě řeky blíž Prahy se spojují a napotom pospolu mezi jednými břehy tečou“

devátý díl před oči stavěl **svatou velikomyslnost aneb srdnatost sv. Norberta a SJ**, neboť jako sv. Norbert všem Kristovým nepřítelům udatně odporoval, u nich v nenávisti byl, kacírstvo Tanchelínové časně vykořenil, tak SJN myslí ovšem velikou „zlý skutky a oumysly ani císaři nepřehlížel, povstávajícím Hussovým bludům naproti se postavil, a aby za živobytí svého najevo vyšly, nedopustil“ – „pročež k vyobrazení té velikomyslnosti stály na obraze tom dvě hory, premonstratská a nepomucká, ona se bělicí, tato zelenající, ona svatého Norberta duchovní, tato svatého Jána tělesná vlast“

jako díl první představoval SJ se sv. Václavem, tak díl desátý a poslední vhodně **srovnával téhož SJ s bl. Podivínem**, věrným komorníkem sv. Václava – „a zajisté jako šlapěje od svatého Václava zanechané následoval Podivín, tak šlapějí Podivínových svatý Ján Nepomucký se přidržel a obojího tohoto Kristového slouhy i v mnohých jiných ctnostech i jmenovitě v pobožnosti k Boleslavské Boží Rodičce následovníkem byl“ – tu Rodička Boží všem třem hojně odměnila, když všem třem korunu mučednickou od Syna svého vyžádala – „jakož skutečně korunou tou svatý Václav v Boleslavi, bl. Podivín na cestě boleslavské a svatý Ján, když z cesty boleslavský domů se navracoval, korunování byli“

po svatojánských ctnostech byly dalším tématem výzdoby **zázraky a divy**, které způsobily, že byl SJ považován za velikého světce

ze čtyř stran kostelní síně před katedrálou se ukazovalo čtvero skvostných lešení, na jejichž vrcholech byly představeny **první čtyři zázraky**, které Bůh ukázal ke cti tohoto velikého divotvůrce hned po jeho smrti, a to **ve všech čtyřech živlech** – předně na místě Janova mučednictví hořel v řece

oheň – podruhé hned po jeho smrti a utopení se řeka ponejprv zázračně rozšířila a rozvodnila a hned nato tak vyschla, že se mohla přejít bez plavby (jak se o tom může číst Židek, kterého cituje Balbín na konci Janova života na listu 113, tj. v *Bohemia Sancta*) – potřetí když tělo sv. Jana načas složené u cyriaků z poručení císaře „v soukromí odpočívalo, po celém okolo povětří vůně tak libá znamenána jest, jako by okol a okol místa tohoto rajske růže a lilia květy“ – počtvrté když v kostele Pražského hradu pro dotčené svaté tělo kopali hrob v zemi, byl zázračně nalezen veliký poklad na zlatě i na stříbře, jako by SJ tím způsobem chtěl vynahradiť kostelu i kanovníkům tuto sobě prokázanou čest – proto se na čtyřech vrcholech výzdoby spatřovaly čtyři páry vysokých osob aneb mužských obrů, které latinští „paumistrové“ nazývají Atlanty aneb Telamony – ti na hřbetech svých drželi čtyři převeliké koule aneb sféry podle barev čtyř živlů, totiž žlutočervenou (oheň), modrou (voda), bílou (povětrí) a zelenou (zem)

uprostřed na vrcholu svatovojtěšské kaple **na sedmé, nejvyšší římské hoře** stál **genius představující papeže**, jak se mohlo poznat z přidaného erbu – i on vyhlášoval svatost SJ skvoucího se tolika ctnostmi, kterou potvrzovalo tolik zázraků a hlas lidu ji všude rozkřičel – doprovodný nápis naznačoval, že právní církevní proces aneb duchovní soud byl započat papežem Klementem XI. a dokonán byl Inocencem XIII. (tento „Nevinný“ prohlásil SJ na závěr procesu za nevinného) – o papeži a jeho výroku o SJ rokovalo **šest „geniolův aneb anjeličkův“ rozestavených na šesti ostatních římských horách** s důvtipnými atributy a nápisy

ze dvou stran se pak nacházely **kašny**, které bylo vidět hned při příchodu do této vyzdobené „kostelní síně“ – jedna kašna nesla sochu řeky Moldavy, druhá řeky Tiberis

ostatní výzdoba kostelní síně před katedrálou, provedená malbou i sochařským uměním, představovala „**všeliké ke cti a slávě svatého Jána Nepomuckého shromážděné křesťanstvo**, rozličné totiž křesťanské obce a osoby svatojanských ctitelův a svěřencův, které okol a okol stojící první tuto po vyřknutí papežském svatému Janu poklonu činily, jemu se obětovaly a potřeby své poroučely“

vpředu síně stály **čtyři díly křesťanského světa** povoláné k této slavnosti nahore zmíněnou *Pověstí* – Evropa, nejpřednější díl světa a „obecná matka“ tolika milionů svatých a světic Božích, i SJ, jej přede všemi vzývala a jakožto nejmilejšímu synu svému své nynější veliké potřeby důvěrněji poroučela – Asie „témuž pobožně suplikovala,“ aby ji zprostil tureckého jha, osvětil její pohanské temnosti a svou přímluvou u Boha způsobil, aby, podobně jako mu již první Řím prokazuje čest, také napotom druhý Řím (Konstantinopol) jej ctil a velebil a císařský orl aby dosáhl druhou korunu

pro druhou svou hlavu – Afrika podobně navrhovala, aby, jako již paprsky jeho svatosti svým bleskem prorazily mezi Herkulovy sloupy, tak i světlo svaté víry tato barbarská místa naplnilo a nové toto slunce „černý obývateli své osvětilo“ – to také vinšovala Amerika, neboť zajisté žádná končina světa tak vzdálena není, do které by se již dobrá pověst slavného jména SJ jakožto dobré pověsti obecného patrona nebyla přenesla, takže neměně nový jako i starý svět o tomto svatém dobře ví – „a jako jsme z psaní tam bydlicích mužův apoštolských před několika lety vyrozuměli, i v jazyku peruánským hodinky ke cti téhož svatého složené se vynachází, kterými mnozí z Amerikánův jej často vzývají a v potřebách rozličných ku pomoci volají“

po pravé straně svatovojtěšské kaple [tj. na uměle vytvořené stěně spojující dvě věžovitá dekorativní lešení postavená na torzech pilířů transeptu nedostavěné katedrály] vypořádňovala převeliká štatue na nejvyšším místě uprostřed **osobu sv. Církve české velebící SJ a děkující nedaleko figurované Církvi římské za potvrzení jeho cti** – pod ní se ukazoval prostranný obraz, na kterém byla zachycena celá **sláva dotčené Církve české a hlavního kostela sv. Víta** – „nebo cokolivěk urozenosti, svatosti a učenosti vznešenějších arcibiskupův, biskupův, prelátův a kanovníkův církev a kostel tento počítá, tu penzlík malíře krásně vyobrazil“ – bylo zde zachyceno 50 významných mužů české (či pražské) církve v historickém pořadí, mezi nimi na dvacátém šestém místě „**Ján, vůbec řečený JohaneK, kanovník pražský** i tehdejšího arcibiskupa pražského Jana z Jenštejna sufragán a vikarius, jenž v desíti letech po mučedlnictví sv. Jána od téhož císaře Václava Lenivého do též řeky Moldavy rovně nevinně uvržen jest“ – na závěr tohoto výčtu stojí doporučení: „O těch všech kdo víceji věděti chce, ať to v historiích a památkách Pontána, Krugeria, Balbína a obzvláště Pešiny vyhledává a knihu čte léta 1717 v Praze vydanou pod titulem *Praesidium et decus religionis christianae et regni Bohemiae, vener. capitulum ecclesiae Prag.* [což je knižní univ. teze STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU 1717] – z těch pak všech nyní dotčených, kteří **věk** živobytím svým předcházeli, již v království nebeském „triumfující“ se spatřovali – kteří ale později živi byli, na způsob pěkné procesí jako nějaké **komonstvo** sv. Jana jej následovali a přes příkrou onu svatých ctností cestu po něm do nebe kráčeli

po levé straně [tj. na protilehlé spojovací stěně] stála naproti nejvýše stejně veliká **socha Království českého** a pod ní podobně převeliký obraz, na kterém bylo vidět **mnoho císařů, králů a rakouských arciknížat**, obzvláště těch, kteří svým přičiněním nad jiné rozšířili **čest** a více pečovali o to, aby byla od římského papeže potvrzena – jako by se mezi sebou stran té věci v nebi radili a tak

říkaje obecný nějaký sněm drželi – vprostřed obrazu dvouhlavý císařský orel nesoucí na svých prsou erb přeslavného *Rakouského domu* pozdvihoval do nebe SJ „na dokázání, že nejvíce skrze přičinění císařův římských a arciknížat rakouských příčina svatého Jána v Římě se fedovala a k vinšovanému konci přivedena jest“ – výjevem se připomínal obyčej pohanských Římanů, dle kterého když nějaký hrdina býval přijat mezi nebešťany, nad hranicí, na které bylo spáleno jeho tělo, lítal orel, který se tam naskytl, jako by jeho duši snášel do nebe – také se tu poukazovalo na obecně známou „fabuli Ganiméda“ – „Nejnižěji nás všech nejmilostivější pán, císař římský, král český spolu i [se] svou nejjasnější paní manželkou klečel a od svatého Jána zvláště na dobrou naději budoucího dědice svatě požehnání přijímal, s nápisem:

Voda mne nebi zplodila.

Vždy ourodný živel byla.

Bože císařskému rodu

dejž zkusit její ourodu.

Smysl pak nápisu tohoto na tom záležel, že právě tenkrát [...] Její Milost císařská z Várův Karlových se navracovala, kterých až posavad k cíli a konci tak velice od tolik[a] národův vinšované plodnosti užívají ráčila.“

ze čtyř stran čtyř nárožních lešení stály **čtyři sochy čtyř s Královstvím českým obzvláště spojených zemí** aneb krajín, jmenovitě Arciknížectví rakouského, Markrabství moravského, Vévodství slezského a Markrabství lužického – pod každou z těchto soch bylo poukázáno na souvislost každé té krajiny se SJN, spolu s jejich erby – nahoře pak byla vyjádřena prosba k SJN opět v souvislosti s příslušnou zemí

Rakouská zem rozjímala někdejší oděv, který jí Praha „k pobožnému divadlu předstírala,“ totiž bílou kanovnickou rochetu postříkanou krví mučedníka, a také šarlatový doktorský „plášticek“ – vykládala si to za dobré znamení, že barvy svatojánského oděvu se srovnávají s barvami jejího erbu, „a pamatujíc, že svatý milý Jan z neplodných rodičův naroden byl, jej pobožně žádala, aby Jejím císařským Milostem vinšovanou plodnost a Domu rakouskému mužského dědice od Boha vyprosil. Tak aby na strom rodu toho slavného, který tu z polí rakouských rostoucí se patřil, onen ourodný polední větříček jménem Auster, od kterého zem tato u latinářů sluje Austria, z nebe zavál a novou větvičkou, novým ovotcem nás všecky obveselil.“

Moravská zem z palmy a mučednické koruny „šťěstí sobě podobně prognostikovala“ – její genius hrál s druhým na orlí šachovnici (touto hrou se naznačují všechna politická řízení, zvláště vojny a války mezi potentáty) a hleděl na palmu a bobkový věnec (obojí znamená vítězství) – věděl, že SJ podle obyčeje všech moudrých lidí měl vždy před očima konec, a tak důvěrně poroučel tomuto světci své končiny a meze, od kterých tato zem dostala

své starodávné jméno Markomannia – ukazoval mu přitom na geografické tabuli, jak moravským končinám nebezpečně hrozí z jedné strany, totiž Slezsku, kometa kacírské bezbožnosti, ze strany druhé, totiž Uhrům, měsíc turecké bohaprázdnosti, což obojí tu krajinu straší ohavným bleskem zbraní

erbovní orel **Slezské země** vida, jak Kristův náměstek na světě okrášlil SJ novými paprsky, bez přestání k těm paprskům hleděl – jak známo, praví orlové hledí nejraději na slunce, blesk a paprsky – poněvadž pak Slezsko má své jméno od Slezů, že se totiž do této země rozličné národy slezly, kde pak svorně a jednomyslně v jednotě pravého náboženství a víry po mnoho let pospolu žily, přemýšlel genius představující tuto zemi, jaká tu časem nastala nesvornost ve věcech týkajících se víry – ukazoval na symbol harfy a prosil SJ, který za svého života býval vždy obzvláštním milovníkem bratrské svornosti, aby svou přimlívou u Boha navrátil obyvatelům tohoto knížectví předešlou svornost „a ty rozštěmované struny zase naštemoval“

erbovní vůl **Lužické země** hleděl na nový oltář vyzdvižený SJ s povolením Apoštolské stolice a před tím oltářem poníženež padal jako pravá oběť svatojánské cti a pobožnosti – poněvadž Luzsko má své starožitné jméno od Luzů (což ve slovanské řeči znamená pastvy), rozpomenul se jeho volek na svou někdejší dobrou pastvu, které po vše časy užíval, dokud byl pod dobrým pastýřem, a jak tenkrát zdravě a krásně vyhlížel, zatímco pod nynějšími nešťastnými pastory svými „všecek vyhlazený, suchý a kostmi vykládaný se spatřuje“ – proto srdečně volal k SJ, aby jej od těchto zlých pastorů nějak vysvobodil, zase zaopatřil dobrým pastýřem, kterého bylo vidět zdaleka, jak se prochází mezi sedmi římskými vrchy, a onou spasitelnou pastvou, kterou i on sám někdy sobě poručené stádo pásal, již víc než po stoletém hladu občerstvil

následovaly **sochy čtyř stavů Českého království**, které stály na podstavcích vyzdobených ze všech stran malbami a velebily SJN příhodným titulem, duchovní stav jako preláta Království českého, panský stav jako Církve svaté vyššího „ouředníka,“ rytířský stav jako „rytíře Kristového“ a městský stav jako nebeského měšťana – pod jednotlivými stavy se spatřovalo patnáct jednomu každému přináležejících erbů – u městského stavu bylo na posledním místě svým erbem reprezentováno město Nepomuk „jakožto svatého Jána nejmilejší vlast“

na všech čtyřech čtyřúhelných lešení byly nejvýše rozestaveny sochy **dvanáctera krajů Českého království** a jejich podstavce z jedné strany znázorňovaly geografickou podobu příslušného kraje, z druhé pak jeho topografické položení – uprostřed každého podstavce byl nápis vyjadřující, čím se daný kraj světci obětoval a snažil si jej naklonit

naposled se k této první svatojánské pobožnosti v řečené kostelní síni s dotčenými kraji spojilo **osm zvláštních zástupů rozličných lidí zavázaných SJN nějakým obzvláštním svazkem** – byli to preláti a vyšší církevní úředníci, „dvořáci“ [tj. dvořané], doktoři a lidé učení, lidé chudí a žebráci, lidé „v všelikých jiných ouzkostech a potřebách postavení,“ lidé kající a ze svých hříchů se zpovídající, lidé postavení v nebezpečí časné hanby a naposled lidé umírající aneb postavení v nebezpečnosti hanby věčné

nyní **k výzdobě samotného kostela sv. Víta:** „Skvostnost a pompa jeho taková ovšem byla, že nic podobného město naše od věku nepamatuje.“ – stěny byly ze všech stran vyšperkované drahými čalouny, krásnými sochami, festony, rozličným kvítím a ovocem všech barev – sem tam visela umělecká zrcadla a svícny – ve dvou řadách byly rozmístěny **obrazy** v pěkných velikých pozlacených rámech **představující život**, přičemž každému byl přidán symbol neboli podobenství vysvětlené doprovodným nápisem – historické výjevy představovaly: 1. Narození z neplodných rodičů skrz přimluvu Boží Rodičky – 2. Smrtná nemoc SJ jako malého chlapečka, z které on po učiněném slibu k Rodičce Boží byl ihned vysvobozen a přišel k předešlému zdraví – 3. Akademická slavnost, při které byl SJN v Karolinu učiněn doktorem Písma svatého – 4. Slavnost, při které byl SJN v hlavním pražském kostele sv. Víta přičten ke zdejším kanovníkům – 5. SJ jako královský dvorský kazatel a jeho vroucná, horlivá a všem libá „vejřečnost“ – 6. Poniženost a pokora SJ odmítajícího na sebe přijmout litomyšlské biskupství a vyšehradské proboštství, jemuž bylo přivtěleno důstojenství nejvyššího českého kancléře – 7. Štědrost SJ, císařského almužníka, k chudým lidem – 8. Hrdinská mlčenlivost SJ, když byl od císaře ponoukán k porušení zpovědní tajnosti – 9. Svátá smělost SJ domlouvajícího tyranovi, že odsoudil na rožeň kuchaře – 10. Temný a mrzký žalář, do kterého byl SJ nevinně uvržen – 11. Trpělivost a stálost SJ roztaženého na skřipci a mučeného ohněm – 12. SJ pronáší při svém posledním kázání pravdivé proroctví o své smrti a nastávajícím zlém stavu Českého království – 13. Poslední pouť SJ do Boleslavi, aby se tam pomodlil k Rodičce Boží za šťastnou smrt – 14. Šťastné skonání a slavné mučednictví SJ mezi týmiž paprsky a nebeským bleskem, mezi nimiž se kdysi narodil

„Blíž hrobu svatého Jána, na kterémžto všecko prachtem zajisté královským od zlata, stříbra, perel a drahého kamení se třpytilo a mezi rozličnými řezbářského, malířského i jiného díla ozdobami pod nejskvostnějším baldachýnem skrz křišťálové okýnka tělo jeho svaté spatřovalo, jiná opět **symbola neboližto podobenství a slávy jeho vyobrazení** okolo po zdech visela a jak prvnější

ona svatý jeho život, tak tato **svaté jeho smrti okolostojičnosti v sobě obsahovala.**“

na prvním vyobrazení byla řeka *Moldava*, velice úrodná na zlato a perly, mezi jejímiž vlnami plynula pootevřená perlová mušle aneb skořepina a v ní místo perly krásně paprsky obklopená „smrti hlava,“ která znamenala svatou smrt, na niž shora božské oko se zalíbením hledělo a rozvažovalo znamenitou cenu, kterou pro ně měla – druhé podobenství představovalo *Pražský most* jako nějaké mučednické lešení slávy, spolu s měděnou sochou, kterou na věčnou památku věci tak znamenité a všem známé pobožnosti vzácného svého rodu dal 31. VIII. 1683 urozený pán pan Matěj Gottfried svobodný pán z Wunschwitz na tom místě s nemalým nákladem postavit, neboť z toho místa SJ do nebe přešel, jak to zde malíř ztvárnil nebeskou cestou plnou hvězd z nebe dosahující až k mostu – na třetím podobenství vymalován hrob obdarovaný a oslavený od Boha tou obzvláštní milostí, že nohou lidskou nebývá bez božské pomsty šlapán, pročež nad ním létal „Strážník jeho anděl“ s ohnivým mečem a vše nepobožné odtud odháněl (doprovodný nápis poukazoval na neporušený jazyk) – čtvrté vyobrazení představovalo Orfeův hrob, o kterém Pausaniás a jiní píší, že žádné noční ptactvo, jako jsou „sovy, nedopejři, sejci atd., okolo něho se nevidí, slavíčkové ale nikde liběji nezpívají, jak u hrobu tohoto,“ což tu bylo vztaženo k hrobu, který je lidem zlým přehrozný, všem ale jeho pobožným ctitelům nadmíru příjemný a milý (doprovodný nápis odháněl zlé slovy a svolával nevinné slavičky) – na pátém obraze se v povětří mezi paprsky snášel mlčenlivý a již „na čtvrtý věk“ neporušený jazyk, kteréhož obraz níže „geniolus pod způsobou řezbáře v dřevě cedrovým (jenž neporušenost vyznamenává) formoval“ – šestý a poslední výjev představoval „geniola“ sedícího na oblaku v nebi a radujícího se při počítání let od svatého skonání až do **této veliké slavnosti, při které „témuž svatému obecná čest po potvrzení papežském ponejprv se prokazovala,**“ a poněvadž počítaje od 29. IV. 1383, kdy podle Hensenia SJ (tj. Henskense, Henschenia) dosáhl mučednickou korunu, do dne této slavnosti 4. VII. 1721 již běžel třístý třicátý devátý rok, řečený genius ukazoval na tabulce aritmetické počty součtu tří set, třiceti a devíti, což dohromady dávalo 339, kde se samá třetice schází, „který počet Bohu v jednotě trojím a v trojici jedinému obzvláštně přináleží, a proto za nejšťastnější se pokládá,“ jak navíc vyjadřoval doprovodný nápis

posledním výjevem vrcholícím v Bohu se celá slavnostní výzdoba uzavírala, k čemuž dobový popis přidal závěrečné přání: „A tento ať jest celé slavnosti této jediný cíl a konec, Bůh v Trojici Jediný a Jan náš svatý. Aby v Bohu Ján a v Jánů Bůh všemožně byl zveleben. Poněvadž, jak dle mnohých katolíkův výkladu poroučí žalmista [Ž

150, 1 a 67, 36n], Boha v svatých chváliti a velebiti máme. Budiž tehdy všecka tato přítomná práce naše ke Cti Boha V Osobě Troglho, V Přifrozen GeDlného, a S. Iána NepoMVČkého! [= 1721]“

představu o celkové podobě dekorací před katedrálou doplňují 3 rytiny z 1722 – na první z nich je navíc zachycen (ve stylizované podobě) slavnostní průvod s ostatky, jehož se účastní císařovna (→ B.4, 121)

9d/ průběh praž. oslavy beatifikace v pátek 4. VII. 1721 v den sv. č. patrona Prokopa:

český dobový popis slavnosti zní: „4. července ten dávno očekávaný den přišel, v němžto ostatky těla téhož velikého divotvorce a mučedníka Božího svatého Jana Nepomuckého veřejně s procesím z hlavního kostela svatého Víta přes Hradčanský plac nešené byly. Začátek té procesí učinila studující mládež a kongregací latinské s svými umbelami, za nimi šli všichni duchovní řádové s svými kříži tak jako při procesí Těla Božího, za duchovními řády šli hradčanský, malostranský, novoměstský a staroměstský magistrátové, všechny čtyry facultates Carolo-Ferdinandské universitatis, v své doktorské ozdobě a s svými sceptry [tj. žezly], za nimi silný muzikální kůr, nato svědské duchovenstvo, páni děkani, faráři, jak pražští, tak také mnozí z krajův, páni infulirovaní opatové, prelatové a kanovníci pražští, v pěkných pluvialích a v infulách na hlavě, nato arcibiskupský kříž a za ním ty svaté ostatky v jedné kříšťálové, pěkně ozdobené truhle, k nevypravitedlnému jednoho každého potěšení. Páni kanovníci pražští v infulích na hlavách z kostela svatého Víta až před kapli svatého Vojtěcha, dáleji pak páni prelati a opatové, doktoři, děkani, též pražští a jiní farářové, přes Hradčanský plac jedni po druhých až k kapli svatého Vojtěcha nesli, kdež to opět páni kanovníci to samé tělo vzali a do kostela vnesli, za tím svatým tělem pán biskup v Tiberias [Daniel Josef Mayer z Mayernu] šel, následovně pak (tit.) Jeho vysoce osvícená knížetci Milost, pán pán arcibiskup pražský [František Ferdinand Kuenburg] zázračně neporušený jazyk téhož svatého divotvorce, jenž přes 338 let v zemi ležel, v jedné kříšťálové prohlídající nádobě nesl, nato nemalý počet vysoce urozeného a jiného panstva obojího pohlaví následoval. Všichni řemeslnický pořádkové, tak jako na den Božího těla, s svými korouhvemi na place stáli a zdejší osazení od slavného generálšickinského regimentu na témž place s svými praporci ve zbrani v parádě stálo. Po vykonané procesí ty svaté ostatky na jedno nad hrobem, kde prve ležely, draze okrášlené vyvýšené místo pod červený aksamitový, stříbrem bohaté a nákladně krumplovaný baldachýn postavené byly, přičemž zpěv Tě Boha chválíme při hlasu polních trub a vlaských bubnův, též líbezné muzice, neméně radostném zvuku všech zvonův v městech pražských od Jeho vysoce knížetci Osvícenosti (tit.) pána arcibiskupa pražského zpíván byl. Na to (tit.)

pán hrabě [Jan Adam] Wratislav, biskup litoměřický, o tom Božím svatým první mši svatou zpíval. Tu slavnost v hlavním kostele svatého Víta nejjasnější římská císařovna [Alžběta Kristýna] s svou přítomností a příkladnou pobožností s celým svým při sobě majícím dvorem tím víceji ozdobiti, a poněvadž Její císařské Milosti s tou hlavní procesí osobně jíti z hodných příčin odraženo bylo, mezitím v kapli svatého Václava čekati, a když se procesí navracovala, k tomu svatému tělu s hořící oskovou fakulí se přiblížiti a je až k jeho svatému hrobu s horlivou pobožností vyprovoditi ráčila. Nákladné přípravy a okrasy k té slavnosti s dostatkem se vypsatí nemohou. Kostel vnitř kolem okolo červeným damaškem špalírován byl, a jak v kostele, tak také před kostelem rozličné ostrovtipné na ctnosti a zásluhy téhož velikého divotvorce a svatého mučedníka směřující malování a nápisy k podivení lidu viděti bylo [...]“^{a)} – císařovna se tehdy účastnila oné „od mnoha set let nevidané slavnosti“ jak před polednem, tak také odpoledne při nešporách a požehnání s Velebnou Svátostí^{b)}

ve 20. l. 18. st. se líčení t. nádherné oslavy dostalo do celé řady nepomucensky zaměřených knih a našlo své místo i v dobových rukopisech a pozdější literatuře – na základě některých t. zdrojů doplníme předcházející popis o další fakta:

oslavencovo tělo ve slavnostním průvodu nesli po prelátech Č. král. profesori praž. univerzity (mezi nimi řada jezuitů)^{c)} a po nich kanovníci litoměřické a královéhradecké katedrály – při slavnosti nebylo možné skrýt zbožnost *Rakouského domu*, nejenom díky vznešené přítomnosti císařovny, ale také proto, že kvůli t. pobožnosti, ač inkognito, přijela do Prahy rak. arcivévodkyně Marie Josefa Habsburská, manželka saského, polského a litevského prince Fridricha Augusta II. (do města nad *Vltavou* přicestovala 2. VII. a po vykonané pobožnosti se 5. VII. vydala na zpáteční cestu do *Drážd'an*)^{d)} – *Te Deum* pro metr. kapitolu k oslavě beatifikace zkomponoval kněz řádu křižovníků s červ. hv. a hudební skladatel František Ludvík Poppe^{e)}

vídeňské noviny o praž. beatifikační oslavě napsaly, že kolem osmé hodiny ráno přišla procesí z far. kostelů, nato zaznělo č. a n. kázání a kolem desáté hodiny přišla do dómu císařovna v doprovodu kavalírů a dam a u hl. oltáře projevila úctu posvátnému tělu a neporušenému jazyku – následně za vyzvánění zvonů města započalo procesí s ostatky, jež osobně vedl kníže arcibiskup pražský, Ferdinand hr. z Kuenburgu – průvodu se za arcibiskupem a duchovenstvem zúčastnil veliký počet císařských a královských ministrů a kavalírů, jakož i dam a závěr procesí tvořilo nedozírné množství zbožného lidu – při návratu procesí sestoupila císařovna ze své oratoře do kaple sv. Václava, a když bylo kolem nesené posvátné tělo, přiblížila se k němu a doprovodila je až

k posvátnému hrobu – poté arcibiskup zanotoval ambroziánský chvalozpěv a hudebníci na kruchtě jej dokončili – na jeho začátku vystřelila první salvu z 39 kusů milice nastoupená ve zbroji na malém zámeckém náměstí – poté bylo posvátné tělo uloženo do nového nádherného náhrobku pod baldachýnem se čtyřmi křídly přidržovanými čtyřmi anděly – následně litom. biskup sloužil slavnostní mši sv., při níž zazněla druhá a třetí salva z mušket a kusů – u toho všeho byla císařovna přítomna s nejvyšší zbožností, stejně jako odpoledne u nešpor, které se konaly rovněž v katedrále – večer se pak zúčastnila veřejné hostiny v tzv. *Španělském sálu*, během níž k její počtě střelecké bratrstvo na *Střeleckém ostrově* na *Vltavě*, zvaném *Malé Benátky*, vystřelilo několik salv z 30 velkých moždířů – následujícího dne panovnice kolem páté hodiny ranní za střelby z kusů opustila c. k. rezidenci, na *Karlově* vyslechla mši sv. a za dalších salv nastoupila zpáteční cestu do *Vídně*^{f)}

v tentýž slavnostní den (4. VII.) večer dal praž. arcibiskup Küenburg ke cti osvětit svou rezidenci mnoha hořícími pochodněmi, a ty, které neshořely, rozdal lidu – během osvětlení teklo bílé i červené víno a ze dvou sudů pivo^{g)} – u domu knížete Adama Františka Schwarzenberga byla vztyčena vítězná brána a ze dvou stran osvětlena, stejně tak kaple P. Marie Einsiedelské otců „kajetánů“ (tj. theatinů) na „nové cestě“ (příjezdové rampě k *Praž. hradu*) byla krásně osvětlena a během osvětlení bylo slyšet zvuk t. t.^{g)}

9d/ a) L *Nová sláva* 1721, 20-21 – **b)** L t., 37-38 – **c)** R *LA* praž. klementinské koleje, 1721 (NKČR, sign. XXIII C 105/5, fol. 274^v) – **d)** R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 280^v – **e)** L PUČALÍK 2017, 166 – **f)** L *Wien. Diarium*, č. 1871 (5.-8. VII. 1721) – **g)** R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 295^r

10/ další projevy úcty v praž. katedrále v období od hlavní oslavy blahověčení (4. VII. 1721) až do oslav kanonizace (9.-16. X. 1729): 1721 (po 4. VII.)

15. VII. (v úterý) vedeno ke cti a památce k hrobu slavnostní procesí ze staroměst. *Týnského chrámu* Naneb. P. Marie, kde kdysi JN horlivě působil jako kazatel, za doprovodu řeholních řádů, měst. rady a měšťanů^{a)} – zjevně šlo o projev úcty *Starého Města pražského* vůči blahověčenému mučedníkovi

20. VII. (v 7. neděli po Duchu sv.) vedeno k hrobu ke cti slavnostní procesí za doprovodu řeholních řádů, měst. rady a měšťanů z novoměstského far. chrámu sv. Jindřicha^{a)} – jistě šlo o projev úcty čerstvě blahověčenému ze strany *Nového Města praž.*

22. VII. (v úterý o svátku sv. Maří Magd.) k hrobu přišlo slavnostní procesí z královského a stále věrného kat. města *Plzně*, s t. t., s 1400 poutníky a 2 krásně vyzdob. figurami^{a)}

27. VII. (v 8. neděli po Duchu sv.) zorganizovaly všechny jez. mar. družiny a školy *pražského Trojměstí* ke cti a jako projev lásky a úcty

k nedávno blahověčenému a praž. oslavou beatifikace uctěnému JN nesmírně početný veř. slavnostní průvod s 11 pegmaty představujícími Janovy slavné činy – procesí bylo vedeno z jez. baziliky N. Salvátora k Nepomukovým posvátným ostatkům vystaveným veř. úctě v metr. kostele, s obzvláštní útěchou *Trojměstí* i návštěvníků přicházejících odevšad, kteří procesí vychvalovali pro jeho spořádanost, krásu i nádheru, což sloužilo ke cti Tovaryšstvu Ježíšovu – jezuité vydali tiskem synopsi čili popis procesí ve 3 jazycích (l., č., n.), a t. doprovodný tisk byl s takovým zájmem rozebrán, že po rozdáni 3000 kusů bylo třeba vytisknout další – 11 pegmat (lešení) obsahovalo výjevy s doprovodnými nápisy – SJN na nich byl (po úvodním dedikačním lešení) představen jako „veliký dělník na vinici Páně,“ „křesťanské víry [tj. Kristova kříže] množitel,“ „královský almužník,“ „ctitel mariánský“ (tj. Panny Marie Starobol.), „patron pověsti,“ „neporušený smlčitel“ i „veliký slova Božího zvěstovatel“ (*Staré Město* si tu s vděčností připomenulo, že v jeho *Týnské bazilice* světec působil jako kazatel, nyní pak že triumfuje na Ezechielově voze obklopen 4 mystickými zvířaty značícími evangelisty) – na dalších pegmatech byl blahoslavenec představen jako „svatý jazykův krotitel“ a „mistr doktorův“ (jedinou pravou filozofií tohoto skvělého praž. doktora byl ukřižovaný Kristus, jak to vyjadřoval výrok zaměřený na Ukřižovaného: „Haec mea est Philosophia.“) – nakonec byl blahoslavenec vyobrazen jako „slavný České země mučedník“ – jednotlivá pegmata doprovázely vybrané jez. mar. družiny a třídy či skupiny žáků jez. gymnázií – u posledních dvou pegmat byli studenti filozofie a pak studenti tři zbývajících fakult Karlo-Ferdinandovy univ.^{b)}

28. VII. (v pondělí) vedeno procesí k hrobu z král. města *Rokycan*^{a)}

3. VIII. (v 9. neděli po Duchu sv.) přivedli procesí k hrobu otcové kapucínů z *Hradčan*^{a)}

18. VIII. (v pondělí) přivedlo k hrobu průvod král. město *Žatec*^{a)}

29. VIII. (v pátek) proběhla slavnost, kterou popsaly *Sobotní pražské poštovské noviny* následovně: „Jeho Milost pán biskup včera v hlavním kostele svatého Víta na Hradě pražském při velkém oltáři s dvanácti altaristy, osmi akolisty a dvouma jahny mši svatou sloužil, kdežto ke cti a chvale svatého Jana Nepomuckého musici ze všech třech měst pražských v témž kostele svatého Víta se sešli a slavnou muziku ve dva kůry realni a dva kůry ripienu nad kůrem hlavním s mnohými instrumenty při té mši svaté konali, trubačův a vlašských bubnův na devět kůrův intrády troubili. Mše svatá byla od authora neapolitánského, pána Mancini komponovaná. Po epistole pán Ondřej Prösl instrumentální hlavní koncert producoval a při ofertorium císařský kastrát, pán Tonnini voce sola cum instrumentis slyšeti se dal. Ostatek mše u

velké pompě a slavnosti konáno a při závěrečné od devíti kůrů trubačův s hlukem velkým troubení dlouhého skončováno bylo.“^{c)} – celebrantem t. slavnostní mše byl praž. světitel biskup Daniel Josef Mayer z Mayernu, mši zkomponoval neapol. skladatel Francesco Mancini, její provedení i provedení ostatních hudebních vstupů zřejmě řídil tehdejší svatovít. kapelník Kryštof Karel Gayer a na varhany pravděpodobně hrál Antonín Görbig zastupující tehdy již často nemocného titulárního svatovít. varhaníka Tobiáše Arnošta Liehra^{d)}

15. IX. (v pondělí) přišlo k hrobu slavnostní procesí z Loun^{a)} – Lounští s některými sídly v okolí jejich král. města a s vesnickými poddanými putovali do Prahy již v předchozí den, v neděli 14. IX., se schválením praž. arcib. konzistoře (→ výše, Louny) – konz. rovněž povolila, aby se k nim přidali poutníci z kraj. král. města Rakovníka, kteří se chtěli k Lounským přidružit, aby je spojila a posílila „jánská láska“ (tj. k BJN), jako je po mnoho let spojuje láska mariánská při jejich společném putování na Svatou Horu (→ níže, Rakovník 1/) – takto se u hrobu 15. IX. 1721 poklonili i Rakovníčtí

8. X. (ve středu) k hrobu putovalo slavné procesí z král. města Mostu^{a)} a okolí, k čemuž dostalo pov. pražské arcib. konz. – nakolik se zdá, poutníci uctili ostatky až následujícího dne, ve čtvrtek 9. X. (→ výše, Most 3/)

po beatifikaci zaznělo přání putovat do Prahy ke cti ještě z dalších míst, např. v Řepíně, kde si však pouť rozmysleli kvůli chudobě (→ níže, Řepín), nebo v král. městě Klatovech, kde se nakonec měst. rada „pro nemožnost a tenkost důchodův obecních“ 1. V. 1722 usnesla, že procesí povede do světcova rodiště Nepomuku (→ výše, Klatovy 6/)

1722

historik a týnský farář Jan Florián Hammerschmid zaznamenal v rukopisném životopise: „Téhož roku 1722 v měsíci máji z moha měst a krajů přišlo do Prahy ke sv. Janu Nepomuckému mnoho procesí s krásnými nosítky a dary. Mezi jinými přišlo krásné a početné procesí z dědičných statků nejvznešenějšího knížete arcibiskupa pražského [tj. z jeho fideikomisu Mladá Vožice], které darovalo stříbrné srdce a na něm stejně tak stříbrné a pozlacené kameny na způsob hvězd, se dvěma velkými svícemi.“^{a)} – t. autor dvě procesí z t. r. konkretizuje:

8. V. (v pátek) dovedeno slavnostní procesí k hrobu z města Jičína^{b)}

15. VI. (v pondělí o svátku sv. Víta) přivedeno slavnostní procesí k hrobu z král. hor. města Kutné Hory^{b)} – **pozn:** je vysoce pravděpodobné, že právě při t. příležitosti přinesli Kutnohorští do katedrály jako vot. dar ke cti dvě Braunovy sochy klečících horníků-světloňů (→ D.2, Praha I. 1d/)

1723

během svatojána. týdne či osmidenní, které se letos krylo se svatodušními svátky, přicházelo na Praž.

hrad každodenně „silné“ procesí, častěji víc než jedno za den, a to ze vzdálených míst^{a)}

svátek 16. V. připadl na nedělní slavnost Seslání Ducha sv., při níž pronesl n. kázání svatovít. arcijáhen Jan Mořic Václav Martini – ve své řeči se soustředil na „nebeský i pozemský jazyk blahoslaveného Jana Nepomuckého, jak v dobré výmluvnosti, tak také v mlčení milý a libý Bohu Otcí, Synu a Duchu svatému“ – kazatel přitom vyšel z události slavené v t. den, ze sestoupení Ducha sv. na Pannu Marii a apoštoly v podobě ohnivých jazyků (Sk 2, 3) – rozvinul mj. paralely mezi jazykem a jazyky sv. Františka Xav., sv. Vincence Ferrerského a sv. Antonína – ke konci kázání zní také aktuální prosby: Nepomukova vlast, toto slavné České království prosí SJ hlavně a především za krále a královnu, milé Bohu, aby jim skrze jeho přímluvu Svrchovaný k nastávající korunovaci udělil štěstí, spásu a božskou pomoc spolu se šťastnou dědičnou posloupností – nechť JN jako věrný zemský patron otevře svá ústa a promluví k Bohu, nejsvětějšímu Králi nebe i země, Králi všech králů, svým pozemským i nebeským jazykem a vyprosí požehnání a časné i věčné blaho Rakouskému domu^{b)}

18. V. (v úterý svatodušní) odpoledne^{c)} v přítomnosti praž. arcibiskupa, politických předáků Království, prelátů a kanovníků pronesl l. panegyrik praž. patricij a doktor svob. umění, filozofie a medicíny Jan Maxmilián Peither, který pod záštitou nejvyššího purkrabí Jana Josefa říš. hr. z Wrtby vychválil život a smrt nejslavnějšího mučedníka „od pokání“ JN, „velkého anděla strážce pověsti a silného štítu cti,“ „kanovníka nezastrašeného srdce,“ „nejvěrnějšího důvěrníka a zpovědníka královny Jany,“ „milovaného učedníka ukřižovaného Ježíše“^{d)}

23. V., v neděli N. Trojice, v osmý den od svátku přednesl v odpoledním čase l. oslavnou řeč Pražan Václav Vojtěch Felix, magistr svob. umění a filozofie a kandidát obojího práva – touto řečí oslavil „velmi slavný jazyk z velmi slavného Souboru [doslova Těla] kanonického práva, tj. skrze nebeský zázrak po staletí neporušený jazyk sv. Jana Nepomuckého, velice slavného mučedníka, proslaveného doktora posvátných kánonů, v životě i ve smrti bez porušení promlouvajícího ve prospěch spravedlnosti a práva pověsti“ – na závěr řečník vyslovil své přesvědčení, že světcův jazyk vyprosí dědice nejvznešenějšího Rakouského domu, za což žádal slovy: „Janův jazyk kdysi příznivý nejvznešenější Janě samotným mlčením, ať je příznivý, jak si všichni přejí, nejvznešenější Alžbětě, aby jako kdysi předchůdce Jan svým narozením rozplesal Alžbětu, podobně vyprosil jasot nad nejvznešenějším dědicem jazyk dalšího předchůdce Jana.“ – tištěnou podobu své řeči Felix věnoval č. král. místodržícímu a nejvyššímu zem. komorníkovi Janu Arnoštu Antonínu říš. hr. Schaffgotschovi, pánovi z Kynastu a

Greiffensteinu, pánovi na Kunčicích, Sadové, Bílé Třešné a Dohalicích, skutečnému císařskému tajnému radovi a komořím⁹⁾

o letošním přebývání císaře a císařovny v Praze, projevech důvěry a úcty vůči BJN a o jejich slavném korunování na českého krále a českou královnu → níže 11/

1724

16. V. (v úterý) ve výroční cír. svátek pronesl svatovít. arcijáhen Jan Mořic Václav Martini n. kázání, pro které zvolil inspiraci ve 12. kapitole knihy proroka Izaiáše: „Má síla a má chvála je Hospodin.“ – na úvod tištěné verze této posvátné řeči se kazatel obrací k „blaženému nepřemožitelnému hrdinovi a mučedníku Ježíše Krista Janu Nepomuckému“ jako na toho, jehož ctnost síly a vytrvalosti byla Bohem odměněna velikým zázrakem zachování jazyka před porušením, z čehož dle Boží vůle blahoslavenci povstala nejenom věčná sláva, ale i obzvláštní chvála, pochvala a úcta na celém světě – dómský prelát prosí JN, ať mu pomůže mlčet a mluvit, jak se sluší^{a)}

téhož dne, nep. odpoledne přednesl před praž. arcibiskupem, infulovanými preláty a kanovníky a nejpřednějšími muži české země I. oslavnou řeč praž. patricij a kandidát obojího práva Tadeáš Josef Seddeler, který se zaměřil na divotvorný a neporušený jazyk jako „pravdivé svědectví o světejších životech a ctnostech“ a „věčný pomník nadcházející nesmrtelné pověsti“ – **tištěnou podobu své řeči Seddeler věnoval nejpřednějším mužům Č. král. jakožto otcům vlasti, neboť o otci vlasti, SJN, promlouvá** – ve své řeči mnohokrát vychválil jazyk a poukázal na úctu *Rakouského domu* vůči SJN – na základě Balbina popisuje, že světce měli v úctě Ferdinand I., II. i III. a také Leopold, kteří dosud nevěděli o nesmrtelnosti jeho jazyka – Ferdinand III. se s kardinálem z Harrachu, praž. arcibiskupem, snažil o kanonické uznání svatosti, což překazila nepřítel válečných časů a předčasná smrt panovníka – co ale nebesťané nedopřáli dědovi, alespoň zčásti udělili jeho vnukovi, slavně panujícímu monarchovi Karlu VI. (rozumí se dosažením beatifikace) – čím později vyšla na světlo sláva nejposvátnějšího jazyka, o to více dávají její velikosti zazářit obě nejvznešenější hlavy císaře a císařovny, korunované minulého roku na česká královská Veličenstva, která ráčila uctít nejněžnější láskou a náležitou úctou tento posvátný jazyk, jež řečník s co nejbožnější a nejponiženější náklonností žádá, aby svými modlitbami přivedl (zmíněným Veličenstvům) vytouženého dědice – na závěr panegyriku zazněla paralela mezi SJN a sv. Antonínem Paduánským^{b)}

7. XI. (v úterý) přijel do Prahy z Řezna vévoda Mořic Adolf Karel Saský (n. von Sachsen-Zeitz-Neustadt) (1702-59, budoucí královéhradecký a pak

litom. biskup) a po vykonání své pobožnosti u hrobu pokračoval v cestě do Saska⁹⁾

1725

13. VII. (v pátek) kolem osmé hodiny ranní přijel v poštovní výpravě do Prahy trevírský arcibiskup a zároveň biskup vřatslavský František Ludvík Falcko-Neuburský (1664-1732), vyslechl mši sv. u hrobu a hned pokračoval v cestě do Saska s 56 poštovními vozy

v září projížděla Prahou rak. arcivévodkyně Marie Alžběta, sestra císaře Karla VI., aby se ujala guvernérského postu v Belgii – při svém příjezdu a pak při odjezdu z Prahy navštívila posvátné tělo

1726

16. V. (ve čtvrtek) pronesl n. kázání svatovít. arcijáhen Jan Mořic Václav Martini – s nepřemožitelným mučedníkem BJN kazatel porovnával tiché svědectví skryté v Srdeci Ježíše Krista, které se projevilo skrze ducha, vodu a krev na kmeni kříže – odrazil se od výroku z Matoušova evangelia (10. kap., v. 31, nyní 32): „Kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i já přiznám před svým Otcem, který je v nebesích.“ – JN vydal jako „svědek krve“ (německé sousloví označující mučedníka) dvojí svědectví Bohu, když ve vodě a krvi odevzdal svého ducha do rukou nebeského Otce, podobně jako se dělo s Božím Synem na kříži – Jan za to dostal od Nejvyššího dvojí odplatu: zaprvé jeho duše požívá patření na Boha, zadruhé jeho svaté ostatky, obzvlášť jeho svatý neporušený jazyk je uctíván se vši úctou od vysoko i nízko postavených stavů, od duchovních i světských osob – s tímto jazykem se stal zvláštní zázrak při jeho ohledání 28. I. 1725, kdy se před zraky královských ministrů a místodržících v Praze ukázal zcela živý a pulzující čerstvou krví – velmi podivuhodné pak je, že Bůh ráčil rozšířit po celém světě tak vroucí pobožnost a horlivou úctu vůči tomuto světcovi, že v tento den mnoho set tisíc osob vykonává svou sv. zpověď a přijímá eucharistii a Bohu skrze přímělu sv. Jana obětuje svého pokorného ducha, odkládá stud a ve své krvi se kaje ze svých hříchů – Ó, jaké to blažené jánské svědectví!^{a)}

koncem května přišlo k hrobu vůbec první procesí z Rakous, vypravené bratrstvem z dolnorakouského *Mistelbachu*^{b)}

1727

18. V. (v 5. neděli po Velikonocích a zároveň v oktávu) při výroční slavnosti přednesl praž. malostranský patricij Jan Filip Josef Schutzbreth z Schutzwerthu před praž. arcibiskupem, proboštem, děkanem a dalšími preláty a kanovníky svatovít. kapituly a dalším velmi ctěným posluchačstvem I. oslavnou řeč, kterou věnoval ke cti Františka Arnošta Heřmana říš. hr. z Waldsteinu, dědičného pána panství Mnichovo Hradiště, Bělá pod Bezdězem, Doksy, Svijany, Hrubá Skála a Komorní Hrádek

jde o řečnickou půtku mezi dvěma živly, zda je SJN slavnější díky řeči, v níž byl utopen kvůli

zachování pečeti zpovědi, nebo díky světlu, kterým byl ověnčen z nebe – souboj mezi vlnami a hvězdami končí moudrým smírem v lásce a zbožnosti – řečník upozorňuje, jak dalece se po světě rozšířily sochy u vod, mezi nimiž zvlášť jmenuje „skvělý kolos věnovaný na Andělském mostě andělovi pověsti Nepomuckému“ v hlavním městě světa a papežově sídle, tj. v *Římě* – v jednom výtisku t. panegyriku je připsána poznámka, že je „tato řeč celá bez písmene R“ – **pozn.:** informace o soše na římském *Andělském m.* je nejspíš mylná (→ A.5, Itálie a Vatikán, Roma 6/), jistě je, že v kontextu *Říma* byla od 1721 zamýšlena a po kanonizaci realizována socha na *Ponte Milvio* (→ A.5, Itálie a Vatikán, Roma 11/)

1729

kardinál Michael Fridrich říš. hr. z Althannu, který významně přispěl k úspěšnému dovedení Nepomukovy kauzy ke kanonizaci, nastoupil nedlouho po římském kanonizačním slavnosti, jíž se osobně zúčastnil (19. III. 1729), cestu do *Prahy*^{a)} – do města nad *Vltavou* přijel kolem poledne ve 4. neděli po Velikonocích 15. V., ubytoval se u theatinů a hned následujícího dne, ve svátek 16. V. zazpíval ve svatovít. katedrále slavnostní boh. s hudbou a poté poobědval u arcibiskupa Küenburga^{b)}

k t. roku je doloženo, že oslava svátku v praž. katedrále byla spojena s odpustky,^{c)} a také že se N. Svátost oltářní v t. dómu uchovává na oltáři sv. Václava ve *Svatováclavské kapli* a ve svatostáncích dvou oltářů hrobu, případně je častěji vystavována na hl. oltáři^{d)}

10/ 1721 (po 4. VII.)/ a) R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 295^r – **b) R** LA praž. klementínské koleje, 1721 (NKČR, sign. XXIII C 105/5, fol. 274^r) – MILLER 1723 (NKČR, sign. XXIII. C. 104/2, kn. IV, pag. 1379-1380) – HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 295^r – L *Gloria posthuma* 1721 – *Pohrobná sláva* 1721 – *Die nach dem Tod* 1721 – **c) L** *Sobotní pražské poštovské noviny* 1721, č. 69 – **d) L** NOVÁK 1994, 31-32; **1722/ a) R** HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 297^r – **b) R** t., vol. 295^r; **1723/ a) L** *Outerní pražské poštovské noviny* 1723, č. 42 (25. V. 1723) – **b) L** MARTINI 1723 – **c) R** HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 298^v – **d) L** PEITHER 1723 – **e) L** FELIX 1723 – **pozn.:** na tit. straně tohoto tištěného panegyriku je sice uveden letop. 1722, jeden jeho výtisk však má t. vrocení změněno na 1723 a do volného prostoru pro vepsání data, kdy byla t. řeč pronesena, je na něm připsáno, že byla řečena 23. (tj. května t. r.) – také **R** HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 298^v sděluje, že Felix pronesl t. řeč 23. V. 1723, s upřesněním, že se tak stalo v odpoledním čase; **1724/ a) L** MARTINI 1724 – **b) L** SEDDELER 1724 – **c) R** HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 299^r; **1725/ R** t., fol. 301^r; **1726/ a) L** MARTINI 1726 – **b) → C.3, 16; 1727/ L** SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727; **1729/ a) R** HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 331^r – **b) L** *Wien. Diarium*, 21. V. 1729, č. 41 – **c) L** *Johanneischer Ehren-Triumph* 1729c, 9 – **d) L** t., 45, 89

11/ projevy úcty císaře Karla VI. a císařovny Alžběty Kristýny během jejich pražského korunovačního pobytu 1723:

císař s císařovnou podnikli 1723 cestu do Čech, aby byli korunováni na č. krále a královnu – slavnostně vjeli do *Prahy* ve středu 30. VI. a t. dne v katedrále sv. Víta uctili hrob sv. Václava a vykonali pobožnost u hrobu^{a)} – hroby obou jmenovaných zem. patronů uctili také v pátek 2. VII., o svátku Navšt. P. Marie, poté co dopoledne vstoupili do katedrály v procesi za doprovodu rytířů Zlatého rouna a zúčastnili se tam mše sv.^{a)}

návštěvy a modlitby císařského páru u hrobu jistě souvisely s důvěrou široce rozvinoutou v Čechách i v dalších dědičných zemích *Rakouského domu*, že mučedník JN svou nebeskou přímluvou vyprosí Habsburkům mužského následníka trůnu^{b)} – proto způsobilo skutečnou senzaci oficiální ohlášení císařovny těhotenství v den jejích dvaatřicátých narozenin 28. VIII. 1723, které slavila v *Praze* – z okolností vyplývá, že k tolik vytouženému početí došlo právě v hl. městě Č. království – zpráva o těhotenství panovnice dala úplně nové vyznění brzy nato následujícím korunovacím jejího chotě i jí samotné^{c)}

u obou korunovačních ceremonií, císařovy 5. IX. (v 16. neděli po Duchu sv.) a císařovny 8. IX. (ve středu o svátku Nar. P. Marie), byl BJN reprezentován – projevil se to přímo v presbytáři praž. katedrály, kde obě korunovace proběhly – hl. ol. dómu byl pro tyto svrchovaně důležité akty slavnostně vyzdoben: dole na zlac. stupínku upr. stál velký stříbrný, zlacenou září obklopený svatostánek se sedmi stříb. anděly, před ním velký stříb. kříž mezi šesti vysokými a šesti nižšími stříb. svícny a dále po bocích krásná stříb. poprsí sv. Vojtěcha a sv. Václava (s hlavami t. světců) a ještě sv. Cyrila a sv. Víta (s jejich pažemi) – hor. část oltáře byla vyzdobena tak, že na římsu nad první ol. obraz byla vystavena stříbrná poprsí a relikvie, upr. poprsí, na ev. straně poprsí sv. Serváce (s částí světcovy hlavy), na ep. str. poprsí sv. opata Benedikta (uchovávající uv. jeho hlavu) – nad ol. byl zavěšen drahocenný baldachýn (který do té doby završoval náhrobek) – vytvořen byl z karmínového sametu protkávaného uv. i vně stříbrem – na čtyřech rozích baldachýnu se vznášeli čtyři stříb. andělé a mezi nimi pět stříb. nepom. hvězd rozmístěných do tvaru kříže – po bocích byl hl. ol. obklopen širokými sametovými křídly vykládanými stříbrem – takto byl korunovační prostor vyzdoben pro císařovu korunovaci na č. krále^{d)} – ke korunovaci císařovny na č. královnu byla výzdoba hl. oltáře doplněna o stříb. bustu sv. Anny (vyplněnou hrudí t. svěťice) a upr. o veliký, zcela zl. kříž, který papež Urban V. poskytl v *Římě* císaři Karlovi IV. a který v sobě obsahoval zkrvavenou látku, již byl Kristus ovinut na kříži^{e)}

v úvodu císařovny korunovační ceremonie (8. IX.) proběhlo zastavení ve *Svatováclavské kapli*

praž. metr. chrámu – do kaple panovnici uvedla svatojiřská kněžna abatyše Izidora Konstancie Roudnická z Březnice (ve fun. 1722 † 1731), která měla korunovační akt vykonat – dovedla císařovnu ke klekátku uv. kaple – ta se po krátké modlitbě posadila, abatyše k ní přistoupila a měla k ní řeč, v níž jí blahopřála k přijetí č. koruny a na přímluvu č. zem. patronů, zejména JN, jí vyprošovala mužského potomka^{f)}

čerstvě korunovaná č. královna se ještě několikrát během praž. pobytu zúčastnila pobožnosti u hrobu – sama tak učinila v úterý 12. X. a v pátek 15. X., ve svátek sv. Terezie z Ávily, v den oslavy jmenin arcivévodkyně Marie Terezie – v těch dnech dlel císař a král na zasedání většího zem. soudu na *Praž. hradě* (12.-15. X.) a na lovu v *Holešovicích* (15. X.) – oba manželé vykonali u hrobu pobožnost v pátek 29. X.^{g)}

SJN se těšil pozornosti i v den rouzloučení c. k. dvora s *Prahou*, 6. XI. 1723 – t. slavnostní události se zúčastnila č. společenská reprezentace – ve svatovít. katedrále pronesl dómský kazatel a kanovník Jiří Jan Libertin slavnostní n. kázání – v jeho řeči se skrývá apel na stálost v přísaze věrnosti, kterou čeští stavové před několika týdny složili panovníkovi a jeho dynastii – kazatel prosí sv. české patrony i královské princezny svatého života, aby doprovázeli čerstvě korunované české panovníky Karla a Alžbětu Kristýnu i jejich dcery a arcivévodkyně, šestiletou Marii Terezii a pětiletou Marii Annu – mezi českými patrony je zvlášť osloven SJN s prosbou, aby svým neporušeným jazykem jménem všech obyvatel Č. král. žádal v nebi o útěsné vyplnění snažné prosby mnoha, ba bezpočtu tisíců, a vyprosil dědice (tj. mužského potomka *Rakouského domu*, a tudíž i českého trůnu) – Libertin tisk tohoto svého kázání věnoval právě SJN, kterého vychválil vznosnými epitety a také jej, mariánského poutníka do *Staré Boleslavi*, označil za „nejjistějšího průvodce na cestě,“ s ohledem na zpáteční cestu habsburské vládnoucí rodiny do *Vídně*^{h)}

11/ a) L VÁCHA/VESELÁ/VLNAS/VOKÁČOVÁ 2009, 469 – b) L HRBEK A KOL. 2021, 216, 371 – c) L VÁCHA/VESELÁ/VLNAS/VOKÁČOVÁ 2009, 213 – d) L *Ausführliche und gründliche vier Beschreibungen 1723 – Beschreibung 1723a* – e) L *Ausführliche und gründliche vier Beschreibungen 1723 – Beschreibung 1723b – Beschreibung 1723c* – f) L PACOVSKÝ 2016, 84-85 – g) L VÁCHA/VESELÁ/VLNAS/VOKÁČOVÁ 2009, 473 – h) L LIBERTIN 1723 – VÁCHA/VESELÁ/VLNAS/VOKÁČOVÁ 2009, 232, 474

12/ pár poznámek k úctě prokazované ostatkům v období od blahořečení do kanonizace (1721-29):

podrobný popis relikviářů a schrán, do nichž byly relikvie bl. mučedníka JN postupně vkládány, viz v katalogu D.2, Praha I. 1e/ – k událostem kolem druhého ohledání ostatků v lednu 1725 viz velice podrobně v katalogu D.1, 1021

arcibiskup Kuenburg rozhodl, že po desetiměsíčním vystavení posvátného mučedníkovy těla očím všech v prosklené rakvi na vyvýšeném místě náhrobku bude záhodno tělo snést, uzavřít do neprůhledné rakve a posunout je v rámci mauzolea níže – 14. V. 1722 v sedm hodin „odpoledne,“ když byly zavřeny brány chrámu, za přítomnosti metr. kapituly a duchovenstva bylo tělo vkusně sneseno a na ramenou kanovníků, které předcházeli klérus se světly a zpěvem hymnu předepsaného církví k podobné příležitosti, bylo neseno do kap. sv. Václava muč. a tam položeno – následujícího dne 15. V., bezprostředně předcházejícího svátek či výročí mučednictví BJN, kolem třetí hodiny odpoledne před slavnostními nešporami, které se měly zpívat o tom samém blahoslavenci, přenesli páni kanovníci za doprovodu duchovenstva z kap. sv. Václava mučedníkovy tělo na úhledně připravené místo, tj. k dubové rakvi potažené rudým hedvábím a umístěné mezi mřížemi hrobu v nižší poloze nežli předtím – do této rakve byly Nepomukovy ostatky (umístěné stále jako předtím v pův. prosklené rakvi) uctivě vloženy a ze všech stran uzavřeny, načež byla rakev opatřena pečeti pana arcibiskupa – a aby k větší úctě bl. mučedníka a útěše lidu z relikvií toho blahoslaveného venku něco význačného zůstalo, povolil řečený arcibiskup, aby jedna česka neboli okrouhlá kost z kolene z posvátného těla se oddělila a byla uchovávána mezi ostatními vystavenými posvátnými relikviemi v metr. kostele – tehdejší sakristán katedrály a veř. přísežný apoš. notář Václav Konstantin Potůček o tom 14. či 15. V. 1722 vyhotovil listinu na pergamenu, a ta byla vložena do vnitřní prosklené rakve s mučedníkovým tělem^{a)}

nejatraktivnější relikvie, kterou všichni tehdy považovali za zázračně zachovaný a neporušený jazyk, byla od praž. slavnosti blahořečení 4. VII. 1721 vystavena úctě, s nejvyšší pravděpodobností na ostatkovém oltáři sv. Jana (Křt. a) Ev. ve *Svatováclavské kapli* – časem byla vložena do nového relikviáře – někteří svědkové v kanonizačním procesu vyznali, že relikvii jazyka uctili, i častěji, a políbili ji (např. Václav Ignác Wratislav říš. hr. z Mitrowic, František Karel Přebořovský říš. hr. z Kvasejovic, Leopold Antonín říš. hr. z Trauttmannsdorfu, Jiří Samuel Trmanus z Ostravy, Jakub Václav Engelsthaller i ranhojč Antonín Ehring) – mezi takovými svědky praž. staroměstský měšťan Jan Benedikt Petzker vypověděl: „Neporušený jazyk blahoslaveného Jana Nepomuckého jsem viděl a políbil, a takový jazyk, vytvořený ze stříbra a dotýkaný o posvátný neporušený jazyk nosím u sebe na růženci z obzvláštní zbožnosti vůči tomuto světcí. A tento posvátný jazyk jsem si prohlédl s veškerou pozorností.“^{b)}

na základě zvláštní instrukce zaslané z *Říma* byl v rámci kanonizačního procesu posvátný jazyk na

čas zapečetěn a uložen v řečeném oltáři sv. Jana Ev. neboli sv. Ostatků – t. akt proběhl 18. VI. 1723, kdy se v jedenáct hodin dopoledne do řečené kaple dostavili soudci pověřeni vedením diecézní fáze kanonizačního procesu, praž. sufragán Daniel Josef z Mayernu, starší metr. kanovník Josef Lanckisch a další dva dómsí kanovníci Sporek a Libertin a v přítomnosti dalších osob, jmenovitě notáře Jana Rittera, subpromotora víry Jana Františka Blovského a svědků Jana Fricka (arcib. kancléře a konzistorního asesora) a Františka Paulina (vikaristy praž. katedrály), po krátké modlitbě vyňali z úložného prostoru v řečeném oltáři neporušený jazyk, který tam byl doposud obvykle uchováván – relikvie byla umístěna do zlaté schránky tvarem kopírující lidský jazyk, která byla vložena do většího relikviáře – po pečlivém prohlédnutí byl zázračný ostatek, uzavřený v řečeném relikviáři, vložen do spodní přihrádky téhož oltáře, přičemž noha relikviáře byla oddělena a umístěna vedle, neboť přihrádka nemohla pojmut celou výšku relikviáře – kanclér Frick pak předal z nařízení pražského arcibiskupa jakožto hlavního soudce v diecézní fázi kanonizačního procesu arcibiskupovo pečetidlo notáři Ritterovi, aby jím tento zapečetil přihrádku s uloženým jazykem a chránil ji tak před další manipulací s t. relikvií – také subpromotor víry Blovský přitiskl svou pečeť – notář Ritter pak vyhotovil o tomto aktu veřejnou listinu^{e)} – relikvie jazyka byla 27. I. 1725 ohledána, přičemž došlo k její zázračné proměně (→ D.1, 1021) – přísná pravidla kanonizačního procesu si vyžádala následné uschování jazyka před očima veřejnosti až do kanonizace

12/ a) R l. akta kanonizačního procesu, ohledání rakví a ostatků 17. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 774^r, 775^v-776^r) – b) L Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, 231-235 (*Summarium*, č. 42), 233 (t., § 11-12, cit. Petzkerovo vyjádření) – **pozn.:** Petzker vypovídal v červenci 1723) – c) R l. akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 852^v-853^r, 859^v-862^r)

13/ **svatovítská kapitula ze zbožné náklonnosti ke svému sv. kolegovi JN požádala papeže Benedikta XIII. o svolení nosit pektorální kříž se světcovým vyobrazením:**

žádost přednesl v *Římě* svatovít. kanovník Jan Rudolf říš. hr. Sporek pověřený svou kapitulou, aby ji zastupoval v římské fázi nepomucenské kauzy (byl jejím postulátorem) – Benedixt XIII. nošení pektorálního kříže s podobiznou svatovítským kanovníkům povolil v *Římě* u Sv. Petra dne 22. XII. 1728 (t. dne k tomu bylo vydáno l. breve) – stejně tak schválil návrh podoby t. pektorálu, který mu byl předložen (s doprovodnou it. písemnou žádostí) při audienci 10. III. 1729, jak potvrdil kardinál Niccolò Maria Lercari – pektorály měly být vytvořeny ze zlata – kvůli protestu arcibiskupa Küenburga musel být tvar pektorálu zjednodušen

L Privilegia 1905, 23-26 (č. XIII) – srov. A.7, V. 2/

- III. Pražský hrad, královský hrad (zámek) či hrad sv. Václava, bývalé sídlo českých panovníků (1 f. a 1 a., metr. kapitula u sv. Víta a koleg. kapitula u Věch sv.)

1/ přes 20 úředníků účtárny č. král. komory, která sídlila v tzv. *Ludvikově křídle* král. paláce *Pražského hradu*, se 1722 rozhodlo vytvořit neformální spolek za účelem prokazování úcty – úředníci pečovali o světlo, které hořelo v lampě před sochou uvězněného SJN, umístěnou v domnělém vězení situovaném ve zmiňované části král. paláce (→ A.1, Praha III. 2/) – při úmrtí každého z členů skupiny měli dát ostatní za jeho duši sloužit mši sv. – společně složili kapitál ve výši něco přes 100 zl., z jehož úroků se mělo světlo udržovat – částka se později díky odkazu jednoho člena téměř zdesetinásobila – spolek nebyl náboženským bratrstvem v klasickém smyslu, nýbrž soukr. iniciativou bez kanonického zřízení a zaštitění duch. autoritou – setrval až do doby josefinského rušení bratrstev v 80. l. 18. st. (→ C.3, 13)

2/ Dlouhoveský cca 1668 zachytil starobylé podání, že byl JN zpovědníkem benediktinek v klášteře sv. Jiří na *Praž. hradě* a že po jeho smrti řeholnice zakusily pomoc a dosud pokud jej vzývají, pomoc zakoušejí^{a)} – Balbín se Dlouhoveským v t. věci inspiroval při psaní *Života*, v němž sděluje, že si císařovna Johana vyvolila BJN za svého rádce, učitele a otce, a na to tvrdí: „Ten příklad mnohé jiné osoby pohnul; duchovní panny v klášteře sv. Jiří na Hradě pražském, i ony učením a vedením muže Božího [tj. JN] k dokonalosti duchovních ctností netak běžely, jako raději letěly.“^{b)}

svatojiřské benediktinky si byly zmiňovaného sepětí se SJN dobře vědomy a vážily si ho, jak vyplývá z vyjádření, které se objevuje v dobovém zápisu o založení kaple při jejich kláš. chrámu sv. Jiří (→ A.1, Praha III. 8/) – zde kdosi z pohledu kláštera napsal: „Léta Páně 1717 byla jest za času a panování vysoce osvícené kněžny a abatyše panny panny Františky Heleny Pieronovy z Galianů vystavena s povolením jejím a celého Conventu při kostele svatojiřským, nákladem jednoho dobrodince, při kterémžto započátku ona zvrchjmenovaná panna panna abbatyše grundt zakládala s panem Šteyerem, kanovníkem u sv. Víta na hradě Pražském, kterýžto obložen byl na pluvíálu infulí a berlu v rukouch mající, také s pannou převorou Rosinou Clarou Schлиндlovou z Hirschfeldu, kteráž spolu s nima zároveň grundt zakládala, z čehož všeho buď chvála a čest Bohu a tomu svatému díkův učinění, kterýž se ku chrámu našemu (jakož někdy za času, když v tomto božím domě a klášteře sv. Jiří zpovědníkem bejval) zase přivínil.“^{c)}

zakladatelem zmiňované kaple byl výše jmenovaný svatovítský kanov. Jan Ludvík Josef Steyer, vel. ctitel, od 30. VI. 1717 arcijáhen metr. kapituly, zvolený 20. IV. 1722 za jejího děkana – novostavbu

10. V. 1722, v pátou neděli po Velikonocích, na den sv. Izidora vyznavače, za času kn. abatyše Roziny Kláry Schindlové z Hirschfeldu (ve fun. 1720 † 26. VII. 1722) poželhal Steyerův kolega, svatovít. kanov. Jan Rudolf říš. hr. Sporck, v přítomnosti mnohého lidu obojího pohlaví – „Po posvěcení pak též kaple, také zvrchujmenovaný pan kanovník pontificoval s tou největší pobožností a potěšením všeho lidu i také duchovních pannen, které při mši svatý pěkně musicirovaly. Po dokonání pobožnosti byl jest jmenovaný pan kanovník k vobědu pozván od J. Kn. Mti do conventu, kdežto také přítomni byli klášterní dva páni zpovědníci, řádu praemonstrátského, s velkou poctivostí, s klášterským špatným obědem za vděk přijali. V týž nově vystavěný a posvěcený kapli na den sv. Jana Nepomuckého, dne 16. máje, veliká slavnost u přítomnosti mnohého lidu konána jest byla, kdežto J. M. pan Dekert, kanovník u sv. Víta na hradě Pražském, při pěkným musicírováním pontificalní mši měl. Mezi tím taky mnoho malých mší svatých se odsloužily a až posavade den po dni slouženy bývají.“ (citát z výše zmíněné dobové zpr. kláštera benediktinek)

zakladatel Steyer se sice požeňání kaple dožil, dlouhotrvající nemoc mu však zabránila, aby v kapli sloužil mši sv., ač si to toužebně přál – nedlouho poté zemřel (5. VI. 1722) a přesto, že SJN učinil svým univerzálním dědicem, na světovou kapli při svatojiřském chrámu dále nepamatoval, pouze pro ni před svou smrtí na žádost kláštera složil v hotovosti věno 150 zl. a učinil přitom věcnou fundaci, že ve svatyni budou každý týden slouženy 2 mše sv., které bude metr. kapitula povinna platit a k jejich celebrování bude zajišťovat všechny mešní potřeby (kazule, alby, světlo, víno, ministranta atd.)^{d)}

1/ L MIKULEC 2000, 25-26 – ROYT 2004, 474; 2/ a) R DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 48 – b) cit. dle L BALBÍN 1684b, 15 (kap. II) – srov. též L *Acta sanctorum* 1680, 670 (kap. I, č. 8) – BALBÍN 1682, 98 (kap. II) – c) R *Založení kaple svatého Jana Nepomuckého při kostele svatého Jiří*, asi 1724 ← L MERHOUT 1901, 62-63 – d) R+L t., pag. 63

- IV. Hradčany, n. Hradschin, město usilující o rovnoprávnost se třemi praž. král. městy (2 f.)

1/ k posvěcení a položení zákl. kamene kostela (→ Praha IV. 1/) při klášteře voršilek byl symbolicky vybrán den 15. X. 1720, svátek sv. Terezie jako odkaz na dívku Terezii Krebsovou, které se v těchto místech zjevil SJN a ujistil ji, že s jeho pomocí bude uzdravena, což se i stalo (→ D.1, 169) – slavnost proběhla za zvuku t. t. v přítomnosti král. místodržících, metr. kanovníků a mnoha dalších lidí do zákl. kamene byla vložena stříb. plaketa, do níž slavný mědirytec Antonín Birkhard vyryl několik výjevů s doprovodnými l. chronogramy a verši:

I. základní kámen (základním kamenem ať je Kristus)

II. podobizna a erb praž. arcibiskupa Františka Ferdinanda Künburga (zákl. kámen dosvědčuje, jak arcibiskupovi leží na srdci kauza oslavy)

III. místo, den a okolnost posvěcení zákl. kamene (kde se SJN zjevil dívce Terezii 21. XI. 1701, tam z dívčí ložnice povstane Boží chrám)

IV. účel díla (praž. arcibiskup položil zákl. kámen ke slávě N. Trojice a ke cti neposkv. Panny a SJN)

V. kotva v erbu Nostitzů, symbol zde asistujícího místodržícího Antonína Jana říš. hr. z Nostitz-Rieneck, významného dobrodince zamýšleného kostela (jako těžká kotva upevňuje veliké lodě, tak SJ je pevnou kotvou života)

VI. ct. Matka Anna Eleonora od N. Trojice, ve světě hr. Berková z Dubé a Lipé, poslední potomek svého rodu, rodná sestra výše zmíněného hraběte z Nostitz-Rienecku, původkyně a po třicet l. představená zdejšího konventu (bratra a sestru, které rodička nosila v jednom lůně, obsahuje nyní jako stejné ctitele jedna nádoba) – **pozn.:** onou nádobou se myslí ta, která byla vložena i s pam. plaketou do zákl. kamene

VII. matka představená jako završení obětuje srdce třiceti tří zdejších řeholních panen a sester SJN a prosí t. světce, ať je chrání, vodí jako pastýř a podporuje

zdá se, že na plaketě byly ještě zmíněni stavitelé Kryštof Dientzenhofer a Girolamo Costa (da Kostta)

na památku t. události duchovní představený míst. konventu, metr. kanovník Jan Mořic Václav Martini, věnoval arcibiskupovi pam. tisk, který obsahuje dedikaci a popis oné stříb. plakety vložené do zákl. kamene – v úvodním věnování Martini chválí arcibiskupovu podporu chrámu v místě, které SJN sám svým zjevením vybral za prostor, kde má být řeholnicemi oslavován neposkvrněný Beránek (odkaz na skutečnost, že Terezie Krebsová měla před uzdravením přijmout eucharistii) a kde mohou Bohu zasvěcené panny najít místo modlitby, vzdechů, bohoslužeb, útočiště panenství a lůžko lásky Boží – rovněž arcibiskupa upozorňuje, že zde skrze panenské a neposkvrněné rty a srdce bude šířena pobožnost vůči Bohu, láska k Bohorodičce a úcta i čest sv. ochránce, JN – nadto arcibiskupovi sděluje, že pro toto místo i pro něj samotného je posvěcení a požeňání, které sem dnes přináší, příslibem trvalého požeňání, které se ukazuje „za přízně hvězd“ na všech čtyřech světových stranách:

když se arcibiskup zadívá z místa budoucího kostela k východu, spatří sv. patrony milované otčiny (tj. v katedrále), když k západu, spatří Matku milostí zastíněnou Duchem sv. (tj. P. Marii uctívanou v *Loretě*), když k jihu, uvidí družinu panen (tj. komunitu voršilek), která s dětmi, jež vychovává, vychvaluje Boha a SJ také v arcibiskupův prospěch, a když nakonec pohlédne k severu, nalezne chudé špitálníky (tj. ve špitále sv. Antonína), jak se v katedrále i v t. cí. špitále

pravidelně každý den modlí za aricibiskupovo šťastné zachování^{a)}

27. VIII. 1725 v kostele proběhla slavnost, při níž Marie Josefa bar. von Brackh vstoupila do zdejšího konventu a přijala přitom duch. jméno Anna Nepomucena, což doprovodil jezuita František Haslbauer kázáním *Süsse Freyheit im verschlossenen Closter-Leben und harte Dienstbarkeit im freyen Welt-Lauff*^{b)} – t. voršilka v t. kostele na svátek sv. Augustina, 28. VIII. 1727, složila řeholní sliby, přičemž je její řeholní jméno uvedeno jako Anna Nepomucena od Ježíše, Marie, Josefa – také při t. příležitosti jezuita Haslbauer kázal (*Feuer im Wasser oder Die hertz-brennende Liebe Gottes im geistlichen Ordens-Stand*)^{c)}

o dva měsíce později, 28. X. 1727 v kostele slavnostně vstoupily k voršilkám dvě další šlechtičny a opět kázal František Haslbauer (*Der hohe Adel im geistlichen Ordens-Stand*)^{d)}

1/ a) R HAMMERSCHMID *Analecta ad Historiam Pragensem*, 15. X. 1720 (NKČR, sign. XXIII C 5/6, fol. 415^r) – L *Reverendissimo principi de Khünburg 1720* (pam. tisk: exemplář v K, sign. XVIII G 10/9, 8 není zřejmě úplný, neboť v popisu plakety chybí jména stavitelů) – HASLBAUER 1720 – UPP, P. H. H., 132 (jména Dientzenhofer a Costa na plakétě) – pozn.: na posmrtné G z 1726-27 zachycující představenou hradčan. voršilek Annu Eleonoru od N. Trojice, roz. hr. Berkovou z Dubé je o této řeholnici sděleno, že 1720 položila zákl. kámen k novému kostelu SJN (→ B.4, 162) – b) L HASLBAUER 1725 – c) L TÝŽ 1727a – d) L TÝŽ 1727b

2/ ve dvou historických a modlitebních knížkách určených poutníkům a dalším návštěvníkům pout. místa P. Marie Loretánské na *Hradčanech* se nacházejí nepom. texty vázané k oltářiku s obrazem v ambitu pout. areálu (→ A.1, Praha IV. 2a/):

2a/ první knížka, *Prager Laureten-Büchlein* (1694), je dílem slavného kapucína P. Martin z Kochemu – ten k uvážení u oltářiku nabízí velice stručný životopis (s pozoruhodnými postřehy) a také nabízí modlitbu, kterou se poutník může pomodlit před zde vystaveným obrazem

2b/ další kapucín, P. Josef Bílinský, nabídl v knížce *Lauretanischer Blumen-Garten* (1700) jiné čtyři modlitby k recitování před zmíněným oltářikem či obrazem – první z t. svatoján. modliteb je zaměřena na ochranu před pozemským posměchem (časnou hanbou)

2a/ L Z KOCHEMU 1694, 159-160 (stručný životopis), 161-162 (modlitba); 2b/ L BÍLINSKÝ 1700, 153-157 (na pag. 155 grafika zachycující t. svatoján. obraz)

- V. Staré Město pražské, n. Prager Altstadt, král. hl. město Českého království (8 f., 1721 jako devátá zřízena f. u sv. Ducha)

1/ arcib. kolej (jinak seminář) v *Králově dvoře* s kolejním (seminárním) k. sv. Vojtěcha:

1a/ na výuce v arcib. semináři se podíleli cisterciáci, kteří také do semináře na studia vysílali své řádové adepty kněžství – tito cist. pedagogové a studenti v *Praze* sídlili v koleji sv. Bernarda čili

Bernardinu – u příležitosti svěcení seminárního k. sv. Vojtěcha (16. VI. 1697) věnovalo všech devět mužských cist. klášterů Čech, Moravy a Lužice ke cti světitele chrámu, praž. arcibiskupa Jana Josefa Breunera I. básnický spis, ve kterém oslavují patrona semináře a jeho nového kostela, sv. Vojtěcha, a osoby, které se na založení a výstavbě kostela podílely a přispěly k utěšnému vývoji samotného semináře – v pam. tisku je sv. Vojtěch více způsobem porovnáván se zakladatelem cist. řádu, sv. Bernardem – mezi tradicí svatovojtěšskou a duch. odkazem sv. Bernarda je nalezena souvislost také ve dvojím cist. klášteři, založeném na *Zelené hoře* a pod t. horou v blízkosti *Nepomuku* – v t. souvislosti se cisterciáci věnují také SJN: „Pochop nyní, svatý metropolitní pražský kostele, proč se o tvém svatém Janu Nepomuckém praví, že s mlékem čerpal zbožnost. Neboť od útlých let byl s první Zorou každodenně hostem cisterciáků pod Zelenou horou a stal se u Panny Matky ve zbožnosti jejich spolukojencem. Nebo, chceš-li ho raději nazývat včelkou, věř, že tento Bernardův klášter mu byl kyticí, z níž sbíral strdí, anebo úlem, do kterého ukládal med. Proto divotvůrce Jan Nepomucký vděčí za plástve, z nichž sál, za počátky mléčné zbožnosti medovým bernardovcům.“ – zmínka o spolukojencích P. Marie se odvolává na legendu, dle níž se Matka Boží ukázala ve snu sv. Bernardovi v jeho raných mnišských letech a věnovala mu trochu svého mateřského mléka, které světec přijal ústy a spolu s ním i dar obdivuhodné výmluvnosti

1b/ v VI. 1699 obhajoval v kolejním k. sv. Vojtěcha teologické otázky o třech svátostech (kněžství, biřmování a posledním pomazání) církevní alumnus zdejší arcib. koleje, kněz Ferdinand František Hehn – z doprovodné knižní podoby jeho tezí vyplývá, že svou obhajobu svěřil pod ochranu SJN, „skvělého nositele pečeti posvátného soudu“, a přízni svého strýce, Samuela Františka Hehna, faráře v *Kralupech (u Chomutova)* a *Račicích* – pozn.: Samuel František Hehn byl farářem v *Kralupech* a příf. *Račicích* v období 1681-1701, načež po něm péči o f. převzal zmíněný synovec Ferdinand František a působil zde jako farář do 1707

1c/ boč. oltáře sv. Jana Ev. a SJN v seminárním k. sv. Vojtěcha (→ A.1, Praha V. 4b/) byly při konsekraci 24. VII. 1701 světitelem, praž. sufragánem a strahovským opatem Vítem Seipelem obdařeny odpustky, a to jednoho roku v samotný den svěcení pro osoby, které by oltáře navštívily, a čtyřiceti dní ve výroční den konsekrace, za splnění obvyklé církevní formy

1d/ v VIII. 1707 obhájil ve zdejší arcib. koleji teze z veškeré teologie neboli padesát otázek založených na Písmu sv. *Starého* i *Nového Zákona* P. Abundus Dinko, profes cist. kláštera ve *Žďáru* – knižní verze obhajovaných tezí svědčí o tom, že řeholní kněz svěřil svou obhajobu pod ochranu P.

Marie a ke cti svého patrona SJN, „velikého ochránce a divotvůrce slavného Království českého“, „prozkoušeného velmi mocnou ochranou ctitelů“

1e/ Marie Markéta ovdovělá hr. Waldsteinová, roz. hr. Czerninová z Chudenic založila v arcib. semináři 17. IX. 1723 nadaci s kapitálem 12.800 zl. pro pět mužů, kteří mají povolání ke kněžství, z nichž dva mají být již kněžími – nadace neurčovala, na kterých školách mají studovat – uživatelé nadace se měli zvat „janonepomuckými“ („Johann Nepomuzenische Stifflinge“) – s nadací byly spojeny dvě povinnosti: zaprvé dva kněží užívající této nadace měli každý den v seminárním k., o nedělích a svátcích však v praž. metr. chrámu u hrobu číst za zakladatelku jednu mši sv. – zadruhé měli uživatelé nadace každou neděli a svátek v metr. chrámu ministrovat při slavnostní mši sv. a poté se pomodlit pětkrát otčenáš a zdrávas

1f/ cír. alumnus, kněz Josef Nepomuk Dominik Richter, rodem Pražan, zakončil studia filozofie, teologie a kanonického práva ve zdejší koleji slavnostní disputací 1. VII. 1727, kterou doprovodil teologicko-kanonicko-morálním traktátem s názvem *Cirkevní Nemesis*, zaměřeným na různé druhy deliktů a na jejich kanonické tresty – obhajobu věnoval sv. Karlu Bor. – na závěr traktátu poděkoval za skončená studia Bohu, Panně Marii, sv. patronům arcib. koleje, praž. arcibiskupovi, jmenované koleji i kolegům posluchačům, s nimiž se rozloučil – svaté ochránce koleje oslovil takto: „Vám, dvojí patronové tohoto slavného *athenea* a nejsvětější ochránci, svatý Vojtěchu a bl. Jene Nepomucký, kteří jste mně plujícím na širém, jak filozofickém, tak teologicko-kanonickém oceánu, věrně pomáhali plachtami i vesly, buď věčná čest!“ – z toho vyplývá, že **BJN byl spolu se sv. Vojtěchem uctíván jako nebeský ochránce praž. arcib. koleje (semináře)**

1a/ L *Vota mille mellea* 1697; **1b/** L HEHN 1699; **1c/** L HAMMERSCHMID 1723, 136-137; **1d/** L DINKO 1707; **1e/** L *Studentenstiftungen in Böhmen* 1787, 179 – JELÍNEK 1845b, 124; **1f/** L RICHTER 1727, 695

2/ v minor. klášteře u sv. Jakuba:

2a/ zde započala úcta lidu po „francouzském“ požáru (21. VI. 1689) u sochy v opravené kap. sv. Anny (→ A.1, Praha V. 10/) – protože úcta rostla, byl v již obnoveném kláš. a far. chrámu sv. Jakuba (posvěceném 11. VI. 1702) postaven oltář (→ A.1, Praha V. 11a/), u něhož se přináší mnoho mešních obětí, které zde často celebrují domácí kněží, světsí duchovní i kněží z jiných řádů, a to na žádost lidí pobožně uctívajících SJN – každý rok ve výročí mučednictví se slouží slavnostní mše sv. s figurálním zpěvem – vše dol. 1715

2b/ v k. sv. Jakuba byl pohřben významný politik, č. velkopřevor řádu malt. rytířů a nejvyšší kancléř Č. král. Jan Václav hr. Wratislav z Mitrowic († 5. XII. 1712), na kterého dosud upomíná impozantní náhrobek z 1714-16 – v pohřební řeči Don Vincenzo Lodi (rodák z it. L'Aquily) zesnulého

chválí za to, že projevoval zbožnost vůči Bohu a nebešťanům a mezi nebešťany tak uctíval BJN, že se dlouho snažil, aby tento byl započten mezi svaté – pohřební řeč vyšla tiskem někdy na zač. 1713, snad ve *Vidni*

2a/ R l. zpr. míst. minor. kvardiána, br. Leopolda Lochmana, pro praž. metr. kapit., 15. VII. 1715, přijatá 19. VII. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 413-414); **2b/** L LODI 1713b

3/ ve far. a kláš. k. sv. Havla při klášteře obutých karmelitánů dávají věřící z obzvláštní zbožnosti často během r. sloužit mše sv. na oltáři, a to od doby jeho postavení (1699, → A.1, Praha V. 12a/)^{a)} – lidé často na klekátku před obrazem v lv. kostelní lodi (→ A.1, Praha V. 12b/) konají modlitby^{b)} – obojí dol. 1715

3/ a) R l. zpr. míst. faráře a převora kláš. obutých karm., br. Chrysostoma od sv. Jindřicha, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 370^v) – **b)** R t., fol. 370^v

4/ Dlouhoveský cca 1668 tvrdí, že univerzity a koleje se svěřují BJN a zakoušejí pomoc – nep. měl na mysli předně praž. univerzitu a koleje, situované na *St. Městě praž.*, z různých dokladů je totiž jasné, že v praž. univerzitním prostředí se šířila skvělá pověst a úcta, jak lze vidět níže v IX. oddílu popisu *Prahy*

4/ R DLOUHOVSKÝ cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 48

5/ p. Jan Allio (z Löwenthalu), radní *Starého Města praž.*, prokazoval ve výročí úmrtí vel. poctu a uctívání soše, kterou cca 1690 obstaral pro far. k. sv. Martina ve zdi (→ A.1, Praha V. 14c/) – dol. 1715

R l. zpr. svatomartinského faráře Kryštofa Vojtěcha Hubatia, odeslaná a prez. 5. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 371^v)

6/ ve far. a zároveň kláš. domin. kostele sv. Jiljí se každý rok v den zrození, 16. V., shromažďuje mnoho těch, kdo přistupují ke svátosti pokání a svátosti oltářní^{a)} – na oltáři (→ A.1, Praha V. 17a/) se každodenně častěji obětuje mše sv.^{b)} – obojí dol. 1715

6/ a) R l. zpr. míst. domin. převora, P. br. Vincence Schindlera, zodpovědného za duch. správu při k. sv. Jiljí, odesláno i prez. 12. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 545-546) – **b)** R t., pag. 546

7/ jez. kněz Ondřej Fett 29. I. 1699 pronesl u staroměst. paulánů v jejich k. sv. Salvátora káz. o sv. Františku Saleském, jehož vytištění si zmínění řeholníci vyžádali a tisk dedikovali „zasloužené lásce ke sv. Janu Nepomuckému“, jak dokládá věnování na druhé straně tisku: „Promerito amori [...] S. Joannis Nepomuceni [...] a minimis Divi Francisci de Paula filiiis, Vetero-Pragae ejusdem minimorum ordinis FF. P. t. localibus“ – jeden výtisk káz. byl pak zavěšen k hrobu

7/ R nedat. l. zpr. jez. kněze Ondřeje Fetta, [1715] (NA, NA-JS, kart. 215, sign. IIIo-486) – L FETT 1699

8/ ostatky sv. řím. mučedníka a lektora Heraklia, darované 1706 papežem Klementem XI. pražskému

jez. kostelu sv. Klimenta, byly do řečeného kostela vneseny 20. V. 1708 ve slavnostním průvodu vypraveném jezuitů z jejich hl. kolejního chrámu sv. Salvátora – samotného průvodu se zúčastnilo 4000 osob za přihlížení mnoha dalších lidí – procesí bylo vyzdobeno sedmi pegmaty čili lešenými, která ukazovala v obrazech, „jak nábožná země Česká dosti nemajíc na svátostech svých svatých vlastenců, z jiných také krajín cizí svatých těla sobě shledávati a do hlavního města pražského co do lůna svého přenéstí se snažila za příčinou, by k nim bohabojná věřících srdce v jakékoli důležitosti své otdočiště míti a všeliké dobré skrze mnohonásobný orodovníky na Bohu sobě dosáhnouti mohla“ – lešení obsahovala výjevy:

(1) „Země Česká svých svatých krajanů těla, totiž svaté Lidmily do kostela svatého Jiří na hrad Pražský 10. dne listopadu léta 922, svatého pak Václava 4. dne března léta 941 a svatého Jana Nepomuckého léta 1383 do hlavního kostela svatého Víta přenáší a všemu lidu k zjevnému uctění vystavuje.“

(2) sv. Václav ukládá 937 rameno sv. Víta, 1356 císař Karel IV. ostatní kosti t. sv. mučedníka, přenesené z lombardské *Pavie*, do baziliky téhož svěťce

(3) Polsko, ač nerado, postupuje vítězi, č. knížeti Břetislavovi těla sv. muč. Vojtěcha, Radima, Benedikta, Matouše, Jana, Izáka a Kristýna, která kníže převáží do Čech a ukládá je v metr. chrámu sv. Víta 24. VIII. 1038

(4) Burgundsko nabízí Karlovi IV. tělo sv. Zikmunda krále a muč., a ten je dává slavnostně vnést do praž. metr. kostela 28. VIII. 1356

(5) Sasko v jisté době odmítá úctu ke světcům i jejich relikviím, a tak snadno dovoluje, aby mu bylo odňato tělo sv. arcibiskupa Norberta, zakladatele řeholních kanov. premonstrátů, a aby bylo převezeno do *Prahy*, kde bylo 2. V. 1627 uloženo do k. na *Strahově*

(6) Itálie dopřává otcům Tovaryšstva Ježíšova těla sv. mučedníků Krispa a Prima vyzdvížená z katakomb, a ti je přenášejí do *Prahy*, kde tělo sv. Krispa vystavují v kostele sv. Mikuláše při profesním domě 13. IX. 1637 a tělo sv. Prima v chrámu sv. Salvátora při Klementinské koleji 12. II. 1673

(7) na vyzdobeném pegmatu bylo nesené tělo sv. muč. Heraklia, doplněné o mučedníkovu sochu a o skleněnou nádobu s jeho krví, uzavřenou do stříb. číše

8/ L *Sanctus Heraclius martyr* 1708a – *Sanctus Heraclius martyr* 1708b – *Svatý Heraclius mučedník* 1708

9/ v křížovnickém k. sv. Františka byla do výklenku u vs. postavena socha (→ A.1, Praha V. 30b/), aby tu povzbudila ke zbožnosti vcházející i odcházející – dol. 1715

9/ R l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^r)

10/ Jiří Antonín Konstantin Ludwig, zasloužilý, 62letý kněz (od 1677) a profes řádu kříž. s červ. hv. (od 1675) vyznal 1715 v řádovém špitálu sv. Františka „u paty mostu“, kde právě sídlil, že od svého mládí, od doby před 1665 měl BJN za svého obzvláštního ochránce, patrona a přímluvce u Boha, že jej doporučoval také svým „ovečkám“ tam, kde vykonával duchovní službu, a že míval vystavenou dřev. sochu, avšak o (→ A.1, Praha V. 32c/) – vyjádřil také přání, ať Bůh dá, aby byl BJN co nejdříve připsán do katalogu světců

10/ R l. svěd. Jiřího Antonína Konstantina Ludwiga, kněze, kříž. s červ. hv., profes ve špitálu „u paty mostu“ v Praze, 5. XI. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 210^{r-v})

11/ kanonie řeholních kanovníků křížovníků s červ. srdcem (od) pokání blahoslavených mučedníků, zvaných krátce cyriaci, s kláš. a zároveň far. k. sv. Kříže Většího:

- **předběžná hist. pozn.** převzatá z Polcovy nepom. monografie: „O osudech Janova těla není přesných současných zpráv. Pouze značně pozdní tzv. Zlatokorunská latinská kronika asi z poloviny 15. století zaznamenává, že bylo nalezeno ve čtvrtek při ukazování ostatků, tj. 17. dubna 1393, tedy za necelý měsíc. Je tedy na místě otázka, kde bylo tělo pochováno. V onen den byl Jan z Jenštejna dosud v Praze, poněvadž nazítří měl jako každoročně ukazovat s lešení u kaple Božího těla uprostřed dnešního Karlova náměstí slavné „karlštejnské“ ostatky. K této neobvyklé slavnosti se scházely do Prahy vždy zástupy poutníků, jejichž počet patrně ještě vzrostl v onom roce, kvůli odpustkům Milostivého léta. Je-li tedy udané datum přesné, tělo bylo patrně v záhybu Vltavy na mělčině vyloveno z vody právě v okamžiku, kdy byla Praha zaplněna poutníky zblízka i zdáli, a tato událost znovu zavdala příležitost k rozvíření veřejného mínění. A právě v oněch dnech se král s radou snažil vynutit na arcibiskupovi jeho souhlas a současně ho donutit k mlčení. Stále opakovaná hrozba utopení dosud visela nad hlavou jeho i jiných. Na nějaký slavný pohřeb, v němž bylo možno vidět provokaci politicky zabarvenou, tedy nemohlo být pomysleno. Mimoto jak arcibiskup, tak kapitula byli zaměstnáni jednáními, která měla být zakrátko nato přerušena tajným odchodem Jana z Jenštejna k papeži. Od přestrašených svatovítských kanovníků ani od „královské“ kolegiální vyšehradské kapituly nebylo možno v onom okamžiku očekávat, že pohrbí tělo umučeného kolegy podle zvyku v jednom z obou chrámů, mezi jejichž duchovenstvo náležel, a jimiž denně procházely zástupy poutníků. Není tedy neopodstatněná domněnka běžná v barokní době (opakovaná i F. Stejskalem), že tělo bylo dočasně pohřbeno v blízkosti místa, kde mělo být podle o mnoho let později zaznamenané tradice nalezeno: v kostele sv. Kříže Většího na břehu Vltavy, který

patřil řádu cyriáků. Teprve později – nikoliv náhodně a bez jistého rizika – bylo přeneseno do ochozu pražské katedrály.^{“a)} – k textu spisovatel odkazuje na Františka Stejskala^{b)} a na Václav Hájka z Libočan, prvního, kdo zmiňuje „klášter svatého Kříže“ jako místo, u něž bylo tělo vyloveno z vody^{c)} – zmíněný úryvek ve *Zlatokorunské kronice*, psaný rukou 2. pol. 15. st., zní (v překladu z latiny): „Léta Páně 1393 v den sv. Benedikta byl utopen doktor Johánek [Jochancho], pražský děkan, a nalezen ve čtvrtek při ukazování ostatků [tj. ve čtvrtek po provodní neděli, 17. IV. 1393]. Byl pochován v pražském kostele.“^{d)}

předběžná hist. pozn./ a) L POLC 1972, 311-313 – **b)** L STEJSKAL 1921, 127 – **c)** L HÁJEK 1541, 353 ← POLC 1972, 481, pozn. 4 – **d)** R *Zlatokorunská kronika* po pol. 15. st. ← L DOBNER 1784, 41, pozn. gg) – STEJSKAL 1921, 127 (dat. 1393), 159 (dat. 1392)

11a/ Bohuslav Balbín na základě Dlouhoveského textu z doby cca 1668, objeveného však až v době po svatořečení,^{a)} popsal 1670 první projevy úcty po muč. smrti (16. V. 1383) následovně:

„Celou noc světla okolo těla blahoslaveného mučedníka trvali, den potom následující oučinek zjevil. Leželo na písku to mrtvé tělo v svém oděvu s líbezným obličejem velmi uctivě složené. Ihned po celém městě pověst se rozhlásila, aniž se mohl dlouho původ vraždy tajiti, poněvadž víceji příkladův podobné ukrutnosti císař provedl, aniž to také dvořané a jiná dvořská hlůza tajiti mohla. Donesla se táž pověst i kanovníkům kostela hlavního pražského, kteřížto nařídíce průvod svatého bratra svého tělo uctivě z řeky vyzdvihli, do nejbližšího chrámu Páně sv. Kříže řeholníkův de Poenitentia vnesli a tam poněkud složili, dokaváž by slavnější hrob v hlavním kostele učiněn nebyl. Tato prelátův a kanovníkův nábožnost s obzvláštní srdnatostí myslí spojená (nebo kdož by se takového ukrutníka a popudlivého pána nelekal aneb v podezření neměl) beze mzdy nebyla [...] V dolejších pak městě v kostele sv. Kříže nesčíslné množství lidu k spatření toho posvátného těla se sběhlo, a tať jest byla první čest svatému mučedníku od lidí vzdaná, stálost a srdnatost ohlašovati, ruce, nohy jeden přes druhého líbat, jeho modlitbám se poroučeti, svatého těla s uctivostí se tejkati nepřestávali. Ale císař v tak příkrém soukromí nebyl, aby se neměl všeho, co lid působil, dovědět; pročez (jakož pak obyčejně, kteří se tyranství přichytí, podezřelí a náhlé rady se chápají) poslal ihned zbrojné do kláštera s tím poručením, aby nic nového nezačínali, různic netropili, lid odehnali a Jana Nepomuckého tělo někam v kout uvrhli. Tak se z bedlivosti stalo, jakž král rozkázal, ale s větší slávou muže Božího, nebo tělo zavržené tak líbeznou a pronikavou vůni vydalo, že ho tajiti možné nebylo, a tak houfně lidé to svaté tělo zase navštěvovali. Již zhotovené byly všecky věci k pohřbu potřebné, prelátí a kanovníci a jiné kněžstvo s velikým množstvím lidu a

zvoněním po všem městě průvod nařídili a tělo blahoslaveného muže z kostela sv. Kříže na hrad sv. Václava do hlavního kostela donesli.“^{b)}

především na Balbínovo vyprávění se pražští cyriaci odvolávali, když zdůvodňovali či popisovali svůj uctivý vztah k SJN v předkanonizačním období, uváděli však také další autory, kteří se zmínili v souvislosti se světcem o jejich kostele, jmenovitě jezuitu Krugera a Fera^{c)} – zmínili je v odpovědi na dotazník z 1715, ve které jménem cyriacké řeholní komunity její představený, svatokřížský probošt Kolumbán Grummelmayer (ve fun. 1712-17) poznamenává, že „kdyby husitská bezbožnost nevyplenila konvent svatého Kříže za krále Jiřího z Poděbrad, nesebrala knihy, a hlavně archiv s ostatními privilegii a milostmi udělenými jak od Apoštolského stolce, tak od českých králů, a nehodila je do řeky Vltavy, bezpochyby bych zjistil konkrétně, jaké zázraky, divy a milosti se staly, když bylo bezduché tělo téhož sv. Jana Nepomuckého z Vltavy vyzdvíženo a uloženo v kostele svatého Kříže.“^{d)}

probošt se odvolává na legendární příběh, zachycený poprvé Hájkem a po něm dalšími spisovateli č. dějin, který se údajně udál 1470, kdy měl č. král Jiří z Poděbrad na popud M. Jana Rokycany vyžadovat od staroměstských cyriáků jejich finanční majetek, a tak je opakovanými požadavky prakticky donutit k útěku z *Prahy* – při průzkumu osiřelého kláštera byla prý nalezena pouze dlouhá úzká truhlička naplněná pergameny s výsadami, a tu král poručil vhodit do *Vltavy*^{e)}

pravdou zůstává, že tou dobou cyriaci *Prahu* skutečně opustili a přemístili se do polského *Krakova* – k jejich návratu došlo až rozhodnutím císaře Ferdinanda II. 1628, ale o úplnou restituci kláš. jmění se jednalo ještě 18. VIII. 1640, kdy cyriaci v žádosti o majetkové vyrovnání využili informaci, že jejich kláš. k sv. Kříže Většího byl místem prvního uložení mrtvoly umučedného JN^{f)}

mohli přitom tehdy vycházet ze stručné zmínky kronikáře Hájka (1541), že „prelátí kostela pražského, vzavše tělo to [kněze JN] z vody u kláštera svatého Kříže, na hrad Pražský sú je slavně nesli a s velikým náboženstvím v kostele svatého Víta proti oltáři Panny Marie na nebe vzeti pohřbili“^{g)} – do doby, kdy cyriaci psali svou žádost (1640), uvedenou informaci zopakovali ještě spisovatelé Paprocký (1602) a Kapihorský (1630)^{h)} – snad tedy křížovníci s červ. srdcem t. stručnou zmínku rozvinuli v představu, že mučedníková mrtvola byla u nich po vylovení z *Vltavy* na jistou dobu uložena, což později rozvedl do podrobností Dlouhoveský a po něm Balbín, byť možná bez přímé návaznosti na cyriackou tradici – zdá se, že existenci této tradice u cyriáků vedle žádosti z 1640 dokládá skutečnost, že tito řeholníci ve svém konventu uchovávali stříb. sochu, a to prokazatelně již 1648 (→ A.1, Praha V. 35a/) – o starobylosti takové svatoj. tradice u cyriáků byli přesvědčeni i

cyriaci Náchodský a Rohn a potvrzuje ji také zmíněná zpráva z 1715 (→ níže)

v moderní době se objevuje Jiřincův názor, že „pevné vědomí o zvláštnosti kostela sv. Kříže z hlediska nepomucenské tradice si cyriakové, poměrně dobře zpraveni o starších dějinách svého někdejšího hlavního sídla [kterým byl pražský konvent od 1340], zřejmě do Prahy přinesli již roku 1628 z Krakova“^(ch)

cyriaky později zmiňovaný Ferus (1641) se o nalezení těla u jejich kláštera nezmiňuje, Kruger (1669) však ano, s upřesněním, že šlo o „klášter svatého Kříže bratří od pokání“⁽ⁱ⁾

ve zmíněné odpovědi na dotazník z 1715 svatokřížští řeholníci krátce shrnují, co „s lidskou hodnověrností“ sdělují někteří dějepisci v čele s Balbínem, že totiž „mrtvé tělo téhož svatého Jana Nepomuckého bylo vyzdvíženo z řeky Vltavy a v kostele sv. Kříže Většího na Starém Městě pražském uloženo a mnohými divy se proslavilo, a že se rychle seběhl obrovský zbožný lid tam, kde bylo vidět spanilou tvář a bylo cítit příjemnou vůni.“ – nato pokračují: „My všichni potomci jsme vyprávěním od našich starých předchůdců zjistili, jak se každého roku konalo ohromné shromáždění lidu 16. máje, [ve výročí] slavné smrti téhož svatého mučedníka, a mnoho stovek lidí přijalo sv. přijímání. [...] Zpraveni na základě této tradice našich předchůdců, pobízení věřícím lidem obojího pohlaví, který také pomáhal posvátnou almužnou, zjistili jsme z dříve jmenovaných historiků, že bylo ponechané stranou ono místo, kde na rozkaz bezbožného krále Václava IV. nazývaného Lenivý leželo pohřbené bezduché tělo onoho sv. Jana Nepomuckého, a našli jsme místo značně obezděné, kde se objevily na vnitřní zdi namalované hvězdy, a dosud jsme je ponechali, aby se ukazovaly na věčnou památku“^(j)

otevření a ohledání (legendárního) místa prvotního uložení či pohřbení u cyriaků (1707) jako první veřejnosti písemně oznámil svatokřížský probošt Štěpán František Náchodský (ve fun. 1702-09) v č. dedikaci, kterou svatému JN, „prvnímu u Svatého Kříže Velikého v Starém Městě pražském po stopení v řece Vltavě milému hostu“ věnoval svou č. postilu *Sancta curiositas, to jest Svatá všetečnost* – píše světci mj.:

„Předně pak pamatuj, ó Orlice svatojánská, na tvé služebníky první a na tvůj chrám svatého Kříže Velikého, že jsi v něm první tvé hnízdečko po smrti vyvolil, když jsi z vody vytažen na místě tom, kde nyní hrob tvůj se nachází, uctivě položen byl. Že pak ale mnohým v známost ještě snad nepřišlo o prvním u nás tvého těla položení, soudil jsem za slušné, bych takové důvodem následujícím pro lepší toho známost skrze hodnověrných spisovatelův svědectví potvrdil.

[vyprávění dle Balbína a Bollanda (tj. vlastně podle Henskense a Papenbroecky v *Acta*

Sanctorum), s odkazem na Krugera, Fera a „jinší nynějšího času škrybenty“]

Kteroužto historickou zprávu my též posloupně od předkův našich jsme dostali, což patrně dokazují hvězdy v kapličce nynější na klenutí od starodávna malované, a že by na tom místě mezi nynější zakristí a mezi zdí hlavní kostelní tělo svatého Jana z prvopočátku bylo odpočívalo a vůni zázračnou ze sebe vydávalo, dosvědčují. Pročež prorazivše s nemalým vynasnažením zeď kostelní, podle zprávy předkův našich poklad ten s radostí nesmírnou jsme našli a místečko to pro lepší přístup ctitelův místa toho zázračného k kostelu připojili a ponejprv léta 1707 milovníkům sv. Jana Nepomuckého dne 16. máje otevřeli,^(k) dále oznamující, když po časech chudobný náš chrám Boží skrze udělené svatému Janu Nepomuckému do jeho pokladnice svaté almužny možnější bude, že hrobu jeho první ctihodné a zázračné místečko co nejmožněj okrášlit a zvelebiti žádost máme.

A proč by se tobě nelíbil rád ten, o veliký mučedníče český, který od ustanovení svého jmenuje se také Ordo Beatorum Martyrum de Poenitentia, rád mučedníkův svatých od pokání. Když jsi jeho sám smrtí potvrdil, učiněn jsa pro zpověď a pokání velikým též mučedníkem, slovem pravý Beatus Martyr de Poenitentia, blahoslavený mučedník od pokání. Víc povím: do té také vody, do které Tebe tyran Václav, král lenivý uvrći poručil, král druhý, Jiří Poděbradský všecky našeho conventu sv. Kříže privilegia a papežské, též císařské nadání jest vmetal, aby na tom místě, kde jsme uvržené srdce tvé poznali, tu také náš poklad největší měli, podle oného evangelium: ubi enim est thesaurus vester, ibi et cor vestrum erit, nebo kdež jest poklad váš, tuť bude i srdce vaše.

Jsi tedy, svatý Jene Nepomucký, jako domácí u nás učiněn, když kanovnický náš rád, sám jsa svatý kanovník, tělem tvým svatým patrně jsi posvětil. A poněvadž za tu velikou nám náchylnost, čím bychme důvěrnost k tobě naši lépe prokázati mohli, nic krom této chatrné knížky před rukama není, ji uctivě tobě jako někdy anděl apokaliptický svatému Janu v jeho zjevení podal, také tuto do rukouch tvých obětujeme a poníženým srdcem naším dedičujeme jsouce té naděje, že čest jména našeho hájiti a nám v chudobě postaveným jako známý almůžník prospěti ráčíš.“^(l)

– po letech místu prvního uložení čili jánskému hrobu v k. sv. Kříže věnoval celou kapitolu svého pojednání o trojím pokladu jmenovaného chrámu (tj. o soše Piety, soše Jezulátka a právě jmenovaném památném nepomucenském místě) zdejší řeholník, archivář, spisovatel, muž mnoha talentů Jan Karel Rohn – dílo nazval *Thesaurus triplex* (1756) – zmíněná kapitola je IV. ve III. nepomucenském traktátu – pro její zásadní

výpovědní hodnotu ji zde citujeme téměř celou (v překladu z latiny) a doplňujeme o několik upřesňujících poznámek:

„Ono místo, o kterém se zde pojednává, se nachází v kostele sv. Kříže Většího na boku, který hledí k jihu, vzhledem k hlavnímu oltáři na epištolní straně, kde zeď kněžiště končí směrem do kostela. Je čtyřboké, avšak nikoli dokonale čtvercové, protože na délku má šest loket, na šířku pouze čtyři, a jeho pevná klenba byla vyzděna od země nejméně do výše šesti loket. Kdysi toto místo nejbližše sousedilo s kostnicí, jelikož na onom místě, kde je nyní vnitřní sakristie, bývala kostnice, což se ví ze záznamů kostelníků téhož kostela, neb tito roku 1584 nad řečenou kostnicí stavěli sklad dobře chráněný proti ohni, do nějž měla být uložena kostelní výbava, kterýžto sklad byl následně až do roku 1590 dokončen. Kostnice pak byla změněna v sakristii, poté co r. 1694 byla postavena jiná kostnice, kterou dnes vidíme na hřbitově. Neuchovalo se vysvětlení, k jakému účelu místo nyní nazývané jánský hrob bylo od počátku zbudováno nebo k jakému účelu sloužilo právě tehdy, když sem jako do kouta bylo tělo bl. mučedníka z rozkazu krále Václava uloženo. Přesto však pro blízkost kostnice je možné se domnívat, že to byla jakási oratoř nebo kaple zemřelých a pravděpodobně měla přístup z presbytáře, pročež bylo možno královu rozkazu snadno vyhovět, protože se tu nacházelo již připravené místo vhodné k ukrytí bezduchého těla. Když pak odtud bylo tělo přeneseno, nebo snad ještě když tam spočívalo, naši předchůdci křížovníci totéž místo na památku světel, která se objevila na Vltavě, a pohřbeného světce, vyzdobili malovanými hvězdami. Od r. 1470 totéž místo s kostelem bylo v rukou měšťanů přijímajících pod obojí (neboť řeholníci byli toho roku odtud vyhnáni); starší této oblasti tehdy rozhodovali o kostele podle své vůle; posléze r. 1558 český král Ferdinand I. udělil pražskému magistrátu privilegium, jehož mocí ustanovil pány konšely a senátory za představené a nejpřednější ředitele a patrony kostelů, a proto, jelikož také tento kostel měl účast na této výsadě a těšil se ochraně magistrátu, jeho kostelníci řečené privilegium téhož roku 1558 ve čtvrtek v den sv. Anežky za 15 kop zaplatili. Uvedení kostelníci, *ustanovení staršími* (což říkám s důrazem, protože nakonec roku 1593 za primátora p. Václava Krocína staršího z Drahoberje se začali volit magistrátem v radě), kostelníci, pravím, r. 1590, když byly nad místem jánského hrobu vně střechy umístěny české hodiny, zbudovali skrze ono samé sklenuté místo u kazatelny kamenné schody, po nichž byl přístup k právě zmíněným hodinám a zároveň k výše uvedenému skladu. Jánské místo bylo tedy od r. 1590 skryto pod schody.^{m)} Ani otcové křížovníci, když opět r. 1628 byli k tomuto

kostelu uvedeni, o něm neměli žádnou povědomost, pouze ze stálého podání si byli jisti, že takové místo se v kostele nachází. Po změně kostnice (jak výše řečeno) v sakristii naši otcové po řečených schodech scházivali k celebrování do téže sakristie.

Přihodilo se roku 1700, když se ty samé schody opravovaly, že – nevím, zda náhodou, nebo spíš nebeským řízením – byla prolomena část zdi a v sousední dutině byly spatřeny namalované hvězdy, kterýžto náznak poskytl otcům velikou naději na nalezení pravého místa jánského pohřbení.ⁿ⁾ Zatímco bylo toto místo dosud odevšad uzavřeno, visel na zdi tohoto místa, která pak byla zbořena, pověšen obraz bl. Panny Čenstochovské; protože se pak různí dobrodinci předcházejícího r. 1699 postarali skrze ruku slavného malíře Brandla o namalování obrazu sv. Jana Nepomuckého, který zachycuje jeho vyzdvižení z vody a uložení u sv. Kříže, zakoupeného pro tento kostel spolu s rámem za dvě stě zlatých, byl obraz Čenstochovské [P. Marie] odstraněn a řečená podobizna bl. Jana byla umístěna na oltář před zmíněnou zeď.^{o)} Nakonec roku 1707 to místo zvláště hledal a úplně podle znamení hvězd našel p. Štěpán Náchodský, probošt sv. Kříže, který dne 15. dubna požadoval na ordináři, aby mohl být posunut o vzdálenost jednoho nebo druhého kroku oltář již předtím postavený ke cti svatého Jana Nepomuckého v tomto kostele, z místa, kde tehdy stál, ke skutečnému místu, kde bylo posvátné tělo tohoto světce před jeho přenesením do posv. metr. kostela uloženo a uchováváno, potvrzenému jistými znameními a nepřetržitou tradicí našich řeholníků a některými spisovateli.^{p)} Získal souhlas z 16. dubna 1707, v němž jsou podepsáni p. Jan Meyer, generál. vik. a ofic. a br. J. Zumzande, kancl. a přisedící.^{q)} Nejtihodnější úřad v tom čase také vyslal komisaře, ctih. pana Steyera, přisedícího, a jakéhosi znalce malířského umění,^{r)} aby to místo osobně prohlédli, za jejichž přítomnosti byla prolomena přední zeď, před kterou jinak stával oltář, a když byla prolomena, odhalily se a spatřily hvězdy vymalované velmi starobylým štětcem; pro větší důvěryhodnost p. malíř vyzkoušel houbou malbu, zda je ta malba hvězd opravdu stará, nebo z nedávné doby. Zjistil však, že je naprosto stará.^{s)} A tak toto místo bylo shledáno skutečným místem prvního uložení bl. mučedníka Jana Nepomuckého a, nakolik bylo možno, bylo vyzdobeno a vyčištěno.^{t)} Nakonec byl v tomto nedávno nalezeném místě vytvořen a postaven jiný oltář, který předtím stával před uzavřenou zdi.^{u)} Tento nález připomíná jeden současník ve svých poznámkách, které cituje nejctih. Berghauer v Proto-Martyru Poenitentiae, kap. 9, str. 362 a těmito následujícími slovy: *Toto místo Žižkovy hordy, když kostel podpálily (čti vyrabovaly), by byly uvrhly v zapomenutí, pokud*

by tradice bratří od pokání díky ukazateli jakýchsi hvězd nenavrátila světlu znamení poskytnuté od předků. Neboť roku 1707, když se opravoval kostel, bylo zvlášť hledáno toto místo a nakonec šťastně P. proboštem Štěpánem nalezeno. Je to pak místo ze všech stran uzavřené, mající přístup k sobě ze sakristie, kryté gotickým obloukem a osvětlené malým okénkem; v rohu klenby se spatřují hvězdy modré barvy v počtu kolem sedmnácti.^{v)} A v tomto vyprávění je třeba si povšimnout, že ono místo před svým nalezením bylo úplně odevšad uzavřeno, ale ani žádný vstup ze sakristie nebo okénko nemělo, jak jinak by mohlo být skryté? Po odhalení však r. 1707 byla stěna hledící do kostela zcela zbořena, a tak byl vytvořen přístup do řečeného místa, jak kněžím, tak lidu; ze sakristie však byla branka či úzký vstup, kterým se mohly předávat nádoby a polštář k obsluze oltáře, což vím od očitého svědka této věci.

[relevantní úryvek z výše citované věnovací řeči v úvodu Náchodského postily z 1707]

Vzpomíná to poté také Hammerschmied v Prodrumu Gloriam Pragensem, kap. 5., pag. 205; píše: *Bylo sice skryto místo, kam ho položili, dokud roku 1707 díky nepřetržitě tradici a zjevnými indiciemi z moci nejctihodnější konzistoře pražské nebyla prolomena stěna, nalezeny hvězdy v dávné době malované, jak jsou dodnes vidět u oltáře téhož svätce, kterýžto oltář dříve býval před onou stěnou, prolomenou a odstraněnou. Prohlašovali, píše dále, četnější kněží a světské osoby, že často cítili u tohoto posvátného místa mimořádnou vůni. Potvrzuje to množství věřících, oddaných tomuto svätci, svědčících o přijatých milostech. Až sem on.^{w)}*

O tomto místě prvního odpočinku si od konventu sv. Kříže vyžádali zprávu a informaci roku 1716 nejctih. úřad [tj. pražská arcib. konzistoř] a vždy věrná metropolitní kapitula (když se jednalo o mučednickovo blahorečení) a opět roku 1727 titíž jako postulátoři v případě kanonizace bl. Jana Nepomuckého, a to informaci o tom, že veřejná tradice a stálá pověst nese a historici tvrdí, že zde na tom místě bylo uloženo tělo řečeného blahoslavence. Nacházejí se nějaké staré rukopisy, nebo vůbec kdy byly nalezeny? Na první šetření odpověděl probošt Columbanus, na druhé probošt Jan Mändl, nepochybuje, že kdysi takové dokumenty zde existovaly, ale zároveň dokládali, že tyto zanikly při zkáze sv. Kříže, vykonané na podnět Rokycany a z příkazu Jiřího z Poděbrad roku 1470. Roku 1719 byl oltář bl. Jana obklopen železnými mřížemi, pro jejichž výrobu přispěl přeosvícený p. Losy 100 zl. Téhož roku byli opět nejctihodnější metropolitní kapitulou vysláni jacísi více zkušenější malíři do kostela sv. Kříže, aby prozkoumali, zda ony hvězdy, které byly nalezeny, když bylo místo jánského uložení otevíráno, jsou vsutku

starobylé, anebo [jsou dílem] nedávného štětce. Když prozkoumali všemi způsoby řečené hvězdy, malíři uznali, že jsou velmi staré a přesvědčivě dokládající tak důležité památné místo. Nejctihodnější průzkumníci [Inquisitores] také při poradě přikázali, aby tyto hvězdy byly zachovány.^{x)}

– Rohn zmiňuje jednání o beatifikaci a kanonizaci – k tomu lze upřesnit následující:

ve shrnutí 1. beatifikačního procesu bylo nepomucenským událostem u cyriaků věnováno č. 10 a 11^{y)}

v rámci téhož procesu 5. II. 1716 vypovídali dva pražští cyriaci František Kessel a Martin Passerini (formulace otázky v čl. 39, položené prvním z nich, obsahovala informaci, že místo, ve kterém bylo u cyriaků uloženo bezduché tělo, bylo v době překonávající veškerou lidskou paměť vymalováno hvězdami na památku toho, že Bůh vyjevilo ono tělo skrze hvězdy)^{z)}

ve shrnutí 2. beatifikačního procesu se událostí u Sv. Kříže Vět. okrajově dotkla stat' č. 8^{aa)}

relevantní pasáže z kanonizačního procesu (24. otázka a 14. čl.) podrobně citoval Rohn v *Thesauru*, uváděje na závěr, že Franchellucci, jeden z obránců kauz apoš. paláce, v č. 20 své odpovědi na poznámky promotora víry k beatifikačnímu procesu považoval za prvotní doklad úcty prokazované od samotného skonu slavnostní přenesení mrtevoly z k. sv. Kříže řeholníků od pokání do metr. chrámu, což potvrdila i kanonizační konstituce Benedikta XIII.^{bb)}

– Rohn v *Thesauru* také shromáždil mnoho dalších literárních dokladů o prvotním spočinutí mrtevoho těla u Sv. Kříže Vět., jejichž autory po Balbinovi a Bollandových pokračovatelích (s doplňujícími poznámkami, mj. o tom, že Bůh události zařídil tak, aby tělo bylo od mostu silou vody dosmýkáno daleko, až za ohyb řeky, kde u kostela cyriaků uvázlo a bylo nalezeno) byli Macarius z Merfelic (1684, 1687), Summa z Vlastislavě (mj. 1699), Beckovský (1700), Redel (1710), Vatter (1714), Zincke (1722) [správně 1723], Hammerschmid (1723), Braun (1724), spisovatel díla *Pium laudis ac honoris promptuarium* (1721) a autor *Správy historické o životě* atd. (1729) – na závěr tohoto výčtu Rohn zařadil samu kanonizační konstituci papeže Benedikta XIII., v níž se rovněž zmiňuje dočasné uložení těla v k. sv. Kříže^{cc)}

– také Berghauer se (ve 20. l. 18. st., ba již předtím) věnoval nepom. událostem u cyriaků, a to v prvním díle *Proto-Martyra* (vydán až 1736), kde poznamenal, že se sice starší spisovatelé o dočasném uložení ostatků v k. sv. Kříže řeholních bratří od pokání nezmiňují, že však takovému uložení nasvědčuje blízkost místa, kde bylo nalezeno tělo zavlčené řekou, a také potřeba jisté doby na přípravu slavnostního přenesení ostatků do katedrály^{dd)}

– dalším, kdo psal o událostech kolem prvního uložení u cyriaků a o zpřístupnění místa, kde bylo u řeholníků tělo načas uschováno, byl piarista Viktorin od sv. Kříže, vlastním jménem Jevina (1722)^{ee} – uvedl mj.: „Místo, v kterém se to dalo, totiž mezi nynější sakristií a kostela zdí, zazděné potom bylo a skryté až do našich časů zůstalo, když křížovníci z pozůstalých svých spisů jistou toho zprávu dostavše zeď kostela prolomili a takové místo hvězdami svrch malované, které se až dotud spatřují, našli, je k pohodlnějšímu uctění chrámu připojiti a nejprve léta 1707. dne 16. máje všem ctitelům sv. Jana z Nepomuk otevřeli.“^{ff}

11a/ a) R DLOUHOVSKÝ cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 46 – **b)** L BALBÍN 1684b, 34-38 (kap. V.) – viz též *Acta Sanctorum* 1680, 672 (kap. II., č. 15-16, navíc vložen údaj o svátku Nanebevstoupení Páně, v němž bylo mrtvé tělo přeneseno z Vltavy k cyriakům a vystaveno veř. úctě, k jejímuž rozvinutí přispěla skutečnost, že se jednalo o den osvobození od služebných prací) – BALBÍN 1682, 103 (kap. V.) – **c)** R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 112^r, bod 1) – L NÁCHODSKÝ 1707, úvodní nepag. l. a č. věnování – **d)** R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 113^v, poslední bod) – **e)** L EKERT 1884, 442 – NOVOTNÝ 2002, 44-47 – **f)** L KORÁN 1968, 193, pozn. 36 – NOVOTNÝ 2002, 77 – **g)** L HÁJEK Z LIBOČAN 1541, fol. CCCLIII^v – **h)** L PAPROCKÝ 1602, 337 – KAPIHORSKÝ 1630, 33 – **ch)** L JIŘINEC 2007, 94 – **i)** L KRUGER 1669, 8 – **j)** R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 112^{r-v}, body č. 1-3) – **k)** evidentně z této zpr. vychází trojí vydání popisu životů č. zem. patronů a jejich relikvií na Praž. hradě, když pojednává o místě uschování těla u cyriaků (L *Stráž i poklad* 1714, 79-80 – *Schutz und Schatz* 1715, 67-68 – *Schutz und Schatz* 1718, 61-62) – **l)** L NÁCHODSKÝ 1707, nedat. č. úvodní dedikace – l. věnování, předcházející onomu č., je odlišné a historické okolnosti nalezení místa prvního uložení nezmiňuje (klade důraz na přirovnání SJN k mlčenlivé rybičce či rybě) – **m)** L NOVOTNÝ 2002, 53-54 (kam. schody začínaly poblíž kazatelny) – **n)** „Od 26. III. 1700 se v klášteře po dobu téměř dvou desítek let připomíná jako vedoucí stavitel Jan Šimon Panetius ml. Zmíněného dne položeny základy k nové sakristii na místě býv. kostnice mezi presbytářem a kaplí sv. Ludmily [ta byla v sv rohu ambitu v blízkosti již. str. kostela]. Při stavbě, hotové do 14. VI. t. r., byl nalezen údajně prvý hrob sv. Jana Nep. a získán tak základ k pozdějšímu slavnému uctívání svěťce.“ (L KORÁN 1968, 177-178) – NOVOTNÝ 2002, 138 tvrdí, že k opravě schodů vedoucích z „kněžského kůru nahoru pod střechem“, při které došlo neopatrností dělníků k průlomů zdi do místnůstky prvního hrobu, došlo z vůle probošta Tadeáše Mikuláše Kauffmanna, kterou vyjádřil staviteli Panetiovi při prohlídce nové sak. 14. VI. 1700, kterou Panetius zbudoval – **o)** „Podnětem pro další šíření svatojanské úcty byl [...] nález při Panetiově novostavbě sakristie po jižním boku presbytáře na jaře r. 1700. Při opravě schodů tam byly nalezeny na stěně malované hvězdy, jež byly

pokládány za znamení místa svěťcova hrobu. Proto byl ihned odstraněn oltář P. Marie Čenstochovské, dosud čelní zeď prostory kryjící a na jeho místo dán Brandlův obraz [Vylovení poblíž cyriaků].“ (L KORÁN 1968, 180) – **p)** originál nedat. l. žádosti svatokřížského cyriackého probošta Štěpána Františka Náchodského, prez. na praž. arcib. konz. 16. IV. 1707, se nachází v NA, APA I, kart. 4446, i. č. 5293, a jeho podstatná část zní (v překladu): „Protože je podáním autorů a neustálou pobožností známo, že tělo svatého Jana Nepomuckého, dříve než bylo přeneseno do sv. metropolitního kostela, bylo uloženo a přechovááno v našem kostele svatého Kříže Většího, má se pak zato, že zjevných znamení a souvislé zprávy našich, že toto posvátné tělo bylo uloženo jeden nebo dva kroky od samotného oltáře tohoto svěťce, chtěl jsem pokorně požádat ctihodnou arcibiskupskou knozistoř o dovolení, abych směl řečený oltář svatého Jana Nepomuckého pro jeho větší čest a úctu posunout o tak malou vzdálenost jednoho nebo druhého kroku [...]“ (k dopisu bylo na konz. připsáno, ať je věc vyřízena) – srov. L NOVOTNÝ 2002, 144 – **q)** dokument podepsali Daniel Josef Mayer z Mayernu, praž. sufragán, oficiál a gener. vikář, a František Ignác Zumsande ze Sandbergu, konzistorní asesor a od 29. IV. 1705 kancléř – **r, s, t, u)** L NOVOTNÝ 2002, 144-145: „Odpověď nedala na sebe dlouho čekat. Ano, arcibiskup Breuner souhlasí s počínem P. Náchodského, ovšem věc musí být řádně prozkoumána a ověřena. K tomuto úkonu hradčanský velekněz povolal komisi, v níž hlavními osobami budou metropolitní kanovník Jan Ludvík Josef Šteyer a jeden nejmenovaný malíř (16. 5. 1707). Znalcům bude opatrně rozhodovat, jestliť v kostele pro větší složitost otázky ještě jedno, taktéž hvězdou poznamenané místo, prohlášené za původní hrob divotvorce. Ale komise přece jen uznala komůrku posledně nalezenou za opravdový hrob Janova těla, najmě potom, když povolany umělec prozkoumal starobu sedmnácti ve sklípku namalovaných hvězd. Malíř učinil tak zprvu pouhým zrakem, zda se technika zobrazených nebeských těles shoduje se způsobem nástěnných maleb povstalých za Václava IV., a potom navlhčenou houbou. Malíř, vědomý si důležitosti svého úsudku pro historii budoucího svěťce, neváhal prohlásit odkryté dílo štetce za shodné s malířskými výtvoři nanesenými na omítku tehdy, když královna zpovědník utonul ve vltavském proudu. Tak sklípek získal prisouzenou mu čest, patřící mu nyní neodvolatelně. Byv okamžitě prohlášen za kaplu, přijal v sebe starý svatojanský oltář, posunutý ne o nějaký kousek dále, ale přenesený. Od té chvíle sacellum poznalo nepřestávající návaly zbožných, kterých sem přicházelo tolik, že se k oltáři nikdo nedostal a ministranti byli při mších notně omezeni v pohybu. Proto došlo o něco později k vybourání malého, za oltářem prolomeného okénka, kudy se služebníkům oběti Páně dodávalo víno a voda. Zkoumání sklípku zúčastnil se i novoměstský radní Engelthaler. Pán naslouchal, co si znalci ecclesiastických zástojů navzájem vykládají, uslyšel i autoritářsky vyslovené mínění malířovo. Obojí, neméně pobyt v temné místnůstce, spoře osvětlené vnesenými světly, a vědomí, že právě zde leželo kdys tělo zemřelého při nekompromisním konání povinnosti, tělo jistě svatě a

jako takové kolikrát se zázračně projeví, divně dojímal. V takovém pohnutí myslí světský muž povoláný k řízení obce rozhodl se uctít památku muže svatosti skorem zaručené. Ano, pán tak učiní pod bezprostředním dojmem ihned, zavázav se klášteru, že ozdoby prostoru kdys hrobu a nyní kaplice potřebnými, zbrusu novými lavicemi (16. 5. 1707).“ – pozn.: Jan Ludvík Josef Steyer byl zvolen za praž. kanovníka až 24. VIII. 1707 – r) je dol., že tehdejšímu komisionálnímu posouzení maleb byl přítomen praž. novoměst. radní Engelthaler (L JIRINEC 2007, 228) – s) L KOŘÁN 1968, 193, pozn. 40 cituje, komentuje a parafrázuje cyriacký R *Janus bifrons*, „fol. 189’ : „visae sunt antiquissimo penicillo pictae stellae (jen lehce renovované) in memoriam videlicet hujus Sancti Martyris, quod stellis illustratus...“ Pro větší ujistění „D. Pictor Commissarius spongia picturam probavit, num revera antiquitas adsit“. Nad to cítili přítomní podivuhodnou vůni a tak zjištěno místo depositionis jako autentické.“ – srov. JIRINEC 2007, 178 – t) „Vlastní zkoumání opuštěné hrobky začalo po 15. IV. 1707, kdy schválena žádost kláštera o přemístění oltáře sv. Jana Nep. k původnímu světcovu hrobu. Po žádosti následovala komise pro otevření místa „Depositionis Joanneae“ za přítomnosti p. Stayera a jistého malíře, solidní zeď proražena a hrobka otevřena a v ní „ex divina dispositione pro majori honore sancti hujus pictura, stellarum deprehenditur antiqua in signum, ubi posuerunt illum“. Nález vzbudil rozruch, zbořena zeď a hrobka světcova i s hvězdami vystavena k uctívání.“ (L KOŘÁN 1968, 180) – u) pův. pozn. pod čarou: Archiv sv. Kříže – v) citovaný úryvek z jakéhosi „nedávného rukopisu“ se nachází v L BERGHAUER 1736, 363 (text vznikl již ve 20. l. 18. st.) – w) L HAMMERSCHMID 1723, 205 (v rámci popisu cyriackého k. a kláštera) – o místě prvotního uložení těla u cyriaků se zmiňuje již několik let předtím jiný historik Prahy: L REDEL 1710, 441-442 – x) L ROHN 1756, traktát III, kap. IV – k posledního sdělení ohledně vizitace hrobu 1719 viz v L KOŘÁN 1968, 193, pozn. 41 a NOVOTNÝ 2002, 168 – y) L *Acta utriusque processus* 1721, 85-89 (první *Summarium*, č. 10, 11) – z) R l. akta l. beatifikačního procesu (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 78^v-79^v) – l. znění otázky článku 39 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 44^{r-v}) – aa) L *Acta utriusque processus* 1721, 344-347 (druhé *Summarium*, č. 8) – bb) L ROHN 1756, traktát III, kap. III – srov. *Acta utriusque processus* 1721, 231 (Franchellucciho odpověď, č. 20) – cc) L ROHN 1756, traktát III, kap. I – pozn.: další dobovou L viz v pozn. výše v pozn. k) – dd) L BERGHAUER 1736, 9. kap., č. 3, pag. 336 + poznámky k t. kap., pag. 361-363 – ee) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 29-31 – TÝŽ 1722c, 97-105 – ff) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 31

11b/ rozvoj výročních oslav v cyriackém k. a jejich podoba v jednotlivých letech:

probošt Kolumbán Grummelmayer jménem celého cyriackého konventu v odpovědi na dotazník 1715 konstatuje: „My všichni potomci jsme vyprávěním od našich starých předchůdců zjistili, jak se každého roku konalo ohromné shromáždění lidu 16. máje [ve výroční den] slavné smrti téhož svatého mučedníka [JN] a mnoho stovek lidí přijalo

sv. přijímání“^{aa)} – konventní archivář Jan Karel Rohn na základě četných písemných pramenů popsal postupný vývoj výročních oslav následovně: „Trebaže byl v minulém 17. století jánský poklad, totiž místo prvního uložení jánského těla, neznám, věřící nicméně, podporováni tradicí a veřejnou pověstí, nepochybovali, že v kostele sv. Kříže má být bl. mučedník oslavován jakousi zvláštní poctou. [...] Již alespoň od roku 1692 se konala k jeho cti zpívána bohoslužba, ke které byly roku 1707 odpoledne přidány litanie s výstavem Nejsvětější [svátosti]; 1710, 16. máje p. Schönfeldová chtěla rozšířit pobožnost lidu, přála si, aby byla sloužena dvojí zpívána bohosluba, a zaplatila stipendium kněžím i hudebníkům. Toho dne bylo kolem 500 kajicníků, 1712 téměř 800, nakonec počet zbožných s roky značně vzrostl a lid přicházel nejenom dne 16. máje, ale po celý oktáv. [...] Roku 1718 již jinak obvyklým bohoslužbám byly přidány dvojí nešpory, jakož i nešpory v jednotlivé dny v oktávu, na jejichž závěr se nadto konaly litanie o bl. Janu, které následoval ambroziánský chvalozpěv. [...] Od toho času [totiž pražských červencových oslav blahořečení 1721] dne 16. máje se dvakrát pronáší kázání, ráno česky, odpoledne německy, a počet penitentů obvykle vzrůstá na několik tisíc.“^{b)} – podle Jiřince byla slavnostní výroční pobožnost v cyriackém k. pravidelně konána počínaje 1700, a to nejprve u ol. Ukřížování^{c)} – místo prvotního uložení cyriaci otevřeli milovníkům ponejprv 16. V. 1707^{d)}

1722 – 16. V. se konala první veřejná (tj. v první 16. máj po světcově beatifikaci „držaná“) slavnost, obdařená plnomocnými odpustky – dobový tisk o ní sděluje: „V témž chrámu Páně svatého Kříže velkého ke dni téhož svatého Jana Nepomuckého, šestnáctého máje leta přítomného, od Jeho Svatosti [Inocence XIII.] papežské plnomocné odpustky pod datum dvacátého čtvrtého dubna udělené dne čtrnáctého máje z Říma sem přišly.“ – při řečené svatoján. slavnosti pronesl č. kázání *Neuhasitedlný oheň lásky při chrámu Páně svatého Kříže* aug. lateránský kanovník na *Karlově* na *Novém Městě praž.* Ferdinand Karel Reissmann z Riesenbergu († 28. III. 1728), administrátor karlovské fary a tamní kazatel – motto posvátné řeči bylo *Pís 8, 7*: „Vody mnohé nemohly jsou uhasiti lásku, aniž ji řeky potopí.“ – svou řeč kazatel uzavřel básní *Svatý Jene Nepomucký, láska nepřemožená!*^{e)}

1723 – 16. V. zaznělo č. kázání *Svatý Jan Nepomucký, kanovník pražský, mučedník Boží*, od minoritského kněze Michala Pellizzottiho (Pelišota), nedělního kazatele u sv. Jakuba v *Starém Městě praž.*, na téma 1 *Kor 9, 22* „Všechněm všecko učiněn jsem.“^{f)}

1724 – v den, případně v celém oktávu počet komunikantů dosáhl 2000^{g)}

1725 – jez. kněz Zikmund Scholtz, člen malostranského profesního domu Tovaryšstva Ježíšova a nedělní kazatel v přílehlém řádovém k.

sv. Mikuláše, přednesl u cyriaků ve svátek n. kázání *Andächtige Bitt-Schriftl*, prosbu vznesenou k papeži Benediktu XIII. o svatofečení, nesenou motivem *Mt* 10, 26: „Není nic zahaleného, co nebude jednou odhaleno.“^h

1728 – v den 16. V., který připadal na Soslání svatého Ducha, pronesl minoritský kněz Michal Pellizotti (Pelišot), kazatel u sv. Jakuba na *Starém Městě praž.*, č. kázání Jazyk Boží mučedníka Páně Jana Nepomuckého, kanovníka pražského, osvícený od Ducha svatého, na téma *Sk* 2, 4 „A počali mluvit různými jazyky, jakž Duch svatý dával jim vymlouvat.“ⁱ

1729 – o svátku pronesl kázání jezuita z praž. novoměstské koleje^j

11b/ a) R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 112^r, bod 2) – **b)** L ROHN 1756, traktát III, kap. VI – pozn.: cyriaci obdrželi 5. I. 1704 od praž. arcib. konz. dekret zmocňující je k n. kázáním o větších svátcích, vždy po obědě, ale s výslovným podotčením, aby č. řeč nebyla kvůli Němcům zanedbávána (L NOVOTNÝ 2002, 141) – **c)** L JIŘINEC 2007, 123 – **d)** L NÁCHODSKÝ 1707, nepag. úvodní l. a č. dedikace – **e)** L *Sobotní pražské poštovské noviny* 1722, č. 39 (citát) – REISSMANN Z RIESENBERGU 1722 – NAVRÁTIL 1877, 192 – **f)** L PELLIZOTTI 1723 – **g)** L JIŘINEC 2008, 118 – **h)** L SCHOLTZ 1724-1725 – **i)** L PELLIZOTTI 1728 – **j)** R LA praž. novoměst. jez. koleje, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 262)

11c/ další bohoslužby celebrowané ke cti, mešní nadace spojené se SJN, jakož i osmidenní oslava beatifikace:

p. Marie Františka ze Schönfeldu, roz. Hamová, založila 1708 ke cti věčnou nadaci 200 zl., podle které měla být u oltáře v místě prvotního uložení sloužena mše sv. vždy v první den měsíce počínaje 1. XII. zmíněného r. – částku obdržela od cis. komořího Rudolfa Josefa hr. z Lissau a od hejtmana *Starého Města praž.* Petra Goulandta jako splátku pokuty za jistý přečin – svatokřížský probošt Štěpán František Náchodský začal plnit závazek schönfeldské nadace ve stanovený den, přičemž byl při mši sv. poprvé použit kalich darovaný soboteckým děkanem Janem Ignácem Summou z Vlastislavě (→ A.1, Praha V. 34c/)^{a)}

tou dobou byl správcem oltáře (nep. jen do 1709) cyriacký kněz František Kessel (Keschl)^{b)}

1711 přijala cyriacká kanonie nadaci svět. kněze Jana Norberta Motelia, někdejšího dómského vikáře metr. kapituly u sv. Víta, pro jejíž zajištění obdržela v říjnu t. r. od svatovítského kanovníka Jana Ludvíka Steyera 50 zl. a zavázala se, že za roční plat 3 zl. bude sloužit vždy v měsíci říjnu tři mše sv., první k uctění P. Marie Bol., druhou k poctě a poslední za duši zřizovatele^{c)}

1715 cyriaci konstatují, že když pro veřejnost zpřístupnili místnost prvotního uložení a dali do ní postavit oltář, „nejenom jednou v roce, ale každý den dávají věřící svaté almužny a stipendia pro sloužení mši ke cti sv. Jana Nepomuckého, zvláště

však v onen den každého týdne, na který připadá [daného roku] 16. máj; a takto veřejně zbožný lid uctívá svatého mučedníka“^{d)}

1721, když se 4. VII. v Praze konala slavnost blahofečení, bylo ráno od čtyř hodin u cyriaků vyzváněno všemi zvony a v pět hodin na věži troubeno a bubnováno po dobu jedné hodiny, načež se ve zdejších k. konala osmidenní oslava beatifikace (4.-11. VII.)^{e)} – když však chtěli svatokřížští řeholníci se svou f. vykonat u příležitosti blahofečení pouť k hrobu do katedrály, nebylo jim to konzistoři povoleno a cyriaci nebyli ani přizváni k nesení ostatků oslavence v slavnostním procesí při hl. beatifikační slavnosti 4. VII. – cyriakům se dostalo jen zdvořilého pozvání staroměst. magistrátu k účasti na pouti t. král. města k hrobu k beatifikační poctě 15. VII.^{f)}

13c/ a) L ROHN 1756, traktát III, kap. V – JIŘINEC 2007, 171, 213, 228-229 – **b)** L JIŘINEC 2007, 213, 229 – **c)** L ROHN 1756, traktát III, kap. V – JIŘINEC 2007, 229 – **d)** R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 112^v, bod 3) – **e)** L ROHN 1756, traktát III, kap. VI – NOVOTNÝ 2002, 173-174 – **f)** L NOVOTNÝ 2002, 174

11d/ další projevy úcty:

od 1715 cyriaci vypravovali k poctě svatojánské lodní hudby (→ níže Praha VI.)

probošt Mendel ze Steinfelsu si během krátkého pobytu císařovny Alžběta Kristýny v Praze (15. – 17. V. 1721) vyžádal u panovnice audienci na *Praž. hradě*, věnoval suverénce několik knížek obsahujících modlitby a pozval ji k návštěvě milostné Piety v kláš. chrámu, u níž by si panovnice mohla vyprosit tolik vytouženého mužského potomka, vždyť se v Praze zastavila cestou do *Karlovyh Varů*, aby tam absolvovala léčebné kúry, které by zmíněnému účelu měly přispět – panovnice sice návštěvu u cyriaků nevykonala, nicméně řeholníci se za početí mužského následníka trůnu ve svém chrámu přece jen pomodlili, a to třídní pobožností ve dnech 5.-7. VI. t. r.^{a)}

po blahofečení obdržel nový člen řádu, vlastním jménem Jan Kryštof Grimm, rodák z *Jáchymova* (1703), při obláčce 14. IX. 1721 řeholní jméno Jan Nepomuk, přičemž druhé jméno Kryštof mu bylo ponecháno (profesi složil 14. IX. 1722, na kněz byl vysv. 6. IV. 1726, primici sloužil 6. V. 1727 v *Jáchymově*, zemřel 18. III. 1739 v *Kutné Hoře*)^{b)}

1722 vydali cyriaci n. knihu modliteb *Andacht zu dem h. Johannes von Nepomuck*, kterou jménem zdejšího konventu věnoval probošt Cyriak Jan Mendel říš. hraběti Antonínu Janovi z Nostitz-Rienecku – titulní stránku t. knížky zdobí rytina reprodukcující Brandlův obraz Vylovení SJN z Vltavy, vystavený na oltáři zdejšího k. (→ A.1, Praha V. 33c/) – v úvodu se nachází krátká zpráva o vylovení mrtvoly SJN (utopeného 29. IV. 1383!) a jejím uložení a uctívání u cyriaků a o místě jejího prvního spočinutí^{c)}

20. V. 1723 bylo do cyriackého k. jako významného hudebního centra přivedeno procesí seminaristů ze staroměstského jez. semináře sv. Václava – představený semináře odsloužil mši sv. a studenti pak na kůru provedli slavnostní hudbu^{d)}

Filip Hyacint kn. Popel z Lobkowicz s manželkou Marií Vilemínou, roz. hr. z Althannu, dali 1726 po tři následující středy číst u zdejší milostné Piety mše sv., na nichž byli oba se vzornou zbožností přítomni – totéž v těch samých dnech učinili u prvního hrobu, a to s tím úmyslem, aby jim Bůh skrze zásluhy Bol. Matky a SJN udělil šťastný porod, což si také vyprosili a radovali se z potomka (→ D.1, 1040)

praž. sufragán, probošt svatovítské kapituly, oficiál a gener. vikář praž. arcidiecéze Daniel Josef Mayer z Mayernu se při kanonické vizitaci kostela sv. Kříže Vět. 5. VI. 1726 dlouze pomodlil u mil. Piety, ptal se na stáří t. posvátné sochy a její nalezení a vyslechl si příslušnou odpověď cyriaků, načež odešel k oltáři a vyslechl soukromou mši sv.^{e)}

kardinál Michael Fridrich hr. z Althannu, velezasloužilý o svatořečení, během oktávu v kanonizačním roce 1729 dne 22. V. v šest hodin odpoledne přišel do cyriackého k. a zbožně navštívil mil. Pietu i hrob – na obou posvátných místech odmítl nabídnutý polštář, poklekl na holou zem a delší dobu se modlil^{f)}

11d/ a) L NOVOTNÝ 2002, 172 – **b)** L JIŘINEC 2007, 113, 217 – **c)** L *Andacht* 1722 – **d)** L JIŘINEC 2008, 117 – **e, f)** L ROHN 1756, traktát I, kap. X – **f)** L NOVOTNÝ 2002, 192

12/ v V. 1722 v domin. far. k. sv. Jiljí obhajoval teze z veškeré teologie (dle interpretace sv. Tomáše Akvinského) domin. kněz a student bohosloví Guinandus Heinrich za předsednictví svého spolubratra Konstantina Lemmichena, regenta gener. studia ve svatojilském konventu – svou obhajobu člen řádu kazatelů věnoval ke cti a úctě oslavovanému velmi výmluvnému kazateli, ba přímo orákulu kazatelů, před rokem blahorečenému JN, doktorovi teologie a posvátných kánonů, nejvěrnějšímu advokátovi těch, kteří jsou v ohrožení pověsti, nejposvátnějšímu teologovi

12/ L HEINRICH 1722

13/ dle podání Dlouhoveského a Balbína se SJN proslavil jako kazatel v *Týnském chrámu*, v baroku považovaném za nejpřednější far. k. města *Prahy* a potažmo celé praž. arcidiecéze, pomineme-li výjimečné postavení praž. metr. kostela sv. Víta – následuje několik dokladů svatoján. úcty v *Týnském chrámu*:

13a/ jez. kněz Fabián Veselý z praž. *Klementina* působil od 1717 v *Týnském chrámu* jako sváteční kazatel, později jako kazatel nedělní a postní (úloha týnských kazatelů byla v barokní éře svěřována členům Tovaryšstva Ježíšova)

16. V. 1723 zde Veselý č. kázáním oslavil svého (legendárního) sv. předchůdce na týnské kazatelně – oslavnou řeč uvedl slovy: „Na den slavného Seslání Ducha svatého a na den slavné památky

mučedníka českého, kanovníka pražského a kazatele tejského, svatého Jána Nepomuckého [1723 oba svátky koincidovaly], kazatedlnice tato se mi proměňuje v vojenský plac, na kterém mlčenlivost s vejmluvností se potýkati bude, když jazykové nebeští s vítězným hlukem a rozličností řeči sestupují na zem a jazyk zemský [SJN] prostředkem mlčení od země až k nebi se pozdvíhuje.“ – řeč je postavena na sporu, zda se neporušený jazyk stává slavnějším pro své mlčení nebo výmluvnost^{g)}

ještě v jednom káz. Veselý upozornil na důstojnost týnské kazatelny, o svátku Všech svatých v období 1717-23, když pravil: „I já bych dnes měl nějakému svatému kazateli z této kazatedlnice ustoupiti, aby on svatostem vašim kázal. Kazatedlnice jest sice svatá, na které přede mnou svatý Ján Nepomucký kázával, ale kazatel dnes na ní hříšný stojí. Co tedy učiním?“^{h)}

1726, kdy už po několikátý rok Veselý pronášel v *Týně* kázání o nedělích a v postní době, v sedmé své postní promluvě upozornil opět na jazyk, tentokrát v souvislosti s dalším slavným sv. kazatelem: „Podobnou slávu má také ještě až podnes neporušený jazyk svatého Antoně Paduánského, jakož i jazyk svatého Jana Nepomuckého, kterými oni slovo Boží hlásali a k ctnostnému životu poslouchače své vyučovali.“ⁱ⁾

13b/ od 27. VI. 1691 až do své smrti působil v *Týnském chrámu* varhaník Tomáš Baltazar Janovka (1669-1741), muzikolog a hudební teoretik, který věnoval sv. divotvůrci a ochránci Č. král. JN svůj *Clavis ad thesaurum magnae artis musicae* (1701), první hudební slovník 18. st. v celoevropském kontextu – Janovka v úvodní dedikaci svěčuje t. dílo i jeho pověst do ochrany SJN, který je mu učitelem, kdy má mlčet a kdy mluvit – i druhé vydání slovníku (*Clavis ad musicam*, 1715) autor věnoval ke cti

13a/ a) L VESELÝ 1724, 146-160 (úvodní citát z pag. 147) – **b)** L t., 437 – **c)** L TÝŽ 1728, 264; **13b/** L JANOVKA 1701 – TÝŽ 1715

- VI. Kamenný či Pražský most, od cca 1870 zvaný Karlův

- mnohé o úctě prokazované SJN v souvislosti s jeho sochou či kolosem na *Pražském mostě* je sděleno v → A.1, Praha VI. úvod, 1-7/ – zvláště výstižný je v t. souvislosti text piaristy Viktorina od sv. Kříže z 1722 (→ t. 5u/)

- vztyčení sochy na praž. mostě se stalo důležitým impulsem pro vzrůst úcty obecně (→ výše, Praha I. 5/)

- proslavená praž. most. socha a její bezprostřední okolí, na mostě i na řece *Vltavě*, se stávaly středem zbožné pozornosti v období svátku – oslavy byly vedeny v zásadě ve třech oblastech: **1/** dekorací svatoján. sochy efemerní architekturou s chronogramy, epigramy, emblémy, malovanými výjevy, sochami a dalšími ozdobami spolu s doprovodným osvětlením v režii baronského rodu

Wunschwitzů – 2/ tzv. lodní hudbou (*musica navalis*, zřídka *aquatica*), provozovanou na řece v blízkosti mostu pod svatoján. sochou za vedení řeholních kanovníků cyriaků od sv. Kříže Většího – 3/ rovněž lodními hudbami, organizovanými však jinými institucemi

ad 1/ zdobení praž. most. sochy o svátku 16. V. započala Anna Feliciána bar. z Wunschwitz, roz. Pachtová z Rájova, vdova po zřizovateli sochy, Matyáši Gottfriedovi bar. z Wunschwitz, a to 1718 – když několik měsíců nato jmenovaná šlechtična zemřela (12. XI.), ujal se organizace výročních dekorací tohoto rodového pomníku nepom. úcty její syn Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz^{a)} – ten náměty a význam dekorací popisoval v pamětních tiscích, jež každoročně vydával v latinské, od 1721 i v n. verzi (jen 1721 vyšla také č. verze) a v roce kanonizace 1729 je nashromáždil do jednoho souboru, který opatřil úvodem pod názvem *Anniversarii honores* – 1720 je dol., že Wunschwitz výzdobu sochy vystavoval *pražskému Trojměstí* jako zbožnou scénérii ve dne v noci od 16. V. po celý oktáv svatoján. slavnosti^{b)} a v osmidenním udržování dekorace pokračoval i v následujících letech^{c)}

ad 2/ cyriaci od sv. Kříže Vět. rozmnožili svou již tak dosti bohatou úctu o lodní hudbu poprvé 1715, k čemuž jim mohly poskytnout inspiraci různé oslavy provozované na hladině *Vltavy* od 17. st. – jak známo, blízký vztah k SJN cyriaci udržovali proto, že do jejich kláš. chrámu tradice kladla první místo uložení světcova zmučeného těla po vylovení z *Vltavy* – lodní hudby nejspíš připomínaly „putování“ svatého těla za doprovodu nebeských světél po vodní hladině od místa mučednictví, *Pražského mostu*, k místu prvního spočinutí, zároveň ale působivě zapojovaly svatoján. řeku *Vltavu* do celkového vyznění Nepomukových oslav – i cyriacké svatoján. lodní hudby byly doprovázeny pamětními tisky (synopsemi či periochami), dalšími doklady o nich jsou zápisky v kláš. pramenech a od 1719 zprávy v *Pražských poštovských novinách*, v nichž se píše i o Wunschwitzovských dekoracích most. sochy (ad 1/) a o dalších svatoján. lodních hudbách pořádaných během oktávu (ad 3/) – všechny tyto dobové doklady o svatoján. lodních hudbách nashromáždili a analyzovali Vladimír Novák a Ludmila Mašlanová v publikaci *Musicae navales Pragenses, Pražské lodní hudby 18. století*, vydané v Praze 1993 – celkově vzato, cyriacké lodní hudby probíhaly v předvečer svátku, 15. V., a navazovaly na liturgické oslavy (obvykle litanie či první nešpory s následným pozhánáním N. Svátostí) pořádané cyriaky od 16 hodin v jejich kláš. a far. k. sv. Kříže Vět. při vltavském břehu – po liturgii vstoupili cyriaci na poblíž ukotvené lodě spolu s hudebníky a zpěváky pod vedením (až na jednu výjimku) regenschoriho cyriac. chrámového kůru, vždy člena řádu – k členům cyriackého kůru se

přidávali mnozí další praž. hudebníci a zpěváci, pozvaní cyriaky, ještě další zájemci se sami nabízeli, ale příliš vel. zájmu nemohlo být vyhověno – je však doloženo, že účast hudebníků a zpěváků na této slavnosti vzrůstala, v některé roky je zvlášť zdůrazněno, že byla o poznání větší (např. 1726), a obecně lze říci, že si bohatší personální obsazenost při provozování svých skladeb přával skladatel Šimon Brixí – lodě (častěji dvě) pojaly i přes 200 osob, šlo nejspíš o veliké pramice, tažené menšími loděmi – akce na lodích začínala obvykle v 18 hodin – plavbu k mostu pod bronzovou sochu doprovázely intrády polních trub a vlašských bubnů, stejně tak návrat ke klásteru – samotná lodní hudba jako taková byla provozována ke cti pod zmíněnou světcovou sochou a trvala cca hodinu, přičemž téměř vždy sestávala z figurálních litaní, dále z kantáty či koncertu neboli ofertoria motetového charakteru (se sborovými částmi, recitativem, árií apod.) a nakonec z *Regina Coeli* – tato hudba se konala mimo liturgický rámec, měla prvky veřejného koncertu, v němž se mohla uplatnit a bez větších omezení rozvíjet estetická funkce – i publikum svatojánskou lodní hudbu vnímalo jako vizuální a poslechovou produkci a ne tolik jako liturgickou oslavu – skladby k lodní hudbě komponovali různí praž. skladatelé, v předkanonizační době téměř výlučně Šimon Jan Josef Brixí, varhaník působící ve staroměstských farních kostelech sv. Martina ve zdi a P. Marie před Týnem – časem se k těmto oslavám přidávala dělostřelba z „kusů a moždířů“ umístěných na různých místech řeky, např. na *Malých Benátkách*, tj. dnešním *Střeleckém ostrově*, nebo na obou vltavských březích – ještě později, od 1728, se k cyriackým hudbám připojilo večerní vypalování rachejtlí do povětří – tyto svatoján. slavnosti byly natolik jímavé a působivé, že přitahovaly nesmírně četné publikum, takže *Praha* bývala v onom období přelidněna – lodní hudba se nekonala v případě prudkého deště nebo povodně, mohla být posunuta či zrušena i z důvodů jiných společenských událostí^{d)}

ad 3/ další svatoján. lodní hudby se konaly v některých letech během oktávu a byly pořádané různými institucemi a různým způsobem – konkrétněji viz níže

- přehled svatoján. dekorací a oslav na *Pražském mostě* a v jeho blízkosti na řece *Vltavě* v předkanonizačním období (1715-29):

1715 – první cyriacká lodní muzika (regenschori P. Kristián Jan Felber, cyriak, synopsi vydal Jan Václav Helm na *Starém Městě praž.*, obsahuje prózu a zpívanou část *Plaude Praga choro pleno Joanni Nepomuceno*)^{e)}

1718 – první dekorace sochy, zřiz. vdova Anna Feliciána bar. z Wunschwitz^{f)}

1719 – od t. r. každoročně zajišťoval výzdobu sochy syn výše uvedené šlechtičny, Gottfried Daniel svob. p. z Wunschwitz, a také poprvé vydal

doprovodný pamětní tisk popisující tuto dekoraci⁹⁾ – cyriacká lodní hudba (regenschori P. Štěpán Náchodský, cyriak)¹⁰⁾ – během oktávu se téměř každodenně konala na velkých „šířích“ od pánů muzikantů líbezná a hlasitá muzika¹¹⁾

1720 – poprvé dol. osmidenní trvání výzdoby sochy – dekorace byla doprovázena hořícími světly (např. chronogram *Bonae FaMae tVteLarI, et VInDICI LaVs perennIs* se ve dne třpytil zlatými a v noci ohnivými slovy)¹²⁾ – cyriacká lodní hudba (výjimečně ji vedl Šimon Brix, varhaník u sv. Martina ve zdi, který přitom představil svou vlastní kompozici) – když se lodě plavily zpět, otáčely se nad mostem u *Malého ostrova* (tj. *Střeleckého*), kde jim k počtě střelci vypálili 6 silných ran ze svých kusů)¹³⁾

1721 – dekorace sochy proběhla v řádném termínu, v osmi dnech počínaje 16. V. (vyzdobena ale byla nep. již v předvečer svátku), a byla určena též pohledu císařovny Alžběty Kristýny, která tudy projížděla do *Karlovyh Varů* a již bylo v dekoraci rodem Wunschwitzů i celou vlastní přáno, aby jí a císaři světec z Nepomuku vyprosil od Boha dědice: bylo zde zázorně, jak genius Českého král., sedící na korunovaném č. lvu, podává svatému JN k požehnání koflík naplněný Karlovými Vary s náp. „Dejž, ať voda tato jest císařovně Alžbětě k plodnosti! – následovala osoba reprezentující wunschwitzovský rod, která se přidávala k veř. vinši své vlasti: „Karlů a Alžbětě žhury dědice od Boha vypros.“ – výklad obojího byl shrnut do připojené modlitby: „Nepomucký Jene, jenž jsi skrze oheň a vodu do nebe se dostal, a aby tyto dva sobě síce odporní živlové, však plodu všeho obecní původové spolu se srovnávali, podivně způsobil, i tuto s ohněm smíšenou vodu, vary tyto lékařské požehnaním tvým posvěť; a jako někdy císařovnu Johannu, tak i nyní sobě poručenou měj Alžbětu; též zemi naší český štěstí ono od Boha vyžádej, aby k rozmnožení slavného Domu rakouského sloužití hodna byla a s vodami jejími onen tak zdávna vinšovaný nebeský deštěček se spojil, po kterém by strom rodu téhož se zase zazelenal a nás novou ratolestí nové nádeje obveselil! Amen.“ – jak praví dobový tisk: „Synopsim aneb vypsání té celé ostrovtipné okrasy dotčený (tit.) pán Gottfrýd Daniel svobodný pán z Wunšwic Její císařské Milosti nejjasnější císařovně praesentíroval.“¹⁴⁾ – císařovna tehdy přicestovala do *Prahy* 15. V. a 17. V. pokračovala v cestě za ozdravnou léčbu do zmíněných lázní, přičemž z bezpečnostních důvodů byla cyriacká lodní hudba posunuta na 18. V., aby císařovnu neohrozil příval lidu řinoucí se z venkova k t. oblíbené svatoján. slavnosti – cyriaci tehdy u místodržitelství dosáhli ochrany privilegovaného postavení své lodní hudby, neboť bylo všem ostatním zakázáno provozovat lodní muziku dříve, než tak učiní řeholníci od sv. Kříže Vět. – z jejich řad vedl 18. V. lodní hudbu nový svatokřížský regenschori, P. Augustin Skopec, který pak

dirigoval svatoján. muziku na lodích ještě čtrnáctkrát – t. r. provedl skladbu P. Gunthera Jacoba, profesora a regenschorih v praž. staroměst. klášteře benediktinů u sv. Mikuláše, které byly ovšem považovány za zastaralé¹⁵⁾

1722 – výzdoba sochy představovala slávu *Praž. mostu*, proslaveného slavným skönem¹⁶⁾ – cyriacká lodní hudba (při plavbě lodí k mostu i na zpáteční cestě intrády čtyř sborů polních trub a vlašských bubnů a střelba z moždířů, koncert *Plaude Praga choro pleno Joanni Nepomuceno*, hudba Šimona Brixih, muzikanta v Týnském chrámu, synopse)¹⁷⁾ – 20. V. večer až do 23 hodin provedli nekteří zdejší páni kupci z obzvláštní náklonnosti a ke cti vokálně-instrumentální produkci na pochodněmi a lucernami osvětlených lodích, přičemž na *Malém ostrově* bylo třikrát stříleno ze 13 „pellerův“ (nebo 16 moždířů) a do vzduchu vystřelováno mnoho rachejtli¹⁸⁾

1723 – dekorace sochy provedená ve velkém jubilejním roce od založení praž. města (tj. v roce legendárního praž. milénia)¹⁹⁾ – cyriacké lodní hudby (plavba se střelbou z kusů a moždířů a za hlasu polních trub a vlašských bubnů)²⁰⁾ – během celého svatoján. týdne se pod mostem konala výborná muzika²¹⁾

1724 – výzdoba sochy²²⁾ – cyriacká lodní hudba, pro kterou Šimon Brix nově složil muziku „francouzského tónu, chromatického a enharmonického žánru“ a vytvořil k ní i texty (třídílné moteto začíná *MoLDaVa steLLIs LVstratVr*), jež vyšly v synopsi – při plavbě k mostu hlas polních trub a vlašských bubnů, při návratu vypalování z kusů a moždířů z rozličných míst z obojí strany řeky²³⁾ – další lodní hudby ke cti provedli studenti jez. semináře sv. Václava na *Starém Městě praž.* (18. V. odpoledne) a pražští hudebníci (21. V. odpoledne) a pražští kupci (21. V. večer, na osvětlených „šířích“), přičemž při obou posledních produkcích mnohokrát stříleli z kusů a moždířů privilegovaní páni střelci ze svého *Malého ostrova* upr. řeky *Moldavy* nad *Pražským m.*²⁴⁾

1725 – výzdoba sochy s tématem nové podivuhodné změny jazyka SJN, k níž letos došlo²⁵⁾ – cyriacká lodní hudba pod vedením P. Augustina Skopce (v obvyklém postupu, s nově zkomponovanými litaniami a koncertem v trojdílné skladební formě od Šimona Brixih, který toto dílo nazval *Propompos gloriae divi Joannis*; snad existovala synopse)²⁶⁾ – následující den (16. V.) v tutéž hodinu, tj. v 6 hodin večer konali lodní hudbu kněží dominikáni od sv. Maří Magdalény a kněží augustiniáni od sv. Tomáše se svými kůry, dne 17. V. staroměstští seminaristé, a hudební program měl pokračovat i v dalších dnech a oktáv měl být uzavřen slavným zpěvem *Tě Boha chválíme*: uzavření svatoján. oktávu na *Vltavě* provedli 23. V. řeholníci sídlící v bezprostřední blízkosti mostu, křížovníci s červ. hv., kteří ke cti uspořádali litanie a ono zmíněné slavnostní *Te*

Deum (hudbu složenou řadovým členem, P. Františkem Ludvíkem Poppe, zde na 2 větších a 1 menší lodi provedlo přes 150 hudebníků)⁹⁾

1726 – výzdoba sochy vycházela z erbu rodu Wunschwitzů⁹⁾ – cyriacká lodní hudba (počet sborů čili kůrů polních trubačů a vlašských bubnů vzrostl na šest, nová kompozice Šimona Brixiho, muzikanta týnského a měščenína král. *Starého Města praž.*, což byl koncert v motetové formě, zpracovaný kontrapunkticky, o sv. neporušeném zázračném jazyku SJN, v latině; střídalo si plavbě tam i zpět „z pellerův a malých kusův“ z obojí strany břehu „Moldavy“)²⁾ – další „pobožné a hlučné muziky“ ve velkém počtu rozličných muzikantů a muzikálních instrumentů a hlasů se na větších lodích plujících k soše konaly 16. V. (kněží dominikáni od sv. Maří Magd.), 21. V. (staroměst. svatováclavský jez. seminář) a 22. V. (novoměst. xaveriánský jez. seminář) při zvuku několika kůrů polních trub a vlašských bubnů^{aa)}

1727 – výzdoba sochy^{bb)} – cyriacká lodní hudba (6 kůrů t. t., větší shromáždění diváků a posluchačů než jindy)^{cc)}

1728 – výzdoba sochy zohlednila skutečnost, že svátek připadl na nedělní slavnost Soslání Ducha sv.^{dd)} – cyriacká lodní hudba (Šimon Brixí napsal nové litanie, nový koncert i nové *Regina Coeli*, navečer na *Malém ostrově* vypalovány kusy a mnohé pěkné „rachelé“ do povětří vyhozovány, ke slavnosti se sešlo velké množství lidu z mohých i vzdálených míst)^{ee)}

1729 – výzdoba sochy vycházela z kanonizace uskutečněné před 2 měsíci^{ff)} – cyriacká lodní hudba, nové dílo Šimona Brixiho, se neuskutečnila kvůli rozbourené *Vltavě*^{gg)}

pak již následovaly říjnové oslavy kanonizace 1729, do kterých byla rovněž zapojena most. socha^{hh)}

- návrh soukromé pobožnosti před most. praž. sochou přinesl 1712 jezuita Jan Miller (→ A.1, Praha VI. 5n/)

- **dodatek:** krátkou dobovou charakteristiku výročních oslav u praž. most. sochy přináší piarista Viktorin od sv. Kříže (1722): „Nadto ještě všecko pocta, která se pražské sv. Jana Nepomuckého na mostě Pražským postavě vzdává, tu [Nepomukovu] vejroční památku zvelebuje, nebo[ť] ta postava jako zevnitřním ozdobením a hudebním plesáním (které přelíbým v uších zněním zdaleka se rozlehajícím na vodě pod mostem staroměstí seminaristé neb jiní vzáctní k tomu zjednaní muzikanti před obojím téhož dne večerem vědou) každoročně bývá uctěná [...]“ⁱⁱ⁾

a) Anniversarii honores 1729 – b) Fama communis 1720 – c) kromě pamětních tisků to dokládá také BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (praž. tiskař Rosenmüller v dedikaci t. svatoj. knihy, již věnuje baronu Gottfriedu Danieli Wunschwitzovi, tomuto šlechtici připomíná, že „Vaše svobodopanská milost ze zbožnosti naladěné k tomuto milému světcu [JN] pečuje o to, aby byla

[praž. most. socha] ročně o svátku sv. Jana Nepomuckého a během následujícího oktávu vyzdobena různými důvtipnými nápisy a osvětleními k mnohanásobnému povzbuzení“ – d) NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 30, 34-62 – JIRINEC 2007, 94-95, 116 (seznam ředitelů cyriackého chrámového kůru, kněží a členů míst. kanonie: před 1717 Kristián Jan Ondřej Felber, zřejmý iniciátor lodních hudeb, od 1717 Štěpán František Náchodský, ve 20. l. 18. st. Augustin Jan Karel Skopec), 178-179 (význam cyriackých lodních oslav pod širým nebem) – JIRINEC 2008, 115-116 (stručně shrnutí) – e) Prosas 1715 (tištěná synopse obsahující texty zpívané při první praž. svatoj. lodní hudbě) – ROHN 1756, traktát III, kap. VI: „1715, 15. máje jakožto v předvečer svatého Jana patres křížovníci s červeným srdcem blahoslavených mučedníků od pokání chtějíce připomenout památku mučednictví veřejně na Vltavě, poprvé uspořádali plavení od břehu sv. Kříže až k mostu, a tam k mučedníkovi cti pod jeho kolosem provozovali slavnostní muziku, kterážto hudba také postupem času nabyla na velikosti [...]“ – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 34-36 – NOVOTNÝ 2002, 159-160 – f) Anniversarii honores 1729 – g) Sanctiora floralia 1719 – VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 160-162 (aut. cituje l. nápisy z lešení vystavěného 1719 Gottfriedem svob. p. z Wunschwitz u praž. most. sochy na způsob „vítězo-slavné brány“ a překládá je do češtiny) – h) NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 36, 39 – NOVOTNÝ 2002, 167 – ch) Sobotní pražské poštovské noviny 1719, č. 31 – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 39 – i) Fama communis 1720 – j) Sobotní pražské poštovské noviny 1720, č. 40 – j) NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 39-40 – NOVOTNÝ 2002, 170 – k) Solidissimae virtutes 1721 – *Des glorreichsten Martyrers Tugenden* 1721 – *Ctnosti* výběrné 1721 (odtud převzaty citace) – *Sobotní pražské poštovské noviny* 1721, č. 39 – *Nová sláva* 1721, 36-37 (popis části dekorace, informace o Wunschwitzově prezentování doprovodného tisku císařovně) – VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 162-165 – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 41 – l) NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 40-42 – NOVOTNÝ 2002, 171 – m) Gloria pontis Pragensis 1722 – *Immerwährender Ruhm* 1722 – m, n) Sobotní pražské poštovské noviny 1722, č. 39 – n) NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 42, 45 – NOVOTNÝ 2002, 177 – o) Sobotní pražské poštovské noviny 1722, č. 41 – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 45 – NOVOTNÝ 2002, 177-178 – p) Annus sacer Joanneus 1723 – *Das heilige Joannes-Jahr* 1723 – p, q) Outerní pražské poštovské noviny 1723, č. 40 – q) NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 45-46 – r) Outerní pražské poštovské noviny 1723, č. 42 – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 46 – s) Problema ethico-encomiasticum 1724 – *Ein aus der Sitten-Lehre gezogenes Problema* 1724 – t) Moldava 1724 (synopse) – *Outerní pražské poštovské noviny* 1724, č. 40 – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 46-47 – t, u) NOVOTNÝ 2002, 180 – u) Sobotní pražské poštovské noviny 1724, č. 41 – *Outerní pražské poštovské noviny* 1724, č. 42 – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 47-48 – v) Vetus linguae incorruptae 1725 – *Das alte Wunderwerck* 1725 – w) NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 48, 51 –

NOVOTNÝ 2002, 183 – w, x) L *Sobotní pražské poštovské noviny* 1725, č. 39 – x) R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 300^v – L NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 51 – PUČALÍK 2017, 163 – y) L *Hieroglyphicon domesticum* 1726 – *Geistlich-heraldisches Sinnbild* 1726 – y, z) L *Sobotní pražské poštovské noviny* 1726, č. 40 – z) L NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 51 – aa) L *Sobotní pražské poštovské noviny* 1726, č. 42 – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 51-52 – bb) *Dissonans consonantia* 1727 – *Die gleiche Ungleichheit* 1727 – bb, cc) L *Sobotní pražské poštovské noviny* 1727, č. 39 – cc) L NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 55-56 – NOVOTNÝ 2002, 186 – dd) L *Scribe quinquaginta* 1728 – *Schreibe Funffzig* 1728 – dd, ee) L *Outerní pražské poštovské noviny* 1728, č. 40 – ee) L NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 56 – ff) L *Complementum honoris* 1729 – *Erfüllung der Ehren* 1729 – gg) L NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 61 – NOVOTNÝ 2002, 191 – hh) celkové shrnutí historie svatoján. lodních hudeb na Vltavě podává L NOVÁK 1994, 28-34 – ii) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 160

- VII. Nové Město pražské, n. Prager Neustadt, král. město (7 f. novoměstských, část jedné farnosti staroměstské)

1/ Gottfried Daniel bar. z Wunschwitz se 1717 postaral o přenos Brokoffovy dřev. sochy z 1682 z kaple svého rodového zámku v *Poběžovicích* do svého domu na Koňském trhu na *Novém Městě pražském* (čp. 793/II, Václavské nám. 36) – již 1718 u t. sochy, která posloužila jako model pro slavnou praž. most. sochu, započal pobožnost, která se později velice rozrostla (→ A.1, Praha VII. 17/)^{a)} – je známo, jak velikou lásku a úctu projevovali členové Wunschwitzovského rodu svému rodovému patronovi SJN – mezi nimi zvlášť vynikal právě bar. Gottfried Daniel – také o jeho manželce Marii Františce roz. baronce Schumannové existuje dobový doklad, že SJN uctívala (zemřela 1720 zde na *Novém Městě pražském*)^{b)}

1/ a) L *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. B 2^v, C 2^r – b) L FRANCK Z FRANCKSTEINU 1720 (č. XI)

2/ v kláš. k. sv. Václava augustiniánů bosáků dol. 1715 časté mše sloužené na oltářích pro podporu úcty a mnoho modliteb věřících u sochy upr. k. (obojí → A.1, Praha VII. 11/)

2/ R l. zpr. z praž. novoměst. konventu aug. bosáků, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 106^v)

3/ u františkánů u P. Marie Sněžné je SJN o svátku a během oktávu značně ctěn – dol. 1715

3/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. provincie ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

4/ novoměstská jez. kolej s gymnáziem:

4a/ jezuité u sv. Ignáce 1721 zpovídali mnoho kajicníků, kteří pak přijali eucharistii na jiných místech, zvláště v době, kdy se v metr. k. sv. Víta slavila slavnost BJN^{a)} – obě mar. družiny novoměstské koleje se 27. VII. 1721 (osmá neděle po Duchu sv.) s dalšími sodalitami *pražského Trojměstí* účastnily procesí vypraveného z jez. k.

sv. Salvátora na *Starém Městě praž.* k BJN – obě kongregace přitom byly vybaveny úhledným pegmatem – latinská družina se navíc zúčastnila spolu s další gymnaziální mládeží průvodu s ostatky za přítomnosti císařovny 4. VII. t. r.^{b)}

4b/ žáci rétoriky, nejvyšší gymnaziální třídy („oratoria facultas“), 1722 věnovali SJN emblémy s doprovodnými l. popisy a verši, jimiž vykreslili světčův život – dochoval se rukopisný záznam první části t. společného díla nesoucího název *Silentio eloquens periclitantis famae patronus* – zmíněnými žáky byli Bernard Marek, Štěpán Chmelíř, Kašpar Höllinger, Josef Motl, Pavel Zálužský z Helfensteina, František Hilgartner, František Haugwitz ryt. z Biskupic, Antonín Remek, Jan Majer, Adam Reichknecht z Reichenfelsu a Václav Svoboda

4a/ a) R LA novoměst. jez. koleje 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 128) – b) R t., pag. 134-135; 4b/ R *Silentio eloquens* 1722 (K, sign. XVIII G 10/7, 5a)

5/ seminaristé (nejspíš ze semináře při novoměstské jez. koleji) o vigilii 1726 před sochou u k. Božího těla (→ A.1, Praha VII. 20/) provedli krásnou hudbu za velkého sběhu lidu

5/ R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 304^v

6/ novoměstský „Andělský“ ústav šlechticů (*Collegium seu Contubernium Angelicum, Freyweltlich-adelich-Englisch Stifft*) pod ochranou sv. Anděla strážce a patronací SJN byl založen na poč. 18. st. (přesněji snad 1703) ovdovělou hraběnkou Zuzanou Helenou de Bedarrides, dříve provdanou za hraběte Schellarta, rozenou von Goltz (její rodina pocházela s Polska) – založení schválil a potvrdil císař Leopold I. – pro ústav byla postavena budova na *Novém Městě praž.*, dnes čp. 499/II v ulici U nemocnice 2 – k t. sídlu, které začalo vznikat snad 1704, položil zákl. kámen, z pověření císaře Josefa I., nejvyšší purkrabí Č. král., hr. Heřman Jakub Czernin z Chudenic, který při té příležitosti uvedl vybrané panny z českých šlechtických rodů do ústavu – slavnost proběhla 16. V. 1705, započala u hrobu, následovalo slavnostní procesí s kočáry (šlechtičny, místodržitelé) přes *Trojměstí* do novoměstského k. sv. Ignáce, kde zaznělo *Veni Sancte Spiritus*, a průvod byl zakončen v právě stavěné budově ústavu – odznak ústavu, který jeho členky dle stanov nosily, zobrazoval jejich svaté ochránce, na jedné straně Anděla strážce vedoucího duši k nebi, s nápisem *Soli DEO*, na druhé straně SJN s krucifixem a obrazem Starobol. P. Marie, s nápisem *Arrha Salutis* – dochovaly se dva exempláře t. odznaku (→ A.7, V. 1/)

6/ R *Compendiosa notitia Foundationis sub tutela S. Angeli Custodis et sub patrocinio Divi Joannis Nepomuceni Neo-Pragae prope Collegium Societatis Jesu erectae* (dvoji exemplář n. dotazníku s odpověďmi poskytnutými 1713 ohledně praž. novoměstského ústavu šlechticů, NA, ŘA-KŘ, kart. 475) – L HAMMERSCHMID 1723, 342-344 – UPP, N. M. V., 359

7/ ve veř. kapli Na Skalce (→ A.1, Praha VII. 16/):

7a/ 1697 zde byla založena kniha, kterou „svatému Janu Nepomuckému, svému patronovi, zřídila votivní zbožnost,“ jak sděloval chronogram nejspíš vepsaný do knihy samé jako titul: *DIVo Ioanni NepoMVCeno, sVo tVteLarI, pletas VotIVa ereXIIt* (= 1697) – do knihy kněží zapisovali mše sv., které v t. kapli odsloužili, mnohé mše však opomněli zapsat – zapsaných mší sv., v kapli celebrowaných, bylo od její benedikce 16. V. 1697 do posledního prosincového dne t. r. 122, v dalších pak letech do 1709 následující počet: 1698 – 171, 1699 – 196, 1700 – 220, 1701 – 225, 1702 – 326, 1703 – 299, 1704 – 276, 1705 – 272, 1706 – 323, 1707 – 424, 1708 – 383 a 1709 – 342, celkem 3579

7b/ papež Inocenc XII. v *Římě* při bazilice *S. Maria Maggiore* vydal 5. II. 1700 odpustkovou listinu, kterou potvrdil kardinál Albani (nedlouho poté zvolen za Inocencova nástupce na pap. stoli pod jménem Klement XI.) – t. listinou papež stanovil, že kterýkoliv katolík, který se v opravdové zkroušenosti vyzpovídá a přijme sv. přijímání a v období od prvních nešpor (tj. v předvečer) do západu slunce dne 16. V. zbožně navštíví „kostel či kapli sv. Jana Nepomuckého Nového města pražského“ a v t. kostele se v kterékoli kapli či u kteréhokoli oltáře zbožně pomodlí za svornost křesťanských knížat, vykořeneční bludů a za vyvýšení sv. Matky Církve, že v Pánu milosrdně získá plnomocné odpustky – t. ustanovení papež vydal pro období sedmi let po tehdejších jubilejních roce, tedy pro 1701-1707 – v *Praze* byla papežská odpustková listina publikována oficiálně praž. arcib. konzistoře Václavem Bílkem z Bilenbergu a kancléřem praž. arcibiskupství Janem Františkem Liepurem – přesný opis listiny 1710 vyhotovil Jan Beckovský, křiž. s červ. hv., pro pověření kauzou

7c/ při skalecké kapli byla 1706 založena mariánsko-nepomucenská konfederace, která se velice zasloužila o šíření úcty (→ C.3, 2) – od vzniku t. společenství byla *Na Skalce* různými kněžími pronášena kázání, o hl. svátku (16. V.) v 9 hodin ráno česky, ve 3 hodiny odpoledne německy, totéž v neděli po kvatembrových dnech a o svátku všech věrných zemřelých pouze ráno v němčině^{a)} – záhy také začaly být pronášeny l. svatoján. chvalořeči (panegyriky) v neděli v oktávu (případně o dvou nedělích v rámci osmidenních oslav) – takovéto „orationes“ byly proslovy nabízené jak duch. osobami, tak laiky – všechny nepom. skalecké panegyriky s několika kázáními, které vyšly tiskem, byly pro období 1706-29 uvedeny ve stručném seznamu Janem Floriánem Hammerschmidem v jeho rukopisném svatoján. pojednání^{b)} – odbornou bibliografii všech skaleckých tištěných panegyriků a kázání podala Kristina Kallert 2002^{c)} – pro předkanonizační období se jedná o následující proslovy:

1706 – aug. bosák P. Fr. Bernardus a S. Theresia, svěřencec, proslovil n. kázání *Alles für alle nemblich Der H. Joannes von Nepomuk* na téma „Všem jsem

se stal vším“ (1 *Kor* 9, 23) a věnoval je SJN, jemuž ve věnování sděluje, že se o něm mluví nejen v otčině, ale také v celém světě, a ví se, že je ochráncem trpících a těch, kdo jsou v nebezpečí zahanbení – řeč byla pronesena k potěše obzvlášť oddaného ctitele a původce Nepomukova „nově zřízeného duchovního společenství pod ochranou zcela nejvěrnější Panny Marie“

1707 – 22. V. proslovil l. řeč *Panegyrica criminatio gloriosissimi Martyris Sancti Joannis Nepomuceni* Michael Adam Franck z Francksteinu, Čech z Prahy, a věnoval ji Ferdinandu Arnoštu říš. hr. z Herbersteinu, cis. komořimu, radovi král. apelací na Praž. hradě, svému mecenáši

1708 – strahovský premonstrát P. Cyril Fromm, t. č. kazatel v praž. staroměstském k. sv. Norberta, pronesl 20. V. (v neděli před Letnicemi) v období, kdy byla stavebně rozšiřována skalecká kaple („dům témuž [SJN] zasvěcený“), v té samé kapli l. oslavou řeč s názvem *Domus incarnatae Sapientiae sacra, sive gloriosissimus Martyr Divus Joannes Nepomucenus*, v níž přirovnal SJN k domu Moudrosti, který může chránit lidské přibytky

1709 – l. oslavou řeč *Splendor vitae, virtutum, gloriae S. Joannis Nepomuceni* [...] *sub allegoria umbrae* přednesl v den Seslání Ducha sv. (o neděli 19. V.) P. Symphorian Maria Holtzer, servita u sv. Michala na *Starém Městě praž.*, lektor teologie

1710 – l. oslavou řeč *Infulatus animarum piscator nova metamorphosi in laureatum piscem mutatus, seu D. Joannes Nepomucenus* vyslovil 18. V. (ve 4. neděli po Velikonocích) jez. kněz František Koržínek, doktor svob. umění a filosofie, profesor rétoriky, tj. učitel nejvyšší gymnaziální třídy při praž. univerzitě – vytištěnou řeč věnovala „jánská konfederace“ k počtě Zikmunda Valentina Hrzána říš. hr. z Harasova, c. k. skutečného tajného rady, komořímho, král. místopředsího a vice-prezidenta č. král. komory, zapáleného podporovatele úcty, který nosil na hrudi zavěšenou zlato-stříb. podobiznu skvoucí se drahými kameny, takže si konfederace kladla otázku, zda více viselo Harasovo srdce na Janovi, nebo Jan na Harasově srdci

1711 – paulánský kněz a lektor teologie Kosmas Ludwig proslovil l. panegyrik *Lucerna ardens et lucens* [...] *seu Divus Joannes Nepomucenus* [...] *Regni Bohemiae patronus specialissimus* dne 17. V. (v 6. neděli po Velikonocích) – řeč byla věnována k pocťe SJN, „velice silného Božího zápasníka, veleslavného mučedníka, nezastrašeného mlčenlivce, patrona Čech a celého světa a nesmírně velkého divotvůrce“ – v úvodním věnování je SJN představen jako ochránce celého světa

1712 – l. oslavou řeč *Vox sine voce, DJN*, pronesl 22. V. (v neděli N. Trojice) urozený p. Karel Nikanor Woržikovský z Kundratice, licenciát obojího práva, a věnoval ji SJN, kterého v dedikaci zahrnul mnoha epitety a v úvodním věnování ho mj. nazval pythagorejským mučedníkem – na závěr řeči zní přání, aby Karel VI. dosáhl uznání mše a

oficia ke cti, po čemž touží potomci národa Karla IV.

1713 – I. panegyrik *Pretiosus unio in disunione elucescens id est Pretiosa virtus B. Joannis Nepomuceni* přednesl 21. V. (v 5. neděli po Velikonocích) P. Amandus a Nomine Jesu, augustinián bosák praž. novoměstského kláštera, lektor teologie – skalecká konfederace věnovala t. řeč svému prezidentovi, praž. sufragánovi a gener. vikáři, svatovítskému proboštovi Danieli Josefu Mayerovi z Mayernu, „ochránci přísahané jánské cti“

1714 – I. oslavnou řeč *Beatus Joannes Nepomucenus* [...] *sub schemate heroici oratoris* [...] *celebratus* pronesl světský kněz Václav Konstantin Potůček, vice-rector arcib. semináře a vice-sekretář skalecké konfederace, a věnoval ji BBN

1715 – Antonín František Jindřich Waal, doktor filozofie a medicíny, přednesl o výroční slavnosti (nejspíš ve 4. neděli po Velikonocích 19. V.) I. chvalořeč *Beatus Joannes Nepomucenus* [...] *S. Joannis Evangelistae aemulus*, kterou věnoval ke cti Františka Josefa říš. hr. z Waldsteina, dědičného pána na Mnichově Hradišti a mnoha dalších pan., c. k. skutečného tajného rady, kmořího, král. místodržícího, přisedícího většího zem. soudu a nejvyššího dvorského sudí Č. král. – samotný text řeči je uveden slovy *A. M. D. G. B. V. M. nec non S. Joannis Nepomuceni honorem* – SJN je zde přirovnáván ke sv. Janu Ev. – v závěru řečník světce prosí za různé osoby, mj. za císaře a krále Karla VI. a za správce král.

1716 – I. panegyrik *Tacitus in consilio Joannae, seu Divus Joannes Nepomucenus, seculi decimi tertii magnus consilii angelus Augustae* pronesl 17. V. (v 5. neděli po Velikonocích) servitský kněz Prokop Maria Staab, řádný lektor teologie č. řádové provincie, a věnoval jej Václavu Řehoři z Hannl, c. k. dv. radovi, tajnému sekretáři č. král. kanceláře, horlivému ctiteli ve *Vidni*

1717 – v samotný svátek 16. V. (připadající na Letnice) zaznělo z úst čelákovického děkana Františka Josefa Hedla č. kázání *Vox clamantis sine voce, anebo Jan mlčící, plod nebeský, osmý dar od Duchy svatého slavnému království Českému z nebe seslaný, aby vyznavačem nebyl, mučedníkem učiněn, jak duchovní také světské hanby neomylný zástupce* – kazatel promluvil o celosvětovém rozšíření úcty a o úloze v č. dějinách, k čemuž poslednímu pravil: „Nechci já dále vybíhati, ale jen toliko které dobrodiní toto království České a obyvatelé jeho užívají, vypravovati. Pamatuješ, země Česká, která před 300 lety sukně ona setkaná a nesešitá víry samospasitelné, která od Bořivoje až do Václava Lenivého v své podstatě zůstávala, skrze bludníky kacířské, viklefského Jarolíma a Jana Husu roztrhaná a rozsápaná byla, takže České království, které krásnou zahradu všelijakými kvítkami ctností a svatostí ozdobenou vyobrazilo,

skrz to kacířství hanebně v peš lotrovskou obrácené bylo a snadby až posaváde pod tím jhem pekelným lkáti muselo, kdyby svým krajanům velikomocný Jan ku pomoci nepřispěl, kterýžto jako otec o své děti, tak on o nás péči svou vždy měl. Nepochybujte o tom, že jediná přímluva Janova vás od té duchovní hanby vysvobodila. Jak dlouhý čas celá téměř Římská říše povodní kacířskou již zatopená zůstává? Jaká příčina jest, že toto království České od takové potoby [tj. potopy] uprostřed těch vod kacířských postavené netone? [Následuje poukaz na Noemův „koráb“.] Nyní se ptám [...], kdo jest nás Čechy od potoby kacířství zachoval? Koráb po Vltavě plynoucí, tělo totižto svatého Jana Nepomuckého; ten koráb nás až podnes od potoby kacířské zachovává, že utonouti nemůžeme; ten koráb ne již na horách arménských, ale na hůře Petřinskej neb hradě Pražským odpočívá. K tomu korábu v čas nouze se utíkejte, věrní Čechové, a zachováni budete. Kdo jest vás, Čechové, při víře zachoval? Když před 97. 8. a 9. lety oné veliké nevole povstaly, kdežto Čechové sobě za krále Fridricha fale-hraběte vyvolili a s ním kalvinské kacířstvo sobě do Čech uhnízdili. Kdo jest od Boha vítězství nejjasnějšímu domu Rakouskému na Bílé Hoře vyžádal? Jak Jan? Který tu hanbu duchovní na svých krajanech trpěti nechtěl, aby bludům kacířským podrobení byli. Nebo co čtu v jeho životě, když od samého Krista posvěcený kostel svatého Víta od kacířův poškvrněn byl a všechny sv. obrazy z oltářův a stěn se shazovaly, od slova k slovu se tak čte v jeho životě, že léta 1620. málo před bitvou na Bílé Hoře jistý nábožný katolík spatřil tři muže nad tvárnost lidskou důstojnější z hrobu vycházející, první v oděvu královském, druhý v ozdobě biskupské, třetí v duchovním, však neznámým oděvu. Ti se spolu sešli a stáli, jako by o věcech budoucích rozmlouvání měli, a nato zmizeli. Pochybnosti není, žeť jsou byli svatí patronové český, svatý Václav, svatý Vojtěch, o třetím důmění všech nábožných jest, že sv. Jan Nepomucký býti musel. Ten s druhýma svatýma patrony se o to snesl, aby tomu neřádu konec učiniti a od kacířstva krajany své vysvoboditi mohl, jakož se i potom stalo, že skrz to, nepochybně na přímluvu svatého Jana, vítězství bílo-hořské všechny kacíři České země prázdní býti museli. Z toho tehdy všeho se znamená, že skrz pomoc Janovou od té hanby duchovní České království vysvobozené a v náboženství samospasitelném zachované jest, [...] zDeť stogI Ian, na kteréhožto Czasté oroDoVánI při Vlíře Česki Národ stogI. [= 1717].“ – na závěr zní prosba: „K tobě taky se obracuju, nejsvětější otče Clemente XI., učiň to, čehož žádostiv byl učiniti Clemens VII., přidej k počtu 7 tvůj počet 11 a vyjde rok budoucí 18. A poněvadž tento běžící 17. rok velkým dílem se ku konci pomalu schyluje, apsoň budoucího roku 18. nám za svatého Jana Nepomuckého prohlaš, který skrz 334 léta již od

lidu za svatého ctěn, sám skrz každodenní záranky svatost svou dokazuje.“^{a)}

- v závěrečnou neděli oktávu, 23. V. (vycházející na slavnost N. Trojice), pronesl I. oslavnou řeč *Facundus Boemiae apostolus, seu DJN* František Jan Nepomucký Svoboda, administrátor k. sv. Karla Bor. na *Malé Straně*, a věnoval ji konšelům a senátorům *Starého Města praž.*, ve kterém SJN, jak zní ve věnování, jakožto „výmluvný apoštol Čech“ s apoš. horlivostí působil v *Týnské bazilice*^{b)}

1718 – 22. V. pronesl I. oslavnou řeč *Sol in Geminis gemina charitate Dei et proximi infulatus DJN* Josef Vojtěch Jan Nepomuk Trmanus (Terman) z Ostravy, praž. novoměst. patricij a notář novoměst. desetipanského soudu – věnoval ji Františku Josefu říš. hr. z Waldsteina, nejvyššímu dvorskému sudímu Č. král. – v závěru řečník světci poroučí v ochranu papeže, císaře, celé království a jeho předáky a také pražské *Trojměstí* a svou otcínu, *Nové Město praž.*, které bylo založeno ve světcově století neboli éře (1348) – označuje světce za „božského Harpokrata Jana“

1719 – 21. V. pronesl I. chvalořeč *Orator silentiarius DJN* strahovský prem. kněz Tadeáš František Schwaiger (Schweiger), posluchač právnické fakulty, který si v titulu kázání pohlásil s tématem mlčenlivého řečníka v aluzi na své vlastní příjmení (n. „mlčenlivec“) – světce označil mj. za apoštola Č. král., filozofa, kanonistu, teologa, ve všem trojím doktora, Tullia (tj. Cicerona) i Harpokrata – řeč věnoval svému představenému, opatovi strahovského a milevského kláštera Mariánovi Antonínu Hermannovi

1720 – 19. V. přednesl I. výroční panegyrik *Vitae et famae par passus, in argumentum gloriae fama periclitantium famigeratissimo tutelari [...]* SJN Pražan František Jáchym Pomiena, kandidát obojího práva, a věnoval jej Václavu Kokořowczovi říš. hr. z Kokořowa, prezidentu král. apelací v Č. král. – řečník promluvil o celosvětovém šíření věhlasu (→ výše, IV. 2/)

1721 – 18. V. (v 5. neděli po Velikonocích) světský kněz, posluchač obojího práva Jan František Michálek, Čech z *Opočna*, pronesl I. chvalořeč s názvem *Dignum annulo piscatoris sigillum DJN [...]* *publico Ecclesiae universalis dignus cultu* a jeho tištěnou podobu věnoval svému patronovi Zikmundu Valentinu Hrzánovi říš. hr. z Harrasova, prezidentovi Č. král. komory – již v titulu se zohledňuje skutečnost, že t. r. smrt zlomila prsten rybáře (19. III. zemřel papež Klement XI.) a přestříhla nit připravované papežské buly, která měla sloužit ke slávě, tj. překazila téměř do konce dovedený beatifikační proces, kdy již stačilo, aby papež jako rybář a Petrův nástupce svým prstenem (symbolem ticha a mlčenlivosti) označil Nepomukovu pečeť neporušené svátosti pokání a uznal tak jeho svatost a úctu – humanistický text promluvy pracuje s antickými motivy a pohrává si s latinou: např. slovo „bulla“ chápe nejenom jako

papežský dokument, ale také jako bublinu, a to tehdy, když vidí mučedníkovu tělo mezi „podmostními bublinami zpěněné *Vltavy*“ – t. tělo doplulo po řece na písčinu nikoli u křižovníků s červ. hvězdou, ale u křižovníků s červ. srdcem, protože tito řeholníci mají v názvu „svatých mučedníků od pokání“, takže právě u nich spočinul věrný služebník posvátného tribunálu pokání (tj. zpovědi) a odpočíval v jejich k. sv. Kříže, neb se přidružil ke Kristovu srdci i kříži

1722 – 17. V. (v 6. neděli po Velikonocích) v prvním výročí, kdy se Inocenc (XIII.) honosí papežskou slávou a vlast blažeností díky prohlášení SJN za blahoslaveného z Petrovy (tj. papežské) katedry, pronesl pražský patricij a posluchač obojího práva Tadeáš Josef Seddeler I. chvalořeč *Candido-purpureus Bohemiae leo DJN a sanctissimo domino nostro pontifice Innocentio XIII. martyr de Petri cathedra declaratus* – v úvodním věnování c. k. komořímu Bertoldu Vilémovi říš. hr. z Waldsteina, který ctí SJN jako svého domácího patrona, pracuje řečník se symbolem lva, který odkazuje na šlechticův erb (čtyři lvi ve znaku a pátý v klenotu) a na lvi sílu řečeného světce – ten je přirovnáván ke lvu, a to ke lvu běločervenému, jak je uvedeno v titulu (bude to nepochybně odkaz na heraldický znak Č. král., stříbrného lva v červeném poli, a na barvy tehdejší státní vlajky) – řečník vyjadřuje naději, že když z Klementových rukou přešel JN do rukou Inocencových, bude zušlechťen titulem svatých – s tématem lva v souvislosti se SJN, Č. královstvím i erbem hr. Waldsteina souvisí i úvodní grafika, na níž je světec vyobrazen jako přímluvce za svou otcínu zobrazenou na mapě doprovázené dvouocasým lvem (→ B.4, 125)^{a)}

- 23. V. (den před Letnicemi) pronesl bened. kněz Veremund Proche, podpfevor pražského novoměst. kláštera P. Marie Montserratské v *Emauzich* n. kázání *Höllglantzender Kron der Heiligkeit geziret mit dem Ruhm der Tugenden und Werck der Stärke, HJVN* – tématem mu byla zlatá koruna a sláva cti podle *Sir* 45, 14 (v moderním počítání 45, 12) – Proche svou řeč věnoval veliteli praž. posádky Damiánu Janu Filipu svob. p. ze Sickingen (ve fun. 1716 † 1730), veliteli pěšího pluku a velícímu generálovu v Č. král.^{b)}

1723 – 23. V. (v neděli N. Trojice, v osmý den slavnosti a úcty) pronesl I. řeč *Corona honoris et gloriae in triumphali vertice Divi Joannis Nepomuceni* praž. hradčanský měšťan a ingrosista hradčanské měst. rady, mistr svob. umění a filozofie, praktik obojího práva u nižších instancí Č. král. a sodál skalecké jánské konfederace Josef Zikmund Jan Nepomuk Antonín Zencker – promluvil k učenému publiku, především konfederaci, o SJN jako právníkovi, který se styděl promluvit mimo zákon, mučedníkovi korunovaném slávou a ctí ve společenství nebešťanů – v jisté chvíli se obrátil k samotnému světci a oslavil ho

epitety a příměry sebranými z oslavných řečí pronesených rozličnými řečníky na *Skalce* v souvislé řadě let 1707-22 – v proslovu zaznělo několik zajímavých myšlenek, např. vznesení dotazu, které fakultě by měl být SJN připsán, a idea, že se t. světec podobá antickému řím. právníkovi Aemiliovi Paulovi Papinianovi, který byl popraven, neboť chtěl spíše zemřít pro právo, než žít bez práva^{a)} – t. promluva vyšla tiskem jak 1723 samostatně, tak ještě 1726 v souboru Zenckerových proslovů^{b)}

1724 – 21. V. přednesl l. řeč s názvem *Vir unus de mille* [...] *BJN* (tj. Muž jeden z tisíce BJN) domin. kněz Kajetán Burger, činný v *Praze* u sv. Jiljí – tisk t. proslovu věnoval spirituál skalecké konfederace, bosý augustinián, říš. knížeti Karlu Josephovi říš. hr. von Kuenburg, biskupovi v *Chiemsee* (ve fun. 1724 † 1729), proboštovi salzberské katedrály, kanovníkovi pasovské katedrály, radovi salzberského arcibiskupa a salzberskému místodržícímu

1725 – l. oslavnou řeč přednesl k mariánsko-jánské sodalitě bosý karmelitán br. Ildephonusus a Praesentatione B. V. Mariae – již název jeho řeči, *Annus Sanctus in universalis nostri temporis thaumaturgo Divo Joanne Nepomuceno*, naznačuje, že letošní „svatý rok“, tj. papežem vyhlášený jubilejní rok neboli milostivé léto se zračí v SJN – řečník víckrát opakuje, že svět prohlašuje JN za všeobecného divotvůrce naší doby – v tomto thaumaturgovi otevírá skalecké sodalitě svatý rok, ba v závěru svého proslovu přímo sděluje, že samo „nebe ve všeobecném divotvorci naší doby [SJN] vyhláší všeobecné jubileum“ – v proslovu znějí narážky na to, že „zástupná Boží ruka“ (tj. papež), která jediná na světě může otevírat svatý rok, se vysloví pro svatost onoho všeobecného divotvůrce (tzn. že se kanonizace čekala již brzy) – tištěnou verzi t. oslavné řeči věnoval P. spirituál skalecké konfederace Leonardus a S. Zephyrino, převor novoměst. konventu bosých aug. u sv. Václava, Janu Felixi Chanovskému-Kraselovskému z Dlouhé Vsi, dědičnému p. na Kraselově, Němčicích, Smolotelích, Bukovanech atd.

1726 – 19. V. přednesl l. řeč Jan Ignác Mayer, doktor svob. umění, filozofie a lékařství, král. veř. mimořádný profesor anatomie a botaniky na praž. Karlo-Ferdinandově univ., který slavného muč. SJN představil jako velice výborného lékaře v udržování a navrácení pověsti a velmi skvělou skutečnost pro smrtelníky v jejich občanském životě (nebo životě obce, pospolitém životě)

1727 – 18. V. přednesl l. panegyrik jez. kněz Jan Sikora, doktor svob. umění a filozofie a učitel třídy rétoriky na gymnáziu při pražské Karlo-Ferdinandově univ. – jde o nesmírně působivou, skvěle zkomponovanou řeč, jíž se jezuita v hluboké pokoře obrací k papeži, „nejsvětějšímu otci“ Benediktu XIII., a na základě bohatě rozvinutých poukazů na úctu prokazovanou v mnoha

královstvích a zemích téměř veškeré Evropy a na základě přání a tužeb tolika korunovaných hlav, politických i církevních autorit a lidu pontifika prosí, aby vatikánským výrokem prohlásil JN za svatého, když mu tento titul již několik staletí tak mnozí přisuzují – pro apoteózu hovoří samotný život, ale i přebohatě rozšířená úcta, jak tolika pomníky a způsoby dokládají nejen Čechy (počínaje mauzoleem v praž. k. sv. Víta), ale i Rakousko, Slezsko, Morava, Bavorsko, Říše, ba i území za jejími hranicemi, která dobývá „světový panovník“ („Orbis Monarcha“) Karel VI. – ten do těchto oblastí vyrvaných Osmanům namísto mohamedánské pověry přináší křesťanství a svědectví rakouské zbožnosti („Austriaca Pietas“), když zde povstávají Boží stánky, prokazuje se úcta svatým a jánské cti je postavena socha – ve prospěch svatořečení v posledku promlouvá i neporušený jazyk, nad jehož božským uchováním žasne příroda a smrt se rozhořčuje nad výřečností života, která v tomto úkazu zní – jak se může těmto všem argumentům nejvyšší velekněz Benedikt XIII. vzpírat?

1728 – l. panegyrik *Nova stella in firmamento* pronesl 23. V. kandidát obojího práva Ondřej Ignác Ludeger a jeho tištěnou verzi věnoval Františku Leopoldovi říš. hr. ze Sternbergu, pánovi na Žirovnici a Počátkách, místodržícímu Č. král. a prezidentovi č. komory (ve fun. 1727 † 1745) – v úvodním věnování řečník využívá motiv hvězdy ve sternberském erbu k souvislosti se SJN, kterého ve své oslavné řeči představuje jako „novou hvězdu na velmi zářivém nebi svatosti“ – t. mučedník má být výrokem Vatikánu ve městě (tj. v *Římě*) světu prohlášen jako „svatý, svatý, svatý“

1729 – P. Eligius a S. Georgio, bosý aug., v r. svatořečení dne 22. V. latinskou oslavnou řečí *Vox Christi vicaria* v modlitebně u *Emauz*, řečené na *Skále*, oznámil sedmivrchému trojměstí *Praze* papežské prohlášení JN za svatého, uskutečněné mezi sedmi vrchy římskými nedávno, v březnu, ve znamení Ryb – řečník na základě kanonizačních akt a kanonizačního dekretu seznamuje posluchače s hlavními kroky života, s muč. smrtí, s blahořečením, se čtyřmi zázraky potvrzenými papežem Benediktem XIII. (16. II. 1729) a na závěr se slavnostní kanonizací v *Lateránské bazilice* v *Římě* (19. III. 1729) – na závěr cituje slavnostní výrok, kterým t. papež JN prohlásil za svatého – tištěnou verzi svého panegyriku řeník věnoval říš. hr. Josefu ze Serényi, místodržícímu Č. král.

7d/ mezi skaleckými kázáními, která nevyšla tiskem, se činí zmínka o jednom, jež přednesl o svátku 16. V. 1708 (nejspíš v němčině) výše zmíněný novoměstský bosý augustinián, kněz Bernardus a S. Theresia (→ D.1, 226)

7e/ obecně k oslavám svátku 16. V. *Na Skalce* napsal 1722 piarista Viktorinus a S. Cruce (vlastním jménem Jevina): „Mlčím toho dne slavnost, která se v egrské proti Emauzu zahrádě v

Novým Prahy Městě dvojím nešpor slavením, vystavením a požehnaním Velebné Svátosti, mše svaté zpíváním, kázáním, po polední latinskou řečí neb orací etc. od bratrstva k cti sv. Jana z Nepomuk tam vyzdvíženého veleslavně koná.“ – ve skutečnosti se odpolední l. orace konávala v neděli v oktávu

7a, b/ R l. dopis Jana Beckovského, křiž. s červ. hv., podávající informace o kapli, 1. II. 1710 (NA, ŘA KŘ, kart. 475); **7b/** L HAMMERSCHMID 1723, 321-322 (plnomocné odpustky pro svátek od prvních nešpor až po západ slunce následujícího dne, takže se tu sloužil t. svátek každoročně se slavnou mší a dvojími nešporami a dvojím kázáním, českým a německým, s vystavením N. Svátosti); **7c/ a)** L *Epitome Regularum* 1709, 15-16 – **b)** R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. – **c)** L KALLERT 2002 – **1706/** L BERNARDUS A S. THERESIA 1706 – **1707/** L FRANCK Z FRANCKSTEINU 1707 – **1708/** L FROMM 1708a – TÝŽ 1708b – **1709/** L HOLTZER 1709 – **1710/** R LA praž. klementinské koleje jezuitů 1710, NKČR, sign. XXIII. C 105/5, fol. 209^v) – L KORŽINEK 1710 – **1711/** L LUDWIG 1711 – **1712/** L WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ 1712 – **1713/** L AMANDUS A NOMINE JESU 1713 – **1714/** L POTUČEK 1714 – **1715/** L WAAL 1715 – **1716/** L STAAB 1716 – **1717/ a)** L HEDL 1717 – **b)** L SVOBODA 1717 – **1718/** L TRMANUS Z OSTRAVY 1718 – **1719/** L SCHWEIGER 1719 – **1720/** L POMIENA 1720 – **1721/** L MICHÁLEK 1721 – **1722/ a)** L SEDDELER 1722 – **b)** L PROCHE 1722b – **1723/ a)** L ZENCKER 1723 – **b)** L ZENCKER 1726, 31-52 (řeč II.) – **1724/** L BURGER 1724 – **1725/** L ILDEPHONSUS A PRAESSENTATIONE B. V. MARIAE 1725 – **1726/** L MAYER 1726 – **1727/** L SIKORA 1727 – **1728/** L LUDEGER 1728 – **1729/** L ELIGIUS A S. GEORGIO 1729; **7e/** L VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 50

8/ před trin. k. 15. V. 1719 postavena a slavnostně posvěcena socha (→ A.1, Praha VII. 21/) staroboleslavským kanov. Josefem Benediktem Schönplugem z Gamsenbergu za doprovodu hud. kůrů^{a)} – trinitáři od 1720 každoročně u t. sochy ctili SJN v předvečer jeho svátku, 15. V., a to zpívanými slavnostními litaniami,^{b)} jak je to doloženo např. 1721^{c)} – o události, která se u t. svatoján. sochy odehrála 15. V. 1729, → D.1, 1064

8/ a) R Hammerschmid, *Analecta ad Historiam Pragensem*, fol. 402^r – L TISCHEROVÁ 2013, 414 (č. kat. 156), 586 (pozn. 1634) – **b)** R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 331^r – L EKERT 1884, 77 – TISCHEROVÁ 2013, 414 (č. kat. 156), 586 (pozn. 1635) – **c)** L *Sobotní pražské poštovské noviny* 1721, č. 39 („Navečer před svátkem svatého Jana Nepomuckého u pánův paterův trinitářův na Spálené ulici v královském Novém Městě pražském při štatui téhož svatého divotvorce, v přítomnosti velkého počtu rozličného lidu, v nově složené letanie o témž svatém mučedníku v větším počtu muzikantův než jindy zpívané byly [...]“ – **a, c)** L NOVÁK 1994, 30

9/ novoměstští trinitáři žehnávali obrazy, k čemuž užívali zvláštní formulí a obřad žehnání, který vydali 1721 tiskem s doprovodem, ikonograficky

pozoruhodným oboustranným mědirytem od rytce Müllera (→ B.4, 111)

9/ L *Formula et ritus* 1721

10/ v mar. kláš. k. monserratských benediktinů v *Emauzích*:

10a/ od 1700, kdy zde byl zřízen oltář (→ A.1, Praha VII. 22a/), cti tu SJN místní benediktini i další zbožní lidé a u zmíněného oltáře poklekají a vyprošují si dobrodiní, jak zdejší řeholníci, tak téměř všichni věřící, muži i ženy – dol. 1715

10b/ míst. opat Martin Zedlitz v 2. beatifikačním procesu 1719 o novém oltáři v opatském chrámu (→ A.1, Praha VII. 22b/) řekl: „[...] také v mém kostele mám oltář postavený ke cti svatého Jana Nepomuckého, u nějž se často čtou mše a lid se modlí, bez jakéhokoliv odporu ordinářů.“

10a/ R l. dopis emauz. opata Martina Zedlitze, zaslaný z Dobřichovic 5. VIII. 1715, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 121) – kopie téhož v NA, ČDK, kn. 117, fol. 262; **10b/** R l. výpověď opata a vizitátora monserratských bened. klášterů v Čechách, Martina Zedlitze, v 2. beatifikačním procesu, 27. II. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 13^r, čl. 12, otázka 74) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 477 (druhé *Summarium*, č. 42, § 6)

11/ o úctě v aug. konventu u sv. Kateřiny → výše, Augustiniáni (obutí, poustevníci)

12/ 17. III. 1697 pronesl strahovský prem. kněz Mikuláš Freislem u novoměstských hybernů v jejich řádovém k. Neposkv. početí P. Marie káz. o sv. Patrikovi, apoštolovi Irska, „dobrém muži a dobrém politikovi“, což učinil pod ochranou mlčenlivého SJN, „duchovního politika“, „dobrého muže“, jak dokládá druhá strana tištěné verze t. káz. **12/** L FREISLEM 1697

- VIII. Menší Město pražské čili Malá Strana, n. Kleinseite, král. město (3 f. malostran., části 2 f. hradčanských, 1 a.)

1/ o úctě v aug. konventu u sv. Tomáše → výše, Augustiniáni (obutí, poustevníci)

2/ u oltáře v domin. k. sv. Maří Magdalény (→ A.1, Praha VIII. 5/) se během roku čte více mší sv. objednaných z uctivé pobožnosti věřících a každý rok se v den zpívá slavnostní mše sv. s hudbou, kdy přichází hojné shromáždění věřících penitentů a komunikantů – dol. 1715

2/ R l. zpr. ministra a vicepřevora zdejšího domin. kláš., br. Jordána Dominika Spitzela, odeslána a přijata 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 449-450)

3/ v profesním domě jezuitů byl 1723 „do nebeské zahrady přenesen“ (tj. zemřel) jez. řeholník bratr Petr Ridel v samotný svátek vel. č. divotvůrce SJN, svého advokáta, kterého obzvlášť mezi ostatními sv. patrony každodenně uctíval – bratr Ridel se narodil 26. VI. 1687 ve *Ścinawie* (n. *Steinaw*) ve Slezsku, 13. IX. 1708 vstoupil v *Brně* do jez. noviciátu a 2. II. 1719 se v Tovaryšstvu Ježíšově stal formovaným koadjutorem

3/ R LA jez. profesního domu v Praze na Malé Straně, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 6) (elogium řeholního bratra Petra Ridela)

4/ studentská mar. družina Nar. P. Marie, působící při profesním jez. domě, se (27. VII.) 1721 zapojila do slavnostního procesí všech praž. jez. mar. družin a škol k ostatkům v rámci oslav blahořečení, přičemž toto procesí obohatila nákladným pegmatem, které doprovázelo dvanáct osob s pochodněmi, oblečených do hereckých kostýmů^{a)} – t. r. vydala tiskem nejvyšší třída malostranského jez. gymnázia (rétorika) dílo svých žáků, oslavnou knížku o sochách na *Pražském mostě*, v níž se nachází také pochvalná báseň o praž. most. soše^{b)}

4/ a) R LA malostran. jez. profesního domu, 1721 (ARSL, sign. Boh. 135, pag. 12) – b) L *Flumen eloquentiae juxta Moldavam Aspersis salibus fluctuans* 1721

5/ u mor. sl. N. Trojice v hor. části Malostranského nám. (→ A.1, Praha VIII. 9/) se konaly pobožnosti mj. ke cti:

5a/ v IX. 1715 žádala malostranská měst. rada pražskou arcib. konz., aby se u t. sloupu o vigiliích sv. Václava, N. Trojice a dalších sv. patronů království mohly konat a zpívat litanie s jistými dalšími písněmi, a přislíbila, že se postará o vhodné prostředky k udržování t. pobožnosti do budoucna

5b/ 13. V. 1717 malostran. magistrát požádal opět pro t. rok o pov., aby o svátku BJN u t. sl. mohly být zpívány litanie s obvyklou písní, jakož i o vigiliích N. Trojice se mohla odehrát podobná pobožnost

5/ L EKERT 1883, 211; 5a/ R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., IX. 1715 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 80^r); 5b/ R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., 13. V. 1717 (NA, APA I, sign. A 39/1, fol. 100^v)

- IX. **Praž. univerzita, od 1654 zv. Karlo-Ferdinandova, se sídlem na Starém Městě pražském, s přidruženými školami (akademické gymnázium) a internáty (konvikt sv. Bartoloměje, seminář sv. Václava)**

úvod/ Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi ve svém rukopisném pojedání o BJN (cca 1668) tvrdí, že se univerzity a koleje t. blahoslavenci svěhují a zakoušejí jeho pomoc – nep. měl na mysli předně praž. univerzitu a s ní spojené koleje situované na *Starém Městě praž.* – potvrzuje to následující chronologický přehled mnoha projevů ucty praž. univerzity, na níž se JN těšil pověsti jediného absolventa, který dosáhl koruny mučednictví a daleko široko zářil příkladnou svatostí – proto také byl dáván za vzor i za ochránce studentům a potažmo i celé univerzitě – je vysoce pravděpodobné, že byl skutečně 1675 prohlášen za (spolu)patrona filozofické fakulty pražské *alma mater* (→ níže 17/) – zde sluší připomenout, že od počátku byl za nebeského ochránce praž. vysokého učení považován sv. Václav a od 17. st. byli jako patronové jednotlivých fakult uctíváni sv. Kateřina Alexandrijská (filozofie), sv. Jan Ev. (teologie), sv. Kosma a Damián (medicína) a sv. Ivo (práva)

1/ 89letý Severin Proll v beatifikačním procesu vyznal, že od svých učitelů v humanitních školách (tj. na gymnáziu), jmenovitě od magistra

Kirchmajera, který tehdy v *Praze* (snad v *Klementinu*) učil nejnižší třídu gramatiky, slyšel, že SJN byl od starodávna vždy považován za svatého – jezuitský magistr Karel Kirchmajer (Kirchmayer) učil v *Praze* na řádovém gymnáziu buď již 1642, nebo krátce po t. r.

2/ rétoři staroměstského jez. akad. gymnázia věnovali novým „doktorům“, tj. magistrům svob. umění a filozofie praž. jez. Ferdinandovy univerzity u příležitosti jejich „věnění nejvyšším vavřínovým věncem filozofie“, dosaženého pod vedením jez. profesora Jana Saxia 1652, básnickou sbírku *Laurea gloriae, ex virtutibus divorum tutelarium Regni Bohemiae* [...] *contexta*, pomyslný vavřínový věnec slávy, uvitý ze ctností sv. ochránců Č. král. k oslavě Neposkvrněné Matky Marie Boleslavské a zmíněných sv. patronů – program díla znázorňuje úvodní rytina (→ B.4, 4): vavřínový strom vyrůstá z mohutného kmene, před nímž sedí korunovaná žena (Čechie či Moudrost?) s žezlem v pr., lv. rukou korunující sedícího dvouocasého č. lva – vavřínový strom se větví a vytváří upr. vel. mandorlový útvar kolem rozměrného reliéfu P. Marie Starobol. (kolem hlavy Dítěte ☼) – větve t. medailonu se nahoře spojují a přecházejí do malé mandorly kolem jez. znaku v typické paprscité ☼ – další dvě hl. větve vavřínu obrůstají kolem dokola střed. mandorlu a nesou kruhové vavřínové medailony se stojícími postavami č. patronů (označených l. nápisy) až do vrchu k mandorle s jez. znakem, kde se mezi posledními dvěma medailony tyto větve rozkošacují – jsou zde zobrazení následující sv. patronové (zdola nahoru v protilehlých medailonech, vl. a vpr.): Kliment a Vojtěch, Vít a Zikmund, Václav a Ludmila, Ivan a Prokop, Norbert a JN, Cyril a Metoděj, všichni označení *S.* (*Sanctus*), pouze JN s titulem *B.* (*Beatus*) – tento je znázorněn jako stojící kanov. s vel. biretem na hlavě (za ním ☼), s pr. na hrudi a s dlouhou palmovou ratolestí v lv. – všichni nebešťané přítomní na rytině jsou chváleni ve dvanácti oslavných básních sbírky: P. Maria Starobol., sv. Kliment (patron praž. Ferdinandovy univ.), sv. Cyril spolu se sv. Metodějem, dále samostatně sv. Vojtěch, Norbert, Vít, Zikmund, Václav, Ludmila, Ivan, Prokop a BJN, muč. a praž. kanov. – v nepom. básni je vyzdvíženo Nepomukovo mlčení (*Silentium*) a schopnost vyváženého užívání jazyka – v jejím závěru zní výzva filozofům, jimž je dílo věnováno, aby rozhodili sítě, neboť jim mlčenlivá ryba Jan z vod otvírá tajemství, že umí správně mluvit ten, kdo se naučil způsobně mlčet – v básni je rovněž narážka na ohně, které se ukázaly po Janově smrti mezi rybami ve vodách – v doslovu k novým filozofům jsou zmiňovány další svaté osoby Čech a jejich ctnosti: bl. Hroznata, Pět svatých bratří, bl. Podivín, svaté panny Anežka, Amabilia, Benigna, Mlada, Vojslava a Zdislava – v závěru se nachází seznam žáků klementinské rétoriky, celkem 16, nepochybně

autorů t. společného poetického díla – jejich třída dala také vytvořit obraz námětu shodného s popsanou grafikou (s některými odlišnostmi) a zanesla jej t. r. jako dar do *Staré Boleslavi* (→ A.1, t. I. a/)

3/ Jan Josef František svob. p. z Říčan (1642/43-1716) v VIII. 1664 na filoz. fakultě hájil pod ochranou slavného Kristova muč., BJN, kdysi doktora filozofie praž. univerzity, peripatetické teze z celé Aristotelovy filozofie, aby získal „nejvyšší vavřín filozofie“ – v tištěném věnování zavěšuje své teze „ke klenbě slávy“ nejblahoslavenějšímu Janovi, filosofovi, knězi, mučedníkovi a patronovi jako obětní dar zbožnosti, nábožnosti, vděčnosti a jako daň světenectví – připisuje přítom ochraně záchranu svého života, který byl ohrožen nedávnou nemocí – rovněž na připojeném mědirytu věnuje (svou) filozofii JN jako nesmírně veliké ozdobě praž. univerzity (→ B.4, 5) – baron Říčan se později stal formovaným bakalářem teologie, byl vysvěcen na kněze a VII. 1668 nastoupil do *Čáslavi*, aby zde až do své smrti (2. II. 1716) působil v duch. správě jako děkan a po jisté údobí i venkovský vikář

4/ Václav Gerhard ryt. Hasse 1664 obhajoval racionální filozofii pod ochranou Svatohorské Madony ke cti slavného vojevůdce Raimonda říš. hr. Montecuccoli – obhajobu doprovodil univ. tezí představující Oslavu P. Marie Svatohorské českými zem. patrony (mezi nimi i SJN), zeměmi pod vládou Habsburků (R, Č, U, M a Slezsko) a defendentem, který drží věnování své obhajoby napsané na rozvinutém archu papíru (opodál erb defendentova patrona, hr. Montecuccoli) – kompozici doplňuje *Svatá hora u Příbrami* obklopená horami St. a Nového zákona (→ B.4, 6)

5/ 71letý arcijáhen svatovítské kapituly Tobiáš Vojtěch Opitz v 1. beatifikačním procesu vyznal, že měli JN za svatého, blahoslaveného a mučedníka nejenom jeho předci, ale i profesorové, konkrétně P. Kryštof Todtfeller SI – ten byl od 1663 členem staroměstské jez. koleje a zároveň profesorem teologie na tamní teol. fakultě, kde přednášel ještě 1670, kdy Opitz po kněžském svěcení nastoupil do duch. správy

6/ scholastik Tovaryšstva Ježíšova Vít Taichert (Teichardt), student nejvyššího ročníku filozofie obhajoval 1670 pod vedením svého třídního profesora, rovněž jezuitu P. Jiřího Weise, v *Karlově aule* teze z veškeré Aristotelovy filozofie – svou obhajobu svěřil pod ochranu

7/ v VI. 1671 obhajoval teze z veškeré teologie pro získání teol. doktorátu urozený p. Řehoř Jiří z Kriegelsteinu, rodem z *Plzně*, farář v *Bečově* a *Kozlech* – svou obhajobu věnoval cti svatovítské kapituly, vždy věrné katolické církvi a českým kat. králům – v dedikačním úvodu tištěných tezí oslovuje členy zmíněné kapituly a popisuje pražský k. sv. Víta, o který pečují, jako sv. město, nový *Jeruzalém* sestupující z nebe, vyzdobený jako

nevěsta, kostel, který je útočištěm pro různé národy a v němž odpočívají těla světců Václava, Víta, Vojtěcha, Zikmunda – nejednou k. celý zářil, jak viděl i sám syn temnot, lži-král, se svými kumpány, následovníky Kalvína, s nimiž praž. k. znesvětil (odkaz na období Zimního krále, Fridricha Falckého) – t. kostel však přečkal 200 let hereze v Čechách a kapitula při něm se nedala zvykat – praž. k. je krásná nevěsta, jejíž „zuby jsou jako stáda ovcí před střiháním, jež vystupují z brodiště“ (*Pis* 4,2) – tyto krásné zuby jsou doktoři: stačí pohledět na jednoho z nich, doktora Johánka, praž. sufragána, zub, který sotva nebyl špičákem, zub věrný „jako stádo ovcí před střiháním, které vystupují z brodiště,“ neboť byl Václavem Lenivým ponořen do brodiště *Vltavy*, zub bělostný, nikoliv hlavně proto, že byl umytý celou řekou, jako spíš proto, že se až do smrti upřímně držel církve – praž. k. je krásná nevěsta, jejíž „tváře jsou jako rozpuklé granátové jablko“ nebo jako „květ granátového jablka“, jak chtějí jiní (*Pis* 4,3), květ svrchovaně rudý, vytvarovaný do věnečku, který mají mučedníci – touto krásnou lící je JN, v životě běloskvoucí, ve smrti nachový, kterého líný Václav učinil mučedníkem – defendent z Kriegelsteina zmiňuje další osobnosti, které praž. k. proslavily, jako ony dva kanovníky, jež Václav Lenivý uvrhl na 40 hodin do vězení, dále praž. biskupy a arcibiskupy, šlechtické rody, které svatovítské kapitule věnovaly své syny – praž. k. je však také pevností, jejímiž sbory jsou šiky světců, pevností, jejíž kanovníci dokázali bojovat a hájit se, kteří se nezalekli heretického krále, ani Jana Rokycany, ani Husa a Jeronýma – posvátnou válku pražský k., děšivá nevěsta, dokázal vést a dosud je chráněn sedmi kopími sv. Vojtěcha a orlicí sv. Václava – má také obranu v heraldických znameních v erbech členů kapituly, která se nikdy nevzdala – řečené vyjadřuje připojená tištěná univ. teze, na které se mezi světci v nebesích, chránícími praž. katedrálu, objevuje i SJN (→ B.4, 8) – po úvodním věnování Kriegelstein představuje 50 tematických okruhů z teologie, které je připraven obhájit, v čemž spoléhá na podporu kanovníků – na závěr každému z nich věnuje báseň v rozsahu jedné strany – **pozn.:** Kriegelstein se skutečně stal doktorem teologie – kontakt se svatovít. kapitulou si vybudoval již předtím, když působil v praž. katedrále jako sakristán (tj. duch. správce) – sám se pak (1680-81) stal členem t. kapituly

8/ magistr svob. umění a filozofie Martin Xaver Volckman obhajoval filoz. teze v *Karlově aule* v IX. 1672 pod ochranou císaře Leopolda I. a věnoval je ke cti kancléře, rektora, děkanů, starších i dalších profesorů a celého akad. senátu Karlo-Ferdinandovy univerzity – vydal k tomu knižní publikaci *Gloria universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis*, ve které představil slávu praž. univerzity ve 33 chvalořečích – ve 26. chvalořeči zabývající se velice učenou filoz. fakultou zmínil mezi magistry

t. fakulty také BJN, a to na základě údajů Václav Hájka z Libočan

9/ Leopold Antonín říš. hr. z Trauttmansdorffu (a Weinsbergu) (1656-1724), místodržící Č. král., vyznal v 2. beatifikačním procesu (1719), že o umučení JN pro uchování zpovědního tajemství se dozvídal z doslechu a četby historiků, mj. též od jez. kněze Karla a Grobendanck, rodem Belgičana, doktora teologie na praž. Karlo-Ferdinandově univerzitě a veř. profesora, se kterým se výborně znal a hovořoval s ním – Carolus de Grobendoncq (Grobendoncq, Grobendonck apod.) se narodil 1600 v *Mechelen* ve Vlámku, vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova a působil v Č. provincii t. řádu, nejprve v *Olomouci* a poté na *Starém Městě praž.*, kde po léta přednášel jako profesor Písma sv. na teol. fakultě, jejímž se také stal děkanem – zemřel v *Praze* 16. XII. 1672

10/ 65letý Václav Kryštof Hložek ze Žampachu, Pražan, c. k. rada, místokomoří a přisedící král. komorního a lénního soudu v Č. král. vyznal v t. procesu (3. III. 1719), že on se o umučení JN pro uchování zpovědního tajemství dozvěděl od svých vychovatelů, z nichž jeden byl Samuel „Tatírek“ (nejspíš Samuel Kašpar Tatýrek z Heldenburgu), velice zbožný muž, který měl více než 70 l., dále od svého profesora ve 4. gymnaziální třídě, magistra „Roblitia“, řeholníka Tovaryšstva Ježíšova, během filozofických studií pak od P. Jiřího Weisse, řeholníka t. řádu, muže pokročilého věku – magistr Michael Wroblitius SI, člen praž. *Klementina*, vyučoval ve 4. třídě staroměstského akad. gymnázia nejspíš ve školním r. 1670-71, P. Jiří Weis SI, člen té samé koleje, přednášel filozofii v *Praze* do 1672 a po několika l. se do *Klementina* vrátil, aby tu v období 1678-81 vykonával funkci rektora koleje

11/ Řehoř Samuel Otčenášek, když jako 19letý přišel do *Prahy* studovat teologii, pobýval na poč. 70. l. 17. st. v jez. semináři sv. Václava, přičemž se o JN dozvídal od svých spolužáků, dále posluchačů teologie a od svých nadřízených, jmenovitě od jez. kněze Karla Pelikána (1672 byl ve jmenovaném semináři praeses starších studentů, 1673 subregent) – tehdy pojal vel. úctu a od té doby SJN ctil každý den nějakou pobožností, což činil i během 33 l. strávených v duchovní správě v Č. král. a také v důstojnosti zem. preláta, opata kláštera aug. kanovníků v *Praze* na *Karlově*

12/ Michael František Ferdinand říš. hr. z Althannu obhajoval 1673 v *Karlově aule* teze z racionální filozofie pro získání bakalářského titulu a věnoval je ke cti královských místodržících (říš. hrabat, baronů, rytířů, radů a komoří Jeho c. k. Veličenstva) – obhajobu doprovodil knižním pojednáním o č. panovnících (*Imago principum Bohemiae*), jehož text převzal z díla Giulia Solimaniho *Elogia ducum* (1629) a doplnil jej o medailony posledních č. králů, uzavíraje jejich řadu Leopoldem I. – medailon každého vládce je v kn. uveden grafikou a sestává z básně a stručného textu

– v medailonu „Václava VI., liného císaře, českého krále X.“ se objevuje krátká zmínka o „nejsvětějším knězi“, kterého dal král vhodit do *Vltavy*, protože neprozradil, z čeho se mu zpovídala královna – BJN se objevuje i na doprovodných univ. tezích (→ B.4, 9) – na pův. kresebném návrhu Karla Škréty Nepomuk mezi č. nebešťany chyběl, ale defendent si jej výslovně vyžádal, neboť do kresby je u světců připsáno: *B. Joan. Nepomu- / cen[us]* – tématem kresby i výsledných tezí je Štěstí Čechie pod vládou nebes, slunce a císaře, s čímž souzní i úvodní Althannovo oslovení slavné *Čechie* ve zmíněné knize, v němž defendent *Bohemii* upozorňuje, že její štěstí uchovává *Rakouský dům*, načež prosí nebešťany (v daném kontextu Boha, P. Marii a sv. č. patrony, včetně BJN), aby Čechy uchovali tomuto domu a Čechám tento dům, neboť „když bude stát tento dům, bude stát království“ – jde o příklad č. barok. patriotismu loajálního habsburské dynastii

13/ jez. scholastik Vojtěch Knia pobýval v praž. *Klementinu* na studiích filozofie od 1673 a od 1675 se v klementinské řádové komunitě potkával se slavným spolubratrem P. Janem Tannerem, který se stal jeho regentem a vyprávěl mu mnoho věcí, které byly ke cti

14/ 1674 věnoval František Josef Knauth ryt. z Fahenschwungu svou bakalářskou obhajobu z filozofie svému patronovi SJN, „velmi starobylému magistru filozofie na pražské univerzitě, nejenom předem rozjímajícímu nad smrtí, ale i nad ní vítězíci, filozofovi ověčenému dvojím věncem doktorátu a mučednictví“ – vyjádřil to jak stručným dedikačním tiskem, tak také univ. tezí, kterou navrhl slavný malíř Karel Škréty v posledním r. svého života a realizoval ji augsburský rytec Bartholomäus Kilian (jde o ikonograficky velice vlivný námět, který do nepom. ikonografie vnesl mj. atribut 5*, → B.4, 12)

15/ student František Josef Maxmilián Javornitius (z nobilitovaného rodu Jawornických?), Pražan, věnoval sv. č. patronům svou obhajobu z celé Aristotelovy filozofie, kterou 1674 podstoupil ve velké *Karlově aule* pro získání „nejvyššího věnce“ zmíněné vědy – v úvodním ded. textu knižní podoby svých tezí oslovuje šťastné Čechy, šťastné proto, že mají tolik sv. patronů, které po zmínce Bolestné Panny (Marie) vyjmenovává, chválí je a rád jim předává svou filozofii – postupně jmenuje sv. Václava, Víta, Josefa, Vojtěcha, Norberta, Cyrila, Metoděje, Zikmunda, Prokopa, Ivana a nakonec Jana – toho nachází, když se dívá kolem a hledá posvátného řečníka – jakmile jej spatří, praví k ostatním č. ochráncům: „Obdivuji mlčení vašeho Jana a jsem nucen zvolat a říci: „V jediném hlase volajícího na poušti [JN] umlkl.““

16/ Tomáš Josef Ignác Novák, který byl církv. alumnem domu smečanského v konviktu sv. Bartoloměje na *Starém Městě praž.* a měl 1674 (nebo 1675) obhajovat svůj teologický gradus,

uvažoval, komu byl nabídl své teze, když jako Moravan nebyl v Č. král. znám – nakonec se rozhodl, že teze věnuje BJN spolu s podobiznou, ale protože se proslýchalo, že snad pražský arcibiskup Matouš Ferdinand Sobek uvádí veř. úctu v potaz, obrátil se v této věci na Tomáše Pešinu z Čechorodu, který se o ní poradil s členy metr. kapituly a dal svým i jejich jménem pov., aby byly teze dedikovány Nepomukovi a připevněny v pražském metr. chrámu na stěnu u hrobu, což se také stalo – Novák ve zpr. o t. události, sepsané 1715, zároveň sděluje, že byl prvním ze studentů, který takovýto veř. akt vykonal ke cti a že u t. aktu, jeho obhajoby v praž. *Karolinu*, se z kapitulních kanovníků objevil Václav Ondřej Makarius z Merfelic – ve skutečnosti již několik studentů před Novákem věnovalo své teze přímo SJN (→ výše 3, 14/) – Novák v 1. beatifikačním procesu dodal, že 1675 v Praze na studiích slyšel o JN, že je blahoslavený, a častěji s dalšími chovanci (nep. z jez. konviktu sv. Bartoloměje) chodíval k hrobu, aby tam blahoslavence uctil

17/ P. Jan Libertin SI v kanonizačním procesu vypověděl, že viděl vážné muže ctít SJN, když jako člen Tovaryšstva Ježíšova začal studovat filozofii – řekl též: „Zvlášť celý náš filozofický kurz s P. profesorem Fridrichem Wolffem byl oddán účtě tohoto svěťce a všichni tehdejší žáci tohoto profesora snesli dohromady finanční příspěvky na jeden významný obraz sv. Jana Nepomuckého, malovaný slavným malířem Karlem Škréťou a věnovaný do větší posluchárny čili samotné velké Karlovy auly pražské Karlo-Ferdinandovy univerzity, a to bylo roku 1675. **A tenkrát byl sv. Jan Nepom. řečenou univerzitou přijat za patrona filozofické fakulty.**“ (o zmíněném obrazu → A.1, Praha V. 13/) – z řádových katalogů vyplývá, že 1675 byl jezuita Jan Libertin členem *Klementina* a studentem v nejvyšší filozofické třídě (metafyzice) praž. filoz. fakulty, kde byl tehdy skutečně profesorem jez. kněz Fridrich Wolff, člen té samé řádové komunity

18/ dva praž. univerzitní tisky s portrétem:

18a/ 1676 vznikl gratulační tisk věnovaný pěti urozeným studentům filozofie na praž. univerzitě u příležitosti jejich magisterské obhajoby – mědiryt představuje imaginární „pantheon“ praž. univerzity s podobiznami významných absolventů praž. vys. učení od 14. st. do 1676, mezi nimiž exceluje SJN, „mučedník, pražský bakalář“ – vavřínový medailon s jeho poprsím nese andílek v nebesích, čímž je vyjádřeno, že se jedná o jediného praž. univerzitního absolventa, který se skví pověstí svatosti (→ B.4, 15a)

18b/ velice podobný portrét se nachází na čestném místě oznámení o promoci bakalářů filozofie, která se uskutečnila v aule *Karlovy koleje* dne 8. VI. 1678 – jde o rozměrný grafický list s námětem slávy filozofické fakulty praž. Karlo-Ferdinandovy univerzity, mezi jejímiž vynikajícími

absolventy JN vynikl svatostí a mučednickou smrtí (→ B.4, 15b)

19/ 1683 v *Karlově aule* 11 studentů z filozofické fakulty obhajovalo teze z celé racionální filozofie a poté při samotném veřejném aktu byla posílána čest nesmírně krásným tištěným obrazem SJN vyobrazeného spolu se všemi sv. patrony král.^{a)} – nep. šlo o tu samou grafiku, kterou jako univ. tezi tohoto „roku od skonu svatého Jana Nepomuckého, ověněného filozofa, kanovníka, třetího stého“ použil při své bakalářské obhajobě z racionální filozofie praž. student Matěj Vojtěch Macht ryt. z Löwenmachtu – svou obhajobu svěřil „pod ověněnou ochranu sv. Jana Nepomuckého, kdysi kanovníka katedrálního kostela u sv. Víta v Praze, děkana kolegiálního kostela u Všech svatých, doktora nejsv. teologie, kánonů a dekretů, jakož i filozofie, nyní ověněného vítěze v nebesích“ – obhajobě předsedal P. Jan Dubský SI (→ B.4, 18)^{b)}

20/ jeden z absolventů praž. univerzity, litom. děkan a vikář litoměřického v. (od 1715 gener. vikář litom. diecéze) Gottfried Kryštof Hofer (Hoffer, Hover, Hower) ryt. z Lobensteinu 1715 sdělil, že ctí SJN od svého mládí, od filoz. studií na praž. univerzitě, a to díky svému profesorovi (zbožné paměti), jezuitskému knězi Janu Dubskému (1649-1700), významnému ctitel: do první třídy filozofie (*Logica*) se 1681 P. Dubskému po přestálém dvouletém morovém období (1679-80) nashromáždil nesmírně početný kurz téměř 500 studentů, které profesor zasvětil ochraně a velmi často jim během tříletého studia (*Logica, Physica, Metaphysica*) doporučoval úctu, takže od té doby všichni jeho studenti se s obzvláštní důvěrou utíkali k BJN jako svému ochránci, navštěvovali hrob, zasvěcovali mu své školní kompozice a cvičení, zvláště však veřejné disputace a obhajoby tezí, a skrze to zakoušeli obzvláštní pomoc a se ctí absolvovali svá studia, ba i s počtou univ. gradu – Dubský v letech 1681-84 skutečně působil v *Klementinu* jako profesor zmíněných tří ročníků filozofie – Hofer sám zvlášť připisuje t. svému velikému a obzvláštnímu bl. patronovi získání akad. gradu: 1684 se spolu s dalšími 74 studenty stal magistrem filozofie, k čemuž dal profesor Dubský vytvořit velmi vkusnou a elegantní rytinu, na níž za předsednictví BJN, znázorněného v oděvu akademika v oblacích (☉), byla níže vepsána jména a pořadí nových magistrů a na způsob věnce šlechtické erby mnohých z nich a kolem dokola výjevy Narození, Kazatelství, Zpovědi, Smrti, Mučednictví atd. – profesor Dubský věnoval t. magistrům a ostatním žákům t. tříletého filoz. kurzu t. r. 1684 knihu Leonarda Lessia, upravenou jezuitou Juanem Eusebiem Nierembergiem, *Quinquaginta nomina Dei*, v níž jsou všichni tito studenti jmenováni, avšak magistrů je zde uvedeno pouze 55 (mezi nimi *Perillustris ac Doctissimus Dominus Godefridus Hovver, Eques Boemus de Lobenstein, ex Seminario S. VVenceslai*), dále 11

absolventů z Tovaryšstva Ježíšova a 78 dalších filozofů, kteří kurz dokončili, celkem 144 osob

21/ o P. Janu Dubském SJ napsal další z jeho praž. studentů filozofie, který na studia nastoupil 1681 a později se stal křížovníkem s červ. hv., zpovědníkem pols. krále a řádovým komendátorem v *Chebu*, Jan Karel Jiří Pellet de Hund(t) (1665-1725), že tento jeho profesor ve filozofii vyprávěl, že je úcta BJN také ve *Španělsku*

22/ kterýsi praž. student si na zadní přidešti svazku svých l. zápisků z kurzu filozofie, datovaných do 1684, zapsal několik versů, předně elegické distichon „Ke sv. Janu Nepomuckému“ a pak dva epigramy o t. světcích – zápisník je uchovávan ve Strahovské knihovně v *Praze*

23/ 1689 obhajoval teze z všeobecné filozofie Karel Vilém Neumann z Neubergeru (1669-1704), syn frýdlantského hejtmána, a získal titul magistra filozofie – v č. prostředí je ojedinelé, že doprovodnou univ. tezi věnoval „přímo do *Říma*“, generálovi Tovaryšstva Ježíšova, kterým byl od 1687 P. Tirso González de Santalla (1624-1705) – grafická teze s tématem Apoteózy SJN k větší slávě Boží i pražské univerzity (→ B.4, 23) bohatě rozvíjí téma *Slávy*, jež náleží Trojjedinému Bohu a k níž mají směřovat jak snahy samotného defendenta Neumanna, tak také úsilí praž. univerzity, jejíž filozofickou a teologickou fakultu, svěšené jezuitům, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova sv. Ignác z Loyoly nabádá, aby pracovaly v duchu jezuitského řádového hesla *A. M. D. G.*, „K větší Slávě Boží“ – slávu praž. univerzity dodává sv. Václav, jehož jméno znamená „Větší sláva“ (*Maior Gloria*), a jenž je od počátku vyvoleným nebeským ochráncem praž. vys. učení – toto učení proslavil SJN, nejenom tím, že se stal praž. doktorem filozofie, teologie a cír. práva, ale také svatostí života a mučednictvím pro zpovědní tajemství (výjev Svržení z mostu s citátem z Ovidia: *Ardua per praeceps Gloria vadit iter*, „Do hlubin po příkré cestě ubírá se sláva“) – postava *Rétoriky* na grafice chvalořeči SJN jako slávu pražského studia (*Studii Tu Gloria nostri*) – opodál stojící symbol fontány s doprovodnými nápisy na přívodu vody (*Descendendo*) a na sloupu, z jehož vrcholu prýští voda (*Ascendit*), výmluvně sděluje, že „sestupováním“ do hlubin Vltavy SJN „vystupuje“ na nebesa – tato myšlenka „výstupu“ do nebe je v návaznosti na inspiraci Biblií (Eliáš, vize Ezechielova), cír. dějinami (sv. František z Assisi) a glorifikační ikonografií Tovaryšstva Ježíšova (apoteózy jez. světců) vyjádřena výjevem SJN vezeného do nebe na ohnivém triumfálním voze taženém čtyřmi okřídlenými bytostmi (též symboly evangelistů) a řízeném andělem s korunou slávy na hlavě – Nepomuk hledí k N. Trojici a pokorně se o svém nanebevzetí vyjadřuje slovy z *Propertiových Elegií: Magnum iter ascendo, sed dat mihi Gloria vires*, „Vystupuji na náročnou cestu, ale sláva mi dává sílu“ – světec je v nebesích blahosklonně vítán

Trojediným, doporučován již zmíněným sv. Václavem (pokorně klečícím před Božím majestátem) a skupinou sedmi archandělů – řada andělů nebeský výjev doprovází dalšími výroky vepsanými do rozevlátých pásek, mezi nimiž vyniká hold, který se čte nad N. Trojicí: *Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto*, „Sláva Otci i Synu i Duchu svatému“ – výjev je ve svatoján. ikonografii téměř ojedinelý (v značně změněné kompozici se Nepomukova apoteóza na triumf. voze objevuje na Bentumově ol. obrazu v kap. N. Trojice v *Sedlci (Rak)*, z doby cca 1725, → A.1, t.) – sledovaná univ. teze může být interpretována jako vyjádření zájmu praž. univerzity a Tovaryšstva Ježíšova o svatořečení

24/ na závěr knižních univ. tezí z medicíny, které magistr filozofie Josef Pavel Redlich (z města *Mostu*) obhajoval pod ochranou císaře Leopolda I. na praž. univerzitě dne 25. VIII. 1695 a jež věnoval panu děkanovi, seniorovi i dalším profesorům lékařské fakulty, zařadil dovětek: „Vše k větší slávě Boží a ke cti nejláhodnější Panny Marie a svatého Jana Nepomuckého“

25/ chomutovský rodák František Karel Richter co nejponíženi věnoval „filozofické silentium veřejné disputace a své racionální teze v paradoxu lásky a se slepou oddaností“ „obdivuhodnému světcích, zpovědníkovi nečinícímu vyznání před lidmi, mučedníku bez krve, dvakrát křtěnému křtem řeky, jednou ve smyslu svátosti, jednou ve smyslu mučednictví, rybě nejsvětější mlčenlivé ve Vltavě zabité, ochránci pověsti ztrácející naději před hanbou, filozofovi z Karlovy univerzity, **slavnému patronovi Karlo-Ferdinandovy univerzity**, svatému Janu Nepomuckému“ – t. dedikaci Richter vložil do knižní podoby svých tezí z veškeré racionální filozofie, které obhajoval ve vel. aule praž. univerzity 11. VI. 1695 dopoledne, aby získal bakalářský titul řečeného oboru

26/ 1698 obhajoval filoz. „závěry“, aby získal „nejvyšší vavřínový věnec filozofie“ student Jan Václav Mezlecký z Palmblöwenu (Palmolevu), Čech z *Brandýsa nad Labem*, cír. alumnus císařovny Anny v praž. konviktu sv. Bartoloměje – svou obhajobu svěřil pod ochranu SJN, „velikého divotvůrce našeho věku“ a „obzvláštního patrona těch, kteří jsou v ohrožení pověsti“ – t. patronát je velice výmluvně vyjádřen na doprovodné univ. tezi (→ B.4, 31)

27/ magistr filozofie a kandidát teologie František Ferdinand Austezký z Festenbergu, Čech z *Náchoda*, cír. alumnus císaře Ferdinanda II. v praž. konviktu sv. Bartoloměje, obhajoval 26. VIII. 1698 teologické teze o svátostech obecně a o třech zvlášť, totiž o křtu, birmování a eucharistii – bakalářskou obhajobu věnoval svému patronovi SJN, „útěše ztrápeného světa, slavnému advokátovi nevinnosti v ohrožení“, „nepřemoženému mlčenlivci ve věrnosti svátostné pečeti“, jak to vyjádřil v knižní podobě svých tezí

28/ student Jan Rudloff „co nejponíženeji“ věnoval „sebe i svou filozofii“, tj. obhajobu filoz. tezí v VII. 1698, „novému slunci pražského kostela svatému Janu Nepomuckému, mučedníku a zcela nepřemoženému zpovědníkovvi, velmi obzvláštnímu ochránci těch, kdo jsou v nebezpečí pověsti“ – tak to vyjádřil v knižní podobě svých tezí

29/ nepomucký rodák Vojtěch František Benešovský věnoval „slavnému mučedníkovi“ SJN „svou racionální filozofii“, tedy bakalářskou obhajobu z Aristotelovy racionální filozofie, kterou podstoupil v *Karlově aule* odpoledne 9. IV. 1699 – dedikace „nejprozkoušenějšímu správci svatosvatého pokání“ se nachází v knižní podobě t. tezí

30/ 1699 oznámil univ. tezí svou veř. obhajobu z veškeré Aristotelovy školské filozofie, podstoupenou kvůli získání „nejvyššího vavřínového věnce“ v t. vědě praž. student Karel Ullrich, Slezan z dolnoslezské *Lubawky* – své *Conclusiones* věnoval „co nejzbožnějšímu uctění sv. Jana Nepomuckého, mučedníka a filozofa“ a obhajoval je pod ochranou velmistra křižovníků s červ. hv. Jiřího Ignáce Pospíchala – nejspíš s ohledem na umístění řádového sídla (generalátu) tohoto „prvního infulovaného preláta v Království českém“ v blízkosti *Praž. mostu* na staroměstském břehu dal defendent znázornit na zmíněné grafické tezi místo mučednictví ve *Vltavě* blíže ke křižovníkům, pod mostecké sousoší Kalvárie, kam je kladla jedna z tradic (další tvrdila, že se SJN utopil poblíž mostního pilíře, na kterém mu byl později vztyčen jeho bronzový pomník) (→ B.4, 39) – velmistr Pospíchal, který měl značně blízko ke světcům z Nepomuku, zemřel ještě t. r. 1699 dne 26. VIII.

31/ velmi zajímavý vhlad do světa žáků praž. akad. gymnázia a také studentů na univerzitě poskytuje rozsáhlý zápisník Pražana Františka Norberta Černého (1686-1733), který 31. VII. 1704 vstoupil v *Praze* na *Strahově* do prem. řádu a přijal řeholní jméno Konstantin (poté se uvádí jako Konstantin František Černý) – ten si t. svůj latinsky psaný „školní sešit“ založil v páté třídě (poetice) staroměst. gymnázia 1699, aby si do něj zapisoval poetická cvičení, většinou vlastní, ovšem doplněná o texty dalších autorů – sešit doplňoval o řadu textů až do doby cca 1720, tedy i během svých filoz. a teol. studií a po vysvěcení na kněze – v oddílu nadepsaném *Anagrammata ex diversis sanctis et profanis nominibus eruta*, který Černý vytvořil jako žák gymnaziální třídy rétoriky a datoval jej 1. V. 1700, si poznamenal zpětně jdoucí slova o SJN^{a)}, dále pak dva anagramy na jméno JN^{b)} a rovněž dva anagramy na jméno Nepomucký^{c)} – v nedat. části s rozličnými verši (*Versus miscellanei*) se nachází epigram „O Vltavě, kam byl sv. Nepomuk z mostu shozen“ a další epigram „o uctě vůči velkému světcům Nepomuckému“^{d)} – oba tyto epigramy zařadil o něco dále do anonymního souboru

Pulchra acuminosa epigrammata de sancto Joanne Nepomuceno, jehož byl nejspíš sám autorem, datoval jej do 1705 a na jeho závěr uvedl věnování světcům i s chronogramem a datací udávajícími tentýž r.: „Nejnepatrnější ze ctitelů ti toto dává, Nepomucký, 15. máje v Praze roku 1705“ – je zde shromážděno 26 epigramů^{e)}

32/ student Martin Josef Vinař z *Chrudimi* 1701 obhajoval veškerou Aristotelovu filozofii v *Karlově aule*, aby získal „nejvyšší vavřínový věnec filozofie“ – obhajobu věnoval „velkému mlčenlivci, svatému Janu Nepomuckému, slavnému mučedníkovi ve vlnách Vltavy kvůli obraně ctivosti a víry“

33/ Vojtěch Voříšek, Čech z *Klatov*, magistr svob. umění a filozofie a student právnické fakulty 1701 obhajoval pod ochranou císaře Leopolda I. právnické teze z obecného práva, z konstitucí Č. král. i právních ustanovení pražské obce – svou obhajobu věnoval ke cti svého patrona SJN, jak vyjádřil v dedikaci i ve věnovacím přípisu v knižní podobě svých tezí

34/ student Jan Ringelhan z Tovaryšstva Ježíšova věnoval svou obhajobu z veškeré Aristotelovy filozofie, podniknutou ve *Velké Karlově aule* odpoledne dne 7. VI. 1702, „obecnému azylu těch, kdo jsou v ohrožení pověsti, bezvadnému strážci svátostné pečeti, ověčenému mučedníkovi, sv. Janu mlčenlivému Nepomuckému“

35/ Pražan Jan František ryt. z Turby 1702 avizoval svou obhajobu z veškeré Aristotelovy filozofie k získání „nejvyššího vavřínového věnce“ v t. oboru důmyslně koncipovaným plakátem, univ. tezí, v níž se sice soustředil na svého ochránce, praž. arcibiskupa Jana Josefa Breunera, neopomněl však přitom i četné figurální stafáže připomenout sv. č. patrony, mezi nimi i JN (→ B.4, 46)

36/ kandidát obojího práva Tobiáš Damián Veit z *Międzylesie* v Kladském hrabství obhajoval 8. VIII. 1702 pod ochranou císaře Leopolda I. dvanáct disertací z oblasti práva (obecného, dále z konstitucí Č. král. i praž. měst. práva) – obhajobu věnoval ke cti Jana Františka říš. hr. z Wrubna a Freudenthalu, pána mj. na Fulneku, Paskově, Hořovicích atd., c. k. skutečného tajného konferenčního rady a komořího, jakož i nejvyššího kancléře Č. král. – na závěr svých tištěných disertací zařadil shrnující noticku: „Toto vše ať směřuje ke cti všemohoucího Boha, nejláhodnější Panny počaté bez poskvrny a svatého Jana Nepomuckého“

37/ 1703 student Jan Kašpar Träger, Čech ze *Starého Sedliště*, pozval veřejnost univ. tezí na svou obhajobu do *Velké Karlovy auly*, kde měl v úmyslu obhájit „závěry“ z veškeré filozofie, aby v t. vědě získal „nejvyšší vavřínový věnec“ – jeho patronem byl tehdejší rektor Karlo-Ferdinandovy univerzity Jan František Löw z Erlsfeldu (→ B.4, 48)

38/ student František Hödel, Čech z *Kácova*, věnoval svou bakalářskou obhajobu tezí

z racionální filozofie, kterou veřejně podstoupil 1705 v *Karlově aule*, z lásky a ke cti SJN, „ochránce těch, kdo jsou v ohrožení pověsti, veřejného divotvůrce Čech, ověčeného služebníka pokání,“ jak hlásá doprovodná univ. teze (→ B.4, 54)

39/ Pražan Jan Zahorzanský 1705 podstoupil bakalářskou filoz. obhajobu v *Karlově aule* praž. univerzity a věnoval ji s nejzbožnější náklonností ke cti SJN a pro lásku k témuž světcovi, „velkému mlčenlivci, mučedníkovi vlasti, advokátovi pověsti, křesťanskému filozofovi“ – na obhajobu upozornil univ. tezi s námětem t. světce oslaveného v nebesích (→ B.4, 55)

40/ student Antonín Madotti, Čech ze *Soběslavi*, svěřil 1707 svou obhajobu filoz. tezí v *Karlově aule*, kterou podstoupil, aby získal „nejvyšší bobkový věnec filozofie“, pod ochranu praž. papežsko-císařského kolegia konviktorů u sv. Bartoloměje, jehož byl alumnem – téma doprovodné univ. teze je nepomucenské (→ B.4, 62)

41/ Klatovan Václav Pubec 1707 obhajoval v *Karlově aule* na praž. univerzitě teze z logiky, fyziky a metafyziky, aby získal „nejvyšší vavřínový věnec filozofie“ – svou obhajobu svěřil do ochrany Maxmiliána Norberta Krakowského říš. hr. z Kolowrat, pána na Týnci, Janovicích, Děšenicích a Běšinech, skutečného tajného c. k. rady – doprovodná grafická univ. teze přináší medailony sv. č. patronů s hl. medailonem upr. (→ B.4, 63)

42/ student Pavel Vodička, původem z *Plzně*, 1707 upozornil na svou veř. magisterskou obhajobu filoz. tezí ve *Velké Karlově aule* rozměrnou univ. tezi s námětem „svatojánského oratoria“ – v ded. nápisu sdělil, že obhajobu podstupuje „pod velmi slavnou ochranou divotvorného mlčenlivce svatého Jana Nepomuckého, velikého pomníku zbožných Čech“ (→ B.4, 64)

43/ student Arnošt Vilém ryt. z Moschlitz v VI. 1708 obhajoval teze z veškeré filozofie, aby získal „nejvyšší vavřínový věnec“ v t. oboru, a svou obhajobu věnoval ke cti SJN, „velkého mlčenlivce a divotvůrce Království českého“, jehož dal vyobrazit na doprovodné univ. tezi (→ B.4, 68)

44/ Alexandr Antonín Ignác Šamský (také Schamsky) (1687-1715), rodák z moravských *Milotic*, jeden z nejnadanějších studentů medicíny na praž. univerzitě, dosáhl doktorátu z filozofie i lékařství a stal se fyzikem morav. metropole *Olomouce* – doktorát z medicíny získal při slavnostním aktu v *Karlově aule* praž. univerzity 15. XII. 1710 – tuto událost podrobně popisuje knížka *Incolatus et investitura medico-academica*, kterou Šamskému v den jeho svátku 26. II. 1711 věnoval praž. mědirytec a nakladatel Augustin Neurautter a spisek doprovodil několika rytinami zachycujícími jak samotného čerstvě promovaného doktora, tak jednotlivé kroky slavnostní ceremonie – dle t. pam. tisku Šamský v závěru slavnosti

poděkoval Bohu, Panně Marii, vybraným světcům, císaři, rektorovi univerzity, svému promotorovi Janu Františku Löwovi z Erlsfeldu, čtyřem fakultám a přítomným hostům – poděkování světcům (v překladu z latiny) zní: „Vám se nabízím jako nejvděčnější oběť, nejsvětější patronové lékařství, svatí Kosmo a Damiáne, svatý Václave a Jene Nepomucký, za nejvěrnější nauku. Jste příkladem z vyšších stavů, dopřejte a vyproste proto štěstí při léčebných postupech, odvahu při udělování rad a v obojím mlčení.“ – na závěr publikace je umístěna Neurautterova rytina sousoší sv. patronů lékařské fakulty Kosmy a Damiána na *Praž. m.*

45/ syn slavného stavitele a architekta Kryštofa Dientzenhofera a bratr ještě proslulejšího architekta Kiliána Ignáce Dientzenhofera Jindřich Dientzenhofer, narozený v *Praze* na *Malé Straně* 1692, veřejně obhajoval 1711 na praž. univerzitě teze z veškeré Aristotelovy filozofie „pod slavnou ochranou nezapadající hvězdy pražského metropolitního kostela, vlnami jasnější, svatého Jana Nepomuckého“, aby získal „nejvyšší věnec filozofie“ – svědčí o tom doprovodná univ. teze (→ B.4, 78)

46/ kněz Jan Tomáš Vojtěch Berghauer, kandidát obojího práva na praž. právnické fakultě, přednesl 19. V. 1713 před akad. obcí, především právnickou fakultou a jejím děkanem, doktorem práv a profesorem cír. práva Janem Adamem Besneckerem, v staroměstské *Týnské bazilice* I. oslavnou řeč o patronovi t. fakulty, sv. Ivovi – tištěnou verzi svého panegyriku řečník věnoval ke cti všech členů svatovít. kapituly, kterým v úvodním věnování sděluje: „Nyní také vám s patričníou ponižeností věnuji svatého Ivona, hvězdu spravedlnosti, rozzářenou horlivostí v péči o duše, panegyricky oslaveného, jehož je veleslavným souputníkem váš veliký horlivec o spravedlnost a duše, svatý Jan Nepomucký muč., na pražské univerzitě veliká hvězda rovněž veleslavné fakulty jakožto licenciát na téže fakultě promovaný. Abyste, když záříte na zemi velikými milostmi dvou svítlen, papeže totiž a císaře, zazářili také na nebi blíženeckými hvězdami, Ivonem a Janem [...]“

47/ křižovník s červ. hv., kněz František Josef Tunck(h)l, profes pražského staroměst. špitálu sv. Františka, se 1716 ve své doktorské práci z teologie věnované divotvorné Panně Marii uctívané na křiž. pout. místě *Chlumu Svaté Maří*, věnoval zázrakům – u XV. teze v doprovodné biblické otázce Tunck(h)l zmínil SJN jako jednoho ze světců, ke kterým se pozemšťané utíkají ve svých potřebách, k němu konkrétně v ohrožení pověsti

48/ plzeňský patricij Teofil Stehlík z Čenkova a Treustátu 1717 absolvoval doktorskou obhajobu z veškeré scholastické teologie pod ochranou praž. svatovít. kapituly, jejímž dějinám věnoval svou tištěnou doktorskou práci – jednotlivé kapitoly (tzv.

„kolosy“) z dějin metropolitních kapitulářů přiřadil k teologickým tezím – celý XVII. kolos věnoval vyprávění o dvou svatovít. kanovnících Janech, Nepomuckém a Johánkovi, které dal král Václav, nový Nero, utopit ve *Vltavě*, na což řeka v obou případech odpověděla, jednou povodní, podruhé téměř vyschnutím – v kolosu XLIII. se činí zmínka o ztrestání prefekta efebů Fridricha Falckého, který potupil hrob SJN

49/ student Jan Springer z *Nymburka* upozornil na svou filoz. obhajobu k získání „nejvyššího vavřinu filozofie“ 1717 univ. tezí, na níž je sděleno, že svou obhajobu věnoval k věčné slávě říš. hr. Václava Morzina, pána na Vrchlábí, Novém Kuncberku (tj. Křinci), Lomnici (nad Popelkou), Čisté, Doubrovanech, Sovoluscích, Kounicích, Doubku a Přibyslavicích, c. k. skutečného komořího (→ B.4, 97)

50/ student Jan Klepitius z praž. semináře sv. Václava, Čech z *Heřmanova Městce*, 1718 obhajoval teze z veškeré filozofie pod ochranou Jana Josefa říš. hr. ze Sporcku, dědičného pána na Heřmanově Městci, Morašicích a Stolanech, aby získal „nejvyšší vavřinový věnec“ v této vědě – obhajobu oznámil univ. tezí (→ B.4, 100)

51/ doposud bylo na celé řadě příkladů ukázáno, že mnoho studentů praž. univerzity svěřovalo svou snahu získat univ. gradus pod ochranu – je jisté, že další výzkum odhalí jména dosud zapomenutých praž. univ. defendentů doufajících v nebeskou intervenci – o některých z nich se nikdy nedozvíme, neboť se příslušné tištěné, psané či výtvarné památky nedochovaly – své svatojánské teze praž. graduanti často zavěšovali přímo k mučednickovu hrobu do praž. katedrály, jak je potvrzeno již 1701^{a)} – při průzkumu lamp, vot. darů a desek v blízkosti hrobu, provedeném 20. V. 1719 v rámci beatifikačního procesu, bylo prohlédnuto mj. mnoho teol. a filoz. tezí věnovaných „ct. sluhovi Božimu Janu Nepomuckému“, rozvěšených a rozmístěných sem tam u světcova hrobu^{b)}

52/ praž. patricij Václav Blovský pozval publikum na svou magisterskou obhajobu z veškeré Aristotelovy filozofie, kterou podstoupil 1719 ve *Velké Karlově aule* pod patronací litom. biskupa Huga Františka říš. hr. Königsegg(-Rothenfels) – pozvánkou byla univ. teze s námětem SJN jako toho, který odmítl svůdné bohatství, ale uposlechl výzvu svátostného mlčení (→ B.4, 102)

53/ po čtyřech letech (1723) tentýž student usiloval o „věnec teologického doktorátu“ (tj. o magisterský titul z teologie) a v knižních tezích připravil k obhajobě v *Karlově aule* různá tvrzení z veškeré scholastické teologie, která doprovodil otázkami ohledně divotvorného života a smrti „ověněného mučedníka a teologa“ SJN – obhajobu absolvoval pod patronací Františka Ferdinanda Kinského říš. hr. z Vchynic a Tetova, jemuž v úvodní dedikaci vyprošuje ochranu – knižní teze v úvodu obsahují stručný nástin života a smrti – mezi následujícími

teologickými tvrzeními a problémy a nepom. otázkami se objevuje např. dotaz, zda bylo vhodnější, aby SJN, druhý Eliáš své doby, získal korunu mučednictví ve vlnách, i když by býval mohl být umučen ohněm – dále zde Blovský řeší problematiku neporušeného jazyka

54/ student Jan Tadeáš Schneider z praž. konviktu sv. Bartoloměje, původem Čech z *Habartic* na Frýdlantsku, oznámil svou obhajobu z celé Aristotelovy filozofie („pro získání nejvyššího vavřinového věnce filozofie“) univ. tezí, z jejíž textové části vyplývá, že patronem jeho obhajoby byl říš. hr. Filip Josef z Gallasu, z jehož pan. Schneider pocházel – do tištěného oznámení zmíněné teze je vepsán den a bližší čas obhajoby (23. VI. 1723 dopoledne), která se konala ve *Velké Karlově aule* (→ B.4, 128)

55/ děkan lékařské fakulty praž. univerzity, doktor filozofie, medicíny a ranhojičství Šebestián Fuchs, původem z *Mohuče*, v kanonizačním procesu 1724 uvedl, že co se nachází v Č. král., vždy slyšel JN nazývat svatým, což se děje i ve veř. a právních aktech, „jako se nekoná na pražské Karlo-Ferdinandově univerzitě žádná slavnostní událost, **kdy by mu nebylo poděkováno jakožto patronovi a spoluúdu téže univerzity**“

56/ student František Dominik říš. hr. z Almesloe, svob. p. z Tappe, Slezan z *Jaworu*, obhajoval ve *Velké Karlově aule* v VI. 1724 magisterský titul z filozofie ke cti Michaela Fridricha kardinála a hraběte Althanna, olom. a vřatislav. kanovníka a neapolského místokrále – v doprovodných knižních tezích k výročkům vybraným z veškeré Aristotelovy filozofie připojil pojednání a filozofické otázky ohledně zvláštních tajemství přírody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku – jedna z připojených disertací a otázek nese titul: „Část spíše než celek, aneb neporušený jazyk svatého Nepomuka je více znamením svatosti, než kdyby se bývalo zachovalo celé tělo.“

57/ student Karel Schleichart z Wiesenthalu 1725 obhajoval na úrovni bakalaureátu teze z racionální filozofie ve *Velké Karlově aule*, a to „pod nejposvátnější ochranou velikého světla na zemi, rovněž na vlnách Vltavy planoucího a zářícího, svatého Jana Nepomuckého“ – obhajobu avizoval univ. tezí (→ B.4, 150)

58/ Jakub Jan Dukát v knize o velebném JS (*Phoenix Moravicus*, 1725) sděluje: „Item na jiných thesibus v slavný universitate pražský defenditovaných předstírá se k svatému Janu Nepomuckému od anjelův v oblacích se snášející (s poznamenanými dole instrumentami mučení jeho) Jan Sarcander Skočovský.“ – nepodařilo se příslušnou praž. univ. tezí dohledat, ba dokonce se z celkového kontextu Dukátova díla zdá, že měl na mysli olomouckou univ. tezí z 1722 (→ výše, Olomouc 3m/)

59/ student František Ceregetti, Čech z *Chrudimi*, obhajoval 1726 ve *Velké Karlově aule* pod

patronaci rektora, děkanů, profesorů a akademického senátu praž. univerzity teze z veškeré Aristotelovy filozofie a doprovodnou tištěnou univ. tezi dal vyzdobit tématem (→ B.4, 152)

60/ t. r. věnoval další student Jan Karel říš. hr. z Waldsteinu svou magisterskou obhajobu (ve *Velké Karlově aule*) ze scholasticko-etické filozofie císaři Karlu VI., jak to vyjádřil v doprovodných knižních tezích – do nich zařadil historická elogia na ctnosti habsburského *Rakouského domu* – mezi nimi na prvním místě vychvaluje zbožnost jako první a nejvíce kvetoucí počátek rak. dynastie – t. elogium (oslavná báseň) vrcholí chválou na panujícího Habsburka Karla VI., jehož zbožnost by se měla zaznamenat pro svět zlatými písmeny – o jeho zbožnosti vydává svědectví jazyk přes tři sta let neporušený, jazyk SJN, ochránce pověsti, který panovníka Karla přivádí ke slávě, vždyt' t. vládce mnoho učinili pro to, aby byl kandidát (doslova „bělostný“) Nepomucký připočten mezi blahoslavené mučedníky, a činí více, aby byl Jan, „znachovělý mučednictvím“, připočten k zástupu svatých – Waldstein se pak přidává s přáním, aby Nepomukův „jazyk milosti“ byl tak dalece u příznivého Boha výřečným, aby tento dopřál Karlovi stálé potomstvo^{a)} – t. student mezi filoz. problémy pojednal mj. o dvou nepom. otázkách, totiž zda se u hrobu může přirozeně rozžehnout lampa věčným světlem,^{b)} a pak jakou měrou štědrosti udělila příroda sv. mučedníkovi JN „šťávy“ (druhy temperamentu), aby převážila ta šťáva, která byla nevhodnější pro zamlčení tajemství (zda to byla melancholická tekutina, nebo cholericá)^{c)}

61/ o studentu Václavu Blovském bylo již sděleno, že obhajoby filozofického (1719) i teologického magisterského titulu (1723) spojil se SJN (→ výše 51, 52/) – tuto studijní „svatojánskou“ cestu završil získáním doktorského titulu z teologie při slavnostní cvičné disputaci s profesorem P. Janem Hillebrandtem SI 16. II. 1729 – „teologicko-skripturistickým“ problémem, který byl při učeném klání řešen, byla otázka, „zda jazyk sv. mučedníka Jana Nepomuckého, zářící nad Hlavou Čech (pražskou metropolí), je společným dobrodiním Nejsv. Trojice, nebo je jakýmsi způsobem zvláštním projevem seslání Ducha sv. na ni [tj. metropolí Prahu]“ – praž. patricij Václav Ignác Blovský byl v té době již kanovníkem u sv. Štěpána v *Litoměřicích* a českodubským děkanem

62/ 1729, v období mezi prohlášením JN za svatého a praž. oslavami jeho kanonizace, se na půdě Karlo-Ferdinandovy univerzity začal vzdávat hold čerstvě svatořečenému mučedníkovi – k jeho poctě napsal knižní univerzitní teze s názvem *Limpidissimus in fluentis Moldavae gratiarum fons, sanctus Joannes Nepomucenus* student filozofie Josef Cyril Kršňák ryt. z Karlsbergu, svobodný alumnus císaře Ferdinanda II. v semináři sv. Václava, který t.

textem doprovodil svou obhajobu z veškeré filozofie – uvedenou knihu v dedikaci věnoval SJN a rozdělil ji do 16 oddílů, v nichž symboly, lemmaty a elogie zachytil život, mučednickou smrt, posmrtnou úctu a zázraky – k jednotlivým zastavením ve svatoján. příběhu přidružil výroky z etiky, které blíže vysvětlil – na závěr své knihy vložil oslavnou báseň, v níž opět vychválil SJN a jeho životní běh – dovětkem knihy se stalo 50 tezí z veškeré filozofie^{a)} – Kršňákův profesor P. Václav Kolbe SI, který předsedal jeho obhajobě, tuto jeho knihu později použil (se svou vlastní dedikací) jako dar pro 76 nových magistrů filozofie, kteří byli promováni při slavnostním aktu ve *Velké Karlově aule* dne 30. VI. 1729 – na závěr t. verze knihy je vložena bližší informace o zmíněném aktu a připojen seznam všech nových magistrů, mezi nimiž se na nejlepší úrovni dosažených studijních výsledků vyjímal spolu se 3 kolegy zmíněný student Kršňák^{b)} – možná již první, jistě však druhá verze popisované knihy obsahovala řadu Pfeffelových grafik z 1725 (→ B.4, 144 a 145)

úvod/ R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← **L** BERGHAUER 1761, 48; **1/ L** *Acta utriusque processus* 1721, 102 (odpověď svědka Severina Prola na 7. čl., 27. otázku 1. beatifikačního procesu) – STEJSKAL 1922, 53 (odhaduje dobu Kirchmajerova vyučování na 1640, dle katalogů č. jez. provincie však Kirchmajer ještě 1642 studoval na řádovém učilišti v Olomouci 3. ročník filozofie a teprve poté mohl odejít učit na některé řádové gymnázium); **2/ G** výše popsáná úvodní grafika, při postavě BJN náp. *B: Ioannes Ne: – L Laurea Gloriar 1652 – DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673b – ČKD LXX (XCV) 1929, 65-66* (svatováclavská památka č. 354) – *SBC* 2001, 43; **3/ L** Z ŘÍČAN 1664; **4/ G** exemplář uložen v NG v Praze, inv. č. R 54 751 – *L SBC* 2001, 33-34 (č. kat. I/1.40); **5/ L** *Acta utriusque processus* 1721, 148 (první *Summarium*, č. 25, čl. 13, otázka 44 v 1. beatifikačního procesu) – STEJSKAL 1922, 53 (Todtfellerovo působení datuje cca 1660, katalogy č. jez. provincie dokládají profesoru přítomnost v Praze na Starém Městě až od 1663); **6/ L** TAICHERT 1670 – ZILYNSKÁ 2001-2002, 10; **7/ L** Z KRIEGLSTEINU 1671 – *Svatý Vojtěch. Tisíc let svatovojtěšské tradice v Čechách* 1997, 111 (č. 62, popis Jana Royta a Pavla R. Pokorného + obr.); **8/ L** VOLCKMAN 1672; **9/ L** *Acta utriusque processus* 1721, 333 (odpověď svědka Leopolda Antonína říš. hr. Trauttmansdorffa na 1. čl., 2. otázku 2. beatifikačního procesu) – STEJSKAL 1922, 53 (Grobendankovo působení datuje do doby cca 1654, ve skutečnosti s ním ale hr. Trauttmansdorff mohl komunikovat asi teprve někdy od konce 60. l. 17. st. do profesovy smrti 1672); **10/ R** l. výpověď Václava Kryštofa Hložka ze Žampachu v 2. beatifikačním procesu, 3. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 19^v ← *L Acta utriusque processus* 1721, 335 (druhé *Summarium*, č. 6) – STEJSKAL 1922, 53 (působení „P.“ Roblitze a Jiřího Weisse časově řadí do doby cca 1680, ač řádové katalogy svědčí spíše o zač. 70. l. 17. st.); **11/ R** l. zápis v 1. beatifikačním procesu, výslech karlovskeho opata Řehoře Samuela Otčenáška, 3. I. 1716, 2. a 7. úvodní otázka, 1. a 2.

otázka 1. článku (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 36^{r-v}); **12/** L SOLIMANI, Z ALTHANNU 1673 (zmínka o zabitém zpovědníkovi královně v medailonu Václava IV. na fol. Bb 2^r) – ALSTEROVÁ 1987, 124; **13/** R l. zápis v L beatifikačním procesu, výpověď jez. kněze Vojtěcha Kníy, 8. I. 1716, k doplňující otázce (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 45^r); **14/** L KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674; **15/** L JAVORNITIUS 1674, tit. str. a úvodní dedikace; **16/** R-L zpr. Tomáše Josefa Ignáce Nováka, faráře ve Strážnici na Moravě, 30. VIII. 1715, což byla pův. příloha G k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v) ← BERGHAEUER 1761, 140 (dat. 1674) – R l. výpověď strážnického faráře Tomáše Josefa Ignáce Nováka v olom. části L beatifikačního procesu, 25. VI. 1717 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, otázka 7) (Novák zde uvádí 1675 jako dobu, kdy dostal BBN během svých studií v Praze, a nato sděluje, že věnoval BBN na veřejnosti své teologické teze, aniž by však upřesnil, v kterém r. se tak stalo); **17/** R l. výpověď téměř 70letého P. Jana Libertina SI k 8. otázce v kanonizačním procesu, 1. XII. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 257^{r-v}); **19/ a)** R LA praž. jez. koleje u sv. Klimenta, 1683 (NKČR, sign. XXIII C 105/5, fol. 23^v) – **b)** ZELENKOVÁ 2005, 189 – ŠRONĚK 2006, 84 (+ obr.); **20/** R l. zpr. litom. děkana a vikáře litom. v. Bohumíra Kryštofa Hofera z Lobensteinu, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 330^r) – L LESSIUS/NIEREMBERGIUS 1684; **21/** R l. dopis Jana Pelleta, křiž. s červ. hv., řádového komendátora a apoš. komisaře ve věcech víry v Chebu, 6. VIII. 1715 (NA, ŘA KR, kart. č. 475); **22/** R *Praelectiones Pragenses* 1684, zadní přídeštlí (fol. 468); **23/** L ZELENKOVÁ 2005; **24/** L REDLICH 1695 – ZILYNSKÁ 2001-2002, 11; **25, 27, 28, 29, 34/** L ZILYNSKÁ 2001-2002, 10; **25/** L RICHTER 1695; **27/** L AUSTEZKÝ Z FESTENBERGU 1698; **28/** L RUDLOFF 1698; **29/** L BENEŠOVSKÝ 1699; **31/ a)** R ČERNÝ 1699-1720, fol. 171^v – **b)** t., fol. 182^v – **c)** t., fol. 186^v – **d)** t., fol. 207^r – **e)** t., fol. 241^r-243^v; **32/** L VINAŘ 1701; **33/** L VOŘÍŠEK 1701; **34/** L RINGELHAN 1702; **36/** L VEIT 1702 – ZILYNSKÁ 2001-2002, 11; **44/** L *Incolatus et investitura* 1711 (cit. poděkování se nachází na pag. 56 a nese titul *Ad SS. Cosmam, Damianum, Wenceslaum, et Joannem Nepomucenum*); **46/** L BERGHAEUER 1713 (úvodní věnování); **47/** L TUNCKHL 1716; **48/** L STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU 1717; **51/ a)** R *Fama publica* 1701, pag. 582 (č. 11) – **b)** R akta L beatifikačního procesu, 20. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 467 (druhé *Summarium*, č. 39, § 11); **53/** L BLOVSKÝ 1723; **55/** R l. výpověď Šebestiána Fuchse v kanonizačním procesu, 22. I. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 356^v-357^r, otázka 26); **56/** L ALMESLOE-TAPPE 1724, 28-33; **58/** L DUKÁT 1725, II. část, 120; **60/ a)** L Z WALDSTEINU 1726, 15-16 – **b)** t., 20-22 – **c)** t., 174-176; **61/** L BLOVSKÝ 1729; **62/ a)** L KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a – **b)** L KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729b

- X. Blízké okolí Prahy

jezuité během působení na vinicích kolem Prahy 1707 zaznamenali, že se kdosi z rouhačů proti

svatým častěji v hospodě i jinde, zvláště kde pivo více teklo, nestydlí napadat SJN veřejným rouháním, jmenovitě že jako hlupák a špinavec na *Pražském mostě* stojí a že dosud nezaplatil dluh za pivo v heraltickém zájezdním hostinci (nejspíš *Heraltice na Třebíčsku na Moravě*) – onen člověk působil dětem oné vsi nemalé pohoršení, když vystavoval na posměch podobizny svatých, avšak sám se stal posměchem, když byl zbaven rychtářského úřadu, byl odsouzen, aby uprostřed vsi seděl na dřevěné čtyřnohé oslici a nakonec aby zaplatil pokutu 150 zl. rýn. na postavení oltáře

R LA praž. staroměst. jez. koleje, 1707 (ARSI, sign. Boh. 118, pag. 738)

Prachatice, město (Č, Prá, Pr, v. Netolice, d.)

mnozí velmi staří měšťané a obyvatelé města *Prachatic* mohou potvrdit, že se téměř od nepamětné doby v t. městě náležitě vzdávala úcta, nicméně poté, co na zdejší d. 1686 nastoupil Václav Pressel, doktor obojího práva a obzvláštní ctitel velkého divotvůrce JN, bylo uctívání natolik horlivě podporováno, že byl zkrátka postaven oltář (→ A.1, t. 1a/) a k podpoře oslavy a ke zkrášení dne narození (tj. svátek) bylo zavedeno slavnostní veř. procesí, v němž 6 slavnostně oblečených mladíků nosívá po nám. sochu t. vel. světce (→ A.1, t. 1b/), a následně se koná zpívaná boh. s požehnáním N. Svátostí, což vše přináší útěchu všem farníkům – během času t. pobožnost natolik vzrostla, že se o velkých svátcích většinou neukáže tak početný lid, jako ve svátek – k rozmnožení t. slavnosti bylo 1705 přidáno kázání – zmíněné procesí doprovází lid z celé prachatic. farnosti i z mnoha farností okolních, kantoři přitom hrají na t. t. a velice zbožný lid horlivě a vroucně zpívá různé písně, i vybrané – den před svátkem se hraje a zpívá u sochy (nejspíš → A.1, t. 2/, ta však byla postav. až 1715) za shromáždění téměř celého města skoro do jedenácté hodiny v noci – t. velice chvalitebná pobožnost (od které se v jiné sváteční dny v *Prachaticích* značně upouští) byla zavedena Božím vnuknutím – na boku oltáře (→ A.1, t. 1a/) jsou připevněny tištěné modlitbičky, a není snad nikoho, nebo jen velmi málo lidí, kteří by kolem nich prošli a nepomodlili se s pohotovostí a vroucností – vše dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. děkana Martina Maxmiliána Širokého, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 132^r-133^v)

Prčice, městečko (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, a. Arnoštovice, 1724 f. Sedlec)

kněz Ignác Zikmund Cardian již jako děkan v *Rožďalovicích* 1715 popsal, jaká úcta panovala na jeho předcházejícím působišti, arnoštovické a přecké administratuře, kde pečoval o duch. správu 1701-09: tam po osm let ctil den slavnostní zpívanou boh. (nikoliv ale o světcích), k čemuž vždy předem pozval lid, který se obvykle sešel v hojném počtu – v neděli následující po svátku s velikou útěchou po oněch osm let konával ke cti slavnost s pouhým kázáním – k t. pobožnosti se scházvalo i

2000 lidí, jak toho dosud jsou očitými svědky mnozí přičítí obyvatelé^{a)} – nadto každou středu na vyprošení milostí dle přání farníků nebo také na svůj úmysl celebroidal na oltáři v přickém k. (→ A.1, t. 1/) – den před svátkem k večeru jakož i v samý zasvěcený den se do noci u sochy na přickém nám. (→ A.1, t. 2/) z okolí shromažďuje mnoho lidu, přičemž k t. soše Cardian každým rokem během svého zdejšího působení vodíval procesí za zvuku t. t., kde po skončení litanií a jistém zpěvu a č. modlitbiče, přednesenými před t. sochou, zasvěcenou Bohu ke cti, se opět šlo průvodem po nám. zpět do velmi blízkého k. za jáсотu a útěšného pláče, za vzlykotu i vzdychání *Svatý Jene Nepomucký, oroduj za nás! a Pomoz nám!*, a tak t. pobožnost byla všemi s nejvyšší útehou vykonávána^{b)}

- a) R l. zpr. rožďalovic. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 529)
– b) R t., pag. 530

Prorubky (dř. Proruby) viz Rychnov nad Kněžnou

Prosek, dř. Prosík (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f.)

míst. farář Kryštof Antonín Fi(e)dlar 1715 rád vyznal a byl hotov na kněžskou čest potvrdit, že mnohokrát zakusil nejnějnější ochranu, hlavně když se měl objevit na veřejnosti

- R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Antonína Fi(e)dlara, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 162^{r-v})

Prostějov, n. Probnitz, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

ve far. k. Pov. sv. Kříže se prokazuje obzvláštní úcta 16. V. slavnostní bohoslužbou s t. t. a za vel. shromáždění kajícího lidu – dol. 1716

- R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Prostřední Nová Ves viz Lázně Bělohrad

Přechaply, též Přechápy, n. Pritschapl (Č, Žat, Pr, v. a f. Údlice)

ve fil. (připojeném far.) k. sv. Matouše lidé či lid má vel. zbožnost – dol. 1715

- R l. zpr. údlic. (osobního) děkana a vikáře Josefa Lanckische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 201^v)

Předměřice nad Jizerou, dř. Předměřice (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, f.)

mnozí mají ve zbožné úctě obraz na boč. oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1b/), pročez pro povzbuzení k větší zbožnosti týdně u t. oltáře, nakolik lze, je sloužena mše sv. se zpívanými litaniemi^{a)} – světec je v tak vel. úctě, že v jakýchkoliv i beznadějných případech a nejvyšších nebezpečích nejenom pověsti, ale i zdraví nebo neštěstí, jej zbožní ctitelé svými slovy a velice mocnou láskou uznávají za velmi mocného a jistého ochránce^{b)} – vše dol. 1715

- a) R nedat. l. zpr. míst. faráře Josefa Střelského, přijatá na praž. arcib. konz. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 193^r) – b) R t., fol. 193^v

Přední Kopanina (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, jez. a. Tuchoměřice)

jez. kněz Jan Miller 1712 nabízí návštěvníkům tuchoměřických držav Tovaryšstva Ježíšova, aby využili zde přítomné posvátné památky k osobní pobožnosti, mezi nimi i vyobrazení na sl. se s. sv. Václava na hranicích kopaninských jez. pozemků (→ A.1, t.), kde zbožní poutníci mohli vykonat jím navrženou pátou pobožnost zaměřenou na odvrácení hanby, pomluvy a veřejného opovržení

- L MILLER 1712, *Instructio III, Sacra memoria prima.*

Přerov nad Labem, do 1903 Starý Přerov, n. Alt Prerau, od 1903 Prerow an der Elbe, městečko (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, d. Čelákovice)

míst. hospodářský správce Jan Antonín Evančický požádal skrze čelákovického faráře Jáchyma Arnošta Martinka praž. arcib. konzistoř o povolení, aby ve zdejší kapli P. Marie a SJN mohlo být v den svátku 16. V. „k větší slávě Boží a k rozšíření pobožnosti vůči řečenému svatému Janu Nepomuckému“ čteno a slouženo více mší sv. jak světskými, tak řeholními kněžími – praž. arcib. kancelář vydala žádané pov. 14. V. 1705 s upřesněním, že se týká pouze dne svátku a že o tom má být předem informován venkovský vikář tamní oblasti Bartoloměj Zelenka, děkan v *Brandýse nad Labem*

- R l. zápis o uvedeném pov. ze 14. V. 1705 v knize emanat praž. arcib. konzistoře (NA, APA I, sign. A 3/3, 256^v)

Příbor, n. Freiberg, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

- I. Město a předměstí

1/ každý rok se 16. V. slavnostním způsobem oslavuje svátek u obrazu na ol. far. kostela (→ A.1, t. 1/) s nejvybranějším souzvukem hudebních nástrojů, nad který si nelze o zasvěceném svátku (*die fori festa*) přát lepšího – k slavnosti se shromažďuje početný lid a mnoho kajícníků – po bohoslužbě jdou všichni lidé s duchovenstvem zbožně procesím k soše na kopečku u města (→ A.1, t. 3/), vykonávají tam pobožnost a po zazpívání závěrečné modlitby (*collecta*) s motetem se se stejnou zbožností a ve stejném pořádku vracejí do kostela, kde projevem úcty před obrazem pobožnost zakončují – dol. 1716

2/ u piaristů:

16. V. 1702 se konala slavnost v kap. sv. Anny, kde se nachází obraz (→ A.1, t. 2a/) – míst. P. rektor tehdy sloužil zpívanou mši sv. a odpoledne byly litanie^{a)} – 16. V. 1705 sloužil zdejší piarista P. Melchior zpívanou mši sv. u oltáře (→ A.1, t. 2b/)^{b)} – 16. V. 1710 byla v čase školní bohoslužby zazpívána mše sv. ke cti u oltáře v kapli postavené k úctě^{c)} – 16. V. 1714 zpívaná mše sv. u oltáře^{d)} – 16. V. 1715 kvůli svátku zazpíval mši sv. u oltáře P. rektor^{e)}

- 1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^{r-v}); 2/ a) R *Annales collegii Priboriensis* 1692-1715, zápis k 16. V. 1702 (pag.

65) – b) R t., pag. 84 – c) R t., pag. 121 – d) R t., pag. 168 – e) R t., pag. 178

- II. Děkanát

vedle *Příbora* se také v jiných farnotech příbor. děkanátu každoročně 16. V. slaví svátek – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r)

Přibyslav viz *Lázně Bělohrad*

Přistoupim (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d. Český Brod)

socha ve fil. k. sv. Václava (→ A.1, t.) se chová ve zvláštní účtě – dol. 1715

R l. zpr. českobrod. děkana Petra Antonína Spazio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346)

Pšánky viz *Smidary*

Pšov, n. Schaab (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

kněz Jiří Antonín Konstantin Ludwig, kříž. s červ. hv., při svém pobytu v řádovém špitálu sv. Františka na *Starém Městě pražském* 1715 sdělil, že během svého života svým „ovečkám“ v duchovní správě doporučoval BJN a že mnozí jeho farníci zakusili ochranu, a to v pšovském far. kostele^{a)} – farářem byl v *Pšově* od 24. X. 1700 do X. 1712 – 1. XI. 1712 nastoupil do *Pšova* na faru další člen řádu křížovníků s červ. hv., P. Zachariáš Lemmich, který zde 1715 stále ještě působil a popsal zdejší úctu následovně: pšovští farníci uctívají SJN co nejvroucněji a vzývají jej ve svých potřebách – ve svátku, který farář Lemmich vždy ohlašuje, kdo nemusí být doma, účastní se zpívání mše sv., mnozí se zpovídají a také ze zbožnosti na půl dne upouštějí od služebných prací – farníci také putují do *Prahy*, aby navštívili hrob, hlavně o svátku^{b)}

a) R l. svěd. Jiřího Antonína Konstantína Ludwiga, kněze, kříž. s červ. hv., profesia ve špitálu „u paty mostu“ v Praze, 5. XI. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – b) R l. zpr. míst. faráře Zachariáše Lemmicha, kříž. s červ. hv., 12. IX. 1715, prez. 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 211^r) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r)

Pšovka, dř. Šopka (nyní část města Mělníka) (Č, Bol, Li, v. Mělník, duch. spr. míst. aug. kláštera)

1/ socha na oltáři v aug. kláš. k. (→ A.1, t. 1/) se těší horlivé soukromé pobožnosti – dol. 1715

2/ o úctě v t. aug. klášteru → Augustiniáni (obutí, poustevníci)

1/ R l. zpr. P. Brunona Raucha, převora míst. kláštera augustiniánů, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 288^r)

Ptuj viz *Straßgang*

Puchlovice, n. Puchlowitz (Č, Hra, Kh, f. Libčany)

skoro všichni farníci libčanské f. jsou od 1693 zbožnými ctiteli – od 1712 se k soše stojící u t. vsi (→ A.1, t.) koná ve výroční den procesí z fil. k. sv.

Bartoloměje v *Boharyni* (do jehož pův. církevního okrsku *Puchlovice* patřily) – obojí dol. 1715

R l. popis svatoján. účty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

Ráb (mad. Győr) viz *Uhry* 1/

Radičeves, n. Reitschowes (nyní část města Žatce) (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f. Žabokliky)

na oltáři ve fil. (připojeném far.) k. sv. Václava (→ A.1, t. 1c/) se během roku sloužívají mše sv. a ročně je na něm 16. V. celebrována zpívaná boh. s t. t. – na žádost jedné zbožné osoby jsou před t. oltářem každou středu dvěma chlapci zpívány nebo recitovány litanie – dol. 1715

R l. zpr. žaboklického faráře Ondřeje Hamerschmidta, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 221^r)

Radnice, město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

od 1709, kdy na zdejší faru nastoupil farář Daniel František Klaudius, se 16. V. ve výročí mučednictví slouží slavnostní zpívaná mše sv. ke cti, která se bere dle ritu praž. metr. kostela jako votivní o N. Trojici – na této bohoslužbě je obvykle mnoho lidí, jak radnic. měšťanů, tak vesničanů, a je tu do 20 penitentů – dosvědčil to jmenovaný farář 1715 – **pozn.:** popsaná pobožnost se konávala určitě v radnickém far. k. sv. Václava

R l. zpr. míst. faráře Daniela Františka Klaudiva, 11. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 20^r)

Rájec, n. Raitz (od 1960 součást města Rájec-Jestřebí) (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f. Doubravice nad Svitavou)

u sochy na m. za vsí (→ A.1, t. 2/) se 16. V. obyvatelé zbožně scházejí a SJN pobožně uctívají – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Rajhrad, n. Gross Raigern, městečko a bened. prob. (M, Brn, Ol, d. Židlochovice, f.)

u ol. s obrazem v k. (→ A.1, t. 1/) se každoročně 16. V. zpívá bohoslužba – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Rakousko viz *Svatá říše římská národa německého* 1/

Rakovník, n. Rakonitz, kraj. král. město (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, d.)

1/ míst. děkan Jiří Jan Libertin žádal 1721 pražskou arcib. konz. latinským dopisem o pov. připojit se k slavnostnímu procesí král. města *Loun* a jeho okolí, jež bylo konzistoří pov. k uctění posvátných ostatků v praž. katedrále, aby tak *Louny* s *Rakovníkem* vedle mariánské lásky (*amor Marianus*), jež obě města po mnoho let spojuje při společném putování na *Svatou Horu*, spojila a posílila také láska jánská (*amor Joanneus*), tj. vůči SJN – konz. této prosbě vyhověla l. odpovědí z 12. IX. 1721, takže se děkan Libertin se svými farníky

mohl již o dva dny později (14. IX.) připojit k lounskému procesí do *Prahy*

2/ Rakovníčtí zvolili SJN za patrona své následně, v pořadí již 48. pouti k P. Marii Svatohorské, kterou uskutečnili spolu s poutníky z *Loun*, *Měrunic*, *Kostomlat pod Milešovkou* a *Kopist* v úterý svatodušní 26. V. 1722 – pouť byla národnostně smíšená, sestavená z Čechů a Němců (v barok. pojetí), v jejichž jazycích byly vydány doprovodné popisy průvodu – ten obsahoval řadu skupin osob, nejprve ženských, později mužských, skupiny hudebníků, nosičů loučí, na závěr duchovenstvo – procesí bylo postupně zdobeno a členěno pěti sochami či obrazy svätic Aurey, Barbory, Kateřiny, Anny, poté P. Marie Svatohorské, načež následovalo postupně pět lešení věnovaných větší cti a zvelebení – lešení představovala SJN nejprve jako slávu sv. řádu „cisterciánského“ (světec nesl krásné lilium a držel se jednoho duchovního z cist. řehole, „neb skrze řeholníky téhož svätého řádu svätý Jan dostal pravou víru a dosáhl zdraví, dokonalé ctnosti, sväté, zlaté mravy“), zadruhé jako slávu poutníků (putujícího ke Starobol. Bohorodičce), zatřetí jako slávu „zповědlníkův“ (zповidajícího královnu Johanu), začtvrté jako slávu „mučedlníkův“ (odsouzeného králem lenivým Václavem sedícím na trůnu) a posléze jako slávu celé řím. kat. církve s náp. *Gloriae Urbis, & Orbis* (zde byl světec vyobrazěn, jak leží v hrobě, na jeho tělo se snáší 5 třípytíých hv. a nejvýše je skví jeho neporušený sv. jazyk)

1/ R nedat. l. žádost rakov. děkana Jiřího Jana Libertina, s přiloženým konceptem l. konzistoriálního pov. z 12. IX. 1721 (NA, APA I, sign. C 151/2d); 2/ L *Pořádek rakovnícké procesí 1722 – Ordnung der rakonitzer Procession 1722*

Rampuše viz Rychnov nad Kněžnou

Rapice viz Vrapice

Rattenberg (R, T, o. Kufstein)

1/ obě dvě zdejší vyobrazení (→ A.2, t. 1, 2/) jsou vyst. veřejné účtě a již od 1705 ctěna – obraz ve vikářském k. (→ A.2, t. 1/) lid zbožně navštěvuje – dol. 1718

2/ každoročně v den se ke cti slouží slavnostní mše sv. o N. Trojici, dol. 1715 – 1718 je konkretizováno, že slavnostní boh. je zpívána ke cti v jednotlivé roky v den úmrťi, 16. V., v souladu s římskými rubrikami o N. Trojici, a to na boč. ol., na němž je vystaven účtě obraz (→ A.2, t. 1/), a tuto mši sv. dává celebrovat komandant a cís. kapitán, urozený p. Anton Pancheri

3/ osoby obojího pohlaví zbožně nosí na hrudi vyobrazení ve formě medailí a s vel. důvěrou v nebezpečích pověsti, cti a také vln (tj. vody) vyzývají BJN jako obzvláštního ochránce a s vel. pobožností jej uctívají – dol. 1715

4/ 1718 je ještě dol., že lid zdejšího cír. okrsku (vikářství) vyzývá BJN obzvlášť v nebezpečích při plavbě a v ohrožení cti, že v den skonu během

slavnostní boh. (→ výše 2/) koná sbírku a také že různí lidé dávají častěji číst mše sv. za vyprošení mocné pomoci

5/ všechny informace nadvakrát poskytl míst. vikář Virgil Damian Gmächl, který se v závěru své druhé nepom. zprávy označil za nejnehodnějšího ctitele svého patrona JN, jehož pomoc v různých případech zakusil – na závěr t. své zprávy se vikář co nejzbožněji podepisuje „srdcem, rukou, vírou i brkem, inkoustem a krví,“ aby potvrdil pravdivost svých sdělení ke cti a ve prospěch velmi vytouženého apoštolského rozhodnutí o slavnostním uctění svatosti (tj. ve prospěch Nepomukovy kanonizace)

1/ R n. zpr. míst. vikáře Virgilia Damiana Gmächla, 16. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [34]-[35]); 2, 3/ R t., pag. [35]; 1, 2/ R l. zpr. míst. vikáře Virgila Damiana Gmächla, 10. XII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [94]); 4/ R t., pag. [95]; 5/ R t., pag. [95]-[96]

Ravensburg, okr. město (N, BW, Tübingen)

socha v karm. kap. P. Marie Radostné (→ A.3, t.) je v účtě – dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoměcké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Recklinghausen, okr. město (N, NW, Münster)

při hl. městském, pův. farním, od 1931 prob. kostele sv. Petra založil 28. X. 1722 (či 2. X. 1722) apoštolský protonotář Vinzenz Rutger Horst, doktor obojího práva, rodinné beneficium pod vyzváním (*sub invocatione*) P. Marie a svätých JN a Františka Xav., vyhrazené v prvé řadě příslušníkům jeho rodiny – 26. VIII. 1764 ustanovil Peter Joseph Horst se svou sestrou Marií Eleonorou Horst, vdovou po p. Jeanfilovi, že po jejich skonu má být zřízeno beneficium t. titulu (*Beatae Mariae Virginis, SS. Johannis Nepomuceni et Francisci Xaverii*) – kolem těchto beneficíí panuje nejasnost

L KRINS 1971, 358, 359, 380 – TORSY 1972, 324 (beneficium zal. 2. X. 1722)

Reidling (dnes součást obce Sitzenberg-Reidling) (R, NÖ, o. Tulln)

sice v celé zdejší f. není 1715 dol. socha či jiná podobizna, přesto se našel jeden farník, který svědčil o dobrodiní přijatém na přímluvu tohoto světce (→ D.1, 753)

R n. zpr. vikáře míst. farnosti Ignaze Schuberta pro pasov. konz., 13. VIII. 1715 (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Reidling, Pfarrakten 1715-) ← L OPPEKER 2003, 176

Reith im Alpbachtal (R, T, o. Kufstein)

1/ míst. farář 1715 sděluje, že se v jeho pěti filiálkách neobjevuje žádná zvláštní úcta, nanejvýš jen soukromá

2/ míst. kooperátor 1719 sděluje, že ačkoliv je úcta u zdejších méně vzdělaných obyvatel nepatrná kvůli nevědomosti, o to je přece větší u osob

kultivovanějšího života, zvláště mezi duchovenstvem – ví, že jeden nebo dva duchovní ozvlášť vzpomenuť Božího přítele uctívají kvůli pomoci, kterou jim, jak zbožně věří, poskytl ve vykonávání duchovních služeb, k čemuž sám kooperátor připočítává, že na přímluvu, jak rovněž zbožně doufá, byla zažehnána jeho nemoc (→ D.1, 860-862)

3/ k úctě vzdávané vyobrazení na m. přes *Inn* → výše, Brixlegg a Reith im Alpbachtal

1/ L HAHNL 1979, 95 ← R zpr. míst. faráře (AES, Akt 22/56, 176-177); 2/ R l. zpr. Johanna Michaela Franckha, kooperátora v Reith im Alpbachtal, 3. 1. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [91]-[92])

Rešice, dř. též Ryšice, n. Röschitz (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f. Horní Dubňany)

kaple (→ A.1, t.) obdržela 27. VI. 1720 licenci ke sloužení soukromých mší a o svátku mše veřejné
L WOLNÝ II. I. 263-264

Rietberg, město (N, NW, Detmold, Gütersloh)

vrchnost hrabství *Rietberg*, manželé Maxmilián Oldřich hr. rozený z Kaunitz (od 5. VII. 1720 moravský zem. hejtman) a Marie Ernestina Františka hr. roz. z Ostfrieslandu a Rietbergu (vzali se 1699, čímž se stali říšskými hrabaty z Kaunitz, Ostfrieslandu a Rietbergu), vztyčili 1723 na vrchu nad městem *Rietbergem* při svém zámku sochu (→ A.3, t.) ke cti SJN nejenom jako svého patrona, nýbrž i ochránce rietberského zámku, města a pan.^{a)} – hr. Maxmilián Oldřich zvolil SJN za zem. patrona hrabství *Rietberg* po beatifikaci, 1721, nebo až v době do 1723^{b)} – ke zmíněné soše se začalo vodit každoroční procesí (*Nepomuk-Prozession*) z rietberského far. k sv. Jana Křt., a to snad už krátce po jejím vztyčení (poprvé je to výslovně dol. 1726)^{c)} – **pozn.:** podobné procesí se konalo ještě na jednom vestfálském panství zmíněného šlechtického páru (→ výše Mellrich)

a) E (na podst. řečené sochy) → A.3, Rietberg – b) L KRINS 1971, 361, 362, 381 – TÝŽ 1973, 52, 54 – c) I www.heraldik-leitfaden.de/Heraldik/aktuell/galerien/3/galerie2183.htm – www.orte-verbinden.de/Wege/Brueckenheiliger-Johannes-Nepomuk/

Rokycany, n. Rokitzan, král. město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, d.)

1/ cis. král. rychtář, purkmistr a měst. rada 1715 dosvědčili, že „předkové naši, jak v ouřadech postavení, tak i jiní lidé zde při tomto král. městě Rokycanech obytní, blahoslaveného Jana Nepomuczkého, českého patrona jak časného tak věčného zahanbení (tak jak nám povědomo se vynachází) jsou v Bohu Všemohoucím vzývali, k němu svou důvěrnost horlivě pro zachování cti a dobrého jména nesli, jako i v svých příbytkách obraz blahoslaveného Jana Nepomuczkého malovanéj aneb vyrytej jsou chovali^{a)} – rokycan. kaplan Václav Ferdinand Schmidt k tomu tehdy dodal, že pobožnost a útočiště jsou v král. městě *Rokycanech* od nepamětné doby^{b)} – nadto výše uvedení reprezentanti města sdělili, že jedenkaždý

je srdečně žádostiv a modlitbami prosí všemohoucího Boha, aby „předjmenovaný blahoslavený Jan Nepomuczký od nejsvětějšího otce římského papeže za svatého vyhlášený aneb canonisovaný byl“^{a)}

2/ co bylo již naznačeno v předchozím bodu, rozvedl kaplan Schmidt do podrobností, když z pověření rokycan. děkana Daniela Jiřího Ridla prozkoumal úctu ve městě rozšířenou – konstatoval: „Ve všech příbytcích města jsem našel, pokud ne vyobrazení [**pozn.:** napočítal jich 124], pak alespoň knížku nebo modlitbu o tomtěž světcí, téměř v každém domě mají k němu zvláštní, dílem každodenní, dílem týdenní pobožnost. Všiml jsem si, že mnoho [lidí] pláče a prolévá slzy z nevysvětlitelné horlivosti vůči němu, když jsem jim při návštěvě domů položil obvyklé otázky. Mnozí prohlásili, že skrze něho od Boha obdrželi mnohé milosti, a zvláštní sdělené milosti jsem zaznamenal a poslal. Mnozí také jsou přivtěleni k bratrstvu pod titulem sv. Jana Nepomuckého částečně na Novém Městě pražském, částečně ve vsi Merklíně.“ – týž kněz sdělil ještě další informace:

3/ na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1/) se slouží oběti mše sv., většinou z horlivosti lidu – samotný den mučednictví, 16. V., je na naléhání horlivého lidu z ustanovení praž. arcib. konzistoře obdařen na dobu 7 let plnomocnými odpustky – v t. den se koná slavnostní shromáždění lidu, jak lze vyvodit z jeho počtu i kvality i z uvážení, kolik lidí přistupuje k eucharistii^{a)} – socha na sloupu na menším nám. u *Pražské brány* (→ A.1, t. 2/) je ve vel. úctě, lid městský i mimoměstský se u ní každou sobotu v čas soumraku po dobu jedné hodiny bez přestání modlí litanie, zpívá rozličné písně a pronáší mnoho modliteb, a to k vel. vzdělání přihlížejících a jako významný projev horlivosti vůči SJN^{b)}

1/ a) R č. svéd. c. k. rychtáře, purkmistra a rady král. města Rokycan, 27. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 381^r), což je příl. A k l. zpr. míst. kaplana Schmidta (viz dále) – b) R l. zpr. míst. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, bod č. 1 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^r); 2/ R t., bod č. 5 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^{r-v}); 3/ a) R t., bod č. 3, fol. 35^r – b) R t., bod č. 4, fol. 35^r

Rokytnice v Orlických horách, dř. jen Rokytnice, n. Rokitzan (im Adlergebirge), městečko (Č, Hra, Kr, f.)

lid má ve zbožné úctě obraz ve far. k. Věšch sv. (→ A.1, t.) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v)

Roma, č. Řím, sídlo papeže, do 1870 hl. město papežského státu, 1871 hl. město sjednocené Itálie, část tvoří stát Vatikán (I a Vatikán)

1/ když pražský metr. kanov. Václav Ondřej Makarius z Merfelic z pověření praž. arcibiskupa Waldsteina 1685 navštívil *Řím*, aby tam k apoš.

prahům podal obvyklou zpr. o stavu praž. arcidiecéze a z pověření své kapituly jednal o schválení oficia, využil příležitosti a věnoval jez. knězi Samueli Laberhüttelovi, penitenciáři ve *Svatopetrské bazilice*, krátký životopis, který s sebou z *Prahy* přivezl, a svazeček obrázků svatého panenského mučedníka JN – (Makarius později ve své knize z 1691 sdělil, že v *Římě* rozdával spolu s obrazem knížečku, kterou o svatém Janu publikoval 1684, což znamená, že šlo o jeho dílo *Vita et mors Divi Joannis Nepomuceni*, → MAKARIUS Z MERFELIC 1684^{a)}) – Laberhüttel, aby poklad nezůstal skryt, při různých příležitostech obrázky rozdával, přičemž se ve spojitosti s jedním z nich nebo vlastně dvěma přihodila pozoruhodná událost – o ní, snad přispívající ke cti, zmíněný penitenciář 1. XII. 1685 napsal dopis do *Prahy* svému spolubratrovi P. Matěji Tannerovi, klementinskému rektorovi, aby v *Praze* u zdroje takového prostředku či léku (tedy obrázků) měli povědomí, jak působivý je to prostředek – v závěru svého listu Laberhüttel vyjadřuje přání, aby byly znovu vytištěny podobizny panenského mučedníka, aby s oceněním tváře andělského muže byla šířena povědomost o oně milosti a ctihodný pan Makarius se potěšil z přeslaského plodu, který vyrašil z jeho zbožnosti, a aby se stokrát i víckrát takový plod znásobil – Laberhüttelův dopis byl později vydán tiskem a připojen k některým výtiskům Makariovy výše zmíněné knihy (→ D.1, 50)^{b)} – Makarius na toto písemné svědectví upozornil také ve své knize z 1687^{c)}

2/ řím. k. *S. Maria dell'Anima* sloužil *Německému národu* jako místo duch. i společenské reprezentace Sv. ř. ř. ve *Věčném městě* – Michael Fridrich kard. Althann jakožto plnomocný vyslanec cis. Veličenstva u Svatého Stolce, známý svou rolí zpravodaje v závěrečné, řím. fázi beatifikačních jednání, požádal řím. Kongregaci posvátných obřadů o povolení veřejně liturgicky oslavovat BJN v řečeném chrámu – kongregace dne 25. IV. 1722 povolila, aby se tu každoročně o svátku ke cti sloužila slavnostní mše sv. ze společných textů o jednom mučedníkovi a stejně tak mše soukromé, se zachováním rubrik řím. misálu – o slavnostní nepomucenské celebrace se poté staral Juan Álvaro kard. Cienfuegos Villazón pověřený v období 1722-28 funkcí zpravodaje v apoštolském (kanonizačním) procesu – k jednotlivým předkanonizačním oslavám v k. *dell'Anima* bylo možno najít následující informace:

2a/ kard. Cienfuegos byl o svátku 1723 slavnostním celebrantem

2b/ z nařízení kardinála Cienfuega byl svátek oslaven 1725 a doprovoben it. kázáním piaristy Sebastiana Paoliho (byl do *Říma* vyslán císařem Karlem VI. mj. proto, aby jednal právě s Cienfuegem) – kazatel svou řeč zakončil svou modlitbou, kterou se obracel na SJN, jemuž vykal –

jde o prosbu k Nepomukovi, aby svým velmi působivým orodováním zachoval pro katolické náboženství jeho současného horlivého pastýře (tj. Benedikta XIII.), který je řídí, a císaře (tj. Karla VI.), který je chrání – ať světec pohlédne, jak se rozšířily hranice víry a jak veliké území získalo Evangelium poté, co došlo k svržení jha pověr a barbarství a ona oblast se dostala do bezpečí ve stínu vznešeného žezla císařova – kéž SJ ozbrojí císařovu paži svatou horlivostí, aby odrazila tyranii Egypta a namísto bezbožných standard osmanského měsíce aby dala v křesťanském vánku zavlát na věžích hanebné *Byzance* našemu vítěznému kříži – ať po puknutí řetězu dlouhého otroctví je uvolněna noha *Jeruzaléma* a ten dýchá vzduch svobody, aby se pak zbožný Sever mohl od Nepomukova hrobu v *Praze* vydat na pouť, která skončí u hrobu našeho Spasitele, kde přednese Bohu modlitby, díky SJN a chvály císaři

2c/ kard. Cienfuegos nařídil oslavit svátek rovněž 1727, k čemuž došlo ve čtvrtek 22. V. ráno – oslavy organizoval *N. národ*, proběhly s bohatou výzdobou a vybranou muzikou, mši sv. sloužil Monsignor (Michael Karel) Althann, oslav se účastnilo mnoho kardinálů a velvyslanci *Portugalska*, *Malty* a *Boloně* a další ministři – mezi lid bylo rozdáno asi 100 tištěných obrázků (za ty bylo již 16. V. 1727 zapláceno 1 scudo)

2d/ u příležitosti kanonizace byl k. *dell'Anima* po dva dny slavnostně osvětlen – ve vyúčtování nákladů na řím. fázi kanonizačního procesu a kanonizaci samotnou jsou k 26. III. 1729 zapsány výdaje na toto osvětlení: iluminace samotná si vyžádala 73 scudů a 5 bajochů, Tomasovi Bonacorsimu bylo zapláceno 52 scudů za skleněnou výzdobu závěsných svítlen (lustrů) a Ferdinando Bossi obdržel 2 scudi a 6 paolů za různé zednické práce, které si tato iluminace vyžádala

3/ samotná slavnost kanonizace v *Lateránské bazilice* proběhla o svátku sv. Josefa 19. III. 1729 – zachovalo se mnoho dobových popisů této události^{a)}

- jeden z nich, český (vlastně č. překlad německého překladu latinského překladu italského originálu), zní: „Když tehdy tak, jak řečeno, ten hlavní kostel sv. Jána v Lateránu s jeho vyhotovením k stavu svému přišel, shromáždilo se tam na ten k tomu ustanovený 19. den měsíce března nescíslné množství lidu s pozvaným k tomu duchovenstvem, kterému určitá hodina před tím dána byla. Při takovém ustanovení vzala začátek svůj veřejná procesí, jižto začátek byl ode všeho v Římě se vynacházejícího, jak kanovníckého, tak jiného duchovenstva, na to následovali papežští štítův nosičové, general-procuratores, kteří sice v papežské kapli své místo mají, consistorialní aneb duchovní právní advocati, oni kaplani, kterým papežskou korunu a jiný duchovní papežský oděv napřed nositi přísluší, cti-kamerlinkové papežští a pak muzikanti. Na to následovala veliká toho

svatořečenu býti majícího mučedníka korouhev od německého a uherského colleje alumnův v jejich červeném oděvu a komžích nešená. Po tej velikej počet praelatův, tak nazvaných abbreviatorův, referendariusův votantův signatury, komorních-klerikův, též auditorův Sanctae rotae v dlouhým oděvu a rochetích. Na to jeden z nejpřednějších praelatův a auditorův rotae (aneb toho práva, v kterým na způsob kola duchovní soudcové a rady seděti a duchovní práva vyřknouti obyčej mají) jako jáhen oblečený, jenž papežskej kříž nesl. Jinej kaditedlnici a sedm jiných tolikéz svícny s hořícími svícemi. Na to šli infulirování opati, biskupové, arcibiskupové a patriarchové v pluvialích a biskupských čepicích. Ten průvod vzal svou cestu skrze cestu chrámu lateranenského a působil nejenom slavné, ale také při dívajících se nábožné vzezření. Zatím když se ta procesí k velikým dvěřím hlavního kostela přibližovala, začala Jeho Svatost papežská pod velkým loubím paláce, kdežto oltář a trůn postaven byl, v pluvialu a papežské koruně, s hořící svící v ruce *Ave maris stella* hlasitě zpívati. Na to posadil se Nejsvětější Otec do nosící sesle a nešen byl s vyprovázením napřed jdoucích pp. kardinálův, v biskupských čepicích pluvialmi oditých, do hlavního kostela. Když již Nejsvětější Otec skrze přední klenutí tam vešel, padl vprostřed chrámu Páně před Nejsvětější Svátostí oltární na svá kolena, na to vystoupil na ten skvostně připravený trůn pod oné drahé nebesa. Když se Nejsvětější Otec na ten trůn posadil, přijal od (titul) pána kardinála z Althánu jakožto procuratora hluboce přednešenou první instanci aneb žádost toho nastávajícího svatořečení, kterou jménem Jeho Eminencí advocat Ludovicus de Valentí, od jednoho caeremonií mistra až k nejdolejšímu trůnu vyprovozený, přednášel. Když tito obá klekli a v prostředku mezi nimi Jeho Eminencí stál, oné obyčejné *instanter* aneb snážně (kterak totižto, aby blahoslavený Jan k počtu svatých připojen byl, velmi snážně žádají) ponížene přednášeli. Jménem Jeho Svatosti papežské odpověděl na to vysoce důstojný Majella, tejný pisař těch od papežské Stolice k potentátům odeslanou býti majících psaní (brevety nazvaných) a napomínal všechny přítomné poslouchače, aby v té tak veliké věci Boha vroucně vzývali. Nejsvětější Otec povstal z sesle, klekl před faldistorium aneb caeremonialní stolicí, muzikanti začali letanii o Všech svatých, však bez jmenování toho ještě nesvatořečeného blahoslaveného Jana Nepomuckého. Po skonání těch vystoupil zase Nejsvětější Otec na trůn. Nahoře řečení (tit.) páni, kardinál z Althánu a jeho přistojící, konali na předešlý způsob druhou instanci s těmito slovy: *Instanter, instantius*, to jest snážně a ještě snážnějc, jak nahoře praveno. Nejsvětější Otec opět odebral se k stolicí caeremonialní a vykonal krátkou modlitbu. Diaconus se obrátil po pravé ruce k lidu a zvolal hlasitě: *Orate, Modlete se. Nejsvětější Otec*

padl na kolena a modlil se spolu s lidem pořád, až subdiaconus povstal a lidu řekl: *Levate, Povstaňte. Potom všickní povstali a Nejsvětější Otec začal hlasitě zpívati Veni Creator Spiritus, Příklad Stvořiteli Duše sv., kterýžto chválozpěv zpěváci a jiní mezi rozličným klaněním dokonali. Nejsvětější Otec navrátil se k trůnu a jeden každý z nich do svého řádu. Po vykonaném zpěvu jakož i po závírce toho tak nazvaného responsorii, též po verši *Emitte Spiritum tuum et creabuntur* etc., Sešli Ducha tvého a stvoření budou. A po téhož odpovědi *Et renovabis faciem terrae, A obnovíš tvář země*, řekl papež modlitbu: *Deus, qui corda fidelium* etc., Bože, jenž jsi srdce tvých věrných atd. Zpěváci zavřeli a odpověděli *Amen*, staň se. Jeho Eminencí pán kardinál Althán přednesl při znovu se posazení papeže třetí instanci řkouce *Instanter, instantius, instantissime*, snážně, snážejíc, nejsnážejíc, žádající totižto, aby Jeho Svatost papežská blahoslaveného Jana v počet těch, kteří jakožto svatí veřejně ctěni jsou, uvesti ráčila. K čemuž Nejsvětější Otec svolil s nakloněním hlavy své a zvolal pod korunou papežskou hlasitě toto následující:*

Ad honorem Sanctae et Individuae Trinitatis et exaltationem fidei catholicae ac christianae religionis augmentum auctoritate ejusdem Dei Omnipotentis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, et Beatorum apostolorum Petri et Pauli, et nostra, de consilio fratrum nostrorum, decernimus et definimus Beatum Joannem Nepomucenum Sanctum esse et Sanctorum catalogo adscribendum, ipsumque catalogo hujusmodi adscribimus etc. – Ve jménu Svaté a Nerozdílné Trojice, k vyvýšení všeobecné katolické církve, k rozmnožení křesťanského náboženství, mocí též Boha Všemohoucího, Otce i Syna i Ducha svatého, a svatých apoštolův Petra a Pavla, a naší, s radou bratří našich, ustanovujeme a vypovídáme, že blahoslavený Jan Nepomucký svatý jest a k počtu svatých připojen býti má, jehožto my také k těmž počtu připojujeme atd.

Jeho Eminencí pán kardinál Althán jakožto procurator aneb dožádatel téhož svatého žádal neprodleně spolu s pánem advocatem aneb přístupcem Valentí protonotarios [tj. protonotáře], aby nato instrument aneb veřejné svědectví vyhotovili a aby strany toho bula aneb papežskej list od Jeho Svatosti papežské vyhotoven byl. Nato pozdvíhl se z trůnu Nejsvětější Otec s složením papežské koruny a intoniroval píseň *Te Deum*, Tě Boha chválíme, k čemuž na Engels-Burgku [tj. Andělském hradě] z kusův střelení, se všemi zvony celého města zvonění, též trouby a bubny slyšeti se daly. Když se ta píseň od muzikantův skonala, povstal diaconus na pravici a zpíval: *Ora pro nobis Beate Joannes, Oroděj za nás sv. Jene, načez se na kůru odpovídalo: Ut digni efficiamur promissionibus Christi, Abychom hodní učinění byli zaslíbení Kristových. Nejsvětější Otec pak*

říkal před svým křížem modlitbu: *Precibus et meritis*, Skrze přímlyvu a zásluhy atd. a udělil přítomným obyčejné odpustky. Přiodín byl papežským mešním rouchem, zpíval velikou mši o svatém Josefu a činil v ní commemoračí aneb připamětní modlitbu o svatém Janu Nepomuckým. Při *Credo* postavili se tři kardinálové Congregationis rituum aneb od Shromáždění církevních obyčejův [tj. Kongregace posvátných obřadů] v řadu při ofertorium aneb místě obětování, kamžto když Jeho Svatost papežská přišla, přijala oběť dvouh velikých voskových svíc, na niž malován byl ten nový svatý stoje a papežský erb, pod nim pak erb vysoce důstojné kapitoly pražské. Každá ta svíce vážila 60 liber. Přitom byla ještě jedna od třiceti liber obětovaná. Druhá oběť byla dva veliké chléby na čistých a kunstovně složených lněných šátkách; na každým byl erb papežský vyrytej a pozlacenej. Nato následovala oběť dvouh nápodobně pozlacených nádob s vínem. Všecko to vejš jménovaných pánův kardinálův congregací nešeno bylo. Po vykonaných obětích dali tito kardinálové a Jeho Eminenci procurator Jeho Svatosti papežské políbení nohy a navrátili se na své místa. Nejsvětější Otec pokračoval v oběti mše svaté, s jižto vyplněním vzalo to posvátné konání s všeobecním potěšením svůj konec k cti a chvále svatého Jana Nepomuckého jakožto jasně hořící svíce hlavního kostela pražského, patrona Království českého, hajitele a ochránce dobrého jména a prvního mučedlníka neporušené tajnosti a pečete svatosvaté zповědi.“^{b)}

- další podrobnosti k samotné slavnosti a jejímu zázemí viz v moderní literatuře^{c)} a též → A.5, Itálie a Vatikán, Roma 8/
- zde sluší podotknout, že papež Benedikt XIII. udělil odpustky pro ty, kteří budou užívat korunky, růžence, obrázky, kříže a medailky (mince) požehnané u příležitosti kanonizace – byl o tom vydán I. dokument, který byl přeložen do italštiny a němčiny^{d)} – ve vyúčtování řím. fáze kanonizačního procesu lze k 27. V. 1729 najít informaci, že t. dne bylo zapláceno za 350 exemplářů takovýchto indulgencí^{e)} – o medailích či medailkách (mincích) ražených ke kanonizaci → A.7, I. 7/

1/ a) L MAKARIUS Z MERFELIC 1691, *63 – b) R-L *Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel*, 1. XII. 1685, příl. k L MAKARIUS Z MERFELIC 1684 – c) L MAKARIUS Z MERFELIC 1687, 100; 2/ L GALLUZZI 1729, 109 – LASFARGUES 1965, 261; 2/ L *Decretum Urbis* 1722 ← *Sacra rituum congregatione* 1727, pátý oddíl, 4 (č. 4); 2a/ L LASFARGUES 1965, 262; 2b/ L PAOLI 1751, 133-139 (text kázání, závěrečná pasáž se nachází na pag. 139), 245 (okolnosti kázání); 2c/ R *Berechnung* 1725-1729 (obrázky pro oslavu svátku v n. národním k. *dell'anima*) – L *Wien. Diarium*, 11. VI. 1727, č. 47 (popis oslav); 2d/ R *Berechnung* 1725-1729; 3/ a) L BALBÍN, *Supplementum* 1729, 71-75 – *Breve compendio* 1729a-c – *Breve ragguaglio* 1729 – *Eigentliche Beschreibung* 1729 – *Johanneischer Ehren-Triumph*

1729a, 136-155 – *Krátký vejpis* 1729 – *Kurzer Bericht* 1729 – *Kurzer Inhalt* 1729 – *Kurz und umständlicher Verlauf* 1729 – PASSI 1729, 238-239 – WIETROWSKY 1729, 231-236 – b) L *Krátký vejpis* 1729, s. p. (posledních 5 stran) – c) např. L POLC 1979 – MANFREDI 2001 – d) L *Indulgentiae* 1729 – *Indulgenze* 1729 – *Inhalt des Ablasses* 1729 – e) R *Berechnung* 1725-1729

Ronov nad Doubravou, dř. Ronov, n. Ronow an der Doubrawa, též Ronau, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, a.)

všude je tu vel. úcta – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. administrátora, P. Gerarda, profesora žďár. cist. kláštera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 104^r)

Ronšperk viz *Poběžovice*

Rossatz (R, NÖ, o. Krems)

soše na hoře *Kalvárii* (*Berg Kalvari, Calvariae-berg*), zdejší poutním místě, byla již před 1715 vzdávána od četného příchozího lidu celoroční úcta, hlavně pak v den narozenin či jmenin, protože se zde přihodila podivuhodná událost s lilii, kterou světec držel v ruce (→ D.1, 426)

Roudnice viz *Libčany*

Rouchovany, n. Rauchowan, městečko (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f.)

ve svátek socha ve far. k. (→ A.1, t.) zdobena a slaví se mše sv. – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Rovereto, lid. Roveredo, město (I, Trentino-Alto Adige)

poté, co zde byla postav. mram. socha (→ A.5, Itálie, t.), proběhla 16. V. 1727 následující pobožnost a procesí k veliké cti: z arcikněžského k. sv. Marka vyšlo bratrstvo N. Svátosti, po němž následovalo duchovenstvo ve vel. počtu (více než 50 kněží), nato městský *podestà* spolu s pány *proveditory* a četný lid – průvod došel Obuvnickou ul. k mostu, kde stála zmíněná socha a byla vyzdob. tapisériemi, cypřiši, hořícími pochodněmi a svícemi – sochu posvětil arcikněž ve jménu míst. biskupa, načež poklekl na lavici pokrytou kobercí, magistrát na druhou podobnou a hudebníci zapěli chvalozpěv, přičemž se pájilo z 40 moždířů rozestavených tam proti sobě – když modlitba skončila a svatému JN bylo svěřeno město a řeka *Adige* (*n. Etsch, č. Adiže*), pohnulo se procesí za ustavičného střelení, vyzvánění a zvuku trubek od zdejšího hradu ke k. Vykupitele a stále pokračovalo ve zmíněném chvalozpěvu – jak přišlo do kostela, začala zpívaná mše sv. a po evangeliu pronesl zdejší učitel rétoriky (tj. gymnaziální třídy), kněz, oslavnou řeč, načež pokračovala mše sv. – po jejím skončení zamířil průvod za výše uvedeného doprovodu zpět do k. sv. Marka, kde pobožnost skončila – **pozn.:** ř. *Adige* protéká záp. od města, přičemž se do ní vléva přítok *Leno, n. Leimbach*, který obtéká již. okraj hist. jádra *Rovereta* v blízkosti hradu (*Castello*), a nad

ním se nyní klene kam. m. *Ponte Forbato* – nejspíš na jeho předchůdci, starším mostě, stávala nyní již zaniklá svatoján. socha spojená s právě popsanou slavností

└ *Wien. Diarium*, 4. VI. 1727, č. 45

Rozbělesy, n. Rosawitz (nyní část města Děčína) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

jakási pobožnost začala ve far. k. poprvé 1715, kdy byla vyhlášena a poté o svátku celebrována zpívaná mešní oběť, ke které se shromáždil lid v mnohem vyšším počtu než v jiných, všedních dnech

└ l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Langhansse, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 280^r)

Roztoki, n. Schönfeld (P, KL, f.)

u sochy na oltáři ve far. k. (→ A.4, t. 1/) farníci konají své modlitby – u desky s malbou na stromě při cestě (→ A.4, t. 4/) je ctěn BJN kolemjdoucími od 1708

└ l. dopis míst. faráře Antona Josefa Lengfeldta, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 238)

Rožďalovice, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, d.)

míst. děkan Ignác Zikmund Cardian 1715 ve svých 43 l. vypravuje o úctě, jak se rozvíjela v jeho životě: začal SJN uctívat ve svých 14 l., tj. 1686, svěřil se mu a tak dalece postoupil podporován „jánskou milostí (laskavostí, přátelstvím, láskou)“ (doslova „gratia Joannae“), že i bez podpory chudých rodičů byl šťastně přijat do duch. stavu – v t. stavu od svého nastoupení do duch. správy projevoval úctu a inspiroval k ní druhé 1699-1701 jako kaplan v *Táboře* (→ níže, t. 2/), 1701-09 v roli administrátora v *Arnošovicích* a *Prčici* (→ výše Prčice)^{a)} – 23. VIII. 1709 nastoupil Cardian na rožďalovické d., kde během 6 let svou započatou pobožnost nezmenšil, ale pod vedením Boží milosti prokazoval dle svých možností čest způsobem, jako v *Prčici*, k čemuž se stále shromažďovalo obvykle velmi hojné množství lidu – dosud p. děkan pokračuje v celebrování každou středu u zdejšího oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1a/), kdy se figurálně zpívají litanie a v t. dnech také mnozí přítomní na boh. SJN považují za svého patrona, ba dávají velice často sloužit mše u t. oltáře pro vyprošení milosti^{b)} – i obraz v děk. k. (→ A.1, t. 1b/) je stále v úctě těch, kteří na něj hledí^{c)} – dřev. sloup se sochou před děkanstvím (→ A.1, t. 2/) den ode dne nesmírně mnozí kolemjdoucí, nejenom místní a farníci, ale i různí cestující a poutníci co nejpočetněji pozdravují a se vzdechy, jak p. děkan Cardian velice často pozoroval, se svěřují pod orodování a ochranu^{e)} – k t. soše se každý rok v den mučednictví v odpoledním čase vede slavné procesí a po vykonání litaní s č. modlitbičkou se vede zpět do chrámu^{e)} – na závěr děkan Cardian prohlašuje, že ať si hřmí podsvětí, d'ábel se vzteká a povstává pekelný podvodník, on že nepřestane pro zvláštní milosti na přímluvu od Boha udělené, známé Boží Velebnosti a jemu samému, prokazovat co

nejsrdečněji úctu tomu, jenž je naprosto hoden uctívání, a to až k počtě oltáře^{e)} – svůj dopis Cardian potvrdil otiskem pečeti znázorňující stojícího SJN (○) v kanov. obleku s biretem na hlavě, s krucifixem a palmou v rukou, s písmeny *I* a *R* po str. světce a níže se 4 hv. (pátá hv. se patrně neotiskla)^{d)}

a) └ l. zpr. míst. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 529-530) – b) └ t., pag. 531 – c) └ t., pag. 532 – d) otisk pečeti se nachází na pag. 535

Rožmberk nad Vltavou, n. Rosenberg, město (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

farář Michael Wagner (ve fun. 1698 † 23. V. 1705) často horlivě povzbuzoval lid k úctě – jeho nástupce, druhý v pořadí, cisterciák Desiderius Ludwig Resch, dal 1712 pozlatit oltář ve far. k. (zbudovaný Wagnerem, → A.1, t. 1a/) pro velmi vel. pobožnost obecného lidu^{a)} – mnohé sochy a obrazy v domech i v k. (→ A.1, t. 1b, 3/) jsou zbožně ctěny – obzvláštní pobožnost se koná ve far. k. 16. V. za shromáždění lidu, který je k tomu předem pozván – koná se tehdy modlitba za přímluvu^{b)} – vše dol. 1715

a) └ l. zpr. míst. faráře Desideria Ludwiga Resche, cisterciáka, profesy vyšebrod. kláštera, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 164^r) – b) └ t., fol. 164^r

Rtyně v Podkrkonoší, dř. Rtyně, jinak Hertin, n. Ertin (Č, Hra, Kh, f. Červený Kostelec)

ve fil. k. sv. Jana Křt. se ve výroční den zpívá mše sv. z připadajícího svátku – dol. 1715

└ l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

Rudolfov, n. Rudolfstadt, hor. město (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.1, t.) dol. 1715 jakási pobožnost lidu

└ l. zpr. míst. faráře Jakuba Václava Acharta, 12. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 226)

Rumburk, n. Rumburg, město (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

k oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) byla (patrně již v r. jeho vzniku, 1703) složena fundace na oheň do lampy, aby se ve dne v noci udržoval, a také na bohoslužbu, aby se jednou týdně sloužila na t. svatoján. oltáři – dol. 1715 (→ níže, Šluknovský vikariát)

└ l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Friedricha Ignaze Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^v)

Rychnov nad Kněžnou, dř. Rychnov, n. Reichenau (an der Knieschna), město (Č, Hra, Kh, f. či d.)

na t. území veliká pobožnost, která spočívá ve zbožných modlitbách mnohých, zvlášť ve výroční den nebo v bezprostředně následující neděli, kdy se velmi mnozí zpovídají ze svých hříchů a osvěžují se sv. přijímáním – řečenou neděli se také vede každoročně procesí mimo město do k. sv.

Bartoloměje a lid tam u oltáře (→ A.1, Dubno) pronáší zbožné modlitby, což se děje od 1694, kdy byl k. s oltářem konsekrován – socha na rychnovském nám. (→ A.1, t. 1/) 1713 vystavena veřejně účtá a požehnána – vše dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r) – **pozn.:** tehdejší území pod sp. rychnovského (osobního) děkana obsahovalo obvody far. (dék.) k. sv. Havla v **Rychnově** se zám. piar. k. N. Trojice a kap. Proměnění Páně (zvanou kap. zesnulých) a místy **Bezděkov, Dlouhá Ves, Dobřínov, Dubno** s fil. k. sv. Bartoloměje, **Jámy, Jedlina, Lipovka** a **Městská Habrová**, příf. javornický fil. obvod s fil. k. sv. Jiří v **Javornici**, příf. obvod s fil. k. sv. Petra a Pavla v **Liberku** a místy **Hláška, Prorubky (dř. Proruby)** s kap. Korunování P. Marie a **Rampuše**, posléze příf. lukavický fil. obvod s fil. k. Naneb. P. Marie v **Lukavici** a místy **Benátky** a **Panská Habrová**

Rychnov u Jablonce nad Nisou, dř. jen Rychnov, n. Reichenau (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

ve far. k. sv. Václava i na cestě farnici velmi často zbožně zpívají píseň *Joannes heyliger Patron von Nepomuk gebahren* – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Ferdinanda Fridricha Víta Vettera, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 421)

Řehlovice, n. Groß-Tschochau či Gross Tschochau, kdysi městečko, od druhé pol. 17. st. ves (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ pobožnost zde započala 1706, kdy na zdejší faru nastoupil Jan Josef Vogel a o svátku sloužil slavnostní zpívanou boh. ke cti, což činil také opakovaně o následujících slavnostech, u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. 1/), u kterého se do 1715 scházel lid stále početnější než při jiných mešních obětech během týdne

2/ den ode dne ve vsi vzrůstá nábožnost, kdy jak obyvatelé, tak průchozí putující do *Krupky* u kam. sochy vystavené 1715 (→ A.1, t. 2/) stačili do 19. IX. t. r. již tisíckrát na kolenou uctít BJN a stále jej uctívají

3/ sám výše zmíněný farář Vogel o sobě sdělil, že se pokládá za nejněhodnějšího ze všech ctitelů, že od doby před 1695 každý den uctíval t. svého patrona JN některou modlitbičkou a že stále vůči němu chová zvláštní náklonnost (→ D.1, 95)

4/ farář Vogel zaslal nepom. zprávu, aby učinil zadost co nejpobožnější zbožnosti c. k. Veličenstva a ostatních ctitelů a velice zbožnému nařízení litom. kapituly

1-3/ R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^r); 4/ R t., fol. 291^r

Řepín (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, f.)

1/ k soše na sloupu upr. obce (→ A.1, t.) se o jednotlivých svátcích bl. Matky konají slavnostní průvody s t. t.: nejprve jde umbela (místního mar.) bratrstva, 2 korouhve, 2 bratři zpěváci se svícemi, trubky, bubny, 2 korouhve, následuje nesený vět. obraz bl. Matky sedící na sedátku s žezlem v pr., Ježíškem na lv. ruce, následují sestry bratrstva za bílou zástavou – obzvláště se ale v předvečer

samotného svátku slavně konají první nešpory za shromáždění lidí a v samý den slavnostní procesí jak výše – také v jednotlivé středy večer se konají u t. sochy modlitby a zpěv – vše dol. 1715

2/ míst. administrátor Jan Antonín Chocholka se v žádosti k praž. arcib. konzistorii z 1721 mj. zmiňuje o tom, že když místním lidem vyprávěl o milostech a dívech, mnozí projevíli přání vést k SJN procesí do *Prahy*, proti čemuž on však podotýká, že místní bratrstvo je velice chudé, že letos Řepínští nevedli nikam procesí^{b)}

1/ R l. zpr. míst. faráře Martina Vyšehradského, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 282); 2/ R nedat. l. žádost míst. administrátora Jana Antonína Chocholky, prez. na praž. arcib. konz. 19. IX. 1721

Řibsko viz *Hřibsko, Libčany*

Říčany, městečko (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f.)

zbožný lid v hymnech a písničkách vyjadřuje chvály – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Daniela Beránka, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 187^r)

Řimice, do 1907 Řimnice, n. Rzimitz, dř. Ržimnitz (M, Olo, Ol, d. Mohelnice, f. Moravičany)

při zbudování zdejší kaple (→ A.1, t.) 1727 byl pro zpívanou mši sv. v oktávu svátku knězi přičten odvoz, oběd a 1 zl. 30 kr., učitelé pak 30 kr.

L WOLNÝ I. IV, 39 (sdělení na základě kopie dokumentu v konzistoriální registratuře)

Saalfelden am Steinernen Meer (R, S, o. Zell am See)

míst. děkan se 1715 z doslechu dozvěděl, že v t. jeho f. mnozí v soukromí chovají BJN ve vel. úctě

R n. zpr. míst. děkana Jakoba Zällera, 5. XI. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [58])

Salmanskirchen (BA, OB, Mühldorf am Inn, Ampfing)

farář v *Lohkirchen* 1715 sdělil, že v jeho fil. k. v *Salmanskirchen* obecný lid prokazuje pobožnost soše (→ A.3, t.)

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [47])

Salzburg, č. Salcburk, dř. Solnohrad, hl. město spolkové země Salcbursko, sídlo arcib. (R, S)

1/ mal. obrazy ve čtyřech k. (→ A.2, t. 2/) jsou vystaveny veř. a obecné pobožnosti a ve městě se nachází nemálo ctitelů, kteří SJN uctívají, zbožně se modlí hodinky a vydané modlitby – dol. 1698

2/ vyobrazení v téměř každém k. města byla ctěna – dol. 1715

3/ v t. městě byly povoleny zpívané mše sv. v den 16. V. jisté již 1715

4/ k příležitosti svěcení dvorní (či zám.) kaple v arcib. letní rezidenci *Mirabell* (12. V. 1726, → A.2, Salzburg 5/) jeden „důvtipný brk“ vyjádřil tehdejší letopočet v přání, aby mlčenlivý Nepomuk promlouval (u Boha) ve prospěch zakladatele právě žehnané svatyně, postavené k mučednickově cti:

SILENS NEPOMVCENVVS PRO FVNDATORE LOQVETVR^{a)} – tímto zakladatelem byl salcburský arcibiskup a člen č. šlechtického rodu František Antonín z Harrachu, velmi horlivý ctitel – v řečené kapli proběhla krátce po jejím vysvěcení osmidenní oslava započatá ve svátku 16. V. 1726: v cca 9 hod. dopoledne zaznělo kázání, poté byla sloužena slavnostní mše sv., jak se to dělo po všechny dny oktávu, a sice v pracovní dny pokaždé v cca 10 hod. dopoledne, v neděli pak, která na oktáv připadla, v cca půl 11, po mši sv. v dómu, byla rovněž celebrována slavnostní boh. – v předvečer svátku, v samotný svátek a ve všechny dny oktávu se pokaždé v cca 5 hod. modlily litanie a následovalo požehnání – katolíkům, kteří by kapli navštívili od prvních nešpor svátku do západu slunce samotného svátečního dne (15.-16. V.), byly za obvyklých podmínek nabídnuty plnomocné odpustky – v t. období (12.-23. V. 1726), „u příležitosti první slavnosti slavené v nové nákladné kapli Mirabelu“ zaznělo melodramatické oratorium *Il Segreto incontaminato*, které na objednávku stavebníka kaple, salcbur. arcibiskupa Františka Antonína Harracha zkomponoval a objednavateli věnoval slavný barok. skladatel, cis. vicekapelník ve *Vídni*, Benátčan Antonio Caldara (dílo bylo hotovo 17. III. 1726, → C.2, 2/ 1726, Salzburg)^{b)}

1727 se v mirabellské kapli konaly v předvečer svátku první litanie, které v přítomnosti arcibiskupa Harracha provedla jeho dv. hudba ke cti^{c)} – byla to poslední oslava, které se Harrach zúčastnil, neboť následně nečekaně zemřel 18. VII. 1727 ve věku 62 let – v pohřební řeči vicerektor salcburské bened. univerzity, bened. kněz Cölestin Mayr vícekrát udeřil na strunu arcibiskupovy osobní úcty: „Co bych měl říci o [...] úkonech zbožnosti [zesnulého]? Neříkám nic [...] o nadšení pro úctu svatého Jana Nepomuckého, ke kterémuž cíli dal také zbudovat nádherou a nákladnou dvorní kapli v Mirabelu.“^{d)} – později kazatel o zesnulém pokračuje: „Nesmrtelný duch nalezl, jak v životě hledal a toužil, svůj pokoj v ruce svého Stvořitele, jeho zbožné srdce v nově postavené, drahocenně vyzdobené dvorní kapli v Mirabelu vedle oltáře svatého Jana Nepomuckého [...]“^{e)} – na motivy posledně sdělené skutečnosti řečník krátce nato praví: „Kde nalezlo milované srdce svůj vytoučený pokoj, než právě u toho, kterého stále milovalo, totiž u svého pokladu, jak Kristus říká: *Kde je tedy tvůj poklad, tam je i tvé srdce?* Měj se tudíž dobře také ty, zbožné srdce, u svého srdečně milovaného sv. Jana Nepomuckého! Pak bude tento veliký světec mlčenlivě promlouvat v prospěch svého zbožného zakladatele [...]“^{e)} – po právě citovaných slovech se pohřební kazatel odvolává na onen letočetný výrok důmyslně zkomponovaný k příležitosti svěcení mirabellské kaple (→ výše) – také v pam. nápisu na Harrachově výpravném náhrobku v salcbur. katedrále sv. Ruperta a Virgila, kde bylo pohřbeno jeho tělo, je sděleno, že zesnulý

byl velmi vel. ctitelem SJN a že t. světci postavil velice krásnou kapli v mirabellském domě, který uvedl do současné úhlednější podoby^{f)} – ještě jednou zazněla vzpomínka na Harrachovy zásluhy o úctu v gratulační skladbě *Sacrum connubium*, kterou ve verších i próze zkomponovala salcbur. univerzita jako dar novému arcibiskupovi, 4. X. 1727 jednohlasně zvolenému Leopoldu Antonu Eleutheriovi říš. svob. pánovi von Firmian (1679-1744) – ze začátku t. latinského díla nymfa *Juvavia* (tj. *Salzburg*) oplakává zesnulého arcibiskupa Františka a v jistou chvíli se obrací k SJN: „Jak Tobě, Nepomucký, v našich končinách vzešlo podivuhodné nebe! Pověz, jak veliká Tobě čest! Františkova zbožnost zbudovala onen Olymp. Jeho chválu pje nepomucký jazyk.“ – oním podivuhodným nebem a Olympem se myslí arcib. zámek *Mirabell* („mirabile coelum“) se svatoján. kaplí^{g)}

o svátku 1729, posunutém na 25. V., přednesl před arcibiskupem Firmianem (nejspíš v mirabellské kapli) Lorenzo Vigilio Nicolli, kanov. u P. Marie Sněžné a salcburský konzistoriální rada, it. panegyrik na téma *Le lingue dei dodeci apostoli nella lingua incorrotta di san Giovanni Nepomuceno*, tj. Jazyky dvanácti apoštolů v neporušeném jazyku SJN – kazatel přitom vyšel z 1 Kor 14, 22: „Jazyky slouží jako znamení.“^{h)}

5/ v katedrále sv. Ruperta a Virgila pronesl theatin Don Felix Fossa někdy do 1706 celkem 35 n. postních kázání, jejichž texty shromáždil v postile *Duchovní zvonkohra* – ve 28. „zvonu“ (tj. káz.) zmínil SJN jako ochránce proti hanbě a posměchu

6/ na arcib. univerzitě vedené benediktiny míst. kláštera sv. Petra:

6a/ Donat Joseph Iudas Thaddäus Helmreich ze *Salzburgu* doprovodil svou obhajobu v červnu 1705 univ. tezí s výjevem v nepom. ikonografii ojedinělým: SJN píše v jeskyni do knihy citát z Písma o ukřižovaném Kristu podporován z nebe Pannou Marií s devítihvězdnou gloriolou (→ B.4, 185)

6b/ P. Johann Baptist Steinhauser, benediktin salcburského svatopetrského kláštera doprovodil svou právní akademickou disputaci o zasnubách a manželství 26. VIII. 1722 tištěným traktátem, na jehož úvod vložil l. básnický projev úcty – obrátil se ke SJN jako jeho světenec a ctitel mj. proto, že světec patřil mezi nejpřednější právníky a byl na praž. univerzitě učiněn doktorem posvátných kánonů

1/ R nedat. n. zpr. br. Johanna Caietana Nemmicha, theatina (NA, ČDK, kn. 117, fol. 160^{r-v}), z níž informace převzal do své l. zpr. theat. probošt Johann Baptista Lerchenfeld (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^v-252^r) a obě písemnosti odeslal do Prahy Barthelovi se svým doprovodným l. dopisem, a to z Mnichova 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 265); **2/ R** zpr. salcbur. měst. kaplanů, 1715 (AES, Akt 22/56, 78) ← **L** HAHNL 1979, 92; **3/ R** n. zpr. tittmoning. děkana Sebastiana Mayra, 3. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C

143/3-4, pag. [51]-[52]); 4/ **a**) L MAYR 1727, 38 – HAHNL 1979, 108 (pozn. 98) – **b**) L *Il segreto incontaminato*, CALDARA 1726 – HAHNL 1979, 100-101, 108 (pozn. 97) – *Antonio Caldara* 2006 – **c**) L HAHNL 1979, 101 – **d**) L MAYR 1727, 23 – **e**) L MAYR 1727, 38 – **d**), **e**) L HAHNL 1979, 101, 108 (pozn. 98) – **f**) E (výňatek z náp. na náhrobku salzbur. arcibiskupa Franze Antona von Harrach v salzbur. dómu) [...] / *FRANCISCUS ANTONIUS ARCHIEPISCOPUS ET / PRINCEPS SALZBURGENSIS, S. SED. APOSTOLICÆ LEGATUS / GERMANIÆ PRIMAS PRINCEPS AB HARRACH &c. &c. / [...] / [...] B. V. M. SINE LABE CONCEPTÆ / ET D. IOANNIS NEPOMUCENI CULTOR MAXIMUS. ILLI NOVAM ECCLESIAM IN FLACHAU CUM / VICARIATU EREXIT, CONSECRAVIT ET DOTAVIT, HUIC SACELLUM SPLENDIDISSIMUM IN / ÆDIBUS MIRABELLIANIS, QUAS IN PRÆSENTEM ELEGANTIOREM FORMAM REDEGERAT, DICAVIT; / [...] – g) L *Sacrum connubium* 1727, 3 – **h**) L NICOLLI 1729; 5/ L FOSSA 1706, 770; 6b/ L STEINHAUSER 1722, v úvodu *Veneratio prævia ad Divum Joannem Nepomucenum**

St. (Sankt) Andrä an der Traisen (R, NÖ, o. St. Pölten)

v kláš. a far. k. sv. Ondřeje při kanonii aug. kanovníků se 16. V. koná zpívána boh. – dol. 1715

R nedat. n. zpr. Antona Ruckebauma, faráře a děkana při míst. kláš., určená pasov. konz. (DASP, Pfarr- u. Klosterakten St. Andrä an der Traisen, Akten 2, 1645-1785, Fasc. 1719-45) ← L OPPEKER 2003, 177

St. (Sankt) Johann am Steinfeld(e) (R, NÖ, o. Neunkirchen)

vyobrazení ve fil. (od 1783 far.) k. (→ A.2, t.) je ve vel. účtě – dol. 1715

R zpr. z novoměst. arcij., 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) → L HAHNL 1979, 94

St. (Sankt) Lorenzen am Steinfeld(e) (R, NÖ, o. Neunkirchen)

vyobrazení ve far. k. (→ A.2, t.) je ve vel. účtě – dol. 1715

R zpr. z novoměst. arcij., 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) → L HAHNL 1979, 94

St. (Sankt) Margarethen am Silberberg (R, ST, o. Murau)

SJN je ve zdejší f. znám a ctěn – dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. faráře (není jmenován), [1716] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [28]-[29])

St. (Sankt) Martin am Silberberg (R, K, o. Sankt Veit an der Glan)

šlechta zdejší f. prokazuje SJN nejvyšší úctu jak ve far. k. sv. Martina, tak doma, když častěji vystavuje obrázek, který mívá vložený do knížky – dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. faráře Hilaria Piseckha, [1716] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [31]-[32])

St. (Sankt) Ottilien, do 1904 Emming (N, BA, OB, Landsberg am Lech, Eresing)

1695 ve středu po Duchu sv. (25. V.) v zám. k. sv. Otýlie v *Emming*^{a)} dal míst. p. Johann Ulrich Füll

(Fil) slavnostním obřadem umístit obraz (→ A.3, t.), při němž byla sloužena mše dle formuláře o jednom mučedníkovi, se všemi slavnostními nástroji a podivuhodnou harmonií, a proneseno kázání mířené ke cti – kázal Philipp Saller, aug. kanov. u N. Salvátora a sv. Kříže v klášteře *Polling* a kaplan ve *Walleshausen* – kázání neslo název *Ehren-Schall, Oder Weit-erklingend-Ehren-bringendes Stillschweigen* [...] *D. Ioannes Nepomucenus* a drželo se tématu z *Ez* 16: „Dal jsem ti klenot na tvá ústa, náušnice do tvých uší a vložil jsem na tvou hlavu nádhernou korunu.“ – bar. Füll po vyslechnutém kázání poprosil kazatele, aby je vydal tiskem, aby se skrže ně i v této vlasti rozeznělo mlčení král. zpovědníka BJN a aby on jako poklad svatosti, mnoha lidem dosud neznámý, mohl být odhalen a láska a úcta vůči němu, hodnému cti v celém křesťanském světě, byla zaseta v mnoha srdcích – promluva byla věnována baronu Füllovi z nařízení a jménem Sallerova představeného, probošta pollinské kanonie Valeria Baudrexla (ve fun. 1682-1701, od 1689 s pontifikáliemi), z vděčnosti za dobrodiní, která baron Füll zmíněnému klášteru prokázal^{b)}

a) kdysi *Emmingen (Ottilienkapelle* se dnes nachází v areálu benediktinského arcip. *St. Ottilien*, zámek byl 1884 zboř.) – **b)** R l. zpr. kněze Johanna Baptisty Lerchenfelda, theat. probošta (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251), nejspíše na základě ústního sdělení bar. J. U. Füllu (Fila), příl. k dopisu t. theatina zaslanému z Mnichova Barthelovi 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265) ← L BERGHAEUER 1761, 189 (§ VIII) – další L: SALLER 1695 (hl. titul. list a věnování, pag. 1-12) – PÖRNACHER 1993, 28 – I de.wikipedia.org (*Erzabtei Sankt Ottilien* a *Liste der Baudenkmäler in Eresing a Kloster Polling*)

St. (Sankt) Ulrich (R, K, o. Feldkirchen)

v míst. f. je BJN uctíván v několika domech blízkých šlechticů – dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. faráře Ruperta Rechla, profesia bened. kláštera v Ossiachu, (1716) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [31])

St. (Sankt) Veit in der Gegend (R, ST, o. Murau)

venkovský lid, který větším dílem tvoří zdejší f., sice nezná BJN a nechová k němu zbožný vztah, ostatní však lidé, nikoli sedláci, ale ti, kdo žijí na zámcích a také náležejí do t. f., o t. velikém patronovi vědí a uctívají jej s velikou uctivostí – i míst. farář má BJN za patrona – dol. 1716

R nedat. l. zpr. míst. faráře (není jmenován), [1716] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [28])

Sedlec (nyní část města Kutné Hory) (Č, Čas, Pr, v. Kolín, cist. far. duch. spr. při k. sv. Filipa a Jakuba v Sedlci)

1715 zdejší cist. konvent v čele s převorem P. Josefem Brideliem (opat Bonifác Blahna tou dobou nebyl doma) ubezpečoval, že má BJN doposud ve veliké úctě, jako je tomu v celém cist. řádu, neboť je známo (ze *Života* od Jana Beckovského, vydaného 1708), že byl tento blahoslavenec

vymodlen rodiči u Matky Boží uctívané v soše pod *Zelenou horou* v klášteře t. řádu řečeném *Nepomuk* a že ji pak sám obzvlášť uctíval, když jako chlapec měl ve zvyku denně chodit do t. kláštera a přísluňovat při ol. všem řádovým kněžím sloužícím mši sv. – čest mu je v *Sedlci* prokázána několika památkami (→ A.1, t. 1, 3/)

R l. zpr. převora P. Josefa Bridelia a celého cist. konventu, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 173-174)

Sedlec, n. Voitelesbrunn (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

zřiz. sochy u c. ze vsi k *Portskému mlýnu* (1717, → A.1, t. 2/), sedlecký starosta Martin Gold(t)berg zavázal své nástupce v míst. samosprávě povinností o t. sochu pečovat a v případě jejího poškození ji nově postavit

I <https://sedlecumikulova.cz/pamatky/sochy-jana-nepomuckeho>

Sedlice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

míst. farář Vojtěch Burchard Beck 1715 konstatuje, že mnozí z jeho lidu vyznali, že jim vzývání bylo lékem nebo pomocí v potřebách, avšak žádný zvláštní zázrak mu znám není – v závěru sděluje, že nakolik bude moci, vynasnaží se podporovat čest SJN jakožto svého obzvláštního patrona

R nedat. l. zpr. míst. faráře Vojtěcha Burcharda Becka, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 153^v)

Sedloňov, n. Sattel (Č, Hra, Kh, f.)

ve výroční den se na památku za hojně účasti lidu slouží ve far. k. Všech sv. (1711) slavnostní mše sv. o N. Trojici – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^v)

Seekirchen am Wallersee (R, S, o. Salzburg-Umgebung)

děkan zdejší kolegiální kapituly (založené 1679) Ferdinand Schmid 1715 sděluje, že sice není BJN znám obecnému lidu zdejší f., který jej tudíž neuctívá žádnou zvláštní pobožností, naproti tomu však že on a všichni zdejší kanovníci blahoslavence ctí od 1703 nebo ještě dříve, obzvlášť v nebezpečí špatné pověsti – kanovníci Schmidt a Unterberger děkanovi častěji oznámili, že v takovém nebezpečí zakusili pomoc

R n. zpr. míst. děkana Ferdinanda Schmida, 26. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [53]-[54])

Semily, městečko (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

1715 míst. farář Gabriel Langer (ve fun. 1712-22) sdělil, že jeho far. lid prokazuje JN ve svém srdci velmi velké pobožnosti a že tři sochy na území f. jsou ve velmi vel. úctě (→ A.1, Semily 1, 2/, Jesenný) – na vlastní oči často vídal, že před sochou nedaleko semilského m. jeho farníci mají ve zvyku klekat a vykonávat svou pobožnost, a o soše v *Jesenném* zjistil, že u ní konává svou pobožnost i samo míst. panstvo (→ výše, Jesenný) – farář věřil, že t. pobožnost k t. sv. patronovi Čech započala ještě před jeho příchodem na zdejší faru (1712),

neboť po celém Č. král. ji všichni zbožní ctitelé konají s nejvyšší úctou už bezpočet let

R nedat. l. zpr. míst. faráře Gabriela Langer, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 439)

Senožaty, městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, a.)

1/ u sloupu se sochou na nám. (→ A.1, t. 2/) obyvatelé městečka každý den večer zvukným hlasem vykonávají modlitby a zpěvy ke cti – dol. 1715

2/ o oslavě výročního dne → níže, Želiv

1, 2/ R l. zpr. o úctě na želiv. pan. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 165), příl. k l. dopisu želiv. opata Jeronýma Hlíny, danému v Načeradci 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 169-172)

Sezemice, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. 1715 spravovaná osobním děkanem)

míst. děkan Jáchym Arnošt Martinek 1715 sdělil, že se do kaple při zdejších far. k. N. Trojice (→ A.1, t. 1/) v neděli po svátku koná ke cti slavnostní procesí a toho dne (jak t. r. osobně spatřil) se z okolí sejde tolik ctitelů, že jejich počet dosahuje přinejmenším půl druhého tisíce – že stejně množství se obvykle schází při kterémkoliv výroční slavnosti od počátku t. pobožnosti, dosvědčili děkanu Martinkovi sezemičtí konšelé – při t. pobožnosti se v minulosti obvykle zpovídalo a eucharistii přijalo nejméně cca 300 osob, jak se to děje i nyní^{a)} – 1700 dol., že sem putovala f. *Holice* (→ výše, t.), od 1701 f. *Dašice* (→ výše, t.) – 1706 zde kázal o SJN jezuita z královéhradecké koleje,^{b)} 1709 jezuita z košumberské rezidence^{c)}

a) R l. zpr. míst. děkana Jáchyma Arnošta Martinka, 21. VIII. 1715 či po t. datu (NA, ČDK, kn. 118, fol. 174^v) – b) R LA hradec. jez. koleje, 1706 (ARSI, sign. Boh. 119, pag. 164) – c) R LA košumberské jez. rezidence, 1709 (ARSI, sign. Boh. 121, pag. 196)

Schirgiswalde, č. Šerajov, lužickosrbsky Šerachow, město (N, SA, Bautzen, Schirgiswalde-Kirschau, do 1809 součást Č. král.) viz Štuknovský vikariát

Schnaitsee (N, BA, OB, Traunstein)

obrazy a sochy v příbytcích farníků této farnosti (→ A.3, t.) jsou již dlouhý čas v úctě a JN je tu považován za téměř univerzálního nebeského patrona – dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [43])

Schwaz, okr. město (R, T)

SJN byl chápán jako jeden z nebeských ochránců města již 1722 (→ A.2, t.)

Sicilské království, hist. státní útvar, 1720-35 pod habsburskou nadvládou a v napojení na habsburské Neapolské království (I, Sicília)

v blíže neznámé době, jistě však mezi blahořečením (31. V. 1721) a oficiálním povolením liturgické oslavy na Maltě (7., resp. 20. VII. 1725) obdrželo Neapolské a Sicilské král. schválení té samé liturgické oslavy (modlitbou breviáře i mši sv.) – je

nanejvýš pravděpodobné, že t. povolení vyžádal řečenému soustátí tehdejší neapolský místokrál Michael Fridrich kard. Althann (ve fun. 1722-28) působící ve službách habsburského císaře Karla VI. – nejen že se předtím angažoval v dovedení beatifikačního řízení do úspěšného konce, ale zároveň vyprosil liturgickou oslavu pro kostel *Národa německého v Římě* (zvaný *dell'Anima*) a přidal se svou přímluvou k žádosti maltského biskupa a johanitů *Národa německého*, aby i na Maltě mohl být BJN liturgicky uctíván (→ výše, Malta, Roma)

L *Decretum Melevitana* 1725 ← *Sacra rituum congregazione* 1727, 5 (č. 4)

Skalice u České Lípy, n. Langenau (Č, Lit, Li, v. Horní Police, a.)

příčiněním p. Valentina Rutte, cis. důchodního ve *Cvikově*, který na prostranství u skalického far. k. dal postavit kam. sochu (→ A.1, t. 2/), se každoročně v den ke ctí nabízí mešní oběť (ve zmíněném far. k.) a za přítomnosti nesmírně početného shromáždění lidu zdejší kantor se školou (sborem) veřejně a s vel. zbožností za obvyklé účasti míst. duch. správce zpívá litanie před řečenou sochou ku vzdělání lidu a k zvelebení ctí t. divotvůrce – nep. mnozí, ba všichni farníci v t. místech ve své soukr. pobožnosti prokazují vel. úctu SJN jako obzvláštnímu ochránci těch, kdo jsou v ohrožení pověsti – z toho se dá skvěle vyvodit, jak horlivě očekávají kanonizaci tak významného patrona – o tom 1715 podal zprávu míst. administrátor Jiří Leopold Reising (nastoupil sem 1712) a připojil, že i on, velmi nehodný svěceneček, si jediné přeje svatořečení

R nedat. l. zpr. míst. administrátora Jiřího Leopolda Reisinga, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 308^r)

Skalka, zámek a dv. (Č, Hra, Kh, f. Bílý Újezd)

SJN je uctíván v kam. soše (→ A.1, t. 1/) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Skalsko (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, f.)

míst. farář Jiří Norbert Čermák (ve fun. 1679-1702) sloužil v den boh., což se dělo i za jeho nástupce Viktorína Františka Zadolského (nastoupil sem 4. I. 1703), který 1715 konstatuje, že se k t. mši schází někteří, kterým v tom nebrání práce, jak to bývá ve všední den

R l. zpr. míst. faráře Viktorína Františka Zadolského, I. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 525)

Skorotice, n. Gartitz (nyní část města Ústí nad Labem) (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1715 míst. farář Jiří Alexius Massner sděluje, že ve výroční den má zpívanou boh., na které se ukazuje mnoho lidu jako o svátku sv. Anny nebo sv. Prokopa, nic se však neví o milostech vyprošených skrze orodování, neboť zdejší lid má své obecné útočiště u Bolestné Matky Šejnovské pod *Krupkou* (tj. v *Bohosudově*)

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jiřího Alexia Massnera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 281^r)

Skořice (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f. Mirošov)

u oltáře ve fil. k. (→ A.1, t.) dává každým rokem ve výroční den mučednictví, 16. V., p. Karel Emerich, ředitel dobřívských železných hutí, obzvláštní ctitel a svěcenec, sloužit a číst cizím povolaným řeholníkem nejsvětější mešní oběť, k jejímuž slyšení a k uctění se shromažďují ctitelé ze tří nebo čtyř přilehlých vsí a vzdávají pocty slyšením mše sv., jakož i přistupováním ke sv. zpovědi a přijímání – dol. 1715

R l. zpr. mirošov. faráře Jana Bernarda Pelletia, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 33^r)

Skřivany viz *Smidary*

Skuteč, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, d.)

jez. misionář z košumberské rezidence (tj. z *Chlumku u Luže*) 1710 během svého působení na rychmburském pan. zjistil, že ve *Skutči* dva lidé odnesli v noci z nám. sochu, vystavenou tu veř. účtě (→ A.1, t. 2/), postavili ji u hospody a zavěsili světci kolem krku sklenici (korbel) – v oktávu SJ byli však prozrazeni a spasili se útekem

R LA košumberské jez. rezidence, 1710 (ARSI, sign. Boh. 122, pag. 177) (událost situována do Skutče) –

L OLIVA 1903, 161 (událost klade do Hlinska, vycházejí z R *Historia Residentiae Kossumbergensis Societatis Jesu*, může jít však o mylnou interpretaci) – RYNEŠ 1972, 110 (Hlinsko) – PANOCH 2007, 31 (Hlinsko, odkaz na další L)

Slaný, n. Schlan, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, d.)

u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1/) dává lid nikoli kvůli závazku, ale z čisté lásky alespoň dvakrát za týden sloužit mši sv. a ve výroční den se tu oslavuje mše sv. co nejslavnostněji – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. děkana Daniela Xaveria Tassovského, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 245^r)

Slatinice, n. Deutsch Zlatník či Deutsch Schladnig (obec odstraněna 1965-68 v souvislosti s těžbou hnědého uhlí) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, f.)

u oltáře ve far. k. (→ A.1, t.) mají lidé velikou pobožnost, dávají číst mše sv. a konají další zbožné skutky – děje se tak především ve výroční den, pro něž jsou určeny plnomocné odpustky, kdy se shromažďuje velký počet penitentů a lid má ve zvyku se účastnit zpívané boh. jako v jiné svátky^{a)} – farář ujišťuje, že kdyby měl více věcí ke sdělení, velmi rád by přispěl ke slávě sv. Otce (*sancti Patris*), tj. SJN^{b)} – vše dol. 1715

a) R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Kletsky, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 200^r) – b) R t., fol. 200^v

Slatinice, n. Großlatein či Groß-Latein (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f.)

ve far. k. Naneb. P. Marie se 16. V. prokazuje obzvláštní úcta slavnostní bohoslužbou s t. t. a za vel. shromáždění kajícího lidu – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Slavíkovice (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f. Poleň)

předpoklad existence zdejší panské kap. vyplývá z dobových zápisků z 1701, kdy do *Slavíkovice* na pozvání míst. pána (učiněné 14. V.) přijel ve Velikonoční pondělí 16. V. oslavit slavnost SJN („který je na oltáři“) P. ministr klatovské jez. koleje František Mateřovský^{a)} – jistě již 21. VI. 1701 ve *Slavíkovících* působil kaplan^{b)}

16. V. 1702 šel oslavit svátek k panu Wiederspergerovi klatovský jez. kněz Jan Kotek^{c)} (ač se nepíše, kam to bylo, z dalších událostí vyplývá, že se jednalo opět o *Slavíkovice*)

16. V. 1703 zašel do *Slavíkovice* klatovský jezuita P. Jan Nigrin a sloužil tam mši sv.^{d)}

19. III. 1704 zavítali do *Slavíkovice* klatovští jezuité P. Maxmilián Kaplánek s magistrem Adolfem Tätzlerem (Tetzlerem) kvůli slavnosti sv. Josefa, což je první doklad, že by byl tento den pro *Slavíkovice* významným^{e)}

t. r. 1704 je konečně v klatovských jez. pramenech dol., že p. Wiedersperger sídlil ve *Slavíkovících*^{f)} – za slavíkovickou paní v době její nemoci vyšli klatovští jezuité jak 1701, tak 1704^{g)}

jasnou představu o situaci ve *Slavíkovících* poskytuje 8. VI. 1705 poleňský farář Jan František Schip ve své l. zpr. o sobě svěřených svatyních: na jeho far. území se tehdy nacházela také kap. ve vsi *Slavíkovících*, náležející urozenému p. Janu Ignáci z Wiederspergu, pod titulem sv. Josefa, s úředním povolením – v ní míst. pán dává pro své pohodlí číst mše sv. knězem nikoli potulným, nýbrž řádně zřízeným – k tomu však připsal klatovský děkan a vikář Kašpar Špaček pozn., že ve slavíkovické kapli ohrožují mnohé věci styl církevní správy, že tam byl také ustanoven průvod do polí v prosebné dny, který vedl P. františkán^{h)}

dobré vztahy mezi slavíkovickou vrchností a klatov. jezuitu panovaly nadále, což se projevovalo mj. i v dalších oslavách ve *Slavíkovících*: 16. V. 1705 zde u p. Wiederspergera, plzeňského krajského hejtmana, uctil SJN P. Jan Pfeiffer,ⁱ⁾ 16. V. 1706 se do *Slavíkovice* ze zbožnosti a kvůli kajícím vypravil P. František Mateřovský,^{j)} týž kněz uctil SJN ve *Slavíkovících* i 1707, když tam pobyl 15.-17. V.,^{k)} následujícího r. tam 16. V. byl P. Šebestián Labe^{l)} – u příležitosti kázání, které ke chvále sv. Josefa pronesl ve *Slavíkovících* P. Václav Mislich, ministr klatovské jez. koleje, 19. III. 1709, je zmíněno, že tak učinil v „nově postavené kapli“^{m)} – t. r. 1709 byl 16. V. ve *Slavíkovících* klatov. jezuita P. František Třebickýⁿ⁾ – poslední předkanonizační zpráva o oslavě ve *Slavíkovících* pochází z 1711, kdy tam nejmenovaný klatov. jezuita o svátku pronesl kázání^{o)}

a) R deník ministrů klatov. jez. koleje, 14. a 16. V. 1701 (SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 2^r) – b) R t., fol. 3^r – c) R t., fol. 14^v – d) R t., fol. 30^v – e) R t., fol. 43^r – f) R t., fol. 52^v – g) R t., fol. 4^r, 4^v, 53^r – h) R l. zpr. poleňského faráře Jana Františka Schipa praž. arcib. konzistoři, 8. VI. 1705 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – i) R deník ministrů klatov. jez. koleje, 14. a 16. V.

1705 (SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 58^v) – j) R t., fol. 72^v – k) R t., fol. 87^r – l) R t., fol. 98^v – m) R t., fol. 106^v – n) R t., fol. 108^v – o) R LA klatov. jez. koleje, 1711 (ARSI, sign. Boh. 123, pag. 75) – kronika klatov. jez. koleje, 1711 (KNM, sign. VII C 29, pag. 278)

Slavkov u Brna, dř. jen Slavkov, n. Austerlitz, město (M, Brn, Ol, d. Bučovice, f.)

u sochy na nám. (→ A.1, t. 2/) se každý týden zpívají litanie – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, CDK, kn. 118, fol. 283^r)

Slezsko viz *Śląsk*

Sluhy (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, d. Kostelec nad Labem)

ve výroční den mučednictví se koná bohoslužba a každý r. je vidět vel. shromáždění lidu, přičemž mnoho osob přistupuje ke zpovědi a přijímání (nep. ve zdejším fil. k. sv. Vojtěcha) – dol. 1715

R l. zpr. kostelec. děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r)

Smečno, dř. Muncifaj, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, d.)

ve výroční den mučednictví je u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1/) zpívána slavnostní mše sv. ke cti, za přítomnosti velice velkého počtu věřících projevujících co nejzbožnější náklonnost ke světci – přichází také mnoho kajících – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Matyáše Nespěšného, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 55^r)

Smidarská Lhota viz *Smidary*

Smidary, n. Smidar, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

téměř všichni lidé zde obzvlášť uctívají tohoto velikého patrona SJN a vyznávají, že na jeho mocnou přímlovu si u Boha často vyprosili soukromé milosti – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r), informace od míst. faráře, 1715 – **pozn.:** pokud se farářovo tvrzení vztahuje na téměř všechny jeho farníky, nikoli jen obyvatele Smidar, pak se jedná o rozšíření úcty na následujícím území: v samotném smidarském far. obvodu kromě **Smidar** s far. k. sv. Stanislava bis. **Červeněves**, **Hlušice (dř. Velké Hlušice, Hlušce)**, **Hlušičky (dř. Malé Hlušice)**, **Chotělice**, **Janovice**, **Loučná Hora (dř. Loučná Hůra)** s fil. k. sv. Jiří, **Skřivany**, **Smidarská Lhota** a **Stihňov (dř. Stihnov)**, v příf. lískovickém fil. obvodu **Lískovice** s fil. k. sv. Mikuláše (od 1716 příf. k Petrovicím), **Domoslavice**, **Kouty**, **Sukorady** a **Sylvárův Újezd (či Sylvarův Oujezd, Silvarův Újezd)**, v příf. petrovickém fil. obvodu **Petrovice (dř. Velké Petrovice)** s fil. k. Naneb. P. Marie (od 1716 far.), **Blažkov**, **Chmelovice**, **Kanice**, **Myštěves**, **Nerošov**, **Petrovičky**, **Podolíby** a **Pšánky**, v příf. starobydžovském fil. obvodu **Starý Bydžov** s fil. k. sv. Prokopa, **Křičov**, **Stará Skřeneň (dř. Skřeneň)** a **Vinary**

Smiřice viz *Černožice*

Sobotka, město (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, d.)

zdejší děkan Jan Ignác Summa z Vlastislavě (ve fun. 1689 † 1708, pohřben v *Sobotce* 16. V. t. r.), korunovaný básník, byl horlivým čtitelem (→ D.1, 147), inspirován k úctě zřejmě zprostředkovaně pražským metr. kanovníkem Pavlem Axlarem – 1692-1706 Summa složil a vydal tiskem sedm poeticky laděných děl zaměřených na SJN^{a)} – 1695 v *Sobotce* zavedl pobožnosti,^{b)} které se konaly každý rok 16. V., v den zasvěcený SJN, a to tak, že předcházejícího dne se zpívaly litanie před obrazem (→ A.1, t. 1/), v samotný svátek se sloužila zpívaná boh. o sv. patronech č. a odpoledne zazněly opět litanie – ke zpívané mši sv. byl připraven pod zmíněným obrazem přenosný oltářík – toho dne početní kající měli ve zvyku vykonávat pobožnost – tak to 1715 zachytil míst. děkan Jan Jíří Philippi (ve fun. 1711-22)^{c)}

- a) jde o svatoján. básnická díla *Flosculus majalis* (1692), *Rosa in myste mystica regina florum* (1693), *Sepulchrum hominis Dei* (1694), *Imber abiit et recessit* (1699), *Maiialis floris gloria* (1702), *Hora novissima* (1704) a *Stella Dei et Sanctorum* (1706) – b) L PANOCH 2007, 76, pozn. 401 – c) R l. zpr. míst. děkana Jana Jířího Philippi, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 509-510)

Solec viz *Boseň*

Solnice, n. Solnitz, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

po více let před obrazy a sochami ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) jsou pronášeny modlitby – početnější lid k. navštěvuje ve výroční den (tj. SJN) – dol. 1715

- R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r)

Solopyský (Č, Čás, Pr, v. Nymburk, f.)

místnímu faráři Janovi Jiřímu Pelikánovi bylo 1715 známo o více lidech, obzvlášť o těch, kteří umějí číst, že uctívají BJN modlitbami, modlitbičkami a také písněmi

- R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Jířího Pelikána, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 350)

Spálené Poříčí, n. Brennpöritsch, městečko (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

majitel zdejšího pan. Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic se jako svědek účastnil 1. beatifikačního procesu, v němž (7. XII. 1715) vypověděl (k 13. článku, 45. otázce), že častěji zakusil pomoc, ba dokonce svého mladšího syna dal pokřtít jménem *Jan Nepomucký*, třetím v pořadí (z genealogie wratislavovského rodu vyplývá, že se jednalo o jeho syna Vratislava Maxmiliána, narozeného cca 1682) – hrabě ještě doplnil, že i ve velice závažných případech zakusil ochranu a pomoc, a kdykoli žádal o spomožení, nikdy nezůstal bez pomoci (dopňující odpověď) – taktéž jeho zesnulé manželce se dostalo dobrodiní (odpověď k 21. článku, 75. otázce)

- R výpovědi svědků v prvním nepom. beatifikačním procesu (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 9^v, 10^r, 11^v) – I genealogy.euweb.cz/bohemia/wratislav2.html (rodokmen Wratislavů z Mitrowic)

Spiš viz *Uhry 4/*

Srbeč (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

u oltáře se sochou ve far. k. sv. Jakuba Vět. je vidět obzvláštní zbožnost lidu – zvláště ve výroční den, kdy byl muč. (a vel. patron vlasti) JN v *Praze* utopen je za hojně účasti lidu na t. oltáři sloužena mše sv. o světcích podle breviáře, avšak s úmyslem co nejslavnostněji oslavit den, neboť se koná i slavnostnější hudba a k témuž cíli směřují zbožné písně^{a)} – není nikdo, kdo by JN nectil jako sv. mučedníka a vyvoleného patrona celé č. vlasti a vel. ochránce toho, kdo je v nebezpečí ztráty dobré pověsti – není nikoho, kdo by o JN toto neřikal^{b)} – vše dol. 1715

- a) R l. zpr. míst. faráře Gottfrieda Norberta Hebera, 29. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 44^r) – b) R t., fol. 44^v

Stará Skřeneř (dř. *Skřeneř*) viz *Smidary*

Staré Buky, n. Altenbuch (Č, Hra, Kh, f.)

úcta každodenně vzrůstá – dol. 1715

- R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Staré Město viz *České Budějovice*

Staré Sedlo, též Starosedlo či Starosedly (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

obraz na antependiu ve far. k. (→ A.1, t.) místní lidé i s farářem zbožně ctí a vyprošují si ochranu a pomoc – dol. 1715

- R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Karla Vačka, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 343^r)

Starosedlo, Starosedly viz *Staré Sedlo*

Starý Bydžov viz *Smidary*

Starý Knín (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f.)

míst. farář Bernard Bojan, kněz řádu křižovníků s červ. hv. 1715 sděluje, že zde vzrůstá úcta a v den smrti se ke cti zpovídá a přistupuje ke sv. přijímání větší počet lidí, jak bylo možné vidět v t. r. (Bojan zde byl farářem teprve od 1714 a působil zde do své † 3. I. 1716)

- R l. zpr. míst. faráře Bernarda Bojana, kříž. s červ. hv., 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← 1. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r)

Starý Nepomuk viz *Nepomuk*

Starý Rožmitál (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. zvaná pouze Rožmitál)

mnozí lidé velmi zbožně ctí sochu ve far. k. (→ A.1, t. 1/), koří se před ní a nepochybně zakoušejí mnoho milostí obdržených pomocí – dol. 1715

- R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Vavřince Hormistra (jinak Hof(f)meistera), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 340^r)

Státy Rakouského domu viz *Svatá říše římská národa německého 1/*

Stebno, n. Steben (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d. Jesenice)

ve zdejší soše na sloupu (→ A.1, t.) je sv. mučedník JN velice ctěn všemi obyvateli a také kýmkoli z cizích lidí, kteří procházejí kolem – dol. 1715

R l. zpr. jesenického děkana Jana Václava Tichého, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 160^r)

Stebno, n. Stöben (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Řehlovice)

ve fil. k. sv. Šimona a Judy krásně započala pobožnost 1709 v souvislosti s obrazem, který sem byl t. r. umístěn (→ A.1, Stebno)

R l. zpr. řehlovic. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^r)

Stein an der Donau (dnes část statutárního města Krems an der Donau) (R, NÖ)

1/ 16. V. 1726 započalo svou činnost zdejší bratrstvo (→ C.3, 21) – při té příležitosti pronesl aug. kanov. Ignaz Waysmayr n. kázání *Phaenomenon Divinum* a SJN byl prohlášen patronem města, jelikož zájem o zřízení t. bratrstva vycházel přímo z měst. rady – od té doby bratrstvo organizovalo pobožnosti, které spočívaly v tom, že ve svátek a o všech sobotách po kvatembrových dnech se ve far. k. sv. Mikuláše konala slavnostní mše sv., po níž následovalo procesí s N. Svátostí oltářní, které procházelo kolem sochy na dolním nám. před radnicí (nyní zvaném Rathausplatz, → A.2, t. 2/) – patrocínium SJ bylo pro t. město ležící na bř. *Dunaje* příslibem ochrany před nebezpečími vodního živlu a předzvěstí pomoci v jakékoli práci s řekou a na řece

2/ dle zdejších křestních matrik byl jménem *Johannes Nepomucenus* při křtu obdařen poprvé syn jednoho radního 13. V. 1723 – do 1729 následovalo dalších pět chlapců pojmenovaných t. křestním jménem^{b)}

1/ srov. L OPPEKER 2003, 204, 206 – zmíněné kázání: L WAYS MAYR 1726; 2/ L OPPEKER 2003, 212

Stihňov (dř. Stihnov) viz Smidary

Stodůlky (dnes část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Liboc)

od 1707 se každoročně ve svátek u oltáře ve fil. k. sv. Jakuba Vět. (→ A.1, t.) setkávají zřizovatelé t. oltáře, příslušníci rodiny Paneců, Panečů nebo Pánků (l. *Panecziana*), kteří dávají ke cti sloužit jednu nebo dvě mešní oběti – dol. 1715

R l. zpr. liboc. faráře Jiřího Josefa Saara, 25. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 249^r)

Strachocin, n. Schreckendorf či Grund (nyní část města Stronie Śląskie, n. Seitenberg) (P, KL, f.)

míst. farář Franz Kraus (ve funkci 1706 † 2. IX. 1714) zavedl každoroční oslavu 16. V. s předcházejícím ohlášením lidu a se zpívanou votivní mší o N. Trojici ke cti – t. mše sv. se účastní mnoho farníků a na oltáři je umístěn vyzdobený obraz – v t. tradici 1715 pokračoval Krausův

nástupce Josef Johann Anton Pfietzner (ve funkci 1714 † 8. V. 1721) – před sochou ve far. k. (→ A.4, t. 1a/) každou středu po skončení mše dva chlapci zpívají píseň – farníci mají mnoho menších soch a obrazů (→ A.4, t. 3/) pro soukromé pobožnosti, které konají denně nebo týdně, převážně od 1708 nebo 1707, někteří delší dobu, což den ode dne nabývá na síle

R l. dopis míst. faráře Josefa Johanna Antona Pfietznera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 240) – L BACH 1841, 508

Strakonice, město (Č, Prá, Pr, v. Volyně, a.)

68letý praž. novoměstský měšťan a konšel Jan František Crusius, který pocházel ze *Strakonice* a ve věku dvanácti let se přestěhoval na *Nové Město pražské*, vyznal v beatifikačním procesu (1715), že předtím, než přišel do *Prahy*, tj. před 1660 slyšel jako malý v rodných *Strakonících* z veř. pověsti, že je SJN u svého hrobu ctěn světským i řeholním duchovenstvem a že tomu cír. vrchnost neklade odpor

R l. výpověď Jana Františka Crusia, praž. novoměst. konšela, v beatifikačním procesu, 23. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 25^v, čl. 17, otázka 60)

Straßgang (nyní část štyrského hl. města Graz) (R, ST)

- **Arcijáhenství (obsahovalo též část území nynějšího Slovinska)**

arcikněz zdejšího arcijáhenství 1715 sděluje, že veškerému seelskému stavu je BJN téměř neznám, a proto jej ctí jen velice málo^{a)} – všem dalším stavům obojího pohlaví, od vys. šlechty po obecné měšťanstvo, kleriky i řeholníky je BJN dobře znám, tudíž většinou z nich i uctíván, na základě zvláštní zbožnosti, denně nebo alespoň častěji, a to modlitbou jednoho či více otčenášů a zdrávasů ke cti, nošením podoby na medaili na krku, recitováním hodinek a responsoria – je uctíván hlavně ve věcech týkajících se cti a je chápán jako ochránce ve zvláštních záležitostech nebo všeobecně ve všech příhodách^{b)} – na žádném místě se ale nekoná nějaká veř. pobožnost, jako mše sv. nebo slavnostní boh., kázání, procesí, až na **Ptuj (n. Pettau, nyní ve Slovinsku)** v měst. far. k. a na **Maribor (n. Marburg, nyní ve Slovinsku)** u minoritů, na kterýchžto dvou místech při vel. shromáždění lidu ročně od 1710 nebo už 1709 se koná v den úmrtí, 16. V., ke cti slavnostní boh., která se slouží buď ze svátku připadajícího na ten den podle *Salcburského rituálu (Rituale Salisburgense)*, nebo jako votivní o N. Trojici nebo P. Marii^{c)} – BJN je v t. arcijáhenství ctěn od různých dob, jsou místa, kde se tak děje teprve od 1709-13, někde od 1703-06, sem tam od 1695-1700^{d)} – jeden či druhý obecně sděluje, že uctívá BJN jako zvláštního patrona a připisuje mu, že skrze přímlovu byl uchován od hanby a pomluv, nebo že prožíval ústrky proti své cti, ty ale přímlova zmařila, nebo že žil ve vel. pronásledování a skrze BJN získal vel. milosti^{e)} – ač leckdo neupřesnil,

jakou milost skrze přímluvu obdržel, zda se především týkala cti, přece je o BJN většinou hlášeno, že vůči němu panuje obzvláštní náklonnost a pobožnost právě vzhledem ke cti, zčásti pro její zachování, zčásti pro budoucí ochranu před hanbou a posměchem¹⁾

a-c) R n. zpr. straßganského arcikněze Mathiase Bernhardta Pekhela, 23. XI. 1715 (AES, Akt 22/56, 86-89) ← L HAHNL 1979, 93 – **b)** R výtah ze zpr. kléru Sa, n. zpr. straßganského arcikněze Mathiase Bernhardta Pekhela, 23. XI. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [3]) – **c)** R t., pag. [3-4] – **d)** R t., pag. [4] – **e)** R t., pag. [6-7] – **f)** R t., pag. [7]

Straubing, město (N, BA, NB)

v karm. k. sv. Ducha projevují horliví ctitelé zbožnost vůči velmi slavnému patronovi JN, když dávají v jednotlivé roky 16. V. zpívat slavnou bohoslužbu – mimo to je ke cti ustanovováno mnoho soukromých mší – dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diéc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^v)

Stráž, n. Neustadt, městečko (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

úcta a pobožnost je příkladná, neboť výročí mučednictví většina farníků této f. slaví jako zasvěcený svátek pracovním klidem (*festum fori*), což míst. farář Jan Jiří Hagemeister s radostí pozoruje od 1709, co sem nastoupil – v t. den přicházejí farníci v tak vel. shromáždění, včetně mnohých penitentů, že by se takové množství na takovém místě čekalo v ustanovený svátek, proč se jmenovaný farář rozhodl sloužit slavnější bohoslužbu a pronášet katechetickou řeč, a to nejenom kvůli rozmnožení úcty k Bohu a svatým, ale také, aby nepohoršil prosté lidi – stalo se mu letos, 1715, že musel z důvodů rekonvalescence pobýt během svátku v lázních, takže se oslava nekonala, a lid kvůli tomu téměř reptal a projevil svou nespokojenost – hudebníci už od doby před 1695 v den před svátkem a v samotný svátek provozují vlastní litanie a zbožné písně s nemenším shromážděním lidí

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Hagemeistera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 247^v-247^r)

Stráž pod Ralskem, do 1946 Vartenberk, n. Wartenberg (am Rollberg), město (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

od cca 1705 se každý rok o svátku koná pobožnost, mnozí se ke cti ve far. k. zpovídají a přistupují ke sv. přijímání a je sloužena zpívaná boh. se slavnostní hudbou – sochu na veř. c. (→ A.1, t. 2/) mají kolemjdoucí v úctě od cca 1709 a ve svátek se před ní zpívají litanie za doprovodu hudebních nástrojů – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Julia Arnošta Flixia, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 465)

Strážnice, n. Strassnitz, město (M, Hra, Ol, d. Veselí nad Moravou, f.)

1/ v piar. kláš. k., v němž stojí oltář (→ A.1, t. 1/), se během celého oktávu svátku koná slavnostní pobožnost – dol. 1716

2/ SJN je v kapli za městskou *Veselskou br.* (→ A.1, t. 2/) slavnostně ctěn, neboť málokdo kolem projde, kdo by neodbočil z cesty, nesklonil se před vchodem opatřeným mřížemi a nepomodlil se a často také nevhodil almužny – o svátcích a nedělích obyvatelé města po nešporách v zástupech jdou sem, sklání se a modlí – dovoluje-li to počasí, přidává k tomu farář se školou hudbu, zpívají se tu loret. litanie, modlitba a č. píseň, což se ve slavnostnější dny slaví figurálně s doprovodem pozitivu – dol. 1715

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v); 2/ R zpr. Tomáše Josefa Ignáce Nováka, faráře ve Strážnici na Moravě, 30. VIII. 1715, pův. příloha G k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v) ← L BERGHAUER 1761, 141

Strážov, n. Drosau (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

u oltáře ve far. k. sv. Jiří (→ A.1, t.) se prokazuje SJN pobožnost každý den, jelikož mnozí buď přede mší, nebo po mši sv. se k t. oltáři utíkají a svěřují se do ochrany – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Antonína Wimmera, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 324)

Strenice (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

SJN je tu každý r. ve výroční den zbožně připomínán obzvláštějším shromážděním – farníci SJN zbožně ctí a téměř není nikdo z těch, kdo mají modlitební knížky, který by neměl zvláštní modlitbičku, obrázek, medailku – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Norberta Černého, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 479)

Stropnice viz Horní Stropnice

Strýčice (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla není vidět žádnou zvláštní pobožnost lidu – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jiřího Hänzla, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 268)

Strzegom, n. Striegau, č. Střihom (P, DS, Świdnica-Jawor)

karm. konvent po několik let horlivě podporuje úctu k BJ na oltáři a v soše (→ A.4, t. 1/) – dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diéc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^v)

Strzelin, n. Strehlen, č. Střelín (P, DS, Wrocław)

socha na nároží radnice (→ A.4, t.) byla slavnostně posv. 25. IX. 1729 při takovéto slavnosti: v sedm hodin ráno v k. augustiniánů jakožto míst. ordinářů pronesl P. Melchior a S. Dominico, nedělní kazatel, kázání na téma *Amice ascende superius* – poté sloužil slavnostní boh. při krásné hudbě a dvou

sborech t. t. a dunění výstřelů Johann Christoph von Rumerskirch, kanovník, prelát a děkan dómské a koleg. kapituly ve *Vratislavi*, rada mohuč. kurfiřta a spolu vratislav. biskupa, konzistorní senior *ad publica* s pověřením pro Slezsko – poté týž vedl procesí, při jehož vyjítí zněly všechny zvony kat. i evangelického kostela – v průvodu šla ve dvojicích vys. šlechta a měst. rada s hořícími bílými svícemi, bratrstvo pak se svícemi žlutými, vedle vel. množství dalšího lidu – došli k soše a po krátké muzice u ní na nám. Franz Ignaz Kaminsky, farář města *Kamienna Góra* (n. *Landeshut*) a arcikněz tamního okrsku, pronesl veř. chvalořeč na téma *Non facies tibi sculptile*, v přítomnosti několika tisíc posluchačů z různých knížectví, jak katolíků, tak evangelíků – poté byla socha slavnostně posv. a zapěno *Te Deum laudamus*, při kterém byl Joseph von Grabinger, hejtman pluku hraběte Alt-Dauna nastoupen se svou kompanií a během ceremonií dal vypálit čtyři salvy – při návratu byl dodržen stejný postup jako při vycházení – večer byly při krásné instrumentální i vokální hudbě zazpívány litanie za přítomnosti vel. počtu lidí, a tím byla pob. s největším potěšením kat. obce zakončena – nekatolické měšťanstvo muselo uznat, že se t. pobožnost a obřady odehrály takovým způsobem, že nezpůsobily ani nejmenší povyk, pohoršení nebo mrzutost

└ *Wien. Diarium*, 15. X. 1729, dodatek k č. 83

Stříbro, n. Mies, král. město (Č, Plz, Pr, v. Tachov, d.)

ve *Stříbře* byla od doby, co lidé pamatují, vždy vzdávána náležitá dulická úcta (*cultus duliae*), která se prokazuje svatým – kvetla zde a dosud kvete taková pobožnost, že věřící jak v procesích, tak v kostelích ve sváteční dny prozpěvují hymny, výroční svátek oslavují svátostnou zpovědí a přijímáním, a sice tak, že se každý rok počet penitentů zvětšuje a narůstá – nadto věřící projevují obzvláštní důvěru – vše dol. 1715

└ l. zpr. míst. děkana Ferdinanda Josefa Soyera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 272)

Střížov, n. Driesendorf (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

lidé sice ve zdejším far. k. sv. Martina zbožně ctí a vzývají SJN kvůli nebezpečí zlé pověsti, avšak o žádném zjevném zázraku, ačkoliv bylo provedeno několik šetření, není nic známo – to sděluje 1715 míst. farář, profes. vyšebrodského kláštera cisterciáků Felix Sichra, který dodává, že uchovává na faře pro svou pobožnost obraz čili sochu (→ A.1, t.)

└ l. zpr. míst. faráře Felixe Sichry, profes. vyšebrod. cist. kláštera, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 266)

Stumm (R, T, o. Schwaz)

dle míst. vikáře Vitalise Huebera u farníků zdejší vikářské oblasti panovalo 1715 velice malé ponětí, až na to, že jeden či druhý farník u sebe měl

mědirytinu – také 1719 t. vikář potvrdil, že se tu již několik let nalézají mědirytiny, které sem přinesli šířitelé knih a kramáři, a nadto přidal tvrzení, že je BJN jeho obzvláštním patronem, protože je „vzorem všech ctností a normou zbožných kněží“

└ n. zpr. míst. vikáře Vitalise Huebera, 28. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [39]) – n.-l. zpr. téhož vikáře, 17. XII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [97])

Suchdol (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f. Kosova Hora)

kapli na vrchu nad *Suchdolem* (→ A.1, t.) benedikoval 6. I. 1712 sedlčanský děkan Antonín Ferdinand Girth (Gürth), tehdejší administrátor variátu ve Vltavském kraji – ke kapli t. r. 1712 o svátku s pov. konzistoře poprvé přivedl početné procesí kosovohorský farář Kašpar Schola (do jehož f. *Suchdol* náležel), pronesl tam kázání a následovala slavnostní zpívaná mše – t. farář (ve fun. 1710-45) pokračoval v t. pobožnosti i v následujících letech se schvalováním konz., přičemž originály písemného povolení byly uloženy u patrona svatoján. kaple (a jejího zřizovatele) Františka Arnošta hr. z Wrtby^{a)} – t. šlechtic žádal v V. 1715 pražskou konz. o udělení 40denních odpustků pro suchdolskou kapli pro den svátku^{b)} – 14. IV. 1717 opět t. hrabě žádal konz. o pov., aby mohl být t. r. den na statku *Suchdole* ke ctí oslaven^{c)}

a) └ R matrika f. Kosová Hora, 1705-33 (SOA Praha, sign. Kosova 03, na první úvodní pag.) – b) └ R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., V. 1715 (NA, APA I, sign. A 38/9, fol. 63^v) – c) └ R l. kn. přijaté korespondence na praž. arcib. konz., 14. IV. 1717 (NA, APA I, sign. A 39/1, fol. 90^v)

Sukorady viz *Smidary*

Sušice, n. Schüttenhofen, král. město (Č, Prá, Pr, v. Volyně, d.)

míst. děkan Jan Ignác Bayer 1715 sděluje, že je široko známo, že v t. král. městě byla prokazována SJN obzvláštní zbožnost, důvěrná úcta a bylo u něj hledáno útočité veřejně i soukromě od nepamětné doby^{a)} – dále jsou zde všude v nejvyšší účtě uchovávána vyobrazení (☼) a není možné zaznamenat ani jediný dům, který by se nehonosil buď vyobrazením tohoto sv. ochránce lidí, kteří jsou v nebezpečí pověsti, nebo přímo jeho ochranou (→ A.1, t. 7/)^{a)} – všechna vyobrazení (→ A.1, t. 1-6/) byla vytvořena a vztyčena pro ctitele jako vyjádření vděčnosti za přijaté milosti a zároveň podávají jasné svědectví hlasu lidu o svatosti^{b)} – k prosazování náležité úcty vůči tomuto proslavenému patronovi slavného Království č. v době působení zmíněného děkana (od cca 1706) se den před svátkem dá znamením velkým zvonom, poté se konají slavnostní litanie za vel. sběhu lidu, a to na sušickém m. (než tu byla vztyčena socha, litanie se konávaly před obrazem, → A.1, t. 5/), v samotný pak svátek, 16. V., jde po nám. slavné procesí s vyzdobeným obrazem a pegmatem, které obvykle nesou děti, a slouží se zpívaná boh.

s požehnáním N. Svátostí, na což navazují nešpory a jako v předcházející den slavnostní litanie na m., když tomu počasí přeje – pak následují ze soukromé zbožnosti zpívané pobožné písně složené ke cti⁹⁾

a) R l. zpr. míst. děkana Jana Ignáce Bayera, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 193^r) – b) R t., fol. 193^v – c) R t., fol. 193^v-194^r

Svatá Dobrotivá viz Augustiniáni (obutí, poustevníci)

Svatá Hora, mar. pout. místo s přílehlou jez. rezidencí (nyní část města Příbrami) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, d. Příbram, správa pout. místa provozována jezuity)

první pobožnost se zde, podle deníku míst. jezuitské rezidence, sloužila 16. V. 1705^{a)} – 1707 byly u oltáře (→ A.1, t. 3/) slouženy mše sv., při nichž hudebníci z *Příbrami* hráli ke cti, a to činili již několik let předtím^{b)} – totéž se dělo i 15. a 16. V. 1708, přičemž se činí stejná pozn. o příbramských hudebnících⁹⁾

a) L HOLUBOVÁ 2015, 65, 164 (pozn. 21) – b) L HOLAS 1929, 222 – c) L TÝŽ 1929, 301-302

Svatá Markéta viz Vitějovice

Svatá říše římská národa německého, I. Sacrum Imperium Romanum Nationis Germanicae, n. Heiliges Römisches Reich Deutscher Nation, rozsáhlý mnohonárodnostní svazek mnoha politických útvarů ve střední Evropě (zanikl 1806)

1/ části rozsáhlého soustátí Svaté říše římské národa německého udělil 25. VI. 1721 papež Inocenc XIII. na základě dobrozdání řím. Kongregace posvátných obřadů (daného 7. VI. t. r.) povolení ctít BJN dne 16. V. na úrovni polodvojného ritu (*ritus semiduplex*) modlitbou breviáře (*officium*) i mší sv. (*missa*) s užitím společných textů o jednom mučedníkovi – takto obdařené území obsahovalo celé Německo (*tota Germania*) a dědičné státy *Rakouského domu* (*Status haereditarii Augustissimae Domus Austriae*), kromě Českého král., kterému papež tehdy udělil výsadu slavit nového blahoslavence dvojným ritem (*ritus duplex*) 2/ v titulu nepomucenské životopisné a modlitební knížky vydané 1722 v *Innsbrucku* byl čerstvě blahověčený JN označen za „Divotvůrce celé Germánie“ (*totius Germaniae Thaumaturgus*), čímž byl jeho věhlas vztažen na celou Svatou říši římskou národa německého, v jejichž kat. oblastech byl bl. mučedník již tehdy skutečně znám a mnohde značně uctíván – zmíněná knížka vyšla podruhé v *Ingolstadtu* v kanonizačním r. 1729

1/ L *Decretum Pragense concessionis* 1721 – *Sacra rituum congregatione* 1727, pátý oddíl, 3-4 (č. 3); 2/ L *Cultus* 1722 – *Cultus* 1729

Svatojánský Újezd (Oujezd Svatojánský) viz Lázně Bělohrad

Svatoslav, n. Swatoslau (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Veverské Knínice)

u oltáře ve fil. k. (→ A.1, t.) se velice často slouží oběti mše sv. – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Svatý Jan, osada utvořená během 18. st. (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, d. Sedlčany)

kapli 14 sv. pomocníků a SJN na vrchu nad *Skrýšovem* (→ A.1, Svátý Jan) odkázal její zřiz. Adam Ignác Mladota ze Solopisk, děkan svatovítské kapituly v *Praze* 1710 jistinu 300 zl., aby za její úroky byly slouženy mše sv., zvláště v den a v následující neděli

L VLASÁK 1876, 89 – *PMKČ* VI, 25

Svatý Jan pod Skalou, klášter benediktinů s osadou (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. administrovaná míst. benediktiny)

1/ ve zdejší klášteře kvetla čest a úcta od nepamětné doby, zvláště pak od 1700, kdy ve snaze rozhojnit čest míst. opat Emilián Kotterovský (ve fun. 1695 † 1742) dal do kláš. k. umístit několik památek (→ A.1, t. a/) – zvláště u sochy při kostelním vchodu věřící projevují něžnou zbožnost a svěřují se do ochrany – největší projev úcty nastává ve výroční den zasvěcený t. velmi slavnému mučedníkovi – t. den sem přicházejí oslavit jak mnozí farníci, tak věřící z bližšího sousedství, a předkládají t. světcí své potřeby a prosí ho o pomoc v kterémkoli nebezpečí – vše dol. 1715

2/ u oltáře v t. kláš. k. se projevuje úcta i sloužením mší sv. ke cti – dol. 1719

1/ R l. zpr. míst. opata Emiliána Kotterovského, Nový Berštejn 20. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/1-2); 2/ R l. výpověď t. preláta v 2. beatifikačním procesu, 16. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 37^r, čl. 21, otázka 109)

Svatý Kilián, též U sv. Kiliána (nyní část městyse Davle) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, adm. f.)

v adm. far. kostele sv. Kiliána, který spravovali benediktiní kláštera ve *Sv. Janu pod Skalou*, dal opat t. kláštera a patron zdejšího kostela Emilián Kotterovský cca 1702 postavit oltář (→ A.1, t.), aby, jak sám sdělil, i na t. místě podpořil zbožnost – se zvláštním potěšením pak sledoval, že se tu prokazuje čest stejná, jako v jeho kláš. k. (→ výše, Svátý Jan pod Skalou) – dol. 1715

R l. zpr. míst. opata Emiliána Kotterovského, Nový Berštejn 20. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/1-2)

Svébořice, n. Schwabitz (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

míst. farář Jan Jiří Ignác Hübner 1715 konstatoval, že se ve zdejší far. k. (Naneb. P. Marie) neprokuje žádná úcta, pokud se nebere v potaz on sám, který si SJN vyvolil za obzvláštního patrona a k jeho cti pořídil sochy v *Horní Libchavě* (→ A.1, t. 1/) a *Volfarticích* (→ A.1, t. 1/) a obraz ve

zmíněném zdejší far. k. svébořickém (→ A.1, t. a/)

R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Ignáce Hübnera, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 567)

Svitavy, n. Zwittau, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

16. V. se zpívá bohoslužba o N. Trojici v kostele (nejspíš far., tj. sv. Jiljí na předměstí) a po ní školní mládež zpívá litanie u sochy na nám. (→ A.1, t. 1b/) – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Svojšice (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, a.)

na území svojšické administratury není nikoho, kdo by nebyl velkým ctitelem – všichni tu JN jedněmi ústy nazývají svatým a ctí ho zbožnými modlitbami – sám administrátor Bernard Josef Redlich (ve fun. 1712-22) se pokládá za nejmenšího ctitele – u oltáře v adm. k. (→ A.1, Svojšice 1/) vel. shromáždění lidu ve výroční den chválí BJN – také se každý čtvrtěk na kůru zpívají litanie – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora Bernarda Josefa Redlicha, 31. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 357)

Sylvárův Újezd (či Sylvarův Oujezd, Silvarův Újezd) viz Smidary

Śląsk, č. Slezsko, hist. země, obecně (DS, HS, nyní na území Polska a České republiky)

1/ ve Slezsku je SJN velmi uctíván jak ve *Vratislavi*, slezské metropoli, tak téměř ve všech kat. místech, ve městech i městečkách, jak urozenými lidmi, tak plebejci – zřídka se najde kostel, v němž by nebyla vyst. socha či obraz úctě lidí (→ A.4, úvod, Slezsko obecně) – jsou skládány zvláštní pisně a modlitby, a ty se zpívají a modlí – je bezpočet zázraků, které SJN činí pro ty, kteří jsou v nebezpečí pověsti – o tom všem informuje 1715 Ignác Jirí Magnet, křížovník s červ. hv., magistr u sv. Matěje ve *Vratislavi* a slezský prelát, který od mnohých slyšel, že jim bylo skrze přímluvu pomozeno, a také sám zakusil v různých obtížných jednáních mocnou pomoc a SJN uctívá jako svého zvláštního ochránce

2/ v *Pisničce žalostivé o divu a zázraku svatého Jana Nepomuckého* z 1717 se v předposlední, 22. sloce zpívá: „Nebo v celé Moravě, sleské, jiné země jej za patrona mají, i my ponížene jeho zvelebujeme, všichni prospěvujeme, milý svatý Jene.“

3/ v kterémsi k. ve Slezsku přednesl nejmenovaný kazatel n. kázání *Der beredsame Schweiger und verschwiegene Redner, in beiden diesen herrlich gemachte Freund Gottes* – stalo se tak v souvislosti s tím, že papež Inocenc XIII. povolil všeobecnou úctu, tedy uskutečnil beatifikaci – kázání zaznělo 1721, neboť v něm posvátný řečník praví, že se jazyk zachoval 338 l. neporušený – tiskem vyšlo v *Praze* se sch. pražské arcib. konzistoře z 1722 – kazatel představuje SJN jako Božího přítele, jenž je nesmírně uctíván, jak Boží přátelé bývají, a zve obyvatele Čech a Slezska, aby světce uctívali, jako mučedníka Čechové se svým erbovním znamením

Iva, jako vyznavače Slezané se svým erbovním znamením orlice

1/ R l. zpr. Ignáce Jiřího Magneta, kříž. s červ. hv., magistra u sv. Matěje ve Vratislavi, slezského preláta, 8. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← 1. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^{r-v}); 2/ Pisnička žalostivá 1717; 3/ Der beredsame Schweiger 1722

Šárovцова Lhota viz Lázně Bělohrad

Šerachov, Šerajov viz Šluknovský vikariát

Ševětín (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, f. Lomnice nad Lužnicí, 1720 f.)

farníci náležející k ševětínskému, k *Lomnici* přifařenému k. sv. Mikuláše, projevovali pobožnost již 1705, kdy do lomnické duch. správy nastoupil farář František Josef Jahoda – 1715 je dol., že měli na paměti sv. patrona JN neustále a že se k němu velmi často modlili

R l. zpr. lomnic. faráře Františka Josefa Jahody, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 62^r)

Šluknov, n. Schluckenau, město (Č, Lit, Li, v. a f., 1722 d.)

při oltáři v novém far. k. sv. Václava (→ A.1, t. 2b/) založil listinou datovanou 25. IX. 1726 v *Litoměřicích* nadaci zřizovatel t. oltáře, litoměřický kanov., přisedící konzistoře a býv. šluknovský osobní děkan Fridrich Ignác Reintsch (ve fun. 1702-19) – ten ustanovil, aby jeho dar, 100 zl. rýn., byl uložen na bezpečném místě s řádnou hypotékou na obvyklých 6 zl. ročního výnosu a aby šluknovští děkani z tohoto příjmu rok co rok sloužili zpívanou mši ve svátek u zmíněného oltáře, se vzpomínkou na zakladatelovu duši – z celkové sumy děkan měl dostat 1 zl. a 5 č. grošů, zpěváci nebo hudebníci 1 zl. a 10 gr., zvoníci, kteří budou zvonit při řečené mši 5 gr., ostatek, tj. 3 zl., ať přijdou kostelu – pro stálost této nadace žádal její zakladatel litom. biskupa a konzistoř, aby byla vložena do knih nadací a byla uvedena ve známou současnou šluknov. děkanovi i jeho nástupcům
L BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001, 29

Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (Č, Lit, Li)

šluknovský (osobní) děkan a vikář Reintsch 1715 sděluje, že ačkoli *Šluknovský výběžek (Circulus Schluckenaviensis)* kolem dokola sousedí s heretiky, od jejichž lživé nauky před nemnoha lety téměř celý chvalitebně odstoupil a byl přiveden zpět k jediné spásonosné víře římské, začali v něm vzdávat úctu někteří zbožní ctitelé ne dříve než asi před 30 l. [tj. cca 1685] – rekatolizace nebyla důsledně provedena pouze ve městě **Schirgiswalde** [č. *Šerajov*, lužickosrbsky *Šerachow*, do 1809 součást Č. král., dnes v N, SA, **Bautzen, Schirgiswalde-Kirschau**], které dle Reintsche dodnes z větší části vězí v Lutherově herezi – úcta slavného muč. JN se den ode dne v t. oblasti rozmáhala a rozšířila téměř po celém výběžku, takže

všude, zvláště v Jiřetíně [pod Jedlovou], Rumburku, Šluknově a v Chřibské mají nesčetní zbožní ctitelé velkou důvěru a lásku k t. světcí, jak o tom hojně poučují svíce a lampy častěji od nich zapalované před obrazy a sochami, posvátné prosby, zpěvy a jiné zbožné modlitby – kromě toho se každý rok ve výroční den umučení slaví zpívaná boh. v Šluknově, Rumburku, Lipové, Mikulášovicích, Lobendavě a v Jiřetíně [pod Jedlovou] – ve far. k. v Schirgiswalde se nenachází žádná památka

R l. zpr. šluknovského (osobního) děkana a vikáře Friedricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 314^{r-v})

Šopka viz Pšovka

Španělsko, království

křížovník s červ. hv. Jan Karel Jiří Pellet de Hund, řádový komendátor a apoš. komisař ve věcech víry v Chebu, 1715 sdělil, že jeho profesor na studiích filozofie v Praze (1681-84), jezuita P. Jan Dubský (1649-1700) vyprávěl, že úcta BJN je také ve Španělsku, a připojil pozn., že to snadno mohou vědět ctihodní otcové trinitáři

R l. dopis Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., řádového komendátora a apoš. komisaře ve věcech víry v Chebu, 6. VIII. 1715 (NA, RA KŘ, kart. č. 475)

Štěkeň (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

pobožnost je v t. f. intenzivní teprve od 1710, kdy byla ve far. k. vystavena socha (→ A.1, t. 1/) – od té doby také vzdělanější lidé oslavují den 16. V. ke cti zpívanou mší sv. o N. Trojici a díky tomu mnozí lidé, také prostší začínají více a více SJN ctít – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Samuela Augustina Zdenka Reicha, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 152^v)

Štěplovec, kdysi též Štremplovec či Štremplovice, n. Stempowitz, pův. Stremplowitz (HS, Ol, d. Opava, f. Neplachovice)

v kapli na Hůrce (→ A.1, Štěplovec) se ve svátek slouží oběti mše sv. s velkým shromážděním lidu – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Štramberk, n. Stramberg či Strahlenberg, městečko (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

míst. vr., jezuité spravující studentský konvikt v Olomouci, pro nový far. kostel, který zde dali 1721-1723 zbudovat (→ A.1, t.), obstarali posledně jmenovaného roku z Říma odpustky na dobu 7 let, z nichž měl prospěch lid, který se sem v hojném počtu t. r. dostavil o neděli v oktávu (nejspíš 23. V. 1723)^{a)} – o svátku 1728 zde kázal jez. misionář z Nového Jičína^{b)}

a) R LA olom. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 158) – b) R LA novojičín. jez. misionáře, 1728 (ARSI, Boh. 144, pag. 174)

Štremplovec, Štremplovice viz Štěplovec

Šumvald viz Horní Sukolom

Tábor, n. Tabor, král. město (Č, Bech, Pr, v. Týn nad Vltavou, adm. d., 1720 d.)

1/ administrátor zdejšího d. Jiří Josef Winckler 1715 popsal svůj vztah k SJN: již od svého mládí (* 1654) byl t. bl. muži stále oddán obzvláštní pobožností, hlavně když slyšel a četl příběh jeho života a smrti – když se pak z Boží milosti stal knězem, měl příležitost o SJN mluvit ve veř. proslovecích a chvalořečích a divil se, že tak slavný muž nebyl Apoš. stolcem pro své činy a zásluhy kanonizován nebo alespoň blahorečen – když se během času stal duch. správcem, nezapomínal na výročí, jak mohou ukázat jeho písemnosti – když se nakonec 1689 dostal na administraturu do Tábora, nalezl tu, jak si přál, nedlouho předtím postavený oltář, obstaraný od p. Jana Tobiáše, a svou prosbou u t. dárce dosáhl toho, že tento dal oltář pozlatit (→ A.1, Tábor 1/) – **pozn.:** administrátor Winckler působil v Táboře přes 31 let a zemřel náhle 13. XII. 1719 stár 65 let, když při rorátech zpíval Gloria

2/ kněz Ignác Zikmund Cardian již jako děkan v Rožďalovicích 1715 sdělil, že během svého dvouletého kaplanování v Táboře, od 1699, se snažil uctít den mučednictví a mnohé další z kazateln povzbudit ke zkrášení jánského dne, což se i s útechou podařilo

3/ u oltáře v kláš. k. aug. bosáků (→ A.1, t. 2/) lid projevuje tak vel. pobožnost, že téměř každodenně jsou na něm slouženy mše sv. – dol. 1715

1/ R l. zpr. administrátora tábořského d., Jiřího Josefa Wincklera, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 64^v); 2/ R l. zpr. rožďalovic. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 529); 3/ R nedat. l. zpr. převora a konventu bosých aug. v Táboře, prez. na praž. arcib. konz. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 203^v)

Tachov, n. Tachau, město (Č, Plz, Pr, v. a d., obojí 1715 dočasně adm.)

1/ v souvislosti s přípravami kanonizace 1715 prohledali tachovští křížovníci s červ. hv., administrátor zdejšího d. Jan Kašpar Ditsch a Jan Jakub Höffner, starobylou knihovnu nad sakristií děk. kostela a ve zdejších nesmírně starých rukopisech, misálech a dalších svazcích i v jejich seznamech nenašli nic ke SJN, kromě toho, co nedávno vyšlo tiskem, co se však už o SJN vypravuje v Praze a i v těchto místech – požádali i zdejší otce františkány, ať prohlédnou své starožitné památky, mají-li jaké, avšak ani ti nic nenašli

2/ titíž sdělují, že díky obzvláštní pobožnosti ve městě a okolí není téměř domu, ve kterém by nebyla socha nebo obraz (→ A.1, Tachov I)

3/ ještě dávají na vědomí, že pro podporu cti byl ve fil. k. sv. Volkfanga na předměstí postaven oltář (→ A.1, Tachov II. 3/), u něž se v jednotlivé roky pro rozšíření slávy v den připomínky mučednictví zpívá slavnostní boh. za velmi početného a vroucího shromáždění lidu

4/ nakonec konstatují, že jestliže provolává hlas č. lidu bez ustání s tak velkou zbožností JN za svatého, prohlašují ho za takového i oni a s nimi

jejich veškeré sousedství – jednomyslná vroucnost všude rozšířená zbožnost JN provolává světcem, což se má vyvozovat z toho, kolik tento světec prokázal pomoci, komu všemu a v kolika nebezpečích cti a pověsti – velmi mnoho lidí se však ostýchá něco takového vyjevit, protože mají strach, že by se odhalením těchto věcí opět vystavili nebezpečí hanby

- vše dol. 1715

1-4/ R l. zpr. křížovníků s červ. hv., Jana Kašpara Ditsche, administrátora tachovského d., a Jana Jakuba Höffnera, 13. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. 475); 2, 3/ ← R l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 205^r); 4/ R t., fol. 205^v

Těchlovice viz Libčany

Telč, n. Teltsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

- I. Město

1/ k tradičně zde uctívaným světcům se jako kolega 1707 přidal SJN, který o svátku v jez. k. N. Jména Ježíš napočítal tak hojně ctitele účastníci se posvátných tajemství, že byl chrám od svítání do poledne slavnostněji zaplněn

2/ ve hř. kap. sv. Anny na *Velkém předměstí* čili v *Podolí*, kde stojí boč. oltář (→ A.1, t. I. 5/), se 16. V. koná zpívaná boh. s mnoha kajcínky a přijímajícími – dol. 1716

3/ u soch na obou mostech u vjezdů do města (→ A. 1, t. I. 7, 8/) se v sobotní dny a o vigiliích světců schází mládež a svatému JN zpívá zbožné písně – dol. 1716

1/ R LA telč. jez. koleje a domu třetí probace, 1707 (ARSI, sign. Boh. 118, pag. 772); 2, 3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

- II. Děkanát

vyobrazení v domech telčského děkanátu (→ A.1, Telč II) jsou ve zbožné účtě – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Telice, n. Dölitschen (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f. Prostiboř)

praž. arcib. konzistoř 28. VIII. 1720 povolila míst. paní a zakladatelce zdejší kaple P. Marie Pomocné (ben. 1720) Anně Františce Wolfingerové z Wolfsbachu a Ploskovic, roz. Beerové z Beerenbergu, na její žádost, že v t. kap. mohou být (mj.) slouženy zpívané mše sv. o svátcích Nar. P. Marie Pomocné, sv. Vavřince, Floriána, JN, Václava, Františky Římské a Antonína Pad. – pokud by však t. dny připadly na neděli, mohla být taková mše v kap. sloužena až po bohoslužbách ve far. k. v *Prostiboři* – výběr svátků odpovídal vnitřnímu zař. kaple (→ A.1, Telice)

R n.-l. far. kronika f. Prostiboř, 1749-1967 (SOka Tachov, FÚ Prostiboř, 640, pag. 212, 218)

Temešský (či Temešvářský) Banát, hist. území utvořené 1718 jako korunní a komorní pan. Habsburské říše, po dobytí z vlivu Osmanské

říše 1716 (nyní území zasahuje do států Rumunska, Srbska a nepatrnou částí Maďarska)

v kázání proneseném při slavnosti v *Temešváru* 16. V. 1719 je četným přítomným posluchačům navrženo, aby byl SJN zvolen patronem Temešského Banátu (podrobně → níže, Timișoara) – později, v dopise zasláném 20. V. 1721 z *Temešváru* do *Vídně* a popisujícím temešvářskou slavnost uspořádanou 16. V. t. r., se o SJN již píše jako o „obzvlášť vyvoleném patronovi tohoto [tj. Temešského] Banátu“^{a)}

ještě později byl SJN **prohlášen patronem Banátu oficiálně**: 1724 předložila zdejší zem. správa císaři Karlu VI. žádost o prohlášení SJN ochráncem Banátu – údajně bylo téhož mínění i několik míst t. oblasti – císař Karel VI. t. přání vyplnil a s jeho souhlasem i souhlasem čanadského biskupa László hraběte Nádasdy (ve fun. 1710 † 1729), ordináře Banátu, byl 1726 SJN vyvolen a přijat za obzvláštního patrona a ochránce celého Banátu – temešvářští jezuité, zejména P. superior (představený jez. misijní stanice v *Temešváru*) v roli gener. vikáře zmíněného biskupa, se zasloužili o to, aby byla t. záležitost vhodně vyřešena po cír. stránce, jelikož JN nebyl ještě kanonizován – 16. III. 1727 bylo temešvářským jezuitům sděleno, že se má svátek slavit ze slibu jako zasvěcený (*festum fori*) po celém Banátu, jelikož je SJN jeho patronem – přesný liturgický popis slavnosti v Banátu zněl: zasvěcený svátek na základě slibu v dvojném ritu druhé třídy (*festum fori ex voto sub ritu duplici secundae classis*)^{b)} – dobová zpr. celou situaci s vrocením do 1726 shrnuje takto: polní maršál Claudius Florimund hr. Mercy, guvernér Banátu neboli Temešského (či Temešvářského) okresu (ve fun. 1718-34) a celá slavná cis. administrace **zvolili SJN za obzvláštního patrona a ochránce nejenom města Temešváru, ale celého Banátu čili okresu**, a tuto zbožnou volbu biskup hr. Nádasdy nikoli pouze schválil a potvrdil, ale navíc určil, aby v jistý den bylo vyhlášeno, že se má na všech místech tohoto Banátu slavit svátek 16. V.^{c)}

k dalšímu dokladu úcty obyvatel Temešského okresu → níže, Uhry 5/

a) L *Wien. Diarium*, č. 1860 (28.-30. V. 1721) (dopis z Temešváru z 20. V. 1721) – b) L JUHÁSZ 1964 – TŰSKES/KNAPP 1988, 347 – NEMESNÉ KIS 2020, 19, 23 – c) R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 305^v

Temešvár viz Timișoara

Těnovice (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

míst. farář František Hladký má cca od 1708 ve zvyku, nakolik mu dovoluje jeho vytíženost, o svátku, 16. V., sloužit ke cti zpívanou mši sv., kterou předem ohlašuje z kaz. a zve k ní – na t. mši sv. přicházejí celkem početní lidé uctít SJN jako svého patrona, nejenom zdejší farníci, ale také obyvatelé blízkého městečka (*Spáleného*) *Poříčí* – u obrazu ve far. k. (→ A.1, t.) se zvláště ve sváteční

dny, kdy se v t. k. konají bohoslužby, lid oddaně modlí a zbožně SJ vyzývá o pomoc – že však lidé neohlásili nějaké konkrétní obdržené milosti, působí jejich prostota, jelikož jsou nevzdělaní – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Františka Hladkého, 17. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 24^r)

Teplá, n. Tepl, město (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

hlas lidu prohlašuje JN svatým – tepelští farníci dali namalovat obraz pro far. k. (→ A.1, t. 1/) ze zbožné lásky a dobrovolného daru – farníci také mnohdy žádali a dosud žádají, aby u t. obrazu byly čteny mše sv. ke cti Královny všech sv. – oni také ve svých potřebách před t. obrazem poklekají a pronášejí zbožné modlitby a povzdechy – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře, prem. Tomáše Wayera, 13. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 90^r)

Tetín (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, kapit. d. Karlštejn, duch. správu vedl karlístejnský administrátor)

1684 byla na náklady Kristiána Augustina Pfalze z Ostric, pražského metr. kanovníka a arcijáhna, jehož bratr Leonard Pfalz z Ostric v té době vlastnil tetínský manský statek, vybudována na fil. k. sv. Kateřiny střecha, na níž byla 12. VII. 1684 osazena věžička a do ní tehdy vložena schránka s pam. zápisem na dvoulistu z tenkého pergamentu – zápis obsahuje mj. sdělení, že k. sv. Kateřiny kdysi zbudovala sv. mučednice Ludmila, na druhé straně pak l. modlitbu, v níž jsou také vyjmenováni svatí, ke kterým se prosebníci obracejí, aby za ně orodovali – v modlitbě jsou jmenováni sv. patronové tetínských svatyň (sv. Kateřina, sv. Michael arch.) i sv. kněžna, „naše patronka Ludmila,“ která na *Tetíně* žila a zemřela muč. smrtí – následují jména dalších č. patronů: sv. Václav náš ochránce, sv. Vojtěch, sv. Zikmund, sv. Norbert, sv. Prokop, sv. Ivan, sv. Podivín, svatí Cyril a Metoděj, bl. Bořivoj, SJN – na závěr jsou osloveni všichni svatí a světice Boží

R pam. zápis z 1684, vložený do schránky ve věžičce kostela sv. Kateřiny na Tetíně ← L GOTTFRIED 2009, 98-99

Thüle (N, NW, Detmold, Paderborn, Salzkotten)

poté co míst. pán Eberhard bar. von Alten dal ve zdejší far. k. sv. Vavřince 1726 postavit oltář (→ A.3, t.), vykonal dvojí cestu do *Říma* (1727, 1728), aby pro zdejší f. získal relikvie a plnomocné odpustky pro svátek

I de.wikipedia.org (*Thüle*) → far. kronika obce Thüle k 1728 (Pfarrarchiv Thüle, sv. B3)

Tikov viz Lázně Bělohrad

Timișoara, n. Temeswar, č. Temešvár (Rumunsko, hist. území Temešský Banát)

hist. úvod: město spolu s okolním územím dobyli 1716 Habsburkové, vytrhli ho tak z turecké nadvlády a 1718 z této oblasti učinili korunní a

komorní panství zvané Temešský (či Temešvářský) Banát, z *Temešváru* pak pevnost, která začala být budována v nové podobě barokního fortifikačního systému 1723 – císař Karel VI. uvedl do města 1717 jezuity, kteří zde založili misii, ujali se hl. mešity, přeměnili ji ve far. k. *Jasně P. Marie (S. Mariae Serenae)* a do 1722 ve městě vykonávali far. správu, kterou pak předali do jurisdikce čanadských biskupů, kteří se ve městě postupně (jistě již 1732) usadili a 1736-57 zde vybudovali katedrálu – další mešitu v *Temešváru* získali a do 1719 ve svůj kláš. k. přeměnili františkáni Bosenské provincie – 1. I. 1718 byl ve městě ustanoven n. magistrát, paralelně s ním fungoval magistrát „raizký“, tj. zdejších „Ilyrů“ – prvním velitelem pevnosti se 1716 stal generál, později polní maršál hr. Franz Anton Paul Wallis (ve fun. do 1730) – prvním velícím generálem (guvernérem) Banátu byl od 1718 generál, pak polní maršál hr. Claudius Florimund Mercy (ve fun. do 1734) – Banát byl takto postaven pod vojenskou správu

hist. úvod/ L HAMMER 1839, 91-94, 96, 98, 102, 104 – I leveltar.katolikus.hu/de/ (*Diözesanarchiv Segedin-Tschanad*) – cs.wikipedia.org (*Banát*)

svatoján. úcta v Temešváru:

- 16. V. 1718 císař. vojáci o slavném svátku uctili vyvoleného muže Božího, SJN, co možná nejslavnostněji za zvuku t. t. v Božím domě v přítomnosti mimořádně početného lidu – bylo vidět, jak všichni s horlivostí souhlasí s touto oslavou a adresováním svých záležitostí tomuto vyvolenému muži^{a)}

- 16. V. 1719 slaven svátek u františkánů v pevnosti (tj. františkánů bosenských, neboť františkáni Uherské provincie sídlili do 1744 vně pevnosti) – oslavy se zúčastnili zdejší jezuité^{b)} – při t. příležitosti zazněla krátká n. oslavná řeč čili kázání, které je vyhlášením jasného programu: jako je SJN ochráncem císař. vojska sídlícího v Temešském Banátu, tak ať se stane patronem Banátu samotného – t. kázání bylo vydáno tiskem t. r. (1719) pod názvem *Triumphus innocentiae et famae periclitantis in silentio S. Joannis Nepomuceni, das ist Die triumphierende Unschuld der schiffbruch-leydenden Ehre in den Stillschweigen des heiligen Johannes von Nepomuck* – zde nejmenovaný kazatel sděluje, že když se Banát Temešvár před třemi lety dostal do moci c. k. Veličenstva, Karla VI., bylo by po vzoru ostatních dědičných zemí tohoto panovníka i všech dalších katolických zemí dobré zvolit pro toto nové křesťanské, po přírodním stránce bohaté území nějakého sv. patrona, který by je chránil před morem, hladem a válkou, posiloval jeho obranné pevnosti na hranici křesťanských území před úhlavním nepřítelem (Turkem) a byl velvyslancem tohoto Banátu u nebeského dvora, kde by se za něj přimlouval u Boha – kazatel na takový post doporučuje slavného č. divotvůrce, SJN, spolupatrona Č. král., pro jehož volbu svědčí nebesťi poslové, šest (!) světcových hvězd, jež

kdysi obklopily světcovo mrtvé tělo na hladině *Vltavy* – pro světce svědčí ještě další nebeské znamení, let orla, neboť „kde německý orl svá křídla na cí. polních praporech roztahuje, tam se dnes zvěstuje chvála tohoto sv. mučedníka za zvuku trubek a bubnů,“ jako se to děje v Neapolském král., v Katalánsku, ve městě *Miláně*, ve vévodství Mantovském, kde cí. oddíly s nejvyšší pompou slaví svátek – za takových okolností není třeba žádné další volby, což dokazuje i to, jak slavnostě a s jakou důvěrou oslavili cí. vojáci spolu s neobyčejně početným shromážděním lidu SJN zde v *Temešváru* v minulém roce (viz výše 16. V. 1718) – řečník pak vychvaluje ctnosti a krátce shrnuje život, hovoří též o patronátu nade všemi, kteří jsou v ohrožení cti – ať se tudíž nikdo nediví, že t. světce uctívá císařské vojsko, vždyť komu více na cti záleží, než vojákovi – SJN je vel. ochráncem cí. zbraní, které ochranu dostatečně zakusily a pevně světci důvěřovaly, když bojovaly za křesťanskou čest, a nikdy nebyly před svými nepřáteli zahanbeny, jak je světu známo z bojů o *Petrovaradin*, *Bělehrad* i tento *Temešvár* – zde se císařští vojáci bili jako lvi, vždyť se cí. armáda velkým dílem skládá z Čechů, kteří mají ve znamení lva – tento český lev se ani doma ani mimo Čechy nedá snadno žádným nepřítelem přemoci, protože se Č. král a jeho urozená společnost svěruje svatému JN, který chrání jejich čest a ochraňuje je před hanou a posměchem – jako je JN ochráncem cí. vojska v Banátu a bude se za ně ustavičně přimlouvati, aby nikdy nebylo svým úhlavním nepřítelem zahanbeno, tak se sluší, aby byl také přimlůvcem Banátu jako takového, aby tento nikdy více nepadl do mohamedánského područí – světec bude ostražitou hlídkou pevnosti, aby nikdy nepadly do rukou Osmanské říše – bude teologem jednoty a duchovním rádcem Banátu, neboť jako mnoho kacířů přitahuje k pravé víře, tak také svou přimlůvou u Boha způsobí, že různá náboženství v této zemi rozpoznají v jeho šesti (!) hvězdách, zářících za denního světla na nebi, světlo pravdy a spojí se s kat. církví – nakonec se kazatel obrací k samotnému SJN, jemuž říká, že přípravné materiály k uznání jeho svatosti již Č. král. odeslalo v mimořádném poselstvu do *Říma* a že se čeká na jeho svatořečení, že pak bude zdejším ochráncem a přimlůvcem – jméno „Temeswar“ se dá přesmyčkou změnit v latinské „tu me serva“, „ty mě zachovej“, totiž ty (Jene Nepomucký) mě (*Temešvár*) zachovej v ustavičné bázni Boží, v pravé víře a ve cti, abych nikdy nemohl být zahanben před nepřítelem^{e)}

- 16. V. 1721 slaven svátek SJN jako **obzvlášť vyvoleného patrona** Temešského (či Temešvárského) Banátu: slavnost uspořádal kněz Stephanus Bernacovich, praeses rezidence – světce oslavila společnost zde usazených příslušníků české a moravské země v k. františkánů Bosenské prov. – slavnostní boh. celebrol Michael Gasthager,

superior jez. rezidence, hrála při ní dobře obsazená muzika s t. t. z regimentu kyrysarů generála Montecucoli – káz. pronesl jez. kněz Stanislaus Koska, vojenský kaplan z regimentu generála Wallis – samotný hr. von Wallis se slavnosti účastnil jako místní cí. velitel a t. č. zatupující generální polní strážmistr – dále byly přítomny osoby vysokého i nízkého stavu obou pohlaví^{d)}

- 16. V. 1722 byly u sochy na nám. poblíž k. františkánů Bosenské prov. (→ A.5, Rumunsko, Timișoara 1/) zpívány lit.^{e)}

- 1725 začali prokazovat zvláštní úctu i jezuité^{d)}

- 1726, v roce, kdy byl SJN vyvolen za obzvláštního patrona a ochránce města *Temešváru* a celého Temešského Banátu (→ výše, Temešský Banát), jej v *Temešváru* oslavil přímo čanadský biskup László hr. Nádasdy (ve fun. 1710 † 1729), ordinář pro Banát, který zmíněnou volbu schválil – o vigilii (15. V.) vedl litanie s vystavením N. Svátosti, 16. V. vedl k soše na nám. s míst. bratrstvem (→ C.3, 19) a nekonečným množstvím lidí velice slavné procesí a osobně pronesl krásnou exhortaci na téma *Diligens proximum tuum sicut te ipsum, vide et tace* – po exhortaci se průvod odebral do far. k., kde se zas konalo káz. a po něm slavnostní pontifikální mše sv. mezi dvěma hud. tělesy s t. t. – po obědě litanie – takto proběhla první slavnost s ohromnou útechou lidu^{e)}

- 16. V. 1727 se slavnost slavila jako zasvěcený svátek na základě slibu, a to v dvojném ritu druhé třídy (*festum fori ex voto sub ritu duplici secundae classis*), což bylo pro celý Banát t. r. schváleno čanadským biskupem, míst. ordinářem, díky vyvolení SJN za zdejšího patrona, jak již bylo sděleno – svatojánskou slavnost organizovali bosenští františkáni, u nichž se shromáždili hudebníci též od jezuitů – zmínění řeholníci také pozvali P. superiora jez. misie, aby vedl po nám. procesí a celebrol zpívanou mši sv.^{f)}

- 1728 dne 16. V., v neděli Soslání Ducha sv., bratrstvo pod titulem Neposkvr. početí P. Marie co nejslavnostněji oslavilo tit. svátek obecného banátského patrona JN: přišlo za tím účelem několik farností se svými korouhviemi a P. Ignatius Stumer, míst. superior a gener. vikář v duch. věcech vedl procesí k soše na hl. nám., kde bylo dáno požehnání N. Svátosti a byla tam donesena také s. P. Marie, kterou po několik staletí, dokonce v době turecké vlády ctili věrní katolíci, a ta byla poté um. na ol. nově zbudovaný na náklady jistého patrona – řečený P. superior zapěl slavnostní mši sv. s náležitou muzikou a s t. t. z regimentu velícího generála, polního maršála hr. Mercyho – vojenský kaplan t. kyrynsnického pluku, P. Ignatius Ulrich, pronesl chvalořeč a jeho kazatelský projev vzbudil obecný obdiv – v předvečer (15. V.) i v samotný den (16. V.) oslavy zazněla u sochy serenáda s t. t. – této slavnosti, kterou krásně uspořádal P.

Stephanus Bernacovich, se účastnily osoby vys. i nízkého stavu^{h)}

svatoján. účta v Temešváru/ a) L *Triumphus innocentiae* 1719, 6 – **b)** L VON HAMMER 1839, 96 (domácí historie jezuitů v Temešváru) – **c)** L *Triumphus innocentiae* 1719 – **d)** L *Wien. Diarium*, č. 1860 (28.-30. V. 1721) (dopis z Temešváru z 20. V. 1721) – **e)** L VON HAMMER 1839, 62 (domácí historie jezuitů v Temešváru) – **f)** L JUHÁSZ 1964, 90 – **g)** R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 305^v – **h)** L *Wien. Diarium*, 2. VI. 1728, č. 44 ← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 325^v

Tismice (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d. Český Brod)

socha v pout. fil. k. (→ A.1, t.) se chová ve zvláštní účtě – dol. 1715

R l. zpr. českobrod. děkana Petra Antonína Spazio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346)

Tittmoning (N, BA, OB, Traunstein)

- I. Děkanát a město

bezmála od 1695 je na t. území JN ctěn téměř každým, kdo má alespoň malou vědomost o životě, zázracích a smrti, avšak obzvlášť jej s vel. důvěrou a srdečnou horlivostí ctí ti, kteří jsou v nebezpečí pověsti^{a)} – svědčí o tom 1715 tittmoninský děkan Sebastian Mayr, který si také všimá, že ačkoli se dosud nedozvěděl o nějaké votivní nebo placené mši sv. sloužené vyložené ke cti, přece jen ví, že tittmoninský mýtný dal v jeden, druhý rok na svůj zvláštní úmysl 16. V. v *Tittmoningu* zpívat boh., jelikož jsou takové mše povoleny i v *Salzburgu* (kam tehdy *Tittmoning* náležel diecézní příslušností^{b)}) – jak se t. děkan s jistotou doslechl, jsou nyní konečně již zřizovány a věnovány ke cti oltáře a také podle *Wienerisches Diarium* se dává nově pokřtěným jméno BJN^{c)} – nepochybuje také, že se v jeho děkanátu najdou lidé, kterým BJN přímluvou pomohl, že však si nejspíš nechávají pro sebe vše, co se dotýká jejich pověsti^{c)} – nakonec pan děkan sděluje, že sám rád přede všemi BJN vysoce ctí, že jeho úctu bude i nadále podporovat a rád by se s radostí dožil vytožené apoteózy^{d)}

a) R n. zpr. tittmoninského děkana Sebastiana Mayra, 3. IX. 1715, v rámci celkové zprávy o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [51]) – **b)** R t., pag. [51]-[52] – **c)** R t., pag. [52] – **d)** R t., pag. [52]-[53]

- II. Město a okolí

tittmoninský děkan Sebastian Mayr napsal ještě jednu zprávu o úctě v sobě svěřené farnosti (11. VII. 1718), tentokrát zaměřenou (hlavně v příloze č. 2) na četná dobrodiní – v hl. části dopisu sděluje na svou kněžskou čest o sobě samém, že zakusil obzvláštní pomoc BJN v závažných záležitostech, což jej přivedlo k objednání a zavěšení mal. desky (tj. obrazu) v tittmoninském koleg. chrámu (→ A.3, *Tittmoning* II. 1a/)^{a)} – hl. část dopisu věnuje rovněž nádhernému pomníku u města (→ A.3, *Tittmoning* II. 3/) a popisu slavnosti jeho požehnání, kterou vykonal z nařízení salzburské konzistoře 17. V. 1717 – tehdy s veškerým měšťanstvem a

duchovenstvem připutoval k svatoján. soše z kolegiálního a far. k. sv. Vavřince, vykonal obřady benedikce dle salzbur. rituálu, následoval zpěv loret. litaní před jedním překrásně mal. obrazem P. Marie a požehnání celého přítomného lidu^{b)}

a) R n. zpr. tittmoninského děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, v rámci celkové zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [70]-[73]) a příloha č. 2 (t., pag. [73]-[84]) – **b)** R t., pag. [71]-[72]

Touškov, Touškov nad Mží viz Město Touškov

Toužim, n. Theusing, město (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

velmi mnozí toužimští farníci uctívají bl. a slavného muč. JN od nepamětné doby posvátnými modlitbami i hymny složenými ke cti – BJN má ve zdejší f. pověst svatosti, což je vidět z toho, že se nacházejí ve městě i vně města podobizny (→ A.1, t. 1-5/)^{a)} – s mnohými farníky uctívá BJN, má k němu důvěru a prosí jej o ochranu také míst. farář Jan Jiří Juda Keiser^{b)} – vše dol. 1715

a) R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Judy Keisera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 300^r) – **b)** R t., fol. 300^v

Tovačov, n. Tobitschau, město (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

1/ u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se toho dne, na který v daném roce připadá svátek, každý týden při bohoslužbě obvykle zpívají litanie

2/ u sochy na zámku (→ A.1, t. 2/) se v den zasvěcený SJN koná slavnostní pobožnost

- obojí dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Traunkirchen (R, OÖ, o. Gmunden)

ve svátek, 16. V. 1724 byla za zvuku t. t. postavena nedaleko jez. rezidence socha (→ A.2, t.), k níž přivedl jez. kněz, předseda kongregace Naneb. P. Marie slavnostní průvod, pronesl první oslavné kázání a po postavení sochy za zpěvu *Te Deum laudamus* zazněly výstřely ze zbraní a děl

R HAMMERSCHMID cca 1729, 299^r

Treffen am Ossiacher See (R, K, o. Villach-Land)

důvodem postavení sochy ve vsi (1712, → A.2, t.) bylo odvrácení záplav

R nedat. l. zpr. míst. faráře a děkana Josepha Wendische, [1716] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [30])

Trenčín viz Uhry 4/

Trento, n. Trient, č. Trident, město, sídlo arcib. (I, Trentino – Alto Adige)

o dokladech šíření úcty v tomto městě 1692 → výše, Jičín, a → D.1, 79

Trier, č. Trevír, město, sídlo arcib., přičemž zdejší arcibiskupové byli do 1806 kurfirty (N, RP)

- I. Arcidiecéze

míst. arcibiskup a kurfiřt František Ludvík Falcko-Neuburský (ve fun. 1716-29) dal skrze svého sufragána a gener. vikáře Johanna Matthiase von Eyss (ve fun. 1710-29) ve své arcidiecézi zveřejnit l. dokumentem (daným v *Trevíru* 25. X. 1721) dva dekrety papeže Inocence XIII. týkající se kanonizace neboli prohlášení o mučednictví (31. V. 1721) a udělení oficia a mše, jakož i povolení vyzdvihnout z hrobu tělo k veř. účtě (25. VI. t. r.) – ve zmíněném dokumentu trevírský arcibiskup uvažuje nad veř. úctou k BJN, která na základě nepřetržité pověsti o zázracích onoho slavného mučedníka svátostně (zpovědní) pečeti před 400 a více lety (sic!) započala u praž. duchovenstva a lidu a byla rozšířena do sousedních zemí především vrozenou zbožností *Rakouského domu* vůči Bohu a nebešťanům, takže se věřící všeho věku, řádu i stavu nerozpakovali utíkat již od počátku k tomuto mučedníkovi, nesmírně horlivému ctiteli P. Marie, a tím panenskému napodobiteli učedníka, jehož Ježíš miloval, a také ve své době dalšímu Janovi Mlčenlivci a Almužníkovi, ochránci lidí v ohrožení pověsti, který je chrání před časnou i věčnou hanbou – mnozí z nich zakusili pomoc – nyní je výše uvedeným papežským prohlášením konstatováno, že se veř. účta prokazuje BJN od nepaměti, jak to bylo prošetřeno v kauze pražského arcibiskupství, a že se proto vymyká záповědi papeže Urbana VIII. stanovené v dekretu z 23. III. 1625, jež jinak nedovoluje veřejně uctívat osoby, které dosud nebyly slavnostně prohlášený za blahoslavené nebo svaté – tuto úctu touží trevírský arcibiskup ve své arcidiecézi a svých diecézích všemi způsoby podporovat, a tak ze své řádné arcib. autority tímto dokumentem ustanovuje a nařizuje, aby po jeho převzetí byly neprodleně dva výše citované pap. dekrety řádně uveřejněny z kazatelů v opatských, děkanských, kolegiálních, farních i řeholních kostelích (mužských i ženských řeholí) této arcidiecéze a dle znění oněch dekretů kazatelé neopomněli podníti zbožné věřící, aby všude s obzvláštní důvěrou projevovali BJN veřejnou a slavnostní úctu, aby on svou ochranou u Boha od t. kurfiřtské arcidiecéze i všeobecné církve odvrátil hrozící pohromy mnohého zla – kurfiřt nakonec nařídil, aby pro větší rozšíření známosti o tom, že papež Inocenc XIII. druhým svým dekretem povolil k uctění officium a mši z obecných textů o jednom mučedníkovi v polodvojném ritu pro celou Germánii a dědičné státy *Rakouského domu*, byl každý rok do římsko-trevírského direktáře, určujícího recitování církevních hodinek a sloužení mši sv. na území trevírské arcidiecéze, vložen svátek připadající na 16. V., aby se dle toho upravil v onen den breviář i mše^{a)} – přijetí t. ustanovení je v trevírské arcidiecézi doloženo např. k 15. V. 1722 v kapitule konventu sv. Martina a sv. Severa (aug. kanovníků) v *Münstermaifeldu*^{b)}

a) L BLATTAU 1845, 95-98 (č. 25) – b) L VON LOOZ-CORSWAREM 2015, 446

- II. Město

1/ míst. arcibiskup a kurfiřt František Ludvík Falcko-Neuburský (ve fun. 1716-29) oslavil 16. V. 1722 svátek u trevírských minoritů u sv. Germana – **pozn.:** t. klášter byl 1802 zrušen

2/ ve špit. kapli sv. Mikuláše při špitálu náležejícím ke koleg. kapitule sv. Simeona založili 1727 dva urození trevírští bratři, doktor práva Franz Jakob von Cölsch a cí. rada Johann Baptist von Cölsch, spolu s Annou Sybillou Schlabart von Kyntzweiller, manželkou prvního a příbuznou druhého, dílo milé Bohu, sobě, svým blízkým i potomkům: jednalo se o zbožnou nadaci na sloužení tří týdních mši sv. k stále větší slávě N. Trojice, P. Marie a SJN – rektor zmíněné kaple dal na památku této nadace vytvořit kam. pam. desku, aby o t. zbožném nadání „promlouvala k městu i světu“ (→ A.3, Trier 4/)

1/ L *Prodromus historiae Trevirensis* 1757, 931 – WYTTEBACH/MÜLLER 1839, 230; 2/ L HEYEN 2002, 130-131

Trhové Sviny, n. Schweinitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

díky přítomnosti sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) a lampy svítící ke cti (→ D. 2, t.) jsou zaznamenáváni mnozí ctitelé, obzvláště v výroční den mučednictví, 16. V. – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Kašpara Josefa Václava Maruny, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 163^v)

Trmice, n. Türmitz, městečko (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

míst. farář Kryštof Ignác Dont 1715 oznamuje, že farníci, svěřeni jeho farní péči, po celou dobu jeho farářování (nastoupil do *Trmic* 1701, kde se stal farářem 1703) projevovali obzvláštní lásku a zbožnost v uctívání, a ačkoliv se tu nacházejí jen nepatrné památky postavené ke cti, což je zapříčiněno chudobou lidí, uctívání vzrůstá a farníci pořídili některé další památky, takže všechny kostely farnosti mají nějakou památku (→ A.1, Trmice, Roudníky, Tuchomyšl)

R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Ignáce Donta, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 277^v)

Trnava, maď. Nagyszombat, n. Tyrnau, město, jedno ze sídel ostřihomského arcibiskupa a spolu primase uherského (od 1922 sídlo trnav. ap. administratury, povýšené 1977 na arcib.) (hist. Uher. král., nyní Slovensko)

1/ o starobylosti zdejší úcty → níže, Uhry 1, 4/

2/ v trinitářském kláš. k. N. Trojice se v devátou neděli po Duchu sv., 3. VIII. 1721, konala (beatifikační) oslava: podnětem k tomuto „svátečnímu čestnému dni“ se stala velkolepá praž. beatifikační slavnost, o níž se dozvěděl trnavský cí. pošt mistr Maximilian Ottitzky, který jako obzvláštní ctitel pojal úmysl svého patrona JN oslavit – k Ottitzkého úmyslu se přidali další zástupci *Německého národa* v *Trnavě*, včetně světcových krajanů – oslava svěťce, jehož nepamětnou úctu nedávno uznal papež Inocenc

XIII., byla domluvena s trnav. trinitáři – hl. ol. jejich kostela byl dle možností co nejkrásněji vyzdoben a jako hl. ozdoba byl na něj umístěn nově mal. vel. obraz (→ A.5, Slovensko, Trnava 2/) – bohoslužbu doprovázenou t. t. a výbornou hudbou (provozovanou jez. seminářem) zazpíval superior zdejšího kláštera P. Stephanus a Resurrectione, načež následovalo n. kázání míst. řeholníka a kazatele P. Lucase a S. Nicolao, nazvané *Neuerstammender Trost- und Wunder-Redner heiliger böheimischer Blut-Held Joannes Nepomucenus, deme unser heiligst-regirender Vatter Innocentius dises Nahmens der dreyzehende die von uenckenlichen Jahren an erwisne Verehrung zuerkennet* – tištěný text t. kázání posvátný řečník věnoval zmíněnému poštmistrovi Ottitzkému – chvalořeč začala mottem z Mt 11, 11, které se původně vztahovalo ke sv. Janu Křt. a nyní bylo směřováno ke SJN – kromě pochvalného vyprávění o životě posluchači zachytili paralely mezi oslavovaným světce a sv. Janem Zlatoústým, Damašským, Janem z Mathy i Antonínem Paduánským, dozvěděli se, že JN je českým Janem Mlčenlivcem, a slyšeli i slova o nedávné oslavě v Praze, onom prvním pobožném úctění, jehož se zúčastnila císařovna Alžběta Kristýna – kazatel tvrdil, že panovnice přitom byla pravou (královnou) Johanou, ovšem bez viny, Jana totiž byla příčinou, kterou Václav (IV.) zneužil ke svržení Božího muže (JN) do *Vltavy* – Alžběta Kristýna se stala hl. ozdobou onoho dne, kdy bylo ze země vzato sv. tělo a ve vyzdobené rakvi za doprovodu cí. dvorního personálu, veškeré č. šlechty, všech církevních prelátů, duchovních a měšťanů *Prahy* nesenou vybranými ulicemi a se srdcelomnou zbožností uctíváno – „Jedna císařovna jej [JN] pohřbila a jedna císařovna doprovodila z hrobu. Johana se zbožnou důvěrou po mnoho let světovala své svědomí sv. Janovi, ne bez potěšující útěchy svého ducha posilovaného medotekoucí naukou. Tak také Alžběta Kristýna svou nejosvícenější přítomností jemu jako mocnému přímluvci poručila všechny záležitosti. Tyto on bezpochyby přináší před Boží radu a donese k vytouženému „Fiat“. Václav, nehodný syn Karla Čtvrtého, císaře a krále v Čechách, si zasloužil hněvivou pomstu nejvyšší Velebnosti, protože zabil nevinného. S Alžbětou Kristýnou ať se těší z nového požehnání a požehnaných let vlády náš český král a císař Karel Šestý, protože obě přeosvícené korunované hlavy z vrozené rakouské zbožnosti nemálo přispěly k jeho všeobecné slávě.“ – v závěru se kazatel obrací ke světcům s prosbami a pronáší k němu mj. tato slova: „Nad tvým sv. tělem se objevilo 5 plamenných hvězd, v naší hodině smrti pomoz, aby u nás zůstal Ježíš, Spasitel světa, označený 5 ranami.“

2/ L LUCAS A S. NICOLAO 1721

Trofaiach (R, ST, o. Leoben)

celá farní obec vysoce ctí BJN nejen v domech Božích, ale i ve všech příbytcích – dol. 1715

R výtah ze zpr. kléru Sa, n. zpr. míst. faráře Martina Ungera, 16. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [16])

Trojovice (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Hrochův Týnec)

do kap. s obrazem, přiléhající k (příp. far.) k. sv. Michala (→ A.1, t.), se každoročně o svátku shromažďují mnozí ze sousedních míst, aby uctili SJN, přičemž se tam zpovídají a přistupují ke sv. přijímání – každoročně také v neděli v oktávě od 1688 (kdy byl do kap. um. onen obraz) až doposud se ke cti koná procesí z městečka *Hrochova Týnce* za velkého shromáždění lidu – vše dol. 1715

R l. zpr. hrochovotýneckého faráře Václava Petra Koukala, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 349^v)

Trostberg (N, BA, OB, Traunstein)

obraz ve vikářském k. sv. Ondřeje (→ A.3, t.) je uctíván – o svátku, 16. V., se zde některé osoby zpovídají – dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kanovníků v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [42])

Tršice, n. Trschitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

1/ ve f. lid prokazuje vel. úctu SJN a k jeho ctí během kteréhokoli roku, hlavně pak kolem dne mučednictví dává sloužit mnoho mší sv.

2/ i místní farář, Jindřich Arnošt Alexandr Halama, ryt. z Jičína (ve fun. 1709-19), ctíl SJN jako svého obzvláštního patrona

- vše dol. 1715

1, 2/ R příl. A k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716, l. dopis tršického faráře Jindřicha Arnošta A. Halamy, ryt. z Jičína, městečko Tršice 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 292^v)

Trutnov, n. Trautenau, král. věnné město (Č, Hra, Kh, d.)

před oltářikem v děk. k. (→ A.1, t. 1/) mnohé zbožné duše vykonávají své pobožnosti téměř každodenně – mnozí z lidu během roku tu ke cti dávají čist mše sv. – ve výroční den lze více let sledovat velké shromáždění kajícníků s obzvláštní pobožností, čímž byl pohnut míst. děkan, Jindřich Antonín Frantz, aby pro tentýž výroční den cca 1705 zajistil od Apoštolského stolce plnomocné odpustky, čímž tato pobožnost výrazně zmohutněla – podobizny téměř v každém domě města (→ A.1, t. 3/) lid ctí, ba mezi lidmi by se stěžila našla modlitební knížka, v níž by se z úcty neuchovával nějaký obrázek – vše dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^v) ← l. zpr. trutnov. děkana Jindřicha Antonína Frantze, 1715 (viz L HORÁK 2019, 20-21)

Trzebieszowice, n. Kunzendorf (P, KL, f.)

nemálo lidí ve farnosti ctí SJN soukromě jako svého zvláštního patrona a po mnoho let jej má ve veliké vážnosti, veřejný kult zde však nikdy nebyl projevován – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Christophu Höna, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 332)

Třebechovice pod Orebem, do 1920 pouze Třebechovice, n. Hohenbruck, I. Altus Pons, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

obrazy a sochu ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) a sochu na veř. c. (→ A.1, t. 3/) lid zbožně uctívá poklekáním – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^v)

Třebeň, n. Trebnitz, město (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1/ obraz ve far. k. (→ A.1, t. 1/) ve výroční den mučednictví je vyst. veř. uctívání a v t. den má početný věřící lid ve zvyku vykonat svou pobožnost během mešní slavnosti

2/ sochu na nároží domu míst. lazebníka a měšťana Ludvíka Waygnera (→ A.1, t. 2/) věřící lid po celý rok ve středu, čtvrtek a v den, na který toho roku připadá památka mučednictví, co nejvroucněji ctí zbožnými zpěvy a hudebními nástroji

3/ míst. farář Maxmilián z Zuckmantelu (ve fun. 1709-25) na kněžskou věru potvrzuje, že zakusil podporu a pomoc vždy a ve všech potřebách, soukromých i veřejných, kdy už se schylovalo k zahanbení

- vše dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Maxmiliána z Zuckmantelu, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 216^v); 3/ R t., fol. 216^v

Třebíč, n. Trebitsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

1/ u sochy ve far. k. (→ A.1, t. I. 1/) ve středu sbor zpívá litanie a hymny, 16. V. pak se upraví oltář a zpívá se slavná mše sv.

2/ u sochy na dol. m. přes ř. Jihlavu (→ A.1, t. I. 4/) jak o vigílii svátku, tak v samotný den 16. V. v šest hodin odpoledne trebičští žáci s t. t. co nejslavnostněji figurálně zpívají hymny a litanie za velmi hojného shromáždění lidu, což když skončí, lid až do pozdní noci uctívá SJN písněmi – od t. dne přes léto v jednotlivé středy trebičská škola z čiré zbožnosti v šest hodin u t. sochy zpívá litanie a hymny za přítomnosti početného lidu

- vše dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Třebívlice, n. Trziblitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f. Libčeves)

v libčevské f. se prokazuje JN, muč., svatému hlasem lidu i hlasem Božím, veškerá úcta náležející světci, neboť vedle projevů úcty v Libčevsi (→ výše, t.) se v Třebívlicích ve fil. k. sv. Václava 16. V. (v den úmrtí) koná zpívaná slavnostní bohoslužba o svatém mučedníkovi a po ní procesí k soše upr. vsi (→ A.1, t.), kde se zbožně zazpívají

litanie – nohy t. sochy velmi často zbožně líbají kolemjdoucí – vše dol. 1715

R nedat. l. zpr. libčevského osobního děkana Jakuba Suiberta Sende, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 380^v)

Třeboň, n. Wittingau, město (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

1726 ve far. a zároveň kláš. k. sv. Jiljí při kanonii aug. kanovníků představil zdejší řeholní kněz Jan Nepomuk Říha při slavnostní disputaci teze z veškeré teologie, které zachytil spolu s popisem historie místní aug. kanonie v knižní podobě pod názvem *Rosa Trebonaea florens et reflorens* – v t. svých tištěných tezích zmiňuje dvě oběti č. krále Václava IV., SJN a Jana sufragána

L ŘÍHA 1726, II. teze, historický „fragment“ o druhém treboňském opatu Janovi

Třebošín, n. Triebtsch (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

1715 míst. farář Jan Jindřich Meltzer konstatuje, že se ve far. k. sv. Mikuláše (postaven 1709-10) nenachází žádný oltář ani vyobrazení velikého blahoslaveného, ba svatého muč. JN, a domnívá se, že ani žádnou opravdovou ochranu nebo záznak tohoto světce jeho farníci nezakusili, protože jeho páni předchůdci zřídka doporučovali pomoc a orodování tak vel. patrona, ba to nečinili vůbec a lid ani dostatečně o bl. mučedníkovi neinformovali – Meltzer však jako velmi obzvláštní ctitel a světenec od doby, co nastoupil na zdejší faru (1712), již po čtvrtý r. každoročně ve výroční den, kdy byl světec umučen, ke cti vyhlašuje a slouží zpívanou mši sv., aby povzbudil lid k další pobožnosti a úctě – a tak již již jeho lid nejenom věří, že je JN svatý, ale také jej jako svatého ctí

R l. zpr. míst. faráře Jana Jindřicha Meltzera, 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 323^v)

Třebošnice (Č, Čás, Pr, v. Kolín, a. Ronov nad Doubravou)

9. V. 1717 požádal míst. p. Jan Antonín bar. Rabenhaupt (Robmháp) ze Suché pražskou arcib. konz. o pov., aby o svátku mohlo být do Třebošnice vedeno procesí ronovským duch. správcem

R receptář přijaté korespondence praž. arcib. konz., 1. I. 1716 – 31. XII. 1719 (NA, APA I, sign. A 39/1, fol. 99^v)

Tulbing (R, NÖ, o. Tulln)

lid v této f. obecně ctí JN pod titulem svatého již 30 až 40 l. (tj. max. od 1675) – dol. 1715

R n. zpr. míst. faráře Johanna Michaela Frische pro pasovskou konz., VIII. 1715 (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Tulbing, Pfarrakten 1575-) ← L OPPEKER 2003, 175

Tulln an der Donau, okr. město (R, NÖ)

míst. matriky ukazují, že poprvé zde bylo křesťní jméno JN uděleno dítěti jednoho zdejšího obyvatele 17. X. 1724 (*Joannes Nepomucenus Dominicus*), 1726 následoval jeden měšťanský syn, později dva synové Georga Antona Haida, hofmistra světicího

biskupa a rady pasovské dvorní komory (4. X. 1727 byl pokřtěn *Franciscus Antonius Andreas Joannes Nepomucenus* a 15. XI. 1729 *Franciscus Aloysius Leopoldus Joannes Nepomucenus*)

└ OPPEKER 2003, 212

Turnov, n. Turnau, město (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, d.)

1/ u zázračné sochy na sloupu ve městě (→ A.1, t. 3/) se od začátku jara až do drsné zimy konají různé zpěvy brzy po západu slunce, kdy chudí ustávají od ruční práce – ony písně trvávají až do pozdní noci za vel. účasti lidí – t. socha se neustále zdobí slavnostními věnečky a různými květy podle období, ba dokonce i samy nevinné děti kni pořádají průvody s korouhvemi, které jim k tomu vytvářejí rodiče, nosí posvátný obraz a velmi zbožně i k poučení dospělých zpívají

2/ kapli za mostem (→ A.1, t. 5/) mají obyvatelé dolního města v úctě, kterou projevují písněmi a navštěvováním t. místa

- vše dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. děkana Karla Ignáce Corvina, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^r)

Tursko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, a.)

obrazu v k. (→ A.1, t. 1/) se neprokazuje žádná zvláštní úcta, nikdo si nepamatuje, že by slyšel o zázracích a ani nikdo osobně nezakusil milosti – ve škole se při výuce SJN nezmiňuje, kantor totiž sleduje obecnou metodu vyučování mládeže v katechismu a evangeliích – není ani známo nic o tom, že by někdo ve výroční den mučednictví či v jiný čas putoval k zázračnému obrazu – jediné to se ví, že se tu zpívá obecná píseň složená ke chvále, kterou vydal P. Beckovský, křížovník s červ. hv. – vše dol. 1715

R l. zpr. Josefa bar. z Řičan, kříž. s červ. hv., administrátora v Tursku, 29. IX. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v) (píseň)

Týn (nyní součást města Rovensko pod Troskami) (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f., zvaná Týn nad Rovenskem)

míst. farář Jan Kratochvíle (nastoupil sem 1711) se svými farníky každoročně ctí SJN ve výroční den mučednictví procesím vedeným do kaple zv. Valdštejn (→ A.1, t. 1/), kterou vybudoval patron zdejší f., František Josef říš. hr. z Waldsteinu – takováto každoroční procesí započala 1708 a nosí se v nich dřev. socha, uložená jinak ve far. k. (→ A.1, t. 1a/)

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Kratochvíle, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 433)

Týnec, n. Teinitzl (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

kaple na vrchu sev. od Týnce (→ A.1, t.) byla požehnána 16. V. 1704 za přítomnosti jejího stavebníka, týneckého p. Maxmiliána Norberta říš. hr. Krakowského z Kolowrat, nejvyššího komoří Král. č., v kruhu vznešeného duchovenstva a

šlechty, mj. vice-rektora klatovské jez. koleje P. Václava Teichera a dalších jezuitů z Klatov, P. Ignáce Kleina a P. Jiřího Davida – poslední jmenovaný na pozvání p. hraběte pronesl kázání^{a)}

1705 klatovští jezuité vícekrát celebroidali mši sv. „u sv. Jana Nepomuckého“ či „u sv. Nepomuckého“ u Týnce: 7. V. (P. Ignác Weis, jehož doprovodili tři magistři, učitelé na klatov. gymnáziu), 8. V. (P. Václav Karlík, kterého doprovodil řeholní br. Václav Hamsa) a 23. V. (P. Václav Karlík, doprovázený br. Jakubem Panklou, přičemž P. Karlík zde přečetl mši a vyzpovídal jednu kajícíci) – dne 16. V. t. r. tam P. Ignác Klein pronesl kázání^{b)}

následujícího r. 1706 sepsal týnecký farář Jiří Frimmel inventář své farnosti, v němž uvádí i fundaci „u sv. Jana“, tj. v kapli u Týnce, kterou tam ustanovil kněz František Vrba: každý měsíc po novoluní tam měla být čtena jedna boh., střídavě jeden měsíc za živé, další za zesulé, k čemuž zakladatel poskytl 200 zl., z nichž se při každé fundaci mši sv. mělo chudým darovat 5 krejcarů, v samotný svátek pak krejcarů 12 a 1 zl. kostelu na zakoupení potřebného vína a svící pro t. bohoslužby^{c)}

16. V. 1706 ze zbožnosti a kvůli zpovídání k „bl. Nepomuckému“ do Týnce vyšel z klatovské jez. koleje P. Václav Karlík, za nímž byl na voze dopraven P. Martin Frey, který se tam kvůli zdravotním potížím nemohl jinak dostat († 9. VI. t. r.)^{d)} – 20. X. 1706 tamtéž „v příčině koleje“ celebroidal mši klatov. jezuita P. Šebestián Labe, který se do kaple vypravil s magistrem Jiřím Santroci^{e)}

někdy si na klatov. jezuitech celebroidání v týnec. kapli vyžádaly urozené osoby, jako paní Bukovanská 9. XI. 1706 (celebroidal P. Jiří David) a pan Hora 27. XII. 1706 (opět P. David) a 15. II. 1707 (mši sv. přečetl P. ministr Vojtěch Knia, rodák z Nepomuku)^{f)}

o slavnosti 16. V. 1707 v týnec. kapli pronesl kázání P. Jeroným Zoubek, regent klatov. jez. semináře, který tam s sebou vzal seminaristy, a ti slavnost doprovodili hudbou, dostali občerstvení a byli obdarováni penězi^{g)}

P. regent Zoubek se svými seminaristy-hudebníky se zúčastnil svátku v týnec. kapli i 16. V. 1709 a zůstal tehdy u pana hraběte Krakowského na oběd^{h)}

16. V. 1710 při slavnosti slavené v Týnci „na hůrce položené poblíž zámku“ poskytli své duchovní služby klatovští jezuité P. Ignác Klein a P. Bohuslav Boczek (Boček)ⁱ⁾

žáci klatovského jez. gymnázia se 1722 přidali k nové veř. dulické úctě, kterou schválil Apoštolský stolec, a ve stanovený den oktávu uspořádali pouť do kaple na blízkém týneckém kopci a uctili světce hudbou^{j)}

a) R LA klatov. jez. koleje, 1704 (ARSI, sign. Boh. 116, pag. 70) – *Historia collegii Clattoviensis Societatis Jesu*, 1704 (KNM, sign. VII C 29, pag. 246) – deník ministra klatov. jez. koleje, 16. V. 1704

(SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 45^r) – **b**) R deník ministra klatov. jez. koleje, 7. V., 8. V., 16. V. a 23. V. 1705 (SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 58^r (dva zápisy), 58^v, 59^r) – **c**) R l. inventář týnc. kostela a farnosti, sepsaný 1706 míst. farářem Jiřím Frimmelem, přijatý na praž. arcib. konz. 28. IV. 1706 (NA, APA I, sign. C 151/2a-c) – **d**) R deník ministra klatov. jez. koleje, 16. V. 1706 (SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 72^v, 74^r) – **e**) R t., 20. X. 1706 (fol. 79^v) – **f**) R t., 9. XI. a 27. XII. 1706, 15. II. 1707 (fol. 80^r, 82^r, 83^v) – **g**) R t., 16. V. 1707 (fol. 87^v) – *LA* klatov. jez. koleje, 1707 (ARSI, sign. Boh. 118, pag. 636) (kázání) – *Historia collegii Clattoviensis Societatis Jesu*, 1707 (KNM, sign. VII C 29, pag. 259) – **h**) R deník ministra klatov. jez. koleje, 16. V. 1709 (SOkA Klatovy, sign. 38, fol. 108^v) – **i**) R t., 16. V. 1710 (fol. 121^r) – **j**) R *LA* klatov. jez. koleje (ARSI, sign. Boh. 136, pag. 86) – *Historia collegii Clattoviensis Societatis Jesu*, 1722 (KNM, sign. VII C 29, pag. 327)

Údlice, n. Eidlitz, městečko (Č, Žat, Pr, v. a f.)
míst. vr., nejspíš Zikmund Valentin říš. hr. Hrzán z Harasova učinil nadání, aby každý výroční den byla v míst. far. k. Pov. sv. Kříže zpívána slavnostní boh., při níž nejen že bude obraz (→ A.1, t.) vyzdoben květy a umístěn na ol., ale také lidé žijící z fundace ve špitále budou mít za povinnost se shromáždit a svátostně se vyzpovídat a jít ke sv. přijímání – všichni tu JN uctívají jako světce – vše dol. 1715 – **pozn.:** výše jmenovaný šlechtic vlastnil *Údlice* spolu se zbývajícimi državami červenohrádeckého pan. do 1707, kdy t. dominium přešlo do rukou jiného majitele

R l. zpr. míst. (osobního) děkana a vikáře Josefa Lanckische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 201^r)

Údrč, n. Udritsch (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, f.)
od 1703, kdy architekt z *Ostrova (nad Ohří)* věnoval míst. far. kostelu sv. Linhartu vyřez. podobiznu (→ A.1, t.) a vystavil ji účtě, vzrůstá zde den ode dne čest a pobožnost, která však není závazně ustanovena, nýbrž závisí na úvaze jednoho každého – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Maxmiliána Peschky, prez. 29. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 5^r)

Uherské Hradiště, dř. částěji Hradiště, n. Ungarisch Hradisch, kraj. město (M, Hra, Ol, d. a f.)

1/ u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) se 16. V. slavnostně zpívá mše a mnoho světských i řeholních kněží mše čte – dol. 1716

2/ jez. kolej si 1691 vyvolila za ochránce ve svých potřebách a proti ničivým plamenům sv. Tadeáše, sv. Vavřince, sv. Antonína a SJN, které dala vymalovat na obraz s P. Marií Tuřanskou (→ A.1, t. 3/)

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v); 2/ R *LA* uherskohradišť. jez. koleje, 1691 (NKČR, sign. XXIII C 105/11, fol. 518^v)

Uherský Ostroh, do 1846 Ostroh, n. Ungarisch Ostra, město (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

2 sochy, jedna postavená ve městě a druhá u měst. mostu (→ A.1, t. 1, 2/), jsou každý den navečer ctěny modlitbami a zpěvem lidu – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Úhošťany, n. Atschau (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

ve far. k. sv. Havla vzala počátek čest téměř od 1709

R l. zpr. míst. faráře Tomáše Jiljí Fabricia (z Lilienbergu), 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 198^r)

Uhry, hist. království, součást habsburské říše (nyní Maďarsko a Slovensko) (se zmínkou Lvova z polského území v 1/)

1/ Jan František Beckovský, č. křížovník s červ. hv. během své cesty 1700 navštívil různá místa v *Panonii* (nepřesný název označující především území Uher) a setkal se zde s úctou, kterou panonští obyvatelé zbožně vzdávali SJN, a někteří z nich zakusili skrze přímlovu Bohem udělené milosti – konkrétněji se s takovou úctou setkal v **Budině, Pešti (obě města dnes součástí maďar. hl. města Budapešti), Bratislavě, Trnavě (obě města na Slovensku), Lvově (neležel v Uhrách, nýbrž byl správním městem ruského vojvodství polsko-litevského státu, dnes na Ukrajině), Nových Zámcích (Slovensko), Ostřihomi (Maďarsko), Komárně (Slovensko, předměstí v Maďarsku), Rábu (Maďarsko)** a na jiných panonských místech
2/ arcibiskup ostřihomský a primas uherský (od 1707), biskup rábský (od 1696) a kardinál (od 1706) Kristián August Saský v dopise týkajícím se dotazníkové akce, kterou měl v úmyslu zavést v „apoštolském Uherském království“, o sobě 1715 sděluje, že si již před dlouhou dobou vyvolil SJN spolu s dalšími nebešťany za svého patrona, že dlouho usiloval podporovat úctu a čest a že v Uhrách se úcta t. světci na mnoha místech vzdává po drahý čas, což je ochoten, bude-li třeba, potvrdit autentickým svědectvím

3/ aby doložila úctu a vzývání bl. muč. JN v nitranské diecézi, ba v celých Uhrách, přiložila nitranská kapitula do svého dopisu z 1715 obrázek s připojenými modlitbami (→ B.4, 90)

4/ do Uher se úcta dostala na konci 17. st. – mezi první oblasti jejího výskytu patřilo pohraničí v blízkosti *Vidně*, zejména sz část dneš. Maďarska a **Bratislava** se svým okolím, kam se úcta dostávala právě ze jmenovaného hl. města habsburské říše – dalšími oblastmi rané úcty byla území **Spíše, Levoče, Košic, Trnavy, Trenčína a Žiaru nad Hronom** – tato centra byla vytvářena na základě náboženských, politických a politicko-církevních principů, které přály světecké účtě, v níž se angažovali především řeholníci

5/ č. velkopřevor malt. řádu sv. Jana Jeruzalémského Ferdinand Leopold Dubský svob. p. z Třebomyslic v 1. beatifikačním procesu 29. I. 1716 vypověděl (na otázku 4 v 1. čl.), že veř. pověst „je rozhlášena nejenom v Čechách, ale také po celém Království uherském“ a (na otázku 55 v 15. čl.) že o svátku, tj. 16. V., viděl vel. shromáždění lidu – ještě poznamenal (na doplňující otázku), že „kdyby se napsalo uherským biskupům, bylo by odtud možné zjistit mnoho o účtě a milostech získaných skrze přimluvu tohoto svěťce [JN]“

6/ p. baron (Samuel Franz) von Rebentisch, rada vídeňské král. dvorské komory, který svého času pobýval v Temešváru (Temešský Banát náležel k Uherské koruně), někdy ve 20. l. 18. st. (či krátce předtím) vyprávěl pražskému metr. kanovníkovi Janu Mořici Václavu Martinimu, že v Temešském a Bělehradském okresu a také v celých Uhrách obyvatelé přijali SJN za patrona království a že když v okolí t. království zuřil mor, nikdo z oněch obyvatel v Uherském král. nebyl nakažen díky obzvláštní zbožnosti vůči t. svěťci

1/ R l. dopis Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., daný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 210^v); 2/ R l. dopis kardinála von Sachsen, daný „in monasterio Tallensi“ (v klášteře pavlínů v Marianke u Bratislavy?) 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 77-78); 3/ R l. dopis nitranské kapituly, Nitra 2. IX. 1715, prez. 10. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 81-82); 4/ L RONAIOVÁ 2006, 92-95; 5/ R l. výpověď č. malt. velkopřevora Ferdinanda Leopolda Dubského svob. p. z Třebomyslic v 1. beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 68^v, čl. 1, otázka 4, fol. 69^v, čl. 15, otázka 55, fol. 70^v, doplňující otázka); 6/ → D.1, 843

Uhříněves, dř. Uhříněves (tj. Uhřínova ves), Ouřeňoves či Ouřiňoves (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. a f.)

1715 započala oslava stanovená na neděli po Nanebevstoupení Páně (na šestou neděli po Velikonocích) a obdařená plnomocnými odpustky, jež t. r. proběhla (2. VI.) za vel. shromáždění lidu a kajicníků ve far. k. Všech sv. a také venku, kde se konalo slavnostní procesí k soše u král. sil. (→ A.1, t. 2/)

R nedat. l. zpr. míst. faráře a vikáře Františka Fridricha Zeleckého, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 192^v)

Újezd, n. Augezd či Aujezd (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytou, f. Běhařovice)

socha u vsi sm. ke král. cestě (→ A.1, t.) je ve vel. účtě a lid před ní zbožně prolévá modlitby a vyzývá SJN v různých úzkostech a strážních – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jiřího Martinkovice, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 134^v), což je příl. C k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Újezd viz Jirkov

Unhošť, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

míst. farář (1686 † 1723) Václav Josef A. Bramhauský, křížovník s červ. hv. 1715 sdělil, že si před 30, ne-li 40 lety vyvolil BJN za svého patrona a jméno zařadil do litanií ke svým sv. patronům, které má ve zvyku denně recitovat, pokud nezapomene^{a)} – při té příležitosti také informoval, že v Unhošti po celou dobu, co zde působí jako farář, je úcta stále při síle, lidé BJN vyzývají a všude ho uctívají různými krásnými písněmi a zachovávají i ctí den 16. V., den mučednictví^{b)} – různí Unhošťané uctívají mal. i tištěné obrazy, které mají ve svých domech (→ A.1, Unhošť 3/)^{c)}

a) R l. zpr. míst. faráře Václava J[osefa] A. Bramhauského, kříž. s červ. hv., 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 43-II^v) – b) R t., fol. 43-II^r – b, c) R nedat. l. zpr. téhož faráře, [1715] (NA, ŘA KR, kart. č. 475) ← l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v)

Uničov, n. Mährisch Neustadt, král. město (M, Olo, Ol, d. a f.)

k titulárnímu svátku bratrstva, zřízeného při místním far. k. Naneb. P. Marie (→ C.3, 5), tj. ke dni 16. V. se odevšad shromažďují mnohé stovky lidí a s dvojjím sborem t. t. jsou zpívány slavnostní mše a kolem 20 mší je čteno a celý den je zbožně oslaven pracovním klidem s nešporami, litaniemi a písněmi – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5-6)

Úpice, dř. Oupice, n. Eipel, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

četné obrazy a sochy zde (asi v celé f.) má veškerý lid v účtě tak veliké, jaká se vzdává podobiznám jiných svatých – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

Urbanice viz Libčany

Ústí nad Labem, n. Aussig, král. město (Č, Lit, Li, v. a d.)

1/ 1715 dol., že zde po mnoho let kvetla pobožnost a den ode dne vzrůstá, jak dokazuje seznam vyobrazení (většinou s ☉), která se nacházejí v t. malém městě, spolu s knížkami, litaniemi a hymny či písněmi (podrobně → A.1, t. 3/)

2/ ve výroční den se na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1b/) slouží slavnostní zpívaná mše sv., během níž má lid v čele s měst. radou ve zvyku chodit k ofertoriu a ctitelé také obětují mnoho svící – dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocha, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^v) – n. seznam vyobrazení v ústeckých obytných domech, příl. k předešlému dopisu (NA, ČDK, kn. 117, fol. 292); 2/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocha, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^v)

Úštěk, n. Auscha, město (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

ve far. k. sv. Petra a Pavla se ve svátek slouží zpívána boh. – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Františka Ignáce Burckardta, 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 320°)

Úterý, n. Neumarkt, město (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

míst. farář, premonstrát Zetlizer (patronem zdejší fary byl tepelský klášter t. řádu) 1715 sdělil, že téměř všichni tu BJN uctívají jako vel. ochránce v nebezpečích hanby, a na závěr svého písemného sdělení vyjádřil přání, „ať se jeho [tj. Nepomukova] čest a sláva šíří na zemi, abychom měli prospěch z jeho pomoci a modliteb na nebi“

R l. zpr. míst. faráře, prem. Kryšpína Zetlizer, 17. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 98^r)

Útina, n. Uit(t)wa, městečko (Č, Plz, Pr, v. Dolní Jamné, f.)

1/ lid vykonává pobožnost u sochy ve far. k. sv. Víta (→ A.1, t. 1/), především 16. V. – dol. 1715

2/ o osobní úctě míst. faráře Mikuláše Suterina (nastoupil sem někdy po 1706), trvající od 1690, → D.1, 71

1/ R l. zpr. míst. faráře Mikuláše C. G. Suterina, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 290^r)

Valašské Meziříčí, do 18. st. Meziříčí nad Bečvou nebo Meziříčí pod Rožnovem, n. Wallachisch Meseritsch, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

u sochy postavené u m. přes ř. *Bečvu* (→ A.1, t. 2/) se obvykle každý rok v den před svátkem za velmi lidnatého shromáždění a při četných osvětleních u mostu i na něm co nejslavnostněji zpívají litanie a jiné písně za halasu t. t. – lid má ve zvyku téměř každý den u t. sochy přednášet své prosby a zapalovat světla, poklekat, modlit se a zpívat – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Valdštejn, n. Waldstein, zřícenina hradu a nepom. pout. místo (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, d. Turnov)

1/ návštěvníci svatyně (kostela či kaple) vystavené na zříceninách hradu *Valdštejna* a 1709 požehnané (→ A.1, t. 1/) obrželi od papeže Klementa XI. na dobu 7 let plnomocné odpustky prostřednictvím odpustkového breve daného v *Římě* u *S. Maria Maggiore* 21. X. 1709 a sestaveného (pozdějším kardinálem) Olivierim – na praž. arcibiskupství breve prohlédl kancléř a přisedící konzistoře Bernard Jindřich Germeten, načež bylo s povolením praž. gener. vikáře Daniela Josefa Mayera z Mayernu zveřejněno – papež udělil plnomocné odpustky věřícím obojího pohlaví, kteří se v pravé kajícnosti vyzpovídají, přijmou eucharistii a v den 16. V. (od prvních nešpor až do západu slunce t. dne) navštíví kostel svatého (sic!) JN v místě zv. *Valdštejn* v pražské diecézi a zde se (v jakékoli části prostoru onoho kostela) zbožně pomodlí

k Bohu za svornost křesťanských knížat, vykořenění bludů a vyvýšení sv. Matky církve^{a)} – turnovský děkan Corvin^{b)} i turnovští františkáni, kteří se o kostel na *Valdštejně* starali,^{c)} upozornili v rámci odpovědi na nepom. dotazník 1715 na skutečnost, že Římský stolec nebo přímo papež v uvedeném breve nazývá JN svatým

2/ v t. kostele neboli kapli každý čtvrtek slouží na oltáři jednu boh. kněz františkán z turnovského kláštera a t. dne má mnoho lidí ve zvyku se tam objevit – ve výroční den, kdy byl SJ umučen, tedy ve svátek se sem schází z míst vzdálených i více mil tak veliké množství lidí, že kaple a její velmi široké prostranství jim nemůže stačit – při t. příležitosti se dá napočítat na sto penitentů – procesí sem t. dne každoročně přicházejí ze všech far. kostelů na hruboskalském pan. rodu Waldsteinů, tzn. z *Turnova*, *Libuně* a *Týna nad Rovenskem* (odtud prokazatelně od 1708, s dřev. sochou, → výše, Týn) – lidé putovali do t. kaple o svátku 16. V., aby tam vykonali své pobožnosti, také z f. *Boseň* (→ výše, t.) ležící na mnichovohradištském pan., s nímž hruboskalské pan. sdílelo majitele – vše dol. 1715

3/ turnovský děkan Corvin 1715 ještě poznamenává, že kdykoli do kaple na hoře *Valdštejně* přišel, vždy propukl v slzy a byl naplněn útechou – také viděl, že někteří lidé, i výše postavení, kteří procházejí poblíž t. kaple nebo projíždějí na voze, zastavují se, sestupují z vozu, pokleknou a svěřují se sv. Janovi

1/ a) R odpustkové breve papeže Klementa XI., Řím, u *S. Maria Maggiore*, 21. X. 1709, krasopisný opis v NA, ČDK, kn. 120, pag. 227, což je příl. A k příloze A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) vázící se k listu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) – b) R l. zpr. turnov. děkana Karla Ignáce Corvina, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^r) (Římský stolec) – c) R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) (papež); 2/ R l. zpr. turnov. děkana Karla Ignáce Corvina, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^r) – l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3/ R l. zpr. turnov. děkana Karla Ignáce Corvina, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^r)

Valkeřice, n. Algersdorf (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

farníci této f. uctívají SJN s vel. zbožností – kolemjdoucí vzdávají povinnou úctu soše před míst. farou (→ A.1, t.) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Gottfrieda Jiřího Zolla, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 305^r)

Valletta viz *il-Belt Valletta*

Vamberk, n. Wamberg, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

sochu u m. (→ A.1, t. 3/) zbožný lid po celý výroční den navštěvuje a uctívá SJ modlitbami a zpěvy – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^r)

Vejprnice (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

zdejší farář Martin Josef Vinař 1715 sděluje, že má ve zvyku ve výroční den, kdy sv. muč. JN zbožně zemřel, zpívat mši sv. a vyzdobit podobiznu ve far. k. (nejspíš sochu, → A.1, t.) – k t. pobožnosti zve v předcházející neděli farníky, z nichž se někdy více osob, někdy menší počet svátostně vyznává a osvěžuje posvátným pokrmem (tj. zpovídá a přistupuje ke sv. přijímání) – jinak se ve far. k. nekoná žádná jiná pobožnost nežli ta, že lidé každodenně z jakési soukromé náklonnosti a touhy mají ve zvyku poklekat před vyobrazením a poroučet se, jak farář věřil, ochraně – někdy také dávají čist bohoslužby ke cti

R nedat. l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Vinaře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 16^r)

Vejprty, n. Weipert, král. hor. město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

zdejší farář Sangl 1715 konstatoval, že zde na tomto nejzazším a teprve před 50 a několika lety reformovaném (tj. rekatolizovaném) místě a na této frontě s luterány značně kvete pobožnost a čest – „svěrenečkové“ (*clientuli*) s vel. zbožností před sochou na oltáři ve far. k. (→ A.1, t.) zpívají známou píseň „Joannes Heyliger Patron“ atd.

R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Sangla, 18. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 224^r)

Velešice (Č, Hra, Kh, f.)

mal. obraz na malém oltáři ve far. k. (→ A.1, t.) lid ctí již od cca 1687 – ve výroční den se na t. oltáři čte mše sv. ke cti – obojí dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^r)

Velešín, n. Weloschin, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1715 ctěl velešínský farář Michael Nožička i mnoho jeho farníků SJN, kterého považovali za zvláštního ochránce před hanbou – u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se však nekonaly žádné obřady ani pobožnosti

R l. zpr. míst. faráře Michaela Nožičky, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 205^r)

Velhartice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

zbožně se zpívají jak na kůru, tak v určitý čas u sloupu před far. k. (→ A.1, t. 3/) pobožné písně – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Vojtěcha Schiffnera, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 376^r)

Veliká Ves, n. Michelsdorf (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

ze své obzvláštní zbožnosti dal uroz. pán Antonín Josef Spango, milčevský purkrabí na czernínském pan., se svou milovanou manželkou vytvořit sochu, umístit ji 16. V. 1715 po pr. straně oltáře P. Marie ve far. k. a uctít zpívanou bohoslužbou (→ A.1, t. b/)

R l. zpr. míst. faráře Alexia Josefa Hamáka, lateránského kanov. sv. Augustina, 29. VIII. 1715 NA, ČDK, kn. 117, fol. 213^r)

Velká Lukavice viz Chlumek

Velké Hlušice viz Hlušice, Smidary

Velké Meziříčí, n. Groß Meseritsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

1/ u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) se 16. V. koná slavnostní bohoslužba a zde shromáždění kněží čtou mnoho mši sv. a počítá se mnoho kajících s panstvem

2/ u sloupu se sochou na nám. (→ A.1, t. 2/) se den před 16. V. konají slavnostní litanie za přítomnosti panstva a hojného lidu, jinak však každodenně školní mládež zde zpívá litanie a zbožné písne

3/ u sochy na předměstí u král. c. (→ A.1, t. 3/) se také každý den zpívají litanie
- vše dol. 1716

1-3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Velké Petrovice viz Petrovice, Smidary

Velký Šenov, n. Groß-Schönau in Böhmen, jinak Gross Schönau (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f. Lipová)

lid chvalitebně ctí SJN v soše ve fil. k. (→ A.1, t. 3/) – dol. 1715

R l. zpr. šluknovského (osobního) děkana a vikáře Friedricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^r)

Velvary, město (Č, Rak, Pr, v. a d.)

1/ každý čtvrtek v ročním cyklu, tedy ve výroční den mučednictví, jak se mnozí domnívají, se již po mnoho let slouží mešní oběť u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1/), kterou obstarávají věřící, někdy ze soukromé pobožnosti, slouží se ale z připadajícího svátku – den před výročním dnem (16. V.) se u sochy na m. (→ A.1, t. 2/) kolem sedmé nebo osmé noční hodiny koná slavnostní hudba s t. t. – v samotný den se u oltáře v děk. k. celebruje slavnostní zpívaná mše sv. o N. Trojici, po níž se koná exhortace k lidu a ke cti se modlí jistá modlitba s pěti přidanými otčenáši a zdrávasy, aby nikdo nebyl zahanben v tomto čase a hlavně v posledním zápase – této slavnosti se účastní mnoho kajících – odpoledne se koná průvod k most. soše za početného shromáždění lidu^{a)} – toto procesí jde s t. t., před sochou se zpívají litanie o P. Marii a po nich se spolu se vším lidem modlí jistá modlitba a je přidáno 5 otčenášů a zdrávasů, aby jedenkaždý byl uchráněn špatné pověsti a nebyl zahanben ve svém posledním zápase^{b)} – dol. 1715

2/ dle poslední vůle zdejšího děkana Matyáše Maxmiliána Jodla, kterou sepsal 18. X. 1719, měli jeho dědicové vydat jeho nástupci v děk. úřadě ve *Velvarech* 50 zl., aby t. částka zůstala navždy při děkanství a z jejich úroků byli děkanové povinni sloužit mše sv. u ol. sv. Judy Tad. v děk. k. sv. Kateřiny, pokud bude možné, den před svátkem

svatých JN, Judy Tadeáše, Kateřiny, Barbory a Všeck sv.^{a)} – Jodl zemřel 26. X. t. r.^{b)}

1/ a) R l. zpr. míst. děkana a vikáře Matyáše Maxmiliána Jodla, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 253^v) – b) R t., fol. 253^v; 2/ a) L VACEK 1884, 218 – b) L t., pag. 217, 239

Verneřice, n. pův. Wernstadt, nyní Wernstadt, městečko (Č, Lit, Li, v. Horní Police, f.)

jediná veř. pobožnost se koná ve svátek, 16. V., od cca 1711, kdy dává František Riechter, rychtář zdejšího městečka, na vlastní náklady sloužit boh. ve far. k. sv. Anny, při níž se na kůru provozuje důstojná hudba – t. pan rychtář si přeje, aby dle možností tato pobožnost pokračovala po dobu jeho života – zadal také 1715 práci na soše, která má být umístěna nad nově zbudovanou br. před far. k. (→ A.1, t. 2/), aby se skrze pocestné víc a více vzdmáhala úcta – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Františka Xavera Knotha, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 313^r)

Verona (I, Veneto)

již před svatořečením začal být SJN ctěn ve far. k. *Santa Maria della Fratta*

R l. dopis z Verony, z 5. X. 1736, určený praž. arcibiskupovi ← L BERGHAUER 1761, 214 (§ XVIII)

Ves, n. Wiese (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

ve far. k. sv. Vavřince a ostatních k ní náležejících fil. k. není ustanovena žádná veř. pobožnost, jelikož se do těchto končin sousedících s Lužicí pověst o t. velikém ochránci nedostala zas tak dávno – najdou se však mnozí, kteří v započaté soukromé pobožnosti s vel. prospěchem pokračují a den ode dne roste počet ctitelů – takovou soukromou pobožnost ctitelé mají ve zvyku konat u oltářiku se sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1/) – jsou zde lidé, kteří dosvědčují, že v obtížných a nebezpečných věcech zakusili pomoc – sám míst. farář Jan Jiří František Jáchym Hertell (ve fun. 1712-17) se od dětství zasvětil vel. ochránci, SJN, a získal z toho během svého života s veškerým zdarem obzvláštní prospěch, jelikož častěji ve velmi velkých obtížích, neštěstích, těžkostech, nebezpečích zahanbení a také v otázce povolání k duch. stavu, kterého by býval pro jistou překážku nikdy nedosáhl, zakusil a pocítil zcela mimořádnou pomoc – vše sdělil on sám 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Františka Jáchyma Hertella, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 559)

Veverská Bitýška, n. Eichorn-Bitischka, městečko (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

1/ míst. farář Valentin Bernard Jestřábský, rodák z *Moravské Ostravy*, který byl na zdejší faru investován 18. III. 1667 a působil zde jako ve všech ohledech příkladný kněz až do své † 26. XII. 1719 (dožil se 89 let), pronesl 16. V. 1694, kdy památku připadla na neděli, kázání o SJN jakožto světcí, jehož čest a sláva se v posledních letech s větším leskem šíří po křesťanském světě až do velice

vzdálených končin, a jež zrodily sousední Čechy, ke kterým jsme „my Moravané“ (jak pravil k posluchačům) přivtělení – v kázání Jestřábský popisuje Nepomukův život, ctnosti, mučednictví a svatost a doporučuje svým posluchačům, aby t. světce uctívali, aby je ochránil před hanbou jak v časném tak věčném životě – t. kázání vyšlo tiskem 1712 ve třetím dílu Jestřábského postily

2/ když o tři roky později připadlo na neděli výročí muč. smrti ctihodného JS ze Skočova (17. III. 1697), pronesl t. farář kázání o t. mučedníkovi – upozorňuje moravské posluchače, že okolní země a království chválí své mučedníky a světce a poukazují na ně, např. Češi mj. na SJN, a že Moravané dosud neměli, kým by se pochválili a koho by ostatním národům mohli jmenovat a ukázat, až jim Bůh dal z církevního duchovenstva JS ze *Skočova* – vypráví o jeho narození, výchově, vzdělání, přijetí kněžství a péči o duše, o jeho zajetí, uvěznění, výsleších prováděných heretiky, o jeho modlitbě před mučením a o těžkém mučení, jemuž byl vystaven, o jeho podivuhodné vlídnosti a trpělivosti v několikeré tortuře a o tom, že přes veškeré bolesti t. kněz zachoval zpovědní tajemství – mluví také o prameni, který na místě mučení vytryskl, opět o Sarkandrově trpělivosti darované Bohem a o jeho sv. smrti a čestném pohřbu – kázání vrcholí exhortací či povzbudivou řečí k morav. posluchačům, aby uvážili, co dokáže a k čemu se odvažuje hereze v dějinách Moravy a jak je na Sarkandrově příkladu vidět, že je kat. víra pravdivá – v úplném závěru farář Jestřábský vyzývá auditorium, ať oslavuje Boha v tak vel. mučedníkovi (JS), v tak veliké ozdobě Moravy, neb i jeho zásluhou byla kat. víra uvedena zpět na Moravu a byla v ní upevněna, ta víra, pro niž Sarkander tolik trpěl – „Již my Moravané nezávidíme Čechům sv. Jana Nepomuckého, ač i jeho ctíme. Máme totiž Jana Sarkandra, rovněž umučeného pro zachování zpovědní pečeti. Nepomuka poručil mučit katolický král, aby se pomstil, a ze zvědavosti vůči své manželce, kvůli zpovědní pečeti. Sarkander byl umučen heretiky z nenávisťi vůči katolické víře a aby otevřel pečeť zpovědi. Proto je mučedníkem znamenitějším. My tedy chvalme Boha v tak velikém mučedníkovi a modleme se, aby uštědřil současnému i budoucímu duchovenstvu podobného ducha, moravskému lidu stálost v katolické víře, pokoj, svaté ctnosti, pravou zbožnost, svornost a lásku, a nakonec věčný život v nebi. Amen.“ – také t. kázání vyšlo tiskem 1712

3/ u sochy na nám. (→ A.1, t. 2/) se ve všechny nedělní a sváteční dny a ve středy a soboty z fundace jakéhosi mlynáře a za shromáždění lidu společně zpívají litanie o N. Jménu Ježíš, P. Marii, sv. andělech strážných a o SJN – dol. 1716

1/ L JESTŘÁBSKÝ 1712b, 125-129 (*Concio IX. extraordinaria. De Sancto Joanne Nepomuceno Boemo Martyre, fama periclitantium patrono.*); 2/ L JESTŘÁBSKÝ 1712a, 555-562 (*Concio VIII. extraordinaria. De Venerab. Joanne Sarcandro de*

Skoczovia, illustri Moraviae Martyre.) – ŠIGUT 1939 – ZLÁMAL 1969, 62, 110 (pozn. 12); 3/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Villingen (N, BW, Freiburg, Schwarzwald-Baar-Kreis, Villingen-Schwenningen)

když představitelé tohoto Habsburkům náležejícího města VIII. 1710 děkovali hr. Franzii Ehrenreichovi von Trauttmansdorff, cis. vyslanci ve Švýcarsku, za obdarování obce sochou a VIII. 1711 místnímu sochaři Johannu (II.) Schuppovi za její provedení, vyjádřili, že mají v úmyslu JN, „vysoce ceněného patrona rakouských dědičných zemí napříště co nejhorlivěji ctít“ (→ A.1, t. 1/)

I wiki.ghv-villingen.de (Gerhard Hauser, *Der Sankt Nepomuk lebt wieder*)

Vinary viz *Smidary*

Vinařice viz *Jirkov*

Vitějovice, dř. Vitějice či Vítějice, jinak Svatá Markéta (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f. Chelčice)

zbožní ctitelé po skončení obvyklých bohoslužeb mají ve zvyku se oddělit od lidu vycházejícího z fil. kostela a před obrazem (→ A.1, t.) vykonat svou pobožnost několika otčenáši a zdrávasy – dol. 1715

R l. zpr. chelčic. faráře Františka Karla Kormoutta, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 364^r)

Vlachovo Březí, n. Wällisch Birken či Wällischbirken, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

1/ vel. dřev. socha, 1700 či krátce předtím nově pořízená a umístěná do presb. farního k. (→ A.1, t. a/), se každý rok v den 16. V., o slavnosti, nosívá po náměstí ke cti a k většímu povzbuzení lidu – děje se tak s velikou zbožností a za nemalého shromáždění lidu – dol. 1715 (nošení t. sochy po nám. se konstatuje již 1700)

2/ míst. farář Matěj Felíř 1715 potvrdil, že sám mnoho od Boha dostal skrze ochranu a že doufá, že ještě mnoho získá, na zemi i na nebi, a k tomu sdělil, že jasná každodenní zkušenost učí, že by se všechen lid mohl prohlásit za plný zázraků a milostí

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Matěje Felíře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 360^r) (pozn.: zmíněný duchovní chtěl doložit svá slova o hojných zázracích a milostech v lidu přílohou, ta se však nedochovala) – L HLAVOVÁ 2012, 136 (nošení sochy dol. 1700 ve farářské fasi)

Vlastějovice, n. Hammerstadt, městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f. Pertoltice)

na nám. před sochou na sloupu (→ A.1, t.) se učitel se svými žáky modlívá loretánské litanie a obvyklé modlitby o BJ – dol. 1715

R l. zpr. pertoltického faráře Martina Rittschera, 11. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 107^r)

Vodňany, král. město (Č, Prá, Pr, v. Netolice, d.)
co se týče sdělení ohledně zázraků a milostí, míst. děkan Samuela Alexia 1715 konstatuje, že je to pro

lid poněkud obtížná materie, a tak mu nikdo nic v této věci nesdělil, ani mimo zpověď, ani při zpovědi – přesto děkan naprosto nepochybuje, že SJN jeho farníky obdařil mnoha milostmi, jelikož jej ve výroční a slavnostní den mučednictví mnozí uctívají sv. zpovědí a přijímáním a navíc mnoho bratří a sester kongregace posvátného Růžence, která ve *Vodňanech* kvete, si na onen den stanovovalo a stanovuje obvyklé své výroční hodiny modliteb

R l. zpr. míst. děkana Samuela Alexi(a), 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 361^r)

Voitsberg, okr. město (R, ST)

v karm. k. sv. Josefa věřící uctívají slavného muč. JN, v určité dny během týdne navštěvují jeho sochu (→ A.2, t.), dávají sloužit boh. a opakovaně projevují zbožnost a úctu – dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. dioc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Vojslavice (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, a. Senožaty, 1718 f.)

1/ socha před fil. (od 1718 far.) k. (→ A.1, t. 2/) je v úctě kolemjdoucích od 1703

2/ o oslavě výročního dne → níže, Želiv

1/ R l. zpr. o úctě na želiv. pan. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 165), příl. k l. dopisu želiv. opata Jeronýma Hlíny, danému v Načeradci 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 169-172)

Volary, n. Wallern, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

od 1694, kdy dal do far. k. sv. Kateřiny míst. farář Jiří Vojtěch Břeský z Birkenfelsu na základě slibu umístit vyobrazení (→ A.1, t. a/), slaví celá zdejší obec svátek s procesím, v němž se nosí (snad to samé) vyobrazení, a s exhortací – obec slíbila, že tak bude činit navěky – dol. 1715

R n. svěd. míst. purkmistra a rady, 17. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4)

Volešná viz *Olešná*

Volhartice, dř. též Olbramov, n. Wolfersdorf (Č, Lit, Li, v. Horní Police, a. Horní Libchava)

u sochy, kterou ve zdejším fil. k. sv. Petra a Pavla (→ A.1, t. 1/) 1702 postavil hornolibchavský kaplan Jan Jiří Ignác Hübner, tento její původce nestačil rozvinout úctu, neboť v den, kdy sochu vztyčil, odešel na farářské místo do *Svébořic*^{a)} – 1715 je dol., že místní farníci ctili SJN soukromou úctou a pobožností (→ výše, Horní Libchava)

a) R l. zpr. svébořického faráře Jana Jiřího Ignáce Hübnera, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 567)

Volyně, město (Č, Prá, Pr, v. a d.)

u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1/) ve výroční den se zpívá slavnostní mše za shromáždění vel. množství obyvatel zdejšího duch. okrsku, kteří prokazují čest BJN a co nejzbožněji si vyprošují pomoc – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. děkana Tomáše Václava Bortta, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 123^r)

Vorlík viz Orlík nad Vltavou

Voslov viz Oslov

Voznice viz Hvozdnice, Libčany

Vrahovice, n. Wrahowitz (nyní část města Prostějova) (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f.)

ve far. k. sv. Bartoloměje se 16. V. prokazuje obzvláštní účta slavnostní bohoslužbou s t. t. a za vel. shromáždění kajícího lidu – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Vrané viz Vraný

Vranov, n. Fronau (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f. Kostelní Bříza)

osazením obrazu na oltář ve fil. k. sv. Jakuba Vět. (→ A.1, t.) farář z *Kostelní Břízy* Jan Jakub Jiří Etzweiler (ve fun. jistě již 1700 a do 1705) velmi podpořil úctu, která zde u lidu byla 1715 veliká

R l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 179^r) – nedat. l. zpr. faráře Jana Jindřicha Ignáce Bredtschneidera v Kostelní Bříze, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 345^r)

Vraný, též Vrané, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

farář Martin Sýkora 1715 sděluje, že u lidu ve zdejší f. našel velmi vroucí úctu, a konstatuje, že spolu s lidem touží jediné po kanonizaci – má na mysli jistě i obyvatele přífařených obcí *Klobuk* a *Kobylník*, jejichž úctu popisuje (→ výše, zmíněná místa)

R nedat. l. zpr. míst. faráře Martina Sýkory, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 42-II^r)

Vrapice, dř. Rapice (nyní část města Kladna) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Lidice)

na boč. oltáři ve fil. k. sv. Mikuláše (→ A.1, t.) se často slouží mešní oběť – dol. 1715

R l. zpr. lidického faráře Martina Josefa Vattera, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 48^r)

Vratěním, n. Fratting, městečko (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f.)

socha v k. sv. Mikuláše Tolentinského při klášteře aug. bosáků (→ A.1, t. 1/) se těší velmi vel. úctě – dol. 1715

R nedat. l. zpráva z konventů N. provincie aug. bosáků, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 202^v)

Vrbno (Č, Bol, Pr, v. Velvary, a.)

obraz v adm. far. k. svědčí o obzvláštní úctě a pobožnosti míst. farníků – dol. 1715 – **pozn.:** ve skutečnosti zmíněný obraz svědčil o úctě jednoho konkrétního farníka (→ A.1, t.)

R l. dopis velmistra kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v) (svěd. vranovského administrátora Josefa Klenovského, člena kříž. řádu)

Vrchlabí, n. Hohenelbe, l. Albipolis, hor. město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ ve výroční den je SJN ctěn jako zvláštní ochránce – oslava je na stejné úrovni jako v jiné zasvěcené svátky (*festum fori*) – dol. 1715

2/ o úctě zdejšího aug. konventu → výše, Augustiniáni (obutí, poustevníci)

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Vrskmaň viz Jirkov

Vřesník viz Lázně Bělohrad

Vsetín, n. Wsetin, městečko (M, Hra, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

u sochy upr. městečka (→ A.1, t.) jsou každý týden v úterý po západu slunce za shromáždění lidu zpívány litanie a mnohé písně – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Všechovice, n. Wschechowitz (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

u sochy (→ A.1, t.) se každý týden, v onen den, na který připadá památka mučednictví, pějí litanie a jedna dvě písně – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Všetaty (Č, Bol, Pr, v. Uhříněves, d. Kostelec nad Labem)

ve výroční den mučednictví se koná bohoslužba a každý r. je vidět vel. shromáždění lidu, přičemž mnoho osob přistupuje ke zpovědi a přijímání (nep. ve fil. k. sv. Petra a Pavla) – dol. 1715

R l. zpr. kosteleckého děkana Jana Ludvíka Kubina, 2. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 228^r)

Vysoké Mýto, n. Hohenmauth, král. věnné město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d.)

lid vroucně ctí SJN – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Františka Scher(t)zera z Kleinmühlhlu, 2. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 37-II^r)

Vysoké nad Jizerou, městečko (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

míst. farář Václav Antonín Grüner zakončil svou nepom. zprávu (1715) přáním, aby Bůh učinil, že se bude šířit větší sláva

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Antonína Grünera, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 423)

Vyšší Brod, n. Hohenfurt(h), městečko a cist. klášter (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

1/ opat zdejšího cist. kláštera Stanislav František Preinfalk (ve fun. 28. V. 1695 † 28. XI. 1721) pozoroval zbožnost jak řeholníků, tak mnoha světských osob – sám si rovněž vyvolil BJN za svého obzvláštního patrona, a aby se množila čest a t. blahoslavený chránil vyšebrodský klášter i jeho samého, dal v kláš. chrámu 1696 postavit oltář (→ A.1, t. II. 1a)^{a)} – se vzrůstáním úcty t. opat 1699 ustanovil, aby se každý týden četla a v samotný

svátek BJN (16. V.) každý rok slavnostně zpívala mše sv. ke cti a jako projev úcty, vedle dalších bohoslužeb a pobožností, aby světec klášter chránil – 1715 opat i osazenstvo kláštera s důvěrou soudili, že skrze přímluvu byli vysvobozeni spolu s klášteřem z mnoha protiventství^{b)}

2/ socha ve far. k. v městečku (→ A.1, t. I. 1/) je od jejího postavení (1700) v obzvláštní úctě – dol. 1715

3/ socha na c. mezi městečkem a klášteřem (→ A.1, t. I. 2/) je kolemdoucimi horlivě uctívána – dol. 1715

4/ sochu v městečku na nám. (→ A.1, t. I. 3/) postavil jistý ctitel proto, že viděl, jak se vzmáhá v dalších městech a městečkách jak v Č. král. tak také v Horním Rakousku pobožnost – od posvěcení sochy o svátku Božího těla, 31. V. 1714, se před ní každou sobotu kolem sedmé hodiny večer učitel při hořících světlech předmodlívá litanie o Všech sv., které po něm opakují shromáždění lidé – dol. 1715

1/ a) R l. dopis míst. opata Stanislava (Františka Preinfalka), 27. VIII. 1715, prez. na praž. arcib. konzistoři 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 41-I^v) – b) R t., fol. 41-I^v – l. zpr. míst. faráře a převora zdejšího kláštera, cisterciáka Bona Bernarda Linku (NA, ČDK, kn. 117, fol. 209^v); 2, 3/ R příl. B k výše uvedenému dopisu opata Preinfalka, n. zpráva o třech sochách ve Vyšším Brodě (NA, ČDK, kn. 117, fol. 38-I^f); 2-4/ R l. zpr. míst. faráře a převora zdejšího kláštera, cisterciáka Bona Bernarda Linku, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 209^v); 4/ R příl. B k výše uvedenému dopisu opata Preinfalka, n. zpráva o třech sochách ve Vyšším Brodě (NA, ČDK, kn. 117, fol. 38-I^v)

Wambierzyce, n. Albendorf, č. Vambeřice, poutní místo (P, KL, f.)

před sochami (→ A.4, t. 1-3/) se lidé častěji, hlavně před svátkem modlí – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Johanna Franze Schilberta, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 272)

Warszawa, č. Varšava, po 1596 sídlo král. dvora a centrálních úřadů, od 1918 hl. město Polska, 1798 sídlo nově založené diecéze, 1818 povýšené na arcidiecézi (P, Mazovsko)

vyobrazení v k. sv. Benona v městské části Nowe Miasto (→ A.4, Warszawa 3/) je uctíváno – dol. 1715

R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, zpovědníka pols. krále a saského kurfiřta, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

Wien, č. Vídeň, hl. město Rakouska, sídlo biskupství, od 1723 arcib. (R, W)

- I. Vnitřní město s hradbami

úvod/ Jan František Beckovský ještě před svým vstupem do řádu křižovníků s červ. hv. (řeholní sliby složil v Praze 6. III. 1685) od 1680 pobýval na filozofii ve *Vídni*, kde přestál morovou ránu a pobyl zde snad do 1683/84, kdy se odebral do *Prahy*^{a)} – o mnoho let později ve své nepom. zprávě z 9. X. 1715: „Když jsem přišel do Vídně, abych se

věnoval vyšším studiím, našel jsem v kostelích, také v soukromých domech vyobrazení téhož blahoslaveného Nepomuka vyrytá v kovu, malovaná, vyřezávaná a vyzdobená, zavěšená ze zbožnosti.“^{b)} – je jisté, že měl P. Beckovský na mysli svůj vídeňský pobyt na poč. 80. l. 17. st., protože ve zmíněné zpr. jej odlišuje od své pozdější návštěvy *Vídně* – znamená to, že v hl. městě habsburského soustátí se rozvíjela úcta velice brzy, dokonce už v těžkých dobách moru (1679-80) a tureckého obléhání (1683) – nepřekvapí proto, že bozzetto slavné praž. most. sochy vytvořil cís. sochař Matthias Rauchmüller ve *Vídni* již 1681 (→ A.1, Praha VI. 2/)

úvod/ a) L BECKOVSKÝ/REZEK 1880, VIII – b) R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv české bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě)

1/ v minoritském kostele sv. Kříže:

podnětem k první veřejné oslavě svátku ve *Vídni*,^{a)} ke které došlo dne 16. V. 1690, bylo zřízení sochy (→ A.2, Wien I. 7a/) – tehdy celebroidal opat bened. kláštera na *Starém Městě praž.* Maurus Roučka zpívanou mši o N. Trojici, byly přitom vyzdobeny hl. ol. i socha – stejná oslava svátku dol. po sedm následujících let (do 1697)^{b)} – Windermayer tvrdí, že pobožnost u minoritů slavila poprvé 16. V. 1689 (vročení doloženo více prameny) č. dvorská kancelář a po ní ve zdejších pobožnostech pokračovala vys. šlechta, načež byla z horlivosti a dobročinnosti t. slavnost opatřena věčnou fundací (jistě již 1722)^{f)} a papežem obdařena plnomocnými odpustky^{g)}

další svátky 16. V. slaveny 1706 (t. t.),^{a)} 1708 odpoledne pobožnost (účastna císařovna vdova s mladými arcivévodkyněmi),^{d)} 1714 (dopoledne celebroidal Ferdinand, probošt u sv. Doroty, aug. kanovník, účastna druhá odvodělá císařovna Vilemína Amálie s arcivévodkyněmi),^{e)} 1722 (kázání *Immer und ewig gründer Oehl-Baum HJVN* na téma olivovníku, *Sir*, kap. 24 a 50, pronesl Michael von Bouffenstein, mohučský kurfiřtský dv. kazatel, a jeho tištěnou verzi věnoval mohučskému arcibiskupovi Lotharu Franzi von Schönborn)^{f)} – 24. či 25. V. 1723 svátek (posunut kvůli svatodušním svátkům), kdy uveden nový oltář (→ A.2, Wien I. 7b/) (dopoledne kázání *Schweigen und Hoffen zwei starcke Arm*, na téma *Iz* 30, 15, které pronesl vídeňský oratorian P. Gregor Fritz, mši zpíval augustinián kanovník Ferdinand, probošt u sv. Doroty, účastna císařovna vdova Amálie)^{g)} – svátek 16. V. 1724 (účastna císařovna vdova)^{h)}

1/ a) L *Wien. Diarium*, č. 291 (15.-18. V. 1706) – b) R l. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhoty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kn. 117, 256^r, 257^r) – c) L WINDERMAYER 1723, 173-174 (počátek pobožností u minoritů klade do 1689 také L *Wien. Diarium*, 26. V. 1723, č. 42, dále FRITZ 1723, 14 a TÝŽ 1726, 306) – d) L *Wien. Diarium*, č. 500 (16.-18. V. 1708) – **pozn.:** císařovna vdova byla Eleonora Magdaléna Falcko-Neuburská (po Leopoldovi I.),

mladými arcivévodkyněmi jsou míněny nejspíš její dcery Marie Alžběta (* 1680), Marie Anna Josefa (* 1683) a Marie Magdaléna (* 1689), nikoliv její dvě vnuky, dcery panujícího císaře Josefa I. – e) L t., č. 1126 (16.-18. V. 1714) – **pozn.:** druhá ovdovělá císařovna byla Amálie Vilemína, vdova po císaři Josefu I., a arcivévodkyněmi se zde myslí nejspíše její dvě dcery, Marie Josefa (* 1699) a Marie Amálie (* 1701) – f) L VON BOUFFENSTEIN 1722 – g) L Wien. Diarium, 26. V. 1723, č. 42 (svátek 25. V. 1723) – FRITZ 1723 – *Saeculum quintum* 1724, 63 (svátek 24. V. 1723) – FRITZ 1726, 290-308 – h) R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 298^v – **pozn.:** císařovnou vdovou se myslí Amálie Vilemína

2/ celkově ve *Vidni* 1690-97 podivuhodně vzrostla pobožnost lidu, o svátku se konají zpovědi a přijímání eucharistie, lidé zřizují sochy, dávají u nich sloužit mše o N. Trojici (výslovně u minoritů) o svátku a mnohé čtené ke cti též jindy, a snad až na několik málo výjimek lidé každodenně recitují modlitbičky (jsou v tisících výtisků) a konají další skutky ke cti

k tomu se 1697 konstatuje, že je svrchované žádoucí, aby se co nejdříve uskutečnila kanonizace, protože žádná větší úcta nepovstane, nebude-li podpořena stavbou oltáře^{a)}

1720 ve *Vidni* doložena mohutná úcta podporovaná tištěnými knihami, modlitbami, písněmi ve všech jazycích zde užívaných, nadto lidé nosili podobizny^{b)}

Vídeňský deník podává k 22. V. 1723 zprávu, že v onom týdnu byl v různých vídeň. kostelích slaven svátek a že od jisté doby byly na různých místech zřizovány podobizny ke světcově větší cti, načež *deník* k mučednickově oslavě publikuje báseň^{c)} – toho roku byl však ve více kostelích, včetně dómu sv. Štěpána, svátek posunut kvůli koincidenci se svatodušními svátky (16. V. 1723) na pozdější dobu^{d)}

1724 je popisována každodenní úcta od rána do večera projevovaná SJN v duchovním srdci *Vidně* a sídle konfederace, metropolitním chrámu sv. Štěpána, kde se lidé utíkají k SJN, oltáři spásy, v nepředstavitelném množství, bez rozdílu stavu, pohlaví či věku, v jakési všeobecné nepomucenské zbožnosti, v níž je světec vzýván jako „společný otec všech Vídeňanů“^{e)} – t. popis přináší školní kompozice žáků poetiky na vídeňském jez. akad. gymnáziu, nazvaná *Vienna Austriae Sancto Ioanni Nepomuceni devota*, dar věnovaný 1724 novým bakalářům filozofie přílehlé jez. univerzity – spis zachycuje také mnoho dalších informací o svatojánské úctě ve *Vidni* – žáci v t. knížce mj. píší, že pokud by se zdálo, že je dosud vypočtených dokladů o této úctě málo, nechť čtenář uváží, že se jedná zatím o semena úcty, která časem ještě mnohem více ve *Vidni* vzroste^{f)} – byla to prorocká slova!

v květnu 1725 svátek ve vídeň. kostelích ve městě i na předměstích, též u sloupů a soch^{g)}

16. V. 1726 svátek v kostelích ve městě i na předměstích, též u čestných sloupů,^{h)} 23. V. pak byl na řadě takových míst uzavřen oktáv tohoto svátkuⁱ⁾ stejně tak se konala oslava svátku 16. V. 1727^{j)}

v předvečer svátku, 15. V. 1729, byl JN ctěn u svých vyzdobených čestných sloupů již jako oficiální světec, 16. V. svátek probíhal u čestných sloupů i v kostelích^{k)} a oslava se protáhla na oktáv na mnoha místech města i předměstí^{l)}

2/ a) R l. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhotty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kn. 117, 256-257) – b) L *Vienna Austriae* 1724, 43-44 – c) L Wien. Diarium, 22. V. 1723, č. 41 – d) L t., 26. V. 1723, č. 42 – e) L *Vienna Austriae* 1724, 55 – f) L t., 73 – g) L Wien. Diarium, 19. V. 1725, č. 40 – h) L t., 18. V. 1726, č. 40 – i) L t., 25. V. 1726, č. 42 – j) L t., 21. V. 1727, č. 41 – k) L t., 18. V. 1729, č. 40 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 331^v) – l) L Wien. Diarium, 25. V. 1729, č. 42

3/ na vídeňském císař. dvoře JN ctěn jako světec dlouho před beatifikací a uctíván nadále (např. „putovním způsobem úcty“, tj. nošením podobizen na hrudi, na prstenech: jeden diamantový medailon věnoval Karel VI. své choti Alžbětě Kristýně 1724)

3/ L *Vienna Austriae* 1724, 27-34, 40-42, 49-51

4/ v biskupské katedrále, od 1723 metropolitním chrámu sv. Štěpána:

16. V. slaven *Českým národem* (tj. vídeňskou politickou reprezentací Českého král. a společenstvím č. krajanů^{a)} svátek (s užitím obrazu, → A.2, Wien I. 4c) v letech

1705^{b)}

1706 – t. t.^{c)}

1707 – svoláváno k oslavě velkým zvonem, celebrant Abbate Caesare, 4 sbory t. t., hud. – ve *Vidni* byla veřejně publikována informace o těchto oslavách *Českého národa* s bohoslužbou a litaniami^{d)}

1708 – dopoledne i večer, jako vloni^{e)}

1709 – dvojitá bohoslužba, celebrant dómský probošt (Joseph Heinrich Jakob Breitenbücher), 4 sbory t. t., hudba, kazatel „Chor-Meister“ doktor Lambrecht, účastna císařovna vdova s mladými arcivévodkyněmi (**pozn.:** byla to Eleonora Magdaléna, vdova po císaři Leopoldovi I., nejpravděpodobněji pouze se svými dcerami Marií Alžbětou a Marií Magdalénou – její dcera Marie Anna Josefa tou dobou již pobývala v Portugalsku, kde se 1708 stala královnou)

1709 byla v dómu ustanovena konfederace či bratrstvo pod titulem Neposkvrněného početí Panny a Bohorodičky Marie se zaměřením na ochranu cti bližního po vzoru SJN, o kterou budou členové této organizace pečovat, nakolik jim budou síly stačit^{f)} (→ C.3, 6)

dále ve vídeň. katedrále slaven svátek 16. V. v letech:

1710 – celebrou vídeňský biskup Franz Ferdinand svob. p. von Rummel, kázal jezuita Ignaz Reiffenstuel, dómský kazatel, na téma *Ez* 3, 26-27, s titulem kázání *Ein redender Stumme und stummer*

Redner, s lat. chronogramem *D. Ioannes, Vbi sILet, Ibl CLaMat*, účastna císařovna vdova s mladými arcivévodkyněmi⁹⁾

1711 – dopoledne celeburoval vídeň. biskup von Rummel, kázal jezuita Johann Baptist Gastinger, účastna císařovna vdova, regentka a mladé arcivévodkyně^{h)}

1712 – dopoledne celeburoval Tobias (Ackermann), inf. Prelát (tj. opat) cist. kláštera *Henryków* ve Slezsku, kazatel Johann Friedrich Sönlein, bakalář teologie, ostatní pobožnosti organizoval dómský probošt (Joseph Heinrich Jakob) Breitenbücher, odpolední pobožnosti účastna císařovna vdova Eleonora Magdaléna Terezie s arcivévodkyněmiⁱ⁾

1714 – dopoledne celeburoval dómský probošt (Breitenbücher), účastna císařovna vdova Eleonora Magdaléna Terezie^{j)}

1715 – kázání *Böhaimischer königlich gecrönter Löwe mit theur- und kostbahren Diemant seines grossen Diener Gottes Joannis de Nepomuk wunder-bar beadelt und geschmucket*, na téma *Ž 20, 4*, kázal jezuita P. Ignaz Reiffenstuel, míst. kazatel, účasten (*Český*) národ, konfederace a císařovna Eleonora Magdaléna Terezie s arcivévodkyněmi Marií Alžbětou a Marií Magdalénou^{k)}

1719 – organizátor *Český* národ a konfederace, celeburoval vídeň. biskup (Sigismund von Kollonitsch), t. t., účastnila se poslední ovdovělá císařovna Amálie Vilemína s arcivévodkyněmi^{l)}

1720 – organizátoři stejní, celeburoval dómský probošt Breitenbücher, účastnila se císařovna vdova Amálie Vilemína s arcivévodkyněmi Marií Amálií a celým svým dvorem^{m)}

1721 – celeburoval vídeň. biskup Sigismund Kollonitsch, účastnila se ovdovělá císařovna s arcivévodkyněmiⁿ⁾

1722 dne 16. V. organizovala konfederace dopolední oslavu, kázal Johann Joseph Sartori, místní kanovník, poté celeburoval vídeň. biskup Sigismund Kollonitsch, dvojí hudba a t. t., účastna císařovna Amálie Vilemína s arcivévodkyněmi Marií Amálií – chrám nádherně vyzdoben stromy, tapiseriemi a osvětlením, na hlavním oltáři pod bald. z rudého damašku podobizna, hlavní portál chrámu vyzdoben podobiznou klečícího SJ mezi stojícími sochami Mlčenlivosti a Kněžského stavu, s l. nápisy – tuto prvotinu veřejné úcty, tzn. první oslavy po blahověčení svěřci věnovala *Viedeň* projevující úctu jeho jménu – odpoledne kázal Johann Georg Saagmüller, pobožnost zakončil modlitbami a procesím dómský probošt Joseph Heinrich Jakob von Breitenbücher^{o)}

další doklady účasti císařovny vdovy Vilemíny Amálie na oslavě svátku dne 16. V. se týkají období **1725-27^{p)}**

SJN byl zmíněn i v kázáních, která se konala pro zmíněnou zdejší mariánsko-nepomucenskou konfederaci ke cti její spolupatronky, neposkvrněné P. Marie:

jedno takové kázání pronesl v neděli po titulním svátku Neposkvr. početí P. Marie (nejspíš 1719)^{q)} v přítomnosti ovdovělé císařovny Eleonory Magdalény Terezie a arcivévodkyň vídeňský oratorián P. Gregor Fritz^{r)}

další taková řeč s nepom. zmínkami je známa z neděle po svátku Neposkvrněné P. Marie, 10. XII. 1724, kterou přednesl Franz Martin Siget, vídeň. kněz a vikář v *Göllersdorfu*, a její tisk věnoval vídeňskému arcibiskupovi Kollonitschovi^{s)}

4/ a) č. velkopřevor malt. řádu sv. Jana Jeruzalémského Ferdinand Leopold Dubský svob. p. z Třebomyslic v beatifikačním procesu 29. I. 1716 latinsky vypověděl k čl. 15 na otázku 55, že „jinde také, jako v Uhrách a hlavně v Rakousku, ve svátek tohoto svěťce [JN], totiž 16. máje, jsem viděl veliké shromáždění a v jednotlivá léta je tam slaven velikou slavností od královské České dvorské kanceláře s velikým shromážděním nejenom českého, ale veškerého národa“ (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 69^{v)} – b) Wien. Diarium, č. 187 (16.-19. V. 1705) – c) L t., č. 291 (15.-18. V. 1706) – d) L t., č. 395 (14.-17. V. 1707) – *Wienerische Andachts-Büchl* 1707 (v kalendáři svátků k 16. V. uvedeno: „Johannes Nepomucenus wird sonderlich von der böhmischen Nation bey St. Stephan mit einem Ambt und Litaney /.../ verehrt.“) (← L SCHMIDT 1960, 20 – OPPEKER 2003, 203) – e) Wien. Diarium, č. 500 (16.-18. V. 1708) – f) L t., č. 604 (15.-17. V. 1709, císařovnu vdovu při oslavách doprovázeli její dvořané) – g) L t., č. 708 (14.-16. V. 1710) – **pozn.:** císařovna vdova byla zatím pouze Eleonora Magdaléna – h) L t., č. 813 (16.-19. V. 1711) – **pozn.:** císařovna vdova byla Eleonora Magdaléna, regentka její snacha Amálie Vilemína, vdova po nedávno (17. IV.) zesnulém císaři Josefovi I., mladé arcivévodkyně mohly být jak dvě dcery Eleonory Magdalény, tak dvě dcery Amálie Vilemíny, Marie Josefa (* 1699) a Marie Amálie (* 1701) – i) L t., č. 917 (14.-17. V. 1712) – j) L t., č. 1126 (16.-18. V. 1714) – k) L REIFFENSTUEL 1715 – l) Wien. Diarium, č. 1647 (13.-16. V. 1719) – **pozn.:** Amálie Vilemína byla přítomna nejspíše jen se svými dvěma dcerami – m) Wien. Diarium, č. 1752 (15.-17. V. 1720) – *Sobotní pražské poštovské noviny* 1720, č. 42 – **pozn.:** arcivévodkyně Marie Josefa, dcera ovdovělé císařovny Amálie Vilemíny, již ve Vídni nepobývala (předchozího roku se provdala za saského, polského a litevského prince Fridricha Augusta a odcestovala do Drážďan), svatojánské oslavy se také již nemohla zúčastnit císařovna vdova Eleonora Magdaléna Terezie, neboť 19. I. t. r. zemřela – n) Wien. Diarium, č. 1856 (14.-16. V. 1721) – o) E (v dekoraci průč. domu, upr. pod podobiznou) *DIVO / JOANNI NEPOMUCENO, / BENEFICO ORBIS THAUMATURGO, / CUJUS LINGUA / LOQUENDO, ET SILENDO / POST SÆCULA INCORRUPTA.* – (t. vl., nad s. Mlčenlivosti) *FAMÆ VINDICI, / SILENTIO MARTYRI.* – (t. vpr., nad s. Kněžského stavu) *PAUPERUM PATRI, / VERBI DIVINI ECCLESIASTI.* – (t. pod obloukem portálu) *HAS / PUBLICI HONORIS PRIMITIAS / OFFICIOSA PIETATE / EIVS NOMINI DEVOTA / SACRAT VIENNA.* (= 1722) – L Wien. Diarium, 20. V. 1722, č. XL (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 296^{v)}) – p) L KOVÁCS 1979, 84 (pozn. 48) –

Kaiserlicher Hof- und Ehren-Kalender 1726 (nepom. oslava 16. V.) – **q**) srov. *Wien. Diarium*, č. 1707 (9.-12. XII. 1719), neděle 10. XII. 1719 – **r**) L FRITZ 1721b, 242-261 (celé káz. o neposkvrněné P. Marii, v němž pasáž na pag. 257-260) – **s**) L SIGET 1724

5/ v čís. barnabitském far. kostele sv. Michaela: po mnoho let slaven 16. V. svátek,^{a)} což je konkrétně dol. 1706 (t. t.)^{b)}

další oslavy:

slavnost 22. V. 1722 (kazatel místní, P. Don Klemens Fischer, barnabita, kázání *Currus Israel oder Der herrliche Tugend- und Triumph-Wagen JN*, na téma *Iz 22*, 18)^{c)}

oltář (→ A.2, Wien I. 6/) uveden v liturgické užívání první zpívanou mší 27. nebo 28. VII. 1723 (dopoledne bohoslužba, hudba, trubky a polní bubny, vystavená N. svátost oltářní pod vélem, odpoledne litanie) – od té doby každodenní úcta^{d)}

svátek 17. V. 1724 (kázání *Ein treuer Freund und starcker Schirm SJN*, na téma *Sir 6*, 14, kazatel místní barnabita P. Don Paul Greipl)^{e)}

v oktávu svátku 23. V. 1725 zaznělo kázání *Der groß- und anftmütige Löw SJN*, na téma *1 Mak 3*, 4, kazatel Joseph Johann Ignaz ryt. von Steitz)^{f)}

kázání 22. V. 1726, *Der schweigende Redner und redende Stumme JN*, na téma *Ž 14*, 3, kazatel místní barnabita P. Don Klemens Fischer^{g)}

v oktávu 23. V. 1727 v 10 hodin dopoledne bohoslužba s hudbou, celeburoval Anton hr. von Thurn-Valsassina, infulovaný opat v „*Bues*“ v Uhrách a a kanovník kolegiálního chrámu sv. Kříže ve *Vratislavi* a kapituly v *Györu* – předtím zaznělo kázání *Dilectus candidus et rubicundus oder Der durch das Wasser und Feuer weisse und rote geliebte Freund Gottes JN*, na téma *Pís 5*, 10, kazatel místní barnabita P. Don Klemens Fischer – večer zpívané litanie a chvalozpěv při vystavené N. svátosti oltářní, s předcházejícím a následujícím pozhánáním^{h)}

v tomto kostele pořádal *Moravský zemský spolek* („die hochlöbliche Mährische Lands-Genossenschaft“) každoroční oslavy patronů Moravy sv. Cyrila a Metoděje, které bývaly přesouvány ze svátku t. věrozvěstů na neděli – při dvou těchto slavnostech zazněla v n. cyrilometodějských kázáních zmínka o SJN – poprvé tak učinil v neděli *Laetare* 10. III. 1720 vídeň. oratorián P. Gregor Fritz, když mluvil o moravských věrozvěstech jako dvou mudrcích, kteří na Moravu přišli z Východu – avšak evangelní Mudrcové, kteří se přišli poklonit narozenému Spasiteli, byli tři – kazatel proto připojil ke sv. Cyrilovi a Metoději Jana Sarkandra, jehož podobiznu moravští posluchači pro tuto slavnost nachystali, nejspíše aby si připomněli stoleté výročí jeho umučení – o mučedníkovi na počátku sdělil: „Svět dospěl k počtu dvou Silentiariů neboli mlčenlivých Janů, k jednomu Palestina, k jednomu Čechy; aby byl počet dokonalý, Markrabství moravské k nim přidalo třetího, totiž Jana Sarkandra.“ⁱ⁾ – Fritz v tomto vzletném popojení sv.

Jana Hésychasta (Silentiaria, Mlčenlivého) a SJN s JS téměř doslovně překládá začátek I. básnického elogia k počtu JS z 1680,^{j)} nejspíše z vydání z 1712, pořízeného morav. historikem Janem Jiřím Středovským^{k)} – druhým případem je káz. karmelitána Rudolpha a S. Carolo pronesené o cyrilometodějském svátku 13. III. 1729, v němž kazatel vyjádřil živou naději, že jako přišla dlouho vytoužená zpráva o rozhodnutí řím. Stolce vepsat zcela neobyčejným způsobem do knihy nepřemožitelných Kristových mučedníků velikého mlčenlivého divotvůrce JN, tak také že bude co nejdříve slavnostně svatořečen hrdinný bojovník JS, k věčné chvále slavného moravského národa^{l)}

5/ a) L *Vienna Austriae* 1724, 59 – **b)** L *Wien. Diarium*, č. 291 (15.-18. V. 1706) – **c)** L FISCHER 1722 – **d)** L *Wien. Diarium*, 31. VII. 1723, č. 61 (28. VII. t. r.) – *Vienna Austriae* 1724, 59 (27. VII. 1723) – **e)** L GREIPL 1724 – **f)** L VON STEITZ 1725 – **g)** L FISCHER 1726 – **h)** L *Wien. Diarium*, 24. V. 1727, č. 42 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 306^v) – FISCHER 1727 – **i)** L FRITZ 1720, 17 – TÝŽ 1721b, 331 – **j)** L *Domus pietatis* 1680, fol. F 2^r – **k)** L SCHWARZ, STŘEDOVSKÝ 1712, dodatek § IV, pag. 170 – **l)** L RUDOLPHUS A S. CAROLO 1729

6/ v čís. dvorním kostele sv. Augustina bosých augustiniánů:

při oslavách sv. Václava, organizovaných 28. IX. *Českým národem*, kázal 1702-08 slavný kazatel, míst. řeholník, bosý augustinián Abraham a Sancta Clara († 1709), který v n. svatováclavské chvalořeči (pronesené buď 1703, nebo 1705, nebo 1708) mezi českými ochránci zmínil JN, o němž, stejně jako o některých dalších České království zpívá a říká, že „je naší slávou“, že ale sv. Václav je „slávou větší“, jak je vyvozeno z jeho jména^{m)}

obrovská zbožnost lidu u zdejšího obrazu zesnulého SJN se projevovala již od jeho vystavení 1720, což pak dalo podnět k vybudování oltáře (→ A.2, Wien I. 5/)

od 16. V. 1720 v k. novéna (na začátku, uprostřed a na závěr celkem 3 kázání, 3 slavné mše, hudba a 3 sbory trubek a vojenských bubnů, v každý den litanie před vystavenou N. svátostí oltářní)

jiná devítidenní pobožnost vázána na středy (velmi mnoho ctitelů, zpovědi a sv. přijímání)

málokdy se u oltáře neslouží mše – dol. 1724^{b)}

13. VI. 1723, v rámci poprvé (sic!) slavené novény, spojené se svátkem, kázal světský kněz, zpovědník a kazatel ve far. k. v *Hernals* u *Vídni* Johann Martin Semen (jeho kázání *Hellglanzendes und wunderwirkendes Welt-Licht JVN* se neslo v duchu *Mt 5*, 14)^{c)}

1724 svátek s novénou (v jejím závěru kázání *Lux in tenebris, ein Liecht in der Einsternuß, das ist JVN*, na téma *Bár 3*, 35, řeč pronesl vídeň. kapucín P. Accursius Passaviensis, kazatel v k. P. Marie *am Gestade* u *Pasovského dvora* ve *Vídni*)^{d)}

novéna 1725 započala 15. V. večer (slavnostní hudební litanie s výstavem N. svátosti oltářní, s trojím sborem t. t.), pokračovala v samotný svátek

16. V. (kázal P. Franz Gögger, jezuita a kazatel vídeň. profesního domu, celebrouval Petrus Bakich de Lach, bosenský biskup, s trojím sborem t. t., večer slavnostní litanie při nádherném osvětlení oltáře) a následně až do 23. V. do oktávu svátku (každodenně litanie, na závěr kázání, bohoslužba a večerní litanie)^{e)}

11. XII. 1725 se jistý 44letý luterán zřekl své hereze a veřejně složil vyznání kat. víry do rukou P. Juliana a S. Wolffgango, definitora augustiniánů bosáků (stalo se tak u oltáře na výslovnou konvertitovu žádost)^{f)}

15. V. 1726 večer začala novéna při nově zde zřízené kapli, vyzdobené ke cti (→ A.1, Wien I. 5/): večer v půl šesté zpívané litanie (celebroval hr. von Zizzi), v samotný svátek 16. V. kázal jezuita Franz Gögger, celebrouval prelát z Göttweigu (tj. opat Gottfried Bessel), pro celý oktáv papež Benedikt XIII. udělil plnomocné odpustky^{g)}

počátek novény 15. V. 1727 u vyzdobené kaple (v půl šesté večer zpívané litanie se 3 sbory t. t.), ve svátek 16. V. kázání a litanie, papež Benedikt XIII. pro celých osm dní udělil plnomocné odpustky^{h)}

po sedmé (sic!) již byla slavena novéna 1728, v jejímž průběhu dne 26. V. 1728 zaznělo kázání Liebreiches Geheimnuß eines Ehren-Freunds des HJVN na motivy Tób 12, 7, kazatel světský kněz Michael von Bouffenstein (dedikoval tisk své řeči Marii Josephě říš. hr. von Paar, rozené říš. hr. von Oettingen)ⁱ⁾

6/ a) L ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721, 387 – TITÍŽ 1723, 387 – BERTSCHE 1929 – KOVÁCS 1979, 72 – b) L *Vienna Austriae* 1724, 57-58 (na základě sdělení představeného vídeň. kláštera i chrámu augustiniánů bosáků) – c) L SEMEN 1723 – d) L ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1724 – e) L *Wien. Diarium*, 19. V. 1725, č. 40 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 299^v, pobožnost mylně označena za oktáv) – f) R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 302^r – g) L *Wien. Diarium*, 18. V. 1726, č. 40 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 304^v) – h) L *Wien. Diarium*, 21. V. 1727, č. 41 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 306^r) – i) L VON BOUFFENSTEIN 1728

7/ u sochy na Vysokém mostě, resp. u kaple (nebo uvnitř ní), která nad t. svatoján. sochou byla 1725 vybudována (→ A.2, Wien I. 33/):

1724 svatojanský ctitel ve svátek před mosteckou sochou postavil velké krásné lešení, na němž hořelo během oktávu 60 voskovic a 140 velkých lamp, na začátku a na konci se konala hudba zpěv, t. t. ve 3 sborech (účastno tolik lidu, že blízké ulice byly uzavírány řetězy, aby do místa pobožnosti nevjížděly vozy, počasí příznivé, takže svíce hořely přes půlnoc)^{a)}

kaple nad sochou představena veřejnosti (nejspíš požehnána, dedikována) slavností 13. IX. 1725, slavilo se i po celý oktáv, se schválením ordináře, tj. vídeň. arcibiskupa (Kollonitsche): celý most vyzdoben malovanou architekturou do výše pěti sáhů, osvětlenou mnoha bílými pochodněmi a

voskovicemi – v této architektuře vedl zmíněného dne 13. IX. pobožnost Karl Fetzer, opat bened. Skotského kláštera (Schottenstift) ve Vidni – byla provozována hudba, v níž zaznělo (se 3 sbory t. t.) oratorium cis. dvorního varhaníka a kapelníka v dómu sv. Štěpána Georga Reuttera, jakož i zcela nově zkomponované litanie – událost trvala za dne od 6 do 10 hodin, od začátku do konce při ní byla účastna císařovna vdova Amálie Vilemína, přičemž bylo povoleno, aby kapli procházeli lidé – podivuhodná byla na tak malém mostním prostoru přítomnost několika tisíců účastníků, domy kolem byly obsypány přihlížejícími až po střechy – k události vzniklo několik básní: k úvodní slavnosti napsal I. verše cis. básník Johann Karl Newen, celkově k události zkomponoval I. báseň světský kněz Ferenc Pankl, korunovaný básník vídeňské univerzity, který své verše poslal do Prahy – na závěr slavnosti po skončení hudby zarecitoval své dílo básník Heinrich Rademin – v Panklově básni se objevuje prosba ke SJN za narození mužského potomka císařovny (Alžběty Kristýny) – publikována byla v souvislosti s tímto pomníkem ještě čtvrtá, l. anonymní báseň, s dvojím chronogramem udávajícím vročení 1725^{b)}

je diskutabilní sdělení, že se v kapli před sochou nacházel oltář určený pro celebraci mší v jisté časy,^{c)} neboť popisy zdejších pobožností mešní liturgii nepotvrzují

odpoledne 19. V. 1726 začal oktáv (kázání, nově zkomponované n. hudební oratorium, pontifikální litanie, skvělé osvětlení, vše do pozdního večera),^{d)} během něž výzdoba představovala dva (osvětlované) Trajánovy čestné sloupy po stranách kaple, s l. nápisem (autor Johann Karl Newen)^{e)} – tištěné libretto zmíněného oratoria (Der liegend-obsiegende Held) datuje jeho provedení na čestném jevišti na Vysokém mostě do 16. V. 1726 (aut. textu Rademin, aut. hudby Georg Reutter, cis. varhaník a kapelník dómu sv. Štěpána)^{f)}

1727 se konala osmidenní slavnost, během níž 19. V. zaznělo kázání, dále nově složené n. oratorium tvůrců Rademina a Reuttera (Schweigendes Oraculum) a pontifikální litanie, vše do pozdního večera, s osvětlením a dekorací tvořenou obelisky a pyramidami – k t. oslavě 19. V. 1727 složil I. báseň kněz a korunovaný básník Ferenc Pankl (žádal v ní opět SJN o vyprošení mužského potomka císařovny)^{g)}

kvůli koincidenci svátku 16. V. 1728 s Letnicemi započal t. r. zdejší oktáv 16. V. večer, ke kterémuž datu se váže výtisk I. básně Pons Altus Viennensis magis exaltatus effigie et cultu publico DJN, Austriae Bohemiaeque patroni, dílo korunovaného básníka a kněze Ference Pankla, jež zaznělo při hudbě ve velkém shromáždění lidu (výzdoba emblémy a malbami, každý den oktávu zpívané litanie) – 16. V. bylo při kapli na Vysokém mostě také provedeno n. oratorium Joannes in eodem, das ist Der im Leben und Todt unveränderlich-

beständige Liebhaber Gottes und der Kirchen HJVN, společné dílo Heinricha Rademina (text) a Georga Reuttera (hudba), kapelníka v dómu sv. Štěpána a císařského dv. a komorního varhaníka^{b)}

7/ **a)** R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 299^r – **b)** L *Wien. Diarium*, 15. IX. 1725, č. 74 (popis události a Newenova báseň) (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 301^r-302^r, popis události a básně Newenova, Panklova a Rademinova) – *Der europäische Postilion* 1725, 2. díl, 519-520 (požehnutí kaple a Newenova i Panklova báseň), 576-577 (anonymní báseň o víd. svatoján. pomníku na Vysokém mostě, s dvojím chron.) – RADEMIN, REUTTER 1725 (oratorium) – BERGHAEUER 1761, 139-140 (dedikace kaple 13. IX. 1725 s citacemi Newenovy a Panklovy básně) – **c)** L KÜCHELBECKER 1730, 728 – **d)** L *Wien. Diarium*, 22. V. 1726, č. 41 – **e)** L t., 25. V. 1726, č. 42 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 304^v) – **f)** L RADEMIN, REUTTER 1726 – **g)** L *Wien. Diarium*, 21. V. 1727, č. 41 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 306^v a přepis Panklovy básně z 19. V. 1727, knihovna Ryt. řádu křižovníků s červenou hvězdou, Praha, sign. G XVIII 10/9, 19) – L RADEMIN, REUTTER 1727 – **h)** R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 325^v – L PANKL 1728 – RADEMIN, REUTTER 1728

8/ v dominikánském kostele *S. Maria Rotunda*:

oltář (→ A.2, Wien I. 15/) uveden v liturgické užívání první mši o svátku arch. Michaela 29. IX. 1724 – zaznělo kázání *Unüberwindlicher Schild- und Schutz-Engel der göttlich- und menschlichen Ehre JN*, na téma *Mdr* 5, 20, kazatel míst. dominikán P. Dominik Seelhammer

8/ L SEELHAMMER 1724

9/ u sochy (1723) při rameni *Dunaje* u *Schäntzel* (*Schäntzlein*) před branou *Roter Turm* poblíž mýtnice (→ A.2, Wien I. 34/):

v předvečer svátku, 15. V. 1725, na *Dunaji* hudba více než stovky hudebníků, následně každý večer oktávu u sochy (vyzdobené emblémy) litanie a tichá instrumentální hudba, na závěr skvělá hudba, vše na návrh a za peníze místního výběrčího mýta, Christoph Karla Rötzer^{a)}

před nově zhotovenou a postavenou sochou (→ A.2, Wien I. 34/) v předvečer svátku, 15. V. 1729, v půl páté kázání svátečního kazatele, karmelitána z *Leopoldstadtu*, pak někteří duchovní metropolitního chrámu pěli litanie spolu s více než stem hudebníků a zpěváků (pod dvěma nádhernými stany) za přizvukování 4 chórů t. t. na 4 lodích vyzdobených nejkrásnějšími císařskými vlajkami – duchovenstvo stálo u vyzdobeného oltáře postaveného před čestným sloupem (tj. onou sochou) – během pobožnosti drželo 12 chlapců v rudých pláštích pochodně – na závěr slavnosti zazněla na *Dunaji* střelba z hákovnic a moždířů a za doprovodného osvětlení 84 pochodní a skleněných lamp zapláhl na vodě i ve vzduchu ohňostroj – k t. příležitosti napsal kněz a korunovaný básník Ferenc Pankl báseň *Sanctus Joannes Nepomucenus Viennae extra Rubram (ut ajunt) portam prope Danubium structa noviter magnificentissima effigie*

conspicius ANNO IN QVO ROMÆ A BENEDICTO XIII. IN FESTO IOSEPHI CANONIZATVS EST (= 19. III. 1729) – následující neděli, 22. V. 1729, byla t. slavnost zopakována^{b)}

9/ **a)** L *Wien. Diarium*, 19. V. 1725, č. 40 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 299^v) – **b)** L *Wien. Diarium*, 18. V. 1729, č. 40 (slavnost a Panklova báseň) (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 331^r, 331^v, bez básně – L KOVÁCS 1979, 73-74) – SPÁČILOVÁ 2009, 151

10/ v kostele sv. Petra:

slavnost v neděli v oktávu 19. V. 1726 organizovalo světské duchovenstvo, zaznělo kázání, bohoslužba sloužena se 3 sbory trumpet a s hudbou, večer na závěr celeburoval liturgii Ignaz Albin hr. von Seitz, biskup von Veglia, probošt v *Budině*, c. k. rada v Uhráči^{a)} – k t. příležitosti napsal a tiskem vydal l. vot. báseň *Ortum de flumine sidus DJN [...]* *Austriæ Bohemiaeque patronus* básník Ferenc Pankl^{b)}

10/ **a)** L *Wien. Diarium*, 22. V. 1726, č. 41 – **b)** L PANKL 1726

11/ v kostele sv. Iva při právnické škole či fakultě:

21. V. 1726 dopoledne u oltáře (→ A.2, Wien I. 22/) slavná bohoslužba se zpěvem, instrumentální hudbou a t. t.^{a)}

slavnost 30. V. 1728 (organizátor člen právnické fakulty, se schválením duchovní vrchnosti, kázání *Triumph der Gnade*, na *Ř* 5. kap., kazatel P. Heinrich Wispauer, profes *Skotského kláštera* benediktinů ve *Vídni* a administrátor fary a panství ve *Stammersdorfu*, závěr tisku kázání obsahuje zkratku: A. D. G. J. P. J. N. H.)^{b)}

v oktávu svátku 23. V. 1729 u oltáře slavnost (kazatel P. Aemilian Daneli, profes benediktinského *Skotského kláštera* ve *Vídni*, farní administrátor a kazatel, poté celeburoval Gottfried (Haller), opat cist. kláštera v *Neubergu*, za zpěvu a instrumentální hudby s t. t.)^{a)}

11/ **a)** L *Wien. Diarium*, 22. V. 1726, č. 41 – **b)** L WISPAUER 1728 – **c)** L *Wien. Diarium*, 25. V. 1729, č. 42

12/ na univerzitě a přilehlém jez. akad. gymnáziu:

12a/ Pražan Václav Karel říš. hr. z Purgstall, cí. efeb, bakalář svob. umění a filozofie, v VIII. 1701 usiloval na filoz. fakultě získat „nejvyšší vavřín“ obhajobou tezí vybraných z celé filozofie – k t. příležitosti publikoval knihu *Germania Austriaca*, kterou věnoval císaři Leopoldovi I. a popsal v ní topografii všech jeho dědičných zemí včetně Č. král. – v popisu praž. katedrály neopomenul krátce popsat zázračný hrob

12b/ magistr svob. umění a filozofie a student obojího práva na právnické fakultě vídeň. univerzity Joseph Anton Sattler, Videňan, 16. VIII. 1712 veřejně obhajoval vybrané právnické teze v posluchárně znalců práva – svou obhajobu věnoval Adamu Františku říš. knížeti ze Schwarzenbergu, nejvyššímu dv. maršálkovi – na závěr knižně vydaných tezí připojil zbožný dovětek: „Všechno k větší slávě Boží a ke cti

nejblahoslavenější Panny Marie počaté bez poskvrny dědičného hříchu, jakož i svatých Iva, našeho patrona, a Jana Nepomuckého.“ – sv. Ivo byl ctěn obecně jako ochránce právníků, zatímco ke světcům z *Nepomuku* Sattler choval velmi osobní úctu, jelikož mu vděčil za záchranu svého zdraví, jak o tom o několik let později vypověděl v beatifikačním procesu (→ D.1, 93-94)

12c/ 37 žáků poetiky neboli humanitní třídy jezuitského akad. gymnázia dne 10. V. 1724 věnovalo novým magistrům svob. umění a filozofie, kteří dosáhli titulu na vídeň. filoz. fakultě pod vedením svého profesora P. Sebastiana Mitterdorffera SI (řádného profesora třídy fyziky), knížku *Vienna Austriae sancto Ioanni Nepomuceno devota* – zde prózou i poezií žáci velice podrobně popsali úctu, kterou *Vídeň* vzdává SJN a také vlídný vztah světce k Vídeňanům, jimž prokázal mnohá dobrodíní

12a/ L Z PURGSTALL 1701; 12b/ L SATTLER 1712; 12c/ L *Vienna Austriae* 1724

13/ ve frant. k. sv. Jeronýma při jedné slavnosti sv. Josefa někdy v období 1690-1702 pronesl kázání míst. řeholník a kazatel Emerich Pfendtner a zmínil při něm BJJ jako ochránce proti pohaně

13/ L PFENDTNER 1714, 91

14/ ve vídeň. *Arzenálu* pronesl o svátku sv. Rocha 1700 vídeň. frant. kazatel Emerich Pfendtner káz., v němž mj. popisoval porozuhodná místa *Prahy*, mezi nimi *Pražský m.*, ze kterého byl 1383 shozen do *Vltavy* BJJ

14/ L PFENDTNER 1714, 435

15/ ve far. k. měšťanského špitálu sv. Kláry uspořádal nejmenovaný ctitel 20. V. 1728 pobožnost, při níž zaznělo n. oratorium (→ C.2, 2/ 1728, Wien b.)

L *Die bedrückte, aber nicht unterdrückte*, ENDTER 1728

- II. Předměstí uvnitř opevnění zvaného linie

1/ v poutním barnabitském kostele Panny Marie Pomocné (*Mariahilf*) nad předměstím *Laimgrube*:

oltář (→ A.2, Wien II. 5/) uveden v liturgickém užívání mši sv. dne 16. V. 1713^{a)} – 25. V. 1723 pronesl kázání *Ein hell-glantzender Stern*, na téma *Mdr* 3. kap. a *Da*, 12. kap., představený zdejší koleje, barnabita Don Karl Joseph Jung^{b)}

1/ a) L *Vienna Austriae* 1724, 61 – b) L JUNG 1723

2/ v piaristickém far. k. Zasnoubení Panny Marie (*Maria Treu*) v *Josefstadtu*:

1707 dol., že tu je 16. V. SJN obzvlášť uctíván bohoslužbou, litaniami a požehnáním^{a)}

slavnost v neděli 12. X. 1721 organizoval nejmenovaný ctitel a služebník – vídeň. dominikán P. Dominik Seelhammer pronesl kázání *Die lauffend- nicht verlauffende, darumb unverwesene Zung JN* na téma *Mt* 22, 12 a *Sir* 25, 11, v němž vypočítal mnoho paralel mezi sv. Janem Křt. a SJN, často hovořil o jazyku (po 338 letech neporušeném), vychvaloval světce ctnost jazyka a opakovaně mluvil o srdci^{b)}

nejmenovaný jánský ctitel věnoval oltář (→ A.2, Wien II. 10/) a k jeho liturgickému uvedení uspořádal slavnost 18. V. 1723 – při té příležitosti kázání *Feuriges Opfer der Liebe und Stärcke auff dem heiligen Hertzens-Altar deß unüberwindlichen Blut-Zeugens Christi JN*, na téma *Lv* 6, 12, pronesl vídeň. dominikán P. Dominik Seelhammer^{e)}

2/ a) L *Wienerische Andachts-Büchl* 1707, v kalendáři svátků k 16. V.: „Johannes Nepomucenus wird sonderlich [...] bey denen P.P. Piarum Scholarum mit einem Ambt, Litaney und Seegen verehrt.“ (← L SCHMIDT 1960, 20 – OPPEKER 2003, 203) – b) L SEELHAMMER 1721 – c) L TÝŽ 1723

3/ v benediktinském far. kostele sv. Oldřicha (*Maria Trost*):

svátek 1722 slaven s kázáním *Der himmlische Mathematicus HJVN*, na téma *Ž* 8, 6-7, kazatel vídeň. benediktn P. Adalbert Kolb^{a)}

svátek 1723 slaven s kázáním *Böheimisches Wunder Gebäude auff vier Tugend-Saulen gestützet*, na téma *Mt* 10. kap. a *Zj* 21. kap., kázal kapucín P. Accursius Passaviensis, kazatel ve vídeň. k. P. Marie *am Gestade* při *Pasovském dvoře*^{b)}

oltář (→ A.2, Wien II. 8/) uveden t. r. 1723 mši sv. o vánoční noci 25. XII.^{e)}

svátek 16. V. 1725: kolem 9 hodiny kázání *Helden-Müthiges Reden und Schweigen eines HJVN*, na téma *Sir* 4. kap., kazatel Augustin Ristl, augustiniánský kanov., profes kláštera sv. Leopolda v *Klosterneuburgu*, vídeň. administrátor – poté bohoslužba s dvojími chóry t. t., celeburoval Gottfried (Bessel), opat bened. kláštera v *Göttweigu*^{d)}

v předvečer svátku, 15. V. 1726, hudební litanie, ve svátek, 16. V. 1726, v 9 hodin ráno kázal P. Karl Gremming, vídeň. bened. profes, poté celeburoval P. Anton Kramer, vídeň. převor benediktinů, s dvojími sbory t. t.^{e)}

anonymní „obzvláštní ctitel“ připravil 1727 slavnost následujícího průběhu: v předvečer, 15. V., po 5 hodině hudební litanie, 16. V. v 9 hodin kázání *Nahm mit der That*, téma *Ž* 47, 11, v závěru tištěné verze kázání heslo „O. A. M. D. V. M. E. S. J. N. G. E. H.“ (= Omnia ad maiorem Dei, Divae Virginis Mariae et Sancti Joannis Nepomuceni gloriam et honorem“), kazatel Anton Laz, aug. kanovník a profes v *Klosterneuburgu*, administrátor v „*Haitzenbruku*“ – při dvojích t. t. celeburoval Anton, opat vídeň. montserratského bened. kláštera, vše proběhlo s horlivou láskou k SJN^{f)}

v předvečer svátku, 24. V. 1728, hudební litanie, o samotném svátku 25. V. zaznělo kázání *Kurtze Lob-Rede von dem seeligen JVN*, na téma *Iz* 50. kap. – kázal P. Anton Kramer, profes a převor *Skotského kláštera* ve *Vidni*, bohoslužbu celeburoval Karl (Fetzer), opat téhož kláštera – konal se také výstav N. svátosti oltářní – slavnost uspořádal nejmenovaný vroucí ctitel^{g)}

svátek 16. V. 1729 organizoval anonymní horlivec – zaznělo kázání *Neu-publicirte Fama auß*

geheimer Offenbarung heraufgegeben [...] Lob-Rede von dem [...] JN [...] dessen ganzes Leben gleich Apocalyptischen Buch mit siben Sigillen deren firnehmsten Tugenden, beförderist aber Sigillo Confessionis verschlossen, anjetzo von dem Göttlichen Lamb in Himmel eröffnet und von dem Röm. päbstl. Stul nach genauer Censur auf Erden heilig publiciret, na text Zj 5, 1. 9 – kázal P. Aemilian Daneli, profes a kazatel bened. Skotského kláštera ve Vidni^{b)}

3/ a) L KOLB 1722 – **b)** L ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1723 – **c)** L Vienna Austriae 1724, 61 – **d)** L Wien. Diarium, 19. V. 1725, č. 40 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 299^v) – RISTL 1725 – **e)** L Wien. Diarium, 22. V. 1726, č. 41 – **f)** L Wien. Diarium, 21. V. 1727, č. 41 – LAZ 1727 – **g)** L Wien. Diarium, 29. V. 1728, č. 43 – KRAMER 1728 – **h)** L DANELI 1729

4/ ve špitálu sv. Jana Nepomuckého (→ A.2, Wien II. 2/):

4a/ v pův. špitálu na předměstí *Gumpendorf* ve veř. špitální kapli byl 21. V. 1725 slaven svátek sv. ochránce t. instituce, JN (bohoslužba, pobožnost, účasten pan místodržící a mnoho dalších osob různého stavu)^{a)} – 21. V. 1726 tamtéž oslaven SJN dopolední slavnostní bohoslužbou, při které byla vystavena N. svátost oltární a paralelně slouženy další mše sv., načež kolem 4 hodin odpoledne následovaly slavnostní nešpory^{b)} – již 1726 bývaly ve zmíněné svatoján. kapli ke cti slouženy v létě každodenně tři mše sv. (v 8, 9 a 10 hodin) pro osobní pobožnost kohokoli, zvláště ale za dobrodince špitálu^{c)}

4b/ v neděli 11. V. 1727 byli nuzní špitálníci převedeni ve veřejném procesí za účasti řeholníků a kléru katedrály sv. Štěpána a pod vedením biskupa Ignaze Albina hr. von Seitz ze svého původního sídla v *Gumpendorfu* do nového sídla na Landstraße (v zahradě hannoverského vévody) – nato kázal dómský kazatel P. Franz Peickart, jezuita, o potřebnosti tohoto nově založeného špitálu, biskup pak zapěl *Te Deum*, zazněly litanie a chvalo zpěv při vystavení N. svátosti oltární, již bylo dáno na závěr dvojí požehnání – svátek pak oslaven v oktávu, 23. V., bohoslužbou – ve špitálu se mají do budoucna sloužit denně nejméně tři mše sv. a ve středy v 10 hodin má být sloužena mše sv. s vystavenou N. svátostí oltární s požehnáním, s prosbou, aby Bůh tomuto chudému špitálu štědře žehnal a aby se dostavily plody křesťanského milosrdenství (tou dobou zde bylo 150 potřebných, z nichž 42 bylo placeno z nadačních prostředků, zbytek z almužen)

4a/ a) L Wien. Diarium, 23 V. 1725, č. 41 – **b, c)** L Kurzer Bericht 1726; **4b/** L Wien. Diarium, 14. V. 1727, č. 39 – *Outerní pražské poštovské noviny* 1727, č. 40

5/ u augustiniánů v kostele sv. Šebestiána a Rocha na Landstraße:

9. VI. 1725 zde oslaven svátek u oltáře (→ A.2, Wien. II. 7/) – oslavu organizovali kněžští členové praž. konfederace (tj. v Praze na *Novém Městě Na*

Skalce), celebroid Maxilian ryt. von Hörnick, apoš. protonotář, infulovaný opat u sv. Jana v gyóorském kraji, kázal P. Michael Schmidt, augustinián, sekretář rakouské a uherské provincie (na téma *Iz* 45, 3), což byli oba členové řečené konfederace

5/ L Wien. Diarium, 13. VI. 1725, č. 47 (← R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 300^v)

6/ v zahradní kapli sv. Václava a SJN při zahradním paláci Františka Josefa hr. Czernina z Chudenic v *Leopoldstadtu* (→ A.2, Wien II. 29/) byl 1723 oslaven svátek teprve 13. VI., „protože se to z důvodu jiných slavností dříve nestihlo“ – zmíněný hr. zřídil při kapli 1722 nadaci 8500 zl. (schválil ji 19. XII. 1722 vídeň. arcibiskup Sigismund hr. Kollonitsch na věčné časy), ze které měli být placeni kněží-beneficiáti a kaple udržována – z beneficiátů je znám např. Thomas Fischer (1728, kdy jsou dochovány přehledy výdajů na provoz kaple) – ve svatyni zasvěcené dvěma č. patronům se konaly bohoslužby a č. kázání v neděle a svátky pro Čechy usazené ve *Vidni* – budí pozornost, že v pamětním tisku popisujícím *castrum doloris* postavené pro zádušní obřady konané za Heřmana Jakuba říš. hr. Czernina z Chudenic v praž. katedrále v třídenní od poč. IX. 1710, se uvádí, že t. šlechtic († 8. VIII. 1710) založil nadaci pro kazatele, který č. jazykem každou neděli kázal lidu v jeho předměstské zahradě ve *Vidni*, kde stála ona kaple, resp. kaple (či kostely) dvě, jedna sv. Václava, druhá SJN – zdá se však, že v případě nadace šlo o pouhý Heřmanův záměr, který realizoval až jeho syn František Josef

6/ L *Supremus honorum gradus* 1710 – ŠORM 1929c, 587 – MUK 1931, 131 – VÁVRA 2018, 47, 49, 52, 84-85 (svatoján. svátek 1723) – TÝŽ 2019, 117-118

- III. Svatojánské památky u linie

1/ u sochy u *Währinger Linie* (→ A.2, Wien III. 4/): při představení veřejnosti (požehnání?) tohoto čestného sloupu 9. IX. 1725 pronesl vídeň. trinitářský kněz Fr. Lucas a S. Nicolao kázání *Heiliger JN einigen zum Fall, andern zur Aufferstehung gesetzt* (na téma *L* 2, 34), v němž hovořil k městu *Vidni* v oktávu Narození P. Marie, během nějž císař Leopold (I.) slavné paměti město vysvobodil od obléhatelů (12. IX. 1683), a sdělil, že zde u vnější měst. linie byl s radostí vztyčen pomník velikému č. „rytíři krve“, SJN, aby tento divotvůrce byl některým k povstání, jiným k pádu, k pádu Božích nepřátel, k povstání přátel, k rozmmožení milosti a vykořehnění nepravosti, k pádu utrhačů a těch, co haní čest, k povýšení neprávem obžalovaných nebo ze zloby pekelných neřestníků uvržených do neštěstí atd. – obzvlátní však důvod ke vztyčení t. nepom. „hrdinného zázraku“ k veř. účtě na vnější linii hl. rakouského města je ten, aby světec „k pádu Osmanské porty přenesl svaté země do křesťanstva, k (jeho) povstání“ – tak v oktávu radostného dne vítězství, kdy se kolem cis. sídelního města naposledy

zablýskl bledý turecký měsíc, září slunce, Maria, a s ní bude napříště poskytovat ochranu a stráž na všech místech a koncích lidnaté *Vídně* a nyní i zde, na t. nádherném čestném sloupu představený SJN^{a)}

svátek 1726: kázání *Eyfer und Heiligkeit* [...] JN na téma *Sír* 22, 33 pronesl opět P. Fr. Lucas a S. Nicolao, vídeň. bosý trinitář^{b)}

t. kazatel zde promluvil ve výroční čestný den v 5. neděli po Duchu sv., 6. VII. 1727: kázání *Geruchgeistende Hönig- und Milch-Quellen* (na téma *Pís* 4, 11)^{c)}

22. V. 1729 slaven svátek odpoledne od 4 hodin, přičemž kázání *Sittliche Lob- und Ehren-Rede von der heiligen Zungen JVN* (na téma *Př* 15, 4) pronesl P. Accursius Passaviensis, kapucín, kazatel u P. Marie *am Gestade* při *Pasovském dvoře* – t. řeč vyšla tiskem dle přání nejmenovaného ctitele jazyka – při popisované oslavě zazněla také hudba a litanie^{d)}

1/ a) L LUCAS A S. NICOLAO 1725 – b) L TÝŽ 1726 – c) L TÝŽ 1727 – d) L *Wien. Diarium*, 4. V. 1729, č. 36 (avizo oslavy) – ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1729

2/ u sochy u *St. Marxer Linie* (→ A.2, Wien III. 3/);

23. V. 1729 kázání, litanie s t. t., instrumentální hudba

2/ L *Wien. Diarium*, 18. V. 1729, č. 40

- IV. Okolí Vídně

sochy v okolních místech (nejspíše vzhledem k *Vídni*), městech i na venkově, v kostelích i soukromých domech (→ A.2, Wien IV. 1/), jsou všude v nejvyšší úctě – dol. 1697

R l. dopis Jiřího Ferdinanda z Lhoty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kniha 117, fol. 256^v)

- V. Nejisté místo konání svatojánských oslav

1/ *Wienerische Andachts-Büchl* z 1707 v kalendáři liturgických svátků ve *Vídni* k 16. V. uvádí mj.: „Johannes Nepomucenus wird sonderlich [...] bei der Hl. Dreyfaltigkeit aber mit einem Ambt und Predig [...] verehrt.“ – může jít o kap. N. Trojice ve vnitřní *Vídni*, spravovanou oratoriány (→ A.2, Wien I. 18/), nebo o trin. k. N. Trojice na Alser StraÙe na předměstí uvnitř linie (→ A.2, Wien II. 11/)

2/ P. Philippus a S. Jacobo, piarista, někdy do 1717 pronesl v některém vídeň. kostele n. kázání o sv. Floriánovi, ve kterém vyjmenoval některé svíce jako pomocníky v různých potřebách, mezi nimi BJN jako ochránce v nebezpečí světské hanby a poškozování cti

2/ L PHILIPPUS A S. JACOBO 1717, 484

Winkl viz *Grabenstätt*

Wojbórz, n. Gabersdorf, č. Borová (P, KL, f.)

ač se ve farnosti nekonají veřejné modlitby, obraz ve far. k. (→ A.4, t.) je v úctě – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Tobiase Ferdinanda Jenische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 269)

Wojciechowice, n. Königshain, č. Králův Háj (P, KL, f.)

obraz ve far. k. (→ A.4, t.) pořídil 1714 míst. rychtář Johann Fischer ze zvláštní zbožnosti, aby získal zvláštní milost

R l. dopis míst. faráře Johanna Christopa Rittera, 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 271)

Wolkersdorf im Weinviertel (R, NÖ, o. Mistelbach)

23. VI. 1727 proběhla v míst. far. k. sv. Markéty, t. r. barokně upravovaném, oslava, při které sloužil bohoslužbu infulovaný duchovní a n. oslavné kázání *Das neue Licht* pronesl barnabita P. Don Adalbert Ziegler, sváteční kazatel v *Mistelbachu* – za téma si zvolil výrok *Mat* 5, 14: „Vy jste světlo světa.“ – představil SJN jako nové světlo Č. král. i celého světa a motivem světla, svítlny, plamenů prozářil celý životní příběh, kterým provázal své posluchače – připomněl i beatifikaci a nový zážrak spojený s jazykem (1725), upozornil rovněž na skutečnost, že se úcta t. jánského světového světla rozšířila po všech zemích tak, že téměř všude, kam člověk přijde, se nacházejí buď co nejnádherěji vztýčené sochy (jako jedna před zdejším far. k. skvěle vytvořená k všeobecnému uctívání), nebo jiná veřejná znamení cti a slávy – zmíněná svatoján. socha od 1727 dodnes zdobí schodiště vedoucí přes m. k wolkersdorfskému far. k. (→ A.2, t. 1/) – Ziegler tištěnou verzi svého kázání věnoval SJN

L ZIEGLER 1727b

Wörgl (R, T, o. Kufstein)

nejsou zde sice veř. pomníky, ale lid ctí BJN jako obzvláštního patrona těch, kteří jsou v nebezpečí pověstí, a to ve vyřezávaných, malovaných nebo do mědi rytých vyobrazeních, z větší části roznášených listonoši – dol. 1719

R n. zpr. provizora míst. vikářství, Simona Stainera, 8. I. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [100]-[101])

Wörth an der Donau (N, BA, OP, Regensburg)

Johann Georg Elt, kaplan barona von Neuhaus, dómského děkana v *Řezně*, při oslavě konané 1723 v t. městysi náležejícím řezenské dómské kapitule pronesl n. kázání, v němž se snažil zodpovědět otázku, zda uchování jazyka po 340 l. je odměnou za mluvení, nebo mlčení (tématem je výrok *Sír* 51, 30 o jazyku, který Pán daroval za odměnu) – kazatel v jistou chvíli početným posluchačům řekl, že nejsladší jméno mučedníka JN uctívá s odkrytou a skloněnou hlavou – shromážděnému lidu v městysi ležícím při řece *Dunaji* představil SJN jako perlu řeky *Vltavy* – vyzdvižení a průzkum ostatků a nalezení neporušeného jazyka omylem kladl do doby cca 1692 – kázání vyústilo v báseň – zmíněná slavnost sestávala také z procesí a slavnostní mše sv. ke cti – k téže cti kazatel věnoval tištěnou verzi své řeči

L ELT 1723

Wroclaw, n. Breslau, č. Vratislav, hist. hl. město Slezska a DS, nyní hl. město Dolnoslezského vojvodství, sídlo bis., od 1930 arcibis. (P, DS)

1/ v k. sv. Matěje, náležejícím řádu křižovníků s červ. hv., se každoročně k rozmnožení cti při konventní mši sv. konají slavnostní litanie za velkého shromáždění a vzdělání katolíků – dol. 1715
2/ katedr. kapitula vratislavská složila VI. 1723 fundaci na zbudování oltáře, na němž se každoročně 16. V. měla sloužit mše sv. s kázáním a hudbou

1/ R l. dopis velm. křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v) (sdělení 2 řádových kněží z Vratislavi, kteří u velmistra 1715 dleli v Praze na právnickém studiu); 2/ L PATER 1985

Würflach (R, NÖ, o. Neunkirchen)

vyobrazení ve fil. (později far.) k. (→ A.2, t.) je ve vel. účtě – dol. 1715

R zpr. z novoměst. arcij., 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 94

Würzburg, město, sídlo bis. (N, BA, UF)

1/ ke stavu zdejší úcty 1715 → níže, Würzburšské biskupství a Würzburg

2/ tak velká je zbožnost lidu v karm. k. sv. Josefa a sv. Maří Magd., že pokud ne denně, tak aspoň týdně se zde dává na oltáři (→ A.3, Würzburg 2/) sloužit více mší ke cti, každoročně pak v den (16. V.) se slouží slavnostní mše o N. Trojici za shromáždění mnoha lidí, kdy zde celebruje více kněží, i světských, kteří ctí svého patrona – dol. 1715

3/ míst. biskup Christoph Franz von Hutten (ve fun. 2. X. 1724 † 25. III. 1729) choval zvláštní úctu a náklonnost – 1726 ustanovil, že svátek se bude ve würzburšské katedrále slavit slavnostním ritem – poprvé se tak dělo následovně: nejprve bylo t. rozhodnutí uveřejněno z kazatelen – v samotný sváteční den bylo v 8 hodin kázání, po kterém sufragán (Johann Bernhard Mayer) celebroval slavnostní bohoslužbu u přenosného oltáře postaveného u schodů chóru pod novou podobiznou v přítomnosti vystavených relikvií z posvátného těla, které byly po mši předloženy lidu ke zbožnému políbení – biskup se s celým dvorem ve sváteční sestavě slavnosti zúčastnil a během téže boh. celebroval u ol. Tří králů – slavnost to byla nákladná a spojená se skvělým osvětlením – nejspíš v souvislosti s t. svatoján. slavností týž biskup pro dóm objednal malířský cyklus (→ A.3, Würzburg 7/)

4/ 26. XI. 1705 na univerzitě v obvyklé posluchárně právníků disputoval pod ochranou Boha a jeho třikrát podivuhodné Matky kandidát obojího práva Franz Kaspar Christoph Vanos, rodák z *Dinkelsbühlu*, aby získal doktorský titul v t. oboru – v doprovodných knižních tezích, věnovaných univerzitnímu kancléři Johannu Philippu Franzovi říš. hr. von Schönborn, disputant navázal vybrané právní otázky na vyprávění o životě, smrti a posmrtné účtě

2/ R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione

Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diec.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 105^v); 3/ L GROPP 1744, 681-682 – TÝŽ 1754, 384-385 – LASFARGUES 1965, 263 – ROMBERG 2014, 408; 4/ L VANOS 1705

Würzburšské biskupství a Würzburg (N, BA)

1/ bamberský a würzburšský biskup Peter Philipp von Dernbach (ve fun. würzbur. biskupa 1675 † 1683), vévoda francý, poslal 1679 do *Prahy* k hrobu skvostný a nákladný dar, stříb. lampu, a požádal o podobiznu, dotýkanou o t. hrob, která mu byla zaslána a které si vysoce cenil a uchovával ji u sebe – vydal také písemné svěd. (do 1680), jakou pomoc v určitých věcech zakusil

2/ 1715 doložena v městě *Würzburgu* a v celé würzburšské diec. znamenitá a častá úcta, v některých kostelech se každoročně 16. V. slouží slavnostní děkovná mše o N. Trojici, někdy s připojením oslavného kázání z kaz.^{a)} – po pečlivém průzkumu würzburšského cír. úřadu 1715 bylo zjištěno, že jméno sluhy Božího JN se v lidu würzburšské diec. stalo postupně známým od 1698, kdy se začala vzdávat JN výše popsaná úcta – co se však týče milostí a dobrodiní udělených na přímluvu, v cír. úřadu si nevzpominají, že by se v něm o něčem takovém výslovně jednalo^{b)}

3/ ve würzbur. archivu (StAWü) se zachovaly dvě písemnosti ke kultu kolem beatifikace: notifikace praž. arcibiskupa (Küenburga) z 30. VIII. 1721 a koncept odpovědi z 19. IX. 1721 (obojí uloženo v Reichssachen 82)

4/ würzbur. biskup Christoph Franz von Hutten (ve fun. 2. X. 1724 † 25. III. 1729) byl se vši odevzdaností oddán SJN a 1726 zavedl jeho slavnostní uctívání ve würzburšském dómu sv. Kiliána – měl rovněž v úmyslu postavit sochu na *Starém würzburšském m.* přes *Mohan*, což realizoval až jeho nástupce (→ A.3, Würzburg 9/)

1/ L DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, poslední dvě str.; 2/ a) R l. dopis würzburšské cír. kanceláře (podepsáni sufragán Johann Bernard a gener. vikár Philipp Braun) praž. metr. kapitule, Würzburg, 17. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 97) – b) R t., pag. 98; 3/ L *Germania Sacra. Dritte Folge* 8, 2014, 299; 4/ L GROPP 1754, 384-385 – *1956/2016 Festschrift* 2016, 17-18

Záblatí, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

1/ ve far. k. Stětí sv. Jana Křt. se SJN uctívá cca od 1695 – před sochou v t. k. (→ A.1, t. 1/) je od doby jejího vztyčení (1706) SJN zbožně ctěn jak mladými, tak starými, řádovým obyvatelstvem i senátory, kteří když procházejí kolem, poklekají – ve výroční den téměř jako v den sváteční se lidé pilně scházejí do k. a dávají zde sloužit mnoho bohoslužeb ke cti – dol. 1715

2/ míst. farář Jan Josef Eder (ve fun. 1718 † 1729) do jedné z matrik pro své nástupce zaznamenal dlouhodobý spor vedený mezi zdejšími duch. správci a městečkem *Záblatím*, jehož obyvatelé protiprávně užívali pastviny na far. pozemcích –

celé pojednání uvedl l. slovy: „K větší Boží slávě, ke cti Bohorodičky počaté bez poskvrny a sv. Jana Nepomuckého, advokáta a obhájce církevního práva.“ – farář se snažil spor vyřešit při gener. vizitaci farnosti 15. IX. 1719 – ač bylo prokázáno, že právo je na jeho straně, odpor obyvatel městečka přetrvával ještě 1721

1/ R l. zpr. míst. faráře Martina Václava Jiřího Břeského, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 165^r); 2/ R matrika f. Záblatí, kn. 4, NOZ, 1709-33 (SOA v Třeboni, i. č. 6379), pag. 362 (citát) – 367

Záboří (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

1715 zde míst. farář neshledal žádnou zvláštní věř. úctu, pouze věděl, že někteří z farníků, zbožní ctitelé, ve svátek putují do *Nepomuku*, který je odtud vzdálen jen půldruhé míle

R l. zpr. míst. faráře Zikmunda Maxmiliána Wemmera, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 154^r)

Zahájí (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t.) je ve zbožné úctě u lidu, který velmi důvěřuje SJN a utíká se k němu v nebezpečí hanby a v dalších potřebách – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Ondřeje Kopacia, 14. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 371)

Zahořany, n. Zahorzan (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, a.)

v adm. far. k. N. Trojice se v samotný svátek slouží zpívaná boh. se zbožností lidu, přičemž penitentů se schází z obou vsí zdejší administratury, *Zahořan* a *Křešic*, více méně dvacet osob – dol. 1715

R l. zpr. Karla Sultana, administrátora Zahořan a Křešic, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 319^r)

Záhoří viz Horní Záhoří

Zaječice viz Jirkov

Zákupy, n. Reichstadt, město (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, d.)

téměř ve všech domech jsou v nejvyšší úctě ne tolik obrazy, jako spíš sám blahoslavenec JN – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Jana Jiřího Neumana (Neýmana), 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 571)

Zámostí (Č, Bol, Pr, v. Dobrovice, d. Rožďalovice)

když se rožďalovický děkan Ignác Zikmund Cardian 1715 ptal svého farníka, prostého venkovana ve vsi *Zámostí*, co ho nejvíce pohnulo a vedlo k tomu, aby tam postavil tak vznešenou sochu (→ A.1, t.), odpověděl, že nic jiného, než aby si na přímlovu zasloužil před smrtí důstojně vykonat pokání, při umírání mít SJN za jistého ochránce a zakusit jeho pomoc ve smrtelném zápase

R l. zpr. rožďalovického děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 531-532)

Zásmuky, městečko (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

1/ socha ve far. k. (→ A.1, t. 1/) je od 1695 v horlivé úctě u zbožných svěřenců a ctitelů
2/ nad portatile oltáře ve frant. k. (→ A.1, t. 2/) se od doby jeho postavení (1704) začaly číst mše sv., ctitelé je dosud celebrují a jsou častěji ustanovovány i dalšími lidmi – dol. 1715

1/ R nedat. l. zpr. míst. faráře Zikmunda Františka Hlasivce, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 332); 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Zatonie, n. Seitendorf (P, HL, Pr, v. Frýdlant, f.)

1715 se v této vsi s far. k. sv. Maří Magd. nenacházel žádný obraz ani socha

R l. zpr. míst. faráře Georga Tobiasi Scholtze, 5. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 563)

Zbraslav (nyní část hl. města Prahy) (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f.)

zbraslavští cisterciáci uváděli SJN do souvislosti se svým král. klášteřem nejenom proto, že si kladli za čest být členy řádu, který světce v chlapeckých letech vychoval ke ctnosti a svatosti v pomuckém čili nepomuckém klášteře, ale také ze dvou specifických důvodů:

1/ ve zbraslavském klášteře byla pohřbena Johana či Jana Bavorská († 31. XII. 1386), královská manželka Václava IV., císařovna, která měla podle barok. legendy SJN za zpovědníka^{a)} i almužníka^{b)}

druhá Václavova manželka Žofie Bavorská dala ostatky svého král. chotě († 16. VIII. 1419) pohřbit také do zbraslavského kláštera, avšak husité je ani ne po roce při plenění kláštera vytáhli z hrobu a zneuctili (10. VIII. 1420)

2/ profes zbraslavského kláštera, kněz Marián Lichtenberger někdy v 1. desetiletí 18. st. sepsal pojednání o mil. obrazu P. Marie Zbraslavské, uctívaném ve zdejším kláš. chrámu – do t. spisu pojal také vyprávění o památkostech kláštera^{a)} – 1711 t. dílo vyšlo (anonymně) tiskem pod názvem *Rosa mystica*: zde v V. kap. věnované úctě P. Marie Zbraslavské, v I. článku autor jmenuje slavného mučedníka JN mezi významnými muži, kteří často navštěvovali *Zbraslav* a přitom zbožně uctívali mil. mar. obraz vystavený na hl. ol. klášterního kostela^{b)}

toto zbožné podání je zdůrazněno pozdějšími slovy cist. kněze a zbraslavského profesa Alberika Rebmanna, která pronesl v č. kázání *Všecko troje dokonale* při oslavě kanonizace na *Zbraslavi* 4. XII. 1729: „[...] větší ale ještě čest a sláva povstává tomuto svatému místu [tj. zbraslav. král. štiftu a klášteru] z toho, že tento královský klášter byl tak šťastný, neb z jiných znamenitých osob, které začasté Rodičku Boží v svém obrazu, i také tento klášter navštěvovali, byl [...] (pag. 20) [...] svatý Jan Nepomucký, kterýžto častokrát tento klášter navštěvoval a Rodičku Boží v svém zázračném obrazu ctíl. Vinšuji, jakožto tento královský klášter častěji tak šťastný byl, že svatého Jana Nepomuckého viděl jako vzácného hosta, tak aby ho před trůnem božským vždyckny měl mocného

orodovníka.“^{e)} – ke konci t. kázání se Rebmann obrací k SJN a praví: „[...] tvůj také, Divotvorče velký, jest tento královský štít a klášter zbraslavský, a jakožto jsi v něm častěji viděn a vítán byl jakožto host, buď před Bohem vždycky jeho ochráncem.“^{d)}

1/ a) L SARTORIUS 1708, 745 – REBMANN 1730, 17 – b) R-L BECKOVSKÝ/REZEK 1880, 453; 2/ a) srov. L SARTORIUS 1708, 745-746 – b) L LICHTENBERGER 1711, 205 – c) L REBMANN 1730, 19-20 – d) L t., pag. 28

Zdislava viz *Hrádek nad Nisou*

Zell am See, okr. město (R, S)

míst. „proparochus“ Johann Gregor Toporischa 1715 nepochyboval, že v t. jeho f. jeden či druhý soukromě uctívá JN, obzvlášť kvůli vel. nebezpečím, která tu často hrozí v souvislosti s vodou – o sobě samém navíc sdělil, že ač je „nejhříšnější“ osoba, ve svých záležitostech JN uctívá a byl vždy vyslyšen

R n. zpr. míst. „proparocha“ Johanna Gregora Toporischy, 7. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [59])

Země Rakouského domu viz Svátá říše římská národa německého I/

Zlonice, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

míst. farář Kikovský, který zde 1698 působil jako kaplan a t. r. se stal zdejším farářem, 1715 sdělil, že na zlonickém far. území je veř. úcta od nepamětné doby

R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Kikovského, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 152^r)

Znojmo, n. Znaim, l. Znoyma, Znoima, král. kraj. město (M, Zno, Ol, d. Znojmo, f.)

u sochy před jez. k. (→ A.1, Znojmo II. 9/) kolemjdoucí ctitelé často pokleknou a žáci jez. gymnázia vzdávají zbožnou úctu „divotvůrci našich časů“, což je dol. 1708^{a)} – u téže sochy jezuité poprvé 1715 nechali zaznít slavnostní sbor, který sochu učinil natolik známější, že socha byla denně spatřuje své ctitele a nezdělka je osvětlována světlem v lampě^{b)} – tamtéž 15. i 16. V. 1719 v sedm hodin večer pro pobožnost lidu za zvuku trubek a bubnů uctěn SJN slavnostně zpívanými litaniemi a písní,^{c)} ve stejné dny i čas tam slavnostně zazpívány litanie také 1720^{d)}

podle praž. příkladu znojemští jezuité 1721 oslavili SJN, jehož kult nedávno schválil Řím (beatifikací): slavnost začala 12. IX. zpívanými litaniemi u sochy před řádovým k. a vyvrcholila dne následujícího (13. IX.), kdy jezuité spolu s gymnázium a všemi mar. družinami šli průvodem kolem k. s vyzdobeným obrazem, který nesl výkvět gymnázia – obraz byl pak uložen v k., kde byla sloužena slavnostní mše sv. – večer zopakovány litanie^{e)}

1722 znojemští jezuité svátek oslavili slavnostní bohoslužbou a večer zpívanými litaniemi u sochy

na hř. – lid v pobožnosti pokračoval zpíváním zbožných hymnů po celý oktáv^{f)}

1729 u znoj. jezuitů rozmnožena úcta, když během oktávu v podvečer za shromáždění početného lidu byly zpívány litanie a vyslechnuta oslavná exhortace – na závěr v osmý den slavnosti byl lid propuštěn eucharistickým požehnáním^{g)}

a) R LA znoj. jezuitů, 1708 (ARSI, Boh. 120, p. 254) – b) R t., 1715 (ARSI, Boh. 128, p. 281) – c) R t., 1719 (ARSI, Boh. 133, p. 253) – d) R t., 1720 (ARSI, Boh. 134, p. 257) – e) R t., 1721 (ARSI, Boh. 135, p. 272) – f) R t., 1722 (ARSI, Boh. 136, p. 267) – g) R t., 1729 (ARSI, Boh. 145, p. 350)

Zubří (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. Trhová Kamenice)

pro poutníky do kaple (→ A.1, t.) byly papežskou bulou 1727 uděleny odpustky pro den 16. V.

R far. pam. kn. Trhové Kamenice – L SPHU XI, 221 – STEHLÍKOVÁ/ŠTĚPÁN 2014, 65-66

Züsch (N, NW, Arnsberg, Hochsauerlandkreis, Winterberg)

v archivu míst. farnosti sv. Jana Křt. se dochoval opis listiny z 30. X. 1721, v níž pozdější kolínský arcibiskup Klement August Bavorský na základě příslušného řím. dekretu povoluje zavedení oficia a mše

L KRINS 1971, 375, 380

Zvičina, dř. Zvičín, n. Switschin (Č, Hra, Kh, d. Hostinné)

SJN je obzvlášť ctěn v míst. kapli (→ A.1, t.) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^r)

Zvoleněves (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

sochu na boč. oltáři ve far. k. (→ A.1, t.) obstarali obzvláštní ctitelé z vel. zbožnosti, kterou měli a dosud mají vůči vel. světcům Nepomukovi – u t. oltáře míst. farář Fabián Chládek častěji celebruje z jakési své soukromé zbožnosti – také další kněží, kteří sem přicházejí, celebrují u t. oltáře, hlavně v přítomnosti zdejší vr. a patronky Anny Marie Františky velkovévodkyně Toskánské – farář Chládek od svého příchodu na zdejší faru (1711) pozoruje, že ve výroční den mučednictví jeho farníci prokazují velmi značnou pobožnost, jelikož se toho dne shromažďují k boh. v tak vel. počtu, jako ve svátek a v neděli – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Fabiána Chládky, 29. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 41-II.^r)

Žamberk, n. Senftenberg, město (Č, Hra, Kh, f.)

obrazy a sochy (→ A.1, t. 1/) jsou ve veliké cti a úctě, den před výročním dnem se před nimi zpívají litanie a pronášejí další zbožné modlitby – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v)

Žandov, n. Sandau, městečko (Č, Lit, Li, v. a f., 1723 arcid. Horní Police)

ve fil. (přidruženém far.) k. je vidět nemalou úctu lidu – dol. 1715

R l. zpr. hornopolic. faráře a vikáře Michaela Gabriela Jantsche, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 302^v)

Žarošice, n. Scharoschitz, mar. pout. místo (M, Brn, Ol, d. Bučovice, f.)

v kapli (→ A.1, t.) se někdy slouží oběti mše sv. – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Žatec, n. Saaz, král. kraj. město (Č, Žat, Pr, v. Libědice, d.)

1/ Žatec se díky sdělení Dlouhovského a Balbína, že zde SJN chodil jako mladík do l. škol, a díky podpisu, jímž se světec dle míst. tradice zvěčnil do stěny jednoho z opěrných pilířů zdejšího děk. kostela Naneb. P. Marie, stal jedním z nejpřednějších míst úcty, dalo by se říct nepomucenským poutním místem (→ A.1, Žatec 1/) – další žatecká tradice světcovo absolvování zdejších humanitních studií kladla do 1343 a situovala je do budovy nového děkanství, případně děk. kostela (→ A.1, t. 3/) – na požádání praž. arcib. konzistoře z 30. I. 1716, která se snažila v souvislosti s prvním beatifikačním procesem shromáždit písemné doklady o životě, žatecká měst. rada pověřila svého člena, přísežného syndika Daniela Koniasse, aby takové písemnosti se vši pílí hledal v měst. archivech – Konias se vyjádřil, že se nic takového nenašlo, neboť zdejší kancelář byla za švédského vpádu vyrabována a zničena – purkmistr a měst. rada o tom podali pražské konzistoři zprávu dne 24. II. 1716

2/ žatecká l. škola čili gymnázium pod vedením strahovských premonstrátů, kteří v Žatci vykonávali duch. správu, provedla v květnu 1712 divadelní představení – „studující mládež žatecká“ se tu věnovala SJN mj. jako obzvláštnímu patronovi žateckých škol (podrobněji → C.2, 1/ 1712, Žatec)

3/ strahovský profes. prem. kněz Hugo Lohr, profesor rétoriky a poetiky na žatec. gymnáziu napsal a žatecké měst. radě věnoval divadelní představení plné básnických a řečnických prvků, které žatečtí žáci sehráli v XII. 1718 u příležitosti (legendárního) tisíciletého výročí založení města Žatce – představení autor nazval l. *Mnemosynon gloriosum*, n. *Glorreiche Gedächtnuß*, a věnoval se v něm dějinám města a jeho slavným osobnostem – mezi nimi jmenuje SJN, který tu na l. školách 1383 (sic! – správně nejspíš 1343) byl, po svém prvotním vychování u cisterciáků v (ne)pomuckém klášteře, veden premonstrátskými kněžími ke ctnosti a vzdělání v l. jazyce a vyryl své jméno *JOHANNES HASSIL NEPONICENIAS* na stěnu zdejšího kostela, jak má zato věrohodná veř. pověst – Lohr na základě hist. dokumentů tvrdí, že již v Nepomukově době vedli žatecké školy premonstráti – na závěr sděluje, že SJN Žateckým

zanechal nesmírně krásný obraz svého života (→ C.2, 1/ 1718, Žatec)

4/ SJN byl zvláště nádherně oslaven 16. V. 1722, kdy na hř. bráně při děk. kostele byla zbudována 60 stop vys. triumfální brána, na níž byl světec co nejzbožněji představen svým ctitelům jako dobrá hvězda, doprovázen různými symboly a verši, v nichž bylo mj. připomenuto, že byl alumnem žateckého „Parnasu“ – další výzdoba spočívala na hř. zdi – triumfální lešení se nacházelo těž před vchodem do kaple (čímž je opět doložena její existence před zbudováním nové kaple 1724-28, → A.1, Žatec 1/) – i zde byl světec zachycen jako býv. žatecký žák, který jako hvězda ozařuje zdejší město – v části dekorace se nacházelo světcovo jméno, které mělo být za dobrého počasí večer ozářeno téměř 200 lampami – v hor. části lešení se nacházely 4 světadíly držící svými žezly zeměkouli a potvrzující, že jméno je již velmi známé po všem světě – ve vr. zeměkoule stál genius města Žatce ověnčený chmelovým věncem a vkleče držící erb a v lv. ruce nesoucí planoucí srdce se jménem v té podobě, jakou se světec kdysi v Žatci podepsal na zed': „Joannes Hassil Nepomucenias.“ – vz. držel vlečku městského génia malý genius který ukazoval ke jménu s náp. „Zde je prst Boží.“ – ještě výše se v oblacích nacházela postava upr. vel. hvězdy, doprovázené stovkami hvězdiček, žehnající pr. rukou městu a druhou rukou město ochraňující – tiskem vyšel l. i n. popis t. dekorací, l. s chronogramovým názvem *Stella bona DIVVs Ioannis NepoMVCenVs*

1/ R n. dopis žatec. purkmistra a rady pražské arcib. konzistoři, Žatec 24. II. 1716, prez. 29. II. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 181-184); 4/ L Stella bona 1722 – *Synopsis oder Erklärung* 1722

Žďár nad Sázavou, dř. jen Žďár, n. Saar (M, Brn, Ol, d. Velké Meziříčí, f. se sídlem ve městě)

- I. město (po jistou dobu zv. Město Žďár, n. Saar)

1707 vydali purkmistr a rada města Žďáru listinu, v níž potvrzovali, že Jiří Rek, někdejší hejtman při panství žďárského cist. kláštera založil před svou smrtí fundaci 250 zl., jejíž úroky měly být vynaloženy k tomu, aby každoročně po 12 stanovených sobot vždy 12 pacholat ze školy s rektorem aneb kantorem vycházelo ke sloupu upr. rynku, nově vystavěnému ke cti N. Trojice a svatých Rozálie, „Šebesty“, Floriána a JN (→ A.1, Žďár nad Sázavou I. 2/) – ke sloupu vybrané děti měly přicházet, aby „předně k Nejsvětější Trojici, potom i k jinším svatým, kterýchžto obrazy při témž sloupu se vynacházejí, pobožně se modlily a naposledy litanii lauretanskou říkaly, za kteroužto jejich v tom práci rektorovi, aneb kdo by s těma pacholaty vyšel, po každém vyjití z ouroku aneb interesse tej svrchu psaný summy po 6 kr. a každému pacholeti po 1½ kr. se zaplatí. Mimo pak všeho toho při jmenovaném sloupu ještě každoročně třikrát (totižto l. tu sobotu před

slavnostní Nejsvětější a Nerozdílné Trojice Boží litanie o Nejsvětější Trojici, 2. ten den před slavností sv. Rozálie litanie lauretánská a 3. před slavností svatého Jana Nepomuckého litanie o témž svatým) figurálně se konati budou, při kteréžto tak po třikrát v roce slavněji se konající pobožnosti aby také zdejší pan farář (tit.) pro větší lidu přítomného vroucnost a horlivost buďto sám osobně přítom býti, při konci každé litanie na takovou následující obyčejnou modlitbu aneb orací říkati sobě oblíbil, aneb to skrze svého pana kaplana vykonati dal, za to uctivě pozdraven a dožádán býti má. Kdežto pan farář, pokudž by on sám anebo jeho pan kaplan nyní podotknutým způsobem k takové pobožnosti vynajíti se dal, vždycky 30 kr., varhaník pak, kantor a rektor každé po 6 kr., kalkant, a kdo by světlo rozsvěcoval a na ně pozor dal, po 3 kr. míti mají.“

└ MTSSP 2006, 264-265

- II. cist. klášter a pout. místo *Zelená Hora* (v období po zrušení kláštera název *Zámek Žďár, n. Saar-Vorschloss*)

1/ s úctou se v prostředí žďárského cist. kláštera prokazatelně setkáváme na poč. 18. st. u člena zdejší řeholní komunity Václava Vejmluvy (narodil se 19. IX. 1670 na pan. starobrněnských cisterciáček, 1. I. 1689 oblékl řeholní roucho cisterciáků v klášteře ve *Žďáru*, studoval na řádových učilištích ve *Vyšším Brodě* a v *Praze*, 16. I. 1695 přijal kněžské svěcení) – Vejmluva dal jako žďárský kláš. hosp. správce k poctě vztyčit sloup se sochou na cestě z monasteria do města *Žďáru* – nepochybně jako ctitel byl s modelem vrcholové sochy t. sloupu někdy do 1705 vportretován malířem Simonem Gionimou (→ A.1, *Žďár nad Sázavou* II. 1/) – 1705 byl Vejmluva zvolen 36. žďár. opatem (stal se tak moravským zem. prelátem), 25. IX. 1720 byl jmenován cis. radou a funkci opata zastával až do své † 17. III. 1738 – již jako žďár. opat vstoupil do praž. skaleckého bratrstva někdy během prvních let jeho existence (1706-09)^{a)} – mezi členy této svatoján. konfederace se od 1710 počítal i sekretář žďár. kláštera Wolfgang Ignác Koch^{b)} – vrcholem Vejmluvy péče o rozvíjení úcty na žďár. državách bylo zbudování kostela na *Zelené hoře* nad klášterem (→ A.1, *Žďár nad Sázavou* II. 2/), který Vejmluva osobně požehnal a později jej dal 1722 slavnostně vysvětit olom. sufragánem Františkem Juliánem říš. hr. Braidou z Ronsecco a Cornigliano, dědičným pánem v Heinkbergu, tit. biskupem hipponským, olom. kanovníkem, gener. vikářem a oficiálem, jakož i znoj. arcijáhmem – svěcení zelenohor. svatoján. kostela se stalo prvním důležitým aktem biskupovy několikadenní návštěvy u žďár. cisterciáků: biskup přicestoval 26. IX., 27. IX. (v 18. neděli po sv. Duchu) konsekroval zelenohor. svatyni a sloužil v ní první slavnostní mši sv., ještě téhož dne odpoledne a ve dvou dnech následujících udělil v konventní bazilice svátost bířmování téměř

3000 lidí, 4. X., tj. v poslední den oktávu konsekrace kostela oslavil se Žďárskými své jmeniny, 5. X. posvětil k. sv. Václava v klášterní vsi *Zvole* a následujícího dne k. sv. Petra a Pavla v klášterním městečku (*Horní*) *Bobrová*, načež po jednom dni odpočinku odcestoval zpět do *Olomouce* – v rámci t. intenzivních dnů zaznělo ve svatováclavský svátek (28. IX.) v čerstvě vysvěceném zelenohor. kostele úvodní kázání měřinského faráře Jakuba Felixe Jana Pachera, které však patrně původně bylo plánováno na samotný den konsekrace (27. IX.), neboť se v něm o t. posvěcení opakovaně praví, že proběhlo „dnes“

1/ a) └ *Elenchus renovatus* 1709 – a, b) └ *Anagraphe confoederatorum* 1710

2/ l. popis Braidovy návštěvy s originálním zněním doprovodných proslovů a vyličením některých souvisejících témat sestavil pravděpodobně Vejmluvův velice vzdělaný tajemník, člen žďár. řeholní komunity Bonifác Procházka – sborník vydaný v *Brně* 1723 tiskařem Jakubem Maxmiliánem Svobodou nese název *Risus Sarae*, tj. *Smích Sáry* či *Sárin smích* – v tomto názvu zní odkaz na starozákonní Abrahámovu manželku Sáru a její dvojí smích (*Gn* 18, 12 a 21, 6) a zároveň v parafrázi zaznívá radost další Sáry, *Žďáru* (kláštera), rozveselené/ho slavnostními událostmi v jeho prostorech, na *Zelené hoře* a na kláš. panství^{a)} – v úvodu sborníku je sdělen důvod vystavení zelenohor. kostela (→ 2a/), následuje popis slavnostního vjezdu biskupa Braidy, po jehož uvedení do opatské rezidence v klášteře mu vybraný „syn“ přednesl další, nyní však slavnostně formulovanou prosbu o posvěcení nepom. kostela – text prosby je v pam. tisku rovněž obsažen (→ 2b/), stejně jako popis triumfálních bran a dalších dekorací zdobících jak cestu k zelenohor. svatyni, tak bezprostřední okolí t. svatyně (→ 2c/) – čtenář se rovněž dozvídá o vnější a vnitřní výzdobě zelenohor. kostela (→ A.1, *Žďár nad Sázavou* II. 2/) a jak proběhl samotný akt jeho svěcení a následná první mše sv. (→ 2d/) – po popisu konventního kostela je zařazen kompletní text Pacherova kázání i s dedikací biskupu Braidovi (→ 2e/)^{b)} – veselí a radost z probíhajících slavností zaplavily všechny ulice města *Žďáru*, povznesená nálada panovala i v den sv. arch. Michaela (29. IX.) doprovázený slavnostními ohňostroji k poctě BJN i vzácného hosta, biskupa (→ 2f/) – pam. tisk pokračuje zmínkou o slavení celého oktávu posvěcení kostela a o oslavě biskupových jmenin (s textem gratulace) v závěrečný den t. osmidenní (→ 2g/) – v t. den biskup po konventním obědě s řeholníky popřál klášteru zdar a ve slavnostním doprovodu odjel na kláš. rezidenci do *Radešína*, kde přespal a následujícího dne odjel do kláš. vsi *Zvole*, aby tam posvětil far. k. sv. Václava – ve sborníku je obsažena uvítací l. řeč míst. faráře, žďár. cisterciáka (→ 2h/) – o den později biskup posvětil far. k. sv. Petra a Pavla v (*Horní*) *Bobrové*, k čemuž jej rovněž uvítal míst. farář l. proslovem –

naposledy jsou v tisku *Risus Sarae* obsaženy informace o závěru biskupova pobytu na žďár. državách (na rezidenci v *Radešíně*) a zaznívá prosba Sáro-Žďáru k jejím sv. patronům za panujícího císaře Karla VI., ať mu svou přimlouvu u Boha vyprosí potomka (→ 2i/) – doprovodná grafika na odvrácené straně titulního listu t. pam. tisku představuje SJN, jak z nebes žehná žďár. klášteru a Zelené Hoře (→ 2j/)

2a/ úvod pamětního tisku přibližuje čtenáři původ zelenohorského kostela, který tkví ve vztahu Sáro-Žďáru (kláštera) k jejímu rodnému bratru, „nejsvětějšímu“ JN: „Veřejné veselí pravověrného světa nedávno [1721] povstalo ze slavné apoteózy [tj. blahověření] českého divotvůrce, blahoslaveného Jana Nepomuckého, poskytl nový důvod k úsměvu naší Sáře. A není divu. Totiž proč by se neusmívala Sára nad tak blaženým Janovým osudem, když si u Jana právem nárokuje díl nejpřednější? Jestliže, laskavý čtenáři, hlouběji prozkoumáš původ obou, u obou uctíš jednu a tutéž matku, Nepomuk, kdysi slavný cisterciácký klášter. Probádej historiky a celý Nepomukův život, zdraví a ctnost připišeš nepomuckému klášteru. Zde on, vyprošen u divotvorné Rodičky Boží modlitbami neplodných rodičů, získal život, zde pak, když onemocněl, ochranou téže Divotvůrkyně získal zpět zdraví, zde se posléze ve vytrvalém soužití s cisterciáky vyučil ctnosti. Budeš-li hledat Sárin původ, jistě ho celý dluží Nepomuku, z něhož odvodila své první kolonie. Proto je dnes starodávný hlas Abrahámův oprávněně hlasem Jana Nepomuckého, který promlouvá k Sáře: „Řekni, že jsi má sestra.“ Ale i ty řekni, Sáro, Nepomukovi: „Ty jsi můj bratr.“ Jste oba pravá dvojčata z téže matky. Tímto tedy sesterským poutem vázaná Sára, chtějí převzít zbožnou službu matky, želbohu pohřbené nespravedlivou nepřítelů věků ve zříceninách, nachystala gotickým uměním nádherně zbudovaný kostel ve tvaru hvězdy, aby tak jako první poblahopřála bratrovi zapsanému mezi nebešťany a věnovala mu sesterský dar. Je vidět, že si nejsvětější bratr zamiloval tak zbožnou lásku, když sotva povstalou stavbu roku tisícího sedmistého dvacátého prvního, v sedmý den před červnovými Kalendami [tj. 26. V.] (kdy, jak se později zjistilo, bylo v Římě výrokem apoštolské autority schváleno usnesení posvátné kongregace ve prospěch udělení veřejné úcty Janovi [pozn.: ve skutečnosti k tomu došlo až 31. V. 1721]) zaplavil široce se linoucím přejasným světlem nově zrozené hvězdy po dobu celého dne [...] Co, prosím, laskavý čtenáři, z hvězdy obklopující tuto stavbu Sára již pochopila, nežli že na ni a na ctitele, kteří se tu Janovi odevzdávají, budou hojně seslány paprsky milostí? Tímto tedy novým podnětem zcela nově povzbuzená Sára rychleji dokončila započaté dílo, a aby bylo zasvěceno Nepomukovi daleko větší slavností, pozvala co nejdvořileji k slavnosti svění nejctihodnějšího a nejosvěcenějšího pána,

pana Františka Juliána hraběte z Braida, milostí Boží a Apoštolského stolce hipponského biskupa a olomouckého sufragána, o čemž aby Sára svému zbožnému potomstvu zanechala jasnou zprávu, vyjadřuje ji následujícím vyprávěním.“ – **pozn.:** ke zjevení neobvykle jasné hvězdy nad Zelenou Horou → D.1, 871

2b/ ve sborníku následuje popis slavnostního vjezdu biskupa Braidy ke žďár. cisterciákům dne 26. IX. 1722 – po uvedení do kláštera a vnitřních prostor opatské rezidence přednesl biskupovi vybraný „nejmenší syn“ jménem „matky Sáro“ (tj. kláštera Žďáru) obřadnou l. řeč, v níž zopakoval prosbu konventu o posvěcení nově postav. kostela ke cti sv. Mlčenlivce – řečník popsal akt konsekrace alegorií duchovního sňatku nové nevěsty (snoubenky), tj. nově zbudovaného kostela, s nepomuckým ženichem, tj. SJN – Sára-Žďár, stařenka 488letá, se rozesmála, když porodila dítě, které již vzrostlo do kostela obřích rozměrů – nyní se Sára směje daleko více, protože bude uzavřena mezi t. potomkem a č. divotvůrcem Janem Mlčenlivým smlouva duch. manželství, skrze které bude, opět se smíchem, rodit vnuky, zbožné Janovy ctitele – t. duchovní manželství je v souladu s podmínkami stanovenými tridentským koncilem – reprezentant kláštera dále biskupovi vylíčil původ SJN i Sáro-Žďáru v *Nepomuku* (městě i kláštere), který se tak skrze Sáro-Žďár stal původcem oné nevěsty-zelenohorského kostela – v prosebné řeči jsou obsaženy (někdy letočetné) výroky, které se objevily i v slavnostní dekoraci kráslicí okolí zelenohor. svatyně u příležitosti svění – k plánovanému duch. sňatku mělo dojít v nejzazších končinách Čech a Moravy – biskup („velký kněz“) byl v závěru řeči požádán, aby novým snoubencům udělil své požehnání – ten s t. zbožným úmyslem rád souhlasil a začátek slavnosti stanovil na osmou hodinu následujícího dne

2c/ dle pam. tisku byla nevěsta-kostel vně i uvnitř co nejskvěleji vyzdobena, nakolik to bylo možné, aby se novému mlčenlivému ženichovi ukázala jako nad jiné krásnější:

na úpatí *Zelené hory* byla vztyčena 27 geometrických loket vys. slavobrána se 3 vchody, na jejímž vr. se chystala k letu Pověst, která l. verši rozhlašovala nečekanou přeměnu zdejšího místa, jež se původně pro hustotu zde rostoucích stromů nazývalo *Černý les* a ode dne položení základního kamene „nepomucenské slávy“ (tj. kostela) bylo svorným hlasem lidu prohlášeno *Zelenou horou* – stalo se tak s ohledem na podobnost se *Zelenou horou*, pod kterou tento blahoslavený v městečku *Nepomuku* načerpal život, v blízkém pak klášteře cisterciáků ctnost

od první slavobrány vedla cesta z obou stran lemovaná rostlinnými stěny a ústila do další triumf. brány, vysoké 19 loket

jižní vnější fasádu nepom. svatyně vyplňovalo téma slavnosti vyobrazené v jinotaji manželské

smlouvy slavené mezi kostelem-nevěstou a ženichem-Nepomuckým, čímž se chápala, jak již řečeno, konsekrace kostela k jeho cti – nejvýše se nacházel Bůh Otec udělující souhlas k manželské smlouvě a právoplatné oslavě svatby – o něco níže vpr. provázelo nebeské vojsko andělů kostel, který jiní jako nevěstu zdobili kvítím, jiní doprovázeli patričním úryvkem z hymnu v breviáři – vl. se na světelném oblaku vznášel v ústřety ženich-Nepomucký, jehož hlavu výše poletující génius věnčil růžovým věncem a kladl si na ústa prst v souznění s obecným rčením *Sub Rosa* (tj. pod tajemstvím), aby ženicha představil jako mlčenlivého – Nepomucký celý uchvácený láskou ke kostelu družil jej k sobě jako nevěstu prstenem, velice vhodným symbolem duch. sjednocení – následovalo ochotné přijetí nevěsty, což naznačoval malý génius vyrážející na cestu s odkazem na starozákonní *Velepíseň*

pod nebesy svět zemský a vodní podpíral na podstavcích sochy, které tlumočily alegorické náznaky v oblacích do stručných a jasných sdělení – vpr. stála důstojně oděná žena s tváří zahalenou závojem, kterou anděl na doprovodném štítu označoval za nepomucký cist. klášter pod *Zelenou horou*, kde byl BJN vyprošen neplodnými rodiči na Marii, Moří milostí, a mezi oltáři se narodil – žena ukazovala na BJN s l. výrokem: „A toho matka Nepomuk porodila.“ – závoj na ženě tváří žaloval na osudnou nepřítel dob a válek, které pohřbily nepomucký klášter ve zříceninách – předchozí výrok doplňovala slova: „Kterého Vltava pohltila,“ u nichž ležel, obtékán řekami, bůh vln Neptun naznačující slavný blahoslavencův konec – vl. odpovídala první ženě žena druhá, poklekající ve svatebním rouchu – představovala žďárský klášter, který za svůj původ vděčí *Nepomuku*, a věnovala Nepomukovi kostel, vyzdobený jako nevěsta – k tomu se vztahoval třetí výrok „[Toho, tj. BJN] tímto kostelem zbožně ctí dcera Sára.“ – odtud pohled přecházel zpět ke štítu ženy představující *Nepomuk*, kde velmi jasné plaménky obklopovaly dům, v němž se kdysi narodil Nepomucký, z čehož mělo městečko překrásnou podívanou – výjev byl doprovázen l. chronogramovým lemmatem: „Sotva se rodím, rozpoznávají mě hvězdy.“ – posléze vpr. ozařovalo řeku *Vltavu* pět plovoucích hvězdiček, které poukazovaly na onu horoucí lásku, o níž svědčil poblíž umístěný epigraf vyňatý z Písma sv.: „Mnoho vod nemohlo uhasit lásku a řeky ji odplovit.“ – pod výjevem hvězdičkami ozářené řeky se nacházelo další l. chronogramové lemma: „V vlnách vzrůstá světlo.“

to vše vhodně slibovalo nevěstě, že jí ženich zůstane věrný v dobrém i zlém

tato výzdoba spolu s pěti vestibuly označenými pěti hvězdami vyplňovala celkovou šíři „nader“ nového kostela

výzdobu v okolí chrámu doplňovalo pět moudrých panen jdoucích ženichovi a nevěstě

v ústřety, zvoucích na svatbu lid oddaný Janovi a především co nejuctivěji pana biskupa, který měl jako služebník, z právního hlediska nepostradatelný, slavnostně požehnat duchovnímu manželství novomanželů – moudré panny byly obklopeny hořícími lampami a doprovázeny biblickými výroky vyjadřujícími pozvání ke svatbě, požehnání a posvěcení – první panna stála na druhé triumf. bráně, druhá po pravici, třetí po levici, další dvě na dalších místech

uv. chrámu doprovodil básník vyobrazení neporušeného posvátného jazyka ve vr. klenby dvojm. veršem, kterým vyjádřil, že v době, kdy Sára-Žďár Janovi chystala tyto prvotiny (tj. budovala kostel), spatřila zázrak onoho neporušeného jazyka, který byl tou dobou nalezen

2d/ samotná slavnost začala 27. IX. 1722 v osm hodin ráno – od samého rozbřesku dne se odevšad sbíhali lidé – u první slavobrány byly po stranách balkóny s dvojí hudební kapelou, která halasem trubek a zvukem bubnů virtuózně vyhrávala a hudbou zvala kolem procházející lid ke slavnosti – příchozí pak procházeli druhou triumfální branou, po jedné straně jejíhož vrcholu seděla třetí kapela trumpetistů odpovídající prvním dvěma – a hned se ukazoval vstupujícím nově postavený kostel – u výzdoby při jižní stěně svatyně duchovní svatbě přizvukoval trubkami a bubny čtvrtý a pátý sbor trubáčů – když se blížil čas posvěcení, začaly vyzvánět zvony a hřmět děla a moždíře – biskup Braida oděný v rochetě byl vezen šestispřežím k *Zelené Hoře*, doprovázen vojenskou kohoutou – na prahu první vít. brány mu přišlo v ústřety duchovenstvo a lid, čestně byl přijat a doveden až ke vstupu do kostela, kde byl vyzdoben pontifikálními odznaky a započal kanonicky předepsané ceremonie, které konal slavnostním způsobem za zbožných povzddechů lidu – když měly být vloženy relikvie sv. mučedníků Vincence, Deodáta, Kolumby a Amáty do pěti oltářů, jež měly být posvěceny, šlo předem v pěkném pořádku procesí města *Žďáru* korouhvemi rozdělené do cechů a skupin lidí, které se pak rozdělilo do dvou řad a zastavilo se před kostelním vchodem, kde hluboce uctilo patričnou dulickou úctou vzpomenuté relikvie sv. mučedníků – když skončil velice slavnostní akt posvěcení, započal biskup první mešní slavnost za velice virtuózní souhry hudebníků, během níž při Gloria, Sanctus a při bis. požehnání opět co nejslavnostněji zazvučely trubky, bubny, děla a moždíře – po skončení slavnosti se biskup navrátil do opatského domu se stejným doprovodem jako předtím, který ho doprovázel na znamení vděčnosti

2e/ nazítří, ve svátek sv. Václava 28. IX. 1722 pronesl k duch. hodům v čerstvě posv. kostele měřinský farář Jakub Felix Jan Pacher č. kázání, které jako svorník shrnulo výše přednesené myšlenky (→ 2a-d/) a vyjadřovalo mnohé další

svou řeč věnoval biskupu „a Breyda“, na něhož se v ded. předmluvě přímo obrací (tykáním) a všemožně jej vychvaluje – píše biskupovi, že je „nepomucký ctitel“, který ustanovil ponejprv dnes ve *Žďáře* SJN za „zlatého hospodáře“, že při tomto hospodáři „se ve *Žďáře* všechno dobře daří“, s nímž, dále praví, „se ve všech případnostech (jak mně velmi povědomo jest) důvěrně radíš“ – vzpomíná, jak biskup nezištně působil jako pověřený soudce v olom. části 1. beatifikačního procesu 1717 ve své domovní kapli (kde Pacher osobně vystoupil jako svědek), jen aby přispěl k rychlejšímu uznání svatosti a povolení mše sv. a oficia ke cti – že se pak radoval z dosažení t. cíle a i jiné ke cti vzbuzoval, „tak že jsi sám osobně k veřejnému svatého těla [JN] vyzdvižení a uctění do Prahy přijeti a zlatému tvému hospodáři povinnou čest učiniti sobě umínil, kdybys spíše (nežli se pro nenadálou přítomnost Její císařské Milosti Marie Alžběty panující císařovny stalo) jen o tom známost byl dostal. Nicméně dobré předsevzetí nyní naplňuješ, když sám již (buď Bohu čest a chvála) 69 lét a 9 měsícův starý a mnohými zasloužilými církevními pracemi zemdlený, přece ke cti zlatého hospodáře tak nepřijemnou a dalekou do *Žďára* cestu vážíš, jen abys s horlivostí cti a vážnosti svatého Jana první v Moravě chrám Páně z gruntu ve *Žďáře* od důstojně velebného pána opata na hoře Zelené vyzdvižený posvětití a s tím patrona a hospodáře tvého domácího ctíti a velebiti mohl; začož tobě celý *Žďár* na věky zavázaný bude. Na ten způsob také zavázáno jest tobě duchovně celé markrabství Moravské,“ jelikož biskup na Moravě dekoroval a vysvětil řadu osob k cír. službám a důstojenstvím, mnoho přijal do duch. stavu, mnoha lidem udělil biřmování, celkem těmito různými způsoby posloužil 60206 osobám – Pacher dále pokračuje: „Mlčím o chrámech Páně od tebe posvěcených, kterých se devět počítá a tento desátý, z volskej bude jedenáctý a bobrovský dvanáctý, naplníš celej Zodiak a dokonaly dvanáctý počet; to nemlčím, zes žádnýho ke cti svatého Jana Nepomuckého schválně z gruntu vystaveného neposvětil, až tento první. Šťastný zajisto biskupe, a kdoví kdo a kdy tak šťastný bude? Nedarmo se jmenuješ František, zajisté Serafinský, neb cti svatého Jana Nepomuckého velmi horlivý, a protos zasloužil místo pěti Kristových ran tento kostel pětihraný s křížem svatým mazati a na věčnou památku zanechati.“ – měřín. farář dále poukazuje na biskupovy zásluhy v účtě k velebnému JS, k čemuž praví mj.: „[...] a neustále se staráš jeho čest, podobně jako svatého Jana Nepomuckého, rozmnožiti a dobrodiní od něho obdržené k budoucí památce sepsati dáti“ – předpovídá, že se biskupovi podaří posvětit k Sarkandrově cti nový chrám vystav. na místě jeho mučírny v *Olomouci*, „aby ty dvě blahoslavené jména spolu spojená bez přídavku tento rok běžící znamenaly: *BeatVs Ioannes SarCanDer* [= 1722], &

BeatVs Ioannes SarCanDer [= 1722], to já důvěrně předpověděti smím, neb sám tvůj predikát *Ronsecco*, jestliže slova přeložím, vyjde anagramaticke *Consecro*, tj. posvěcují, k tomu posvěcení tobě svatě svítiti a tebe jasně předcházeti bude hvězda zlatého hospodáře svatého Jana Nepomuckého.“ – na závěr dedikace Pacher biskupovi píše: „Náměstek jsi svatého Augustina někdy hipponenského biskupa, srdce držíš v pravé ruce jako on rozpálené, pravou totižto pobožností a vážností k domácímu svému svatému hospodáři plápolající. Posvěť tvým biskupským posvěcením a požehnáním srdce všech a zapal je tvou horlivostí, abychme podle tvého příkladu svatého Jana Nepomuckého jakožto hospodáře *žďárského* u Hvězdy jitřní hodně ctili, chválili, velebili a někdy se s ním věčně radovali. Já posledně s celým *Žďárem* před trůnem biskupským padám a léta věku tvého [v tisku se zde objevuje znak zodiakálního znamení Raka, který se podobá ležícím cifrám 6 a 9, což je odkaz na biskupův věk 69 let] znamením raka červeného [v tisku je na tomto místě uveden odlišný znak Raka] skrze krvavého mučedníka svatého Jana Nepomuckého šťastně a jasně na dlouhé časy předpovídající a poníženě vinšující srdečně volám [...] Buď živ biskupe, dni jasný, na tisíc let vždycky šťastný.“

samo kázání nese l.-č. název s chronogramy, v č. verzi: „*Jan SLaWný BohV MVCzeDLnIk*“ [= 1722], *nepřemožený nepomucký bojovník, nad králem zuřivým a zlostným vítězitel mlčenlivý, však mlčenlivě vejmluvný, po vykonání svého hrdinského potýkání z vojny na Zelenou horu blíž slavného cisterciánského kláštera u Hvězdy jitřní od [...] pána Václava Wejmluvy, svatého řádu cisterciánského kláštera Žďára opata [...], též celého velebného a slavného starožitého kláštera žďárského schválně z gruntu vystavené. Dne 27. září (jenž byla neděle osumnáctá po svatým Duchu) slavně uvedený za věčného hospodáře celého žďárského okršlku mile přijatý – kazatel se inspiruje chvalozpěvem v 3. kap. starozákonní knihy *Daniel* a promlouvá ke hvězdám, aby chválily Pána, ke hvězdičkám a hvězdám, které obklíčily tělo na *Vltavě* a osvětily celou *Prahu*, aby nyní chválily Pána, protože se dnes uvádí příjemný host Nepomucký do nově vystaveného a slavně posvěceného chrámu, „který vám, ó nebeské hvězdy, ku poctivosti na způsob hvězdy kunštovně vystavený stojí a od takového důstojně velebného opata schválně ke cti hvězdného hospodáře vyzdvižen jest, jenž tři hvězdy v svém erbu má“ (Wejmluva měl skutečně v op. znaku 3 hvězdy) – v chvalozpěvu pokračuje výzvou k horám a pahrbkům, aby i ony chválily Pána, „nebo tento náš host Nepomucký zplozen jest pod zázračnou horou Zelenou, pod kteroužto Nepomuk leží, pod tou horou od svatého Vojtěcha někdy požehnanou požehnaný plod Jan Nepomucký grunt své svatosti ještě pacholátko založil, když v slavném tenkrát*

klášteře cisterciánském pod touž horou ležícím v pobožnosti jako Samuel a posluhování při oltáři od první až do poslední mše svatý a v cvičení ve všech ctnostech mezi svatého Bernarda syny dětinství své strávil a od Matky Boží (kterážto v tom klášteře zázraky slavná byla) mlékem mariánské pobožnosti kojen a vychován byl.“ – obrací se pak kazatel zvlášť k jednomu pahrbku, před jinými šťastnému, „na této hoře Zelený, jenž na hřbětě tvém neseš tento chrám Páně, tento dům svato-janský, tuto totižto krásnou a jasnou hvězdu, kterážto se po celým žďárským okršlku na věky třpytí, všem okolním svítí a slavně ctíti bude, obzvláště když bratrstvo svatého Jana (jakž již v oumyslu jest) zde gruntovně ustanovené a věčně upevněné bude.“ – také studnice měly chválit Pána: „Nebo tento předražený host žďárský, svatý Jan Nepomucký [...] jakožto jelen dychtivý po pramenách a studnicích vod přichází *ad fontem Sanctae Mariae*, k Studnici svatý Marie, do starožitného kláštera žďárského, jenž se jmenuje *Fons Sanctae Mariae*, Studnice svaté Marie,“ jak se tento klášter od svého začátku jmenuje a pod rukou a ochranou Boží a Rodičky Boží stojí uchráněn dobývání od „kacířstva husitského“ i katolíků – dále mělo Pána chválit královské kněžstvo, především přítomný hipponský biskup a také opat Vejmluva, kteří oba zde projevují obzvláštní úctu – pak mají Pána chválit Pánovi služebníci, což Pacher komentuje: „O vás se nestarám! Ó cistercienci žďárští Boha slouhové, Bernarda otce praví synové! Nebo s jakou radostí vy hosta a hospodáře dnešního přijímáte, patrně jsem viděl a nikoliv vysloviti nemohu. Vy jste se z kláštera pod Zelenou horou nepomuckou ležícího přistěhovali léta Páně 1234. Vy, chvála Bohu, pět set let, ačkoliv někdy utiskováni, někdy vyhnaní, toto místo svaté držíte a na věky držeti máte. Hle, za vámi ze své vlasti stěhuje se někdejší vaše dítě duchovní, Janiček Nepomucký, váš kostelní ministrantek cisterciánský, váš učedlníček, *Client* a služebník, *non ubi nascor sed ubi pascor*, u vás od dětinství vychovaný, váš vlastní, váš celý, a proto *in propria venit*, k vlastním přichází, vědouce, *sui eum receperunt*, že vlastní jej za vlastního mile přijmou, což se dnes šťastně stalo, on Nepomucký, vy nepomucký, ó šťastní cistercienci! *Benedicite* chvalte.“ – kazatel by ke chvále Boží a SJN ještě rád pozval duchy a duše spravedlivých Páně, kteří v zemi podle těla, v nebi podle duše odpočívají, ale bojí se, že když svatě Boží cistercienské zde v Pánu odpočívajících vzbouří a vzkřikne, „že do okršlku klášterního přišel nějaký host nový, a ne jen host, ale měšťan a hospodář věčný chce zde bejtí a se zouplna osaditi, jestli řeknu, že nejní z řádu cisterciánského, nýbrž přespolní kanovník, bojím ach bojím se, aby tato dnešní veselost neobrátila se v žalost.“ – uvažuje nad hroznou historií žďárského kláštera, co vše musel vytrpět, a zvláště nad potvrzovanou skutečností, že františkáni, jimž byl

klášter 1614 udělen, zde nemohli setrvat, protože je zde pohřbení cisterciáci rušili a vyháněli, takže 1638 ze *Žďáru* „chtíc i nechtíc dobrovolně se vystěhovali a hvězdy cistercienské zase do své oblohy šťastně se navrátily.“ – přivítají duchové spravedliví nového hospodáře? – ale tohoto hosta duchové a duše zdejších spravedlivých „lépeji znáte,“ praví řečník, „s ním se radujete a víte, že se do žďárského kláštera nevtačil, víte, že nepřichází, by vám, co vašeho jest, odňal, ale co vaše nejní, by vaše bylo, u Boha objednal, místo i město hájil, na místě vás bohatě hospodařil a všim dobrým všechny obdařil; nyní máte mocného muže, který všem ve všem pomůže.“ – chce zlatého dobrého hospodáře, který dnes usedlost bere, blíže představit, ale sebekriticky vyhodnocuje, že byť se nemohl vymluvit „vejmluvnosti“, s níž ho Vejmluva k pronesení řeči pozval, nemá onen „zlatý jazyk“, který „by dnes o zlatém hospodáři mluvití měl“ – proto se upíná k jazyku samotného zlatého hospodáře, který je „nejmluvnější“ a místo něj mluvití může: „Důstojně velebný Vejmluva, nechť mně v mé nevýmuvnosti vymluví, a nejvýmluvnější jazyk svatého Jana nechť za mě nemluvného mluví, a já začnu ve jménu Ježíše Pána ke cti Nepomuckého svatého Jana.“

v tuto chvíli se kazatel začíná věnovat rozboru motta ze *Zj* 2, 26. 28, které uvedl již pod titulem svého kázání: „Kdo zvítězí a ostříhati bude až do konce skutkův svých, dám jemu moc nad národy a dám jemu hvězdu jitřní.“ – představuje SJN, „dnešního patrona žďárského,“ jako hrdinu, který „mečem svým v pochvě své zavřeným a nehnutým porazil na hlavu nejhlavnějšího nepřítele svého,“ tj. svým kordem ukrutného Vácslava, krále lenivého – „Ten kord na památku věčnou v chrámě Páně svatého Víta na hradě Pražském v zemi s pochvou svou zakopaný byl léta 1383 a celých 338 let v zemi skrytý v pochvě své ležel, v tý [...] drahé pochvě ani nezrezavěl, ale neporušený – ó div nad divy! – zůstal a po 338 letech celý neporušený, čistý a spanilý nalezen jest.“ – kazatel se jme posluchačům o onom kordu vyprávět, tedy o meči, jenž byl před třemi lety nalezen v k. sv. Víta na *Hradě pražském* a je tam celému světu k uctění vystavený – popisuje střet mezi JN a králem Václavem a jak Jan zvítězil sám nad sebou, ponechávaje svůj meč (jazyk) v pochvě (ústech) – následují parafráze na hymnus *Invictus Heros Numinis*, který napsal „veršovec onen“ a v němž je vyjádřen Janův hrdinný boj a smrt – „k funusu jeho jazykové nebeští, to jest hvězdičky božský z nebe slítili a toho mlčenlivého reka a zvítězitele ctnost hodně svou přítomností a bleskem jsou ctily, a tak se naplnilo [...], kdo zvítězí a ostříhati bude až do konce skutky Kristové, že mu dá hvězdu jitřní.“ – hvězd ovšem JN po slavném svém vítězství dostal „mnohej počet“ – kazatel dále vypráví, jak podivuhodně se svým mečem rek a hrdina SJ zacházel, když jej vytáhl z pochvy při svých

kázáních „v Praze ponejprv v Tejnském, potom pak svatého Víta kostele,“ za což si rovněž vysloužil od Krista Pána připověděnou odměnu, hvězdu jitřní – rek SJ je výjimečný tím, že „bojuje proti nepřítelům jak svým tak svých věrných služebníkův (což div jest!) po smrti, [...] v hrobě ležící mnoho nepřátel [...] netoliko zahnal, zahanbil, ale i zahubil a až posavád zahání, zahanbuje a zahubuje, což všem známo jest.“ – Bůh „je podivnej v svatým Janu Nepomuckým, a to mnohem více v mrtvým nežli v živým. Odpočívá od 338 let na Hradě pražským, ne jak mrtvý v hrobě, ale jako živý v posteli, spí a bdí, *ego dormio et cor meum vigilat*, jako by spal, ale srdcem svým bděl. [...] hned jak někdo jména jeho nectí a služebníkův jeho nepřítel prstem opovážlivým neb jazykem utrhačným se dotekne, nejmenší slovo proti němu jen štěbetne, hned se probudí, hance potupí, utrače porazí, ano na cti, statku, zdraví a životu potresce, bez zbraně přemůže a zahubí, jako živý všechno vidí, všechno slyší, všechno cejtí, truc! Ať se jeho někdo potupným slovem dotkne? Truc! Ať na jeho hrob svatý potupně šlápne? Běda tomu!“ – kazatel připomíná, že to zakusili kacíři, kteří opanovali pražská města, a že je známo mnoho takových případů – pak vypravuje jeden nový a čerstvý příběh pomoci dobrého hospodáře, SJN, který se letos odehrál v červenci v *Salzburgu* a byl mezi 6. a 13. IX. sdělen v *Praze* (→ D.1, 907) – důsledkem Janova posmrtného působení „již od třech set a třidceti let až do dneška“ je, že „jeho jméno, jeho sláva po celým světě katolickém jest rozhlášená, celý svět jemu se koří, jemu se klaní, jeho vzývá, v něm svou největší naději v ouzkostech, v nemocech, v škodách a ve všech nebezpečnostvích skládá,“ což perem svým vysvědčilo mnoho autorit z mnoha zemí papeži Klementovi XI., z nichž některé Pacher jmenuje (jsou to písemné žádosti o beatifikaci) – o pomoci svědčí národové živí a svědčili by i mrtví, „ano (co nejdivnějšího jest) svědčí i sami kacíři, když oběti drahé dobrodinci posílají, moc jeho divotvornou patrně vyznávají, [...] té moci nad národy a hanby světské se strachujíce, žádného ze svatých tak se nebojí jako svatého Jana Nepomuckého, zlé pověsti rušitele a dobré cti množitele.“ – o světcích posvátný řečník dále praví: „že skutky Páně, poklad totižto tajnosti zchoval, moc nad národy dostal, zvítězitel sám nad sebou, a ta jest obzvláštní milost od Boha, protože vždy před očima měl Boha, což veřejně před svou svatou mučednickou smrtí ukázal, nebť v třetí neděli po Veliké noci na posledním svým v Tejnským kostele držaném kázání smrt svou předpovídaje takto s Kristem Pánem mluvil: *jam non multa loquar vobiscum*, již nemnoho s vámi mluvit budu, a krucifix Krista Ježíše ukřižovaného vyzdvihnouce a s pláčem přítomných jej políbíc, posledně řekl: *cum Christo vixi, cum Christo moriar*, s Kristem jsem živ byl, s Kristem také

umírám“ – zaznívají další přednosti SJN, mj. v paralelách se zlatou rukou malíře Apellesa, se zlatými ústy sv. Jana Zlatoústého a zlatým jazykem hvězdáře a hospodáře Berosa, jemuž byl („pro jeho velmi vejmluvné budoucích příběhův předpovědění“) vztyčen měděný sloup s jeho měděným obrazem a v něm jazyk z ryziho zlata s nápisem *aurea lingua* – SJ je zlatý i pro svou štedrost: „poněvadž žádný se nenašel ani nenajde, který by od něho prázdný odešel, všechny příchůdce do své hospody u jitřní hvězdy cti a dobrotivě darmo [tj. zadarmo] přijímá, žádného platu nežádá, ano ještě na cestu štědrě uděluje; nejni-liž to tehdy celý zlatý hospodář [...] bohatý a zlatý ke všem, což i po smrti své hned ukázal: neb když pro jeho svaté tělo hrob kopali, mnoho zlata a stříbra na tom místě našli, nyní pak nad zlato dražší a vzáctnější neporušený svatý jazyk, a jestli nechybím, že **drahý ostatek toho zlatého jazyka vidím, protože se v nehlubší poniženosti klaním, ostatek totižto vyzdvížení svatého jazyka, vypadlé od chřtánu kosti z obzvláštní milosti důstojně velebnému opatovi Vejmluvovi na to dnes posvátné místo darovaný, kterýž se z ruky samé biskupské milosti biskupa hiponenského líbatí a slušně ctíti dá**, by totižto tento svatý ostatek místo zvítězitele mlčenlivého a mlčenlivě výmluvného zde stále mluvil a nás u Boha všemohoucího umluvil. Ach ta jest milost nad mnoho milostí, ať je vám na tom zlatém ostatku dosti, ctěte jej s tou největší vážností.“ – Kristus Ježíš dává po vítězství zvítězitelům místo zlata hvězdu, „která vzáctnější nad zlato jest“ – o SJ platí letošní chronogram: „*DIMICVI, VICI, IVI* (= 1722), bojoval jsem na zemi, zvítězil jsem nad zemí a odešel jsem k nebi pro mzdu vítězství“ – a která hvězda je Janovou odplatou? – sám Ježíš Kristus, „který o sobě dí v nebi pozůstávající: *Ego sum Stella splendida et matutina*, já jsem hvězda jasná a jitřní [*Zj 22*], ten jest vítězství tvého mzda a odplata, na něhož patříš a patřiti budeš na věky.“ – odměnou na zemi Janovi „jest i ten Kristus Ježíš, jemužto dnes od jeho biskupské milosti tento dům svatý pro tebe posvěcen jest, kteréhožto *Lucerna est Agnus*, svíce jest beránek, a bude na věky Kristus Ježíš. Jakou jsi dále odměnu a hvězdu tvého potykání dostal? Dostal jsi tento chrám Páně, tento dům svatý pro věčné tvé hospodářství na způsob hvězdy velmi skvostně a kunštovně vystavený a dnes ke cti tvé slavně posvěcený, prve sice jako hostu, nyní pak věčnému spolu měšťanu a zlatému hospodáři, jenž slouti bude u hvězdy jitřní.“ – ještě jednu hvězdu SJN za své vítězství dostal, a to onu, která se tak podivuhodně ukázala, když „tato hvězda kamenná se stavěla“ (→ již víckrát zmíněná událost související s výstavbou zelenohorské jánské svatyně, D.1, 871) – „Ale jakous pak ještě, ó tejný zvítěziteli, hvězdu na tomto světě dostal? Dostal jsi cisterciánského svatého řádu celou oblohu, to jest, klášter stkvící se tolika hvězdami, kolik ten klášter

počítá a obsahuje Božích služebníkův, obzvláště pak dostal jsi toho svatého řádu dědičnou hvězdu Marii *ad fontem*, nad studnicí, kteroužto všichni svatí učitelové, obzvláště svatý Bernard, řádu tohoto svatého rozmnožitel, hvězdou jasnou ji jmenují a sama církev svatá o ní zpívá: *Ave Maris Stella*, Zdrávas, hvězdo mořská. Posledně cos pak ještě, ó svatý reku, za mzdu dostal? Dostal jsi město Žďár, které tři hvězdy v svém erbu má, a města i celého panství žďárského pána opata, který své tři hvězdy erbu svého jako tři plápolající lampy před trůn tvůj dnes zavěšuje, v srdci svém rozsvěcuje, sebe se všema svýma k oběti zápalné zapaluje, obětuje, by k chvále tvé hořeli *in perpetuas aeternitates*, až na věky věkův, a ty abys zde místo něho hospodařil podobně na věky věkův.“ – JN je *Dobropán*, neboť dle kalendáře regentem a hospodářem letošního roku je planeta *Dobpropán*, s připojenou planetou (bohyní) *Venuší*, která symbolizuje P. Marii Žďárskou, u studnice, s níž je JN spojen jako hospodář, který pro své hospodaření potřebuje vláhu ze studnice – hvězdáři ze spojení těch dvou planet předpovídají dobrý a hojný rok, jež přinese i spojení P. Marie se SJ – a blíží se „nové a zlaté milostivé léto“, jubilejní, 500. rok od příchodu cisterciáků z *Nepomuku* do *Žďáru* (1234): „Pět věků, mně se zdá, vyznamenává pět paprsků této hvězdy a chrámu na způsob hvězdy kunštovně a skvostně vystaveného. Šestý tehdy nový věk s připojením božské Venuše Marie začne nový hospodář Dobropán Nepomucký svatý Jan, to jest nové milostivé léto, což i samé léta svatého Jana Nepomuckého nám připovídají, neb svatý Jan narozen jest léta 1330., mučedlnickou korunu s hvězdami dosáhl slavně léta 1383., živ tehdy byl na tomto světě 53 léta. Padesát znamená milostivé léto a tři třikrát šťastné a milostivé, neb *Joannes Gratia*, sama milost. Tak tehdy skrze toho nového hospodáře a Dobropána svatého Jana dosáhnete milost, to jest milostivé léto.“

poté kazatel vstupuje do alegorie sňatku mezi JN a jemu zasvěceným novým kostelem, když světce přirovnává k Abrahámovi a kostel k Sáře, takže JN je „netoliko Pater, otec, ale i syn Nejvyššího, nebo jest kněz Boží, jest taky otec velikého množství jakožto mnohého národu, též mnohých království patron. Hospodyně jeho a nevěsta jest tento v nově vystavený chrám Páně, jemuž dnes zasnoubený jest. *Sara*, to jest Žďár, který sobě po vítězství jako Abrahám oblíbil. O směj a těš se Sáro! *Risum fecit Dominus*, smích a potěšení tobě dnes učinil Bůh, když za hospodáře svatého Jana Nepomuceho učinil ve Žďáře. Těš se důstojně velebný pane opate, královský *Praelate* a Jeho Milosti císařské rado, všechno se bude dařiti, Jan bude hospodařiti: *Ecce quasi Sponsum decoratum corona*, [Iz 61, 10] hle jako ženicha okrášleného korunou a nevěstu okrášlenou záponami jejími, s kterou dnes slavně odevzdán jest. Neb vidím, že jeho milost biskupská již odevzdání této nevěsty slavně vykonala. Vidím,

že vejmluvný řečník důstojně velebný pán Vejmluva, opat žďárský, nevěstu, kterou namluvil sv. Janu, a již ji dokonale odevzdal. Vidím z obou stran slavné a svaté přátelství, od strany svatého ženicha v čtyřech rohách hvězdy svaté čtyři evangelisty, od strany pak nevěsty bratři a sestry přivtělené, totižto chrámy Páně, a poněvadž samy osobně postavit se nemůžou, vysílají místo sebe plnomocníky a místodržící. Od svatého Mikoláše jakožto matky velebného pána Michala Hellera, žďárského zasloužilého převora. Od svatých Petra a Pavla z Bobrový dvojí-ctihodného pána Pavla Procházku, bobrovského faráře. Od svatého Prokopa dvojí-ctihodného pána Vilima Aichla [Eysla], faráře žďárského. Od svatého Václava dvojí-ctihodného pána Rainarda Suchánka, faráře zvolského. Zasejí od s[vatě]ho Václava dvojí-ctihodného pána Matěje Jakše, administrátora novo-veselského. Od svatého Ondřeje dvojí-ctihodného pána Abunda Dinko, městeckého administrátora. A od svatého Vavřince z Ronova dvojí-ctihodného pána Gerharda Bednáře, administrátora ronovského. Vidím vysoce důstojné, vysoce urozené a velebné kněžstvo, vysoce urozený, urozený a statečný panstvo a rytířstvo, ano ze všech stran přicházející sem poznávám; *nuptiae jam factae sunt*, že již zvítězitel tajný složice po tolikých bitvách a vítězství zde svůj kord, ne jen hostem, ale stálým sousedem a věčným hospodářem u jitřní hvězdy býti a hospodařiti chce,“ poněvadž si vyvolil tuto hvězdu, na kterou je dnes posvátně posazen, ustanoven zde biskupskou Milostí za vladaře a stálého hospodáře u hvězdy – kazatel pak znovu chválí opata Vejmluva, že tento chrám jako nejmoudřejší Šalomoun skvostně vystavěl, slavně dal posvětit a „který jsi svatého miláčka tvého Nepomuckého Jana z Prahy do Žďára pozval a jako Zacheus Krista, tak jej do domu svého mile přijal, **ano i z těla jeho svatého částku aneb ostatek vyžádal, obdržel a k věčnému potěšení a ctění zde krásně představil.**“ – opat Vejmluva musel někde najít nějaký poklad, protože se o něm mnohokrát mluví, „že vždycky stává a předce bohatý je“: „Stavěl on ponejprv jak opatem učiněn jest v Bobrový kostel svatých knížat apoštolských Petra a Pavla, kopal grunty a našel veliký poklad, všech pokladů sklad, na kteréhožto pokladu penězích z jedné strany byl kříž, jenž se v rubrikách klade +, to jest požehnání, a dvě korunované hlavy knížat apoštolských svatého Petra a Pavla, na druhé pak straně napsáno *Dives AEconomus*, bohatý hospodář, to jest kdo dělá u Boha grunt a základ, ten dostane velký poklad, a poněvadž u Boha v chrámu Páně udělal základ skrze + požehnání, dostal velký poklad, že potom netoliko chrám Páně svatého Václava ve Zvoli na způsob kříže skvostně z gruntu vystavěti a svatého Mikoláše jakožto matku jasně okrášliti, ano v Šindlochách krásnou kapli ke cti prvních moravských a českých apoštolův, svatých Crhy a

Strachoty a tento chrám Páně tak kunštovně a křítalovně na této Zelené hoře postavit, hodnej a bohatěj učiněn jest. *Charitas aedificat*, to vše stavěla láska k Bohu, skrze čest Boží vyhledávání, a láska k bližnímu skrze hojně almužny udělování, pozorující ono bedlivě, co svatý Jan Zlatoustý povídá: *esto dives in misericordia, ut semper sis dives*, buď bohatý v milosrdenství, abys měl stále bohatství. Při tom všem vděčně se přiznávám, že svatý Jan Nepomucký ve všech jeho žádostech bohatý prostředník a vejmluvný orodovník byl: *spes non confundit*, naděje nezahanbí, neb skrze něho krom všech naděje obzvláštně ve všem svým předsevzetí požeňání od Boha dostal.“ – mnozí se divili, že opat zakusil i při ohrožování vodou, krupobitím a ohněm Boží požeňání – choval se dle znamení svého erbů (kříž a tři hvězdy) jako dobrý hospodář, který „hospodáře dobrého a bohatého, Nepomuckého Jana svatého ctil a vážil a se s ním ve všem radil. K uctění pak toho (kterého ta hvězda ukazovala) dnem i nocí pospíchal, ničímž se Vejmluva nevymlouval, ačkoliv těžké časy, nicméně se stavením hodného příbytku pro nového a bohatého hospodáře možně chváta, jen aby jedenkrát se Zacheusem ty dávno vinšované slova slyšeti hoden byl: [...] pospíchej a sestup dolu, nebo dnes chci bejtí v tvém domě, což se šťastně (buď Bohu čest a chvála) dnes stalo, že se domu tomuto stalo spasení a skrze bohatého hospodáře hojně obohacení. Já jen to pozoruji WeymlVWa na pět V. Pět V a pět rohů znamená pět paprsků hvězdy, neb spojice spolu udělá hvězdu pětihranatou. Samým tehdy přijměním hvězda. Co více? Pětkrát pět udělá dvacet pět a dvacet pět let dělá nyní milostivé léto. Přechájec tehdy svatý řád pět věkův s tímto hospodářem bohatým, Nepomuckým Janem svatým, má očekávat milostivé léto.“

kazatel si pak pohrává s dalšími číselnými souvislostmi v dějinách žďár. kláštera a dochází k tomu, že „nynějšimu pánu opatovi Václavovi Vejmluvovi ještě za živa z vejš postavených příčin připsati by měli: *Tertius Fundator*, s přídavkem napsu tento rok skrze počet Gabally znamenající, *Adornas Weymluwa*,“ kterážto dvě slova po straně numericky vyhodnocuje jako $266 + 1546 = 1722$ – řečník připojuje další chvály na současného opata Václava, jehož jasné a šťastné jméno bude Jan Nepomucký chránit, bude nepřítelem jeho nepřátel a bude soužití ty, kteří jej, opata souží (viz *Ex 23*) – blahopřejné sdělení opatovi shrnuje Pacher do I. chronogramu, vyjádřeného ještě č. veršem, což se opakuje na závěr dalších dvou blahopřání, adresovaných žďár. klášteru a žďár. městu – i těm všem bohatý a zlatý hospodář JN bude pomáhat jako patron, měšťan a soused – ve zdravoti klášteru Pacher řeholníky opět přirovnává k živým hvězdám řeholní oblohy a dodává, že mezi sebou počítají dvě veliká světla, dva vyvolené a posvěcené biskupy, Jana Theodora [tj. Jana VII. Dětricha] biskupa

nazaretského a Václava [tj. Václava] sufragána olom., biskupa nikopolitánského – poté Sára na kazatelovu otázku, proč se směje (*Gn 18*), radostně vypráví o důvodech svého plesání, když má „tak dobrého hospodáře u této v nově vystavené hvězdy dostati“ a říká mj.: „Prve bez mnohých panství, nyní statky i bohatství, Nové Veselí, Šindtlochy, mám kde sypat a plné lochy, a to zajisté skrze obzvláštní pomoc nového hospodáře, jehožto dnes ctíme a věrně ctíti budeme ve Žďáře, prve železné léta, nyní zlatý věk, zlaté léta, dostala jsem skrze zlatého hospodáře Ronov jako nějaké zlaté rouno. O! Dejž Bůh! Abych skrze mocné jeho orodování dostala v nebesích věčné věno [...]“ – i Sárina stať končí I. chronogramem a č. veršem – ještě vzácné a vážné dnešní svatby hosty a posluchače kazatel vyzývá, aby dobrořečili se slavným klášterem a městem Bohu, a nabízí hvězdu „na tomto celým pahrbku“ jako vydatnou pomoc

na závěr se měřínský farář s blahopřáním a s dary z opatského erbů, které chce věnovat na „novousedlí“ novomanželů, obrací k nim samotným, nejprve k nevěstě, které přeje, aby se rozrostla do tisíce tisíců (*Gn 24, 60*), což vztahuje k zamýšlenému zde bratrstvu – po krátké vsuvce o kostele a nevěstě ve *Zvoli* a chrámu Páně v *Bobrové*, na jejichž posvěcení kazatel přítomné pozval, následují slova určená ženichovi: „Ale ještě jsem na novo-usedlí novému hospodáři nic nedal! Jemu z opatského erbů pobožně a ponížene obětují kříž s tímto nápisem: *Erit cultus justitiae silentium*. Bude uctívost spravedlnosti mlčení. Aby totižto ten, kdo chce svatého Jana Nepomuckého jakožto věrný ctitel ctíti, když ústa ke cti umenšení otevříti a vztáhnouti chce, spíše kříž na hubě udělal, mlčením mlčendlivého zvítězitele cti, a on jemu dá na to a za to s křížem + svatě a hojně od Boha požeňání.“ – svou řeč Pacher korunuje I. Chronogramem a č. veršem namířenými s nadějí a prosbou ke SJN, aby chránil od světské hanby, zde časně a potom věčné kazatelův písař dodal „gabalistické potvrzení“ v I. blahopřání Pacherovi, jehož numerické hodnoty jednotlivých písmen dohromady udávají r. 1722

2f/ z popisovaných slavností povstalo veselí a plesání všech ulic a prostranství města *Žďáru*, které o svátku sv. Michaela arch. (29. IX.) dostalo další mocný podnět: za večerního smrákání ozařovaly celou *Zelenou horu* rozžaté slavnostní ohně, do čehož zněly trubky a bubny a opět přizvukovaly válečné stroje – rozmanité ohnivě tvary, výjevy a výšlehy se zračily ve vzduchu i na vodě a do toho rozesmátá a rozveselená Sára svému hostovi, biskupu Braidovi, nabídla ohnivý I. gratulační chronogram – t. ohně byly především odkazem na ony plameny, které kdysi ozářily počátek i konec života BJ

2g/ Sára po Šalomounově vzoru pokračovala v oslavách slavnosti posvěcení chrámu po sedm následujících dnů – v osmý den žďárští klášterníci oslavili jmeniny hostujícího biskupa (byl to den sv.

Františka Serafinského, 4. X., 19. neděle po Duchu sv.) – vybraný řečník v l. proslovu biskupovi poblahopřál, přičemž neopomněl zmínit, že biskup před osmi dny oddal v této *Mariánské studnici* svatého divotvůrce JN s milovanou nevěstou – biskupovi se vyřčená pocta zalíbila, a aby žďárské řeholníky potěšil, požádal je, zda by s nimi mohl v klášteře poobědvat – po společném stolování popřál Sáře-Žďáru mnoho zdaru a odjel na radešinskou klášterní rezidenci, aby vykonal svěcení dvou dalších kostelů na kláš. državách

2h/ když biskupa následujícího dne (v pondělí 5. X.) vítal l. řečí ve *Zvolí* míst. farář, žďár. cisterciák Raimund Suchánek (ve fun. 1709 † 1734), řekl biskupovi: „[...] přišel jsi nejenom jako hlasatel útěch, ale přímo jejich dárce. Lid mluví o tom, že nedávno tuto útěchu zakusil na Zelené hoře, když jsi na ní rozzářil posvátným svěcením hvězdu zbudovanou svatému Janu Nepomuckému, a tím v duších věřících vzbudil veliké veselí a plesání. Když k nám dnes od této zářící hvězdy přicházíš, co nejponiženěji tě vítám jinak než jako přichozího v dobré hvězdě, vítám, pravím, v dobré hvězdě, jelikož chrám slavného vévody a korunovaného mučedníka, svatého Václava, máš v úmyslu stejným způsobem rozzářit svěcením. Pokračuj ve svém svatém záměru [...], rozmnož čest svatého Václava, k útěše přidej útěchu, k jáсотu jáсот, já ti co nejsrdčejši vyprošuji, abys pro záři, kterou jsi hvězdnému Janovi udělil, jednou jako hvězda zářil na věčné věky, a aby tě Bůh pro poctu, již korunovanému svatému Václavu činiš, korunoval slávou a ctí.“ – nato biskup posvětil zdejší nově zbudovaný far. k. sv. Václava a následujícího dne far. k. sv. Petra a Pavla v (*Horní*) *Bobrové*, načez po dni odpočinku v *Radešíně* odjel zpět do *Olomouce*

2i/ závěr pam. tisku *Sárin smích* zní: „[Sára-Žďár] se naposled obrátila ke svým svatým patronům, k jejichž cti se usmívala [tj. i ke SJN], a prosebně je žádala chronogramem pro tento rok z Písma svatého: *Date CaesarI, qVae sVnt CaesarIs, et qVae sVnt DeI Deo.* [= Dejte císaři, co je císařovo, a co je Božího, Bohu.] Totiž nejšťastnější panujícím, nejposvátnějším císaři Karlovi VI. dáte svou mocnou přímluvou u Boha jedině žádaného dědice, a tak skrze něho vzdáte Bohu povinnou slávu a čest a svou slávu a čest rozmnožíte.“

2j/ doprovodná grafika (→ B.4, 133) na odvrácené straně tit. listu t. pam. tisku zachycuje SJN jako prostovlasého kanovníka (☉) s biretem v lv. ruce, kterak klečí na oblaku a pravici žehná žďár. klášteru a *Zelené Hoře* pod sebou – zelenohorský areál je zachycen jako kostel ve tvaru hvězdy, obklopený ambitem s hvězdicovými kaplemi, z nichž jsou vidět tři – pod zelenohorským areálem se nachází chron. *Mons Viridis Ioanni aqVIs / ILLVstrI SaCer* (= Zelená Hora, vodami zasvěcená slavnému Janovi, 1723) – vedle svěťce

na oblaku klečí andílek, který v pr. drží ☉5* a v lv. pozdvihuje ke svěťci palmu – z nebes N. Trojice (v symbolu trojúhelníku s okem) vysílá na žehnající pravici svěťce paprsky – grafika je vespod popsána l. názvem kláštera: *Fons B. V. Mariae Vulgo Zara.* – sign. vpr. dole určuje jméno rytce Václava Daniela Gutweina, *Gutwein*, a místo vytvoření rytiny, *sc: Brunae* (tj. v *Brně*) – **pozn.:** t. grafika doprovází i soudobé pam. tisky zelenohorského bratrstva, *Hora Zelená a Mons Viridis* 1723 (→ níže 4/)

2/ a) L *Risus Sarae* 1723 – **b)** ačkoliv je Pacherovo svatoján. kázání součástí tisku *Risus Sarae* 1723, označujeme je samostatně jako L *PACHER* 1723; **2e/ pozn.:** l. nepomucensko-sarkandrovský chronogram v ded. předmluvě kázání je už druhým Pacheroým výtvořem t. druhu – poprvé takový chronogram měřín. farář vytvořil ve své l. nepom. zpr. z 28. IX. 1715, když popisoval jistou událost z 1712, „kterýžto rok ona dvě posvátná jména *Ioannes NepoMVCenVs et Ioannes SarCanDer* [= 1712] bez jakéhokoli dodatku vynášela“ (R NA, ČDK, kn. 118, fol. 262^v-263^r, což je příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716, NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – Pacher byl rovněž členem velkomeziříč. bratrstva zřízeného 1720 pod titulem Ježíš, Maria, Anna k zvelebení Sarkandrovky cti, za jehož prvního rektora, jak také v t. ded. předmluvě ke svému kázání Pacher zmiňuje, byl biskup Braida zvolen a jako takový se o uznání Sarkandrovky úcty zasazoval

3/ ještě před popsánými událostmi 1721 opat Václav Vejmluva spolu se svým převorem Michaellem (tj. Michalem Hellerem) a celým žďár. konventem písemně požádal praž. arcibiskupa Ferdinanda z Kuenburgu o částku z posvátného těla pro nový zelenohor. kostel – jako důvod k této posvátné donaci uvedl úkaz jasné hvězdy nad budovanou svatyní (→ D.1, 871) – **prosba byla vyslyšena a opat Vejmluva žádanou relikvií obdržel**, na což dvakrát upozornil v úvodním zelenohor. kázání farář Pacher (28. IX. 1722, → výše 2e/), nejprve, když pravil: „[SJN je bohatý a zlatý hospodář,] neb když pro jeho svatě tělo hrob kopali, mnoho zlata a stříbra na tom místě našli, nyní pak nad zlato dražší a vzácnější neporušený svatý jazyk, a jestli nechybím, že drahý ostatek toho zlatého jazyka vidím, protože se v nejhlubší poníženosti klaním, ostatek totižto vyzdvížení svatého jazyka, vypadlé od chřtánu kosti z obzvláštní milosti důstojně velebnému opatovi Vejmluvovi na to dnes posvátné místo darovaný, kterýž se z ruky samé biskupské milosti biskupa hiponenského [Braidy] líbatí a slušně ctíti dá, by totižto tento svatý ostatek místo zvítězitele mlčenlivého a mlčenlivě výmluvného zde stále mluvil a nás u Boha všemohoucího umluvil. Ach ta jest milost nad mnoho milostí, ať je vám na tom zlatým ostatku dosti, ctěte jej s tou největší vážností.“ – později, když opata Vejmluvu chválil, že jako nejmoudřejší Šalomoun skvostně vystavěl zelenohor. chrám a slavně ho dal posvětit, řekl mu: „[...] který jsi svatého miláčka tvého Nepomuckého Jana z Prahy do Žďára pozval a jako Zacheus

Krista, tak jej do domu svého mile přijal, ano i z těla jeho svatého částku aneb ostatek vyžádal, obdržel a k věčnému potěšení a ctění zde krásně představil. Ach, kdo jinší to vymluviti mohl než vejmluvný Vejmluva, ten jistě svatý ostatek bude vaše s Bohem úmluva, bohatství a statek.“

t. relikvie byla od 1723 nabízena k políbení věřícím vždy odpoledne v každý slavnostní den bratrstva, které bylo t. r. při zelenohor. chrámu založeno (→ C.3, 14) – jde o jazylku či lingulu, část jazykové kůstky, což výborně navazovalo na celkové poselství zelenohorské svatyně, která se takto v jistém smyslu stala také ohromným relikviářem

3/ R. I. žádost žďár. opata Václava Vejmluvy, převora br. Michaela a celého cist. konventu, podaná praž. arcibiskupu Ferdinandu hr. z Küenburgu 1721 ← L. BERGHAUER 1761, 158 – L. PACHER 1723, fól. G3^{r-v}, H2^v – HORYNA 1998, 341 (lingula jazyka, díky jejíž přítomnosti mohl být zelenohor. kostel chápán jako ohromný relikviář) – KROUPA/SEDLÁK 2015, 72 (o jazylce, části jazykové kůstky, kterou získal opat Vejmluva pro žďár. klášter)

4/ téhož roku, kdy byl vydán pam. sborník *Risus Sarae*, vyšla v Brně, také u Jakuba Maxmiliána Svobody, I. a č. knížka *Mons Viridis* pro výše zmíněné bratrstvo nově založené při zelenohor. kostele, o jehož plánovaném zřízení se rovněž zmínil farář Pacher ve svém zelenohor. kázání – samotný č. název knížky sděluje některé důležité informace k ideovému pojetí nového svatoján. pout. místa: *Hora Zelená, k naději a doufání smilování Božího hříšníky vzbuzující, která při klášteře Studnice Matky Boží řádu sv. cistercienského, jinak Žďár neb Sara jmenovaném, v Margkrabství moravském, někdy Černý les nazvaná, nyní krásnými hvězdami, to jest kostelem a pěti kaplema na způsob hvězd vystavenýma, a ke cti svatého Jana Nepomuckého posvěcenýma, jasně oscícená, do nového v tom kostele založeného bratrstva a confaederaci všechny pobožný ctitele toho sv. Jana tuto postavenými regulemi svolava a takto se k němu modliti velí: BLaHosLaWenej Iene NepoMVCkej, patrone ŽDIárskej, pros za nás hřIšné V Boha [= 1723]^{a)} – úvodní stať knížky je stručným a výstižným shrnutím dobového pohledu na historický vývoj úcty, kterou žďárští cisterciáci vůči SJN rozvinuli ve svém napojení na mateřský klášter *Nepomuk* – je nepochybné, že se jedná sice o historicky neopodstatněnou, přitom však v č. barokním historismu autentickou interpretaci, která vzešla přímo z prostředí žďárského kláštera – autorem (autory?) knížky byl jistě některý ze žďár. řeholníků – pro svou závažnost je zde úvod citován téměř celý (v překladu z latinské, nám dostupné verze knížky):*

„Nepomuk pod Zelenou horou u městečka Nepomuku v Čechách byl kdysi velice slavným klášterem cisterciáckého řádu a velmi plodnou matkou řeholníků. Z něj kdysi pocházel ctností

proslavený pán Robert, který byl z tamního převora povýšen k mitře olomouckého biskupství v Moravském markrabství [...] A ten zemřel léta Kristova 1232 [správně 1240]. [...]

Z tohoto kláštera pocházel také první opat a první řeholníci, kteří se usadili 1234 [správně 1252] v klášteře Studnice nejblahoslovenější Panny Marie, lidově zvaném Zara [Žďár] nebo Sára v Moravském markrabství, založeném Bočkem hrabětem z Berneku a Niddy, znojemským kastelánem.

Tito tu sloužili Bohu nepomuckou zbožností a zachováváním cisterciácké řehole podle *Listiny křesťanské lásky* svatého Štěpána [Hardinga], cisterciáckého opata, a chtěli, aby toto založení bylo svaté a oni i jejich potomci zůstali na věčné časy syny nepomuckého kláštera. Vyhlásili, že tento klášter řečený *Sára* je *dcérou Nepomuku*. Proto Sára od prvního svého založení měla s Nepomukem tak značné spojení, že obojímu [klášteru] bylo společné cokoli se jednomu z nich přihodilo, buď útěšného, nebo smutného.

Stalo se pak, že neplodní rodiče svatého Jana Nepomuckého v kostele nepomuckého kláštera, zasvěceném svaté panně a mučednici Markétě, slibem, který tam vyslovili **u divotvorného zobrazení Bohorodičky Panny (jejíž pravou podobu do dnešního dne Sára ve svém chrámu uctívá)**, si vyprosili plodnost a svatému Janovi život a narození; a posléze také když ztratil zdraví, znovu mu je tam prolitými modlitbami získali. Z tohoto divu se radoval nepomucký kostel, avšak nemenší radost z něj měla také *Sára*. A ta připisovala Janovo narození ne tolik přirozené matce, která jej porodila, jako mariánským milostem vyprošeným v Nepomuku, které tuto matku učinili plodnou, z čehož vyvodila, že je Janovou sestrou.

A když viděla v chlapeckých letech Jana (o němž Bůh sám prorockým nebeským světlem při narození vyjevil, že bude velikým), jak denodenně spočívá v srdci své *matky* a andělskou službou přisluhuje při mešních slavnostech a s chutí čerpá první základy víry a nauky všech svatých ctností, kdo by nevěřil, že Sára tehdy častěji s velikou radostí Janovi opakovala: *Ó! Kdo mi tě dá za mého bratra sajícího z prsů mé matky?*

Poté co byla svítlna, svatý Jan, postavena na svícen, ozářila paprsky svých ctností celé České království a ve svém slavném mučednictví přijala za svědky své svatosti opět nebeské ohně a hvězdy. V jánské zbožnosti soupeřila *Sára s Nepomukem*, *dcera s matkou* a co nejvroucnější láskou Jana obě zahrnovaly tak dlouho, dokud nebyly obě zároveň následnou husitskou zuřivostí usmrceny z nenávisti vůči katolické víře.

Nakonec však po době kolem 40 let *Sára* opět povstala na světlo jako Fénix z popela, ale svou matku, kdysi soupeřku ve zbožnosti, nenalezla mezi živými; v *Nepomuku* nebyl cisterciák, který by přišel na jánskou slavnost. [Sára] byla zase svými

představenými (z jejichž počtu se o dvou věří, že byli obzvláštními ctiteli svatého Jana Nepomuckého, totiž Jan Dětřich, žďárský opat a biskup nazaretský, a Václav První, rovněž žďárský opat a nikopolský biskup i olomoucký sufragán) natolik vyučena v původní jánské zbožnosti, že pojala vůči Janovi nejenom *sesterskou lásku*, ale chtěla mu také vynahradit lásku *mateřskou*, ztracenou v Nepomuku.

Nikdy to celému světu nedala na vědomí jasněji, než když se nedávno pod nejposvátnější ochranou nejvznešenějšího císaře Karla VI. a Ferdinanda [Küenburga], pražského arcibiskupa, v Římě jednalo o zařazení Jana Nepomuckého mezi světce a celé Čechy se připravovaly na co nejslavnější oslavy.

Tehdy totiž Sára blahopřála s nejněžnější radostí svému *bratrovi* k přešťastnému osudu, a tak dalece jej začala ctít, že bylo vidět, že chce *i hvězdy z nebe k jeho osvícení přitáhnout i svou matku*, tj. *nepomucký klášter* vyvést z hlubokých sutin do společenství radosti. Ačkoliv ani jedno neměla ve své moci, přece obojí svým způsobem dokázala.

Neboť i *Janovi udělila hvězdy*, když na sobě blízké hoře, řečené *Černý les*, jeho cti podivuhodně ladným gotickým dílem zbudovala a zasvětila přejasně *hvězdy*, tj. chrám a pět kaplí v hvězdícovitém tvaru.

I *matku* svou *Nepomuk* si v sobě samé představila, když těmi *hvězdami* ozářený *Černý les* změnila lidovým pojmenováním na *Zelenou horu*, v čemž se viděla připodobněna k *Nepomuku* (který je také položen pod *Zelenou horou*).

Že se tato náležitá *sestřina* zbožná oddanost nejsvětějšímu *bratrovi* zalíbila, zjevně potvrdila zářivá *hvězda*, kterou ve svitu slunce roku 1721 v měsíci dubnu (když se stavěl tento kostel a v Římě se závažně jednalo o jeho slavné apoteóze) viděli stát po celý den na obloze nad tímto chrámem mnozí, kteří tam pracovali a jejichž svědectví jsou dosud živá.

Sára odtud pojala důvěru, že v tomto kostele také svatý Jan potěší světlem své mocné ochrany ubohé, kteří se k němu utíkají, a Bůh sám ráčí svou milostí co nejmilosrdněji ozářit hříšníky sedící v temnotách a stínu smrti, a ustanovila tam zbožné *bratrstvo* a *konfederaci* pro Kristovy věřící obojího pohlaví a vyprosila pro ně apoštolské milosti [...]“ - na závěr se Sára-Žďár ve své zbožnosti spojuje se sbory všech cisterciáků a s co nejzbožnější myslí pronáší ke svému patronovi veršovanou modlitbu, což je *báseň* vyjadřující niterný vztah cist. řádu ke SJN, kterého vidí jako svého vlastního světce, svým způsobem „cisterciáka“, sám pak t. řád chce být „nepomuckým“ – knížka odkazuje jak na zdroj t. básně, tak na původ informací o nepomuckém klášteře, tedy na Sartoriovu knihu *Cistercium bis-tertium*,^{b)} odkud také bezpochyby pochází povědomost o dvou žďárských opatech, kteří se stali biskupy (Sartorius ovšem nenaznačuje, že

by uctívali SJN),⁹⁾ jimiž byli Jan VII. Dětřich, údajně biskup nazaretský (v opatské fun. 1396-1434, biskupem od 1412) a Václav III. (dle knížky *Mons Viridis* první!), biskup nikopolský, olom. sufragán (opatem 1540-61, biskupem 1551-61)

- zmíněné *bratrstvo* se v zelenohor. kostele pravidelně setkávalo při bohoslužbách, k nimž se připojovaly exhortace či kázání a různé projevy zbožnosti, včetně líbání *ostatků* (→ výše 3/), a také zapisování nových členů – členové bratrstva zde mohli získat odpustky – pro mše za zesnulé sodály byl zdejší hl. oltář papežem privilegován – v symbolice t. svatoján. konfraternity a její zvláštní části, zvané konfederace, se vícekrát opakuje číslo pět na motivy *pětihvězdné svatozáře* – podrobně → C.3, 14

4/ a) L *Hora Zelená* 1723 – 1. verze t. knížky: *Mons Viridis* 1723 (nepag.) – b) L SARTORIUS 1700, 806-808 (svatoján. báseň), 1082-1084 (nepomucký klášter) – c) L t., 1047

5/ větší část pojednání o *úctě* žďárských cisterciáků, obsaženého v knížce *Mons Viridis*, převzal 1725 jez. kněz Maxmilián Wietrowsky (Větrowský) do ded. úvodu k druhému vydání své kompilace o užitečnosti *Duchovních cvičení* sv. Ignáce z Loyoly – tímto úvodem svou knihu věnoval žďárskému opatovi Václavu Vejmluvovi – poté co v dedikaci opatovi zmiňuje vhodnost samoty a odloučenosti od světa pro rozpoznání Božího povolání a jeho vítězství v životě člověka, přechází k tématu posvátných samot, které lze pojmut jako matku a dceru, což vztahuje na duch. příbuzenství mezi cist. kláštery nepomuckým a žďárským – opakuje pak (včetně odkazu na zdroj v *Cistercium bis-tertium*), co je sděleno v úvodu knížky *Mons Viridis* o *úctě* zděděné dcerou, *Žďárem*, od matky, *Nepomuku*, a to až do informace o zbudování zelenohor. *chrámu s pěti kaplemi* – na to svou dedikaci uzavírá: „Nejctihodnější a nejváženější pane opate, toto jsou, jak vím, tvá potěšení v posvátné samotě tvého žďárského cistercia, kde se horlivost tvá i tvých synů s potěšením věnuje tvému milovanému sv. Janu Nepomuckému, jemuž jsi s celým svým klášterem zcela oddán tou nejněžnější láskou. Těš se mnoho budoucích let z tohoto blaženého osudu a honos se šířením slávy svého sv. Jana Nepomuckého, jemuž zcela náležíš. A protože tento veliký světec vyšel ze samoty cistercia, docházím k naději, že se stejnou laskavostí přijmeš ignaciánskou samotou s vítězným povoláním, zatímco já navždy zůstávám a zůstanu tvé cti co nejhorlivějším [...] služebníkem“

5/ L WIETROWSKY 1725 (nepag. ded. úvod)

6/ v prvních letech existence zelenohorského *kostela*, v období do 1. V. 1726, v něm „známá nepomucenská zbožnost dala obětovat svrchovanému Pánu 2055 nekrvavých mešních obětí, v souvislosti pak se zesnulými konfederovanými pány 19500,“ navíc „5141 duším dala obcerstvení chlebem andělů,“ tj. sv.

přijímáním – tak je to sděleno v pam. tisku zdejšího bratrstva z 1726 – zmíněných 19.500 zádušních mší sv. bylo odslouženo za 39 zesnulých členů konfederace, vybrané pětisetčlenné skupiny v rámci t. bratrstva, jejíž členové se zavázali, že jeden každý živý člen za zesnulého kolegu či kolegyni z konfederace odslouží (byl-li knězem) či dá sloužit mši sv., což celkem přinášelo 500 bohoslužeb (jedna byla přidána jménem samotného zesnulého) – ostatních 2055 mší sv. celebrowaných na Zelené Hoře patrně nemuselo souviset pouze s řečeným bratrstvem

6/ L. Almae sodalitati 1726 (úvod)

7/ některé slavnosti na Zelené Hoře podle jednotlivých let:

1725

16. V., při výroční slavnosti a veřejném procesi v cist. klášteře u Žďáru byl sodálům a konfederovaným členům zelenohor. bratrstva na pegmatu (snad voze, nosítkách nebo ozdobném lešení) představen alegorický výjev „soudní války“, kterou vede České království s přidruženými zeměmi, Markrabstvím moravským a Slezským vévodstvím, za to, aby byl jejich patron BJN svatořečen, s nadějí, že v t. válce brzy zazáří vítězství – na pegmatu byla zachycena Víra, jak bojuje s Husem a Lutherem, odpůrci obrazů a poškozovateli cti svatých, a mečem svého jazyka je poráží s odvoláním na Ž 150 („Chvalte Pána v jeho svatých“) – proti tomu se Hus s Lutherem, zápasící s poznanou pravdou, snaží zvráceným výkladem zneužít citátu z Ž 113, 5a. 6a („Mají ústa, ale nemluví, mají uši, ale neslyší“), pozdě však přicházejí k rozumu a při trhání svých spisů na kusy žalostně volají: „Běda nám, neboť jsme chybili.“ – ve vyšší části pegmatu bylo znázorněno sedm římských pahorků, na nejvyšším z nich seděl genius Církve s pap. znakem, na nižším opodál byly vystaveny relikvie vyzařující paprsky a na úpatí klečela Čechie s erby přivtělených zemí a žádala, aby se kanonizací dostalo BJN té úcty, kterou pro svaté obhájila Víra – v doprovodných slovech jsou naznačeni tři pontifikové (Klement XI., Innocenc XIII. a současný Benedikt XIII.), v jejichž době proběhly procesy směřující k beatifikaci a kanonizaci – na prosby Čechie pap. legát nařizuje Husovi a Lutherovi, brojícím proti úctě svatých, mlčení, a Čechii těší nadějí na vítězství a brzké svatořečení (náp. „Huse, Luthere, mlč, Řím již promluví a Česká země vyhraje svou při.“) – papež soudní soubor uzavřel tím, že začal vpisovat BJN do seznamu svatých chronostichem, udávajícím r. 1725, zápisu však chyběla poslední písmena, dokud by pontifik k všeobecné radosti svým výrokem BJN skutečně neprohlásil za svatého – jde o další doklad, že 1725 bylo očekáváno brzké svatořečení – doprovodné nápisy, ozřejmující smysl výjevů, byly formulovány v latině (mezi nimi, v úvodu a závěru, 2 chronostichy udávající r. 1725)

1726

ve čtvrtek 16. V. byla slavena výroční slavnost, při níž pronesl č. kázání Veliko-svatý Jan Nepomucký cist. kněz, profes sedleckého klášteřa Zdenko Valcer, na pozvání opata Vejmluvy, jemuž svou řeč v její tištěné podobě věnoval – kazatel přirovnává SJN k denici a slunci a za téma volí Sd 5, 31 („Jako slunce stkví se“) – vypravuje život, tvrdě mj., že se světec narodil do rodiny příjmením „Hasyl“ – vyprávění dovádí k papežskému uznání úcty a k pov. svěcení svátku v Č. král., celé n. zemi a v dědičných krajinách Rakouského domu – popisuje všeobecné uctívání: „[...] netoliko do hlavního zámku Pražského, chrámu, kde jest slavně pohřbený, stavové duchovní, světští, urození, sprostí zdaleka horlivě putující své žádosti, své nátsky, své potřeby, obzvláště svou čest, své k pokání zatvrzelé srdce do jeho mocného u Boha orodování poroučejí, svíce lampy, kalichy, oltární okrasy obětují, ano Jeho čest tak zvelebují, že sotva který kostel, sotva který klášter bez Jeho oltáře, sotva které městečko, rynek, vesnice, most, silnice bez veřejné Jeho postavy a obrazu, sotva který dům, sotva v kterém domě člověk, sotva v kterém člověku srdce bez nějaké k sv. Janu Nepomuckému pobožnosti se vynachází; mlčím o mnohonásobných nových a nových modlitbách, jiných knížkách, učenějších a učenějších kázáních, které se každoročně k rozmnožení Jeho cti skládají; mlčím o tom, co veřejně vidím, mlčím o řetízkách, grošičkách, náručnicích, prstenách, tabulkách, záušnicích a jiných svato-janských klenotech, které obojí pohlaví duchovní i světští na prstech, na uších, na růžencích, na prsách uctivě nosí. Mlčím o almužnách, o postech, o pobožnostech, o mšech sv., které se ke cti sv. Jana Nepomuckého vykonávají: mlčím o písních, které se v domích, na ulicích pod okny, v kostelích, před kostelmi od žáků, od žebráků, od všelikého křesťanstva prospěvují: a to netoliko v království Českém, netoliko v Moravě, v Slezsku, v Rakousku, Uhersku, ale i v Polsku, ve Vlaších, v Frankreychu, v Špaňhelích. Což všecko, jak jeho svatý život z jazyka latinského na jazyk český, německý, polský, uherský, vlaský, francký přeložený, tak čeští, moravští, slezští gavaljerové z cizích zemí se navracující dosvědčují tak, že Fama nominis ejus crescebat quotidie (Est 9), pověst jména (Nepomuckého) roste každodenně a skrze ústa všech národů prochází, ano, co víc jest, i vyvolených Božích nepřátelů svatohanci kacíři toho svatého v uctivosti mají, jestli se koho mezi sebou jeho svatosti rouhat slyší, jako žena muži Pilátovi, tak oni jeden druhému výstrahu dávají: Nihil tibi et justo illi (Mt 27), nic neměj s spravedlivým tímto, netup, nehaň jej, jesti' divnej svatej; majíť zkušenost, Mortificat, vivificat, že to Slunce nepomucké před trůnem Božím se stkvějící i svý hance umrtvuje, zahanbuje, i svý ctitele obživuje, před hanbou obhazuje.“ – P. Valcer k tomu udává příklady a také později mluví o dalších zásazích – vychází přitom z knížky piaristy Viktorina od sv.

Kříže (VICTORINUS A S. CRUCE 1722c) – tisk kázání končí hesly *O. A. M. D. G. B. V. M. H. & S. J. N. V.* (= Omnia ad maiorem Dei gloriam, Beatissimae Virginis Mariae honorem et Sancti Joannis Nepomuceni venerationem)

1727

při výroční slavnosti 16. V. pronesl č. kázání, s názvem *Medotekoucí sláva na hůře Libanu, tj. divotvorec nepomucký svatý Jan*, čáslavský děkan Karel Černý na pozvání opata Vejmluvy, jemuž věnoval tištěnou podobu t. chvalořeči – kazatel volí za téma *Iz 35, 2* („Sláva libánská dána jest jemu“) a kromě *Libanonu*, zvolenému za hl. přirovnání ke SJN, hovoří také o dalších horách, mj. sopce *Etné* – svěťce z *Nepomuku* porovnává s řadou dalších svatých a zmiňuje i nevšední uchování relikvií některých z nich, jako srdce sv. Augustina nebo jazyka sv. Antonína Pad. – Bůh divotvorně zachoval Antonínův jazyk neporušený „pro vroucné horlivé a pronikající kázání jeho“ – odtud řečník stočil pozornost k neporušenému jazyku

1728

17. V. bylo vedeno co nejslavnější procesí z kláš. chrámu do kostela na *Zelené hoře*, kde Jan Želecký svob. p. z Počenic, arcijáhen olom. katedrály a influovaný prelát sloužil pontifikální mši sv. – počet penitentů a komunikantů přesáhl tisíc^{a)} – č. kázání, s názvem *Svatý Jan Nepomucký v podobenství studnice pěti prameny se prejtící na Hoře zelené při klášteře studnice Matky Boží řečeném*, pronesl k členům zdejšího bratrstva kněz Gerard Bednář, cisterciák, profes žďárského kláštera – ten spojil SJN s motivem zapečetěné studnice z *Pís 4, 12* – paralela mezi t. motivem a názvem žďár. kláštera je zřejmá již v titulu kázání – v jeho tištěné podobě je řada č. a l. chronogramů – řečník ke konci prosí SJN jako Čecha, ať dá svornost otčině a přispěje, aby v ní povstala zbožnost – žádá jej také, ať se přimlouvá za Moravany, aby se těšili z pokoje a aby, říká světci, „od moru, hladu, vojny skrz tebe zproštění byli, za to ti v nebi díky činili; veď mladé i staré ke ctnosti, ať dojdou věčné radosti.“ – na úplný závěr se ještě obrací ke SJN těmito slovy: „Konečně za to tě prosím nejvíce, aby žďárská Matky Boží studnice skrze tvé orodování vždycky naplněná byla; tvoji rodičové pobožní otcům cistercienským odvedli tebe mladého; ty nyní patronem buď řádu celého i všeho lidu křesťanského u Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.“^{b)}

1729

při výroční slavnosti (16. V.) byl opět veden z kláštera do kostela na *Zelenou horu* slavnostní průvod – učeným č. kázáním *Duchovní hádka mezi vejmluvností a mlčenlivostí od divotvorného a neporušeného jazyka pocházející*, věnovaným samému Bohu ke slávě, ke cti jánské ctnosti a k uctění opata Vejmluvy, kazatel, prem. kněz Henrik František Fritz, profes želiv. kláštera, posluchačům představil duch. disputaci mezi

výmluvnosti a mlčenlivostí – celou svou řeč postavil na neporušeném jazyku opíraje se o výrok *Ž 50, 16* „Můj jazyk bude vychvalovat tvou spravedlnost.“ – tisk kázání končí l. chronogramem vyzývajícím k chvále jazyka

7/ 1725/ L *Judiciale bellum* 1725 – 1726/ L VALCER 1726 – LIFKA/MAREŠ 1995, 31-53 (edice, s pochybností o časovém zařazení, které však jasně vyplývá z šesti chronogramů na tit. listu kázání), 257-259 (pozn.) – 1727/ L ČERNÝ 1727 – LIFKA/MAREŠ 1995, 13-30 (edice), 256-257 (pozn.) – 1728/ a) R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 325^r – b) L BEDNÁŘ 1728 – LIFKA/MAREŠ 1995, 54-64 (edice), 259 (pozn.) – 1729/ R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 331^v – L FRITZ 1729 – LIFKA/MAREŠ 1995, 63-78 (edice), 259-260 (pozn., určení autora)

8/ edice barokních žďárských tisků a další barokní nepom. literatury vyšly ve třech svazcích 1995-2000^{a)} – o žďár. nepom. literatuře bylo publikováno několik textů^{b)}

8/ a) L LIFKA/MAREŠ 1995 – KOPECKÝ 1998 – HORÁKOVÁ 2000 – b) např.: L ŠPAČKOVÁ 2011 – KOPECKÝ 1999, 115-121 (stať 16/ s názvem *Žďárský opat v čele homiletické družiny*)

Želenice, n. Selnitz (Č, Lit, Li, v. Duchcov, f.)

mezi farníky této f. probíhají soukromé pobožnosti, žádná však veřejná – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Kristiána Ignáce Teigela, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 317^r)

Želí viz Libčany

Želiv, n. Seelau (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f.)

- I. prem. klášter

v kostele prem. kanonie obhajovali v VIII. 1729 dva studenti, Václav Appltauer z *Pelhřimova* a Jan Elger z *Mařenic*, teze z veškeré filozofie, o nichž pojednali v doprovodných knižních tezích spolu s výklady z historie želivského kláštera a z politické oblasti – v X. kapitole (doslova „tajemství“) z dějin želivské kanonie popsali mj. působení 42. zdejšího opata Jeronýma Hlíny (ve fun. 1703 † 1725), o němž sdělili také, že „blahořečení svatého Jana Nepomuckého jej jistě učinilo třikrát šťastným, protože se nejenom zúčastnil jeho slavnosti v Praze, ale také byl nosičem v jeho slavnostním průvodu,“ tj. nesl blahoslavencovy ostatky – tento opat, napsali dále, ve 22. roce své plodné služby zemřel po dlouhé nemoci v samotný den svého „nejsvětějšího“ ochránce JN (16. V. 1725), kterého na světě velice ctil

L APPLTAUER, ELGER 1729, oddíl *Arcanum X. historicum*

- II. pan. zdejšího prem. kláštera

ve výroční den přistupuje ke svátosti zpovědi a přijímání více lidí než jindy – dol. 1715

R l. zpr. o úctě na želiv. pan. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 165), příl. k l. dopisu želiv. opata Jeronýma Hlíny, danému v Načeradci 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 169-172) – **pozn.:** tehdy se na pan. želivské prem. kanonie kromě f. v Želivi

nacházela f. **Mladé Bříště** a a. **Senožaty** s příf. **Vojslavicemi**

Žiar nad Hronom viz Uhry 4/

Žibřidice, n. Seifersdorf (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

když 1705 nastoupil na zdejší beneficium Jan Kryštof Krumbholtz, našel zde jen nepatrnou pobožnost, neboť toto místo je značně vzdáleno od *Prahy*, kde jsou uloženy posv. ostatky, a sousedí se zeměmi heretiků – během času však pobožnost tak vzrostla v duších věřícího lidu, svěřeného témuž knězi, že majetnější lidé postavili 1707 na své náklady ve far. k. oltář (→ A.1, t. 1/) a křesťanský lid se ve výroční den, pozván předběžnou malou exhortací, v hojném počtu účastní bohoslužby a vroucně se přitom modlí a zbožně zpívá ke cti – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Kryštofa Krumbholte, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 471)

Židlochovice, n. (Gross) Seelowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. a f. Židlochovice)

u sochy na rynku (→ A.1, t. 2/) se v sobotní dny po práci scházejí obyvatelé, zpívají a modlí se – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Žirovnice, n. Serowitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d. Počátky, 1729 f.)

o úctě doložené 1715 → výše, Počátky 1/ (*Žirovnice* tam náležela farou)

Žlunice (Č, Hra, Kh, f.)

lid zbožně ctí sv. patrona JN soukromou pobožností – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v)

Žlutice, n. Luditz, město (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

1/ dle zpr. míst. faráře Jana Ricka z 1715 se na území zdejší f. od 1685 prokazuje velmi vel. čest,

takže lid vedle soukromých pobožností dává každoročně číst mnoho mší sv. k uctění – v každou neděli a svátek v letním čase má lid ve zvyku chodit v zástupech ke kapli postav. vně města (→ A.1, Žlutice 3/) a tam vykonávat svou pobožnost – stručně řečeno, tak velikou čest vzdávají po mnoho let ve žlutické f. zázračnému a slavnému sv. muč. JN panstvo (tehdy byl zdejší vrchností Petr František Kokořowecz z Kokořowa), měšťané a také poddaní, jaká se kdy prokazovala a prokazovat dosud může kterémukoli světcí

2/ proto není divu, pokračuje farář Rick, že se ctitelé těší z mnoha milostí, které si vyprosili od SJN, mocného a vskutku velmi milostivého patrona – sám farář jakožto očitý svědek ani nedokáže dostatečně pečlivě vypovědět, jak od dětství stále pociťoval a zakoušel vítanou pomoc ve všech svých potřebách, protivenstvích a úzkostech – za tyto jemu, naprosto nehodnému ctiteli prokázané milosti, i za ty, které mu budou prokázány, co živ bude, bude vzdávat nehynoucí díky a všemocného divotvůrce (JN) nepřestane ctít

1/ R l. zpr. míst. faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 156^{r-v}); 2/ R t., fol. 156^v

Žumberk, n. Sonnberg, též Sunenberg (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

ve far. k. (a u oltáře, → A.1, t.) od doby, kam lidská paměť sahá, velmi vzrůstá úcta, jak vysvítá ze shromáždění lidu ve výroční den – podporovatelem t. pobožností byl p. Heřman Otto z Tecklerbergu (jinak Teckelburgu) (1715 již †), nejvyšší inspektor statků hraběte Buquoye, který lnul ke SJN vel. zbožností – někteří farníci také vyznávají, že na přímluvu nejenom obdrželi vel. milostí, ale také vyvázli z různých nouzových situací a nebezpečí – vše dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Františka Adensemera, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 208^r)

C.2 Světec v dramatickém umění a hudbě

I. Školské a další divadelní hry a představení

1645

Praha, Pražský hrad (Č, Pr)

Poprvé vystoupila postava BJN na jevišti při slavnosti přenesení karlstějnských relikvií do pražské katedrály 20. VIII. 1645. Tehdy na lešení při vítání procesí s posvátnými ostatky na prvním nádvoří Pražského hradu vystoupil tento nebešťan spolu s ostatními sv. dědici českými, tedy patrony Českého království. Představení předvedla „mládež akademická“, nepochybně žáci a studenti jez. škol (→ C.1, Praha II. 3a/).

1672

Praha, Nové Město (Č, Pr), jez. gymnázium

Na konci školního roku, dne 22. IX. 1672, gymnaziální žáci předvedli divadelní hru o „BJN, pražském kanovníkovi, zpovědníkovi české královny Johany, nachovém obhájci svatosvaté pečeti, po různém mučení shozeném císařem a králem Václavem z Pražského mostu do vln“. Učinili tak na počest nově (1671) jmenovaného klatovského biskupa Jaroslava ze Sternbergu, který se po nevydařeném pokusu založit v Klatovech biskupství nakonec (1676) dostal na uvolněný litoměřický stolec.

R LA praž. novoměstské jez. koleje, 1672 (NKČR, sign. XXIII C 105/8, fol. 229^v) – L RYNEŠ 1972, 21

1689

Praha, Staré Město (Č, Pr), jez. akad. gymnázium v Klementinu

Výroční zpráva klementinských jezuitů z 1689 sděluje, že se z divadelních představení, akademií a deklamací, které připravili profesori gymnázia, nejvíce zalíbil panu sufragánovi a pánům kanovníkům *S. Joannes Nepomucenus*, který byl k jejich obzvláštnímu zalíbení představen třídou poetiky v teologickém auditoriu. Vzácni diváci naléhavě žádali, aby bylo představení zopakováno, ale tomu zamezila jakási další vnější překážka.

R LA staroměstské jez. koleje, 1689 (NKČR, sign. XXIII C 105/5, fol. 75^v) – L KRAUS 1918, 71, 84 – MENČÍK 1895, 130

1701

Praha, Staré Město (Č, Pr), jez. akad. gymnázium v Klementinu

Divus Joannes Nepomucenus, invictus Christi martyr, in silentio secreti confessioni et in spe publicae canonizationis gloriosus.

Jezuita Bernard Pannagl (1666-1734) napsal a se svými žáky gymnaziální třídy rétoriky při akademické koleji Tovaryšstva Ježíšova v pražském Klementinu v květnu 1701 provedl latinskou školskou hru o sv. Janu Nepomuckém, kterou postavil na výroku proroka Izajáše „v mlčení a naději“ (30. kap., 15. verš). Pannagl byl velmi zkušený učitel a budoucí teoretik řečnictví. Námětem hry, rozdělené do dvou jednání, je především Janova mučednická smrt a jeho posmrtná sláva, která tehdy s nadějí směřovala ke kanonizaci. Známa je synopse této hry, nejstarší z vydaných synopsí nepomucenských her jezuitské provenience. Pannagl „po více než pěti olympiádách“ a krátce po svatořečení Jana Nepomuckého tuto svou hru vydal spolu se dvěma dalšími vzorovými dramaty v knize *Musa Panagaea* (1729). Nejspíš tehdy hru upravil, přinejmenším tím, že do její první části vložil tři komické výstupy („extraria“).

L PANNAGL 1701 – TÝŽ 1729, 9-79 (první hra, pod názvem *Joannes Nepoucenus in silentio secreti confessionis et in spe publicae canonizationis gloriosus*) – KRAUS 1918, 50-51, 71, 84-85 – SCHMIDT 1937, 241 – NOVÁK 1994, 27 – ZÁRYBNICKÝ 2006, 2, 11, 13-29, 51-53, 68-72, 81-83, 92-154 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 37-38, 70, 465-475

1702

Mindelheim (N, BA, SCH, Unterallgäu), jez. gymnázium

Sigillum sacramentale martyrio coronatum, das ist St. Johannes Nepomucenus umb der heiligen Beicht willen glor-würdiger Martyrer.

Autorem této školské divadelní hry, kterou se hráli žáci vévodského gymnázia Tovaryšstva Ježíšova v Mindelheimu ve dnech 4. a 6. září 1702, byl jezuita Michael Rieger. Hra vyšla v perioše tištěné v Augsburgu u Marie Magdaleny Utzsneiderin. Ze dvou třetin se s ní shoduje stejnojmenná, avšak anonymní nepomucenská hra sehraná roku 1719 na jezuitském gymnáziu v Ambergu (→ níže), a tudíž i stejnojmenná anonymní hra předvedená roku 1710 žáky jezuitského gymnázia ve Straubingu (→ níže).

└ RIEGER 1702

1703

Telč (M, Jih, Ol), jez. gymnázium

Žáci jezuitského gymnázia provedli hru o JN jako patronu duchovních. Snad to bylo první divadelní vystoupení v nové školní budově.

└ LA telčských jezuitů, 1703 (ÖNB, Cod. 13558*, fol. 184^r) – MENČÍK 1895, 137 – KRAUS 1918, 71, 84 – SCHMIDT 1937, 241 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/HNILICOVÁ 2020, 185

1708

Eichstätt (N, BA, OB), jez. gymnázium

B. Joannes Nepomucenus sub Wenceslao caesare martyr. Glorreiche Martyr deß seeligen Joannis Nepomuceni under dem Käyser Wenceslao außgestanden.

Tato školská hra byla sehraná 5. a 6. IX. 1708 žáky všech tříd knížecího akademického gymnázia Tovaryšstva Ježíšova v Eichstättu. Latinsko-německá synopse hry se seznamem účinkujících vyšla tiskem tamtéž.

Úvodní *argumentum* představuje krutého císaře Václava, který tyranským přístupem terorizuje okolí. Umučí pražského metropolitního kanovníka, BJN, zpovědníka císařovny, protože se mu nezdaří vymámit z něj, z čeho se císařovna zpovídala. Nepomuk dosahuje mučednictví, jež vrcholí shobením do řeky Vltavy. Na Vltavě bezpočet světél a plovoucích hvězd věští tresty Boží odplaty pro krále, který je sesazen z císařského trůnu a utrápí se výčitkami svědomí. Toto sdělení vychází z *Act Sanctorum* Henschenia a Papebrocha, třetího květnového svazku, dne 16., dále z děl Bohuslava Balbína, Jana Dubravia, olomouckého biskupa, z jeho *České historie*, kn. 23., dále z textu Václava Hájka, a nakonec z Brunnerových *Annales Boicorum*, část druhá, kniha šestá. U posledně jmenované knihy jde patrně o omyl. Druhý díl má pouze pět knih a nezabývá se císařem Václavem.

Hra je rozdělena do pěti dějství a ta do scén a sborů, v posledním dějství není na závěr sbor, nýbrž epilog. Ve hře vystupují mj. kouzelník Žito, dále pak Albert, císařovnin bratr, který svěří případ své vznešené sestry Janu Nepomuckému, když je očerněna lživou pomluvou. Václav, jak již sděleno, je po umučení JN nakonec zbaven císařské hodnosti a umírá zničen výčitkami svědomí a zasažen mrtvicí.

└ *B. Joannes Nepomucenus* 1708 – SZAROTA 1979, 1275-1282 (č. I, V, 18, periocha), 1776-1782 (komentář), 1892-1893 (přehled) – SZAROTA/MORTZFELD 1987, 7

Ljubljana, č. Lublaň (Slovinsko), jez. gymnázium

Constans arcani fides sive D. Joannes Nepomucenus.

Latinskou školskou hru předvedlo arcivévodské jezuitské lyceum v Lublani dne 15. VI. 1708 k počtě stavů kraňského vévodství, které darovaly odměny pro úspěšné žáky lycea. Hudbu k tomuto představení složil Franz Gill, kapelník cisterciáckého kláštera Heiligenkreuz v Rakousích. Na provedení hry měli kromě gymnaziálních žáků podíl také studenti teologie a filozofie. Synopse vyšla tiskem Johanna Georga Mayra v Lublani.

Obsah hry se inspiruje Balbínem, jehož pojednání vydal Papebroch v *Acta Sanctorum*, ve třetím svazku květnovém k 16. dni tohoto měsíce. V *argumentu* je shrnuta základní zápleтка Janova života týkající se krále Václava, královny Jany, dcery bavorského vévody, a také toho, co tato panovnice svěřila Janovi ve zpovědi a co chtěl král od Jana zvědět. Když byl světec panovníkem zmučen a z jeho rozkazu shoben do řeky, kněžova stálost dostala za svědky paterý nebeský plamen.

Ve hře figuruje Vyšehrad, kde měl být Jan učiněn proboštem. Mezi různými postavami vystupuje mj. kouzelník Žito. Hra je tradičně uvozena prologem, obsahuje tři akty se scénami, přičemž první dvě jednání jsou zakončena sborem. Na závěr zní epilog, v němž Pověst rozhlašuje po světě paterým světloňšem vítězství stálé víry, zatímco poražení nepřátelé klesají do víru věčné Necti. Poté vítězná Víra ze svého zapadání opět vychází a vzrůstá ještě slavnější, podobna Slunci. Když lublaňská Pallas (tj. jezuitská škola) vidí, jak Víra svými paprsky objímá slavné Kraňské vévodství, přeje mu zlaté časy a obzvláštní štědrosti slavných kraňských stavů vinšuje zasloužené nesmrtelné jméno s ohledem na roli hrou oslaveného světce, ochránce pověsti. Tu vše propuká v jásot a díkůvzdání.

└ *Constans arcani fides*, GILL 1708

1710

Litomyšl (Č, Chru, Pr), piar. gymnázium

Antitheton Boemicum Joannis Huss, pseudo-doctoris in cathedra pestilentiae, Psal. 1. v. 1., et S. Joannis Nepomuceni, canonici et ecclesiastis ecclesiae Pragensis, olim candidati episcopatus Litomissliensis, (ita in vita), doctoris in cathedra Dei, Ezech. 28. v. 2.

Žáci tříd rétoriky a poetiky na piaristickém gymnáziu v Litomyšli sehráli 26. VI. 1710 ve dvoraně piaristické koleje latinskou divadelní hru o české antitezi mezi Janem Husem, lži-doktorem na zhoubné katedře, a sv. Janem Nepomuckým, kanovníkem a kazatelem Pražského kostela, kdysi kandidátem litomyšlského biskupství, doktorem na katedře Boží. Ony dvě „katedry“ jsou zmíněny v Písmu svatém, v *Žalmu prvním* a v *knize Ezechielově*, 28. kapitole. Hra byla věnována ke cti P. Ignáce od sv. Jakuba, provinciála piaristů v Německu a Uhrách. Latinská synopse vyšla v samotné Litomyšli tiskem Daniela Vojtěcha Kamenického. Její jediný známý dochovaný výtisk se nachází v Rakouské národní knihovně ve Vídni (ÖNB, ALT MAG, sign. 115194-B).

Úvodní argument vychází opět z Písma, v němž nachází charakteristiku obou antagonistických protagonistů, Jana Husa (*Tim* 3, 13) a sv. Jana Nepomuckého (*Dan* 12, 3).

Přehra ukazuje husitského Marta, jak znepokojuje pražský metropolitní kostel, obklopený sv. vlastenci, který se proti Martovi rozohňuje.

V prvním aktu je šest scén. Nejprve Belliastes s dvořany a vojáky obtížně snáší Husovo upálení, skrze Rudeberta lidu předkládá Husův obraz k uctění a na znamení smutku vojákům zapovídá radovánky v táboře.

Beroslav si bere za pomocníky velmože vlasti, kteří si přejí šířit úctu SJN, aby společně z otčiny z kořene vyrvali Husovo učení a čest.

Litovisell chudým, kteří věří, že s Husem zanikla naděje na spásu jejich duše i těla, nabízí k uctívání SJN a učí, jak jej ctít.

Rudebert, který vystavil Husův obraz úctě, potajmu sleduje, zda ho lid bude ctít. Je přítomen učitel Gratein s učedníky a uctívá Husa. Když Rudebert vidí takovou náklonnost, rozhoduje, že se učedníci stanou širiteli Husovy úcty, a Grateina ustanovuje ochráncem obrazu, aby mu nikdo neuškodil.

Eusebina utěšuje Damaetu s druhy, kteří si stěžují na špatný úděl ovčáků, a slíbuj jim, že jim ukáže slávu SJ pocházejícího z městečka Nepomuku, což je městys Plzeňského kraje.

Litovisell slíbuj veselí některým vojákům, kteří si stěžují na zapovězené radovánky, ale nepřesvědčuj je.

Následuje sbor: Metropolitní kostel nepřipisuj vítězství tolik svému erbu, lvu, jako spíš pravici SJ. A tak vítězně poráží husitského Marta.

Druhý akt obsahuje rovněž šest scén a závěrečný sbor. Scény představují následující výjevy a události:

Beroslav s velmoži zjišťuj, díky Rudebertovi, jenž se raduj z dobře vykonaného rozkazu, že Belliastes šíří Husovu úctu. Odehází proto od Rudeberta, aby Belliastovi doporučil úctu ke SJ. Velmožové pospíchají, aby tutéž úctu doporučili lidu.

Eusebina ukazuje Damaetovi s jeho společníky slávu sv. mučedníka Jana a vede je na výpravu, aby jim ukázala ještě větší slávu v chrámech.

Litovisell se vysmívá učedníkům, kteří ho chtějí přesvědčit o úctě k Husovi.

Předáci napadají Husův obraz a zohyzďují ho. Ten pak strážce Gratein bere, aby ho ukázal Belliastovi.

Chudí zkoušejí uctívat SJ, jak byli vyučeni, čímž k sobě přivábí vojáky, kterým na jejich otázku sdělí, že je v tom vyučil Litovisell. Když vojáci propuknout ve vychvalování Litovisella, tento se objeví a propustí rozveselené vojáky i chudáse, kteří dostali odměnu.

Rudebert sděluj Belliastovi, jemuž leží na srdci úcta k Husovi, že je vše v nejlepším pořádku. Je za to pochválen. Přitom ale Beroslav vypravuj o svatosti SJ, jeho zdravém učení a dalších ctnostech. Upozorňuj pak na Husovu ničemnost. Přivádí tím Belliasta k zřeknutí se Husa. Beroslavův Achates pak jde se všemi svými lidmi uctít SJ.

V závěrečném sboru druhého aktu husitský Mars dojemným zpěvem opěvuj ty, kteří padli za vlast, nikoli však za pravou víru.

Třetí akt sestává rovněž ze šesti scén, avšak bez závěrečného sboru.

Eusebina ukazuje Damaetovi a druhům větší slávu SJ, přivádí je tak k úctě k tomuto světci a spolu s nimi jde k ostatním blízkým sousedům, aby je také o této úctě přesvědčil.

Velmoži chudášům, vychvalujícím Litovisellovu milostivost, dávají almužnu, aby uctívali SJ, sami se pak rozhodují následovat Beroslava za Belliastem.

Gratein Belliastovi, jdoucímu uctít SJ, ukazuje zostuzený Husův obraz, který dá Belliastes zničit za nářku Grateinova a veselí Litovisellova.

Eusebina, Damaetas a druhoové přicházejí k učedníkům, kteří zuří na Litovisella, a když zjistí, že jsou to Husovi stoupenci, pronásledují je.

Chudí konají pobožnost k SJ, kterou jim nařídili velmoži.

Když Belliastes připravuj chvalořeč na SJ, kterou slíbil, přicházejí předáci a blahopřejí Belliastovi, že uznal svůj předchozí omyl. Všichni společně se pak se zbožnými projevy náklonnosti svěřují věčné ochraně SJ.

Následuj epilog, o jehož obsahu však v synopsi není zmínka.

Za výtahem z hlavní dějové osy dramatu následuje přehled jmen herců podle rolí, přičemž jde o žáky rétoriky a poetiky. Jen dvě postavy (Metropolitní kostel a Husitský Mars) jsou zahrány a zapěny principisty (jeden byl diskantista, druhý altista).

Arnošt Kraus interpretoval tuto hru 1918 následovně: „Doktor proti lžidoktoru, Jan proti Lžijanovi, ten motiv ovládal velkou literaturu již déle půl století. Horečná přímo snaha, aby jeden z nich bylo oslaven, měla účelem, aby druhý byl zapomenut, zatlačen, potupen, byť to nebylo vysloveno, aspoň nikdy nezdůrazněno tak upřímně, jako v litomyšlském Antithetu. Je to boj o nejvlastnější korunovací díla protireformačního: národ bývalých husitů měl jásat při kácení a pošlapání svých model, násilné obrácení mělo se proměnit ve vnitřní. Boj za svatořečení Jana Nepomuckého je boj proti Husovi.

Jen na horké půdě východočeské měli v době tak pozdní ještě jasné vědomí o tomto poměru a odvahu otevřeně je vysloviti. A snad ani tam by toho nebyli činili tak upřímně, kdyby nebylo bývalo piaristů, nýbrž jezovitě. Ti se o Husovi skoro již nezmiňují, tváří se, jakoby ho byli zapomněli, ale nebylo by té velké literatury svatojanské, nebýti Husa a obav z potlačeného husitství. Proto literatura tato patří nutně do rámce literatury o husitství, je to svým způsobem literatura husitská, rub husitské medaile, husitská literatura baroku. Je to literatura velkého historického bludu, o němž pracovala tři století.“

Kraus je reprezentantem názoru, že nepomucenský kult byl využit v protireformačním tažení katolické církve jako prostředek k odstranění husovské tradice a úcty české reformace. Tento názor je však diskutabilní. Skepsi ke Krausovu názoru vyjádřil již 1922 katolický historik František Stejskal: „Také není pravdou, že by úcta tato [k SJN] byla šířena za tím účelem, aby úcta mistra Jana Husi byla potlačena, neboť není myslitelné, že by v tolika spisech nebylo po té stránce ani té nejmenší poznámky o tom, nehledě ani k tomu, že protestanté (strany pod obojí od roku 1609 vlastně nebylo) úcty svatých neznali a jako vynález lidský od počátku zavrhovali. Ovšem i oni vzpomínali často mistra Jana Husi ve svých spisech a v katolickém písemnictví doby tehdejší dostává se jim odpovědi se stanoviska katolického, daleko objektivnějšího než bylo protestantské. Odtud se vysvětluje jediná nářážka na mistra Jana Husa ve spojení se svatým Janem Nepomuckým 26. června 1710 při divadle v gymnasiu OO. Piaristů v Litomyšli, kde student Heinrich v úloze Beroslava vybízel své soudruhy, aby „mu pomáhali vykořeniti čest a učení Husovo z vlasti, zvelebující uctívání svatého Jana Nepomuckého“ (Kraus, Husitství v literatuře II, 36). Jest to, jak pravím, jediná nářážka, kde se obě jména současně vyskytují, a v tolika foliantech o blahorečení a prohlášení Jana Nepomuckého za svatého ani slůvka. To jest důkazem, že katolíci ve své snaze o úctu sv. Jana Nepomuckého neměli vedlejšího úmyslu nahraditi kult Husův úctou nového světce. Že v Litomyšli došlo k onomu srovnání, nedivíme se, neboť v krajině té žil protestantský a česko-bratrský nebyl úplně potlačen. Šimák ve Zpovědních seznamech z let 1671-1725 uvádí na stránce 491 pro rok 1676 celkem 526 bludařů, roku 1705 15 a 1710 jen 4. Jest to tedy úplně nesprávně, když Kraus ve své práci dí, že motivem literatury od roku 1650 byl „doktor proti lžidoktoru, Jan proti lži-Janovi“ a že „boj za svatořečení Jana Nepomuckého jest boj proti Husovi.“ Ostatně i termin „jezoviti“ ukazuje na stanovisko páne Krausovo. Nezná asi ducha úcty svatých u katolíků, když praví: „nebylo by té velké literatury svatojanské, nebýti Husa a obav z potlačeného husitství... Jest to literatura velkého historického bludu, o němž pracovala tři století.““

Pečlivým průzkumem dostupných pramenů a literatury zjišťujeme, že sice stále tu a tam vedle hlavního zaměření svatojanského kultu na pozitivní katolickou reformu v době do mučednickovy kanonizace probleskoval aspekt protireformační, nebyl však natolik silný, aby bylo možno tvrdit, že nepomucenský kult byl svou podstatou založen na antitezi husitství a obnovy katolické církve v českých zemích.

Historik Stejskal netušil, že v prostředí piaristických gymnázií v Čechách a na Moravě byla v divadelních představeních opakovaně zpracovávána antiteze mezi jmenovci Nepomuckým a Husem, případně Nepomukem a Žižkou nebo obecně mezi nepomucenským kultem a husitskou tradicí. Stalo se tak ještě dvakrát v Litomyšli 1711, dále ve Strážnici 1721 a dvakrát v Benešově, 1722 a 1723 (→ níže). Tyto hry jsou inspirovány právě popsanou hrou *Antitheton Boemicum*.

K *Antithetonu* a k jeho polemické interpretaci vzhledem k pochopení svatojanského kultu se vyjádřil ještě Pavel Panoch ve své dizertaci z 2007. Všiml si přitom podstatných rysů sledované hry: „Protireformační akcent je v tónu replik plynule se odvíjejících jednání hry jasně zřetelný a vzdělavatelskému zaměření piaristického řádu konvenovala také její hlavní idea: násilné obrácení se ke katolické víře mělo být u každého jedince nahrazeno vnitřní, osobně motivovanou konverzí.“

└ *Antitheton Boemicum* 1710 – MENČÍK 1895, 139 – KRAUS 1918, 36-38 (citováno ze str. 37-38), 71 – STEJSKAL 1922, 53-54 (odtud cit.) – NEUMANN 1933, 53, 54 (pozn. 28) – SCHMIDT 1937, 241 – KAPNER 1971, 242-243 – BOMBERA 1990a, 109 – ZEMEK/BOMBERA/FILIP 1992, 156 – PANOCH 2007, 72-74 (citováno ze str. 74)

Straubing (N, BA, NB), jez. gymnázium

Sigillum sacramentale martyrio coronatum, das ist St. Johannes Nepomucenus umb der h. Beicht willen glorwürdiger Martyrer.

Školskou hru sehrála studující mládež na jezuitském gymnáziu ve Straubingu 3. a 5. IX. 1710, a to k povinné úctě říšskému hraběcímu domu seinsheimskému jakožto dárci ocenění za studium. Latinsko-německá periocha byla vytištěna tamtéž u Johanna Gottlieba Rädlmayra.

Periocha v úvodním argumentu představuje příběh císaře a českého krále Václava, zvaného pro tyranství druhým Neronem a Sardanapalem, který si vzal za manželku Johanu Bavorskou, dceru Alberta, vévody v Bavorsku, kněžnu velmi svatou. Zvědavý král chtěl zjistit od královnina zpovědníka JN obsah její zpovědi. Avšak světec přes mučení této svatokrádežné výzvě vzdoroval a nechtěje rozlomit svátostnou pečeť, byl utopen ve Vltavě. Smrt a posvátné mučednickovo tělo osvětily nejprve lampy a pět zářících hvězd spadlých z nebe, následujícího dne mu dalo zazářit pražské město skvělým a veřejným pohřbem. Světec podporuje novými dobrodiními ty, kteří jej uctívají, proto byl k útěše představen na veřejné scéně.

Jako zdroje, ze kterých čerpá argument hry i celé její pojetí, jsou uvedeni Henschenius ke dni 16. V. Aventinus a Pirhing. Nepochybně jde tedy o Henscheniova *Acta Sanctorum*, o sedmisvazkové dílo *Annales Boiorum* od Johanna Aventina (obsahující zprávy o Albertu z Holandska, císaři Václavovi IV., jeho krutosti a sesazení z říšského trůnu) a o některé dílo jezuita Ehrenreicha Pirhinga, který se zabýval především kanonickým právem.

Prolog hry zní: Duši zraněnou svými neřestmi se svět a rozkoše marně snaží uzdravit. Proto je povolán Kristus, lepší lékař duše.

Hra je následně rozdělena do tří částí. Jde o drama v mnohém shodné s amberskou hrou z roku 1719 (→ níže), občas je ale jemně odlišné (co do sledu scén apod.). Na konci prvního a druhé dějství je zařazen sbor, který dále rozvíjí témata uzdravení duše Kristem a poučení z mučednictví SJN vytrpěného kvůli pečetí svaté zpovědi.

Na závěr periochy se nachází seznam účastníků představení. Sv. Jana Nepomuckého hrál jáhen Johann Joseph Pögner, následovali herci z jednotlivých tříd, totiž kazisté, rétoři, humanisté, vyšší a nižší syntaxisté, gramatisté a rudimentisté. Na konci seznamu jsou zpěváci z různých tříd.

└ *Sigillum sacramentale martyrio coronatum* 1710 – SZAROTA 1979, 1283-1290 (č. I, V, 19, periocha), 1776-1782 (komentář), 1892-1893 (přehled) – SZAROTA/MORTZFELD 1987, 36

1711

Litomyšl (Č, Chru, Pr), piar. gymnázium

a. *Catholico-boëmicus Neo-Hercules Fidelinus, reviscentem in quodam districtu regni Boëmie anno 1710 haereseos hydram gloriose supplatans.*

V této hře, sehrané žáky 12. II. 1711, se objevuje protiklad postav Jana Žižky z Trocnova a SJN. Nepomuk jako nový český katolický Herkules 1710 slavně pokořuje „hydru Hereze“ v kterémsi kraji Českého království, kde ožívají vzpomínky na husitství. Husitský válečník Žižka je ve hře zpřítomněn skrze svůj obraz, před kterým personifikace Hereze zapaluje oheň. Hra končí pokolením heretiků a jejich slibem, že se dobrovolně přidrží katolické víry až do smrti.

└ BOMBERA 1990a, 109 – TÝŽ 1990b, 15 – ZEMEK/BOMBERA/FILIP 1992, 156 – PANOCH 2007, 74

b. *Honorificentia populi nostri [...] S. Joannes Nepomucenus, martyr, in oppido Boemiae Nepomuk districtus Plznensis natus, Pragae [...] 16. Maii denatus, in debitum patrii affectus indicium dramate honoratus.*

Tuto hru představili dne 25. VI. 1711 žáci rétoriky a poetiky. Děj této variace na biblický text knihy *Judit* je situován do Plzně, města vždy věrného katolické církvi, které odolalo čtyřem obležením husitskými vojsky a náporům husitských myšlenek. Plzeň je zároveň hlavním městem kraje, v němž se narodil SJN, prohlašovaný zde v biblické parafrázi za „čest našeho lidu“. V Plzni se chystají čeští předáci vzdát hold králi Janu VIII. Děj vrcholí zvýrazněním duchovní moci nad světskou sférou a v podtextu nese potlačení Husova odkazu.

└ *Honorificentia populi nostri* 1711 – BOMBERA 1990a, 109 – TÝŽ 1990b, 15 – ZEMEK/BOMBERA/FILIP 1992, 156 – NEČESANÁ 2007, 37 – PANOCH 2007, 74

Wroclaw, č. Vratislav (P, DS), akad. jez. gymnázium

Novus silentiarius Harpocrates sacer, D. Joannes Nepomucenus, metropolitanae Pragensis ecclesiae ad S. Vitum canonicus [...] martyr gloriosissimus in theatrum datus ab academica humanitate Wratislaviensi [...] anno 1711.

Třída humanity na vratislavském akademickém gymnáziu Tovaryšstva Ježíšova předvedla tuto hru ve dnech 23. a 24. VI. 1711. Dochovala se její periocha latinská a německá. Na základě tohoto zdroje děj hry, v němž je obsažena intrika, podrobně popisuje Werner Richter. Píše o něm také Kraus, který podobně jako Richter upozorňuje na „incidens“ vložený mezi pátou a šestou scénou druhého jednání: „Aesop je poslán na trh, aby koupil tam nejlepší a nejhorší; koupí jazyk.“ Nato Kraus poznamenává: „Je zajímavé, jak se tento motiv zde záhy vynořuje a jak zázraku právě jazykového je téměř vyžádáno. (Nebo je 1711 chybou tiskovou m. 1721?)“

└ *Novus silentiarius Harpocrates* 1711 (I. periocha) – RICHTER 1913, 294-296 (detailní popis hry), 296-300 (vliv této hry na Stranitzkého nepomucenskou hru) – KRAUS 1918, 71, 85-87 (datum provedení hry a její popis, citováno ze str. 85) – SCHMIDT 1937, 241 – PANOCH 2007, 90

1712

Žatec (Č, Žat, Pr), prem. gymnázium

V máji 1712 sehrála „studující mládež žatecká“, tj. latinská škola neboli gymnázium v Žatci vedené strahovskými premonstráty, vykonavateli zdejší duchovní správy, divadelní představení o SJN, mj. obzvláštním patronovi žateckých škol, jelikož zde světec dle Dlouhovského a Balbína v mládí studoval. Latinský titul představení zněl *Palmae decus atque pia gloria sive gloriosissimus martyr, D. Joannes Nepomucenus [...] scholarum Zatecensium singularis patronus*. Hru žáci věnovali žatecké městské radě. Zachovala se její latinsko-německá periocha. Ke konci divadelního představení se na scéně objevily personifikace Nepomuku, Žatce a Prahy, které soutěžily o zlaté jablko jako kdysi tři slavné krásky, důvodem jejich klání však bylo zjistit, která má nejbliže ke SJN. Šťastné vyústění učinilo všem třem městům zadost.

└ *Palmae decus* 1712

1716

Bez bližšího určení místa, dílo patrně sloužilo pouze jako vzor a nebylo předvedeno na jevišti

Joannes Nepomucenus, ecclesiae metropolitanae Pragensis canonicus per quatuor elementa honoratus.

Popis této „vzorové“ nepomucenské školní hry, u níž není zřejmé, zda byla provozována na jevišti, přebíráme z ediční publikace kolektivu autorů *Sv. Jan Nepomucký na jezuitských školních scénách* (2015). Autorem hry je „Karel Kolčava (1656-1717), jediný český jezuita, jehož dramatické dílo jako celek vyšlo tiskem. Kolčava své hry, postupně publikované pod názvem *Exercitationes dramaticae* v šesti svazcích v letech 1703-1716, pravděpodobně psal jako vzorové texty pro adepty učitelství, kteří měli v rámci přípravného kurzu na své povolání složit latinské drama nebo epickou báseň. Hra *Joannes Nepomucenus, ecclesiae metropolitanae Pragensis Canonicus, per quatuor elementa honoratus* (Jan Nepomucký, kanovník pražského metropolitního chrámu, uctěný čtyřmi živly) tento soubor uzavírá.

Kolčavovo nepomucenské drama se dělí na čtyři části, z nichž každá je věnována jednomu živlu: *Elementum terrae, Elementum aquae, Elementum ignis* a *Elementum aëris*. Ve hře jsou patrně ohlasy konceptuální poezie: konceptem se v jednotlivých částech stává právě propojení s konkrétním živlem, který se v textu objevuje v různých souvislostech a periodicky se opakujících narážkách, v podobě různorodých, co nejvynalézavějších motivů apod. Obsahem prvních dvou částí je především Janova cesta do Prahy. Jan putuje nejprve po souši: lesem, horami a venkovskou krajinou. Zde ho vítají místní obyvatelé (satyrové, strážci hor a venkované v čele s bohem stád a lesů Panem), kteří mu nabízejí různé dary země (úrodu, ale také ze země vydobyté zlato a stříbro), i samotná příroda – stromy se před ním uctivě sklánějí apod. V druhé části se Jan plaví po vodě, konkrétně po Vltavě. Vodní prostředí opět slouží k narážkám na jeho budoucí osud (Jan odmítá poslouchat oslavné zpěvy Sírén a dává přednost mlčenlivým rybám). Čtené jsou i předzvěsti jeho blízké smrti. Jan si např. „hraje“ s vlnami Vltavy a předvídá, že v nich brzy spočine, v poslední scéně vystupuje Charón. Třetí část líčí Janovo mučednictví. I zde se motiv ohně objevuje v různých podobách: Jan je „rozpálen ohněm svatě horlivosti proti neřestem“ (*ab igne Divini zeli de caelo descendentis adversus vitia inflammatur*) a tímto ohněm pak vyhání z Čech Modloslužebnictví (*Idololatria*); z pekla vyslaný Acherillus (jméno odvozeno od podsvětní řeky Acherón) vznítí v králově srdci nenávisť proti Janovi; Jan je v rámci mučení pálen pochodněmi, na rožni se otáčí i nešťastný kuchař, který nedopekl maso; místo Janovy smrti ozáří nebeský oheň – hvězdy. V poslední části, věnované vzduchu, sesílá Jupiter rozhořčený Janovou smrtí na Čechy hlad, mor, válku a pomluvu. Jan však všechna tato neštěstí odvrátí.“

└ KOLČAVA 1716, 704-774 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/
ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 36-37 (cit. text)

1718

Žatec (Č, Žat, Pr), prem. gymnázium

Strahovský profes, premonstrátský kněz Hugo Lohr, profesor rétoriky a poetiky na žateckém gymnáziu, vytvořil a žatecké městské radě věnoval divadelní představení plné básnických a řečnických prvků, které žatečtí žáci sehráli v prosinci 1718 u příležitosti (legendárního) tisíciletého výročí zbudování města Žatce. Představení nazval latinsky *Mnemosynon gloriosum*, německy *Glorreiche Gedächtnuß* (jeho text vyšel tiskem v obou uvedených jazycích) a věnoval se v něm dějinám města a jeho slavným osobnostem. Mezi nimi jmenuje SJN, který tu na latinských školách 1383 (sic!) byl premonstrátskými kněžími veden ke ctnosti a vzdělání v latinském jazyce a vyryl své jméno *JOHANNES HASSIL NEPONICENIAS* na stěnu zdejšího kostela, jak má za to věrohodná veřejná pověst. Světec zanechal Žateckým nesmírně krásný obraz svého života.

└ LOHR 1718a (l. text hry) – TÝŽ 1718b (n. text hry)

1719

Amberg (N, BA, OP), jez. gymnázium

Sigillum sacramentale martyrio coronatum, das ist St. Johannes Nepomucenus umb der heil. Beicht willen glorwürdiger Martyrer.

Tuto nepomucenskou hru předvedla 4. a 6. září 1719 studující mládež kurfiřtského gymnázia Tovaryšstva Ježíšova v Ambergu. Hra je ze dvou třetin shodná se stejnojmennou školskou hrou jezuitů Michaela Riegera, provedenou 1702 v Mindelheimu, a v naprosté většině shodná s rovněž stejně pojmenovanou hrou, uvedenou 1710 na jezuitském gymnáziu ve Straubingu (→ výše 1702, 1710). V úvodu latinsko-německé amberské synopse je *argumentum* (obsah) hry shodné s *argumentem* ve hře z 1710, v závěrečné větě se však o JN píše: „Protože tento světec přispívá sobě oddaným novými dobrodiními, zalíbilo se jej opět podat na veřejném jevišti pro potěšení jeho citelů.“

Prolog v této poslední verzi hry představuje sv. Petra, který po obdržení „moci klíčů“ od Krista ukazuje, že je třeba svatě uchovat pečeť spojenou s výkonem této moci (tedy obzvláště mlčenlivost svátostné zpovědi).

V první části hry doporučuje SJN králi Václavovi, aby se zbavil nočních můr snahou o lepší křesťanský život a čisté svědomí, očištěné sv. zpovědí. Na královském dvoře se mu za to vysmívají, o to více, že králi světec odmítá vyzradit, z čeho se mu zpovídala královna manželka, císařovna Johana. Ta poslala dva dvořany k zázračnému obrazu P. Marie do Boleslavi s prosebným dopisem, jehož obsah je však záměrně lživě vyložen, jako by panovnice žádala svou vlastní matku, aby zjedнала u jejího otce vojenský zákrok proti Václavově tyranii.

První sbor: Kristus uzdravuje nemocnou duši.

Druhá část: Johana, převlečená do mužských šatů, prchá, dokud by bouře nepřestala. Je ale prozrazena, přivlečena zpět, obviněna, že osnovala válku a vraždu císaře, a je za to vsazena do vězení. Císař znova, avšak bez úspěchu vyzývá SJ k rozlomení pečeti sv. zpovědi, aby zjistil, kdo byli komplicové manželky a čeho chtěla jeho choť dosáhnout. Královský syn Ladislaus se ve vězení tajně s matkou vymění, a tím ji vysvobodí z vězení. Má být za to ztrestán, do čehož ale vstupuje sv. Jan.

I druhé vystoupení sboru představuje Krista, který uzdravuje nemocnou duši.

Třetí část: Král si vše špatně vykládá, dává SJ krutě mučit, aby vyzradil zpovědní tajemství. Protože se zpovědník vzpěčuje, je z císařova rozkazu utopen ve Vltavě. Královnu je pak rozkázáno popraviti ve vězení. Ladislaus se za matkou opět dostává do vězení, díky převleku. V duelu je ukázána nevina SJ i císařovny, kteří nebyli zapleteni do žádného domnělého komplotu proti císaři ani do snahy ho usmrtit. Císař nařizuje zabít viníky. Císařovna, zachráněná synovou lstí, žádá od císařského manžela milost a dostává ji. Avšak vyslanec Sváté říše římské i Čechové odnímají Václavovi vládu.

V poslední scéně Johana pláče nad smrtí svatého mučedníka, jehož tělo pluje po Vltavě, nebe ho ale doprovází pochodněmi a jásosem.

Ve hře vystoupil mj. „Zisca“, vůdce povstalců.

Hudbu složil urozený pán Johann Jakob Binner, licenciát sv. teologie a kandidát církevního práva, administrátor u N. Trojice v Aichelbergu. Seznam herců a zpěváků uvedený na závěr synopse představuje žáky všech tříd gymnázia, dokonce i vyšších studijních oborů.

Na závěr lze poznamenat, že bavorské nepomucenské školské hry často pracují s dvorskými intrikami, do kterých bývá vplétána královna či císařovna Johana.

└ *Sigillum sacramentale martyrio coronatum*, BINNER 1719 – SZAROTA 1979, 1291-1298 (č. I, V, 20, periocha), 1776-1782 (komentář), 1892-1893 (přehled) – SZAROTA/MORTZFELD 1987, 36

1720

Brazílie (stát v Jižní Americe)

Kněz Hieronymus de Gama v provincii Maranhão napsal a 1720 dal provést divadelní hru ke cti, nesoucí titul *Silentium constans*.

└ LASFARGUES 1971, 112

Klatovy (Č, Plz, Pr)

Latinská mariánská družina při klatovské jezuitské koleji představila ve Svatém týdnu 1720 v divadelní hře („actio theatralis“) SJN jako obraz trpícího Krista, aby mezi svými sodály rozmnožila pobožnost k trpícímu Kristu.

└ *LA* klatov. jez. koleje, 1720 (ARSI, sign. Boh. 134, pag. 85) – *Historia collegij Clatoviensis Societatis Jesu*, 1720 (KNM, sign. VII C 29, pag. 323) – └ KRAUS 1918, 50, 71, 87 (představení nebylo asi dramatem, nýbrž živým obrazem či řadou živých obrazů) – MENČÍK 1895, 141 – SCHMIDT 1937, 241

Opava (HS, Ol), jez. gymnázium

Třída rétoriky na jezuitském gymnáziu 1720 provozovala nepomucenskou hru, která se tak dalece zalíbila, že na štědré náklady jisté osoby rétoři hru sehráli pro dychtivé publikum ještě jednou. Dle Menčíka a Krause to bylo dílo jezuitů Karla Mageta, Menčík navíc uvádí v poznámce odkaz na pramen, výroční zprávu opavské

jezuitské koleje, uloženou v ÖNB ve Vídni (č. 11972), a rovněž název díla, *Vita S. Joannis Nepomuceni*. Magetovo autorství je však diskutabilní.

Ř LA opavské jez. koleje, 1720 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 162) – L MENČÍK 1895, 141 – KRAUS 1918, 71, 87 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ ŽALUD 2015, 28 (pozn. 30)

1721

Strážnice (M, Hra, Ol), piar. gymnázium

Contraria juxta se posita magis patere ac patefieri debent, seu s. Joannes Nepomucenus in contrario opposito Joanne Žižka proponendus.

Hru představili žáci strážnického piaristického gymnázia. Námětem je protiklad mezi dvěma Jany, husitským Žižkou a katolickým Nepomukem.

L BOMBERA 1990b, 109 – ZEMEK/BOMBERA/FILIP 1992, 156 – PANOCH 2007, 74, pozn. 388

1722

Benešov (Č, Kou, Pr), piar. gymnázium

Duo sibi opposita melius et clarius stante oppositione patent, seu S. Ioannes Nepomucenus, stante contrarie opposito Ioanne Žižka, a patriotis proponendus, ut magis patriae patefieri queat, hodie scenice proponitur.

Na benešovském piaristickém gymnáziu 1722, kdy byla uvedena v užívání nová školní budova, sehrála dne 10. VIII. nejnižší třída gramatiky divadelní hru, další z řady piaristických antitetických her kladoucích proti sobě nepomucenský kult a husitskou tradici. Tentokrát žáci představili SJN v kontrastu k Janu Žižkovi, aby vlast se svými vlastenci v tomto protikladu jasněji spatřila Nepomukovy kvality a jeho nebeskou ochranu, zavrhl Žižkův odkaz a světce Jana ctíla svatou a zbožnou úctou. Ve hře si Čechie přeje, aby byla zbavena Žižkova těla, což se nakonec po různých konfliktech mezi přívrženci Žižkovými a Nepomukovými stane (Herold Žižkovo tělo vykope z posvátného místa a pochová ho pod šibenicí). Přitom SJ, patron dobré pověsti, dochází u svých vlastenců úcty (ctěn je i jeho obraz). Hru třída věnovala ke cti svého patrona a mecenáše, neveklovského faráře Ferdinanda Tejneckého, jak hlásá titul tištěné latinsko-české synopse. V tomto tisku se v latinských pasážích často vyskytují chronogramy udávající rok 1722.

L *Duo sibi opposita* 1722

1723

Benešov (Č, Kou, Pr), piar. gymnázium

Antithesis Joannea seu S. Joannes Nepomucenus, canonicus et ecclesiastes ecclesiae Pragensis, olim candidatus episcopatus Litomissliensis, doctor in cathedra Dei (Psalm. 1. v. 1.) clarius elucescens in stante contrario sibi opposito Joanne Hus, doctore in cathedra pestilentiae (Ezech. 28. v. 2.)

Nejnižší třída gramatiky benešovského gymnázia předvedla 29. VIII. 1723, v roce, „kdy jsou v Praze dvě nejvznešenější hlavy korunovány,“ další antitetickou nepomucenskou hru, nazvanou *Antithesis Joannea*, tentokrát zaměřenou na kontrast mezi SJN a Janem Husem. Šlo o úpravu nejstarší doložené piaristické antitetické nepomucenské hry *Antitheton Boemicum*, provedené 1710 na litomyšlské piaristické škole (→ výše). Blízkost obou her zaznívá jak v jejich titulech (s prohozením pořadí obou Janů), tak v samotném ději, byť jména některých postav jsou změněna a děj je poskládán rozdílně. Výsledkem je však opět vítězství nepomucenské úcty nad Husovým odkazem v Čechách, v nichž je zvládnutá role „pražského kostela“ (katedrály sv. Víta), kde SJN působil jako kanovník a kazatel. I tentokrát je světec označen za doktora na katedře Boží, Jan Hus pak za doktora (nikoliv lži-doktora) na katedře zhouby. Obě místa, odkud se sděluje doktrína, jsou zmíněna v Bibli, v *Žalmu* 1 (1. verš) a ve 28. kapitole (2. verš) knihy proroka *Ezechiela*. V titulu benešovské hry není opomenuto ani sdělení, že SJN byl kandidátem litomyšlského biskupství, tato zmínka však měla daleko větší opodstatnění, když byla hra dávana v Litomyšli.

Benešovské představení bylo věnováno ke cti říšského hraběte Jana Josefa z Wrtby, syna Františka Václava a Marie Terezie, pánů na Křimicích, Žinkovech a dalších panstvích.

Latinská synopse této hry je vyplněna četnými chronogramy. Na závěr jsou uvedena jména herců. Ti představovali následující postavy: Rudebertus, velitel husitských vojáků, velmoží Českého království, Eusebia, Ludmillus, Husselinus, metropolitní kostel sv. Víta, Alfridus, Bardolinus, husitští vojáci, žebráci, Husovi ctitelé. Ve hře také vystupují obyvatelé Nepomuku, kteří se utíkají ke svému svatému vlastenci.

L *Antithesis Joannea* 1723

Burghausen (N, BA, OB, Altötting), jez. gymnázium

S. Joannes Nepomucenus, Joannes von Nepomuck, Christi heiliger Blut-Zeug.

Žáci kurfiřtského jezuitského gymnázia (spolu s několika studenty logiky) v Burghausenu sehráli ve dnech 3. a 6. IX. 1723 divadelní hru, jejíž dochovaná latinsko-německá periocha sděluje, kdo v představení vystupoval

jako herec, kdo jako zpěvák, a co bylo obsahem tohoto díla. *Argumentum* představilo svěťce JN, nyní všude pověsti a zbožnou úctou věřících velice oslavovaného, jenž získal palmu mučednictví v době císaře Václava, syna Karla IV. Janovi se zpovídala Václavova manželka Johana. Když chtěl její choť na Janovi vyzvědět zpovědní tajemství, kněz mu odporoval, vydržel i mučení, a nakonec byl kvůli svému odporu shozen do Vltavy. Císař si přál, aby Janova smrt byla utajena, ale světla podivuhodné záře, pět hvězd, spadla z nebe a tělo vyjevila. Císař pak pocítil zjevné tresty Boží spravedlnosti, když byl zbaven císařské hodnosti a zemřel ve výčitkách svědomí. Námět vyšel z Henskense, třetího svazku ke dni 16. V. (tj. z *Acta Sanctorum* 1680), dále z Brunnera, *Annal. Boic.* část 2., kn. 6. (tam se však přímo o SJN nepíše), z Aventina a Balbína. V německé verzi obsahu hry je navíc SJN charakterizován jako „der gantzen christlichen Welt sonderbahrer Patron“, „obzvláštní ochránce celého křesťanského světa“.

Prolog: Když Náboženství přivádí Prahu, Rakousko, Bavorsko, Moravu, Slezsko k sochám sv. patronů Českého království, je Boží Prozřetelností přidružena k dřívějším nová socha SJN.

Příběh ukazuje, jak Václav podezíral svou manželku, královnu Johanu, ba dokonce ji dal uvrhnout do vězení. Královská choť byla varována dopisem, jehož zbytky král nalezl. Tajně byla z vězení vysvobozena. Král mezitím nechal mučit a do Vltavy shodit Johanina zpovědníka Jana, který se na poslední zápas o věrnost svěřenému zpovědnímu tajemství připravil poutí k Matce Boží do Boleslavi, kam putoval už předtím. Královna Johana (po jistou dobu byla v převleku) spatřila ohně na Vltavě a byla zarmoucena Janovou smrtí. Posel sdělil kurfiřtům, čeho se Václav dopouští, a kurfiřti tohoto panovníka jednohlasně zbavili císařské hodnosti. Václav zemřel bídně zasažen mrtvicí. Závěrečná scéna: Královna pláče nad Janovou smrtí, nebe jej však slaví ohni a jásosem.

└ S. *Joannes Nepomucenus* 1723 – BURR 1964, 579

Innsbruck (R, T), jez. gymnázium

Triumphale silentium S. Joannis Nepomuceni.

Císařsko-arcivévodské gymnázium Tovaryšstva Ježíšova v Innsbrucku předvedlo 3. a 6. IX. 1723 na scéně Jana Nepomuckého, „český drahokam“, který nedávno dosáhl Parnasu (byl prohlášen za blahoslaveného). „Innsbrucké Múzy“ tento drahokam věnovaly císařskému páru, Karlovi VI. a Alžbětě Kristýně, jako dar k jejich korunovací na českého krále a českou královnu. Prosily přitom nebe, aby Král králů a Pán pánů, Hospodin na věky žehnal „koruně roku dobrotivosti“ (Ž 64), která byla (resp. právě tou dobou měla být) vložena na císařské hlavy, což oslavují s celou říší Čechy a nejoddanější Tyrolsko k tomu blahopřeje.

Jak dokládá dochovaná latinsko-německá periocha, představení muselo být velkolepé, neboť se na něm účastnili nejenom žáci vybraní ze všech tříd gymnázia, ale také osoby s vysokoškolským vzděláním. Hudbu složil Johann Heinrich Hörmann (1694-1763), hudebník císařského dvora a varhaník v Innsbrucku (od 1715). Na scéně se objevila královská zahrada u Vltavy, do které v samotný večer slavného mučednictví vstoupil SJ při návratu z boleslavské pouti. Ve hře mimo obligátního mučedníka antagonisty, krále Václava, vystoupila řada postav, mj. členové bavorského dvora a služebníci bavorského knížete.

└ *Triumphale silentium* 1723

1724

Graz, č. Štýrský Hradec (R, ST), jez. akad. gymnázium

Sanctus Joannes Nepomucenus, martyr.

Rakouský jezuita Anton Maurisperm (1678-1748), rektor koleje ve Štýrském Hradci, napsal latinskou divadelní hru, která byla (27. VII.) 1724 provedena na tamním akademickém gymnáziu. Později (1730) celý text hry publikoval ve sbírce čtyř svých divadelních opusů a tuto sbírku věnoval SJN. Podrobný popis nepomucenské hry i s příslušným uvedením do kontextu poskytl Josef Fröhler. Helmut Mezler-Andelberg ve svých poznámkách k svatojánské účtě toto dílo uvedl za příklad jezuitské školské hry, která projevovala politicko-náboženskou, dynastickou a státní ideu SJN jako patrona habsburské říše, rakouských zemí. Napsal: „Pro nás jsou zajímavé symbolické scény, především epilog chápaný jako apoteóza sv. mučedníka. Čtyři nymfy Vltavy se dívají hvězdám ve vodě. Vidí Jana jako hvězdu na nebi, jemu u nohou *Pietas Austriaca*. Čtyři provincie [země], Rakousko, Štýrsko, Čechy a Německo si chtějí každá přiřknout slávu, že Jan byl jejím synem. Je to tedy podobně ušlechtilý spor mezi zeměmi pod habsburskou vládou, jako byl spor mezi Řeky o místo, kde se narodil Homér. Pokud si všechny země činí nárok na Jana, tak jenom proto, že Jan patří všem a že ony se skrze něj semknuly k jednotě.“

└ MAURISPERG 1730, 87-118 – KRAUS 1918, 71 (podle Menčička uvádí přesné datum provedení hry), 87 – SCHMIDT 1937, 241 – FRÖHLER 1957 – BURR 1964, 579 – MEZLER-ANDELBERG 1975, 39 (cit.)

Praha, Nové Město (Č, Pr), jez. gymnázium

Vox clamantis, Mariae amantis echo sive S. Joannes Nepomucenus, qvondam dilectus a Matre pulchrae dilectionis, eidem tenerrima dilectione correspondens.

Zachoval se jediný rukopis této jezuitské školské divadelní hry, provedené nejnižší gramatickou třídou pražského novoměstského gymnázia 1724. Tištěná synopse k dispozici není. Autorem hry je pravděpodobně

jezuitský scholastik Joannes Tiller (1701-1735), který příslušnou třídu v daném roce učil a jehož začerněné jméno stojí na posledním listu. Hra byla 2015 publikována s historickým i jazykovědným úvodem v původním latinském znění i v paralelním českém překladu.

Ř *Vox clamantis* 1724 – Ľ BOBKOVÁ/BOČKOVÁ 2004, 959-960 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 67, 140-187 (text hry + reprodukce tit. listu na str. 145)

Wien, č. Vídeň (R, W), divadlo u Korutanské brány

První divadelní hru („Haupt- und Staatsaktion“) se svatojánským tématem mimo školské prostředí uvedl 1724 ve Vídni zakladatel tamního prvního stálého divadla (u Korutanské brány) Joseph Anton Stranitzky (1676-1726), sám herec i autor některých kusů. Autorství svatojánské hry se mu připisuje. V každém případě nejde o hru lidovou, je však pravda, že podobu svatojánských lidových her ovlivnila. Dočkala se velikého úspěchu a pronikla i za hranice katolického světa do protestantských oblastí.

Hra nese název *Die glorreiche Marter des heiligen Johannes von Nepomuk unter Wenzeslao dem faulen König der Böhmen und die politischen Staats-streiche und verstellten Einfalt des Doctor Babra, eines grossen fovierten des Königs gibt denen Staatsszenen eine modeste Unterhaltung*. Otiskl ji Fritz Homeyer ve svém spise z 1907 (str. 145-202) a před ním Karl Weiss 1854. O původu této hry a jejím obsahu v porovnání s dalšími nepomucenskými divadelními kusy pojednal Arnošt Kraus 1918. Dva odstavce hře věnovala Elisabeth Kovács ve svém článku o úctě na habsburském dvoře a v říšském rezidenčním hlavním městě Vídni (1979). Upozornila na skutečnost, že „lenivý král Václav“ a jeho vznešená manželka Johana byli v očích diváků protipóly k právě panujícímu císařskému páru Karla VI. a jeho choti Alžběty Kristýny. Zatímco na jevišti král Václav pomocí intrik zapudil svou manželku, skrze nactiutrhání ospravedlnil své cizoložství a dal svrhnout do Vltavy kanovníka hájícího zpovědní tajemství, panovalo ve Vídni přesvědčení o šťastném manželství císaře a také o tom, že dopisy císařského páru určené papeži Klementovi XI. velmi účinně urychlily proces blahorečení českého mučedníka.

Ľ WEISS 1854, od str. 109 – HOMEYER 1907 (se Stranitzkého textem) – KRAUS 1918, 71, 74-83 – SCHMIDT 1937, 240, 243 – KOVÁCS 1979, 74

1725

Praha, Nové Město (Č, Pr), jez. gymnázium

Unio sexaginta elegantiarum Paraquariam nactus Nepomuci, istum olim Wenceslaus Piger in Albim et Moldavam projecit, pia Bohemia in sacrarium Beati Viti coniecit, eundem subinde decurrente anno jubileo coronatus Bohemorum leo annulo Piscatoris inserendum in Urbe Romana proposuit.

Hru („melodram“), jejíž námět a osnova je dokumentována dochovanou periochou, předvedli žáci rétoriky v červnu 1725, jejím autorem byl tudíž zřejmě jejich učitel, jezuitský magister Jan Pelletius. Námětem zcela alegorického kusu je snaha Čech dosáhnout Nepomukova svatořečení za pomoci císaře Karla (VI.), čemuž se snaží zabránit zastrašováním duch krále Václava IV. Čechy, trápící se dlouhým čekáním, jsou utěšeny, získávají podporu panovníka a dosahují toho, že se začne zkoumat pravost Perly, tedy JN, který má být protříben kanonizačním procesem a vyhlášen za svatého. Jan je perlou nevýslovně krásnou pro své ctnosti a svaté skutky. Plnost, ba přebohatou míru této krásy naznačuje číslovka šedesát v názvu hry, *Perla šedesáti krás*, což moderní editoři díla překládají lépe jako *Perla tisíce krás*. Námět časově souzní s právě dokončovanou českou fází kanonizačního procesu a je jedním z dokladů, že římský souhlas s Nepomukovým svatořečením byl v Čechách tou dobou netrpělivě vyhlášen. Výmluvně to sděluje další část názvu hry: *korunovaný český lev navrhl, aby (nepomucká Perla) byla ještě v tomto svatém (tj. jubilejním) roce ve městě Římě zasazena do papežského prstenu*. Téhož roku papež Benedikt XIII. vyhlásil jubileum, milostivé léto, které se jevilo jako ideální příležitost pro Janovu kanonizaci nebo alespoň pro přesun procesu do Říma. K tomuto přesunu zanedlouho skutečně došlo, proces však dospěl ke kýženému závěru zhruba po čtyřech letech.

Ľ *Unio sexaginta elegantiarum* 1725 – SPÁČILOVÁ 2009, 148 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 71, 484-493 (úvodní komentář a edice synopse hry)

Praha, Staré Město (Č, Pr), jez. akad. gymnázium v Klementinu

Gratia indeptae rea gratiae ad tribunal Matris gratiarum votivo absoluta debito in S. Joanne Nepomuceno quondam recuperatae sospitatis ergo ad beneficas Mariae aras ex voto peregrino.

Tuto hru nastudovali žáci střední gramatiky klementinského gymnázia a představili ji ve školním auditoriu 18. V. 1725. Autorem byl jezuitský magister Jan Tiller. Námět zpracovává fiktivní epizodu ze svěřenceho dětství, Janovo putování za jeho ochránkyní Pannou Marií, a nabízí tak vysvětlení, jak se Jan stal vděčným ctitelem Panny Marie. Dochovala se synopse tohoto díla, které si důmyslně hraje nejen v názvu, ale i v celkovém svém zaměření se slovem „gratia“, milost, pod nímž lze objevit samotného svěťce Jana.

Ľ TILLER 1725 – KRAUS 1918, 71, 87 – BOBKOVÁ/BOČKOVÁ 2004, 958-959 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 70, 476-483 (úvodní komentář, edice l. textu synopse a č. překlad), 580

1726

Praha, Staré Město (Č, Pr), jez. akad. gymnázium v Klementinu

Nobilissima sapientis lectio: Vanitas vanitatum, ex libro aeternae Veritatis desumpta et pro fundamento coelestis in terra occupationis Adolpho, illustri stirpis avitae surculo, per sacratioem magistrum, Joannem Nepomucenum, quondam recitata.

Žáci nejvyšší gramatikální třídy gymnázia, tedy syntaxe, předvedli 31. V. 1726 odpoledne hru svého učitele, jezuitského magistra Jana Tillera, která patří k nejzajímavějším svatojánským školským hrám. SJN zde vystupuje jako dokonalý, velmi obratný učitel zbožného života, který přivádí urozeného mladíka Adolpha od nástrah světské marnosti k životu pro nebe. Ve hře se při nasměrování mladého člověka k duchovnímu rozměru života rozvíjí výrok Písma sv. „Marnost nad marnost“ (*Kaz 1,2*) do konkrétních příkladů a poučení. Moudrý muž Jan je zde pojmenován „otcovským příjmením Hassil“ (→ A.1, Žatec 1/, C.1, Žatec 1/), které hrou protikladů odkazuje na jeho vroucnost, vroucí lásku. Jak se praví v synopsi (dochovala se v latinské a německé verzi), tento světec „se zázračně narodil v Nepomuku, aby přiváděl k dokonalé svatosti jiné, ale především aby svatě žil sám.“ Jeho duchovní vedení přivádí k odevzdání se „bezmezně nebeské nesmrtelnosti.“

└ TILLER 1726a (l. periocha) – TÝŽ 1726b (n. periocha) – KRAUS 1918, 71, 87-88 – BOBKOVÁ/BOČKOVÁ 2004, 958 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 70, 494-503 (úvodní komentář, edice l. textu synopse a č. překlad)

1728

Augsburg, č. Augšpurk i Aušpurk (N, BA, SCH), jez. gymnázium

Triumphale silentium Sancti Joannis Nepomuceni a Sacra apostolica Romana curia publico Sanctorum cultu honorandum in theatro publico dandum.

Žáci jezuitského gymnázia sv. Salvátora předvedli 2., 3. a 6. IX. 1728 hru, ve které divadelním uměním, hudbou i zpěvem vylíčili Nepomukovo uchování zpovědního tajemství jako příklad hodný následování. Do představení se zapojilo více než šedesát gymnazistů a v chórech vystoupilo kolem čtyřiceti zpěváků, mezi nimi různí spolužáci Leopolda Mozarta a z třídy humanistů Franz Karl Joseph Anton hrabě Fugger von Babenhausen. Dochovala se latinsko-německá periocha uzavřená přehledem herců a zpěváků.

└ *Triumphale silentium* 1728 – BURR 1964, 579 – LAYER 1975, 200-201, 216

Linz, č. Linec (R, OÖ)

1728 zde byla provedena nepomucenská hra.

└ SCHMIDT 1937, 241

1729

Praha, Nové Město (Č, Pr), jez. gymnázium

Angelus ad aras, D. Joannes Nepomucenus.

Jezuitský učitel Antonín Machek (1705-60) napsal pro rudimentisty divadelní hru o SJN jako malém chlapci, který na cestě za vytouženou ministrantskou službou překonává nástrahy svých soupeřů, aby se s nimi v závěru smířil a jako služebník u oltáře se pro všechny stal vzorem hodným následování. Žáci dílo sehráli 27. V. 1729, krátce po svatořečení. Dochovala se jak latinsko-česká synopse této hry, tak také rukopis jejího úplného textu.

└ MACHEK 1729 (úplný text hry) – └ MACHEK 1729 (l.-č. synopse) – BOBKOVÁ/BOČKOVÁ 2004, 959-972 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 30, 67, 69, 72-139 (+ obr. na str. 81) (edice pův. l. znění hry a její č. překlad)

Telč (M, Jih, Ol), jez. gymnázium

Lux gemmae celsissima e monte Quirinali inter colles aeternales Vaticano oraculo sublimato sanctitatis sideri, Divo Joanni Nepomuceno, in Celsissimo et Reverendissimo S. R. i. principe ac Domino, Domino Iacobo Ernesto, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopo Seccoviensi e S. R. i. comitibus de Liechtenstein [...] splendidissime collucens.

Držitel telčského fideikomisu František Antonín říš. hr. z Lichtenstein-Castelcornu dal od 1726 na vrchu mezi městem a osadou Krahulčí budovat kapli, kterou dne 4. VII. 1729 slavnostně posvětil bratranec zakladatele Jakub Arnošt hr. Lichtenstein-Castelcorn, biskup sekovský a kanovník olomoucký, a to z vůle olomouckého biskupa, kardinála ze Schrattenbachu (→ A.1, Krahulčí). V souvislosti s touto událostí sehráli o tři dny později (7. VII.) žáci (snad především rétoři) telčského jezuitského gymnázia divadelní hru *Lux gemmae celsissima*. Představení zhlédl biskup-světitel i telčská vrchnost s příbuznými z Lichtensteinského rodu. Vyšla také doprovodná synopse v latinské a německé mutaci, v též typografické úpravě. Autorem této alegorické gratulační hry byl pravděpodobně profesor telčské rétoriky, jezuita Josef Tham. „Alegorie si hraje s motivem drahokamu symbolizujícího sv. Jana Nepomuckého a vedlejším motivem pahorků – vatikánského, kvirinálského a telčského,

ze kterých září jeho sláva. Geniové telčského gymnázia i města samotného, kteří byli dle synopse hlavními postavami hry, vzdávají čest nejen nově kanonizovanému světci, ale také světiteli kostela i celému rodu Liechtenstein-Castelcorneo.“

R LA telčské jez. koleje, 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 330) – L *Lux gemmae celsissima* 1729 (l. synopse) – KRAUS 1918, 51-52 – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/HNILICOVÁ 2020, 182, 339-340 (kat. č. C.II.10) (odtud cit.) – BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 30-31

Uherské Hradiště (M, Hra, Ol), jez. gymnázium

Divus Joannes Nepomucenus patiendo martyr gloriosissimus.

Žáci střední gramatiky 21. III. 1729 předvedli drama o konfliktu zpovědníka JN s králem Václavem, které vyvrcholilo světovou mučednickou smrtí. Hru napsal jezuitský magistr Jan Winkler ještě v době, kdy nebyl stanoven termín kanonizace. Patrně zjištění jejího data inspirovalo hradištské jezuitu, aby zorganizovali provedení hry v neobvyklém březnovém termínu, pouhé dva dny po římském prohlášení JN za svatého.

Dochoval se rukopis úplného textu hry, který vyšel 2015 v novodobé edici s českým překladem.

R WINKLER 1729 – L BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015, 29, 68, 250-303 (popis hry a edice jejího pův. l. textu a č. překlad), 580-582

II. Oratoria a zpěvohry

1721

Resonans silentium in S. Joanne Nepomuceno, latinská zpěvohra oslavující život a smrt SJN. Autor tohoto díla, skladatel císařské komory ve Vídni Carlo Agostino Badia (1672-1738), se narodil v Benátkách nebo snad ve Veroně, od 1694 byl císařem Leopoldem I. ustanoven skladatelem, byl poslán za dalším vzděláním do Říma a pravděpodobně 1697 se vrátil do Vídně. Nepomucenské oratorium věnoval pražskému arcibiskupovi (Františku) Ferdinandu Küenburgovi, kterého si vybral proto, že právě tomuto církevnímu prelátovi ležela na srdci podpora a šíření cti a úcty tak zázračného světce JN, který je opěvován hlasem lidu (úvodní věnování). Hra vyšla tiskem univerzitního tiskaře Andrease Heyingera ve Vídni 1721.

V úvodním „argumentu“ je krátce shrnut život a mučednická smrt. V samotné zpěvohře či oratoriu vystupuje český král Václav, královna Johana, JN a „hlas lidu“. Oratorium je rozděleno klasicky do dvou částí, na závěr zpívá sbor. Nevíme však, zda toto nejstarší nepomucenské oratorium vůbec bylo někdy nastudováno a zrealizováno.

L BADIA 1721

1723

Blíže neurčené místo, nejspíš Brno (M, Brn, Ol)

1723 vyšel v Brně tiskem popis jeviště vyzdobeného k oslavě, patrně umístěného na volném prostranství. Popis byl v závěru doplněn textem oratoria *Epilogus von denen fünf Sinnen*. Snad obojí, vyzdobené *theatrum* a drobná zpěvohra o pěti smyslech člověka, bylo užito k oslavě SJN v Brně samotném 1723 (je doloženo, že toho roku se konalo dvojí kázání v chrámu na Petrově a jedno v kostele sv. Mikuláše na dnešním náměstí Svobody, → C.1, Brno 1, 8b/).

L *Ewige Sternen-Glory* 1723

1724

Brno (M, Brn, Ol), koleg. chrám sv. Petra na Petrově

Na Moravě započala tradice nepomucenských oratorií již 1724 (v Praze teprve 1729), když bylo v Brně zahráno oratorium *Ruhmwürdiger Kron- und Ehren-Streit*, které zkomponoval vídeňský skladatel Giuseppe Porsile (1672-1750). Zachovalo se libreto ve foliovém formátu (text neznámého autora), zápis hudby se však nedochoval.

Toto německé oratorium bylo provedeno v královském kolegiálním kostele sv. Petra na Petrově v samotný den slavnosti 16. V. 1724. Skladatel hudby, řečený mistr Porsile, byl dvorní a komorní hudebník Jeho císařského a královského Veličenstva. V oratoriu vystupují postavy *Wohlredenheit* (Správná mluva, „Dobromluvnost“), *Wenceslaus*, *S. Joann: Nepom.*, *Verschwiegenheit* (Mlčenlivost). V některých partiích zpívá *Chorus*. Oratorium je rozděleno do dvou částí. Jeho libreto je tištěno ve foliovém formátu.

Milano, č. Milán (I, Lombardia), král. a císařská kaple Santa Maria della Scala

La Calunnia delusa, oratorio in onore di S. Giovanni Nepomuceno, taumaturgo della Boemia.

Toto italské nepomucenské oratorium na text neznámého libretisty bylo provedeno v milánské kapli Santa Maria della Scala v poslední den oktávu, 23. V. 1724. Zachovalo se libreto tištěné v Miláně, které dokládá, že vedle hlavního autora, Ignazia Balbiho, se na tomto hudebním díle podíleli skladatelé Giuseppe Paladini, Giacomo Machio, Giuseppe Sammartini, Giovanni Battista Sammartini, Giovanni (Francesco) Maria Marchi, Francesco Fiorino, Angelo Maria Scaccia a Carlo Baliani. Ti přispěli jednotlivými áriemi.

└ *La calunnia delusa* 1724 – SPÁČILOVÁ 2006, 164 – TÁŽ 2009, 151, 159 – STRAKERLOVÁ 2017, 23

Blíže neurčené místo, nejspíš München, č. Mnichov (N, BA, OB)

Pamětní tisk *Ewig-gestirnete Glorie*, vydaný v Mnichově 1724, popisuje jisté *theatrum* (lešení, jeviště, podium), resp. jeho výzdobu. Po obou jeho stranách bylo rozmístěno dvanáct osvětlených emblémů s německými chronogramy, líčících Nepomukovu životní cestu od kolébky po hrob. Uprostřed *theatra* se nacházel anděl, který držel spletené palmové ratolesti, věnec s liliemi a patero hvězd. I k tomuto výjevu se vztahovalo lemma a doprovodný německý chronogram. Vizuální výzdoba byla doprovázena zpívaným epilogem, v němž vystoupilo Pět smyslů. V jednu chvíli na scénu přišel sám světec Jan, byl ozářen, prst kladl na ústa a kříž na hrud. Na závěr zazpívalo všech Pět smyslů společnou árii.

Je pravděpodobné, že toto představení doprovázelo blíže neznámou mnichovskou svatojánskou slavnost, uspořádanou snad v souvislosti se založením nepomucenského „spolku“ při hlavním mnichovském chrámu Naší milé Paní (→ C.3, 17).

Co se však jeví jako jisté, je inspirační zdroj, ze kterého popisovaný mnichovský tisk vychází, což je brněnský tisk *Ewige Sternen-Glorie* z předchozího roku 1723, který rovněž popisuje jeviště (snad v otevřeném prostřanství) a oratorium sestávající ze závěrečného epilogu Pěti smyslů (→ výše).

└ *Ewig-gestirnete Glorie* 1724

1725

Wien, č. Vídeň (R, W), Vysoký most

Vídeňský dvorní varhaník a kapelník dómu sv. Štěpána Georg Reutter st. (1656-1738) napsal hudbu k německému oratoriu *Ortus ab occasu, das ist Die Erhöhung in der Stürzung des glorreichen Martyrers S. Joannis von Nepomuck*. Autorem libreta byl Heinrich Rademin (1674-1731) původem z Hamburku. Byl to významný divadelník, který byl v kontaktu s českou šlechtou (např. s Františkem Antonínem Sporckem nebo Janem Adamem Questenbergem). Dílo zaznělo při osmidenní oslavě na vídeňském Vysokém mostě, která započala 13. IX. 1725 slavnostním uvedením nové kaple, zbudované nad zdejší starší mosteckou sochou. Kaple se stala jedním z center svatojánské úcty v císařském rezidenčním městě a také v následujících letech při ní byla v rámci výročních oslav provozována oratoria tvůrčí dvojice Rademin-Reutter (→ C.1, Wien I. 7/).

└ RADEMIN, REUTTER 1725 – SPÁČILOVÁ 2009, 150, 159

1726

Bratislava (Uhry, dnes hlavní město Slovenska)

Kapela v Bratislavě sídlícího ostříhomského arcibiskupa a uherského primase Imricha Esterházyho (ve fun. 1725 † 1745) provedla v tomto městě oratorium *Memoria justi cum laudibus oder Denck- und Ehren-Wahl, durch die drey Kraefften der Seele als Bedaehtnuß, Verstand und Wille [...] zu Lob und schuldiger Ehre dem wunderthaetigen Blut-Zeugen S. Joanni von Nepomuck in einem Oratorio gesungener vorgestellt*. Toto dílo vytvořili dva členové zmíněného hudebního tělesa, Friedrich Syhn (jinak dvorský kancelista), který napsal text, a skladatel Johann Matthias Schenauer († před 1760), který zkomponoval hudbu. Oratorium bylo provedeno 1726 nejspíš u příležitosti vysvěcení sochy v zahradě arcibiskupova bratislavského paláce (→ A.5, Bratislava 2/).

└ KAČIČ 2014, 281

Milano, č. Milán (I, Lombardia)

1726 bylo v Miláně publikováno libreto italského oratoria *Il martirio di S. Giovanni Nepomuceno*. Dílo s nejvyšší pravděpodobností zhudebnil italský skladatel a pěvecký pedagog Nicola Porpora (1686-1768), generačně náležející ke skladatelům tzv. „neapolské školy“, zároveň však představitel postupně se prosazujícího „galantního slohu“. Skládal především operní a chrámovou hudbu. Kromě své rodné Neapole působil také v Benátkách, Londýně, Drážďanech a ve Vídni. Na počátku 1725 se vrátil z cest (z Říma a zaalpského cestování po Rakousku a Německu), usadil se v Benátkách a začal spolupracovat s Pietrem Metastasiem. V prosinci 1725 zde uvedl svou operu *Siface*, kterou také během karnevalu následujícího roku představil v Miláně. Kontakty

s tímto městem rozvinul nepochybně také provedením zmíněného nepomucenského oratoria, jehož libreto dostalo povolení k tisku 7. VI. 1726. V libretu nejsou autoři textu ani hudby uvedeni, text se však velmi věrně shoduje s textem stejnojmenného oratoria, které o šest let později zaznělo v Brně z rozkazu olomouckého biskupa a kardinála Wolfganga Hannibala Schrattenbacha a v jehož libretu je jako autor hudby uveden „Sig. Nicola Porpora, maestro del ospitale degl' incurabili di Venezia“, zatímco za původce „poezie“ je označen „Sig. Marchese di S. Christina“, osoba ne zcela známá, pravděpodobně Carlo Emanuele d'Este di San Martino (1708-1766). Toto je jediné jeho známé libreto.

Je poměrně jasné, že Porpora oratorium zkomponoval již pro milánské provedení 1726. Další samostatný titul tištěného libreta z 1726 zní: *Beato Joanni Nepomuceno pro perennitate Domus Austriacae vota Germaniae* – „Blahoslavenému Janu Nepomuckému jako výraz proseb Německa za věčné trvání Rakouského domu.“ Z toho se dá usuzovat, že oratorium si objednali a finančně je zaštitili v Miláně usazení a činní „Němci“ (lidé ze Svaté říše římské) podporující habsburskou nadvládu nad milánským vévodstvím. Zároveň se jedná o další doklad vzývání BJN jako patrona rakouských Habsburků a jejich říše.

└ *Il martirio* 1726 (it. libreto milánského představení) – DI S. CHRISTINA/PORPORA 1732 (it. libreto brněnského představení, s krátkým shrnutím v němčině) – SPÁČILOVÁ 2006, 163-164, 195 – TÁŽ 2009, 151, 159 – TÁŽ 2014, 148 – STRAKERLOVÁ 2017, 6, 10, 18, 23-24, 26-28

Olomouc (M, Olo, Ol), jez. k. P. Marie Sněžné

Unüberwindliche Verschwiegenheit des wunderthätigen Blut-Zeugen Christi, S. Joannis von Nepomuck.

V kostele olomouckých jezuitů zaznělo 1726 německé oratorium, po hudební stránce dílo vídeňského dvorního skladatele Francesca Bartolomea Contiho (1681 či 1682-1732). Conti se narodil ve Florencii, od 1701 působil na habsburském dvoře ve Vídni jako theorbista, byl rovněž hráčem na mandolínu a dvorním skladatelem byl jmenován 1713. Od 1711 byl vice-kapelníkem ve Vídni a měl i další úřady. K českým zemím ho vázaly úzké vztahy. Autor textu oratoria není znám. Za vznikem a provedením olomouckého oratoria lze tušit osobu olomouckého kanovníka a arcijáhna Jana Matyáše z Thurn-Valsassiny, ctitele.

└ *Unüberwindliche Verschwiegenheit*, CONTI 1726 – SPÁČILOVÁ 2014, 138, 140, 157 – STRAKERLOVÁ 2017, 22

Praha, Staré Město (Č, Pr), far. a kláš. k. sv. Kříže Vět.

Ve svatojánském oktávu byla u pražských cyriaků u oltáře od páté hodiny odpolední dne 21. V. (nebo snad 31. V.) provedena dvouhodinová oratorní hudba či opereta („cantanella seu opera“) o životě a dívech, složená signorem Garaffe. K představení sezval místní probošt Cyriak Jan Adam Mendel ze Steinfelsu (ve funkci 1717-30) početné a početné obecenstvo.

└ NOVOTNÝ 2002, 184 – JIŘINEC 2007, 116 – TÝŽ 2008, 117

Salzburg, č. Salcburk, dř. Solnohrad (R, S), arcib. letní rezidence Mirabell

Jeden z nejvýznamnějších a nejvlivnějších představitelů evropské barokní hudby, vice-kapelník císařské kapely ve Vídni, Benátčan Antonio Caldara (cca 1670-1736), byl požádán salzburským arcibiskupem Františkem Antonínem Harrachem, příslušníkem české šlechty, aby zkomponoval oratorium. Skladatelova vlastnoruční partitura, uložená dnes ve vídeňské instituci *Archiv der Gesellschaft der Musikfreunde*, nese pouze název *Oratorio do San Giovanni Nepomuceno* a datum dokončení „17 Marzo 1726“ bez dalšího bližšího určení. Tištěné libreto nese název rozvedený do bohatší podoby: *Il segreto incontaminato sotto il sacrosanto sigillo della confessione, sostenuto con la sua morte dal santo il grande taumaturgo Giouanni Nepomuceno, canonico della cattedrale di Praga, predicator insigne, confessore, ed' elemosiniere regio*.

Caldarův mistrovský kus zazněl „u příležitosti první slavnosti slavené v nově vzroslé kapli Mirabelu,“ tedy na začátku nebo během oslav probíhajících v nově postavené kapli v arcibiskupově salzburské letní rezidenci čili zámku Mirabell (→ A.2, Salzburg 5/). Nepomucenská zámecká kaple byla vysvěcena 12. V. 1726 a následně se v ní odehrál slavnostní oktáv (→ C.1, Salzburg 4/).

Skladatel psal pro arcibiskupa Harracha vokálně dramatická díla každoročně již od 1716. Zmíněné oratorium bylo jednou z jeho posledních skladeb napsaných pro tohoto preláta, který zemřel 1727.

Hlavní osou příběhu oratoria je konflikt mezi českým králem Václavem IV. a jeho manželkou Johanou, kterou panovník podezírá z nevěry. Královnin zpovědník Jan má žárlivému manželovi prozradit vše, co se od královny dozvěděl pod pečeti zpovědního tajemství. Jan odmítne, a tak jej Václav potrestá mučením a odsoudí ho k smrti shobením z mostu do řeky. Prostředníkem mezi rozvádněnými stranami je králův ministr, který má důležitou úlohu také v závěru oratoria, kdy vstupuje na scénu rozvášněný dav žádající tyranovu smrt. V této chvíli, kdy se od Václava s hrůzou odvrací i jeho věrně milující manželka, upomíná ministr na povinnou úctu, již jsou poddaní vůči králi zavázáni. Jen ať dostane král možnost, aby mohl za své skutky činit pokání. Jedinou nadpřirozenou postavou, podtrhující duchovní drama příběhu, je anděl dodávající Janovi odvahu v jeho smrtelných úzkostech a poté i během strašlivého mučení, které mu král připravil.

Psychologie vystupujících postav je přesvědčivě vykreslena v libretu (od neznámého autora) a vynikajícím způsobem vyjádřena Caldarovým zhudebněním.

└ *Il segreto incontaminato*, CALDARA 1726 – HAHNL 1979, 108 (pozn. 97) – Antonio Caldara 2006 – SPÁČILOVÁ 2006, 164 – TÁŽ 2009

Wien, č. Vídeň (R, W), Vysoký most

Během oktávu slaveného u kaple na Vysokém mostě ve Vídni (oslavy začaly 19. V. 1726), nebo spíše ještě před tímto oktávem zaznělo německé oratorium *Der liegend-obsiegende Held*, jehož provedení je datováno do „dne skutečného svatořečení“, 16. V. 1726. Autorem libreta je Heinrich Rademin, hudbu složil Georg Reutter st., císařský varhaník a kapelník dómu sv. Štěpána. Je to symbolická zpěvohra, v jejímž úvodu se objevují dva citáty z Písma, které uvádějí diváka do děje. Ve hře vystupuje pět sólových postav a sbor ve dvou rolích. Zpívající postavy jsou: Radost, Horlivost ve víře, Láska k Bohu, Svědectví pravdy, Křesťanská hrdinská odvaha. Sbor představuje Církev vítěznou a Církev bojující.

└ RADEMIN, REUTTER 1726 – SPÁČILOVÁ 2009, 150, 159 – BOHADLO 2016, 22, 25

Blíže neurčené místo, nejspíš Praha

Dochovalo se libreto oratoria *Gloriosa laurus Divi Joannis Nepomuceni*, trojím úvodním chronogramem datované do 1726. V názvu se autor hudby označuje za Nepomukova „oddaného a slabého služebníka“, který světcí tento „slavný vavřínek“ (*gloriosa laurus*) „figurálně“ věnuje. Vzhledem k tomu, že libreto vyšlo tiskem v Praze a jeho text končí výzvou k Čechii, milované vlasti, aby se radovala z JN jako velikého ochránce, zdá se velmi pravděpodobným, že dílo bylo provedeno v Čechách, konkrétně v Praze.

└ *Gloriosa laurus* 1726

1727

Wien, č. Vídeň (R, W), Vysoký most

Německé oratorium *Schweigendes Oraculum*, dílo libretisty Heinricha Rademina a vídeňského hudebního skladatele, císařského dvorního a komorního varhaníka a svatoštěpánského dómského kapelníka Georga Reuttera st. zaznělo během oktávu u kaple na Vysokém mostě dne 19. V. 1727 (podle dobových zpráv). Dochovalo se tištěné libreto, které však oratorium datuje do 16. V. 1727. V úvodu tohoto tisku jsou dva citáty z Bible a přehled rolí. Vystupuje zde král Václav, jeho manželka Johana, její zpovědník SJN a králův důvěrník Oslaus. Sbor představoval dvorské služebníky a lid.

└ RADEMIN, REUTTER 1727 – SPÁČILOVÁ 2009, 150, 159 – BOHADLO 2016, 22, 25

1728

Wien, č. Vídeň (R, W)

a. *Joannes in eodem, das ist Der im Leben und Todt unveränderlich-beständige Liebhaber Gottes und der Kirchen, heiliger Joannes von Nepomuck.*

Německé oratorium s textem Heinricha Rademina a hudbou císařského dvorního a komorního varhaníka a kapelníka dómu sv. Štěpána Georga Reuttera st. zaznělo při oslavě 16. V. 1728 u kaple na vídeňském Vysokém mostě. V oratoriu vystupují postavy SJN, krále Václava, královny Johany a králova milce Zytha. Dále zde zpívaly tři sbory představující královny milce, poutníky a přihlízející lid.

└ RADEMIN, REUTTER 1728 – SPÁČILOVÁ 2009, 150, 159 – BOHADLO 2016, 22, 25

b. *Die bedruckte, aber nicht unterdruckte Standhaftigkeit in Marter und Todt des heiligen Joannis Nepomuceni.*

Německé oratorium s hudbou Alexandra Endtera bylo provedeno 20. V. 1728 při pobožnosti, kterou ve farním kostele měšťanského špitálu sv. Kláry ve Vídni uspořádal nejmenovaný ctitel. V oratoriu zpívaly postavy královny Johany, anděla, Jana a krále Václava a také sbory králových služebníků a lidu.

└ *Die bedrückte, aber nicht unterdrückte*, ENDTER 1728

III. Svatý Jan Nepomucký v písních

První v historii, kdo se přímo zmínil o svatojánské písni, byl Jan Ignác Dlouhovský z Dlouhé Vsi v rukopisném životě, který sepsal v době kolem 1668. Píše, že v nepomucké oblasti kdysi měli velmi starožitnou píseň o blahoslaveném Janovi, kterou zbožně zpíval i venkovský lid.^{a)} Bohuslav Balbín tuto informaci od Dlouhovského převzal a posunul ji do přítomného času, že totiž taková prastará píseň o BJ na Nepomucku koluje a rolnický lid ji rád zpívá.^{b)} Není známo, zda skutečně taková píseň existovala. Jisté je, že 1680

Nepomučtí ve snaze odvrátit hrozbu morové nákazy organizovali různé veřejné modlitby a pobožnosti ke cti svého krajana JN a že přitom také zpívali píseň *Svatý Jene Nepomucký, krajane a patrono český*, jak to po letech dosvědčil jeden z nepomuckých radních v 1. beatifikačním procesu.^{e)} Byla to s nejvyšší pravděpodobností píseň, která vyšla tiskem 1704 a 1715 (viz níže na prvním místě chronologického přehledu).

Řadu zpráv o písniích složených a zpívaných k poctě přinesl svatojánský dotazník z 1715. Vše do podrobnosti zachycuje katalog C.1. Zde je poskytnuto shrnutí:

V některých místech, kde kořeny svatojánské úcty sahaly do minulosti překračující mez lidské paměti, jako v Sušici, Toužimi, Manětíně, býval obvyklou součástí prokazování této úcty zpěv, v Manětíně v jazyce českém i německém. V Jilemnici, kde se vzdávala úcta a čest SJN po dlouhý čas, pěli lidé písně k jeho poctě veřejně i soukromě. K výbavě domácností obyvatel města Ústí nad Labem, dalším tradičním centru úcty, patřily i nepomucenské hymny či písně. Pražské souměstí v tomto ohledu hrálo co do starobylosti úcty přednostní roli. Když sem po vídeňských studiích někdy cca 1684 zavítal křížovník Jan František Beckovský, viděl, jak mládež a nevínooučká děťátka, učící se teprve abecedu, doma i venku velmi zbožně zpívají zbožné písně o našem divotvůrci SJN, k velikému podivení cizinců.^{d)}

Od 1685 se rozvíjelo Nepomukovo uctívání v Holicích ve východních Čechách a v Husinci v Pošumaví. Na obou těchto místech bylo zbožné prozpěvování písní k mučednickové cti naprosto běžné (v Husinci šlo o zpěv tištěných svatojánských písní při výročním procesí). Od 1686 lze pozorovat, že v Unhošti lidé BJN uctívají různými krásnými písněmi. Podobně se dělo od 1695 v Opočně v hradecké diecézi, kde lid zpíval u světcových soch, a o něco déle ve Stráži na Tachovsku, kdy místní hudebníci chválili SJN zpěvem den před jeho svátkem i v samotný svátek. V Kamenici nad Lipou byl světec ctěn každý týden jistou písní v kostele již 1701 a do 1715 se svatojánské prozpěvování stalo každodenní součástí života domácností. Lid „velmi horlivě“ zpíval píseň také při výroční pobožnosti u sochy v Kobylníkách, kam se konávalo procesí z klobuckého kostela počínaje 1706. Podobně se o rok později započala procesí z dobřenickeho kostela k soše na královské silnici u Kratonoh, rovněž za zpěvu zbožných písní. Farnost Hrádek nad Nisou rozvinula od 1708 svatojánskou úctu zpěvem německé písně tak dalece, že se pěla denně během mše sv. ve farním kostele, jednou či dvakrát týdně ve filiálních kostelech (Jítrava, Křížany, Zdislava) a každodenně ve školách farnosti.

U sochy na sloupu u Červeného dvora v Markvarticích se od 1711 při oslavě 16. V. večer zpívaly některé německé, v tamní farnosti známé písně. Od vztyčení sloupu se sochou v Křivsoudově (1712) každý den při stmívání, žádný den nevyjímaje, mládež na vlastní popud zpívala několik českých písní s velikým povzbuzením obyvatel. Nepomucenské písně se staly součástí každodenních pobožností konaných v morovém r. 1713 u všech tří sloupů farnosti Město Touško (vedle farní obce ještě v Čeminách a Kozolupech).

Stav pěveckých pocť 1715 je konkretizován v Čechách na dalších místech:

V okolí Prahy na působištích křížovníků s červenou hvězdou v Tursku (zpívala se tu obecná píseň složená ke chvále, kterou vydal člen křížovníckého řádu P. Beckovský)^{e)} a v Dobřichovicích (farníci i lidé z okolí uctívají JN písněmi, ve kterých je téměř vždy nazýván svatým), dále v Říčanech (zbožný lid v hymnech a písních vyjadřoval chvály), na Kolínsku v Solopyskách (zvláště gramotní lidé uctívali BJN také písněmi), směrem na severovýchod v Loukovci (ve výroční den mučednictví muži i ženy z vlastního popudu před sochou umístěnou nad vchodem do fary téměř půl hodiny uctívají SJN zbožnými písněmi), dále v Turnově v hlavní části města (u zázračné sochy na sloupu znějí od začátku jara až do drsné zimy různé zpěvy brzy po západu slunce až do pozdní noci za velké účasti lidí, ba také děti k soše pořádají průvody a velmi zbožně zpívají k poučení dospělých) a v dolním městě (zdejší obyvatelé zpívají písně u kaple za mostem), a ještě dále v Rychnově u Jablonce nad Nisou, ke farníci ve farním kostele i na cestách velmi často zbožně prozpěvují píseň *Joannes heyliger Patron von Nepomuk geboren*, jejíž zpěv je tou dobou doložen také ve farním kostele ve Vejprtech na pomezí s luterány.^{f)}

U sochy u mostu přes Orlici před hradbami Hradce Králové zněly pobožné písně ve svátek. V Horním Jelení bylo slyšet písně ke cti často během týdne ve farním kostele. V Červené Řečici místní děkan neslyšel od dětí zpívat tolik písní o žádném světcí, jako o BJN. Týž mučedník byl uctíván písněmi také na celém území počáteckého děkanství. V Hosíně se zpívaly schválené písně při výroční mši v den, což probíhalo také v Lažišti, kde zněly písně české. V Hluboké nad Vltavou se den před svátkem i ve svátek scházivali mnozí ctitelé z tohoto městečka u dřevěné sochy v sloupu u dvou lip a při tom zpívali loretánské litanie a svatojánský zpěv. V Klučenicích měly k dispozici obvyklé tištěné písně, které lid zpíval. V Prachaticích kvetla úcta od téměř nepamětné doby. Den před svátkem se tu hrálo a zpívalo u sochy (snad tou, která byla vztyčena 1715 před městskou branou) skoro až do jedenácté hodiny v noci za shromáždění téměř celého města.

V širokém okolí Nepomuku je doloženo zpívání zbožných svatojánských písní na kůru farního kostela v Kolinci, ve Velharticích jak na kůru, tak u sloupu před farním kostelem, a když se zpívala píseň na kůru farního kostela v Němčicích (mezi Nepomukem a Klatovy), což se dělo velice často, celý kostel propukal v oslavě. V Chotěšově na Plzeňsku se u sloupu se sochou uprostřed vsi téměř denně navečer shromažďovali lidé obojího pohlaví a po recitovaném posvátném růženci zpívali zbožné ódy, složené ke cti. Mírošovičtí obyvatelé z vlastního popudu a horlivosti přicházivali také k soše uprostřed vsi, a to za soumraku v den před výročím, a zpívali tam české písně. Obyvatelé města Rokycan i mimoměstský lid, ti všichni, opět za soumraku, ale každou

sobotu po dobu jedné hodiny projevovali svou horlivost vůči SJN u jeho sochy na sloupu na menším náměstí u Pražské brány, modlili se tu litanie, zpívali rozličné písně a pronášeli mnoho modliteb. V Srbsi v Rakovnickém kraji zpívali písne v den Nepomukova utopení.

Svatojánské písne zněly i v litoměřické diecézi v Dlažkovicích (každou neděli a svátek večer u sloupu či soše na farní hoře), Libčevsi (píseň zpívali na kolenou před sochou místní žáci v každý školní den dopoledne a také odpoledne předtím, než se měli rozejít) a v Milešově (za příznivého počasí se o vigilii u sloupu se sochou uprostřed vsi zpívaly figurální mariánské litanie s některou německou písní, k čemuž se shromažďoval lid ze vsi).

Morava hlásila prokazování poct písňemi a zpěvy v městských centrech, Velkém Meziříčí, Telči, Třebíči, Moravském Krumlově, Náměstí nad Oslavou (školní chlapani), Jimramově, Boskovicích, Fulneku, Moravské Ostravě (dívky), Kelči, Valašském Meziříčí, Vsetíně a Strážnici. Z jezuitských výročních zpráv znojenské koleje vyplývá, jak důležitou roli hrála hudba a zpěv při Nepomukových oslavách u jeho sochy před řádovým kostelem.

V Kladském hrabství je do 1715 znám zpěv písní jako projev úcty v Nowé Rudě u sochy na větším mostě a ve Strachocině, kde každou středu po skončení mše zpívali dva chlapani píseň před sochou ve farním kostele. V té samé době zaznamenal slezský prelát a křižovník s červenou hvězdou Ignác Jirí Maget, magistr u sv. Matěje ve Vratislavi, že jsou také ve Slezsku skládány zvláštní písně a modlitby, a ty se zpívají a modlí. Magetův spolubratr Jan Pellet zase oznámil, že v Polsku existuje nepomucenská píseň v polském jazyce. Nakonec i v císařském sídelním městě Vídní máme 1720 potvrzeno, že zdejší mohutná svatojánská úcta je podporována tištěnými knihami, modlitbami a písněmi ve všech jazycích, které se tu užívají.⁸⁾

Tvorba svatojánských písní se utěšeně rozvíjela i po 1715 a zpěv k poctě mohutněl. Stačí slyšet výpověď nepomuckého děkana Augustina Jana Passera v kanonizačním procesu a poutním kostele v Nepomuku (14. II. 1724): „[...] každodenně nejenom slýchám, ale na vlastní oči vidím, že lid má jedinečnou lásku a pobožnost vůči památce tohoto světce [JN], a sice nikoliv pouze nějaká nebo omezená část lidu, nýbrž obrovský a veškerý lid, i osoby velkých důstojenství, které u jeho hrobu i zde u jeho kolébky neboli místa narození klekají na kolena, modlí se, pějí chvalozpěvy a zpívají, zpovídají se a chodí ke sv. přijímání, kněží jak řeholní, tak světsí, čtou mše svaté, jako si vzpomínám a viděl jsem v tomto samotném kostele u hlavního oltáře celebrovat nejvznešenějšího kardinála ze Sachsen atd., sekovského biskupa, Esterházyho a jiné, velmi početné preláty. Stejně tak také je zde vidět zavěšené obětiny, svíce a jiné věnované dary. A neslyšel jsem nikoho, že by se nějak proti této zbožnosti stavěl“ (→ C.1, Nepomuk 8c/).

Na zpěv bylo pamatováno i zvláštními nadacemi. Jako příklad za všechny může posloužit odkaz vrchního hejtmána gallasovských panství Kristiána Karla rytíře z Platzu a Ehrenthalu, pána na Skřivanech a Myštěvsi, člena pražské konfederace († 5. VIII. 1722). Ten ve své závěti z 21. V. 1722 věnoval obnos 300 zl., aby byl udržován v dobrém stavu mariánský sloup či pilíř, který dal postavit v Liberci. K darované sumě se pojil závazek, aby u sloupu o všech středách, pátcích a všech mariánských svátcích stále hořela lampa a aby se tam o všech středách po večerním zvonění na Anděl Páně 6 chlapanů modlilo loretské litanie a zpívalo píseň (na monumentu stojí také Nepomukova socha), za což měly být chlapanům ročně vyplaceny 3 zl. 54 kr.

Pro úplnost nutno zmínit, že v době do kanonizace vznikly také dvě písne namířené proti světcí z Nepomuku (→ níže III.e).

Nyní k publikování svatojánských písní. Ty vycházely tiskem buď jednotlivě (jako kramářské tisky, nebo jako náročnější vydání, např. v případě písně *In honorem S. Joannis Nepomuceni* 1724 se světcovou podobiznou), nebo formou drobných sbírek zpěvů (obvykle špalíčků), ať už přímo nepomucenských, nebo tematicky smíšených. Řada písní vyšla v kancionálech,^{h)} světcových životopisných či modlitebních knihách,ⁱ⁾ ve dvou brněnských svatojánských slabikářích (českém z 1725 a německém z 1726)^{j)} a jedna také v knize o bělohorském mariánském poutním místě.^{k)} Nepomucenské samostatně vydané písne a špalíčky (svatojánské i smíšené) vycházely v Praze,^{l)} Příbrami,^{m)} Hradci Králové,ⁿ⁾ Kutné Hoře,^{o)} Litomyšli,^{p)} Jindřichově Hradci,^{q)} Chebu,^{r)} Olomouci (zde 1700 vyšly nejstarší známé kramářské nepomucenské písne),^{s)} Brně,^{t)} v cizině pak v Kremži,^{u)} Místo vydání neznáme u drobného tisku *Písničky nové* 1726 (obsahuje 2 písne).

Co se týče autorů svatojánských písní, dozvídáme se jen velice málo informací. Jednoho autora, bez udání jména, představuje nadpis špalíčku z 1715: *Píseň o svatém Janu Nepomuckém. Přední od jednoho věžného složená, druhé dvě témuž věžnému ku potěšení v nově na světlo vydané. Všem horlivým svatého Jana Nepomuckého milovníkům a milovnicím ku potěšení.*^{v)} V písní z 1721 její autor o sobě v předposlední sloce vyzpíval: „Který tuto píseň složil, byl v nouzi postavený, jak se k svatému obrátil, jest z ní vysvobozený.“^{w)} U pobožnosti zpěvové, věnované k Nepomukově poctě v nepomucenské knize piaristy Viktorina od sv. Kříže z 1722 (vydané t. r. dvakrát) a čítající 12 písní (ve vydání z 1724 již jenom 9) lze předpokládat, že texty těchto písní napsal sám autor knihy (vlastním jménem Viktorin Jevina).^{x)} Podobně rozběleský farář František Jan Zincke asi zkomponoval texty všech písní (3 jsou přímo svatojánské) v pamětní a modlitební svatojánské knížce, kterou 1723 vydal u příležitosti zbudování kaple či kostelíka ve své farnosti.^{y)}

Velmi zajímavým tématem je výskyt světce z Nepomuku mezi českými patrony ve Svatováclavském chorálu, hymnu tolik důležitým pro duchovní hloubku ideje české státnosti. Nakolik se zdá, v době do kanonizace se SJN

ocitl v sedmé sloce velebného zpěvu svatováclavského jen jednou, a to v jeho německé verzi publikované Stoyberem 1721.⁷⁾ Je také jmenován mezi českými patrony v šesté sloce svatoprokopské verze zmíněného chorálu (*Svatý Prokope, zástupce České země*).^{aa)} Co je však zvlášť pozoruhodné, na sklonku 17. st. vznikla samostatná nepomucenská verze hymnu svatováclavského, *Svatý Jene Nepomucký, vlastence pravý český* (1698).^{bb)} A je velmi pravděpodobné, že se na nápěv tohoto hymnu zpívala i pišeň *O svatý Jene! Zarmoucených patroně* (1702).^{cc)}

Je jasné, že zpěv hrál ve svatojánské úctě důležitou roli. Vyjádření piaristy Viktorina od sv. Kříže a cisterciáka Zdenka Valcera o všeobecném rozšíření svatojánské úcty ve 20. l. 18. st. svědčí „o písních, které se v domích, na ulicích pod okny, v kostelích, před kostelmi od žáků, od žebráků, od všelikého křesťanstva [k poctě] prospěvují.“^{dd)} Kramářské tisky rozšířily povědomí o SJN mezi široké lidové vrstvy a tvorba nových a nových textů i melodií potvrzuje, jak populárním se Jan z Nepomuku stal.

a) R DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 48 – b) L *Acta Sanctorum* 1680, 674, kap. III, č. 20 – BALBÍN 1682, 106, kap. VI – c) sdělil to v L beatifikačním procesu dne 22. I. 1716 nepomucký radní a bývalý primas Martin Havlíček v odpovědi na 73. otázku v rámci 20. článku (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 62^v) – **pozn.:** mor se městečka Nepomuku ani celého zelenohorského panství tehdy nedotkl (→ D.1, 36) – **d)** viz C.1, Praha I. 3/ – **e)** **pozn.:** nevíme blíže, o jakou svatoján. píseň šlo – **f)** viz níže mezi písněmi (III.a) k n. písní vyskytující se snad již 1698, určitě však 1705 – **g)** viz C.1, Wien I. 2/ – **h)** L HOLAN ROVENSKÝ 1693, 395 (píseň) – *Hymnodia catholica* 1701 (2 písně) – *Andächtige und auserlesene Gesänger* 1705 (píseň) – *Kancionál český* 1712, 742-743 (píseň) – totéž ve vydání z 1727 – *Kancionálek historický* 1712 (píseň) – *Kancionálek* 1712-1727, 307-309 (píseň) – BOŽAN 1719, 644-646 (3 písně) – KONIÁŠ 1727, 469-472 (2 písně) – i) L BALBÍN 1684b, 103-108 (2 písně v rámci přidaného textu) – TÝŽ 1698, 105-110 (2 písně v rámci přidaného textu) – *Kleines Amt und Andacht* 1698 (exemplář nedohledán, patrně se v něm ale již nacházela píseň, publikovaná jistě ve vydání z 1728) – vydání téhož 1707 (podobně u předchozího) – vydání téhož 1728, 24-31 (píseň, doslova chvalozpěv) – BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701, 133-139 (píseň v rámci přidaného textu) – BALBÍN, BAČINA 1703a, 108-111 (píseň v rámci přidaného textu) – *Klarer Spiegel*, REMPEN 1706, 370-373 (starobylá píseň, doslova chvalozpěv) – vydání téhož 1712, 312-315 – vydání téhož 1722 – BALBÍN, BAČINA 1707b, 104-111 (píseň v rámci přidaného textu) – *Neun-tägige Andacht* 1717 (pobožnost), 62-72 (3 písně) – *Lékař duchovní* 1722, 165-168 (nová píseň) – VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 49-91 (12 písní) – TÝŽ 1722d, 49-91 (totéž) – TÝŽ 1724b, 119-150 (9 písní) – ZINCKE 1723, 1-36 (o kapli vybudované u Chrastu nad Rozbělesy s popisem jejího slavnostního vysvěcení, při kterém zazněly mj. písně) – *Neun-mittwochentliche Andacht* 1726, 150-156 (píseň) – j) L *Slabikář český* 1725 (č. slabikář „pod titulem sv. Jana Nepomuckého,“ mj. s písní) – *Katholisches A. B. C. Büchel* 1726 (n. slabikář „unter dem Titl. St. Joanni Nepomuceni,“ mj. s písní) – k) L STOYBER 1721 (knihy o bělohorském pout. místě), 168-169 (píseň) – l) L *Drei schöne neue geistliche Lieder* 1695-1713 (3 písně, z nich jedna píseň) – *Sittliches Ehe-Band* 1700 (píseň) – *Píseň o sv. Václavu* 1707 (7 písní, z nich na šestém místě nová píseň) – *Píseň* 1710-1719 (4 písně) – *Pisničky pobožné* 1711 (3 písně) – *Píseň* 1715 (3 písně) – *Pisnička žalostivá* 1717 (píseň) – *In honorem S. Joannis Nepomuceni* 1724 (píseň) – *Písně pobožné* 1724 (4 písně o sv. Vojtěchu a SJN, z toho 2 nebo 3 písně) – m) L *Nová píseň* 1721 (píseň) – n) L *Pisničky nové* 1711 (3 písně) – *Píseň* 1715 (3 písně) – *Píseň* 1716 (4 písně) – *Písně nové* 1726a (2 písně) – *Písně nové* 1726b (2 písně) – o) L *Nové písně* 1725 (2 písně) – *Nové pobožné písničky* 1727 (3 písně) – *Tři nové písně* 172? (tři nové písně ke třem svatým, první nepomucenská) – p) L *Pisničky nové pobožné* 1702 (čtyři písně ke svatým, na prvním místě píseň) – *Čtvery nové písně* 1704 (4 písně) – *Píseň* 1705 (8 písní, z nich na prvním místě nová píseň) – q) L *Pisničky tři pobožné* 1710-1719 (tři písně, z nich třetí nepomucenská) – r) L *Drei schöne neue geistliche Lieder* 1718 (tři nové písně, z nich třetí nepomucenská) – *Drei anmutige Lieder* 1720 (3 písně) – s) L *Píseň* 1700 (4 kramářské písně) – *Píseň* 1709 (přetisk předešlého, tj. 4 kramářské písně) – *Píseň dvě nové* 1715 (2 nové písně a další píseň) – *Dvě nové písně* 1722 (2 písně) – *Pisničky nové* 1725 (nejméně 2 písně) – t) L *Píseň slávy* 1721 (píseň) – *Píseň dvě* 1727 (2 nové písně) – *Píseň dvě nové* 1727 (2 nové písně) – u) L *Zwei Lob- und Ehren-Gesänger* 1704 (2 písně) – v) L *Píseň* 1715 – w) L *Nová píseň* 1721 – x) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722b – TÝŽ 1722d – TÝŽ 1724b – y) L ZINCKE 1723 – z) L STOYBER 1721, 118-119: „Ob unsere Sünd uns gleich schrecket, doch eur Bitt mehr erwecket, heiliger Procopi, heilige Fünff Brüder, h. Johannes von Nepomuck, heiliger Norberte, heiliger Joseph, heiliger Jvane, heilige Ludmilla, heilige Wenceslae, Kyrie eleison“ – aa) L *Kancionálek* 1712-1727, 305-306: „Přimlův se v nebeské říši, za nás, ó český rodiči, pomoz tvé vlasti, dej ourodné časy, na znamení lásky, s svatým Václavem, s svatým Vitem, s s[v]jatým Vojtěchem, s svatým Zigmundem, s svatým Josefem, s svatým Benediktem, s s[v]jatým Norbertem, s svatým Ivanem a svatou Annou, s svatou Lidmilou, s svatým Janem Nepomuckým, svatý Prokope, Kyrie eleison“ – bb) L BALBÍN 1698, 108-110 (10 slok, ze Svatováclavského chorálu píseň převzala text závěrečné sloky) – cc) L *Pisničky nové pobožné* 1702, od fol. I^v (12 slok – dle nepravidelného rytmu písně, jejího dělení do krátkých úseků a na základě přítomnosti slov „Kyrie eleison“ v závěru sloky lze usuzovat, že se píseň zpívala na nápěv Svatováclavského chorálu) – srov. IVÁNEK 2010, 74 – dd) tak L VALCER 1726 – srov. C.1, druhý a třetí oddíl v úvodu

III.a Svatojánské písně v chronologickém přehledu

(seznam obsahuje rok prvního doloženého výskytu písně, její dobové označení s vročením, incipit či delší citaci textu, případně upozornění, že incipit není znám, dále v závorce určení melodie, na kterou se píseň měla zpívat, v poznámkách odkaz na prameny a literaturu, někdy s doplňujícími informacemi)

1680

Svatý Jene Nepomucký, krajane a patroně český (1680) – *Svatý Jene Nepomucký, krajane, patroně český* (1704, 1715)

Ř výpověď nepom. radního a býv. primase Martina Havlíčka v 1. beatifikačním procesu 22. I. 1716 (odpověď na 73. otázku ve 20. čl., NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 62^v) – Čtvery nové písne 1704, od fol. V^r (t. svatoján. píseň „má svou notu“) – *Píseň* 1715 (píseň *Svatý Jene Nepomucký, krajane, patroně český* udávala melodii první písní v t. špalíčku)

1684

Píseň o sv. Janu Nepomucenském (1684)

Svatý Jene zpovědlníku (někdy *zpovědníku*), *z toho slavný mučedlníku* (na nápěv *Zdravas, Královno růžence*)

└ BALBÍN 1684b, 103-106 (11 slok) – HOLAN ROVENSKÝ 1693, 395 (11 slok + notový zápis) – BALBÍN 1698, 105-108 (jako BALBÍN 1684b) – *Písně* 1700, od fol. I^v – *Písně* 1709 (první píseň ze čtyř) – *Písničky nové* 1711, od fol. III^v (druhá ze tří písní) – *Písničky pobožné* 1711, od fol. VII^r (třetí ze tří písní) – *Kancionál český* 1712, 742-743 (11 slok) – BOŽAN 1719, 645 (11 slok) – *Kancionál český* 1727, 742-743 (11 slok) – KONIÁŠ 1727, 471-472 (11 slok) – srov. KYLAROVÁ 2007, 65, 71-72, 76-77, 78 – IVÁNEK 2023, 73-74

1684

Dychtění úpěnlivé starostlivé duše k sv. Janu Nepomuckému důvěrně se utíkající a pomoc časně a věčně dosahující (1684, 1716) (nebo pomoci časné a věčně dosahující, 1700)

Kdož dá vodu mé hlavě? Očím prameny studně? (na nápěv *Láskou silnou plápolám jak v Slavičku boleslavském*)

└ BALBÍN 1684b, 106-108 (9 slok) – *Písně* 1700, od fol. VII^r – *Písně* 1709 (čtvrtá píseň ze čtyř) – *Písničky nové* 1711, od fol. VI^v (třetí ze tří písní) – *Písně* 1716, od fol. VII^v (poslední ze čtyř písní) – srov. IVÁNEK 2023, 73-74

1695-1713

Anmüthiges Gesang zu dem glorwürdigen heiligen Johanne von Nepomuck (1717)

O heilig treu-verschwiegner Mund (1695-1713) – *O heilig treu-verschwiegner Mund, Johann Nepomucene* (na nápěv *Mit Trauren*) (1717)

└ *Drei schöne neue geistliche Lieder* 1695-1713 (jediná nepomucenská ze tří zde publikovaných písní) (**pozn.:** Tento soubor tří kramářských písní vyšel v Praze bez bližší datace, protože je však uvedeno, že ho vytiskla Hampelova tiskárna, pochází z období 1695-1713. Jeden výtisk nalezl Jakub Ivánek v Kapucínské provinční knihovně, viz IVÁNEK 2023, 74.) – *Neun-tägige Andacht* 1717, 70-72 (7 slok) – *Drei anmutige Lieder* 1720 (závěrečná ze tří písní, 7 slok, jemné odlišnosti oproti předchozímu vydání)

1698

Svatý Jene Nepomucký, vlastence pravý český (na nápěv písně *Svatý Václave*, tedy Svatováclavského chorálu)

└ BALBÍN 1698, 108-110 (10 slok, ze Svatováclavského chorálu píseň převzala text závěrečné sloky) – srov. IVÁNEK 2023, 74

snad 1698, jistě 1701 a 1705

Anmüthiges Gesang zu dem glorwürdigen heiligen Johanne von Nepomuck (1717)

Anmütiges Lied zum h. Johann von Nepomuck (1726)

Ein schönes Lob-Gesang von dem heiligen Johannes von Nepomuck (1728)

Joannes, seeliger Patron! Zu Nepomuk geboren (1705) – *Joannes, heiliger Patron, zu Nepomuck geboren* (1701, 1715, 1717, 1720, 1726, 1728) (na nápěv *Mit Trauren* nebo *Mit Schmerzen muß ich meinen*)

└ *Andächtige und auserlesene Gesänger* 1705 (píseň z tohoto würzburského zpěvníku později publikoval VON DITFURTH 1855, 138-139, č. 66, ve verzi s 10 slokami) – **pozn.:** Píseň stejného incipitu (až na výměnu slova *seelig* v *heilig*) a velmi podobného znění slok, avšak s řadou slok dalších byla vytištěna na závěr modlitební knížčky *Kleines Amt und Andacht* 1728. Je pravděpodobné, že se nacházela už v předcházejících vydáních z 1698 (Ingolstadt) a 1707 (München), že měla původně rozsah 10 slok, jak dokládá würzburské vydání z 1705, ale později byla textově poupravena a doplněna o další sloky (vkládané do různých míst původního textu a na jeho závěr). Další verze této písně, ale se značnou částí shodnou či velice podobnou vydání z 1728, vyšla tiskem v modlitební knížce *Neun-tägige Andacht* 1717 na pag. 62-65, rovněž s incipitem, kde je slovo *seelig* nahrazeno výrazem *heilig*. Zde je specifikováno, že se tato píseň zpívá na melodii *Mit Trauren* atd. Obsahuje 9 slok. Tomuto vydání až na jemné odlišnosti odpovídá vydání v tisku *Drei anmutige Lieder* 1720, kde se tato píseň nachází na druhém místě mezi třemi svatojánskými písněmi. Má rovněž 9 slok a má se zpívat na melodii *Mit Schmerzen muß ich meinen*. Ještě jednou tatáž píseň o 9 slokách vyšla v německém slabikáři „pod titulem sv. Jana Nepomuckého“ 1726 (*Katholisches A. B. C. Büchel* 1726). – Víme jistě, že se tato píseň (s incipitem *Joannes heyliger Patron*) zpívala 1715 ve farnostech Rychnov u Jablonce nad Nisou a Vejprty (→ C.1, jmenovaná místa). V kancionálu kapucínské proveniencce, vydaného 1701 v Chebu (*Hymnodia catholica* 1701) se nachází píseň incipitu *Johannes heiliger Patron zu Nepomuck geboren* (zmiňuje ji IVÁNEK 2023, 74).

1700

Píseň k obzvláštnímu všech skrze spiknutí lidské potupí (sic!) trpících vyvolenému patronu, svatému Janu Nepomuckému (1700)

Proti mé cti utrhačům (možno zpívat také na nápěv *Pozdraven bud', Františku*)

└ *Písně* 1700, od fol. III^r – *Písně* 1709 (druhá pišeň ze čtyř) – BOŽAN 1719, 645-646 (13 slok) – srov. IVÁNEK 2023, 74

1700

Velký hříšník přichází k tobě, muži Boží (na nápěv *Z nebe posel vychází od Boha poslaný*)

└ *Písně* 1700, od fol. V^v (incipit zní *Velký hříšník přichází*) – *Písně* 1709 (třetí pišeň ze čtyř) – BOŽAN 1719, 644-645 (12 slok) – KONIÁŠ 1727, 469-471 (12 slok) – srov. KYLAROVÁ 2007, 28-29 – IVÁNEK 2023, 74 – **pozn.:** Stejný incipit, ale odlišné texty mají dvě pišeň v *Pobožnosti zpěvové k sv. Janu Nepomuckému* zařazené do svatojánských knížek piaristy Viktorina od sv. Kříže (viz níže 1722).

1700

Sittliches Ehe-Bandt zwischen dem Leben und der Ehr, gestellet auff jene Wort: Vita et fama pari passu ambulat. Des Menschen Leben und seyn Ehr gehn einen Tritt und Schritt daher. Das ist: Geistliches Gesang von dem Grosen Ehren-Patron, dem Seeligen Joanne Nepomuceno, ihme zu Ehren verfertiget und gezogen auß dem Buch Tobiae, Cap. 3. 6. et 7 (1700)

└ *Sittliches Ehe-Band* 1700 (se zápisem melodie do pětlinkové notové osnovy)

1701

Ein andächtiges Gesang zu Lob und Ehr deß heiligen Johannes von Nepomuck (1701, 1703)

Ein andächtiges Gesang zu Lob und Ehr deß heiligen Joannis Nepomuceni (1707)

Sanct Johann von Nepomuck gebürtig auß Böhmer-Land (na nápěv *Trau schau wem du thust vertrauen*)

└ BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701, 133-139 (pišeň o 12 slokách zařazena na závěr dodatku *Andächtige Verehrung*) – BALBÍN, BAČINA 1703a, 108-111 (shodné s předchozím) – BALBÍN, BAČINA 1707b, 104-111 (opět 12 slok) – *Drei anmutige Lieder* 1720 (první ze tří pišni, 12 slok)

1701

Anmüthiges Gesang zu dem glorwürdigen heiligen Johanne von Nepomuck (1717)

Sei du von mir zu tausendmal gegrüset und geehret (1701) – *O sey von mir zu tausendmal gegrüset und geehret* (na nápěv *Mit Trauren*) (1717)

└ *Hymnodia catholica* 1701 – *Neun-tägige Andacht* 1717, 66-70 (12 slok)

1702

O sv. Janu Nepomuckým (1702)

O svatý Jene! Zarmoucených patrone (na nápěv *O svatý Vojtěše*)

└ *Písničky nové pobožné* 1702, od fol. I^v (12 slok – dle nepravidelného rytmu písně, jejího dělení do krátkých úseků a na základě přítomnosti slov „Kyrie eleison“ v závěru sloky lze usuzovat, že se píseň zpívala na nápěv Svatováclavského chorálu) – srov. IVÁNEK 2010, 74

1704

Píseň opět [...] a velmi [bolestná] o svatém Janu Nepomuckém (1705)

Píseň nová k sv. Janu Nepomuckému v nynějších časích k zpívání prospěšná (1707)

Píseň nová a horlivá o svatém Janu Nepomuckém (1715)

Svatý Jene Nepomucký, prosím, přispěj zemi český („zpívá se již povědomou notou“ (1705), „zpívá se známou notou“ (1715))

pozn.: Na melodii písně *Svatý Jene Nepomucký, prosím, přispěj* se měla zpívat první nepom. píseň v drobném pišeňovém souboru (špalíčku) vydaném 1704 v Litomyšli (*Čtvery nové písně* 1704, fol. I^v) (→ níže *Historická píseň o svatém Janu Nepomuckém*). První dochované vydání textu písně *Svatý Jene Nepomucký, prosím, přispěj Zemi český* bylo nalezeno ve špalíčku osmi písní publikovaných opět v Litomyšli 1705, mezi nimiž je tato svatojánská píseň na prvním místě (*Píseň* 1705, od fol. I^v). Je o ní sděleno: „Zpívá se již povědomou notou.“ Dále se objevuje jako šestá mezi sedmi písněmi špalíčku *Píseň o sv. Václavu* 1707 (od fol. VII^v). Ten tiskl v Praze Vojtěch Jiří Koniáš (srov. TÁBORSKÝ 1930, 204, 207). Následuje další vydání ve špalíčku *Písně dvě nové* 1715, od fol. III^r (druhá ze tří písní).

1704

Historická píseň o svatém Janu Nepomuckém (1704)

Plešej, plešej, země česká, rozplývej se v chvály všecka (na nápěv *Svatý Jene Nepomucký, prosím, přispěj*)

└ *Čtvery nové písně* 1704, od fol. I^v (první ze čtyř pišni)

1704

Svatý Jane, náš patrone a pražský kanovníku (na nápěv *Každého dne chvály hodné*)

└ *Čtvery nové písně* 1704, od fol. VI^r (třetí ze čtyř pišni)

1704

Slušná věc, by jsme zpívali a skutky vychvalovali (na nápěv *Barboro, panenka svatá*)

└ Čtvery nové písň 1704, od fol. VII^v (poslední ze čtyř písni)

1704

O svatý Jene Nepomucký, patrono země český

pozn.: Tato píseň je známa pouze v incipitu. Podle její melodie se měla zpívat píseň o sv. Izidorovi, vytištěná 1704 a začínající slovy *Jak podivné jest tajemství tvé, Bože, kdož pochopí* (└ *Píseň o svatém Isidorovi* 1704).

1704

Schönes gantz neues Lob- und Ehren-Gesang von deß seeligen Joannem von Nepomuck Lebens-Wandel und unschuldigen Todt, welcher ein besonderer Beschützer und Patron der Ehre ist.

neznámý incipit (na nápěv *Eytelkeit, Eytelkeit*)

└ *Zwei Lob- und Ehren-Gesänger* 1704 (první ze dvou písni)

1704

Schönes gantz neues Lob- und Ehren-Gesang von deß seeligen Joannem von Nepomuck Lebens-Wandel und unschuldigen Todt, welcher ein besonderer Beschützer und Patron der Ehre ist.

neznámý incipit (na nápěv *O Königin der gantzen Welt*)

└ *Zwei Lob- und Ehren-Gesänger* 1704 (druhá ze dvou písni)

1706

Ein altes Lob-Gesang vom heiligen Joanne Nepomuceno (1706, 1712)

O heiliger Johannes, mein Patron, der nepomucker Burger Ehr und Cron

└ *Klarer Spiegel*, REMPEN 1706, 370-373 (5 slok, „stará“ písň) – TOTĚŽ 1712, 312-315 (shodné) – TOTĚŽ 1722

1711

Píseň novou zazpívejme Janu svatému („má svou známou notu“)

└ *Pisničky nové* 1711, od fol. I^v (první ze tří písni)

1711

Svatý Jan, svatý krajan náš, svatý Jan Nepomucký (na nápěv *Kdož ochrany Nejvyššího, nebo Sem pospěšte, poběhněte, Kristovi*)

└ *Pisničky pobožné* 1711, od fol. I^v (první ze tří písni) – **pozn.:** Je vysoce pravděpodobné, že text této písň je odlišný od textu, který se stejným incipitem 1722 publikoval piarista Viktorin od sv. Kříže (viz níže k 1722).

1711

Svatý Jene z Nepomuku, miláčku můj, jenž jsi vystál těžkou muku (na nápěv *Ach, já nešťastný na světě*)

└ *Pisničky pobožné* 1711, od fol. V^v (druhá ze tří písni)

1712

Podivte se národové

└ *Kancionálek historický* 1712 – srov. JIREČEK 1878, 36

1715

Nepomucký Jene svatý, tvoje líbám nohy zlatý (na nápěv *Svatý Jene Nepomucký, krajane, patrono český*)

└ *Píseň* 1715, od fol. I^v (první ze tří písni; jejím autorem je „jeden věžný“)

1715

K nohám tvým se přivinuji, ó Jene Nepomucký (na nápěv *Běda, že jsem v věku mladém, aneb Poslední termin přichází*)

└ *Píseň* 1715, od fol. III^v (druhá ze tří písni, jednomu „věžnému ku potěšení v nově na světlo vydaná“)

1715

Dovol, dovol, Jene svatý, dovol o tobě zpívati (na nápěv *Ach, Ježíši, ach, Lásko má*)

└ *Píseň* 1715, od fol. VI^v (poslední ze tří písni, jednomu „věžnému ku potěšení v nově na světlo vydaná“)

1715

Plesej, plesej ve mně srdce, Jan tvým opatrovníkem („má svou velmi známou notu“)

└ *Pisně* 1715, od fol. I^v (první ze tří písni) – *Pisně* 1716, od fol. I^v (první ze čtyř písni) – *Pisně* 1710-1719, od fol. I^v (první ze čtyř písni)

1715

Muži Boží, Jene Nepomucký, mučedlniče český (na nápěv *O Lieb, ich will nicht mehr*)

└ *Písně* 1715, od fol. II^v (druhá ze tří písní) – *Písně* 1716, od fol. II^v (druhá ze čtyř písní) – *Písně* 1710-1719, od fol. IV^v (třetí ze čtyř písní)

1715

Sem Čechové, vlastencové, svatojanští kljenti (sic!) („má svou notu“)

└ *Písně* 1715, od fol. VI^f (poslední ze tří písní) – *Písně* 1716, od fol. VI^v (třetí ze čtyř písní) – *Písně* 1710-1719, od fol. VII^r (poslední ze čtyř písní)

1715

Píseň nová a horlivá o svatém Janu Nepomuckém (1715)

Pobožná písnička o sv. Janu Nepomuckém (1710-1719)

Vyhlašujte, prozpěvujte všichni Čechové („má svou známou notu“) (1715) – *Vychvalujte, prozpěvujte všichni Čechové* („má svou známou notu“) (1710-1719)

└ *Písně dvě nové* 1715, od fol. I^v (první ze tří písní) – *Písničky tři pobožné* 1710-1719, od fol. VII^v (poslední ze tří písní) – **pozn.:** Je jisté, že svatojánská píseň se stejným incipitem, kterou 1722 a 1724 publikoval piarista Viktorin od sv. Kříže, má odlišný text (viz níže k 1722).

1715

Polská píseň neznámého incipitu

pozn.: Takováto píseň je doložena v rukopisné zprávě *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, latinské příloze k latinskému dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, bývalého zpovědníka polského krále a saského kurfiřta, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475), odkud tuto informaci převzal do své latinské nepomucenské zprávy velmistr křížovníků s červenou hvězdou Martin Konstantin Beinlich (prez. 9. XI. 1715, NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v).

1717

Písnička žalostivá o divu a zázraku svatého Jana Nepomuckého, kterýž se stal v Praze s jednou sirou vdovou, každému pobožnému křesťanu ku příkladu vydaná (1717)

Pospíchejte křesťané, nechtějte prodlévat Jana Nepomuckého za patrona vzývat (na nápěv *Velký hříšník přicházím*)

└ *Písnička žalostivá* 1717

1718

Lob-Gesang zu Ehren des heil. Johanns Nepomuceni (1718)

Verehret alle Zungen Johanns reinen Mund (na nápěv *Nun mag ich nicht mehr leben*)

└ *Drei schöne neue geistliche Lieder* 1718 (poslední ze tří písní, 12 slok)

1710-1719

Kdež mám hledat, kde radosti (na nápěv *Běda, že jsem věku mladém svět*)

└ *Písně* 1710-1719, od fol. II^v (druhá ze čtyř písní) – *Kancionálek* 1712-1727, 307-309 (8 slok) – srov. SMYČKOVÁ 2012a, 37-38, 50-51, LXVIII

1721

Svatý Jene Nepomucký, patrono nejmilejší

pozn.: O existenci písně s tímto textem se dovídáme z tisku kramářské písně *Kam pospícháš, o poutníče*, která se měla zpívat na její nápěv (└ *Nová píseň* 1721)

1721

Nová píseň o svatém Janu Nepomuckém, všech v ouzkości, chudobě postavených pomocníku, obzvláštně vdov a sirotkův ochraniteli, v nově na světlo vydaná (1721)

Kam pospícháš, o poutníče, s chvátáním všem podivným (na nápěv *Svatý Jene Nepomucký, patrono nejmilejší*)

└ *Nová píseň* 1721 (12 slok, o autorovi v předposlední sloce sděleno: „Který tuto píseň složil, byl v nouzi postavený, jak se k svatému obrátil, jest z ní vysvobozený [...]“)

1721

Píseň slávy a chvály nové o vyzdvižení svatého Jana Nepomuckého, divotvorce a patrona českého, všem věrným a jeho milujícím ctitelum ku potěšení na světlo vydaná (1721)

Radost nová nám nastává nyní, Čechové (na nápěv *Vychvalujte, prozpěvujte, všichni Čechové*)

└ *Píseň slávy* 1721

1721

Ein Gesang zum heil. Johann von Nepomuck (1721)

O heiliger Johann von Nepomuck, der du gestürtze bist von der Prager-Bruck

└ STOYBER 1721, 168-169 (5 slok)

1722

Nová píseň o svatém Janu Nepomuckém, všech v ouzkostech a chudobě postavených pomocníku, obzvláště vdov a sirotkův ochrániteli, v nově na světlo vydaná (1722)

Boha mého vzývám, píseň si zazpívám (na nápěv *Pod'te sem, hříšníci, vy*)

└ Dvě nové písně 1722, od fol. I^v (první ze dvou písní)

1722

Nová píseň o svatém Janu Nepomuckém, všech v ouzkostech a chudobě postavených pomocníku, obzvláště vdov a sirotkův ochrániteli, v nově na světlo vydaná (1722)

Kvítečku majátní, drahý rubínku, Nepomucký Jene, zlatý prstýnku (na nápěv *Kdo chceš následovat světa umění*)

└ Dvě nové písně 1722, od fol. III^v (druhá ze dvou písní)

1722

Píseň v nově složená (1722)

Kdo mně ústa rozváže, ctít Nepomuckého („má svou notu“)

└ Lékař duchovní 1722, 165-168 (15 slok)

1722

Píseň, v které nekající hříšník k sv. Janu Nepomuckému, dobré zpovědi a pokojného svědomí patronu, za pomoc se utíká. (1722, 1724)

Velký hříšník přichází k tobě, muži Boží [...] Ach, odevšad ouzkosti! Běda mně hříšnému

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 51-53 (19 slok) – TÝŽ 1722d, 51-53 (totéž) – TÝŽ 1724b, 121-123 (totéž)

1722

Píseň, v které škrupulant aneb málomyslný o dobrotě Božské hříšník k sv. Janu Nepomuckému, dobré zpovědi patronu, za pomoc se utíká. (1722, 1724)

Velký hříšník přicházím, k tobě, muži Boží [...] Bojím se Boha mého nějak urazit

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 54-56 (19 slok) – TÝŽ 1722d, 54-56 (totéž) – TÝŽ 1724b, 124-126 (totéž)

1722

Nebeská odpověď na pokojnou zpověď bohobojné duše. (1722, 1724)

Proč se tak velmi soužíš, duše bohobojná (na nápěv *Velký hříšník přichází k tobě, muži Boží*)

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 56-59 (21 slok) – TÝŽ 1722d, 56-59 (totéž) – TÝŽ 1724b, 127-129 (totéž)

1722

Píseň sv. Jana Nepomuckého, cti patrona, za odvrácení světské hanby vzývající. (1722, 1724)

Plešej, plešej, ó duše má, v tvém těžkém zarmoucení

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 60-61 (8 slok) – TÝŽ 1722d, 60-61 (totéž) – TÝŽ 1724b, 130-131 (totéž)

1722

Píseň k svatému Janu Nepomuckému za ochranu časného i věčného zahanbení vzdychající. (1722, 1724)

Svatý Jene z Nepomuku, Bohu milý, podej mi pomocnou ruku v této chvíli (na nápěv *Děťátku my prozpěvíjme*)

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 62-64 (14 slok) – TÝŽ 1722d, 62-64 (totéž) – TÝŽ 1724b, 133-135 (totéž)

1722

Píseň, v které ctitel sv. Jana Nepomuckého, bratrským obrazem jeho se honosící, věrné pocty oumluvu činí. (1722, 1724)

Nejsem zavázán žádnému, jen Pánu Bohu samému

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 65-67 (18 slok) – TÝŽ 1722d, 65-67 (totéž) – TÝŽ 1724b, 136-137 (totéž)

1722

Píseň poutníka pobožného k hrobu sv. Jana Nepomuckého zůvící. (1722, 1724)

Sem pospěšte, se potěšte, Kristovi milovníci

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 68-70 (10 slok) – TÝŽ 1722d, 68-70 (totéž) – TÝŽ 1724b, 139-140 (totéž)

1722

Píseň slavné sv. Jana mučednictví, pohřeb a hrob i k České zemi zástupenství vychvalující (1722)

Svatý Jan, svatý krajan náš, svatý Jan Nepomucký („na rozličné noty“)

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 71-74 (20 slok) – TÝŽ 1722d, 71-74 (totéž) – **pozn.:** Je vysoce pravděpodobné, že má píseň jiný text než další nepomucenská píseň stejného incipitu, uvedená výše k 1711.

1722

Píseň pod figurou kvítka rovně to vyobrazující. (1722)

Vítej nepomucký kvítku, z neplodné vzešlý země (na nápěv Šel sem kdysi do hájička)

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 75-78 (15 slok) – TÝŽ 1722d, 75-78 (totéž)

1722

Píseň sv. Jana, Bohu i lidem milého České země patrona, vzývající. (1722)

Svatý Jene z Nepomuku, veliký muži Boží (na nápěv Kam pospícháš choti Krista)

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 79-82 (21 slok) – TÝŽ 1722d, 79-82 (totéž)

1722

Píseň Jana Nepomuckého za svatého od církve římské veřejnou po světě poctou vyhlášeného prozpěvující. (1722, 1724)

Vychvalujte, prozpěvujte, všichni Čechové!

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 83-86 (17 slok) – TÝŽ 1722d, 83-86 (totéž) – TÝŽ 1724b, 142-144 (totéž)

1722

Píseň celý život sv. Jana Nepomuckého zkrátka vyhlašující. (1722, 1724)

Zavítej nám, kvítku milý, Nepomucký Jene

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722b, 86-89 (21 slok) – TÝŽ 1722d, 86-89 (totéž) – TÝŽ 1724b, 145-148 (totéž)

1722, 1723

Tři písně a účast v písni obracející se k většímu počtu nebešťanů.

Slavnost položení a požehnání základního kamene kaple na chrásteckém vršku v rozběleské farnosti nedaleko Děčína (16. V. 1722) byla doprovázena několika písněmi, téměř všemi zaměřenými na SJN jako hlavního patrona nově budované svatyně. V procesí vedeném z farního kostela sv. Václava v Rozbělesích k základům kaple bylo nesené šest pegmat. Při představení prvního pegmatu zazněla píseň (doslova árie) *Wach auff betribtes Böhmerland!*^{a)} U třetího pegmatu to byla píseň *Jubilire! Triumphire höchst beglücktes Böhmer-Land.*^{b)} Při pátém se zpívala píseň *Helfft ihr Böhmen, helfft außbreiten Sanct Joannis Ehren-Preyß.*^{c)} Píseň u šestých nosítek se soustředila na spolupatronku chrástecké kaple, sv. Barboru. První tři svatojánské písně charakterizovaly roky 1720, 1721 a 1722 na pozadí svatojánských událostí. 1720 panovala drahosta a Čechy byly těžce souzené. Tu se v roce blahorečení JN ukázal všem k útěše blahoslavencův neporušený jazyk, aby se ukázalo, že Jan bude za svou zem orodovat. A tak se také stalo, neboť Bůh popřál nejenom 1721, ale i roku následujícího tak hojnou úrodu a útěchu, že země česká plesá. Píseň třetí všechny vyzývá k vděčnosti SJN za jeho pomoc, k následování jeho příkladu, k účtě vůči němu.

Hotovou kapli či kostelík dne 1. VI. 1723 posvětil litom. biskup Jan Adam Wratislav z Mitrowic. Zincke v souvislosti se vznikem nové stavby 1723 sestavil pamětní a devocionální knížku, do které zařadil také píseň ke všem nebeským patronům svatyně (zpívala se v kapli při mších). Sám byl autorem této písně začínající slovy *O Maria, wir dich grüssen hier in diesem Vesper-Bild*. První dvě sloky v ní byly věnovány Bolestné Matce Boží, další dvě SJN, následující dvě sv. Josefovi, ještě dvě další sv. panně a mučednici Barboře a na závěr dvě všem těmto patronům kaple dohromady.^{d)} Je pravděpodobné, že Zincke napsal texty i k výše popsaným písním.

a) └ ZINCKE 1723, 11-13 (6 slok) – b) └ t., 17-18 (5 slok) – c) └ t., 21-23 (7 slok) – d) └ t., 32-36

1723

Cantilena de Sancto Joanne Nepomuceno (1723)

Sankt Johann von Nepomuk

pozn.: Hudební zápis této písně (pro soprán, housle a basso continuo) se nachází v Polsku ve varšavské univ. knihovně (sign. RM 6692).

1724

In honorem S. Joannis Nepomuceni, fama periclitantium patroni (1724)

Himmel! Werffe deine Strahlen häufiger auff Nepomuck

└ In honorem S. Joannis Nepomuceni 1724 (9 slok)

1724

Píseň pobožná k svatému Janu Nepomuckému, obzvláštnímu patronu českému, k horlivému uctění, s připojenou žádostí za obdržení potřebných věcí, od jednoho horlivého ctitele vnově na světlo vydaná (1724)

Pozdraven buď, ochránče, krásu kanovníkův (na nápěv Pozdraven buď, Františku)

└ Píseň pobožná 1724, od fol. VI' (třetí ze čtyř písní)

1724

Píseň pobožná k svatému Janu Nepomuckému, obzvláštnímu patronu českému, k horlivému uctění, s připojenou žádostí za obdržení potřebných věcí, od jednoho horlivého ctitele vnově na světlo vydaná (1724)

Vítej ctnosti a tajnosti zrcadlo krásné (na nápěv Vychvalujte, prozpěvujte, Jana svatého)

└ Písně pobožné 1724, od fol. VII^v (poslední ze čtyř písní)

1725

Nová píseň o svatém Janu Nepomuckém, obzvláštním patronu proti utrhačným jazyku dobrého jména (1725, 1726)

Já na světě zarmoucená, ode všech jsem opuštěná (na nápěv Ach nastojte, co jsem myslil, že jsem sobě klášter)

└ *Nové písně* 1725, od fol. I^v (první ze dvou písní) – *Písně nové* 1726a, od fol. I^v (první ze dvou písní) – *Písně nové* 1726b (první ze dvou písní)

1725

Nová píseň o svatém Janu Nepomuckém, obzvláštním patronu proti utrhačným jazyku dobrého jména (1725, 1726)

V mých ouzkostech a žalostech obracuji se k tobě, svatý Jene Nepomucký, hanby světský patron (na nápěv Svatý Jene Nepomucký, volám k tobě srdečně)

└ *Nové písně* 1725, od fol. III^r (druhá ze dvou písní) – *Písně nové* 1726a (druhá ze dvou písní) – *Písně nové* 1726b (druhá ze dvou písní)

1725

Svatý Jene Nepomucký, volám k tobě srdečně

pozn.: Podle této písně, jinak blíže neznámé, se zpívala předcházející píseň *V mých ouzkostech a žalostech* z 1725.

1725

Písnička nová pobožná o svatém Janu Nepomuckém, patronu velikým všech se k němu utíkajících všelikém nebezpečení postavených (1725, 1726)

Ó růžičko krásná! Vonné sladkosti, ctím a pozdravuji z mé upřímnosti (na nápěv O kvítečku jarní, drahá perličko)

└ *Písničky nové* 1725, od fol. I^v (první z písní) – *Písničky nové* 1726, fol. I^v (první ze dvou písní)

1725

Písnička nová pobožná o svatém Janu Nepomuckém, patronu velikým všech se k němu utíkajících všelikém nebezpečení postavených (1725, 1726)

Bud' pozdravená, perlo země české, ó klenote pražský! Ó kvítku zrostlý („má svou známou notu“)

└ *Písničky nové* 1725, snad od fol. III^v (druhá z písní) – *Písničky nové* 1726, fol. III^v (druhá ze dvou písní)

1725

Č. píseň v českém slabikáři vydaném Jakubem Maxmiliánem Svobodou v Brně 1725 (└ *Slabikář český* 1725).

1726

Klag-Lied deß heiligen Joannis von Nepomuck wider etliche seine Verehrer (1726)

Was bittest mich, ich solle dich, da du mich ruffst, erhören

└ *Neun-mittwochentliche Andacht* 1726, 150-156 (16 slok)

1727

Nová pobožná písnička o svatém Janu Nepomuckém, patronu českým (1727)

Žádnej mně již neuhasí plamen, kterej v srdci mám (na nápěv Sem pospěšte, poběhněte, aneb Ztrápen jsem, ach nevím)

└ *Nové pobožné písničky* 1727, od fol. I^v (první z písní)

1727

Nová pobožná písnička o svatém Janu Nepomuckém, patronu českým (1727)

Kam pak moje srdce chvátáš velmi prudce (na nápěv Co mám za trápení)

└ *Nové pobožné písničky* 1727, od fol. II^v (druhá z písní)

1727

Píseň nová o svatém Janu Nepomuckém, obzvláštnímu pomocníku (sic!) v všelikých potřebách (1727)

Ej služebník pána mého, jdu k tobě, Jene, od něho („má svou notu“)

└ *Písně dvě nové* 1727, od fol. I^v (první ze dvou písní)

1727

Píseň nová o svatým Janu Nepomuckým, obzvláštnímu pomocníku (sic!) v všelikých potřebách (1727)

Máj měsíc, mé potěšení, má celá v světě radost (na nápěv *Kvílit musím přenáramně*)

└ *Písně dvě nové 1727*, od fol. II^v (druhá ze dvou písní)

1727

Píseň o svatým Janu Nepomuckým, hajiteli od světské hanby, všem ctitelům jeho ku potěšení ponejprv vytištěná (1727)

Sem, sem vzhůru pospíchejte, Pražané na Hrad chvátejte (na nápěv *Ej služebník pána mého*)

└ *Písně dvě 1727*, od fol. I^v (první ze dvou písní)

1727

Píseň o svatým Janu Nepomuckým, hajiteli od světské hanby, všem ctitelům jeho ku potěšení ponejprv vytištěná (1727)

V zármutku sem postavený, radosti zcela zbavený (na nápěv *Já na světě zarmoucená*)

└ *Písně dvě 1727*, od fol. II^v (druhá ze dvou písní)

20. I. 18. st.

Píseň k sv. Janu Nepomuckému všem v rozličných ouzkostech postaveným lidem k jich potěšitelnému zpívání na světlo vydaná. (20. I. 18. st.)

Velký hříšník, nuzník bídný, co sobě počítí mám? (na nápěv *Žádněj mně již neuhasí plamen*)

└ *Tři nové písně 172? – srov. IVÁNEK 2010, 74*

III.b Abecední seznam incipitů svatojánských písní

(v závorce uvedena doba uveřejnění nebo zmínky v literatuře či pramenech)

české písně

Boha mého vzývám, píseň si zazpívám (1722)

Bud' pozdravená, perlo země české, ó klenote pražský! Ó kvítku zrostlý (1725, 1726)

Dovol, dovol, Jene svatý, dovol o tobě zpívati (1715)

Ej služebník pána mého, jdu k tobě, Jene, od něho (1727)

Já na světě zarmoucená, ode všech jsem opuštěná (1725, 1726 dvakrát)

Kam pak moje srdce chvátáš velmi prudce (1727)

Kam pospícháš, o poutniče, s chvátáním všem podivným (1721)

Kdež mám hledat, kde radosti (1710-1719, 1712-1727)

Kdo mně ústa rozváže, ctít Nepomuckého (1722)

Kdož dá vodu mé hlavě? Očím prameny studně? (1684, 1700, 1711, 1716)

K nohám tvým se přivinuji, ó Jene Nepomucký (1715)

Kvítečku majální, drahý rubínku, Nepomucký Jene, zlatý prstýnku (1722)

Máj měsíc, mé potěšení, má celá v světě radost (1727)

Muži Boží, Jene Nepomucký, mučedlníče český (1715, 1716, 1710-1719)

Nejsem zavázán žádnému, jen Pánu Bohu samému (1722 dvakrát, 1724)

Nepomucký Jene svatý, tvoje líbám nohy zlatý (1715)

Ó růžičko krásná! Vonné sladkosti, ctím a pozdravuji z mé upřímnosti (1725, 1726)

O svatý Jene! Zarmoucených patrone (1702)

O svatý Jene Nepomucký, patrone země český (1704)

Píseň novou zazpívejme Janu svatému (1711)

Plesej, plesej, ó duše má, v tvém těžkém zarmoucení (1722 dvakrát, 1724)

Plesej, plesej ve mně srdce, Jan tvým opatrovníkem (1715, 1716, 1710-1719)

Plesej, plesej, Země česká, rozplývej se v chvály všecka (1704)

Podívejte se národové (1712)

Pospíchejte křesťané, nechtějte prodlévat Jana Nepomuckého za patrona vzývat (1717)

Pozdraven bud', ochránče, krásno kanovníkův (1724)

Proč se tak velmi soužíš, duše bohabojná (1722 dvakrát, 1724)

Proti mé cti utrhačům (1700, 1719)

Radost nová nám nastává nyní, Čechové (1721)

Sem Čechové, vlastencové, svatojanští kljenti (1715, 1716, 1710-1719)

Sem pospěšte, se potěšte, Kristovi milovníci (1722 dvakrát, 1724)

Sem, sem vzhůru pospíchejte, Pražané na Hrad chvátejte (1727)

Slušná věc, by jsme zpívali a skutky vychvalovali (1704)
Svatý Jan, svatý krajan náš, svatý Jan Nepomucký (1711)
Svatý Jan, svatý krajan náš, svatý Jan Nepomucký (1722 dvakrát) – odlišná verze od předchozí písně
Svatý Jene, náš patrona a pražský kanovníku (1704)
Svatý Jene Nepomucký, krajane (a) patrona český (1680, 1704, 1715)
Svatý Jene Nepomucký, patrona nejmilejší (1721)
Svatý Jene Nepomucký, prosím, přispěj zemi český (1704, 1705, 1707, 1715)
Svatý Jene Nepomucký, vlastence pravý český (1698)
Svatý Jene Nepomucký, volám k tobě srdečně (1725)
Svatý Jene z Nepomuku, Bohu milý, podej mi pomocnou ruku v této chvíli (1722 dvakrát, 1724)
Svatý Jene z Nepomuku, miláčku můj, jenž jsi vystál těžkou muku (1711)
Svatý Jene z Nepomuku, veliký muži Boží (1722 dvakrát)
Svatý Jene zpovědníku (někdy zpovědníku), z toho slavný mučedníku (1684, 1693, 1698, 1700, 1711 dvakrát, 1712, 1719, 1727 dvakrát)
Velký hříšník, nuzník bídný, co sobě počítí mám? (20. l. 18. st.)
Velký hříšník přichází k tobě, muži Boží (1700, 1719, 1727)
Velký hříšník přichází k tobě, muži Boží [...] Ach, odevšad ouzkosti! Běda mně hříšnému (1722 dvakrát, 1724)
Velký hříšník přicházím, k tobě, muži Boží [...] Bojím se Boha mého nějak urazit (1722 dvakrát, 1724)
Vítej ctnosti a tajnosti zrcadlo krásné (1724)
Vítej nepomucký kvítku, z neplodné vzešlý země (1722 dvakrát)
V mých ouzkostech a žalostech obracuji se k tobě, svatý Jene Nepomucký, hanby světský patrona (1725, 1726 dvakrát)
Vyhlašujte, prozpěvujte všichni Čechové (1715) – *Vychvalujte, prozpěvujte všickni Čechové* (1710-1719)
Vychvalujte, prozpěvujte, všichni Čechové! (1722 dvakrát, 1724) – odlišná verze od předchozí písně
V zármutku sem postavený, radosti zcela zbavený (1727)
Zavítej nám, kvítku milý, Nepomucký Jene (1722 dvakrát, 1724)
Žádnej mně již neuhasi plamen, kterej v srdci mám (1727)

německé písně

Helfft ihr Böhmen, helfft außbreiten Sanct Joannis Ehren-Preyß (1722, 1723)
Himmel! Werffe deine Strahlen häuffiger auff Nepomuck (1724)
Joannes, seeliger Patron! Zu Nepomuk geboren (snad 1698, jistě 1705) – také *Joannes, heiliger Patron, zu Nepomuck gebahren* (1701, 1715, 1717, 1720, 1726, 1728)
Jubilire! Triumphire höchst beglücktes Böhmer-Land (1722, 1723)
O heiliger Johannes, mein Patron, der nepomucker Burger Ehr und Cron (1706, 1712, 1722)
O heiliger Johann von Nepomuck, der du gestürtze bist von der Prager-Bruck (1721)
O heilig treu-verschwigner Mund, Johann Nepomucene (1695-1713, 1717, 1720)
O sey von mir zu tausendmal gegrüsset und geehret (1717)
Sanct Johann von Nepomuck gebürtig auß Böhmer-Land (1701, 1703, 1707, 1720)
Sankt Johann von Nepomuk (1723)
Sei du von mir zu tausendmal gegrüsset und geehret (1701)
Verehret alle Zungen Johanns reinen Mund (1718)
Wach auff betrübtes Böhmerland! (1722, 1723)
Was bittest mich, ich solle dich, da du mich ruffst, erhören (1726)

III.c Písně neznámého incipitu

české

píseň v brněnském tisku *Slabikář český* 1725

německé

píseň *Sittliches Ehe-Band* 1700

dvě písně v tisku *Zwei Lob- und Ehren-Gesänger* 1704

polská

III.d Písňe se zmínkami o SJN

1712-1727

Píseň o sv. Prokopu

Svatý Prokope, zástupce České země (na nápěv písňe *Svatý Václave*, tj. Svatováclavského chorálu)

pozn.: Tato svatoprokopská píseň na nápěv Svatováclavského chorálu byla uveřejněna v nedatovaném zpěvníku *Kancionálek aneb písňe křesťanské*, vydaném v Praze u Karla Františka Rosenmüllera někdy v období 1712-27. Je rozdělena do 10 slok, z nichž šestá druží ke sv. Prokopovi ostatní české nebeské ochránce, včetně SJN: „Přimlův se v nebeské říši, za nás, ó český rodiči, pomoz tvé vlasti, dej ourodné časy, na znamení lásky, s svatým Václavem, s svatým Vítem, s s[*v*]atým Vojtěchem, s svatým Zigmundem, s svatým Josefem, s svatým Benediktem, s s[*v*]atým Norbertem, s svatým Ivanem a svatou Annou, s svatou Lidmilou, s svatým Janem Nepomuckým, svatý Prokope, Kyrie eleison“ (*Kancionálek* 1712-1727, 305-306). Srov. KADLEC 1968, 127-128, 217-218 (datuje *Kancionálek* do 1709), SMYČKOVÁ 2012a, 21, 35-36 (na pag. 15 určuje čas vzniku *Kancionálku* na 1712-27).

1721

Ein Gesang zum heiligen Wenceslaum

Heiliger Wenceslae, ein Fürst von Böhmerlande

pozn.: Jde o německou verzi Svatováclavského chorálu o 9 slokách, zařazenou do knížky o bělohorském poutním místě P. Marie Vítězné (L STOYBER 1721, 117-119). V sedmé sloce jsou vyjmenováni sv. čeští patronové: „Ob unsere Sünd uns gleich schrecket, doch eur Bitt mehr erwecket, heiliger Procopi, heilige Fünff Brüder, h. Johannes von Nepomuck, heiliger Norberte, heiliger Josephhe, heiliger Jvane, heilige Ludmilla, heiliger Wenceslae, Kyrie eleison“ (t., pag. 118-119).

1723

O Maria, wir dich grüssen hier in diesem Vesper-Bild

pozn.: K výstavbě a posvěcení kaple či kostelíka na chrásteckém vrchu nad vsí Rozbělesy na Děčínsku vydal místní farář Zincke 1723 pamětní a devocionální knížku, do které zařadil svou vlastní píseň zaměřenou na všechny sv. ochránce nové svatyně. Ačkoliv hlavní patrocinium bylo zamýšleno pro SJN, Zincke v písni věnoval první místo spolupatronce kaple, Bolestné Matce Boží, z teologického hlediska uctívané na vyšší úrovni než svatí. Jí jsou věnovány první dvě sloky. Teprve potom následují dvě sloky nepomucenské, dvě sloky ke cti sv. Josefa, další dvě ke cti sv. panny a mučednice Barbory a na závěr se devátá a desátá sloka obrací ke všem těmto patronům dohromady (L ZINCKE 1723, 32-36).

1726

Novina o jednom jeden a dvacítí letém svatokrádežníku jménem Kašpar S., který hrob svatýho Jana Nepomuckýho obloupil a dne 5. prasince 1725. roku šatlavi staroměstské na popravni místo vyveden, na čekán oběšen, poněvadž ale provaz se přerhl a on spadl, do nejbližší kapličky vnešen a dne 7. poznovu na hranici dán a spálen byl. (1726)

Měj se dobře, Praho milá, již se na smrt ubírám (na nápěv *Ukrutná smrt*)

L *Novina* 1726 – **pozn.:** Jde o kramářskou píseň, moritát.

III.e Písňe proti SJN

1710

Na dveře fary v Heřmanově Městci byly připevněny písňe proti SJN, proti papeži, proti Tovaryšstvu Ježíšovu a jeho košumberské rezidenci, proti které povstala nenávisť kvůli působení jednoho jejího člena. Ten jako misionář procházel zdejším krajem a budil nevoli některých obyvatel, tajných nekatolíků (→ C.1).

1717

Při hanobení sochy na mostě přes Labe u vsi Černožic kluci zpívali potupnou písničku doprovázenou divokými posuňky: „Svatý Jene Nepomucký, pojedem do hor na cucky, když jich nasbíráme, krom božího dárečku je tobě do pr[...] nastrkáme.“ Jak odhalilo následující vyšetřování, chlapci a výrostci se písničce naučili od kantora a krejčího Václava Františka Andrýska, který do mladé generace při vyučování vpouštěl luteránský odpor proti úctě ke svatým (→ C.1, Černožice).

III.f Početní shrnutí

Z doby do kanonizačního roku 1729 se podařilo zjistit 57 českých svatojánských písní známého a 1 neznámého incipitu, 13 německých svatojánských písní známého a 3 písně neznámého incipitu a 1 nepomucenskou píseň v polštině, neznámého incipitu. Dohromady 75 písní. Nadto jsou známy 2 písně hanlivé proti světcům z Nepomuku. Mučedník je ještě zmíněn ve 4 dalších písních. Celkově jde o 81 zpěvů.

III.g Dodatek o písních zpívaných na nápěvy písní svatojánských

Jak bylo možné si všimnout v chronologickém přehledu svatojánských písní (→ výše III.a), některé z nich se zpívaly na nápěv jiné nepomucenské písně. V tomto přehledu jsou shromážděny další písně, které přebíraly melodie písní svatojánských.

1699

Sjednocení dvou srdcí v srdce jedno. Totiž sňatek svadební římského a uherského krále Josefa s nejjasnější kněžnou Luneburskou z Hanoveru, Wilhelminou Amalií, v městě Vídní držán léta 1699. 24. dne měsíce února. (1699)

Císař pán Leopold První, slavnější císař než jiní (na nápěv Svatý Jene Nepomucký)

└ Sjednocení dvou srdcí 1699

1704

Píseň o svatém Izidorovi vyznavači, muži Božím a spolu velmi sprostným, skutečným hospodářův patronu, jehožto den slavný jest 10. máje, kterýžto jako před světem opovrženým a ponížným jest byl, tak nyní po vykonání běhu života svého před trůnem Boha všemohoucího v slávě všech svatých se stkví a oslavený se spatřuje, k obveselení a ku potěšení obzvláštně hospodářům vydaná. (1704)

Jak podivné jest tajemství tvé, Bože, kdož pochopí (na nápěv O svatý Jene Nepomucký, patrono země český)

└ Píseň o svatém Isidorovi 1704

1704

Píseň nová o velebném Janu Sarkandru, zpovědníku, patronu a mučedníku moravském, děkanu holešovském. Z života vytažená a k rozmnožení jeho cti a slávy vytlačena. (1704, 1708)

(na nápěv Velký hříšník přichází k tobě, muži Boží)

└ Píseň nová o velebném Janu Sarkandru 1704 – t. 1708

1727

Píseň obecní (1727)

Bože, dej srdce zkroušené, od hříchův všech očištěné (na nápěv Svatý Jene Nepomucký, krajane, patrono český)

└ KONIÁŠ 1727, 373

IV. Další hudební tvorba

Hudba a zpěv byly při oslavách SJN prakticky všudypřítomné. Svatojánský dotazník z období 1715-19 to jasně potvrdil. Hrál se a zpívalo při slavnostních zpívaných bohoslužbách a dalších pobožnostech ke cti (mše, nešpory, litanie, moteta, árie atd.). Vedle svatojánských písní, které si osvojoval lid, existovala díla umělá a vytříbená.

V této oblasti se od 1715 zvlášť rozvinula a proslula tzv. *lodní hudba* (*musica navalis*, zřídka *aquatica*), pořádaná staroměstskými cyriaky na řece Vltavě pod sochou vztyčenou na Pražském mostě. Vedle cyriaků pořádali vltavské hudební pocty Nepomukovi také další pražské instituce (→ C.1, Praha VI. úvod, ad 2, 3/). Praha však zněla svatojánskou hudbou na více místech.

Z nesčetných mimopražských hudebních oslav jen jako namátkový příklad uvedme situaci v moravském městě Fulneku. 1716 je doloženo, že se zde konala u sochy na mostě za dolní městskou branou slavnostní muzika den před svátkem. Podobně se dělo v samotný svátek dopoledne při mši u sochy ve farním (a zároveň augustiniánském) kostele a večer u venkovní sochy na cestě do Jerlochovic. Na poměrně nevelkou městskou obec je to jistě nemalý projev zájmu o svěťce Jana, připočteme-li k tomu časté prozpěvování písní a také litaní, které ve městě tou dobou již zdomácnělo (C.1, Fulnek 1-3/).

Velmi mnoho kvalitní hudby zaznělo také při oslavách Nepomukovy beatifikace (např. → C.1, Praha II. 10/, 1721).

Vysoký, v barokní éře nejnáročnější sakrální hudební žánr, oratorium, byl probrán výše, v oddílu II. Zde bude ve stručném výčtu poukázáno na několik nepomucenských hudebních děl dalších žánrů z předkanonizační doby, u nichž se – vzácně – dochoval notový (a textový) zápis.

Arietta cordialis de S. Joanne Nepomuceno Floscule majalis (2 soprány, alt, tenor, bas, 2 housle, 2 hoboje, 2 trubky, tympány a varhany). Autor pražský hudební skladatel Jan Ignác František Vojta de Nigra Silva (1657-1701). Rukopis uložen v Moravském zemském muzeu v Brně pod signaturou A 1.861 a pochází z hudební sbírky brněnského kostela sv. Jakuba. Přípisek ke konci vokálního partu basso však prozrazuje, že rukopis byl pořízen 1706 v Jihlavě a teprve později se dostal do Brna. Skladba má latinský text. Je to rukopis (dva party chybějí). Existuje ještě mladší opis pořízený Antonínem Ignácem Janem Krimerem, kantorem působícím v Blížkovicích u Moravských Budějovic v polovině 18. st. Tento opis je kompletní a shodný se svatojakubským rukopisem. Je uložen v Moravském zemském muzeu pod signaturou A 3.864.
L MALÝ 2011

Offertorium de S. Joanne Nepomuceno Tajnoustý spovědníku (soprán, alt, tenor, bas, 2 housle, 1 viola, varhany, violone). Hudebnina je uložena v oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea pod sign. A 1.851. Také ona pochází z brněnské svatojakubské sbírky, ze souboru hudebnin regenschorihho Matěje Altmana z přelomu 17. a 18. st. Autor je označen jako pan Talman, což by mohla být metateze jmen Talman-Altman.
L MALÝ 2011

Missa Sancti Joannis Nepomuceni (jeden hlas a varhany, choraliter). 1719, anonym. Rukopisná hudebnina v Hudebním oddělení NKČR, sign. 59 R 6023.

Offertorium pro Festo S. Nepomuceni Pretiosa mors Sanctorum (soprán, alt, tenor, bas, 2 housle, varhany, theorba). 1720, autor Francesco Manfredini (1684-1762), připsáno také autorům Antonio Lotti (1667-1740) nebo Francesco Mancini (1672-1737). Uloženo v pražské knihovně křižovníků s červenou hvězdou, sign. XXXV D 8.

Liebliecher Ehren-Klang. Eine auss zehen musicalischen Arien vollkommne Übereinstimmung, oder Erstlinge der zehenden dem grossen Blut-Zeigen Christi und Priester heiligen Joanni von Nepomuk mit tiefster Ehrbittigkeit und verbundnester Andacht entrichtet. Deset árií pro soprán (s doprovodem dvou houslí, hoboje a varhan) zkomponoval ke cti Balthasar Villicus (Willicus) († 1731). Dílo vyšlo tiskem 1723 v Hradci Králové u Václava Jana Tibelliho. Dochovaly se dva exempláře.
L VILLICUS 1723

Graduale proprio di S. Giovanni Nepomuceno Nunc tubae resonate (soprán, alt, tenor, bas, 2 housle, 2 violy, 4 trubky, tympány, varhany). 1724, autor Antonio Caldara (1670-1736). Uloženo v pražské knihovně křižovníků s červenou hvězdou, sign. XXXVI B 64.

Strophula Boemica de S. Joanne Nepomuceno Ach smutný, kam se obrátím? (soprán, bas, housle, 2 violy, varhany). 1725, autor Karel Ludvík Planický (zřejmě nikoliv totožný se známým skladatelem Josefem Antonínem Plánickým). Skladba pochází z blížkovické hudební sbírky (kostela sv. Bartoloměje), z její starší části, kterou pořídil kantor Severin Josef Weiser (Weyser) v první třetině 18. st. Uloženo v Brně, v Moravském zemském muzeu, v oddělení dějin hudby, sign. A 3.871.
L MALÝ 2011

Všechny dosud uvedené hudebniny jsou popsány v nepublikovaném spisu hudebního vědce Ondřeje Macka *Hudba 18. století k počtě sv. Jana Nepomuckého dochovaná ve světových knihovnách a archivech*. K nim je třeba přidat dílo císařského hudebního skladatele Johanna Josepha Fuxe (cca 1660-1741) *Missa Sancti Joannis Nepomucensis*, které s velkou pravděpodobností napsal pro oslavu blahořečení, která se konala ve vídeňském domě dne 16. V. 1722 (→ C.1, Wien 4/ 1722 – L FUX/HOCKER/SCHWOB 2016).

C.3 Svatojánská bratrstva a další instituce

I. Svatojánské konfederace, bratrstva, spolky a další instituce do svatořečení (19. III. 1729) (čísla 1-26)

1. Jáchymov, n. Sankt Joachimsthal, královské horní město (Č, Žat, Pr, v. Loket, d.) 1703

konfederace ke cti BJN při děkanském kostele sv. Jáchyma a sv. Anny

Z odpovědi jáchymovského děkana Michaela Vavřince Prokesche na svatojánský dotazník vyplývá, že 1703 několik ctitelů dalo postavit v jáchymovském děkanském kostele sv. Jáchyma a sv. Anny oltář, v jehož středu se nacházel obraz vymalovaný obvyklým způsobem, ovšem bez svatozáře, která by obklopovala blahoslavencovu hlavu (→ A.1, t. 1/). Téhož roku byla zde ustanovena konfederace ke cti BJN. Ti, kteří do konfederace vstoupili, mezi sebou vybrali 35 zlatých, které později předali děkanskému kostelu za tím účelem, aby každoročně byly u řečeného oltáře slouženy dvě bohoslužby, totiž 16. V. za živé dobročinné členy konfederace, 17. V. za její členy zesnulé.

Prof. Jiří Mikulec k jáchymovskému konfederaci poznamenává: „Bohužel k této konfraternitě dosud není znám žádný jiný pramen než právě ona relace, která byla sepsána až dvanáct let od dění, o kterém referovala. Pokud líčení děkana odpovídá skutečnosti, je zřejmé, že šlo o lokální záležitost, jež sice svědčí o místní nepomucenské úctě v Jáchymově, která však zřejmě neměla parametry standardního bratrstva se statuty a ostatními náležitostmi, a ani nebyla schopná se více rozšířit. V uvedeném jáchymovském chrámu evidujeme kanonicky založené bratrstvo sv. Jana Nepomuckého až v době po kanonizaci, v roce 1735 obdrželo papežské odpustkové privilegium a v roce 1740 je konfirmovala pražská arcibiskupská konzistoř.“

R l. zpr. jáchymovského děkana Michaela Vavřince Prokesche, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 368^r) – L POKORNÝ/MIKULEC/BLAŽEK 2022, 58

2. Nové Město pražské, n. Prager Neustadt, královské město (Č, Praha) 1706

konfederace, bratrstvo pod ochranou nejvěrnější Panny Marie k šíření a obraně cti SJN (jinak Panny Marie ochránkyne nebo Panny, Bohorodičky Marie k šíření cti SJN, někdy pouze titul SJN) při kapli, později kostele sv. Jana Nepomuckého Na Skalce

22. IV. 1706 obdrželi „svěřenci sv. Jana Nepomuckého“ od pražské arcibiskupské konzistoře povolení založit jistou konfederaci, která nesla mariánský titul, byla však založena ze zvláštní zbožnosti vůči řečenému svěťci a zamýšlena jako prostředek k šíření jeho úcty a cti. Toho dne se vyjádřil k jejich pravidlům přisedící konzistoře, P. Jan Steiner SI, že mohou být vydána tiskem (své vyjádření poskytl v Praze v konviktu sv. Bartoloměje). Vzápětí se svatojánští ctitelé obrátili na pražskou metropolitní kapitolu a požádali ji, aby jim ráčila určit někoho pro řízení a asistenci. Kapitulou žádosti vyhověla a za prvního předsedu či prezidenta rodící se instituce určila svého probošta, oficiála a generálního vikáře pražské arcidiecéze Daniela Josefa Mayera z Mayernu (svatovítským kanovníkem se stal 1693, proboštem Pražského kostela 1701, jako generální vikář pražské arcidiecéze sloužil za arcibiskupů Breunera a Küenburga).

K písemné žádosti Nepomukovi „klienti“ přiložili drobný spisek obsahující název nového uskupení a sedm pravidel, kterými se jeho členové budou řídit:

Konfederace zbožných lidí obojího pohlaví pod ochranou nejvěrnější Panny Marie k šíření a obraně cti sv. Jana Nepomuckého, kanovníka a mučedníka pražského, zřízená na pomoc těm, kteří jsou v ohrožení pověsti.

První pravidlo

Jelikož se všechny údy této konfederace od hodiny zápisu odevzdávají zvláštní záštitě a ochraně nejvěrnější Panny Marie jako nejvěrnější vazalové téže Panny, budou se všichni konfederovaní snažit tuto nejvěrnější Panu nejvěrněji ctít a uctívat jako Královnu nebe a země a svou Paní, a proto v kterýkoliv její svátek se budou zpovídat a přistupovat ke sv. přijímání.

Druhé pravidlo

Ať všichni konfederovaní dodržují obzvlášť čistotu života dle stavu jednoho každého, a proto ať se nejenom chrání nepočetných řečí, ale ať jim zamezují, nakoľik to bude možné.

Třetí pravidlo

At' všichni konfederovaní usilují pečovat o pověst bližního, prchají od nactiutrhání, zakrývají i skryté zločiny (pokud nebudou vázání úřadem k jejich potrestání) a všem v úzkostech, především uvězněným, se dle svých možností snaží pomoci slovem i skutkem.

Čtvrté pravidlo

Čest a úctu sv. Jana Nepomuckého at' se všemi silami snaží prokazovat, zvětšovat a bránit. Aby toto poslání bylo vhodně vykonáváno, bude k tomu napoprvé zvlášť vybráno nejctihodnějším panem předsedou šest předních konfederovaných pánů, poté pak budou voleni dvanácti jinými pány a předsedou [praeses], a ti at' se každou neděli po suchých dnech sejdou v hodinu, která se jim bude líbit, a radí se a probírají, co bude přicházet. At' je za předsedu této konfederace vyžádán někdo z nejctihodnějších pánů prelátů metropolitního kostela u sv. Víta na Hradě, a ten bude stálý. Ostatních však šest pánů rádců [consultores] se bude moci každé tříletí vyměnit, nebo být znovu zvoleno.

Páté pravidlo

Ve svátek sv. Jana Nepomuckého a v den přivtělení do této konfederace bude mít každý povinnost se vyzpovídat a přistoupit ke sv. přijímání a v ten den, na který svátek tohoto svěťce připadne, po celý rok bude recitovat jeho ofcium, nebo, pokud neumí číst, pomodlí se šestkrát otčenáš a zdrávas.

Šesté pravidlo

Aby se pak konfederovaní od ostatních, nekonfederovaných, dali rozlišit, ke cti tohoto svěťce světštití obojího pohlaví at' nosí jeho obraz zavěšený na prsou, řeholní pak u sebe uchovávají na nějakém jiném zbožném místě.

Sedmé pravidlo

Aby však jednota konfederovaných nebyla porušena smrtí, každý at' pro jednotlivé zesnulé z této konfederace dá buď číst mši sv., nebo kvůli nedostatku at' jednu mši sv. vyslechne s recitováním růžence a obětuje ji za zesnulého nebo zesnulou.

Po schválení ordinářem, tj. pražským arcibiskupem, zbožná konfederace započala svou činnost ve svátek 16. V. 1706 v pražské novoměstské kapli řečené *Na Skalce*, na zahradě budovatele této svatojánské svatyně pana Kristiána Floriána Hegera z Hegeru neboli z Hegersteinu, nejvyššího písaře při královských berních (→ A.1, Praha VII. 16). Nepochybně právě při zmíněné oslavě pronesl bosý augustinián z blízkého novoměstského kláštera sv. Václava, P. Bernard od sv. Terezie, německé kázání (vyšlo tiskem: BERNARDUS A S. THERESIA 1706).

První zasedání nové konfederace, vázané i nadále na skaleckou svatojánskou kapli, se konalo o svátku N. Trojice, 30. VI. t. r. Tomuto setkání předsedal zmíněný P. Bernard z pověření svatovítského probošta Mayera jakožto prezidenta (předsedy) konfederace. Tehdy byli v přítomnosti majitele skaleckého areálu Hegera a pana Jakuba Augustina Gras(se), účetního české císařské komory, vystupujícího zde v roli sekretáře, jmenování následující úředníci konfederace:

Nejvyšší purkrabí Českého království Heřman Jakub hr. Czernin z Chudenic († 8. VIII. 1710) byl určen za rektora, za jeho asistenty František Josef hr. z Waldsteinu a František Antonín hr. Lichtenstein-Castelcorn, zmíněný pan Kristián Heger z Hegersteinu za ředitele (direktora), rektor arcibiskupské koleje P. Jan Florián Hammerschmid se stal prvním rádcem (konzultorem), druhým rádcem P. Maxmilián Antonín od Ježíše, převor novoměstského kláštera bosých augustiniánů u sv. Václava, třetím rádcem Jan Kryštof z Bořku, komisař solního a pivního důchodu v Čechách, čtvrtým rádcem Jan Jakub Molitor, pátým rádcem Jan Heřman Praudek (Braudek), šestým rádcem Jan Arnošt Gabler, referendář a registrátor německé expedice a místo-písař, P. spirituálem, tedy duchovním konfederace byl jmenován sám P. Bernard od sv. Terezie, Jakub Augustin Grass se stal sekretářem, místo-sekretářem byl učiněn Karel Kavka a protokolistou František Antonín Dvořák. Představenstvo a úřednictvo konfederace tak dohromady čítalo patnáct osob, mezi nimiž se nacházel jak nejvyšší zemský úředník (Czernin), tak první zemský prelát (Mayer) Českého království.

Při zasedání 19. XII. 1706 bylo rozhodnuto, že se k pevnému zachování sedmého pravidla konfederace (o bohoslužbách, případně i modlitbě růžence za zesnulé členy) zaváže 300 vybraných členů. Pokud by někdo z nich řečenou službu zesnulým zanedbal, samotnému by se v budoucnu žádných zádušních bohoslužeb a modliteb od konfederace nedostalo. Brzy (jistě do 1710) bylo stanoveno, že se vytvoří dvě skupiny po třech stech takto vzájemně zavázaných konfederovaných členů, skupina mužů a skupina žen (v obou případech osob světských i duchovních).

Z pochopitelných důvodů vznikla potřeba vzájemně se v těchto dvou užších skupinách celkové konfederace informovat o zesnulých členech a členkách. O jejich skonu měl být neprodleně zpraven P. spirituál, a ten pak dal skrze pana sekretáře na vědomí všem ostatním, za koho je třeba dát sloužit či vyslechnout mši sv. Praxe se vyvinula tak, že byly tištěny roční přehledy zesnulých s uvedením jmen nových členů a členek, kteří je nahradili (byli zařazeni do užší konfederace podle pořádku, který se řídil časovou posloupností jejich zápisu).

Kromě dvou užších skupin konfederace existoval ve skalecké organizaci také prostor pro všechny další osoby, které o členství projevíly zájem pohnuty zbožností, ať už čekaly na zařazení do užších skupin (mužské, ženské), nebo ne. Takto se vytvářela jakási „vnější“ skupina členů konfederace, kteří nebyli vázání striktní povinností bohoslužeb a modliteb za zesnulé „bratry a sestry“. Častěji se v pramenech a literatuře vyskytuje

v souvislosti se skaleckou mariánsko-nepomucenskou institucí také slovo „bratrstvo“ (vzácně i „konsodalita“). Nejjednodušší by bylo označit „vnitřní“ či „výběrové“ skupiny konfederace za „konfederaci v užším smyslu“ a „vnější“ členskou základnu za „bratrstvo“. Takové rozlišení je doloženo např. ve svatojánské instituci založené na *Zelené Hoře* u Žďáru 1723 (→ níže, 14). V případě pražské *Skalky* je však situace složitější, neboť označování celé zdejší členské základny za „konfederaci“ i za „bratrstvo“ se vyskytuje po celou dobu její existence.

Jakýkoliv zájemce o vstup do skalecké konfederace, žil-li v Praze, mohl se osobně dostavit k požehnání medailky SJN, kterou pak na znamení svého členství nosil. Vzdálenější lidé mohli medailku do Prahy poslat s uvedením svého jména a místa bydliště, kam jim po požehnání byla zaslána zpět. Toto je doloženo s jistotou 1709. Nošení nepomucenských medailek, ale i různých dalších šperků či ozdob se světcovou podobiznou na těle nebo oděvu ctitelů se pak nesmírně rozšířilo do mnoha míst Evropy, většinou nejspíš v souvislosti s působením postupně vznikajících (mariánsko-)nepomucenských konfraternit, konfederací či spolků (→ A.6, I).

Podle knih výnosů a vyhotovených písemností pražské konzistoře (*Libri emanatorum*) potvrdil právě popísané „bratrstvo konfederátů pod titulem Nejbl. Panny Marie, Matky Boží, ochránkyně“ papež Klement XI. dne 28. I. 1707. Je jasné, že se s tímto datem spojovalo vydání odpustkové listiny pro konfederaci. Tato odpustková listina byla zas a znova konfederací vydávána tiskem a zdobena rytinou SJN. Zachoval se jeden exemplář takové listiny (*Entwurf deren Ablassen 1707-1709*).

Udělené odpustky byly tyto: V den zápisu čili přivtělení a také v den 16. V. jakožto v hlavní den konfederace, od prvních nešpor až do západu slunce jmenovaného svátečního dne, všichni konfederovaní, kteří se řádně vyzpovídali a přijali sv. přijímání, pokud zbožně navštíví kapli sv. Jana (Nepomuckého) ležící poblíž ctihodných Otců benediktinů v Emauzích a tam se zbožně pomodlí za svornost křesťanských knížat, vyvýšení katolické církve a vykořenění herezí, získají plnomocné odpustky a celkové odpuštění všech hříchů. Tyto odpustky mohou získat všichni a jednotliví konfederovaní v hodině smrti po opravdové zpovědi a zbožném přijímání, nebo, pokud by toho nebyli schopni, ať ústy nebo srdcem ve zkroušenosti vzývají nejsladší jméno Ježíš a Maria. Takovou generální absoluci mohou obdržet od P. spirituála, nebo v jeho nepřítomnosti od jiného kněze.

Kdo budou řečené zachovávat v neděli po kvatembrových dnech, obdrží odpustky sedmi let a sedmkrát čtyřiceti dní.

Kromě toho, kdo se bude účastnit mši a pobožností této kaple, pohostí chudé, bude tišit rozepře, usmířovat nepřátele, pohřbívat mrtvé, doprovázet Nejsvětější svátost buď v procesích, nebo k nemocným, případně se při zaslechnutí zvuku zvonu za ně pomodlí jeden otčenáš a zdrávas, kdo budou přivádět bloudící zpět na cestu pravdy, poučovat neznalé a modlit se za zesnulé konfederované pět otčenášů a zdrávasů, kdykoliv tak učiní, získají odpuštění šedesáti dnů trestů, které si zasloužili za hříchy.

Aby pak zesnulí nebyli zbaveni zbožné pomoci žijících, udělil též papež Klement XI. ve zvláštním breve, že se oltář řečené kaple stal privilegovaným, takže kterýkoliv kněz, ať řeholní, nebo světský, ode dne památky všech věrných zemřelých až do jeho oktávu včetně, i v první den kteréhokoliv týdne po celý rok, může svou mešní obětí napomoci vysvobození duše někoho ze zesnulých konfederovaných z očistce.

První známá tištěná knížka nové konfederace dostala imprimatur od svého prezidenta Mayera z Mayernu a byla vytištěna 1709 v Salzburgu (*Epitome regularum 1709*). Úvodní celostránková rytina této publikace vizuálně vyjadřuje jeden z podstatných rysů duchovní náplně konfederace: SJN na kolenou prosí za duše trpící v očištcových plamenech. Obrací se přitom k Panně Marii, která klečí ve vyšší poloze nebes a pokorně přednáší prosbu za zesnulé Trojjedinému Bohu. V pozadí je zachycen oltář připravený ke sloužení mše sv., nepochybně evokace privilegovaného oltáře ve skalecké kapli, na němž se sloužily zádušní bohoslužby obdařené odpustky. Rytinu doprovází latinská prosba ke SJN, která zní v českém překladu: „Světče, který jsi mučedníkem skrze vodu, uhas mrtvým očistný plamen a živým očerňující pověst!“ (→ B.4, 74). Druhá část této modlitby souzní s tím, co se píše v úvodu sledované knížky. Tam se tvrdí, že v kapli na zahradě pana z Hegersteinu poblíž kostela v Emauzích se mnoho zbožných lidí shodlo v rozhodnutí, že založí jakousi konfederaci pro šíření a obranu cti SJN a na pomoc těm, kdo se nacházejí v ohrožení pověsti a v nouzi. Péče o dobré jméno SJN i bližních byla jedním z hlavních poslání konfederace.

Ta byla tedy založena při Nepomukově kapli zbudované panem Hegerem 1696-97 na jeho zahradě (vinici) v Praze na Novém Městě na místě zvaném *Na Skalce* (→ A.1, Praha VII. 16/). V této kapli se slavilo od jejího založení mnoho bohoslužeb, od 1697 do 1709 přinejmenším 3.579 mší sv. (→ C.1, Praha VII. 7a/). Papež Inocenc XII. 1700 obdařil návštěvníky kaple odpustky (→ C.1, Praha VII. 7b/). Dle piaristy Viktorina od sv. Kříže (1722) a později dle Berghauera (1761) byl stavebník kaple Kristián Florián Heger z Hegersteinu zároveň zakladatelem skalecké konfederace. Matoucím dojmem v této souvislosti působí titulní list a dedikace tištěné verze výše zmíněného německého svatojánského kázání P. Bernarda od sv. Terezie, proneseného *Na Skalce* v začátcích působení konfederace 1706. V titulu je sice uveden pan Kristián Florián z Hegersteinu jako budovatel skalecké kaple, v následném věnování však už jeho jméno nefiguruje a místo toho zde P. Bernard píše, že svou řeč věnuje svatému a slavnému mučedníkovi JN „k útěše jeho obzvlášť oddaného ctitele a původce jeho

nově zřízeného duchovního spolku pod ochranou nejvěrnější Panny Marie.“ Kdyby byl Heger původcem skaleckého „duchovního spolku“ (konfederace), proč by zde nebylo uvedeno jeho jméno?

Za rozhodnutím založit mariánskou konfederaci k šíření nepomucenské úcty je třeba hledat ne tolik jediného původce, jako spíš celou skupinu svatojánských ctitelů. Tato skupina měla nepochybně vazbu na vídeňský císařský dvůr a nejspíš i na samotnou císařskou rodinu, jak potvrzuje nejenom významná část členské základny konfederace z prvních let její existence, ale také skutečnost, že když se tato nová organizace dostala do rozepří s pražskou arcibiskupskou konzistoří, odvolávala se na případnou intervenci samotného císaře. Ten je v oficiálním textu konfederace z 1710 dokonce označen za jejího „nejmilostivějšího ochránce“ (*Protector confederationis clementissimus*). Snad není zanedbatelná ani skutečnost, že se duchovní péče o skaleckou konfederaci záhy ujali bosí augustiniáni z nedalekého novoměstského kláštera sv. Václava (bylo to oficiálně ustanoveno německou listinou danou v Praze 1. VI. 1709), kteří náleželi do stejné řádové provincie jako vídeňský klášter s císařským dvorním kostelem sv. Augustina v těsném sousedství císařova sídla (SJN byl v tomto kostele uctíván již od 1695, → A.2, Wien I. 5/). I sám první skalecký spirituál P. Bernard od sv. Terezie byl původem Vídeňan. Je možné, že při komunikaci bosých augustiniánů mezi Prahou a Vídní bylo leccos projednáno i vyřízeno ve věci Skalky.

P. Bernard byl skaleckým spirituálem ještě 1712, kdy publikoval německou knížku duchovních rozprav s připojenými modlitbami, nazvanou „Duše toužící podle vůle Boží následovat divotvorného světce Jana Nepomuckého [...] představená všem jeho ctitelům jako příklad a pro útěchu“ (BERNARDUS A S. THERESIA 1712). Roku 1725 je doložen další skalecký spirituál z řádu bosých augustiniánů, P. Leonarda od sv. Zefyryna (zmněn v tisku skaleckého panegyriku ILDEPHONSUS A PRAESENTATIONE B. V. MARIAE 1725).

Stojí také za zmínku, že známý jánský ctitel Jan Tomáš Vojtěch Berghauer, sám od 1714 člen skalecké konfederace, mylně datoval její založení do roku 1696, čímž se tento omyl dostal do literatury. Berghauer také antedatoval výstavbu jánské kaple *Na Skalce*, v čemž ale opakoval starší tvrzení jiného člena téhož zbožného společenství, historika Jana Floriána Hammerschmida (→ A.1, Praha VII. 16/).

Konfederace pro své vybrané členy, zavazující se pevně k zajištění bohoslužeb případně modliteb za zesnulé sodály (bratry i sestry), založila matriku, která se dosud dochovala. Několik prvních listů matriky ukazuje, jak vysoko skalecké bratrstvo mířilo v tvorbě členské základny. Matriku totiž zprvu (1707) odeslalo na vídeňský panovnický dvůr, kde se do ní vlastnoručně, případně v zastoupení zapsali všichni členové habsburské rodiny: Josef I. (císař, král č. a uherský), jeho manželka Amálie Vilemína Brunšvicko-Lüneburská (panující císařovna), jeho matka Eleonora Magdaléna Terezie rozená Falcko-Neuburská (císařovna vdova), jeho sestry Marie Anna (od 1708 královna portugalská), Marie Alžběta (od 1725 guvernérka Rakouského Nizozemí) a Marie Magdaléna Josefa, a také jeho nezletilé dcery Marie Josefa (1719 provdána za Augusta III. Saského) a Marie Amálie (1722 provdána za Karla VII. Bavorského). Josefův bratr Karel III. (později jako císař VI.) byl do matriky zapsán v zastoupení, neboť tou dobou pobýval ve Španělsku.

Matrika na vídeňském dvoře posloužila k zápisu řady dalších osobností ve službách vládnoucí dynastie. Putovala pak snad ještě na další místa, a nakonec byla navrácena do Prahy, kde do ní byli zapisováni další členové a členky v abecedním pořádku. Doplníme-li údaje z matriky o tištěné katalogy, které se nám zachovaly pro roky 1709 a 1710, zjistíme, že do užšího (elitního) jádra skalecké konfederace se zapsal také polský král Stanislav I. Leszczyński (1677-1766) s manželkou Kateřinou, roz. Opaliňskou (1680-1747), a se svou matkou Annou, roz. Jabłonowskou (1660-1727), dále polský princ a pretendent polského trůnu Jakub Ludvík Sobieski (1667-1737), jeho choť Hedvika Alžběta rozená Falcko-Neuburská (1673-1722) a jejich dcera Marie Klementina (1702-1735), provdaná později (1719) za jakobitského pretendenta anglického trůnu Jakuba Františka Stuarta. Dále se v té době v konfederaci nacházeli Alexander Rudolf Šlesvicko-Holštýnský, dědičný vévoda ze Sønderborgu (1655-1727), Karel Teodor Otto kníže ze Salmu (1645-1710), nejvyšší hofmistr a de facto první ministr habsburské monarchie (1705-09), Ferdinand August kníže z Lobkovic (1655-1711), jeho dcera Eleonora Amálie Magdaléna (1682-1741), provdaná (1701) Schwarzenbergová (od 1703 kněžna), Jan Kristián kníže z Eggenbergu (1641-1710) s manželkou Marií Arnoštkou, roz. ze Schwarzenbergu (1694-1719), Walter Xaver kníže z Dietrichsteinu (1664-1738), nejvyšší komorník Markrabství moravského, jeho matka Marie Alžběta, roz. kněžna z Eggenbergu (1640-1715) i jeho sestra Edmunda Tereza (1662-1737), kdysi dvorní dáma císařovny, 1681 provdaná za Jana Adama I. z Liechtensteinu. Dále do skalecké konfederace do té doby vstoupila Anežka Zdeňka kněžna z Liechtensteinu, vdova po hraběti Palffi, dále významný vídeňský dvořan Leopold Matyáš Zikmund kníže z Lambergu (1667-1711), pak sestry z vévodského rodu sasko-lauenburského Anna Marie Františka velkovévodkyně Toskánská (1672-1741) a Františka Sibyla Augusta markraběnka bádenská (1675-1733) a také Terezie Kateřina Lubomirská (1685-1712), provdaná (1701) za Karla Filipa Falcko-Neuburského, v té době guvernéra Předních Rakous, s nímž sídlila v Innsbrucku. Členkami konfederace byly rovněž Alžběta Anna a Anna Marie, obě z falcko-neuburského rodu, Marie kněžna z Langueil, manželka hraběte z Fours, a také říšská kněžna (od 1706) Marie Gertruda z Berlepsch, roz. z Gudenbergu (asi 1654-1718/23), abatyš (správně představená, n. *Oberin*) Andělského ústavu šlechticů na Novém Městě pražském v blízkosti skalecké kaple, kterýžto ústav byl od svého založení na poč. 18. st. (mezi 1704-05) pod ochranou sv. Anděla Strážného a pod patronací SJN (→ C.1, Praha VII. 6/).

Z církevních osob byli nejvznešenějšími členy konfederace Kristián August Saský (německy Christian August von Sachsen-Zeitz), od 1706 kardinál, od 1707 ostráhomský arcibiskup a primas uherský, dále František Ferdinand z Rummel, biskup vídeňský (ve fun. 1706 † 1716), a František Antonín z Puchheimu (Buchheimu), biskup ve Vídeňském Novém Městě (ve fun. 1695 † 1718). Vznešeným postavením se k nim družila abatyše Svatojiříského kláštera benediktinek na Pražském hradě, říšská kněžna Františka Helena Pieroni de Galliano (ve fun. 1691 † 1720).

Kromě dosud jmenovaných (včetně patnácti skaleckých konfederovaných úředníků ustanovených 1706) náleželo do „vnitřní“ části konfederace 1709-10 mnoho urozených osob obojího pohlaví. Někteří konfederovaní pánové zastávali vysoké zemské úřady v Čechách. Byli to nejvyšší zemský hofmistr (ve fun. 1708-32) Antonín Jan říš. hr. z Nostitz-Rieneck (1652-1736), nejvyšší zemský sudí (ve fun. 1705-17) František Karel hr. Přehořovský z Kvasejovic (1644-1723), nejvyšší kancléř (ve fun. 1705-11) Václav Norbert Oktavián hr. Kinský z Vchynic a Tetova (1642-1719), purkrabí Hradeckého kraje (ve fun. 1708-18) Jan Hubert hr. z Hartig (1671-1741) a pražský i zemský velitel Václav Hroznata hr. z Gutštejna (1663-1716). Dalšími, vzhledem k úřadu vysoce postavenými šlechtici byli kancléř v české dvorské kanceláři (ve fun. 1705-11) Jan Václav Wratislav z Mitrowic (1670-1712), vicekancléř tamtéž (ve fun. 1705-15) František Ferdinand hr. Kinský z Vchynic a Tetova (1678-1741), viceprezident české komory Zikmund Valentin Hrzán z Harasova (1668-1726), nejvyšší mincmistr (ve fun. 1699-1710) Petr František hr. z Kokořova (1673-1720), nejvyšší zemský berník Jiří Bernard hr. Wratislav z Mitrowic (1663-1719), nejvyšší lovcí (ve fun. 1696-1712) Oldřich Felix říš. hr. Popel z Lobkowicz (asi 1650-1722) a generální válečný komisař v Čechách Libor Václav rytíř Ubelli ze Siegburgu († 1716).

Z osobností ve dvorských službách císaře a *Rakouského domu* možno jmenovat nejvyššího cís. hofmistra (ve fun. 1709-11 a 1721-24) a rytíře Zlatého rouna Jana Leopolda říš. hr. z Trautsohnu (1659-1724), říšské dvorní rady Jana Josefa hr. z Waldsteinu (1684-1731), Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrowic (1645-1727), Michaela Acháce říš. svob. p. z Kirchneru a Petra Filipa říš. hr. z Perlebsche, dále dvorského válečného radu a referendáře Zachariáše Teofila Kampmüllera, císařského válečného komisaře Františka Cammellera a také členy dvorské komory, což byl její prezident (ve fun. 1703-15) Gundakar Tomáš ze Starhembergu (1663-1745), radové Karel Teofil hr. Aichbichel, Jan Bernard z Hertingen, Jan Adam z Nentwig, Jan Fridrich bar. z Olbren, Josef Antonín bar. z Pillati, Jan David z Palmu a Jan Josef z Vestenburgu, sekretáři Goswin Rudiger z Fürstenbusch, Jan Hörward Füllgraff ze Schöndorffu, Jan Karel ze Saubeven, Jiří Antonín Ferschner a Antonín Vojtěch ze Smerlingu, a nakonec Jan Bernard ze Schirmenthalu, který vykonával funkci rady i sekretáře. Do 1710 vstoupil do skalecké konfederace slavný vrchní velitel císařských vojsk v Itálii (od 1707), skutečný tajný cís. rada Wirich Filip Vavřinec říš. hr. Daun (1669-1741), který byl ve dvojím období (1707-08 a 1713-19) místokrálem neapolským, 1725 guvernérem Rakouského Nizozemí a 1725-33 guvernérem milánským.

Ve výčtu držitelů různých úřadů (v Čechách, na Moravě, ve Slezsku i v Rakousku) by bylo možno ještě dlouho pokračovat. Patřili sem někteří čeští krajští hejtmani, za Časlavský kraj Bernard František hr. z Věžník, za Chrudimský Leopold Vilém říš. hr. z Waldsteinu (byl také předsedícím komorního soudu), za Kouřimský Ferdinand bar. z Řičan a za Prácheňský Jan Josef svob. p. z Újezda. Dále zmiňme hejtmana Kladského hrabství Maxmiliána svob. p. Mittrowského z Nemyssle a hejtmana Lehnického vévodství Kryštofa Viléma hr. ze Schaffgotsche. Vedle nich do konfederace vstoupili úředníci různých světských i církevních panství, mj. inspektor všech českých držav knížete ze Schwarzenbergu Ondřej Schwanckfrankstetter, hejtman panství cisterciáckého kláštera v Plasích Petr Fragner a sekretář kláštera téhož řádu ve Žďáru nad Sázavou Wolfgang Ignác Koch.

Dalšími konfederovanými byli držitelé poštovních úřadů, totiž sám generální a dědičný poštovník říšských a císařských dědičných zemí Karel Josef hr. Paar (1654-1725), prefekt vídeňské císařské pošty Jan Guidobald z Dikman a poštovník v Chebu Jan Michael Widman. Michael Rubner byl předním písařem pražské pošty a agentem polského krále Augusta II. Silného, saského kurfiřta.

I v oboru stavitelství najdeme konfederované cititele, jako architekta Království českého Pavla Ignáce Bayera (1656-1733) a inspektory císařské stavby v Čechách Jana Baltazara Seilera a Ferdinanda Leopolda Cristela. Šebestián Losy z Losenau (1667-1738) byl prefekt celního úřadu v Praze, Antonín Mužik celník u staroměstské paty Pražského mostu, Václav z Bossi solní prefekt v Týně nad Vltavou, Wolfgang Jakub Mehler z Liebenštejna geometr Českého království a Georg Reutter (1656-1738) kapelník císařské dvorní hudby. Tento hudební skladatel byl zároveň vídeňským dvorním a komorním varhaníkem, od 1712 druhým kapelníkem ve Svatoštěpánském dómu a posléze (1715) prvním kapelníkem tamtéž.

Nemálo členů skalecké konfederace bylo obdařeno titulem císařského rady (někdy tajného), případně císařského komorníka.

Značnou část mužské i ženské výběrové členské základny konfederace představovali šlechticové. Avšak i městský stav zde byl reprezentován, především členy samosprávy Starého a Nového města pražského, včetně staroměstského hejtmana Rudolfa Josefa hraběte z Lissau († 1711). V konfederaci se nacházeli také měšťané z Heřmanova Městce, Litoměřic, Nové Bystřice, Chebu, Vídně a Langenlois v Dolním Rakousku. Z lázeňského královského města Karlových Varů vstoupil do konfederace doktor medicíny Jan Václav Becher.

Co se týče duchovního stavu, vedle výše jmenovaných prelátů, duchovních a kněžny abatyše svatojiřské nalzáme v počátcích skalecké konfederace následující osobnosti:

Ve světském kléru jsou to na předním místě členové kanovníckých kapitul svatovítské (Jan Ludvík Steyer), vyšehradské (Vilém Etzweiler, již zmíněný Jan Florián Hammerschmid a Matěj Vojtěch Macht z Löwenmachtu), staroboleslavské (děkan Jan Chrysostom Herold ze Stodu, Jan Adam Lorenc, zároveň poděbradský děkan), litoměřické (Kryštof František Heines, arciděkan sokolovský, venkovský vikář), olomoucké (a zároveň vratislavské Václav František Karel svob. p. Koschinsky z Koschinu, farář u sv. Mořice v Olomouci), brněnské (Ferdinand Ullersdorf z Němčí) kroměřížské (děkan Pavel Jaroš), hlohovské (scholastik Ferdinand svob. p. z Rumlen) a mohučské (Eliáš Adam z Kaim). Do této skupiny patřil i Josef (jinak František Antonín) z Pallingen, probošt v dolnorakouském Eisgarn (ve fun. 1706-50).

Následují kněží v duchovní správě, na prvním místě Augustin Jan Passer, děkan v rodišti oslavovaného světce (ve fun. 1700 † 1728). Tři další duchovní správce byli vypočtení výše mezi kanovníky (poděbradský děkan, sokolovský arciděkan a svatomořický farář v Olomouci). Z širokého okolí Nepomuku vstoupili do skalecké konfederace faráři v Kasejovicích (Gottfried Ludvík Kolumbán), v Záboří (Ondřej Frank), v Sedlicích (Vojtěch Beck), Bělčicích (Václav Hak) a Starém Rožmitále (Václav Hoffmeister). Učinil tak také blatenský děkan Jáchym Václav Krump a jeho nástupce Ludvík Josef Ignác Blovský. V jižních Čechách působil konfederovaný kněz Václav Antonín Straka, děkan v Týně nad Vltavou, více na východ duchovní správce v Hrobech Josef Minich, dále farář v Nové Vsi (u Mladé Vožice), vyšebrodský cisterciák Leopold Binck (Bing), a farář v Lukavci Hertzinger.

Členy skalecké konfederace byli také děkani chrudimský (Jan Václav Petzold, vikář), německobrodský (Jan Seidl), budyňský (Jan Hollan, sekretář slánského vikariátu), velvarský (Matyáš Jodl, vikář), cerhovický (Fabián Blovský), postoloprtský (Jakub Josef Göppfert, vikář) a stříbrský (Václav Ferdinand Panetius). Dále do mariánsko-nepomuckého společenství náleželi faráři v Čachovicích (Ferdinand Antonín Kuchenhard), Mimoni (Gottfried Vielkind), Lysé nad Labem (Tomáš Melzovecký), Louňovicích pod Blaníkem (Daniel Ignác Antoni), Dobřichově (Václav Jan Nepaur), Kostelci nad Černými lesy (Jan Antonín Nepaur), Ořechu (Jan Maxmilián Pešek) a Tachlovicích (Jan Jindřich Teplický). Z pražských duchovních správců to byli Jan Dietrich (u sv. Vojtěcha na Novém Městě pražském), křížovník s červenou hvězdou Ignác Mikulovský (u sv. Petra na Poříčí), Arnošt Jan Julius Ignác Rutzky z Rutz (u sv. Václava na Malé Straně) a johanita František Tauffer z Rovina (u Panny Marie pod řetězem konec mosta).

Dosud byli vyjmenováni kněží činní v pražské arcidiecézi (až na olomouckého faráře u sv. Mořice). V litoměřické diecézi byli konfederovanými kněžími děkani Jan Matyáš Proksch v Teplicích a Jan Václav František Koch v Ústí nad Labem. V královéhradecké diecézi to byli děkanové Michael Molitoris ve Dvoře Králové nad Labem a Jakub Václav Kohout v Jičíně (zároveň vikář). Patřil k nim také emeritní děkan v Chrásti Pavel Václav Bernasch. Na Moravě působili konfederovaní kněží Václav Alexius Neubauer (vyškovský děkan a infulovaný probošt v Benny v Uhrách) a František Lutz (farář v Kojetíně).

Kromě dosud jmenovaných se ve skalecké konfederaci nacházeli ještě další svěští kněží různého poslání (u několika farářů se nepodařilo blíže určit místo jejich působení). A byly do ní zapsány také zasvěcené osoby, do 1710 celkem 43 řeholníků, do 1709 pouze 2 řeholnice (již zmíněná svatojiřská abatyše a Febronie Josefa Hyzrlová z Chodů, převorka kláštera dominikánek u sv. Anny na Starém Městě pražském).

Největší skupinu konfederovaných řeholníků představovali křížovníci s červenou hvězdou (celkem 16 osob včetně velmistra řádu Martina Konstantina Beinicha, zemského preláta). Dále do konfederace náležel jeden johanita (již zmíněný František Tauffer, převor u Panny Marie pod řetězem), dva augustiniáni kanovníci z kanonie Sankt Florian v Horním Rakousku a jeden z Třeboně, osm premonstrátů (mezi nimi zábrdovický opat Engelbert Hájek, doksanský infulovaný probošt Josef Míka, strahovský převor Gottfried Götzl, rektor koleje u sv. Norberta Gottfried Stör a budoucí strahovský opat Marián Hermann), dva benediktini (břevnovsko-broumovský opat a řádový vizitátor Otmar Zinke a opat ve sv. Janu pod Skalou Emilián Kotterovský), pět cisterciáků (mezi nimi osecký opat, vikář a generální vizitátor Benedikt Littwerig a žďárský opat Václav Vejmluva), dva bosí augustiniáni (výše zmínění členové kláštera u sv. Václava na Novém Městě pražském), dva servité, tři pauláni (včetně provinciála Augustina Ecka) a jeden theatin.

Celkově do 1710 vstoupilo do užší konfederace mužů 329 osob, 228 pánů světských a 101 duchovních. 11 mužů uvedených v katalogu 1709 se v následujícím roce již mezi členy konfederace nevyskytovalo. Žen se do užší konfederace do 1709 zapsalo 124, z toho 122 osob laických a 2 řeholnice.

Co se týče členů konfederace, kteří náleželi do její „vnější“ části (nevázané nutností bohoslužeb a modliteb za zesnulé bratry a sestry), dozvídáme se o nich informace např. z písemností souvisejících s křížovníckou farou v Karlových Varech:

Skalecký spirituál Bernard od sv. Terezie vydal ve svém novoměstském klášteře u sv. Václava dne 23. I. 1710 latinské písemné povolení karlovarskému faráři, křížovníkovi s červenou hvězdou Františku Matouši Böhmbovi, že smí v Karlových Varech přijímat členy do pražské konfederace, zaznamenávat je a žehnat jim, s podmínkou, že má spirituálovi do Prahy posílat jména nových členů spolu s vybranou almužnou, aby byla zanesena do hlavního a mateřského alba (tj. seznamu členů konfederace). Na základě tohoto povolení farář

Böhmb začal psát „Matriku svatého Jana Nepomuckého v Karlových Varech“, jmenný seznam členů, které od 23. I. 1710 přijal ve farním kostele (sv. Maří Magdalény) v Karlových Varech do pražské konfederace. Na prvním místě mezi novými členy uvedl sebe, pak P. Kryštofa Gladische, světského kněze a dubského kaplana, a pak seznam dalších 59 osob, které se ke konfederaci přidaly t. r. 1710. Tito lidé, muži i ženy, žili převážně v Karlových Varech (byl mezi nimi Jan Jiří Schindler, člen karlovarské městské rady), další osoby pocházely z křižovnické farnosti v Kynšperku nad Ohří, kdosi byl z Pasova, další osoba ze Schönfeldu, další z Horního Slavkova, 11 osob z Moravy a jedna z Litoměřic. Následuje přehled 42 osob přijatých do pražské konfederace 1711, mezi nimi křižovník s červenou hvězdou P. Zachariáš Alois Lemmich (stal se o rok později farářem v křižovnické farnosti Pšov). Na závěr zápisu z t. r. je připsána poznámka, že až posud byla jména všech již odeslána do Prahy a tam připsána do velkého alba konfederace. Následuje přehled dalších nových členů, a to za roky 1712-19, celkem 102 osob, mezi nimiž se nachází několik duchovních a několik urozených, i vysoce postavených osob, případně osob sloužících u vysoce postavených: P. František Xaver Hossman, farář v Brložci (1714), P. Benedikt Linck, farář příbuzský (1716), P. Adam od Nejbl. P. Marie, bosý karmelitán (1716), P. Philipp Sweickel, farář v Hohlfeldu v bamberské diecézi (1716), dále významný církevní prelát, pozdější primas uherský (a arcibiskup ostrihomský, 1725 † 1745), v té době však zagrebbský biskup Imrich Eszterházy z Galanty (1716), Petr Erdös, uherský šlechtic (1716), Bernard von Hogins, sekretář kardinála von Sachsen-Zeitz (1717), P. Kašpar Lorentz, sedlecký farář (tj. poblíž Karlových Varů) (1717), během 1718 Eleonora Juliána hraběnka z Metternich, rozená hraběnka z Leiningen-Westerburg, Jana Žofie, slečna hraběnka z Metternich, pak Franz Anton von Maylern, vládní rada bavorského kurfiřta v Ambergu, dále Johann Baptist Göring, licenciát obojího práva, rada a válečný auditor téhož bavorského kurfiřta a později ještě Jan Hugo František říšský hrabě z Metternich, kromě několika osob z Karlových Varů, jedné ženy z Řezna a jedné dámy z Bavor. Rok 1719 přivedl do konfederace nejenom nové členy z Karlových Varů, ale také z Chebu, Vídně, Švábska, Krakova, Kraslic, Pasova a Ostrova nad Ohří. Také jména všech těchto lidí byla zaslána do Prahy a zapsána do velkého alba konfederace.

Toto velké album konfederace muselo být odlišné od dochované matriky konfederovaných členů vázaných povinností zádušních bohoslužeb a modliteb, jelikož členové zapisovaní do konfederace v Karlových Varech téměř vůbec nefigurují ve zmíněné matrice (až na křižovníka Zachariáše Lemmicha, který se patrně z velkého alba konfederace pořadníkem dostal do užší skupiny konfederovaných).

Podobně byli do velkého alba konfederace zapisováni nejspíš i ti členové skalecké konfederace, o kterých se dozvídáme z některých odpovědí na svatojánský dotazník z 1715. Zmíněný pšovský farář Lemmich o svých farnicích sdělil, že mnozí z nich byly zapsáni do „ustanovené konfederace a bratrstva“. Šlo nejspíš o skaleckou instituci, byť by v úvahu mohlo přicházet i bratrstvo v Merklíně. Příslušnost buď do pražského novoměstského, nebo do merklínského „bratrstva pod titulem sv. Jana Nepomuckého“ zaznamenal u mnoha obyvatel královského města Rokycan tamní kaplan Václav Ferdinand Schmidt.

V cizině dotazník zachytil sodály „pražského bratrstva pod vzýváním Jana Nepomuckého“ v dolnorakouských městech Waidhofen an der Thaya a Retz. Tito sodalové denně recitovali (k poctě) oficiu, hymny a jiné modlitby. Další sodálka pražského bratrstva, Anna Sophia Hopplin, žila v dolnorakouské farnosti Göttweig (ve správě tamního kláštera benediktinů). Roku 1713 byla spolu s dalšími obyvateli uchráněna před morovou nákazou, když vzývala SJN, patrona své sodality (→ D.1, 350).

Člen skalecké konfederace P. Jan Karel Jiří Pellet de Hund, křižovník s červenou hvězdou, který byl do 1715 zpovědníkem polského krále Augusta II. Silného (zároveň kurfiřta saského), zaznamenal velikou úctu k SJN v Polsku, zvláště v hnězdenské arcidiecézi. Všiml si, že tam mnozí urození nosí na prsou medailky se světcovou podobiznou a že jsou zapsáni do pražské konfederace zaměřené na šíření jeho cti. Tomu by odpovídalo sdělení hnězdenské primaciální kapituly, že jako projev zbožné úcty a vděčnosti vůči SJN za zázraky, které se díky němu v Polsku dějí každý den a každou hodinu, jsou do prstenů a šperků vkládány jeho podobizny, které si lidé zavěšují na krk „na způsob sodality“. Takové přívěšky nosí hlavně osoby buď urozeného původu, nebo vzdělané.

V souvislosti s některými polskými členy skalecké konfederace nutno zmínit, že se do jejího života promítala dobová politická situace v Polském království a Litevském velkoknížectví. Zatímco 1709 byl mezi konfederovanými na čestném místě uveden polský král Stanislav I. Leszczyński se svou manželkou a matkou, následujícího roku bychom jejich jména v katalogu členů hledali marně. Důvodem mohlo být Leszczyńského sesazení z trůnu (1709) a nový politický kurz, který tento muž v reakci zaujal (hledal záštitu u nekatolíků, později dokonce u muslimů v Osmanské říši). Přes veškeré životní zákruty, nebo snad právě kvůli nim se však bývalý polský král nikdy nevzdal úcty a světců z Nepomuku dokonce vděčil za záchranu života v napjatých letech svého druhého polského panování (1733-36). Jeho dcera Marie připisovala přímlovám, že se 1725 provdala za francouzského krále Ludvíka XV. a stala se tak francouzskou královnou.

Rostoucí konfederace časem potřebovala rozměrnější stavbu pro své pobožnosti a shromáždění: namísto původní Hegerovy kaple si žádala „kostel sv. Jana Nepomuckého“ (jinak kostel pod titulem Nejvěrnější P. Marie k podpoře cti a rozšíření úcty SJN). Vznikl kvůli tomu 1708 spor s pražskou arcibiskupskou konzistoří. Konfederace sice zmíněného roku požádala pražského arcibiskupa Breunera o povolení stavby, avšak i přesto, že

žádaný souhlas nedostala (konzistoř na požádání arcibiskupa žádost prozkoumala a doporučila ji zamítnout), učinila pro výstavbu praktické kroky (dala položit základy nové svatyně). Arcibiskupství se o „černé“ stavbě dozvědělo, dalo ji prozkoumat a zapovědělo v ní pokračovat. Argumentovalo jednak upozorněním, že při započetí stavby nebylo respektováno ani církevní ani světské právo, jednak tvrzením, že není dovoleno postavit kostel ke cti člověka, kterého Řím dosud neprohlásil za svatého. Skalečtí se naproti tomu odvolávali na autoritu císaře Josefa I. Věc skončila kompromisem, totiž zbudováním dřevěného provizoria na již položených základech (podrobněji → A.1, Praha VII. 16/).

Kolem sporu se rozvinula korespondence, v níž se mj. objevilo sdělení, že se zakladatel skalecké kaple (a snad i jeden z nejdůležitějších původců konfederace) 1708 nacházel v azylu v servitském klášteře Na Slupi, který se nacházel na území Nového Města pražského nedaleko od Skalky. Klement Borový ve své nepomucenské monografii z roku 1878 ke skaleckému fundátorovi napsal: „Zakladatel [skalecké] kaple, Křišťan Höger, upadl později pro nehospodářství manželky své do velkých dluhů. Nesnáze z toho pochodící zavedly jej tak daleko, že sáhl k penězům státním sobě svěřeným. Zločin jeho byl prozrazen a Höger odsouzen k smrti. Když byl ortel předložen císaři Leopoldovi I. ku stvrzení, nechal sobě císař podati důkladnou zprávu o předešlém chování ubohého Högera. Tu ovšem císaři sděleno, že býval jindy poctivým a správným úředníkem, že z vlastního jmění svého založil kapli ke cti sv. Jana Nepom. a že pouze mamotratnictvím své manželky do takového neštěstí klesl. Tu prý císař pravil: „Ke cti tohoto sv. mučenika, Jana Nepomuckého, kterýž jest patronem těch, kdož na své cti ujmu trpí, daruji vinníku život, ale zůstane doživotně ve vězení.“ Leč Höger nemocí a trápením nad svým neštěstím byl tak zmořen, že brzy potom ve vězení Novoměstském v Praze zemřel; pochován jest v kapli sv. Jana na Skalce. Pozůstalé jmění jeho připadlo státní pokladně, kaple na Skalce zůstala i na dále službám Božím věnována.“ Heger musel být mrtev již v červnu 1715, jelikož v tomto měsíci přijala pražská arcibiskupská konzistoř vyjádření apelačního soudu ohledně Hegerova pohřbení.

Skalecká konfederace prošla ještě řešením jedné své žádosti, kterou podala císaři Josefu I. 1707. Usilovala o povolení pohřbívat popravené osoby odsouzené za čarodějnictví a také oběšené vojáky, jak bylo dovoleno vídeňskému pohřebnímu bratrstvu. Žádost se zabýval jak císař, tak i české místodržitelství a pražský arcibiskup. Panovník nakonec na základě arcibiskupova vyjádření žádost zamítl. Jednání skončilo v lednu 1710.

Nyní obraťme zřetel k liturgickému a dalšímu provozu Na Skalce v gesci skalecké konfederace. 1709 vypadal či měl vypadat takto: O nedělích po kvatembrových dnech mělo v devět hodin ráno zaznít české kázání a po něm zpívaná mše, po obědě ve tři hodiny německé kázání s litaniami a požehnáním Nejsvětější Svátostí. Zájemci se v těch dnech mohli zapsat a být přivtěleni do konfederace. O následujících pondělích, pokud na tyto dny nepřipadl zasvěcený svátek, měla být zpívaná mše sv. za všechny zesnulé konfederované a zároveň obvyklá sbírka. Hlavní svátek konfederace se měl slavít v den 16. V., ve svátek SJN. Měly se konat první a druhé nešpory a zpívaná mše s odpoledními litaniami a požehnáním Nejsvětější svátostí. Ráno v devět hodin mělo zaznít české kázání, odpoledne ve tři hodiny kázání německé. Ve svátek všech věrných zemřelých se mělo konat ráno německé kázání a zpívaná mše, naproti tomu během oktávu soukromá mše v deset hodin.

Z účtů konfederace z let 1723-33 vyplývá několik informací o tehdejší podobě bohoslužeb a dalších aktivit ve skalecké kapli a o zajištění jejího chodu i činnosti konfederace. O finanční záležitosti se staral sekretář konfederace (např. do 1722 to byl roudnický probošt Václav Konstantin Potůček, předtím svatovítský sakristán, který byl zapojen do obou beatifikačních procesů). Část praktické finanční agendy zajišťoval sakristán konfederace, který měl na starosti zároveň veškeré zabezpečení skalecké kaple, v jejíž blízkosti měl byt. Jsou známi sakristiáni čili služebníci konfederace Jakub Zoubek (jistě již 1718, kdy na nastávající rok 1719 dal jako dárek pro bratry a sestry veleslavného skaleckého „bratrstva“ vytisknout knížečku *Fons aquarum*; zemřel začátkem 1728) a po něm nastoupivší Jan Laußberger. K jejich povinnostem náleželo sbírat almužny po městě, přičemž z každého zlatáku dostávali šest krejcarů za námahu s tím spojenou. Za r. 1723 bylo vysbíráno 205 zl. 25 kr., v útech z 1725 je evidováno 126 zl., do 30. VI. 1726 celkem 140 zl. 55 kr., do 18. VIII. 1727 částka 144 zl. 10 kr., do 27. VIII. 1728 částka 111 zl. 25 kr. a do 30. V. 1729 celkově 133 zl. 36 kr.

Další příjmy pocházely z prodeje „knížeček bratrstva“, z almužen vložených do kasičky v kapli, a především z darů a odkazů konkrétních osob. Několikrát byl dárce Leopold Šlesvicko-Holštýnský, vévoda ze Sønderborgu z wiesenburské větve rodu (1674-1744). Největší dar, 100 zl., věnoval 28. I. 1723 Maxmilián z Deblína, rada královské české dvorské kanceláře (1664-1732). Jméno konfederace k 31. XII. 1722 představovalo 1630 zl. 21 kr. 3 groše a do 31. XII. 1729 vzrostlo na 1915 zl. 25 kr. 3 groše.

Výdaje konfederace plynuly na tištění a vázání knížeček bratrstva, na publikování odpustkových patentů s rytinou, jakož i seznamů zesnulých členů a členek. Jednu knížečku bratrstva z tohoto období známe v dochovaném exempláři z 1727 (*Kleines Bruderschaft-Büchel* 1727). Kromě popisu bratrstva, jeho regulí, odpustků atd. se v ní nachází zajímavá informace (na str. 9), že kdo by chtěl být k tomuto „svatému bratrstvu“ přivtělen, může se přihlásit v „zámeckém kostele v sakristii“ (tj. ve svatovítské katedrále), nebo na Novém Městě v kapli proti Emauzům. Autor této knížečky, „A. D. S. J.“, ji věnoval jednomu z členů skalecké konfederace, Emiliánu Kotterovskému, opatovi benediktinského kláštera ve Sv. Janu pod Skalou. Učinil tak také v knížečce *Nepomucenische Wallfahrt* 1727, která stejně jako skalecká bratrská knížka vyšla na Starém Městě pražském u Jáchyma Kamenického. Jelikož v obou dosud řečených knížkách je na závěr zmínka, že se v Kamenického

nakladatelství nachází ještě třetí svatojánská publikace, *Nepomucenische Noven-Andacht* 1727, je vysoce pravděpodobné, že i tento tisk sepsal autor „A. D. S. J.“ a že všechny tři publikace tvořily jakousi trilogii, která mohla být k dispozici členům skalecké konfederace a bratrstva i všem ostatním svatojánským ctitelům. *Nepomucenische Wallfahrt* byla příručkou pro ty, kteří chtěli pobožně putovat k hrobu v pražské katedrále a uctít tam pohřbeného svěťce, případně i místo jeho prvního uložení u staroměstských cyriaků. *Nepomucenische Noven-Andacht*, jejíž výtisk se nám dosud nepodařilo nalézt, byla nejspíš svatojánskou modlitební knihou přednostně zaměřenou na devítník k mučedníkovi cti.

V období 1722-29 se ročně platívalo za čtyři (čtené) mše sloužené za zesnulé bratry a sestry „bratrstva“, za čtyři (čtené) mše za zemřelou Zuzanu hraběnkou z Vrtby a za zpívanou zádušní bohoslužbu slouženou za asistence jáhna a podjáhna. Finanční odměnu se svačinou a nápojem dostávali každoročně dva páni kazatelé, stejně tak hudebníci, seminaristé z blízkého novoměstského jezuitského semináře, za svou celoroční službu. Další peníze byly pravidelně vydávány za „májové stromy“ použité k výzdobě kaple o svátku. Stejně tak bylo placeno hlídačům, kteří po celý oktáv bděli, aby nebylo ze skaleckého areálu nic zcizeno. V neposlední řadě dostával svou výplatu z prostředků konfederace sakristán jako její zaměstnanec, ať už to byla obvyklá výplata, nebo zvláštní příjem za zajištění oslav svátku a celého oktávu.

Kromě pravidelných českých a německých kázání zněl Na Skalce od 1707 každoročně v neděli ve svatojánském oktávu panegyrik čili chvalořeč k Nepomukově oslavě. Všechny tyto učené latinské proslovy, pronášené laiky i duchovními, vyšly tiskem, nejspíš na náklady členů konfederace, kterým byly tištěné verze panegyrik věnovány. Mimořádně byla vytištěna i skalecká kázání v zemských jazycích (pronesená v jiné dny, než tomu bylo u panegyrik), německé z 1706, české z 16. V. 1717 a opět německé z 23. V. 1722 (tento den připadl na sobotu před koncem svatojánského oktávu). Podrobně jsou všechny tyto panegyriky a kázání popsány v katalogu C.1, Praha VII. 7c/.

Členové pražské mariánsko-nepomucenské konfederace si vzali k srdci výzvu, že mají šířit úctu ke svěťci z Nepomuku. Nechybí o tom doklady, nakolik se dá v dnešním stavu bádání nahlédnout. Je však jasné, že leckterý svěťcův pomník, duchovní počín k jeho cti, tištěné dílo, hudební skladba, divadelní představení mohly být výrazem osobní i kolektivní angažovanosti některého člena nebo členů skaleckého bratrstva, aniž bychom o tom měli tušení. Nejsme schopni plně postihnout šíři členské základny konfederace před kanonizací, a tak jsme odkázáni na částečné poznání, ve kterém hraje stěžejní roli dochovaná konfedační matrika. Výsledné poznání nás opravňuje tvrdit, že skalečtí bratři a sestry vykonali pro čest a slávu SJN velmi mnoho.

Přednostně se zaměříme na jeden z nejvyšších projevů pocty zesnulému mučedníkovi, totiž výstavbu svatyní nesoucích jeho jméno, případně na některé zvlášť zajímavé projevy svatojánského kultu. U bratří a sester, kteří vstoupili do užších skupin skalecké konfederace před Nepomukovou kanonizací, lze dohledat následující skutečnosti.

V nejstarší bratrské knížce z 1709 stojí v předmluvě: „Díky dostatečně dlouhé a potvrzené zkušenosti je známo, že nikdo z lidí, kdo se snažil horlit pro čest sv. Jana Nepomuckého, nebyl opuštěn, a nikdo, kdo mu chtěl něco odepřít, byť maličkého, nezůstal bez zahanbení, takže se uctívání tohoto svěťce tak rozrostlo, že nejenom jeho posvátný hrob mají všichni v nejvyšší úctě, ale také že mu bylo vystavěno více kaplí a věnováno jeho jméno. Mezi nimi je třeba si zvlášť povšimnout oně umělecky, vkusně a úhledně zbudované kaple na zahradě šlechtetného pana z Hegersteinu poblíž kostela v Emauzích, ozdobené z Říma plnomocnými odpustky pro svátek tohoto svatého [...]“

Snad v sobě skrývá hlubší souvislosti skutečnost, že do skalecké užší konfederace v prvních letech vstoupili také mužové, kteří ze své iniciativy a na své náklady postavili ke cti pražského mučedníka kaple ve stejném nebo blízkém období jako pan Heger Na Skalce. Ať už to byl brněnský kanovník Ferdinand Ullersdorf z Němčí (Nimptsch), který dal 1696 přistavět mariánsko-nepomucenskou kapli ke kolegiátnímu chrámu v Brně na Petrově (→ A.1, Brno II. 1/), nebo domažlický děkan, od 1707 svatovítský kanovník Jan Ludvík Steyer, jenž na Týnském předměstí Domažlic zbudoval svatojánskou kapli 1697-99 (→ A.1, Domažlice), nebo ještě Jiří Bernard baron Wratislav z Mitrowic, stavebník kaple či kostelíka sv. Jiří, JN a Osvalda (1698) na vrchu Hrádku nad Libomyšlí na svém lochovickém panství (→ A.1, Libomyšl a-c/). V relativně blízké době vystavěli další dva budoucí členové skalecké konfederace kaple ve Zlonicích (ve farním kostele, snad již 1701, jistě do 1707, stavebník místní pán Václav Jan Vojtěch baron Valkoun z Adlaru) a v Přerově nad Labem (zasvěcena P. Marii a SJN, stála jistě již 1705, stavebník Jan Antonín Evančický, místní hospodářský správce).

Je poměrně jasné, že po založení konfederace působila Hegerova svatojánská kaple, případně i výše citovaná úvodní slova z bratrské knížky jako inspirace pro některé bratry a sestry, aby sami na svých panstvích nebo působištích zbudovali kaple, ba dokonce kostely ke cti patrona své sodality JN.

Kanovník Steyer navázal na svou dosavadní úctu ke svěťci z Nepomuku a v souvislosti s uzdravením, které připisoval jeho přímlovám (→ D.1, 832), mu vystavěl kapli (1717-22) při klášterním kostele benediktinek na Pražském hradě (→ A.1, Praha III. 8/). Učinil tak s povolením spolusestry ze skalecké kongregace, svatojiřské kněžny abatyše Františky Heleny Pieroni z Galliana, a celého konventu benediktinek. Abatyše sama sice Nepomukovi kapli nepostavila, zato mu však věnovala oltář (1707) v kapli sv. Anny, kterou dala zbudovat nad klášterní rezidencí v Panenských Břežanech (→ A.1, t. 1/). Steyer na sklonku života († 5. VI. 1722) odkázal

peníze na stavbu ještě jedné kaple, a to v hybernském kostele sv. Izidora v Římě, která byla oficiálně povolena až 15. II. 1727 (→ A.5, Itálie a Vatikán, Roma 4/).

Rektor konfederace, nejvyšší purkrabí Království českého Heřman Jakub říš. hr. Czernin z Chudenic († 8. VIII. 1710) dal u svého zahradního paláce na vídeňském předměstí Leopoldstadtu vystavět na samé hranici svého pozemku u břehu Dunaje dvě samostatně stojící zahradní kaple či kostely sv. Václava a SJN. Tak to je uvedeno v pamětním tisku *Supremus honorum gradus* popisujícím *castrum doloris* zbudované k zádušním obřadům za tohoto nejvyššího českého zemského úředníka, konaným v pražské katedrále během tří dnů od začátku září 1710 (*castrum doloris* bylo tehdy vyzdobeno mj. sochami obou jmenovaných českých patronů, → C.1, Praha II. 4h/). Dobové doklady od 1712 svědčí o tom, že v czernínské zahradě ve Vídni byla pouze jedna kaple zasvěcená oběma světcům společně (→ A.2, Wien II. 29/).

Czerninův asistent v konfederaci, František Josef hr. z Waldsteinu pokračoval ve výstavbě kaple nebo spíše kostela založeného jeho zvčněným otcem Arnoštem Josefem († 1708) na malebných zříceninách hradu Valdštejn v Českém ráji, odkud jejich rod pocházel. Hotový kostel byl 1709 požehnan a obdařen odpustky. V následujících letech se stal hojně navštěvovaným svatojánským poutním místem (→ A.1, Valdštejn 1/).

Další asistent rektora Czernina, František Antonín hr. Lichtenstein-Castelcorn, nesl jistě při vstupu do konfederace v paměti zážitek, kterým prošel nedlouho po převzetí telčského panství (1704). Při vjezdu do Telče byl nebezpečně smýkán koni, ale z nebezpečí vyvázl (→ D.1, 823). Jako projev vděčnosti dal v těch místech na mostě vztyčit mramorovou sochu (→ A.1, Telč I. 7/). Úctu ke svému nebeskému ochránci Janovi korunoval výstavbou kaple (1726-29) na dobře viditelném místě západně od Telče (→ A.1, Krahulčí).

První rádce (konzultor) konfederace, rektor arcibiskupské koleje (semináře) v Praze Jan Florián Hammerschmid se 1710 stal farářem u Panny Marie před Týnem, v hlavním farním kostele pražské arcidiecéze, a v této službě setrval až do své smrti 1735. Byl obdařen hodnostmi vyšehradského a staroboleslavského kanovníka. Jako historik se víckrát angažoval v nepomucenských procesech a pro špitální kapli svého rodného městyse Stodu 1720 pořídil oltář, čímž tato kaple přijala patrocinium (→ A.1, Stod).

Nejvznešenější člen a „nejmilostivější ochránce“ skalecké konfederace císař Josef I. sice Nepomukovi nevěnoval zvláštní svatyni, objednal však (nebo byl pro něj objednan) pro císařskou kapli ve Vídni u neapolského malíře Paola de Matteis obraz Odsouzení SJN k smrti králem Václavem IV. Muselo se tak stát po zabrání Neapole Rakušany (1707) a před panovníkovým nečekaným skolem 1711. Malba se mohla v očích císaře stát pobídkou, aby zločin spáchaný na Janovi z Nepomuku jeho předchůdcem Václavem odčinil a vynahradil zvelebením cti a svaté pověsti neohroženého kněze. Později se obraz dostal do Barcelony, snad z rozhodnutí Josefova bratra a nástupce na císařském trůnu Karla VI. (→ A.2, Wien I. 3/, A.5, Španělsko, Barcelona b/).

Ten se během svého předchozího pobytu v Katalánsku (1705-11), kdy usiloval o získání španělského trůnu, stal členem skalecké konfederace (1707). Šířil pak na katalánském území úctu v naději, že mu světec z Nepomuku k trůnu dopomůže. Od 1708 slavil každoročně svátek ve svém sídelním městě Barceloně v kostele bosých trinitářů, ve kterém v době do 1711 jeho dvořané, úředníci a služebníci z německého národa vybudovali kapli. Snad zde tou dobou vzniklo samostatné bratrstvo, interpretace dobové zprávy o této události je však nejednoznačná (→ níže, 8). Spolu s Karlem (III.), pretendentem španělského trůnu, ctila sv. mučedníka Jana také jeho choť Alžběta Kristýna, která do Barcelony přicestovala 1708 a setrvala zde až do 1713, zatímco její manžel se 1711 vypravil zpět do Střední Evropy, aby se ujal vlády nad Římsko-německou říší po smrti svého bratra Josefa. Úcta ke SJN se u barcelonských trinitářů rozvíjela i po skončení válek o španělské dědictví, kdy se jediným panovníkem Španělska stal Bourbon Filip V. (→ A.5, Španělsko, Barcelona a/, C.1, Barcelona).

Sestra obou jmenovaných habsburských monarchů Josefa a Karla, členka skalecké konfederace Marie Anna Habsburská, po svém nástupu na portugalský trůn (1708) uvedla úctu do Lisabonu, kde 1709 umístila vyobrazení do kaple při kostele irských dominikánů, využívané německými bosými karmelitány pro duchovní službu mezi zde usazenými „Němci“ (příslušníky Sv. říše). Panovnice zde založila (dala založit) bratrstvo, jehož se stala členkou, stejně jako její manžel Jan V., všichni infanti, šlechta a velmoži království (→ níže, 7). Pro řečené bosé karmelitány král s královnou založili hospic (1708), který prokazatelně již 1721 nesl titul SJN a sv. Anny. Po přesunutí hospice na jiné místo v Lisabonu byl při něm zbudován kostel Matky Boží, sv. Anny a SJN (1723), v jehož patrocinium si královna přála spojit svatá jména, která nosí (Marie Anna), se jménem světce, k němuž od malička chová velmi srdečnou zbožnou oddanost (SJN) (→ A.5, C.1, Lisboa).

Ve Vídni a z Vídně vznešení členové skalecké konfederace z *Rakouského domu* rozvíjeli a podporovali úctu různými způsoby. Dobový tisk a literatura, které se podařilo konzultovat (→ C.1, Wien I. 1, 4/), svědčí o následujícím: Císařovna vdova Eleonora Magdaléna Terezie Falcko-Neuburská († 19. I. 1720) se účastnila oslav svátku poprvé 16. V. 1708, tedy v roce následujícím po jejím zápisu do skaleckého sdružení. Oslava proběhla u vídeňských minoritů, kde byl vystaven snad vůbec první veřejný pomník v císařském sídelním městě (socha z 1689-90, → A.2, Wien I. 7a/). Od 1709 do 1715, s pauzou v morovém roce 1713, slavila svátek 16. V. ve Svatoštěpánském dómu. 1714 se začala veřejně účastnit oslav také druhá ovdovělá císařovna, Amálie Vilemína Brunšvicko-Lüneburská († 10. IV. 1742). Poprvé tak učinila v minoritském kostele, zatímco její tchyně Eleonora Magdaléna Terezie téhož dne (16. V. 1714) oslavila SJN v dómu. Další přítomnost Amálie Vilemíny na oslavách

je doložena 1719-22 (vždy 16. V.) u sv. Štěpána, 24. či 25. V. 1723 u minoritů, kde byl slavnostně uveden v užívání nesmírně nákladný oltář (→ A.2, Wien I. 7b/), následujícího roku dne 16. V. rovněž u minoritů a 1725-27 zpět v dómu (vždy 16. V.). Nadto se Amálie Vilemína dne 13. IX. 1725 pozdržela po celou dobu na slavnostním čtyřhodinovém programu otevření nové kaple nad sochou na vídeňském Vysokém mostě (→ A.2, Wien I. 33/), kdy se konala pobožnost a zaznělo oratorium za shromáždění tisíců lidí (→ C.1, Wien I. 7/).

Těchto oslav se spolu s Eleonorou Magdalénou Terezií (1708-12) účastnily mladé arcivévodkyně, což mohly být nejspíše její dcery Marie Alžběta (1680-1741) a Marie Magdaléna (1689-1743), sestry panujícího, 1711 zesnulého císaře Josefa I., jakož i Karla, který na říšský trůn, jak praveno výše, nastoupil po bratrově skonu. Obě sestry jsou ve vídeňském tisku výslovně jmenovány ve společnosti své matky (starší císařovny vdovy) při oslavě svátku ve vídeňské katedrále sv. Štěpána dne 16. V. 1715. První svatojánské oslavy 16. V. 1708 u minoritů se mohla spolu s nimi účastnit ještě jejich sestra Marie Anna, zmíněná výše. Ta se za portugalského krále Jana V. provdala „per procuracionem“ ve Vídni na sklonku června 1708 a poté se vydala na cestu za svým chotěm do Lisabonu. Cestou navštívila Prahu (15.-19. VII. 1708), kde uctila Nepomukův hrob (→ C.1, Praha II. 4e/). Také Marie Alžběta po čase opustila Vídeň. Učinila tak 1725, aby se ujala guvernérského postu v Rakouském Nizozemí. Rovněž ona se cestou (v září toho roku) zastavila v Praze a při svém příjezdu a odjezdu navštívila posvátné tělo ve svatovítském dómu (→ C.1, Praha II. 10/).

Mladší císařovnu vdovu Amálii Vilemínu při některých vídeňských oslavách také doprovázely arcivévodkyně. Jistě se tak stalo 1714 a 1719. Šlo nejpravděpodobněji o její dvě dcery Marii Josefu (1699-1757) a Marii Amálii (1701-65). První z nich se 20. VIII. 1719 vdala za (Fridricha) Augusta, následníka polského trůnu a saského kurfiřtství, a přesídlila do Drážďan. V následujících třech letech se oslav svátku ve vídeňské katedrále s matkou účastnila již jen Marie Amálie. Ta po uzavření sňatku s nástupníkem bavorského kurfiřtství Karlem Albrechtem ve Vídni v říjnu 1722 odcestovala do svého nového domova v Mnichově.

Všechny dosud zmíněné ženy císařské rodiny a členky skaleckého bratrstva se 1717 zapsaly do další mariánsko-nepomucenské konfederace, založené při dómu sv. Štěpána ve Vídni 1709. Přidala se k nim téhož roku 1717 sama panující císařovna Alžběta Kristýna Brunšvicko-Wolfenbüttelská a o rok později její manžel, císař Karel VI. (→ níže, 6). Vládnoucí manželský pár se sice neúčastnil vídeňských veřejných oslav, za to však důsledně podporoval procesy, které nakonec přivedly JN k oficiální počtě oltáře. Naskytl-li se zvlášť významná příležitost, císař i císařovna se přihlásili ke SJN na veřejnosti, což bylo vždy velmi promyšleným a dobře zváženým krokem. Prakticky vzato jednalo se o dva základní důvody, proč čas od času císař s císařovnou vzdali sv. Janovi úctu veřejně: Zaprvé, aby projevíli náklonnost sobě svěřenému Českému království a dostáli duchovním závazkům, které vyplývaly z jejich role a poslání českých panovníků. Zadruhé, aby si na světcích z Nepomuku vyprosili mužského následníka trůnu. Jasným příkladem jsou svatojánské epizody během císařovněna pobytu v Čechách 1721 (→ C.1, Praha II. 8d/ (1721), 9a, d/) a další návštěva Čech, tentokrát obou manželů, v souvislosti s jejich korunovací na českého krále a královnu 1723 (→ C.1, Praha II. 11/, A.1, Brtnice 3/).

Tři Habsburkovny, které v období 1719-25 opustily Vídeň a vstoupily do nových rolí v zahraničí, jako sodálky dvou nepomucenských konfederací podporovaly a šířily svatojánský kult na svých nových působištích. Marie Josefa se v Drážďanech účastnila oslav svátku v královské dvorní kapli (→ C.1, Dresden 1/) a spolu se svým manželem, polským, litevským a saským princem Fridrichem Augustem podpořila výstavbu kaple či kostelíka na vrchu u vsi Chrást na Děčínsku v Čechách (1722-23), celkově částkou 108 zl. (→ A.1, Chrást). Princův otec, vládnoucí polský král a litevský velkokníže August II. Silný, zároveň saský kurfiřt pod jménem Fridrich August I., sice ke skalecké konfederaci nepatřil, souhlasil však s tím, že jeho zpovědník Jan Karel Jiří Pellet de Hund, křížovník s červenou hvězdou a člen skaleckého bratrstva požehná v jeho královské rezidenci neboli zámku ve Varšavě k Nepomukově cti kapli, což se stalo 31. III. 1713 s povolením poznaňského biskupa Michała Bartłomieje Tarło. (→ A.4, Warszawa 1, 3/).

Marie Amálie Habsburská s manželem, od 26. II. 1726 bavorským kurfiřtem Karlem I. Albrechtem pojmenovala svého prvorozeného syna Maxmiliána Josefa (* 28. III. 1727) také jménem Jan Nepomuk (novorozeně dostalo při křtu celkem čtrnáct jmen). O dva roky později Karel Albrecht na základě různých podnětů vyvolil čerstvě kanonizovaného JN za nebeského ochránce svého rezidenčního města Mnichova a všech svých podřízených území v Bavorsku, včetně přidružené Horní Falce. K slavnostního aktu vyhlášení světece za bavorského patrona došlo v Mnichově v první den osmidenních oslav kanonizace (26. VI. 1729). Kurfiřt se tehdy s manželkou zúčastnil procesí vedeného městem k Nepomukově cti (→ C.1, Bayern).

Mezi různými projevy díky za šťastný příjezd arcivévodkyně Marie Alžběty do Bruselu (9. X. 1725), kde se ujala úřadu guvernerky Rakouského Nizozemí, uspořádal hrabě de la Torre 18. X. 1725 v kostele bosých karmelitánů nepomucenskou slavnost. Při ní místní řeholník, P. Maximilien de S. Joseph pronesl francouzské oslavné kázání, v němž blahorečil Rakouskému domu a nejjasnější arcivévodkyni guvernerce, že z lásky a náklonnosti ke zdejšímu lidu mu darovali ve SJN slavného patrona, aby od něj odvrátil zlé jazyky. Světec bude hájit čest všech vládců i všech věrných služebníků, kteří se k němu uchýlí, jak zaznělo v kázání. V následujícím období se nová guvernerka opravdu projevila jako oddaná ctitelka, která v Rakouském Nizozemí ustanovila a šířila úctu a sama sv. Jana každý den ctila. K jeho počtě založila 1726 v Bruselu ve farním kostele sv. Jakuba při

probošství augustiniánských kanovníků poblíž svého sídla na Koudenbergu bratrstvo, v jehož čele první dva roky stála (→ níže, 22). Bratrstvu svěřila nádherný oltář, který dala postavit v řečeném kostele (→ A.5, Belgie, Brussel 2/). Ke svatojánské účtě inspirovala svůj dvůr, se kterým zvlášť okázale slavila den 16. V. Jejím příkladem i příkladem dvora a přední šlechty Bruselu byl k účtě přiveden lid (→ C.1, Brussel 1, 2/).

Předchozí guvernér Rakouského Nizozemí, také člen skalecké konfederace Wirich Filip Vavřinec říš. hr. Daun (ve fun. „ad interim“ od II. do X. 1725) dal před svým návratem do Vídně (26. XI. 1725) z horlivé zbožnosti vztyčit na mostě u bruselské městské brány Laeken mramorovou sochu (→ A.5, Belgie, Brussel 1/).

Daun byl předtím ve dvou obdobích (1707-08 a 1713-19) místokrálem neapolským a z Rakouského Nizozemí nastoupil na post milánského guvernéra (1725-33). Na obou těchto územích podřízených vládě rakouských Habsburků působili na nejvyšších místech další členové skalecké konfederace. Byl to neapolský místokrál Wolfgang Hannibal ze Schrattenbachu (1660-1738), který do konfederace vstoupil ještě jako děkan katedrální kapituly v Salzburgu. 1711 se stal olomouckým biskupem, 1712 kardinálem, v období 1719-21 vykonával úřad neapolského místokrále. V Neapoli se 1720 osobně zúčastnil oslavy svátku v paulánském kostele sv. Ludvíka, ve kterém byla Nepomukovi zasvěcena boční kaple. Vyslechl tehdy prorakousky laděné kázání piarista Sebastiana Paoliho (→ C.1, Napolí 2a/). Povolil spolupráci sobě svěřené olomoucké diecéze na dotazníkové akci 1715-16 a na 1. beatifikačním procesu. Zde ještě doplňme k Neapoli a Olomouci, že se do skalecké konfederace zapsali jak c. k. generál, polní maršál, plukovník pěšího pluku a kastelán neapolské pevnosti Castel Nuovo Jan Adam bar. Wetzel († 1720), tak olomoucký kapitulní děkan Václav Vojtěch Libštejnský z Kolowrat (ve fun. 1716-29). Wetzel vstoupil mezi konfederované ctitele někdy cca 1712, v době, kdy se v Neapoli uvažovalo o založení dalšího bratrstva (→ níže, 9).

V milánském vévodství 1719-25 působil jakožto generální kapitán a císařský guvernér další skalecký sodál, Girolamo Colloredo říš. hr. z Wallsee (1674-1726), majitel panství v Čechách (mj. Opočna), v Dolních Rakousích a v severní Itálii, který požíval veliké důvěry císaře Karla VI. (1726 byl jmenován nejvyšším maršálkem císařského dvora). V době svého působení v Miláně vyslechl v královské císařské kapli Santa Maria della Scala dne 29. V. 1725 italskou chvalořeč milánského kněze Tommasa Gipponiho. Tištěnou verzi tohoto panegyriku Colloredovi věnovali „nazionali tedeschi“, nepochybně v Miláně usazení Rakušané (→ C.1, Miláno 4/).

Vraťme se však do Vídně. Jak řečeno, 1709 zde byla při katedrále sv. Štěpána založena další mariánsko-nepomucenská konfederace, která svým charakterem navazovala na pražskou konfederaci. Vazby mezi oběma institucemi byly z počátku nepochybně personální. Prvním rektorem vídeňské konfederace se stal skalecký konfederovaný člen František Ferdinand sv. p. z Rummel, vídeňský biskup (ve fun. 1706 † 15. III. 1716). Ve Vídni tou dobou působil již výše zmíněný skalecký sodál a kapelník císařské dvorní hudby Georg Reutter (1656-1738), který se postupně vypracoval na místo prvního kapelníka vídeňské katedrály (1715). Zda vstoupil do vídeňské konfederace, není známo, jisté však je, že svým talentem ve Vídni opakovaně posloužil svatojánskému kultu. Složil hudbu pro čtyři německá oratoria provozovaná u kaple na vídeňském *Vysokém mostě* v letech 1725-28 (C.1, Wien I. 7/, C.2, 2/ 1725, Wien, 1726, Wien, 1727, Wien, 1728, Wien a.).

V Dolním Rakousku působil další člen pražské konfederace František Antonín z Puchheimu (Buchheimu), biskup ve Vídeňském Novém Městě (ve fun. 1695 † 1718). Mezi mariánsko-svatojánské bratry vstoupil 1709, dva roky poté, co na svém panství Göllersdorf vztyčil nádhernou sochu sv. kanovníka Jana klečícího na kumulu oblak s anděly (→ A.2, Göllersdorf 2/). Nelze vyloučit, že byl zřizovatelem ještě jedné göllersdorfské svatojánské skulptury pocházející už z 1703 (→ A.2, t. 1/). Setkáváme se tu s případem člověka, který svou osobní úctou k mučedníku Janovi dokázal projevit na veřejnosti (vybudováním pomníku/pomníků) ještě předtím, než se přidružil k dalším světcovým ctitelům do jednoho organizovaného společenství. Podobný scénář se objevil u několika dalších skaleckých bratrů a sester. Výše byli zmíněni zakladatelé pěti kaplí ze sklonku 17. století, Ullersdorf, Steyer, Wratislav, Valkoun a Evančický, nemluvě o samotném Hegerovi z Hegersteinu. Jako dalšího můžeme jmenovat olomouckého hejtmana Rudolfa Kryštofa Přimislava z Wittenu († 1733), člena skalecké konfederace od 1710. Již dva roky předtím dal na svých državách v Dolním Vražném, Chudobíně a v Jeseníku nad Odrou postavit téměř totožné sochy, možná jako výraz vděčnosti, že byl téhož roku povýšen do hraběcího stavu (→ A.1, t.). Podobně vyzdobil své državy svatojánskými podobiznami císařův tajný rada, komoří a rytíř Zlatého rouna Alois Tomáš Raimund říš. hr. z Harrachu (1669-1742) ještě předtím, než vstoupil do skalecké konfederace (asi 1711). Někdy v letech 1708-09 poslal z Vídně do všech kostelů na svém panství (jilemnickém a branském) v Hradeckém kraji v Čechách po jednom velikém a velmi krásně malovaném obrazu s maličkou svatozáří, a pro každý obraz dovedně vytvořený rám, zlacený zlatem nebo jiným kovem. Musel to být štědrý projev úcty ke sv. Janu, neboť tehdy na řečených doménách stálo třináct kostelů (→ A.1, Jilemnice 2/). Harrach ještě 1710 věnoval z Vídně obraz pro nový oltář ve voršilském kostele na Novém Městě pražském (→ A.1, Praha VII. 23/). V prosinci 1728 se stal místokrálem neapolským a tento významný úřad vykonával až do 1733.

Harrachův mladší bratr Jan Josef Filip (1678-1764), zkušený válečník v rakouských službách, člen dvorské válečné rady a generál pěšího pluku vstoupil do skalecké konfederace kolem 1719. Jako komtur komendy řádu německých rytířů v Linci pojal 1720 úmysl postavit při právě budovaném kostele komendy pomník. Do 1722 tak

vznikla rozměrná výklenková kaple ze salzburského mramoru, osazená sochou, dílem vídeňského sochaře Krackera. Jelikož se skulpturou nebyl objednavatel (od 1723 rakouský polní maršál) spokojen, nahradil ji 1727 mramorovou sochou význačného sochaře Georga Raphaela Donnera (→ A.2, Linz 1/).

Starší bratr obou jmenovaných, František Antonín (1665-1727), kníže arcibiskup salzburský a primas Germánie (od 1709), byl prvním mužským členem tohoto rodu, který se přidal ke skalecké konfederaci (asi 1711). Dodnes o jeho veliké úctě svědčí vznosný pomník na břehu Salzachu v Oberndorfu u Salzburgu (1720, → A.2, Oberndorf bei Salzburg) a kaple v jeho salzburské letní rezidenci Mirabell (1722-26, → A.2, Salzburg 5/). Dal k příležitosti jejího vysvěcení zkomponovat oratorium *Il segreto incontaminato*, dílo císařského vicekapelníka Antonia Caldary (→ C.2, 2/ 1726, Salzburg), a účastnil se v ní pobožností. Po jeho skonu (18. VII. 1727) vicerektor salzburské univerzity Cölestin Mayr v pohřební řeči vícekrát připomněl arcibiskupovu úctu k SJN. Zmiňuje se o ní také nápis na arcibiskupově náhrobku, a ještě jedna dobová reflexe (→ C.1, Salzburg 4/).

Mezi konfederované bratry Na Skalce se zapsali také někteří dvořané salzburského arcibiskupa, a hlavně několik členů salzburské katedrální kapituly, jako byl např. František Antonín Adolf hr. z Wagenspergu (vstoupil do konfederace ještě jako biskup sekovský, jímž byl 1702-12, načež se stal biskupem diecéze Chiemsee, † 1723), dále Leopold Antonín Eleutherius říš. svob. pán z Firmianu (vstoupil do konfederace 1713, 1718 se stal biskupem lavantským, 1724 sekovským, 1727 navíc lublaňským a krátce poté arcibiskupem salzburským, † 1744), poté Karel Josef říš. hr. z Kuenburgu (salzburský probošt 1714 † 1729), dále František Antonín říš. hr. z Lambergu (člen konfederace po 1713, od 1726 světící biskup pasovské diecéze pod řekou Enzí, † 1732) a nakonec Zikmund Felix ze Schrattenbachu (později, 1727, se stal lublaňským biskupem, a v tomto posláním setrval až do své smrti 1742). Někteří z nich byli také členy pasovské katedrální kapituly. Wagensperg jako biskup diecéze Chiemsee vztyčil 1718 v St. Johann in Tirol u mostu přes Schwarzache mramorovou sochu, první veřejný nepomucenský monument v této diecézi. V chronogramu na podstavci pomníku je napsáno, že se biskup „cele daruje svatému Janovi, svému milému ochránci“ (→ A.2, St. Johann in Tirol).

Také někteří představitelé církevní hierarchie v Uhrách byli členy skalecké konfederace. Výše padla dvě jména: Kristián August Saský (německy Christian August von Sachsen-Zeitz), kardinál, ostráhomský arcibiskup a primas uherský (zapsal se do užší konfederace 1707) a jeho na nástupce Imrich Eszterházy z Galanty, biskup záhřebský v Chorvatsku (zapsal se do „vnější“ konfederace v Karlových Varech 1716, ostráhomským arcibiskupem a uherským primasem byl 1725 † 1745). Oba navštívili světcovo rodiště Nepomuk. Sachsen-Zeitz v nepomuckém kostele, postaveném nad rodným domem, celebrou 29. V. 1707 a 19. V. 1716 tam spolu s celým svým dvorem vyslechl bohoslužbu. V den 23. X. 1712 navštívili Nepomuk spolu se svými dvory oba jmenovaní preláti a oba tam v jánském kostele sloužili mši sv. (→ C.1, Nepomuk 6b/ 1707, 1712, 1716). Sachsen-Zeitz v písemné odpovědi na pozvání pražské arcibiskupské konzistoře k dotazníkové akci 1715 sdělil, že si před dlouhou dobou vyvolil SJN s dalšími nebesťany za svého patrona, že dlouho usiloval podporovat úctu a čest a že v Uhrách se úcta na mnoha místech vzdává po drahý čas, což je ochoten, bude-li třeba, potvrdit autentickým svědectvím (→ C.1, Uhry 2/). Hmotným výrazem Sachsen-Zeitzovy i Esterházyho svatojánské úcty se stala votivní socha u jejich arcibiskupského sídla v Prešpurku, resp. Bratislavě (→ A.5, Slovensko, Bratislava 2/). Esterházy dal navíc namalovat obraz představující SJN v nebeské slávě jako ochránce Prešpurku (→ A.5, Slovensko, Bratislava 3/). Ke skalecké konfederaci také přistoupil Sachsen-Zeitzův ceremonář a sekretář v duchovních věcech, křížovník s červenou hvězdou Antonín Freytag z řádové komunity na Starém Městě pražském.

V blíže neurčené době se stal skaleckým konfederovaným bratrem nitranský biskup v Horních Uhrách Ladislav IV. Adam Erdődy z Monyorokéreku (ve fun. 1706 † 1736). Jeho katedrální kapitula vydala 1715 pro pražské kolegy písemné svědectví o úctě v nitranské diecézi (→ C.1, Nitranská diecéze).

Pozdržíme-li se ještě chvíli v cizině, pak nutno sdělit, že se skaleckým konfederovaným členem stal také první panující kníže (1719 † 1721) nově založeného státu Lichtenštejnska Antonín Florián z Liechtensteinu, vévoda opavský a krnovský ve Slezsku, nejvyšší císařův hofmistr (1711). O něco později vstoupila do skalecké konfederace jeho manželka, Eleonora Barbora říš. kn. z Liechtensteinu, rozená z Thun-Hohensteinu (1661-1723).

Vraťme se však do zemí Koruny české. Konfederovaní bratři a sestry ze Skalky tu v mezičase vybudovali celou řadu dalších svatojánských kaplí, kostelíků či kostelů. Ve stručnosti: Probošt kláštera premonstrátek v Doksanech Josef Míka (ve fun. 1709 † 1733) nejspíš 1711 zřídil kapli v doksanském klášterním kostele (→ A.1, Doksany 1/) a 1725 zbudoval kostel (kostelík, kapli) ve Chvalíně na klášterním panství (→ A.1, Chvalín). Anna Polyxena ovdovělá říš. hr. z Clary-Aldringen, roz. říš. hr. Des Fours, du Mont et Athienville postavila hned tři kaple. První, pod ochranou Panny Marie Pomocné ke cti SJN, dala zbudovat 1711 na královské silnici u zájezdního hostince na vršku na svém hospozínském zboží (→ A.1, Hospozínek), druhou do 1716 na svém statku Libkovicích (→ A.1, t.) a třetí kapli, ba dokonce kostel Nejsvětější Matky Boží Marie a SJN založila 1722 na dalším svém majetku, Nových Mitrovicích. Novostavba byla požehnána 16. V. 1726 (→ A.1, Nové Mitrovice). František Václav říš. hr. z Trauttmansdorffu, dědičný pán na Litomyšli a Drnholci, císařská rada a komoří a přísedící u nejvyššího zemského soudu království Českého zaplatil výstavbu kaple (1712) v ambitu bělohorského poutního místa Panny Marie Vítězné u Prahy. Nejvyšší lovčí Českého království Oldřich Felix říš.

hr. Popel z Lobkowicz postavil na svém panství Jezeří – Nové Sedlo mezi zámekem Jezeří a vsí Dřínovem kapli či kostel 1712-13 a průčelí této svatyně dal vyzdobit sochami svých sv. ochránců, biskupa Oldřicha a kapucína Felixe z Cantalice (→ A.1, Dřínov).

Františku Helfrýdovi hr. Woraczičkému z Pabienitz se 1715 podařilo naplnit zbožné přání jeho zesnulé (první) manželky Anny Kláry Stubickové z Königsteinu († 1702), která se ze zvláštní náklonnosti zavázala, že věnuje 50 zlatých na výstavbu kaple u kostela sv. Petra a Pavla na jejím statku Jirny u Prahy. Hrabě, od 1710 skalecký sodál, slíbil, že přidá dalších 50 zlatých, a projekt zrealizoval. Muselo se tak stát s povolením nové jirenské vrchnosti, pražského staroměstského kláštera dominikánek, v jehož čele stála převorka Febronie Josefa Hyzrlová z Chodů, sama skalecká sodálka (→ A.1, Jirny 2/). Podobně po letech uskutečnil svůj záměr Václav Vojtěch svob. p. z Klebelsbergu na Thumburgu. V roce 1710, kdy se přidal ke skalecké konfederaci, pojal úmysl postavit ke cti kapli na památku zázračné události, která se přihodila jeho dceři nebo neteři Anně cca 1702. Tříletá dívka vypadla z okna druhého patra zámecké budovy na skálu, ale když její matka, ctitelka SJN, s křikem k dceruše přiběhla, našla ji bez zranění sedět na skále a dozvěděla se od ní, že ji při pádu chytil do náručí jistý duchovní oděný do bílého roucha a něžně ji na skálu posadil. Obě v tom rozpoznaly Nepomukovo dobrodiní (→ D.1, 176). Hrabě dal pro zamýšlenou kapli vyhotovit plány v *Praze* a výstavbu uskutečnil 1722-23 na zdaleka viditelné vyvýšenině nad Dřemčicemi na svém dolnotřebívlickém panství v Litoměřickém kraji, jehož byl od 1720 hejtmanem († 1727). Kaple proslula jako svatojánské poutní místo (→ A.1, Dřemčice).

Další svatyně postavili skalečtí konfederovaní členové Kristián Karel ryt. z Platzu a Ehrenthalu, vrchní inspektor gallasovských panství (v Janově Dole 1716, → A.1, t.), nepomucký děkan Augustin Jan Passer (v poutním areálu v Nepomuku 1720, → A.1, Nepomuk 1d/), opat žďárského kláštera cisterciáků Václav Vejmluva (poutní místo Zelená Hora, 1719-23, → A.1, Žďár nad Sázavou II. 2/), Petr Arnošt říš. hr. z Mollartu (na svém panství ve Svojetíně, 1721-22, → A.1, t.), Ludvík Josef hr. z Hartigu (v blízkosti svého zámku Vartenberku, 1722, → A.1, Stráž pod Ralskem 3/), Jan František Antonín říš. hr. Nütz z Wartenburgu (jako součást svého zámku v Omleničce, s kompatrocinem Bolesné Matky Boží, 1722, → A.1, t.), hejtman vltavotýnského panství pražský arcibiskup Jan Josef Antonín Moučka (u mostu přes Vltavu na Malé Straně města Týna, 1722, → A.1, t. 2/), Anna Marie Františka velkovévodkyně Toskánská (v zahradě svého ploskovického letohrádku, dol. 1724, → A.1, t.) a Jan Felix ryt. Chanovský-Kraselovský z Dlouhé Vsi (jako součást svého zámku v Němčicích v Prácheňském kraji, 1726-27, → A.1, t.). Z těchto kaplí a kostelů se nejvíce proslavil zelenohorský poutní areál nad žďárským klášteřem, geniální dílo spolupráce opata Vejmluvy a architekta Santiniho-Aichla. Zelená Hora přitahovala poutníky z širokého moravsko-českého pomezí a 1723 se stala středobodem nově založeného nepomucenského bratrstva s pěti sty konfederovanými členy, kteří šířili svatojánskou úctu mj. až do vzdáleného Vestfálska ve Svaté říši římské (→ níže, 14).

Další skalecký konfederovaný člen, nejvyšší zemský hofmistr Antonín Jan říš. hr. z Nostitz-Rieneck byl významným dobrodincem kostela budovaného od 1720 u hradčanských voršilek na památku zázračného uzdravení slečny Krebsové (→ C.1, Praha IV. 1/). V beatifikačním roce 1721 financoval novou vrcholně barokní výzdobu poutní hrobové kaple u staroměstských cyriáků v Praze (→ A.1, Praha V. 34a/). Nejspíš proto mu z vděčnosti cyriaci věnovali německou knihu modliteb Andacht zu dem h. Johannes von Nepomuck, kterou publikovali následujícího roku (→ C.1, Praha V. 11d/). Nostitz-Rieneck ještě před vstupem do skalecké konfederace věnoval do svého patronátního kostela v Řehlovicích krásně ze dřeva vyřezávaný oltář v ceně 100 říšských tolarů (dol. 1706, → A.1, t. 1/) a někdy do 1715 na svém dalším panství v Sokolově dal v kapucínském kostele postavit další oltář jako výraz poděkování za zvláštní milost, kterou obdržel na přímělu.

Takto by bylo možné projít životní příběhy velikého množství skaleckých bratrů a sester. Na tomto místě bude uvedeno ještě několik významnějších příkladů V blíže neznámé době, jistě ale mezi lety 1711 a 1717 vstoupil do konfederace nesmírně čínorodý ctitel Gottfried Daniel baron z Wunschwitz, organizátor každoroční výzdoby proslavené pražské mostecké sochy, kterou dal vytvořit a na mostě nad *Vltavou* vztyčit jeho otec Matyáš Gottfried (→ C.1, Praha VI. ad 1/, ad 3/). Od roku 1646 byl SJN vyvoleným ochráncem Wunschwitzovského rodu. Gottfried Daniel proto hledal i nacházel nové a nové cesty, jak svěťce proslavit a uctít, v soukromém životě i na veřejnosti, a to ještě před vstupem do skalecké konfederace. Např. na své kavalírské cestě během zastávky v Římě (1701-02) zavěsil k oltářů sv. Václava ve velechrámu sv. Petra Nepomukův obraz s nápisem *Sanctus Joannes Nepomucenus* (→ A.5, Itálie a Vatikán, Roma 1/). Doma šířil věhlas na svých državách, především na statku Dolejší Krušec (zámecká kaple, 1710-14, se zařízením, → A.1, t.) a v rodovém domě na Koňském trhu na Novém Městě pražském (od 1718 zde byl ctěn Brokoffův dřevěný model pražské mostecké sochy a 1729 zde začala být liturgicky užívána kaple, → A.1, Praha VII. 17/). Výrazem svatojánské úcty celého rodu byl slib, který svěťci z Nepomuku Gottfried Daniel složil v roce své svatby 1709 a k němuž se přidal i jeho mladší bratr František Ignác, že totiž všichni další potomci rodu dostanou při křtu jako první jméno Jan nebo Jana na počest rodového patrona. Slavnostním výrazem obnovení slibu ctít tohoto svatého ochránce rodu se stal votivní štít s rodovým erbem, který Gottfried Daniel 19. XII. 1721 zavěsil k Nepomukovu hrobu (→ D.2, Praha I. 1g/). Stále více se rozvíjející úcta svobodných pánů Wunschwitzů našla ještě jeden významný hmotný projev. 4. XII. kanonizačního roku 1729 povolil pražský arcibiskup Kuenburg všem členům tohoto rodu nosit na hrudi pamětní kříž s vyobrazením a chronogramem *DIIVS Ioannes NepoMVCenVs ArChI PatronVs*

noster protegit nos, tj. *Svatý Jan Nepomucký, náš arcipatron nás chrání*. Toto privilegium rodu vyžádal tolikrát zmíněný baron Gottfried Daniel (→ A.6, V. 3/).

Mezi vysoce postavenou šlechtou zvlášť zazářila svatojánská úcta Schwarzenbergů, především manželského páru Adama Františka (1680-1732) a Eleonory Amálie Magdalény, rozené kněžny z Lobkowicz (1682-1741). V manželství vstoupili 1701. 1703 se Adam František po svém zesnulém otci stal třetím knížetem ze Schwarzenbergu a knížecí titul přijala i jeho choť. 1706 se jim narodila dcera, avšak mužský potomek byl v nedohlednu. Hrozilo, že rod vymře po meči. Tvrdívá se, že 1709 manželský pár upadl do rozepří a po léta žil ve vzájemném odcizení, což příchod dalšího potomka znemožňovalo. Až v období kolem blahořečení a jeho oslav oběma manželům přišlo na mysl se obrátit o pomoc k SJN. Aniž by vzájemně věděli o svých úmyslech, oba učinili v březnu 1722 (nejspíš 24. III.) slib, že věnují SJN obětní dar, aby jim Bůh skrze jeho přímlovu požehnal mužským potomkem. Časem dar upřesnili: každý slíbil jedno antependium k náhrobnímu oltáři v pražské katedrále ze stříbra. Slib také později splnili (27. X. 1722). V období kolem složení slibu došlo k přátelskému usmíření manželů a kněžna Eleonora krátce poté počala a 15. XII. 1722 ve Vídni porodila syna, který při křtu dostal jména Josef Adam Jan Nepomucký, z vděčnosti za účinnou přímlovu. Kněžna ještě předtím složila dodatečný slib, že vyprosí-li jí SJN svou přímlovou u Boha syna-dědice, dá po porodu vyrobít stříbrnou sochu dítěte ve váze novorozeněte. Také tento slib byl vyplněn, a to 18. IV. 1723 (→ D.1, 906). Perspektiva zachování schwarzenberského rodu patrně pohnula císaře Karla VI., aby po své korunovaci na českého krále (5. IX. 1723) prohlásil a ustanovil knížete Adama Františka a jeho zákonité potomky za vévody krumlovského panství. Tou dobou se SJN stal rodovým patronem Schwarzenbergů, kteří mu v následujících letech ještě připisovali několikerou ochranu tolik vytouzeného dědice (→ D.1, 972, rok 1724, a 1057, období 1727-28).

Popsané události dvacátých let 18. století byly připraveny několika projevy úcty, kterými knížecí manželé oslavili SJN. Oba se stali členy skalecké konfederace, kněžna 1707, kníže o něco později. Kněžna z vlastní zbožnosti ještě v roce vstupu do konfederace 1707 pořídila do hradní kaple sv. Floriána v Hluboké nad Vltavou dřevěnou sochu a další dřevěnou skulpturu umístila do vyřezávaného sloupu u mostu v městečku pod hradem (→ A.1, Hluboká nad Vltavou 1a, 2/). Následoval počin knížete, který si delší dobu přál ke cti postavit kapli. K realizaci tohoto záměru došlo 1710-12 při jeho patronátním farním kostele v Postoloprtech. Stavbu navrhl další skalecký konfederovaný člen, architekt Pavel Ignác Bayer (→ A.1, t. 1/). Kníže snad také financoval tvorbu bočního oltáře v poutním kostele sv. Prokopa nad světcovou poustevnou poblíž Jinonic u Prahy (1711-12, → A.1, Jinonice).

Po narození Josefa Adama Jana Nepomuckého ze Schwarzenbergu šťastní rodiče velice štědře prokazovali úctu novému rodovému patronovi SJN. Dvě stříbrná antependia a stříbrná socha dítěte otevřely celou řadu jejich štědrých darů zasilaných ke světcově hrobu (→ A.1, Praha II. 4d/, D.2, Praha I. 1d/ (27. X. 1722) a 1f/ (18. IV. 1723, 2. VI. 1724, 5. X. 1726, 19. II. a 4. X. 1727)). Kníže 1723 zřídil na svém postoloprtském zámku kapli a osobně určil námět titulního obrazu na jejím oltáři (→ A.1, t. 2/). Oba manželé pořídili pro kartuziánský klášterní kostel v dolnofranckém Astheimu (kartouzu založil schwarzenberský rod) nový hlavní oltář a dali ho vyzdobit mj. sochami sv. Josefa a SJN jako výraz vděčnosti za narození syna (1723-24, → A.3, t.). Následovaly další počiny, 1724 sochy v parku schwarzenberského zámku Orlíku nad Vltavou (→ A.1, t. 2/), v Třeboni (→ A.1, t. 3/) a snad také v Protivíně (s kaplí, → A.1, t. 2/), 1724-26 kaple při arcijáhenském chrámu v Českém Krumlově (→ A.1, t. 1/), 1727 socha na Plášťovém mostě českokrumlovské vévodské rezidence (→ A.1, t. 5/) a 1727 nebo 1728 socha na věži hradu v Hluboké nad Vltavou, který byl právě přestavován v barokní zámek. Nejprestižnějším projektem a vyjádřením rodové úcty byla zmíněná českokrumlovská kaple. Nákladným projektem však také bylo vybudování kostela Panny Marie, sv. Josefa a SJN v Horní Vltavici (1724-26, s oltářním obrazem z 1724, → A.1, t.). Další kostel, tentokrát pouze s nepomucenským patrocinem, který vévoda 1727 zamýšlel pro městečko Hlubokou, se za jeho života nepodařilo realizovat (→ A.1, Hluboká nad Vltavou 5/).

Adam František, někdy za spolupráce své manželky na svých rozsáhlých panstvích podporoval, případně jako vrchnost schvaloval také další projekty k poctě. Byly to kaple v Mšeckých Žehrovicích (1723, → A.1, t.) a Soběslavi (1727, → A.1, t. 1/), oltář pro novou boční kapli ve farním kostele v Dolních Vltavicích (1726, → A.1, t. 1/) a oltář pro nově budovaný farní kostel v Ondřejově (1729, → A.1, t.). 1724 dal vévoda po domluvě s vídeňským městským rychtářem Josefem Hartmannem upravit v ohradní zdi svého zahradního paláce na Rennwegu na vídeňském předměstí niku pro sochu (→ A.2, Wien II. 26/).

Projevem loajality krumlovských úředníků vůči své vrchnosti bylo poptávání obrazu 1728 v Praze pro zamýšlený boční oltář v nově budovaném farním kostele v Kamenném Újezdu na schwarzenberském panství (→ A.1, t. 2/). Podobně už rok předtím františkáni ve Schwarzenbergu v Dolních Frankách v dopise vévodovi Adamovi Františkovi jako hlavnímu dobrodinci jejich kláštera nabízel, že plánovaný klášterní kostel by mohl být zasvěcen vedle Panny Marie také SJN. Věděli přitom velmi dobře o vévodově úctě k tomuto světcovi (→ A.3, Schwarzenberg).

Uvedené příklady jen potvrzují, jak rozsáhlý vliv na šíření nepomucenského kultu měli členové skalecké konfederace. Tento výběrový výčet lze uzavřít příkladem dvou církevních prelátů, kteří oba zasedli na biskupský stolec v Hradci Králové. Jako královéhradecký biskup (1711-21) do skalecké konfederace vstoupil Jan Adam

Wratislav z Mitrowic, od 1702 svatovítský kanovník. V biskupském městě zdědil po svém předchůdci výstavbu kněžského domu s přílehlou kaplí, kterou dovedl k cíli. Hotovou svatyní, v té době nazývanou kostelem, osobně konsekroval 1. IX. 1721. Tehdy byl již jmenován litoměřickým biskupem (→ A.1, Hradec Králové II. 2/). Po nástupu na své nové působiště v Litoměřicích posvětil dne 1. VI. 1723 další svatyni, kapli v Chrástu nad Rozbělesy u Děčína (1. VI. 1723, → A.1, Chrást), a následujícího roku dal na svém panství v Zubrnících v litoměřické diecézi na návis vztyčit sochu (→ A.1, t.). Jeho nástupce v hradeckém biskupství baron Václav František Karel Koschinsky z Koschinu (ve funkci 1721/22 † 1731) se stal skaleckým sodálem ještě v době, kdy působil na svatomořické faře v Olomouci. Úctu v hradecké diecézi projevil v biskupské letní rezidenci v Chrasti, kde 1728 zřídil kapli a 3. X. téhož roku ji posvětil.

V neznámé době se stal členem skalecké konfederace dokonce sám pražský arcibiskup František Ferdinand z Künburgu (ve fun. 1710/14 † 1731). Tento jeho krok mohl být vstřícným projevem smíru, který se časem rozhostil mezi Skalkou a arcibiskupskou konzistencí. Konec konců o uklidnění averze vůči skalecké konfederaci svědčí také informace obsažená v dopise svatovítské kapituly Künburgovi z 21. VI. 1715, v němž kanovníci shrnují dosavadní kroky učiněné na cestě k oficiálnímu církevnímu schválení úcty. Na závěr této rekapitulace sdělují, že pražská novoměstská konfederace, založená pro šíření kultu SJN, má být po papežském schválení veřejné úcty jmenovaného světce přesunuta do metropolitního kostela, kde je pohřbeno jeho tělo, a tam že má pokračovat ještě intenzivněji ve zbožném uctívání Boha a svatých patronů vlasti. Skaleckou konfederaci tedy mělo čekat daleko skvělejší působiště, samotná pražská katedrála. Tam však bylo nakonec založeno samostatné nepomucenské bratrstvo, záhy povýšené na arcibratrstvo (1729, resp. 1736, → níže, 33).

Jak už bylo několikrát poukázáno, po vzoru Skalky začaly vznikat další zbožné mariánsko-svatojánské nebo jen nepomucenské instituce. Nejstarší byly založeny v Merklíně (1707), Uničově (1708), Vídni (1709), Lisabonu (1709-12), snad v Barceloně (1711) a jistě také v Budíně (mezi 1709 a 1715) (→ níže, 4-8, 10). Jelikož takovéto konfederace, bratrstva, někdy i spolky intenzivně rozvíjely úctu a významně přispěly k jejímu rychlému rozšíření, založení pražské svatojánské konfederace je třeba pokládat za jeden z milníků v historii nepomucenského kultu.

Skalecké konfederaci se po svatořečení podařilo zbudovat dlouho vytožený kostel, nádherné dílo architekta Kiliána Ignáce Dientzenhofera ve stylu dynamického baroka (1730-38). Růst zájmu o vstup do konfederace vedl k vytvoření třetí užší skupiny, rezervované pouze pro kněze, a to v počtu původně 300, později 500. Nejstarší dochovaný tištěný doklad této prozatím třisetčlenné skupiny pochází z 1731, v jejím tištěném abecedním seznamu z 1732 je uvedeno přesně 300 světských i řeholních kněží, v tisku 1741 je zmíněno již 500 konfederovaných duchovních.

Díky tomuto finálnímu rozdělení užších skupin konfederátů se v dobové literatuře užívá pro skaleckou organizaci označení „trojí“ nebo „trojitá“ konfederace (*confoederatio triplex*). Se třemi sty muži, třemi sty ženami a pěti sty kněžími se tak vnitřní členská základna skalecké konfederace dostala na úctyhodný počet 1100 osob. Kolik bylo „vnějších“ členů, nelze z dobových zdrojů dohledat, dá se však předpokládat, že se jejich počet pohyboval řádově v tisících.

Podobně jako ostatní bratrstva a konfederace bylo skalecké sdružení zrušeno za josefínských reforem. Do té doby intenzivně rozvíjelo svou činnost, o čemž svědčí nejenom řada dobových tisků a písemností, ale i skutečnost, že si aktivity při skaleckém kostele vyžádaly ustanovení zvláštního duchovního správce (administrátora). Jako první byl do této služby 27. XII. 1749 ustanoven kněz Jan Nepomuk Václav Steidl z Greifenwehru, který zde působil až do své smrti 1774.

Vybrané rukopisy: pamětnice praž. novoměst. kláštera bosých augustiniánů u sv. Václava, 1699-1727 (NA, AZK, rkp. 14, 121-125) (o počátcích skalecké konfederace, jejich prvních úřednících a o smlouvě uzavřené mezi konfederací a praž. bosými augustiniány 1. VI. 1709) – l. dopis Jana Beckovského, křiž. s červ. hv., o skalecké kapli a tamním bratrstvu P. Marie s přidaným titulem, 1. II. 1710 (NA, ŘA-KŘ, kart. 475) (bratrstvo založeno 22. IV. 1706) – nedat. l. žádost „svěřenců sv. Jana Nepomuckého“ určená praž. metr. kapitule, aby určila předsedu či prezidenta nově zakládané konfederace – přiložený l. titul a regule konfederace (NA, APA I, i. č. 5293, č. kart. 4446) – nedat. l. výtah z *Libri emanatorum* praž. arcib., [cca 1716] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (bratrstvo konfederovaných pod titulem Nejbl. Panny Marie, Matky Boží, ochránkyně, bylo potvrzeno papežem Klementem XI. dne 28. I. 1707) – l. zpr. bosých august. od sv. Václava na Novém Městě praž., prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 106^r) (u kaple postavené zbožně zesnulým Kristiánem Floriánem Hegerem 1696 je nyní velmi kvetoucí „konfederace zbožných lidí pod ochranou nejvěrnější P. Marie k rozšíření cti sv. Jana“) – v NA, ŘA-KŘ, kart. 475 jsou uloženy mj. písemnosti týkající se přijímání členů skalecké konfederace v Karlových Varech – l. zpr. pšovského faráře Zachariáše Lemmicha, křiž. s červ. hv., 12. IX. 1715, prez. 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 211^r) ← l. dopis velmistra křižovníků s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^r) (pšovští farníci členy konfederace a bratrstva) – R l. zpr. rokycanského kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, bod č. 5 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^v) (mnozí obyvatelé Rokycan členy bratrstva pod titulem SJN jak na Novém Městě pražském, tak v Merklíně) – nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasovské diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233^v (sodálové praž. bratrstva ve městech Waidhofen a Retz), fol. 237^{r-v} (případ Anny Sophie Hopplin z Göttweigu)), což je příl. A k dopisu pasovské kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62) – *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, křižovníka s červ. hv., komendátora v Chebu, zpovědníka polského krále a saského kurfírta, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velmistra křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v) (urození v Polsku,

především v hnězdenské arcidiecézi členy pražské konfederace) – l. dopis hnězdenské primaciální kapituly, Hnězdno 28. X. 1715 (NA, fond ČDK, kn. 116, pag. 63) (nošení podobizen „na způsob sodality“)

Matrika konfederace: *Album confaeratorum sub patrocinio fidelissimae Virginis Dei Genitricis Mariae ad ampliandum honorem S. Ioannis Nepomuceni apud hortum praenobilis Domini de Högerstein* (NA, České gubernium – Komise pro rušení bratrstev, rkp. 3404 (kniha 1)) – **pozn.:** Profesor Jiří Mikulec na matriku opakovaně upozornil v literatuře: MIKULEC 2019, 284-285 – HRBEK A KOL. 2021, 388, pozn. 574 na pag. 524.

Velké album konfederace: rukopis se nedochoval (byli do něj zapisováni členové „vnější“ části konfederace, nejspíš také čekatelé na vstup do „vnitřních“ skupin)

Spor mezi konfederací a konzistoří (1708-09): R opis l. vyjádření praž. arcib. konzistoře z 9. VII. 1708, která praž. arcibiskupovi na základě ustanovení Posvátné kongregace ritů z 1659 nedoporučuje vyhovět žádosti skalecké konsodality (tj. mar.-nepom. konfederace či bratrstva) o povolení výstavby rozměrnějšího kostela, který by měl nahradit stávající kapli Na Skalce (NA, APA I, i. č. 5293, č. kart. 4446) – l. zpr. Jana Marie Hložka a Jana Zlatousta Beyera praž. arcib. konzistoří ohledně aktuálního stavu výstavby nového kostela Na Skalce, Praha 17. VII. 1709 (NA, APA I, sign. C 105/6) – l. zpr. konzistoře o předchozích zjištěních, zasláná arcibiskupovi do Vídně z Prahy 18. VII. 1709 spolu s dvojí n. přílohou měšťana Jiřího V. Boreckého ohledně finančních výloh na stavební materiál pro sledovaný „nový kostel SJN“ (NA, APA I, sign. C 105/6) – arcibiskupova odpověď konzistoří ohledně „kostela, který se má stavět ke cti svatého Jana Nepomuckého na území p. Högera“, Vídeň 24. VII. 1709 (NA, APA I, sign. C 105/6)

Projednávání žádosti konfederace o povolení pohřbívat popravené čarodějné osoby a oběšené vojáky (1707-10): R archiválie uložené v NA, SČM, sign. 1707-IX-a-11 a sign. 1707-IX-c-51

Záznam o pohřbení pana Kristiána Floriána Hegera: R receptář přijaté korespondence na praž. arcib. konzistoří (NA, APA I, sign. A 39/9, fol. 66^v, VI. 1715, *Appellationis declaratio in puncto Sepeliendi Dni Christiani Floriani Heger*)

Rukopisné účetnictví skalecké konfederace pro léta 1723-33: *Rechnungen über den baaren geldt empfang und außgaaben bey den Confoederation des Heyl. Jois Nepomuceni in der Königl. Neüen Stadt Prag ab A^o 1723. bies letzten Decembr. A.^o 1733* (NA, APA I, sign. C 105/6)

Tištěná odpustková listina konfederace: *Entwurf deren Ablassen 1707-1709*

Tištěné informační i modlitební knížky přímo skalecké konfederace, nebo se jí částečně týkající: *Epitome regularum* 1709 (úvodní grafika s P. Marií a BJN modlicími se za duše v očistci, → B.4, 74, informace o konfederaci, regule, odpustky, pobožnosti konfederace, modlitby, k P. Marii i další, převážně však k BJN) – VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 50, 55, 59 – TÝŽ 1722c, 173, 175 (zřizovatelem bratrstva byl Kristián Heger „k rozmnožení cti sv. Jana z Nepomuk a k vyvýšení obojí církve, pod ochranou a obranou sv. Panny Matky Boží Marie“) až 178, 198 – WINDERMAYER 1723, 95-103 (pravidla, odpustky a pobožnosti praž. novoměstské „konfederace neboli spolku svatého Jana Nepomuckého pod ochranou nejblahoslavenější Panny Marie“) – *Kleines Bruderschaft-Büchel* 1727 (knížečka skaleckého „bratrstva svatého Jana Nepomuckého“ s přehledem pravidel a odpustků a s modlitbami ke SJN – věnováno benediktinu Emiliánu Kotterovskému, opatovi ve sv. Janu pod Skalou – dva nepomucenské dřevoryty – vydal Jáchym Kamenický v Praze)

Tištěný novoroční dar sakristiána bratrstva Jakuba Zoubka bratrům a sestrám bratrstva: *Fons aquarum* 1719

Dochované tištěné přehledy členů konfederace, živých i zesnulých (do 1729): *Elenchus renovatus* 1709 – *Anagraphe confoeratorum* 1710 – *Entwurf oder Inhalt* 1710 – *Verzeichnis deren confoederirten Frauen* 1726 – *Syllabus* 1729

Další literatura: REDEL 1710, 466 (*Die Confoederation B. Joh. Nepomuceni*) – *Cmosti výborné* 1721 (popis obvyklé oslavy svátku v kapli „v Hegrovské zahradě naproti Emausům“) – HAMMERSCHMID 1723, 322 („konfederace pod ochranou nejvěrnější Panny Marie k rozšíření cti sv. Jana Nepomuckého“, zal. 1706) – BERGHAEUER 1761, 138 (konfederaci tří set věrných svěřenců k šíření úcty založil 1696 sám budovatel skalecké kaple Kristián Florián Heger z Hegern – jde o mylné vrocení, sdělení původcova jména by mohlo odpovídat skutečnosti – Berghauer o sobě sděluje, že je již od 1714 členem skalecké „jánské konfederace tří set“) – BOROVIČ 1878, 42-43 (odtud citát pozn. pod čarou o „Křišťanu Högerovi“) – EKERT 1884, 238 – STEJSKAL 1922, 48 – KOZEL 1929b, 152-154 – MIKULEC 2019, 284-285 – HRBEK A KOL. 2021, 388 a pozn. 574 na pag. 524 – POKORNÝ/MIKULEC/BLAŽEK 2022, 53-59 (stat' prof. Jiřího Mikulce)

O skaleckých pobožnostech, kázáních, a především panegyricích za působení konfederace: → C.1, Praha VII. 7c/ a souhrnně R HAMMERSCHMID cca 1729, 276^v-277^r a L KALLERT 2003, 14-15, 44-89

3. Wien, č. Vídeň, císařské hlavní sídelní město, od 1723 církevní metropole (R, W)

1706

spolek (korporace) měšťanských mistrů a druhů v profesi při farním benediktinském kostele sv. Oldřicha na předměstí St. Ulrich

1706 se rozhodli měšťanští mistři a druhové v povolání („gesambte bürgerliche Mitmaister und Professions Verwandte“) na vídeňském předměstí St. Ulrich založit při tamním farním kostele sv. Oldřicha (svěřeném benediktinskému Skotskému klášteru ve vnitřním městě) měšťanský „spolek lásky“ („bürgerliche Liebs-Versammlung“). Toto nové společenství svěřili pod ochranu svatého pěstouna Josefa a SJN, které si ze zvláštní důvěry vyvolili za své ochránce. Za členy byli přijímáni vedle mistrů všichni měšťané a měšťanští poddaní ve čtvrti St. Ulrich, ostatním bylo členství odepřeno.

Teprve 19. VIII. 1730, po svatořečení, se představení tohoto společenství obrátili na vídeňskou konzistoř s prosbou o schválení jedenácti, resp. dvanácti pravidel této korporace. Schválení obdrželi 23. XI. 1730. Nikdy

však nešlo o bratrstvo nebo cech v přesném smyslu. „Spolek lásky“ se nacházel někde mezi těmito dvěma typy sdružení.

└ OPPEKER 2012, 191-195

4. Merklín, městečko (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

1707

bratrstvo pod titulem Neposkvrněného početí Panny Marie ke cti SJN (někdy pouze SJN) při farním kostele sv. Mikuláše

Z iniciativy merklínské vrchnosti, Františka Zdeňka Novohradského hr. z Kolowrat, v době působení faráře Zborovského bylo 1707 při merklínském farním kostele sv. Mikuláše založeno bratrstvo nesoucí snad rysy literátského spolku. Když se začalo rozvíjet, byl pro ně v řečeném kostele 1709 postaven boční oltář (→ A.1, Merklín). Bratrstvo bylo 1711 obdařeno papežským breve, ve kterém se jako jeho titul uvádí Neposkvrněné početí Panny Marie. Poměrně záhy je však doloženo, že bratrstvo neslo ještě titul SJN. V odpovědi na svatojánský dotazník rakovnický kaplan Václav Ferdinand Schmidt konstatoval, že obyvatelé města Rokycan jsou přivtěleni k bratrstvu pod titulem SJN částečně na Novém Městě pražském, částečně v Merklíně. Nepochybně tím měl na mysli právě tuto konfraternitu. Kompletní patrociniium merklínského bratrstva je uvedeno např. v relaci plzeňského vikáře z 1768: *confraternitas in honorem S. Joannis Nepomuceni sub titulo Immaculatae conceptionis B. V. Mariae*. Oltář této konfraternity byl privilegovaný.

└ l. zpr. míst. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, bod č. 5 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^v) – └ ERHART 1925, 162-164 – VRÁNKOVÁ 2011, 44 – POKORNÝ/MIKULEC/BLAŽEK 2022, 58, 391 (pozn. 123)

5. Uničov, n. Mährisch Neustadt, královské město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1708

konfederace neboli bratrstvo Panny Marie a SJN, případně pouze SJN při farním kostele Nanebevzetí Panny Marie

V uničovském farním kostele Nanebevzetí Panny Marie bylo 1708 zřízeno bratrstvo (*Confoederatio Divi Joannis Nepomuceni*) jako dceřiné pražského (tj. Na Skalce, → výše, 2), do nějž bylo zapsáno přes tisíc osob obojího pohlaví a k jehož titulárnímu svátku 16. máje se tou dobou odevšad shromažďovali mnohé stovky lidí a s dvojím sborem trub a bubnů byly zpívány slavnostní mše a kolem dvaceti mší bylo čteno a celý den byl zbožně oslaven pracovním klidem s nešporami, litaniami a písněmi. Tak situaci zachycuje souborná odpověď (resp. doplněk k této odpovědi) na svatojánský dotazník vyhlášený v olomoucké diecézi 1715.

Bratrstvo se utvořilo pod vedením uničovského faráře Josefa Jana Körnera (ve fun. 8. I. 1699 † 3. IV. 1718) a rychtáře Ignáce Františka Doleatora. Olomoucký biskupský úřad uničovské bratrstvo potvrdil 22. VIII. 1708. Jmenovaný rychtář dal na své náklady postavit v uničovském farním kostele velmi zdobný a nákladný oltář (→ A.1., Uničov 1a/). Do vedení bratrstva byl každé tři roky konzultory volen rektor. Prvním zvoleným rektorem bratrstva byl probošt augustiniánských kanovníků u Všech svatých v Olomouci Ambrož Augustin Engelmann, po něm 1712 následoval pan Rafael z Piczon, rychtář města Brna a po tomto 1725 místní farář František Ludvík Panenka († 17. VIII. 1727). Ten byl investován na uničovskou faru 12. VII. 1721 a v době jeho působení, 1723, mělo nepomucenské bratrstvo přivtěleno nejenom 300 osob duchovního a světského stavu z Markrabství moravského, nýbrž také mnoho osob ze sousedních zemí, Slezska, Rakouska a Uher. Tehdy se uničovské bratrstvo obrátilo k hlavnímu bratrstvu do Prahy s žádostí, zda by se mohlo přičinit o získání nějaké posvátné relikvie či jiného památného předmětu, týkajícího se SJN, aby jej v Uničově mohli mít v účtě a podpořili tak horlivost a zbožnost lidu.

Uničovské bratrstvo SJN získalo papežské odpustkové breve dne 20. IV. 1729. Pomníkem této zbožné instituce dodnes zůstává sloup na hlavním uničovském náměstí (→ A.1, Uničov 3/).

└ l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5-6) – papežské odpustkové breve, 20. IV. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 365^v) – └ EUGL 1832, 210-212 – MALÝ/MAŇAS/ORLITA 2010, 133 – *Uničov – historie moravského města* 2013, 209-210

6. Wien, č. Vídeň, císařské hlavní sídelní město, od 1723 církevní metropole (R, W)

1709

konfederace (spolek, společenství, bratrstvo, sodalita) pod titulem Neposkvrněného početí Panny a Bohorodičky Marie, založené k počtě SJN při katedrálním, od 1723 metropolitním chrámu sv. Štěpána, od 1729 oficiálně bratrstvo pod titulem, ochranou a vzýváním SJN k větší cti Boží a neposkvrněné Panny Marie

Rektor vídeňské univerzity Franz Adolf Ernst Breitenbücher (ve fun. 1709-10, † 1711) a někteří další zbožní katolíci města Vídně, duchovní i světské lidi, vysoce postavení i měšťanského stavu projevíli snahu najít mravní a duchovní prostředek, jak odstranit z křesťanské společnosti zlo závistivých a utrhačných jazyků a ochránit dobrou pověst a jméno bližního. Rozhodli se proto 1709 založit bratrský spolek (společenství, doslova *Verbündnuß*) pod ochranou BJN, již tehdy vzývaného ochránce cti a dobrého jména „trpících duší“. Sestavili pravidla a předložili je vídeňskému biskupovi Franzi Ferdinandovi von Rummel (na vídeňském stolci 1706 † 1716). Biskup pravidla dne 10. V. 1709 schválil a novému společenství určil za místo k vykonávání pobožností a skutků lásky katedrální chrám sv. Štěpána. O nejbližším svátku, 16. V. téhož roku bratrstvo ve jmenovaném chrámu započalo svou činnost.

Pravidel bratrstva bylo sedm, jak sděluje knížka této konfraternity *Kurzer Begriff* 1729 na stranách 10-15 (WINDERMAYER 1723, 105-107, uvádí pravidel šest, omylem však asi opomenul pravidlo šesté a skončil rovnou sedmým). Pravidla vedla bratry a sestry k mariánské a nepomucenské účtě, k hájení Neposkvrněného početí Panny Marie, k čemuž se všichni členové konfederace zavázali přísahou, a k následování SJN jako obzvláštního ochránce cti. Tato poslední výzva se měla konkretizovat péčí o dobré jméno bližního a křesťanskou pomocí těm, jejichž čest se ocitla v ohrožení. Šesté pravidlo stanovovalo, aby bratři a sestry šířili památku SJN a dobrý příklad jeho ctností také za pomoci světcovy podobizny, kterou budou nosit u sebe, případně ji budou mít vystavenou k účtě ve vlastním domě nebo bytě.

Podle Elisabethy Kovács (str. 72) vídeňské bratrstvo schválil také papež Klement XI. a císařovna vdova Eleonora Magdaléna Terezie nad ním převzala patronaci.

Prvním rektorem bratrstva se stal výše jmenovaný vídeňský biskup Franz Ferdinand baron von Rummel, zároveň člen mariánsko-nepomucenské konfederace v Praze Na Skalce. Je jasné, že ta posloužila vídeňskému bratrstvu za vzor. Později, 1723, Franz Xaver Windermayer ve své svatojánské modlitební knížce s názvem *Pět rozžehnutých hvězd pobožnosti* představil čtenářům obě zmíněné konfederace, skaleckou i vídeňskou, společně.

Ještě v roce 1709 stačil jistý nejmenovaný „nejzbožnější ctitel velikého sluhy Božího Jana Nepomuckého a co nejhorlivější šířitel jeho cti, jakož i velmi zavázaný klient“ vytisknout ve Vídni u univerzitního tiskaře Johanna Georga Schlegela latinskou nepomucenskou modlitební knížku, kterou věnoval biskupu Rummelovi jakožto prvnímu rektorovi „posvátné konfederace pod titulem neposkvrněné panenské Boží Rodičky a v účtě k velikému Božím služebníku Janu Nepomuckému, založené v katedrálním kostele sv. Štěpána ve Vídni.“ Nepochybně se jednalo o vůbec první knížku určenou pro účely nového společenství (drobné dílko obsahuje malé církevní hodinky a dvojce litanie).

Dne 14. IV. 1711 se popisovaná konfederace zapojila do modliteb za těžce nemocného císaře Josefa I. Již tehdy byla označena jako „bratrstvo blahoslaveného Jana Nepomuckého pod titulem Neposkvrněného početí u sv. Štěpána“ a toto označení se objevovalo také později.

Do alba vídeňského bratrstva se zapisovaly velmi významné osobnosti. Předně to byly členky vládnoucí dynastie, panující císařovna Alžběta Kristýna, císařovna matka Eleonora Magdaléna Terezie, císařovna vdova Amálie Vilemína se svými dcerami, arcivévodkyněmi Marií Josefou a Marií Amálií, a nakonec dvě císařovy sestry pobývající ve Vídni, arcivévodkyně Marie Alžběta a Marie Magdaléna. Až na císařovnu Alžbětu Kristýnu všechny byly členkami skalecké mariánsko-nepomucenské konfederace. Do vídeňského bratrstva vstoupily spolu s císařovnou 1717 a ke svým jménům do matriky konfederace vepsaly i svá osobní hesla (vyjma nejmladších dvou arcivévodkyň): *Ad nutum DEI* (Alžběta Kristýna), *fortunante DEO* (Eleonora Magdaléna Terezie), *Recte & Constanter* (Amálie Vilemína), *Pietate & Charitate* (Marie Alžběta) a *Austriaca Pietate* (Marie Magdaléna). Následujícího roku 1718 se ke konfederaci připojil sám císař Karel VI., rovněž Nepomukův skalecký sodál. Do vídeňské matriky napsal: *Constantiâ & fortitudine; Carolus m. p.*

Nový vídeňský biskup Sigismund hrabě von Kollonitsch (ve fun. 1716 † 1751) v přímluvné žádosti papeži Klementu XI. o kladné vyřešení kanonizační kauzy (tj. přípravy beatifikace) 17. III. 1720 mj. napsal: „Dokonce jsou ustanoveny sodality na podporu pobožnosti vůči němu [tj. JN], v nichž se čte také jméno nedávno velice zbožně zesnulé nejvznešenější císařovny matky.“ Myslel tím nepochybně vídeňskou svatojánskou konfederaci a vedle ní snad i pražskou (formulace je v množném čísle), k nimž zesnulá císařovna matka Eleonora Magdaléna Terezie († 19. I. 1720) skutečně náležela.

Kollonitsch sám také vstoupil do mariánsko-svatojánské konfederace při svém katedrálním chrámu. 1723 se stal prvním vídeňským arcibiskupem a 1727 kardinálem. Do matriky konfederace zanesl svůj vlastnoruční podpis s devizou *Recte faciendo neminem timeo*. Dalším vznešeným bratrem tohoto jánského sdružení byl Leopold Šlesvicko-Holštýnský, vévoda ze Sønderborgu z wiesenburské větve rodu (1674-1744), podporovatel bratrstva Na Skalce. Zajímavostí je, že se 1715 k vídeňskému bratrstvu přidal celý konvent augustiniánek kanovnic od sv. Jakuba ve Vídni, v čele se svou urozenou představenou Marií Augustinou von Puchheim. Do sodality vstupovalo také mnoho vídeňských měšťanů, i těch nejvznešenějších.

O slavnostech tohoto bratrstva, konaných ve Svatoštěpánském dómu především o dvou titulárních slavnostech Neposkvrněného početí Panny Marie (8. XII.) a SJN (16. V.), se lze dočíst podrobněji v katalogu C.1, Wien I. 4/, kde se také píše o osobní účasti ženských členek vládnoucího rodu na těchto událostech. Některá

z kázání přednesená k těmto příležitostem vyšla tiskem. Nutno dodat, že jistě již ve 20. letech 18. století členové bratrstva mohli získávat odpustky udělené Římem, a to plnomocné, sedmileté nebo šedesátidenní.

Konfederace rostla tak dalece, že se do ní do 1729 zapsaly tisíce a tisíce členů. Nakonec v samotný den tolik očekávané kanonizace, 19. III. 1729, papež tomuto společenství udělil odpustkové breve a povýšil je na řádné bratrstvo „pod titulem, ochranou a vzýváním velikého divotvorného mučedníka a svatého Božího služebníka Jana Nepomuckého, k většímu vyvýšení cti Boží a neposkvrněné Panny Marie, pro ochranu dobrého jména, cti a veřejné pověsti bližního.“

K tomuto oficiálnímu schválení byla 1729 publikována výše zmíněná knížka *Kurzer Begriff* se všemi důležitými informacemi o bratrstvu a se souborem modliteb a jedné starobylé svatojánské písně k soukromému i veřejnému užití členů konfraternity. V knížce jsou také upřesněny dny, ve kterých mohou bratři a sestry získat odpustky. Plnomocné byly vázány na titulární svátek a neděli po svátku Neposkvrněného početí Panny Marie a sedmileté na svátky patrona Českého království sv. Václava (28. IX.), císařova patrona sv. Karla Boromejského (4. XI.) a habsburského rodového ochránce sv. Leopolda (15. XI.). Při dalších příležitostech bylo možné získat odpustky šedesátí dnů.

V době největšího rozkvětu nepomucenské úcty ve Vídni (1739) bylo v tomto svatojánském bratrstvu k třiceti tisícům členů (KOVÁCS 1979, 70).

R papežské odpustkové breve, 19. III. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 363^r) – L *Wien. Diarium*, č. 604 (15.-17. V. 1709) – *Officium et lytaniae* 1709 (lat. modlitební knížka věnovaná prvnímu rektorovi vídeňské mariánsko-nepomucenské konfederace) – *Umständliche Beschreibung* 1711a, b (mj. zpráva o modlitbách za Josefa I.) – *Collectio epistolarum* 1721, 22-23 (č. XXII, prosebný dopis vídeň. biskupa Kollonitsche papeži Klementu XI., 17. III. 1720) – WINDERMAYER 1723, 103-107 (6 pravidel konfederace neboli spolku a přísaha o Neposkvrněném početí Panny Marie) – *Kurzer Begriff* 1729 (knížka papežem schváleného bratrstva) – *Wien. Diarium*, 27. V. 1730, č. 42, *Anhang* (krátké shrnutí dějin spolku, později bratrstva a popis jím zorganizované osmidenní oslavy světcovy kanonizace v metropolitním chrámu sv. Štěpána, 16.-23. V. 1730) – OGGESER 1779, 290-291 – KOVÁCS 1979, 70-72 – OPPEKER 2012, 154, 158, 188-191

7. Lisboa, č. Lisabon, hlavní město Portugalského království a sídlo portugalských panovníků (Portugalsko)

1709 nebo 1712

bratrstvo SJN při komunitě bosých karmelitánů ze Svaté říše římské národa německého

Kdo byl zakladatelem lisabonského bratrstva, není úplně jasné. Z některých zdrojů vysvítá, že zásluhu na vzniku této konfraternity je třeba připsat portugalské královně Marii Anně (ve fun. 1708 † 1754), manželce krále Jana V. Marie Anna ještě jako rakouská arcivévodkyně vstoupila do skalecké mariánsko-nepomucenské konfederace. Na cestě za manželem do Lisabonu vzdala v Praze hold SJN (1708) a záhy po příjezdu na své nové působiště umístila (1709) mučedníkovu podobiznu do kaple užívané bosými karmelitány ze Svaté říše římské, pro které její choť, za její podpory, zřídil hospic, aby v Lisabonu byli přítomni kněží schopní posloužit katolíkům německého jazyka. Při této kapli měla panovnice asi v tom samém roce 1709 založit zmíněné nepomucenské bratrstvo

Naproti tomu v Lisabonu činný bosý karmelitán P. Leopoldus a S. Theresia ve svém dopise pražskému arcibiskupovi Küenburgovi 18. VIII. 1721 sděluje, že do zmíněného města před devíti lety uvedl kongregaci a pobožnost. Znamenalo by to, že sice královna umístila 1709 vyobrazení do kaple užívané „německými“ bosými karmelitány, ale že samo uctívání a bratrstvo zde bylo započato až 1712 z iniciativy P. Leopolda od sv. Terezie. Jisté je, že už 1708 byl ve Vídni publikován vůbec první portugalský text o SJN, stručné shrnutí světcova života z pera jezuity Francisca da Fonseca, který byl vyslán do Vídně jako zpovědník mimořádného portugalského velvyslance Fernanda Telles da Sylva, hraběte de Villar Mayor, pověřeného vyjednáváním sňatku mezi Janem V. a Marií Annou. Fonseca nepomucenská knížka poprvé vyšla pod pseudonymem (Affonso Franco) a poté byla dvakrát publikována v Lisabonu, 1708 a 1712. Je vysoce pravděpodobné, že dílo bylo zamýšleno jako pomůcka, kterou mohla využít nová portugalská královna k šíření úcty svého patrona, SJN, v Portugalském království (→ A.1, Lisboa, C.1, Lisboa).

Obě tradice lze usmířit tvrzením, které přináší barokní autor Pedro Andrés de Velasco. Píše v tom smyslu, že původkyní bratrstva byla sice panovnice, výkonem svého záměru však pověřila „karmelitánského misionáře“ (tj. výše zmíněného P. Leopolda od sv. Terezie), a ten učinil, co bylo třeba. Stal se rektorem Nepomukova bratrstva, přijímal do něj členy a na krk jim zavěšoval obrázek zasazený do zlata nebo stříbra, zdobený křišťálem. Do bratrstva vstoupil král Jan V. a dal dobrý příklad tím, že přijal světcův obrázek a byl jmenován sudím udržovatelem (*juex conservador*). Královna Marie Anna přijala také obrázek svého sv. patrona JN, „který měla předtím vryt do srdce“, a prohlásila se za sestru bratrstva s titulem opatrovnice (*provedora*). Obě Veličenstva se ráčila zapsat do knihy bratrstva, spolu se všemi ostatními pány infanty. Jejich příklad následovali všichni šlechtici a velmoži království.

Král Jan V. ctíl SJN i nadále. Aby ještě více podpořil úctu k tomuto svěťci, vydal zvláštní dekret, jímž ustanovil, že členové Nepomukova bratrstva, všichni šlechtici, mohou ve svátek svého patrona (16. V.) i v jeho oktávu nosit na veřejnosti na prsou medaili nebo obrázek, které svěťce budou reprezentovat. Toto ustanovení král vydal jako představený všech rytířských řádů svého království a učinil tak skrze sekretariáty těchto řádů. De Velasco konstatuje, že zatímco v ostatních královstvích, Čechách a Německu, někteří nosí ze zbožnosti obrázek zavěšený na krku, neděje se to s takovou autoritou a oficialitou, jako v Lisabonu. Nakonec sděluje, že se král s královnou a celou svou nejjasnější rodinou princezen a infantů účastní oslav svátku dne 16. V., ke kterému se shromažďuje velmi mnoho osob v Portugalském království svrchovaně vážených.

R l. dopis P. Leopolda od sv. Terezie, superiora hospice SJN a sv. Anny, Lisabon, pro praž. arcibiskupa Khünburga, 18. VIII. 1721 (NA, APA I, sign. C 144/2, č. kart. 2236) – L DE VELASCO 1736, 451-453

8. Barcelona, hlavní město Katalánska, dočasné sídlo habsburského pretendenta španělského trůnu (Španělsko)

1711

„německé“ bratrstvo SJN

1711 se mezi zprávami ze Španělska ve stati věnované působení panovníka Karla Habsburského (jakožto pretendenta španělského trůnu Třetího) sděluje, že „nedávno bylo založeno německé bratrstvo ke cti sv. Jana Nepomuckého, jehož zbudovaných pomníků je vidět mnoho v Rakousku, Čechách, Slezsku a na Moravě.“ Z kontextu vysvítá, že místem ustanovení tohoto „německého bratrstva“, tedy nepochybně bratrstva tvořeného příslušníky Svaté říše římské národa německého, bylo katalánské město Barcelona, sídlo výše jmenovaného panovníka. Nic bližšího, ani ověření pravdivosti základní zprávy o této konfraternitě, se prozatím nepodařilo zjistit.

L *Die europäische Fama* 1711, č. 122, 137-138

9. Neapol, č. Neapol, hlavní město Neapolského království, sídlo habsburských místokráľů (I, Campania)

1711

zamýšlené bratrstvo SJN

Nejmenovaný český pán poslal 1711 z Neapole dopis svému příteli do Prahy, ve kterém popsal slavnost uspořádanou v tomto hlavním městě Neapolského království členy císařského vojska. V závěru listu pisatel sděluje: „A máme oumysl také bratrstvo k cti jeho [tj. SJN] vyzdvihnouti.“ Nakolik se zdá, tento úmysl nebyl naplněn skutkem.

R č. dopis jistého č. pána zasláný jeho příteli do Prahy, 1711 ← L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 183 – PODLAHA 1895a

10. Buda, n. Ofen, č. Budín, královské město, sídlo hlavních úřadů Uherského království, od 1873 součást hlavního uherského města Budapešti (Maďarsko)

mezi 1709 a 1715

kongregace, konfederace neboli bratrstvo SJN, nejspíš pod titulem Neposkvrněného početí Panny Marie

Arcibiskup ostříhomský a primas uherský, kardinál Kristián August Saský v odpovědi na svatojánský dotazník 1715 sdělil, že v královském městě Budíně byla ustanovena kongregace k šíření úcty pod patrocinie bl. Panny Marie na způsob kongregací zřízených ve Vídni a v Praze. Sám tuto budínskou kongregaci schválil.

Krátce po pražské oslavě blahořečení se na pražského arcibiskupa Ferdinanda Küenburga obrátili purkmistr, městský rychtář a městská rada Budína s písemnou prosbou, zda by jim mohl poskytnout jako posvátnou relikvii něco z šatu SJN, za života štedrého almužníka. Když nyní po smrti Klementa XI. jeho nástupce Inocenc XIII. povolil vyjmout z hrobu mučedníkovo tělo a veřejně ho ctít, snad by bylo možné darovat část z jeho oděvu do Budína, kde je tento svěťec ctěn jako jeden z patronů města a jeho bratrstvo se snaží horlivě zasazovat o jeho čest. Právě tomuto svatojánskému bratrstvu, založenému u otců karmelitánů, by mohla být řečená relikvie věnována. Představitelé Budína o to žádali jakožto členové této konfraternity vykonávající v ní úřady rektora a konzultorů.

Dochoval se výtisk německého kázání proneseného o jedné slavnosti této „slavné konfederace svatého mučedníka Jana Nepomuckého“. Jde o řeč P. Ludwiga Talliana († 25. VIII. 1730) zaměřenou na Neposkvrněné početí Panny Marie, jež zazněla dva dny po svátku Neposkvrněné, 10. XII., roku 1722. Znamená to tedy, že toto bratrstvo nejspíš neslo v názvu také titul Mariina neposkvrněného početí.

Ř I. dopis kardinála von Sachsen, napsaný snad v klášteře pavlínů v Marianke u Bratislavy, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 78) – n. žádost purkmistra, měst. rychtáře a měst. rady Budína určená praž. arcibiskupu Ferdinandu Kúenburгови, Budín 8. VII. 1721 (NA, APA I, C 144/2) – TALLIAN 1722

11. München, č. Mnichov, kurfiřtské hlavní město Bavorska (N, BA, OB) 1717

spolek (korporace) nebo cech mnichovských dřevařských landmistrů

1717 byl založen spolek (*Verbündniß*) neboli cech mnichovských dřevařských landmistrů (*Länd- und Holzmeister*), kteří si za zvláštního patrona vyvolili SJN a prosili jej o přimluvu, aby je Bůh chránil přede vším neštěstím na zemi i na vodě a udělil jim blaženou hodinu smrti. V pozdější době oslavovali svátek svého nebeského ochránce v neděli v oktávu ve františkánském kostele sv. Anny na předměstí Mnichova (→ C.1, München 3/).

Aufnahms-Formel 1902 – JN 1971, č. 240, pag. 199 – HERZOGENBERG 1979, 112

12. Graz, č. Štýrský Hradec, hlavní město Štýrska (R, ST) ZKONTROLOVAT! 1722

sodalita neboli bratrstvo nejblahoslavenější Panny Marie a BJN

V městském farním kostele Boží krve byl 1702 postaven oltář (→ A.2, Graz II. 1b/), u kterého bylo 1711 kanonicky zřízeno bratrstvo s titulem „nevině hanbu trpícího Pána Ježíše Krista“. Tento název v sobě skrýval odkaz na patrona zmíněného oltáře, SJN, ochránce před hanbou. Spojitost mezi bratrstvem a světcem z Nepomuku vysvítala ještě intenzivněji ze skutečnosti, že každoročně byl Nepomukův svátek (16. V.) v tomto kostele oslavován votivní mší sv. o Utrpení Páně, jak se konstatuje 1715 (→ C.1, Graz 1/).

Teprve blahořečení umožnilo přihlásit se v tomto bratrstvu k JN otevřeně. Papež Inocenc XIII. skrze breve 5. VI. 1722 potvrdil přeměnu bratrstva v sodalitu nejblahoslavenější Panny Marie a BJN. Po vzoru pražské, vídeňské a dalších konfraternit také tato vytvořila skupiny tří set mužů (téměř úplně z přední šlechty) a tří set žen.

BALBÍN, *Supplementum* 1729, 76 – POSCH 1966, 64 – MEZLER-ANDELBERG 1975, 33 – HAHNL 1979, 92-93

13. Praha, Pražský hrad, občasná rezidence císařů a králů (Č) 1722

spolek Panny Marie pro šíření úcty ke SJN, laické sdružení úředníků v Ludvíkově křídle Pražského hradu

Přes dvacet úředníků účtárny české královské komory, která sídlila v tzv. Ludvíkově křídle královského paláce Pražského hradu, se 1722 rozhodlo vytvořit neformální spolek Panny Marie pro šíření úcty. Úředníci pečovali o světlo, které hořelo v lampě před sochou uvězněného SJN v domnělém vězení, které se nacházelo v uvedené části královského paláce (→ A.1, Praha III. 2/). Při úmrtí kteréhokoliv člena spolku měli dát ostatní za jeho duši sloužit mší sv. Společně složili kapitál ve výši něco přes 100 zl., z jehož úroků se mělo světlo udržovat. Částka se později díky odkazu jednoho člena téměř zdesetinásobila.

Spolek nebyl náboženským bratrstvem v klasickém smyslu, nýbrž soukromou iniciativou bez kanonického zřízení a zaštitění duchovní autoritou (pouze 1732 zažádal konzistoř o povolení pobožností na způsob bratrstva). Sdružení setrvalo až do doby josefínského rušení bratrstev v 80. letech 18. století.

MIKULEC 2000, 25-26 – ROYT 2004, 474

14. Žďár nad Sázavou, dříve jen Žďár, n. Saar, město a cisterciácký klášter (M, Ol, d. Velké Meziříčí, f. se sídlem ve městě) 1723

bratrstvo s užší konfederací pod titulem kajících a horlivých ctitelů SJN při cisterciáckém klášteře zvaném Studnice Matky Boží, na Zelené hoře blízko města Žďáru

Den po slavnostní konsekraci zelenohorského kostela (kaple) na Zelené hoře nad žďárským klášteřem cisterciáků pronesl v nové jánské svatyni měřínský farář Jakub Felix Jan Pacher české kázání, kterým vysvětlil význam tohoto místa a naznačil jeho budoucnost. Stalo se tak v pondělí 22. IX. 1722. Ve své řeči kněz promluvil k Zelené hoře: „Na hřbetě tvém neseš tento chrám Páně, tento dům svatojanský, tuto totiž krásnou a jasnou hvězdu, kterážto se po celým žďárským okršlku na věky třeptí, všem okolním svítí a slavně ctíti bude, obzvláště když bratrstvo svatého Jana (jakž již v oumyslu jest) zde gruntovně ustanovené a věčně upevněné

bude.“ A na konci kázání se k zamýšlenému bratrstvu vrací, když promlouvá k nově posvěcenému kostelu jakožto nevěstě, zatímco jí věnuje dary a opakuje „srdečnej vinš, který Rebece nevěstě její bratři vinšovali: *Soror nostra crescās in Mille Millia, & posideat semen tuum portas inimicorum suorum.* [Gn 24, 60] Sestro naše množ se v tisíce tisícův a opanuj sítě tvé brány nepřátel svých: *crescās in Mille Millia! DEUS Patris tui fit adjutor tuus, & Omnipotens Benedicat tibi Benedictione Caeli desuper;* Množ se v tisíc tisícův, Bůh Otce tvého nechť je pomocník tvůj a Všemohoucí nechť požehná tobě požehnáním božským shůry: *Crescās in Mille Millia! qui maledixerit tibi, maledicetur, & qui benedixerit tibi, benedictione repleatur.* Množ se v tisíc tisícův, kdo zlořečítí bude tobě, bude zlořečen, a kdo dobrořečítí bude tobě, dobrořečením nechť naplněn jest. *Crescās in Mille Millia,* ach množ se v tisíc tisícův! Aby za malý čas tisíc tisícův svatého Jana Nepomuckého bratrstva, které se zde vstřípít míní, oudův bylo. *Crescās in Mille Millia:* množ se na tisíc tisícův.“

Následujícího roku 1723 uskutečnil záměr, naznačený Pacherem, stavebník zelenohorského chrámu, žďárský opat Václav Vejmluva, horlivý ctitel. Při zelenohorském svatojánském kostele založil bratrstvo kajících ctitelů SJN. Snad jej ke zřízení konfraternity motivovala skutečnost, že sám byl členem mariánsko-jánské konfederace v Praze Na Skalce a v jejích intencích chtěl šířit svatojánskou úctu i na českomoravském pomezí. Nejspíš podle vzoru pražské instituce ustanovil na Zelené hoře vedle vnější, širší členské základny také zvláštní vnitřní skupinu, která byla zvaná konfederací. V počtu jejích členů, pěti stech, se měla zračit symbolika pětihvězdné svatozáře SJN, tolikrát přítomná v zelenohorské svatyni a pěti kaplích, které ji obklopovaly (→ A.1, Žďár nad Sázavou II. 2/).

Podle knížky vydané k založení bratrstva (v latinské a české verzi) a podle tištěného seznamu prvních pěti set členů konfederace se číslo pět v zelenohorské konfraternitě opakovalo hned několikrát. Bratrstvo se řídilo pěti pravidly, během roku slavilo pět hlavních slavností a mezi svými modlitbami mělo nabídnuto pět vzdechů ke SJN pro dobro pěti různých společenských stavů nebo skupin lidí. Pět set konfederovaných bratrů a sester je přirovnáváno k pěti stům mystických hvězd, jež ozařují jánský Zvěrokruh a vytvářejí svatému Janovi pětihvězdný věnec neboli korunu. K zápisu konfederátů došlo 26. IX. 1723 v jánské kapli (kostele) na Zelené hoře.

Pravidla bratrstva a konfederace byla následující:

Pravidlo 1.

Především se vyžaduje, aby ti, kdo mají zájem o toto bratrstvo, v den, který si pro zápis svobodně vyvolí, se vynasnažili obmyt své hříchy bolestiplnou zpovědí a přijetím Nejsvětější Svátosti oltářní, což když učiní, budou uschopněni k přijetí plnomocných odpustků ze všech svých hříchů.

V tento den se zaváží, že jako ustaviční svěřenci budou sv. Jana Nepomuckého ctít a jeho úctu a čest stále, nakolik to bude možné, podporovat a že každý den jej uctí přinejmenším jedním otčenášem a zdrávasem. Budou se také snažit u sebe nosit jeho vyobrazení, případně ho s úctou přechovávat ve svém domě.

Pravidlo 2.

Třebaže má být toto bratrstvo spojené a sjednocené více poutem lásky nežli místem, přesto kvůli horlivější pobožnosti a získání apoštolských milostí (tj. odpustků), které jsou vázány na místo, se zbožní sodálové žádají, aby se o pěti stanovených slavnostech v roce, které jsou níže blíže popsány, nebo alespoň jedno o svátku svatého Jana Nepomuckého dostavili do jeho chrámu na Zelené hoře a vykonali tam svou pobožnost. Jestliže kvůli vzdálenosti místa nebo pro jinou oprávněnou překážku se vůbec nebudou moci dostavit, ať o řečených pěti slavnostech, na kterémkoliv místě se budou nalézat, neopomenou vzdát svatému patronovi hold úcty vyslechnutím mše sv. a modlitbou hodině o něm, nebo alespoň pěti otčenáši a zdrávasy.

Pravidlo 3.

Je správné, aby se ctitelé snažili připodobnit svým patronům, tudíž ať si sodálové nastaví jako zrcadlo života a příklad svatého jednání svého svatého ochránce Jana Nepomuckého a snaží se jej napodobovat především v uchovávaní a obraně dobrého jména a pověsti bližního, přičemž si budou hlavně dávat pozor, aby sami nikoho slovem či jakýmkoli způsobem nepohanili a nepoškodili na cti, ba aby se také (nakolik to připustí spravedlnost) vynasnažili ubohé a nešťastné hříšníky vysvobodit od veřejného pohanění a hanby, nakolik budou moci.

Pravidlo 4.

Jelikož svrchovanou ctností je láska a kdo nemiluje, zůstává ve smrti, doporučuje se zbožnému společenství bratří především, ať usilují zachovávat lásku k Bohu a k bližnímu a ať Boha milují nade všechno a bližního jako sama sebe. To zazáří nejvíce, když budou horliví ve zbožnosti a rádi se budou cvičit ve skutcích milosrdenství, jak duchovních, tak tělesných, když budou chudé podporovat almužnou, vykupovat zajatce, navštěvovat nemocné,

pohřbívat mrtvé, poučovat nevzdělané, usmiřovat znesvářené, napomínat hříšníky, modlit se za mrtvé atd. Za takové skutky mohou zbožní sodálové získat pro sebe 60 dní odpustků, kdykoli a kdekoli nějaký z nich vykonají.

Pravidlo 5.

Tak jako je podle třetího pravidla tomuto bratrstvu svěřena časná pověst bližního, mnohem více se mu doporučuje péče, kterou má jeden každý vynaložit, aby sám sebe i ostatní chránil a uchránil od věčné hanby. Proto je třeba dbát na to, aby se kdokoli, koho těžší nemoc upozorňuje na blízkou smrt, bez odkladu připravil na zkroušenou zpověď ze svých hříchů a na přijetí dalších nutných svátostí, případně když uvidí jiné v podobném nebezpečí a nouzi, upozorní je na náležitou přípravu ke svatému skonu a neopomene jim v této věci pomoci. Jakmile se někteří dozvědí o smrti některého sodála, hned ji oznámí do žďárského kláštera. Oni sami pak v prospěch duše kteréhokoli zemřelého sodála zbožně vyslechnou mešní oběť a pomodlí se pětikrát otčenáš a zdrávas.

Tato pravidla na jedné straně mohou těm, kdo je zachovávají, přinést závažné přispění k věčné slávě, na straně druhé však nikoho nezatíží vinou, když je nebude zachovávat.

Slavnosti a zádušní bohoslužby bratrstva byly tyto: První slavnost a hlavní svátek bratrstva v den SJN 16. máje. Druhá slavnost v první červnovou neděli, třetí v první červencovou neděli, čtvrtá v první srpnovou neděli a pátá v neděli v oktávu sv. Matouše, apoštola a evangelisty. O těchto slavnostech se sloužila mše svatá za živé spolubratry a spolusestry i dobrodince. Po obědě se měla konat exhortace a k políbení se předkládaly relikvie, konkrétně jazyk, kterou si na pražském arcibiskupovi 1721 vyžádal opat Vejmluva (→ C.1, Žďár nad Sázavou II. 3/). Kromě uctívání posvátného ostatku byl prostor pro zápis dalších zájemců, kteří chtěli být k bratrstvu přivtěleni. Po každé z uvedených pěti slavností se následujícího dne měla sloužit mše za všechny sodály a dobrodince zesnulé.

Papež Inocenc XIII. udělil privilegium oltářů v zelenohorském koste. Stejně tak obdařil bratrstvo odpustky, plnomocnými, sedmileté a šedesátidenní.

Pokud některý konfederovaný bratr nebo sestra zemřel, ostatní konfederovaní měli za povinnost dát za zesnulou osobu sloužit mši svatou, případně ji sám měl sloužit, byl-li kněz. Pokud tuto povinnost někdo z členů zanedbá, bude mu takováto duchovní služba odepřena. Toto i následující povinnost informovat o skonu člena nebo členky konfraternity kněze-předsedu (*Pater Praeses*) je snad inspirováno zvyklostmi skalecké konfederace. Za každého zesnulého konfederovaného měla být do počtu pěti set doplněna další osoba.

Následuje shrnutí poznatků o členech zelenohorského bratrstva i jeho užší konfederace v prvních letech existence této instituce.

Jak sděleno výše, celkový počet pěti set konfederovaných členů se odvozoval od pěti světcových hvězd. Konfederovaní členové byli chápáni jako mystické hvězdy na jánském nebi, mezi nimiž nejpřednější místo zaujímala ranní zářivá hvězda, olomoucký biskup a kardinál Wolfgang Hanibal ze Schrattenbachu, spoluochránce Germánie. Po něm následovalo 499 zbývajících členů, v jejichž čele stál Schrattenbachův sufragán, František Julián říšský hrabě z Braida, na Ronsecco a Cornigliano, titulární biskup hipponský, ve funkci rektora zelenohorské kongregace, ovšem přímou organizaci života této zbožné instituce vykonávali žďárští cisterciáci a kněží, podpřevor Řehoř Alexius, který byl předsedou bratrstva, a Benedikt Hess, její sekretář. Rovněž všichni tři poslední jmenovaní byli členy konfederace.

Celkově hleděno, do zelenohorské konfederace náleželo 448 mužů a 52 žen, 111 osob světských (62 mužů, 49 žen) a 389 osob duchovních (386 mužů, 3 ženy) s převahou osob zasvěcených (220, z toho 217 řeholníků a 3 řeholnice). Světských duchovních (včetně kardinála) bylo 169.

Nejpočetnější skupinu v konfederaci představovaly zasvěcené osoby, z nichž prvenství připadalo cisterciákům (117), kteří spolu s cisterciáčkami (3) dosáhli celkového počtu 120 členů cisterciácké „duchovní rodiny“ v konfederaci. Všichni konfederovaní cisterciáci byli profesy. Šlo o řeholníky samotného žďárského kláštera (31) včetně opata Václava Vejmluvy, převora Michaela Hellera, již zmíněného podpřevora Řehoře Alexia a inspektora ronovského klášterního panství Mikuláše Sázavského. Co do výše počtu do konfederace zapsaných členů následovaly cisterciácké kláštery zbraslavský (24), vyšebrodský (22), osecký (14), sedlecký (11), velehradský (8), neuzelský v Dolní Lužici a plaský v Čechách (po třech řeholnicích) a nakonec zlatokorunský, z něhož se ke konfederaci přidal pouze opat. Stejně tak se ve všech jmenovaných kláštřech, kromě Plas, stal členem konfederace místní opat. Z nich opat osecký, Benedikt Littwerig, zároveň zastával funkci vizitátora a generálního vikáře řádového vikariátu Čech, Moravy a obojí Lužice. Spolu s ním se z oseckých profesů do konfederace zapsal jeho vikariátní sekretář Jeroným Besneker. Výše zmíněnými konfederovanými cisterciáčkami byly abatyše obou moravských klášterů, starobrněnského a tišnovského, a abatyše kláštera Marienthal v Horní Lužici. Do konfederace nebyly nikterak zapojeny zbývajících dva ženské kláštery popisovaného řádového vikariátu, Pohled v Čechách a Marienstern v Horní Lužici.

Žádné jiné řeholnice v konfederaci nebyly, v případě řeholníků však zbývalo ještě 100 dalších konfederovaných členů několika řeholních řádů. Z nich měli převahu premonstráti (75) ze šesti řeholních domů, Želiva (26), Louky u Znojma (24), Zábřovic u Brna (19), Hradiska u Olomouce (3), pražského Strahova (2) a Nové Říše (1). Následovali rajhradští benediktini (14), jezuité (4) a jeden křižovník s červenou hvězdou, kartuzián, dominikán, augustinián, augustiniánský kanovník, paulán a theatin. Někteří z těchto řeholníků byli představenými komunit, jako želivský, loucký a zábrdovický opat, rajhradský probošt a převorové kartuziánský, dominikánský a augustiniánský.

Co do důstojenství v moravském kontextu mezi konfederovanými řeholníky excelovalo sedm prelátů Markrabství moravského, což byli premonstrátsí opati v Louce a Zábřovicích, Vincenc Walner a Hugo Václav Bartlitius, infulovaný probošt benediktinského kláštera v Rajhradě Antonín Pirmus, převor královopolské kartouzy Václav Valentini, infulovaný převor augustiniánského kláštera sv. Tomáše v Brně Ondřej Zirkl a dva cisterciáckí opati, ve žďárském klášteře Václav Vejmluva, jenž byl zároveň císařským radou, a na Velehradě Florián Nezorin ozdobený titulem prvního preláta Markrabství moravského. Zde se sluší poznamenat, že Vejmluva vstoupil již drahý čas předtím do pražské mariánsko-nepomucenské konfederace *Na Skalce*.

Ze všech 217 mužských řeholníků 12 působilo ve farní duchovní správě, 10 cisterciáků a 2 premonstráti. Tím se přibližujeme k činnosti světského kléru, který byl v konfederaci zastoupen 169 členy, ovšem nikoli všichni z nich se věnovali přímé pastoraci na úrovni far.

V čele světského kléru konfederace byl samozřejmě olomoucký biskup a kardinál spolu se svým sufragánem. Dále sem patřilo devět kanovníků kapitul olomoucké, brněnské, kroměřížské, staroboleslavské, vřatislavské a freisinské, někdy s vyššími hodnostmi v těchto kapitulách, následně do konfederace náleželi výpomocní duchovní při olomoucké katedrále a klérus působící v 80 moravských, 31 českých a 1 hornoluzické farnosti, na 2 místech na Moravě s duchovní správou závislou na jiných farnostech (exponované kaplanství či zámecké kaplanství s duchovní správou) a pak v 5 farnostech, jejichž lokalizaci se nepodařilo zjistit. Připočte-li se k tomu 12 farností obhospodařovaných řeholníky, vyjde celkový počet 131 míst s duchovní správou (bez katedrály). V diecézním kléru bylo na Moravě ve vyšším postavení 11 děkanů a 1 vice-děkan, v Čechách 2 venkovští vikáři, čtyři kněží byli dekorováni titulem apoštolského protonotáře, vyškovský děkan byl zároveň infulovaným proboštem z Benny, poděbradský vikář a děkan byl opatem v „Siclos“ a kutnohorský duchovní správce nesl titul arcijáhna. Nakonec v konfederovaném světském kléru lze najít 4 domácí kaplany a jednu církevní osobu bez bližšího zařazení.

Laičtí křesťané byli v konfederaci zastoupeni 62 muži a 49 ženami, z nichž bylo 23 šlechticů a 25 šlechticů. Mezi urozenými muži se nacházeli tři ze šesti nejvyšších zemských úředníků Markrabství moravského, v čele s nejdůležitějším z nich, nejvyšším zemským hejtmánem Maxmiliánem Oldřichem říšským hrabětem z Kounic a Rietbergu. Dvěma dalšími byli nejvyšší zemský komorník Michael Heřman říšský hrabě z Althanu, svobodný pán z Goldburg und Murstädten, a hofrychtér čili nejvyšší dvorský sudí František Antonín Salava rytíř z Lípy. Jejich členství činilo ze zelenohorské konfederace vznešený spolek, jehož lesk byl po politické stránce umocněn navíc tím, že se k němu počítali i téměř všichni úředníci moravského královského tribunálu se sídlem v Brně, jemuž předsedal jmenovaný zemský hejtmán. Byli jimi kancléř, pět přísedících a německý sekretář. Další dva šlechtici byli přísedícími moravského zemského soudu. Celkově bylo mezi konfederovanými urozenými pány možno napočítat tři tajné císařské rady, šest císařských radů a pět císařských komoří. Někteří šlechtici z konfederace nebyli pověřeni žádným úřadem.

Z neurozených mužů řada působila v městské nebo patrimonální správě, případně pracovala v rámci zemských úřadů či při olomoucké konzistoři.

Konfederované urozené i neurozené paní, slečny a panny z části náležely ke konfederovaným pánům (byly to jejich manželky, dcery i jinak příbuzné osoby), z části vstoupily do konfederace samostatně. Mezi nimi zaujímá pozoruhodné místo hraběnka Marie Josefa Hohenzollernová ze Sigmaringen, rozená hraběnka z Werttenbergu, představená brněnského ústavu šlechticů Škola Panny Marie.

Pokud se pokusíme vytvořit pomyslnou mapu územního rozšíření zelenohorské konfederace, zjistíme, že byla věrna územnímu zakotvení svého původce a zřizovatele, žďárského kláštera, který ležel na moravské straně zemské hranice s Čechami, většinu svých držav měl na Moravě, ale nemalé území mu náleželo i v Čechách. Díky své pomezí poloze byla Zelená Hora moravsko-českým poutním místem, což se zřetelně projevovalo i ve složení zdejšího bratrstva a v něm konfederace. Většina konfederovaných členů žila na Moravě, nicméně česká členská základna rozhodně nebyla hodná zanedbání. Jen několik členů žilo v Horní a Dolní Lužici.

Putování územím zelenohorské konfederace započneme v samotném jejím středu, na državách cisterciáckého kláštera Studnice Panny Marie u města Žďáru nad Sázavou. Klášter šel příkladem, neboť ke konfederaci patřili patrně všichni jeho řeholníci, kteří složili slavné sliby (31). Tři z nich byli faráři na klášterním území, ve Žďáře, Bobrové a Zvoli. Ke konfederaci patřil také revizor klášterních účtů (laik), administrátor farnosti (světský kněz) v Novém Veselí, která ležela na území klášterního dominia, nakonec pak jedna neurozená paní sídlící ve Žďáře.

V okolí moravských žďárských držav nacházíme konfederované kněze ve farnostech Nové Město na Moravě (farář s kooperátorem), Křižanově (farář), Netíně (farář), Měřině (farář Pacher, který pronesl úvodní svatojánské

kázání na Zelené Hoře, a jeho kooperátor), Kamenici (duchovní správce) a Lukách nad Jihlavou (farář). V Měříně žila také jedna členka konfederace, panna Anna Terezie Pacherová, nepochybně farářova příbuzná. V nedalekém Velkém Meziříčí ke konfederaci patřil děkan s kooperátorem a kaplanem a místní paní, hraběnka Rebeka z Ugarte, rozená hraběnka Bubnová.

Další konfederovaní faráři se nacházeli ve farnostech položených na Jihlavsku či Telěsku, v Brtnici, Stonarově, Vílanci, Třešti, Batelově a v samotné Telči. V nepříliš vzdálené Nové Říši sídlili dva konfederovaní premonstráti, z nichž zdejší převor (a profesor) náležel do zábrdovické řeholní komunity. Jižněji, v blízkosti rakouských hranic žili další konfederovaní duchovní, děkanové ve Slavonicích a Cizkrajově. Další takové duchovenstvo sídlilo na Třebíčsku, v Třebíči (děkan), Budišově (farář) a Stařci (farář) a ještě daleko jižněji v Olbramkostece na Znojemsku (farář). Důležitou skupinou náležející ke konfederaci byl sbor 24 řeholních kanovníků premonstrátského konventu v Louce u Znojma.

V oblasti na západ od Brna působili konfederovaní duchovní ve Velké Bíteši (farář), Osově Bítýšce (farář) a Veverských Knínicích, kde farní duchovní správu na patronátu tišnovských cisterciáček vykonával profes sedleckého cisterciáckého kláštera. Podobně působili další cisterciáci na dalších dvou farách tišnovského patronátu, v Tišnově velehradský profes a v Dolních Loučkách profes ze Žďáru. V samotném klášteře *Porta Coeli* byli členy zelenohorské konfederace abatyše a dva cisterciáci, probošt z Velehradu a kaplan z Plas, dále ke konfederaci patřil laický hejtman kláštera a jeden obyvatel Tišnova s manželkou.

Směrem k Brnu se nacházel konfederovaný člen v Kuřimi. Byl jím místní farář. Královské město Brno pak bylo velice důležitým centrem členské základny konfederace. Působili zde konfederovaní páni zapojení do zemských úřadů, o nichž byla řeč výše. Jeden zdejší šlechtic byl radou olomouckého biskupa a přisedícím manského sloudu. Mezi zdejšími neurozenými členy konfederace nacházíme dvě osoby z výpomocného personálu moravského královského tribunálu, dále úředníka královské kvestury, dva přísežné revizory moravských účtů, sekretáře moravských stavů, protokolistu a dva přísežné zemského advokáty. Městskou správu reprezentoval rychtář se třemi konšely. Dále zde nacházíme dva měšťany a prefekta brněnské pošty.

Co se týče konfederovaných žen, žilo jich v Brně 22, z toho 8 šlechticů a 14 neurozených osob, z nich všech naprostá většina vstoupila do konfederace se svými manželi. Již bylo zmíněno, že mezi brněnskými dámami zaujímala důležité postavení představená zdejšího ústavu šlechticů, dlužno však doplnit, že ke konfederaci náležela také jedna chovanka této instituce.

Také brněnská církevní honorace byla ozdobou zelenohorských svatojánských ctitelů. Patřili mezi ně tři kanovníci kolegiátní kapituly na Petrově, v čele infulovaný probošt a zároveň olomoucký a vratslavský kanovník Jan Matyáš říšský hrabě z Thurn-Valsassiny, dále královský kanovník František Matouš Knopp a posléze kanovník kurát František Bernard Norbert rytíř z Mayerswaldu, který zodpovídal za duchovní správu při kolegiátním chrámu sv. Petra a zároveň vykonával úřad brněnského děkana. Dalšími konfederovanými byl městský farář u sv. Jakuba a již zmíněný zemský prelát Ondřej Zirkl, infulovaný převor augustiniánů u sv. Tomáše, apoštolský protonotář, v blízkém okolí města pak další dva zemští preláti, převor královopolských kartuziánů a opat premonstrátského kláštera v Zábrdovicích, spolu s nímž ke konfederaci přistoupilo 18 dalších členů komunity (včetně novoříšského převora). Nemohli chybět ani reprezentanti kláštera cisterciáček na Starém Brně, abatyše, probošt, vyslaný sem ze sedleckého kláštera, a dva kaplani, vyšebrodští profesové. Ze vzdálenějšího brněnského okolí ke konfederaci patřil jeden paulánský profes na Vranově a především 14 benediktinů starobylého kláštera v Rajhradě.

Celkově sečteno, v Brně a okolí žilo či působil nebo sem náleželo celkem 92 svatojánských ctitelů spojených se Zelenou Horou konfederací. Někteří však ve městě nemuseli mít své hlavní sídlo, což je nepochybně případ již několikrát zmíněného nejvyššího úředníka Moravy, zemského hejtmana Maxmiliána Oldřicha z Kounic a Rietbergu, který za své hlavní sídlo v rámci svých rozsáhlých držav, k nimž náležel především Uherský Brod, mj. ale také Křižanov, který roku 1727 prodal žďárským cisterciákům, užíval zámek ve Slavkově u Brna. Do konfederace vstoupil spolu se svou manželkou Marií Ernestinou Františkou, rozenou říšskou hraběnkou z Ostfrieslandu a Rietbergu, a dvěma dcerami, slečnami Marií Josefou, dvorní dámou panující císařovny, a Marií Antonii. Do konfederace vstoupili i administrátor a kooperátor působící ve slavkovské farnosti.

Konfederovaní působili také v okolí Slavkova, jižně farář v Žarošicích, sedlecký cisterciák dosazený sem starobrněnskou abatyší jakožto patronátní vrchností, dále farář v Dambořicích a exponovaný kaplan v Nížkovicích, východním směrem pak farář s kaplanem v Bučovicích, farář s kooperátorem v Milonicích a faráři v Brankovicích a Koryčanech. Nedaleké ždánické panství, které s Bučovicemi sdílelo stejného majitele z liechtensteinského rodu, poskytlo zelenohorské konfederaci čtyři členy, panského hejtmana s chotí a faráře s kaplanem.

Několik konfederovaných světských duchovních se nacházelo i na Kyjovsku, konkrétně faráři v Kostelci, Vracově a Ježově, poslední z nich se svým administrátorem. Značně vzdáleným sídlem dalších konfederovaných duchovních, kuráta s kooperátorem, byla liechtensteinská Lednice. Na jihovýchodě Moravy se ke konfederaci hlásil bzenecký farář, který byl zároveň zástupným hradištským děkanem, a také jeho kooperátor, dále sám děkan v Uherském Hradišti, faráři v Bílovicích, Sadech, na sever v Napajedlech, na jihu v Blatnici pod Svatým

Antonínkem, dále farář s kooperátorem v Hluku a farář s kaplanem v Uherském Ostrohu. Směrem zpět do moravského vnitrozemí leželo další cisterciácké středisko svatojánské úcty, staroslavný klášter Velehrad, jehož osm členů se hlásilo k zelenohorské konfederaci, k níž náležel i farář v blízkých Buchlovicích.

Poměrně hustý výskyt konfederovaných, převážně světských duchovních, je doložen v oblasti mezi Slavkovem u Brna a Olomoucí. Byli to faráři v Rousínově, Rousínovci, Dražovicích, farář s kooperátorem v Lučci, děkan a zároveň apoštolský protonotář v Kučerově, děkan ve Vyškově, který byl zároveň infulovaným proboštem z Benny, faráři v Drnovicích a Dědicích, farář s kaplanem v Pustiměři, faráři v Ivanovicích na Hané, Švábenicích a Morkovicích, farář s kaplanem v Tištině, faráři v Němčicích nad Hanou, Dobromilicích a Otaslavicích (ten byl také apoštolským protonotářem), následoval duchovní správce ve Vřesovicích, hradiský premonstrát, který tu působil rovněž jako inspektor klášterních držav, dále farář s kaplanem v Klenovicích na Hané, stejná kombinace se opakovala v Kralicích na Hané, jejichž majitel Jan Josef hrabě z Rottalu (vlastnil též panství Lukov) se do konfederace zapsal rovněž se svou manželkou a dcerou, dalšími konfederovanými byli faráři v Dubanech, Vrahovicích a Určicích, farář s kooperátorem v Mostkovicích a duchovní správci v Kostelci na Hané a Smržicích. V Prostějově se nacházelo pět členů zelenohorské konfederace, děkan se třemi kaplany a poštovní, na nedalekém liechtensteinském panství v Plumlově další čtyři členové, inspektor panství, hejtman, rychtář a zámecký kaplan, pověřený duchovní sloužbou v obci. Severně od Prostějova, ve Slatinicích sídlil další konfederovaný duchovní, farář a apoštolský protonotář Bohumír Josef Hynek Bilovský, známý literát. Dalšími členy konfederaci byli farář v Charváttech, farář, kooperátor a kaplan v Tovačově a děkan v poněkud vzdáleném Holešově.

Církevní špičky zelenohorské konfederace sídlily v titulárně hlavním městě Moravy, v Olomouci. Jak již bylo sděleno, za nejvznešenějšího konfederovaného člena byl považován olomoucký biskup, kardinál Schrattenbach, rektorem konfederace byl jeho sufragán, hrabě Braida, ke konfederaci však náležel i Schrattenbachův zpovědník, theatin Chrysand z Schönbergu, a šest členů katedrální kapituly, prelát probošt František Ferdinand hrabě Oedt, pán na Götzendorfu a Helffenbergu, scholastik kolegiálního kostela sv. Kříže ve Vratislavi a brněnský arcijáhen, dále prelát scholastik Otto Honorius říšský hrabě z Egkhu a Hungersbachu, pán na Regelsdorfu, který zároveň zastával funkci probošta kolegiálního chrámu sv. Mořice v Kroměříži, následoval již výše uvedený kanovník Jan Matyáš říšský hrabě z Thurn-Valsassina, který byl zároveň kanovníkem vratislavským a působil jako infulovaný probošt v Brně na Petrově, dále kanovník Jiří Jindřich rytíř z Mayerswaldu, kanovník Jan Felix Želecký, svobodný pán z Počenic, pán na Veselí a Prsticích a nakonec nesídelní kanovník Leopold Fridrich říšský hrabě z Egkhu a Hungersbachu, zároveň kanovník freisinský, děkan v Mohelnici. Vedle kanovníků v olomoucké katedrále působili další čtyři konfederovaní duchovní, tři vikaristé a jeden kaplan, ve městě pak dva konfederovaní kaplani u sv. Mořice a jeden u Panny Marie na Předhradí. Z konfederovaných řeholníků v Olomouci sídlil jeden augustinián kanovník u Všech svatých, do blízkého premonstrátského kláštera v Hradisku náleželi další tři konfederovaní řeholní kanovníci, kteří však žili na jiných místech, ve Vřesovicích na Prostějovsku (viz výše) a v Hrochově Týnci v Čechách.

Konfederovanými laiky, kteří svým působením či pobytem zasahovali do Olomouce, byli dva šlechtici, z nichž jeden byl olomouckým radním, druhý radou olomouckého biskupa a přisedící manského soudu, a čtyři neurození muži, totiž prefekt dvora olomouckého sufragána, dále profesor práv na olomoucké univerzitě a zároveň přisedící olomoucké konzistoře, jeden notář téže konzistoře, a nakonec jeden přísežný advokát. Spolu s nimi ke konfederaci patřily čtyři ženy, dvě urozené (jedna z nich byla manželkou zmíněného radního) a dvě neurozené (jedna z nich choť uvedeného advokáta).

Nejvýchodněji sídlícími moravskými členy konfederace byli farářové v Novém a Starém Jičíně a farář s kaplanem ve Štramberku.

Členská základna v Čechách se soustředila do širokého okruhu kolem domén žďárských cisterciáků a do českých cisterciáckých klášterů, případně jejich okolí. Důležitým centrem byl také želivský klášter premonstrátů a několik členů zelenohorské konfederace žilo v dalších oblastech Čech, nevyjímaje Prahu.

Co se týče krajské příslušnosti českých konfederovaných členů, nejvíce jich žilo v kraji Čáslavském, jehož území nejenom sousedilo s državami žďárských cisterciáků, ale jednu takovou državu také obsahovalo, ronovské panství zasahující do blízkosti královského krajského města Čáslavi. Do konfederace vstoupil jak čáslavský děkan s kaplanem, tak také zdejší císařský rychtář (zároveň krajský důchodní) s manželkou. Učinilo tak také několik šlechticů a farářů v okolí Čáslavi a Ronova, František Václav Vltavský z Mannswerdtu a Helffenburgu, pán na Úhrově, Jan Antonín Robmhap ze Suché, pán na Třešňovicích a Moravanech, s chotí a duchovní správci farností Potěhy, Žleby, Zbyslav a Heřmaň. Další konfederovaní žili blíže ke Žďáru, faráři v Chotěboři, Havlíčkově Borové a Přibyslavi (byl rovněž staroboleslavským kanovníkem), v Libici nad Doubravou farář, místní pán Norbert Haugvic rytíř z Biskupic, jeho manželka, jedna její neprovdaná příbuzná a jejich domácí kaplan, v Krucemburku pak místní duchovní správce a dvě šlechtičny.

Západněji v Čáslavském kraji žili další konfederovaní členové v Lipnici nad Sázavou (kaplan), v Ledči nad Sázavou (děkan a zároveň venkovský vikář části tohoto kraje) a především v Želiví, odkud se do konfederace přihlásilo 26 premonstrátů, z nichž jeden působil jako farář v Humpolci. Poslední enklávou téhož kraje obývanou konfederovanými bylo Kutnohorské, kde byl centrem členské základny cisterciácký klášter v Sedlci (11 profesů)

a další členové se nacházeli v královském horním městě Kutné Hoře (arcijáhen, jeden člen jezuitské koleje konající službu prefekta řádového gymnázia, městský primátor, jeden konšel, jeden měšťan a jedna paní), v Kolíně (kaplan), Starém Kolíně (farář), Nových Dvorech (dominikánský převor) a Chotusicích (farář).

V sousedním Kouřimském kraji byli členy zelenohorské konfederace hejtmani liechtensteinských panství v Uhříněvsi a Kostelci nad Černými lesy, děkan (a apoštolský protonotář) na posledně zmíněném místě, děkan v Kouřimi, faráři v Plaňanech a Skramníkách a děkan a zároveň venkovský vikář v Poděbradech, jenž byl též opatem v „Siclosk“. V Boleslavském kraji žil jediný člen konfederace, děkan v Rožďalovicích, v Hradeckém také pouze jeden, jakýsi urozený pán v Opočně.

Více dalších členů nacházíme v Chrudimském, žďárskému klášteřu blízkém kraji, totiž Václava Haugvice rytíře z Biskupic, pána na Březovicích, jednoho úředníka rychmburského panství, dva hradiské premonstráty na klášterním panství Hrochův Týnec (jeden vykonával úřad inspektora), dále světské duchovní v Mikulovicích (děkan), Chrasti (děkan spadající pod jurisdikci královéhradeckého biskupa, jenž tu měl zámek), Hlinsku (farář), Luži (farář), Chroustovicích (farář s kaplanem), Cerekvici nad Loučnou (farář), Sebranicích (duchovní správce) a Poličce (děkan), kde žil také jeden konfederovaný městský radní.

V srdci Českého království, v Praze, byl ozdobou konfederace malostranský měšťan Jan Santini Aichel, o kterém zelenohorský katalog uvádí, že je „virtuózní architekt a ideový tvůrce kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru, zbudovaného gotickým slohem.“ Dále k ní náležel jeden staroměstský měšťan (přísežný prokurátor Českého království) s manželkou, jedna další měšťanka, dva strahovští premonstráti, z nichž jeden byl rektorem řádové koleje sv. Norberta na Starém Městě a druhý profesorem teologie v arcibiskupské koleji tamtéž, a posléze dva jezuité, profesor hebrejštiny na Karlo-Ferdinandově univerzitě a regent novoměstského semináře. Poblíž Prahy byli soustředěni členové konfederace do cisterciáckého kláštera na Zbraslavi (24 profesů).

V jižních Čechách, v Bechyňském kraji nacházíme konfederované cisterciáky ve Vyšším Brodě (22 profesů, z nichž jeden byl farářem v Rožmberku nad Vltavou) a Zlaté Koruně (pouze opat). V severních Čechách v Litoměřickém kraji a diecézi se nacházeli konfederovaní v cisterciáckém klášteře v Oseku (14 profesů), z nichž řeholník Augustin Sartorius působil jako administrátor na poutním místě Mariánské Radčice. Ke konfederaci se hlásil také jeden muž v Oseku a farář se dvěma výpomocnými duchovními v nedalekém Horním Litvínově. Na západním okraji Rakovnického kraje náleželi ke konfederaci tři členové plaského cisterciáckého kláštera, ovšem dva z nich působili v ženských klášteřích řádu, v Předklášteří u Tišnova a v Marienthalu.

S tímto posledně jmenovaným ženským konventem souvisí také někteří členové konfederace působící v Horní Lužici, totiž sama abatýše tohoto kláštera, dále probošt (již podotčený plaský profes), kaplan (neuzellský profes) a farář v Seitendorfě (nyní polské Zatonie), což byl světský kněz dosazený sem abatýší, která ke zdejší faře vykonávala patronátní právo. Posledními třemi konfederovanými členy byli cisterciáci již zmíněného dolnolužického kláštera Neuzelle, onen profes působící jako kaplan v Marienthalu, dále další profes, a posléze sám opat konventu.

Časem začaly vycházet tiskem číslované seznamy zesnulých konfederovaných členů a kdo je nahradil jako nový člen či členka. Spolu s nimi byly uváděny seznam zesnulých členů konfraternity. První takový tisk vydal v Brně Jakub Maxmilián Svoboda roku 1726. Z jeho textu vyplývá, že tato tiskovina měla sloužit jako připomínka konfederovaným členům, že se zavázali, že za každého zesnulého konfederovaného člena odslouží či dají odsloužit mši sv. Za zesnulé členy konfraternity měli sodalové vyslechnout mši sv. a pomodlit se pětkrát otčenáš a zdravas. V tisku je obsažená výzva, aby kvůli zajištění bohoslužeb za konfederované byly do žďárského kláštera zasilány zprávy o úmrtí jednotlivých konfederovaných členů. V tisku z roku 1729 je tato výzva rozšířena i na prosbu o informování o případné změně bydliště sodálů, nejenom o jejich smrti. Měla se informovat „Alma Sodalitas“.

Tyto pamětní tisky byly formulovány latinsky a začínaly úvodní řečí k sodálům a konfederovaným členům. V prvním tisku je uveden počet bohoslužeb, které od založení bratrstva na Zelené hoře byly dosud, tedy do 1. května 1726 odslouženy.

Nedochovaly se nám jeden nebo dva tisky mezi květnem 1726 a dubnem roku 1728. Víme však, že od založení konfederace a prvního zápisu pěti set členů dne 26. IX. 1723 do kanonizace zemřelo 90 členů. Ze zesnulých, nakolik dokládají dochované tisky, uvedme několik důležitých jmen. Předně druhý a třetí z nich to byli osecký cisterciák, literát a správce poutního místa v Mariánských Radčicích Augustin Sartorius (zemřel 1. XI. 1723) a sám tvůrce zelenohorského chrámu, „Generosus Dominus Joannes Sanctinus Eichl, Prag. Civis, & Virtuosus Architect.“, který zemřel v Praze 6. XII. 1723. Následovali velehradský opat Florián Nezorin († na Velehradě 1. IV. 1724), rajhradský převor Pavel Gloss († 6. IV. 1724), dvorní dáma panující císařovny, slečna Marie Josefa říšská hraběnka z Kounic a Rietbergu († ve Vídni 7. XII. 1724), slatinický farář a plodný literát Bohumír Bílovský († v Bílovicích 10. XII. 1724), převor dominikánské komunity v Nových Dvorech, Adrián Steffl († 5. IX. 1724), želivský opat Jeroným Hlína († v Želivi ve svátek, 16. V. 1725), dále osecký opat Benedikt Littverig, zastávající kdysi nejvyšší funkci vizitátora a generálního vikáře v česko-moravsko-lužickém vikariátu cisterciáckého řádu († 25. IV. 1726), nakonec pak František Markvard Ignác Závěš, rytíř z Osenic, nejvyšší písař Markrabství moravského († v Brně 19. I. 1729).

Mezi novými členy konfederace nacházíme ze světských osob mj. jednoho z nejvyšších moravských zemských úředníků, Františka Závise rytíře z Osenic, nejvyššího písaře Markrabství moravského (vstoupil 25. IV. 1725), dále Františka Karla Korinského, svobodného pána z Leské, pána na Pačlavicích, královského hejtmána Hradištského kraje (vstoupil 25. XII. 1723), Františka Michaela Šubíře svobodného pána z Chobyně, královského hejtmána Olomouckého kraje (přidal se 27. XII. 1724), brněnského měšťana a stavitele Františka Benedikta Klíčnicka (přidal se 15. X. 1725) s manželkou Annou Marií (vstoupila až 28. II. 1726) a Marii Antonii říšskou kněžnu z Liechtensteina, opavskou a krnovskou vévodkyni ve Slezsku, dědičnou paní v Hodoníně a Pavlovicích (zapsala se 10. IX. 1728). Ze světského duchovenstva do zelenohorské konfederace vstoupilo několik duchovních správců, mj. Pavel Haberlandt, děkan v Polné a emeritní venkovský vikář (21. IV. 1724), trstěnický děkan Jiří Finsterschott (19. VII. 1724), lomnický děkan Václav Soukop (9. VI. 1725), z výše postaveného kléru olomoucký kanovník Jakub František říšský hrabě z Frankenbergu (9. IV. 1725) a brněnský kanovník a kapitulní děkan na Petrově František Xaver Leffler (1. V. 1728). Z řeholníků se přidalo několik členů cisterciáckého řádu, mezi nimiž zaujímal nejpřednější místo plaský opat Eugenius Tittl, zastávající po Littverigovi funkci vizitátora a generálního vikáře česko-moravsko-lužického řádového vikariátu (vstoupil do konfederace 1. III. 1724). Přidali se i někteří členové benediktinského a premonstrátského řádu.

Z dochovaných seznamů zesnulých členů konfraternity vyplývá, že se jednalo většinou o řádové obyvatelstvo, případně šlechtice, kněze či zasvěcené osoby přímo ze žďárského klášterního areálu, nebo z jeho bezprostřední blízkosti či z blízkého nebo širšího okolí, jako bylo blízké město Žďár, dále Matějov, Nové Veselí, Březí (nejspíš nad Oslavou), Vatín, Obyčtov, Ostrov nad Oslavou, Hodiškov, Bobrová, Zvole, Rožínka (Dolní nebo Horní), Branišov, Svatka (snad Radešinská), Řečice, Jámy, Hlinné, Nová Ves (nejspíš u Nového Města na Moravě), Nové Město na Moravě, Sklené (nebo Sklené nad Oslavou), Stržanov, Polnička, Radostín, Světnov, Cikháj a Herálec. Ke vzdálenějším místům patřila Velké Meziříčí, Jihlava, Vysoké Studnice (?), Tišnov, Brno a starobrněnský klášter, Hradiště (nejspíš Uherské), Bzenec, v Čechách Polná, Hlinsko, Hoješín, Ronov nad Doubravou, Čáslav, Nové Dvory, Kutná Hora, Zbraslav u Prahy, Horažďovice, Kralovice (na panství plaských cisterciáků), v Rakousku Vídeň, v Horní Lužici klášter Marienthal.

Z takovýchto sodálů uvedme Josefa hraběte Kaistersteina († ve Vídni 5. VI. 1728), cisterciáčku Rosalii Wiedonin, profesku kláštera Marienthal v Lužici († 5. VI. 1728) a řeholnici téhož řádu, profesku starobrněnského kláštera Jenověfu Schumitzkin († 7. II. 1729). Zdá se, že řádové řeholnice ženských cisterciáckých klášterů náležely do konfraternity, kdežto jejich představené, abatyše, byly členkami konfederace.

Některé vybrané počiny členů konfederace k poctě:

Hrabě Rottal s manželkou již 1723 postavili na svém lukovském panství, v městečku Fryštáku na náměstí sochu na vznosném podstavci se svým aliančním erbem. Na jejich dalším panství, v Kralicích na Hané, postavil pomník místní farář, rovněž konfederovaný člen. Jde o sochu obklopenou balustrádou se sochami dalších světců. Nejdůležitější člen konfederace mezi světskými pány, Maxmilián Oldřich říšský hrabě Kounic, okamžitě se svou chotí rozšiřoval úctu na svém vzdáleném panství Rietberg ve Vestfálsku, které vyženil. Dal se svou manželkou postavit sochu nedaleko svého zámku nad Rietbergem (1723), kde vzniklo svatojánské poutní místo, jeho paní pak u dalšího jejich zámku Eggeringhausen dala 1725 postavit sochu obdobnou a 1727 vyžádala, aby se k ní mohla konat procesí. Obojí místo tedy bylo svatojánským poutním místem. V Želivi nedaleko kláštera premonstrátů vznikla 1725 socha. Téhož roku o svatojánském svátku zemřel zdejší opat Jeroným Hlína, zelenohorský konfederovaný člen. Spolu s ním byli členy konfederace snad všichni želivští premonstráti. Možná to byl důvod, proč kanonie na svých državách, v Senožatech, 1729 založila bratrstvo sv. Norberta a SJN (→ níže, 30).

Z řeholních prelátů sám žďárský opat Václav Vejmluva jako konfederovaný člen a hlavní organizátor zelenohorské a žďárské úcty dal na klášterním panství v Ronově nad Doubravou v Čáslavském kraji v Čechách 1725 postavit sochu. Ze světských prelátů se jako štědrý ctitel projevil sídelní olomoucký kanovník a arcijáhen, jakož i probošt v Brně na Petrově Jan Matyáš z Thurn-Valsassiny. 1724 věnoval světci z Nepomuku krásný pomník před olomouckou katedrálou a o dva roky později to byl snad právě on, kdo zorganizoval provedení německého oratoria v olomouckém jezuitském kostele Panny Marie Sněžné (→ C.2, II, 1726, Olomouc).

V těchto intencích by se dalo pokračovat dlouho. Stručně řečeno, zelenohorské svatojánské bratrstvo patřilo k mocným podporovatelům a šířitelům věhlasu SJN. Jak vypadaly oslavy tohoto svatého patrona na samotné *Zelené Hoře*, včetně bohoslužeb sloužených pro bratrstvo, je podrobně popsáno v katalogu C.1, Žďár nad Sázavou II. 6, 7/.

Na závěr dva úryvky z knihy Mojžíra Horyny věnované architektovi zelenohorského kostela a svatojánskému bratrovi Janu Blažejí Santinimu-Aichelovi. Z nich vysvítá, že byl slavný architekt skutečným ctitelem:

„Již s vědomím nadcházející smrti nadiktoval architekt 5. prosince 1723 ještě „při dobrém zdraví a rozumu“ svou závěť. V ní poručil svou duši „vykoupěnou rovněž Nejvzácnější Krví Spasitele Ježíše Krista do jeho Nejsvětějších rukou, a požádal o laskavou přímluvu za svou duši Nejvěrnější Matku Boží P. Marii, sv. Jana Nepomuckého a všechny milostivé svaté“. Zesnulé tělo mělo být uloženo ve večerní době „ohne einige geprang“

ve filiálním kostele sv. Jana Křtitele v Oboře na Malé Straně. Zádušní mše měly být slouženy v kostele sv. Jana Křtitele, u hradčanských kapucínů a novoměstských hybernů.“

„Jako katolík měl nepochybně v živé účtě Matku Boží a jí především doporučil svou duši s prosbou o přimluvu ve své závěti. Z ostatních světců zde připomněl jmenovitě sv. Jana Nepomuckého. Zdá se, že umělec plně a intenzivně prožíval úctu k mučedníku zpovědního tajemství a jeho světecký triumf, ba že v jistém smyslu právě tohoto svého jmenovce považoval i za svého ochránce a zvláštního patrona. Toto zaujetí nesdílel jenom se svými vlivnými přáteli, jakými byli Václav Vejmluva či švagr z druhého manželství Zdeněk Jiří Josef Chřepický z Modliškovic, ale s většinou tehdejší české společnosti. První kapli, zasvěcenou s. Janovi Nepomuckému realizoval již dle projektu z roku 1710 v nároží ambitu bělohorského poutního místa. Svatojánský poutní kostel na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou je úběžníkem jeho tvůrčího směřování a vyvrcholením pohybu jeho invence k individuálnímu, a zároveň nadčasovému pojetí architektury. Rok po vysvěcení stavby bylo dne 26. září 1723 při tomto kostele opatem Vejmluvou založeno „Bratrstvo kajcníků sv. Jana Nepomuckého“ a architekt Santini byl jedním z jeho prvních členů.“

Literatura spojená přímo s bratrstvem do kanonizačního roku: L PACHER 1723, fol. E^v, I2^{r-v} (cit. úryvky z kázání z 28. IX. 1722) – *Mons Viridis* 1723 (l. knížka bratrstva: historie úcty ve žďárském klášteře cisterciáků, proslov téhož klášteře ke SJN, pět pravidel bratrstva a konfederace, prohlášení o konfederaci v rámci bratrstva, milosti udělené bratrstvu Apoštolským stolcem, slavností bratrstva a jeho pobožnosti, tj. modlitby k Ježíši, Marii a SJN) – *Hora Zelená* 1723 (č. verze předešlé knížky bratrstva) – *Zodiacus Joannaeus* 1723 (členové a členky konfederace) – *Judiciale bellum* 1725 (dar konfederovaným bratrům a sestrám, popis oslavy 16. V. na Zelené Hoře) – *Almae sodalitati* 1726 (zesnulí konfederovaní a jejich náhradníci, muži i ženy) – *Veleslavné bratrstvo* 1727 (informace o zesnulých konsodálech a o letošních slavnostech bratrstva) – *Alma sodalitas* 1729 (zesnulí členové konfederace i bratrstva a jejich náhradníci)

Moderní literatura: HORYNA 1998, 65, 67 (cit. úryvky o architektu Santini-Aichelovi) – MALÝ/MAŇAS/ORLITA 2010, 126, 133, 267

15. Wien, č. Vídeň, císařské hlavní sídelní město, od 1723 církevní metropole (R, W)

1723

společenství lásky neboli spolek milosrdenství pod vzýváním a ochranou SJN při farním piaristickém kostele Zasnoubení Panny Marie (jinak *Maria Treu*) na vídeňském předměstí *Josefstadt*

1723 čtyři přátelé vytvořili přátelský spolek nebo společenství lásky, které mělo na zřeteli milosrdenství vůči bližním. Bylo otevřené mužům poctivých profesí a jejich manželkám, kteří se vzájemně chtěli podporovat hmotně i duchovně, pomáhat si v obtížných situacích života (např. v nemoci, včetně finanční podpory) a postarat se o důstojný pohřeb zesnulých členů a o bohoslužby a modlitby za spásu jejich duše. Vyvoleným nebeským ochráncem tohoto sdružení byl SJN. Jeho svátek měl být oslaven čtenou mší sv., za kterou spolek zaplatil jeden zlatý a poskytl pro ni šest svící na oltář a dvě pochodně. Život společenství se řídil pěti pravidly.

Papež Benedikt XIV. v srpnu 1745 této instituci udělil odpustkové breve a povýšil ji na oficiální bratrstvo.

L *Regeln und Satzungen* 1758 – KOVÁCS 1979, 71, 73 – OPPEKER 2012, 179-184

16. Mistelbach, nyní okresní město (R, NÖ)

1723-24

bratrstvo SJN při farním barnabitském kostele sv. Martina

Probošt barnabitské koleje v Mistelbachu požádal 13. VIII. 1723 pasovskou konzistoř o souhlas se založením bratrstva ke cti slavného mučedníka JN při mistelbašském farním kostele sv. Martina, který byl svěřen duchovní péči jeho řeholní komunity. V písemné žádosti předestřel v bodech, co by bylo pro zamýšlené bratrstvo užitečné a nutné. Do samosprávy konfraternity přivtělení bratří zvolí ochránce (*protector*) a místo-ochránce (*viceprotector*), jimž bude svěřena ochrana a hájení duchovních záležitostí. Pater předseda (*praeses*) bude duchovním otcem, který si vezme na starosti bohoslužby a bratřím a sestrám poslouží v duchovních potřebách. Dále ve správě bratrstva bude figurovat rektor, jeho čtyři asistenti, dvanáct mužů (šest duchovních, šest světských), sekretář a pokladník. Hlavním účelem bratrstva je překazit v křesťanském světě pohoršlivá nactiutrhání a poškozování dobré pověsti bližního, když už není možné je úplně vykořenit. Bude se tak dít pod ochranou JN, který statečně až k smrti hájil svátostnou mlčenlivost zpovědi, čest a dobrou pověst. Hlavním pravidlem má být vyhýbat se pomlouvání bližního a hájit jeho dobré jméno. Modlitební závazek bude spočívat v pěti otčenáších a zdrávasech, které se členové bratrstva budou modlit na památku pěti hvězd, které se objevily nad vodou, když v ní spočívala mučedníková mrtvola. Bratři a sestry, kteří mohou číst, mají pročitat světcův životopis, aby jej mohli následovat ve ctnostech. Duchovní otec bratrstva jim předá podobiznu, kterou budou nosit, nebo si ji vystaví v pokoji. Každoročně se budou slavit dva sváteční dny, památný den 16. V. a den kanonizace (tj. pražské oslavy blahořečení) 4. VII. Den po těchto slavnostech budou slouženy mše sv. za zesnulé

členy, a tak se bude dít také o čtyřech kvatembrových dnech. Probošt také oznámil, že budou učiněny kroky k získání plnomocných odpustků u Svatého stolce.

Bratrstvo bylo schváleno a o svátku 16. V. 1724 slavnostně uvedeno ve svou činnost. Toho dne se do nové konfraternity zapsalo veliké množství lidí. Při *Te Deum laudamus* zazněla salva ze zbraní a moždířů a ve farním kostele sv. Martina pronesl místní sváteční kazatel, barnabita Don Adalbert Ziegler německou oslavnou řeč *Der geehrte Eyfferer göttlicher Ehr* (→ C.1, Mistelbach 1/). Protektorem konfraternity se stal pasovský biskup Joseph Dominikus von Lamberg a rektorem Josef Jan Adam kníže z Liechtensteinu na Mikulově, gubernátor liechtensteinského domu.

1726 bratrstvo uspořádalo početné procesí k hrobu do Prahy, kde jeho členové uctili svého svatého patrona. Protože to bylo první procesí z Rakous, které k jánskému hrobu připutovalo, bylo přijato s obzvláštními poctami. Jeden z pražských dómských kanovníků, prelát Českého království, poutníky uvedl do katedrály sv. Víta za zvuku sborů trubek a bubnů, vyzvánění, střelení z moždířů (které obstaral střelecký cech na Malých Benátkách, dnes Střeleckém ostrově) a za doprovodu velkého množství krajanů a obyvatel pražských měst. V katedrále bratrstvo vykonalo svou pobožnost, věnoval dar, který s sebou přineslo a poté uctilo všechny v dómu uchovávané posvátné relikvie.

Z dalších slavností se dochovalo tištěné kázání, opět pronesené barnabitou Zieglerem, tentokrát 16. V. 1727 (→ C.1, Mistelbach 2/).

Papež Benedikt XIII. bratrstvu udělil odpustkové breve krátce po kanonizaci, 6. IV. 1729. K této příležitosti byl ještě téhož roku publikován plakát s pravidly konfraternity (v deseti bodech), obohacenými o sociální aspekt (po vzoru SJN jakožto almužníka české královny měli být bratři a sestry dobročinní vůči chudým). Plakát rovněž oznamoval, kdy je možné získat odpustky. Plnomocné byly vázány na sváteční den 16. V., další odpustky byly sedmileté a šedesátidenní. Oltáři bratrstva v mistelbašském farním kostele bylo uděleno zvláštní privilegium. Toho roku o svátku pronesl kázání vídeňský barnabita Don Johannes Lang. I tato řeč vyšla tiskem (u Johanna Petera van Ghelen ve Vídni).

R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 298^v (ustanovení kongregace neboli konfraternity pod titulem v Mistelbachu) – papežské odpustkové breve, 6. IV. 1729 (ASV, Ind. plen, kn. 7, fol. 364^v) – L ZIEGLER 1724 – *Wien. Diarium*, 1. VI. 1726, č. 44 (procesí k hrobu) – ZIEGLER 1727 – OPPEKER 2012, 168-171

17. München, č. Mnichov, kurfiřtské hlavní město Bavorska (N, BA, OB)

1724

spolek, společenství lásky neboli konfederace pod ochranou přeblahoslavené Panny a Matky Boží Marie k rozmnožení cti svatého mučedníka JN, přivtělená k starobylému arcibratrstvu Panny Marie z Altötting v kurfiřtském kolegiálním a farním chrámu Naší Milé Paní

V kurfiřtském kolegiálním a farním chrámu Panny Marie v Mnichově byl pod ochranou zde od 16. století působícího arcibratrstva Panny Marie Altöttinské 1724 založen spolek, nazývaný od počátku též konfederace. Titul tohoto společenství lásky byl mariánsko-nepomucenský, pod ochranou nejblahoslavenější Panny a Matky Boží Marie k rozmnožení cti svatého mučedníka a svědka Ježíše Krista JN.

Snad s uvedením této instituce souvisela oslava, při níž bylo užito lešení s řadou emblémů a chronogramů udávajících rok 1724. Při té samé slavnosti zazněla zpěvohra pěti zpěváků, kteří představovali pět smyslů v souvislosti s pěti hvězdami SJN. K této události se zachoval pamětní tisk, který vyšel v Mnichově a je datován 1724.

Sdružení se od počátku řídilo šesti pravidly. Ve třetím z nich byli členové vyzýváni k ochraně dobrého jména bližních, podle pátého měli pečovat o posmrtné blaho zesnulých členů, za které měly být obětovány mše sv. Od doby ustanovení spolku až do mnichovských oslav kanonizace bylo takovýchto zádušních mší přečteno 6000.

Původní záměr byl vytvořit společenství dvou set mužů a jednoho sta žen. Počet svatojánských služebníků a služebnic z duchovního i světského stavu, kteří do konfederace vstoupili, bylo do 1729 již čtyři sta. Všemohně podporovali čest SJN a snažili se následovat jeho svatý život dle svých sil a stavu. Horlivost spolku měla za následek rostoucí svatojánskou úctu nejenom v sídelním kurfiřtském městě Mnichově, nýbrž i v sousedních městech a městysech. Spolek svým sousedským příkladem přivedl dokonce říšské město Augsburg k tomu, aby ustanovilo podobné společenství, které převzalo tatáž pravidla, jaká shledalo u spolku mnichovského (→ níže, 34).

Mariánsko-nepomucenské společenství lásky v Mnichově po svatořečení vyžádalo na bavorském kurfiřtovi Karlu I. Albrechtovi, aby nově kanonizovaného svěťce JN v máji 1729 prohlásil za patrona svých zemí, Dolního i Horního Bavorska a Horní Falce, a také svého hlavního rezidenčního města Mnichova (→ C.1, Bayern, München 4/).

Na oficiální bratrstvo byl spolek povýšen papežem Klementem XII. dne 22. II. 1731. Schválení biskupa z *Freisingu* následovalo 28. IV. téhož roku.

L *Lob- und Andachts-Übung* 1724, 3-47 (život, úcta, praž. oslava blahořečení), 48-70 (modlitby), 71-81 (mnichovský spolek a jeho šest pravidel) – *Ewig-gestirnete Glorie* 1724 (oslava se zpěvohrou) – *Hochfeierlich-acht-tägige Ehren-*

Gedächtnis 1729 (mnichovská osmidenní oslava kanonizace) – KETTEMANN 1729, 35-36 (čtvrté kázání pronesené při řečené osmidenní slavnosti, 29. VI. 1729) – REUTTER 1729, titul, 19, 21-22 (sedmé kázání pronesené při řečené osmidenní slavnosti, 2. VII. 1729) – MILLER 1729, 38-39 (osmé kázání pronesené při řečené osmidenní slavnosti, 3. VII. 1729) – VON HERZOGENBERG 1979b, 110-111 – PÖRNBACHER 1993, 23-25

18. Büren, město (NW, Detmold, Paderborn)

1724

kalanda neboli bratrstvo pod ochranou SJN při farním kostele sv. Mikuláše

Středověká kalanda v Büren, doložená 1399 a 1474, byla opět uvedena v činnost 1724 pod názvem „confraternitas calandiae sub patrocinio S. Joannis Nepomuceni“. V bürenském farním archivu se dochovala matrika této kalandy, nazvaná *Liber confraternitatis calandiae sub patrocinio S. Joannis Nepomuceni*. Poslední písemné zprávy o tomto bratrstvu pocházejí z 1810.

└ KRINS 1971, 315, 316

19. Timișoara, n. Temeswar, č. Temešvár, hlavní město korunního a komorního panství zvaného Temešský nebo Temešvárský Banát (Rumunsko)

1724

bratrstvo neboli kongregace SJN pod titulem Neposkvrněného početí Panny Marie při kostele františkánů Bosenské provincie

V Temešváru se po vzoru mariánsko-svatojánských konfederací ve Vídni a Praze vytvořilo toto mariánsko-nepomucenské bratrstvo ve 20. letech 18. století. Založili je františkáni Bosenské provincie, původci a hlavní podporovatelé úcty v Temešváru po jeho dobytí císařským vojskem (1716). Bratrstvo s jeho stanovami schválil cenešský biskup László Nádasdy dekretem ze dne 3. IV. 1724.

Stanovy byly rozděleny do šesti bodů. Hlavním záměrem bratrstva (kongregace) byla ochrana dobrého jména bližního proti pomluvám, péče o mravní čistotu a vykonávání skutků milosrdenství vůči chudým, vězněným a dalším potřebným lidem. Kongregace měla v představenstvu vždy světské osoby ve vysokém postavení. Prvním jejím rektorem se stal velitel temešvárské pevnosti, polní maršál Franz Anton Paul hrabě von Wallis.

Bratrstvo se ujalo sochy na náměstí Paradeplatz a udržovalo ji v dobrém stavu (socha byla postavena 1720-23, → A.5, Rumunsko, Timișoara 1/). Později dalo na jejím místě postavit mnohem vznosnější pomník, sloup Neposkvrněné Panny Marie a SJN. Byl vytvořen 1753 ve Vídni a na jmenovaném místě vztyčen 1756. Ze sbírek milodarů byl vytvořen fond bratrstva, z něhož byla financována stavba špitálu SJN (1735), do jehož držení a správy byli 1737 uvedeni milosrdní bratři, kteří si při něm zřídili řeholní dům s domácí kaplí, místo níž 1748 založili řádový kostel sv. Josefa ochránce.

Bratrstvo se zapojovalo do temešvárských slavností. Zvláště památnou se stala oslava 15.-16. V. 1726, v roce, kdy byl SJN vyvolen a prohlášen za patrona města Temešváru a celého Temešského Banátu (→ C.1, Temešský Banát, Timișoara, 1726)

Temešvárská mariánsko-nepomucenská kongregace byla rozpuštěna v 70. letech 18. století.

└ HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 305^v (svatojánská slavnost 15.-16. V. 1726), 325^v (svatojánská slavnost 15.-16. V. 1728) – └ *Wien. Diarium*, 2. VI. 1728, č. 44 (svatojánská slavnost 15.-16. V. 1728) – VON HAMMER 1839, 62-64, 99-100 – BEREZ 1853 – JUHÁSZ 1964, 90 – TŰSKÉS/KNAPP 1988, 347 – BÁLINT 2000, 111

20. Ciudad de México, č. Mexiko, nyní hlavní město Mexika (Mexiko)

1724

bratrstvo neboli kongregace SJN při špitálním kostele sv. Ducha

Staré mexické noviny sdělují, že 1724 byla ve špitálním kostele sv. Ducha v městě Mexiku založena kongregace. Později informují, že 22. V. 1729 vznešené bratrstvo sv. Jana Nepomuckého, které se skládá z advokátů a úředníků zdejšího soudu, konalo slavnost svatého mučedníka v kostele sv. Ducha, při níž byl přítomen kromě přednosta úřadů, radů soudních a jiných úředníků protektor bratrstva Señor D. Jan Emanuel de Oliven Rabolledo, člen rady Jeho Veličenstva a rada téhož královského soudního dvora. Při této slavnosti byla volena z osiřelých dívek jedna, které se pak, když se měla provdat, dávalo věno 300 pesos.

Papež Klement XII. mexickou svatojánskou kongregaci 1734 obdařil odpustky.

└ ANDRADE/PODLAHA 1895, 6-7

21. Stein an der Donau, císařské město, nyní část statutárního města Krems an der Donau (R, NÖ)

1724-26

bratrstvo pod titulem Neposkvrněného početí Panny Marie, jinak SJN pod zmíněným mariánským titulem

V císařském městě Steinu na řece Dunaji posvětil biskup Lamberg (buď pasovský biskup Joseph Dominikus, nebo jeho světící biskup Johann Raymund Guidobald) dne 8. VI. 1724 dva oltáře. Při té příležitosti místní purkmistr Jakob Oswald von Mayerreckh a městský farář Karl Joseph von Kollpach přednesli biskupovi záměr založit bratrstvo. Biskup namítl, že JN nebyl doposud svatořečen, ale jen blahorečen, nicméně se založením konfraternity neprojevil nesouhlas a přislíbil, že po kanonizaci pro ně v Římě získá odpustky.

Následně purkmistr a městská rada podali na pasovskou konzistoř písemné vyjádření, ve kterém vysvětlili důvody k založení bratrstva: Měšťané chodí pro získání odpustků do jiných kostelů, jelikož se v jejich vlastním farním kostele sv. Mikuláše žádné bratrstvo nenachází. Vnitřní pobídka a hnutí vedou představitele města, aby zamýšlené bratrstvo založili pod titulem „divotvorného velikého ochránce cti a Kristova mučedníka Jana Nepomuka“. Zprvce už existuje oltář k jeho cti (nejspíš ve farním kostele, → A.2, Stein an der Donau 1a, b/) a zadruhé v Českém království již bylo založeno velmi mnoho jeho bratrstev (sic!). V Rakousku se mimo Vídeň nepomucenské bratrstvo nenachází (sic!), což by také mohl být důvod pro volbu právě takového titulu.

V záležitosti bratrstva se dále jednalo v září 1724 na zasedání steinské městské rady, kde byla představena knížka jistého bratrstva jako vzor, podle kterého by mohla být vytvořena knížka pro zamýšlenou konfraternitu steinskou.

Následujícího roku na Velký pátek (30. III. 1725) hrozil městu požár. Při pohledu na vzrůstající se oheň se měšťané svěřili do ochrany a složili slib, že bratrstvo skutečně založí (→ D.1, 1023). Zavázali se, že konfraternitu ekonomicky zajistí, načež dne 20. VI. téhož roku obdrželi biskupskou aprobaci skrze pasovského oficiála. V tento den, ve svátek a o všech sobotách (nedělích?) po kvatembrových dnech měla být ve farním kostele sv. Mikuláše sloužena slavnostní mše svatá a po ní mělo putovat procesí k soše na velkém dolním náměstí před radnicí. Od 1726 směla být v těchto průvodech nesena Nejsvětější svátost oltářní. Mše za zesnulé členy bratrstva se měla sloužit v den Nanebevstoupení Páně.

K slavnostnímu uvedení bratrstva došlo 16. V. 1726, kdy byl také SJN slavnostně prohlášen za patrona města. O slavnosti podal velice podrobnou zprávu dobový tisk, včetně popisu slavobrány, která byla k této příležitosti vztyčena nad sochou před steinskou radnicí. Tiskem vyšlo slavnostní kázání augustiniánského kanovníka Ignaze Waysmayra (400 exemplářů), modlitební knížka bratrstva (960 exemplářů) a čtyřstránková modlitba ke SJN. Byly založeny také dvě papírové knihy k zapisování členů.

Titulem konfraternity se zpočátku stalo Neposkvrněného početí Panny Marie, nepochybně s výhledem, že JN bude v titulu uveden po chystané kanonizaci. Nepomucenské zaměření bratrstva však bylo naprosto evidentní, což vyplývá i z dobových textů, které uvádějí také název „bratrstvo svatého Jana Nepomuckého pod titulem Neposkvrněného Mariina početí“.

Brzy se do mariánsko-svatojánské konfraternity zapsalo na 3000 členů. Scházely se odkazy, dary, příspěvky, takže bylo možné postavit ve steinském farním kostele oltář bratrstva (1726), zřídit pro něj při tomtéž kostele zvláštní kapli (1726-27) a nedlouho poté stávající oltář nahradit novým, nákladnějším (1729) (→ A.2, Stein an der Donau 1/). Bratrstvo se také věnovalo charitativní činnosti. Mezi nepomucenskými bratrstvy na území dnešní diecéze St. Pölten bylo snad jediným, v němž je doloženo doprovázení pohřbů bratří a sester a obyčej mytí nohou na Zelený čtvrtek, při kterém bývali podělováni chudí almužnou. Dělo se to někdy s tak velkou okázalostí, že to některé měšťany zaráželo.

Z dalších stienkých oslav svátku jsou v předkanonizační době známy podrobnosti k 1727 (16. V.) a 1728 (oslava byla kvůli koincidenci s Letnicemi posunuta na 26. VI.).

R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 304^v-305^v (slavnost 16. V. 1726), 326^f (slavnost 26. VI. 1728) – L Wien. Diarium, 25. V. 1726, č. 42 (slavnostní uvedení bratrstva a, v dodatku, popis slavobrány k této příležitosti vztyčené) – *Der europäische Postilion* 1726, 1. díl, 672-677 (slavnost uvedení bratrstva a popis slavobrány) – WAYSMAJR 1726 (kázání k uvedení bratrstva 16. V.) – Wien. Diarium, 28. V. 1727, č. 43 (slavnost 16. V.) – *Der europäische Postilion* 1727, 1. díl, 701-708 (slavnost 16. V.) – OPPEKER 2003, 203-204, 206, 207 – TÁŽ 2012, 172-174

22. Brussel, fr. Bruxelles, n. Brüssel, č. Brusel, sídelní město místodržitelů Rakouského Nizozemí (Belgie)

1726

bratrstvo SJN při vévodském a farním kostele sv. Jakuba náležejícím k proboštství augustiniánských kanovníků na Koudenbergu

Rakouská arcivévodkyně Marie Alžběta se 1725 stala místodržitelkou Rakouského Nizozemí a přesídlila do bývalého sídla brabantských vévodů ve městě Bruselu. Guvernérkou byla až do své smrti 1741. Jako oddaná ctitelka, členka mariánsko-nepomucenských konfederací v Praze Na Skalce a ve Vídni, záhy po svém nástupu na místodržitelství post v Bruselu založila bratrstvo, a to na prestižním místě, ve farním chrámu augustiniánských kanovníků poblíž svého sídla na Koudenbergu. Postarala se o sestavení pravidel nové nepomucenské

konfraternity, obdařila ji značnými financemi, pompézním oltářem (→ A.5, Belgie, Brussel 2/) a sama se do ní zapsala. Byla její první předsedkyní (*praeses*, na první dva roky). Ostatní členskou základnu tvořili především „Němci“ ze dvora řečené guvernérky.

V roce založení bratrstva byla publikována knížka obsahující jeho pravidla, odpustky, modlitby na způsob oficia a nověnu o BJN. Původní latinský text knížky přeložil do francouzštiny „P. C. J. de Masquelier“. 1731 bratrstvo spolu se svým stálým ředitelem (*directeur perpetuel*) věnovalo své zakladatelce francouzský životopis, publikovaný v Bruselu u Georga Fricxa.

└ *Epitome regularum* 1726 (l. knížka bratrstva) – *Abrégé des règles*, DE MASQUELIER 1726 (fr. překlad knížky bratrstva) – *Vie et miracles* 1731 (životopis věnovaný bratrstvem zakladatelce), pag. VII, 89 – WIELENS 1738, 187 – WAGNER 1745, 66-68 – WIELENS 1759, 308-309

23. Mainz, č. Mohuč, město, sídlo jednoho z duchovních kurfiřtů, mohučského arcibiskupa (N, RP) 1727

duchovní spolek (společenství) neboli bratrstvo SJN při katedrále sv. Martina

Duchovní spolek nebo společenství pod titulem „divotvorného SJN, mučedníka, zpovědníka a panice, obzvláště nápomocného patrona proti lživým utrhačným jazykům a ochotného ochránce před časnou i věčnou hanbou a zahanbením“ byl založen 1727 se svolením, za předsednictví a pod ochranou mohučského arcibiskupa a kurfiřta Lothara Franze von Schönborn (ve fun. 1695 † 1729) v „arcibiskupském a kurfiřtském arci-dómu“ sv. Martina.

Dochovaný exemplář knížky tohoto sdružení z 1776, který vychází ze staršího vydání, přináší ve dvanácti bodech stanovy spolku, který vycházel z inspirace podobných svatojánských společenství v Praze a Vídni.

└ *Geistlicher Seelenbund* 1776 (knížka duchovního spolku) – FALK 1877, 220 – HINKEL 2008

24. Genova, č. Janov (I, Liguria)

1727

bratrstvo svatých Jana od Kříže a Jana Nepomuckého při oratoři sv. Jakuba a Leonarda

Confraternita SS. Giovanni Croce e Giovanni Nepomuceno byla ustanovena 1727 v Janově při oratoři nazývané *Casaccia SS. Giacomo e Leonardo*. „Casaccia“ bývala ve středověku bratrstvem flagelantů, v raném novověku se však toto slovo používalo obecněji pro bratrstva a jejich modlitebny, oratoře, centra uzpůsobená pro náboženská setkání. Takovéto oratoře nenáležely přímo do rukou církve, ale byly ve správě laiků.

└ GRENDI 1965, 295-296, 310

25. Großglobnitz (NÖ, o. Zwettl)

1727-28

bratrstvo (sv. mučedníka JN) pod titulem Neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie, jinak ke cti Neposkvrněného početí a SJN, při farním kostele sv. Pankráce

Místní farář Johannes Baptista Lusner obdržel v Římě breve a privilegium pro zamýšlené bratrstvo pod titulem Neposkvrněného početí bl. Panny Marie. V srpnu 1727 zažádal konzistoř takovouto kongregaci opatřit patrociniem „sv. mučedníka Jana Nepomuckého“, aby „byl tento veliký světec v lidu lépe znám a více uctíván“. O půl roku později svou žádost zopakoval. V té době neměl žádný ekonomický základ k dispozici, předpokládal však, že se po zveřejnění breve a odpustků sejdou dary a bratrstvo se bude rozvíjet. Navrhl osm pravidel pro život bratří a sester konfraternity. Mezi nimi čtvrté stanovovalo, aby se bratři a sestry každou středu, v den mučednictví a smrti modlí šest otcenášů a šest zdrávasů za vyprošení milosti a obětují je za křesťany, jejichž čest je ohrožena.

9. IV. 1728 farář obdržel potvrzení bratrstva, avšak jméno sv. mučedníka JN je v dokumentu škrtnuto a je ponechán pouze titul Neposkvrněného početí bl. Panny Marie. Oproti tomu pozdější prameny o tomto skutečně založeném a rozvíjejícím se bratrstvu potvrzují, že neslo oba tituly, Neposkvrněné početí i JN.

└ OPPEKER 2012, 164-165

26. Hall in Tirol (R, T, o. Innsbruck-Land)

1728

bratrstvo SJN založené při farním kostele sv. Mikuláše a při veřejné kapli solivaru, jinak solního úřadu

Nepomucenské bratrstvo bylo v městečku Hall v brixenské diecézi založeno 1728, avšak teprve 21. V. 1729 obdrželo papežské odpustkové breve. Členové bratrstva, jejichž počet se časem rozrostl na 1000, mohli získat plnomocné odpustky jak v hallském farním kostele sv. Mikuláše, tak v kapli situované v západní části zdejšího solivaru neboli solního úřadu postaveného cca 1725 stavitelem Georgem Antonem Gumpem. Kapli dne 16. X. 1725 posvětil brixenský biskup Kaspar Ignaz von Künigl. Později, právě v souvislosti s bratrstvem, získala tato sakrální prostora patrocinium a byla kolem poloviny 18. st. nepomucensky vyzdobena. Základní přehled pravidel, nabízených odpustků a harmonogramu bratrstva se dochoval na jednom plakátu zdobeném podobiznou.

R papežské odpustkové breve, 21. V. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 367^v) – L MÖLLER 1995, 128-130 – *JN* 2001, 499

II. Svatojánské konfederace, bratrstva, spolky a další instituce založené, případně papežským odpustkovým breve obdařené v období od Nepomukova svatořečení do hlavních pražských kanonizačních oslav (19. III. – 9.-16. X. 1729) (čísla 27-44)

27. Schlüsselfeld, město náležející k panství würzburgských biskupů (N, BA, OF, Bamberg)

1729

bratrstvo pod titulem Neposkrvněného početi blahoslavené Panny Marie a SJN při mariánské kapli Klein-Mariazell ve Steigerwaldu poblíž města

Dosavadní kostel čtrnácti svatých pomocníků poblíž města Schlüsselfeldu (tehdy ve würzburgské diecézi) byl 1724-25 přestavěn v barokní sálovou mariánskou kapli (kostel), které se říká Malá Mariazell, jelikož její hlavní oltář a zobrazení Panny Marie na něm jsou věrnou kopií oltáře a milostné sošky ze slavného poutního místa Mariazell ve Štýrsku. Při zmíněné schlüsselfeldské kapli bylo založeno mariánsko-nepomucenské bratrstvo, obdařené papežským odpustkovým breve z 24. III. 1729. Dodnes na tuto konfraternitu odkazují barokní sochy Immaculaty a SJN (1730 nebo 1731) stojící před kaplí.

R papežské odpustkové breve, 24. III. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 363^r)

28. Schorn (N, BA, SCH, Aichach-Friedberg, Pöttmes)

1729

Bratrstvo SJN nejspíš u farního kostela sv. Magna

Nepomucenské bratrstvo „Loci Schoren Augustan. dioec.“, tedy v místě zvaném Schoren v augsburské diecézi, což je nepochybně dnešní lokalita Schorn, místní část městyse Pöttmes, obdrželo papežské odpustkové breve z 24. III. 1729. V té době byl tamní kostel sv. Magna farním, později však sklesl na filiální farnosti Pöttmes.

R papežské odpustkové breve, 24. III. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 363^r)

29. (Horní) Nýrsko (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, f.)

1729

bratrstvo SJN při farním kostele sv. Tomáše

„Bratrstvo pod vyzváním svatého Jana Nepomuckého“ při farním kostele v Horním Nýrsku v pražské arcidiecézi získalo papežské odpustkové breve 26. III. 1729 a pak 1735. Diecézní confirmaci získalo až 1736 (s odkazem na papežské odpustkové breve z 1735).

R papežské odpustkové breve, 26. III. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 363^v)

30. Senožaty, městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, a.)

1729

bratrstvo sv. Norberta a SJN při farním kostele sv. Jakuba Většího

„Veslavné bratrstvo svatého arcioctce Norberta a sv. Jana Nepomuckého, mučedníka Páně, v kostele svatého Jakuba Většího v městečku senožatném s obzvláštním dovolením nejdůstojnějšího a vysoce osvíceného knížete a pána pana arcibiskupa pražského vyzdviženě v létu 1729 skrze vysoce důstojného a vysoce učeného pána Daniele Šindlera, svatého řádu kanovníckého a výhradního premonstratského starožitného kláštera želivského opata a od svatosti papežské svaté paměti Benedikta toho jména třináctého s plnomocnými odpustky a jinými církevními milostmi nadané“ se poprvé sešlo v bratrském shromáždění 16. V. 1730, kdy je českým kázáním *Cesta bezpečná k věčnosti svaté* „ohlásil“ kněz Tomáš Josef Zimmerman, křížovník s červenou hvězdou, černořečický děkan.

Nejspíš v tomtéž roce 1730 vyšla tiskem česká knížečka s názvem *Modlitby a duchovní cvičení veslavného bratrstva pod titulem svatého Norberta, též svatého Jana Nepomuckého*. Obsahuje popis „cíle a konce“ bratrstva, jeho schválení ze strany papeže Benedikta XIII., dané v Římě 26. III. 1729 spolu s udělením hojných odpustků ve prospěch členů bratrstva, dále schválení ze strany pražského arcibiskupa Ferdinanda z Küenburgu ze dne 7. IX. 1729 (dané v arcibiskupské rezidenci v Praze), v němž arcibiskup bratrstvu určil za správce a předsedu senožatského duchovního správce Floriána Kottlase a jeho budoucí nástupce. Jsou tu také vypsány regule bratrstva a různé modlitby a duchovní cvičení.

Zakladatelem senožatského bratrstva byl čtyřicátý pátý opat premonstrátské kanonie v Želivi, Daniel Antonín Schindler (ve funkci 1725 † 1752).

R papežské odpustkové breve, 26. III. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 363^v) – L ZIMMERMAN 1730 (z názvu citovaná charakteristika senožatského bratrstva) – *Modlitby a duchovní cvičení* 1730 – ČERMÁK 1877, 236

31. Glogówek, n. Oberglogau (dříve též Klein Glogau nebo Kraut Glogau), č. Horní Hlohov (P, HS, Opole) 1729

bratrstvo SJN při minoritském kostele sv. Františka

Dne 26. III. 1729 bylo uděleno papežské odpustkové breve bratrstvu „Gloguiensis Vratislaviensis dioec. in ecc. Fratrum ord. Minor. S[an]cti Francisci conventualium,“ tj. hlohovskému vratislavské diecéze v kostele menších bratří sv. Františka, konventuálů. Znamená to tedy, že tato konfraternita byla vázána na minoritský klášter v Hlohově ve vratislavském biskupství, konkrétně v Horním nebo Malém Hlohově v Horním Slezsku, neboť právě tam se tou dobou nacházel klášter minoritů s kostelem sv. Františka, na rozdíl od Dolního nebo Velkého Hlohova v Dolním Slezsku, kde se nalézal klášter františkánů s kostelem sv. Stanislava biskupa a mučedníka. Doposud v klášterním chrámu v Glogówku stojí boční oltář.

R papežské odpustkové breve, 26. III. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 364^r)

32. Tulbing (R, NÖ, o. Tulln) 1729

bratrstvo SJN při farním kostele sv. Mořice

Bratrstvo SJN v Tulbingu v pasovské diecézi dostalo papežské odpustkové breve 1729, nejpravděpodobněji dne 26. III. Založil je místní farář a mariánský ctitel Dominikus Schubert (ve fun. 1719-35). Diecézní schválení konfraternity obdržela 9. IV. 1729. Nejspíš právě v souvislosti s tímto bratrstvem dal jeho zakladatel k filiálnímu kostelu Panny Marie přistavět kapli s oltářem, který byl 1729 posvěcen (→ A.2, Tulbing 2/).

L papežské odpustkové breve, (26. III.) 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 364^r) – L OPPEKER 2003, 207 – TÁŽ 2012, 175-176

33. Praha, Pražský hrad, občasná rezidence císařů a králů (Č) 1729

bratrstvo SJN u světceva hrobu v katedrále sv. Víta

Bratrstvo získalo papežské odpustkové breve 26. III. 1729. Dne 17. V. téhož roku bylo papežem povýšeno na arcibratrstvo, avšak skutečnou činnost započalo zřejmě až 1736, kdy také získalo diecézní potvrzení.

R papežské odpustkové breve, 26. III. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 364^r)

34. Augsburg, hlavní město Švábska, sídlo biskupství (N, BA, SCH) 1729

Spolek, společenství, jednota, konfederace, aliance, svazek lásky neboli bratrstvo pod ochranou Panny Marie (nanebevzaté, neposkvrněné) ke cti svatého mučedníka JN při kolegiálním kostele sv. Mořice

Spolek byl založen veškerým katolickým kupectvem města Augsburgu. Papežské odpustkové breve získal dne 11. IV. 1729 a následně uspořádal osmidenní kanonizační oslavu, která započala ve čtvrtou neděli po Velikonocích, 15. V. 1729, a byla spojena s augsburským kolegiálním chrámem sv. Mořice, místem určeným k setkávání nového mariánsko-nepomucenského sdružení. První den kanonizační oslavy byl také dnem slavnostního zahájení činnosti tohoto „svazku lásky“ neboli bratrstva. K této příležitosti přednesl německou chvalořeč Johann Adam Nieberlein (1662-1748), světící biskup diecéze Eichstätt, sdělující několik důležitých informací o novém společenství. Již tehdy se v něm nacházelo 400 členů, 200 mužů a 200 žen. Mezi nimi byli příslušníci vysoké augsburské šlechty, zvláště pak zbožností proslavená rodina říšských hrabat Fuggerů.

Nová konfederace se řídila čtyřmi pravidly, která převzala od svatojánské spolku či bratrstva v Mnichově, založeného již 1724 (→ výše, 17).

R papežské odpustkové breve, 11. IV. 1729 (ASV, Ind. plen, kn. 7, fol. 364^v) – L NIEBERLEIN 1729 (n. chvalořeč k uvedení mariánsko-nepomucenského bratrstva, 15. V. 1729) – LAYER 1975, 201 – PÖRNBACHER 1993, 24 – I www.wissner.com/stadtlexikon-augsburg/artikel/stadtlexikon/st-moritz/4815

35. Tczyca (P, MP)

1729

bratrstvo SJN při farním kostele sv. Jiljí

Místní farář Jan Krzeczyk postavil ve farním kostele sv. Jiljí 1725 oltář a 11. V. 1729 při něm založil nepomucenské bratrstvo. Nelze vyloučit, že se právě k tomuto místu vztahuje papežské odpustkové breve z 20. IV. 1729 udělené bratrstvu u farního kostela „Villae de Jezy“ v krakovské diecézi.

R papežské odpustkové breve pro „Villae de Jezy Cracovien. d.“, 20. IV. 1729 (ASVI, Ind. plen., kn. 7, fol. 365^r) – I <http://nepomuki.pl/nepomuk/malopolska.htm>

36. Regensburg, č. Řezno, svobodné říšské město a stálé sídlo říšského sněmu (N, BA, OP)

1729

bratrstvo SJN při konventu minoritů

Řezenské svatojánské bratrstvo obdrželo papežské odpustkové breve dne 21. V. 1729.

R papežské odpustkové breve, 21. V. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 367^r)

37. blíže neurčené místo v uherské diecézi Vesprém (Maďarsko)

1729

bratrstvo Neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie a SJN při farním kostele

Pro mariánsko-nepomucenské bratrstvo v místě popsaném jako „Lobal-stiensis“ nebo „Gobal-stiensis“ ve vesprémské diecézi bylo uděleno papežské odpustkové breve 9. VI. 1729.

R papežské odpustkové breve, 9. VI. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 369^v)

38. Trento, č. Trident (I, Trentino-Alto Adige)

1729

bratrstvo SJN při klášteře minoritů za městem

Bratrstvo založené u kláštera minoritů, položeného východně od hradeb města Tridentu získalo papežské odpustkové breve 23. VI. 1729.

R papežské odpustkové breve, 23. VI. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 369^v)

39. Schlägl, č. Drkolná (R, OÖ, o. Rohrbach)

1729-30

bratrstvo SJN při kanonii premonstrátů

Papežské odpustkové breve tohoto bratrstva je datováno 29. VII. 1729. Ke skutečnému založení konfraternity došlo následujícího roku 1730.

R papežské odpustkové breve, 29. VII. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 371^v)

40. Köln, č. Kolín nad Rýnem, město, sídlo jednoho z duchovních kurfiřtů, kolínského arcibiskupa (N, NW)
1729

bratrstvo SJN při klášteře augustiniánů

Bratrstvo při augustiniánském klášteře sv. Augustina dostalo papežské odpustkové breve 19. VIII. 1729.
R papežské odpustkové breve, 19. VIII. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 372^v)

41. Kraków, č. Krakov, korunovační město polských králů a sídlo biskupství (P, MP)
1729

bratrstvo SJN u piaristů

Bratrstvo obdrželo odpustkové breve 26. VIII. 1729. S nejvyšší pravděpodobností právě pro ně malíř Szymon Czechowicz 1729-30 namaloval obraz Vidění SJN, který byl 1733 osazen na oltář v kapli zařízené v novostavbě piaristického kostela Proměnění Páně (1718-28) (→ A.4, Kraków I. 2/).

R papežské odpustkové breve, 26. VIII. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 373^v)

42. Rohrau (R, NÖ, o. Bruck an der Leitha)
1729

bratrstvo SJN

Pro lokalitu Rohrau ve vídeňské diecézi bylo věnováno papežské odpustkové breve 6. IX. 1729. Snad půjde o stejnojmennou obec v okrese Bruck an der Leitha, která však v 18. století náležela k pasovské diecézi. Walpurga Oppeker zde žádné nepomucenské bratrstvo neevduje.

R papežské odpustkové breve, 6. IX. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 374^r)

43. Neuburg an der Donau, město falcko-neuburské dynastie, na krátkou dobu rezidence falckého kurfiřta (N, BA, OB, Neuburg-Schrobenhausen)
1729

bratrstvo SJN

Dne 9. IX. 1729 bylo uděleno papežské odpustkové breve pro bratrstvo, které mělo být založeno při farním kostele (tj. sv. Petra) v Neuburgu v augsburské diecézi. K založení konfraternity skutečně došlo.

R papežské odpustkové breve, 9. IX. 1729 (ASV, Ind. plen., kn. 7, fol. 374^r)

44. Kraków, č. Krakov, korunovační město polských králů a sídlo biskupství (P, MP)
1729

literátské bratrstvo Nanebevzetí Panny Marie při kostele sv. Vojtěcha na hlavním krakovském rynku, které si dodatečně vyvolilo SJN za svého patrona

Krakovské mariánské literátské bratrstvo si vedle Matky Boží vyvolilo za svého patrona SJN a těšilo se z jeho ochrany. Stalo se tak nejpravděpodobněji mezi slavnostmi, kterou bratrstvo v Krakově uspořádalo dne 5. III. 1729 na poděkování Bohu za kanonizační dekret (→ C.1, Kraków 3/), a mezi oslavami svatořečení konanými v kostele tohoto bratrstva ve dnech 17.-25. IX. 1729. Bratrstvo posledně zmíněné oslavy organizovalo v součinnosti s dalšími.

L KARGOLEWSKI 1729b, fol. I^v – *Plausus solennitatis* 1729, fol. E2^v

P.S.: Děkuji prof. PhDr. Jiřímu Mikulcovi, CSc. za zpřístupnění některých archiválií týkajících se skalecké konfederace (především matriky konfederátů), za sdělení relevantních údajů ze 7. knihy Ind. plen. v ASV a některých dalších informací k bratrstvům 2, 13, 29 a 33.

D. Přehled dobrodiní, milostí, zázraků a neobvyklých událostí připisovaných sv. Janu Nepomuckému a projevy štědrosti vůči světcí

D.1 Neobvyklé svatojánské události a postoje vůči nim

D.2 Dary věnované k mučednickově cti

D.1 Neobvyklé svatojánské události a postoje vůči nim

Úvodní poznámky

Nevšední nebo zcela mimořádné události související s Janem Nepomuckým po skončení jeho pozemské pouti se časem staly mocným podnětem pro vzrůst jemu projevovaného kultu. Někdy šlo o mimořádné úkazy s ohledem na přírodní zákonitosti, o blahodárná dobrodiní udělená ctitelům v duchovní, duševní i tělesné oblasti jejich života, nezřídka o události, které byly pro současníky natolik působivé, že je charakterizovali jako divy nebo zázraky. S jistou dávkou střízlivosti a obezřetnosti však katolicky smýšlející člověk raného novověku často užíval obecnější výrazy „dobrodiní“ nebo „milost“. Věděl přitom, jak lze soudit z většiny případů, že původcem veškerého dobra a jediným dárcem milosti je Bůh, že však nebeská přímluva svatých jakožto Božích přátel má své důležité místo a význam v putování Božího lidu.

Ve svatojánském kultu je charakteristické, že vedle kladných projevů světcovy ochrany, orodování a pomoci bylo zaznamenáno nemálo případů, kdy se nebešťan projevil jako ten, kdo kárá, trestá, upozorňuje na blížící se nebezpečí, vyzývá ke změně života a posílá výstražná znamení. Barokní člověk znal vlídnou, ale i přísnou tvář sv. Jana Nepomuckého. Není divu, vždyť v postojích pozemšťanů vůči světci nebyla přítomna vždy upřímná důvěra a oddanost. Někteří lidé byli v nepomucenském kultu zisti, vypočítaví, falešní, někteří mučedníkovi nedůvěřovali a zkoušeli ho, jiní Janově popularitě a účtě odporovali, světce si nevážili, zesměšňovali ho a tupili jeho památku.

Široká škála projevů Janovy nebeské intervence a různé postoje, které vůči sv. Janu Nepomuckému v souvislosti s takovými událostmi zaujímal jeho ctitelé i odpůrci jeho úcty jsou dopodrobna popsány v tomto katalogu. Jednotlivé epizody nebo oblasti událostí jsou očíslovány a řazeny v chronologickém sledu, nakolik bylo možné je datovat (přednost v řazení dostávají konkrétní časová určení, např. událost z 15. III. 1714 je v katalogu zařazena dříve než událost, která se stala někdy během toho roku). Výsledný počet 1074 událostí, k nimž došlo před pražskými oslavami Nepomukova svatořečení, zcela jistě nezachycuje celkovou realitu. Kvůli časové tísní byly při zpracovávání tohoto katalogu ponechány stranou některé záznamy o svatojánských dobrodiních publikované 1724 v knize *Vienna Austriae* a také několik písemných svědectví o Nepomukově pomoci z fondu pražských karlovských augustiniánů kanovníků (za jejich poskytnutí děkuji kolegyni Ireně Věchtové). Navíc se nedochovala část odpovědí na svatojánský dotazník z 1715, kde se mohly vyskytovat zmínky o dobrodiních. Nutno také připustit, že leckteré relevantní archiválie dosud zůstávají skryty zájmu badatelů, a nakonec třeba konstatovat, že o leckterých dobrodiních sv. Jana nebyl pořízen žádný záznam. To koneckonců potvrzují sami kněží v odpovědích na zmíněný dotazník, když tvrdí, že někteří lidé o dobrodiních přijatých od sv. Jana Nepomuckého mají ostych mluvit, protože se to příliš dotýká jejich soukromí.

Řazení událostí sleduje také geografický klíč. Pokud se některé události odehrávaly ve stejné době, jsou nejprve popsány ty z nich, ke kterým docházelo v Praze, pak na dalších konkrétních místech Čech, v Čechách obecně, na Moravě konkrétně a pak obecně, dále ve Vídni, v rakouských zemích (NÖ, OÖ, K, S, ST, T) v Německu (podle jeho částí, počínaje BA), v Polsku a na území dalších států.

Každý příběh je sledován od nejstarších nalezených dokladů až po výslednou podobu, případně interpretaci, které se mu dostalo postupnou medializací, pokud k ní došlo. Takováto „geneze příběhu“ někdy vykazuje různé posuny, změny, dokonce i nepochopení, ke kterým docházelo na cestě od původního vyprávění k prezentaci události na veřejnosti. Takováto prezentace obvykle nastávala v hagiografické a devocionální literatuře, v kázáních, oslavných proslovech a ve výtvarném umění. Velká část těchto prostředků „medializace zázraků“ je v katalogu konkretizována. U knižní produkce jsou přednostně použity knihy obsahující větší či menší soubory svatojánských dobrodiní: HAIN 1722a, 1722b, VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, WIETROWSKY 1729, 1730, cca 1730 (v české verzi citovaný podle edice Aleny Bočkové z 2015), BERGHAUER 1761 (publikující řadu do té doby nezveřejněných rukopisů) a některé další publikace. Jako doslov je do katalogu zařazena jediná dosud nalezená kramářská píseň z předkanonizační doby (1717), která se věnuje přímo jednomu vybranému svatojánskému zázraku, a druhá kramářská píseň, vlastně moritát, který vypráví o ztrestání mladého muže za okradení hrobu (1726).

Jsou-li vyprávění o událostech dochována v původním českém znění či dobovém českém překladu a představují zajímavý vhled do dobových reálií, pak jsou zde citována buď *in extenso*, nebo ve výběru, a to buď podle dostupných edic, nebo v transkripci, kterou jsem učinil podle vzoru edičních pravidel zvolených pro české raně novověké texty Alenou Bočkovou (BOČKOVÁ 2015, 158-164). Jiné vybrané texty, původně formulované v latině, němčině nebo v dalších jazycích a dosud nepřeložené, jsem si dovolil přeložit osobně. V případě potřeby cituji originální znění, přičemž v latině se řídím pravidly Aleny Bočkové (BOČKOVÁ 2015, 146-152) a v němčině aplikuje transliteraci s dodržováním psaní majuskul u jmen vlastních, místních a u substantiv.

Avšak i tam, kde necituji původní texty, se stále snažím události popisovat a vyprávět co možná nejvěrněji dobovým svědectvím a popisům. Proto některé obraty, vyjádření, formulace mohou v kontextu dnešní češtiny vyznívat nepatříčně nebo zvláštně. Mým hlavním přáním je však zpřístupnit dnešnímu čtenáři co možná nejvěrněji uvažování i způsob vyjadřování barokního člověka. Někdy přitom, samozřejmě, nejsem schopen zapřít, že jsem člověkem 21. století.

Zvýšenou pozornost také věnuji projednávání vybraných případů v 1. beatifikačním procesu a v procesu kanonizačním a jejich případnému publikování. Při sledování jednotlivých případů někdy cituji výpovědi svědků, tedy většinou jejich překlady, neboť vzdělání či výše postavení lidé obvykle vypovídali latinsky a nemálo svědků při výsleších mluvilo německy.

Deset událostí bylo v kanonizačním procesu pojata do užšího výběru a dále zkoumáno, zda vykazují nadpřirozený charakter, jinak řečeno, zda jsou skutečnými zázraky (č. 10, 36, 169, 311, 382, 839, 849, 850, 891 a 1021). Za takové nakonec papež Benedikt XIII. uznal čtyři z nich, totiž zachování jazyka v neporušeném stavu, jak bylo nalezen při exhumaci ostatků 15. IV. 1719 (č. 849), naběhnutí a změnu barvy té samé relikvie při ohledání 27. I. 1725 (č. 1021), záchranu paže a ruky Terezie Krebsové v Praze 1701 (č. 169) a záchranu Rozálie Hodánkové před utonutím, umrznutím a zmrzačením v řece Otavě ve Strakonících 1718 (č. 839).

I. Vznik a šíření zpráv o SJN jako divotvůrci a o jeho mocné přimluvě u Boha v období od jeho násilné smrti až do obecného ustálení jeho thaumaturgické pověsti v poslední třetině 17. století

1. Historická svědectví o nevědných událostech spojených se smrtí mučedníka Johánka z Pomuku 20. III. 1393

Petr Klarifikátor v životopise pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna kolem 1402 latinsky napsal následující sdělení, které zní v překladu Josefa Truhláře: „Poslední bouře pronásledování proti němu [pražskému arcibiskupu Janovi z Jenštejna] a přívržencům jeho vypukla léta Páně 1392 [správně 1393], když přední hodnostáři jeho v záležitostech jak světských, tak duchovních ukrutně byli mučeni. Neboť [...] ctihodný Jan, tehdejší vikář v záležitostech duchovních, milostí boží se stal mučedníkem [„dei gratia martyr effectus“], jelikož pálen, na patách sevřen, konečně utopen stkvělými zázraky se objevil [ukázal, projevil, „clarescentibusque miraculis est ostensus“], kterouž událost nedávnou a celé vlasti známou jakkoli hodno by bylo zaznamenati a jinde myslím, že obšírněji zaznamenána jest, tuto pomímám.“

Dle latinsky psané tzv. *České kroniky*, dnes uložené v Lipsku (proto též označení *Lipská Kronika česká*), zachycující děje rozmezí 1348-1411, došlo v roce smrti k přírodním úkazům: „L. P. 1393 byl utopen Johánek z Nepomuku, doktor dekretů [tj. církevního práva], v den sv. Benedikta v noční době. Téhož roku v létě řeka Vltava tak vyschla, že když v Podskalí položili krátké prkno, přecházeli suchou nohou přes řeku, a vltavská říční voda tak zezelenala, že se lidé z ní neodvažovali vařit, ale používali pramenité vody.“

Patrně nejstarší rukopis česky psaných *Starých letopisů českých*, ve kterém končí záznamy 1432 a který býval označován za *Anonymou Českou kroniku*, uvádí nastalé sucho do souvislosti se smrtí: „Léta téhož [tj. 1393] utopen jest slavný doktor Johánek, vikář arcibiskupa pražského, z mostu. Léta téhož byla suchota veliká v Čechách na paměť toho doktora.“

V dalším rukopisu *Starých letopisů českých*, označovaném Františkem Palackým písmenem D a pocházejícím z druhé poloviny 15. století, stojí: „Léta téhož [1393] byla jest suchota veliká v Čechách, na paměť smrti toho doktora utopeného, že v Praze bředli přes řeku lidé; a byla voda zelená všechna jako tráva.“

Ve *Zlatokorunské kronice* se nachází zápis z 2. poloviny 15. století (v překladu z latiny): „Léta Páně 1393 v den sv. Benedikta byl utopen doktor Johánek [Jochancho], pražský děkan, a nalezen ve čtvrtek při ukazování ostatků [tj. ve čtvrtek po provodní neděli, 17. IV. 1393]. Byl pochován v pražském kostele. Skví se zázraky, proto byla vytvořena mříž po obvodu hrobu.“

Další podobu příběhu přinesl Pavel Pražský či Židek ve své tištěné knize rad králi Jiřímu z Poděbrad (*Jiří správozna 1471*, znění dle vydání Tobolkova): „Čtvrté, když měl [král Václav IV.] zlé domněnie do své paní, a ona se zpovídala mistru Johankovi, děkanu všech Svatých, i přišel k němu král, aby mu pověděl, s kým přebývá, a kdy děkan nechtěl jemu nic praviti, kázal ho utopiti. Potom přeschla řeka, a když lidé pro mlýny chleba neměli, počeli proti králi reptati, a to byl počátek zlého.“

Také tzv. *Zápisky budyšinské*, psané v Praze do 1478, podávají zprávu o utopení a suchu: „Léta 1393 utopen jest slavný doktor Johánek, vikář, pod mostem, neb kázal král Václav, protože stvrdil opata v Kladrubech proti vůli jeho, a téhož léta byla suchota veliká.“

O suchotě v souvislosti s utopeným zpovědníkem Janem píše (latinsky) 1552 olomoucký biskup Skála z Doubravky, řečený Dubravius, často citovaný dalšími autory i zkoumateli života. Po vypsání mučednické smrti pokračuje: „Jak pak svatý a nevinný onen kněz [Jan] byl, ukázala sama řeka, která náhle vyschla, takže odhalila tělo utopeného a v onom stavu setrvala po tři dny, dokud nebyl utonulý pohřben u svatého Víta [...]“ Toto Dubraviovo sdělení zopakoval 1680 veronský theatin Giovanni Bonifacio Bagatta v prvním svazku svého pojednání o podivuhodnostech křesťanského světa.

Z dalších spisovatelů o vyschnutí Vltavy v souvislosti s BJNI vypravuje ještě jezuita Jan Tanner v latinsky psaném životopise svého spolubratra Albrechta Chanovského, vydaném tiskem 1660. Vychází přitom z Židka: „Jehožto smrti [tj. BJNI] nechtěl Bůh tejně míti, ale jak by drahá před obličejem jeho byla, divy dokázal. Pavel Židek, sv. písmo v pěti akademiích doktor a v nejtěžším protivěnství katolické víry v Čechách po smrti Husovy uprostřed tisíc nebezpečností, mezi kacíři, ano při samém královském dvoře Jiřího Poděbradského, krále kacířského, statečný, zjevný, ustavičný a nepřemožený obhájce sv. římské víry, očima svými spatřil a v své knize rukou psané poznamenáno zanechal, že po nevinném utopení dotčeného blahoslaveného Jana Nepomuckého Vltava řeka se zastavila, takže její celé řečiště suchýma nohama se přejíti mohlo“ (citováno dle Vašicovy edice českého překladu Tannerova díla z 1680).

Postupně však začal převládat pohled na Janův život, který podstatně ovlivnil mylným interpretováním pramenů Václav Hájek z Libočan. Ten při sepisování své *Kroniky české* ve 30. letech 16. století rozdvojl jedinou historickou osobu Jana z Pomuku v Jany dva, utopené z rozkazu krále Václava IV. ve Vltavě s desetiletým odstupem (1383, 1393). Ani u jednoho z nich Hájek, jehož kronika vyšla tiskem až 1541, neuvedl, že by na jeho násilnou smrt ve vodě nějak zarezagovala sama řeka. Pouze k roku před utopením druhého Jana, 1392, zaznamenal: „Času zimního byli velicí spadli sněhové, a v tom přišlo náhlé odjižení a voda velmi veliká,

takže ten den před svatým Mikulášem i na den svatého Mikuláše na Staroměstském ryňku na lodích se vozili a v sklepích bylo mnoho vody, kteráž na domích mnoho škody učinila.“

O této povodni se píše již ve *Starých letopisech českých*: „Léta 1392 byla potopa v Praze, ten den před sv. Mikulášem.“ Píše o ní i autoři v pohájkovské éře, mezi nimi však jediný Lupáč z Hlaváčova ve svém latinsky psaném kalendáři sestaveném z českých dějin (1584) tuto povodeň (1392) i následující sucho (1393) spojil se smrtí kněze Johánka: „L. P. 1392. Tohoto dne [tj. 5. XII.] a ve dnech následujících roztál sníh (který nedlouho předtím napadl ve velikém množství) a způsobil tak velikou povodeň pražské Vltavy, že síla vody vystupující ze svých koryt se rozlila do obvodu větší Prahy [tj. Starého Města pražského] a pronikla do podzemních sklepů, čímž byly způsobeny veliké škody domům a budovám. Hned následujícího roku nastalo sucho, takže řeku Vltavu u Prahy mohl kdokoli snadno přejít. A sama voda v proudech zezelenala jako tráva. Někteří soudili, že touto neobvyklou povodní a suchotou byla potrestána nevinná smrt kněze Johánka [„presbyteri Iohanconis“], kterého král rozkázal utopit v plynoucí Vltavě.“

Na závěr dlužno poznamenat, že dva nejdůležitější architekti barokní svatojánské legendy, Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi a Bohuslav Balbín, nevidí buď žádnou, nebo dostatečně zřejmou souvislost mezi umučeným zpovědníkem a povodní či suchem na Vltavě. Dlouhoveský se o těchto přírodních úkazech vůbec nezmiňuje, Balbín v závěrečné poznámce k autorizované verzi svého *Života SJN* (v *Bohemia Sancta*, 1682) upozorňuje, že Dubravíem zmíněné vyschnutí Vltavy se nevztahuje k BJN, ale k druhému Janovi, sufragánovi, utopenému 1393. Uvědomuje si však, že v souladu s rukopisy dobových svědků došlo kolem smrti obou Janů na Vltavě k zázračným jevům, totiž k rozvodnění u BJN a opadání u Jana sufragána. O Dubravíovi soudí, že oba Jany spletl dohromady, pokud však není potřeba rozlišit časovou návaznost tak, že se při smrti BJN nejprve Vltava rozvodnila a krátce nato vyschla (neboť se zdá, že zprávu o vyschnutí potvrzuje Pavel Žídek).

Téměř shodnou, ale o něco kratší poznámku Balbín zařadil už dříve na závěr téhož svého nepomucenského textu ve verzi, kterou poslal 1670 bollandistům a kterou tito publikovali 1680 ve třetím svazku májových *Acta Sanctorum*. Balbínovu závěrečnou poznámku bollandisté přesunuli do poznámkového aparátu a zařadili ji do kontextu dalších literárních dokladů o reakci řeky na smrt BJN, aniž by dodali něco nového. Vliv Balbínova *Života blahoslaveného* (či *svatého*) *JN*, publikovaného pak ve více jazykových podobách a mnoha vydáních, způsobil, že odpověď řeky Vltavy na přijetí mučednickova těla spočívala ve vzdouvání vody a podivuhodné konjunkci živlů vody a ohně, jak je popsáno v následujícím bodě.

R KLARIFIKÁTOR cca 1402, XV. kap. ← L DOBROVSKÝ 1793, 41-46 – *FRB* I 1873, 461-462 – R *Lipská Kronika česká* do 1411 ← L STEJSKAL 1921, 129, 159 – *POLC* 1972, 317-318 – RYNEŠ 1972, 158 – R *Staré letopisy české*, tzv. text A ← L *SRB* II, 454 (pův. č. verze), 455 (l. překlad) – STEJSKAL 1921, 130 – *POLC* 1972, 318 – R *Zlatokorunská kronika* po pol. 15. st. ← L DOBNER 1784, 41, pozn. gg) – STEJSKAL 1921, 127 (dat. 1393), 159 (dat. 1392) – R *Staré letopisy české*, tzv. text D ← L *SRB* III, 5 – jemně odlišný text cituje STEJSKAL 1921, 129 – L ŽÍDEK 1471 → R ← L ŽÍDEK/TOBOLKA 1908, 178-179 – R *Zápisky budyšinské*, do 1478 ← L STEJSKAL 1921, 129-130 – L SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552, fol. CXLIII^r (kn. 23) – BAGATTA 1680 A, 116 – TANNER 1660, 15-16 – TÝŽ 1680a, 11 ← TANNER/VAŠICA 1932, 24 – HÁJEK Z LIBOČAN 1541, fol. CCCLVI^r (povodeň 1392) – R *Staré letopisy české*, tzv. texty A, C a M ← L *SRP* III, 4 (povodeň 1392) – LUPÁČ Z HLAVÁČOVA 1584, s. p. (den „V. Decemb. Nonis Xbris.“) – BALBÍN 1682, 113 (závěrečná pozn.) – *Acta Sanctorum* 1680, 673 (kap. II, pozn. i)

2. Pozdější podání o podivuhodných událostech, které se měly odehrát v souvislosti s mučednickou smrtí zpovědníka Jana Nepomuckého, s dočasným uložením jeho těla a pohřbem, údajně 1383

Václav Hájek z Libočan ve zmíněné *Kronice české* (1541) o „prvním“ Janovi, Nepomuckém, zpovědníkovi utopeném ve Vltavě 1383, píše mj. (v edici Jana Linky): „Král [...] kázal jej nočním časem na most pražský vyvésti a svázaného do vody svrci a utopiti. To když se stalo, té noci i druhé světla mnohá vidína jsou nad tělem jeho ležícím u vodě. Král když o tom divu uslyšel, na hrad Žebrák odjel. A prelátí kostela pražského vzavše tělo to z vody u kláštera svatého Kříže, na hrad Pražský jsou je slavně nesli a s velikým náboženstvím v kostele svatého Víta proti oltáři Panny Marie Nanebevzetí pohřbili a kamenem přikryti rozkázali.“ Ve zmínce o světlech zní ozvěna Petra Klarifikátora. Oproti tomu o „druhém“ Janovi, doktoru Johánkovi, shozeném z Pražského mostu 1393, Hájek žádné zázračné události nevypravuje.

Zřejmě nedlouho po sepsání Hájkovy kroniky vznikla německá rukopisná *Kronika města Žitavy*, byť nelze vyloučit, že jde o dílo ještě mladší. Opis tohoto textu, uloženého na žitavské radnici, se dostal 1716 děkanovi pražské metropolitní kapituly Gottfriedu Herbstovi. V něm se k 1383 o zpovědníkovi a kaplanovi manželky krále Václava IV., Janovi „z Neponicz“, píše, že když častěji odmítl sdělit královi, z čeho se mu královna zpovídala, dal jej panovník shodit do Vltavy, „a tak byl utopen, že nikdo neměl povědomí, kam se poděl, až ho potom našli ve vodě rybáři, a byl pohřben v metropolitním kostele sv. Víta poblíž hlavního oltáře v ochozu.“

Jak vidno, není zde ani zmínka o světlech na vodě, nicméně Hájkovo podání o těchto úkazech nakonec v následující literatuře převládlo, jak je vidět např. u sedleckého cisterciáka Simeona Eustacha Kapihorského (původním jménem Šimon Vsetečka) v knize, kterou věnoval historii svého kláštera (1630). Téhož roku jako Kapihorský, ale s odvolávkou na Dubravia, popisuje osud německý autor Johann Bilger (ač mylně smrt datuje do 1404) a upřesňuje, že zpovědník Jan byl vhozen do Vltavy a utopen se svázanými rukama i nohama, jeho

mrtvola plula po řece a za noci se nad ní ukazovala světla, a že byl pohřben po pravé straně hlavního oltáře v dómském kostele na Pražském hradě, protože byl kanovníkem. Měli ho za nevinného, svatého muže.

V prvním samostatně koncipovaném životopisu, díle jezuity Jiřího Fera-Plachého (1641), jsou události na Vltavě popsány vzhledem k oběma Janům. Ferus jako první světla viděná nad mrtvolou v řece nazývá hvězdami. V české verzi píše: „Divové při těle blahoslaveného Jana Nepomuckého. Za lhostejnosti nedbalého krále nebe bdí a nespí, i hvězdy potupné smrti svatého litují. Řeka utopením dvou kněží, ano jednoho z nich i biskupské důstojnosti, povědomá a jako zlehčená za Boží pomstu žádá. Hvězdy se na tom místě třpytící ten svatý sklad ve dne i v noci ukazují, aby se na místo svatých přenesl. Zasloužilo sv. tělo stkvítí se mezi hvězdami na nebi, kteréžto v vodě nemohlo skryté býti.“

Na to Ferus popisuje přenesení BJN: „Povstaňte svaté kosti a tělo z poručení ukrutníka pálené a utopené, vás řeka a voda světu i hlavnímu městu k uctění vydala. Podstavte ramena pražští prelátové spolubratra vašeho přenést. Kteréhož mezi němými rybami bydletí Bůh nechce, než mezi hvězdami stkvítí se na nebi. Blahoslavená země, kteráž ten sklad dostane a jako tohoto statečnou zmužilost, tak druhého plachost na věky dosvědčovati nepřestane.“ Následuje citát z proroka Daniela 12, 3: „Kteříž vyučují spravedlnosti mnohé, stkvítí se budou jako hvězdy na věčné věčnosti.“ V latinské verzi si jezuitský spisovatel pohrává s motivem jazyka: „Neste posvátná ramena kněží nebem již posvěcené tělo a údy vašeho spolubratra Jana, které Bůh nechtěl nechat ležet mezi němými rybami ve skrytosti, nýbrž posvětit jazykem nebe, jakoby posmrtnou pověstí [což je titul knihy] pro věky a potomstvo.“

Poté se Ferus obrací k českým patronům v slouvislosti s pohřbem a složením těla BJN: „Vám náleží, ó svatí pražští a Českého království patronové, zvláště tobě, přední z počtu dědicův českých, svatý Víte, s tvými spolupatrony svatým Václavem, sv. Vojtěchem, sv. Zikmundem, sv. Lidmilou, s sv. Prokopem nového tovaryše přivítati a k té společnosti připustiti. Žádala řeka déleji ho za obyvatele míti, ale jiná jest vůle Boží, v kostele má své odpočinutí míti. Kdokoli Boha vzývati a svaté patrony u velikého oltáře ctíti přijde, na místo tohoto serafského patrona, po pravé straně ležícího, nezapomene.“

Jezuita Jan Tanner v životopise svého spolubratra Albrechta Chanovského 1660 o BJN napsal, že Bůh nechtěl skrývat jeho smrt, ale divy dokázal, jak drahá je před jeho tváří. Mezi oněmi divy se odehrál následující (dle českého překladu Tannerovy knihy z 1680): „Císařovna modlíc se z okna po tři noci pořád nad tím místem, kde utopen jest, a něcto ostatní vody u řeky stálo, jakés podivné světlo viděla, a když na její poručení hledalo se, co by pod vodou leželo, nalezlo se vzácné tělo dotčeného Jána Nepomuckého, kteréž potom v kostele svatého Víta na hradě Pražském pochováno a některými zázraky, kteříž se u jeho hrobu stali, zvelebo jest.“

Stručně se o světlech zářících po několik dní ve vodě, kde ležela posvátná mrtvola, a pak o jejím přenesení ke sv. Vítu zmiňuje i jezuita Jiří Kruger (1669).

Jan Ignác Dlouhoveský popisuje (cca 1668) mučednickou smrt, posmrtné oslavení a pohřeb následovně: „A tak král rozkazuje, aby se bířící Jana ihned chopili a svrhli ho z mostu, který vybuodoval jeho otec Karel IV., do řeky Vltavy, tehdy rozvodněné. Tudiž dne 16. máje dosáhl svým posvátným mlčením koruny mučednictví. [...] Janovu smrt veřejně rozhlásila světla, zářící v tu samou noc všude a všude nad řekou Vltavou. Královna Jana, jeho kajicnice, o ničem takovém nevěděla. Večer se podívala z okna hradu Vyšehradu a na tom místě mezi Starým a Malým Městem pozorovala ohromá světla zářící podivuhodným jasem. Vyzvíдалa u dvořanů, čeho je to předzvěst a co to znamená. Když se dozvěděla pravdu, zesmutněla a začala se až k smrti soužit. Václav byl ohnivými znameními jako bleskem zasažen, celý ustrašený a vyděšený odjel na hrad Točnick a tam zůstal dlouho uzavřen a neukazoval se.“

Ráno bylo v čistém písku nalezeno bezduché tělo, které v lidu vzbudilo velikou zbožnost a přivábilo velké shromáždění. Pražská kapitula se vším duchovenstvem strojí slavný průvod, zbožně vyzdvihuje tělo svého bratra a ukládá je do blízkého kostela svatého Kříže, kolem kterého řeka Vltava protéká. Mezitím kapitula chystá pro tělo místo, aby mohlo být zakrátko přeneseno do metropolitního kostela. Přitom pověst o slavném muži a mučedníkovi všude a všude vzrůstá. Zbožní lidé navštěvují tělo v kostele svatého Kříže, aby je uctili, a to v takovém množství, že z obavy před vzpourou a ze závisť svatokrádežný král rozkazuje, aby bylo ukryto; je ale ve své skrýši vyzraženo a vyjeveno podivuhodnou libou vůní. Vbrzku je vyzdvíženo z kostela sv. Kříže bratří kanovníků od pokání a co nejuctivěji přeneseno na Pražský hrad do metropolitního kostela sv. Víta mučedníka, kde zůstává na žádost lidu zatím vystaveno. Mnoho lidí k němu přichází a svěřuje se mu, hlavně nemocní a vysílení. I dalším nebohým a potřebným přináší vyléčení a poskytuje pomoc. V chrámovém chóru, na hlubším místě, kde se kope hlína, aby bylo kde tělo pohřbít, je nalezen poklad ohromné ceny. A již jej do vykopaného hrobu ruce zbožných pohřbívají a nahoru je vložen veliký kámen.“

Úkazy na řece po svržení kněze Jana z mostu poeticky popisuje nejmenovaný autor (Dlouhoveský?) německé knihy *Thesaurus sacer* (1673), v níž jsou vylíčeny životy sv. českých patronů a duchovní poklady pražské katedrály: „Tuto ukrutnou, přece však slavnou mučednickou smrt [BJN] oplakávala, nebo lépe řečeno osvětlovala nebeská světla svými paprsky, které bylo vidět, jak se noci blyští nad jeho tělem, neboť nebe a hvězdy nechtěly tento drahocenný poklad ponechat skrytý pod vodními vlnami. Proto byl z vody vyvýšen a také celému městu a světu představen.“

1680 vydal Dlouhoveský krátký německý životopis, v němž doplnil, že když bylo sv. tělo přineseno do kostela sv. Kříže, mnoha nemocným, zarmouceným a ubohým lidem se tam na přimluvu dostalo pomoci, občerstvení a zdraví a došlo tam k mnoha dalším zázrakům. Z panického těla vystupovala líbezná vůně.

Je vidět, že Dlouhoveský rozvinul scénérii mučednické smrti, prvních projevů úcty a také prvních posmrtných dobrodiní a divů do širokého záběru, který po něm jezuita Balbín ještě rozvinul krásným literárním slohem. V dobovém českém překladu (1684) zní Balbínovo vyprávění následovně: „Sotva on [král Václav] znamení dal a ihned obstoupili nejsvětějšího muže silní chlapi, na zavolání královské jeho do jiné komory vnesli, pro uvarování, jak se v starých knihách nalézá, rozbroje v obecném lidu, nočně na most přes řeku Vltavu, který Staré Město od Malé Strany dělí, uvedli, on pak smrt svou horlivými modlitbami a vzdycháním k Pánu Bohu poroučuje, z mostu shozen a utopen byl 16. máje 1383. Smrt, již Václav zatajiti mínil, ihned nebeské zázraky vyjevily. Ohnivý plamen, který se při jeho narození ukázal, tentýž mrtvého a do nebe se ubírajícího osvětlil, takže se celá Vltava rděla; tuť bys byl spatřil nesčíslný počet velmi jasných světél, jako by oheň s vodou v mír vešel, a po vodě splejval, a právě tehdaž rozmohla se voda a šířeji vlny se zdvíhaly v velikém množství a větší světla tělo svatého mučedníka po vodě vyprovázely, jiné předcházející, jiné za ním jdoucí, ne jináče jako by mu průvod dávaly. Zběhl se houfně lid městský, divice se, co se to dálo neb děje. Královna tolikéž Johanna z hradu královského vyhlížejíce a nevěda, co by to vidění znamenalo, rychlým během k císaři manželzu pospíšila, ten div světél jemu ukázala a z nevinné sprostnosti, co by to znamenalo, jeho se tázala. Ihned Václava sžítati počal červ svědomí pro spáchaný hřích. Vida ten nebeský div, jako nějakým hromobitím obražen rychle se schopil a buď strachem, buď pravou, a ne potutednou kajícíností pohnut, za tři dni se neukázal, aniž k sobě koho, krom potřeby, pouštěl. Celou noc světla okolo těla blahoslaveného mučedníka trvaly, den potom následující oučinek zjevil. Leželo na pisku to mrtvé tělo v svém oděvu s líbezným obličejem velmi uctivě složené. Ihned po celém městě pověst se rozhlásila, aniž se mohl dlouho původ vraždy tajiti, poněvadž víceji příkladův podobné ukrutnosti císař provedl, aniž to také dvořané a jiná dvorská lůza tajiti mohla. Donesla se táž pověst i kanovníkům kostela hlavního pražského, kteřížto nařídíce průvod, svatého bratra svého tělo uctivě z řeky vyzdvihli, do nejbližšího chrámu Páně sv. Kříže řeholníků *de poenitentia* vnesli a tam poněkud složili, dokavadž by slavnější hrob v hlavním kostele učiněn nebyl. Tato prelátů a kanovníků nábožnost, s obzvláštní srdnatostí myslí spojená (nebo kdož by se takového ukrutníka a popudlivého pána nelekal, aneb v podezření neměl) beze mzdy nebyla, nebo když hrob v kostele sv. Víta kopali, poklad a mnoho hřiven stříbra a zlata vynalezli, jako i jiných drahých věcí, jako by ten svatý muž za hrob k jeho cti učiněný tu mzdu kostelu, prelátům a kanovníkům byl uložil. V dolejší pak městě v kostele sv. Kříže nesčíslné množství lidu k spatření toho posvátného těla se sběhlo, a tak jest byla první čest svatému mučedníku od lidí vzdaná. Stálost a srdnatost ohlašovati, ruce, nohy, jeden přes druhého líbati, jeho modlitbám se poroučeti, svatého těla v uctivosti se tejkati nepřestávali. Ale císař v tak příkrém soukromí nebyl, aby se neměl všeho, co lid působil, dověděti. Pročež (jakož pak obyčejně, kteří se tyranství přichytí, podezřelá a náhlé rady se chápají) poslal ihned zbrojně do kláštera s tím poručěním, aby nic nového nezačínali, různic netropili, lid odehnali a Jana Nepomucenského tělo někam v kout uvrhli. Tak se z bedlivosti stalo, jakž král rozkázal, ale s větší slávou muže Božího, nebo tělo zavžené tak líbeznou a pronikavou vůní vydalo, že ho tajiti možné nebylo, a tak houfně lidé to svaté tělo zase navštěvovali. Již zhotovené byly všechny věci k pohřbu potřebné, prelátů a kanovníků a jiné kněžstvo s velikým množstvím lidu a zvoněním po všem městě průvod nařídili a tělo blahoslaveného muže z kostela sv. Kříže na Hrad sv. Václava do hlavního kostela donesli. Muselo se v tom žádostivému lidu zadostiučiniti a truhlu znovu k spatření a uctění těla otevřít. Aby pak jednou ta věc se skončila, pohřben jest s hojným slzí prolitím, obzvláštně chudého lidu, jichžto on otcem byl, hojným oplakáním. Na vrch hrobu položen kámen veliký [...]. Ale královna Johanna, jak o smrti blahoslaveného Jana smutnou novinu uslyšela, jehož ona za otce měla, a že za její příčinou od ukrutného manžela to se stalo, vyšetřila (nebo vynalezli se jistíci, že tu smrt Janovi učinil proto, aby se nad královnou jeho častěji napomínající pomstil), nevěda způsobu z tolika a tak těžkých věcí zlých vyvážnutí, že v létu čtvrtém do konce zchřadla. Umřela léta 1387. 1. ledna, jakž proti Hájkovi Lupacius zaznamenal.“

V latinské podobě Balbínova textu vydaného bollandisty v *Acta Sanctorum* (1680) i jím samým v autorizované verzi v *Bohemia Sancta* (1682) je k dočasnému vystavení těla v pražské katedrále před pohřbem připojeno, že staré rukopisy dosvědčují uzdravení mnoha nemocných při dotyku s posvátným tělem. Nadto si bollandisté všimají nezvykle dlouhé doby, která uplynula mezi mučednickou smrtí a jeho přenesením na Hrad sv. Václava (vyjadřují to poznámkou „tanto intervallo!“ v bodě č. 16).

Balbín byl první, kdo spojil zázračné světlo, které ozářilo rodný dům, se světlem, jež doprovázelo mrtvého mučedníka po Vltavě.

Ľ HÁJEK Z LIBOČAN 1541, fol. CCCLIII^{r-v} ← HÁJEK Z LIBOČAN/LINKA/VOIT 2013, 826 – R *Chronica Urbis Zittaviensis*, přepis 1716, fol. 86 ← Ľ BERGHAEUER 1761, 18 – Ľ KAPIHORSKÝ 1630, 33 – BILGER 1630, 107-108 – FERUS 1641, fol. E 3^v, F 2^{r-v}, F III^v – TANNER 1660, 16 (z tohoto zdroje tato informace převzata do KYBLER 1678, 526) – TANNER 1680a, 11 – KRUGER 1669, 8 – R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← Ľ BERGHAEUER 1761, 45-46 – *Thesaurus sacer* 1673, 136-137 – DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 (s. p.) – *Acta Sanctorum* 1680, 672 (kap. II, 14-16) (v bodu č. 14 je za čas Janovy mučednické smrti označen předvečer Nanebevstoupení Páně) – BALBÍN 1682, 102-104 (kap. V) – TÝŽ 1684b, 32-39 (kap. V)

3. Mučedníkův hrob v pražské katedrále (Č, Pr) a pověst o mimořádných událostech, ke kterým při něm od starobyklých dob docházelo, zvláště pak o trestání opovážlivců, kteří se vůči pohřbenému knězi a jeho posvátnému hrobu chovali neuctivě, a naopak o ochraně, kterou mučedník skýtal těm, kteří mu s uctivou důvěrou svěřovali svou dobrou pověst – sv. Jan Nepomucký ochráncem pověstí a cti

Rozličné rukopisné záznamy a později tištěná literatura dokládají vývoj věhlasu svatosti, informují o úctě prokazované u hrobu v pražské katedrále a upozorňují na skutečnost, že kdo si dovolil zachovat se vůči pohřbenému mučedníkovi a jeho posvátnému hrobu neuctivě, byl potrestán.

Tzv. *Kronika zlatokorunská* kolem poloviny 15. století o Janovi z Pomuku sděluje: „[...] pochován je v kostele pražském, proslul zázraky, proto udělána je mříž kolem hrobu.“

Ve třech rukopisech *Starých letopisů českých*, označených Františkem Palackým v edici těchto pramenů 1829 písmeny F, G a H a sepsaných v 15. století a v první čtvrtině 16. věku, je stať o utopení „slavného doktora Johánka“ rozšířená o následující sdělení (v edice z 1980): „Byl pochován na Pražském hradě u sv. Václava a do kamene tam bylo vytesáno jeho jméno a také kříž. A na ten kříž dodnes nikdo úmyslně nohou nestoupne.“

Předchozí zprávy shrnuje Václav Hájek z Libočan 1541: „A prelátí kostela pražského vzavše tělo to [JN] z vody u kláštera svatého Kříže, na hrad Pražský jsou je slavně nesli a s velikým náboženstvím v kostele svatého Víta proti oltáři Panny Marie Nanebevzetí pohřbili a kamenem přikryti rozkázali. Potom mnozí a rozliční se tu divové dáli a skrze to mnozí jej mučedníka Božího a svatého býti pravili. A kdožkoli jeho svatosti odpíral a svévolně na kříž vytesaný na kameni vstoupil, toho dne světskou hanbu trpěl. I rozkázali tu prelátí ten hrob železnou mříží odělati.“

V rukopisné německé *Kronice města Žitavy*, vzniklé s nejvyšší pravděpodobností po publikování Hájkovy kroniky, se o zpovědníkovi a kaplanovi manželky krále Václava IV., Janovi „z Neponicz“ píše, že byl po utopení a nalezení těla rybáři „pohřben v metropolitním kostele sv. Víta poblíž hlavního oltáře v ochozu. Tento Jan z Neponicz Boží mocí činí veliké zázraky a jeho hrob je obklopen železnou mříží, aby nikdo snadno na jeho hrob, který je na straně k hradu, nemohl šlápnout.“

Olomoucký biskup Skála z Doubravky zvaný Dubravius zaznamenal 1552 o umučeném knězi Janovi, že byl pohřben u sv. Víta, „kde do tohoto dne, kdokoliv by opovážlivě po hrobě skákal, neunikne, aniž by byl stížen špatnou pověstí.“

Básnický tuto tradici vyjadřoval epitaf zavěšený v 16. století u hrobu, jehož znění zaznamenal lužický historik Christoph Manlius někdy v 60. letech téhož věku (→ A.1, Praha II. 2b/).

Hájkovým vyprávěním se inspiroval svatovítský probošt Jiří Bartold Pontan z Breitenberka při vytváření nejstarší známé modlitby k SJN mučedníku, kterou v latinské, české a německé verzi publikoval 1599 a která pak byla (v poupravené podobě) umístěna u mučedníkovy hrobu (→ A.1, Praha II. 2e/). V české podobě této modlitby znějí i slova: „[...] jsi [...] sem [tj. do katedrály] ode všeho kněžstva a lidu vnešen, kdež i podnes kdož by pohřbu [tj. hrobu] tvému posměch činil v zjevení hanbu hned uveden bývá. Ty pak předivně, neslýchanu a věčnou svatě té zpovědi zamlčení památku tím skutkem pozůstavuješ.“ Tuto modlitbu později publikoval také svatovítský kanovník a kazatel Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi (česky, 1673). Pontanus Nepomukovu životopisnou črtu, obsaženou ve sledované, využil ještě pro svou knihu *Zbožné Čechy* (1608). V jemně stručnější podobě ji převzal jezuita Ferus-Plachý 1616. O sv. Janu Almužníku, jak jej nazývá, v závěru píše: „[...] jehožto hrob kdo by nějakou neúctou zlehčil, světské hanby po dnes neujde.“ Shodný text opakuje ve svých knihách z 1629 a 1630.

Trestání hanobitelů svatojánského hrobu a mučedníkově pomoci při zpovědi se Pontan věnoval také 1602 v latinském hymnu *O sv. Janu Nepomuckém, kanovníkovi pražském, mučedníkovi*, kde veršuje:

„Podivuhodnými znameními to Bůh potvrzuje,
kdo lehce zlehčuje mramorové místo [tj. Janův hrob],
vysmívá se ostatkům, téhož dne podstoupí
jistou hanbu jakožto bezbožník.

[...]

Kdo tě uctíváme, ať jsme ode všeho
pohanění v bezpečí a ať nevypustíme
tyto [tj. „naše] duše do nebes, aniž bychom nevyznali
přečiny, když to vyžadují Boží ustanovení.“

Hájkovo sdělení o zázračné ochraně Nepomukova hrobu inspirovalo i další autory, jako Paprockého z Hlohola a Paprocké Vůle (1602) nebo také sedleckého cisterciáka Kapihorského (vlastním jménem Vsetečka), který v české kronice svého kláštera (1630) napsal: „Pročž prelátí svatého Víta to tělo v řece u kláštera svatého Kříže nalezené s náležitou uctivostí na hrad Pražský dopravili a v boku oltáře velikého pohřbiti poručili. Na tom místě dále se velicí a částí divové. A kdokoliv neuctivě aneb potupně na hrob jeho vstoupil, žádný světské hanby neušel. Z té příčiny poručili páni prelátí hrob jeho železnou mříží obehnati.“

Katolický šlechtic Bedřicha z Donína (1574-1634) ve svém rukopisném cestopisu kolem 1610 popsal České království a jeho hlavní královské město Prahu. Na „královském hradě svatého Václava,“ píše, „jest kostel arcibiskupský, v kterém tělo svatého Víta, Zikmunda, svatého Vojtěcha, svatého Jana, kanovníka kostela

Pražského (kterého král Václav, syn císaře Karla Čtvrtého, že zpověď královny, manželky jeho, vyjeviti nechtěl, s mostu Pražského shoditi dal, nad jehožto tělem začasté světla nočního času vidána byla, pro kteroužto příčinu jest z vody vytažen a slavně pochován, na kterýžto hrob kdo svévolně a potupně vstoupí, toho dne hanbě světské neujde), a v jedné kapličce, drahým kamením českým ozdobené, tělo milého svatého Václava, dědice a knížete Českého, odpočívá a v jedné okrouhlé kapli na krchově tělo svatého Vojtěcha, v kostele svatého Jiří tělo svatého Lidmily a u všech svatých svatého Prokopa, opata, tělo leží.“

Nato jezuita Jiří Ferus v české části své knihy o BJN (1641) upozorňuje na Boží pokutu za neuctivost a vyzývá: „Sem pobožné mysli a pravé víry poutníci, podál toho hrobu bezbožní obrazoborci neb opovážliví hejskové. Nedá se tu bez světské hanby lehkovážně, neuctivě místa dotýkati. Krom starých příkladův zkusila Praha a ustrnula v poslední rebelii [pokračuje o událostech za Fridricha Falckého].“ Úryvek později doplňuje básní *Hrob slavný*: „Zachovej se zde pobožně, / neb kdo se má nepobožně, / hanbu světskou bude míti, / hled' v paměti vždy to míti.“

Ferův spolubratr Jan Tanner 1660 o tomto tématu pojednal obsírněji. Jeho text zní v dobovém překladu do češtiny z 1680 následovně: „Nic méně poněvadž předce se naši někteří, jenž tomuto svatému muži a mučedníku Božimu příslušné cti neprokazovali a jeho vzáctných u Boha zásluh tak málo sobě vážili, že i po hrobu jeho šlapati se opovážili, stávalo se, že ihned na ně přicházivala Boží pomsta, z kteréž se znáti dávalo, v jak veliké by vážnosti tento Boží mučedník v nebesích byl. Neboť se to skutečně shledalo a vůbec vyšetřeno jest, že ti potupitelové toho svatého muže ještě toho dne, kterého mu nějakou potupu učinili, nějakou hanbu světskou snášeti musili a posměchu lidského ujíti nemohli. Odkudž pošly dvě dobré věci. Nejprvé ta, že ti, kteříž jsou v nebezpečnosti nějaké světské hanby a potupy, až podnes sobě ho za patrona volí a skrze jeho zásluhy od toho nebezpečnosti vysvobození býti žádají. Potom ta, že z poručení vrchnosti postavený byly nad celým hrobem řídké mříže, na znamení toho, aby se po tom svatém místě nějakou nešetností nešlapalo. Ale že předce někdo z zoufalosti mohl na to místo šlapiti, přidány sou ještě jiné hustší, krásnější a vyšší mříže, jimiž to místo ze všech stran tak dobře ohrazeno jest, že se nezdá býti potřeby většího ohrazení.“

O mřížích u hrobu píše také jezuita Jiří Kruger (1669) a dodává, že větší a vyšší mříže byly postaveny za vlády Rudolfa II. Sděluje rovněž, že lidé zakusili pomoc, když byli zasaženi pomluvami nebo trpěli hanbu kvůli nepříteli ostatních lidí. Takové pomoci dosahují ti, kteří se modlí u hrobu, a někteří zbožnější tím, že dávají sloužit mše svaté, aby podporovali úctu.

Doba prozatím dozrála k Dlouhoveského rukopisnému životopisu (cca 1668), který se stal hlavním inspiračním zdrojem pro Balbínův *Život svatého Jana Nepomuckého* (rukopis 1670-71, tištěná vydání 1680, 1682 atd.), kanonický text ovlivňující veškerou další nepomucenskou literaturu.

Jan Ignác Dlouhoveský vypráví o kopání hrobu pro BJN, „a když byl hrob vykopán“ – pokračuje – „zbožnými rukama byl [blahoslavený Jan] pohřben a zakryt velkým kamenem. Za noci často jeho hrob září zázračnými světly, což zbožní hlídači opět a opět jasně a v bdělém stavu spatřili, zakusili a pocítili. Kdokoliv šlápl nohou méně uctívou na jeho hrob, vždy musel za svou smělost něco vytrpět, buď na pověsti, nebo na cti, nebo na majetku. Proto jej obklopili malými železnými mřížemi. A když to někteří méně důvěřiví považovali za výmysly a podvrhly a nerozvážnou opovážlivostí chtěli odhalit pravdu, hanebně hrob pošlapali a vložili na něj nohu, avšak zakrátko kvůli tomu pocítili trest a Boží pomstu. A to je také v naší době potvrzeno mnoha příklady a přísedními svědky, že některé vznešenější osoby, které takovým věcem nevěřily, se se svým špatným úmyslem vrhly na takovou nerozumnou opovážlivost, o čemž psali také mnozí důvěryhodní dějepisci, i zahraniční, a zaznamenali je ve svých spisech jako věc spolehlivou. My bychom tu mohli uvést velmi mnoho domácích příkladů, ale kvůli stručnosti to ponecháváme stranou, jelikož spěcháme za dalšími věcmi. Proto také byly dodány k hrobu druhé mříže, větší a vyšší, aby napříště žádnému odvážlivci a bezbožnému zvědavci neponechaly příležitost spatřit a vyhledávat své vlastní neštěstí. Svatost muže potvrzují a zvelebují další zázraky a neobyčejné skutečnosti, jejichž památku z většiny odvály války a hereze trvajících v Čechách po dvě staletí.“

O něco později Dlouhoveský sděluje, že už před ničením pražského metropolitního kostela kalvínci se v něm nacházeli záslibné dary věnované BJN na poděkování za přijaté dobrodiní a milost od Boha skrze tohoto světce. „Hlavně ti, kdo se nalézají v nebezpečí ztráty pověsti a bezúhonnosti jména, se k němu hned utíkají a říkají, že jim je pomozeno a jsou chráněni, nebo když věděli, že bylo jakýmkoliv způsobem jméno poškozeno nebo trpělo újmou, zakrátko zakusili jeho obnovu a navrácení, z čehož povstalo v království pravidlo a přísloví: *Kdo se bojíš zlé pověsti, musíš Jana míti ve cti* [v originálu: „qui times infamari, debes Joannem venerari.“].“

I v pozdější době si Dlouhoveský všiml, jak se rozvíjí úcta, a své pozorování vyjádřil v nepomucenské knížce z 1680. Zde píše, že všichni, kdo doufají ve SJN, ctí ho a vzývají, jsou uchráněni hanby. Jako výraz obdržených milostí lidé věnují k hrobu mnoho záslibných darů a světél, které jsou jejich veřejným prohlášením, že je Jan ochránce dobrého jména a tím, kdo navrácí čest.

Zpracování sledovaného tématu z pera Bohuslava Balbína podáváme v dobovém českém překladu z 1684. Jezuitský učenec vypráví o veliké „pocivosti“, tj. účtě, jíž se těší hrob, o dvojí mříži, která ho obklopuje, a o darech, jež ctitelé k hrobu věnují (takové dary se tam nacházely už před kalvínským zneuctěním pražské katedrály, jak Balbín podotýká podle Dlouhoveského sdělení). Později jezuita píše: „To jest předivné, ale Pražanům dobře známé, kdoby koliv na hrob blahoslaveného Jana svévolně šlapil, že toho dne jistě světské

hanby neujde, aniž ho pokuta mine, což příklady předešlého i přítomného věku dokázati se může.“ – Po vyprávění o trestech, jimž neušli lidé, kteří se neuctivě zachovali k hrobu, následuje sdělení: „Z té samé příčiny, ačkoliv hrob již prve železnou mříží jednoho lokte zvejší jest byl zopažen, novou mříží ohradili kanovníci, která dobře dvou loket zvejší jest, aby nižádnému, aneb velmi těžce, nedopouštělo se svévolnosti páchat.“ – „Mohlo by se mnohém víceji tohoto posvátného hrobu obzvláštnosti vynalezti: nebo jiným opět časem strážní hlavního kostela snad k vyjevení Janové svátosti jasným světlem obklíčení a třpítici se hrob jeho spatřili: aniž co divu, za poklad ovšem jest svatý Jan kostelu pražskému, kde pak poklad vězí, tu se rádi ohňové vyskytují. Jest pak blahoslavený Jan obzvláštní patron a opatrovník těch, kteří postavení jsou v nebezpečnosti světské hanby a kteří, aby některá nepravost jich na světlo nepřišla, se strachují, nebo podivně takovým příhodám v cestu vcházi a oučinek tají. Jako pak i lidí jízlivých úst hanou zraněné osvobozuje a k dobrému jménu navracuje, za tou příčinou od dávna vydána jest modlitba, která se pod obrazem jeho klade v tomto smyslu: *Propůjč, žádáme, všemohoucí Bože, prosbám naším, které v uctění blahoslaveného Jana vyznavače tobě předstíráme, dobrotivého a milostivého slyšení, abychom přímluvou a zásluhami jeho utvrzení, od světské hanby a časné potupy vysvobození před hodinou smrti hříchy naše upřímnou zpovědí vyznali, spasitelným pokáním smazati a k břehu věčné slávy šťastně dojíti mohli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista atd.*“

Obecnou zmínku o trestání hanobitelů svatojánského hrobu lze nalézt ještě v dalších knihách, např. v německém pojednání o českých zemských patronech a pražské katedrále *Thesaurus sacer* z 1673, věnovaném pražským arcibiskupem Sobkem císařovně Klaudii Felicitas: „Bůh nestrpí nižádným způsobem zneuctění, které postihuje Janův hrob, ani nechce, aby se ho dotkla nějaká bezbožná ruka nebo noha, neboť je po všechny časy známo, jak kvůli tomu hanobitelé nesli posměch a trest.“

R tzv. *Kronika zlatokorunská* ← L DOBNER 1784, 41 – STEJSKAL 1921, 127 – R *Staré letopisy české*, rukopisy F, G, H ← L *Scriptorium rerum Bohemicarum* III 1829, 5 – STEJSKAL 1921, 129 (cituje jemně odlišný text) – PORÁK, KAŠPAR 1980, 26 – L HÁJEK 1541, fol. CCCLIII^v ← HÁJEK Z LIBOČAN, LINKA, VOIT 2013, 826 – R *Chronica urbis Zittaviensis*, přepis z 1716, fol. 86 ← L BERGHAEUER 1761, 18 – SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552, fol. CXLIII^f (kn. 23) – PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a, 49-51 – TÝŽ 1599b, 61-65 – TÝŽ 1599c, 64-68 – DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673 (s. p.) – PONTANUS Z BREITENBERKA 1608, 50 – FERUS 1616, 389 – TÝŽ 1629, s. p. – TÝŽ 1630, 129 – PONTANUS Z BREITENBERKA 1602, 206 – PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE 1602, 337 – KAPIHORSKÝ 1630, 33 – R Z DONÍNA cca 1610 ← L *Lumír* 1858, 709 – další L FERUS 1641, fol. G 2^v, K 2^v – TANNER 1660, 17-18 (odtud informace převzata do KYBLER 1678, 527) – TANNER 1680a, 12-13 – KRUGER 1669, 8 (mříže kolem hrobu), 10 (JN chrání před hanbou, způsoby úcty) – R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 46 (první úryvek), 47 (druhý úryvek) – DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 (s. p.) – *Acta Sanctorum* 1680, 675 (první úryvek, kap. IV, 23: místo „Pražanům dobře známé“ stojí „ale nikoliv méně jisté a rozšířené“ a teprve na konci úryvku je sděleno „to se souhlasem všech katolických Pražanů našeho a milého věku a mnohými příklady je známo“), 676 (druhý úryvek, kap. IV, 27: dle tohoto textu byly druhé mříže vysoké téměř tři lokty), 676-677 (třetí úryvek, kap. IV, č. 27 o vznešenosti hrobu, č. 28: text je o něco delší a v Sauerově překladu zní: „Blažený Jan Nepomucký považován jest za zvláštního Patrona a Ochránce těch, kterým hrozí nějaké nebezpečí ztráty cti a kteří se obávají, aby dopuštěný nebo spáchaný zločin nepronikl na veřejnost; přispíváť zázračně v nebezpečích, a co se stalo, skrývá. Příkladů veřejných na to dáti nesmím a ani se nepokouším, neboť abych mlčel a též nevěděl, sám blažený Jan svým utajením způsobil; ale jest to všeobecně dosvědčeno; a posílávají ty, kteří sklíčení nevědí, kam se obrátiti, k hrobu Světcovu, aby bázně své vyložili a jemu poručili. Na důkaz této rychlé a tolikrát osvědčené pomoci jest modlitba, před časem tiskem vydaná, jež se čte pod obrazem blaženého Jana a tohoto jest znění: [citace modlitby]“ – viz BALBÍN, SAUER 1914, 73) – BALBÍN 1682, 107 (první úryvek, kap. VII), 110 (druhý úryvek, kap. VII), 110-111 (třetí úryvek, kap. VII) – TÝŽ 1684b, 54 (první úryvek, kap. VII), 74-75 (druhý úryvek, kap. VII), 76-78 (třetí úryvek, kap. VII) – *Thesaurus sacer* 1673, 138

4. Obecné shrnutí dalších projevů přímluvy, ochrany, pomoci a příspěví pražského mučedníka Jana ve prospěch jednotlivců i různých skupin lidí a institucí v rozličných potřebách dle svědectví Dlouhoveského a Balbína a dle údajné knihy zázraků

Dlouhoveský kolem 1668 o B_{JN} napsal: „Ženy prožívající těžký porod, lidé vodnatelní a stížení horečkou, když se k němu utíkají, říkají, že zakouší úlevu. Ti, kteří jsou u posvátného tribunálu [tj. ve svátosti pokání] úplně zmateni studem a zahanbením, když u jeho posvátného hrobu postojí a pomodlí se, vrací se ke zpovědi, aniž by jim nahnaly strach jakékoliv hříchy a zločiny. Mnozí sami od sebe vyznávají, že došli pomoci v různých nemocech pouhou trochou prachu, nasbíranou z jeho náhrobního kamene ve zbožné účtě a v důvěře bez pochybností. [...] Vskutku jsou mezi živými mnozí, kteří jej uctívají a říkají, že cokoliv od Boha skrze něj žádají, snadno si vyprošují, jen pokud to není na závalu spáse. [...] Wolfgang Chanovský z Dlouhé Vsi, kanovník metropolitního kostela pražského, který zemřel 1583, zbožně oddaný blahoslavenému Janovi, kvůli čemu si také přál být pohřben nedaleko jeho hrobu, zaznamenal, že byla napsána knížka a seznam většího počtu zázraků, která blahoslaveného Jana Nepomuckého označuje za divotvůrce Čech. Ale kde se tato knížka nachází [pag. 48], jsem dosud nezjistil. Abych ji našel, vynakládám veškerou píl. [...] V blízkém nebezpečí života a smrti, dokonce i ti, kdo byli odsouzeni k popravě, podivuhodně samotným vyzváním světcova jména vyvázli. Jeptišky v panenském klášteře svatého Jiří v Praze tvrdí, že v dávné době od něj jakožto svého zpovědníka přijali ducha [tj. nejspíš duchovní odkaz], a že když jej po smrti vyzývali, zakoušeli jeho náklonnost, a nadále když ho vyzývají, zakoušejí. Uniterzity, koleje se světci svěčují a zakoušejí pomoc. Vojáci a lidé ve vojsku ve svých

záležitostech vidí úspěch, když se proučejí blaženému Janovi. Ve starém rukopisu se našlo, že jakýsi [pag. 49] slepec učinil blahoslavenému slib, nabyt opět zraku a u jeho hrobu prohlédl.“

Ten samý autor se ke SJN vrátil ještě 1680 ve stručné německé knížce, kde sdělil: „O jeho zázracích a podivuhodných znameních, kterých se přihodilo mnoho, je po ruce celá kniha, která by také měla být vydána tiskem k potěšení všem. Také existuje mnoho zahraničních spisovatelů, kteří o něm psali s chválou. Rovněž naši domácí ho v minulých dobách vychválili i písemně, jako Wolfgang Chanovský Dlouhoveský z Dlouhé Vsi, doktor Písma svatého a obojího práva, kanovník u sv. Víta v Praze, který roku 1583 při svém odchodu z tohoto světa z lásky k tomuto svatému dosáhl toho, že byl blízko něj pohřben. Ten ve svých spisech cituje velkou sepsanou knihu, v níž jsou zaznamenána všechna dobrodíní a milosti, které byly získány na přímluvu svatého Jana, a potvrzuje, že jeden slepec u jeho hrobu nabyt zraku.“

Balbínova vyjádření ke sledovanému tématu podáváme v Sauerově překladu bollandistického vydání jeho *Života svatého Jana Nepomuckého* (1680): „Jak rukopisné památky podávají, na přímluvu blaženého Jana tolik a tak velikých dobrodíní bylo s nebe dosaženo, že z nich celou knihu předkové naši sestavili, jež v sakristii pražského velechrámu se chovala. Cituje knihu tu Volffgang Chanovský z Dlouhé Vsi, metropolitní kanovník, muž osvícený, jenž při své smrti r. 1583 z lásky k tomuto Světci si vyžádal, aby poblíž jeho hrobky byl pochován. Píše, že v oné knize zázraků blažený Jan Nepomucký Divotvorem českým jest nazýván; že slepý u jeho hrobu nabyt zraku, jiní bezodkladného přispění zakusili, někteří mezi životem a smrtí stojíce, někteří i na popravu nálezením soudcův odsouzení, pomocí Blahoslavence, jehož vzývali, unikli smrti. Dodává, že více nevypisuje, poněvadž prý kniha ta jest na snadě; já však se všemi služebníky chrámovými hledav, dosud jsem jí nenalezl, i jest litovati, že za nedávné vlády kacířstva zmizela.“ – „Těž těm pomáhá blažený Jan, kdož ze zhoubné ostýchavosti hříchy své u posvátného stolce pokání vyjevit se bojí; neboť takoví u hrobu jeho se modlíce pocítili, že odvahy jakési k přednesení všech hříchův jim dodáno, a to otevřeně kněžím dosvědčili. [...] Za naši paměti některé matky těžce k porodu pracující, jiní vodnatelností, jiní dlouhými zimnicemi krutě trápení na své prosby k blaženému Janovi ozdravěli, jak záslibné dary dnešní svědčí. Leckterým pouhá asi víra a láska k blaženému Janu přinesly záchranu; neboť když už nic nezbyvalo, trochu prachu s jeho náhrobního kamene seškrabaného v rozmanitých nemocech pomohlo.“

Na pravou míru je třeba uvést údaje o boloňském doktoru obojího práva Wolfgangu Chanovském z Dlouhé Vsi. Ten 1583 nezemřel, nýbrž byl zvolen pražským metropolitním kanovníkem, tomuto posláním se však dlouho nevěnoval, neboť odešel na věčnost už 10. V. 1586. Co se týče rukopisné knihy zázraků, na niž, podle sdělení Dlouhoveského, Wolfgang Chanovský ve svých záznamech upozorňoval, o to se nelze ničeho dopátrat. Zdálo by se, že Dlouhoveský ve své nepomucenské knížce z 1680 naznačuje, že měl onu rukopisnou knihu po ruce a považoval za vhodné, aby byla vydána tiskem (v tomto smyslu jeho slova interpretuje Berghauer), žádné pozdější indicie o její existenci však nejsou známy. Berghauer se jí 1710 s vynaložením nemalé námahy snažil nalézt, ale marně. Nelze vyloučit, že si Dlouhoveský knihu zázraků i Chanovského rukopisné záznamy o ní vybájl.

Pro úplnost dodejme, že týž prelát dokonce tvrdil, že existovalo více knih zázraků. Alespoň tak lze soudit z výroku Jiřího Samuela Trmana z Ostravy, svědka v 2. beatifikačním procesu. Ten k 5. článku na 28. otázku odpověděl (dne 14. III. 1719): „[...] vzpomínám si, že zbožně zesnulý pan sufragán a pražský probošt Jan Dlouhoveský z Dlouhé Vsi říkal, že četl ve spisech svého předchůdce, probošta Brože z Horštejna [ve funkci 1614-42], že několik knih, v nichž byly zaznamenány zázraky ctihodného sluhy Božího Jana Nepomuckého, se v době Falckého napadení, kdy museli kanovníci uprchnout, ztratilo a bylo zničeno.“

R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 47-49 – DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 (s. p.) – *Acta Sanctorum* 1680, 675 (první úryvek, kap. IV, č. 22), 677 (druhý úryvek, kap. IV, č. 28) ← BALBÍN/SAUER 1914, 61-62 (první úryvek), 74 (druhý úryvek) – BALBÍN 1682, 107 (první úryvek, kap. VII – v závěru je odlišná formulace: „želíme ale, že ta kniha se u nás panující herezí ztratila z očí a potom úplně zmizela“), 111 (druhý úryvek, kap. VII) – TÝŽ 1684b, 52-54 (první úryvek, kap. VII), 78-79 (druhý úryvek, kap. VII) – BERGHAUER 1736, 315-316 (kanovník Chanovský) – PODLAHA 1912, 136 (kanovník Chanovský) – BERGHAUER 1761, 3-5 (údajná kniha zázraků a zmínky o ní u Chanovského, Dlouhoveského a Balbína) – R l. výpověď Jiřího Samuela Trmana z Ostravy, praž. patricije a konšela Nového Města praž., v 2. beatifikačním procesu, 14. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 32^v, čl. 5, otázka 28) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 351 (druhé *Summarium*, č. 9, § 9) – další L namátkově vybraná: HAIN 1722a, 35-36, 38 – TÝŽ 1722b, 35-36, 38

II. Jednotlivé nevšední, mimořádné, podivuhodné až nadpřirozené a zázračné události, které se v souvislosti se SJN odehrály, ať už skutečně, nebo domněle, od sklonku 15. století do 1729

5. Praha, katedrála (Č, Pr), cca 1480 nebo v noci ze 3. na 4. III. 1497

1608 se v druhé knize Pontanova pojednání o zbožných Čechách objevil krátký popis podivuhodné události, která se měla přihodit českému králi Vladislavu II. Jagellonskému (vládl v Čechách 1471-1516, na uherský trůn a do čela Markrabství moravského nastoupil 1490): „Viděl on [tj. král] v kterousi půlnoc, když ve své oratoři sloužil Bohu, čtyři sv. patrony Víta, Vojtěcha, Zikmunda, Prokopa, oblečené obvyklým způsobem, jak sestupují

s hořícími loučemi z chóru ke kapli sv. Václava a zpívají responsorium *Isti sunt Sancti*. Kvůli tomu ustanovil choralisty a nařídil jim, aby po ranních modlitbách sestoupili z chóru do té samé kaple a přitom aby zpívali totéž responsorium, což se nyní děje po ukončení první hodinky modlitby, a to z těchto jistých příčin.“

Z Pontanova vyprávění a z blíže neurčeného rukopisu archivu svatovítské kapituly vyšel kaptiulní děkan Tomáš Jan Pešina z Čechorodu, když pro své obsáhlé pojednání o dějinách chrámu sv. Víta *Phosphorus septicornis* (1673) napsal: „Ale ani toto nelze opominout, byť je to vzdálenější lidské paměti, jelikož z toho rovněž vysvitne veliká svatost a sláva metropolitního chrámu, co si zasloužil v tomtéž chrámu vidět český a uherský král Vladislav. Ten roku 1497 v pondělí po neděli Oculi neboli dne 27. února přijel z Budína do Prahy v rozsáhlém a nádherném doprovodu biskupů, vévodů, hrabat a dalších magnátů, jak Uhrů, tak Chorvatů, Dalmatů a Slavonů, jakož i několika cizích vyslanců.“

Pokračuje ve vyprávění tak, jak po něm z latiny do češtiny přeložili vydavatelé knížky *Jiskra slávy svatoprokopské* 1699, sázavští benediktini, ovšem s trochu odlišným úvodem, což dohromady zní: „V létu 1497. [odkaz na Pešinu] král Vladislav přijel z Uher do Prahy v pondělí po třetí neděli postní velmi ozdobně, tak že se Čechové tomu divili, a přijeli s ním tři biskupové, varadínský, agarský a vácovský, a z pánův i rytířstva uherského velmi mnoho; když pak vedle svého pobožného obyčeje, jakož vždyckny a ustavičně k Pánu Bohu svému pobožnost měl, o půl noci 4. dne března, v kterémž se slaví přenešení svatého Václava, z svého lůžka z ticha povstanouc a do kostela svatého Víta s jedním toliko komorníkem vešel, v své modlitebnici, do které z pokojův královských se snadno přijíti může, obyčejně své modlitby vykonával, spatřil svatý patrony, předně svatého Vojtěcha, potom svatého Zigmunda a s nimi po kostele více svatých semotam (mezi nimi nepochybně byl též s. Prokop) a naposledy svatého Víta z hrobův svých vstávající a v kůru před velikým oltářem se scházející, kteřížto potom s rozsvěcenými fakulemi vstupovali do kaple svatého Václava spívající responsorium: Totoť jsou svatí, kteřížto pro zákon Boží svá těla vydali a v krvi Beránka obmyli štůly své [Pešina udává pouze incipit *Isti sunt Sancti etc.*] Z kteréhož předivného vidění jsouce pohnut, brzy potom patnácte spěvákův, kteříž slove choralové, mezi nima aby tři kněží byli, jenžby spívali ustavičně denní a noční hodiny, ustanovil. Přitom také k památce toho vidění, aby týž spěvákové neb chorálové každýkráte po vykonaném jitřní ztupující z kůru do též kaple tož responsorium pobožně spívali, nařídil. Což se podnes, když se prima vykoná, od nich každý den vykonává a vikarista, jehož povinnost toho dne jest, je vyprovází, kteřížto po vykonaném responsorium obecní modlitbu o svatých patronách Království českého se modlí, která se začíná: *Propitiare nobis, etc.*, to jest: Milostiv nám buď atd.“

Pešina upřesnil, že k podivnému královu vidění došlo v půlnoci či uprostřed noci předcházející den 4. března a na závěr navíc uvedl, že po skončení responsoria se vikarista modlí nejenom modlitbu o svatých českých patronech, ale ještě druhou „za nejvznešenějšího císaře a krále našeho.“

Ještě před Pešinovým textem se vidění českých patronů stalo součástí svatováclavské literatury, a to s odlišným časovým zařazením. Poprvé je popisuje jezuita Jan Tanner 1661 v latinském svatováclavském životopise spojeném s univerzitní obhajobou a nazvaném *Trophaea Sancti Wenceslai*. Do češtiny Tannerův text přeložil jeho řádový spolubratr Felix Kadlinský pod názvem *Život a sláva svatého Václava* (kniha vyšla 1669). Ve XXII. kapitole píše: „Ale mnohém znamenitější a podivení hodnější jest, co jest se s králem Vladislavem, bratrem svatého Kazimíra Polského okolo léta 1480. zběhlo. Nebo modle se dotčený král v kostele svatého Víta viděl svatého Víta, svatého Zigmunda, svatého Vojtěcha a jeho pět bratrův s svatým Radimem (aneb Gaudentusem) z hrobův svých vstávající a na způsob procesí spořádané k hrobu svatého Václava, jako by jej navštívit a pozdravit chtěli, se ubírající, zatím na cestě obyčejnou v církvi o mučedlnících antifonu spívající: *Isti sunt Sancti, etc.* Ti jsou svatí atd. Na památku toho tak znamenitého divu dotčený král ustanovil, aby každý den ráno po vyspívání první hodině žáci s knězem do též kaple v dobrém pořádku spívající na cestě dotčenou antifonu chodívali. Což se podnes zachovává.“

Kadlinský je v této pasáži věrný Tannerově předloze s tím jemným rozdílem, že Tanner po výčtu světců, kteří se králi Vladislavovi ukázali, připojil „etc.“, čímž dal jasně najevo, že ze svých hrobů vyšlo více osob než jmenované. Kadlinského česká verze svatováclavského životopisu vyšla ještě 1702 a 1710 se stejným zněním zmíněného úryvku.

Vidění krále Vladislava se také stalo námětem výzdoby 42. kaple tzv. *Svaté cesty* vedoucí z Prahy do Staré Boleslavi k místu umučení sv. Václava a k mariánskému Paládiu Země české. Její malířskou dekoraci zachytila grafika rytce Samuela Dvořáka st. († 1689) s doprovodným popisem v latině: „Vladislav II., Polák, český král, bratr sv. Kazimíra, když trávil noc na modlitbách, spatřil v pražském metropolitním kostele sv. české patrony, jak putují ze svých hrobů k hrobu sv. Václava a prozpěvují *Isti sunt Sancti etc.* Proto zajistil, aby se tam ona antifona až doposud v průvodu zpívala.“ Tato rytina byla jako součást galerie grafik zachycujících malířskou výzdobu všech 44 kaplí *Svaté cesty* zařazena do všech tištěných modlitebních průvodců po této poutní cestě počínaje 1679, kdy českou verzi tohoto průvodce vydala pražská novoměstská jezuitská kolej, respektive výše zmíněný jezuita Jan Tanner, hlavní iniciátor výstavby poutních kaplí spojujících Prahu se Starou Boleslaví. Ke 42. zastavení se v první, české verzi průvodce váže tato svatováclavská modlitba: „S. Václave, k jehožto hrobu, jakož viděl Vladislav druhý král český v hlavním kostele pražském, vyšedše z svých hrobů šli svatí patronové Českého království zpívající píseň: Titot jsou svatí (v Zjevení sv. Jana), odkudž až po dnes každodenně ráno se

na procesí ta antifona v témž kostele zpívá: prosíme tebe, dej nám, ať my také tebe s nimi náležitě ctíme nyní i na věky. Amen.“

Ostatní česká vydání této modlitební knížky (s některými úpravami) pocházejí z 1685 a 1692, německá z 1680, 1690, 1699 a 1705 a jedno latinské z 1690. Grafiky v nich byly v pozdějších vydáních tištěny z různých sad méně obratných kopií.

Podivuhodnou událost z pražské katedrály využil také Václav Karel Holan Rovenský, kapelník výhradního kostela na Vyšehradě, pro název svého kancionálu neboli „knihy zpěvní“ z 1693: *Capella regia musicalis. Kaple královská zpěvní a muzikální v řeči a v jazyku českém svato-václavském někdy od otce vlasti slavné a svaté paměti, císaře Karla čtvrtého na Hradě pražském často zvučně a hlučně držaná; od samých nebesťanův svatých Božích a patronův českých králi Vladislavovi nočního času na modlitbách bdícímu skrauseně a pohnutelně opakovaná, když z stanův a hrobův svých na to se dívajícímu podivně vstávali a s procesím od hrobu svatého Víta do kaple sv. Václava svíčkami rozsvícenými pěkným pořádkem kráčeli společně zpívající* Isti sunt Sancti qui pro Testamento Dei sua Corpora tradiderunt. Titoť jsou svatí, jenž pro zákon Boží své těla vynaložili. Což se podnes v kostele hlavním Sv. Víta ráno po Primě breviáře neb hodinkách kněžských na každý den od vikářův a zákostva pobožně a pamětně obnovuje.

Rovněž v předmluvě k tomuto zpěvníku pražský sufragán a svatovítský probošt Jan Hynek Dlouhoveský z Dlouhé Vsi „milým věrným a upřímným Čechům“ onu epizodu připomíná a přidává k ní ještě další příklady: „Sami Svatí naši patronové v našem hlavním kostele za času Vladislava krále z hrobův a stanův svých (na to on patřice, bdíce na modlitbách svých) viditedlně vstávali, od hrobu sv. Víta do kapli sv. Václava kráčeli zpívající: Isti sunt Sancti etc. Titoť jsou svatí, jenž pro zákon Boží těla svá vydali etc. (jak v titulu knihy této hned napřed podotknuto) i čerstvěji po druhé před bitvou na Bílé hoře. Po třetí při pádu onehdejším švédským všichni společně od mnohých věrných shromážděné svatí naši patronové vidění na procesí jdoucí opačeně byli, spěvy a hlasy líbezno-svato-hrozné vydávající a jiné podivné věci na to mnoho lidí pozorující znamenáné byli.“

Ani v jednom z popsaných textů se mezi svatými českými patrony, které měl spatřit z královské oratoře Vladislav II. Jagellonský, nevyjmenovává SJN. Nicméně některé citované úryvky ponechávají výčet ochránců Českého království otevřený pro další jména. Odtud nejspíš vyšli umělci, kteří světce z Nepomuku do zjevení českých patronů pojali. Učinil tak malíř výše zmíněného výjevu ve 42. kapličece *Svaté cesty*, podle kterého vytvořil Samuel Dvořák st. rytinu, grafické faksimile pro doprovodnou modlitební knížku určenou staroboleslavským poutníkům. Výjev je pojat z perspektivy vnitřku svatováclavské kaple v pražské katedrále, z níž je průhledem vidět v pozadí balkonovitá oratoř, ve které se právě modlí při rozžaté svíčke král Vladislav a sleduje posvátné dění v popředí. K tumbě ozdobené soškou sv. Václava v kapli zasvěcené tomuto světci přistupuje zástup mužů se svatozářemi kolem hlav, oděných do svých charakteristických rouch a nesoucích planoucí dlouhé svíce. V popředí stojí dětsky vyhlížející sv. Vít, za ním kráčí dva muži s mitrami na hlavách (sv. Vojtěch a nejspíš sv. Prokop), další dvojici tvoří sv. Zikmund a SJN (vousatý muž s biretem na hlavě), jako poslední kráčí mnich, patrně sv. Benedikt ze sv. Pěti bratří. Světci jsou vidět z čelního pohledu.

Odlíšně pojal tutéž událost rytec Daniel Dvořák (syn výše uvedeného Samuela Dvořáka) v rámci grafické výzdoby již zmíněné knížky *Jiskra slávy svato-prokopské*. Zde v galerii výjevů ze života sv. Prokopa znázorňuje vidění krále Vladislava v pořadí 29. rytina. Co do úhlu pohledu je pojata obráceně než výjev ze *Svaté cesty*. Divák sleduje z hlavního prostoru katedrály ze zadu a mírně z boku procesí šesti zemských patronů, kteří kráčejí ke vchodu do svatováclavské kaple, kde se spatřuje hrob jejich druha Václava. Jako první jde sv. Vít se světcem s mitrou, druhý pár tvoří sv. Zikmund s dalším světcem s infulí a poslední kráčí sv. JN (kanovník s biretem) a třetí osoba s mitrou, všichni pak se svatozářemi a s planoucími svícemi či loučemi v rukou. Tři infulované postavy mohou představovat sv. Vojtěcha, Prokopa a Radima (Gaudencia). Na procesí hledí král Vladislav z okna situovaného ve stěně ve výši vedle vchodu do svatováclavské kaple. Grafika nese popis: „Svatý patronové České země po smrti své ctili s. Václava v kapli jeho na Hradě pražském u s. V.“

Tyto ikonografické doklady znamenají, že mimořádná duchovní událost vztahovaná k závěru 15. století byla v druhé polovině 17. století aktualizována tím, že do ní byl pojat SJN, tou dobou stále více prosazovaný jako jeden ze zemských patronů. To nakonec potvrdila i dobová literatura, jak nejprve v náznaku zaznívá v Dlouhoveského knížce z 1680: „Svatí čeští patronové byli několikrát spatřeni v procesí, mezi nimiž se nacházel také sv. Jan [Nepomucký].“ Poté se vyjádřil jasně svatovítský kanovník-scholastik Václav Ondřej Makarius z Merfelic, který ve svém pojednání o pražské katedrále a českých zemských patronech 1687 napsal, že král Vladislav 4. III. 1497 v pražském královském kostele sv. Víta spatřil vycházet z hrobů tam pohřbené světce Víta, Zikmunda, Vojtěcha, pět sv. bratří a mučedníků Benedikta, Matouše, Izáka, Jana, Kristýna a též JN. Šli se zapálenými světly v rukou procesím k hrobu sv. Václava a zpívali. Pokračování příběhu ladí s podáním ostatních spisovatelů. Týž autor se k téže epizodě vrátil 1691 v textu o účtě svatých, kde událost klade do 1480 a kromě výše zmíněných světců v onom zjevení spolu s pěti bratřími vypočítává Gaudencia (Radima). Vyprávění uzavírá poznámkou: „Hle, také svatí nebesťané nás učí ctít našeho svatého patrona Václava [...]“

└ PONTANUS Z BREITENBERKA 1608, 31 – PEŠINA 1673a, 670-671 – *Jiskra slávy svatoprokopské* 1699, 169-170 (3. díl, kapitola 12, §. III, č. 87. 89) – TANNER 1661 (nepag., kap. nazvaná *S. Wenceslaus gloriosus*) – TANNER, KADLINSKÝ 1669, 99-100 (kap. XXII) – TITÍŽ 1702, 99-100 (kap. XXII) – TITÍŽ 1710, 101 (kap. XXII) – TANNER 1679, 42 – TÝŽ 1680, 42 – TÝŽ 1685, 42 – TÝŽ 1690a, 42 – TÝŽ 1690b, 42 – TÝŽ 1692, 42 – TÝŽ 1699, 42 – TÝŽ

1705, 42 – HOLAN ROVENSKÝ 1693 (titul, předmluva na fol. A2^v) – DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, s. p. – MAKARIUS Z MERFELIC 1687, 21-22, srov. též pag. 101 – TÝŽ 1691, *11-*12 – **další L:** BERGHAEUER 1761, 142-143

6. Praha, katedrála, náhrobní kámen (Č, Pr), doba vlády českého krále, později císaře Ferdinanda I. (1526-64)

Podle Dlouhoveského (1680) se náhrobní kámen za Ferdinanda I. potil olejem, který byl užíván jako účinný lék na rozličné „rány a škody“. Makarius tuto informaci zopakoval (1687) a přidal jedno slůvko, že totiž olej z náhrobního kamene léčil i různé nemoci. Podrobněji se vyslovil křížovník Jan František Beckovský 1721. Tvrdil, že o původním náhrobním kameni (mylně se domníval, že byl kámen 1621 nahrazen novým) starobylé pražské rukopisy sdělují, že v dřívějších letech, hlavně za římského císaře a českého krále Ferdinanda I. kolem 1540 potil olej, který byl velice účinnou pomocí a prospěšným lékem proti nemocem všeho druhu. Nepochybně v oněch dobách, jak soudil, byly postaveny nižší železné mříže kolem kamene, aby byl ochráněn před zneuctěním a aby po něm nikdo nechodil (o mřížích podrobně → A.1, Praha II. 3a/).

L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, s. p. – MAKARIUS Z MERFELIC 1687, 100-101 – BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 85-86

7. Hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1588

Jirí Ferus doplnil svou knížku Fama posthuma z 1641 o příběh, který česky formuloval takto: „Urozený pan Kryštof Sluska, palatin vendenský, vloživše nohu svou pro posměch na hrob svatého mučedníka Jana Nepomuckého na hradě Pražském, maje na koně vsednouti z pravé strany vsedl (nevěda co činí), kůň na místě s ním zůstal, i vozem hnouti nemohli, protož musel pěšky jíti. Stalo se to, když p. Radivil legátem v Praze byl. Okolo Léta Páně 1588.“

Bohuslav Balbín příběh vypravuje širěji, jak zní v českém překladu jeho Života (1684): „Léta 1588, když Radivil kníže jménem krále a království Polského slavné legátství u císaře Rudolfa II. konal, přijel do Prahy slavný muž p. Kryštof Sluka, palatinus vendenský. Ten jednoho dne vejdouc do hlavního kostela, všechny věci všetečnými očima spatřivše, přiveden byl k hrobu blahoslaveného Jana Nepomuckého. Když pak průvodce jeho oznamoval, jak by ten hrob podibný byl, nebo kdož by naň vstoupil, že téhož dne světské hanby a pokuty neujde, zasmál se palatinus snadnému, jak se domejšlel, věření kněžskému, pročež ihned na hrob šlapil, a v tom okamžení zdálo se mu, jako by ho někdo přes čelo uhodil, a na myslí ihned zmámen byl. V té proměně vyjde z kostela. Vůz i koně přivedla čeled' (nebo jako pán mocný měl čeledi hojnost). Žádá nejprv koně, ten jest mu zastaven, sám pán jako zděšený po pravé straně snažil se naň vsednouti, jakož i vsedl, ale kůň ani nabízením ani ostruhou, aby se z místa hnul, naveden býti nemohl, a tak přinucen jest z koně sjíti a do vozu se posaditi, ale ani tak nic nesvedl, nebo vši svou snážností vozatajové nemohli koňma hnouti, a tak zahanben palatinus v přítomnosti J. M. cis. a s smíchem z Hradu pražského na pěších s velikým podivením a zahanbením do hospody své navrátiti se musel.“

U bollandistů (1680) a v Balbínově autorizovaném vydání Nepomukovy legendy (1682) nese „Palatinus Vendensis“ příjmení Sluska. V bollandistické edici je navíc Balbínovo vyprávění doplněno o vsuvku, že (polský) jezuita Theophil Cristeccus (Krystecki, Krzystek, Krzyski), tehdejší rektor řádové koleje u sv. Klimenta (na Starém Městě pražském), jehož zápis o této události, pocházející z téhož roku (1588), měl k dispozici, nesdělil, zda byl Sluska katolíkem nebo heretikem. Na Cristeccův rukopis Balbín upozornil i v marginálních poznámkách v autorizované verzi Života SJN, kde rovněž odkázal na výše citovaný zdroj, Ferovu knížku Fama posthuma.

Kryštof Sluska byl palatinem vévodství Césis (německy Wenden, polsky Kieś) v Polském království, oblasti nyní ležící v Lotyšsku.

Příběh vstoupil do nepomucenské literatury, v níž stojí za zmínku Berghauer, protože ten publikoval blíže neznámý Dlouhoveského rukopisný záznam téže události s jemnými upřesněními (nevědělo se, zda byl „Christophorus Sluczka“ katolík nebo bludař; po pražské katedrále tohoto vzácného pána provázal jeden z pánů kanovníků). Událost byla také zmíněna v 1. beatifikačním procesu.

L FERUS 1641, (poslední pag.) – Acta Sanctorum 1680, 675 (kap. IV) – BALBÍN 1682, 107-108 (kap. VII) – TÝŽ 1684b, 54-56 (cit. text) – BALBÍN, BAČINA 1686, 66-68 – **další L:** MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 42-43 – HAIN 1722a, 19 – TÝŽ 1722b, 19 – BERGHAEUER 1761, 177 (kap. III, § II) – **1. beatifikační proces:** L Acta utriusque processus 1721, 134 (první Summarium, č. 23, I)

8. Praha, hrob v katedrále a místo shoení na Pražském mostě (Č, Pr), cca 1595

Albrecht Chanovský, později jezuitský kněz a proslavený lidový misionář působící převážně v jihozápadních Čechách, měl BJN v úctě již od svého mládí, jak dosvědčuje příběh vyprávěný v jeho životopise a mnohokrát citovaný v nepomucenské literatuře:

„Poslán byv [Albrecht Chanovský] s starším bratrem svým Bohuslavem, ještě velmi maličký, na literární učení do akademie pražské Tovaryšstva Ježíšova, měl jakous divnou příhodu, kterouž také potom sám o sobě vlastní rukou sepsal a mezi svými spisy po sobě zanechal: a ta jest taková. [...]

Když tedy náš Albrecht máje asi čtrnáct let svého věku [tj. asi 1595, jelikož se narodil 1581] v Praze se učil, jsa v třetí neb v čtvrté škole, přibral se do Prahy Jan, otec jeho, a spolu s ním v témž hlavním kostele [tj. pražské katedrále] těla svatých, a zvláště patronů českých z pobožnosti navštěvoval, stalo se, že také přišli k hrobu dotčeného blahoslaveného Jana Nepomuckého, kdežto nábožný otec synu svému vypravoval, jak by vzácné to místo bylo, a jak by to zkušená věc byla, že ti, kteříž na ten hrob neuctivě šlapili, hned toho dne do nějaké světské hanby upadají a posměchem lidským od Boha trestáni bývají. Ztvrzovalť pak to i příkladem jedné panny, která, jak svědčí Hájek, na ten hrob opovázlivě šlapila, když domů se vracujíc přes most pražský šla, velmi zahanbena byla; poněvadž v přítomnosti velikého množství lidu od větru, kterýž se nenadále strhl, sukně její vyzdvihnuta, a ona v posměch uvedena jest.

Kterýžto příklad když jsem uslyšel (dí páter Albrecht o sobě), počal jsem sobě mysliti, že se to snadno mohlo státi ženě, ale muži neb pacholeti jakým by způsobem nětco podobného státi se mohlo, na to jsem nepřicházel. Pročež na zkušeni toho, poněvadž té doby okolo hrobu toho svatého byly ještě nízké mříže, vstrčil jsem tam skrze ně naschvál nohu, takže jsem i na hrob jeho opovázlivě šlapil. Staloť se pak, když jsme se z Malé Strany do Starého Města vracovali, já jda za svým panem otcem upadl jsem až pod kolena do jakés nepatrné jámy, jaké bývají v Praze na ulicích, když se led spolu s sněhem na hromadu našlapaným rozpouští: bylť bych bez mála tam i střevice nechal; pročež s velikou mou hanbou všickni přítomní velice se mi smáli. Potom příjda na most, když jsem byl nedaleko Umučení Božího, toť hle opět jsem poklouzl a blátem, do kteréhož jsem upadl, celý plášť ze všech stran sobě jsem pokálel a tu sem slyšel tento vnitřní hlas: *Na tomto místě tento svatý do vody svržen a utopen byl.* Zahanbentť jsem pak i tuto velmi, protože se mi lidé divili a smáli zpytujíce, co, kterak a proč se mi to neštěstí přihodilo.“

Chanovského potrestání našlo častou odezvu v literatuře, malíř Václav Vavřinec Reiner je vymaloval na nástropní fresce v hradčanském kostele (→ A.1, Praha IV. 1), známe však i zkomolenou podobu tohoto příběhu, kterou sdělil v jedné své výpovědi v 1. beatifikačním procesu nepomucký rodák a jezuitský kněz Vojtěch Knia: „Také jsem slyšel a četl příklad o P. Albertu Chanovském (který pak jako kněz Tovaryšstva Ježíšova pracoval na obrácení mé otčiny), že když chtěl zjistit, zda je pravdivá veřejná pověst o trestání na cti těch, kteří zneuctívají hrob sv. Jana Nepomuckého, pokusil se prostrčit nohu na světcův hrob a když potom sjížděl na koni z Pražského hradu, ocitl se kůň v hlubokém bahně a žádnou silou nebylo možno docílit, aby pohnul nohou, takže on sám musel sejít do bahna téměř až po kolena za veřejného posměchu.“

Zajímavý je příběh potrestané panny, vyprávěný otcem mladému Albrechtovi. Hájek tuto epizodu nevypravuje, zápis o ní ale našel Kruger mezi Chanovského rukopisy, stejně jako zápis o potrestání jistého rytíře (o těchto příbězích → níže 9 a 17).

└ TANNER 1660, 14-15, 18-20 – TÝŽ 1680a, 10, 14-15 ← └ TANNER/VAŠICA 1932, 23, 27-28 (cit. úryvek pochází z této edice) (z prvního vydání Tannerovy knihy Albrechtův příběh převzal bavorský jezuita Benignus Kybler, který jej celý zařadil do své sbírky kázání a traktátů o Božích dívech ve Starém a Novém zákoně, jež vyšla po jeho smrti, viz KYBLER 1678, 527) – R 1. výpověď Vojtěcha Knia v 1. beatifikačním procesu, 8. I. 1716, čl. 19, otázka 65 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 44^r) – **další L:** *Acta Sanctorum* 1680, 675 (kap. IV, 24) – BALBÍN 1682, 108 (kap. VII) – TÝŽ 1684b, 56-59 (kap. VII) – HAIN 1722a, 19 – TÝŽ 1722b, 19 – BERGHAUER 1761, 177 (kap. III, § II)

9. Praha, hrob v katedrále a Pražský most (Č, Pr), do cca 1595

Jak bylo v předchozím bodě podotknuto, mladému Albrechtu Chanovskému vyprávěl jeho otec při návštěvě pražské katedrály, že jistá panna opovázlivě šlápla na hrob a když se vracela přes Pražský most domů, byla velmi zahanbena, poněvadž v přítomnosti velikého množství lidu od větru, kterýž se nenadále strhl, sukně její vyzdvihnuta, a ona v posměch uvedena jest.

Tak to zaznamenal Chanovského spolubratr z Tovaryšstva Ježíšova Jan Tanner (1660). Další jezuita, Jiří Kruger, později zaznamenal (1669), že se o této události našel zápis v Chanovského rukopisech, avšak ten dle jeho podání zní poněkud odlišně: Jistá žena z lidu bezostyšně pošlapala náhrobní kámen, potkala ji ale odplata nebes. Když sešla z hradu a vracela se přes most na Staré Město, Božím zásahem ji chytl fantas, jako by měla zahynout. Úpěnlivě prosila kolemjdoucí o pomoc a aby snáže unikla nebezpečí, zdvihala si šaty nad hlavu, takže nestoudně odkrývala, co přirozenost a stud káže skrýt, s pohoršením přihlížejících. To trvalo, dokud neprošla kolem kříže, místa Nepomukova mučednictví.

Po Krugerovi epizodu popsal Jan Jakub z Weingartenu (1673), který upřesnil, že byl sv. muž JN shozen z mostu na místě, kde z dobroty císaře Ferdinanda III. stojí kříž. Weingartenovo podání převzal Gottfried Ferdinand Buckisch (1685).

└ KRUGER 1669, 8, 9 – Z WEINGARTENU 1673, 221 – BUCKISCH 1685, 44

10.-13. události spojené s hrobem v pražské katedrále (Č, Pr) v době vlády Fridricha Falckého, zvaného zimní král (26. VIII. 1619 – 8. XI. 1620)

O reformaci či „očistě“, vlastně obrazoboreckém zpusťování pražského metropolitního kostela sv. Víta na sklonku 1619 za vlády „zimního krále“ Fridricha Falckého napsal ve 30. l. 20. st. Vincenc Kramář zásadní monografii. K vydání v ediční řadě *Fontes historiae artium* Kramářův text připravil Michal Šroněk, který jej také opatřil, spolu s Lubomírem Konečným, úvodní studií. Nejdůležitější prameny a texty, ze kterých Kramář

čerpal, byly zařazeny na závěr jeho práce a výsledek 1998 publikován pod názvem *Zpustošení Chrámu svatého Víta v roce 1619*.^{a)}

V pohnuté době stavovského povstání nový český král Fridrich Falcký, vyznáním kalvínc, začal postupně užívat pražské katedrály jako svého dvorního kostela, ve kterém již delší čas před započítím jeho vlády nemohl působit pražský arcibiskup (odešel před stavovskými povstanci do exilu a na jaře 1619 byl oficiálně proskribován) a ze kterého byla v říjnu 1619 vykázána metropolitní kapitula, sbor kanovníků reprezentující katolickou menšinu mezi obyvateli Českého království. Bylo otázkou času, kdy, jakým způsobem a v jakém rozsahu bude chrám upraven, aby vyhovoval kalvínské náboženské praxi, nebo ji alespoň příliš „nerušil“. Očista katedrály od katolického zařízení, v očích kalvínů považovaného za projev pověrečné modloslužby, započala na den sv. Tomáše 21. XII. 1619 a ve své hlavní fázi skončila 28. XII. téhož roku, byť i v následujícím období docházelo k odcizování nebo ničení některých předmětů z výzdoby i výbavy dómu.

Konečný se Šroňkem shrnují výsledky Kramářova pečlivého bádání na toto téma následovně: „Kramářovo zpracování ději obrazoborectví u Sv. Víta představuje mistrovskou ukázkou kritického zhodnocení a faktického vytěžení dobových pramenů, jejichž tendenčnost byla samozřejmě určena stranickostí jejich autorů v polemice, která se o „reformaci“ či „vyplenění“ Sv. Víta tehdy vedla. Kramář sleduje aktivity členů svatovítské kapituly, kteří se snažili, ač byli z Katedrály vypuzeni, zachránit, co se dalo. Podrobně analyzuje osobnost krále Fridricha Falckého, u nějž neshledává hlubokou nenávist vůči umění, ale spíše určitou nerozhodnost, a hlavně závislost na osobnostech jej obklopujících. Představuje dále nejdůležitější osobnosti blízké králi, zejména jeho dvorního kazatele Abrahama Sculteta a z českých pánů hlavně Václava Viléma z Roupova, z katolických osobností pak kapitulního děkana Kašpara Arsenia z Radbuzy. Kramář na základě podrobné analýzy pramenů dochází k následujícímu závěru: „Rozkaz k reformaci Chrámu sv. Víta dal král, ale ne tak z vlastní potřeby, jako z vlivu svého kalvínského okolí, především dvorního kazatele Sculteta. Ve svém rozhodnutí byl nadto posílen souhlasem – snad i přimlouvaním – vysokých zemských úředníků vnitřně blízkých kalvinismu, kterým bylo také předáno provedení reformace, a tak obratně před veřejností přesunuta odpovědnost na domácí lidi.“^{b)} Reformace sv. Víta nebyla tedy podle Kramáře jen dílem falckého kalvinismu, ale výrazně se v ní uplatnil „mravní a duchovní princip české reformace představovaný v krajní formě českobratrstvím“. Kramář také zkoumal postoje českých katolíků k vyplenění Sv. Víta a usoudil, že ačkoli „kapitula usilovala o záchranu malířských a sochařských prací Sv. Víta...“, nebyly tyto předměty v popředí jejich zájmů“. Nejvyšší hodnotu měly pro ni ostatky svatých zemských patronů, a proto – soudí Kramář – zasáhlo zpustošení Sv. Víta nejen katolíky, ale bolestně je pociťovali i ostatní obyvatelé země.“^{c)}

Činí-li se zmínka o sv. českých patronech pohřbených v pražském dómu, pak nutno upozornit, že za takové kapitula tehdy výslovně považovala sv. Víta, Václava, Vojtěcha a Zikmunda. Za zachování výslovně jejich hrobů či alespoň ostatků žádala zemské úředníky a soudce prosebným listem již dva dny po vypuknutí reformace chrámu (23. XII. 1619)^{d)}. Dle nejstaršího dochovaného katolického svědectví byly hroby sv. patronů obnaženy a oloupeny s pronášením mnoha strašlivých a zuřivých rouhání^{e)}, ve skutečnosti však byl vážněji napaden nejspíš jen hrob sv. Víta, zatímco hroby ostatních tří zemských ochránců spočívaly v prostorách, které byly zpočátku netknuty, v případě kaplí sv. Zikmunda a Vojtěcha použity za místa ukládání zachovaných částí inventáře „čištěného“ chrámu a v případě poslezně uvedených, svatovojtěšské kaple (stojící vlastně před budovou katedrály) se nakonec jednalo o prostor, kam kanovníci dostali povolení přenést a kde následně uchovávali Nejsv. Svátost oltářní. Pro úplnost uveďme, že kaple sv. Zikmunda byla dotčena „očistou“ v posledních dnech prosincové reformace, ale není přitom zmíněn hrob tam pohřbeného českého patrona.

„Očista“ katedrály, zamýšlená panovníkem jako decentní odstranění příliš výrazného katolického zařízení, byla vykonavatelé pojata jako téměř bezohledné obrazoborectví. Stranou zájmu reformátorů mezi četnými artefakty nezůstala ani mříž kolem hrobu Jana Zpovědníka, kterého považovali za světce nejen katolíci, ale dokonce i luteráni. Potvrzuje to scéna, která se na tomto místě odehrála v první den ikonoklasmu, v sobotu 21. XII. Tehdy byl technickým provedením reformace pověřen „zámecký bauschreiber“, písař stavebního úřadu Pražského hradu Jakub Hübel, vyznáním luterán. Ten se spolu s pověřeným malířem Hanušem z Felzu, snad také luteránem, snažil splnit králův úmysl a vybíral předměty, které by měly být po odstranění z původního místa uloženy a zachovány. Ve zprávě, kterou o tom po bělohorském zvratu napsal pro novou katolickou vrchnost, zaznamenal i epizodu u Nepomukova hrobu: „Když byla silou odlamována železná mříž za chórem, jež stála kolem hrobu svatého Zpovědníka Jana, řekl jsem jednomu: 'Můj ty, co to je za nerozum! Chraň mě Bůh, abych si vzal hodně peněz a něco takového udělal, neboť v životě jsem víckrát slyšel, že kdo svévolně na tento hrob nohou vstoupí, ten samý člověk před vypršením roku dojde světské hanby nebo jiného velkého neštěstí.' On odpověděl a řekl: 'To je bláznovství a jen pověra.' A pilně se s dalším do toho hrobu pustil.“^{f)}

Hübel se kalvínským predikantům a českobratrským úředníkům jevil jako příliš ohleduplný, byl proto v reformování katedrály 23. XII. nahrazen nejmenovaným „malým truhlářem“.^{g)} Zvítězila ničivá posedlost motivovaná radikálním náboženským přesvědčením kalvinistů i českých bratří. Mezi nimi zvláště nesmiřitelný a důležitý v ničení „katolických model“ byl výše zmíněný dvorní kazatel Abraham Scultét,^{h)} který později ve své životopisné knížce doznal, v jak veliké míře za reformaci pražské katedrály odpovídal: „Jestliže v tom byla nějaká vina, která však není vědomá, vyznávám se zde rád, že je dlužno připsati mi její dobrou část. Neustal

jsem zajisté prositi krále a naléhati na české pány, aby odstranili z lidských očí ony věci odporné, až jsem dosáhl svého přání.“ⁱ⁾

Scultét se ale osobně očistý kostela v první den, kdy bylo sáhnuto na mříž kolem hrobu sv. Jana Zpovědníka, neúčastnil. Byl však šedou eminencí celé této akce a záhy vystoupil sám na otevřenou scénu. Seznam předních přítomných aktérů prvního dne obrazoborectví lze vytvořit na základě písemných záznamů tří dobových svědků, již zmíněného přímého účastníka události Jakuba Hübela, dále pracovníka kanceláře Fridricha Falckého, nekatolíka Pavla Skály ze Zhoře, nakonec anonymního katolíka, který o ničení katedrály napsal dopis nejmenovanému příteli 2. I. 1620 (vyšel tiskem v katolických letáčích *Extract eines Schreibens a Greuel der Verwüstung*).

Skála o prvním dni reformace ve své *Historii církevní* napsal mj.: „Mezitím 21. dne prosince, tj. v sobotu po 3. neděli adventní, tak dobře s volí a s věděním krále Fridricha, jako z horlivosti některých předních pánů českých z jednoty bratrské, jenž přední úřady zemské v tu dobu na sobě zdržovali, jako Bohuchvala Berky z Dubé a z Lipného, nejvyššího purkrabí Pražského, Václava Viléma z Roupova, nejvyššího kancléře, a jiných úředníků a soudcův zemských, vykonala se reformací z strany obrazův a maňasův rozličných v hlavním kostele sv. Víta na hradě Pražském, ne nočně, jakž někteří němečtí historikové jistí, ale právě po polední mezi 1. a 2. hodinou na půl orloji, když výš jmenovaní nejvyšší úředníci a soudci zemští po radě z kanceláře české dvorské vyvstali, a to v přítomnosti krále samého a jmenovaných osob předních u veliké tichosti, tak že, ačkoli já spolu s jinými osobami přísežnými pozůstal sem v tu dobu ještě v kanceláři při vyřizování některých pilných věcí úředních, toho však, co by se tehdy v kostele zámeckém konalo, naprosto nic sme neslyšeli ani nevyskumali, až právě na ráno přišedv do kostela, obrazy již všechny z něho vypravené sem spatřil, i kdy, jak a u čí přítomnosti to vše se dalo, z zprávy jiných gruntovně vyrozuměl.“^{j)}

Také Hübel ve své zprávě jmenoval Bohuchvala Berku z Dubé a Václava Viléma z Roupova, kteří byli zřejmě pověřeni vrchním velením a dozorem reformace. Kramář k dalším účastníkům píše: „Z ostatních Skálových „jiných úředníků a soudcův zemských“ jmenuje katolický základní spisek *Grewel der Verwüstung* či *Extract eines Schreibens* atd. prezidenta nad apelacemi Václava Budovce z Budova, vicekancléře Petra Milnera z Milhausu, purkrabího Pražského hradu Fr. Ernfrída z Berbisdorfu, hejtmana hradeckého kraje Bohuslava z Michalovic, tajemníka České komory Danieal Škréty, strýce malíře Karla Škréty, a „mnoho jiných“. Z nich byli Berka, pán z Roupova a Budovec příslušníky Jednoty bratrské. O pánu z Roupova praví Slavata, že je „z Jednoty bratrské aneb z roty kalvínské“, a o Petru Milnerovi tvrdí též autor, že byl členem Jednoty, ale později se přihlásil ke kalvinistům. Bohuslav Michalovic byl luterán nakloněný kalvinismu. Jeho syn Jan Smil studoval v roce 1610 v Heidelbergu, v čem ho přešel už v roce 1586 bratr pána z Berbisdorfu Godfríd. Tu však studoval v roce 1607 (15. září zapsán) i sám Bohuchval Berka z Dubé, takže jeho styky se Scultetem mohly být dávného data. To už dokládá sklon ku kalvinismu u českých bratří tak jako tak. Kdyby nebylo závažné výpovědi Scultetovy, bylo by velmi obtížným úkolem přezkoušeti tvrzení kalvínských i nekalvínských autorů, kteří víceméně přesunují odpovědnost za reformaci chrámu na nejvyšší zemské úředníky a soudce, z nichž nejvýznamnější náleželi k bratrské Jednotě. Byli bychom vlastně odkázáni jen na pozorné sledování postoje, jaký zaujímali tito domácí hodnostáři při provádění reformace. A nutno říci ihned, že jejich chování mluví silně proti nim.“^{k)}

Před našimi zraky vyvstali alespoň v krátkých charakteristikách důležití aktéři záhy proslulého obrazoboreckého dění v pražské katedrále, jehož součástí se stal také sv. Jan Zpovědník alias Nepomucký. Hübel byl jediným nekatolíkem, který podal zprávu o napadení hrobu tohoto svatého muže (Skála se o něčem takovém nezmiňuje). Ostatní, kteří o této události psali, byli katolíky, stáli tudíž na straně pobělohorských vítězů, na straně, která na několik generací udala ráz české historiografii. Objevili se však i katolící spisovatelé zahraniční, kteří o sledovaných pražských událostech psali.

Následující text sleduje kořeny i růst představ katolických autorů o úloze, jakou za českého stavovského povstání v pražské katedrále sehrál světec z Nepomuku. Z původních náznaků, publikovaných již 1620, postupně vyrostl košatý příběh, který svou konečnou barokní podobu dostal v Beckovského vyprávění v knize *Krve nevinné žizniví vlci* (1697). Nejjasnějším svitem by počátky tohoto vývoje zalily zápisky tehdejšího děkana svatovítské kapituly Kašpara Arsenia z Radbuzy a záznamy výpovědi očitých svědků podivuhodných úkazů v pražském dómě a v okolí Bílé hory, pořízené nedlouho po bělohorských událostech. Na těchto pramenech stavěl^{l)} svatovítský děkan Tomáš Jan Pešina z Čechorodu v rozsáhlém díle o pražské katedrále *Phosphorus septicornis* (1673) i ve zvláštním otisku jeho třetí kapitoly (*Gloria Libani Pragensis*, 1673), protože se však zmíněné prameny povětšinou nezachovaly^{m)}, pojednáme o jejich výsledném zpracování u Pešiny, až na ně v chronologickém přehledu přijde řada.

Příběh se rozvinul v líčení Božích trestů seslaných na ty, kteří se násilně dotkli Nepomukova hrobu při ničení výbavy pražské katedrály (10.), na toho, který na hrob potupně šlápl (11.), i na ženu, která potupně mluvila proti tam pohřbenému mučedníkovi (12.). Část katedrály byla proto raději zabeďněna, aby byl ke světcovu hrobu znemožněn přístup. Vyskytovaly se však i nadále podivuhodné úkazy, jako vzlykot a pláč vystupující z tohoto hrobu, ba stalo se, že byl SJN spatřen ve zjevení spolu s dalšími českými patrony (13.).

Poprvé o zvláštním dění na hrobě při obrazoboreckém řádění v katedrále informuje již výše zmíněný německý anonymní dopis zasláný z Prahy 2. I. 1620 „jednomu známému příteli“. Tento dopis vyšel ještě téhož roku v podobě dvou katolických letáků s názvy *Extract eines Schreibens*ⁿ⁾ a *Greuel der Verwüstung*.^{o)} Zde se píše, že v den sv. Tomáše, 21. XII. 1619 odpoledne začalo ničení pražského dómu, při kterém byly téhož dne odlámány od hrobu „sv. zpovědníka Jana“ dvojce železné mříže. O něco později autor dopisu uvádí, že v druhý vánoční den (tzn. 26. XII. 1619) byl fošnami a prkny zabeđen po obou stranách chóru katedrály přístup jak k hrobu svatého zpovědníka Jana, tak také na druhé straně k hrobu sv. Víta, k němuž se jde kolem sakristie. O příčině se obecně v utajení povídaly podivné a různé věci. Někteří říkali, že kdosi tak rouhavě vstoupil na hrob blahoslaveného Jana, že se pomátl, padl na zem a křičel. Jiní pravili, že jedna vznešená osoba byla u hrobu sv. Víta zasažena smrtí a zemřela. Další tvrdili, že se kolem těchto míst u světců přihodilo costi zázračného. Nakonec autor dopisu poznamenává: „Dnes mi bylo sděleno, že se to stalo proto, že když byl vypáčen hrob sv. Víta a nalezena v něm paže zasažená do stříbra, bylo kolem postaveno bednění, aby věc zůstala v tajnosti a nikdo tam nechodil a neviděl to. Ať už se tam stalo cokoli, musí existovat nějaký závažný důvod, proč se ta věc musela provést tak rychle“^{p)} (10.).

Tytéž informace, kromě posledního citovaného souvětí, se objevily následujícího roku v německém pojednání o kalvinistické reformaci pražského královského zámeckého kostela, vydaném v Praze u Lorence Emmericha a postaveném převážně na předchozím dopisu^{q)} (10.). Roku 1621 byl rovněž publikován třetí díl německého popisu aktuálního dění v českých zemích, *Acta Bohemica*, který je zaměřen na období od korunovace Ferdinanda II. ve Frankfurtu 9. IX. 1619 do zabrání královského hlavního města Prahy 8. XI. 1620. Zde je z předchozích údajů sděleno pouze to, že od hrobu sv. zpovědníka Jana byly odlámány dvě železné mříže^{r)}. Totéž sdělení, pouze s doplňkem, že se jednalo o velké mříže, se objevuje o dva roky později v rozsáhlém francouzském spisu o českém povstání. Neznámý autor ale nepochopil své zdroje a zpovědníkův hrob v pražské katedrále označuje za hrob svatého Jana Křtitele.^{s)}

Ze svědectví z ledna 1620 vyšel sedlecký cisterciák Simeon Eustach Kapihorský (původním jménem Šimon Všetečka), když plenění pražské katedrály popsal v české kronice svého kláštera (1630). V první den „očisty“ dómu, 21. XII. 1619 „mříži železnou od hrobu svatého Jana Nepomuckého ven vyhodili.“ A na sv. Štěpána „v týmž kostele sv. Víta z obou stran kůru prkny a latěmi zabili, takže hrob sv. Jana Nepomuckého a hrob sv. Víta v zavřetí zůstal. Co by za příčinu bylo, rozličné zprávy šly. Někteří pravili, že by nějaká osoba z veliké opovázlivosti na hrob svatého Jana Nepomuckého vstoupila a tu od Boha ztrestána jsouc, padnouti a náhle umřiti měla. Jiní pravili, že při hrobu sv. Víta takový div se stal. Jiní zase, že jsou hrob svatého Víta odevřeli a v něm rameno jeho svaté v stříbrné truhlici vzali. Na kteréžto otevření, aby se lidé nedívali, proto, že jsou zavřeli. Necht' jest pak, co chce, daremní [tj. bez důvodu] to zavření nebylo.“^{t)} (10.)

Napadení hrobu popsal rovněž biskup Carlo Carafa ve svých *Komentářích k obnově posvátné Germánie* (tj. k obnově náboženské situace v Říši), které vydal 1630, dva roky poté, co rezignoval na službu apoštolského nuncia u císaře Ferdinanda II. Během své více než sedmileté nunciatury (1621-28) načerpal nesmírně mnoho vědomostí o náboženském i politickém dění v Říši a habsburských zemích, o čemž se chtěl v *Komentářích* podělit. Popsal v nich také důležité události, které se v Germánii odehrály před jeho příchodem, jako byla např. vláda Fridricha Falckého v Čechách a bělohorský zlom.

Carafa ve vyprávění o kalvinistickém plenění pražské katedrály, které klade na den sv. Ondřeje (30. XI.) 1619, píše mj.: „Nesmlím přece (a mám to z ústního podání od více lidí hodných víry), že Bůh přitom, co byly bezbožně páchány tak velké svatokrádeže, projevil naprosto jasná znamení své pomsty, aby zahanbil heretiky a utvrdil katolíky. Neboť jakéhosi bludaře poskakujícího na posměch katolíkům na kazatelně metropolitního kostela svrhl na zem, zpřerážel mu nohy a zbavil ho zraku. Také dalšího člověka ze stejného těsta, který s pohrdáním vůči světcům začal skákat po hrobě svatého Jana mučedníka, pražského kanovníka, okamžitě ztrestal tak prudkou bolestí noh, že byl odtud vynesena a během hodiny prachbídne zemřel.“^{u)} Carafův spis vyšel ještě 1639 a nakonec v rozšířené podobě 1641.^{v)} (10.)

1630 bylo vydáno tiskem ještě jedno dílo, které se, dosti obsírně, zabývá pražskými událostmi za Fridricha Falckého. Je to Bilgerův *Veridicus Germanus – Der teutsche Warsager* (tj. německý hlasatel pravdy). Autor v něm uvádí, že hofmistr či *praeceptor* pážat falckraběte Fridricha, rodem Angličan, kalvínek, jednoho dne 1620 (sic!) procházel s ostatními pražským zámeckým kostelem sv. Víta a spatřil ozdobný hrob. Zeptal se, kdo tam leží pohřben. Když to zjistil, rozhněval se, začal nadávat a řekl: „Co? Tento pop smí zabírat takové místo, mít hrob, jako by byl českým králem?“ Vykřikoval pak další věci a rouhavě skočil nohama na hrob, vzápětí byl ale odmrštěn (doslova „padl zpět“), měl pěnu u úst a křičel jak posedlý d'áblem, takže ho v jeho pomnutí odnesli a on ve svých neřestech a strašlivém stavu s řevem a vytím ještě v tu noc zemřel. V katedrále bylo po dobytí Prahy ve dřevě umělecky ztvárněno, jak zle se mu při tupení hrobu vedlo^{w)} (10.). Je to první publikovaná zmínka o Bechtelerově dřevořezbě Pokus o zničení hrobu [→ A.1, Praha II. 5/], dokonce s naprosto přesným výkladem, co toto umělecké dílo zachycuje.

O něco později Bilger pokračuje: „Před hlavní bitvou na Bílé hoře u Prahy podle obecné pověsti a písemností mnoha lidí předcházelo a bylo pozorováno také několik znamení. Jako když byly v řečené zámecké kapli [tj. pražské katedrále] r. 1620 strženy oltáře a kříž atd., jedna osoba v noci viděla vycházet z hrobů tři muže, jak

společně stojí a radí se. Z nich jednoho měla za sv. Václava, sv. krále a mučedníka v Čechách, druhý byl oblečený jako biskup, pravděpodobně sv. Vojtěch, první pražský biskup, ohledně třetího se však nijak nemohla rozhodnout, mohl to však, nikoli bez příčiny, být sv. Norbert, který byl r. 1627 podivuhodně vyzdvižen ze Saska a po padesáti letech uložen ve skvostném opatství v Praze, zvaném Strahov, premonstrátského řádu, a tak jej všemohoucí Bůh ráčil učinit obzvláštním patronem a přímluvcem Čech.^{“xx)} (13.)

K poslednímu Bilgerovu sdělení lze podotknout, že se jedná o zvláštní, vlastně přiznaný anachronismus. 1620 nebylo tělo sv. Norberta v Praze ještě uloženo, a pokud by bylo, nespočívalo by ve svatovítské katedrále, ale v opatském kostele premonstrátů na Strahově, kam skutečně bylo 1627 převezeno. Připusťme, že je možné spatřit české zemské ochránce, jak vystupují z hrobů v pražském dómu. Který z hrobů by si v podobné situaci vybral sv. Norbert?

V první samostatné knížce z 1641 jezuita Ferus krátce shrnuje pražské nepomucenské události v době zimního krále, a to v části věnované Boží pokutě za neuctivost vůči BJN: „Sem pobožné myslí a pravé víry poutníci, podal toho hrobu bezbožní obrazoborci neb opovážliví hejskové. Nedá se tu bez světské hanby lehkovážně, neuctivé místa dotýkati. Krom starých příkladův zkusila Praha a ustrnula v poslední rebelii, léta dvacátého po šestnáctistém létu Panském, jak ruce zdřevěněly, tělo poražené, lidé odpolu mrtví z kostela nešení byli, však s svou škodou a hanbou noví svědkové slávy blahoslaveného Jana Nepomuckého učinění.“^{“y)} (10.)

Později o potrestání hanobitelů hrobu psal jezuita Jan Tanner (1660)^{“z)}. Český dobový překlad jeho knihy (1680) událost podává následovně: „Ale že předce někdo z zoufalosti mohl na to místo šlapiti, přidány jsou ještě jiné hustší, krásnější a vyšší mříže, jimiž to místo ze všech stran tak dobře ohraženo jest, že se nezdá býti potřeby větší ohražení. Avšak ani to nepostačilo proti kalvínské vzteklosti: která léta Páně 1619 když se rozlítla v Čechách, také ty mříže odtrhnouti chtěla, a jako před tím všecky obrazy a téměř všecky svaté věci barbarskou nešlechetností z toho hlavního pražského kostela vyházela, také ten nástroj katolické nábožnosti vyvrátiti chtěla. A bylať by to jistě v skutek uvedla [v latinském originálu se píše o „tureckém zločinu“], kdyby se byl Bůh sám v to časné neuložil a těch bezbožných obrazoborců sám nepotrestal, dopustiv na ně, aby někteří z nich teház, když ty mříže s velikou vzteklostí odtrhovali, nenadále odpolu mrtví na zem upadli, kteréž jejich tovaryšové jsouce také sami na smrt předěšeni, místo mříže z kostela vynesli.“^{“aa)} (10.)

Johann Adlzreiter von Tettenweis, kancléř bavorského kurfiřta Maxmiliána, právník a politik, poskytl řadu písemných pramenů jezuitovi Johannu Vervauxovi ke zpracování *Bavorských letopisů*, které vyšly tiskem ve třech částech. Ve třetím dílu (1663) je krátká stať o Božím trestu uvaleném na znesvětitelce pražské katedrály a hrobu o svátku sv. Ondřeje 1619. Jejím zdrojem je Carafovo podání, obohacené o expresivitu: „Další, který na posměch a hanebně poskakoval po hrobě mučedníka Jana, kdysi pražského kanovníka, se na tom místě zhroutil, byl odnesen cizíma rukama z chrámu a po hodinové lhůtě zemřel v strašlivých bolestech nohou, zachvácených trestající přemírou žáru.“^{“bb)} (10.)

Krátce popisuje potrestání bludařů, kteří zneuctili hrob, jezuita János Nádasí (1664)^{“cc)} o něco podrobněji jeho spolubratr Jiří Kruger (1669): „[...] kalvinisté bludaři těmto a podobným příkladům božské pomsty nejenom odmítali uvěřit, ale i s velikým úsilím úplně vytrhali ony mříže, také větší, za kralování Lžikrále Fridricha, a v bujarosti drzým tancem potupili onen náhrobní kámen. Však také výraznější pomsta dostihla zločince v ten samý den, ba téměř v hodinu, kdy byl spáchán zločin. Byli totiž ztrestáni náhlou smrtí kolem Nepomukova hrobu a velmi jasně ukázali, jak je v Božích očích drahocenný mučedník Jan. Ono božské zabíjení dodnes ukazuje okolí na desce umělecky zpracované řezbářským uměním.“^{“dd)} I zde se odkazuje na Bechtelerův reliéf [→ A.1, Praha II. 5/] (10.).

Dlouhoveský v rukopisné črtě života a úcty z doby kolem 1668 o těchto událostech píše: „Samotnými zapřisáhlými nepřáteli pravé víry bylo zanecháno svědectví učiněného zázraku. Neboť při rouhačském spuštění, ke kterému došlo na posvátném místě, v pražském kostele, když bludařský vztek r. 1619 všude ničil a rozbíjel veškeré posvátné věci, napadl také hrob bl. Jana Nepomuckého a po odtržení mříží se ho pokusil exhumovat a vyhodit z kostela, a tak zhubit čest toho, který byl u lidu již ve veliké úctě. Tehdy se hned dva [bludaři] náhle zhroutil na zem, jeden z nich úplně mrtvý, druhý polomrtvý, bojující o život, který byl odnesen z kostela. Když to kalvinisté a obrazoborci uviděli, uzavřeli celé toto místo i jeho okolí prkny a děsili se ho pak jako místa osudného a zhoubného.“^{“ee)} (10.)

O trochu později týž autor pokračuje: „Při ničení posvátných věcí a znesvěcení pražského kostela kalvínským a luterským běsněním bylo slyšet, jak z hrobu sv. Jana Nepomuckého vycházejí nařikavé, smutné, žalostné hlasy.“^{“ff)} (13.)

Z Dlouhoveského vyprávění a některých dalších předchozích zdrojů vychází Balbín v rukopisném mučednickově *Životě* (1670). Bollandisté relevantní pasáže Balbínova textu podali 1680 takto (v českém překladu Alfonse Sauera a Antonína Ludvíka Stříže):

„Nyní přicházím k vypravování příkladu, nad nějž neudálo se u hrobu blaženého Jana smutnějšího. A nevím věru, čím to, že v takové vždycky nenávisti mají kacíři památku a hrob blaženého Jana. Za oné vlády kacířů v Čechách [...] po roce 1618, když kalviníáni mocí zabrali polovici pražského chrámu metropolitního, část totiž zadnější, a svou bohaprázdnou domáckou Večeří jej poskvřili, měli jistě před zraky těla svatých Patronů Víta, Zigmunda a jiných Světců, a nepřekázela jim; jediného toliko blaženého Jana Nepomuckého pokorný hrob byl

jim trnem v očích. A nejen mříží kolem hrobu vytrhati, ale i tělo blaženého Mučedníka – čin to zajisté i jakéhokoliv těla nedůstojný – z hrobu vynéstí a na obecné místo vyvrhnouti stanovili. Ale blažený Jan výborně si své místo ochránil. V jistý den posláni jsou tam nejsilnější a nejspolehlivější pacholci, jimž to bylo uloženo. Sotva o svatokrádežný zločin se pokusili a mříže železné pákami trhají se jali, hle, tu dva jako s nebe udeření náhle padnou na zemi; jeden vůbec bezduchý už se ani nevzpamatoval, druhý, jemuž řízení práce té svěřeno, rodem Angličan, mladých synů kurfirsta Fridricha (jenž se za krále českého vydával) učitel, polomrtev a těžko dýchaje z kostela na rukou byl vynešen a za krátko též bídou duši vypustil; ostatní nebezpečím a pohromou svých druhů varováni, s jedné toliko strany hrobu mříže strhše, dílo nedokončeno zanechali. Věc jest truchlivá, ale svědectvím těch, kteří při tom byli, dotvrzena; z nich podnes žije jeden stařec, zvoník svatovítského chrámu, příhody tehdy pozorovatel; a celý ten příběh viděti před hrobem blaženého Jana Nepomuckého do vykládaného dřeva velmi vkusně vyrytý, a poutníci s podivem si jej prohlížejí. Neblahý tento zázrak uvádí též kniha německá, již název jest „*Pravdy mluvitelé*“, v Augšburku r. 1630 tiskem vydaná, na str. 89. a násl.; a napřed onoho Angličana kalviniana na hrob dorážejícího rouhačné řeči, potom nebeskou pomstu sražením těla jeho na zemi a posléze přenešťastnou smrt za hrozného řevu a bédování, jako by ohněm nějakým býval byl pálen, obšírně vypisuje [BILGER 1630, 107-108] [10.]. V téže knize dále se čte, kterak nedlouho před rozhodnou bitvou bělohorskou, již naděje bludařů byly pohřbeny, roku 1620, když jedné noci pacholci kacířští v témže chrámě s pracným úsilím sráželi sochy Krista Ukřižovaného a jiné sochy a obrazy Svatých, jeden zbožný katolík, jenž byl při tom a s bolestí pozoroval, co se dalo, viděl tři muže velebnější podoby než lidské z hrobů vyjít; prvního oděním královským, druhého úborem biskupským se vyznačujícího, třetího též sice v úboru posvátném, ale nepovědomém. Sešli prý se a stáli, jako by o budoucím stavu věcí rokovali, načež zmizeli z očí. A katolíci prý nepochybují, že první dva byli svatý král Václav a svatý biskup Vojtěch, v třetím všichni hádali blaženého Jana Nepomuckého, jehož kacíři tak zběsile nenáviděli a jehož i z hrobu vyvrhnouti chtěli. Tolik ona kniha [BILGER 1630, 108-109, kde sděleno, že by třetím mužem mohl být sv. Norbert]. Ve věci tak nové budiž víra u autora [13.]; [...] Kalviniani, tak špatně blaženým Janem uctění, pokud pražského chrámu užívali, celou tu hrobku, že strašidla se v ní skrývají pokřikující, jakými trámy a deskami zatarasili, aby nijak ani k ní přistoupiti, ba ani ji spatřiti nebylo možno. Zdálo se, že je rušil blažený Jan, když u večere v chrámě vysedávali, a jako smrtelný stín, nesmířitelně nenáviděn a nezván že přítomen býval hodům. Než i na ono znesvěcení chrámu metropolitního a spuštění na místě svatém blažený Jan ze svého posvátného hrobu předem byl ukázal. Když se totiž blížila ona pohroma bludařství, častěji v noci úpění a plačtivé jakési hlasy z hloubi chrámu bývalo slyšeti; a strážcové chrámoví, pozorně úpění ta sledující, shledali nejednou, že z hrobu blaženého Jana vycházejí. Zajisté bolelo blaženého muže – pokud Blažení mohou cítit bol – že milovaný chrám pražský, jenž nikdy od té, co byl sv. Václavem založen, ani za časů Husových nebo potom Rokycanových nečistými bohoslužbami bludařů nebyl znesvěcen, za krátko tolika svatokrádežemi bude zhanoben [13.].“^{gg})

Balbín před právě citovanými úryvky ve svatojánském životě popsal ještě jednu epizodu, která se odehrála u hrobu za stavovského povstání, a to nedlouho po pokusu hrob zničit. Vypráví ji v autorizované verzi Nepomukova *Života* 1682 (v českém překladu z 1684): „Jiná a mnohem těžší pokuta následovala jednoho kalvínského člověka Václava Vilíma z Roupova (byl on někdejšího pozdvížení, které ne tak od domácích, jako cizozemcův Turriana, Hochenlogia, hrabat, a Felzia, nových té doby České země obyvatelův hanebného sročení a hanebnějšího skončení ne poslední původ [tj. původce], za čež potom od Fridricha faltzkraběte nejvyšším Království českého kancléřem učiněn byl), ten tehdy z Roupova procházejce se jednoho času s kamarády svými zahalčivě v létu 1619 v hlavním kostele nejináče jako v světském domě, na hrob blahosla. Jana příhodou trefil, pomněl na starodávní o témž hrobu mínění [že bývá trestán, kdo se zde chová neuctivě], divíce se velice a vysmívající se bláznovství katolíkův (jak on mínil), že oni takovými věcmi šáliti se dali, na hrob blahoslaveného Jana, ježto z jedné strany od kacířův mříže odtržená byla, šlapil, a jako by se nic nebylo stalo, ostatní modloslužebnosti katolické (jakýmž jménem kacíři je nazývají [v latinském originálu „jak kalvinci žvástají“]) spatřoval. Po nějaké chvíli z kostela vyjde, a hle, na samém prahu potká se s ním unavený služebník pánu svému truchlivou novinu nesa, že totižto syn, kterého byl jedinkého měl, nyní umřel. Tak, hle, téměř v tom okamžení [zde oproti latinskému originálu chybí slovo „Bůh“] potupu služebníka svého smrti jedinkého syna ztrestal, ale ó by na tom přestala byla pomsta Boží! Vědomo jest všem, že se z Roupova po mnoha letech vztekl, a když se s mečem po lidech sháněl, v městě Litoměřicích bídě zahynul. O této Roupové nevážné všetečnosti, ať víceji nedím, jako o rychle následujícím trestání před rukami vysvědčení jest podstatně sepsané, prstenem zpečetěné, vlastní rukou podepsané, které vysoce urozený p. p. hrabě Zdeněk Wratislav z Mitrowic atd. [v latinském textu stojí „na Vilémově, Žerotínu atd.“] svobodný pán [v latině pouze „pán“], Slánského kraje hejtman léta 1648 sepsal, ježto z Roupova osobně znal, a o tom všem že vědomost má, svědomím svým osvědčil.“^{hh}) (11.)

Oproti této autorizované verzi publikované v *Bohemia sancta* 1682 bollandisté v *Acta Sanctorum* 1680ⁱⁱ) opomíjejí jeden důležitý detail, totiž že se popisovaná událost stala v době, kdy už na jedné straně byly od mučedníkovy hrobu kalvinisty odstraněny mříže, jak to výslovně stojí ve Wratislavově svědectví. Toho se Balbín v autorizované verzi a vlastně už v nejstarší podobě svého nepomucenském textu z 1670 držel dosti věrně. Originál Wratislavova rukopisu se sice nezachoval, k dispozici však zůstává jeho pozdější přepis, neúplný, neboť v době, kdy byl pořízen, byl již originál v některých místech nečitelný.ⁱⁱⁱ) Jan Zdeněk hrabě Wratislav z Mitrovic,

pán na Vilémově (okr. Chomutov), Vraném (okr. Kladno), Žerotíně (okr. Louny) a Kokovicích (okr. Kladno), hejtman Slánského kraje, v dotčeném (německy formulovaném) svědectví poznamenal, že o vyprávěné události mluvil v době švédského vpádu 1648 se svatovítským proboštem Janem Františkem Raschem z Aschenfeldu (ve funkci 1646-66). Odtud Balbín nabyl dojmu, že právě toho roku Wratislav († 1659) svědectví také zapsal.

Bollandisté 1680 okomentovali Balbínovo vyprávění o svatojánských událostech z doby stavovského povstání v doprovodných poznámkách, v nichž upozornili, že v mezičase vyšla tiskem monografie o pražském metropolitním kostele z pera svatovítského děkana Pešina z Čechorodu, *Phosphorus septicornis* (tj. Sedmihrotá Jitřenka, 1673), a že v ní jsou zmiňované události popsány podrobněji. Krátce upozornili na prameny, se kterými Pešina pracoval, a citovali z jeho díla *in extenso* relevantní pasáže obohacující Balbínův text.^{kk)}

Pešina usiloval o co nejzveřejněnější vytěžení písemných pramenů, tištěné literatury i svědectví pamětníků, aby mohl co nejpodrobněji zrekonstruovat osudy pražského dómu a dómské kapituly, včetně období za vlády Fridricha Falckého. Výsledné dílo je velice cenné, neboť dává promlouvat také písemnostem, jejichž hlas by byl jinak umlčen nepřízní dějin (jistě v případě větší části Arseniových zápisků i záznamů pobělohorských výslechů svědků o událostech z 1619-20). Nelze však ponechat stranou upozornění, že v pramenech, s nimiž Pešina pracoval, byla obsažena sdělení diskutabilní povahy. Např. je poněkud zarážející, proč tento literát klade trestání hanobitelů svatojánského hrobu na den 23. XII. 1619 (ač připouští, že už předtím byla vyšší mříž poněkud rozviklaná kvůli předchozímu napadení). Nebyl však prvním, kdo s časovým určením hýbal, neboť již apoštolský nuncius Carafa plenění pražské katedrály datoval do 30. XI. 1619, ačkoliv je to v rozporu s tvrzeními nejstarších svědectví, která jednoslovně pokládají za počátek „reformace“ den 21. XII. 1619.

Kramář shrnuje Arseniův písemný odkaz o katedrále v období 1619-20, který známe díky Pešinově zpracování v *Phosphoru*, následovně (co do první jeho části): „Děkan Arsenius počíná své zápisy nepatrnou, přirozeně prý nevysvětlitelnou událostí z 13. října 1619. Když se zvonilo v slavné mši k pozdvihování, „vypadlo srdce z toho zvonu visutého, kterým obyčejně při velkém oltáři sub elevatione se zvonívá, a letělo ven z kůru, žádného však znamení ani v zvonu, ani v srdci nebylo, aby co kde zlámaného bylo“, co si lidé různě vykládali. Následující události prý poučily, že tím bylo předznamenáno blízké vyhnání kapituly.^{ll)} Takových symbolických úkazů a předzvěstí, zázračně působících zjevů a dějů viděla zjitřená mysl zkrušených katolíků za událostí po zabrání chrámu mnoho. Jejich dějištěm byl Chrám sv. Víta nebo pouze kaple sv. Václava, kaple sv. Vojtěcha a bojiště bělohorské. Po vítězné bitvě dala si prozíravá kapitula dle slov Arseniových stvrditi přísežně svědky před notářem tyto úkazy a zjevy, jako bylo světlo a zpěv v Chrámě sv. Víta v noci dne 22. listopadu a opět 29. listopadu, kdy po zániku obou příznaků bylo prý pozorováno světlo na způsob hvězdy v kapli sv. Vojtěcha – tam byla přenesena Nejsvětější svátost oltářní – a povstal silný vích, jakmile vrchní dvorní kazatel Scultet s vojáky téže noci otevřel chrámové dveře. Vypráví se, že Scultet, rozlícený marným hledáním kanovníků, domněle skrytých v chrámu, byl by už následujícího rána (30. listopadu) obrátil svůj hněv proti oltářům a sochám, kdyby mu v tom nebylo zabráněno hradním hejtmánem. Od toho dne dal prý král chrámové dveře hlídat vojáky.^{mm)} Podivné zjevy byly zjištěny svědky – a jimi vyprávěny po bitvě na Bílé hoře – v noci 20. prosince, tedy v předvečer započetí „reformace“ chrámu dne 20. [správně 21.] prosince. Opět bylo prý viděno denní světlo a slyšen zpěv, a to zcela jasně litanie o všech svatých, u Svatého Víta zpívaná obvykle „procesionaliter“ v době postní, a úplná zpívaná mše svatá. To se modlili za ochranu katolíků svatí patroni a mánové zemřelých duchovních v chrámu pochovaných – někteří ze svědků rozeznali dokonce hlas nedávno zemřelého vikaristy Petra – a po skončení mše svaté byly slyšeny, byť ne zcela zřetelné, hlasy tajemných bytostí chodících po chrámě, jež někteří vykládali jako „Oremus, oremus“ (Modleme se, modleme se), a jiné, prý důraznější: „Migremus huic, migremus“ (Jděme odtud). A sotva dozněly tyto hlasy, zavřely se s velkým hřmotem chrámové dveře u kaple sv. Václava, a světla postupně ubývalo, až zhaslo. Tu však se rozžehlo v kaplích sv. Václava a Vojtěcha – ty jediné nebyly zpustošeny – světlo podivně se chvějící a zároveň vyvstal dle výpovědi hlásných na věži nad chrámem světelný oblouk, který se postupně přetvořil v zářivý paprsek na způsob duhy, vedoucí ke strahovskému kostelu – na Strahově našli útulek dva z vypuzených kanovníků –, a pozvolna se pak, počínaje u Sv. Víta, tratil, až zmizel. Mimoto stvrdili dva sedláci z Ořechu, že viděli na Bílé hoře mnoho jiskřivých světél, jakoby táborových ohňů, a to nejvíce na místě, kde došlo po roce k porážce evangelíků a kalvínského krále.ⁿⁿ⁾“^{oo)}

Poté, co Pešina podal předcházející Arseniovy (a dalších) informace svižným literárním stylem zprvu ve třetím, převážně však v šestém „paprsku“ (kapitole) *Jitřenky*, začíná, opřen o ty samé zdroje, vyprávět (stále ještě v šesté kapitole) příběh plenění pražské katedrály 1619, resp. rozsáhle obohacuje, co již ve třetím „paprsku“ k tomuto tématu citoval z díla soudobého spisovatele, sedleckého cisterciáka Kapihorského.^{pp)} Ve vyprávění se dostává ke třetímu dni plenění a konstatuje, že mnoho bylo odstraněno, leccos zničeno, ale dosud že byly ušetřeny kaple sv. Václava (byla uzamčena), pomníky „sv. patronů vlasti Víta, Zikmunda a Jana Nepomuckého“ a alabastrové královské mauzoleum. „A přece Boží dobrota [...] všechno toto [dosavadní řádění] prvního i druhého dne snesla bez trestu.“^{qq)}

Trestat Hospodin začal až třetího dne (23. XII. 1619), když byly vztaženy svatokrádežné ruce na hrob zemského patrona Víta a pak SJN. Místo, abychom zde začali překládat Pešinovo latinského líčení oněch

dramatických událostí, přenechme prostor barokní češtině křížovníka Beckovského, který Pešinův text převyprávěl 1697 v knize *Krve nevinné žizniví vlci*, v jedné její obsáhlé části věnované svatovítské katedrále:

„Když rota kalvinská s jích praporečnickem Škultetem svou bezbožnost v kostele svatého Víta dva dni provozovala (všechny totiž obrazy, svátosti, oltáře zbořila, z kostela vyházela a na hranici spálila), dva silní muži od Škulteta zjednaní byli, aby ostatní věci a hroby dědičův českých rozbořili. I přistoupil s nimi dne třetího, jenž byl den tříměsítný [tj. dvacátý třetí] měsíce prosince, Škulteta švagr k hrobu svatého Víta a oba směle i myslí veselou napominal, řka: „Ochotně se k tomuto místu mějte a vaší práci pilně konejte, neboť také ta hromada kamení,“ ukázal na hrob sv. Víta, „a papežencův modlářství z kostela ven musí.“ Sotva ta slova ten nešťastný rouhač dopověděl, na zem ihned bez obrany padl, zubami škřipěti a strašlivě řváti začal; těm pak dvoum nádeníkům, kteří ten hrob rozkopávají a bořiti počali, té chvíle ruce zdřevěněly. To tak strašlivě řvání slyšíce jiní tři kalvini, kteří se v kostele jako v nějakým hostinským domě toho času procházeli, k hrobu sv. Víta přiběhli, nešlechtníka na zemi ležeti, zubami škřipěti a strašlivě řváti spatřili. Nádeníci pak oba celým tělem se třásli a oči vyvalovali, jako by z mysle vytrženi byli. Pročež poslali ihned jednoho na děkanství k Škultetovi, aby mu to, co se nenadále přihodilo, oznámil. Škultet slyšíc tu nešťastnou novinu od stolu (neboť toho času obědval) ihned vstal, do kostela s svými hostmi pospíšil a přistoupiv k svému švagru, kterého na zemi ležícího a sem i tam se zmítajícího, též strašlivě křičícího viděl, všecken zbledl a jako omámený státi zůstal nevěda co dáleji má činiti.

Po chvíli, když ten nešťastný padouch od země pozdvížen byl, viděl, jak sám Škultet, tak i jiní přítomní, že oba jeho hnáty pod kolenami jsou přeráženy, ano také všeho zraku že jest zbavený. Pročež aby ta věc v tajnosti zachovaná byla, rozkázal Škultet toho svého švagra do nejbližšího domu vnesti, kdež on v malé chvíli svou duši nešťastně vypustil. Nádeníci pak, jakožto v tom bezbožným oučinku méněji nežli ten nešlechtník vinní po několika dnech předešlého zdraví nepochybně skrz přímilvu sv. Víta dosáhli, a to vše, co se s nimi dalo, veřejně povídali i přísahou potvrzovali vyznávající, že k tomu nešlechtnému oučinku proti záplatě od Škultetového švagra rozkazem Škulteta ne tak dožadání, jako dohnání byli. Od kterých také ta věc mezi obecným lidem se rozhlásila k velikému všech kalvinův zahanbení.

Sotva Škulteta švagr z kostela byl vynešen, hofmistr pážat královských k Škultetovi poslal, žádaje ho, aby mu dovoleno bylo do kostela se podívati. Škultet rozkázal ihned kostelní dveře k královskému paláci obrácené otevřít. Ten pak hofmistr byl Engličan rozený a všech katolíkův nepřítel ouhlavní, který když se předešlého dne po kostele s tovaryšem svým Berberštorff nazvaným procházel a k hrobu sv. Jana Nepomuckého (který byl dvoji mříží, jednou nižší sprostě, a druhou vyšší nákladněji udělanou okrášlen), nenadále přistoupiv tázal se tovaryše svého, kdo by na tom místě ležel. „Zde leží,“ odpověděl Berberštorff, „papežencův někdejší kanovník, kterého oni za svatého, též i to místo za posvátné drží a vyhláshují i to, že kdykoliv někdo opovážlivě na ten hrob vstoupil, hanby světské toho dne neušel.“ I slyšíc to hofmistr velmi hanlivě a utrhačně proti svatému Janu Nepomuckému, muži a mučedníku Božimu, mluvil, katolickému náboženství jako nějaký bludné pověře a básni, co nejvíceji mohl, s chchtáním se vysmíval dokládaje posledně tato slova: „I cožpak ten papeženec tak nákladný hrob jako nějaký kníže neb král mítí má? Divím se velmi tomu, že ti, kterým poručeno bylo to papeženské místo od modloslužebnictví očistiti, tak dlouho ten tak slavný hrob zde ležícího papežence v celosti zanechali. Což tedy oni zanedbali, já to vykonám.“ Pokoušel se také o to, ale s věčnou své duše ztrátou.

Nebo hned druhého dne, tj. dne 23. měsíce prosince po obědě, při kterém stkvostněji hodoval a vínem až skoro do němoty se naplnil, s Berberštorffem a s jinými upřímějšími tovaryši i s nádeníky do kostela sv. Víta těmi dvěrmí, které mu Škultet k paláci královskému zase otevřítí rozkázal, vešel, a přijda k hrobu sv. Jana Nepomuckého (nic také nevěda o tom, co se v témž kostele s Škultetovým švagrem a s dvoumi nádeníky při hrobu sv. Víta minulého dne [správně téhož dne] dalo) mříží u hrobu toho svatého těla nohou kopnouc k přistojícím rouhavě promluvil řka: „Musíme tento plot rozházeti, chceme-li zde tancovati.“ Mezi sprostým lidem neb nádeníky, kteří od toho nešlechtníka k vykonání toho oumyslu zlého do kostela byli uvedeni, nalezali se dva zámečníci od něho, aby s kladivami řišli, proti slušný záplatě zjednaní nevědíce o tom, co v kostele dělají budou. Kdž pak do kostela vešli a dveře kostelní po sobě zamkli, rozkázal ten bezbožný hofmistr zámečníkům vyšší mříží, která okolo hrobu svatého Jana Nepomuckého stála, odtrhnouti. To slyšíc jeden zámečník, jenž byl husita, směle na to odpověděl: „Pane, to já neudělám, neboť vím, že ten hrob předivný jest. Raději k mé práci domů se navrátím, nežli bych měl pro takový oučinek od Boha trestán býti.“ To dopověděv z kostela domů odešel.

Druhý pak zámečník náboženství Luterového v zemi Saské rozený k té mříží přistoupil, k ní se ochotně zatácel a v malé chvíli maje od jednoho přistojícího pomoc (neboť mu ji pomáhal sochořem vyvracovati) jednu stranu od ni vesele odtrhl. Hofmistr jsa již s tím dobře spokojen, nečekal, až by se byly druhé tři strany také odtrhly, ale překročiv druhou nižší mříží, která se dosavad při tom hrobu spatřuje, na hrob toho svatého muže Jana Nepomuckého rouhavě skočil, však sotva na něj dokonale došlapil, ven ihned z něho s takovým pohnutím vyhozen byl, jako by ho byli dva silní muži schválně i hněvivě vyhodili. Na zem hubou dolů padna bez obrany ležeti zůstal a strašlivě jako Škultetů švagr křičel aneb raději řval. Když se ho pak přistojící tázali, co by mu bylo a co by ho bolelo, nic jiného neodpovídal, jenom toto: „Ach, mý nohy, ach mý nohy hořejí!“ Po chvíli chtíc z země povstati bez obrany ihned zase padl a strašlivě vykřikl: „Již celý hořím! Ach, již všecken shořím! Zámečník pak, který jednu stranu mříže odtrhl, hned také s hofmistrem na zem padl a na ní leže celým se tělem

třásl, žádným však oudem vládnouti nemohl. Druzí přistojící strachem zmámení nevědice co činiti mají, ven z kostela vyběhli obávající se, aby podobnou pokoutou trestání nebyli.

Což když se rozkřičelo, houfně lidé k kostelu sv. Víta se sběhli, žádný však do něho vjíti nesměl, až posledně vojáci Fridricha krále smělejší do něho vešli a hofmistra ven vynesli, který neustále řval a jak proti Bohu, tak i vyvoleným jeho rouhavě křičel, někdy také, že od strašlivých oblud obklíčen jest, kteří ho rozsápati usylují, strašlivě vykřikoval. Posledně pak při západu slunce ústy stočenými a očima rozpálenými, nejináč než jako by z nich oheň vycházel, nešťastně svou duši vypustil a za ten nešlechtný oučinek náležitou mzdu vzal. Zámečník pak po některém čase když k sobě přišel a toho svého skutku želeje i Boha na sebe rozhněvaného zkroušeně odprošujíc předešlého zdraví, jistě skrz orodování sv. Jana Nepomuckého zase dosáhl. To všechno Arsenius kostela sv. Víta tehdejší děkan, tak, jak mu očití svědkové přednášeli, zaznamenal. Vysvědčuje to také všeckno katolické církve kardinál a legát apoštolský Karaffa, týž také Jan Adlsreitter z Tetenweizu, kanclíř a tejná rada maximiliána knížete a kurfiřta bavorského i jiní mnozí letopisův spisovatelové hodnověrní.^{“rrr”} (10.)

Beckovský se od odpovídajícího Pešinoва textu^{ss)} v některých věcech odlišuje a dopouští se i chybných sdělení, většinou kvůli nepromyšlenému spojení různých Pešinových zpráv či doplňování detailů, které starší prameny neznají. Je jasné, že Beckovského text není pramenné povahy, ale pro svěžest jeho jazykové stránky stojí za to být citován^{tt)}.

Odlišnosti mezi oběma texty jsou tyto: Pešina netvrdí, že by Scultet byl přítomen při obrazoborectví ve svatovítské katedrále už v první den. Co se týče začátku ikonoklasu, důraz klade na vůdčí roli purkrabího Pražského hradu Fr. Ernfrída z Berbisdorfu, „nejjedovatějšího bludaře“^{uu)}. Ve třetí den vše mělo podle Scultetova přání proběhnout tajně, a tak byl chrám uzamčen a s dílem se započalo ještě před jednou hodinou odpoledne, takže tou dobou „pan magistr“ Scultet, jak mu říkali, s některými dalšími objedval. I když mu donesli zprávu, co se stalo u hrobu sv. Víta, učinili tak „bez velkého křiku“. Ztrestaného Scultetova „příbuzného“ (nemusel to být nutně švagr) odnesli „do blízkého domu, který je teď metropolitního probošta, zadními dveřmi, v největší tichosti.“ Jeden z oněch dvou dalších účastníků útoku na svatovítský hrob, kteří o tom později podali zprávu, byl druh hradního správce vodovodu, kterého Pešina za mlada viděl. Co v této části k původnímu vyprávění přidal Beckovský, je zmínka o přímluvě sv. Víta. Stejně tak připojil na závěr následující epizody o trestání ničitelů hrobu sdělení, že to byla přímluva, která pomohla litujícímu útočnickovi (saskému zámečníkovi), aby opět nabyl zdraví. V této nepomucenské epizodě se podle Pešiny hofmistr královských pážat od „Berberstorffa“ dozvěděl, že v hrobě „je pohřben nějaký papeželec, kanovník tohoto chrámu, a katolíci to místo mají za svatosvaté a pevně věří, že kdo by se opovážil na ten hrob šlápnout, toho téhož dne stihne nějaká hanba a nebude moci uniknout trestu.“ Beckovský později píše, že za ničení tohoto hrobu byl nabízen tučný peníz. Přesto jeden zámečník, ač husita, tu práci dělat nechtěl a odešel „s nevolí“, jak oproti Beckovskému píše Pešina. Ten navíc sděluje, že se hofmistr, Angličan, vrhl na hrob, jako by už dosáhl vítězství započatého zločinu a se smíchem a spíláním katolíkům vskočil na posvátné místo přes nižší mříže. Když pak byli oba svatokrádežníci, hofmistr i zámečník zázrakem povaleni na zem, nikdo se k nim dlouho neodvažoval přistoupit. Na závěr pak Pešina o zámečníkovi píše, že bylo vidět, jak se citelně začíná zotavovat, takže už mohl opět na nohy, ač se mu chvěly, a mohl být za ruce bez potíže odveden. „Zda pak, pohnut tímto zázrakem, přistoupil ke katolickému náboženství (byť takový řemeslník jako větroplaš s oblibou nacházejí štěstí kdekoliv), není mi známo; že však byl napříště obezřetnější a o posvátných věcech katolíkům měl lepší mínění, o tom není pochyb.“

Pešina poté tvrdí, že se to všechno skutečně stalo před očima mnoha lidí, jak potvrzují Arseniovy věrně pořázené poznámky. A to jen ukazuje, „jak ceněn je onen blahoslavený mučedník u nebešťanů, a tím samým se dokládá, v jaké úctě a vážnosti je ono místo, tento svatý chrám, u Boha.“ (10.)

Aby posílil své vyprávění o ztrestání útočníků na hrob, cituje Pešina následně čtyři další autory, kteří o tom píší, totiž apoštolského nuncia Carafu (podle vydání z 1641, str. 104-105), Adlzreitera (vlastně Vervauxe), Balbínův Život, který sám autor, jak známo, 1671 v rukopise věnoval svatovítské kapitule, a nakonec příslušnou pasáž v Tannerově Životě P. Alberta Chanovského SI.^{vv)}

O něco později začíná vyprávět o událostech dne Narození Páně, 25. XII. 1619. Opět ponechme prostor Beckovskému: „Po takovém přijímání [kalvinistické Večeři, právě slavené v katedrále] král s královnou i s celým dvorem svým na palác z kostela když odšel, hofmistryně dvoru královny v témž kostele nějakou chvíli se pozdržela a pyšně procházela. I přijda k hrobu sv. Jana Nepomuckého přistojících se tázala: „To-li jest to místo (ukázala na ten hrob), na kterém tak velké neštěstí hofmistra pážat královských před dvouma dni potkalo?“ „Ovšem toť jest to místo,“ odpověděl jeden z přítomných. Což jak ta hofmistryně uslyšela, tak hanlivě to místo proklínati i tak těžce cti a svátosti toho Božího muže utrhati počala, až někteří lepšího svědomí přistojící nad takovými na ženskou osobu nepřislušejícími slovy horšiti se počali, nebo mezi jinými zlolajcnými slovy také tyto, které se sice stydím zde klásti, bezbožně opětovala [tj. opakovala] řkouc: „Nejlépe by se stalo, aby se ten čarodějník (míníc sv. Jana Nepomuckého) vykopal a na hranici skrze kata veřejně se upálil.“

Ale brzo také ta všeho studu prázdňá žena svou mzdu dosáhla, nebo nenadále tak silný se víchr strhl, že mnozí v velikém strachu jsouce postavení, každé okamžení očekávali, brzo-li všechno kostelní stavení na ně padne a je zasuje. Tomu pak neštěstí aby časně ujíti mohli, ven z kostela houfně běželi. Ta pak zlolajcná žena jak k dvěřům kostelním ze všech nejprvnější přistoupila, od průdkosti víchru ihned hubou do země poražená a

pozadu všechna obnažená, dlouhou chvíli ležeti zůstala. Služebnice její, ačkoliv k ní přistoupily a její tělo obnažené přikrýti chtěly, však toho dovésti nemohly, proto, že její všechny šaty od větru dopuštěním Božím nad hlavou zamotané byly. Posledně tak obnaženou z země, ačkoliv dosti těžce, pozdvíhly a přes celý plac až na královský palác vedly, na který jak uvedená byla, vítr se ihned utišil, šaty její také samy od sebe se rozvíjely a její tělo zase počestně přiodily. Král Fridrich dovědév se toho rozkázal následujícího dne, totiž na den sv. Štěpána, mučedlníka Božího, v kostele svatého Víta obě strany při velkém oltáři prknamy zabezditi, aby žádný více ani k hrobu sv. Víta ani k hrobu sv. Jana Nepomuckého přistoupiti nemohl.^{ww)} (12.)

Pešina se vyjadřuje trochu obsírněji a místy expresivněji. I on se děsí opakovaného rouhání hofmistryně („děsí se to brk napsat!“), neopomene zmínit detail, že zloajnici víchr odhalil svrchní i spodní prádlo, na závěr pak píše konkrétněji: „Tato věc nakonec pohnula falckraběte, aby k zamezení přístupu komukoliv do celého onoho ochozu, který je kolem presbytáře a hrobu sv. Víta, nařídil jej z obou stran, z jedné strany od chrámových vrat pod královskou oratoří, z druhé od kaple sv. Anny hned následující den, který je slavností prvomučedníka Štěpána, ohradit a uzavřít dřevy a prkny.“ (12.)

U Pešiny se vzápětí objevuje citát z Balbina o potrestání dalšího rouhače, který měl spadeno na hrob, totiž Václava Viléma z Roupova^{xx)} (11.). O tom bylo pojednáno výše. Beckovský tutéž epizodu vypravuje dříve než příběh o ztrestání hofmistryně.^{yy)}

Další vývoj událostí shrnuje Kramář: „S dovršením reformace chrámu ustala zázračná zjevení a teprve ve druhé polovině následujícího roku jako předzvěst nového obratu věci byla zaznamenána nová řada nyní dokonce se čteněji kupících zázračných předzvěstí. [...] tvoří [...] s prvou řadou jeden celek se stoupajícím crescendo [...] V prvé polovině roku 1620 jako by nastalo jakési uklidnění rozbouřených myslí a jen o Velikonocích, kdy Scultet, chtěje provokovati katolíky dal zvoniti o Velkém pátku, došlo k nemalému rozruchu, když svatovítské zvony, s velikou námahou prý uvedené v pohyb, zněly tak žalostně, že bylo raději upuštěno od dalšího zvonění. Teprve počínajíc 21. červnem byly zaznamenány nové úkazy, obdobné oněm z prosince, mající posílit skleslé, brzy však už doufající srdce katolíků. Tehdy byl opět slyšen v nočním čase zpěv jakoby kněží v chrámu. Sv. Vít a jiní svatí pohřbení v chrámě volali tak dle výkladu nebo záznamu legáta Caraffy o pomstu, k jejímuž naplnění došlo do roka na Staroměstském náměstí.^{zz)} Dne 12. září byla jevištěm podivuhodného zjevu opět Bílá hora. Od západu vyvstalo nad ní světlo na způsob oblouku, který se po jednohodinovém prodlení sunul, vysílaje jiskry k Sv. Vítu, nad ním jednou zakroužil a zvolna se rozptýlil. Zároveň vzplanula kostelní okna jasnou září. Jiní svědci, rolníci z okolí Bílé hory, pozorovali po celé planině až ku Hvězdě množství světel připomínajících ohňů vojenského tábora. Ta jiskřivá světélka se pak spojila v jedno, zvedla do výše a postupně zmizela.^{aaa)} Hned druhého dne 13. listopadu [správně září] bylo opět pozorováno světlo v chrámě a slyšen eucharistický hymnus sv. Ambrože a sv. Augustina, jakož i silně hrající varhany. Bylo shledáno později, že toho dne se radil bavorský vévoda Maxmilián s císařskými a rozhodl se táhnout co nejdříve do Čech.^{bbb)} A toto světlo a zpěv, případně hra varhan, se opakovaly po celý týden. Tak tomu bylo i 20. září, co přimělo samého krále k návštěvě chrámu. Zmíněné úkazy při jeho vstupu zmizely, ale místo toho bylo slyšet jakoby šepot a tiché kroky v okolí kaple sv. Václava. A hned nato se ozval třeskot a hřmot a divý víchr krajně vyděsil utíkajícího krále.^{ccc)-ddd)}

Pešina pak dospívá k závěrečným sdělením o pohnuté době Fridricha Falckého: „Zatím bylo ticho v chrámu sv. Víta a nic zázračného nebylo vidět ani slyšet po více než tři týdny, dokud se opět po dni 21. října, který je zasvěcen svaté Voršile a její družině jedenácti tisíc panen mučednic, a sice v pražském kostele a po celé diecézi dvojným ritem, celý chrám nerozzářil velikou září a nebylo slyšet zpěvy prosebníků procházejících jednou a podruhé ochozem chrámu tím způsobem, jako jsme nahoře řekli, že mají ve zvyku chodit prosebným průvodem kanovníci v postní době. Arsenius a s ním nemálo dalších soudilo, že to byly modlitby svěťce a jejích družek, které žádaly Boha pomstu a zasloužený trest pro kalvinisty kvůli svým relikviím, které byly nedávno pohaněny a spolu s oltářem sv. Cyrila a Metoděje násilím poničeny, rozházeny a pošlapány. Já dodávám, že to byly hlasy také dalších nebešťanů, především sv. patronů Království prosících za záchranu slavného bavorského vévody Maxmiliána jakožto nejráznějšího a nejpohotovějšího osvoboditele tehdy utlačovaného katolického náboženství a jeho původního vykonávání obnovitele naprosto hodného věčné chvály, který se té samé noci dostal do svrchovaného nebezpečí [...]“^{eee)} A o něco dále pokračuje: „Krátko nato dne 8. listopadu zvláštním Božím zásahem následovalo ono slavné vítězství u pražských hradeb na Bílé hoře, kterým byla náboženská otázka skvěle vyřešena a kterému v noci v chrámu svatého Víta jako nějaká předzvěst předcházela tento úkaz. Když totiž po jedenácté hodině noční chrám opět zazářil ohromným světlem, takže se věřilo, že uvnitř všechno hoří, přivedla ta věc vojáky, kteří drželi stráž u brány otočené k jihu, aby skrze otvor těch samých dveří, který před několika dny s námahou zvětšili, nahlédli dovnitř a zjistili, co se tam děje. A spatřili nejprve tři muže, jednoho v královském rouchu a vznešenějšího nad lidské vzezření, nesoucího na hlavě korunu skvoucí se všude zlatem a drahým kamením a v levé ruce žezlo, druhého jakéhosi starce v dlouhém taláru a svrchu oděného kněžskou superpelicí, jak říkají, a štólou, držícího v levici knihu, třetího mladíka překrásné tváře, podobného více andělovi než člověku, oblečeného v nachový vojenský plášť, jak stojí uprostřed chrámu naproti dveřím u schodů, kudy se vystupuje k hlavnímu oltáři. A krátce nato další tři, jednoho také oděného na královský způsob, ale s menší korunou, druhého v biskupském rouchu, třetího celého v brnění, držícího pravíci kopí velmi dlouhé a nahoře zářící jakoby slunečním paprskem, jak přistupují k prvním třem, společně postávají a jako by se radili nad

současným stavem věcí a vzájemně hovořili. Bylo jich pět, tři vojáci a kdosi jmenem Jan z Blumensteinu se sluhou, který tudý náhodou procházel za nočního času, kdo toto vidění spatřili. Okamžitě je popadl takový úděs, že žádným způsobem nemohli vyčkávat, jak věc dopadne, nýbrž jak se obvykle stává těm, kdo jsou velmi vyděšeni, rozprchlí se, kdo kam mohl. Věří se, že to byli duchové svatých, kteří v tomto kostele zbožně odpočívají, osobu sv. Václava, který představoval muže v brnění (jak se totiž často maluje), sv. Vojtěcha jako biskupa, sv. Víta jako mladíka oděného do purpuru, sv. Zikmunda jako krále a bl. Jana Nepomuckého jako kněze oděného superpelicí a štólou. A jelikož dva se ukázali v královské hodnosti, jeden z nich byl považován za Karla IV., který byl tamtéž slavně pochován a Bohem byl oslaven nemálo zázraky, jakož i zjeveními, za života, po smrti pak dlouhodobou neporušeností svého těla, svrchovaný kdysi milovník církve a veliký dobrodinec všech.“^{fff)}

Pešina se k událostem v pražském dómu za doby Fridricha Falckého vrátil ještě 1677 v historické publikaci *Mars Moravicus*, kde krátce sdělil, že staré i nové příklady potvrzují, že kdo urážlivě pošlape hrob, neujde trestu. Některé takové příklady uvedl v *Phosphoru*, ale zde nechává zaznít, jak věc shrnul Carafa (dle vydání z 1641).^{ggg)} Z Pešiny téhož roku čerpal jezuita Johannes Bisselius v dramaticky pojaté knize o expedici bavorského vévody Maxmiliána do Čech a jeho vítězství v „pražské bitvě“ 1620. Do knihy pojal procházku Prahou s rozmanitými exkurzi do české historie. Jeho líčení osudů dvou Janů, Johánka a Nepomuckého, patří k nejkrásnějším plodům barokní svatojánské legendy. Nechybí v něm stručné vyprávění o několika lidech, hlavně kalvících, kteří „minulého roku“ (1619) projeví nedůvěru ke zprávám, že zneuctění hrobu bývá trestáno. Sami pak na sobě zakusili pravdivost takových zvěstí^{hhh)} **(10.-12.)**.

V době před vydáním Balbínova svatojánského „životopisu“ bollandisty padla zmínka o ztrestání kalvinců za napadení hrobu ještě v knize *Thesaurus sacer* (1673), v níž je tato událost vrocena do 1620.ⁱⁱⁱ⁾ Stručně se o odstranění mříže obklopující hrob zmínil rovněž literát a hudebník Václav František Kozmánek († 1679) ve svém rukopisném pojednání o zimním králi, které sestavil ze zápisků svého otce, čáslavského měšťana Daniela Kocmánka, a z Kapihorského *Historie kláštera sedleckého* (1630).ⁱⁱⁱ⁾ Je-li řeč o rukopisných pramenech, pak nutno připomenout ještě jeden manuskript, kroniku františkánského řádu kdysi chovanou v provinčním archivu v Praze. Píše se v ní (latinsky, na str. 364) o událostech 1619: „V Praze se stal také jiný zázrak. Jakýsi bludař, když mnoho bezprávných a rouhavých slov vychrtil proti blahoslaveného mučedníku Janu z Nepomuku, slavnému zázraky a v kostele svatého Víta pohřbenému, a když na znamení potupy chtěl kámen jeho hrobu vyzdvihnout, kámen spadlý z jeho rukou mu zlámal obě nohy, a tak si zlotřilý bludař odpykal trest za svou pošetilost.“ Objevitel tohoto zápisu františkán Klement Minařík tvrdil, že jde o autentické svědectví z 1619. Je však pravděpodobnější, že byl příběh zapsán s jistým časovým odstupem. Jeví se jako kompilát z více textů se svéráznou interpretací (náhrobním kamenem bylo hnuto až 1719)^{kkk)} **(10.)**.

Také Dlouhoveský se k nepomucenské tematice po letech vrátil. Ve stručné svatojánské knížce *Skrytý poklad* (1680) připomněl události kolem hrobu 1619 (na základě Bilgerova *Německého pravdomluvc* z 1630, str. 89) a později uvedl, že se SJN ukázal kacírům, kteří zplundrovali katedrálu, a ti se kvůli tomu zjevení na smrt vyděšili^{lll)} **(13.)**.

Od 1680 se již zprávy o ztrestání hanobitelů hrobu za stavovského povstání stávají nedílnou součástí nepomucenské literatury.^{mmmm)} Samostatně vydané překlady Balbínovy svatojánské legendy do češtiny (1684) a němčiny (1686) původní jezuitův text v pasáži o plundrování pražského dómu doplňujíⁿⁿⁿ⁾ o překlad relevantních úryvků z Pešiny **(10. a 12. sestavených dohromady)**,^{ooo)} snad pod vlivem bollandistických poznámek v *Acta Sanctorum* (1680). Toho se pak přidrží všechna další vydání těchto dvou jazykových verzí Balbínova jánského *Života*.

Sledované téma poskytovalo podněty pro protireformační náboj nepomucenské úcty, který však nebyl v Nepomukově odkazu považován za nejdůležitější. Světec Jan jako mstitel opovážlivých jinověrců, „kladivo na heretiky“, byl akcentován ve starší fázi vývoje nepomucenského kultu, když byla rekatolizace v českých zemích zvláště aktuální a konfesionalizace Evropy se v kontextu středoevropských zemí držela v popředí zájmu. Katolíci přitom pomyslné vítězství SJN nad heretiky v době Zimního krále nechápali pouze jako podnět ke své vlastní radosti, že se v tomto případě projevila „správnost“ jejich interpretace křesťanství (v otázce úcty svatých apod.). Uvědomovali si také, že jejich příklon ke SJN a věrnost jeho památce navzdory příkořím vrcholícím 1618-20, se staly mezi jinověrci známými, takže tito věděli, že katolíci JN považují za blahoslaveného, že ho ctí jako světce a mučedníka a jeho hrob považují za hrob posvátný.^{ppp)}

Závěrečné shrnutí pohnutých událostí v praž. katedrále v dobách před nástupem rekatolizace a nastolením obnoveného zřízení zemského v českých zemích shrnul svatovítský kanovník Makarius z Merfelic 1687 v souvislosti se SJN takto: „V Praze se často zázračně z jeho hrobu [tj. SJN] vytušila znamení budoucího stavu Čech a byly tam pozorovány podivuhodné věci. [...] [JN] byl také bezesporu spatřen mezi ostatními sv. patrony Čech v procesí, jak chodí kolem, modlí se, běduje a zpívá. A tak je nyní Bůh Pán opravdu podivuhodný ve svém svatém Janu Nepomuckém, Vítovi, Václavovi, Vojtěchovi, Zikmundovi atd., když jejich slavné hroby, On, Bůh Hospodin, tak zázračně uchránil poničení a jejich nepřátele zničil.“^{qqq)}

Děni u hrobu 1619-20 se stalo předmětem zájmu obou beatifikačních procesů i procesu kanonizačního. V 1. beatifikačním procesu byly události u hrobu rozděleny do čtyř oblastí **(11., 10., 13., 12.)**.^{rrr)} Potrestání hanobitelů

byl věnován článek 11, otázka 38. Z odpovědi na tento dotaz stojí citovat jako příklad výrok Petra Mikuláše Straky rytíře z Nedabylic, císařsko-královského rady, místodržícího a nejvyššího písaře království Českého: „Já si onen vpád falckraběte nepamatuji, ale slyšel jsem o něm vyprávět od starších a předků, a hlavně od hraběte Bernarda z Martinitz, který tehdy již žil a byl ve věku kolem 15 let [omyl, správně cca 5 let], poté zasloužil nejvyšší purkrabí, syn jednoho ze shozených královských místodržících. A ten si pamatoval a vyprávěl nám to, co se v oné době přihodilo u hrobu sv. Jana Nepomuckého.“^{sss})

V 2. beatifikačním procesu se témuž tématu věnovala otázka 53.^{ttt}) V kanonizačním procesu se ztrestání útočnicků na hrob při obrazoborectví v pražské katedrále za Fridricha Falckého stalo předmětem několika článků a otázek a dostalo se (**konkrétně pouze 10.**) mezi deset „znamení neboli zázraků“, jimiž byla potvrzena pravdivost mučednictví. V tomto seznamu deseti událostí zaujalo první místo v pořadí, nebylo však za skutečný zázrak prohlášeno.^{uuu})

a) L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998 (úvod na pag. 11-25, ediční poznámka 26-27, Kramářův text s poznámkami 29-102 a přílohy 103-138) – b) L t., 51 – c) L t., 12-13 – d) R č. dopis „kapitoly kostela pražského“ určený nejvyššímu purkrabí praž. a nejvyšším úředníkům a soudcům zemským, 23 XII. 1619 ← L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 362 – TÝŽ 1673b, 248 – KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 109-110 – e) L *Extract eines Schreibens* 1620, 1 – f) R nedat. n. zpráva Jakuba Hübela († 5. V. 1625) ← L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 119 – **pozn.:** Hübel zprávu napsal asi někdy do 1622, kdy ho v úřadu vystřídal Jiljí Fux (L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 94, pozn. 77) – g) L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 43-44 – h) L t., 47 – i) L t., 45-46 – j) L t., 103 – k) L t., 46-47 – l) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 648-649, 664-665, 669 – m) L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 70 (pozn. 1) – n) L *Extract eines Schreibens* 1620 – o) L *Greuel der Verwüstung* 1620 ← L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 121-126 – **pozn.:** Kramářova domněnka, že by autorem dopisu z 20. I. 1620 byl slavatovský úředník Jiří Augustin Schwind, se nejspíš nezakládá na skutečnosti (informace v KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 116 nutno interpretovat tak, že Schwind napsal spis o pražské hromadné popravě 21. VI. 1621, *Prager Execution*, nikoliv *Extract eines Schreibens*) – p) L *Extract eines schreibens* 1620, 1, 5 – *Greuel der Verwüstung* 1620 ← L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 121, 123 – q) L *Reformation* 1621, 1, 5-6 – r) L *Actorum Bohemicorum dritte Teil* 1621, fol. H ij^v – s) L MALINGRE 1623, 266 – t) L KAPIHORSKÝ 1630, 104, 105 – u) L CARAFA 1630, 86 – v) L CARAFA 1639, 87 – TÝŽ 1641, 104-105 – w) L BILGER 1630, 107-108 (dřevěný reliéf zachycuje ztrestání hanobitele hrobu zpovědníka Jana, jehož život je krátce nastíněn dle Dubravia) – x) L t., 108-109 – y) L FERUS 1641, fol. G 2^v – z) L TANNER 1660, 18 – aa) L TANNER 1680a, 13-14 ← TANNER/VAŠICA 1932, 26-27 (citát pochází z této edice) – bb) L ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1663, 80 – ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710, první dílo, třetí část, sl. 77 – cc) L NÁDASI 1664, 188-189 – dd) L KRUGER 1669, 9 – ee) R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 46 – ff) R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 48 (hlasy vycházející z hrobu) – gg) L *Acta Sanctorum* 1680, 676 (kap. IV, č. 26-27) ← BALBÍN/SAUER 1914, 68-72 (kap. IV, odtud cit.) – **pozn.:** v autorizované verzi *Života* jde o pasáž v BALBÍN 1682, 109-110 (kap. VII) – hh) L BALBÍN 1682, 108-109 (kap. VII) – TÝŽ 1684b, 59-61 (odtud cit.) – ii) L *Acta Sanctorum* 1680, 676 (kap. IV, č. 25) – jj) R nedat. přepis nedatovaného n. svěd. Jana Zdeňka hr. Wratislava z Mitrovic, s úvodním l. popisem (NA, ČDK, kn. 119, pag. 324-325) – **pozn.:** Berghauer viděl 1712 na vlastní oči originál Wratislavova písemného svěd. v archivu metr. kapituly (L BERGHAEUER 1761, 181) – kk) L *Acta Sanctorum* 1680, 678-680 (pozn. d-f ke IV. kap.) – ll) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 347 – TÝŽ 1673b, 233 – **pozn.:** Kapitula byla spolu s katedrálními služebníky nižšího řádu vypovězena z Praž. hradu 18. X. 1619, kdy v katedrále ustaly pravidelné katolické bohoslužby (PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 635) – mm) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 635-638 – nn) L t., 639-641 – oo) L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 29-30 – pp) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 350-355 – TÝŽ 1673b, 236-241 → KAPIHORSKÝ 1630, 104-106 – qq) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 644 – rr) L BECKOVSKÝ 1697, 583-591 – ss) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 645-649 – **pozn.:** bollandisté citují z t. Pešinova vyprávění pasáž o ničení hrobu, tj. pag. 646-648, v pozn. e ke IV. kap. Balbínova *Života* (L *Acta Sanctorum*, 678) – tt) srov. L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 95 (pozn. 88) – uu) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 641 – vv) L t., 649-654 – ww) L BECKOVSKÝ 1697, 598-600 → PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 655-656 ← *Acta Sanctorum* 1680, 679 (pozn. e ke IV. kap.) – xx) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 656-657 – yy) L BECKOVSKÝ 1697, 591-593 – zz) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 658 – aaa) L t., 659-660 – bbb) L t., 660-661 – ccc) L t., 663-664 – ddd) L KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998, 30 – eee) L PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, 667 – fff) L t. 668-669 ← *Acta Sanctorum* 1680, 679-680 (pozn. f ke IV. kap.) – Beckovský 1751, 630-632 – ggg) L PEŠINA Z ČECHORODU 1677, 437-438 – hhh) L BISSELIUS 1677, 446-448 – iii) L *Thesaurus sacer* 1673, 138 – **pozn.:** z t. r. pochází velmi stručná a neurčitá zmínka o ztrestání odpůrců hrobu za Fridricha Falckého ve Weingartenově pojednání o panovnících z Domu rakouského: L Z WEINGARTENU 1673, 221 – jjj) L PODLAHA 1896, 184 – kkk) L MINAŘIK 1925 – PODLAHA/ŠITTLER 1903, 107 – ll) L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 (s. p.) – mmm) **ze starší L:** BAGATTA 1680b, 296 (vychází z Pešiny) – MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 43-44, 45-49 – TÝŽ 1687, 82, 97-99, 101 (Bůh je podivuhodný ve svých svatých, i ve SJN, když jejich hroby v katedrále tak zázračně uchránil před nepřáteli) – z další L: HAIN 1722a, 20-22 – TÝŽ 1722b, 20-22 – BERGHAEUER 1761, (kap. III, § III), 178-179 (10., dat. 1618!), 179-181 (11., dat. 1619), 181 (12.) – nnn) L BALBÍN 1684b, 64-73 – BALBÍN, BAČINA 1686, 77-86 – ooo) Pešinovo vyprávění o události 10. je v č. překladu Balbína doplněno na pag. 64-71 a v n. překladu na pag. 77-83, zatímco vyprávění o epizodě 12. je v č. překladu Balbína uvedeno na pag. 71-73 a v n. překladu na pag. 83-86 – ppp) R *Fama publica* 1701, pag. 556-557 (č. 14) – qq) L MAKARIUS Z MERFELIC 1687, 100-101 – rrr) L *Acta utriusque processus* 1721, 1. beatifikační proces, seznam divů a zázraků, potrestání Václava Viléma z Roupova (první *Summarium*, č. 23, II, pag. 134), potrestání hanobitelů hrobu, kteří od něj 1619 chtěli odstranit mříže (t., III, pag. 135), zjevení SJN s dalším sv. ochránci Českého království v noci před bělohorským vítězstvím 1620 (t., IV, pag. 135) a konečně potrestání hofmystrině choti Fridricha Falckého (t., V, pag. 136) – sss) R l. výpověď Petra Mikuláše

Straky ryt. z Nedabylic v 1. beatifikačním procesu, 13. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 17^{r-v}) – **ttt**) L Acta utriusque processus 1721, 357-361 (druhé *Summarium*, č. 11) – **uuu**) L Sacra rituum congregatione 1727, první text, 27-29 („Primum signum, sive miraculum divinae ultionis in violatores sepulcri b. Joannis“), druhý text, 170-184 (*Summarium*, č. 35, průzkum případu hanobení hrobu 1619 provedený v rámci kanonizačního procesu)

14. Pražská katedrála (Č, Pr), 20. léta 17. století

Lukáš Kalivoda, původem z vacovské farnosti, se jako svědek zúčastnil 1. beatifikačního procesu. Vypovídal 10. a 11. XII. 1715. Tehdy mu bylo přes devadesát let a byl nejstarším obyvatelem Pražského hradu, kde žil na odpočinku po řadě let strávených na Hradě ve třech zaměstnáních. Nejprve osm let sloužil svatovítskému proboštovi Janu Františku Raschovi z Aschenfeldu, až do jeho smrti 1666, dále byl šest let hradním strážným a následně třicet čtyři let zvoníkem při hlavním kostele sv. Víta. Ve své odpovědi k 11. článku se vyjádřil ke dřevorezbě znázorňující poškození hrobu při kalvínské „očistě“ pražské katedrály 1619 (→ A.1, Praha II. 5/): „[...] a to řezbářské dílo očitě jsem viděl a povídali starší, že by to dílo byl vyhotovil svou rukou jeden mlynář, který hrdla odsouzen byl a lhůty žádal a dosáhl na půl léta, protože připovídal, že něco na památku do kostela hlavního svatého Víta udělá. Na to tu řezbu způsobil, jak posavad všem před očima jest. Pro kteréžto kunštovné dílo milost zachování hrdla a života dosáhl. Kterýžto mlynář také stolicí královskou po straně evangelium a arcibiskupskou po straně epištoly vyhotovil a ukazuje se na oko, že jest jedna ruka.“

Svatojánský historik Berghauer zaznamenal jinou verzi této tradice. Když jako student obojího práva a kaplan a „commensalis“ (spolustolovník) svatovítského děkana Pavla Axlara dlel 1707 v Praze, vyprávěl mu starší kaplan metropolitního kostela Eliáš Schrötter, že zmíněnou dřevorezbu vytvořil na základě slibu jistý povstalec, který se připojil k rebelii Fridricha Falckého proti právoplatnému habsburskému panovníkovi, jako takový byl odsouzen k popravě, ale nakonec mu byl darován život.

R č. výpověď Lukáše Kalivody v 1. beatifikačním procesu, 11. XII. 1715 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 15^r, čl. 11) – L BERGHAUER 1761, 118

15. Nepomuk (Č, Pr), cca 1640 a 1641

Bartoloměj Kadamer, narozený ve Francích ve vsi „Weichtingu“, kterého jeho otec, voják, někdy před 1632 zanechal v Nepomuku u jednoho svého krajana, sedláře, přešel po roce do služby k nepomuckému děkanovi Kašparu Petrovi Drauškoviovi. U něho zůstal až do jeho smrti (1658) přes dvacet šest let. Po mnoha dalších letech se stal jedním ze svědků, kteří v V. 1699 vypovídali na nepomuckém děkanství v kauze. Tehdy, 11. V. 1699, sdělil na desátou otázku mj. následující: „A dobře taky pamatuji a sám jsem slyšel, když jeden rytmistr od regimentu Walterovského se 300 vojáky v noci v lese Borku nedaleko od města Nepomuka stál a do města v noci padnouti a vyplundrovati chtěli, když to sousedé zvěděli, k svatému Janu prosbami se utekli a prosili, aby svatý Jan je chrániti ráčil. Na to na zvon uhoditi dali, aby lidé pospolu zůstali. To jak učinili, ihned na vojáky takový strach přišel, že hned pryč odjeli, což potom někdy rytmistr sám přijedouc do Nepomuka, panu děkanovi povídal a přidal: „Pane děkane, musíte tu míti nějakýho dobrýho patrona, kterej nás tak zastráší, že jsme byli jako zděšení a pryč hned jeti museli.“ Já jsem při tom byl, když to povídal, a na svý uši slyšel. Bylo mně asi 20 let tenkrát.“

Jelikož byl Kadamer narozen 1620, k události došlo nejspíš 1640, během třicetileté války. Nepochybně se k této události vztahuje závěr „slibu nepomuckých měšťanů“ v rámci knihy *Fama posthuma Ioannis Nepomuceni* z 1641, kde se (v latině) píše, že nepomucká mládež, lid, osadníci, obyvatelé a měšťané se zavázali u Boha, že budou navždy ctít JN, jelikož zakusili jeho pomoc „před lupiči v tomto čase válek“.

Ještě v 1. beatifikačním procesu dne 17. I. 1716 totéž dosvědčil osmdesátiletý nepomucký měšťan Pavel Otčenášek, když vyprávěl o úctě svého otce a jiných nepomuckých měšťanů, že „také tu důvěrnost měli, že v čas vojny švédské, když okolní místa od vojska švédského loupěny a lidé sužovaní byli, měšťys Nepomuku nic protivného se nestalo.“

Snad se k vyprávěné epizodě váže dobový doklad vztahující se k 1639 a publikovaný Alexandrem Berndorfem: „Téhož léta ku konci podzimu přitáhl na poručení císařské se svou armádou od Rýna a Niderlandu generál Piccolomini se 16 000 vojáky, táhl přes Norimberk a protáhl zemí bavorskou do Čech a do Sušice, kde měl svůj stan. Též 8. regiment od Prahy do Plzeňska přitáhl a poblíže Zelené Hory se postavil.“ I Karel Baroch potvrzuje, že 1639 prošel Nepomukem Piccolomini, nadto doplňuje, že ještě téhož roku městečko poplenili Italové a že zde ležel generál Bread. Navíc přidává, že 1641 obsadilo po dobytí Plzně celé jihozápadní Čechy francouzské a bavorské vojsko a že Plánici tehdy dobyl švédský generál Banner a že Švédové jezdili za spíží i na Nepomucko.

Ještě 1641 došlo v Nepomuku ke vpádu Švédů, na který poukazoval pomník zmrtvýchvstalého Krista v nepomuckém děkanském kostele sv. Jakuba Většího, jehož nápis zaznamenal Berghauer: *Memoriae singularis providentiae divinae in incursu Suecorum An. 1641. suae, suorúmque liberationi Carolus Clemens Crudimensis hoc tempore Primas Reipubl. Nepomucensis fieri fecit Annó superiori*. Dle tohoto svědectví vděčil nepomucký primátor Karel Klement Chrudimský Boží prozřetelnosti za záchranu sebe a svých blízkých v době švédského vpádu 1641 a na památku této události dal téhož roku vytvořit tento pomník. Zde se však žádná zmínka o SJN nečiní.

R č. a l. výpovědi 5 svědků učiněné při šetření na nepom. děkanství 9.-11. V. 1699 (→ C.1, Nepomuk **2c/ b**), Kadamerova 10. odpověď – L Fama posthuma Ioannis Nepomuceni 1641, závěr části „Votum civium Nepomucensium“ – R č. výpověď Pavla Otčenáška, měštěnína městyse Nepomuka, v l. beatifikačním procesu, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, čl. 8, otázka 27, fol. 56^v) ← L Acta utriusque processus 1721, 100 (první *Summarium*, č. 15, § 9) – BERGHAUER 1736, 44 – BERNDORF 1992, 27 – BAROCH 1992 II, 100-101

16. Pražská katedrála (Č, Pr), mezi 1641 a cca 1668

Dlouhoveský v rukopisném pojednání o BJN (cca 1668) zaznamenal příběh dvou potrestaných zlodějů, kteří vztáhli ruku na sošku zdobící tzv. *Jeruzalémský* či *Milánský svícen* na hrobě (→ A.1, Praha II. 3d/). Od něj vyprávění převzal Balbín, Makarius z Merfelic a další autoři. V českém dobovém překladu Balbínova *Života BJN* je událost popsána takto: „Ten [svícen] za naší paměti okrášlil nejjasnější arcikníže Leopold, Ferdinanda Třetího císaře bratr, a rytiny všech svatých patronův českých (mezi nimiž se blahoslavený Jan spatřuje), jednoho každého v osobě své, od důmyslných řemeslníkův způsobné, jako v nějaké koruně vůkol postaviti dal z nápodobného kovu [v jiných textech je uvedeno „z mosazi“]. Na takovou věc když někteří opovážliví lidé patřili, mněje zlato býti [tj. domnívajíce se, že je to zlato], [přemožení chtivostí] strhli obraz [tj. sochu] blahoslaveného Jana, který se zdál krašší [tj. krásnější]. Ale velikou jim starost ta svatokrádež zavalila, nebo dnem, nocí pokoje neměli, takž ani spáti ani odpočívati nelze bylo. Tím tehdy trápičem donucení, který je vnitř zžíral, navrátili obraz, před hrobem na kolena padli, k svatě zpovědi chvátili a svatokrádeže oučinek knězi náležitě vyjevili.“

Dlouhoveský původně tvrdil, že zloději, donuceni „těžkým červem svědomí“, přinesli svatojánskou sochu zpět a čin vyznali na mučidlech, Balbín však i Makarius již píše o vyznání „u posvátného tribunálu pokání“.

R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 48 – *Acta Sanctorum* 1680, 677 (kap. IV, č. 30) – BALBÍN 1682, 112 (kap. VII) – TÝŽ 1684b, 84-85 (kap. VII) (cit.) – BALBÍN, BAČINA 1686, 96-97 (kap. VII) – MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 41-42

17. Praha, hrob v katedrále a Staroměstské náměstí (Č, Pr), do 1643

Jiří Kruger 1669 sděluje, že se v rukopisech svého spolubratra Albrechta Chanovského († 16. V. 1643) našel zápis o jistém muži z rytířského rodu, který se z různých stran dozvěděl o starobylé pověsti, že kdo opovážlivě šlápne na hrob, neunikne trestu. Lehkomyslně prostrčil nohu menšími mřížemi, obklopujícími hrob, a šlápl na starobylý náhrobní kámen. V ten samý den, kdy se dopustil přečinu, vyrazil ve skvělém odění na koni do pražských ulic a s nadávkami jimi projížděl. Na náměstí uprostřed Starého Města spadl do nějaké díry a hodně se zašpinil, čemuž se přihlížející divili a on bolestně pocítil zahanbení. Po Krugerovi epizodu vyprávěl Jan Jakub z Weingartenu (1673) a po něm Gottfried Ferdinand Buckisch (1685).

L KRUGER 1669, 8-9 – Z WEINGARTENU 1673, 221 – BUCKISCH 1685, 44

18. Pražský most (Č, Pr), 1646

Šlechtic Matyáš Gottfried Wunschwitz (později uvedený do českého rytířského a následně baronského stavu) byl již ve svém mládí oddán SJN. Poté, co mu zemřeli oba rodiče a on zůstal jediným mužským potomkem rodu, učinil ve svých čtrnácti letech, 1646, na Pražském mostě slib, že pokud mu Bůh dopřeje dožít se dospělosti, chce svatému JN na tomtéž místě jakožto místě světcova mučednictví postavit pomník, a to konkrétněji na místě, kde při častém přecházení nacházel vyškrábaný křížek. Na přímiluvu se šlechtic dožil dospělosti, navíc se šťastně oženil, narodilo se mu pět dětí, vzkvétal i jeho majetek, společenský život i kariéra v císařských službách. Někdy kolem 1680 se dostal do nebezpečného soudního procesu, v němž by mohl přijít o 200.000 zlatých. Tehdy svůj slib, postavit sochu na Pražském mostě, obnovil a pomocí soud vyhrál (→ níže 40). Slib s velikou štedrostí do 1683 vyplnil (→ A.1, Praha VI. úvod, 1-5/).

1715 je o původu pražské mostecké sochy doložena pověst, že byla postavena na místě, kde byl BJN shozen do Vltavy, a že na tomto místě Wunschwitz ještě jako chudý student častěji spatřil BJN a slíbil mu, že pokud dojde lepšího štěstí – což se i stalo – chtěl by po sobě zanechat takovou památku, tj. vztyčený pomník na mostě.

R Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) (pověst o tom, že socha stojí na místě svržení z m., a že na tom místě „Munschwitz“ častěji spatřil BJN a slíbil mu, že pokud se dožije bohatšího štěstí, postaví mu zde tento pomník) – L BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (v úvodním věnování Gottfriedu Danieli svob. p. von Wunschwitz aut. do podrobností popisuje úctu, kterou rod Wunschwitzů prokazuje od 1646 svatému JN, kterého již tehdy vroucně ctil člen rodu Matthias Gottfried (otec Gottfrieda Daniela), jenž se svěřil do světcovy ochrany a na *Praž. m.* učinil slib, že pokud bude Bohem doveden do dospělosti, dá na tomtéž mostě postavit sochu na památku světcova svržení právě z tohoto místa – Bůh na přímiluvu splnil Matthiasi Gottfriedovi jeho prosbu a zachoval jej do dospělého věku, načež řečený šlechtic svůj slib splnil a sochu na *Praž. m.* postavil) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, s. p. (hned na počátku je sděleno, že Matthias Gottfried Wunschwitz si 1646 vyvolil SJN za rodového patrona a jako mladík ve studijních letech a poslední svého prastarého rodu učinil slib, že pokud mu zmíněný světec vyprosí život a štěstí, že mu na Pražském mostě postaví pomník, a to v místě, kde při častém přecházení nacházel vyrytý křížek) – BERGHAUER 1761, 134 (překlad nedat. n. dopisu Johanna Antona Kajetana bar. von Wunschwitz do latiny, v němž zmíněný šlechtic Berghauerovi sděluje, že jeho děd, Matthias Gottfried Wunschwitz, 1646 učinil slib, že pokud mu Bůh dopřeje dožít se dospělosti, chce sv. Janu Nepomuckému na *Praž. m.* postavit pomník – tento slib obnovil v závažném soudním procesu cca 1680 a do 1683 splnil)

19. Nepomuk (Č, Pr), 1649

Podle Dlouhoveského a Balbína všichni lidé, kteří se v čas poslední těžce doléhající morové rány v Nepomuku svěřili do ochrany, byli před touto zhoubnou chorobou uchráněni. Balbín dodává, že se tak stalo 1649. Místní tradice v Nepomuku však o takové pomoci nic nevěděla, nutno tedy toto sdělení přičíst Dlouhoveského fantazii. Balbín sdělení převzal v účtě k Dlouhoveského autoritě.

R DLOUHOVĚSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 48 – L *Acta Sanctorum* 1680, 674 (kap. III, č. 20) – BALBÍN 1682, 106 (kap. VI) (Nepomuk uchráněn 1649 orodováním od moru) – R l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety, 26. X. 1697 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 206) (v Nepomuku se nenacházejí ti, kteří by se za moru, jenž sužoval Čechy 1649, v tomtéž městečku svěřili blahoslavenému JN a byli zachráněni) – informaci o záchraně Nepomuku před morem 1649 se objevuje v dalších tištěných textech, mj.: MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 53 – TÝŽ 1687, 96 – HAIN 1722a, 51 – TÝŽ 1722b, 51 (nezřetelně naznačeno) – VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 169 (bez přesné dat.) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 111 (69. zázrak, „V morové ráně“)

20. Praha, hrob v katedrále a Pražský most (Č, Pr), do 1660

Nepomucký rodák Václav Knia, který přišel asi 1665 do Klatov studovat na jezuitském gymnáziu, vzpomněl na tuto dobu 8. I. 1716 ve své výpovědi v 1. beatifikačním procesu. K 19. čl., 65. otázce uvedl, že jemu i spolužákům během studií vyprávěl profesor gramatiky, jezuitský magistr František Kuneš (působil v Klatovech jako profesor nejvyšší gramatické třídy 1668), jak byl v chlapeckém věku potrestán, když ze zvědavosti neuctivě šlápl na hrob. Knia o tom vyprávěl takto: „Vzpomínám si však, že můj profesor v Klatovech v gramatice, magistr František Kuneš Tovaryšstva Ježíšova, nám žákům podal příklad o své vlastní osobě. Neboť když byl na nižších školách, také od svého magistra a profesora slyšel vyprávět, že kdokoliv si dovolí opovržlivě zneuctit hrob tohoto světce [JN], pocítí a zakusí zahanbení. Na to chtěl sám magistr Kuneš z chlapecké nerozvážnosti tu věc prozkoumat a zjistit, zda to, co učitel vyprávěl, je pravda. Když se svým vychovatelem navštívil metropolitní kostel, pokusil se nestoudně šlápnout nohou [na hrob], a když se s tím samým vychovatelem vracel domů, na veřejném mostě hned upadl do bláta a ušpinil a zničil své velmi pěkné oblečení k posměchu kolemjdoucích, takže si záhy vzpomněl na učitelova slova a uznal, že ho stihl Boží trest.“

R l. výpověď jez. kněze Vojtěcha Knia v 1. beatifikačním procesu, 8. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 43^v-44^r)

21. nejspíš Praha (Č, Pr), do 1664

Mladý student filozofie na pražské Karlo-Ferdinandově univerzitě Jan Josef František svobodný pán z Řičan věnoval svou magisterskou obhajobu filozofických tezí (VIII. 1664) „nejblahoslavenějšímu“ patronovi JN, „jehož ochraně dlužím sám život, nedávno zachráněný z těžké nemoci,“ jak s vděčností vyjádřil v tištěném věnování bl. mučedníkovi, „nesmírně veliké ozdobě pražské univerzity“.

L Z ŘÍČAN 1664

22. Němčice (Č, Pr), 1666

Němčický farář Martin Ribeczky či Ribeckj, původem ze Lvova v Polsko-Litevsku, se 1666 ocitl ve smrtelném zápasu, ve kterém ho nečekaně navštívil jeden jezuitský kněz z klatovské koleje a posloužil mu natolik, že se farář dostal mimo nebezpečí. Farář projevils zmíněné koleji svou vděčnost různými dary. V oné těžké situaci vyzval také SJN. Působil v Němčicích ještě několik let († 1672, pohřben v Klatovech v jez. kryptě).

k události z 1666: R LA klatov. jez. koleje, 1666 (NKČR, sign. XXIII C 105/7, fol. 184^r) – **k Ribeczkého úmrtí a pohřbu u klatov. jezuitů:** R LA klatov. jez. koleje, 1672 (NKČR, sign. XXIII C 105/8, fol. 207^v) (je zde také uvedeno, že Ribeczky byl velmi pilný v šíření slávy Boha i svatých)

23. Praha (Č, Pr), dol. cca 1668

Dlouhoveský zaznamenal ve svém rukopisném pojednání o BJN (cca 1668) mezi různými podivuhodnými událostmi také jednu, která se za jeho doby přihodila jistě vznešené dámě. Příběh převzal Balbín, u nějž (v českém překladu z 1684) zní následovně: „Urozená osoba (jménu jejímu se odpouští [v latinském originálu: „kterou není třeba jmenovat“]), když jedné chvíle o svatých v hlavním kostele odpočívajících zmínka učiněná byla a nevím kdo z domácích blahoslaveného Jana navrhl, ona horšice se nadutou myslí řekla: 'Jakého ty mně blahoslaveného Jana nazýváš? Nic o něm Řím neví, nadarmo ho ctějí hlupci, aniž on té cti zasluhuje, nebo[ť] byť on svatý byl, dávno by ho papežové v počet svatých uvedli. Po málo několika dnech táž osoba, nepomnice víc na blahoslaveného Jana, v kostele se modlí a nalezne v modlitební knížce tvářnost blahoslaveného Jana s paprškem okolo hlavy [tj. svatozáří] v oděvu kanovníckém velmi krásnou, jakouž nikdy neviděla, málo potom v šrejtější svém [tj. psacím stole, v latinském originálu „ve skřínce“] nětco hledaje, náhodou opět na jiný podobný obraz trefi. Silně ta věc zranila outlé matróny srdce, takže ihned dadouce se v pláč blahoslaveného Jana vyzývala, na ráno do hlavního kostela se odebrala, hřichy vyznala, velebnou oltářní svátost přijala, před hrobem blahoslaveného mučedníka padla a za odvážlivé smělosti odpuštění žádala.“

Příběh se dostal do nepomucenské literatury a byl také zmíněn v 1. beatifikačním procesu

R DLOUHOVĚSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 47 – *Acta Sanctorum* 1680, 677 (kap. IV, č. 29) – BALBÍN 1682, 111 (kap. VII) – TÝŽ 1684b, 79-81 (kap. VII) (cit.) – BALBÍN, BAČINA 1686, 92-93 – **několik**

titulů z další L: MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 56-57 – HAIN 1722a, 25 – TÝŽ 1722b, 25 – **1. beatifikační proces**: L Acta utriusque processus 1721, 136 (první *Summarium*, č. 23, VI)

24. Praha (Č, Pr), dol. cca 1668

I tento příběh jako první zaznamenal Dlouhoveský (cca 1668), od něj vyprávění převzal Balbín a ujala se jej nepomucenská literatura, přičemž byl zařazen mezi podivuhodné případy v 1. beatifikačním procesu. Český překlad Balbínova podání příběhu (1684) zní: „Aniž tuto minouti sluší opovázlivost jedné duchovní osoby, která nepochybně božským způsobem ztrestaná byla. Ten v rozmlouvání s tovaryšem za zlé měl lidu, že blahoslaveného Jana ctí, a s jakousi nelibostí i to doložil, zle (prý) činí ti, kteří mohou lehce překaziti cti člověka, o němž se nic neví, že to trpí [tj. že je špatně, když ti, kteří by mohli zamezit uctívání tohoto muže, o němž se nic neví, místo toho jeho úctu tolerují]. Ještě den neminul [a on] cítil na sebe přicházející těžkou nemoc, všecken se nad obyčej třásl, aby pak jemu příčina neduhu neznámá nebyla, ihned vzpomenu, že to pokuta jest pro neuctění blahoslaveného Jana. Ani bolest ani třesení oudův neulevovalo, dokavadž nemocný k blahoslavenému Janu slibu neučinil a nežádal za odpuštění. Touž věc, tak jak se stala, sám ten duchovní muž věčně památce psanou zanechal.“ Dlouhoveský upřesňuje, že se onen řeholník nacházel v Praze, neuvedl však jeho jméno.

DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 47 – *Acta Sanctorum* 1680, 677 (kap. IV, č. 29) – BALBÍN 1682, 111-112 (kap. VII) – TÝŽ 1684b, 81-82 (kap. VII) (cit.) – BALBÍN, BAČINA 1686, 93-94 – **několik titulů z další L**: MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 57 – HAIN 1722a, 25 – TÝŽ 1722b, 25 – **1. beatifikační proces**: L Acta utriusque processus 1721, 136 (první *Summarium*, č. 23, VII)

25. Praha, katedrála (Č, Pr), dol. cca 1668

Rovněž tato událost byla zachycena Dlouhoveským (cca 1668) a převzata Balbínem (1670). V moderním překladu do češtiny Balbínovo vyprávění zní: „Hoří u hrobu bl. Jana zavěšená lampa [...]. Z té lampy služebník kaple, jak nazývají chrámového strážce, vytil všechn olej a místo oleje nalil čistou vodu, aby potrápil svého kolegu, kterému byla lampa svěřena. Kolega, další kostelník, přichází, aniž by o všech těch věcech věděl – první ho přitom poblíž sleduje a těší se, že se mu naskytne dobrá příležitost se druhovi vysmát –, zapaluje lampu a ona se beze všeho soupeření rozžihá, jako by v ní byl olej, a velice jasně září. Onen sluha posměváček je vyděšen neobvyklým úkazem a přiznává, co udělal, a oba uznávají zázrak, volají více kostelních sluhů, zjišťují, že se věc tak má a oslavují Boha v jeho služebníkovi, bl. Janovi.“

V dobovém německém překladu Balbína (1686) je upřesněno, že se v příběhu jednalo o mosaznou lampu, jedinou lampu z takového materiálu, která tehdy mezi devíti lampami u mučednickova hrobu visela (→ D.2, Praha I. 1a/). Dlouhoveský píše o žertujícím kostelníkovi, že jakmile spatřil podivný úkaz, se zkroušeným srdcem přistoupil k hrobu, žádal o milost a některým lidem v kostele vyznal, co se stalo, a ti se pohledem do lampy přesvědčili, že má pravdu.

V pamětním tisku ke svatojánské oslavě u hrobu 1689 je epizoda zmíněna básnickým jazykem, když se popisuje májový déšť a různé paralely deště a vody s JN: „Opět voda! Ale kde [se bere] nakonec olej? O olej i práci přišel podvedený služebník hrobu Jana Nepomuckého, avšak i když lampa u světceva hrobu neměla nižádného oleje, jelikož on nebyl vinen, jasně spatřil hořet vodu.“

R DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 48 – *Acta Sanctorum* 1680, 677 (kap. IV, č. 29) – BALBÍN 1682, 112 (kap. VII) – TÝŽ 1684b, 82-83 (kap. VII) – BALBÍN, BAČINA 1686, 94-95 (kap. VII) – L Pluvia majalis 1689, s. p. (3. pag.)

26. Nepomuk (Č, Pr), dol. cca 1668 i později

Různí lidé, kteří bydlí v Nepomuku nebo tam chodí k poctě, vyznávají, že skrze zásluhy si vyprosili z nebe různá dobrodiní, což vyjadřují obětními dary, které zavěšují u oltáře či kolem něj. Má se za jisté, že jsou-li pole sužována suchem, jeden či druhý prosebný průvod veřejně vedený do kostela rychle vyprosí déšť. Selský lid má ve zvyku své ovce a dobytek svěřovat bl. Janovi a pociťuje v této věci pomoc, neboť jsou-li zvířata nemocná či slabá, pomocí se uzdravují. Selskému lidu přitom pomáhá zpívání starobylé písně, rozšířené na Nepomucku.

Tak to sdělují Dlouhoveský a (podrobněji) Balbín. Jimi se inspiruje pražská metropolitní kapitula pro své písemné svědectví o úctě, načrtnuté 17. VIII. a v konečné verzi vyhotovené 14. IX. 1675: „[...] různí lidé vyznávají, že si pro jeho [tj. Janovy] zásluhy z nebe vyprosili rozličná dobrodiní. Je prokázáno, že jsou-li jejich pole stížena suchem, jedním či dalším prosebným průvodem vedeným do tohoto kostela [na místě světceva rodného domu] (což je zvykem od starodávna) je vyprošen déšť.“

Průzkum místní nepomucké tradice na sklonku 17. st. však ukázal, že se většinou jednalo o smyšlenky (→ C.1, Nepomuk). Jako celkem rozumnou lze však brát kratičkou zprávu z 1673 z knížky o českých zemských patroních a pražské katedrále: „Dům, ve kterém se [JN] narodil, byl přeměněn v kostel, kde vzýváním tohoto blaženého vyznavače dosud mnozí nalézají pomoc.“

R DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAEUER 1761, 48 – L Acta Sanctorum 1680, 674 (kap. III., č. 20) – BALBÍN 1682, 106 (kap. VI) – R I. návrh svéd. svatovit. kapituly o úctě, autograf kapit. děkana Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 330, č. 8) – přepis konečného znění t. svéd., datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (t., pag. 615-616, č. 8) – přepis t. svéd., jemně doplněný, z 90. l. 17. st. (t., pag. 113, č. 8) – L Thesaurus sacer 1673, 140

27. Litomyšl (Č, Pr), 1672

1672 se v Litomyšli na přímluvu SJN uzdravili manžel a dcera jisté Anny Kodymové. Tehdy se tato paní stala štědrá podporovatelkou místní svatojánské úcty.

R l. zpr. rektora piar. koleje v Litomyšli, 1712 (1712, *Litomyšl. Prov. Germ. et Boh. Decem primae domus. Litomyšl.*) ← L NEUMANN 1933, 54 ← PANOCH 2007, 71-72

28. Plzeň (Č, Pr), 1673

Syn z urozené rodiny sesmilnil s děvečkou z domácí čeledi, která se krátce před porodem vypravila z domu, aby dobrovolně oznámila rychtáři, co se jí stalo, a získala tak větší a jistější obnos pro výživu dítěte a své odškodnění. Na rychtáře se obrátila skrze strážného brány města, v němž tehdy onen urozený rod bydlel, a žádala, aby pro ni samu rychtář poslal a dal ji odvést do vazby. Tou dobou se otec prostopásníka dozvěděl o celé věci a spolu se svým dalším, mladším synem se vroucně pomodlil k BJN, aby ochránil pověst svého provinilého syna, přičemž si v uleknutí uvědomoval, že po lidské stránce není možné, aby pachatel unikl hanbě před celým městem. Když rychtář poslal pro zneuctěnou ženu, nebyla k nalezení a zmizela, takže se o ní veřejně nic nevědělo, ačkoli bylo později zjištěno, že žila ještě mnoho let.

Otec provinilého syna vyprávěl tuto událost často, spontánně a s úctou Janu Václavu Dvořákovi a také onen mladší syn, když dospěl, to Dvořákovi častěji potvrdil. Dvořák to pak 1697 sdělil písemně ve svém dopise o milostech. O mnoho let později (již jako doktor teologie na pražské univerzitě a děkan augustiniánů lateránských kanovníků v Praze na Karlově) byl na tentýž případ dotazován v 1. beatifikačním procesu a tehdy vyjevil, že mladším sourozencem omilostněného syna byl on sám, když mu bylo osm let. Epizoda se přihodila u nich doma, tedy v Plzni, kde se Dvořák narodil 16. II. 1665. Pamatoval si velice dobře i se všemi okolnostmi, jako by se to odehrálo dnes, že jeho starší bratr František se z výše popsaného důvodu dostal do nebezpečí špatné pověsti a veřejného zahanbení, čímž by byl poškozen i jejich otcovský dům. Rychtář byl už poslán za zmíněnou ženou do vězení, o což se ona sama postarala tím, že vyjevila, o jaký delikt se jednalo. Jak se to dozvěděli u Dvořákových doma, otec, matka i jejich mladší syn Jan Václav padli na kolena a vroucími modlitbami prosili o pomoc SJN jakožto ochránce lidí, jejichž pověst je ohrožena. A nebezpečí podivuhodně zmizelo, jak je výše popsáno.

R l. soupis svatoján. milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, l. milost (NA, ČDK, kniha 118, fol. 184^{r-v}), 27. složka 1. svazku Bartheleovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 181-182 (§ IV, dat. 1673) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků laterán. kongregace na Karlově na Novém Městě praž., v 1. beatifikačním procesu, 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^v, čl. 108, otázky 265-269)

29. Nepomuk a Praha (Č, Pr), 1673-75

Václav Fridrich Kina (Knia?), nepomucký senátor a měšťan, sepsal na děkanství v Nepomuku 26. I. 1719 svědectví, v němž vypravuje: „Já níže podepsaný na vědomost dávám dle dobré paměti, čisté pravdy a dobrého svědomí, že jsem v Praze dělal po 12 let písaře u nejjasnějšího muže, zbožné paměti, pana Tomáše Aloise Budina, obojího práva fiskálního adjunkta a měšťana královského Starého Města pražského. Ten mě jednoho času poslal k jeho nejctihodnější Vznešenosti, slavné památky, pánu panu arcibiskupu pražskému jménem Matouš, s jakýmsi psaním na papíře, přihotoveným zmíněným panem doktorem Budinem, zbožné paměti, aby je buď schválil, nebo pokud je bude třeba změnit, ráčil je opravit. A když jsem dospěl na rezidenci a před jeho pokoj, vlichotil jsem se tak, že jeho nejctihodnější Vznešenost hned nařídila, abych byl vpuštěn, již jsem také do vlastních rukou předal ono psaní od svého pána, s nejpouzřenější úctou a pozdravem. A arcibiskup ležel na posteli a hedvábných polštářích nazelenalé barvy a byl oblečen do nočního kožíšku fialové barvy a hned si prohlédl věc ode mě předanou. Zatím přišla jakási paní, která se k němu dostala, a soudím, že to byla nejoslícenější paní, paní Alžběta Wratislavová, kterou také do samé ložnice vpustil, která když přišla, projevila lítost, že jej nachází nemocného, a ptala se jej česky, na jakou nemoc stůně. On odpověděl řka, že ho bolí pravá ruka a úplně sesychá, a tu ruku také ukázal, a já tam stál a svýma očima viděl, že byla mnohem hubenější než druhá. On dodal následující, že od té doby tato ruka tak sesychá, kdy byl v Nepomuku v kostele sv. Jana, kde viděl obraz sv. Jana umístěný na oltáři, onou rukou na něj ukázal a tehdejšímu děkanovi přikázal, aby dal obraz sundat, že ho tam nemá mít, protože ve skutečnosti není kanonizován. Když se to stalo, neprodleně v této ruce pocítil bolest a neumí určit jinou příčinu, proč se bolest dostavila. Tak to oné paní v mé přítomnosti vyznal a vypověděl. A když řečená paní od něj odešla, rovněž já, po přezkoumání oné písemnosti a jím učiněném schválení, že je ta věc dobře vypracovaná, jsem se odebral domů, kam když jsem se vrátil, hned jsem svému pánu vyprávěl všechno, co jeho nejctihodnější Vznešenost řekla a já si vyslechl, což dosud držím v paměti. Že tato věc se má tak a nejinak, jak si dobře pamatuji, na své dobré svědomí, podpisem vlastní ruky a otiskem obvyklé pečeti potvrzuji, ba kdyby si to vyžadovala nutnost, jsem připraven toto vše, cokoli je tu napsáno, potvrdit přísahou.“

K témuž případu se o den později, 27. I. 1719, vyjádřil při krátkém šetření Václav Hlaváček, kdysi měšťan, tou dobou již představený městského špitálu v Nepomuku, který předtím vykonával po čtyřicet let službu sakristiána u kostela sv. Jana v Nepomuku. Ten sdělil, že u sv. Jana celebroidl mešní oběť biskup Pešina a v jisté

době sám pražský arcibiskup Matouš, jemuž on sám s dalším sakristiánem Janem Červenkou otevřel chrám sv. Jana. Jakmile pak on vstoupil na práh kostela, okamžitě namířil španělskou hůlku do výše a řekl: „Co ten tady dělá, není svatý, hned ho sundejte.“ Hlaváček pak s Červenkou museli hned obraz SJ sundat a přenést do sakristie. Hlaváček si již kvůli dávnému času události nemohl vzpomenout na všechny časové okolnosti a také ohledně obou biskupů si nebyl jist, který tak učinil, přece však na tom pevně trval, že prelátovi otevřel a byl přítomen, když tento rozkázal z oltáře sundat obraz, přičemž když do výšky pozdvihl hůlku, jako by v rameni pocítil vykloubení. Později se Hlaváčkovu stalo, že když se ho nějaký pán ptal, zda je to (na hlavním oltáři kostela sv. Jana) tentýž obraz SJN, který arcibiskup Matouš rozkázal sundat z oltáře, Hlaváček odpověděl, že to je právě ten. Na to mu onen pán odvětil, že kvůli tomu obrazu arcibiskup Matouš od té doby až do smrti musel snášet bolest v té ruce.

Jak se jádro příběhu vyprávělo mezi lidmi, zachytil již o několik let dříve, 1715, Jan Karel Jiří Pellet de Hund, křížovník s červenou hvězdou a řádový komendátor v Chebu: Jistý velký církevní prelát, když vstoupil do kostela v Nepomuku, postaveného na místě, kde býval dům, v němž se narodil BJB, a uviděl v tom kostele nad svatostánkem umístěný obraz, prudce ho vlastníma rukama sundal dolů, a to z té příčiny, jako by blahoslavenému JN nepřislušela veřejná účta. Posléze podstoupil tak nešťastné pouštění žilou, že se mu celá paže zanítla a on zemřel. Rozumnější lidé usoudili, že došel tak nepříznivého osudu proto, že projevil neuctu.

K události došlo nejspíš někdy v první polovině 1673, kdy její protagonista, pražský arcibiskup Matouš Ferdinand Sobek z Bilenberka (ve fun. 1668 † 29. IV. 1675) svým výstupem v Nepomuku nemálo rozrušil místní vrchnost, zelenohorského pána Václava Vojtěcha hraběte ze Sternbergu, který oprávněnost veřejné úcty konzultoval s jezuitským učencem P. Bohuslavem Balbínem, a Balbínovu obranu uctívání si vyžádal v písemné podobě, kterou mu jezuita zaslal z Klatov 25. VIII. 1673.

Berghauer připojuje noticku, že hr. Sternberg, podpořen Balbínovou obranou úcty, napomenul ordináře, tedy praž. arcibiskupa Sobka, a vahou důvodů jej tak obměkčil a naklonil k připuštění úcty, za nemalého přispění stálých bolestí trápících arcibiskupovu pravou ruku, že Sobek nesmírně litoval svou unáhlenost, prosil za odpuštění zlého skutku, kterého se proti sv. mučedníkovi dopustil, a slíbil, že nakolik bude umět a moct, že se přičiní, aby byl divotvorný mučedník apoštolskou autoritou zapsán do seznamu sv. mučedníků.

Je doloženo, že se skutečně již 1673 snažil kauzu posunout a učinil v této věci několik kroků. Zemřel, jak známo, 29. IV. 1675.

R č. svěd. Václava Fridricha Kiny, senátora a měšťana nepomuckého, dané na děkanství v Nepomuku 26. I. 1719 ← v l. překladu publikoval L BERGHAUER 1761, 182 (§ IV) – zápis výslechu Václava Hlaváčka z 27. I. 1719, který částečně publikoval L BERGHAUER 1761, 183 (§ IV) – R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – přepis dopisu jezuitu, P. Bohuslava Balbína, Klatovy 25. VIII. 1673, pro zelenohorského hr. Sternberga (NA, ČDK, kn. 120, 165-171) – přetisk téhož dopisu s úvodními a závěrečnými poznámkami o Sobkově nejprve odmítavém postoji k úctě, s lítostí změněném ve snahu přičinit se o světcovu kanonizaci, poskytl L BERGHAUER 1761, 349-354 (s jemnými odlišnostmi od přepisu v NA)

30. Jindřichův Hradec (Č, Pr), 1674

Jistá osoba se nacházela ve velikém nebezpečí těžké hanby. Na radu jednoho z jindřichohradeckých jezuitů se utekla s prosbou k BJB a byla jím ochráněna.

R LA jindřichohradec. jez. koleje, 1674 (NKČR, sign. XXIII C 105/8, fol. 592^v-593^r)

31. farnost Unhošť a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1675

Martínu Jiřímu Leštianskému, knězi řádu křížovníků s červenou hvězdou, se přihodilo, že když působil jako farář na řádové faře v Unhošti, začali útočit na jeho kněžskou pověst zlovolní lidé, kteří mezi sebou o té věci mumlali. Kněz se nechtěl hádat, místo toho toto příkoří svěřil SJN a častěji jej prosil u posvátného hrobu o pomoc a ochranu své kněžské cti. Pomoc také zakusil, když oni zlovolní lidé zmlkli a mezi mnoha jinými lidmi přiznali, že ty špinavé řeči tlachali dílem kvůli špatnému podezření, dílem ze své jízlivosti. Leštianský tudíž došel pokoje a věřil i věří, že se tak stalo pomocí a přímlovou, za což světci po všechny dny svého života s co nejpokornější úctou bude vzdávat díky.

R nedat. l. svěd. P. Martina Jiřího Leštianského, kříž. s červ. hv., dané v řádové komendě v Mostu, [1715] (NA, ŘA-KŘ, kart. 475) ← l. zpr. kříž. velmistra Martina Konstantina Beinlicha, přijatá 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 209^v)

32. nejspíš Čechy a později konkrétně farnost Jinín (Č, Pr), od 1677 (jistě ještě 1715)

Jan Křtitel Minir s horlivostí pro čest písemně vyznal, že již od 1677, kdy byl vysvěcen na kněze, každodenně se ráno modlí modlitbu, byť krátkou, s prosbou k Božímu milosrdenství, aby jej, nehodného, Bůh milostivě skrze zásluhu a mocné orodování co nejmilosrdněji vyprostil ze vši špatné pověsti a veřejné hanby, jak časné, tak věčné, a aby jej uchránil hrozcích nebezpečí, především v hodině smrti. A zakoušel skrze orodování stále obzvláštní Boží ochranu, hlavně pak když SJN vyzýval a k jeho cti obětoval Boží Velebnosti několik mší o sv. mučednících, jak je přinášel liturgický kalendář. Byl připraven to potvrdit přísahou.

R l. zpr. jinínského faráře Jana Křtitele Minira, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 151^r)

33. Praha (Č, Pr), 1678

Jakub Suibert Sende byl 1678 studentem v ročníku fyziky a dle zvyku měl být pro získání bakalářeátu z filosofie odpoledne po přednáškách vyzkoušen čtyřmi doktory v Praze, bál se, že se mu zkouška nevydará, a proto se po ranních přednáškách odebral k hrobu a tam se pomodlil jeden růženec se zbožností, jaké byl schopen, ke cti za tím účelem, aby nebyl při zkoušce zahanben. Odpoledne se vrátil do školy a od jednoho spolužáka a svého souseda Jiřího Kurtia žádal, aby mu půjčil své svázané výpisky z logiky, které mu on rád poskytl a popřál mu šťastný výsledek v brzy následující zkoušce. A hle, náhodou při čtení připadl na poslední otázku z logiky, kterou si loňského roku 1677 zanedbal zapsat, protože týden před prázdninami opustil školu, jelikož jeho vlast, Lužice, byla značně vzdálená. Za zhruba půl hodiny přišli doktoři, aby jej vyzkoušeli. Jako první otázku dostal tu, kterou si opomenul dopsat a ani ji nikdy nečetl, až na chvíli před půl hodinou, takže z čerstvé paměti nyní mluvil beze chvění a ve zkoušce obstál s chválou a dosáhl takového stupně bakalářeátu, že se umístil jen za málokterými, kterýžto gradus nepřipisuje své vědomosti, ale ochraně.

R svěd. jmenovaného studenta napsané v době, kdy již působil jako osobní děkan v Libčevsi, v jeho l. zpr. z libčevské f., 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 380^{r-v})

34. Praha (Č, Pr), 1678-82

Sotva se Tobiáš Jan Kern, rodák z hornolužického Schönfeldu (* 1661) a později farář v Hrádku nad Nisou, dozvěděl během studií v Praze v Králově dvoře (1678-82) o SJN, vyvolil si ho za obzvláštního patrona, jehož pomocí ve studiích učinil takový pokrok, že veřejně obhájil celou filosofii i teologii beze všeho zahanbení a také byl přijat ke kardinálské nadaci, ač neměl doporučení mocných mecenášů, jako měli jiní. Připisoval to jako milost po Bohu orodováním SJN, jehož pomoc a přispění velice často pocítil také v mnoha různých a velikých svízlech.

R l. zpr. Tobiáše Jana Kerna, faráře v Hrádku nad Nisou, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 555) – L ROHN 1763, 325-326 (Kernův krátký životopis)

35. Bamberg (N, BA, OF), Würzburg (N, BA, UF) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1679-80

Bamberský a würzburgský biskup Peter Philipp von Dernbach, vévoda francský, poslal 1679 do Prahy k hrobu jako skvostný a nákladný dar stříbrnou lampu a požádal o podobiznu, kterou si prosil dotýkat o světcův hrob, což se také stalo a podobizna mu byla zaslána. Té si on vysoce cenil a uchovával ji u sebe a do 1680 vydal písemné svědectví, že mu světec v určitých věcech pomohl.

L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, poslední 2 pag.

36. Nepomuk (Č, Pr), 1680

V čas morové rány 1680 byli obyvatelé městečka Nepomuku a celého zelenohorského panství Šternberků na přimluvu ochráněni před touto epidemií. Poprvé je tato informace uvedena v prvním českém vydání Balbínova *Života sv. Jana Nepomuckého* (1684) a vzápětí ji opakuje i první německé vydání téhož spisu (1686). Zmíněné potvrdila řada obyvatel Nepomuku při opakovaném průzkumu úcty a zázraků v rodišti: Martin Havlíček, který 1680 pobýval v Nepomuku jako měšťan a konšel a později (1684) se stal nepomuckým primasem, dále Karel Rataj, který taktéž v Nepomuku byl tou dobou měšťanem a později (1683) se stal zdejším konšelem čili radním, dále Jan Červenka, který byl v tomtéž čase nepomuckým měšťanem, Bartoloměj Kadamer, do Nepomuku cca 1632 přistěhovalý, a Bartoloměj Blaha. Svým písemným svědectvím se přidal i inspektor všech panství zelenohorského pána Václava Vojtěcha hr. ze Sternbergu, urozený pán Daniel František Táborský z Hirschenfeldtu, zůstávající na Zelené Hoře od 1666. Rovněž nepomucký magistrát neboli purkmistr a rada městys Nepomuka poskytlí dvě písemná vyznání, že městečko bylo 1680 uchráněno před morem zásahem. Učinili tak 1697 a 1715. Posledně jmenovaného roku se osobním svědectvím připojil také Henrich Ernst Pickhardt ze Zeleného Údolu čili Grünthalu, pán na Drslavicích u Klatov, který byl dobře povědom záchraný Nepomuku před morem 1680, poněvadž tam toho času sám osobně zůstával.

Než přejdeme k podrobnější rekonstrukci událostí v Nepomuku 1680, předešleme dobové shrnutí, které o těchto událostech nabídl někdy do 1729 barokní historik Jan Florián Hammerschmid. Ten vycházel nejspíš z výpovědí svědků v beatifikačních procesech a v procesu kanonizačním. Sděluje zhruba toto:

Když 1680 napadla morová rána celé České království a zvláště drsně sužovala Prahu, kde připravila o život mnoho tisíc lidí, vplížila se i do blízkosti městečka Nepomuku a Zelené Hory, do Kasejovic (zde zemřelo přes tři sta lidí), (Spáleného) Poříčí, Březnice, Mírošova a Blovic. Nepomučtí si uvědomovali hrozící nebezpečí, a tak si celá obec nepomucká vyvolila samého jediného BJN, svého spoluměšťana, za obzvláštního patrona. Svorně nepomučtí měšťané složili slib na popud a díky povzbuzování tehdejšího děkana Jana Františka Antonína Suchého (ve fun. 1677 † 16. II. 1682), že budou každý den konat prosebný průvod z farního kostela sv. Jakuba ke sloupu sv. Vojtěcha na náměstí a odtud do kostela, zbudovaného z otcovského domu. Svůj slib obec svědomitě plnila během celé doby nebezpečí morové nákazy, spolu se svým děkanem vykonávala průvod a ve zmíněném chrámu Páně modlitby a pobožnosti ke cti a také zpívala píseň *Svatý Jene Nepomucký, krajane a patrono český*. Skrze orodování nejenom že nikdo v městečku Nepomuku ani na tamním zelenohorském panství na morovou ránu neumřel, ale ani jeden jí nebyl nakažen, nýbrž při dobrém zdraví všichni byli zachováni, ač

všude okolo velmi mnoho lidu morem ze světa sešlo. Nepomučtí to pokládali za zjevné dobrodiní, neboť v době morové nákazy neměli žádného lékaře a ani neuzívali léky, nýbrž se spoléhali jen na duchovní léky, totiž pobožnost a vzývání Boha a SJN. Po odstoupení morové nákazy z míst blízkých Nepomuku, vykonali Nepomučtí závěrečné procesí a slavnostním způsobem zazpívali děkovný chvalozpěv.

Výše zmíněný zelenohorský inspektor Tábořský z Hirschenfeldtu nadto sděluje informaci, že obyvatelé Nepomuku (už zde také tou dobou byl) vzývali nejenom BJN, ale obecněji patrony české, mezi nimi také obzvláště sv. Vojtěcha.

Trochu odlišně domluvu na pobožnostech za odvrácení moru a jejich vykonávání popsali purkmistr a rada „městys Nepomuka“ ve svědectví z 21. X. 1697: „Jakož také v roce 1680 v tomto království Českém veliká morová rána trvající, kterážto okolo nás všudy, jak v městech, městečkách, vesnicích crasirovala, jsouce my v velikém nebezpečnosti, dožádali sme se neb[ožtíka] dobré a slavné paměti, tehdejšího pana děkana našeho, Jana Františka Suchého, aby tím častěji služby Boží každého téhodne v chrámu Páně, na kterém místě ten dům stál, v kterém jest se sv. Jan Nepomucký narodil (a nyní chrám Páně jest vystavený), konaly. Naši žádost vděčně k sobě přijal a každého téhodne dvakráte i třikráte v témž chrámu Páně vykonával, kdežto všichni obyvatelé naši, sejdouce se, Pána Boha jsme vroucně prosili, abychme skrze orodování a přimluvu našeho krajana a patrona, sv. Jana Nepomuckého, od takové morové rány ochráněni byli. Což skutečně se stalo, že skrze orodování jeho tu velikou milost od Pána Boha jsme dosáhli a také že žádný v obci naší, ani jeden nestonal, nýbrž všichni při dobrém zdraví, i také po panství J. V. hrab. Excel. (titul) vesnicích přináležejících zachováni byli. Z čehož buď Pánu Bohu věčná chvála vzdávána.“

Jak bylo naznačeno výše, záchranou Nepomuku před morem 1680 se zabývaly procesy směřující k oficiálnímu uznání úcty. V prvním beatifikačním procesu byl případu věnován zvláštní článek (č. 20), rozvedený do šesti otázek (č. 68-73). Leckteří svědci o uchránění Nepomuku před morem 1680 nevěděli, nebo se jen cosi dohadovali. Např. pražský novoměstský konšel Jan František Crusius se domníval, že k oné záchraně před morem zásahem mohlo dojít, neboť si při návštěvě Nepomuka cca 1698-99 všiml, že uprostřed tamního náměstí stojí sloup zbudovaný ke cti, což mohl být výraz vděčnosti. V tom se však mýlil, neboť šlo o sloup sv. Vojtěcha.

Naproti tomu pravdivé a bližší informace o události podal svědek Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic, pán na Spáleném Poříčí, nepříteli vzdáleném od Nepomuku, který 7. XII. 1715 vypověděl, že sice v tom roce v Nepomuku nebyl, ale slyšel, že nepomučtí obyvatelé si SJN zvolili za patrona a nezakusili žádný mor. Věřil, že městečko Nepomuk bylo od morové rány uchráněno právě díky ochraně, jelikož tehdy nebylo opatřeno ani lékaři ani ranhojiči ani léky. Nakolik věděl, nikdo z Nepomuckých nezemřel. Nakolik si pamatoval, místa vzdálená na míli od Nepomuku byla morem nakažena, a to hlavně místo, které mu tehdy náleželo, nazývané Kadov, ve kterém a kolem kterého mor řádil. Pro blízkost nakažených míst hrozilo Nepomuku nebezpečí.

Pražský malostranský měšťan Jan Ignác Fileček, který dlouhou dobu strávil ve službě u nejvyššího purkrabí, Bernarda Ignáce hraběte z Martinitz a od 1679 působil jako komorník při deskách zemských na Pražském hradě, 28. XII. 1715 vypověděl, že sice v čas moru v Nepomuku nebyl, ale sám od Nepomuckých slyšel, že tehdy byli skrze orodování od moru chráněni. A tvrdili, že se to stalo jen ochranou, „sice špatně jsou tam zaopatření lékaři a líkami, neb jedva jednoho bradýře mají.“ O SJN mu v Nepomuku vyprávěli hned v jeho mládí (narodil se 1647) staří tam bydlící lidé, jmenovitě starý poštovní Havlíček (měl výrazně přes 68 let) a starý Smrkovský (stáří přes 80 let).

Mnohem podrobněji vypověděl v tomtéž procesu dne 17. I. 1716 osmdesátiletý nepomucký měšťan Pavel Otčenášek, jehož odpovědi zde klademe v plném znění. Na otázku 68 řekl: „Byl jsem tam v Nepomuce, neb jsem tam rodilý a usedlý. A jet pravda, že jsme sobě jeho za patrona proti morové ráně vyvolili, a stalo se takto: Když již okolní místa morovou ranou nakažené byly, nevědouce sobě rady dáti, na navržení duchovního správce našeho děkana nepomuckého příjmým Suchého snesli jsme se celá rada a obec na tom, abychom outočiště své k ochraně sv. Jana Nepomuckého vzali, a nato jsme zavřeli, že každodenně chceme z kostela farního sv. Jakuba procesí voditi k sloupu sv. Vojtěcha uprostřed rynku městys postavenýmu a odsud do kostela sv. Jana Nepomuckého, již jsme také pilně vykonávali modlíce se a zpívějice píseň o svatým Janu, krajanu a patronu našem. A o tom já dobrou povědomost mám, poněvadž jsem již tehdáž v radě seděl.“ K 69. otázce: „Můžu to řícti bez ublížení mého svědomí, a nemohlo se to státi, jak se domnívám, přirozeným způsobem, poněvadž jsme nebyli zaopatření ani lékaři ani lékařstvím.“ K 70. otázce: „Neumřel dokonce žádný, ano i dokonce žádný nebyl nakažený.“ K 71. otázce: „Byly nakaženy Blovice míli od Nepomuka, Kasovice [tj. Kasejovice] také míli od Nepomuka, Přeštice a Klatovy dvě míle od Nepomuka a okolní cizí vesnice, kdežto arci bylo velké nebezpečnosti. Naproti tomu ale městečko Nepomuk a panství zelenohorský, ku kterému městečko patří, dokonce osvobozené zůstalo. Ano i ti, kteří z našeho panství zelenohorského, do Bubence, kdežto mor tuze panoval, blíž Prahy k službě vrchnosti vysláni byli, bez nakažení zdraví zůstali, ačkoliv jiní v též službě postavení morem zemřeli.“ K 72. otázce: „Již jsem pravil. A co více k podivení, z těch nakažených míst chodívali k nám a my zase k nim, a přece z Nepomuckých žádný nakažen nebyl.“ K 73. otázce: „Jest pravda, nemohlo se to stát přirozeným způsobem. [následuje dodatek o moru 1713]“

Rovněž velice podrobně vypověděl ve jmenovaném procesu dne 22. I. 1716 již výše zmíněný nepomucký radní Martin Havlíček, který býval přes 20 let v Nepomuku primasem. Jeho odpovědi rovněž uvádíme in extenso. Na otázku 68 odpověděl: „Byl jsem toho času v městys Nepomuce, a to již v radě postavený, a jest pravda, že jsme sobě skrze obecní snešení v místě radním sv. Jana Nepomuckýho, milého krajana našeho, za patrona při Bohu vyvolili, abychom skrz jeho orodování od té tehdy velmi zuřivé morové rány přichráněni byli.“ Na otázku 69: „Mohu to dobrým svědomím říct, že jak já, tak všichni měšťané za to máme, že jsme skrz jeho orodování od tehdejší morové rány zachováni byli. Neb jsme my ani lékařstvem ani lékaři ani barvíři zaopatření nebyli.“ Na otázku 70: „Netoliko žádný v městys Nepomuku na morovou ránu neumřel, anobř ani žádný také na morou ránu nezastonal, a to nejenom v samém městečku našem, ale i na celém panství zelenohorském, které dosti velké a obšírné jest.“ Na dotaz 71: „V Kašovicích [nepochybně Kasejovicích] malou míli od Nepomuka bylo tak velké nakažení, že v tom malém městečku přes 300 lidí umřelo.“ Na otázku 72: „V Blovicích, též na malou míli od Nepomuka, mnozí pomřeli a ve všech jiných okolních, však cizím pánům náležejících místech nakažení bylo, takže jsme těmi morovou ranou nakaženými místmi obklíčení, a proto v velkém nebezpečnosti postavení byli.“ Na závěrečnou otázku 73: „Kdyby nebylo brzké pomoci skrze přimluvu sv. Jana Nepomuckého, byla by ani stráž ani pomoc lidská nepostačila. A protož, jak jsem pravil, kdy jsme sobě jeho za patrona proti moru vyvolili, spolu jsme se snesli, že každodenní procesí z kostela farního sv. Jakuba k sloupu sv. Vojtěcha a odtud do chrámu sv. Jana Nepomuckého konati chceme, což jsme i v skutku konali, mimo jiných modliteb a pobožností zpívající píseň Svatý Jene Nepomucký, krajane náš, patrone český.“

V kanonizačním procesu byl případ opět zkoumán, a to značně zevrubně, protože byl vybrán za jedno z deseti „znamení neboli zázraků“, které by mohly nadpřirozeně potvrzovat skutečnost mučednictví. Přestože se tato epizoda mezi oficiálně uznané kanonizační zázraky nakonec nedostala, nebude bez zajímavosti citovat alespoň některé z odpovědí svědků, kteří se zvláště podrobně věnovali jejímu vyličení:

Kanonizační proces vyčlenil nepomucké události z 1680 otázky 37-41 a články 32 a 33. Při výsleších konaných v II. 1724 v kostele sv. Jana v Nepomuku se k nim podrobněji vyjadřoval místní měšťan, výše zmíněný Pavel Otčenášek. Po něm svědčil další nepomucký měšťan, Kašpar Švancara, 75letý muž, po třicet let člen městské rady a předtím patnáct let zdejší rychtář. Na 37. otázku odpověděl se slzami v očích: „Dobře pamatuji ten veliký mor leta 1680, že vůkol a vůkol okolo nás, když skrze příjezd císaře pána Leopolda s celým dvorem, morová rána z Vídně do Prahy byla přinešena. Kdežto v Praze mnoho tisíc lidí na tu ránu zemřelo, i ta jízlivá rána blíž nás v Kasovicích na malou míli od nás (a kde přes 300 lidí umřelo), v Poříčí míli od nás, v Březnici půl třetí míle, v Mirešově a v Blovicích jednu míli od nás se rozmáhala, u nás však, ani na celém panství zelenohorském žádnéj tou ranou morovou nebyl nakažený. A to z té příčiny, neb po napomenutí a přednešení našeho správce duchovního snesli jsme se v radě, abychme ke cti sv. Jána Nepomuckýho z farního kostela do chrámu Páně sv. Jána zde v městys putovali. A vedla se častěj procesí od sousedův i malých dítek s velikou pobožností, předně k sloupu sv. Vojtěcha na rynku městys postavenému, a odtud do chrámu svatého Jána, a zpívali jsme píseň o sv. Jáně Nepomuckém. Tudy obzvláště v tom nebezpečným času jsme se v chrámu svatému Jáně poroučeli a obzvláště oučinek toho seznali, že žádnéj nebyl nakaženej. A ačkoliv že jest sice zápoověď byla od vrchnosti, aby Nepomučtí s těmi, kteří z jiných nadjmenovaných míst jsou, se nescházeli, nicméně poněvadž naše městys zděmi ohraženě není, každý přístup měl a jak přijít, tak vyjít mohl. A když nemohli zjevně, tehdy skrytě se scházeli. A za toho času v městys našem byl jsem již rychtářem. A poněvadž ani žádnéj lékaře ani apatykáře jsme zde neměli, žádnéj líkův jsme neužívali, kromě [toho], že jsme se kouřem jalovcovým kouřili. A to zachování od nakažení jediné svatému Jáně připisujeme.“ Na 39. otázku řekl: „Stalo se to naše od morové rány zachování, soudím já, mocí božskou na přimluvu sv. Jána Nepomuckého z příčin následujících: 1. Že jsme žádnéj lékařův a líkův neměli. 2. Nadjmenované místa nakažené byly, kde jich na sta zemřelo. 3. Že nebylo možná lid nás zdržeti, aby s nakaženými nezacházeli, aspoň skrytě; a tak předce nás nakaziti mohli, kdyby Bůh skrz orodování sv. Jána Nepomuckého nás byl zázračně nechránil.“ Na 40. otázku zareagoval: „Ovšem že jsme i také jiné svaté vzývali (, jako sv. Vojtěcha, poněvadž zde obzvláště jeho památka jest, že celému Českému království na Zelené hoře dal požehnání. Když skrze několik let velikým suchem trestané bylo, hojným deštěm skrze to požehnání zem českou občerstvil. Odkud i Zelená hora, že se ponejprv zelenati začala, to jméno dostala. Vzývali jsme taky svatou pannu Barboru; obzvláště ale a nejpředněj svatého Jána Nepomuckého, jakožto vlastence a nyní našeho v nebi orodovníka, v té ouzkosti jsme sobě za obzvláštějho patrona vyvolili. Ačkoliv toho času ještě jeho veřejná čest nebyla od církve svaté povážena a potvrzena, nicméně jsme k němu měli outočiště, poněvadž pro Krista smrt podstoupil a zázraky se stkvěl a jemu čest netoliko u nás a v Praze, ale po celém království veřejně se vzdávala. Slib k němu jsme učinili a proti té morové ráně za patrona zvolili. A v kostele na místě tomto, kde narozen byl, jsme vykonali.“ Závěrečná, 41. otázka měla za cíl zjistit, zda nepomucká městská rada v této věci tehdy vystavila nějaký veřejný písemný dokument. Švancara na to řekl: „To snešení toliko oustně bylo celéj obci přednešené a já jakožto rychtář takové jsem slyšeti a přítomen býti musel. A že takové zachování nadpřirozeně bylo, již jsem pravil. A z té příčiny, když již vůkol a vůkol morová rána přestala, zase jsme procesí na poděkování vykonali a Te Deum laudamus zpíváno bylo v přítomnosti i naší světský vrchnosti, pana hraběte Václava Sternberga. A žádnéj jináč nesoudil, než že to zachování bylo nadpřirozené.“

Dále vypovídal další nepomucký soused a radní, 75letý Václav Lešetický. Na 37. a 38. otázku řekl: „Pamatuji ten veliký mor, který byl leta 1680. Byl jsem již toho času, když ta morová rána v Praze byla, zde v městys sousem, a byli toho času okolo našeho městys rozličná místa nakažena, jako Kasojice jednu míli od nás, v Poříčí půl druhý míle od nás, v Klatovech dvě míle od nás, též v Přešticích a jiných místech bližších, kterých pamatovati nemohu. Zde, chvála Pánu Bohu, u nás v městys tenkrát nebyl žádný nakažený ani neumřel ani taky na celým panství zdejším, které se na míli německou vztahuje. A to proto jsme zachováni byli, že jsme důvěrnost měli k sv. Jánů Nepomuckému a skrze jeho orodování od nakažení a od smrti jsme byli ochráněni. Neb jsme sobě z rady duchovního otce umínili k jeho cti častěji dle možnosti naši z farního kostela sv. Jakuba sem k svatému Janu putovati. Ctili jsme sice i také důvěrnost měli k jiným svatým. Někdy k svatému Vojtěchu na Zelenou horu, někdy k svatě panně Barboře s procesí jsme šli. Však ale za nejpřednějšího patrona v tom nebezpečství sv. Jána Nepomuckého jakožto našeho krajana a vlastence jsme sobě zvolili. A obzvláštní oučinek seznali, že žádný jak zde v městys, tak po celým panství nebyl nakažený, i také ti pomoci jeho seznali, kteří času morního do Prahy odtud docházeli, a přede od morové rány a od nakažení byli zachováni. Byla sice zároveň, aby se naši Nepomuční s takovými lidmi z míst nakažených nescházeli, ale poněvadž toto městys ze všech stran jest otevřen a žádných městských zdí nemá, kdo by tomu tak byl dosti zameziti mohl a zbraňovati, aby se alespoň potěmu nescházeli? Lékařův ani feldtčarův ani líkův toho času jsme neměli. Náš lékař byl sv. Ján Nepomucký a za lík bylo nám jeho orodování. A proto nemohu říci, co v lékařství zběhlí v té morové ráně smejšleli. To nevím, poněvadž jsme ani rány ani lékaře neměli. My jsme měli tu ranou za nakažendlivou a jízlivou. Že jsme ale my od té rány zachováni byli, jedině za to máme, že se to stalo mocí božskou na přímluvu sv. Jána Nepomuckého.“ K 39. otázce pravil: „Nemohu jináče říci, než že to zachování od morové rány od Boha pocházelo, na přímluvu sv. Jána Nepomuckého. A z té příčiny Bohu díky vzdáváme a podle našeho rozumu, jak v městys, tak na celým panství ve všech přináležejících vesnicích, jichžto se přes 20 počítá, soudíme, že to přirozeným způsobem státi se nemohlo, anobř božskou mocí na přímluvu sv. Jána Nepomuckého se stalo.“ Na 40. otázku odvětil: „Již jsem pravil, že jsme k sv. panně Barboře a k svatému Vojtěchu na Zelenou horu taky se ucházeli. Slíb ale k těm svatým jsme neučinili, jako k sv. Jánů Nepomuckému, a protož to zachování jedině jeho orodování a pomoci přičítáme. Ačkoliv toho času ještě uctění jeho od církve svatě vyhlášeno nebylo, my nicméně jej jakožto sv. našeho krajana a patrona jsme ctili, poněvadž trpěl pro Krista Pána a smrt podstoupil, a nejenom u nás, ale vůbec po veškerém království za svatého držán a ctěn byl.“ Nakonec k 41. otázce poznamenal: „Strany toho slibu písebné poručení od rady naší nebylo vydané, než jak jsem prv pravil, na předcházející napomenutí našeho duchovního správce a pastýře v domě radním oustně snešení se stalo. A takovou pobožnost jsme též pobožně a bedlivě vykonali. Potom nato procesí k poděkování jsme měli a zde v tomto chrámu Páně ke sti a slávě Boží a uctění sv. Jána Nepomuckého bylo zpívané Te Deum laudamus.“

Dále v Nepomuku vypovídal tamní děkan Augustin Jan Passer (česky Vrabc), který v duchovní správě v tomto městysi působil již dvacet čtyři let. Na 37. otázku odpověděl (latinsky): „Když ten těžký mor sužoval tohoto roku 1680 téměř celé království, bylo usmrceno velmi mnoho tisíc lidí v Praze a na dalších místech. V té samé době jsem sice nebyl v tomto městysi Nepomuku, nýbrž krátce po vysvěcení na kněze jsem kaplanoval u Muncifaje ve Smečně u místního děkana. Dobře však jsem později, zvláště pak v době, kdy již na dvacátý čtvrtý rok zde dělám děkana, velice často od místních obyvatel slyšel, že tento městys byl od onoho moru uchráněn skrze přímluvu blahoslaveného Jána Nepomuckého. A také mi vyprávěli, a i nyní vyprávějí, že celá obec tehdy učinila k tomuto světcu k jeho cti slib a po celý čas té divoké epidemie často vedla průvody z farního kostela sv. Jakuba do tohoto kostela sv. Jána, a přitom pronášeli veřejné modlitby k tomuto světcu. A tak, ačkoliv mnoho sousedních míst bylo nakaženo morem, přece však se nejenom v tomto městečku, ale i na celým tomto panství a ve všech jeho vesnicích nikdo morem nenakazil a ani nezemřel. A nikdy jsem neslyšel, že by užívali léky nebo měli lékaře.“ K 38. a 39. otázce řekl: „Sami obyvatelé tohoto městyse uznávají nejen za zvláštní Boží milost, ale za jedinečný zázrak, že na přímluvu blahoslaveného Jána Nepomuckého naprosto všichni i jednotlivci byli zachráněni.“ K 40. otázce sdělil: „Všichni obyvatelé tohoto městyse svorným hlasem vyznávají, že nehleděli na to, že v té době svatý Ján Nepomucký nebyl dosud církví prohlášen za světce, nýbrž z vrozené zbožnosti vůči tomuto světcu ho stále jako svatého ctili, a tak – byť také vedli procesí ke svatému Vojtěchovi a svatě Barboře a tam rovněž konali některé modlitby – přece svůj slib složili Bohu především ke cti tohoto světce, a proto záchranu před morem připisovali a do dnešního dne připisují ochraně tohoto světce.“ Posléze na 41. otázku odpověděl: „O žádném písemném dekretu vydaném městskou radou nevím a ani jsem o něm neslyšel. Dobře ale vím, že se shromážděná obec ústně svorně domluvila na složení takového slibu ke cti tohoto svatého, a proto věří, že ona záchrana byla zázračná, když v tak velikém nebezpečí hrozícím z nakaženého sousedství všichni a jednotlivci byli Bohem naprosto uchráněni vši nákazy skrze přímluvu tohoto svého svatého vlastence.“

Jako poslední v Nepomuku vystoupil 78letý svědek Matěj Krumpaleček, místní rodák. Na 37. otázku odvětil: „Všecko to pamatuji, že v Českém království leta 1680 byl velmi veliký mor netoliko v Praze, ale i v jiných městech a místech království Českého i taky blíž našeho městys, jako v Blovicích míli od nás, v Kasojicích míli od nás, v Březnici a v Bělčicích na silnici pražské a v jiných okolních místech, však ale Pán Bůh nás obzvláště chránil na přímluvu sv. Jána Nepomuckého. Neb jsme obzvláštní pobožnost před sebe vzali, slíbili a vykonali, ku které pobožnosti nás obzvláště vzbuzoval pan děkan, a byla všem na rathauze oznámena. Chodívali jsme

s procesí z kostela farního sv. Jakuba do tohoto kostela sv. Jana Křtitele, též k sloupu sv. Vojtěcha a k svatý p. Barboře. Obzvláště jsme zpívali na těch procesích zpěv k svatému Janu Nepomuckému. A neměli jsme tu žádného doktora ani felčara ani apothekáře ani žádných líkův, ale lékař náš byl sv. Jan Nepomucký.“ Dále na otázku 38 odpověděl: „To též pamatuji, že někteří z našich museli do Prahy docházet z příčiny vrchnosti, a zase přicházeli zdraví a žádný se nenakazil, ačkoliv tam v Praze mnoho tisíc lidu tenkrát pomřelo. Což jistě Pánu Bohu a přímluvě sv. Jana Nepomuckého přičítáme.“ Další odpovědi jsou obdobné sdělením předcházejících svědků, včetně ujištění, že výzva městské rady k pobožnosti ke cti proběhla pouze ústně.

Výše zmíněný výběr deseti „znamení či zázraků“, jimiž by měl Bůh potvrdit svatost svého služebníka JN, byl do ledna 1728 zúžen na šest. Dostalo se mezi ně i uchránění městečka Nepomuku před morem, a to na třetí místo. K případu se vyjádřil „d'áblův advokát“ Prospero Lambertini, na jeho námitky odpověděl konzistorní advokát a promotor víry Carlo Alberto Guidobono Cavalchini a ochránce případu Giovanni Franchellucci. Do dalšího, ještě užšího výběru se však podivuhodná ochrana Nepomuku před morovou nákazou 1680 již nedostala, a tak zůstala výjimečnou sice, ale nikoliv za zázrak prohlášenou epizodou mezi svatojánskými dobrodiními, která se však těšila častému zájmu nepomucenské literatury.

starší doklady: L BALBÍN 1684b, 50 (kap. VI) – BALBÍN, BAČINA 1686, 61 (kap. VI) – MAKARIUS Z MERFELIC 1687, 96 – R l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety, 26. X. 1697 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 206) (Nepomučtí z celého zelenohorského panství dosvědčují, že v době trvání moru 1680 vykonávali zvláštní pobožnost v kostele, z čehož zakusili pomoc, že ani jeden na morovou ránu jak v Nepomuku, tak na panství nezemřel, zatímco jinde v okolí mnozí zahynuli) – č. svěd. purkmistra a rady městys Nepomuka, dané v Nepomuku 21. X. 1697 (→ C.1, Nepomuk 2a/ e) – č. a l. zápisy výpovědi pěti nepomuckých svědků při šetření provedeném na nepomuckém děkanství 9. – 11. V. 1699 (→ C.1, Nepomuk 2c/ b): 15. a 16. odpověď Martina Havlíčka (BJN vyvolen Nepomuckými za patrona, pobožnosti v kostele, píseň, záchrana orodováním), 15. a 16. odpověď Karla Rataje (nepomučtí měšťané si JN vyvolili za patrona, častěji ho chodíce s procesím modlitbami a písněmi vyzývali a byli moru uchráněni), 15. a 16. odpověď Jana Červenky (vyvolení SJN za obzvláštního patrona proti morové ráně, časté stavování se s procesím v kostel sv. Jana a modlení v něm, uchránění zelenohorského panství), 15. a 16. odpověď Bartoloměje Kadamera (za posledního moru JN vyvolen za patrona a veřejně ctěn a zelenohorské panství bylo uchráněno) a 15. a 16. odpověď Bartoloměje Blahy (měl v posledním moru JN za patrona a s jinými se chodíval k němu modlit a neví, že by kdo umřel nebo byl nakažen) – opis č. znění odpovědi Daniela Františka Táborského z Hirschenfeldtu, inspektora šternberských panství, ve věci, formulovaných v 6 bodech, dáno na zelenohorském zámku 3. VII. 1699 (NA, ŘA-KR, kart. 475) (4. bod) – č. svěd. Henricha Ernsta Pikardta z Zeleného Oudolu, Drslavice 8. VIII. 1715, 8. bod (NA, APA I, sign. C 143/7, kart. 2235) (byl ochoten věc stvrdit přísahou) – l. svěd. nepom. magistrátu a připojená informace o souhlasném potvrzení téhož ze strany Jindřicha Arnošta Pickhardta jsou obsaženy v 8. a 9. bodě nedat. l. soupisu několika dobrodiní, vytvořeného nep. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 319)

Hammerschmidovo shrnutí: R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 308^r (každodenní průvod z far. k. ke sl. sv. Vojtěcha a pak do kostela, píseň, závěrečné procesí a děkovný chvalozpěv)

1. beatifikační proces: R výpovědi svědků: svědek Jan František Crusius, praž. novoměst. koňšel, 23. XII. 1715 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 26^r, 27^r), svědek Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic (t., fol. 10^v-10^r), svědek Jan Ignác Fileček (t., fol. 27^r, informátoři v Nepomuku, fol. 29^r, čl. 20, otázka 68, fol. 29^v, čl. 20, otázka 69, fol. 30^v čl. 20), svědek Pavel Otčenášek (čl. 20, fol. 57^{r-v}), svědek Martin Havlíček (t., fol. 62^{r-v})

kanonizační proces: R č. výpověď nepom. měštinina Pavla Otčenáška, 9. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 420^v-422^r, otázky 37-41, fol. 428^r, čl. 32-33) – č. výpověď nepom. měšťana a radního Kašpara Švancary, 10. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 439^r-442^r, otázky 37-41, fol. 447^v, čl. 32-33) – č. výpověď nepom. radního Václava Lešetického, 11. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 456^r-458^r, otázky 37-41), 12. II. t. r. (t., fol. 463^v-464^r, čl. 32-33) – l. výpověď nepom. děkana Augustina Jana Passera (Vrabce), 14. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 478^r-479^r, otázky 37-41, fol. 482^v, čl. 32-33) – č. výpověď nepom. měšťana Matěje Krumpalečka, 15. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 490^v-492^r, otázky 37-41, fol. 497^v, čl. 32-33)

publikování procesů: L *Acta utriusque processus* 1721, 139 (první *Summarium*, č. 23, XXIV) – *Sacra rituum congregatione* 1727, první text, 36-38 („Quintum signum, sive miraculum praeservationis oppidi Nepomuk a peste“), druhý text, 235-242, *Summarium* č. 43 („Miraculum praeservationis oppidi Nepomuk a peste anni 1680“) – *Sacra rituum congregatione* 1728, první text, 57-58 („Tertium signum sive miraculum praeservationis oppidi Nepomuk a peste“), 59-66 („Summarium super tertio signo sive miraculo praeservationis oppidi Nepomuk a peste anno 1680“), 129-144 (námitky Prospera Lambertiniho), druhý text, 28-32 (odpověď konzistorního advokáta Carla Alberta Guidobona Cavalchiniho a patrona kauzy Giovanniho Franchellucciho na námitky Prospera Lambertiniho „quoad tertium signum sive miraculum praeservationis oppidi Nepomuk a peste“)

svatojánská literatura: L HAIN 1722a, 51 – TÝŽ 1722b, 51 – VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 169 (bez přesnější dat.) – *Potěšení Čechův* 1723, 173 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 111 (69. zázrak, „V morové ráně“) – BERGHAUER 1736, 32 – TÝŽ 1761, 158-159 (§ I, tatáž událost podrobně popsána, včetně role nepomuckého děkana Suchého a doložení průvodů z farního kostela sv. Jakuba ke sloupu sv. Vojtěcha a pak do kostela sv. Jana a výkladů o řádění moru v okolí Nepomuku, ve výpovědích nepomuckých očitých svědků Pavla Otčenáška a Kašpara Švancary, který byl tehdy v Nepomuku rychtářem, učiněných v apoštolském procesu)

37. broumovské panství, Broumov, Heřmánkovice a Zaloňov (Č, Kh), 1680

Když 1680 na několika místech povstali poddaní proti své vrchnosti, byli na broumovském panství odsouzeni tři muži, mezi nimi rolník jménem Jonas Hertzog, který miloval čest. Jako trest jim bylo vyměřeno, že mají po tři pondělky stát u pranýře. Hertzog byl z rozsudku natolik zarmoucen, že by raději ztratil svůj život, než by takový

trest podstoupil. V této nouzi mu poradil manžel Marie Alžběty Kneiffelové, aby sv. Janu Nepomuckému obětoval nějaký peníz, a ujistil jej, že bude z hanby vysvobozen. Hertzog horlivě učinil, co mu bylo doporučeno, také tři vyobrazení dal namalovat a ze svého trestu byl vyvázán. 1715 to jmenovaná Kneiffelová, tehdy již ovdovělá, písemně potvrdila a k tomu upřesnila, že uvedené obrazy se tou dobou nacházely v kostele sv. Václava v Broumově, další v Heřmákovcích za Broumovem a třetí u sv. Petra a Pavla v Zaloňově. Nadto tvrdila, že když kdosi zpochybňoval oprávněnost nápisu na onom obrazě, kde stálo *sv. Jan Nepom.*, a pravil, že tam má být místo *Sanctus* (svatý) napsáno *Divus* („božský“ ve smyslu Boží), jeho dům nevyvázal z hanby.

R nedat. n. svéd. Marie Alžběty Kneiffelové (*Maria Elisabetha Kneiffelin*), napsané v Jaroměři, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 270^{r-v}), příl. O k l. popisu úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v), pův. příl. k l. zpr. z jaroměřského děkanství

38. Nepomuk (Č, Pr), 1680 a doklady do 1699

Nepomuční měšťané Jan Červenka, Jan Lahoda a Bartoloměj Kadamer 1697 dosvědčovali, že viděli za nočního času nějaké plameny jak v nepomuckém kostele, tak na jeho věži. Jan Červenka nadto vydal 24. X. 1697 písemné svědectví v přítomnosti nepomuckého děkana Matouše Josefa Nevšety a jeho kaplana, minority Zikmunda Jandy. Zde sdělil, že od své zbožně zesnulé matky Anny častěji slyšel vyprávět, jak se jednou v noci vracela z mlýna, přišla na nepomucké náměstí k radnici a spatřila veliké světlo v báni kostela a září také v samotném chrámu, jako by tam hořelo mnoho světél, což shlédla s velikým podivením a údivem, protože přece v tom kostele nebylo žádné světlo.

Později, při šetření na nepomuckém děkanství 11. V. 1699 Červenka sdělil, že „také jsem slyšel od mé matky Anny, kterážto jdouce v létu 1680. ze mlýna času nočního okolo půl noci, přijdouce na rynek k rathauzu viděla veliké světlo, jak v hořejších, tak v dolejších oknách kostela svatého Jana Nepomuckého, i tak v samých kostele velikou září a světlost, jako by mnohé světlo tam hořelo, kdež sice žádná lampa, ani svíce nebyly. Protož také k samým dveřím kostela šla, a domnívající se žeby tam někdo byl, dveřmi strkala, to hned přijdouce domů mně i manželce mé povídala, ráno pak i jiným sousedům.“ Dále při tomtéž vyšetřování 11. V. 1699 nepomucký soused Bartoloměj Kadamer vypověděl, že „začastěji jsem, spolu i manželka má, vídával světla v noci v kostele svatého Jana, ačkoliv tam žádná lampa ani svíce nehořela.“

R l. dopis nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety, 27. XI. 1697, Janu Jindřichu Barthelovi do Prahy (NA, ČDK, kn. 117, fol. 175^{r-v}) – č. svéd. 62letého nepom. měšťana Jakuba Červenky, Nepomuk 24. X. 1697, sepsané v přítomnosti nepom. děkana Matouše Josefa Nevšety a jeho kaplana, minority Zikmunda Jandy, uchovávané v archivu metr. kapituly v Praze, jež v l. překladu vydal L BERGHAUER 1736, 60, který různá svědectví o světlech v kostele sv. Jana v Nepomuku krátce nastínil na pag. 54 – R l. a č. zápisy výpovědi 5 svědků při vyšetřování na nepom. děkanství 9. – 11. V. 1699, 17. Červenková odpověď, 17. Kadamerova odpověď (→ C.1, Nepomuk 2c/ b)

39. různá místa a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1680

Svatovítský probošt a pražský sufragán Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi ve své knížce, věnované 1680 císařovně a české královně, napsal, že SJN uctívají Češi i cizinci a že jeho hrob nejen navštěvují, nýbrž také obdarovávají mnoha dary, které tam posílají knížata a pánové, kteří se svěřují pod ochranu a přímluvu a bývají vyslyšeni ve svých přáních. Písemně to dosvědčují svými dopisy zaslanými do Prahy. O něco později Dlouhoveský uzavírá: „K němu [SJN] se dnes všichni společně utíkáme a doufáme především, že nás bude chránit před morem, hladem a válkou, bude nás zachovávat v dobrém jménu a pověsti a osvobodí nás od věčné hanby.“

L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, poslední 2 str. knihy

40. Praha nebo Poběžovice (Č, Pr), 1681

Matyáš Gottfried baron z Wunschwitz, který si již v mládí 1646 vyvolil SJN za svého ochránce a patrona svého rodu a světcí slíbil, že mu postaví sochu na Pražském mostě, se nejpravděpodobněji 1681 dostal do nebezpečného soudního procesu, v němž se jednalo o 200.000 zl., o které by býval mohl přijít. Tehdy svůj slib světcí obnovil, případně nově učinil, a soudní spor skutečně pomocí vyhrál. Po potřebných přípravách (1681-83) svůj slib s vděčností vyplnil, když dal v VIII. 1683 na Pražském mostě vztýčit nákladný bronzový kolos, nejslavnější nepomucenskou sochu vůbec (→ A.1, Praha VI. úvod, 1-4/).

R l. výpověď Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz v 1. beatifikačním procesu, 24. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^r, prokurátorův čl. 73) (jeho otec Matyáš Gottfried skutečně věřil, že se z onoho nesmírně závažného sporu o 200.000 zl. šťastně vypořádal skrze přímluvu) – L *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. B 2^v (proces je datován do 1681, kdy také bar. Wunschwitz obnovil svůj slib, že postaví sochu na Praž. mostě) – BERGHAUER 1761, 128-129 (M. G. z W. učinil slib v souvislosti se soudním procesem), 134 (překlad nedat. n. dopisu Johanna Antonína Kajetána bar. z Wunschwitz do latiny: zmíněný svob. p. zde Berghauerovi píše, že měděnou sochu na Praž. m. dal jeho děd Matyáš Gottfried postavit ze slibu, protože zásahem vyhrál onen soudní spor, ovšem že šlo o obnovení staršího slibu, který týž Matthias Gottfried učinil již 1646, a to v tom smyslu, že pokud mu Bůh dopřeje dožít se dospělosti, chce sv. Janu Nepomuckému na Praž. m. postavit pomník)

41-42. Praha (Č, Pr), od 1681 (jistě ještě 1715) – více událostí

Když byl Josef František Fritsch 1681 v Praze na práci, začal ctít SJN, aby jeho zásluhami a přímluvou byl skrze Boží milosrdenství uchráněn ode vší časné i věčné hanby. Měl v Praze pokrevního příbuzného, jistého pana barona, nikdy si ale netroufal k němu přijít a předložit mu své potřeby, pokud předtím nepožádal o ochranu SJN, což když učinil, vždy byl od šlechtice laskavě přijat jako přítel, kteroužto laskavost ostatní přátelé nikdy nezakusili, ba dokonce jednou byl jeho bratr tyransky vyhozen. Když měl Fritsch v úmyslu předložit svému urozenému příbuznému nějakou písemnou žádost, vždy ji nejprve položil na oltář a svěřoval ji svatému JN, vždy s následným šťastným výsledkem, totiž laskavým přijetím, uznáním za přítele, vyjádřením, že onen urozený chce na Fritsche a jeho děti pamatovat ještě štědrějším darem, aby se za něj modlili (39.). Tak se dělo po léta, kdy již Fritsch žil jako měšťan v Chomutově a věnoval se ševcovskému řemeslu. Jednou, 1715, opět zavítal do Prahy, tentokrát se třemi svými dětmi, aby 16. V. uctil SJN před jeho hrobem. V Praze pobyl deset dní, utratil peníze a v hostinci se zadlužil na 10 zl. Nevěděl, co by měl dělat, aby pro špatné řešení situace s dětmi neupadl do veřejné hanby. Poklekl s nimi a prosil SJN snažnými modlitbami, aby jim vlídně pomohl a podal prostředek, jímž by zamezil zahanbení. Modlitby nebyly bez účinku, neboť krátce nato Fritsch potkal na cestě svého vznešeného příbuzného, za kterým tehdy ani neměl v úmyslu jít, a když ho tento spatřil, vzkázal mu hned přes někoho ze svých lidí, aby k němu příštího dne přišel, kde kromě různých vyjádření upřímnosti pan baron Fritschovi daroval 20 zl., všemožně jej jako hosta uctil a dal mu ještě pro návrat dobrou výbavu na cestu (40.). Fritsch to vše po Bohu připisoval jedině svému sv. patronovi JN, což také potvrdil přísahou.

R l. zpr. chomutovského děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 181^{r-v})

43. Čechy (Č) i další země, dol. přinejmenším pro období cca 1682

Václav Ignác Wratislav říšský hrabě z Mitrowic, císařsko-královský tajný rada a rada české komory v prvním beatifikačním procesu vypověděl, že vůbec častěji zakusil pomoc, ba že dokonce svého mladšího syna dal pokřtít jménem, třetím v pořadí.

Z genealogie wratislavského rodu vyplývá, že se jednalo o jeho druhého syna, Vratislava Maxmiliána, narozeného kolem 1682.

R l. výpověď Václava Ignáce Wratislava říš. hr. z Mitrovic v 1. beatifikačním procesu, 7. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 9^v, čl. 13, otázka 45) ← L Acta utriusque processus 1721, 148 (první *Summarium*, č. 25, § 5)

44. Poběžovice (Č, Pr), 1682

Jan Brokoff, později proslavený sochař a měšťan královského Starého Města pražského, se vydal 10. II. 1677 na cestu ze své vlasti, Horních Uher, a to dalších luteránských zemí. Byl totiž narozen v luterském náboženství z luteránského otce a matky a byl v této víře natolik zatvrzelý, jak sám píše, že by ho ani žádné fyzické násilné nucení neodvedlo od jeho přepevného předsevzetí v luterské sektě vytrvat až do své smrti. Přišel do Českého království v době před morem, a ačkoliv v této zemi čtyři až pět let poslouchal katolická kázání, byla mu spíše častěji pobídkou k disputacím a sbírání argumentů ke kontroverzím, než aby se dal katolickou vírou ve své zatvrzelosti obměkčit. Když vypukl mor, Brokoff zanechal Prahu a s ohledem na svou sektu si usmyslel zavítat do luteránských měst jako do Řezna a dalších. Když na své cestě přišel do města Ronšperku (dnešních Poběžovic), dal mu tam příležitost k práci v jeho sochařské profesi místní pán, Matthias baron von Wunschwitz. Brokoff pracoval v Ronšperku jako sochař dva roky a protože už byl unaven rozepřemi ve víře, své pevné přilnutí k vlastní sektě přede všemi skrýval. Když mu řečený pan baron zadal zhotovení čtyři stopy vysoké dřevěné sochy SJN, podle které měla být z kovu ulita socha pro Pražský most, a Brokoff se pustil do práce, osvítila ho milost Ducha svatého, takže bez nátlaku, ale svou vlastní vůlí při četbě polemických knih zjistil, že se nenachází ve správné víře a že jedině katolická víra vede ke spáse. A tak při práci na této soše se jeho srdce v těle obrátilo, zřekl se luterského náboženství a roku 1682 v klášteře Pivoni přijal samospasitelnou katolickou víru, za což vzdával chválu a díky milému Bohu a svatému Janu Nepomuckému.

R nedat. n. svěd. sochaře Jana Brokoffa, měšťana král. Starého Města praž. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 198^r), součást 7. složky 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, nadepsané *Conversus haeretic[us] sculptor statuae s. Ioan.* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAUER 1761, 129 (l. překlad Brokoffova svěd.)

45. Nürnberg, č. Norimberk (N, BA, MF), 1682

1682 byla do Norimberku do domu či dílny měšťana Hieronyma Herold(t)a, lijce děl, přivezena dřevěná socha SJN ve velikosti osmi stop, aby podle ní mistr vytvořil formy, ve kterých by pak odlil bronzovou sochu téhož sv. mučedníka, kterou zamýšlel objednavatel díla, Matyáš Gottfried svobodný pán z Wunschwitz, postavit na Pražském mostě, což se pak naplnilo skutkem 31. VIII. 1683. Přihodilo se, že si řečený mistr Hieronymus Herold(t), nekatolík a luterán, z tohoto velikého světce tropil posměšky a rouhal se mu se slovy: „Hle, vytvořím nového Boha papeženců, nového božstvo papežencům“ apod. Když tak učinil, přišel ve své dílně k otvoru, kterým se z vysoké střechy domu po laně spouští zavěšený velký železný hák, který takoví zkušení řemeslníci používají, aby mohli lépe nakládat s velmi těžkými sochami a děly. Mistr tam chtěl řečenou dřevěnou sochu vytáhnout, a tak se podíval skrze onen otvor vzhůru a zavolal na svého učedníka, kdy že spustí hák. Jak to vyslovil, učedník náhodou spustil hák těžký přes cent, který spadl přímo na Hieronyma, a tak ho zavalil, že ten

zůstal dlouhý čas ležet bez ducha a jakéhokoli znamení sil a přítomní už pochybovali o jeho životě. Po čase ale nakonec přišel k sobě, nikoli však úplně zdrav, protože několik týdnů cítil nemalou bolest. Toto neštěstí připisoval svému zlému tupení divotvorného mučedníka a sám tvrdil, že to byl Boží trest. Jméno Hieronyma Herold(t)a bylo při slévání měděné sochy pro Pražský most vryto pod světce pravou nohu. V této verzi příběh zachytil syn Matyáše Gottfrieda Gottfried Daniel baron z Wunschwitz.

Trochu odlišnou verzi příběhu podává sochař Jan Brokoff, tvůrce oné dřevěné sochy, podle které měl norimberský kovolijec zpracovat sochu z bronzu. Když už bylo vše nachystáno pro vytvoření formy ke slévání, bylo potřeba dřevěnou sochu vytáhnout na kladce do výšky. Sochu bezvadně přivázali ke kladce, a když už byla docela vysoko, kovolijec prohlásil: „Tady vidíte, milí lidé, jak Čechům táhneme do výše jejich boha“. Jak ta slova pronesl, hned se roztrhla smyčka, kterou byla socha upevněna ke kladce, socha spadla a téměř smrtelně povalila mistra na zem, že se nemohl déle než čtvrt roku z tohoto tělesného otřesu zotavit. Socha však po pádu z takové výšky neutrpěla žádnou škodu, nebyla nijak polámana a ani odřena.

Další verzi příběhu podává jubilejní publikace vydaná ke stoleté památce vyvolení SJN za ochránce rodu Wunschwitzů, nazvaná *Dedicatio oder Zuschrift* (1746). Zde se píše, že když měl Wolff Hieronymus Herold v Norimberku 1682 podle dřevěné „Prokoffovy“ sochy vytvořit hliněný model pro odlití sochy bronzové a chtěl dřevěnou sochu zavěsit na více než cent těžký hák, aby s ní mohl snadněji pohybovat, zeptal se ho jeden z luteránů, kteří za ním chodili, na čem pracuje. Herold (sám luterán) opovážlivě odpověděl, že dělá papežencům novou modlu. Tu se hned uvolnil onen těžký hák a, jak sám Herold o sobě písemně vyznal, spadl mu na krk astrašlivě ho srazil k zemi, takže byl Herold na několik týdnů upoután na lůžko.

Výše zmíněný Gottfried Daniel baron Wunschwitz o téže epizodě svědčil v 1. beatifikačním procesu dne 24. IV. 1717, kde připomenul, že o ní slyšel mnohokrát vyprávět od svého otce Matyáše Gottfrieda, jemuž to luteránský kovolijec Hieronym Heroldt sám spontánně a upřímně sdělil a bral tehdejší svou nešťastnou příhodu jako Boží trest za to, že opovrhoval SJN.

R l. svěd. Gottfrieda Daniela svob. pána z Wunschwitz, Praha 20. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 147^{r-v}) (svědek často slyšával příběh o potrestání prostořekého Herolda od svého otce, Matyáše Gottfrieda svob. p. z Wunschwitz, zřiz. pražské most. sochy) – nedat. n. svěd. sochaře a praž. staroměst. měšťana Jana Brokoffa (NA, ČDK, kn. 118, fol. 198^r) – obě uvedené svědectví byla spolu (první Brokoffovo, druhé Wunschwitzovo) vložena do 7. složky 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, nadepsané *Conversus haeretic[us] sculptor statuae s. Ioan.* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAEUER 1761, 130 (zmíněné svěd.) – R l. výpověď Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz v 1. beatifikačním procesu, 24. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^v, čl. 72 a 73) – další L *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. B 2^v

46. Praha (Č, Pr), cca 1683

Pražský student Jan Fasel, který se později stal horlivým duchovním a farářem v Loketském kraji, se během svých pražských studií doslechl o pověsti svatosti a o tom, že nikdo, kdo zneuctí hrob, neunikne toho dne veřejnému pohanění. Hodlaje vyzvědět pravdu přistoupil s několika stejně opovážlivými druhy k hrobu a prostrčil nohu skrze ohradní mříže, aby na rov stoupl, a tak projevil neúctu. Brzy za spáchanou nerozvážnost odpykal trest, neboť když scházel z hradu po zámeckých schodech, postavil se mu poblíž slavatovského balkonu (visuté chodby) do cesty šašek kteréhosi knížete, kterého nikdy předtím neviděl, a tak ho zmlátil koženým jelitem, které nesl v ruce, že to vzbudilo ohromný posměch mnoha kolemjdoucích a těch, co se seběhli, že mu odtud bylo nadmíru potvrzeno vlastní zkušeností, co slyšel o svaté pověsti a že Bůh umí pomstít poškozenou čest, aby se on i jiní příště měli na pozoru před lehkomyšlností. Řečený Fasel už jako duchovní míval ve zvyku tuto událost s lítostí vyprávět svým přátelům. Slyšel to i Jan Karel Jiří Pellet de Hund, křížovník s červenou hvězdou, který Fasela dobře znal.

R *Notitia de B. Ioan[ne] Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., komendátora v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 207^v-208^r)

47. nejspíš Čechy (Č), 1684

Martinu Konstantinu Beinlichovi, knězi řádu křížovníků s červenou hvězdou se přihodilo, že když kázal před nahuštěným množstvím lidí a představil téma promluvy, všechno zapomněl, takže ho nenapadlo nic než jakýsi zlomek rozjímání, které měl před mnoha lety v noviciátě. Když ho pronesl, nejen že se promluva náhle ustálila, ale i jedna dvě myšlenky se s další velmi pohotově propojily, takže nejen že kázání se ctí dokončil, ale také, vyvoliv si za ochránce SJN, už nikdy více nezpozoroval takový výpadek paměti.

R l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 207^r)

48. Praha, pokladnice u hrobu v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1684

Zbožný lid má ve zvyku vkládat do pokladnice u hrobu peníze. Svatokrádežníci se častěji pokoušeli do pokladnice dostat a vykrást ji, ale vždy byla jejich námaha překažena. Buď byli odrazeni od nedokončeného díla nějakou posvátnou hrůzou, nebo byli přistiženi při činu a zaskočení zahanbením. Kromě odplaty si nic jiného neodnesli.

L MACARIUS Z MERFELIC 1684, 42 ← BERGHAEUER 1761, 107

49. Praha (Č, Pr), od doby před 1685 (a jistě ještě 1715)

Malostranský měšťan Jan Ignác Fileček, od 1679 komorník při královských „dskách zemských“, v 1. beatifikačním procesu 28. XII. 1715 vyznal (k čl. 18, otázce 63) o osobní úctě, že SJN „ctil a dobrodiní od něho ne jednou, ale častěji dosáhl.“ Na doplňující otázku pravil: „To ještě mohu doložit, že jsem sobě předsevzal na poděkování za prokázané milosti skrze přimluvu sv. Jana Nepomuckého každodenně jeho hodinky se modlití, a to zachovávám již přes 30 let. A kdykoliv jsem se v nebezpečných přibězích k jeho ochraně utíkal, vždycky jsem vyslyšen byl. Z čehož buď Bohu a témuž svatému věčná chvála.“

R č. výpověď Jana Ignáce Filečka v 1. beatifikačním procesu, 28. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 29^r, čl. 18, otázka 63, fol. 29^v-30^r, doplňující otázka)

50. Roma, č. Řím, město a bazilika sv. Petra (I a Vatikán), 1685

Když pražský metropolitní kanovník Václav Ondřej Macarius z Marfelice z pověření pražského arcibiskupa Waldsteina 1685 navštívil Řím, aby tam při návštěvě apoštolských prahů podal obvyklou zprávu o stavu pražské arcidiecéze a z pověření své kapituly jednal o schválení oficia, využil příležitosti a věnoval jezuitskému knězi Samueli Laberhüttelovi, penitenciáři ve Svatopetrské bazilice, krátký životopis, který s sebou přivezl z Prahy (své vlastní dílo *Vita et mors divi Joannis Nepomuceni* z 1684), a svazeček obrázků sv. panenského mučedníka JN. Laberhüttel, aby poklad nezůstal skryt, při různých příležitostech obrázky rozdával. Stalo se, že jistý člověk, který procházel těžkými tělesnými pokušeními, se v souvislosti s obrázkem svěřil tomuto světcovi a byl zachráněn od pekelného požáru. Náhodou ztatil obrázek a zanechal pobožnosti, tělesné podněty se ustavičně vracely s natolik vzrůstající ukrutností, že se zmíněný vrátil k P. Laberhüttelovi a prosil ho o předchozí lék, obrázek.

Jezuitský penitenciář si byl jist, že je to naprosto věrohodné vyprávění, protože mu bylo sděleno ve svátosti pokání a seznal, že by událost mohla přispět ke cti. Proto o ní 1. XII. 1685 napsal do Prahy svému spolubratrovi, P. Matěji Tannerovi, klementinskému rektorovi, aby v Praze, u zdroje takového léku (obrázků) k zažehnání podobné horečky (tělesných pokušení) měli povědomí, jak je to prostředek působivý. V závěru svého listu Laberhüttel vyjadřuje přání, aby byly znovu vytištěny podobizny panenského mučedníka, aby s oceněním tváře andělského muže byla šířena povědomost o oné milosti a ctihodný pán Macarius se potěšil z přesladkého plodu, který vyrašil z jeho zbožnosti, a aby se stokrát i víckrát takový plod znásobil.

Laberhüttelův dopis byl později vydán tiskem a připojen k některým výtiskům Macariovy výše zmíněné knihy (Macarius k tomu dostal dne 10. I. 1687 v Praze povolení pražského arcibiskupa). Macarius informoval i ve své knize o pražské katedrále a dějinách zemských patronů s vybranými otázkami katolické věrouky (1687). Příběh se dostal do souhrnného spisu pro svatojánskou kauzu z 1701. Jako doklad úcty ho také in extenso cituje P. Antonín Pavel Pyšely, administrátor v Kestřanech, v závěru své nepom. zprávy, tvrdí však, že Laberhüttelův dopis byl vydán v knize obsahující Macariovy řeči (modlitby?). Snad býval řazen do více děl kanovníka Macaria, přece šlo o lichotivé ohodnocení jeho činnosti. Sdělení dopisu inspirovalo i další spisovatele i kazatele soustředící se na SJN, z kazatelů např. dominikána Kajetána Burgera (německé kázání pronesené 17. XII. 1721 v Brně).

R Laberhüttelův 1. dopis z 1. XII. 1685 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 435-436, s pozdějším přípisem na pag. 435, evidentně Macariovým: *Celsissim[us] Princeps ArchiEpus annuit ut typis vulgetur et libello meo inseratur paragraphus S. Jo[ann]em Nepomucenum attingens. 1687 die 10 Januarii Pragae.*), což byla 5. položka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, označená *Imago S. Ioannis Nepom. profuit in tentationib[us]* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L 1. *Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel*, 1. XII. 1685, dodatečná příl. k některým výtiskům L MACARIUS Z MERFELIC 1684 ← R *Fama publica* 1701, pag. 588 (č. 25) – R 1. zpr. keštránského administrátora Pavla Antonína Pyšelyho, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 148^v) – L MACARIUS Z MERFELIC 1687, 96 – BALBÍN, BAUR 1689 (Mikuláš Baur, překladatel Balbínova *Života SJN z Bohemia sancta* z 1682, případ vložil do 7. kapitoly pův. Balbínova textu, přičemž citoval Laberhüttelův dopis v n. překladu) – BURGER 1722 – HAIN 1722a, 41 – TÝŽ 1722b, 41 (Laberhüttelovo svěd. omylem dat. do 1683) – BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722, 93-94 (v textu *Von Eröffnung* od anonymního autora) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 104-105 (52. zázrak, „V pokušení ducha nečistého“, svěd. P. Samuela „Laberhytla“ dat. 1. XI. 1685)

51. Žlutice a Praha (Č, Pr), cca 1685 a v pozdější době

Marie Alžběta Scherbaumová 1685 slyšela o uctívání, čemuž se smála a pohrdala jinými, kteří SJN ctíli. Stalo se jí, že si začala s jistým mužem, a ten se s ní během času intimně sblížil. Prosila váženě a mocné patrony, aby si mohla vzít za muže tohoto člověka, který ji připravil o věneček, stále však jakožto poddaná byla svým panstvem zamítnuta. Tak byla donucena odejít ze Žlutice a odebrat se do Prahy do služby. V Praze slyšela více vyprávět o cti a uctívání, takže si nakonec pevně předsevzala, že pokud skrze mocnou přimluvu bude moci vstoupit se svým snoubencem v manželství, až do smrti ho stále každý den bude ctít jistými modlitbami, pronášenými za sebe i své blízké. Další týden byla nad očekávání z Prahy úředníkem povolána domů a šťastně obdržela povolení ke svatbě, ač se předtím zdálo jako téměř nemožné si takovou věc vyprositi. Onoho muže si vzala a slib učiněný SJN věrně za sebe i své děti vykonávala, což 1715 přísězně vyznala žlutickému faráři Janu Rickovi. Tou dobou byla úřední písařkou.

R 1. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 158^{r-v})

52. Praha (Č, Pr) a Wien, č. Vídeň (R, W), 1685-88

Nejmenovaný karmelitánský kněz ve své knížce Potěšení Čechův (1723) vypravuje: „Povídá se o jistém prokurátorovi, který (pro jakou příčinu se neví) byl právně k měči odsouzen. Jaká ta srdce bolest, jednomu člověku, zvláště takovýho stavu, do rukouch kata přijít, jaká ta hanba na popravním místě, kde lotři, zloději, šelmi se smrtí trestají, museti zahynouti! Náramně jej to trápilo. Co začal, jsa těmi ouzkostmi obličen? Lidské pomoci více nebylo, pro milost se ucházeti darmo bylo, jaká zde rada? Zhůry pomoci pohledával, když tehdy tu svou hroznou sentenci, ten svůj ortel byl uslyšel, že má mečem zahynouti, myslí své i srdce svého pozdvihl důvěrně k nebi, vzdechl s těmito krátkými slovy k svatému Janu Nepomuckému, kterého obraz u sebe měl: „Svatý Jene Nepomucký, oroduj za mě, abych zahanben nebyl.“ Načež ihned od pravené sentenci, od toho ortele se odvolával k vysoce slavnému ouřadu královských apelací na Hrad pražský, kdež to taky svou celou stížnost složil. Co se stalo? Brzo nato ortel smrti byl jemu změněn, byl od smrti vysvobozen a na místě smrti k obecnému dílu na jeden rok odsouzený. Byl sice dost tím potěšený, že byl od hanebné smrti vysvobozený, že ale měl za to jeden rok na obecném díle dělati, ulice v městě čistiti, to jemu taky těžké přicházelo, nebo i v tom hanba veliká jest. Pročež ještě jednou svého patrona, ctí hájitele, svatého Jana Nepomuckého snažně prosil, aby, jako jest jej od první hanby svou pomocí vysvobodil, taky od toho svým mocným před Bohem orodováním pomohl. Neoslyšel klienta svého svatý Jan, nedopustil, aby i tak zahanben byl. Chťic tehdy i tý hanby ujít, ucházel se k jeho císařské a královské milosti, za milost a odpuštění. A stalo se, že nejmilostivější císařskou a královskou rezolucí byl pardonýrován. A jako od smrti skrze slavnou apelací královskou, tak i od obecního díla milostí císařskou byl vysvobozen, ano i k tomu zase k předešlému ouřadu svému byl dosazen, a tak následovně vši hanby světské ušel. Kdo zde nevidí prostředkování svatého Jana Nepomuckého? Jeho přímluvou, jeho pomocí se stalo, že ten prokurátor ušel smrti i hanby světské. Jemu samému po Bohu on to vše připisoval.“

V literární háv oděný příběh s poučným vyzněním nachází v různých podobách své uplatnění i v další nepomucenské literatuře barokní doby, přitom přesný průběh událostí již léta předtím dosvědčil sám prokurátor, kterého se vysvobození od smrti a veřejných prací týkalo. Byl to Jan Norbert Gelastus z Rosenlandtu, měšťan Nového Města pražského, který jako veřejný notář a přísedící prokurátor 1697 v rámci průzkumu dobrodiní knězi Barthelovi poskytl své latinské svědectví: „Z náležitě vděčnosti, kterou jsem vázán svatému Janu Nepomuckému, svému patronovi, jimž jsem byl vždycky vyslyšen ve všech svých potřebách, především když se jednalo o pověst, a to hlavně v tomto: Uplynulého roku 1685 jsem byl kvůli zpronevěře odsouzen výnosem pražského novoměstského magistrátu k popravě mečem. Odvolal jsem se a k dokumentům jsem připojil obraz sv. Jana s tímto nápisem: „Svatý Jene, modli se za mě, abych nebyl zahanben.“ Když bylo uzavřeno jednání druhé instance, byl povolán z vazby ke spisu, který měl být po dohodování pouze podepsán a zapečetěn. Tu byl císařský rychtář, zesnulý Antonín Vitásek, který proti mně fiskálně jednal, nečekaně zavolán k poradě, a v době jeho nepřítomnosti se akta složená do svazku ztratila. Přitom ležela na stole v kanceláři, u kterého seděli tři přísedící kancelářští písaři a nedaleko odtud čtvrtý registrátor. Tuto ztrátu ponechali mnoho týdnů v mlčení. Když jsem se o tom dozvěděl, hned jsem o tom písemně uvědomil apelaci. Po přísném vyšetření této záležitosti bylo nařízeno, aby byly z konceptů sepsány jednoduché kopie, prohlédnuty stranami a zaslány apelaci, což učiněno a rozhodnuto, že už nemohu vykonávat svou právní praxi. Odvolal jsem se k Jeho Veličenstvu, které po zvážení mého případu rozhodlo, aby mi bylo umožněno se k mému zaměstnání plně navrátit, jak je vidět z rozhodnutí, které bylo následně zveřejněno. Že je to v pravdě tak a ne jinak, jsem připraven odpřisáhnout.“

V závěru zmíněné rozhodnutí císaře Leopolda I. Gelastus ke svému svědectví (v kopii) připojil. Je formulováno česky:

„Leopold

Věrní milí. Z příležitosti suplikací Jana Norberta Gelasta, měšť[ana] v král[ovském] Nov[ém] Městě našem praž[ském] obsírněji vyrozuměti, čehož také předtím dobrou vědomost míti budete, z jakých tak příčin jemu od práva vrchního vedle jiného trestání i povinnost přísedícího prokurátorství při dolejších instancích složena byla, a nemohše prý on pro tu příčinu k žádné akomodaci více přijít, nás za milostivé povolení, aby zase, jako kdy předešle, při dolejších právě svobodně sloužiti a praktikovati mohl, poddaně pohledává.

Kteroužto vám odsílající milostivě poroučeti ráčíme, abyste magistrát z předjmenovaného král[ovského] Nov[ého] Města našeho praž[ského] na tuž žádost suplikujícího vyrozuměli a jemu to, pokudž by on [žádal], suplikujícího zase k šrankům [tj. k právní praxi] připustiti dále ho nezastavoval, i my od osoby naší v tom žádného rozmyšlení míti neráčíme v známost uvést, a tak na tom milostivou vůli naší císařskou a královskou poslušně naplniti nepomíjeli. Dán[o] [ve] Vídni 6. dne měsíce října r. 1688.“

Po letech, kdy už byl Gelastus mrtev, jeho případ stručně v 1. beatifikačním procesu popsal měšťan Nového Města pražského Jan František Crusius, po třicet čtyři let konšel téhož královského města a jízdní velitel měšťanského oddílu. Podle něj byl Gelastus, dvorský prokurátor, usvědčen z vlastních rukopisů ze zpronevěry a v první instanci odsouzen k popravě mečem. Poté co se odvolal ke královskému apelačnímu soudu, byl i v této druhé instanci odsouzen. Tehdy k soudním aktům při jejich sestavování do celkového spisu přiložil onen výše zmíněný obraz a připsal na něj, nakolik si Crusius pamatoval: „V tohoto světce doufám.“ Následně byly dokumenty sestaveny do svazku a zapečetěny, avšak originální spisy, na jejichž základě byl usvědčen a odsouzen, se ztratily. Přitom ostatní akta a písemnosti zůstaly. Důsledkem bylo, že druhá instance zmírnila

rozhodnutí o ztrátě hrdla na výjimečný trest. Gelast to celé veřejně na pražské novoměstské radnici připsal ochraně.

Příběh později v 2. beatifikačním procesu a v kanonizačním procesu krátce vyprávěl Kašpar Jan Kupec z Bílenberka (* 6. I. 1650), Moravan z rajhradského benediktinského panství, který se časem předstěhoval do Prahy, stal se staroměstským měšťanem, od 1683 působil jako sekretář, a nakonec jako rada apelačního soudu Českého království, a 1698 byl povýšen do šlechtického stavu. 1701 získal měšťanské právo na Starém Městě pražském. 1707 přeložil z němčiny do češtiny hrdelní řád Josefa I. a obdržel privilegium jej v obou jazycích vydat a po deset let prodávat. Zemřel v Praze 13. X. 1725.

Kupec byl nejspíš velmi blízko jednání apelačního soudu v Gelastově věci, neboť když tento případ v 2. beatifikačním procesu (8. III. 1719) popisoval, znal některé další informace a při výpovědi ukázal tribunálu originál výše zmíněného obrázku s lístkem, na který odsouzený Gelastus vlastní rukou napsal slova v tomto znění: „Sancta Joannes Nepomucene ne confundar, ora pro me.“ Podle uvedené Kupcovy výpovědi se případ odehrál již 1683, Gelastus (aniž by jej Kupec přímo jmenoval) byl v první instanci odsouzen k popravě mečem, odvolal se k apelačnímu soudu, přiložil onen obrázek s vlastnoručně napsanou prosbou na lístku, a pak se stalo, že ve druhé instanci byl zproštěn rozsudku smrti. Místo toho měl být jeden rok vězněn, když se ale utekl k císaři, nejen že byl zproštěn vězení, ale také navrácen cti, dobré pověsti a úřadu prokurátora.

Dalším svědkem, který krátce Gelastův příběh (se zamlčením jeho jména) nastínil v 2. beatifikačním procesu, byl pražský patricij a novoměstský konšel Jiří Samuel Trmanus z Ostravy.

R 1. svěd. Jana Norberta Gelasta z Rosenlandtu, veř. notáře a přísežného prokurátora, novopraž. měšťana, 13. XI. 1697 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 149), 3. položka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, nadepsaná *Evasio a poena gladij* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAUER 1761, 183-184 (§ IV) – R opis č. formulovaného rozhodnutí císaře Leopolda I., daného ve Vídni 6. X. 1688, příl. předešlého Gelastova svěd. v rámci Barthelovy sbírky (NA, ČDK, kn. 118, fol. 148) ← L BERGHAUER 1761, 184 (§ IV, t. dokument v I. překladu) – R 1. výpověď Jana Františka Crusia, praž. novoměst. konšela, v 1. beatifikačním procesu, 23. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 26^v, čl. 21, otázka 74) – 1. výpověď Kašpara Jana Kupce z Bílenberka v 2. beatifikačním procesu, 8. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 26^v-26^r, čl. 5, otázka 30) – 1. výpověď t. svědka v kanonizačním procesu, 7. I. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 330^r, otázka 30) – 1. výpověď Jiřího Samuela Trmana z Ostravy v 2. beatifikačním procesu, 14. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 33^r, čl. 5, otázka 30) – další L HAIN 1722a, 38-39 – TÝŽ 1722b, 38-39 (k odsouzení prokurátora došlo před více než 30 lety) – *Potěšení Čechův* 1723, 177-181 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 103 (46. záprak, „V odsouzení na smrt popravni“) – WIETROWSKY 1729, 172-173 – TÝŽ 1730, 224 – TÝŽ cca 1730, 165-166 (← BOČKOVÁ 2015, 387)

53. Wien, č. Vídeň (R, W), a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), před 1686

Dvořan jednoho knížete ve Vídni se dopustil ohromné krádeže na dvoře svého pána, takže po něm bylo pečlivě pátráno. Neunikl by vězení ani mučidlům, jak by si vyžadovala autorita knížete i výrok soudců. Jednomu zlodějovu zpřátelenému mladému dvořanovi jménem Jan se ho zzelelo, a půjčil mu své oblečení. Takto oblečeného jej spatřili stráže, když po něm pátrali. Poznali ho, ale nedostihli. Pachatel později oblečení poslal Janovi zpět, ten se v něm ukázal, načež zazněl rozkaz, ať je zajat, aby smyl viny uprchlého zloděje, protože ho za něj považovali. Jan se snažil uniknout, ale pronásledovatelé se mu to všemožně snažili překazit, hledali ho po všech koutech, dokonce právo církevního azylu mu bylo odepráno. Kdyby byl dopaden, beze všeho vyšetřování by propadl oprátce. Před nebezpečím se skrýval na střeších a plížil se podél zdí.

Jakmile se o těchto událostech tajně v Praze dozvěděl Antonín Czakert, který velmi dobře Jana znal, byl pohnut soucitem a šel se za mladíka pomodlit k hrobu v pražském zámeckém kostele, kde složil slib a prosil SJN, aby Jana zachránil z nebezpečí pověsti a života. A to také vyprosil, jelikož třetího dne (nakolik si později vzpomínal) v řečeném pražském metropolitním kostele s úžasem spatřil, jak k němu sám Jan přichází a vlastními ústy sděluje, že byl vysvobozen z nesmírně naléhavého nebezpečí ztráty pověsti a z hrozcících muk. Tak podivuhodně vyvázl, že sám se při vyprávění podivoval, že se mohl zachránit před tak ostrážitým a důkladným pátráním. Proto se spolu z Czakertem hluboce sklonil u hrobu a nejvroucnějším srdcem spolu vzdávali Bohu co největší díky. Czakert neměl, komu jinému by tak velikou milost připsal než SJN, jemuž mladíka předtím poroučel, seč mu síly stačily. Zavěsil proto k hrobu ke cti a na věčnou památku vděčnosti malovanou desku, na které bylo dobrodiní znázorněno. Jan pak po nějakém čase zemřel jako voják v Uhrách při dobývání Budína (1686).

Czakert jako člen řádu augustiniánů podal o těchto událostech dvojí písemné svědectví, první 1695, když pobýval v pivoňském klášteře, byl administrátorem farnosti sv. Mikuláše v Šitboři a definitorem České řádové provincie, druhé 1699, když pobýval v Praze u sv. Tomáše na Malé Straně a vykonával úřad provinciálova socia.

R 1. svěd. P. Fr. Antonína Czakerta, augustiniána, definitora Č. řádové provincie, administrátora u sv. Mikuláše v Šitboři, 5. IX. 1695 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 139) – 1. svěd. t. kněze a řeholníka, socia provinciála, dané v Praze u sv. Tomáše, 27. V. 1699 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 138), 1. položka v 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, označená *Super obienta liberatione infamiae et supplicij* (viz NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAUER 1761, 191 (§ IX, druhé Czakertovo svěd.)

54. pražská arcidiecéze, pravděpodobně farnost Doupov (Č, Pr), 1686 nebo 1696

Jistá nezadaná osoba v pražské arcidiecézi žila tři roky v nebezpečí, že tělesně zhřeší s jednou zadanou osobou. Pro trýznivost této opovážlivé touhy chybělo málo, aby s hříchem souhlasila, byla však od hříchu uchráněna díky pouti do Chlumu Svaté Maří ve vzdálenosti čtyř mil a také díky devítimilovému putování do Krupky k Panně Marii. Ale i tak neunikla nebezpečí. Slyšela pak kazatele, jak z kazatelny říká, že SJN je ochráncem těch, kdo jsou v nebezpečí pověsti. Tento výrok svobodná osoba následovala, hledala útočiště u SJN a třetího dne nebezpečí zhřešit ustalo. Na poděkování ona osoba šla pěšky čtrnáct mil do Prahy ke hrobu, vykonala tam pobožnost, vyzpovídala se, osvěžila se posvátným pokrmem a také věnovala almužnu, aby ke cti byla u hrobu sloužena bohoslužba.

Řečená osoba událost potvrdila přísahou knězi Františku Antonínu Josefu Müllerovi, který sám byl ochoten věc odpřisáhnout, příběh písemně zaznamenal a předal doupovskému faráři Janu Františku Xaveru Dungerovi. Ten pak o události uvědomil pražskou arcibiskupskou konzistoř.

R l. svěd. doupovského faráře Jana Františka Xavera Dungere, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 405-406) – pozn.: farář Dunger na obálce tohoto svého dopisu (pag. 408) sděluje, že k události došlo „před devatenácti lety“, v samotném popisu události však příběh zařazuje do doby „před dvaceti devíti lety“ (pag. 405)

55. Praha (Č, Pr), 1687

Jan Mayrhofer (Mayerhoffer), zaměstnanec královského berního úřadu v Praze, 1697 písemně vyznal, že v dávno uplynulém roce 1687 odešel ze služby královské místra důchodního, brzo nato zemřelého pana Libora Lamerse (Lammerse) z Lippringu, a asi během čtyř týdnů nastoupil do služby u vrchního písaře královského vrchního berního úřadu, pana Martina Wetzker. Zůstal přitom dlužen 30 guldenů Janu Jiřímu Prücknerovi, mistrovi poslu královského důchodního úřadu, který při sepisování tohoto svědectví už také odpočíval v Bohu. Prückner se asi po čtvrt roce přes komorního posla domáhal písemným vzkazem splacení poloviny dluhu. Tehdy ale vzal v potaz, že Mayerhofer za celý rok vydělá pouze 30 zlatých, a protentokrát na něj nenaléhal, nýbrž přislíbil, že posečká, až Mayerhofer získá těch 30 zlatých. Toho se tato upomínka velice dotkla, a aby nebyl u svého tehdejšího pána, výše jmenovaného pana Wetzker, dále zahanben, důvěrně vzýval ve svém rozrušeném srdci svatého JN. V té době byl využit k vyhodnocení jisté sumy náležející královské České komoře a domníval se, že za vykonanou práci dostane kolem tří až šesti zlatých. Velmi dobře se přitom zapsal u královského českého komoří, takže ještě téhož dne byl poslán pan sekretář Zwicker do královského vrchního berního úřadu s rozkazem, že tomu, kdo odvedl tak dobrou práci, má být dekretem určeným královskému důchodnímu úřadu udělen příspěvek 30 zl. Když se věci takhle sběhly díky nepochybnému vyslyšení a přímluvě, Mayrhofer mohl nabytý obnos 30 zl. v královském důchodním úřadě splatit jako dluženou částku řečenému mistrovi poslu, který tam byl dosud ve službě.

Mayrhofer událost písemně vyznal, aby podpořil úctu, a byl vše ochoten potvrdit přísahou.

R n. svěd. Jana Maýrhofera z královského vrchního berního úřadu, dané v Praze 23. V. 1697 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 284-287, text dopisu na pag. 284-285), složka 21 v 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, označená slovy *Debitum mirabiliter ope s. Joa[nnis] solvit[ur]* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626)

56. Prosek (Č, Pr), cca 1688

Bohuslav Jan Woržikovský z Kundraticz, primátor královské metropole Starého Města pražského, císařsko-královský rada, v 1. beatifikačním procesu vypověděl, že se mu asi před 28 lety, kdy byl v plné síle, přihodilo, že v kostele sv. Václava na hoře Prosíku u Prahy spatřil velmi obhrouble vypracovanou sochu (→ A.1, Prosek a/), která svým tvarem nutkala ke smíchu. Ukázal ji ne bez smíchu ctěným mužům, kteří při něm seděli, bezprostředně však pocítil výčitku svědomí, aby kvůli tomu téhož dne neupadl do nějakého zahanbení. A to se mu v ten samý den skutečně stalo. Když po obědě jel na voze domů do Prahy, uviděl, jak za ním jedou ti samí ctění muži, kteří s ním předtím byli v kostele. Zastavil vůz, počkal na ně, a když se přiblížili a on k nim chtěl promluvit, scházel z vozu a najednou spadl, ač cesta byla rovná, bez bláta a vůbec ne mokrá. Po značnou dobu se nemohl postavit, jako by měl ruce i nohy svázané, dokud se mu ctění pánové dost nevysmáli a neodjeli pryč.

Je zajímavé, jak s příběhem pracuje barokní nepomucenská literatura. Neznámý karmelitánský kněz v české knížce Potěšení Čechův (1723) událost vypravuje (na základě procesu) se zamlčením jména hlavního protagonisty („jistý stavu vysokýho pán, jehož jméno se schválně tají, protože ještě iv jest a velmi dobře mnohým známý“), kněz Hain (německy) a po něm piarista Jevina sdělení procesu poněkud poupravují, jak lze vidět v Jevinově textu vyjádřeném dobovou češtinou: „Jistý Pražan sám o sobě vypravuje tento příběh: Mně se stalo v roku 28. věku mého, že když jsem někdy v Prosíku blíž Prahy na sprostě řezanou postavu sv. Jana posměšně patřil a tu jiným zde přítomným ne bez smíchu ukazoval, hned sice jsem cítil hryzení svědomí a strach, abych nějaké potupy skrze to nedošel; což také se stalo, nebo jeda domů, když sstupuji z vozu k očekávání mých kamarádů za mnou jedoucích, těžce jsem padl a nijakož, jako na rukouch i nohách svázaný, povstávati nemohl, dokavadž moji kamarádi tomu pádu ne bez mého zahanbení se posmívajice nepřejeli.“

R l. výpověď Bohuslava Jana Woržikovského z Kundraticz v 1. beatifikačním procesu, 15. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 53^r, čl. 19, otázka 65) ← Acta utriusque processus 1721, 118 (první *Summarium*, č. 19, § 8) – HAIN 1722a, 23 – TÝŽ 1722b, 23 – *Potěšení Čechův* 1723, 182-184 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 81 (zázrak č. 4 „V potupě sv. Jana mstěné“)

57. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), VIII. 1688

Františkánského kněze Vojtěcha Henela během stěhování z Olomouce do Kadaně cestou přepadla podagra, takže se stěží dostal do Prahy. Zde mu nepomohlo léčení, proto dokulhal k hrobu a vyprošoval si na SJN i samém Bohu pomoc, přičemž slíbil jisté každodenní modlitby. Neprodleně otok i s bolestí nohou odešel, kněz vstal a 18. VIII. 1688 došel do Kadaně.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 199^v), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

58. Praha, Nové Město a hrob v katedrále (Č, Pr), cca 1688-89

Marie Magdaléna Záhorzanská z Worlíka, rozená Košinová, Češka z Prahy, měštiníka a nákladnice Nového Města pražského, vdova po Františku Záhorzanském z Worlíka († 1698), měštinínu téhož města, starším nákladníku a direktorovi při koňském právu, v 1. beatifikačním procesu vyznala: „To též ještě přimluvě sv. Jana Nepomuckého vděčně připisuji, že můj synáček Joannes, (který nyní na Novém Městě pražském při radě písařem městským nebo syndikem jest), hned v prvním roce věku svého tak na zdraví bídny a celý vyschlý byl, že sotva sebou vládnouti mohl a žádným způsobem, co jsme koliv užívali, jemu spomoženo býti nemohlo, až jsem já s nebožtíkem manželem mým k sv. Janu Nepomuckému slib učinili, že jeho do hábitu duchovního při hrobě sv. Jana Nepomuckého posvěceného oblécti dáme, což jsme taky, (dovezouce dítě na hrad Pražský k hrobu sv. Jana Nepomuckého) učinili a tam ho do téhož hábitu posvěceného oblécti dali. A od té doby beze všech jiných líkův a prostředkův dítě podivně prospívalo a tlustlo, taky až podnes jsouce věku svého okolo 28 let dobrého zdraví požívá.“

R č. výpověď Magdalény Záhorzanské v 1. beatifikačním procesu, 29. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 88^v, doplňující otázka)

59. Francie (F) a Milánsko (I, Lombardia), dol. 1688 či 1689

Jistý Čech, pocházející ze šlechtického rodu, byl ve Francii kvůli souboji uvržen do vězení a odsouzen k smrti. V těchto úzkostech prosil o pomoc a slíbil, že projeví světcům vděčnost, jestliže ho vysvobodí od této ostudné smrti. Brzy libě usnul, a když se vzbudil, spatřil krásnou louku, na které ležel, a viděl také velmi blízko město Milán. Vstal a radostně spěchal do města, kde obyvatelům všechno vyjevil a náležitě projevil vděčnost Bohu i SJN. Kolovala pak o tom pověst v Cremoně, Pavii a na dalších místech Itálie, kde se to od mnoha tamních obyvatel, především Italů, velice často dozvídal Mathias Gerhard, narozený v Doupově v Čechách (1660), spolu s jinými Němci, když tam zavítal se staro-hanoverským regimentem, v němž byl polním trubačem. Sdílel to 1715 v pražském novoměstském špitálu bl. Anežky tamnímu administrátorovi, knězi Janu Františku Beckovskému, křížovníkovi s červenou hvězdou, který o tom vydal písemnou zprávu.

Tentýž příběh pak pojal do souborné zprávy o úctě v řádu křížovníků s červenou hvězdou velmistr Beinlich, který byl na něj o něco později dotazován v 1. beatifikačním procesu. Událost mu přitom byla představena tak, že zmíněný muž byl odsouzen k smrti na mučidle ve tvaru vidlice, utekl se vroucími modlitbami k BJN a z žaláře, který se nacházel v milánském státě, byl zásahem přenesen do státu neapolského. Na to velmistr Beinlich odpověděl, že příběh slyšel od Matěje Gerhartha, Čecha z Doupova, který pobýval v jeho novém špitále u sv. Anežky na Novém Městě pražském a předtím mnoho let jako vojenský trubač sloužil ve staro-hanoverském pluku. Gerhardt vyprávěl, že odsouzenec byl český šlechtic, neupřesnil ale, v kterém roce se mu ona událost přihodila. Také nesděloval, k jakému druhu smrti byl odsouzen a ani neřekl, že by odsouzenec byl přemístěn do neapolského státu, nýbrž na nějakou louku u Milána.

Upřesnění přinesl v tomtéž 1. beatifikačním procesu onen výše zmíněný špitálník z pražského novoměstského křížovníckého špitálu sv. Anežky, který se ovšem představil jako Matouš Ehrhar(d)t. Vypověděl, že je mu 56 let a že sloužil 17 let jako polní trubač v císařském caraffovském kyrysnickém pluku. O SJN se dozvěděl v Praze v dómu u světce hrobu. Také v Uhrách, Říši a Itálii slyšel JN jmenovat jako světce mezi řadovými i vyššími říšskými oficíry. K výše popsanému příběhu si pamatoval tolik, že se o něm dozvěděl poté, co se zúčastnil polního tažení do Uher proti úhlavnímu nepříteli, Turkům, a to 1684, rok poté, co Turci obléhali Vídeň. Po dobytí pevnosti Bělehradu (1688) bylo třeba se soustředit na nebezpečí ze strany Francouzů, načež se Ehrhart se svým caraffovským regimentem dostal do Itálie. Teprve tady, aniž by si však pamaloval, zda v Pavii, Cremoně či na jakém jiném místě, se u stolu svého velkého rytmistra Frantze Daniela Freschera von Aschau dozvěděl o onom výše vyprávěném zázraku. Sešli se tehdy při Frescherově stole různí hosté a oficíři, přičemž došla řeč na SJN a jeden německý, vysoce důvěryhodný oficír vyprávěl, že jistý český kavalír byl ve Francii v Paříži kvůli vraždě v souboji odsouzen k smrti, že však v žaláři prosil SJN o pomoc a záchranu svého života a učinil slib, načež ve vězení usnul a brzy nato se vzbudil na louce poblíž Milána, aniž by věděl, jak se tam dostal. Takto přimluvou byl vysvobozen od ortelu smrti. Ehrhart si již nepamatoval, jak se jmenoval oficír, který příběh vyprávěl, ani jak se jmenoval onen český kavalír, kterému SJN pomohl, neboť uplynulo téměř již 30 let od doby, kdy se o onom zázraku dozvěděl. Z této zmínky lze odvozovat, že o něm slyšel vyprávět asi 1688 nebo 1689. O stejné události slyšel vyprávět i mezi obyvateli Pávie a Cremony.

R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., daný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě pražském 7. VIII. 1715, svěd. Mathiase Gerharda, obyvatele praž. novoměst. špitálu bl. Anežky, sdělené 6. VIII. 1715 Beckovskému jakožto administrátorovi t. špitálu (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) ← l. zpráva křížovnického velmistra Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715, NA, ČDK, kniha 118, fol. 210^v) – l. výpověď Martina Konstantina Beinlicha, velmistra kříž. s červ. hv., v l. beatifikačním procesu, 21. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 83^v-83^r, čl. 142, otázky 318-320) – n. výpověď Matouše Ehrhar(d)ta v t. procesu, 29. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 89^r-90^r, osobní údaje svědka a čl. 167, otázky 374-377)

60. Praha (Č, Pr), do 1689

Dva pražští konšelé a příbuzní, vážení pánové Karel Leopold Agricola, konšel Starého Města, a Antonín Gruber, konšel Menšího Města pražského, skrze pomoc neboli ochranu zmírnili vyčtený a potvrzený výrok pražských magistrátů, který jim zakazoval prodat městskou vinici zvanou Gruberovská z městského práva panské moci. Nakonec dosáhli povolení a řečenou vinici prodali hraběti Hrzánovi. Na poděkování dali postavit oltář ve staroměstském farním kostele P. Marie na Louži, svěcený 28. VIII. 1689 (→ A.1, Praha V. 22a/).

R nedat. l. zpr. Jana Václava Ignáce Neurauttera, faráře u P. Marie na Louži na Starém Města praž. [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 125^{r-v}) – příl. A, č. 1, přiložená k předcházejícímu dopisu, v níž byl případ podrobněji popsán, se nedochovala

61. Opava (HS, Ol), 24. V. 1689

Při požáru města Opavy způsobil oheň ohromnou škodu také františkánskému kostelu sv. Barbory, zničil na stěnách omítku a spálil všechny věci v kostele, klenba se zřítíla a ohnivý živel se dostal až k sakristii. Když shořely obojí dveře sakristie, oheň uvnitř sakristie zachvátil na zdi u oken nade dveřmi u velkého oltáře visící obraz (→ A.1, Opava I. 3b/), který se tam nacházel skoro deset let, malovaný na plátně, a sežehl jeho trojí černý dřevěný rám, zatímco svrchní rám, v němž obraz visel, setrval, a to tak, že obraz nebyl v ničem poškozen, ačkoliv byl namalován na plátně. To viděl na vlastní oči františkán, br. Damián Platzer, který byl tehdy v opavském klášterním kostele pravidelným kazatelem. 1715 již jako kvardián františkánského konventu ve slezské Nise o události vydal písemné svědectví, stejně jako téhož roku učinil Jiří Kašpárek, měšťanský pekař v Opavě, který byl ochoten pravdivost oné události potvrdit přísahou. 1715 žilo ještě mnoho lidí, kteří o uchránění obrazu slyšeli od jiných vyprávět. Událost byla považována za zázračnou.

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) – k předcházející příl. A připojené n. svěd. opavského měšťanského pekaře jménem Jiří Kašpárek (*Geörge Kaspareck*), Opava 1. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 313^r) – l. svěd. br. Damiána Platzera, františkána, kvardiána niského konventu, 6. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 312^r) – VRBČANSKÝ 1746, 281

62. Praha (Č, Pr), 1689 a následující doba

Kašpar Jakub Doucha, pozdější farář v Chlumíně, 1715 písemně vyznal, že byl francouzským požárem v Praze (postihl 21. VI. 1689 Židovské město a sev. části Starého a Nového Města) připraven o všechny věci a upadl do veliké chudoby. Ochranou však pokračoval ve svých studiích a došel do duchovního stavu.

R nedat. l. zpr. míst. faráře Kašpara Jakuba Douchy, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 122^r)

63. Praha, jmenovitě Pražský most se sochou (Č, Pr), 1689 a následující léta (jistě ještě 1698)

Přísežný zlatník a měšťan Starého Města pražského Jiří Václav Sebald Antonín Voidtlender (Voitländer, Voitlender) 1698 písemně na své dobré svědomí k chvále, cti a oslavení vyznal, že téměř před devíti lety, když šel v zimě přes most z Malé Strany na Staré Město, ještě než došel k soše, která tam stojí, upadl na náledí, až mu klobouk i paruka odletěly daleko pryč. Tu se blížila kareta (kočár), což Voidtlender silně pocítil, když mu kůň v běhu prudce stoupl nohama vedle hlavy. Bylo to tak rázné, že i sám kavalír, který jel ve voze, vykřikl ven. Zlatník však nevěděl, kdo to byl. Když pak trochu přišel k sobě, zjistil, že mu kolo vozu neškodilo. Druzí mu pomohli vstát, on si však nemohl stoupnout na jednu nohu. Dobelhal se k soše a smekl před ní svůj klobouk, ač jinak tento způsob účty neměl téměř ve zvyku. Jen co se domodlil otčenáš a andělské pozdravení, noha se mu uzdravila, takže šel s údivem domů právě tak, jako předtím přišel, a přitom nic necítil. Tento zázrak nemohl připsat nikomu než všemohoucímu Bohu a přímluvě svatého otce JN.

Když v pozdějších letech velmi často na jeho nohy dotíraly bolesti, zjistil, že se tak dělo kvůli jeho dlouhodobému opomíjení, nedbalosti a lenosti. Přitom ale zakusil ještě ve svých dalších prevelikých potřebách a strastech veliké zázračné pomoci a bezpočetné milosti od svatého otce (JN), které nedokázal dostatečně vypovědět. Příspěvní a milost velikého světce zakoušel i v době, kdy sepsal své svědectví, které stvrdil vlastním podpisem a pečeti.

R n. svěd. Jiřího Václava Sebald Antonína Voidtlendera, měšťana a přísežného zlatníka král. Starého Města praž., určené Barthelovi bytem U Zlatého velblouda na král. Malé Straně v Praze, dané v Praze 30. IX. 1698 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 295-296), které Barthel zařadil jako 13. složku do 1. svazku své sbírky nepom. písemností a označil ji *soluxatus* [?] *pes curatur* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← BERGHAEUER 1761, 189 (§ VIII)

64-66. Ústí nad Labem (Č, Li) a další místa, 1689-1715 – více událostí

Lidmila Rozálie Kleiniklová, rozená Klinová, 1715 písemně sdělila, že od svého dětství, když jí bylo deset let, vyvolila si za svého nejmilejšího otce-ochránitele a patrona SJN a začala ho uctívat. Svěřila se do ruky jeho mocné přímluvy u Boha. Vstoupila později do manželství, ale to bylo natolik nešťastné, že pro jeho bídnot si chtěla ve svém rozkvetlém mládí život zkrátit. Tehdy se obrátila ke svému srdečně milovanému otci, a ten ji nejenom zbavil oné zlé myšlenky, ale také jí zjevně pomohl a jako dítě ji z jejího utrpení vysvobodil, neboť z Božího dopuštění její manžel zemřel. Mohla se tak se vši ctí šťastně navrátit do místa svého původu ke svým milým rodičům (64.).

Dále o sobě tatáž žena píše, že se vdala podruhé a se svým novým manželem prožívali spokojené manželství. Stalo se jim ale, že upadli ve městě do špatných řečí a pronásledování, při nichž žena začala klesat na mysl a již pomýšlela na to, že by zlé oplátila zlem. Klekla si ale ve svém pokoji a volala k Bohu i svému ochránci SJ a prosila je, ať ji uchrání zlých myšlenek a zášti, že jim vše svěruje. Nakonec, když něco vyřizovala v jiném domě, přišla k ní plačící žena, vzala ji za ruku a při Boží vůli jí prosila o odpuštění, že ji poškodila na její cti, když se o ní a o svém vlastním muži domýšlela věci, které pak roznesli zlí lidé. To zkroušeně sdělila s touhou po klidu, protože kvůli svému zlému skutku nemohla najít odpočinek ani ve dne ani v noci. Takto Bůh na velikou přímluvu podivuhodně zachránil ženinu čest a dobré jméno (65.).

Tato žena zakoušela různá dobrodiní během téměř dvaceti šesti let. Otcovsky jí SJN také ochránil, když znovu ovdověla a dostala se do velikých dluhů a kvůli nim na ni tlačilo přibuzenstvo. Pomohl jí v soudních procesech a vedl její jazyk při jednání, takže došla šťastného výsledku (66.). Všechna dobrodiní ani nedokázala vypsat. Byla však připravena sdělené potvrdit přísahou.

R n. svěd. Lidmily Rozálie Kleiniklové, rozené Klinové, Ústí 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 296^f-296^r), příl. k l. zpr. ústeckého děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocho z 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^v)

67. Praha, Staré Město a hrob v katedrále (Č, Pr), cca 1690

Anna Seebumerová písemně vyznala o převorce kláštera dominikánek u sv. Anny na Starém Městě pražském, šlechtičně Maxmiliáně Apollonii Chanovské z Dlouhé Vsi: „Já níže podepsaná, dobrým svědomím dosvědčuji, což se stalo okolo 1690 roku, totiž: jsouce já v službě dobré paměti v Pánu usnulé i veleb. panny převorky Maxmiliány Chanovské veleb. kláštera svaté Anny, toto příznání od ní osobně jsem naslechla, jakož i v té případnosti posluhovala, že když ona padnouce do veliké nemoci osud hrozných a předivných boulí na těle svém dostala, tak že pro bázeň a stydlivost barvířům se svěřiti nechtěla, jedinou nadějí máje (jakož i v jiných případnostech) k svatému Janu Nepomuckému a svatému Františku Xaveri osobu jistou každodenně hned od začátku té nemoci odsílala na hrad Pražský k hrobu sv. Jana Nepomuckého svatý růženec u téhož sv. hrobu na oumysl veleb. paní vykonati, by od té nemoci osvobozena býti mohla. Což když po některý den se konalo, divný sen že měla, mně oznámila, totižto že k ní dva svatí v komžích oblečení (důvěřice se svatého Jana a sv. F. Xaveri býti) přišli, doložice, obzvláště podobu majíc jeden jakož obraz sv. Jana Nepomuckého, který v pokoji svým chovala, tak že ty dva svatí těch její ran a boulí, které ohavně na těle svém měla, jich se dotekli rukami, kdež ona od téhož snu přestrašena leknuce se ze spaní se probudila, když všechny ty boule a rány ihned se rozpukly a otevřely, tak že od té doby aniž barvířův a jiných sice potřebných věcí zapotřebí nebylo, odkudž poznávše ona, že by zázrakem ty rány otevřené býti musely a že by ovšem skrz orodování těch dvou svatých uzdravena byla, na poděkování ihned tabuli Ex Voto namalovati poručila, kterou i u hrobu sv. Jana Nepomuckého zavěsila, což vše že v důvěrnosti mně od ní osobně řečené sem vyslechla, opakující dobrým svým svědomím ujišťuji a vlastní rukou.“

Citované svědectví doplnilo krátké shrnutí v latině a poznámka, že se bude na tuto věc třeba více pozeptat u řeholnic sv. Anny, k čemuž skutečně došlo, jak dosvědčuje latinské svědectví z 26. I. 1716: „Ačkoliv Anna Seebumerová vydala svědectví v případě ctih. panny, v Pánu zesnulé Maxmiliány Chanovské, v oné době převorky u sv. Anny zde na Starém Městě pražském, která ulehla v nebezpečné chorobě budící odpor, ale mocí a přímluvou sv. Jana Nepomuckého, svého nejobzvláštnějšího patrona, byla zcela navrácena zdraví, pro větší a platnější potvrzení onoho svědectví bylo mezi ctih. pannami ustanoveno šetření před ctih. pannou matkou převorkou tohoto času, nalezeny byly dvě panny dole podepsané, a ty následujícím způsobem potvrdily onen skutek a událost jako očitě svědkyně, co viděly a od zmíněné zesnulé Maxmiliány slyšely: Že dotčaná ctihodná panna převorka byla obtížena jakýmisi zcela podobnými nádory a vředy neznámého počtu a že se nechtěla vydat do péče ranhojičů, [nedonucena] ani strachem ani jakýmkoliv jiným ohledem. Chovala však důvěru jediné ke sv. Janu Nepomuckému a sv. Františku Xaverskému a stanovila, že se má skrze druhou osobu vykonat týdenní pobožnost u hrobu sv. Jana za její vysvobození z této závažné choroby. Odtud měla během té probíhající pobožnosti jakési vidění ve snu a vyprávěla o něm. Ony dvě panny praví, jako by se jí oni dva svatí ukázali a ony vředy či nádory nožičkem otevřeli. Tak také následujícího rána byly tak otevřeny, že beze vši ranhojičské či lékařské pomoci vytekli veškerý neřád, a když byly opět zaceleny malým domácím prostředkem, přiloženým zvnějšku, [převorka] byla navrácena dřívějšímu, vyprošenému zdraví. Pročež uznala tuto obzvláštní pomoc onoho světece a své zázračné uzdravení a dala vyrobiť tabuli ze slibu [ex voto] a postarala se o její zavěšení u posvátného hrobu svatého Jana. K upřímnému a svědomitému potvrzení, že se věc takto odehrála, spolu s otištěním konventní pečeti, ctihodná matka převorka asistující při vyšetřování a tyto dvě panny se vlastníma rukama podepsaly.“

Následují podpisy tří svatoanenských dominikánek, sestry Febronie Josefy Hýzrlové z Chodů, „řádu svatého otce Dominika převory“, dále sestry Leopoldiny Raychlové, „zakristijánky“ a „Schwester Anastasie Kinlin“. Dvě posledně jmenované řeholnice, profesky, sakristiánka Leopoldina Reichlová a Anastasie Kinlová, byly v této věci vyslechnuty ještě jednou v rámci 1. beatifikačního procesu, a to přímo v jejich klášteře u sv. Anny na Starém Městě pražském dne 26. I. 1717. Z jejich výpovědi vyplývá, že se převorce Chanovské vyrazily asi tři nebo čtyři boule (případně nádory) pod lopatkou, z nichž největší byla velká jak pěst. Nemocnou léčil klášterní domácí lékař, slavný Jan Kašpar Voigt. Užil různé léčebné prostředky, ale nadarmo. Navrhoval i razantnější řešení, ale převorka mu sdělila, že raději zemře, než aby podstoupila, co jí nabízel. Nemoc trvala kolem třičtvrtě roku. Převorši trápily hrozné bolesti, v nichž s obzvláštní důvěrou a horlivostí volávala: „Svatý otče Jene Nepomucký a svatý Xavere!“ Častěji časně ráno vysílala svou zbožnou služebnou Annu (výše zmíněnou Seebumerovou), rozenou z města Plzně, která léta v klášteře sloužila (a i později převorce posluhovala až do její smrti), aby za její uzdravení vykonala v zámeckém dómském kostele u sv. Víta u hrobu pobožnost. Anna se před hrobem zpovídala, přistoupovala tam ke sv. přijímání a modlila se několik modliteb za nemocnou. Pacientka pro veliké bolesti nemohla spávat, až jednoho rána po probdělé noci byla tak slabá, že zemdlela a ostatní řeholnice se domnívaly, že zemře. Byla zaopatřena svátostmi. Nato procitla a s radostí vyprávěla, že se jí zdál překrásný sen. Zjevil se jí SJN v rochetě, jak bývá malován, z druhé strany pak sv. František Xaverský. Nepomucký k ní přistoupil a nožičkou jí rozřízl a otevřel ránu. Při tomto vyprávění přítomné sestry Leopoldina a Anastasie spatřily, že nemocná má opravdu jednu bouli otevřenou, ze které vytekl zhoubný obsah. V nastalých dnech se boule čili nádory začaly zmenšovat, až úplně zmizely a převorka se uzdravila. Žila pak ještě deset let.

R nedat. č. svéd. Anny Seebumerové, s l. přípisem (NA, ČDK, kn. 118, fol. 244) – l. svéd. dominikánek u sv. Anny na St. Městě praž., Febronie Josefy Hýzrlové z Chodů, „převory“, Leopoldiny Raychlové, „zakristijánky“, a Anastasie Kinlové, 26. I. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 242^{r-v}) – n. výpověď sestry Leopoldiny Reichlové z řádu sv. Dominika, profesky a sakristiánky u sv. Anny na Starém Městě praž., v 1. beatifikačním procesu, 26. I. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 111^v-112^v, čl. 218, otázky 525-534) – n. výpověď řeholní sestry Anastasie Kinlové z řádu sv. Dominika, profesky u sv. Anny na Starém Městě praž., v t. procesu, 26. I. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 112^v-113^r, čl. 218, otázky 525-534)

68. Čechy (Č) a pražská katedrála s hrobem (Č, Pr), cca 1690

Šimon Augustin Lux někdy cca 1690 zpovídal v pražském metropolitním kostele sv. Víta, když tu přišel muž, přinejmenším čtyřicetiletý, aby se svátostně vyznal ze svých hříchů. Zbožně vyprávěl, že asi před patnácti nebo šestnácti lety upadl do ohavného zločinu bestiality a nikdy se z něj ve zpovědi neobvinil, ač o větších slavnostech měl příležitost se vyzpovídat různým neznámým zpovědníkům a předem si častěji umínil, že chce vykonat úplné vyznání. Přesto byl vždy přemožen děsem a studem a řečený zlý skutek svatokrádežně zamlčel. Jakmile uslyšel vyprávět podivuhodné věci o novém světcí JN, totiž že je obzvláštním ochráncem těch, kdo jsou v nebezpečí dobré pověsti, i těch, kdo trpí obtížemi se správně a úplně vyzpovídat, hned pojal vůči Boží dobrotě a tomuto světcí zvláštní důvěru, doufaje, že když za něj bude u Boží Velebnosti tento světec orodovat, dosáhne v budoucnu milosti plodného vykonání zpovědi. Předsevzal si cestu či pouť do Prahy téměř patnáct mil vzdálené a když pouť vykonal a vstoupil do metropolitního kostela, přišel k slavnému hrobu a prosil SJN za ochranu. I pocítil, že se mu ulevilo a že je obcerstven. Nakonec naplněn nadějí slzavým hlasem své hříchy bolestně vyznal a ze srdce je v úplnosti vypudil, nikoli bez zpovědníkovy, tj. Luxovy zvláštní útěchy. Když vše učinil, zpovědník se jej zeptal, jak se v srdci cítí, a on odpověděl, že dobře, že se velmi změnil. Přijal spasitelné napomenutí a rozhřešení a se vzdáváním díky Bohu a řečenému světcí odešel.

Lux, který se 1693 stal třebeňským farářem v litoměřické diecézi, tento příběh někdy cca 1695 písemně sdělil v rámci Barthelova nepomucenského šetření. V souvislosti s otevřením Nepomukova beatifikačního procesu pražská konzistoř 1715 zjišťovala, zda Lux ještě žije a mohl by zmíněný případ potvrdit. Kontaktovala v této věci litoměřickou konzistoř dopisem z 22. VII. 1715, na nějž odpověděl litoměřický generální vikář Tobiáš Jan Fr. Hübner listem daným v Litoměřicích 2. VIII. t. r., že Lux žije, je arcijáhmem v Bilíně a mohl by řečený případ ohledně zpovědi potvrdit a přiblížit i s okolnostmi.

Luxovi bylo 6. II. 1717 adresováno nařízení, které obdržel 11. t. měsíce, aby se brzy dostavil do Prahy, aby obvyklou přísahou potvrdil výše vyprávěný případ. Na tuto výzvu bilinský arcijáhen zareagoval dopisem z 12. II. 1717, že by co nejdříve osobně poskytl, co se od něj žádá, že však již značnou dobu není při síle. Nemá naději, že by bez značného, ba těžkého nebezpečí ztráty zdraví, ba vůbec života, mohl tak dlouhou cestu v současné mrazivé době vykonat. Popsal své zdravotní potíže a připojil, že lékaři tvrdí, že by mohl dostat mrtvici nebo dusivý kašel. Celkově vzato, ať jej v Praze ráčí za takových okolností omluvit, že není schopen vykonat tam osobně tak dlouhou cestu a ukázat se tam. Ať je mu předepsán jiný způsob, jak by dle svých možností mohl přísahou potvrdit případ, jak si jej pamatuje. Ten v příloze k tomuto listu zaznamenal, nakolik si naň vzpomínal, a vyjádřil přesvědčení, že co do podstaty se bude shodovat.

V avizované příloze Lux příběh, připraven jeho pravdivost stvrdit přísahou, vylíčil následovně: V pražském metropolitním kostele mu kdosi ve zpovědi řekl, že se doslechl, že v tomto kostele najde jistého světce (měl na mysli bl. mučedníka JN), obzvláštního patrona těch, kteří trpí obtížemi vykonat správně a celistvě zpověď.

Že téměř patnáct let se svatokrádežně zpovídal, avšak poté putoval do Prahy k hrobu bl. muč. JN a žádal jej o pomoc, načež byl ochranou posílněn, odhodlal se ke kajícímu vyznání ve zpovědi a odešel s velikou útěchou.

Ještě jednou se Lux k této záležitosti vrátil dopisem z 22. II. 1717, protože se od posla z ústního podání dozvěděl, že dostane poštu (odpověď na svůj dopis z 12. II. 1717). Tu ještě nedostal, ale cítil potřebu sdělit do Prahy, že pokud bude nezbytně nutné, aby se dostavil kvůli přísaze osobně, že tak učiní, přes veškeré zdravotní obtíže, ovšem se zvážením okolností, kdy by bylo příhodnější cestu vykonat.

R nedat. l. dopis Šimona Augustina Luxe, faráře v Třebenicích v litoměřické diecézi (působil zde od 1693, 14. II. 1701 nastoupil na bilínské arcijáhensství), přičemž dopis napsal nejspíš cca 1695 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 145^r-146^r), 8. položka v 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, označená *Confessus sacrilegè revertit[ur] ad cor* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAUER 1761, 188-189 (§ VIII, autor písemného svědectví, trebenický duch. správce, nejspíš omylem uveden jako Šimon Augustin Liere) – R l. dopis litoměřického generálního vikáře Tobiáše Jana Fr. Hübnera, Litoměřice 2. VIII. 1715, pro praž. arcib. konz. (NA, ČDK, kn. 120, pag. 155) – l. dopis Šimona Augustina Luxe, arcijáhna bilínského, Bílina 12. II. 1717, jistému patronovi (nejspíš Germetenovi) do Prahy (NA, ČDK, kn. 120, pag. 17-18) – k předcházejícímu dopisu též pisatel připojil popis sledovaného případu, Bílina 12. II. 1717 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 307^r) – l. dopis téhož, Bílina 22. II. 1717, určený do Prahy panu patronovi (nejspíš Germetenovi) (NA, ČDK, kn. 120, pag. 143-144)

69. Jesenice (Č, Žat, Pr), 1690

Jan Kryštof Kuchta se veřejně dopustil těžkého zločinu krvesmilstva s dcerou své manželky, což se pak na veřejnosti rozneslo. Byl ale mocí a ochranou uchráněn vsí hanby a nebezpečí postihu. 1715 to jako jesenický měšťan a městský rychtář písemně sdělil na tamním děkanství a sdělené chtěl potvrdit přísahou.

R l. svěd. Jana Kryštofa Kuchty, měšťana a městského rychtáře v Jesenici, dané na jesenickém děkanství 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 161^r), příl. k l. zprávě jesenického děkana Jana Václava Tichého z 15. VIII. 1715, který t. svědectví avizuje a příběh krátce shrnuje (NA, ČDK, kn. 118, fol. 160^v)

70. Pelhřimov (Č, Pr), 1690

1690 byla přivezena k pelhřimovskému děkanskému kostelu sv. sv. Bartoloměje nová kamenná socha (→ A.1, Pelhřimov 2/) a prozatím u chrámu složena. Alžběta Bohuslavová, chudá žena ze špitálu, mnoho let slepá, si toužebně přála se této sochy alespoň dotknout, protože mnoho slyšela o zázracích. Přistoupila k soše, se zbožnou úctou se jí dotkla, modlila se a začala pociťovat, že sochu vidí. Na několik dní nabyla opět zraku a tím vroucněji sochu i světce ctíla. Skrývala tuto milost, udělenou jí mocí, po několika dnech ovšem opět zraku pozbyla, a teprve tehdy lidem odhalila, co se jí stalo. Aby získala důvěru, že sochu na vlastní oči viděla, vyprávěla, jak socha vypadá a v jakém je oblečení. Vytrvale ctíla SJ a 1711 o svátku byla zaopatřena svátostmi a Bohu odevzdala svou duši.

R l. zpr. pelhřimovského děkana Jiřího Ferdinanda Smutného, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 308-309)

71. Praha a další místa, včetně farnosti Útvina (Č, Pr), 1690-1715

1715 útvinský farář Mikuláš Suterin vyznal, že již během 25 let mu SJN při mnoha příležitostech prokázal nemalou pomoc, až zázračnou. Kdykoli za svých studií v Praze měl být zkoušen, aby získal bakalářský či magisterský gradus nebo aby obdržel posvátná svěcení, povolení zpovídat i současné obročí (v Útvíně působil jistě již 1709) a další věci a obával se, že by byl při zkouškách znemožněn, vzýval předtím o pomoc sv. mučedníka nebo, když to bylo možné, navštívil jeho zázračný hrob, a zjevně stále ve všech případech cítil pomoc, zvláště však v tom, že nikdy nebyl zkoušen z látky, která by mu byla skryta, ba obvykle se, jak si dosud vzpomíná, radoval z toho, že byl zkoušen z těch věcí, které den před zkouškou četl nebo o kterých soudil, že je skvěle umí. A tak po vykonané pobožnosti, byť maličké, ke svatému Mlčenlivému, se jen něco málo strchoval, jak ob stojí. Jak se to však stalo, zda ten samý světec ho vnitřně upozornil, co by si zvláště měl přečíst, nebo zda spíš navedl duše pánů zkoušejících, aby ho nezkoušeli z ničeho jiného než z toho, co skvěle ovládal, to mu bylo úplně skryto. Tyto věci a další Suterina nemálo zavazovaly k tomu, aby nejen tehdy v Praze po sedm let obvykle jednou týdně osobně kvůli pobožnosti navštívil hrob, ale také aby se již 19 let, (řečeno) beze vsí chlubitosti, u vyobrazení na domácím oltáři na začátku kteréhokoliv měsíce neopomněl pomodlit oficium a litanie o tomto sv. mučedníkovi, jednak aby projevil náležitou vděčnost, jednak aby si nadále zachoval dobrou pověst, což každý rok znova zakouší. Kromě toho se modlil každodenní modlitbu. Měl v úmyslu v takové pobožnosti pokračovat, co živ bude.

R l. zpr. útvinského faráře Mikuláše „C. G.“ Suterina, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 290^v-291^r)

72. Praha, hrob v katedrále a socha mostě (Č, Pr), 1690 nebo 1691

Hejtman vltavotýnského panství pražských arcibiskupů Jan Josef Antonín Moučka (ve funkci od 1688 do své smrti 1. X. 1727, kdy mu bylo 75 let) cestoval s jedním dobrým přítelem z Týna nad Vltavou do Prahy. Bylo to v adventu. Řečený přítel mu v Praze ukazoval různá místa, mezi nimi i dómský kostel sv. Víta na Pražském zámku, kde zhlédli mnoho starožitností. Když přišli k hrobu divotvorného SJN, přítel vyprávěl o mnoha velikých zázracích učiněných skrze tohoto velikého světce. Moučka předtím o SJ slyšel jen málo, jelikož Prahu mnoho neznal, a přítelovu vyprávění nepřikládal vůbec žádnou víru, ba naopak se tomu v srdci vysmíval. Šli pak z toho

posvátného místa pryč a měli namířeno přes Zámecké schody a most na Staré Město. Jakmile přišli na mostě do blízkosti obrazu (tj. sochy), Moučka poněkud zápasící se svým rozevlátým pláštěm zakopl o houf lidí a upadl. Měl pocit, jako by ho někdo schválně srazil dolů. Nemohl se ze zamotaného pláště vymanit a dobrou chvíli musel zůstat ležet, čemuž se lidé jdoucí i jedoucí kolem často nemálo smáli a jeho to nanejvyšší míru zahanbovalo. Tehdy si v srdci uvědomil, že se to stalo kvůli neúctě, což také po návratu domů vyprávěl vltavotýnskému děkanovi Kristiánu Josefu Strakovi (do Týna nad Vltavou nastoupil 1. VIII. 1689 a působil zde jako děkan a zároveň venkovský vikář až do konce svých dnů 18. II. 1698). Kněz mu navrhl, ať dá vytvořit nějakou památku ke cti, což hejtman také učinil a do Božího domu sv. Bartoloměje ve vsi Chrášťany na vltavotýnském panství dal dle svých možností postavit oltář, aby se tamní lidé mohli naučit tohoto svěťce ctít. Oltář stál v Chrášťanech ještě 1715, kdy o celé události, vlastně Božím trestu, Moučka napsal podrobné vyznání.

R n. svěd. Jana Josefa Antonína Moučky, hejtmána vltavotýnského pan., dané v Týně nad Vltavou 28. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 65^{r-v})

73. Praha, Staré Město (Č, Pr), do 1691

Urozený pan Petr Devarina (de Varina), původem z Lomnice v Bechyňském kraji v Čechách (narozen 1654), již jako měšťan Starého Města pražského měl ve svém staroměstském domě (velmi pravděpodobně ve farnosti Panny Marie na Louži) v pokoji za kamny umístěnou dřevěnou sochu. Když se ho jeden host zeptal, z které příčiny uchovává sochu za kamny a neumístí ji na vhodnější místo, pan Devarina mu odpověděl neuváženě a žertem, aniž by chtěl pohanět SJN, že se podobizna či socha koupala a je třeba, aby uschla. Což když vyslovil, byť maně a jako vtíp, brzy ho opustilo veškeré požehnání, útěcha a štěstí, takže nezískal zaměstnání, které mu bylo nade vše pochybnost přislíbeno. Želel své neuvážené řeči a horlivě se utekl k SJN a upřímným srdcem ho žádal o pomoc a milostivou ochranu, načež se mu 1691 dostalo vznešeného úřadu českého registrátora u tribunálu královského místodržitelství Českého království. Připisoval to ochraně a na výraz vděčnosti dal zavěsit obraz v registratuře české královské kanceláře. 1715 o tom vyprávěl faráři u Panny Marie na Louži na Starém Městě a žádal si to stvrdit přísahou. 31. I. 1716 o tom vypověděl při 1. beatifikačním procesu.

R nedat. l. zpr. Jana Václava Ignáce Neurauttera, faráře u P. Marie na Louži na Starém Městě praž. [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 125^v-126^v) – l. výpověď Petra Devariny (de Varina) v 1. beatifikačním procesu, 31. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 72^v, články 53-54, otázka 171)

74. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), 1691

Magdaléna Trávníčková ještě jako panna bydlela u rodičů v Praze. Trpěla prudkými bolestmi hlavy, rozhodla se proto, že projeví zbožnou službu SJN tím, že poputuje k hrobu a svěří mu svou bolest. Jakmile svůj úmysl uskutečnila, hned byla navrácena původnímu zdraví. Od té doby byla zbavena vši bolesti hlavy. Případ vyznala a odpřísáhla ve zpovědi již jako rakovnická měšťanka 1715.

R nedat. l. zpr. rakovnického děkana Jiřího Jana Libertina, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 303^r)

75. Praha, hrob v katedrále a staroměstský vltavský břeh (Č, Pr), 16. V. 1691

Jistý student práv příjmením Womann, původem z Mohuče, pobýval na bytě u Jana Filipa z Poppingen, ředitele císařské solnice na Starém Městě pražském (na konci Betlémské ulice směrem k řece Vltavě). Jednou vystoupal s dalším chovancem do pražského metropolitního kostela, a když se v obvyklý čas oběda vrátili do Poppingenova bytu a začali obědovat, Poppingen se jich povšechně zeptal, kdepak byli. Řečený pan Womann odvětil německou řečí, slovy trochu pohrdavými: „V dómském kostele u sv. Víta.“ – „Co jste viděli?“ – Mezi dalším připojil: „Ha! Brzo z každého popa udělají svěťce.“ – Poppingen se zeptal: „Jak se jmenuje?“ – „Jan“ – Tehdy řediteli solnice došlo, že na ten den zrovna připadá svátek, a pokáral Womanna: „Hej! Pán ať neráčí říci nic proti tomuto svatému. Je to veliký svěťec, neráčí s ním žertovat, aby nebyl potrestán.“ – Tato slova jurista přijal se smíchem, ale následné dění potvrdilo oprávněnost ředitelova varování. Když totiž Womann s dalším chovancem dojel na loďce do Poppingenovy zahrady před ostrovem lidově zvaným Malé Benátky (dnes Střelecký ostrov) a vystupoval z loďky na řece Vltavě, padl na břeh, chvěl se po celém těle (jak později jeho druh vyprávěl) a téměř zcela pomatený musel být dovezen zpět domů. Kdyby mu druh hned nepřispěchal na pomoc a nevzkřísil ho vodou, padl by polomrtev do řeky. Byl pak několik týdnů, zničený, upoután na lůžko. Když se pak opět uzdravil, slíbil, že napříště bude více ctít SJN a odešel do Vídně.

R l.-n. svěd. Jana Filipa z Poppingen, Praha 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 238^r)

76. nejspíš Praha (Č, Pr), mezi 1691 a 1715

Výše jmenovaný pan Jan Filip z Poppingen byl po čase propuštěn ze služby ředitele císařské solnice na Starém Městě pražském, bylo mu však vytýkáno, a to omylem, že nezaplátil několik kuf solí. Poppingen se s největší pílí a přičinlivostí, dokonce na vlastní náklady několik let snažil onen omyl odhalit. Nakonec volal o pomoc Boha, nejlahoslavenější Pannu Marii a SJN a úplně zázračným způsobem zjistil, kde se stala chyba. Napsal o tom již jako 84letý stařec, stejně jako o předcházející události (→ výše 73), společně písemně svědectví a byl připraven sdělené potvrdit přísahou.

R l.-n. svěd. Jana Filipa z Poppingen, Praha 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 238^r)

77. Praha, město a hrob v katedrále (Č, Pr), 6. VI. 1692

Jan Sviderus, doktor teologie, dostal 20. IV. 1692 horečku. Po utracení peněz neměl, z čeho by zaplatil léky, ani nebylo přítele nebo patrona, který by zvážil, jak je ztrápený. Z nouze prodal nějaké věci, aby mohl mít každodenní obživu, a zápasil se dvěma mocnými nepřáteli, chudobou a nemocí. Když ztratil všechny lidské prostředky, těsněji se odevzdal Boží vůli, 6. VI., o svátku sv. Norberta, vystoupal po Zámeckých schodech, vstoupil do metropolitního kostela a uctil ostatky „svatosvatého Jana Nepomuckého, mučedníka,“ těmito slovy: „Ty, nový světce a mně neznámý, jestliže něco zmůžeš u Boha, vypros mi proti zlu, které mě sužuje, buď smrt, nebo zdraví, nebo pokud ani jedno z toho by se Bohu nelíbilo, alespoň ať mi udělí trochu úlevy.“ Horkost mu už pronikala články rukou a kolena se mu s chvěním podlamovala, a když hledal, kde by beze svědka mohl na chvíli složit slabé tělo, náhle a v okamžiku byl zdrav. Poděkoval a v tu samou hodinu, co sešel z Hradu, našel jisté zmírnění v nouzi.

R l. svěd. Jana Svidera, doktora teologie, 26. VII. 1692 (NA, APA I, sign. C 143/3-4)

78. Mauerbach (R, NÖ), 13. X. 1692

Ignác Jadrný („Jadní“), Čech, převor mauerbašské kartouzy v blízkosti Vídně a rakouský prelát, byl 13. X. 1692 vysvobozen ze smrtelně nebezpečné nemoci kamene na přímluvu SJN, jemuž učinil slib, když už mu nezbýval žádný jiný prostředek. Vydal o tom 1697 písemné svědectví, které potvrdil svou menší pečeti.

R l. svěd. Ignáce Jadrného, kněze, převora mauerbašské kartouzy u Vídně, prelát Rakouska, kaplan císa. Veličenstva, vizitátor řádové Hornoněmecké provincie, 23. V. 1697 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 143), 14. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, označená *liberatio a calculo* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAUER 1761, 184 (§ V, omylem datuje událost do 23. X. 1692 a svěd. o ní do 25. V. 1697)

79. Trento, č. Trident (I, Trentino-Alto Adige), 1692

Jedna, dvě osoby v Tridentu dosvědčily, že zbožným vzýváním byly šťastně vytrženy z velmi vážného nebezpečí hanby, ba dokonce smrti, která mohla s vysokou pravděpodobností nastat.

R *Historia Collegij Giczinensis Societatis IESV*, 1692 (KNM, sign. VIII D 22, pag. 371) – *LA* jičínských jez., 1692 (NKČR, sign. XXIII C 105/12, fol. 46^v) – jičínským jezuitům byla vyprávěná skutečnost 1692 z Tridentu písemně sdělena „důvěryhodnou rukou“

80. Čechy, snad Smečno (Č, Pr), mezi 1692 a 1698

Jan Jiří Kikovský-Jičínský během prvních šesti let svého kněžského působení zažil podivuhodnou událost ve spojitosti se SJN. Jednou byl povolán k nemocnému kajícíkovi, kterého zaopatřil svátostmi. Nazítří jej však churavec volá znovu. Kněz se okamžitě chystá na cestu, přichází za nemocným, ale ten už leží smyslů zbaven a všichni ho pokládají za mrtvého. Duchovní si řekl, že tu neposlouží žádný jiný lék nežli modlitba, poklekl u nohou zesnulého a s přítomnými se zaň pomodlil třikrát otčenáš a zdrávas ke cti SJN, aby zesnulého světil ochraně tohoto světce, jenž je ctěn jako ochránce proti časnému i věčnému zahanbení. Přitom se v duchu obrátil k nebešťanu a v povzdech ho prosil: „O svatý Divotvůrče, svatý Jene Nepomucký, jenž od nikoho neodhlížíš, ale všem, kteří vzývají tvé jméno, přinášíš pomoc, shlédni na svého služebníka, kterého se všichni zřekli, pomoz svou podivuhodnou pravicí, a jestliže je vinen smrtelným hříchem, povolj ho zpět, aby se probral a kál, a od věčné hanby ho vysvobod. Amen.“

A skutečně, brzy po skončených modlitbách nemocný přichází k sobě, s naléhavou touhou se dožaduje zpovědníka a v bolestné zpovědi vyznává smrtelný hřích, který jeden rok ve všech svých zpovědích dobrovolně zamlčoval. Kněz se táže kajícíka po vykonané zpovědi, zda někdy ctil SJN či zda něco někdy ke cti vykonal. On se slzami přisvědčuje: „Jednou se sbírala almužna pro oltář sv. Jana Nepomuckého, já tehdy měl svého jmění jen jedinou grešli na chléb a tuto poslední jsem obětoval ke cti tohoto světce; kromě toho jsem se každý týden modlil modlitbu o svatém, a proto tuto milost, že jsem nezemřel v této svatokrádežné zpovědi, jedině světcí připisuji.“ Po těch slovech vzýval sv. Jana a zbožně zemřel v Pánu.

Příběh je rekonstruován na základě dvou Kikovského latinských písemných vyznání. První poslal ze Zlonic (byl zde kaplanem) 11. IV. 1698 do Prahy metropolitnímu kanovníkovi Danielu Josefu Ignáci Mayerovi. Událost mu předložil k posouzení: „Že si troufám obtěžovat Vaše nejctihodnější panstvo, k tomu mě pobízí čest svatého našeho otce Jana Nepomuckého, o jehož milostech a zázracích, moci téhož světce smrtelníkům prokázaných, ctihodná konzistoř ráčí starostlivě vést vyšetřování. Protože pak Vaše nejctihodnější panstvo ráčíte být váženým členem ctihodné konzistoře, měl jsem za věc dobrou a spravedlivou co nejponíženěji požádat, abyste, pokud následující zpráva nezavání soudu Vašeho nejctihodnějšího panstva porušením posvátné pečeti, ji ráčil posunou kupředu ke cti svatého divotvůrce, jako obzvláštní ctitel a rozmnožitel úcty.“

Mayerovi zpráva porušením zpovědního tajemství „nezaváněla“, čehož je dokladem fakt, že se Kikovského svědectví dostalo mezi nepomucenské písemnosti nashromážděné prokurátorem procesu, Janem Jindřichem Barthelem, kde bylo uloženo jako sedmý dokument do druhého svazku.

Kikovský se k události vrátil po letech, když ve funkci zlonického faráře (stal se jím asi 1700) dne 12. IX. 1715 odpovídal konzistori na svatojánský dotazník. Tehdy připojil řadu zajímavých podrobností a byl ochoten své sdělení potvrdit přísahou.

Příběh zaujal natolik, že byl Kikovský předvolán do Prahy, aby o něm 9. IV. 1717 vypovídal při výslechu v rámci 1. beatifikačního procesu. Z jeho výpovědi zjišťujeme, že pocházel z Německého (dnes Havlíčkova) Brodu, započal padesátý rok věku a již sedmnáctým rokem byl zlonickým farářem. Z jeho výpovědi dále vyplývají, že když byl podruhé povolán k témuž umírajícímu, nabyl podezření, že asi půjde o něco, co umírajícímu zatěžuje svědomí a co by měl podřídit klíčům církve. Přišel k muži, častěji mu zakřičel do uší a žádal od něj nějaké znamení, žádného se mu ale nedostalo. Okolostojícím tudíž řekl: „Hle, nejmilejší, modleme se za tohoto ubohého umírajícího, když už od něj nemohu dostat žádné znamení a nemohu mu pomoci, k Bohu třikrát otčenáš a zdravas ke cti sv. Jana Nepomuckého, aby, je-li snad dosud ve svědomí skryt nějaký smrtelný hřích, Bůh se na přimluvu tohoto světce nad ním smiloval a udělil mu milost kajícínosti.“ Klekl si a jasným hlasem se s ostatními pomodlil, načež umírající začal brzy přicházet k sobě a prosil: „Zpověď, zpověď!“ Během krátké čtvrt hodiny se vrátil k sobě natolik, že mohl vykonat úplnou a přesnou zpověď, což také udělal a vyjevil v ní těžký smrtelný hřích, který dosud ve více zpovědích zamlčel, a tak je vykonal svatokrádežně. Ten hřích skroušeně vyznal a svědčil, že tuto obzvláštní milost, že nezemřel ve stavu těžkého hříchu, připisuje přimluvě. Vyznal, že se během života každý čtvrtek modlíval jistou modlitbu tištěnou ke cti, jaká bývá u obrazů a oltářů. A že jednou na jistém místě přispěl almužnou, poslední svou mincí, na postavení oltáře ke cti. Poté častěji zvolal ve vlastenecké řeči neboli česky: „Svatý Jene, vzpomeň na mě a oroduj za mě.“ Nadto se co nejzbožněji pomodlil onu oblíbenou tištěnou modlitbičku a takto dobře připraven během asi pěti hodin zbožně usnul v Pánu.

Je vysoce pravděpodobné, že k duchovní záchraně penitenta došlo během Kikovského kaplanování ve Smečně (1695-98). Tehdy se Kikovský postaral, aby u sochy v tamním děkanském kostele Nejsvětější Trojice byl zřízen oltář. Mohl k tomuto účelu mezi lidmi sbírat almužnu, a tu by měl i onen penitent příležitost dát svou poslední řeči (→ A.1, Smečno 1/).

Případ vstoupil do nepomucenské literatury.

R 1. sv. Jana Jiřího Kikovského-Jičínského, kaplana ve Zlonicích, určené Danieli Mayerovi, metropolitnímu kanovníkovi v Praze, 11. IV. 1698 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 151^{r-v} a neoznačené fol. po fol. 153), 7. složka 2. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, označená *Semimortuus reviviscit, et confitet[ur]* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 627) ← L BERGHAUER 1761, 188 (§ VIII, převzato téměř celé předcházející Kikovského sv. d.) – R 1. zpr. Jana Jiřího Kikovského, zlonického faráře, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 152^r-153^r) – 1. výpověď Jana Kikovského, již sedmnáctý rok faráře zlonického, v 1. beatifikačním procesu, 9. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 124^r-124^v, čl. 76 a 77, nově 43 a 44, otázky 205-206, nově 135-136) – L *Acta utriusque processus* 1721, 138 (první *Summarium*, č. 23, XVIII) – HAIN 1722a, 40, 54-55 – TÝŽ 1722b, 40, 54-55 (případ uveden dvakrát) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 104 (50. zázrak, „V osvobození od věčné smrti“) – WIETROWSKY 1729, 190-191 – TÝŽ 1730, 243-245 – TÝŽ cca 1730, 183-185 – HEROLD 2006, 157-158

81. Čechy (Č), patrně mezi 1692 a 1701

1728 je doložena pověst, podle které měl sám SJN předpovědět svatovítskému kanovníkovi Tobiáši Janu Beckerovi, že se stane biskupem. Kanovník Becker Nepomukovi 1692 postavil v pražské katedrále mauzoleum čili náhrobek a ve sv. mučedníkovi měl jako kazatel v pražské katedrále (po 21 let zde vykonával službu kazatele, a to německého) vznešeného předchůdce, alespoň jak se v baroku soudilo. 24. XI. 1701 císař Leopold I. Beckera jmenoval královéhradeckým biskupem. Po papežském schválení a vysvěcení na biskupa byl 27. V. 1702 uveden do úřadu.

L *Posthuma parthenii seculi fama* 1728, 24

82. Čechy (Č), 1692-1717

Když baron Gottfried Daniel Wunschwitz jménem své matky Anny Feliciany předal několik tisíc zlatých na náklady kanonizace svatovítskému kanovníkovi Tobiáši Janu Beckerovi, kapitulnímu pokladníkovi shromažďujícímu dary věnované k pocťe, tzn. strážci pokladu sv. Jana, bylo to v době, kdy kolem hrobu bylo Beckerovým řízením stavěno nové mramorové zábradlí (1692) a oltář (1693). Becker jako dobrý přítel tehdy Wunschwitzovi věnoval posvátný dárek, jisté množství zeminy vyňaté z okolí hrobu při zmíněných pracích. Byla to hlína či prach nahnědlé barvy, hmota smíchaná se zrny písku a lamaným kamenem. Šlechtic rozdál z tohoto daru částičky různým lidem a ctitelům. Trochu posvátné prsti věnoval také své sestře Jakobíně, od 1694 voršilce s řeholním jménem Marie Inocencie od sv. Ducha, která se díky zbožnému užívání této zeminy uzdravila (→ níže 83). Sám Gottfried Daniel trošičku z oné země u sebe stále nosil a tentýž pomocný prostředek dával své manželce Marii Františce, aby jej zbožně požila, kdykoliv měla rodit. Takto na svět šťastně přivedla šest dětí, jak Wunschwitz vypověděl 24. IV. 1717 při 1. beatifikačním procesu. Tehdy soudcům předložil částičku posvátné hlíny k nahlédnutí.

Dodejme, že se z oněch šesti zmíněných potomků manželů Wunschwitzových se dospělosti dožili čtyři, Jan Antonín Kajetán (* 7. VIII. 1710 v Dolejším Krušci), Jana Františka Alžběta (* 5. XI. 1711 v Dolejším Krušci), Jana Emanuela Eva (* 24. XII. 1712 v Praze) a Jana Gottfrieda Marie (* 15. III. 1715 v Dolejším Krušci).

R l. výpověď Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz v 1. beatifikačním procesu, 24. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^v, doplňující otázka)

83. patrně Praha (Č, Pr), mezi 1692-97

Voršilka Marie Inocencie od sv. Ducha, rozená Jakobína Anna Františka Eusebie baronka z Wunschwitz (1676-1732), která se stala řeholnicí v pražském novoměstském voršilském klášteře 30. XI. 1694, v blíže neurčené době trpěla přes jeden rok velkými bolestmi na hrudi. Po celý rok užívala léky, ale všechny nadarmo. Ačkoliv několikrát pocítila jakousi úlevu, vrátil se znovu předchozí stav. Rozhodla se tedy užít jako léku něco ze země ze zázračného hrobu se slibem, že se po tři středy ke cti tohoto velkého světce vyzpovídá a půjde ke sv. přijímání. Brzy nato pocítila veliké zlepšení, myslela však, že si úplně pomůže, když se zeptá doktora o radu, aniž by učinila zmínku o tom, co se jí stalo s posvátnou prstí. Lékař jmenované předepsal k užívání jakousi vodičku, kterou také jednou užila, cítila ale potom tak silné bolesti, že už ji dále nechtěla užívat. Přitom ale pocítovala silné nutkání užít ještě jednou posvátnou zeminu a slíbit ke cti několik sv. zpovědí a přijímání, jak dalece jí to bude prospívat. Po užití té samé svaté země už nikdy více necítila žádné bolesti, za což vzdávala díky Bohu a sv. Janovi. Sdělila to 1697 písemným svědectvím stvrzeným klášterní pečeti a svým podpisem a byla připravena v případě nutnosti složit přísahu, že tuto událost vyprávěla podle pravdy.

Později, dne 30. I. 1717 ta samá řeholnice svědčila o onom svém uzdravení v rámci 1. beatifikačního procesu. V té době byla fortnýrkou novoměstského voršilského kláštera. Od svého mládí slýchala stále o JN, že je svatý, a to od svých rodičů, kteří při všech příležitostech a potřebách brali své útočiště vedle Boha k přímluvě. Její otec dal navíc na Pražský most postavit kovovou sochu. Oproti výše uvedené verzi příběhu sestra Marie Inocencie tentokrát doplnila, že jí různé prostředky k uzdravení doporučoval pan doktor Löw a již zesnulý Jan Kašpar Voigt. K žádnému ulehčení od bolestí na hrudi to však nevedlo, naopak se její stav spíše zhoršoval. Utíkala se proto z vrozené zbožnosti k SJN. Během nemoci, nebo již před chorobou jí její bratr Gottfried Daniel svobodný pán z Wunschwitz věnoval prach či zeminu z hrobu, kterou vložila do mýdla a použila ji s odevzdaností do přímluvy. Na to pocítila tak znatelné zlepšení a odlehčení, že už neužívala žádný další lék a byla úplně zbavena bolestí na hrudi. Nakolik si vzpomínala, takový prach či prst' její bratr obdržel od svého tehdejšího hostitele Pavla Kratochvíle, městského syndika, nyní měšťanského kancléře Starého Města pražského, který tuto hmotu získal při výměně starých železných a vyšších mříží kolem hrobu za „nové a dnešní z mramoru a železa“. Gottfried Daniel však upřesnil, že onu posvátnou zeminu či prach od hrobu mu při výměně náhrobní výzdoby (1692) předal svatovítský kanovník Becker. Marie Inocencie ještě dodala, že i v dalších svých situacích se utíkala k Bohu a ke SJN a pocítila vnitřní pomoc a útěchu. Na poděkování za tyto a další milosti se rozhodla, že každý rok přistoupí devětkrát ke sv. přijímání ke cti.

R n. svěd. řeholní sestry voršilky Marie Inocencie od sv. Ducha, rozené svob. p. z Wunschwitz, sepsané v klášteře voršilek na král. Novém Městě praž. 15. XII. 1697 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 137), 19. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písmeností, nadepsaná *dolor pectoris curat[ur]* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 187 (§ VII) – n. výpověď voršilky Marie Inocencie od svatého Ducha, rozené svob. p. z Wunschwitz (41leté, složivší před 21 lety duchovní profesi), v 1. beatifikačním procesu, 30. I. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 113^r-114^v, úvodní otázky, čl. 61 a 62, doplňující otázka, prokurátorovy čl. 61 a 62) – l. výpověď Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz v 1. beatifikačním procesu, 24. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^v, doplňující otázka) (vypovídající obdržel posvátnou zeminu od hrobu 1692-93 darem od svatovít. kanov. Tobiáše Jana Beckera a částku věnoval ze zbožnosti své sestře voršilce, která ji užila a uzdravila se)

84. Jaroměř (Č, Kh), cca 1693

František Xaver Lorentz (Lohrencz), rodák z Jaroměře (2. XII. 1666), usiloval o vstup do řádu Tovaryšstva Ježíšova. V přijetí k jezuitům mu bránil jistý zdravotní neduh, na který byl opětně upozorňován. Lorentz se proto se zvláštní důvěrou obrátil ke SJN a skrze svou silnou víru a orodováním byl nakonec 9. X. 1691 do jezuitského řádu přijat. Nařídil vystavět oltář, případně se podílel na postavení oltáře v chrámu Páně sv. Mikuláše v Jaroměři (→ A.1, Jaroměř 1/). V Tovaryšstvu se stal řeholním bratrem. Zemřel 1699.

R popis úcty v jaroměřském děkanství v rámci celkové l. zpr. o úctě v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v) a k němu připojená příl. P, č. svěd. Marie Hejnové, rodné sestry zesnulého Františka Lohrencze, dané v Jaroměři 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 121^r) – I reholnici.hiu.cas.cz/katalog/ (Lorentz, Franciscus Xaverius, SJ, 1666-?)

85. Jirkov (Č, Pr), 2. II. 1693

Jirkovský měšťan a krejčovský mistr Jan Jirí Dreiřig věrně a pod přísahou před jirkovským farářem Adamem Ferdinandem Dantzerem 1715 sdělil, že jakmile ve své těžké a nebezpečné nemoci pronesl slib, že postaví sochu, brzy zaznamenal zlepšení a postupně došel plného zdraví. Slib splnil a postavil kamennou sochu poblíž jirkovského farního kostela, nad níž byla postavena a 1708 benedikována mešní kaple (→ A.1, Jirkov 1/). K případu se na Dreiřigovu žádost vyjádřil examinovaný ranhojič Jan Gottfried Schaffhirt, který písemně potvrdil, že když Dreiřiga léčil z palčivé horečky, musel mu v průběhu léčby 2. II. 1693 kvůli odstranění sněti vyříznout téměř jednu libru masa.

R nedat. l. zpr. jirkovského faráře Adama Ferdinanda Dantzera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 224^{r-v}) – příl. k přešlému dopisu, n. sv. Jana Gottfrieda Schaffhirdta, examinovaného chirurga, Most, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 223^r)

86. Praha, Nové Město a hrob v katedrále (Č, Pr), do IV. 1693

Jistá pražská dívenka ve dvou letech oslepla. Matka slíbila Bohu, že když na přimluvu dcera získá zrak, věnuje k hrobu svíci stejné váhy, jakou měla dceruška. Navštívila onen hrob, vyslechla při něm mši sv., po ní si vyprosila trochu prachu z hrobu, který doma smíchala s vodou sv. Václava (z pramene vyvěrajícího v klášterní zahradě novoměstských augustiniánů bosáků) a potírala jím dívčiny oči, načež tato po třech dnech nabyla zraku a nadále již stále viděla. Takto případ písemně v rámci dotazníku z 1715 zaznamenal P. Bernard od sv. Terezie, řeholník zmíněného kláštera sv. Václava na Novém Městě pražském. Později v 1. beatifikačním procesu vypověděl, že mu o oné události vyprávěl jak jeho převor, tak baron Deym, který u nich v klášteře bydlel. Sdělil také, že matka uzdravené dcery se jmenuje Marie Magdaléna Záhorzanská a je novoměstskou měšťankou. Její dceru častěji spatřil, ale to už viděla.

Sama Magdaléna Záhorzanská, rozená Košinová, o uzdravení své dcery Anny Barbory pověděla a pravdivost příběhu odprisáhla P. Václavu Kubartovi, kaplanovi u sv. Vojtěcha na Novém Městě pražském, který o tom 22. IX. 1715 uvědomil patriční místa, nejspíš pražskou arcibiskupskou konzistoř.

Nakonec byla Marie Magdaléna Záhorzanská z Worlíka, vdova po Františku Záhorzanském z Worlíka († 1698), povolána k výpovědi v rámci 1. beatifikačního procesu, tehdy měšténinka a nákladnice Nového Města pražského, Češka rozená v Praze. O SJN jí vyprávěl zvláště její nebožtík manžel František Záhorzanský, měšténin téhož Nového Města pražského a starší nákladník, direktor při koňském právu. Často jí říkával: „Měj své outočiště k sv. Janu Nepomuckému a nebudeš oslyšena.“ I její nebožka matka Anna ji hned z mládí častěji vodívala k hrobu na hrad Pražský a tam s ní vykonávala svou pobožnost.

Při výslechu na otázku, zda je pravda, že její dcera byla v mládí kvůli výtoku tekutin oslepena a skrze přiložení prachu z hrobu opět nabyla zraku, paní Záhorzanská odpověděla: „Mohu říct v pravdě, že dcera moje Anna jménem, která se sice s dobrým zrakem narodila, v třetím roce věku svého z velkých vlhkostí a nemocí dokonale zrak ztratila. Když jsme jí světla před očima stavěli a nimi, chtějíce zkoušet, zdali něco vidí, semotam mejkali, ona dokonce nic neviděla a pravila, když tázána byla, zdali co vidí, odpovídala: „Nic nevidím.“ Na to jsem já, matka její, dva nejzkušenější felčary jménem pana Pavla Freyslebna a pana starýho Šutzpresa, kteří oba byli přísežní zemští felčarové a již obadva před mnoha lety v Pánu usnuli, povolala, jich se o radu a pomoc dožádala, kteří taky dítěti do těla rozličné flastry a na oči rozličné vodičky a oleje kladli, však to vše nic nepomáhalo. Mimo toho také od rozličného panstva rozličné skrze v těch příhodách nejprospěšnější a schválené prostředky mně darované jsem užívala, ale to vše k nabytí zraku mé dcery nic neprosplávalo, takže sami ti dva barvířové naděje dáleji neměli a když jí oči roztahovali, tak bylo vidět, že celý oči krví zalité a mázdrami přitažené byly, a sami felčarové pravili, že by zřítelnice dokonce znamenati nebylo. Na to já, když tehdejší přirozených prostředkův, kterých jsme se vši pilností přes půl léta užívali, nepostačovalo, obrátila jsem se z napomenutí nebožtíka manžela mého Františka k přimluvě a k pomoci sv. Jana Nepomuckého. A hned na tu noc přišlo mně ve snách patně na mysl, abych ráno na druhý den k hrobu sv. Jana Nepomuckého šla a tam prachu z téhož hrobu sobě vyprosila a z téhož prášku flastr udělala a dceři oslepené na oči přikládala. Což jsem ihned brzo ráno vykonala jdouce na hrad Pražský, tam jsem svatou zpověď tehdejšímu panu sakristánu, P. Janovi Kryštofovi Bačinovi, již také před 5 lety v Pánu usnulému, vykonala a jeho prosila, aby mně nějakou částku prachu ze hrobu sv. Jana Nepomuckého udělil, s tím doložením, že ho nechci užívat k žádným pověrečnostem, než z pouhé důvěrnosti k přimluvě sv. Jana Nepomuckého a v tý největší potřebě k uzdravení mé oslepené dcery. Na to týž pan sakristán k hrobu se mnou šel a tam něco prachu ze svrchu kamene hrobového sv. Jana Nepomuckého smetl a mně takový odevzdal. S kterým jsem já hned domů pospíchala a vezmouce drobet čisté studničné vody, do ní ten prach vmíchala, dva šátečky v něm omočila a klekna pomodlíce se s pobožností k přimluvě sv. Jana Nepomuckého své dceruše na oči přiložila. Na to dítě libě usnulo a asi v pěti hodinách probudíce se na mě volalo řkouc: „Mámo, já koukám.“ Já přistoupíc k ní a na ni jsem se podívala a znamenala, že z obouh očí její okrvavělé mázdry vyšly a na lícech ležeti zůstaly, čehož já jsem se velmi lekla, domnívající se, že by jí již oči vytýkaly, tak jsem ty mázdry vzala a svému manželu ukázala, které byly tlustší nežli papír, celé hnojem a krví obtažené. Já pak zase se pomodlíc nové flastríčky z téhož prachu a vody z důvěrnosti k sv. Janu Nepomuckému jsem přikládala a při tom slib učinila, že co nejprve dítě bude moci sobě pokročiti, (aneb od té těžké nemoci tak zemdené bylo, že kroku udělati nemohlo, ale z místa na místo musilo bejt kladeno), je pěšky k hrobu sv. Jana Nepomuckého na poděkování voditi dám a sama s ním půjdu. Od té chvíle dítě den ode dne, ačkoliv jsme dokonce nic jiného neužívali, jasnějšího zraku a síly nabývalo, takže asi ve 4 nedělích se mnou ode dvouh chův vedené pěšky ku hrobu sv. Jana Nepomuckého došlo, kdežto jsem já tabulku na památku toho dobrodiní při hrobě zavěsila, svou pobožnost tam vykonala a od té doby, buď Bohu chvála, až do dnešního dne má dcera Anna, které již bude okolo 24 let, zdravého a stálého zraku požívá. A sv. Jana Nepomuckého spolu se mnou z toho dobrodiní velebí a ctí.“

Na další otázku, zda vyprávěné události byla přítomna, nebo se o ní dozvěděla z podání jiných lidí, pouze zopakovala: „Jsem její vlastní matka a sama jsem to výše, co po předešlé otázce a odpovědi, jež okolostojící vyznáno jest, zkusila a všemu tomu přítomna byla. Když v pravdě tak a nejináče jest.“

Z kontextu se zdá, že k události došlo někdy kolem 1695, ve skutečnosti k ní však muselo dojít do dubna 1693, kdy v pražské katedrále působil jako sakristán a zároveň duchovní správce neboli farář výše zmíněný kněz Jan Kryštof Bačina, jenž zemřel 1711.

Záhorzanská se ještě jednou k uzdravení své dcery vyjádřila, a to velice podrobně, v kanonizačním procesu, po jejíž výpovědi se osobně před soudní tribunál dostavila její výše zmíněná, před lety uzdravená dcera Anna. Odborně ji prohlédl a její zdravotní stav písemně konstatoval přísežný ranhojič Antonín Ehring, který sice jmenovanou neznal v době, kdy byla uzdravena, ale z moci úřední se s ní nyní seznámil a vydal řečené svědectví.

Příběh byl převzat do nepomucenské literatury.

R l. zpr. bosých augustiniánů na Novém Městě pražském, svéd. P. Bernarda od sv. Terezie, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 105^v) – l. zápis o tom, že se 22. IX. 1715 dostavil P. Václav Kubart, kaplan u sv. Vojtěcha na Novém Městě praž., a sdělil případ, který mu odpřisáhla Magdaléna Záhorzanská (NA, ČDK, kn. 118, fol. 120^v) – l. výpověď P. Bernarda od sv. Terezie, novoměst. augustiniána bosáka, v l. beatifikačním procesu, 7. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 80^r, čl. 30, otázky 110-114) – č. výpověď Magdalény Záhorzanské, rozené Košínové, v t. procesu, 29. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 87^r-89^r, čl. 31, nově 28, otázky 115-116, nově 94-95) ← L Acta utriusque processus 1721, 136-137 (první Summarium, č. 23, X) – R č. výpověď Marie Magdalény Záhorzanské z Worlíka v kanonizačním procesu, 31. XII. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 312^r-314^v, otázky 50 a 51, fol. 323^r, čl. 37, fol. 324^r, lékařská prohlídka Anny, dcery svědkyně Magdalény Záhorzanské) – n. výpověď ranhojiče Antonína Ehringa, praž. malostranského měšťana, v t. procesu, 29. I. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 378^v-379^r, otázky 50, 51) – L HAIN 1722a, 36 – TÝŽ 1722b, 36 – Potěšení Čechův 1723, 166-167 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 99 – WIETROWSKY 1729, 155, 160-161 (omylem vyprávěn tentýž příběh dvakrát) – TÝŽ 1730, 201-202, 209-210 – TÝŽ cca 1730, 147-148, 152-153

87. snad Čechy (Č), dol. 15. VII. 1693

Urozený nápadník si vyhlédl snoubenku, ale ta ho spolu se svými rodiči všemožně odmítala. Splnil slib, že vykoná pobožnost, a tu si získal náklonnost rodičů i bohaté a ctnostné dcery a úspěšně se s ní zasnoubil. Vyprávěl to sakristiánovi (a tudíž duchovnímu správci) pražské katedrály, Janu Václavu Dvořákovi (později se tento stal augustiniánem kanovníkem v Praze na Karlově), aby to bylo ke cti zaznamenáno.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 2. milost, sdělená 15. VII. 1693 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 184^v), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 184 (§ V)

88. Stará Boleslav a pražská katedrála (Č, Pr), dol. 14. X. 1693

Jistý manžel umíral, zbaven smyslů. Jeho žena u něj padla na kolena, modlila se k BJB a slíbila, že pokud jim pomůže, na památku obdržené milosti dá zavěsit votivní tabuli k hrobu. V tu chvíli se muži zřetelně udělalo lépe a v krátké době se uzdravil.

Sestra oné ženy příběh vyprávěla sakristiánovi (a tedy duchovnímu správci) pražské katedrály, pozdějšímu augustiniánu kanovníku Janu Václavu Dvořákovi, když v pražské katedrále zavěsila slíbenou votivní tabuli. Dvořák o tom 1697 vydal písemné svědectví a po letech byl na tutéž událost dotazován v l. beatifikačním procesu. Tehdy řekl, že si kvůli tolika letům, která uplynula, nepamatuje, zda mu to ona manželka řekla ve zpovědi nebo mimo ni, učinila řečený slib a sdělila mu, že jej skutečně splnila.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 3. milost, sdělená 14. X. 1693 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 184^v), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 184 (§ V) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků laterán. kongregace na Karlově na Novém Městě praž., v l. beatifikačním procesu, 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^v, čl. 109, otázky 265-269)

89. snad Čechy a pražská katedrála (Č, Pr), dol. 13. XI. 1693

Urozený rodič věnoval BJB v pražské katedrále stříbrnou pozlacenou minci na trojitým stříbrném řetízku, protože když jeho synáček spadl z vysokých schodů a on světce vzýval, dítě se vůbec neporanilo. Šťastný otec to při předání daru vyprávěl sakristiánovi (a tudíž duchovnímu správci) pražského metropolitního kostela, pozdějšímu augustiniánu kanovníku Janu Václavu Dvořákovi, což tento nejprve zapsal a po letech v rámci l. beatifikačního procesu potvrdil.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 4. milost, sdělená 13. XI. 1693 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 185^r), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 159-160 (§ I) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků laterán. kongregace na Karlově na Novém Městě praž., v l. beatifikačním procesu, 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^r, čl. 110, otázky 265-269)

90. nejspíš Čechy a pražská katedrála (Č, Pr), dol. 30. XII. 1693

Mladík směřoval do noviciátu karmelitánů, upadl do zjevného nebezpečí ztráty dobré pověsti i života, avšak vzýváním byl z obojího zla vysvobozen. Poslal svému sv. ochránci, BJN, jako výraz uznání tak velkých milostí malovanou votivní tabuli do pražské katedrály, kde událost mladíkovi rodiče sami od sebe vyprávěli tamnímu sakristiánovi (a tedy duchovnímu správci), pozdějšímu kanovníku augustiniánovi Janu Václavu Dvořákovi. Ten případ písemně zaznamenal a později v 1. beatifikačním procesu potvrdil. Tehdy sdělil, že mu to bylo sděleno mimo zpověď a, nakolik si vzpomínal, rodiči onoho mladíka.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 5. milost, sdělená 30. XII. 1693 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 185^r), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 184 (§ V) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků laterán. kongregace na Karlově na Novém Městě praž., v 1. beatifikačním procesu, 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^r, čl. 111, otázky 265-269)

91. Praha, hrob v katedrále a most (Č, Pr), 1693

Jistý muž, který se stal později novicem Tovaryšstva Ježíšova České provincie, pochyboval o tvrzení, že kdokoli by bez úcty vstoupil na hrob, bude potrestán. Aby pravdivost věci ověřil, ze zvědavosti a bez účtivosti šlápl na hrob. Při návratu z metropolitního chrámu se mu mezi mnoha lidmi na Pražském mostě rozvázala bota na té samé zvědavé noze, takže byl nucen, nikoli bez uzardění a zastydění, si před kolemjdoucími obuv spravit, aby mohl jít dál. To pak vyprávěl v důvěrnosti svému spolunovici, který o tom, již po jeho smrti, vydal písemné svědectví.

R nedat. l. zpr. nejmenovaného č. jezuita, [1715] (NA, JS, kart. 215, sign. IIIo-486)

92. Cvikov (Č, Pr), 1693

Ignác Zikmund Cardian byl jako student na prázdninách ve Cvikově a tam mu jistý ctihodný pán, cvikovský kaplan na své kněžské svědomí vyprávěl, že byl z jistého velmi vážného nebezpečí (Cardianovi nebylo známo, zda hanby nebo života) vysvobozen přímluvou. Proto na poděkování dal Cardianovi několik zlatých, aby je vložil do kasu u hrobu v pražské katedrále, což tento učinil, hned jak přijel do Prahy, a almužnu co nejpokorněji daroval k hrobu, kde také vykonal na místě pana kaplana určité modlitby, které mu tento poslu s žádosťi sdělil.

V době, kdy Cardian tento příběh jako rožďalovický děkan písemně zachytil, byl zmíněný cvikovský kněz již po smrti.

R l. zpr. rožďalovického děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 533)

93. 94. Wien, č. Vídeň (R, W), 1693-95 – dvě události

Joseph Anton Sattler, doktor obojího práva, 1715 písemně sdělil, co zažil ve svém dětství:

Když bylo Sattlerovi deset let, 1693, rozlila se po celé pravé straně jeho těla černá žluč, která zasáhla jazyk a způsobila tak velký třes pravé ruky i nohy, že ani dva silní muži, kteří o to byli zvlášť požádáni, ho nebyli schopni zastavit, což sami vyznali. Pohyb údů byl neustálý, pouze spánek poskytl klid. Podivila se píle slavného lékaře tomuto mimořádnému a jemu dosud neslýchanému případu. Jako léčbu nařídil každé tři dny projímadla, dvakrát během tří měsíců, co Sattlera léčil, pouštění žilou, jednou z levé ruky, podruhé pak z levé nohy, k tomu čtyři, jak říkají, španělské náplasti a lázně v Baden. To vše bylo vykonáno s nemalými náklady a údům se vrátil klid. Nemoc však byla jen odložena, nikoli odstraněna, neb když uplynula doba sotva tří měsíců, jazyk se začal zadržovat a údy znovu trást. Lékař předepsal zopakování předchozích způsobů léčby, čímž byla získána jakás takás úleva. Avšak po dalších třech měsících se vrátil dřívější pohyb pravé ruky a nohy, dočasně zklidněný péčí lékaře, a tak, když tento druh zasáhl údy počtvrté, začala se vtírat beznaděj, že sotva dojde k plnému navrácení zdraví.

Předpovědi mužů velmi zkušených v lékařském umění zněly zhoubně, jedni totiž věstili, že hoch bude stížen epilepsií, jiní, že ho raní mrtvice, další předpovídali, že mu zakrní pravá noha i ruka. Nevlastní otec (namísto drahého otce vlastního) i matka volali se soucitem do výšin, zbaveni lidských prostředků, a další výsledek ve zbožných prosbách ponechávali vůli nebešťanů. Boží milosrdenství, ve své prozřetelnosti nakloněné k modlitbám rodičů, vyslyšelo vroucnost jejich proseb a vyšlo vstříc jejich přání, a to následujícím způsobem:

Jistý sochař vypracoval živě pojatou sochu, a tu přinesl do domu nevlastního otce nemocného chlapce, aby ji chlapečův pěstoun vyzdobil vhodnými barvami, neboť byl mistrem maliřského umění. Ten ji dle obvyklého postupu opatřil silnějším nátěrem a nechal ji v předsíni, aby se vrstva nátěru vsákla.

Řečený sochař, snad z přátelství, navštívil chlapcova otčima, a když spatřil sochu, že stojí na takovém místě, řekl rodičům pohoršeně: „Soudím, že je nezbytné, aby si tento obraz získal důstojnější místo, než aby zůstal dále zavěšen na chodbě. Nedivte se. Pochopte, že to je věc naprosto patřičná: Dosud tato socha ležela v mé dílně jako bez tvaru a jen načrtnutými tahy navenek jevila, že jde o postavu svatého Jana Nepomuckého. Tu ji kdosi ze známých se sarkastickou opovázlivostí zatahal za nos a nebál se vyslovit bezbožná slova „Janku, vysmrkej se!“ („Hänsel, schneuze dich!“). Za tento špatný skutek byl pozásluze potrestán, neboť nůž, zavěšený v mé dílně, aniž by jím kdo pohyboval, natož pak k tomu přispěl, spadl z výšky a tak zranil prst na noze toho posměváčka, že se kvůli ohromným bolestem a neobvyklému krvácení nemohl pohnout z místa.“ (93.)

Matka nemocného chlapce, ztrápená starostmi, se tomu podivila a uznala, že byl posměvač ztrestán Boží odplatou. Pojala důvěru, že ve svých úzkostech nakloní skrze zásluhy Boží dobrotivost svým přáním. Slíbila proto, že hned jak bude tato socha umístěna na Mariánských schodech, tj. v kostele „Maria am Gestade“ ve Vídni (→ A.2, Wien I. 10a/), kde jí určil místo zbožný úmysl jisté devótní duše, že tam dá ke cti za svého syna přinést oběť mše svaté věčnému Otci, aby syn nabyl klidu ve svých údech.

To také 1695 ve čtvrtek oktávu Soslání Ducha svatého (26. V., o slavnosti Božího Těla) učinila, s nejvyšší důvěrou v Boha a SJN. Hned v pátek, když se vracela domů, jí šel syn v ústrety a hlásal, že se údům beze vší lidské pomoci navrátil klid. Na důkaz plného zdraví si pravou rukou beze všeho třesu připravil školní brk a hned jím beze vší těžkosti napsal písmena. A tak po dvou dnech začal chlapec opět navštěvovat vyučování na vídeňském arcigymnáziu a od té doby si nevšiml, že by se nemoc, ani sebemenším projevem, vracela. V údech nebylo ani stopy po ochablosti, a to přitom hoch při předcházejícím chvění stále cítil slabost pravé nohy i ruky, takže i na zem padával a vypadalo to, že bude následovat mrtvice nebo epilepsie (94.).

Ve svém písemném svědectví z 1715 vyznal, že se nemoc nikdy nevrátila, a vyjádřil pevně přesvědčení, že mu zdraví bylo vymodleno pomocí. Soud o tom však přenechal svaté římské církvi a byl spolu se svou ještě žijící matkou připraven pravdivost sdělené události odpřísáhnout.

Jeho příběh zaujal organizátory 1. beatifikačního procesu natolik, že se rozhodli jej i jeho matku Barbaru, toho času znovu provdanou Koglerin (Köglerin), městskou malířku (tj. nepochybně manželku malíře), povolat k vídeňské části zmíněného procesu, a požádali je oba o odpovědi na dotazy snažící se vystopovat co nejpodrobněji, co se odehrálo. Oba svědci se skutečně dostavili a vše zodpověděli. Josephu Antonu Sattlerovi, vídeňskému doktorovi obojího práva, bylo tehdy 33 let, jeho matce Barbaře 62. Oba byli rodilí Vídeňané. Matka o Božím služebníkovi JN slyšela již 1694 nebo 1695 od různých lidí, že je blahoslavený a svatý. Syn se o světcích dozvídal od dětství. Oba ve zmíněném procesu vypovídali 29. IV. 1717. Z jejich výpovědí lze čerpat některá nová zjištění k případu Sattlerova uzdravení.

Chlapci Josefu Antonovi se tehdy snažili dva silní muži udržet nemocnou ruku v klidu na požádání chlapcova otce. Třikrát chlapce léčil lékař a doktor medicíny Pock starší, po každé čtvrt roku. Naposledy se domníval, že jde o nedoživnost pravé ruky, jiní doktoři medicíny a lékárníci si mysleli, že bude následovat mrtvice nebo padoucnice. Když se vracel třes pravice, byl doprovázen velkými bolestmi, šlapáním si na jazyk a otokem ruky. Sochař, který vytvářel sochu, se jmenoval Franz Jubeck a 1715 byl již po smrti. Onen muž, který se neuctivě vyjádřil o jeho soše, byl prodávacem piva. Chlapec se o zbožném úmyslu své matky, že chce dát sloužit za jeho uzdravení mši svatou ke cti, dozvěděl od matky až poté, co byla mše svatá odsloužena. Plně se uzdravil až třetího dne po bohoslužbě, a to náhle a úplně. Byla u toho služka i jiní lidé ze služebnictva. Služebná ho také viděla, jak zdrav a bez bolestí běžel matce naproti. Oba, syn i matka připisovali toto šťastné uzdravení jedině pomocí.

Příběh se dostal do svatojánské literatury.

R l. svěd. Josepha Antona Sattlera, doktora obojího práva, Vídeň 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 231^r-232^v), příl. C k nedat. l. výtahu ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233-237), který sám je příl. A k dopisu pasovské kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62) – **pozn.:** Sattlerovo svědectví se do nepom. korespondence z pasovské diecéze dostalo z toho důvodu, že u výše jmenovaného vídeňského kostela Maria am Gestade v té době sídlila pasovská biskupská kurie – **další R:** l. výzva z 21. IV. 1717 k předvolání paní Barbory Sattlerové, nyní provdané „Kuglerin“, aby se dostavila do kaple sv. Ondřeje na vídeň. bis. rezidenci 23. IV. t. r., dáno na vídeň. proboštví (NA, APA I, sign. C 143/3-4) – l. výpověď Josefa Antona Sattlera ve vídeň. části 1. beatifikačního procesu, 29. IV. 1717 (NA, APA I, sign. C 144/3, čl. 182-187, nově 60-65, otázky 428-442, nově 189-203) – n. výpověď Barbory Koglerin, kdysi Sattlerin, ve vídeň. části t. procesu, 29. IV. 1717 (NA, APA I, sign. C 144/3, čl. 182-187, nově 60-65, otázky 428-442, nově 189-203) – 1. Acta utriusque processus 1721, 35 (svědci ve vídeň. 1. beatifikačním procesu – příjmení „Koglerin“), 140 (první *Summarium*, č. 23, XXX) ← *Vienna Austriae* 1724, 88 (část II, kap. I, § II) – **další L:** HAIN 1722a, 32 – TÝŽ 1722b, 32 (Satler) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 92 (23. zázrak, „V nemoci padoucí“, Satler) – WIETROWSKY 1729, 140 (Josephus Antonius Sattler) – TÝŽ 1730, 183-184 (Josephus Antonius Sattler) – TÝŽ cca 1730, 133 (Jan Antonín Sattler) (← BOČKOVÁ 2015, 347)

95. nejspíš Čechy, Praha (Č, Pr) a farnost Řehlovice (Č, Li), období 1693-1715

Řehlovický farář Jan Josef Vogel 1715 písemně sdělil, že, ač nehodný, již od doby svých studií, a sice od syntaxe, kdy se poprvé něco doslechl o sv. mučedníku JN (zhruba před dvaadvaceti lety), zakusil častou pomoc tohoto sv. mučedníka, který mu byl vždy svou pomocí nablízku. Hlavně ale při veřejné obhajobě jak filozofické tak telogické v Praze v aule Karolina, jako i neméně při pronášení oslavných kázání a při jiných proslovech o svátcích, kdy měl občas méně času, vracaje se v době studií v noci nebo nad ránem z návštěv nemocných, a musel sloužit bohoslužby a vystupovat na kazatelnu, tehdy vzýval SJN a vždy mu pomohl. Jednou jej zachránil z velkého nebezpečí závažné pomluvy, takže si Vogel zbožně umínil, že se každý den ke cti samotné Nejsv. Trojice pomodlí modlitbu o SJN.

R l. zpr. míst. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^r)

96. kaple Panny Marie Altoettingké při klášteře theatinů před Strahovskou branou pražských Hradčan (Č, Pr), dol. 16. V. 1694

Jistý obchodník, měšťan Starého Města pražského, při návratu z trhu narazil za Strahovskou branou u chrámu theatinů na své úhlavní nepřátele, kteří ho napadli kameny a rozlíceně pronásledovali, aby ho snad po dopadení zahubili. Pronásledovaný zamlkl do portiku chrámu do celkem viditelného zákoutí a slíbil, že pokud ho nepřátelé nenajdou a vyvážne z tohoto nebezpečí, pořídí pro svého tříletého synáčka kanovnické oblečení, aby je dítě nosilo ke cti BJN. Z nebezpečí vyvážl a brzy svůj slib splnil, což pak vyprávěl sakristánovi (duchovnímu správci) pražské katedrály, Janu Václavu Dvořákovi. Ten příběh písemně zaznamenal a později v 1. beatifikačním procesu potvrdil.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 6. milost, sdělená 16. V. 1694 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 185^v), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAEUER 1761, 184-185 (§ V, omylem dat. sdělení omilostněného obchodníka 16. V. 1693) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků laterán. kongregace na Karlově na Novém Městě praž., v 1. beatifikačním procesu, 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^r, čl. 112, otázky 265-269)

97. 98. Praha, katedrála a Loreta na Hradčanech (Č, Pr), dol. 18. V. 1694 – dvě události

Jedna počestná paní měla v úmyslu vykonat pobožnost v loretánské kapli u kapucínů na Hradčanech a koupila čtyři svíce, aby je tam Panně Marii zapálila. Zastavila se předtím v katedrále, navštívila svaté ochránce Českého království, a když u hrobu BJN viděla, jak mnoho lidí zapaluje k jeho cti světla, přišlo jí líto, že nemá svíci navíc, kterou by světcí mohla rozžehnout. V loretánském domku si všimla, že má svíce pouze tři, což ji naplnilo posvátnou hrůzou a pevně si umínila, že co nejdříve vynahradí úctu blahoslavenému JN jinými svícemi.

Začas se vrátila do katedrály s šesti svícemi, čtyři určila pro loretánský domek a dvě pro hrob, zastavila se ale předtím v kapli sv. Anny u Ukřižovaného, kde ji napadlo, že jednu ze dvou svíček zapálí pro něj, jelikož BJN byl obzvláštní ctitel Ukřižovaného. Zapálila tedy svíci, odešla k blahoslavencovu hrobu, a když chtěla zapálit druhou, podivila se, že má svíci šest (97.). Když vykonala pobožnost u svatojánského hrobu, šla do kaple sv. Václava, kde jednu svíci věnovala Nejsv. Svátosti a sv. Václavovi. U hrobu si tehdy vyprosila, že po návratu domů byla zachráněna ode vsí nouze (98.).

Řečená paní příběh svědomitě vypověděla Janu Václavu Dvořákovi, sakristánovi (a tedy duchovnímu správci) pražské katedrály, a na jeho výzvu potvrdila pravdivost svého sdělení, z čehož se mu i svátostně vyzpovídala a poté přijala eucharistii dne 18. V. 1694. Dvořák o tom nejprve podal písemné svědectví a mnohem později totéž potvrdil v 1. beatifikačním procesu.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 9. milost, sdělená 18. V. 1694 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 186^v), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAEUER 1761, 148-149 (§ I) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků laterán. kongregace na Karlově na Novém Městě praž., v 1. beatifikačním procesu, 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^r, čl. 114 a 115, otázky 265-269)

99. město, snad v Čechách, možná Praha (Č, Pr), dol. 18. V. 1694

Muž důstojnějšího postavení přivedl k těhotenství jednu ze svých služek, což se dozvědělo více lidí ze služebnictva. Jakmile služebná porodila, tajně dítě v domě pohřbila. Po pár dnech se po městě o tom začaly nést zvěsti, a proto městská rada rozhodla, že se věc přísně prošetří. Když se o tom urozený muž dozvěděl, žádal BJN, aby mu pomohl v tak těžkém nebezpečí, a slíbil putovat k jeho tělu. Světec na Bohu vyprosil, že ačkoli bylo předvedeno mnoho lidí k přísnému vyšetřování, ti, kteří o věci věděli, předvolání nebyli. Dokonce se stalo, že jistého potulného chlapce, který o věci vyprávěl, tvrdě pokárali, jako by si vše vymyslel a lživě šlechtice očerňoval. Když hoča zatkli, umlčelo to ostatní, ba natolik vyděsilo, že někteří viníka odprošovali.

Omilostněný muž sám od sebe přišel, aniž by ho k tomu někdo povolal či ho o to žádal, a ke cti svůj příběh vyprávěl sakristánovi (tzn. duchovnímu správci) pražské katedrály, Janu Václavu Dvořákovi. Daroval také ve své štědrosti svému ochránci stříbrný votivní dar. Dvořák událost písemně zaznamenal a po letech ji potvrdil v 1. beatifikačním procesu, kdy upřesnil, že se jednalo o osobu v církevním důstojenství, která mu vše dobrovolně vyprávěla, aby to zaznamenal ke cti a při vhodné příležitosti zveřejnil.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 7. milost, sdělená 18. V. 1694 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 185^v), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAEUER 1761, 185 (§ VI) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků laterán. kongregace na Karlově na Novém Městě praž., v 1. beatifikačním procesu, 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^r, čl. 113, otázky 265-269)

100. nejspíš Čechy (Č), dol. 18. V. 1694

Urozená slečna věnovala jako obětní dar krásně na skle malovaný obraz, protože kdykoli se ocitla v nebezpečí špatné pověsti, což bývalo často, byla vysvobozena tím, že se slibem zavázala vykonat nějakou pobožnost. Sdělila to dómskému sakristánovi (tedy duchovnímu správci) v Praze, Janu Václavu Dvořákovi, před hrobem svého ochránce.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 8. milost, sdělená 18. V. 1694 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 185^v-186^v), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 185 (§ VI)

101. nejspíš Čechy (Č), dol. 5. VI. 1694

Jeden otec věnoval (velmi pravděpodobně do pražské katedrály) cínovou sochu, protože když se smutkem nesl absenci jakékoli zprávy o svém synovi, který už dva roky pobýval v cizích zemích, učinil BJN slib a hned následujícího dne byl potěšen zprávou, že se jeho syn těší dobrému zdraví. Příklad se dozvěděl sakristán a zároveň duchovní správce pražské katedrály Jan Václav Dvořák a po nějaké době o něm podal písemné svědectví (to už byl augustiniánem v Praze na Karlově).

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 10. milost, věnování sochy 5. VI. 1694 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 186^v), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 185 (§ VI)

102. 103. Uhry a snad ještě jiná země, dol. 13. VII. 1694 – dvě události

Oficír pěšího vojska sjížděl na koni z jisté hory v Uhrách, kůň náhle upadl a spolu s ním se skutálel až na úpatí. Ve velice nebezpečném a dlouho trvajícím pádu, kdy chvíli byl na vrchu jezdec, chvíli kůň, vzýval voják pomoc Panny Marie a BJN a vyvázl bez zranění (**102.**).

Ten samý voják po čase upadl do čtyřdenní horečky, ze které mu během šestnácti týdnů nemohly pomoci žádné léky. Obrátil se opět k BJN a slíbil, že u jeho hrobu dá sloužit dvě oběti mše sv. Jakmile slib učinil, ihned se začal cítit lépe a druhého dne se úplně uzdravil, takže mohl vykonávat vojenskou službu (**103.**).

Osobně obojí událost vyprávěl sakristánovi (duchovnímu správci) pražské katedrály Janu Václavu Dvořákovi, který o ní později, již jako augustinián kanovník v Praze na Karlově, vydal písemné svědectví, a ještě později obojí potvrdil v 1. beatifikačním procesu. Tehdy upřesnil, že mu věc oficír sdělil mimo svátost pokání.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 11. (pád z koně) a 12. milost (uzdravení z horečky), sdělené Dvořákovi 13. VII. 1694 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 186^v-187^r, 11. milost, a 187^r, 12. milost), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 160 (§ I, 11. milost), 185 (§ VI, náznak 11. milosti a 12. milost) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků laterán. kongregace na Karlově na Novém Městě praž., v 1. beatifikačním procesu, 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^v, čl. 116 a 117, otázky 265-269)

104. Praha (Č, Pr), 1694

Urozený pan Petr Devarina (de Varina), původem z Lomnice v Bechyňském kraji v Čechách, narozen 1654, později měšťan Starého Města pražského, byl v noci ve snách napomenut, aby dal vyrobit lampu a zavěsil ji k soše, kterou krátce předtím (dle Devariny, ve skutečnosti několik let předtím) věnovali do kostela Panny Marie na Louži na Starém Městě členové dvou pražských městských rad Gruber a Agricola (→ A.1, Praha V. 22a/). Devarina byl již od 1687 provizorem a hospodářem uvedeného kostela. Zhruba během dvou dnů poté, co byl ve snu upozorněn, ačkoliv nebyla lampa ještě úplně dokončena, Devarinova manželka Anna čirou náhodou vstoupila do klenuté síně a spatřila tam u zdi prázdnou dřevěnou nádobku a podivila se, kdo ji tam asi dal. Vzala nádobku a zjistila, že je z velké části spálená plamenem, který vyšlehoval z vedlejší pece, z čehož mohl celý dům vyhořet. Nikdo o tomto skrytém ohni nevěděl, až ho manželka náhodou našla. Devarina náležitě a spravedlivě připisoval záchranu domu před vyhořením ochraně a přímlově. 1715 to sdělil v rámci dotazníku faráři u Panny Marie na Louži, kdy připisoval SJN také neporušenost a uchování svého domu po celé roky, které od vyprávěné události uběhly. Přál si pravdivost oné události potvrdit přísězně. Nakonec o ní vydal svědectví 31. I. 1716 při 1. beatifikačním procesu.

R nedat. l. zpr. Jana Václava Ignáce Neurauttera, faráře u P. Marie na Louži na Starém Městě praž., [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 125^v) – nedochovaná příl. A, č. 2, která se vázala k předcházejícímu dopisu a obsahovala bližší popis události z 1694 – l. výpověď Petra Devariny (de Varina) v 1. beatifikačním procesu, 31. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 72^r, 72^v, čl. 52, otázky 168-170)

105. Praha, Nové Město a hrob v katedrále (Č, Pr), 1694

Pražský patricij a novoměstský konšel Jiří Samuel Trman z Ostravy v 1. beatifikačním procesu o SJN vypověděl: „Stále jsem [ho] ctíl jako obzvláštního ochránce a obdržel jsem od Boha mnoho dobrodiní skrze jeho přímlovu. Mezi jinými pak poté, co mi pět synů jeden po druhém zemřeli, šestého jsem nabídl pod ochranu tohoto světce a dal jsem ho u hrobu tohoto svatého obléct do klerického oděvu, dříve požehnaného, a on až do dnešního dne žije již 22 let a je uchován bez úhony.“

Toto sdělení se dostalo do nepomucenské literatury.

R l. výpověď praž. novoměst. konšela Jiřího Samuela Trmana z Ostravy, v 1. beatifikačním procesu, 8. V. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 94^v, čl. 18, otázka 63) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 111 (první *Summarium*, č. 17, § 19) – HAIN 1722a, 27 – TÝŽ 1722b, 27 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 87 (15. záprak „V nemoci obecné“)

106. Volary (Č, Pr), 1694

Volarský farář Jiří Vojtěch Břeský z Birkenfelsu se kvůli obnosu 1500 zl., který se ztratil z důchodního úřadu jeho otce a o kterém se nevědělo, kam byl uložen, dostal u nepřátel v špatné mínění a podezření. Kněz proto vložil své útočiště a útěchu do sv. Jana Nepomuckého, načež peníze zázračně přišly z místa, kde byly uloženy. Ze slibu a vděčnosti dal farář Břeský 1694 vytvořit vyobrazení a umístit je do svého farního kostela sv. Kateřiny ve Volarech (→ A.1, t. a/).

R n. svěd. míst. purkmistra a rady, 17. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4)

107. Praha, hrob v katedrále a další místa (Č, Pr), cca 1694

Georg Ludwig Schenk studoval na pražském malostranském gymnáziu u jezuitů a byl ubytován kdesi v Praze. Dostal se do zahanbení u svých spolubydlících a pana domácího, protože mu stále ještě z Vídně nedošly peníze na zaplacení výloh na obživu. Víckrát se tou dobou – bylo to v letním čase – dostal k hrobu a jednou tam poprosil BJN několika málo modlitbami, aby už déle nezástával v zahanbení. Když od hrobu odcházel z katedrály, neznámý člověk se ho zeptal, proč vypadá tak sklíčeně, když bývá jinak veselý, zda mu snad nechybí peníze nebo podobná podpora. Odpověděl mu s uzarděním a s velkým podivením, že se mu vůbec nedostává peněz, takže je před svým domácím a spolubydlícími zahanben. Onen člověk ho pozval k sobě domů, tam mu nabídl peníze a rozkázal, ať si vezme obnos, který potřebuje. Vzal si čtyřicet zlatých, které mu ten člověk dal bez jakéhokoliv písemného potvrzení. Ani mu nestanovil lhůtu k zaplacení, ba dokonce Schenkovi naznačil, že mu zapůjčený obnos úplně daruje, pokud by z Vídně peníze nepřišly. Obdarovaný si byl jist, že se to stalo na přímluvu, které si plně vážil.

V době, kdy se to stalo, byl štedrý dárcem svobodný. Později se v Praze oženil. Měl bratra ve Vídni, měšťana. O tom všem Schenk 1715 podal písemné svědectví „na svou kněžskou čest“. Působil tehdy jako vikář či duchovní správce v Mannswörthu v Dolním Rakousku (o. Bruck an der Leitha).

R l. svěd. Georga Ludwiga Schenkha, vikáře v Mannswörthu, 28. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 229^r), příl. A k nedat. l. výtahu ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233-237), který sám je příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

108. 109. farnost Černouček a řeka Vltava (Č, Pr), cca 1694 a doba do 1715 – dvě dobrodiní

Jistá žena vyprávěla, že šla se svým manželem do svého domu, kam se nemohli dostat jinak než přes vody Vltavy. Byl noční čas kolem jedenácté hodiny. Vltava byla rozvodněná, stoupla o dva lokty, a ačkoliv na ní byla loďka, nebyl nikdo, kdo by manžele převezl. Manžel svou ženu pobízel, aby i přesto do loďky nastoupila, že se dokáže na druhou stranu přeplavit. Nastoupili do loďky a když se dostali do největší hloubky, muž z loďky třikrát vypadl a začalo mu jít o život. Vyděšená manželka volala o lidskou pomoc, v dosahu ale nebyl nikdo, kdo by pomohl, protože obyvatelé blízké vsi už odpočívali. Když tedy manželé viděli, že jsou beze vsí lidské pomoci, vzývali Boha, Pannu Marii a SJN, aby je on, který byl ve Vltavě ověnčen mučednictvím a tuto řeku proslavil, svou přímluvou u Boží velebnosti vysvobodil z vodního nebezpečí a dovedl je do přístavu. Sotva se ke světcům obrátili, choť blízký utonutí se potřeť vyšvihl na loďku, tentokrát ji nerozkolísal (loďka byla malá a dala se snadno převrátit), ale dostal se do ní a oba přepluli vzdálenost devadesáti kroků a dostali se do bezpečného přístavu (108.).

Žena o tom vyprávěla 1715 a sdělila také, že mnohokrát byla na přímluvu potěšena ve velmi těžkých úzkostech a zármutcích (109.). Vše byla připravena stvrdit přísahou.

R nedat. l. zpr. černoučského faráře Maxmiliána Vodičky, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 247^v)

110. Praha, město a socha na mostě (Č, Pr), mezi 1694-98

Johann Gottfried Weinisch rodilý z Merseburgu v Sasku (česky zastarale Meziboř, město v dnešním Sasko-Anhaltsku), povoláním ranhojič, během svých cest po různých zemích přijel do Prahy, a když slyšel tehdy slavné kazatele Daniela Josefa Mayera, kanovníka a metropolitního kazatele, a P. Václava Nerlicha, jezuitu, v kostele sv. Mikuláše při profesním domě Tovaryšstva Ježíšova, začal pochybovat o své luteránské sektě, až nakonec jednou poklekl před sochou na Pražském mostě a modlil se za osvícení. Tehdy ucítil shůry myšlenku, že ve svém luteránském náboženství, které je spíše sektou, nebude moci dojít spásy, protože ono nemá původ od Boha, ale od hříšného, ba zločinného odpadlého mnicha z nenávisť vůči papeži. Uvažoval pak více o své spásě a nakonec se 1698 s velikou duchovní útěchou vrátil do lůna katolické církve. Napsal o tom německé svědectví, které uzavřel slovy, že je připraven vyprávěné stvrdit přísahou.

Zmínění kazatelé, kteří měli na Weinische vliv, byli Daniel Josef Mayer z Mayernu, který se stal svatovítským kanovníkem 2. I. 1693 a od té doby po devět let v pražské katedrále vykonával službu německého kazatele. Jezuitský kněz Václav Nerlich byl (podle řádových katalogů) členem profesního domu v Praze na Malé Straně jistě 1694-97, kdy zastával post kazatele v přilehlém chrámu sv. Mikuláše. Kázával o nedělích, někdy též v postním období nebo v oktávu slavnosti Božího těla.

R n. svěd. Johanna Gottfrieda Weinische, z Merseburgu, vojenského polního ranhojiče, dané v Praze 9. I. 1724 (zařazeno pod č. 15 mezi manuskripty pražského metropolitního děkana Steyera) ← L BERGHAEUER 1761, 203 (§ XIV)

111. asi Kouřim, jistě Praha (Č, Pr), několik let před 1695

Jistá žena, narozená z počestných rodičů, z lidské křehkosti mravně padla a dopustila se tělesného hříchu. Když měla strach, že bude vydána hanbě, uslyšela o SJN, o kterém dosud nevěděla, jaký že to je světec. Nyní tedy celým srdcem žádala téhož svätce o pomoc a odebrala se, již těhotná, do Prahy, kde zatoužila navštívit metropolitní kostel, ve kterém nikdy předtím nebyla, jen slyšela, že tam odpočívá tělo toho svätce. A hle, veliká pomoc: nejenom že u známých zůstala v dobré pověsti, ale nadto mocná ruka učinila, že i u dalších lidí byla její pověst uchráněna. Bydlela tehdy na Novém Městě pražském, kde si o ní v okolních domech tři pražské paní mezi sebou říkaly, když ji viděly těhotnou, že je to lehká žena. Ta ale o jejich řečech nic nevěděla. A právě ani tyto zlé řeči nechtěl sv. Nepomuk strpět. Stalo se totiž, že na Starém Městě pražském přišel jakýsi ctihodný stařec k jedné ženě, která neznala ani těhotnou ani tři zmíněné domácí paní, a svěřil jí, aby dalšího dne šla do domu jedné z těch paní, jejíž jméno i název domu upřesnil, a řekla té osobě, která se tou dobou bude připravovat ke zpovědi, aby nešla k této svätosti, dokud by před ostatními dvěma ženami nenavrátila oné těhotné dobrou pověst a osobně ji za své řeči neodprosila, pod hrozbou, že pokud by tak neučinila, špatně dopadne. Ta ale všechno ochotně učinila a s velikým nářkem odprosila ženu poškozenou na cti, k jejímu podivení, co že se to děje. Takto byla těhotná na cti uchráněna a 1715 na život i smrt tuto milost potvrdila a přisežně vyznala a už dříve měla v úmyslu ji vyznat ke slávě velkého svätce JN.

R l. zpr. kouřimského děkana Antonína Jana Marsche, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 196^v-197^r)

112. München, č. Mnichov, a Emming (N, BA, OB), do 1695

Johann Ulrich Füll (Fil) von und zu Windach, baron auf Cammerberg, pán zu Bruenertshoven, Eresing, Vifflitz a Emming(en), řádový rytíř a komtur velkého kříže sv. Mořice a Lazara, pobývající v Mnichově, jednou navštívil svou dceru, oděnou v posvátné roucho benedikteinek, a při návštěvě se zmínil o velmi značné sumě, kterou víckrát požadoval od dlužníka zpět, ale nemohl z něj dluh vymámit, takže věc oplakával jako ztracenou. Jedna z řeholnic mu doporučila, aby pojal naději a důvěru ve SJN, který pomohl mnoha svým ctitelům v takových již ztracených případech. Baronovi nebylo známo ani jméno tohoto svätce, a tak se jen s úsměškem odmlčel. Jeptiška si toho všimla a s větším důrazem trvala na svém, osvětlila mu svätcův život, mučednictví a zázraky a vybízela ho ještě více, aby svätce ctil a prosil. Nakonec dosáhla toho, že se šlechtic rozhodl, že nebude vůči tomuto svätci nevděčným, pokud jeho přímlovou získá zapůjčené peníze zpět. Výsledek nezklamal, jelikož když se baron následujícího dne vrátil domů, mimo vsi naději a očekávání obdržel velmi laskavý dopis od dlužníka, který mu děkoval za tak dlouhotrvající trpělivost a dával mu na vědomí, že dlužnou sumu obdrží, když ji bude žádat u konkrétních obchodníků v Augsburgu nebo Norimberku, jak jen si bude přát. Tak se také stalo.

Pán chtěl ke cti tak ochotného a jemu nakloněného patrona na svém panství postavit kapli a oltář, nejenom, aby dostal slibu, ale také aby ostatní přivedl k úctě. Augsburský ordinář, jehož jurisdikci bylo místo určené pro zbudování svatyně poddáno, mu to však zamezil. Šlechtic tudíž prozatím 25. V. 1695 při slavnostním obřadu umístil překrásný malovaný obraz v ceně 100 zlatých do kaple při zámku v Emmingu (→ A.3 a C.1, St. Ottilien). Dle svého slibu měl však i nadále v úmyslu, že postaví JN celou kapli, jakmile to bude možné, až bude mučedník vepsán do seznamu svätých.

Tyto události jsou známy z Füllova vyprávění, jež písemně zaznamenal Johann Baptist Lerchenfeld, probošt řeholních kleriků sv. Kajetána z Tiene.

R nedat. l. zpr. kněze Johanna Baptisty Lerchenfelda, theat. probošta (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251), příl. k jeho dopisu zaslanému 31. I. 1698 z Mnichova Barthelovi do Prahy (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265), což obojí Barthel zařadil do 3. složky 2. svazku své sbírky nepom. písemností, nazvané *Auxiliu[m] in desperata solutione, et c[aus]as s. Joa[nnis] in Bavaria* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAEUER 1761, 189-190 (§ VIII)

113. nejspíš Čechy (Č), dol. 22. III. 1695

Urozená slečna Waldsteinová v záležitosti s velmi nejistým výsledkem učinila BJN slib a oč prosila, to se zcela vyplnilo. Darovala proto (nepochybně do pražské katedrály) 22. III. 1695 stříbrný štítek. Toho si všiml sakristán a duchovní správce pražského dómu Jan Václav Dvořák a později o ní podal písemné svědectví, již jako augustinián kanovník v Praze na Karlově.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 13. milost, dar věnován 22. III. 1695 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 187^r), 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAEUER 1761, 185 (§ VI)

114. Praha (Č, Pr), 1695

Jan Ignác František Vojta de Nigra Silva (Sylva), doktor filosofie a lékařství na pražské Karlo-Ferdinandově univerzitě, který byl činný nejen jako lékař, ale také se proslavil jako jeden z nejoblíbenějších houslistů a hudebních skladatelů Prahy své doby (žil na Starém Městě, zemřel před 1725), byl jednou povolán k faráři v Kladně, Rudolfu Vojtěchu Leopoldu Radnickému ze Zhoře (ve funkci 1684 † 1703). Prohlédl pacienta a zjistil, že se mu velice zhoršil plicní neduh. Vrátil se do hlavního města, kam ho zavezl farářův sluha. Zde dal lékař připravit rozličné léky v ceně mnoha zlatých v lékárně U zlatého medvěda. Léky byly vloženy do košíku, načež je sluha převezl přes Pražský most na Malou Stranu, kde se zastavil u provazníků, aby si koupil bič. Mezitím se

přiloudil zloděj a ukradl košík i s léky. Když vozka medikamenty nenašel, vrátil se do lékárny a žádal, aby mu léky vydali podruhé, jinak že prý opustí pánovy koně a dá se na vojnu. Doktor Vojta, který byl dosud v lékárně, přikázal, aby lékárník Antonín František Peyther připravil další medicíny, když má ještě předpis, ten ale odporoval, kdo že by mu zaplatil dvakrát? Vojta odpověděl: „Ať tak učiní Vaše panstvo, má tu receptis, nedělá si starosti, Bůh nám pomůže.“ V duchu se pak obrátil ke svätci z Nepomuku, chodil po lékárně a ve svém srdci prosil: „Sv. Jene Nepomucký, neopouštěj nás.“ Neuplynulo ani čtvrt hodiny a do lékárny vstoupil zloděj s ukradeným košíkem. Zeptal se lékárníka, zda od něj nechce koupit léky, ten však, když rozpoznal vlastní výrobek, donutil zloděje k přiznání krádeže. Doktor Vojta svou písemnou zprávu o této události, potvrzenou i lékárníkem Peytherem, uzavřel slovy: „A tak byl zachráněn pacient od nemoci, já od zahanbení, lékárník od škody na penězích a sluha od zoufalství. A to mohu já spolu s panem lékárníkem připsat jedině tomuto svätému ochránci.“

R blíže nedat. originál I. svéd. Jana Ignáce Františka Voity „de Nigra Sylva“, podepsaného jím a Antonínem Františkem Peytherem, lékárníkem u Zlatého medvěda v Praze, týkajícího se dobrodiní z 1695, se nedochoval, byl však v pův. znění publikován v L BERGHAEUER 1761, 185-186 (§ VI) – šlo o 6. složku 1. svazku písemností nashromážděných v nepom. kauze Janem Jindřichem Barthelem, označenou *Furtum receptum, nempe Medicinoe* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) – L BOROVÝ 1878, 102-103 – HEROLD 2006, 156

115.-119. Rosice (Č, Kh), 1695, Český Brod (Č, Pr), 1696, a období do 1698, potažmo 1715 – patero dobrodiní

„Ve jméno Boha Otce, Boha Syna, Boha Ducha svätého, Sväté nerozdílné Trojice, též nejsvětější Rodičky Boží Panny Marie, k větší cti a chvále svätého Jana Nepomuckého, patrona českého, buď chvála zde na světě i na věky věkův. Amen.

Já Jan Kašpar Marle rodilý z města Pardubic nad Labem, ten čas dne 8. maii 1698 panství rosického purkrabí a již nyní měšténin a radní král. města Českého Brodu, s manželkou mou Barborou, rozenou Vokálovou z Budíkova, známo činím zde na světě k věčné památce svätého Jana Nepomuckého, kterak jsouce táž moje manželka Barbora z dopuštění Božího od léta pojminulého [sic!] 1693 až do léta 1695 nemocí navštívena, že hned ten první rok takové trápení těžké měla, že v celém roce jedna noc nebyla, kterou by byla jen dobrou hodinu neb dvě spáti mohla, nýbrž den ode dne, noc od noci vždyckny větší lámání v glídech [tj. údech], v kostech píchání nic jináče nežli jak by jí kosti rozlamoval, neb rozštípoval, v gloubích [tj. kloubech] takové bolení, od kterého všechna zchromla a zkontraktěla, že rukou ani k ústům sama podati, mnohem méně natáhnouti mohla. V těle tak uschla, že jen samá kost a kůže byla, kteroužto nemoc doktoři připisovali, jsouc těhotná, že to od toho má, což když by jí Pán Bůh pomohl, že zase předešlého zdraví dosáhne. Však to nic platno nebylo a po užívání všelikých líkův, lázní, co jenom kdo dobrý radil, někdy nějaké poulevení přicházelo, ale dokonalé nebylo. Jinší ale lidé, kteří tuž manželku mou v takové bolesti, jen samotných kostí a glídův píchání, lámání a bolení viděli, též takovou kontrakturu, při kteréž srdce, žaludek, dobře zdravé bylo, to k nějakým čarám přičítali. A již také žádné naděje nebylo, aby více jaké lékařství platné byly, poněvadž ani lázně pomáhati nechtěly. Až do druhého léta, tj. prvního aprilis 1695, jsouce právě Veliký pátek, od takového neustálého bolení již všechny oudy zemdlely, takže se nečeklo [nečekalo?], že již do druhého dne Bílé soboty živa zůstane. Očitě se spatřovalo, že také již všechna smrtedlná mdloba tu jest a více žádného jiného lékaře nežli samé božské milosti tu nejpotřebněji jest. Což vidouce já i manželka moje, že téměř nemožné jest k zdraví přijíti, společně tu ihned sme se utekli k svätému milému Janu Nepomuckému, aby před Pánem Bohem všemohoucím přimluvou přispěti ráčil. A tu sme se Pánu Bohu pomodlili, slib takový učinili, jestliže jest to k spasení duše její a vůle Pána Boha všemohoucího, aby uzdravena byla, aneb ji z toho světa povolati ráčil, že chce táž moje manželka o prv příštích toho 1695. roku svätcích svatodušních hrob sv. Jana Nepomuckého sama osobně navštívit, tam ze svých hříchův zpovídati, velebnou svätost oltární přijímat, pro vykonávání tam při svätém hrobě na hradě Pražském v hlavním kostele sv. Víta služeb Božích jeden ornát vyhotoviti dáti a také svíci nějakou dle možnosti postačitedlně rozsvítiti, každoročně na den sv. Jana Nepomuckého aspoň míli neb méně k službám Božím, kdyby blíže nebylo, pěšky jíti a pobožnost vykonati. Jak sme ten slib takový učinili, ihned Pán Bůh všemohoucí z svého nesmírného milosrdenství nás hříšné uslyšeti a skrze žádnou jinou [přimluvu] nežli sv. milého Jana Nepomuckého tak libý sen seslati [ráčil]. A hned po takovém snu takový efekt následoval, že prve několik téhodnův nic jísti a na žádnou stranu sama sebou ani hnouti nemohouc, jen co se pokaždé s pomocí na místo přelozila, [nyní] sama od sebe se probudíc vstala a se posadila, jísti požádala, zase nato usnula a třetí den sama z postele vstala a den ode dne zdravější pocházela, až ten zaslíbený pouť [sic!] od Velikonocí do sv. Ducha, jmenovitě v pondělí svatodušní vykonati mohla, slibu zadosti učinila, domů z Prahy – buď Pánu Bohu věčná chvála – docela ze vsí chromoty vyjdeuce, k předešlému dokonalému zdraví navracena jest byla [115.].

Potom pak jsouce těhotná, zase se jí na některou neděli před porodem taková jako předešle nemoc něco navracela, v kteréžto nemoci Pán Bůh jí zase pomocníkem býti ráčil, že šťastně [sic!] dcerušku zplodila, však nejprve v velikém nebezpečnosti postavena byla. A se to spatřovalo, že zase lidskou pomocí tu nejní možná pomáhati, [a proto] muselo se duchovní vyhledávati. Když také na týž plod dva duchovní přítomní jsouc očekávali mateře, kdyby z velké mdloby s tím světem se loučiti měla, a dítěte, aby, jak by na svět přišlo, jen křtem svätým zaopatřeno bylo, všechno to božská milost a jistě přimluva svätého milého Jana Nepomuckého

říditi ráčila, že materi Pán Bůh šťastný porod dáti ráčil, a děťátko, merci-li křtu svatého, ale i také tu velmi zázračně dalšího živobyčí [milost] dostalo, takže sme podruhé slib učinili a ztíží té dcerušky svíci 10 liber voskovou k hrobu sv. Jana Nepomuckého a mše sv. sloužení dali [116.]. Kdež také po třikráte jsouc od psotníku tak držena, že se ani znáti nemohlo, zdalíž živa jest, ji sme doma před obrazem sv. Jana Nepomuckého obětovali, pomodlíce se za ni, pokaždé ihned takového psotníku zbavena byla a více ním trápena nebyla [117.]. Potom pak schválně s tou dceruškou do Prahy jedouc životně sme ji u hrobu sv. Jana Nepomuckého obětovali a nato také u sv. Jiří na témž hradě Pražském před obrazem zázračným Panny Marie v klášteře v kůru veleb. panen jeptišek do hábitku obléci dali, v kterémžto rok chodíc, posavád – buď Bohu chvála – mateř pak jako by jakživa byla nestonala a děťátko jménem Anna živa a zdráva jest. Kteréhožto zdraví a své hojné božské milosti Pán Bůh všemohoucí skrze věčnou chválu sv. Jana Nepomuckého rač propůjčiti a po tomto bídném životě nás do své slávy přijíti.

Nad to vejše jsouce já sám také v tak velikém zármutku a ouzkostech postaven, že sem z takových žádným způsobem pomoci netroufal a neviděl, a proti mně povstalým velikým nepřátelům odolati nemohl, utekl sem se k pomoci sv. Jana Nepomuckého skrze mši svatou, a to sem patrně ihned poznal, že sem ty mé všechny nepřáteli ke mně přívětivě a dobré přátele z nich nalezl [118.]. Čemuž že tak a nejináče jest, to Pánu Bohu všemohoucímu pro věčnou chválu svatého milého Jana Nepomuckého nižádným způsobem tu patnou pomoc vjítiti nemohu, nýbrž k svému dobrému svědomí přijímám a opatrování Boží a sv. Jana Nepomuckého se cele poroučím a věřím, že i po smrti skrze jeho přímlovu věčnou radostí podělen bujdu [sic!], k čemuž mně dopomáhej Bůh Otec, Bůh Syn, Bůh Duch svatý, Panna Maria, všichni svatí. Amen.“

Právě citované písemné svědectví vyhotovil Jan Kašpar Marle v královském městě Českém Brodě dne 10. VIII. 1715 (tou dobou byl českobrodským měštěním a radním), první zápis o těchto událostech však pořídil již na den „Božího vstoupení“, 8. V. 1698, na zámku ve Vladyckých Rosicích (dnešní Rosice poblíž Chrasti).

Marle dotčené události upřesnil dne 9. III. 1717 ve své výpovědi v 1. beatifikačním procesu. Odtud se dozvídáme, že se narodil 10. VI. 1664 a jeho manželka Barbora cca 1674. Byli asi čtvrt roku svoji, když se jeho paní 1693 roznemohla a po „celé tři roky“ (ve skutečnosti dva a půl roku) trpěla neustálým suchým lámáním, což jí působilo v celém těle neuvěřitelné bolesti, že by se nad ní každý musel ustrnout. Po celý rok nezakusila ani tři hodiny klidného spánku. Její nemoc byla známa všem.

Manžel se pokoušel najít prostředek, jak by choti ulevil. Použil všechny léky a prostředky, které mu doporučovali lékaři, ale neúspěšně. Manželé hledali pomoc v různých léčivých lázních, spoléhali na léčivý pramen u Jičína, na lázně sv. Mikuláše nedaleko města Vysokého Mýta (u Vraclavi), ale ani tam žena nenalezla úlevu. Pak se pan Marle poradil u jistého muže, který ošetřoval nemocné pomocí rozličných bylin, ten mu ale řekl, že nemoc musí pocházet z nějakých čar či kouzel, a dal mu poměrně složitý návod, jak se takového očarování zbavit. Ani to nepomohlo nemocné ženě ke zdraví a ona cítila stejné bolesti jako předtím. Tak paní Barbora úplně opuštěná ode všech prostředků ležela ještě půl druhého roku zcela bez pomoci neočekávajíc už nic jiného než smrt.

Až brzo ráno ve středu svatého týdne, 30. III. 1695, se ztrápení manželé domluvili, že se obrátí ke SJN, jehož obraz měli v pokoji, a společně světcí složí slib. Muž klečel u manželčina lůžka, pomodlil se ke cti otčenáš a zdrávas a potom s manželčíným souhlasem slíbil, že dá ke cti vyrobit mešní roucho za 20 říšských tolarů nebo 30 rýnských zlatých a věnuje ho hrobu a oltáři v Praze, aby se s jeho ženou děla vůle Boží. Pokud by se žena měla uzdravit, putovala by osobně do Prahy a sama by tam přinesla a věnovala mešní náčiní, přitom by dala sloužit mši sv. a při ní se vyzpovídala a přistoupila ke sv. přijímání. Pokud by ale na tuto nemoc měla zemřít, pak slib v Praze u hrobu splní manžel.

Brzo po pronesení slibu manželka usnula a zcela klidně spala přes tři hodiny. Když se probudila, zjistila, že se úplně propotila, a rukou, kterou předtím nemohla celou dobu natáhnout, si otřela pot z čela. Dostala chuť k jídlu, kterou předtím úplně ztratila. S velikou chutí snědla celé dva kusy upečeného kapra a v následující noc další dva kusy. Manžel musel na Zelený čtvrtek (31. III.) z povinnosti svého úřadu (byl hospodářským správcem na hraběcím berkovském panství Rosice) prohlédnout hospodářské dvory a když se vrátil domů, s největším podivením našel ženu, jak je z postele venku a sedí u pece. I v tento den se s velikou chutí najedla a užívala svých rukou bez další lidské pomoci. Pravila, že má naději, že jí Bůh dá plné zdraví a že bude moci zítra, na Velký pátek (1. IV. 1695) jet do míli vzdálené Chrasti (na panství hradeckých biskupů, kam Rosice spadaly farou) a tam navštívit boží hrob a pomodlit se k Nejsvětější svátosti, což také nazítří skutečně učinila. Den ode dne se jí vracely síly, až dosáhla naprostého uzdravení a v ten samý rok po svatodušních svátcích (Letnice připadly na 22. V.) přivezla do Prahy k hrobu slíbený dar a vykonala pobožnost. Od té doby žila ve zdraví ještě sedmáct let (jak sdělil její manžel ve zmíněném procesu) (115.).

Časem otěhotněla. Když pracovala k porodu, ocitla se ve zjevném nebezpečí ztráty života, vzývala SJN o pomoc a šťastně porodila dceru (116.). Ta však v osmém nebo devátém týdnu věku – 1696, bylo to v Českém Brodě – dostala tak silný psotník, že nakonec více než hodinu ležela bez známky života. Rodiče zkoušeli, zda z úst nebo nosu dcerušky vychází dech, ale nepocítili nic. V nouzi slíbili SJN, že mu darují voskovici takové váhy, kolik váží jejich dítě. Znenadání dívenka otevřela oči a úplně přišla k sobě, psotník zmizel a ona byla

zachráněná (117.). V době, kdy o tom její otec vydal v 1. beatifikačním procesu svědectví, dceři bylo kolem 22 let.

Otázkou je, kdy se manželé Marlovi nastěhovali do Českého Brodu, ze kterého s vysokou pravděpodobností pocházela paní Barbora (její předkové, Vokálové z Budíkova, patřili ke starožitným českobrodským rodinám). Stopy Marlových nacházíme v českobrodských matrikách, kde je mj. zapsáno, že se jim tam 1708 narodil syn Bartoloměj. Z téhož zdroje vyplývá, že paní Barbora Marle zemřela ve jmenovaném královském městě dne 7. V. 1714 ve věku kolem čtyřiceti let (žila tedy od svého uzdravení ještě devatenáct, nikoliv sedmnáct let).

Pan Marle v 1. beatifikačním procesu ještě potvrdil, že trpěl těžká pronásledování, že v nich vroucně žádal o ochranu, načež se z jeho pronásledovatelů a protivníků stali příznivci a přátelé (118.). Navíc ještě zmínil, že den (16. V.) patří mezi obzvláštní příležitosti, kdy chodívá ke sv. přijímání.

Také organizátoři kanonizačního procesu si vyžádali osobní svědectví českobrodského měšťana a radního Jana Kašpara Marle, tehdy již 61letého. Soustředili se však na jediné dobrodiní vybrané ze čtyř výše popsaných, na podivuhodné uzdravení Marleho manželky Barbory (115.). Marle na připravené dotazy (německy) vypověděl, že jeho choť Barbora již zemřela VI. 1714, zaopatřena všemi svátostmi, a byla pohřbena ve farním kostele sv. Gotharda v Českém Brodě. Pak poměrně podrobně popsal její velice těžkou nemoc i podivuhodné uzdravení, a to v souladu se svými předchozími sděleními. Dodal však (v odpovědi na 74. otázku) jednu epizodu, která se přidala k ženině vážné nemoci a kterou také považoval za dobrodiní. Stalo se, že se nemocné manželce navíc zanítila pravá holeně, o čemž někteří říkali, že je to z očarování neboli zlé magie. Utvořila se otevřená rána o šířce českého sedmnáctikrejcaru. Oba manželé se obávali, že by z rány mohla vzniknout stálá píštěl. Hledali ranhojiče, který by jim mohl pomoci, nikdo se však pacientky nechtěl ujmout, kromě jednoho jediného chrudimského ranléka. S tímto mužem se poradili ohledně kůstky, která ženě z holeně začala vystupovat. Ranhojič soudil, že bude třeba kůstku odstranit odříznutím, a tím že se snad holeně uzdraví. Manželé Marlovi mu za tento zákrok a vůbec za léčení nabídli 30 zlatých a také se rozhodli, že vykonají do Chrudimi pouť a na základě slibu tam k oltáři (nejspíš → A.1, Chrudim 1a/) zavěsí tutéž kůstku, až ji ranhojič oddělí od holeně. Poručili se tedy Bohu a oba započali svou pěší pouť ke cti do Chrudimi. Na cestě se modlili litanie a další modlitby, a tu se vprostřed cesty stalo, že se ona kůstka sama od holeně oddělila. Když odstranili náplast, kterou předepsal ranlék pro vytažení závadné vlhkosti, ukázalo se, že noha je zdravá, natáhla se na ni nová kůže a po ráně nezůstává ani jizva. V této části výpovědi pan Marle ukázal zmíněnou kůstku soudnímu tribunálu. Pak pokračoval ve vyprávění. Ranhojič přišel nemocnou navštívit, když se vrátila z pouti, aby jí chirurgickým nožem kůstku odstranil, nemohl se však dost vynadivit, že se kůstka oddělila sama. Říkal, že je to opravdový Boží zázrak, jaký nikdy neviděl, že by se takto rána sama zavřela, uzdravila a ani po ní nezůstala jizva. Paní Marlová pak v noze a holeni už vůbec necítila žádnou bolest (119.).

K uzdravení z oné těžké nemoci pan Marle řekl (v odpovědi na 75. otázku), že všichni lidé, kteří znali předchozí stav jeho manželky, toto uzdravení považovali za nadpřirozené a zázračné. Sám ranhojič to uznal, když s největším podivením řekl přesně tato slova: „Svatý Jan Nepomucký je daleko lepší ranhojič než já.“ A nikdo o jejím plném uzdravení nepochyboval.

úvodní dokument (115.-118.): R č. svéd., které podal v král. městě Českém Brodě 10. VIII. 1715 Jan Kašpar Marle, tamní měšťan a spolu radní (NA, APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238) (autor se odvolává na své předchozí písemné svéd. v téže záležitosti, které sepsal „v zámku Rosic Vladyckých dne 8. maii, na den Božího vstoupení a. 1698“) ← 1. převyprávění Marleho svéd. bylo zařazeno do bližší nedat. výčtu několika dobrodiní, a to v bodech č. 2-5 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 316-318)

uzdravení Barbory Marlové (115.): R l. přehled článků 36-38 a otázek 126-129 pro vybranou sérii zkoumaných dobrodiní v rámci 1. beatifikačního procesu (NA, APA I, sign. B 61/1, fol. 16^{r-v}, 43^r) – n. výpověď českobrodského měšťana a radního Jana Kašpara Marla v 1. beatifikačním procesu, 9. III. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 119^v, osobní údaje, 119^r-120^r, čl. 126-128, nově 36-38, otázky 286-289, nově 126-129) – Acta utriusque processus 1721, 137-138 (první *Summarium*, č. 23, XVI) – HAIN 1722a, 31 – TÝŽ 1722b, 31 (Barbořina nemoc trvala přes 3 roky) – *Potěšení Čechův* 1723, 166 (Barbora, manželka Jana Kašpara „Warle“) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 92 (21. zázrak, „V nemoci tříletní“, nemoc trvala přes 3 léta)

komplikovaný porod dcerušky Anny Marlové a její uzdravení ze psotníku (116. 117.): R l. přehled článků 39-40 a otázky 130 pro vybranou sérii zkoumaných dobrodiní v rámci 1. beatifikačního procesu (NA, APA I, sign. B 61/1, fol. 16^v-17^r, 43^r) – n. výpověď českobrodského měšťana a radního jménem Jan Kašpar Marle v 1. beatifikačním procesu, 9. III. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 120^{r-v}, čl. 129-130, nově 39-40, otázka 290, nově 130)

k pobytu v Českém Brodě: L českobrod. matrika, 1709-25 či až 1733, údaj o úmrtí Barbory Marle, 7. V. 1714 (SOA Praha, sign. Český Brod 03, pag. 381)

ochrana pana Marla před protivníky (118.): R l. formulace článku 41 a otázky 130 pro vybranou sérii zkoumaných dobrodiní v rámci 1. beatifikačního procesu (NA, APA I, sign. B 61/1, fol. 17^r, 43^r) – n. výpověď českobrodského měšťana a radního Jana Kašpara Marle v 1. beatifikačním procesu, 9. III. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 119^v, osobní údaje, fol. 120^v, čl. 131, nově 41, otázka 290, nově 130) – Acta utriusque processus 1721, 138 (první *Summarium*, č. 23, XVI) – HAIN 1722a, 31 – TÝŽ 1722b, 31 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 92 (21. zázrak, „V nemoci tříletní“)

kanonizační proces (115. 119.): R n. výpověď Jana Kašpara Marle, měšťana a radního v Českém Brodě, 21. a 22. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 653^r-665^r, úvodní otázky 1-8, otázky 71-75, čl. 45-47)

120. Žlutice (Č, Pr), 1695

Žlutická měšťanka Alžběta Wolrathová v létě ve službě nesla těžký náklad trávy a tak se v těle zlomila, že ubohá nebyla schopna pracovat a bývala by měla zůstat neprovdaná. V tomto zahanbení se utekla k ochraně se slibem, že během čtené mše sv. bude ležet tváří k zemi a modlit se před obrazem. Bezprostředně bolest zmizela a ženě se navrátily se zdravím všechny síly. Posmyslela si pak, co řeknou lidé, když tak bude ležet na tváři. Tu se jí vrátily bolesti, a tak se nakonec rozhodla, ať si lidé říkají cokoli, že bude před tváří celého kostela ležet během celé mše sv. Trápení znova odstoupilo a ona zůstala po celou následující dobu úplně zdravá, což 1715 přísežně sdělila žlutickému faráři Janu Rickovi.

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 158^v-159^r)

121. Praha (Č, Pr), cca 1695

Jezuitský kněz Jiří Jakesch písemně informoval (nepochybně v rámci dotazníku z 1715) o jednom případě, v němž SJN pomohl k usmíření dvou na smrt znesvářených šlechticů. Ve své zprávě označil tři důležité aktéry příběhu krycími jmény Petr, Pavel a Jan. Je zajímavé, že v pozdější výpovědi v 1. beatifikačním procesu událost popsal odlišně. Rekonstruujeme ji podle jeho pozdější výpovědi s doplněním genealogických údajů:

Dva šlechtici, pán Mulzer z Rosenthalu a Josef hrabě z Millesimo (asi Jan Josef, † 1717), upadli do hlubokého nepřátelství, protože jeden druhému (neříká se přesně, kdo komu) převzal milenku, což druhého rozzuřilo. Oba se nenáviděli natolik, že jeden přísahal, že chce vyhledat každou příležitost, aby druhého napadl a buď ho zabil, nebo od něj byl zabit, a také druhý tvrdil, že si nechce nechat ujít žádnou příležitost nepřítele zabít či od něj být zabit. Z krutých hrozeb, které oba vypouštěli, se zdálo, že souboj a následná smrt jsou nablízku.

Sestra pana Mulzera Helena, tehdy již ovdovělá druhá manželka Václava Jiřího Holického říšského hraběte ze Sternbergu, vzývala SJN o pomoc a přimluvu a slibovala, že se bude po celý svůj život každodenně modlit oficiem, zamezí-li světec onomu těžkému nepřátelství a zlu, ke kterému byli znesváření sokové hotovi. Požádala přitom hraběte z Wrtby (1716 byl plukovníkem), který měl k oběma úzký vztah, aby se stal prostředníkem v jejich usmíření.

Hrabě z Wrtby přišel dle úmluvy následujícího dne za hraběnkou Helenou, aby se s ní poradil, jak dospět k usmíření rozvaděných pánů, když tu u hraběnky v pokoji neočekávaně zastal jednoho z nich, hraběte Millesima. Krátce nato náhodou vstoupil do hraběncina pokoje také druhý šlechtic, hraběncin bratr, s hrozivým výrazem ve tváři, z něhož se dala vytušit bitka. Hrabě z Wrtby hraběncina bratra vzal za ruku a odvedl ho do jiného pokoje, kde se sním rozezlený Mulzer asi hodinu halasně přel a nechtěl ustoupit od svého úmyslu. Když hraběnka Helena slyšela, jak její bratr ve vedlejším pokoji křičí, plná oprávněného strachu neustále vzývala SJN o ochranu. A hle, prostředník nenadále zavoval druhého šlechtice, hraběte Millesima, aby za nimi z hraběncina pokoje přišel. Šlechtice se domnívala, že se ve vedlejším pokoji nepřátelé do sebe pustí, a co nejrůzněji opakovala slib a modlitby. Tu po kratičké době všichni tři vešli do jejího pokoje naprosto uklidnění a oba bývalí nepřátelé si před ní na znamení usmíření podali ruce. Stali se z nich přátelé a už nikdy se nevrátili k vzájemné nenávisti. Není pochyb, že tohoto smíření bylo dosaženo skrze ochranu.

R nedat. l. svéd. P. Jiřího Jakesche z Tovaryšstva Ježíšova, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 222^r) – l. výpověď t. P. Jiřího Jakesche, 43letého jezuita, č. kazatele ve far. k. sv. Václava v Praze na Malé Straně, v 1. beatifikačním procesu, 11. VII. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 95^r-96^r, čl. 170-173, otázky 387-395)

122. Pražský most (Č, Pr), dol. cca 1695

Kněz Šimon Augustin Lux se jednou procházel s nějakým kandidátem obojího práva po Pražském mostě. Když se kandidát poblíž sochy zvědavě zahleděl na jednu kolemjdoucí ženu, jemu zvlášť známou, a v této roztržitosti zanedbal projevit vůči SJN, jehož sochu míjel, znamení úcty, po několika málo krocích se mu začali kolemjdoucí vysmívat. Divil se a koukal kolem, proč že se mu smějí, a všiml si, že kráčí s odhaleným mečem. Celý ohromený se vrátil a našel pochvu u sochy a když se vrátil, sdělil, pln údivu, že se meč dá jen stěží vyjmout a pochva že mu nikdy neupadla.

R nedat. l. dopis Šimona Augustina Luxe, faráře v Třebenicích v litoměřické diecézi (působil zde od 1693, 14. II. 1701 nastoupil na bilinské arcijáhensství), [cca 1695] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 146^v), 8. položka v 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, označená *Confessus sacrilegè revertit[ur] ad cor* (viz NA, ČDK, kn. 119, pag. 625)

123. horažd'ovické panství (Č, Pr), dol. cca 1695

Augustin Jan Passer, od 1700 děkan v Nepomuku, předtím farář v Sedlicích (1698-1700) a na jiných místech, slyšel cca 1695 z úst pana Václava Vojtěcha Benetky, nepomuckého rodáka, tehdejšího hejtmána horažd'ovického panství, že jednou, když byl Benetka vdovcem, s jistou ženou (Passer si nevzpomínal, zda byla svobodná nebo vdaná, spíš se ale domníval, že vdaná) si tak dalece v tavním svém příbytku milostně pohrával, že oba byli hotovi k mravnímu pádu. Když ale náhodou zahlédl posvátný obraz visící nad dveřmi pokoje, který ctil každodenním malým oficiem, spatřil, že na něm podivuhodným způsobem září tvář. Oba z toho byli vyděšeni, odvráceni od špatného úmyslu a utekli od sebe. Řečený muž to Passerovi důvěrně vyjevil mimo zpověď a svěřil mu, ať věc zveřejní po jeho smrti, ke slávě Boží a BJ, svého krajana a obzvláštního ochránce. Passer, který o tom podal 1715 písemnou zprávu, byl hotov událost odpřisáhnout.

Byl v této věci předvolán do Prahy, kde v rámci 1. beatifikačního procesu 22. I. 1716 své předcházející sdělení, které se dozvěděl přímo od Benetky, potvrdil a upřesnil, že Benetka SJN po dlouhou dobu ctil každodenním malým oficiem, a právě této pobožnosti připisoval svou záchranu od špatného skutku skrze znamení, které se mu ukázalo na výše řečeném obrazě nad dveřmi pokoje.

R l. sv. n. nepom. děkana Augustina Jana Passera, dané na nepom. d. 10. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 124^v) – l. výpověď t. nepom. děkana v 1. beatifikačním procesu, 22. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 64^v-64^v, odpověď na čl. 51, otázky 166-167)

124. velmi pravděpodobně Čechy (Č), mezi 1695-1700

Evženovi Albertovi svobodnému pánu z Becku a jeho manželce Dorotě Veronice Beckové, rozené Strakové z Nedabylic, spojeným manželstvím 28. IV. 1695, se narodila dcera Karolína. Když bylo dceruše téměř devět měsíců, byla těžce sklíčena psotníkem a upadla do smrtelného nebezpečí. Hlídat ji měla kojná. Ta se v noci vzbudila, aby se podívala, jak se slečince daří. Spatřila tvářičku úplně smrtelně bledou a vpadlou, ruce, paže i nožičky tuhé a roztažené a nezpůsobovala jedinou známku života. Zděsila se a plná žalu a hrůzky nevěděla, kam se utéct. Tu spatřila na stěně viset obraz SJN, kterému byla pobožně oddaná a vzývala ho. Vrhla se pod obraz a s hojnými slzami prosila, aby jí světec ráčil v této nejvyšší nouzi pomoci a ujal se slečinky, která jí byla svěřena. Sotva to dočekala, začalo dítě, které již považovala za mrtvé, hluboce dýchat a údy se mu rozehřály. Malá slečna svými úsměvnými posuňky začala projevovat neobyčejnou radost a při tom se stále dívala na řečený obraz. Zakrátko se jí navrátily síly a beze všeho léku nabyla plného zdraví. Když rodiče viděli očividný zázrak, slíbili Pánu Bohu a sv. Nepomukovi, že k jeho svatému hrobu darují děkovnou desku, což s radostí splnili.

Paní Dorota Veronika Becková, čerstvě ovdovělá, o tom 18. I. 1700 vydala písemné svědectví a byla připravena spolu s kojnou příběh potvrdit přísahou.

R n. sv. d. Doroty Veroniky ovdovělé svob. paní von Beck, roz. Strakové z Nedabylic, dané na jejím zámku (Horní Vidimi, 18. I. 1700 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 144), 11. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625)

125. Písek (Č, Pr), od 1695 a jistě ještě 1715

Nejmenovaný písecký obyvatel napsal svědectví o pomoci, které jako přílohu pod literou B připojil ke své nepomucenské zprávě písecký děkan a vikář Václav Bezděka. Svědectví zní:

„Tak jakož jsem já, na den na nebe vzetí nejsvětější Rodičky Boží, Panenky Marie, to jest dne 15. měsíce srpna, po obyčejném farním chrámě Páně tu v král. městě Písku kázání od dvojí cti hodného a vysoce učeného pána, při témž chrámě Páně kaplana, řádu svatého patriarchy arcioce Dominika přednášeti, anebo z nějakého velebné konsistoře arcibiskupské pražské milostivého nařízení, kdo by kdy jakou pomoc od svatého Jana Nepomuckého sobě prokázanou jmíti pokládal a jak dávno by téhož svatého za patrona sobě oblíbeného jměl, aby to pro snadnější svatého vyhlášení vyjevil, veřejně čísti a přednášeti doslejšchal, i nemohouce svého svědomí tak obtíženého zanechat a těch velikých milostí, poněvadž vím, že skrze tohoto svatého, kterého jsem sobě již před 20 lety za obzvláštního patrona vyvolil, veliké milosti od Boha mého skrze jeho přimluvy svaté jsem obdržel, od mnohé potupy a hanby kde jsem v nebezpečnosti ztracení dobrého jména postavený a od něho vysvobozený byl, zatajiti. Pročež vyznávám tímto listem obecně, přede všemi, kdekoliv čten anebo čtoucí slyšán bude, že jsem skrze jeho přimluvy svaté tyto všeckny předepsané milosti od Boha mého obdržel, a dále cokoliv žádám, všeckno citedně zakouším, takže jeho pomoci a ochrany svaté do mé smrti se spustiti, ne, nýbrž skrze jeho ruce svaté duši svou v ruce Boží odevzdati jsem při sobě zavřel. Čemuž že tak a nejináče jest, to každého času netoliko životní přísahou, ale i časem svým smrtí svou potvrditi hotov jsem. Actum v král. městě Písku dne 25. září A. 1715.“

R č. sv. d. nejmenovaného muže, dané v Písku 25. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, kart. 2232), avizovaná příl. B k l. zprávě písec. děkana a vikáře Václava Bezděky z 26. IX. 1715, který sděluje, že onen muž je píseckým obyvatelem (NA, ČDK, kn. 117, fol. 344^v)

126. Bílsko (Č, Pr), 21. IV. 1696

Farář v Bílsku Jošt Benedikt Schwehnař se o Bílé sobotě 1696 dozvěděl zprávu z pražské konzistoře, že si na něj slavnostně a právně stěžoval pan kolátor, drahonický pán Jan Kristián kníže z Eggenbergu, protože pražský zvonář Fridrich Michael Schönfeld, který pro bílský farní kostel minulého roku přelil zvon, přečerpal množství kovu i peněz, které na tuto práci dostal. Zvon nesl jméno „sv. Jan“ a onoho dne, než dostal zmíněnou zprávu, ho farář uslyšel už třikrát zaznít, patrně ve chvíli, kdy ho zavěsili na tři lana a povytáhli, aby ho postupně dopravili až na místo určení ve věži. Farář si uvědomil, že se kvůli obžalobě dostal do velikého nebezpečí ztráty dobrého jména i peněz. V tomto ohrožení si vyvolil za ochránce SJN a slíbil mu, že zvon bude zasvěcen právě jeho jménu.

Takto čerstvě Nepomukovi věnovaný zvon (→ A.1, Bílsko b/) se zatím podařilo vytáhnout do veliké výšky k věžnímu oknu, když tu se největší provaz, široký jak lidská ruka, roztrhl vedví a spadl na zem. Druhý provaz, středně velký, se také potřhal, a tak zvon o váze sedmi nebo osmi centů zůstal viset na jednom prostém a tenkém provaze. Přihlízející lid nemohl pomoci žádným lidským prostředkem a začal plakat. Kdosi při pohledu na

vrcholné nebezpečí úzkostí začal plynout krev z úst. Sami dělníci, co zvon vytahovali, ztráceli naději a někteří z nich úlekem byli téměř bez sebe.

I farář sám byl tak vyděšen, že ve svém životě neprožil větší úzkost. Jeden žebrák jménem Ondřej, bázlivý muž, kterému mrtvice zasáhla ruce i nohy, začal křičet: „Ach svatej Jene Nepomuckej, nedej spadnouti! Zadrž! Zadrž tvýho jména přemilej zvon!“ Na to farář pronesl slova povzbuzení, sehnal dohromady nevinné hošiky a dívenky a spolu s nimi se před oltářem, vystavěným z almužen zbožných lidí ve farním kostele (→ A.1, Bílsko a/), pomodlil otčenáš a zdrávas. Do toho přiběhl dobrý posel a řekl: „Buď dobré mysli, můj otče, ať se tvé srdce nechvěje. Přestaň prolévat slzy, neboť zvon je, chvála Bohu, položen do okna věže.“

A skutečně, zvon tenké lano nepřetrhl, ačkoliv na něm plnou vahou visel přes hodinu. Trvalo to tak dlouho proto, že okno věže bylo pro zvon příliš malé, takže bylo třeba různými nástroji prorazit a vysekat větší okenní otvor.

Jak se kněz dozvěděl skvělou novinu, začal sloužit obřady Bílé soboty a při slavnostním zpěvu Gloria s úžasnou útechou vyslechl, jak se zvon rozezněl. Lidu v kázání v první velikonoční den vyprávěl o viditelné nebeské pomoci SJN, „našeho krajana“, načež všichni posluchači začali radostí prolévat slzy, chválili Boha a dobrořečili mu, že učinil tak veliké věci, když byl vzýván sv. Jan. Všichni zdejší farníci byli přesvědčeni, že byl zvon dopraven do věže díky zjevné pomoci.

Farář Schwehnař o tom o dva roky později sepsal svědectví s doprovodným doplňujícím dopisem. Ke konci svědectví píše: „Vskutku podle množství mých bolestí v mém srdci tvé útechy, o svatý Jene, rozveselily mou duši.“

R l. svěd. Jošta Benedikta Schwehnaře, faráře blského a heřmaňského, dané na faře v Blsku (dnes Bílsku) 27. XI. 1698 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 141^{r-v}) (v textu se nachází krátký úsek v češtině, zvolání žebráka Ondřeje) ← L BERGHAUER 1761, 160 (§ II, výňatek ze Schwehnařova svěd.) – R l. doprovodný dopis t. blského faráře Jošta Benedikta Schwehnaře, dané v Blsku (dnes Bílsku) 27. XI. 1698, určené jistému p. patronovi (NA, ČDK, kn. 118, fol. 140^{r-v}) – obojí vřadil Barthel do své sbírky nepom. písemností jako 24. složku 1. svazku (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626)

127. Pelhřimov (Č, Pr), 1696

Jan Alex Josef Samek, radní královského města Pelhřimova, chtěl obveselit své hosty kouzlem. Vložil si minci do úst, ale nepozorovaně ji spolkl se slinou. Mince sestoupila až na úroveň pod hrudí, dále ji ale nešlo násilím protlačit do žaludku ani intenzivnějším polykáním ani sněžením jen trochu přežvýkaného chleba. Pan radní začal pociťovat veliké úzkosti, neboť minci pokašláním uvnitř jícnu roztočil, což mu působilo bolest, které si přítomní dobře všimli na jeho tváři. V tak závažném nebezpečí byl opuštěn od lidské pomoci, obrátil se tedy k JN, který byl hlasem lidu prohlašován za svatého a velice ctěn, a co nejpokorněji muže Božího prosil, ať mu v tomto nebezpečí pomůže, že má v úmyslu jej na důkaz vděčnosti a na základě slibu každý den vzývat. Když tento slib učinil, mince, kterou cítil mezi prsami a níže, opět, aniž by to pocítil, vystoupala beze vší bolesti vzhůru a k jeho podivení ji ucítil na svém jazyku a vyndal ji z úst, načež veškeré úzkosti zmizely. Minci si ponechal jako znamení vděku a obkreslil její velikost na závěr své zprávy, kterou o tomto dobrodíni z vděčnosti sepsal, aniž by ho k tomu někdo přesvědčoval nebo nutil. Byl také připraven pravdivost vyprávěného příběhu potvrdit osobní přísahou.

R nedat. l. svěd. Jana Alexia Josefa Samka, radního král. města pelhřimovského (NA, ČDK, kn. 118, fol. 150), 2. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, popsaná *deglutitus num[m][us] repente in os ascendit* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAUER 1761, 186 (§ VII)

128.-130. Ústí nad Labem (Č, Li) a Praha (Č, Pr), období od IX. 1696, nebo 1697 do 1717 – tři oblasti dobrodiní

Jan Michael Ulbrecht v září 1696 z lidské slabosti zabil svého rodného příbuzného, upadl tak do velikého neštěstí a byl nad ním vynesena rozsudek ztráty života. Utekl se k císaři Leopoldovi a své útočiště hledal u SJN se slibem, že se u hrobu vyzpovídá, přijme sv. přijímání a obětuje jednoliberní voskovou svíci. Císař, bezpochyby zásahem přímlovu, změnil rozsudek smrti v mírný trest, k němuž byla připojena klauzule, aby přitom byla zachována veškerá odsouzenčova čest a dobrá pověst („cum omni reservatione honoris et famae“) (**128.**).

V jiných dalších důležitých událostech, mj. při trojí hrozbě ztráty úvěru, zakusil Ulbrecht skutečnou pomoc a šťastné pořízení poté, co dal buď přečíst mši sv. nebo vykonal jinou pobožnost u hrobu (**129.**). Ještě mnohé dalších milostí zakusil on i jeho manželka, když uctivali SJN a prosili ho o pomoc.

Vše právě sdělené Ulbrecht 1715 písemně zachytil, a přitom se vyjádřil, že to je ochoten potvrdit přísahou. O dva roky později o Ulbrechtově ochotě vyprávěné události odprisáhnout podal svědectví ústecký děkan Jan Václav František Koch v dopise určeném nejspíš postulátorovi l. beatifikačního procesu Germetenovi. Pár dní nato se Ulbrecht osobně dostavil do Prahy a ve zmíněném procesu vypovídal (20. II. 1717).

Ulbrecht uvedl, že je rodilý z královského města Ústí nad Labem, věku 47 let, je ústeckým měšťanem a radním, co do zaměstnání kupec. 27. IX. 1697 (nikoliv 1696, jak předtím napsal) v tomtéž městě připravil o život svého příbuzného, syna své sestry, Jana Adama Wendische z Aschenfeldtu. Po svém zločinu byl jeden celý rok na útěku a když obdržel od císaře průvodní list zaručující mu bezpečnost a věc se měla řešit vyšetřováním, utekl se k hrobu SJN, kterého potom ctíl a vzýval ve všech svých záležitostech jako svého obzvláštního ochránce a

přímlyuce, a tam právě v ten den, kdy měl být vyšetřován, ke světcům volal o pomoc a přímlyvu u Boha. Apelační kolegium či soud v Praze ho však na základě obžaloby 22. II. 1699 odsoudil ke ztrátě hrdla. Odsouzený byl uvržen do vězení, kde v okovech učinil slib, že vykoná zpověď a sv. přijímání u hrobu, dá tam číst mši sv. a věnuje jednu liberní svíci, a to za tím účelem, aby jej SJN svou přímlyvou vysvobodil od potupné smrti. A skutečně, v říjnu téhož roku císař Leopold I. rozsudek milostivě zmírnil na tříleté vězení se zachováním odsouzenecovy cti a pověsti. Ulbrecht to, co se v jeho prospěch odehrálo jak v Praze, tak ve Vídni, připisoval jedině Boží milosti a přímlyvě, jelikož proti němu byl téměř celý královský apelační soud a nedostávalo se mu žádné pozemské ochrany. Poté, co vytrpěl trest, o něco později v Praze u hrobu vykonal to, co slíbil (128.).

Na doplňující otázku odpověděl, že ačkoliv měl od svého mládí mnoho příležitostí snadno přijít o svou čistotu, přece ji uchoval neporušenou až do 36 let, kdy vstoupil do manželství. Vyvolil si totiž už ve svém mládí SJN za patrona a ochránce cti a čistoty (130.). Spolu s tím připisuje přímlyvě rovněž to, že když se častěji ve svém obchodování dostal kvůli nepřejícníkům do nebezpečí ztráty svého úvěru, pokaždé byl šťastně vysvobozen z takového nebezpečí. Obvykle se utekl do Prahy k hrobu a buď dal při něm sloužit mši sv., nebo učinil nějakou jinou oběť (129.).

Informace o Ulbrechtově záchraně před popravou vstoupila do nepomucenské literatury.

R n. svěd. Jana Michaela Ulbrechta, měšťana a obecního staršího v Ústí, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 217^{r-v}), příl. k l. zpr. ústeckého děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocha z 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^v) – l. dopis Jana Václava Františka Kocha, ústeckého děkana, určený jistému pánovi, 14. II. 1717 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 21) – n. výpověď ústeckého měšťana Jana Michaela Ulbrechta v beatifikačním procesu, 20. II. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 114^r-115^r, čl. 164, nově 33, otázky 368-369, nově 118-119, doplňující otázka) – L ohledně Ulbrechtovy záchraně před ztrátou hrdla i cti: *Acta utriusque processus* 1721, 137 (první *Summarium*, č. 23, XIII) – HAIN 1722a, 39 – TÝŽ 1722b, 39 – *Potěšení Čechův* 1723, 171-172 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 103 (47. záprak, „V odsouzení na smrt popravni“) – WIETROWSKY 1729, 172 – TÝŽ 1730, 223-224 – TÝŽ cca 1730, 164-165 (← BOČKOVÁ 2015, 385, 387)

131. Brno (M, Ol), mezi 1696-1716

Brněnský kanovník Ferdinand z Ullersdorfu, vázán vděčností za mnohá dobrodiní, dal 1696 zbudovat v kolegiálním kostele sv. Petra (a Pavla) v Brně na Petrově kapli ke cti SJN, nemaje však odvalu nazvat tuto kapli jménem tohoto svěťce, nazval ji kaplí Královny mučedníků a vyznavačů, přičemž byl na oltář v této kapli dole vsazen obraz Matky Boží a nahoře obraz. Ullersdorf však byl následně mnoha duchovními úzkostmi a zmatky dohnán k tomu, aby se vrátil k původnímu úmyslu a začal kapli nazývat kaplí SJN, čímž najednou veškerý neklid ustal (→ A.1, Brno II. 1/).

R l. výťah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r) – L TENORA 1930, 40 (jméno zřiz. kaple a doba jejího zbudování)

132. Praha, Malá Strana (Č, Pr), do 1697

Přísežná porodní bába na Malé Straně v Praze Dorota Seylerová při výkonu svého povolání třináctkrát v nejzazší nouzi a beznadějně situaci zakusila velikou pomoc a milostiplné přispění SJN, kterého zvláště ctila a k němuž pojala důvěru. Podařilo se jí s pomocí při oněch třinácti beznadějných porodech šťastně přivést na svět živé děti, což s dobrým svědomím nemohla zamlčet, nýbrž musela ke cti veřejně sdělit. Poprosila proto, aby její svědectví o očividné pomoci, které byla ochotna odprisáhnout, k útěše všem křesťanům věrným samospasitelně křesťanské víře písemně zaznamenal Matouš Ignác Hannelwürth v Saském domě na Malé Straně (čp. 55/III mezi ulicemi Mosteckou, Lázeňskou a Saskou). Ten sestavil text, který na důkaz pravdivosti opatřil vlastnoručním podpisem a svou obvyklou pečeti.

R n. svěd. Matouše Ignáce Hannelwürtha, dané v Saském domě na Malé Straně v Praze, 15. V. 1697 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 142), 15. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. dokumentů, označená *difficilis partus maturat[ur]* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625)

133. Chomutov (Č, Pr), do 1697

Pan Jeremiáš Stephan byl skrže mocnou ochranu uchráněn veřejné hanby. Se svou snoubenkou sice přestoupili šesté příkázání, on se však nedostal do veřejné šatlavy, byť se podobné případy tímto způsobem trestávají. Potvrdil to 1715 přísahou, jakož i to, že když poté v jiných úzkostech a potřebách prosil o pomoc, pocítil, že mu je SJN nakloněn. Z vděčnosti dal u královské cesty pod městem Chomutovem postavit 24. X. 1697 velikou sochu (→ A.1, t. 7/).

R l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etwailera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 181^r)

134. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), 28. V. 1697

Jan Antonín Vogt měl o svatodušním úterý 28. V. 1697 nějaké pořízení na královském Pražském hradě a mezi čtvrtou a pátou německou hodinou odpoledne se zastavil v dómu sv. Víta. Navštěvoval hroby tam pohřbených posvátných těl a naposled přišel k hrobu divotvorného bl. mučedníka JN, kde vykonal svou nehodnou modlitbu k všemohoucímu Bohu. Zatímco u onoho místa klečel asi po dobu jednoho otčenáše a zdrávasu, z praveného hrobu bl. mučedníka JN pocítil velmi líbeznou vůni jako nardu či levandule, ačkoliv tou

dobou ještě taková rostlina nekvete. Nemohl takové vůni uvěřit, a proto vstal, aby se podíval na květiny na blízkém oltáři, zda by snad ony nemohly takovou vůni vydávat, ale na oltáři ve váze nespatriil žádné rostliny, kromě několika již odkvetlých petúnií, které by spíše zapáchaly, než aby vydávaly tak krásnou vůni. Vogt se šel podívat na kolem rozestavené májové či březové stromky, vzal je do ruky, přičichl k nim v domnění, že by snad z nich mohla vzejít tato vůně, ale ani v nejmenším se to zmíněné líbezné vůni nepodobalo. Proto se vrátil na přechozí místo u hrobu bl. mučedníka JN, poklekl a dál tam pociťoval předešlou vůni, čím dále tím líbeznější a silnější, sladce nádhernou.

Aby se ale o této skutečnosti ujistil, rozhodl se, že se následující středu, tj. 29. V. na toto místo opět vypraví a zjistí, zda si všimne té krásné vůně. Celý ten den ho ale zdržovaly jisté záležitosti, takže se tam nedostal tohoto dne, nýbrž následujícího, tj. ve čtvrtek 30. V. ráno, když šel na Hrad do své služby. Přišel do řečeného kostela sv. Víta a následně k hrobu bl. mučedníka JN, tam poklekl a chvíli se modlil a víckrát si během času povšiml přechozí podivuhodně líbezné a sladké vůně a cítil ji, a to během celé doby, co se tam tehdy zdržel.

Vydal o tom písemně svědectví, které ovšem kdosi na více místech opravil, na začátku přeškrtnl svědkovo jméno i datum události a v závěru škrtnl místo i datum sepsání tohoto dokumentu.

R n. svěd. Johanna „Antonj“ Vogta, dané v Praze 8. VI. 1697 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 274-277), proškrtaný text, který t. autor doplnil, nebo spíše nahradil novým, krasopisně vyhotoveným, rovněž v němčině formulovaným a o nový úvod a závěr rozšířeným svědectvím, daným v král. městě Praze 14. IX. 1698 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 191-192) – pravděpodobně oba tyto manuskripty byly zařazeny do 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností jakožto 16. složka, označená titulem *Mir[us] odor ex sepulchro s. Ioa.* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625)

135. cesta z Ingolstadtu do Scheyern přes Pfaffenhofen an der Ilm (N, BA, OB), 19. XII. 1697

Maria Veronica Mayserin, manželka pana Maysera, vice-prefekta švábského kurfiřtského dikasteria, doprovodila na zimní byt do Ingolstadtu svou matku. Když se odtamtud vracela vozem, který zvolila kvůli zimě, splašili se jí koně a běželi k pfaffenhofské bráně. Před branou ani za ní nikdo nebyl. Žena s důvěrou volala Boha, Marii a SJN, svého obzvláštního patrona, aby jí pomohl, a slíbila, že dá (k jeho cti) sloužit mši sv. Vyhlížela, zda není kolem cesty někdo, kdo by zdivočelé koně zadržel, nakonec se ale sama šťastně dostala z vozu ven. Byl obrovský div, že se jí dlouhá uherská sukně a šaty nezamotaly do kol a ona nespadla pod vůz. Jako zázrakem vyvázla životem. Pripisovala to Bohu a nebeské královně a po nich svatému Janovi a dosvědčila, že tento světec jí i jejím lidem pomohl z veliké bída.

Tento příběh písemně dosvědčil bratr řečené Mayserové, P. Hermann Strossmayr, profes benediktinského kláštera Scheyern v Horním Bavorsku (dnes součást Pfaffenhofenu an der Ilm) a profesor práv tamtéž. Učinil tak v dopise, který zaslal svému spolubratrovi, benediktinskému knězi Thomasu Hueberovi, zpovědníkovi v klášteře benediktinek v Kühbachu a zároveň tamnímu faráři. Ten pak případ zmínil v latinské zprávě o úctě v Kühbachu, doplnil jej o jména souvisejících osob a podotkl, že by omilostněná paní Mayserin mohla o tomto nedávno přijatém dobrodiní podat autentické přísedné svědectví. Hueberův dopis byl určen theatinskému proboštovi Johannu Baptistu Lerchenfeldovi, který jej spolu s dalšími materiály poslal prokurátorovi svatojánské kauzy Barthelovi do Prahy.

R n. dopis P. Hermanna Strossmayra, benediktina, profes v klášteře Scheyern, určený P. Thomasu Hueberovi, sepsaný ve jmenovaném klášteře 20. XII. 1697 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 278-280), později příložený k nedat. l. zpr. řečeného benediktinského kněze Huebera, zpovědníka v klášteře benediktinek v Kühbachu a tamního faráře (NA, ČDK, kn. 117, fol. 253^v-254^r), obojí pak bylo přiloženo k l. dopisu theat. probošta Johanna Baptisty Lerchenfelda (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^r), který t. probošt odeslal z Mnichova Barthelovi do Prahy se svým doprovodným dopisem z 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265) – Barthel pův. dopis P. Hermanna Strossmayra zařadil do 2. svazku nashromážděných nepom. písemností jako 5. složku, nazvanou *Evasio a periculo vitoe et ferocientes equos* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 627)

136. Stod (Č, Pr), 1697

Anna (Baltzerová) rozená Franckhová 1715 v městečku Stodu písemně vyznala, že 1697 její pětiletý syn Antonín Baltzer spadl v jejím domě z výšky 2½ hornických sáhů (látrů) hlavou na tvrdou zem a tímto nešťastným pádem se dostal do ohrožení života. Dítě bylo přeneseno do matčina pokoje, matka se obrátila ke SJN jako k útočisti, poklekla před vyobrazením a vroucně prosila se slzavými očima, aby všemohoucí Bůh na přímlovu milostivě ráčil způsobit, aby její dítě vydalo známku života. Hned nato se syn probral, bez jakékoli úhony došel dřívějšího zdraví a 1715 byl stále při životě. Za to jeho matka všemohoucímu Bohu a pak SJN vzdávala ustavičný a povinný dík.

R n. svěd. Anny Franckhin, dané v městečku Stodu 12. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 250^r)

137. Praha, Pražský most a kostel na Karlově (Č, Pr), dol. 1697

Jistá žena, provinilá velmi těžkým hříchem, si s rostoucím hryzením svědomí umiňovala svůj přečin vyznat ve zpovědi. Kdykoli se však zpovídala, ženský stud jí zabránil hřích vyznat a zpověď vykonala svatokrádežně. Zoufalství jí vedlo na Pražský most, aby se vrhla do vody. Asi patnáctkrát se o to pokusila, ale vždy, když si myslela, že ji nikdo nevidí, Božím zásahem se někdo ukázal, takže vyděšeně odešla. Znova si umínila naplnit, o co se tolikrát pokoušela, zamířila na Pražský most, a když došla k bronzové soše, zalomcovala jí jakási posvátná hrůza, takže se vrátila ke zdravému úsudku a rozhodla se, že ještě jednou zkusí, zda chorobný vřed duše bude

schopna vyjavit. Následujícího dne přišla do kostela augustiniánů kanovníků na Novém Městě pražském a šla ke zpovědi k místnímu řeholníkovi Janu Václavu Dvořákovi, se zkroušeným srdcem se úplně vyzpovídala a ke cti vyložila, co se jí přihodilo. Po přijetí svátostného rozhřešení odcházela plná útěchy.

K popisované svátosti pokání došlo někdy v období 1695-97, neboť během těchto let Dvořák již sídlil v novoměstské augustiniánské kanonii na Karlově, kde asi 1696 skládal svou profes a 1697 o příběhu podal písemnou zprávu. Vyprávění potvrdil a o další podrobnosti doplnil po letech v rámci 1. beatifikačního procesu. Tehdy upřesnil, že mu řečená žena kajicně vyznala, jak ji neustále rozrušovaly výčitky svědomí, kvůli nimž a také strachu z těžkých muk, které by jí Bůh bez pochyby uložil jako trest za její hříchy, upadla do pokušení zoufalé myslí a chtěla si násilím vzít život. Aby ale její sebevražda, až se o ní dozví veřejnost, nepřivedla jejím dětem a přátelům hanbu, umínala si, že svůj úmysl provede tajně, aby o něm nikdo z lidí nevěděl. Proto se rozhodla skočit z Pražského mostu do Vltavy. Když tedy v jednu hlubokou noc šla ze Starého Města pražského na most, aby vykonala, co si předsevzala, stále potkávala nějaké lidi, ačkoliv v takovou dobu tam mnoho lidí nebývá. To jí bránilo její úmysl vykonat, nicméně si stále zoufala a šla dále směrem k Menšímu Městu pražskému potkávajíc další a další lidi. Došla k soše, a tu ji zastavila jakási skrytá a pronikavá síla a posvátná hrůza. Žena se podívala na sochu, pocítila vnitřní bolest, uvědomila si, jaký zločin chtěla spáchat, zanechala svého úmyslu, přišla na zdravější myšlenky a šla tou samou cestou zpět domů. Krátce potom se v karlovském kostele augustiniánů vyzpovídala, a přitom vyprávěla tento svůj příběh.

R l. soupis milostí, sestavený Janem Václavem Dvořákem, aug. kanovníkem v Praze na Karlově, 20. X. 1697, 14. milost (NA, ČDK, kn. 118, fol. 187^{r-v}), což byla 27. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAEUER 1761, 187-188 (§ VII) – R l. výpověď P. Václava Dvořáka, doktora teologie, děkana aug. kanovníků lateránské kongregace na Karlově na Novém Městě praž., přednesená v 1. beatifikačním procesu 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-82^v, 82^v-83^r, čl. 118, otázky 265-269)

138. Praha, Nové Město (Č, Pr), dol. 1697

Vojtěch Králík, pražský novoměstský měšťan a sládek, byl kvůli spáchané vraždě na Novém Městě pražském uvězněn a čekal na rozsudek. Zbaven vši lidské pomoci, obrátil se k Bohu a své útočiště hledal u SJN, kterému se zcela oddal. Neuměje čist požádal jednoho ze spoluvězňů, ať ho naučí nějakou modlitbu k SJN, což když se stalo, častěji za den se jí modlil. Nemohl navštívit hrob, jak by si přál, obracel se proto k oknu, které hledělo k Pražskému hradu, a tam konal svou pobožnost. Pokračoval v ní až do doby, kdy měl být vyřčen rozsudek. Tehdy byl Králík nad veškerou svou nadějí zachován v dobré pověsti a odsouzen pouze k peněžní pokutě. Více lze vyčíst ze zápisu sentence v městských knihách Nového Města pražského.

R l. svěd. z 21. VI. 1697, pod něž Vojtěcha Králíka, měšťana a sládky Nového Města praž., neumějíciho psát, podepsal Matyáš Vojtěch Weis, měšťana a rychtář téhož král. města (dalšími podepsanými jsou měšťan a soudní písař Jan Ignác Jonas a další praž. novoměst. měšťan Adam Václav Haasmann) ← L BERGHAEUER 1761, 187 (§ VII) – uvedené svěd. bylo patrně 20. složkou 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, charakterizovanou *liberatio a capitali sententia* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626)

139. nejspíš Olomouc (M, Ol), dol. 1697

Jistý šlechtic svědčil, že mu SJN pomohl v závažném ohrožení pověsti. Sotva ke cti vyslovil slib, byla jeho záležitost, zapletená do mnoha obtíží, vyřešena podle jeho přání.

R LA olom. jez. koleje, 1697 (NKČR, sign. XXIII C 105/13, fol. 196^r)

140. Most (Č, Pr), mezi 1697-1701

Terezie Veronika Marie Anna Krebsová z Mejnova, panna žijící v královském městě Mostě, dcera místního královského rychtáře Karla Zikmunda Aloise Krebse z Mejnova (zemřel 1699), byla vysvobozena z velmi velkých a nesnesitelných bolestí zubů, když se vyzpovídala a přijala svátost eucharistie ke cti u oltáře v mosteckém děkanském kostele Nanebevzetí Panny Marie. Stalo se tak někdy v době po postavení zmíněného oltáře (1697, → A.1, Most 1a/) a ještě předtím, než si řečená panna Terezie na SJN vyprosila uzdravení levé ruky, které bylo později církví uznáno za skutečný zázrak. K obojímu dobrodiní (odstranění bolestí zubů a uzdravení ruky) viz podrobně níže (→ níže 169).

141. Itálie (I), dlouho před 1698

Člen přísného řeholní řádu se před přijetím svěcení upřímně a poctivě svěřil svému světiteli, pražskému sufragánovi Janu Dlouhoveskému z Dlouhé Vsi, jaké se mu dostalo od Boží slitovnosti pomoci skrze vzývání a přímluvu blahoslaveného mučedníka JN v naléhavém ohrožení pověsti a života. Řeholník biskupa žádal, ať nevyjeví jeho jméno ani jméno jeho vznešené rodiny. Dlouhoveský pak, nepochybně v souvislosti s Barthelovým shromažďováním dokladů o dobrodiních a úctě, událost písemně zaznamenal ve své pražské rezidenci 2. I. 1698. Byl hotov pravdivost svého sdělení odpřísáhnout a na potvrzení je vlastnoručně podepsal a dal na ně otisknout svou obvyklou pečeť. Dlouhoveského latinské sdělení příběhu přeložil do češtiny Martin Svatoš. Jeho překlad zde podáváme s jemnými doplňky:

„[...] jistý urozený jinoch z Českého království na cestách po cizích krajích pobýval po smrti svého vychovatele a průvodce u nejmenovaného bohatého kupce v Itálii. Tam byl často navštěvován zloději, kteří se vydávali za šlechtice a kavalíry. Poté, co lupiči při svých návštěvách získali dostatečné znalosti o kupcově domě a krámě, ukradli z něj velké množství peněz. Kupec, protože neměl po ruce zloděje, nýbrž pouze jejich přítele – svého mladého hosta, pohnal jej k soudu a obvinil jej coby komplice zlodějů či dokonce původce krádeže. Naléhal, aby mladík splatil zločin svých druhů, takže ten, ač nevinný, byl odsouzen k smrti oběšením. Mladík se v úzkostech a v nebezpečí hanebné smrti obrátil modlitbami k [bl. mučedníkovi] Janu Nepomuckému jakožto obzvláštnímu přímluvci u Boha a v jeho vlasti známému ochránci těch, kterým hrozí ztráta dobré pověsti a života. Zavázal se slibem, že jestliže vyvázne s Boží pomocí z nebezpečí smrti zdrav, zasvětil Bohu život v řeholi. V noci se mu zjevil [bl. mučedník] Jan Nepomucký a svého chráněnce utěšoval. Na naléhání rozhněvaného kupce však ukvapený soudce nařídil vykonat rozsudek. Když byl mladík přiveden na místo popravy a již stanul na schůdcích popraviště, prý Božím zásahem se tam objevil jakýsi mladý německý kníže, jenž též cestoval po cizích zemích a náhodou tudy projížděl. Při pohledu na odsouzence poznal z dřívějšíka mu známou tvář, hned vyvzděl jeho příběh, zastal se ho, dosvědčiv urozenost jeho rodu a jeho počestnost, slíbil kauci a dosáhl odkladu popravy. Zanedlouho byli zloději dopadeni a před popravou dle pravdy dosvědčili mladíkovu nevinu. Zachráněný šlechtic pak z vděčnosti k Bohu a nepomuckému světci [pamětliv slibu vstoupil do posvátného řádu a] složil řeholní sliby.“

Událost krátce shrnuje Hain, ale na závěr podotýká, že ačkoliv se o ní našla písemná zpráva, nebyla autenticky podepsána, a tak ji nelze považovat za dostatečně hodnověrnou.

R nedochovaný originál l. svéd. Jana z Dlouhévsí, biskupa milevitánského, praž. probošta, dané v jeho rezidenci v Praze 2. I. 1698, velice pravděpodobně 4. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, označená *liberatio ab ultimo supplicio* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAUER 1761, 190-191 (§ IX, spisovatel pracoval s originálem, neboť citaci t. písemnosti zakončuje označením pečete a Dlouhoveského podpisem) – R kopie nedochovaného originálu téže písemnosti (NA, APA I, sign. C 144/3, č. kart. 2237) (bez pečeti a Dlouhoveského podpisu) ← L SVATOŠ 1996, 329-330, 332 – **další R:** ještě jedna kopie Dlouhoveského svéd. (NA, APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238) – **další L:** HAIN 1722a, 39-40 – TÝŽ 1722b, 39-40

142. Salzburg (R, S), několik let před 1698

Paní Maria Helena Kaserin (Käserin, Kaeserin), hostinská ve vinném šenku v Salzburgu, přislíbila salzburskému theatinovi Johannu Caietanu Nemmichovi, že mu písemně popíše jednu milost, pak se ale k němu dostavila osobně a příběh řeholníkovi vyprávěla. Pravila, že když byla ještě před několika lety svobodná, utrpěla těžké zahanbení, jelikož oba nápadníci, kteří s ní chtěli vstoupit v manželství, od svého úmyslu upustili. Nepřátelé se jí proto vysmívali, ona zažívala ústrky, až jí kdosi poradil, ať se v těžkostech obrátí ke sv. Nepomukovi. Vzájala tudíž světce, a ten ji jako sobě oddanou vysvobodil ode všeho trápení, vrátil jí čest a přivedl jí nápadníka, který si ji vzal a dosud žijí spolu v dobrém pokoji a manželské lásce.

Nemmich vyprávění paní Kaserové zapsal a z jeho záznamu příběh převzal do své zprávy jeho spolubratr Johann Baptista Lerchenfeld, který obě písemnosti poslal do Prahy knězi Barthelovi s doprovodným dopisem z Mnichova.

R nedat. n. zpr. bratra Johanna Caietana Nemmicha, theatina (NA, ČDK, kn. 117, fol. 160^{r-v}) ← nedat. l. zpr. kněze Johanna Baptisty Lerchenfelda, theatinského probošta (NA, ČDK, kn. 117, fol. 252^r) – obě předešlé písemnosti zaslal týž Johann Baptista Lerchenfeld Barthelovi do Prahy s doprovodným l. dopisem z Mnichova z 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265) – Barthel písemnosti uložil do 3. složky ve 2. svazku své sbírky nepom. dokumentů, pod názvem *Auxiliu[m] in desperata solutione, et c[as]us s. Joa[nnis] in Bavaria* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 189-190 (§ VIII)

143. Kadaň (Č, Pr), 15. a 16. V. 1698

V kadaňském děkanském kostele sv. Kříže dal 1693 postavit oltář Panny Marie Staroboleslavské a SJN zdejší rodák Jan Kašpar Voigt, doktor medicíny a řádný profesor na pražské univerzitě (→ A. I, Kadaň I. a/). Voigtův otčím Zachariáš Adalbert Jancka, kadaňský radní, přišel 15. V. 1698 na kadaňské děkanství za děkanem Lukášem Adalbertem (tj. Vojtěchem) Birdeliem a požádal ho, ať příštího dne (16. V.) ráčí osobně u zmíněného oltáře jeho nevlastního syna zazpívat mši sv. „svatému Janu z Nepomuku ke cti“. Měl v úmyslu dát bohoslužbu celebrovat slavnostně s trubkami a bubny, a proto se smluvil s hudebníky. Vděčnost panu děkanovi chtěl projevit finančně. Děkan však zareagoval příkrými slovy: „Co svatý? Ještě nebyl za svatého prohlášen, vždyť máme nařízeno, že stane-li se skrze něj zázrak, máme o něm zaslát zprávu ctihodné konzistoři.“

Přes projev nesouhlasu s předčasným užíváním titulu „svatý“ pro JN, děkan následujícího dne ráno po osmé hodině požadovanou mši sv. začal sloužit. Když chtěl proměňovat, snad ještě před konsekracími slovy, nebo při některém z nich mu z prstů hostie vypadla, kutálela se přes oltář, spadla na oltářní stupeň a dokutálela se do škvíry mezi oltářním schodem a blízkým pilířem vystupujícím z kostelní zdi. Děkan se v mešním rouchu snažil hostii ze škvíry vyprostit, ale nadarmo. Byl donucen poslat ministranty do sakristie pro novou hostii, aby mohl pokračovat v posvátném obřadu, ministrant však později jak děčko s mnohým namáháním první hostii z mezery v podlaze vyprostil, a ačkoliv byla celá zaprášená, položil ji na oltář.

Událost popsal nejmenovaný očitý svědek, kadaňský měšťan, a zprávu poslal studentovi obojích práv Janu Jiřímu Kistenfegerovi (Küstenfegerovi) do Prahy, aby ji předal na příslušných místech, jak to sám Kistenfeger písemně potvrdil dne 16. VI. 1698. Anonymní autor ve zprávě vyjádřil svůj „nepatrný soud“, že je třeba událost připisat ke zvláštní cti, a upozornil, že bude-li třeba blíže poznat a zveřejnit, co se 16. V. v Kadani odehrálo, měli by být přísežně vyslechnuti pánové Zachariáš Jancka a jeho dva synové, pobývající v Kadani, podobně jako více dalších osob, které tehdy byly v kostele, včetně pana děkana.

Původní písemné svědectví zasláné z Kadaně (s Kistenfegerovým přípisem) i krasopisný přepis téhož se dostaly do Barthelovy sbírky nepomucenských dokumentů, přičemž druhou písemnost Barthel doplnil krátkou charakteristikou, že jde o svědectví z 16. VI. 1698, dokládající, že blahoslavený mučedník JN hájí svůj predikát „svatý“.

Prokurátor kauzy v 1. beatifikačním procesu, Bernard Jindřich z Germetenů se dopisem z 22. VII. 1715 dotázal Birdeliova nástupce na kadaňském děkanství Olivera Václava Daisignera o bližší informace ke sledovanému případu. Děkan 28. VIII. odpověděl, že pan Zachariáš Jancka a jeden z jeho synů, Adam Jancka, jsou již po smrti, a že jako jediný z této rodiny dosud žije František Ignác Jancka. Šel za tímto pánem pro pravdivé vyličení, jak se ona událost ve skutečnosti odehrála. Jancka odpověděl, že o této věci nemůže dosvědčit, případně odprísáhnout nic jiného nežli to, co má z doslechu od jiných lidí, na které se už nevzpomíná, a vyznal, že na oné bohoslužbě sice byl osobně přítomen a že viděl i slyšel jakýsi shon kolem oltáře, protože se ale chtěl raději soustředit na své modlitby, nestaral se, co lidé u oltáře mají. Později od různých lidí zvěděl, že se panu děkanu „Wirdeliovi“ stal, a to veřejně, podivuhodný případ, totiž když děkan u oltáře při mešní oběti po recitování evangelia během obvyklého obětování chtěl sejmout palu z pateny a hostii na pateně obětovat, spadla hostie z pateny a skutálela se dolů do škvíry v podlaze, takže si celebrant musel dát přinést jinou hostii, aby mohl přistoupit k obětování. Brzy poté se Jancka doslechl, že den před onou událostí jmenovaný děkan jeho panu otci Zachariáši Janckovi, který přišel slavnostní bohoslužbu u oltáře objednat, řekl, že to nemůže učinit, protože JN není dosud svatý ani kanonizovaný. Slyšel také, že týž děkan po oné příhodě litoval, že taková slova o SJN vůbec pronesl, vyznáváje, že se do takové situace a veřejného zahanbení dostal proto, že se ukvapeně a nevhodně vyjádřil proti tomuto světcovi.

To vše slyšel Daisigner z úst jmenovaného Františka Ignáce Jancky. A dále napsal Germetenovi, že pokud by mu zaslal původní znění nebo vyložení rukopis svědectví o této příhodě, kdysi zasláný z Kadaně do Prahy, mohl by jej Janckovi ukázat, aby tento mohl určit, o čí rukopis se jedná, zda o zápis pořizovaný jeho vlastní rukou (neb mohl zapomenout, že takové svědectví napsal), nebo o manuskript jeho otce či bratra. Mohl by se také blíže rozpomenout na průběh události. Ještě jednou se děkan Daisigner vrátil k této záležitosti ve své souhrnné nepomucenské zprávě sestavené za kadaňské děkanství v rámci dotazníku (1. IX. 1715).

Na závěr doplněk ke skonu Zachariáše Adalberta Jancky. V matrice zesnulých kadaňského děkanství, vedené pro období 1692-1719, se v zápisech z 1698 o tomto muži píše, že to byl starší, zasloužilý kadaňský radní, který zasedal na zdejší radnici 33 let. Když 14. XI. odpoledne chtěl na svém dvoře v Kovářské uličce vytáhnout střešní okap a jako horlivý hospodář jej vlastní rukou mínil položit, nešťastně mu okap spadl zpět, a když se jej Jancka snažil znovu narovnat, sám spadl dolů a rozrazil si pádem hlavu na zadní straně, načež do tři čtvrtě hodiny v Pánu usnul a jeho tělo bylo 19. XI. vneseno ve slavnostním pohřebním průvodu do zdejšího farního kostela a umístěno za oltář.

R n. svéd. nejmenovaného kadaň. měšťana, psané nanečisto, s přípisem studenta obojích práv Jana Jiřího Kistenfegera z 16. VI. 1698 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 340-341) – krasopisný přepis předešlého n. svéd. s n. přípisem Barthelovým datujícím dokument do 16. VI. 1698 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 338-339) ← L BERGHAEUER 1761, 190 (§ IX, 1. upravený překlad) – 2 předcházející rukopisy byly pojaty jako 26. složka do 1. svazku Barthelovy sbírky nepomucenských dokumentů, označenou *Contrari[us] cultui, confundit[ur] in celebratione sacri*. (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) – R l. odpověď kadaň. děkana Olivera Václava Daisignera Bernardu Jindřichovi z Germetenů, Kadaň 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 355^v-355^r) – l. zpr. t. kadaňského děkana o úctě v obvodu jeho duch. spr., 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 197^r) – n. zápis k 14. a 19. XI. 1698 v matrice zesnulých kadaňského d., 1692-1719 (SOA v Litoměřicích, sign. L 66/8, fol. 44^v-45^r)

144. Praha (Č, Pr), 1698

Marii Magdaléně Záhorzanské z Worlíka, měšténince Nového Města pražského, zemřel 1698 manžel František (narozen 1654). Nacházela se tehdy v nelehké situaci, jak to sama popsala v kanonizačním procesu: „Když jsem v sobě těhotná zůstala po manželu mém, a ještě plna žalosti k porodu pracovala, vzpomněla jsem, aby mně dali prášku z hrobu sv. Jana [Nepomuckého], a jakmile jsem toho prášku ve víře vzala, ihnedky jsem šťastně porodila. I také mnohým jiným ku porodu pracujícím, a kde se nebezpečnost obávati bylo, takového prášku jsem dala ke cti sv. Jana, a taky poznaly prospěch a spomožení.“

R č. výpověď Marie Magdalény Záhorzanské z Worlíka v kanonizačním procesu, 31. XII. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 316^r, otázka 108)

145. nejspíš Staré Město pražské (Č, Pr), dol. 1698

Pražský staroměstský měšťan Stanislav Antonín Josef Petrasch věnoval 6. I. 1698 na poděkování svému svatému patronovi JN, odpočívajícímu v pražském katedrálním kostele, ze zbožné lásky votivní dar, protože mu bylo skrze tohoto světce pomozeno, když ho pronásledovali nepřátelé a on se ocitl v ohrožení pověsti.

R l. přepis napsu na vot. tabulce věnované SJN pražským staroměst. měšťanem Stanislavem Antonínem Josefem Petraschem 6. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 356^r), 23. složka v 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, nadepsaná *liberatio ab inimicis* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626)

146. Salzburg (R, S), dol. 1698

Georg Berger, sklenář salzburského arcibiskupského dvora, trpěl od svých nepřátel dlohodobá a velmi velká pronásledování. Nakonec se utekl ke SJN a žádal tohoto velikého zázračného patrona o pomoc a ihned byl ze všeho trápení a úzkosti vytržen, a to ne bez značného zahanbení nepřátel.

Ústně to dvakrát dosvědčil salzburškému theatinovi Johannu Caietanu Nemmichovi, který věc zaznamenal písemně. Z jeho zápisu informace převzal do své zprávy další theatin, probošt Johann Baptista Lerchenfeld, a obě písemnosti zaslal do Prahy knězi Barthelovi s doprovodným dopisem z Mnichova.

R nedat. n. zpr. bratra Johanna Caietana Nemmicha, theatina (NA, ČDK, kn. 117, fol. 160^r) ← nedat. l. zpr. kněze Johanna Baptisty Lerchenfelda, probošta theatinů (NA, ČDK, kn. 117, fol. 252^r) – obě předešlé písemnosti zaslal týž Johann Baptista Lerchenfeld Barthelovi do Prahy s doprovodným l. dopisem z Mnichova z 31. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 265) – Barthel písemnosti uložil do 3. složky ve 2. svazku své sbírky nepom. dokumentů pod názvem *Auxiliu[m] in desperata solutione, et c[as]us s. Joa[nnis] in Bavaria* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 189-190 (§ VIII)

147. Sobotka (Č, Pr), cca 1698

Kateřina Martina, někdy od 1695 provdaná Krausová, Češka z města Sobotky, po 21 let sloužila svému bratrovi, knězi Janu Ignáci Summovi z Vlastislavě, proslavenému korunovanému básníkovi a velkému ctiteli, který k poctě sepsal celou řadu básnických děl. Právě od tohoto svého bratra od své „maličkosti“ nejvíce slyšela jmenovat JN svatým a blahoslaveným. Summa poslední období svého života (dožil se asi 56 let) strávil v Sobotce, kde od 1689 působil jako děkan. Zemřel tamtéž na následky tragické události 1708 a byl pohřben 16. V., ve sváteční den světce, kterého tolik ctíl.

Po letech jeho sestra, tehdy již měšťanka Nového Města pražského, v 1. beatifikačním procesu vyprávěla o několika dobrodínech, mezi nimi o tom, které její bratr zakusil více než deset let před svou smrtí a kterého byla svědkyní. Nejprve uvedla, že „stonal těžce na kámen a měl zastaralou podagru bratr můj, jež přes lopatky do šíje vstupovala a po celým těle panovala.“ Dále: „Doktor pravil, že jest velké tu nebezpečství; a bylo to znamenat z jeho těžké a velké mdloby, v které byl postaven.“ Poté podrobně popsala, co se stalo, že její bratr „sám mě k tomu nabídl, abych šla do kostela farního v Sobotce a tam před obrazem, který on pan bratr Jan Ignatius Summa, tehdejší děkan sobotecký dal postavit [→ A.1, Sobotka 1/], slib učinila, že na místě jeho, jakýkoliv já budu chtít, k tomu cíli a konci, aby skrze orodování sv. Jana Nepomuckýho jemu Pán Bůh zdraví navrátil, jestliže je církvi brzy ještě potřebný. Na to jsem já do kostela šla a slib místo p. bratra učinila, jmenovitě že on p. bratr můj budoucně všem chudým – který on skrze každou sobotu a neděli a každý svátek, cokoliv jich přišlo, a bývalo jich přes sto, almužny po grešli rozdával – hojnější almužnu každému rozdávatí bude. Kterýžto ode mě na místě jeho učiněný slib jsem já jemu z kostela příjduce vyjevila a on pravil, že jsem dobře udělala, a že jemu, chvála Pánu Bohu, také jest lépeji. Jakož i brzo potom z té nemoci povstal a ještě přes deset let živ zůstal, a ačkoliv podagra na něj přicházivaly, však nikdá nebyly tak těžký a nebezpečný, jakž i na ně neumřel, ale od pádu v čas ohně v Sobotce vyšlého, kdežto on se salvírovati chtěl a pádem bok sobě oblomil, a od toho umřel.“ Na závěrečný dotaz vše ještě potvrdila a shrnula: „Můj pan bratr Jan Ignatius Summa, jemužto jsem já okolo dvaceti jedna roků ustavičně sloužila, mně přikázal, abych místo něho v kostele před obrazem sv. Jana Nepomuckýho slib učinila, jaký budu chtít. A tak jsem jemu poslušná byla a vykonajíce slib, jak nahoře na otázky odpověděno, jeho z kostela se navrátice zdravějšího našla.“

R č. výpověď Kateřiny Martiny Krausové (omylem se podepsala Karasová) v 1. beatifikačním procesu, 13. III. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 90^{r-v}, představení svědkyně a jak slýchávala o SJN od svého bratra, Jana Ignatia Summy, 90^v-91^r, 91^v-91^r, čl. 198, otázky 480-482) – matrika soboteckého děkanství, zápis o pohřbu Jana Ignáce Summy z Vlastislavě, korunovaného básníka, děkana v Sobotce, 16. V. 1708 (SOA v Zámruku, sign. 5222, far. úřad Sobotka, matrika NZ, 1680-1709, fol. 353^v)

148. Sobotka (Č, Pr), cca 1698

Tatáž Kateřina Martina Krausová se nejspíš někdy v období blízkém výše popsané události (→ 147) obrátila na SJN jistou pobožností, aby ji světec zbavil neplodnosti v manželství, což se také stalo. Podrobnosti vypověděla v 1. beatifikačním procesu:

„První tři leta jsem byla neplodná v stavu manželským. Že manželé jiní mnoho let neplodní mohou bejti, tomu nejsem na odpor, ale co se mě dotýče, to já připisuji sv. přímluvě sv. Jana Nepomuckýho.“ Na další otázku řekla: „Mnozí tomu rozumějící lidi a matrony mě častěji říkávali, že zůstanu neplodná jako má sestra Veronika, která tehďaz byla osum let v manželství postavená a nyní již přes dvacet pět let neplodná zůstává. Jestliže by mně bylo mohlo spomozeno přirozeným způsobem, to já nevím. Já ale žádných takových líkův jsem neužívala

ani užívatí nechtěla, neb má sestra Veronika mnoho lékařů měla a dost se naužívala, však sobě k plodnosti nic nespomohla.“ Odpověď na třetí dotaz zněla: „Jak nejprve z rady mé sestry Magdalény jsem modlitbičku k sv. Janu Nepomuckému, kterou mně ona dala, každodenně častěji se modlila, tak ihned asi v čtvrt létě jsem se těhotnou býti znamenala a svým časem porodila. Nato v též pobožnosti a důvěrnosti k sv. Janu setrvávajíc brzo potom jsem druhého synáčka počala a před vyjitím jednoho roku šťastně porodila, který až podnes na živě zůstává a na osmnáctý rok stáří jest.“

V sobotecké matrice oddaných z 1684-1734 o zmíněné Kateřině, vlastní dceři pana Václava Summy, rychtáře v městě Sobotce, zjišťujeme, že si ji dne 23. I. 1695 vzal za ženu „urozený a vysoce učený mládenec pan Václav Fr. Kraus, urozeného pana Daniele Krause, panství Jeho v. hrab. Excell. p. p. Ernesta z Valštejna Buchhalter syn“.

R č. výpověď Kateřiny Martiny Krausové (omylem se podepsala Karasová) v 1. beatifikačním procesu, 13. III. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 90^v-90^r, 91^v, čl. 196, otázky 474-476) – matrika soboteckého děkanství, zápis o sňatku Václava Fr. Krause s Kateřinou, dcerou Václava Summy, 23. I. 1695 (SOA v Zámrsku, sign. 5234, far. úřad Sobotka, matrika O, 1684-1734, fol. 28^v)

149. Žirovnice (Č, Pr), cca 1698

Erasmus Jindřich Cnall, starší kaplan v Počátkách, vyprávěl v rámci dotazníku z 1715, co se přihodilo jedné asi osmnáctileté dívce počestného vychování, která předčasně přišla o otce, a musela tudíž přivyknout tvrdší práci. Ta jednou v zimním čase, vyslána matkou do mlýna ve vzdálenosti dobré čtvrt míle, nesla půl měřice pšenice na ramenou. Musela projít lesem prorostlým hustým houštím. Sotva ušla tři sta kroků, uslyšela, jak na ni za zády kdosi volá, a uviděla vojáka, pěšáka se všemi jeho zbraněmi. Ulekla se a dala do spěšné chůze, ale voják ji dostihl a ona s ním byla nucena sdílet cestu. Voják se jí vyptal, proč a odkud jde a čím je, na což ona nesměle odpověděla. Brzy voják změnil způsob řeči a dlouho jí vykládal o obecných a milostných věcech. Ona začala blednout, což zesílilo, když voják předcházející náznaky změnil v jasné vyjádření, že po ní chce, o čem vypráví. Dívka si nevěděla rady, protože v zimním čase na poli nebyl ani zemědělec ani pastýř a nikdo onou cestou nešel, koho by spatřila. Bála se tedy velice, zvláště když voják neustával od nečistých návrhů a začali se přibližovat k lesu. Jelikož se vůbec necítila bezpečně, shodila z ramen pytel, dala ho k cestě a s horlivostí, jaké byla schopna, prosila v tomto zjevném nebezpečí ztráty počestnosti o pomoc svého svatého anděla Strážce a sv. Nepomuka, jemuž od mládí důvěřovala. Zatímco na ni voják volal vážným hlasem, pospíšila si do lesa. Nečekala nic jiného, než že on přijde a silou ji stáhne k lesu. Rozhodla se tedy, že raději ztratí život než panenství, vydala nůž, který s sebou měla, větší než ke kuchyňskému použití, a připravavovala se, že si ho ze zoufalství vbodne do srdce. Už si chtěla uštědřit osudovou ránu, když tu nečekaně spatřila, že u ní stojí jakýsi neznámý duchovní, který k ní pronesl tato slova: „Neboj se, já jsem pro tebe pevnou zdí.“ Poté jí zmizel z očí. Zdvihl se prudší vítr, začal se točit do víru; ona nevěděla, co se s ní ve větru stalo, jen to věděla, že se namísto lesa, kde seděla, ocitla na jakémsi vršku, vzdáleném, co by třikrát od onoho místa dostřelil, a to poblíž místa, odkud vyšla. Našla tam i svou pšenici, jak se tam ale přes sních, který ležel kolem, dostala, nedokáže říci. Před Bohem může potvrdit, že věc pravdivě sdělila, a jestliže by to posloužilo ke cti jejího sv. pomocníka Nepomuka (protože byla přesvědčena, že to byl on, kdo se jí na cestě ukázal), je připravena to stvrdit přísahou.

Nepochybně na základě Cnallovy zprávy byla dívka, počátecká farnice, pozvána k 1. beatifikačnímu procesu, v němž nejenom odkryla svou totožnost, ale také podrobněji popsala, co se odehrálo. Sdělila, že se jmenuje Kateřina Byrová, je stáří okolo 35 nebo 36 let, rodilá Češka z městečka Žirovnice, kde zůstává se svou matkou v chaloupce o samotě. Hned od své mladosti si umínila zachovávat čistotu těla i duše a toto své předsevzetí potom častěji potvrdila a zavázala se k zachování čistoty. Častokrát jí o SJN vyprávěli rodiče. Otec Tomáš Byra (Bira), který se dožil stáří ke sto letům a častěji předtím býval v Praze, povídal, že JN je velký svatý a že se k němu lidé vůbec utíkají v nebezpečnosti ztracení dobrého jména a cti, což od něj slyšela asi tak ve svých patnácti letech (tj. cca od 1695). Také její matka Zuzana, stáří přes 60 let, jmenovala JN svatým.

K výše vyprávěné události panna Kateřina vypověděla, že muž, kterého tehdy potkala na cestě, „byl osoba veliká nesa na rameně zbraň střelnou, šaty byly světlé barvy, punt kartounový modrý; aby byl jiný přeslečený na vojáka, to se mně nezdálo.“ Ten muž nebyl z Žirovnice a jakživa ho neznala a neviděla. Začal s ní komunikovat dále než 300 kroků od jejího domova. Tam „nebylo možná se někoho dovolat, taky mne žádný nepotkal, kterého bych k pomoci byla se dovolati a žádati mohla. Neb tam není nějaká silnice, ale jenom cesty ke mlejnu a do lesa.“ „Ten jistý voják na mě počal hned zdaleka křičet německy, čemuž jsem já nerozuměla. Když mě ale došel, začal se česky ptát, kdo jsem, odkud jsem, jsem-li služebná neb dcera. Na což jsem já jemu odpověděla, že nač se to ptá, aby šel svou cestou. Na to on: „Ty se mne snad, blázne, bojíš. Neboj se nic.“ Já pak jsem se všecka třásla a jemu se z cesty uhýbala, ale on mě vždy nutkal, abych s ním k lesu šla, který od nás byl ještě asi na dva hony.“ Voják se k ní přiblížil asi na krok, ale za ruku ji nebral, nedotkl se jí, „ale netoliko pohrůžněma, ale také hanebnými slovy ke mně se prohlásil řkouce: „Nechceš mít něco malého jako dítě?“ Na to jsem já státi zůstala, jako bych sobě odpočívala. On pak mě předešel až k lesu, vždy více hanebného tlampaje. Když pak již k začátku lesa přišel, tu na mě kejval a volal, abych šla. Já ale bojíce se náramně a ohlížeje se na všechny strany, zdali bych koho uvidět mohla, který by mně v tom nebezpečnosti ku pomoci přišel.“ Shodila v tu chvíli obilí z ramen a posadila se u cesty. Vzápověd přitom s vroucností, jakou mohla, svého Anděla strážce a SJN. „Nejenom slovy, ale

mnohem více srdečnou žádostí jsem k nim volala, aby mě v té neřesti svým opatrováním k pomoci přispěli a mě od hanby, které jsem se obávala, vysvobodili.“ To však voják neslyšel, neboť svou prosbu konala více srdcem nežli rty. „Potom pak jsem tož obilí zase na záda vzala a rozmýšlela sobě v strachu, kam se mám obrátit.“ „To jsem upřímným srdcem tenkrát myslela a to před vámi upřímným srdcem povídám, že jsem jak tenkrát volná byla, tak i nyní volná jsem raději smrt podstoupiti, ano i bez poškození do pekla jíti, nežli skrze ztracení čistoty P. Boha rozhněvati. A ačkoliv voják tomu mému chťici příležitost dal, však jsem já to neudělala pro něho, abych ho odstrašila, poněvadž již pozdál byl, ale z lásky k čistotě, kterou jsem se ztratiti obávala, poněvadž on voják na mě, jak jsem viděla, v lese čekal.“ Co bylo, čím by mohla odstrašit vojáka, vysvětluje: „Jest pravda, že jsem z bázně, abych čistotu neztratila, sobě na všechny strany rozmýšlela, a naposled v sebe zavřela, že jest lépe umřít, než skrze poškrvnění Bohu přislíbené čistoty těžkého hříchu se dopustiti. A tak jsem nůž sobě k srdci přistavila.“ Představovala si velké nebezpečnosti a z vojákových slov ji celou obklíčily hrůzy, ačkoliv se jí ani nedotkl. A „v tom okamžení, když jsem já nůž k srdci sobě přistavila, patně se mně duchovní osoba před oči postavila, kterou jsem já za sv. Jana Nepomuckého měla, jakožto toho, kterého jsem v té potřebě nábožně vzývala, kterážto duchovní osoba tato slova ke mně zřetelně a hlasitě promluvila: „Neboj se nic, jsem ti zeď pevná.““ Tento duchovní „byl dlouhé tváře, postavy také dlouhé a měl na sobě albu a štólu na prsech přes kříž.“ „Ta slova, totižto „Neboj se nic, jsem ti zeď pevná,“ jak náleží zřetelně hřmotným hlasem propověděná jsem od něho slyšela, a nebylo tu žádného človíčka okolo, který by ta slova byl pronesl. Ten pak hlas, jak jsem nahoře pravila, byl zřetelný a hlučný. Zdali jest ho voják slyšel, to já nevím.“ A „hned nato zdvihl se okolo mě jako víchř a já sama nevěděla, co se se mnou děje.“ A „já jsem se od toho místa na jiný vršek i s obilím přenešenou uviděla. Duchovní ale osoba hned po těch slověch zmizela. Kam pak se voják na to poděl, věděti nemohu.“ „Nemá ten vršek vlastního jména, ale jest vzdálený od místa, kde jsem já prve stála, asi na troje vystřelení muškety blíž k městečku Žirovnici, a mezi tím místem, kde jsem stála, a vrškem leží dosti velký rybník.“ „Bylo povětří před tím pokojné, a dokonce žádného hnutí, a v tom okamžení strhl se vítr a já jsem se na tom vršku i s tím obilím v pytlí na zádech již neseným vynalezla, stoje, jako jsem před tím na prvním místě stála, a v tom přestalo všechno pohnutí povětří a všechno bylo ticho.“ „Já sobě myslím a za to mám, že mě to svatý Jan Nepomucký od Boha vyžádal, neb jsem já se velmi jemu poroučela a obávala, že kdybych zpátkem k městečku po cestě šla, aby se ten voják za mnou nepustil.“

R nedat. I. svěd. Erasma Jindřicha Cnalla, staršího kaplana v Počátkách, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 256^{r-v}) – č. výpověď Kateřiny Byrové z měséčka Žirovnice, v 1. beatifikačním procesu, 12. IX. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 98^r-100^v, čl. 238-242, otázky 584-602)

150. Praha (Č, Pr) a blíže neurčená místa, od 1698 (jistě ještě 1715)

Malostranský „měštěnin“ Jan Ignác Fileček, od 1679 komorník při královských deskách zemských, v 1. beatifikačním procesu 28. XII. 1715 uvedl o své osobní úctě: „Vždyckny jsem ho ctil za svatého, blahoslavený, mučedníka a mého obzvláštního patrona, též také moji zrostlí synové, obzvláštně starší jdouce na vojnu před sedmnácti lety za to mě žádal, abych u hrobu sv. Jana Nepomuckého každoměsíčně prvního dne mši svatou sloužiti dal, což jsem po ty léta bez přestání vykonával a můj syn mezi tím jsouce, co ta vojna trvala, při všech obleženích přítomen a ještě posavád při regimentu regalovským starším leutenantem vždy skrze ochranu sv. Jana Nepomucký bez ourazu zůstal.“

R č. výpověď Jana Ignáce Filečka v 1. beatifikačním procesu, 28. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 29^r, čl. 13, otázka 45, fol. 29^v-30^r, doplňující otázka)

151. Nepomuk (Č, Pr), VII. 1699

Nepomucký primátor Daniel Kloud písemně přiblížil následující pomoc:

„Vyznávám touto atestací, že v létu 1699 moje milá manželka Kateřina, kterej Bůh všemohoucí dne 22. máje z manželského lože šťastně pomocníkem býti a nám rodičům ku potěšení našemu synáčka dáti ráčil. Kterážto manželka moje po vyjití šesti neděl na poděkování Bohu všemohoucímu a svatému Janu Nepomuckému, že jí Bůh všemohoucí tak šťastně pomocníkem býti ráčil, dala v kostele svatého Jana Nepomuckého mši svatou sloužiti, a když spolu se mnou jakožto manželé na tu mši svatou odjítí jsme jměli, poručila tehdy synáčka svého dceři své, aby na něj pozor dala, až z kostela se navrátí, jej na posteli své ležeti nechala. Mezitím že dítě neb ten synáček pokojně leželo, odejdouce táž dcera od něho, přijdouce děvečka nevědouce o témž dítěti, že v posteli leží, chtěje postele ustlati z druhé postele na něj podušek naházela, takže dítě pod těmi poduškami všechno zčernalé bylo a více se ani nehýbalo a jako mrtvé leželo. Příběhší za námi rodiči do téhož kostela neb chrámu Páně sv. Jana, nám o tom, že dítě mrtvý jest, povídali, tu hned my rodičové uleknouce se toho jsme hned předně Bohu všemohoucímu a svatému Janu Nepomuckému obětovali a za uzdravení jeho prosili a žádali. A přiběhnouce domů, dítě již všechno tak zčernalo a jako mrtvé nehejbajíce sebou dokonale nic, tak ležeti jsme je vynašli, takže již asi hodinu tak leželo. Majíce nad ním takovou žalost, svatému Janu sme je poroučeli, dítě zase ručičkou pohnuvše zase pomalu k sobě přišlo a až posaváde naživě zdravé pozůstává. Že tomu tak a nejináče jest, to dobrým svědomím svým dosvědčuji.“

Citované Kloudovo svědectví, podepsané a opatřené pečeti „v městys Nepomuce“ 17. VIII. 1715, připojil nepomucký děkan Augustin Jan Passer ke svému dopisu zaslanému organizátorům 1. beatifikačního procesu do Prahy 20. VIII. t. r. (→ C.1, Nepomuk 2fb/ e)).

Primátor Kloud se k výše vyprávěné události vrátil (tehdy již 61letý) v řečeném procesu v Praze 22. I. 1716. Z jeho odpovědi se dozvídáme několik podrobností k vyprávěné události. Kloud tehdy s manželkou pobyl v kostele skoro hodinu. Služka Salomena ze vsi Kozlovic (ležící jižně od Nepomuku) hodila osm kusů malých i velkých peřin z lože rodičů Kloudových na jejich ani ne dvanáctidenního synáčka Alexandra, který ležel v druhé postýlce. Pro rodiče do kostela přiběhl chlapeček jejich souseda a oznámil jim, že Alexander umírá. Ti hned běželi domů a našli dítě umrlé beze všeho znamení živobytí a dýchání, jen ještě drobět maloučko teplé. Byla také přítomna bába, kterou při porodu paní Kloudová potřebovala, a sešli se k tomu zármutku mnozí z přátel a viděli dítě bez znamení života. Rodiče neuzili žádné prostředky k jeho oživení, jen to, že Kloud napomenul manželku, když hořce plakala, aby se s ním utíkala k Bohu skrze přímlovu, že je té naděje, že dítě skrze tu pomoc zase k sobě přijde, což se po hodince stalo, když dítě dalo znamení živobytí skrze škytnutí. Téhož dne dočista k sobě přišlo a prsů mateřských téhož dne požívalo. Nakonec otec vypověděl, že se jeho dítě podnes vynachází při dobrém zdraví a již študýruje ve čtvrté škole (tj. třídě).

R č. svěd. nepom. primátora Daniela Klouda, Nepomuk 17. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238), příl. k l. dopisu nepom. děkana Augustina Jana Passera, danému v Nepomuku 20. VIII. 1715, nejspíš určenému Germetenovi do Prahy (NA, ČDK, kn. 117, fol. 369^r) ← l. převyprávění Kloudova svěd. bylo zařazeno jako l. bod do blíže nedat. výčtu několika dobrodiní (NA, ČDK, kn. 116, pag. 316) – č. výpověď Daniela Klouda, primátora městys Nepomuka, v 1. beatifikačním procesu, 22. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 63^r-64^v, především články 124 a 125, otázky 283, 284, 289)

152. Praha, Nové Město (Č, Pr), 1699

Jezuité pražské novoměstské koleje u sv. Ignáce ve výroční zprávě sdělují, že o svátku přinesla svatá zpověď pokoj osobě, která žila po tři roky bez této svátosti a trpěla ďábelskými, bludařskými a dalšími duchovními útoky.

R LA praž. novoměstské koleje, 1699 (NK ČR, sign. XXIII C 105/13, fol. 447^r)

153. Kolín (Č, Pr), 1699

Karel Václav Lysander napsal v královském městě Novém Kolíně nad Labem (nyní pouze Kolíně) 16. V., v den památky 1699, toto svědectví:

„Já níže podepsaný známou činím touto atestací, kterak mnohokrát v velkém nebezpečství, obzvláště pak jednou v takové nevypravitedlné těžkosti postaven jsem byl, když již žádná lidská pomoc k spomožení mému prospěsná býti nemohla. Nevědouce pak v takové těžkosti a nešťastném příběhu co počíti a všechen ztrápený jak sobě pomoci, na obrázek Jana Nepomuckého jsem spomenul, kterýž jsem v modlitbách již před tím na kolik let nosil a ctil, a byvše pod tím obrázkem nápis toliko *Joannes Nepomucenus*, k témuž nápisu inkoustem *D.*, tj. *Divus*, z mající k témuž patronu mému pobožnosti, jsem připsal, týž obrázek tehdy z modliteb mých jsem vyňal a s pobožným k němu vzdycháním a za přímlovu k Pánu Bohu prošením k srdci mému přitiskl, a tak jak nikdy jindy ani tenkrát skrze orodování své mě neopustil, anobř mě z takového nevypravitedlného nebezpečství vysvobodil. Z čehož buď Pán Bůh ve všech svatých svých i jistě v svatém Janu Nepomuckém na věky pochválen. Že tomu tak v pravdě jest, to na své dobré svědomí přijímám a tuto atestací podpisem vlastní ruky mé a přitisknutím sekrýtu jsem stvrdil.“

R č. svěd. Karla Václava Lysandera, Nový Kolín nad Labem (nyní pouze Kolín), 16. V. 1699 (NA, APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238) ← L BERGHAUER 1761, 191-192 (§ IX) – BOROVÝ 1878, 98 (Lysander označen za kolín. měšťana)

154. Čechy (Č), 1699

Piarista Viktorin od sv. Kříže, vlastním jménem Viktorin Jevina, v knížce Kvítek majální vypravuje příběh, který převzal z blíže neznámé Beckovského české knížky (BECKOVSKÝ do 1722, 26): „Léta Páně 1699 v království Českém jedna osoba do těžkého hříchu padši, ačkoli se častěji zpovídala, však nikdy se z něho pro stud nevyznala. Byvši pak ona těžkou nemocí od Boha navštívená, pro zpovědníka poslala, jemu se z svých hříchů, však zase němým ďábelstvím a toho tak těžkého hříchu zatajením, vyznala, nejsv. oltářní svátost i svaté poslední pomazání přijala a na to skonala. Když se pak již všechny věci k pohřbu hotovily, mrtvá obživla a zpovědníka, aby předvolán byl, slzavě žádala, jemuž ihned z toho těžkého a v mnohých předešlých zpovědích zamlčeného hříchu zkroušeně se vyznala, též co se s ní po smrti dalo, vyjevila, řkouc: „Když se moje duše s mým bídným tělem rozloučila a před trůn spravedlivého Soudce postavila, pro ten v svaté zpovědi často zatajený hřích k věčnému zatracení odsouzená byla. Ach! Vysloviti nemohu, já nešťastná osoba, v jakém strachu a naříkání má duše postavená byla, když do pekelného žaláře spravedlivým soudem Božím odsouzená mezi zatracence již odebrati se měla. A hle, v těch ouzkostech vidím sv. Jana Nepomuckého, an u Soudce živých i mrtvých, Pána Ježíše, za mě takto oroduje: 'Ačkoli tato duše pro těžký svůj a mnohokrát v svaté zpovědi zatajený hřích spravedlivým soudem tvým, ó Ježíši, do věčných muk odsouzená jest, že pak mne každodenně poníženou uctíla modlitbou, prosím, ať se navrátí k svému tělu, z toho hříchu zamlčeného se vyzná a tvého

království dojde.“ To ona osoba vzkříšená zpovědníku svému i všem přítomným s pláčem pověděvši a dokonalou zpověď vykonavši, v Pánu šťastně ihned usnula a k věčnému spasení na přímluvu sv. Jana Nepomuckého radostně se odebrala.“

Příběh od Jeviny převzal a do svého českého kázání zařadil sedlecký cisterciák Zdenko Valcer, když promlouval k lidu v kostele na Zelené hoře u Žďáru 16. V. 1726. Také barnabita Adalbert Ziegler ho užil ve své chvalořeči proslovené ve Vídni a vydané tiskem. Od Zieglera příběh převzal Wietrowsky.

L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 188-189 – VALCER 1726 (v edici LIFKA/MAREŠ 1955 na pag. 48) – WIETROWSKY 1729, 191-192 (odkazuje na panegyrik P. Dona Alberta Zieglera, pronesený ve Vídni a vydaný tiskem) – TÝŽ 1730, 245 – TÝŽ cca 1730, 185

155. nejspíš Čechy (Č), 1699

Jan Kryštof Frimel kvůli svému hříšnému životu upadl do ohrožení své cti, svou naději však složil ve SJN a prosil za sebe Boha, aby se mohl dostat z onoho nebezpečí, což se také díky Bohu a SJN stalo.

R n. svéd. Jana Kryštofa Frimela, úředního písaře Jana Františka Josefa hr. z Thunu, Svojsice (?), 7. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 3^v)

156. Osoblaha (moravská enkláva v HS), 1699 a další období

Antonín Leopold Maff byl nenadále napaden svými nepřáteli, kteří se ho všemi způsoby snažili před světem očernit a úplně zbavit cti a dobrého jména, aby ho nikde nepřijali do služby. Když však hledal útočiště vedle Boha u SJN a vzýval ho, aby mu pomohl vyvážnout z jeho žalostného osudu, byl brzy vysvobozen z rukou nepřátel a v krátké době byl na zjevnou přímluvu povolán k funkci vyšší, než jakou předtím vykonával, a takovou také skutečně obdržel. Rovněž v dalších teskných situacích přemohla jeho nepřátele pomoc. Maff dal na základě slibu a z vděčnosti za tak velká dobrodíní na hlavu sochy v osoblašském farním kostele (→ A.1, Osoblaha 1/) vsadit stříbrnou korunu.

R n. svéd. přísežného syndika Antonína Leopolda Maffa, Osoblaha 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 130^{r-v}), příl. K k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

157. Praha, socha na mostě (Č, Pr), pravděpodobně sklonek 17. století

Ferdinand František pán z Říčan (1666-1734) v 2. beatifikačním procesu na téma divů a zázraků vypověděl (latinsky): „Od doby, kdy jsem nabyl rozumu a přišel jsem na studia do Prahy [ke konci 70. l. 17. st.], slyšel jsem mnoho o učiněných zázracích od svého patrona, který měl na starosti mou obživu, radního, jenž měl přes sedmdesát let. Konkrétně pak o jakémsi luteránovi, vojenském oficirovi, který měl pod svou ochranou peníze pluku. Pohanil postavu sv. Jana Nepomuckého a byl od Boha potrestán tak, že o ty peníze přišel. Když poznal svůj omyl a stal se katolíkem, na přímluvu téhož světce znovu pozbytých peněz nabyl.“

K tomuto příběhu se týž šlechtic vrátil ještě v kanonizačním procesu, kde opět vypovídal latinsky, tentokrát ale podrobněji: „Slyšel jsem o mnoha zázracích [BJN]. Zvlášť ale mohu vzpomenout, že když jsem byl ve válce, v ten čas kapitánem pluku Pálffy, bylo mi sděleno o jiném vojenském oficirovi, a to luteránské sekty, že byl svým plukem vyslán do Prahy, aby v královské pokladně vyzvedl peníze připadající jeho regimentu, kterých prý byla značná suma. Jel ty peníze vyzvednout na Hrad, přejížděl most, a když míjel sochu blahoslaveného Jana, s opovržením a nerozvážně urážel tohoto světce říka: „Co máte společného s touhle sochou? A s tímto svatým? Čímpak může prospět?“ Nato vyzvedl peníze a směřoval domů, a když přišel do svého kvartýru, všiml si, že se peníze z vozu ztratily. Dostal se tak do úzkých a uvědomil si Boží trest. Rozhodl se, ba slíbil, že se obrátí na katolickou víru, pokud na přímluvu tohoto světce ztracené peníze najde. A tak byly peníze, ještě zapečetěné tak, jak byly převzaty z královských berní, nalezeny na veřejném náměstí a jím šťastně doručeny, na základě čehož konvertoval. A ten samý případ mi stejně tak vyprávěl věrohodný muž, konšel Nového Města pražského Zikmund Lopatský z Liběchova, když jsem poté, co se případ odehrál, přijel do Prahy vyslán svým plukem.“

Do literární podoby příběh odělal Wietrowsky, který Říčanského příslušnost k pluku Pálffy omylem přisoudil onomu obrácenému vojenskému oficirovi.

R l. výpověď Ferdinanda Františka p. z Říčan, cí. rady, komořího, přísedícího vyššího zem. soudu a hejtmána král. Starého Města praž., v 2. beatifikačním procesu, 28. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 54^v, čl. 5, otázka 30) – l. výpověď téhož šlechtice, tajného cí. rady, komořího, přísedícího vyššího zem. soudu a kdysi nejvyššího velitele posádky regimentu Pálffy, v kanonizačním procesu, 31. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 694^r-695^r, otázka 32) – L WIETROWSKY 1729, 184-185 – TÝŽ 1730, 236-238 – TÝŽ cca 1730, 177-178 (← BOČKOVÁ 2015, 401)

158. řád karmelitánů, od sklonku 17. století (přinejmenším do 1715)

Karmelitáni hornoněmecké řádové provincie z nařízení P. provinciála Alberta od Vzkříšení Páně provedli 1715 průzkum úcty ve svých konventech, aby také svým dílem přispěli k jejímu šíření. Výslednou zprávu sepsal bratr Dionysius od Neposkvrněného početí nejblahoslavenější Panny, dříve sekretář provinční kapituly, v době dokončení relace již farář v Hausen a Fahrbrücku ve würzburské diecézi. Zprávu uvedl obecnou úvahou o ochraně, kterou pozemšťanům poskytují v náročných situacích života svatí nebešťané. Mezi nimi SJN je obzvláštním patronem cti a pověsti. O jeho blahodárné ochraně projevované karmelitánskému řádu bratr Dionysius píše:

„[...] učenějším mužům obojí Germánie je známo, jak nejpřejícně již více než půl století je napadána velmi starobylá čest karmelitánského řádu a jak se na ni útočí, jak nicotně někteří bujným brkem napadli původ karmelitánů, jak směle někteří napadli [jejich] starobylost, jak nerozumně jiní zaútočili na [jejich] pojmenování. Byli tací, kteří bojujice nikoliv k Boží cti, ale na způsob gladiátorů, nenechali karmelitánům ani otce ani matku, ani nepřipouštěli místo původu, ani původ nechtěli řádu ponechat, jako by řád Karmelu, již tolik staletí v církvi proslavený svatostí a rozšířený již do tolika zemí, ve skutečnosti vznikl jedné noci bez otce, bez matky, bez původu, aniž by to lidé věděli, jako by vypadl z trojského koně a zcela náhle se zjevil světu. Jiné lidi dráždily skutky a činy našich svatých, schválené již veřejnou autoritou církve v církevních hodinkách, jiné popouzel slavný titul *bratří nejblahoslavenější Panny Marie*, jiným lidem natolik zkalily zrak další přednosti nesmírně starobylé pověsti [řádu] či spíše vůči nim pojatá závist, že nepřívznivě [na řád] hleděli, nepřívznivě [o něm] soudili, nepřívznivě psali, nepřívznivě mluvili. A takové věci neosnovali vikleřisté, luteráni, kalvínci nebo arcikacíři odsouzeného koukolu, nýbrž ti, o kterých se věřilo, že jsou to přátelé katolického náboženství a náboženské jednoty.

Zalkala řehole, starší než všichni, kteří o ní špatně smýšleli, a aby zabezpečila vyšší ochranou čest nepřátelsky napadanou nepřející závistí, více provincií, a mezi nimi zvláště tato, zvaná *Provincie horního Německa*, téměř po všech konventech začala ctít SJN, vystavila jeho obrazy, vztyčila oltáře, oslavovala sváteční den, měla promluvy na kazatelně, mše na oltáři, hudbu v kostele, slavnosti na veřejnosti, a tak obratně a pozvolna zkrotila ty, kteří [o řádu] psali nepřívznivě, a začala se nejenom osvobozovat od závistivců, ale také se rozvinula do většího květu své starobylé cti a pověsti k ještě prudší závisti nepřejícníků, když [na řád] zle pohlíželi.“

Autor zprávy naráží na známou kontroverzi ohledně původu karmelitánů, která započala kritickým vyjádřením jezuitského kněze a bollandisty Daniela Papebroecky (Papebrocha), že nelze dostatečně prokázat pravdivost karmelitány obecně přijímané tradice, že zakladatelem jejich řádu je svatý prorok Eliáš. Karmelitáni proti tomuto zpochybnění protestovali, až nakonec 1691 zažalovali Tovaryšstvo Ježíšovo u inkvizice, která rozhodla v jejich prospěch. V sázce bylo papežské odsouzení bollandistického díla *Acta Sanctorum*, v němž byly Papebroeckovy interpretace publikovány. Nakonec papež Inocenc XII. vydal 20. XI. 1698 bullu *Redemptoris*, kterou nařídil oběma stranám mlčení, aniž by zaujal nějaké stanovisko. Až gesto papeže Benedikta XIII., který 26. VI. 1725 povolil karmelitánům postavit ve svatopetrské bazilice ve Vatikánu sochu proroka Eliáše, bylo možno chápat jako nepřímý papežský souhlas s karmelitánským náhledem na původ jejich řeholního společenství. Na podstavci prorokovy sochy dodnes stojí: „Celý řád karmelitánů postavil svému zakladateli, sv. prorokovi Eliášovi, r. 1727.“ Od mylného přesvědčení o starozákonním původu svého řádu karmelitáni později upustili.

R nedat. l. zpr. karmelitánů hornoněmecké prov., již sepsal br. Dionysius ab Immaculata conceptione beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. diecézi, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 105^{r-v})

159. Nepomuk, Horažďovice a Zelená Hora (Č, Pr), do 7. a 16. I. 1700

Martin Havlíček, radní městyse Nepomuku a bývalý primas téhož městečka, v 1. beatifikačním procesu vypověděl, že skrze orodování „dobrodiní užil. Jmenovitě jsouce již přes 15 let v primaské povinnosti městys Nepomuka postavený, byl jsem obžalován od celé obce, jako bych nesprávně svou povinnost vykonával ke škodě obce. V kteréžto stížnosti, nevěda kudy kam, dlouho jsem se trápil, až potom s velikou horlivostí jsem před sebe vzal cestu do Prahy k hrobu mého patrona, sv. Jana Nepomuckého. Tam když jsem přijel, dal jsem ihned mši svatou při jeho hrobě sloužití a prosil jsem horlivě, aby mně Pán Bůh skrze orodování sv. Jana Nepomuckého z té velké těžkosti pomohl. Po vykonané pobožnosti hned jsem srdce lehčí měl, jako bych se znovu narodil. Na to s velikým mým potěšením přijedouce domů, k panu hraběti Václavovi z Šternberku jakožto dědičnému pánu, u kteréhož jsem obžalován byl, do města Horažďovic jsem se vypravil. A ačkoliv před tím za dlouhý čas žádného pořízení jsem obdržeti nemohl, tak dobré myslí jsem ho našel, že ihned nato třetí den na Zelenou Horu nad Nepomukem přijel a, předvolavše celou obec a radu, s vynalezením mé nevinnosti mě ode všeho nároku vysvobodil a křivé žalobníky přísně ztrestal, jakož i je k odvolání křivé žaloby v místě radním přidržel.“

K této události se vztahuje několik zápisů v *Knížkách pamětních aneb manuálních ouřadu purkmistrského* městyse Nepomuku. Nejprve jde o písemnou stížnost, kterou proti nepomuckému primasu Martinu Havlíčkovi vznesl Jiří Valč (Valc?) s celou obcí jmenovaného městyse. Stížnost obsahuje sedmáct bodů a byla určena nepomucké vrchnosti, zelenohorskému pánu Václavu Vojtěchu hraběti ze Sternbergu. Ten ji dal v primasově přítomnosti a za shromáždění celé nepomucké obce dne 7. I. 1700 přečíst na svém zelenohorském zámku, načež rozhodl ve primasův prospěch, jak stojí v téže pamětní knize: „Poněvadž Jiří Valeč [nebo Valec] s nedůvodným původem a ženskéjma hloupejma imaginací a klevety beze všeho fundamentu se opovážil mně zanášeti, tejkajíce se všechno primasa, obzvláště jeho dobrého jména, což dle dobrého a bedlivého povážení sám uznal, že v tom se primasovi velká křivda a detrakcí bonae famae činí, pročez on Valeč deset dní arest na rathauzi vystátí a po vyjití 10 dnech jeho primasa v radním domě v přítomnosti celého ouřadu a celé obce s těmito slovy za odpuštění žádati, totiž 'Žádám vás, abyste mně odpustili, že jsem se opovážil vás na cti utrhovati a nedůvodné věci proti

vám sepsati, čehož nyní i na budoucí časy odříkám,‘ za druhé též oněm ženám pod pokoutou a velkým trestáním, jakož i všem jiným zapovídám, dokonce žádného nevyjímajíce, kdo by koliv co podobného o něm mluvit se opovážil, ten a takovej ihned arestem se stížití a náležitě zaopatřiti má. Actum na zámku mém zelenohorském dne 7. januarii, Václav Vojtěch hrabě z Sternbergu, 1700.“

V desátý den poté se Jiří „Weltz“ skutečně primasovi omluvil, jak dále pamětní kniha oznamuje: „Dne 16. januarii 1700, vedle milostivého nařízení J. M. hrab. Excell. vrchnosti milostivé, Jiří Velc v místě radním před magistrátem, staršíma obecníma a celou obcí p. primasa Martina Havlíčka, vedle dekretu oustně i rukou podáním jest odprosil; stalo se za ouřadu purkmistrského Jana Kramolina v místě radním, léta a dne svrchu psaného.“

R č. výpověď Martina Havlíčka, 71letého radního městyse Nepomuku, bývalého nepomuckého primase (tento úřad vykonával přes 20 let), učiněná v 1. beatifikačním procesu, 22. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 61^{r-v}, čl. 18, otázka 63) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 108-109 (první *Summarium*, č. 17, § 10, Havlíčkova odpověď na 63. otázku) – R *Knihy pamětní aneb manuální [...] městyse Nepomuka*, 1685-1879 (SOKA Plzeň-jih, Nepomuk, inv. 110, stížnost na primasa Martina Havlíčka, čtená 7. I. 1700 (fol. 94^r-97^r), decretum hraběte Sternberga z t. dne (fol. 97^{r-v}) a zápis o omluvě z 16. I. 1700 (fol. 97^v)) – L HAIN 1722a, 16-17 – TÝŽ 1722b, 16-17 – *Potěšení Čechův* 1723, 75-77 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 79 (záznak č. 1)

160. Praha, Staré Město (Č, Pr), 1700

Ignác Rosenburk, Kašpar (Casper) Lacher a Jan Batschutt, tovaryši pražského knihtiskaře Jiřího Labouna (též Labauna, † 1710), který měl tiskárnu v pronajatých prostorách staroměstského Karolina, šli jednou na pouť do Brandýsa, a když se vraceli zpátky, zastihl je veliký vůz v širém poli, takže se nikam nemohli ukrýt a museli ve zpáteční cestě pokračovat před vozem. Zatímco cestovali, našli na cestě zvířátko velikosti krtka, nikdo ale nedokázal zjistit, o jaké zvíře šlo. Stvoření nebylo před vozem schopno utíkat, a tak je tovaryši vzali s sebou a přinesli domů, kde je ukázali panu Jiřímu Labounovi. Ten se bál, že by zvířátko mohlo ve světnici, kde je knihtiskárna, nadělat škodu, a tak dali řečení tovaryši zvířátko za okno proti Týnskému kostelu a dali mu tam k jídlu něco ovsy a velkou zelenou pšenici. Zvířátko se ztratilo a nikdo nevěděl, kam se podělo. Snad spadlo dolu a zabilo se, čemuž by nasvědčovaly škrábance na zdi za oknem, když však po oknem hledali, zvíře se nenašlo. Tovaryši pro případ, že by se zvířátko objevilo, nasypali za okno oves, aby je mohli chytit, až bude hledat potravu.

Když se několik dní nedařilo zvířátko polapit, luteránský tovaryš jménem Johann von Heffen, Švéd, posměšně poznamenal: „To zvířátko stěží chytíte, stejně jako mně sotva může pomoci svatý na mostě.“ Tím myslel SJN. Ostatní ho napomínali, aby přestal takhle mluvit, nebo že pozná, že se Bůh nenechá se svým svatým vysmívat. Jejich varování však vyšlo nadarmo.

Po několika dnech, když v neděli brzo ráno Ignác Rosenburk vstával a šel se jako vždy podívat, zda za oknem není zvířátko, našel ho tam, klidné, vzal ho a předal Janu Františku Svobodovi (také zdejšímu tovaryši nebo učni), aby ho schoval do své truhly a nikomu o tom nic neříkal. Když pak v poledne řečený Ignác zasedl ke stolu, začal zase mluvit o tom zvířátku, že ho tak dlouho není možné chytit. Tu řečený luterán dle svého zvyku opět pronesl výše zmíněná posměšná slova. Na to Rosenburk Svobodovi přikázal, ať zvířátko přinese, což tento šel rychle udělat, aby luteránovi ukázali, že jim může přímůlva pomoci, jak Svoboda sám, ač nehoden, vícekrát zakusil, a i potom denně zakoušel. Tehdy si Svoboda navlékl rukavici ze strachu, že by ho zvířátko pokousalo, otevřel svou truhlu a lekl se, protože jakmile ji otevřel, zvířátko v ní začalo divoce pobíhat z kouta do kouta. Větší obavu však Svoboda měl z toho, že pokud zvířátko nedostane ven, mohl by se jim luterán ještě více vysmát. Truhlu tedy otvíral a zavíral, až se zvířátko uklidnilo a sedlo si do kouta. Svoboda je vzal, aniž by se v nejmenším vzpouzelo, a zcela klidně je přinesl ke stolu, dal je Ignácovi Rosenburkovi, od něj si je vzal pán Laboun, jeho milá paní, Kašpar Lacher, Jan Batschut, všichni měli zvířátko chvíli v rukou a u všech se klidně choulilo, až pak i luterán řekl: „Tak i mně dovolte, ať se na to zvířátko podívám.“ Jakmile mu ho dali do ruky, zvířátko ho hned kouslo do prvních dvou prstů na pravé ruce, až vytryskla krev. Všichni se vyděsili, vstali od stolu a nikdo se neodvažoval zvířátko vzít luteránovi z ruky, ačkoliv je o to prosil. Když u něj zvířátko nějakou chvíli zůstalo, samo spadlo na zem. Na to pan Jiří Laboun rozkázal, aby zvířátko našli, že se obává, aby některému z jeho dětí v noci neuškodilo, když tam budou spát. Prohledali v tom pokoji všechno a nenašli žádné místečko nebo díru, kam by zvířátko mohlo zalézt. Nešlo si to vysvětlit jinak, než že zmizelo.

Toto na základě vzpomínek 1715 písemně sdělil a ke cti Boha i svatého JN vlastní rukou podepsal a zpečetil výše zmíněný Jan František Svoboda, v té době již měšťan a knihtiskař v Brně, a byl hotov to v případě potřeby odpřisáhnout.

L n. svěd. Jana Františka Svobody, měšťana a knihtiskaře v král. městě Brně v Markrabství morav., dáno t. 17. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 114-117)

161. snad Broumov (Č, Kh), 1700

Pavel Ulbrich, Čech rodilý z Frýdlantu na lužickém pomezí, později měšťan broumovský a posléze špitálník křížovnického špitálu blahoslavené Anežky na Novém Městě pražském sdělil 6. VIII. 1715 administrátorovi řečeného špitálu, křížovníkovi s červenou hvězdou Janu Františku Beckovskému, že před 15 lety jistá bezuzdná žena našla jeho syna, že byl jejím spolupachatelem v těžkém zločinu. Chtěla tak jeho syna i jej samotného, aniž

by cokoliv tušili, těžce poškodit na jejich pověsti, nebo z něj, otce, podvodně vymámit peníze. Ulbrich se v této úzkosti utekl k SJN, načež se necudná ženština vytratila z města, kde žili (nejspíš z Broumova), a už se tam neukázala.

R l. dopis Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., administrátora řádového špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž., 7. VIII. 1715 (Archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) ← l. zpr. křížovnického velmistra Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 211^{r-v}) (příjmení svědka „Olbrich“)

162. dvacet mil od Vídně na cestě do Říma (R), 1700

Johann Michael Hoffmann (1656-1736), císařský rytec pečeti a mincí narozený ve Vídni, kde také celý život působil, dostal darem od nejmenované hraběnky v září 1700 částečku ze země hrobu. Tehdy se chystal na cestu do Říma, a kromě jiných věcí si připravil dva diamanty o váze šesti nebo osmi semen (starobylá míra odvozená ze semen svatojánského chleba), aby je s sebou odvezl. Myslel si, že je má u sebe, po dvaceti mílích cesty si však všiml, že nikde mezi jeho věcmi nejsou. Myslel si, že jsou bezpochyby ztracené. Proto se zbožným srdcem vyzval SJN a pokorně ho prosil o přímluvu. Napsal pak své manželce dopis, aby se podívala po jeho věcech, které nechal doma. Žena přitom našla zabalené diamanty. Podivuhodné bylo, že ležely u zmíněné posvátné hlíny. Hoffmann za dobrodiní nálezu vzdával veliké díky Bohu a jeho služebníku SJN a o události písemně uvědomil hraběnku, která mu částečku zeminy věnovala.

R n. dopis Jana Michaela Hoffmanna, císař. rytec pečeti a mincí, 22. IV. 1701, určený nejmenované hraběnce (NA, ČDK, kn. 117, fol. 263), zařazený jako 17. složka do 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností s charakteristikou *Perditi adamantes restituuntur* (NA, ČDK, kn. 119, pag. 626) ← L BERGHAUER 1761, 194 (§ X, mylná dat. dopisu 21. IV.)

163. Obřívství (Č, Pr), 1700 či 1701

Jan Ludvík Neumann (Nayman), hejtman na panství hraběte Leopolda Trauttmansdorffa v Obřívství, zažil se svou manželkou událost, kterou v 1. beatifikačním procesu 6. III. 1717 popsal jako svědek Jiřík Aichler (Eychler), 51letý kostelník v Obřívství, sedlák a poddaný zmíněného pana hraběte: „To jsem slyšel [...], že se měly peníze z panské kasy panu hejtmantu tratiti a pan hejtman důmnění měl na svou manželku, jako by ona takové peníze pomalu ubírala, skrze což veliké nedorozumění mezi nimi povstalo. Ona pak hejtmanka nevěda, jak sobě z toho nářku pomoci, důvěrnost svou k sv. Janu Nepomuckému vzala a zaslíbila, že chce obraz rytý sv. Jana Nepomuckého dáti postaviti. Načež se to proneslo na vrátného v zámku obřívstevským (jméno si nepamatují), že by on takovým zlodějem byl. Paní pak hejtmanka od toho důmnění byla osvobozena a při své cti zachována a taky ten zaslíbený rytý obraz sv. Jana Nepomuckého do kostela dala postaviti, který až podnes stojí.“

Aichler příběh slyšel vyprávět od dalšího obřívstevského obyvatele, truhláře Johanna Störtzera (Stortzera), původem Rakušana z Vídně, který o této věci vypověděl v tomtéž procesu a téhož dne, ještě dříve než Aichler. Störtzer sdělil, že se o případu dozvěděl z vlastních úst samotného pana hejtmána Neumanna. Ten svou manželku podezřival, že mu za nočního času bere klíček od hraběcí kasy a odnáší odtamtud peníze. Podezření vzbudilo mezi manžely veliké nedorozumění, až se hejtmanka obrátila k přímluvě, aby ji vysvobodil z tohoto nebezpečí cti a ztráty lásky jejího manžela. Slíbila přitom, že dá ke cti postavit sochu. Nakonec se přišlo na to, že je zlodějem zámecký vrátný. Paní hejtmanka z vděčnosti za záchranu své pověsti, splnila svůj slib a do farního kostele v Obřívství umístila dřevěnou sochu dva lokty vysokou (→ A.1, Obřívství 1c/).

Pozvání obou jmenovaných svědků k pražskému výslechu zprostředkoval obřívstevský farář Václav Antonín Suchánek (jak dokládá jeho dopis zasláný prokurátorovi kauzy Bernardu Jindřichu Germetenovi 27. II. 1717), který o popisovaném případě podal zprávu jako první již při dotazníkové akci 1715. Tehdy uvedl jméno urozené paní hejtmanky, jejíž čest SJN zachránil. Jmenovala se Marie Alžběta. Dále napsal, že nedlouho poté, co se utekla pod světcovu ochranu, zloděj sám od sebe, aniž by ho k tomu někdo vyzval či přiměl, přišel do panské kanceláře a přiznal se ke krádeži. Naposled upozornil na svědky Störtzera a Eychlera, kteří o věci vědí.

R l. zpr. obřívstevského faráře Václava Antonína Suchánka, 21. VIII. 1715, prez. 22. VIII. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 182-182^{r-v}) (dat. události 1700) – l. dopis téhož faráře Bernardu Jindřichu Germetenovi, prokurátorovi kauzy, do Prahy, Obřívství 27. II. 1717 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 5) – n. výpověď Johanna Störtzera v 1. beatifikačním procesu, 6. III. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 116^v-117^r, čl. 106, otázka 263) (dat. události „téměř před 16 lety“, tj. asi 1701) – č. výpověď Jiříka Aichlera (Eychlera) v t. procesu, 6. III. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 117^r-118^r, čl. 106, otázka 263)

164. Sobotka nebo Praha (Č, Pr), cca 1700

Kateřina Martina Krausová, která si na přímluvu po letech neplodnosti vyprosila potomky (→ výše 148), zakusila obavy o svého dvouletého synáčka, který trpěl na těle a zdálo se, že se nedá vyléčit. Matka v úzkosti u obrazu slíbila, že bude-li jejímu dítěti pomozeno, že chce ke cti Panny Marie a BJN ve třech letech jít na Svatou Horu. Jak se vše seběhlo a k jakému konci dospělo, popsala jmenovaná v 1. beatifikačním procesu:

„Byla nemoc velmi těžká, nebo v lůno téhož pacholátka po levé straně vystoupila boule nebyčejná, která po lehkou rostla a byla delší nežli slepičí vejce, též ta boule byla velmi tvrdá a trvala přes 1 celý rok. My jsme z rady lékařův rozličné prostředky užívali, jako lázně, mazání všelijaké, abychme to obměkčili, však dokonce nic platno nebylo, takže lidé zběhlí o tom smejšleli, že možná jemu není pomoci.“ Ještě jednou zpakovala, že po užívání

všech prostředků nebylo vidět žádné zlepšení a nakonec potvrdila, že k uzdravení jejího syna přispěl SJN: „Připisuji [to] jemu samému z vděčnosti, neb po učiněném slibu, že na Svatou Horu po třikráte s synáčkem svým putovati chci, ihned, jak myslím, 4. den nato, když jsem se na dítě požívala, zdravýho jsem ho našla, a od té chvíle dokonce žádné vady až podnes na něm znamenati není.“

R č. výpověď Kateřiny Martyňky Krausové (omylem se podepsala Karasová) v 1. beatifikačním procesu, 13. III. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 90^{r-v}, 91^v, čl. 197, otázky 477-479)

165.-167. Hradec Králové (Č, Kh), 1700 a 1712 – tři zvlášť zmíněné události

Králohradecký měšťan František Antonín Bayer 1715 sepsal následující svědectví:

„Já níže podepsaný pravdivě vysvědčuji, kterak byvše já před 15ti lety u velikém nebezpečství cti mé, statečku a dobrého jména se dotýkajícího postaven, vezma já sobě tehdaž za obzvláštního patrona sv. Jana Nepomuckého na pomoc, skrze jehož převzáctnou přimluvu Pan Bůh mě zázračně z toho vysvoboditi ráčil [165.], a od toho času tím více za patrona jsem sobě jej vyvolil, a kdykoliv jsem v jakémkoliv nebezpečství byl, tehdy vždy od Pana Boha skrze něj jsem vyslyšan, obzvláště pak před 3ma lety z dvojího velkého nebezpečství jsem vyvázl, tak že nepřátelé moji sami zahanbení byli [166.-167.]. Že tomu tak a nejinač jest, to přijímám k své víře a dobrému svědomí.“

R č. svěd. Frantze Antonína Bayera, měšťanina králohradeckého, dané v král. věnném městě Její Milosti králové Hradci nad Labem 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 118^r), příl. X k l. popisu nepomucenské úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118), konkrétně k popisu t. úcty na území královéhradecké katedrální f. (fol. 278^v)

168. Frýdlant (Č, Pr) a Sasko (N), po 1700 a dále

Jan Kryštof Basler, rodilý ve Frýdlantu (cca 1685), se rozhodl vyučit soukeníkem, byl ale během učňovských let přepaden padoucníci a po půl roce musel učení zanechat, protože byl zcela neschopen se cokoli dál učit. Nakolik si později pamatoval, nemoc se ho držela kolem dvou let a měsíčně ho napadala. Zpozoroval ji nejprve v pravé ruce, následně jí udeřila o zem a nemocný asi na čtvrt hodiny ztratil vědomí. Lidé, co ho viděli, mu říkali, že ležel na zemi a silně sebou zmítal, takže mu museli pomoci. Jeden lékař a lazebník mu poradil, ať si dá pustit žilou, což když učinil, na půl roku mu to pomohlo a mohl se vrátit do učení svého řemesla. Nic jiného neužíval, protože má od přirozenosti strach z lékařských věcí.

Rok se nemoc neukázala, ale pak přišla zpět a udeřila mnohem silněji a Baslerovi velmi oslabovala hlavu a celého jej potloukla. Tehdy si předsevzal pobožnost a slíbil Bohu, že se ke cti bude denně po dobu svého života modlit sedm otčenášů, sedm zdrávasů, vyznání víry a dvě další pobožné modlitby k SJN, které se za tím účelem naučil nazpaměť. Nato nemoc odešla, uzdravený učeň se vrátil ke svému řemeslu, ve čtvrt roce se vyučil a odešel na tovaryšskou cestu do Saska, kde pracoval jako soukenický tovaryš asi pět let.

Protože se ale mezi luterány stal nepořádným a silně se oddal pití, nedodržel svůj slib, zanechal modliteb a ony dvě naučené modlitbičky zapomněl. Nato ho znovu přepadla padoucnice, a nepochyboval, že se tak stalo jako trest z Božího dopuštění. Nemoc ho sužovala téměř jeden rok, když se ale vzpamatoval, obnovil svůj bývalý slib a umínil si, že se úplně vzdá luteránské země Saska a vrátí se do své vlasti, a také se znovu naučil modlitby, aby mohl denně vykonávat slíbenou pobožnost, Bůh ho opět na přimluvu vyslyšel a z nemoci vysvobodil.

Basler o tom již jako frýdlantský měšťan a soukeník vypověděl nejprve stručně v rámci dotazníku frýdlantskému děkanovi a vikáři Gottfriedu Františku Grigerovi. Byl přitom ochoten pravdivost svých zážitků stvrdit přísahou. Poté co Griger o nich informoval pražskou arcibiskupskou konzistoř, byl Basler povolán do Prahy a v rámci 1. beatifikačního procesu 10. III. 1717 vše podrobně popsal a odpřísáhl s podotknutím, že je zdrav od padoucí nemoci už osmým rokem. Pěkným detailem je skutečnost, že pár dní před výslechem, v pátek 5. III., Basler vykonal svou pobožnost v pražském dómu sv. Víta. Podobně se zachoval i 1724, když byl pozván, aby o těch samých událostech vypověděl také v kanonizačním procesu. Tehdy se v neděli 26. III. v pražském metropolitním kostele vyzpovídal a přistoupil ke sv. přijímání u hrobu a dva dny nato podal ve zmíněném procesu svou přísežnou výpověď, v níž sdělil mj., že se zprvu ke cti každodenně modlival sedm otčenášů a zdrávasů a vyznání víry s jistou modlitbou, nyní však že se každý den modlí oficiem a litanie.

Příběh vstoupil do nepomucenské literatury.

R l. zpr. frýdlant. děkana a vikáře Gottfrieda Františka Grigera, 12. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 227^r) – n. výpověď Jana Kryštofa Baslera, frýdlant. měšťana a soukeníka, v 1. beatifikačním procesu, 10. III. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, 121^v-122^r, čl. 176, nově 42, otázky 400-403, nově 131-134) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 138 (první *Summarium*, č. 23, XVII) – R n. výpověď Jana („Hanse“) Kryštofa Baslera v kanonizačním procesu, 28. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 676^v-684^v, úvodní otázky 1-8, otázky 76-78, čl. 48) – L HAIN 1722a, 32 – TÝŽ 1722b, 32 (Braßler) – *Potěšení Čechův* 1723, 165 (Bazler) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 92 (22. zázrak, „V nemoci padoucí“, Basler)

169. Praha, Hradčany a hrob v katedrále (Č, Pr), 13.-21. XI. 1701 – podrobnosti k 140. Most (Č, Pr), mezi 1697-1701

Uzdravení Terezie Veroniky Marie Anny Krebsové z Mejnova, panny žijící v královském městě Mostě, je jedním ze čtyř církví uznaných zázraků. Než k takovému uznání došlo, byl případ nesmírně pečlivě dokumentován a prošetřen.

Necelý měsíc po zázračné události, dne 15. XII. 1701, sestavilo několik svědků v Mostě písemné popisy průběhu Tereziiny nemoci s jemným naznačením šťastného zvratu choroby v úplné uzdravení. Předně se jednalo o „species facti“, podrobné zachycení mostecké a částečně i pražské fáze Tereziina utrpení, jak je s účastí pozorovali blízcí členové její rodiny, matka Rozina Poxina, vdova po Tereziině otci Karlu Zikmundu Aloisi Krebsovi z Mejnova, bývalém královském rychtáři města Mostu (v tomto úřadě působil 1685-99) a rektorovi mosteckého bratrstva Božího Těla a Panny Marie nanebevzaté, dále bratr Ferdinand Vilém Krebs z Mejnova a sestra Marie Alžběta Rozina Benigna Krebsová z Mejnova. Následovala svědectví mužů, kteří se ve větší či menší míře zapojili do Tereziina léčení. Byli to mostecký měšťan, lazebník a ranhojič Fridrich Leopold Kittel, felčar Jan František Mannlicher, mostecký lazebník a ranhojič Jan Gottfried Schaffhirt a mostecký fyzik, doktor lékařství Ignác Stowasßer z Treuenfeldu.

Na žádost Tereziiny matky byly všechny uvedené písemnosti přineseny na mosteckou radnici a zde 16. XII. 1701 předneseny při plném zasedání městské rady v čele s královským rychtářem a purkmistrem. Městská rada o tom na základě žádosti paní Krebsové následujícího dne vydala písemné potvrzení, v němž „pro povinné zvelebení cti Boha a jeho svatých“ dotvrzovala, že žadatelčině dceři, panně Terezii Veronice Krebsové z Mejnova byla prostřednictvím vroucího vzývání „podivuhodně Matky, Bohorodičky, Panny Marie a svatého Jana Nepomuckého“ skrze jeho obzvláštní přímluvu uzdravena levá ruka a paže (169.). Na dotvrzení sděleného přiložila výše zmíněná svědectví.

Celý soubor šesti dosud popsanych písemností byl zaslán do kanceláře pražské arcibiskupské konzistoře a následně jej obdržel Jan Jindřich Barthel, který ho zařadil jako osmou složku do druhého svazku své sbírky písemných dokladů o dobrodiních a úctě.

O čtrnáct let později se na podnět dotazníku vyhlášeného v pražské arcidiecézi k případu vrátil bratr Josafat Jihlavský, kapucínský kněz žijící v mosteckém klášteře, řádný zpovědník omilostněné panny Krebsové (jako první uvedl její celé jméno Terezie Veronika Marie Anna, jinak se v dokumentech dotyčná většinou uvádí prvními dvěma jmény). Řeholník napsal v dané záležitosti 17. VIII. 1715 dopis tohoto znění (v překladu z latiny):

„Já dole podepsaný svědčím na kněžskou čest, poté co jsem se dozvěděl o přání nejctihodnějšího a nejvznešenějšího knížete arcibiskupa pražského, jakož i ctihodné konzistoře svatého metropolitního kostela pražského, že jistá mostecká panna Terezie Veronika Marie Anna Krebsová (její jméno přidávám, protože se tak veliké dobrodiní, prokázané jí skrze přímluvu blahoslaveného Jana Nepomuckého, proslavilo jak v Praze, tak v Mostě) dosvědčila přísahou v mé přítomnosti, že obdržela převeliké dobrodiní a milost na přímluvu blaženého Jana z Nepomuku, když jí bylo sděleno ranhojičem, že veškerý léčebný prostředek a lidská pomoc [vynaložené] k [uzdravení] její levé paže, již již zanícené sněti, byly zbytečné a bez výsledku, a ona byla zavalena úzkostmi a velkými bolestmi. Svěřila se blaženému Janu Nepomuckému a stanovila si, že se bude každý rok po devět dní postit od poledne do poledne následujícího dne. Když se pustila do vykonání slibu, druhé noci uslyšela hlas: „Terezie!“ Další noc ji opět volal jménem: „Terezie!“ Ve třetí noci, když opět ležela tížena obrovskými bolestmi a různě se poroučela Boží vůli a přímluvě blahoslaveného Jana, obnovila předsevzatou pobožnost, že se bude každý rok po devět dní postit a o svátku blahoslaveného Jana Nepomuckého občerství žebráka pokrmem a nápojem a že na památku umístí tři votivní tabulky, jednu k bl. Panně do Lorety na Hradčanech, druhou k hrobu téhož patrona, slavného mučedníka Jana Nepomuckého na Pražském hradě, třetí také bl. Panně, na hlavním oltáři v mosteckém kostele. Svou pobožnost chtěla vykonat i častěji. Tehdy třetí noci v půl dvanácté uslyšela jakýsi hlas: „Theresia bleibe beständig!“ [tj. „Terezie, vytrvej!“] Když se s napětím zadívala, kdo ji volá, viděla zářit veliké světlo a jakoby na chvíli blaženého, vzývaného ochránce této panny, blahoslaveného Jana Nepomuckého. Následujícího dne, jak ona svědčí, vykonala svatou zpověď a přijala svaté přijímání u hrobu slavného blahoslaveného mučedníka. Potom ve svátek Obětování nejblahoslavenější Panny, plná obrovských bolestí, šla do loretánského domu na Hradčanech. Když se [tam] vyzpovídala a osvěžila svatým přijímáním, jako by v jediné chvíli pocítila, že odešly všechny bolesti a paže se úplně navrátila do původního stavu a uzdravila. Takto o tom svědčila s požadovanou přísahou, poté co se svátostně vyzpovídala a přijala svatou eucharistii. Vlastnoruční spisy spolu s osvědčením královského města Mostu a ranhojičů se uchovávají v kanceláři ctihodné konzistoře pražské metropole (169.).

Jmenovaná panna také svědčí, že předtím, než přijala toto dobrodiní, byla vysvobozena z velmi velkých a nesnesitelných bolestí zubů, poté co se vyzpovídala a přijala svátost eucharistie ke cti blahoslaveného Jana Nepomuckého u jeho oltáře postaveného v mosteckém děkanském kostele. Jistě nezapomíná na milost a dobrodiní přijatá na přímluvu blahoslaveného a slavného mučedníka Jana Nepomuckého (140.).“

Kapucín v dopise upozornil, že Krebsová pravdivost vyprávěné události potvrdila přísahou. Tu složila do jeho rukou, neboť byl jejím zpovědníkem. Německé znění této přísahy P. Josefata předselal v úvodu svého dopisu. Zde je uvádíme v překladu:

„Já, Terezie Veronika, přísahám Bohu všemohoucímu, Marii, blahoslavené Matce Boží, že jsem byla v nejvyšším nebezpečí, co se týče mé levé paže. Když mi nemohly pomoci žádné použité prostředky a nevěděla jsem, jak si dále pomoci, pojala jsem největší důvěru, vedle přeblahoslavené panenské Matky ke sv. Janu Nepomuckému, jej jsem vroucně vzývala a byla jsem zcela šťastně ze své veliké nouze a nesnesitelné bolesti

vysvobozena a má paže byla vrácena, jak původně byla. A to vědomě vyznávám a sděluji. Tak mi pomoz Bůh i požehnaná Panna, Matka Boží, a všichni svatí atd. Amen.“

Uzdravení levé ruky a paže, jakož i odstranění bolestí zubů Terezie Veroniky Krebsové se stalo předmětem zájmu při přípravách 1. beatifikačního procesu. Na základě dosavadní dokumentace byly vytvořeny tři články (původně očíslované 23-25, nově 30-32) rozvedené do sedmnácti otázek (původně označených čísly 79-95, nově 101-117), na něž (ne vždy všechny) měli být dotázáni vybraní svědkové. Pozornost přitom směřovala především k samotné omilostněné panně. Prokurátor Germeten ji vyvolil za svědkyni, zjistilo se však, že je dlouhodobě nemocná a nemůže se dostavit k výslechu do Prahy. Arcibiskupská konzistoř se proto obrátila na osekého opata Benedikta Littweriga a chtěla ho delegovat v této věci jako soudce, aby Krebsovou vyslechl. Opat se však omluvil, že přes veškerou dobrou vůli nemůže posloužit, protože ho bolestně trápí dna a neví, jak se bude vyvíjet jeho rekonvalescence (viz Littwerigův dopis konzistoři z 6. I. 1716 jako odpověď na její dopis z 31. XII. 1715).

Pražští organizátoři procesu se obrátili také na výše zmíněného kapucína Josafata Jihlavského, zpovědníka Krebsové. Učinili tak přes pražského kapucínského kustoda a kvardiána hradčanského kláštera P. Kolomana Olomouckého. Jemu bratr Josafat 10. IX. (nejspíš 1716) písemně odpověděl, že hned po obdržení jeho dopisu zašel za pannou Krebsovou a s uvážením jí představil a přečetl ony články (čísla 23-25) a vážně se jí zeptal, zda je připravena v přítomnosti pana probošta a dalších komisařů, kteří by měli přijet do Mostu, uvedené články přísežně potvrdit. Byla naprosto ochotna stvrdit je přísahou, kdykoliv se to po ní bude chtít, jako už celou věc odpřísáhla jemu, svému zpovědníkovi, když se jí na její uzdravení dotazoval z nařízení arcibiskupské konzistoře. Kopii tehdejší zprávy ze 17. VIII. 1715 (viz výše) bratr Josafat ke svému dopisu přiložil a upozornil ještě na nutnou změnu ve formulaci článku číslo 23 (místo „nevyléčitelná rakovina“ v něm mělo být uvedeno „nevyléčitelná snět“).

Z kapucínova listu vyplývá, že se uvažovalo nad vyslechnutím Krebsové přímo v jejím bydlišti samotným delegovaným soudcem, proboštem svatovítské kapituly Danielem Josefem Mayerem z Mayernu, a příslušnými komisaři. Zápisy z jednání 1. beatifikačního procesu dávají nahlédnout do úvah, že bude třeba za nemocnou přesunout vyšetřovací tribunál do královského města Mostu. Tak se i stalo. K výslechu Terezie Veroniky, tělesnou nemocí upoutané na lůžko, avšak mentálně naprosto zdravé, došlo v jejím vlastním pokoji po deváté hodině ranní ve středu 23. IX. 1716 (při výslechu mezi 115. a 116. otázkou si delegovaný soudce na výzvu pana prokurátora prohlédl Tereziinu podivuhodně uzdravenou levou paži a ruku, zjistil, že je v bezvadném stavu a že je zcela podobná vždy zdravé pravé paži). Od čtvrté hodiny odpolední následovaly výslechy dalších třech v Mostě usedlých svědků, které probíhaly v kapli mosteckého domu, kde byl tehdy ubytován delegovaný soudce. Šlo o měšťany a přísežné lazebníky Fridricha Leopolda Kittela a Gottfrieda Schaffhürtha (jinak psán Schaffhirt) a nakonec o Tereziina bratra Ferdinanda Viléma Krebse z Mejnova, mosteckého měšťana a senátora.

16. I. následujícího roku proběhly ještě výslechy dvou zainteresovaných řeholic z voršilského kláštera u sv. Anny na pražských Hradčanech, a to přímo v klášteře. První vypovídala matka představená Anna Eleonora od Nejsvětější Trojice, druhá Tereziina rodná sestra Anna Jana od Zraněného Ježíšova Srdce.

Na základě všech dosud uvedených zdrojů, především pak osobního svědectví samotné Terezie Veroniky, lze příběh jejího zázračného uzdravení vylíčit do podrobnosti.

Terezie Veronika Marie Anna Krebsová z Mejnova se narodila v Mostě. Ač při výslechu 23. IX. 1716 uvedla, že jí je bez čtyř měsíců 37 let, správný údaj by měl být bez skoro tří a půl měsíce 38 let, neboť zápis v mostecké matrice datuje její křest do 3. I. 1679. Nikdy se neprovdala a vždy žila v otcovském domě v Mostě, kromě té doby, kterou strávila v Praze kvůli léčbě své ruky a paže, jak bude ještě vyprávěno. O SJN se dozvěděla před 1696 od svého otce, mosteckého královského rychtáře Karla Zikmunda Aloise Krebse z Mejnova, který se dožil 62 let (zemřel 28. III. 1699 a pohřben byl 2. IV. v tomtéž děkanském kostele), a také z veřejné pověsti. Když jí později trápily obrovské a nesnesitelné bolesti zubů a nedaly se odstranit žádným přirozeným léčebným prostředkem, který použila, obrátila se o pomoc ke jmenovanému světci, k jeho cti se v mosteckém děkanském kostele vyzpovídala a přijala u jeho tamního oltáře svatě přijímání, načež byla brzy z onoho utrpení vysvobozena. Pokládala to za dobrodiní (→ výše 140). Došlo k němu někdy mezi 1697, kdy byl zmíněný oltář postaven (→ A.1, Most 1a/), a následujícími událostmi.

V sobotu 28. V. 1701 se panně Terezií přihodilo, že si v přední komoře otcovského domu vymkla druhý clánek palce na své levé ruce. Její bratr Ferdinand Vilém (nejstarší syn v rodině), který u toho byl, sdělil, že se oběma roztaženými rukama opřela o zem, na níž cosi chtěla vidět, a přitom zatlačila na levou ruku natolik, že se jí stal onen úraz. Ona sama tvrdila, že prudce narazila palcem do skříňky (schránky). Postěžovala si na vymknutí palce jak zmíněnému bratrovi, tak matce Rozině Poxlině Krebsové z Mejnova, která se nehody ulekla. Bratr se také podivil, ale přesto prohlásil, že palec půjde lehce narovnat. Pokusil se o to, avšak bezvýsledně. Poslal proto pro místního městského přísežného lazebníka neboli ranhojiče Fridricha Leopolda Kittela, který ho předtím oholil a už od něj odešel, zda by se mohl urychleně vrátit. Ten bez prodlení přišel zpět (bylo to kolem čtvrté nebo páté hodiny odpoledne), vyslechl, co se stalo, a silou palec poraněné Terezií narovnal, nikoliv bez bolestí. Když se domníval, že je palec v původní pozici, přiložil na něj náplast Felixe Würtha, určenou pro zlomeniny (přinesl ji s sebou z domova). Dívka pak strávila noc v bolestech, pro něž nemohla oka zamhouřit.

Následujícího dne (29. V.) se ukázalo, že je palec opět vyklouben, jak byl předtím. Ruka přitom velice naběhla a zanítila se. Postižená pro prudkou bolest nevěděla, kam se obrátit, a tak ráno kolem šesté nebo sedmé hodiny znovu zavolali lazebníka Kittela. Ten se vynasnažil svým uměním palec zase narovnat, za velikého Tereziina bédování. Máčel přitom její levou ruku v teplé vodě (či víně) a pak na ni přiložil náplast „oxieroleum“ spolu s jistým obranným prostředkem. Zopakoval to třetího dne (30. V.). Ruka se ale zapařila, palec rozmácel nebo změkkl a od ruky začal stoupat zánět a horkost směrem k paži, což ve dne v noci zraněné dívce působilo nesmírné bolesti. Nepomohl ani chladný olej, kterým Kittel na přátelskou radu mosteckého felčara Jana Františka Mannlichera Tereziin palec během čtvrtého dne (31. V.) mazal. Mannlicher si Tereziino zranění prohlédl a onen olej doporučil na základě své dobré zkušenosti, neboť tři roky předtím jej v jistém případě použil a vedlo to k dobrému výsledku. Tak tomu ale nebylo u Krebsové. Horkost v ruce citelně stoupala až na úroveň ramena.

Lazebník Kittel už nevěděl, co dělat, když vynaložil všemožnou píli, aniž by nemocné panně mohl pomoci ke zlepšení jejího stavu. Spojil se proto se svým bratrem vykonávajícím tutéž profesi a žijícím v královském městě Lounech. Ukázal mu Tereziino zranění a vysvětlil jeho dosavadní vývoj. Bratr nabyl dojmu, že jde o zánět nervů, který má být utlumen tím či oním prostředkem. Nato Kittel v pátý den (1. VI.) Tereziin palec a ruku až po kloub rudou masťou a obalil je černým obvazem. Sotva však sešel ze schodů jejich domu, masť pro horkost ruky téměř vyschla. Terezie by bývala ruku kvůli nesnesitelnému žáru a nadměře bolesti položila do ledové vody, kdyby ji v tom nezabránila matka. Protože bolest ani horkost nepolevovaly, ba se spíš stupňovaly, musel být lazebník zavolan zpět. Když svým nástrojem sňal masť, zjistil, že je celá ruka zanícená nádory (puchýři), povzdychl nad tím a řekl: „Ó Ježíši, dál už nemohu pomoci.“ Na ruce už vyrážela růže (nikoliv sněť, jak se dříve tvrdilo), kterou nedokázal odstranit.

Pro neustálé lamentování Tereziiny matky a na přání samotné Terezie Kittel požádal o pomoc dalšího mosteckého přísežného lazebníka a ranhojiče Jana Gottfrieda Schaffhirta. Společně se k nemocné dostavili 2. VI. Když si Schaffhirt prohlédl, kam až se rozvinulo Tereziino zranění, jak je paže růží téměř zbavena přirozené síly a nemá cit, ani když ji svíral kleštěmi, rozhorlil se poněkud na Knittela a ptal se ho, jaké prostředky užíval, když je na tom ruka tak špatně. Kolega mu vše po pravdě vyličil. Schaffhirt usoudil, že první užívaná náplast musela být příliš palčivá. Pochopil také, že pokud nezvolí vhodnou léčbu, ruku budou muset odřezat, aby postupující růže nemocnou neohrozila na životě. Řekl přitom: „Honem, honem, vniká nepřítel.“ Nato oba lazebníci odešli domů a zanedlouho se vrátili s náplastí, kterou Tereziin přiložili na horní část paže mezi loket a rameno, a také zepředu celou paži a ruku ovinuli náplastí a velice horkými obvazy, které Schaffhirt, převzavši nemocnou plně do své péče, měnil každou čtvrt hodinu po celých pět dnů a nocí. Chorá přitom z takového obvazu nepocítila žádnou bolest, dokonce ani když lazebník odřezával puchýře, po nichž se hned tvořily další. Žádnou bolest necítila ve spodní části paže, nanejvýš bolest uvnitř ní. Lazebník se domníval, že se síly mohou do paže a ruky navrátit jen Boží mocí.

Po řečených pěti dnech byla růže zdolána, ale všechny prsty zůstaly zkřivené a nedalo se jimi pohnout, pročež dal Schaffhirt vyrobít dřevěnou dlahu, na níž se každý den snažil zkřivené Tereziiny prsty narovnávat. Nadto ruka začala schnout. Aby ji lazebník probouzel k životu, švihal celou paži žahavými kopřivami. Potom použil pronikavý líh a různé oleje, aniž by co z toho nemocná pocítila. Léčba ze strany obou lazebníků, především však Schaffhirta, pokračovala další týdny. Výsledkem bylo, že sice růže na ruce byla zažehnána a veliké bolesti polevily, nebylo však možno nemocným údem a ani prsty pohybovat, život se z této části těla vytratil a bylo nutné ji ponechat připoutanou ke dřevěné dlaze. Šlacha této levé ruky se nakupily dohromady u lokte a nahore v nadpaži se vytvořil hrb. Úd se zmenšil a vypadal, jako by patřil dítěti, a byl chladný jak led. Během léčby Tereziina matka i lazebník Schaffhirt, který se obával že by mohl stav nemocné být připisován jeho zanedbání, poprosili mosteckého městského fyzika a doktora medicíny Ignáce Stowasbera z Treuenfeldu, aby se na nemocnou podíval, což on v Schaffhirtově doprovodu učinil, konstatoval nebezpečí, ale ani on nic zásadního nezmoohl.

Přes veškerou naději pacientky a jejích blízkých, že bude možno nemocnou levou ruku a paži přivést k oživení, kýžený výsledek nepřicházel, až na nepatrné navrácení citlivosti do prstů (až na dva z nich). Mezitím se chystal Tereziin bratr Jan František Zikmund na cestu do Prahy, kde byl přijat do barnabitského kláštera na Hradčanech (podle původního svědectví rodiny Krebsových z 1701 se tak stalo 12. IX. toho roku). Nemocná se svolením lazebníka Schaffhirta tohoto bratra spolu s matkou a nejspíš i s nejstarším bratrem Ferdinandem Vilémem do Prahy doprovodila. Schaffhirt s cestou souhlasil jen nerad a nemocnou vybavil lihem, kterým si měla během cesty každodenně potírat klouby, a dal jí i olej na šlacha a napojení v lokti. Jmenovaní přicestovali do Prahy na svátek Narození Panny Marie, 8. IX. 1701 (tak to tvrdila sama Terezie při výslechu 1716, kdy se však o bratrovi vstupujícím k barnabitům nezmínila). V Praze navštívili další členku rodiny, Tereziinu sestru (byla nejstarší dcerou), která pobývala v hradčanském klášteře voršilek u sv. Anny prozatím jako světská osoba, usilovala však o vstup mezi řeholnice. Tehdy se Krebsovi setkali i se zdejší představenou (převorkou) Annou Eleonorou od Nejsv. Trojice, rozenou Annou Terezií říšskou hraběnkou Berkovou z Dubé a Lipé. Ctihodná matka se zeptala na stav Tereziiny paže a když zjistila, co se jí přihodilo, a na vlastní oči spatřila nemocnou ruku a paži, politovala dívku a ve snaze pomoci navrhla paní Krebsové, ať nemocnou svěří v Praze do péče panu

Václavovi, jak mu obecně říkají, že ten je k léčení takových případů volán daleko široko a ve svém oboru velmi uznáván. Byl to bývalý kat Václav Leischner, jemuž bylo z císařské milosti nejenom povoleno ustát od dosavadního povolání, nýbrž byl také uznán za právoplatného ranhojiče. Paní Krebsová s dcerou Leischnera navštívila, ten si nemocnou paži prohlédl a matce řekl, že pokud dívku ponechá v Praze, během šesti týdnů jí pomůže. S tím Krebsová souhlasila a nechala Terezii bydlet u hradčanských voršilek v laické části kláštera, jak laskavě navrhla sama matka představená.

Následujícího dne (nejspíš 9. IX.) Terezie přišla do Leischnerova domu na Staré Město, aby podstoupila první kroky léčby. Felčar vložil její nemocnou paži a ruku do dřevěných desek, opatřil je náplastmi a celé obvázal. Za tuto první operaci dostal peníze, které mu vyplatila Tereziina matka. Tato léčebná kúra se každodenně opakovala po celých šest týdnů (údaj byl jistě jen přibližný) a když skončila, paže na tom byla hůř než předtím. Svaly se na ní stáhly do dvou uzlů, čímž se celá paže zkrivila, také vyschla a spolu s rukou scvrkla.

Ranlák proto vařil luskovité plodiny a byliny a uvařené, ještě vroucí je naléval do měděného kotle, do kterého Tereziinu paži nořil až po rameno, nadále ji poléval vroucími luskovinami a bylinami a takto dvě hodiny máčel, což činil celých čtrnáct dní. Když z takové vařící lázně paži a ruku vytahoval, byla chladná jako led, aniž by co pacientka pociťovala. Po této proceduře felčar Terezii přikázal, ať k němu přijde následujícího dne (nejpravděpodobněji 8. XI.) před svítáním, že jí z ruky vezme krev, aby jí užil k zamezení dalšího sesychání.

Mezitím do Prahy opět přijela Tereziina matka a bratr Ferdinand Vilém, aby se zúčastnili obláčky a řeholních slibů výše zmíněné nejstarší dcery, respektive sestry, kterou se hradčanské voršilky rozhodly mezi sebe přijmout. Obláčka proběhla 7. XI. a nová voršilka přijala řeholní jméno Anna Jana (či Johana) od Zraněného Srdce Ježíšova. Radost nad touto událostí matce a bratrovi zkalila následná návštěva u ranhojiče Leischnera, kam onoho výše určeného dne před svítáním (nejspíš 8. XI.) doprovodili Terezii. Felčar rozvinul obvazy, ruku položil na stůl a ostrým nástrojem ji na dvou místech nařízl pod ramenem a na jednom místě nad ním. Pacientka přitom vůbec nic necítila. Ani kapka krve se při naříznutí neuronila, ačkoliv ranhojič rány stlačil, jen krůpěj červené vlhkosti vyšla, jako by se nemocná o jehlu píchla. Matka i bratr chtěli nemocnou odvést domů do Mostu, vždyť ani pražská léčba nepomohla, ale ranhojič paní matce navrhoval, ať dceru ještě v Praze ponechá asi tak dva dny, že pro ni připraví silnou kúru, která by i železo rozpoltila. Matka se rozhodla Terezii ještě na dva týdny ponechat v Praze a se synem Ferdinandem Vilémem se vrátila domů. Když k naznačené léčbě další den Terezie přišla (tou dobou ji na Staré Město už někdo musel doprovázet), ranhojič jí držel paži nad řřavým uhlím v ohřívadle a mazal ji svou medicínou, v čemž pokračoval zhruba pět dnů (tj. do 13. XI.). Nemocné kvůli prudkosti léčiva nezvykle třeštila hlava.

V pátý den (13. XI.) Leischner řekl Krebsové: „Milá panno, nemohu déle mlčet a musím jí říci, ať se poroučí Bohu. Nezbyvá žádná lidská pomoc. Pokud jí Bůh nepomůže, bude nutno odříznout paži od ramene. A déle to neprotahuje, neboť v paži zbývá trochu vláhly, a jestliže to zanedbá, nemoc se vplíží výše, a ona sama na tom bude bídňější.“ Naposledy jí paži obvázal a opět ji napomenul, ať věc neodkládá. Nato se Terezie vrátila do kláštera na Hradčanech a o všem podala zprávu ctihodně představené, která to považovala za šprým, dokud do kláštera nepřišel felčar a jasně jí nevysvětlil, jak veliké nebezpečí panně Terezii hrozí, že bude nutné jí odejmout, tedy odřezat paži. Matka představená byla velmi zaskočená, ranhojiči odpověděla, že v jejím klášteře nemůže takovou operaci povolit, zavolala Terezii a řekla jí se soucitem: „Dcero, nyní konečně vidím, že to není žert, ale vše je vážné a nezbyvá nic jiného, než aby byla paže odřezána.“

Nato dívka odešla do pokoje a úzkostí nevěděla, co dělat. Když se chystala k odpočinku a uvažovala nad svým bídňým stavem, obrátila se k Bohu a k ochraně a řekla: „Ó můj svatý Jene Nepomucký, ty jsi mi vždy věrně stál nablízku, proto doufám také tentokrát, že mi u Boha vyprosíš tu milost, abych poznala, co bych měla dělat, zda je totiž pro Boží slávu a ke spáse mé duše, abych svolila k odříznutí paže, nebo zda bych měla při zachování paže dosáhnout zdraví jinou cestou.“ Tu se jí v bdělém stavu zdálo, jako by před sebou viděla papír, na němž bylo napsáno, ať se ke cti SJN po devět následujících dnů postí, aniž by cokoli jedla v čase od jednoho do dalšího oběda a ani nepoobědvala dosyta. A aby se v průběhu těchto devíti dnů třikrát vyzpovídala a šla ke sv. přijímání a také aby říkala tři modlitby ke cti s dalšími modlitbami k nejblahoslavenější Panně Marii.

Jakkoliv se jí tato úloha zdála v její slabosti velice obtížná, uvěřila, že je nabízená od Boha, a okamžitě se s plným uvážením zavázala slibem, že návrh vykoná a hned druhý den (14. XI.) začne se zpovědí, přijímáním, postem o chlebu a vodě a modlitbami. Od té doby neužívala už žádný lék. Se svým slibem se svěřila představené kláštera Anně Eleonoře od Nejsvětější Trojice.

Ze začátku pobožnosti nemocná nepocítila žádnou úlevu, nýbrž cítila hrozné bolesti uvnitř nemocné paže, jako by jí měla upadnout. Až do čtvrtého dne jí bylo před spaním velmi zle, že jí druzí museli dodávat sil. V druhou noc (15. XI.) v půl dvanácté, naprosto bdělá, uslyšela hlas, který jí oslovoval jménem: „Terezie!“ Podobně třetí noci (16. XI.) přesně v tu samou hodinu bdíc uslyšela hlas: „Terezie!“ Obojí oslovení bylo proneseno hlasem jí nepovědomým. Ve čtvrtou noc (17. XI.) kolem téhož času za plného vědomí a při modlitbě uslyšela opět stejný hlas, který jí tentokrát řekl: „Terezie, vytrvej!“ (doslova „Theresia bleib(e) beständig!“). Z toho nemocná pocítila zvláštní vnitřní útěchu a úlevu, která přicházela v období, kdy se jí v klášteře matka představená i další řeholnice všemožně snažily odvrátit od postu, poukazovaly přitom na její slabost a hrozily, že tak skrovným přijímáním potravy samu sebe zahubí, že bude-li pokračovat, ocitne se v nebezpečí mrtvice nebo

smrti. Útěšný hlas zaslechla v té samé místnosti, jako předtím, v ložnici (dormitáři), kde měla lůžko ona a klášterní chovanky ve věku 10, 12, 15 a 16 let. V popisovanou čtvrtou noc uslyšela hlas ve chvíli, kdy v místnosti spalo osm nebo devět těchto chovank. Hlas nemohl pocházet od žádné z nich, protože jistě spaly, jak to dosvědčovalo jejich chrápání. Navíc se už v předcházejících dnech Terezie všech obyvatelk dormitáře vypsala, která z nich ji volala jejím vlastním jménem, nikdo však o neznámém hlase nic nevěděl. Ve čtvrtou noc nic neslyšely ani neviděly.

Po slovech „Terezie, zůstaň vytrvalá!“ se v ložnici před nemocnou všechno rozzářilo jako za jasného dne a ona na okamžik jasně spatřila jakoby dokonalou sluneční zář obklopenou postavou SJN s krucifixem v jedné ruce a palmou v druhé, v kanovníckém rouchu, jak se maluje, s biretem na hlavě, černým spodním šatem, bílou rochetou a almucí, v životní velikosti. Z tohoto zjevení Terezie nejen pocítila nepopsatelnou vnitřní útěchu, ale také ucítila neobyčejnou vůni.

To ji posílilo a hned ráno o tom všem vyprávěla představené kláštera a řekla jí, že je přesvědčena, že to byl hlas SJN, protože se jí poté světec v zářivém světle ukázal. Superiorka se jí zeptala, zda to spíš nebyl sen a obraznost fantazie než skutečné vidění. Dívka odpověděla, že nespala a ani neležela, ale seděla na lůžku a držela nemocnou ruku, a tak nejenom uslyšela jasný hlas, nýbrž také viditelně spatřila SJN otevřenýma očima, bdíc v bolestech. Stalo se to v den, kdy se řeholnice obávaly, že ji raní mrtvice.

Terezie pak pokračovala ve svých modlitbách a umínila si konat nadále slíbený půst, ať by v klášteře namítaly cokoli. Svůj slib obnovila a rozšířila ho v tom smyslu, že podobnou pobožnost bude vykonávat ke cti každý rok, a to v tom samém období, navíc každého roku o svátku pohostí jídlem jednoho chudého a den před tím se sama žádného jídla nedotkne.

To už na její paži nebyla ani stopa růže, celý úd byl až po rameno odumřelý a natolik vysušený, že v něm nebylo masa ani co by se vešlo do lískového ořechu. Po vylíčeném zjevení, pátého dne (18. XI.), chorá vykonala svou pobožnost u hrobu a potom pozorovala trochu úlevy. Sedmého dne (20. XI.) k večeru se jí rozvinuly takové bolesti, jako by všechny předcházející propukly najednou.

Osmého dne postu, ve svátek Obětování Panny Marie (21. XI. 1701) Terezie vykonala třetí slíbenou zpověď a přijímání, tentokrát v Loretánském domu čili kapli na Hradčanech, o který se starali kapucíni. Svou pobožnost přitom zaměřila obzvlášť na SJN a na uctění Panny Marie. Jakmile přijala svatou eucharistii a dosud ji měla na jazyku, zdálo se jí, jako by jí cosi planoucího (vřící krev) seběhlo od ramene do celé nemocné paže a ruky, ihned se rozvázal obvaz, spadly dřevěné dlahy, prsty se narovnaly, všechno se stalo ohebným a maso, které bylo předtím vysušené, jako by najednou nabylo a obživlo. Paže získala opět své plné schopnosti, jako by nikdy neprodělala žádné zranění.

Terezie připisovala tuto milost přímlově SJN u Boha, protože právě do tohoto světce vkládala svou důvěru a měla u něj své útočiště. Hned po uzdravení zůstala v Loretě, pomodlila se několik modlitbiček na poděkování ke cti a běžela radostně za svým zpovědníkem, P. Josefem, kapucínem, který tam tehdy zrovna byl. Oslovil ji, ona mu ukázala podivuhodně uzdravenou paži, chválila Boha a řekla: „Ach Jesus, Maria! Mein heiliger Joannes! Mein armb ist gesund.“ („Ach Ježíši, Maria! Můj svatý Jene! Moje paže je zdravá.“) Šla pak s nepopsatelnou radostí a náručí rozevřenou do voršilského kláštera, objala ctihodnou matku, všem ukazovala uzdravenou ruku a své rodné sestře říkala: „Meine liebe Schwester, ich bin gesundt und mein armb ist gesundt.“ („Moje milá sestro, jsem zdráva i moje paže je zdravá.“) Její uzdravená paže ještě téhož dne v klášteře nabyla takové síly, že jí mohla zdvihnout a nosit nádobu plnou vody snadněji než pravou rukou. Později ranhojič Leischner řekl Tereziinu bratrovi Ferdinandu Vilémovi, že během několika týdnů užil všechny své nejlepší léky a přirozené procedury, avšak bez úspěchu, a že Tereziino uzdravení se muselo stát nadpřirozeným a zázračným způsobem.

Na poděkování za své uzdravení šla Terezie ke hrobu, vyzpovídala se u něj a přijala svaté přijímání, a později k němu a na další dvě místa (k Panně Marii do hradčanské loretánské kaple a k Matce Boží na hlavním oltáři v mosteckém děkanském kostele Nanebevzetí Panny Marie) dala zavěsit děkovné votivní desky.

Nebude bez zajímavosti připojit několik podrobností o svědcích, kteří se vedle zázračně uzdravené panny Krebsové zúčastnili 1. beatifikačního procesu. Jejím rodnému bratrovi Ferdinandu Vilémovi bylo tehdy 46 let a stejně jako Terezie byl rodilý z Mostu, kde 11 let působil jako přísežný syndik a pak byl přijat do městské rady, kde působil již 6 let. Slychal jmenovat JN blahoslaveným a svatým od počátku svých studií od osob různého stavu a obecně všude. Tereziina starší sestra, hradčanská voršilka Anna Jana od Zraněného Srdece Ježíšova, měla při výslechu rovněž 46 let. Řeholní sliby složila před 16 lety. O SJN slyšela od mládí v otcovském domě od svých rodičů. Její představená, ctihodná matka Anna Eleonora od Nejsv. Trojice, pocházela ze šlechtického rodu Berků z Dubé a Lipé a narodila se v otcovském domě na Malé Straně. V době výslechu měla 70 let a byla již kolem 26 let představenou voršilského kláštera u sv. Anny na Hradčanech. 11 let předtím prožila v Korutanech ve voršilském klášteře v Klagenfurtu (Celovci), když se pak vrátila do Čech, začala ctít SJN. Fridrich Leopold Kittel byl 46letý, pocházel z Moravy, z Rýmařova, přestěhoval se do Mostu, stal se tamním měšťanem a 23 let tam vykonával povolání přísežného lazebníka a ranhojiče. V Mostu se také dozvěděl o SJN z obecné pověsti, z tisícového sdělení duchovních i světských osob. A nakonec Jan Gottfried Schaffhirt(h), 55letý Mišňan z Drážďan, byl také mosteckým měšťanem a přísežným lazebníkem. V této profesi se vyučil v mládí ve svých rodných Drážďanech. Byl vychován v luteránství, ale asi před 26 lety přijal u otců jezuitů v Chomutově

v Čechách katolickou víru a složil tam před oltářem Panny Marie veřejné vyznání víry. V Jirkově se oženil a 8 let tam pobýval, až se usadil v Mostu (asi 1698). Tam z obecné pověsti slyšel mnoho o SJN a o veliké úctě, což ho přivedlo k tomu, že si tohoto světce vyvolil za svého patrona a dal vztyčit na nároží svého domu jeho kamennou sochu. Když 1701 pannu Krebsovou léčil a sledoval vývoj jejího onemocnění, začal o záchranně levé paže a ruky pochybovat a připisoval by ji především Boží moci. Když se později s dívkou opět shledal, vyprávěla mu, jak se její stav v Praze zhoršoval, jak mnoho užitých léčebných prostředků selhalo, že se obrátila k pomoci, složila slib, že vykoná jistou pobožnost, a posléze byla náhle v okamžení úplně uzdravena. Ukázala mu zcela zdravou a vyléčenou ruku, kterou když spatřil, byl vnitřně dojat, propukl v slzy a pravil: „Kéž by toto viděli nekatolíci, totiž dřívější stav a tak náhlé uzdravení. Určitě by se přesvědčili o pravosti zázraků a užitečnosti úcty ke svatým.“

O některých dalších účastnících případu víme, že v době zmíněného procesu byli po smrti: Tereziina matka († 1710), mostecký fyzik a doktor medicíny Ignác Stowasber a pražský felčar Václav Leischner.

Z nového, velmi zevrubného projednávání popsané události v kanonizačním procesu vyplynulo pár dalších podrobností (mj. se dozvídáme, že Tereziin bratr, který vstoupil k barnabítům na Hradčanech, obdržel řeholní jméno Norbert a stal se knězem). Událost byla v tomto procesu vybrána za jedno (totiž šesté) z deseti „znamení neboli zázraků“, jimiž byla potvrzena pravdivost mučednictví (1727). Následně se dostala do užšího výběru šesti takových znamení, pod pořadovým číslem 4 (1728). Proti těmto šesti znamením vznesl námitky „dábílův advokát“ Prospero Lambertini. Na ně odpověděl konzistorní advokát a promotor víry Carlo Alberto Guidobono Cavalchini a ochránce případu Giovanni Franchellucci. Poté (stále ještě 1728) byly ze šesti „znamení či zázraků“ vybrány čtyři, mezi nimi rovněž uzdravení Krebsové, které se ocitlo na třetím místě tohoto výběru (ale z původní šestice případů si podrželo pořadové číslo 4). K případu se pak ještě vyjádřili římsí lékaři Pietro Assalti a Antonio Cocchi. Po zvážení papežem Benediktem XIII. (11.-18. I. 1729) bylo uzdravení Terezie Veroniky Marie Anny Krebsové z Mejnova prohlášeno za jeden ze čtyř kanonizačních zázraků, a to „třetího druhu“, a bylo krátce charakterizováno v kanonizační bule (1729) (169.).

Krebsová po celý zbytek života na uzdravené levé paži a ruce nepocítila žádnou újmu. Vrátila se do otcovského domu a žila ve zdraví, až se jí dva roky po návratu (1703) stala nehoda. Přihodilo se to doma v kuchyni. Chtěla zdvihnout těžký a plný kotel, což však udělala s tak nadměrným vynaložením síly, že jí kotel vypadl z rukou a ona spadla naznak na zem. Brzo jí vyrazil mezi třetím žebrem levého boku obrovský otok nebo nádor a uvnitř se citelně vytvořila hlíza, která jí pak po čtrnáct let držela upoutanou na lůžku. Nemocná cítila v každou chvíli bolest, až na údobí, kdy přijímala „svou lásku“, jak sama v 1. beatifikačním procesu prohlásila, totiž nejsvětější eucharistii. Tehdy se jí stávalo, že potom půl druhé hodiny nebo celé dvě hodiny žádnou bolest necítila. Pražská arcibiskupská konzistoř povolila, aby v jejím pokoji byla dvakrát týdně, v neděli a ve čtvrtek, sloužena mše sv. V ty dny se zpovídala a přistupovala ke sv. přijímání. Zemřela zbožně dne 28. II. 1717 v jedenáct hodin dopoledne. Následně jí 3. III. pohřbil mostecký děkan Matouš Hablík v děkanském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Mostě při oltáři jejího zachránce, BJN (→ A.1, Most 1a/), o což požádala ve své závěti. Příběh jejího podivuhodného uzdravení vstoupil do svatojanské literatury, kde se hojně vyskytuje.

prvotní dokumentace: R „Species facti“, n. popis od Roziny Polexiny Krebsové z Mejnova, Ferdinanda Viléma Krebse z Mejnova a Marie Alžběty Roziny Benigny Krebsové z Mejnova, Most, 15. XII. 1701 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 95^r-98^v) – n. svěd. Fridricha Leopolda Kittela, mosteckého měšťana, lazebníka a ranhojiče Fridricha Leopolda Kittela, Most, 15. XII. 1701 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 101^{r-v}) – n. svěd. felčara Jana Františka Mannlichera, Most, 15. XII. 1701 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 94^{r-v}) – n. svěd. Jana Gottfrieda Schaffhirta, lazebníka a ranhojiče, Most, 15. XII. 1701 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 102^r-102^v) – n. svěd. Ignáce Stowasbera z Treuenfeldu, doktora medicíny, Most, 15. XII. 1701 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 100^{r-v}) – soubor pěti právě popsaných písemností se stal přílohou k n. osvědčení mostecké měst. rady vytvořenému v Mostě 17. XII. 1701 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 93^{r-v}) – všech 6 dosavadních písemností zařadil Jan Jindřich Barthel jako 8. složku do II. svazku nepom. dokumentů a nazval ji *Manus sanitati restituit[ur] Ponti*. (NA, ČDK, kn. 119, pag. 627)

příprava 1. beatifikačního procesu: R l. zpr. kapuc. kněze, bratra Josafata Jihlavského, řádného zpovědníka mostecké panny Terezie Veroniky Marie Anny Krebsové, s předeslaným n. zněním přísahy, již zmíněná do jeho rukou složila, Most v Čechách, 17. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 103^r-104^v) – l. dopis osekckého opata a generálního vizitátora Benedikta (Littweriga) pro praž. arcib. konz., Osek, 6. I. 1716 (NA, APA I, sign. C 144/1) – l. dopis kapucínského kněze, bratra Josafata Jihlavského, určený P. Kolomanovi Olomouckému, kapucínskému kustodovi a kvardiánovi hradčanského kláštera v Praze, Most 10. IX. (nejspíš 1716), s příloženou kopií Jihlavského zprávy ze 17. VIII. 1715 (obojí v NA, APA I, sign. C 144/1)

1. beatifikační proces: R l. zápisy z jednání, příslušná data v IX. 1716 a I. 1717 (NA, APA I, sign. C 145/1) – n. výpověď Terezie Veroniky Krebsové, 23. IX. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 100^r-104^r, čl. pův. 23-25, nově označené 30-32, otázky pův. 79-95, nově 101-117) – n. výpověď Fridricha Leopolda Kittela, mosteckého měšťana a přísězného lazebníka, 23. IX. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 104^v-105^v, čl. 23, nově 30, otázky 79-82, nově 101-104) – n. výpověď Jana Gottfrieda Schaffhürtha, mosteckého měšťana a přísězného lazebníka, 23. IX. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 105^r-107^r, čl. 23, nově 30, otázky 79-82, nově 101-104) – l. výpověď Ferdinanda Viléma Krebse z Mejnova, mosteckého měšťana a senátora, 23. IX. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 107^r-107^v, čl. 23-24, nově 30-31, otázky 79-84, nově 101-106) – n. výpověď ctihodné panny, matky Anny Eleonory od Nejsv. Trojice, voršilky, představené v klášteře u sv. Anny v Praze na Hradčanech, 16. I. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 107^v-109^r, čl. 23-25, nově 30-32, otázky 79-95, nově 101-117) – n. výpověď řeholní panny voršilky Anny Jany od Zraněného Srdece Ježíšova, členky praž. hradčanského kláštera, 16. I. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 109^v-111^r, čl. 23-25, nově 30-

32, otázky 79-95, nově 101-117) – u všech 6 předcházejících výpovědí jsou relevantní i odpovědi na úvodní otázky ohledně identity jednotlivých svědků a jejich vztahu ke SJN

údaje z matrik: R zápis o křtu Terezie Veroniky, dcery Karla Zikmunda Krebse a jeho manželky Roziny, 3. I. 1679 (křestní matrika děkanství Most pro období 1617-80, SOA Litoměřice, sign. 118/2, i. č. 5496, fol. 300^r) – zápis o pohřbu 62letého Karla Zikmunda Krebse, král. rychtáře města Mostu, v mosteckém děk. k., 2. IV. 1699 (zemřel 28. III. t. r.) (matrika zesnulých děkanství Most pro období 1677-1739, SOA Litoměřice, sign. 118/15, i. č. 5516, pův. pag. 197-198) – zápis o pohřbu 37leté a 14 posledních souvislých let nemocné panny Terezie Veroniky Marie Anny Krebsové z Mejnova, v mosteckém děk. k. u oltáře BJN, 3. III. 1717, pohřbíval míst. děkan Matouš Hablik (jmenovaná zemřela 28. II. t. r. v 11 hodin dopoledne) (matrika zesnulých děkanství Most pro období 1677-1739, SOA Litoměřice, sign. 118/15, i. č. 5516, pův. pag. 402)

kanonizační proces: R n. výpověď ct. panny matky Anny Eleonory od N. Trojice z Tovaryšstva sv. Voršily, představené kláštera u sv. Anny na Hradčanech, 11. VI. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 100^v-109^v, otázky 52-61, 110^f-111^v, čl. 38-41) – n. výpověď řeholní panna Anna Jana od (zraněného) Srdce Ježíšova, roz. Krebsové, voršilkyně v t. klášteře, 12. VI. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 114^r-122^r, otázky 52-61, fol. 122^r-124^v, čl. 38-41) – n. svěd. Ferdinanda Viléma Krebse, 8. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 585^r-596^v, otázky 52-61, fol. 597^r-598^r, čl. 38-41) – n. svěd. Fridricha Leopolda Khittla, 10. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 601^v-607^r, otázky 52-61, fol. 607^{r-v}, čl. 38-41)

církevní dokumenty zachycující procesy: L *Acta utriusque processus* 1721, 137 (první *Summarium*, č. 23, XII) – *Sacra rituum congregatione* 1727, první text, 38-42 („Sextum signum, sive miraculum instantaneae sanationis brachii perfecta paralysi, et atrophia laborantis Annae Theresiae Krebsin cum apparitione b. Joannis“), druhý text, 242-261 (*Summarium*, č. 44, „Miraculum sanationis brachii in personam Annae Theresiae Krebsin“) – *Sacra rituum congregatione* 1728, první text, 67-72 („Quartum signum sive miraculum instantaneae sanationis brachii perfecta paralysi et atrophia laborantis Annae Theresiae Krebsin cum apparitione B. Ioannis“), 73-93 („Summarium super quarto signo sive miraculo sanationis brachii in personam Annae Theresiae Krebsin“), 129-144 (námitky Prospera Lambertiniho), druhý text, 32-45 (odpověď konzistorního advokáta Carla Alberta Guidobona Cavalchiniho a patrona kauzy Giovanniho Franchellucciho „quoad quartum signum sive miraculum instantaneae sanationis brachii perfecta paralysi et atrophia laborantis Annae Theresiae Krebsin cum apparitione Beati Ioannis“), třetí text, 1-28 (vyjádření lékaře Pietra Assaltiho k vybraným čtyřem „znamením či zázrakům“, na třetím místě k uzdravení Anny Terezie Krebsové), 29-54 (totéž ze strany lékaře Antonia Cocchiho) – *Sacra rituum congregatione* 1729, druhý text, 4 (papež Benedikt XIII. dne 11. I. 1729 vyslechl vyjádření o znameních či zázracích SJN a 18. I. 1729 z nich na třetím místě vybral „čtvrté znamení“, totiž uzdravení Anny Terezie Krebsové, mezi skutečné zázraky, a to „ve třetím druhu“)

nepomucenská literatura: L HAIN 1722a, 30-31 – TÝŽ 1722b, 30-31 – BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722, 91-92 (závěrečný text *Von Eröffnung* od anonymního autora) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 91-92 – WIETROWSKY 1729, 80-87 – TÝŽ 1730, 111-120 – TÝŽ cca 1730, 81-89 (← BOČKOVÁ 2015, 275-285) – nesmírně obsírně o zázraku pojednal: L BERGHAUER 1761, 286-322 (kap. IV, § V, „Tertium miraculum a Sancta apostolica sede approbatum; quasi in elemento ignis, instantaneae sanationis inflammati brachii perfecta paralysi et atrophia laborantis Annae Theresiae Krebsin cum apparitione beati Joannis Nepomuceni“)

170. Strážnice (M, Ol), 1701

6. VI. 1689 nastoupil na strážnickou faru Tomáš Josef Ignác Novák, rodem Moravan, který se už předtím projevil jako ctitel, když svatému JN věnoval své teologické teze při obhajobě v pražském Karolinu 1674 (nebo 1675). Ve Strážnici působil až do své smrti 12. V. 1719.

Tento kněz písemně zachytil následující události, doplněné zde o dobové realie. Za jeho předchůdce ve Strážnici, faráře Jiřího Františka příjmením Thoma (ve funkci od 26. VI. 1684 do 1689) se stalo, že když se jednou večer vraceli lidé z práce a procházeli kolem starobou sešlých cihlových božích muk, stojících mezi dvěma královskými cestami asi 210 kroků za městskou Veselskou branou, viděli, jak u sloupu sedí rejsek a v tlamičce drží minci. Přišli k němu, ten se obrátil a i s mincí se schoval do díry pod sloupem. A protože zvířátko vyhrabalo mnoho hlíny a robotníci viděli, že je prst smíchaná s penězi, jak o závod ji začali odhrabávat, dokud je nerozehlal kolemjdoucí biřic. Mezitím se po městě rozšířila pověst o penězích a pod rouškou tmy mnozí zachvácení hladem po zlatě téže noci vybíhali ven a kutali, v čemž pokračovali v další noci, až se podrytý sloup Pánova umučení naklonil a hrozil zřícením. Dozvěděla se to také místní paní hraběnka Anna Kateřina, vdova po Františku Štěpánu hraběti z Magni, rozená ze Žďáru.

Zde se sluší podotknout, že tato šlechtična, která spravovala jako poručnice strážnické panství po smrti manžela od 1671, proslula svým krutým a nemilosrdným přístupem k poddaným a její krutovláda nakonec vyvolala mezi strážnickými obyvateli odpor až povstání, které bylo v druhé polovině osmdesátých let sedmnáctého století v plné síle.

Tedy tato strážnická paní, když se dozvěděla o vyhrabávání peněz pod božími mukami, dala pozajímat všechny, kdo tam hrabali, a vězením je donutila, aby jí vše vydali, přičemž každému předepsala, aby odprisáhl, že jí dává vše a nic si neponechává.

Po pár letech, kdy ve Strážnici již působil farář Novák, za ním 1701 přišel panský úředník, který byl v době, kdy rejsek vyhrabal minci, písařem a sám ještě s jedním člověkem jako první běžel kutat pod božími mukami. Prosil faráře o radu, na jaké dílo by měl vynaložit peníze, jejichž existenci tehdy rejsek prozradil, protože paní hraběnka ani on sám si nechtějí svou část oněch peněz ponechat. Protože se nenašel žádný dědic, žádají si peníze věnovat zbožnému účelu. Úředník se faráři svěřil, že toto rozhodnutí je zapříčiněno strachem, neboť paní hraběnka i on sám jsou kvůli těmto penězům v noci napadáni duchem. Farář úředníkovi odpověděl, ať se peníze

vrátí na své místo, tedy ať namísto podkopaného sloupu hrozícího zřícením je postaven jiný, důstojnější. To paní hraběnka schválila, a tak byla zbudována kaple o délce deseti stop, šířce devíti stop a výšce jedenácti stop. Zároveň paní hraběnka nařídila, aby dal farář Novák namalovat obraz Panny Marie, který by se svými rozměry do kaple hodil, ať malba stojí, co stojí. Novák hraběnce odpověděl, že je tu hodně obrazů blahosladené Panny, ale protože je dáma Češka, sice hraběnka z Magni, ale rozená ze Žďáru, a protože se v této době proslýchá, že roste úcta vůči jejímu krajanovi SJN, ať je namalován jeho obraz a vystaven v oné kapli veřejně účt. Paní ta rada přišla tak radostná, že nad ní jiné radostnější nemohlo být, takže se stalo, jak farář navrhoval.

Celé okolí a sousedství se dozvědělo, za jaké peníze a k čí cti se kaple a obraz strojí. Tou dobou v blízké Skalici v Uhrách byl měšťan, učený muž, právník, který měl na starosti řadu případů různých stran jak v Uhrách, tak ve Vídni. Farář Novák ho velmi dobře znal a vzájemně se často navštěvovali. Jmenoval se Jan Felker a vyznáním byl luterán. Ten jednou za tmy přijel za farářem na koni, velice rozrušený a vyvedený z míry, a prosil kněze, ať ho přijme mezi dobrodince té kaple. Ten si myslel, že jde o vtip, a tak mu odpověděl, ať svou dobročinnost obrátí do Wittenbergu a koupí tam Lutherovi nové boty, že mu staré zteřely. Luterán však podruhé i potřetí opakoval svou žádost, farář proto poznal, že věc myslí vážně a řekl: „Můj pane, stavba je hotová, obraz je hotov, pro střechu je vše připraveno, jen to se mi nezamlouvá, že má být střecha ze šindele.“ Jak to uslyšel, hned nabídl, že dá tolik tašek, kolik bude třeba, a dodal: „Na svůj život nikomu neřeknu, co se mi u té kaple stalo, jen tolik pravím, že ve svůj čas na tom místě bude stát veliký kostel a já, ač jsem luterán, během svého života budu tohoto světce uctívat a mít jej v účt.“ Nakonec se posilnil jídlem a pitím, a když se ho přítomní ptali, vyznal, že když projížděl na koni kolem kaple, říkal si nahlas: „Hle, papežencům na tomto místě němé zvíře ukázalo peníze, za které staví kozí chlívek pro nějakého svého Janka Nepomuckého [„pro aliquo suo Jankone Nepomuceno“]; lépe by udělali, kdyby je se mnou propili.“ Jak to řekl, kůň se splašil a spíš s ním letěl než běžel, cestou necestou, takže jezdec ztratil pušky, meč, klobouk, hůlku, rukavice, nádobku na střelný prach. Celý bez sebe si jako učený muž uvědomil, že věc není přirozená, a tak se utekl ke slibu, který učinil v samém trysku: „Pane Bože, vidím, že jsem tím zhřešil proti Tobě a tomuto Tvému světci, ušetři mě, slibuji, že tohoto svatého za svého života budu ctít a na toto místo přispěji svými náklady.“ V tu ránu se kůň zastavil, jako by byl dřevěný, a všechny věci sem tam rozházené a ztracené ležely u koně na zemi. Když věci posbíral, ohromen přišel za farářem Novákem a prosil ho o nocleh.

Protože pak zakrátko v Uhrách vypuklo povstání, už se oba muži nesetkali, neboť pan Felker v čase povstání zemřel. O konci jeho života se farář nedozvěděl, jen na tom je dosti, že Felker slíbil, že jako luterán po zbylé dny svého života bude ctít SJN, a že daroval tašky na pokrytí kaple.

Když bylo nakonec všechno hotovo, obraz byl za ohromného shromáždění lidu a v přítomnosti žáků strážnického piaristického gymnázia nesen z farního kostela procesím, proloženým různými pegmaty, ven z města a umístěn do kaple, načež farář Novák pronesl kázání na téma básnickova výroku „servata valebunt“ (co je zachováno, bude platit) s odkazem na peníze prozrazené rejskem a kvůli útokům (zlého) ducha vynaložené ke cti. U této kaple měl pak farář Novák ve zvyku vykonávat s lidmi i se školou pobožnosti (→ C.1, Strážnice 2/), a to nikoli bez výsledku, neboť často zakusil ochranu. Kdykoli lidé chtěli zničit jeho dobrou pověst, byl zachráněn buď tím, že zemřeli, nebo že byli sami zahanbeni. Tyto události však nechtěl blíže popisovat, protože se nechtěl dotknout mrtvých a znechutit živé. Vše ovšem sdělil na svou kněžskou čest.

Novákova zpráva zaujala pražské organizátory 1. beatifikačního procesu, kteří požádali olomoucké kolegy, ať strážnického faráře v oné věci vyslechnou, což se také stalo v Olomouci 25. VI. 1717. Z jeho výpovědi se dozvídáme, že když za ním před lety přišel v noci onen luterán, byl celý rozčilený, že sotva dýchal, a řekl mu: „Taková událost se mi přihodila, že ji nechci nikomu vyjevit. A já mám tušení, že tu bude veliký kostel ke cti vašeho světce, a i když jsem luterán, přece budu toho svatého ve svém životě ctít.“ Nabídl jistý obnos na kapli, ale farář ho nepřijal, ačkoliv ho luterán nabízel k zbudování lepší střechy. Jinověrec se nechtěl před farářem ztrapnit vyprávěním, co se mu u kaple stalo, vyprávěl to však celé kantorovi, od něž se to farář později dozvěděl (v době výslechu 1717 byl kantor již po smrti). Z kantorova vyprávění seznal, že se kůň s luteránem zastavil přesně ve chvíli, když si muž uvědomil, že světce urazil, a tehdy jezdec spatřil všechny své věci u koně, ačkoliv byly předtím všude rozházeny. Znal SJN, neboť o něm mnoho slyšel, jelikož měl za manželku katoličku a mezi příbuznými jednoho františkána. Něco světci při zběsilém úprku koně patrně slíbil, jinak by faráři sám od sebe nenabízel příspěvek na kapli. Dále kněz sdělil, že luterán znal dobře předchozí události s rejskem u božích muk, než tam byla kaple vybudována.

R-L zpr. Tomáše Josefa Ignáce Nováka, faráře ve Strážnici na Moravě, 30. VIII. 1715, pův. příl. G k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287*) ← BERGHAEUER 1761, 140-141 – R l. výpověď strážnic. faráře Tomáše Josefa Ignáce Nováka v olom. části 1. beatifikačního procesu, 25. VI. 1717 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, čl. 261-262, otázky 665-671) – L VM II. II. 59, 287-290 (o strážnické paní hraběnce-vdově Anně Kateřině Magnis, rozené Žďárské)

171. Wrocław, n. Breslau, č. Vratislav (P, DS), 1701

Jezuitský kněz František Kus (narozen 1666 v Nepomuku, 1701 ve vratislavské jezuitské koleji učil fyziku a byl svátečním kazatelem pro studenty) si při návštěvě vězení ve slezské Vratislavi promluvil se zadrženým 26letým kalvinistou Martinem, kterému věnoval papírový obrázek SJN a sdělil mu, že tento světec je obzvláštní

ochránce pověsti, aby ho tedy prosil o pomoc, a pokud by nebyl vysvobozen od světské hanby, tak ať prosí, aby byl zachráněn od hanby věčné. Vězeň si s projevem laskavosti a poděkováním obrázek vzal.

Po čase byl Martin mučen, a protože nechtěl přijmout luteránského predikanta (jak později sdělila Martinova manželka), kat, luterán, jej tak popálil na levém boku, že jen zázrakem v jeho rukou nevydechl naposled. Po mučení si vězeň žádal jen kněze z jezuitské koleje, a protože všichni ostatní byli zaměstnaní, byl z koleje představeným vyslán P. Kus. Přiběhl ještě včas a podle obrázku poznal, že má před sebou Martina, kterému obrázek daroval. Všiml si, že je Martin po mučení velmi slabý, pročez učinil, co bylo třeba, vyvázal ho z hereze, vyzpovídal a podal mu viaticum, po jehož přijetí vězeň pokojně v kněžových rukou vydechl naposled. Poté Martinova manželka řekla, že se onen obrázek Martinovi zalíbil, takže si ho ponechal. Žena následovala muže a podobně jako on na vlastní žádost po příslušné přípravě přestoupila do katolické církve.

31. I. 1716 byl ohledně tohoto případu P. Kus, tehdy již rektor koleje u sv. Ignáce na Novém Městě pražském, vyslechnut v rámci 1. beatifikačního procesu. Z tohoto šetření vyplývají další podrobnosti příběhu.

P. Kus jako učitel fyziky na vratslavské akademii se jednou z vlastní zbožné zvědavosti připojil k P. Mikuláši Budischovi, svému spolubratrovi z Tovaryšstva Ježíšova, který jako operář chodíval duchovně posloužit vězňům. Tehdy se setkal v horní části vězení s vězněm Martinem a zeptal se ho na jeho vyznání. Martin odpověděl, že je kalvinista a že (nakolik si P. Kus vzpomínal) pochází z Braniborské marky. Kněz mu odpověděl, že když ve Vratislavi nemá žádné lidské potěšení, protože je zde ve Vratislavi opuštěn ode všech lidí své sekty, dává mu obrázek SJN, který je u Boha takovým patronem, že jej vysvobodí od špatné pověsti, když ne od časné, tak alespoň věčné. Byl to papírový obrázek představující světce, nad kterým v oblacích andělé drželi krucifix. P. Kus vězně upozorňoval, že je na obrázku také podoba ukřižovaného Spasitele, ať také v něm má své útočiště. Martin přijal obrázek potěšen a s poděkováním. Pak do cely přišel P. Budisch, který do té doby zpovídal v blízké části vězení. Uviděl před vězněm Martinem ležet zmíněný obrázek. Poté oba jezuité odešli.

Po více dnech přišel k vratslavským jezuitům z vězení přísežný katův spolupracovník a žádal kněze z koleje pro zmíněného vězně Martina. Ve Vratislavi tehdy platilo císařské nařízení, že kat a jeho pacholci, vázání vážnou přísahou, musejí vězňům poskytnout vysluhovatele svátostí, jakého si uvěznění přejí, a to co nejrychleji. A přesto, že luteránský magistrát ve Vratislavi nepřipouštěl kata a dráby jiného vyznání, museli se tito postarat o příchod katolického kněze, pokud si to některý vězeň přál. Když se ovšem kat, luterán, dozvěděl, že by si Martin přál právě kněze katolického, o to s větší krutostí ho mučil.

Podivuhodným Božím řízením se stalo, že byl s drábovým spolupracovníkem do vězení vyslán z vratslavské koleje právě P. Kus, ačkoliv se jeho akademické poslání s duchovní službou mezi vězni zpravidla nesetkávalo. Na to v koleji byli určeni operáři.

P. Kus našel Martina v hlubší části vězení, jak tam leží na slámě vysílený přestálým utrpením. Že se jedná o vězně, se kterým se před více dny potkal, poznal podle obrázku, který u něj ležel na slámě, a také podle toho, že mu jeho totožnost potvrdila manželka, která u zmučeného byla a v jistou chvíli držela zmíněný obrázek před jeho tváří.

Ztrápený Martin došel v předcházejících dnech k vnitřnímu obrácení. P. Kus jej tedy přijal do katolické církve, vyzpovídal ho a podal mu svátost eucharistie, kterou vězeň s velikou zbožností přijal. Z posledních sil přítom pozdvihl hlavu a jeho tvář i oči vyzařovaly horlivost. Při viatiku byl přítomen také jezuita, který doprovázel P. Kuse, dále vězňova manželka a někdo z nekatolických pacholků. Po svatém přijímání P. Kus pomohl vězni vzbudit potřebné úkony víry, naděje a lásky, a také zkroušenosti, a na to se začal modlit litanie o jménu Ježíš, načez v čase asi pěti nebo šesti otčenášů a zdrávasů vězeň vydechl naposled. Byl pak pohřben katolickým obřadem na hřbitově u sv. Anežky u křižovníků s červenou hvězdou.

P. Kus byl přesvědčen, že obrácení vězně Martina od počátku až do konce provázal obrázek, zda by ale k této konverzi došlo přímlovou a ochranou, to je známo jen samotnému Bohu. Věžňova manželka, luteránka narozená v Sasku, však po manželově smrti sdělovala, že mu byl onen obrázek velice milý a že ji on sám povzbuzoval, ať si tento obrázek také oblíbí a přijme katolickou víru, kterou on sám už vnitřně přijal. Tak se také stalo a žena se krátce po odchodu z vězení stala katoličkou.

Příběh byl převzat do nepomucenské literatury.

R l. svéd. jez. kněze Františka Kuse, rektora praž. novoměstské řádové koleje u sv. Ignáce, 20. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 111^v), opatřené doprovodným dopisem z t. míta a t. data (NA, ČDK, kn. 118, fol. 110^v) – l. výpověď P. Františka Kuse, jezuita, rektora praž. novoměst. koleje u sv. Ignáce, v 1. beatifikačním procesu, 31. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 71^v-72^v, čl. 36-38, nově 23-25, otázky 126-136, nově 79-89) – L *Acta utriusque processus* 1721, 136 (první *Summarium*, č. 23, VIII) – HAIN 1722a, 40 – TÝŽ 1722b, 40 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 104 (51. zázrak, „V osvobození od věčné smrti“) – WIETROWSKÝ 1729, 177-179 – TÝŽ 1730, 230-232 – TÝŽ cca 1730, 171-173 (jméno druhého jezuita ve tvaru „Mikoláš Budiš“)

172. Praha, město a hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1701

Pražský vydavatel Bačinova překladu (1686) Balbínova *Života SJN* (1682) v knížce *Mey Blümlein Vergiß mein nicht* (1701) do sedmé kapitoly původního Balbínova textu doplnil vyprávění o podivuhodné události, která se přihodila jisté paní. Ta ztratila velmi oblíbený dar, který všude hledala, a protože ho nemohla najít, šla do hlavního kostela sv. Víta, zavolala si jednoho z chrámových služebníků („Capell-Diener“) a dala mu peníze, aby

byly na její úmysl u hrobu bl. mučedníka JN přečteny mše sv. Sama se jich velmi zbožně zúčastnila a vrátila se domů. Když pak cosi hledala ve své skříňce na písemnosti, hle div! Spatřila v ní onen vysoce ceněný dar, který tam předtím tak často hledala a nenašla. Po takovém nálezu začala žet peněz, které vydala na mše sv., a říkala si, že by je bývala mohla ušetřit. Ale co se nestalo? Paní zamkla skříňku a šla dál po svém. Když ale po krátkém čase skříňku opět odemkla, našla v ní peníze, které vydala na mše svaté, ačkoliv na toto místo nikdy peníze neukládala. Jakmile to uviděla, nejenom, že vzala nalezený obnos do hlavního kostela na Zámek, ale přidala i více ze svého, dala sloužit další mše svaté, co nehorlivěji při nich prodlévala, modlila se a co nejponiženěji žádala o odpuštění, a toho také skrze přímluvu velikého svatého mučedníka dosáhla.

Tento příběh se objevil i v jednom z dalších pražských vydání Bačinova překladu, opět přidán k závěru sedmé kapitoly původního Balbínova textu (1722). Hain, který příběh publikoval také 1722, napsal, že se událost odehrála „před několika lety“. Vyprávění zakončuje sdělením, že paní zalitovala „své nicotné skouposti a lakomství a poslala nejenom tyto [nalezené peníze] sv. Janovi zpět, nýbrž dala číst ještě více mši svatých za odpuštění.“

Epizodu zmínil Jiří Samuel Trman z Ostravy v 2. beatifikačním procesu 14. III. 1719 v odpovědi na otázku ohledně divů či zázraků. Slyšel „také ohledně nějaké paní, která ztratila jisté drahokamy, a když dala sloužit mši u hrobu svatého Jana Nepomuckého, ztracené drahokamy našla, a želíc pak stipendia vydaného na mši, podruhé našla ve skříni ono samé.“

└ BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701, 86-88 – BAČINA, BALBÍN, *Von Eröffnung* 1722, 81-82 – └ HAIN 1722a, pag. 44 (popis případu), fol. 77^v (k případu došlo v Praze před několika lety a je třeba ho rozlišit od podobné události, o níž bylo nedávno informováno z Mnichova, → níže 932) – TÝŽ 1722b, pag. 44, fol. 77^v – └ l. výpověď Jiřího Samuela Trmana z Ostravy v 2. beatifikačním procesu, 14. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 33^r, čl. 5, otázka 30) ← └ *Acta utriusque processus* 1721, 351 (druhé *Summarium*, č. 9, § 11)

173. Praha (Č, Pr) a Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1701

„Podivnější i také užitečnější byla pomoc od svatého Jana Nepomuckého udělená a od paní velmi vzácné obdržena, jejížto štěstí celé od jedné rozepře právní viselo a všeckna práva, všickni důvodové a prokazové [tj. důkazy, doklady] jí práti a dobře chtít se zdáli. Že pak ale ne vždyckny věc spravedlivá zvítězuje, ona prohrála a naproti [tj. proti] sobě usouzení vyrčené slyšet musila. Pro tak nenadálý vejpad [tj. výsledek, výrok] soudu svého náramnou bolestí a hořkou litostí soužená paní, ponížený list za outočiště k Jeho Milosti císařské Leopoldovi, na ten čas slavně panujícimu, psáti dala; který však ale list, dřív než by byla do Vídně poslala, na oltář svého zástupce svatého Jana Nepomuckého položila a tu přitom jednu mši svatou sloužit dala. Ku konci té chtěje naddotčený list vzítí, nic nenašla. Tázán na to i přísluhující k oltáři zakristián, i kněz, jenž mši sloužil, nic odpovědět nemohli, kam by byl přišel neb jak se ztratil, ačkoliv dosti pilně hledali. Pročež pobožná paní po šesti dnech nový takový list psáti dala a jej zase při oběti mše svaté na oltář ten složila. Po skonání [tj. skončené] mši svaté, když list svůj vzítí chce, nachází tu dva (divná to jistě věc!) a jeden z těch skutečně vlastní rukou Jeho Milosti císařské podepsaný; kdežto se poroučelo, aby věc paní té spravedlivě se rozsoudila poznovu, anebo konečně právní spisy z strany naddotčené její rozepře do Vídně se odeslaly. Plná dívu a radosti paní list ten k pražskému tribunálu nese. Podivili se nad tím soudcové, jimžto se zdálo za nemožnou věc býti, aby ta suplika v tak krátkém čase do Vídně a zase zpátkem do Prahy byla mohla přijíti; tak že z podezřelosti podvodu ta paní urozená ihned tu dotazovaná býti musela. Načež ona celý ten příběh povídala; že pak ale slova její ouplné víry nenašly, rychle schvální [tj. zvláštní] posel do Vídně vyslán, odpověď zpátkem přinesl. Že žádný podvod v tom nejní, poněvadž se ví jistě, že před málo některými dni nějaký velebný kněz (byl pak náš svatý mučedník) žádal a obdržel s císařem pánem mluvit; a v té příčině tak patrně a pohnutedlně řeč vedl, že bohabojný císař soudil, kterak by bez ourazu svého svědomí té žádosti odepřítí nemohl a poníženého listu nepodepsati, v té takové důležitosti [tj. záležitosti] sobě podaného od kněze. Slovem, rozepře ta skončená jest s užitkem a usudkem [tj. rozsudkem, výrokem soudu] milostivým pro tu urozenou paní, kterážto svému dobrodinci vzdy zůstala vděčná. Příběh ten k dotazování pro svatovyhlášení nepřišel, ale z psaní jistého pána, v Praze dne dvacátého druhého měsíce dubna léta tisícího sedmístého prvního k jistému tyrolskému pánu prelatovi poslaného, vytažený, v životě svatého Jana jinde v zemi německé před osmi léty na světlo vydaném se nachází.“

Takto příběh zní v dobovém českém překladu Wietrowského nepomucenské knihy. Od Wietrowského text převzal Berghauer. Knihu zmíněnou ke konci vyprávění, vydanou kdesi v Německu 1721, se dosud nepodařilo dohledat.

└ WIETROWSKY 1729, 173-175 – TÝŽ 1730, 225-227 – TÝŽ cca 1730, 166-168 (← BOČKOVÁ 2015, 389, 391) – BERGHAUER 1761, 166-167 (§ XII)

174. Ústí nad Labem (Č, Li), 1701-15

Mates František Platdlích mezi mnoha svými svatými ochránci obzvlášť horlivě uctívá svatého mučedníka JN, kterého začal ctít už před čtrnácti lety a nakolik bude možno, spolu se svými blízkými jej bude po dobu svého života ctít. Zakusil útěchu a zázračnou ochranu jak v nebezpečích života, tak často v ohrožení cti. Ač toto písemně 1715 vyznal, přenechal podrobnosti zakoušené pomoci v tajemství všemohoucímu Bohu. Dodal, že má ve svých pokojích a modlitebních knihách více než třicet vyobrazení a že je světec v komůrce jeho srdce a srdce

jeho blízkých na celý život uzamčen. Také mu bylo známo, že mnoho lidí, kteří u něj hledali ve své nouzi radu, zakusili v nebezpečích svého srdce, života a cti pomoc skrze divotvornou přímluvu tohoto „vysokosvětce“ („hochheiliger“). Byl připraven to v případě potřeby potvrdit vlastní krví.

Ze soupisu vyobrazení, která se 1715 nacházela v ústeckých domech, ve městě i na předměstí, vyplývá, že pan „Matthes Frantz Pladtlich“ měl ve svém domě dvanáct takových podobizen, čímž se ocitl na prvním místě mezi zdejšími obyvateli, posuzujeme-li četnost výskytu takových podobizen. Jelikož on sám ve svém vyznání počítá podobizny ve svých pokojích a modlitebních knížkách nad třicet kusů, je pravděpodobné, že v případě zbývajících vyobrazení se jednalo o drobné „svaté obrázky“.

R n. svéd. Mathese Františka Platdicha, Ústí 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 298^r) – n. soupis vyobrazení v obytných domech ve městě Ústí a na předměstí (NA, ČDK, kn. 117, fol. 292) – obojí jsou přílohy k l. zpr. ústeckého děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocho z 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^{r-v})

175. Chomutov (Č, Pr), do 1702

Chomutovský měšťan a pekař Kryštof Ignác Getha, již od dávné doby ctitel, měl v úmyslu postavit ke cti nějakou sochu, ale stále to odkládal. Nakonec se stalo, že jeho asi tříletý synáček Jan František spadl do potoka z kamenného můstku, po němž se přechází z města Chomutova do tzv. Dlouhé ulice, zůstal ale bez úhony. Jmenovaný měšťan to vnímal jako důraznou pobídku, aby konečně postavil zamýšlenou sochu. Učinil tak 22. I. 1702, kdy dal vztyčit sochu na ten samý kamenný můstek, z něž spadl jeho syn. Oslavil tak Boha ve SJN (→ A.1, Chomutov 6/).

R l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 180^v)

176. snad Proseč (Č, Pr), cca 1702

Tříletá Anna baronka z Klebelsbergu (v dobovém pramenu psáno Klebersperg) na zámku „Possitz“ (snad Proseč u Pošné na Pelhřimovsku) vypadla z okna druhého patra na skálu zámecké budovy na skálu. Její matka, která chovala v úctě SJN, přiběhla s křikem k dceři. Našla ji bez zranění sedět na skále. Děvčátko jí řeklo, že ji chytil do náručí jistý duchovní oblečený do bílého roucha a něžně ji posadil na skálu.

Zachráněná slečna Anna z Klebelsbergu 1712, když jí bylo přibližně třináct let, svůj zážitek vyprávěla knězi Bernardovi od sv. Terezie, bosému augustiniánovi, ve Skřivani na Rakovnicku, kde pobývala u svého strýce Jana Oldřicha barona z Klebelsbergu (bratra jejího otce, jímž mohl být Václav Vojtěch barona z Klebelsbergu, od 1701 pán na Třebívlicích, případně člen prosečské či jiné větve rodu). Řečený kněz, o němž je známo, že byl spirituálem bratrstva v Praze na Skalce, tuto epizodu o tři roky později zapsal do nepomucenské zprávy svého konventu, novoměstského u sv. Václava v Praze.

Později o tomtéž případu P. Bernard vypovídal v rámci 1. beatifikačního procesu, kde upřesnil, že se o události dozvěděl nejprve od výše jmenovaného strýce zachráněné slečny a pak od ní samotné, když jí bylo třináct let, kdy mu příběh vyprávěla se všemi okolnostmi a sdělila, že bude-li třeba, je připravena vyprávění potvrdit přísahou. Kratičce před pádem z druhého patra na nějakou chvíli zůstala viset za punčochy na okenním háku a tehdy ve vzduchu uviděla u sebe muže v duchovenském oděvu, oblečeného do rochet, který ji při pádu zachytil do rukou a něžně ji položil na skálu. Věřila, že to nebyl nikdo jiný než SJN, jelikož její matka byla jeho obzvláštní ctitelka. Matky se ovšem P. Bernard v době, kdy mluvil se zachráněnou dcerou, již zeptat nemohl, jelikož byla po smrti.

Projevem vděčnosti vůči SJN za ochranu slečny z klebelsberského rodu v tak velikém nebezpečí se stala kaple na vrchu nad vsí Dřemčicemi na klebelsberském panství Dolní Třebívlice v litoměřické diecézi. Svatyni měl v úmyslu zbudovat již od 1710 výše zmíněný Václav Vojtěch baron z Klebelsberka († 1727), který tento svůj záměr naplnil 1722 a do vystavěné kaple dal zavěsit obraz, na němž SJN rukou zachytává dítě padající z okna (→ A.1, Dřemčice).

R l. zpr. Bernarda od sv. Terezie, bos. augustiniána, za jeho praž. novoměst. konvent, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 105^r) – l. výpověď P. Bernarda od sv. Terezie, novoměst. augustiniána bosáka, v 1. beatifikačním procesu, 7. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 80^{r-v}, čl. 26, otázky 96-102)

177. Sedmihradsko neboli Transylvánie (dnešní Rumunsko), 1702

František Karel Golliath se v Sedmihradsku (Transylvánii) dostal do sporů s nějakými jízdními vojáky, aniž by jim k tomu zavinil příčinu. Ti ho nejnom strašně křivě obviňovali, ale také mu několikrát k hrudi přiložili vytaženou pistoli. Spravedlivě se rozhořčil a pronásledoval je, aby na nich vydobil náležitého zadostiučinění. Tu ho jeden z nich napadl, čímž byl Golliath donucen na svou obranu vystřelit z pistole, ve které měl sotva několik zrníček střelného prachu. Zasáhl protivníka a ten kolem půlnoci ještě toho dne zemřel. Přítom byl Golliath na přímluvu nejenom zachráněn z nebezpečí smrti, ale také uchráněn před jakýmkoli vězením či jiným nepohodlím. Potvrdil to 1715 přísežně žlutickému faráři Janu Rickovi a připojil, že doufá a prosí, že bude skrze mocnou přímluvu chráněn přede vsí časnou, hlavně však věčnou hanbou. Tou dobou Golliath pracoval jako důchodní pivní a solní dávky.

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 156^v-157^r)

178. Hustopeče (M, Ol), 1702-08

Hustopečský měšťan a císařský zaměstnanec Antonín Ignác Imrychovský ve všech svých potřebách, nemocech, úzkostech a příhodách vzýval SJN jako svého obzvláštního patrona a přesvědčil se, že je to neomylný pomocník. Zvlášť se mu stal tento světec ochráncem a advokátem v následujícím případě:

16. X. 1702 vezl mošt, když tu mu jistý sedlák Jiří Materna, obyvatel Horních Bojanovic, nechtěl uhnout z cesty, a tak Maternu udeřil čeledín otce pana Imrychovského, Jan Enickl, který tehdy s Imrychovským cestoval. Imrychovský byl nařčen, že tento úder nařídil a že jeho vinou byl Materna touto ranou zabit. Bylo to lživé nařčení, nicméně následoval těžký šestiletý soudní proces s mocnou protistranou, Karlem Antonínem hrabětem Serenyi, vrchností Horních Bojanovic (a tedy nejspíš i Maternovým pánem). Imrychovský se přitom zavázal slibem svému obzvláštnímu ochránci, SJN, a nakonec 1708 proces skončil nečekaným výrokem, kdy hrabě ustoupil a nařčený měšťan vyvázl beze škody.

Toto vítězství či spíše k zapomnění dovedený proces Imrychovský zcela připisoval svému advokátu, SJN, jemuž dal, jak se slušelo, 3. VII. 1713 postavit sochu na mostě u hustopečské městské brány se schválením pánů představených, čímž vděčně splnil slib (→ A.1, Hustopeče 2/).

R l. svéd. Antonína Ignáce Imrychovského, dané v Hustopečích 23. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 139), původně příl. B. k nepom. zprávě podivínského děkana, poté příl. E. k prvnímu l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

179. Nahořečice, Hospozín (Č, Pr) a další místa, 1702-15

Anna Polyxena hraběnka z Clary, rozená hraběnka Des Fours, du Mont et Athienville, paní na Hospozínu ve Slánském (později Rakovnickém) kraji a na Libkovicích v Žateckém kraji, dala na základě pevného úmyslu pojatého 1702 a z obzvláštní pobožnosti vůči sv. ochránci, JN, vystavět v nahořečickém farním kostele sv. Václava oltář, když jí bylo v náročných záležitostech šťastně pomoheno, bezpochyby mocným zásahem. Hraběnka 1715 prohlašovala, že nejenom tehdy, ale i v mnoha dalších následujících věcech pocítovala pomoc, což bylo příčinou, že 1711 vystavěla kapli v Hospozínu (→ A.1, Nahořečice, Hospozínek).

R l. zpr. nahořečického faráře Františka Seidla, 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 216^f)

180. Žlutice (Č, Pr), mezi 1702 a 1715

Kateřina Fürschtlová, žlutická měšťanka, 1715 přísežně vyznala tamnímu faráři Janu Rickovi, že dříve byla nekatoličkou luteránské sekty. Vlastní manžel i další známí ji častěji nabádali a povzbuzovali, ať uctívá SJN, ona však nechtěla. Posléze upadla do prudkých bolestí očí a jako by SJ zkoušela, pomodlila se tři otčenáše a zdrávasy k jeho cti. Brzy pocítila ulehčení a potom se jí kolem půl dvanácté v noci světec zjevně ukázal a udělil jí požehnání. V této podobě příběh zaznamenal řečený farář Rick.

Později byla dotyčná žena pozvána k výslechu v rámci 1. beatifikačního procesu. Tehdy (10. III. 1717) se představila jako Katharina Fürstlin, po otci Hafnerin, narozená v říšském městě Norimberku, svého věku 45letá, 18 let vdaná. Narodila se jako luteránka, ale protože její manžel je oddán samospasitelné katolické víře, před 15 lety v Žluticích v Českém království, kde spolu žijí, přijala svaté katolické náboženství a rozhodla se, že v této víře chce žít i zemřít. Teprve když se stala katoličkou, dozvěděla se v tomto království od mnoha světských i duchovních lidí o SJN. Časem se jí stalo, že jí velmi zeslábly oči a zrak se jí zatměl, takže se nemohla z knihy ani modlit ani číst. K vyléčení očí nepoužila žádného přirozeného prostředku, nýbrž sama od sebe, aniž by jí kdo z lidí nutkal, šla do žlutického farního kostela, aby tam vzývala Boha o pomoc. Když tam spatřila vyobrazení, se zvláštní útěchou jí v srdci vzkličilo, že by měla tohoto světce prosit o přímluvu. Zvolila si ho za svého ochránce a s upřímnou důvěrou žádala o jeho mocné orodování. Hned v následující noc kolem půlnoci, když přišla do pokoje a chtěla si připravit lůžko, ukázal se jí viditelně SJN oblečený v černém duchovním oděvu s límcem nebo výložkou, stál od ní tři nebo čtyři kroky a díval se na ni. Žena vykřikla: „Ježíši, Maria a Josefe, jaký to pohled!“ V tu chvíli byl pokoj opět prázdný a vidění zmizelo. Kateřina věří a ani jinak věřit nemůže, že to byl skutečně SJN, protože právě jeho vzývala a zvolila si ho za patrona. K jeho cti také dala číst dvě mše svaté. Slabost očí vymizela, zrak se uzdravil a od té doby se Kateřina těšila ze zdravých očí a každý den konala jistou pobožnost ke cti svého patrona.

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 158^v) – n. výpověď Kathariny Fürstlin v 1. beatifikačním procesu, 10. III. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 122^r-123^r, čl. 89, otázky 226-231)

181. Praha (Č, Pr), do 1703

Jan František Svoboda, tovaryš v knihtiskárně u Jiřího Labouna (Labauna) v prostorách Karolina na Starém Městě pražském, se někdy před 1703 (kdy nastoupil do Brna jako faktor v tiskárně Frazze Ignaze Sinapiho) rozhodl, že odcestuje z Prahy a bude si v jiné zemi hledat uplatnění. Nevěděl, kam nebo jak daleko se vydá, a tak šel o svátku sv. Václava vykonat pobožnost k posvátnému hrobu, vyzpovídat se, přistoupit ke sv. přijímání a účastnit se jedné mše sv., což vše vykonal s velice naléhavou prosbou k SJN, jemuž se poroučel všechno své počínání a prosil zvlášť, aby světec chránil jeho tělo i duši přede vši hanbou, posměchem a nebezpečím.

Toho dne se v noční hodinu vracel z jednoho místa domů se svými dvěma spolutovaryši. Na Staroměstském náměstí se od nich oddělil a zašel do kavárny, aby vypil pár šálků kávy. Druhům, kteří zatím odešli do domu

v Karolinu, slíbil, že za nimi brzy přijde. Za noci se ale obával čehosi zlého. Když sám přišel k domu a notnou chvíli klepal, nikdo mu nechtěl otevřít. Při tom čekání a bušení spatřil přicházet Železnou ulicí šest osob s jednou hořící lampou, jaké jsou k dostání v židovském vetešnictví. Pomyslel si, že jsou to počestné osoby, a následoval je, s úmyslem hledat jiné ubytování.

Šel za nimi od Karolina až naproti dveřím (kostela) sv. Havla, kde je nedaleko dveří potkal jeden muž z tehdejší posádky generála Tauna, který s jedním z těch šesti prohodil pár slov. Tu všichni zůstali stát. I Svoboda se zastavil, s pomyšlením, že využije světla z židovského vetešnictví. Nato se s ním pustil do řeči jeden a další, že má jít dál. On je ale otevřeně požádal, aby šli svou cestou, on že půjde také svou. Tu jeden z nich z něj stáhl plášť a oni chtěli, ať jde dál s nimi. Svoboda se rozhlédl kolem sebe, zda by se dalo utéct, ale pět lidí ho obklopilo a šestý jim k tomu svítil, takže se nedalo vyvážnout. Obklíčený se rozhodl, že bude proti tolika nepřátelům bojovat, seč mu postačí tělesné síly. Položil se na zeď proti kostelním dveřím sv. Havla, přitáhl k sobě svůj plášť, kteří mu tito lidé neoprávněně vzali, a sotva tak učinil, aby se bránil, uviděl kolem sebe tři z nich, kteří ho v sevření začali bít, jako by mu usilovali o život. Jeden z těch třech mu sáhl levou rukou na kapsu u kalhot v domnění, že tam najde nějaké peníze, nenašel v ní ale nic jiného než tabatěrku, kterou rozbil. Nato se druhý pokusil Svobodovi sáhnout na vak a vzít mu peníze, které měl u sebe. Napadený se proti tomu bránil a pravou nohou kopl před sebe.

Při tomto nečekaném útoku přišli dva vzpomnutí Svobodovi druhové, kteří předtím klepali na Karolinum, aniž by tušili, kde by jejich spolutovaryš byl, zahlédli ale světlo a pak i jeho samotného a pospíšili si, aby ho zachránili. Hned jak přišli, hodil ten, co ostatním dosud svítil k jejich zlému počínání, lampu na zem a běžel odtamtud spolu s ostatními. Svoboda byl při útoku pětkrát zasažen, ovšem bez následků na těle, jen oblečení měl trochu poškozené. Na straně útočníků zasadil rány, takže na druhý den na tom místě byla vidět krev, která ulpěla i na jeho šatech.

Vysvobození z tohoto ohrožení těla a života Svoboda po Bohu a jeho přeblahoslavené Matce dle vlastních slov nemohl připisovat nikomu jinému než velikému světci JN, jemuž se toho dne u jeho sv. hrobu poroučel, aby ho chránil před veškerým zlem a neštěstím. Tak také když toho dne upadl do takového nečekaného neštěstí, byl šťastně ze všeho zachráněn.

Tuto událost o zhruba deset let (ve skutečnosti minimálně třináct let) později písemně vyznal a byl připraven její pravdivost v případě potřeby odpřisáhnout. V té době byl Svoboda již měšťanem a knihtiskařem v Brně, kde po tříletém působení v roli faktora (1703-06) tamější tiskárnu převzal a započal vlastní tiskařskou činnost (1706/07).

R n. svéd. Jana Františka Svobody, měšťana a knihtiskaře v král. městě Brně v Markrabství morav., dáno t. 22. II. 1716 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 383-386) – I <https://encyklopedie.brna.cz/> (*Jan František Svoboda*, životopisná data)

182. Bílina (Č, Li), téměř 1703

Pětiletý chlapec Antonín Walter, syn bílinského důchodního Karla Waltera a jeho manželky Anny Kateřiny Walterové, se těžce roznemohl a ulehl. Protože odmítal každý lék, a co snědl, u něj nezůstalo, lékař si zoufal nad jeho uzdravením. Rodiče slíbili, že ke cti dají dítě obléci do duchovenského (klerického) oblečku, a dali v Bílině sloužit mši sv. Když se ze mše vrátili domů i s dítětem oblečeným podle slibu, požádalo dítě samo o medicínu, kterou předtím nechtělo přijmout, vzalo si ji a jejím častějším užíváním se postupně úplně uzdravilo.

1715 chlapec stále žil, jen jeho otec v mezičase zemřel a ovdovělá matka vydala o synově uzdravení, k němuž došlo před téměř dvanácti lety, písemné svědectví (13. IX.), ve kterém na závěr konstatovala, že neumí určit, zda byl její syn uzdraven na přímluvu SJN, jejího patrona, nebo náhodným způsobem, jen přísahou potvrdila, že se událost seběhla tak, jak ji popsala, což nakonec ještě stvrdila vlastním podpisem a otiskem pečeti svého v Pánu zesnulého manžela.

Bílinský arcijáhen Šimon Augustin Lux příběh také popsal a připojil, že ovdovělá matka uzdraveného dítěte, Anna Kateřina Walterová, 13. IX. 1715 složila přísahu na potvrzení pravdivosti onoho uzdravení. K tomu dodal, že rodiče soudili, že jejich synáček nabyl zdraví skrze přímluvu, a dali ke cti ve farním kostele v Bílině postavit oltář (→ A.1, Bílina 1b/).

R n. svéd. Anny Kateřiny Walterové (Anna Catharina Walterin), ovdovělé v Bílině, sepsané t. 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 274) – l. zpr. bílin. arcijáhna Šimona Augustina Luxe, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 276^{r-v})

183. Měřín (M, Ol), X.-XII. 1703

Měřínský farář Jakub Felix Pacher, rodák z moravských Budiškovic, který nastoupil na měřínské beneficium 5. VI. 1698, si 1703 nešťastně zlomil pravou nohu. Vzályval o pomoc SJN, který mu (spíše jehož obraz mu) visel před očima, a bylo mu velmi šťastně pomozeno. Neboť holenní kosti byly úplně zlomené a do kříže z místa s žilami vyražené, takže se v tom místě vytvořila nezhojitelná růže. Třikrát byla rána otevřena, ranhojiči si ale zoufali, a nakonec měla být noha k farářovu zahanbení amputována. Pacher se snažil růži neboli svatý oheň uhasit vodními vlnami, které posvětil SJN, tj. do průzračné vody vložil kousíček posvátného vosku Inocence XI. a s naprostou důvěrou vodu vypil. Usnul hlubokým spánkem. Ranhojiči, kteří si ho přišli prohlédnout před odříznutím nohy, zjistili, že je mimo všechno nebezpečí, protože růže, k údivu a podivení všech, ustoupila a

noha se napravila a upevnila, aniž by na ní byla známka zlomeniny, což také u všech vyvolalo údiv. Noha se pak Pacherovi ve velmi krátkém čase úplně uzdravila.

Příběh byl rekonstruován na základě Pacherova vlastního písemného svědectví zaslaného na olomouckou konzistoř při průzkumu úcty 1715. Z Olomouce Pacherův dopis putoval do Prahy, kde se organizátoři 1. beatifikačního procesu rozhodli případ prošetřit a požádali v této věci o spolupráci olomoucké kolegy. Pacher byl předvolán do Olomouce a v rámci tamní části zmíněného procesu 18. II. 1717 odpověděl na příslušné otázky. Z jeho výpovědi lze o podivuhodném uzdravení jeho pravé nohy získat plastičtější představu.

Pravou nohu si Pacher zlomil uprostřed holeně, a to v říjnu 1703. Nejprve se obrátil o pomoc ke zkušenému felčarovi z Nového Veselí, potom na slavného muže Augustina Chalchera, ranhojiče ve Velkém Meziříčí. Rána se zanítila, vznikla růže (jinak „palčivina“, „oheň raka“), která v sedmém týdnu léčení vystoupala nad ránu a nedala se žádným způsobem odstranit. Ranhojiči se tudíž rozhodli nohu amputovat a určili termín, kdy se tak má stát. V určený den měl farář stále před očima podobiznu a usilovně se modlil, přičemž učinil slib, že ctihodnému muži JN ve svém farním kostele v Měříně postaví oltář, jen ať světec skrze vodu, již byl v řece Vltavě uhašen, uhasí svatý oheň neboli růži na jeho noze. Poručil přítomnému chlapci, ať zavře dveře či bránu, aby felčari nemohli vstoupit s nástroji určenými k odříznutí nohy, a sladce usnul. Ve snu měl vidění, jako by mu ctihodný muž Jan podával vodu, do které ponořil vosk papeže Inocence XI. (tj. hojně tehdy uctívanou svátostinu, tzv. agnusko). Vodu světec chorému nabízel k uhašení svatého ohně, tedy růže. V tu chvíli nebylo možno Pachera vzbudit, ačkoliv se ho lidé snažili zburcovat přes okno i dveře. Teprve po onom vidění se farář probudil a jasně poznal, že prudká bolest v noze ustoupila. Dal otevřít dveře, vešli ranhojiči s mnoha dalšími lidmi, rozvázali mu obvazy na noze a s údivem přítomným ukázali, že růže z nohy ustoupila, zanechala ji hladkou a jen na palci po ní zůstala stopa. Zmizení růže bez užití jakéhokoliv dalšího prostředku překračovalo představivost lékařů. Nyní už bylo možno uzdravit zlomeninu a dvě otevřené rány, které na noze zbývaly, neboť růže úplně ustoupila a už se nevrátila. Do tří týdnů byla zranění vyhojena a farář mohl povstat z lůžka naprosto zdrav, bez kulhání a znamení přestálého utrpení, až na stopu po jizvě. Šťastný kněz byl přesvědčen, že ten, kdo uhasil růži, dopřál také noze plné uzdravení. Od té doby byla uzdravená noha dokonce pevnější než noha druhá, levá.

Toto podivuhodné dobrodiní vešlo do svatojánské literatury. Co uzdravený farář Pacher činil z vděčnosti v nastalých letech ke cti v Měříně, se lze dočíst v katalozích A.1 (Měřín 1/) a C.1 (Měřín 1/).

R l. zpr. měřín. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 260^{r-v}), příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – l. výpověď měřín. faráře Jakuba Felixe Pachera v olom. části 1. beatifikačního procesu, 18. II. 1717 (NA, APA I, sign. C 144/3, čl. 244, nově 608-612, nově 219-223) – L Acta utriusque processus 1721, 139 (první *Summarium*, č. 23, XXV) – HAIN 1722a, 35 – TÝŽ 1722b, 35 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 93-94 (25. zázrak, „V palčivíně“) – WIETROWSKY 1729, 139 (Jacobus Georgius Pacher, 1703) – TÝŽ 1730, 182-183 (Jacobus Georgius Pacher, 1703) – TÝŽ cca 1730, 132-133 (Jakub Jiřík Pacher, omylem 1723)

184. Praha (Č, Pr), 1703

Jan Kryštof Frimel vedl v Praze nepořádný vojenský život a už se začalo ukazovat, že by pro to mohl upadnout nejenom do světské hanby, ale i věčné. Kdyby mu byla bývala tehdy nepomohla přímluva, nedokázal by svému hříšnému a bezbožnému životu učinit přítrž.

R n. svéd. Jana Kryštofa Frimela, úředního písaře Jana Františka Josefa hr. z Thunu, Svojsice (?), 7. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 3^v)

185. Hustopeče (M, Ol) a Wien, č. Vídeň (R, W), 1703

Petr Augustin Formandl uctíval SJN od 1689 každodenně modlitbou. 1703 se dostal do těžké situace. U své vídeňské instance se dočkal rozhodnutí, že se má vzdát svého úřadu (zodpovídal patrně za dobytčí jatka). Když si chtěl vybrat z kasy vzhledem k císařské obligaci kauci svého úřadu, bylo to přijato s nevolí a ve Vídni Formandlovi hrozil arest. V této nouzi se obrátil ke SJN, který ho v tu chvíli zachránil, za což mu jakožto ctitel chtěl něco věnovat, a tak dal vytvořit sochu do farního kostela sv. Václava v Hustopečích (→ A.1, t. 1/).

R n. svéd. Petra Augustina Formandla, Hustopeče 23. VIII. 1715, určené místnímu faráři Františku Loberovi (NA, ČDK, kn. 117, fol. 131^{r-v}), příl. D k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

186. Moravská Třebová (M, Ol), 1703

Z vděčnosti za získané vítězství v jakémisi závažném sporu dali manželé Petr Fridrich, urozený pán, a jeho choť Alžběta, rozená Krystelová, postavit na své náklady v IX. 1703 ve františkánském kostele sv. Josefa v Moravské Třebové oltář (→ A.1, t. 2a/). Jmenovaná paní, kdysi třebovská hejtmanka, již předtím věnovala témuž kostelu malovaný obraz (→ A.1, t. 2b/).

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

187. Olomouc (M, Ol), 1703

Oltář v olomouckém františkánském kostele sv. Bernardina (→ A.1, Olomouc I. 6a/) dal 1703 postavit jako projev přátelství jistý obchodník. Ten se ocitl v nebezpečí hanby a chudoby, načež ho Bůh povolal ze života, a tak uchránil jeho rodinu před zahanbením.

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52-53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

188. Chomutov (Č, Pr), 1703-06

Urozený pán Jan Jiří a Lapide, císařský důchodní v Chomutově, stvrdil 1715 tělesnou přísahou následující událost. Tři mocní nepřátelé ho do krajnosti pronásledovali, ba celá městská rada proti němu povstala a chtěla, aby byl úplně pohaněn, jako by byl přistižen při cizoložství s jakousi vdovou. V těchto úzkostech a nebezpečích hanby se po Bohu utekl k SJN a slíbil mu, že pokud prostřednictvím přímluvy z tak velkých úzkostí a pronásledování a nebezpečí veřejné hanby bude vytržen, že ke cti dá postavit sochu a že nadto svatého JN bude v jednotlivé dny, dokud bude žít, ctít třemi otčenáši a zdrávasy. Pociťoval pomoc a zakusil skutečné vysvobození ze všech svých úzkostí a nebezpečí, neboť když jeho spor byl po tři roky projednáván u různých instancí i u samotné královské apelace, vynesla tato v Praze 1. X. 1706 rozsudek v jeho prospěch proti očekávání všech a se zahanbením jeho nepřátel, přičemž byl osvobozen ode všeho dalšího šetření. Zakusil svatého JN jako pomocníka také v dalších záležitostech, takže dal zřídit nejenom onu sochu (→ A.1, Chomutov 1b/), ale každý rok ji také dával zdobit květinami a vykonával ještě další skutky ke cti (→ D.2, Chomutov 1/).

R l. zpr. chomutovského děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 179^v-180^r)

189. jih Moravy, snad Drnholec (M, Ol), mezi 1703 a 1711

Jan Schenpek, Čech z Prachatic, se ve svém mládí v triviální (základní) škole naučil jistou modlitbičku, kterou se každý den modlil. Jako starší se vyučil pekařskému řemeslu, stal se tovaryšem a vyrazil na zkušenou, aby se více vzdělával ve svém umění. Tehdy zuřila turecká vojna na moravském pomezí. Schenpek se dostal mezi vesničany, kteří do vojska neverbovali, ale násilím odváděli. Byl na královské cestě zajat a odveden svázaný do blízkého zámku, kde se objevil před správcem tamního panství, který ho vyšetřoval, odkud je, kdo je a jakého je postavení. Když tento popravdě odpověděl, beze všeho slitování byl uvržen do vězení, spoután a připočten k ostatním zajatcům. Během noci se díval okénkem z vězení na most, na kterém stála vytesaná socha, a v duchu k ní promlouval: „Svatý Jene Nepomucký, můj veliký ochránce od mého mládí, shlédni na mě zajatého a opuštěného, vysvobod' svého svěřence, Čecha a svého vlastence.“ A modlil se v tu noc jiné obvyklé modlitby i růženec a zbožně se zcela světcí poroučel. Když pak ráno vstal, byl opět odveden k výslechu, zda by chtěl s dobrou myslí vstoupit do císařské služby, nebo k ní být násilně odveden. Správce se ale změnil z nepřítele v přítele, propustil jej a zbavil pout a řekl mu: „Jdi v pokoji, kam chceš.“ Dal mu k tomu písemné potvrzení o volném průchodu, a tak tovaryš šťastně šel svou cestou. Příběh vyprávěl 1715 svému faráři v Chřešřovicích a uvedl, že téže noci se mu ve snu ukázal SJN a podal ruku jako tonoucímu v moři a s laskavostí ho vyzdvihl a dovedl až na břeh. Pravil tedy a vyznával, že v této šťastné pomoci byl jeho ochráncem a pomocníkem jmenovaný světec. Při vyznání chtěl Schenpek své jméno udržet v tajnosti, farář je ale zaznamenal.

V popisovaném období stála na jižní Moravě socha na mostě nejspíš pouze v jediné lokalitě, na mostě přes řeku Dyji v blízkosti Drnholce, na dohled zámku, ve středu drnholeckého panství (→ A.1, Drnholec 2/). Co se týče bližšího určení oné „turecké vojny“, s nejvyšší pravděpodobností šlo o ohrožování jižní Moravy ze strany protihabsburských povstalců z Uher a Sedmíhradska, vedených sedmíhradským knížetem Františkem II. Rákóczim, kteří pronikali na Strážnicko, Uherskohradištsko, Břeclavsko a Vsetínsko 1703, 1704 a 1708.

R l. zpr. chřešřovického faráře Františka Permaye, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 175^v)

190. Praha (Č, Pr), 1704

Jan Kryštof Frimel se ocitl v takové hanbě a nebezpečí ztráty cti, že si z něj nemohl nijak pomoci, dokud se neutekl pod ochranu a nebyl z řečeného ohrožení cti vysvobozen.

R n. svéd. Jana Kryštofa Frimela, úředního písaře Jana Františka Josefa hr. z Thunu, Svojšice (?), 7. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 3^v)

191. Týn nad Vltavou (Č, Pr), 1704

Kateřina Čepičková, asi sedmdesátiletá, obyvatelka Týna nad Vltavou a vdova, ulehla ze závažných důvodů na lůžko a byla k němu připoutána po celé tříletí. Dvakrát ji zdejší děkan Václav Antonín Straka pomazal posledním pomazáním a zaopatřil ostatním svátostmi. Byla tou dobou opuštěna ode vsí lidské pomoci a pomýšlela už na hodinku smrti, když tu náhodou ji navštívil jeden františkán, P. Tadeáš Růžička, konventuál z Bechyně, který jí nabídl obraz, vychvaloval jí světce JN a na podivuhodných příkladech ukázal, že je tento nebešťan obzvláštním patronem nemocných. Nemocnou SJN nadchl, a tak slíbila, že pokud jeho pomocí unikne ze své nemoci, po celý běh života se bude každý den na poděkování modlit otčenáš a zdrávas. Brzy poté se začala uzdravovat a byla při síle a naprosto zdravá ještě 1715, kdy její příběh k rozmnožení cti a slávy písemně zaznamenal výše zmíněný vltavotýnský děkan Straka a byl ochoten událost přísežně potvrdit.

192. Uhry (Maďarsko, Slovensko), 1704

V. H. Dvořák napsal (snad 1715) toto české svědectví: „Leta 1704tého jsouce já níže podepsaný tehdáž v zemi uherské, jednoho času vpustice se s mým kamarádem, na jistou vinici, která publice pod velkým trestem a naší cti ztracení, zapověděná, by žádný se nepokusil něco ovoce aneb rozinku trhati; já však na tu zapověď pozapomněl a do té jisté vinice se vpustil a hojně hrozničkův narhal; však v tom jdouce domů, zhlídnouce mě hlidačí; v tom ale skrze vnuknutí božské a blahoslaveného Jana Nepomuckého ochranu, kamaráda se vším ovocem od sebe oddělil, který se skryl, a já tudy, poněvadž nic od téhož zapověděného ovoce u mě nalezeno nebylo, skrze to pasírován jsem a na své cti zachován byl, a tak daleji žádným veřejným trestem aneb na cti zlehčen nebyl. To vše skrze ochránění blahoslaveného Jana Nepomuckého se stalo a ochráněno, kteréhožto svatě jméno od mé mladosti [j]sem ctil a chváliti budu až do skonání.“

R nedat. č. svěd. V. H. Dvořáka, (1715?) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 59) (pozn.: na zadním listu připsáno, že kvůli lehkosti materie nebyla potvrzena přísahou, která by však mohla být učiněna, pokud by si to přál ten, kdo případ sdělil)

193. München, č. Mnichov (N, BA, OB), dol. 1704

Jacob Ignatius Anmuller (Aumüller, Aumieller) dlouho nemohl najít práci a začal si proto již zoufat. Přemýšlel, že by odešel od své staré chudé matky do ciziny, nechtělo se mu však matku opouštět. Rozhodl se, že bude zbožně prosit SJN, aby matku nemusel opustit. Třetího dne na konci té samé pobožnosti dostal písemné vyrozumění od jednoho panstva, že jej chce přijmout do služby, což se také stalo. Za to k větší chvále, vděčnosti a cti Boží, jeho milé Matky i SJN o tom řečený vydal písemné svědectví a byl připraven vyprávěné stvrdit přísahou.

R n. svěd. Jacoba Ignatia Anmullera (Aumüllera, Aumiellera), Mnichov 18. II. 1704 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 166^r)

194. Uhry (Maďarsko, Slovensko), 2. VI. 1705

Jan Křtitel Fremmrich 1702 svou důvěru vložil do SJ, vylolil si ho za svého ochránce na celý život a slíbil, že ho denně bude ctít. Zakusil pak citelně jeho svatou pomoc při mnoha příležitostech, v nouzi i velkých nebezpečích. Mezi mnoha milostmi zmínil i tu, že když v Uhrách (u blíže neznámého místa německy zvaného „Ersch“ či „Erpch“) spolu se třemi osobami, které měl u sebe, upadl do ruky cizáků, kteří ze sebe dělali jeho jezdc, přitom na něj ale celé dvě hodiny (na krásných koních) útočili, přece jich byl zásahem zázračně a šťastně zproštěn a také se šťastně dostal do tábora.

R n. svěd. Jana Křtitele Fremmricha, Praha 27. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 142^r)

195. Praha, město a hrob v katedrále (Č, Pr), 1705

Byla spásnou rada jednoho klementinského jezuita ženě, která se ve výroční den několikrát sarkasticky vysmála ctitelům, načež byla mučena nevysvětlitelným pálením jazyka, jak říkala, a nemohla najít pokoj. Proto o tom mluvila se zmíněným jezuitou. Podle jeho návrhu slíbila, že vykoná jistou pobožnost. Ihned si všimla, že byl veškerý žár jazyka uhašen. Ještě téhož dne šťastně spěchala s očima plnými slz k hrobu, aby mučedníkovi JN poděkovala, vykonala zpověď a obnovila tam svůj slib.

R LA klementinské jez. koleje na Starém Městě pražském, 1705 (ARSI, sign. Boh. 118, pag. 185)

196. Jilemnice (Č, Kh), 1705

Jana Neuman(n)ová cítila lítost nad svou přítelkyní, která se roznemohla, a to tak velikou, že se dostala do úzkosti a tesknosti, které nemohla vypovědět. Nechávala si to pro sebe a neprosila nikoho o utěšení, takže pro vnitřní smutek málem přišla o rozum. Na Velký pátek proto častěji zašla do kostela sv. Alžběty u jilemnického zámku a poklekala tam před obraz neb „statui“ a žádala SJN za potěšení, aby jí ráčil z toho zármutku a tesknosti pomoci, by při svém rozumu zůstala a „tady lidem k divadlu nepřišla“. Vrátila se domů a jako by se na svět znovu zrodila. Od té doby žádný smutek nepřicházel. Nemůže to připsat nikomu jinému, než předně Pánu Bohu a SJN, a to i přes to, že je v úctě špatná a nehodná.

R č. svěd. Jany Neuman(n)ové, dané v Jilemnici 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fo. 265), příl. k l. zpr. jilemnického faráře Karla Ignáce Brodta z 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298)

197. farnost Dolní Jirčany (Č, Pr), cca 1705

Jakub Vrána byl 1715 připraven na kompetentním místě, bude-li to třeba, přísahou potvrdit následující podivuhodnou událost, která se mu stala asi před deseti lety. Byl tehdy obviněn z rozsáhlých a častěji spáchaných krádeží a natolik byl svědky usvědčen, že, ačkoli, jak tvrdil, byl nevinný, měl být vyhoštěn z celého panství s nejvyšší hanbou a zostuzením. V tak závažném nebezpečí, do kterého se dostal on sám i další záležitosti, nemohl najít mezi smrtelníky žádného patrona, a tak byl téměř opuštěn a plný obav. V tomto hoři šel sám po cestě, když narazil na člověka, kterého neznal, ctihodného v oděvu, ve tváři i celém těle. Ten hned jak se s ním sešel, zeptal se ho na jeho smutek. On mu vše vyprávěl o nebezpečí, které hrozilo jeho pověsti a cti. Onen ctihodný muž ho vyzval, ať má dobrou naději a zatím čeká opravdovou pomoc od SJN. Když se rozešli, brzy

smutný Vrána došel k posvátné soše a před ní slíbil, že se po celý čas svého života bude modlit jisté modlitby. Sotva několik dní plnil svůj slib, všechno, z čeho byl obžalován, jako by upadlo do zapomenutí a on byl šťastně zachráněn. Po nějaké době zapomněl na svůj slib a zanedbal pobožnost. Tu brzy zase upadl do nebezpečí, že bude muset panství opustit. Vzpomněl si, že se zavázal před onou posvátnou sochou, pobožnost obnovil a ještě pevněji si umínil ji vykonávat. Nakonec byl znovu velmi šťastně vysvobozen.

R nedat. l. zpr. (dolno)jirčanského faráře Bartoloměje Stiechovského, prez. 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 109^{r-v})

198. Klášterec nad Ohří a cesta u Slaného (Č, Pr), 1705 nebo 1706

František Glaser, svým povoláním kuchař, původem z Klášterce, sloužil u pana barona „Korentze“ (snad u některého ze synů Václava Františka Kořenského z Těřešova). Jednou ve službě ztratil na cestě u Slaného část svěřených peněz, aniž by si toho všiml. Ztrátu by musel splatit 30 zlatými, jelikož byl však chudý, vyžádal si na baronovi, aby mu dal povolení prohledat cestu, že by snad mohl něco najít. Vracel se půl druhé míle, potkával různé lidi, kteří se vraceli z Prahy, a ptal se jich, zda našli ztracenou věc. Nic se ale nedozvěděl. Slíbil svatému JN, že mu obětuje dvě svíce, a jak slib učinil, popošel sotva několik kroků a šťastně našel ztracené peníze na veřejné cestě, kterou (jinak) všichni ostatní používali.

Tuto událost veřejně vyznal a měl v úmyslu k jejímu potvrzení složit přísahu.

R l. zpr. kláštereckého faráře a vikáře Jana Jindřicha Khinela, 3. XI. 1715, prez. 9. XI. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 240^v)

199. Tittmoning (N, BA, OB), 1705-07

Johann Joseph Khonhauser, narozený v „Schonfeldt“ v Čechách (nejspíše v královském horním městě Krásné v Žateckém kraji), osobní sluha salzburského knížete arcibiskupa, a jeho manželka Maria Theresia, rozená von Fridenthal, z města Laufen náležejícího salzburskému církevnímu panství, učinili v tísnivé situaci 1705 slib svatému JN, že když jim jako veliký a divotvorný světec svou přimluvou pomůže v jejich záměrech a potřebách, dají mu na poděkování a k pobožnosti vytvořit na vlastní náklady vyobrazení v životní velikosti. Tak se také stalo a oba manželé byli u Boha ve svých záležitostech skrze mocnou přimluvu vyslyšeni. Podle svého slibu dali světky v kolegiálním kostele sv. Vavřince v Tittmoningu 1707 postavit sochu (→ A.3, Tittmoning II. 1b/).

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastianiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2 v rámci celkové zprávy o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [73]-[74])

200.-202. Příbor (M, Ol), 1705-15 – tři okruhy pomoci

Jistý příborský měšťan, který zastával úřad důchodního, se dostal do podezření, že není věrný ve výkonu své služby. Hrozila mu zahanbující důtka, jelikož došlo ve vyúčtování, které vedl, k chybě. Mohl za to být potrestán ztrátou majetku i pověsti. Důchodní učinil slib, že postaví sochu, načež pečlivějším průzkumem účtů vyšel najevo omyl týkající se 1100 zl. Úředník byl vysvobozen ode všeho nebezpečí, které mu hrozilo, a podle svého slibu postavil 1705 sochu na kopečku vzdáleném asi šest honů od města Příboru (→ A.1, Příbor 3/) (200.).

1715 o tom podal svědectví a dodal, že byl vyproštěn také z jiných nebezpečí, a to vždy, a že jeho osení na polích, ačkoli sousedi kolem dokola na svých pozemcích trpěli veliké škody, zůstalo vždy netknuto nepřízní počasí a krupobitím. Ujišťoval, že se tak stalo zvláště letos (1715), když týden před prosebnými dny na polích sousedů krupobití pobilo až třetinu obilí, ale on na tom vršku, kde stojí zmíněná socha, na svých polích nezpozoroval ani jeden poničený klas (201.). Také kdykoli se vypravil na cestu, aby přivezl víno, svěřil se zvláště SJN jako svému ochránci a vždy se vrátil domů zdrav a beze škody. A i když vůz naložený třemi i více sudy vína byl na různých místech nalomen a opakovaně na cestě vyvrácen, víno se nic nestalo (202.). Slíbil, že to dokáže svědectvími očitých svědků, pokud by bylo třeba.

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

203. Velké Meziříčí (M, Ol), 1. V. 1706

Navečer 1. V. 1706 se strhla hrozná bouřka a průtrž mračen. Vzvednutá záplavová vlna se jinak nenápadnou říčkou Balinkou obořila na město Velké Meziříčí o půl jedenácté v noci s takovou silou, že dříve než se spojila pod městem s řekou Oslavou, stačila odnést tři zdejší mosty. Přival vody zaskočil meziříčské sousedy ve spánku, a tak ztráty na životech byly nebývale vysoké, 13 obětí. Zvířatům vzala voda život v mnohem větším počtu. Také majetkové škody byly značené. Napočítalo se 98 poškozených majitelů a celkový odhad finanční ztráty dosáhl 13.533 zl. 20 kr. Hejduk velkomeziříčského panství Jan Pavel Holštajn (Hollstain, Holstein), meziříčský soused od 20. II. 1689, když nemohl na náměstí před velkou vodou utéct, „salvíroval se k statui kamenný S: Jana Nepomuckého. Až na vrchní stupně vylezl, velmi křičíc. A chtějíce život obdržeti, musil se sloupu kamenného chytiti a tak dlouho držeti, až ta voda zase spadla. Nebo dříví rozličné ta voda sebrala a s ním Dolní bránu zanesla. Tudy ještě více voda v rynku a v ulicích se vydula a domy znalívala.“ Tak událost vypravuje František Ignác Kontek ve své barokní rukopisné kronice města „Velká Mezeříč nad řekou Oslavou“, věnované období 1401-1723. Znamená to tedy, že sloup se sochou na velkomeziříčském náměstí (→ A.1, t. 2/) zachránil hejdukovi Holštajnovi život.

R-L KONTEK, ŠTINDL 2004, pag. 63, pův. fol. 124^v-125^r, 195-196 – L MTSSP 2006, 258

204. Praha, hrob v katedrále, a Horní Blatná (Č, Pr), 1706

Jan Jakub Putz, měšťan a kupec v císařském a královském horním městě Horní Blatné, hledal 1706 v jedné své záležitosti útočiště po Bohu u svatého JN. Proto učinil v pražském dómu u svatého hrobu slib, že k podpoře cti tak velkého divotvorného světce dá ve svém městě na nejzazších katolických hranicích s Míšeňskem postavit kamenný sloup se sochou. Když zakusil milostivou a podivuhodnou pomoc a přímluvu, dal ještě téhož roku 1706 postavit na sloupu na veřejném náměstí jmenovaného města vyobrazení, aby co nejponíženi a náležitě projevil svou vděčnost. Když se i v těchto končinách časem rozvinula obzvláštní pobožnost, dal postavit ještě jednu kamennou sochu, a to u cesty čtvrt hodiny od města. 1715 o tom podal písemnou zprávu, v níž na závěr vyjadřuje prosbu, aby jej Bůh ráčil skrze SJN, jemuž on důvěřuje, vyslyšet a milostivě udělit, co jeho duši i duši jeho blízkých má sloužit ke spáse.

R n. svéd. Jana Jakuba Putze, měšťana a kupce v Horní Blatné, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 170^r)

205. Litomyšl (Č, Pr), 1706

Rozálie Justina provdaná Reslová či Röselová, „sládková“, manželka Alberta Ignáce Rösela, sládky na zámku knížete Liechtensteina v Moravské Třebové, 1716 písemně vyznala, že když před deseti lety ještě pobývala ve svém domě v Litomyšli, obstarávala dvě prasnice, které byly ve dvou zvláštních chlévech. Stalo se, že si jedna prasnice zastrčila ocásek do škvíry mezi dvěma prkny ve dveřích chlívku a nemohla ho dostat ven. Rosalie se snažila zatlačit ocásek zpět, zvíře se však dalo do pohybu, rozrazilo dveře, vyšlo ven a zas a znova naráželo a bilo do bezradné ženy, která se nemohla dostat pryč. V nejvyšším nebezpečí Rosalie opakovaně volala: „Ó, svatý Jene Nepomucký, pomoz mi!“ Nato druhá prasnice v dalším chlívku také prolomila dveře a vrhla se na rozběsněnou svini, čímž Rosalii nechala prostor, aby se mohla zachránit. Venku žena zjistila, že má potrhnanou košili, sukni i další oblečení a také že na místech, kde na ni prasnice narážela, bylo vidět modřiny. Vzdávala přitom chválu a dík Nejvyššímu a svatému JN, že kromě podlitin nedošla jiné škodě na zdraví. Vedle mnoha dalších dobrodiní tuto událost připisovala ne tolik přirozené záchraně, jako přímluvě a ochraně, kterého již na začátku vzývala.

R n. svéd. Rozálie Justiny Reslové (či Röselové), knížecí liechtensteinské sládkové, dané na zámku v Moravské Třebové 1. III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 294^{r-v}), pův. příl. A k nepom. zpr. moravskotřebovského děkana, pak příl. R k l. doplňku k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 7)

206. Nová Paka (Č, Kh), 1706

Dorota Šolcová (či Scholtzová, Schultzová), měšťanka městys Nové Paky, manželka Jana Šolce (Scholtze), se po 15 let skrývala se svou nemocí, zbavena vši lidské pomoci. Byla stížena nádorem a růží ve tváři a touto dlouhou nemocí a svou bídou se sama sobě zhnusila a dostala se do nenávisti jak u sebe, tak i u manžela. V tomto ubohém stavu den před svátkem SJN (1706), aniž by cokoli tušila o podobném svátku a světcí, horoucně prosila Boha, aby ji buď z tohoto ubohého stavu života, pokud by se mu líbilo, vytrhl časnou smrtí, nebo aby ji osvítíl, k jakému ze svatých by se měla utíkat pro ochranu. Hned následující noc měla sen, ve kterém se jí ukázal SJN a napomenul ji, že pokud chce nabýt zdraví, ať se k jeho cti následujícího dne vyzpovídá a vykoná pobožnost. Žena po rozbřesku slunce a rozednění horlivě spěchala do kostela novopacké Divotvůrkyně, tj. do paulánského klášterního a poutního kostela Nanebevzetí Panny Marie, kde se uctívala milostná socha Madony, aby tam vykonala pobožnost. Když přišla ke kostelu, našla na zemi ležící obrázek malovaný na pergameni, představující SJN, jak se jí ve snách ukázal. Přes velikou obtíž a nesnázi nemocná konečně dospěla do kostela, vykonala svátost pokání a svou pobožnost, vrátila se domů a úplně se uzdravila, že se jí zdálo, jako by z ní spadl mlýnský kámen. Zbožná žena to po Bohu připisovala sv. mučedníkovi JN jako svému zvláštnímu ochránci. Proto jej od té doby ctívala každý rok o svátku zpovědi a přijímáním z vděčnosti za tak veliké přijaté dobrodiní. Také během nastalých let několikrát navštívila hrob na Pražském hradě. Událost 1715 vyprávěla novopackému faráři, kdy potvrdila, že žije po celých uplynulých 9 let ve zdraví a že dosud uchovává obrázek, který tehdy našla u novopackého kostela. Sdělila také, že slibuje, že po čas celého života bud SJN uctívat jako svého obzvláštního patrona. Své uzdravení byla připravena stvrdit přísahou.

R l. souhrnný popis úcty v Kh, zaslaný III. 1716 na praž. arcib. konz., stat' o f. Nová Paka (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^v-278^r) sepsaná na základě zpr. novopackého faráře, z níž později čerpal L BERGHAUER 1761, 195-196 (§ XI) – zmíněný farář ke své písemné zpr. přiložil č. stručně formulované svéd. omilostněné Doroty Šolcové z 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 306), které bylo zařazeno jako příl. U k výše uvedené souhrnné zprávě o úctě v Kh

207. nejspíš Čechy (Č), 1706

Jakub Ignác Herman byl jako žák gymnaziální třídy rétoriky jistou zlovolnou osobou lživě nařčen, že se dopustil tělesného provinění. Na přímluvu však byly lécky ukládů zázračně zničeny a on vysvobozen od špatné pověsti.

R l. zpr. jirenského administrátora Jakuba Ignáce Hermana, 7. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 164^v)

208. Gainfarn (R, NÖ), 1706

Eva Rosina Literin se svými dvěma dcerami se kvůli mimořádně prudkému větru ocitla na větším mostě přes Dunaj ve velmi závažném nebezpečí života, neboť jim hrozilo brzké utonutí. Když slíbila, že dá sloužit jednu mši sv. ke cti, vyvázla se svými dcerami do bezpečí.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasovské diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 236^v-237^r), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62) – stať byla vytvořena na základě zpr. (stvrzené pečeti a podpisem) P. Placida Dobitsche, benediktina, profesa kláštera v Melku, vikáře v Gainfarn

209. Švédsko, dol. 1706

Dva obchodníci z Polska byli švédským soudem odsouzeni k smrti. V největší tísní vyzývali SJN o ochranu a vyprosili si na něm, že jejich akta byla nečekaně znovu prohlédnuta a oni zbaveni veškerého obvinění a trestu.

O této události pojednával dopis daný v Praze 1706, jak informoval nejmenovaný jezuitský kněz ve své nepomucenské knížce *Cultus specialis* vydané v Mohuči 1725.

L *Cultus specialis* 1725, 168

210. Velké Meziříčí (M, Ol), 1706-09

Velkomeziříčský pán, Arnošt František Dominik, od 1713 říšský hrabě z Ugarte, který vlastnil panství Velké Meziříčí od 1679 až do své smrti 16. VII. 1715, postavil někdy do 1706 na náměstí ve Velkém Meziříčí žulový sloup se sochou (→ A.1, t. 2/). Učinil tak ze slibu a za vyprošení dědice. Když byl sloup vztyčen a slib splněn, jmenovaný hrabě obdržel dva mužské potomky. 13. XII. 1707 se jeho třetí manželka (od 1698), Marie Rebeka rozená hr. z Bubna a Litic povila syna Jana Nepomuka Ondřeje, 18. I. 1709 Františka Ferdinanda. Oba synové se dožili dospělosti, přičemž po dobu jejich nezletilosti po smrti jejich otce byla jejich poručnicí matka. Šlo o období 1715-28, načež se správy velkomeziříčského panství ujal hrabě Jan Nepomuk Ondřej. I jeho křestní jméno svědčí o vděčnosti rodičů svatému JN za vyprošeného potomka.

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – R-L KONTEK/ŠTINDL 2004, pag. 45, pův. fol. 113^v, pag. 86, pozn. 104-106, 195, 196 (pozn. 5)

211. farnost Doupov (Č, Pr), 1706 či 1707 až 1715

Nikodém Pöschl, krejčí, doupovský měšťan, žil ze začátku svého manželství s chotí Rozinou velmi nepokojně. Aby dosáhl svornosti, usmyslil si, že dá ke cti vyřezat a postavit sochu pro doupovský farní kostel sv. Anny (→ A.1, Doupov 1/), která byla postavena kolem 1707 či 1706. Nikodém to 1715 sdělil doupovskému faráři Janu Františku Xaveru Dungerovi a odpřisáhl, že pevně věří, že přímluvou, když ctil SJN každý den (nevzpomínal si, že by některý den modlitbu vynechal), skrze Trojjediného Boha unikl pronásledování, které mu strojila jistá osoba, a na jeho pozemek nedolehla žádná pohroma. I farář Dunger to byl ochoten potvrdit přísahou.

R l. svéd. doupovského faráře Jana Františka Xavera Dungaera, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 409)

212. Praha, město a socha na mostě (Č, Pr), do 1707

Pavel Chotětický, původem z Neveklova, poddaný pana hraběte Čabelického, čtrnáctiletý mladík, byl zmíněným hrabětem poslán do Prahy, aby se naučil hrát na loveckou trubku. Tam se stalo, že jeho učitelé někdo ukradl hedvábné punčochy. Z krádeže nebyl podezříván nikdo jiný než řečený Pavel. Ačkoliv byl nevinný, učitel mu přece hrozil, že má v úmyslu ho obžalovat z krádeže u jeho hraběte. Jinoch se bál nejenom nelibosti svého pána, ale i výprasku a zahanbení svého i svých přátel. Hledal proto své útočiště u SJN, a když několikrát přecházel Pražský most, zbožně pohlížel na blahoslavencovu sochu a v srdci prosil za ochranu své pověsti. Po několika málo dnech vyšlo najevo, že punčochy ukradla osoba, kterou by nikdo nepodezříval. A tak byla Pavel Chotětický uznán za nevinného a byl zachován při dobré pověsti. Vyprávěl o tom 20. IV. 1722 pražskému metropolitnímu kanovníkovi Janu Ludvíku Josefu Steyerovi (byl toho dne zvolen kapitulním děkanem), připraven vyprávění potvrdit přísahou. Steyer událost zapsal.

Zmíněným hrabětem byl nepochybně Jan František Václav Čabelický ze Soutic, který 1687 zdědil v rámci tloskovského panství také poddanské městečko Neveklov. 1707 tyto državy prodal.

R l. zápis praž. metr. děkana Jana Ludvíka Josefa Steyera, nejspíš z 20. IV. 1722 ← L BERGHAUER 1761, 195 (§ XI)

213. Kouřim (Č, Pr), do 1707

Kouřimský děkan Václav František Felix, který v Kouřimi vykonával duchovní správu 1693-1707, se ocitl ve velkém nebezpečí svého sesazení z kouřimského benefícia, dal tedy zřídit oltář v kouřimském děkanském kostele sv. Štěpána (→ A.1, t. 1/) a nezůstal bez pomoci, nýbrž, jak vyznal před mnohými, byl na beneficiu zachován a viděl své nepřátele zahanbeny.

R l. zpr. kouřimského děkana Antonína Jana Marsche, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 196^r)

214. Wroclaw, n. Breslau, č. Vratislav (P, DS), do 1707

Jistý nekatolický šlechtic se ve Vratislavi vysmál jedné dívce (urozené slečně), že nosí na prsou zavěšený obrázek. Doslova jí řekl: „Waß machet Sie mit Eines Pfafens Bildnüs!“ („Co dělá s vyobrazením jakéhosi popa!“) Během večera byl pak ve společnosti mnoha dalších šlechticů natolik znemožněn, že byl nucen s hanbou

odejít. Odmítl totiž zaplatit jistému malíři za svůj portrét, který pro něj umělec vytvořil, což malíře pobouřilo natolik, že skrze prostředníka urozenému pánovi vzkázal, že když nechce jeho práci odměnit, zohyzdí jeho podobiznu špínou a lidskými výkaly a takto zohavenou vystaví na veřejnost očím všech. Nato se strhl obrovský smích šlechticů, kteří u předávky vzkazu byli, čímž byl urozený pán zmaten, udělal cosi neslušného a musel společnost opustit. Touto hanbou byl postižen bezprostředně poté, co se nelichotivě vyjádřil na účet SJN.

V říjnu 1707 o tom v Praze vyprávěla baronka Abschatzová, rozená baronka Dewaldt, P. Bernardovi od sv. Terezie, bosému augustiniánovi na Novém Městě v klášteře sv. Václava. Ten o události informoval 1715 v rámci odpovědi na dotazník a později o ní vydal podrobnější svědectví v 1. beatifikačním procesu.

R l. zpr. augustiniánů bosáků z Nového Města praž., svěd. P. Bernarda od sv. Terezie, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 105^r) – l. výpověď P. Bernarda od sv. Terezie, novoměst. augustiniána bosáka, v 1. beatifikačním procesu, 7. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 80^{r-v}, čl. 27, otázky 103-104)

215. Turnov (Č, Pr), 20. IV. 1707

Socha na sloupu ve městě Turnově (→ A.1, t. 3/) byla nazývána (jistě 1715) zázračnou, protože zůstala neporušená při požáru města 20. IV. 1707. Ten se vzňal kolem druhé noční hodiny na náměstí a spolu se 177 domy zničil radnici, děkanský kostel sv. Mikuláše, školu i klášter františkánů s kostelem, kromě refektáře a několika málo cel. Zmíněná socha stála v úzké ulici sotva krok od okolních domů, které shořely. Bylo podivuhodné, že soše oheň neškodil, když i sloup, na němž stála, byl požárem poničen. Štátie byla jednou z mála věcí, které z téměř celého zničeného města zbyly. Z kontextu vyplývá, že byla nejspíš dřevěná.

R l. zpr. turnov. děkana Karla Ignáce Corvína, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^r) – nedat. l. výtah z *Libri Emanatorum* praž. arcib., (cca 1716) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 212^r) (zatímco město Turnov téměř celé spolu s kostelem vyhořelo, jediná socha zůstala nespálená) – L ROHN 1774, 115 (požár 20. IV. 1707 zničil děkanský kostel sv. Mikuláše), 118 (celkové škody způsobené požárem 20. IV. 1707)

216. Úšava (Č, Pr), VII. 1707

Úšavští obyvatelé Jan Jiří Pauer a jeho žena Anna Markéta, rozená Englová si s hrůzou všimli, že se na těle jejich půlročního synáčka Jiřího objevila vyrážka velká jak půl holubice. Svěřili dítě všemohoucímu Bohu srkze přímluvu a slíbili, že dají ke cti namalovat své dítě na votivní desku a zavěsí ji k soše do svého farního kostela ve Starém Sedlišti, kterou dal řečený Pauer vyrobit. Poté vyrážka dítěte zmizela, za což rodiče vzdávali všemohoucímu Bohu a svatému JN pro jeho velkomocnou přímluvu věčnou chválu a díky.

Oba rodiče to po několika letech písemně sdělili a byli připraveni to v případě potřeby potvrdit přísahou. V té době pan Pauer pracoval ve vsi Úšavě jako hostinský a byl poddaným Jana Zikmunda Fridricha říšského hraběte z Götzen, pána borského panství.

R n. svěd. Jana Jiřího Pauera a jeho ženy Anny Markéty Pauerové, rozené Englové, dané na faře Staré Sedliště 27. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 258)

217. Capua (I, Campania), 2. VII. 1707

Ve válkách o španělské dědictví zabrali „Němci“, tedy příslušníci habsburského tábora 2. VII. 1707 město Capua v Neapolském království. Když toho dne do města vjížděl s „německým“ vojskem jeden důstojník na koni, vystřelili jeho směrem z kanónu v městském hradě dělovou kouli, které unikl jen díky tomu, že vroucně vzýval sv. mučedníka JN. Z vděčnosti za dobrodiní se přičinil, aby 1715 byla na římském mostě, jímž se do města vstupovalo, postavena mramorová socha s oslavným latinským nápisem. Pomník, společné dílo zbožnosti dalších „Němců“, důstojníkových krajanů, byl natočen směrem k zmíněnému hradu (→ A.5, Itálie, Capua).

L GRANATA 1766, 337-338

218. Suchý vrch u Nepomuku (Č, Pr), nejspíš 27. IX. 1707

Více než šedesátiletá Dorota Tesačková, dcera po nebožtíkovi Janovi Tesačkovi vyznala dne 6. III. 1716 před radním písařem Václave Fridrichem Kniou v městysi Nepomuce svou zkušenost s pomocí. Písař její vyznání zaznamenal formou dialogu. Odpověděla mu celkem na čtyři dotazy. V prvních dvou odpovědích se krátce představila, ve třetí popsala, co se stalo. Její výpověď podáváme v transkripci:

„Bylo to před svatým Václavem, když pana primasa pan syn Daniel Benešovský již 8 let po nejprvnější mši svaté u svatého Jana Nepomuckého v kostele lidem požehnání dával a já také jsem je dostala. To bylo v pondělí. A to outerý jsem šla do lesa na houby přes Silovem [?] v Suchém vrchu, a když jsem přišla na ten vrch, bylo tam houští veliký a v tom houští se tak tuze lomožilo. Já sem zůstala státi a poslouchala jsem a myslila jsem, že je tam v tom houští vlk. A já skřikla: Čuj! A on byl hroznej velikej nedvěd jako to největší hříbě a hned se na zadní nohy proti mně postavil a na mě bublal, jako by se do mě dáti chtěl, a předníma nohama proti mně hejbal. Byl ode mě asi na 7 kroků. Tu jsem hned všechna mrtva státi zůstala a ruce jsem roztáhla a na svatýho Jana Nepomuckýho volala, aby mě zachránil ráčil. A vždy jsem v něj v srdci vzývala a očekávala, kdy se již do mě dá a mě roztrhá. Kterýžto nedvěd na veliký půl hodiny tak proti mně stál a těmi nohama předními proti mně hejbal. Že jsem já ale vždy svatého Jana Nepomuckého vzývala a neustále za zachránění své outočiště jměla, ten nedvěd se zatřásl a se obrátil a zabublal a zase do toho houští neb díry vlezl. A já potom s tím největším

strachem odsud jsem šla, a když jsem domů přišla, potom jsem 5 neděl pořádě nemocná ležeti zůstala a nohy mně všechny otekly, až z nich potom krev tekla.“

Na závěrečnou otázku, zda by to mohla stvrdit přísahou, kdyby toho potřeba nastala, žena odpověděla: „Já mohu na to umřít, že tomu tak jest, a kdyby mně se to tak bylo nestalo, ani bych tak mluvit nemohla. Zachovejž Pán Bůh.“

K události došlo před osmi lety, dá se tudíž předpokládat, že to bylo 1707. Tehdy svátek sv. Václava připadl na středu 28. IX. Daniel Benešovský by v tom případě sloužil svou primiční mši sv. a udílel novokněžské požehnání v kostele v Nepomuku v pondělí 26. IX. a den nato by Dorota Tesačková šla do lesa na houby a narazila tam na medvěda. Suchý vrch leží v zalesněné oblasti několik kilometrů západně od Nepomuku. Dosahuje výšky 518 m n. m. Bližší údaje o primiciantovi Benešovském se nám nepodařilo zjistit, v Nepomuku je však počátkem 18. století doložen soused Václav Benešovský, což byl patrně Danielův otec.

R č. výpověď Doroty Tesačkové, kterou v městyši Nepomuku 6. III. 1716 zapsal radní písař Václav Fridrich Knia (NA, APA I, kart. 2236, sign. C 144/1)

219. snad děkanství Kouřim (Č, Pr), 1707

Jistý poctivý muž trpěl těžká pronásledování od svých nepřátel a tak velká křivá svědeckví, která byla proti němu strojena, že se už dočista obával nepříznivého soudcova rozsudku. Utekl se o pomoc ke SJN, a nejen že byl soudcův rozsudek změněn, ale navíc všichni nepřátelé byli velmi zahanbeni.

R l. zpr. kouřimského děkana Antonína Jana Marsche, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 197^v)

220. Trhové Sviny (Č, Pr), 1707

19. I. 1708 sdělil trhovinskému faráři Kašparu Josefu Václavu Marunovi urozený pán Jan František Hunger, tehdejší sekretář pana hraběte Alberta z Buquoy, že cestoval na koni do Trhových Svin a spadl i s koněm do jakési prohlubně zakryté trávou, aniž by si jí předtím všiml. Z jámy se žádným způsobem ani s koněm ani bez koně nemohl dostat a nebyl poblíž žádný člověk, který by mu v tomto naprosto zjevném nebezpečí života mohl pomoci. Vzdechl k nebi slib, že, jestliže z tohoto nebezpečí života vyvázne bez zranění, ke cti v kostele trhovinské farnosti dá postavit velkou sochu pozlacenou dobrým zlatem. Jak slib činil, ihned s koněm šťastně vyjel ven. Děkoval Bohu a slíbenou sochu dal vytvořit a doprovodil ji chronogramem ve zlatých literách, který udává na věčnou paměť rok této události, 1707 (→ A.1, Trhové Sviny 1/).

R l. zpr. trhovinského faráře Kašpara Josefa Václava Maruny, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 163^{r-v})

221. panství Chrast (Č, Kh), 1707

Jiří Fridrich Katzer sloužil na chrastském panství královéhradeckého biskupa Tobiáše Jana Beckera (ve fun. 1701-10), když se mu 1707 v jednu sobotu stalo, že se jej po sdělení úředního příkazu paní hejtmanka zeptala, kde vykoná pobožnost, která tehdy, jak Katzer naprosto jasně písemně sděluje, připadala na úterý. (Ve skutečnosti však v roce 1707 připadl 16. máj na pondělí, a nutno tedy Katzerovo vyprávění posunout o den dozadu, případně chápat je tak, že ona sobota nesla datum 14. V. a neděle 15. V.) Otázaný v žertu a nerozvážnosti odpověděl: „Na poli u robotníků.“

Za tak neuctivá slova byl ale brzy potrestán. Když se chtěl odebrat domů a vsednout na koně, kterého mu tam na zámku v Chrasti připravil jízdní sluha, při dobrém rozumu začal na koně nasedat, ale přitom z něj spadl. Když jízdní sluha Václav viděl tak nepříjemný pád, podívoval se, že se Katzerovi nic nestalo (za což byl Katzer vděčný Bohu a SJN). Týž Václav pak musel s koněm k podivení mnoha lidí na zámku krutě zápasit, až ho nakonec polapil a pomocí dalších osob bylo možné šťastně s koněm dojít do Podlažic (na tomtéž panství), kde byl Katzerovi svěřen byt. Kůň byl mladý a krásný. Druhého dne, v neděli 14. V. (ve skutečnosti 15. V., viz výše) se Katzer dočkal u své vrchnosti, hradeckého biskupa Beckera veliké hanby a zahanbení. Tu poznal, že se mu takové věci staly pro jeho žertovnou a nerozvážnou řeč, a že to bylo příčinou, proč byl zahanben.

Z nedbalosti tyto události písemně nezaznamenal, ale mnoha lidem je přece vyprávěl ústně. Až 1713 se rozhodl, že o všem podá písemnou zprávu do Prahy, což také 16. V. učinil. Tehdy byl již zaměstnán jako hejtman olomouckého kláštera dominikánek u sv. Kateřiny.

R n. svěd. Jiřího Fridricha Katzera, klášterního hejtmána, dané v Olomouci v klášteře sv. Kateřiny v úterý 16. V. 1713 (NA, ČDK, kn. 116, pa. 387-388)

222. Petrovaradínská pevnost (kdysi U, nyní Srbsko), 1707

Ve slavné pohraniční Petrovaradínské pevnosti nad řekou Dunajem v Uhrách přijala katolickou víru a veřejně se zřekla bludné nauky šlechtična Katharina Helmin, manželka šlechtice Franze Wenzela Helma, v době, kdy tam jako farář působil Georg Andreas von Pichl. Když půl roku příkladně žila v katolické spasitelné víře, byla jedním zlovolným luteránem nařknuta z cizoložství, aniž by na tom měla vinu. Paní se taková pohana natolik dotkla, že v prolévaných slzách pomýšlela, že „se vrátí ke zvratku luteránské hereze.“ Farář Pichl se to doslechl a hned jak mohl, ji utěšoval a horlivě ji přesvědčoval, aby svou naději vložila do SJN. Ona tak podle duchovní rady učinila a z vlastního popudu dala ke cti vyřezat sochu. Farář sochu umístil na oltář (→ A.5, Srbsko, Petrovaradínská pevnost) a podle úmyslu řečené urozené paní po tři dny po sobě jdoucí ke cti sloužil mši sv.

Jakmile byla tato pobožnost vykonána, nejdobrotivější Bůh ukázal nad slunce jasněji nevinnost této paní, ona zůstala pevně a vytrvale ve své katolické víře a onen luterán, poté co urozené paní navrátil dobrou pověst, byl s hanbou z pevnosti vyhozen. Tento případ obměkčil a vnitřně pohnul srdce dvou luteránů, že po 14 dnech složili do Pichlových rukou vyznání katolické víry.

R nedat. l. zpr. cetvinského faráře Georga Andrease von Pichl, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 162^v)

223. Hlavňovice (Č, Pr), 1707-08

U vzniku hlavňovické kaple došlo prý k jednomu dobrodiní (→ A.1, Hlavňovice).

224. Rožmberk nad Vltavou (Č, Pr), 1707-08

Po mnoho let docházelo každým rokem k nešťastnému utonutí v řece Vltavě protékající kolem Rožmberka a těmto nešťastným příhodám předcházelo zjevení ducha ve vodě. K odvrácení tohoto zla byl vyvolen BJN za ochránce a 1707 byla postavena socha na dřevěném mostě spojujícím město se zámekem (→ A.1, t. 2/). 1708 k tomu bylo vystavěno na mostě sousoší Ukřižovaného, P. Marie, sv. Jana Ev. a sv. Maří Magdalény a od té doby bývá u těchto soch na mostě v oktávu Božího Těla poslední zastavení s N. Svátostí. Když bylo toto dílo zbožně započato a pokračovalo se v nich, přestalo veškeré neštěstí, jak na zvěři, tak na lidech, a 1715 je konstatováno, že se do té doby již neukázal žádný duch. Zmíněnou sochu na mostě postavil urozený pán Josef Manue (Manne?) z Florentinu ze slibu.

R l. zpr. rožmberského faráře Desideria Ludvíka Resche, cisterciáka, profesora vyšebrodského kláštera, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 164^r) – v t. zpr. farář Resch odkazuje na příl. A, v níž měly být vysvětleny důvody postavení sochy na rožmberském mostě, avšak t. příloha nebyla dosud nalezena

225. Stráž (Č, Pr), 1707-15

Výrobce skříněk na šperky Jan Werda vytvořil neumělým řemeslem sochu, která byla 1706 umístěna do kaple sv. Ducha při městečku Stráži v Plzeňském kraji, v tachovském vikariátu pražské arcidiecéze (→ A.1, Stráž 1a/). Do ruky této sochy, v níž světec držel křížifix, vložil zdejší měšťan Osvald Preunl téhož roku červenou lilii, a to v čase, kdy tento druh lilii kvete. Lilie časem uschla.

V sobotu 14. V. následujícího roku 1707, tedy krátce před svátkem, někteří lidé zpozorovali, že tato lilie bují a vyráží pupeny. Následující neděli ráno (nejspíš 15. V.) se sem seběhlo mnoho lidí, kteří uviděli, že zmíněné pupeny jsou na stonku lilie jak v části pod světcovou rukou, tak ve vrchní části nad jeho rukou, kde jich až třináct v kruhu vytvářelo věnec. Přispěchavší lid z nezralé horlivosti a bezohledné zvědavosti víckrát vytáhl lilii ze světcovy ruky, čímž se pupeny ze stonku urvaly, až na jeden či dva, a vrchní pupeny byly postupem času zničeny, takže zbyly jen tři.

Ač strážský farář Jan Gabriel Rafael Richter ještě též neděle, když se krátce před bohoslužbami dozvěděl o zvláštní události, z kazatelny vážnou řečí, později opakovanou, zamezil, aby se nikdo uvedené lilie nerozvázně nedotýkal a ani z ní nic netrhal, přece však ji nemohl stále střežit, i kdyby sochu umístil ještě výše a dal ji ohradit mřížemi.

Po několika dnech bylo spatřeno, že stonk se zespodu z jedné části zelená a vyráží trochu větší pupen a že nahoře se rozvětvení namodralé barvy na vrchu rozvinulo ve čtyři lístky, v jejichž středu byl žlutavý klíček.

Pověst o zvláštním úkazu se rozšířila, takže na místo přišlo mnoho lidí z okolí, ba i z míst až tři míle vzdálených, aby se na vlastní oči přesvědčili, jak se věc má. Mezi příchozími byli i kněží, řeholníci a některé urozené osoby. Blízká panství sem poslala své úředníky. Všichni na vlastní oči spatřili, že se věc má tak, jak se proslýchá, a podivili se.

Příhodilo se, že jeden úředník z jistého panství utrlh dne 28. V. zelenající se spodní část stonku lilie spolu s větším pupenem. Řekl, že to musí přinést své vrchnosti jako doklad o pravdě.

I vrchní namodralé rozvětvení, které se na vrcholu zelenalo, se zničilo, ač by snad časem vykvetlo, kdyby byla spodní silná část zůstala při stonku a svou vláhu, kterou zřejmě v sobě obsahovala, převedla do horní části rostliny.

O případu se dověděl pražský arcibiskup Jan Josef hrabě Breuner a chtěl od strážského faráře zjistit další informace. Proto pražská arcibiskupská konzistoř vydala faráři nařízení, aby ji o všem zpravil. Zmíněný strážský duchovní správce Jan Gabriel Rafael Richter napsal podrobnou zprávu o případu, datovanou 14. VI. 1707, omlouvaje se v úvodu, že píše později nikoli z nedbalosti, ale proto, aby nejdříve zjistil, jak se celá věc vyvine. Dopis byl přijat na konzistoři 16. VI. 1707.

Za měsíc, 14. VII. 1707 byl v Praze na arcibiskupské konzistoři napsán dopis tachovskému vikáři a děkanovi Ondřeji Josefu Tomáši Streerovi z řádu křižovníků s červenou hvězdou, v němž mu bylo uloženo, aby si k sobě přibral jednoho kněze ze světského duchovenstva, dal vědět strážskému duchovnímu správci o svém příchodu a odebral se do Stráže, kde případ lilie, která se zazelenala, bedlivě a do podrobností vyšetří podle přiložených bodů. O provedeném vyšetřování měl vikář na arcibiskupství podat přesnou písemnou zprávu. Pro vikářovu lepší orientaci v případě mu byla zaslána kopie Richterovy zprávy. Ke konzistoriálnímu dopisu byl přiložen dotazník s avizovanými články, podle nichž se mělo šetření provést. Obsahovalo osm bodů s řadou otázek.

Doposud nebyly nalezeny písemnosti, které by potvrdily, že tachovský vikář a děkan Streer požadované vyšetřování provedl a pak o něm písemně informoval konzistoř.

Teprve následujícího roku se opět probouzí zájem o svatojánskou sochu s lilii v městečku Stráž. 19. IV. 1708 arcibiskupská konzistoř písemně uložila tachovskému vikáři, aby vypátral u strážského faráře, zda je pravda, co se v Praze proslýchá, že suchá lilie v ruce svatojánské sochy opět začíná vyrážet pupeny, jako se to dělo minulého roku. Vikář měl písemně zpravit konzistoř se všemi okolnostmi. Ani v tomto případě však nebyla zatím nalezena vikářova reakce.

Teprve o několik let později se v odpovědi na nepomucenský dotazník z poloviny roku 1715 vrátil nový strážský farář Jan Jiří Hagemeister k otázce podivuhodně oživené a rozkvetlé lilie, a to v úvodu své nedatované, latinsky formulované zprávy. V překladu jeho slova znějí:

„Protože před zhruba devíti lety byla tady ve Stráži velice silná pověst, že uříznutá červená lilie, vložená do ruky sochy blahoslaveného Jana Nepomuckého, která je v kapli sv. Ducha, ač slabá co do umělecké hodnoty, po uplynulém roce podivuhodně bujela, vyšetřil jsem vážněji, častěji a pečlivěji téměř kohokoli z mých oveček ohledně milostí dosažených na přímluvu řečeného blahoslavence, avšak nic jistého nebylo možné sledovat. Ale i vzhledem k bující lilii nemohu posoudit její podivuhodné vyrašení. Hodlaje to lépe prozkoumat, dal jsem umístit do všech kostelů, sv. Ducha velmi vlhkého, ne tolik vlhkého sv. Václava, velmi suchého sv. Jana, vzpomínané lilie a ač se praví, že k tomu nemají vnitřní šťávu a vláhu, přece jsem je po uplynutí roku našel na jaře, jak bují tímto způsobem.“

Tímto zjištěním, jak se zdá, celý případ odezněl.

R l. dopis strážského faráře Jana Gabriela Rafaela Richtera pro praž. arcib. konz., 14. VI. 1707, prez. 16. VI. 1707 (NA, APA I, kart. č. 4446, inv. č. 5293) – l. dopis z praž. arcib. konzistoře tachovskému vikáři a děkanu Streerovi, 14. VII. 1707, s příloženým l. dotazníkem nazvaným *Articuli quidam pro faciendā inquisitione super flore Lilij Veteris in manu S. Joannis Nepomuceni, ut praefectur, anno praesenti die 14 Maji efflorescentis Neostadij in districtu Plnsensi* (NA, APA I, kart. č. 4446, inv. č. 5293) – výpis z knihy odeslané pošty z praž. arcib. konzistoře, k datu 19. IV. 1708 (NA, APA I, kart. č. 4446, inv. č. 5293) – nedat. l. zpr. strážského faráře Jana Jiřího Hagemeistera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 247^r)

226. Praha, Nové Město, kaple Na Skalce (Č, Pr), 15.-16. V. 1708

Bosý augustinián, kněz Bernard od sv. Terezie z konventu sv. Václava na Novém Městě pražském, 1715 sdělil, že stavebník novoměstské kaple Na Skalce, Kristián Florián Heger z Hegersteinu (1715 byl již po smrti), pozval jistého kazatele, aby pozitíí pronesl ve skalecké kapli kázání. Řečník si uvědomoval krátkost času, ale ze zvláštní zbožnosti ke světci na sebe břemeno vzal. V noci před kázáním mu byla ve snu celá řeč sdělena. Probudil se a ač chtěl znovu usnout, nedařilo se mu to, a tak si ještě v noci na papír poznamenal celé ve snu sdělené kázání a s úspěchem ho pak lidu o svátku přednesl.

P. Bernard později v 1. beatifikačním procesu upřesnil, že to byl on sám, komu se to stalo, a to 1708. Ve snu v noci před svátkem mu byla sdělena celá osnova kázání, kterou si slovo od slova v noci zaznamenal a nazitíí ji přednesl. Je pravděpodobné, že tak učinil v německém jazyce, a v tom případě kázal ve tři hodiny odpoledne, jak bylo stanoveno ve zvyklostech skaleckého bratrstva (→ C.1, Praha VII. 7c/ úvod a pro srovnání 1706/).

R l. zpr. bosých augustiniánů na Novém Městě pražském, svěd. P. Bernarda od sv. Terezie, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 105^v) – l. výpověď P. Bernarda od sv. Terezie, novoměst. augustiniána bosáka, v 1. beatifikačním procesu, 7. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 80^v-80^r, čl. 29, otázky 106-109)

227. Jirkov (Č, Pr), 20. V. 1708

Dne 20. máje 1708 odpoledne vznikl požár ve městě Jirkově, kterým lehlo popelem přes 30 domů spolu s mlýnem, sladovnou a masnými krámy. Jistý měšťan jménem Ferdinand Kýttner (Küttner), svého řemesla pekař, pohnut křesťanskou láskou šel na pomoc těm, kteří byli tímto neštěstím zasaženi. Když k nim spěchal, všiml si, v jak velikém nebezpečí je jeho dům (dodnes dochovaný objekt čp. 82). Začal kvůli tomu pociťovat úzkost, vzýval však o pomoc SJN a slíbil mu, že k jeho cti vztyčí sochu, jestliže bude jeho dům uchráněn před požárem. A hle, podivuhodná věc, z obou stran domy sousedů shořely, ale jeho dům zůstal uchráněn. Pravdivost této události stvrdil jmenovaný Kýttner přísahou před jirkovským farářem Adamem Ferdinandem Dantzerem, který příběh zapsal do nepomucenské zprávy. Kýttner svůj slib splnil a postavil sochu na most přímo u svého zachovaného domu (→ A.1, Jirkov 2/), před níž jednou týdně udržoval světlo v lampě. Činil tak jistě ještě 1715.

R nedat. l. zpr. jirkovského faráře Adama Ferdinanda Dantzera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 225^{r-v}) – 1. V květnu 16. 5. si připomínáme sv. Jana Nepomuckého, in: *Aegidius, časopis farnosti svatého Jiljí*, č. 97, duben-květen 2013 (aut. sochy Jan Brokoff, příběh z 20. V. 1708 a určení Küttnerova domu)

228. Sobotka, Praha (Č, Pr), po V. 1708

Kateřina Martina Krausová sloužila po dlouhá léta svému bratrovi, knězi Janu Ignáci Summovi z Vlastislavě, velikému ctiteli, který přes posledních osmnáct roků svého života působil jako děkan v Sobotce. Oba sourozenci zakusili dobrodiní. Když v máji 1708 Jan Ignác zemřel a na svátek byl v Sobotce pohřben, jeho sestra se dostala do těžkostí při vyřizování pozůstalosti, a i tehdy jí SJN pomohl. Vyznala to při 1. beatifikačním procesu:

„To ještě pamatuji, že když v smrti totiž mého p. bratra Jana Ignatiusa Summy, děkana soboteckého, do rozličných ouzkostí a soužení pro pozůstalost jeho jsem přišla, takže se nezdálo, aby to brzo konec vzalo. V tom

jsem já své outočiště k orodování svatého Jana Nepomuckého vzala a podivným způsobem všechno šťastně jsem vymohla, a ti, kteří mě křivě utiskovali, rozdílně od Boha trestaní byli. A sice v jedné přetěžké ouzkosti, kde jsem žádného prostředku a pomoci nevěděla, ihned po vykonaném slibu, že každou neděli hrob jeho na hradě Praž. navštívit a pobožnost svou vykonat chci, přimluvu jeho při Bohu jsem znamenala, a to tak obdržela, jak jsem žádala.“

Nakolik se zdá, Krausová s manželem již tou dobou bydlela jako měšťanka na Novém Městě pražském (na doplnění srov. mj. → výše 147).

R č. výpověď Kateřiny Marty Krausové (omylem se podepsala Karasová), v 1. beatifikačního procesu, 13. III. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 91^{r-v}, doplňující otázka)

229. ostrov Menorca (Španělsko), 14.-21. IX. 1708

Český jezuita Ondřej Fett 1715 považoval za věrohodnou myšlenku, že by byl španělský král Karel (III., habsburský pretendent španělského trůnu) za královskou oslavu svátku, jíž se zúčastnil 16. V. 1708 u trinitářů ve svém sídelním městě Barceloně (→ C.1, t.), odměněn obrovskou kořistí, kterou o několik měsíců později vydobyl na Francouzích jeho spojenec a vrchní admirál ve Středomoří John Leake (1656-1720) při dobytí ostrova Menorecy a přístavu jejího hlavního města Mahónu. Jednalo se o 130 nebo 40 plavidel, mezi nimi také lodě se vzácným nákladem z Indie.

R nedat. l. zpr. č. jezuity Ondřeje Fetta, [1715] (NA, JS, kart. 215, sign. IIIo-486)

230. Praha, Staré Město (Č, Pr), 1708

Osudový požár vzniklý v Dlouhé ulici přinesl Starému Městu pražskému nemalou ztrátu. Jeden posluchač práva bydlel poblíž domu, kde se požár vznítit, a byl tímto nenadálým neštěstím nesmírně vyděšen. Částečně kvůli zděšení, částečně pro námahu vynaloženou na obranu svého domu před plamenem začal následujícího dne cítit bolest v noze. Pomalu se ukázal nevyléčitelný vřed, takže se k nemocnému mnozí báli přiblížit, protože se domnívali, že je zasažen jedovatým hnisem a mohli by se nakazit. Také sám chirurg měl za to, že nemocný trpí tzv. svatým ohněm a že není jiného prostředku léčby než odříznutí celé nohy od kolene, což pacientovi sdělil a navrhl pro tento úkon následující den. Bylo to těsně před dnem proslaveným mučednictvím svatého Nepomuka, kdy se ubohý muž, zbaven vši lidské pomoci, utekl k nebesům, zavolal kněze, a jak měl ve zvyku uctívat sváteční den svého ochránce (JN), vykonal zpověď a dal se zaopatřit posvátným pokrmem (tj. svatým přijímáním). Intenzivně se tehdy poroučel svému sv. ochránci a svěřil mu svou nebezpečnou situaci hrozící ztrátou nohy. Povzdechy nevyšly nadarmo, protože sotva kněz z domu odešel, nemocný usnul přemožen jakýmsi libým spánkem, kterého se mu po celý čas jeho choroby nedostávalo, a když přišel ranhojič, aby si nohu prohlédl, s největším podivením ji našel v úplně odlišném stavu. Veškerý zánět zmizel, takže ranhojič konstatoval, že je pacient mimo nebezpečí. Ten se v krátkém čase šťastně uzdravil a byl připraven své uzdravení potvrdit přísahou.

R l. svěd. Erasma Jindřicha Cnalla, staršího kaplana v Počátkách, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 256^v-257^r)

231. Praha, Staré Město, kanonie cyriaků (Č, Pr), 1708

Světský kněz Antonín Škopek, farář na blíže neurčeném místě (snad šlo o P. Františka Jana Škopka z Bílých Otradovic, který od 1699 a jistě ještě 1715 působil na faře v Katovicích v Prácheňském kraji na patronátu klatovské jezuitské koleje), sloužil na oltáři v boční prostoře cyriackého kostela sv. Kříže Většího v místech, kam pověst kladla první uložení bezduchého těla po vylovení z Vltavy. Při celebrování kněz cítil neobvyklou vůni. Aby potvrdil mimořádnost této události, složil ke cti dva prsteny do rukou zdejšího řeholníka, kněze Františka Kessela (Keschla), který byl tou dobou správcem zmíněného oltáře.

Jmenovaný cyriak byl při průzkumu úcty 1715 připraven pravdivost oné události odpřisáhnout, což učinil 5. II. 1716 při výslechu v rámci 1. beatifikačního procesu. Pravil, že P. Škopek mu o té události vyprávěl hned, co dosloužil mši svatou, kdy mu řekl, že cítil vůni, která byla naprosto mimořádná. Šel pak s P. Kesselem do jeho cely, znovu věc potvrdil a aby dosvědčil její neobyčejnost, dal řeholníkovi do rukou dva zlaté prsteny, aby byly užity ke cti.

R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715, podepsán mj. P. František Keschl, který o sledovaném případě svědčil (NA, ČDK, kn. 118, fol. 112^v-113^r, bod 5) – l. výpověď P. Františka Kessela (Keschla), cyriaka, v 1. beatifikačním procesu, 5. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 78^v-79^v, čl. 39, otázky 137-138) – L ROHN 1756, traktát III, kap. VII – JIŘINEC 2007, 213, 229 (Kessel byl cca 1708 správcem oltáře)

232.-234. Praha, Staré Město, kanonie cyriaků (Č, Pr), 1708 a předcházející i následné období – tři oblasti

Místo při cyriackém kostele sv. Kříže Většího na Starém Městě pražském, zmíněné v předcházejícím příběhu, se vázalo k legendě, kterou poprvé zachytil Dlouhoveský a po něm rozvedl Balbín (→ výše 2). Ta praví, že bezvládné tělo bylo nalezeno na břehu Vltavy poblíž cyriackého kláštera a přeneseno do klášterního chrámu, kam se brzy začal sbíhat lid, aby zbožně uctil sv. mučedníka. Když se dozvěděl král Václav, rozkázal mrtvolu ukrýt na odlehlejším místě, aby úcta přestala. Úkryt však prozradila líbezná vůně a lid se v úctě k umučenému knězi nedal zastavit.

Ono místo cyriaci našli 1700 po jižní straně svého kostela, ale teprve 1707 ho otevřeli (probouráním zdi) a z přítomnosti hvězd vymalovaných na klenbě usoudili, že se skutečně jedná o prostor prvotního uložení. Potvrdila to i pražská arcibiskupská konzistoř, která k probourání zdi do sledovaného prostoru a k jeho prozkoumání poslala komisi, jež potvrdila starobylost malby hvězd. Zároveň všichni přítomní cítili podivuhoudnou vůni (232.). Konzistoř poté povolila zpřístupnění místnosti pro veřejnost, což se stalo 16. V. 1707. Do prostoru byl přemístěn oltář, na kterém se začaly sloužit mše sv. ke cti (→ C.1, Praha V. 11a/).

Antonín Škopek nebyl jediným, kdo tu cítil líbeznou vůni. Pouhé dva roky po jeho zážitku Karel Adolf Redel ve svém průvodci Prahou zaznamenal, že podle cyriackých duchovních je na místě prvotního uložení dosud častěji cítit ona vůně, k velikému podivení těch, kdo ji zakoušejí (232.). O takové výjimečné vůni píše také po letech Jan Florián Hammerschmid, že ji na onom posvátném místě častěji cítí mnozí kněží i světské osoby (232.) a že tam veliké množství věřících zbožně děkuje SJN za obdržené milosti (233.).

Závěrečné Hammerschmidovo sdělení nacházíme i v posledním bodě odpovědi staroměstských cyriaků na dotazník z 1715, v němž probošt Grummelmayer jménem konventu píše: „Mnozí lidé vynášeli, že dostali různé milosti na místě, kde bylo uloženo bezduché tělo sv. Jana Nepomuckého. Protože jsou neznámí, nemůžeme za nimi přijít, doufám však, že pobídnuti od kazatelů vyjeví více. Ostatně, kdyby husitská bezbožnost nevyplenila konvent svatého Kříže za krále Jiřího z Poděbrad, nesebrala knihy a hlavně archiv s ostatními privilegii a milostmi, udělenými jak apoštolským stolcem, tak českými králi, a nehodila je do řeky Vltavy, bezpochyby bych zjistil konkrétně, jaké zázraky, divy a milosti se staly, když bylo bezduché tělo téhož sv. Jana Nepomuckého z Vltavy vyzdvíženo a uloženo v kostele svatého Kříže“ (233.).

Konkrétně je v uvedené cyriacké zprávě popsán již zmíněný příběh Antonína Škopka z 1708 (pátý bod, → výše 231), vděčnost paní Barbory Jeníkové za blíže neurčenou milost (šestý bod, 234.) a událost, která se přihodila nejmenované panně 1713 (sedmý bod, → níže 336). P. Martin Passerini, cyriak, kterému se paní Jeníková a ona panna svěřily se svou vděčností, později při 1. beatifikačním procesu vyznal, že „mnozí přicházejí do našeho kostela a dosvědčují s vychvalováním Boha, že skrze přimluvu sv. Jana Nepomuckého dostali zvláštní milosti“ (233.).

Potvrzením obdržených dobrodiní byly u cyriaků různé (votivní) dary (→ D.2, Praha III. 8/).

Pamětní tisk k osmidenní oslavě kanonizace ve staroměstském cyriackém klášteře již ve svém titulu shrnuje a připomíná, že se ve zdejší kostele sv. Kříže Většího „zbožně navštěvuje a v úctě se má hrob sv. Jana Nepomuckého, který vyniká milostmi“ (233.).

REDEL 1710, 441-442 – HAMMERSCHMID 1723, 205 – R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 113^{r-v}, poslední bod) – l. výpověď P. Martina Passeriniho, staroměst. cyriaka, v 1. beatifikačním procesu, 5. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 79^{r-v}, doplňující otázka) – Supremus honoris gradus 1729, titul

235. Loket (Č, Pr), 1708

Počestný muž Zachariáš Mand(e)l, konšel královského krajského města Lokte, rozený v Karlových Varech, řemesla svého švec, se spolu se svými nejbližšími ocital v nesmírně velikém nebezpečí pověsti, jelikož se jeho žena častěji pokoušela násilím zprovodit ze světa. Jednou ji přistihl, bylo to asi 1694, na půdě jejich domu, jak už měla provaz uvázaný kolem krku. Tehdy jí provaz vytrhl a zachránil ji, nicméně manželka se pokoušela připravit o život opakovaně. Manžel se nakonec rozhodl utéci k Bohu a k přímlově SJN, o kterém se dozvěděl už někdy před 1677, když vykonával své řemeslo v Praze. Prosil světce, ať oroduje za jeho ženu, aby ji Bůh ráčil od špatných sklonů vysvobodit, a slíbil mu, že ho bude každý den zbožně ctít třemi otčenáši a zdrávasy, což od té doby, od 1708, dodržoval. Žena se upokojila, a ač sem tam slovy naznačila, že by si ublížila, už nikdy na sebe ruku nevztáhla. Manžel to přepisoval především orodování.

Svědění konšela Mandla přivedlo k tomu, že když se 1715 zkoumal život, svatost, úcta a zázraky, rozhodl se podělit o svou dobrou zkušenosť a dne 10. X. toho roku výše popsané události přísežně vyznal loketskému děkanovi a vikáři Arnoštu Leopoldu Fischerovi z řádu křižovníků s červenou hvězdou, který o tom téhož dne písemně zpravil pražskou konzistoř s podotknutím, že je pan Mandl připraven věc odpřisáhnout, kdykoli to bude potřeba. Následně byl Mandel pozván do Prahy, kde jako svědek v 1. beatifikačním procesu 8. IV. 1717 o sledovaném případě vypověděl do podrobností. Tehdy mu bylo 63 let.

R l. zpr. loketského děkana a vikáře Arnošta Leopolda Fischera o svěd. loketského konšela Zachariáše Mandla, 10. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 129^r) – n. výpověď loketského radního Zachariáše Mandla v 1. beatifikačním procesu, 8. IV. 1717 (NA, APA I, B 61/2, fol. 123^v-123^v, čl. 57, otázky 175-177)

236. Nepomuk (Č, Pr), 1708

Osmdesátiletý nepomucký měšťan Pavel Otčenášek na doplňující otázku v 1. beatifikačním procesu dne 17. I. 1716 vyprávěl o následujícím zázraku: „To ještě ke cti a chvále sv. Jana Nepomuckého dokládám a za zázrak držím: Dcera moje Alžběta před osmi lety majice synáčka ročního, který psotníkem přes celý rok tak lomcován byl, že všichni o jeho živobytí pochybovali, neb již očičky velkým kvalitěm psotníku potrhány byly, a matku všichni napomínali, aby to děťátko P. Bohu poručila, že zbytí není. Na to táž dcera moje a mateř s velikou vroucností outočiště své k ochraně sv. Jana Nepomuckého vzala a slib učinila, že to děťátko v hábitě kanovnické ke cti a chvále sv. Jana Nepomuckého oblécti dá. Na to ihned v okamžení, jak to slíbila, přestal

psotník a dítě až podnes skrze osum let stálého zdraví užívá a od toho času nikdá až do dneška nestonalo. Ten pak hábitek po roce na poděkování a znamení užitého dobrodiní do kostela sv. Jana Nepomuckého [v Nepomuku] jest pověšen.“

Otčenášek se k příběhu vrátil 9. II. 1724 v kanonizačním procesu, když před tribunálem vypovídal v kostele sv. Jana v Nepomuku. Odtud zjišťujeme, že uzdravený chlapec se jmenoval Vojtěch: „O zázracích mnohých jsem slyšel, však ten obzvláště pamatuji, že dcera má zde v městys Nepomuku vdaná, majíce synáčka Vojtěcha, veliký jednoho času zármutek měla, poněvadž takový psotníkem tak hrozným lomcován byl, že oči celý vyvrácené a stočené byly, a žádné pomoci lidské tu platné nebylo. Ačkoliv rozličné líky jí k ruce dané, a taky dítěti k užívání dané byly. Vzala ona své outočiště k svatému Janu Nepomuckému a slib učinila, že to dítě do habitu kanovníckého ke cti svatého Jána obleče, a jak ten slib učinila, dítě hned takového psotníku bylo zproštěné, až podnes je zdravý a hodný chlap a od té doby nikdy nestonal.“

Po skončení jeho výpovědi byly před soudce a subpromotory víry předvolány osoby, kterých se příběh týkal, a potvrdily jeho výpověď.

Příběh převzal Wietrowsky, tvrdí v něm však, že Vojtěch byl Alžbětín sestřelec (nikoliv syn). Autor toto sdělení patrně vyvodil z Otčenáškovy výše uvedené výpovědi v kanonizačním procesu, neboť Otčenášek v ní zprvu neuvádí jméno své dcery (Vojtěchovy matky), vzápětí však, v dalším svém vyprávění (→ níže 952), mluví o své dceři Alžbětě, aniž by upozornil, že jde o tutéž osobu. Je však více pravděpodobné, že máme co do činění s jednou jedinou ženou, jak to potvrzuje Otčenášková (ještě výše citovaná) výpověď v 1. beatifikačním procesu, kde chlapecovu matku nazývá Alžbětou.

R č. výpověď Pavla Otčenáška, měšťánina městyse Nepomuka, v 1. beatifikačním procesu, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 58^r) – č. výpověď téhož v kanonizačním procesu, 9. II. 1724 (NA, fond APA, sign. B 60/2, fol. 423^r, otázky 108-109; krátce se případu dotkl ještě v odpovědi na čl. 60, fol. 428^{r-v}; na fol. 428^v sdělení o předvolání inkriminovaných osob a jejich souhlasném vyjádření k Otčenáškově výpovědi) – L WIETROWSKY 1729, 130 – TÝŽ 1730, 172 – TÝŽ cca 1730, 124-125 (← BOČKOVÁ 2015, 337)

237. Pardubice (Č, Pr), 1708

Pardubický měšťan Jakub Jelínek se v beznadějném sporu o dědictví, které mělo být podle úsudku všech přisouzeno opačné (nepřátelské) straně, utekl k obecnému ochránci ubohých, SJN, a šťastně zvítězil. Když byl otázan, jakou pobožnost vůči světcům konal, odpověděl, že v jednotlivé dny s manželkou a dětmi recitoval litanie.

R l. zpr. pardubického děkana a vikáře Adama Augustina Synetzia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^r, č. 2)

238. Rakovník (Č, Pr), 1708

Rakovnické měšťance Magdaléně Trávníčkové, velmi oddané SJN, se náhodou ztratilo 50 zlatých. Po vzoru ženy z evangelia procházela celý dům a sedm týdnů všude s největší pílí hledala zlaťáky po koutech, v postelích, skříních, avšak bez výsledku. Proto s velikou bolestí v srdci oplakávala ztrátu a prosta vší lidské naděje, že zlaťáky získá zpět, devátého týdne úpěnlivě prosila SJN o pomoc. Přitom slíbila, že k jeho cti dá sloužit mši svatou. Po skončení slíbené bohoslužby, již se zúčastnila, se Trávníčková vrátila domů a našla peníze uložené v prostěradlech postele. Nikdo v domě o jejich navrácení nevěděl. Žena nepochybovala, že byla vysvobozena od hryzení svědomí a úzkostí, spojených s hledáním zlaťáků, díky poslušnému uposlechnutí vznešených vnitřních vnuknutí. Vyprávěla o tom ve zpovědi a odpřísáhla pravdivost svých slov.

R nedat. l. zpr. rakovnického děkana Jiřího Jana Libertina, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 303^r)

239. Žlutice a pražská katedrála (Č, Pr), 1708

Tomáš Zirghauer se dostal do tak závažné nemoci, že všichni lékaři ztratili naději, že by se z ní uzdravil a zůstal naživu. V této chorobě slíbil svatému JN, že pokud mu skrze přímlovu Bůh prodlouží život, o nejbližším svátku 16. V. půjde do Prahy, vzdálené přes patnáct mil, a v pražském metropolitním kostele u posvátného hrobu se vyzpovídá, půjde ke sv. přijímání a dá tam přečíst mši sv. Jak slib vyjádřil, citelně se začal uzdravovat, takže svůj slib v Praze mohl vyplnit, byť se ještě úplně neuzdravil. Přísežně to 1715 vypověděl žlutického faráři Janu Rickovi. Tou dobou působil ve Žluticích jako městský syndik.

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 157^v)

240. nejspíš Wien, č. Vídeň (R, W), 1708

Pan Christoph šlechtic von Guarient (Quarient) und Raal, zpravodajce dvorské válečné rady, zázračně nabyt dobrodiní předchozího zdraví a na základě slibu 1708 věnoval do vídeňského kostela klarisek (zasvěceného sv. Mikuláši) velikou a drahocennou sochu celou ulitou z čistého stříbra, aby tak podpořil vrůst pobožnosti lidu vůči sv. divotvárci JN. Doprovodný chronogramový latinský nápis na stříbrném štítu pod sochou vyjadřuje prosbu: „Ochránce nemocných, přimlouvej se za nás“ (→ A.2, Wien I. 17/).

L HERZOG 1740, 736 – GREIDERER 1777, 395

241. Gainfarn (R, NÖ), 1708

Matthias Schweig byl kvůli podezřejní z pytláčení držen osmnáct týdnů a čtyři dny ve zločineckém vězení řečeném „in Auhoff“, ačkoliv byl neviný. Otcové augustiniáni z Mariabrunnu ho přesvědčili, ať se v této krajní nouzi uteče ke SJN. Učinil tak a světcí nabídl, že co živ bude, pomodlí se denně pět otčenášů a zdrávasů s vyznáním víry. Na to byl nečekaně prohlášen neviným a šťastně propuštěn z vězení. Písemnou zprávu o tom podal P. Placid Dobitsch, profes benediktinského kláštera Melku, a sdělení potvrdil podpisem i pečeti.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 237^v), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

242. Tittmoning (N, BA, OB), 1708

Paní Maria Theresia Khonhauserin, rozená von Fridenthall, upadla do těžké a smrtelné nemoci. V této nebezpečné nemoci se utekla s nadějí mezi jinými ke SJN a slíbila mu, že mu věnuje obětní tabulku k soše v tittmoninském kolegiálním a farním kostele sv. Vavřince (kterou tam rok předtím s manželem ze slibu dala umístit, → výše 199). Nato ve smrtelné chorobě pocítila očividný obrat k lepšímu, až nabyla plného předchozího zdraví, za což buď Nejvyššímu vzdáván věčný dík.

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastianiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zprávy o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [74]-[75])

243. Chloumek (Č, Li), cca 1708

Nad věnným městem Mělníkem při háji Hůla na skalnatém vršku dnes zvaném Chloumeček, dříve na samotě, později v obci Chloumek, která je nyní součástí města Mělníka, bylo již 1705 povoleno vystavět kapli, jejíž výstavba však započala až 1708. Kapli založila „na vlastní popud a z nepomucenské horlivosti“ (slova mělnického děkana Červenky v pamětní knize mělnického děkanství) vznešená paní Alžběta Eufrosina ovdovělá Schmi(e)dová (jinak Šmídova), rozená Jaroměřská ze Stromberka, pražská měšťanka žijící na nedaleké Pšovce. Urozená dáma nedlouho po započetí výstavby zakusila ochranu světce, kterého měla v úmyslu novou svatyní uctít.

Jednou, když už základy řečené kaple čnely do výše do vzduchu, vracela se paní zakladatelka vozem z Prahy do Mělníka. Byla dosud vzdálena na jednu míli od cíle, když tu nenadále vyletěl z širého pole pták a svým letem splašil koně. Zvířata se zuřivě rozeběhla, shodila kočího, který se při pádu poranil, a střemhlav se čím dál rychleji řítila vpřed. Paní se vyděsila z blízké smrti, o které nepochybovala, vždyť byla již sedmdesátiletá. Její pohled však vzápětí zaujala vysoká hora, která se bělala základy zmíněné kaple. Hned volala SJ, se slzami prosila o pomoc, zdvihala ruce k hoře SJ, až si mezi vzdechy vyprosila, že se koně, jak blesk splašení, na rovině zastavili. Když s oddechnutím spatřila vzadu běžet vozku, byla tak oblažená zakoušenou milostí, že ujistila BJ ještě slavnějším slibem, že bude pokračovat ve stavbě jeho kaple. To vše byla spolu se svým kočím připravena potvrdit přísahou (→ A.1, Chloumek 1/).

R nedat. l. zpr. mělnic. děkana Leopolda Benedikta Červenky, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 198)

244. Sloup v Čechách (Č, Li), cca 1708

Kolem 1705 byla do sloupského farního kostela sv. Kateřiny pořízena dřevěná, sedm čtvrtin lokte dlouhá socha, a umístěna tam pod oknem ve výšce deseti čtvrtin lokte od země (→ A.1, Sloup v Čechách 1/). Asi o tři roky později tím samým oknem do kostela vnikli noční zloději, aby chrám vykradli. Povalili sochu, protože jim překážela, a ta spadla mezi úzké lavice. Bylo podivné, že ačkoli dopadla do tak úzkého prostoru a na tvář, ani její obličej, ani prst, ani kříž držžený v ruce nebyly poničeny. Je také nutno poznamenat, že zloději nemohli z chrámu nic odnést. Třebaže otevřeli svatostánek a připravili k odnosu ciborium s posvátnými hostiemi, i pokladničku na almužny prohlédli, ale tu našli prázdnou, rozevřeli přední i zadní dveře kostela a dali se na útěk, aniž by s sebou vzali ciborium nebo cokoli jiného z kostelních věcí. Zdejší farář Schubert, který případ 1715 popisoval, z toho vyvozoval, že se dá zbožně věřit, že sám sv. Jan zloděje zmátl, protože mu zneuctil sochu, a tak se ve zmatku a úděsu museli dát na útěk.

R l. zpr. sloupského faráře Jiřího Anselma Schuberta, 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 311^v)

245. Jestřabí (M, Ol), cca 1708

Jestřabský farář Jan Bernard Graubner (jinak Graupner, sloužil v Jestřabí od 20. IV. 1693) se ocitl v nebezpečí kvůli vnitřnímu abscesu. Tehdy měl sen, v němž k němu kdosi promluvil: „Hle, když už je vše kolem tvého přežití beznadějně, budeš mít své útočiště u svatého Jana Nepomuckého, poručíš se mu, je totiž velikým ochráncem těch, kdo ho vzývají.“ Na to mu kněz odpověděl: „Pročpak mě vybízíš, abych ho vzýval, kdo ví, zda je opravdu svatý?“ Ten, kdo se snícím mluvil, i přes odmítnutí víc a více naléhal a dotíral: „Copak, pro Boha, pochybuješ o jeho svatosti? Vždyť téměř všichni lidé ho uctívají a za svatého mají, hlas pak lidu, předpokládám, je hlas Boží, a ty dosud pochybuješ?“ Farář se probudil, brzy nad snem či viděním přemýšlel a rmoutilo ho, že ve vidění odporoval svatosti JN, kterého jinak ctil jako svého obzvláštního patrona. Pomodlil se několik otčenášů a zdrávasů, vzýval světce a svěfoval se mu. Přitom vnitřně pocítil, s výrazným zvukem těla, jak absces praskl. Potom se uvolněný obsah prasklé hlízy přirozeně odplavil ven z těla a farář z Boží milosti, vyprošené skrze SJN, unikl z nebezpečí smrti. Po letech, když byl po olomoucké diecézi rozeslán oběžník

zaměřený na průzkum milosti a zázraků obdržených lidmi skrze přímluvu (tj. svatojánský dotazník z 1715), událost vyprávěl františkánskému knězi Honorátu Herzogovi a slíbil, že ji sdělí také olomouckému biskupskému úřadu, což, neznámo proč, nakonec neučinil. Dne 15. IX. 1716 zemřel.

Olomoucká konzistoř se o Graubnerově příběhu dozvěděla nepochybně přes zmíněného Herzoga a, v době po Graubnerově smrti, připravila pro Herzoga, tehdy svátečního kazatele v Brně, dotazník o pěti otázkách, jímž v rámci 1. beatifikačního procesu měl být případ prozkoumán. Zda k tomu došlo, není dosud doloženo.

R nedat. l. dotazník, rozdělený do pěti otázek, v kauze ct. sluby Božího JN, ohledně pověsti jeho svatosti, ctností a zázraků, určený pro P. Honoráta Herzoga, františkána a t. č. svátečního kazatele v Brně, [nejspíš 1717] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 180^{r-v})

246. Socha na Pražském mostě v Praze (Č, Pr) a další, blíže neurčená místa, 1708-09

„V roku tisícím sedmistým osmým jeden opovážlivý kacír proti rytému obrazu [vlastně odlité soše] svatého Jana Nepomuckého na mostě pražským postavenému hanlivé slova jest problekl a jej pařezem nazval; v krátkém čase pro nějakou ruznici začatou k práci na díle obecním na jeden rok odsouzen byl. Zde teprve pravou příčinu své pokuty, svou chybu a nepočestnost proti svatému mučedníkovi spáchanou znav, zkroušeným srdcem želel a za odpuštění žádal, nato i vyznání samospasitedlné víry katolické jest učinil.“

Právě uvedený úryvek z Wietrowského nepomucenské knihy vychází ze sdělení pražského staroměstského měšťana a šlechtice Kašpara Jana Kupce z Bílenberka, rady královského apelačního soudu a sekretáře jeho české expedice na Pražském hradě, které poskytl ve své výpovědi v 2. beatifikačním procesu. Jeho vyprávění bylo pojata také do několika dalších nepomucenských publikací.

R l. výpověď Kašpara Jana Kupce z Bílenberka v 2. beatifikačním procesu, 8. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 26^r, čl. 5, otázka 30) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 350-351 (druhé *Summarium*, č. 9, § 8) – HAIN 1722a, 22 – TÝŽ 1722b, 22 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 82 (6. zázrak, „v podobný příhodě“, tj. v rouhání sv. Jana) – WIETROWSKY 1729, 185 – TÝŽ 1730, 238 – TÝŽ cca 1730, 178 (← BOČKOVÁ 2015, 403)

247. farnost Třebíč (M, Ol), Praha (Č, Pr) a snad i jiná místa, do 1709

Jindřich Burmeister, kaplan v Třebíči na Moravě, poslal po brtnickém poslu z Moravy do Prahy kanovníkům metropolitní kapituly 16 zl. s doprovodným dopisem, v němž na úvod sděluje, že pod ochranou zakusil mnoho dober a dobrodiní a byl skrze tohoto sv. patrona vysvobozen z mnoha nebezpečí a pomluv a ve všech svých úzkostech a nemocech tímto velikým světcem vyslyšen, nyní že však se dostal do závažné tělesné nemoci, nad kterou si všichni lékaři zoufají, a tak že se utíká opět k SJN a je si jist, že pokud by mu to bylo ke spáse duše, dosáhne skrze přímluvu uzdravení. Posílá tudíž metropolitní kapitule oněch 16 zl. a přeje si, aby 15 zl. z této sumy bylo věnováno kultu a úctě, zbývající 1 zl. pak aby byl vydán za dvě mše sv., o které žádá, aby byly za něj jakožto nemocného přečteny u hrobu jeho sv. patrona. Že se prosba setkala s kladným vyřízením, vyplývá z přípisu na zmíněném dopise, jímž nepochybně některý člen svatovítské kapituly sdělil, že zásilku přijal 17. III. 1709, aby byla použita k uctění.

R l. dopis Jindřicha Burmeistera, třebíčského kaplana na Moravě, 9. III. 1709, s přípisem o přijetí daru 17. III. 1709 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 401)

248. Litomyšl (Č, Pr), I. 1709

Rektor piaristické koleje v Litomyšli napsal 1712 pojednání o deseti prvních řeholních domech německé (resp. německo-české) piaristické provincie, ve kterém vypráví, že v boční mariánské kapli litomyšlského řádového kostela stojí boční oltář se sochou, který je doslova zasypan zlatými a stříbrnými předměty, a že drahocenné dary zavěšené na zmíněné soše zapůsobily 1708 na jednoho slezského studenta tak svůdně, že sochu obral. Prodávání lupu ve městě ho však prozradilo. O deset let později příběh podrobně popsal vice-rektor téže piaristické koleje, řádový kněz Viktorin od svatého Kříže, vlastním jménem Viktorin Jevina. Učinil tak ve své svatojánské knížce *Kvítek majální*, vydané v Litomyšli a v rozšířené podobě v Brně. Dataci události posouvá:

„Léta 1709 měsíce ledna jakýsi hejsek oltář neb za sklem obraz sv. Jana Nepomuckého draze od nábožných ctitelův ozdobený v kostele pátrův pobožných škol v Litomyšli chtě vyloupiti (jakž potom se sám tomu vyznal), tajně do koleje všel a při večerním soumraku dvěře u velikého oltáře kleškami sobě otevra a k loupení sv. Jana se bera, slyší třeskot a praštění kostelních stollic, čímž přestrašen jsa poodstupuje všecken zděšený. Mysle pak sobě, že by to jen šálení smyslů neb náhodné bylo praštění, krade se zas k vykonání oumyslu svého. A hle, vprostřed cesty, an prve ticho bylo, strhl se náhlý vítr a jeho zas zpátkem pohnal. Což tu nešlechtný svatokrádežník? I to vichrování jakožto náhodou pošle nemnoho sobě všimal. Loudí se pořtetí a když k samému již oltáři se přibližuje, antipendium téhož oltáře padá. Ale i ten pád náhodně pošlý vykládaje aneb raději zatvrzelým srdcem potupuje [...], předce k oltáři přistupuje, naň vstupuje, ruku vztahuje a, prolomiv sklo, z postavy muže Božího všecky zlaté i stříbrné oběti, řetízky, prsteny, peníze, na srdci papírovém k vidění rozložené, jichž přes sto kusů bylo, dolu strhuje, s sebou odnáší a zavra za sebou kostelní dvěře i z koleje kradmo vychází. Ráno hned náleze se okradený oltář, hledá se všudy zloděj, pověst té krádeže po městě se vznáší a třetího dne onen svatokrádežník najevo se pronáší. Nebo když druhého dne na třech místech skrze jiné a jiné kamarády z té svatokrádeže tři toлары, upilovav od nich kroužek, vyl proměnil a z nich stkvostně hejčiti počal,

z takových peněz jistým krádeží podezřením od věrných měšťanů do koleje přinesených a v domácí knize vypsanych a poznaných bezbožník onen potažen, nemoha tak patrný důvod zapřítí, an samá tváře proměna to také dosvědčovala, vinného se vyznal, ostatní krádež navrátil a v koleji od práva světského ubezpečen pozůstav, ačkoli toho outočiště nehodný, milostivě na svobodu byl vyšikován. Brzy však potom pro jinou krádež jinde spáchanou na hrdle trestán hanby světské neušel.“

R l. pojednání rektora litomyšl. piar. koleje z 1712 o dějinách prvních deseti piar. domů n.-č. řádové provincie (1712, *Litomyšl. Prov. Germ. et Boh. Decem primae domus. Litomyšl*) ← L NEUMANN 1933, 54 – L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 136-137

249. Praha (Č, Pr), 16. V. 1709

Jan Tomáš Mokřý byl Bohem pobídnut k duchovnímu stavu a po patřičných přípravách přijal první tonsuru a nižší svěcení, aniž by získal titul menzy („titulus mensae“, hmotné zajištění kněze), jelikož se to tehdy nevyžadovalo předem. S řečenými svěceními zůstal rok a půl a nikde nemohl nalézt nikoho, kdo by mu titul menzy věnoval, ačkoliv s takovou prosbou zašel za mnoha pány. Slíbil tedy jistou pobožnost, aby, bude-li takový stav sloužit ke spáse jeho duše, pomocí a ochranou titul menzy získal a byl vysvobozen od zahanbení a opuštění klerického stavu. A hle, dozvěděl se o příchodu jistého pána do Prahy, kterého vůbec neznal, a pocítil vnuknutí, že má jít poprosit právě jeho. Veden důvěrou v patrona Nepomuckého, žádného jiného nemaje, přišel za oním pánem a ústně mu přednesl svou žádost. Pán mu záhy velmi nadějně přislíbil, že mu vyhoví, což se také stalo v samotný den posvěcený mučednictvím, právě když se Mokřý vracel z nešpor a modlitby a doslechl se, že dotyčný pán přijel do Prahy. Šel ho přivítat, dostal od něj vytožený titul menzy, osmého dne poté byl vysvěcen na podjáhna a časem na kněze. Po letech do dosvědčil již jako farář v Čížové, připraven své svědectví potvrdit přísahou.

R nedat. l. zpr. Jana Tomáše Mokřého, faráře v Čížové, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 195^v)

250.-251. nejspíš Čechy (Č), VIII. 1709 a následující tři čtvrtě roku – dvě události

Jan Křtitel Fremmrich 1702 svou důvěru vložil do SJ, vylolil si ho za svého ochránce na celý život a slíbil, že ho denně bude ctít. Zakusil pak citelně jeho svatou pomoc při mnoha příležitostech, v nouzi i velkých nebezpečích. Mezi mnoha milostmi zmínil i tu, že přestál strašlivé pronásledování jednoho velkého pána, který ho chtěl připravit o veškerý jeho majetek a výživu a nechat ho zdechnout v dlouhodobém žaláři. Pokud by nezažádal o nespravedlivý rozsudek, dal by ho vsadit do želez (**250.**). Přečkal i nemoc, která přišla vzápětí a trvala tři čtvrtě roku a podle všech lékařů byla bezpochyby smrtelnou (**251.**).

R n. svěd. Jana Křtitele Fremmricha, Praha 27. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 142^{r-v})

252. Pardubice (Č, Pr), 8. VIII. 1709

Pardubický děkan a venkovský vikář Adam Augustin Synet(z)ius v odpovědi na nepomucenský dotazník vyprávěl příběh jedenáctileté dívky, která spadla do vody, a ta ji stáhla pod mlýnské kolo. Přes půl hodiny nebyla dívka vidět, dokud mlynář vodu nevy pustil a nenalzel ji. Všichni ji považovali za mrtvou a přinesli ji matce, aniž by na dívce zahlédli známku života. Zdrčená matka se utekla ke svému těšiteli, SJ, a prosila za útěchu, načež po půl hodině spatřila, že se její dítě vrátilo k životu a na jeho těle nebylo žádné poškození.

Událost byla později prošetřena v rámci 1. beatifikačního procesu. Nejprve byl (3. VII. 1717) vyslechnut děkan Synet(z)ius (53letý, původem z Holic, působící v hodnosti pardubického děkana 15 let, zastávající i nadále úřad arcibiskupského venkovského vikáře) a později (14. VIII. 1717) čtyři další svědkové, pekař Jan Štoček, soused na pardubickém předměstí užívající městského práva (42letý, narozený v tomtéž městě), ovdovělá mlynářka a pardubická měštka Ludmila Čermáková (52letá, rozená v Pardubicích, kde tou dobou měla dům, zatímco mlýn již postoupila svému synu), dále téměř 40letá paní Kateřina Ritzová (Retzová), souseda v Pardubicích, rozená v Kutné Hoře, matka zachráněné dívky, a posléze sama zachráněná Anna, tehdy již 19letá, provdaná Kreislová (vzala si panského sládku v Dašicích). Jejich výpovědi umožnily událost nahlédnout v poněkud jiném, jasnějším a působivějším světle. Doplníme-li jejich sdělení o údaje z pardubických matrik a z dějin téhož císařského města, můžeme příběh rekonstruovat následovně:

Pardubickému hamerníkovi Václavu Havele a jeho manželce Kateřině se narodila dcera, která byla v Pardubicích 3. III. 1698 pokřtěna jménem Anna Maria Rozina. Otec zemřel ve věku 37 let dne 11. VI. 1704 a byl pochován u hřbitovního kostela sv. Jana Křtitele na pardubickém předměstí. Matka Kateřina se znovu provdala 24. VII. 1706 za Jana Jiřího Niederleitnera. Byla sousedou v Pardubicích a vlastnila měděné hamry západně od města na potoce tekoucím do Labe.

Když bylo Anně jedenáct, přihodilo se dne 8. VIII. 1709, že vypila něco z pálenky a přivedla si lehkou opilost. Matka, která tou dobou byla neduživá a nemocná, neměla o dceřině počínání potuchy, stejně jako nevěděla, že Anna o něco později vzala nádobu a odešla z domu k blízkému potoku či mlýnskému náhonu („vantrokům“), aby v něm načerpala vodu. Následující dění dívka popsala takto: „O tom příběhu tolik povědět mohu, co se pamatuji, že jsem já asi před osmi lety, jsouce u vantroku, kudy voda na mlejny teče, po hlavě do toho vantroku upadla. Voda byla hloubi tenkrát větší, nežli jsem já byla, a šla voda velmi prudce, nebo byla stavidla vytažený. Chytala jsem se po stranách, ale [...] mě voda prudce mocí velkou dále nesla až [...] kde se

voda spouští na pilu, a v tom se mnou zatočila a mě pohltila dolů, a dále zůstala jsem bez sebe, takže nevím, co se se mnou dalo.“

U stavidel byla voda hluboká přes výšku člověka a byla velmi prudká. V místě, kde děvče do vody padlo, nebyla sice hlubší než půl třetího lokte, ale dále, pod mlýnskými koly, kam byla dívka zanesena dravostí živlu, voda již dosahovala přes půl čtvrtá lokte. Zatím v mateřském domě začalo být děvče podezírelé, proč se Anna nevrací domů, zašla proto pro ni k náhonu (musela vědět, že tam děvče mířilo), a když ji nikde neviděla, začala s obavami prohledávat vodu hákem a snažila se dívku najít nad mlýnskými koly i jinde. Do toho přišel pardubický pekař Jan Štoček a za nějakou dobu zdejší mlynářka Ludmila Čermáková. Hledání, pobíhání a lehání kolem náhonu trvalo přes dobrou půl hodinu, aby však mohlo dospět k nějakému výsledku, poručila mlynářka vodu zarazit. Nato jeden muž spustil stavidla. Když voda nahoře byla zaražena a poslední díl vody padl pod mlýnská kola, tu dívku skrytou pod kolem voda asi na dvacet kroků nebo na půl honu za kolem vyhodila na pískovitý břeh. Bylo nemožné, aby dívka kola minula, a bylo jisté, že pod jedním z nich uvízla.

Jakmile tělo kvalt vody vyrazil na břeh, mlynářka vykřikla: „Tamhle ji máte!“ Děvečka Annu začala vytahovat, načež jí na pomoc přiběhl Štoček, přišla i mlynářka a jakýsi sedlák. Děvčice vyhlížela jako utopenec, když se z vody vytáhne. Byla těžká, tuhá, jako zdrcená, celá studená a zkrhlá od vody, ústa měla modrá, zuby zaťaté a žádný krapet vody z ní nevycházel. Přítomní se domnívali, že je mrtvá, poněvadž na ní nespátřili žádného znamení živobytí. Dívka vůbec nedýchala.

Sedlák dívku vzal a nesl do mateřského domu, Štoček šel při něm a mlynářka je o nějakou chvilku předběhla a nemocné matce Kateřině ve světnici řekla: „Paní kmotro, [Vaše] Ančička se topí.“ Tu ona k ní: „Ach, jděte matičko, spaste duši.“ Na to jí Čermáková pravila: „Již Vám ji tu nesou, nevím, zdali živou čili mrtvou.“ Na to se paní Kateřina od mlynářky odvrátila, klekla před obrazem a pravila: „Svatý Jene Nepomucký, zachovej tu duši, aby nezahynula.“

Za chvíli přinesli Annu do domu, položili ji ke kamnům na lavici a Štoček ji rozstrojil ze šněrovačky a také něco ošacení rozřezal. Všiml si přitom, že dívčina matka klečí před obrazem a říká: „Svatý Jene Nepomucký.“ Na druhá slova pro šust, který v pokoji byl, nedal pozor, protože se soustředil na svlékání děvčete. To nevydávalo žádnou známku živobytí. Když mu hlavu z lavice pověsili dolů, aby vyšla voda, žádná vyjít nechtěla. Po dlouhé chvíli Štoček „merkoval“, že by něco okolo žaludku v dívce zahrčelo. V tom ji položili za kamna do peřin a zkusili, je-li v ní jaký život. Asi po hodině (nebo do hodiny) přišel duchovní (nebo dva), premonstrát ze Želivi, a poradil, mají-li bobrový stroj a šlakový ocet, aby děvčici do „huby“ ocet lilí a bobrový stroj natřeli pod nos. Vlilí Anně do úst „krapeček octa šlakovýho“ a asi po čtvrt hodině děvče vzdychlo, začalo projevovat známky života a bylo zachráněno.

Zdali byla vráceno k životu přirozenými prostředky, nikdo ze svědků nevěděl. Z prostředků byl použit jen zmíněný ocet a zahřívání u kamen. Matka však připisovala záchranu své dcery ochraně, k níž se okamžitě utekla, jakmile se o neštěstí dozvěděla. Měla přitom na mysli, že SJN byl utopen ve vodě, a tak pojala důvěru, že mučedník svou pomocí utopenou dívku navrátí zpět k životu. Již předtím paní Kateřina častěji ve svých potřebách žádala téhož světce za pomoc při Bohu. Děkan Synet(z)ius ji dokonce charakterizuje jako „velmi zbožnou a příkladnou ctitelku“. A tak není divu, že při pražském vyšetřování sama sdělila: „O tom tolik mohu říct, že jsem já sice začastý Pánu Bohu skrze orodování svatého Jana Nepomuckého sebe, dům a všechno, co mám, poručela a pod jeho ochranu se utíkala, jakož v tomto příběhu strany mé dcery Anny [...] Mohla[–li] by je[st] ona jiným přirozeným způsobem obživit, to věděti nemohu. Ale za to mám, že dcera má zase k sobě přišla; to přimluvě svatého Jana vděčně připisuji.“ Na doplňující otázku ještě dodala: „Jen to ještě mohu řícti, že jsem skrze vzývání svatého Jana jistý jak ztracený dluh zase dostala.“

A zachráněná dcera Anna Havelová, provdaná Kreislová? Ta při pražském výslechu pravila: „Nevím nic více, jedině to, že mně paní máma potom [...] častěji napomínala, abych byla vděčná a ctíla svatého Jana, poněvadž skrze jeho pomoc jako znovu [jsem se] narodila.“ A skutečně od toho času začala SJN ctít. Koneckonců i ostatní svědkové věděli o tom, že se Annina matka v popsáném neštěstí obrátila ke světci z Nepomuku, a pan děkan souhlasil, že světec svou přimluvou u Boha pomohl dívku zachránit.

Poznámka na závěr: Annina matka při pražském výslechu nesla nové příjmení Ritzová (Retzová). Její druhý manžel Jan Jiří Niederleitner totiž 22. V. 1716 zemřel a ona se 18. VII. 1717 provdala potřetí, tentokrát za Melichara Ritze (Retze), syna po zesnulém hamerníkovi Šimonovi Ritzovi (Retzovi).

R l. zpr. pardubic. děkana a vikáře Adama Augustina Synetia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^v) – l. výpověď pardubic. děkana a vikáře Adama Augustina Synetia v 1. beatifikačním procesu, 3. VII. 1717 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 128^r-129^v, čl. 82 a 83, otázky 216-218) – č. výpověď pardubic. pekaře Jana Štočka v t. procesu, 14. VIII. 1717 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 132^r-133^v, čl. 82 a 83, otázky 216-227) – č. výpověď pardubic. mlynářky a měštky Ludmily Čermákové v t. procesu, 14. VIII. 1717 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 133^r-134^v, t. články a otázky) – č. výpověď pardubic. sousedy Kateřiny Ritzové (Retzové) v t. procesu, 14. VIII. 1717 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 134^v-135^r, t. články a otázky) – č. výpověď Anny Kreislové v t. procesu, 14. VIII. 1717 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 135^v-135^r, t. články a otázky) – matrika NOZ a index N 1665-1702, děkanství Pardubice (SOA v Zámrsku, sign. 1491, fol. 104^r) (křest Anny Marie Roziny, dcery Kateřiny a Václava Havele, 3. III. 1698) – matrika OZ 1702-1736, děkanství Pardubice (SOA v Zámrsku, sign. 1516), fol. 115^r (úmrtí Václava Havele, 11. VI. 1704), fol. 14^r (svatba „Matyáše“ Niederleitnera s Kateřinou, vdovou po Václavu Havele, 24. VII. 1706), fol. 175^r (úmrtí Jana Jiřího

Niederleitnera, 22. V. 1716), fol. 48^r (sňatek Melichara Ritze (Retze) s Kateřinou ovdovělou po Janovi Niederleitnerovi, 18. VII. 1717)

253. cesta z Moskvy do Prahy, 28. X. 1709

Plukovník a šlechtic Felix Věžník z Věžníků již více roků konal svou pobožnost ke SJN a choval k tomuto světcu důvěru, a proto také nosil na své hrudi jeho obraz. Jednou očividně zakusil pomoc a příspění, když cestoval z Moskvy do Prahy a 28. X. 1709 mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou dopoledne padl na cestě do rukou nepřátelské čtyř Švédů, Valachů a Francouzů. Ti na něj z velmi blízké vzdálenosti osmi nebo devíti kroků vystřelili dvacet a několik ran, aby ho zabili, ale ani jedna kulka ho netrefila. Před nepřítelem se mu tehdy podařilo utéct i přesto, že tou dobou měl silný otok na stehně, kvůli kterému si musel posluhovat berlemi. Berle odložil a přeskákával přes tři ploty. To veřejně písemně vyznal ke cti Boha a SJN a byl to připraven odpřisáhnout.

R n. svěd. plukovníka Felixe Věžníka z Věžníků, dané v Praze 13. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 226^r)

254. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), 1709

Anna Barbora, manželka lazebníka Kryštofa Bauchera, vyznala na své dobré svědomí, že v těžké nemoci, kdy po tři roky nemohla učinit krok, složila 1709 slib, že poputuje k hrobu, a když slib splnila, začala klidně kráčet a chodit. Zdraví se těšila ještě 1715, kdy o tom ve farnosti Městec Králové v hradecké diecézi podala svědectví.

R l. souhrnná zpr. o svatoján. účtě v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r, f. Městec Králové)

255. Praha (Č, Pr), 1709

Václav Zinert se během svých pražských studií racionální filozofie ocitl ve velikém nebezpečí ztráty dobré pověsti, stanovil si proto, že po celý rok jednou týdně zavítá k obrazu u ctihodných otců kapucínů v hradčanské Loretě (→ A.1, Praha IV. 2a) a s největší možnou zbožností se před ním na kolenu pomodlí určité modlitby, aby byl z ohrožení své pověsti vysvobozen. Toho se mu také ochranou dostalo. 1715 o tom již jako kooperátor v Libčevsi v litoměřické diecézi vydal písemné svědectví a byl ochoten vyprávěný příběh potvrdit přísahou.

R l. svěd. Václava Zinerta, kooperátora v Libčevsi, dané t. 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 337^r)

256. Karlovy Vary a Drahovice (Č, Pr), 1709

Když se ve velmi tuhé zimě nadmíru nahromadil led a kvůli silnému teplému dešti 14. II. 1709 náhle pukl, téměř všechny mosty v okolí královského města Karlových Varů silou rozvodněných toků a plovoucích ker byly rozlámány a odneseny. Podobně byl stržen i větší most pro povozy v Karlových Varech a po kousičkách odnesen. Ve středu mostu stávala na dřevěném podstavci z velmi prostého a měkkého dřeva vyřezávaná socha, která, když most, rovněž dřevěný, byl vodou stržen, byla odlomena, takže rozlomením mostu spadla tváří k němu a tímto drtivým pádem se jí odlomila hlava. Strhující síla vody mezi kusy dřeva, i velmi dlouhými, a mezi krami hustě nashromážděnými odnášela s sebou zvláště tělo sochy, zvláště hlavu, jakož i podstavec sestavený obvyklým způsobem z trámů a uvnitř prázdný. Viděl to spolu s mnoha jinými měšťany a obyvateli Karlových Varů také místní farář, křížovník s červenou hvězdou František Matouš Böhmb. Všichni přihlížející si nemohli z této události vyvodit jiný závěr, než že voda, kry i obrovské kusy dřeva sochu roztrhají na tisíc kusů a že ji usmýkají velmi daleko. Socha propulsa městem za křiku lidí a byla unášena do řeky Ohře, také velmi rozvodněné a odplavující led a mnoho dřeva. Proudem této řeky se dostala až ke vsi Drahovicím ležící u hory za městem. Několik rolníků této vsi postávalo na říčním břehu v naději, že vyloví nějaké to dřevo, nemohli však získat ani kousek ze všech těch bezpočetných dřev z tolika rozbitých mostů, které se valily kolem. Plula proti nim ale socha, o které si jistý Martin Dutz myslel, že je to utopený člověk, a tak ji přitáhl tyčí a uviděl, že je to socha. Jiný člověk, jménem Martin Deimbl, chtěje malou sítkou chytat ryby, vytáhl v ní hlavu vzpomenuť sochy a také podstavec, oboje zanesené k břehu. Tak byla k nejvyššímu údivu těchto lidí a potom celého města získána socha bez žádného jiného polámaní zpět, ačkoliv byla z velmi měkkého dřeva. Zvláště palmová ratolest nesená v rukou by pro jemnost provedení bývala nejspíš podlehla rozlomení a podobně podstavec složený z tolika částíček prken, jakož i papírový obrázek s připojenou modlitbou, který beze škody zůstal celý a neporušený. Socha byla s radostí přinesena zpět do města, kde ji místní ctitelé z náležitě vděčnosti nejenom přenesli s poctami do zdejšího farního kostela sv. Maří Magdalény a uctili ji novým oltářem, ale i v následujících letech přemnohými dárky dosvědčovali, že jsou neúnavnými ctiteli svého svatého patrona. Výše zmínění lidé, kteří se oné podivuhodné události zúčastnili, byli připraveni potvrdit ji přísahou.

V popisu tohoto případu v souhrnné zprávě velmistra Beinlicha se na fol. 209^r podotýká, že rybáře, který svými sítěmi z Ohře vytáhl utrženou hlavu sochy i s podstavcem, nemohli karlovarští křížovníci vyhledat, takže v oné věci nic nepodnikli.

R 2 l. zaznamenání této události (jedno napsané nanečisto, druhé v krasopisném přepisu), příl. k l. dopisu Františka Matouše Böhmba, kříž. s červ. hv., karlovar. faráře, 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 209^{r-v}) – nedat. l. svěd. výše zmíněného karlovar. faráře Böhmba, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 189-190)

257. Petrovice (Č, Li), 1709

Urozený pán von Schwartzenfelt z Vestfálska, vedoucí stáji hraběte z Kaunitz, bědoval nad ztrátou prstenu, do kterého vkládal své naděje ohledně jisté osoby. V této nouzi si vyvolil za obzvláštního patrona SJN, načež byl prsten nalezen a uložen na pohraniční poštovní stanici v Petrovicích ve farnosti Krásný Les v litoměřické diecézi na trase Praha – Drážďany. Schwartzenfelt si tam prsten přijel vyzvednout a při té příležitosti dal místnímu poštmistrovi deset říšských tolarů, aby za ně pořídil kamenný sloup se sochou a vztyčil ho uprostřed Petrovic jako výraz díky velikému svatému ochránci. Poštmistr přání vyplnil a zbývající potřebné náklady uhradil z vlastní kapsy (→ A.1, Petrovice, Lit; odtud lze událost datovat). Později přišla zpráva, že pan Schwartzenfelt díky nalezenému prstenu dosáhl svého štěstí.

R l. zpr. Jana Petra Ungera, faráře v Krásném Lese, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 300^v) – podrobněji sledovaný příběh popsál zmíněný petrovický poštmistr, jeho svěd. se však nedochovalo (bylo přílohou A k Ungerově zpr.)

258. okolí Brna (M, Ol) a Chrast (Č, Kh), 1709

Kašpar Chmeliček napsal v Chrasti (v královéhradecké diecézi) 22. III. 1716 svědectví, které podepsal svým vlastnoručním podpisem a byl hotov kdekoliv a kdykoliv vše, co tu uvedl, potvrdit tělesnou přísahou:

„Já níže podepsaný s mým dobrým svědomím vyznávám, že roku 1709, jsouce já řemesla řeznického, když jsem s mým spolutovaryšem od mistra našeho z města Brna na koupi posláni byli do vesnic, trefilo se nám skrze jeden velký les jíti, kdežto na nás dva petrovští připadli a nás, míníce, že snad při sobě peníze máme, vobradi, aneb dokonce zamordovati mínili, neb jeden i hned s svým obuškem mě do hlavy udeřic na zem mě položil. Poněvadž ale spolutovaryš můj mě jest vopustil a pryč utíkal, pustili se za ním a mě za mrtvého na místě ležeti nechali. Já po nějaké chvíli přijdouce drobet k sobě, bez klobouku, jak jsem mohl, ačkoliv od velké mdloby (jenžto krev z hlavy ustavičně se hrnula) mnohdykrát v malým kousku cesty na zem sem upadl, do nějakého roští jsem se schrnil, kdežto případnou mně na paměť svatý Jan Nepomucký, jeho jsem pobožně vzýval, aby mě z toho patrného nebezpečení smrti svým mocným u Pána Boha orodováním vysvobodil. Přitom taky slíbil, že ke cti těmž svatému chci vobraz dát malovati. Což jsem taky učinil, když jsem do mé vlasti, městys Chrastí přišel a v jednom lese takový obraz na strom podle cesty stojící zavěsil [→ A.1, Chrast 3/], nejináč za to maje, než že skrze orodování svatého Jana Nepomuckého, mého patrona, z tak patrného smrti nebezpečení vysvobozen jsem byl, neb nemohouce ty dva petrovští kamaráda v utíkání stihnouti, na to místo, kdež mě ranili, se navrátili, kdežto nenaleznouce nic jiného, jediné můj klobouk, jej na strom zavěsili, jakž můj kamarád navrátilce taky za nimi do toho místa a mě hledající, jest povídal.“

R č. svěd. Kašpara Chmelička, Chrast 22. III. 1716 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 127^{r-v}), příl. C k l. souhrnné zpr. o svatoján. účtě v Kh, do III. 1716, ke statí věnované chrastskému d. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

259. Kelč (M, Ol), 1709

Kelčtí měšťané měli od starodávna výsadu, že mohli ve svých šenkovních domech čepovat pivo z kelčského pivovaru. Počátkem 18. století je požádali židé, kteří měli v pronájmu knížecí palírnu, aby jim prodávali také jejich kořalku. Měšťané se proti tomu společně postavili, ale jeden z nich, Jan Masařík nebo Provazník toto společné usnesení nedodržel a šenkoval i kořalku od židů. Když toho musel na nátlak pánů radních zanechat, židé si u správce zámku Ondřeje Poppa vymohli povolení postavit kořalnu přímo na rynku před zámkem. Když už byly vykopány základy a materiál ke stavbě připraven, „tu my tři osoby Augustin Kratochvíla, starší purkmistr, Václav Peroutka, mladší purkmistr a městský písař Václav Loučel do Holomouca jsme se vybrali k milostivé vrchnosti [tj. olomouckému biskupovi], o to jsme žádali s ponížeností, aby nám takového domku uprostřed rynku neráčili dáti stavěti, což jsme pozískali skrze zásluhy sv. Jana Nepomuckého.“ Nato přijel do Kelče panský regent Šerc a po úředním jednání „to stavení poručil zkasírovati“. Kelčtí totiž vzývali SJN, „aby nás ráčil chrániti od té potupy a ráčil nám býti nápomocen, abychom to šťastně zejskali, aby to stavení toho domku pro zlostný židy milostivá vrchnost dopouštěti neráčila.“ Na poděkování se měšťané usnesli vlastním nákladem postavit sochu na rynku přímo na místě, kde měla být kořalna postavena. Tak se také stalo 1709 (→ A.1, Kelč).

L MALINA 2014, 11 – I www.kelc.farnost.cz/kr_kelc.html

260. Osoblaha (moravská enkláva v HS, Ol), 1709

Osoblažskému měšťanovi Petru Janu Baltzerovi nepřátelé nactiutrhaním pošpinili čest, ale když vzýval vedle Boha také SJN o prosil je, ať mu pomohou a navrátí čest, šťastně své nactiutrhače přemohl.

R n. svěd. měšťana Petra Jana Baltzera, Osoblaha 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 136^r), příl. L k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

261. Tittmoning (N, BA, OB), 1709

U sochy v tittmoninském kolegiálním a farním kostele sv. Vavřince (→ A.3, Tittmoning II. 1b/) byla zavěšena obětní tabule, datovaná 1709, z jejíhož německého nápisu vyplývalo, že ji věnovala jistá osoba, která

se v nebezpečí cti a (dobrého) jména obrátila modlitbou a slibem daru k SJN a bylo jí pomoheno. Za to vzdávala Bohu a SJN věčný dík.

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zprávy o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [75]-[76])

262. Donaueschingen (N, BW), dol. 1709

Johannes Seyfridt, poustevník v Donaueschingen v kostnické diecézi, písemně vyznal a také osobně vyprávěl pražskému metropolitnímu kanovníkovi Janu Ludvíku Josefu Steyerovi, že byl dlouhý čas držen ve vazbě a krivě obžalován před soudem a právem ohledně svého počestného jména. Nenašel žádnou jinou pomoc ke své obraně, než Boha a velikého přímluvce SJN. Zavázal se, že dá v Praze sloužit jednu mši sv., a byl šťastně vysvobozen ze špatné pověsti, za což vzdával ustavičné díky Bohu a svatému Janovi.

R n. svěd. Johanna Seyfridta, poustevníka v Donaueschingen, 11. VII. 1709, s l. přípisem praž. metr. kanovníka Jana Ludvíka Josefa Steyera (NA, ČDK, kn. 116, pag. 377-378)

263. Nové Hradý (Č, Pr), kolem 29. IX. 1709 nebo 1710

Jistou osobu, pannu poctivější povahy, se snažili násilně přepadnout nějací ničemové, a k této hanebné neřesti si zvolili noční tmou. Už byla nevínočká chycena do spárů těchto lupičů počestnosti, a tu se zmožila jen na to, že snažně prosila svatého mučedníka JN velmi úzkostným vzdycháním o pomoc a zásah v nevyhnutelném nebezpečí zahanbení. A hle! V těch nešťastných temnotách se ukázal nějaký muž, který před sebou nesl lucernu a chodil kolem sem a tam. Tímto světlem byli opovážliví pokoutníci, kteří při konání zla nesnášejí světlo, vyděšeni, upustili od smilstva a dali se na útěk. Když chtěla ona hrdinná panna a přešťastná vítězitelka poznat podle tváře onoho nenadálého světlohoše, on i se světlem zmizel a nemohl být spatřen.

Takto příběh 1715 zachytil novohradský farář a převor zdejšího servitského konventu Benedikt Maria Schenk ve své odpovědi na dotazník. Událost zaujala pořadatele nepomucenského procesu v Praze. Jeden z nich, nejspíš Germeten, poslal v této věci Schenkovi do Nových Hradů dopis. Žádal v něm o svědectví potvrzující onu milost, kterou řečená panna přijala mocnou přímluvou veleslavného mučedníka, SJN. Farář Schenk dopis obdržel 31. I. 1716 a reagoval na něj písemnou odpovědí 4. II. 1716, v níž sděluje, že přikládá písemné svědectví oné panny a že tato panna své svědectví ústně potvrdila přísahou, takže farář doufá, že je dostatečně autentické. Z přiloženého svědectví se dozvídáme, že zachráněná panna se jmenovala Anna Barbora Wagnerová. Potvrdila, že skrze velikou přímluvu mučedníka JN zakusila onu milost, jak ji sdělil farář ve městě „Českých“ (tj. Nových) Hradech, a toto potvrzení ještě stvrdila svým podpisem.

Wagnerová byla později předvolána do Prahy, aby v rámci 1. beatifikačního procesu o dané záležitosti 9. III. 1717 vypovídala. Představila se jako Barbora Wagnerová z Českých (tj. Nových) Hradů v Čechách, věku 37 let, které naplní v nejbližší 8. říjen. Byla dosud svobodná a živila se vyšíváním a předením. Ke svátostem chodila jednou za tři až čtyři týdny a o svátcích. Naposledy se vyzpovídala a šla ke sv. přijímání v dómu sv. Víta u hrobu. Následně v odpovědích na otázky 244-248 (nově 121-125) v rámci článku 96 (nově 35) popsala, co se jí tehdy přihodilo. Její vyprávění odhaluje podrobnosti poněkud odlišné od původního Schenkova záznamu:

K události došlo před sedmi nebo osmi lety v Nových Hradech, vně města mezi příkopem a městskými hradbami, když se za nočního času chtěla z předměstí vrátit domů do města. Mezi hradbami a příkopem proti ní šel neznámý, mohutný a veliký muž (nikoliv více osob!), přistoupil k ní a žádal, aby mu byla po vůli. Odporovala mu po dobrém i po zlém a poukazovala na to, že je chudá dívka, aby jí proto neožebračil o to, čím jí Bůh obdařil, že vydá raději život, než aby k tak špatnému skutku přivolila. On jí ale odpovídal, že tu není nikdo, kdo by jí pomohl, že jsou sami a že se to má stát. A povalil ji na zem, aby učinil zadost svému chťiči. V takových úzkostech se panna z hloubi srdce pokorně modlila ke SJN, aby jí pomohl v tak velikém nebezpečí. I jindy stále měla u tohoto světce své útočiště a měla ve zvyku v jeho výroční den vykonat sv. zpověď a jít ke sv. přijímání. Hned jak ze srdce vypustila tento povzdech, náhle na vzdálenost 25 kroků přišla mužská osoba s rozžatou lucernou, jejíž světlo a záře byly jasné jak den. Tu Barbora radostí zvučným hlasem vykřikla: „Ježíši! Teď mi někdo přišel na pomoc se rozsvícenou lucernou!“ V tu ránu od ní nepřátelský muž odstoupil a utekl. Po obličejí ho nepoznala, jen tolik viděla, že nosí našedivělé oblečení. Vstala pak a s největší radostí šla ke světlu neboli hořící svítilně, když však se přiblížila na tři, čtyři kroky, světlo i osoba jí zmizely z očí. Tuto osobu nemohla dobře rozeznat, viděla pouze, že to byla mužská osoba s krátkými vlasy a hlavou nepokrytou. Nevěřila, že by to byl nebo mohl být někdo z města, protože se z města obvykle příkopem nechodí a v těchto místech nejsou ani příbytky, ani obyvatelé. Protože ona osoba i s lucernou zmizela, zachráněná Barbora soudila, že to nemohlo být přirozené světlo, ale že jí Bůh poslal na pomoc onoho světce, jehož ochranu a příspění v nebezpečí vzývala. A hned následujícího dne ráno šla do farního kostela a tam u oltáře s obrazem přednesla tisícové díky. Brzy nato učinila slib ustavičné čistoty ke cti, což také potom schválil její zpovědník. Chce to po celý svůj život dodržovat jako výraz uznání, že byla milostí Boží z onoho nebezpečí vysvobozena.

Také v kanonizačním procesu byla Wagnerová požádána o výpověď ohledně toho samého případu, který byl v tomto procesu datován do 1710. Wagnerové, která se tentokrát představila celým jménem Marie Barbora, bylo již 44 let a stále zůstávala svobodnou. Sloužila v klášteře sv. Anny na Starém Městě pražském u řeholnic sv.

Dominika. Její zesnutí rodiče se jmenovali Jiří a Klára Wagnerovi. Otec byl měšťan a švec v Nových Hradech, matka pocházela z rodiny Betterových.

K sledovanému příběhu Wagnerová vyznala následující:

Na otázku 62.: „Když jsem ještě bydlela u své matky (otec totiž zemřel, když jsem byla malička), tehdy ve věku asi dvaceti osmi let jsem byla svou matkou z města Nových Hradů poslána na předměstí s jakýmsi úkolem, a když jsem se tam zdržela až do noci, na podzim kolem svátku sv. Michaela, vracela jsem se pak kolem desáté hodiny v noci za tmy do města. Jakási mužská osoba, mně neznámá, ke mně přistoupila a upozornila mě, že tato dolní městská brána je již zavřená, ať s ní jdu k horní bráně, která je ještě otevřená. Odpověděla jsem mu: „Zatluču na městskou bránu a budu vpuštěna.“ On mě vzal za ruku a násilně táhl vodním příkopem a pak dotáhl na horu neboli do poloviny výšky městského příkopu. Tam mě oslovil slovy velmi nevázanými, nečistě se mě dotýkal a chtěl mě svést k tělesnému hříchu. Když jsem mu vši silou odporovala a z plna hrdla křičela, on na to nedbal, ale dál odpovídal, že ať si budu křičet, jak chci, nikdo mě neuslyší, a ať udělám cokoli, budu mu muset být po vůli. Zase se mě násilně dotýkal a povalil mě na zem, aby se na mě dopustil ohavného zločinu. Já si neuměla jinak pomoci a ani jsem neviděla žádnou lidskou pomoc, a tak jsem myslí a srdcem vnitřně vzdychala k svatému Janu Nepomuckému asi takovými slovy: „Svatý Jen Nepomucký, pomoz mi a nedopusť, abych byla zahanbená!“ V tu samou chvíli mezi dvěma horami neboli svahy města se asi dvacet pět kroků přede mnou z městského příkopu objevilo jasné světlo, jako by byl jasný den. Jak jsme to spatřila, začala jsem křičet: „Ježíši, už přichází světlo!“ A přišel kdosi na pomoc. Tehdy ten hanebný muž, který měl pancíř tmavé barvy, jak jsem v tak jasném světle mohla zahlédnout, byl natolik vyděšen, že mě hned nechal být a dal se na útěk. Pak jsem šla čtyři nebo pět kroků směrem ke světlu a všimla jsem si, že mi přišla vstříc se zapáleným světlem mužská osoba bez klobouku, s černými a krátkými vlasy, držící v ruce lucernu. Zdálo se mi, že mi ta osoba je neznámá, protože jsem ji jinak nikdy neviděla. Tady a teď si však dobře vzpomínám, že ta osoba se svítilnou jako by na sobě měla bílou superpelici na způsob kněze. Když jsem k němu chtěla přijít blíž, v okamžiku z mých očí i se svítilnou zmizel. Nato jsem šla beze vši překážky domů.“

Na otázku 63: „Nemohu věřit jinak, než že mě pro moje vnitřní vzdychání a vzývání milovaný svatý Jan Nepomucký z té hanby a nebezpečí vytrhl. Vůbec nikdo z lidí nebyl přítomen a ani jsem nikoho neviděla než toho hanebníka, který se mě tak zločinně dotýkal, a onu další neznámou postavu s lucernou.“

Na otázku 64: „Mám za to a pevně věřím, že to nebyl nikdo jiný než svatý Jan Nepomucký a že mi skrze něj přišla tato nadpřirozená pomoc, neboť v tom místě není jinak žádná cesta nebo užívaná stezka. A ani to nemohl být nějaký muž z města, protože ta osoba se svítilnou, blížící se ke mně, náhle i s lucernou a světlem zmizela a světlo také netrvalo než po tři nebo čtyři otčenáše.“

Na otázku 65: „Já jsem v tomto svém již řečeném nebezpečí nevzývala žádného jiného svatého a ani mi v těch úzkostech na mysl nepřišel jiný světec, jen sám svatý Jan Nepomucký, k němuž jsem vnitřně vzdychala a snažně žádala o jeho pomoc, která mi vzpomenuťm způsobem přišla. Následujícího dne ráno, jakmile byl otevřen kostel, padla jsem v něm na kolena před sochou tohoto světce a tomuto svatému jsem s žalostným srdcem co nejpokorněji děkovala a k jeho cti ze zvláštního Božího popudu, protože mi pomohl v tom nejzazším nebezpečí a uchoval mě před takovou hanbou, jsem slíbila a zaslíbila ustavičnou čistotu. To jsem pak vyjevila svému zpovědníkovi, jistému otci servitovi, který mě otcovsky povzbudil k dodržování tohoto mého úmyslu a slibu, jež schválil. A dodal, že s ohledem na všechny okolnosti této události mohu oprávněně věřit, že ta osoba zjevivší se s lucernou nebyl nikdo jiný než sám svatý Jan Nepomucký. Jinak o tomto celém příběhu nemůže nikdo jiný nic vědět, kromě mě a onoho ničemného člověka, který se snažil mě znásilnit.“

Nakonec v odpovědích na články 42 a 43 Wagnerová ještě jednou shrnula, že věří, že pomoc, které se jí tehdy v novohradském hradebním příkopu dostalo, přišla skutečně zázračně a nadpřirozeně a že ona osoba, která se jí zjevila s rozsvícenou lucernou, nebyl nikdo jiný než svatý Jan Nepomucký.

Příběh vešel do nepomucenské literatury, došlo však přitom k nesprávnému přečtení příjmení zachráněné Marie Barbory Wagnerové, takže se v knihách nacházejí tvary Roagnerin, Rognerin a česky Roknerynová.

R l. zpr. novohrad. faráře a převora serv. konventu, P. Fr. Benedikta Marii Schenka, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 168^{r-v} – snad k t. případu existovalo autentické svědectví, potvrzené přísahou, které novohradský farář a převor Schenk ke svému dopisu připojil, avšak existovalo-li, nedochovalo se – l. dopis novohrad. faráře Schenka, 4. II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 167^{r-v}) a k němu přiložené n. svěd. panny Anny Barbory Wagnerové, dané v Českých Hradech 3. II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 166^r) – n. výpověď Barbory Wagnerové z Nových Hradů v Čechách, učiněná v l. beatifikačním procesu 9. III. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 118^v-119^v, čl. 96, nově 35, otázky 244-248, nově 121-125) ← l. Acta utriusque processus 1721, 137 (první *Summarium*, č. 23, XV – kromě mylně uvedeného příjmení zachráněné panny je zde omyl v odkazu na ni jakožto svědka, který o události při l. beatifikačním procesu informoval – správně je její jméno „Anna Barbara Wagnerin“ uvedeno v t. knize na pag. 34, t. *Summarium*, č. 1, mezi svědky pod č. XXXIII) – R n. výpověď Marie Barbory Wagnerové v kanonizačním procesu, 24. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 668^r-676^r, úvodní otázky 1-8, otázky 62-65, čl. 42-43) – l. HAIN 1722a, 17, 41 – TÝŽ 1722b, 17, 41 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 80 (2. zázrak, „v ochraně cti panenské“) – WIETROWSKY 1729, 186-188 (dat. 1709) – TÝŽ 1730, 239-241 (dat. 1709) – TÝŽ cca 1730, 180-181 (dat. 1709)

264.-265. snad Čechy (Č) a okolí Chotěšova (Č, Plz, Pr), 1709-10 – dvě události

Jan Kryštof Frimel se dostal do ohrožení cti. Nevěděl, kam by se měl obrátit, ale skrze přímluvu svého svatého ochránce JN byl vysvobozen (264.).

Také v těch letech pod Chotěšovem v Plzeňském kraji spadl z koně do vody (nejspíš do řeky Radbuzy) a skrze přímluvu se z ní dostal bez nejmenší škody (265.).

R n. svéd. Jana Kryštofa Frimela, úředního písaře Jana Františka Josefa hr. z Thunu, Svojšice (?), 7. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 3^v)

266. Rokycany (Č, Pr) a další místa, 1709-12

Julius Václav Frey, rokycanský měšťan a toho času důchodní v královském městě Rokycanech 1715 rokycanskému kaplanovi Václavu Ferdinandu Schmidtovi přísežně sdělil a také písemně zaznamenal, že byl před šesti lety nařčen jistým rokycanským měšťanem v příčině cti svých zesnulých předků. Vstoupil s ním do právní pře, která byla vedena soudem tři léta, on však neměl žádné podstatné doklady, kterými by se mohl hájit. Aby zachoval dobrou pověst svých v Pánu zesnulých předků, utekl se ke svému patronovi, „blahoslavenému svatému Janu Nepomuckému“, který jej jistě z takového nebezpečení vysvobodil a byl mu šťastným pomocníkem. Vyznal také, že v kolikerém nebezpečení, vojenských marších atd. se utíkal k „blahoslavenému svatému Janu Nepomuckému“ a byl, chvála Bohu, šťastně vysvobozen skrze pomoc, kterou přičítal jmenovanému světi.

R č. svéd. rokycanského měšťana a důchodního Julia Václava Freye, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 23), což je jedna z příloh B. k l. zpr. rokycan. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, k bodům č. 5 a 6 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^v)

267. Osoblaha (moravská enkláva v HS, Ol), mezi 1709 a 1715

Osoblažský měšťan Petr Jan Baltzer – po záchraně své cti před nepřáteli díky přímluvě (→ výše 260) – upadl do nebezpečné choroby a musel ulehnout. Své útočiště měl opět u SJN a slíbil, že mu dá ke cti postavit sochu v osoblažském farním kostele. Skrze přímluvu byl zachráněn ode všeho smrtelného nebezpečí a dosáhl opět plného zdraví, jemuž se těší doposud, kdy o tom píše své svědectví (1715). Podle svého slibu dal k větší cti svého svatého patrona vytvořit sochu a umístit k oltáři Božího těla ve farním kostele sv. Maří Magdalény ve městě Osoblaze (→ A.1, Osoblaha 1/).

R n. svéd. měšťana Petra Jana Baltzera, Osoblaha 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 136^{r-v}), příl. L k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

268. farnost Jilemnice (Č, Kh), do 1710

Jilemnický farář Karel Brodt víckrát ve svých potřebách, rozhodováních a těžkostech vzýval svatého mučedníka JN a nepochybně skrze jeho přímluvu zakusil útěchu a pomoc. Stalo se tak zvláště v jednom obtížném případě, kdy si Brodt nevěděl rady a kdy nebyl nablízku, kdo by mu poradil. Snažil se tehdy napravit jednoho bližního – jeho pověst a jméno Brodt ve svém písemném vyznání chránil mlčením – a zamezit mu ve špatnosti. Svěřil celou záležitost SJN a celé jednání dopadlo šťastně díky Boží ochraně, radě i pomoci.

Událost se odehrála (s velkou pravděpodobností právě v Jilemnici) takto: Brodt svými slovy onoho zlomyslníka v soukromí napomenul a zamezil mu v příležitostech dopouštět se špatností. Ten se ale snažil Brodtovi pomstít a napsal královéhradecké konzistoři (Brodtovým nadřízeným) dopis, ve kterém si pohrával s jistou materií, která by mohla Brodtovi uškodit. Na konzistoři se ukázalo, že jde o strojenou snahu poškodit nevinného Brodta z čistě zlovolnosti a pomsty. Bylo to dokázáno z vlastního zlovolníkovy dopisu, který se ovšem podivuhodným způsobem ztratil, jak Brodtovi oznámil jeden jeho blízký známý. Zmíněný dopis viděl a četl královéhradecký biskup Tobiáš Becker (zbožně v Pánu zesnul v IX. 1710) a jen jemu samému byl tento případ znám. Brodt přítom vzýval SJ a svou záležitost mu svěřoval, až vše dobře dopadlo a protivník zaplatil spravedlivou odplatou.

R l. svéd. jilemnic. faráře Karla Brodta, dané ve farní budově v Jilemnici 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 297^r), příl. k Brodtově l. nepom. zprávě z téhož dne (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298^v)

269. Weitersfeld (R, NÖ), do 1710

Pan Franz Caspar, inspektor hospodářských dvorů hraběte von Sain-Julien-Wallsee, dal 1710 postavit sochu v dolnorakouském Weitersfeldu (→ A.2, t.). Sám vysvětlil, že to udělal proto, že zakusil SJN jako obzvláštního prostředníka v nesmírně obtížných sporech.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 234^{r-v}), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

270. farnost Lažiště se vsí Žárová (Č, Pr), 29. I. 1710

Uvedeného dne se vydal lažišťský farář Matyáš Schulpoch na cestu na saních (voze?), aby zaopatřil nemocného ve vsi Žárová. Když se po zaopatření vracel, kůň zapřažený do vozu domů směřoval velkým krokem, jako by poskakoval, a najednou tak silně vykopl zadníma nohama, že si po pravém boku zaplet osu čili vojíčko mezi nohy, tím se splašil, velmi rychle se rozeběhl a seběhl z cesty. Na saních seděl kromě faráře

dvanáctiletý chlapec Lambert Faigl, kterého měl farář s sebou jako ministranta, a ten po chvíli spadl, protože seděl na saních vzadu. Vyděšený farář nemohl povstat ze sedátka připevněného k saním a vyskočit v tak prudkém běhu, neboť se bál, že by si mohl zlomit nohu nebo upadnout do jiného neštěstí. Když viděl, že je ve zjevném nebezpečí, nahlas zvolal: „Svatý Jene Nepomucký!“ Po maličké chvílce podivuhodně beze všeho zranění ze saní spadl, přičemž se zbavil provazů omotaných kolem ruky, kterými řídil koně. Když se postavil, v dále uviděl, jak výše zmíněný chlapec běží a v ruce nese farářův klobouk, který knězi vypadl. Farář se začal starat o koně, jelikož to bylo cenné zvíře, aby si v tak rychlém běhu nějak neškodilo, protože cesta byla částečně zamrzlá, částečně zasněžená a kolem bylo velmi ostré kamení, protože toto místo leží v horské oblasti. Farář kvapným krokem sledoval koně, který byl ještě v dohlednu, a uviděl, že kůň nebezpečně spadl. Myslel si, že si zvíře zlomilo nohu, neboť nemohlo povstat, zjistil však s podivem, že si nic nezlomilo, ani vaz ani nohu. Po pádu koně přiběhl jmenovaný chlapec s kantorem Danielem Komárkem a v jejich přítomnosti a s jejich pomocí farář koně pobízěl, aby se postavil, ale nadarmo. Až když k nim neočekávaně přišel nějaký putující vesničan, kůň se s jeho pomocí postavil. Nic se mu nestalo, přestože byl vytažen ze strže asi čtyři kroky hluboké; celý se ovšem chvěl. Když se farář vrátil domů, hned si tento případ poznamenal do kalendáře. V pozdější nepomucenské zprávě ze své farnosti sdělil, že je připraven o tomto případu složit přísahu. S vděčností si uvědomoval, že v této události obdržel milost, když vzýval jméno.

R l. zpr. lazišťského faráře Matyáše Schulpocha, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 177^r-178^r)

271. hrob v Praze a Koloveč (Č, Pr), 1710

Jan Decastell, kantor v kolovečské farnosti 1715 sdělil a v případě potřeby byl ochoten odpřisáhnout, že když 1710 dával vale studiím, prosil SJN o službu kantora, každodenně u hrobu v Praze ke cti proléval pokorné modlitby a během dvou týdnů žádanou službu dostal. Byl to ochoten potvrdit přísahou, kdyby toho bylo zapotřebí.

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, přijatá na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 172^v-173^r)

272. Pardubice a hrob v Praze (Č, Pr), 1710

Pardubický měšťan Jakub Jelínek onemocněl těžkou nemocí, která již vypadala beznadějně. Tehdy slíbil, že poputuje k posvátnému hrobu do Prahy. Všiml si, že se pomalu uzdravuje, vydal se tedy na poutní výpravu, ačkoliv byl celý sláb a stěží schopen se procházet po pokoji. Myslel si, že na cestu do Prahy vynaloží přinejmenším osm dní, na cestě byl ale natolik posílen, že dvanáct mil do Prahy šťastně urazil během dvou dnů. Vykonal tam pobožnost a zdrav a bez úhony se vrátil domů.

R l. zpr. pardubic. děkana a vikáře Adama Augustina Synetzia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^r, č. 1)

273. farnost Bořislav (Č, Li) a hrob v Praze (Č, Pr), 1710

Václav Knechtel po devět souvislých týdnů těžce churavěl. Nenalezl jiný lék, jak by si pomohl, než ochranu, neboť poté co se zavázal slibem, že navštíví hrob v Praze a obětuje SJN nějakou voskovou svíci, brzy se uzdravil. Poté splnil svůj slib. O pět let později to vyznal bořislavskému faráři Pavlu Antonínu Weiglovi.

R l. zpr. bořislav. faráře Pavla Antonína Weigla, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 336^r)

274. nejspíš Čechy (Č), 1710

Ludmila Rybáková nejspíš 1715 sdělila, že po čtrnáct let trpěla velmi silnými palčivými bolestmi v noze, které se v jednom dni objevovaly třikrát i čtyřikrát. Když jí nepomáhaly žádné přirozené prostředky, zasvětila se SJN, a aby skrze přimluvu získala zpět zdraví, slíbila, že se bude ke cti modlit jednou denně modlitbu Páně a pozdravení andělské. Započala tuto pobožnost a pokračovala v ní jeden týden s tím, že dodávala slova: „Buď pozdraven, sv. Jene Nepomucký.“ Bolesti se začaly zjemňovat a den ode dne mírnit, až se nemocné na přimluvu navrátilo úplné zdraví, takže již pět let necítí žádné bolesti.

R sdělení Ludmily Rybákové zařazené (pod č. 7) do bližší nedat. l. výčtu několika dobrodiní (NA, ČDK, kn. 116, pag. 318-319)

275. snad Čechy (Č), 1710

Jan Kryštof Frimel odešel ze služby na jednom panství a byl přijat do další služby. Jeden nepřítel mu však v tomto jeho záměru škodil a snažil se onen záměr u předešlé vrchnosti překazit, aby mu nedovolila ze služby odejít. Také se snažil ohrozit jeho přijetí u druhé vrchnosti. Frimel však svěřil svou naději SJN a dosáhl všeho, jak si přál. Dostal tak mnoho milostí na přimluvu, že se zavázal, že ke cti Boží a SJN postaví oltář, což se mu do 1715 ještě nepodařilo, ale svůj úmysl neopustil a pevně si umínil, že ho v některém stánku Božím naplní.

R n. svéd. Jana Kryštofa Frimela, úředního písaře Jana Františka Josefa hr. z Thunu, Svojsice (?), 7. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 3^v-4^r)

276. Měříň (M, Ol), 1710

Hilligerovou, manželkou Ferdinanda Kristiána Hilligera, doktora medicíny a přísežného fyzika v Loketském kraji, která připojila výhrůžky, že rouhači proti SJN bývají Bohem trestáni. Sotva uplynuly dvě tři hodiny, myslivec, jinak naprosto zdravý, upadl do velice těžké nemoci, chrлил z úst mnoho krve, byl zachvácen zápallem pohrudnice a osm dní ležel ve velmi velkém ohrožení života. Výše jmenovaný doktor, v jehož domě nemocný ležel a byl jím léčen, to mohl přísežně potvrdit. Když se Morgenstern uzdravil, řekl, že napříště ve svém životě nevysloví nic proti cti. Mohly to přísežně dosvědčit dvě osoby.

Zprávu o tom podal karlovarský farář a křižovník s červenou hvězdou František Matouš Böhmb, který byl na případ dotazován 5. V. 1717 v 1. beatifikačním procesu. 39letý kněz dosvědčil, že mu příběh vyprávěla počestná paní Barbora Hilligerová, která předchozího roku zesnula. Ona to byla, jak již podotknuto, která zmíněného heretika Christophu Morgensterna napomenula. Její manžel, lékař a přísežný fyzik v Karlových Varech, tehdy nemocí stíženého bludaře léčil a faráři Böhmbovi sdělil, co heretik po asi sedmi dnech, když se začal uzdravovat z náhlé a závažné nemoci, německy vyslovil: „Co živ budu, nic více neřeknu proti cti tohoto svätce.“ Svědkyněmi tohoto výroku byly také karlovarská měšťanka Kristýna Petrová a služebná Kateřina, která tehdy v onom domě sloužila, obě Böhmbovy farnice.

Farář se dvakrát naddotčené paní Hilligerové zeptal, zda je ochotna svou výpověď o Morgensternově potrestání potvrdit přísahou, k čemuž přisvědčila.

R 2 l. zaznamenání této události (jedno napsané nanečisto, druhé v krasopisném prepisu), příl. k l. dopisu Františka Matouše Böhmba, křiž. s červ. hv., karlovar. faráře, 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) (dat. 1710) ← l. dopis velm. křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 208^v) (dat. 1711) – nedat. l. svéd. výše zmíněného karlovar. faráře Böhmba, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 191) (dat. 1711) – l. výpověď karlovar. faráře Františka Matouše Böhmba, křižovníka s červ. hv., v 1. beatifikačním procesu, 5. V. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 126^v-127^v, čl. 160, otázka 363)

279. Žibřidice (Č, Pr), před 1711, kolem 16. V.

Alžběta Mannová, manželka žibřidického obyvatele Michaela Manna, a Jan Jiří Rheinisch, obyvatel stejné vsi, se ocitli v blízkém a obrovském nebezpečí veřejné hanby. Blížil se tehdy výroční den a žibřidický farář Jan Kryštof Krumbholtz zval z kazatelny své farníky, aby v řečený den přišli zbožně uctít SJN při zpívané bohoslužbě, že mnozí zakusili, že je tento světec mocným ochráncem těch, kdo jsou v ohrožení pověsti. I paní Mannová s Rheinischem vyslechli farářovo pozvání, které je povzbudilo. Přišli oslavit SJ a hned vyvázli z hrozícího nebezpečí zlé pověsti, takže po něm nezůstalo ani stopy. Nikdo nepochyboval, že se tak stalo díky ochraně. Farář Krumbholtz se o tom dozvěděl soukromým sdělením a podal o tom zprávu v odpovědi na nepomucenský dotazník.

R l. zpr. žibřidic. faráře Jana Kryštofa Krumbholtze, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 471)

280. Jirkov (Č, Pr), do 1711

Městská rada a celá obec města Jirkova se snažily u všech náležitých instancí, včetně císařského dvora ve Vídni, dosáhnout zmírnění výpočtu daně z usedlostí, kterou bylo chudobné město velmi zatíženo. Dosti dlouho se v této záležitosti Jirkovští lopotili nadarmo, až jejich snaha na delší čas ztratila „šťávu“ (doslova olej a sílu). Nakonec se městská rada utekla ke SJN a snažně ho vyzývala o pomoc a učinila slib, že daruje nějaký stříbrný dar k posvátnému hrobu, pokud jí SJ pomůže k získání milosti zmírnění dotčené daně. A hle, jakmile magistrát slib učinil, žádaná věc byla šťastně vyřízena. Městská rada učinila zadosť svému slibu a k hrobu poslala stříbrný dar. Nadto jako další projev díkůvzdání začala pečovat o každoroční slavnost, která se poprvé v Jirkově konala 16. V. 1711.

R nedat. l. zpr. jirkov. faráře Adama Ferdinanda Dantzera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 224^v-225^r)

281. Týn nad Vltavou a snad i jiná místa (Č, Pr), do 1711

Václav Antonín Straka, děkan v Týně nad Vltavou, 1715 vyznal, že třikrát buď nebezpečně ulehl na lože, nebo se ocitl v dalších úzkostech a značných nebezpečích špatné pověsti a zahanbení, ovšem od doby, kdy slíbil, že, pokud živ bude, každý den ráno a večer bude číst jisté modlitby ke cti SJN, bývalého kanovníka metropolitního chrámu pražského a obzvláštního ochránce a patrona těch, kteří jsou v nebezpečí života a pověsti, od té tedy doby naprosto citelně zakusil úplně zjevnou pomoc. Z té příčiny a aby i ostatní poznali, že je SJN ochránce těch, kdo jsou v nebezpečí života a pověsti, a aby jej ctili, k velice obzvláštní útěše všech ctitelů postavil ve svém farním vltavotýnském kostele 1711 oltář (→ A.1, Týn nad Vltavou 1/).

R l. zpr. vltavotýnského děkana Václava Antonína Straky, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 60^r)

282. Česká Kamenice (Č, Li), do 1711

Jeden nevinný člověk byl po dva roky sužován velkým pronásledováním. Učinil slib, že postaví oltář a pronásledování s pomocí šťastně překonal. Svůj slib vyplnil 1711 zbudováním oltáře v děkanském kostele sv. Jakuba Většího ve městě České Kamenici (→ A.1, t. I. 1a/).

R nedat. l. zpr. českokamenic. děkana Jindřicha Ignáce Teigla (NA, ČDK, kn. 117, fol. 306^r)

283. Horní Moštěnice (M, Ol), do 1711

V novější literatuře je doložen příběh Jana Václava Říkovského z Dobřčic, majitele Říkovic na Přerovsku, v barokní době přifařených do městečka Horní Moštěnice v přerovském děkanátu. Ten 1711 postavil sochu na sloupu u mostu přes říčku Moštěnku na jihu Horních Moštěnic (→ A.1, t. 2/) prý na památku záchranu při velké povodni. Prý tehdy jel po mostě přes rozvodněnou Moštěnku a sotva se dostal na druhou stranu, most se zřítíl do vln. Svatojanský sloup stojí na svém původním místě u Moštěnky dodnes, při silnici, kterou se do Moštěnic přijíždí ze šlechticovy bývalé državy Říkovic.

└ VM II. III. 52, 302

284. jezero Königssee (N, BA, OB), do 1711

Johann Anton von Zeitlmayer, kapitulní kancléř, vedoucí kanceláře a zemský soudce knížecího proboštství Berchtesgaden se jednou plavil ve člunu po jezeře Königssee, když tu se mu člun převrhl a on začal tonout. V poslední chvíli jej zachránili čtyři okolní obyvatelé. Na poděkování dal 1711 na ostrově Christlieger na tomtéž jezeře postavit mramorovou sochu SJN, ochránce proti vodním nebezpečím (→ A.3, Königssee).

└ de.wikipedia.org (Christlieger)

285. Neapoli, č. Neapol (I, Campania), do 1711

Štěpán Vilém hrabě Kinský, plukovník pluku generála Caraffy, dal v Neapoli postavit v paulánském kostele sv. Ludvíka kapli s oltářem. O tom se 1711 zmínil jeden český pán v dopisu, který z Neapole poslal svému příteli do Prahy. Dopis 1722 publikoval piarista Jevina, řeholním jménem Viktorin od sv. Kříže, vice-rector piaristické koleje v Litomyšli, ve své knížce. Zde později píše: „Abychom pak o pravdě té zprávy neb toho listu nepochybovali, schválně sem se dotazoval těch, jenž tehdy, když se to dalo, v Neapoli přítomni byli, a list téhož psaní jim ukázal, kteří nejenom to, což psáno jest, potvrdili, ale i přidali, že v hlavních vlaské země městách, v Římě, v Mediolánu, v Kapue atd., ano i v Špaňhelích všudy sv. Jana jsou postavy neb obrazy a stejná jemu čest, pobožnost a na jeho svátek slavnost s muzikou se koná. Tu pak v Neapoli s oltářem kapli natčený *Gavaliere* (nyní první císařský legát v Moškovanech) ke cti sv. Jana Nepomuckého z slibu dal vystaviti, že v patrném cti své nebezpečnosti byv postaven a z něho proti oukladům svých protivníků pomoci vzývaného patrona svého sv. Jana zbaven, k větší cti přišel, povděčně s každým téhož nebesťana ctitelem, který podobnou zkusil pomoc vyznávající a jemu se zakazující: *chváliti budou jméno tvé ustavičně a schvalovati je v díkůčinění, neb vyslyšená jest modlitba má a vysvobodil si mne z zahynutí a vytrhl si mne z času zlého.*“ Poslední výrok pochází z knihy Sirachovcovy (ve Vulgátě 51, 15-16).

Jevina poukázal na Kinského diplomatickou službu v Rusku, kde 1721-22 působil jako císařský vyslanec v Petrohradě.

└ VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 182-184 – HREBIKOVÁ 2016, 32 (Štěpán Vilém Kinský byl v Neapoli jistě ještě 1713)

286. Uhry (Maďarsko a Slovensko) a Wien, č. Vídeň (R, W), cca VI. 1711

Jan František Beckovský, kněz řádu křižovníků s červenou hvězdou 1715 písemně sdělil, že jeden vysoce postavený uherský pán, se kterým se velice přátelil, se dostal do vězení, protože si na něj protivníci navymýšleli mnoho různých věcí, a on se tak dostal do podezření ze vzpoury. Strávil ve velmi tvrdé vazbě skoro dva roky, bez pěti týdnů, ovšem na přímělu nejenom že byl z vězení vysvobozen, ale také mu byly úplně vráceny všechny předešlé počty a důstojenství, ačkoli již během času ona důstojenství byla udělena jiným osobám. Omilostněný pán, aby splnil svůj slib, putoval k hrobu do Prahy a učinil tam, co učinit měl, aniž by však prozradil své jméno.

Jméno onoho muže po šesti letech prozradil sám Beckovský v poznámkách, o které v novém vydání obohatil svou knížku (předtím vyšla 1708 a 1709). Beckovského vyprávění (z 1721) je v následujících řádcích doplněno o informace z dalších zdrojů: Oním výše zmíněným mužem byl Mihály Mérei, biskup na ostrově Krku, opat Nejsv. Spasitele v Szekszárdu (původně jen 1693-94), probošt u sv. Jiří v Ostřihomi (od 18. VI. 1712), arcijáhen, kustod, kanovník ostřihomské katedrály a člen tamní konzistoře. Ten přišel pozdě večer 5. VI. 1714 do Prahy a následujícího jitra šel za doprovodu svých uherských asistentů pěšky pouti ze Starého Města přes most k tělu BJN a tam u hrobu vykonal své zbožné modlitby ke svému věrnému přímělvci (advokátovi) u Boha, který jej mocně obránil, když byla poškozena jeho pověst. Byl totiž z nedostatečného dohadu uvržen do podzemní vazby a zbaven všech svých hodností a beneficií. Historie prozrazuje, že se do vězení dostal proto, že se připojil k Rákocimu, načež ho zajalo císařské vojsko. To ho odvěklo do Štiavnice a potom do Vídně. Vězněn byl téměř dva roky, bez několika málo týdnů. Jeho hodnosti a benefícia se z nejvyššího rozhodnutí dostaly plným titulem dalším lidem. Mérei byl zbaven vši lidské pomoci. Žádal o ochranu BJN, a to s tak šťastným výsledkem, že byl propuštěn na svobodu, prohlášen za nevinného a všechny jeho předcházející úřady a benefícia mu byly se ctí vráceny, ač byly rozděleny mezi jiné osoby. Byl také poctěn (29. IX. 1713) biskupskou hodností. Ve svém již pokročilém věku tento slovanský Uher, horlivý ctitel, v Praze dostal darem jednu z Beckovského knížek a sotva se vrátil do vlasti, přeložil ji do „panonštiny“ (maďarštiny) a vydal ji 1716 v Trnavě tiskem. Několik tisíc výtisků s velikou štedrostí rozšířil po Dácii, Panonii, Chorvatsku, Slavonii a dalších oblastech, maje ve vděčnosti

Beckovského na paměti. Rozšířil s velkým užitekm úctu k Divotvorci a Boží čest u oněch národů, které o BJN měly jen mlhavou představu.

Ř l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv české bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) → l. zpr. kříž. velmistra Martina Konstantina Beinlicha, přijatá 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 210^r) – Ľ BECKOVSKÝ, REMPEN, MÉREI 1716 – BECKOVSKÝ 1721a, 96-97 – Ľ <https://www.knihydominikani.sk> (*Bibliografia niektorých kňazov – Mérei, Michal*)

287. Litoměřice (Č, Li), od VII. do konce X. 1711

Jan Michael Josef Hönig, student filozofie v Praze, nejspíš 1715 sepsal „k rozšíření slávy a větší podpoře svatořečení mého blahoslaveného ochránce Jana Nepomuckého“ svědectví o dvou milostech, kterých se mu dostalo od Boha na přímluvu. První z nich zažil ještě jako syntaxista na litoměřickém jezuitském gymnáziu. Na této škole pro nějaké slovo vyřčené už před dvěma lety byl stále pronásledován od patera prefekta (byl to jezuitský kněz pověřený péčí o gymnázium). Prefekt často vyslal někoho z nižších tříd, případně spolužáků nebo chlapců ze základní školy za tím účelem, že uvidí-li Höniga sedět v nějaké hospodě nebo se bavit s nějakou osobou druhého pohlaví, ať mu to neprodleně donese. Dlouho vytouženému přání zasvitla příležitost, když někdo z výše jmenovaných Höniga z podobného případu u patera prefekta obvinil. Když to prefekt zjistil, rozhodl, že Hönigovi nikdo nebude říkat, že ví o jeho přestupku, ale aby druhý den na něj dávali pozor, až půjde do školy, že pak chce přijít s nějakým druhem v kápi a skrze něj mu dát, jako syntaxistovi, pěkně na pamětnou. Hönig se to ale ještě téhož dne dozvěděl, a protože se říkalo, že se pater prefekt výslovně vyjádřil, že ho kromě zahanbujícího výprasku chce navíc vyloučit ze školy, nechtěl ze strachu druhý den jít do školy, nýbrž dne 14. VII. odešel domů. To prefekt použil jako dostatečný důvod a Höniga ze školy vystrčil. Jelikož se ale Hönig mezitím intenzivně světoval ochraně, stalo se, že když šel o prázdninách krátce před svátkem Všech svatých do Litoměřic, aby zjistil, jak to s ním vypadá, přišel pater prefekt a vyptával se ho na různé věci. Hönig však pouze žádal o vysvědčení, protože měl v úmyslu jít do Chomutova za profesorem předchozího roku, který tam byl poslán z Litoměřic. Žádost však neměla výsledek, jelikož mu prefekt vysvědčení jednoduše odmítl, řekl ale: „Chceš-li dál studovat, budeš studovat.“ A tak Höniga pater prefekt beze vši jeho prosby nebo příčiny opět sám od sebe přijal na gymnázium. Toto veliké dobrodiní žák přisouval jedině SJN.

Po zvážení časových okolností je jasné, že se událost stala 1711, prefektem litoměřického gymnázia byl P. František Brošek SI a učitelem tamní syntaxe magistr Ignác Frantz SI. Brošek se ujal funkce školního prefekta nepochybně na začátku školního roku 1710-11, v litoměřické jezuitské koleji však žil už předtím. Byl regentem litoměřického semináře. Magistr Frantz po skončení školního roku 1710-11 nastoupil jako učitel poetiky na řádové gymnázium v Chomutově.

Ř nedat. l. svěd. Jana Michaela Josefa Höniga, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 339^{r-v})

288. Frankfurt am Main, č. Frankfurt nad Mohanem (N, HN), 22. XII. 1711

Mohučský arcibiskup a kurfiřt Svaté říše římské Lothar Franz von Schönborn-Buchheim přijel někdy v IX. 1721 do Frankfurtu nad Mohanem a setkal se s panem Mikulášem Horníkem, který právě tou dobou obdržel od svatovítského probošta Daniela Josefa Mayera z Prahy zásilku částeček země z hrobu a knížek, kterou mu přivezl pražský měšťan, pan Irowitz. Horník vzácnému hostu věnoval něco z oné země, obrázky a knížčky, což vznešený kurfiřt přijal s políbením a dárci vyprávěl, co se mu přihodilo v době korunovace císaře Karla VI., a to těmito (německými) slovy: „Tři dny před korunovací jsem byl s Jeho císařským Veličenstvem u Seligstadtu [dnes Seligenstadt] na lovu, kde jsem snědl několik syrových ústřic, večer jsem se vrátil do Frankfurtu a v noci jsem dostal veliké bolesti a nato průjem, že jsem den před korunovací měl čtyřicet stolic a v den korunovace ráno v osm jsem kvůli veliké slabosti mohl sotva stát na nohou, pročež jsem poslal pana vice-kanceláře k Jeho císařskému Veličenstvu s nejponiženější prosbou, aby korunovací přeložilo na další den, protože však Jeho císařské Veličenstvo chtělo být korunováno v ten samý den, utekl jsem se k všemohoucímu Bohu a svatému Janu Nepomuckému, abych byl jeho přímluvou uchráněn od tak veliké hanby. Sotva jsem učinil slib, zjistil jsem, že jsem svěží a zdrav, odebral jsem se k Jeho císařskému Veličenstvu, šťastně jsem vykonal korunovací a již nepocítil žádné další bolesti či úplavici. Postarám se o to, aby tento zážrak byl písemně zaznamenán a s podpisem vlastní ruku a otištěním kurfiřtské pečeti jej pošlu do pražské metropole.“ Potom kurfiřt panu Horníkovi věnoval medaili s vyobrazením SJN na jedné straně a Panny Marie Staroboleslavské na straně druhé, a slíbil, že až se vrátí norimberští poslové, dodá další.

O tom všem informoval řečený Mikuláš Horník svatovítského probošta Mayera dopisem z Frankfurtu nesoucím datem 30. IX. 1721. Následně se příběh uzdravení a záchranu dobré pověsti mohučského kurfiřta na přímluvu dostal (nejspíše na základě výše probraného dopisu) do nepomucenské literatury, v případě Wietrowského knihy a jejích překladů v dosti pozměněné podobě (mohučský kurfiřt prý trpěl přetěžkou „ouplavicí“ či průjmem čtyřicet dní!).

Ř l.-n. dopis Mikuláše Horníka, Frankfur, 30. IX. 1721 ← Ľ BERGHAEUER 1761, 192-193 (§ X, předchozí dopis publikován s dat. 30. IX. 1711, což je však zcela jistě mylný údaj, neboť k cis. korunovací Karla VI. došlo až 22. XII. 1711 a medaile s motivy SJN a P. Marie Starobol. je dol. až 1721) – další Ľ HAIN 1722a, nepag. část po fol. 80 – TÝŽ

289. Český Brod a Praha s hrobem v katedrále (Č, Pr), 1711

Daniel Baptista Černohous, měšťan královského města Českého Brodu, přísežně vyznal českobrodskému děkanovi Petru Antonínu Spatziovi a písemně k větší cti a slávě božské a k zvelebení SJN písemně před Bohem a týmž milým svým svatým opatrovníkem JN oznámil, že skrze vzývání byl vytržen z velikého zahanbení a veřejné hanby. Od 1. X. 1705 byl pány hrabaty Přehořovským a Vratislavem v královském městě Českém Brodě ustanoven správcem nad peněžitými důchody a povolán a zavázán těžkou přísahou a instrukcí, aby obecné důchody téhož města nedal tenčit magistrátu ani jinému, nýbrž aby je rozmnožoval a zlepšoval. To vykonával do 23. VII. 1709, ale skrze spiknutí ho pronásledovalo hrozné protivenství, všude byl uváděn v ošklivost, odtud upadal do stále větších úzkostí, nesměl mnohým pánům přijít na oči a nemohl dosáhnout zastání, takže ve dne v noci byl ztrápený a jako ztracený. Mezi různými memoriály, kterými se hájil, podal jeden, stran účtů, ke slavné české královské komoře, aby našel zastání. S tímto memoriálem šel 1711 ke hrobu na Pražském hradě u sv. Víta, prosil SJN o vysvobození ze svých úzkostí a memoriál tajně dotýkal a tiskl na jeho svatý hrob. Od něj šel ihned ke královské komoře a memoriál podal radě. Hned se mu všechno šťastně zdařilo, takže jak byl prve zarmoucený a jako ztracený, nyní opět dosáhl svobody pln potěšení a zastání, a i nadále jeho nepřátele byli čím dál tím více přemáháni. Svatého JN měl i nadále za orodovníka a pomocníka.

R č. svěd. českobrod. měšťana Daniela Baptisty Černohouze, Český Brod, 21. VIII. 1715, v den sv. muč. Anastáze (NA, ČDK, kn. 116, pag. 13-14), což je avizovaná příl. k l. zpr. českobrod. děkana Petra Antonína Spatzia z 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346)

290. Koloveč (Č, Pr), 1711

Anna Karásková z městečka Kolovče 1711 před svátkem reptala, že v onen svátek nemůže pracovat, protože místní duchovní správce (byl jím Ferdinand Antonín Ignác Vejvoda) vyhlásil, že se zmíněný svátek bude slavit s upuštěním od práce. Protože tak reptala, hned v onu noc pocítila tak veliké bolesti pravé ruky, že devět celých týdnů se tou rukou nebyla schopna ničeho dotknout. Tyto bolesti by byla bývala zakoušela i nadále, jelikož lék nic nezmohl, ona se však zavázala slibem, že po celý svůj život o svátku nebude pracovat a nadto že po celý jeden rok bude vykonávat jistou pobožnost ke cti. Když to vyřkla, na přimluvu SJN a bl. Panny Marie Kolovečské byla vysvobozena ode vsí bolesti a zcela navracena zdraví. Na památku dala umístit v Kolovči desku, na které je vymalován obraz SJN a bl. Panny Marie. 1715 byla připravena tuto událost potvrdit přísahou, kdyby bylo potřeba.

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, přijatá na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 172^r)

291. Nová Ves (Č, Plz, Pr), 1711

Jakémusi císařskému důchodnímu Janu Matouši Löwovi se v Nové Vsi u hranic s Horní Falcí (nejspíše tedy na území bohuslavské farnosti na Tachovsku) přihodila následující událost:

Měl ve zvyku dle směrnic svého úřadu označovat císařskou pečeti stvrzenky těm, kdo platili mýto. Protože pečeť byla dlouhodobým používáním natolik opotřebovaná a vymazaná, že na ní už nic nebylo zřejmé, kněkterí závistivci toužící po jeho úřadu tuto věc využili k tomu, aby ho udali jako podvodník a zloděje veřejných peněz. Dovedli svůj záměr až tak daleko, že obžalovaný Löw měl být nemilosrdně sesazen z úřadu. V situaci po všech stránkách beznadějně se Löw utekl k Bohu skrze přimluvu sv. Judy Tadeáše a SJN. Když pak měl být z úřadu sesazen, císařští úředníci ještě jednou prohlédli již předtím prošetřené potvrzení a ke svému údivu zpozorovali, že dokument, na kterém byl otisk pečeti smazán, je nyní tak pečlivě potištěn císařskou pečeti, že nikomu nezůstala pochybnost, že je to nefalšované označení císařské pečeti. Proto byl také Löw v úřadu potvrzen a osvobozen od křivých obvinění závistivců. Vydal o tom 1715, již jako tachovský farník, písemné svědectví, které jako přílohu odeslal se svým latinským dopisem z 23. VIII. 1715 tachovští křižovníci s červenou hvězdou, administrátor zdejšího děkanství Jan Kašpar Ditsch a dále Jan Jakub Höffner, řádovému velmistrovi Beinlichovi do Prahy, ten příběh zařadil do latinského popisu úcty v křižovníckém řádu a spolu s ním jej odeslal organizátorům příprav beatifikačního procesu.

R svěd. Jana Matouše Löwa se nedochovalo – zmiňují se o něm jako o příloze ve svém l. dopisu velmistrovi tachovští křižovníci s červenou hvězdou, Jan Kašpar Ditsch a Jan Jakub Höffner, 23. VIII. 1715 (NA, ŘA-KŘ, kart. 475) – latinské převyprávění Löwova příběhu bylo zařazeno do celkové l. zprávy o úctě u křižovníků, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 208^r-208^v), ke kterému bylo Löwovo svědectví připojeno

292. Horní Litvínov (Č, Li), 1711

Panna Justina Rabová stále trpěla velkými úzkostmi kvůli nečistým myšlenkám, kterým dokázala jen s velmi obtížným přemáháním odolat. 1711, když jí bylo třiatdvacet let, doslechla se o SJN, že je velikým ochráncem ve všech potřebách, a tak se k němu hned utekla a vyzývala ho. Byla ihned vysvobozena ode vsí úzkostí a od té doby nečisté myšlenky velmi snadno přemáhala, jak 1715 potvrdila přísahou hornolitvínovskému faráři Antonínu

Ignáci Dreyssigovi, který o tom vydal písemnou zprávu a sám byl ochoten pravdivost tohoto sdělení přísežně stvrdit.

R l. zpr. hornolitičovského faráře Antonína Ignáce Dreyssiga, 9. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 275^r)

293. Gainfarn (R, NÖ), 1711

Klara Häder upadla do nebezpečné „hypocondrie“ (lépe deprese), když ale vzývala SJN, došla opět jasné mysli. Písemnou zprávu o tom podal P. Placid Dobitsch, profes benediktinského kláštera Melku, a sdělení potvrdil podpisem a pečeti.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 237^r), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

294. Sitzendorf an der Schmida (R, NÖ), 1711

Zdejší obyvatelé věří, že jejich městečko bylo díky SJN uchráněno od děsivého požáru, který jim hrozil 1711. Již předtím, 1710, projeví svou úctu tím, že dali na vlastní náklady postavit uprostřed městečka sochu (→ A.2, t.). Když se pak přiblížilo ohnivé nebezpečí, často vzývali světce o ochranu veřejnými modlitbami a vyzváněním zvonů a požár je nezasáhl. Dosvědčil to místní vikář Prosper Würmajr, augustinián kanovník z baumburské kanonie, se svým kooperátorem Theonikem Stumpfem z téhož řádu.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^v), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

295. snad Innsbruck (R, T) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1711

Anna Christina Wielandtin po celý rok velmi trpěla kvůli nebezpečnému vředu v ústech. S velikou důvěrou se obrátila ke SJN a slíbila mu, že navštíví jeho hrob, načež na přímlovu obdržela, co žádala, tedy uzdravení.

R n. svěd. Anny Christiny Wielandtin, dané v Innsbrucku 15. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/7, kart. 2235)

296. okolí Aše, Bärenloh (N, SA), 1711

Pražský metropolitní kanovník Jan Ludvík Josef Steyer († 1722) získal do své sbírky různých dokumentů německá rukopisná svědectví Marie Alžběty Beinsteinové, rozené „Falerové“ (správně Faberové), původem z Chebu, o dobrodiních, která zakusila na přímlovu. Pravdivost svých slov byla připravena potvrdit přísahou. Jedním takovým dobrodiním byla obdarována ještě za svobodna. Sama o této události později vypověděla (německy) v kanonizačním procesu dne 3. III. 1724:

„[...] kdysi jsem na cestě upadla do hlubokých sněhových závějích a téměř jsem jimi byla pohlcena, což se stalo takto. Byla jsem ještě svobodná a proti vůli svých rodičů jsem vstoupila do služby jako komorná u hraběte Reuße von Plauen na bareithské državě – byl luterán – na jeho panství řečeném Schleiz. Kolem svátku sv. Martina, jelikož se blížily vánoční svátky a o tom posvátném volnu jsem s radostí chtěla vykonat svou pobožnost v katolickém obřadu, vypravila jsem se tři dny před vigilií do Chebu, do své vlasti, a tam jsem v tom posvátném čase svou pobožnost vykonala. Při návratu jsem však ve velké chumelenici za městem Aší v Lohu [nejspíš dnešní Bärenloh, část saských lázní Bad Elster], kde je hluboké údolí mezi dvěma vysokými horami a lesy, na cestě došla ke kládě, kterou jsem chtěla po nohou přejít, náhodou jsem špatně našlápla, kde chumelenice zasypala cestu i kládu sněhem, a tak jsem z té klády i stezky sklouzla a spadla do velmi hluboké závěje, ze které jsem se snažila vši silou vymanit, Protože ale tou dobou byl sníh dosud měkký a nikde jsem se nemohla pevně nohou opřít, nořila jsem se do sněhu hlouběji a hlouběji, až, zbavená vši lidské pomoci, když jsem si jinak nemohla pomoci, malátností jsem už neměla sil a mrazem mi ztuhly údy, k tomu se dostavovalo usínání a spánek, pozdvihla jsem srdce a ducha k Bohu, vzdychala jsem a volala: „Ježíši, Maria, Josefe a svatý Jene Nepomucký, nenechte mě zahynout v tomto největším nebezpečí života a vysvobodte mou duši a život z tohoto nejzazšího nebezpečí!“ [v originálu: „Jesus, Maria, Joseph und heiliger Johannes von Nepomuk, lasset mich nicht zu grund gehen in dieser mein äusersten Gefahr meines Lebens und erretten meine Seele und mein Leben von dieser äusersten Gefahr.“] Při tom vzdychání, vzlykotu a vzývání Boha se díky pomoci a přímlově svatého Jana Nepomuckého náhle na oné kládě objevil jakýsi světský kněz oděný do černého taláru, s malým límcem a černým kloboukem na hlavě, který mě vzal za ruku a jako nic mě vytáhl ze sněhu a pomohl mi na kládu a téměř takovými slovy mě oslovil: „Protože Bůh shlédl na tvé vzdychání a vzývání a vyslyšel je, přijel jsem ti na pomoc, abych tě z tohoto nebezpečí vysvobodil. Budiž nadále ctitelkou svatého Jana Nepomuckého a mějž svou důvěru vždy v Boha a v žádném nebezpečí nebudeš opuštěná. Radím ti pak, zanech tuto cestu, neboť tě zavede do většího nebezpečí. Vrať se ale na královskou cestu, a tak šťastně dojdeš zpět domů ke svým.“ [v originálu: „Weil Gott dein Seufzen und Rufen angesehen und erhört hat, bin ich kommen dir zu helfen und aus dieser Gefahr dich zu erretten. Seie künftig eine beständige Verehrerin des heiligen Johannes Nepomuceni und hab zu Gott allzeit dein Vertrauen, so wirst du in keiner Gefahr verlassen bleiben. Ich rate dir aber fest hiesigen Steig verlassen, dann dieser führete dich in noch mehrere Gefahr, sondern wende dich auf die rechte Haubstrasse, so wirst du glücklich nacher Haus zu den deinigen gelangen.“] Nato v okamžení zmizel a já nevěděla, kudy ten duchovní přišel. Totiž i když jsem se rozhlížela kolem, nevěděla jsem nic, co by o něm svědčilo, a ačkoliv jsem si prohlížela i sníh, zda nějaké stopy nebo kroky nohou toho kněze, vtisknuté do sněhu,

bude možné vidět, přece jsem si nemohla všimnout ničeho, ani v nejmenším. A tak jsem šťastně došla po královské cestě do Chebu, kde jsem svým zesnulým rodičům celé ten případ pravdivě a s dceřinou oddaností vyprávěla, a ti pak obstarali votivní desku a věnovali ji k soše svatého Jana Nepomuckého ve farním kostele a dali ji tam zavěsit. Na té desce je vidět vymalovaný celý případ, jak se se mnou přihodil. To se stalo rok před mým manželstvím, asi před třinácti lety.“

Další podrobnosti dodala ke konci své výpovědi téhož dne, ve vyjádření k 58. článku: „Toto je také úplná pravda, jelikož jsem já ta osoba, která jsem spadla do hlubokého sněhu a v něm jsem měla být pohlcená a zahynout, protože jsem byla opuštěna ode vsí lidské pomoci, avšak tehdy se mi v podobě ctihodného světského kněze viditelně zjevil svatý Jan Nepomucký, pomohl mi ze sněhu a vytrhl ze zjevného nebezpečí života a řekl mi a napomenul, ať po celý svůj život setrvám v uctívání svatého Jana Nepomuckého a zvláště ve středu k němu vykonávám svou pobožnost, a sice z těch příčin, že to byla právě středa, když jsem padla do těch závějí a ohrožení života, a protože, *nota bene*, což jsem při výslechu zapomněla říct, protože také on sám ve středu skončil svůj život. Pak mě napomínal, ať zanechám službu u luteránů a už se nevydávám do takového nebezpečí duše, načež světec zmizel z mých očí, jak jsem již výše na otázku řekla.“

V tomtéž procesu, v první části své výpovědi dne 26. II. 1724 zachráněná žena v odpovědích na úvodní otázky dala nahlédnout do kontextu svého života, v němž výše vyprávěný příběh nachází ještě jasnější kontury.

Na druhou otázku žena odpověděla: „Jmenuji se Marie Alžběta Beinsteinová, rozená Faberová, narozená v Chebu, což je město se svým územím přivtělené Českému království. Je mi čtyřicet pět let, jsem vdaná, můj manžel dosud žije a jmenuje se Václav Beinstein [...] S ním jsem v manželství kolem dvanácti let. Můj otec se jmenoval Řehoř Faber, měšťan a komisař při doprovázení procházejících vojáků, jakož i prokurátor u instancí v Chebu. Moje matka se jmenovala Anna Markéta Faberová, rozená Putzová. Otec můj zemřel v šedesátém šestém roce svého věku a matka v osmdesátém šestém. Oba, od mládí dobří a zbožní katoličtí křesťané, žili počestně, z městského hospodářství a služby mého otce ve městě Chebu.“

K šesté otázce řekla: „Nikým jsem nebyla navedena nebo vyprovokována, jediné z Božího popudu a skrze účinnou přímluvu svatého Jana Nepomuckého, mého obzvláštního ochránce, který je po Bohu jedinou mou útěchou na tomto světě, jsem pocítila vnitřní hnutí srdce, že tu v souladu se svým svědomím mám ke cti tohoto světce vypovídat. A raději bych chtěla k počtě toho svatého spíše život ztratit a obětovat, než poslouchat nebo snést cokoli nevhodného, co by mohlo směřovat k pohrdání nebo neúctě vůči tomuto svatému.“

Na sedmou otázku, odkud a jak se dozvídala, že je JN svatý mučedník, odpověděla: „Ano, to jsem stokrát a tisíckrát slyšela od svého dětství a mládí od tisíců lidí světských i duchovních a zvláště od svých milých nebožtíků rodičů, kteří byli vroucně oddáni pobožnosti vůči tomuto svatému a mě k ní od dětství vedli. Tak i můj zesnulý otec ke cti svatého Jana Nepomuckého v nejpřednějším a farním chebském kostele svatého Mikuláše v Chebu dal obstarat sochu toho světce, u kteréžto sochy se také nachází zavěšená deska ohledně té události, co se mi přihodila. A také ke cti toho svatého u této sochy je lampa s věčným světlem, které opatřil nadací můj rodič. Řečená socha byla postavena asi před třiceti sedmi lety. A u té sochy jsou také jiné dary a desky obětované a zavěšené na památku.“

A na osmou otázku zareagovala: „Tak jest, mám zvláštní pobožnost a vnitřní náklonnost srdce k tomu světci a mám každodenně k němu jako obzvláštnímu svému patronovi ve všech svých potřebách, v radostech i strastech, jedinečnou důvěru. Moje obzvláštní pobožnost spočívá v pěti konkrétních modlitbách k nejsvětějším pěti ranám Krista ke cti tohoto světce. Mám také ve své modlitební knížce takovýto obrázek, který můj nebožtík otec rovněž nosil ve své modlitební knize a zvláště ho za života ctil.“

V tu chvíli ukázala značně starobylý obrázek se svatozáří a pěti hvězdami kolem hlavy, držícího palmu a krucifix. Podoba obrázku svědčí o starobylosti také tím, že zde v Praze obrázek podobného starožitného pojetí nyní není vidět.

Beinsteinová pokračovala: „O tomto svatém jsem také často slýchala od svého bratra, kněze Tovaryšstva Ježíšova, Jana Jiřího Fabera, který byl svými představenými před osmnácti lety poslán jako apoštolský misionář do Indii a tam dosud, co mu síli stačí, pracuje pro obrácení nevěřících národů ke katolické víře. Stejně tak on mi před svým odchodem ponechal na památku malý obrázek svatého Jana Nepomuckého.“

Ukázala i tento, podobně starý obrázek, na kterém byl tento světec znázorněn, jak byl nalezen mrtvý po svržení z Pražského mostu do řeky Vltavy, s velikým zářícím paprskem kolem hlavy.

„A k tomuto svatému měl také můj bratr stále obzvláštní pobožnost. Já jistě mocně toužím, aby se čest tohoto světce šířila po celém světě a on byl Boží církví kanonizován a prohlášen za svatého.“

Výše sdělený příběh se dostal do nepomucenské literatury, podobně jako další dobrodiní, která Beinsteinová během následujících deseti let zažila a jež jsou popsána na svých místech (→ níže 329, 875, 876).

R n. nedat. svéd. Marie Alžběty Beinsteinové, uložené ve sbírce praž. metr. kanovníka Jana Ludvíka Josefa Steyera ← L BERGHAUER 1761, 174-175 (§ VIII) – R n. výpověď Marie Alžběty Beinsteinové, roz. Faberové, v kanonizačním procesu, 3. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 563^r-567^r, otázka 99, vyprávění příběhu, fol. 571^r-572^r, čl. 58) – t., 26. II. 1724, fol. 543^r-547^v (otázky 2, 6-8) – nepomucenská L: HAIN 1722a, fol. 80^r – TÝŽ 1722b, fol. 80^r (kněz dívka řekl, aby ctila SJN každou středu) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 115 (76. zázrak, „V pádu do sněhu“ – kněz řekl dívce, aby SJN ctíla každou středu) – WIETROWSKY 1729, 136-137 – TÝŽ 1730, 179-180 – TÝŽ cca 1730, 130-131 (← BOČKOVÁ 2015, 343)

297. Burgrabice (P, DS) a Grobniki (P, HS, Ol), 1711

Johann Georg Kosch měl v Burgrabicích pořízení ohledně piva, avšak tamní vrchnost nedodržela smlouvu a on kvůli tomu měl být úplně zruinován a přijít o všechny své věci. Když nevěděl, jak si pomoci, ve velikém strachu a nouzi hledal vedle Boha své útočiště u nejblahoslavenějšího JN a naléhavě ho vzýval o pomoc a příspění, které pak zakusil, neboť se neštěstí změnilo ve štěstí a on se dostal opět do svého předcházejícího postavení, ba do ještě lepšího než předtím. Když to 1715 (již jako bratr zřízenec a sladař maltézské komendy v Grobnikách) písemně vyznal, připisoval tehdejší svou záchranu jediné přímluvě nejblahoslavenějšího JN.

R n. svéd. bratra Johanna Geoga Kosche, dané v komendě Grögnig (správně Gröbnig, pols. Grobniki, č. Hrobníky) 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 133^v), příl. O k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118), konkrétně ke zprávě z osoblažského děkanátu (fol. 288^r), kde je sděleno, že za právě popsanou milost Kosch na základě slibu věnoval k jednomu ze tří obrazů v hrobnickém farním kostele Stětí sv. Jana Křt. (→ A.4, Grobniki 1/) dva svícny

298. řeka Vltava (Č, Pr), 1711 nebo 1712

Jistý velvarský měšťan se jednou ocitl ve zjevném nebezpečí utonutí, kdy se pod ním prolomil led na řece Vltavě a on upadl až po ramena do vody. Nebyl tam nikdo z lidí, kdo by mu pomohl a od koho by mu svítila naděje. Utekl se ke SJN a bezpochyby jeho pomocí byl podivuhodně zachráněn, a to proto, že se tehdy v tom nebezpečí pomodlil, jak měl už dlouho předtím ve zvyku se každý den modlit, totiž pět otčenášů a zdrávasů ke cti, s jistou modlitbičkou. Pro tuto pobožnost světcí připisoval svou záchranu před utopením. 1715, když to vyprávěl, byl připraven řečené kdykoliv potvrdit přísahou.

R l. zpr. velvarského děkana a vikáře Matyáše Maxmiliána Jodla, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 253^v)

299.-300. Vlachovo Březí (Č, Pr), 1711 nebo 1712 a období do 1715 – dvě dobrodiní

Jan Jiří Großz, knížecí dietrichsteinský hejtman ve Vlachově Březí, 1715 písemně sdělil, že skrze mnohou přímluvu BJN, ke kterému bral své útočiště a dal přečíst několik mší sv., obdržel od Boha zvláštní milosti, které se týkaly jak jeho vlastní cti, víckrát živě napadané v duchovních i světských právech (299.), tak také veřejně nespravedlivě napadané cti jeho dcery, kterou měl údajně před třemi nebo čtyřmi lety deflorovat a přivést do jiného stavu jeho kancelářský písař (300.). Na přímluvu došlo k uchránění jejich cti, navíc zmíněný kancelářský písař byl 1715 již Großzovým zetěm.

R n. svéd. Jana Jiřího Großze, knížecího Dietrichsteinského hejtmana ve Vlachově Březí, dané t. 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 167^r), příl. k nedat. l. zpr. vlachovobřezského faráře Matyáše Feliře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 360^r)

301. Brtnice (M, Ol), 1711 nebo 1715

V nápisu na podstavci sochy u mostu přes říčku Brtnici je uvedeno, že ji dal postavit místní pán Antonio Rombaldo hr. Collalto Bohu, podivuhodnému ve svých svatých, a že tato socha byla „skrze svatého Jana Nepomuckého z nebe přikázána“ (→ A.1, t. 2/).

302. Ústí nad Labem (Č, Li), 1711-12

Ústeckého měšťana Jindřicha Ferdinanda Duchu, ubohého muže, začal sužovat velmi mocný lidský nepřítel, který ho měl v úmyslu silou přivést do neštěstí a světské hanby, takže ho již obžaloval u nízkého i vrchního světského soudu. Aby se z tohoto zla a neštěstí dostal pryč, ctil denně SJN jako ochránce hymnickou modlitbu, čímž byl vedle Boha také svatým JN uchráněn ode všeho nebezpečí těla i své cti. Byl připraven pravdivost tohoto tvrzení potvrdit přísahou.

R n. svéd. Jindřicha Ferdinanda Duchu, ústeckého měšťana, 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 297^r), příl. k l. zpr. ústeckého děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocha z 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^v)

303. Planá (Č, Pr), do 1712

Jan Josef Karel Koch, hejtman sinzendorfského hraběcího panství Planá a Kočov, 1715 dosvědčil, že skrze pomoc a příspění „nejblahošlavenějšího“ JN byl třikrát, když jej v srdci vzýval, vysvobozen z nebezpečí, v němž mohl ztratit nejenom svou čest, nýbrž i časnou živnost. Také každodenně ve všech svých potřebách zakouší pomoc a příspění, takže se rozhodl, že dá na náměstí v hraběcím sinzendorffském městě Plané postavit ke cti kamenný sloup a sochy, na které zbožná srdce přispěla 257 zl. 51 kr. a on doplatil zbývající náklady (→ A.1, Planá 2/).

R n. svéd. hejtmana Jana Josefa Karla Kocha, dané v hr. sinzendorfském městě Plané 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 231^r)

304. Nejdek (Č, Pr), v prvních měsících 1712

Ondřej Hellinger, barvíř na černo v Nejdku, za nočního času v předsíni svého domu se na kamenné podlaze náhle zvrátil zpět a lebkou narazil na haraburdí, takže ho tam našli ležet bez rozumu a vnímání jen vyrazujícího z úst steny jako poslední znamení. Jeho manželka Magdaléna a celá její domácí čeleď se z prudkého vyděšení a úzkosti nedokázala vzmužít a utišit. Všichni hledali útočiště vedle Boha u BJN a běželi k soše stojící nedaleko

jejich domu (→ A.1, Nejde) a volali k BJ o pomoc a záchranu. Očividně pak zakusili, jak zraněný muž pookřává a jeho stav se zlepšuje, takže si druhého dne už ani nenařikal. Vše přišlo k dobrému vyústění a rány, které muž utřžil při pádu, se zahojily.

Zmíněná paní Magdaléna Hellingerová to na své dobré svědomí 1715 přísežně vyznala před nejdeckým farářem Janem Jakubem Langerem a zápis jejího svědectví podepsal její syn Jan Jakub Hellinger, protože ona ani její muž byli nezkušení v psaní.

R n. svěd. podepsané Janem Jakubem Hellingerem, dané v Nejdku 9. IX. 1715, s l. přípisem míst. faráře Jana Jakuba Langerera (NA, ČDK, kn. 118, fol. 188^r), příl. k l. zpr. jmenovaného faráře z 18. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 173^r)

305. Wien, č. Vídeň, dům hraběte Thürheima a socha v minoritském kostele sv. Kříže (R, W), 1.-6. I. 1712

Karl Staindel ve Vídni 29. II. 1712 písemně zaznamenal podivuhodnou událost, kterou mu v jeho příbytku vyprávěla paní hofmistryně z jednoho vídeňského šlechtického paláce. Pracovala tam služebná jménem Katharina Schönweiβin, která nosila na krku na provázku obrázek. Jistý lokaj se jí žertem zeptal, co pěkného na krku nosí, a ona se mu nato opovážila říct „Es ist der Pfaff vom kallen Berg“ („To je pop z lysé hory“), jak tu obecný lid častěji říká. Vzápětí ale nemohla vyřknout jediného zřetelného slova a jazyk se jí začal plést, takže byla každému pro smích. Paní hofmistryně se polekala a byla přesvědčena, že Katharinu ranila mrtvice. Zavolala proto lékaře a lazebníka, ti však nemohli najít nic, co by svědčilo o špatném zdraví Kathariny. Nakonec čtvrtý nebo pátý den vyšlo najevo, že služebná řekla opovážlivá slova, po kterých se dostala do nepříjemného stavu. Hofmistryně jí poradila, ať jde do sebe, srdečně lituje svého hříchu, u podobizny v nejbližším kostele sv. Kříže světce vážně odprosí a při zbožné účasti na mši svaté učiní slib, že po celý svůj život se ke cti bude denně pobožně modlit otčenáš. Katharina to učinila a vrátila se z kostela domů plná radosti, neboť se jí úplně vrátila řeč.

Z dalších dokladů víme, že příjmení panny Kathariny nabývalo v psaném projevu také podob Schönweisin nebo Schonweisin, a že byla komornou paní hraběnky Thürheimové (Tierheimbové). Neuctivá slova, která vypustila z úst na adresu SJN, jsou zaznamenána také v podobě: „Es ist der Pfaff von dem kahlen Berg [Kalenberg, Kolenberg].“ Onou podobiznou ve vídeňském kostele minoritů byla nejstarší vídeňská socha ve veřejném prostoru města (→ A.2, Wien I. 7a/).

29. IV. 1717 o tomto svém potrestání vypověděla ve vídeňské části 1. beatifikačního procesu. Tehdy uvedla, že je jí asi 23 let a že pochází z dolnorakouské vsi (Sankt) Margarethen am Moos. Pravila, že se o SJN doslechla v domě hraběte Tierheimba od hofmistryně paní hraběnky a dalších sluhů před sedmi lety (cca 1710). K události došlo v tomtéž domě ve Vídni asi před šesti lety na Nový rok, který tehdy připadl na pátek (tj. 1712). Jakmile vyslovila ona hanlivá slova o JN, zdálo se jí, že má delší jazyk, a začala žvatlat. Nikdo s ní neměl slitování, ale naopak se jí lidé posmívali. Šlapat si na jazyk ji slyšel Jan Michael Pohl, který se tou dobou v řečeném domě zdržoval, stejně tak hraběččina komorná Rosina a hofmistryně. Schönweisová nebyla schopna mluvit správně od Obřezání Páně (1. I.) až do Zjevení Páně (6. I.). Žádná léčba předepsaná jí ranhojičem nepomohla. O vigilií svatých Třech králů (5. I.) došla díky napomenutí hofmistryně k odhalení důvodu, proč špatně vyslovuje, že je to trest za neuctivé vyjádření o Božím služebníkovu JN. Ve svém soukromém pokoji světce odprosila a rozhodla se, že půjde do kostela otců minoritů u sídla provinciála a tam vykoná svou pobožnost (nejspíš u tamní sochy, → A.2, Wien I. 7a/). Navíc učinila předsevzetí, že se ve výroční den bude každoročně zpovídat a přijme sv. přijímání a každý den se ke cti pomodlí jeden otčenáš a zdrávas. Po takovém rozhodnutí a předsevzetí šla vyslechnout mši sv. a tehdy se jí navrátila správná řeč.

Příběh se dostal do nepomucenské literatury. Takto zní v podání českého překladatele Wietrowského knihy: „Nectila tak obraz svatého Jana Nepomuckého Kateřina Šoryvinová [sic!], kterážto nebo z veliké ženské zlosti a pasunku [vášně, trpkosti, zloby], neb z vnuknutí zlého ducha jakés hanlivé slova proti vyobrazení svatého mučedníka, jež na svých prsech nosila, vyblekla. Též ale také citedlná pokuta nemeškala, neboť její jazýk na dýl i na šíř tak vyrostl, že ne mluvit, než jen švatlat blebtavě mohla. Z čehož u všech domácích přišla v smích a právě hořkým studem se rděla; až vejduc do sebe, jakož i od jiných napomenutá, chybu svou proti obrazu svatého spáchanou poznala a za odpuštění svatého mučedníka ponížně žádala, s silným předsevzetím, že ho napotom ctí a ke cti jeho každodenně modlitbu Páně s pozdravením anjelským říkati, jakož i každodenně [v latinském originále každoročně] na den jeho mučednictví velebnou svátost přijímati chce. Tím způsobem svatého mučedníka a samého též Boha rozhněvaného ukrotila. Neb po učiněném tom předsevzetí srdečném Kateřina z chrámu Páně se navrátíc, viděla, že se jazýk zmenšil a k své předešlé velikosti i k řeči zase přišel, z čehož jistě plná byla radosti.“

Trochu odlišně příběh česky převyprávěl piarista Jevina, jehož podání začíná: „Jistá komornice, která obraz sv. Jana ne sice z pobožnosti, ale z okrasy, (jakž mnozí činívají) na sobě nosila, kdysi od frejře svého tázaná: co by to bylo? rouhavě odpověděl: Že by kněz byl z Kolenbergku. [...]“

R n. svěd. Carla Staindela, dané ve Vídni 29. II. 1712 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 269^r) – seznam svědků dobrodiní, jejich podklady byly nashromážděny pro 1. beatifikační proces, svědkyně 97, Catharina Schönweiβin (NA, ČDK, kn. 118, fol. 89^v) – 1. přehled článků určených pro průzkum dobrodiní v rámci téhož procesu, čl. 119-120 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 54^v-55^r, doslovná citace n. hanlivých slov končící „Kalenberg“) – 1. přehled nově očíslovaných článků téhož souboru a k nim připojených nově očíslovaných otázek (NA, APA I, sign. B 61/1, fol. 20^r, čl. 58-59, pův. 119-120, doslovná citace

n. hanlivých slov končící „Kolenberg“, fol. 48^v, otázky 185-188, doslovná citace n. hanlivých slov končící „Kahlenberg“) – l. výzva z 21. IV. 1717 k předvolání panny „Catharina Schönweisin“ do kaple sv. Ondřeje ve vídeň. bis. rezidenci 23. IV. t. r., dáno na vídeň. probošství (NA, APA I, sign. C 143/3-4) – n. výpověď Cathariny Schönweisin ve vídeň. části 1. beatifikačního procesu, 29. IV. 1717 (NA, APA I, sign. C 144/3, čl. 119-120, nově 58-59, otázky 270-273, nově 185-188) ← L. Acta utriusque processus 1721, 35 („Catharina Schonweisin“ svědkyní ve vídeň. procesu), 140 (první Summariium, č. 23, XXXI, „Catharina Schonrwisin“) – HAIN 1722a, pag. 25 (Schönrösin), fol. 80^{r-v} (bez udání jména, ale s podrobnostmi) – TÝŽ 1722b, pag. 25 (Schönrösin), fol. 80^{r-v} (bez udání jména, ale s podrobnostmi) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 84 (příběh uveden dvakrát jako 9. zázrak, „V potupě jeho obrazu“, a 10. zázrak, „V potupě potrestané“, nepochybně na základě Hainova dvojího vyprávění té samé události, jednou s uvedením jména komorné, jednou anonymně – v 9. zázraku Jevina jméno aktérky podává v podobě „Kateřina Schönresyn“, v 10. jméno absentuje) – *Vienna Austriae* 1724, 115-116 (část II, kap. III, „Catharina Schonrwisin“) – WIETROWSKY 1729, 161-162 (Schornwisin) – TÝŽ 1730, 211 (Schornwisin) – TÝŽ cca 1730, 154-155 (Šoryvinová) (← BOČKOVÁ 2015, 373)

306. Salzburg, předměstí (R, S), před 24. II. 1712

Jistý letitý mlynář a zároveň pekař působící na salzburském předměstí si zoufal nad spásou své duše. Povolal k sobě různé zpovědníky. Nakonec si vyžádal svého faráře Kaspara Karla Stunffa, kterého prosil o prostředek, jak dosáhnout spásy. Kněz jej základním vysvětlením přivedl k tomu, aby vzbudil úkony víry, naděje a lásky, načež skrze modlitby k Panně Marii a slavnému Nepomukovi obdržel tu konečnou milost, že byl zaopatřen svatými svátostmi a označen posvátným škapulířem usnul v Pánu.

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, dobrodiní č. 2 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 33)

307. Salzburg (R, S), 24. II. 1712

Kněz Peter Stegmayer, Salzburčan žijící v Salzburgu v arcibiskupské koleji kněží a alumňů, upadl kvůli dluhům do melancholie, načež si 24. II. 1712 večer kolem půl osmé ve svém pokoji vbodl ostrý nůž do blízkosti srdce do hloubky poloviny malého prstu, vyšel na chodbu, ušel ještě mnoho kroků, způsobil povyk a polomrtev se sesunul k zemi dávaje na jevo jen známky bolesti. Na přímluvu Panny Marie a slavného sv. Nepomuka se jej podařilo přenést na postel a zaopatřit potřebnými svátostmi. Následujícího dne zraněný požádal kněze Kaspara Karla Stunffa, aby vyslechl jeho generální zpověď. Zpovídal se čtyři hodiny a potom vypověděl, že pro úctu, kterou měl ke slavnému Nepomukovi, se mu zjevil jakýsi ctihodný muž oblečený do taláru a laskavě k němu promluvil, aby věřil v Boha a doufal, že mu budou plně odpuštěny hříchy, když vykoná generální zpověď. Tu když tedy opravdu vykonal, upadl do duchovního deliria, zůstal v něm do 28. II. do půl dvanácté hodiny a velmi klidně, oděn do škapulíře, líbaje obraz Ukřižovaného v přítomnosti veškerého kléru zemřel. Lékaři a ranhojčí potvrdili, že došlo k zázraku prodloužení života.

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, první dobrodiní (NA, ČDK, kn. 116, pag. 33)

308. řeka Jizera (Č, Pr), 14. IV. 1712

Jan Křítel Fremmrich 1702 svou důvěru vložil do SJ, vylolil si ho za svého ochránce na celý život a slíbil, že ho denně bude ctít. Zakusil pak citelně jeho svatou pomoc při mnoha příležitostech, v nouzi i velkých nebezpečích. Mezi mnoha milostmi zmínil i tu, že se neutopil v rozvodněné Jizeře. Dostal se tehdy ve vodě se svým koněm do úzkých, nemohl učinit krok ani na jednu stranu a vypadalo to, že půjdou oba ke dnu. Nakonec ho vylovili lodníci.

R n. svěd. Jana Křítela Fremmricha, Praha 27. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 142^v)

309. děkanství Pardubice (Č, Pr), 16. VI. 1712

Nejmenovaná žena skočila ze zoufalství do vody a skoro se utopila. V nebezpečí však začala vzývat o pomoc SJ, svěřence utopeného ve vodě, a sama byla z vody vysvobozena.

R l. zpr. pardubic. děkana a vikáře Adama Augustina Synetzia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^r, č. 4)

310. Salzburg (R, S), VI. 1712

Jistá osoba propadla hříšnému a neřestnému životu, ovšem na přímluvu slavného sv. Nepomuka, pro každodenní pobožnost, kterou vykonávala ke cti téhož sv. mučedníka, se jeho příkladem obrátila k lepšímu životu.

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, dobrodiní č. 3 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 34)

311. Staré Město pražské, Dlouhá ulice (Č, Pr), cca 10. XII. 1712

Václav Bušek 1715 vyprávěl kolovečskému faráři Weiglovi a byl ochoten přísahou potvrdit, že když 1712 pobýval v Praze, sešel se v nějakém domě se svými druhy, a když v noci z toho domu vyšel, aby si ulevil, spadl do velmi hluboké studny. Při pádu vzýval SJN a sv. Barboru, jejichž ochranu hned zakusil, protože studnu zaplnilo veliké světlo, ačkoliv tam jinak byly husté temnoty, sv. panna Barbora a SJN se mu ukázali a zachránili

ho od utonutí. Vyprávěl, že tak dlouho viděl oba svaté, než ho jeho druhové začali hledat a volat na něj. Tehdy teprve záře se světci zmizela, nastala tma, on začal cítit vodu, ale tu už byl šťastně vytažen ven. V této podobě příběh písemně zaznamenal zmíněný kolovečský farář Weigl.

Mnohem podrobněji vyprávěl tutéž událost sám Bušek 26. II. 1717 při výslechu v rámci 1. beatifikačního procesu, kde se představil jako asi více než třicetiletý jirchář pocházející z Čech, ze Lštění v Plzeňském kraji v kolovečské farnosti. Z jeho výpovědi vyplynulo mj., že kvůli svému řemeslu vandroval odhadem devět let a že onu událost v Praze prožil před pěti lety asi čtrnáct dní před vánočními svátky.

Jeho případ byl považován za závažný doklad nebeské intervence, a tak byl projednáván i v kanonizačním procesu, kdy vedle Buška (11. IV. 1724) podali podpurná svědectví muži řemesla řeznického, kteří byli přítomni Buškova vytažení ze studny (v pražském staroměstském hostinci pro řezníky) a slyšeli z jeho úst krátce potom, že ve studnici viděl záři a SJN se sv. Barborou. Těmito svědky byli pražský staroměstský měšťan Josef Jager (43letý) a pražský novoměstský měšťan Jan Beneš (rodilý ze Sadské, 36letý). Oba vypovídali 20. IV. 1724.

Záchrana Václava Buška před utonutím ve studni byla vybrána (1727) za sedmé z deseti Nepomukových dobrodiní navržených k uznání za prokazatelné zázraky. Příklad se později (1728) dostal do užšího výběru takovýchto „znamenání či zázraků“, totiž na páté místo z šesti, za zázrak však prohlášen nakonec nebyl. Nicméně poměrně často se o něm dočítáme v nepomucenské literatuře, např. i v následujícím českém dobovém překladu Wietrowského latinské knihy, v němž je mj. citována Buškova výpověď z kanonizačního procesu (rovněž v překladu, neboť Bušek vypovídal německy):

„Václav Bušek, řemesla svého jirchář, jsouce na vandru, přišel do Prahy léta Páně 1712 [je zde vynechán odkaz na souhrn čili Summarium 1. beatifikačního procesu, č. 23, XIV]; a maje oumysl v hospodě jirchářské noclehovati, omylně přišel do jiné. Kdežto času nočního bez světla na stranu ven ze světnice odešel, a hledaje potmě místo k lidské potřebě, padl do studně [překladatel zde oproti latinskému Wietrowského originálu vynechává, že Bušek usedl na nízký okraj studně a po zádech se do ní zřítíl]. V tom nebezpečství utikal se k svatému Janu Nepomuckému o pomoc a hojně milostivého okusil. Nebo předně zdálo se jemu, jako by na seno anebo slámu padl. Za druhé nepadal ke dnu podlé tíže těla, ale nad vodou se vznášel. Za třetí v hořejší okolečnosti [tj. okraji] studnice spatřil v jasné stkvělosti [tj. světle, záři] svatého Jana Nepomuckého, jenž jej těšil a posilňoval. Za čtvrtý od té jasnosti uzřel okov, a do toho se schránivše, tím vroucněj k svatému o pomoc volal. Za páté v tom okově čtvrt hodiny podivně setrval. Za šesté jistě z Božského vnuknutí se stalo, že jiný lidé v hospodě obávajice se, by z delší své nepřítomnosti nákého neštěstí neměl, vyšli ven jej hledati; a poznavše hlas jeho ze studnice volajicího, celého zdravého vytáhli. [Překlad vypouští pasáž o jednom z hledajících, který když zjistil, co se stalo, zaklel; a hned nato nebeská záře, kterou Jan Nepomucký osvětloval studnu, zmizela.] Kterýžto po prokázané té milosti šel do kostela pánův páterův z Tovaryšstva Ježíšova, kdežto vykonal svatou zpověď s přijímáním velebné svátosti oltářní a potom ponížené díky u hrobu svého svatého pomocníka.

By však to obzvláštní dobrodiní tím bylo patrnější, slušná věc jest, by se předneslo, co sám Václav Bušek v procesu apoštolském přísahou potvrdil. Slova však jeho v českou řeč uvedená takto znějí [je vynechán odkaz na výtah z kanonizačního procesu, č. 45]: *Přítomen jsem byl s tělem i s duší, když jsem já, Václav Bušek, padl do studně, což se takto stálo. Když jsem dlé mého řemesla do Prahy přišel, nevěda o jirchářské hospodě, náhodou jsem přišel na Staré Město v Dlouhý třídě do hospody řezníkův; a tam jsem požádal nocleh a kuchařce pro bezpečnost třidceti šest zlatých k schránění jsem dal. [V latinském textu se opakuje, že už nastávala noc, a protože neznal žádnou jirchářskou hospodu, rozhodl se přenocovat tady.] Po jedný však hodině v noci před večerí vyšel jsem ze světnice ven, hledaje pohodlné místo pro potřebu lidskou, a přišel jsem ve tmách k studnici, jenž ohražená byla zídka z vejšky jednoho lokte; nic jiného mně nepřipadlo na mysl, nežli že jest místo pro potřebu lidskou vzdělané. Když tehdy na tu nízkou zidku jsem se posadil, padl jsem naznak do té studně, jenž v sobě až k vodě obsahovala devatenácte a půl českých loktů, voda však toho času obsahovala půl osma lokte. Vida tehdy v tom pádu, že jsem v patrným nebezpečství smrti, vykřikl jsem: Ježíš, Maria, Josef, svatý Jene Nepomucký a svatá Barboro, přispějte mně ku pomoci! A když jsem na vodu přišel, nejináče se mně zdálo, než jako bych na slámu padl, aniž jsem nějak raněn byl aneb v nebezpečství utonutí, nebo jsem na vodě stál. A nahoře u oně zidky spatřil jsem v blesku jak svatého Jana Nepomuckého, tak svatou pannu a mučedlnici Barboru, kteří svým nadpřirozeným světlem studnici a v ní okov osvícovali; kterýžto jak jsem spatřil, chopil jsem se ho, vprostřed toho stojce, volal jsem k těm svatým téměř skrze čtvrt hodiny o pomoc. A když jeden řeznický tovaryš znamenal, že bych já pocestný tak dlouho venku se zdržoval a do světnice se nenavracoval, vyjda ven, volal na mě, kde bych tak dlouho byl. Zaslechna já to v studnici, ozval jsem se, kde bych byl. On ale když se po mým hlasu přiblížil k studnici, počal se zlobiti a zlořečiti, co jsem dělal, že jsem do studně padl. Na to jeho zlořečení a proklinání zmizel ten blesk a jasnost s obouma svatýma; já však s tím okovem až pod pázdí přišel jsem do vody a tenkrát teprva okusil jsem mokrost vody, kdežto se mně předtím nejináče zdálo, ne jako bych ve vodě byl, ale jako bych vždy na slámě stál. On pak jiné řeznické tovaryše z hospody na pomoc přivolal, kteří spolu mě ze studně vytáhnouti pomohli; já pak na několik loktů z vody pozdvížen, protože jsem ruce zemdené cítil, žádal jsem, by mě zase drobět spůstili, abych řetězem studničným ruku otočil, což jsem hned na levé ruce učinil, a tak šťastně od nich ze studně vymožen jsem. Na celém těle, vzláštně na levým rameně žádného ourazu*

ani rány, ani znamení jsem necítil, kromě že řetěz něco málo kůži na malém prstu odřel; ve studni pak ani trámu žádného, ani dřeva neb kamene jsem neznamenal, nýbrž na nahý vodě [tj. volné hladině] jsem stál, až světlem nepřirozeným osvícen okov jsem spatřil, a do něho vstoupiv, v něm státi zůstal.“

nejstarší doklad: R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, přijatá na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 173^r)

1. beatifikační proces: n. výpověď Václava Buška, 26. II. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 115^r-116^r, čl. 100, nově 34, otázka 265, nově 120)

kanonizační proces: n. výpověď Václava Buška, 11. IV. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 729^r-738^v, otázky 66-70, čl. 44) – č. výpověď Josefa Jagera, 20. IV. 1724 (t., fol. 738^v-742^v, otázky 66-70, čl. 44, 60) – č. výpověď Jana Beneše, 20. IV. 1724 (t., fol. 742^v-747^r, otázky 66-70, čl. 44, 60)

publikování procesů: L *Acta utriusque processus* 1721, 137 (první *Summarium*, č. 23, XIV) – *Sacra rituum congregatione* 1727, první text, 42-44 („Septimum signum, sive miraculum praeservationis a submersione Wenceslai Bussek in puteum delapsi cum apparitione b. Joannis“), druhý text, 261-265 (*Summarium*, č. 45) – *Sacra rituum congregatione* 1728, první text, 95-98 („Quintum signum sive miraculum praeservationis a submersione Wenceslai Bussek in puteum delapsi cum apparitione Beati Ioannis“), 99-103 („Summarium super quinto signo sive miraculo praeservationis a submersione Wenceslai Bussek in puteum delapsi“), 129-144 (námitky Prospera Lambertiniho), druhý text, 45-47 (odpověď konzistorního advokáta Carla Alberta Guidobona Cavalchiniho a patrona kauzy Giovanni Franchellucciho na námitky podporovatele víry Prospera Lambertiniho „quoad quintum signum sive miraculum praeservationis a submersione Wenceslai Bussek in puteum delapsi cum apparitione B. Ioannis“)

svatojánské rukopisy a literatura: R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 310^v-311^r – L HAIN 1722a, 43 – TÝŽ 1722b, 43 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 106 (č. 58) – WIETROWSKY 1729, 142-145 – TÝŽ 1730, 186-189 – TÝŽ cca 1730, 135-137 (← BOČKOVÁ 2015, 349, 351, 353) – BERGHAUER 1761, 169-170 (§ III, úvod a l. překlad Buškovy výpovědi z kanonizačního procesu, s úpravou na konci)

312. Kutná Hora (Č, Pr), 20. XII. 1712

Dne 19. XII. 1715 bylo v Kutné Hoře vyhotoveno následující písemné svědectví:

„Já Kateřina, pozůstalý sirotek po nebo[žtíku] Janovi Žitavským, obyvateli králo[vského] města Nového Kolína nad Labem, mým dobrým svědomím a pod zatracením své duše milé, která krví Krista Pána draze vykoupěna jest, že já vzývající každodenně a majíc ho za patrona svého, když sem ještě v panenství byla, a až posavad mám a do mé plné smrti míti chci, sv. Jana Nepomuckého, kterak jdouc já k studni před samým večerem dne 17. decembris léta Páně 1712 a vážíce vodu u pana Jiříka Havličky, souseda a horníka na Horách Kutnách, v tom nenadále do té studnice po hlavě, která 13 sáhů s vodou hloubky jest, sem až ke dnu upadla. I spomenouc v té vodě a vzývající, majíc již život ztratiti, neb půl druhý hodiny v té vodě sem byla, na svého milého patrona sv. Jana Nepomuckého, ihned sem ho v té vodě spatřila a v okamžení nad vodou sem byla. Tu volajíc, aby mně spomohli, tak uslyšíc domácí, z toho nebezpečnosti mne vysvobodili.“

Následuje jméno „Kateřina Žitavská a nyní Fijalová“ a pod ním ještě jeden text: „Že tomu tak a nejináč jest, co nadepsaná Kateřina Žitavská vypisuje, toho my souc dobře povědomi, kdež i s juramenty stvrditi hotovi sme, tuto atestaci naši vlastní rukou podepsali a sekrety svými utvrdili, datum na Horách Kutnách dne 19. decembris 1715.“ Níže jsou podepsány tři osoby s příslušnými pečeti: „Jiří Havilčko na dobrý svědomí“ – „Rosina Havilčková na dobrý svědomí“ – „Matěj Kucek“

Celé svědectví i s podpisem omilostněné Kateřiny a dodatkem je provedeno jednou rukou, nejspíš odlišnou od té, která níže podepsala oba manžele Havličkovy, i od ruky Kuckovy.

Následně byl pořízen latinský výtah tohoto svědectví, nejspíš pro potřeby 1. beatifikačního procesu, neboť v něm dne 13. VII. 1717 došlo k výslechu tří svědků, kteří měli o uvedeném případě vypovídat. Dva z nich jsou uvedeni již v prvotním svědectví (Jiří „Havliček“ a samotná Kateřina „Fialová“), jako třetí přibyla Alžběta Tučková. Odpovídali na dva články (52 a 53 nového číslování) rozvedené celkem do třinácti otázek (159-171 nového číslování). Je pozoruhodné, že jejich výpovědi posouvají ponětí o tom, co se tehdy na dvoře Havličkova domu v Kutné Hoře odehrálo, do poněkud jiného světla a do jiného dne.

Jiří Havliček vypovídal jako první. Představil se jako 49letý jirchář a měšťtín královského horního města Kutné Hory. Z jeho sdělení vyplývá, že ke sledované události došlo večer před svátkem sv. Tomáše apoštola, 20. XII. 1712 (výslovně řekl, že nikoliv 17. XII.). Kateřina Fialová měla tehdy asi 24 let a byla děvečkou v jeho kutnohorském domě, služebnou u šenkýře majícího najatý šenk. Když toho večera spadla do studny na dvoře onoho domu, nikdo u toho nebyl, Havliček nemohl tedy ani vědět, jak dlouho byla ve vodě nebo pod vodou. Do studny ji stáhl vodou naplněný okov, když ho k sobě rukama přitahovala a uklouzla přitom na ledě. Do studny musela spadnout po hlavě. O této nehodě se Havliček dozvěděl, když k němu přišla sloužící děvečka jménem Lidmila a povídala mu, že děvečka šenkýřova spadla do studnice, poněvadž slyšela její hlas volající ze studnice. Hned na to běžel ke studnici Havličekův tovaryš s učedníkem a sám Havliček za nimi. Po provaze Kateřinu ze studny vytáhli i s okovem, ve kterém stála. Na jejím těle ani hlavě nebylo znamenat žádného úrazu aneb rány. Dále s Kateřinou Havliček nejdenal, ale slyšel od jiných lidí, co jim povídala, že se jí ve studnici stalo. Později osobně studnu změřil a k výslechu do Prahy přinesl na doložení jejich rozměrů špagát, který použil jako míru. Podle jeho výpočtu byla studnice hluboká 11 ¼ lokte a výška vody v ní dosahovala 3 ½ lokte. Na doplňující dotaz se podělil ještě o jedno pozorování: „To ještě mohu doložit, což se mně zdá více podivného, že ten vokov,

v kterým jsme my tak těžkou osobu, totižto Kateřinu Fialovou vytáhli, ihned potom, když formani přijeli, při prvním vodu tažení se sám od sebe utrl a do studnice padl.“

Stěžejní výpověď představují výroky následující svědkyně, samotné Kateřiny Fialové. Ta soudila, že jí je přes 25 let. Představila se jako Češka rozená v královském městě Novém Kolíně nad Labem (dnes pouze Kolíně), vdaná za Matěje Fialu, kočího a obyvatele města Kutné Hory. Její odpovědi jsou natolik zajímavé, že větší část z nich citujeme.

V rámci 52. článku se ke 160. otázce vyjádřila, že ke SJN neměla „prve žádné důvěrnosti a pobožnosti,“ než se stala ona událost ve studnici. Jak k ní došlo a co se odehrálo popisuje takto: (otázka 161) „Padla jsem dolů po hlavě, nebo jednou rukou jsem vokov plnej vody přitahovala. A druhou kliku od rumpálu držela. Zatím pak, poněvadž kamení okolo studnice bylo ledem přetažený, nohy mně sklouzly a já po hlavě, drže se okovu, který mě strhl, do studnice jsem spadla.“ – (otázka 163) „Padla jsem hlavou dolů a neurazila jsem se v pádu dokonce nic, ale potom v studnici, když jsem se s tím okovem a vodou pachtovala, obrazila jsem oba kotníky na rukách až do krve.“ – (otázka 164) „Když jsem dolů spadla a hubou až ke dnu pod vodu se dostala a bláto s pískem rukami makala, proudem a prudkostí z živého pramene byla jsem pohnána až do štolý postranní. V tom nebezpečství v duchu (poněvadž jsem ústy nemohla), jsouce při dobré paměti, Nejvyšší Trojici svatou jsem vzývala. A na to hned z té štolý jsem vybědla a nad vodu až pod krk vyploula. V tom počala jsem volat za pomoc a přímluvu sv. panny Barbory, aby mě nedala náhle bez svátosti církevní umřítí. A na to jsem se zdi postranní chytla, maje ale zkrhlé ruce a kamení jsouce slizký, obstáti jsem nemohla, ale ihned zase pod vodu až ke dnu spadla. A v tom tak velkým nebezpečství přišel mně na paměť sv. Jan Nepomucký, kteréhožto těmito, jak se dobře pamatuji, vnitřními slovy za pomoc žádala: „Ó svatý Jene Nepomucký, ráčil bejt pod vodou, neračič mně dát utonout. Račič mě osvítit, abych vysvobozena byla.“ Nato ihned v okamžení jsem se dostala nad vodu až do pasu a zdálo se mně, jako by mě někdo z té vody pozdvihoval, a nenadále celá studnice se mně zdála osvětlena býti, jako by někdo svíci neb fakuli rozsvítil, ačkoliv žádný v ten čas s světlem nahoře u studnice nebyl a také bejtí nemohl, poněvadž žádný nevěděl, kam jsem se poděla, a já také pod vodou jsouce o pomoc jsem volatí nemohla (bylo pak to jednu hodinu na noc a temnost ouplná). Takže jsem potom dřevo nad hlavou, co jsem dosáhnout mohla, spatřila a téhož dřeva se chytla a asi půl hodiny obouma rukama křížem přeloženými a ke stěně studnice přitlačenými jsem visela, až po pás ve vodě jsouce.“ – K otázce 165 se dušovala, že vzývala SJN přesně takovými vnitřními slovy, jak nahoře pravila.

V 53. článku vypověděla: (otázka 166) „Jak sem začala vodu nosit, ještě za nějakého světla v soumrak. A odnesla jsem 2 soudky vody. Když jsem pak pro třetí přišla a druhý okov do třetího soudku vytahovala, padla jsem do studnice, jak vejš pověděno. Když pak mě ze studnice vytáhli, bylo již přes jednu hodinu na noc, jak lidé povídali, z čehož soudím, že jsem v té studnici, jak pod, tak nad vodou, okolo půl druhé hodiny býti musela.“ – Na otázku 167 ohledně případného zjevení odpověděla: „Jeho osobu [tj. SJN] jsem v studnici sice nespatriila, že by pak to světlo a to mé vyzdvižení z vody skrze přímluvu sv. Jana se stalo, z toho patrně poznávám, poněvadž jsem předně vzývaje Svatou Trojici a potom sv. pannu Barboru, předce jsem se zase pod vodu dostala. Když jsem ale potřetí, jak vejš povědino, k pomoci sv. Jana srdečně a vroucně se utíkala, ihned to vyzdvižení a světlo jsem poznala a spatřila.“ – (otázka 168) „Ačkoliv jsem byla zemdená a velmi upachtovaná, předce jsem měla tolik síly, že jsem mohla volat, je-li tu kdo dobrý, aby my pomohl.“ – (otázka 169) „Ta studnice jest v témž domě na dvoře; a slyšela mě ponejprv děvečka sloužící u jircháře Jiřího Havlička.“ – (otázka 170) „Když ta děvečka udělala pokřik v domě, přiběhli lidé a spustili mně okov prázdný, do kteréhožto jsem já s pravou nohou vstoupila a pravou rukou řetěz uchopila. A tak mě nahoru vytáhli. A když mě na povětří vytáhli, tu jsem byla celá jako bez sebe.“ – (otázka 171 ohledně pomoci, kterou zakusila) „Všem jsem to povídala, jak nejprve jsem k sobě přišla, a taky jsem všeckny, kteří mě navštěvovali, vroucně napomínala, prosila, aby měli své outočiště k sv. Janu jakožto patronu v nebezpečství utopení, ourazu a hanby.“

Na doplňující otázku Kateřina dodala: „To ještě musím doložit, že jsem tak těžce upachtovaná svatého Jana Nepomuckého za přímluvu vzývala, abych mohla v nastávající svátky vánoční Ježíška vnově narozeného v kostele spatřiti. Skrze milost Boží tak k dobrému zdraví jsem přišla, že na druhý svátek sv. Štěpána do kostela jsem jíti a tam pobožnost skrze svatou zpověď a přijímání vykonati, Pánu Bohu za tu milost skrze sv. Jana Nepomuckého obdrženou poděkovati mohla.“

Poslední svědkyně, asi 40letá Alžběta Tučková, rovněž rozená Češka z Nového Kolína nad Labem a nyní obyvateľka města Kutné Hory, téměř nic nového nedoplnila. Za zmínku stojí její odpověď na 171 otázku: „To ihned po vytažení, kdežto jsem já tehdaž ponejprv k tomu přišla, nemohla nic [Kateřina] povědět, poněvadž byla celá zkrhlá a studená, jako bez sebe. Ale když po dlouhé chvíli, když zase k sobě přišla, ihned povídala, že po vzývání pomoci sv. Jana Nepomuckého ihned se nad vodu dostala a od utopení vysvobozena byla. A nás okolo stojící všecky napomínala, abychme toho svatého ctíli a k němu se v nebezpečství utíkali.“ – Na prokurátorovu otázku 52 odpověděla: „To jest celému městu povědomo, že jest [Kateřina] do studnice spadla. Zdali pak před tím sv. Jana ctíli, o tom nevím.“

Případ byl ještě jednou projednán v kanonizačním procesu, kdy o něm vypovídali pouze Jiří „Havličko“ (německy) a Kateřina Fialová (česky). Z jejich sdělení vyplývá několik údajů o nich samotných. Havličko pocházel z Fořtu u Vrchlabí, bylo mu 55 let, byl kutnohorským měšťanem a živil se jako jirchář. Fialová měla

v době výslechu přes 30 let. Její otec se jmenoval Jan Žitavský, matka Magdaléna. Nepamatovala si jejich věk, protože o ně přišla jako malíčká. Byla provdaná za zedníka Matouše Fialu. Od třináctého roku svého věku měla zvláštní pobožnost a každou středu ke cti pronášela modlitby a obětovala mši sv.

Příběh se doslat do svatojánské literatury.

R č. svěd. Kateřiny Žitavské, nyní Fialové, potvrzené Jiřím Havlíčkem, Rosinou Havličkovou a Matějem Kuckem, dané v Kutné Hoře 19. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 37-38) – 1. výtah z předešlého svěd. (NA, ČDK, kn. 120, pag. 39) – č. výpověď Jiřího Havlička, jircháře a kutnohorského měšťčina, v 1. beatifikačním procesu, 13. VII. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 129^v-130^v) – č. výpověď Kateřiny Fialové v t. procesu, 13. VII. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 130^v-131^v) – č. výpověď Alžběty Tučkové v t. procesu, 13. VII. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 131^v-132^v) – n. výpověď Jiřího Havlička v kanonizačním procesu, 17. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 639^v-645^r, úvodní otázky 1-8, otázky 79, 80, čl. 49) – č. výpověď Kateřiny Fialové v t. procesu, 21. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 645^r-652^v, úvodní otázky 1-8, otázky 79, 80, čl. 49) – L Acta utriusque processus 1721, 138 (první *Summarium*, č. 23, XXI) – HAIN 1722a, 42 – TÝŽ 1722b, 42 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 105 (55. zárazek, „V nebezpečnosti utopení“) – WIETROWSKY 1729, 138 („Catharina Fralenta“) – TÝŽ 1730, 181-182 („Catharina Fralenta“) – TÝŽ cca 1730, 131-132 („Kateřina Fralenta“) – BERGHAEUER 1761, 173-174 (§ VII, „Catharina Fralenta“, odvolávka na projednání L beatifikačního procesu, č. 23, viz výše *Acta utriusque processus*)

313.-314. Praha (Č, Pr), 1712 – dvě události

Zásahem byla prokázána nevina jisté panny, podezřelá z krádeže zlatého prstenu její paní. Ve skutečnosti prsten řečené paní uzmul její vlastní syn a přišel o něj ve hře (313.).

Tatáž panna vděčila SJN také za to, že byla uchráněna před znásilněním (314.).

Oba příběhy vyprávěla po zpovědi v bechyňském františkánském klášteře tamnímu řeholnímu knězi Petroniu Steinhauerovi a obojí potvrdila přísahou.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 199^r), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

315.-316. Praha, včetně hrobu v katedrále (Č, Pr), 1712 – dvě dobrodíní

Urozená paní Anna Zuzana Fremelová pobývala 1712 se svým manželem v Praze. Doslechla se tehdy, že jistý pán podal na radnici na jejího muže stížnost, že prodal 50 korců kradené pšenice, místo toho, aby ji dle povinnosti svého úřadu hlídal. Nařčený se vzpíral a nechtěl se dostavit na radnici ani po trojí výzvě městské rady. Když se jmenovaná paní doslechla, že jejího muže městská rada nařídila přivést hlídkou násilím, vyděšená přiletěla k hrobu, poklekla a modlila se, aby byla zachráněna z tohoto nebezpečí pohany. A k záchraně opravdu došlo, protože žalobce jejímu choti přestal cokoli vyčítat a po uzavření oné záležitosti mu prokazoval jen dobro (315.).

V tom samém období se manžel Fremelové v Praze dostal do dalšího sporu. Přel se se sousedem, veřejně ho pomlouval a pohanil. Ten, když na veřejnosti přišel o dobrou pověst, žádal městskou radu, ať pomlouvače předvolá. Manžel Fremelové opět odmítal na radnici přijít a neuposlechl trojí výzvy, která ho zvala k projednání případu. Dokonce se usnesl na tom, že uprche a manželku v Praze nechá. Ta hledala po městě advokáta, který by se ujal manželovy kauzy, každý jí však odpověděl, že už je pozdě, protože pan manžel jednal vzdorovitě. Žena ode všech opuštěná se bála, že ji na příkaz městské rady hlídka silou dovléče na radnici místo chotě. Utekla se proto k SJN a na kolenou ho prosila, ať on sám se stane jejím advokátem a také v tomto nebezpečí hanby a pohanění ji ráčí chránit. Nato soused přestal jí i jejímu manželovi vyhrožovat. Za takovou pomoc obětovala k hrobu pětiliberní voskovou svíci (316.).

Fremelová neodmítala pravdivost obou událostí potvrdit přísahou.

R l. zpr. chotusického faráře Jiřího Blahny, 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 1^r)

317. nejspíš farnost Čížová (Č, Pr), 1712

Jistý člověk skrze pomoc zakusil milost, o čemž k větší cti svého svatého patrona přísežně vyprávěl, své jméno však přitom zapečetil zpovědním mlčením. 1712 se zamiloval do cizí manželky a věděl, že i ona jej miluje. Často s ní býval za manželovy přítomnosti a ona jej mnohokrát zvala do svého domu a jednali spolu vždy čestně, nakonec se však podezření obrátilo ve zlé a klevetníci manželovi donesli, že se s jeho manželkou dějí špatné věci. Když se potvrdilo, že se ti dva spolu na jednom místě ukryli, manžel se rozhněval, okamžitě tasil meč a přál si je oba zabít. Když manželka zjistila, že její muž přichází, šla mu naproti, aby ho v chůzi zarazila nebo aspoň zpomalila, aby zatím druhý muž mohl z příbytku bezpečně odejít a uniknout očím i hněvu manžela. Nebylo kudy uniknout, protože zář poledního světla osvětlovala každou možnou skrýš a dveře byly v moci manžela. Jistojistá smrt stanula před dveřmi, když tu se ohrožený muž obrátil ke SJN a zavázal se mu slibem, aby byl s jeho pomocí a na jeho přimluvu vysvobozen z tohoto naléhavého ohrožení pověsti a nebezpečí smrti. Učinil slib a přijal milost, neboť hle, rozlícený manžel přichází, setřásá manželku, pohybuje taseným ostřím a prohlíží všechna místa, aniž by viděl muže, kolem kterého dvakrát třikrát prošel a který byl vidět a nemohl uprchnout. To se nemohlo stát jinak, než že byl onen muž zakryt pláštěm milosti svého patrona SJN, kterého vzýval. Manžel se uklidnil a dospěl k názoru, že jej lidé podvedli. Vrátil se tudíž k manželce, aby ji poprosil za

odpuštění. Druhý muž, jakmile to bylo možné, unikl a vyvázl s tisícerými díky vzdávanými svému svatému pomocníku a ochránci JN.

R nedat. L. zpr. Jana Tomáše Mokrého, faráře v Čížové, 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 195^r)

318. Nezabylice (Č, Pr), 1712

Přihodilo se, že Václav Ferdinand hrabě Michna z Vacínova, pořadatel slavností v Bílencích, kde byl pánem, byl v nedalekých Nezabylicích nešťastně postřelen dvěma smrtelnými ranami. Již na první z nich by býval zemřel, ale protože to byl obzvláštní ctitel, panovalo přesvědčení, že byl díky přímluvě – s největším podivením všech – až do čtvrtého dne zachován při životě, řeči, komunikaci ve tváři a při plném rozumu, takže mohl vykonat sv. zpověď, přijmout sv. přijímání, být zaopatřen ostatními svátostmi a připraven na smrt. Zemřel ve věku 43 let (narodil se 1669). Tuto událost 1715 písemně zaznamenal chomutovský koňšel Jan Kryštof Josef Habermann z Roßenfeldu, který hraběte znal a osobně se účastnil bíleneckých oslav. Byl ochoten pravdivost této skutečnosti odpřisáhnout.

R n. svéd. Jana Kryštofa Josefa Habermanna z Roßenfeldu, chomutov. koňšela, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 121^{r-v}), příl. A k l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera ze 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 179-181)

319. Plzeň (Č, Pr), 1712

Plzeňský měšťan Kristián Widemann, svého řemesla a umění sochař, 1712 docela dlouho trpěl zhoubnou horečkou. Když učinil slib, že chce ke cti vytvořit kamennou sochu a postavit ji na plzeňském mostě, pokud se uzdraví, ihned vyzdravěl bez užití jakéhokoliv léku. Co slíbil, splnil (→ A.1, Plzeň 5/). Příběh pak 1715 a 1716 opakovaně sdělil kvardiánovi plzeňského konventu františkánů P. Antonínu Rohnovi.

R n. svéd. plzeň. frant. kvardiána P. Antonína Rohna v l. příl. C (NA, ČDK, kn. 118, fol. 200^r) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255) – l. dopis zmíněného plzeň. frant. kvardiána P. Fr. Antonína Rohna, 31. I. 1716 (NA, ČDK, kn. 120, pag. 101)

320. Častolovice (Č, Kh), 1712

Častolovický farník a důchodní písař Tobiáš František Axman kvůli jedné nebezpečné situaci upadl do velikého žalu a starosti a nevěděl, jak si pomoci. Když to však vyznal ve sv. zpovědi a dal číst čtyři mše sv. ke cti, byl ze svého velkého hoře vysvobozen. Pokorně za záchranu děkoval Bohu a sv. patronovi JN, což písemně o tři roky později zaznamenal, podepsal, opatřil pečeti a byl hotov v případě potřeby potvrdit přísahou.

R n. svéd. Tobiáše Františka Axmana, Častolovice, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 123), příl. I nebo J k l. popisu úcty v Kh, III. 1716, v němž je i krátká charakteristika t. události v oddílu věnovaném častolovické f. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r)

321. Jilemnice (Č, Kh), 1712

Josef Antonín Pacák, školní sluha v městečku Jilemnici, se v nejvyšší nouzi stran pohanění své cti a dobrého jména utíkal, ač ubohý hříšník, ke SJN a každodenně se modlil hodinky s litaniemi. Těžké období trvalo tři měsíce. Mezi jeho protivníky byli i rychtář a vyšší úředníci a zdálo se, že není vůbec možné, aby z této situace vyšel bez pohanění. Nakonec však od SJN obdržel ochranu a očividnou útěchu, které by nikdy nebyl hoden. I v dalších případech zakusil zjevnou pomoc tohoto svého svatého patrona. To vše 1715 písemně vyznal, potvrdil podpisem a pečeti a byl připraven v případě potřeby stvrdit přísahou.

R n. svéd. Josefa Antonína Pacáka, školního sluhu v městečku Jilemnici, dané ve škole v Jilemnici 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 47), příl. k l. zpr. jilemnického faráře Karla Ignáce Brodta z 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298)

322. Chrlice (M, Ol), 1712

Chrlický vrchnostenský hejtman Fridrich Hastník z Waizenfeldu dal postavit v Chrlicích 1712 sochu na poděkování za záchranu manželky, která jako zázrakem přežila jízdu kočárem, při které se splašili koně.

I <http://encyklopedie.brna.cz> (*socha sv. Jana Nepomuckého v Brně-Chrlicích*)

323. Stupešice (M, Ol), 1712

Ve vsi Stupešicích v běhařovické farnosti se mladík jménem Matouš, syn Jiřího Macka, 1712 zasnoubil s vdovou Annou. Měl však potíže se svými protivníky. Důvěřoval ve SJN a zaslíbil se mu. V souladu se svým slibem šel ke sv. zpovědi a přijímání, načež byli jeho protivníci zahanbeni a museli se stáhnout. Mladík věc 13. XI. 1712 potvrdil a ještě 1715 skromně a pokojně žil a děkoval svému ochránci SJN, že nebyl zahanben.

R l. zpr. běhařovického faráře Jiřího Martinkovice, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 134^{r-v}), příl. C k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

324. Gaming (R, NÖ), 1712

Převor a prelát kartouzy Gaming sděluje, že Magdalena, manželka zedníka Jakoba Salegerse, již po jedenáct let každý rok čtyřikrát nebo pětkrát trpěla nesnesitelnými bolestmi hlavy, když však hledala své útočiště u sochy,

slíbila roční pobožnost a pečlivě ji vykonala, byla zbavena řečených bolestí. Ty se ve třech následujících letech nevrátily. 1715 o tom bylo vydáno písemné svědectví.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecése pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 234^v), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

325.-328. bez určení místa, 1712-15 – čtyři události

Nejmenovaný muž uslyšel (v rámci nepomucenské dotazníkové akce 1715) z kazatelny výzvu, která zvala každého, kdo zakusil na přímluvu nějakou milost, aby o tom podal zprávu. Rozhodl se proto, že popíše, za co SJN vděčí.

Nacházel se před třemi lety v jednom určitém městě, kde v jednom domě byla jistá dívka, se kterou se seznámil a při delších rozhovorech a důvěrných setkáních se poznali v hříchu, takže častěji přespával v jejím pokoji. Její rodiče to do jisté míry tušili, a tak jednou v noci přišli k dceřině ložnici a chtěli, aby jim dívka otevřela. V této nesnázi a ohrožení pověsti vyzýval onen muž SJN, aby oba, on i dívka, nebyli uvedeni ve zlou pověst, a slíbil, že už nikdy toto místo nenavštíví, nýbrž že dá na poděkování sloužit mši. A v tu chvíli se mu stalo, že se spustil z okna (bylo to velmi vysoko) na plot, aniž by měl nějaký nástroj nebo provaz. Jen svázal šátek na krk s několika slabými opasky a takto se s velkým nebezpečím spustil dolů, šťastně však vyvázl (325.).

S touto dívkou se zasnoubil a na nějaký čas z toho místa odešel. Mezitím se ona zasnoubila s jiným, což když náš nápadník zjistil, bránil jí ve sňatku a vedl s ní při. Když ze sporu vyplynulo, že ženu druhý snoubenec přivedl do jiného stavu, vyzýval náš muž SJN, aby snad kvůli ní nedošel potupy, ať už by si ji vzal, nebo by ji opustil. Díky přímluvě ze sporu vyšel vítězně, byl šťastně zbaven zmíněné osoby a vyvázl s dobrou pověstí (326.).

Jednou u jisté instance žádal o nějakou věc a dříve, než ji předložil, soudce se o ní dozvěděl a již mu ji zamíтал. V této nouzi muž vyzýval SJ, postaral se, aby každý čtvrtek byla ke cti zapálena svíce, svou záležitost posléze předložil a šťastně dosáhl svého (327.).

Před nedávnem navštívil jistou počestnou a ctnostnou pannu a činil jí návrhy, zda by si ji mohl vzít za manželku. Jiní mu to záviděli a navedli špatné lidi, ať o něm zle mluví, aby se jí znelíbil, což se jim téměř úplně podařilo. Když se toho poškozený dověděl, vyzýval SJN, dal sloužit k jeho cti bohoslužbu za tím účelem, aby zamýšlené manželství bylo jemu i ženě ke spáse duše a k větší slávě Boží, a všechno se nakonec šťastně v dobré obrátilo (328.).

R nedat. anonymní l. svěd. bez časového určení (NA, ČDK, kn. 116, pag. 207-209), což by mohla být jedna z příloh ke zpr. protivinského faráře Jana Josefa Kníy z 9. IX. 1715, které zmíněný duchovní avizoval (NA, ČDK, kn. 117, fol. 358^r), ale dosud nebyly nalezeny

329. Praha (Č, Pr), mezi 1712 a 1718

Chebská rodačka Marie Alžběta Beinsteinová, rozená Faberová, se přivdala do Prahy za muže, o kterém v kanonizačním procesu dne 26. II. 1724 na úvod (v odpovědi na druhou otázku) řekla: „Můj muž dosud žije a jmenuje se Václav Beinstein, svého zaměstnání parukář, rodilý v Bosně v Bělehradu, kde se narodil jako Turek, jehož otec byl v Bělehradu pašou. V dřívější válce byl jako osmiletý chlapec zajat Francouzi a německými vojáky prodán spolu se svou sestrou a jistým malířem, panem von Monoho, doveden přes Řezno sem do Prahy jako turecký jinoch, zde pak byl otci Tovaryšstva Ježíšova na Starém Městě pražském v koleji svatého Klementa vyučen v katolické víře a od otce Tovaryšstva Ježíšova na Starém Městě pražském, jak je to zaznamenáno,“ – dokládalo to potvrzení o křtu, jehož kopie byla podle vůle svědkyně připojena – „byl tamtéž v chrámu Salvátora u jezuitů pokřtěn. S ním jsem v manželství kolem dvanácti let.“

Beinsteinová v řečeném procesu svědčila o třech, resp. čtyřech významných dobrodinech, kterých se jí na přímluvu během života dostalo. Poprvé se tak stalo 1711, ještě když byla svobodná (→ výše 296), podruhé v období, kdy už v Praze žila se svým mužem (od 1712) (329.), potřetí 18. VI. 1721 opět v Praze (→ níže 875), a nakonec téhož roku v Karlových Varech (→ níže 876).

O druhé epizodě vyprávěla ve druhé části své výpovědi, 3. III. 1724: „Nadto také pro větší slávu Boží a zvláštní čest tohoto mého velkého patrona, svatého Jana Nepomuckého, jakožto obzvláštního ochránce pověsti, silou přísahy, již jsem složila, nemohu zamlčet, že před několika lety jsem zde v Praze byla napadena zlými a pomlouvačnými jazyky na své cti a podloudně byla má nevinná čest ohrožena a mezi lidmi se o mně šířilo, jako bych se ve svém svobodném stavu nedobře chovala, a že kvůli špatnému jednání a neřestnému životu jsem byla ze své vlasti, Chebu, vymrskána a vyhnána, ba že jsem byla vyloučena z města i celého chebského hrabství. Nato jsem své útočiště opět vzala ke svatému Janu Nepomuckému a vyzývala jsem ho s mnoha tisíci slz, aby opatroval mou čest. Ze srdce jsem své nepřátele šetřila a, proti vůli svého muže, jsem nechtěla vznést žalobu na soudu nebo na nich vykonat nějakou pomstu, obrátila jsem se však na chebskou městskou radu a požádala o veřejné a autentické osvědčení, že jsem vždy dobře vedla svůj život a jednala. To mi také bylo dáno ve skvělém znění a zde v originálu je předkládám.“ Dokument byl prohlédnut. „Musím tudíž ve všech svých událostech a protivenstvích na kolenou a s rukama pozdviženými k Bohu nejvyšší slitovnému uznat a svému obzvláštnímu ochránci a patronovi sv. Janu Nepomuckému po celý život vzdávat díky, že od té doby jsem neslyšela o nikom, kdo by něco proti mně tajně namítal nebo mě pomlouval. A všechno, jak jsem řekla, je tak pravdivé, jako Slunce svítí a Bůh je v nebesích.“ (329.)

Je vysoce pravděpodobné, že k události došlo ještě předtím, než Beinsteinová v Praze 1718 těžce onemocněla. Příběhu se ujal Wietrowsky a publikoval ho ve své nepomucenské knize.

R n. výpověď Marie Alžběty Beinsteinové, roz. Faberové, v kanonizačním procesu, 26. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 543^v-544^r, otázka 2) – t., 3. III. 1724 (fol. 568^v-570^v, otázka 108, vyprávění příběhu) – L WIETROWSKY 1729, 164-165 („Beisteiniana“) – TÝŽ 1730, 214-216 („Beisteinin“) – TÝŽ cca 1730, 157-158 (← BOČKOVÁ 2015, 377)

330. Hloubětín (Č, Pr), před morem 1713

Martin Konstantin Beinlich, velmistr řádu křižovníků s červenou hvězdou, chtěl zlepšit stav řádového hospodářství v Hloubětíně tím, že odtud přemístí ovčín na jiné místo, protože tu chyběla studna, která by měla vodu (od starců se dozvěděl, že tam studna kdysi bývala). Pátral tedy po vodě a kopal několik týdnů, nemohl však dospět ke zdárnému výsledku. Až poslal dva řádové kněze do pražského chrámu sv. Víta, aby tam celeburovali na ten úmysl, aby byla nalezena voda, jednoho k oltáři sv. Zikmunda, druhého k oltáři SJN, protože oba světcí dosáhli vítězného vavřínu mučednictví skrze potopení do vody, hned druhého nebo třetího dne šťastně našel hledaný pramen, který pak, plný zdravé vody, v následujících letech svědčil o pomoci.

Beinlich o této události vyprávěl ve své písemné zprávě o úctě v křižovníckém řádu a později byl na ni ještě dotazován v rámci 1. beatifikačního procesu, kdy upřesnil, že v Hloubětíně skutečně kdysi býval pramen (studna), který nevyschl, nýbrž byl během mnoha let postupně zanesen kamením, pískem a zeminou, takže úplně zmizel a nezůstalo po něm stopy. Marne ho s námahou po mnoho týdnů hledali, až pomohlo utéct se k orodování SJN a sv. Zikmunda a sloužit mše sv. na jejich oltářích v pražském metropolitním kostele. Když byly mše sv. odslouženy, druhý nebo třetí den byl pramen nalezen a dosud je vydatný. Kolem nejsou žádné potoky a zřídla, protože je místo onoho pramene či studny velmi vysoko položené.

R l. dopis velm. křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 207^v) – 1. výpověď velmistra křiž. s červ. hv. Martina Konstantina Beinlicha v 1. beatifikačním procesu, 21. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 83^v-84^r, čl. 156, otázka 355-357)

331. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), do 1713

Severin Prohl, 89letý Čech rozený na Starém Městě pražském, správce domu hraběte Františka Karla Přehořovského z Kvasejovic, nejvyššího sudího Království českého, v 1. beatifikačním procesu na otázku ohledně dobrodiní odpověděl: „Slyšel jsem to od mnohých a veřejně povídati, obzvláště pak od jistého písaře někdy u pana Evančického, jménem Špelta, již v Pánu minulý mor zesnulého, který v velké potřebě postavený, tak že ani krejcaru neměl, outočiště své vzal k hrobu svatého Jana Nepomuckého, a tam pobožně modlitbu svou za pomoc vykonaje, i tu hned ještě při hrobu klečícě tři tvrdý dukáty před svýma nohama našel, ježto před tím, když klekal, nic podobného neviděl.“

Příběh vešel ve známost díky oficiální publikaci o beatifikačních procesech a přešel i do další literatury, přičemž příjmení „Špelta“ doznalo (asi nesprávným čtením rukopisného zápisu z uvedeného procesu) zkomolení v „Ispleta“ nebo „Ispléta“.

R č. výpověď Severina Prohla v 1. beatifikačním procesu, 24. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 86^v-86^r, čl. 21, otázka 75) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 111 (první *Summarium*, č. 17, § 17) – HAIN 1722a, 47 – TÝŽ 1722b, 47 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 109 (milost č. 64 „V nouzi a v chudobě“) – WIETROWSKY 1729, 176 – TÝŽ 1730, 229 – TÝŽ cca 1730, 169-170

332. Horky nad Jizerou, jinak Brodce (Č, Pr), do 1713

Jan Bernard Pokorný, purkrabí brodeckého panství, jehož středem byl zámek v Horkách nad Jizerou, se od dětství poroučel blahoslavenému JN, na jehož přimlůvu pocítil pomoc, hlavně na studiích, ale také když se dostal do hospodářských služeb, v nichž se nespravedlivě ocítl v nebezpečí dobré pověsti. Z toho důvodu dal 1713 z vděčnosti ke cti postavit v kostele sv. Mikuláše v Brodcích dřevěnou sochu (→ A.1, Horky nad Jizerou 1/).

R l. svěd. Jana Bernarda Pokorného, purkrabí, Brodce 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 497), přil. k l. nepomucenské zpr. brodeckého administrátora, br. Konráda Blisky, z 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 489-492)

333.-334. pevnost Landau (in der Pfalz) (N, RP), 1713, a Beograd, č. Bělehrad (dříve U, nyní Srbsko), možná 1690-95 – dvě události

Mikuláš Konrád Zajíček, ohňostrůjce císařského dělostřelectva, byl 1713 odvelen do pevnosti Landau, kterou téhož roku s velikou silou oblehl francouzský král se svým vojskem, který tu dal nasadit 90 těžkých kanónů a 70 ohnivých moždířů a dal zablokovat tři hlídky a osm hlídek neustále ostřelovat. V tom samém obležení jmenovaný Zajíček musel vést na císařské straně celé pracovní zázemí a organizovat a dohlížet na všechny zápalné moždíře a houfnice vedle dalších palných nástrojů. Naproti tomu se postavil nepřítel a po zabrání opevnění města se chystal k hlavnímu útoku. Vytvořil proto galerii či most, skrze které chtěl zaútočit. Jelikož celé vojsko vidělo, že by to mohl být konec, vydal tehdejší nejvyšší komandant princ Alexander von Württemberg (Wirttemberg) Zajíčkovi přísný rozkaz, aby ono dílo nepříteli, které bylo na očích celého vojska, zneškodnil. Zajíček dovedně připravil čtyři bronzové zápalné soudky a do vody ukryl výbušnou hmotu, aby most navečer po stanoveném čase či hodině spálil. Jakmile nastal stanovený čas k odpálení soudků, vystřelil první dva

z moždířů, aniž by ale most zapálil, protože ten se v pevnostním příkopu zatopeném vodou dal jen stěží zažehnout. Ohňostrůjce jasně viděl, že by mohl být před zraky zmíněného generála, podřízených oficírů a tolika vojáků zahanben, a tak se všemi svými silami vzýval BJN, aby ho uchránil od zahanbení, a naládoval do moždíře třetí zápalný soudek. Vystřelil, a tak zručně a s netušeným štěstím – skrze přímluvu svého dobrotivého patrona JN u všemohoucího Boha – zasáhl střed mostu, že jej zaplavil strašlivým ohněm a nepřátelé museli chvatem naskákat vpravo i vlevo do vody. Zkázou mostu dokončila bezprostřední střelba zápalných pum z děl. Tím byla moc Francouzů při dobývání města omezena a o osm dní prodloužena. Zajíčkův úspěch s radostí sledovala, jak již řečeno, celá garnizóna obránců s vysokou generalitou. Zajíček přitom připisoval přímluvě, že ho nikdo z nepřátel v tak nebezpečném postavení nezastřelil (**333.**).

Týž muž se v minulosti při dobytí veliké pevnosti Bělehradu v Uhrách dostal do tureckého zajetí (nejspíš když pevnost po krátkém habsburském držení 8. X. 1690 opět padla do rukou Turků). Byl pak odveden na pět let do Turecka, do města Jarbetir, z kterého přes Novou Babylonii čili Bagdad přišel do Basry a od Turků se dostal do arabského zajetí. V tomto zajetí u barbarského lidu se modlival, ale bez velkého výsledku. Když však začal vzývat svého blahoslaveného patrona JN, dostal se skrze jeho přímluvu a přímluvu Matky Boží u všemohoucího Boha šťastně po pěti letech do císařské armády, v plném odění, s koněm a výzbrojí (**334.**).

To vše Zajíček připisoval přímluvě, veřejně to k obzvláštní potěše posluchačů vyznával a také to 1715 přisezně sdělil (mimo svátost smíření) prachatickému děkanovi Martinu Maxmiliánu Širokému.

R n. svěd. Mikuláše Konráda Zajíčka, dané ve Vlachově Březi 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 135^r-136^r), příl. B k nedat. I. zprávě prachatic. děkana Martina Maxmiliána Širokého, který Zajíčkovu svědectví stručně shrnul a jeho vyznání uvedl do souvislostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 133^v-134^r)

335. Velký Újezd (M, Ol), 16. V. a 4. VI. 1713

Poté co byl v tršickém farním kostele vyhlášen dekret olomouckého biskupského úřadu sledující úctu (1715), přišel za místním farářem Jindřichem Arnoštem Halamou rytířem z Jičina svobodný, asi třicetiletý muž Jan Metelka, farník ze Svrchního (dnes Velkého) Újezda ve vedlejší osecké farnosti (Osek nad Bečvou), a chtěl jedině jemu – ač ho tento odkazoval na jeho vlastního pana faráře – vyznat na své dobré svědomí, co se mu přihodilo. Celý se přitom chvěl a zapálen velikou zbožnou láskou s plačtivými očima sdělil, že dlouhý čas vedl zločinný život ve velikých a smrdutých hříších, takže si zasloužil nejen upadnout v hanbu, ale i podstoupit spravedlivé tresty. Už si pro to zoufal a bez ustání ho hryzalo svědomí. Jedné noci, bylo to 16. V. 1713, se mu ve snu ukázal sám sv. Kristův mučedník JN, v síle, postavě i oděvu, jak se maluje, a přísně jej napomenul, aby o neděli Sesláni Ducha svatého (tj. 4. VI. toho roku) vykonal zpověď ze všech svých hříchů. Pokud v tom čase pobožnost nevykoná, pokračoval světec, jistě nevyvázne z trestu veřejného zahanbení pro své špatné činy. Muž tuto kající pobožnost vykonal se vši možnou péčí a v tu samou hodinu, kdy byla vykonána, byl vysvobozen ze všech úzkostí svědomí, hryzání i pokušení k zoufalství. Nyní, pravil tršickému faráři, se těší pokoji, provolává slávu Bohu a tomuto svému svatému patronovi JN, jehož přímluvě to vše připisuje, vzdává patřičné díky pokornými modlitbami a každoroční kající pobožností podle jeho vnuknutí. Zavázal se slibem, že tak bude činit, co živ bude. Také si co nejpevněji umínil, že jen co bude moci, poputuje do Prahy k posvátnému tělu svatého a velikého ochránce proti hanbě.

Takto příběh zaznamenal zmíněný farář Halama v nepomucenské zprávě pro olomouckou konzistoř. Případ zaujal pražské organizátory 1. beatifikačního procesu, kteří pověřili své kolegy v Olomouci jeho bližším prozkoumáním. Jan Metelka byl předvolán do Olomouce. Sdělil, že je třicet let starý, že je chalupník a žije se štípáním dříví. O SJN dobře ví od třech let a vždycky se k němu utíká. Ohledně dobrodiní, které se mu od tohoto světece dostalo, vypověděl tak, že uvedl na pravou míru některá tvrzení z Halamova dopisu:

Na otázku 742 (nově 178): „Život můj zlej nebyl žádnému ani rychtáři ani vrchnosti známej, ale bál sem se trestání, poněvadž sem slyšel, že jiní, které to činili, co já, velice trestání byli.“

Na otázku 743 (nově 179): „Bál sem se hrozně, dnem a nocí sem neměl pokoje a na tři léta sem se z hříchu mého vyznat nemohl, až sem potom k tomu velebnému Janu Nepomuckému modlitbu slyšel a vyrozuměl, že by on patron byl proti všemu zahanbení, sám se taky každou středu obzvláštně k němu pomodlil i každou hodinu k němu se utíkal.“

Na otázku 744 (nově 180) ohledně výčitek svědomí a nočního vidění: „Často sem jich a každou hodinu měl skrze tři léta, až před nedělí svatodušní sem obzvláštně ucítil, že srdce mé změkčeno a k pokání pohnuté bylo. A v noci před tou nedělí sem ve snách viděl toho svatého, že v zpovědnici sedí a lidův zpověď slyší, a já sem taky k němu chtěl přistoupit. Nato jak sem procítil, šel sem do Lipníka chtěje se zpovídat, ale k zpovědi sem dojíti nemohl pro mnohost lidu, až v outerý svatodušních sem šel do Olomouce, a tam se u františkánů zpovídal. A nato sem pokojnou mysl nabyl až posává.“

Na otázku 745 (nově 181), jakými slovy jej BJN ve snu napomenul, řekl: „Nic sem neslyšel, než toliko že se ten svatý na mě pohlídal, skrze které pohledění sem k pokání pohnut byl a hned ve snách k zpovídání přikleknouti sem chtěl.“ (V závěrečném shrnutí k tomu ještě řekl: „Viděl sem ho [tj. BJN] ve snách, ale nic ke mně nepromluvil, jenom toliko pohleděním mně navrhl, abych se taky zpovídal.“)

Na zbylé tři otázky odpověděl v tom smyslu, že hned uposlechl pobídky ke zpovědi a snažil se co nejdříve vyzpovídat. Po zpovědi byl ihned zbaven vši úzkosti a nepokoje a od té doby žádné úzkosti neměl ani nemá.

Metelkův příběh se dostal do svatojánské literatury, prošel však redakčními úpravami, takže se jeho literární obraz v detailech liší od původní podoby (tak u Wietrowského).

R l. zpr. tršického faráře Jindřicha Arnošta „A.“ Halamy rytíře z Jičína, daná v městečku Tršicích 18. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 292^v-293^r) – č. výpověď Jana Metelky v olom. části 1. beatifikačního procesu, 8. V. 1717 (NA, APA I, sign. C 144/3, čl. 293-295, nově 55-57, otázky 742-748, nově 178-184) – Acta utriusque processus 1721, 139 (první *Summarium*, č. 23, XXIX) – HAIN 1722a, 38 – TÝŽ 1722b, 38 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 102-103 (45. zázrak, „V nekajcnosti“) – WIETROWSKY 1729, 188-189 – TÝŽ 1730, 242-243 – TÝŽ cca 1730, 182-183

336. Praha (Č, Pr), koncem V. 1713

Jistá neznámá panna se přišla vyzpovídat do kostela cyriaků na Starém Městě pražském. Zdejšímu řeholníkovi, P. Martinu Passerinimu ve zpovědi vyznala, že jí bylo náhle pomozeno skrze přímluvu. Kdosi ji pozval na jedno místo a tam nevinnou dívku pobízela, aby se vzdala svého panenství. Nabízel jí za špatný skutek různé dary a peníze. Když je odmítla přijmout, chtěl se jí zmocnit silou. Panna sice odporovala, ale když jí docházely síly, vzývala pomoc. Nato se násilník zhroutil a upadl do mdlob a panna vyvázla beze škody. Z vděčnosti za obdrženou milost slíbila, že po deset střed bude ke cti navštěvovat cyriacký kostel sv. Kříže, kde se vyzpovídá a přistoupí ke sv. přijímání. Nadto tam dala sloužit mešní oběti a darovala svíce.

Jmenovaný cyriak Passerini o této události svědčil 5. II. 1716 v rámci 1. beatifikačního procesu. Tehdy upřesnil, že mu ona neznámá panna přinesla jako výraz vděčnosti svíce pro oltář v kostele sv. Kříže a pateru sakristánovi předala almužnu na sloužení oběti mše sv. s úmyslem, že se po deset následujících střed bude ke cti zpovídat a přijímat sv. přijímání. Důvod vděčnosti vyjevila Passerinimu ve zpovědi, po vyznání hříchů před rozhřešením. Jiné okolnosti zpovědníkovi nesdělila a on se jí na více okolností nemohl ptát, protože bylo mnoho penitentů. O události řekl svým spolubratřím a podal o ní písemné svědectví se zmlčením jména osoby, kterou tak jako tak neznal.

R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715, podepsán mj. P. Martin Vojtěch Passerini, který o sledovaném případě svědčil (NA, ČDK, kn. 118, fol. 113^r, bod 7.) – l. výpověď P. Martina Passeriniho, cyriaka, v 1. beatifikačním procesu, 5. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 79^v-79^v, čl. 40, otázky 139-141) – L ROHN 1756, traktát III, kap. VII – JIŘINEC 2007, 231

337. Město Touškov (Č, Pr), 4. VI. 1713

Jistý toužimský soukeník se 1713 vracel o svatodušním svátku (tj. 4. VI.) z klatovského trhu a v Touškově (bezpochyby dnešní Město Touškov, kolem kterého na jižní straně protéká řeka Mže) se spolu s koněm, na němž seděl, dostal do nebezpečí utonutí. Když chtěl přebrodit řeku, dostal se s koněm tak hluboko, že z vln koni vystupovala jen hlava a jemu voda sahala až po bedra. Snažil se takto na koni jet dál, šlo jim však oběma již o život. Tu spatřil poblíž toušovského mostu podobiznu, postavenou tam ke cti (→ A.1, Město Touškov 2/), a hned prosil SJN, svého obzvláštního patrona, o pomoc. Nakonec se stalo, že zdrav spolu s koněm vyšel z vln, čemuž se Touškovští podívovali, protože brzy po tomto soukeníkovi na tomtéž místě a v té samé vodě i toutéž dobou utonula jistá žena, která tamtudy jela na voze. Z toho vysvitá, jak šťastné bylo vyvážnutí jezdce i koně z nebezpečí utonutí. Soukeník se ještě téhož roku vydal na pouť do Prahy k hrobu, aby tam vykonal svůj slib a podle svých možností mu kromě svíce něco věnoval. Událost vyprávěl 1715 svému faráři v Toužimi a pevně věřil, že díky ochraně byl s koněm vyrván z nebezpečí utopení.

R nedat. l. zpr. Jana Jiřího Judy Keisera, farář v Městě Touškově, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 300^v-301^r)

338. místo poblíž Jablonného v Podještědí (Č, Pr), 26. XII. 1713

Anna Kateřina Schillerová, mlynářka pocházející z Jablonného v Podještědí, komusi vyprávěla o záchraně svého manžela na přímluvu, což tento blíže neznámý písemně zaznamenal na Pražském hradě 6. II. 1714. Mohlo jít o některého člena svatovítské kapituly, kterému mlynářka popsala dobrodiní, když za ně přišla dle svého slibu poděkovat k hrobu do pražské katedrály. O rok později tutéž událost písemně zachytil sám zachráněný manžel, Jan Jindřich Schüller, mlynář ve vsi Heřmanicích (v Podještědí), která náležela do farnosti v Jablonném.

Paní Schillerová (Schüllerová) dění popsala takto: Vracela se za noci s manželem domů, když tu manžel spadl do vody. Jakmile si všimla, že tu není žádná lidská pomoc, neustále vzývala SJN, což také jednou udělal manžel zaplavený vodou. Zůstával ve vodě asi čtvrt hodiny. Když už byla naprosto jasná hrozba nebezpečí, Anna Kateřina učinila slib, že vykoná pouť do Prahy k hrobu, načež příběhli sousedé a šťastně jejího manžela vylovili z vody.

Mlynář si pamatoval onu noční příhodu nedaleko města Jablonného velmi podobně, jen s jemnými odlišnostmi a doplněním podrobností. Ve vodě strávil „půldruhé čtvrtě hodiny, ba až hodinu,“ a dostal se až pod most, s tak velikým vysílením, že si myslel, že to bude jeho konec. Do toho jeho manželka stojící na břehu volala bez přestání vroucně o pomoc ke SJN, aby mu v tomto velikém nebezpečí přišel na pomoc. Tu posléze mlynář pocítil, když náhle zůstal viset na keři na jedné pastvině, dokud mu nebylo pomozeno. Šťastnou záchranu z nebezpečí života Schiller přepisoval po Bohu zcela pomoci a byl připraven vše odpřísáhnout k větší cti Boží i SJN.

R l. svěd. neznámé osoby, zachycující příběh sdělený Annou Kateřinou Schillerovou, mlynářkou z Jablonného (v Podještědí), dané na Pražském hradě 6. II. 1714 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 391) – n. svěd. Jana Jindřicha Schüllera,

mlynáře v Hařmanicích (v Podještědí) ve farnosti Jablonné (v Podještědí), dané v téže vsi 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 228^r)

339. Karlovy Vary (Č, Pr), 1713

Posel Friedrich Grüks upadl u svého pána barona Müllera, švábského plukovníka, v podezření z krádeže, když se ztratil jistý obnos zlatáků. Protože se nedovedl vymanit z podezření z viny, byl uvržen do velice pevného městského žaláře v Karlových Varech a rozběhlo se proti němu trestné jednání. V zajetí se utvrzoval ve svém předcházejícím úmyslu, že se zřekne luteránské hereze a začlení se do společenství katolické církve, a začal uctívat SJN jako obzvláštního ochránce v této tíživé situaci. Uplynulo již deset a více týdnů vazby, když tu kterési noci najednou procítl, jako by ho vzbudil někdo, kdo u něj stál, a na mysl mu přišla myšlenka: „Cožpak nevíš, že už před půl rokem jsi kvůli bezpečnosti uložil tak velikou sumu zlata v Hamburku u svého hostitele? Takto se budeš moci vysvobodit z podezření z krádeže.“ Ráno hned věc oznámil místnímu, karlovarskému kaplanovi, a ten napsal do Hamburku zmíněnému hostiteli. Následovalo náležité svědectví o uložení oné sumy zlatých, podepsané dvěma veřejnými notáři. Posel Grüks byl pak rozsudkem královského apelačního soudu na Pražském hradě zbaven podezření z krádeže a propuštěn na svobodu. Po onom náhlém probuzení, ale i později sdělil karlovarskému faráři a jeho kaplanovi, že tuto milost připisuje jedině velice mocné ochraně, což oni dva byli ochotni potvrdit přísahou.

Příběh byl později literárně převyprávěn a obohacen o detaily ve Wietrowského knize. V dobovém českém překladu zní následovně: „Mezi jinými [kteří z různých národů a různého stavu se scházejí v Karlové Lázni v Čechách, tj. v Karlových Varech] jistý nějaký vzácný muž teč se tam odebral, maje při sobě na cestě dvanácte dukátů kremnických [v latině „uherských“], z kterých jej kdos potom okradl. Přijda do městečka Karlspotu [odvozeno od Karlsbad] a dukátů v měsci svém nenajda, vzal v podezření svýho sloužícího, sobě vzdy sice věrného, a kterému všecko svěřoval; to podezření se rozmohlo, protože služebník dotazován a přehledáván jsa, v svých odpovědích nepatrných velmi byl nestálý, a což více bylo, v tobolce služebníkové dvanáct dukátů jest nalezeno. Načež znovu dotazován, odkud a jak jest těch dvanáct dukátů dostal, ubohý nemoha se rozpomenout (což jest mohlo jeho nevinnost hájit), žádného, neb že zapomněl, neb že celý zděšen byl, ani jménovati, ani ukázat nemohl. Pročež do vězení vsazen a při tribunálu apelací obžalován jest. Nebohý a ztrápený vězeň z velikých muk, jichž se obával, jakož i z nebezpečnosti hanebné smrti, v kterém postaven byl, do hluboké padl truchlivosti. Pro jeho štěstí se přihodilo, že jistý pobožný kněz vězně navštívujíc a mezi nimi jednoho kacíře býti vyrozumějíc, rád by ho byl chtěl k samospasitelné víře obrátiti. Byl pak to tentýž podezřelý a k mučení odsouzený, na jehožto tváři kněz ihned znamenal jednu ukrutnou tesklivost, která vyzrazovala, že by mysl celá zsouzená a v truchlivém myšlení byla. Z příčiny tý moudře soudil kněz, že by prv zapotřebí bylo, aby zarmouceného potěšil, než o jeho zmínku učinil. Kněz tedy se táže, proč by tu vězel a tak náramně truchlil. Což zarmoucený pořádně vypravoval a knězi tomu, jak by se jeho nevinnosti křivda a dobré pověsti hanba dala veliká, vyjevoval; jakož i že jen již a již očekává, aby jako zloděj ortel od spravedlnosti dostal. Tu kněz, *Milý příteli*, pravil, *kterak pak ti mohlo z paměti vypadnout, tak že se nemůžeš upamatovat, od koho jsi těch dvanáct dukátů přijal? To zapomenutí tvé jest jediná příčina k vězení, jako by jsi ty ten zloděj byl. Však ale následuj rady mé. My, katolíci, máme svatého jistého, který v takových případnostech podivný jest ochránce dobrého jména, cti a pověsti, od něhož každodenně takových milostí jeho ctitelové dosahují. Tuhle máš modlitbu, jen ji jemu ke cti říkej, jeho vzývej a buď dobré nádeje*. Služebník a vězeň ten, ačkoliv kacíř, z té totiž sekty byl, která o ctění a vzývání svatých nevěří, modlitbu sobě danou říkati přislíbil i říkal. Aniž jest bylo potřebí více proseb k obdržení milosti. Svatý se mu spějícímu [tj. spícím, ve spánku] ukázal v celém kanovníckém rouchu a jiné k tomu příslušící ozdobě; což on vše, když procítil, obšírně vypravoval, ačkoliv nikdy prv obrazu jeho neviděl. Libezně jej těšil a napomínal, aby se upamatoval, těch dvanácte dukátů, kteří jsou v jeho měsci nalezení, kterak jest on v Hamburce od nějakého kupce dostal. Probudíc se tedy ze sna ten vězeň, složíc truchlivost a vezma na mysl veselost, k tomu kupci, kterého mu svatý na paměť přivedl, ihned psal, a dosáhna odpověď, svou nevinnost soudcům patrně dokázal; a tak od hanby, od mučení i od vězení šťastně vysvobozen, všemu nastávajícímu neštěstí ušel, a což jest nad ta všechna dobrodiní nejdražší, víru též samospasitelnou přijal a k ní přišel.“

R 2 l. zaznamenání této události (jedno napsaná nanečisto, druhé v krasopisném prepisu), příl. k l. dopisu Františka Matouše Böhmba, kříž. s červ. hv., karlovar. faráře, 12. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 208^v-209^r) – L WIETROWSKY 169-171 – TÝŽ 1730, 220-222 – TÝŽ cca 1730, 162-164 (← BOČKOVÁ 2015, 383, 385)

340. Nepomuk (Č, Pr), 1713

Je vysoce pravděpodobné, že SJN ochránil své rodné městečko Nepomuk před morem nejenom 1680 (→ výše 36), či snad již 1649 (→ výše 19), ale také 1713.

Promluvil o tom nepomucký měšťan Pavel Otčenášek v 1. beatifikačním procesu (dne 17. I. 1716, k čl. 20, 73. otázce). Není jasné, proč příslušná část jeho výpovědi je v originálních aktech přeškrtnána, necháme ji však zde zaznít: „Přičemž i toto připomínám, že když léta 1713 morová rána v království tomto panovala, zase jsme, pamatující na předešlou ochranu v létu 1680, outočistiť naše k sv. Janu Nepomuckému vzali, a ačkoliv k nám asi 6 neb 7 osob nakažených odjinud přišlo, a ty zemřely, však nic méně z domácích obyvatelův.“

Cenné svědectví poskytl také majitel nedalekého městečka Spáleného Poříčí Václav Ignác hrabě Wratislav z Mitrovic v kanonizačním procesu dne 17. IV. 1723, když se k 37. otázce ohledně záchranu městečka Nepomuku před morem 1680 vyjádřil následovně: „Pokud se tato otázka týká dřívějšího moru roku 1680, o něm nevím, jelikož můj blízký statek Poříč [tj. Spálené Poříčí] jsem nevlastnil. Jestliže se ale dotaz činí ohledně posledního moru roku 1713, panovala obecná pověst, která došla také k mým předkům, že obyvatelé onoho městečka tvrdí, že byli zachráněni v době moru od morové nákazy na přímluvu blahoslaveného Jana Nepomuckého, do jehož ochrany se poroučeli zvláštními pobožnostmi. V čase toho moru jsem v tom samém místě nebyl, nýbrž na svém blízkém statku, který jsem tehdy vlastnil, řečeném Poříč, vzdáleném jen jednu míli. Přesně v samotný čas moru jsem také dal na svém zmíněném statku vytvořit a postavit sochu věnovanou cti blaženého Jana Nepomuckého a stejně tak jsem se svými poddanými vyzýval ochranu tohoto blahoslavence, a byli jsme uchráněni ode vší nákazy. Já sice nemám povědomí o tom, zda a jaké léky by bývali Nepomučtí užívali. V mém městečku Poříčí nebyly užívány žádné, pouze samotná pobožnost k ochraně tohoto světce. Nezdá se pak, že by se tam někdo morem nakazil a zemřel, protože jsem neslyšel, že by jaký hřbitov nebo oddělené místo poblíž městečka Nepomuku, jak se to tehdy na jiných místech dělávalo, byl určen, aby v něm byla pohřbena těla zesnulých na mor. A z toho usuzuji, že tam nikdo nebyl morem nakažen, jako ani u mě při vyzývání ochrany tohoto světce nikdo nebyl morem nakažen ani usmrcen, ale všichni byli uchráněni; a to vím, protože jsem tehdy na často řečeném svém statku Poříčí osobně sídlil.“

R č. výpověď Pavla Otčenáška, měšťánina městyse Nepomuka, v 1. beatifikačním procesu, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 57^v) – I. výpověď Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrovic v kanonizačním procesu, 17. IV. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 11^r-12^r, otázka 37)

341. farnost Ořech (Č, Pr), 1713

Ořešský farář Jan Maxmilián Josef Pešek, rodák z pražské měšťanské rodiny (1663), který ve svých 31 letech nastoupil do Ořecha na faru a působil zde 53 let až do své smrti (1747), se stal největším dobrodincem a zvelebitelem ořešského farního kostela Stětí sv. Jana Křtitele. Tento kněz napsal na „vořešské“ faře 15. VIII. 1715 dopis pražské metropolitní kapitule, která vykonávala nad jeho farností patronát, a informoval ji o ochraně, kterou zakusil spolu se svou farností v době nedávného moru.

V úvodu svého dopisu pronáší krátkou modlitbu: „Bud' chvála a díkůvzdání Bohu třikrát svrchovanému a nejvznešenějšímu a čest svatému Janu Nepomuckému. Amen.“ Poté píše, že důvěřuje v Hospodina a v ochranu sv. ochránce pověstí a cti, JN, že nebude považován za pošetilce a snílka, když bude vyprávět sen, který se týká zmíněného světce a jeho cti a úcty. Ačkoliv ho dva roky zrazovaly obavy od toho, aby vyjevil, co se mu ve snu ukázalo a jaká pobožnost z toho vzešla, přece se k tomu v myslí neustále vracel a kdykoli se mu přihodilo, že viděl obraz, svědomí naň naléhalo, aby se neprovinil nevděčností a aby oznámil vidění, které samo o sobě bylo snové. A protože je čestné vyznávat Boží díla, jak to dosvědčuje Tobiášův nebeský arciduch ve 12. kapitole (Tób 12, 7), k utišení svědomí a projevení vděčného ducha, ze srdce plného jistoty, na kněžskou čest a k zvelebení cti a úcty činí svědectví, které doprovází zbožnou vírou, že se jemu, nepatrnému, díky prosbám přihodilo to, co prospělo zdraví a blahu lidí v nejvyšší potřebě a co slouží ke slávě, cti a úctě svatých.

V osudné a tklivé době roku 1713, kdy se všude kolem šířila morová nákaza a zasáhla „vořešské“ farníky, byl farář Pešek jako dobrý pastýř vázán spravedlností k tomu, aby den za dnem obstarával léčebné prostředky jak tělesné, tak ještě více duchovní, přičemž hledal, do jaké zvláštní ochrany by se měl v modlitbě svěčovat. A hle, jedné noci, když si šel odpočinout, usnul a spatřil, že je v cyriackém kostele sv. Kříže, kde kdysi odpočívalo posvátné tělo sv. mučedníka svátostné pečeti, vynesené z řeky Vltavy a tam uložené. Blížil se po kolenou k místu, kde světce položili, a spatřil odpočívající posvátné tělo v kanovníckém oděvu, jak se všude maluje, hlava pokrytá biretem, tělo oděné v rochetu a almuci. Tu jako by světce začal vstávat a posadil se. Při tom pohybu se farář začal modlit nějaký Davidův žalm, pokračoval v něm a domodlil se ho, a když skončil, přestal snít a procitl. Zůstala mu přítom v paměti představa toho pohybu a začátek i konec žalmu. Děkoval Bohu a oslavoval jej skrze SJN a pokračoval v odpočinku až do rozednění.

Potom v touze zjistit, jak celý žalm zní, vstal z lože a začal hledat, až zjistil, že šlo o žalm 66 (tj. dle moderního číslování 67) „Kéž je nám Bůh milostiv a žehná nám“ atd. Vyrozuměl, že je to velice vhodný aktuální duchovní prostředek k vyprošení a uchování tělesného zdraví, který bude v modlitbě užívat ke cti. A tak s veselou myslí a duchovní útěchou složil Hospodinu slib, že se tento žalm bude modlit ke cti každý den, až Bůh ukáže své milosrdenství, požehná a bude vůči Ořešským dobročinný a odvrátí bič svého hněvu. Celou věc pochopil tak, že se mu dostalo osvícení myslí, aby se v této veliké nouzi svěřil ochraně, což i učinil.

Na závěr svého dopisu kněz poznamenává, že si klade zvlášť za vinu, že o tom dosud mlčel, chce tedy zveřejnit a všem dát na vědomí, kdo jeho nepatrné osobě obzvlášť pomohl, že to byl SJN, který ať se stane všeobecným otcem, živitelem národů a spásou těla i duše skrze své zásluhy. Dopis končí opět vzdáváním chvály a díků Bohu a věčné cti svatému JN.

V Podlahových *Posvátných místech Království českého* jsou zaznamenány podrobnosti o moru v ořešské farní osadě. Epidemie se zde tu ponejprv ukázala 28. VII. 1713 na jednom děvčeti v Dubovém mlýně a brzy potom se rozmáhala po celé farnosti, v níž morovou ranou celkem zemřelo 89 osob, v Ořechu 11, ve Zbuzanech

10, na (Zadní) Kopanině 1, v Chýnicích 24, v Řeporyji 24, na Zmrzličku 7, v Nové Vsi 3, na Ohradě 4, v Jinočanech 2, na Chabech, v Třebonicích a Chrástanech po 1 osobě.

R l. zpr. ořešského faráře Jana Maxmiliána Josefa Peška, 15. VIII. 1715, prez. v praž. metrop. kapitule 9. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 182^{r-v}) – L *PMKČ* V, 70 (mor v ořešské f.), 70-72 (farář Pešek)

342. Rakovník (Č, Pr), 1713

Jan Rejček se 1713 nakazil morem, měl bubon a začaly se na něm projevovat smrtelné symptomy, jako roztažení rukou i nohou, ztráta řeči a sil, takže ranhojič prohlásil, že ještě té noci zemře. Užití léky nezabraly, a tak se Janovi rodiče rozhodli poprosit SJN o pomoc a k jeho cti dali za nemocného sloužit mši na oltáři (nejspíš v rakovnickém děkanském kostele sv. Bartoloměje, → A.1, Rakovník 1/). Když mše skončila a rodiče se vrátili domů, zjistili, že se dýměj ztratil a syn je naprosto zdravý a při síle, jako by se nebyl nikdy morem nakazil. Ranhojič i ostatní lidé se tomu podivili a chválili Boha ve SJN.

O události podal písemnou zprávu rakovnický děkan Jiří Jan Libertin, k jeho textu však někdo jiný připsal, že byl případ vyšetřen, že se však nepotvrdila jeho pravdivost.

R nedat. l. zpr. rakov. děkana Jiřího Jana Libertina, [1715], případ č. 3 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 303^v)

343. panství Spálené Poříčí (Č, Pr), 1713

Když 1713 Čechy zasáhl mor a začal sužovat také spálenopoříčské panství hraběte Václava Ignáce Wratislava z Mitrowic, rozhodl se tento šlechtic, že vystaví v centru panství, v městečku Spáleném Poříčí sochu svému obzvláštnímu patronovi a ochránci v nebezpečích, SJN. Když tak učinil, nikdo z obyvatel na mor nezemřel, ale všichni, aniž by užili nějakého léku či jiného prostředku, jako by jen zbožným pohledem na onu štatui a vzýváním sv. mučedníka zůstali uchráněni od nakažlivého ovzduší a vyvázli zdraví a bez úhony, jako kdysi židé na poušti při pohledu na měděného hada.

Tak byl příběh zaznamenán v rukopisech pražského sufragána Daniela Josefa Mayera z Mayernu a v této podobě se dostal i do nepomucenské literatury. Původ tohoto vyprávění je však třeba hledat ve sděleních samotného výše jmenovaného hraběte Wratislava, konkrétně v jeho výpovědích ve dvou procesech.

Zatímco v 1. beatifikačním procesu dne 7. XII. 1715 pan hrabě vypověděl (k 15. článku, 55. otázce), že ve svém městečku Poříčí dal postavit sochu, a neuvedl přitom, jaké ho k tomu vedly důvody, pak v kanonizačním procesu se dne 17. IV. 1723 k 37. otázce ohledně záchranu městečka Nepomuku před morem 1680 vyjádřil následovně: „Pokud se tato otázka týká dřívějšího moru roku 1680, o něm nevím, jelikož můj blízký statek Poříč [tj. Spálené Poříčí] jsem nevladl. Jestliže se ale dotaz činí ohledně posledního moru roku 1713, panovala obecná pověst, která došla také k mým předkům, že obyvatelé onoho městečka tvrdí, že byli zachráněni v době moru od morové nákazy na přímluvu blahoslaveného Jana Nepomuckého, do jehož ochrany se poroučeli zvláštními pobožnostmi. V čase toho moru jsem v tom samém místě nebyl, nýbrž na svém blízkém statku, který jsem tehdy vlastnil, řečeném Poříč, vzdáleném jen jednu míli. Přesně v samotný čas moru jsem také dal na svém zmíněném statku vytvořit a postavit sochu věnovanou cti blaženého Jana Nepomuckého a stejně tak jsem se svými poddanými vzýval ochranu tohoto blahoslavence, a byli jsme uchráněni ode vši nákazy. Já sice nemám povědomí o tom, zda a jaké léky by bývali Nepomučtí užívali. V mém městečku Poříčí nebyly užívány žádné, pouze samotná pobožnost k ochraně tohoto světce. Nezdá se pak, že by se tam někdo morem nakazil a zemřel, protože jsem neslyšel, že by jaký hřbitov nebo oddělené místo poblíž městečka Nepomuku, jak se to tehdy na jiných místech dělávalo, byl určen, aby v něm byla pohřbena těla zesnulých na mor. A z toho usuzuji, že tam nikdo nebyl morem nakažen, jako ani u mě při vzývání ochrany tohoto světce nikdo nebyl morem nakažen ani usmrcen, ale všichni byli uchráněni; a to vím, protože jsem tehdy na často řečeném svém statku Poříčí osobně sídlil.“

R nedat. rukopisy praž. sufragána Daniela Josefa Mayera z Mayernu ← L BERGHAUER 1761, 160 (§ III) – WIETROWSKY 1729, 163 – TÝŽ 1730, 213- TÝŽ cca 1730, 155-156 – R l. výpověď Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrowic v 1. beatifikačním procesu, 7. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 10^r, čl. 15, otázka 55) – l. výpověď téhož v kanonizačním procesu, 17. IV. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 11^r-12^r, otázka 37) – pozn.: k soše → A.1, Spálené Poříčí 2/

344. brod přes Labe poblíž Hradce Králové (Č, Kh), 1713

Václav Vsetečka, soused ve vsi Voznici (tj. Hvozdnicích) v libčanské farnosti západně od Hradce Králové, učinil vyznání, o jehož záznam požádal jiného souseda, neboť sám neuměl psát. Jeho slova zní:

„Já níže podepsaný pro čest a chválu sv. Jana Nepomuckého vyjevují a vysvědčují tímto listem, jakou milost na mé pobožné vzývání a k sv. Janu Nepomuckému volání jsem obdržel od P. Boha všemohoucího. Před lety dvěma jel [j]sem přes Labe řeku u města Králova Hradce místem mělčejším, kudy obyčejně, když menší voda jest, se přejíždí Labe. Skrze chybu ale čeledín můj s koňmi a vozem sjel nětco doleji z obyčejného brodu, kdežto od proudu zachvácen zanešen byl do hluboké a prudké vody, takže všickni jinší, kteří tehdy se mnou přes Labe jeli, soudili, že zajisto čeledín můj i s koňmi musí utopen býti. Já pak časně vida nastávající života nebezpečnost, z vozu do Labe, jsouce ještě na místě mělčejším, [j]sem skočil a skrze mělčinu Labe přešel; vidouce ale mého čeledína s koňmi a vozem v prudké a hluboké vodě v patrném nebezpečnosti zahynutí,

k Bohu všemohoucímu slzami jsem volal a spomenouce sobě na sv. Jana Nepomuckého, že by měl býti u Boha všem v sebe vyzývajícím velikým a mocným spomocníkem, horlivě v něho [j]sem vyzýval a prosil, aby spomocníkem byl čeledínu mému s mými hovádky. A hle – budíž P. Bohu za to sláva a sv. Janu Nepomuckému čest a chvála! – hned [j]sem pomoc a potěšení nabyl, nebo voda vynesla čeledína mého s koňmi a vozem k břehu na místo mělčejší, odkud šťastně z Labe vyjel. A tak soudím a za to u sebe pevně držím, že na mé volání a vyzývání skrze pomoc a přímluvu sv. Jana Nepomuckého čeledín můj s koňmi od utopení vysvobozen jest.“

R č. svěd. Václava Všečky, souseda ve vsi „Voznici“, které na Všečkovu žádost zapsal jiný soused a Všečku na závěr podepsal, dáno ve vsi „Voznici“ (dnes Hvozdnicích) 24. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 271), pův. příl. k l. zpr. libčanského faráře, poté příl. Q k l. popisu úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^r)

345. Petrovice (Č, Li), 1713

Michael Messing, domkář v Petrovicích, dosvědčil, že byl během své nebezpečné cesty v čas morové nákazy 1713 na přímluvu a skrze pomoc SJN a jiných svých ochránců milostivě uchráněn od různých nebezpečí, která se mu při jeho putování naskytla.

R l. zpr. Jana Petra Ungera, faráře v Krásném Lese, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 300^v-301^r)

346.-347. Rochov a brozanská farnost (Č, Li), 1713 – dvě dobrodiní

Eliáš Kouřikovský, farář v městečku Brozanech nad řekou Ohří, dal na své náklady vytvořit sochu a umístit ji do brozanského farního kostela sv. Gotharda (→ A.1, Brozany nad Ohří 1/), aby se nenakazil morem, který 1713 silně řádil v jeho přífařené vsi Rochově. Skutečně Boží milostí a na přímluvu zůstal bez újmy na živu, ačkoliv byl ve velmi velkém nebezpečí, jemuž se vystavoval, když sloužil nakaženým morem (346.).

Také jeho farník Jan Hoblík dal postavit sloup a v něm vymalovat obraz se svatozáří (→ A.1, Brozany nad Ohří 2/), aby byl vysvobozen od moru. Vyvázl bez úhony (347.).

R l. zpr. brozanského faráře Eliáše Kouřikovského, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 324^r)

348. Třebenice (Č, Li), 1713

Třebenický měšťan a lazebník Ludvík Waygner upadl spolu se svou ženou Markétou nevinným způsobem ve špatné posuzování a pronásledování, především co se týkalo její cti. Jakmile se oba manželé utekli ke SJN a vložili do něj všechnu svou naději, že dosáhnou pomoci, brzy byli jejich nepřátelé, pronásledovatelé a nactiurhači očividně veřejně zahanbeni, a dokonce několik z nich v několika málo týdnech sešlo z tohoto světa, zvláště jedna konkrétní osoba. Na poděkování tomuto velkému svatému patronovi a ochránci cti dali Waygnerovi vytvořit dřevěnou sochu s věncem na hlavě, dali ji umístit na svém domě (→ A.1, Třebenice 2/) a přidali k ní lampu, v níž dvakrát týdně zapalovali světlo.

R n. svěd. Ludvíka Waygnera, měšťana a lazebníka, Třebenice 28. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 237^{r-v}), příl. A k l. zpr. trebenického faráře Maxmiliána z Zuckmantelu z 1. X. 1715, kde se nachází krátké shrnutí, že lazebník se svou manželkou dali zhruba před 2 lety postavit na svém domě sochu kvůli pronásledováním a potupám, které nevině trpěli (NA, ČDK, kn. 118, fol. 216^r)

349. Měřín (M, Ol), 1713

Jiří Bradáč, měřinský měšťan a po mnoho let zasloužilý konšel tohoto městečka, osmdesátiletý muž, který se příliš spoléhal na městského syndika a nepoznamenal si přesně městské výdaje, byl v době, kdy proti němu povstalo nepřátelství, zavlčen do tak velkého labyrintu, že byl vydán obci a z nenávisťi mnoha lidí byl spoután a dlouho držen ve vězení. Nakonec, jak zbožně vyznal, velmi vroucně vyzýval SJN, aby uchránil jeho pověst. Jeho mnohá vysvětlení, která sdělil obci, došla sluchu a zvážení, takže nakonec byla uznána jeho nevina a navrácena mu čest.

R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 261^{r-v}), příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

350. Göttweig (R, NÖ), 1713

P. Marian Luz, profes benediktinského kláštera v Göttweigu a provizor tamní farnosti sdělil v písemném svědectví (potvrzeném pečeti), že Anna Sophia Hopplin, sodálka bratrstva založeného v Praze, byla v době morové epidemie spolu s dalšími obyvateli uchráněna před nakažením, když vyzývala SJN, patrona své sodality.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasovské diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 237^{r-v}), příl. A k dopisu pasovské kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

351. Kirchs Schlag in der Buckligen Welt, dříve jen Kirchs Schlag (R, NÖ), 1713

Jistý měšťan v Kirchs Schlagu byl 1713 upoután na lůžko horkou nemocí čili hlavničkou. V tomto trápení slíbil, že dá vytvořit vyobrazení, načež došel bývalého zdraví. Svůj slib splnil 1714, kdy slíbené vyobrazení věnoval do farního kostela sv. Jana Křtitele v Kirchs Schlagu (→ A.2, t. 1/).

R zpr. z novoměstského arcijáhenství, 27. VIII. 1715 (AES, Akt 22/56, 105-108) ← L HAHNL 1979, 93

352. Königstetten (R, NÖ), 1713

Johann Wahl, měšťan v Königstetten, hledal se svou ženou za morové rány útočiště u JN, a zatímco různé osoby v jejich domě byly nemocí napadeni, on, jeho žena a jejich děti zůstali na přímluvu zdraví.

R zpr. míst. faráře P. Mariana Güttlera, 6. či 16. IX. 1715, a k ní přiložené, pečeti opatřené svěd. o výše popsané události, dané v Königstetten 20. VIII. 1715 (obojí v DASP, Pfarr- und Klosterakten Königstetten, Akten 4) ← nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, převzaté sdělení P. Mariana Güttlera, benediktina a provisorů v Aula Regia, lidově zvané Königstetten, příl. A. k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^v) – L OPPEKER 2017, 110 – TÁŽ 2019, 5

353. Ober-Grafendorf (R, NÖ), 1713

Ernst Leopold Wenighoffer, augustinián kanovník z kláštera v St. Pölten, vikář v „Gravendorffu“, sdělil, že se jistá osoba za morové epidemie nalézala v nakaženém domě a její život byl v naprosto zjevném ohrožení. Když však slíbila, že do kostela umístí sochu, byla zázračně uchována při zdraví.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 236^v), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

354. farnost Sitzendorf an der Schmida (R, NÖ), 1713

Sitzendorfský vikář Prosper Würmajr, augustinián kanovník z Baumburgu, spolu se svým kooperátorem Theotonikem Stumpfem z téhož řádu, dosvědčili, že městečko Sitzendorf spolu se všemi filiálními kostely bylo 1713 vysvobozeno z moru, resp. uchráněno před touto epidemickou chorobou. Zdejší obyvatelé věří, že se tak stalo proto, že v této nouzi často vzývali ochranu veřejnými modlitbami a vyzváněním zvonů. Byli to titíž lidé, kteří již 1710 dali uprostřed městečka na vlastní náklady a s patřičným povolením postavit sochu (→ A.2, t.).

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^v), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

355. zámek Büchsenhausen (R, T), 1713

Nejmenovaný člověk se ve velkých obavách a očividném nebezpečí své cti důvěrně utekl k BJN v zámku Büchsenhausen (poblíž Innsbrucku, v městské části Hötting) a byl skrze mocnou přímluvu vyslyšen a zázračným způsobem z hrozícího nebezpečí cti vysvobozen. Proto z povinné vděčnosti a pro rozšíření slávy obětoval do büchsenhausenské zámecké kaple památeční (votivní) obraz, na němž tuto událost popsal a vročil ji do 1713. Votivní obraz se ve zmíněné kapli nachází dosud (→ D.2, Hötting).

356. blíže neurčené místo, 1713

Jindřich Servác Galle, furýr císařského pluku generála hraběte z Harrachu, písemně vyznal, že skrze přímluvu a pomoc mnohokrát zakusil od Boha milost, zvláště pak 1713, kdy ho úskoční lidé neprávem dostali do vězení a okovů. Utíkal se k řečenému světci a srdečně se k němu pronášel modlitby, které slíbil, až vyšla najevo celá jeho nevinna, dostalo se mu vytoužené pomoci a byl Boží milostí zcela osvobozen. Za takovou milost je připraven, co živ bude, ctít věčného Boha a SJN vděčně vychvalovat.

R l. svěd. Jindřicha Serváce Galle, furýra císař. pluku generála hr. z Harrachu, Nedělišťe 22. VII. 1715 dané v Nedělišti (NA, ČDK, kn. 117, fol. 144^r), příl. Y k l. popisu svatoján. úcty v Kh, III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v), původně příl. k nepom. zprávě z farností sv. Anny na Pražském předměstí Hradce Králové

357. Praha (Č, Pr), dol. 1713

Matěj (Matyáš) Ondráček, Čech z Hradce Králové, se narodil z chudých rodičů, ve veliké bídě byl vychován a když dosáhl věku lidského chápání, následoval pravé povolání od Boha a díky Boží prozřetelnosti se dostal na studia. Během nich prožíval velikou bídu a ústrky lidí, až se stal schopným přijmout kněžství. Ke svěcení a dalšímu kněžskému působení ovšem podle ustanovení církevního práva musel mít zajištěnou podporu a příjem, tzv. „titulus mensae“. Několik let žádal o prostředky více zámožných pánů, ale všude byl odmítnut jako ubohý Lazar, takže mu stěžily přirozené síly, aby vystál tak krutou nouzi v tom, co si obleče i co bude jíst.

Z vrchnolně obtížné situace mu pomohl SJN. Ondráček o tom podal dvě písemná svědectví, jedno jako klerik 4. VIII. 1713, druhé již jako výpomocný duchovní (kooperátor či kaplan) ve farnosti Bílý Újezd v hradecké diecézi, v rámci odpovědi na svatojánský dotazník 1715.

Nejprve vyprávěl, že během studijní pět celých let prosil u sochy na Pražském mostě o příjem (titulus mensae) a když už byla jeho bída na hranicích snesitelnosti, obrátil se na SJN a žádal ho obzvláště o ochranu, ať mu pomůže najít prostředky k získání svého stavu. Tu mu nečekaně během modliteb prolévaných ke SJN přišlo na mysl, ať se uteče k nejosvícenějšímu panu Bohumíru baronu z Wunschwitz a skutečně od řečeného šlechtice, pomocí, velmi šťastně obdržel, co na něm požadoval církevní zákon.

Později Ondráček věc podal v podrobnostech jemně odlišně: Vyvolil si ve stázních a tíživých okolnostech SJN za obzvláštního ochránce, v tomto stavu mu opakovaně u hrobu svěřoval svou nesmírně naléhavou potřebu a věnoval pobožnost, až se stalo, že když se jednou modlil před obrazem, zřetelně (to je v textu zvýrazněno) pocítil vnitřní upozornění, aby šel konkrétně za nejosvícenějším panem baronem z Wunschwitz, což také učinil a bez jakéhokoli odmítnutí a otálení od pana barona dostal vše, co si přál. A v tomto dobrodiní a dalších nescíslných týkajících se stravy a oblečení se Ondráček veřejně prohlašoval za chráněnce.

R l. svěd. Matěje (nebo Matyáše) Ondráčka, Čecha z Hradce Králové, klerika, 4. VIII. 1713 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 393) ← L BERGHAUER 1761, 195 (§ XI, v dat. Ondráčkova dopisu omylem místo 1713 vytištěno 1714) – nedat. l. svěd. téhož, již v roli koadjutora běloujezdské farnosti v Kh, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 115^v), příl. A k l. popisu svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

358. Krzeszów, n. Grüssau, č. Křesobor nebo Křešov (P, DS), dol. 1713

Třiapadesátiletá Anna Elisabeth Teillin (Teulin), rozená v dolnoslezském Reichenbachu (dnes Dzierżoniów), toho času žijící v dolnoslezském Grüssau (dnes Krzeszów, č. Křesobor či Křešov, místo proslavené opatstvím cisterciáků), vypověděla dne 20. V. 1713 v Praze v přítomnosti sakristána metropolitního kostela Jana Josefa Lyssého a Ferdinanda Leopolda Villiho, že si při pádu úplně rozdrtila koleno a nebylo žádné lidské pomoci, která by ji uzdravila. Avšak poté, co se zaslíbila SJN a začala devítistřední pobožnost se zpovědí a přijímáním, po první svaté zpovědi přestala úplně pociťovat bolesti, které jinak bývaly veliké. Po vykonání celé pobožnosti se uzdravila úplně, chtěla proto za takovou nebeskou pomoc náležitě poděkovat a osobně se dostavila 19. V. 1713 k hrobu. Následujícího dne, jak již řečeno, své uzdravení popsala před jmenovanými svědky a svou výpověď potvrdila přísahou.

R n. svěd. dané v Praze 20. V. 1713, podepsání „Anna Elisabet Teillin“ z „Grisau“, P. Jan Josef Lyssy, metr. sakristán, a nakonec „Ferdinand Leopoldt Villi“ (NA, ČDK, kn. 118, fol. 221^v)

359. Doupov (Č, Pr), cca 1713

Bartoloměj Krisch, řemeslník a doupovský měšťan, byl často pronásledován a jako tehdejšímu rychtáři městečka Doupova mu hrozili, že se postarají, aby byl uvržen do klády. Už předtím viděl na některých místech sochu a také ve své modlitební knize měl obrázek, ctil tedy SJN a vzýval ho, aby unikl pronásledování a poutům a aby mu milostivě byl odňat úřad rychtáře. V noci měl sen, že má na nároží svého domu umístit sochu a že bude vysvobozen od pronásledování i v milosti sesazen z rychtářského úřadu a nikdy nebude uvržen do pout. Sochu, jak tvrdil, cca 1713 na svůj dům postavil (→ A.1, Doupov 2/) a vše, co mu bylo slibováno, se šťastně stalo.

1715 to Krisch sdělil svému doupovskému faráři Janu Františku Xaveru Dungerovi, protože se kvůli nedostatku prostředků nemohl dostavit jinam, a byl připraven své sdělení potvrdit přísahou, kdyby to bylo požadováno.

R l. svěd. doupovského faráře Jana Františka Xavera Dungere, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 409-410)

360. Řehlovice (Č, Li), 1713 a VIII. 1715

V období moru řehlovičtí obyvatelé spolu s farářem Janem Josefem Vogelem učinili ve farním kostele Nejsv. Trojice SJN slib, že pokud je světec svou přímluvou u rozhněvaného Boha zachráni od morové nákazy, postaví mu sochu vytesanou z kamene za almužnu vybranou mezi farníky. Slib v kostele učinili v den, kdy v Praze mor řádil s nesmírnou silou a zemřelo na šest set lidí. Po učiněném slibu zakusili všichni řehlovičtí farníci zcela zjevně dobrodiní a milost, že během patnácti týdnů v oné převelice nebezpečné době ani jeden z nich nebyl nemocný, dokonce ani lehčí nemocí. Svůj slib splnili a ve vsi v VIII. 1715 postavili hotovou kamennou sochu (→ A.1, Řehlovice 2/).

R l. zpr. řehlovic. faráře Jana Josefa Vogela, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 291^v-291^r)

361. Praha (Č, Pr), mezi 1713 a 1715

Jan Michael Josef Hönig, student filozofie v Praze, sepsal (nepochybně 1715) „k rozšíření slávy a větší podpoře svatořečení mého blahoslaveného ochránce Jana Nepomuckého“ svědectví o dvou milostech, kterých se mu dostalo od Boha na přímluvu. Druhou takovou milost zažil v Praze, kde byl na studiích. Ocítl se úplně bez prostředků, a tak se zoufale potuloval poblíž otců hybernů na ulici lidově zvaném *auffn Graben* (tedy *na příkopech*). S blížící se nocí nevěděl, kde bude večeřet, protože neměl už nic víc než jediný stříbrňák, za který by si mohl místo večeře koupit aspoň nějakou žemličku. Přihodilo se, že jakýsi ubohý žebrák seděl na cestě. Student nad ním přemýšlel a pohnutá mysl mu říkala: „Dej tomu žebrákovi ten stříbrňák.“ On však nechtěl uposlechnout této výzvy a šel dál s myšlenkou: „Kdybych dal žebrákovi tento stříbrňák, budu nucen jít spát bez jídla.“ Podruhé Höniga nabádalo svědomí, ať se vrátí a dá chudšasovi stříbrňák, a tak se vrátil, pozdvihl mysl k Bohu a SJN, modlil se k nim jako ke svým otcům a živitelům, aby jej Bůh skrze přímluvu onoho jeho svatého patrona neráčil opustit v této nouzi, a z čistého slitování dal žebrákovi stříbrňák, přičemž mu řekl, aby se modlil na jeho úmysl ke cti. Když šel druhého dne na přednášky, přišel hned jeden člověk, který mu slíbil výživné, kterého ale Hönig vůbec neznal. Pátral po něm a na dvou místech téhož dne zjistil, že to je ředitel kůru u svatého Michala [na Starém Městě pražském]. Student nemohl tuto milost přepisovat oprávněně jinému než SJN.

R nedat. l. svěd. Jana Michaela Josefa Höniga, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 339^v)

362. blíže neurčené místo, 1713-15

Voják Antonín Svoboda zaslechl v kázání pana faráře výzvu týkající se veliké přímluvy (nepochybně v rámci svatojánského dotazníku 1715), a proto faráři brzy nato napsal svědectví o mocné přímluvě u všemohoucího Boha, kterou sám zakusil dva roky předtím. Kapitán jeho setniny tak dalece podváděl, že Jeho Veličenstvu císaři

ukradl více než 22 kusů koní z kompanie, z dalších věcí zbraně, poručenecké i hotové peníze, také to, co se vydražilo až za 4000 zl. Proto byli vysláni vojenští komisaři, aby o takovém hospodaření získal zprávu, a po dvojí prohlídce vzal celou kompanii k přísnému výslechu, ke kterému byl také předvolán Svoboda, na jehož svědomí ostře naléhali a vedli ho až k přísaze. Uviděl před sebou stát krucifix se dvěma zapálenými světlý, kde měl pozdvihnout prsty a přísahat. To mu ale svědomí nedovolilo. Rozhodl se, že raději upadne do největšího nepřátelství u šarží (tj. nejspíš nadřízených), než by urazil nejvyššího Boha a Pána. Když se tak zachoval, byl místo svého kapitána, na základě jeho výpovědi, vzat do arestu, a v něm téměř dva roky setrval. Nakonec se však na naléhání všech ostatních oficírů setniny věc znovu prošetřovala a vyšly najevo lživé výpovědi i skutečnost, že více kapitánů císaře podváděla. Ubohý Svoboda byl předvolán před válečnou radu. V této těžké situaci a nouzi se s velkou důvěrou utíkal k velkému sv. pomocníkovi JN, prosil ho denně o pomoc a té také dosáhl. U válečného práva se přišlo na kapitánovu vinu a Svoboda byl vysvobozen a na své cti zachován. Navěky na to nebude moci zapomenout a po celý život bude vděčný za takovou milost, kterou připisuje SJN. Na konci svého svědectví připsal panu faráři poznámku, aby o tomto případě nemluvil s žádným oficírem, že ji sděluje pouze k zvelebení větší cti sv. otce JN, jinak by upadl do velkého pronásledování.

R nedat. n. svěd. Antonína Svobody, určené nejmenovanému faráři, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 72-73)

363.-365. administrovaná fara Hořepník (Č, Pr), do 1714 – tři dobrodiní

Jan Vilém Lossi, kněz řádu křižovníků s červenou hvězdou, vedl duchovní správu v Hořepníku jako administrátor od XI. 1699 do IX. 1714. Zaznamenal tu několik dobrodiní:

Když krupobití častěji poničilo osení, Hořepník se obrátil s prosbou o ochranu ke SJN a v posledních letech do 1714 nenastala téměř žádná škoda (**363.**).

Místní hejtman byl svého času vysvobozen z nebezpečí hanby (**364.**) a jeho manželka z velice nebezpečné nemoci (**365.**).

R nedat. I. svěd. P. Jana Lossiho, kříž. s červ. hv., bez udání místa, nejspíš však Chlum Svaté Maří, [1715] (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← I. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 210°)

366. Freiburg im Breisgau (N, BW), nejpravděpodobněji XI. 1713

Jan František říšský hrabě Klenovský z Klenové (a Janovic), nejstarší syn Zuzany Františky hraběnky Klenovské z Klenové (a Janovic), roz. slečny Hartmannové z Klarsteinu, granátník, hejtman regimentu Plischau, byl poslán do Freiburgu, který se nacházel v obležení. Byl ve skupině tři set mužů, na které nenadále zaútočilo tři tisíce Francouzů. Dostal se tak do velkého nebezpečí, ve kterém slíbil SJN, zachová-li ho při živobytí, bude k němu putovat do Nepomuku. Stalo se, že jediný šťastně vyvázl a všichni ostatní zahynuli. Písemně to 1715 dosvědčila jeho matka, výše jmenovaná hraběnka Zuzana Františka, vdova po Vilému Františkovi Klenovském z Klenové (a Janovic) († 1696).

V nepomucké pamětní knize je k 3. III. 1714 zaznamenáno, že do Nepomuku do kostela sv. Jana připutovali páni Jan František a Ignác [Zikmund], říšská hrabata z Klenové (a Janovic), velitelé ve slavném pluku Plischau, aby tu vzdali díky, že ve velice tuhém obléhání města Freiburgu a v nejzazším nebezpečí života byli zachráněni skrze obzvláštní ochranu a opatrování klatovské Divotvůrkyně a SJN, jimž se tehdy zasvětili. Byli zachováni při zdraví a bez zranění a nadto šťastně vyvázli z francouzského zajetí. V Nepomuku dali zpívat mši svatou u kolébky.

R č. svěd. Zuzany Františky ovdovělé hrab. z Klenové, roz. slečny Hartmanky z Klarsteinu, Klatovy, 20. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 308^{r-v}) – *Knih pamětná SJN* (1705-1940), 3. III. 1714 (SOka Plzeň-jih, AÚ Nepomuk, sign. 1, fol. 2°)

367. Radków, n. Wünschelburg, č. Hrádek (P, KL), do 1714

Jonas Pfeifer, notář v Radkóvě, měl těžký spor ve sňatkové kauze. Protistrana naléhala na sňatek natolik, že byl Pfeifer spolu s ní dvakrát povolán k pražské arcibiskupské konzistoři. Složil proto slib BJN a dal umístit jeho sochu do radkóvského farního kostela (→ A.4, Radków 1/), u které zapaloval světla. Pocítil zvláštní blahoslavencovu pomoc a před svou smrtí (1714) po přijetí svátostí vyznal, že díky zásluhám a přímluvám umírá sladce a pokojně.

R l. zpr. radków. faráře Georga Franze Haimana, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 242°)

368. Prachatic a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1714, potažmo 1710

Purkmistr s radou vévodského eggenberského města Prachatic 1. X. 1715 písemně vyznali, že kolem 40 let se město přelo se svou vrchností o jedno ze svých prastarých privilegií a vypadalo to, že toto privilegium úplně ztratí. Proces byl nákladný, zdoluhavý, a i když se město snažilo prosbami uspišit jeho vyřízení, snahy nepřinášely plody. 1710 („před 4 roky“, což se mohlo počítat od vyřešení sporu 1714) dva členové z městské rady spolu se syndikem byli vyláni v této záležitosti do Prahy a šest dní nemohli dosáhnout u své vrchnosti žádnou audienci. Sedmý den se sice stalo, že byli předvoláni, avšak bez jediné naděje na dobrý výsledek. Proto se utekli ke SJN a dali u jeho hrobu sloužit mši sv. a za podmínky, že po jejich návratu domů schválí jejich

úmysl magistrát a celá obec, učinili milému Bohu ke cti slib, že pokud jim v jejich přání vyhoví, dají na obecní náklady u města Prachatic postavit kamennou sochu v životní velikosti. Po jejich návratu celá obec učiněný slib schválila a před rokem a půl (patrně na jaře 1714) byla v této záležitosti po dlouhodobém upomínání podivuhodně vyslyšena, bezpochyby na přímluvu, a byla milostivou vrchností uvedena v držení onoho privilegia. Městská rada a obec dala 1715 postavit zmíněnou sochu a svým písemným vyznáním a pečeti událost sdělila a potvrdila. Navíc ji dosvědčila před prachatickým děkanem Martinem Maxmiliánem Širokým, se zachováním poddanské přísahy vůči své vrchnosti. Aby přitom nebyl nikdo poškozen, ani město, ani vrchnost ve své moci, městská rada případ pouze naznačila.

Podrobnosti případu jsou vylíčeny v knize chraštického faráře Františka Josefa Slámy *Obraz minulosti starožitného města Prachatic* (Praha 1838), z nichž (s poupravěním některých detailů) vyvozujeme následující: 1673 prachatická vrchnost, Jan Christian z Eggenbergu (1641-1710), odňal prachatické obci lovecké právo v prachatických horách, jehož město požívalo téměř od počátku své existence. Prachaticí nemohli ani prosbami, ani kořením se na Eggenbergovi vymoci, aby jim řečené právo navrátil, neb tím časem se vrchností počaly více věnovat lovům zvěře. Nicméně řečený šlechtic si loví právo nepřisvojil tak razantně, aby Prachaticí nemohli ve svých lesích střílet. Až 1698-99 došlo k jistému sporu mezi knížetem a Prachatickými ohledně lovčího práva, jehož výsledkem bylo, že toto právo kníže městu nenavrátil. 1711 [což bude nejspíš chyba tisku a správné vročení by mělo být 1710] se vypravili tři poslové z města, Kaspar Stögbauer, Karel Friauf a Sigm. Stögbauer [sic!] v příčině lovčího práva do Prahy. Po šestidenním stání od 8 hodin zrána až do 1 odpoledne byli konečně kněžnou Marií Ernestinou z Eggenbergu, roz. ze Schwarzenbergu vyslechnuti, prosili ji o přímluvu a obdrželi tuto odpověď: „Milí lidé, vy žádáte, abych se za vás skrze lovectví u mého knížete přimlouvala; ale kníže můj jest v takovém stavu, že se mu o tom zmíniti nesmím; za hřích bych si to kladla. Jsemť ovšem jeho manželkou, ale ne paní; a slibovati vám něčehož, čehož bych vyplniti nemohla, to bych také nerada. Nechcít' vás šáliti, ale rozvážím si, co se dělati dá.“ Téhož dne učinili tíž poslové u hrobu slib, že dají s přivolením magistrátu sochu u dolejší brány postavit [dle Slámy obnovit!].

Vévoda Jan Kristian z Eggenbergu, poslední vládce toho jména, zemřel v prosinci 1710 a 24. t. měsíce se v jeho pozůstalost uvázala jeho choť, zmíněná vévodkyně krumlovská a kněžna z Eggenbergu Marie Ernestina, jakožto univerzální dědička. Město Prachatic se dostalo s vévodkyní během prvních měsíců její vlády do sporu kvůli holdování, který byl v březnu 1711 úspěšně vyřešen. Smrtí vévody se otevřela možnost, že jeho pozůstalá choť milostivě vyslyší prosby Prachatických po navrácení loveckého práva, což se také stalo, když se k vyjednání této záležitosti vypravili za šlechtickou do Vídně. Kněžna se ovšem vyjádřila s ohledem na vůli svých následníků v držení panství: „Moji lidé, já jsem jen uživatelka, proto vám to toliko na ten čas udělití mohu, dokud žiji; doufám ale, že můj následník tu milost nezvrhne, kterou já udělím.“ Načež bylo udělení loveckého práva s výhradou vzhledem k dědici panství a s dalším upřesněním 13. X. 1712 písemně zhotoveno [ačkoliv z výše uvedené zprávy městské rady vyplývá, že navrácení lovčího práva městu nastalo až někdy v první polovině roku 1714].

K doplnění celé historie nutno uvést, že když po smrti kněžny († 1719) nastoupil v držení rozsáhlých eggenberských držav její dědic Adam František ze Schwarzenbergu, 3. II. 1720 lovní právo městu Prachaticím zase odňal a zapověděl Prachatickým lovení pod nejpřísnějšími pokutami. Prachaticí se dvakrát prosebně obrátili ke knížeti s odvoláním na své výsady, na nepřetržité požívání loveckého práva až do 1673, kdy jim bylo odňato, Marií Ernestinou ale zase dobrotivě uděleno a patentem císaře Leopolda I. 1680 jasně uhájeno. Než kníže trval na svém rozhodnutí a doložil, že milost udělená Marií Ernestinou spolu s ní zemřela. I v následujících letech si lovčí právo kníže ponechal.

S jednáním o lovčí právo mezi Prachaticemi a knížetem Schwarzenbergem je spojena epizoda z 1720, kdy ponejprv prachaticí poslové v této věci vyjžděli ke knížeti. Tehdy jim vběhla do cesty laň a hnala se až k soše uprostřed předměstí, odkud se obrátila a zase uprchla. Prachaticí to pochopili jako předzvěstné znamení a vystavěli svatému Janu Nepomuckému kapli. Ta však mohla vzniknout i v jiné době (→ A.1, Prachatice 2/).

R n. svéd. prachatic. purkmistra a měst. rady, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 131^{r-v}), příl. A k nedat. l. zprávě prachatic. děkana Martina Maxmiliána Širokého, v níž je případ krátce shrnut s doplňkovými informacemi (NA, ČDK, kn. 118, fol. 133^{r-v}) – L SLÁMA 1838, 129-130, 132-135 (o sporu 1673-1712), 136 (pokračování sporu od 1720), 167 (epizoda s laní z 1720)

369. řeka Vltava u Chřešřovic (Č, Pr), cca 24. II. 1714 nebo po tomto datu

S počátkem jara 1714, kolem nebo po svátku sv. Matěje (24. II.), kdy taje led, šla jistá asi padesátiletá žena přes řeku Vltavu, led praskl, ona se potopila tam, kde byla největší hloubka, a pak kroužila po vodě na kře, zbavena vši pomoci. Na blízku právě byla její kmotra, na kterou začala volat a prosila ji o pomoc. Kmotra, pohnuta láskou k bližnímu, přiběhla a ve snaze pomoci se přibližovala a také se potopila. Obě ženy byly unášeny, chvíli na ledu, chvíli padaly hlouběji do vody. Neměly jiný způsob, jak vyvážnout z tohoto nebezpečí, než že se doporučely samotnému Bohu a Panně Marii. Když je uviděl v tak vážném nebezpečí manžel poslední zmíněné ženy, která přišla druhé na pomoc, vyskočil ve velikém strachu z domu, zastavil se na břehu a dle svého zvyku křičel, ať Ježíš, Maria, svatý Jan Nepomucký zachrání tyto osoby z takové pohromy. Ve spěchu běžel tou samou cestou ve vodě, a když dospěl k hloubce, kde se ponořily zmíněné osoby, podal manželce ruku,

ale také se potopil. Už nebyl, kdo by těmto třem osobám pomohl vyváznout, jedině sám Pán Bůh, Panna Maria a svatý Jan Nepomucký, kterému se tehdy zaslíbily, a ačkoli byly v tak velké nouzi, přesto šťastně beze vší úhony na zdraví vyvázly. Onen muž, který jako poslední spadl do vody, vyznal svému faráři v Chřešřovicích, že se mu zdálo, jako by šel po zemi, když mezi krami za sebou až k břehu táhl ony dvě osoby, které byly už napůl zmrzlé. Místo, kde došlo k pádu, je tak hluboké, že by tam nestačili ani dva muži stojící na sobě. Toto šťastné vyváznutí ony osoby připisovaly SJN. Vše sdělily svému chřešřovickému faráři a prosily, aby byla jejich jména uchována v tajnosti, že však jsou ochotny věc potvrdit přísahou. Chřešřovický farář ovšem zaznamenal jména těchto osob (Jiří Levý, jeho manželka Anna, a Veronika Kazimourka) a uvedl, že se jednalo o poddané chřešřovického panství.

R l. zpr. chřešřovického faráře Františka Permaye, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 175^r)

370. Maria Kirchental, poutní místo Narození Panny Marie ležící v Sankt Martin bei Lofer (R, S), VII. 1714

Jeden zavilý hříšník se při vážné zpovědi na přímlovu Panny Marie uctívané v zázračném obraze v Kirchentalu u Lofer a na přímlovu sv. Nepomuka obrátil.

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, dobrodiní č. 4 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 34)

371. Bezručice (Č, Pr), 29. VII. 1714 a následující období

29. VII. 1714 v Bezručicích ve škole nepozorností učitele se skrze strop v kuchyni dostal oheň do trámů, ale díky Bohu byl zase uhašen, aniž by napáchal škody. U zmíněného učitele pobýval dvanáctiletý chlapec Jan, syn Jana Keysera, koláře a farníka v Dolním Jamném, aby se tam naučil muzice. A tohoto mladíka kantor našel, že oheň úmyslně založil. Hoch byl předveden před vrchnost a soud a přes hodinu přísně vyslýchán. Jeho otec viděl, že se chlapec nachází v ohrožení své pověsti a že nebude moci dát dostatečně skromnou odpověď na tak lstivé otázky, utekl se proto ke SJN a uctil jej nábožnou modlitbou. Světec vložil chlapci do úst takovou řeč a odpověď, že jej vrchnost uznala nevinným a on byl zachován při své cti. Jeho otec to nemohl připsat nikomu jinému než Bohu a SJN, za což světece po celý čas chválil, oslavoval a vzdával mu čest.

R n. svěd. Jana Keysera, koláře v Dolním Jamném, 15. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 85^r), příl. A k l. zprávě Jana Antonína „G.“ Vokurky, faráře a vikáře v Dolním Jamném, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 86^r)

372.-373. Jilemnice (Č, Kh) a hrob v praž. katedrále (Č, Pr), různé doby a 24. VIII. 1714 – jedna oblast dobrodiní a jedna pozoruhodná událost

Jilemnický sládek Pavel Vincenc Tichý 1715 dosvědčil, že byl kolikrát ve starostech, tesknostech a zármutcích a očekával nějakou potupu i všeliké úskoky, které mu strojili lidé, kteří mu nepřáli. Když si nemohl jinak pomoci, přišlo mu na mysl, aby žádal o pomoc SJN a u hrobu dal sloužit mši sv. Jelikož byl vzdálen 14 mil, objednal řečenou bohoslužbu dopisem adresovaným jednomu duchovnímu. Všemohoucí Bůh a přímlova mu přinesly opětné potěšení, duchovní i tělesné. Kdykoliv něco takového jemu přišlo, vzdychal, ač nehodně a špatně, ke SJN a vždy byl od posměchu a zármutku ostříhán (372.). 24. VIII. 1714 k němu přišel nějaký člověk v kněžském světském oděvu a žádal o almužnu a trunk piva, že on zase bude pamatovat při mši sv. Sládek Tichý mu jako duchovnímu v souladu se svým řemeslem trunk piva neodepřel. Měl na domovních dveřích v síni tištěný obraz, mědiryt, kde byl SJN zobrazen na způsob kanovníka s almužnickou mošnou v ruce, v druhé ruce peníz, který dával chudým, za ním okolo něho duchovní, též rozdávající almužny. Muž, který o sobě tvrdil, že je duchovní, se posadil, pil ten trunk a vyprávěl. Mezitím vstal a ukázal prstem na ten obraz a pravil: „Svatý Jene, kdybys ty mně také dal z té mošny, nic ale nedáš,“ a něco ještě takového, co si Tichý později již nepamatoval, ale na to si vzpomínal, že když to zaslechl, ustrnul a pomyslel si: „Pokud jsi tak potupně mluvil, může tě svatý Jan zahanbit.“ Neminulo půl hodiny a v dalším domě vyšlo najevo, že muž podvádí. Zjistil to místní pan farář, Karel Brod, když se v hovoru s mužem dostal k jeho duchovnímu stavu. Muž neměl dokumenty, jimiž by potvrdil své svěcení, měl jen falešné listy jako student. Nهد ho následovala hanba, když byl skrze světské právo veden v duchovním oděvu do arestu, kde ho tehdejší královéhradecký biskup ráčil potrestat (373.).

R č. svěd. Pavla Vincence Tichého, Jilemnice 29. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 125^{r-v}), příl. k l. zprávě jilemnického faráře Karla Ignáce Brodta z 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298)

374. nejspíš Čechy (Č), IX. 1714

Jan Křtitel Fremmrich 1702 svou důvěru vložil do SJ, vylolil si ho za svého ochránce na celý život a slíbil, že ho denně bude ctít. Zakusil pak citelně jeho svatou pomoc při mnoha příležitostech, v nouzi i velkých nebezpečích. Mezi mnoha milostmi zmínil i tu, že když se jednou opět dostal do strašlivého pronásledování ze strany jednoho velkého pána, protože se nechtěl podvolit jeho moci a nespravedlivým požadavkům, a vypadalo to, že jej řečený pán o všechno připraví a udělá z něj žebráka, pomocí vše s trpělivostí, Bohu ke cti, statečně přestál a Bůh ho nakonec na přímlovu vyslyšel a jeho nevinné utlačování napravil a jej odměnil tím, co si po mnoho let upřímně žádal. Za to po zbytek života bude povinně vděčný.

R n. svěd. Jana Křtitele Fremmricha, Praha 27. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 142^v-143^r)

375. Wien, č. Vídeň (R, W), 31. X. 1714

Zachovala se písemná prosba jistého věrného obdivovatele (milovníka) skrytého za iniciálami F. E. J. F. v. E. H., který se ve Vídni ve výše uvedený den obrátil k Bohu a SJN následujícími slovy (v českém překladu):

„Pochválena buď Nejsvětější Trojice.

Svatý Jene Nepomucký, ty zázračný obhájce těch, kteří strádají ohledně své cti a dobrého jména! Ujmi se mě v tomto hrozícím velkém nebezpečí a nespravedlivém obvinění, přemož mého nepoctivého protivníka a zahanbi jeho bohapustý jazyk, rozptyl odpor, který proti mně tak mocně povstal, přednes skrze své veliké zásluhy mou těžkost všemohoucímu a milosrdnému Bohu a získej pro mě milost, abych byl vysvobozen z této nouze a spolu s tím zase brzy nabyl svého úřadu a předchozí cti. O to žádám z hloubi srdce.“

Níže tuto písemnost doprovázejí iniciály a snad i zkratka J. M. J. J. A. F. de P. JN. JD. C.

R n. prosba ke SJN, již ve Vídni 31. X. 1714 napsal F. E. J. F. v. E. H., věrný nepom. obdivovatel či milovník (NA, ČDK, kn. 116, pag. 397)

376. Salzburg, č. Solnohrad (R, S), 20. XII. 1714

V kněžské koleji salzburského arcibiskupství ctihodný kněz Sebastian Eisenhutt po vykonání generální zpovědi na přímluvu říkal, že velmi šťastně zemře, načež jej ranila mrtvice a on s nadějí v Pánu zbožně zemřel.

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, dobrodiní č. 6 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 34)

377. hrob v pražské katedrále a Koloveč (Č, Pr), 1714

Kněz Václav Josef Weigl, ctitel, při ucházení se o kolovečskou faru přímluvou zvítězil nad soupeřem, a takto vysvobozen z hanby přijal zmíněnou farnost, kam nastoupil 12. VI. 1714. Přičítal to skutečnosti, že v té době často celebrou u hrobu.

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, přijatá na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 173^r) – kronika koloveč. f., 1810-2008 (SOA Domažlice, fond FÚ Koloveč, inventář 0026.043, pag. 15) (datum nástupu faráře Weigla na beneficium v Kolovči)

378. Krásné Údolí (Č, Pr), 1714

Paní Kateřina, manželka Josefa Vohly, měšťana v Krásném Údolí, městečku na bádenském panství, byla stížena horoucími horečkami, pozbyla zdravý úsudek a už se zdálo, že je blízka smrti. V nemoci požádala o vyřezávanou sochu SJN, kterého i jinak ve zdraví zbožně uctívala, aby jí ji dali k posteli. Byla totiž vnitřně upozorněna, že pokud by chtěla dojít předcházejícího zdraví, ať nemešká a na veřejné cestě postaví z trámů kříž a umístí na něj onu sochu. Poprosila proto svého manžela, ať bez prodlení zajde k jejímu otci, Janu Edererovi, měšťanovi v tomtéž městečku, a ať společnými silami přivezou potřebné dřevo. Slíbili, že tak učiní, ale když na splnění příslibu nedbali, Kateřina v noci tajně vstala, a ať jinak sotva mohla stát na nohou, běžela tři sta kroků ke dveřím svého otce v pouhé košili a nahlas volala, aby vstal, přivezl strom z lesa pro trámový kříž, sv. Jana na něj postavil, jinak že se neuzdraví. Když bylo učiněno, co žádala, během dvou dnů se zcela uzdravila. Dosvědčila to jak sama Kateřina Vohlová, tak farář Suterin v Útvině, jehož byla farnicí. Také to dosvědčili další farníci.

R l. zpr. útvinického faráře Mikuláše C. G. Suterina, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 290^v)

379. Tábor (Č, Pr), 1714

Vilém Václav Felner z Feldeka, muž více než šedesátiletý, na své svědomí 1715 vyznal, že byl 1714 svatým JN uzdraven z podagry. V jedné noci měl velké bolení nohy, v té bolesti usnul, nato ve snách viděl SJN a vedle něj kříž, z něhož mu přišel hlas: „Měj v něm naději.“ Jak se probudil, hned se pomodlil ke cti Pána Boha i SJN a slíbil, že k tomuto světcovi vykoná trojí pouť. Hned mu bylo lépe a od vykonané pouti se těší zdraví. Je možné, že byl tehdy vysvobozen dokonce i od smrti.

R č. svěd. Viléma Venzla Felnera z Feldeku, Tábor 8. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 21), příl. A k l. zpr. administrátora tábořského děkanství, Jiřího Josefa Wincklera, ze 17. IX. 1715, kde je rovněž krátce Felnerovo svědectví shrnuto (NA, ČDK, kn. 117, fol. 64^v)

380. Ober Weissenbach v Dolním Rakousku, snad Weissenbach an der Triesting nebo dva další dolnorakouské Weissenbachy (R, NÖ), 1714

Anton Florian Grösßing, obecní kovář ve vsi Ober Weissenbach v Dolních Rakousích písemně dosvědčil „před celým křesťanským lidem“, že jej SJN zachoval a vysvobodil z jisté hanby a zachoval jej při cti, v níž pak nadále setrval. Za to chtěl Bohu a řečenému velikému svatému muži být navěky zavázán.

R nedat. n. svěd. Antona Floriana Grösßinga, obecního kováře v Dolních Rakousích ve vsi „Ober Weissenbach“, [nejspíš 1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 353^r)

381.-382. Piesendorf (R, S), 1714 – dvě dobrodiní

Jistý člověk si zoufal. Když však vzýval o pomoc sv. Nepomuka, opět se narodil pro Boha v pravé víře, naději a lásce (381.).

Jistý člověk zatížený dluhy byl modlitbami sv. Nepomuka navrácen dobré pověsti. Všechny dluhy zaplatil a žil pak čestně (382.).

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, bod č. 7 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 34)

383. Salzburg, č. Solnohrad (R, S), 1714

Jistá vdova měla mnoho dětí a dluhů. Zpovědník jí poradil, ať se pomodlí nověnu sv. Nepomuka, což když s dětmi učinila, pocítila v hospodaření nesmírně štědré Boží požehnání, takže nejenom splatila všechny dluhy, ale také dostatečně zaopatřila své potomky.

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, bod č. 8 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 34)

384. Ratno Górne, n. Oberrathen (P, KL, Pr), 1714

Kateřina, zbožná dcera Adama Hohause, sedláka v Górnem Ratně, nevinná panna, byla očerňována zlovolnými lidmi, že zhřešila s furýrem (vojenským ubytovacím písařem), který byl přes zimu ubytován u jejího otce, a to i přesto, že furýr měl stále s sebou svou mladou a krásnou manželku a navzájem žili v lásce. Kateřinina matka učinila slib blahoslavenému JN a obdržela milost pro sebe i svou dceru, jelikož zásahem byla dívka shledána nevinnou a pomlouvači byli potrestáni. Uvedený Adam Hohaus událost přisezně vyznal radkowskému faráři, kam Ratno Górne tehdy spadalo farou, a farář příběh písemně zaznamenal.

R l. svěd. radkowského faráře Georga Franze Haimana, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 342-345)

385. Strachocin, n. Schreckendorf či Grund (nyní část města Stronie Śląskie, n. Seitenberg) (P, KL, Pr), 1714

P. Melchior Moser, kaplan ve Strachocině, připisuje zvláštní milosti a přímlově, že když po smrti faráře administroval farnost a řádlil v ní mor a na faře jeden nakažený chlapec zemřel, svěřil sebe i zbylou čedeř do ochrany a spolu s ní vyvázl zdrav a bez úhony.

Také jeden místní farář se během moru, když lidé v sousedství byli nakaženi, utekl k nebešťanům a vedle sv. Františka Xaverského a Rocha si vyvolil za zvláštního patrona SJN. K jejich cti se každý den modlil několik otčenášů a zdravasů. Díky jejich ochraně byl s celým svým domem zachráněn, ačkoli sousedé z obou stran domu na mor zemřeli.

R l. zpr. strachocinského faráře Josefa Johanna Antona Pfietznera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 241)

386. snad Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1714

Blíže neznámá žena, snad některá hraběnka z Leslie na přímlovu SJN byla uchráněna hanby a velkého neštěstí, načež jako náležité poděkování věnovala do svého kostela malý obětní dárek s co nejpokornější prosbou: „O světce, ze všech světců nejvíce vyvolený patrone Jene Nepomucký, nikdy mě neopouštěj, svou nejnehodnější, ale k rozmnožení tvé cti ochoutnou vazalkyni M. T. D. [či K.] J. g v leschli“.

R n. svěd. ženy „M. T. D. (nebo snad K.) J. g. v. leschli, dané ve Vídni 4. VI. 1714 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 381)

387. nejspíš cizina, dol. 1714

Jeden kalvínek poslal panu obchodníku Hipschovi do Prahy dopis, v němž vyznal, že skrze přímlovu SJN od Boha dostal jisté dobrodiní. Podle svého předchozího slibu chtěl projevit vděčnost za přijatý dar, poslal proto s dopisem malou zlatou medaili, aby byla věnována k oltáři. Napsal také, že ho Bůh poučil, že chce být uctíván ve svých svatých. Když totiž složil onen slib, sužovalo ho hryzení svědomí. Věřil, že nedojde pokoje duše, pokud slib nesplní.

Obchodník Hipsch dopis 24. I. 1714 předal děkanovi pražského metropolitního kostela Pavlu Josefu Axlarovi, který jej uložil do kapitulních akt a kalvínci ještě téhož dne poslal poštou odpověď. Povzbudil jinověrce, ať se hned přidrží milosti, kterou mu Bůh projevuje, a chce-li Boha v tomto světci ctít, má se mu také zalíbit tím, že přijme pravou víru téhož světce, bez které by on nemohl být svatým a ani Bůh by nechtěl v něm být uctíván.

Následujícího dne si děkan Axlar událost zapsal do svých poznámek.

R poznámky praž. svatovít. děkana Pavla Josefa Axlara, zápis 25. I. 1714 ← L BERGHAEUER 1761, 193 (§ X)

388. Balkán, 1714-18

V nepomucenském kázání, které pronesl nejmenovaný kazatel při svatojánské slavnosti v Temešváru 16. V. 1719 za přítomnosti zde usídlených císařských vojáků a velmi mnoha dalších osob, zazněly mezi jinými následující myšlenky:

SJN je velikým ochráncem císařských zbraní, které ochranu tohoto světce dostatečně zakusily. Pevně světci důvěřovaly, když bojovaly za křesťanskou čest a nikdy nebyly před svými nepřáteli zahanbeny, jak je světu známo z bojů o Petrovaradín, Bělehrad i tento Temešvár. Na těchto místech se císařští vojáci byli jako lvi, vždyť se velkým dílem císařská armáda skládá z Čechů, kteří mají ve znamení lva. Tento český lev se ani doma ani

mimo Čechy nedá snadno žádným nepřítelem přemoci, protože se České království a jeho urozená společnost svěruje SJN, který chrání jejich čest a ochraňuje je před hanou a posměchem. Jako je SJN ochráncem císařského vojska v Banátu a bude se za ně ustavičně přimlouvat, aby nikdy nebylo svým úhlavním nepřítelem zahanbeno, tak se sluší, aby byl přimlůvcem Banátu, aby tento nikdy více nepadl do mohamedánského područí.

Kazatel měl na mysli boje tzv. šesté rakousko-turecké války, zároveň osmé benátsko-turecké války, první turecké války císaře Karla VI. či také války prince Evžena. Ta probíhala na Balkáně 1714-18 a přinesla císařským zbraním vítězství v všech tří řečnících zmíněných míst, Petrovaradína (5. VIII. 1716), Temešváru (12. X. 1716) a Bělehradu (18. VIII. 1717).

└ *Triumphus innocentiae* 1719, 11

389. Praha, socha na mostě (Č, Pr), léta před 1715

Jistý člověk se nedaleko pražské staroměstské vodárny neuctivě zachoval vůči BJN, když z okna směrem k soše na Pražském mostě necudně vyplivl slova, maje v ruce sklenku naplněnou nějakým mokem: „Přípíme, Pane Jene.“ Když se pak vracel domů a procházel kolem zmíněné sochy, upadl před ní, a pokud paměť nešálí, zlomil si nohu, načež uznal svou chybu a zvolal: „Já vím, pane Jene!“ Bezpochyby takto chtěl přiznat, že došel k této škodě a zahanbení, protože se choval neuctivě vůči BJN.

└ *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, křiž. s červ. hv., komendátora v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KR, kart. č. 475)

390. Praha (Č, Pr), léta před 1715

Jistý muž dříve, než dosáhl duchovního stavu, trpěl nouzí. Zbaven veškeré pomoci svých rodičů, utekl se k jistému pánu, který byl pohnut slitováním a přijal ho v Praze do svého domu. Když pán poznal jeho věrnost a ochotu a přemýšlel, že by na nějaký čas odcestoval z Prahy, sdělil, že má v úmyslu svěřit mu dům i všechny své cenné věci k opatrování. Jak se kuchařka sloužící u svobodného pána dozvěděla, že pán odjede a strážcem všech pánových cenností se stane student, opatrně do vosku obtiskla klíč od hlavního pánova pokoje a s touto formou přišla k zámečníkovi, kde ho žádala a podlouně vyžadovala, aby vytvořil podobný klíč. Měla totiž v úmyslu v pánově nepřítomnosti vejít do pokoje a krádež, které by se byla dopustila, jak později vyznala, připsat hlídajícímu studentovi. Navíc domácí lidé už studenta měli za zloděje, neboť kuchařka potají vzala různé cínové náčiní, o které měla pečovat, a mezi domácími tvrdila, že za krádež může student. Proto všichni dávali bedlivěji pozor na věci a snažili se studenta chytit při krádeži. Ale kostky byly vrženy! Bůh totiž učinil, že zámečník připravený klíč přinesl nikoli kuchaře, ale pánovi, který tímto falešným klíčem otevřel pokoj, pořádně věc vyšetřil a při inventuře svých věcí zjistil, že mnoho odňatých předmětů se nachází ve výbavě potutelné kuchařky. Ztrestal ji proto a vyhodil z domu a z chudého studenta sňal podezření a špatnou pověst, které mu již hrozily, načež ho pro jeho věrnost oblékl do klerického oděvu. Později se klerik stal kaplanem a příběh 1715 vyprávěl rožďalovickému děkanovi Cardianovi. Připisoval své vysvobození od hanby svatému JN jako svému patronovi, jemuž se od počátku svých studií zaslíbil jako ctitel. Byl připraven pravdivost vyprávěného potvrdit přísahou, k čemuž byl hotov i zmíněný rožďalovický děkan.

└ l. zpr. rožďalovického děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, l. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 534-535)

391. Praha, socha na mostě (Č, Pr), před 1715

Slezan Leopold von Sannig během studií v Praze často slyšel, že kdokoli projde kolem sochy na Pražském mostě a z opovržení ji nepozdraví, zajisté utrpí nějaký zmatek a zahanbení. Chtěl to z opovážlivosti vyzkoušet, a tak prošel bez smeknutí klobouku neb uctivého pozdravu kolem sochy a čekal, co se bude dít. Sotva ušel deset kroků, spadl do bláta a zašpinil si oblečení, takže se mu všichni vysmáli. Protože ale bylo deštivé počasí a cesta byla poněkud kluzčí, připisoval to náhodě a nadále byl ve své drzosti zvědav, co že se mu může stát. A zahanbení se skutečně opakovalo. Když šel druhého dne po ulici, kolemjdoucí lidé se mu smáli, aniž by věděl, proč. Hledal toho příčinu a k naprostému překvapení zjistil, že jde s odhaleným mečem bez pochvy, což se mu nikdy předtím nestalo. Toto zesměšnění si už nevykládal jako nahodilý případ, ale uznal je jako trest za svou odpovážlivost. Umínil si, že už se o nic podobného nikdy nepokusí.

Vyprávěl to v naprosté tajnosti svému zpovědníkovi, kapucínovi Sabinovi Jihlavskému, později ale mimo zpověď. P. Sabinus pak spolu se spolubratrem, P. Romualdem, o události informoval při průzkumu úcty a vypověděl o ní při 1. beatifikačním procesu.

└ l. seznam článků k 1. beatifikačnímu procesu, čl. 210-211 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 69^v-70^r) – seznam svědků pro tentýž proces, č. 151, svědci Sabinus a Romuald, otcové kapucíni (t., fol. 91^v) – l. výpověď P. Sabina Jihlavského, kapucína, vikáře litoměř. konventu, učiněná v 1. beatifikačním procesu 14. VIII. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 98^r, 98^v, 98^r, čl. 210-211, otázky 508-511)

392. nejspíš Praha (Č, Pr), léta před 1715

Urozená slečna Marie Zuzana z Reutingen (?) 1715 přísežně vyznala českodubskému děkanovi a vikáři Kryštofu Zikmundu Weisovi, jak kromě mnoha jiných, ne tak pozoruhodných dobrodiní, si na přimlůvu na Bohu vyprosila zvláště jedno podivuhodné:

Kdysi sloužila u paní baronky Švihovské, kde jí byl svěřen do opatrování velice vzácný šperk. Během jednoho roku ho ztratila, a když byla vyzvána k jeho navrácení, pečlivým okem prohledala všechny krabice a skříně, ale ztracenou věc nemohla nikde najít. Učinila slib slavnému SJN, že dá ke cti sloužit jednu mši sv. a několikrát navštíví hrob, když tu se jí, vyděšené ohromnými starostmi a úzkostmi kvůli ztracenému šperku, před očima zjevila podoba či přízrak SJN, který jako by ji vzal za ruku a ukázal jí, že má šperk hledat v této škatuli této skříně, což ona bez prodlení učinila a s ohromnou radostí a útěchou našla ve vrchní části škatule šperk zabalený do bavlny. Vzpomněla si přitom, že ho tam zabalený do bavlny uložila. Za toto dobrodíní vychvalovala Boha i SJ.

R l. zpr. českodubského děkana a vikáře Kryštofa Zikmunda Weise, 4. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 430-431)

393. nejspíš Praha (Č, Pr), léta před 1715

Jeden z kněží táboorského konventu augustiniánů bosáků byl ještě jako světský student filosofie a kandidát řádu vysvobozen na přímluvu z velikého nebezpečí zlé pověsti, když učinil slib SJN. 1715 to mohl potvrdit přísahou.

R nedat. l. zpr. převora a konventu bos. aug. v Táboře, prez. na praž. arcib. konz. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 203^v)

394. oblast mimo Prahu a Praha (Č, Pr), mnoho let před 1715 (snad od cca 1675)

Dorota Pánková, padesátiletá žena, manželka Jana Pánka, rychtáře a kostelníka v Ovenci (dnes Bubenčiči v Praze), spolupracovníka libockého faráře Saara, do jehož farnosti Ovenec s filiálním kostelem sv. Gotharda tehdy patřil, v dobré víře 1715 vyznala jmenovanému faráři, že od raného věku ctí sv. mučedníka JN jako obzvláštního patrona a do jeho ochrany stále svěřovala svou neposkvrněnost, než by vstoupila do manželství. Zakusila, že ač se zde i onde ocitla v různých příležitostech a sloužila mimo Prahu i v Praze mezi mládeží nakloněnou ke zlu, nikdy přece nebyla nikým neslušně pokoušena a vyzývána, přes veškerou svou krásu. Takto vyšla z veškerého nebezpečí, což s nejvyšší vděčností připisovala svému sv. ochránci JN. Byla ochotna to potvrdit přísahou.

R l. zpr. libockého faráře Jiřího Josefa Saara, 25. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 248^v-249^r a 248^r)

395.-396. Brložec (Č, Pr), několik let před 1715 – dvě oblasti dobrodíní

František Xaver Hossmann, farář v Brložci, 1715 písemně vyznal, že před mnoha lety přijal za obzvláštního ochránce SJN a jeho pomoc zakusil zvláště, když před několika lety snášel obrovské pronásledování od brložeckého úředního písaře, již zesnulého Samuela Hossnera. Ten proti faráři po celých pět let v sobě živil i navenek projevoval úhlavní nepřátelství, pro něž se neuváženě odhodlal kněze lživě nařknout z rozličných zločinů na vikariátním úřadě v Dolním Jamném (kam brložecká fara spadala), ba se snažil toto nařčení posílit falešnými svědky. V takové tísní farář vzýval SJ a pevně si umínil, že k jeho cti obstará dřevěnou sochu, kterou když zakoupil, umístil ji na vrchol svatostánku v brložeckém kostele (→ A.1, t.). Nadto pojal úmysl, že každý týden a ve výroční den, kdy byl SJ shozen z Pražského mostu, bude recitovat k jeho cti officium, což, jak píše, dosud zachovává. Světec mu tehdy pomohl (395.).

Jinak přčasto Hossmann zakusil podporu, když se mu nejednou stalo, že neměl čas se připravit na pravidelná kázání, protože mu do přípravy vešli hosté, nebo byl den před kázáním nebo v samotný svátek povolán k nemocným. Tehdy úpěnlivě prosil o posilu a vždy po kazatelských chvalořečích se zadostiučiněním posluchačů i se ctí sestupoval z kazatelny (396.).

R l. zpr. brložeckého faráře Františka Xavera Hossmanna, 4. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 97^r)

397. Jindřichův Hradec (Č, Pr), před 1715

Jan Pokorný, manžel Anny Terezie Pokorné, vytrpěl veliké příkoří na své cti, byl však skrze přímluvu BJN Bohem vysvobozen. 1715 o tom podal zprávu Jan Jiří Grobž, knížecí dietrichsteinský hejtman ve Vlachově Březí, který si po Pokorného smrti vzal po něm pozůstalou vdovu, zmíněnou Annu Terezii.

R n. svéd. Jana Jiřího Grobže, knížecího Dietrichsteinského hejtmana ve Vlachově Březí, dané t. 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 167^r), příl. k nedat. l. zpr. vlahovobřezského faráře Matyáše Felíře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 360^r)

398.-399. arcijáhensví Plzeň (Č, Pr), léta před 1715 – dva případy

Plzeňskému arcijáhnu a vikáři Janu Václavu Mezleckému 1715 ve zpovědi vyjevila jistá paní vdova z poctivého rodu, že v jejím domě vešlo ve známost a do řeči, že jí často v jejím vdovském stavu navštěvuje jakýsi muž, a ačkoli to byl muž počestný a navštěvoval ji bez jakéhokoli podnětu tělesné lásky, přece jeho návštěvy zavdaly příčinu k velkému podezření z jakéhosi spáchaného zlého činu, do kterého se ona paní, jinak naprosto počestná, dostala, takže se stala podezřelou až tak dalece, že o ní dosvědčovali, že počala a porodila dítě z nezákonného smilného tělesného spojení. Výborná žena netušila, že se o ní šíří podezřívavé řeči a co o ní vytrubuje nešťastná pověst. Když to zjistila, nevěděla, jak odvrátit tak hanebné roztrušování. Upadla do velkých duševních útrap, když tu jako světlem a nebeským vniknutím byla upozorněna a povzbuzena, aby SJN, ochránce

dobré pověsti, prosila o pomoc. Když se zvlášt k němu utekla, proradný pomlouvač veden lítostí zatoužil po smíření, žádal počestnou paní, kterou očerňoval, aby před ní mohl předstoupit, a když přišel, padl k nohám poškozené osoby. A v krátké době se rozplynuly špatné řeči, takže se jich už vůbec nebylo třeba obávat (398.).

Ta samá paní vyprávěla, že v jinou dobu se opět dostala do nebezpečí dobré pověsti a ztráty dobrého jména, a to nejenom svého, ale spíše celého svého rodu. Když byl totiž její syn na vojně, říkalo se o něm, že si ponechal jisté peníze, které měl jiný člověk utratit k užitku regimentu. Obával se, že to o něm bude regiment rozšiřovat, a tak raději zběhl, čímž se ovšem zdálo, že potvrzuje, co se o něm vypráví. Kvůli ztraceným penězům ho začali hledat, ale nenašli. Když potom velitelé zjistili, kde by mohl přebývat, přišli s nařízením svého generála k jeho matce a vyřídili jí, že pokud nenahradí alespoň zčásti ztracené peníze regimentu, které její zběhlý syn tajně vzal, nebo se již rozkutálely, budou muset přibít jeho jméno na pranýř. S rozhodností přitom dokazovali, že k tomu mají oprávnění. Zbožná matka, ač se různě omlouvala, přece se obávala, aby nebyl syn nařízením generála vydán smrti. V tak velkém vnitřním pohnutí se utekla ke SJN a hle, podivuhodným způsobem došla útěchy, jelikož vojáci, jinak vůči ní celí rozrušení, se dali obměkčit a bez dalšího běsnění a naléhání odešli. Za toto obdržené dobrodiní dala zmíněná žena zapalovat každoročně v jisté období po každý den světlo před obrazem (399.).

R nedat. zpr. plzeň. arcijáhna a vikáře Jana Václava Mezleckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 70^{r-v}) (první příběh) –
R t., fol. 70^v (druhý příběh)

400. farnost Vejprnice (Č, Pr), před 1715

Kateřina Havlíková žijící v manželství sdělila 1715 v dobré víře vejprnickému faráři Vinaři, že kdykoli byla v nebezpečí veřejného zahanbení a ztráty panenství, vždy byla ochráněna. Předpokládá, že z nebezpečí vyvázla díky ochraně BJN, jemuž měla ve zvyku svěřovat sebe a své panenství jako jediný svůj poklad. Vyprávěla, že jednou v noci, když se chystala k odpočinku, byla nějakým ničemou, který se tajně schoval v pokoji, hrubě pobízela k nečistému smilstvu, a protože nechtěla jeho ohavné žádosti vyhovět, chtěl se jí řečený úkladník zmocnit násilím. Rukama jí zacpal ústa, aby nemohla křičet. V tísní, kdy jí hrozilo zneuctění těla a ztráta panenského pokladu, vzývala SJN a rozhodla se, že se k jeho cti pomodlí jisté modlitby a obětuje svíčku za jeden krejcar. Když si to pomyslela, ničemný svůdce jí vlepil dvě facky a zklamán ve své naději odešel a nechal ji být. Faráři to tvrdila na své dobré svědomí a projevila ochotu, že bude-li třeba, stvrdí to přísahou.

R nedat. l. zpr. vejprnického faráře Martina Josefa Vinaře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 16^v)

401. Zaječice (Č, Pr), léta před 1715

František Josef Ignác Teigel během svého kaplanování v bečovské farnosti (v Žateckém kraji) se doslechl, že jedna žena ze vsi Zaječic si na přímlovu vyprosila dobrodiní uzdravení z horeček, což pravdivě potvrdila.

R l. zpr. Františka Josefa Ignáce Teigela, faráře v Želené, 23. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fo. 39-III^r)

402.-403. farnost Žlutice (Č, Pr), několik let před 1715 a blíže neznámá doba – dva případy

Jan Martin Kirsch, svého času žlutický hejtman, byl se svou manželkou sužován velkým pronásledováním, v němž byl opuštěn ode vsí lidské pomoci. Slíbil SJN, že po dobu svého života se postará, aby každou středu hořela před oltářem (nejspíš ve žlutickém farním kostele, → A.1, t. 1a/) lampa, a téhož dne u svého stolu pohostí chudého, střídavě muže a ženu. Jak slib učinil, pocítil zjevnou pomoc a ulehčení (402.).

Jeho synáček Jan Antonín byl zachvácen třeshněním a všichni si již zoufali, že se neuzdraví. Otec učinil slib, že věnuje SJN obětní dar, a v tu hodinu byl chlapec uzdraven (403.).

Obojí událost pan Kirsch přísežně sdělil žlutickému faráři 1715.

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 157^r)

404. farnost Rokytnice v Orlických horách (Č, Kh), několik let před 1715

Během zkoumání úcty v královéhradecké diecézi 1715 vyznal hodnověrný muž, farník z rokytnické farnosti, že před několika lety se nacházel ve stavu zoufalství kvůli úzkosti svědomí, znepokojeného různými tělesnými proviněními, a ocítl se ve zjevném nebezpečí hanby. Poté, co vzýval pomoc Panny Marie a SJN, podivuhodně vyvázl z úzkosti svědomí, svého zločinného zvyku a naléhavého nebezpečí zahanbení, jak svědčil na své dobré svědomí.

R l. popis úcty v Kh, do III. 1716, stat' o rokytnické f. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v), sestavená na základě zpr. rokytnického faráře z 1715

405. Čechy (Č), léta před 1715

Jedna svobodná ženština české národnosti sloužila u jednoho duchovního pána v jistém městě Českého království. Řečený duchovní si častěji v její přítomnosti stěžoval, že nemá žádné peníze ve zlatě, jí se to však po zvážení příjmů a výdajů nezdálo hodnověrné. I další lidé byli podobného mínění, a tak služebná ve svých pochybnostech došla tak daleko, že se snažila přijít na to, jak se věc má. Opatřila si svůj vlastní klíč, kterým měla v úmyslu otevřít jistou skříňku svého pána, v domnění, že tam najde peníze. Svůj plán chtěla provést v době, kdy bude její duchovní pán sloužit mši svatou a ona bude muset zůstat doma. Tak se i stalo, ovšem když

bez jakéhokoli nátlaku vsunula klíč do zámku skřínky svého pána a snažila se jím otáčet, klíč se zalomil a nešel vytáhnout. Ženu popadl strach, že se znelíbí svému pánovi a bude považována za zlodějkou, pokud najde její klíč ve své skřínce. Proto plná strachu a v největším spěchu, jelikož mše měla brzy skončit a duchovní pán přijít domů, běžela k zámečníkovi toho města a prosila ho, zda by si mohl pospíšet a vytáhnout klíč, který se jí zasekl v jisté skřínce, než se duchovní pán vrátí z kostela. Zámečník jí odpověděl, že má jít napřed, že za ní brzy přijde. Panna se vydala na zpáteční cestu a když procházela kolem sloupu, na kterém stálo vyobrazení vystavené účtě, povzdychla si ve své tísní vroucně ke SJN a srdečně ho prosila, aby nedopustil, že by v nebezpečí ztráty své cti a dobrého jména upadla před duchovním pánem a před dalšími lidmi do špatného podezření a tím do veřejné hanby. Se vzdechy a prosbami pospíchala domů a ještě jednou se pokusila vytáhnout zaseknutý klíč ze skřínky. Jaký to div! Očividně bez nejmenšího náporu vytáhla z truhličky klíč, který předtím ni žádným způsobem nemohla vyndat. Běžela radostně naproti zámečníkovi a řekla mu, že ho už nepotřebuje, protože klíč získala zpět. Srdečně přitom v nitru děkovala SJN, že ji také tentokrát zachránil před hrozícím nebezpečím ztráty cti a dobrého jména, jako to učinil už vícekrát. Na své dobré svědomí a k obzvláštní cti a z povinné vděčnosti to sdělila údrčskému faráři Janu Maxmiliánu Peschkovi, nejspíš německy, protože v této řeči Peschka vyprávění zaznamenal do své jinak latinsky formulované nepomucenské zprávy určené pro pražskou arcibiskupskou konzistoř.

R l. zpr. údrč. faráře Jana Maxmiliána Peschky, prez. 29. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 5^v-6^r)

406. snad Čechy (Č), několik let před 1715

Bernard Jan Hake 1715 písemně dosvědčil, že před několika lety znal kněze jistého řádu, který žil bezuzdným životem a mnohokrát zhřešil s jakousi dívkou. Když se jeho špatnost dostala ve známost a pohoršovala, kněz se bál, že bude z tohoto zločinu obžalován u svého představeného, pročež obzvlášť a mnohokrát veřejně projevil úctu SJN. Po nějaké době tento řeholní kněz začal Hakeho tajně a nespravedlivě pronásledovat a škodit mu u jeho nadřízeného. Když si toho Hake všiml, vyptal se na řeholníkův život a na základě shromážděných pravdivých zpráv ke knězi přišel a požádal ho, aby nejen upustil od svého špatného života, ale také aby ho přestal pronásledovat. Ten však s ničím takovým nepřestal. Hake proto popsal řeholníkův život formou obžaloby. Než však spis stačil předat na kompetentní místo, jedné noci byl uprostřed spánku probuzen a ukázal se mu v ložnici obraz nebo podobizna SJN v podobě, kterou každoročně uctívá český národ v kostele sv. Štěpána ve Vídni, s prstem na ústech (→ A.2, Wien I. 4c/). Na základě tohoto vidění v následujících dnech nad věcí různě rozmýšlel, a nakonec upustil od žaloby, onoho kněze bratrsky napomenul a dovedl ho k tomu, že zanechal zlého skutku.

R l. svěd. Bernarda Jana Hake, Chlumec (nad Cidlinou) 28. VII. (?) 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 267^r-268^r), příl. E k l. popisu svatoján. úcty v Kh (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v), původně příl. ke svatoján. zpr. děkana v Chlumu nad Cidlinou

407. asi Čechy (Č) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), léta před 1715

Augustin Bořvantský 1715 písemně sdělil: „Já níže podepsaný znám činím a vyznávám před Bohem, blahoslavenou Rodičkou Boží Pannou Marií, přede všemi Božími vyvolenými, před lidmi vůbec, především, že sem v čas věku mého mladšího mezi kamarádstvo zhejralé přišel, a tudy k páchání neřádného a chlípného skutku s jednou postranní nevěstkou příležitost dostal, což však netoliko ke škodě duše mé, ale i taky těla se stalo, poněvadž od toho známá zlá nemoc neb škvar na těle mém jest se vyskytl a čím déleji tím víceji po těle se rozžíral a rozmáhal, takže takové nakažení již již obzvláštních medicamentův potřebovatí mělo. Já však pro mladost věku mého vyjevení mé neřádné nemoci velice [j]sem se obával, avšak nicméněji přitom s největším vzdycháním, modlením, vírou a důvěrností hrob mučedníka Páně a patrona mého svatého Jana Nepomuckého sem navštěvoval, o tu velikou milost a pomoc (bych totižto bez lidských líkův a pomoci k uzdravení přišel a následovně od hanby a posměchu světského osvobozený byl) úpěnlivě prositi se opovážil, kteroužto milost podle žádosti taky skutečně obdrživše, anobřz i jiné v jiných důležitostech skrze orodování téhož mučedníka Páně sv. Jana Nepomuckého obzvláštní milosti a pomoci dosáhče, za takové Bohu všemohoucímu a patronu tomu velikému, svatému Janu Nepomuckému čest, chválu a díky vzdávati neopojmím a vzdávati neopominu. A že tomu tak a nejináče, jakož i že tento casus, s mou vlastní rukou, dobrým svědomím a v pravdě Kristově, kteréžto duše má věčně viděti, jej chváliti a s ním se radovati žádá, sepsaný jest, na to živ i [j]sem a živ budu.“

R č. svěd. Augustina Bořvantského, 4. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238) ← l. převyprávění Bořvantského svěd. bylo zařazeno jako 6. bod do blíže nedat. výčtu několika dobrodiní (NA, ČDK, kn. 116, pag. 318)

408. asi Čechy (Č) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), mnoho let před 1715

Václavu Antonínu Suchánkovi se stalo, že velmi těžce pochybil a pro tento poklesek byl od protistrany písemně udán a obžalován u soudní instance, k níž v té době patřil. V takových nesnázích viděl jasné nebezpečí hanby. Celý rozčilený chodil sem a tam; aby zmírnil Boží hněv, podle svých možností rozdával kolemjdoucím žebrákům almužnu, a aby orodováním mohl uniknout z tohoto zjevného nebezpečí, poslal do Prahy votivní malovanou desku, aby byla zavěšena u hrobu, a stipendium, aby tam byla za něj sloužena mše. Božím milosrdenstvím a ochranou vše vymizelo, takže ani nebyl předvolán. Sdělil to písemně 1715 již jako farář v Obříství (Č, Pr).

R l. zpr. obřístevského faráře Václava Antonína Suchánka, 21. VIII. 1715, prez. 22. VIII. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 182-II^v)

409. Wrocław, n. Breslau, č. Vratislav (P, DS), několik let před 1715

Váženější dámy, jedna katolička, druhá luteránka, jednou při stole na veřejnosti vedly rozhovor o pomoci svatých. Katolička přitom výslovně uvažovala o úctě a že je BJN ochráncem těch, kteří jsou v nebezpečí ztráty dobré pověsti. Dodala, že ti, kdo jím opovrhují, téhož dne zjevně utrpí zahanbení. Druhá matrona se tomu vysmála a vysmívala se pověsti a ctnostem slavného mučedníka s otázkou: „V čem mi ten, o kterém říkáte, že je svatý, může pomoci nebo mě zahanbit? Je tak dalece svatým, nakolik mě může ztrapnit.“ Na to katolička: „Abyste neviděla, paní, že za tyto opovážlivé řeči ještě dnes utrpíte veřejný trest za svou opovážlivost.“ Když pak v ten den za jasného počasí nekatolická paní vyjela za město, aby se rozptýlila v zahradě, převrhl se s ní na jednom mostě vůz, a tak se jí vykasaly sukně, že se jí kolem procházející dav vysmál k její neuvěřitelné hanbě.

Po návratu domů paní vyprávěla řečené katoličce, co se jí na cestě stalo, a ta jí napomenula, ať napříště upustí od podobných úsměšků. Ta se ale nijak nepoučila a narovinu řekla, že jí hanba nedostihla kvůli jejím řečem. Na upozornění katoličky, že pokud jí nestačí jedno ztrapnění, mohlo by následovat citelnější, nedbala.

Za několik málo dní byla pozvána na slavnou svatbu, na kterou přišla v drahocenných šatech. Neznámý urozený muž ji vyzval k tanci, během tančení se však v tolika objetích, dotycích a pohybech její šaty zamazaly mastnotou a úplně zničily. Řečený muž se po tanci vytratil a zmizel, aniž by cokoli poznamenal, a nikdo z přítomných ho už nikdy nespatriil a nepoznal.

O události podali zprávu kapucíni Kolomann a Sabinus, druhý z nich pak o ní svědčil v 1. beatifikačním procesu. Sdělil, že mu o výše popsaných událostech vyprávěla ona katolická matrona, jeho penitentka, jménem Anna Marie Maxová, rozená Sallomonová, měšťanského stavu, manželka úředníka u královské důchodní pokladny ve Vratislavi. Jméno nekatoličky si nepamatoval, v době výpovědi byla již mrtvá, ale znal velmi dobře jejího muže, na jehož jméno a příjmení si však právě nemohl vzpomenout. I tito manželé byli měšťané a pán doposud pracoval v podobném úřadu císařské kvestury. Obě zmíněné dámy spolu bydlely.

Pater Sabinus věřil, že mu události katolička vyprávěla popravdě, neboť ji upozorňoval na závažnost jejího sdělení, ať vše řekne věrně po pravdě. Sdělila mu to také mimo zpověď.

R l. seznam článků k 1. beatifikačnímu procesu, čl. 201-206 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 68^r-69^r) – seznam svědků pro tentýž proces, č. 149, svědci Kolomann a Sabinus, bratři kapucíni (t., fol. 91^v) – l. výpověď P. Sabina Jihlavského, kapucína, vikáře litoměř. konventu, podaná v 1. beatifikačním procesu 14. VIII. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 97^{r-v}, 98^v-98^r, čl. 201-206, otázky 492-502)

410. Praha, město a hrob v katedrále (Č, Pr), do 1715

Jistý klerik 1715 přísežně sdělil českodubskému děkanovi a vikáři Kryštofu Zikmundu Weisovi, co se mu přihodilo během filozofických studií. Protože při studiích vyučoval chlapce ve velmi vzdálené škole, do které musel docházet, nemohl se vlastním studii věnovat na vysoké úrovni. Jeho povolání ho přivedlo k žádosti, aby byl přijat do koleje církevních alumnů, avšak tam se nemohl dostat jinak, než že se stane magistrem filosofie s výborným prospěchem. Protože miloval své povolání k duchovnímu stavu, do kterého jej sám Bůh volal, a protože si zároveň uvědomoval, že zanedbává studia, ač bez vlastního zavinění, začal upadat do velkých úzkostí. Dal na radu, aby svou naději svěřil SJN, a pokusil se o značně smělou věc. Na zvláštní papírek opsal každou z tezí, které se měly obhajovat při zkoušce z filozofie, s těmito papírky pak šel k hrobu a tam s mnoha vroucími modlitbami prosil Boha skrze orodování slavného SJ, aby mu ráčil udělit milost, aby si nyní vylosoval ty teze, které pak bude obhajovat u zkoušky. Podivuhodným způsobem si vybral čtyři opsané teze z ostatních asi padesáti a připravil se na ně co nejpečlivěji. Na ostatní otázky nebylo možné se připravit kvůli příliš krátkému času. Pln veliké důvěry v orodování byl student náhle povolán ke zkoušce, a tu se stalo, že tři první otázky, které si vytáhl, se shodovaly se třemi z oněch čtyřech, které si předtím vylosoval veden Božím mužem JN. Čtvrtá otázka byla sice jiná než ta, na niž se připravil, ale protože první tři při zkoušce zodpověděl naprosto přesně a vyplnil tím téměř celý předepsaný čas zkoušky, pozastavil se zkoušející nad čtvrtou otázkou jen na kratičkou chvíli. Tak student složil zkoušku s nejvyšší chválou, dostal se mezi přední magistry filosofie a šťastně dosáhl vytouženého duchovního stavu, v němž ještě 1715 příkladně a k povzbuzení ostatních setrval.

R l. zpr. českodubského děkana a vikáře Kryštofa Zikmunda Weise, 4. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 431-432)

411. Brandýs nad Orlicí (Č, Pr), do 1715 od doby cca 1675

Brandýský farář Matyáš (Matěj) Antonín Zdanský 1715 vyznal, že nepřestává ctít BJN od cca 1675 a že upřímně věří, že skrze jeho ochranu ve svých různých potřebách od Boha obdržel mnohé milosti.

R l. zpr. Matyáše (Matěje) Antonína Zdanského, faráře v Brandýse nad Orlicí, 20. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 475)

412.-414. farnost Dolní Jirčany (Č, Pr), dvacet let do 1715 – tři dobrodiní

Dvě osoby 1715 přísežně sdělily (dolno)jirčanskému faráři Bartoloměji Stiechovskému, že skrze obzvláštního ochránce SJN byly během dvaceti let třikrát vysvobozeny z velmi závažného zahanbení a narušení dobré pověsti.

R nedat. l. zpr. (dolno)jirčanského faráře Bartoloměje Stiechovského, prez. 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 109^v)

415. farnost Hojná Voda – Dobrá Voda (Č, Pr), léta do 1715

P. Kristián Braun (Praun), hojnovodský farář sídlící v Dobré Vodě vyznal, že od doby, kdy byl chlapcem, zakusil v mnoha až bezpočetných závažných nebezpečích duše i těla, které se dotýkaly jeho vlastní pověsti, pohotovou pomoc, když o ni prosil bl. divotvůrce Nepomuka. I nadále se co nejpokorněji svěřuje ochraně tohoto sv. ochránce.

R l. zpr. Kristiána Brauna (Prauna), faráře v Dobré Vodě, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 206^f)

416.-418. administratura Kestřany (Č, Pr), nejspíš Praha (Č, Pr) a další místa, léta do 1715 – tři oblasti pomoci

Pavel Antonín Pyšely, administrátor v Kestřanech, na svou kněžskou důvěryhodnost přísazně před Bohem a Ježíšem Kristem písemně vyznal, že cokoliv se mu během studií přihodilo, ve všech zkouškách, potřebných k získání posvátných svěcení (416.), a také v ostatních veřejných deklamacích pronášených před vznešenějším posluchačstvem, kdy míval obavu nebo cítil stud (417.), nebo kdykoli proti němu povstali zlí svědkové a vylhaně mu připisovali špatnost a on se obával o svou čest (418.), v tom všem když volal o pomoc a posilu SJN, jemuž se stále odevzdává, vždy byl uchráněn ode všeho zahanbení. Z žádné veřejné zkoušky skládané kvůli svěcení nebyl vyhozen nebo při ní zahanben (416.), ve veřejných deklamacích, zvláště ze začátku, neměl nikdy výpadek paměti a ani se nedostal do rozpaků (417.), slovem, ve všech svém podnikání příznivě došel ke šťastnému výsledku pod ochranou Boží a SJN a byl uchráněn od veškeré hanby. Za tuto milost chtěl navěky vzdávat chválu.

R l. zpr. kestřanského administrátora Pavla Antonína Pyšelyho, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 148^f)

419. farnost Lutová a další místa (Č, Pr), léta do 1715

Jan Josef Schmeltzer, farář v Lutové, 1715 písemně vyznal, že od svého mládí uctíval SJN a vždy, jen co začal používat rozum, svěřoval svůj život a případy plné pochybností témuž sv. mučedníkovi a utíkal se k němu s naprostou důvěrou ve všech potřebách. Nemůže pochybovat, že SJN mu v mnohém vyšel vstříc svou mocnou pomocí. Jeden konkrétní příběh se odehrál takto: kdysi byl Schmeltzer udán u svého řádného rychtáře v mnoha záležitostech, neboť se v nemálo věcech skutečně provinil. Navíc vůči rychtáři projevil vzdor. Zázračně však unikl před úplným zahanbením, které mu s jistotou hrozilo, a před potrestáním, které zasluhoval a kterého se obával. Toto vyvážnutí z trestu i hanby nastalo bezpochyby na přímělu SJN, kterému se bez přestání svěřoval. Za provinění dostal pouze slovní napomenutí. Tak v každém nebezpečí zahanbení a pohany (jíž byl kvůli poměrně nevázanému životu vždy blízko) měl své útočiště ve SJN a téměř vždy šťastně unikl, za což nepřestával svěťce chválit a pokorně prosit Boha Všemohoucího, aby se jeho úcta a čest šířila.

R l. zpr. lutovského faráře Jana Josefa Schmeltzera, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 84^{f-v})

420. nejspíš Čechy a konkrétně Markvartice (Č, Li), léta do 1715

Ferdinand František Hegenbarth 1715, kdy byl farářem v Markvarticích v litoměřické diecézi, písemně vyznal, že stále ctil bl. mučedníka JN již od prvních školních let jako zvláštního ochránce pověsti a cti a věří, že z toho dosáhl takového užítku, že byl na přímělu v jednom či druhém těžším případě zachován při cti a dobrém jménu. Proto si dal pro svou další soukromou pobožnost 1712 vyrobit malý domácí oltář, na němž je z jedné strany umělcem vyřezaná socha (→ A.1, Markvartice 2/).

R l. zpr. markvartického faráře Ferdinanda Františka Hegenbartha, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 307^f)

421.-422. Čechy, snad Životice (Č, Pr), do 1715 – dvě dobrodiní

František Karel Lipovský z Lipovice 1715 v Životicích (u Blatné) písemně vyznal, že si SJN vyvolil za obzvláštního patrona, **podobně jako to mají ve zvyku činit všichni křesťané v Čechách a okolních zemích, kteří se nacházejí v různých úzkostech a potřebách, hlavně pak v nebezpečí ztráty dobré pověsti**. Vyznal, on, ubohý hříšník, že skrze přímělu od svého dospívání obdržel nemálo milostí ve svých velkých potřebách, úzkostech a nebezpečích těla i pověsti, hlavně ohledně svých synů Jana a Adama. První syn těžce onemocněl, takže jej lékař opustil, otec ho však nabídl SJN a syn se brzy uzdravil (421.). Druhý pak si ve svých devíti letech hrál s otcovým prstenem, sňatým z prstu, na kterém se nacházel Ukřižovaný znázorněný s roztaženými pažemi hrotitě zakončenými. Syn náhodou prsten spolkl, což když otec viděl, uvědomil si, že je syn v nebezpečí života. V úzkostech nevěděl o lidské pomoci, modlil se však za syna k SJN, a nejen že byl syn šťastně zachráněn z nebezpečí života, ale byl uchráněn i ode vši bolesti a tělesného zranění (422.).

R l. svěd. Františka Karla Lipovského z Lipovice, Životice 15. VIII. 1715, 6. bod (NA, APA I, sign. C 143/7, kart. 2235)

423. Stebno (Č, Li), léta do 1715

Jan Ondřej Killigas, školní sluha ve Stebně, v přítomnosti svého (řehlovického) faráře Jana Josefa Vogela složil diktovanou přísahu při hlavním oltáři zdejšího filiálního kostela sv. Šimona a Judy, že je pravda, co písemně sdělil ve Stebně 4. IX. 1715, totiž že si od svého dětství vyvolil za obzvláštního patrona SJN, a kdykoli se k němu utíkal a v něj doufal, nikdy to nezůstalo bez výsledku. Zakusil to v mnoha pronásledováních,

v mnohém odporu, ohrožování na cti a v dalších situacích. Tehdy neměl žádnou lidskou pomoc a potěchu, ale když začal vzývat SJN a k jeho cti obětoval modlitbičku, aby se mu v uvedených případech ulevilo, skutečně zakusil, že jeho ztrápené srdce opět zaplálo obzvláštní útechou a radostí. To připisoval jedině svému sv. patronovi, JN, k jeho větší cti, a vydal o tom svědectví k budoucí podpoře jeho větší svatosti.

R n. svéd. Jana Ondřeje Killigase, školního sluhy, dané ve Stebně 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 218^{r-v})

424. nejspíš Čechy (Č), léta do 1715

Šimon Rutsch, vysloužilý hospodářský správce na odpočinku v křižovnickém špitálu sv. Františka na Starém Městě pražském, ve svém věku 72 let vyznal, že v úkolech týkajících se hospodářství a účetnictví vždy uctíval SJN jako patrona, a proto se jeho pořízení a účty skrze ochranu vždy šťastně vydařily.

l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 211^v)

425. farnost Měřín (M, Ol) a Praha (Č, Pr), do 1715

Mladík Václav Kožený prohýřil otcovský majetek a nevázaným životem se provinil mnoha špatnostmi, takže jeho čest byla veřejně pošpiněna a dostal se do ohrožení života. Z toho všeho byl podivuhodně vysvobozen jedině tím, že vzýval o pomoc SJN, k jehož cti měl každý rok ve zvyku putovat do Prahy. To také 1715 veřejně vyznal.

R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 262^r), příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

426. Rossatz, hora Kalvárie (R, NÖ), do 1715

Západně od městyse Rossatz bylo na skalnatém svahu nad řekou Dunajem v baroku vybudováno poutní místo zvané hora Kalvárie (německy Berg Kalvari, Calvariae-berg), které bylo součástí křížové cesty začínající v městyse. Lokální poutní místo spadalo do rossatzské farnosti pod jurisdikci benediktinského kláštera v Göttweigu. Místní farář Martin Griebler v rámci průzkumu úcty v části pasovské diecéze pod řekou Enží písemně 1715 informoval konzistoř, že se na Kalvárii nachází dřevěná socha (→ A.2, Rossatz 1/), které početný lid prokazuje během celého roku úctu, obzvlášť ale v den narození či jména. Podnětem k tak veliké úctě se stalo to, že lilie, kterou kdosi v letním období vložil jako dar do světcovy ruky a která časem uvadla a seschla, se během tuhé zimy zazelenala a vydávala libou vůni. Květina vydržela v rukou sochy dva roky, až ji někdo neznalý odstranil.

O případu vydali další písemné svědectví 1717 jménem celé obce městyse Rossatz vybraní měšťané a zároveň zdejší farníci, když se v rámci 1. beatifikačního procesu zkoumaly podivuhodné události spojené s BJN. Rossatzští dosvědčili, že bílá lilie darovaná v letním čase do ruky sochy opravdu uvadla a seschla, že se však v tuhé zimě s údivem všech okolních míst začala zelenat, vyrazila pupeny, zelené listy a zůstala v květu až do vinobraní následujícího roku. Zelenala by se bezpochyby i déle, kdyby ji z rukou sochy zbožného JN nevyňal a neodnesl pryč pan prelát, řeholní kanovník ze St. Pölten, který již zemřel. Neví se, z jakého popudu tak učinil. Měšťané byli připraveni pravdivost svého sdělení potvrdit přísahou.

Zmíněným prelátem byl probošt kláštera augustiniánů kanovníků v St. Pölten Christoph Müller von Prankenheim (ve fun. 1688 † 1715).

R n. svéd. Martina Grieblera, faráře v Rossatzu, dáno na rossatzské faře 15. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, samotný text na fol. 230^r, vz. na fol. 230^v pův. označení dokumentu jako *B* a *Göttweig*), příl. *B* k nedat. l. výtahu ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233-237), který sám je příl. *A* k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62) – n. svéd. „týkající se sochy blahoslaveného Jana Nepomuckého na hoře Kalvárii“, dané na faře v Rossatz v Dolním Rakousku 5. VII. 1717, podepsání u svých pečeti rossatzští měšťané Johann Georg Münichbückt (opatrovník hrabat Lambergů), Johann Schendl (rychtář), Johann Sternegger (starší radní), Johan Pröcknidlwoner (?) (radní), Johann Ferdinand Schendl (písař), Gabriel Osbner (radní), Fridrich Struer (purkmistr), Johannes Jundeh (?), Johann Ferdinand Schundt (neuveďeno, že by byl měšťanem), Johann Dinckhler, Johann Zwölfboth, Veith Mußhaner, Johan Georg Frieholz, Frantz Ferdinand Dietl, Melchior Taub (městský švec) – na závěr uvedeno: „spolu s celým měšťanstvem Rossatzu“ (NA, ČDK, kn. 117, neoznačený dvojlíst vloženy mezi fol. 36 a 37)

427.-429. Čechy, Praha a Prácheňský kraj (Č, Pr), před 1715 a 1715 – tři konkrétní dobrodiní

Ferdinand Wyttsky či Weytsky, který pracoval v oblasti berní, 1715 písemně sdělil „před Bohem a světem“, že se jednou na královském vrchním úřadě v Praze jednalo o částku 117 zl., která mu náležela a které díky sv. Matce Boží, sv. Antonínovi Paduánskému a SJN nabyl zpět (427.). Také v dalším nejednom případě vzýval SJN a vždy hmatatelně zakusil milost. Naposledy 1715 slyšel z kazatelny v Míroticích (v Prácheňském kraji) vyhlašovat otázku ze svatojánského dotazníku, že kdo by od SJN dostal nějakou milost, ať ji sdělí. Tu si v srdci pomyslel: „Můj Bože, já jsem také skrze přímlyvu tohoto světce dostal mnoho dobrodiní.“ Vyslechl tedy ke cti SJN mši sv., obětoval mu ji a svěřil mu svou cestu na krajský úřad a pořízení. Tu se stalo, že mu utekl kůň, po čase ho však získal zpět. Vzpomněl si, že přece obětoval mši sv. i svou cestu SJ, který ho chránil od hanby a posměchu (428.). Další den si poranil oko. Zase si vzpomněl, že tuto svou cestu na krajský úřad svěřil SJN, a ten ho i v této věci zachránil a uchránil ho před veškerým neštěstím a světskou hanbou a posměchem (429.). Wyttsky byl připraven své vyznání potvrdit přísahou.

L n. svěd. Ferdinanda Wyttského či Weyttského, „Contribution ehr.“, dané na zámku Orlíku (tj. nad Vltavou v Prácheňském kraji) 20. IX. 1715 (NA, kn. 117, fol. 145^{r-v}) – tato písemnost byla příl. C k dosud neznámému dokumentu: nezmiňuje se o ní v odpovědi na nepom. dotazník ani mirotický farář ani farář ve Starém Sedle, kam náležel zámek Orlík (mirotický farář potvrzuje, že z kazatelny vyhlásil svým farníkům, aby podali zprávu o případné obzvláštní milosti, kterou si na SJN vyprosili, že se však nikdo takový nenašel)

430.-431. Dobruška, Praha a další místa (Č, Pr), 1715 a léta předtím – dvě oblasti pomoci

Ondřej František Jakub de Waldt, administrátor v Dobrušce (ve volyňském vikariátu v Prácheňském kraji), 1715 písemně vyznal, že po ukončení gymnaziálních studií byl kvůli nedostatku prostředků svých rodičů téměř donucen upustit od vyšších studií, kvůli čemuž by byl zahanben. Snažně prosil SJN o pomoc a zbožně věří, že skrze zásluhy a příspěvní mu bylo citelně pomozeno a brzy vše upraveno tak, že nakonec dospěl k duchovnímu stavu a ke svému cíli, aniž by zakopl mezi tolika nepříjemnostmi (430.). Navíc byl častěji v nebezpečí pověsti zachráněn zásluhami a ochranou (431.).

R l. zpr. dobrušského administrátora Ondřeje Františka Jakuba de Waldt, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 350^r)

432. farnost Dolní Jamné (Č, Pr) a další místa, 1715 a předcházejících více než dvacet let

Jan Antonín Vokurka, farář a vikář v Dolním Jamném 1715 o sobě písemně sdělil, že si před dvaceti a několika lety vyvolil SJN za obzvláštního ochránce dobrého jména a velmi často zakusil zvláštní a zjevnou ochranu, když veřejně promlouval na kazatelně. Svěťce dodnes ctí a pokorně se k němu modlí.

R l. zpr. Jana Antonína G. Vokurky, faráře a vikáře v Dolním Jamném, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 86^r)

433.-435. farnost Klášterec nad Ohří (Č, Pr), před 1715 a dol. 1715 – tři případy

Jistá ženská osoba se zamlčením svého jména sdělila ve zpovědnici kláštereckému kaplanovi dvě události týkající se SJN a dala kaplanovi povolení, aby je uveřejnil. Tvrdila, že o obou událostech může sama promluvit pod přísahou.

Před několika lety se o ní nesla veřejná pověst, která ji nespravedlivě nařkla z krádeže. Ačkoliv zkoušela veškeré cesty, aby tuto špatnou pověst uspala, nedosáhla ničeho, dokud se neutekla ke slavnému SJN a neslíbila, že dá sloužit jednu bohoslužbu. Když to učinila, nejenom, že veřejná pověst vyvanula, ale ti samí lidé, kteří ji tak těžce pomlouvali, se dobrovolně přiznali, že jednali nespravedlivě, a prosili za odpuštění krivdy (433.).

Před nějakou dobou tuto ženu pronásledovaly velmi velké tělesné choutky, takže často považovala za nemožné odolávat pokušení a častokrát vyhledávala příležitost k hříchu. To se dělo do té doby, než znova neslíbila jednu mši sv. ke cti. Nejenom že tehdy byla okamžitě zbavena všech pokušení, ale také doposud je od nich vysvobozena (434.).

To samé o sobě dosvědčila jiná osoba, rovněž ve zpovědi témuž kaplanovi, a byla připravena to také v soukromí odpřisáhnout (435.).

O všem právě sděleném podal 1715 písemnou zprávu klášterecký farář Khinel.

R l. zpr. kláštereckého faráře a vikáře Jana Jindřicha Khinela, 3. XI. 1715, prez. 9. XI. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 240^r (první dvě události), fol. 240^{r-v} (třetí událost))

436.-439. Klatovy a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1715 a léta předtím – čtyři dobrodiní

Tomáš Blahník, klatovský soused, 1715 vyznal, že když byl ještě svobodný, studoval sedm let a stal se řemeslníkem. Hned v začátcích učení upadl do veliké nemoci, že se pochybovalo o jeho přežití. Nevěděl, co by měl činit, utekl se tedy k Pánu Bohu, Panně Marii a také k SJN, aby mu ráčil přispět ku pomoci. Skrze svatou přímluvu byl z této nebezpečné nemoci uzdraven (436.). Později se oženil a spolu se svou manželkou Dorotou slíbil, že na poděkování a za dosažení štěstí, zdraví a Božího požehnání budou putovat k hrobu, což také vyplnili a všeho, o čem žádali, se jim skrze mocnou přímluvu dostalo, takže byli v konečném důsledku vysvobozeni od posměchu přátel i nepřátel, do něž by upadli, kdyby manžel nedokázal manželku uživit (437.).

Obdrželi spolu ještě dvě následující milosti: Oba měli jeden úmysl, že pokud by jim Bůh ráčil z jejich manželského lože dát synáčka, dají mu na křtu jméno jejich milého patrona Nepomuckého, což se také stalo. Svědkem toho dobrého úmyslu je jejich maličký syn jménem Jan Nepomucký (438.). Jako milosti dosáhli i toho, že spolu prožívají hojné Boží požehnání, takže lidé s podivem říkají, že nemůže být jinak, než že tito manželé museli nalézt nějaký poklad, ale oni mají poklad v nebesích, takže dosud nemohou říci jinak, než že vše pochází skrze mocnou přímluvu a účinnost. Jsou dosud vysvobozeni od lidského posměchu, jsou zaopatřeni v živnosti a před nepřáteli jako nějakým štítem zastíněni (439.).

R č. svěd. Tomáše Blahníka, souseda klatovského, a Doroty Blahníkové, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 17-18)

440. Klatovy (Č, Pr), 1715 a léta předtím

Ferdinand Ignác Pelikán, klatovský měšťan a konšel (1715 mu bylo 69 let a 4 měsíce), během života zakoušel úklady, skryté znevažování od jiných a zhoubná jednání neupřímných lidí, takže by nebylo možné, aby před světem a lidmi neupadl ve ztrátu pověsti, ctí a počestnosti. Roky před 1715 se v těchto ústrcích a ohroženích dobré pověsti a svého jména před nepřátelskými podvodníky utekl k Bohu a Rodičce Boží, a aby

jeho prosby byly před tváří Boží přijaty a vyslyšeny, vybral si za advokáta a přímluvce velkého Kristova mučedníka a divotvůrce SJN, jakožto Božího přítele, jelikož jsou přátelé u Boha a jeho nejsvětější Matky ve veliké cti. Tomuto světcí dennodenně, často se slzami i vzdechy svěfoval všechny své starosti o dobrou pověst, všechna protivenství i jiné potřebné věci a nadto sama sebe, takže skrze zásluhy a orodování tohoto svého obzvláštního patrona od Boha a jeho Rodičky přijal zázračně mnoho milostí a ochranu ve svém dobrém jménu, takže po celou tu dobu ho nezasáhlo vůbec nic nepřátelského a nic, co by bylo proti jeho pověsti a dobrému jménu. Zavázal se, že podle svých sil všem bude vychvalovat slávu a čest, a hlavně podivuhodnou moc v nejzávažnějších potřebách.

R l. svéd. klatov. měšťana a koňšela Ferdinanda Ignáce Pelikána, Klatovy 22. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 300-302)

441. farnost Křečov (Č, Pr) a snad i jiná místa, 1715 a léta předtím

Jan Jáchym Simonides, který od 1697 působil jako farář v Křečově v Loketském, později Žateckém kraji, při průzkumu úcty vyznal, že má SJN za obzvláštního ochránce, kterého vyzývá modlitbou a prosbou o pomoc především kdykoli stoupá na kazatelnu. Nepamatuje si, že by kdy byl zahanben.

R l. zpr. křečovského faráře Jana Jáchyma Simonida, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 87^r)

442.-443. děkanství Rakovník (Č, Pr), 1715 a léta předtím – pomoc mnoha lidem a jednomu člověku konkrétně

Rakovnický děkan Jiří Jan Libertin sdělil na svou kněžskou čest, že pět set i více zatvrzelých a bezbožných hříšníků přivedl zpět mocí, neboť nikdy nepřistupoval k vyslechnutí svaté zpovědi, aniž by neprosil Boha před oltářem (v rakovnickém děkanském kostele sv. Bartoloměje, → A.1, Rakovník 1/), aby na přímluvu ráčil pohnout srdce kajícníků a přivedl je k pravému pokání (442.).

Mezi ostatními kajícníky se nalézal jeden devadesát tři let starý, který zamlčoval po deset let bestialitu. A ten pět a něco týdnů umíraje často byl děkanem Libertinem navštěvován a napomenut, aby hřích, pokud nějaký zamlčel, vyznal, že jistě brzy dosáhne šťastného okamžiku smrti. Slova však zněla marně, stařec skrýval zločin až do posledního dechu. Teprve na samý závěr života, jak stařec vyznal, byl napomenut jakýmsi knězem velice podobným SJN, vyobrazenému na zmíněném oltáři, aby zavolal děkana a vyznal se ze zlého činu. Vyzpovídal se tedy a brzy přijal rozhrěšení a šťastně vydechl naposled (443.). Děkan Libertin o tom svědčil na kněžskou čest a byl ochoten to dosvědčit přísežně. Zde jen dodejme, že v Rakovníku působil nejprve jako administrátor tamního děkanství a od 1707 jako právoplatný děkan.

R nedat. l. zpr. rakovnického děkana Jiřího Jana Libertina, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 305^v)

444. Rokycany (Č, Pr), 1715 a osm předcházejících let

Šalomoun Rekr (?), měšťan královského města Rokycan, 1715 přísežně vyznal před rokycanským kaplanem Schmidtem a písemně sdělil, že již osm let se svou manželkou neobcuje, neboť ona není při zdravém rozumu. „Já pak,“ píše Rekr, „skrze křehkost mou mnohokrát oumysl můj [j]sem měl na jinčí osoby, ale že mám důvěrnost k svatému Janu Nepouhuczkýmu [sic!], dycky [j]sem od takové hanby vystříhán byl.“

R č. svéd. Šalomouna Rekra (?), měštěna královského města Rokycan, 27. VIII. [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 68^r), což je jedna z příloh B k l. zpr. rokycan. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, k bodům č. 5 a 6 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^v)

445. Nepomuk a Rokycany (Č, Pr), 1715 a léta předtím

Jan Zikmundův, toho času varhaník v královském městě Rokycanech, 1715 přísežně vyznal rokycanskému kaplanovi Schmidtovi a písemně sdělil, že hned ve své mladosti ctil SJN jakožto svého patrona, aby ho chránil ode vši hanby, protože byl bázlivý a nesmělý ve svém varhanickém „kunstu“. A té milosti od řečeného světce užil, a jestliže někdy opominul jej ctít, vždy patrně a hned následovala jeho chyba, když však volal ke SJN, zase jej z té chyby vysvobodil, což on nepřičítá žádnému jinému nežli jmenovanému světcí. Poněvadž byl některá léta v Nepomuku ve varhanické službě a mnoho tam slýchal o Janových zázracích, zvolil si jej za patrona a jako takového ctil.

R č. svéd. Jana Zikmundova, varhaníka, dané v královském městě Rokycanech 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 74^r), což je jedna z příloh B k l. zpr. rokycan. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, k bodům č. 5 a 6 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^v)

446. farnost Vejprnice (Č, Pr), 1715 a téměř sedmáct předchozích let

Vejprnický farník, chalupník Martin J. Mysliveček před svou svatbou učinil slib či spíše přislíbil, že ke cti každého dne svého života zbožně pronese jeden otčenáš a zdrávas, aby byl se svými blízkými ochráněn ode všeho nebezpečí hanby a měl potřebné prostředky k výživě svých dětí. 1715 vyznal svému faráři ve Vejprnicích, že obojí, oč slibem žádal, působením v posledních téměř sedmácti letech obdržel.

R nedat. l. zpr. vejprnického faráře Martina Josefa Vinaře, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 16^r)

447. Borohrádek (Č, Kh), 1715 a doba od 1697, především posledních deset let

Obyvatel městečka Borohrádku, Jiřík František Josef Nesnial, vyznal, že si ve věku čtrnácti let vyvolil SJN za patrona a kdykoli byl v nějakém nebezpečí, skrz ten celý čas se ke SJN utíkal, takže vždy obdržel tu milost, že zřídka kdy snášel nějakou zlou pověst. Nejvíce toho užil skrz jeho svatou přímluvu a poznává to teď již na deset let. Pročež za jeho „nevymluvitelná“ dobrodiní, co od čtrnáctého roku stáří až do svého třicátého druhého roku (1715), a za ochránění skrze jeho svatou přímluvu „zejskal“, zavazuje se na poděkování svatému Janovi, že mu dle své možnosti štatuu od kamene k větší cti a chvále Boží a SJN dá vystavět, a sobě jeho za sv. patrona až do své smrti zvoluje.

R nedat. č. svěd. obyvatele v městečku Borohrádku, Jiříka Frantze Josepha Nesniala, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 128^r), příl. B k popisu svatoján. úcty v Kh z III. 1716, ke stati věnované f. Borohrádek (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v)

448. Náchod (Č, Kh), 1715 a osm předcházejících let

Náchodský měšťan Daniel Stehlík vyznal dobrovolně na své dobré svědomí před Bohem i světem, že skrz obzvláštní pomoc, maje od osmi let své každodenní útočiště k přesvatému JN, mu Bůh nad všechny jeho naděje ráčil udělovat milosti v rozličných časných, a jak měl za to a silně doufal, i v duchovních potřebách.

R č. svěd. náchodského měšťana Daniela Stehlíka, Náchod 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 119^v), příl. T k l. popisu úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^v)

449.-450. Tovačov (M, Ol), 1715 a mnoho předcházejících let – dvě oblasti dobrodiní

Tovačovský obyvatel Jiří Kašpárek, muž dobré pověsti a bezúhonného svědomí, na tovačovské faře 1715 na svou čest a svědomí vyznal místnímu faráři Františku Karlu Vagnerovi (Wagnerovi), že kdykoli se během mnoha let ocitl v jakémkoli nebezpečí pověsti nebo štěstí a volal SJN o pomoc, vždy mu skrze něj Bůh pomohl (449.). Vyprávěl také, že v tomto roce 1715 dva jeho dospělí synové Pavel Kašpárek a František Kašpárek upadli do těžké nemoci, v níž oba pozbyli sluchu. Ačkoli je, nakolik mohl, zaopatřil léky, přece jim nikterak nemohl pomoci. Jakmile je však přesvědčil, aby učinili slib, že se ke cti po celý život budou v každý pátek postit a pomodlí se růženec, hned po vykonání prvních modliteb zaznamenal, že byl oběma synům navrácen sluch, což pokládal za zjevnou milost obdrženu od Boha skrze SJN (450.).

Po delším čase byl pan Kašpárek s oběma uzdravenými syny povolán do Olomouce, aby o přijatém dobrodiní podrobněji vypověděli v rámci 1. beatifikačního procesu. Výslech se uskutečnil 12. VI. 1717. Na otázky odpovídal otec „Jiřík“ Kašpárek, zatímco synové Pavel a „Franc“ řečené pouze potvrdili.

Otec se představil jako 50letý panský bednář z Kroměříže. K otázce ohledně SJN řekl: „Již já ho mám za patrona nás dvanáct let a před tím mnoho léta [j]sem věděl a slyšel, že je blahoslavenej, svatej a pomocník proti nepřátelé, a vím, že se dycky jeho čest rozmnožuje.“ Z jeho dalších odpovědí citujeme skoro všechny:

Na otázku 659: „Syn můj starší Pavel beze vsí nemoci znenadála zcela ohluchl, syn pak mladší Franc z nemoci a velikého bolení hlavy taky sluch ztratil.“

Na otázku 661: „Užíval sem prvně domácích prostředkův, jako jest hromotřesk, ale hůř jim po tom bylo.“

Na otázku 662: „Syn můj Pavel přes tři neděle hluchý byl, Franc ale přes pět neděl. A poněvač sem soudil, že žádnýho jinšího prostředku není, radil sem jim, aby se k svatému Janu utíkali a zaslíbili se postit v pátek a korunku Panny Marie se modlit ke cti svatého Jana Nepomuckého. Pavel to slíbil až do smrti konat, Franc pak přes jeden rok.“

Na otázku 663: „Mohu to řícti dobrým svědomím, že sem potom žádný líky nepotřeboval, když sem je tomu svatému obětoval.“

Na otázku 664: „Pavel po prvním modlení ucítil, že by mu bylo lípej, a tu zaslíbil, že se chce postit do smrti, a po prvním postu zcela odzdravil. Franc pak hned po učiněným slibu sluchu nabyt.“ (450.)

R l. svěd. tovačovského faráře Františka Karla Vagnera (Wagnera) sepsané na základě vyznání tovačov. obyvatele Jiřího Kašpárka, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 264^{r-v}) – č. výpověď Jiříka Kašpárka a jeho synů Pavla Kašpárka a France Kašpárka v olom. části 1. beatifikačního procesu 12. VI. 1717 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, úvodní otázky 2 a 7, čl. 260, otázky 659-664)

451. farnost Käzestorff či Käzehtorff (R, NÖ, lokalita blíže neurčena), 1715 a dvanáct předcházejících let

Eva Mamblerin byla oddána SJN a po dvanáct let se k němu modlila jistou každodenní modlitbičku. Když 1715 uslyšela, že probíhají jednání o kanonizaci, pocítila ve velmi velkých bolestech paralýzy veliké ulehčení.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, sdělení käzestorffského Karla Friedricha von Gros (NA, ČDK, kn. 118, fol. 236^{r-v}), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

452. farnost Käzestorff či Käzehtorff (R, NÖ, lokalita blíže neurčena), 1715 a předcházející rok a půl

Anna KÜRCHNERIN již rok a půl nosí prsten s podobiznou a každodenně recituje pět otčenášů a zdravasů a krédo, a když se v úzkostech na onen prsten dívá a vzývá na něm zachyceného světce, zakouší pomoc a úlevu.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, sdělení käzestorffského Karla Friedricha von Gros (NA, ČDK, kn. 118, fol. 236^{r-v}), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

453. Maria Alm am Steinernen Meer (R, S) a Tittmoning (N, BA, OB), 1715 a léta předtím

Kněz Johann Rochus Hueber, kooperátor při vikářském kostele v Almu o sobě 1715 písemně sdělil, že vůči BJN chová osobní úctu, která započala, když mu bylo deset let. Tehdy uviděl v kostele sv. Vavřince v Tittmoningu malovaný obraz (→ A.3, Tittmoning II. 1a/) a to ho přivedlo k rozhodnutí, že si JN zvolí navždy za svého patrona a pomocníka a že ho bude dle možnosti ctít. Skrze mocnou přímluvu pak byl Bohem mnohokrát vysvobozen z mnoha obtíží, těžkých nemocí a zjevných nebezpečí smrti, dílem na vodě, dílem také v dalších neštěstích. V pravdě v BJN vždy našel svého věrného pomocníka, patrona a ochránce. Opatřil také obraz pro kostel v Almu (→ A.2, Maria Alm am Steinernen Meer).

R n. zpr. Johanna Rocha Huebera, kooperátora při vikářském kostele v Maria Alm am Steinernen Meer, 27. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [60-61])

454. blíže neznámé místo, 1715 a sedm předcházejících čtvrtletí

Jeden dvořan po dobu sedmi čtvrtletí žil v hanebném zvyku navštěvování dámské ložnice jedné urozené rodiny. Nečekaně slyšel z kazatelny duchovního správce vyhlášovat, že má být SJN vepsán do počtu svatých, a proto ať posluchači ráci přísežně sdělí zpovědníkům vyprošená dobrodiní. Během bohoslužby dvořan přemýšlel o farářově vyhlášení a říkal si: „Kdyby byl svatý, nepotřeboval by lidské svědectví.“ Téhož dne chtěl opět spáchat onen zločin, který tajně činil v nečistých objetích dívky. K jeho štěstí však posloužilo, že potkal nejlepšího ze svých přátel, padl před ním na kolena a vyznal svou vinu. Uznal, že se nelíbí Bohu a ani světci (JN) není milé, aby jakýmkoli způsobem byla uváděna v pochybnost jeho naprosto jistá a nebesy prokázaná blaženost. Prosil přítele, aby jeho vinu ráčil podržet v mlčení, což když přítel přislíbil, dvořan upustil od hanebného zvyku s dívkou a zavázal se SJN slibem, poté, co očistil kajícností skvrny ze svého tak špatně vedeného života, že bude budoucně hlasatelem jeho naprosto jisté apoteózy a blaženosti, uznávaje, že jistě by zahynul, kdyby nezachoval pověst. To sdělil ve zpovědi a přísežně potvrdil.

R nedat. I. zpr. rakovnického děkana Jiřího Jana Libertina, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 303^v-304^r)

455.-456. nejspíš Čechy (Č), 29. I. a 24. III. 1715 – dvě události

„Léta 1715tého, dne 29. Januarii, od utrhačných úst nařknuta, že z nepoctivého lože splozena a narozena jsem, a poněvadž jsouce v vdovským stavu postavena, bych se vdáti mohla (mluvily utrhačný ústa), kdybych taková nebyla, to mně častěji předstíráti a vytejkati nevinné slyšíc, ku právu jsem se utekla a mou čest a poctivost hájila, s[va]jtého Jana Nepomuckého (kterého od mladosti mé každodenně s mými modlitbami ctíla a za ochránce mého sobě vyvolila) za pomoc žádala a před obrazem jeho, který až posavad v pokojíčku mém ctím, na kolena padnouc s tekoucími slzami, by čest mou chránil, prosila. Který i také neprodlíval, že netoliko mou čest, ano i také mé outraty, totižto 16 zl. jsem zase dostala, utrhačům mé poctivosti skrz prosbu mou arretu umenšila, kdož mě za odpuštění žádali, před právem ruce líbali, se mnou se smířili, za arret právu děkovali, mně pak pokoje budoucně dáti přislíbili [455.]“

Téhož léta 1715, dne 24. Martii, níže podepsaná vyznávám, že jsem podruhý skrze orodování a zásluhu sv. Jana Nepomuckého, osiřelá vdova, milost dostala. Jsouce totižto bez dvacet let v množství smrtedlných hříchův postavena a skrz stydlivost téměř v nich utopena, nočního času jmenovaný den 24 Martii od sv. Jana Nepomuckého volajícího: „Alžběto, čiňte pokání, chcete-li pekelných muk a trápení ujíti,“ napomenuta, vstavši ráno mým spoludomácím to jsem povídala, abych ale nemeškala dlouho takové napomenutí splniti, v kostele sv. Jakuba generální zpověď jsem vykonala a pokání nad zastaralými hříchy činila, věříc skrz to pokání, že netoliko na božskou milost přijata jsem, ale i také skrz orodování mého sv. patrona sv. Jana Nepomuckého k věčnému životu se dostanu. Z čehož buď Bůh všemohoucí v svých svatých veleben, sv. Jan Nepomucký po celým světě oslaven [456.]. Tomu že tak a nejináče jest, já mým dobrým svědomím a podpisem jména mého vlastní rukou potvrzuji.“

Pod toto vyznání se podepsala Alžběta Valová, žena, o které se nepodařilo zjistit žádné bližší informace.

R nedat. č. svěd. Alžběty Valové, [1715] (NA, APA I, sign. C 144/4, č. kart. 2238)

457. Jindřichov (morav. enkláva v HS, Ol), 19. III. 1715 a osm předcházejících let

Jana Josefa hraběnka Hodická z Hodic, rozená hraběnka z Herbersteinu, již vdaná (byla druhou manželkou hraběte Františka Antonína Hodického z Hodic, pána na Jindřichově), ctíla po osm let SJN s naléhavou prosbou, aby jí skrze svou přímluvu u Boha milostivě vyprosil dědice. Této milosti se dočkala 19. III. 1715, což připisuje právě SJN.

R n. svěd. Jany Josefy hr. z Hoditz, roz. hr. z Herbersteinu, dané na zámku Jindřichově 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 129^v), příl. N k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118), konkrétně ke zprávě z osoblážského děkanátu (fol. 288^r)

458. Jaroměř (Č, Kh), 4. V. 1715 a dva předcházející roky

Václav František Vejman pocházející z Náchoda, 1715 zůstávající při královském věnném městě Jaroměři nad Labem, toho roku vyznal, že předně od Krista Ježíše a Marie Panny, Matky Boží, ode všech svatých Božích

a skrze přímluvu obdržel svatou milost, když se ke SJN utíkal ve své nemoci. Trpěl bolením na hlavě a zalehnutím uší, takže dvě léta neslyšel a hlava ho velice bolela. Vždy se utíkal ke SJN a silně věří, že právě on mu vyžádal zdraví u Krista Ježíše a milé Matky Boží, což on s milostí Boží užil a 4. máje (1715) rozpoznal, že je zdrav. Na dobrou svou intenci se zaslíbil SJN, že mu bude každého času děkovat v modlitbě Boží.

R č. svěd. Václava Františka Vejmana, t. č. zůstávajícího při král. věnném městě Jaroměři nad Labem, 28. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 116^v), příl. M k l. popisu úcty v Kh z III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v), původně příl. k l. zpr. z jaroměřského děkanství

459. Troja u Prahy (Č, Pr), 9. V. 1715

Kateřina Bradavičná spolu se svým manželem Václavem Bradavičným, pekařem v Troji na panství hraběnky Kláry ze Šternberka, v dobré víře vyznala, že letos 1715 dne 9. V. šla s otcem do pekárny jejich dvouletá dceruška Anna. Otec byl zprvu zaměstnán kladením chleba do pece a pak přešel do parní lázně (koupelny), dceruška však nikde. Rodiče ji tudíž hledají po všech koutech domu a nenacházejí. Matka se v úzkostech a naříkání vrací do pokoje a před vyřezávanou podobiznou sv. mučedníka JN, kterou mezi jinými měla v pokoji, snažně žádá o světcovu pomoc a slibuje, že dá sloužit mešní obět' k jeho cti v metropolitním pražském kostele. Když takto projevila péči o záchranu dcerušky, vybíhá a hledá ji, o to pak s větší bolestí ji po dobré půlhodině nachází v pekárně v nádobě přetékanou vodou, jak v ní dítě leží hlavou ke dnu a s nohama nahoře. Vytahuje dcerku z vody a s křikem odnáší zpět do pokoje a před manželem klade na lavici jako mrtvou, nejevící žádnou známku života. Když ji však po nějaký čas oba jako mrtvou oplakávají, maličká začíná trochu dýchat. Převrátili ji tělíčkem dolů a vytráslí něco vody. Ona otevřela oči a šťastně začala nabyvat sil. Když už byla při sobě, matka se jí se zbožným vemlouváním táže těmito slovy: „Ančičko! Kdo pak jest tě vytáhl z vody?“ Maličká odpovídá: „I paní mámo! Ten Pán Bůh,“ a prstem ukazuje nad sebe na samu podobiznu sv. mučedníka Nepomuka a na žádnou jinou. Po této události matka splnila svůj slib a oba omilostnění manželé, kteří dobrodiní připisují ochraně, jsou připraveni vše potvrdit přísahou.

Tak příběh 1715 (latinsky) zaznamenal ve své nepomucenské zprávě libocký farář Jiří Josef Saar. Po čase byla matka zachráněné dívky předvolána do Prahy k výslechu v rámci 1. beatifikačního procesu. Představila se jako Kateřina Bradavičná, rozená Češka v Praze, věku 31 let, vdaná za Václava Bradavičného pekaře již pět let. O SJN slyšela od jak živa, co pamatuje, a od mladosti měla k tomu svatému svou důvěrnost a posaváde ji má. Z jejích (českých) odpovědí je záchrana její dcerušky postavena do jasnějšího světla:

Na otázku 547 (nově 137), týkající se časového zařazení události, odpověděla: „To se stalo před dvěma lety měsíce máje, tejdén před svátkem svatého Jana Nepomuckého. Ta dceruška byla jen dvouletá tenkrát, nebo nyní má čtyři leta.“

Na otázku 548 (nově 138): „To děvčátko běhalo na dvoře a hrálo, a protože nebyla zavřena.“

Na otázku 549 (nově 139): „Ta pekárna od obydlí našeho jest vzdálena asi sto kroků přes dvůr, a tak se stalo: Můj muž Václav, když napekl chleba v té pekárně, přišel do světnice. Tu já se ho ptala: „Kde je děvče?“ On na to, že děvče hraje na dvoře. Po nějaké chvíli já o děvče pečlivá, aby nějaké neštěstí nemělo, vyšla jsem na dvůr a povyhledaje místa nebezpečnějšího děvče jsem nenašla. Až když jsem ku pekárně přišla, tu jsem spatřila, že v strockfassu, tj. v nádobě, kde se potřebná voda chová, děvče hlavou při dně a celé tělo ve vodě mající a jen nožičky a střevíčky bylo vidět.“

Na otázku 550 (nově 140): „Já jsem svatého Jana Nepomuckého potom teprve vzývala, kdy jsem děvče z vody vytáhla a do světnice přinesla a na lavici položila. Tu jsem na má kolena padla a vroucně Pána Boha skrze zásluhy svatého Jana Nepomuckého s pláčem prosila, též slib učinila, že ke cti toho svatého mši svatou sloužití dám a svou zpověď s přijmáním Velebné svátosti vykonám.“

Na otázku 551 (nově 141): „Ta nádoba vodní stála v koutě u pece.“

Na otázku 552 (nově 142): „Nejprv jsem na tu stranu k pekárně se nedívala, ale na jiná místa záchodní, kde bylo větší nebezpečnoství, aby děvče nepadlo. Až potom teprv, jak jsem nahoře pravila.“

Na otázku 553 (nově 143): „Ten strockfass byl zvejší jeden loket a čtvrt a v okršlku širší nežli sud dvaouvederní. Vody před tím nebyl docela plný, anobř scházelo asi pět prstů. Když pak děvče v něm leželo, byl plný.“

Na otázku 554 (nově 144): „Jak jset se to stalo, že ona do strockfassu padla, to já dokonale nevím. Než mohlo se státi, že děvče nohama se nahoru pjalo po obručích dolejších. Neb jak sama po několika dnech povídala, že jest do vody patřice, když viděla podobnost děťátka, ve vodě rukama hrála, a tak tam skloprtnout mohla a sklopejtla.“

Na otázku 555 (nově 145), proč se mohla tázaná domnívat, že bylo dítě mrtvé: „Z toho jsem to znamenala, že byla celá studená, na tváři černá jako uhel, očičky měla vyvalené a jazyk mezi zubami rozkousaný. Také žádného znamení života na ní jsem neznamenala.“

Na otázku 556 (nově 146): „Trvalo pak to asi čtvrt hodiny, že dítě žádné znamení živobyí od sebe nedalo, neb jsem já je za mrtvé a samé ležeti nechala, jakož i můj muž je za mrtvé měl a semotam s pláčem chodil pravice ke mně: „Poruč to Pánu Bohu, již jest po něm.“ Až po vykonané modlitbě a učiněném slibu, když jsem se do světnice navrátila, tu jsem znamenala, že dítě škytlo, a tu teprva jsem je rozšněrovala, do prostěradla vložila a do teplé postele vnesla. Nato ještě hodina minula, že jsme nemohli znamenat, jenom maličké znamení

života skrze popadání dechu. Po hodině pak tu se jí očičky obrátily a prohlídla. Dokonale pak k sobě nepřišla až asi po šesti hodinách.“

Na otázku 557 (nově 147): „To děvče Ančička jménem jak nejprve mluvit počalo, hned z kolíčky vždycky na ten obraz svatého Jana Nepomuckého ukazovala a říkala: „Pán Bůh.“ Tak také kdy jsem se jí tázala, kdo jest jí pak z vody pomohl, ona pravila, že „paní máma,“ to jest já, a – prstem na obraz ukazuje – „tento Pán Bůh.“

Příběh byl zařazen do svatojánské literatury.

R l. zpr. libockého faráře Jiřího Josefa Saara, 25. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 248^{r-v}) – L *Acta utriusque processus* 1721, 138 (první *Summarium*, č. 23, XIX) – HAIN 1722a, 42 – TÝŽ 1722b, 42 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 106 (56. zážrak) – WIETROWSKY 1729, 137-138 – TÝŽ 1730, 181 – TÝŽ cca 1730, 131 – BERGHAUER 1761, 173 (§ VII, odvolávka na projednání 1. beatifikačního procesu, č. 23, viz výše *Acta utriusque processus*)

460. Hlučín (HS, Ol), 11. V. 1715

Hlučínská městská rada při zasedání 30. VIII. 1715 vyslechla panského pekaře Jiřího Dědka, jemuž se stala následující podivuhodná událost v souvislosti se sochou na rynku v Hlučíně (→ A.1, t. 2/). Zápis z výslechu zní:

„Tejkajíce se k právu našemu, od velebného pana děkana poslaného Jiříka Dědka, pekaře panského, k vyznání, co on před statuou svatého Jana Nepomuckého viděl a náležitě spatřil, toto následuje.

Jiří Dědek, pekař panský, ještě mládenec přes 24 let, vyznal: Jdouce z piva od pana Lorentze Foltinka tou sobotu před svatým Janem Nepomuckým do zámku a potom jemu chuť přišla na zálety jíti, podlezl pod bránu zámkovskou a šel. Jdouc ale přes rynek mimo statui sv. Jana Nepomuckého, padlo jemu na mysle, aby se pomodlil, i kleknouc před tou statuou sv. Jana Nepomuckého modlil se 3 otčenáše a 3 zdrávas Maria. Když to vykonal, mínil přece k své milence jíti, i vstal a posel mimo statui. Když jej minul, jak by mu co řeklo: ‚Klekní a pomodli se ještě‘. I kleknul a modlil se růženec za tou statuou, v tom se ten obraz svatý velkým šturmem na něho obrátil a hlavu nad něho nachýlíc ratolestí nad ním třásl, z čeho strach na něho přišel, i tak klečíc v tom strachu celý růženec se vymodlil. Po skončení pak toho růžence ta svatá statua teprve se zase vyprostila a zlehučka se zase v své místo obrátila. Když inquisitus svých hříchův srdečně želel a o pomoc Pána Boha všemohoucího, Nejsvětější Rodičky Boží i svatého Jana Nepomuckého vyzývající, hlasem volal: ‚Bože všemohoucí, Nejsvětější Rodičko Boží, Panno Maria, buď mně na pomoci, lituji svých hříchův srdečně i chci života svého popravu, oddal ode mě ten strach‘. A volal na nočního hlásného, který právě jedenáctu hodinu zpíval, ale k němu nechtěl přijít, tak znovu volal: ‚Svatý Jene Nepomucký, můj Patrone, neopouštěj mne, chci tobě do mej smrti věrně služiti.‘ Když již inquisitus tou statuou v svým prvním postavení zase uviděl, ihned svou zlou intenci zapomenul a k zámku zpátkem se obrátil, i sejdouc se s hlásným, řekl, proč k němu nepřišel, když na něho volal, že by se byl podíval, co se stalo při statuou sv. Jana Nepomuckého. Když se hlásný ptal, co se takového stalo, všechno jemu rozpověděl, ut supra psáno. Též se inquisit ptal hlásného, jestliž slyšel, kdy na něho volal, a jestliž jeho lamentování vyrozuměl? Který jemu odpověděl, že hlas slyšel, ale že nemohl vyrozumět, či by takový hlas byl.“

Následujícího dne, 31. VIII. 1715, byl při zasedání městské rady Hlučina vyslechnut ještě zmíněný hlásný, jak o tom podává zprávu zápis: „Citován jest hlásný František Hrabovský přes 46 let starý. Ten vyznává, že Jiřík Dědek, pekař panský, vlastně tou sobotu před svatým Janem Nepomuckým téhož přítomného 1715. roku od statuou tohož svatého Jana Nepomuckého na něho nočním časem volal, ale že nevěděl, či to hlas byl, až k němu se tenž Dědek zašel. I to svědek tvrdí, že se Jiřík Dědek hlasem modlil těmito slovy: ‚Svatý Jene Nepomucký, neopouštěj mne, chci tobě do mej smrti věrný služiti‘. I když se spolem sešli, že se Jiřík Dědek od strachu všecken třásl. Svěčí i bere to k své víře a duši.“

Téhož dne, 31. VIII. 1715, Jiří Dědek své předcházející vyznání potvrdil přísahou a byl hotov „na to umřítí, že jináč není, jenom jak včerejšího dne vyznal.“

R č. výpis ze zasedání 30. a 31. VIII. 1715, zapsaných v protokolu rychtářském města Hlučina, pořizený a s originálem porovnaný a potvrzený purkmistrem a městskou radou v radním domu hlučínském 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 137^{r-v}), příl. F k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, k projednání o hlučínském děkanátu (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

461. Krásno (Č, Pr), 16. V. 1715

Jedna cínová šachta (důl) v královském horním městě Krásně se jmenuje „U svatého Jana Nepomuckého“ (→ A.1, Krásno 3/). Tam když těžaři dlouho hledali, nemohli najít nic z cínové rudy, až 1715 přímo o svátku skrze pomoc šachta vydala tolik cínové rudy a počala vzkvétat, že všichni se velmi podivili a první získanou rudu věnovali SJN. Patronové a společníci této šachty (dolu) provždy slíbili, že každý rok bude svatému JN sloužena zpívaná mše sv.

R nedat. l. zpr. Kryštofa Ernsta, faráře v Krásně, [1715] (NA, APA I, sign. C 143/3-4, kart. 2232)

462.-464. Sušice (Č, Pr), případ v oktávu 1715 a k němu přidaná dvě vyznání ze 1715 – tři oblasti dobrodiní

V máji 1715 během oktávu se přihodilo, že když nevinné dcerušky z měšťanského stavu zpívaly večer za soumraku před sochou na sušickém mostě (→ A.1, Sušice 5/) hymny, jak to často dělávaly, právě přecházela most jistá služebná ve věku dvaceti šesti let, jménem Magdaléna Stumphalová. Ta nevázaně a žertovně řekla

dívčenkám: „Copak tu zpěvem loudíte? Vždyť je to kamenná socha, nemá sluch a nemůže vás vyslyšet.“ To zatlachala a šla domů, maličké však ve svém zpěvu pokračovaly. Hle! Řečené služce Magdaléně Stumphalové téže noci vlezla do uší veliká moucha, která ji neustále po celé tři dny a noci sužovala nesnesitelnou bolestí. Až byla služka konečně dovedena kajícností zpět k té samé soše a žádala tam za odpuštění svého provinění, moucha v uších zemřela a bolest brzy ustala. Služebná se s největší radostí vrátila domů a hojně děkovala Bohu a SJ za záchranu. A mouchu, kterou předtím ranhojič žádným nástrojem nemohl vyndat, nakonec čtvrtého dne jehlou šťastně z ucha mrtvou vyňala dceruška z toho domu, věku kolem jedenácti let, jménem Ludmila, dcera Pavla Kybka, sušického měšťana. Příslušenství před sušickým děkanem Janem Ignácem Bayerem a P. Janem Ondřejem Schneiderem, administrátorem v Dlouhé Vsi, jakož i Janem Františkem Vinařským, přísežným syndikem královského města sušického to zmíněná osoba potvrdila 27. IX. 1715 (462.).

Nadto sušický děkan Bayer dodal, že před ním téhož dne zmíněný dlouhoveský administrátor Schneider přísežně dosvědčil, že kromě jiných milostí jednu obzvláštní si u Boha kdysi vyprosil, když vzýval ochranu, kvůli čemuž se zavázal slibem, že každý den svého života bude ke cti recitovat litanie s jistou modlitbou („collecta“) (463.). O sobě samém Bayer sdělil, že i on častěji v obtížných záležitostech zakusil ochranu (464.).

R l. zpr. sušického děkana Jana Ignáce Bayera, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 194^{r-v} (případ služby), 194^v (Schneiderovo a Bayerovo sdělení))

465. farnost Koloveč (Č, Pr), cca 9. VI. 1715

Ondřej Brettschneider byl na zvláštní přímělu SJN a bl. P. Marie uchráněn od hanby v následujícím případě: Poletovala o něm pověst, že měl v úmyslu získat jistý uprázdněný úřad, mezitím se však stalo, že ona služba zůstala obsazená a místo toho se začala uvolňovat jiná, lepší. Brettschneider musel s hanbou zůstat sedět ve svém původním úřadě. Utekl se ke SJN a k bl. P. Marii a na jejich přímělu získal onen lepší úřad, o kterém ani nesnil. Stalo se tak kolem svatodušních svátků 1715. Řečený byl ochoten vyprávěný příběh potvrdit přísahou, kdyby toho bylo třeba.

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, prez. na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 172^v)

466. nejspíš České Budějovice (Č, Pr), polovina 1715

Jistá budějovická vdova byla zásahem uchráněna znásilnění. Sdělila to po zpovědi P. Petroniu Steinhauerovi, františkánovi v bechyňském klášteře.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 199^r), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

467. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), nedlouho před 30. VII. 1715

Žena jménem Alžběta Januškovcová byla trápena těžkými a mrzutými myšlenkami, až se jí zdálo, že ji dovedou k šílenství. Odebrala se k hrobu a dala číst mešní oběť, během níž, aniž by byla mše sv. u konce, obtížné myšlenky s nemírně velikou duchovní útěchou zmizely. Žena přikázala svému manželovi, ať tuto událost svědomitě sdělí Antonínu Dominiku Bertholdtovi, faráři v Býčkovcích.

R l. zpr. býčkovického faráře Antonína Dominika Bertholdta, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 322^r)

468. Nejde (Č, Pr), od konce VII. do 8. IX. 1715

Sedmiletá Mariana Josefa, dceruška nejdeckého kantora Jana Jiřího Zehntnera, se velmi poranila poblíž spánku zaječím stehem. Svěřili ji do péče Kašparu Ignáci Kayserovi, městskému rychtáři v Nejdku, aby ji vyléčil. Protože byla rána smrtelná a nesmírně nebezpečná, poradil se Kayser s dalším mistrem svého oboru, ten ale dítěti předpověděl rychlý konec života. Kayser proto veškeré své doufání obrátil k BJNI a volal k němu o příspěví a pomoc, aby toto jeho léčení vzpomenué pacientky bylo šťastné. Nacházel tak, díky Bohu, den za dnem očividnou pomoc a příspěví, takže se toto dítě během šesti týdnů dostalo mimo nebezpečí života. Kayser o tom s dobrým svědomím podal nejenom písemné svědectví, ale také vše potvrdil přísahou v přítomnosti nejdeckého faráře Jana Jakuba Langerera.

R n. svěd. Kašpara Ignáce Kaysera, t. č. městského rychtáře, dané v horním městečku Nejdku 8. IX. 1715, s l. přípisem míst. faráře Jana Jakuba Langerera (NA, ČDK, kn. 118, fol. 190^r), příl. k l. zpr. jmenovaného faráře z 18. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 173^r)

469. Praha (Č, Pr), 13. VIII. 1715

Velmistr řádu křižovníků s červenou hvězdou, Martin Konstantin Beinlich, přijal 1715 na mnohá doporučení a prosby jakousi chudou vdovu pocházející z Krupky či Bíliny, jménem Regina Algeyrin či Alkayrin, za věčnou odplatu do řádového špitálu sv. Františka na Starém Městě pražském. Nedlouho potom velmistr shledal, že je tato žena natolik sužována jak úzkostmi, tak rouhavými myšlenkami, že duševní utrpení, které se přeneslo do těla, ji celou vysilovalo a vyčerpávalo, ba protože skrývala duševní rozčilení, vnořila se do takového žalu, že celá zoufalá nechtěla nic víc slyšet o Bohu a posvátných věcech. Mnoho lidí ji muselo střežit, bylo třeba vynaložit mnoho píle i povzbuzení kněží, aby se vzpamatovala a přijala světlo pravdy, to ale nijak nepomáhalo. Žena otevřeně říkala, že jde o její věčnou spásu, ale že už není prostředek, aby jí dosáhla. Protože hrozilo

pravděpodobně nebezpečí, že by na sebe přímo vztáhla násilné ruce, obával se velmistr poskvrny a hanby domu. Poslal proto jistého řádového kněze celebrovat mši sv. u oltáře v metropolitním kostele, aby zamezil pohromě. A hle, téhož dne, krátce po odsloužení mši sv. se řečená vdova zklidnila, obrátila se k Bohu a při velmi zbožných úkonech víry, naděje a lásky, vzbuzovaných v přítomnosti kněze, a za jiných zbožných vzdechů a modliteb následující noci pokojně usnula v Pánu. Psal se 13. VIII. 1715, jak potvrzuje kniha zesnulých křižovnického farního kostela sv. Valentina na Starém Městě pražském, kam špitál sv. Františka farou náležel. Je tam dodáno, že řečená zemřela na dusivý katar.

Velmistr Beinlich onu událost popsal v obsáhlé zprávě o úctě prokazované ve svém řádu. Později byl na totéž dotazován v rámci 1. beatifikačního procesu, kde výše vyprávěné potvrdil a doplnil několik podrobností (aniž by však ženu, o kterou se jednalo, jmenoval). Byl to on sám, kde se s všemožnou pílí snažil oné ženě pomoci, přišel za ní, mluvil s ní, ale bylo to nadarmo. Nechtěla nic slyšet o Bohu, o svatých, svátostech a prostředcích pro blaho duše. Vyložene řekla, že už je toho dost o její spáse, že už je zavržená a jsou zbytečné veškeré modlitby a duchovní prostředky. Ze všech okolností, známek a zoufalých slov se zdálo, že si bude chtít něco udělat. Přitom předtím na této ženě nebyly vidět žádné známky nemoci, protože chodívala plná tělesných sil. Když později upadla do zoufalství a velmistr jí nedokázal pomoci, postupně poslal jiné své kněze, ať ji přivedou k uklidnění a zbožné náklonnosti k Bohu a posvátným prostředkům, avšak zbytečně. Nakonec poslal jednoho ze svých kněží k hrobu, aby tam sloužil mši sv. a vyprosil tam pomoc. Beinlich věřil, že Bůh skutečně skrze přímluvu milostivě shlédl na onu nebohou osobu a přivedl ji zpět k pokání, neboť ještě téhož dne byla úplně zbavena zoufalství, začala se modlit a s naprosto pokojnou myslí s knězem a dalšími přítomnými vyjadřovala svou víru, naději a lásku, a přitom v tu samou noc zcela klidně usnula v Pánu.

Příběh byl převzat do svatojánské literatury.

R l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 207^{r-v}) – 1. popis vyprávěné události s připojeným údajem (na zvláštním lístku) o smrti Reginy Alkaýrin 13. VIII. 1715 a její příčině (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) – 1. výpověď Martina Konstantina Beinlicha, velmistra kříž. s červ. hv., v 1. beatifikačním procesu, 21. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 83^{v-84^r}, čl. 157-158, nově 26-27, otázky 358-361, nově 90-93) – L Acta utriusque processus 1721, 136 (první *Summarium*, č. 23, IX) – HAIN 1722a, 38 – TÝŽ 1722b, 38 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 102 (44. záznak) – WIETROWSKY 1729, 192-193 – TÝŽ 1730, 245-246 – TÝŽ cca 1730, 185-186

470. Obříství (Č, Pr), 13. a 14. VIII. 1715

14. VIII. 1715 přišel k obřístevskému faráři Suchánkovi Jakub Zámecký, písař obřístevské obilnice, a vypověděl, že když témuž faráři den předtím při mši ministroval, obrátil se k soše na stěně farního kostela Narození sv. Jana Křt. (→ A.1, Obříství 1c/), z hloubi srdce si povzdechl a řekl: „Pomoz mi k nějakému lepšímu štěstí, abych o tobě, svatý Jene, mohl dosvědčit, že jsi mi pomohl.“ Když pak přišel k místnímu purkrabímu, nečekaně se doslechl, že je mu nabídnuta služba, o které se mu ani nesnilo. Chtěl to stvrdit přísahou.

R l. zpr. obřístevského faráře Václava Antonína Suchánka, 21. VIII. 1715, prez. 22. VIII. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 182-II^v)

471. Dubá (Č, Pr), 17. VIII. 1715

Kryštof František Vojtěch Thun, farář v Dubé, se ocitl v naléhavém nebezpečí veřejného zahanbení, když jistá závažná a veřejná instance neboli tribunál podnikla kroky, aby jej zahanbila, ba už snad i k zahanbení docházelo. Tehdy se utekl ke SJN, neviděl totiž žádnou lidskou pomoc, naopak spatřoval, že mu z celé situace vzejde ještě větší pronásledování a následná hanba. Pokud by ho však Bůh před přicházejícím zahanbením uchránil, měl v úmyslu takovou ochranu připsat přímluvě velkého svatého ochránce těch, kteří bývají v takovém nebezpečí, SJN. Ještě téhož dne se celá scéna změnila natolik, že nejenom že byl vysvobozen od zahanbení, které bylo na spadnutí, ale také strůjci takové pohany, ačkoli měli velmi velkou autoritu a veřejnou moc, se až tak dalece zastyděli, že zapřeli, že by se o něco podobného bývali pokoušeli a naprosto věc dementovali. Farář Thun byl ochoten sdělenou událost potvrdit přísahou.

R l. zpr. dubského faráře Kryštofa Františka Vojtěcha Thuna, 13. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 483)

472. děkanství Pardubice (Č, Pr), 22. VIII. 1715

Dva manželé byli šťastně vysvobozeni před úklady nepřátel z nebezpečí pověsti i majetku.

R l. zpr. pardubického děkana a vikáře Adama Augustína Synetzia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^v)

473. Plzeň (Č, Pr), cca 24. VIII. 1715

Ondřej Brettschneider, úředník z kolovečské farnosti, kolem svátku sv. Bartoloměje 1715 zakusil následující milost. Byl v Plzni s dalšími úředníky, chtěl tam prodat koně, ale nemohl. Všechny koně rozprodali, jeho zůstal. Aby tedy nebyl nucen s hanbou sám vést koně zpět, běžel do kostela, tam se pomodlil ke SJN, aby mu sehnal kupce, který by jeho koně koupil, a sotva se pak z kostela vrátil, brzy se ukázal kupec, který dal za koně dvakrát tolik, a tak Brettschneiderův zisk překonal zisky všech. Omilostněný byl ochoten sdělený příběh stvrdit přísahou, kdyby toho bylo třeba.

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, prez. na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 172^v)

474. les mezi Úbočí a Kanicemi (Č, Pr), VIII. 1715

Na hoře na hraničním dubu lesa mezi Úbočí a Kanicemi při cestě visely dva obrazy, dole obraz P. Marie Svatohorské, nahore obraz, které 1709 na základě slibu pořídil jistý posel pana de Campion jménem Zachariáš a zavěsil je tu (→ A.1, Úboč 3/). Tyto obrazy uctívala pronášením modliteb ke cti Bl. P. Marie a SJN jistá vdova, asi sedmdesátiletá, jménem Kateřina Käsmanová, z Únějovic, a to tolikrát, kolikrát šla k řečenému lesu pro trávu. Zhruba čtyři týdny před 7. IX. 1715 šla opět pro trávu k témuž lesu, aby se však mohla vrátit rychleji, úmyslně odklonila svou cestu od řečených obrazů, jelikož by se kvůli obvyklým modlitbám zpozdila. Upadla do takového bloudění v lese, který jinak dobře znala, že celá zmatená nevěděla, kde je. V úzkostech uvažovala, že půjde o Boží trest za to, že se nepomdlila obvyklé modlitby. Lituje opomenutí a hledíc do dálky, spatřila a rozpoznala onen dub, na kterém byly umístěny obrazy bl. P. Marie Svatohorské a SJN, a když přicházela blíže, všimla si, jako by svatojánský obraz obracel tvář do Úboče, tj. směrem k jihu, když přitom býval obrácen k západu. Došla až k řečeným obrazům, poděkovala za vysvobození z bloudění a slíbila, že bude mít ty obrazy stále v úctě. Byla připravena tuto skutečnost v případě potřeby potvrdit přísahou.

R l. zpr. míst. faráře Matyáše Pelty, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 37-38)

475. farnost Mirošov (Č, Pr), 7. IX. 1715

Jeden z mirošovských farníků, který si žádal zamlčet své jméno, byl jedním velmožem u královského soudu ve formálním právním procesu označen za lichváře. Spěl už k veřejnému zahanbení, ale když vzýval SJN o pomoc, případ šťastně vyhrál a přemohl protivníka, který sám utřil hanbu.

R l. zpr. mirošov. faráře Jana Bernarda Pelletia, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 34^v)

476. Bezdružice (Č, Pr), 17. X. 1715

Uvedeného dne v noci Eva Schallerová upadla do tak těžké nemoci, že se jí zdálo, že zemře. V této nouzi se utekla ke SJN a učinila slib, o jehož vykonání požádala svou domácí společnici Alžbětu Pothornovou. Ta se ke SJN pomodlila tři otčenáše a zdrávasy. Nato se nemocné očividně ulevilo a bez dalšího léku se uzdravila. Nedlouho poté o tom sepsala svědectví, kde vyjádřila svou ochotu pravdivost této události potvrdit přísahou.

R n. svéd. Evy Schallerové, Bezdružice 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 259^v), což je svéd. B z čelivské farnosti

477. Mnichovo Hradiště (Č, Pr), 26. XI. 1715

Turnovský měšťan František Tázler byl spolu s dalšími třemi měšťany, ač proti své vůli, 27. XII. 1712 vyslán purkmistrem, konšely, staršími obce, právem rychtářským a celou obcí města Turnova do Vídně, aby tam představil císaři spis celé obce turnovské *pro gratia* se všemi příslušnými přílohami. Písemnosti předali do vlastních císařských rukou ve Vídni v kostele Panny Marie dne 5. I. 1713. Po dlouhém čekání na císařovo rozhodnutí a dvojí urgenci se tři z turnovských vyslanců dočkali pouze toho, že byli 9. IV. zajati a několik dní ve vídeňské vazbě nuceni vyrazit, u koho ve Vídni schovali originál turnovského městského privilegia. Žádný takový originál ale neměli. Tázler, který rovněž o takovém privilegiu nevěděl, se dostal do velmi svízelné situace. Turnovské spisy zůstaly ve Vídni a on byl v poutech odvezen do Prahy, kde si vyseděl 17 týdnů ve vězení. Nakonec byl kvůli řádícím morové ráně propuštěn, doputoval k Turnovu a tam čtyři neděle zůstal v karanténě v poli před městem.

Kauza pozbytých turnovských dokumentů byla opět otevřena v květnu 1714. Tázler se znovu dostal do pout, byl popotahován po různých vězeních, až nakonec došlo na mučení. Nejprve vytrpěl bití 1. VII. 1715 v Mnichově Hradišti. Když se z přestálého utrpení uzdravil, následovalo další trápení, o kterém vypráví (v edici Jana Černého):

„Leta 1715. dne 26. novembri ten den po sv. Kateřině, mučedlnice boží, vidouce mě po zhojení zase trochu zdravého býti tu zase de novo ty výš jmenované instrumenty vysvětlující mně šatlavní jako pro umučení se přistrojili, a mě jak hřebřík, palečnice, nové svíce, nové provazy a tlustý karabáč před oči předložili. A zas jsem se na rathouz [tj. mnichovohradištskou radnici] před celou obec dostaviti musel, a po ustálém dlouho trvajícím examenu, a to 4rech otázkách, jenž vše na originalprivilegium městské, kde je mám, bych o nich pověděl, se vyptávali. Když však ode mne nic vyzvědět nemohli, tu posla právního Hradiského do míst radních povolali a k mučení mne představili. Nemysle já že by mne v místech radních, jenž svaté místo sluje, jak mučili, posla právního představení jsem se nic nestrachoval, ale směle vše s pomocí boží vše odpovídal. Že však se na to nic nedbalo, přece mocí a kvalitem mne do palečnic v těch místech radních vzítí poručili, kdežto mě pět gradů mučení následovalo. A tak prudce jsem tažen byl, že všechny vinty u palečnic dohromady přišly a já na zemi se váleje bolestným omdléváním za pomoc k pánu bohu, Marii panně a k sv. Janu Nepomuckému jsem slzavě volal, a to mučení vystátí musel. Nato mne z palečnic pustili, ze země vyzdvihli, mne křísili a vínem potírali, a pítí dávali a u kamen na lavici posadili. Když pak jsem po chvíli k sobě přišel vida oba palce u rukou tak náramně roztačené, že (byly jako) stýblo žitné a kůstky rozplesklé byly: nad tím jsem srdečně plakal a povstav v těch místech radních předně p. vrch. Hejtmanu a po sobě sedící radě šel a je sobě, by v oudolí Josafat mi svědkové byli, že se mně nevině pro pouhé hájení božské spravedlnosti čest má mocí a kvalitem vzala.“

Bolestná cesta Tázlerovi skončila po různých dalších nátlacích až 28. VIII. 1721, kdy byl z hradištského vězení propuštěn. Veškeré utrpení snášel jen proto, že hájil práva a svobodu, chtěl zůstat věrný spravedlnosti a po pravdě vyznával, že originál městského privilegia turnovského nikam neschoval. Při mučení vyzýval Pána Boha, P. Marii a SJN, tohoto světce nejspíš proto, aby mu pomohl uhájit tolik ohroženou čest.

R-L VEJRICH/TÁZLER/ČERNÝ 1864, 64-72 (cit. text na pag. 70-71) (Tázlerovo vyprávění zapsal pan Lamač a dle jeho zápisu je 1864 vydal Jan Černý; text nese název: *V bohumilé pravdě učiněné poznámenání, co pan František Tazler, soused města Turnova, pro pouhé hájení práv a svobody, též spravedlnosti, pronásledování rozličné podstoupiti musel, jak níže doloženo jest.*)

478. děkanství Kouřim (Č, Pr), 1715

Jistá žena, které bylo vyčítáno, že se její manžel dopustil krádeže, myslela, že se vydá ďáblu a propadne zoufalství. Když klečela před obrazem SJN, přišlo jí na mysl, ať raději uctívá tohoto světce, což když učinila, pomluvy ustaly. Ona si pak pevně umínila, že bude i nadále ctít Boha v řečeném světci.

R l. zpr. kouřimského děkana Antonína Jana Marsche, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 196^r)

479. Obříství (Č, Pr), 1715

Jistá osoba obřístevskému faráři Václavu Antonínu Suchánkovi ve zpovědnici udala jinou osobu ve věci závažné urážky. Farář se obával, že kvůli prostotě osoby by mohl být podezříván z porušení zpovědního tajemství, a tak ji přiměl, aby přišla na faru a tam mu věc sdělila, což když se stalo, farář onoho urážejícího oznámil příslušnému panstvu, ale panstvo, nespokojeno s farářovou pravdivou informací, sdělilo tuto věc k dalšímu prošetření úředníkům. Ti z jakési zášti obrátili celé šetření proti faráři, jako by opravdu něco vyzradil z posvátné zpovědi, navíc vyšetření, které bylo učiněno ve farářově přítomnosti, v mnoha bodech zfalšovali, aby vyznělo v jeho neprospěch. Navíc je zapsali ve vznešených německých termínech a přivedli faráře k podpisu, aniž by si tento všiml jejich lsti, neboť příliš nerozuměl německému jazyku. Jeden jeho příznivec mu to ale odhalil. Tu farář, který se nebál tolik nějakého nebezpečí, jako spíš zbytečných těžkostí, v duchu řekl: „Svatý Jene Nepomucký, ty víš, že se se mnou nakládá nespravedlivě, vysvobod' mě svou přímluvou od mých nepřátel.“ Rozhodl se k tomu, že po osm dní se bude modlit malé officium. Hle, ti, kteří si žádali farářovo zahanbení, sami byli zahanbeni, jelikož jejich spisy byly shledány nepořádnými a panstvo požádalo faráře, aby provedl další prošetření této věci na faře a bez nich.

R l. zpr. obřístevského faráře Václava Antonína Suchánka, 21. VIII. 1715, prez. 22. VIII. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 183^r)

480. Rožďalovice (Č, Pr), 1715

Rožďalovický děkan Cardian vypravuje, že jistě šlechetné paní onemocněla dceruška tak vážně, že i on sám nesoudil jinak, než že na tuto nemoc zemře. Přesto, mimo nadějí všech se náhle uzdravila, čemuž se všichni divili. Vyšlo najevo, že se matka vroucně modlila k Bohu a den ode dne při mši sv. zapřísahala SJN o jeho přímluvu.

R l. zpr. rožďalovického děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 533-534)

481. Jenišův Újezd (Č, Li), 1715

Poté co administrátor farnosti v Mariánských Radčicích, oseeký cisterciák Augustin Sartorius, 1715 dle patentů litoměřické konzistoře vyhlásil z kazatelny lidu velmi svatý úmysl kanonizovat SJN, jeden z farníků z přifařené vsi (Jenišova) Újezda, jménem Matouš Steiniger, z vlastního popudu přišel 4. VIII. 1715 za Sartoriem a věrně vypověděl, že po onom vyhlášení z kazatelny ho silně zachvátila třídenní horečka, utekl se ale s nejvyšší důvěrou k SJN a slíbil mu, že mu zapálí svíci na oltáři v kostele v Mariánských Radčicích (→ A.1, t. 1/). Jak tento slib vyřkl, téměř v okamžení byl z horečky vysvobozen a necítil žádnou slabost v údech a jiné pozůstatky horečnaté nemoci. Proto také brzy svůj slib splnil. Je ochoten toto přijaté dobrodiní potvrdit přísahou, pokud to nakážou další patenty.

R l. zpr. administrátora farnosti Mariánské Radčice, Augustina Sartoria, profesa oseekého kláš. cisterciáků, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 220^r)

482.-485. Milbohov (Č, Li) a ve čtvrtém případě hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1715 a nejspíš i starší období – čtyři případy

Jiří Winckler, obyvatel vsi Milbohov, přifařené ke Stebnu, které tehdy bylo součástí řehlovické farnosti, písemně dosvědčil, že trpěl bolestmi ruky, že se však s důvěrou svěřil SJN, přispěl malou ozdobou k soše v Řehlovicích (postavena v VIII. 1715, → A.1, t. 2/), a bolesti zmizely (482.).

Týž sdělil, že v mnoha nepřízních, pronásledováních a když byl obžalován u své vrchnosti a ponižován, že to vypadalo, že bude přemožen nepřátelskou stranou, se slzovou prosbou se obrátil k SJN o pomoc a zprostředkování v této věci a krátce nato zakusil, že jeho nepřátelé se museli stáhnout (483.).

Manželka řečeného Jiřího Wincklera Zuzana nemohla ani doma ani v kostele dospět ke správnému způsobu modlitby, a když už se jí dařilo modlit, bývala rušena rozptylujícími myšlenkami. Uvykla si při modlitbě dívat se

na obraz nebo na něj alespoň myslet, a tu bylo její srdce potěšeno a zapáleno obzvláštní láskou k Bohu, byl rozdrčen odpor k modlitbě a její oči zaplaveny slzami (484.).

Mathes Jäger, krejčovský mistr ze vsi Milbohov, byl ve svém zaměstnání stížen dlouhodobou horečkou. Hledal různé prostředky, jak nemoc zapudit, teprve ale až došel do Prahy a tam mezi jinými kostely a domy Páně vstoupil také do domu sv. Víta a pomodlil se u hrobu za zmírnění své horečky, byl jí do hodiny zbaven a horečka se již nevrátila, což z vděčnosti zaznamenal a svému faráři (Janu Josefu Vogelovi) v Rehlovicích o tom v řehlovické sakristii složil přísahu (485.).

R n. svéd. o všech čtyřech případech sepsané jednou rukou, dodatek ke svědectví Jana Ondřeje Killigase danému ve Stebně 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 218^v (první příběh), 218^v-219^r (druhý příběh), 219^r (třetí příběh), 219^{r-v} (čtvrtý příběh))

486. Měřín (M, Ol), 1715

Matěj Příbyl (Přibíl), měřínský obyvatel a kostelník (pověřený finanční správou kostela) trpěl delší dobu bolestí očí. Mnohokrát užíval léky, ale nemohl se vyléčit. Když mu už hrozila slepota, s největší důvěrou se utekl k SJN, aby se nestal hanbou pro lid. Světce uctíval každý den jistými pobožnostmi před oltářem v měřínském kostele sv. Jana Křtitele (→ A.1, t. 1/), od kterého měl klíče. Činil tak aspoň tři týdny a bez jakékoliv další pomoci získal zpět čistý zrak, za což veřejně chválí sv. divotvůrce JN.

Tak o Příbylově uzdravení píše měřínský farář Jakub Felix Pacher v rámci průzkumu úcty v olomoucké diecézi. Případ zaujal pražské organizátory 1. beatifikačního procesu natolik, že požádali své kolegy z olomoucké konzistoře, aby v olomoucké části tohoto procesu vyslechli uzdraveného Matěje Příbyla, k čemuž došlo 23. IV. 1717 v Olomouci.

Tehdy bylo Příbylovi 47 let, službu kostelníka u sv. Jana Křtitele v Měříně vykonával již 23 let a jinak byl soukeníkem. O svatosti slyšel hned od mladosti a pravil, že se tato svatost mezi Měřínskými velice rozmnožuje již od 1693, a upřesnil, jak se v Měříně světec ctí. Odpověďmi (českými) na šest otázek položených při výslechu poskytl podrobnou informaci o svém uzdravení:

Na otázku 622 (nově 172): „Taková bolest trvala pět celejch neděl, a tak veliká, že sem celý noci nespál, bolesti měl, jak by mně nožem hlavu prorážel až do tepla. Bolest byla tak nebezpečná, že sem do konce nic neviděl, voko jako vořech vlaský nateklo a vystoupilo, a jak mně má žena s naříkáním povídala, že již nic nevidí nežli oči jak kus masa.“

Na otázku 623 (nově 173): „Byl sem z cela slepej, ani sem naděje k zraku neměl, poněvač žádný líky prvně nepomáhaly, a potom sem žádný neužíval.“

Na otázku 624 (nově 174): „Domácí prostředky jenom sem užíval, a ty skrze dvě neděle, a do konce sem žádnéj pomoci neucítil.“

Na otázku 625 (nově 175): „Užíval sem všechno, co se mně radilo, a pilně, ale nic do konce nepomohlo.“

Na otázku 626 (nově 176): „Do konce líkám nic nepřipisuji, poněvač mně dycky huř bylo a bolesti se rozmáhaly.“

Na otázku 627 (nově 177): „Skrze tři neděle, pokud sem se již k velebnému služebníku Božímu Janu Nepomucenskému utekl, mě manželka nebo děti před jeho obraz do kostela uváděli večír a ráno každéj den, a tu sem pěkkrát oče náš a zdrávas Maria a jedenkrát zdrávas Královna se modlil. Pátej den ve středu, když se mě oči začaly jasnit, sem byl u zpovědi a přijímání Velebné svátosti na poděkování, a za tři dni nato byl sem z cela zdravej. A potom sem ještě dvě středy vykonával na poděkování zpověď a přijímání, že Pán Bůh všemohoucí mě skrze orodování svýho velikého služebníka Jana Nepomuckého spomohl.“

Příbylův případ vstoupil do nepomucenské literatury.

R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 261^v-262^r), příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – č. výpověď Matěje Příbyla (Přibila), měřín. obyvatele, učiněná v olom. části 1. beatifikačního procesu 23. IV. 1717 (NA, APA I, sign. C 144/3, čl. 247, nově 54, otázky 622-627, nově 172-177) – L *Acta utriusque processus* 1721, 139 (první *Summarium*, č. 23, XXVIII) – HAIN 1722a, 36 – TÝŽ 1722b, 36 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 99 (38. zázrak, „V nemoci slepoty“, omylem uvedeno jméno Jakub Přibíl) – WIETROWSKY 1729, 139-140 – TÝŽ 1730, 183 – TÝŽ cca 1730, 133

487. farnost Měřín, panství Černá, město Velké Meziříčí (M, Ol) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1715

Urozený pán Jan Hustý, hejtmán panství Černá a měřínský farník, obzvláštní ctitel, byl lživě udán u vrchnosti, a aniž by byl vyslechnut, byl propuštěn ze služeb. Styděl se za to, a tak, aby nabyt znovu cti, vložil celou svou naději do SJN. Mezitím byl ve Velkém Meziříčí přijat do služby jako důchodní. Ze zbožnosti putoval do Prahy, aby uctil hrob, a když se vrátil zpět, byl mu znovu nabízen hejtmanský úřad na panství Černá, neboť byla zjištěna jeho nevina. S poctami úřad přijal, se slávou se ho však nakonec vzdal a zasloužil si být přijat za hejtmana královského města Jihlavy. Navrácení dobré pověsti připisuje jedině svému ochránci SJN a na věky se mu zavazuje.

R l. zpr. měřínského faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 261^v), příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

488. Slavonice (M, Ol), 1715

Michal Ignác Schreyer, rodilý z České Lípy, si od svého mládí vyvolil SJN za obzvláštního patrona a zakusil na přímluvu různá dobrodíní. O jednom takovém podal zprávu. Došlo k němu v Markrabství moravském ve městě Slavonicích, kde Schreyer působil jako učitel a žil tam se svou manželkou. Během manželství mu žena porodila dva syny, z nichž jeden se dožil pěti, druhý jedenácti dní. Především po smrti druhého dítěte se manželé stali obětí pomlouvačných a utrhačných jazyků a museli trpět od posměváčků, zakoušet odvracení pohledů, posměch a pomluvy. Proto po smrti druhého dítěte učinili slib, že pokud jim všemohoucí Bůh požehná a daruje jim synáčka, nejenom že ho ke cti svého vzácného patrona, SJN, pojmenují jeho jménem Jan, ale také že po dobu svého života budou slavnostně oslavovat svátek. Slib učinili v důvěře v nejblahoslavenější Pannu Marii a v mocnou přímluvu a bohaté zásluhy, že jim u Boha dopomohou k milosti, aby dítě mohli vychovat k větší cti Boží, a tím že se budou moci zbavit potupy. Slib učinili v hluboké důvěře v přímluvu, načež jim Bůh nejenom požehnal početím synáčka, ale také k jejich větší potěše a radosti způsobil, že se čas porodu odhadoval na týden, na který připadal svátek, jak se dalo soudit z okolností.

28. III. 1715 však šťastné rodiče vyděsily příznaky předčasného porodu, takže se obávali, že na svět přijde nevyvinutý plod. V nejvyšší úzkosti se opět po Bohu a nejbahoslavenější Panně Marii utekli ke svému největšímu útočišti, SJN, a obnovili svůj slib. Ani neuplynuly dvě hodiny a žena nad očekávání hladce a šťastně porodila neporušený plod. Přitom se ale oba rodiče domnívali, že dítě nebude dostatečně vyvinuté, bude maličké a velice slabé. Nadto se na jeho zádech ukazoval zápal či sněť, takže záda byla celá tmavomodrá, a k tomu se na porodním loži objevily dva další, jak lidská pěst veliké černé a zanícené výrůstky, které vyšly z rodičky. Porodní bába soudila, že kdyby dítě zůstalo v matčině lůně až do předpokládané doby porodu, že by nemuselo přežít, ani ono, ani matka. Rodiče vzdávali Bohu a SJN povinný dík za šťastný porod, snažně se ale přitom modlili, aby dítě dožilo aspoň čtvrt hodinky, aby je mohl pokřtít kněz. Otec kvapně a bezodkladně zavolal slavonického pana děkana Jiřího Jana Kühlebera (či Kielebera, působil ve Slavonicích od 2. VIII. 1707 až do své smrti 13. III. 1729), který když přišel, domníval se, že slaboučké dítě sotva žije a raději je pokřtil doma.

Po přijetí svatého křtu se děťátko úplně změnilo a naprosto pookřálo, takže bylo možné ho v dalším dni obřádnit zbývajícími křestními obřady. Od té doby žilo ve zdraví a síle. Za to šťastní rodiče vzdávali po Bohu a přebahoslavené Matce Marii chválu a dík SJN. Otec byl připraven pravdivost sdělených událostí potvrdit přísahou.

R n. svéd. Michaela Ignáce Schreyera, slavonického učitele, dané ve Slavonicích 26. IX. 1715 (NA, ČK, kn. 118, fol. 169^v-170^v) (dopis začíná zkratkou znamenající: „Vše k větší slávě a cti Boha, nejbahoslavenější Panny Marie a svatého Jana Nepomuckého“)

489. Staré Brno (M, Ol), 1715

Brněnský měšťan a knihtiskař Jan František Svoboda odjel s rytířem Františkem Reinhardem Gränzerem z Gränzerbachu a svou nevlastní dcerou na půl dne cesty od Brna, kde zůstali přes noc. Když se druhý den vraceli, vylila se z břehů na předměstí u kamenného mostu (nepochybně u Dlouhého mostu přes řeku Svratku na Starém Brně) voda tak dalece, že nikdo nemohl přejet přes most s vozem nebo potahem a vyvázl přitom životem. Knihtiskař s ostatními byl nucen čekat, až voda opadne a budou se přes ni moci dostat. Další den voda konečně klesla, takže ji lidé přejížděli s vozy. Svoboda měl ale jen nízký vůz, kterým by voda musela protéct, pověřil tedy jednu osobu, ať se dostane na druhý břeh a pošle jim vyšší vůz, aby nezabředli do vody a nedostali se do neštěstí. Vůz se k cestujícím odpoledne šťastně dostal. Nasedli do vozu, na kterém byl nahoře namalován obraz, a jeli přes most, na kterém také stála kamenná socha (→ A.1, Brno III. 3/). Poroucheli se tomuto světcí JN, aby je ráčil přede vším neštěstím v této vodě chránit. Sotva přešli přes polovinu mostu, začala po Svobodově pravé ruce voda vtékat do vozu, protože během jízdy začala opět stoupat. Nakonec se vůz začal po pravé straně potápět tak, že Svobodova nevlastní dcera začala volat Ježíše. Když knihtiskař viděl, že jsou opravdu v nejvyšším nebezpečí utopení, seskočil z vozu do vody, která mu byla až po prsa, a chytil svou nevlastní dceru, která se již s vozem potopila. Rytíř z Gränzerbachu vystoupil z vozu na levé straně a zůstával výše, u vozu, který ale mezitím spadl po pravé ruce do vody. Všichni tři cestující byli díky Bohu a světcí šťastně zachráněni před utonutím a vyšli ven z vody za přihlížení bezpočtu osob. Tuto záchranu z takového nebezpečí nemohli dle Svobodova písemného vyjádření po Bohu a přesvaté Matce Boží připisovat nikomu jinému nežli SJN, jemuž se obzvlášť světili. Svoboda to byl hotov potvrdit přísahou.

R n. svéd. Jana Františka Svobody, měšťana a knihtiskaře v král. městě Brně v Markrabství morav., dáno t. 22. II. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 1-4)

490. Salzburg, č. Solnohrad (R, S), 1715

Jedna osoba byla po dlouho dobu zmatená, takže zpovědník doporučil, ať pro ni další lidé vykonají pobožnost, což když učinili, byla přímluvou sv. Nepomuka úplně navrácená zdraví.

R l. soupis dobrodíní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, bod č. 9 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 35)

491. Polsko (P) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1715

Karol Poniński erbu Łodzia (1675-1727), poznaňský a varšavský kanovník (od 1725 pomocný biskup poznaňské diecéze), 1715 velmi nebezpečně onemocněl. Když se poroučel SJN a svěřoval do jeho modliteb, usnul a ve snu uviděl sv. Nepomuka, jak se mu zjevuje v takovém kanovníckém oděvu, v jakém bývá malován. Světec nemocnému stiskl ruku a řekl: „Já tě neopustím“. Potom už Poniński neblouznil ve zhoubné horečce, nýbrž den ode dne se zotavoval. Slíbil proto, že osobně navštíví hrob, což také s velikou zbožností a vnitřní ponížeností splnil 28. IX. 1716. Tehdy také o svém uzdravení vyhotovil písemné potvrzení a byl „stokrát i tisíckrát“ ochoten sdělené odpřisáhnout.

R l. svěd. Karola Poniňského, kanovníka poznaňského a varšavského, Praha 28. IX. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 309^r)
← L BERGHAUER 1761, 196 (§ XI)

492. cesta z Reggio di Calabria (I, Calabria) do Napoli, č. Neapole (I, Campania), 1715

Leopold Steer měl pěšky putovat z města Reggio di Calabria do Neapole. Než se vydal na cestu, z celého srdce se svěřil svému obzvláštnímu patronovi u Boha, SJN, protože bylo potřeba takovou cestu vykonat jedině v noci kvůli velikým nebezpečím života, která, jak se zdálo, mu hrozila ode všech. SJ ho podivuhodným způsobem dovedl k cíli, byť ten byl dosažitelný jen skrze veliká nebezpečí. Steer tedy započal cestu v noci a po třech hodinách spatřil uprostřed cesty pět velkých silných mužů ozbrojených pistolemi, jak leží se třemi psy molossy u stáda ovcí. Hned se ho zmocnil mrazivý úděs, co má dělat. Jít zpět se neodvažoval kvůli závažnému úkolu, který dostal. Co tedy? Vyzýval svého ochránce, SJ, a tu nabyl takové duchapřítomnosti, že prošel mezi nohama pastýřů, psů i ovcí, aniž by se kdo pohnul. Svobodně mezi nimi prošel. Pokračoval v cestě a po čtyřech hodinách dorazil do lesíka nedaleko veřejné cesty, aby si tam trochu odpočinul a uvažoval, jak pokračovat dál. Sotva po hodině zaslechl zvuk jdoucích lidí, kteří spolu mluvili. Když se přiblížili, vyrozuměl z jejich řečí, že někoho hledají a pronásledují. Brzy pochopil, že nepátrají po nikom jiném než po něm. Posunul se od nich o dva velké kroky dál a ztichl, aby na něj nenarazili a nezatkli ho, kdyby sešli stranou z cesty. I tentokrát byl z jasného nebezpečí vyrván pomocí svého sv. patrona, kterého co nejvroucněji volal. Nyní téměř bezradně zůstal na místě a nevěděl, kam se obrátit. Slunce vyšlo a jeho ozbrojení nepřátelé šli před ním. Co dělat? Vyzýval SJN, ať mu od Hospodina vyzíská dobré vnuknutí. Tu mu přišlo na mysl, aby odešel na vzdálenější místo od veřejné cesty a odpočinul si. Poodešel asi dvacet kroků od cesty a skrýval se v keřích bez jídla a pití ve slunečním žáru, necítil však ani hlad ani žízeň a stále se vroucně poroučel Boží ochraně a přímluvě. Vydal se na další cestu s příchozí nocí, v níž svítil měsíc. Stále se držel trochu od cesty. Po půlnoci přišel k mořskému pobřeží, kde našel ozbrojené rybáře, kteří spali, a šťastným vedením prošel kolem nich beze všeho nebezpečí. Za východu jitřenky došel k děsivě vyhlížející skále a vůbec si nevěděl rady, kam by měl zamířit. Vrátit se neodvažoval kvůli rybářům, kteří by ho mohli podezřívát, protože nešel po cestě. Po dalším vzývání pocítil pobídku, ať se pokusí zdolat ohromné skalisko před sebou. Vzbudil, nakolik mohl, úkon kajicnosti a s prosbou o ochranu svého SJ se vydal do zjevného nebezpečí života. Šplhal po skále strmíci do nesmírné výše nad dunícím mořem, stoupal po kamení a suché trávě, neodvažoval se pohlédnout zpět, aby nezavrával a nespádl. Napadlo ho, jak poleze dolů, a tu se naprosto vyděsil. Stačilo však, aby znovu volal ke svému sv. ochránci, a veškerý vnitřní strach zmizel. Když už dlouho a hodně namáhal ruce i nohy, náhle se začal hroutit zpět. Nahlas volal SJN – a podivná věc! Zachytil se na troše trávy! Zůstal tam a na kolenou se ke cti modlil k Bohu. Pokračoval pak ve výstupu a čím byl výše, tím mu bylo jasnější, že se nesmí ani trochu podívat zpět dolů. Po hodině a čtvrt s Boží pomocí dosáhl vrcholu a hned se tam pomodlil ke SJ. Ve všech údech zemdlený, strachem z nebezpečí znavený, bez jídla i pití vyčerpaný uleh. Po odpočinku spatřil, jaký výstup má za sebou, a dospěl k názoru, že bez zázraku by se nikdo ze smrtelníků o něco takového nemohl ani pokusit. Nelze popsat, jak náročné bylo celé toto stoupání, které vykonal nikoliv lidskými silami, nýbrž Boží mocí. Na své dobré svědomí před Bohem později lidem vyznával, že velmi často cítil, jak ho jakási síla zezadu drží, aby nemohl spadnout. Ale to nebyl konec dobrodiní. Nahore na skále stál listnatý strom, pod který si na celém těle znavený lehl a usnul. Nevěděl, jak dlouho spal. Když se probudil, viděl, že k němu jdou dva muži, kteří si ho zepředu i zezadu prohlíželi a poznali, že je to cizinec na cestách. Pustili se s ním do řeči a on se je poprosil, ať mu ukážou správnou cestu, že se ztratil. Na to jeden: „Já sám jsem patron jedné lodi stojící dole na mořském břehu a pluji na požadované místo.“ Poté ukázal Steerovi cestu k lodi a řekl mu, ať se tam nají a napije a počká na něj, že se vrátí, až nakoupí potraviny. Steera to potěšilo, a aniž by tušil, že se naň chystá zrada, vstoupil na loď a byl bohatě občerstven pokrmem i nápojem. Patron přišel a řekl, že té noci opustí břehu, ale k poutníkovi šěstí začal vát protivítr. Steer vzal do ruky veslo a pomáhal lodníkům, aby se s nimi sprátelil. Někteří z nich vůči němu projevíli soucit, nedůvěřovali mu však, což ho rozesmutnělo. Nakonec začal vát příznivý vítr, takže bylo vyplutí naplánováno na ranní dobu. Ve sklíčenosti ducha Steer volal SJ a usnul. Jaký div! Kolem půlnoci ho kdosi vzbudil, vypadal jako lodník a řekl: „Neboj se, já tě znám a vím, že jsi poslán do Neapole, ale jsi zrazen, máš být předán do rukou nepřátel, kapitán lodi je zrádce, proto mě ihned následuj.“ A dal mu chleba do zásoby. Po čtvrt hodině dovedl Steera k venkovanovi a nařídil mu, ať poutníka doprovodí na veřejnou cestu, aby znovu nezabloudil. I zde je vidět opatrování jeho SJ, který se Steera ujal z výšin v podobě lodníka. To ale nebyl konec nebezpečí. U města „Mantilion“ (lokaci se nepodařilo zjistit) poutník narazil na skupinu banditů neboli veřejných lotrů. Tam se vzdal veškeré naděje, že by vyvázl, protože dosud nikoho neušetřili. Ale díky pomoci shůry mu oni sami dali, co bylo nutné k obživě, a svěřili ho dalším poutníkům. Když si trochu na cestě odpočinul, ne jednou, ale častěji ho kdosi volal jménem a burcoval

k další cestě, a když po obtížích cesty pro únavu slabého těla upadal do spánku, opět ho kdosi volal, zatrásl jím a budil ho, aby pokračoval v cestě. Nakonec si na toto buzení zvykl, bezpečně došel do cíle a v Neapoli šťastně vyřídil, co mu bylo nařízeno.

Všechny tyto divy Boží a SJN měl Steer v úmyslu sepsat a poslat do Prahy, ale pro hloupou lenost se k tomu neměl, až upadl do velmi nebezpečné nemoci, která ho vyburcovala, ať svůj úmysl naplní. Vše tedy písemně sdělil s dojetím, pokrou a věčnými díky vzdávanými Bohu za vyslyšení přímluvy svého blahosklonného patrona SJN. Všechno, co vyprávěl, byl připraven potvrdit přísahou.

R nedat. n. svěd. Leopolda Steera, zařazené do sbírky textů děkana praž. katedrály Jana Mořice Václava Martiniho ← L BERGHAUER 1761, 215-216 (§ XVIII)

493.-494. Praha (Č, Pr), dol. 1715 – dvě dobrodiní

Tricetiletý doktor obojího práva a přísežný advokát Českého království František Vilém Son(n)tag, rodem z Postoloprta, působící v Praze, nejprve písemně sdělil a později v rámci 1. beatifikačního procesu ústně potvrdil a do podrobností rozvedl, co se mu přihodilo ve výkonu povolání v souvislosti se SJN, „stále věrným a ctihodným služebníkem Božím,“ jak jej nazývá ve svém písemném svědectví.

Son(n)tag někdy v době před závěrem 1715 z nutnosti svého úřadu zastupoval jako advokát jistého klienta z ciziny. Obdržel písemnost, kterou řečenému klientovi zaslal mimo České království a očekával od něj sdělení, které ale nedostal, ačkoliv ho upomínal. Podle svého výpočtu i podle odhadu právního zástupce protistrany předpokládal, že za chvíli vyprší termín, dokdy by měl odevzdat svou odpověď (vyjádření) k případu (ten se projednával čtyři týdny s možností prodloužení, dvojím odkladem, až na šest týdnů). Začal mít obavy, aby snad neupadla do nebezpečí jeho dobrá pověst, zvláště v začátcích jeho praxe. Po ruce však nebyl žádný mravně dostupný lidský prostředek a udržet spravedlivou kauzu nezákonnými prostředky nebo korupcí začínající právník nechtěl. A tak se utekl k přímluvě a bl. muži JN svěřil svou pověst a sledovaný případ a na základě slibu dal číst na oltáři u hrobu mši sv., kterou vyslechl a odebral se k soudu či instanci, při níž byl již přítomen advokát protistrany, který se dotazoval na termín, o kterém předpokládal, že by měl být toho dne, v čemž se jako dobrý a starý praktik těžko mohl zmýlit. Přesto však, když byl u instance prohlížen kalendář, do kterého se zapisovaly lhůty a odklady, vyšlo najevo, že do termínu odevzdaní odpovědi zbývá ještě osm či deset dní, alespoň nakolik si Son(n)tag vzpomínal, že jim v tu chvíli bylo řečeno. Přitom podle původního písemného sdělení a podle toho, co si poznamenal do svého domácího kalendáře, naprosto jasně věděl, že termín měl vypršet v ten den. Z toho usoudil, že byla jeho pověst i ona kauza zachráněna pouze Božím zásahem na přímluvu, jelikož pro to nebylo použito žádného lidského prostředku a pomoci. Hned v příští poště mladý právník obdržel očekávanou zprávu a odevzdal písemné vyjádření s tím nejlepším výsledkem, jaký si mohl klient přát (**493.**).

K tomu při beatifikačním procesu Son(n)tag ještě dodal, že ve více dalších závažných kauzách zakusil obzvláštní ochranu a pomoc, zvláště pak v jedné kauze, která byla velmi nebezpečná pro jeho pověst, která však byla zažehnána, když se utekl ke SJN (**494.**).

R l. svěd. Františka Viléma Sontaga, doktora obojího práva a přísežného advokáta, dané na Starém Městě praž. 19. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 241^{r-v}) – l. výpověď Františka Viléma Sontaga, doktora obojího práva a přísežného advokáta Království českého, učiněná v 1. beatifikačním procesu 13. III. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 91^{r-92v}, čl. 216-217, otázky 522-524, doplňující otázka)

495. Praha (Č, Pr), dol. 1715

Žárlivý manžel podezřívá svou manželku z cizoložství, aniž by s jistotou věděl, že jej skutečně žena podvádí. Jednou se schoval v její ložnici, aby manželku nachytal. Ta se tam opravdu zamkla s jiným mužem, ale nic se mezi nimi neodehrálo. Že vše proběhlo bez jejího zahanbení, připisuje žena SJN, jemuž je oddána.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 199^v), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

496. Praha (Č, Pr), dol. 1715

Paní Kateřina Schnellerová byla v Praze u františkánů připravena přísežně vyznat, že když se obávala hněvu manžela, protože ztratila tři zlaté, utekla se ke SJN, obětovala mu dvě svíce a následujícího rána našla ony tři zlaté ve své modlitební knížce, jak leží na obrázku onoho sv. mučedníka.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 200^r), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

497.-498. Praha (Č, Pr), dol. 1715 – dobrodiní udělená dvěma osobám zvlášť

Pavel Čepička, Čech ze Stodůlek, obyvatel křižovnického špitálu bl. Anežky na Novém Městě pražském, znal v Praze dva muže počestného života, zahradníka (**497.**) a kantora (**498.**), pražské obyvatele, od nichž častěji slyšel, že ze svých nemocí, vnitřního řezání a bodání, byli uzdraveni jedinečným prachem uctivě snátým z hrobu a požitým v nápoji.

R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., daný 7. VIII. 1715, svěd. Pavla Čepičky, obyvatele praž. novoměst. špitálu bl. Anežky, sdělené 6. VIII. 1715 Beckovskému jakožto administrátorovi t. špitálu (archiv č.

bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) ← l. zpráva křížovnického velmistra Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715, NA, ČDK, kniha 118, fol. 211^r)

499. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1715

Jistí muži usilovali o věc, která měla posloužit obecnému dobru. Proti své naději narazili při snaze ji uskutečnit na těžkosti u jednoho soudu v Praze, kde byli soudci rozdílně informováni dalšími lidmi, kteří oné záležitosti nepřáli. Ti první muži, cokoli si přáli, oč žádali, slibovali, vše se zdálo, že přichází vniveč, a aniž by bylo učiněno u soudu rozhodnutí, byli propuštěni. Cestou zpět se zastavili u hrobu sv. Nepomuka a dali tam číst mši svatou za šťastný úspěch oné záležitosti a té bohoslužby se účastnili. Ještě ani mše neskončila a jeden služebník téhož soudu procházel kolem hrobu a viděl je, jak tam klečí, přistoupil k nim a zeptal se, zda jsou to oni, kteří krátce předtím jednali o oné záležitosti. Když mu to potvrdili, sdělil jim, že ta záležitost byla rozhodnuta podle jejich přání a bude provedena. Tuto událost byli připraveni potvrdit přísahou.

R nedat. l. svěd. Erasma Jindřicha Cnalla, staršího kaplana v Počátkách, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 257^r)

500. Praha, hrob v katedrále a most (Č, Pr), dol. 1715

Jistá paní, která zůstala úplně bez peněz, šla jednoho dne k hrobu SJN, aby světce prosila o pomoc. Cestou na Pražském mostě mezi mnoha lidmi nic netušíc našla dva sedmnáctikrejčary. Jeden byl dobré měny, druhý se zdál bez ceny. Když to svěřila svému zpovědníkovi, odpověděl, že neměla vůči tomuto světci plnou důvěru. Plně se proto na světce spolehla a krátce nato se jí podařilo onu špatnou sedmnáctikrejčarovou minci udat jako platnou měnu.

R nedat. l. svědectví P. Metoděje Uhla, augustiniána, zpovědníka u sv. Kateřiny na Novém Městě pražském, [1715] (NA, ČDK, kniha 117, fol. 382^r)

501. Praha, hrob v katedrále a další místo města (Č, Pr), dol. 1715

Pražský novoměstský radní Jan František Crusius, který vykonával konšelský úřad již třicet čtyři let, v l. beatifikačním procesu vyznal, že měl kolegu, radního, jenž mu vyprávěl, jak byl potrestán za neúctu. Jednou opomenul a zanedbal obvyklý projev uctivosti u hrobu. Vracel se z metropolitního kostela domů, když tu zakrátko upadl do bláta a úplně si zašpinil a zničil nový drahocenný plášť, takže pln studu musel počkat několik hodin v cizím domě a poslat do svého domu pro jiný plášť, jelikož ten první byl zcela zničený.

R l. výpověď Jana Františka Crusia, praž. novoměst. konšela, v l. beatifikačním procesu, 23. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 25^v-26^r, čl. 19, otázka 65) ← l. Sacra rituum congregatione 1727, druhý text, *Summarium* č. 28, § 9, pag. 136 ← l. BERGHAEUER 1761, 200 (§ XIII, oproti svému zdroji upřesňuje, že potrestaný muž byl radním Starého Města praž.)

502.-504. hrob v pražské katedrále (Č, Pr) a další místa, dol. 1715 – tři dobrodiní

Jistý kněz 1715 přísežně vyznal českodubskému děkanovi a vikáři Kryštofu Zikmundu Weisovi, že mimo přemnohé jiné milosti obdržel skrze opatrování milost ve třech následujících případech:

Dlouho se rozmýšlel, jaký životní stav si vyvolit. Tomuto rozlišování obětoval sv. zpovědi a přijímání a také skrze další pobožnosti volal k Bohu, nemohl se však rozhodnout pro žádnou z možností. Utekl se k podivuhodnému a slavnému SJN, přijal u hrobu v pražském metropolitním chrámu s vroucí zbožností sv. přijímání a prosil Boha skrze přímlovu, aby mu ráčil vyjevit, v jakém stavu by si přál, aby mu sloužil. Stalo se, že ihned uslyšel hlas, který jako by mu promlouval do ouška, že je Bohem povolán do toho stavu, ve kterém žil onen světec (502.).

Druhý a třetí případ odpovídá dvěma situacím zjevného nebezpečí hanby, ve kterých se řečený kněz ocitl, ale na přímlovu si vyprosil, že sami utrhači od něj žádali odpuštění a plně mu navrátili čest (503. 504.).

R l. zpr. českodubského děkana a vikáře Kryštofa Zikmunda Weise, 4. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 430)

505. Praha, hrob v katedrále a Zámecké schody (Č, Pr), dol. 1715

Svatovítský kanovník a arcijáhen Tobiáš Vojtěch Opitz v l. beatifikačním procesu uvedl: „Vzpomínám si také na jeden nedávný případ nekatolika a drážďanského kupce, který veden zvědavostí přišel s mými drážďanskými příbuznými, nekatolíky, do pražského metropolitního kostela a u hrobu svatého Jana Nepomuckého pronesl nějaké rouhavé řeči proti světci. A byl týmiž nekatolickými příbuznými napomenut, aby toho nechal, ale on nepřestal. Brzy nato scházel po Zámeckých schodech a zadřel si třísku hluboko do ruky s velikou bolestí a hojným krvácením, což ti samí nekatolíci, kteří ho doprovázeli a předtím napomenuli, vyložili jako trest Boží, který se dostavil, protože zneuctil svatého.“

Příběhu se ujali svatojánští spisovatelé a trochu si jej upravili. Jevina píše dobovou češtinou: „Jiný z Drážďan kupce s dvěma kamarády k hrobu svatého Jana z všetečnosti přijda, něcto nectnostného prořekl. Napomenut jsa tak nemluvíti, neposlechl. Když tedy z schodů Zámeckých sstupovali, dřevo s nějakým [sic!], snad od zábradlí v ruku náhle vražený, hroznou sobě bolest přičinil a krváčení; což sami jeho kamarádi, ač kacíři, za Boží pokutu pro ten hrob od něho pohaněný pokládali.“

R l. výpověď Tobiáše Vojtěcha Opitze v l. beatifikačním procesu, 30. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 32^{r-v}, čl. 19, otázka 65) ← l. Acta utriusque processus 1721, 117 (první *Summarium*, č. 19, § 6) – *Sacra rituum congregatione*

1727, druhý text, 136-137, *Summarium*, č. 28, § 13 ← BERGHAEUER 1761, 200 (§ XIII, zmiňuje navíc Opitzovy rukopisy, v nichž si událost zaznamenal) – další L HAIN 1722a, 22-23 – TÝŽ 1722b, 22-23 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 82 (7. zázrak, „V potupě hrobu jeho“)

506.-507. hrob v pražské katedrále a Svatá Hora (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Jistá těhotná paní před porodem a po porodu pak s maličkým děťátkem navštívila hrob SJN a světcí dítě svěřovala. To pak tak nebezpečně onemocnělo, že sám lékař neměl naději, že se uzdraví. Zkroušená matka, když nemoc neustupovala, v největším nebezpečí své dítě nadále svěřovala SJ. Putovala pak s dítětem ke Svatohorské Divotvůrkyni, vzývala tam Pannu Marii i SJN a když se vrátila za dítětem do pokoje, s radostí spatřila, že se na ni děťátko směje. Od té chvíle se dítěti dařilo lépe a uzdravilo se (**506.**).

Ta samá paní, ať žádala o cokoliv, na přimluvu to dostala, a když nedostala, uvažovala, že to nebylo k její spáse. Kdykoli v úzkostech a trápeních přišla k hrobu, pocítila útěchu (**507.**).

R nedat. I. svědectví P. Metoděje Uhla, augustiniána, zpovědníka u sv. Kateřiny na Novém Městě pražském, [1715] (NA, ČDK, kniha 117, fol. 382^{r-v})

508. hrob v pražské katedrále (Č, Pr) a Teplice (Č, Li), dol. 1715

Pavel Čiska, šedesátiletý obyvatel křižovnického špitálu sv. Františka v Praze na Starém Městě 1715 vyznal, že vytrvale uctíval SJN jako ochránce od doby, co se o něm dověděl, a nikoli bez užítku, neboť když churavěl a hrozila mu smrt a nikdo mu nedokázal po vši námaze otevřít žílu a vypustit zpěněnou krev, vykonal u hrobu zpověď a přistoupil ke sv. přijímání, šťastně dojel do Teplíc, tam mu byla bez potíže otevřena žíla a on se šťastně uzdravil.

R I. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 211^v)

509.-511. Praha, barnabitský kostel sv. Benedikta na Hradčanech a hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1715 – tři oblasti dobrodiní

Barnabita Zikmund Cetto, vikář probošta řádové koleje v Praze na Hradčanech, sdělil svému proboštovi, Donu Janu Maria Zieglerovi, že více kajících, kteří kvůli studu po několik let zamlčovali těžký hřích a dopustili se svatokrádežných zpovědí, nakonec po vykonání některé pobožnosti správně a úplně vyznali své hříchy (**509.**).

Další kněz téhož řádu na Hradčanech, Don Maxmilián Baltauff, vyjevil, že jistý hříšník upadl do těžších hříchů a kvůli nim odkládal déle než rok zpověď. Nakonec byl v den umučení doveden zvláštním pobídnutím, které přisoudil přimluvě, k tomu, aby své hříchy náležitě odčinil svátostným vyznáním (**510.**).

Ještě jeden z barnabitských zpovědníků věděl o obzvláštní milosti obdržené skrze zásluhy. Ta se týkala zamezení špatné pověsti. Protože by se však zpovědník vyjevením případu bez předběžného povolení daného penitentem dostal do nebezpečí porušení svátostné pečeti (tj. vyzaření zpovědního tajemství), a o povolení kvůli nepřítomnosti penitenta nemohl požádat, řečenou milost raději zahalil mlčením (**511.**). To však, co vyznali vzpomnutí zpovědníci, byli připraveni potvrdit přísahou.

Druhá z řečených událostí došla svého upřesnění během 1. beatifikačního procesu. Tehdy 14. II. 1716 vypověděl Don Maxmilián Baltauff, 31letý prokurátor hradčanské barnabitské koleje, že skutečně měl penitenta, který kvůli obrovské tíži svých hříchů, kterých se děsil, po celý jeden rok odkládal zpověď, až o svátku 16. V. navštívil posvátný hrob v metropolitním kostele, okamžitě pocítil, jak se mu obměkčuje srdce k bolestné lítosti, a veden Božím osvícením přišel k němu do barnabitského kostela sv. Benedikta (na Hradčanech) ke svátosti pokání, kterou vykonal se značnou bolestí a lítostí srdce a byl připraven přijmout sebetěžší pokání. Tento plod kajícího připisoval ochraně a přimluvě, což řečenému knězi řekl ve svátosti (**510.**).

R nedat. I. zpr. barnabity Dona Jana Marie Zieglera, probošta u sv. Benedikta na Hradčanech, prez. 8. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 171^{r-v}, Celtovo svěd. na fol. 171^r, Battauffovo na fol. 171^{r-v}, poslední s poznámkou o přísaze na fol. 171^v) – I. výpověď Dona Maxmiliána Baltauffa, prokurátora barnabitské koleje u sv. Benedikta v Praze na Hradčanech, přednesená v 1. beatifikačním procesu 14. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 81^v-81^r, čl. 98, otázky 250-251)

512. Praha (Č, Pr), socha na mostě a bratrstvo Na Skalce, dol. 1715

Jistá hraběnka delší čas pociťovala, že by měla vstoupit do pražského bratrstva, což ale pro různé světské starosti odkládala. Nakonec kvůli tomu přijela do Prahy, kde jí ale zdržela návštěva u přítelkyně, takže se rozhodla vstup do zmíněného bratrstva opět odložit. Tu se jí dostala zpráva, že vůz, který jí měl na Malé Straně vyzvednout a odvézt domů, se u sochy (na Pražském mostě) polámal. To šlechtičnu pobídlo, aby ještě téhož večera, dosti pozdě, přišla k bosým augustiniánům do kostela sv. Václava na Novém Městě pražském a dala se do bratrstva konečně zapsat.

R svěd. bosého augustiniána, P. Bernarda od sv. Terezie, jemuž příběh řečená hraběnka vyprávěla, obsažené v I. zprávě z praž. novoměst. konventu téhož řádu, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 105^v)

513. špitál křižovníků na Starém Městě pražském a Chlum Svaté Maří (Č, Pr), dol. 1715

Jan Vilém Lossi, kněz řádu křižovníků s červenou hvězdou 1715 vyznal, že zakusil dobrodiní. Třikrát byl raněn mrtvicí a dostal se do tak ubohého stavu, že byl od lékařů opuštěn a třikrát zaopatřen všemi svátostmi,

neboť se čekalo den ode dne, že vydechne naposled. Téměř čtvrt roku nebyl ničeho schopen, nyní ale díky Bohu může častěji sloužit mši sv. a bez překážky vykonávat další duchovní povinnosti. Tuto milost nemůže připsat nikomu jinému než přímluvě „naší nejsvětější Divotvůrkyně“ (tj. nepochybně milostné Panny Marie z Chlumu Svaté Maří) a svému sv. patronovi, JN, a také sv. Anně, své spolupatronce. Jeho zdravotní stav je znám jak velmistroví řádu a celému špitálu (nejspíš sv. Františka na Starém Městě pražském), tak nyní proboštovi a spolubratřím na Chlumu. Za což ať je Bůh pochválen.

R nedat. l. svěd. P. Jana Lossiho, kříž. s červ. hv., bez udání místa, nejspíš však Chlum Svaté Maří, [1715] (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 210^r)

514. Praha, Nové Město a hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1715

Po návratu z vojenského pobytu v Itálii Mathias Gerhard na Novém Městě pražském slýchal, že jistá tamní měšťanka se dostala do finančních potíží a hrozilo, že ji věřitelé i s dětmi vykážou z domu a předají soudci. Žena se s pláčem modlila u těla v katedrále a SJN prosila o pomoc. Přišel k ní muž oděný jako metropolitní kanovník a ptal se: „Ženo, proč pláčeš?“ Když zjistil příčinu, řekl: „Neplač, přijmi, co ti dávám, vrať se domů a splat’, co komu dlužíš,“ a předal ženě měšec plný peněz. Žena vděčně vykonala, co jí nakázal. Pak si ji metropolitní kapitula zavolala na Pražský hrad, kde se jí všichni metropolitní kanovníci ukázali, aby určila, kdo z nich jí daroval své peníze. Odpověděla: „Není tu nikdo, kdo by byl podobný mému dobrodinci; kdybych ho spatřila, hned bych ho poznala.“ Dle domnění všech ženě pomohl sám SJN.

R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., daný 7. VIII. 1715, svěd. Mathiase Gerharda, obyvatele praž. novoměst. špitálu bl. Anežky, sdělené 6. VIII. 1715 Beckovskému jakožto administrátorovi t. špitálu (archiv č. bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) ← l. zpráva křížovnického velmistra Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kniha 118, fol. 210^v-211^r)

515.-516. Praha, nejspíš Nové Město a jistě hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

František Mikuláš Alsterle ryt. z Astfeldu, 64letý Pražan sídlící ve farnosti sv. Jindřicha na Novém Městě, po dvacet let rada apelačního soudu, pak rada zemského soudu a zároveň k tomu od 1713 purkrabí Pražského hradu, v 1. beatifikačním procesu 17. XII. 1715 latinsky sdělil (k článku 18, otázce 61), že zakusil ochranu v obtížných záležitostech svého úřadu, jak civilních, tak kriminálních, a když mnohokrát vězel ve veliké bezradnosti, že nevěděl, jakým způsobem jednání vést, utekl se k ochraně a vždy se mu dostalo šťastného vyústění (**515.**). Toto sdělení bylo převzato do nepomucenské literatury.

Vypověděl také (k témuž článku, otázce 63), jaké dobrodiní zakusila jeho třicetipětí či šesti letá dcera Barbora ve velice těžké nemoci hlavy. Také tento příběh se dostal do dobové nepomucenské literatury. Piarista Jevina ho tehdejší češtinou vypráví následovně: „Jistý svědek po své na přímluvu sv. Jana přijaté milosti dosvědčuje, že dcera jeho Barbara hlavní [tj. týkající se hlavy] bolestí velice ztrápená a od lékařů o jejím uzdravení zoufajících opuštěná, když se byla z dovolení svých rodičů zaslíbila, že chce ke cti sv. Jana skrze celý rok černý oděv nositi, dojde-li na přímluvu jeho zdraví. Na ten slib sv. Jan v způsobu takovým, jaký se při hrobu svém [tj. jeho] vidí, se jí ukáže. A ona od té chvíle lépeji se počala míti, že brzy v černém oděvu k hrobu svého patrona se vděčně postavila. Byvši pak po té nemoci ještě zemdlená, po vykonané svaté zpovědi a přijímání posilněná a celá zdravá k podivení a k potěšení svých rodičů domů se navrátila.“ (**516.**)

Oproti tomu sám pan rytíř Alsterle praví, že léčbu jeho dcery nakonec vzdali dva pražští lékaři, že to byl on, kdo jí povolil učinit slib nosit po celý rok černý oděv ke cti, že se jí SJN ukázal dvakrát v oné podobě a tvaru, jako se vidí u svého hrobu v metropolitním kostele. Poslední část příběhu se odehrála, když dcera v černém rouchu přišla ke zmíněnému hrobu svého patrona a pak se celá zdravá k nesmírné potěše vrátila domů (**516.**).

R l. výpověď Františka Mikuláše Alsterle ryt. z Astfeldu v 1. beatifikačním procesu, 17. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 22^v-22^r, příběh dcery Barbory na obou t. listech) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 107 (první *Summarium*, č. 17, § 7, Alsterlova odpověď na otázku 61), 108 (t. § 8, Alsterlova odpověď na otázku 63) – L **sledující Alsterleho dobré zkušenosti při obtížných případech jeho úřadu**: VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 108 (62. zázrak, „V rozepřích a rozsudcích“) – L **sledující Barbořino uzdravení**: HAIN 1722a, 26-27 – TÝŽ 1722b, 26-27 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 86 (13. zázrak, „V nemoci hlavy“)

517.-519. Praha a nejspíš i další místa Čech, jmenovitě Záblatí (Č, Pr), dol. 1715 – tři oblasti dobrodiní

Martin Václav Jiří Břeský již jako farář v jihočeském Záblatí písemně 1715 sdělil, jak blahodárně se projevil v jeho životě SJN, a byl ochoten to stvrdit přísahou:

Když se v Praze věnoval vyšším studiím a byl před přijetím kněžství tísněn značnou nouzí a pohromou, častěji se utíkal ke SJN a snažně ho prosil o pomoc, kterou pak zřetelně zakusil (**517.**). Dále když mu v nebezpečí ztráty dobré pověsti a veškerého majetku, kterou mu strojili zlovolní a útoční protivníci, nezavítla pod nebem žádná pomoc, utekl se s důvěrou ke SJN, který mu hořkosti osladil a některé protivníky dílem zahanbil, dílem rozptýlil (**518.**). V dalším ohrožení pověsti a dobrého jména kněz poklekl před sochou a snažně žádal o pomoc, načež vyvázl zcela zachráněn (**519.**).

R l. zpr. záblatského faráře Martina Václava Jiřího Břeského, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 165^{r-v})

520.-521. Praha, Malá Strana (Č, Pr) a Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1715 a 1715 – dvě události

Antonín Hron, úředník královského Menšího Města pražského, dostal z Vídně zprávu, že se jeho nejmladší, devatenáctiletý syn velmi nebezpečně rozstona. Své útočiště vzal k SJN a učinil slib za jeho uzdravení, načež nejbližší pošta přinesla zprávu nejenom o tom, že je synovi lépe, ale že se v krátkém čase úplně uzdravil (520.).

Hron žádal svého dalšího syna Josefa Michaela, kancelistu u vojenské expedice královského místodržitelství v Praze, aby o uzdravení nejmladšího bratra vyhotovil osvědčení. Ten se k tomu však neměl, protože to nepovažoval za důležité. Cosi se mu ale vyrazilo na tváři, a tak přemýšlel, co je toho příčinou. Nakonec pochopil, že je to milostivý Boží trest nebo napomenutí, aby zveleboval čest, a tak si předsevzal, že osvědčení vystaví. Pak ale splnění svého úmyslu zase o jeden den posunul, a tu ho nenadále navečer přepadly takové bolesti hlavy a zvracení, že to měl za velkou nemoc, pročez si konečně pevně stanovil, že svědectví sepiše. Když to udělal, nabyl plného zdraví a ničím zlým už dál netrpěl, za což byl vděčný Bohu i SJN (521.).

Proto pak k větší cti Boží a požehnaného světce JN a pro zamezení dalšího neštěstí vyhotovil dvojí svědectví, o uzdravení svého bratra (520.) i o právě popsaných svých zkušnostech (521.). První svědectví podepsal jeho výše zmíněný otec Antonín, druhé podepsal sám. Oba byli ochotni sdělené odpřisáhnout.

R n. svéd. Antonína Hrona, úředníka král. Menšího Města praž., Praha, 9. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 76^v; psáno rukou Josefa Michaela Hrona, kancelisty u vojenské expedice král. místodržitelství, Antonín Hron se pouze podepsal) – n. svéd. již zmíněného Josefa Michaela Hrona, 9. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 76^v-77^r; na zadní straně, fol. 77^v, některý z organizátorů 1. beatifikačního procesu latinsky připsal, že i když by se tato svědectví potvrdila přísahou, týkají se nevýznamných věcí, nebo jsou příliš obecná)

522. snad Praha (Č, Pr), dol. 1715

Františkánskému knězi Alexiovi Krnovskému bylo v Praze ve zpovědi sděleno, že jedna žena podvedla svého snoubence a počala s jiným mužem. Snoubenec ji denně navštěvoval, dokonce ji viděl hodinu před porodem a dvě hodiny po porodu, aniž by si čehokoli všiml. Dítě bylo pokřtěno, avšak třetího dne zemřelo. Snoubenec se o ničem nedozvěděl, ženu si vzal a žijí v lásce. Žena připisuje milost uchránění před zahanbením SJN.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 199^v-200^r), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

523. snad Praha (Č, Pr), dol. 1715

Františkánskému knězi Leopoldu Prušákovi v Praze oznámil jistý voják, že byl kdysi pro dluhy dlouhou dobu vězněn, utekl se ke SJN, nečekaně přišel jiný voják, všechny dluhy zaplatil a z vězení ho vysvobodil.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 200^r), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

524.-525. snad Praha (Č, Pr), dol. 1715 – dva případy

Osoba, obviněná z cizoložství, se obávala veřejného zahanbení. Utekla se ke SJN a ten, kdo ji obviňoval (muž nebo žena), poprosil za odpuštění svých slov a o věci se úplně pomlčelo. Omilostněná osoba to připisovala SJN (524.).

Jistá paní při předávání stipendia za mši sv. slouženou u SJN řekla knězi, že jí na té věci tolik nezáleží a že za mši ani zaplatit nechtěla, nicméně že se nakonec rozhodla stipendium dát. Téhož dne se před jejím domem téměř popraly dvě služky, když tu se jedna z nich najednou dala na útěk s křikem, že ji z temných oblak chce unést ďábel. Podivná událost se dostala do řeči, i dům a paní, což si ona vykládala jako trest za otálení se stipendiem a za neuctivá slova (525.).

R nedat. l. svědectví P. Metoděje Uhla, augustiniána, zpovědníka u sv. Kateřiny na Novém Městě pražském, [1715] (NA, ČDK, kniha 117, fol. 382^v)

526. nejspíš Praha (Č, Pr), dol. 1715

Jistý mladík v pravdě dosvědčil, že při studiích sice rozpoznal vlastní nevědomost a jiné své nedostatky, nicméně si troufale dovolil přihlásit se k veřejné disputaci. Když pak přicházel den zápolení, popadl ho hrozný strach a viděl před očima své jasné zahanbení. Avšak vzýváním mu bylo podivuhodně pomoheno a svou disputaci zakončil s nejvyšší ctí a pochvalou.

R l. zpr. bohušovického administrátora, premonstráta Modesta Freihlema, Doksany 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 318^{r-v})

527. Čechy, snad Praha (Č, Pr), dol. 1715

Jistý velmi ctný muž se kvůli závažnému pronásledování dostal do zdánlivě neodvratné hanby, jistou pobožností byl však z oné hanby vysvobozen a dostalo se mu velkých poct. Dozvěděl se o tom ve svátosti pokání P. Bernard od sv. Terezie, augustinián bosák v Praze na Novém Městě, který o tom poskytl svědectví do písemné odpovědi na dotazník z 1715, a když byl později na tento případ dotazován v rámci 1. beatifikačního procesu, uvedl, že kvůli zpovědnímu tajemství nemůže sdělit jméno onoho muže a okolnosti, aby se ona osoba

nedostala do nebezpečí nového zahanbení. Jen tolik mohl jménem onoho muže říci, že záchranu před velmi tíživou špatnou pověstí a povýšení k počtám připisoval SJN, ke kterému se utíkal.

R l. zpr. augustiniánů bosáků na Novém Městě praž., svěd. P. Bernarda od sv. Terezie, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 105^v) – l. výpověď P. Bernarda od sv. Terezie, novoměst. augustiniána bosáka, v l. beatifikačním procesu, 7. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 80^v, čl. 28, otázka 105)

528.-529. farnost Bakov nad Jizerou (Č, Pr), dol. 1715 – dvě události

Jeden člověk 1715 vyprávěl bakovskému faráři Martinu Muschlitzovi o dvou zkušenostech s pomocí. Ve svém mládí vedl příšerný a odporný život, protože však měl ve zvyku každý den zpívat píseň a ke cti se pomodlit pět otčenášů a zdrávasů, brzy se obrátil k lepšímu životu (**528.**).

Poté se oženil. Jeho manželka při prvním, druhém i třetím dítěti utrpěla potrat. Rozhodli se spolu, že budou mít své útočiště také u SJN, modlili se a prosili častěji Boha u oltáře (nepochybně v bakovském farním kostele, A.1, t. 1/), aby od nich v budoucnu toto zlo odvrátil, a stalo se, že pak už žena nikdy nepotratila, ale vždy šťastně porodila. Manželé toto dobrodiní připisují SJN (**529.**).

R l. zpr. bakov. faráře Martina Muschlitze, 5. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 493)

530.-531. farnost Benešov nad Černou (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Místní farníci vyprávěli svému faráři Václavu Fr. Höhebergerovi, že mají SJN za zvláštního ochránce, a když jej vzývají, pomáhá jim v jejich potřebách. Mezi nimi benešovský syndik Jiří Jan Merbert vyznal, že když prosil SJN o pomoc ve vedení dlouholetého procesu, šťastně dosáhl vytoženého cíle. Slíbil pak z vděčnosti, že zavěsí lampu k soše v benešovském farním kostele sv. Jakuba Většího (→ A.1, Benešov nad Černou 1/, D.2, t.) (**530.**).

Sám farář Höheberger musel vyznat, že od doby, co má sv. mučedníka Jana za svého ochránce, kdykoliv jej ve svých nebezpečných službách vzývá, vždy pocítuje pomoc a s útechou koná své věci (**531.**).

R l. zpr. Václava Fr. Höhebergera, faráře v Benešově (nad Černou), 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 230^r)

532. Bezdružice (Č, Pr), dol. 1715

Josef Dörrschmidt byl v městečku Bezdružicích zatížen závažným obviněním, jako by se vlámal oknem do zdejší panské budovy a ukradl značné množství vlny. Přesto, že byl nevinný, udělali u něj domovní prohlídku, při které kromě jistého množství jeho vlastní vlny našli o něco více vlny zcizené, kterou si Dörrschmidt sice opravdu neoprávněně vzal, když jednou musel pomáhat při balení panské vlny, ale nic víc nezczizil, ani nerozbil v panské budově okno a ani tam nevníkl. Odvedli ho do vězení a sesadili ze služby nočního hlídače a z úředního rozkazu měl být vykázán z městečka. V této nouzi neměl k pomoci nikoho z lidí, jen Boha na nebesích a radu, kterou mu dal jeden dobrý přítel, aby se utekl ke SJN. Slíbil tomuto světci, že bude-li zachován ve cti i ve své službě a nebude vykázán pryč, co živ bude, denně se k němu pomodlí sedm otčenášů a zdrávasů a jednou krédo. Nato se dostal z vězení, dosáhl služby hlídače a byl uchráněn potupy, což všechno po Bohu nemohl připsat nikomu jinému než SJ.

1715 o tom Dörrschmidt podal svědectví, které na jeho žádost zapsal někdo jiný, protože on sám psát nemohl (nejspíš neuměl). Byl tehdy připraven své svědectví potvrdit přísahou.

R n. svěd. Josefa Dörrschmidta, Bezdružice 12. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 7^r), svěd. A z čelivské farnosti

533.-534. děkanství Brandýs nad Labem (Č, Pr), dol. 1715 – dva případy

Nejmenovaný muž písemně vyznal ke cti, že se v nebezpečí pohanění utekl ke SJN a na jeho přímluvu jej Bůh vysvobodil:

Když na několik let zamlčel, že má platit značný obnos peněz, a lidé už začali veřejně sdělovat, že je vinen, utekl se k SJN, aby nebyl vyzrazen, a do dnešního dne cítí pomoc (**533.**).

Ačkoliv byl ženatý, během několika let tělesně žil se třemi svobodnými osobami, či lépe řečeno, tělesně je poznal. Když už věc měla přijít na veřejnost a lidé jej začali podezřívát, byly ony osoby vyšetřovány, zda s ním něco měly. Muž se utekl ke SJN, aby se tyto jeho skutky nevyjevily, a tu jej ony osoby nechtěly vyzradit ani slibováním odměn ani lichocením, a k tomu onen světec za něj u Boha orodoval, když se muž každou hodinu modlil a ve strachu vzdychal. Viník si vyprosil tu milost, že všechny tři osoby mohl čestným způsobem propustit ze svého domu (**534.**). Je připraven to v kteroukoli hodinu potvrdit přísahou.

R l. dopis z Brandýsa pro praž. arcib. konzistoř, nedat. svědectví nejmenovaného muže, (dopis byl nepochybně součástí odpovědi na svatoján. dotazník z 1715) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 146^r)

535. Brandýs nad Labem (Č, Pr), dol. 1715

Nejmenovaný muž na poděkování informuje milosti, která mu byla prokázána: Když byl od svého odpůrce v jistém případě obžalován a jistou instancí byl dvakrát odsouzen k zaplacení pokuty a potěti až k vězení, věda o své nevinosti, utekl se ke SJN a stanovil si, že ke cti vykoná jistou pobožnost. Brzy onen protivník padl a on nejenom že byl vysvobozen od zaplacení pokuty a vězení, ale z této události nabyl veškeré cti. Ještě mnoho milostí od SJN přijal a častěji pocítil jeho pomoc, což je připraven přísežně vypovědět.

R nedat. l. svéd. z brandýského děkanství, (nepochybně písemnost ze souboru odpovědí na svatoján. dotazník z 1715) (NA, ČDK, kn. 117, fol. 163^r)

536. administratura Cítoliby (Č, Pr), dol. 1715

Mezi četnými zázraky a mnohou pomocí bylo zvlášť odhaleno, že když se kdosi ocitl v naprosto zjevném, citelném a ohromném nebezpečí špatné pověsti a zahanbení, kterými byl již málem zasažen, poklekl na kolena a prosil o pomoc a opravdu byl podivuhodně a zázračně vysvobozen. Potvrdil přísahou a potvrzuje, že se to stalo tak a ne jinak.

R l. zpr. cítolibského administrátora Inocence Hibnera, 2. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/7, kart. 2235)

537.-538. Červená Řečice (Č, Pr), dol. 1715 – dvě milosti

Červenořečický úředník zakusil BJN jako ochránce. Stalo se, že se nepozorností písaře ztratila jedna z kvitancí královské důchodní pokladny, která nebyla zanesena do účtů. Tím pádem ve výpočtu chybělo 1025 zl. Všichni se domnívali, že byla částka po částech ukradena nebo se jinde ztratila, a tak byly prohlédnuty účty a všechny písemnosti prozkoumány, nic se však nenašlo. Onen úředník se s nadějí a úctou spolehl na BJN, dal u červenořečického děkana Tomáše Josefa Zimmermanna sloužit 6 bohoslužeb ke cti a svěřil blahoslavenci svou nouzi. A hle! Najednou pocítil pobídku, aby si prohlédl nějaké odložené papíry. Byla to ta samá kvitance, která ležela na prvním místě na pohled, kde vydržela ležet pět let. Úředník nepříčítal úspěšný nález pili nikoho, nýbrž pomoci, což si rozhodně myslel také zmíněný děkan Zimmermann, který byl oné události přítomen (537.).

Týž úředník zakusil pomoc i v další události. Žena mu porodila synáčka, který však třetího dne upadl do smrtelného nebezpečí, takže jej kvůli této hrozbě děkan Zimmermann pokřtil v přítomnosti pouhého kmotra. Už dvakrát se zdálo, že kvůli vnitřnímu porušení dítě vydechne duši, když však byl učiněn slib a děťátko bylo oblečeno do kanovnického oděvu, přežilo a ještě 1715 bylo zdravé a při síle. Oděv byl jako oběť zavěšen u sochy, kterou dal zmíněný úředník umístit do výklenku ve zdi děkanského kostela v Červené Řečici a obklopit rámem na způsob oltáře (→ A.1, Červená Řečice II. 1/) (538.).

R l. zpr. červenořečic. děkana Tomáše Josefa Zimmermanna, kříž. s červ. hv., 1. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475)

539. děkanství Český Brod (Č, Pr), dol. 1715

Českokobrodský děkan Petr Antonín Spazio se zařadil jako první do výčtu osob, které od Nejvyššího skrze vzývání přijaly milosti, ač se sám považoval za nicotného, velmi nehodného a jakoby chladného citele tak velikého světce. Vyznal s odkazem na svou kněžskou důvěryhodnost, že častěji zakusil pomoc a ochranu tohoto svého obzvláštního patrona, JN.

R l. zpr. českokobrodského děkana Petra Antonína Spazio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346)

540. 289. 541. děkanství Český Brod (Č, Pr), dol. 1715 – tři případy

Po průzkumu pověsti svatosti přišly za českokobrodským děkanem Petrem Antonínem Spaziem některé osoby, totiž pan Václav Frosch, liblický hejtmán (540.), ctný pán Daniel Baptista Černohous, brodský měšťan (289.), a ctná paní Anna Straková, brodská měšťanka (541.), kteří upřímně vyznali, že skrze vzývání byli vyproštěni z velikého zahanbení a veřejné hanby, což také přisezně potvrdili, zvlášť Daniel Černohous, jehož svědectví potvrzené pečeti děkan připojil (→ výše 289).

R l. zpr. českokobrodského děkana Petra Antonína Spazio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346)

542. Dobrovice (Č, Pr), dol. 1715

Pobožní lidé ze zbožnosti každý den po celý rok zajišťují světlo před obrazem v dobrovickém děkanském kostele sv. Bartoloměje (→ A.1, t. 1b/), aby každodenně hořelo po čas mše svaté, jak o nedělích a svátcích, tak ve všední dny. Děje se tak od 1692, kdy sem byl řečený svatojánský obraz umístěn. Lidé tímto způsobem světce uctívají s tím cílem a úmyslem, aby skrze přímlyvu byli vysvobozeni ode všeho nebezpečí hanby. Mezi nimi je jeden člověk, který po celý čas, co světci prokazuje takovou poctu, v mnoha nebezpečích vyvázl z jakékoli zlé pověsti a zahanbení. Je připraven to v příhodný čas a v případě nutnosti potvrdit přísahou.

R l. zpr. dobrovického faráře a vikáře Jiřího Antonína Neradia, 26. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 542)

543. farnost Doksy (Č, Pr), dol. 1715

Jistý muž sdělil kaplanovi v Doksech, že když své srdce v těžkých horečkách obrátil ke SJN, ihned dosáhl uzdravení.

R nedat. l. zpr. Baltazara Ignáce Gürtlera, faráře v Doksech, označená písmenem A, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 487)

544. Frýdlant (Č, Pr), dol. 1715

Barbora Alžběta Straková vyznala, že skrze přímlyvu byla ona i její dcera vysvobozena z nebezpečí vody i hanby. Byla připravena potvrdit to přísahou.

R l. zpr. frýdlant. děkana a vikáře Gottfrieda Františka Grigera, 12. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 227^r)

545. Haratice (Č, Pr), dol. 1715

Anna Alžběta Kraichviková, mlynářka ze vsi Haratic na navarovském panství, sdělila a přísnežně potvrdila 1715 držkovskému faráři Janu Herteltovi, že byla zachráněna ze zjevného nebezpečí života, do kterého se dostala při porodu, a to skrze pouhé zbožné vzdechy a modlitby, v nichž slíbila, že se ke cti bude každý pátek na kolenou modlit tři otčenáše a zdrávasy. V této důvěře šťastně porodila a byla zachráněna ona i dítě.

R l. zpr. držkovského faráře Jana Hertelta, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 443)

546. panství Hluboká nad Vltavou (Č, Pr), dol. 1715

Zachariáš Rauman, správce lesů schwarzenberského hlubockého panství, dal vně městečka Hluboké směrem k loveckému domu postavit kamennou sochu (→ A.1, Hluboká nad Vltavou 3/), na základě slibu, jelikož skrze milost obdržel útěchu, když trpěl od svých protivníků různá protivenství.

R l. zpr. hosinského faráře Jiřího Františka Hausera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 289)

547.-549. farnost Hora Svaté Kateřiny s filiálkou Nová Ves v Horách (Č, Pr), dol. 1715 – tři případy

Ve farnosti Hora Svaté Kateřiny dali tři muži vytvořit sochy, urozený pán Schroll pro farní kostel (547.), Jan Jiří Grüset pro filiální kostelík v Nové Vsi v Horách (548.) a Jan Arnošt Loß dal sochu postavit na cestě (549.). Všichni si vyprosili milost, o niž žádali, totiž zdraví těla (→ A.1, Hora Svaté Kateřiny 1, 2/, Nová Ves v Horách).

R l. zpr. Jana Kryštofa Martfelda, faráře v Hoře Svaté Kateřiny, 20. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 199^v)

550. farnost Horní Roveň (Č, Pr), dol. 1715

Kdosi z těch, kdo ve farnosti Horní Roveň ctí SJN v den mučednictví (nejspíš ve farním kostele sv. Kateřiny), byl vysvobozen z těžké hanby poté, co si ustanovil pobožnost.

R l. zpr. hornoroveň. faráře Jana Josefa Dědiče, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 171^v)

551. Hradenín (Č, Pr), dol. 1715

Urozený pán Jan Michael Nosek, úředník v Hradeníně, ústně dosvědčil, že pomocí a přičiněním obdržel splnění svých dobrých úmyslů, zdraví, potomky, štěstí, (dobrou) pověst a vše ostatní.

R l. zpr. svojišického administrátora Bernarda Josefa Redlicha, 31. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 357)

552.-556. farnost Chlumín (Č, Pr), dol. 1715 – pět dobrodiní

Karel Audřický z Audře nabyt dobrodiním zraku (552.). Nejspíš se jednalo o Karla Eugena Audřického z Audře, majitele statku Chlumín (do 1726).

Jeden voják byl zajat francouzským vojskem, vzýval však SJN a podivuhodně byl jedním Francouzem vysvobozen (553.).

Jeden člověk sloužil nevěrně v císařské službě, díky dobrodiní se však kál, vrátil se k řádné službě a byl zachován v dobré pověsti (554.).

Jedna osoba vyznala, že byla dvakrát vzýváním sv. ochránce JN zachována v dobré pověsti (555. 556.).

R nedat. l. zpr. chlumínského faráře Kašpara Jakuba Douchy, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 122^v)

557.-558. Chomutov (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti pomoci

Chomutovský měšťan a švec Jan Snidal byl 1715 připraven přísnežně vypovědět následující: Na předměstí Chomutova měl dům s právem šenkování piva, z čehož povstávaly velké obtíže a mrzutosti, takže by se byl rád šenkování zbavil a místo toho se stal majitelem domu své tchyně ve městě. Mnoho věcí tomu překáželo a na získání onoho domu neměl téměř žádnou naději. Utekl se proto k SJN, jehož ctitelem byl už od studií, a jeho pomocí svého záměru šťastně dosáhl, totiž řečeného domu, po kterém toužil (557.).

Týž muž sdělil, že když druzí při různých příležitostech usilovali o jeho zahanbení jak u cechu, tak jinde, vždy vzýval SJN o pomoc a veškerá hanba byla šťastně odkloněna (558.).

Z vděčnosti daroval do chomutovského špitálního kostela sv. Ducha obraz (→ A.1, Chomutov 2a/).

R l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etwweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 180^v)

559. Chomutov (Č, Pr), dol. 1715

Jan Kryštof Josef Habermann z Roßenfeldu, císařský veřejný notář a chomutovský konšel, v jedné důležité záležitosti chomutovské městské rady a také v jistém nebezpečí ztráty dobré pověsti a zahanbení se utekl ke SJN a skrze přimluvu dosáhl šťastného vyřízení oné věci i toho, že jeho nepřátelé byli zahanbeni. Z povinné vděčnosti a pro další zachování svého dobrého stavu dal na svůj dům v Chomutově postavit kamennou sochu (→ A.1, t. 4/) se svítilnou, v níž hořovalo každý čtvrtek světlo a konaly se u ní požobnosti. Řečený pan konšel byl ochoten pravdivost tohoto příběhu odpřisáhnout.

R n. svěd. chomutov. konšela Jana Kryštofa Josefa Habermanna z Roßenfeldu, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 121^v), příl. A k l. zpr. chomutov. děkana Jana Jakuba Jiřího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 180^v)

560. Chotěboř (Č, Pr), dol. 1715

Počestná žena Ludmila, manželka chotěbořského měšťana Jana Wingra, vyznala, že skrze zásluhy a přímluvu byla uzdravena z jisté nevyléčitelné nemoci, když učinila slib, že u vyobrazení (na boč. oltáři v chotěbořském farním kostele sv. Jakuba Většího, → A.1, t. 1/) bude každé úterý konat jakousi pobožnost. Byla to připravena potvrdit přísahou.

R nedat. lat. zpr. chotěboř. faráře Vavřince Antonína Václava Pelikána, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 250)

561. Chotěšov a Zelená Hora nad Nepomukem (Č, Pr), dol. 1715

Chotěšovský sládek Petr Josef Beck se ocitl v nebezpečné nemoci a již se domníval, že opustí časný svět, slíbil však, že vykoná pout' na Zelenou Horu, kde se narodil SJN, a tam ke cti obětuje svou zpověď a přijímání, což také skutečně udělal. Nabyt zpět svého zdraví a slíbil pak, že přijme SJN za svého patrona a postaví mu na prostranství v Chotěšově sochu, kterou tam bylo ještě 1715 vidět (→ A.1, Chotěšov 4/). U ní se ještě v té době konávala obvyklá pobožnost (→ C.1, t.).

R nedat. n. svěd. chotěšov. souseda Petra Josefa Becka, příl. k l. zprávě chotěšov. faráře Víta Pistla z 12. IX. 1715, který Becka označuje za chotěšov. sládku (NA, ČDK, kn. 117, fol. 32^v)

562.-564. farnost Chrastava (Č, Pr), dol. 1715 – tři oblasti pomoci

Z farníků chrastavské farnosti šest nebo sedm osob obojího pohlaví v dobré víře vypovídá, že se někteří v nebezpečí hanby (562.), jiní v nemocech (563.), jiní v nejvyšší nouzi (564.) utíkali k BJN a vzývali ho a brzy jim bylo pomozeno.

R l. zpr. chrastav. faráře Karla Tippoldta, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 467)

565. děkanství Chýnov (Č, Pr), dol. 1715

Chýnovský děkan Jan Jakub Elsner 1715 na svou kněžskou čest písemně vyznal, že mu jistá panna k větší Boží slávě a úctě povolila, aby se zamlčením jejího jména zveřejnil milost, které se jí na přímluvu od Boha dostalo v nebezpečí čistoty. Bývala by neunikla před násilnými rukama jakéhosi chlípíka a nezachovala si čistotu, pokud by jí nepomohl a nepřimluvil se za ni SJN, jemuž se jako obzvláštnímu ochránci poroučela vzdechem v nebezpečí ztráty dobré pověsti.

R l. zpr. „chejnovského“ děkana Jana Jakuba Elsnera, 12. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 219)

566. Jesenice (Č, Kou, Pr), dol. 1715

Urozený pán Vilém Pátek, poštovník na jesenické poště, byl se svou manželkou 1715 připraven dosvědčit, že byl skrze vzývání a zásluhy spolu s těmi, kdo k němu náleželi, vysvobozen z různých zjevných nebezpečí a náročných situací.

R nedat. l. zpr. (dolno)jirčanského faráře Bartoloměje Stiechovského, prez. 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 109^r)

567. nejspíš Klatovy (Č, Pr), dol. 1715

Zuzana Františka hraběnka z Klenového, roz. slečna Hartmannová z Klarsteinu, měla jednu velkou rozepří s jistým vzácným pánem. Chtěla jej skrze rozličné patrony naklonit ke svému dobrému úmyslu, ale beze všeho výsledku. Utekla se ke SJN, cestovala do Nepomuku a tam světci s obzvláštní horlivostí svou žádost poroučela. Sotva se navrátila domů, stalo se, že ten pán sám po svém sloužícím vzkázal, že její žádost přijímá a chce učinit netoliko, co si žádala, nýbrž mnohem více.

R č. svěd. Zuzany Františky ovdovělé hraběnky z Klenového, roz. slečny Hartmanky z Klarsteinu, Klatovy 20. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 308^r)

568. Kosmonosy (Č, Pr), dol. 1715

Z Kosmonos podal písemnou zprávu o jednom dobrodiní člen zdejšího kláštera piaristů Benignus od sv. Matouše, pověřený službou zpovědníka. Píše (v překladu z latiny): „Jakási osoba, která měla být obžalována ze skutečného cizoložství, měla strach o [svou] pověst a život. Protože vytušila, že ten, kdo hrozil udáním, se nemůže opřít o dostatečně jasné důkazy, utekla se k modlitbám a prosila o pomoc sv. Jana Nepomuckého. Modlila se o něco více, až téměř usnula. Tu hle, u polospící je ti přítomen onen divotvůrce, jak je zobrazován (což se zavázala potvrdit přísahou), tahá ji za ruku, nařizuje předejít žalobce a oznamuje, že už přijel soudce, o kterém cizoložnice ani nevěděla, že byl na cestách. Bez meškání žena poslechne, zajde za soudcem, ptá se, zda ji někdo nezažaloval na základě křivých domněnek. K právnímu sporu je povolán ten, který ženě hrozil, a protože není nikterak schopen uspět, je nucen odprosit za své stížnosti. A tak já níže podepsaný jsem ve svátosti pokání dostal povolení toto zveřejnit, jméno však ponechávám stranou. Jinak okolnosti tohoto případu co nejponíženi zasilám, aby byly prozkoumány těmi, kterým to přísluší. Buď Bůh pochválen ve svých svatých!“

R l. svěd. piaristy Benigna od sv. Matouše, zpovědníka, Kosmonosy, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 251^r)

569. děkanství Kouřim (Č, Pr), dol. 1715

Jistý řemeslník přísežně dosvědčil, že kdykoliv se nalézal ve veliké nouzi, toužebnými prosbami si u SJN vyprosíl nenadálou pomoc.

R l. zpr. kouřimského děkana Antonína Jana Marsche, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 197^r)

570. děkanství Kouřim (Č, Pr), dol. 1715

Jakýsi řemeslník upadl do podezření, že svou služku přivedl do jiného stavu. Obával se proto nejenom špatné pověsti, ale také ztráty svého řemesla, utekl se ke SJN a šťastně byl ode všeho nebezpečí vysvobozen. Vyjevilo to ke cti ve zpovědi kouřimskému děkanovi Marschovi.

R l. zpr. kouřimského děkana Antonína Jana Marsche, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 197^v)

571. Krychnov (Č, Pr), dol. 1715

Alžběta, manželka Antonína Bodoniho v Krychnově, se svou sestrou Dorotou obdržela znamenité milosti ve věci dobré pověsti a v dalších jiných nebezpečích, a tak nejenom písemně, nýbrž i ústně provolává Nepomukovi slávu a díky.

R l. zpr. svojsického administrátora Bernarda Josefa Redlicha, 31. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 357)

572. konvent bosých augustiniánů nad Lnářemi (Č, Pr), dol. 1715

Remigius od sv. Františky, převor konventu bosých augustiniánů nad vsí Lnáře, na konci své nepomucenské zprávy sdělil, že je z veřejného mínění známo a z téměř každodenní zkušenosti dokázáno, že dochází k nesčíslným milostem obdržným na přímluvu. Dále píše, že o jedné takové události vyprávěl jistý člověk lnářskému řeholníkovi P. Cyrilovi od sv. Jiří, zpovědníkovi a zdejšímu ustanovenému kazateli, který od tohoto kajícího muže dostal povolení případ vyjevit, ovšem se zamlčením kajícníka jména. P. Cyril tedy o události zpravil svého představeného, výše jmenovaného převora, v přítomnosti dalších dvou starších řádových kněží, a řečené potvrdil písemným svědectvím. Z něj vysvítá, že onen anonymní kající zažil ochranu SJN, velkého divotvůrce vůči těm, kdo se ocitnou v nebezpečí ztráty (své dobré) pověsti. Stalo se, že když se onen muž dopouštěl nedovoleného skutku s jistou ženou, uviděl, jak papírový obraz visící na stěně u postele k němu natáhl svou ruku, pak ho chytil, obrátil k sobě a odvedl od souložnictví.

O případu bosák Cyril od sv. Jiří vypovídal v l. beatifikačním procesu, zápis jeho výpovědi se však dochoval v torzálním stavu, který nedovoluje zjistit podrobnosti případu. Událost se pak ve stručnosti dostala do nepomucenské literatury. Český ji vypráví piarista Jevina: „Jiný cizoložství chtěl se dopustit vidí, že sv. Jana obraz blíž lože na stěně visutý [tj. visící] mu prstem hrozí to pacháti; čímž on se ulekna od svého předsevzetí se odrazil [tj. odradil].“

R l. svěd. P. Cyrila od sv. Jiří, bos. augustiniána, dané v konventu N. Trojice ve Lnářích 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 108^r), což je příl. k l. nepom. zprávě místního převora, Remigia od sv. Františky, z t. dne, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 107^v) – neúplný l. zápis výpovědi P. Cyrila od sv. Jiří, bos. augustiniána, kazatele v klášteře N. Trojice nad Lnářemi, přednesené v l. beatifikačním procesu 22. III. 1717 (NA, APA I, sign. 61/2, fol. 123^{r-v}) – L HAIN 1722a, 42 – TÝŽ 1722b, 42 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 105 (54. zázrak)

573. farnost Lysá nad Labem (Č, Pr), dol. 1715

Všichni zdejší farníci, kterým je známa pověst svatosti, vyznávají, že se v nebezpečí pověsti stále utíkali ke SJ a byli bezpochyby vyslyšeni.

R nedat. l. zpr. lyského faráře Tomáše Jana Melzoveckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 188^{r-v})

574.-575. farnost Mirošov, nejspíš přifařená ves Dobřív (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Ondřej Pech, hutník z mirošovské farnosti pracující nejpravděpodobněji v železárně v přifařeném Dobřívě, přišel 24. VIII. 1715 za farářem Janem Bernardem Pelletiem a ke chvále mu sdělil následující události. Téměř desetkrát byl v nebezpečí, že bude propuštěn z práce v železárně, která byla ale jedinou prací, jíž mohl uživit sebe i svou manželku a děti. Tolikrát totiž upadl do nenávisti u svých nadřízených úředníků, což způsobili našeptávači a závistivci. Vždy ale vzýval svého ochránce SJN a jeho nepřátelé byli zahanbeni a on pokaždé zůstal ve svém zaměstnání. Slíbil proto ke cti, že pokud bude živ, bude se každého roku v měsíci květnu po tři pátky postit církevním postem, což také zachovával, pouze vody se napil a pokud jedl obvyklý chléb, ve všech těchto dnech neokoušel nic teplého (574.).

Týž svému faráři řekl, že cítil silné nutkání k cizoložnému činu, když však pomyslel na SJN, úplně se vzdal chlípného roztoužení (575.). Má ve svém domě vyobrazení, v němž také světce se všemi svými blízkými doma den ode dne ve volném čase ctí jak střelnými modlitbami, tak také litaniemi.

R l. zpr. mirošov. faráře Jana Bernarda Pelletia, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 34^r)

576.-578. farnost Mirošov (Č, Pr), dol. 1715 – tři oblasti dobrodiní

Voršila Mudrová ve své nemoci vzývala SJN a uzdravila se (576.). Půldruhého roku se také potýkala s neplodností, přičemž přímluvou se stala plodnou (577.). Na poděkování se každý den ke SJN modlila.

Alžběta Kocourová si vyvolila SJN za patrona a ve svých záměrech zakusila veškerou možnou podporu a zadostiučinění (578.).

Obě zmíněné mirošovské farnice, jak doložil jejich farář Pelletius, měly 1715 knížečku s modlitbami.

R l. zpr. mirošov. faráře Jana Bernarda Pelletia, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 34^r)

579. děkanství Mnichovo Hradiště (Č, Pr), dol. 1715

Jistý kající ve sv. zpovědi vyjevil mnichovohradištskému děkanovi Jiřímu Zenonovi Fialovi, že ve vážném nebezpečí velikého zahanbení vzýval skrze SJN Boží Velebnost a prosil o pomoc a ochranu, kterou přičiněním jmenovaného blahoslaveného ochránce pověsti dostal. Pravdivost svého sdělení přísežně dosvědčil, své jméno a příjemní však ponechal v tajnosti. Ve zmíněném nebezpečí také učinil slib, že postaví oltář BJN, což také splnil.

R l. svěd. (mnichovo)hradištského děkana Jiřího Zena Fialy, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 537), příl. k jeho l. zpr., která se nedochovala

580. farnost Morašice (Č, Pr), dol. 1715

Morašický farář Antonín Michael Cajo sdělil, že všichni jeho farníci i on sám si skrze zásluhy vyprosili rozličná dobrodiní, aniž by ale upřesnili konkrétní zázrak.

R l. zpr. morašického faráře Antonína Michaela Cajo, 17. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 43^r)

581.-583. Nedražice (Č, Pr), dol. 1715 – tři případy

Nedražický krejčí František Manlick v době, kdy jeho manželka Valburga už tři dny těžce pracovala k porodu, učinil slib, že věnuje dvě svíce do kaple v Nedražicích (→ A.1, t.), což když se stalo, následoval šťastný porod (581.).

Martinu Figenbergerovi, ševci tamtéž, se zatáhlo levé oko blankou. Slíbil bohoslužbu ke cti a věnoval dvě svíce, načež se mu zrak úplně navrátil (582.).

Alžbětě Ricklové z té samé vsi hnila ruka a odpadávaly svaly. Ve své chudobě věnovala SJN dvě svíčky a byla vysvobozena od ohromných bolestí (583.).

Všechny tři případy písemně zaznamenal v nepomucenské zprávě kostelecký farář a převor kladrubského kláštera benediktinů, P. Placid Lang, a připojil k tomu sdělení, že výše vzpomenutí lidé jsou připraveni pravdivost vyprávěných událostí potvrdit přísahou. U druhého příběhu je však do farářova dopisu jinou rukou připsáno, že byl později zjištěn o té události opak (582.).

R l. zpr. kostelec. faráře a převora kladrubského kláštera benediktinů, P. Placida Langa, Kladruby 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 310^r)

584. Nepomuk (Č, Pr), dol. 1715

Osmdesátiletý nepomucký měšťan Pavel Otčenášek, který býval přes 25 let radním městyse Nepomuku a v tomto místě prožil celý svůj život, řekl v 1. beatifikačním procesu dne 17. I. 1716 o svém vztahu k JN: „Ctil jsem [jej] a také jsem od Pána Boha skrze jeho přímluvu mnohá dobrodiní užil. Jmenovitě přišel jsem jednou k velkému úrazu a neužívaje dokonce žádných líkův, než poroučel jsem se Pánu Bohu skrze přímluvu sv. Jana Nepomuckého a v malém čase k dokonalému zdraví jsem přišel.“

R č. výpověď Pavla Otčenáška, měšťanina městyse Nepomuka, v 1. beatifikačním procesu, 17. I. 1716 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 57^v, 18. čl., 63. otázka)

585. Nová Ves a Čeliv (Č, Pr), dol. 1715

Matouš Windirsch se dostal do velikého neštěstí, z něhož byl vysvobozen na přímluvu. Zaručil se za jistého muže dvaceti zlatými. Ten ale nebyl schopen sumu zaplatit, a tak povinnost platby připadla na Windirsche. Utekl se v této nouzi ke SJN a dal ke cti ve farním kostele v Čelivi přečíst mši sv., aby byl onoho dluhu zbaven. To se také stalo, když mu bylo nenadále oznámeno, že pravý dlužník byl zadržen a dluh splatil, aniž by byl Windirsch jakkoli poškozen. Vděčný muž věc písemně dosvědčil a byl připraven ji v případě potřeby odpřisáhnout.

R n. svěd. Matouše Windirsche, Nová Ves 16. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 101^r), svěd. C z čelivské farnosti

586.-587. farnost Nové Hrady (Č, Pr), dol. 1715 – skupina dobrodiní a jeden konkrétní případ

Mnozí lidé v novohradské farnosti z něžné zbožnosti a zbožné vděčnosti vyznali, že skrze přímluvu velmi slavného mučedníka JN byli podivuhodně uchráněni nebezpečí pověsti (586.).

Mezi nimi jeden novohradský měšťan, kterému se stalo, že v dobré víře koupil koně, aniž by věděl, že je kradený. Jistý člověk se zlým úmyslem, který k tomu byl naveden samotným zlodějem, podvodně předstíral, že je majitelem onoho kradeného koně, nastoupil na onoho měšťana, co si koně koupil, a nepoctivě jej obžaloval u rychtáře. Koně mu již odebrali a hrozila mu špatná pověst a pokuta jako zločinci, ačkoliv byl nevinný. Prosil o pomoc a přímluvu, díky nimž ze svízelné situace vyvázl, když byl mimo veškerou naději rychtářem náhodou

dopaden pravý provinilec, skutečný zloděj koně. Onomu měšťanovi byly navraceny náklady na koně a šťastně byl uchráněn od nebezpečí dobré pověsti (587.).

R l. zpr. novohrad. faráře a převora serv. konventu, P. Fr. Benedikta Marii Schenka, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 165^v (úvodní konstatování o farnících), 165^v a 168^r (příběh novohrad. měšťana) – snad k měšťanovu případu existovalo autentické svěd., potvrzené přísahou, které novohradský farář a převor Schenk ke svému dopisu připojil, to se však nedochovalo

588. Nové Město pod Smrkem (Č, Pr), dol. 1715

Jistý novoměstský měšťan vyznal, že byl příspěním vysvobozen z nebezpečí veřejné hanby. Byl připraven potvrdit to přísahou.

R l. zpr. Pavla Ambrože Waltera, faráře v Novém Městě (pod Smrkem), 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 551)

589.-590. farnost Okrouhlé Hradiště (Č, Pr), nebo snad jinde, dol. 1715 – dva případy

Augustin Kunerl, farář v Okrouhlém Hradišti, písemně vyznal, že díky ochraně SJN věc jinak velmi obtížně dosažitelná došla k snadnému výsledku (589.). Dále sdělil, že byl vyzvobozen z vážného nebezpečí cti skrze pomoc řečeného sv. mučedníka, kterému celou záležitost svěřil (590.).

R l. zpr. Augustina Kunerla, faráře v Okrouhlém Hradišti, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 93^v)

591. piaristický klášter v Ostrově (Č, Pr), dol. 1715

Rektor piaristické koleje ve městě Ostrově, Řehoř od sv. Martina, písemně přisezně vyznal, že o svátku Nanebevzetí Panny Marie, 15. VIII. 1715, vyslechl zpověď neznámého penitenta, který vyznal: „Já N. jsem slyšel hlásit z kazatelny, že kdo by od sv. Jana Nepomuckého obdržel nějakou milost, ať ji ke slávě a cti tohoto světce, nebude-li schopen učinit jinak, vyjeví alespoň zpovědníkovi. Pročež Vaší ctihodnosti oznamuji, že jsem já bídny tělesně klesl a hrozila mi velmi veliká hanba, protože se o té události již již šířilo povědomí. V těchto úzkostech jsem se utekl ke sv. Janu Nepomuckému, každodenně jsem se modlil některé modlitby k jeho cti pro zachování dobré pověsti a od té doby jsem nic více neslyšel a ani v nejmenším jsem nebyl zahanben.“

P. Řehoř tehdy penitentovi nabídl, aby to celé potvrdil přísahou, kterou svého času bude třeba složit. Penitent přísahu v té samé svátosti složil a nakonec dodal, že pokud to bude nutné, složí ji také veřejně. S tím ho P. Řehoř propustil.

R l. dopis Řehoře od sv. Martina, rektora ostrovské piaristické koleje, daný v Ostrově 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 130^v)

592. děkanství Pardubice (Č, Pr), dol. 1715

Nejmenovaný muž zaměstnaný na akcízovém úřadě využil v nouzi úřední kasu, do čehož vstoupil revizor. Muž si byl vědom, že účty nebudou sedět, prosil tedy v srdci SJN o pomoc, a tu také častěji zakusil, takže si kontrolor účtů nevšiml žádné chyby.

R l. zpráva pardubic. děkana a vikáře Adama Augustina Synetzia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^r, č. 3)

593. děkanství Pardubice (Č, Pr), dol. 1715

Jedné ženě spadlo dítě ze stolu a ona v zoufalství skočila do vodního víru, avšak pro slib učiněný sv. ochránci JN byla vyvedena ze zjevného nebezpečí života a život si zachovala.

R l. zpráva pardubic. děkana a vikáře Adama Augustina Synetzia, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 154^v, č. 5)

594. Pelhřimov (Č, Pr), dol. 1715

Eva Čtiborská se zasnoubila s Jáchymem Sukem, pelhřimovským měšťanem. Zlovolní lidé ji však natolik pomluvili, že ji na celý rok snoubenec opustil. V té době musela vytrpět mnoho nactiutrhání jak od snoubence, tak od zlých lidí. V dlouhotrvajících úzkostech se věrně utíkala ke SJN a svěřovala záležitost jeho ochraně, načež byla zahrnuta útěchou, neboť přes veškerou naději se z nepřátel stali přátelé a snoubenec k ní z vlastního popudu přišel, prosil ji za odpuštění toho, čeho se dopustil, s Evou vstoupil do manželství a navrátil ji skvělé pověsti s podivením všech.

R l. zpr. pelhřimovského děkana Jiřího Ferdinanda Smutného, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 309)

595. arcijáhenství Plzeň (Č, Pr), dol. 1715

Jistá ženská osoba prokazovala obzvláštní úctu a pojala SJN za zvláštního ochránce svého panenství, aby nepodlehla častému pokušení, kterému ji vystavovali různí lidé, zvláště její hospodář. Skutečně se nikdy nedala dovést k hanebnému hříchu tělesného spojení, a tuto její neochvějnost chlípny cizoložník připisoval kouzlům a čarám.

R nedat. zpr. plzeň. arcijáhna a vikáře Jana Václava Mezleckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 70^v-71^v)

596. arcijáhenství Plzeň (Č, Pr), dol. 1715

Další ženská osoba měla zvláštní úctu a vyvolila si SJN za zvláštního ochránce. Bývala od svého milého často sváděna, aby přitakala k tělesnému spojení. Vábil ji různými sliby a dárky, až mu jednou, přemožena

velikou láskou a dárky, dala souhlas a rozhodla se, že se s ním sejde na místě, které milý určil. Ale divná věc, když prosila SJN, aby ji ochránil od hanby, tak se zhrozila nad ohavností učiněného příslibu, že v tu chvíli změnila svůj úmysl a od té doby začala uvažovat nad spásnými radami pro svůj život.

R nedat. zpr. plzeň. arcijáhna a vikáře Jana Václava Mezleckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 71^v)

597. Polná (Č, Pr), dol. 1715

O svátku Nanebevzetí Panny Marie (15. VIII.) 1715 v bazilice (téhož zasvěcení) v Polné jistý penitent po vykonané zpovědi vyznal a přísahou potvrdil jihlavskému kapucínovi Imrichovi Plzeňskému, že byl skrze ochranu a pomoc podivuhodně uchráněn zlé pověsti a časného zahanbení. Dopustil se totiž tělesného hříchu s jednou svobodnou ženou, sám ženatý, a hrozilo nebezpečí, že přijde o dobrou pověst a bude muset zaplatit velkou pokutu. V úzkostech a zmatku se strachoval, že se o jeho cizoložství už mezi lidmi mluví. Pevně si v duchu umínil, že se napříště takového hříchu vyvaruje, s upřímnou důvěrou se utekl k obránci pověsti, SJN, vzýval jeho ochranu a pomoc a zakusil, že je světec opravdovým ochráncem. Vyvázl totiž bez poskvrny ze vši zlé pověsti a hanby a zmíněná žena získala ženicha. P. Imrich o tom napsal písemné svědectví a byl připraven příběh potvrdit přísahou.

R l. svěd. P. Imricha Plzeňského (*Emericus Plsnensis*), kapucína, dané v kapuc. klášteře v Jihlavě 16. VIII. 1715 (NA, ČKD, kn. 118, fol. 311)

598. farnost Předměřice nad Jizerou (Č, Pr), dol. 1715

Je mimo vši pochybnost, že mnozí mocí obdrželi milost, o které místní farář předpokládal, že když ji před ním skryli, vyjeví ji jiným a skrze ně přijde na veřejnost.

R nedat. l. zpr. předměřic. faráře Josefa Střelského, prez. na praž. arcib. konz. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 193^v)

599. děkanství Rakovník (Č, Pr), dol. 1715

Jistá urozená slečna byla raněna mrtvicí a nemohla mluvit ani pohybovat ústy. Lékařovým přičiněním užívala léku, ale nadarmo. Čtrnáct dní měla zkřivená ústa, prosila o příspění, aby nebyla nucena vést nešťastný a pro všechny odporný život. Slíbila také, že se každý den až do posledního dne života bude modlit jisté modlitby ke cti. A hle, mezi modlitbami a slzami si pro zásluhy zasloužila vytouženou spásnou pomoc, neboť ústa nabyla původního tvaru a uzdravila se. Sděnila to ve zpovědi a přisežně potvrdila.

R nedat. l. zpr. rakovnického děkana Jiřího Jana Libertina, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 304^v)

600. snad Rakovník (Č, Pr), nebo Javorník (?), dol. 1715

Sotva se Veronika Rosinová dožila jedenáctého měsíce, byla zbavena světla, do nějž se zrodila, a devět dní byla slepá. Bezmocní rodiče Václav Rosin z (blíže neurčeného) Javorníka a jeho manželka Veronika, opuštění od lidské pomoci, bědovali a utíkali se k oltáři (možná v rakovnickém děkanském kostele sv. Bartoloměje, → A.1, Rakovník 1/), horoucně pronášeli modlitby při mši sv., kterou dali sloužit za slepou dceru, s tím, že by byli spokojeni, kdyby viděla alespoň na jedno oko, jen aby nabyla zraku. Po bohoslužbě a modlitbách se vrátili domů a matka bezprostředně spatřila, že z očíček dcery vyraží ztuhlá běloba (či bílá skvrna) a že oči jsou jasné a čisté a neporušené žádnou nečistotou. Odtud dívka začala vidět, ale dosud vidí jen na jedno oko. Sdělili to buď oba rodiče, nebo jen jeden z nich ve sv. zpovědi, spolu se složením přísahy.

R nedat. l. zpr. rakovnického děkana Jiřího Jana Libertina, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 304^v)

601.-602. Rokycany (Č, Pr), dol. 1715 – dvě dobrodiní

Vojtěch Šmidt, radní královského města Rokycan, 1715 přisežně vyznal rokycanskému kaplanovi Schmidtovi a také písemně sdělil, že se mu před časem staly dvě události. První se týkala jeho cti a reputace, kdy ho mnozí osočili a chtěli uvést do nějaké pokuty a hanby (**601.**). Zadruhé měl jistý nárok, který mu protivníci svou mocí chtěli na každý způsob kazit a dopomáhali druhé straně, která měla velké a vznešené patrony, takže již na veřejnosti povstala taková řeč, že jeho věc je ztracená a že byla přisouzena druhé straně (**602.**). Šmidt se ale horlivě utíkal předně po Pánu Bohu k nejsvětější Rodičce Boží a k SJN, obzvláštnímu svému patronu. Mimo vši nadálost, jak doloženo v předním punktu, přemohl své protivníky (**601.**), a také druhou věc, která byla již jako ztracená, šťastně obdržel (**602.**), takže to nemohl přičítat žádnému jinému než SJN, kterého si vyvolil nejen v těchto jmenovaných dvou případech, ale i ve všech jiných svých důležitostech se svou domácností za obzvláštního svého patrona až do skonání svého života.

R č. svěd. Vojtěcha Šmidta, spolu radního královského města Rokycan, dané v Rokycanech 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 27), což je jedna z příloh B k l. zpr. rokycan. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, k bodům č. 5 a 6 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^v)

603. Rokycany (Č, Pr), dol. 1715

Václav Duryš, toho času měšťan a starší obecní královského města Rokycan, 1715 přisežně vyznal rokycanskému kaplanovi Schmidtovi a též písemně sdělil, že od 1701 s velikou důvěrností měl svou pobožnost k BJN a posaváde že se jí každodenně podle své možnosti vynasazuje konat a dále ji neopomine. Skrze zásluhy

řečeného JN a jeho mocné u Boha orodování mnohokrát byl znamenitě vysvobozen od všelikých škod a zlých příležitostí hanby světské, a důvěřuje, že i dále bude od takových věcí osvobozen. Jednoho času měl s jistou ženskou osobou úmluvu, že k ní nočním časem přijde na jisté místo, aby, když všichni budou odpočívat, nechala otevřeno, a kdyby mělo být zavřeno, aby na znamení jeho hlasu hleděla otevřít. Nato přišel podnapilý domů a vzpomněl na SJN, ochránitele ode vsí hanby, a k němu se modlil. Tu mu na mysl připadlo, zda ho ta jistá osoba nedrží za nějakého lehkomyšlného člověka, a řekl si, že za ní půjde a zjistí to tím, že si vezme s sebou nějaký dobrý „práskáč“, dá oné ženě podle úmluvy znamení, a pokud mu bude otvírat, že ji notně vypráská. Nikdo se ale neozval, a tak Duryš z veliké horlivosti, kterou měl ke SJN, pod oknem vykřikl: „Máš čas, bezbožná osobo, za tvé otvírání byl bych tě náležitě zaplatil. Co ty, lehkomyšlná osobo, myslíš? Že mně můj milý patron, svatý Jan Nepomucký, v kterého já pevně doufám, do nějaké hanby upadnouti dopustí? Nedomnívej se, nedopustí.“ Duryš dále sdělil, že kdykoli měl někde jaké řízení a ke SJN o pomoc důvěrně volal, vždy všechno šťastně a dobře pořídil. „Z čehož buď Bohu věčná chvála a svatému Janu Nepomuckému rozmnožena čest a sláva.“ Duryš nakonec podotkl, že co živ bude, vždy bude mít ke SJN stálou naději, že ho zde od časné i věčné hanby ráčí ochránit.

R č. svéd. Václava Duryše, „měštnína“ a spolu staršího obecního královského města Rokycan, dané v Rokycanech 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 29-30), což je jedna z příloh B k l. zpr. rokycanského kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, k bodům č. 5 a 6 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^v)

604. děkanství Rožďalovice (Č, Pr), dol. 1715

1715 sdělil v tajnosti rožďalovickému děkanovi Ignáci Zikmundu Cardianovi jistý člověk jistého úřadu a hodnosti, že byl dlouhou dobu ve velikém nebezpečí špatné pověsti, že ale den ode dne nepolevoval ve vroucném vzdychání k SJN, kterého prosil o ochranu, a nakonec byl hanby opravdu uchráněn.

R l. zpr. rožďalovického děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 533)

605.-607. děkanství Rožďalovice (Č, Pr), dol. 1715 – tři události

Jistý muž byl nutkán k tělesnému hříchu. Když už viděl, že se blíží nebezpečí a padne, utekl se k SJN o ochranu a byl šťastně zachráněn (605.).

Tentýž člověk se ocitl ve zjevném smrtelném nebezpečí. Věděl, že není v Boží milosti, aby tedy nezemřel bez svátosti pokání a sv. přijímání, obrátil se k SJN, prosil ho o záchranu z nebezpečí a dostalo se mu milosti života (606.).

Posléze týž po osm dní cítil velmi těžké bolesti hlavy, když ale poprosil o milost, byl bolesti zbaven (607.).

R l. zpr. rožďalovického děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 534)

608. farnost Rožmberk nad Vltavou (Č, Pr) a nejspíš i jiná místa, dol. 1715

Rožmberský farář Desiderius Ludvík Resch, profes vyšebrodského kláštera cisterciáků, byl v mnoha nebezpečích svého zahanbení podivuhodně vysvobozen přímluvou.

R l. zpr. rožmberského faráře Desideria Ludvíka Resche, cisterciáka, profesa vyšebrodského kláštera, 12. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 164^v)

609. farnost Řepín (Č, Pr), dol. 1715

Jeden člověk v řepínském farnosti se slibem zavázal SJN v nebezpečí dobré pověsti a bylo mu zjevně pomůženo. Byl připraven to potvrdit přísahou.

R l. zpr. řepín. faráře Martina Vyšehradského, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 282)

610. farnost Sezemice (Č, Pr), dol. 1715

Matyáš (Matěj) Faltis, sezemický měšťan, měl mnoho odpůrců, kteří ho nenávistně pronásledovali a strojili proti němu úklady a různá příkoří. Utekl se ke SJN v Sezemicích a obětoval jednu svíci s malovanou podobou, z bílého vosku, šestiliberní, do kaple (→ A.1, Sezemice 1/), kde se tato dosud nachází. Faltis zbožně věřil, že ochranou SJN, ke kterému se s důvěrou stále utíkal, ze všeho šťastně vyvázl. Událost pak přísežně potvrdil před sezemickým osobním děkanem Martinkem 21. VIII. 1715 a ten ji zařadil do nepomucenské zprávy.

R nedat. l. zpr. sezemického osobního děkana Jáchyma Arnošta Martinka, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 174^{r-v})

611. farnost Sezemice (Č, Pr), dol. 1715

Rozině, ženě téhož Matyáše (Matěje) Faltise bylo veřejně jejím protivníkem vyčteno cizoložství, takže kvůli tomu začala pře u rychtáře (soudce). Jmenovaný věrný manželský pár se utekl k SJN v Sezemicích (ve zmíněné kapli, → A.1, Sezemice 1/) a pomlouvač od soudního procesu ustoupil a omluvil se, že tuto pomluvu vypustil z návalu hněvu proti nevinné a čestné ženě. A tak se rozplynul soudní proces i jakékoli křivé podezření proti počestné ženě. I tuto událost měšťan Faltis přísežně vyznal před sezemickým osobním děkanem Martinkem 21. VIII. 1715 a Martinek ji zařadil do nepomucenské zprávy.

R nedat. l. zpr. sezemického osobního děkana Jáchyma Arnošta Martinka, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 174^v)

612. farnost Sezemice (Č, Pr), dol. 1715

Sezemický obyvatel Gottfried Entzman měl u sebe jistého učně, kterého lidé chytli v domnění, že kradl z rybníků ryby. Když se panští úředníci dozvěděli o krádežích ryb, chtěli se chlapce chopit, ten ale utekl a rok byl pryč. Podezření padlo na Entzmana, že o krádežích ryb věděl a že si bral krazené ryby pro sebe, a tak byl nucen onoho chlapce, svého učně zastupovat. Gottfried se utekl ke SJN s prosbou o ochranu a slíbil, že se bude každodenně modlit jeden otčenáš a zdrávas, co živ bude. Co slíbil, stále plnil. Po roce se chlapec vrátil, přičemž ona záležitost natolik upadla v zapomenutí, že učně od příslušného úředníka dostal potvrzení o čestně vykonaném učňovství a odešel, takže veškeré podezření jak proti němu, tak řečenému Gottfriedovi úplně zmizelo. Entzman událost přísězně potvrdil před sezemickým osobním děkanem Jáchymem Arnoštem Martinkem 21. VIII. 1715 a děkan ji zařadil do nepomucenské zprávy.

R nedat. l. zpr. sezemického osobního děkana Jáchyma Arnošta Martinka, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 174^v)

613. děkanství Slaný (Č, Pr), dol. 1715

Jistá počestná paní, když byl její muž s obrovským zahanbením zbaven šerpy císařského úřadu a zdálo se, že bude vyhoštěn a prohlášen za psance, utekla se ke sv. mučedníku JN a z lásky k manželovi, ačkoliv jí po celý život nemohl přijít na jméno, v modlitbách prolévaných ke SJN poprosila: „Byť by se ke mně můj manžel choval hůře než jindy, dokonce i kdyby se mnou můj manžel nechtěl bydlet, z oné světské ostudy, veliký ochránče dobré pověsti, svatý Jene Nepomucký, jej vytrhni.“ Přísezně později sdělila, že takovými a podobnými modlitbami, které se častěji modlila, dosáhla obojího, co v modlitbách zmiňovala: Nejenom že byl její choť úplně odškodněn a dekorován mnohem vyšším odznakem a důstojenstvím, ale také ji u sebe už nechtěl snášet a přestal ji úplně podporovat na živobytí.

R nedat. l. zpr. slánského děkana Daniela Xaveria Tassovského, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 245^r)

614.-615. děkanství Slaný (Č, Pr), dol. 1715 – dva případy

Dvě osoby vyznaly, z nich jedna vdaná, jejíž muž byl dlouhou dobu pryč, že se dopustily nezřízeného tělesného pádu a pocítily, že jsou těhotné. Přímluvou byly uchráněny světské hanby, neboť ani jedna z nich neprodila.

R nedat. l. zpr. slánského děkana Daniela Xaveria Tassovského, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 245^r)

616. děkanství Slaný (Č, Pr) a jiná místa, dol. 1715

Slánský děkan Daniel Xaver Tassovský písemně vyznal, že si od sv. divotvorce JN, skrze jeho přímluvu, často, přechasto ve velmi závažných úzkostech vyprosil od Boha tisícere milosti.

R nedat. l. zpr. slánského děkana Daniela Xaveria Tassovského, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 245^{r-v})

617.-618. farnost Starý Kolín (Č, Pr), dol. 1715 – dvě milosti

Jedna osoba byla působením zachráněna od utonutí (617.).

Jiná osoba se zásahem uzdravila z nemoci (618.).

R l. zpr. starokolín. faráře Jana Karla Vaváka, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 108^r)

619.-620. Šestajovice (Č, Pr), dol. 1715 – dvě dobrodini

Zvlášť SJN uctívá a má k němu velikou důvěru Jan Růžička, šestajovický sedlák, který dvakrát zakusil pomoc tohoto světce a sv. Antonína Paduánského. Jednou byl obžalován u své vrchnosti (nejspíš jezuitského konviktu sv. Bartoloměje na Starém Městě pražském, k jehož chvaskému statku Šestajovice tehdy náležely), jako by se různými způsoby vůči ní dopustil nevěrnosti, ale když si vzal na pomoc řečené světce, byl z tohoto pronásledování vysvobozen (619.). Podruhé se na přímluvu těchto svatých dozvěděl o člověku, který mu škodil (620.).

R l. zpr. jirenského administrátora Jakuba Ignáce Hermana, 7. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 164^v)

621. farnost Toužim (Č, Pr), dol. 1715

Jedna toužimská farnice, chudá manželka chudého soukeníka, na žádost toužimského faráře Jana Jiřího Judy Keisera po zpovědi vyznala, že v některých svých úzkostech způsobených chudobou a také ve svých zanedbáních zakusila se svým chudým manželem vždy pomoc BJN, kterého stále v potřebách vzývali. Tvrdí, že ona i její manžel tomu pevně věří.

R nedat. l. zpr. toužim. faráře Jana Jiřího Judy Keisera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 300^v)

622.-623. farnost Týnec nad Labem (Č, Pr), dol. 1715 – dvě milosti

Kdosi v nejzazší bídě vzýval slavného mučedníka JN, a ten se o chudáka v jeho potřebách skvěle postaral (622.).

Jiný se ocitl uprostřed úkladů, které mu ze všech stran strojili jeho nepřátelé, spoluměšťané, a jak měl ve zvyku, obrátil se k JN, volal k němu a bylo mu pomozeno (623.).

R l. zpr. týnec. faráře Karla Ignáce Velinského, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 169^r)

624. farnost Týnec nad Labem (Č, Pr), dol. 1715

Jistý člověk se s matkou a sestrami, sirotky, ocitl v nebezpečí, že přijdou o veškeré finanční prostředky, jelikož o jejich náhle zemřelém otci protivníci nespravedlivě prohlašovali, že prohrál peníze císařského důchodu. Tu se sirotek s matkou a sestrami utekl k JN jako ochránci těch, kdo pozbývají věcí, a ochraniteli pošpiněné pověsti, a byl ze všeho vysvobozen.

R l. zpr. týnec. faráře Karla Ignáce Velinského, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 169^{r-v})

625.-626. farnost Údrč (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Údrčský farář Jan Maxmilián Peschka na svou kněžskou čest vyznal, že když vyzýval o pomoc svého nejobzvláštnějšího patrona SJN, mnohokrát zjevně zakusil jeho zvláštní pomoc a přispění, jak v nebezpečích hanby (**625.**), tak na kazatelkách čili při kázáních, zvláště slavnostních, připravených pro lid (**626.**).

R l. zpr. údrč. faráře Jana Maxmiliána Peschky, prez. 29. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 6^v)

627. farnost Uhříněves (Č, Pr), dol. 1715

Uhříněveský farář a vikář František Fridrich Zelecký ve své nepomucenské zprávě upozornil na svědectví jedné osoby o vyprošené milosti na přímluvu, které přiložil pod literou *A*, toto svědectví však nebylo dosud nalezeno.

R nedat. l. zpr. uhříněves. faráře a vikáře Františka Fridricha Zeleckého, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 192^v)

628. Unhošť (Č, Pr) a další místa, dol. 1715

Unhošťský farář Václav I. A. Bramhauský, křížovník s červenou hvězdou, na svou kněžskou čest 1715 vyznal, že se kdysi nacházel ve velkých protivenstvích, byl lští lživě nařčen a ocitl se v nebezpečí své dobré pověsti, načež zakusil, že když nejláhodnější Boží Rodičce a BJN zbožně svěřoval sebe sama i svou pověst, dostalo se mu ve všem jejich pomoci. BJN si vyvolil za svého patrona již kolem 1685, ne-li kolem 1675, a vložil jeho jméno do litaní svých sv. patronů, které měl ve zvyku každodenně se modlit, pokud na ně nezapomněl.

R l. zpr. unhošťského faráře Václava I. A. Bramhauského, kříž. s červ. hv., 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 43-II^{r-v})

629. Útvina (Č, Pr), dol. 1715

Adam Watzka, měšťan v Útvíně, městečku náležejícím k světskému panství bádenské markraběnky, věrně vyznal mimo svatou zpověď útvinskému faráři Mikuláši Suterinovi, že téměř po tři roky jakoby z pohrdání zanedbával oficium, lidově *Tag-zeiten* (tj. německy formulované malé církevní hodinky) o SJ, které se předtím několik let měl ve zvyku modlit. Upadl tehdy do smilstva s jednou svobodnou osobou, která otěhotněla a při veřejném vyšetřování i mimo ně vypověděla, že se tak stalo s řečeným Watzkou. Ten se, nikoli nezasloužené, u mnoha lidí dostal do nemalé hanby. Pohnut vnitřním pobídkou zaplakal nad zanedbáváním SJ, vzal opět z domácího prachu odhozenou knížku a upřímně si stanovil, že nadále bude světce, nakolik to bude možné, pobožněji každodenně vyzývat a bude se modlit oficium, pokud mu blahoslavený Mlčenlivý u Boží slitovnosti natolik svou ochranou pomůže, že se bude moci dostat z toho přečinu bez zvláštního otřesení své pověsti. Když tak učinil, šťastně si oddechl, protože mu bylo pomoheno. Nejenom že se vyhnul všemu vězňení, před kterým stěží uniknou ti, kdo upadli do samotného smilstva, ale také u místního faráře Suterina, panských úředníků i jiných všech známých lidí namísto zaslouženého zahanbení a špatné pověsti našel všude veliké slitování, soucit a útěchu. Věrně vyznal, že to nemůže připisat nikomu jinému nežli ochraně.

R l. zpr. útvín. faráře Mikuláše Suterina, 19. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 290^{r-v})

630.-631. Valdštejn (Č, Pr), dol. 1715 – dva případy

Jistý muž vyššího postavení se ocitl v nebezpečí zahanbení kvůli zločinu, kterého se dopustil. Záhy se odebral do kaple ve zříceninách hradu Valdštejna a tam s co největší důvěrou prosil SJN o ochranu. Spatřil, jako by se tvář (na tamním oltáři) změnila v laskavou, až téměř slzící. Zakusil ochranu a zázračně byl navrácen dobré pověsti, což sdělil ve svaté zpovědi jako zázrak či milost turnovskému děkanovi Karlu Ignáci Corvinovi, který sám byl svědkem oné podivuhodné události (**630.**).

Jistá žena rovněž vyprávěla ve svaté zpovědi turnovskému děkanu Corvinovi o zázraku či milosti. Stalo se jí, že v naději na uzavření manželství připustila, aby jí jeden muž připravil o panenství. Ten ji ale potom opustil a lživě ji pronásledoval očerňováním. Ona proto putovala do kaple na Valdštejně a svou kauzu kajicně předestřela ochránci pověsti a snažně ho žádala o milost. Následujícího dne našla ve svém domě onoho muže, který všechny své výroky odvolal, odprosil ji a vzal si ji za ženu (**631.**).

R l. zpr. turnov. děkana Karla Ignáce Corvina, 30. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 239^v)

632. Valdštejn (Č, Pr), dol. 1715

Jakýsi kněz byl značnou dobu nemocný. Zavázal se slibem, že chce po devět týdnů navštěvovat kostel na Valdštejně a tam ke cti obětovat jednu mešní oběť. Když slib splnil, úplně se uzdravil.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 200^r), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

633. farnost Ves (Č, Pr), dol. 1715

Jan Jiří František Jáchym Hertell, farář ve Vsi se již v dětství zasvětil velkému ochránci SJN a během svého života z toho s veškerým zdarem čerpal obzvláštní prospěch, jelikož častěji zakusil a pocítil zcela mimořádnou pomoc ve velmi velkých obtížích, neštěstích, těžkostech, nebezpečích zahanbení a také v otázce povolání k duchovnímu stavu, kterého by býval pro jistou překážku nikdy nedosáhl.

R l. zpr. Jana Jiřího Františka Jáchyma Hertella, faráře ve Vsi, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 559)

634.-635. děkanství Volyně (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Volyňský děkan Tomáš Václav Bortt zaznamenal přísahou potvrzené vyznání jedné panny, která na přímluvu zakusila velikou milost, když ji na cestě napadl jakýsi mladík. Tehdy si nebyla schopna jinak pomoci, než že vzývala BJN, a tu ji ten, který ji napadl, nechal být (**634.**).

Děkan navíc poznamenal, že v oblasti volyňského děkanství jsou jistě další lidé, kteří při volání o pomoc byli v zármutcích naplnění útěchou (**635.**).

R nedat. l. zpr. volyňského děkana Tomáše Václava Bortta, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 123^r)

636. panství Vraný (Č, Pr), dol. 1715

Jiří František Fleken, správce vranský, kloboucký a kobylnický, tj. na vranském dominiu pražské metropolitní kapituly u sv. Víta, na své svědomí 1715 písemně vyznal: „Nemohu mlčením opominouti obzvláštní a mnohé skutky dobrotivosti, který, všech v ouzkostech zahanbení postavených veliký spomocník a mučedník Boží, svatý Jan Nepomucký, skrze svou mocnou přímluvu u Boha všemohoucího obdržeti a mně milostivě prokázati ráčil, neb od toho času jak jsem jeho znáti a ctíti se vynaučil, mně vždy od patrného zahanbení chrání i opatruje, nejvíceji pak když jsem rozličnými časy velký a těžký věci (ježto takový mně samému k obdržení za ne mocný [tj. nemožné] býti se zdály) u těch, jež velkými věcmi vládnou, několikrát pohledával, však ty mé žádosti a spisy především důvěrně svatému Janu z Nepomuk poroučeje, stalo se, že jeden spis k založení a ztracení přišel, nicméně netoliko ten zmařený spis, ale i jiný všechny jakkoliv těžkých žádostí byly k vinšovanému konci a potěšitelnému efektu zázračně vždy přicházely, čemuž mnozí se divíce a závistí nějakou pohnuti jsouce, směle mluvití se osmělili, že to samo od sebe není, nýbrž snad že prostředkův zapověděných užívám, což ale já vše samému svatému Janu Nepomuckému, spomocníkú mému připisují a za ty všechny mně prokázaný milosti a dobrotivosti věrně a neustále děkuji. Spolu směle vyznávám, že on všech v zármutcích zahanbení postavených, k němu se utíkajících veliký spomocník jest. Protož patrně se poznati může, jak jeho přímluvy a zásluhy před trůnem Velebnosti Božské mocné a veliké platnosti býti musí. Kterého svatého ochráně já teď níže podepsaný se všemi mně patřícími netoliko zde časně, ale i věčně se odevzdávám a poroučím.“

R č. svéd. Jiřího Františka Flekenu, správce vranského, klobouckého a kobylnického, dané ve vranském zámku, 29. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 66^v), příl. k nedat. l. zprávě vranského faráře Martina Sýkory, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 42-II.^r)

637.-641. Vyšší Brod, klášter a městečko (Č, Pr), dol. 1715 – pět dobrodiní

Opat vyšebrodského cisterciáckého kláštera Stanislav František Preinfalk spolu s místními řeholníky s důvěrou soudil, že díky přímluvě byl klášter i on sám, jeho představený, často uchráněn protivenství (→ C.1, Vyšší Brod 1/) (**637.**). Sděлил to v nepomucenském dopise z 27. VIII. 1715, na jehož konci konstatoval, že i některé další osoby zakusily ochranu.

O jednom takovém příběhu písemně svědčil nejmenovaný ctitel (v příloze C k opatovu dopisu). Ten kvůli rozmnožení ctí nemohl přejít mlčením, že když se ocitl v nebezpečí, z něhož by bez světského zahanbení nemohl uniknout, vzýval vedle jiných svých svatých patronů také zázračného patrona SJN jako obzvláštního ochránce před veřejnou hanbou. Utíkal se ke světcům a určil si, že se každý den bude modlit několik otčenášů a zdrávasů, aby mu SJN na všemohoucím Bohu vyprosil milostivé vysvobození z nebezpečí zahanbení a neštěstí, což se také stalo a on byl skrze mocnou přímluvu u Boha vysvobozen (**638.**).

Rovněž farář v městečku Vyšším Brodě a zároveň převor kláštera P. Bonus Bernard Linku písemně zachytil sdělení tří osob, že se nacházely v nebezpečí zahanbení a po vzývání vyvázly, aniž by se jich hanba dotkla (**639.-641.**). Nelze vyloučit, že mezi nimi byl i onen nejmenovaný ctitel z předchozího příběhu (**638.**).

R l. dopis vyšebrodského opata Stanislava (Františka Preinfalka), 27. VIII. 1715, prez. na praž. arcib. konz. 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 41-I^v) – nedat. n. svéd. nejmenovaného ctitele (NA, ČDK, kn. 117, fol. 37-F), příl. C k předchozímu dopisu – l. zpr. vyšebrodského faráře a převora zdejšího kláštera, cisterciáka Bona Bernarda Linku, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 210^r)

642. farnost Záboří (Č, Pr), dol. 1715

Zikmund Maxmilián Wemmer, farář v Záboří nedaleko Nepomuku, sdělil, že nepochybuje, že mnozí zakusili přemocnou ochranu, jak svědčí velmi proslavená pověst o zázracích, že se mu však přihlásila pouze jedna ženská osoba, která ve zpovědi vyjevila, že v jistém ohrožení své pověsti prosila o přímluvu, zakusila pomoc, a tak šťastně vyvázla z onoho nebezpečí.

R l. zpr. zábořského faráře Zikmunda Maxmiliána Wemmera, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 154^r)

643. Zalešany (Č, Pr), dol. 1715

Alžběta Ptáková, manželka zalešanského rychtáře, obdržela pomocí šťastný porod a mír s nepřáteli.

R l. zpr. svojšického administrátora Bernarda Josefa Redlicha, 31. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 357)

644.-645. farnost Žlutice (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Petr Ignác Ridl, výběrčí císařské tabákové kvóty, 1715 přísežně sdělil žlutickému faráři Janu Rickovi, že v různých i těžkých pronásledováních byl potěšen na přímluvu (644.) a že byl podivuhodně vysvobozen a uchován před veřejnou hanbou, když byl udán, jako by s jistou osobou sesmilnil (645.).

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 157^r)

646. Žlutice (Č, Pr), dol. 1715

Jan Štěpán Lorentz, představitel města Žlutic, 1715 přísežně sdělil žlutickému faráři Janu Rickovi, že byl vždy potěšen v mnoha souženích a úzkostech, když se utekl ke SJN a přislíbil, že dá k jeho cti číst mši sv.

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 157^{r-v})

647.-649. farnost Žlutice (Č, Pr), dol. 1715 – trojí záchrana

Pan Jiří Maxmilián Stosfelder, podřízený úředník při tabákové taxě, 1715 přísežně vyznal žlutickému faráři Janu Rickovi, že když třikrát nebezpečně spadl z koně, ihned vzýval SJN o pomoc a byl vždy podivuhodně a zázračně zachráněn ode všeho nebezpečí poranění.

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 157^v)

650. Žlutice (Č, Pr), dol. 1715

Žlutický měšťan Tomáš Reisig, zaměstnáním provazník, 1715 přísežně vyznal žlutickému faráři Janu Rickovi, že když byl jednou jako posel vyslán pozdě v noci do místa blízko Žlutic a vracel se pak do města a už se k němu blížil, najednou byl tak zmaten, přestože jinak byl při dobrém vědomí, že nevěděl, kde je nebo kam míří. To se mu dělo dobrou půlhodinu a v této úzkosti si pomyslel, že je tu někde poblíž postavená kaple ke cti SJN (→ A.1, Žlutice 3/), kterého sice předtím nikdy nectil, ale teď se začal k jeho většímu uctění modlit jeden otčenáš a zdrávas a slíbil, že po dobu svého života ho bude ctít jako svého obzvláštního patrona. Když to učinil, přeludný závoj se rozplynul a on spatřil, že stojí před zmíněnou kaplí.

R l. zpr. žlutického faráře Jana Ricka, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 157^v-158^r)

651.-652. Hradecký kraj (Č, Kh) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Ludvík Augustin Galle, sekretář královského hejtmantství Hradeckého kraje, vyznal, že na přímluvu SJN, jehož hrob častěji zbožně navštívil, se dostal do úřadu sekretáře a mnohokrát byl díky světci uchráněn světské hanby, což byl připraven stvrdit i přísahou.

R l. svéd. Ludvíka Augustina Galle, dané v Nedělišti na území farnosti sv. Anny na Pražském předměstí Hradce Králové, 10. „kalend června“ (snad 23. V.) 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 117^r), příl. Z k popisu svatoján. úcty v Kh, III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v), původně příl. k nepom. zprávě z farnosti sv. Anny na Pražském předměstí Hradce Králové

653. Chlumecký kraj (Č, Kh), dol. 1715

Chlumecký kantor Kristián Kopecký dosvědčil před Bohem, Pannou Marií a celým nebeským dvorem, že když se ocitl ve velmi velikých úzkostech, a hlavně když se jednalo o jeho dobrou pověst, byl skrze přímluvu svého velmi obzvláštního ochránce SJN vysvobozen ode vší hanby, a navíc jeho nepřátelé, kteří ho chtěli zahanbit, sami do hanby upadli.

R l. svéd. Kristiána Kopeckého, Chlumecký kraj (nad Cidlinou), 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 141^r), příl. D k l. popisu svatoján. úcty v Kh (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v), původní příl. B ke svatoján. zpr. děkana v Chlumci nad Cidlinou

654.-656. Chlumecký kraj (Č, Kh), dol. 1715 – tři dobrodiní

Bernard Jan Hake dosvědčil, že ve všech svých potřebách po Bohu a přeblahoslavené Panně Marii zbožně důvěřoval SJN. Věřil, že mu skrze tohoto světce byla udělena mnohá dobrodiní a dostalo se mu mnohé ochrany. V několika případech zakusil obzvláštní pomoc, když dvakrát šťastně vyvázl z nebezpečí života nebo alespoň vážného zranění (654.-655.) a když se několikrát ocitl v nebezpečí pověsti, ve kterém se utekl k Bohu a SJN modlitbami a obětmi mše sv. a byl zachráněn (656.)

R l. svéd. Bernarda Jana Hake, Chlumecký kraj (nad Cidlinou) 28. VII. (?) 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 267^r), příl. E k l. popisu svatoján. úcty v Kh (NA, ČDK, kn. 118, fol. 273^v), původně příl. ke svatoján. zpr. děkana v Chlumci nad Cidlinou

657.-658. děkanství Jaroměř (Č, Kh), dol. 1715 – dva případy

U jisté osoby měl jeden zloděj ve zvyku ukládat kradené věci. Když byl chycen a dotazován rychtářem (soudcem), ke komu donášel kradené věci, dozvěděla se to ona osoba, utekla se k oltáři (snad v děkanském kostele v Jaroměři, → A.1, t. 1/) a prosila SJN o ochranu své pověsti. Stala se pak podivuhodná věc, protože zloděj vyjevil jiné osoby, k nimž kradené věci donášel, ale rychtářovi zatajil zmíněnou osobu, ač ji rychtář měl v podezření a pilně se na ni dotazoval (657.).

Jiná, ctihodná osoba, podezřelá ze závažného zločinu, se utekla k SJN. Prokázala svou nevinu, když ti, kteří ji obviňovali ze zločinu, od obvinění sami upustili a navrátili jí původní cti (658.).

Obě uvedené osoby ve zpovědi požádaly jaroměřského kaplana Antonína Jana Rudického, aby informoval o dobrodiních, která v nebezpečí pověsti obdržely skrze přímmluvu, a to k větší cti, s jejich svolením, avšak se zamlčením jmen.

R nedat. l. svéd. jaroměřského kaplana Antonína Jana Rudického, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 266^r), příl. K k l. popisu svatoján. úcty v Kh z III. 1716 (ČDK, kn. 118, fol. 275^v), původně příl. k nepom. zpr. z jaroměřského děkanství

659. děkanství Jaroměř (Č, Kh), dol. 1715

Svědectví Fridricha Krňovského o dobrodiní se nedochovalo.

R svéd. Fridricha Krňovského bylo příl. L k l. popisu svatoján. úcty v Kh z III. 1716 (ČDK, kn. 118, fol. 275^v), původně příl. k l. zpr. z jaroměřského děkanství

660. Jaroměř (Č, Kh), dol. 1715

Dorota Veronika, manželka Václava Františka Vejmana při královském věnném městě Jaroměři nad Labem (→ výše 458), vyznala, že předně od Krista Ježíše a Panenky Marie, Matky Boží, a od SJN dostala i se svým sedmiletým synáčkem Františkem tu milost, že když byla velice nemocná, i její synáček, utíkala se ke SJN, prosila ho o přímmluvu, a na své dobré svědomí musí vyznat, že skrze tu milost zdraví i se synáčkem dostala a byla uzdravena, za což buď věčná chvála Kristu Pánu milému, že jí ráčil dát tu milost skrze SJN.

R č. svéd. Doroty Veroniky, manželky Václava Františka Vejmana, zůstávající při král. věnném městě Jaroměři nad Labem, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 122^r), příl. N k l. popisu svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275^v), původně příl. k l. zpr. z jaroměřského děkanství

661. Jilemnice (Č, Kh), dol. 1715

Jilemnický měšťan Jiří Josef Pfeiffer častěji ve svých záležitostech a potřebách hledal své útočiště u svatého ochránce JN. Modlil se k němu, aby nebyl opuštěn, nýbrž aby ve svých záležitostech byl uchráněn od posměchu a hanby. Bohu všemohoucímu i SJN pak vzdával nejvyšší dík, že našel pomoc a naději.

R n. svéd. jilemnického měšťana Jiřího Josefa Pfeiffera, dané na zámku Jilemnici 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 299), příl. k l. zpr. jilemnického faráře Karla Ignáce Brodta (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298)

662. Jilemnice (Č, Kh), dol. 1715

Mikuláš Herčich a jeho manželka „Apolona“ vyznali, že jsouce postaveni ve velikém nebezpečnosti a úzkostech, utíkali se k SJN a našli pomoc a potěšení.

R č. svéd. manželů Mikuláše a Apolony Herčichových, Jilemnice 21. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 126), příl. k l. zpr. jilemnického faráře Karla Ignáce Brodta z 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298)

663.-664. Náchod (Č, Kh) a obecněji Čechy (Č), dol. 1715, ve druhém případě časově vzdálenější období – dva případy

Náchodský kaplan Josef František Vrabec 1715 písemně svědčil na svou kněžskou čest, že vytrpěl mnoho tělesných bolestí a ocitl se v nebezpečí smrti, když ho nečekaně shodil kůň, že ale pomocí svého svatého patrona JN z toho všeho vyšel bez úhony (663.).

Také nechtěl skrývat, že když byl volán Boží Prozřetelností k církevnímu stavu a chtěl se mu věnovat, nedařilo se mu žádným způsobem dojít k propuštění z poddanství. Dosáhl toho však, nad své očekávání, skrze obzvláštní pomoc (664.).

R l. svéd. náchod. kaplana Josefa Františka Vrabce, 5. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 272^r), příl. S k l. popisu úcty v Kh (do III. 1716), v níž je však náchodský kaplan nejspíš omylem uveden pod jménem Matěj (Matyáš) Vrabec (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r)

665. farnost Nebeská Rybná (Č, Kh), dol. 1715

Lidé z farnosti Nebeská Rybná, Jiří Feichtinger, Rozina Feichtingerová, Antonín Geißwinckler, Zuzana Hatmannová, Jan Hartman, Magdaléna Feichtigerová, Terezie Feichtigerová, Zuzana Feichtigerová a Alžběta Příbelová vytvořili společné písemné prohlášení, ve kterém sdělují, že si od svého mládí vybrali blaženého, ctihodného kněze a otce JN za svého milostivého patrona a přímmluvce, že jej denně uctívají jednou pobožnou modlitbou, a ve všech svých záležitostech, nemocech a potřebách skrze jeho mocné zásluhy a přímmluvu u nejvyššího Boha vždy dosáhli milostivou pomoc a útěchu.

R společné n. svědectví z Nebeské Rybné z 12. VIII. 1715, pod nímž se podepsali „Georgius Feichtinger, Rosina Feichtingerin, Anthonius Geißwinckler, Susanna Hartmannin, Johann Hartman, Magdalena Feichtigerin, Teresia Feichtigerin, Susanna Feichtigenerin“ a „Elisabeth Prißelin“ (NA, ČDK, kn. 116, pag. 41-42), pův. příl. A k l. zpr. faráře v Nebeské Rybné, později příl. H k l. popisu úcty v Kh, ke statí o jmenované f., do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r)

666. farnost Nová Ves, dnes Lázně Bělohrad (Č, Kh), dol. 1715

Jistá osoba pod zpovědní pečeti, se zamlčením jména a místa a s dobrým svědomím vyjevila novoveskému duchovnímu správci Františku Granichovi, že byla mocí úplně vysvobozena z velmi vážného nebezpečí ztráty dobré pověsti a téměř veškerého majetku. Rozhodla se, že každý den svého života bude tohoto světce ctít krátkou pobožností.

R l. popis úcty v Kh, do III. 1716, stat' o novoveské f. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^{r-v})

667. farnost Rokytnice v Orlických horách (Č, Kh), dol. 1715

Jistý člověk v rokytnické farnosti sdělil, že kvůli zločinu nevěrnosti, kterého se dopustil vůči panské moci, byl uvržen do vězení a pout, avšak poté, co ve svých úzkostech vzýval moc, byl bez dalšího zahanbení a spravedlivého trestu navrácen svobodě.

R l. popis úcty v Kh, do III. 1716, stat' o rokytnické f. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^v), vytvořená na základě zpr. rokytnického faráře z 1715

668. Střeziměřice (Č, Kh), dol. 1715

Kryštof Špringar se ocitl v naléhavém nebezpečí zahanbení, když byl nařčen z krádeže a vystoupil proti němu lživý svědek, který ho prohlašoval za zcela vinného. Špringarovi to způsobilo veliké zostuzení a ohromnou hanbu, což velmi těžce nesl a vyptával se různých lidí, co by měl dělat. Jeho vlastní nadřízení mu poradili, ať se uteče k SJN a prosí, aby všemohoucí Bůh ráčil vyjevit jeho nevinu. S tímto úmyslem Špringar obětoval ke cti své pokorné modlitby a pár svíci k soše (nejspíš té, která stála v chvalkovickém kostele sv. Jiljí, k němuž Střeziměřice náležely duchovní správou, → A.1, Chvalkovice b/). Prosil přitom světce, aby při něm ráčil stát a vytrhnout jej z hanby. Krátce nato vyšla jeho nevina najevo a těšil se opět dobré pověsti jako předtím.

R l. svěd. Kryštofa Špringara, dané ve vsi Střeziměřicích 15. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 124), pův. příl. B k l. zpr. chvalkovického administrátora Pavla Františka Krňovského, poté příl. G k l. popisu úcty v Kh, ke statí o chvalkovické administratuře, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r)

669. farnost Sudslava (Č, Kh), dol. 1715

Sudslavský farář Tobiáš Josef Weber písemně vyznal, že když jeho matka Anna Kateřina jednou vážněji onemocněla, spatřila jakoby ve snách SJN, který ji pobízela, aby ho vzývala o pomoc, což když po procitnutí učinila a slíbila k jeho cti, že se brzy vyzpovídá a půjde ke sv. přijímání, téhož dne se z řečené nemoci uzdravila.

R l. svěd. sudslavského faráře Tobiáše Josefa Webera, pojaté do l. popisu úcty v Kh, do statí o sudslavské f., do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v)

670.-673. Vamberk (Č, Kh), dol. 1715 – čtyři dobrodiní

Do veřejné kaple sv. Barbory ve Vamberku daroval obraz (→ A.1, t. 2/) na základě slibu jistý měšťan (Vamberk byl městečkem), jenž byl v nesmírném a zcela zřejmém nebezpečí světské hanby, když však prosil sv. mučedníka JN o pomoc a učinil slib, na jeho přimluvu z nebezpečí vyvázl (**670.**).

Jiří Hejtmánek z měšťanského stavu byl soužen vysokými horečkami. V těchto nesnázích, celý rozpalený, vzýval SJN a brzy pocítil úlevu od bolestí, i horečky přestaly (**671.**).

Františka Smetanová z měšťanského stavu utrpěla velkou a téměř nenahraditelnou škodu. V této tísní se spolu se svou služkou na kolenou modlila před obrazem a ztráta se dala nahradit (**672.**).

Karel Růžička, voják, byl po celém těle nakažen chorobou. Vykonal pobožnost a byl šťastně uzdraven bez použití jakéhokoliv léku (**673.**).

Všechny čtyři uvedené osoby byly připraveny popsané události potvrdit přísahou.

R l. popis úcty v Kh, do III. 1716, stat' o vamberecké f. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^r), vytvořená na základě zpr. vambereckého faráře z 1715

674. Velká Bukovina, dř. též Hrubá Bukovina (Č, Kh), dol. 1715

Jan Fridrich Ardelth dlouhou dobu trpěl bolestí očí, až o ně pro krhavost téměř přišel. Z obavy ze zahanbení se neodvažoval se zánětem očí a neustálými slzami ukazovat mezi váženými lidmi. Neduh se snažil léčit různými prostředky, ale jen s velmi omezeným úspěchem. Když se nakonec utekl k velikému patronovi Čechů SJN a naléhavě ho prosil za odvrácení této bolesti, brzy jí byl zbaven a natolik uzdraven, že mohl opět pohodlně číst tištěné i psané texty, ba se mu četlo mnohem lépe než předtím.

R l. svěd. Jana Fridricha Ardeltha, sepsané ve Velké Bukovině 20. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 282), pův. příl. A k l. zpr. chvalkovického administrátora Pavla Františka Krňovského, do jehož duch. správy Velká Bukovina náležela – Krňovský příběh ve své zpr. převyprávěl, avšak se zamlčením jména uzdraveného – Krňovského vyprávění bylo pak

převzato do I. popisu úcty v Kh (do III. 1716), do stati o chvalkovické administratuře (NA, ČDK, kn. 118 fol. 274^r), a Ardelthovo svěd. k t. popisu připojeno jako příl. F

675. farnost Vlčice (Č, Kh), dol. 1715

Dorota, manželka nižšího úředníka Františka Struntzense, věrně vyznala, že dlouhou dobu pociťovala ohromné bolesti hlavy, když si však zvolila za patrona SJN a denně se modlila k jeho cti tři otčenáše a zdrávasy, veškeré bolesti hlavy odešly.

R l. popis úcty v Kh, do III. 1716, stať o vlčické f. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^{r-v})

676. Vysoké Veselí (Č, Kh), dol. 1715

Jáchym Josef Frölich, hospodářský správce na zámku ve Vysokém Veselí, písemně dosvědčil před Bohem všemohoucím, nejtihodnější Matkou Boží a všemi milými svatými, že se svou manželkou Alžbětou Marií a svými manželskými dětmi má ve všech velkých, nepopsatelných, nepřátelských a čest mařících protivenstvích po Bohu všemohoucím a Matce Boží Marii veškeré útočiště u SJN, Bohem vyvoleného divotvůrce a strážce pověsti. Skrze jeho přímlovu u Boha také obdržel zjevnou pomoc, ochranu a zaštitění dobrého jména, pokaždé když to potřeboval. Proto z patřičné vděčnosti spolu se svou rodinou ctí SJN jistou každodenní pobožností. Před nactiurhači má u sebe před očima jako „praetium redemptionis nostrae“ (cenu našeho vykoupení) podobiznu tohoto svěťce, vyvoleného Bohem navěky za mocného ochránce těch, kteří jsou v nebezpečí pověsti. Co nejvíce ho uctívá dle svých možností a je připraven se příkladně držet čehokoliv, co svatá římská katolická církev dále ke ctí Boha a jeho sv. mučedníka JN skrze inspiraci Ducha svatého nařídí.

R n. svěd. Jáchyma Josefa Fröliche, dané na zámku Vysoké Veselí 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 302^r), zařazené mezi svatoján. písemnosti shromážděné v Kh

677. farnost Benešov nad Ploučnicí a konkrétně přifařené Horní Habartice (Č, Li), dol. 1715 a 1715

Benešovský farář Benedikt František Matzke 1715 mluvil s nemálo lidmi o milostech. Oni sice prohlašovali, že se v náročných a obtížných věcech, v nebezpečných případech a ohromných nesnázích naléhavě dovolávali pomoci, že však přitom vzývali také blahoslavenou Pannu Marii a jiné své svaté patrony a patronky a žádané milosti obdrželi. Zda by to ale měli připisovat pouze ochraně, to jisto jistě a přísězně nedokázali vypovědět.

Mezi jinými však přece jen jedna farnice Alžběta, právoplatná manželka Jiřího Jásnela (Jösnela, Jöhnela, Jähnela), podruha v Horních Habarticích, dne 7. IX. před farářem Matzkem přísězně vyznala následující událost. Stalo se jí, že když rodila poprvé, protřpěla během tří dní a nocí velmi těžký a nebezpečný porod a narodilo se jí mrtvé nemluvně. Když pak zpozorovala, že podruhé otěhotněla, celá stísněná a plná obavy ze stejně těžkého a nebezpečného porodu, který jí nastane, postěžovala si jedné ženě, své přítelkyni. Ta jí dala radu a přesvědčila ji, aby přijala za ochránce BJN se slibem, že kdyby se jí na přímlovu dostalo porodu šťastného, dala by na poděkování ke cti sloužit mši. Od té doby si denně zbožnými vzdechy či nějakými modlitbičkami nebo růžencem vyprošovala pomoc, jak to ostatně činí dodneška. A tak když se přiblížil její čas, milostí zakusila mnohem lehčí porod, který trval jen tři hodiny. Před ním i během něj stále zbožně pamatovala na svůj slib. Když nakonec šťastně porodila mužského potomka, přísězná porodní bába Anna Marie, vdova po zemřelém Tobiáši Hükelovi, nevědouc nic o slibu, takto promluvila k rodičce: „Tentokrát jsi opravdu šťastná a máš velikou milost od Boha, že dítě nebylo zardoušeno, ačkoliv mělo kolem krku čtyřikrát omotanou pupeční šňůru.“ Jak to rodička uslyšela, hned se na poděkování pomodlila na lůžku růžencem ke cti a potom dala sloužit mši a dítěti dala jméno Jan Kryštof. V době, kdy o tom vyprávěla faráři, bylo děťátko ve svém stáří dvaceti sedmi týdnů zdravé a žilo bez úhony. Maminka zbožně věřila a doufala, že této milosti dosáhla orodováním, což také stvrdila přísahou.

R l. zpr. benešovského faráře Benedikta Františka Matzka, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 194-195)

678.-679. administratura Bohušovice nad Ohří (Č, Li), dol. 1715 – dva případy

Dvě osoby po velmi dlouhý čas ze studu před svátostným vyjevením hříchů odkládaly zpověď, a nakonec se zpovídaly *pro forma* a svatokrádežně zamlčely hříchy. Když posléze (z Božího vnuknutí) vzývaly SJN, s podivuhodnou velkorysostí ducha odložily veškerou stydlivost a strach a vyznaly všechny hříchy jasně a upřímně, takže se samy divily, jak se to mohlo stát.

R l. zpr. bohušovického administrátora, premonstráta Modesta Freihlema, Doksany 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 318^r)

680. administratura Bohušovice nad Ohří (Č, Li), dol. 1715

Jistý viník byl povolán k soudu, aby se zodpovídal těm, kteří ho obviňovali. Odjinud zjistil, že neobstojí, protože proti němu svědčí zjevné důkazy. Vzýval SJN a zavázal se mu slibem. Podivuhodně našel shovívavého soudce, zmátl ty, kteří ho obviňovali, takže nyní nemohli a ani nedokázali uvést cokoli, co by proti němu svědčilo, a tak byl viník s radostí propuštěn a zachráněn od hanby a trestu.

R l. zpr. bohušovického administrátora, premonstráta Modesta Freihlema, Doksany 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 318^v)

681.-682. administratura Bohušovice nad Ohří (Č, Li), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Bohušovický administrátor a premonstrátský kněz Modest Freihlem písemně na svou kněžskou čest vyznal, že když trochu poodložil námahu s přípravou kázání a oslavné řeči a na poslední chvíli mu v této přípravě zabránily různé záležitosti, svíral jeho duši strach, který byl o to děsivější, že na jeho řeč čekalo velké shromáždění lidu a on byl tím méně odhodlán kázání pronést. Když však vyzýval SJN, během kázání mu přicházely krásné a vhodné výroky, které s radostí pronášel a kázání dokončil s pochvalou posluchačů. Dodal, že věčná čest z toho pramení nikoliv jemu, ale SJN (**681.**).

Vyznal ještě, že je naprosto jisté, že kdykoliv vážně a vytrvale volal velikého světce JN na pomoc, vůbec nikdy od něj nebyl opuštěn a ve všech věcech zakusil spomožení, hlavně v úzkostech a zmatcích (**682.**).

R l. zpr. bohušovického administrátora, premonstráta Modesta Freihlema, Doksany 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 318^v-318^r)

683. administratura Bohušovice nad Ohří (Č, Li), dol. 1715

Farníci bohušovické administratury 1715 odpověděli zdejšímu administrátorovi, premonstrátu Modestu Freihlemovi, že veškeré své požehnání, které mají od Boha na polích a pozemcích, připisují pomoci.

R l. zpr. bohušovického administrátora, premonstráta Modesta Freihlema, Doksany 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 318^r)

684. farnost Býčkovice (Č, Li), dol. 1715

Více osob podivuhodně vyvázlo z velmi závažného ohrožení dobré pověsti, když vyzývalo o pomoc SJN. Tyto osoby nechtěly vyjevit své jméno.

R l. zpr. býčkovického faráře Antonína Dominika Bertholdta, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 322^r)

685.-686. děkanství Česká Kamenice (Č, Li), dol. 1715 – dvě dobrodiní

Kterási žena se dostala do velkého nebezpečí veřejného pohanění kvůli spáchanému smilstvu, z čehož vyvázla pomocí (**685.**). Také se jí stalo, že když šla ke kostelu, byla povalena víchrem a byla v nebezpečí, že bude mít zničené šaty. Vyzývala SJN o pomoc a byla zachráněna (**686.**).

R nedat. l. zpr. českokamenic. děkana Jindřicha Ignáce Teigla, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 306^r)

687. snad Černčice (Č, Li, od 1724 Pr), dol. 1715

V Čenčicích (snad starší název dnešních Černčic ve farnosti Chožov v litoměřické diecézi, od 1724 ve farnosti Obora v pražské arcidiecézi) sládek přijal od jednoho mlynáře nabízené litanie a modlitby, přičemž řekl, muž při síle: „Budou se hodit, až dokončím nutné věci, abych je pak použil.“ Mlynář ho za ta slova pokarál a předpověděl mu, že bude potrestán. Trest provinilce zakrátko skutečně stihl, neboť onemocněl, čtvrt roku pozvolna chřádl a jednoho dne, vykonav svou potřebu na záchodě, vypustil duši. Svědek této události nebyl přísežně vyslechnut.

R nedat. l. zpr. rakovnického děkana Jiřího Jana Libertina, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 305^r)

688. děkanství Duchcov (Č, Li), dol. 1715

Když se 1715 ve farnostech litoměřické diecéze oznamovaly záměry konzistorního dekretu vyzývajícího k průzkumu úcty, přišla za duchcovským kaplanem Adamem Františkem Venustem jistá ženská osoba a pod zpovědní pečetí vyjevila milost, kterou zakusila na přímlovu sv. mučedníka JN. Kaplan její vyznání (se zamlčením jejího jména) zapsal a k tomu připsal informaci, že omilostněná osoba v jeho přítomnosti ohledně vyprávěné události složila přísahu a že i on je hotov přísahat, pokud by byl o to požádán. Písemnost opatřil svou pečetí a předal ji svému nadřízenému, duchcovskému děkanovi a vice-vikáři Kristiánu Františku Hellbachovi, který ji připojil ke své nepomucenské zprávě jako přílohu písmeno A.

Ona nejmenovaná žena přísahala Bohu všemohoucímu, Marii, jeho přeblahoslavené a povždy dědičným hříchem neposkvrněné Matce i všem milým svatým, že v nepřítomnosti svého muže upadla s jinou osobou do tělesného hříchu a dlouhý čas v něm setrávala. Stala se matkou dítěte onoho muže a porodila mu syna, čímž se dostala do svízelného postavení a nevěděla, co si počít, aby její muž nemohl zjistit, co se stalo. V úzkostném přemítání bezmála propadla zoufalství, avšak nakonec poslechla radu, kterou jí dali všichni zpovědníci, s nimiž mluvila, aby v této nouzi hledala své útočiště u BJN. Vložila tedy do tohoto blahoslaveného celou svou naději a úpěnlivě ho vyzývala, aby byla skrze jeho přímlovu u Boha z toho nebezpečí a světské hanby vysvobozena. To se také stalo, přičemž by jí bylo stálo život, kdyby se její muž dozvěděl pravdu. V síle své přísahy učiněné pod ztrátou blaženosti své duše pravila, že se to, že byla ona zahanbující skutečnost udržena v tajnosti, nestalo přirozeným způsobem, nýbrž že to připisuje přímlově.

R nedat. n. svěd. nejmenované ženy, které zapsal duchcovský kaplan Adam František Venustus a opatřil je svým l. přepisem (NA, ČDK, kn. 118, fol. 214^{r-v}), příl. A avizovaná v l. nepom. zprávě duchcovského děkana a vice-vikáře Kristiána Františka Hellbacha, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 215^r)

689. farnost Horní Livínov (Č, Li), dol. 1715

Hornolitivnovský farník a zámečník František Karel Hüber potřeboval získat zakázku, která mu již byla přislíbena, objevily se však nemalé těžkosti a zakázku dostat nemohl. Začal vzývat SJN, k jeho cti dal přečíst mši sv. a slíbil, že ji bude dávat čist každý rok ve výroční den mučednictví. Když tak učinil, snadno si žádanou práci vyprosil. 1715 přísežně vyznal svému faráři Antonínu Ignáci Dreyssigovi, že tuto milost obdržel vzýváním. I farář pak byl hotov věc stvrdit přísahou, jak sdělil ve své nepomucenské zprávě. Z ní se zároveň dozvídáme, že se v Hüberově domě nacházela malá socha (→ A.1, Horní Litvínov 3/), u níž domácí lidé vykonávali každodenně pobožnost ke cti (→ C.1, t.).

R l. zpr. hornolitivnovského faráře Antonína Ignáce Dreyssiga, 9. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 275^v)

690. farnost Chcebus (Č, Li), dol. 1715

Místnímu faráři Čirmiovi kdosi důvěrně sdělil, že je od mládí ctitelem ohledně zachování dobré pověsti a hlavně čistoty, a vyznal, že se octl v tak velkých příležitostech a nebezpečích, že bylo téměř nemožné vyváznout bez úhony a morálně nepadnout, že však vždy vyvázl bez poskvrny.

R l. zpr. chcebus. faráře Kryštofa J. A. Čirmia, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 287^r)

691. farnost Chožov (Č, Li), dol. 1715

Kdosi jménem Josef, jehož jinak známé příjmení bylo při popisu následujícího příběhu zatajeno, byl kvůli velkým zločinům krádeže a únosu polapen a usvědčen svědky. Ve chvíli, kdy měl být vystaven veřejné hanbě, byl díky opatrování SJN, k jehož cti na poděkování slíbil, že ročně vykoná nějakou pobožnost, ochráněn, takže všichni jeho protivníci odstoupili od rozsudku a viníka propustili bez jakéhokoli očernění hanbou.

R l. zpr. chožov. faráře Jiřího Josefa Suterina, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 333^{r-v})

692. farnost Chožov (Č, Li), dol. 1715

Urozený muž Šebestián se v rozporu se svou povahou dopustil jenoho ohromného veřejného pochybení. Měl být za to zbaven cti, avšak skrze přímluvu nejen že si zachoval dřívější dobrou povahu, ale také u svého pána dosáhl lepšího postavení.

R l. zpr. chožov. faráře Jiřího Josefa Suterina, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 333^v)

693. farnost Jířetín pod Jedlovou (Č, Li), dol. 1715

Jistou pannu, samotnou a ode vši lidské pomoci opuštěnou zadržel v lese jeden prostopášník a tělesně ji pokoušel. Panna začala vzývat SJN, učinila slib a podivuhodně vyvázla bez porušení. 1715 to sdělil šluknovskému vikáři jemu podřízený kněz Tobiáš Protz, farář v Jířetíně pod Jedlovou.

R l. zpr. šluknovského (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 316^v)

694. farnost Libochovice (Č, Li), dol. 1715

Zdejší farář Hen(n)iger, rytíř ze Seebergu sděluje, že s důvěrou soudí, že mnozí jeho farníci ve svých potřebách a v nebezpečí dobré pověsti obdrželi svatou pomoc na přímluvu SJN jakožto ochránce dobré pověsti.

R l. zpr. libochovic. faráře Václava Henigera (ryt.) ze Seebergu, 19. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 325^r)

695. Markvartice (Č, Li), dol. 1715

Kryštof František Kriger, hejtman sídlící v Červeném dvoře, bývalé tvrzi v Markvarticích, soudil, že byl skrze orodování zachován ve své službě a při cti proti různým úkladům svých nepřátel. Z vděčnosti umístil lampu před sochu stojící ve sloupu poblíž řečeného dvora a zapaloval v ní světlo (→ A.1, Markvartice 3/, D.2, t. 2/).

R l. zpr. markvartického faráře Ferdinanda Františka Hegenbartha, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 307^v)

696. farnost Mělnické Vtelno (Č, Li), dol. 1715

Zdejší farář Studnička sděluje, že nelze pochybovat, že on i jeho farníci obdrželi přímluvou velmi štědré milosti, neboť kohokoli se zeptal, odpověděl: „Kdykoliv jsem bl. muč., sv. Jana Nepomuckého vzýval, šťastně jsem dosáhl svého úmyslu.“

R nedat. l. zpr. Kašpara Studničky, faráře v Mělnickém Vtelně, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 286^v)

697.-698. Nakléřov (Č, Li), dol. 1715 – dvě dobrodiní

Nakléřovský rychtář dosvědčuje, že byl dvakrát vyslyšen na přímluvu SJN, jehož pomoc si zvlášť vyprošoval, a to ve dvou případech týkajících se jeho syna. Jednou to bylo v jisté zjevně nebezpečné věci (**697.**). Podruhé tehdy, když byl jeho syn nespravedlivě obžalován. Tehdy byl nejenom zmíněný syn, ale také on sám se všemi jeho dalšími rodinnými příslušníky milostivě uchráněn veřejné hanby, a tuto milost nepřičítá nikomu jinému než dobrotivému SJN (**698.**).

R l. zpr. Johanna Petera Ungera, faráře v Krásném Lese, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 300^v) – farář Unger zde upozorňuje, že zmíněný nakléřovský rychtář totéž svědomitě potvrdil písemným svěd. pod literou *B*, žádal však co nejponíženěji, aby t. svěd. bylo uchováno v tajnosti – přílohu *B* k Ungerovu dopisu se nepodařilo nalézt

699.-704. město a děkanství Teplice (Č, Li), dol. 1715 – šest případů

Jistá panna jménem Marie Alžběta na své svědomí vypověděla teplickému děkanovi Janu Matyáši Fr. Prockschovi, že když její milý (mládenec, panic) ulehl na smrt nemocen a neměl se ke sv. zpovědi, učinila slib s prosbou, aby skrze přímluvu Bůh ráčil jejimu na smrt nemocnému miláčkovi darovat svou božskou milost, aby se tento připravil na sv. zpověď a nemusel být pro svou nekajícnost časně i věčně zahanben. Poté co slib splnila, mladík sám od sebe požádal o sv. zpověď, vykonal ji, dostal svátostné rozhřešení a zesnul (699.).

Jedna žena dala ke cti postavit kamennou sochu (○) a byla spolu se svými dětmi uchráněna jednoho velkého očekávaného zahanbení (700.).

Jeden muž dbal na to, aby se denně pomodlil ke cti sv. Pěti ran Krista pět otčenášů a zdrávasů. Denně k nim přidával jeden otčenáš a zdrávas ke cti a unikl různým nebezpečím zahanbení (701.).

Jeden císařský úředník se ocitl v nebezpečí ztráty své služby, utekl se však ke SJN a zůstal ve službě se cti a reputací (702.).

Jeden muž učinil slib ve velice nebezpečné nemoci a brzo se uzdravil (703.).

Jeden muž bředl do zlovyku tělesného hříchu, ale přímluvou dosáhl toho, že od těchto tělesných hříchů upustil, přestal mít velká tělesná pokušení, začal pohrdat chlípností a od té doby vedl zbožný život (704.).

R n. zpr. teplického děkana Jana Matyáše Fr. Procksche, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 201, první případ, 201-202, druhý případ, 202, třetí, čtvrtý a pátý případ, a 202-203, poslední případ)

705. děkanství Teplice (Č, Li), dol. 1715

Jistá osoba se ve vyřizování jedné hospodářské záležitosti dostala do labyrintu chyby, na jejíž splacení by sotva stačil celý její majetek. Hledala své útočiště u BJN, kterého si vyvolila za patrona, a beze vší pochybnosti jeho pomocí omyl šťastně našla a z celé situace vyšla bez úhony. Na své dobré svědomí to vyznala ve zpovědi teplickému kaplanovi Kašparu Rädlerovi, který o tom napsal zprávu, rovněž na své dobré svědomí.

R nedat. I. svěd. Kašpara Rädlera, kaplana v Teplicích, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 289^v)

706. farnost Třebenice (Č, Li), dol. 1715

Jedna trebenická farnice, dříve bezuzdná osoba, na své svědomí vypověděla, že kvůli mnoha svatokrádežným zpovědím a přijímáním upadla v takovou malomyslnost a nakonec zoufalství, k němuž radil ďábel, že měla častěji v úmyslu přivodit si násilnou smrt, tu nožem, tu jiným způsobem. Skoro už se jí to podařilo provazem. Jakmile ale hledala své útočiště u SJN, vložila do něj svou důvěru a ustanovila ke cti jakousi pobožnost, začala žít v plném smíru s Bohem bez jakéhokoliv dalšího pokušení.

R l. zpr. trebenického faráře Maxmiliána z Zuckmantelu, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 216^{r-v})

707. Ústí nad Labem (Č, Li), dol. 1715

Jan Václav Kleinni(c)kel, radní královského města Ústí nad Labem, 1715 obšírně popsal, v čem mu pomohl SJN.

Bezmála před třiceti lety (cca 1685) po dobu sedmi let jako poddaný poctivě sloužil své vrchnosti bez služného a placené služby. Po mnoha poníženém sténání a prosbách milostivě obdržel od vrchnosti propouštěcí dopis a od té doby žil dvacet let jako svobodná osoba a poctivě vykonával všelijaké obchody a vedl si dobře v žití i bytí. Zakoupil si svobodný dům a v něm žil deset let v pokoji, vzal si svobodnou osobu a narodily se jim čtyři děti. Jelikož jeho první manželka zemřela, oženil se znovu v královském městě Ústí. Všechny tyto změny se staly s vědomím a dopuštěním jeho vrchnosti, aniž by mu bylo cokoli namítáno, nebo se o tom diskutovalo.

Během času se změnila vrchnost místa, odkud pocházel. Rozhodl se tedy, že svůj dům i s tamním hospodářstvím prodá a odstěhuje se se svými dětmi do města Ústí, kde se oženil. Nová vrchnost mu ale přísně zakázala svobodně odejít, což nepochybně ze zlé vůle způsobili jeho protivníci. Nové panstvo chtělo, aby mu předložil propouštěcí dopis, aby se mohlo přesvědčit, zda je autentický, nebo ne. Kleinnikel ale originál dopisu u sebe neměl. Ze svárlivých a trpkých slov, mířených proti němu, mohlo povstat nebezpečí, že by lehce mohl pozbyť ušlechtilého klenotu svobody, ze kterého se tak dlouho těšil. Stalo by se to k velké škodě jeho ženy i nebohých dětí, kdyby se stal opět poddaným.

Nová vrchnost nepřipouštěla, že by jí donesl ověřený opis požadovaného dokumentu, nýbrž chtěla přímo originál. Mezitím Kleinnikel požádal rychtáře a další přísežné osoby, aby milostivě nedopustili, že by cokoli bylo odneseno z jeho domu.

Toto nenadálé jednání Kleinnikelovi velmi zatěžovalo srdce. Jeho slova nebyla vyslyšena, nedočkal se odpovědi a téměř z toho na smrt onemocněl. Viděl, co z celého tohoto lživého nařčení, podvodu a hanebnosti by mohlo vzejít ve městě proti jeho ženě a jejimu přibuzenstvu a jak by se dostal spolu se svými nebohými dětmi do věčného posměchu.

Skličžený muž nevěděl, kam by se obrátil nebo u koho by měl hledat ochranu. Nakonec se v největším strachu utekl ke SJN, horoucně k němu volal a žádal, aby mu skrze svou svatou přímluvu u Boha ráčil zajistit, aby milostivě od něj i jeho dětí odvrátil nebezpečí, že by se dostali do poddanství a celému světu byli k hanbě a posměchu. Jako výraz náležité vděčnosti pojal úmysl putovat pěšky do Prahy a tam se u svatého hrobu

vyzpovídat a přistoupit ke sv. přijímání. Zamýšlel také, že se po dobu svého života bude denně modlit jeden otčenáš a zdrávas ke cti a také že ke cti Bolestné Matky Boží pojede každý rok do Krupky (tj. Bohosudova) a tam přijme svátosti pokání a eucharistie.

Jakmile učinil tento slib, zmizely těžkosti a vše se obrátilo v jeho prospěch. Zajištěním originálu jeho propustného listu byli pověřeni dva radní královského města Ústí, kteří si jej i s vidimovanou kopií půjčili u původního Kleinnikelova pána, jemuž museli garantovat, že dokumenty vrátí neporušené a celé. Vše se pak projednalo jak s ústeckým magistrátem, tak s novým pánem místa, kde Kleinnikel bydlel, kterýžto pán najednou zmírnil své dosavadní příkré vystupování, doručené listiny si s uspokojením prohlédl a dokonce tvrdil, že až zas tolik toho nepožadoval (byť ve skutečnosti předtím toto vše přísně na Kleinnikelovi vymáhal).

Mocná přímluva Panny Marie a SJN Kleinnikelovi přinesla kýžený výsledek.

Ze soupisu vyobrazení, která se 1715 nacházela v ústeckých domech, ve městě i na předměstí, vyplývá, že „Wentzel Kleinnickel“ měl ve svém domě deset takových podobizen, čímž se ocitl na druhém místě mezi zdejšími obyvateli, posuzujeme-li četnost výskytu takových podobizen.

R n. svěd. Jana Václava Kleinnikela, radního v Ústí, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 293^r-294^v) – n. soupis vyobrazení v obytných domech ve městě Ústí a na předměstí (NA, ČDK, kn. 117, fol. 292) – obojí jsou přílohy k l. zpr. ústeckého děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocha z 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^{r-v})

708. Ústí nad Labem (Č, Li), dol. 1715

Václav Ignác Kippelt se potýkal s jednou závažnou záležitostí, která ho velice trápila a kterou nemohl veškerou svou pílí vynaloženou dnem i nocí vyřídit. Utekl se ke svému sv. patronovi JN a slíbil mu, že k jeho cti dá sloužit mši sv. a obětuje dvě svíčky. Když tak učinil, záležitost byla na přímluvu vyřešena a on naplněn útěchou, ač se to předtím žádným prostředkem nedařilo. I ve více dalších četných věcech Kippelt zakusil pomoc.

R n. svěd. Václava Ignáce Kippelta, Ústí 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 295^r), příl. k l. zpr. ústeckého děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocha z 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^v)

709.-711. farnost Žim (Č, Li), dol. 1715 – tři případy

Jistá osoba přísežně vyprávěla o milostech před Františkem Antonínem Kohlem, duchovním správcem žimské farnosti:

Když pobývala v otcovském domě, trpěla po celý rok horečkami. Užívala mnoho léků, ale nadarmo. Nakonec ji lidé přesvědčili, aby se utekla ke SJN a prosila jej o pomoc, což když učinila, uzdravila se (**709.**).

Slíbila komusi, že s ním v budoucnu vstoupí v manželství, ale proti tomu se postavili nejenom rodiče, ale i vrchnost, takže tento záměr řečená osoba nemohla uskutečnit. Pamětliva milostí, které si předtím na SJN vyprosila, opět se k němu utekla a světec šťastně utišil mysl rodičů i vrchnosti (**710.**).

Když pak ona osoba, již v manželství, zasela dvě měrice ječmene a osení již mělo po dostatečně dlouhé době růst, ukázalo se ho jen málo nebo vůbec žádné, takže si všichni mysleli, že je sotva možné uvažovat, že osení vynese semeno. Ona osoba se proto trápila, pozdvihla mysl ke SJN, aby jí v takové nouzi v hospodářství pomohl a šťastně dosáhla plodné žně a hojného vyláčení dvanácti korců (**711.**).

R l. zpr. Františka Antonína Kohla, duchovního správce v žimské farnosti, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 299^r)

712. Čechy (Č), dol. 1715

Zuzana Františka Ježovská z Lub, tři čtvrtě roku stará vnučka, tj. děťátko dcery paní Zuzany Františky hraběnky z Klenového, roz. Hartmannové z Klarsteinu, se dostala do těžké a několikeré nemoci, k níž se přidala úplavice, takže po užívání rozličných léků jí lékař sliboval jen dvě hodiny živobyť. Babička dítěte, jmenovaná hraběnka z Klenového vzala své útočiště k SJN a ihned jela do Nepomuku a „světci tam obětovala“. Měla také kus země z hrobu, kterou dostala jako obzvláštní dar od jednoho duchovního, a tu ve vodě dala dívence užívat, načež ona ihned usnula, ač prve žádného spaní neměla, a když se ze snu „protrhla“, měla se lépe a lépe, takže posavad (1715) je zdravá.

R č. svěd. Zuzany Františky ovdovělé hraběnky z Klenového, roz. slečny Hartmanky z Klarsteinu, Klatovy 20. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 308^r)

713. Čechy (Č), dol. 1715

Chrobolskému faráři v netolickém vikariátu pražské arcidiecéze jistý muž z některé jiné farnosti 1715 po vykonané zpovědi vyznal, že se z milostných důvodů scházival s jinou osobou, která ho k tomu podněcovala. Jednou, když byl na cestě za řečenou osobou, jako ctitel prosil několika otčenáši a zdrávasy SJN, ať ho vysvobodí od této zvrácené vůle a úmyslu, což se také stalo, protože když nakonec došel k milence, změnil smýšlení a city a místo toho, aby k ní vstoupil, vrátil se zpět. Tuto svou náhlou změnu připsal ochraně.

R l. svěd. chrobolského faráře Jana Josefa Edera, 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 127^r)

714. nejpravděpodobněji Čechy (Č), dol. 1715

Kněz Kašpar Rädler, kaplan v Teplicích, na své dobré svědomí písemně zaznamenal, že měl BJN za obzvláštního ochránce ve třech veřejných jednáních, ke kterým se dostal málo připraven. Hledal útočiště u

jmenovaného blahoslavence a s velkým podivením vždy s chválou v jednání obstál. Proto si BJ se vzdáváním díky při každodenní pobožnosti zvolil za ochránce své pověsti a umínil si jej obzvláště ctít, co živ bude.

R nedat. I. svěd. Kašpara Rädlera, kaplana v Teplících, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 289^v)

715. nejspíš Čechy (Č), dol. 1715

Jistá duchovní osoba na svou kněžskou čest sdělila pištínskému faráři Jáchymu Ignáci Leopoldu Šťastnému, že byla v mnoha nebezpečích veřejného zahanbení a zesměšnění, že však vyzývala slavné jméno BJN a zbožně k němu vzdychala, čímž šťastně unikla veškeré úhoně své dobré reputace.

R I. zpr. pištínského faráře Jáchyma Ignáce Leopolda Šťastného, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 235)

716. nejspíš Čechy (Č), dol. 1715

Urozený a velmi ctěný pán se vyzpovídal P. Janu Alexiovi z Tovaryšstva Ježíšova a po zpovědi mu sdělil velmi veliké dobrodiní, kterého se mu dostalo ochranou. Ocítl se ve zjevném nebezpečí ztráty jak pověsti, tak i velké části svého majetku. Učinil slib SJN, ochránci v uchování pověsti, když už se neukazovala žádná lidská pomoc. Proti všemu očekávání byl zachráněn z veškerého nebezpečí, což byl ochoten stvrdit přísahou, a požádal P. Alexia, ať to k rozmnožení úcty zaznamená, což tento učinil.

R I. svěd. jez. kněze Jana Alexia, Rakovník 5. XII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 69^r)

717. nejspíš Čechy (Č), dol. 1715

Václav Antonín Grüner, farář ve Vysokém nad Jizerou, znal kohosi, kdo přísežně vyznával, že byl z velikého nebezpečí zahanbení vysvobozen ochranou. K tomu farář poznamel, že sotva komu se nedostalo přislíbené pomoci, kdo se skutečnou láskou vyzýval SJN.

R nedat. I. zpr. Václava Antonína Grünera, faráře ve Vysokém nad Jizerou, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 423)

718. snad Čechy (Č), dol. 1715

Jistý člověk vázaný slibem čistoty byl zastížen, že zhřešil s jinou zadanou osobou. Učinil slib, že do budoucna nejen upustí od takové příležitosti k hříchu, ale také že bude vyzývat SJN a třikrát se v každý den svého života pomodlí modlitbu, jen aby jej světec svou přímluvou ráčil zachránit z tohoto nebezpečí hanby. A zakusil velikou milost v tomto nebezpečí zahanbení, protože osoba, která ho přistihla, jeho špatný skutek nevyjevila. To později ve zpovědi vyjevil Edmundu Jakubu Wentzeli, faráři v severočeských Flájích, a pokorně jej poprosil a dal mu dovolení, ať o této zjevné milosti podá zprávu, že by ji mohl stvrdit i přísahou.

R nedat. I. zpr. flájského faráře Edmunda Jakuba Wentzeli, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 215-216)

719. snad Čechy (Č), dol. 1715

Faráři v Petrovicích u Sušice Tadeáši Mikuláši Kauffmanovi se dostala zpráva o jisté osobě (nikoliv jeho farnici), že od let svého mládí byla vedena zbožností a když se častěji ocitla v nebezpečí ztráty čistoty, díky ochraně vyvázla bez úhony.

R I. zpr. petrovického faráře Tadeáše Mikuláše Kauffmana, 11. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 12^r)

720. farnost Běhařovice (M, Ol), dol. 1715

Lidé v běhařovické farnosti mají ve veliké úctě SJN a prolévají před jeho sochami ve farním kostele Běhařovicích (→ A.1, t.) a u vsi Újezda (→ A.1, t.) modlitby v různých úzkostech a souženích. Zvláště zakusili útěchu duše i ducha farnici, kteří v manželství klesali na mysl. Vyznali, že skrze SJN obdrželi milost, že namísto manželských různic nastal mír, svornost a dobré manželství.

R I. zpr. běhařovického faráře Jiřího Martinkovice, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 134^r), příl. C k I. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

721. Brno a Měříň (M, Ol), dol. 1715

František Michael Moser, toho času brněnský měšťan, 1715 vyznal, že se mu dostalo zvláštního dobrodiní, když vyzýval SJN o pomoc v mnoha zjevných případech, kdy mu hrozilo zahanbení. Na poděkování daroval k oltáři v měříňském farním kostele sv. Jana Křtitele (→ A.1, t. 1/) pěknou lampu, jeho žena Marie Magdaléna pak antependium s dalšími paramenty, které dovedně vyšila (→ D.2, t. 1/).

R I. zpr. měříň. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 260^v-261^r), příl. Q k I. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

722. Hradiště (svatého Hypolita) (M, Ol), dol. 1715

Jan František Josef Rivola, infulovaný probošt na Hradišti svatého Hypolita, proboštsví řádu křižovníků s červenou hvězdou, moravský prelát, byl některými lidmi zatažen do sporu se znojenskou městskou radou ohledně řeky Dyje a práva rybolovu. Strana protivníků již málem na královském soudu opěvovala vítězství, Rivola však svou záležitost horlivě doporučil Bohu skrze přímluvu a nenadále v Brně obdržel sobě, tedy

probošství příznivý rozsudek. Aby pak nemohlo být sporu o tom, že jej obdržel zásahem, rozsudek mu byl sdělen během oktávu svátku.

R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita, Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 208^r)

723. panství Hukvaldy (M, Ol), dol. 1715

Jistý hospodářský úředník 1715 vyznal, že když káral za jakousi nedbalost poddaného hukvaldského panství olomouckých biskupů, nešetřil spravedlivé míry a zmnoženými ranami holi provinilce tak zbil, že tento v blízké noci vypustil duši. Úředník byl kvůli zabítí držen ve vazbě. Když si uvědomil, že jeho případ ho dovede k fatálním důsledkům, utekl se ke SJN a zcela se svěřil do ochrany. Prosil přitom světce v modlitbách, aby ho nejenom zachránil od trestu, ale také zachoval při jeho dobré pověsti a co nejrychleji zbavil všeho neštěstí. Svätý Jan přijal důvěru a modlitby úředníka v nesnázích, jak ukázalo brzy následující dobrodiní, neboť když byl úředníkův případ projednáván, tak dalece zazářila Boží milost, že byl úředník při své pověsti zachován a v krátkém čase ode všech důsledků svého činu šťastně vysvobozen.

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r)

724. Měřín (M, Ol), dol. 1715

Když 1706 dala zbožná paní z Rumerskirchu z panství Stránecká Zhoř postavit ke cti na královské cestě u rybníka řečeného Nečas kapličku neboli boží muka s obrazem SJN vyrůstajícího jako perla z mušle (→ A.1, Měřín 3/) a lidé tu začali vykonávat svou pobožnost, zjistilo se, že sem byli neznámo odkud přivábeni slavíci, které tu nikdy předtím nebylo slyšet, a slétali se sem v hojném počtu a velmi lahodně zpívali, čímž povzbuzovali lidi, aby si více vážili SJN. Tak to zaznamenal měřínský farář Jakub Felix Pacher ve své nepomucenské zprávě určené pro olomouckou konzistoř.

V tomtéž dopise uvedl jednu příhodu, která se v souvislosti s těmito božími mukami někdy do 1715 odehrála a jíž byl svědkem. Jednou se totiž před obrazem v božích mukách modlil církevní hodinky a v dále zpozoroval neznámého opilého muže v zeleném oblečení. Když se muž blížil, farář sešel z cesty za sloup. Muž pak přistoupil k obrazu, nestoudně se rouhal a nazýval obraz pekelnou bestií, což farář s hrůzou vyslechl, ba viděl, že neznámý na obraz plive. Zapálen spravedlivou horlivostí a naplněn neznámou silou, vrhl se kněz na neznámého, ač předtím viděl, že má pušku a loveckou dýku. Odzbrojil onoho muže a zahnal ho na potupný útěk. Nemohl ho pronásledovat, protože se připozdilo a zdálo se, že bude nutné se vrátit pro breviář, který zůstal u božích muk s kloboukem a holi.

Ráno muže vyvedli z hloubky rybníka a přivedli ho na faru, kde farář zjistil, že to je heretik, vyslaný, aby ostatní přiváděl k bludu. Muž vyznal, že když plivl z úst na obraz, byl tak oslepen, že kvůli mlze na očích neviděl nic jiného než blyštící se vodu, do které se hlouběji a hlouběji nořil, až ho kdosi krutě bil a vystrčil z vody ven. Farář si uvědomil, že muž přemohl nejspíš ve chvíli, kdy tento byl zasažen slepotou. Muž se pak zřekl hereze a dobrovolně přijal pravou víru a prozradil mnoho lidí, kteří byli heretiky.

V závěru tohoto vyprávění Pacher cituje latinská slova, která byla vepsána k obrazu v řečených božích mukách: Opravdu, „veliké síly [povstávají] z mušle“!

Později byl měřínský farář pozván do Olomouce, aby v olomoucké části 1. beatifikačního procesu případ blíže osvětlil odpověďmi na připravené dotazy. Z jeho odpovědí vyplývá, že z úst neznámého muže tehdy u božích muk zaslechl nadávky tohoto znění: „Jaký je tu vyobrazen ďábel a pekelný had! A toho papeženci zbožňují?“ Nato si odplivl při opakovaném rouhání: „To musí být Jan, kterého papeženci adorují?“ Farář nemohl pro horlivost déle snášet jeho opakované rouhání vůči ctihodnému JN, a tak k muži přišel ze zadu, sebral mu pušku, a ten se vyděsil, nechal zbraň zbraní, vůbec se nebránil a dal se na útěk. Narážel přitom do stromů a ani se neohlédl zpět. Druhého dne přišel z vlastního popudu za farářem, který ho vyslechl v přítomnosti svého kaplana a také zhořského hejtmána Františka Froma, kterého k výsledku povolali. Ukázalo se, že muž je 56letý stařec, sklář z kamenické sklářské hutě, Čech, heretik, který byl poslán, aby bludem nakazil další osoby. Vyznal faráři a dvěma uvedeným svědkům všechny své přečiny a uznal vinu, zřekl se bludu a odevzdal knězi heretickou knihu, kterou s sebou přinesl. Ostatní bludařské knihy nechal v rybníku, do kterého den předtím při útěku vběhl. Když totiž plivl a zneuctil obraz, oči se mu zahalily mlhou. Přitom nebyl opilý natolik, že by se mu zrak zamžil z opilosti. Vždyť obraz viděl před potupným odplivnutím dobře. Když pak při útěku vběhl do blízkého rybníka, viděl jen blyštivou vodu, nořil se do ní hlouběji a hlouběji, až ho jakýsi člověk bitím z rybníka vyhnal. Když se ho ptali, kdo by to mohl být, řekl, že to byl ten samý, který je namalován v božích mukách, a že když se topil, viděl jakési pekelné duchy, před kterými ho onen muž zachránil. Znamená to tedy, že se mu ukázal SJN, potrestal ho za rouhání a zároveň zachránil před utonutím a pekelným trestem. Bludař pak poznal oškřivost svých skutků a uznal svou vinu a hnut svědomím přišel na faru. Po svém vyznání prosil, aby ho nepředávali světskému rameni, že se chce zříct hereze. To také učinil, když přišlo z biskupského úřadu příslušné povolení. Byl rozvázán z hereze, složil vyznání katolické víry a na faráři Pacherovi si vyprosil modlitební knížku a obrázek. Nechtěl se vrátit do místa, odkud přišel, aby znovu neupadl do hereze. Farář ho proto doporučil do

sklárný v Novém Městě, kde pak žil jako katolík. Jeho konverze byla všem obyvatelům Měřina veřejně známa a jeho vyznání katolické víry bylo ku vzdělání okolnímu lidu.

Příběh vešel do nepomucenské literatury.

R l. zpr. měřin. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 262^r, o slavicích slétajících se k božím mukám, a fol. 262^v, o heretikovi potrestaném za rouhání obrazu), příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v) – další doklady se týkají pouze epizody potrestaného a obráceného heretika: R l. výpověď měřin. faráře Jakuba Felixe Pachera v olom. části I. beatifikačního procesu, 18. II. 1717 (NA, APA I, sign. C 144/3, čl. 248-251, nově 74-77, otázky 628-637, nově 233-242) – L *Acta utriusque processus* 1721, 139 (první *Summarium*, č. 23, XXVII) – HAIN 1722a, 23 – TÝŽ 1722b, 23 – VICTORINUS A. S. CRUCE 1724a, 81-82 (5. zázrak, „V rouhání sv. Jana“) – WIETROWSKY 1729, 179-180 – TÝŽ 1730, 232-233 – TÝŽ cca 1730, 173

725. Osoblaha (morav. enkláva v HS, Ol), dol. 1715

Ondřej Uterer se z lidské slabosti dopustil nešťastného morálního pádu, pro který byl každému pro smích a pohrdání, když si však ve svém zármutku vyvolil SJN za svého obzvláštního ochránce a přímluvce u Boha, zakusil sílu jeho přímluvy a jeho pomoc dosud denně zakouší. Proto z povinné zbožnosti a vděčnosti k větší cti Boží a SJN se rozhodl, že v městě Osoblaze na veřejném rynku vystaví kapli se sochou na vrcholu (→ A.1, Osoblaha 2/), což na základě slibu nyní učinil a dokončil, a navíc k udržování tohoto pomníku a uctění založil fundaci (→ C.1, Osoblaha).

R n. svéd. Ondřeje Uterera, dané v Osoblaze 4. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 135^{r-v}), příl. J k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

726. Petřvald (M, Ol), dol. 1715

Hospodářský úředník panství Stará Ves (nad Ondřejnicí), náležejícího brněnské kolegiální kapitule, postavil na jistý oltář v kostele sv. Mikuláše v Petřvaldu, komendovaném (či filiálním) ke staroveské faře, sochu. Učinil tak tajně, pouze kostelníci měli o jeho činu povědomí. Když sochu spatřil místní farář a pátral po původci, rozkázal ji vyhodit z kostela, protože byla postavena bez jeho vědomí. Pro ten skutek neunikl svému zahanbení, jelikož když přišel k oltáři, narazil hlavou do lampy zavěšené před oltářem, ačkoliv si jí předtím jasně všiml, a celý se polil vším rozlitém olejem, a tak veřejně zahanben sochu vrátil na původní místo.

Potrestaným farářem byl nejspíš Jan Černický, který na faru ve Staré Vsi nastoupil 30. V. 1698 a působil na ní až do své smrti 1725.

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v) – L WOLNÝ I. III, 106 (doba působení faráře Jana Černického)

727. Slezské Pavlovice (morav. enkláva v HS, Ol), dol. 1715

Manželka pana Maxmiliána V. Beeße (?) několik let pohledávala dluh, ba dokonce byla přinucena jej vyžadovat podáním žaloby, a ač to trvalo dlouho, dožadovaného se nemohla dobrat. Proto se utekla ke SJN a slíbila mu, že pokud skrze přímluvu dosáhne vytouženého cíle, postaví mu sochu ze dřeva uprostřed vsi Slezské Pavlovice k většímu rozšíření cti. Protože bylo její prosbě vyhověno, svůj slib splnila (→ A.1, Slezské Pavlovice).

R n. svéd. Maxmiliána V. Beeße (?), Německé (dnes Slezské) Pavlovice 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 132^r), příl. M k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716, k popisu osoblazského děkanátu (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

728. Veselí nad Moravou (M, Ol), dol. 1715

Jan František Josef Trtina, děkan ve Veselí nad Moravou (nastoupil na tamní faru 28. I. 1712 a již 1. II. t. r. se stal děkanem), písemně vyznal, že od té doby, co začal kázat slovo Boží, vedle vyzvání Ducha svatého obvyklou modlitbou o Duchu svatém obětuje a věnuje ke cti otčenáš a zdravas, které se také zpravidla modlívaly na kazatelně před kázáním. To mu přineslo takový výsledek, že ačkoli častěji nebyl dostatečně na kázání připraven a často se mu také koncepty kázání vytratily z paměti, přece ochranou vždy sestupoval z kazatelny plný útěchy (tj. po dobře vykonaném kázání). A tuto velikou milost připisuje po Duchu svatém jedině ochraně a nehledá žádnou vlastní chválu, nýbrž jedině větší čest.

R l. svéd. Jana Františka Josefa Trtiny, faráře a děkana ve Veselí, 22. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 140^r), příl. H k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

729. nejspíš Morava (M, Ol), dol. 1715

Kapucínský kněz Štěpán Týnecký, původem z Týnce v Čechách, kazatel a kvardián chrudimského konventu, vypovídal v I. beatifikačním procesu o události, kterou kdysi slyšel vyprávět a o níž se snažil zjistit podrobnosti na popud nepomucenské dotaznickové akce z 1715. Tehdy tajně navštívil muže, o kterém se doslechl, že vděčil SJN za vysvobození před zákonným trestem. Muž se skrýval v cizí zemi, knězi však byl ochoten svůj příběh vyprávět.

Šlo o Moravana, povoláním zedníka, který při hádce v hněvu udeřil svou manželku tak těžce, že zemřela. Když se ženina smrt dostala na veřejnost a do řeči přišlo, že ji zabil její muž, přišli za ním sluhové spravedlnosti a odváděli ho do vězení. Muž si byl vědom svého zločinu a neviděl jinou možnost, než že bude potrestán na

hrdle. V tomto nebezpečí ho vnitřní hnutí a nenadále pobídnutí přivedlo k tomu, aby se obrátil o pomoc ke SJN, kterého vždy zbožně ctil, a skočil do řeky, která protékala kolem polí, kudy ho zřícenci vedli. Utekl tedy strážím a skočil do řeky, tou dobou rozvodněné do výše pěti loket. Přesto ji nemusel přeplavat, jen ji se střikáním vody přeběhl, jako by mu voda dosahovala pouze po kotníky. Tak se šťastně dostal na druhý břeh a bezpečně i svobodně mohl pokračovat v cestě, aniž by ho někdo dále pronásledoval. Stráže sice sem tam pobíhaly a vypyřádaly se, kam se poděl a zmizel jim z očí, snažily se ho pronásledovat, ale do řeky se neodvážily vstoupit, protože její voda stoupla příliš vysoko a doširoka se rozlila.

Událost vstoupila do nepomucenské literatury, kde její šťastné vyústění lapidárně vyjádřil Wietrowsky: Tak zedník „z dvojí smrti vývážl, i šibenice, i utopení“.

R l. výpověď P. Štěpána Týneckého, kapucína, kazatele a kvardiána chrudim. konventu, přednesená v 1. beatifikačním procesu 14. VIII. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 96^r-97^v, čl. 199, nově 29, otázky 483-487, nově 96-100) – L Acta utriusque processus 1721, 137 (první *Summarium*, č. 23, XI) – HAIN 1722a, 39 – TÝŽ 1722b, 39 – *Potěšení Čechův* 1723, 171 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 103-104 (48. zázrak, „V odsouzení na smrt popravni“) – WIETROWSKY 1729, 171-172 – TÝŽ 1730, 222-223 – TÝŽ cca 1730, 164 (← BOČKOVÁ 2015, 385) – BERGHAEUER 1761, 174 (§ VIII, odvolávka na projednání 1. beatifikačního procesu, č. 23, viz výše *Acta utriusque processus*)

730.-731. Čechy (Č), Morava (M), Itálie (I) a město München, č. Mnichov (N, BA, OB), dol. 1715 – milostí týkající se dvou osob

Lesmistr Johann Ludwig Kuntschitzky von Kuntschitz (Kunschyczky von Kunschycz) a kancelista Johann F. Rother společně písemně dosvědčili v dolnorakouském Feldbergu (dnešních Valticích na území České republiky), že od té doby, co si před lety oba i každý zvlášť vyvolili SJN za svého patrona a přímluvce u Boha a slíbili, že ho budou po všechnem čas se vši zbožností ctít, zakusili při jeho vroucím a poníženém vzývání zázračným způsobem svatou pomoc, v Českém království, Moravském markrabství i v Itálii, a byli zjevně uchráněni a vysvobozeni v různých nebezpečných situacích, na veřejnosti, ve válce, když šlo o čest a dobré jméno, obzvláště ve věcech nejistých a beznadějných. Kdykoliv vzali své útočiště u tohoto sv. ochránce JN, nikdy nebyli ponecháni bez útěchy. Jako výraz věčné a náležité vděčnosti vůči svému vyvolenému patronovi Kuntschitzky (**730.**) věnoval jistý peněžní obnos na provedení jedné kamenné sochy a Rother (**731.**) dal v kostele paulánů v Mnichově v Bavorsku vystavit účtě vyobrazení, které se v tamních místech dočkalo mnoha kopii, především malovaných na domech, a chvalitebného uctívání (→ A.3, München I. 5, 6/). Aby oba jmenovaní ctitelé nikdy nemohli zapomenout na dosud jim prokázanou velikou milost a značná dobrodíní, zbožně uchovávali podobiznu ve svých příbytcích, k větší Boží cti a k zvelebení slávy.

R n. svéd. polesného Johanna Ludwiga Kuntschitzkého von Kuntschitz (Kunschyczkého von Kunschycz) a kancelisty Johanna F. Rothera, Feldberg (Valtice), 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 9-10)

732.-734. Německá provincie řádu piaristů (Č, M, R, U), dol. 1715 – tři oblasti pomoci

Inocenc (Braunhoffer) od sv. Klementa, provinciál Německé (a Uherské) provincie piaristů (1715-18) sídlící v moravském Mikulově, odpověděl na svatojánský dotazník pražské arcibiskupské konzistoři latinským dopisem, ve kterém vyličil svůj osobní vztah k SJN a několik příběhů, které se v souvislosti s tímto světcem odehrály v jemu svěřené řádové provincii.

Píše: „Co se týče samotné mé nepatrné osoby, stále jsem prahl nesčetnými tužbami, aby jednou bylo možno dosvědčit světu, jak veliké věci učinil Bůh mé duši skrze přímluvu tohoto světce. Neboť po mnoho let svého řeholního života jsem byl tomuto svatému velmi oddán, veškeré útočiště jsem u něj měl ve všech potřebách, trápeních, nemocech těla, ztrátách věcí, a tolikrát kolikrát jsem se podívoval a radoval, že jsem [tohoto útočiště] zajisté podivuhodným způsobem zásahem tohoto světce dosáhl. Ponechám-li stranou bezpočet dalších událostí, kdy jsem se [k němu] důvěrně utíkal jako syn k otci, v poslední době se stalo, že nebylo možné najít jeden rukopis, který byl pohřešován již rok či dva, objemný svazek, celá kniha, která by těžko mohla uniknout očím. Panovalo přesvědčení, že manuskript byl spálen, protože byl uložen v pokoji kohosi, jehož hlavní věci byly vydány ohni kvůli moru, na který zemřel. Když tedy v beznadějně situaci přecejem kladu celou naději do tohoto světce a modlitbami [mu tento] případ svěřuji, s mým podivením je mi celý a neporušený [rukopis] dodán do rukou [732.].

Další příběh se odehrál v nebezpečí ztráty pověsti. Byl jsem představeným v jednom našem domě, kde v našem kostele stála ke stěně připevněná vyřezávaná podobizna tohoto světce. Některým se zdálo, že by měla být z tohoto místa odstraněna. Dal jsem k tomu svolení, i když jsem s tím do jisté míry nesouhlasil. Ale vida! Sotva byla z místa posunuta, hned vyšlo na povrch cosi odporého k nemalému zahanbení všech. Avšak tehdy, zaražení údivem, jsme uznali vinu a trest jsme přisoudili naší ukvapenosti, [sochu] jsme vrátili na původní místo a náležitě jsme pronesli ochranné modlitby. Brzy se ona nepřátelská pověst tak utišila, že je do dnešního dne uchována čest téhož místa, chráněná před jemu hrozící hanbou [733.].

Ještě jednou jsme zakusili naprosto pohotovou pomoc při ztrátě věci. Jeden náš pater měl obdržet sto zlatých, o kterých se domníval, že mu byly skutečně předány. Mezitím uplynuly dny a měsíce, ba více než půl roku, aniž by někdo ohledně tohoto obnosu jednal nebo ho požadoval. Když za delší dobu všechno pohřbilo zapomnění,

objevuje se požadavek, sem tam létají dopisy, kněz je volán, dotazován, a je na něm požadováno, aby buď dodal potvrzení, že částku uložil, nebo ať ukáže, kam se poděla. Velmi se kvůli tomu strachoval a nevěděl si nižádným způsobem rady, také přišel v slzách ke mně jako představenému a radil se, co má dělat v zoufalé situaci. Nařizují mu, ať je dobré mysli a hned jde do chrámu, pomodlí se tam některé modlitby a několika pobožnostmi svěřuje tak zamotaný případ sv. Janu Nepomuckému, aby jej svou ochranou časem rozuzlil. Kněz si slova vyslechl, vykonal, co bylo stanoveno a během několika málo dní ti samí lidé, kteří se tak nepříjemně věci dožadovali, napsali, že ony zlaťáky neočekávaně našli [u sebe]. Chudák ten skákal a plesal radostí a osvobozen od tak velkých starostí a soužení mohl se mnou tomuto světcovi vzdávat jedině díky a chvály [734.].

A toto jsou události, které jsem zaznamenal, že se přihodily ve zvláštních a jedinečných situacích, přičemž jsem přešel nepočítaně jiných, které nebyly tak závažné. A těm našim, kteří se strachují, jsem často dával tu samou radu, aby se ve všem utíkali k tomuto světcovi, a jak oni, tak i já jsem poznal, že je to vždy ku prospěchu. A toto zatím na kněžské svědomí sděluji, připraven to sdělit vždy a všude, bude-li to požadováno.“

Na základě této zprávy byl později P. provinciál Inocenc požádán, aby se ke třem oblastem pomoci, o nichž píše, vyjádřil podrobněji jako svědek v olomoucké části 1. beatifikačního procesu. K výslechu došlo 15. IV. 1717 v Olomouci. Z odpovědí vyšetřovaného lze tří části jeho dopisu doplnit o několik podrobností.

Co se týče první oblasti, totiž pomoci, kterou P. Inocenc zakusil v nemocích, pronásledováních a při ztrátách věcí, jakož i při ztrátě zmíněného rukopisného svazku, dozvídáme se, že zakoušenou pomoc bez pochybností připisoval Boží moci a přímluvě. Onen svazek byl ponechán v pokoji člověka (nepochybně piaristy), který se nakazil, když sloužil nemocným morem, a sám na mor zemřel. Světští lidé jeho věci a všechny písemnosti, mezi nimiž byl onen svazek, spálili, avšak po dvou letech byl podivuhodně nalezen v knihovně, za což P. Inocenc vděčil jedině Božímu zásahu dosaženému skrze ctihodného Božího služebníka JN (732.).

K druhé oblasti či případu provinciál vypověděl, že onu sochu, k jejímuž přemístění svolil, dal vytvořit jeden piaristický žák. Socha byla přesunuta kvůli většímu pohodlí, jeden člověk byl ale proti tomu. Hned následujícího dne vyvstalo vážné nebezpečí, že bude onen řeholní dům vystaven špatné pověsti. Člověk, který byl proti přesunutí svatojánské sochy, napomínal, ať je socha vrácena na původní místo, což se také stalo a špatná pověst podivuhodně a úplně zmizela. Tehdy piaristé nesáhli po žádném jiném prostředku, než že přesunuli sochu zpět. A zdálo se, že pomohl jedině Boží zásah, jelikož lidské prostředky se zdály naprosto nedostatečné k odvrácení hněvu muže, který se tehdy proti řeholníkům postavil a s prudkým hněvem jim hrozil zlou pověstí (733.).

Konečně ke třetí epizodě lze doplnit, že šlo o sumu jednoho sta dukátů, uloženou do pytlíku, která byla předána v dolnorakouském městě Hornu P. Fridrichovi, členovi řádu, který měl namířeno do Mikulova. Kněz se domníval, že peníze dostal, ale nebylo tomu tak. Když pak přišel za P. Inocencem a s pláčem ho jako superiora žádal o radu, co má dělat, když svěřené peníze nemůže po rok a půl trvajícím hledání najít, představený mu navrhl, ať jde do chóru a prosí ctihodného JN před jeho sochou, že určitě obnos nalezne. A skutečně po několika dnech přišel z Hornu dopis, že požadované dukáty byly navraceny jistým člověkem, který je měl dočasně u sebe. Z okolností vyplynulo, že se muž rozhodl peníze vrátit právě v tom čase, když se P. Fridrich modlil k Božímu služebníkovu JN (734.).

R l. zpr. Inocence od sv. Klementa, provinciála piaristické Německé provincie, Mikulov 19. IX. 1715, prez. 24. IX. t. r. pražské arcib. konzistoři (NA, ČDK, kn. 118, fol. 118-119) (první příběh je popsán na fol. 118^v, druhý na fol. 118^v a třetí na fol. 118^v-119^r) – l. výpověď piar. provinciála Inocence od sv. Klementa v olom. části 1. beatifikačního procesu, 15. IV. 1717 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, čl. 45, otázky 149-151, první oblast, čl. 46, otázky 152-154. druhý případ, čl. 47-48, otázky 155-158, třetí případ)

735. Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1715

Jistý řeholník ve Vídni kázal z kazatelny proti stavění soch, následujícího dne byl však jedním měšťanem před velkým množstvím lidu natolik znemožněn, že se nezmohl na odpor a musel odejít domů.

R l. zpr. augustiniánů bosáků z Nového Města praž., svěd. P. Bernarda od sv. Terezie, prez. 22. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 105^r)

736. Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1715

Jistý vídeňský pán se dostal do zlého podezření, když ztratil peněžní obnos, který mu byl svěřen. Zbožně vzýval BJN a slíbil mu, že dá vytvořit jeho podobiznu. Nato byl odhalen pachatel a nevinnému pánovi byla navracena předešlá čestná pověst. Podle svého slibu věnoval dřevěnou sošku farnímu a klášternímu kostelu sv. Ondřeje při konventu augustiniánů kanovníků v St. Andrä an der Traisen (→ A.2, t. 1/).

R nedat. n. zpr. Antona Ruckenbauma, faráře a děkana při míst. klášteře, určená pasov. konz., [1715] (DASP, Pfarren- u. Klosterakten St. Andrä an der Traisen, Akten 2, 1654-1785, Fasc. 1719-45) ← L OPPEKER 2003, 177 – TÁŽ 2017, 83

737. farnost Altenmarkt im Yspertal (R, NÖ), dol. 1715

Andreas Franz Grueber, švec a farník altenmarktské farnosti, vzal v náhlém hněvu do rukou nůž, na který se nabodla jeho nevlastní dcera a smrtelně se zranila. Byl proto dovláčen k rychtáři, ale byl zproštěn obžaloby ze zločinu, což připsal ochraně.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, sdělení Bernarda Karla Kolba, faráře v Altenmarkt im Yspertal (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^r), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

738.-739. farnost Altenmarkt im Yspertal (R, NÖ), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Altenmarktský farář Bernard Karl Kolb nazýval SJN svým obzvláštním patronem v nebezpečích požáru (738.) a v intrikách snovaných závistivci (739.).

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, sdělení Bernarda Karla Kolba, faráře v Altenmarkt im Yspertal (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^r), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

740.-744. Feldsberg, č. Valtice (R, NÖ, nyní součást ČR), dol. 1715 – pět případů, třetí se odehrál nejspíš 1713

Následující lidé zbožně a snažně prosili SJN a všichni přijali citelnou pomoc, vysvobození a obzvláštní útěchu: Anton Löber ve stavu velké chudoby (740.), Johann Rausch pokoušený v pochybnostech ohledně článků víry a v nečistých myšlenkách (741.), Anna Elisabetha Limblin v době moru (742.), Johann Franz Synezius, místní kantor, v pochybném procesu (743.), nakonec pak místní farář Jakob Schiemer v nebezpečí zahanbení (744.).

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, sdělení Jakoba Schiemera, faráře ve Feldsbergu (NA, ČDK, kn. 118, fol. 236^r), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

745. Hainburg an der Donau (R, NÖ) a nejspíš na dalších místech, dol. 1715

Karl Rascher von Weyregg, člen pasovské biskupské konzistoře a farář i vice-děkan v Hainburgu an der Donau svědčil, že v kterémkoliv případě si vyvolil SJN za ochránce, dosáhl šťastného a vytouženého výsledku, protože bude po celý život svému patronovi vděčný.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, svěd. Karla Raschera von Weyregg, člena pasov. bisk. konzistoře a faráře i vice-děkana v Hainburgu an der Donau (NA, ČDK, kn. 118, fol. 236^r), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

746.-748. farnost Jedenspeigen (R, NÖ), dol. 1715 – tři případy

Jedenspeigenský farář Wenzel Franzin svědčil, že jistá osoba, jejíž jméno zamlčel, byla zachráněna z velkého nebezpečí pověsti (746.), jiná z velkého nepřátelství (747.), třetí v zjevném nebezpečí naléhavé zlé věci (748.), všechny tři osoby vzýváním.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, sdělení jedenspeigenského faráře Wenzela Franzina (NA, ČDK, kn. 118, fol. 234^v), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

749. farnost Käzestorff či Käzehorff (R, NÖ, blíže neurčená lokalita), dol. 1715

Když se Joseph Kelner ve farnosti Käzestorff 1715 dozvěděl, že probíhají jednání o kanonizaci, odevzdal svou pětiletou dcerušku, bolestně trpící horečkou a vnitřním nádorem, ochraně a slíbil, že v kostele zavěsí vyobrazení, načež brzy horečka i nádor pominuly.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, sdělení käzestorffského Karla Friedricha von Gros (NA, ČDK, kn. 118, fol. 236^{r-v}), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

750. Königstetten (R, NÖ), dol. 1715

Gottfried Ferdinand Doppelhamber (Doppelhammer), první písař pasovského biskupského důchodního úřadu v Königstetten, byl se svou manželkou zachráněn přímlovou „našeho vyvoleného patrona BJN“ ve velkém nebezpečí.

R zpr. míst. faráře P. Mariana Güttlera, 6. či 16. IX. 1715, a k ní přiložené, pečeti opatřené svěd. o výše popsané události, dané tamtéž (obojí v DASP, Pfarr- und Klosterakten Königstetten, Akten 4) ← nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, převzaté sdělení P. Mariana Güttlera, benediktina a provisor v Aula Regia, lidově zvané Königstetten (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^{r-v}), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62) – L OPPEKER 2019, 5

751. Maigen (R, NÖ), dol. 1715

Maigenský farář Johann Wilhelm Placidus Freundlich (ve fun. již před 1705 a až do své smrti 4. III. 1733) obzvlášť ctil SJN. Svěřil se do jeho přímlovu v jednom nebezpečném procesu, v němž se hrálo o jeho čest a veškeré jeho jmění, a dosáhl tak šťastného vyústění. Proto 1715 doufal, že světci bude moci ještě postavit oltář s podobiznou ze zlata, resp. drahocenný oltář se sochou ve větší než životní velikosti (→ A.2, t. 2/), když už mu 1706 u kostelní zdi postavil kamennou sochu na kamenném podstavci (→ A.2, t. 1/).

R n. zpr. maigenského faráře Johanna Wilhelma Placida Freundlicha, 30. VII. 1715, pro pasov. konz. ← L OPPEKER 2003, 177 – TÁŽ 2017, 83, 95 – R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců částí pasov. diecéze pod Enží (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^v-236^f), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

752. farnost Marchegg (R, NÖ), dol. 1715

Žena pokročilého věku byla obžalována u rychtáře, ač nevinná, z krádeže, a když už měla být odvedena zřízenci k soudnímu výslechu, a spolu se svými dětmi se tak měla dostat do hanby, přišel kdosi, kdo přinesl diamantový prsten, z jehož krádeže byla, nevinná, nařčena, a ona pak dala prsten na místo, odkud byl zcizen. Tento případ žena připisovala ctihodnému JN, v jehož uctívání se rozhodla neustále setrvávat.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců částí pasov. diecéze pod Enží, sdělení marcheggského faráře Georga Petera Franze Ponizenského (NA, ČDK, kn. 118, fol. 234^v-235^f), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

753. farnost Reidling (R, NÖ), dol. 1715

Jeden zdejší farník mohl na své svědomí dosvědčit, že zakusil nezpochybnitelnou pomoc, když byl šťastně a zázračným způsobem zachráněn z jednoho velikého nebezpečí týkajícího se vody. Vroucně tehdy vyzýval SJN.

R n. zpr. Ignaze Schuberta, vikáře farnosti Reidling, 13. VIII. 1715, pro pasov. konz. (DASP, Pfarr- u. Klosterakten Reidling, Pfarrakten 1715-), s připojeným písemným svěd. onoho omilostněného farníka ← L OPPEKER 2003, 176

754. Waidhofen an der Thaya (R, NÖ), nebo snad Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1715

Anna Maria Hirschlin (Hirschlová), farnice waidhofenského děkana a zároveň člena vídeňské konzistoře Johanna Ernsta von Jamaigne, dcera člena místní městské rady (nejpravděpodobněji ve Waidhofenu), byla již zaopatřena posledním pomazáním, když však slíbila SJN jistou roční pobožnost, úplně ušla nebezpečí způsobenému nemocí.

Tak to zaznamenal jmenovaný Jamaigne (Jemagne). Pražští organizátoři 1. beatifikačního procesu požádali vídeňské kolegy, ať věc prošetří. Ti předvolali k výslechu Marii Barbaru Hirštlin, dceru vídeňského „senátora“, expeditora vídeňské městské rady, narozenou ve Vídni 1691 a stále ještě žijící u rodičů v tomtéž městě. Žena považovala JN vždy za blahoslaveného a zázračného a za takového jej měli i její rodiče a další lidé. Co se však týkalo smrtelné nemoci a posledního pomazání, vše při výslechu naprosto dementovala.

Zdá se, že byla k vídeňské části 1. beatifikačního procesu pozvána jiná osoba než zachráněná Hirschlová z Waidhofen.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců částí pasov. diecéze pod Enží, sdělení waidhofenského děkana Johanna Ernsta von Jamaigne (Jemagne), člena pasov. konz. se sídlem ve Vídni (NA, ČDK, kn. 118, fol. 234^f), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62) – n. výpověď Marie Barbary Hirštlin ve vídeň. části 1. beatifikačního procesu, 29. IV. 1717 (NA, APA I, sign. 144/1, čl. 189, otázky 445-449)

755.-756. Ysper (R, NÖ), dol. 1715 – dvojí dobrodiní

Benedikt Temper, měšťan a pekař v Ysper, byl dvakrát od svých nepřátel soudně napaden ohledně své pověsti, avšak v obou případech mu byla přimluvou pověst zachována neporušená.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců částí pasov. diecéze pod Enží, sdělení Bernarda Karla Kolba, faráře v Altenmarkt im Yspertal (NA, ČDK, kn. 118, fol. 235^v), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

757. premonstrátské opatství Schlägl, č. Drkolná (R, OÖ), dol. 1715

Opat premonstrátské kanonie v hornorakouském Schläglu Siard I. Worath písemně sdělil, že od jednoho ze svých kněží má, že jistý urozený muž byl uchráněn velké hanby, když přislíbil, že se každý den pomodlí tři otčenáše a zdrávasy ke cti.

R l. zpr. Siarda (I. Woratha), opata prem. kláštera Schlägl, daný t. 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 157)

758.-760. Salzburg, č. Solnohrad (R, S), dol. 1715 – tři dobrodiní

Votivní tabule umístěné u mramorové sochy při městském mostě v Salzburgu (→ D.2, t. 2/, A.2, t. 3/) potvrzují, že vzýváním a zbožným uctíváním bylo zázračně pomozeno jedné ženě od nebezpečného vředu (**758.**), jedné mužské osobě od nebezpečných bolestí nohou (**759.**) a jednomu dítěti, které se málem zadusilo třešňovou peckou (**760.**).

R zpr. salcburských měst. kaplanů, 1715 (AES, Akt 22/56, 78) ← L HAHNL 1979, 92

761. Tamsweg (R, S), dol. 1715

Dřevěná socha u mostu přes řeku Mur(a) u městyse Tamswegu byla při povodni stržena a doplavena na místo vzdálené hodinu cesty, kde se zachytila v keřích. Tam ji našli a zjistili, že nebyla poničena, až na malé poškození na noze. K radosti všech byla na žádost měšťanů navracena a postavena na své původní místo (→ A.2, Tamsweg II).

R n. zpr. míst. arcijáhenského komisaře Sebastiana Schalhamera, 18. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [65]-[66])

762. pout' do Mariazell (R, ST), dol. 1715

Stephan Pflösch, farník z dolnorakouské farnosti Rastenfeld v pasovské diecézi, po mnoho dní vykonával jistou zvláštní pobožnost. Rozhodl se, že se zúčastní procesí do Mariazell. Dostal se při něm do velmi velkého nebezpečí utonutí v proudu řeky Traisen, která se rozvodnila, byl ale z vody šťastně vysvobozen skrze vzývání tohoto patrona, SJN.

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, sdělení rastenfeldského faráře Beata Jakoba Sege (NA, ČDK, kn. 118, fol. 234^r), příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 59-62)

763.-764. arcijáhenství Straßgang (R, ST), dol. 1715 – dvě oblasti dobrodiní

Jeden muž vylíčil, že jeho dceruška ve věku půl druhého roku spadla z mostu, kvůli čemuž by bývala měla zemřít, on však vzýval SJN a dívinka byla vyzdvížena živá a zdravá a odnesena do blízkého domu (763.).

Jedna žena vyprávěla, že s několika dalšími lidmi plula na loďce, nenadále spadla do vody, vzývala BJN a podivuhodným způsobem se dostala na břeh. Do stejného nebezpečí se tehdy dostalo i více ostatních lidí, nikdo z nich se ale neutopil (764.).

R výtah ze zpr. kléru Sa, n. zpr. Mathiase Bernhardta Pekhela, arcikněze ve Straßgangu, 23. XI. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [7-8] první příběh, pag. [8] druhý příběh)

765. Brixlegg (R, T), dol. 1715

Brixleggští obyvatelé od času, kdy byly na mostech přes Alpbach a Inn poblíž jejich obce postaveny podobizny (→ A.2, t. 1, 2/), netrpí tak velkými škodami, které by jim působila voda. Pevně věří, že se tak děje skrze přímlovu, nemohou však s přísahou tvrdit, že jde skutečně o nadpřirozené milosti, nebo spíše o nahodilosti počasí, nicméně to svěřují prozřetelnosti Boha, který je podivuhodný ve svých svatých.

R n. zpr. magistra Thomase Warischlagers, faráře v Reithu (im Alpbachtal), 25. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [34])

766. Mühldorf am Inn (N, BA, OB), dol. 1715

Juliana Wisßhueberin byla 1715 připravena potvrdit přísahou, že její manžel se dočkal pomoci skrze přímlovu, když šlo o jeho dobrou pověst. Na poděkování darovala do mühldorfského kapucínského kostela P. Marie na náměstí na boční oltář podobiznu (→ A.3, t. 1/).

R n. zpr. mühldorf. děkana Alexandra Johohaima Ernsta, 9. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [54]-[55])

767. Mühldorf am Inn (N, BA, OB), dol. 1715

Sabina Dickhartin sdělila mühldorskému děkanovi Ernstovi, že může přísazně dosvědčit, že se se svým manželem dostala do velikých dluhů, kvůli nimž se jejich majetek měl dostat do veřejné dražby. Když v určený den šli na rychtu, vzývali ještě BJN a vložili do něj svou důvěru. A nikoli nadarmo, protože se znenadání objevil jeden jejich dobrý přítel a vyvedl je ze všech dluhů i zármutku.

R n. zpr. mühldorf. děkana Alexandra Johohaima Ernsta, 9. X. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [55])

768.-769. Stefanskirchen (N, BA, OB), dol. 1715 – dvoje dobrodiní

Zdejší farní vikář sdělil, že dvakrát zakusil očividnou pomoc proti nactiutrhačům a pomlouvačům.

R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [48])

770. Trostberg (N, BA, OB), dol. 1715

Jistý císařský válečný komisař jménem Dicens zavěsil u obrazu ve vikářském kostele sv. Ondřeje v Trostbergu (→ A.3, t.) stříbrnou ruku (→ D.2, t.), když se potýkal s ošklivými otevřenými ranami na jedné ruce a žádné postupy v léčení mu je nepomáhaly zahojit. Když zmíněný dar obětoval a odevzdal se SJN u jeho obrazu, podstoupil další léčbu u doktora Franckha ve Wasserburgu am Inn (BA, OB, Rosenheim) a byl šťastně vyléčen, načež odcestoval do Itálie, aby tam konal svou válečnou službu.

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [42])

771.-774. Kladské hrabství (P, KL, Pr), dol. 1715 – čtyři dobrodiní

Jistý kněz byl čtyřikrát ve velmi velikém a naléhavém nebezpečí ztráty dobré pověsti, z něhož, jak věřil, šťastně unikl přímlovami. Po vykonané zpovědi to dosvědčil františkánskému knězi Georgu Eberthovi v Kladsku, aniž by chtěl vyjevit své jméno.

R l. soupis milostí (NA, ČDK, kn. 118, fol. 199^v), příl. C k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

775. Dańczów, n. Tanz, č. Dančov (P, KL, Pr), dol. 1715

Iuditha Puschelin z Dańczowa byla dlouhou dobu zmítána těžkými pokušeními, kterých se nemohla žádnými prostředky zbavit. Utekla se ke SJN, koupila si jeho obraz a před touto malbou svěřence často vzývala, ať ji zachrání z tohoto zármutku mysli a srdce. Tato pobožnost vedla ke šťastnému výsledku a přinesla Iudithě pokoj mysli, což 1715 vyznala svému faráři v Lewině Klodzském a byla připravena řečené k větší cti přísnežně potvrdit.

R l. zpr. levínského faráře Antona Franze Oppenheimera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 213^v)

776. Łądek-Zdrój, n. Bad Landeck (pův. Landeck), č. Landek (P, KL, Pr), dol. 1715

Jistá panna byla skrze přímluvu vysvobozena z jakési nemoci, kterou nechtěla vyjevit. Sdělila to ve zpovědi landeckému staršímu kaplanovi, P. Johannu Wernerovi.

R nedat. l. zpr. landeckého faráře, vikáře a kladského děkana Eliase Dionyse Schreibera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 237^v)

777. Lewin Klodzki, n. Lewin, č. Levín (P, KL, Pr), dol. 1715

Magdalena Bernatschkin, manželka levínského královského rychtáře, se modlila k mnoha sv. ochráncům rodiček, když manželka jejího syna, jménem Rosalia Bernatschkin, už pět dní těžce pracovala k porodu a přes veškeré použité prostředky nemohla porodit a soudilo se, že je blížká smrti. Ani modlitby neměly účinek, až když se Magdaléna obrátila ke svému obzvláštnímu patronovi SJN, poklekla před jeho podobiznou a modlila se za záchranu života a šťastný porod. K podivení všech brzy nato následoval šťastný porod a život rodičky i dítěte byl zachráněn. Magdalena sdělila tuto událost 25. IX. 1715 levínskému faráři Antonu Franzi Oppenheimerovi a po zvážení všech okolností byla připravena z věčnosti za ono dobrodiní přísnežně vypovědět, že k šťastnému porodu došlo bezpochyby skrze milost nežli přirozenou cestou.

R l. zpr. levínského faráře Antona Franze Oppenheimera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 213^v)

778. Nowa Ruda, n. Neurode, č. Nová Ruda (P, KL, Pr), dol. 1715

Velmi zbožná panna Rosina Wentzelin prožívala dlouhou dobu tak závažné skrupule a úzkosti svědomí, že věřila, že z nich nakonec zešílí. Začala ctít SJN, a když šla o jeho svátku k přijímání, byla z úzkostlivosti vysvobozena. Poté již žila v pokoji, což vyznala noworudskému faráři Straubemu.

R l. zpr. noworudského faráře Melchiora Antona Straube, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 329)

779. Nowa Ruda, n. Neurode, č. Nová Ruda (P, KL, Pr), dol. 1715

Ctěná paní, která nechtěla být jmenována, sdělila noworudskému faráři Straubemu, že byla vysvobozena ze zjevného nebezpečí hanby, když ji soužili protivníci. Záchranu od zahanbení připisovala SJN, protože ho tou dobou zvlášť ctíla.

R l. zpr. noworudského faráře Melchiora Antona Straube, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 330)

780. Pławnica, n. Plomnitz, č. Plomnice, a Bystrzyca Klodzka, n. Habelschwerdt, č. Bystřice (P, KL, Pr), dol. 1715

Görg Simon Nuen (či Vuen), zahradník v Pławnici (kde byl zámek), byl se svou manželkou stížen krční nemocí. Lazebník se zdráhal je léčit, a tak se ztrápení manželé utekli ke SJN a pomodlili se před jeho obrazem v kostele v Bystrzyci Klodzke (→ A.4, t. 1/) růžencem a poručili svou bídu Bohu, načež se zakrátko uzdravili. Tuto milost nemohli připsat nikomu jinému než přímluvě.

R nedat. svěd. bez udání autora, nejspíš z 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 75^v)

781.-782. Radków, n. Wünschelburg, č. Radkov, dř. Hrádek (P, KL, Pr), dol. 1715 – dvě milosti

Martin Franz Novak, doktor svob. umění, filosofie a medicíny, učinil slib SJN a obdržel dvě milosti. Informoval o tom radkowského faráře, ale nechtěl blíže popsat, o jaké události šlo.

R l. svěd. Martina Franze Novaka, Radków 10. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 267^v), příl. k l. zpr. radkowského faráře Georga Franze Haimana, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 242^v) – l. dopis t. faráře Haimana, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 342)

783.-784. Raszków, n. Seifersdorf, č. Žibřidovice (P, KL, Pr), dol. 1715 – dva případy

Raszkowský krčmář Johann Herden dal namalovat obraz do filiálního kostela v Raszkowě (→ A.4, t. 1b/) na poděkování, že když učinil slib SJN, dostala se mu brzy pravdivá zpráva o ztracené dceři (783.).

Zedník Johann Ölsner postavil v Raszkowě na královské silnici kapli s obrazem (→ A.4, t. 2/), protože od svého mládí stále pociťoval zvláštní podněty k lásce vůči SJN, a navíc témuž světcovi připisuje, že po postavení kaple zakusil přemíru pozhnání ve výtěžku včelího medu (784.).

R nedat. l. zpr. dolnošcinawského faráře Johanna Floriana Leimberera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 266^v)

785.-786. Ścinawka Dolna, n. Niedersteine, č. Dolní Stěnava (P, KL, Pr), dol. 1715 – dvě dobrodiní

Dolnošcinawská vrchnost, paní baronka Hemm von Hemmstein, rozená von Schwertzin, zřídila sochu v místním farním kostele (→ A.4, t. 1a/), aby byla chráněna ode vši hanby, čehož také šťastně dosáhla (785.).

Franz Steiner, správce statků hemmsteinského panství, dal zřídít sochu vně hřbitovní brány v téže obci (→ A.4, Šcinawka Dolna 2/), aby jej SJN skrze svou přímluvu uchránil od všeho zlého podezření při výkonu tak nebezpečného úřadu, čehož také dosáhl (786.).

R nedat. l. zpr. dolnošcinawského faráře Johanna Florianu Leimberera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 266^r)

787.-791. Wambierzyce, n. Albendorf, č. Vambeřice (P, KL, Pr), dol. 1715 – pět milostí

Jistou osobu SJN třikrát zachránil z velikého nebezpečí ztráty dobré pověsti (787.-789.).

SJN svou přímluvou pomohl jisté osobě, která se pro své úzkosti nemohla nikdy rádně vyzpovídat a konávala svatokrádežné zpovědi (790.). Také ji mnohokrát zachránil od velikého nebezpečí hanby (791.).

R l. zpr. wambierzyckého faráře Johanna Franze Schilberta, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 272^r)

792. Jawor, n. Jauer, č. Javor (P, DS), dol. 1715

Sochu sv. mučedníka JN v javorském františkánském kostele Nanebevzetí Panny Marie (→ A.4, Jawor 1/), vyzdobil kterýsi niský malíř jménem Raske, aby se na přímluvu tohoto světce mohl oženit s jakousi nekatolickou pannou. Tu si vzal a brzy nato ji obrátil na pravou víru.

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

793. Wroclaw, n. Breslau, č. Vratislav (P, DS), dol. 1715

Prelát u sv. Matěje ve Vratislavi, člen řádu křižovníků s červenou hvězdou, 1715 dosvědčil, že je ve vratislavské oblasti bezpočet milostí a zázraků, které se dostaly těm, kteří byli v nebezpečí pověsti, a že od mnohých slyšel, že na přímluvu jim bylo pomozeno v nebezpečích pověsti a cti, ba že on sám v různých obtížných jednáních zakusil mocnou pomoc SJN, pročež ho ctí a uctívá.

R l. dopis velm. křiž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, svěd. řádového preláta u sv. Matěje ve Vratislavi, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 203^v)

794. Wroclaw, n. Breslau, č. Vratislav (P, DS) a Praha (Č, Pr), dol. 1715

Kapucínský kněz Sabinus Jihlavský obohatil podklady pro kauzu svým svědectvím o několika příbězích, mj. o jednom, který se týkal slezského hlavního města Vratislavi a české metropole Prahy. Je zvláštní, že když později osobně vystoupil jako svědek v beatifikačním procesu, na podrobnosti tohoto příběhu nebyl dotazován. Událost lze rekonstruovat na základě otázek (článků), které byly pro P. Sabina v rámci procesu připraveny:

Jistá paní, nekatolička, jejíž manžel byl pro spáchaný zločin odsouzen k smrti, cestovala z Vratislavi do Prahy, aby choti zachránila život. V Praze byla neznámá, bylo však na ní vidět smutek, takže se jí hostitel vyptal po jeho příčině. Když mu svůj žal vysvětlila, napomenul ji, ať se uteče k ochraně. Odvětila, že byla vychována v Lutherových dogmatech a v ochranu svatých nevěří, přesto však přislíbila, že pokud jí vychvalovaný světec pomůže a ochrání jejího manžela od hanebné smrti, Lutherových dogmat se zřekne a přijme katolickou víru. Jak slib učinila, byla všude vlídně přijata, a to přesto, že ji nikde neznali. Vyprosila manželovi milost a vázána slibem veřejně se vzdala hereze a vyznala pravou víru.

R l. seznam svědků povolanych k beatifikačnímu procesu, svědek č. 150 a příslušné články 207-209, na něž měl být dotazován (NA, ČDK, kn. 118, fol. 91^v) – l. znění článků 207-209 v t. procesu (t., fol. 69^{r-v}) – pozn. k zápisu l. výpovědi P. Sabina Jihlavského, kapucína, podané 14. VIII. 1716 v t. procesu (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 98^r) (v pozn. se praví, že P. Sabinus nebyl dotazován na čl. 207-209)

795.-798. Buda, č. Budín (dnes část maďarského hlavního města Budapešti) (U), dol. 1715 – čtverá pomoc

Rudiger Caspar Keppeler, senátor a ředitel urbáře v Budíně v Uhrách, 1715 vyznal, že v důvěře v Boha byl ze třech značně drsných nebezpečí duše i těla (795.-797.) a také z dalších rozličných obtíží, hlavně ohledně pověsti (798.), šťastně vytržen a vysvobozen skrze obzvláštní přímluvu, za což chce věčně děkovat nesmrtelnému Bohu a tomuto jeho svatému, tj. JN.

R l. svěd. Rudigera Caspara Keppelera, „Westphaus.“ senátora a ředitele urbáře v Budíně v Uhrách, dáno t. 2. XII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4)

799. bez určení místa, dol. 1715

Jan Karel Jiří Pellet de Hund, křižovník s červenou hvězdou a řádový komendátor v Chebu 1715 sdělil, že se doslechl o jedné paní, že ztratila náramek, který dostala od svého pana manžela, a že kvůli tomu chodila celá smutná a zkroušená. Dozvěděl se o tom její choť, utekl se o pomoc k BJN a poslal 3 zlaté, aby u hrobu byly slouženy mše sv. Paní krátce nato získala náramek zpět či spíše ho mimo očekávání našla ve skřínce. Přišlo jí velmi líto vynaložených 3 zlatých, kratičce nato o náramek přišla a našla zase 3 zlaté.

R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, l. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, křiž. s červ. hv., komendátora v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KR, kart. č. 475)

800. bez určení místa, dol. 1715

Jan Klammer, poručík z martiniovského pluku, učinil slib, čímž zachránil koně, který se splašil a z vysokého mostu skočil do řeky.

R nedat. l. zpr. českokamenic. děkana Jindřicha Ignáce Teigla, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 306^r)

801. bez určení místa, dol. 1715

Jeden voják vyznal, že se ve vojsku po několik let modlil každý den jeden otčenáš a zdravas ke cti, aby nebyl zahanben, a byť často upadl do vážné situace, na přímluvu byl vysvobozen.

R l. zpr. Viktorina Norberta Exella, děkana v Kamenici nad Lipou, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 82^r)

802. bez určení místa, dol. 1715

Jakýsi kněz, když sloužil o půlnoci Narození Páně bohoslužbu, v podivném zmatení vypil abluci. Viděl to patron, viděl to také lid, který mezi sebou zasyčel, jak asi zítra bude kněz celebrotovat (evidentně proto, že kněz vypitím abluce porušil eucharistický půst). Zmatený farář si všiml pohybu v lidu kvůli požití abluce a bez prodlení slíbil, že se chce každý den modlit jistou pobožnost, jenom ať SJN odstraní z mysli a paměti lidu spáchaný přečin. V tu chvíli byl duchovní správce vyslyšen, neboť dodnes ani patron ani lid knězi chybu nevytkli. To bylo sděleno ve sv. zpovědi a potvrzeno přísahou.

R nedat. l. zpr. rakovnického děkana Jiřího Jana Libertina, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 305^r)

803. bez určení místa, patrně dol. 1715

Pečetí potvrzené svědectví jinak blíže neznámé Alžběty Podvínové zní: „Já níže podepsaná přiznávám se, že [j]sem [ve] velkém nebezpečství jistý věci postavená byla a skrze přímluvu svatého Jana Nepomuckého [j]sem vod toho neštěstí vysvobozená. Na důvěření toho, že tomu tak jest, rukou vlas[t]ní [j]sem se podepsala a sekretem přitiskla. Na to přísahat i umřít chci.“

R nedat. č. svéd. Alžběty Podvínové, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 356), což by mohla být jedna z příloh ke zpr. protivínského faráře Jana Josefa Kníy z 9. IX. 1715, které zmíněný duchovní avizoval (NA, ČDK, kn. 117, fol. 358^r), ale dosud nebyly nalezeny

804.-806. bez určení místa, patrně dol. 1715 – tři oblasti dobrodiní

Nejmenovaný muž písemně vyznal, že ze zvláštní úcty obdržel mimo bezpočetných jiných milostí tři obzvláštní.

Zaprvé po mnoho let usiloval o službu, které nemohl nijak dosáhnout, svěřil se však SJN, a když učinil slib, že pokud službu získá, dá postavit ke cti oltář, dobrou službu opravdu obdržel a dosud v ní – chvála Bohu – zůstává (**804.**).

Zadruhé v manželství zakoušel hrozná tělesná pokušení, nejvíce nečisté myšlenky s touhou hřešit s jednou svobodnou osobou, až tím byl úplně nakažený a nemohl si již pomoci. Opět učinil slib, že dá ke cti něco vytvořit, a vzýváním začal znatelně pociťovat, že podobné myšlenky mizí a dosud se již – chvála Bohu i SJN – neobjevily (**805.**).

Zatřetí v souženích a úzkostech vzýval SJN a vždy pocítil jistou útěchu (**806.**).

R nedat. anonymní l. svéd., [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 342^r), což by mohla být jedna z příloh ke zpr. protivínského faráře Jana Josefa Kníy z 9. IX. 1715, které zmíněný duchovní avizoval (NA, ČDK, kn. 117, fol. 358^r), ale dosud nebyly nalezeny

807. Praha (Č, Pr), 16. II. 1716

Kaspar Karl Stunff, kurátní kněz a alumnus salzburské arcidiecéze, byl v Praze 16. II. 1716 ve snách napomenut, aby, pokud nemá být zahanben více, než doposud byl, co nejdříve na příslušném místě po pravdě vyjevil, co vše se stalo různým lidem v Solnohradsku skrze modlitby od 1712 do 1715. Příslušní lidé mu k vyprávění svých příběhů již předtím dali svolení. Kněz tedy následujícího dne 17. II. 1716 v devíti bodech ona dobrodiní a milosti učiněné skrze přímluvu slavného SJN sepsal a odevzal pražské arcibiskupské konzistoři.

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 34)

808. Kazimierz, č. Kaziměř (P, diecéze Kraków), 29. II. 1716

Stanisław Polnarowski pracující ve službě převora augustiniánského konventu při kostele sv. Kateřiny ve městě Kaziměři jižně od Krakova (nyní krakovská městská čtvrť) zakusil obzvláštní Boží milost na přímluvu bl. sluhy Božího, SJN. V kostele zmíněného konventu bylo při trojím pokusu ukradeno stříbro. Řeholní otcové hledali zločince, nemohli dopadnout nikoho z domácích, až nakonec na základě popisu jakéhosi matematika zajali řečeného Stanislava, nevinného, a uvrhli ho do velice tuhého vězení. Stalo se tak 22. II. 1716 v nepřítomnosti Stanislava pána, otce převora.

Osm dní Stanislav velmi trpělivě opakoval, že je nevinný, a stále popíral, že by se dopustil krádeže. V osmý den, 29. II., otcové řeholníci nařídili bratru podsakristiánovi, aby z vězně dostal pravdu všemi způsoby, jimiž jde trápit tělo. Uvězněný, ode všech opuštěný, s pohledem na nastávající trápení a hanbu žádal pomoc od Boha, horlivě prosil Boží Velebnost a jeho nejblahoslavenější Matku, aby mu Bůh poskytl ze svého nekonečného milosrdenství ochranu a pomoc, a když se slzami proléval modlitby, přišel mu na mysl obzvláštní ochránce dobré pověsti BJN. Jakmile si na něj vzpomněl, položil se na zem a tomuto sv. patronovi a jeho ochraně se co nejvroucněji poroučel a slíbil, že když ho Bůh na jeho přímlovu vysvobodí, navštíví pěšky jeho hrob.

V tom přišel do vězení podsakristián, který měl Stanislava zbít, a nařídil mu, ať mu dá své boty. Pak zase odešel a nechal Stanislava zavřeného. Ten opět padl na zem a obnovil svůj slib, poroučel se obzvláštní ochraně a modlil se, jak mohl. A hle, po hodině se podsakristián vrátil, předal Stanislavovi boty, nařídil mu vyjít z vězení a místo něj do karceru zavřel skutečného viníka a zloděje, který byl v tu hodinu dopaden na základě stopy své boty.

Tak byl Stanislav 29. II. 1716 zázračně na přímlovu vysvobozen od veliké hanby a utrpení. Byl připraven to potvrdit přísahou, což později učinil na krakovské konzistoři v přítomnosti mnoha svědků. Tehdy po výpovědi položil dva prsty na kříž, poklekl a pravdivost řečeného odpřisáhl. Byl o tom vyhotoven písemný doklad Antonínem Prosperem, doktorem obojího práva, notářem krakovské konzistoře, který byl celému jednání přítomen a do onoho písemného dokladu pojal Polnarowského svědectví v doslovném znění. Doklad byl vložen mezi akta krakovského sufragana Michała Szembeka (ve funkci 1706-26).

R l. dokument Antonína Prospera, doktora obojího práva, apoštolského a krakovského konzistorního notáře, podávající svěd. Stanisława Polnarowského, přednesené a přísahou potvrzené 21. III. 1716 na krakov. konzistoři (NA, APA I, sign. C 143/3-4)

809. Sremski Karlovci, n. Karlowitz (Carlowitz), maď. Karlóca, č. Sremské Karlovice (Srbsko, autonomní provincie Vojvodina), 16. V. 1716

Muž počestného života zastávající s velikou chválou jistý úřad ve Vídni poslal autorům knížky o úctě ve Vídni a dobrodínech prokazovaných Vídeňanům své osobní písemné svědectví: „Když jsem se roku 1716, šestnáctého máje plavil po příznivém Dunaji k císařskému vojsku do Bělehradu a měl jsem za úkol dopravit tam vory naplněné vínem, proplouval jsem kolem Karlovic a s největší zbožností, jak jsem mohl, se modlil hodinky, které nazýváme officium, složené ke chvále svatého Jana Nepomuckého, a intenzivně jsem svěřoval svou cestu i spolucestující a překážky na cestě do opatrování tohoto nejsvětějšího ochránce. Když tu hle, strhl se ohromný křik a povyk lodníků a dalších hořekujících lidí, kteří byli na lodích, protože lodě narazily na kůl a množství i prudkost vody, která v důsledku toho do nich pronikala, hrozila, že všichni ztroskotají. Avšak dobročinnou pomocí svatého Nepomuka, kterého jsem v tu chvíli pokorně a snažně žádal o pomoc, byly všechny vory zázračně zachovány bez škody. Abych zanechal věčnou památku na toto podivuhodně udělené dobrodiní, věnoval jsem světcí malovanou desku, neboť jsem se spolu se všemi svými v pořádku vrátil z Bělehradu do vlasti.“

L *Vienna Austriae* 1724, 92-93 (část II, kap. I, § II)

810. Doksany (Č, Pr), 1716

Ke dni 2. I. 1716 se v kalendáři probošta doksanského kláštera premonstrátek, zemského preláta a člena premonstrátského řádu Josefa Míky nachází zápis, že pokud „vídeňská záležitost“ dojde výsledku, bude se stavět ke cti sv. Nepomuka někde nějaká kamenná socha. Na to se k 14. XI. 1716 v kalendáři objevil chronostich udávající dvakrát letopočet 1716 a informující, že byla socha skutečně postavena a dělníkům, kteří u jejího vztyčení byli, byla darována polovina bečky piva (→ A.1, Doksany 2/)

O jaký případ šlo, nelze říci přesně. Zápisky v Míkově kalendáři z onoho roku 1716, sestavené později do jakéhosi diáře doplněného o zápisky jiné osoby, informují o komunikaci s kardinálem „de Saxonia“, tj. von Sachsen-Zeitz, ve Vídni, o kardinálově dopise přijatém 17. I. 1716 a o dalším jeho listu z Vídně z 22. I. 1716, přijatém 26. I. 1716, v němž kardinál sděluje proboštu Míkovi, že nejvyšší kancléř Českého království přijal od císaře předepsanou instanci a že když dvakrát s kancléřem mluvil, nemalou nadějí od něj dostal v této záležitosti, že vytoučená věc může být snadno dosažena, a pokud nikoli přesně tak, jak si ji Míka přeje, přinejmenším bude upravena tak, aniž by kolem takovéto milosti mohla způsobit někomu jinému nepříznivý důsledek. Téhož dne 26. I. získal Míka diplom od generála premonstrátů pro pana kardinála, že je účasten zásluh dobrých skutků celého řádu, a to na Míkovu žádost, ale protože byla věc sdělena na nevhodném papíře a bez potřebné pečeti, dal jí Míka napsat na pergamen a pro nový podpis a otisk pečeti zaslal do Paříže. Z dalšího jednání zjišťujeme, že 11. III. 1716 přišla z Vídně Míkovi štafeta, která mu přinesla od kardinála „de Saxonia“ pektorální kříž a od jeho bratra, panujícího vévody v Sasku, prsten veliké ceny, celkem obojí dar odhadnutý na 4000 zl. 15. V. jel Míka s kardinálem de Saxonia do Prahy, kde si kardinál 16. V. prohlédl tělo sv. Norberta a další věci. Není však jasné, o jakou záležitost, v níž měl český nejvyšší kancléř rozhodnout, se jednalo, nicméně z vystavění sochy lze soudit, že na přímlovu byla celá záležitost vyřešena v Míkův prospěch či pro dobro doksanského kláštera.

R latinsky psaný diář (vlastně vpisky do kalendáře na r. 1716) doksanského probošta Josefa Míky s doplňky jiné ruky (SK, sign. BV II 93/1716, fol. 40^v (doplňk k 2. I. ohledně rozhodnutí postavit sochu a k 14. XI., že již tato byla postavena), fol. 4^r, 17. I., 6^{r-v}, 26. I., 12^r, 11. III., 19^r, 15. a 16. V.)

811. Nový Studenec (Č, Pr), 1716

Marie Benedikta Leveneur z Grünwallu, rozená z Wendlingen, písemně s dobrým svědomím vyznala, že 1711 dvakrát upadla a zranila se. Ranhojič soudil, že si natrhla sval v levém stehně, kde se jí vytvořila veliká a velmi hluboká rána. Ta jí pět let působila nejen veliké bolesti, ale i to, že šlechtičně činilo potíže ležet, stát, chodit i sedět. Postupem času se v noze tvořily stále delší a hlubší píštěle, které se nedaly vyléčit. Nemocná proto jezdila do Prahy ke zvlášť slavným a zkušeným lékařům a ranhojičům, neustále podstupovala léčebné kúry a vynakládala na ně značné prostředky. Když ani po pěti letech léčby nebylo znát, že by se mohla uzdravit, zanechala všeho léčení a léků a s důvěrou se obrátila k přímluvě SJN, u nějž hledala útočiště. Slíbila mu devítitýdenní nověnu, při níž každý čtvrtek dala na svém (a manželově) statku v kapli číst jednu mši svatou ke cti, přede mší se vyzpovídala a během bohoslužby přijala nejsvětější Svátost. I dostalo se jí od všemohoucího Boha skrze přímluvu té milosti, že během oněch devíti týdnů se jí bez lidské pomoci zmíněné rány zacelily a uzdravily. Vděčná šlechtična nemohla o dobrodiní pomlčet, nýbrž na poděkování, k zvelebení cti a rozmnožení pobožnosti o něm podala zprávu s nabídkou, že je vše ochotna přisezně potvrdit.

Je téměř jisté, že nověnu ke cti vykonala na zámku v Novém Studenci na Chotěbořsku, který Leveneurům patřil od 1701 či 1702 a jehož součástí byla již od 1669 zámecká kaple sv. archanděla Michaela.

R n. svěd. Marie Benedikty Leveneur z Grünwallu, roz. z Wendlingen, Praha 2. V. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 314^{r-v})

812. Prachatice a Kájov (Č, Pr), 1716

1716 se Prachatickým (městské radě a obci) konečně vrátily jejich výsady, až potud uložené v sídle panství v Českém Krumlově. Nebyly potvrzeny, některé s utrhanými pečeti. Hlavní jejich podstata (sklad soli a zboží) byla beztoho již odňata. Přesto se Prachatičtí nechtěli smířit s podmínkou, kterou si při předávání výsad kladla vrchnost, Maria Ernestina ovdovělá kněžna z Eggenbergu, že totiž výsady nebudou nikdy použity proti vrchnosti. Tato podmínka se zdála prachatickým vyslancům nejvůl tvrdou. Navíc dostali plnou moc jen k přijetí vrácených výsad, ne aby se podvolovali nějakým novým závazkům. Tudíž si vyprosili dva dny na rozmyšlenou a šli do Kájova vykonat svou pobožnost u sv. Jana (s nejvyšší pravděpodobností kaple na onom poutním místě, → A.1, Kájov 2/). Kněžna si v noci věc rozvážila, poslala pro prachatické vyslance, chovala se k nim co nejlívňěji a od řečené podmínky upustila se slovy: „Nevím, jací budou potomkové moji.“

L SLÁMA 1838, 135

813. Tittmoning (N, BA, OB), 1716

Manželům Khonhauserovým (Johannovi Josephovi a Marii Theresii) nebezpečně onemocnělo jejich jediné dítě, tříletý synáček Johann Joseph Maximilian. Slíbili svatému JN, že dají sloužit jednu mši sv. a zavěsí (votivní) desku k jeho soše v tittmoninském kolegiálním a farním kostele sv. Vavřince (kterou tam dali na své náklady umístit, → níže, 199). Nato se jejich dítě uzdravilo a ještě 1718 se, Bohu díky, těšilo lepšímu zdraví.

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [76])

814.-815. Praha (Č, Pr), dol. 1716 – dva případy

Císařský komoří, rada královského komorního soudu, lénního soudu i královské české komory, Jan Rudolf Olbram Brandlínský svobodný pán ze Stětkře (1675-1724), rodem Čech z Prahy, poslední mužský potomek svého rodu, vypověděl v 1. beatifikačním procesu na doplňující otázku: „To mi ještě přichází na mysl, že má manželka od kteréhosi kněze sloužícího v metropolitním kostele dostala nějaké oddělené částky země kolem hrobu [SJN] v té době, když tam byl umístěn nový náhrobek ze železa a mramoru [tj. 1692], a ty pak sdílela se dvěma těžce nemocnými osobami. A sice konkrétně když v mém domě trpěl horečkou urozený pán Jan Hochberg z Hennerdorfu a nadarmo užíval různé léky, na radu mé manželky požil z výše řečené země. Předělal tomu v domácí oratoři modlitbu k témuž svatému Janu Nepomukému a pojal vůči němu důvěru. Poté už nepocítil žádný záchvat horečky, nýbrž se uzdravil [814.]. Také když dcera jedné paní Berchtoldové ulehla ve velmi závažné nemoci a lékaři ji už opustili, kvůli čemuž matka té nemocné prolévala hořké slzy v kostele svatého Václava na Novém Městě pražském, a má manželka se jí tam zeptala, proč pláče, odpověděla, že pláče proto, že její dcera leží ve smrtelném zápasu, opuštěná od lékařů. A té řečená má choť potom poslala domů částku z výše vzpomenuté země a matka nemocné se zbožnou důvěrou ke svätci tu samou zem téže nemocné dala k požití, a když byla požitá, nemocná se bez dalšího léku uzdravila, a proto po jednom či druhém dni se matka nemocné sešla v kostele s mou ženou a poděkovala jí [815.].“

R l. výpověď Jana Rudolfa Olbrama Brandlínského svob. p. ze Stětkře v 1. beatifikačním procesu, 24. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 66^v-67^r, doplňující otázka)

816. Pankrác (Č, Pr), dol. 1716

Jan František Löw z Erlsfeldu, doktor medicíny a práv, jeden z nejvzdělanějších mužů své doby, který byl mnohokrát děkanem pražské lékařské fakulty a čtyřikrát rektorem pražské Karlo-Ferdinandovy univerzity, vypovídal jako jeden ze svědků dne 7. I. 1716 v prvním beatifikačním procesu. V 19. článku na 65. otázku odpověděl, že si pamatuje na jednu zvláštní událost, která se v souvislosti se SJN přihodila jednomu venkovanovi, poddanému řečené univerzity. Ten vychrlil na Pražském mostě urážky a od té doby ho stíhalo neštěstí za neštěstím. Když zkoumal, co by toho mohlo být příčinou, došel k epizodě u svatojánské sochy. Z vlastního popudu dal ke cti postavit oltář v kostele sv. Pankráce venku za Vyšehradskou branou (→ A.1, Pankrác 1/) a neštěstí přestalo.

R odpověď Jana Františka Löwa z Erlsfeldu, doktora medicíny a práv, váženého člena praž. Karlo-Ferdinandovy univerzity, na 65. otázku v 19. článku 1. beatifikačního procesu (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 41^v)

817. farnost Staňkov (Č, Pr), dol. 1716

Staňkovský farář Tomáš Josef Trum (Trumm, Drum, snad i Frum) 1716 ohlásil z kazatelny arcibiskupovu výzvu, aby ten, kdo obdržel od Boha skrze přímluvu nějakou milost, posoudil ji a případně vyjevil pro potěchu své duše, a především ke zvelebení jména. Na tento popud za ním přišel postarší ženatý muž dobré pověsti a ve svátosti smíření mu v pohnutí a rozrušení popsal jednu takovou milost, kterou od Boha obdržel.

Hrozným způsobem zneužíval manželství a veden chlípností neustále porušoval zdrženlivost, až se mu natolik zošklivil vlastní život, že se považoval víc za dobytek než za člověka a obával se, že mu hrozí věčné zavržení. Jednou před spaním poklekl u postele a se zkroušeným srdcem vzýval Boha, aby mu ve svém nekonečném milosrdenství ráčil zjevit a navrhnout způsob, jak by mohl uniknout děsivým nátlakům vilnosti a vybřednout z tak nebezpečného stavu své duše. Nato si lehl a usnul. Brzy se mu ve snu ukázal SJN oblečený v kanovnické roucho, jak se obvykle maluje a ztvárňuje, pohrozil hříšníkovi prstem a doslova řekl (česky): „Chceš-li do království nebeského vejít, varuj se smilstva.“ Na zpovědníkovu otázku, zda nešlo o přelud, kajícíník odpověděl (česky): „Životně se mně ukázal.“ Vnímal světce jako fyzicky přítomného.

Při světcových slovech se muž zhrozil, pocítil odpor k přešlému životu a se svrchovanou útechou zakoušel, jak se v něm náhle zklidňují všechna ona prudká a nemravná tělesná hnutí. Tento obrat připisoval přímluvě u Boha a přijal BJN za lékaře i prostředek k úniku před věčnou smrtí. Světce už předtím uctíval, nikoliv ale pravidelně. Ani nevěděl, že by si na Nepomuckém někdy předtím nějakou milost vyprosil.

Zpovědníkovi penitent ještě řekl, ať jeho zkušenost s BJN sdělí na veřejnosti, pokud bude třeba, avšak se zamlčením jeho jména. Když se ho farář zeptal, zda by byl ochoten svoje sdělení potvrdit přísahou, odpověděl, že ne jednou, nýbrž častěji. A potvrdil, že to, co teď a tady ve zpovědnici říká, tvrdí s tím, že je mu Bůh svědkem. Po roce farář Trum popsanou milost veřejně vyjevil v 1. beatifikačním procesu, odkud se událost dostala do nepomucké literatury.

R I. výpověď staňkovského faráře Tomáše Josefa Trum(m)a v 1. beatifikačním procesu, 8. VI. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 127^r-128^r, čl. 302-305, nově 48-51, otázky 774-784, nově 148-158) – L *Acta utriusque processus* 1721, 138 (první *Summarium*, č. 23, XX) – HAIN 1722a, 41 – TÝŽ 1722b, 41 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 105 (53. zázrak) – WIETROWSKY 1729, 185-186 – TÝŽ 1730, 238-239 – TÝŽ cca 1730, 179-180

818. panství Břežany (M, Ol), dol. 1716

Majitelka březanského panství (od 27. V. 1704) Marie Alžběta vévodkyně z Holsteinu (od 6. III. 1713), rozená kněžna z Liechtensteinu (1683-1744) dala jako projev díky za to, že dostala vše, co si na SJN žádala, postavit tři sochy, dvě na svých državách v rámci jmenovaného panství, u vsí Bohunice a Práče, třetí v Tasovicích poblíž Znojma, které náležely znojenským klariskám (a měli na ně vliv loučtí premonstráti) (→ A.1, Bohunice (Zno), Břežany II, Práče, Tasovice I. 2/).

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

819. okolí Mikulova (M, Ol), dol. 1716

Nejmenovaný mikulovský měšťan postavil „další půl míle“ od města Mikulova (počítáno patrně od blízkého kopečka u města, kde se nacházela kamenná socha, → A.1, Mikulov II. 4/) u královské silnice kamennou sochu se zábradlím (→ A.1, Mikulov II. 5/) na poděkování, že když v těch místech spadl z koně a byl kus cesty vláčen, vzýváním vyvázl bez úhony.

R I. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

820. Miroslav (M, Ol), dol. 1716

Miroslavský farář a děkan Matouš Karel Pícek (ve funkci 1684 † 1725) postavil ve farním kostele sv. Petra v Miroslavi na boční oltář sochu (→ A.1, t. 1/), protože bezpočtukrát zakusil dobrodiní, zvlášť v těžkých a zcela zjevných nebezpečích svého zahanbení, které mu bylo lstivě strojeno lživými spisy a svědky při veřejném vyšetřování. Tehdy bylo odhaleno, do jak nevýhodné situace byl vtažen, a hanba, která mu hrozila, nakonec postihla nepřátelskou stranu. Na kněžskou čest dosvědčil, že vyvázl bez zahanbení i z dalších případů.

Zpráva o tom se dostala do první části souhrnného popisu úcty v olomoucké diecézi, dokončené v únoru 1716 a odeslané do Prahy organizátorům 1. beatifikačního procesu. Je pravděpodobné, že Pícek měl na mysli

vleklé spory s louckými premonstráty, kteří získali Miroslav 1692 a připojili ji ke svému statku v Loděnicích. Rozepře se týkaly desátků a také práva dosazování místního duchovní správce. Ke konečnému řešení, do něhož se vložil olomoucký biskupský úřad, došlo až po Pickově smrti 1726.

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v) – **k farářů Pickovi: L** WOLNÝ II. IV. 338 – VM II. IV. 34, 256-257

821.-822. Prostějov (M, Ol), dol. 1716 – dva případy

Prostějovský obyvatel, manžel Kateřiny Tomanové, zakusil ochranu své pověsti a cti poté, co ho manželka zasvětila SJN (**821.**). Stejně milosti a ochránění pověsti dosáhl také další prostějovský obyvatel Zikmund Augustin Viminko (**822.**).

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 289^r)

823. Telč (M, Ol), dol. 1716

Na jednom mostě u vjezdu do města Telče dal majitel zdejšího panství František Antonín hrabě Lichtenstein-Castelcorn (dominia se ujal 1704) postavit mramorovou sochu, a to na místě, kde byl nebezpečně smýkán koňmi. Nyní se tato svatojánská památka nachází na hrázi Ulického rybníka (→ A.1, Telč I. 7/).

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

824.-825. Uherský Ostroh (M, Ol), dol. 1716 – dva případy

Sochu ve městě dal postavit měšťan Jan Bedravik z vděčnosti, že byl ochranou uzdraven z nemoci (→ A.1, t. 1/) (**824.**). Sochu u městského mostu dal postavit místní hejtman Alexander Kanaval na poděkování, že dobrodiním vyvázl bez úhony, když se mu u téhož mostu splášili koně (→ A.1, t. 2/) (**825.**).

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

826. Žárovice (M, Ol), dol. 1716

Martin Handl, obyvatel vsi Žárovice (v baroku nejspíš Žerovice) v mostkovické farnosti prostějovského děkanátu, tvrdil, že mocí sv. mučedníka JN obdržel milost zdraví, když trpěl horečkou.

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 289^r)

827. Maria Kirchental, poutní místo Narození Panny Marie ležící v Sankt Martin bei Lofer (R, S), dol. 1716

Jednomu notorickému hříšníkovu v poutním místě Kirchental zpovědník poradil, ať vedle Panny Marie začne uctívat sv. Nepomuka. Hříšník se po čase vrátil a vyznal, že tak učinil a v takové pobožnosti se mu dostalo velmi účinné pomoci, aby více nehřešil.

R l. soupis dobrodiní a zázraků SJN v Salzburgu a salzburské arcidiecézi, sestavený Kasparem Karlem Stunffem, kurátním knězem a alumnem téže arcidiecéze, daný v Praze 17. II. 1716, dobrodiní č. 5 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 34)

828. bez určení místa, dol. 1716

Jistá počestná panna k podpoře cti vyprávěla kapucínskému knězi Sabinovi Jihlavskému po vykonané svátostné zpovědi, že když byla ve službě u výše postavených lidí, nutkal ji manžel její paní k necudným skutkům. V tak velikých úzkostech a ve strachu, aby neurazila Boha a z druhé strany nezavdala příčinu k hříchu druhého člověka, s důvěrou se zbožnými vzdechy utekla k pomoči. Ihned opadlo pánovo tělesné dorážení a úplně zmizelo, a tak panna zakusila podivuhodné vysvobození ze zjevného nebezpečí ztráty cudnosti.

R l. výpověď P. Sabina Jihlavského, kapucína, vikáře litoměř. konventu v beatifikačním procesu, 14. VIII. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 98^v, doplňující dotaz)

829. bez určení místa, dol. 1716

Ferdinand Leopold Dubský svobodný pán z Třebomyslic, velkopřevor maltéžského řádu sv. Jana Jeruzalémského v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, v Rakousku, Štýrsku, Korutanech, Tyrolích a v Polsku, královský místodržící Českého království odpověděl dne 29. I. 1716 v beatifikačním procesu na 65. otázku (v článku 19) ohledně konkrétních případů potrestání osob, které se zachovaly neuctivě vůči Božimu služebníku JN: „Velmi často mi vyprávěli, že kdo jeho hrob, sochu nebo obraz zneuctí, neunikne neštěstí nebo zahanbení. A sám si vzpomínám na jakéhosi barona, jehož jméno mi uniká, věc je ale pravdivá, který jel na koni kolem světcovy sochy a s jistým pohrdáním nesmekl klobouk. Brzo nato se kůň splášil a střemhlav se s pánem vzduchem řítit z hory. Kůň převalováním setřásl pána a uprostřed skaliska zůstal ležet mrtvý, ten pán však, celý otřesený, se obrátil k tomuto svatému, slíbil, že už se k němu nikdy nebude chovat neuctivě, ale bude ho po celý svůj život ctít, protože také potom nabyl opět zdraví a tomuto světcovi dal postavit sochu.“

R l. výpověď Ferdinanda Leopolda Dubského bar. z Třebomyslic v beatifikačním procesu, 29. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 69^{r-v}, čl. 19, otázka 65)

830. Praha, katedrála a Lobkowiczský palác (Č, Pr), 1716-17

Ferdinand Gollerpekh, hofmistr ovdovělé kněžny Vilemíny z Lobkowicz, vévodkyně Zaháňské, rozené hraběny z Althannu, byl vděčný SJN za záchranu života v den, kdy se v pražském metropolitním kostele sv. Víta slavilo vítězství Rakouského domu nad nepřáteli. Tou dobou habsburské zbraně vítězily nad Turky a dobyly na nich opěrné body Petrovaradin (1716) a Bělehrad (1717).

Příběh na základě Gollerpekova vyprávění zaznamenal pražský svatovítský kanovník Jan Ludvík Josef Steyer († 1722) do svých poznámek a písemné svědectví dal řečenému muži podepsat. Ten byl zároveň ochoten vyprávěnou epizodu potvrdit přísahou. Událost se záhy dostala do nepomucenské literatury. Takto ji vypráví Viktorin od sv. Kříže:

„Ferdýnand Gollerpeck, officír dvořský, když před několika léty v Praze radovánky střelbou se slavily na obdržené nad Turkem vítězství, dal se také v zámeckém kostele [tj. pražském svatovítském] najít, a tam při hrobu sv. Jana mši svatou slyší, a že pak vykonáním svých modliteb poněkud prodlel, napomenut od svého kamaráda domu jíti přisvědčil. Zatím na mysl mu připadá, aby se tu ještě 5 otče náš a zdrávas Maria a jednou věřím v Boha ke cti sv. Jana pomodlil, aby svým všemožným u Boha orodováním od něho odvrátil neštěstí, které by se mu dnes přihoditi mohlo. To když vykoná, domu se beře, a hned jak přichází, od vrchnosti své k vyřízení nějaké věci jsa povolán, před panským, přes okna na ulici vyhlížejícím, zadní stranou hlavy k oknu obrácen stojí a na panské povolání čeká. V tom jakýsi krejčířský tovaryš (který při těch radovánkách v tažení vojanském [zde v městském obranném oddílu] byl a při nim nabíjející štemflík [tj. nabíják] železem z obou stran silně obitý v střelném běhu zapomněl) z mušketu tím štemflíkem nabitého přímo do toho okna, a kde nadčtený pan officír stojí, k hlavě jeho náhle vystřelil. Ten však štemfel podivně do vokovem zadělaného průtu okna trefil takovou násilou, že skoro jej prolomil; jináče toho pána skrze hlavu jistě byl prostřelil a na místě nechal [mrtvého]. Tak onen pán z patrného nebezpečení vysvobozen tu milost jinému připsati nemohl než sv. Janu za kratičkou onu pět otčenášů atd. na odvrácení případného dnes neštěstí připadanou modlitbu. Proto také na poděkování jak té, tak jiných od něho přijatých milostí tabulku s tím příběhem vymalovanou k hrobu sv. Jana zavěsil.“

K tomu lze doplnit, co je ve Steyerově záznamu obsaženo navíc, a to sdělení v úvodu, že se vítězství Rakouského domu slavilo v pražském metropolitním kostele slavnostním Te Deum, k čemuž se shromáždili měšťané pražského Trojměstí ozbrojení puškami, aby rozdělení do svých oddílů vystřelili trojí salvu. Lobkowiczský dvořan Gollerpekh byl přítomen při pontifikální bohoslužbě a po ní se zúčastnil ještě malé mše sv. před hrobem. Dále příběh pokračuje, jak byl výše podán.

R n. nedat. záznam v rukopisech praž. metr. kanovníka Jana Ludvíka Josefa Steyera, č. 20 ← L BERGHAUER 1761, 156-157 (§ XIV, „Gollerpekh“) – další L: HAIN 1722a, 78^v-79^r – TÝŽ 1722b, 78^v-79^r („Gollerpekh“) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 114-115 (75. zázrak, „V nebezpečení zastřelení“ – „Gollerpekh“) – BOROVIČ 1878, 99-100

831. Tittmoning (N, BA, OB), V. 1717

V době, kdy byla po vodě ze Salzburgu do Tittmoningu dopravena socha z bílého mramoru určená pro památník při řece Salzach u tohoto města (→ A.3, Tittmoning II. 3/), onemocněla prudkou, smrti hroící chorobou Maria Clara, čtyřletá dceruška tittmoninského kupce a městského radního Franze Edera. K záchraně dívenky byly se vši příčinlivostí použity všechny vezdejší prostředky, ale bez výsledku. Otec ve smrtelném nebezpečí svého dítěte pojal důvěru ke SJN a, aniž by se poradil s manželkou, slíbil světcům, že mu věnuje voskový obětní dar. Bylo to právě v den, kdy po vodě přivezli dotčenou sochu. Stejný slib SJN učinila i matka dítěte, sama za sebe, aniž by se s manželem domluvila. Nato dcerka usnula a začala se očividně zotavovat, takže dalšího dne už vstala z postele a bez jakéhokoli nebezpečí se vrátila ke svým předchozím hrám. Ještě 1718 žila v nejlepším zdraví. Rodiče zjistili, že oba doufali ve SJN a učinili mu slib, v čemž rozpoznali zjevné Boží vedení a zázračnou pomoc. S obzvláštní radostí svůj slib splnili a se vzdáváním díky Bohu a po něm SJN zavěsili ke světcově soše cedulku.

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zpr. o svatoján. účt v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [76]-[79])

832. Praha (Č, Pr), cca 24. VI. 1717

Kanovník scholastik pražské metropolitní kapituly Jan Ludvík Josef Steyer, veliký ctitel, byl na přímluvu uzdraven z velice těžké a nebezpečné nemoci. Osobně o tom vypověděl (již jako arcijáhen svatovítské kapituly) dne 7. XII. 1717 v 1. beatifikačním procesu. Téhož dne k popisu jeho nemoci a uzdravení přispěl svou výpovědí také jeho řádný lékař Šebestián Fuchs a dne 14. XII. 1717 ještě ranhojič Antonín Ehring, který Steyera rovněž léčil. Na základě těchto svědectví a dalších zdrojů lze událost rekonstruovat následovně:

Steyer (v době výpovědi měl 52 let, rozený byl z Týna nad Vltavou) začal někdy v březnu 1717 pociťovat veliké vnitřní bolesti v páteři a byl zanícený v levém hypochondriu a v oblasti směrem ke hrudi a jícnu. Choroba se nejdříve projevovala skrytě, ale pak začala pronikat navenek a vycházet ven z pacientova těla v podobě černé žluče.

Od počátku nemoci se Steyerovi věnoval jeho obvyklý lékař Šebestián Fuchs (v čas výpovědi měl 44 let), Němec rodilý z Mohuče, doktor filozofie, ranhojičství (promován v Římě) a lékařství (promován v Praze, kam přišel 1691). Ranhojičské a lékařské praxi se věnoval od 1696 a Steyerovým lékařem se stal 1707, když tento byl zvolen a instalován svatovítským kanovníkem a německým kazatelem v pražské katedrále.

Za den nebo dva byl povolán k nemocnému malostranský měšťan a přísežný ranhojič Antonín Ehring (v čas výpovědi měl 53 let), Čech pocházející ze vsi Poláky v Žateckém kraji, věnující se ranhojičské praxi kolem 25 let. Pro závažnost choroby pacientovi záhy doporučil, ať získá dobrého a zkušeného praktika, že jeho řádný lékař Fuchs s tak nebezpečnou nemocí snad nebude mít dostatečnou zkušenost, takže by bylo záhodno se obrátit ještě na někoho dalšího. Konkrétně doporučil nejpřednějšího lékaře („protomedicus“) Českého království Jana Františka Löwa z Erlsfeldu (narozen 26. III. 1648 v Plané), doktora medicíny (promován v Praze 1672) a obojího práva (promován v Římě 1675), který byl již počtvrté rektorem pražské univerzity a opakovaně vedl pražskou lékařskou fakultu v roli děkana. Löw Steyerově žádosti o pomoc vyšel vstříc.

Zjistilo se, že kanovník v minulosti trpěl jakýmsi zvracením při pouti do Říma, kterou se souhlasem kapituly podnikl 1711, ale tehdy z něj nevycházela černá či načernalá lepkavá hmota, jako se to dělo nyní, a ani kvůli tehdejší nemoci neulehl, nýbrž mohl každý den celebrovat mši svatou. Tentokrát však šlo o nemoc mnohem těžší.

Prvních osm dní měl pacient neustálé zácpy v nižších partiích, spojené s ohromnými bolestmi, pocíťoval řezání, bodání z obou stran boků, a tak ostré obrovské drásání v zádech, že nemohl ani stát ani ležet ani sedět a byl jako bez sebe. Po všechny tyto dny horem i spodem vylučoval onu hmotu, kterou lékaři z počátku neuměli určit a pojmenovat. Domnívali se nejprve, že tato látka musí pocházet z čokolády, to však nebylo možné, protože pacient žádnou čokoládu nekonzumoval. Načernalá hmota z něj vycházela horní i dolní cestou i poté, co prošel pročišťovacími prostředky, jako klystýrem. Lékaři vůbec postupně během delšího období nemocnému předepsali snad polovinu celkového seznamu léčiv, ale nic nepomáhalo, ani balzámové pilulky, ani perlová voda („aqua perlarum“), ani tzv. tinktura polského krále a další výtažky léčivých bylin, některé považované za tajné. Nepomohla ani chebská kyselka, kterou lékaři s obavou předepsali jako nejzazší prostředek. Nic nezmohly léčivé prostředky balzámové, chemické ani galénské, nic narkotika a uspávací léky. Cokoliv z léků chorý požil, působilo mu řezavé bolesti a po třech až čtyřech hodinách to vyvrhl (horem i spodem) nestrávené, s mírným ulehčením. Žaludek byl tak oslabený, že první tři týdny nebyl schopen snést ani teplou polévku. Ani spánek se téměř nedostavoval, jen když byl nemocný nesmírně vyčerpan. Navíc nastávalo intenzivní pocení celého těla a záchvaty a křeče počínající od sleziny a vedoucí až k bránici.

Přitom se tři jmenovaní muži o trpícího kanovníka snažili pečlivě starat. Doktor Fuchs jej navštívil víc než třicetkrát, felčar Ehring u něj strávil dny i celé noci. Všichni tři se spolu častěji radili, ale delší dobu nemohli dojít k vyjasnění, o jakou nemoc se jedná. Nakonec dospěli k názoru, že jde o nesmírně zřidkavou a nebezpečnou chorobu související s černou žlučí a jejím vyvrháváním, kterou v českých zemích léčilo jen velmi málo lékařů. Fuchs se s podobným případem nikdy nesesetkal, Löw za 50 let praxe léčil pouze dva lidi trpící touto nemocí, Ehring rovněž dva, přičemž oba na tuto chorobu zemřeli. Prahou se mezi lékaři nesl názor, že ani Steyer z této choroby nevyvázne.

Steyerovo trápení trvalo již přes tři měsíce, když nastal den sv. Jana Křtitele a felčar Ehring mu po překonání dalšího děsivého a velmi silného záchvatu doporučil, ať se obrátí k nějakým duchovním léčivým prostředkům. Na to Steyer řekl, že sám na něco takového již myslel. Ehring ani lékaři nevěděli, jaký duchovní prostředek tehdy zvolil, kanovník sám však o tom vydal jasné svědectví. Už předtím se utekl slibem ke SJN, že pokud skrze jeho přímlovu z této nemoci vyvázne a nabude zdraví, postará se o vztyčení kamenné sochy v ceně 500 zlatých rýnských. Slib obnovil nejspíš po rozmluvě s Ehringem a rozhodl se, že neužije žádného dalšího léku. Ehring se k němu vrátil po poledni téhož dne a zjistil, že přes veškerá očekávání, že se vrátí záchvat a křeče, jichž se nemocný obával natolik, že si myslel, že by je asi nevydržel, dostavil se jen jakýsi náznak záchvatu, který byl výrazně slabší, než jaké se dostavovaly předtím.

Od Křtitelova svátku nemoc začala citelně ustupovat, bolesti bezprostředně mizely, zvracení se vytrácelo a během dvou nebo tří dnů byl pacient zcela zdrav, aniž by požil jakýkoliv lék. Své uzdravení připisoval jedině věrnému Božímu sluhovi JN a slibu, který k jeho cti učinil. Po uzdravení svůj slib změnil a namísto pouhé sochy zbudoval celou kapli na Pražském hradě u kostela sv. Jiří při klášteře benediktinek (→ A.1, Praha III. 8/). Aby zdůraznil mimořádný charakter tohoto uzdravení, ranhojič Ehring vyjádřil své přesvědčení, že šlo o uzdravení nadpřirozené, podivuhodné a zázračné, jelikož nepocházelo z žádných přirozených léků a prostředků.

V kanonizačním procesu byl příběh rovněž pečlivě projednáván, neboť byl vybrán mezi deset „znamení neboli zázraků“, které měly potvrdit pravdivost mučednictví. Případ se ocitl na devátém místě mezi těmito vybranými epizodami, avšak za skutečný zázrak papežským Římem uznán nebyl.

Příběh vstoupil do svatojánské literatury.

1. beatifikační proces: R I. výpověď Jana Ludvíka Steyera, svatovítského kanovníka a preláta arcijáhna, 7. XII. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 135^v-137^r, čl. 66-70, otázky 204-218) – I. výpověď Šebestiána Fuchse, doktora filozofie, ranhojičství a lékařství, 7. XII. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 137^r-138^r, t. čl. a otázky) – n. výpověď Antonína Ehringa, pražského malostranského přísežného ranhojiče, 14. XII. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 138^v-140^r, t. čl. a otázky)

kanonizační proces: R I. výpověď doktora lékařství Jana Františka Löwa ryt. z Erlsfeldu, 14. V. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 56^v-57^v, otázky 81-84) – I. výpověď doktora filozofie, lékařství i ranhojičství, děkana lékařské fakulty praž. univerzity, 26. I. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 359^v-360^v, otázky 81-84, fol. 365^v, čl. 50) – n. výpověď ranhojiče a praž. malostranského měšťana Antonína Ehringa, 29. I. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 379^v-381^v, otázky 81-84)

církevní dokumenty zachycující procesy: L *Acta utriusque processus* 1721, 138 (první *Summarium*, č. 23, XXII) — L *Sacra rituum congregatione* 1727, první text, 49-50 („Nonum signum, sive miraculum liberationis archidiaconi Joannis Ludovici Steyer ab insanabili morbo ejectionis atrae bilis, sive cholerae“), druhý text, 282-286, *Summarium* č. 47 („Miraculum liberationis a morbo ejectionis atrae bilis in personam archidiaconi Ludovici Steyr“)

nepomucenské texty: R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 312^v (bod VI) — L HAIN 1722a, 27-28 — TÝŽ 1722b, 27-28 — VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 88 (16. zázrak, „V nemoci žluče“) — WIETROWSKY 1729, 147 — TÝŽ 1730, 191 — TÝŽ cca 1730, 138-139

ke Steyerově osobnosti: L PODLAHA 1912, 235-238 (+ 2 obr.)

833. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), 1717

Kateřina Fialová z Kutné Hory v kanonizačním procesu 21. III. 1724 vypovídala o své záchraně před utonutím ve studni 1712 na přímluvu (→ výše 312). Na závěr výpovědi dodala vyprávění o jednom dobrodíni, které se týkalo její synáčka Jana Fialy: „Co se ale s mým dítětem stalo, tajiti nemohu, nebo seznávám obzvláštní milost a pomoc svatého Jana Nepomuckého mně prokázanou skrze uzdravení mého dítěte. Bylo pacholátko Jan jménem čtvrt léta, když jsem léta 1717. zde v Praze byla, tak vředy po celém těle obtížené, a je takové svatému Janu Nepomuckému před jeho svatým hrobem obětovala, jestliže jest k větší cti a slávě Boží, k mému a toho dítěte duše spasení, aby jemu bolesti ulehčil, neb dvě celé noci pro velikou bolest těch vředův spáti nemohlo. A ačkoliv mně od jistého pána zlatej dán byl, abych pro to dítě líky koupila, kterými by ty vředy mohly zahnané býti, já jsem se ale k lékaři nebeskému obrátila a žádných líků v apatice nekoupila, ani užívatí nedala, jedině k svatému Janu Nepomuckému jsem se obrátila. A když jsem se od hrobu svatého Jana domů navrátila, po pobožnosti mé u hrobu svatého Jana vykonané, to mé pacholátko hned usnulo a od hodiny jedné až do čtvrté na noc pokojně odpočívalo. A v tom spaní všechny ty vředy se zotvíraly a za tejdén bylo to dítě zcela uzdravené a čerstvé jak rybička. Jedlo, pilo, jako jinékoliv nejzdravější dítě. Z čehož já Bohu všemohoucímu předně díky činím a svatému Janu Nepomuckému, jehož každodenně ctím a velebím.“

Tento příběh převzal do své nepomucenské knihy jezuita Wietrowsky.

R č. výpověď Kateřiny Fialové v t. procesu, 21. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 651^v-652^v, čl. 49) — L WIETROWSKY 1729, 131 — TÝŽ 1730, 172-173 — TÝŽ cca 1730, 125 (← BOČKOVÁ 2015, 337)

834. Brno (M, Ol) a blíže neurčené místo, 1717

Jeden urozený Lotrinčan, hugenot, se spolu se svou manželkou a dcerou odvrátil od kalvínské hereze. Stalo se to v době, kdy přestal užívat úřednický plat z Francie a Anglie a vydal se na cestu domů. Při ní náhodou odbočil do Brna a u tamních jezuitů našel vhodného učitele v katolické víře. Manželka své podivuhodné obrácení ve víře připsala zásahu. Při cestování narazila na sochu a viděla, jak k ní tato svatojánská štature naklonila hlavu. Světec skrze tento úkaz naklonil jejího ducha ke světlu pravé víry.

R LA brněnských jezuitů, 1717 (ARSI, Boh. 131, pag. 274)

835. Tittmoning (N, BA, OB), 1717

Georg Strasser, měšťan a lodník v Tittmoningu, dostal nepopsatelnou bolest a trhání do uší a očí, protože ale zakrátko pojal důvěru ke SJN a slíbil mu, že k jeho soše u řečeného města (→ A.3, Tittmoning II. 3/) umístí stříbrné oko a ucho, bolesti a velké trhání na obou místech okamžitě ustaly a on se úplně uzdravil.

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [80])

836.-837. Tittmoning (N, BA, OB), nejspíš 1717 – dva případy

U sochy poblíž města při řece Salzachu (→ A.3, Tittmoning II. 3/), osazené 1717, se jistě 1718 nacházela zavěšená malovaná votivní deska s cedulkou s německým nápisem, v němž byl zachycen následující příběh: Dcerka jednoho zdejšího měšťana si poranila holenní kost na pravé noze. Rok dívku léčili mnoha dobrými léky, ale její nohu nešlo vyhojit. Obrátili se tedy s důvěrou k SJN a slíbili modlitbu a jako votivní dar voskovou nohu. Hned potom dívka mohla opět chodit bez bolestí v noze a úplně se uzdravila, za což vzdávali Bohu a SJN ustavičné díky (**836.**).

U té samé sochy se již 1718 nacházela ještě další cedulka s německým nápisem a se stříbrným srdcem. Tento votivní dar zaslíbili divotvornému světci JN jistí tittmoninští manželé, které Bůh na mocnou přímluvu vyslyšel v jisté záležitosti, z čehož se radovali (**837.**).

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, první událost pag. [79], druhá událost pag. [79]-[80]) — **pozn.:** z kontextu Mayrovy zprávy vyplývá, že by k uvedeným událostem mělo dojít 1717

838. Tittmoning (N, BA, OB), 16. V. 1717 – 5. VI. 1718

Výše jmenovaný Georg Strasser (→ 835), tittmoninský měšťan, se kolem svatodušních svátků 1717 těžce roznemohl a vypadalo to, že zemře. V samotný svátek Seslání Ducha svatého (toho roku připadl na 16. V., tedy na den připomínky) Strasserova manželka Maria učinila slib, že se postará, aby ke cti u sochy při řece Alzách poblíž města (byla slavnostně požeňována následujícího dne, o svatodušním pondělí, → A.3, Tittmoning II. 3/) po

osm dní hořela lampička nebo olejové světlo, jen aby se SJN přimluvil u Boha, aby její manžel, bude-li to Boží vůle, zůstal zachován dědicům aspoň rok při životě, ač se teď nacházel v nejvyšším nebezpečí. Když slib složila, okamžitě se stav jejího manžela změnil a on se ze smrtelné choroby úplně uzdravil. Žil pak z Boží milosti a na přimluvu jeden pořádný rok a o svatodušních svátcích (tj. 5. VI.) 1718 skončil.

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zpr. o svatoján. úctě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [80]-[82])

839. Strakonice (Č, Pr), 20., 22., nebo 24. II. 1718

Záchrana šestileté Rozálie Hodánkové před utonutím, umrznutím a rozdrčením mlýnskými koly byla zařazena jako poslední mezi dobrodiní, která se měla zkoumat v 1. beatifikačním procesu. Událost časově koincidovala se završením řečeného procesu, její prošetření bylo tudíž co možná nejrychleji zařazeno do procesuální agendy. Jde o jednu z nejlépe dokumentovaných situací, ve kterých lidé zakusili naprosto zjevnou pomoc. Překvapuje proto, že samotné datování oné události není jezdnoznačné. Zatímco v 1. beatifikačním procesu se tvrdí, že k ní došlo 20. II. 1718, v kanonizačním procesu je uvedeno datum 22. II. téhož roku, ačkoliv z jedné výpovědi dokonce vyplývá datum 24. II.

Uplynul pouhý měsíc od Rozáliiny záchrany a šest svědků v Praze vypovíдало do podrobností o tom, co se vlastně přihodilo. Před tribunálem vystoupili (26. III. 1718) oba rodiče zachráněné dívky, 38letý strakonický rodák Václav Hodánek, hospodářský hejtman strakonického panství maltézských rytířů, a jeho 38letá manželka Klára (v matrice uvedená jako Marie Klára) Hodánková, rozená Táborská z Hirschenfeldu v Nepomuku, nyní měšťtěnínka ve Strakonících. Vyslýchán byl také (22. III.) Rozáliin děd z otcovy strany, 64letý strakonický rodák a měšťtěnín Jakub Hodánek, na čtvrtý rok v povinnosti konšelské v tomtéž městě. Dále vypovíдал (23. III.) 35letý strakonický mlynář Daniel Voráček, rodilý z Varvažova, (22. III.) jeho 25letý tovaryš Antonín Veselý, rozený z Horažďovic, a (23. III.) strakonický soused Jan Koutecký, asi 48letý, rodák z královského města Písku, řemesla ševcovského. Všichni vypovíдали česky.

Při téměř celé události od počátku do konce byl přítomen pouze Václav Hodánek, neboť jeho manželka po pádu Rozálie do vody byla samou bolestí a žalem jako bez sebe a odvedli ji do mlýna. Veselý byl zavolán z mlýna, aby dítě našel ve vodě v náhonu. Koutecký přišel až v době, kdy dítě hledali. Když je našli a vylovili, donesli je do jeho domu. Tam zavolali Hodánkovou, když se ukázalo, že dítě žije a přichází k sobě. Dostavil se tam i Rozáliein děd Jakub Hodánek a přišel také mlynář Voráček. Byli tedy nakonec u zachráněné Rozálie v Kouteckého domě všichni řečení svědci.

Příběh lze na základě jejich výpovědí, doplněných o zápis ve strakonické křestní matrice, rekonstruovat následovně:

Václavu Hodánkovi a jeho manželce Kláře se v městě Strakonících narodila dcera, kterou dali pokřtít na svátek Panny Marie Sněžné (5. VIII.) 1711 jmény „Klara Rosaria“ a za patrony jí vybrali sv. Petra a Pavla. Když bylo dcerce šest a půl let, v masopustním čase dne 20. II. 1718 se s ní rodiče vypravili, podobně jako stovky dalších lidí, k řece Otavě, aby se podívali na ohňostroj. Panovala tuhá a krutá zima. Bylo mezi osmou a devátou hodinou večerní, již tma. Když Hodánkovi s mnohými lidmi přicházeli přes led k Pětikolskému mlýnu ležícímu na jedné ze dvou větví řeky Otavy, která tudy vstupuje do vnitřního města Strakonice, šel otec s dcerkou a držel ji za ruku, matka šla vpředu. Došli nad stavidla nad mlýnskými koly k prkům položeným nad místy, kde perou pšenici a kde voda není zamrzlá, protože tam pro mletí led rozrážejí. Rozálka (Rozárka) otce prosila, aby ji pustil. On tak učinil a nechal ji, ať běží za matkou. Ve spěchu dívka na zmíněných prknech, šikmo položených, sklouzla a upadla na tvář. Když se chtěla zvednout, svalila se do vody nad stavidly a proud ji stáhl do mlýnského náhonu. Hodánková to spatřila a vzkřikla: „Nastojte! Dítě mé do vody padlo.“ A bolestí a lítostí byla jako bez sebe, takže ji odvedli do mlýna, kde se soužila pro svou dceru.

Mlýnský náhon neboli vantroky byl dřevěný a voda v něm poháněla pět kol, což dalo mlýnu jméno (tento údaj je znám z historie mlýna). Hloubka vody byla ve vantrokách u prvního kola největší, celkem pak se držela na úrovni asi půl druhého lokte. Proud vody byl natolik prudký, že Rozálku, ležící naznak, protáhl pod prvním kolem a hnál ji na druhé kolo, které bylo blízko a ve stejném žlabu. Kola měla výšku pět loktů a každé třicet lopatek, tlustých na jeden coul. Kola šla od žlabu na některém místě sotva na prst, avšak některé lopatky se místy velmi přibližovaly ke dnu žlabu. Po straně ve vantrokách měla kola prostor jen na dva prsty.

Václav Hodánek i další lidé děvčátko hledali, nebylo ale snadné je uvidět, protože již byla tma a tělo dítěte nebylo dobře rozeznatelné. Na pomoc zavolali zdejšího mlynářského tovaryše Antonína Veselého, protože mlynář Daniel Voráček byl u ohňostroje. Lidé se domnívali, že dítě vyplave pod druhým kolem jako pod prvním, ale když dítě nevyplulo a druhé kolo se zastavilo, nešlo jinak soudit, než že dítě musí být vzat pod kolem, jak se to také skutečně shledalo, neb to druhé kolo ledva dva prsty od vantroků nebo žlabu k všemu běhu místo mělo a voda jinudy téct nemohla. Jan Koutecký, který přišel ze svého blízkého domu, doporučil Veselému, aby druhé kolo polehku pootočil proti vodě, kdyby pod ním dítě skutečně bylo, aby se nepomačkalo. Veselý uposlechl a polehku kolu proti vodě pomáhal a dítě ven na vodu vyšlo.

V tu chvíli Veselý uviděl Rozálieino tělo, které však prudký proud vody začal stahovat pod led pokrývající náhon za druhým kolem. Na nářikavé a bolestné prosby otce, který se nejdříve ve zmatku domníval, že zpod kola vyplul kus ledu, a teprve po chvíli si všiml, že jde o Rozárku, Veselý běžel podél náhonu a ve zjevném nebezpečí

svého života skočil do vody, aby děvčátko zachránil. To už bylo téměř celé pod ledem a jen hlava byla venku. Veselý stačil v rychlosti Rozárku zachytit za cíp oblečení a za ruku a vytáhnout ji na břeh. Hloubka vody tam byla na půl druhého lokte. Všichni dítě považovali za mrtvé. Nejevilo známky života, bylo jako zdřevěnělé a všechno zkrhlé, jako umrlé, bez pohybu. Nemělo ale na sobě žádné znamení otažení od kola ani žádné jiné poranění. Ve vodě leželo mezi čtvrt a půl hodinou času.

Mlynářský pomocník Veselý Rozálku odnesl do blízkého domu ševce Kouteckého a odešel domů, aby se usušil, domnívaje se, že dítě je mrtvé. Bylo kolem devíti hodin večer. Rozálku položili na postel, Koutecký se svou ženou pomáhali dítě svléknout a ohledat jeho tělo, mlynář z Pětikolského mlýna Daniel Voráček, který se mezitím vrátil domů, přinesl z mlýna podušky a Rozálku zahříval. Rozálčin otec vše sledoval, přišel i jeho otec, Rozálčin děd Jakub Hodánek. Zjistilo se, že dívka nemá na těle žádné zranění až na malý flíček velikosti groše na jedné ruce, který všichni přičítali tomu, jak ji Veselý prudce stiskl, aby ji mohl vytáhnout zpod ledu. Ale i tento flíček se brzo ztratil. Navíc bylo znatelné, že dítě dýchá, takže dali okamžitě zavolat z mlýna Hodánkovou, aby se přišla na dceru podívat.

Así po čtvrt hodině zahřívání přišla Rozálka k sobě a několikrát ze sebe vyvrhla vodu. Pak sama od sebe pravila k své matce: „Paní mamičko, prosím Vás, nehněvejte se a neberte mě, že jsem padla do vody. Jak jsem já se nemohla utopit, on svatý Jan Nepomucký vyšel z lesa a šel ku kapli svatého Kříže a odtud po ledě přišel ke mně a stál u mě a nedal se mně utopit.“ Na to se Hodánková ptala: „Baličko, jaký jest byl pak ten svatý Jan Nepomucký?“ Ona odpověděla: „Takový, jako na mostě jest.“ Tak dialog zachytil dědeček Jakub Hodánek. Matka shrnula Rozárčina slova tak, že k ní šel SJN přes led od sv. Kříže a že jí pravil, aby se nebála, že jí nedá nic udělat a že se jí nic nestane. Koutecký slyšel Rozárku říct, že jak do vody padla, SJN k ní přišel a jí pomáhal. Také podle něj ještě doložila: „Však jsem já Vás, paní mámo, v té vodě jsou nařikati slyšela: Ach nastojte! Rozárka moje do vody padla.“ Nato když se jí matka ptala, jak jest SJN vyhlížel, odpověděla, že tak jako na kamenném mostě strakonickém figuríovaný jest.

Dívka zmínila kapli sv. Kříže, svatyni středověkého původu, která do josefinských reforem stávala na kopci na protějším břehu Otavy jihozápadně od strakonického hradu maltézských rytířů. Znamenalo to, že Rozálka ve vidění spatřila, jak k ní SJN přichází z poměrně vzdáleného místa a musí přitom přejít přes řeku pokrytou ledem. Ještě pravila, že ji ve vodě něco tlačilo na prsou (což muselo být mlýnské kolo). Po procitnutí také řekla děveče: „Kateřino, přines my mou knížku svatého Jana Nepomuckého.“ Byla to knížka, z níž se dívka modlívala. Když jí děvečka knížku přinesla, Rozálka, ačkoliv byla dosti mdlá a ledva sebou mohla vládnout, se posadila na loži v peřinkách a celou knížku „vyříkala a vymodlila“. Ostatní jí k tomu svítli.

Děvečka dosvědčila, že když Rozálku vodívala do školy, vždycky se dívka před obrazem (tj. sochou) na strakonickém mostě modlívala. O světcích se dozvěděla od rodičů, mj. i v souvislosti s tím, že její matka byla rodilá z Nepomuku. Také při křesťanském cvičení (katechismu) se děvčátko dozvíдалo o vyzvání a pomoci svatých, avšak ke SJN mělo obzvláštní úctu a pobožnost, každodenně se k němu modlilo modlitbičku a mělo světce za svého obzvláštního patrona.

Všichni pak považovali SJN za Rozálčina zachránce. Sama dívčina matka vyznala: „Věřím tomu, že jest to dítě skrze orodování jeho [tj. SJN] mně darováno a zachováno bylo, neb jsem ho vroucně vyzývala.“ Spolu s manželem připisovala světcům i obzvláštní pomoc, kterou zakusil mlynářský tovaryš Veselý, když pro jejich dceru skočil do náhonu s nasazením vlastního života.

Po zvážení všech okolností bylo všem jasné, že bez obzvláštní Boží pomoci nebylo možné dítě zachránit, protože zůstalo déle než čtvrt hodiny ve vodě, v neobvykle velké zimě, a ani se neutopilo ani nezmrzlo a ani dvěma mlýnskými koly nebylo rozdrceno, ztlačeno nebo poraněno. Přitom mlynář Voráček pamatoval, že když pod kola přišli dva chlapci, utopili se. Také si vzpomínal, že jednou pod kolo padl dosti velký chlap, že však přece prošel a vyplynul, neboť kolo mělo málo lopatek a on mohl snadno projít. Vyšel však po celé tváři i na noze potlačený a od toho času byl ochrnutý. Tovaryš Veselý zase pravil, že když se jen kus dřeva pod mlýnské kolo dostane, buď se zlomí lopatka, nebo se kolo zastaví. A věděl také, že „velký člověk, když mezi kola padne, zmačkán bývá, jakož pak při tom mlejně dva tovaryši se podobně utopili asi před třemi lety.“

Klára i Václav Hodánkovi čtvrtý den po vyličené události svou dceru Rozálii obětovali SJN a dali sloužit u jeho oltáře ve Strakonících tři mše svaté.

Po téměř šesti letech byl případ opět prošetřován, tentokrát v kanonizačním procesu. Z původních šesti svědků již nežili Jakub Hodánek ani Jan Koutecký, do Prahy byli tedy povoláni čtyři zbývající svědkové, Rozálčini rodiče (otec vypovídal 23. II. 1724, matka 23. a 24. II.), dále pak Daniel Voráček a „Antonín Mrzena, jinak Veselej“ (teprve nyní vyšlo najevo jeho skutečné příjmení), kteří byli vyslechnuti již den předtím. S Hodánkovými přišla také jejich zachráněná dcera, které tehdy bylo dvanáct a půl roku. Neměla sice kanonický věk, aby mohla vypovídat přísězně, přesto však byla vyzvána, ať soudnímu tribunálu sdělí, co se s ní před šesti lety událo. Její výpověď byla rovněž zaznamenána v kanonizačních aktech (ke dni 24. II. 1724 po matčině výpovědi).

O svědcích se dozvídáme, že 43letý Václav Hodánek byl již půl čtvrtého léta hejtmanem na Střele, statku klatovských jezuitů. Předtím byl hospodářským hejtmanem grandpriorátu maltézských rytířů ve Strakonících po dobu tři a tři čtvrti let. Jeho otec, výše zmíněný strakonický měšťník a radní Jakub Hodánek, zemřel ve věku 67

let. O SJN Václav Hodánek slyšel od své „maličkosti“, zvláště pak když sloužil jako kantor ve světcově rodišti, kde se také narodila a vyrůstala jeho budoucí manželka Klára, dcera Daniela Táborského z Hirschenfeldu, známého hejtmana zelenohorského panství a inspektora tohoto i všech dalších panství pana hraběte Sternberga (→ C.1, 2d, 2ga/). Kláře Hodánkové bylo v době kanonizačního výslechu 44 let. Další svědek, 42letý Voráček, působil jako mistr mlynářského řemesla v Pětikolském mlýně již 18. rok. Poznamenal, že tento mlýn přináleží grandpriorátu sv. Jana Jeruzolimitánského, tedy strakonické vrchnosti. Poslední svědek, Antonín Mrzena, jinak Veselej, se pracoval od nového léta jako samostatný mlynář, po 14 letech tovaryšení.

Z jejich výpovědí vycházejí najevo další podrobnosti. Citovány budou úryvky či celé odpovědi Rozáliiných rodičů.

Václav Hodánek uvedl celý příběh záchranu své dcery do kontextu (v odpovědi na 85. otázku): „Byvši já tehdy hejtmanem hospodářským panství strakonického, ten taky čas na quartiru byl jistý pan hejtman od císařské polní artiglerie příjmím Resch. Ten mě i mou manželku, jakož i jiné své známý pozval jest k sobě, jmenovitě na tučný čtvrtek, jenž byl 22. února leta 1718 [ve skutečnosti toho roku tučný čtvrtek připadal na 24. II.!]. Když po obědě bylo, pobídl nás týž pan hejtman vojenský, že nám udělá nějakou kratochvíl pouštěním rachtelův [tj. rachejtlí], a tu mě nejprve sám se jest zeptal, na který místo bychom jíti měli, tak abychme pouštění rachtelův tím lépe spatřiti mohli. Na to jsem jemu odpovídal, že bude místo nejpríhodnější u mlejna jménem pětikolského k panství grandpriorátu praveného řádu patřící[ho], kde to z ledu řeky Vatavy [tj. Otavy], tehdy zamrzlé, na jistým vršíčku, kdežto kaple sv. Kříže jset vystavená, takové pouštění rachtelův se stalo, nejlépe se mohlo spatřiti. Tu bylo přítomných lidí množství. Po dokonání toho rachtelův pouštění naddotyčný pan hejtman vojenský vzal mou manželku za ruku a spolu napřed skrze mlejn šli, já pak s jinšíma následoval, kdežto moje dcera Rozalia, tehdáž půl sedma roku stáří, mě se za kabát držela a při mně šla. Znenadání ale bez mého toho pozorování mě předběhla, nepochybně za mateří pospíchajíc, a tu doběhnouce na lávky, které před stavidlami mlejnskými pohozený bývají a jsou, trefila na místo nebo plácek prknama položené, na kterémžto obyčejně mlynáři i jiní lidi meloucí pšenici právájí. A ten jsouce pomrzlý, tu sklouzla a upadla a chtěje se obrátiti, hnedky do vody Vatavy upadla. Na tom moje manželka prvně ohlídnouce se zpátkem a to vidouce, [vz]křikla: „Ach nastojte, Rozalka upadla do vody.“ Tu my všichni, co tu koliv bylo přes 200 lidu, nejináče jsme se domnívali, nežli že pod kolem ovšem vypluje, tak tehdy běžel jsem s ostatníma lidma pod mlejn neb pod kola, doufajíce ji někde spatřiti, ale vše nadarmo bylo. Ačkoliv tu se světlem a loučí, které ze mlejna a okolních domů přinešené bylo, když se pokřik stal – poněvadž již okolo 9 hodin v noci a noc tmavá byla – [přece] nic jsme spatřiti nemohli. Znenadání ale přišla mlynářka téhož mlejna a zavolala sobě na tovaryše Antonína Mrzenu, jinak Veselého, neb mistr mlynář ještě tehdáž doma nebyl, řkouce jemu: „Co by to bylo, že druhý kolo vodní při stupách zastavené stojí?“ Načež týž tovaryš na hranici vejduce, mocné kolo obrátil došlapem na lopatku a je otočice vyzdvihnul. A tu viděl, že něco bílého vyplavalo. Já pak když mně to povídáno bylo, že totiž to něco bílého vyplavalo, soudil a doložil jsem, že to kus ledu býti musí. On pak tovaryš jsouce snad lépe sobě přítomný než já pro můj strach a zármutek, odpověděl: „Pane, není možná, aby nyní jaký kus ledu šel,“ poněvadž tuhá zima byla a led se trhnutí nemohl. A tu bez meškání ode mě odešel a pod kolma točící se vodu oběhl a v tom šťastně viděl dceru mou Rozalii, an ji voda již pod led pohřžuje. Skočil tehdy do vody ve všech šatech a uchopil ji za stříbrnou jehlu, na který vlasy zatočený měla. Poněvadž ale toho potom postačiti nemohlo a voda ji čím víc a víc pod led táhla, sáhl tehdy druhou rukou, trefil ji právě za ruku levou, a tak na led vytaženou odsud do nejbližšího domu nyní již nebožtíka pana Kouteckého, měštěná strakonického, jako umrlou přinesl. A dokonce žádného znamení živobyetí na ní znáti nebylo. Což i všichni, kteří tu přítomní byli, soudili, že již dítě mrtvé jest. A proto já [j]souce z toho velmi zarmoucený, pro zkormoucenost srdce dále jsem tu zůstati nemohl, anobřz odtud jsem odešel.

Pro lepší srozumění a vyjádření toho tuto okolostojícíně dokládám, že týž mlejn nadjmenovaný pětikolský v takovém místě postavený jest, kdežto řeku Vatavu širokou nejméně býti soudím 10 sáhů, hlubokou asi do půl muže. A tudy jsouce na dvě strany, totižto na dvoje mlejny vedená a skrze jez tu vysoce vyzdvížený naddržená, tím prudčej běží a táhne. Při tom mlejně, kdežto ten příběh se stal, jest trojí složení a jedny stoupy. Moje pak dcera Rozalie padla a přišla do toho vantroku, na kterým jedno kolo od jednoho složení a druhé od stup se vynachází. Padla ale, jak jsem již pověděl, před samé stavidla, a též ihned od vody pohlcená pod první kolo mlýnský se dostala, kolo podešla a tudy až pod druhý kolo stupní, které se na ní zastavilo, přišla. Jak se ale skrz první mlýnský olo až pod druhý stupní mohla dostat, to sám Pán Bůh ví. Poněvadž prostrannost vantroku na míru lopatek udělaná sotva dlaně zšíří z každé strany volnosti má, dole pak, kde lopatky jdou, tak jak soudím, ani na 3 prsty placu nemá. To dítě mé, jak se podle mého dobrého svědomí domýšlím, pod tím druhým stupním kolem v té největší tehdáž zimě a mrazu, co jsem já i jiní tu obíhali a ji hledali, jestli ne více, dobré půl hodiny pod kolem vězelo. Mimo tý půl hodiny, co času při tom od pádu jejího do vody až zase z vody vytažení jest minulo.

Nahoře jsem dotekl, že pro zkormoucenost srdce svého, když dceru mou z vody za umrlou vynesli, odtud jsem odešel. A neminulo podle mého zdání ani půl hodiny, [když] bylo mně vzkázáno, že Rozálka živa jest. Tu ovšem s radostí do naddotčeného Jana Kouteckého domu jsem příběhl a spatřil, že ovšem živa jest. Kdež to mně povídáno bylo, že po mém odchodu v nějaké čtvrt hodině k mateři promluvila řkouce: „Mamičko, prosím Vás,

nehněvejte se na mě, že jsem spadla do vody. Nebudete mě bít.“ Když jí matka odpověděla, tu z dobrý vůle a z žádného jinšího o tom připomenutí jest sama od sebe vyřkla: „Jak jsem já se nemohla utopit. Svätý Jan Nepomucký stál při mně a vzal mě za ruku, pravice abych se nebála, že se mně nic nestane.“ A tak mi moje manželka oznámila, a jiní, kteří přítomní byli, obzvláště pak opáčený již nebožtík Jan Koutecký, kterýžto, jak se mnou prve utrpnost měl, tak taky zase mně s potěšením to povídal.

Znamenající pak, že dcera má ještě mdlá jest, v témž domě jsem ji přes noc zanechal a teprve druhý den ráno do zámku strakonického do mého quartiru odnésti dal. Tu s podivením jsem spatřil, že – buď Bohu čest a chvála – na svém těle žádné jiné poškrvny, ourazu neb oudův potlačení neměla, jediné na levé ruce zčernalé malé znamení se vynacházelo, kteréžto odtud býti jsme soudili, že tovaryš mlynářky, častěj jmenovaný Antonín Mrzena, jinak Veselej, ji pod led plynoucí silně za ruku uchopil. Oči pak její byly celé červené, jako krví podešlé. Nato druhý neb 3. den ojedouce já do Prahy, mé manželce [j]sem poručil, aby po 3 dni mši sv. na poděkování za to veliké dobrodiní u voltáře sv. Jana Nepomuckého v kostele zámeckém strakonickým čísti dala, takže navrátice se z Prahy s potěšením jsem vyrozuměl, že když třetí den minul, dcera má Rozalia zdravá chodila. Jakoužto pobožnost sám zde v Praze u hrobu sv. Jana Nepomuckého“ (říkal to s pláčem v očích) „jsem vykonal. [...].“

Na 86. otázku Hodánek odvětil: „To zachování dítěte mého při živobytí žádnému jinému nepřipisuji nežli přimluvě sv. Jana Nepomuckého, kteréžto ve všech mých potřebách vždy jsem vzýval a vzývám. A jak jsem od mé manželky i jiných hodnověrných, jenž to očitě spatřili, slýchával, že když to dítě před tím pádem do školy chodívало, že na mostě strakonickým blíž kostela městského před statuí sv. Jana Nepomuckého tam postavenou (pod kterýžto mostem řeka Vatava běží) klekávalo a se modlívalo, protož soudím, že sv. Jan Nepomucký té její nevinný modlitby vyslyšel a na ni se ohlídl, jí se ve vodě ukázal, ruku jí podal. To ukázání a vyjevení sv. Jana Nepomuckého muselo opravdové býti, poněvadž z žádného návěští toho dítě nemluvílo, nýbrž samo od sebe ihned matce oznámilo, že se jí byl sv. Jan ukázal v tom způsobu, jak na praveném mostě stojí. A kterak takovému půl sedmiletému a nevinnému a v tom největším nebezpečení živobytí postavenému dítěti nějaká fantazie neb podobizna případnosti mohla, neshledávám. Tehdy to vidění nadpřirozeně se státi muselo.“

K 87. otázce řekl též: „Mimo toho, že já sám ve všech mých důležitostech, potřebách, i taky moje manželka jsouce z Nepomuku rodilá sv. Jana Nepomuckého za ochránce jsme vzývali a vzýváme. Tak také dcera má Rozalia, jakož nadpověděno, svou obzvláštní pobožnost k svätému Janu Nepomuckému vykonávala. Ano, také dle zprávy mně od mé manželky dané, jakmile dcera má do vody upadla, že jest táž manželka moje k svätému Janu Nepomuckému volala a žádala, aby on sám toho zachránil, tak aby ji od nikoho vytýkáno nebylo, že pro držení masopustu a veselost dítě do vody upadlo a utopeno bylo. A já i obzvláště manželka má vždy jsme to dítě k pobožnosti a ctění sv. Jana Nepomuckého vzbuzovali. A jak dceruška má sama od sebe vypravovala, že se jí tenkrát sv. Jan Nepomucký ukázal, následovně to její při živobytí zachování přimluvě téhož sv. Jana Nepomuckého se připisuje.“

V odpovědi na doplňující, 108. a 109. otázku, když potvrzuje, že viděl „oběti“, tedy votivní dary věnované na poděkování SJN, dodává: „A sám jsem taky toho příběhu s dcerou mou [se] stalého památku neb tabulku v kostele sv. Jana v Nepomuku dal zavěsiti. Též i stříbrný kalich ke mši svätý na též poděkování k témuž kostelu jsem obětoval.“

Klára Hodánková na 85. otázku odpověděla: „Znám ji [tj. Rozálii Hodánkovou], protože jest moje vlastní dcera. Mám taky vědomost o tom, že moje dcera Rozalia před šesti lety, roku 1718, 22. února, mezi osmou a devátou hodinou na noc do vody vpadla a stalo se to takto: Když jsme se šli na rachtle dívat, šli jsme na led, a když jsme se zpátkem vraceli, přišla dcera má na prkna nad vantroky položené, na kterých se pšenice pere, a sklouzla, protože tuze omrzlý bylo prkno. Bylo to hned u stavidel Pětikolského mlýna. A když vstávat chtěla a chtěla se vyzvednouti, ohlídl se, a v tom do vody upadla u stavidel. Téhož okamžení, když tak do vody upadla, viděla jsem, že dítě padá a již padlo do vody. [Vz]křikla jsem: „Nastojte, dítě mé padlo do vody!“ Můj manžel se mě ptal: „Co pravíš?“ Já podruhý ty slova opakovala: „Nastojte, mý dítě do vody padlo!“ Nato jsem velikou lítostí do mdloby padla a sobě přítomná nebyla, takže mě do mlejna vedli a dlouho jsem jako bez sebe byla. A přijdouce k sobě, když jsem hlavou na truhle moučné ležela, vzývala jsem Boha všemohoucího a svätého Jana Nepomuckého, řka: „Svätý Jene Nepomucký, neopouštěj mě, abych nebyla zahanbena [a] u lidí do úst nepřišla, poněvadž by mi to připisováno bylo, že jsem skrze masopust dítě mé ztratila.“ Nato když mně oznámili, že dítě našli a do Jana Kouteckého domu nesli, šla jsem do toho domu a viděla jsem to dítě mé na posteli a poznala jsem, že dítě ještě ducha popadalo. Tu jsem ji odstrojila a šatstvo rozřezala, abych viděla, zdaliž nohy neb ruce má přelámaný, však ale jsem ničehož neznamenala, kromě že oči byly začervenalý a jako krví zalitý, a na jedné ruce mělo modřinu jako by tři prsty vtlačil, a to muselo bejt od toho, jak ji tovaryš mlynářský za ruku uchopil. Nato když jsem ji zahrřili, vody moc ze sebe vyvrhla. A tu začala dýchat a častěj vzdychla. Pak na mě zavolala: „Mamičko!“ Stojíce já u voka, hnedky jsem k ní přistoupila a ona zase po druhý ke mně: „Mamičko!“ A chtěla mi ruku dát za krk, ještě nemohla, pro mdlobu. Nato sama od sebe řekla: „Prosím Vás, mamičko, nehněvejte se na mě, že jsem do vody padla. Nebudete mě bít. Jak [tj. však] jsem já se nemohla utopit. Byl tam u mě sv. Jan Nepomuckej a pravil: *Neboj se, jak [tj. však] se neutopíš.*“ Ty slova doslechal jak dědek její, již nebožtík, i taky jiní přítomní. A já podivice se té řeči, ptala jsem se jí: „Jakej je ten sv. Jan byl?“ A ona odpověděla: „Ten

z mostu přišel od sv. Kříže a vyhlížel jako na mostě.“ A když jsem se tomu divila, že to dítě na sv. Jana Nepomuckého pamatuje, slyšela jsem od jiných lidí, že když to dítě přes ten most k dědkovi do školy chodívalo a domů se zase navracovalo, že [vž]dycky u statue sv. Jana na tom mostě klekávalo a se modlívalo. A protože všichni lidé přítomní pravili: „Jistě že sv. Jan Nepomucký to dítě zachránil, poněvadž jsme viděli, že to dítě při té statui pilně se modlívalo.“ Nato to dítě samo od sebe požádalo modlitbiček sv. Jana Nepomuckého, a ačkoliv jsem se domnívala, že nic nevidí pro začervenalé oči, nic však méně když jí knížky přinesli, náležitě četla a celý knížečky, kde litanie o svatém Janu Nepomuckým a dvoje modlitbičky o sv. Janu se obsahovaly, nahlas se modlívala. Když již k sobě ouplně přišlo, vždycky to opakovalo, že se jí sv. Jan ukázal a pomocí přispěl. To až posavád jistě a bedlivě se k svatému Janu Nepomuckému na poděkování modlí. [...].“

K 86. otázce uvedla: „To zachování toho dítěte žádnému jinšimu nepřipisuji, nežli orodování a opatrování sv. Jana Nepomuckého. A jak jsem již řekla, znamení toho vidění jest bylo patrný, že jest ta dceruška má sama od sebe a z nižádného nabádání mně materi pravila, že svatý Jan Nepomucký od svatého Kříže k ní přišel a ji ujistil, že se neutopí. A když jsem ještě nad tím se pozastavovala a se dívila, že to dítě nevinné takové řeči o svatém Janu vydává, pro lepší té věci bezpečnost tázala jsem se jí, jakej ten sv. Jan byl. A ona zase opakovala: „Ten z mostu.“ A jak by to nějaká matná podobizna nebo fantazie téže byla? Poněvadž to nevinné dítě, šest a půl letý, a v tom největším nebezpečství přes hodinu ve vodě a pod kolem jsouce žádný sen ani nějakou fantazii míti nemohlo. Zvláště poněvadž skutečně následovalo toho dítěte při živobyті zachování. A ani při tom tuhým mrazu, který tenkrát byl, nezmrzla, ani se nezabila, ani od kole utlačená nebyla. Nebo ani toho nejmenšího ourazu od kola na těle znáti nebylo. A všichni lidé toho dítěte zachování a to vidění svatého Jana Nepomuckého za zázračné a pravdivé měli, nebo pravili: „Jistě že svatý Jan Nepomucký to dítě zachoval, protože kdykoli do školy chodívalo, na mostě před jeho statui neb rytinou se modlívalo.“ A proti tomu žádný ničehož nemluvil.“

Na 87. otázku odpověděla: „Takové zachování svatému Janu Nepomuckému z té příčiny se připisuje, poněvadž zde já a manžel můj jsme obzvláštní své outočiště k tomu svatému každodenně měli, i také v tom příběhu, dřív než to dítě našli, já sama k svatému Janu jsem volala, jako jsem již výš vyznala. Mé dítě ale, ta Rozalia, netoliko pod tím jejím do vody pádem, ale i když k sobě přišla, hned svatého Jana Nepomuckého vzývala a k němu se modlívala. A napotomně po všecy ty léta až do dnešního dne kdykoliv o tom pádu mluveno bylo a zmínka se činila, to vždycky potvrzovala a potvrzuje, že jest se jí svatý Jan Nepomucký ve vodě ukázal, ji při živobyті zachoval. A posaváde tuze ctí téhož svatého každodenně a na poděkování, jsouc již půl třináctá léta stáří, modlitby k jeho cti vykonává, anebo písničky k němu zpívá. Přitom i taky častěj ke svatě zpovědi a k přijímání velebné svátosti oltární chodí, aby Bohu všemohoucímu za takovou velikou milost, kterou jí skrze přímlyvu svatého Jana Nepomuckého prokázal, vděčná byla. A to ustavičně a stále opakuje a vyznává. A kdykoliv jí o tom zmínku činím, vždycky nad tím radostí a potěšením pláče a slzy vylévá. My pak rodičové hned nato tenkrát na poděkování v kostele zámeckým v Strakonících při oltáři téhož svatého Jana po tři dni, totižto 23., 24. a 25. února toho roku 1718, mši svatou jsme dali sloužiti a potomně do Nepomuku na věčnou památku tabulku, na níž ten příběh vyobrazený jest, jsme obětovali do kostela sv. Jana, jako i posléz stříbrný kalich ke mši svatě jsme tamž darovali. A jakmile ty tři svatě naddotčené mše vykonané byly, dítě se k ouplnému zdraví navrátilo a chodilo a až podnes zdravá jest a nikdy sobě nestěžovala ani nestěžuje, že by nějaké bolesti od toho pádu měla.

Na závěr nechť zazní vyznání samotné Rozálie, jak je zaznamenáno v aktech téhož kanonizačního procesu: „Jmenuji se Rozalia Hodankova, stáří 12 ½ leta, jsem dcera pana Václava Hodanka, hejtmana na Střele. Paní máma se jmenuje Clara Hodanková. Dobře pamatuji na ten pád. Já jsem padla chtíc přejíti přes lávku do mlejna. Přešla jsem na ty prkna, kde pšenici perou, a tam jsem sklouzla a upadla jsem, když jsem se na paní mámu ohlídlá, spadla jsem na znak do vody. A potom ničehož více nepamatuji, jak se se mnou ve vodě dalo, jedině takto, že sv. Jan od sv. Kříže ke mně dolů šel a ke mně do vody přistoupil řka: *Neboj se, však se neutopíš*. Vyhlížel jako na statui, jenže štatue jest dřevěná a on se mně živě v takovém oděvu a způsobě ukázal, v jedné ruce držice krucifix a v druhé palmu, kvadrát měl na hlavě. Když jsem ve vodě ležela, znamenala jsem jako by nějaké dřevo přese mě leželo. Chtěla jsem volat na paní mámu a nemohla jsem dechu popadnout. A jak se dále se mnou dalo, nepamatuji, až když na mně šaty řezali a mě s poduškami zahřívali. Pamatuji, že jsem takhle jako přes postel se přelozila a vodu ze sebe vyhazovala. Já jsem potom prosila: *Mamičko, nehněvejte se na mě. Sv. Jan Nepomucký mě držel za ruku a nedal se mně utopit*. A žádala jsem paní mámu, aby mně poslala pro knížky k sv. Janu do zámku. Když mně knížky přinesli, v nich jsem se tak dlouho modlívala, až jsem všechny modlitby a litanie k sv. Janu se vymodlívala. A já za to mám, že sv. Jan mě zachoval, kterého jsem tenkrát životně viděla a jemu to zachování jedině připisuji, že mé modlitby vyslyšel. Neb kdykoliv jsem chodívala vokolo té štatue, nechť bylo brzo nebo pozdě, modlitby mé jsem vykonávala. Od té doby taky žádné bolesti nikdáž, chvála Pánu, necítím. Každý den se modlím k sv. Janu na poděkování z té veliké milosti na jeho přímlyvu mně prokazané. Taky častěj k jeho cti zpověď vykonávám a svátost oltární přijímám, jakož jsem posledně v Katovicích panu faráři Františkovi Škopkovi se zpovídala ke cti sv. Jana Nepomuckého. Na očích, chvála Pánu Bohu, taky mně nic nechybí. Hned tenkrát jsem paní mámu poznala, a odendávali světlo, jako by mně škodilo, já ale žádala, by mně svíčku neodnášeli, abych na modlitby viděla, nebo to bylo v noci. A posaváde dobře vidím a žádné bolesti nemám a nemívám. Bud' Pán Bůh pochválen.“

Pro úplnost je potřeba vyjasnit některé detaily opakovaně uváděné ve výpovědích. Rozálka se modlívala před sochou, která stála na tzv. Kamenném mostě klenoucím se ve Strakonících přes rameno řeky Otavy u městského (filiálního) kostela sv. Markéty. Je vysoce pravděpodobné, že se tato polychromovaná dřevěná socha dosud zachovala, a to v právě uvedeném strakonickém kostele (→ A.1, Strakonice 3/). Pamětní tabule či deska, kterou Hodánkovi věnovali jako vděčnou památku do poutního kostela v Nepomuku, se rovněž zachovala. V neznámé době byla přenesena zpět do Strakoníc a umístěna do téhož kostela sv. Markéty, kde visí na stěně poblíž oné památné svatojánské sochy (více k votivnímu daru → D.2, Nepomuk 5/). Oltář, na kterém dali Hodánkovi sloužit tři mše svaté na poděkování SJN, se naproti tomu nedochoval. Stával ve strakonickém administrovaném prioritním kostele maltézských rytířů, zasvěceném sv. Prokopovi, stojícím na strakonickém hradu či zámku (→ A.1, Strakonice 1b/).

V kanonizačním procesu byla záchrana Rozálie Hodánkové vybrána mezi desatero „znamení čili zázraků“, které měly potvrzovat pravdivost mučednictví a aspirovaly na prohlášení za skutečné zázraky. Příběh postupně prošel několika koly výběru (dostal se pod pořadovým číslem 6 do šestice vybraných „znamení čili zázraků“, poté pod tímtéž číslem do čtveřice takových případů, a to na čtvrté místo, ale stále s číslem 6) a posléze (po obraně ze strany konzistorního advokáta, patrona kauzy, římských lékařů atd. a po uvážení papeže Benedikta XIII. ve dnech 11.-18. I. 1729) byl prohlášen za zázrak „ve třetím druhu“ či „způsobu“, jeden ze čtyř kanonizačních zázraků, a to jako čtvrtý v pořadí. Je proto krátce charakterizován v kanonizační bule a je také velice často popisován v nepomucenské literatuře.

výpovědi svědků v 1. beatifikačním procesu (všichni odpovídali česky na čl. 78-88, otázky 243-285, a na prokurátorovy čl. 78-88): R výpověď Jakuba Hodánka, měšťánka a konšela strakonického, 22. III. 1718 (NA, fond APA I, sign. B 61/2, fol. 141^r-142^r) – výpověď pomocného mlynáře Antonína Veselého, 22. III. 1718 (t., fol. 143^v-144^v) – výpověď Daniela Voráčka, mlynáře ve Strakonících, 23. III. 1718 (t., fol. 144^v-146^r) – výpověď strakonického souseda a ševce Jakuba Kouteckého, 23. III. 1718 (t., fol. 146^r-148^v) – výpověď hospodářského hejtmana strakonického panství a strakonického měšťánka Václava Hodánka, 26. III. 1718 (t., fol. 148^v-150^v) – výpověď Kláry Hodánkové, měšťánky města Strakoníc, 26. III. 1718 (t., fol. 150^r-152^r)

údaj ve strakonické křestní matrice: R strakonická matrika N 1701-1728, zápis o křtu „Klary Rosarie“ Hodánkové, 5. VIII. 1711 (SOA v Třeboni, i. č. 5170, pořadové č. 2, pag. 50)

výpovědi svědků v kanonizačním procesu (všichni odpovídali česky na otázky 85-87 a čl. 52-53): R výpověď Anotína Mrzeny, jinak Veselého, 22. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 498^v-504^r) – výpověď Daniela Voráčka, 22. II. 1724 (t., fol. 504^r-508^r) – výpověď Václava Hodánka, 23. II. 1724 (t., fol. 520^r-532^v) – výpověď Kláry Hodánkové, 23. a 24. II. 1724 (t., fol. 532^v-540^v) – I. vysvětlující úvod a následná č. výpověď Rozálie Hodánkové, věku dvanácti a půl let, 24. II. 1724 (t., fol. 540^v-543^r)

publikované výtahy z akt 1. beatifikačního a kanonizačního procesu: L *Acta utriusque processus* 1721, 138-139 (první *Summarium*, č. 23, XXIII) – *Sacra rituum congregatione* 1727, první text, 45-48 (*Octavum signum, sive miraculum praeservationis a submersione Rosaliae Hodanckianae, quae in flumen deciderat, cum apparitione b. Joannis*), druhý text, *Summarium* č. 46, pag. 265-281 – *Sacra rituum congregatione* 1728, první text, 105-109 („Sextum signum sive miraculum praeservationis a submersione Rosaliae Hodanckianae, quae in flumen deciderat, cum apparitione B. Ioannis“), 111-129 („Summarium super sexto signo sive miraculo praeservationis a submersione Rosaliae Hodanek in flumen delapsae“), 129-144 (námitky Prospera Lambertiniho), druhý text, 47-54 (odpověď konzistorního advokáta Carla Alberta Guidobona Cavalchiniho a patrona kauzy Giovanniho Franchellucciho „quoad sextum signum sive miraculum praeservationis a submersione Rosaliae Hodanckianae, quae in flumen deciderat, cum apparitione Beati Ioannis“), třetí text, 1-28 (vyjádření lékaře Pietra Assaltiho k vybraným čtyřem „znamením čili zázrakům“, na čtvrtém místě k záchraně Rozálie Hodánkové), 29-54 (totéž ze strany lékaře Antonia Cocchiho) – *Sacra rituum congregatione* 1729, druhý text, 4 (papež Benedikt XIII. dne 11. I. 1729 vyslechl vyjádření o znameních či zázracích SJN a 18. I. 1729 z nich na čtvrtém místě vybral „šesté znamení“, totiž záchranu Rozálie Hodánkové před utonutím, mezi skutečné zázraky, a to „ve třetím způsobu“)

nepomucenská literatura: L HAIN 1722a, 42-43 – TÝŽ 1722b, 42-43 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 106 – WIETROWSKY 1729, 87-94 – TÝŽ 1730, 120-130 – TÝŽ cca 1730, 89-94 (← BOČKOVÁ 2015, 289, 291, 293) – L BERGHAUER 1761, 322-348 (kap. IV, § VI, *Miraculum quartum a Sancta apostolica sede approbatum. In elemento aquae praeservatio a submersione Rosaliae Hodanckianae, quae in flumen Wattavam deciderat, cum apparitione s. Joannis Nepomuceni*)

840. děkanát Teisendorf (N, BA, OB), polovina V. 1718

Selka jménem Maria z místa zvaného Hub, ležícího jižně od Teisendorfu, přišla za teisendorfským malířem (asi Antonem Elsaserem) a požádala ho, aby jí namaloval BJN, protože když tohoto blahoslavence vzývala při prudkém přívalu vody, byla na přímluvu, jak se domníval, uchráněna všeho neštěstí.

R n. zpr. teisendorfského děkana Thomase Jungera, 28. VI. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [69])

841. Tittmoning (N, BA, OB), 1718

Jeden manželský pár se kvůli dluhům ocitl ve velkém ohrožení cti. Manželé se s důvěrou obrátili ke SJN a slíbili mu, že k jeho nákladné mramorové soše u řeky Salzach (→ A.3, Tittmoning II. 3/) věnují obětní dar s jedním stříbrným srdcem. Vzápětí se jim dostalo zázračné pomoci a prostředku, kterým byl jejich manželský svazek vysvobozen. Vzdávali za to věčné díky a chválu Bohu a SJN.

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [83])

842. Tittmoning (N, BA, OB), nejspíš 1718

Barbara Kapsamberin, měšťanka a hutní mistrová (?) v Tittmoningu, byla stížena těžkou horečkou, která ji v jednom dni potrápila hned dvakrát, a to natolik, že byla žena vyčerpáním celá zmámená a zbavena všech sil. Nemoc ji velmi znepokojila, ale protože slyšela svého muže vyprávět, že SJN je veliký a divotvorný světec, hledala u něj útočiště a prosila ho o pomoc, ať od ní svou přímluvou oddálí tvrdě doléhající horečku. Slíbila, že po devět dní bude navštěvovat sochu při řece Salzachu (→ A.3, Tittmoning II. 3/) a že se tam pomodlí jednu modlitbu. Nato pocítila velkou úlevu, silná a úporná horečka ustoupila a zakrátko ji opustila úplně.

R n. zpr. tittmonin. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, příl. č. 2, v rámci zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [82]-[83]) – **pozn.:** kontext Mayrovy zprávy naznačuje, že k popisované události došlo 1718

843. Uhry s Temešským a Bělehradským okresem (dnes Maďarsko, Slovensko, Rumunsko a Srbsko), asi 1718

Pan baron von Rebentisch, rada vídeňské královské dvorské komory, který svého času pobýval v Temešváru (Temešský Banát náležel k Uherské koruně), někdy ve 20. l. 18. st. či krátce předtím vyprávěl pražskému metropolitnímu kanovníkovi Janu Mořici Václavu Martinimu, že v Temešském a Bělehradském okrese a také v celých Uhrách obyvatelé přijali SJN za patrona království a že když v okolí tohoto království zuřil mor, nikdo z oněch obyvatel Uherského království nebyl nakažen díky obzvláštní zbožnosti.

R pam. kniha praž. svatovit. kanovníka Jana Mořice Václava Martiniho, č. 20 ← L BERGHAUER 1761, 160-161 (§ III)

844. farnost Ebbs (R, T), dol. 1718

Jistá zcela důvěryhodná osoba na své svědomí vyznala, že ve větším, lidskými silami neodvratitelném nebezpečí hanby hledala pomoc a potěchu u bl. služebníka Božího, JN, načež veškeré nebezpečí a strach ze zahanbení zmizely, což ona osoba po Bohu a jeho panenské Matce s povinným díkem připisovala zmíněnému velkému divotvůrci s tím, že po čas svého života bude k němu vykonávat pobožnost. Byla ochotna to potvrdit přísahou.

R n. zpr. Lamberta Stainera, faráře v Ebbsu a Kufsteinu, 19. XII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [93]-[94])

845. farnost Erl (R, T), dol. 1718

Jistá osoba vynikající důvěryhodností i důstojností si u Boha vyprosila mnoho dobrodiní skrze přímluvu BJN, kterého si zvláště vyvolila za patrona. Stalo se tak především v ohrožení dobré pověsti. Častěji to řekla a vyprávěla Johannu Baptistu Clo, faráři v Erl v Tyrolsku.

R l. zpr. Johanna Baptisty Clo, faráře v Erl, 23. IX. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [99])

846.-847. vikářství Rattenberg (R, T), dol. 1718 – dvojí oblast pomoci

Rattenberský vikář Virgil Damian Gmächl s náležitou vděčností svědčí jako nejnehodnější ctitel BJN, tohoto svého skvělého a slávou zázraků nesmírně proslaveného ochránce, že v různých případech si vyprosil přemocnou a vskutku podivuhodnou pomoc (846.). Také mnoha dalším lidem doporučil jak ve zpovědi, tak mimo ni v jejich tajných nesnázích, aby se svěřovali BJN. Rovněž tito lidé zakusili zjevnou ochranu a šťastné vyřízení svých záležitostí pod vedením Boží prozřetelnosti (847.).

R l. zpr. Virgila Damiana Gmächla, vikáře v Rattenbergu, 10. XII. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [95]-[96])

848. vikářství Nußdorf am Inn (N, BA, OB), dol. 1718 nebo 1719

Urozená osoba byla vystavena nejvyššímu nebezpečí ztáry pověsti, cti a svého stavu. Snažně žádala BJN jako svého vyvoleného ochránce o pomoc a ke cti dala sloužit mešní obět, načež byla její nevinnost podivuhodně ochráněna. Řečená vznešená osoba, vzdálená všeho podezření, událost upřímně vyprávěla knězi Richardu Hoffreitterovi, votivistovi v Nußdorfu, a vychválila mu zjevnou pomoc.

L nedat. n. zpr. Richarda Hoffreittera, votivisty v Nußdorfu, (1718 nebo 1719) (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [101])

849.-850. Praha, metropolitní kostel sv. Víta (Č, Pr), 15. IV. 1719 – nalezení neporušeného jazyka (849.) a šťavnatých a olejovitých žeber (850.) při ohledání světcova hrobu a relikvií

V sobotu velikonočního oktávu, dne 15. IV. 1719 se v rámci 2. beatifikačního procesu konalo ohledání hrobu, jeho otevření a průzkum v něm nalezeného těla čili ostatků, o kterých se věřilo, že na tomto místě spočívají 336 let (ve skutečnosti zde byl SJN pohřben nikoliv 1383, nýbrž teprve někdy mezi 1396 a 1416). Při této příležitosti byl nalezen neporušený jazyk, jehož uchování bylo později církví oficiálně prohlášeno za jeden ze čtyř kanonizačních zázraků (při průzkumu 1972 bylo zjištěno, že se jedná o část mozkové tkáně zachované tzv. zmýdelňováním) (849.).

Účastníci ohledání hrobu a těla neboli relikvií museli předem složit přísahu, že řádně vykonají úkol, který se jich při tomto aktu bude týkat, a diskrétně zachovají v tajnosti, co při „vizitaci hrobu“ uvidí a uslyší. 14. IV. 1719 takovouto přísahu složili královéhradecký biskup a svatovítský kanovník Jan Adam hrabě Wratislav z Mitrowic, dále tři preláti pražského metropolitního kostela, totiž první prelát, probošt a pražský sufragán Daniel Josef z Mayernu, děkan Jan Václav Hotovec z Husenic a Löwenhausu, arcijáhen Jan Ludvík Steyer a scholastik Karel Řečický. Následovali další členové svatovítské kapituly, kanovníci Jan Petr Dekert, Josef Václav z Lankisch a Zdeněk Chřepický z Modliškovic. Dále přísahu složili děkan královské kaple u Všech svatých na Pražském hradě Jan Adam z Widmannu, přisedící a kancelář pražské arcibiskupské konzistoře a doktor obojího práva František Antonín Langer, přisedící téže konzistoře a doktor teologie P. Maxmilián Wietrowsky z Tovaryšstva Ježíšova, prokurátor kauzy a doktor obojího práva Bernard Jindřich z Germeten a dva dvorní kaplani pražského arcibiskupa, Werner Konrád Boinck a Josef František Helffer, kteří měli zaujmout úlohu svědků nastávajícího dění. Písahu složil rovněž pověřený posel Michael Zástěra. Po něm následovala skupina pracovníků různých oborů, kteří měli připravit hrob k ohledání a asistovat při jeho otevření. Přisahal architekt Filip Spanbrucker, zedníci Jan Pavel Orthschlag, Václav Pospíšil a Antonín Václav Spanbrucker, zámečníci Michael Schrob, Leopold Ecker a Tomáš Kužel, kováři Kryštof Pitt a Josef Drost a truhláři Marek Nunnenmacher a František Legler. Posléze složil přísahu sluha čili „kapelník“ metropolitního kostela.

Průběh průzkumu hrobu a ostatků popsal na základě dobového latinského záznamu Klement Borový. Jeho text, který předlohu zestručňuje a některé pasáže vypouští, je zde citován s doplňujícími poznámkami vycházejícími z předlohy:

„V památný den 15. dubna 1719 přistoupil arcibiskup Khünburk k otevření hrobu Jana Nepomuckého.

Ku slavnému úkonu tomu byli připuštěni: Čtyři praeláti kapitoly sv. Vítské, [...]; promotor čili zástupce víry, doktor Jan František Blovský; prokurátor neboli žadatel, Bernard Jindřich z Germeten; Jan Florian Hammerschmid, kanovník Vyšehradský a farář u P. Marie před Týnem v Praze, 66 let stár; Václav Konstantin Potůček, farář u sv. Víta [v autentickém zápisu je uveden jeho správný titul „sakristán“]; oba tito mužové, Hammerschmid a Potůček povoláni byli jakožto znalcové starožitností a dějin církevních. Mimo to byli přítomni dva dvorní kaplané arcibiskupovi; též 3 lékaři a 2 ranhojčiči; posléz rozliční řemeslníci, jako: zedníci, kameníci, zámečníci, truhláři, kováři, jichž k otevření hrobu zapotřebí se vidělo. Všickni vesměs složili nejdřív přísahu do rukou samého arcibiskupa, že jen pravdu mluví budou a že před ukončením jednání soudního nebudou nic o tom rozhlašovati, co zde uvidí neb uslyší. Dvěře chrámu sv. Vítského se zavřely, načež arcibiskup prohlásil pokutu klatby proti každému, kdo by se odvážil pod záminkou pobožnosti z hrobu neb ostatků sv. Jana Nepom. něco vzíti neb tam cokoli přidati.

Arcibiskup poklekl před hlavním oltářem a potrvav nějakou chvíli na modlitbách usadil se na trůně biskupském a povolal k sobě Hammerschmida, faráře Týnského jakož také Potůčka, faráře sv. Vítského a otázal se jich, zdaž mohou bezpečně udati, na kterém místě zde v hlavním chrámu Páně pohřben leží sluha Boží Jan Nepomucký? Když k tomu přisvědčili, dodal farář Potůček: „Vím to z každodenní zkušenosti, neboť vždy u hrobu sv. Jana lidi klečeti a pobožnost svou tam vykonávají, jakož i kněží mše svaté sloužití vídám; také jsem to vždy tak slyšel a četl; a pověst' o tomto předmětu jest jednosvorná.“

Nyní kráčel arcibiskup s celým průvodem od hlavního oltáře do postranní chodby blíž dveří chrámových na polední straně, kdež Hammerschmid a Potůček hrob sluhy Božího Jana Nepomuckého vrchnímu pastýři uctivě ukázali. Již den před tím byly z rozkazu arcibiskupova odklizeny z hrobu mříže [tj. mauzoleum z 1692, které v beatifikačních aktech znázorňoval přiložený mědiryt, nepochybně → B.4, 29], jakož i lampy, svíce a svícny [především tzv. Jeruzalémský svícen] [a také votivní dary], které se na hrobě neb okolo něho nalezaly. Hammerschmid a Potůček ohledali kámen hrobový, a našli, že na něm vyryt jest [latinský] nápis: „Jan z Pomuku.“ [Potvrdili jeho starobylost, protože typem písma odpovídá době kolem 1383 a horní zakončení jeho písmen jsou podobná, jako je tomu v nástěnných nápisech z 1230 a 1278 v blízké Šternberské kapli Panny Marie.] Při otvírání hrobu se kámen ten na dva kusy rozlomil i byl vyzdvižen a spolu s dvojnásobnou mříží [správně jen s nižší, starší mříží] do kaple Navštívení Panny Marie uložen.

[V autentickém zápisu se o menších železných mřížích, které byly do náhrobního kamene zapuštěny, píše, že jsou hrubým dílem, jsou stejně dlouhé jako náhrobní kámen, totiž kolem čtyř loket, a vysoké jeden loket. Zámečníci a kováři se o nich na dotázání souhlasně vyjádřili, že je vytvořil nějaký zámečník, jak lze soudit z jejich vazeb. Soudili z jejich hrubého provedení, že jsou staré dvě stě nebo tři sta let. Mříže byly na hrob přípevněny, aby nebyl zneuctěn. Je to cosi jedinečného, jelikož u hrobů arcibiskupů, biskupů ani kanovníků v pražském metropolitním kostele se nic takového nenalézá. Také náhrobní kámen je v textu popsán. Odborníci vyslovili názor, že starobylý tento kámen dosahoval stáří dvou či tří set let, že byl téměř celý sem tam poničen a utrpěl rozsáhlá poškození také ohněm a požárem, který propukl na Pražském hradě 1541 a na kameni zanechal praskliny na jeden prst široké.]

K otázce arcibiskupově dosvědčili kameníci, zámečníci i kováři pod přísahou, že vše dle zevnitřní podoby svědčí o stáří asi 300 let, kdež byl hrob zhotoven. I začali zedníci kopati hrob [délky tři loket a šířky jednoho a čtvrt lokte] a vykopavše zem z hrobu na dobré dva lokte přišli na pozůstatky rakev z většího dílu spráchnivělé. Dle vyřknutí přísežných truhlářů zde přítomných byla rakev ta dílem z dubového, dílem z borového dřeva

zhotovena. V rakvi té se nalezala kostra Jana z Nepomuku a sice byly kosti v nejlepším pořádku, na důkaz, že nikdy před tím nebylo svatým tělem hnuto. Sluha Boží ležel hlavou k východu slunce, jakž kněží obyčejně pochovávání bývají. Hlava byla poněkud v pravo nachýlena, a ruce křížem složeny.

I zavolání jsou lékařové, a jeden z nich, doktor Fuchs, sestoupiv do hrobu, jal se s největší uctivostí pozorně hlínu odstraňovati, tak aby celé posvátné tělo zrakům přítomných svědků se objevilo. Na kostech nalezeny jsou ještě některé částky černého oděvu kněžského [v latině „oděvu klerikálního“]. Lékařové poznamenali všechny kosti vyndali, kladouce je na bílý ubrus na stole rozprostřený. Zadní díl hlavy byl na jedné straně proražen a lpěla na lebce jakási sražená hmota; lékařové dosvědčovali, že rána ta pochází od smrtelného uhození, kteréž buď nějakým nástrojem bylo sv. Janu způsobeno, anebo když s mostu byl hozen do řeky Vltavy. Obě čelisti byly se všemi zuby pevně spojeny, ale vrchní kost' patra (ponebí, Gaumen) byla zpráchnivělá. Žebra na levé straně, když se jich dotknul neb na ně hleděl, byla jako šťavnatá a olejovitá (což jest něco neobyčejného) [850.]; koleno na pravé noze bylo odražené.

Lebka byla všecka hlínou naplněna. Lékařové pozorně vysypali z lebky hlínu a tu k velkému užasnutí svému i všech přítomných našli uprostřed hlíny červený, ještě čerstvý a neporušený jazyk Jana Nepomuckého [849.]. [Odtud až do konce odstavce následuje Borového vlastní komentář:] Jazyk obyčejně mezi všemi částmi těla lidského nejdříve shnije. Svatý Antonín Paduanský zemřel r. 1231; po 30 letech byl hrob jeho otevřen r. 1261 a tu tělo jeho nalezeno porušené, ale jazyk čerstvý; uznáno tenkrát, že se neporušené zachování jazyka po tak dlouhou dobu přirozeným způsobem vysvětliti nedá, a že zde patrný zázrak od Boha se stal. Avšak Jan Nepomucký celých 326 let odpočíval v hrobě a přece jazyk jeho porušení žádného nevzal; tu tedy ještě u vyšší míře bylo patrné zázračné působení Boží.

Aby ještě lépe se o pravdivosti tohoto zcela neobyčejného úkazu přesvědčili, nařízli lékařové posvátný jazyk na dvou místech ostrým nástrojem čili želízkem (lancetou), aby také vnitřní žilky viděti bylo; a shledali, že se začervenala hmota jazyka toho úplně podobá jazyku lidskému [849.].

K žádosti zástupce víry, doktora Blovského jsou nyní vyslýcháni lékařové a ranlékové (čili chirurgové), jichžto důležité výroky sem klademe.

1. Jan František Lev z Erlsfeldu, doktor filosofie a lékařství, nejstarší professor lékařské vědy na vysokých školách Pražských, císař. král. dvorní lékař a císař. rada takto vypověděl:

Jsem 71 let stár, k hodnosti doktorské v lékařství byl jsem před 48 lety povýšen na universitě Karlo-Ferdinandské v Praze; přes 30 let jsem professorem vědy lékařské; byl jsem několikrátě rektorem vysokých škol Pražských. Mrtvá těla lidská pytlal (rozebíral, rozřezával), jsem často v Římě, v Padui a v Praze.

Na otázku: „co soudí o tomto těle sluhy Božího Jana Nepomuckého“? odpovídá Erlsfeld:

„Při bedlivém ohledání shledávám tělo beze všeho masa, kosti však úplně spojené, tak že by je nižádná umělost lidská lépe a pevněji složit nemohla. Jedinká prsní kost' (jak se pravdě podobá, tíží náhrobního kamene a velkým břemenem hlíny byvši stlačena) jest od žeber oddělena; jinak jsou žebra celá a pevně i zcela přirozeným způsobem mezi sebou spojena. Na levé straně jsou žebra, čemuž se ani dosti vynadiviti nemohu, skoro všechna ještě šťavnatá [850.]. Hlava jest celá a obě čelisti jsou pevně se zuby spojeny. Vidím hlavu hlínou naplněnou; avšak mezi hlínou k ustrnutí svému nalézám jakousi hmotu, kteráž dle podoby, vláknitého vaziva a červené barvy za jazyk lidský uznati se musí, jakž jej takovým býti veřejně vyznávám a spolu věřím, že byl neporušený proto zachován, jelikož Jan Nep. jazykem svým hájil tajemství sv. zповědi [849.]. Na zadním dílu hlavy pozorují ránu tmavočervenou, ve velikosti dvojnásobného dukátu, a na druhé straně černou skvrnu a otvor v lebce; také jest lopatka u levého ramena roztržena, což jak se pravdě podobá, dílem ukrutnému mučení, dílem násilnému svržení s mostu a nárazu o kámen připsati sluší.“

Tuť byla témuž doktoru Erlsfeldovi předložena nová otázka a sice: „Můžete-li s dobrým svědomím a dle pravdy udati příčinu, proč tento neporušený jazyk se vám zdá býti něčím neobyčejným a nadpřirozeným?“ Načež tázaný odpověděl:

„Nemohl' jazyk ten nikterak přirozeným způsobem a bez zázraku neporušený zachován býti; neboť při mrtvolách jiných lidí obyčejně jazyk nejdříve shnije a zpráchniví; tenhle jazyk však nemohl po tak dlouhou dobu, kteráž 300 let převyšuje, v té hmotě, podobě a celosti i barvě přirozeným způsobem se udržeti.“ [849.] – Opět předložena jest témuž lékaři další otázka:

„Proč se domníváte, že tělo toto skutečně jest tělo sluhy Božího Jana Nepomuckého?“ Erlsfeld odpověděl:

„Soudím tak proto, že na hrobě jest nápis: „Jan z Pomuku.“ Také jsem od mladosti své nejinak slyšel a v hodnověrných kronikách četl a viděl jsem, kterak na tomto hrobě věřící lid sluhu Božího ctí. Viděl jsem též v hrobě částky oděvu černého, kněžského [v originálu řekl: „Také jsem viděl částky oděvu černé a načervenalé barvy, což naznačuje hrob muže, kněze.“]. Obzvláště pak utvrzuje mne v přesvědčení mém neobyčejná šťavnatost' kostí [850.], zázračná neporušenost' jazyka [849.], rána na lebce a roztržená levá lopatka; neboť jisto jest, že Jan Nep. s mostu byl shozen a odtud se rány tyto vysvětlují.“

Přistoupilo se k výslechu druhého lékaře:

2. Jan Karel Puchmann, doktor lékařství a filosofie na universitě Pražské, 54 let stár, 30 let vykonává povolání lékařské. Týž praví, že skoro při každém pytlání lidských těl na vysokých školách Pražských byl přítomen. O svatých ostatcích dokládá:

„Kosti jsou tak dobře spojeny a v takové poloze se nacházejí, že nestává pražádného podezření, jako by se někdy před tím bylo kostmi pohnulo. [To pak pozoruji, že kost hrudního koše neboli hrudníku je zatlačena dolů tíhou zeminy. Žebra však jsou téměř úplná, částečně vystupující, částečně zlámaná, a části zeminy jsou nalezeny uvnitř hrudního koše. Avšak žebra velice pevně a přirozeným způsobem lnou k obratlům páteře, a co je jedinečné,] po levé straně skoro všechna jsou na pohled šťavnatá, a dotkne-li se jich, zdají se olejovitá [850.]. Vreční čelisti se zuby zcela zachovanými tak těsně přiléhá k zubům dolejší čelisti, že by ani tenká nitka projítí nemohla. V lebce uprostřed hlíny nalézám hmotu měkkou, houbovitou, i soudím, že jest to opravdový jazyk, obzvláště proto, že při kořenu jazyka toho spatřuji čtvero roztaženin, jež považuji za čtyry svaly jazykové; mimo to jazyk z počátku jest přišpičatělý, dále u prostřed širší, tak jak vůbec bývá jazyk lidský, a má takovou těž červenou barvu [849.]. Otvor v lebce jakož i krvavá skvrna byly dle mého zdání způsobeny uhozením do ctihodné hlavy; nelze mi však bezpečně určit, zdaž uhození to stalo se dříve nežli byl do řeky hozen, aneb zdali poranění ta byla teprv po shoení úrazem způsobena.“

K otázce, „zdali neporušený jazyk v hrobě nalezený jest úkazem neobyčejným a nadpřirozeným?“ odpovídá doktor Puchmann:

„Že zachování jazyka jest cosi nadpřirozeného, domnívám se proto, jelikož jazyk jest zvláštní hmota měkká, houbovitá, mnoho sliny v sobě chovající, a tudíž přesnadno zkáže podléhá, i nemůže jinak lež patrným zázrakem přes celá tři století neporušený zachován býti.“ [849.]

Nyní předvolán jest třetí lékař k výsledku:

3. Šebastian Fuchs, 46 let star, za doktora chirurgie (ranhojičství) povýšen byl v Římě r. 1690, za doktora lékařství na universitě Pražské r. 1692 a od té doby zabýval se praktickým léčením. Sám pytlal v Praze několikrátě těla lidská a byl při pytvání v Římě a Padui často přítomen. Také on vyjadřuje své podivení nad tím, že na levé straně jsou žebra šťavnatá a olejovitá [850.]; taktéž prohlašuje, že hmota v lebce uprostřed hlíny nalezená jest dle podoby, vaziva i barvy červené pravý jazyk lidský, a dokládá: „Jelikož jazyk jest podstaty velmi jemné a zkáže snadno podrobené, a jelikož veškeré ostatní masité částky těla, ač pevnější a hutnější, ano i kosti patra zpráchnivěly; mohl jazyk jenom zázračným způsobem býti zachován. Zázračné zachování jazyka jakož i skvrny na lebce shledané jsou mi bezpečným důkazem, že tělo tuto položené jest právě a skutečné tělo sluhy Božího Jana Nepomuckého.“ [849.]

Po lékařích zavalání jsou ranhojiči a sice:

4. Jan Jakub Schutzbrett [v originálu Schutzbreth], 65 let star, učil se u svého otce ranhojičství a konal studia na vysokých školách Pražských. Sám těla lidská pytlal a častěji byl při pytvání přítomen. On srovnává se s predešlými lékaři v náhledu o těle v hrobě nalezeném vůbec a zvláště o jazyku, řka, že jen nadpřirozeným způsobem mohl déle než 300 let zachován býti neporušený [849.]. Na otázku: Pokládá-li tělo to za pravé tělo sluhy Božího Jana Nep.? odpovídá Schutzbrett: „Soudím tak z nápisu na hrobě a mimo to po celých 43 let, co se v Praze zdržuji, vždycky jsem tak a nejinak slýchal.“ Načež zavalán druhý ranhojič:

5. Ferdinand Schober z Vyššího Brodu [v originálu Schobert z Hochenvurthu, ve vydání z 1727 „z Hohenorthu“], 51 let star, od 20 let praktický přísežný ranhojič, studoval na vysokých školách Pražských. Byl často přítomen při pytvání mrtvých těl v Itálii, Anglii, Holandsku i v Čechách a sám také velmi často lidská těla pytlal. Srovnává se s výpověďmi předchůdců svých a dokládá ještě: „Zachování jazyka nedá se jinak vysvětliti leč zázrakem. Mělť jsem tuze často mrtvá těla v rukou svých a nabyt jsem přesvědčení, že vnitřní části těla, obzvláště jazyk a oči vždy nejdříve porušení berou, zde však opak toho se naskytuje; neboť kost' patra a částky masité jsou hnilobou ztráveny, jazyk však po 300 letech se zcela neporušený v lebce nalezá.“ [849.]

[Poté byli dotázáni výše jmenovaní zedníci, co soudí o starobylosti hrobu. Svorně vypověděli, že je velmi starodávný, jelikož nebyl otevřen od doby svého vyhloubení, jak je vidět z nápisu na hrobovém kameni, psaného velice starým písmem, a také z toho, že náhrobní kámen, který se při vyzdvížení zlomil vejpůl, do té doby stále spočíval na svém místě a nikdy s ním nebylo hnuto.]

Celé vyšetřování toto trvalo od 9 hodin z rána až do 4 hodin odpoledne dne 15. dubna 1719. Neporušený jazyk byl s všelikou opatrností vložen do stříbrné nádoby, kterouž arcibiskup sám zapečetil, načež jazyk spolu s ostatními částkami svatého těla dán do cínové rakev; rakev ta byla opatřena zámkem, od něhož klíč sám arcibiskup uschoval. Cínová rakev opět vložena jest do rakev dubové, tato pak zapečetěna pečetmi arcibiskupa Khünburka i zástupce víry doktora Blovského, do toho samého hrobu spuštěna, starou zemí zahrabána a tím samým náhrobním kamenem s nápisem: „Jan z Pomuku“ zase přikryta, dokavadž by úcta sluhy Božího od Římské Stolice schválena nebyla.“

Tolik Klement Borový, který vypustil část výpovědi uvedených lékařů a ranhojičů, neboť se jejich sdělení celkem shodovala. Jen na doplnění uvedme, že pět zmíněných expertů odpovídalo na šest otázek: 1. „Jak se jmenuje a jakého je věku?“ – 2. „Kolik let setrvává v lékařské profesi?“ – 3. „Vykonal v tom čase mnoho pitev?“ – 4. „Ať odpoví v moci složené závažné přísahy, co a jak soudí o zde vystaveném těle ctihodného služebníka Božího Jana Nepomuckého?“ – 5. „Může Vaše panstvo vše právě sdělené vyslovit s dokonalým svědomím a pro čistou pravdu, zvláště pak vzhledem k jazyku? A odkud ví, že, co se týče téhož jazyka, nalézá se tu něco naprosto výjimečného a nadpřirozeného?“ (849.) – 6. „Proč Vaše panstvo věří, že přítomné tělo je tělem ctihodného sluhy Božího Jana Nepomuckého?“

Několik dalších podrobností o průzkumu ostatků 1719 vyplývá z výpovědi svědků a expertů složených po ohledání těla, ke kterému došlo v rámci kanonizačního procesu v praž. katedrále 17. I. 1725:

Václav Konstantin Potůček vypověděl, že byl přítomen ohledání 1719 jakožto sakristán praž. katedrály, osobně sestoupil do hrobu, viděl, v jaké poloze leželo posvátné tělo, a pomáhal doktoru medicíny Šebestiánu Fuchsovi vyjmout je po částech z hrobu.

Řečený Šebestián Fuchs se také vyjádřil k ohledání ostatků z 1719: „Byl jsem onoho roku přítomen a tělo sv. Jana Nepomuckého bylo vyzdviženo z hrobu mýma rukama, a to všechny a jednotlivé části. Nalezl jsem pak tělo beze všeho masa, ležící ve svém přirozeném složení, vzhledem ke všem kostem tak dobře vzájemně sjednoceným, že by nebylo žádným anatomickým uměním možné je tak dobře spojit. Leželo pak poněkud naznak s hlavou nakloněnou na pravou stranu směrem ke kapli nejbližší Panny, také s rukama složenými do kříže. To posvátné tělo jsem potom po částech vyňal z hrobu a předal nejvyššímu knížeti arcibiskupovi jakožto tehdejšímu ustanovenému soudci. Když byly prohlédnuty všechny předané části, důstojně umístěné na stolek pokrytý ubrusem, nalezl jsem na pravé straně lebky zhmožděninu, a sice ve velikosti francouzského půlzlaťáku nebo také ve velikosti paolu, která obsahovala trochu ztlačenou dutinu. Další skvrna byla zaznamenána [...] jako nahnědlé červené barvy, jako by tato část byla ztropena krví. Takovou skvrnu z jakési násilné zhmožděnininy jsem shledal na lopatce téže strany, což se zdá, že mohlo vzniknout za života, když byl blahoslavený mučen ve vězení, nebo při samém svržení z mostu, a to poslední se mi však zdá pravděpodobnější, jelikož tyto všechny věci byly na jedné a té samé pravé straně, která mohla být zraněna při svržení o tam se nalézající mostní pilíř, když se ukazovalo, že i další kosti z té strany byly naražené. Kdežto naproti tomu na levé straně se nic takového nejevilo, nýbrž byly na levé straně kosti více šťavnaté a olejnaté [850.], z čehož soudím, že na oné straně nebylo maso stráveno zas tak dávno. V samotné lebce nakonec (která byla celá naplněná zeminou a prachem) byla nalezena jakási čerstvá, masitá a ohebná hmota rudé barvy ve tvaru a materii rovněž vnitřně nepředstavující nic jiného než lidský jazyk, za který jsem ji také uznal po zevrubném prozkoumání a nařiznutí nožikem, učiněném ranhojičem, a všichni lékaři a ranhojiči tehdy přítomní to spolu se mnou uznali [849.].“

Výroky dalších svědků ohledně ohledání těla 17. I. 1725, konkrétně o znameních násilí, která tehdy našli na relikviích, lze shrnout takto: Na pravé straně světcovy lebky mezi spánkovou kostí a vrcholem lbi se nacházelo porušení s pohmožděninou pronikající dovnitř. O něco více vzadu za švem bylo závažnější poranění a prolomení lebky ve tvaru měsíčku a na šířku čočky. Uvnitř byla lebka jakoby zbrocená krví či červeně zbarvená. Lopatka pravé strany těla byla uprostřed prolomena těžkou kruhovou ranou a kolem této rány byly stopy podobné krvi na šířku stébla slámy. Lékař Leonard Ferdinand Meisner upozornil, že se dozvěděl, že při prvním vynětí a ohledání mučednickova těla, při němž nebyl přítomen, nebyla nalezena česka jednoho kolena, která i nyní chybí.

Ještě předtím, v hlavní skupině svědků vyslychaných v kanonizačním procesu, se k jazyku vyjádřil slavný pražský doktor medicíny Jan František Löw z Erlsfeldu, který byl jeho nalezení přítomen. Řekl, že tehdy ihned s nejvyšším podivením soudil, že tuto relikvii záračně zachránil Bůh, a žádal, aby nebyl jazyk dlouho vystaven na vzduchu, neboť měl před očima případ jazyka sv. Antonína Pad., který utrpěl změny častým vystavováním na otevřeném povětří a líbáním, slzami a dechem lidu (849.).

Záznam o popsaném ohledání ostatků 1719 se dostal do dobové literatury, včetně oficiálních vydání beatifikačních a kanonizačních jednání. Nalezení jazyka vzbudilo v katolické církvi naprostou senzací a obrovskou vlnu zájmu, jak lze vysledovat z literatury, posvátného řečnictví, světcových oslav i výtvarného umění. Na veřejnosti převládá názor, že jde o zázrak, kterým Bůh potvrdil, že SJN položil svůj život při obraně zpovědního tajemství, které uchránil svým mlčenlivým jazykem (849.).

Neporušenost jazyka se během kanonizačních jednání dostala mezi deset „znamení neboli zázraků“, jimiž byla potvrzena pravdivost mučednictví, a to jako třetí znamení (849.). Druhým znamením byla olejnatost žeber levého boku, přítomná při průzkumu ostatků na pohled i na dotyk (850.).

Následně byl do ledna 1728 původní výběr deseti „znamení neboli zázraků“ zúžen na šest, přičemž na prvním místě mezi nimi figurovala ustavičná neporušenost jazyka. Proti těmto šesti zázrakům napsal své námítky „d'áblův advokát“ Prospero Lambertini. Odpověděl na ně konzistorní advokát a promotor víry Carlo Alberto Guidobono Cavalchini a patron kauzy Giovanni Franchellucci. Následovalo další zúžení výběru, tentokrát na čtyři „znamení“. I zde se vyskytl případ zachování jazyka na prvním místě. Odborně se k němu vyjádřili člen římského kolegia lékařů Pietro Assalti, lektor medicíny na arcigymnázium římské Sapienzy, a lektor medicíny na římském arcilyceu Antonio Cocchi. Papež Benedikt XIII. toto „znamení či zázrak“ ve dnech 11.-18. I. 1729 zvážil a prohlásil je za skutečný kanonizační zázrak, a to „v druhém druhu“ či „způsobu“ Mezi kanonizačními zázraky byl uveden na prvním místě a krátce charakterizován v kanonizační bule (849.).

akta 2. beatifikačního procesu: R I. zápis k přípravě a samotnému průzkumu hrobu a ostatků, 14. a 15. IV. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. f.) ← L Acta utriusque processus 1721, 363-382 (druhé Summarium, č. 14) ← BOROVÝ 1878, 63-68

oficiální vydání kanonizačních jednání s informacemi těženými z obou beatifikačních procesů: L Sacra rituum congregatione 1727, první text, 29-30 („Secundum signum, sive miraculum oleaginosi humoris in corpore b. Joannis“), 30-33 („Tertium signum, sive miraculum incorruptionis linguae b. Joannis“) – t., Summarium, č. 36, pag. 184-195 („Acta visitationis sepulchri, et corporis b. Ioannis expletæ a rmo archiepiscopo de anno 1719“), č. 37, pag. 195-205 („Acta

visitationis et recognitionis sacri corporis B. Joannis facta per iudices remissoriales proc[essus] ap[ostolici]“), č. 42, pag. 232 (výpověď Jana Františka Löwa ohledně jazyka v souvislosti s jazykem sv. Antonína Pad.) – *Sacra rituum congregatione* 1728, první text, 7-10 („Primum signum sive miraculum, perennis incorruptionis linguae B. Joannis“), 11-52 („Summarium super primo et secundo signo sive miraculo perennis incorruptionis linguae B. Joannis, necnon repentinae intumescentiae ac mutationis coloris ejusdem linguae“), 129-144 (námitky Prospera Lambertiniho), druhý text, 11-24 (odpověď konzistorního advokáta Carla Alberta Guidobona Cavalchiniho a patrona kauzy Giovanni Franchellucciho na námitky podporovatele víry Prospera Lambertiniho „quoad primum signum sive miraculum perennis incorruptionis linguae B. Joannis“), třetí text, 1-28 (vyjádření řím. lékaře Pietra Assaltiho ke čtyřem vybraným „znamením neboli zázrakům“, mezi nimi také k prvnímu z předchozích šesti vybraných znamení), 29-54 (vyjádření řím. lékaře Antonia Cocchiho k témuž tématu) – *Sacra rituum congregatione* 1729, druhý text, 4 (papež Benedikt XIII. dne 11. I. 1729 vyslechl vyjádření o znameních či zázracích SJN a 18. I. 1729 z nich na prvním místě vybral „první znamení“, totiž stálé uchování jazyka, mezi skutečné zázraky, a to „ve druhém způsobu“)

oficiální jednání o zázraku shromáždil a do jednotného pojednání uvedl: L BERGHAEUER 1761, 232-261 (kap. IV, § III, „Primum miraculum in elemento terrae a Sancta apostolica sede approbatum, S. Joannis Nepomuceni ultra tria saecula in terra sepulchri lingua incorrupta; nempe a die 16. maji anno 1383. usque ad hoc momentum, quo haec scribo diei decimae octavae januarii anni 1754. qua die anno 1729. quatuor miracula approbata fuere“)

další L: WIETROWSKY 1729, 96-103 – TÝŽ 1730, 131-141 – TÝŽ cca 1730, 95-104 – z pozdějí literatury stojí za zmínku podrobná monografie jezuita Jana Křtitele Votky *Zázračný jazyk svatého Jana Nepomuckého*, ač je především zaměřena apologeticky (VOTKA 1884), a článek Jaroslava V. Polce *Jazyk sv. Jana Nepomuckého* (POLC 1967 C)

851. Řehlovice (Č, Li), 11. V. 1719

Když kolem páté odpolední hodiny povstal v panském řehlovickém pivovaru náhodný oheň a ihned zachvátil střechu rozfoukáván větrem a dopadl na blízké příbytky správce a ovčáka a na ovčí chlévy, nejen že překonal veškerou snahu těch, kdo chtěli hasit, ale jeho potrava natolik vzrostla, že celý panský pivovar a ovčín s okolními objekty úplně lehly popelem, takže kostelu, faře a celé řehlovické vsi oheň hrozil záhubou. V takové úzkosti, přesvědčen, že lidská pomoc nic nezmuže, vyzval místní farář a později proslavený nepomucenský spisovatel Jan Tomáš Vojtěch Berghauer několik lidí, aby vyzývali ochranu. Přitom sám spěchal do farního kostela Nejsvětější Trojice a před bočním oltářem v pokoře klekl a v prospěch sebe a veškerého svého lidu složil SJN slib, že pokud tento uchrání kostel, faru a domy farníků od ohnivého víru, bude se k jeho cti po čtyři pátky postit o chlebu a vodě. A jaký div! Vítr ustal a za chvíli plamenný žár nejenom klesl, ale i nevycházel mimo místa, která už zachvátil. Ba co je ještě podivnější, oheň ani trochu nepoškodil blízko položené doškové domky farníků, vzdálené od panského ovčína a ovčákova příbytku pouze několik loket, a přestože jiskry vzduchem nebezpečně všude poletovaly, žádná z nich nikde nic nezažehla. Jiskry byly spokojeny s poškozením panského majetku a ponechaly kostel, faru a zbylé domy obyvatel, kryté slámou, úplně nedotčené. Aby toto podivuhodné a nejspíš zázračné dobrodiní vyprošené na přímlovu nezapadlo mlčením, ale spíše bylo rozhlášeno k rozšíření úcty, farář zaznamenal tyto věci věrně a bez pochybností, což byl připraven stvrdit přísahou. Sám se pod zprávu, kterou zapsal do řehlovické farní kroniky na řehlovické faře dne 15. V. 1719, podepsal a přitiskl k ní pečeť. Požádal také několik očitých svědků, aby do kroniky vepsali svá potvrzení. Tak hned za farářem pravdivost podivuhodné události jako očitý svědek písemně dosvědčil František Antonín Kohl, kněz a administrátor v Žimi v litoměřické diecézi, který byl připraven věc potvrdit přísahou. Totéž následně učinil Antonín Karel Jungman, církevní osoba v litoměřické diecézi, podjáhen, rovněž připravený k přísaze.

Farář Berghauer také zaslal svědectví o podivuhodně překonaném požáru pražskému sufragánovi Danieli Josefovi z Mayeru, který písemnou odpovědí danou v Praze 18. V. 1719 vyjádřil veliké potěšení z přijatého vyprávění, které zařadil ad acta, ovšem mimo nepomucenská jednání, protože proces se již chýlil ke konci.

L BERGHAEUER 1761, 149-150 (§ II)

852. Chocenice (Č, Pr), nejspíš 17. V. 1719

Jan Josef, starší synáček chocenicického důchodního Jana Františka Mayera a jeho manželky Anny Magdalény, se těžce roznemohl neštovicemi, k čemuž se přidalo blouznění, takže se lékaři vzdali naděje a předpovídali jeho brzkou smrt. Rodiče vyzývali Boha a prosili Božího služebníka, SJN, o přímlovu. K jeho cti oblékli chlapečka do klerického roucha, požehnaného 17. V. 1719 Jiřím Vojtěchem Nebičkou, kaplanem blovického faráře, a hned blouznění ustoupilo a dítě se vrátilo k sobě a mohlo mluvit, za což přítomní vzdávali Bohu díky. Rodiče se svědkem Martinem Ratzkou událost 29. IV. 1720 písemně zaznamenali a byli připraveni ji k Boží slávě a cti opřísáhnout.

Soudobá křestní matrika blovické farnosti, kam náležely Chocenice se zámekem, 1719 zná pouze kaplana Matěje Bělohlávka, kerý pomáhal zdejšímu dlouholetému faráři Janu Jiřímu Strakovi (ve funkci 1697-1733).

R l. svěd. Jana Františka Mayera, důchodního v Chocenicích, Anny Magdalény Mayerové a svědka Martina Ratzky, dané v Chocenicích 20. IV. 1720 ← L BERGHAEUER 1761, 196 (§ XI) – BOROVÝ 1878, 105

853.-854. Olomouc (M, Ol), 1719 – dva případy

Jistá panna přivezla z Prahy do Olomouce jednou lahvičku oleje vyjmutého z lampy sv. zpovědníka JN, a tento olej jako veliký poklad rozdělila do nepatrných lahviček, z nichž se jedna dostala jednomu z olomouckých jezuitů. U rozdělování oleje byla přítomna jiná žena, vdaná, která se kladnému oceňování tohoto zbožného

prostředku vysmála. Leč divotvůrce, jak je u něj obvyklé, nestrpěl, že by vyvázla bez trestu. Když odcházela, ještě než vykročila z místnosti, spadly jí z těla všechny sukně, a tak se tato opovážlivkyne zastyděla a uznala, že zakusila moc Božího služebníka, které nechtěla věřit. Nyní smýšlí a mluví o divech světců s větší posvátnou úctou (853.).

SJN skrze zmíněný olej přinesl blahodárnou pomoc jednomu hospodářskému úředníkovi, jehož ústa byla, dle jeho domnění nějakým kouzlem, tak pevně uzavřena, že ani lékařským uměním ani jinou mocí nemohla být otevřena, aby mohl přijmout nutnou stravu. Když léky vůbec nezabraly, jeho domácí lidé se spoléhali na pověry, vyrážející klín klínem. Do toho se vložil jeden člen olomoucké jezuitské koleje, který si vzpomněl na výše vyprávěný div, který se odehrál nedlouho předtím (853.), a rozkázal, aby na ústa nemocného bylo nakapáno několik kapek onoho oleje z lampy a vložen kousiček vosku Inocence XI. Tímto úkonem byl nemocný naráz uzdraven a a děkoval svému pomocníkovi, SJN (854.).

R LA olom. jez. koleje, 1719 (ARSI, sign. Boh. 133, pag. 147-148, první příběh, 148, druhý příběh)

855.-856. Nepomuk (Č, Pr), dol. 1719 – dvě oblasti pomoci

68letý nepomucký rodák, měšťan a již 25 let radní Kašpar Švancara v 2. beatifikačním procesu dne 27. III. 1719 na otázku ohledně konkrétních divů odpověděl: „Slyšel jsem i četl i také sám zkusil, i obadva moji synové, z kterých jeden skrze jeho orodování [tj. JN] od zimnice osvobozený byl [855.]. Já ale na cti a dobrém jménu mém zachován [856.].“ Později ještě jednou potvrdil svou dobrou zkušenost se SJN: „Od mladosti mé jsem slyšel, že jest patronem pro zachování cti a dobrého jména, a také já sám za takového jsem ctil a ctím, jakož i také dobrodiní pro zachování dobrého jména jsem užil [856.].“

R č. výpověď nepom. měšťana a radního Kašpara Švancary v 2. beatifikačním procesu, 27. III. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 50^v, čl. 5, otázka 30, fol. 51^r, čl. 11, otázka 66)

857. vikářství Mayrhofen (R, T), dol. 1719

Johann Anton Emmer, vikář v Mayerhofen v děkanátu Zell am Ziller, věrně písemně vyznal, že mu zjevně v mnoha věcech prospěla přímluvná ochrana.

R l. zpr. Johanna Antona Emmera, vikáře v Mayrhofen, 25. IV. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [97])

858.-859. vikářství Oberau (R, T), dol. 1719 – dvě konkrétní oblasti pomoci

Franz Anton Forstpauer, vikář v „Oberwiltshenau“, což je dnešní Oberau v rámci obce Wildschönau v Tyrolsku, písemně „kněžsky“ sdělil, že přecho často zakusil obzvláštní pomoc, o níž prosil, a to jak při zpovídání (858.), tak při přípravách kázání (859.) a dalších námáhách.

R l. zpr. Franze Antona Forstpauera, 4. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [99])

860.-862. farnost Reith im Alpbachtal (R, T), dol. 1719 – troje dobrodiní

Johann Michael Franckh, kooperátor ve farnosti Reith (im Alpbachtal) písemně sdělil, že větší úctu mají osoby ušlechtilějšího života, hlavně duchovenstvo. Ví, že jeden nebo dva duchovní Božího přítele JN zvlášť uctívají kvůli pomoci, kterou jim, jak zbožně věří, poskytl ve vykonávání duchovních služeb (860.-861.). K tomu připočítává svůj osobní zážitek, kdy na přímluvu, jak rovněž zbožně doufá, byla zažehnána jeho nemoc (862.).

R l. zpr. Johanna Michaela Franckha, kooperátora v Reith im Alpbachtal, 3. I. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [92])

863.-864. děkanát Zell am Ziller (R, T), dol. 1719 – dvě oblasti pomoci

Johann Jacob Frölich von Frolichsburg písemně dosvědčil, že volal k BJN o pomoc a častěji zjevně zakusil přispění (863.). Také více dalších lidí ho s chválou informovalo o záračné pomoci (864.).

R n. zpr. Johanna Jacoba Frölicha von Frolichsburg, děkana v Ziller „in Zillerthall“, 6. VI. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [89]-[90])

865. nejspíš Praha, Malá Strana (Č, Pr), cca 1719

Probošt theatinského kláštera v Praze na Malé Straně Jan Maria Hložek ze Žampachu vyličil jako jeden ze svědků v kanonizačním procesu dne 27. X. 1723, jaký má vztah ke SJN: „Mám obzvláštní úctu a náklonnost k tomuto světcí, jemuž jsem se stále svěřoval v závažnějších událostech a ve svých potřebách duše i těla pod ochranu a přispění. Zvlášť když jsem byl Bohem navštíven velmi těžkým a nebezpečným případem mrtvice před asi čtyřmi lety, poroučel jsem se zvlášť těmto třem svatým, totiž svatému Kajetánovi, našemu zakladateli, svatému Ondřeji Avellinovi [tj. rovněž theatinskému světcí] a svatému Janu Nepomuckému, a skrze Boží milost a, jak nepochybuji, jejich přímluvu jsem byl opět v dobrém čase přiveden do takového stavu, že mohu plnit své úkoly a úřady a dosud je plním, jak zde v Praze tak i na vzdálenějších místech, z pověření arcibiskupské kurie i nejosvícenějšího a nejctihodnějšího pána pana arcibiskupa, které mi je dáno také jako konzistoriálnímu komisaři v rozličných případech. A jako chovám obzvláštní zbožnost vůči tomuto světcí, tak si co nejvíce přeji, aby se podařila jeho kanonizace a úcta se rozšířila dle přání všech zvlášť v zemích a dědičných státech Jeho Veličenstva.“

R I. výpověď Jana Marie Hložka ze Žampachu v kanonizačním procesu, 27. X. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 214^r, otázka 8)

866. Praha (Č, Pr), 1720

„Pater Augustin Štička, canonicus regularis, veřejně dokazuje s jednou k hrobu sv. Jana zavěšenou a podepsanou tabulí, že mu léta 1720 osmdesáte zlatých k ochraně svěřených z pokojíka vzato bylo, kterak neb kady, nic se nevědělo. V té ouzkosti k sv. Janu se utíká s příslibením, že některé mše svaté u hrobu jeho sloužití chce dáti a sám také sloužití, aby toho, kdo ty peníze vzal, k navrácení pohnul. Nato v brzkým času zloděj ten v jiném pokojíku s hlavním klíčem dopaden, cokoli, kdy a kde byl ukradl, navrátil.“

Takto příběh vypravuje piarista Viktorin od sv. Kříže po vzoru Hainovy knížky, kde je upřesněno, že se onen řeholní kanovník jmenoval celým jménem Augustin Tomáš Štička. Byl to augustinián lateránský kanovník sídlící v kanonii na Karlově na Novém Městě pražském.

⌞ HAIN 1722a, 44-45 – TÝŽ 1722b, 44-45 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 107-108 (61. zázrak, „V ztrátě nalezené a v krádeži navrácené“)

867. řeka Laber v oblasti Řezna (N, BA), 1720

Gottfried Schaffner, kartuziánský kněz z kartouzy Prüll u říšského města Řezna v Horní Falci, dne 3. V. 1731 písemně zaznamenal dvojí milost, kterou obdržel od SJN. O první z nich napsal, že se mu jí dostalo 1720, když chtěl na koni vjet do klášterních lesů, jak mu tehdy kázala řeholní poslušnost: „Na cestě byl hnilobou sežraný dřevěný most přes řeku Laber, vysoký dvanáct stop. V jeho středu se tyčilo malé prkno s podobiznou sv. Jana Nepomuckého. Když jsem na mostě dospěl k posvátnému obrazu, uvolněný trám vytvořil díru, do které se kůň propadl a visel, zabořen pravou nohou až po hruď, čímž mě dostal do úzkých, až jsem téměř omdlel. Vzdychám ke sv. Janu, svému obvyklému ochránci. Tu se kůň levou nohou zázrakem dostal zpět na most, našel rovnováhu, pevně se postavil a zbytek cesty ujel bezpečně, uniknuv spolu se mnou z nebezpečí. Sláva Bohu a čest sv. Janu Nepomuckému, z jehož hrobu uctivě nosím stále s sebou kousíček zeminy. Zajisté kdyby kůň, jak by se bylo bývalo přirozeně beze vši pochybnosti stalo, spadl z mostu, zlomil bych si vaz a byl bych synem smrti a obětí řeky. Tři moji domácí lidé nehodu pozorovali s velikým povykem a nářkem, aniž by doufali, že přijde pomoc.“

R I. svéd. P. Gottfrieda Schaffnera z kartouzy Prüll, dané t. 3. V. 1731 ← rukopisné paměti děkana praž. metr. kapituly Jana Mořice Václava Martiniho, č. 73 ← ⌞ BERGHAUER 1761, 172 (§ V)

868. Praha, Nové Město a hrob v katedrále (Č, Pr), cca 1720

Jan Beneš rodilý z městyse Sadská na poděbradském panství (cca 1688) a později uzazený v Praze, kde se stal měšťanem na Novém Městě a pracoval tam jak řeznický mistr, v kanonizačním procesu mj. vyprávěl o zvláštní milosti, které dosáhl, „když ty drahý leta byly, a já do takových dluhů přišel, že jsem již sobě pomoci nevěděl, aniž mým dlužníkům zaplatiti nemohl. Z té příčiny jsem taky skoro v zoufandlivost upadl, a z takové na vojnu se dáti mínil, poněvadž jsem žádného přítele a žádné pomoci lidské neměl, který by mně v tak velké nouzi potřebě byl chtěl přispěti. Pročež jsem se ke svatému Janu Nepomuckému utekl a k jeho cti každý pátek se postil, též na hradě Pražským při hrobě jeho po vykonané zpovědi velebnou svátost oltářní častěji přijímal, a tu obzvláštní pomoc seznal, že jsem jistou dosáhl službu, o kterou jiní dva skrze veliký patrony usilovali a již již dosáhnouti měli. Já když jsem se utíkal, vzbuzeno bylo srdce celého pořádku [nejspíš řeznického], že jsem byl do služby přijat a v té službě tak dalece jsem sobě pomohl, že jsem dluhy mé, které se na 550 zl. vztahovaly, docela zaplatil ve dvou letech, kdežto jsem prve již skoro grejcaru neměl. A nyní, buď Bohu chvála, [...] mé řemeslo jako prve prováděti mohu a mou poctivou živnost mám. Z čehož každodenně předně Pánu Bohu i svatému Janu Nepomuckému jakožto mému obzvláštnímu patronu díky vzdávám.“

Příběh vstoupil do nepomucenské literatury.

R č. výpověď Jana Beneše v kanonizačním procesu, 20. IV. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 746^r-747^r, čl. 60) – ⌞ WIETROWSKY 1729, 176 – TÝŽ 1730, 228 – TÝŽ cca 1730, 169

869. Innsbruck (R, T), do 1721

Do Innsbrucku přišla z Vídně komise, aby prozkoumala komorní majetek a v případě potřeby některé jeho části obnovila. Při tomto přezkoumání vyšly najevo některé chyby v dvorním stavebním písařském úřadě, takže byl zde působící písař Josef Hyacinth (Hyazinth) Dörfflinger (Dörflinger, Derflinger) sesazen ze svého úřadu. Chyb se přitom dopustil spíše Dörfflingerův otec, který v době působení komise již nežil. Dörfflinger se pak ústně i písemně ucházel znovu o ztracené zaměstnání. Nebyl však nikterak vyslyšen. Slíbil proto SJN, že mu vystaví kapli, pro kterou si vyprosí prostředky sbírkou. Cestoval pak do Vídně a tam se vrhl k nohám s pokornou prosbou a byl se vši úctou navrácen do předchozího úřadu. Prozatím ke cti světce vystavěl 1721 kapličku, kterou po nashromáždění peněz sbírkou dal nahradit krásným kostelem či kostelíkem, který stojí v městské části Innsbrucku zvané Innrain (→ A.2, Innsbruck 3, 4/).

⌞ MÖLLER 1995, 14

870. Jindřichův Hradec (Č, Pr), 4.-5. IV. 1721

Když 4. IV. 1721 vznikl velký požár a spálil téměř všechno jmění Zachariáše Erkoba (Erkaba), vzdychal tento muž v takovém neštěstí k Bohu a vroucně vzýval sv. Antonína Paduánského a SJN o pomoc a skrze ně o Boží zásah. Nazítlí Erkob v bédování a slzách otevřel svou skříňku, kterou již předtím pečlivě prohledal, a chtěl z ní vyndat pečutí vosk, když tu v ní okamžitě s velkým podivením a radostí našel měšec se svými penězi, o kterých si předtím myslel, že je oheň roztavil. Z peněz pak mohl své spálené hospodářství snadno obnovit. Za toto dobrodíní, nakolik mu síly stačily, vychvaloval milosrdného Boha v jeho svatých a na poděkování dal sloužit dvě mešní oběti. Byl připraven všechno potvrdit přísahou, zvláště to, že když před vzýváním svatých pečlivě skříňku prohledal, žádné peníze v ní nenašel.

Své německé písemné svědectví o této události vystavil na jindřichohradeckém zámku 19. III. 1722. K epizodě nejspíš došlo v tom samém místě, neboť je pravdou, že 4. IV. 1721 zámek v Jindřichově Hradci zachvátil požár, poničil jeho přední část a způsobil zřícení věže nad první zámeckou branou.

R n. svéd. Zachariáše Erkoba, dané v Čechách na jindřichohradeckém zámku 19. III. 1722 ← L HAIN 1722b, nedat. část po pag. 80 (Erkab) – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 115-116 (77. zázrak, „V nouzi po ohni“) – BERGHAUER 1761, 150 (§ III, I. překlad Erkobova svéd.)

871. Zelená hora u Žďáru nad Sázavou (M, Ol), IV. nebo 26. V. 1721

1721 se obrátil Václav Vejmluva, opat cisterciáckého kláštera ve Žďáru nad Sázavou, spolu se svým převorem Michaelem a celým žďárským konventem, písemnou prosbou na pražského arcibiskupa Ferdinanda z Khünburgu a požádal jej o částku z posvátného těla pro nový kostel, který dal ke cti postavit na nové (tj. nově tak nazvané) Zelené hoře nad klášterem (→ A. I, Žďár nad Sázavou II. 2/). Jako důvod k této posvátné donaci dodal: „Že když se tam svatému Janovi stavěl kostel a v Římě se jednalo o slavné apoteóze [tj. Janově blahověčení], nad kostelem se na celý den ukázala jasná hvězda, aniž by jí překážely sluneční paprsky (jak je ochotno rovněž přísežně vyznat více očitých svědků, kteří tam na stavbě pracovali).“

Podrobněji událost přibližuje úvod k pamětnímu tisku *Risus Sarae* (tj. *Sářin smích*, zde ve smyslu radost žďárského kláštera), vydanému 1723 a popisujícímu trojí svěcení kostelů předcházejícího roku na dominiu zmíněného konventu. Prvním posvěceným kostelem byl kostel na Zelené hoře (27. IX. 1722). Sára-Žďár, jak úvod vysvětluje, se jako dcera kláštera Nepomuku, matky, která dala život, zdraví i ctnost „nejsvětějšímu“ JN, považovala za rodnou sestru tohoto světce.

„Tímto tedy sesterským poutem vázaná Sára,“ vysvětluje úvod dále, „chtíc převzít zbožnou službu matky, želbohu pohříbené nespravedlivou nepřízní věků ve zříceninách, nachystala gotickým uměním nádherně zbudovaný kostel ve tvaru hvězdy, aby tak jako první poblahopřála bratrovi zapsanému mezi nebešťany a věnovala mu sesterský dar. Je vidět, že si nejsvětější bratr zamiloval tak zbožnou náklonnost, když sotva povstalou stavbu roku tisícího sedmistého dvacátého prvního, v sedmý den před červnovými kalendami (kdy, jak se později zjistilo, bylo v Římě výrokem apoštolské autority schváleno usnesení posvátné kongregace ve prospěch udělení veřejné úcty Janovi) zaplavil široce se linoucím přejasným světlem nově zrozené hvězdy po dobu celého dne, a ačkoliv se to mohlo stát přirozeně, přesto se všichni podivili tomuto paradoxnímu úkazu a kdokoli při tom byli, jsou dodnes velice ochotní, mimo jiné vážný muž nejlepší pověsti a velmi svätci oddaný zednický mistr Donát Morecz, chrudimský měšťan, Kašpar Parwes, Václav Tön, Donát Teodor Morecz a mnozí další tehdy přítomní, kteří písemně o tom vydali svědectví, v případě potřeby totéž potvrdit také přísahou. Co, prosím, laskavý čtenáři, z hvězdy obklopující tuto stavbu Sára již pochopila, nežli že na ni a na ctitele, kteří se tu Janovi odevzdají, budou hojně seslány paprsky milostí? Tímto tedy novým podnětem zcela nově povzbuzená Sára rychleji dokončila započaté dílo, [...]“

Podivuhavý úkaz zářící hvězdy za denního jasu nad Zelenou horou nastal, jak dobový tisk právě sdělil, 26. V. 1721, nebylo to ovšem přesně v den schválení výroku římské kongregace o vhodnosti veřejného uznání úcty, neboť to toho roku poskytl papež Inocenc XIII. až dne 31. V. Časově se však obě události velice blížily.

Událost zmínil také měřinský farář Jakub Felix Jan Pacher ve slavnostním kázání, které jako první pronesl v čerstvě posvěceném zelenohorském kosteletě, den po svěcení, tedy o svátku sv. Václava, 28. IX. 1722. Kázání bylo publikováno tiskem 1723 ve výše uvedeném sborníku *Risus Sarae*, a to v původním českém znění. Kazatel ze začátku své řeči vyzývá nebeské hvězdy, které ozářily tělo na řece Vltavě, ať nyní chválí Pána, přičemž se zvláště obrací k jedné hvězdě: „[...] ty pak obzvláště hvězdo nad tímto hvězdoým stavením [tj. zelenohorským kostelem] někdy ve dne jasně (k podivení všech) patrně svítící a dům ve dne osvěčující, chval.“ A po značném rozvinutí své kazatelské výmluvnosti se posvátný řečník ještě jednou k dotčené hvězdě vrátí, když popisuje, jaké hvězdy dostal za odměnu SJN, nový žďárský „zlatý hospodář“, který má na Zelené hoře a celém Žďáru dobře hospodařit: „Jakou pak ještě, ó svatý reku, hvězdu za své vítězství jsi dostal? Pravdivá věc jest, a pokudž by toho potřeba byla, i přísahou se potvrditi může, že když tato hvězda kamenná [tj. zelenohorská svatyně] se stavěla, nad ní hvězda nebeská v jasný den se v povětří ukázala a od zedníků a nádeníků snídajících, obědvajících, svačinu požívajících a po práci své odpočívajících k podivení všech k tomu povolaných patrně viděna byla, takže i ta nebeská hvězda od Boha seslaná a rekoví svatému Janu Nepomuckému jakožto zlatému hospodáři daná byla pro vítězství a budoucné zlaté hospodářství.“

Zachovalo se však ještě jedno dobové svědectví, které úkaz nad zelenohorským svatojánským chrámem časově posouvá o něco dříve, do měsíce dubna. Jde o záznam v úvodní stati knížky zelenohorského bratrstva,

vydané u příležitosti jeho založení 1723: „Že se tato náležitá sestřina [tj. kláštera Žďáru] zbožná oddanost nejsvětějšímu bratrovi [tj. SJN] zalíbila, zjevně potvrdila zářivá hvězda, kterou ve svitu slunce roku 1721 v měsíci dubnu (když se stavěl tento kostel a v Římě se závažně jednalo o jeho slavné apoteóze) viděli stát po celý den na obloze nad tímto chrámem mnozí, kteří tam pracovali a jejichž svědectví jsou dosud živá.“

Se třetím časovým určením si událost do svých paměti zapsal svatovítský kanovník Jan Mořic Václav Martini: „Nejctihodnější pán Václav, žďárský opat zbudoval kapli ke cti sv. Jana Nepomuckého, která, když byla požehnána, téhož dne přihlízející lid v poledním čase spatřil nad kaplí na nebi zářit hvězdu [...]“

Berghauer, který Martiniho text publikoval ve II. dílu svého *Proto-Martyra* mezi svatojánskými dobrodiními v živlu ohně, v §. XV., se chtěl o jeho pravdivosti přesvědčit a písemně se na věc zeptal žďárského opata Bernarda Henneta (ve funkci 1738-70), který odpověděl:

„Udělal jsem zde průzkum a nenašel nikoho pozůstávajícího, neboť všichni již v Pánu zesnuli, kdo v onom čase, 1721 v dubnu, žili, kdy se ta podivuhodná hvězda nad našim kostelem sv. Jana Nepomuckého ukázala. Jinde jsem však našel jednoho, ke kterému jsem vyslal posla a obdržel jsem přítomné svědectví ve slovanském jazyce. Je pak on teď mistr stavitel značně vynikající pověsti, který tehdy pracoval jako zedník u svého otce, stavitele budovaného kostela.“

Zmíněné „slovanské“ svědectví Berghauer připojil v překladu do latiny. V opětovném překladu do „slovanštiny“ zní: „Já níže podepsaným tímto svědčím, že když byl r. 1721 v dubnu u žďárského kláštera na Zelené hoře kostel pod titulem sv. Jana Nepomuckého postaven až po střechu, pracoval jsem před kostelním vstupem a připravoval dřeva pro hlavní krytinu. Když jsem se mezi 11. a 12. hodinou podíval na slunce, jak dlouho ještě bude do poledního času, v tu samou chvíli jsem uviděl, jak se na nebeské obloze nad kostelem objevila svítící hvězda, což jsem také se mnou pracujícím lidem s velikým podivením ukázal, kterého však času nad vzpomenutým kostelem tato hvězda vyšla, nebylo známo ani mně ani nikomu jinému, a tak byla námi všemi spatřena od počátku mezi 11. a 12. hodinou a setrvala až do večera a zmizela, když dělníci ustali v práci a umývali se vodou. Že to tak, a ne jinak je, potvrzuji podpisem vlastní ruky a přítěžením pečeti. Dáno ve Zdechovicích dne 24. října r. 1755. Donat Muratzi.“

Je třeba si všimnout, že opat Hennes i stavitel Muratzi souhlasí s tradicí, která klade zjevení hvězdy do dubna 1721, nikoli až do sklonku května.

R l. žádost žďár. opata, Václava Vejmluvy, převora, br. Michaela, a celého cist. konventu, podaná praž. arcibiskupu Ferdinandu hr. z Khünburgu 1721 ← L BERGHAUER 1761, 158 (§ XV) – L *Risus Sarae* 1723 (úvod) – PACHER 1723, fol. E^r, G3^{r-v} – *Mons Viridis* 1723 (nepag. úvod) – R l. paměti Jana Mořice Václava Martiniho, č. 9 – l. dopis žďár. opata Bernarda Henneta Janu Tomáši Vojtěchu Berghauerovi – „slovanské“ svěd. Donáta Muratziho, dané ve Zdechovicích 24. X. 1755 ← L BERGHAUER 1761, 157 (§ XV, Martiniho text a Hennesův dopis), 157-158 (§ XV, l. překlad Muratziho svěd.)

872. Praha, Nové Město (Č, Pr), od V. do začátku VII. 1721

Těžce nemocné panně žijící na Novém Městě pražském poradil jezuita tamní koleje, aby se s důvěrou obrátila ke SJN, nosila prach z jeho hrobu v relikviáři a trochu z něj požila. Také jí poradil, aby pro své uzdravení od 15. V. vykonala spolu se svými domácími lidmi osmidenní pobožnost. To nemocné přineslo uzdravení, nemoc se však později vrátila. Nemocná se obávala, že se nebude moci zúčastnit průvodu s tělem (tj. při pražské beatifikační oslavě 4. VII.), slíbila proto další, tentokrát devítidenní pobožnost k jeho cti, načež se jí vrátilo zdraví a mohla se slavnosti zúčastnit.

R LA praž. novoměst. jez. koleje, 1721 (ARSI, Boh. 135, pag. 130-131)

873. na cestě z Hradce Králové (Č, Kh), 12. VI. 1721

Purkrábí Ignác Josef Knia písemně sdělil, co se přihodilo jemu a jeho rodině v den Božího těla 1721. Vracel se tehdy s manželkou, služebnou a dítětem z královského města Hradce Králové nad Labem z božítělové slavnosti, když tu se jim splašili koně. Rozběsněná zvířata odmrštila vozku a vlekla ho po zemi až třicet loket, poskakovala a sem tam popotahovala vůz, až z něj vypadla služebná s děckem. Rodiče, kteří dosud ve voze seděli, vzývali SJN o pomoc, načež koně skočili do jámy a vůz převrhli. Nemohli se pohnout z místa, dokud pan purkrábí nesestoupil z vozu a nevezal je za uzdu. Vzdával Bohu a SJN věčné díky, že se při této příhodě nikomu nic zlého nestalo, a byl ochoten vše potvrdit přísahou.

Wietrowsky událost zachytil v jemně odlišné podobě: „Léta Páně tisícího sedmistého dvacátého prvního dne dvacátého [v latinském originálu a v německém překladu správně dvanáctého] června, když Hynek Josef Knia s manželkou svou a s dětmi na voze ze dvora svého se vracoval, znenáhla splašení koňové prve shozeného vozku bídně opodál po zemi vlekli, potom z cesty vykroče bez uzdy sem i tam přes skály, hory a doly divně běhali, tak že děvečka spolu i jedna dcera z vozu vypadly; druzí však ve voze zůstali, plní strachu již již nastávající sobě zahynutí očekávali. Tenkrát obzvláště když zděšení koňové s největší prudkostí do hluboké jámy [tj. příkopu] s vozem již zvráceným se vznášeli [tj. řítily, hnali], té doby jistě všichni jedním hlasem volati počali: *Ó svatý Jene Nepomucký, přispěj nám na pomoc!* A ejhle, na to jejich hlasité vzývání koně jako nebeskou jakous mocí ukrocení ihned se zastavili a všichni vesměs s radostným podivením na se vespolek patřící zdraví a bezevšeho ourazu nalezený byli; čemuž oni sotva v tom okamžení uvěřiti mohli.“

874. Praha (Č, Pr), první polovina 1721

Šlechtic Jan Ferdinand Chřepický z Modlíškovic, přisedící císařského lénního a komorního soudu a rada české královské komory, vděčil SJN za uzdravení, které na základě jeho písemného svědectví popisuje dobová literatura, v češtině piarista Viktorin od sv. Kříže:

„Dovšvědčuje urozený pan Jan Ferdinand Chřepický, svobodný pán z Modlíškovic, že léta 1721 bolestným žaludka zacpáním těžce pracoval, a ač užívaným lékařstvím nějaké přes jeden neb druhý den ulevení cítil, zase však se mu ta nemoc bolesti zjitřila. I oddá se na vůli Boží, jak by se k smrti blížil. Zatím vidí na stolečku nějakou knížku rozličné modlitby k sv. Janu Nepomuckému obsahující, z ní k sv. Janu se utíká, aby mu života prodloužení u všemocného a milosrdného Boha vyprosil. Nato kdysi usnul a v tom usnutí má sen, aby z apatyky sv. Václava na Novém Městě pražském zelené máslo užíval, že ním ozdraví. Nato se probudiv, s sebou ne bez podivení rozpakuje, kterak by mu to máslo, o kterém dávno nic neslyšel, na mysl připadlo? Tím tedy samým snem pohnut, bez rady lékařův dá sobě to máslo přinést a je silnou k sv. Janu důvěrou v polívce užívá. A hle! Od toho času vnitřní bolest i zacpání se skončilo a on ozdravělý patrnou pomocí svého po Bohu nebeského lékaře, sv. Jana (který jemu takové lékařství ve snách předepsal), vděčně uznal a velebil, i také tu milost písebně dotvrdil a také hotov jest (kdyby toho potřeba bylo) s přísahou stvrditi.“

R l. svěd. Jana Ferdinanda Chřepického z Modlíškovic, přisedící cis. soudů lénního a komorního, rady č. král. komory, 6. XI. 1721 (← L BERGHAUER 1761, 198, § XII) ← L HAIN 1722a, nepag. část po fol. 80 – TÝŽ 1722b, nepag. část po fol. 80 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 95-96 (32. zázrak, „V zacpání žaludka“)

875.-876. Praha, Vlašský špitál na Malé Straně a hrob v katedrále (Č, Pr), do 18. VI. 1721, poté Karlovy Vary (Č, Pr), do XI. 1721 – dvě události

Marie Alžběta Beinsteinová, rozená Faberová z Chebu, o níž byla řeč již dvakrát (→ výše 296, 329) zakusila další dobrodíni v Praze. Tehdy byla již vdaná. O tom, čím tehdy procházela, podala německé písemné svědectví, jehož pravdivost byla připravena odpřísáhnout: „[...] raněna mrtvicí a se staženými rukama i nohama jsem vedla velmi ubohý život po celý jeden rok, až mě přijali do Vlašského špitálu, přijala jsem rady mnoha lékařů i léky, ale všechno nadarmo. Celé tělo trpělo velkými bolestmi údů. V úzkostech jsem nevěděla, kam se mám obrátit a odkud žádat pomoc. Když jsem se doslechla o zázracích sv. Jana Nepomuckého, byla jsem zaplavena útechou a obrátila jsem se vnitřními vzdechy k tomuto divotvorci, dnem i nocí jsem vzývala jeho pomoc a modlila se vroucími modlitbami. Potom jsem jedné noci při vroucích modlitbách usnula a jako bych uslyšela hlas: „Jdi ke hrobu a budeš uzdravena.“ Když jsem se ze sna probudila, pocítila jsem v duši útěchu a pevně si umínila doplazit se k hrobu sv. Jana. Ale správce špitálu to nechtěl nikterak povolit, dokud jsem z něj nakonec povolení nevydolovala bezpočtem proseb. Vydala jsem se na cestu do metropolitního kostela z Vlašského špitálu opírajíc se o koleno a pravou paži a vláčíc po zemi levou stranu těla s nohou. Po dlouhé a nesmírně tvrdé tříhodinové cestě jsem dospěla s obrovskou útechou k posvátnému hrobu jako do přístavu své spásy. Tam jsem v prostraci se vzdycháním a slzami pokorně vzývala přímluvu sv. Jana. Tříkrát jsem se plazila kolem posvátného hrobu, vyznala jsem se z hříchů, přijala nejsv. eucharistii, a když jsem se opět plazila kolem posvátného hrobu, pocítila jsem, jak vstupuje do levé nohy životní síla, takže jsem se plazila už po obou kolenou. Ke konci okruhu jsem si uvědomila, že životní síla proniká také do levé paže a ruky, takže jsem oběma pažemi mohla obětovat zapálenou voskovou svíci, kterou mi podal manžel, a připevnit voskovou ruku a nohu [jako votivní dar]. Hluboce jsem se sklónila a s radostí jsem Bohu nejlepšímu a svrchovanému i jeho služebníku, svatému Janovi, s oddanou náklonností myslí vzdala díky. Nakonec jsem po obou nohách s veselým a plesajícím duchem došla zdráva zpět domů.“ (875.)

Daleko podrobněji svou nemoc a uzdravení Beinsteinová popsala v kanonizačním procesu, kde také promluvila o následné další těžké nemoci, ze které byla uzdravena v Karlových Varech rovněž na přímluvu (876.). Na 96. a 97. otázku dne 26. II. 1724 odpověděla (německy): „[...] jsem to já sama, kdo jsem byla raněna mrtvicí a na přímluvu tohoto svatého [JN] jsem byla zachráněna. Paralýza znehybněla celou levou stranu těla počínaje od jazyka, jehož užívání odňala, jako učinila nehybným a necitlivým i celý levý bok, ruku a nohu. V tomto žalostném stavu jsem ležela celé tři roky a devět týdnů tady v Praze a přes dvě měsíce jsem měla velké plivání krve z úst, takže lékař soudil, že jednou na takové zvracení krve zahynu, a proto doporučoval lidem, ať na mě dávají pozor. Byly mi předepisovány různé léky a prostředky, kterých jsem také užívala. Když mi doktor medicíny Globitz předepsal různé silné esence, aby jimi byly potírány zasažené údy, také já sama jsem pravou rukou natírala levici a držela ji nad hořícími uhlíky, a to tak dalece, že mi levou paži tak popálily, že se do dnešního dne ukazují jizvy. To se stalo asi před třemi lety. To jsem dělala stejně tak na pravé noze, podobně ji jsem držela nad žhavými uhlíky, popálila ji, přece však jsem neměla žádný pocit bolesti.“

V tuto chvíli na výzvu subpromotora víry svědkyně ukázala jizvy na levé ruce, a bylo zjištěno, že jsou dodnes vidět. Pak žena pokračovala: „Nakonec jsem ve zdejšímu Vlašském špitálu dva roky ležela a byla léčena panem doktorem Fuchsem a během celých dvou let mi byly aplikovány různé léky, avšak beze vši úlevy od mých bolestí či pomoci. Doktor Fuchs mi nakonec nechtěl předepisovat žádné léky, ale propustil mě se slovy, že

mi nemůže pomoci lidskými prostředky, proto ať se poroučím Bohu a od něj žádám pomoc. Takto opuštěna od lékařů jsem byla zcela zmatená, takže jsem ze začátku nechtěla přijmout žádnou útěchu od řeholníků a chtěla si spíš zoufat. V této beznaději jsem setrvala mnoho dní, jednou však, když jsem podřimovala, se mi ve snu nebo blouznění zdálo, že se viditelně a jasně zjevil svatý Jan Nepomucký a nabádal mě, abych přišla k jeho hrobu, že nabudu zpět své zdraví. Hned jak jsem procitla, cítila jsem jakési zjemnění bolestí a všimla si zlepšení pohybu postižených údů a také jazyka, takže jsem mohla o něco lépe mluvit, zatímco dříve jsem byla schopna jazykem jen trochu pohybovat a koktat, nikoli však vydávat artikulovaný hlas. Nato jsem zavolala hospodyni neboli správcovou špitálu a sdělila jí, co se mi ve snu stalo, což ona mohla ode mě dobře vyrozumět, a odhalila jsem jí svůj záměr, že se chci ze špitálu odebrat do metropolitního kostela k hrobu tohoto svätce, byť bych se měla plazit, a že tam svou pobožnost u tohoto svätého vykonám, což mi ale ani špitální správcová, ani ostatní pánové, jakož i lékař Fuchs, nechtěli věřit a říkali, že to je planá představivost nebo halucinace, která mi snad ve snu přišla. Já jsem však necítila žádný pokoj, ale dala jsem k sobě zavolat manžela a požádala jsem ho, ať ke svätcově cti za mě a mé uzdravení obětuje dvě svíce a dá sloužit dvě mše u jeho hrobu, což i udělal. Já pak dosud zůstávala dva týdny v tomto stavu, stále jsem si však přála sama se k tomuto posvätnému hrobu doplazit. Nato se mi podruhé ve spaní zdálo, jako bych klečela u jeho posvätného hrobu v pláči a modlitbách a viděla ho v jeho černém kanovnickém oděvu, an mě i podruhé oslovil, že se dříve neuzdravím, dokud se osobně neukážu u jeho hrobu. Tehdy se mi ve snu zdálo, že mu podpovídám: „Svatý otče, určitě už klečím u tvého posvätného hrobu, naříkám a vzdychám a prosím o tvou pomoc.“ A protože mě ostatní nemocní, kteří leželi v té samé špitální ložnici, slyšeli, že mluvím ve spaní, pláču a naříkám, jak jsem se vzbudila, vyptávali se mě, s kým jsem mluvila. Odpověděla jsem jim, že jsem ve snu byla u hrobu svätého Jana Nepomuckého, že jsem tam vzdychala a plakala a snažně Boha žádala o pomoc skrze přimluvu svätého Jana Nepomuckého a nato mi ve snu svätec řekl, že se neuzdravím dříve, než se sama osobně ukážu u jeho hrobu. Nato jsem dala zavolat správce špitálu a pány špitální inspektory, totiž zesnulého radního Starého Města, pana Casanovu, radního Bullu, pana stavitele Luraga a lékárníka Casanovu a těmto shromážděným jsem vyjevila svůj záměr, že nechci a ani nemohu déle zůstat ve špitále, ale musím se belhat k hrobu svätého Jana Nepomuckého a žádat o pomoc a pak jet za svými příbuznými do Karlových Varů. Oni mě ale zastavili a nutili mě se vzdát takové fantazie, jak říkali, a pravili, že mi to pomůže stejně tak málo, jak málo mi mohli pomoci lékaři, a že určitě zůstanu ležet na kupě hnoje a zahynu. Nato jsem druhého dne ráno vstala, poněkud slabá a kulhavá, sama jsem se pravou rukou oblékla, protože mi nikdo nechtěl pomoci, jelikož téměř všichni věřili, a viděli můj stav, že nebudu mít síly, abych se dobelhala a dospěla tak daleko a na tak vysoké místo, totiž na horu hradu do kostela mučedníka, svätého Víta, k hrobu sv. Jana Nepomuckého.

Já jsem ale trvala ve svém rozhodnutí a ráno v šest hodin jsem přecejeno ke cti tohoto svätce na obou nohou, podpírajíc se pravou rukou (jelikož jsem nemohla užívat levou ruku, ale nesla jsem ji zavěšenou na obvaz), belhala. Můj manžel pak znal můj úmysl a doprovázel mě s obavou, abych snad někde nezůstala ležet, na ulici mě koně neušlapali nebo vůz mě nesrazil, přesto však jsem se já častěji udeřila do tváře o zem s takovou silou, že mi z úst i nosu tekla krev. Mnozí se tomu podívovali, kteří mě viděli, a hradní strážě mě chtěly úplně zakázat vstup. Když jsem ale žádala za vpuštění, totiž že jsem ubohá osoba zasažená nemocí z mrtvice neboli paralyzou a slíbila jsem, že se dobelhám k posvätnému hrobu svätého Jana Nepomuckého, když mi nechtěly pomoci žádné léky nebo lidské prostředky. A nakonec jsem skrze Boží milost a pomoc svätého Jana Nepomuckého dospěla kolem desáté německé hodiny neboli ve dvě hodiny před polednem k hrobu svätého Jana.

Tam jsem si lehla na zem, bědovala jsem, plakala, vzdychala: „O svatý muži Boží, tady ležím u tvého posvätného hrobu, nebohé stvoření, a neodejdu odsud, pokud Bůh na mě neučiní znamení, a ty mi skrze svou účinnou přimluvu od Boha získáš zdraví. Při těchto mých povzdeších a modlitbách se mi zdálo jinak, než že mi jakýsi neznámý hlas zněl v mých uších: „Vstaň.“ Nato jsem se já sice znažila vstát, protože jsem ale dosud pocítovala slabost, jak to můj manžel uviděl, přistoupil ke mně a zeptal se mě, co mám v úmyslu dělat, nebo zda si něco přeji. Odvětila jsem mu, že si přeji zpovědníka, a můj muž mně pomohl vstát, podpíral mě pod levou paží, dovedl ke zpovědnici. A po skončené zpovědi jsem se plazila zpět k hrobu svätého Jana a třikrát jsem se belhala kolem jeho posvätného hrobu a jistý pater Brückner, světský kněz, za mě ke cti tohoto svätce sloužil mešní obět a obětoval ji mým jménem, a já jsem při té mši přijala nejsvětější Eucharistii. Po tomto svätém přijímání a mši jsem se opět plazila kolem posvätného hrobu tohoto svätce a když jsem se plazila potěti, cítila jsem úlevu a prosila manžela, ať koupí z vosku ruku, nohu a svíci a podal mi je. Měla jsem je v úmyslu obětovat tomuto svätému, což jsem i učinila. A když mi podával svíci do pravé ruky, kterou jsem chtěla tou samou rukou zapálit, náhodou jsem zavadila o prsty levé ruky, dosud všeho smyslu zbavené, a hned jsem v prstech a v samotné ruce levé paže pocítila cit, načež jsem pohnula prsty, dokonce i beze vší jiné lidské pomoci jsem mohla pohnout celou levou paží a zdvihnout ji, a to tak, že toutéž levou rukou, která byla do té doby paralyzovaná, jsem byla schopná darovanou svíci zapálit a umístit ji k nižšímu a vnitřnímu mřížím hrobu, jakož i další dar, voskovou paží a nohu, položit dovnitř na hrob.

Správkyně špitálu, aniž bych to věděla, snad z čistě zvědavosti, aby zjistila, co se se mnou děje, se v tu samou dobou objevila v kostele, a když viděla a pozorovala, že jsem použila levou ruku a paží pro dary, přišla ke mně a plna údivu se mě zeptala, copak se děje. A dosud pochybujíc, zda mohu rukou dobře pohybovat, sama

navíc koupila takový dar voskové ruce a nohy i svíčku a podala mi je, aby viděla, zda v její přítomnosti tou rukou, dříve zcela nepoužitelnou a necitlivou, budu schopna tyto dary svými silami darovat a vložit na posvátný hrob a zapálit svíci a postavit ji na mříže, což jsem také udělala, u čehož ona byla a viděla to.

Když jsem se potřetí kolem hrobu svatého Jana Nepomuckého, a sice pouze na kolenou, s oběma rukama sepjatýma a pozdvíženýma, plazila a při tom plazení se náhodou udeřila o spodek zadního oltáře, na kterém stojí celebrující kněz, do levého kolena, které také jinak, jak výše řečeno, bylo úplně odumřelé a necitlivé, tu jsem [v koleně] pocítila cit, který jsem jinak po tři roky a devět neděl necítila ani nepocítovala. A když jsem tak potřetí dokončila okruh, zůstala jsem klečet po straně zadního oltáře, kudy se jde dozadu k hlavnímu oltáři. Jak správkyně špitálu sledovala, že chci vstát, přišla a ptala se mě, zda si tedy troufám vstát a jít. Nato mi sama se svou služkou pomohla vstát a opět jsem kráčela a šlapala třikrát kolem hrobu sv. Jana za pomoci mého manžela a služby, jelikož se báli, abych se snad kvůli slabosti nezhroutila a neupadla. Poté jsem ještě jednou padla na kolena a vzdávala díky svatému Janovi i slíbila, že ho budu po celý svůj život horlivě ctít a rozvíjet jeho úctu. Pak jsem sama od hrobu a z metropolitního kostela šla pěšky až na Hradčany ke Zlaté kouli [dávno již zaniklý dům s hostincem na Loretánském náměstí], což vyžaduje dobrou čtvrt hodinu, ačkoli ne bez jisté podpory svého manžela, který mě po boku doprovázel a podpíral mě, abych snad z malátnosti neupadla. Tam u domu řečeného U Zlaté koule mě čekal vůz. Zůstala jsem tam na noc a následujícího rána jsem došla s holí až ke Strahovské neboli Říšské bráně, sama beze vší lidské pomoci a podpory, nasedla jsem na vůz a jela do Karlových Varů [875.].“

Ve výpovědi na tutéž otázku pokračovala 3. III.: „Na cestě jsem sice za pomoci vozky nastupovala do vozu a vystupovala z něj, potom jsem ale šla sama bez hole do zájezdního hostince. To se dělo první dva dny, v posledních třech dnech (byla jsem totiž na cestě pět dní), jsem nastupovala do vozu a vystupovala z něj bez liské pomoci a později chodila bez berle, takže lidé na cestě, kteří mě znali v mém politováníhodném stavu, se velice podívovali.“

K 98. otázce se vyjádřila: „V Karlových Lázních jsem si jednak vzala před samotnou kúrou obvyklé projímadlo, jednak jsem podstoupila obvyklou čtyřtýdenní kúru, a v mezičase jsem také uřivala lázně, abych posílila údy. Na zakončení léčby a k odstranění vody jsem si podle nařízení lékaře vzala projímadlo, kvůli kterému jsem ale těžce onemocněla a upadla jsem do další – či jiného druhu – smrtelné choroby, v níž jsem ležela sedmáct neděl, a sice bez užívání žádného léčiva, jediné však k Bohu jsem vzdychala a utíkala se ke svatému Janu Nepomuckému s tou výslovnou myšlenkou, že když jsem byla skrze jeho účinné orodování u Boha vyléčena ze své předchozí těžké nemoci a z paralýzy celé levé strany na jazyku, paži a noze (přičemž při celé lázeňské kúře a v nové sedmáctitýdenní nemoci jsem si uchovala pohyb i sílu všech údů a vůbec nic jsem z předchozí nemoci necítila), ať také v této své těžké nemoci, jestliže to bude ke spáse mé duše, jsem skrze jeho pomoc a přimluvu u Boha opět vyslyšena a podobně dojdou ke svému plnému zdraví. Jakož se také Boží milostí a přispěním svatého Jana Nepomuckého stalo, že bez jakéhokoli léku po uplynutí sedmácti týdnů v těžké nemoci, v níž jsem byla zaopatřena všemi svátostmi a posledním pomazáním, choroba sama od sebe ustoupila a já následně nabyla svých sil natolik, že jsem mohla vykonat opět cestu do Prahy bez žádného vozu a lidské pomoci, během pěti dnů, celou pěšky, což je čtrnáct velkých německých mil přes obtížné horské cesty [876.].“

Při tomto svém návratu jsem se nejdřív odebrala ke hrobu svatého Jana Nepomuckého, kde jsem poděkovala Bohu a vykonala svou pobožnost ke cti a na poděkování svatému Janu Nepomuckému a přijala jsem svaté přijímání, protože jsem soudila a pevně věřila a věřím, že jsem přirozeným způsobem a lidskými prostředky v obojí této mé nebezpečné a smrtelné nemoci svého zdraví nemohla nabýt než nadpřirozeně skrze Boží milost a přimluvu svatého Jana Nepomuckého, za což také každodenně vzdávám díky předně Bohu a svatému Janu Nepomuckému [875.-876.]. A jak musím připsat samému Bohu a pomoci svatého Jana Nepomuckého záchranu ze své první nemoci, totiž mrtvice tří let a devíti týdnů a paralýzy údů, tak také pan špitální lékař Fuchs, stejně jako mnou již výše jmenovaní páni inspektoři Vlašského špitálu a špitální správce a správčova i můj muž, všichni uznali a soudili, že mi nemohlo být pomozeno žádným lidským způsobem [875.].“

Paní Beinsteinová ještě jednou potvrdila v odpovědi na 57. článek téhož procesu, že uzdravení z několikaleté paralýzy způsobené mrtvicí připisuje přimluvě SJN, kterému se zavázala slibem a plně se mu svěřila v ochranu.

Případ byl v kanonizačním procesu přiblížen ještě dvěma dalšími svědky, správčovou Vlašského špitálu Annou Kateřinou Buzzonovou (Buzzo, Buzzon, Buzzonin) a špitálním doktorem Šebestiánem Fuchsem.

První z nich, Anna Kateřina Buzzonová, byla manželkou Petra Martina Buzzo, správce Vlašského špitálu, vykonávajícího tuto funkci již šestnáctým rokem (tj. cca od 1708). Byla to Němka z Lübecku, konvertitka z luteranismu. O SJN se dozvěděla, když se s manželem přestěhovali do Prahy. Ctila ho každodenními modlitbami.

V řečeném procesu vypovídala (německy) 7. III. 1724. Na 96. otázku odpověděla: „Znám osobu Marii Alžbětu Beinsteinovou. Odtud ji znám, že jako ubohá nemocná a již zchromlá osoba byla přinesena k nám do špitálu. Jak jsem slyšela, říká se, že ono zchromnutí bylo zapříčiněno náhlou mrtvicí. Byla pak ve špitálu od 23. srpna roku 1719 do 18. června 1721, jak se to nachází ve špitálních knihách. Ale jak dlouho byla dříve chromá a kdy byla raněna mrtvicí, nevím. Nakolik si mohu vzpomenout, její jazyk byl dosud velmi zasažen, že mohla jen málo mluvit. Jeden bok, nemohu se však upamatovat, zda pravý, nebo levý, byl nehybný a chromý, ruka i noha

[rovněž], takže si nemohla sama pomoci, ale museli jsme ji sem a tam obracet a ukládat. Užívala pana doktora Fuchse jako řádného lékaře Vlašského špitálu, jenž jí předepisoval různé léky, které také brala, což jí ale nic neprospělo. A tyto léky používala tak dlouho, jak jsem řekla, beze všeho výsledku a zlepšení, dokud se nakonec nezasvětila svatému Janu Nepomuckému. A z úst pana doktora jsem slyšela, že pochybuje o jejím uzdravení. Také v nemoci často ležela natolik zbavená sil, že jsme úplně věřili, že je již buď mrtvá, nebo že zakrátko zemře.“

K otázce 97. pravila: „Znám okolnosti jejího uzdravení a mohu říci, že když pozorovala, že léky nemají žádný dopad a všechny lidské prostředky v ní vyznívají naprázdno, přála si jít ven ze špitálu, aby vykonala svou pobožnost u hrobu svatého Jana Nepomuckého, jak také proti vůli mé i mého manžela i pánů inspektorů – všichni jsme totiž věřili, že tam se tam nijak nemůže dostat a že zůstane někde na cestě ležet – všemi čtyřmi, totiž rukama i nohama jako čtvernožec vylezla ven a tak se také doplazila až k hrobu svatého Jana Nepomuckého. Já sama osobně jsem ji se služebnou osobou nemocných zvolna následovala, protože jsem nevěřila, že bude možné, aby měla sílu se tak daleko nahoru na Hrad do metropolitního kostela doplazít. Tehdy jsem nakonec zjistila, že se třikrát plazila kolem hrobu svatého Jana a vykonala zpověď i přijímání. Tam jsem jí se služkou pomohla do schodu u posvátného hrobu a nabádala ji a pomáhala, aby položila chromou ruku na mřížce posvátného hrobu a měla pevnou důvěru a naději v přímluvu tohoto světce. A to také udělala a začala ke mně s pláčem v očích promlouvat, že nemá peníze k zakoupení něčeho, co by tomu světci darovala. Nato jsem jí poskytla nějaké peníze a přes služku jsem dala zakoupit jednu ruku a nohu z vosku, jakož i svíci. Tyto věci pak ona darovala zdravou rukou. Tu jsem se jí zeptala, jak jí je, a ona vysunula z obvazu jinak chromou ruku, která v něm visela, hbitě rukou i paží pohybovala a ukazovala mi to k mému ohromnému údivu, takže jsem plakala vnitřní radostí. A mnoho jiných přítomných lidí, kteří to viděli, se tomu nemohlo dost vynadivit a dalo jí almužnu. A i když si to nemohlo úplně jistě vybavit, přece věřím, že ona sama svou náhle uzdravenou rukou připevnila svíci na hrob. Nato jsem jí se služkou chtěla podepřít paže, abych viděla, jak to vypadá s nohou, celou chromou. Ale ona sama si pomalu pomáhala, až se tak postavila na nohy a šla, že mnoho přítomných lidí bylo naprosto udiveno. Tak také sama vyšla z kostela na Hradčany do domu U Zlaté koule a já ji se služkou s velikou radostí následovala a doprovázela až tam. Věřím též, nakolik si mohu vzpomenout, že s ní šel její manžel, nebo byl přítomen, a páni inspektoři ze špitálu jí darovali 11 zlatých na cestu. Poté odcestovala a odešla a zůstala na paži i noze stále zdravá a často mě pak navštívila.“

Vyjádřila se také k 98. otázce: „Když to pan doktor Fuchs a páni inspektoři dílem slyšeli, dílem, jak svrchu, sami na vlastní oči viděli, jako pan Mineti a já sama a můj manžel, soudili, že byla uzdravena skrze zvláštní milost Boží a na přímluvu svatého Jana. Ví o tom všem a může to dosvědčit celý špitál, jenž se skládá téměř z devadesáti osob.“ (875.)

K původnímu zápisu výpovědi Buzzonové je přiložen lístek s německým textem, který sděluje, že Marie Alžběta Beinstein 23. VIII. 1719 přijala svou smlouvu ve špitálu a 18. VI. 1721 ze špitálu odešla. Dá se předpokládat, že posledně uvedený den byl dnem jejího uzdravení u hrobu v pražském dómu. Pak by její choroba začala někdy v březnu 1718 (před třemi lety a devíti týdny). Krev Beinsteinová plivala devět měsíců, což patrně začalo v září 1720. Den po svém uzdravení (875.), 19. VI. 1721 odcestovala do Karlových Varů, jela tam pět dní, tzn. že do cíle docestovala 24. VI. Lázeňské kúře se věnovala čtyři týdny, do cca 21. VII. Pak onemocněla na sedmáct neděl další těžkou nemocí. Jsou-li časové odhady v pořádku, pak se Beinsteinová uzdravila v polovině listopadu 1721 (876.) a během následujících pěti dnů se vrátila do Prahy, kde se pak v následujících letech až do kanonizačního procesu těšila zdraví.

Nakonec se v tomtéž procesu k uzdravení Beinsteinové vyslovil špitální lékař Šebestián Fuchs, který vystoupil před tribunálem již podruhé, tentokrát v den výpovědi Buzzonové, 7. III. 1724. Na 96. otázku odpověděl: „Osobu, na kterou jsem v nedávné své výpovědi nevzpomněl, jsem znal, protože ležela ve Vlašském špitále, kde jsem řádným lékařem, nemocná a několik let zchromlá mrtvicí a také chrlením krve. V nástupu nemoci jsem ji neviděl, jelikož byla raněna mrtvicí mimo špitál a až takto mrtvicí stížená byla donesena do špitálu, se zasaženým jedním bokem, a sice, jak si vzpomínám, levým, bez pohybu levé paže, ruky a nohy, a navíc s jakousi slabostí a zábranou v mluvení. Předepisoval jsem jí léky vhodné proti takové nemoci, sice s jakýmsi výsledkem, ale vždy s recidivou, do které se hlavně mísilo chrlení krve. Tato choroba sice ze své povahy byla léčitelná, ale ve spojení s další chorobou plivání krve jsem ji považoval za nevléčitelnou, i můj zeť doktor Hensel, který mě v léčení v onom špitále nahradil.“

K 97. otázce se vyslovil: „Jak pak dosáhla zpět svého zdraví, mi není známo, jelikož jsem sám těžce onemocněl a půl roku jsem ležel, a tak tato osoba mezitím odešla ze špitálu a také do mé paměti již nevstoupila.“

Na 57. článek zareagoval tak, že zopakoval, že sice nebyl u počátku choroby, do které Beinsteinová upadla, že však tuto nemoc považoval kvůli plivání krve za nevléčitelnou, takže nemůže jinak soudit, než že k jejímu náhlému vyléčení nemohlo dojít přirozeně, nýbrž že je ho třeba úplně připsat Boží moci a přímluvě (875.).

Uzdravení paní Marie Alžběty Beinsteinové (či mylně Bolsteinové) z paralýzy (875.), občas se zmínkou i o jejím vyvážnutí z další těžké nemoci (876.), popisuje více barokních nepomucenských publikací. Mezi spisovateli, kteří se příběhu ujali, Hain navíc tvrdí, že Beinsteinová k vlastnímu (nejspíš původnímu) svědectví o svém uzdravení přiložila vyjádření lékařů.

R n. nedat. svěd. Marie Alžběty Beinsteinové, uložené ve sbírce praž. metr. kanovníka Jana Ludvíka Josefa Steyera ← L BERGHAUER 1761, 165 (§ X) – R n. výpověď t. svědkyně v kanonizačním procesu, 26. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 548^r-559^r, otázky 96-97, fol. 570^v-571^r, čl. 57), 3. III. 1724 (t., fol. 559^v-563^r, dokončení otázky 97, otázka 98) – n. výpověď Anny Kateřiny Buzzonové v t. procesu, 7. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 574^r-5, otázky 96-98) – l. výpověď doktora Šebestiána Fuchse v t. procesu, 7. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 581^v-583^v, otázky 96-97, čl. 57) – L HAIN 1722a, 79^r-80^r – TÝŽ 1722b, 79^r-80^r – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 97-98 (35. zázrak, „V nemoci šlaku“, jméno uzdravené uvedeno v podobě „Marya Alžběta Beinsteynowa“) – WIETROWSKY 1729, 134-136 („Maria Elisabetha Bolsteinia“) – TÝŽ 1730, 176-179 („Maria Elisabetha Bolsteinin“) – TÝŽ cca 1730, 128-130 („Maria Alžběta Bolsteinova“) (← BOČKOVÁ 2015, 339, 341, 343)

877.-879. Praha, socha na mostě (Č, Pr), asi polovina 1721, pak Sachsen, č. Sasko (N, SA), mezi 1721-24 – tři oblasti dobrodiní

Piarista Viktorin od sv. Kříže v knížce Kvítek majální (1724) řadí na osmé místo mezi zázraky událost, jejíž vyprávění přeložil z Hainovy německé knihy z 1722:

„Podobně Helena a Zuzana, matka a dcera, s nějakým mužem Gotfrýdem dosvědčují, že (jsouce ještě v bludu lutriánským) do Prahy přijdouce, když druhý den přes Pražský most spolu šli a při postavě sv. Jana lidi klečeti spatřili, táže se ta dcera, proč by ti lidé blázniví při tom kamenu klečeli. A slyší, že by ta postava byla sv. Jana, jenž pro lásku Krista z toho místa do vody byl svržen, a kdo by se mu rouhal, hanby neujde. Na to ona: „I což, medle, ten kamenný obraz spomůže? Jáť bych se sama opovážila pohlavek mu dáti.“ To ačkoli matka za zlé měla, nicméně tomu se zasmála. Onen však muž potrestav ji řekl: „Nevíme my, jak nábožný někdy byl ten muž a Bohu milý může býti.“ Když pak most přešli, vejsměšně praví dcera: „Hle, kterakt jsem bez zahanbení přešla.“ Trestá ji zas nadtčený muž a praví, že se to ještě může státi. Sotva domů přicházejí, hned matka, druhého pak dne dcera zimnici dostávají a vinu svou uznávají. Potom když je za několik dní zimnice, na obě jednoho téměř času přicházející, mořila, vyprosil jim onen muž od P. Medarda, kapucína, nětco proti té zimnici, od které předně matka hned byla zproštěná. Dcera pak tak dlouho ní byla trápená, až by se byla z rady devětkrát otčenáš a zdrávas ke cti sv. Jana pomodlila. Tak obě pozbyvše zimnici k hrobu sv. Jana pospíšily, díky jemu vzdaly [877.], katolickou víru přijaly [878.] a tu příhodu svým svědomím dosvědčily i podepsaly, hotovy také s přísahou to potvrditi; což se stalo léta 1721.“

S poněkud jinak znějícími jmény a ve značně podrobnějším a v některých informacích odlišném zpracování, avšak bez vročení, příběh o něco později popsal jezuita Wietrowsky:

„Přišly ze Sazska do Prahy dvě kacířky, matka totiž a dcera. Ty přes pražský most jdouce, na němž k veřejnému uctění postava svatého Jana Nepomuckého mosazná stojí, viděly, že rozličného stavu lidí u té statue se vkleče modlí. Matka jménem Anna Barbora za příčinou svých řízení s jistým katolíkem daleji jdouc, dceři Zuzaně Pajchartové [v původním latinském znění Paichartin] poručila, aby na sebe tu na mostě čekala. V čas toho čekání znamenala s podivením ta mladá žena, že by tolik lidí ustavičně okolo té statue jdoucích klekalo a se modlilo. Nato od navracující se matky tázaná, co zatím tu na mostě dělala, *Znamenala jsem*, odpověděla dcera, *kterak ten pošetilý lid před jednou postavou na kolena padal, ježto ta jen sprostého člověka vyobrazuje*. K tomu pak i doložila: *I proč rači před postavou umučení Páně neklekají?* To zaslechnouc jistý katolík, oznámil jí, že člověk ten, jež postava ta vypodobňuje, veliký svatý jest, který pro zachování tajnosti svaté zpovědi z toho mostu do řeky shozen jest byl. *Anobřž, doložil, vězte, že kdo tady jde neuctivě a proti statui té opovrživě, pomsty neujde, někdy také dřív, než přes most přejde*. Vysmály se k tomu obě ženy a Zuzana, opovážlivější než svá matka, nevázně pravila: *Já pak bych tý statui par facek ochotně vyřála, jen pro vyzkoumání, zdalž ona se pomstit může*. Tím opovážlivým mluvením pohoršený jsa muž ten katolický, tak jakž slušelo, obou domlouval a napomínal, že se Bohu ve svých svatých posměch nikdy bez ouhony nečiní, jenž jako jim v nebi odplatu dává, tak je na zemi chce v počestnosti mít. Dcera, jenž matku v rozpustilé prostopačnosti přemáhala, umlkla a velmi bedlivě přes ostatek mostu pokračovala. Jsa již z mostu ven zdravá a bez hanby, k katolíkovu se obrátě, jenž za ženami těma šel, praví: *Hle, již jsem most přešla a co se mi medlé přihodilo zlého? Mlč, mlč!* odpověděl on, *Bůh ne vždyckny ihned tresce; pomsta, která tu až posavad nejní, ještě tě naleznouti může*. Slova ta opět ženy v rozpustilý smích obrátily a člověka toho za škrupulanta, za melancholického a za ptáka hádačného měly i nazývaly; že by jako Jeremiáš nic jiného neuměl prorokovati než zkázu. Nato se všeckny ti tři osoby na hospody každý vzlášť rozešly.

A hle! Ještě v ten den dcera Zuzana na velikou zimnici se roznemohla, den nato i matka se rozstonala, takže obě nic jísti nemohly ani spáti. V té příležitosti nadřčený katolík jim mluvil to, co jim předpovídal. *Vaši zkušeností, pravil on, se učte, že vás Bůh tresce pro potupu, kterou jste postavě svatého mučedlníka učinily. Nicméně z lásky křesťanské prokážu vám tu milost, kterou nezasluhujete*. Odešel nato a jistý prášek velmi schválený proti zimnici objednal a jim k užívání dal. Ten však ale více nemoc jejich rozmohl. V tom tak nebezpečném stavu postaveným ženám katolík ten dobrý radil, aby se rozmyslily a mocnou ruku Páně uznaly, která se jich tkla, k zkušením, jako Joba spravedlivého, ale k pokutě, jako Marie, sestry Mojžíšové, která šlakem neb dnou zlamáním a smradem celého těla poražená jest učiněná. Posledně jim radil, aby se s nějakým velebným páterem kapucinem poradily, jak by Boha a našeho svatého mučedlníka ukrotit mohly. Nato, jakkoliv dcera Zuzana odporovala, nicméně když se nemoc víc a víc stále rozmáhala, s matkou se na tom snesla, aby byl páter

ten povolán. Přijda on a v celém příběhu vyučen, předkládal těm nemocným, kdo by byl svatý Jan Nepomucký, jak by neslušná věc byla jej hanět a jak by jistá pomsta Boží byla ta zimnice na obě dopuštěná. Vzbūzoval je, aby z důvěrnosti k Bohu a k svatému se obrátily, říkajice devětkrát modlitbu Páně, pozdravení anjelské, a chtějí-li nato dosáhnout zdraví, aby maličko z prášku svatého hrobu užívaly. Uposlechly nemocné a po užívání tom nemoci pozbyly. Druhý den ráno šly obě na most před statui svatého, povinné díky složily a se modlily. Však nebylo svatému dosti na tom jim prokázáném dobrodiní. Nebt' jest ten svatý mučedlník od uzdravení těla [877.] pokračoval k uzdravení duše. Neboť ty ženy uznavše, jak mnoho může orodování svatých u Boha (kteréhož kacíři zatvrzele nepřipouštějí) a jak pravá jest víra katolická, bludu se kacířského odřekly, pravé a samospasitelné katolické náboženství přijaly, silně slibujice, že vzdy zavázané a vděčné budou svému pomocníku svatému Janu Nepomuckému [878.]“

Wietrowsky nepochybně vycházel z kanonizačního procesu, ve kterém byli vyslechnuti všichni tři aktéři popsané události. Z jejich německých výpovědí vysvítá mnoho podrobností nejen o tom, co se stalo, ale i o nich samotných:

Během 1721 přijeli společně z Drážďan do Prahy uvedené dvě ženy a muž, všichni luteráni, a ubytovali se na Malé Straně v zájezdním hostinci U Zlaté lodi, což byl nejspíš dům čp. 118/III na nároží ulic Letenské a U Lužického semináře. První z žen byla Anna Barbara Ottin, rozená Hollenderin, vdova po Georgu Ernstu Otto, veliteli stráží v saském jezdecktu († 1720). Pocházela z Reinstädtu v Durynsku z oblasti nedaleko Erfurtu. Tehdy jí bylo 46 let. Přicestovala se svou 18letou dcerou Susannou Helenou Ottin, která se narodila v „Mexen“ v Sasku, resp. Míšeňsku. Jejich průvodcem byl 31letý Gottfried Werbach, rodilý z Heidelbergu v Dolní Falci, jehož otec Sebastian Werbach míval na starosti vozy u falckého kurfiřta Karla I. Ludvíka Falckého (byl kurfiřtem od 1648 nebo 1649 až do své smrti 1680).

Odpoledne či k večeru téhož dne, kdy přijeli do Prahy, se vypravili přes most na Staré Město, kde Ottová a Werbach potřebovali něco vyřídit. Tou dobou už všichni tři uvažovali, že se stanou katolíky, nejvíc to však měl ujasněné Werbach. Cestou přes most si všimli, že u sochy různí lidé poklekají a modlí se. Dceru Zuzanu Helenu to zaujalo natolik, že zůstala na mostě a zvědavě sledovala, co se bude dít, zatímco Werbach s její matkou šli dál a vyřídili, co na Starém Městě zamýšleli. Za dívkou na mostě přišel nějaký řemeslník a ptal se jí, proč tam stojí. Odpověděla mu, že dnes poprvé přijela ze Saska, je luteránka a diví se, copak lidé zamýšlejí dělat u té černé sochy. Nato jí muž vyprávěl, koho socha představuje, že ten svatý Jan Nepomucký byl kvůli pečetí posvátné zpovědi umučen a z tohoto místa z mostu shozen do Vltavy a utopen, a že se na jeho přimlovu děje mnoho zázraků. Ona opáčila, proč raději neklekají před sochou Ukřižovaného na tomtéž mostě. Co tak spolu mluvili, vrátila se ze Starého Města matka s Werbachem a ptala se dcery, co tam dělá, proč tam tak dlouho stojí. Ta odpověděla: „Já se sem tam dívím těmto hloupým lidem, neboť se to tu hemží nejinak, než jako by byly veřejné trhy. Což nejsou hloupí, že padají a klekají před touto sochou? Copak jim ten obraz může pomoci? Ten, koho je socha, byl sice čistý člověk. Přitom nevidím téměř nikoho pokleknout před křížem.“ Na to řekl Werbach, že slyšel, že to byl velmi velký světec a zpovědník české královny, který byl kvůli pečetí posvátné zpovědi tady z mostu shozen do Vltavy a utopen, a že kdo tuto sochu zneuctí nebo jí opovrhne, neodejde z mostu bez nějakého zahanbení. Dívka nato odpověděla, že to nebezpečí chce podstoupit a že si troufá dát soše dva pořádné pohlavky, aby zjistila, zda se jí opravdu stane něco zlého. Tomu se její matka zasmála, ale Werbach jí zarazil, ať nevyslovuje takové urážky a neotírá se o tohoto svätce Páně a ať pamatuje na slova: „Nemylte se, Bohu se neposmívá.“ Po takových slovech se dívka zklidnila a zmlkla a mlčky šla s Werbachem i matkou po mostě na Malou Stranou, bedlivě však dávala pozor, aby se jí snad přecejen něco cestou nestalo. Když pak došli ke strážím na konci mostu, odvážněji řekla Werbachovi: „Hle, už tu jsem. Kdo mi co udělal? Co zlého se mi přihodilo?“ Muž ale odpověděl: „Ticho, ticho, trest ještě může přijít.“

Došli k zájezdnímu hostinci U Zlaté lodi a sotva vstoupili dovnitř, Zuzana Helena začala pociťovat, že se něco děje. Napadla ji silná horečka, že to časem vypadalo, že dívka umře. Pociťovala chlad, pak horkost, a to se v ní střídalo déle než tři dny, a tak jí to vysílilo, že nebyla schopna ani jíst ani pít a cítila se slabší, než byla po vysoké horečce, kterou prodělala před dvěma lety. Následujícího dne po jejím onemocnění dostala horečku i její matka Anna Barbora. Tehdy je Werbach napomenul: „Hle, teď pociťujete následující trest, kterého se vám dostává pro urážku proti soše svatého Jana Nepomuckého. Copak jsem vám neříkal, že Bůh se ve svých svatých nedá vysmívat?“

Nemocná matka si byla vědoma, že nemá peníze na léky, požádala proto Werbacha, ať zajde za svým známým kapucínem, P. Medardem, do hradčanského kláštera a požádá ho o nějaký lék, že se doslechla, že kapucíni poskytují léky chudým zdarma. Werbach od P. Medarda přinesl nějaký prášek, který obě třikrát užily, ale nic se nezlepšilo, naopak se horečka zhoršovala. Werbach jim proto doporučil, ať P. Medardovi upřímně vyznají, co se na mostě odehrálo, a vyslechnou si jeho radu. Přivedl pak kapucína, kterému se ženy otevřeně svěřily. Ten je přísně napomenul, že světce potupily, ať ho tedy pokorně odprosí a s důvěrou v jeho ochranu se k jeho cti pomodlí devět otčenášů a zdrávasů, a ještě jednou ať si vezmou prášek, který jim dal. To churavé ženy učinily, a horečka okamžitě ustoupila a úplně zmizela. Tak druhého dne mohla dcera ve zdraví a síle dojít pěšky od Zlaté lodi až k Bílému lvu (asi čp. 358/III ve Vlašské ulici 7), do vzdálenosti čtvrt hodiny cesty, a mohla se tam věnovat své ruční práci, tedy vyšívání. Téhož dne obě ženy také projevíly vděčnost SJN, jelikož jedině jeho

přímluvě přičítaly své uzdravení. Šly k jeho soše na mostě a podle napomenutí P. Medarda tam poklekly, vykonaly svou pobožnost a pokorně světci poděkovaly, že byl jejich přímluvcem u Boha a vysvobodil je z horečky. Později také navštívily P. Medarda a poděkovaly mu za dobrou radu a duchovní poučení. Nakonec se dostavily do katedrály k hrobu a tam na kolenou a se vzdáváním díky Bohu věnovaly svou pobožnost tomuto světci (877.).

Ještě v tomtéž týdnu Gottfried Werbach složil v kostele sv. Mikuláše při profesním domě jezuitů na Malé Straně katolické vyznání víry do rukou kněze Tovaryšstva Ježíšova Leonarda Mosera (stal se členem profesního domu 1721, případně už na sklonku 1720). Nedlouho po Werbachovi přijaly katolickou víru také paní Ottová s dcerou. Učinily tak společně 12. VIII. 1721 v tomtéž pražském malostranském chrámu (878.). Dcera Zuzana Helena pak šla opět do pražské katedrály, a tentokrát již jako katolička se na poděkování SJN za uzdravení vyzpovídala a přistoupila ke sv. přijímání, což činila i později. Světcův hrob navštěvovala i její matka.

Werbach si v druhé polovině 1722 paní Ottovou vzal za manželku (ve farním kostele sv. Tomáše v Praze na Malé Straně), a nakonec se v lednu 1724 vdala i dcera Zuzana Helena, a to za výrobce zlatých a stříbrných nití v Praze na Hradčanech. Získala tak příjmení Reichartová.

Všichni tři konvertité měli SJN ve veliké úctě. Mladá Zuzana Helena to vyjádřila (v odpovědi na 8. otázku) takto: „Ctím tohoto světce a mám obzvláštní zbožnost vůči němu. Tak musím vyznat, že odkdy jsem katoličkou, vždy jsem od Boha dostala, co jsem skrze přímluvu tohoto svatého žádala. Dokonce také když jsem jako katolička musela cestovat zpět do Saska, abych si vyzvedla své věci od svých příbuzných, nikdy jsem nevynechala svou každodenní pobožnost k tomuto světci, ale denně jsem se k jeho cti modlila tři otčenáše a zdrávasy. A ačkoliv moji příbuzní, když zjistili, že jsem katolička, všemožně se mnou zle nakládali, sebrali mi doklady a spálili je, a dokonce mě chtěli provdat za nějakého superintendentova syna, který sloužil v dílně obchodníka, přece mi Bůh skrze přímluvu svatého Jana Nepomuckého pomohl, takže jsem vyklouzla z jejich rukou a šťastně se vrátila do Prahy [879.]. A jak jsem již vzpomněla, že k tomuto světci každodenně vykonávám zvláštní pobožnost a ctím ho jako velkého a obzvláštního svého patrona u Boha, proto také ve svých potřebách a záležitostech zakouším platnou pomoc.“ Ještě (ke 102. otázce) řekla: „Pevně věřím, že jedině skrze přímluvu svatého Jana Nepomuckého jsem byla z horečky vysvobozena [877.], a odtud jsem poznala, že katolická víra musí být pravá a jediná spasitelná a že katolíci dobře činí, když uctívají svaté Boží, protože skrze jejich orodování mohou získat mnoho milostí. A i když mi častěji přišlo na mysl, abych zůstala luteránkou a vrátila se k luteránství a v něm žila až do smrti, přece však onen případ mě pohnul k tomu, abych objala svaté katolické náboženství a ctěla tohoto světce jako svého obzvláštního patrona a přímluvce u Boha [878.].“ Její matka zase pravila (v odpovědi na 7. otázku): „Mám také zvláštní úctu vůči tomuto světci, často chodím k jeho hrobu v metropolitním kostele, tam poklekám, slyším mši, modlím se ke cti toho svatého.“ A ještě (ke 103. otázce): „Jakkoli již předtím jsem byla poněkud nakloněná k přijetí svatého katolického náboženství, teprve však poté, co na sobě samé i na mé dceři jsem zakusila, že svatí Boží účinným orodováním u Boha mohou mnoho vyprosít, z toho jsem více usoudila a hmatatelněji vyrozuměla, že katolická je jediná spasitelná a pravá víra, v níž se učí, že svatí Boží mají být uctíváni. A tak jsem se rychleji a snadněji obrátila ke svaté katolické, jediné spasitelné víře a toto svaté náboženství jsem přijala. Také jsem si pevně umínila, že v této svaté víře budu žít a zemřu a svatého Jana Nepomuckého budu po celý svůj život ctít jakožto jedinečného patrona a každý den budu konat k jeho cti svou pobožnost a modlitbu [878.].“

L HAIN 1722a, 23-25 – TÝŽ 1722b, 23-25 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 82-84 (záznak č. 8 „V potupě jeho na mostě Pražským postavu“) – WIETROWSKY 1729, 180-183 – TÝŽ 1730, 233-236 – TÝŽ cca 1730, 173-176 (← BOČKOVÁ 2015, 397, 399) – R n. výpověď Gottfrieda Werbacha v kanonizačním procesu, 10. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 610^r-612^r, úvodní otázky 1-8), 14. III. 1724 (t., fol. 612^r-617^r, otázky 101-103, čl. 59) – n. výpověď Zuzany Heleny Reichartové v t. procesu, 14. III. 1724 (t., fol. 617^v-629^r, úvodní otázky 1-8, otázky 101-103, čl. 59 – zápis o dobrodíni 879. v odpovědi na 8. otázku se nachází na fol. 619^{r-v}) – n. výpověď Anny Barbory Werbachové v t. procesu, 15. III. 1724 (t., fol. 629^r-639^r, úvodní otázky 1-8, otázky 101-103, čl. 59)

880. Mačice (Č, Pr), cca 3. VII. 1721

Šlechtic Jan Ferdinand Chřepický z Modlíškovic (→ výše 874) zakusil další pomoc ve svých fyzických potížích, tentokrát v „nemoci kamene“. Také toto uzdravení popsal, společně s předchozím v jedné latinské zprávě, na jejímž základě obě události zachytila dobová literatura, v češtině piarista Viktorin od sv. Kříže. Ten druhé uzdravení podává takto:

„Dále tenž urozený pán [...] téhož léta, dne 3. července, nevypravitedlnou bolestí kamene jsa obtížen skrze několik dní ani krůpěje močiti nemohl, že po všem léků daremným [tj. neúčinném] užívání se nedomníval nežli život svůj skonati. I zanechaje zemských prostředků, utíká se zas k Bohu a k jeho svatým, prostředníkům nebeským, jmenovitě k sv. Janu Nepomuckému a k sv. Václavu, jich srdečně za pomoc, jestli jest vůle Boží, prose. Sotva tu prosbu skončil, náhle veliký zrostlý kámen s hojnou krví, však bez bolesti, z něho vychází [...]“

V Chřepického svědectví (a částečně i v Hainově německém vyprávění z 1722) se nachází některé další podrobnosti. Šlechtic se domníval, že ze zadržované moči mu již praskne měchýř. Chtěl ho tedy alespoň trochu rozhýbat, a proto zašel se psy do lesa poblíž Mačic v Prácheňském kraji, kde ho ale zase přepadly bolesti. Vida, že mu pozemské prostředky nepomohou, rozhodl se obrátit k všemohoucímu a milosrdnému Bohu, pozdvihl oči

k nebi a takto se modlil: „Svatý Jene Nepomucký a svatý Václave, moji ochránci! Velicí svatí před Boží tváří, žádám vás pro lásku, kterou jste Boha milovali a kterou k němu chováte, prosím vás skrze ono dobrodiní, které vám Bůh udělil, když vás nejenom vytrhl z chřtánu pekla, ale také vynesl na tak vysoký stolec v nebesích a ocel vás nebeskou a věčnou slávou. Slyšte mě a nepřestaňte prosit, dokud vás nevyslyší a mě nepomůže, bude-li to jeho svatá vůle.“ Sotva to dořekl, ve chvílince z něj vyšel ohromně veliký kámen, spolu s krví, ale bez bolesti. Kámen vzal ze země a přechovával ho pak na památku. Pravdivost této naprosto zázračné pomoci, již se divil, dal písemně na vědomí a byl připraven v každý čas vše přísežně vypovědět.

R l. sv. Jana Ferdinanda Chřepického z Modlíškovic, přisedící cis. soudů lénního a komorního, rady č. král. komory, 6. XI. 1721 (← L BERGHAEUER 1761, 198, § XII) ← L HAIN 1722a, nepag. část po fol. 80 – TÝŽ 1722b, nepag. část po fol. 80 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 96-97 (33. zázrak, „V nemoci kamene“) –

881. Praha (Č, Pr), 4. VII. 1721

Viktorin od sv. Kříže krátce zmiňuje potrestání rouhače proti SJN, který se zúčastnil pražské oslav
blahořečení: „[...] jistý kacířský cizozemec tu přítomen, když se té slavnosti posměšně rouhal, téhož dne pokuty svého rouhání došel, nebo do příbytku hostinského se navrátil, od vlastního psa, jindá vždy sobě lísavého, jenž jako vzteklý naň vskočil, v tvář i v ústa svá rouhavá škaredě pokousán a pohryzen, a tak zle přivítán, pozdě poznal mstivou Boží ruku svatých čest zastávající.“

Toto exemplární potrestání na základě Viktorinovy knihy představil sedlecký cisterciák Zdenko Valcer v kázání, které pronesl v poutním koste
le na Zelené hoře u Žďáru o slavnosti 16. V. 1726. U Wietrowského se příběh rozkošatěl: „Jistý bezbožník slyše, jak veliká pocta by se od lidu prokazovala neporušenému svatého Jana jazyku, netoliko tomu čest dáti nechtěl, ale raději s haněním a tupením sprostnosti lidu se vysmíval. Navracuje se do svého domu, dlé obyčeje počal žertovati s svým sice krotkým psem a vyplaze jazyk, chtěl od téhož psa lízán býti. Pes ačkoliv naučený s svým pánem tak zahrávati, zapomenouc na povinnou pánu svému vhlídlost [tj. poslušnost] a uctivost (kteroužto bezelstvý [tj. asi počestný] pán povinen byl prokázati svatého Jana jazyku), vztékající se do jazyku svého pána zuby silně zařal a mnohým trháním ten náramně ranil a zohavil. Což on sám s srdečným lkáním a litostí nad svým proviněním, jakož i jiní, o tom zvědouce, pomstě Božské připisovali. Kterýžto zázrak nejsvětější papež u přítomnosti kardinálův před samým svatovyhlášením jadrně přednášel a spolu doložil, že týž zázrak srdce jeho pohnul, by na další časy téhož svatého svatovyhlášení neodkládal.“

Zajímavá je zmínka o papeži Benediktovi XIII., na kterého událost prý značně zapůsobila. Wietrowsky přitom odkazuje na *Acta Romana*, dosud se však nepodařilo tento jeho zdroj nalézt. Wietrowského originální text převzal do svého výčtu dobrodiní a milostí Berghauer.

L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 207 – VALCER 1726 (v edici LIFKA, MAREŠ 1955 na pag. 48) – WIETROWSKY 1729, 109 (← BERGHAEUER 1761, 200-201, § XIII) – WIETROWSKY 1730, 148-149 – TÝŽ cca 1730, 108-09 (← BOČKOVÁ 2015, 311, 313)

882. Praha (Č, Pr), 4. VII. 1721

Další událost související s pražskou oslavou beatifikace, a především se slavnostním nesením ostatků, které se tehdy konalo, se týká rodiny pražského novoměstského měšťana Jana Antonína Lor(r)aina (Lor(r)eina). Příběh si zapsal do svých poznámek Václav Potůček, sakristán (tj. vlastně farář) svatovítské katedrály. Zachycuje ho také česká verze Wietrowského knihy:

„Jan Antonín Lorain měl šestilétého synáčka od každodenní zimnice velmi ztrápeného, tak mdlého a síly zbaveného, že ani na nohách státi nemohl. Otcovská láska vši starost vynaložila pro uzdravení svého synáčka, když ale líky nic do konce neprosplývaly, ty sobě tak zošklivil, že ani lahodnými, ani zpurnými slovy nemohl namluven býti k užívání. Celý zarmoucený otec nemaje žádnou naději pro naležitě zdraví svého syna na zemi, vzal své outhčiště k nebi. A právě v ten čas, když na slavné procesí ostatky svatého Jana veřejně nošené byly, kteréžto jestliže víceji mrtvé nežli živé pacholátko nevzkřísily, jistě uzdravily. Obecná ve všech domech Pražanův, jakož i v domě téhož pána Loraina, k svatému Janu konaná každodenně byla pobožnost, kteréžto tak zvyklo pacholátko [v latinském originálu se doslova uvádí, že tuto zbožnost nasál chlapec spolu s mateřským mlékem, podobně je překlad prokrácen i dále, v rozhovoru s rodiči], že každodenně podobně svou modlitbu dětinským jazykem vykonalo k tomu svatému. Slyše tehdy, že by nastávala veřejná procesí s tělem svatého mučedníka, stále prosil otce i máteř, aby jemu dovolení dali na tu jíti a patřiti. *Milý synu*, odpověděli na jeho žádost rodičové, *kerak se to může státi a kerak to můžeš žádati, jenž nohami vládnouti nemůžeš?* Dítě ale nepřestalo prositi řkouci: *Já doufám, že mně svatý Jan pomůže a uzdraví.* Pohnutí těma opravdovými a dospělými dítěte slovy, rodičové svolili, by na takové místo donešeno bylo nemocné pacholátko, z kteréhož by mohlo na procesí se dívati. Za malou však chvíli toho želeli, poněvadž z nepohodlného hnutí a nešení pachole to tak se roznemohlo, že se celým tělem co vosička třáslo, k spoluotrpnosti přistojících. A jakkoliv přítomní se lekli, nemocný veselý mysle byl, anobř když z daleka viděl, an se nese tělo svatého, s radostí vzkřikl: *Vidíte! Vidíte! Tam nesou svatého Jana Nepomuckého a má na hlavě kvadrát!* Divili se všichni přistojící, že chlapec v skutečný tak prudký zimnicí tak daleko viděti může. Rozmnožilo se ale to u lidu podivení, když svaté tělo k tomu místu přinešeno bylo, kdežto chlapec byl, nebo v tom okamžení zimnice přestala pacholetem trásti a všechna nemoc zmizela, tak že celý zdravý do domu otcovského se navrátil.“

Podrobnosti k příběhu lze nalézt ve výpovědích obou chlapcových rodičů, pražských novoměstských měšťanů Jana Antonína Loraina a Anny Lorainové, kteří vypovídali v rámci kanonizačního procesu dne 8. IV. 1724 (otec, rodilý v Praze, byl tehdy 44letý, matka 34letá, rovněž narozená v Praze). Po nich byl také vyslechnut jejich syn František Josef Lorain, o jehož uzdravení na přímluvu se jednalo. V té době to byl již 9letý chlapec, nemohl však dosud svou výpověď potvrdit přísahou. Z výpovědí jen dodejme, co na úplný závěr sdělila paní Lorainová: „Potom na poděkování jsme šli k hrobu svatého Jana Nepomuckého s tím synáčkem a dali jsme tam sloužit na poděkování mši svatou a posaváde děkujeme Pánu Bohu a sv. Janu Nepomuckému a doufáme, že při zdraví dále ten syn náš zachován bude.“

Sluší se ještě dodat, že Jan Antonín „Lorain“ o uzdravení svého synáčka vyprávěl nejspíš mnoha lidem, jako např. Ferdinandu Františku pánovi z Říčan, tajnému císařskému radovi, komořímu a přisedícímu vyššího zemského soudu, který také vystoupil jako svědek v kanonizačním procesu (několik dní před Lorrainem) a při té příležitosti vypověděl, jak mu příběh šťastný otec podal.

R nedat. poznámky Václava Potůčka, sakristána praž. metrop. kostela ← L BERGHAUER 1761, 194 (§ X) – R 1. výpověď Jana Antonína Lorraina v kanonizačním procesu, 8. IV. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 707^r-710^v, otázka 108) – č. výpověď Anny Lorrainové v t. procesu, 8. IV. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 711^r-715^r, otázka 108, čl. 60) – 1. zpráva o vyslechnutí (bez přísahy) nezletilého Františka Josefa Loraina, syna předchozích dvou svědků, učiněného v t. procesu, 8. IV. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 715^r) – 1. výpověď Ferdinanda Františka z Říčan v t. procesu, 5. IV. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 705^r-706^r, čl. 60) – L WIETROWSKY 1729, 106-108 – TÝŽ 1730, 145-147 – TÝŽ cca 1730, 107-108 (← BOČKOVÁ 2015, 309, 311)

883. cesta do Jindřichova Hradce (Č, Pr), 6. VII. 1721

Císařovnu Alžbětu Kristýnu na její zpáteční cestě do Vídně po vykonané lázeňské kúře v Karlových Varech a účasti na pražské oslavě blahořečení doprovázel jistý vznešený a urozený muž. Jeho vůz téměř hned následovalo císařovninu čtyřspřeží. Dostali se k městu Jindřichovu Hradci k mostu přes velmi dravou řeku. Když šlechtic dospěl do poloviny mostu, najednou se vazby mostní konstrukce rozpojily, trámy se rozlámaly, vznikly díry a na mnoha místech se most rozbil. Koně táhnoucí šlechticův vůz se vydali směrem k hlubině a nemohla je zastavit žádná námaha vozků, ani oštěže, ani uzdy. Kdyby zvířata spadla do řeky, stáhla by s sebou i vůz se šlechticem. Zkáza byla na dosah, že však z ní pán i sama císařovna šťastně vyvázli, je třeba oprávněně připsat pomoci a ochraně.

Den, kdy se tato událost odehrála, popisuje dobová zpráva následovně: „6. července [tj. 1721] nejvyšší pravená slavně panující římská císařovna hned ráno zase z Votic vyjetí, do královského města Tábora k obědu a odtud dáleji do Jindřichova Hradce na nocleh přijetí, tam od Jeho excelence (tit.) pana hraběte Czernina opět stkovstně s celým dvorem častována býti ráčila. Před městem byla postavená pěkná vítězoslavná brána a při ní několik set mladé sedlské chasy, která s svým sedlským, totiž sekyrami, motykami, kosami, hráběmi, cepy a jiným těm podobným nádobím, na způsob nějakého vojanského cvičení směšnou kratochvíl okolo jedoucí císařovně činila.“

L *Vienna Austriae* 1724, 91 (část II, kap. I, § II) (pomoc na mostě) – *Nová sláva* 1721, 37 (cit. popis 6. VII. 1721)

884. Rokycany (Č, Pr), VII. nebo VIII. 1721

Patnáctiletá Marie Josefa, dcera Sibylly Sidonie (Zdeňky) Robové (Robinové), rozené Wiederspergerové z Wiederspergu, která s matkou bydlela v královském městě Rokycanech, trpěla dva týdny těžkou zimnicí. V té době se dne 28. VII. 1721 vypravil rokycanský děkan Daniel Jiří Ridl s průvodem celého města na pouť do Prahy k hrobu, aby uctil nedávno beatifikovaného mučedníka. Když se vrátil, přinesl posvátnou zem z řečeného hrobu a dal z ní drobet ztrápené dívce, ať ho požíje v polívčičce. Jakmile to udělala, zimnice ustoupila a už více nezaútočila. Matka zázračné uzdravení připisovala Pánu Bohu a SJN a sama přišla do Prahy a tam na poděkování vykonala pobožnost. Vydala o tom písemné svědectví a byla připravena to potvrdit přísahou.

R 1. svěd. Sibylly Sidonie Robové, rozené z Wiederspergu, dané v král. městě Rokycanech 28. VIII. 1721 ← L HAIN 1722a, 80^v – TÝŽ 1722b, 80^v – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 94-95 (29. zázrak, „Jiný v nemoci zimnice“, příjmení matky ve formě „Robynová“) – WIETROWSKY 1729, 154-155 – TÝŽ 1730, 201 – TÝŽ cca 1730, 146-147 – BERGHAUER 1761, 197 (§ XII, publikováno svěd. paní „Robin“) – BOROVÝ 1878, 105 – *PMKČ* IV, 249

885. Praha, Malá Strana a hrob v katedrále (Č, Pr), 7. VIII. 1721

„Leta 1721. dne 7. srpna se stalo, že Barbara měštka malostranská palčivou zimnicí proti všem líkům daremně užíváním nebezpečně stížená, utíkávkši se k božské pomoci od manžela svého drobet země z hrobu sv. Jana Nepomuckého žádala. Když pak on to učiniti (někam odejda) obmeškával, ona v tomž času vidí jakéhosi v dlouhém, jako kněžském oděvu člověka, nikdy nevidaného, k sobě přicházeti a beze všeho promluvení z chránky na stole postavené nětco z té svaté zemi (která mezi jiným stříbra a perel klenoty v krabičce schovaná byla) sobě podati, ostatek zase tam schrániti, schránku klíčem zavřiti, a tak odjíti. Mezi tím přichází manžel, jemuž ona, že by nižádný nezůstal při ní, žehře a spolu oznamuje službu od onoho člověka neznámého sobě prokázanou. Nevěří tomu manžel a drží za pošetilé zdání. Vida pak z té země nětco na jejím jazyku pozůstati a nemocnou divně posilněnou (an prve ani se z místa hnouti nemohla), že by písek byl, dosvědčovati; nad to srozuměje, že ani tu žádný nebyl, an z domu vyjíti znamenán, uznává s ní nětco tu obzvláštního býti. Ona tedy

po přijatí té zemi hned lépeji se míti počala a pomalu uzdravená první svou z domu cestu do zámeckého kostela k hrobu svatého Jana vzala a díky mu za uzdravení vzdala.“

Tak příběh vypráví piarista Viktorin od sv. Kříže na základě Hainova podání, které dodává, že uzdravená Barbara přijatou milost dosvědčila a slíbila, že svou výpověď potvrdí přísahou, pokud to bude nutné.

└ HAIN 1722a, 33-34 – TÝŽ 1722b, 33-34 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 92-93 (24. zázrak, „V zimnici palčivé“)

886. Roma, č. Řím (I), 10. VIII. 1721

„Leta 1721 dne 16. srpna píše z Říma jeho Eminenci pan kardinál z Althánu, že při kunstovném ohni dne 10. téhož měsíce drženým, kde všecko téměř panstvo přítomné bylo, stala se tato divná příhoda: Nebo jeden kamenný při domu výkrok neb altana na 20 loktů vysoká (na které k divání mnoho lidu stálo) ze zdi prolomená skoro celá s osmi osobami spadla, z nichž jeden hrabě s svým služebníkem hned zabítý, dva marckrabata na ramenách a hnátech polamáni, ostatní smrtedlně raněni byli. Jediný jen strejc [správně synovec] jeho Eminenci Michal Karel hrabě z Althánu patrým zázrakem zachován mezi jinými raněnými a zabítými povstal a odešel, nebo v tom pádu na mysl mu přišel sv. Jan Nepomucký, jako by se mu chtěl klaněti. Protož také jeho Eminenci ustanovila postavu toho svatého na římském mostě vyzdvihnouti.“

Takto tlumočí obsah dopisu kardinála Michaela Fridricha říšského hraběte Althanna piarista Jevina (1724), nepochybně podle Hainovy předlohy z 1722, která obsahuje několik dalších podrobností, např. tu, že k pádu došlo nejen při ohňostroji, ale i serenádě, že kamenný altán, ze kterého kardinálův příbuzný Michael Karel hrabě Althann, byl vysoký dvacet loktů neboli dvě patra, a že jmenovaný šlechtic byl zachráněn očividným zázrakem a pomocí SJN, když mu při pádu přišlo na mysl, jak před světcem klečí. Od Jana Floriána Hammerschmida se navíc dozvídáme, že kardinál Althann dopis, kterým z Říma 16. VIII. 1721 o události informoval, adresoval své matce do Prahy.

Pár dalších detailů poskytuje o několik let později jezuita Wietrowsky: „Když v Římě z příležitosti nějakého veřejného divadla celý okršlek ryňku před palácem Jeho Excellenci hraběte Kolumnenského, nejvyššího vojska císařského ve Vlaších správce, vyzdvíženýma pro panstvo vejstupky [tj. lešeními, pódii] naplněn byl, jeden z těch vejstupků, nemoha takovou diváků tíž sněsti, znenáhla se zbořil; nemálo osob spolu sebou dolu svrhl, z nichžto jiní potlačeni, jiní těžce raněni zůstali. Mezi nimi jeden jest byl vysoce urozený Michal Karel ab Althan, který také v tom pádu jestli ne smrti, aspoň těžkému ourazu neb přelamání kostí podrobený byl. Ale on bez meškání svého ochránce svatého Jana Nepomuckého vzýval, a když padal, jej sobě přítomného býti a jisou ochranu připovídati [tj. o ochraně ubezpečovati] znamenal, kteréz i ovšem zakusil, zachované zdravé [tj. zdraví] až podnes užívaje, na arcibiskupství barienského pozdvížen.“

Wietrowsky psal v době, kdy byl Michael Karel říšský hrabě Althann (1702-56) již arcibiskupem v slavném italském městě Bari (jmenován byl do této funkce 20. IX. 1728). Záchranu před tragickými následky pádu si na SJN vyprosil při slavnosti konané na náměstí před římským palácem Colonna. Tou dobou ve Věčném městě studoval na univerzitě Sapienza (od 1718), na níž 1725 promoval z práv. Jeho strýc (otecův bratr), kardinál, jak řečeno, zamýšlel z vděčnosti za jeho záchranu na některém římském mostě postavit sochu. Své předsevzetí po letech naplnil skutkem, a to po kanonizaci, ke které tolik přispěl. Dodnes je pomníkem jeho vděčné úcty monumentální socha na předpolí Milvijského mostu, tak proslaveného v dějinách křesťanství (→ A.5, Itálie a Vatikán, Roma 7/).

O záchraně Michaela Karla Althanna se lze dočíst v další nepomucenské literatuře, příběh se dostal i do kázání (např. při děkovné oslavě beatifikace v Brně 17. XII. 1721 v homilii dominikána Kajetána Burgera) a byl vizuálně zachycen na rytině (→ B.4, 117).

└ HAIN 1722a, 50 – TÝŽ 1722b, 50 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 110-111 (68. zázrak, „V nebezpečném pádu“) – R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 295^v-296^r – └ WIETROWSKY 1729, 148 – TÝŽ 1730, 193-194 – TÝŽ cca 1730, 140-141 (← BOČKOVÁ 2015, 357) – BURGER 1722 – R nedat. rukopisná pamětní kn. svatovítského kanov. Jana Mořice Václava Martiniho, č. 17 (stručné zachycení příběhu na základě řím. exempláře) ← └ BERGHAUER 1761, 161 (§ IV)

887. Wien, č. Vídeň (R, W), 15. VIII. 1721

Příběh Marie Kateřiny Göbbelsové (Gebbels(s)ové, Göbbelové, Gabelové) popisuje několik autorů, česky piarista Viktorin od sv. Kříže:

„Maria Kateřina Gebbellssin z Vídně po rozličných v prvním i druhém manželství snešených bolestech znamená v sobě nějakou z masa sraženou [bouli], předně jako holubí, potom jako slepičí, dále jako husí vejce. K čehož zahnání všelikých vnitřních i zevnitřních prostředků, i Karlové Lázně [tj. Karlovy Vary] darmo užívá, neb jí ten neduh za čtyry léta tak vyrostl, že se zdála těhotnou býti a každé hodiny k porodu pracovati. Dále ten otok jako veliká koule naběhlý a spolu nehotový tak jí tížil, že sotva oddýchati mohla, ano i vodnatedlnost až do hrdla vstupující z toho neduhu dostala, daremným rozličných lékařů a líků užíváním. V tom největším tedy smrti nebezpečnosti s svým panem manželem utíkati se k sv. Janu uminila. Zatím na nebe vzetí Panny Marie svatou zpověď a přijímání, ač velmi těžce, vykonavši, domů se navrátíc nápoj the dá sobě strojiti a potom samotná v svém pokoji kleknouc co nejhrolivěji sv. Jana Nepomuckého vzývá a Boha prosila, aby jí skrze mnohožné

jeho zásluhy a přímlyvy, jakož jiným učinil, v té nejvyšší potřebě přispěti ráčil, přislibujíc na poděkování do Prahy jeti a tam se vděčnou dokázati. Potom s plnou důvěrností veme kousek bavlny (kterouž nedávno za obzvláštní dar z Prahy dostala, že by ní svaté tělo muže Božího obložené bylo) a s nápojem the ji do sebe pohlčí. Nato chtíc se položit a na lůžko sobě podržením svého života přetěžkého spomoci, a hle! ó veliký div, nalezá, že celý ten svého života otok splaskl a dokonce zmizel. Tu plná radostí utěšeným slzením Bohu a sv. Janu díky činí. Svému manželovi pohodlně vcházejícímu to vypravuje a zcela se zdravou proti lékařům, že by někde snad jinde ta boule sražená byla, důmyslujícím, dokazuje. Pročež oba povděční jsouce na poděkování a památku toho dobrodiní velikou kouli stříbrnou, jakou ona v sobě cítila, dali dělati a ji sami do Prahy dne 6. záře léta 1721 přivezouce, sv. Janu obětovali. I což všecko jest důkladným svědectvím jich i lékařů dokázáno.“ (Hammerschmid ve svém rukopisném nepom. pojednání tvrdí, že stříbrnou zlacenou kouli dal u hrobu zavěsit manžel uzdravené Marie Kateřiny dne 13. IX. 1721, když přicestoval z Vídně do Prahy.)

Z oněch písemných svědectví publikoval Berghauer zprávu lékaře řečené paní, Antona Loigka, doktora filozofie a medicíny, danou ve Vídni v lékařově pracovně dne 30. VIII. 1721. Doktor pečlivě popsal zdravotní stav pacientky a konstatoval, že její nemoc byla smrtelná a zdála se být neléčitelnou. Když pak na vlastní oči spatřil a vlastníma rukama vyšetřil, že byla chorá (tehdy 45letá) naprosto a dokonale uzdravena beze vší stopy nádoru či otoku, souhlasil se svou pacientkou, že takové uzdravení nelze připisovat práci lékařů, ale mocné pomoci SJN, kterého i lékař sám považoval za svého obzvláštního patrona.

V poněkud pozmeněném znění příběh vypravuje jezuita Wietrowsky: „Žena Kateřina Kabelová [v latinském originále Gabelin], od lékařů opuštěná, stonala na zatvrdění játer [což se blíží Loigkově popisu]; však ale i ona lík i zdraví přijala v užívání země a bavlnky svatého Jana Nepomuckého, když jest prv pobožnost svou v Vídni v chrámě svatého Štěpána při oltáři svatého Jana vykonala. Domu se navrátil, položila se a usnula. Probudíc se pak nato, tu nadřechenou tvrdost a oteklinu od játer pocházející ztracenou, sebe též zdravou shledala. Pročež i s manželem do Prahy se vydajice, za obdržené dobrodiní při hrobě svatého stříbrnou obět zavěsili.“

Posavadní sdělení je třeba doplnit o výsledek šetření v kanonizačním procesu, v němž uzdravení Kateřiny „Kobelczin“ bylo projednáváno v otázkách 93-95. Vyjádřil se k nim pražský profesor a doktor medicíny Jan František Löw rytíř z Erlsfeldu. Sdělil, že znal velmi dobře jmenovanou Kateřinu, že její manžel byl v jeho domě, a ji samotnou že potkal někdy v 1721 v domě hraběnky z Martinitz. Oba celý případ Löwovi vyprávěli se všemi podrobnostmi. Žena byla tehdy už naprosto vyléčená z oné nemoci. Z toho, co Löw slyšel, usoudil, že chorobu nebylo možné přirozeně vyléčit. Podle něj se jednalo o molu, kterou klasický autor Paulus Zacchias v jedné své knize vydané v Římě popisuje, v souladu s všeobecným názorem lékařů, jako nevyhléčitelnou. Žena mu vyprávěla, že když zjistila, že lékaři považují za beznadějně snažit se molu léčit, obrátila se k ochraně a přímlyvě BJA, vykonala svou pobožnost v katedrále sv. Štěpána u oltáře, vrátila se domů, požíla trochu z prachu či země z hrobu a něco z bavlny, kterou bylo zakryto tělo, poté usnula a po maličkém odpočinku se vzbudila a zjistila, že celá mola zmizela (aniž by to jakkoli pocítila) a břicho bylo ve svém přirozeném stavu. Uzdravení připisovala jedině Bohu skrze přímlyvu. Na poděkování SJN se odebrala se svým manželem do Prahy, vykonala tam pobožnost a na věčnou památku obdržené milosti na základě slibu k hrobu zavěsila stříbrnou figuru podobnou mole. Nikdo z lékařů, pravil Löw, ani žádný zdravý člověk by si nemohl myslet nic jiného, než že k uzdravení došlo zázračně.

Někteří svědci v kanonizačním procesu vypověděli, že na vlastní oči spatřili v pražské katedrále votivní dar věnovaný Göbbelsovými k hrobu. Popisovali ho jako stříbrnou kouli. K tomu lze ještě doplnit poněkud pozmeněnou verzi tohoto případu, jak ji zachycuje kolektivní dílo o svatojánské úctě ve Vídni (1724), kde se praví, že v tomto městě žila dáma urozeného původu, kterou trápil velmi těžký nádor, který se nedal léčit lidským uměním. Žena žádala o pomoc nebeského lékaře SJN, požíla trošičku ze země z úctyhodného hrobu, a když se ráno probudila, našla u své postele ležet velikou masitou kouli a zjistila, že je úplně zbavená nádoru. Na památku odstraněné choroby dala to napučené maso stlačit do tvaru koule a uzavřít do stříbrné schránky, kterou poslala do Prahy a tam u hrobu svěťce a svého „nebeského Hippokrata“ zavěsila jako obětní dar.

Ľ HAIN 1722a, 28-30 – TÝŽ 1722b, 28-30 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 88-90 (18. zázrak, „V nemoci boule životní“) – R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 295^v (jméno uzdravené „Maria Catherina Göbbelina“) – I. sv. Antona Loigka, doktora filozofie a medicíny, řádného lékaře paní Marie Kateřiny Göbbelové, dáno ve Vídni v lékařově pracovně 30. VIII. 1721 ← Ľ BERGHAUER 1761, 197 (§ XII) – další Ľ WIETROWSKY 1729, 159 – WIETROWSKY 1730, 208 – WIETROWSKY cca 1730, 152 (← BOČKOVÁ 2015, 371) – R I. výpověď Jana Františka Löwa ryt. z Erlsfeldu v kanonizačním procesu, 14. V. 1723, fol. 57^v-58^v, otázky 93-95) – Ľ *Vienna Austriae* 1724, 85-86 (část II, kap. I, § I)

888. Praha, Malá Strana (Č, Pr), 19. VIII. 1721

Viktorin od sv. Kříže píše podle Hainovy knížky: „Urozená paní Kateřina Štegerová [u Haina „Stegerin“], vdova a měšťka malostranská, svým svědomím dosvědčuje, že léta 1721. dne 19. srpna jí při obědě kousek kosti z pečinky v hrdle uvízl a velikou bolest přičinil. V té příhodě ona pokleknouc na kolena, jak sv. Jana za potěšitelnou pomoc vzývala, ona kost příčná bez jiného pohnutí k podivení všech tu přítomných z hrdla vyskočila.“ Hain dodává, že zachráněná za přijatou milost poděkovala v pražském zámeckém (tj. katedrálním) kostele a ochotně ji oznámila a dosvědčila.

889. Praha, kaple sv. Václava v katedrále (Č, Pr), 25. VIII. 1721

Drážďanský patricij Georg Heinrich Schrey, luterán, jehož otec stejného jména býval v Drážďanech konšelem (zemřel dva roky předtím), navštívil v pondělí 25. VIII. 1721 pražskou katedrálu. Povzbuzen zbožným vnuknutím přišel do kaple sv. Václava, kde právě svatovítský kanovník Jan Mořic Martini podával posvátný jazyk lidem k políbení. Chtěl jej podat i Schreyovi, ten se ale z úcty políbení zdržel a z kaple odešel. Martinimu přišlo na mysl, že to byl asi vyznavač jiné víry. Schrey se potom za Martinim vrátil a požádal o vyučení v katolické víře, že by byl rád přijat do lůna sv. římské církve. Měl v úmyslu složit vyznání katolické víry v té samé kapli, kde díky vystavenému sv. jazyku zakusil vroucnější pobídnutí k takovému životnímu rozhodnutí. Martinim pak napsal Schreyovým jménem žádost pražskému arcibiskupu Khünburgovi o povolení, aby mohl po dostatečném poučení přijmout Schreyovo vyznání víry. Žádost arcibiskupovi napsal i sám Schrey a zmínil se v ní o Boží milosti a popudu, které ho vedou k obrácení z „evangelického katolického náboženství k apoštolsko-katolickému“, což by rád naplnil skutkem zde v Praze a složil tu vyznání víry. Toto povolení arcibiskup vydal v pondělí 1. IX. 1721.

┘ nedat. l. žádost svatovít. kanovníka seniora Jana Mořice Martiniho praž. arcibiskupu Ferdinandu Khünburgovi, prez. 31. VIII. 1721 (NA, APA I, sign. C 151/2d), na závěrečné pag. l. přípis, že arcibiskup žádané pov. vydal 1. IX. 1721 – nedat. n. žádost Georga Heiricha Schreya, prez. 31. VIII. 1721 (NA, APA I, sign. C 151/2d)

890. Tišnov (M, Ol), 4. IX. 1721

Tento příběh nacházíme ve dvou zápisech, které se od sebe liší v udání věku dívky, již se událost týká.

Předně si událost poznamenal ve svých zápiscích svatovítský kanovník Ludvík Steyer: „Roku 1721, 4. září, dívka [ve věku] dvou let a 7 měsíců jménem Josefa Mahočková [Mahotskin] v Tišnově na Moravě si zranila ruku z pistole nabitě kulkou a kaménky, která nečekaně vystřelila. Vyzváním svatého Jana Nepomuckého byla zázračným způsobem uzdravena. Darovaná deska spolu s oblečky se nachází při metropolitním kostele.“

Více na totéž téma, avšak bez udání jména uzdravené dcerušky, sděluje Jan Florián Hammerschmid ve svém rukopisném pojednání: „Roku 1722 mnozí poutníci také z ostatních zemí přišli do Prahy na slavnost sv. Jana Nepomuckého. Mezi nimi přišel také z Tišnova z Moravy jistý úředník, jehož dcera ve věku pěti let v nepřítomnosti svých rodičů vzala pistolí nabitou kulkou a osmnácti kaménky, a tak dlouho si s ní hrála, dokud [zbraň] nevystřelila a tou kulkou a těmi kaménky ji na hrudi a na levé ruce smrtelně nezranila. Když se tak [dívka] zmítala ve své krvi, přiběhla matka a bolestně a usedavě plakala a křičela. Holčička k útěše matky promluvila a řekla: „Mlčte! Svatý Jan Nepomucký mě zase uzdraví. A tak se zakrátko stalo a na přimluvu sv. Jana Nepomuckého k podivení všech byla uzdravena. Její rodiče, aby splnili slib, přišli 19. máje se svou dceruškou do Prahy a na budoucí památku v pražském metropolitním kostele zavěsili oblečky své dcerky, které prostřelila kulka a zmíněné kamínky.“

Tentýž příběh pojal do své svatojánské monografie Wietrowsky, který uvádí v jenně odlišné podobě příjmení děvčátka (v latině a němčině Masotskin, v češtině Masotská): „Téhož léta [1721] Maria Masotská Moravanka, tříleté děvčátko, v domě otcovském menší zbrojný nástroj dobře nabitý nevím jakou náhodou do rukou svých dostala a s ním se dlé dětinského obyčeje poněkud bez ourazu, ačkoliv ne bez nebezpečství obírala [překlad změnil původní smysl latinského textu, který znamenal „aniž by si vzhledem k útlému věku byla vědoma nebezpečí“]; až nenadálým vystřelením ruku a rameno sobě těžce ranila. Sběhli se ihned po ráně domácí, a za mrtvé maje děvčátko, pomoc od svatého Jana Nepomuckého s velikou důvěrností žádali a obdrželi. Neboť děvčátko zdravé nalezené bylo a na znamení od svatého mučedlníka prokázané milosti oděv toho děvčátka, jakož i zaslíbená tabulka do Prahy k hrobu téhož svatého jest odeslaná.“

┘ rukopisy praž. metrop. kanovníka Ludvíka Steyera ← ┘ BERGHAEUER 1761, 198 (§ XII) – BOROŮVÝ 1878, 98-99 (otec se jmenoval Mahoček, dceruška Josefína byla pětiletá) – ┘ HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 296^r (věk dcerušky omylem určen jako „tři let a pěti let“) ← ┘ BERGHAEUER 1761, 151 (§ IV, dceruška byla pětiletá) – WIETROWSKY 1729, 130 – TÝŽ 1730, 171-172 – TÝŽ cca 1730, 124 (← BOČKOVÁ 2015, 335)

891. Praha, Pražský most a hrob v katedrále (Č, Pr), 20. IX. 1721

Příběh uzdravení Víta Paderny (Baderny) je dobovou češtinou podán v následujících dvou verzích. První představuje vyprávění piaristy Viktorina Jeviny: „Vít Baderna Starého Města pražského obyvatel, vdovec 60 let počítající, dokazuje, že tři čtvrti leta všecken jsa zkažený a s sebou nevládlý, berel užívati musil. I zaslibiv se sv. Janu, léta 1721 dne 20. záře s tou nevjvětší těžkostí do kostela sv. Víta na berlách se převlekl a tam podlé svého předsevzetí u sv. Jana pobožnost vykonav takového zdraví nabyt, že v ten den odtud bez berel přes Hradčany do Lorety i na Staré Město veselý lechce došel, od toho času berel neužívaje. Jehožto stav předešlý jak od lékařů, tak od domácího hospodáře jest dosvědčen.“

Druhé vyprávění podává překladatel Wietrowského latinské knížky: „Vít Paderna rukami ani nohama hnouti nemoha, jen toliko skrze dřevěné podpory z místa na místo pracně se jest přenášel, aniž jakýma prostředkami to zlé přemoci mohl, tak že z úsudku lékaře napomenut byl, že by nabytí zdraví bez zázraku nemožné bylo. Pročež k Božské milostivosti a k svatému mučedlníkovi Janu Nepomuckému se utíkal, slibem se zavázal, že jeho svatý

hrob s důvěrností a počestností navštívit chce za obdržení žádaného zdraví. Dne jednou nedělního [20. IX. 1721 však připadalo na sobotu] při východu slunce svými berlami dosti nesnázně na cestu se vydal, a přijde na most pražský, z kterého blahoslavený mučedník shozen byl, před pozlaceným Krista Ukřižovaného na témž mostě vyzdvíženým obrazem svou prosbu nábožně konal, snázně žádaje o posilnění, by k hrobu svatého mučedníka dojíti mohl, což se mu v takové oudův mdlobě nemožné zdálo. Ale té doby k dalšímu prokračování zbuzen, několik kroků jednou toliko podporou sobě pomáhaje učinil; a napotom u měděného obrazu svatého Jana Nepomuckého na témž mostě vystaveném za obdržení zdraví horlivě se modlil. Odtud nenadáleho plný plesání do hlavního kostela, v němž se ten svatý blahoslaveného mučedníka sklad zachovává, ne tak šel, jako dlé svého zdání letěl a tam dřív, než dveře kostelní otevřené byly, najít se dal. Kdežto po vykonané zpovědi a přijímání těla Páně na dokaz navráceného sobě zdraví podpory své dřevěné zanechal a čerstvý domu vesele se navrátil.“

Mnohem podrobnějšího poznání právě popsaného případu lze dosíci četbou autentických svědectví samotného Víta Paderny (tehdy asi 59letého) a dalších tří svědků, kteří vypovídali v kanonizačním procesu. První poskytl výpověď Paderna dne 9. V. 1724, ostatní dne 17. V. 1724, totiž 40letý doktor filozofie a lékařství Samuel Globic z Bučina, fyzikus Starého Města pražského, dále 48letý pražský staroměstský měšťan Jan Kryštof Ehr(er) (rodilý z Hory Svaté Kateřiny) a posléze 53letý pražský staroměstský měšťan Petr Gerstandl, rodilý v Salzburgu.

Padernovo uzdravení bylo v rámci téhož procesu zařazeno mezi deset „znamení neboli zázraků“, které měly potvrdit pravdivost mučednictví. Ocitlo se v jejich seznamu na posledním, desátém místě. Nakonec za zázrak papežským Římem prohlášeno nebylo.

└ HAIN 1722a, 28 – TÝŽ 1722b, 28 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 88 (zázrak č. 17 „V nemoci šlaku“) – WIETROWSKY 1729, 145-146 – TÝŽ 1730, 189-191 – TÝŽ cca 1730, 137-138 (← BOČKOVÁ 2015, 353, 355) – R č. výpověď Víta Paderny v kanonizačním procesu, 9. V. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 747^v-752^r, otázky 88-92, čl. 54, 60) – I. výpověď Samuela Globice z Bučina v t. procesu, 17. V. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 753^r-756^r, otázky 88-92, čl. 54, 60) – n. výpověď Jana Kryštofa Ehrla v t. procesu, 17. V. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 756^r-759^v, otázky 88-92, čl. 54, 60) – n. výpověď Petra Gerstandla v t. procesu, 17. V. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 759^v-765^r, otázky 88-92, čl. 54, 60) – **publikování I. verze výpovědí právě uvedených 4 svědků**: └ *Sacra rituum congregatione* 1727, *Summarium* č. 48, 287-292 – t., první text, 50-51 („Decimum signum, sive miraculum sanationis Viti Padernae ab attractione, sive paralysi manuum, et pedum“)

892. Praha, Nové Město (Č, Pr), 1721

Muž umírající na nádor v hrudi, způsobený magickými praktikami, byl zaopatřen jezuitou z pražské novoměstské koleje, který nemocné místo na těle potřel vodou sv. Ignáce, dotkl se ho obrazem, dotýkaným o tělo, a bavlněnou látkou, do níž byly po dlouhý čas zabaleny kosti, načež nádor praskl, vytekl, z těla nemocného se odplavily další nečistoty a muž se uzdravil.

└ LA praž. novoměst. jez. koleje, 1721 (ARSI, Boh. 135, pag. 129-130)

893.-895. Praha, Nové Město (Č, Pr), 1721 – tři případy

Jistá osoba se navrátila z odpadlictví ke katolické víře příspěním (893.).

Jinou osobu, velmi hříšného života, napomenul BJN ve snu a určil jí za zpovědníka jednoho z novoměstských jezuitů, načež se tato osoba dala na pokání (894.).

Ještě další osoba došla zásahem k pravému pokání (895.).

└ LA praž. novoměst. jez. koleje, 1721 (ARSI, Boh. 135, pag. 134)

896. Jindřichův Hradec (Č, Pr), 1721

1. V. 1721 nastoupil do jindřichohradecké jezuitské koleje nový rektor, Jan Nonnert, který s jistou komisí a jindřichohradeckým proboštem Pankrácem Quinodo (ve funkci 1710-29) projednával záležitost patronátního práva, které jako rektor vykonával nad zdejším proboštským chrámem Nanebevzetí Panny Marie, potažmo nad dalšími farními kostely v okolí Jindřichova Hradce. Jednání dopadlo příznivě pro řádovou kolej, což jezuité vděčně připisovali milostné Panně Marii, uctívané v jejich kostelíku sv. Maří Magdalény v milostném obraze přineseném sem z Bělehradu, dále to připisovali SJN a svému apoštolovi Indů, Xaveriovi, jejichž úctu se rozhodli nadále rozvíjet.

└ LA jindřichohradecké jez. koleje, 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 144)

897. Jindřichův Hradec (Č, Pr), 1721

Jeden z žáků gymnaziální třídy rudimenta na jindřichohradeckém jezuitském gymnáziu připisoval divotvůrci SJN, že když učinil slib, byl vysvobozen z horeček.

└ LA jindřichohradecké jez. koleje, 1721 (ARSI, sign. Boh. 135, pag. 145)

898. oblast Liběšic (Č, Li), 1721

„Kateřina Šillerová skrze 10 let ustavičným téměř škytáním a chrkáním se trápila a trávila, pak z rady otce duchovního namluvená, aby napotom jedno aspoň otčenáš ke cti sv. Jana Nepomuckého říkala a z země hrobu jeho, kterou od téhož řeholníka dostala, něcto přijala, což jak učinila, od nemoci vysvobozená byla, každému,

kerak by svou nemoc pozbyla, se tázajícimu povděčně odpovídajíc: „Můj sv. Jan mně přispěl.“ Tak onen řeholník dosvědčuje.“

Tímto způsobem příběh popsal Viktorin Jevina a řídil se přitom knihou kněze Haina, jenž příjmení uzdravené ženy sděluje v podobě „Schillerin“ a jmenuje kněze, který jí v nouzi poradil, jezuitu Jiřího Groera, který skutečně o události vydal písemné svědectví, a to 22. XII. 1721 v Liběšicích (podepsal se jako Georgius Groër). Jak vyplývá z katalogů České provincie Tovaryšstva Ježíšova, Groer byl tou dobou novoknězem, studentem čtvrtého ročníku teologie na pražské univerzitě a členem klementinské koleje, k níž liběšická řádová rezidence náležela. Ve svém svědectví tento kněz mimo ostatní již řečené popisuje, jak Kateřina „Schillerin“ vyřkla otčenáš a přijala s velikou zbožností zem z hrobu a okamžitě byla vysvobozena. Na příčinu uzdravení se jí vyptával lid a ona odpovídala: „Můj sv. Jan Nepomucký mi pomohl.“

O události toho roku informovala také výroční zpráva jezuitské klementinské koleje, avšak se zamlčením jména uzdravené „panny“. V poněkud pozměněné podobě vyprávění nacházíme v knize jezuitu Wietrowského a v jejích překladech (je zde upřesněno, že se Kateřina měla modlit otčenáš a zdrávas).

R l. svěd. jez. kněze Jiřího Groëra, daná v Liběšicích 22. XII. 1721 ← L HAIN 1722a, 77^v-78^r – TÝŽ 1722b, 77^v-78^r – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 113 (74. zázrak, „V nemoci škytavé a hekavé“) – WIETROWSKY 1729, 155-156 („Catharina Scheltrin“) – TÝŽ 1730, 202-203 („Catharina Scheltrin“) – TÝŽ cca 1730, 148 („Kateřina Šeltrova“) (← BOČKOVÁ 2015, 365) – BERGHAUER 1761, 197 (§ XII, přesné znění Groërova svěd.) – R LA praž. klementinské koleje, 1721 (NKČR, sign. XXIII C 105/5, fol. 274^v)

899. Čechy (Č), 1721

Po neúrodě a následné drahotě dobrý a milosrdný Bůh vyslyšel modlitby Čechů a v dubnu a máji 1721 snesl na českou zem příhodné deště, jak si lidé přáli. Z toho povstala překypující úroda různých plodin, zvláště ale obilí, a to nejen v Čechách, ale i v okolních krajinách. Češi to po Bohu připisovali SJN, protože právě toho roku oslavovali jeho blahořečení.

Piarista Viktorin od sv. Kříže to vyjádřil takto: „To ještě to římské za svatého potvrzení a všeobecné ctění Janu Nepomuckému k plnosti jeho slávy, jak nebeské, tak zemské, se nedostávalo, kteréž i obzvláštním zemských orod, zvláště obilí, v Čechách a v okolních krajinách toho roku požehnáním [...] slavnější bylo.“

Hojná úroda 1721 a 1722 se ve spojení se SJN stala tématem výzdoby procesí při slavnosti položení základního kamene ke kapli na vršku u vsi Chrástu v rozběleské farnosti litoměřické diecéze (→ C.1, Chrást 1/).

L VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, 207 – HAMMERSCHMID 1723, 707 – ZINCKE 1723, 7-29

900. Cheb (č. stát, CH, Ře), 1721

Jeden člověk svědčil, že mu svatý mučedník JN učinil tu milost, že jej vysvobodil ze zjevného nebezpečí špatné pověsti.

R LA chebské jez. koleje, 1721 (ARSI, Boh. 135, pag. 54)

901. Rožnov pod Radhoštěm (M, Ol), 1721

Sochu na náměstí (→ A.1, t.) dal 1721 postavit místní měšťan, pasekář a obchodník Václav Kvinta (1674-1736), z vděčnosti za záchranu života při loupežném přepadení, z něhož šťastně vyvázl na jedné ze svých obchodních cest.

L MALINA 2014, 13

902.-903. Dožice a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1721 – dva případy

Marie Ludmila, rozená Hildprandtová z a na Ottenhausenu, ovdovělá Kotzová z Dobrze, paní na Dožicích byla po celý rok tak neduživá na nohy, že nemohla po domě chodit bez hole. Učinila slib, že poputuje k hrobu, přicestovala do Prahy beze vší bolesti nohou, druhý den se z lázeňského domu na Malé Straně během půl hodiny dostala do metropolitního kostela, tam se před hrobem svého patrona očistila zpovědí a přijala sv. přijímání a úplně se uzdravila, takže beze vší bolesti byla nadále schopna konat všechny své cesty (902.).

Stejně tak ji do Prahy doprovázela její domácí služebná děvečka, která s velikou bolestí trpěla na pístěl a otok v noze. Když s velikou důvěrou připevnila k posvátnému hrobu voskovou nohu, v tu noc zmizela bolest i otok a rána se zacelila a ona se úplně uzdravila (903.).

Zmíněná šlechtična o tom vydala písemné svědectví, které opatřila pečeti a byla připravena vše povrdit přísahou.

R l. svěd. Marie Ludmily, roz. Hildprandtové z a na Ottenhausenu, vdovy, dané v Dožicích 17. X. 1721 ← L HAIN 1722a, 27 – TÝŽ 1722b, 27 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 87 (zázrak č. 14 „V nemoci nohy“) – BERGHAUER 1761, 196-197 (§ XII)

904. Madrid (Španělsko), dol. 1721

Lužanský farář Vojtěch Jiří Dobrohlav vyprávěl ve svém českém kázání, proneseném při výroční slavnosti 7. VI. 1723 v kostele v Hradci Králové, mezi jinými o této pomoci:

„Podivení plné jest, co k rozmnožení cti svatého Jana Nepomuckého po jeho již canonizaci sem psáno a osvědčeno jest ze Vlach a ze Španihel. Což jak mne od vážné osoby duchovní z Tovaryšstva Ježíšova písebně communicováno jest, tak tuto oznámím. [...] V španihelské zemi pán jeden z vyšších ministrův z ouřadu svého, nevím jakou příčinou, složen, na zpáteční kolo Fortuny hořce nařikal před svými přáteli. Napomenut od jisté paní, aby své outočiště měl k svatému Janu Nepomuckému, odpověděl, že o tom svatým sic nikdy neslyšel, však má-li mu ten pomoci, že rád učiní. Brzo nato ve snách zjevil se mu svatý náš cti ochránce napomínaje, aby jen důvěrnost k němu měl, že všecko zas dobře bude. Probuzen ze sna, Španihel ihned káže malíře předvolati a žádá, aby mu svatého maloval, tak jak on mu podle toho, co ve snách viděl, oznamoval. Vymlouvá se mu malíř, poněvadž osobu nevidí, ze samého povídání že malovat nemůže, a s tím propuštěný odešel. Domů když se vrátil, hle tu duchovní vážné osoby, však neznámý, žádá podobně malíře, aby ho ihned maloval. Tento předstírá pilnost jiné práce. Vtom tluče kdos na dveře, kterému malíř otevřev zůstal mezi dveřmi státi a málo s ním porozprávěje obrátil se a již duchovního žádného neviděl. Divíc se zázraku na to přišel, že snad ten byl, kterého španihelský pán malovaného míti chtěl. Pročež tak, jak jej od nedávného vidění v paměti měl, obraz jeho postavil a nesl řečenému pánu. Který jak obraz spatřil, s potěšením vysvědčoval, že ten ovšem sám jest, který se mu ve snách ukázal. Upevniv tedy svou k němu důvěrnost, brzo nato s pomocí svatého k ouřadu předešlému navrácen byl.“

O dva roky později se z nepomucenské knížky *Cultus specialis*, sestavené nejmenovaným jezuitským knězem a vydané v Mohuči, dozvídáme, že dotčený příběh byl popsán v důvěryhodném dopise zasláném ze Španělska do Prahy 29. VII. 1721. Z jezuitova následného vyprávění zjišťujeme přesněji, co se odehrálo. Oním mužem, jenž byl kvůli závažnému poklesku zbaven vši důstojnosti a úřadu, byl jeden z předních velmožů madridského dvora. Tak hluboce ho zasáhla ztráta milosti jeho knížete, že se téměř pomátl. Doslechl se, že v obavách o pověst poskytuje svou účinnou ochranu mučedník JN proslavený u Čechů. Poddal se tudíž s prosbou jeho mocné paži. Jedné noci spatřil muže v podobě duchovního, který ho laskavě oslovil a vyzval ho, ať si je jist, že opět nabude předchozího důstojenství, pověsti a milosti u knížete. S tím velmož procitl a za rozbřesku povolal malíře, patřícího ke zkušenějším, aby zachytil barvami toho, kterého sám měl v sobě díky živému úkazu dokonale vtisknutého. Malíř se zdráhal, že bez vzoru není schopen vytvořit požadovaný obraz, když ale šlechtic naléhal, svolil, vrátil se domů a přemýšlel nad obrazem, nakolik to bylo možné na základě popisu, který mu velmož poskytl. Zatímco se tím zabýval, ke dveřím jeho domu přišla duchovní osoba úctyhodného vzhledu, vstoupila do místnosti a žádala od něj, ať bezodkladně načrtne na plátno v hrubých rysech rysy její tváře. Malíř opáčil, že má naléhavé úkoly, a slušně žádal, ať panstvo přijde za několik dní, že bude k službám. Klerik proti tomu naléhal, že to, co od něj žádá, je neodkladné, že ho čeká záležitost, se kterou musí pohnout. Tu někdo zaklepal na dveře pokoje. Malíř vyšel a hned před dveřmi krátce vyřídil, co bylo třeba. Když se pak vrátil do pokoje, duchovního nenašel. Přišlo mu to podivné, a protože si velmi dobře zapamatoval vzezření onoho muže, kterého dříve nikdy nespatriil, hned je v barvách namaloval a obraz nabídl výše zmíněnému velmožovi. Ten, jakmile obraz uviděl, řekl: „Toto je ten samý, koho jsem nedávno v noci měl za posla dobré rady.“ Když se pak dozvěděl, co zvláštního se malíři přihodilo, neměl pochyb, že to byl slavný divotvůrce BJN, který se jemu i malíři zjevil, tím více, že se mu později opravdu vrátila milost u knížete i důstojenství, jak mu to bylo předpověděno.

└ DOBROHLAV 1723 – *Cultus specialis* 1725, 168-170

905. Levínské Petrovice a Verneřice (Č, Li), 1721 či 1722

Hain a po něm Viktorin od sv. Kříže zachycují událost, které se přihodila ženě jménem Ludmila Brinnigová z Petrovic na konojedském panství hraběte Františka Antonína Sporcka, dnes zvaných Levínské Petrovice. Částečně se příběh dotýkal nedalekého městečka Verneřic, kde ve farním kostele sv. Anny působil Ludmilin zpovědník, verneřický farář Kryštof Antonín Fi(e)dler, od 1721 oblastní vikář.

Viktorin od sv. Kříže příběh popisuje takto: „Lidmilla Brinnigin z Petrovic skoro 9 let tak velikým života [tj. břicha] svého otokem byla stížená, že sotva co před sebou na zemi viděti mohla, těhotné podobná. Ta po darebným všelikých rad a prostředků požívání, ano i lékařů o jejím uzdravení zoufání vůli božské se oddajíc a v nebezpečnosti smrti se vyzpovídajíc, do modliteb zpovědníka se poroučí. Těší on ji a z vnitřního vnuknutí radí, aby své outočiště k sv. Janu, obecnému všech potřeb patronu (jehož obraz tam na oltáři stál) vzala. Činí ona to důvěrně a prosí za smilování. A hle! Na takové vzdychání její neduh se propuká, splaská a jak na to země z hrobu toho svatého přijímá, mnohou vodou a hnisem teče. Ona pak nato zcela uzdravená k díkůvzdání do blízkého městečka Wernstedtel [tj. Verneřice, německy kdysi Wernstadt, nyní Wernstadt] putovala a skrze devítidenní pobožnost pokání tam vykonala. Což její zpovědník, místa toho farář hodnověrnými svědky dostatečně ujistil.“

Hain upřesňuje, že v místě, kde se Ludmila svému zpovědníkovi vyznala, na oltáři stojí socha neboli obraz. Po uzdravení se na to místo, do Verneřic, vypravila a tam v pokoře a pobožnosti s radostí a pláčem padla na zem před obrazem (→ A.1, Verneřice 1/) a srdečně sv. Janovi vzdávala díky. Vlastnoručně sepsal a potvrdil zprávu o události jak zmíněný verneřický farář a oblastní děkan (tj. vikář), tak další důvěryhodní svědci.

└ HAIN 1722a, 78^{r-v} – TÝŽ 1722b, 78^{r-v} – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 100-101 (42. zázrak, „V otoku života“)

906. hrob v pražské katedrále (Č, Pr) a schwarzenberské državy, včetně rodového paláce ve Vídni (R, W), 1721-22

Adam František ze Schwarzenbergu (* 25. IX. 1680) pojal 1701 za manželku Eleonoru Amálii Magdalénu rozenou kněžnu z Lobkowicz. 1703 se po svém zesnulém otci stal třetím knížetem ze Schwarzenbergu. 1706 se jmenovanému knížecimu páru narodila dcera, po dlouhou dobu však vznešení manželé neměli žádné jiné potomky. K zachování rodu po mužské linii nepřispívala, ba je přímo znemožňovala skutečnost, že manželé někdy kolem 1709 upadli do neshod a rúznic a nedokázali se z nich vymanit. Až když se přiblížila doba nalezení jazyka a beatifikace, oba manželé obrátili svůj zřetel k blahověčenému mučedníkovi a svěřili mu budoucnost svého rodu, totiž přání, aby jim Bůh požehnal mužským dědicem. V literatuře se traduje názor, že se knížecí pár z nenadání setkal při pražských oslavách beatifikace u vystavených ostatků nad hrobem ve svatovítské katedrále, které přišli nezávisle na sobě uctít. Překvapivé setkání je údajně pohnulo k obnově manželské lásky a ke společnému slibu, že věnují SJN nějaký dar, pokud jim světec vyprosí u Boha mužského potomka. Jaký dar by to měl být, na tom se nedomluvili. Stalo se pak, že se oba, opět bez vědomí jeden druhého, rozhodli darovat každý jedno skvostné stříbrné antependium k náhrobnímu oltáři v pražském dómu. Když si pak oba manželé svůj úmysl sdělili, nemálo se divili této shodě, a to tím více, poněvadž tehdy nově zhotovený náhrobek pro vyzdvížené tělo byl opatřen právě dvěma oltáři, což výborně ladilo se dvěma zamýšlenými okrasami oltářních menz. Kníže, který byl tehdy již řadu let dekorován řádem zlatého rouna, vykonával funkci císařova tajného rady a někdy v této době byl jmenován nejvyšším císařským štolbou (podkoním), dal neprodleně dotčená dvě skvostná antependia zhotovit v Augsbu, pln důvěry, že SJN svou mocnou přímluvou u Boha přání jeho i kněžny vyplní. Kněžna po krátké době učinila ještě druhý slib, že, vyprosí-li jí SJ svou přímluvou u Boha syna dědice, dá po jeho narození zhotovit postavu malého chlapečka z ryzího stříbra právě tak velkou a těžkou, jak bude velké a bude vážit novorozeně. Tu postavu pak věnuje SJN jako dar.

Tak události podává pozdější literatura. Sami knížecí manželé na požádání Jana Jiřího Hoffmanna, doktora obojího práva, přísedícího pražské arcibiskupské konzistoře, adjunkta královského fiskálního úřadu a přísežného zemského advokáta v Českém království, prokurátora kauzy v kanonizačním procesu, dne 26. II. 1724 popsali pro účely zmíněného procesu a k zvelebení úcty „tohoto blahoslaveného a zázračného muže Jana Nepomuckého“ v německy formulovaném osobním svědectví, co se tehdy odehrálo. Že by se nenadále setkali při oslavách beatifikace v Praze, vůbec nezmínili, sdělili však, že po dvaceti letech manželství bez mužského potomka se utekli ke SJN, a aniž by vzájemně věděli o svých úmyslech, oba učinili slib, že věnují SJN obětní dar, aby jim svrchovaný Bůh skrze jeho přímluvu požehnal mužským potomkem. Slib učinili v měsíci březnu 1722 v jedno úterý. Nakolik si vzpomínali, bylo to o vigílii nebo kolem svátku Zvěstování Panny Marie (toho roku skutečně připadala vigílie onoho svátku, den 24. III., na úterý). Ze začátku měli na mysli, že slib vyplní tím, že pro neporušený požehnaný jazyk obstarají relikviář. O to se však postarali jiní. Rozhodli se tedy, že pro světce dají vyrobít dvě antependia z tepaného stříbra pro jeho posvátný hrob, k hlavě a nohám. To také později splnili. Paní kněžna tehdy počala a po uplynutí devíti měsíců, opět v úterý, v osmý den otkávu Neposkvrněného početí Panny Marie, 15. prosince téhož roku kolem druhé hodiny odpoledne šťastně porodila prince, kterému bylo dáno při svatém křtu jméno pěstouna našeho Spasitele Ježíše Krista, tj. Josef. Šťastní rodiče připisovali takové od nejvyššího Boha dosažené požehnání přímluvě nejčistší a bez poskvrny počaté Panny a Bohorodičky Marie jakož i SJN, kterým vděčili též za dosavadní zachování maličkého prince při životě a ve zdraví. Toto svědectví bylo zaneseno do akt kanonizačního procesu.

Bůh tedy šťastným manželům nadělil syna, který spatřil světlo světa ve Vídni dne 15. XII. 1722 mezi druhou a třetí hodinou odpoledne. Při křtu dostal jména Josef Adam Jan Nepomucký, z vděčnosti za přímluvu. Šťastný otec o narození syna hned 16. XII. psal nejmenovanému knížeti a ctěnému „panu otci“. Svůj slib vyplnil ještě před narozením dědice a svrchu dotčená antependia k oltářům u hrobu obětoval 27. X. 1722. Jeho manželka vyplnila svůj dodatečný slib, jakmile princ poněkud odrostl a vážil 14 liber. V této váze dala vytvořit stříbrnou sochu dítěte a z vděčnosti za vyprošeného syna ji SJN věnovala 18. IV. 1723. Zápisy o těchto obětinách, zaznamenané v pamětní knize chované v archivu pražské metropolitní kapituly, znějí v překladu: „Téhož dne [27. X. 1722] věnovala Jeho Jasnost kníže Adam František ze Schwarzenbergu skrze slovatného pana doktora [práv Františka Viléma] Sontaga [lépe Sonntaga] k oběma oltářům u hrobu sv. Jana Nep. dvojí antependium za tou příčinou, poněvadž na přímluvu sv. Jana došlo k upřímnému dorozumění [„amicabilis conventio“] mezi knížetem a kněžnou, pročez také šťastný porod očekávají.“ K tomu byl později připsán dodatek: „Naděje na porod se vyplnila, poněvadž se kněžic narodil.“ Další zápis se váže k 1723: „Dne 18. dubna stříbrné dítě, čtrnáct liber těžké, věnováno J. Jasností kněžnou ze Schwarzenbergu z vděčnosti, že potomka toho na přímluvu sv. Jana obdržela.“ Obě zprávy převzal Berghauer a k první z nich doplnil poznámku, že darovaná antependia byla velmi skvostná.

O něco později, po své slavné korunovaci na českého krále (v Praze 5. IX. 1723), císař Karel VI. vyznamenal knížete Adama Františka tou výsadou, že jej a jeho zákonité potomky prohlásil a ustanovil za vévody krumlovského panství, jehož byli držiteli. Nepochybně v tom hrála roli také naděje, že s nově narozeným mužským dědicem bude schwarzenberský rod do budoucna zachován.

Od těch dob se manželé Adam František a Eleonora Amálie Magdaléna ze Schwarzenbergu stali vytrvalými a vroucími ctiteli, což projevovali až do konce svých dnů. Tehdy se SJN stal rodovým patronem Schwarzenbergů.

O těchto událostech vydal svědectví také císařský tajný rada a komoří, rada dvorského soudu a České komory Václav Ignác hrabě Wratislav z Mitrowic, a to v kanonizačním procesu, v němž 24. IV. 1723 vypověděl (v překladu z latiny): „Viděl jsem skutečně sám, kterak na obou stranách hrobu tohoto blahoslavence byly postaveny oltáře a jak oba dva tyto oltáře byly okrášleny stříbrnými antependiy ze zbožné štědrosti a z prosebného slibu a jak vyprošen byl po dvacetiletém manželství mužský dědic nejjasnější knížete Adama ze Schwarzenbergu, jakož byl také obětován nejjasnější manželkou stříbrný dar představující postavu a podobu knížecího dítko, dědice, kterého si, jak oba dva sami zbožně věří, od Boha skrze přímluvu téhož světce vyprosili. A dar ten váží právě tolik, jako vážil novorozený knězic, totiž čtrnáct liber.“

R n. svéd. Adama Františka kn. ze Schwarzenbergu a jeho manželky Eleonory hr. ze Schwarzenbergu, Vídeň 26. II. 1724, prez. pro účely kanonizačního procesu a registrováno do příslušných akt 7. III. 1724 (NA, APA I, sign. C 144/3) – *Liber memorabilium ratione oblatorum anathematum et censuum ex capitalibus, nec non oblatae pecuniae, tam in auro, quam in argento in honorem Sancti Joannis Nepomuceni, inceptus sub Johanne Mauritio Wenceslao Martini praelato et archidiacono p. t. cassario 1722, continuatus usque ad annum 1736.* (APMK, Cod. LVIII., 3.): zápis o daru knížete Adama Františka ze Schwarzenbergu z 27. X. 1722 (pag. 2) a o daru jeho manželky, kněžny Eleonory, z 18. IV. 1723 (pag. 7) ← L BERGHAUER 1761, 107, 108 a VOTKA 1887, 54-55 – R n. dopis Adama Františka říš. kn. ze Schwarzenbergu nejmenovanému knížeti, Vídeň 16. XII. 1722 (NA, APA I, sign. C 144/2) – I. výpověď Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrowic v kanonizačním procesu, 24. IV. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 21^v, čl. 22) ← L *Sacra rituum congregatione 1727, Summarium*, č. 29, § 7, pag. 138 – další L: WIETROWSKY 1729, 151-152 (knížecí manželé složili slib o vigílii Narození Panny Marie) – TÝŽ 1730, 197-198 – TÝŽ cca 1730, 143-144 – BERGHAUER 1761, 225 (§ XIX) – VOTKA 1887, 9, 10, -14-22, 24-30, 34 – GAŽI 2008, 157-158 – IVANEGA 2015, 90, pozn. 643

907. Salzburg, č. Solnohrad (R, S), 1721-22

1722 na přímluvu zachránila jistá paní manželka svou manželskou čistotu a její manžel život:

V květnu 1721 jistý bohatý obchodník provdal svou jedinou, počestnou dceru za jistého počestného a způsobného obchodního služebníka a dal jí štědré věno. Tito novomanželé spolu žili čtvrt roku v největší lásce, pokoji a svornosti, což jim ale ďábel nepřál a vznítit srdce jednoho salcburského pána nečistou láskou a chtíčem po nedávno provdané ženě. Onen pán tajně navedl jistého neznámého podvodníka, kterého podplatil a poslal ho za onou čerstvě provdanou paní, aby jí sdělil, že onen pán (kterého nejmenoval) k ní chová nečistou lásku, a aby jí pohrozil, že pokud mu nebude po vůli, vystavuje svého manžela jisté smrti. Čistotou se skvoucí manželka se zděsila a manželovi, který se vrátil domů, s plačtivýma očima sdělila, co se dozvěděla. Vyděsil se i manžel. Nevěděl, jak by svou milovanou choť mohl potěšit, a tak oba šli za panem otcem, respektive tchánem, věc mu sdělili a ptali se, co mají dělat. Ten také v poděšení nevěděl, co dělat, protože neznal onoho nečistého milovníka a ani jeho podvodného sluhu a svůdce, navrhl tedy, ať se utečou pod ochranu ke SJN, jehož nový oltář byl v Salcburku nedávno předtím postaven (tj. 1722 v kostele františkánů, → A.2, Salzburg 7a/), a po nějaký čas dávají denně číst tři mše sv. Hned následujícího dne tak začali konat, ovšem po první mši čistou paní napadly tak veliké úzkosti, že nemohla déle v chrámu zůstat. Dala to najevo manželovi, který, věda o její čistotě, jí dovolil jít domů, sám ale v kostele zůstal a vyslechl zbylé dvě mše sv. na oltáři. Jakmile ona vstoupila do domu, zpozorovala, že za mřížemi stojí onen podvodný služebník a svůdce, který ji znovu napomenul, že pokud chce svého manžela zachovat při životě, ať se podvolí chtíči a vůli jistého pána. Vysunul přitom zpod pláště pistol a řekl, že pokud bude křičet, hned ji zastřelí, což se stane i manželovi, až se bude vracet domů. Ztrápená paní sotva vyšla po schodech nahoru, pustila se do pláče a vzdychání a bála se, aby nebyl manžel při návratu domů zbaven života. Ten však přišel domů šťastně s ostatními lidmi, které k němu paní poslala. Jaké ale potom panovalo v onom domě zděšení, dovede si moudrý představit, protože mladý manžel nemohl ani doma v bezpečí zůstat, ani vyjít ven, ani se z okna podívat. Když oba sklíčení manželé celý den strávili na modlitbách a v noci měli v úmyslu si jít odpočinout, dříve ještě se modlili před domácím oltářem na kolenou růženec a svatého JN vzývali o ochranu. A hle, sotva dokončili první desátek, uslyšeli prudké bušení na dveře svého domu. Vyděšení takovým hlukem, nepomysleli na nic jiného, než že přichází nepřítel. Po dlouhé chvíli, když na ulici nikoho neviděli, jeden z domácích sešel dolů se svělem a nespátril nic jiného, než že na zemi leží jakýsi dopis. Soudil, že je naplněný jedem a že kdyby ho pán otevřel a četl, byl by otráven, proto ho položil stranou, aby přes noc vyvanul a ztratil účinnost jedu. Teprve ráno ho předal pánovi k přečtení, ten dopis otevřel a četl. V dopise neznámý svůdce vyznává svůj zločin, že byl sveden penězi jistým pánem, který novomanželovi nepřál štěstí, aby onoho novomanžela zbavil života, a ačkoli se o to třikrát pokusil a počtvrté vyšel po schodech, aby to spáchal, jakousi neviditelnou rukou dostal tak velkou ránu pěstí (facku, políček), že na to do smrti nezapomene. Prosí proto kajícího pána za odpuštění a slibuje, že chce v blízkých dnech z tohoto města odcestovat a nikdy více mu nechce škodit. Dáno roku 1722, 31. července. Mezi novomanželi nastala obrovská radost, což si každý umí představit. Hned s dopisem spěchali ke svému panu otci, ten dopis ukázal knížeti arcibiskupu salcburskému (což byl velký ctitel, Franz Anton kníže von Harrach) a brzy to rozhlásil po celém městě, jak tito ztrápení manželé mocí byli z nebezpečí života vysvobozeni. A ten novomanžel, obchodník, v IX. 1722 přišel do Prahy, aby poděkoval zachránci svého života, SJN, jemuž daroval krásný dar.

Takto příběh (latinsky) zachytil Jan Florián Hammerschmid v rukopisném díle o životě a úctě, které sepsal někdy kolem 1729. Dochoval se však starší, velice čerstvý záznam této události. Vyprávěl ji měřinský farář Jakub Felix Jan Pacher v kázání, které zaznělo jako první slavnostní duchovní proslov v nově vysvěceném kostele na Zelené hoře nad žďárským klášterem cisterciáků v den sv. Václava, 28. IX. 1722, což byl den po 18. neděli po svatém Duchu, kdy byl tento chrám slavnostně vysvěcen. Pacher ve své řeči četnému posluchačstvu představil onen „nový a čerstvý příchěch, kterýžto tento rok běžící, měsíce července se stal a měsíce září mezi patnáctou a šestnáctou nedělí po svatém Duchu v Praze na světlo přišel.“ Zpráva o této podivuhodné události tedy do Prahy dospěla mezi 6. a 13. IX. 1722.

Nebude bez zajímavosti vyslechnout si tentýž příběh vyprávěný barokním kazatelem, ovšem v moderním přepisu a s jemnými odlišnostmi od podání Hammerschmidova:

„Poctivý kupecký mládenec, salcburského bohatého kupce a spolu purkmistra dceru sobě za manželku léta Páně 1721 obdržel. Manželstvo to v lásce a pobožnosti tak svázané bylo, že se od žádného roztrhnouti nemohlo. Dábel nenáviděl svornosti manželské, podpálil jest jednoho vzáctného salcburského pána srdce nezřízenou láskou k té mladé, krásné a ctnostné paničce, a poněvadž sám nic objednat nemohl, jednal skrze bohaprázdného člověka a šechýře, by tu ctnostnou paničku k tomu, co příkázání šesté zapovídá, *non mæchaberis*, Nesesmilníš, ošemetně přivést mohl. Vyslanec ten možné způsoby vyhledával, však od čisté a věrné Lukrécie vždycky s dobrou jazykovou polívkou přivítán a odpraven byl. Posledně pohrůzkami hrozil, že ji neb manželka jejího o život připraví. Což když manželka manželovi, ano i svému pánu otci pověděla, strachem a bázní obklíčení utekli se se vši důvěrností k svatému milému domácímu hospodáři (kterého sobě při sňatku svadebním vyvolili a s ním ve všech případnostech se radili), totižto k svatému Janu Nepomuckému, a slib takový učinili, že v salcburském kostele při nákladném oltáři svatého Jana Nepomuckého tři mše svaté každý den sloužiti dají, by nastávající patrné života nebezpečnosti od nich odvrátiti ráčil; na to slouží se mše svatá první, při kteréž začalo paničce trochu zle býti, proto se domu navrátiti musela, a hle, když do domu vchází, uhlídaje za mříží domu s pistolí stojícího onoho vyslance na manžela jejího čekajícího a na sebe hrozícího, jestli vzkřikne, že ji tu ihned na místě zastřelí. Utíká strachem poděšená po schodech do svého pokoje panička, zatím vyslanec bojící se, že prozrazen bude, se ztratil, manžel pak šťastně po vyslyšených třech mši svatých domů se navrátil, a co se manželce přihodilo, strašlivě vyslechl. Tu byla bázeň a strach ještě větší o život jejich obouch. Nesměli ten den ani se hnouti ani z okna vyhlédnouti bojíce se, aby zastřelení nebyli. Jaká pomoc v ustavičném strachu a soužení postaveným? I padnou na svá kolena před domácím oltářem a obrazem svatého Jana Nepomuckého, úpěnlivě se modlí, posledně růženec ke cti jeho říkajíce, slyší, že někdo již večerního času na dvěře tluče, ale žádný v domě pro strach se hnouti nechtěl a nesměl, až mládenec domácí se osmělil, svíčku rozžatou vzal a k vratům zavřeným přišel. A hle, divná věc! Srkze mříže, které nad vraty byly, vhozené psaní s nápisem na pána toho domu jest našel. Mládenec více se neptaje, kdo by tloukl, ochotně psaní pánu svému nesl. Ó divotvorná moc S[vatéh]o Jana Nepomuckého! Slyšte: ten bezbožný vyslanec v srdci k pokání pohnutý těm věrným manželům skroušeně píše a za odpuštění své opovázlivosti pohnutěně žádá svobodně se přiznávající, že čtyrykrát nevinou manželku zastřeliti usiloval, však vnitřní hrůzou přestrašen to v skutek uvésti nemohl. Manžela pak pětkrát tím oumyslem hledal, však tím způsobem vnitř od Boha zaražen podobně nic dověsti nemohl. Posledně ale (ó! patrná ochrana a obrana domácího hospodáře, svatého Jana Nepomuckého!) když na schody vstupoval a jeho o život připraviti mínil, takový políček od neviditelné ruky dostal, že na něj do smrti nezapomene. A protož k potvrzení toho zázraku a k hodnému poděkování za milostivou ochranu manžel ten ze Salcburku do Prahy k svatému Janu Nepomuckému osobně se vypravil a na věčnou památku drahou obět' na jeho oltář zavěsil.“

Ⓙ HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 297^r-298^r – Ⓙ PACHER 1723, fol. F3^r – G^r

908. Praha, Pražský most (Č, Pr), několik let před 1722

Spisovatel Hain a po něm piarista Viktorin od sv. Kříže vypravují příběh potrestané neúcty na Pražském mostě. Piaristovo české podání zní: „Léta 1721. [dle Haina „před několika lety“] dva lidé přes pražský most spolu jdouce, když k postavě sv. Jana přišli, jeden z nich poklekna sv. Jana v jeho obrazu poctil. Druhý pak jakožto nekatolík zatím se s usmíváním pozastavuje a potom táže, proč by před tím kamenem byl poklekl? On mu odpovídá, že takovou poklonu jakožto katolík slušně činil a spolu nekatolík toho napomíná, aby zanechal toho mluvení rouhavého, nechce-li ještě dnes dojíti hanby. Nedbá nic na to nekatolík. A hle! Sotva poodstupují, náhle tady jede s šesti koňmi jakýsi vůz panský, kterému když onen rouhač, v těsnosti dopaden, chce ustoupiti, do bláta se všim, co nesl, padá a hojně se, k smíchu všech tady jdoucích, i nešené věci zakálil. Tím pádem z rouhání poslym přichází hned k sobě. A že se mu na druhý den podobný pád přihodil, katolíkem jest učiněn.“

Ⓙ HAIN 1722b, nepag. část po pag. 80 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 85 (12. zázrak, „V potupě potrestané“)

909. Horažďovice (Č, Pr), před 1722

Viktorin od sv. Kříže po vzoru Hainově vypráví: „Jistý řeholník řádu sv. Františka jsa na cestě do kláštera své řehole na hostinství se uchýlil. Že pak vejeroční svátek sv. Jana z Nepomuku toho dne byl připadl, u jeho oltáře mši svatou strojil se sloužiti. Zatím že voda k tomu potřebná tu nebyla ani posluhovač, jde sám pro ni k studni. A když ji olovem váží, klauzna nohou, do studně padá. V tom pádu vyzývá sv. Jana za pomoc. A hle! Vidí jej vprostředku studně bleskem osvětleného v tomž způsobu, jaký na onom oltáři viděn byl, při kterém chtěl

mši svatou sloužit, a slyší: 'Matouši, jed' s Pánem Bohem, nic se ti nestane.' Ten jeho pád vida kdosi, hned přibíhá a jej beze vší škody ven vytahuje. Tu obdrženou milost onen řeholník potom jakožto provinciál v Praze sám povděčně vyjevils a potvrdil.“

Hain upřesňuje, že chtěl zmíněný řeholník Matouš 16. V. sloužit mši sv. na oltáři v kostele téhož kláštera. O jaký klášter šlo, se dozvídáme z jiného podání téhož příběhu v knížce nejmenovaného karmelitánského kněze (1723): „Podobná příhoda se povídá o jednom duchovním řádu svatého Františka, který taky času nočního do podobné hluboké sudnice padl a pomocí svatého Jana Nepomuckého, jehož v pádu vzýval, od záhuby vysvobozen byl. Aby ale svatému vděčný byl za tu pomoc jeho, na památku věčnou toho ihned nad pravenou studnicí na železným oblouku dal obraz svatého postavit, jakž mně o tom řeholní osoby praveného řádu svatého Františka povídali a já očima svýma tu studnici, ten oblouk s obrazem svatého jsem viděl v městě Horažďovicích v jejich klášteře.“ Z čehož vyplývá, že šlo v rámci františkánské řeholní rodiny o řád minoritů a jeho konvent s kostelem sv. Michaela Archanděla v Horažďovicích (→ A.1, Horažďovice 2/).

└ HAIN 1722a, 43 – TÝŽ 1722b, 43 – *Potěšení Čechův* 1723, 170 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 106-107 (59. zázrak, „V nebezpečství utopení“)

910. neurčené místo, do 1722

Jevina podle Haina vypráví: „Jistá matka a dítě psotníkem ztrápené majíc, po všem prostředků užívání, daje mu lékař poslední lékařství [...] doložil, jestliže mu to nepospěje, musí umřít. Když nic nepospělo, přemutná matka k sv. Janu se utíká a skrze jeho přímluvu za živobytí svého dítěte Boha prosí. Přitom kousek bavlny, kterou ostatky sv. Jana dotknuté byly, k srdci dítěte přikládá a hned jeho psotník, an nikdy se nevrátil, zahání.“

└ HAIN 1722a, 34-35 – TÝŽ 1722b, 34-35 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 99 (37. zázrak, „V nemoci psotníka neb božce“)

911. Třeboň (Č, Pr), II. 1722

Viktorin od sv. Kříže česky vypráví, co se dočetl v Hainově německé knize: „Léta 1722 měsíce února se stalo, že v jistém městě, německy Wittigau řečeném, tři řemeslníci mezi sebou rozmlouvajíce také o sv. Janu z Nepomuk počali rozmlouvat, z nichto jeden netoliko proti tomu svatému, ale také proti nejsvětější Panně Marii nětco hanlivého (co se zde nesluší vyložit) promluvil. Ale ne bez pomsty Boží. Nebo když ten rouhač s jinými z domu vyšel, násilně jako zblázněný padna, nejenom němým, ale i hluchým jest učiněn. Tak těžce to rouhání k jiných výstraže trestáno bylo.“

Hain uvádí jméno místa Wittigau, piarista Viktorin připojuje, že šlo o město. Jde nejspíš o mylné zapsání německého názvu města Třeboň – Wittingau.

└ HAIN 1722b, nepag. část po pag. 80 – VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 84-85 (11. zázrak, „V potupě potrestané“)

912. Cheb (č. stát, CH, Ře), 7. IV. 1722

Jan Šebestián Tribel, bakalář teologie a kandidát církevního práva, farář v Dřenicích u Chebu poslal 23. VI. 1746 velikému znalci nepomucenské otázky Janu Tomáši Vojtěchovi Berghauerovi dopis, ve kterém vypráví (v překladu): „Roku 1722 dne 7. dubna, na který tehdy připadlo velikonoční úterý, jeden chlapec, který byl synáčkem Kašpara Grubera, chebského měšťana a soukeníka, kolem pěti let, se právě nacházel na mostě města Chebu u brány (lidově Schiffthor), když jsem se, toho času farní kooperátor, tamtudy na koni vracel z nebanického filiálního kostela. A protože, jak to děti dělávají, dostal strach, už když zdálky zahlédl koně, plakal a křičel, vysmelkl se z ruky svého o trochu staršího bratra, který ho doprovázel, spěchal směrem k padacímu mostu, a tam se stalo, že natolik nešťastně přebíhal z většího na menší most, že, nebožáček, spadl dolů do veliké hloubky, ačkoliv jsem se ho snažil varovat před tak nebezpečným během a zavolat zpátky. Jak jsem to s hrůzou spatřil, seskočil jsem z koně a běžel k místu pádu. Jak bylo pro mě žalostné spatřit chlapečka v hlubině, v bahně a vodě, s hlavou a tváří úplně ponořenou, s roztaženými nohama a rukama, ležícího bez hnutí a bezduchého, tak ještě žalostnější bylo sledovat, jak jeden voják, kterého jsem zavolal ze stráže, po delší době sestoupil po žebříku do jámy příkopu, probrodil se bahnitou vodou, z bláta a vody vyprostil chlapečka s bezvládnými údy a volal, že je chlapec mrtvý. Já zatím stál na mostě, chvěl jsem se, a než voják přišel, slíbil jsem, že budu ke cti sv. Jana Nepomuckého (kterého jsem přitom svými nehodnými ústy a modlitbou vzýval) sloužit mši, jestliže bude chlapec vnesen živý a zdravý. A hle, když řečený voják myl chlapci obličej a čistil ho od bláta, chlapec přišel k sobě, a tak ho voják vzal na ramena, vynesl ven z jámy na most a chlapec se vrátil k ročičům zdravý a bez zranění. Otec pak zavěsil k oltáři v chebském kostele (kde je obraz sv. Jana Nepomuckého) votivní desku.“

└ I. dopis Jana Šebestiána Tribela, bakaláře teologie, kandidáta kanonického práva, dřenickeho faráře, určený Janu Tomáši Vojtěchu Berghauerovi, 23. VI. 1746 ← └ BERGHAUER 1761, 170-171 (§ IV)

913. okolí Vídně (R, W nebo NÖ), 16. V. 1722

Nedaleko Vídně představený císařské celnice nemohl žít v pokoji, protože se s ním stále přeli ostatní obyvatelé toho místa, celé široké sousedství hřmělo hádkami a kauzy a soudní spory nevypadaly, že by měly někdy skončit. Muž výborného života a jemného ducha se nakonec poradil se svou rodinou a rozhodl, že všichni

spojí síly dohromady a postaví v tom místě oltář ke cti. Tak se i stalo, takže tam je již ve svém oltáři světec uctíván (dol. 1724). Nadto ten skvělý muž slíbil, že věnuje tolik peněz, kolik se bude zdát, že bude třeba k postavení sochy, jestliže pomocí bude z toho místa a úřadu přeložen někam jinam do jiné oblasti. Sklíčen prosil v modlitbách každý den svěťce, což trvalo od 1719. Nakonec 16. V. 1722, v den zasvěcený sv. Nepomukovi, když na nedávno postaveném oltáři byla sloužena první mešní oběť, přijel posel z Vídně a v tom samém kostele během oné bohoslužby předal zprávu, že nepomucenský ctitel je vyvázán z dosavadního svého zdejšího úřadu a je mu nařízeno, ať se přestěhuje na lepší místo do Vídně. Muž pak splnil slib a následujícího roku 1723 postavil sochu.

└ *Vienna Austriae* 1724, 103-104 (část II, kap. II, § I)

914. Praha (Č, Pr), 1722

Malostranští jezuité v Praze 1722 informovali, že se mnoho nemocných uzdravilo po požití prachu z hrobu sv. divotvůrce JN.

└ LA profesního domu jezuitů v Praze na Malé Straně 1722 (ARSI, sign. Boh. 136, pag. 11)

915. Praha (Č, Pr), Dresden, č. Drážďany (N, SA) a Linz, č. Linec (R, OÖ), 1722

Jezuité z profesního domu na Malé Straně v Praze 1722 zaznamenali několik konverzí ke katolické víře. Zjistili také, že jedna urozená osoba z přední šlechty, manželka lipského poručíka, asi před deseti lety v Praze spatřila světlo spasitelné víry a stala se katoličkou. V mezidobí odovdělala, stále však chovala zbožné přání, aby jí její vlastní děti ve víře následovaly. U dcery toho dosáhla především osobním příkladem. Přestěhovala se s ní do Prahy, kde s moudrou pomocí jezuitského kněze a dobrotivostí pražského arcibiskupa slečnu opatřili nadací ve voršilském klášteře. Zde poznala základy katolické víry, začala katolicky věřit a podle této víry žít, k veliké matčině útěše.

Obtížněji se urozené vdově vedlo s jejím synem, který byl starší než dcera a dosud byl vážně raněný jedem hereze. Působivý lék na tuto nemoc však poskytl divotvorný český mučedník JN. Neboť když šlechtična zbožně ctěla Nepomukovy posvátné ostatky a intenzivněji poroučela svého syna mučedníkově mocné ochraně, v tu chvíli pocítila, že její modlitby nebyly marné. Vrátila se do Drážďan a od jednoho jezuitského kněze se tam s nesmírným duchovním potěšením dozvěděla, že její syn, jinak velice zatvrzelý, je nyní velmi nakloněn k přijetí dogmat římské víry. Proto byl junior na radu jezuitského kněze tajně přestěhován ze Saska do Čech, a nakonec poslán na akademii do Lince, kde jako první začal užívat nadací nedávno tam založenou pražským arcibiskupem. Začal se seznamovat se svatými základy římské víry a vypadalo velmi nadějně, že se přidá ke katolíkům, jak se o tom jasně vyjádřil rektor linecké akademie v dopise zaslaném jistému (nejspíš pražskému) jezuitovi.

└ LA profesního domu jezuitů v Praze na Malé Straně 1722 (ARSI, sign. Boh. 136, pag. 10-11)

916. ves Souš (nyní část města Mostu) (Č, Pr), 1722

Mostecký měšťan, lazebník a ranhojič Fridrich Leopold Khittl (jinak Kittel) v kanonizačním procesu 10. III. 1724 vypověděl (německy): „Z podnětu svědomí mám povinnost zde říci, že jsem měl v péči jakéhosi chlapce, mosteckého poddaného ze vsi Souš, asi desetiletého, jménem Josef Brnek, 1722, který téměř půldruhého roku měl v pravé noze velkou a nebezpečnou i zastaralou ránu, totiž dvě veliké díry nad holení pravé nohy, šest nebo sedm prstů od sebe, z nichž jedna také mezi lýtkem a holení se nořila k holenní kosti, ba dokonce holeň od ostré hnisavé látky zcela černala a byla otrávená, že nejenom maso celé změklo, ale samu kost jsem musel od jedné díry k druhé uprostřed čistit a oškrabávat od černé hmoty. Tím se stalo, že ze samotné holeně vyrazilo ven téměř patnáct kůstek, které jsem musel odstranit. Když však jsem po vynaložení osmnáctidenní píle a námahy na onu díru nemohl dosáhnout uzdravení holeně, moje manželka mně poradila, ať zem z hrobu, kterou dostala od dobrého přítele z Prahy, použiji a nasypu, že snad tímto mimořádným prostředkem bude moci být chlapec vyléčen. A to jsem také učinil, čímž se stalo, a sice hned během tří dnů, že když jsem odstranil kůžičku z holeně a oddělil jsem ji od masa, shledal jsem, že díra i holeň už nejsou černé jako předtím, nýbrž že se ukazuje jakási bělostná kůžička. Pak po krátkém čase i holeň sama se zpevnila a nové maso na holeni narostlo, takže se chlapec během několika dní úplně uzdravil. Já pak musím oslavit Boha a vzdát čest svatému Janu Nepomuckému, jakož i vyznat, že toto uzdravení onoho chlapce musím připisat síle prášku z hrobu svatého Jana Nepomuckého, který jsem nasypal do rány. Protože po užívání náplastí po tak dlouhou dobu a po užití prostředků podle mého řemesla rána a díra v kosti zůstávaly ve stejném stavu a nemohl jsem je dovést k uzdravení, nýbrž stále znova černaly. Ale poté, co jsem použil prach čili zem z hrobu svatého Jana Nepomuckého, hned šťastně následovalo uzdravení.“

└ n. výpověď mosteckého měšťana, lazebníka a ranhojiče Fridricha Leopolda Khittla v kanonizačním procesu, 10. III. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 607^r-610^r, otázka 108)

917. Klosterneuburg (R, NÖ), 1722

Další příběh v dobovém českém překladu Wietrowského nepomucenské monografie se odvíjí následovně: „Byl Jan Ottlmajer [v latině Joannes Ottlmayer, v němčině Johannes Ottlmayer], člověk sice dobrý, v Rakousích, jenžto v klášteře najburgském sloužil, kdežto se stala krádež, pro kteroužto on Jan padl do podezřelosti. Na to

dotazován, tak nemotorně a zmotaně odpovídal neb z nevědomosti, neb z sprostnosti, neb z nenadálého strachu a přílišné bazně, že z jeho odpovídání dostatečné se zdály býti příčiny k jeho mučení. Ubohý člověk, vida tu ihned na sebe kvapící nebezpečnosti k ztracení svého dobrého jména i služby, jakožto který pro provinění od sebe nespáchané obviněn, měl přijít na torturu, jak říkáme, co by začít v takových ouzkostech měl, nic mu nepřípadlo, než outočistě aby vzal k ochraně svatého Jana Nepomuckého; několik mší svatých k jeho cti dal sloužit, aby ten hrozný přívál rozehnal. Divná zajisté věc! V noci před tím dnem, na který měl býti mučen, jakýs nebeský hlas slyšel potříkráte: *Nechtěj se báti* [latinismus, opisný zákaz], *nechtěj se báti, nechtěj se báti, nic se ti zlého nestane!* K tomu hlasu on sobě mezi svými ouzkostmi oddechl a s rozmahající se v něm důvěrností hned ráno dal zase mši svatou sloužit ke cti svatého, který jej také divně [tj. zázračně] vysvobodil. Nebo když se měl ortel k mučení ho vypadající [tj. vydávající] v skutek uvesti, a ejhle tu dva mládenci, kteří se dobrovolně přiznali, že by oni byli praví zlodějové. A ačkoliv toho dobrovolného oumyslu nikdy neměli se prozradit, anobř rači se tajit a ustranit, nicméně protože v svém utikání nějaké divné moci a neviditelné odolati nemohli, která jim to zbraňovala, tak že dále jít nemohli, jakož i že žádného upokojení od červa, který svědomí hrýzl, míti nemohli, ustanovili sami u sebe se prozraditi, ačkoliv že zlodějství toho jen toliko sami nespáchali. Což sice služebníka od podezřelosti krádeže však ne zcela osvobodilo, zdalí by nebyl spolky nějaké byl měl s nimi. Ale i tu odvrátil od ctitele svého svatý Jan. Neb v tutouž noc dopadení od vojáků společníci, Jána Ottelmajera právě nevinného býti v tom zlodějství ukázali; a tak on ani pověstného jména [tj. dobrého jména, dobré pověsti] svého, ani ouřadu neztratil, anobř odevšecký podezřelosti osvobozen, chválou a slávou věrného služebníka poctěn byl.“

Berghauer uveřejnil svědectví o tomto případě vyšlé z ruky urozeného pána z Astfeldtu, rady české královské kanceláře. Z tohoto zdroje vyplývá několik upřesnění, včetně časového zařazení události do 1722. Jan či Johann Ottlmayer sloužil v klášteře augustiniánů kanovníků v Klosterneuburgu v Dolním Rakousku. Když se ocitl ve výše popsaném mylném podezření a obrátil se o pomoc k SJN, uslyšel v hlubokém tichu v noci před útrpným výsledkem slova: „Jene! Jene! Jene, neboj se, nic zlého se ti nestane.“ Druhý den se sami přišli ke krádeži přiznat dva mladíci a později byli do pout uvrženi další jejich spoluviníci a skuteční zloději, tři v Klosterneuburgu a čtvrtý v Brně.

└ WIETROWSKY 1729, 167-169 – TÝŽ 1730, 218-220 – TÝŽ cca 1730, 160-162 (← BOČKOVÁ 2015, 381, 383) – R nedat. I. svéd. urozeného p. z Astfeldtu, rady české král. kanceláře, (1722) ← └ BERGHAUER 1761, 199 (§ XIII, dat. 1722)

918. Praha (Č, Pr) a Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1722

„Anna Maria, paní pražská, o peníze jí náležitě [tj. náležející] na 30 let ve Vídni rozepří vedla; a když po všem jednání v nebezpečnosti (všecko ztratiti) byla, outočistě své ku Kristu v jeho Ecce homo obrazu a k sv. Janu vzavši, přislíbila, že obojímu místu, vysoudí-li svých peněz, něcto udělí. Na to vede svou při, která tak se jí hned podařila, že brzy docela svých peněz dostala a svou přípověď [tj. slib] ráda splnila. Tu pak příhodu svědomím svým dosvědčila.“

Takto případ popisuje Viktorin od sv. Kříže na základě Hainovy předlohy.

└ HAIN 1722a, 47 – TÝŽ 1722b, 47 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 108-109 (63. zázrak)

919. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1722

Další vyprávění piaristy Viktorina od sv. Kříže, převzaté od spisovatele Haina: „Jiná žena žádných prostředků k obživení se nemajíc, ani práce, s kterou by sobě něcto zejskala, utíká se k hrobu sv. Jana za pomoc neb práci k nějakému zisku žádajíc. V tom přichází k ní nějaká paní, potáhnouc ji za oděv praví, aby k ní přišla, že jí dá práci. I jde, potěšená, a ne jenom peníze, co potřebného k práci sobě nakoupiti, ale i za svou práci dostává slušnou mzdu, která, co sobě potřebné k vyživení svému, prostředky zjednatí mohla; což také po vykonané práci své, která ke cti sv. Jana od té paní jednaná byla, potvrzením svého svědomí vůbec vyznala.“

└ HAIN 1722a, 48-49 – TÝŽ 1722b, 48-49 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 109-110 (66. zázrak)

920. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1722

Viktorin od sv. Kříže podle Haina vypravuje: „Jiná ženská osoba třesavou zimnicí dlouhý čas, daremným [tj. bezvýsledným] všech vynalezených prostředků užíváním, trpící, v skutečné té nemoci ke cti sv. Jana při hrobu jeho mši svatou dala sloužiti, při kteréž ihned ona mrtvice ji zanechala, aniž kdy více na ni přišla.“

└ HAIN 1722a, 34 – TÝŽ 1722b, 34 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 94 (26. zázrak, „V zimnici třesavé“)

921. Praha, hrob v katedrále a kostel sv. Valentina na Starém Městě (Č, Pr), dol. 1722

Piarista Viktorin od sv. Kříže po vzoru spisovatele Haina popisuje další zázrak: „Jistá chudobná žena s mnohými dětmi do takové chudoby přišla, že ani co jísti ani čím se odívati neměla, pročež poslední svou košili rozřezati k odění svých nahých dítek byla přinucená. I nevědouc jinák sobě pomoci, utíká se k sv. Janu, obecnému zde někdy chudých otcí, a srdečně jej žádá za pomoc. Na to s dobrou nadějí domu se navracujíc při kostele sv. Valentina v Starém Městě prazském dva dukáty nalezá, je jako od sv. Jana sobě podložené vesele zdvíhá, díky dobrodinci svému vzdává a ty peníze k nejvyšší své potřebě užívá, což zpovědníku svému k hrobu sv. Jana potom na poděkování se vrátíc věrně vyjevila.“

Tuto pražskou epizodu 1727 zachytil mezi výjevy zázraků na své rozsáhlé klenební fresce v hradčanském kostele voršílek malíř Václav Vavřinec Reiner (→ A.1, Praha IV. 1/).

└ HAIN 1722a, 47-48 – TÝŽ 1722b, 47-48 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 109 (65. zázrak)

922.-923. Praha, Staré Město a hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1722 – dvě milosti

Hain popisuje dvě milosti, které na přímluvu obdržel pražský staroměstský měšťan Jan Kryštof (Christoff). Od Haina vyprávění převzal Viktorin od sv. Kříže v této podobě: „Podobnou masa v sobě zrostlinou [výrůstkem masa] Jan Kryštof staroměstský měšťan jsa stížen, proti ní užíval líkařské flastry, však nadarmo. Zatím neduh se rozmáhá jako husí vejce [v]zrostlý, horkost i palčivost přičiňující. Pročež nemocný se obávaje, aby mu snad k tomu nětco jiného nepřipadlo s nebezpečenstvím života, ustanovuje tu zrostlinu dáti otevřítí. Zrazuje mu to ranhojič a snaží se s flastry příkládanými to zahrati, však bez oučinku. I utíká se nemocný za pomoc k sv. Janu Nepomuckému a zaslibuje se jej obvzlaštně ctíti. Co když počíná, neduh jeho pomalu se tratí, celý zachází. On pak ozdravený dává obět u velikosti toho svého bývalého neduhu ze stříbra dělati, ji sám u hrobu svého dobroditele na památku té milosti obětuje. K tomu i mši svatou dává sloužiti, při ní svou pobožnost vděčně vykonává, ten svůj příběh povděčně dokazuje [922.], i jinou k tomu milost před několika léty v jistým k své živnosti nabytým ouřadu, od téhož svatého sobě prokázanou, dokládá [923].“

└ HAIN 1722b, část s. p. po fol. 80^v ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 90-91 (19. zázrak, první milost), 91 (19. zázrak, druhá milost)

924. Praha (Č, Pr) a Tyrolsko (R, T), dol. 1722

Viktorin od sv. Kříže po Hainově vzoru píše: „Jan Ferdinand, malíř z Tyrolu rodilý, v Praze se oženil a dům na prodej přijal tím důměním, že jej z nápadlého dědictví svého brzy vyplatí, které však jemu od přátel, ačkoli právně usiloval, odepřeno bylo. Zatím jsa svým časem upomínán dům vyplatiti, když neví kady kam, utíká se do zámeckého chrámu k hrobu sv. Jana a vida tam jistou obětní tabulku takto podepsanou 'O sv. Jene, tys mi v těžké potřebě přispěl,' z toho podpisu i on k sv. Janu důvěrnost pojma jej prosí, aby mu také v své potřebě pomohl. Na to domů odchází. Když pak již určitý čas k vyplacení domu přichází a on odněkad sobě spomoci nemůže, v nejbližším své cti nebezpečenství jsa postaven, utíká se zas k hrobu sv. Jana, o pomoc vzývá. Potom domů v té největší potřebě, nevěda, co činiti, přijda nenadále nachází směnný list na vydání tisíc tolarů, a ten od nejtvrďšího přítele svého, jemu nětco podstoupiti odporujícího. Raduje se velmi z toho, díky sv. Janu činí a znamená, že právě po přijatém k sv. Janu outočišti ten list z Tyrolu vyšel. Ihned tedy od penězoměnce vyzdvíhna ty peníze, nimi netoliko jeden termín proti všemu nadání věřitelů a porovnání splácí, ale i druhý předplácí. Což potom on všem vůbec věrně vypravoval a s přísahou také to potvrditi hotov byl.“

└ HAIN 1722a, 17-18 – TÝŽ 1722b, 17-18 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 80-81 (3. zázrak, „v potřebě dluhů“)

925. Rokycany (Č, Pr), dol. 1722

Rokycanský děkan Daniel Jiří Ridl (ve funkci 1707 † 1723) písemně vlastní rukou dosvědčil, „že na přímluvu sv. Jana od těžké bolesti a mdloby své levé nohy vysvobozen ihned beze vsí bolesti k nemocnému jíti mohl.“ Tak to formuluje Viktorin od sv. Kříže na základě Hainova textu.

└ HAIN 1722a, fol. 80^v – TÝŽ 1722b, fol. 80^v ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 95 (30. zázrak, „V nemoci nohy“)

926. Starý Týn (Č, Li) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1722

„Kryštof Peters z Starého Tejna hrdla bolestmi tak velice trápen, že třetího dne, cokoli bez oučinku užíval, nemohl více mluvit. I připadá mu drobet země z hrobu sv. Jana užívati, což když činí, brzy zas mluví, bolesti tratí, k zdraví se navrací a do Prahy k hrobu sv. Jana přijda vděčným se prokazuje.“ Takto vypravuje příběh Viktorin od sv. Kříže podle Hainovy o dva roky starší předlohy. Dodejme, že Starý Týn leží na Úštěcku.

└ HAIN 1722b, část knihy s. p. po fol. 80^v ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 97 (34. zázrak, „V nemoci hrdla bolavého“)

927. Čechy a konkrétně hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1722

Viktorin od sv. Kříže podle Haina vypravuje: „Jistý hrabě z Čech touž nemocí [tj. zimnicí] bez pomoci jsa stížen, užívaným práškem země z hrobu téhož svatého [JN] ji zahnal, což také sám potvrdil, když po zahrání své nemoci k hrobu sv. Jana, svého patrona, na poděkování se postavil.“

└ HAIN 1722a, 34 – TÝŽ 1722b, 34 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 94 (28. zázrak)

928.-929. Morava, konkrétněji Letovice (M, Ol), a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1722 – dvě dobrodiní

Wietrowsky vypráví: „Jindřich František Krigius, rozený Moravan, v stavu manželském velice žádostiv byl míti synáčka. K dosáhnutí té své žádosti outočiště své vzal k svatému Janovi Nepomuckému a po mnohých pobožnostech oč prosil, dosáhl; a na poděkování na křtu svatým jménem téhož svatého Jana synáčka svého poctil [928.]. Jako ale štěstí lidské na světě jest nestálé, tak podobně otec z nabytého syna potěšení nedlouho užíval; nebo v jednom roce týž synáček tak těžce jest se rozstonal, že lékaři o jeho živobytí pochybovali. Tím

nebezpečným synáčka svého milého stavem jsa otec zděšený, s chvátáním do chrámu Páně jest šel k oltáři svatého Jana Nepomuckého, kdežto s takovou horlivostí svatého Jana jest vzýval, jakou jemu otcovská láska a patrné nebezpečnoství ztracení syna poskytovala, *Ó Svatý Jene, byla slova jeho, ty jsi mně toho syna dal, ty podobně nyní mně toho zachovej! Z tvé milosti on počal živ býti, z tvé taky milosti učiň, aby uzdraven byl!* Po vykonané té slzavé prosbě domů sice s důvěrností se navracoval, ne však bezevšeho strachu, aby snad své milé dítě tam již mrtvé nenalezl; jakož ovšem odevšech příbuzných za takové držáno bylo. Ale nejenom živého, nýbrž i všeho nebezpečnoství prázdného s nemalým podivením syna vynalezl, jenž v krátkém potom čase ouplného zdraví nabyl. Pročež na dokázání své vděčnosti do Prahy k hrobu svatého mučedníka pěšky se vypravil a po dvouh zase létech, v roku totižto čtyřmécitném [tj. dvacátém čtvrtém] běžícího věku, samého taky synáčka k slušnému dikůvčinění s sebou přivedl [929].“

Autentické německé svědectví zmíněného Jindřicha Františka Karla „Krigi“ z 10. X. 1724 publikoval v latinském překladu Berghauer. Vyplývá odtud, že šťastný otec po narození synáčkovi dal nejenom jméno Jan Nepomucký, ale také ho úplně světcí zasvětil (928.). Když pak chlapeček po několika letech (!) upadl do těžkého blouznění, vyděšený otec běžel večer do kostela sv. Prokopa v městečku Letovicích, kde v pláči a vzdychání klekl před oltářem SJN, svého nejobzvláštnějšího patrona (→ A.1, Letovice 1a/), prosil za chlapcovo uzdravení a šťastně je vyprosil. Neboť když synáčka světil SJ jako otcí, byl utěšen dobrou nadějí, vrátil se domů a spatřil dítě živé, ač předtím několik týdnů leželo jako v agonii. Za čas se chlapec nebeskou silou úplně uzdravil. Otec v pokorném děkování slíbil, že poputuje k posvátnému hrobu, kam co nejzbožněji přišel 22. V. 1722, věnoval tam votivní dar, a také svého synáčka k tomuto posvátnému místu přivedl (929.).

└ WIETROWSKY 1729, 128-129 – TÝŽ 1730, 169-170 – TÝŽ cca 1730, 122-123 (← BOČKOVÁ 2015, 333, 335) – R n. svéd. Jindřicha Františka Karla Krigi, 10. X. 1724 ← └ BERGHAUER 1761, 199 (§ XIII)

930. nejspíš Wien, č. Vídeň (R, W), a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1722

Další událost vyprávěná Wietrowským: „Pán Kryštof Hynek, svobodný pán z Werdenburku, synáčka měl sobě nejmilejšího Františka Josefa, který dlé způsobu dětinského hraje, stříbrnou kuličku do ust daje, ji z nepozoru polkl. O tom nešťastném příběhu zvěda otec velmi byl starostliv, a poněvadž tu přítomného prostředku žádného nebylo, bez meškání vzýval svatého Jana Nepomuckého a dal maličkému k užívání zem z jeho hrobu; která jak rychle do žaludku přišla, synáček skoro v témž okamžení s obzvláštním potěšením svého otce kuličku šťastně vydával.“

Jméno otce mladičkého šlechtice zní v latinském originálu Wietrowského knihy „Christophorus Ignatius, Baro a Werdenburg“, v německém překladu „Christophorus Ignatius Freyherr von Werdenburg“.

Některé přesnější informace přináší autentické svědectví o téže události, které sepsala ve Vídni 13. X. 1722 baronka Marie Kateřina z Werenburgu (sic!), rozená baronka z Risenfelsu. Šlechtična upřesňuje, že otec dítěte, Kryštof Ignác baron z Werenburgu (sic!), byl skutečný komoří a rada císařsko-královského katolického Veličenstva. Epizoda se udála, když jeho mladšímu synovi Františku Josefovi bylo osm let. Ten spolkl stříbrný uzel (nikoliv kuličku), který z něj vyšel tři hodiny po požití částičky země z hrobu. Šlechtična s pokorným poděkováním na kolenou umístila k hrobu zmíněný uzel se záslibným darem, „aby byl milosrdný Bůh ve svém sv. mučedníku navěky chválen.“ Latinský překlad barončina svědectví publikoval Berghauer.

└ WIETROWSKY 1729, 158 – TÝŽ 1730, 206-207 – TÝŽ cca 1730, 151 (← BOČKOVÁ 2015, 369) – R n. svéd. Marie Kateřiny baronky z Werenburgu, rozené baronky z Risenfelsu, Vídeň, 13. X. 1722 ← └ BERGHAUER 1761, 199 (§ XIII)

931. Rakousko (R), dol. 1722

Další z dobrodiní popisovaných Hainem převádí Viktorin od sv. Kříže do češtiny (s mylným označením nemoci) takto: „Jistý muž z rakouské země rovně[ž] tou mrtvicí [správně zimnicí] bez lidské pomoci byv ssoužen, z rady svých přátel k sv. Janu se utíkaje, jak nejprve nětco prášku z hrobu toho svatého muže užíval, zimnicí pozbyl.“

└ HAIN 1722a, 34 – TÝŽ 1722b, 34 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 94 (27. záznak)

932. Bavorsko, nejspíš München, č. Mnichov (N, BA, OB), dol. 1722

„Jistá v bavorské zemi dáma ztratila z stolečku svého vlasů ozdoby, které aby zas dostala, dala dvě mše svaté za rejnský ke cti sv. Jana Nepomuckého sloužití, po nichž sloužených ztracený svůj klenot na stolečku nalezla. I domnívaje se, že prve dobře nehledala, a spolu litujíc toho rejnského na mše daného, sobě praví: 'Mohlať si prv pilněji hledati.' I veme ten klenot a pro lepší schování jej do schránky zavírá. Na to přicházejí k ní dva duchovní, jimž ona tu příhodu vypravuje a k ukázání toho klenotu zavřeného otvírá schránku. A hle! Místo toho klenotu nalezá tu zase svůj peníz na mše daný a litovaný, což důvodně [tj. autenticky] z Myncha [tj. Mnichova] do Prahy psáno jest.“

Takto příběh vypráví Viktorin od sv. Kříže podle Hainovy knihy z 1722, v níž je navíc uvedeno, že k události došlo nedávno a že je ji třeba rozlišit od jiné, podobné epizody, kterou Hain vypravoval jinde (→ výše 172). Wietrowsky o příběhu rovněž referuje, omylem však obě události spojuje dohromady (dobový český překlad jeho textu přitom pro ztracené „gemmae“ užívá slova „perle“).

⌞ HAIN 1722a, fol. 77^{r-v} – TÝŽ 1722b, fol. 77^{r-v} ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 112-113 (73. zázrak, „V ztrátě klenot nalezených“) – WIETROWSKY 1729, 173 (omylem spojuje dvě příhody – na první z nich přitom odkazuje: *Summar. n. 9. § 10.*, čímž se myslí druhé *Summarium*, č. 9, § 11 v ⌞ *Acta utriusque processus* 1721, 351) – TÝŽ 1730, 224-225 – TÝŽ cca 1730, 166

933. Bodensee, č. Bodamské jezero (Š), dol. 1722

„V švejcarské zemi na jistém jezeru, německy Boden-See řečeném, nebezpečný bývá přívoz pro vichrové časem svým vod zmitání. I stalo se, že někteří chtějí se dáti přeplaviti, prve než na vodu se pustili, jeden z nich k ochraně sv. Jana kleče se poručil. Na jezero puštěném tak bouřlivém povstal vítr [tj. na jezero se pustivším tak bouřlivý povstal vítr], že loď zvrátil a všecky k utunutí [sic!] vhodil. Že pak oni v tom nebezpečnosti k sv. Janu za pomoc volali, on jim z milosrdenství přispěl. A sice toho, který se jemu nejprve poroučel, poněvadž večer připadl, světlem mu posvítiv rukou podanou z vody vyvedl. Ostatním pak tak napomohl, že všickni z utunutí vyvázli a na břeh šťastně vybědli, možnou ochránci svému vděčnost za to dobrodiní dokazující.“

Takto příběh popsal Viktorin od sv. Kříže po Hainově vzoru.

⌞ HAIN 1722a, 43-44 – TÝŽ 1722b, 43-44 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 107 (60. zázrak, „V nebezpečnosti utopení“)

934.-936. obecné tvrzení a pak blíže neurčené místo a hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1722 – tři druhy pomoci

Piarista Viktorin od sv. Kříže na základě Hainova tvrzení píše také o tomto druhu pomoci: „Podobně těm manželům, kteří žádných dětí k potěšení svému a dědictví nemohou míti, důvěrně vzyvaný sv. Jan vinšovaný plod od Boha vyprošuje, jakž mnohí vůbec i v zpovědlnici se vyznali.“ (934.)

Předtím však (rovněž po vzoru Haina) sdělil: „Jistá paní těhotná nebezpečností smrti své i děťátka k porodu pracující, když se k sv. Janu poručila a zaslíbila, že pětkrát hrob jeho chce navštívit a jiné dobré skutky konati, šťastně porodila, že i dítě její k svatému křtu přišlo [935.]. Když pak tu pobožnost dle slibu potřetí při navštívení hrobu konala, i jednoho ucha sluch ztracený dostala [936.].“

⌞ HAIN 1722a, 55 – TÝŽ 1722b, 55 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 100 (41. zázrak, „V porodu neplodných“, 934.), 99-100 (40. zázrak, „V porodu žen pracujících“, 935.-936.)

937. blíže neurčené místo a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1722

„Jistá osoba ženská jménem Františka po svatě zpovědi jistila [tj. ujišťovala], že by svatému Janu nanejvýš zavázaná byla, poněvadž ji z nejvyššího nebezpečnosti ohně pomohl. Nebo když nedávno po večerním pomodlení jsouc zdřímavá, světlo zhasiti byla zapomněla, a tak, poroučejíc se sv. Janu, k spaní se položila, v prvním usnutí dohořejícím tím světlem blízké věci se zapálily a z nich i košile i prostěradlo i opony lůžka hořeti počaly. V tom nebezpečnosti ona tvrdě spící slyší hlas třikrát opakovaný: 'Františko, Františko, Františko [v němčině 'Frantzl, Frantzl, Frantzl]!' Tím ze spaní probuzená spatříc ten ohně, s děšením vyskakuje a jej šťastně zhasuje. Že pak tu žádného z lidí býti neb slyšeti neznamena, nemohla jinak mysliti, nežli že ji sv. Jan (jemuž ona na noc se poroučeti obyčej měla a jeho také obraz i knížku na stole mívala i tehdaž našla) probudil a z toho ohně bez upálení neb udušení vysvobodil, zač ona mu vděčná při hrobu jeho pobožnost vykonala a tu příhodu svým svědomím potvrdila.“

Takto příběh sděluje Viktorin od sv. Kříže podle Hainova vzoru.

⌞ HAIN 1722a, fol. 77^r – TÝŽ 1722b, fol. 77^r ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 112 (72. zázrak)

938. blíže neurčené místo a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1722

Jistá ženská osoba byla dlouhou dobu stížena tak nebezpečnou nemocí, že ji nakonec všichni lékaři opustili a považovali ji za nevléčitelnou. Stačilo ale, aby přijala jediné zrnko z růžence dotýkaného o hrob a utekla se co nejhorlivěji k SJN, aby se krátce nato uzdravila a s velikou vděčností světci u jeho hrobu osobně poděkovala.

⌞ BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722, 91 (v závěrečné části *Von Eröffnung* od anonymního autora)

939. cizina a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1722

Viktorin od sv. Kříže podle Haina píše: „Jistá cizozemka nad odpuštěním velikých svých hříchů zoufajíc, tak daleko přišla, že od víry pravé odstoupíc, Boha i svatý jeho zapřela, nato pak, že již ďáblu tak náleží, se domnívajíc, život sobě násilnou smrtí odniti ustanovila. K tomu se usmrcení na místě skrytém, když k podřezání krku svého nůž přikládá, vidí při sobě kněze světského upřímné tváře, křížek na prsech svých visutý [tj. zavěšený] majícího, ruku svou s nožem nastrojeným odtrhujícího a, co by činila, přátelsky se tážajícího. Jemuž ona odpověděla, že sobě chce, nevědouc jináč ouzkostem svým pomoci, život ukřáti. Zrazuje jí to onen ctný muž a napomíná, aby potěšená do Prahy země České k hrobu sv. Jana Nepomuckého se odebrala, že tam pomoci i milosti dojde. Když pak ona se vymlouvá, že cesty Prahy neví, jde sám poněkud s ní, cestu ukazuje a pozastaviv se, praví, aby již dále sama šla a cesty se doptávala, kterou jí každý ukáže. Nato když ten její vůdce zmizel, ne jiného než sv. Jana Nepomuckého (kterého z dětinství podlé naučení mateřského i na smrtedlném loži sobě daného nábožně ctila) býti se domejšli; a poněvadž z toho matky své naučení při svém zoufání a Boha i

svatých jeho zapření sv. Jana vyjala [tj. vyňala], nyní že s jeho pomocí od zoufání a věčného zatracení jest vysvobozená, důvěřuje. Tak důvěřující dále do Prahy se ubírá a tam šťastně přijdouc, u hrobu sv. Jana pobožnost svou tím nehlubším poděkováním a své pošetlosti odprošováním vykonala a milosti Boží dosahouc, tu příhodu zpovědníku svému věrně vyjevila. Ten pak nůž, kterým sobě chtěla krk podřezati, na památku milosti obdržené u hrobu sv. Jana zavěsila.“

└ HAIN 1722a, 36-38 – TÝŽ 1722b, 36-38 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 101-102 (43. zázrak, „V ouzkosti svědomí a zoufanlivosti“)

940. blíže neurčené místo, dol. 1722

Viktorin od sv. Kříže dle Hainovy předlohy vypravuje další projev štědrosti: „Jiná v podobné nouzi postavená [žena], když i něco peněz sobě vypůjčila a je vyplatiti nemohla, mezi srdečným sv. Jana vzýváním náhle dostává směnný list neb weksel na velikou summu peněz k jednání jisté věci, kterou ona sama připraviti a odeslati mohla. Přitom bylo jí ještě více peněz dáno tu věc zhotovenou odeslati a výborný zisk sobě učiniti.“

└ HAIN 1722a, 49 – TÝŽ 1722b, 49 ← VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, 110 (67. zázrak)

941. Brňany (Č, Li), 1. IV. 1723

Šestnáct lupičů v noci přepadlo brňanskou hospodu na panství doksanského kláštera premonstrátek. Lupiči všechny krutě spoutali a bili až do krve holemi a krčmáře Karla Taustera (Faustera?) ukrutně pálili pod koleny. Vzali si peníze a šli také do sklepa, který měli v úmyslu vykrást. Krčmářova manželka pomocí Panny Marie a SJN si rozvázala pouta a vyskočila z horního patra na stříšku stáje a z ní dolů, kde se schovala ve stáji. Když se lupiči vrátili a zjistili, že manželka je pryč, brzy všichni utekli. Jakmile zmizeli, žena spustila povyk po vsi, nikdo ale neměl odvalu lotry ve tmě pronásledovat. Z vděčnosti za přežití hospodský Tauster zbudoval v Brňanech kapli ke cti Bolestné Panny Marie a SJN (→ A. I, t.) a nadal ji polem o výměře čtyř a čtvrt korců, ležícím u řemeslnické dílny. Kapli 26. II. 1728 požehnal doksanský probošt Josef Míka, který si událost zaznamenal do svého kalendáře (poznámky se dochovaly) a také o ní (následujícího dne) napsal zprávu strahovskému opatovi, svému spolubratrovi, jehož řeholní komunity byl členem (duchovní péči o premonstrátky v Doksanech vykonávali premonstráti ze Strahova).

Podle Míkova stručného zápisu do kalendáře byla událost zrekonstruována výše, s doplněním informace o benedikci kaple. Míka pak příběh popsal podrobněji ve zmíněném dopise strahovskému opatovi, kde sděluje (v překladu): „[...] nezamlčím tragédii, která se stala včera v Brňanech, naší vsi. Především na noc přišel nějaký tovaryš, vydávající se za řezníka, do hospody a žádal o nocleh, který když mu sám hospodský rád poskytl, uložil se se svými ke spánku. Kolem půlnoci tento ničemný nepravý řezník hospodu otevřel a pustil dovnitř asi šestnáct dalších lotrů, kteří čekali venku. Ti šli přímo tam, kde ležel hospodský se svými, všechny krutě svázali a do krve bili holemi, hospodského pálili pod koleny bombami („pyrobolis“), aby vyzradil, kde jsou peníze; mezi těmi lotry byli také židé. V té řeži manželka hospodského vzývala pomoc sv. Jana Nepomuckého a pocítila, že z jejích rukou spadla zázračně uvolněná pouta, což když se stalo, spustila se dolů z pavlače a zavřela se ve stáji. Když si po chvíli lupiči všimli že žena je pryč, obávali se, že už svolává vesničany. Utekli všichni s penězi, které pobrali. Jakmile to hospodského manželka ve stáji zpozorovala, hned vyšla ze stáje, vzbudila povyk (ačkoliv už pozdě), rozvázala spoutané polomrtvé, ihned poslala pro kněze a ranhojiče, a tak se o ně postarala. Ranhojič pochybuje, že z toho vyvážnou všichni.“

Případ převzal Wietrowsky.

R I. vpisky doksanského probošta a prem. Josefa Míky do kalendáře, 1. IV. 1723 (SK, sign. BV II 93/1723, fol. 6^v) a 26. II. 1728 (SK, sign. BV II 93/1728, fol. 7^r) – I. dopis téhož, daný v Doksanech 2. IV. 1723 a určený strahov. opatovi Marianu Hermannovi ← └ BERGHAEUER 1761, 202-203 (§ XIV) – WIETROWSKY 1729, 166-167 – TÝŽ 1730, 217-218 – TÝŽ cca 1730, 159-160 (← BOČKOVÁ 2015, 379, 381)

942. Zálší (Č, Pr), 4. nebo 5. IV. 1723

„V jistém městečku pána hraběte Václava Hynka Vratislava z Mitrovitz nenadálým příběhem [tj. náhodou, nečekaně] se zňalo stavení, při kterém více než čtyřrydce vozů sena složeno bylo. Rozmohl se oheň a již celé to obydlí, vedle něhož ihned seno leželo, shořelo; tak že k truchlivému očekávání nebylo nic, než aby se i to celé seno jednýmkráte zapálilo, k žalostivým celého sousedstva škodám. Pán hrabě znamená, že žádného lidského prostředku nejní k toho ohně zkracení, k vyhledávání ho k Bohu se obrátil; pročež vzýváje pomocí svatého Jana Nepomuckého, nejvejš na věži poručil jeho obraz a svaté relikvie neb ostatky vyložiti. Tu se pak něco podobného stalo, co se v Písmě svatém o žoldnyřích a vojsku pod vůdce Jozue správou postaveném povídá a o zavěšeném provázku červeném proti jejich vzteklosti, aby když ten uhlídají z okna domu ženy Rahab nazvané viset, domu toho šanovali [vynechána citace v marginálii, Jos 2, 1-21; 6, 17-25]. Tutěž obranu znamenal v této případnosti tento hrozný plamen, který dále toho stavení se dotknouti nesměl, vida obraz svatého. Po tak udušeném ohni zůstalo ostatní stavení celé, ku podivu všech a pána hraběte potěšení, kterýžto na památku tak velikého dobrodiní oltář svatého Jana Nepomuckého v chrámě toho městečka vystavěti jest přislíbil.“

Tak příběh vypravuje český překladatel Wietrowského knihy. Poprvé se v literatuře tato epizoda objevila v knize italského jezuita Francesca Galluzziho z 1729, který vyprávění převzal (dle Berghauerova tvrzení)

z rukopisů pražského sufragána Daniela Josefa Mayera z Mayernu. Galluzzi situuje příběh nikoliv do městečka, nýbrž do zámku zmíněného hraběte Václava Ignáce Wratislava z Mitrowic. Stavení s více než čtyřiceti vozy sena se nacházelo v úrovni přízemí poblíž obytných prostor zámku.

Co se přesně stalo, vypověděl sám jmenovaný hrabě Wratislav v kanonizačním procesu, v jehož výpovědi nutno hledat zdroj Mayerův. Hrabě 10. IV. 1723 vypověděl (latinsky): „Ovšem, měl jsem obzvláštní a speciální úctu a lásku k tomuto svatému [JN] a každý den se k němu modlím jisté modlitby a dostal jsem mnoho milostí skrze jeho přímluvu. Především pak před šesti sedmi dny na mém statku Zálší se vzňal dvůr a nižší stavení, ve kterém bylo uskladněno přes čtyřicet vozů sena a přiléhalo k mému obydlí, shořelo. To obydlí jsem nově zbudoval a svěřil ochraně blahoslaveného Jana Nepomuckého, jehož obrázek a nějaké další relikvie jsem vložil do plechové makovice vížky. Střecha tohoto zámku, natřená rudou olejovou barvou, byla od plamene uchráněna, přestože prudkostí blízkého ohně a žáru olejová barva ze střechy stékala na lidi hasící oheň; přece se však nevžňala. Toto samé připisuji ochraně blahoslaveného Jana Nepomuckého a zbožně věřím, že především proto, že jsem si předsevzal postavit v zámecké kapli oltář a věnovat mu jej, skrze přímluvu tohoto světce byly moje obydlí i kaple uchráněny od ohně v tak velikém nebezpečí.“

R nedat. rukopisy praž. sufragána Daniela Josefa Mayera z Mayernu ← L GALLUZZI 1729, 93-94 – WIETROWSKY 1729, 162-163 (k příběhu došlo ve Wratislavově městečku) (← BERGHAEUER 1761, 156, § XIII) – WIETROWSKY 1730, 212-213 – TÝŽ cca 1730, 155 (← BOČKOVÁ 2015, 373, 375) – R I. výpověď Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrowic v kanonizačním procesu, 10. IV. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 2^r, otázka 8)

943.-944. Čermníky (Č, Pr) a Řehlovice (Č, Li), do konce IV. 1723 – dvě události

Mezi dobrodiními, zázraky a milostmi Wietrowsky uvádí také tyto dvě události: „Těžceji stonal synáček pána z Berg, asi jednoho roku maličký [v latinském originálu jednorozční nebo rok a půl starý, tak i v překladu do němčiny], kterýžto pro ouzkost prsů, pro těžké oddychání, když se k tomu i zimnice připojila, k poslednímu konci živobytí přiveden, brzy skonati již měl. Oči již zavřené, konce noh zmrtvělé a zsinálé, ruce modré, všeckny znamení blízké smrti tu byly. Tak že žádný nemyslil leč o funuse, jestli ne již mrtvého, jistě ihned umřít musícího. Nicméně byl tu předce někdo, který upamatujíc se na zázračný prašek svatého Jana [tj. z hrobu], důvěřil se, že milost tu od svatého mučedlníka obdržeti může. A zajisté po přiložením prášku na maličkého, on neb již mrtev znovu vzkříšený, neb již umřít mající při životě zachovaný, zcela ozdravěl [943.]. Však ale nejen v té jedné případnosti pomoc svatého zkusil; neb po některém čase ode vnitřní zimnice přepadnut, skrz dvanáct hodin pořáde od ní lámán [tj. zmítán], ku konci chvátal. Otec maje v paměti onehdejší milost, zase se k svatému utekl a k jeho cti mši svatou sloužití dal, aby neb synáčka uzdravil, neb od bolestí, nimiž byl trápen, osvobodil; a hle, synáček rychle oči otvírá, ručičky vztahuje a matku svou objímá, dokonale zdrav, s podivením a radostí rodičův [944.].“

Otcem uzdraveného děťátka byl Jan Jiří z Bergu, který o výše vyprávěných událostech napsal osvědčení v metropolitním městě Praze 3. V. 1723 a byl hotov sdělené odpřisáhnout. K záchraně jeho jednorozčního synáčka došlo v Čermníkách na Kadaňsku. Při prvním onemocnění chlapeček už na rukou i nohou černal. Tehdy otec vzdechl o pomoc, svěřil synáčka SJN a dal dítěti k požití zemi posvátného hrobu. Nemluvně ihned ozdravělo (943.). Při druhé nemoci dal otec číst mši svatou ke cti v řehlovickém kostele. Během této bohoslužby dítě otevřelo oči, zavzdychalo k matce a zimnice úplně ustoupila (944.). Vděčný rodič o tom nemohl pomlčet, nýbrž ke cti o tom vydal zmíněné písemné svědectví, kde ještě zmínil, že chlapeček se těšil plnému zdraví jistě ještě čtvrtý den od uzdravení.

L WIETROWSKY 1729, 156 – TÝŽ 1730, 203-204 – TÝŽ cca 1730, 148-149 (← BOČKOVÁ 2015, 379, 365, 367) – R I. svěd. Jana Jiřího z Bergu, dané v praž. metr. městě 3. V. 1723 ← L BERGHAEUER 1761, 202 (§ XIV)

945. Golčův Jeníkov (Č, Pr), 26. nebo 27. VI. 1723

4. II. 1724 věnoval říšský hrabě Molari mladší, císařské páže, podobiznu Ukřižovaného, SJN a P. Marie Loretánské do pražské katedrály k hrobu svého sv. patrona JN, aby vyjádřil vděčnost za nebeské dobrodiní, kterého se mu dostalo při cestě do Prahy 1723. Byl tehdy součástí doprovodu Jeho císařského Veličenstva Karla VI., který měl být v Praze korunován na českého krále. Mladý hrabě během cesty u dnešního Golčova Jeníkova spadl z velmi vysoké besídky či balkonu a hrozila mu smrt. Začal vzdychat ke SJN a podivuhodně vyvázl ve zdraví. K epizodě muselo dojít 26. nebo 27. VI. 1723, neboť prvního zmíněného dne se císař s císařovnou a doprovodem na cestě do Prahy odpoledne či k večeru dostal do Golčova Jeníkova a následujícího dne ráno zamířil dále do Čáslavi. Volba motivu P. Marie Loretánské na Molariho děkovné votivní desce souvisí nespíš s tím, že v Golčově Jeníkově se již tehdy nacházela loretánská kaple s hojně navštěvovanou milostnou mariánskou sochou.

R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← L BERGHAEUER 1761, 109, 161 (§ IV)

946. snad Morava (M) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), VIII. 1723

Následující příběh, vyprávěný překladatelem Wietrowského svatojánské knihy, se týká hejtmana Olomouckého kraje (ve fun. 1722-26) a pána na Jaroměřicích Františka Michaela svobodného pána Šubíře z Chobyně (1682-1738):

„Ne na synu, ale na sobě samém zkusil jest moc tétéž z hrobu svatého mučedlníka [JN] země jiný svobodný pán z Chobínu, František Šubitz [v latinském originálu a německém překladu Schubitz], Moraván rodilý. Ten vyvázl z velmi těžké nemoci skrze učiněný slib k nejblahoslavenější Panně Marii Cellenské [tj. v Marizell], k svatému Janu Nepomuckému a k velebnému Janu Sarkandrovi; však když již zdráv býti počínal a k síle přicházeti, vrazily se mu do noh přenáramné bolesti. Přikládali lékaři rozličné flasty a líky, však bez prospěchu. Až posledně vnuknutím Božím a od své pobožnosti k svatému mučedlníku pražskému vzbuzen, v jistý večír drobítek naddotčené země sobě na nohy přiložil. Druhý den ráno nemalé cítil ulevení, pročez lík ten opakoval; s tím užitekem, že se sám do šatů oblíct, svatého mučedlníka hrob navštívit a na poděkování svatou zpověď a přijímání svátosti oltářní vykonati mohl. Navrátě se domu, po třetím přiložení té země na nohy zůstal všech bolestí prázden i uzdraven bez všelikého po takových zlých hostech znamení.“

Berghauer publikoval zápis o této události z 15. VIII. 1723, stručnější než Wietrowského podání a v některých podrobnostech vyznívající odlišně. Zápis se zmiňuje pouze o vzývání nebešťanů a že Šubiř („Franciscus Michael Schubirz baro de Chobine“) dosáhl žádaného uzdravení skrze orodování. S důvěrou a modlitbou požil kousíček z hrobu, následujícího dne cítil zvláštní úlevu, a když pokračoval v užívání posvátného léku, třetího dne se natolik zotavil, že se mohl svést na voze do pražského metropolitního kostela a tam u posvátného hrobu vykonat pobožnost, vyzpovídat se, přijmout eucharistii a věnovat votivní dar. Byl pak vysvobozen ode všeho trápení nemoci, o čemž poskytl osvědčení podepsané vlastní rukou.

WIETROWSKY 1729, 159 – TÝŽ 1730, 207-208 – TÝŽ cca 1730, 151-152 (← BOČKOVÁ 2015, 369) – R zápis o uzdravení Františka Michaela Šubiře barona z Chobyně, dané v praž. metropoli 15. VIII. 1723 ← L BERGHAUER 1761, 202 (§ XIV)

947. Unhošť (Č, Pr), 28. IX. 1723

Syn unhošťského purkmistra Michaela Pleinera byl svým vlastním bratrem Karlem velice těžce postřelen z ručnice. Byl zasažen u srdce, takže čtyři ranhojiči, kteří ránu ohledali, soudili, že nepřezije ani hodinu. Když tu velikou ránu spatřili rodiče, plni úzkosti zaslíbili syna SJN a hle, mimo očekávání všech se syn vyhojil a nabyl úplného zdraví.

Wietrowsky případ v podrobnostech rozvinul (bratři se prý povadili, až Karel v rozlícení bratra postřelil) a kladl ho, jistě omylem, do Nepomuku.

R zpr. Václava Josefa Jana Nepomuka Pleinera, 1723, uložená mezi rukopisy praž. metr. kanovníka Jana Ludvíka Seteyera ← L BERGHAUER 1761, 153 (§ VII) – WIETROWSKY 1729, 132 – TÝŽ 1730, 174-175 – TÝŽ cca 1730, 126 (← BOČKOVÁ 2015, 337, 339)

948. Most (Č, Pr), 29. X. 1723

Při požáru města Mostu mezi jinými utrpěla škody paní lékárnice. Zadní část jejího domu celá shořela s mnoha věcmi potřebnými pro domácnost a také střecha přední části padla za oběť ohni. Při této ohnivě spouští se přihodila jedna podivuhodná věc. Papírový obraz upevněný na stěně spodního lékárníčina domu zůstal neporušený a úplně nedotčený, přestože v okně v jeho bezprostřední blízkosti oheň svou prudkostí roztavil olovo, až z něj vypadala veškerá skleněná výplň ve tvaru koleček.

R l. dopis určený praž. metr. kanovníkovi Janu Ludvíku Steyerovi ← L BERGHAUER 1761, 152 (§ VI)

949. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), 1723

Desetiletá dívka Klára, dceruška pražského staroměstského měšťana Petra Gerstandla (rodilého v Salzburgu), se roznemohla a po dva roky byla trápena dušností. Nakonec sama vyjádřila přání, že by ráda vykonala pobožnost u hrobu. Dovedli ji do metropolitního kostela, ona u hrobu vyslechla mši sv. a pomodlila se ke SJN modlitbu, načež byla uzdravena. Její otec o tom po roce vydal svědectví, když 17. V. 1724 vypovídal v kanonizačním procesu o uzdravení Víta Paderny (→ výše 891). To už bylo Kláře třináct let a těšila se výbornému zdraví.

Její příběh je v dobové nepomucenské literatuře česky zachycen v překladu Wietrowského latinské knihy, kde je dívce přiřazen věk třinácti let, ač byla uzdravena ve dvanácti letech: „Podivným způsobem Klára Jersandelova [správný prepis by měl být „Gersandelova“, skutečný tvar příjmení však zní „Gerstandlová“], třináctiletá děvče, skrze dvě léta náramnou dušností na prsech trápená byla, tak že ani po pokoji choditi nemohla. V tom bídném stavu sobě velmi obtížná, jiné k spoluotrpnosti pohnula; a když práce lékařův nic neprospívala, vzala své outočiště k hrobu svatého Jana. Kamžto jsouce dovedená, vroucně svatého Jana prosila o nabytí zdraví; a v okamžení dušnost se vši prsův nepohodností jest zmizela.“

R n. výpověď Petra Gerstandla v kanonizačním procesu, 17. V. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 764^r-765^r, čl. 60) – L WIETROWSKY 1729, 131 – TÝŽ 1730, 173 – TÝŽ cca 1730, 125 (← BOČKOVÁ 2015, 337)

950. Březnice a okolí (Č, Pr), 1723

Březničtí jezuité zaznamenali, že mnozí lidé zakusili SJN jako ochránce před veřejným zahanbením.

R LA březnic. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 30)

951. Chomutov (Č, Pr), 1723

Nerovzvážený mladík špatně dbal na svou pověst, když vztáhl své svatokrádežné ruce na posvátné votivní dary věnované četnými ctiteli na poděkování k obrazu v chomutovském jezuitském kostele sv. Ignáce (→ D.2, Chomutov 3/). Třebaže se snažil uprchnout, dostihla ho mstivá hanba, kterou po zásluze utřžil, když byl po trojím ztrestání, vykonaném katem, veřejně vypovězen z města. Zcizené obětiny pak byly navráceny a zabezpečeny sklem, kterým byl obraz zakryt.

R LA chomutov. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 39)

952. Nepomuk (Č, Pr), 1723

Více než osmdesátiletý nepomucký měšťan Pavel Otčenášek v kanonizačním procesu dne 9. II. 1724 v Nepomuku v kostele sv. Jana k tématu zázraků vyznal mj.: „Těž oznámí musím, že moje dcera Alžběta mně obzvláště připomněla, abych nezapomenul na to veliké dobrodiní a milost, kterou jest nabyta v své těžké vlastní nemoci. Měla ona suché lámání v pravé noze, a ačkolivěk mnoho prostředkův proti takovému lámání užívala, nic ale neprospělo, až když slib učinila k svatému Jánovi Nepomuckému, že po tři pátky ke cti sv. Jána se chce postiti a jisté modlitby vykonávati. A když první pátek takovou pobožnost a půst vykonala, hned ulehčení a umenšení bolesti užila; druhého pak pátku, když se zase postila a modlitby nápodobně vykonala, bolest docela přestala a ona dokonce uzdravena byla. A to se vše stalo minulého roku 1723.“

Po skončení Otčenáškovy výpovědi byla před soudce a subpromotory víry předvolána jeho dcera Alžběta, již se příběh týkal, a ta potvrdila otcovu výpověď. Příběh převzal Wietrowsky.

R č. výpověď nepom. měšťánina Pavla Otčenáška v kanonizačním procesu, 9. II. 1724 (NA, fond APA, sign. B 60/2, fol. 423^rv, otázky 108-109; krátce se případu dotkl ještě v odpovědi na čl. 60, fol. 428^rv; na fol. 428^v sdělení o předvolání osoby, které se příběh týkal, a o jejím souhlasném vyjádření k Otčenáškově výpovědi) – L WIETROWSKY 1729, 130 – TÝŽ 1730, 172 – TÝŽ cca 1730, 124 (← BOČKOVÁ 2015, 335, 337)

953. jičínská třetí probace jezuitů (Č, Kh), 1723

Jistý jezuitský kněz během třetí probace, kterou konal ve spojení s jičínskou řádovou kolejí, poradil jedné osobě, která byla těžce rozčilená skrupulemi, aby použila relikvie, čímž pak dosáhla klidu svědomí.

R *Historia collegii Giczinensis Societatis Iesu*, 1723 (KNM, sign. VIII D 22, pag. 600)

954. Podlažice (Č, Kh), 1723

Jeden úředník biskupského dvora dal na hrázi rybníka v Podlažicích (na panství Chrast náležejícím hradeckým biskupům) postavit kamennou sochu jako výraz vděčnosti, že byl zachráněn před utonutím (→ A.1, Podlažice).

E nápis vpř. na postamentu sochy, v němž se praví, že jde o vyjádření vděčnosti za záchranu života z „vlny“, tj. nep. z vodního nebezpečí – I www.turistika.cz (*Podlažice – socha sv. Jana Nepomuckého*)

955. nejspíš klášter pavlínů v Marianke (U, nyní Slovensko), 1723

Ostříhomský arcibiskup a uherský primas Christian August kardinál von Sachsen (Saský) či von Sachsen-Zeitz poslední roky svého života († 23. VIII. 1725) prožil s podlomeným zdravím v klášteře pavlínů v Marianke nedaleko Bratislavy. 6. IX. 1723 věnoval SJN do pražské katedrály zlaté srdce se zlatým řetízem jako výraz slibu, který světcí učinil v čase své nemoci. Bezprostředně po složení slibu nabyl opět zdraví, ačkoliv měl již polovinu těla chladnou a lékaři uznávali, že je v nebezpečí smrti.

R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← L BERGHAUER 1761, 108

956. Praha, Nové Město a hrob v katedrále (Č, Pr), dol. 1723

Pražský novoměstský měšťan a účetní, lidově „buchhalter“ Václav Kandin byl připraven potvrdit přísahou, že ho tak tvrdě trápily souchotiny, že lékař Majer, doktor a profesor medicíny na pražské lékařské fakultě již přestal doufat v jeho uzdravení; když ale nemocný učinil slib a požil trošku prachu z hrobu, okamžitě se začal cítit lépe a po splnění slibu byl u řečeného hrobu uzdraven. Od té doby se těšil zdraví a nepocíťoval žádné stopy bývalé nemoci. Vyprávěl to svému spoluměšťanovi a členovi městské rady královského Nového Města pražského Jakubu Václavu Engelsthallerovi, který o události podal svědectví v kanonizačním procesu.

R I. výpověď praž. novoměst. senátora Jakuba Václava Engelsthallera v kanonizačním procesu, 18. X. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 206^r, otázky 108-109)

957. snad Praha (Č, Pr), dol. 1723

Paní baronka Dorota Veronika z Becku opakovaně vyprávěla augustiniánskému knězi Leopoldu Schinkovi (byl několikrát provinciálem České provincie a stal se generálním asistentem pro německou oblast svého řádu) o záchraně své dcery Karolíny přispěním a byla ochotna na potvrzení této události složit přísahu. Schinko o tom vyprávěl v I. kanonizačním procesu a nepochybně odtud se příběh dostal do Wietrowského knihy. V jejím českém dobovém překladu zní následovně:

„Urozené dítě Karolina, paní Doroty Veroniky z baronův de Beck dcera, jsa ještě v kolibce, nenadálou zimou tak jest ztuhla, že žádného znamení živobytí dát nemohla. Chuva znamenajíc tak nebezpečnou proměnu, křičet a od svatých z nebe pomoci žádat počala; spatřivši pak obrázek na stěně visící svatého Jana Nepomuckého, jemu s důvěrností dítě obětovala, řkouc: *Ó svatý, ty mi přispěj!* Ledva ta slova pronesla, ihned v tom skoro okamžení slečenka na obrázek se libezně směje a před ním ručičkami pleskajíc, hlasem dětinským ta slova *tata* k němu vyřkla; a nato beze všeho dalšího zlého ostatku [tzn. bez jakýchkoliv stop po nemoci] zdravá a osvobozená od nemoci zůstala.“

V Schinkově výpovědi jsou chůvě do úst kladena nejprve slova (v překladu) „Pomozte mi, všichni svatí!“ a pak zvolání ke SJN: „Ty, světče, pomoz mi!“

R l. výpověď P. Leopolda Schinko, augustiniána, gener. asistenta „Germánii“, v kanonizačním procesu, 27. XI. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 250^{r-v}, otázky 108-109) – R WIETROWSKY 1729, 163 – TÝŽ 1730, 213 – TÝŽ cca 1730, 156 (← BOČKOVÁ 2015, 375)

958. Ústí nad Labem (Č, Li) a Praha (Č, Pr), dol. 1723

Jan Michael Ulbrecht, měšťan Ústí nad Labem, 13. VI. 1723 vyznal, že jeho manželka upadla do těžké melancholie, když jí v hrdle uvízla rybí kost. Z deprese byla zcela vysvobozena v tu samou hodinu, kdy dal v Praze číst ke cti mši sv.

R rukopisy děkana praž. kapituly Jana Ludvíka Josefa Steyera ← L BERGHAEUER 1761, 202 (§ XIV)

959. Augsburg (N, BA, SCH), dol. 1723

Wietrowsky popisuje následující příběh: „Matěj Pek, z Tovaryšstva Ježíšova řeholník, velmi těžký a nebezpečný vřed vnitřní neb apostemu měl, s oteklinou krku a náramnými bolestmi; aniž jest nenašel příhodnějšího balzámu jiného, jež by přikládati mohl, krom té naddotčené země [tj. zeminy z hrobu] od dobrého přítele sobě poslané. Neboť jest jí ledva na místo, pod níž se vřed slíval, přiložil, ihned ulehčení jako předchudce blízkého uzdravení cítil; kteréž nedlouho meškalo, neb za dvě hodiny k svému i lékaře podivení zouplna se osvobozeného od vředu toho shledal.“

Jméno uzdraveného řeholníka zní v latinském originálu Wietrowského díla „Mathias Pek“, v německém překladu „Mathias Beck“. Ve skutečnosti se tento kněz Tovaryšstva Ježíšova jmenoval Matthaues, tj. Matouš Beck. Jeho vlastní vyprávění o obdržené milosti uzdravení se dochovalo v dopise, který poslal 6. IV. 1723 z Augsburgu do Prahy šlechtičně jménem Agnata Charlotte Adelheid de Dauphin, a který byl publikován u Berghauera. Zde jezuita sděluje, že dlouhou dobu trpěl katarém, až upadl do velmi nebezpečné angíny. Otok krku i bolest byly veliké, že nevěděl, kam by se měl obrátit. Tu mu bylo dáno nebeské poznání, ať s důvěrou užije zemi z hrobu, kterou mu zmíněná šlechtična poslala z Prahy. Modlil se tedy ke sv. mučedníkovi JN, mezitím prst přiložil k otoku a okamžitě pocítil zmenšení bolesti i otekliny, což ho naplnilo velikou radostí. Po dvou hodinách se úplně uzdravil, takže mohl beze vší překážky polykat pokrm jako předtím. Ke cti sv. mučedníka, s vychvalováním a děkováním o tom všude ve svém městě Augsburgu vyprávěl, čemuž se zvlášť lékaři podivovali.

L WIETROWSKY 1729, 160 – TÝŽ 1730, 208-209 – TÝŽ cca 1730, 152 (← BOČKOVÁ 2015, 371) – R l. dopis jez. kněze Matthaue Becka, daný v Augsburgu 6. IV. 1723 a určený šlechtičně jménem Agnata Charlotte Adelheid de Dauphin do Prahy ← L BERGHAEUER 1761, 201-202 (§ XIV)

960.-962. Oltaszyn (nyní část města Wrocław) (P, DS) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1723 – tři události

Antonín svobodný pán z Kalksteina (Kalcksteina), minorita od sv. Jakuba na Starém Městě pražském, který se stal později (1720) provinciálem České minoritské provincie, k níž náležely i řádové domy ve Slezsku, získal papírový obrázek, který byl dotýkán o relikvie, když bylo tělo vyzdvíženo z hrobu. Tento obrázek z Prahy přivezl paní Eleonoře Konstancii ze Semoradtu, rozené Auterczkové z Autercz, a ujišťoval ji, že byl zbožně dotýkán o ostatky. Eleonořin manžel Jiří Vilém Sedmoratzky ze Semoradtu, nejvyšší prefekt stráží, si obrázek vzal a uchovával ho ve své modlitební knížce. Protože však byl obrázek větší než knížka, ze čtyřech stran ho ostříhal. Když to paní Eleonora spatřila, napomenula ho: „Stříháš obraz, a ten se dotkl posvátných relikvií, cožpak to není proti světcově cti?“ Pan manžel odpověděl: „Hodím papírky do ohně, a zamezí se zneuctění.“ Poté sesbíral papírky, donesl je k ohni a hodil je doprostřed krbu do rozžhaveného uhlí, kde se vzňal a rozzářil plamen. Muž stál dlouhou dobu před krbem a čekal, než oheň zničí papírky, když tam ale dlouze postával a viděl, že oheň žádný papírek nepoškodil, udiveně z kuchyně přešel do lázně a zavolal: „Pojď sem a podívej, žádný papírek neshořel.“ Žena vyšla, s velkým údivem spatřila div, vzala kleště a povydávala z ohně všechny papírky, které zahlédla, pak nastříhala jiné papírky stejné velikosti a vhodila je na to samé místo v ohni, a ty, sotva se ohně dotkly, sežehly plameny. Potom odešla do lázně a čtvrt hodiny pokračovala ve své práci. Manžel spočítal papírky a všiml si, že jeden chybí, a řekl ženě: „Hle, jeden papírek tu není.“ Odpověděla: „Hned ho půjdu hledat.“ Choť odvětil: „To najdeš papírek v ohni po tak dlouhé době?!?“ Ona: „Jestliže předtím papírky neshořely, i tento bude doteď nepoškozený ohněm.“ Vešla do kuchyně, kde jasně hořel plamen a kotlík, který tam dala kuchařka, byl zachvácen plameny. Žena kotlík stáhla z ohniště, podívala se do něj a našla v něm

hledaný papírek bělostné barvy, jak leží mezi plameny bez porušení. Zaradovala se, ale i vyděsila, okamžitě běžela k manželovi a řekla: „Hleďte, jak ten papírek v ohni zůstal podivuhodně neporušený.“ Svolala k tomu také své služebnictvo, luterány i katolíky, se slovy: „Podívejte, podívejte, což to není papírek, který tu leží ve žhavém plamenu zbarven do běla?“ Všichni s úžasem uviděli papírek, který před jejich zraky paní Eleonora kleštěmi vyňala z ohně, a ač byl v ohni asi čtvrt hodiny, neutrpěl na své podobě. Tehdy se paní Eleonora rozhodla u sebe papírky co nejzbožněji uchovávat jako velmi postávnou věc. Podobně i její manžel ponechal obrázek ve své modlitební knížce (960.).

Mezi svědky podivuhodné události byly také dvě počestné dámy, Marie Janesová (Janesin) a Marie Schneiderová (Schneiderin). První z nich měla na jazyku nádor a trpěla bušením srdce, takže všichni soudili, že je ve smrtelném nebezpečí. Nemocná proto po několika málo dnech poprosila zmíněnou paní ze Semoradtu o lék. Ta jí dala políbit dotýkaný obrázek a spolknout dvě částičky z neporušených papírků, odstříhnutých od obrázku, a nařídila jí, ať se ke cti pomodlí tři otčenáše a zdrávasy. Zčistajasna nádor jazyka splaskl a srdeční nemoc přestala, takže paní Janesová Semoratzké děkovala a říkala: „Chvála Bohu, jsem úplně zdravá.“ (961.)

Podobně paní ze Semoradtu na jisté místo zapůjčila 3000 zlatých, všichni se ale domnívali, že nepřijde-li o celou tuto částku, ztratí z ní přinejmenším větší díl. Když pak dala jmenovaná madam sloužit několik mší sv. u hrobu, Boží milosrdenství přimluvou sv. mučedníka JN způsobilo, že nepřišla o nic, nýbrž veškerou sumu peněz dostala bezpečně zpět (962.).

O všech třech událostech (960.-962.) sepsali jmenovaní manželé ze Semoradtu německé svědectví „Olthaschina“ dne 9. V. 1723, přičemž paní Eleonora Konstancie byla připravena sdělené stvrdit přísahou (události jsou zachyceny z jejího pohledu). Přísežná svědectví Marie Janesin (o prvních dvou epizodách, 960.-961.) a Marie Schneiderin (o první epizodě, 960.) zachytil téhož dne v té samé vsi a taktéž německým jazykem místní rychtář David Maxmilián Lüchner. Podepsali se spolu s ním přísežní asesori Kryštof Mannel, Jan Wenda a Jan Weinbrig.

V druhém z těchto dokumentů se tvrdí, že ves „Olthaschin“ se nachází v Moravském markrabství. Půjde však nejspíš o omyl, ke kterému došlo asi při překladu této písemnosti do latiny pro účely vydání ve druhém dílu Berghauerova *Proto-martyra*. Žádné místo německy zvané „Olthaschin“ se na Moravě nenachází, jedno takové (psáno nověji „Oltaschin“) však leží v Dolním Slezsku, nyní se polsky jmenuje Oltaszyn a je součástí města Vratislavi. Není pochyb, že jde právě o tuto původně samostatnou ves, neboť služebnictvo manželů Semoratzkých se skládalo i z luteránů, což bychom ve 20. letech 18. století na Moravě neočekávali, kdežto o slezském Oltaschinu víme, že jeho obyvatelstvo bylo tehdy nábožensky smíšené. Berghauer publikoval obě písemná svědectví.

Stručně první dva příběhy shrnul Wietrowsky. Jeho text v dobovém českém překladu zní: „Co jest v těchto přednesených příkladech působila zem svatého Jana Nepomuckého, v následujících vidět budeme, že to činilo též vyobrazení jeho, anobř [tj. dokonce] jen jedinký kus obrázku, na jeho ostatcích dotýkaného. Pán Jiří Wilhelm Semorád [v latinském originálu Georgius Guilielmus Semorad, v německém překladu Georgius Semora] [...] měl svatého obrázek papírový a chtěl jej do svého breviáře vložit; že pak příliš široký byl, po krajích ho stříhal a kraje do ohně hodil. Oheň ale jako by v počestnosti ty okrajky měl, nesměl [tj. neodvážil se] jich páliť, pročež jsou z ohně ne bez podívu neporušený vyjmuty [960.]. Jeden z těch ostříhaných kousků byl jest darován ženě těžce a nebezpečně nemocné na ouzka prsa [tj. tíže, tíseň, tlak na prsou], těžké oddychání, z otekliny jazyka a z jiných zlých vlhkostí. Žena tedy ta s velikou důvěrností k svatému Janu Nepomuckému přijala kousek ten a polkla, aniž víceji k dokonalému uzdravení zapotřebí bylo [961.]“

R n. svéd. manželů Eleonory Konstancie ze Semoradt, roz. Auterczkové z Autercz, a Jiřího Viléma ze Semoradtu, nejvyššího prefekta strážní, dané v Olthaschinu 9. V. 1723 ← L BERGHAUER 1761, 151-152 (§ V, l. překlad) – R n. svéd. rychtáře Davida Maxmiliána Lüchnera ohledně přísežných výpovědí Marie Janesin a Marie Schneiderin, podepsané přísežnými přísedícími Kryštofem Mannelem, Janem Wendou a Janem Weinbrigem, dané ve vsi Olthaschinu 9. V. 1723 ← L BERGHAUER 1761, 152 (§ V, l. překlad) – WIETROWSKY 1729, 162 – TÝŽ 1730, 210-211 – TÝŽ cca 1730, 153-154 (← BOČKOVÁ 2015, 373)

963.-964. řeka Tevere, č. Tibera (I) a Čechy (Č), dol. 1723 – dva případy

Lužanský farář Vojtěch Jiří Dobrohlav vyprávěl při výroční slavnosti, konané 7. VI. 1723 v kostele v Hradci Králové, ve svém českém kázání mj. o následujících dvou zásazích:

„Podivení plné jest, co k rozmnožení cti svatého Jana Nepomuckého po jeho již canonizaci sem psáno a osvědčeno jest ze Vlach a ze Španihel. Což jak mne od vážné osoby duchovní z Tovaryšstva Ježíšova písebně communicováno jest, tak tuto oznámím.

Ve Vlaších děvčátko jedno náhodou do řeky Tiberis upadše od utonutí žádným lidským způsobem zachováno býti nemohlo. Když ale mimo všeho očekávání na břehu zdravé se ocítilo, tážáno, jak se z vody ven dostalo. Odpovědělo, že jeden duchovní je vytáhl. Ptají se dále dítěte, zdaliž toho duchovního zná a jmenovat umí. Děvče za odpověď dává, že jmenovat sic neumí, ale v kostele že jej pozná. Vedou tedy dítě do kostela, které po obrazích, jenž na zdi chrámové visely, se ohlížejíc, když obraz svatého Jana spatřilo, ihned prstem na něj ukázalo a toho býti svého od smrti vysvoboditele s radostí oznamovalo. To ve Vlaších [963.]“

Hned na to kazatel popsal událost, která se v souvislosti se SJN odehrála ve Španělsku. Ke konci své řeči přidal ještě jeden příběh:

„Nedávno teď dva do Prahy ze Saska kacíři přes most jdoucí, když statui svatého Jana pomíjeli, jeden z nich posměvačnými ústy k statui vyřkl: „Co tu stojíš? Proč neudělaš kapriol [tj. kozelec, kotrmelec] do Moldavy jako před časy?“ Druhý lépe o svatém smjšlejíc káral tohoto. Oba potom spolu na jednom voze vyjeli a druhý zdřímav [sic!] viděl ve snách svatého Jana a slyšel k sobě mluvícího: „Tobě se odpouští, žes mou čest hájil.“ Dvě míle od Prahy byli, když na čisté rovině oba z vozu shoení nestejně vypadli, nebo druhý beze vší škody, první pak ten posměvač, Bernard jménem, v bahnívě louži pod krk pozhržený vězeti zůstal. Tak měl zaplacený svůj kapriol. Slíbím, že se na něj víc práti nebude, jsa tou pomstou naučen 'non temnere Divos,' netupiti svatých. Příhodu tu vypsal druhý jeho tovaryš hospodářovi domu nazvaného U Třech líp, kde za času svého v Praze býti obydlí měl, a k potvrzení pravdy odvolává se na svědectví vozky. To pak jeho psaní již velebné consistoři arcibiskupské odevzdané četl ten duchovní z Tovaryšstva Ježíšova, od kterého písebnou toho zprávu jsem já dostal [964].“

└ DOBROHLAV 1723

965. blíže neurčené místo a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1723

Alžběta Zimmermannová 28. X. 1723 vyznala, že když si předsevzala jet do Prahy navštívit hrob, v následující noci byla zbavena velmi bolesného nádoru, který měla tři týdny na tváři a velmi těžce ji trápil.

└ rukopisy děkana praž. metr. kapituly Jana Ludvíka Josefa Steyera ← └ BERGHAEUER 1761, 202 (§ XIV)

966. blíže neurčené místo, dol. 1723

Jeziuitský kněz Jan Libertin, člen pražské novoměstské koleje, v kanonizačním procesu vyprávěl o příběhu dvou osob, které upadly do nebezpečí světské hanby, neboť jim byla přičítána krádež zlatého řetězu a starých drahocenných šatů, že však se utekly ke SJN, žádaly jej o pomoc, a zrovna když k jeho cti konaly pobožnost, byly kradené věci navraceny zpět skrze zpovědníka. Zachráněné osoby byly ochotny řečené potvrdit přísahou.

Z Libertinova sdělení čerpal jeho spolubratr Wietrowsky pro svou knihu, v níž však příběh poněkud rozvinul a poupravil. V českém dobovém překladu je událost vyprávěna takto: „[...] na jistém místě veliké se stalo zlodějství a ukraden byl zlatý řetěz a drahé šaty, kteréžto krádeže podezřelost z jistých jakýchs znamení na dvě osoby se vztahovalo; tak že již ony z rozličných okoličností viděly všecko pohotově býti, aby k ztrátě své pověsti a svobody ihned vzaté byly do vězení, a to nebezpečenství jim nastávajících hrozných bolestí k vymužení [tj. vynucení] pravdy. V tom nešťastném stavu nevěduce, kam se obrátit, koho za ochránce své nevinnosti hledat, posledně u svatého Jana Nepomuckého horlivými modlitbami outočiště žádat ustanovili, od něhož samého po Bohu z nebezpečenství toho vysvobození doufali. Když tedy tak na modlitbách trvali, ejhle, věci ztracené byly navracené od skutečného zloděje, který dosvědčoval, že on jest právě jiný, ačkoliv skrytý, ale úplně rozdílný od těch, na něž se podezřelost vztahovala; a tak i čest jejich napravil, i ztracené upokojení, i pověst a svobodu již již jen se viklající v nebezpečenství [správně v bezpečí, bezpečně] upevnil.“

└ l. výpověď jez. kněze Jana Libertina v kanonizačním procesu, 7. XII. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 267^v, otázky 108-109) – └ WIETROWSKY 1729, 165-166 – TÝŽ 1730, 216 – TÝŽ cca 1730, 158-159

967. blíže neurčené místo, dol. 1723

Týž kněz Tovaryšstva Ježíšova, P. Jan Libertin, v kanonizačním procesu ještě vyprávěl událost, o které se dozvěděl ve svaté zpovědi. Jistá osoba se ocitla ve vážném nebezpečí ztráty své nevinnosti a panenství. Prosila snažně o pomoc a již pomýšlela na útěk, když tu jí šel naproti sám světec v podobě kněze a povzbuzoval ji, ať se vrátí zpět ke svým rodičům, že bude napříště v bezpečí. Tehdy byla úplně vysvobozena z ohrožení toho druhu a zbavena pokušení.

I tento příběh z Libertinova vyprávění převzal jeho spolubratr Wietrowsky pro svou knihu. Jelikož jej poněkud rozvinul, nelze vyloučit, že si dal událost od P. Libertina vyprávět obsírněji mimo proces. V dobovém překladu do češtiny Wietrowského podání zní: „U jiné osoby tím větší bylo nebezpečenství, by s panenstvím nevinnost neztratila, čím menší u ní byla starost o zachování těch ctností a slabější síla v odporování pokušením. Neboť již pekelnému pokušiteli ustupovati počínala a neslušnou čistoty ztrátu přemejšlovala, ano i již na nešlechtný odchod se jest oddala. Ale k svému štěstí svatého Jana prv vzývala, který taky ukázav se jí v způsobu velikého kněze, by od svého předsevzetí odstoupila a se navrátila, napomínal; ujišťuje ji, že od domácích přívětivě zase přijatá bude a spáchané provinění snadno se jí promine. Poslechla a podle rady jeho učinila, na způsob holubice do své archy se navrátila, z které bez naděje k navracení prv vyletěla, aby snad nějakou mrchou [tj. mršinou] upokojila [zde vynecháno slovo hlad, touhu, lačnost].“

└ l. výpověď jez. kněze Jana Libertina v kanonizačním procesu, 1. XII. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 263^v, otázka 30) – └ WIETROWSKY 1729, 188 – TÝŽ 1730, 241 – TÝŽ cca 1730, 181-182 (← BOČKOVÁ 2015, 407)

968. Čechy (Č) a Rakousko (R), 1723 – 5. IV. 1724 – císařovno těhotenství, porod a naděje do budoucna

Od 1721 zaznívaly zvlášť intenzivně modlitby a prosby k BJN, aby svým orodováním u Bohu vyprosil vládnoucímu císařskému páru, Karlovi VI. a Alžbětě Kristýně mužského potomka a dědice Rakouského domu. Dokladů o tom je velmi mnoho, stačí se začíst do dobové literatury, oficiálních periodik, oslavných básní,

podívat se na texty nepomucenských kázání. Císařovninu plodnost měl mj. podpořit lázeňský pobyt v Karlových Varech v létě 1721, kterému panovnice předeslala svou osobní účast na pražské oslavě svátku (16. V. 1721) a po jehož skončení se zúčastnila pražské oslavy blahořečení (4. VII. 1721).

Bylo chápáno jako projev přízně nebes, podpořené přímlovami, že o dva roky později císařovna skutečně přišla do pozeňaného stavu. Stalo se tak v Čechách, kam se s manželem odebrala na několikaměsíční pobyt, jehož vyvrcholením byla korunovace císařského páru na českého krále (5. IX. 1723) a královnu (8. IX. 1723). Korunovační ceremonie proběhly ve vzrušeném duchu radosti a očekávání, neboť krátce předtím, v den císařovniných 32. narozenin (28. VIII. 1723), bylo v Praze oficiálně ohlášeno, že vládnoucí pár čeká potomka. Během pražského pobytu monarchové několikrát spočinuli u hrobu ve společné modlitbě (30. VI., 2. VII., 29. X. 1723), dvakrát se tam zúčastnila pobožnosti císařovna sama (12. X. a 15. X. 1723), nepochybně s důvěrou, že český, potažmo říšský patron podpoří dynastické záměry Habsburků.

V tomto duchu se nesla i rytina, která se v Praze prodávala na jaře následujícího roku, kdy se stále ještě doufalo, že se v brzké době císařským manželům narodí chlapec. Na rytině SJN předával panovníci z nebes malého prince. 5. IV. 1724 však světlo světa spatřilo děvčátko.

Rakouská arcivévodkyně Marie Amálie sice byla přijata s radostí, naděje však byly nadále mířeny k mužskému pokračovateli dynastie, za kterého neustávaly modlitby, včetně svatojánských. Velmi jasně to vyjadřuje dobový popis úcty ve Vídni, vytvořený v prostředí vídeňského akademického gymnázia ve správě jezuitů (1724): „Do rozpaků bychom byli po zásluze uvedeni, kdyby náš brk nevděčným mlčením přešel radost, která rozplesala celé Rakousko, kam až se prostírá, dar velmi čerstvě vyprošený nezpochybnitelnou přízní svatého Jana Nepomuckého. Který pak to je? Přece nesmírně vytoužený porod nejvznešenější císařovny, pro radost nad současnou plodností a také pro pevnou naději na co nejradostnější příští těhotenství. Jak se totiž o nejvznešenějším Rakouském domě nejlepším právem dle Ovidia praví: „Tento dům si zasluhuje věčná vítězství,“ sluší se o něm také říci: „Tento dům si zasluhuje stále potomstvo.“ A co bychom se báli: „Tento dům se pro své zásluhy nazývá největší,“ jak opět praví tentýž básník. Hle, dědičná území císaře, hle, Germánie na východě, Hispánie na západě! Důvěřujte, že se zázračným zásahem svatého Jana Nepomuckého stane, že jednou nejvznešenější Alžběta opět porodí zemím útěchu [tj. mužského potomka] při šťastném rozbřesku.“

└ VÁCHA, VESELÁ, VLNAS, VOKÁČOVÁ 2009, 109, 213, 219-220, 469, 473 – *Vienna Austriae* 1724, 105-106

969. Praha, Staré Město (Č, Pr), 1724

Wietrowsky zachytil další dobrodiní: „Rozína Chvojková [v latinském originálu a německém překladu Rosina Chwoykin], staroměstská měšťka, tak se velice roznemohla, že všechna potrava v zlou krev se obrátila. Odtud' tak bolestným žřením ztrápená byla, že po užívání mnohých líků skrze jedenácte lét na lůžku bolesti jak sobě, tak jiným protimyslné živobytí strávit musila. Když tedy vši lidské pomoci zproštěná byla, vzala své outočiště k svatému Janovi Nepomuckému a slíbila, že ke cti jeho jisté modlení, jakož i přes pět pátků a sobot tuhý půst vykonati se zavazuje. Po kterémžto vykonaném slibu ustoupila všechna nemoc a zdraví ouplně s podivením všech domácích se navrátilo.“

Berghauer publikoval latinský překlad původního českého písemného svědectví (z 10. VIII. 1724) samotné uzdravené „Beatrix“ Chvojkové, měšťanky Starého Města pražského, která byla připravena své sdělení odpřisáhnout a na něm žít i zemřít. Těžkou nemocí trpěla jedenáct let, tj. od času moru 1713 do 1724. Cokoliv snědla nebo vypila, všechno se obrátilo v čistou vodu a sliz, a trpěla obrovskými bolestmi, a to i při vylučování vody a slizu. Nakonec si nemocná vyvolila za patrona u Boha SJN a plně se s důvěrou k němu utekla, aby si na všemohoucím Bohu vyprosila milost uzdravení. Předsevzetí zvlášť se na tento úmysl postit a modlit učinila v postní době 1724. Předsevzaté splnila během pěti týdnů, kdy o pátcích a sobotách nic nejedla ani nepila, a takto, díky Bohu, na přímlovu od Boha obdržela zdraví jako dřívě.

└ WIETROWSKY 1729, 127-128 – TÝŽ 1730, 169 – TÝŽ cca 1730, 122 (← BOČKOVÁ 2015, 333) – R č. svěd. praž. staroměstské měšťanky Beatrix Chvojkové, dané v Praze 10. VIII. 1724 ← └ BERGHAUER 1761, 203 (§ XIV)

970. řeka Vltava (Č), 1724

Pražské poštovské noviny popisují svatojánskou lodní hudbu organizovanou cyriaky v Praze na Vltavě 15. V. 1724. Pro tuto příležitost zkomponoval texty i hudbu pražský varhaník a skladatel Šimon Jan Josef Brix (1693-1735). Tištěnou synopsi tohoto díla doplnil epigramem, v němž vysvětlil, proč řeka „Moldava“ letošního roku nezamrzla. Rozehřívalo ji pět posvátných ohňů, krásných hvězd, které kdysi na sobě nesla, když do ní byl z rozkazu „Lenivce“ z mostu shozen Jan:

„Moldava quinque sacros olim cum gesserat ignes
Dum Pigri jussu, jacitur de ponte Ioannes,
His calefacta hodie; decoctis ecce pruinis
Pragensis isto glaciem cur non dedit anno?
Quaeris? Sic bellae solverunt omnia stellae.“

└ *Moldava* 1724 – *Outerní pražské poštovské noviny* 1724, 40 – NOVÁK/MAŠLANOVÁ 1993, 46-47

971. jičínská třetí probace jezuitů (Č, Kh), 1724

Jezuité absolvující třetí probaci při jičínské řádové koleji podali zprávu, že jedna osoba, která osm let trpěla hnisáním nohy, byla uzdravena relikviemi.

℞ *Historia collegii Giczinensis Societatis Iesu*, 1724 (KNM, sign. VIII D 22, pag. 603)

972. schwarzenberské državy v Čechách, Rakousku a Německu (Č, R, N), 1724

Jezuita Votka vypráví o účtě v knížecím rodu schwarzenberském mj. toto: „Nejprve tedy sběhla se nedlouho po narození kněžice Josefa Adama Jana Nep. [tj. syna knížete Františka Adama ze Schwarzenbergu a Eleonory Amálie Magdalény rozené z Lobkowitz, vymodleného na světcí z Nepomuku, → výše 906] následující událost'. Když totiž do druhého roku stáří svého vstoupil, nalezeno bylo v nynějším Bavorsku od starobylého hradu „Švarcenberk“ zvaného, od kteréhož knížecí rodina Švarcenberská své jméno má, nahozené psaní a sice v městečku, jenž „Neustadt an der Aysch [nyní Aisch]“ sluje. V tomto podvrženém listu vyzrazen byl a popsán jakýsi šeredný úklad o život mladistvého kněžice. Nějací nepřátelé rodiny Švarcenberské, jejichž jména však v listu udána nebyla, sosnovali prý celý tajný úklad, aby dědičný princ otrávením byl ze života sproveděn. Po původci nalezeného listu jakož i po tajném úkladu se pátralo všemožným způsobem, ale všeliká horlivost v pátrání nevedla k žádnému podstatnému výsledku. Možnost' takového úkladu nebyla za tehdejších poměrů v říši německé vyloučena, neboť známo bylo, že rodina Švarcenberská v říši dosti mocných nepřátel měla, kteří nejednou již hltavost' svou po statech Švarcenberských, v Německu ležících, skutky nechvalnými osvědčili. [...] Svrchu dotčený list, v němž zpráva o tajném úkladu o živobytí kněžice obsažena byla, nalezen byl r. 1724. Nuže tedy v seznamu těch obětí, kteréž kníže Adam František a choť jeho Eleonora po narození svého synáčka [15. XII. 1722] během času na počest' sv. Jana Nep. učinili a kterýžto seznam jsme [...] již podali, můžeme se o tom přesvědčiti, kterak kníže Adam František a choť jeho, právě během r. 1724. nových a nákladných obětí a zejména i takových učinili, které k rozmnožování účty téhož světce působily. Téhož r. 1724. přinesla totiž kněžna Eleonora nejprve klečící ženskou postavu z ryzého stříbra na způsob prosebnice zhotovenou sv. Janu Nep. za obět' [→ D.2, Praha I. 1f/ 2. VI. 1724].“

℞ BERGHAEUER 1761, 109 – VOTKA 1887, 91, 93-94 (cit. text)

973. Praha, město a socha na mostě (Č, Pr), dol. 1724

František Antonín Wetzker (*1661), Čech, Pražan, 1689 povýšený do šlechtického stavu s predikátem „z Neudensteinu“, od 1690 rada apelačního soudu v Čechách, později starší obecní na Starém Městě pražském, referendarius německých lén a císařsko-královský superintendent pražské Karlo-Ferdinandovy univerzity 1724 v kanonizačním procesu sdělil, že se proslýchá, že dokonce i nekatolíci obdrželi různé milosti a že to vyznali. Mezi jinými mu vyprávěl jeho příbuzný František Schmid, účetní rada, co slyšel z úst jednoho saského generála, nekatolíka. Řečený Sas pobýval v Praze, a když jednou přecházel Pražský most a uviděl sochu, řekl BJN: „Bist du ein ernstgeschaffener Heiliger, so mach, daß ich heut 303 Ducaten gewine,“ tzn. „Jsi-li pravý světec, učíš, že dnes vyhraji 303 dukátů.“ A stal se svědkem vyplnění svého přání, neboť vyhrál přesně tolik, kolik řekl, ani méně ani více. Schmid ho tehdy upozornil, že nám svatí opravdu mohou něco u Boha vyprosit. Sas na to odpověděl: „Auf mein Seel, ist wahr,“ tj. „Na mou duši, je to pravda.“

Wietrowsky příběh publikoval ve své svatojánské monografii, a to v jemně doplněné verzi: „Po obrácení se na víru katolickou žen příkráčujuj k muži vzáctnému, prv ale v bludu lutriánském postavenému; jehožto obrácení tím se zdá býti vznešenější, čím bylo neobyčejnější a divnější. Šel přes most pražský nějaký hejtman vojenský, rodem Sas a bludem lutrián; podívá se na postavu neb statui svatého Jana Nepomuckého, před kterou se mnozí jiní modlili, takto promluvil: *Jestliže ty pravý svatý jsi, učíš, abych já dnes tři sta tolarů a tři vyhrál.* Žádost ta byla jistě opovážlivá a Boha pokoušející, nicméně vyslyšená a vyplněná, nebť jest ještě toho dne znenadání vyhrál tři sta a tři tolary. Však užitek ten peněžitý byl daleko menší než užitek pravé víry. Neb přemožen [tj. přesvědčen] jsa od jistého katolíka, jenž o naddotčených slovech věděl, anobř tím lepeji svou vlastní zkušeností vyučen, jak mnoho mohou svatí u Boha svou přímluvou obdržeti, proti nimžto lutriáni se rouhají, uvěřil a víru katolickou veřejně vyznal; a pod praporec toho náboženství se odevzdal, kterého předtím zatvrzelý nepřítel byl.“

℞ I. výpověď Františka Antonína Wetzkera z Neudensteinu, rady král. apelačního soudu na Pražském hradě (úřad vykonával po 34 l.), referendaria n. lén a cis.-král. superintendenta praž. Karlo-Ferdinandovy univerzity, učiněná v kanonizačním procesu, 15. I. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 343^{r-v}, otázka 29) – ℞ WIETROWSKY 1729, 183-184 – TÝŽ 1730, 236 – TÝŽ cca 1730, 176-177 (← BOČKOVÁ 2015, 399, 401)

974.-976. Wien, č. Vídeň, město a dvorní kostel augustiniánů bosáků (R, W), dol. 1724 – tři případy

Na vídeňském jezuitském akademickém gymnáziu vytvořila třída poetiky (humanity) kolektivní dílo, literární dar pro nové bakaláře filozofie na vídeňské jezuitské univerzitě, věnovaný 10. V. 1724. Kniha, psaná v próze i poezii, se do podrobností zabývá tehdejší podobou úcty ve Vídni a milostmi, které světec Vídeňanům svou přímluvou vyprosil u Boha. Doklady o těchto dobrodínech autoři knížky shromáždili z více stran, od různých osob, formou písemných svědectví a nejspíš i z ústního podání. Jednotlivé příběhy jsou zachyceny tu stručně, tu obsáhleji, většinou ale vzletnou latinou odpovídající okolnostem vzniku díla, neboť šlo zároveň o školní cvičení v tomto klasickém jazyce.

V tomto a následujících čtyřech oddílech bude ve stručnější podobě přednesena většina svatojánských dobrodiní zachycených ve zmíněné knížce, jejíž titul zní *Vienna Austriae sancto Ioanni Nepomuceno devota* (tj. Rakouská Vídeň zbožně oddaná svatému Janu Nepomuckému). Ostatní případy Vídeňanů jsou pojednány na dalších místech, částečně proto, že jsou známy z dalších zdrojů a časově blíže určeny, nebo proto, že se neodehrály přímo ve Vídni. Dobrodiní popsaná ke konci knihy do tohoto přehledu nebyla zařazena kvůli nedostatku času, odkazujeme proto čtenáře na pag. 115-118 zmíněné knihy.

Některé z popisovaných událostí mají vztah k vídeňskému dvornímu kostelu bosých augustiniánů, který proslul jako jedno z center nepomucenské úcty v císařském rezidenčním městě, v těsné blízkosti císařského paláce:

Služebná vstoupila do vinného sklepa plného moštu a málem se udusila výpary, které se tam hromadily. Stěží ji odtamtud vytáhli. Pominula se na mysl a tento stav se jí urputně držel celých osm dní. Lékařům se zdálo, že není žádná naděje na její uzdravení. Když se pak nemocná trochu začínala dostávat k sobě, složila slib SJN. Nato usnula lehkým spánkem, po půl hodině se probudila, osušila ze sebe pot, kterým byla promočená, a s tímto potem se jí úplně vrátilo zdraví. Nakolik byla schopná, děkovala svému sv. zachránci Nepomukovi a věnovala desku k oltáři u augustiniánů. Služebnictvo celého domu, kde sloužila, její uzdravení potvrdilo svými podpisy. O případu podal autorům knížky *Vienna Austriae* písemnou informaci nejmenovaný představený velmi slavného kláštera Rakouské provincie svého řádu (974.).

Urozený voják téměř přišel o rozum, když ztratil vojenský dokument, což bylo možné napravit pouze obrovským utrpením. Žalem téměř zchřadl, šťastně však našel řešení, když ho hledal u SJN. Neboť sotva se vracel z modliteb, které vykonal u oltáře v augustiniánském kostele, potkal staříckého muže velebné tváře a dostal od něj do té doby pohřešovaný dokument (975.).

Vdově bylo ukradeno 200 zlatých, které si u ní uložil jeden přítel. Prosila u obrazu v kostele bosáků, a hle, po několika málo dnech přišel neznámý muž k ženám, které před kostelem prosí o almužnu, a předal jim skříňku nadepsanou jménem oné okradené paní, ať ji donesou k bráně konventu řečených řeholníků. Ti pak skříňku předali do rukou adresátky, která zjistila, že v truhličce je stejná suma peněz, o níž byla připravena (976.).

974. Vienna Austriae 1724, 84 (část II, kap. I, § I) – 975. t., 100 (část II, kap. II, § I) – 976. t., 100-101 (část II, kap. II, § I)

977. Wien, č. Vídeň, socha na Vysokém mostě (R, W), dol. 1724

Jistý žid šel jednoho dne přes vídeňský Vysoký most a všiml si početného zástupu lidí, kteří se tam modlili u sochy. Zastavil se a dlouho si světcovu podobu rádně prohlížel zvidavýma očima. Kohosi židova zbožná zvědavost zaujala, takže se ho zeptal, co tak intenzivně na světci sleduje. Že by od něj něco žádal? „Moje pře,“ odpověděl žid, „proti mému protivníkovi je příliš dlouho u soudece. Doslechl jsem se, že tento svatý jistě mnoho zmůže. Pokud na jeho přímlovu dosáhnou řešení své kauzy u sporného soudu, zažádám o křest a přijmu křesťanské náboženství a ke cti onoho dám postavit sochu.“ Když nastal druhý den, žid na soudu dosáhl tak dlouho žádaného výsledku a hned přešel k pravému náboženství.

Vienna Austriae 1724, 107-108 (část II, kap. II, § II)

978.-1017. Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1724 – čtyřicet dobrodiní

SJN projevil svou dobrodivost vůči Vídeňanům v mnoha dalších jejich potřebách, jak o tom svědčí zmíněná knížka *Vienna Austriae sancto Ioanni Nepomuceno devota*:

Sedmileté děvčátko tančilo v ložnici a narazilo na předlouhý hřebík trčící z tyče, který jí hned prorazil chodidlo tak, že jí prošel druhou stranou nohy. Vyslovila slib ke sv. Nepomukovi, nakolik to tento věk umožňuje, že dá před jeho obrazem sloužit mši sv. Po učiněném slibu tak šťastně vyzdravěla, že se po třech dnech mohla nejenom volně postavit na nohy, ale i procházet, a nevycházel žádný hnis, ačkoliv krátce předtím měla velikou otevřenou ránu. Zprávu o tom podal představený jednoho slavného vídeňského kláštera Rakouské provincie svého řádu (978.).

Muž se podivuhodně uzdravil z velice těžké choroby, když vzýval o pomoc SJN (979.).

Žena trpěla drsným stažením svalů. Nic jí nepomohly jiné prostředky, jen pomocí získala zpět plné užívání svalů (980.).

Další ženu přivedla síla velmi těžké nemoci na pokraj života, kdy ztratila schopnost řeči. Mnoho se soužila, že se nebude moci vyzpovídat. Obrátila se zbožnými vzdechy ke sv. Nepomukovi a zakusila pomocnou pravici tohoto ochránce. Vrátila se jí schopnost mluvit, vyzpovídala se ze svých hříchů, dostala nebeské viatikum a poslední pomazání a plná útěchy a zbožnosti skončila den svůj poslední (981.).

Jiné ženě, která horlivě důvěřovala bl. Nepomukovi, byla zahánána nesmírně těžká nemoc těla, navrácenou zdraví a zachován život (982.).

Další ženě byla odstraněna mola poté, co se obrátila ke sv. Nepomukovi a vymodlila si pomoc (983.).

Muž, vyšší císařský úředník, byl natolik trápen zhoubnou horečkou, že mu ji nezmírnily léky užívané vnitřně ani vnějškově. Lékaři jeho případ považovali za beznadějný. Muž však snažně prosil BJN s láskou, jaké jen byl schopen, byl z nemoci vysvobozen a šťastně žije dosud (984.).

Mladík, gymnazista, stížen zhoubnou prudkostí bolestí, vytrvale prosil SJN, aby za něj jako nejlepší ochránce u svrchovaného Boha orodoval. Sliboval, že pokud bude z této nemoci vysvobozen, vykoná o podzimních prázdninách pouť do Prahy k hrobu svého sv. zachránce. Oč žádal, obdržel a plně se uzdravil (985.).

Vojenskému veliteli šlo o život ve velmi vážné nemoci. Záchranu hledal skrze slib u SJN a dosáhl od Boha dobrého zdraví a delšího života na zemi (986.).

Jiný muž byl již pět let slepý. Ranhojiči se radili o jeho nemoci a dospěli k názoru, že nezbyvá žádný lidský prostředek, který by mu pomohl opět nabýt zraku. Když politováníhodný slepec nadarmo hledal pomoc u lidí, svatosvatě slíbil mezi nebešťany Janu Nepomuckému, že z Vídně vykoná cestu do Prahy k jeho hrobu. Sotva slib vyslovil a zachoval se podle něj, nabyl opět zraku (987.).

Dvě rodičky trpěly krutými bolestmi a smrtonosným utrpením. Začaly je opouštět síly a přes veškerou námahu lékařů nemohly porodit své děti. Už jim šlo spíše o duši než o tělo. Obě, oddané především zbožnosti, žádali o pomoc SJN a slibovaly, že mu projeví svou vděčnost. Šťastně si pomoc vyprosily, v pořádku porodily děti a jako šestinedělky nabyly zdraví (988.-989.).

Jeden z učitelů zpěvu na císařském dvoře si připravoval kávu a místo cukru do ní nasypal jed a nešťastně ho vypil. Jed začal v útrokách okamžitě krutě působit, že si ubohý myslel, že vyzvrací duši, avšak od SJN si v boji se smrtí vyprosil delší život (990.).

Muž chtěl vyčistit komín, lezl na něj a když se dostal doprostřed jeho výšky, komín se náhle zhroutil a byl by muže zavalil, kdyby tohoto svého svěřence neochránil SJN. Tomuto světci byl muž oddán a denně se k němu modlíval. Jeho ochraně přičítal, že z komína z výšky dopadl do měkkého, do vozu naloženého senem, a unikl tak pohromě (991.).

Další muž při pokládání tašek na střechu nešťastně spadl z výšky více než čtyř domovních podlaží. Za odvrácení těžkých důsledků pádu byl vděčný SJN, ke kterému měl ve zvyku se každý den modlit (992.).

Mladík s druhem sešel do řeky, aby se vykoupani, nedal si však pozor na vodní vír, který ho začal stahovat a potápět. Snažně prosil SJN a dostal se z vody (993.).

Voják měl na koni překonat řeku, která se náhle rozvodnila. Byl zachráněn, když slíbil SJ obět mše sv (994.).

Kterýsi muž hodil svému psovi kus dřeva do Dunaje. Pes se začal topit, pán mu proto chtěl pomoci, rychle nasedl na loďku, ale když se přiblížil do míst, kde byla řeka nejhlubší, sám spadl do vody. Jakmile učinil slib SJN, překonal nebezpečí. Později za to zavěsil svému zachránci pamětní desku (995.).

Jistý žák gymnázia při rybaření spadl náhle do řeky, vyzýval však SJN a vyvázl z ohrožení života (996.).

Řezník na cestě procházel stinným hájem a upadl do rukou lupičů a byl by se stal kořistí jejich spárů, kdyby nevzdychal ke SJN o pomoc. Naskytl se mu příležitost a šťastně unikl loupežníkům i se svými věcmi (997.).

Žena jménem Rozálie byla zavalena vozem naloženým kládami, že však přitom neutrpěla nic zlého, s jistotou připisovala zázračné dobrotivosti, ke kterému se vytrvale každý den modlila (998.).

SJN pomohl také mladíkovi, který spadl do potoka, když vylezl na vrchol vysokého stromu, aby se dostal k ptačímu hnízdu. Mladík světce snažně prosil a vyprosil si záchranu z tak těžkého pádu (999.).

Manžela počestného života zasáhla vážná bolest ducha, když si všiml, že se jeho choť rozhodla opustit pravověrné náboženství a přestoupit k luteranismu. Muže trápeného oprávněným žalem plně utěšil svým přispěním sv. Nepomuk, kterému zbožný muž pln důvěry s prosbou směřoval ubohý stav své manželky (1000.).

Dobročinná pravice přinesla štědrrou útěchu také dívce, která byla trápena velmi těžkými úzkostmi (1001.).

Poctivého mladíka velice trápila sklíčenost a nechut', protože nemohl pokročit ve studiu, ačkoliv se o to pilně snažil. Časem ustoupil od zbožnosti, které se dosud nadmíru věnoval, a naopak v modlitbě nehnul ani prstem. Žádal však od zpovědníka při zpovědi radu a slyšel, že se má utéct zbožnými cvičeními, které si sám vybere, ke SJN. Sotva se začal řídit tímto napomenutím, k podivení učitele vynikl mezi svými spolužáky skvělými studijními úspěchy (1002.).

SJN zachránil jistého posedlého člověka z moci a útoku zlého ducha, když se na něj ztrápený obrátil svými prosbami (1003.).

Muž nechvalně proslulý loupežnictvím si přese všechno na poli zbožnosti zasloužil jisté pochválení, jelikož se každý den modlil ke cti, jak sám dosvědčoval. Ke každodenním modlitbičkám dodal ještě jeden jediný typ zbožnosti, a to ten, že se každý čtvrtek zdržoval od únosů a ostatních zločinů, protože toho dne mají mnozí ve zvyku ctít SJN. Zločinec byl nakonec dopaden služebníky spravedlnosti, uvržen do želez a vězení a soudcem odsouzen k smrti. Měl už být několikrát v jiné dny týdne doveden na popravu, ale vždy se s ním vrátili do vězení, protože se soudcům zdálo, že je tak rozzuřen, že bude lépe exekuci odložit. To se dělo do té doby, než bylo nařízeno, aby byl odsouzenec popraven ve čtvrtek, jak si sám přál. V ten den pak s odvahou a šťastně pod ochranou podstoupil smrt (1004.).

Ctěné vídeňské dáme hrozila špatná pověst. Vydržovala ve svém domě ženu ze starobylého rodu, které ukradli nádherný náhrdelník, jehož cena se snadno rovnala tisíci zlatých rýnských. Poškozená žena všechno zpřevracela, křičela, obviňovala z krádeže náhrdelníku domácí paní a udala ji soudcům. Nařčená dáma se nadarmo snažila dokázat svou nevinu. Raději nechtěla žít, než by žila beze cti. Řešení hledala u sv. Nepomuka, věnovala mu mši sv. a dosáhla toho, že zloděj, pohnut podivuhodnými vnitřními pobídkami vrátil náhrdelník do rukou, jimž patřil. Dobré jméno paní bylo zachráněno a ona ve svém soužení potěšena (1005.).

SJN pomohl dlužníkovi, který byl na seznamu věřitelů a doháněly ho výzvy k zaplacení. Jakmile dlužník světci svěřil sebe sama i své věci, velmi rychle zakusil, že je SJN skutečný patron (1006.).

Jistému prefektovi se ztratily směnky. Aby je dostal zpět, šel s prosbou k oltáři. Dostal odměnu za tento svůj čin, neboť když se vracel z kostela, šel mu vstříc kdosi pokročilého a úctyhodného věku a nabídl mu právě ty směnky, které pohřešoval (1007.).

Chudičká žena přišla o většinu cizích peněz, které jí byly svěřeny k pohlídání, a byla zcela neschopná je splatit ze svého. Manžel nakázal, ať věnují nejsvětější mešní oběť na oltáři, po jejímž obětování byly ztracené peníze opět získány (1008.).

Jiná žena půjčila 50 zl. jistému člověku, o kterém se krátce nato dozvěděla, že se naprosto vytratil. Dostala vše zpět, aniž v to už sama a všichni ostatní doufali, stačilo, že se s prosbou o záchranu oné částky obrátila na SJN (1009.).

Chudý měšťan, který nemohl pracovat a styděl se žebrat, hledal azyl u SJN, a došel velkého jmění. Sám to písemně potvrdil (1010.).

Chudobná žena prosila o pomoc SJN, načež k ní přišel sluha a předal jí skříňku. Zeptala se, odkud to pochází, na to sluha: „Od mého pána, kterému jsi věnovala svou námahu a úctu.“ A zmizel. Udivená žena byla sotva schopná si poručit skříňku otevřít, když to ale udělala, našla v ní ohromné množství zlatých mincí. Tak náhle zbohatla a dobře vedla svůj život (1011.).

Zloděj ukradl obchodníkovi mnoho loket drahocenného sukna, musel, musel je však vrátit, když obchodník vzýval o pomoc SJN (1012.).

Chudé ženě byly svěřeny dámské šaty, jejichž cena se vyrovnala dvěma tisícům zlatých. Žena o šaty přišla, dostala je však zpět, jakmile o to v modlitbách požádala SJN (1013.).

Představený jistého čestného úřadu o sobě napsal: „Obdržel jsem dosti rozměrnou truhlu, kterou jsem měl předat šlechtičně, jíž patřila, ale je mi odcizena z mého pokoje. Ode mě se žádá, ať buď předám truhlu, kterou jsem dostal k předání, nebo ať místo ní, ztracené, zaplatím dosti značnou sumu peněz. V této nouzi se utíkám ke svatému Janu Nepomuckému a dávám k jeho cti sloužit mešní oběť. A hle, během čtyř týdnů truhla přišla na mé jméno z nějakého kláštera řeholníků, neporušená a beze vší škody. Právě se mnou pobývají tady ve Vídni mnozí, kteří podivuhodně zakusili, že je divotvůrce svatý Jan Nepomucký jejich přímluvcem u Boha“ (1014.).

Jistá žena se již patnáctým rokem trápila při, ve které nakonec neměla lidské přímluvce. Obrátila se proto na nebeského advokáta, SJN, pokorně ho prosila a hned došla k šťastnému vyústění sporu (1015.).

Další osoba čekala na vynesení rozsudku pře dlouhých dvacet pět let. Když jednou nemohla usnout, učinila slib SJN a žádala ho, aby byl jejím ochráncem. Hned následujícího dne obdržela příznivý rozsudek (1016.).

Dáma z významného šlechtického rodu nosila na krku zavěšenou podobiznu. Kdosi stejné urozenosti se jí zeptal, čípak je to obraz. „Nějakého vyčerpaného,“ odpověděla, „dragouna.“ Sotva to z nerozvážných úst vypustila, úplně oněměla, a nenabyla zpět schopnost řeči, dokud nelitovala svého přechinu a neslíbila, že za své peníze postaví SJN oltář. K tomuto slibu jí snad radili další lidé, když jej však složila, divotvornou dobročinnou mocí se jí vrátila řeč (1017.).

978. Vienna Austriae 1724, 84-85 (čas II, kap. I, § I) – 979. t., 85 (část II, kap. I, § I) – 980.-984. t., 86 (část II, kap. I, § I) – 985. t. 86-87 (část II, kap. I, § I) – 986. t., 87 (část II, kap. I, § I) – 987. t., 87-88 (část II, kap. I, § I) – 988.-989. t., 88-89 (část II, kap. I, § II) – 990. t., 89 (část II, kap. I, § II) – 991. t., 89-90 (část II, kap. I, § II) – 992.-995. t., 90 (část II, kap. I, § II) – 996. t., 90-91 (část II, kap. I, § II) – 997. t., 91 (část II, kap. I, § II) – 998.-999. t., 92 (část II, kap. I, § II) – 1000.-1002. t., 99 (část II, kap. II, § I) – 1003. t., 100 (část II, kap. II, § I) – 1004. t., 102 (část II, kap. II, § I) – 1005. t., 104-105 (část II, kap. II, § I) – 1006.-1007. t., 107 (část II, kap. II, § II) – 1008.-1010. t., 108 (část II, kap. II, § II) – 1011. t., 108-109 (část II, kap. II, § II) – 1012.-1014. t., 109 (část II, kap. II, § II) – 1015.-1016. t., 110 (část II, kap. II, § II) – 1017. t., 114-115 (část II, kap. III)

1018. cesta z Prahy (Č, Pr) do Vídně (R, W), dol. 1724

Jistý člověk cestoval z Prahy do Vídně. Během cesty musel přebrodit řeku, voda ho však začala i s koněm stahovat do boku. Prosil sv. Nepomuka a podivuhodně vyvázl.

Vienna Austriae 1724, 90 (část II, kap. I, § II)

1019. plavba z Pasova (N, BA, NB) do Vídně (R, W), dol. 1724

Značně velká loď se plavila po příznivém Dunaji z Pasova do Vídně. Mezi početnými pasažéry byli na lodi pouze dva katolíci, ostatní byli luteráni. Ti katolíky během cesty nemálo obtěžovali, kladli jim kontroverzní otázky ohledně víry, dokonce jim hrozili, že pokud se nevzdají svého náboženství, shodí je z lodi do Dunaje. Pravověrná dvojice cestujících v nouzi našla zastání u SJN. Světec jim pomohl a podivuhodně je naplnil útechou, neboť když loď prudce narazila na prázdný vor a opřela se o něj, vazba lodní konstrukce nevydržela, a všichni, kteří se plavili, zahynuli ve vodách, kromě těch dvou katolických křesťanů. Ti byli totiž na zpáteční cestě od slavného hrobu sv. Nepomuka, u kterého vykonali náležitou pobožnost. Za záchranu před vodou byli pak tomuto světci stále vděční.

Vienna Austriae 1724, 101-102 (část II, kap. II, § I)

1020. Wissembourg (Francie, Alsasko), do 1725

Kanovník pražské metropolitní kapituly (a později kapitulní děkan) Jan Mořic Václav Martini zaznamenal ve svých rukopisech, že tehdejší francouzská královna, dcera knížete Stanislava, se zprvu těšila, že se vdá za vysoko postaveného šlechtice, ale zlovůli některých osob byl tento zamýšlený sňatek překažen. Urozenou snoubenku to natolik zasáhlo smutkem, že s pláčem vzdychala ke SJN, zavázala se mu slibem a prosila jej, aby snad kvůli zamezenému manželství neupadla ve špatnou pověst. Světec se jí v noci ve snu zjevil v podobě světského kněze a řekl jí: „Měj důvěru, dcero, čeká tě větší štěstí.“ Ráno nad snem přemýšlela, a tu ve své oratoři našla obraz SJN putujícího k divotvorné Panně Marii do Staré Boleslavi. Hned pochopila, kdo se jí ve snu ukázal, neboť světec na obraze vypadal úplně stejně. Když se pak stala manželkou francouzského krále Ludvíka XV. a královnou Francie, poslala po svém fraucimoru do Prahy svatému mučedníkovi k jeho hrobu královské dary a sama svätci děkovala.

Je známo, že Maria Karolina Zofia Felicja Leszczyńska (1703-68), dcera sesazeného polského krále Stanislava I. Leszczyńskiego (1677-1766, královskou hodnost zastával 1704-9, podruhé 1733-36), byla 1718 zasnoubena s šestnáctiletým bádenským markrabětem Ludwigem Georgem Simpertem (1702-61). Sňatku zamežila především Ludwigova matka Františka Sibylla Augusta rozená princezna Sasko-Lauenburská, která namísto nezletilého markraběte vykonávala poručnickou vládu. Po 1719 Stanislav Leszczyňsky se svou rodinou pobýval v bezpečí ve francouzském posádkovém městě Wissembourg (n. Weißenburg) v Alsasku.

Ve Francii se po smrti vévody Orleánského (2. XII. 1723) stala naléhavým politickým tématem vhodná volba nevěsty pro teprve třináctiletého krále Ludvíka XV. (na trůn nastoupil 1715). Jeho dosavadní snoubenka, španělská infantka Marie Anna, přestala kvůli svému příliš nízkému věku záměrům francouzského dvora vyhovovat, a byla proto v dubnu 1725 odeslána zpět do Španělska. Nová snoubenka měla být vybrána z katalogu 99 kandidátek, jejichž počet byl později snížen na 82. Jako nejvhodnější partie pro krále se ukázala Maria Leszczyńska. Ve francouzské tajné radě byly zasnuby v takovéto podobě odsouhlaseny 25. III. 1725. Bývalý polský král Stanislav Leszczyňsky byl o tom uvědoměn rychlým kurýrem dne 2. IV. 1725, zprávu přijal velmi ochotně a manželka s dcerou za tak vznešenou nabídku děkovaly Bohu. Prozatímní vdavky polské princezny proběhly 15. VIII. 1725 pod vedením kardinála Rohana v štrasburské katedrále. Manžela zastupoval vévoda Orleánský. Poté byla dvaadvacetiletá Maria představena patnáctiletému králi Ludvíkovi a dne 5. IX. 1725 následoval vlastní sňatek na zámku Fontainebleau.

Zdaleka nikoli všichni z dvorských kruhů Francie souhlasili s volbou polské princezny na post francouzské královny. Časem i sám Ludvík začal manželství s Marií chápat jako zahanbující mesalianci, nelze však jejich vztahu upřít radost z četného potomstva a nesporné chvíle štěstí.

Uctivý vztah Marie Leszczyňské ke SJN je historickou skutečností. Její otec, matka Kateřina Opalińska (1680-1741) a otcova matka Anna Leszczyńska (1660-1727) vstoupili do nepomucenské konfederace v Praze na Skalce krátce po jejím založení. Otec později českému mučedníkovi vděčil za záchranu před ruským vojskem při obléhání Gdaňsku 1734 a uctíval jej až do své smrti. Sama Marie získala úctu nepochybně po vzoru své rodiny a rozvíjela ji i jako francouzská královna (veřejně tak činila v klášterním kostele rekolettů ve Versailles).

R zápisky praž. svatovit. kanovníka (děkana) Jana Mořice Václava Martiniho ← L BERGHAUER 1761, 167-168 (§ XIV)

1021. Praha, katedrála sv. Víta (Č, Pr), I. 1725 – dvě události, tj. ohledání těla a poté (údajného) jazyka, který podivuhodně naběhl a zčervenal – druhá z těchto událostí byla považována za podivuhodnou a později byla prohlášena za skutečný zázrak

V kanonizačním procesu proběhlo zvláště ohledání těla a poté jazyka, obojí v rámci šestého sezení zmíněného procesu podle zvláštní instrukce zasláné z Říma. Ohledání těla se začalo připravovat 20. XII. 1724, kdy byl prozatím (v nepřítomnosti nemocného praž. arcibiskupa) prohlédnut náhrobek a jeho nejbližší okolí. K samotnému aktu ohledání rakve a v ní uložených relikvií bylo přikročeno 17. I. 1725, kdy se v devět hodin ráno do pražského metropolitního kostela sv. Víta odebral pražský arcibiskup Ferdinand hrabě Kuenburg se svými dvořany a služebníky. Dostavili se rovněž pražský sufragán Daniel Josef z Mayernu, svatovítský arcijáhen Jan Mořic Václav Martini, starší svatovítský kanovník Josef z Lanckisch a další metropolitní kanovníci Jan Rudolf hrabě ze Sporcku a Jiří Jan Libertin. Tito všichni preláti a kanovníci byli delegovanými soudci v probíhajícímu procesu. Dále se shromáždili povolání experti a svědkové.

Arcibiskup s pěti soudci šel průvodem k hlavnímu oltáři katedrály a po krátké modlitbě spolu s nimi zasedl k soudu. Proběhly úřední náležitosti mezi pověřeným poslem Michalem Zástěrou a podpromotory víry Janem Františkem Blovským a Františkem Vilémem Sonntagem. Vystoupil rovněž prokurátor kauzy Jan Jiří Hoffmann a připomenul povinnosti, které je třeba v tomto aktu splnit. Následně složili přísahu povolání účastníci: Znalci historie a spisovatelé Jan Florián Hammerschmid a Michael Adam Franck z Franksteinu, lékaři Šebestián Fuchs a Leonard Ferdinand Meisner, ranhojiči Reinhardt Leisten a Šebestián Öchy, stavitelé Filip a Antonín Spannbruckerové, polír Jan Pavel Ardschlag, dvorní zámečník Tomáš Kužel, zámečnícký mistr Michael Schreiff, kovářští mistři Josef Trost a Kryštof Biett, dvorní truhlář Josef Nonnemacher, truhlářští mistři František Antonín Legker a Jan Václav Rößler, dále kostelník u sv. Víta František Bauer, následně pánové litoměřický biskup a vyšehradský probošt Jan Adam Wratislav z Mitrowic, svatovítský děkan Karel Řečický, svatovítský

scholastik Jan Petr Dekert, svatovítští kanovníci Zdeněk Chřepický z Modlíškovice a Jan Matěj Hollan, kancléř pražské arcibiskupské konzistoře Jan Frick, pět přísedících téže konzistoře, totiž theatin Jan Maria Hložek, barnabita Jan Maria Ziegler, jezuita Maxmilián Wietrowsky, doktor práv Zachariáš Josef Amende a již výše jmenovaný doktor práv Jan Jiří Hoffmann, dále pak roudnický probošt Václav Konstantin Potůček, Werner Konrád Boinck, Josef Jan Nepomuk Gallasch, pražský novoměstský farář u sv. Jindřicha Josef Benedikt Schönpflug z Gamsenbergu, sakristán pražské katedrály Antonín Mesler, sekretář konzistoře Jan Chrysostom Beyer, apoštolský notář Jan Gallasch a Josef Ignác Langer. Následně složily přísahu vznešenější a významnější osoby z pražských měst, totiž královští místodržící Jan Josef hr. z Wrtby (nejvyšší purkrabí, dědičný pokladník Č. král., rytíř Zlatého rouna), Josef hr. z Wrba a Freudenthalu (nejvyšší zemský sudí), Zikmund Hrzán z Harasova (prezident české komory), Jan Arnošt hr. ze Schaffgotsche (nejvyšší zemský komorník), František Josef hr. Czernin z a na Chudenicích (nejvyšší dvorský sudí a dědičný číšník Č. král.) a Václav Arnošt Markvart z Hrádku (král. podkomoří a nejvyšší dědičný korouhevnick Č. král.) a po nich nakonec měšťan a primátor královské pražské metropole (tj. Starého Města pražského) Jan Kašpar Brandt a primátor královského rezidenčního města Malé Strany Karel Ferdinand Arnold z Dobroslavína. Přítomen byl také pověřený notář Jan Ritter, který o celém jednání vyhotovil zápis do procesních akt.

Následně znalci historie přivedli soudce a všechny přítomné k místu pohřbení. Po vyjmutí sarkofágu z náhrobku byl ohledán náhrobní kámen a nízká železná mříž, která do něj byla zapuštěna. Následovalo otevření sarkofágu, ve kterém byla nalezena rakev ze dřeva se skleněnými průhledy, takže bylo možné spatřit uv. uložené mučednickovo tělo v té poloze a podobě, jak bylo anatomicky složeno a vyzdobeno na přelomu června a července 1721 pro slavnostní procesí při pražské oslavě beatifikace (4. VII. 1721) a veřejné uctívání (→ C.1, Praha II. 9a).

Ostatky v rakvi ležely naznak a byly složeny do figury těla. Lebka ležela o něco výše na polštáři ze zlaté látky neboli „drátu ze zlata“. Na lebku byl vsazen věnec ze zlatých nití vyzdobený jednou velikou perlou a vzácnými drahokamy. Tělo bylo oblečeno do kanovníckého oděvu, do černého lesklého plátna po kotníky, rochety z drahocenného plátna bílé barvy, do kanovníckého pláštíku z taftu, zbarveného a vytvořeného na způsob obvyklé kanovnícké mozety. Ruce a nohy byly obaleny průhledným kmentem ve tvaru rukavic a sandálů s drahými kameny, a to tak, že všechny kosti bylo možno pohledem rozlišit. Pravá ruka držela stříbrný krucifix, levá palmu z drátu neboli zlatých a zelených nití. U pravice byly dva klasy, jeden zlatý, druhý stříbrný.

Do schránky byl k ostatkům přiložen pergamen s pamětním veřejným dokladem o umístění posvátného těla na níže položené místo v mauzoleu, k čemuž došlo na základě povolení pražského arcibiskupa Küenburga 15. V. 1722. Soudcové prikázali dokument zanést do procesních akt. Poté byla listina uložena na původní místo.

Zatím čas dospěl přes druhou hodinu odpolední. Přítomným lékařům, ranhojičům a dalším osobám bylo uloženo, ať pečlivě prohlédnou celé posvátné tělo. Když tak učinili, byly relikvie navraceny do původního stavu ve schráně, která byla uzamčena a zapečetěna arcibiskupovou pečetí, jak tomu bylo předtím, přičemž klíče byly opět předány arcibiskupovi. Pak byla uzavřena vnější rakev, zapečetěna tou samou pečetí a uložena zpět mezi oltáře postavené u hrobu.

V následujících dnech o prozkoumaném a ohledaném mučednickově těle vypovídali vybraní svědkové, kteří se aktu zúčastnili. 20. I. to byli místodržící z Wrtby, z Wrba, Hrzán z Harasova, ze Schaffgotsche, Czernin z Chudenic a Markvart z Hrádku, dále litom. Biskup Wratislav z Mitrowic a městští primátorové Brandt a Arnold z Dobroslavína. 23. I. poskytli své výpovědi lékaři Fuchs a Meisner, ranhojiči Leister a Öchy a nakonec roudnický probošt Potůček. Poslední skupina svědků předstoupila před tribunál 24. I. Byli to členové metropolitní kapituly Řečický, Dekert a Chřepický z Modlíškovice, arcibiskupský kancléř Frick, jezuita Wietrowsky a posléze polír Ardschlag.

Celkem tedy bylo vyslechnuto ohledně Janových tělesných pozůstatků dvacet svědků. Z jejich výpovědí lze zjistit detailní představu o stopách násilí na mučednickově kostře a rovněž skutečnost, že v kostře chyběly obě kolenní česky a na noze článek prstu. Jedna česka nebyla nalezena již při první exhumaci ostatků 1719, druhá spolu s článkem prstu na noze byla z mučednickova těla oddělena ve dnech 14.-15. V. 1722, aby společně mohly být vystaveny jako relikvie k uctívání.⁹⁾

Následně bylo v sobotu 27. I. 1725 přikročeno k prozkoumání relikvie, která byla od chvíle objevení 15. IV. 1719 považována za světcův jazyk.

Jezuita Maxmilián Wietrowsky, který byl této mimořádné události přítomen, na základě výtahu z procesních akt (vedených notářem Janem Ritterem)^{b)} popisuje její průběh následovně (v dobovém českém překladu, který na některých místech zestručňuje Wietrowského latinský originál):

„Léta Páně 1725 dne 27. měsíce ledna v hlavním kostele pražském svatého Víta, v kapli svatého Václava, mučedníka a Království českého patrona, stalo se první dohlídnutí [tj. prohlídka] k jazyku svatého Jana Nepomuckého, téhož kostela bývalého kanovníka, tímto způsobem: Po vykonané visitaci a dohlídnutí k tělu svatého dne 17. měsíce ledna, jakož i po dokonání examinech a dotazování k tomu rozeznání patřících svědkův skrze dvacátý, dvacátý třetí a čtvrtý den téhož měsíce, na žádost poručníka pře [tj. Jana Jiřího Hoffmanna, právního zástupce případu, *procurator causae*] při konci dotazování ustanovená a oznámená byla taky visitací [tj. ohledání] svatého jazyka; odtud nejosvícenější a nejdůstojnější pán, pán Ferdinand, z milosti

Boží arcibiskup pražský, Sv. římské říše kníže z hrabat z Khyneburgu, legat rozený, výsoce důstojný pán Daniel Josef z Mayern, biskup tyberiadský a sufragán pražský, pán Jan Mauric Václav Martini, hlavního kostela pražského arciděkan, pán Josef Lankiš, téhož kostela starší kanovník, a páni Jan Rudolf, hrabě z Sporku, a Jiří Jan Libertin, též kanovníci, jakožto soudcové k vyhotovení procesu v tomto arcibiskupství pražském mocí apoštolskou ustanovení z strany svatovyhlášení nebo dokazu [tj. prokázání] mučednictví blahoslaveného Jana Nepomuckého, jakož i z strany svatosti života a zázrakův, *respective* vejš jmenovanému pánu arcibiskupovi na pomoc daní. Okolo tedy hodiny deváté německé [tj. v souladu s dnešním určováním času] ráno všichni osobně do kaple svatého Václava mučedlníka v témž hlavním kostele se sešli, kdežto po vykonané modlitbě [za] zavřenými dveřmi právně se posadili; a v přítomnosti tak řádně shromážděných zvelebitelů a rozšiřovatelů víry [tj. obhájců víry, *subpromotores fidei*] pána Jána Františka Blovského a pána Wilhelma Sontaga, obojího práva doktorů, jakož i jiných vejš [tj. v procesních aktech] jmenovaných svědků předstoupil Michal Zástěra, jakožto dobře zřízený posel, a oznamoval první citaci [tj. předvolání, obeslání] a povolání pro den čtyřmécitný [tj. dvacátý čtvrtý] všudy náležitě býti ohlášenou. Načež přítomní víry hajitelové a rozšiřovatelovi vyznali, že podlé té citaci [předvolání] se najíti dali; poručník ale pře pán Ján Jiřík Hoffman, obojího práva doktor, žádal, aby na to právně povolání se pokračovalo k prohlídnutí téhož svatého jazyka, jakož aby se všecko to konalo, cokoliv k tomu oučinku přísluší a přináleží. Vyslechnouce žádost poručníka pře, zvelebitelovi víry obyčejnou protestaci a odpor učinili, by ne jináče se to konalo, než jak nařizuje svaté shromáždění řádův církevních [tj. Posvátná kongregace obřadů], totižto by jeden každý svědek k tomu ustanovený vzláště přísahu složil, že jak pravdu mluvit, tak mlčenlivost zachovati chce. Odtud páni soudcové líkařům a jiným voleným svědkům přísahu složití nařídili, kteroužto jeden každý vzláště vlože prsty na svaté evanjelium a *respective* (pán biskup litoměřický) na prsa náležitě učinil.

Po vykonané přísaze zkázali [tj. nařídili] páni soudcové, aby se k visitaci svatého jazyka pokračovalo. Poněvadž ale ten svatý jáyk *respective* na pravý straně oltáře [správně: na oltáři po pravé straně], pozorujice však vchod na levý straně kaple svatého Václava až posavad se zachovával od dne osmnáctého měsíce června léta Páně 1723, na kterýžto den dobře zapečetěný posledně složen byl, já, jakožto *Notarius actuarius* [tj. pověřený notář Jan Ritter], tenkrátě přítomný z nařízení nejosvícenějšího a nejdůstojnějšího soudce, zhotovil jsem otevřený list, kterýžto přečta ukázal jsem místo neb schránku, v které složen byl ten svatý ostatek, totižto dole na oltáři svatého Jana Evanjelisty, na kterémžto jiné taky mnohé ostatky svatých od slavné paměti Karla Čtvrtého, římského císaře a krále českého, z dalekých krajin sem snešené a složené byly. Po vyhlášení veřejného toho listu zvelebitelové víry [tj. Blovský a Sonntag] zkoumali to ode mě ukázané místo a našli tak zapečetěnou schránku, jako [tj. jak] léta Páně 1723 podlé povolení a nařízení římského byla pečeti zaopatřená; totižto z jedny i druhý strany byl zámek obtažený s červenou vazbou a s pečeti pána arcibiskupa pražského, jakož i pána Jána Františka Blovského, obojího práva doktora, ochráněný. Dále poručili páni soudcové, by se ta tak bezevšeho porušení nalezená schránka otevřela.

Na kteréžto jejich poručení já, *Notarius actuarius* dole podepsaný [tj. Jan Ritter], odtrhl jsem pečeti a otevřel jsem schránku, výsoce však důstojný pán biskup tyberiadský a sufragán pražský [z Mayernu], zřízený spolusoudce, vytáhl relikviář, v kterém byl sv. jazyk, a u přítomnosti všech tak jest vynalezen [tj. shledán], jako léta Páně 1723 posledně složen byl, zaobalený v červený tykyt [tj. taftu]. [Následuje popis relikviáře.]

Když všechno to pořádně se jednalo, pokračováno bylo k očitému spatření téhož svatého jazyku, což činili předně výs. urození a výs. důstojní soudcové, po nich víry zvelebitelové, líkaři a balbíři [tj. lazebníci, lépe však ranhojiči], jakož i jiní přísazní svědkové; jenž [správně jež] všichni spolu vynalezli, že týž svatý jazyk jest neporušený a při konci pravé strany tmavočervený, při konci však levé strany něco světlej červenější. V tom pak bedlivém a pozorném na tak svatý jazyk zření spatřená byla znamenitá proměna u přítomnosti všech téhož svatého jazyka; nebo s podivením ta tmavočervená barevnost a bledost jazyka se měnila v šarlatovou barvu a skrze čas jedny hodiny na třech stranách výsoce červený na způsob živého spatřen byl. Přitom s svatou hrůzou odevšech pozorováno bylo, že v tom čase jedny hodiny týž svatý jazyk patrně rostl a nabíhal, tak že líkaři a balbíři z nařízení léta Páně 1719 učiněného patrně viděli rozšíření a naběhlost téhož svatého jazyka. By však pro uvarování nějakého podvodu a ošálení zraku lidského v tom zkoumání se nestalo, na stranu dané byly všechny barevné věci, od kterých by byl mohl nějakou červenost zevnitřní [tj. vnější] na sebe přijímati týž svatý jazyk, spolu jak při světle denním, tak nočním, na rozličných místech všech oči na něj patřily; všudy ale a vždy ta naběhlost a živá šarlatová barva na dobré dvě hodiny trvala.

Při tom tehdy tak patrným zázraku na dokázání srdečné radosti padnouce na kolena, všichni divotvorného v svém svatým Boha jsou chválili a hojně potěšitelné slze z jejich očí se prejštily. Po vykonané té svatého jazyka visitaci zase do předešlého relikviáře týž složen jest a jako prve z nařízení nejdůstojnějšího pána arcibiskupa ode mě, *Notaria*, jakož i od pána Jána Františka Blovského, *Subpromotora*, zapečetěn a zase na předešlé místo schránky dán byl; kteréžto schránky zámek z obou stran z právního pánův soudcův nařízení ode mě, jakož i od pána Blovského pečeti zaopatřen jest. Potom opět prikazovali páni soudcové, by dlé přísahy učiněné jeden každý zachoval ve všem tajnost a mlčení; jakož i by na citaci a povolání zřízeného posla dne třicátého téhož měsíce v arcibiskupské residenci na určitém místě najíti se dali a toho všeho, co očima spatřili, dlé své přísahy svědectví dali.

Což také všichni tehdaž přítomní s velikým svým potěšením jsou vykonali, jajichžto některých v umění líkařském zběhlých hlasy slyšme. Pán Šebestián Fuks, líkařského, balbířského [tj. ranhojičského] umění doktor a téhož umění při *universitate* pražské děkan, takto mluvil: *Přítomen jsem byl při první visitaci léta Páně 1719, jakož v onehdejším dotazování jsem se přiznal, a očima mýma jsem viděl a rukami makal [tj. sahal na] svatý jazyk blahoslaveného Jana Nepomuckého. Kterýžto když jsem z lebky vyňal, vynalezl jsem, že týž svatý jazyk podlé zevnitřního způsobu a taky vnitřní podoby jest člověčí (vnitřní jeho barva byla červená, zevnitřní ale tmavočervená), podstata jeho byla neporušená, poněvadž v rukouch mých se mně poddávala. Příčina umění [tj. mínění, názoru] mého o jeho neporušitelnosti jest předně zevnitřní znamení, z kterého žádná porušitelnost se neukázovala, za druhé že způsob a podobu jazyka lidského zachoval, za třetí že po učiněném s puštěm [tj. lazebnickým nožkem] naříznutí od balbíře jsem znamenal a vynalezl [tj. shledal] býti tělokrevnou podstatu bezevšeho porušení a zapachání, jako může býti na jazyku člověka čerstvého a zdravého, podlé běhu naturálního vnitř i zevnitř červené barvy. Aniž jsem znamenal nějaké znamení vonných věcí a mastí, pro které by mohl od porušení zachován býti. Nebo ležel v lebce mezi samou hlinou a zemí, kterážto žádnou vůni a vonnou masti potřebnou pro zachování od porušení napuštěná nebyla. Dobrým svědomím říci mohu a pravím, že ten a žádný jiný jazyk nejní, nežli který jsem z lebky vyňal a nyní opět v rukouch měl.*

Krom téhož jazyka jednostejné způsobnosti [tj. totožnosti], který jsem jak při první, tak při druhý visitaci spatřil, taky jsem s velikým mým i jiných přítomných podivením vynalezl [tj. shledal], že týž svatý jazyk zdůli až nahoru k místu naříznutí šarlatovou barvou zčervenal a znamenitě naběhl; což oboje za jednu hodinu přirozenou mocí státi se nemohlo. Nebo kdyby tam nějaká krevnatá vlhkost se byla vynacházela, podlé běhu přirozeného byla by musila týcti zhůry dolu a ne zdůli nahoru, poněvadž každá vlhkost tíží, a kdežto nejní žádného živobyti [tj. a kde není žádný život], dlé naturey vstupuje dolu a ne vzhůru. Za druhé kdyby předce nějaká vlhkost skrze čas zavření a zapečetění téhož svatého jazyka se byla dolu shromáždila, nebylo možná, aby se byla vzhůru pozdvihla bez nějaké zevnitřní hybnosti a moci; což se státi nemohlo v čas zimavý a v studeném povětří, nebo vlastnost zimy a studenosti jest stahovati a ne roztahovati a rozšiřovati. Podobná příčina jest při podstatě jazyka od zimy staženého, který nemohl prostrannost způsobiti vzhůru vstupující vlhkosti. Nemožná tedy věc byla jak z strany vlhkosti, tak taky z strany podstaty jazyka, by se byla ta červenost, jakož i naběhlost přirozenou mocí mohla státi v tom čase.

Pro větší jistotu a ubezpečení na stranu dané byly všechny barevné věci a jak při denním, tak nočním světle mnohonásobně ten svatý jazyk jak ode mě, tak od jiných byl vyšetřen, a předce vždy jednostejně jeho barevnost a naběhlost spatřená byla. Zavírku tehdy činím [tj. z toho dospívám k závěru], že krom již prve pozorované jednostejnosti [tj. identity] a neporušitelnosti svatého jazyka, taky ten ode mě přednešen zázračný příběh z strany červenosti a naběhlosti svatého jazyka žádnému jinému se přivlastniti nemůže, leda samému divotvornému v svých svatých Pánu Bohu.

Druhý lékař, pán Linhart Ferdinand Maisner, svobodného [tj. filozofického], jakož i lékařského umění doktor a téhož v Karlo-Ferdinándský *universitate* mistr, dí: *Pozoroval jsem při té poslední visitaci a vyšetřování na tom svatým jazyku krom předešlé způsobnosti [tj. tvaru], podoby a podstaty taky nějakou při konci levé strany krevnatost a červenost, kterážto v přítomnosti naší se rozšiřovala jak v barvě, tak v podstatě své s nějakou naběhlostí. Žádnou přirozenou příčinu dáti nemohu, odkud by se poznati mohlo, že přirozenou mocí ta proměna se státi mohla za jednu hodinu; poněvadž na konci spatřen byl tmavočervený a naběhlý, kterážto červenost a naběhlost se rozmohla skrze tři díly jazyka až nahoru, jediný toliko díl zůstal v předešlé barvě červené. Ale barva na nějakém oudě těla lidského nepochází leč od pohybující se krve a životných duchů; přitom ale jazyku nebyla ani teplá krev, ani životní duchovné dle běhu přirozeného, poněvadž tělo to vně [tj. více] nežli tři sta lét v zemi leželo celé strávené a porušené, krom samého jazyka. Tak tedy ta barvy proměna a rozmnožení na žádný způsob nemůže se připsati nějaké přirozené věci a původu, a ačkoliv na náky čas taková částka těla může od porušení zachovaná býti skrze vonné masti a líky, takového dokonce nic při svatým jazyku se nevyskytovalo; a byť třeba se nějaké tělo tím způsobem od porušení zachovalo, předce nikdy barvu nezmění, miněj [tj. tím méně] rozhojní a rozšíří. Odtud dobrým svědomím říci mohu, že ten příběh bezevší pochybnosti jest zázračný a skutek právě Nejvyššího.*

Reinhard Leisten, přísežný království balbíř, o tom zázraku takto rozmlouval: *Krom přednešených řečí, že totižto tentýž jazyk jest [tj. že je to totiž ten samý jazyk], který jsem prve viděl a nyní vidím, taky jest to, že jsem pozoroval na tom jazyku obzvláštní vysokou barvu na způsob šarlatu, jenž se v přítomnosti mých a přistojících očí rozmnožovala a zdola nahoru vstupovala. Přitom žlázy vzhůru povstávaly, nabíhaly a se rozšiřovaly, a to na tři strany jazyka, tak že čtvrtá strana téměř uvadlá byla; což na hodinu trvalo a tak také zavřený a zapečetěný byl. Což se státi nemohlo podlé přirozeného způsobu, poněvadž jazyk ten samotný v celým porušeným těle přes tři sta lét zůstal neporušený, aniž se to mohlo státi skrze přirozenost životných duchů aneb pohybování krve. Ani také živost barvy mohla pocházeti od nějaké zevnitřní moci naturální, poněvadž jazyk ten velmi dobře byl schráněný, tak že žádné povětří k němu přístupu nemělo, mnohem méně ruka lidská, s kterou jakýmkoliv kunstem to hnutí svatého jazyka, vzláště žlázek povstávání by se bylo státi mohlo, a to toliko v čas vyšetřování. Podlé všech tedy přirozených okolečností [tj. okolností] žádný moudrý jináče souditi nemůže, než že ten zázrak*

žádná jiná nežli Božská ruka způsobiti nemohla. Z té příčiny zavírám, že to za obzvláštní zázrak uznávám a za tu největší milost Božskou sobě pokládám, že jsem s mými tělesnými očima takový zázrak spatřiti mohl.

Týž svědek [ve skutečnosti další svědek, ranhojič Šebestián Öchy] v právním procesu apoštolském zázrak ten takto vypravuje: *Předně při dolejších dílu jazyka z levé strany byla jest tmavá červená barva; po malém čase skrze celou hodinu zčervenal na způsob šarlatu na třech dílech, na čtvrtém dílu toliko zůstává jako zvadlejší. Při kořenu ale jazyka, kdežto se žlázy svírají, spatřil jsem na osmkrát na rozličných místech při denním i nočním světle jednoduše patrno naběhlost svatého jazyka, nač chci živ býti i umříti. Což se jistě nemůže nějaké přítomné, ale toliko Božské moci přivlastniti, nebo oud ten svatého jazyka přes tři sta lét od těla porušeného byl oddělený, takže všechny životný duchové zašli a přirozené hnutí a pohybování krve bylo přirozeným způsobem nemožné. Odtud ta nová červenalost šarlatové barvy, jakož i rozšíření a naběhlost žlázek přirozeným způsobem se státi nemohla.*

Všech třidce svědkův svědectví se v tom tak srovnávají, takže žádná pochybnost o tom zázraku býti nemůže.“^{c)}

V samotných aktech kanonizačního procesu je obsaženo daleko více informací. Uvedeného dne 27. I. 1725 se ve *Svatováclavské kapli* pražské katedrály za zavřenými dveřmi stalo svědky zázraku celkem 34 osob, ale pouze 19 z nich o jazyku a jeho podivuhodné změně vydalo dodatečné přísedné svědectví a další dva vypověděli o relikviářích, v jakých byla tato relikvie uložena. Kromě šesti soudců (arcibiskupa Küenburga, sufragána a probošta Mayera, arcijáhna Martiniho, staršího kanovníka Lanckische a kanovníků Sporcka a Libertina) příslušné úřední kroky vykonávali výše jmenovaní *subpromotores fidei*, doktorové práv Jan František Blovský a František Vilém Sonntag, dále *procurator causae* Jan Jiří Hoffmann, rovněž doktor obojího práva, a pověřený posel Michael Zástěra. Osoby, které po úvodních formalitách složily přísahu, tak učinily v tomto pořadí: Litoměřický biskup a vyšehradský probošt Jan Adam říšský hrabě Wratislav z Mitrowic (položil přitom ruku na srdce, ostatní na evangelia), dále nejvyšší purkrabí Jan Josef hrabě z Wrtyby, nejvyšší zemský sudí Josef hrabě z Wrtna a Freudenthalu, prezident české komory Zikmund Hrzán říšský hrabě z Harasova, nejvyšší zemský komorník Jan Arnošt hr. ze Schaffgotsche, nejvyšší dvorský sudí František Josef hr. Czernin z a na Chudenicích, královský podkomoří Václav Arnošt Markvart z Hrádku, což bylo šest místodržících Království českého, dále svatovítský děkan Karel Řečický, kancléř pražského arcibiskupství a doktor teologie Jan Frick, přísedící pražské arcibiskupské konzistoře P. Maxmilián Wietrowsky SI, rovněž doktor teologie, pak roudnický probošt Václav Konstantin Potůček, apoštolský notář a prefekt arcibiskupských pážat Jan Gallasch, kněz Ignác Stephan, kaplan pražského sufragána Mayera, poté děkan lékařské fakulty pražské univerzity a doktor lékařství a ranhojičství Šebestián Fuchs, řádný profesor téže univerzity a doktor lékařství Leonard Ferdinand Meisner, oba přítomní jakožto lékaři, následoval primátor Starého Města pražského Jan Kašpar Brandt, dva přísední ranhojiči Českého království Reinhardt Leisten a Šebestián Öchy, starší svatovítský kostelník František Pauer (Bauer) a nakonec dva zlatníci a stříbrníci, malostranský měšťan Václav Schachtl a pražský novoměstský měšťan Rinaldo Ranzani. Přítomni byli také jako svědkové celého jednání Werner Konrád Boincek a Jan Fr. Gallasch a rovněž již zmíněný notář Jan Ritter, který veškeré dění zapisoval i s příslušnými právními dodatky. Jak vidno, většina ze jmenovaných se předtím zúčastnila ohledání těla 17. I. 1725.

Po vykonaných přísahách dali soudcové pokyn k ohledání posvátného jazyka. Ten byl od 18. VI. 1723 uložen v oltáři sv. Jana Evangelisty či sv. Ostatků, stojícím u východní stěny *Svatováclavské kaple*. Zapečetění a uložení relikviáře s jazykem, které proběhlo na základě obzvláštní instrukce zaslané z Říma, se tehdy zúčastnil notář Ritter a z nařízení pražského arcibiskupa Küenburga jakožto pověřeného soudce v kanonizačním procesu o tom vyhotovil veřejnou listinu. Proto byl nyní týž notář vyzván, ať ukáže místo, kde je posvátný ostatek uložen, totiž malou přihrádku ve spodní části zmíněného oltáře. Když tak učinil, z nařízení soudců přečetl uvedenou veřejnou listinu o uložení a zapečetění posvátného jazyka, kterou později zanesl do procesních akt.

Poté bylo přistoupeno k ohledání příslušné přihrádky a bylo zjištěno, že je označena a chráněna neporušenými pečetěmi z 1723. Z obou stran byla přihrádka obtažena rudou vazbou, zámek pečetí pražského arcibiskupa a další pečetí *subpromotora víry* Jana Františka Blovského. Soudcové a všichni svědkové zkontrovali, že jsou pečetě skutečně neporušené.

Kostelník Pauer následně přítomným ukázal stříbrnou nádobu, která se uchovávala mezi dary věnovanými ke cti do pražské katedrály. Přítomní zlatníci a stříbrníci ji popsali jako osmibokou stříbrnou nádobu pražské práce. Podle přísedného svědectví Václava Konstantina Potůčka, který byl v relevantním období svatovítským sakristánem, a staršího kostelníka Pauera šlo o nádobu, do níž byl jazyk vložen po nalezení 1719 a v níž setrval až do druhého vyzdvižení těla 1721.

Poté byla předvedena skleněná ampule z tzv. horského křišťálu, okrouhlého tvaru. Také její horní uzávěr byl z velmi čistého křišťálu. Tato nádobu byla dlouhá a široká kolem čtyř prstů. Na jejím vrcholu byla koruna z čistého zlata a z téhož materiálu byla i noha. Uvnitř této ampule visela na zlatém řetízků část palce sv. panny a mučednice Kateřiny s doprovodným nápisem: *De Pollice S. Catharinae M.* Ampuli poznali výše jmenovaní přísední svědci i další svědkové, kteří jednoduše vyznali, že se jedná o nádobu, do které byl vložen posvátný jazyk 1721, po předchozím vynětí článku z palce sv. Kateřiny, jelikož tehdy pro časovou tíseň nebyla k dispozici žádná vhodnější nádobu a ani nebylo možné v tak krátké době vytvořit nějaký nový relikviář. Svědkové tehdy

viděli, že právě do této ampule byl jazyk vložen a nesen pražským arcibiskupem ve veřejném procesí (při oslavě blahořečení) 4. VII. 1721.

Potom soudcové nařídili odstranit pečeti z výše dotčené přihrádky a otevřít ji, což učinil notář Ritter. Pražský sufragán a zároveň pověřený soudce Mayer z Mayernu vyňal z přihrádky relikviář, do nějž byla umístěna relikvie. Ostatkář byl před očima všech nalezen tak, jak byl 1723 uložen, zabalený do rudého taftu. Noha relikviáře byla položena zvlášť, protože přihrádka nebyla schopna pojmout relikviář v jeho původní výšce.

Na noze relikviáře se nacházely rodové erby bádenských markrabat. Ostatkář měl délku tři čtvrtě pražského lokte a šířku čtvrt pražského lokte a půl. Byl stylizován do výjevu Soslání Ducha svatého a rozdělení ohnivých jazyků. Dílo bylo na noze a po vnějším obvodu stříbrné, sem tam pozlacené, augsburské práce. Uprostřed bylo větší sklo, které zakrývalo vnitřní schránku obsahující jazyk. Toto sklo obklopoval obláček z ryzího zlata pražské práce. Na vrcholu relikviáře bylo vidět znázornění Ducha svatého v podobě holubice. Onen obláček obsahoval tu a tam rozmístěné plamenné jazýčky, z nichž deset zářilo tím samým počtem diamantů. Ve spodní části obláčku se skvěl významnější diamant. Jak řečeno, zlatým obláčkem bylo obklopeno okrouhlé sklo, a to bylo široké 4 prsty a dlouhé 6 prstů. Stříbrný uzávěr relikviáře nesl zlacené postavy nebeských duchů (tj. andělů). Dole se nacházela stříbrná pozlacená patena.

Vnitřní schránka bezprostředně obsahující jazyk byla té samé délky a šířky jako výše zmíněné okrouhlé sklo (tj. 6 prstů délky a 4 prsty šířky), přičemž bylo třeba vzít v úvahu rozměr paprsků. Šlo o pražskou práci z ryzího zlata. Tvar schránky odpovídal lidskému jazyku. Kol dokola zářily drobné zlaté paprsky s pěti stříbrnými hvězdami a na každé z nich se blyštil diamant. Šest z dotčených paprsků bylo zdobeno vždy čtyřmi drobnými diamanty. Posvátný jazyk byl zepředu krytý velice tenkým, průzračným a hladkým křišťálem v rámu. Vzadu byl uzavřen plechem z ryzího zlata, po jehož vnějším obvodu se nacházely palmové ratolesti (ve skutečnosti jde o vavřínové větévky vytvářející věnec).

Mezi palmami byl vyryt následující nápis: *Hæc est lingua illa Benedicta Divi Ioannis Nepomuceni Martyris ob illibate servatum Confessionis silentium in flumen præcipitati, quæ, dum sanctum Illius Corpus visitaretur, in Sacro Ejusdem Capite post tria saecula et ultra sic Divina disponente omnipotentia incorrupta reperta fuit an[n]o Domini 1719.* (V překladu nápis znamená: „Toto je onen požehnaný jazyk svatého Jana Nepomuckého, mučedníka, shozeného do řeky kvůli neporušenému zachování zpovědní mlčenlivosti, který byl nalezen léta Páně 1719 při ohledání jeho posvátného těla v jeho posvátné lebce po více než třech staletích neporušený, jak to určila Boží prozřetelnost.“)

Poté co byly všechny řečené předměty popsány, přistoupilo se k prohlédnutí jazyka, který se začal podivuhodně měnit, jak to výše na základě procesních akt popsal Wietrowsky. Nakonec byl jazyk, stále si uchovávací svůj nový vzhled, uložen zpět do relikviáře, ten vložen do rudého obalu, který notář Ritter z nařízení arcibiskupa zapečetil dvěma pečeti (na jedné byl erb arcibiskupův, na druhé *subpromotora víry* Blovského), načež takto zapečetěný a zabezpečený relikviář byl před zraky všech přítomných navrácen na předchozí místo. To bylo uzamčeno klíčkem, který byl odevzdán do rukou pana arcibiskupa. Z jeho nařízení byla pak přihrádka opatřena z obou stran jeho vlastní pečeti a také pan *subpromotor fidei* Blovský přitiskl svou pečeť.^{d)}

V následujících dnech proběhly na pražském arcibiskupství výše zmíněné výsledky. Devatenácti svědkům bylo položeno devět otázek ohledně jich samých, posvátného jazyka, jeho identity a podivuhodného zčervenání, zvětšení a oživení při posledním průzkumu této relikvie.^{e)} Dne 30. I. tyto otázky zodpověděli svědkové Potůček, Fuchs a Meisner, dne 31. I. Leisten, Öchy, hrabata z Wrtby, z Wrbna a Freudenthalu, z Harasova, ze Schaffgotsche, z Chudenic a pan Markvart z Hrádku, 3. II. děkan Řečický, biskup Wratislav z Mitrowic, primátor Brandt, ceremoniář a kaplan pražského sufragána Ignác Stephan a P. Wietrowsky SI a posléze dne 7. II. 1725 kancléř Frick, apoštolský notář Jan Gallasch a katedrální kostelník Pauer.^{f)} Posledně zmíněného dne také poskytli svou výpověď zlatníci a stříbrníci Václav Schachtl a Rinaldo Ranzani,^{g)} kteří se vyjádřili k osmi otázkám ohledně své totožnosti a ohledně dvou relikviářů, v nichž byl naposledy uložen posvátný jazyk ve *Svatováclavské kapli*.^{h)} Ze Schachtlovy výpovědi vyplynulo, že je tvůrcem vnitřního zlatého a křišťálem uzavřeného relikviáře obsahujícího sv. jazyk a že byl přítomen a pomáhal při jeho uložení do tohoto relikviáře.

Událost naběhnutí a změny barvy (zčervenání) jazyka, ke které došlo při druhém ohledání této drahocenné relikvie, se během pozdějších římských kanonizačních jednání dostala mezi deset „znamení neboli zázraků“, jimiž byla potvrzena pravdivost mučednictví, a to jako čtvrté znamení. Následně byl do ledna 1728 původní výběr deseti „znamení neboli zázraků“ zúžen na šest, přičemž sledovaná událost mezi nimi figurovala na druhém místě. Proti těmto šesti vybraným zázrakům napsal své námítky „d'áblův advokát“ Prospero Lambertini. Odpověděl na ně konzistorní advokát a promotor víry Carlo Alberto Guidobono Cavalchini a patron kauzy Giovanni Franchellucci. Následovalo další zúžení výběru, tentokrát na čtyři „znamení či zázraky“. I zde se vyskytl případ naběhnutí a zčervenání jazyka na druhém místě. Odborně se k němu vyjádřili člen římského kolegia lékařů Pietro Assalti, lektor medicíny na arcigymnázium římské Sapienzy, a lektor medicíny na římském arcilyceu Antonio Cocchi. Papež Benedikt XIII. pak tento případ ve dnech 11.-18. I. 1729 zvážil a zařadil ho (jako druhý v pořadí) mezi čtyři kanonizační zázraky, a to „v druhém druhu“ či „způsobu“. Posléze bylo zázračné naběhnutí a změna barvy jazyka krátce charakterizováno v kanonizační bule.

Ohlasy zázračného naběhnutí a změny barvy jazyka se dostaly i do dobových periodik. Událost byla často popisována v nepomucenské literatuře a byla zachycena i v grafickém umění.

a) R akta kanonizačního procesu, 17. I., 20. I., 23. I. a 24. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 759^r-843^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 195-205 (*Summarium*, č. 37) (výťah z procesních akt) – b) L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 206-217 (*Summarium*, č. 38, 39) – Wietrowsky nezařadil do své knihy výpovědi dalších vybraných svědků té samé zázračné události, které jsou obsaženy v dalším čísle (40) t. *Summaria* (pag. 217-227) spolu s výčtem zbývajících svědků – c) L WIETROWSKY 1729, 112-126 – TÝŽ 1730, 152-167 – TÝŽ cca 1730, 112-121 (← BOČKOVÁ 2015, 315-331) – d) R akta kanonizačního procesu, 27. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 848^r-862^r) – e) přehled t. otázek se nachází v kanonizačních aktech na fol. 954^r-955^r – f) R kanonizační akta, fol. 865^r-949^r – g) R t., fol. 949^r-952^v – h) přehled t. otázek se nalézá v kanonizačních aktech na fol. 955^v-957^r

oficiální literatura o postupu kanonizačního procesu: L *Sacra rituum congregatione* 1727, *Summarium*, první text, 33-36 („Quartum signum, sive miraculum repentinae intumescenciae, ac mutationis coloris linguae beati Joannis“, s doprovodnou grafikou na pag. 34, zachycující podobu jazyka při zázračném naběhnutí) – *Sacra rituum congregatione* 1728, první text, 11-52 („Summarium super primo et secundo signo sive miraculo perennis incorruptionis linguae B. Joannis, necnon repentinae intumescenciae ac mutationis coloris ejusdem linguae“), 53-56 („Secundum signum sive miraculum, repentinae intumescenciae ac mutationis coloris linguae B. Joannis“), 129-144 (námitky Prospera Lambertiniho), druhý text, 24-28 (odpověď konzistorního advokáta Carla Alberta Guidobona Cavalchiniho a patrona kauzy Giovanni Franchellucciho na námitky podporovatele víry Prospera Lambertiniho „quoad secundum signum sive miraculum repentinae intumescenciae ac mutationis coloris linguae“), třetí text, 1-28 (vyjádření řím. lékaře Pietra Assaltiho ke čtyřem vybraným „znamením neboli zázrakům“, mezi nimi také k prvnímu z předchozích šesti vybraných znamení), 29-54 (vyjádření řím. lékaře Antonia Cocchiho k témuž tématu) – *Sacra rituum congregatione* 1729, druhý text, 4 (papež Benedikt XIII. dne 11. I. 1729 vyslechl vyjádření o znameních či zázracích SJN a 18. I. 1729 z nich na druhém místě vybral „druhé znamení“, totiž naběhnutí a změnu barvy jazyka, mezi skutečné zázraky, a to „ve druhém způsobu“)

ukázka z dobových periodik: L *Der europäische Postillon* 1725, 1. díl, 471-476

několik titulů z nepomucenské literatury: – oficiální jednání o zázraku shromáždil a do uceleného pojednání uvedl: L BERGHAEUER 1761, 261-286 (kap. IV, § IV, „Secundum miraculum a Sancta apostolica sede approbatum in elemento aeris repentina intumescencia et mutatio coloris linguae beati Joannis Nepomuceni“) – za zmínku stojí podrobná monografie jezuita Jana Křtitele Votky *Zázračný jazyk svatého Jana Nepomuckého*, ač je především zaměřena apologeticky (VOTKA 1884), a článek Jaroslava V. Polce *Jazyk sv. Jana Nepomuckého* (POLC 1967 C)

1022. Petrohrad (Č, Pr), 17. II. 1725

Anna Kateřina Singlová, petrohradská klíčnice (ve vsi Petrohrad, n. Petersburg, v Žateckém kraji), byla 17. II. 1725 raněna mrtvicí, takže ochabla na levou stranu těla, nemohla užívat ani levou ruku ani nohu, ba přišla i o schopnost mluvit. S nadějí se obrátila k Bohu a s důvěrou ke SJN, třikrát si k jazyku s povzdechy přiložila bronzový jazyk dotýkaný o posvátné relikvie, až jí po třetím dotknutí milosrdný Bůh skrze neporušený jazyk a zásluhu úplně navrátil řeč. Aby splnila slib, který přitom učinila, osobně se dostavila k posvátným ostatkům dne 2. VI. téhož roku.

Wietrowský příběh vypráví jemně odlišně: „Anna Kateřina Hinglova [v latinském originálu Singlin], rozená z Petersburgu, šlakem tak byla poražená, že ani jazyku, ani levé strany potřebovati [tj. používati] nemohla a cititedlnost pozbyla, takže jak sobě, tak domácím promrzela byla. V té její bidě navštívila ji jedna osoba, jenž podobu svatého Jana jazyka u pravého a neporušeného jazyka dotýkanou k ní přinesla a spolu vzbuzovala [tj. povzbuzovala], by svou důvěrnost a outočiště k svatému služebniku vzala. Což když dlé rady učinila, zdraví nabyla a s uzdraveným jazykem svého svatého lékaře vychvalovala.“

R I. svěd. Konstantína Potůčka, sakristána praž. metr. kostela, snad z 2. VI. 1725 ← L BERGHAEUER 1761, 195 (§ XI) – další L: WIETROWSKY 1729, 110 (← BERGHAEUER 1761, 201, § XIII) – WIETROWSKY 1730, 150 – TÝŽ cca 1730, 110 (← BOČKOVÁ 2015, 313)

1023. Stein an der Donau (R, NÖ), 30. III. 1725

Když na Velký pátek (tj. 30. III.) 1725 nenadále vznikl ve městě hrozivý oheň, který, jak se zdálo, by kvůli tehdejšímu silnému větru býval uvedl v popel celé město, obyvatelé složili slib, že založí ke cti bratrstvo. Tu na velikou přímlovu u všemohoucího Boha zázračným způsobem zakusili, že ačkoliv se začal ze strašlivého žáru ohně tvořit skutečný požár, nedotkl se už žádného dalšího domu, a domy, které v tu chvíli hořely, byly brzy uhašeny. Měšťané, aby co nejrychleji vyplnili svůj slib, dali postavit ve farním kostele oltář a zřídili bratrstvo k poctě SJN jakožto nově vyvoleného patrona města, které slavnostně uvedli pobožnostmi o svátku 16. V. 1726.

L *Wien. Diarium*, 28. V. 1727, č. 43

1024.-1025. oblast kolem Dobronice (Č, Pr), 1725 – dvě dobrodiní

Jezuité z dobronické rezidence náležející k pražské klementinské koleji podali 1725 zprávu, že ke slávě přispívá uzdravení dvou osob, které delší dobu trpěly ve svých údech a došly ke zdraví, když požily prášek ze zeminy hrobu.

R LA praž. klementinské koleje jezuitů, 1725 (NKČR, sign. XXIII. C. 105/5, fol. 307^v)

1026. nostitzovské državy, konkrétně Měšice poblíž Prahy (Č, Pr), 1725

Paní Kateřina Alžběta říšská hraběnka ze Schönbornu a Reichelsbergu vstoupila v manželský svazek s říšským hrabětem Františkem Václavem z Nostitz-Reineck, pánem na Sokolově, Jindřichovicích, Trmicích, Libochovanech, Měšicích a Řehlovicích, tajným císařským radou. Porodila svému muži čtyři děti, ty však byly buď již při porodu mrtvé, nebo zakrátko zemřely. Učinila proto SJN slib, že vlastníma rukama připraví zlaté a stříbrné nitě a daruje je k hrobu v takové váze, jakou bude mít její další dítě, pokud jí světec u Boha vyprosí, aby její potomek na svět přišel zdravý. Tak se i stalo. 17. V. 1725 porodila v Měšicích u Prahy zdravého syna, který dostal při křtu jména František Antonín. Dítě vážilo jedenáct liber, a tak šťastná rodička do pražské katedrály darovala slíbené stříbro ve stejné váze, které uložila u arcijáhna a jánského pokladníka Jana Václava Mořice Martiniho, aby z něj byla vytvořena stříbrná socha. Nadto po nepříliš dlouhé době znovu počala a 1728 porodila dalšího syna, Fridricha.

R Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36 ← L BERGHAUER 1761, 109

1027. Pohled (Č, Pr), 1725

Christancie Helfferová, řeholní panna v pohledském klášteře cisterciacek, se rozhodla ze zvláštní zbožnosti se schválením představených v kostele svého kláštera zřídít oltář. Pověřila proto svého rodného bratra, aby dal v Praze namalovat obraz, a ten namalování obrazu svěřil malíři Janu Müllerovi a od pražské metropolitní kapituly obdržel tu milost, že hotová malba spočívala po celou noc nad ostatky, tehdy nedávno vyzdvíženými z hrobu. Když pak byl tento obraz představen pohledským řeholnicím, některé si povzdechly: „Milá sestro Christancie, proč dala namalovat světce s jedním okem, nemohu mít úctu k jednookému svatému.“ Na obraze byl totiž SJ zachycen jen s jedním okem a sice levým. Poznámky sester pannu Christancii bolely v srdci a do očí jí vehnaly slzy. Když pak byl druhého dne v kostelní sakristii obraz opatřen rámem, jedna jeptiška na malbě jasně spatřila obě oči, tedy že se světcova tvář natolik pootočila z levé strany na pravou, že všichni mohli vidět polovinu pravého oka. Radostný posel oznámil náhlou změnu zarmoucené Christancii. Všechny sestry s podivením spatřily ten div a ukázaly ho Janu Křtiteli Seidlovi, zasloužilému německobrodskému děkanovi a venkovskému vikáři, který tam tehdy byl přítomen a obraz si předtím, než byl vložen do rámu, podrobně prohlédl. Ten pln údivu a nadšení vykřikl: „Vidím nadpřirozený úkaz!“ Na radu pana děkana byl přivolán malíř, který přinesl předlohu, na které bylo pouze levé oko a ani nejmenším tahem štětce nebylo naznačeno pravé. Poté byl malíř dotazován, zda jánský obraz namaloval přesně a věrně podle tahů předlohy, na což on odpověděl kladně. A když malíře místní klášterní kaplan, cisterciák Alan Kotzier, profes zbraslavského kláštera, zavedl do kostela, ten hned jak obraz uviděl, zvolal: „Padá na mě velký strach a úžas; nemohu přísahat, že jsem takto maloval, ani potvrdit, že jsem takhle nemaloval; kdybych však přece jen musel přísahat, s větší jistotou bych podle svědomí odpřisáhl, že jsem obraz sv. Jana Nepomuckého, jak nyní vypadá, rozhodně nenamaloval.“

Kaplan Kotzier o těchto událostech, jichž byl očitým svědkem, 1747 napsal svědectví, které potvrdila i pohledská abatýše a dvě řeholnice, mezi nimi sama Christancie Helfferová. Kotzier byl tou dobou duchovním správcem a administrátorem časných záležitostí farnosti v Úpici. Jeho svědectví téhož roku přepsal pohledský probošt Mathias Pichler do klášterní pamětní knihy, kterou 1672 založil jeho dávný předchůdce Pavel Augustin Stohandl. S podivuhodně pozmeněným obrazem na oltáři v klášterním kostele v Pohledu bylo později spojeno ještě několik zvláštních epizod a obraz byl považován za zázračný (→ níže 1037, 1041, 1053). Dnes se jeví jako vysoce pravděpodobné, že jeho autorem nebyl Jan Müller, nýbrž známý pražský malíř František Antonín Müller.

R n. zpr. P. Alana Kotziera, cist., profes zbraslav. kláštera, duch. správce a administrátora časných záležitostí (farnosti) v Úpici, l. III. 1747, potvrzená v pohledském panenském klášteře cisterciacek 9. III. t. r. abatýši Aleydis (dle Feyfara Aloydis) Kautzmannovou a sestrami Christencií Helfferovou a Angelou Frayzlytovou (Trayzlytovou) → text 1747 přepsán do R Memorabilia monasterii Vallis Beatae Virginis in regno Bohemiae siti vulgo Frawenthal dicti fundati anno a partu Virginis MCCLXVII (pohledská kláš. pam. kn., zal. 1672 míst. proboštem Pavlem Augustinem Stohandlem, uložená v NK ČR, sign. VI B 13, relevantní pasáž na pag. 79-83 ← v l. překladu text publikován v L BERGHAUER 1761, 161-162 (resp. 163) (§ V) – z kláš. pam. knihy vyšel L FEYFAR 1876, 56-57 (na pag. 101 krátce popsán oltář s obrazem v kláš. k.) – **další L:** PREISS 2000 – KUNEŠOVÁ 2007, 34-35 – PREISS 2013, 545-546, 550 (obr.), 551 (obr.) (dnes již překonaný názor, že by podivuhodná změna jánského obrazu v Pohledu byla zobrazena na freskách v pražských kostelích na Hradčanech a Na Skalce na Novém Městě)

1028. Pohled (Č, Pr), 1725

Sestra Konstancie, rozená hraběnka z Volkra, pohledská cisterciáčka zakoupila od klášterního poddaného Řehoře Stilla ze vsi Cibotín úl se včelami a věnovala ho SJN. Když se pak na jaře měl úl čistit od vosku a měl se z něj vybírat med, ukázal se jeho prodejce Still a s velikým podivením uviděl a našel uprostřed pláství z panenského vosku vytvarovaný jazyk. V rozpacích znejistěl, zda ho má odlomit nebo vytrhnout, ale vosk se rozpustil a jazyček mu sám od sebe spadl do rukou. Když však spěchal při sbírání medu a vosku, omylem všechno vkládal do jednoho pytle, včetně jazyčku, který by se tam býval měl rozlámat na kusy a smíchat s ostatním voskem. Poddaný smuten přinesl pytel do kláštera, když však jeptišky pytel vysypaly, jazyček vypadl odděleně, takže se poddaný zaradoval, že posvátné panny samy šťastně zjistily, co on doma objevil. A tento podivuhodný jazyček byl pak v klášteře uchováván v místě, kam se ukládala monstrance. Příběh potvrdil

zbraslavský cisterciák Alan Kotzier, který tou dobou působil v pohledském klášteře jako kaplan a viděl, co se stalo.

R n. zpr. P. Alana Kotziera, cist. profesa zbraslav. klášteřa, duch. správce a administrátora časných záležitostí (farností) v Úpici, 1. III. 1747, potvrzená v pohledském panenském klášteře cisterciacek 9. III. t. r. abatyši Aleydis (Aloydis) Kautzmannovou a sestrami Christencií Helfferovou a Angelou Frayzlytovou (Trayzlytovou) ← 1. překlad v L BERGHAUER 1761, 162 (resp. 163) (§ V)

1029. lobkowické državy (Č a snad i cizina), 1725

Filip říšský kníže z Lobkowicz, regent lobkowického domu, pán na Roudnici a mnoha dalších panstvích, věnoval SJN do pražské katedrály dne 24. V. 1725 stříbrnou tabuli, na níž bylo vidět tohoto světce s paprsky v oblacích a dole klečící postavy jmenovaného knížete a jeho manželky Vilemíny, rozené hraběnky z Althannu, se dvěma jejich syny. Kníže dar věnoval, aby splnil slib, jelikož oba synové přímluvou unikli nebezpečné nemoci.

R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← L BERGHAUER 1761, 109

1030. Cheb (č. stát, CH, Ře), 1725

Rytíř Bigatto, obyvatel města Chebu, věnoval 14. III. 1725 do pražské katedrály desku se stříbrnou schránkou, v níž byly různé figury, první „S. S. S.“ (Nejsvětější svátosti?), druhá postava SJN, třetí sv. Korduly z družiny sv. Voršily a čtvrtá ženské osoby. Učinil tak proto, že když se jeho dcera chtěla stát voršílkou, jakýmsi zařikáním zlovolných lidí onemocněla a z úst vyvrhovala koudel, klíčky, skla, kaménky a další předměty. Zasvětil tudíž sebe i svou dceru SJN a téhož dne, kdy byla tato deska darována, řečená urozená slečna byla plně navracena původnímu zdraví.

R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← L BERGHAUER 1761, 109

1031. blíže neurčené místo a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1725

Nejmenovaný překladatel Wietrowského latinské knihy podává barokní češtinou další z příběhů pomoci, tentokrát v souvislosti s jazykem:

„Léta Páně 1725 Maří Magdalena Webrova [v originálu Weberin] s takovou melancholií aneb kalokrevností byla obtížena, že netoliko na těle, ale taky na mysli soužená byla; nebo ustavičně zmotaně rozprávěla a bláznila, z čehož velice se rmoutil manžel její, odtud taky žádného prostředku neopustil, s kterým by zdraví nabyti mohla. Vida ale, že lidské prostředky nepostačují, outočiště své vzal k svatým, mezi kterými právě tenkrát tak slavně ctěn byl svatý Jan. V ten podobně čas osvícená byla bláznivá žena, by ke cti svatého Jana jazyka, který tak dobře mlčenlivost zachoval, podobně i ona jazyk svůj na uzdě držela a ten od zmotané řeči zdržovala, což také sama u sebe ustanovila. Poněvadž ale to dovede sobě nedůvěřovala, žádala pomoc u svatého Jana s přípovědí, že chce jeho svaté tělo a jazyk navštívit, jakož i slibovně [tj. votivní] tabulku obětovati, jestliže od toho mysle zmatení a ouzkosti vysvobozená bude. Všeho, jak žádala, obdržela; poněvadž ale slib vyplniti nebo zapomenula, anebo odkládala, zase do předešlé nemoci padla. Uznavše však svou nedbanlivost a trest prodlouženého [tj. odloženého] slibu, chybu napravila, slib svůj splnila, dokonale uzdravená byla.“

Od Wietrowského příběh převzal do své sbírky dobrodiní a milostí Berghauer.

L WIETROWSKY 1729, 109-110 (← BERGHAUER 1761, 201, § XIII) – WIETROWSKY 1730, 149-150 – TÝŽ cca 1730, 109-110 (← BOČKOVÁ 2015, 313)

1032. řeka Ybbs a obec Wallsee (R, NÖ), dol. 1725

Majitelé zámku Wallsee Johann Nikolaus von Guyard svobodný pán von Saint-Julien, říšský hrabě von und zu Wallsee a jeho manželka Susanne Ludovika rozená hraběnka von Hohenfeld dali 1725 nedaleko svého zámku směrem k řece Ybbs (česky Jivice) vztyčit pískovcovou sochu na poděkování, že jejich rodina byla zachráněna z vln zmíněné řekdy, když do nich spadla při nehodě vozu (→ A.2, Wallsee).

1033. neznámo kde, dol. 1725

Nejmenovaný ctitel věnoval 15. I. 1725 do pražské katedrály na základě slibu stříbrný prsten, protože když se mu roztrhla ručnice (puška) a jedna její část ho udeřila do hlavy, přímluvou byl zachráněn.

R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← L BERGHAUER 1761, 109

1034. Blansko a Český Krumlov (Č, Pr), do 1726

Jezuitská kolej v Českém Krumlově se dostala do sporu s Kajetánem de Lanquevall, hrabětem de Buquoy, spolumajitelem vsi Blansko, ohledně tamní hospody náležející jezuitům, proti níž se hrabě téměř čtyři roky snažil prosadit jinou hospodu. 1725 byla kauza šťastně ukončena rozsudkem ve prospěch jezuitů, který vynesl královský komorní soud, přičemž odsouzený odpůrce musel zaplatit škody, které ze sporu vznikly, vyrovnat výlohy za vedení případu a rovněž si odpykat právoplatný trest. Jako výraz vděčnosti krumlovští jezuité následujícího roku 1726 postavili svému patronovi, SJN, sochu na kolovém mostě spojujícím jejich kolej se zahradou na druhém břehu Vltavy (→ A.1, Český Krumlov 4/).

1035.-1036. Doksany (Č, Pr), před 1726 – dvě dobrodiní

Řeholní panna Magdaléna, premonstrátka v doksanském klášteře, byla dva roky němá, začala však konat pobožnost, během níž nabyla zpět úplné schopnosti řeči (1035.). Kromě dalších, duchovních milostí obdržela tu, že byla o svátku vysvobozena z padoucnice (1036.), která ji denně i třikrát čtyřikrát trápila po čas jedné hodiny. Sice se později padoucnice opět vrátila i s dalšími těžkými průvodními jevy, řeholnice to všechno ale šťastně překonala patnáctistředecní pobožností sv. Dominika, zakončenou 15. III. 1726 (nutno však podotknout, že tento den připadl na pátek).

R l. dopis prem. kněze Mikuláše Freislebena, daný v Doksanech 28. VII. 1726 ← L BERGHAUER 1761, 204 (§ XV)

1037. Ždírec (Č, Pr), 25. III. 1726

Sedlák Bartoloměj Schafferhaus usazený ve vsi Ždírec na území dlouhoveské čili pohledské církevní administratury byl se svou ženou od Pána Boha obdařen synáčkem, který časem začal krásně chodit. O svátku Zvěstování Panny Marie 1726 (připadl na pondělí) se Schafferhaus vrátil z bohoslužeb z Pohledu domů do Ždírci a viděl, jak chlapec běhá sem tam po pokoji. Po obědě ale dítě zmizelo rodičům z očí a tajně vniklo do domácí zahrady. Otec po chvíli začal synáčka hledat a více než hodinu v úzkostech pečlivě procházel všechny domy, zahrady a lesíky, ale bez výsledku. Mezitím jeden soused, sedlák z té samé vesnice, příjmením Pockschinder, uviděl dítě, jak ve svých šatech leží pod ledem domácího rybníčku. Udíven dítě vytáhl, přinesl ho k Schafferhausovým do světnice celé ztuhlé, modré, ve tváři bledé, bez jakékoli známky života nebo dechu, a položil je na stůl. Otec chlapečka dvakrát vyběhl z domu a pod širým nebem slíbil všemohoucímu Bohu, že dá sloužit jednu mešní obět ke ctí na oltáři v Pohledu (→ A.1, t. 1/). Když se podruhé vrátil do svého pokoje, jeho manželka začala nařikat, že dítě stlačilo prst, když mu ho vložila do pusy. Potřetí se otec venku modlil ke SJ a zkroušeným srdcem žádal Boha za uzdravení svého potomka. Když se vrátil, viděl, jak se tvář syna červená a objevují se jisté známky života. Postupně se synáček začal uzdravovat, až došel plného zdraví. V následující neděli (31. III.) proto šťastný otec přišel za P. Alanem Kotzierem, cisterciákem, kaplanem pohledských řeholnic, který si zrovna připravoval kázání pro lid. Vyprávěl knězi, co se přihodilo, a požádal jej, aby z kazatelny ohlásil slíbenou mši sv. a důvod slibu a také aby onu bohoslužbu zbožně odsloužil. Po letech o tom Kotzier vydal písemné svědectví.

R n. zpr. P. Alana Kotziera, cist., profes a zbraslav. klášteřa, duch. správce a administrátora časných záležitostí (farnosti) v Úpici, 1. III. 1747 ← l. překlad v L BERGHAUER 1761, 171 (§ IV)

1038. Košice (Slovensko), 7. IX. 1726

Dvacetidenní dítě v Košicích spolkló velice ostře zahrocenou kůstku, která mu uvízla v krku, hrdlo se začalo smrtelně svírat a tvář dítěti zčernala. Lidé, co přitom byli, začali hlasitě volat o pomoc. V tu chvíli se kůstka v krku uvolnila a dítě ji hned říhnutím ze sebe vypravilo ven. Na památku byla kůstka s německým popisem události vložena do stříbrné pozlacené schránky, která se podle svědectví svatovítského kanovníka Martiniho nacházela spolu s drobnou sochou u jednoho kutnohorského havíře, čímž se nejspíš myslí votivní socha havíře věnovaná SJN k jeho hrobu kutnohorskými ctiteli (→ D.2, Praha I. 1d/).

R nedat. pam. kniha praž. svatovít. kanovníka Jana Mořice Václava Martiniho, č. 46 a 22 ← L BERGHAUER 1761, 163 (§ VI)

1039. Praha, hrob v katedrále (Č, Pr), 26. XI. 1726

Jistý devatenáctiletý mladík František Jan Fridrich v noci loupil v pražském metropolitním kostele sv. Víta a odnášel odtud nejenom klenoty ze čtyř oltářů, ale také dvě stříbrná a pozlacená srdce zavěšená u hrobu a dvě stříbrné lampy, které visely u téhož hrobu. Prozradil ho ale štěkot psů, byl chycen a odveden do hradčanského vězení. V žaláři pak 7. X. 1727 zabil nožem zřízence. Za tyto dva zločiny, totiž svatokrádež a vraždu, byl 28. XI. 1729 před Strahovskou branou popraven, totiž zaživa lámán kolem a na něm vystaven.

R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 307^r

1040. Praha, Staré Město (Č, Pr), a další místa, 1726

Filip Hyacint Vilém kn. z Lobkowicz, vladař domu lobkowiczského a vévoda zaháňský, s manželkou Annou Marií Vilemínou, roz. hr. z Althannu, s níž se oženil 1721, dali 1726 po tři po sobě jdoucí středy čist mše sv. u cyriacké milostné Piety v kostele sv. Kříže Většího na Starém Městě pražském, kterých se oba se vzornou zbožností účastnili. Totéž v těch samých dnech učinili u prvotního hrobu v tom samém cyriackém chrámu (→ A.1, Praha V. 34/), s tím úmyslem, aby jim Bůh skrze zásluhy Bolestné Matky a SJN udělil šťastný porod, což si také vyprosili a radovali se z potomka, podle Rohna mužského, podle historické genealogie z dcery Marie Alžběty, která přišla na svět 23. XI. zmíněného roku 1726. Dalším mužským potomkem jmenovaného knížecího páru byl Filip Josef, který se narodil 31. I. 1728.

L ROHN 1756, traktát I, kap. X

1041. Pohled (Č, Pr), 1726

Když v pohledském klášteře cisterciacek sestra Angela podstupovala májovou léčebnou kúru, spolkla s léčivým nápojem náhodou malou jehlu, která jí uvázla v hrdle a nedalo se s ní žádným způsobem pohnout dopředu ani dozadu. Řeholnice učinila slib, že se před oltářem zázračného obrazu (→ výše 1027) bude několik dní zbožně modlit mariánský růženec. Když se vkleče pomodlila první růženec, přepadl ji zázračný mimořádný kašel, kterým ihned jehličku vyvrhla z krku a úst. Příběh písemně zachytil zbraslavský cisterciák Alan Kotzier, který tou dobou působil v pohledském klášteře jako kaplan a viděl, co se přihodilo.

R n. zpr. P. Alana Kotziera, cist. profesa zbraslav. klášteřa, duch. správce a administrátora časných záležitostí (farnosti) v Úpici, 1. III. 1747, potvrzená v pohledském panenském klášteře cisterciacek 9. III. t. r. abatyší Aleydis (Aloydis) Kautzmannovou a sestrami Christencií Helfferovou a Angelou Frayzlytovou (Trayzlytovou), které tehdy SJN pomohl ← l. překlad v L BERGHAUER 1761, 162 (resp. 163) (§ V)

1042. Pohled (Č, Pr), 1726

Sochař byl povolán, aby vytvořil sochu. Svou pracovnu si zařídil v hospodě a poté, co do kmene vytesal první, hrubé tahy sochy, že už bylo vidět načrtnutou světcovu postavu, požádal některé hosty v hospodě, kteří seděli u korbele a popíjeli, aby mu pomohli základní náčrt sochy odnést do jeho dílny. Jeden z pijáků při zdvínání sochy hekl: „Zlořečený kmeni, jak jsi těžký!“ Potom si sedl zpět ke stolu. Po chvílce odcházel ven, donucen potřebou, a když došel doprostřed síně, vzplanuly mu náhle boty a hořely mu na těle s takovou prudkostí, že mu všichni přítomní museli pomoci uhasit vzmáhající se oheň. Ti všichni v tom viděli jasný Boží trest za opovážlivé klení, kterého se muž dopustil, a byli vyděšeni. Tato socha pak byla vystavena účtě v ambitu pohledského klášteřa (→ A.1, Pohled 3/).

Příběh 1747 písemně zaznamenal zbraslavský cisterciák Alan Kotzier, který v době, kdy k události došlo, působil ve zmíněném ženském klášteře jako kaplan. O události mu tehdy vyprávěl pohledský probošt, rovněž zbraslavský cisterciák Šebestián Nonner (ve funkci 1700-27, původně převor na Zbraslavi, kam se po rezignaci na proboštský úřad vrátil a 1728 tam zemřel). V době, kdy Kotzier podivuhodný případ zapsal, žil jeho očitý svědek, pohledský truhlář Pavel Kritsch.

R n. zpr. P. Alana Kotziera, cist. profesa zbraslav. klášteřa, duch. správce a administrátora časných záležitostí (farnosti) v Úpici, 1. III. 1747, potvrzená v pohledském panenském klášteře cisterciacek 9. III. t. r. abatyší Aleydis (Aloydis) Kautzmannovou a sestrami Christencií Helfferovou a Angelou Frayzlytovou (Trayzlytovou) ← L BERGHAUER 1761, 153 (§ VIII, l. překlad předešlé zprávy a potvrzení)

1043. Olomouc nebo Ptení (M, Ol) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1726

„Anna Maria, čtrnáctiletá dcera vysoce urozeného pána barona z Miniátu, tak hojnýma jedovatýma neštovicemi se osypala, že lékaři všechnu nádejí dalšího živobytí jí odepřeli; a již taky čtrnácte dní pro prudkost jedu psotníkem trápená byla. Starostlivá o uzdravení své jediné dcery paní máteř utekla se k svatému Janu Nepomuckému a slíbila k jeho svatému hrobu pouť vykonati. Divná věc! Sotva paní máteř to vyslovila, již dceruška počala o svatým, a jako by již u hrobu byla, s ním samým rozprávěti, celá jak na těle, tak na mysli zdravá, s nevymluvitelnou [tj. nepopsatelnou] radostí matky. Na levém toliko oku zůstal po neštovicích škráloup, jenž zraku mohl škoditi; což pozorující paní máteř, opět k svatému s nejakou svatou smělostí se utekla a ouplné zdraví dceři žádala. A taky to dobrodiní dosáhla, nebo ve třech dnech nic víc z toho škráloupu na oku spatřeno nebylo. Odtud obě k hrobu svatého mučedníka dlé učiněného slibu přišly a o tom všem veřejnou zprávu daly.“

Takto je příběh zachycen v dobovém českém překladu Wietrowského svatojánské knížky. Uzdravenou šlechtičnou byla Anna Marie svobodná paní Miniati z Campoli (9. III. 1712 – 21. VIII. 1760), později provdaná za Matyáše hraběte z Hodic. Jejimi rodiči byli František Fortunát baron Miniati z Campoli a Anna Konstancie, rozená Žalkovská ze Žalkovic. František Fortunát se 1722 stal hejtmanem Olomouckého kraje a 1725 v Olomouci zakoupil dům na Dolním náměstí (nyní čp. 165, čo. 23). Tam, případně na rodovém statku Ptení u Prostějova, mohlo dojít k popsanému uzdravení slečny Anny Marie díky příspění.

L WIETROWSKY 1729, 133-134 – TÝŽ 1730, 175-176 – TÝŽ cca 1730, 127-128 (← BOČKOVÁ 2015, 339)

1044. Hollabrun (R, NÖ), 1726

V barokním českém překladu Wietrowského knihy čteme rovněž o následujícím dobrodiní, k němuž došlo v souvislosti s nejmenovanou hraběnkou z Dietrichsteinu:

„Léta Páně tisícího sedmístého dvacátého šestého do Prahy přišla, aby pobožnost svou svatému Janu Nepomuckému svědčila a jeho svaté tělo uctila, vysoce urozená paní hraběnka z Ditrichštajnu; kdežto ona od pána arciděkana [správně arcijáhna, jímž byl člen svatovítské kapituly Jan Mořic Václav Martini] nějakou částku země svatého hrobu s kouskem bavlny na svatých Božího mučedníka kostech dotýkané darem dostala, což vše jakožto drahý poklad s veselou a pobožnou myslí přijala. Po vykonání své pobožnosti navracuje se, přišla až do městečka Hollabrun nazvaného, as čtyry míle od Vídně. Tam našla postmistrova syna nemocného, od lékařů opuštěného a více již umírajícího než stonavého. Všickni domácí s největší bolestí na nic jiného neočekávali než na rozdělení duše od těla. Paní pobožná měla spoluotrpnost nad ubohým mládence toho stavem; a poněvadž

všeckno jiné bylo již bez naděje, ona drobítek naddotčeného prášku s vodou smíchaného do ust skonávajícího, vyzývá svatého Jana o pomoc, vlíla. Ihned se zdál okřívati nemocný, neboť líku tak mocnému nemoc prv zatvrdilá ustupovala, až nemocného dokonale zdravého nechala. Ta vysoce urozená paní z toho tak šťastného příběhu vidouc tak podivnou moc prášku toho, víc z něho sobě darovanu býti žádala i obdržela.“

Dodejme, že v dolnorakouském městečku Hollabrunnu byla zřízena poštovní stanice na cestě mezi Vídní a Prahou již 1530.

└ WIETROWSKY 1729, 157-158 – TÝŽ 1730, 204-206 – TÝŽ cca 1730, 149-150 (← BOČKOVÁ 2015, 367) – BERGHAUER 1761, 225 (stručný popis události)

1045. nejspíš Wien, č. Vídeň (R, W), 1726

Na předcházející příběh bezprostředně navazuje vyprávění o dalším dobrodiní, které se tentokrát projevilo na manželovi zmíněné hraběnky Dietrichsteinové:

„Zatím málo něco času minulo a hle, v svém vlastním domě, a to sice pro osobu svého pána manžela novou milost skrz orodování svatého mučedníka jest zakusila. Byl jest hrabě pán velmi soužen nepřiležitou v krku palčivostí, přitom bolestmi a mnohými jinými nepřiležitostmi z jakýchs nadutých pupenců na způsob hrachového zrna velikých pocházejícími. Co se naproti tomu jakékoliv obzvláštních [tj. význačných, vynikajících] lékařů pilnosti potřebovalo, nic bolesti neulehčovalo; anobř tak se s tím zle dařilo, že se všeckno v neustupnosti a v bolestech rozmnožovalo. Z čehož zarmoucená paní manželka právě v čas příhodný se upamatovala na onu zem neb prášek s bavlnkou sobě darovaný; a důvěřujíc se, že to bude oučinnivější lík k uzdravení nemocného, jakož jistě byl, s velikou důvěrností pobožné outočiště k svatému mučedníkovi vezmouc, tak bavlnku, jak i zem na oudy bolavé přiložila. A s svým obzvláštním plesáním spatřila, že se otok rozháni, bolesti přestávají a zcela ta psota až do ouplného zdraví zaháni. Za kteroužto obzvláštní příznivost oba ty vysoce urozený manželové všemožnou povinnou vděčnost svému dobročinnému svatému zástupci prokázali.“

└ WIETROWSKY 1729, 158 – TÝŽ 1730, 206 – TÝŽ cca 1730, 150-151 (← BOČKOVÁ 2015, 367, 369) – BERGHAUER 1761, 225 (stručný popis události)

1046. Regensburg, česky Řezno (N, BA, OP), 1726

„Léta Páně přítomného věku dvacátého šestého v Řezně jistá matrona [v německém překladu „urozená paní“] s příjmením Aldova [v originálu „Heldin“] skrze osm dní s obráceným v životě plodem pracovala ku porodu; pro náramnost bolesti po celým těle zsinala a v tváři zčernala, mrtvé nežli živé podobnější. V tom bídném stavu vyzývala svatého Jana Nepomuckého a šťastně porodila. Líkaří přítomní z mnohých okolichností uznali to za patrný zázrak, z kterýchžto jeden lutrián [v latině jen kacír] vykřikl: *Ó zázrak! Zázrak!* Nebo takový plod s zachováním matky živobyti přirozeným způsobem nemohl na svět přijít; kterážto by vysvoboditeli svému vděčná byla, odeslala skrze pátera františkana konventuálního peněžítý dar chrámu Páně, v kterémžto svatý mučedník odpočívá.“

Takto vypravuje příběh český překladatel latinské knihy jezuitu Wietrowského.

└ WIETROWSKY 1729, 131-132 – TÝŽ 1730, 173-174 – TÝŽ cca 1730, 125-126 (← BOČKOVÁ 2015, 337)

1047. možná Čechy (Č), pravděpodobněji však oblast mezi Regensburgem, č. Řeznem (N, BA, OP), a Salzburgem, č. Solnohradem (R, S), a dnešní městys Fuchsmühl (N, BA, OP) poblíž českého města Chebu (č. stát, CH), 1726

Jistý luteránský kupec cestoval po Čechách, a když na mnoha mostech uviděl sochy, jako jinověrec se rouhal: „Tenhle sakramentský papeženecký kněz zachvátí všechny mosty.“ Sotva vykřikl bezbožná slova, upadl v blouznění a nebylo možné ho žádným lékem přivést zpět ke zdravému rozumu. Bůh chtěl tímto způsobem ukázat, jak bezbožně a hloupě ten muž promluvil proti jeho služebníku, sv. mučedníkovi. O tom vydal 1726 své svědectví očitý svědek, minoritský kněz Adam Pyrk.

V jiné podobě, nejspíš v podrobnostech bližší skutečnosti, je událost k 1726 zaznamenána v manuskriptech děkana pražského metropolitního chrámu Jana Mořice Václava Martiniho. Onen kupec, luterán, bydlel v Řezně, odkud se vypravil do Solnohradu, a když během cesty na více mostech našel sochu, vztekle zakřičel: „Ten hloupý Janíček (atd.) je vidět na každém mostě.“ V ten okamžik byl zasažen mánií, z čehož mu nepomohlo ani mnoho užitých léků. Dovedli ho k jednomu urozenému pánovi jménem Donike do místa řečeného Fuchsmühl poblíž města Chebu, který léčil takové lidi, ale na rouhavého kupce svou snahu vynaložil nadarmo, neb kupce z mánie nevyvázl.

└ BERGHAUER 1761, 193 (§ X, svěd. minoritského kněze Adama Pyrka) – R l. rukopisy děkana praž. metr. k. Jana Mořice Václava Martiniho, č. 7 ← L BERGHAUER 1761, 203-204 (§ XV)

1048. Chebsko (č. stát, CH), dol. 1726

Františka Bigatová, dcera Adama rytíře z Bigatto (do rytířského stavu povýšen 1724), jedenáct týdnů trpěla těžkou nemocí. Dlouho ležela beze smyslů, a jako by už umírala, učinila na lůžku různé sliby. Obnovila také slib putovat k hrobu, kterým se zavázala před rokem, a nyní slibovala, že ho vyplní, jakmile to bude možné. To vše proto, že si na Pánu Bohu žádala uzdravení. Když choroba spěla do jedenáctého týdne, nemocnou slečnu tak

bolela hlava, že přes užití veškerých myslitelných léků nedošla žádného klidu ani ve dne ani v noci. Byla už bez sebe a v tak veliké vnitřní horkosti mluvila z cesty. Všichni i lékař z toho museli usuzovat, že se dívka blíží k vysoké horečce, ba že v ní už je. Nakonec byla užitá duchovní kúra. Šlechtičně na hlavu vložili obrázek dotýkaný o všechny posvátné relikvie. Když se tak stalo, nemocná řekla, že začíná pociťovat úlevu. S důvěrou se obrátila ke SJN, slíbila, že tomuto světcí daruje stříbrnou hlavu o deseti polouncích a že dá v Chebu za dvacet čtyři zlatých sloužit votivní slavnostní mši sv. S tím usnula a hodinu spala. Zdálo se jí přitom, jak pak vyprávěla, že byla spolu se svou urozenou paní matkou u oltáře, vykonala tam zpověď a šla ke sv. přijímání. Když se vzbudila, povstala a okamžitě řekla, že už necítí žádnou bolest a má hlad. Přítomní včetně domácího kaplana Jana Kašpara Sommera, vychovatele juniorů, s ní zprvu nesouhlasili, neboť se domnívali, že mluví z blouznění, ale slečna na to odpověděla: „Nikoliv, jsem naprosto při sobě, dokážu vám to.“ Šla tedy sama bez překážky ke stolu, kam jinak nebyla schopna dojít bez doprovodu, a s ostatními pojedla, s podivením svým i ostatních, protože jedenáct týdnů nebyla schopna polknout jediné sousto kteréhokoliv pokrmu, kromě trochy polévky. Od té doby se těšila zdraví.

Písemné svědectví o tom podal výše zmíněný kaplan rytířské rodiny Bigatto.

R I. svéd. Jana Kašpara Sommera, světského kněze, kaplana a učitele juniorů, dané v Chebu 8. VII. 1726 ← L BERGHAUER 1761, 204 (§ XV)

1049. Morava (M, Ol), dol. 1726

Jedna ctitelka z Moravy 29. V. 1726 věnovala k hrobu stříbrnou desku s poprsím a bříškem, v jehož pravé straně byl vyobrazen vřed, do kterého se již dostala růže. Žena v takové situaci učinila SJN slib, vřed pukl a ona se naráz uzdravila.

R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← L BERGHAUER 1761, 110

1050. Žďár nad Sázavou (M, Ol), cca 1726

„V Žďáře na pomezích českých a moravských padl na mlynáře v jeho mlejně náramný mlejnský kámen, od kteréhožto podrtěn [v latině specifikováno, že na hrudi], čtyry neděle ležel s malou nadějí povstání. Učinivše však slib k svatému Janu Nepomuckému z lůžka bolesti zdravý povstal a slib svůj vyplnil.“

Tak příběh vypravuje český překladatel Wietrowského knihy. Zaznamenal si jej do svých rukopisů také svatovítský kanovník (později děkan) Jan Mořic Václav Martini, který udává, že část mlýnského kamene spadla na mlynářovu hrud' a že muži k vyléčení nepomáhaly žádné léčebné prostředky. Jeho text převzal Berghauer.

L WIETROWSKY 1729, 132 – TÝŽ 1730, 174 – TÝŽ cca 1730, 126 (← BOČKOVÁ 2015, 337) – R rukopisy svatovít. kanov. Jana Mořice Václava Martiniho, č. 7 ← L BERGHAUER 1761, 204 (§ XV)

1051. Praha, Staré Město (Č, Pr), 19. V. 1727

Antonín Novotný vypráví událost, která se odehrála v souvislosti s novou sochou na Janském náměstí poblíž cyriackého kostela sv. Kříže Většího na Starém Městě pražském, kterou tam dal postavit místní probošt Mendl a 15. V. 1727 ji požehnal (→ A.1, Praha V. 37/):

„Tři noci socha nerušeně svítila do temnoty noci běhlostí čerstvě opracovaného kamene, bez úhony přečkala i čtvrtou, avšak jitro rozbřesknuvši se nyní způsobilo dílu neslýchanou pohanu. Ráno o šesté nebývalo na Janském plácku mnoho frekvence. Pak-li přece tudy někdo prošel, býval to nejvýše rybák nebo plavec tíhnoucí k řece jako ojedinělý, nikoho nepotkávající chodec. O opuštěnosti končiny hodící se k provedení pojatého úmyslu věděl i Žid Freschl, umínivší si, že použije liduprázdnoty okolo cyriaků k nekale bohaprázdnému činu. Přiloudal se na náměstíčko směrem od bytu košeráka usazeného v rituální drůbežní porážce Hebreů jakoby nic, chvílku okolo svatyně okouněl a teď rychle vklouzl do svatokřížské podsíně, kde provedl hanebný skutek. Chudák! – vyplatí se mu špatně, že si ho povšiml rybář Vít Zelenka, pozorující syna Izraele ze svého domu.

Co provedl ten opovržený nešťastník? Pomstil se skutkem formulovaným stručnou latinskou větou: „Tergum obvertit in summum opprobrium sancti.“ Poněvadž jde o věc svrchovaně neslušnou a necudnou, spáchanou na blahoslavení a jeho soše, ať Zelenka, svědek všeho, sám poví, co viděl. Prý „týž Žid ve fortně kostela svatého Kříže Většího stojící zadkem k štatui svatého Jana Nepomuckého v nově postavené se obrátil, zadek vysazoval a svůj židovský oděv se zadku k potupě téhož svatého odkrýval“. Nežli ho rozlícený Zelenka chytil, Freschl třikrát vysekl neuctivý kompliment, při výslechu se však zadušoval, že obnažené hyždě ukazoval ne svatému, ale dětem se mu posmívajícím (19. 5. 1727). U této výpovědi zatčený setrval i v bolestech tortury a tak, nemohouce s mlčenlivou zatvrzelostí nic svést, vypustili ho po roce ze šatlavy.“

L NOVOTNÝ 2002, 186-187

1052. Praha, Staré Město a katedrála (Č, Pr), 6. VIII.-7. XI. 1727

„V Praze chudé sedmileté pachole šlo přes Kotce blíž kláštera pánův páterův karmelitánův, kdežto rozlícené zboží se prodává a pro téhož zboží času nočního ochránění a bezpečnost chovají se dva velcí strážní psi; kteří z své ačkoliv dobře zamknuté boudy vyskočivše, ubohýho chlapce tak náramně pokousali, že na jeho hlavě deset a na druhých oudech těla podobně tolik ran jemu učinili. Žádný se nesměl opovážit přistoupiti a z nebezpečnosti to dítě vysvoboditi, by sám do něho nepadl. Vida tehdy chlapec odevší lidské pomoci sebe býti

opuštěného, utekl se k svatému Janu Nepomuckému o pomoc, kterého častěji v domě otcovském slyšel vzývat. A v tom okamžení vzývání svatý neznámého jakéhož člověka srdce vzbudil, by s vytaženým kordem přispěl a ty psy zahnal; což když učinil, rozztékli psi se ukrotili a na způsob tichých beránek do boudy své se navrátili. Chlapec ale v krátkém čase zhojený, celý příběh ten vyobrazený na znamení vděčnosti u hrobu svatého mučedníka zavěsil.“

Takto příběh vypráví český překladatel Wietrowského knihy, jejíž sdělení se opírá nejspíš o malovaný votivní dar zavěšený k hrobu na poděkování za záchranu řečeného chlapce. Z Hammerschmidova rukopisného životopisu vyplývají další podrobnosti: Pachole se jmenovalo Jan Pořícký, psi je napadli 6. VIII. 1727 na Starém Městě pražském na místě obecně zvaném Kotce, utřilo 30 ran na hlavě a stejný počet na těle, bylo však uchráněno zranění na uších, tváři, rukách a nohách a bylo uzdraveno skrze pomoc Panny Marie, Anděla strážného a SJN. Malému Jeníkovi se věnoval ranhojič Adolf Jindřich Vollender, měšťan Starého Města pražského. Zmíněný záslibný dar zavěsil na poděkování k hrobu 7. XI. 1727 chlapečkův strýc (otcův bratr) Daniel Pořícký, kantor staroměstského Týnského chrámu, a přitom na votivní desku na památku napsal latinské verše:

*Morsus lingvarum potis est arcere Joannes
Sic potis est morsum pellere et ipse canum.
Septennis parvus Sanctj virtute Joannis
A Canibus morsus senserat auxilium:
Ter decem jn capite, et tot corpore vulnera portat,
Jllaesa ast facies, pésqve, manúsqve manent.
Sic aures pariter: pro qveis nunc reddere grates
Obstrictus Sancto parvulus iste manet.*

Ⓙ WIETROWSKY 1729, 141-142 – TÝŽ 1730, 185-186 – TÝŽ cca 1730, 134-135 (← BOČKOVÁ 2015, 349) – Ⓙ HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 306^v-307^r (nejpodrobnější zachycení příběhu, odsud cit. báseň) – Ⓙ BERGHAEUER 1761, 205 (§ XV, sdělení z příslušného vot. daru u hrobu, přičemž citovaná báseň je zaznamenána v nepatrně odlišném znění)

1053. Plzeň (Č, Pr), 1727

Jistá šlechtična projžděla městem Plzní a zastavila se u doktora medicíny Jindřicha Josefa Helffera, fyzika Plzeňského kraje, kterému vyličila svou chorobu majíc namířeno do Karlových Varů, aby se tam léčila. Doktor zvážil nebezpečí a upozornil nemocnou, že jí hrozí jistá smrt, pokud se neobráti k nebeské pomoci. Nato paní odpověděla: „Slyším, že v jednom klášteře jeptišek v Pohledu se dějí podivuhodné věci u obrazu sv. Jana Nepomuckého; zaslibuji stříbrnou lampu do Pohledu, abych si vyprosila přímluvu sv. mučedníka a unikla z nebezpečí smrti.“ Stříbrná lampa byla dopravena na místo určení, ale jméno dárkyně bylo zamlčeno. Šlechtična došla plného zdraví. Shodou okolností byl řečený lékař otcem Christancie Helfferové, právě té pohledské cisterciacký, která dala zmíněný zázračný obraz 1725 namalovat (→ výše 1027).

Ⓙ n. zpr. P. Alana Kotziera, cist. profesa zbraslav. kláštera, duch. správce a administrátora časných záležitostí (farnosti) v Úpici, 1. III. 1747, bod č. 5 ← Ⓙ BERGHAEUER 1761, 205 (§ XV, l. překlad předešlého)

1054. Hulín (M, Ol), 1727

1717 administrátor biskupských statků, hrabě Otto Schrattenbach, bratr tehdejšího olomouckého biskupa Wolfganga Hanibala Schrattenbacha, který 1714-22 zastával funkci císařského vyslance u papežského stolce a tam také podporoval kanonizaci, porušil várečné právo hulínských měšťanů a rozhodl se ve městě postavit biskupský šenk. Měšťané proti tomu protestovali a svůj až devět let trvajicí spor nakonec u vídeňského dvora vyhráli. Při té příležitosti, z vděku za ukončení dlouhého a nákladného sporu, dali 1727 postavit sochu na místě, kde se již připravoval materiál na biskupský šenk (→ A.1, Hulín).

Ⓙ ÚLEHLA 2007, 11-12 – MALINA 2014, 11

1055. Drosendorf (R, NÖ) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), 1727

Český překladatel Wietrowského knihy vypravuje o uzdravení Johanna Geoga Feilera, konšela dolnorakouského města Drosendorfu, na přímluvu: „Netoliko na jedný, ale na obouch nohách hnísovitých bolest nemalou snášel Ján Jiřík Fečler [v latinském originálu Feiler], konšel města Duhsendorfa [v latině Dussendorff, nyní Drosendorf] v Rakousích; po mnohých daremně užívaných líkách zaslíbil se k svatého Jana hrobu putovati, přijda do Prahy, slib vykonal a zdraví nabyl léta sedmmecítmého [tj. dvacátého sedmého] běžícího věku.“

Ⓙ WIETROWSKY 1729, 133 – TÝŽ 1730, 175 – TÝŽ cca 1730, 127 (← BOČKOVÁ 2015, 339)

1056. neznámo kde, dol. 1727

11. X. 1727 kdosi věnoval k hrobu darem černou hedvábnou desku a na ní dvě stříbrné oči a stříbrné srdce, v jehož středu byla moucha, která po devět let vězela v oku a ohrožovala je natolik, že dotčená osoba se nacházela v nebezpečí oslepnutí. Nakonec však moucha z oka vyšla skrze přímluvu.

Ⓙ *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← Ⓙ BERGHAEUER 1761, 110

1057. Wien, č. Vídeň (R, W), 1727-28

Ke konci V. 1728 vykonal kníže Adam František ze Schwarzenbergu, vévoda krumlovský, se svou manželkou Eleonorou Amálií Magdalénou rozenou kněžnou z Lobkowitz a jejich mladičským synem a dědicem zvláštní pouť z Vídně do Prahy ke hrobu na poděkování, že řečený syn Josef Adam Jan Nepomuk šťastně na přímlovu vyvázl z těžké a nebezpečné nemoci, do které předchozího roku upadl. Při děkovné pouti přinesl princ SJN velké srdce zhotovené z ryzího zlata, které světcí osobně obětoval dne 1. VI. 1728 kleče v přítomnosti svých rodičů před náhrobním oltářem v pražském dómu (→ D.2, Praha I. 1f/ 1. VI. 1728).

O princově nemoci vypravuje nejpodrobněji jezuita Jan Křitel Votka: „Roku 1727. onemocněl totiž kněz Josef Adam Jan Nep. jsa v pátém roce stáří svého na neštovice, a sice tou měrou, že se záhy octnul v smrtelném nebezpečství. Přes všelikou pomoc lékařskou a nejpilnější ošetřování nechtěly se totiž neštovice na venek vyraziti, čímž se nemoc jeho čím dále tím více horšila, až konečně i naděje více nezbyvalo, že by se opět mohl uzdraviti. Oba knížecí manželé byli arcit' velikým zármutkem sklíčení vidouce, že jediný jejich synáček, na němž naděje zachování rodu Švarcenberského spočívala, v tak velikém nebezpečství života se nachází. Ale i při tomto velikém zármutku počala se v nich důvěra v mocnou přímlovu sv. Jana Nep. opět ozývati. Neváhali tedy utíkati se k němu poznovu a jej vroucně za to vzývati, aby mocnou svou přímlovou u Boha všemohoucího smrtelné nebezpečství od nemocného dítky odvrátiti a je na živobytí zachovati ráčil. Kníže Adam František, jsa toho dobře pamětliv, jak záhy Hospodin Bůh toužebné přání jeho a kněžny Eleonory r. 1721. vyslyšel, když se byli zvláštním slibem zavázali, že ku hrobu sv. Jana dvě skvostná stříbrná oltářní antipendia budou obětovati [→ výše 906], uchopil se i nyní ve svém velikém bolu opět podobného prostředku. Učinil totiž nový slib na počest' sv. Jana Nep., kterým se zavázal, že on sám v průvodu svého jediného syna zvláštní pouť ku hrobu sv. Jana Nep. vykoná, když Hospodin téhož syna na přímlovu sv. Jana Nep. ze smrtelného nebezpečství vysvobodí a úplně uzdraví. Stalo se pak jednoho dne, že nemoc dítky velice přitížila se, a že naděje na jeho uzdravení vůči hledě mizela. Tvář jeho byla již celá zsinála, oči jeho byly již ve sloup obráceny. Rodiče stojíce u postele pozorovali to vše s největším bolem srdce svého; zejména matka domnívající se, že smrt' jediného synáčka jejího již již nastává, a nemohouc bol svůj více přemoci, dala se konečně do hořského hlasitého pláče. Ale právě tímto hlasitým a usedavým pláčem matčíným přišel nemocný princ jaksi k sobě a obrátiv očička svá na matku, takto k ní najednou pravil: „Milá máti, nermuťte se pro mne; vždyť se mi nic nestane, svatý Jan Nepomucký mi pomůže.“ Kníže otec a jeho choť uslyševše slova tato z úst svého šestiletého nevinného dítky, divili se tomu nejen velice, ale okřáli okamžitě na duši i na těle a tím větší ještě důvěru v mocnou přímlovu bl. Jana Nep. skládati počali. Kněžna matka jsouc důvěrou tou zcela proniknuta zaopatřila si pak záhy drobet hlíny z hrobu sv. Jana Nep., hlínu tu kněžnici do léku od lékařů předepsaného přimísila a lék synáčku k užívání podala. A hle! V brzku na to vyrazily se neštovice na venek, načež i celá nemoc příznivý obrat vzala. Kněžic zotavoval se poznenáhla víc a více až pak konečně opět úplného zdraví nabyl. Knížecí rodiče měli z toho arcit' radost nevýslovnou. Kníže Adam František, opojen jsa touto radostí obdaroval všechny lékaře, kteří syna jeho léčili, a všechny služebníky své, kteří kněžnici jakýmkoli způsobem posluhovali, nejen bohatě ale způsobem věru královským.“

Potom svůj slib učiněný Bohu na počest vyplnili rodiče i syn s hlubokou vděčností 1728, jak bylo výše popsáno. „Ale kníže Adam František a choť jeho Eleonora“ – pokračuje Votka – „osvědčili svou vděčnosť k sv. Janu Nep. dříve již také jiným způsobem. V měsíci totiž říjnu 1727. obětovali sv. Janu Nep. za touto příčinou onen drahocenný, z ryzého zlata zhotovený a drahokamy ozdobený mešní kalich o kterémž jsme již dříve [...] zprávu podali, a mimo to ještě jiné podobné dary, o kterých jsme také na dotčeném místě zmínku učinili [→ D.2, Praha I. 1f/ 4. X. 1727, kromě postavy dítky zavinutého v plenkách]. Památka na celou tuto událost zaryla se zajisté v srdci mladistvého kněžice, ač tenkrát teprve v šestém roce stáří byl, velmi hluboko, ano byla tuším hlavním základem jeho veliké úcty a pevné důvěry k sv. Janu Nep., kterouž v celém napotomném životě svém rozličnými skutky svými veřejně osvědčoval pokládaje sv. Jana Nep. za hlavního ochránce a přímlovce rodu svého u Hospodina.“

O uzdravení mladičského Schwarzenberga z neštovic ve své době vyprávěl pražský arcibiskup Daniel Josef Mayer z Mayernu (ve fun. 1731-33), a toto jeho vyprávění uslyšel svatovítský kanovník (od 1734 děkan) Jan Mořic Václav Martini. Z tohoto zdroje událost popsal Berghauer a časově ji zařadil (mylně) až do 1729. V tomto vyprávění je kladen důraz na aktivitu matky nemocného dítěte, kněžny „Anny Eleonory“, a jsou zde také v původním německém znění zaznamenána slova, kterými se synáček k matce obrátil: „Frau Mama warumb seynd sie meinewegen betrübt, mir wird nichts geschehen, der Heil. Joannes von Nepomuck wird mir helffen.“

└ BERGHAUER 1761, 110 (dar Eleonory Amálie Magdalény Schwarzenbergové z 4. X. 1727), 111 (mylné datum předání daru princem ze Schwarzenbergu 1. VII. 1728 namísto 1. VI. t. r.) – VOTKA 1887, 66-67, 71-72, 96-99 (cit. dva úryvky) – BERGHAUER 1761, 206 (§ XV, příběh uzdravení mladičského knížete Schwarzenberga podle vyprávění praž. arcibiskupa z Mayernu, zachyceného praž. metr. kanovníkem Martinim)

1058. Valdštejn (Č, Pr), 16. V. 1728

Mnichovohradišský pán František Arnošt hrabě z Waldsteinu dlel o svátku 1728 v poutní kapli, kterou dali na zříceninách hradu Valdštejna postavit jeho děd a otec (→ A.1, t. 1/). Hrabě se nacházel na zděné kruchtě.

Když se kruchta náhle začala bortit, duchapřítomně se s co největší zbožností a pokornou modlitbou obrátil ke SJN a spolu s pěti dalšími osobami zůstal na trámu, který jediný se nezřítíl. Ostatní lidé, kteří popadali, se zranili o kamení, jedna osoba si při nešťastném pádu zlomila nohu, hrabě však zůstal naprosto bez úhony. Sám pak o této příhodě vyprávěl.

└ BERGHAUER 1761, 163 (§ VI, podle ústního podání hraběte Františka Arnošta z Waldsteinu)

1059. Napoli, č. Neapol (I, Campania), 17. VI. 1728

Jezuita Wietrowsky, respektive český překladatel jeho knihy vypravuje, za co byl světci z Nepomuku vděčný Michael Fridrich hrabě Althann, kardinál (od 1719) a rakouský místokrál neapolsko-sicilský (1722-28):

„[...] nejosvícenější kardinál Michal Fridrich z hrabat z Althanu, vícekrát neapolitánský od nejjasnějšího císaře Karla VI. ustanovený, rozličné na zdraví snášel nedůživosti; kteréžto jemu tím obtížnější byly, čím větší starosti správa tak širokého království sebou přinášela. K tomu přistoupila již nechuť jídla, již vnitřní hryzení, již oškřivost žaludka z rozlité po těle leplé [tj. lepkavé] vody pocházející, již těžké vyvržení kyselých vlhkostí a jinší neobyčejné případy neduhy, jisté znamení škodlivých v těle vlhkostí, které vesměs proti zdraví, jestliže ne proti delšímu živobytí takřikaje se spikly. To vše s časem se zmocnilo a více vyradilo [tj. umocnilo a více projevil] ustavičnou prací, bděním a starostmi, které on maje za to, že by jinak svému ouřadu zadost neučinil, volně na sebe bral; takže slušně se obávati bylo většího nezdraví a nemoci, což smutná předcházející znamení dosit patrně dokazovaly, jako jest bylo těžké oddechnutí [tj. dýchání, v latinském originálu však „obtížný pohyb“], bledá a hubená tvář, roztržitý a nepokojný sen, obtížnost hlavy [tj. těžká hlava, bolest hlavy], nějaké vnitřní zemdlení a zevnitřní na nohách otok. Z té příčiny časté držené byly od zkušených lékařů rady a potřebované ty nejzpůsobnější líky, však bez vinšovaného oučinku, neb ačkoliv časem nemoc drobet ulevila, ne tak předce, by nový zase vzrůst nevzala a zdraví násilí nečinila, ano i kloubův bolesti často vzbudila. Posledně ku konci měsíce října léta dvacátého sedmého věku běžícího [tj. 1727] nějaká škodlivá vlhkost do celého ramena se vložila a to samé nepohnutelně učinila, obtížnou zimnicí, nechutí, mdlobou, nepokojností a bolestným myšek [tj. svalů] na nedůživým rameně šklubáním. Příkladané zde zase, však vše nadarmo, rozličné lékařství. Vida tehdy Jeho Osvícenost, že by žádného stálého ulevení nenabýval, nýbrž raději [tj. spíše] vzrůst zatvrzelého zlého cítil, avšak které bolesti již skrze sedm měsíců bez přestání snášel, ustanovil dlé důvěrnosti znamenité své nábožnosti k nebi se utecti a prospěšné pomoci, kterou na zemi nalezt nemohl, v nebi pohledávati.

Noc celou dne šestnáctého na sedmnáctý scházejícího měsíce června léta dvacátého osmého tohoto věku [tj. 1728] přetrval bez spaní a měl ji samýma bolestmi nepokojnou. Ráno z lůžka povstav, velkou na těle mdlobu a na nemocném rameně [tj. paži], kterým hnouti nemohl, trpčejší snášel bolesti. Nicméně dobře věda, že kde větší jest nebezpečnost, tam velká důvěrnost více vzbuzovaná bývá k doufání pomoci; větší než kdy jindy v Bohu naději jest měl, že zdraví nabyde. A ačkoliv jeho nemoc nepřipouštěla bez patrného té samé vzrůstu svobodnému povětří se svěřiti, chtěl předce se vypravit do kostela svatého Ludvíka menších bratrů řádu svatého Františka de Paula [→ A.5, Itálie, Napoli], kdežto svátek svatého Jana Nepomuckého držán a slaven byl. Divná věc! Když tam s velkou důvěrností k Bohu před oltářem téhož svatého Jana Nepomuckého (téhož [vlastně jehož] on obzvláštní ctitel jest) se modlil a jej za přímlyvu prodlouženou prosbou žádal, citedlně poznal, an vše zlé, všechna bolest a stydnutí ramena zmizelo, tak že odloživše zavazky [tj. dlahy, obvazy], nimiž nedůživá ruka schráněná byla, s celým ramenem odevšech přistojících úplně zdravá shledaná jest; obdrženu milost ihned rozhlásil a vysvoboditeli svému klekna zase na kolena nejosvícenější kardinál díky zjevně činil. Ouplně zdravý do svého paláce, z kterého prv nemocný vyšel, zase se navrátil, celý veselý všem ukázoval, kteří naň s podivením patřili, jak výborná jest byla přímlyva a orodování svatého Jana Nepomuckého. Vzniklo tím více všech podivení a radost, když viděn byl při stole jídla požívati a ramenem bezevšeho znamení předešlé nedůživosti vládnouti, mimo všeho škodlivé vlhkosti vyprázdnění. Tak totižto Bůh zjeviti chtěl skutek ten ramena svého a přímlyvy blahoslaveného služebníka svého jedině býti. To což potvrzuje osvobození od předešlé nemoci i vsi jiné od té pošlé nedůživosti až do nynějšího, v kterém to píšeme času [tj. 1729], kdežto právě Jeho Osvícenost zde v Praze přebývala, v službě a počtě svého zástupce každodenně zaneprázdněná; což vše sám nejosvícenější pán kardinál k službě svatého Jana Nepomuckého nám zřejmě dosvědčil a prv jménem svým skrze pána Kirchslaga [v německém překladu je přidáno křestní jméno Leopold], lékaře svého, vyhlásiti kázal.“

Pražský svatovítský kanovník Jan Mořic Václav Martini tutěž událost ve stručnosti zaznamenal do svých manuskriptů: „Nejvznešenější kardinál presbyter (plným titulem) Michael Fridrich říšský hrabě z Althannu roku 1728 trpěl paralýzou paže a ruky. Lékaři vynaložili veškerou pili na léčbu, ale léky, které by jmenovaného nejvznešenějšího přivedly k původnímu stavu, nebyly dostatečné. Po učinění slibu sv. Janu Nepomuckému byl bezprostředně doveden k vytoženému zdraví. Roku pak Krista 1729 po celý jánský oktáv u sv. hrobu konal se svrchovaným vzděláním křesťanského lidu svou děkovnou pobožnost sloužením mešní obětí. A tento nejvznešenější kardinál totěž vyznal v ten samý rok a čas u nejvznešenějšího a nejctihodnějšího říšského hraběte z Kühnburgu, pražského arcibiskupa v přítomnosti celé nejctihodnější a vždy věrné metropolitní kapituly u svatého Víta.“

Tehdy Althann přijel do Prahy oslavit čerstvě kanonizovaného mučedníka JN s pražským arcibiskupem, svatovítskou kapitulou a bezpočtem ctitelů. Jánským oktávem se tu myslí dny 16.-23. V. 1729, nikoliv hlavní osmidenní pražská oslava kanonizace, která proběhla až v říjnu téhož roku.

└ WIETROWSKY 1729, 149-151 – TÝŽ 1730, 194-197 – TÝŽ cca 1730, 141-143 (← BOČKOVÁ 2015, 357, 359, 361) – R nedat. l. rukopisy praž. metr. kanovníka (později děkana) Jana Mořice Václava Martiniho ← L BERGHAUER 1761, 205 (§ XV)

1060. Praha, malostranský přívaz (Č, Pr), 25. XI. 1728

Překladatel Wietrowského latinské knihy podává barokní češtinou následující příběh: „Služebná žena jménem Kateřina, když zimního času k řece Vltavě pro vodu šla, sklouzla se jí na kluzkém ledu noha tak nešťastně, že od žádného neviděná do vody pod led padla. V tom patrném nebezpečnosti utnutí [sic!] s velikou důvěrností vyzývala svatého Jana Nepomuckého, jenž se jí taky pod vodou ukázal a trám ukázoval, u kterého se držeti měla. Setrvala v té vodě pod ledem tři čtvrti hodiny, až okolo jda nějaký mládenec, pozoroval pod ledem neobyčejné moždění [tj. hemžení] a pohybování, svolal ku pomoci rybáře, který Kateřinu polomrtvou z vody vytáhl, a vyvrhnuce z jejího těla vodu, domu odnesl. Kterážto tak zdraví nabyla, že přistojícím celý příběh vypravovati, jakož i u hrobu svému vysvoboditeli poděkovati mohla.“

Ve Wietrowského originálu je navíc sděleno, že Kateřina byla služebnou jednoho pražského úředníka. V německém překladu je Kateřiným zaměstnavatelem jistý cechmistr v Praze. Příběh zaznamenal také svatovítský kanovník Jan Mořic Václav Martini ve své rukopisné pamětní knize. Upřesnil, že k události došlo 1728 o svátku sv. Kateřiny (25. XI.) u malostranského přívazu pod Zámeckými schody, a zachráněnou Kateřinu nazývá pannou. Světec se dívce pod ledem ukázal a těšil ji, že se jí nic nestane. Ve vodě zůstala tři čtvrtě hodiny, až ji vytáhl loďník. Posléze o svátku sv. Ondřeje (30. XI.), ještě celá zemdlená a slabá, vykonala svou pobožnost u hrobu s nesmírným vzdáváním díky.

└ WIETROWSKY 1729, 140-141 (← BERGHAUER 1761, 174, § VIII) – WIETROWSKY 1730, 184-185 – TÝŽ cca 1730, 134 (← BOČKOVÁ 2015, 347, 349) – R rukopisná pam. kniha svatovit. kanovníka Jana Mořice Václava Martiniho, č. 4 ← L BERGHAUER 1761, 171 (§ IV)

1061. Chomutovsko (Č, Pr), 1728

Jeden uvězněný muž vypouštěl z úst drzé řeči proti svatým, především proti SJN, a proto se jezuitský misionář (vykonávající v Chomutově a okolí třetí probaci) postaral o to, aby byl oddělen od spoluvězňů jako mor. Muž ve vězení roznášel ještě další zvrácená tvrzení o víře.

R LA jez. misie kněží třetí probace v Chomutově, 1728 (ARSI, sign. Boh. 144, pag. 49)

1062. Schlicht (nyní část města Vilseck) (N, BA, OP), 1728

28. VIII. 1728 průtrž mračen proměnila s pustošením a škodami údolí Vilsu v jedno jediné jezero. Tehdejší místní farář Johann Kaspar Neuhauser poradil poškozeným a ustrašeným obyvatelům vsi, aby veškerou naději vložili do pomoci a navrhl, aby nadále slavili vzpomínkový den „vodního světce“, sv. Nepomuka, 16. V., ve vlastním kostelíku. Vesničané s tím byli srozuměni, a tak 1732 v pouhých čtyřiceti dvou dnech postavili a 4. XI. dali vysvětit kapli, která stojí na konci návsi při mostu přes Vils ve Schlichtu dodnes.

R www.die-goldene-strasse.de (*Nepomuk-Kapelle Schlicht, Vilseck*)

1063. neurčené místo, dol. 1728

Kterýsi duchovní se ve volné chvíli bavil střelbou, poranil si však přitom kanonický prst (tj. prst, bez kterého by mu nebylo dovoleno sloužit mši sv.). Cítil veliké bolesti, rána se zanítila a v prstu se začala tvořit růže. Felčáři zranění považovali za nezhojitelné a duchovního opustili. Nemocný vzal své útočiště ke SJN a zavázal se mu slibem, načež vyvázl z nebezpečí a byl uzdraven. Na poděkování věnoval 21. IX. 1728 k hrobu stříbrnou ruku.

R Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36 ← L BERGHAUER 1761, 111

1064. Praha, Nové Město (Č, Pr), 15. V. 1729

Otcové trinitáři před sochou před svým kostelem Nejsvětější Trojice vystavěli deset loket vysoké lešení pro hudebníky, aby jako každý rok oslavili SJN o vigílii svátku. Víc jak čtyřicet muzikantů vystupovalo na lešení, to se s nimi zbořilo a mnoho z nich zavalilo, přitom však nikdo nedošel zranění ani újmy. Z vděčnosti dali hudebníci namalovat tabuli a zavěsit ji k hrobu a 21. V. 1729 u sochy před kostelem sv. Jindřicha na Novém Městě pražském provedli krásnou hudbu, k čemuž se sešlo kolem sta osob, rozdělených do čtyř chórů podle různých nástrojů.

R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 331^r ← L BERGHAUER 1761, 163 (§ VI) – další L BOROVÝ 1878, 147-148 – EKERT 1884, 77, 79 – NOVÁK 1994, 33

1065. Innsbruck (R, T), 1729

Josef Hyacinth Dörflinger (jinak Hyazinth Dörfflinger či Derflinger), velký ctitel a původce kaple a pak kostela na Innrain v Innsbrucku (→ A.2, Innsbruck 3, 4/), dal 1729 namalovat vot. obraz (→ D.2, Innsbruck), který se dodnes nachází v řečeném kostele a jímž poděkoval SJN za jeho přímlovu v jisté záležitosti.

1066. Jemnice (nejspíš moravské město, M, Ol, méně pravděpodobně ves na Žďársku, M, Ol, nebo ves na Strakonicku, Č, Pr) a hrob v pražské katedrále (Č, Pr), dol. 1729

Wietrowsky vypráví také o tomto dobrodiní: „Ján Zafečiák z Jemnic na jedný noze veliké bolesti snášel, a když po všech časných [tj. pozemských, lidských] prostředcích uzdraven býti nemohl, utekl se s srdečnou důvěrností k svatému Janu a slíbil, bude-li na tý noze uzdraven, putovati k hrobu svatého. Obdržel tu milost, podivným ale způsobem. Nebo ve snách se mu zdálo o jisté masti, probudivše se, počal se mazati s onou mastí, jenž jiným k smíchu byla jakožto ničemná k hojení; však nicméně nedostatek potřebného prostředku vynahradila svatého mučedlníka pomoc, nebo uzdravený pout' slíbenou vykonal.“

└ WIETROWSKY 1729, 132-133 („Joannes Zaffecziak Gemnicensis“) – TÝŽ 1730, 175 („Johannes Zaffecziak von Gemnitz“) – TÝŽ cca 1730, 126-127 (← BOČKOVÁ 2015, 339)

1067. Wien, č. Vídeň (R, W), dol. 1729

Další příběh v české dobové verzi Wietrowského knihy zní: „Vysoce urozená Anna Františka z hrabat de Spaur [v latinské předloze Spauer], nejjasnější císařovny komorná, při jídle nějakou kůstku polkla, která v křtáně tak silně uvázla, že žádnou mocí neb pomocí skrze tři dni z místa sebou hnouti nedala, aniž ji buďto vzhůru skrze usta vyhoditi, buďto dolu potlačiti možné bylo. V tom bídném stavu, ne bez nebezpečení většího zlého postavená, o jiným prostředku nevěda, k svatému Janu Nepomuckému se obrátila a srdce zlaté jemu k oběti zaslíbila, jestliže jí spomoženo bude. Jak tím slibem se zavázala, ihned ku kašláni se pohybovati cítila, skrze kteréhožto kašláni pomoc zatvrzelou kůstku šťastně vyhodila. Patřil na kůstku tu dvoru císařského lékař a viděl, an tříhranná byla a konečky velmi špičaté měla, pročez soudil, že by smrt byla nasledovala, kdyby skrze napomoc kašle ustami byla nevyšla a do střev se dostala. Urozená komorná aby svému vysvoboditeli vděčnou se ukázala, srdce zlaté k hrobu jeho do Prahy poslala a jej skrz Její Excelenci paní hraběnku Kateřinu z Martinic obětovati dala.“

Od Wietrowského epizodu převzal do své sbírky dobrodiní Berghauer.

└ WIETROWSKY 1729, 146-147 – TÝŽ 1730, 191-192 – TÝŽ cca 1730, 139 (← BOČKOVÁ 2015, 355) – BERGHAUER 1761, 166 (§ XI)

1068. nejspíš Augsburg (N, BA, SCH), dol. 1729

Uzdravení Anny Marie Falerové popisuje Wietrowsky v souvislosti s užíváním země či prachu z hrobu jako léčebného prostředku: „Zakusila toho [hojivého působení země z hrobu] Anna Maria Falerová, která těžkou nemocí obklíčená v nebezpečení smrti přicházela; když tedy všechny líky, které v umění lékařském zkušeni předpisovali, nejenom nemoci neulehčovaly, alebrž ráci [tj. spíše] rozmnožovaly, tak že celé tělo na způsob měchejře se nadýmat počalo a nemocná již jako velikými kroky k hrobu pospíchati se zdála, tím svým nebezpečenstvím vyučená, k svatému Janu Nepomuckému se obrátila. *Ó svatý Jene, vzdychala ona, ach, vysvobod' mě z toho nebezpečení! Na svědectví mé vděčnosti milost tu já vsudy rozhlásím a k větší slávě tvé vsudy ji vyjevovat budu.* To vyřkna, drobet země nadřečené ve vodě na způsob mocného líku užívala, a ihned té nadmutosti docela zbavená, uzdravená jest.“

O několik stránek dále Wietrowsky tentýž příběh opakuje s jemně pozměněným příjmením uzdravené ženy (Psalerová, původně nejspíš Psallerin, jak to stojí v německém překladu Wietrowského knihy) a s určením, že tato žena pocházela z Augsburgu, kde nejspíš k její záchraně došlo.

první popis: └ WIETROWSKY 1729, 154 („Anna Maria Phalerin“) – TÝŽ 1730, 200-201 („Anna Maria Phalerin“) – TÝŽ cca 1730, 146 (← BOČKOVÁ 2015, 363) („Anna Maria Falerová“) – **druhý popis:** └ WIETROWSKY 1729, 157 („morbus Annae Mariae Psalerianae Augustanae“) – TÝŽ 1730, 204 („Anna Maria Psallerin von Augspurg gebürtig“) – TÝŽ cca 1730, 149 (← BOČKOVÁ 2015, 367) („nemoc Anny Marie Psalerové z Augšpurku“)

1069. Wroclaw, č. Vratislav (P, DS), dol. 1729

Anna Regina Wernerin či Wernerová byla vysvobozena od „padoucí nemoci“, když učinila slib, že třikrát poputuje k hrobu.

└ WIETROWSKY 1729, 133 – TÝŽ 1730, 175 – TÝŽ cca 1730, 127 (← BOČKOVÁ 2015, 339)

1070. blíže neurčené místo (Č, Pr), dol. 1729

Cyriak II. hrabě z Troyeru, císařský komoří, se 25 let přel o dědictví, až se z lidského hlediska zdálo, že při nejde vyhrát. Zvolil si SJN za svého přímlovce, patrona a advokáta a učinil světcí slib, načež během pěti měsíců rozepře šťastně skončila v jeho prospěch. Z vděčnosti vykonal 1729 svou pobožnost v pražské katedrále a o přijatém dobrodiní sepsal autentické svědectví.

└ nedat. rukopisy praž. metr. kanovníka (později děkana) Jana Mořice Václava Martiniho ← └ BERGHAUER 1761, 205 (§ XV)

1071. blíže neurčené místo, dol. 1729

Wietrowsky píše: „[...] z nebezpečné nemoce vysvobozen jest Ján Jiřík Leisner, císařský oficír, kterýžto dlé svého příznání nemoha sebe líky uzdravíti, utekl se k svatému Janu Nepomuckému a nabyl netoliko zdraví těla, ale i prve pro strach smrti zkormoučené taky zdraví mysle.“

└ WIETROWSKY 1729, 128 („Joannes Georgius Leisner“) – TÝŽ 1730, 169 („Johannes Georgius Leisner“) – TÝŽ cca 1730, 122 (← BOČKOVÁ 2015, 333)

1072.-1073. blíže neurčené místo, dol. 1729 – dvojí dobrodiní

Ve Wietrowského svatojánské monografii jsou přiblížena i tato dobrodiní: „Jan Mittelbach u velikém byl nebezpečnosti do veřejné hanby padnouti. K našemu svatému [JN] se utíkal, jehožto vroucnými modlitbami vyzýváje, to samé vyzvání bylo té nebezpečné bouřky rozeznání, která mu nenapravitelnou škodou a ztrátou dobrého jména vyhrážovala [1072.]. Spolu též i nad to dosvědčoval, že již i před tím z podobného zlého patrného orodováním tohoto svatého vysvobozen jest byl [1073.].“

└ WIETROWSKY 1729, 166 – TÝŽ 1730, 216-217 – TÝŽ cca 1730, 159 (← BOČKOVÁ 2015, 379)

1074. blíže neurčené zahraničí a Čechy (Č), dol. 1729

Wietrowsky vypravuje příběh záchranu jedné ženy z moci ďábla díky zásahu, příběh z moderního hlediska téměř pohádkový, z hlediska jezuitského spisovatele však „nadevše jiné, až posavad vypravené, většího snad podivění hodný“. Ono doposud vyprávěné představuje všechny ostatní zázraky a dobrodiní, které do své knihy Wietrowsky pojal. Poslední jím zachycené dobrodiní některými svými rysy připomíná jinou událost, kterou několik let předtím popsali Hain a Jevina a která se týkala ženy, již SJN uchránil od sebevraždy, protože ho jako jediného mezi světcí nikdy nepřestala uctívat (→ výše 939). Přejdeme však k Wietrowského poslednímu zázračnému příběhu, tak jak jej vypravuje dobový překladatel:

„Jedna urozená žena tak dalece od žádosti tělesných rozkoší zavedsti se dala, že smlouvu s ďáblem učinila z strany [tj. stran] duše i těla jemu odevzdání, jestliže každodenně takovou tělesnou rozkoš sobě [tj. jí] objedná. Přiblížil se již den jedenáctý měsíce a hodina dne jedenáctá, v kteroužto ty nešlechtné rozkoše v smlouvu uvedené začátek vzíti a skrze jedenácte lét pořád trvati měly. Ďábel (z dopuštění Božího) v jakékoliv tvárnosti naleztí se dal a smlouvu přijal, však s tím způsobem a vejminkou, předně sice aby Boha zapřela a jeho se zcela odřekla, v čemž snadno svolila bezbožná žena; jakož i v druhým, by nejsvětější Rodičky Boží orodování zavrhl; za třetí by svatě na nebi panující dokonce zapřela. To vše ta nešťastná žena připustila a přislíbila všech sice svatých se odřeknouti, kromě svatého Jana Nepomuckého, jemuž hned od mladosti své obzvláštní počestnost prokázovala a pobožnost měla. *Jakou, medle*, tázal se ďábel, *těžkost máš v téhož jednoho svatého zavržení, kdežto jsi již Boha a Matku jeho zavrhl? Tři dni tobě k rozmyšlení dávám*. Po kterejchžto ďábel zase se viděti dal a jí k opovržení svatého Jana Nepomuckého měl a nutkal, ona však stále ještě odvírala, řka, že od téhož svatého odstoupiti ani nechce, ani nemůže. Načež zlý duch horliv, *Aspoň, dí on, přislíbiti musíš, že žádnou čest jemu prokázati nechceš, kdežto jsi mě tvou [tj. svou] duši darovala; neboť ten svatý mnohé duše z mých pazourů v české zemi vynímá, který by sice [tj. jinak] mému panování podrobené býti zůstaly*. K tomu pošetila žena navedsti se dala, svolila a hanebnou smlouvu zavřela. Ďábel by bezbožným ženy žádostem zadost učinil, každodenně v rozličných tvárnostech jí se okázal, všech sice smyslův obveselení a rozkoše, po nichž ona nejvíce dychtěla, dodával, které zde přednesti nesluší. Již deset lét prošlo, skrz které v tom ohavném tělesného života blátě vězela, a rok jedenáctý se přibližoval, v němž nepravosti skončené býti měly. Načež rozpomena se ona, v tak hlubokou truchlivost padla, že všech věcí se hrozila, vše sobě zošklivila, všemu obličejí lidskému ucházela, obcování [se] stranila, ano i samou také rozkoš sobě znechutila. V tom bídném stavu postavenou milosrdný Bůh paprškem svého světla osvítil ráčil, zbudíc v ní spasitelné myšlení a pohna srdce k uchopení se předešlých služeb, které od své mladosti svatému Janu Nepomuckému prokázovati obyčej měla. Uposlechla tak svatému vnuknutí a dlé starého obyčej svatého ctiti počala. Sotva ten spasitelný začátek učinila, a hle, ďábel tím jsa rozhněván, hned jí tělesných rozkoší zbavil, zoufaje nad tou loupeží a slušně [tj. právem] se obáváje, by ta taky duše jedna z těch mnohých nebyla, které (jak sám se jest přiznal) svatý Jan Nepomucký z moci jeho začastý již jest vymohl a vysvobodil. Z té bázně svého nepřítel osmělivše se žena a nabyvše neobyčejného potěšení z své staré zase obnovené pobožnosti, k svatému Janu Nepomuckému se utíkala s poníženou prosbou, by on skrze svou mocnou přímluvu smlouvu s ďáblem učiněnou zrušiti a přetrhnutí dobrotvě se vynasážíl. Tím způsobem každodenně posilněná jsa, všechn hřmot Satanše potupila a horlivěji vzdy svého svatého zástupce pomoc žádala. K tomu davše se na dalekou ze své vlastní cestu, k jistým řeholníkům na pomezích českých přišla; kdežto učinivše pilnou, pěknou a ouplnou před knězem zpověď, mezi častým vzdycháním, bolestným kvílením a z veliké srdce zkroušenosti poslým omdlěním jho svých hříchů a nepravostí složila. S Bohem jsa smířená, smlouvu ďábelskou přetrhla, a z ženy celé tělesné obrácená v ženu celou duchovní, ouplné dovolení zpovědníkovi dala to vše (v tejnosti toliko jména svého) zjeviti a prohlásiti; aby tak patrně všem známo bylo, jak mnoho před Bohem platí a může svatého Jana Nepomuckého orodování, a z toho čest a počestnost téhož svatého víc a víc rozšířená a rozmnožená byla.“

└ WIETROWSKY 1729, 193-196 – TÝŽ 1730, 246-249 – TÝŽ cca 1730, 186-189 (← BOČKOVÁ 2015, 413, 415)

EPILOG

U mnoha výše vyprávěných jánských dobrodiní a zásahů do života barokního člověka byl zachycen jejich dobový „mediální obraz“, v literatuře, někdy i ve výtvarném umění. Z předkanonizační doby je však znám také jeden případ, kdy bylo k šíření povědomí o jednom Janově zázraku užito specifického média kramářské písně. Konkrétní souřadnice události nelze dohledat. Připomíná leccos, co již bylo zaznamenáno výše. Píseň, která příběh vypráví, byla především zamýšlena jako prostředek k obecnému ubezpečení, že sv. Jan Nepomucký opravdu svým ctitelům pomáhá. Nebylo třeba zjišťovat, o kterou zachráněnou vdovu konkrétně šlo, nebo zda se všechno stalo přesně tak, jak píseň podává.

Písnička žalostivá [pův. žalostivá] o divu a zázraku svatého Jana Nepomuckého, kterýž se stal v Praze s jednou sirou vdovou, každému pobožnému křesťanu ku příkladu vydaná. Pospíchejte, křesťane, nech. [Praha, Staré Město], Barbora Františka Beringerová. 1717

[Zpívá se] *Jako: Velký hřížník přicházím etc.*

Pospíchejte křesťané, nechtějte prodlévat, Jana Nepomuckého, za patrona vzývat, kdež na Pražském hradě, v spanilé ohradě, jest drahý klénot ten.

Není možná vyspáti zázraky a divy, Jana Nepomuckého, křesťane bedlivý, jeho se nespouštěj, srdcem jeho vzývej, svatý Jene, volej.

Onť nás jistě ochrání před vši hanbou světskou, z zármutku vysvobodí s vši láskou srdečnou, jej věrně vzývejme, za patrona mějme, hlasitě volejme.

Onť jest vši hanby světské, mocný zastavatel, kdo se k němu utíká, každý věrný ctitel, ještě mu spomůž, zármutku i hoře, smutných potěšitel.

Jakož i onu vdovu, vysvobodit ráčil, její mnohé zármutky, v radost jest obrátil, když jej milovala, obraz jeho ctíla, v smůtku jí potěšil.

Kdežto od nepřátel svých v nenávisti byla, chtíc na ní hanbu uvesti, že by zle činila, oná tu svou křivdu, poručila bohu, smutná sira vdova.

Na to jdouce k zpovědi, kněží pobožnému, nepřátelův svých zlosti, oznámila jemu, že se nechce mstít, ale odpustiti, jejich všecku vinu.

Když jí dal požehnání, takto k ní promluvil, by si nestejskála, jak mohl jí těšit, že to zarmoucení, ji bude k spasení, věčné potěšení.

Řka, hled' se nespouštěti, klenota draheho, Jana Nepomuckého, patrona českého, k němu se utikěj, za pomoc ho žadej, srdcem k němu volej.

A tuto modlitbičku, kterou já užívám, Janu Nepomuckému, ke cti, chvale říkám, každodenně říkej, k němu se utikej, proti hanbě světské.

Ta pak ubohá vdova, s velikou radosti, domu se návrátila, s nemalou žádosti, jeho jméno ctíla, slavně velebila, nedbajíc na zlosti.

Každou středu tu modlitbu k němu se modlila, před jeho svatým obrazem na kolena padla, tuto modlitbičku však chvíli každičkou, v své pamněti měla.

Svatý Jan Nepomucký ráčil se zjeviti, te zarmoucené vdově, takto k ní mluviti, v noci v jejím spaní, ženo měj doufání, dojdeš potěšení.

Neb ta tvá poníženost, láskou mně ranila, že jsem tebe navštívil, k tomu přinutila, tvé mnohé volání slzavé vzdychání, dojdeš požehnání.

Ta pak vdova z toho snu sladce procítíla, před jeho svatým obrazem na kolena padla, radosti plesala a obraz libala, jemu děkovala.

Její pak nepřátele díž jsou uhlidali, že by na ně nic nedbala, hanbu velikou měli, ji se podávali, za milost žádali, takto k ni mluvili.

Nechtěj nám za zlé míti, což jsme proti tobě, mluvili však z nenávisti, chceme radši tobě, lásku způsobiti, s tebou se smířiti, ctnostně živi býti.

Ta pak ubohá vdova, Bohu děkovala, Jana Nepomuckého za patrona měla, chtíc být jeho sestra, do jeho bratrstva, zapsati se dala.

A tuto modlitbičku, pokudž živa byla, ke cti Jana svatého, snažně se modlila, tež i mnohé žený, v zármutku, soužení, tomu vyučila.

Radujme se křesťane, radujme sé z toho, že nám Bůh ráčil dáti, patrona slavného, pospíchejme pořád, na Praský slavný hrad, tamť jest svátost jeho.

A tuto modlitbičku v vážnosti majice, Janu Nepomuckému ke cti se modli se, ještě nás ochrání, před hanbou obrání, náš patron přeslavný.

Nebo v celé Moravě, Sleské jiné země, jej za patrona mají, i my poníženě, jeho zvelebujeme, všichni prozpěvujeme, milý svatý Jene.

Laskavě též srdečně, milý svatý Jene, k tobě se utíkáme, hlasu pozdvihněme, buť od nás všech chválen, laskavě zveleben, až na věky, amen.

└ *Písnička žalostivá 1717*

Dochovala se také jedna krámařská píseň, svým charakterem moritát, o mladém muži potrestaném za oloupení hrobu: *Novina o jednom jeden a dvaceti letem svatokrádežníku jménem Kašpar S., který hrob svatého Jana Nepomuckého obloupil a dne 5. prosince 1725. roku šatlavi staroměstské na popravní místo vyveden, na čekán oběšen, poněvadž ale provaz se přetrhl a on spadl, do nejbližší kapličky vnešen a dne 7. poznovu na hranici dán a spálen byl. Píseň začíná slovy Měj se dobře, Praho milá, již se na smrt ubírám, a měla se zpívat na nápěv písně Ukrutná smrt. Vyšla tiskem 1726.*

└ *Novina 1726*

D.2 Dary věnované k mučednickově cti

Dary ke cti sv. Jana Nepomuckého vázané ke konkrétním místům a oblastem

Bamberg, město, sídlo bis., od 1818 arcibis. (N, BA, OF)

1/ v karm. kláš. k. P. Marie a sv. Teodora:

1a/ díky ctiteli, míst. světicimu biskupovi a gener. vikáři bamberského bis. Johannu Werneru Schnatzovi (ve fun. 1705 † 1723) při zdejších oltářích (→ A.3, Bamberg 6a/) září stříb. lampa, která se v určité dny zapaluje, a také sem horliví a zbožní ctitelé častěji darují převelké svíce

1b/ mnoho desek s vyobrazením (✠), zavěšených u t. oltáře nebo světcova obrazu na něm, dokládá, kolik pomoci ve svých potřebách od t. světce obdrželi zbožní ctitelé – k tomu zde mnozí zavěsili početné obětí dary
- vše dol. 1715

2/ před vyobrazeními v bamberských kostelech (→ A.3, t. 8/) zbožní ctitelé častěji zapalují obětované svíce a světlo v zavěšených lampách – dol. 1715

1a/ R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapit., nyní farář v *Hausen* a *Fährbrück* ve würzbur. diéc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 105^v-106^r) – l. dopis bamber. světicího biskupa Johanna Wenera (Schnatze) a ostatních cír. radů pro praž. metr. kapitolu, Bamberg, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 92-93); **1b/** R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapit., nyní farář v *Hausen* a *Fährbrück* ve würzbur. diéc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r) – l. dopis bamber. světicího biskupa Johanna Wenera (Schnatze) a ostatních cír. radů pro praž. metr. kapitolu, Bamberg, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 92); **2/** R l. dopis bamber. světicího biskupa Johanna Wenera (Schnatze) a ostatních cír. radů pro praž. metr. kapitolu, Bamberg, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 93)

Batelov, n. Battelau, městečko (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se během bohoslužeb ctí světly – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Bělčice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

zdejší obyvatelé často uctívají SJN darováním svící do svícnu před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1/) – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Antonína Hacka, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 157^r)

Benešov nad Černou, do 1948 Německý Benešov, n. Deutsch Beneschau, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1/) téměř stále, alespoň během bohoslužby hoří 2 svíce darované farníky – navíc míst. syndik Jiří Jan Merbert z vděčnosti za milost přijatou skrze vzývání slíbil, že až zajistí vše potřebné, daruje k t. soše malou mosaznou lampu, aby tam byla zavěšena, a že co živ bude a neodstěhuje-li se, bude v ní obstarávat světlo – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Fr. Höhebergera, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 230^r)

Bezděz, hrad, převorství montserratských benediktinů (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, adm. f. Bezděz)

před oltářem v poutní a benediktinské kláš. kapli P. Marie Montserratské na *Bezdězu* (→ A.1, t.) visí stříb. lampa, dar p. Anny Bzenské z Prorubě z 1724
L MIKOVEC 1860, 125

Bezno (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

far. lid o nedělích a svátcích projevuje úctu světly před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Matyáše X. Vokouna, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, 521)

Bílovec, n. Wagstadt, město (HS, Ol, d. Ostrava, f.)

u prvního obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1b/) se každé úterý zapaluje svíce – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Blansko, městečko (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.1, t.) se nacházejí 2 svícny, v nichž hoří každý nedělní a sváteční den během bohoslužeb světla – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Blansko, n. Pflanzen (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

ve far. k. sv. Jiří se nachází malý obrázeček, darovaný na základě slibu 1700 – na něm je SJN namalován, jako by se zjevil z nebe, a pod výjevem leží na lůžku nemocná ženská osoba urozenějšího stavu, jak vyplývá z jejího oblečení – kdo je osoba, která vot. dar věnovala, nelze zjistit, snad totiž obrázek zavěsila, aniž by přitom kdo další byl přítomen – dol. 1715

E (na obrázku) *ex voto an: 1700* – R l. zpr. míst. faráře Františka Oldřicha Illinga, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 222^r)

Bohušovice nad Ohří, n. Bauschowitz an der Eger (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, a.)

farníci vydrží lampu u oltáře v adm. far. k. (→ A.1, t. 1/), která hoří každý týden během jednoho dne a noci – dol. 1715

R l. zpr. bohušovického administrátora, prem. Modesta Freihlema, Doksany 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 318^r)

Borovany, n. Forbes, městečko (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

po obou bocích sochy ve far. a kláš. kostele augustiniánských kanovníků (→ A.1, t.) každou sobotu během mešní oběti hoří dvě světla jako projev zbožnosti – dol. 1715

R l. zpr. Kristiána Preitfeldera, probošta zdejšího prob. aug. kanovníků, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 292)

Bořitov, n. Borstendorf (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.1, t.) při bohoslužbách v nedělní a sváteční dny hoří svíce – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Brandýs nad Orlicí, n. Adler-Brandeis či Brandeis an der Adler, městečko (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, f.)

lidé oddaní BJN, kteří na stěny far. k. zavěsili mal. obrazy (→ A.1, t. 1/), je mají v úctě natolik, že před nimi obstarávají světlo svíce postavené na svícen – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Matyáše (Matěje) Antonína Zdanského, 20. X. 1715, kterou pisatel uložil na vik. úřadě v Dolním Újezdě (NA, ČDK, kn. 116, pag. 475)

Brno, n. Brünn, král. kraj. město, fakticky hlavní město Moravy (M, Brn, Ol, d. Brno, 2 f. ve městě, 1 f. na předměstí Staré Brno)

- I. Vnitřní město

1/ u oltáře v kapli v koleg. k. sv. Petra (a Pavla) *na Petrově* (→ A.1, Brno II. 1/) byla 1702 fundována stříbrná lampa^{a)} a do 1716 druhá, obě anonymně^{b)} – 1716 jsou zde doloženy stříbrné obětní dárky^{b)} – v měsíci XII. 1729 zloději ukradli od tohoto oltáře několik kusů stříbrných srdcí o váze 45 lotů a 1 zlatý řetěz^{c)}

2/ v jez. k. Naneb. P. Marie:

2a/ 1697 byly BJN věnovány dary za obdrženou milost

2b/ u obrazu (→ A.1, Brno II. 9/) hořívají svíce ve 2 svícnech, což je dol. 1716^{b)} – 1728 byla svatému JN zavěšena stříb. obětina^{a)}

3/ zřiz. obrazu v domin. k. (→ A.1, Brno II. 3/) J. H. Zwicker zajistil, aby před tímto jeho darem denně během mše hořela jedna malá svíčka, což je dol. 1698^{a)} – 1716 je dol., že u obrazu hořívají svíce ve 2 svícnech^{b)}

4/ u obrazu v kapuc. k. (→ A.1, Brno II. 7/) každý den v čas litanií hoří dvě bílé voskové svíce – dol. 1698^{a)} – také 1716 je dol., že u obrazu hořívají svíce ve 2 svícnech^{b)}

5/ u sochy ve frant. k. (→ A.1, Brno II. 6b/) obětní dárky nejsou, až na jedno stříbrné a pozlacené srdce – dol. 1715

6/ u obrazu v k. sv. Josefa při klášteře františkánek (→ A.1, Brno II. 8/) hořívají svíce ve 2 svícnech – dol. 1716

1/ a) L TENORA 1930, 40 – c) L WOLNÝ II. I. 16; 1/ b), 2b/ b), 3/ b), 4/ b), 6/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r); 2a/ R LA brn. jezuitů, 1697 (NKČR, sign. XXIII C 105/13, fol. 246^v); 2b/ a) R LA brn. jezuitů, 1728 (ARSI, Boh. 144, pag. 288); 3/ a) R n.-l. dopis J. H. Zwickera z Brna Janu Jindřichu Bartlovi na Malou Stranu v Praze, 13. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 183^r); 4/ a) R n.-l. dopis J. H. Zwickera z Brna Janu Jindřichu Bartlovi na Malou Stranu v Praze, 13. I. 1698 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 182^v-183^r); 5/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

- II. Předměstí

1/ u sochy na *Dlouhém m.* přes ř. *Svratku* (→ A.1, Brno III. 3/) hořívá lampa

2/ u sochy u br. do Schöllengerovy zah. (→ A.1, Brno III. 5/) hořívá lampa

- obojí dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Brtnice, n. Pirnitz, městečko (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se během bohoslužeb cítí světly – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Bučovice, n. Butschowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. a f.)

Jan Josef Říkovský ryt. z Dobřic postavením oltáře ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) 1724 vyplnil poslední vůli své † manželky Terezie Antonie roz. Brabantské z Chobřan a oltář nadal sumou 500 zl. na sloužení mši sv. za pokoj její duše

L WOLNÝ II. IV. 3

Büchsenhausen viz *Hötting*

Bystrzyca Klodzka, n. Habelschwerdt, č. Bystřice, král. město (P, KL, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.4, t. 1/) ctitelé velmi často zapalují svíce – u mostecké sochy (→ A.4, t. 2/) hoří v určené dny lampa – obojí dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Johanna Heinricha Peltzela, 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 240)

Bzenec, n. Bisenz, město (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.1, t. a/) hoří při bohoslužbách svíce – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Bzí, dř. Nabzí (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

zbožná ctitelka ze své zbožnosti věnovala obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) krásný věneček z jazýčků – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Leopolda Paulina, 3. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 426)

Cetechovice, n. Czettechowitz (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, místo duchovně spravováno z f. Střílky v d. Uherské Hradiště)

u obrazu ve fil. k. se občas zapalují svíce – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Černá Hora, n. Czernahora, městečko (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f. Bořitov)

před sochou ve fil. k. (→ A.1, t.) při bohoslužbách v nedělní a sváteční dny hoří svíce – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Červená Řečice, n. Roth Retschitz, město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, d.)

k soše v děk. k. (→ A.1, t. II. 1/) bylo jako vot. dar zavěšeno kanov. roucho, do kterého byl oblečen čerstvě narozený chlapeček v nebezpečí smrti, jenž byl zachráněn blahoslaveným JN (→ D.1, 538) – dol. 1715

Česká Lípa, n. Böhmisch Leipa, město (Č, Lit, Li, v. Horní Police, d.)

věřící k uctění každoročně o sobotách udržují přes den a noc světlo v lampě u sochy na m. na předměstí (→ A.1, t. 4/) – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. děkana Samuela Jana Elgera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 310^v)

České Budějovice, n. (Böhmisch) Budweis, král. město (Č, Bech, Pr, v. a d.)

u oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1a/):

zavěšeno 8 malovaných, na základě slibu darovaných desek, nelze však zjistit, kdo a proč je daroval – dol. 1715^{a)}

1707 poprvé zmíněna lampa v podobě srdce a koruny, která zde hořivala^{b)}

1720 u t. oltáře zaznamenáno již téměř 20 votivních darů: pozlacený řetízek se dvěma křížky, větší pozlacený křížek, 5 mincí v hodnotě jednoho řiš. zl., jiná mince v ceně ½ zl., 4 stříb. srdce, stříb. děťátko darované, stříb. noha darovaná, 1 pár stříb. očí darovaný, deska se 3 stříb. sochami darovaná a vínek z různých stužek (na oltární menze, zakryté antependiem, stál malý stříb. krucifix se s. P. Marie a sv. Jana Ev., krucifix z bronzu a 6 dřev. pozlac. svíců)^{c)}

a) R l. zpr. míst. děkana a vikáře Jana Víta Schwantle, 21. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 296) – b) L ADÁMEK/HANSOVÁ/KOVÁŘ/LAVIČKA/MAREŠ/THOMOVÁ 2015, 160 – c) L t., 163 (pozn. 514)

Český Brod, král. město (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, d.)

před sochou na sloupu na nám. (→ A.1, t. 2/) hoří každý týden ve středu lampa – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Petra Antonína Spazio, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 346)

Český Krumlov, n. Böhmisch Krumau, dř. Krummau, město (Č, Bech, Pr, v. a arcij. či arcid.)

1/ pro kapli při arcij. (arcid.) a jez. kostele sv. Víta (→ A.1, t. 1/) založil její zřiz. Adam František kn. Schwarzenberg fundaci 3 zl. na svícení a k její realizaci v měsících V. a VI. 1726 dodal lampy (jedna lampa byla jistě stříb.)

2/ v pout. kap. sv. Kříže na *Kalvarijské hoře* neboli *hoře Kalvárii* (nyní *Křížová hora*) nad městem obětí dar, stříbrný přívěšek filigránské práce se SJN – dol. 1727

1/ L TRAJER 1862, 64 – IVANEGA 2015, 92; 2/ L GAŽI/HANSOVÁ 2012, 238

Čížkovice, n. Tschischkowitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se nacházejí 2 malé plechové svícny, do nichž věřící během roku postupně dávají přiměřeně veliké svíce a u obrazu vykonávají svou pobožnost – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Jiřího Landerhausera, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 328^v)

Čížová, nebo Čížov (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

farníci nosí tolik másla a voskovic, kolik vystačí, aby po celý rok v každý svátek a neděli v čas bohoslužeb mohla hořet lampa a nejméně dvě svíce před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) – dol. 1710-15

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Tomáše Mokrého, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 195^v)

Dačice, n. Datschitz, město (M, Jih, Ol, d. Cizkrajov, f.)

u sochy ve frant. k. sv. Antonína Pad. (→ A.1, t. 2a/) o nedělích a svátcích během celých bohoslužeb hoří lampa, kromě jiných četných malých (svící) hoří obvykle 5 větších, k tomu jsou zde připevněny obvyklé mince, obrazy a jedny hodiny krásně vyzdob. relikviemi – dol. 1715

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Děčín, n. Tetschen, město (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, d.)

ke ctí se každou sobotu zapaluje lampa u sousoší na děčínském m. vně města (→ A.1, t. 2/) – dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Jana Hampela, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 279^v)

Diváky, n. Diwak (M, Brn, Ol, d. Podivín, f. Boleradice)

k soše (→ A.1, t.) byly 1726 přidány dvoje svítlny, které ve stanovený čas září, a přitom se zde konají pobožnosti (→ C.1, t.)

R LA brn. jezuitů, 1726 (ARSI, Boh. 141, pag. 282-283)

Dobranov, n. Dobern (Č, Bol, Pr, v. Frýdlant, f.)

farníci mají ve zvyku uctívát BJN zapalováním svíček – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Sommera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 549)

Dobromilice, někdy Dobromělice, n. Dobromielitz (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t.) se uctívá zapálenými svíčkami – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Dobrovice, n. Dobrowitz i Dobrawitz, městečko (Č, Bol, Pr, v. a f.)

1/ někteří zbožní lidé mají v tak veliké úctě sloup se sochou na nám. (→ A.1, t. 2/), že během 20 let, co t. svatoján. pomník stojí, na vlastní náklady obstarávají každou středu světlo do lampy, které svítí každou středeční noc – dol. 1715

2/ od 1692, kdy byl do far. k. umístěn obraz (→ A.1, t. 1b/), zbožní lidé z pobožnosti před ním každý den po celý rok zajišťují ze svého majetku světlo, které hoří každodenně po čas mešní oběti, o nedělích, svátcích i ve všední dny, a to za tím účelem a úmyslem, aby skrze přímlovu byli tito lidé chráněni ode všeho nebezpečí zlé pověsti – dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. faráře a vikáře Jiřího Antonína Neradia, 26. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 541); 2/ R t., pag. 542

Dolní Kounice, n. (Unter) Kanitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

u sochy na nám., obklopené zábradlím (→ A.1, t. 2/), 4 velké lampy, které zapalují ctitelé před každým svátkem – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Dolní Loučky, n. Unter-Lauczka, dř. Nieder-Lauczka (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

o nedělích a svátečních dnech hoří u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) obětované svíce – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Dolní Věstonice, dř. jen Věstonice, n. Unter Wisternitz, městečko (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f.)

socha upr. městečka (→ A.1, t. 2/) se uctívá o sobotách zapálenou lampou – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Doudleby, n. Teindles (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t. b/) je každou středu ctěna zapálením svíci – 1714 jistá osoba k t. soše umístila jednu vel. voskovou svíci na poděkování, že byla vysvobozena od zlé pověsti, dosud však nebylo sděleno, o jaký případ nebo hřích šlo – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Václava Ignáce Slavíka, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 314)

Doupov, n. Duppau, městečko (zaniklo 1953 v důsledku založení vojenského výcvikového prostoru Hradiště) (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1/) lidé ze zbožnosti zapalují svíce – dol. 1715

R l. svéd. míst. faráře Jana Františka Xavera Dungere, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 409)

Dubeneč, n. Dubenetz (Č, Hra, Kh, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.1, t.) během boh. o nedělích, svátcích i během týdne hořívá lampa na náklady míst. farářů – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v)

Erpužice, n. Welperschitz (Č, Plz, Pr, v. Tachov, f.)

po bocích sochy ve far. k. (→ A.1, t. a/) připevněny na stěnu 2 svícny z bílého plechu – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Rudolfa Viléma Schuknechta, 26. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 233^v)

Frenštát pod Radhoštěm, n. Frankstadt, městečko (M, Olo, Ol, d. Příbor, f.)

soše ve far. k. (→ A.1, t. 1/) je projevována úcta zapálenými svíčkami – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Frýdlant, n. Friedland, město (Č, Bol, Pr, v. a d.)

soše v děk. k. (→ A.1, t. 1/) odkázal v závěti 21. V. 1722 hraběcí gallasovský vrchní hejtman (tj. také na frýdlantském pan.) Kristián Karel ryt. z Platzu a Ehrenthalu, p. na Skřivanech a Myštěvsi († 5. VIII. 1722) 425 zl. k věčné fundaci

L ROHN 1763, 336

Fulnek, město (M, Olo, Ol, d. Ostrava, f. ve správě zdejšího prob. augustiniánských kanov.)

1/ při pobožnosti v den u sochy ve far. a kláš. kostele N. Trojice (→ C.1, t. 1/) je rozsvíceno mnoho světél

2/ u sochy na m. za dolní branou (→ A.1, t. 4/) stálé světlo

- obojí dol. 1716

1/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v); 2/ R t., fol. 286^r

Grafenstein (R, K, o. Klagenfurt-Land)

u sochy ve far. k. (→ A.2, t.) nadal její zřiz. Georg Heinrich říš. hr. von Orsini und Rosenberg stříb. lampu, která dnem i nocí hoří – dol. 1718

R n. zpr. míst. faráře Sebastiana Kramera, 22. X. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [104]-[105])

Grobnički, n. Gröbnig, dř. Krebnick, č. Hrobníky (P, HS, Ol, d. Osoblaha, f.)

jedem ze 3 obrazů ve far. k. (→ A.4, Grobnički 1/) dal ze slibu vyzdobit 2 svícny Johann Georg Kosch, bratr a sladař míst. komendy maltéžského řádu, z vděčnosti za dobrodíni (→ D.1, 297) – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Hallein, okr. město (R, S)

dárkyně obrazu a později sochy do děk. (far.) k. sv. Antonína poust. a sv. Jeronýma, Maria Laimingerin (→ A.2, t. 1a/), zařídila, aby při t. svatoján. podobizně hořelo olejové světlo – u t. podobizny se nachází také jeden nebo dva voskové obrázky – dol. 1715

R n. zpr. míst. děkana Niclase Khäschnikha, 31. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [56])

Hejnice, n. Haindorf, pout. místo (Č, Bol, Pr, v. a d. Frýdlant, 1726 f. Raspenava)

v původním frant. pout. k. Navšt. P. Marie (nový postaven 1722-29) mezi jinými obětními dárky na stěně poblíž ol. s mil. s. P. Marie visel obraz mal. na plátně (☉) a také se tu nalézala maličká dřev. socha (☉), vyřez. 1710 – obojí dol. 1715

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Herzogenburg (R, NÖ, o. St. Pölten)

v kláš. a far. k. augustiniánských kanovníků:

u sochy (→ A.2, t. 1a/) se před 1728 nacházela stříb. lampa ve tvaru srdce

v kostelním inventáři z 1728 jsou vypočítávány dary k zdejšímu oltáři (→ A.2, t. 1b/): 1724 k němu věnoval míst. probošt Leopold von Planta (ve fun. 1721-40, navštívil *Prahu*) 2 zlac. černé svícny a 1727 voskové svazky květin v malých kbelících, dále se tomuto oltáři dostaly 2 stříb. srdce a stříb. dárek na červ. stužce, 1724 jmenovaný probošt obstaral 2 oltářní ubrusy a 1728 kanov. Joseph Pelan 2 nové cínové svícny

k ol. s „orientálním obrazem P. Marie“ byl věnován jako dar jeden SJN

L OPPEKER 2003, 189

Hetlín viz Zbraslavice

Heřmanův Městec, město (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, a., jinak f.)

u oltáře (→ A.1, t. 1a/) menší stříb. lampa a 4 cín. svícny – dol. 1708

R l.-č. inventář míst. k. a f., 23. X. 1708, prez. 29. X. 1708, potvrzení měst. rady a míst. faráře Jana Václava Hřiba (NA, APA I, sign. C 151/2abc)

Hloubětín, dř. Hloupětín (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. Uhřetěves, a.)

u nohou sochy v adm. k. sv. Jiří (→ A.1, t. b/) jsou připevněny 2 svícny a zbožní ctitelíčkové mají ve zvyku v nich leckdy zapalovat světlo, z čehož třeba usuzovat, že i zde je v lidu úcta a pobožnost obzvláštní – dol. 1715

R l. opis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, na základě zpr. hloubětínského administrátora Samuela Dvořáka, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v)

Hněvkovice, n. Hniekowitz, do 17. st. městečko (Č, Čás, Pr, v. Ledec nad Sázavou, f. Pertoltice)

ve fil. k. sv. Bartoloměje se vzdává BJN taková úcta, že po stranách jeho sochy (→ A.1, t.) se

zapalují 2 svíce během boh. o nedělích a svátcích – dol. 1715

R l. zpr. pertoltic. faráře Martina Rittschera, 11. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 107^r)

Horní Jelení či Jelení, městečko (Č, Hra, Kh, a.)

lid ke cti během týdne často zapaluje svíce (jistě ve far. k., kde se nacházela socha, → A.1, t.) – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 275)

Horní Libchava, n. Ober Liebich či Oberliebich (Č, Lit, Li, v. Horní Police, a.)

u sochy v adm. far. k. sv. Jakuba Vět. (→ A.1, t. 1/) dal její zřiz., zdejší kaplan Jan Jiří Ignác Hübner, cca 1695 (jistě před VII. 1702, kdy nastoupil na faru do *Svébořic*) umístit cín. lampu, do které farníci ze zbožnosti dodávali olivový olej, aby lampa mohla během celých bohoslužeb v jednotlivé neděle a svátky hořet^{a)} – stav 1715 vypadal tak, že t. svatoján. socha byla obklopena 2 svícny, rozsvěcovanými v neděle a svátcy^{b)}

a) R l. zpr. svébořického faráře Johanna Georga Ignatia Hübnera, 6. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 567) – b) R l. zpr. hornolibchav. faráře Sebastiana Josefa Seemanna, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 309^r)

Horní Police, n. Ober Politz (Č, Lit, Li, v. a f., 1723 arcid.)

u sochy v původním pout. a far. kostele (→ A.1, t. 1/) se nacházejí 2 svícny, ve kterých jsou v jisté dny v týdně a také o nedělích během sloužení bohoslužeb zapalovány 2 svíce, což po dobu zhruba 8 let na své náklady zajišťoval dárce zmíněné sochy, míst. hospodářský úředník Jan Adam Herrman, a po jeho smrti přicházejí jiní zbožní ctitelé a obětují svíce – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře a vikáře Michaela Gabriela Jantsche, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 302^r)

Horní Záhoří (Č, Prá, Pr, v. Písek, f., zvaná pouze Záhoří)

před sochou ve far. k. (→ A.1, t.) visí lampa, pro niž pobožnější osoby z věřícího lidu poskytují ze zbožnosti olej nebo máslo, aby v jisté doby hořela – dol. 1715

R nedat. l. zpr. záhořského faráře Jana Josefa Paura, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 150^r)

Hospozínek, dř. Paršenk, odvozeno z n. názvu míst. hostince Bergschenk(e) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Kmetiněves)

do kaple zbudované ke cti SJN pod ochranou P. Marie Pomocné věnovala zřizovatelka t. svatyně, Anna Polyxena ovdovělá říš. hr. z Clary-Aldringen lampu, která od určité doby hoří v noci i ve dne, přičemž ji udržuje hospozínsk. pan. ze dvora v *Hospozínku* (jistě tomu tak bylo již 1715)

R l. zpr. kmetiněves. faráře Václava Steyera, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 49^r) – *Liber memorabilium Parochiae Kmetnovessiensis 1668-1793*, fol. 17 ← L PŘIBYL 2001, 23, pozn. 21

Hostouň (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

lid občas k uctění daruje světla (nepochybně na oltář v míst. far. k., → A.1, t.) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Adama Jana Mayera, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 51^r)

Hötting (nyní část města Innsbrucku) (R, T)

do zám. kaple v zámku Büchsenhausen (Schloss Büchsenhausen) (→ A.2, Hötting 2/) věnoval 1713 nejmenovaný dobrodinec, vděčný SJN za záchranu ze zjevného nebezpečí cti (→ D.1, 355), vot. obraz (olej na plátně, 89 × 64,5 cm) představující poprsí světce jako kanov., který hledí na krucifix ve své lv. a pozdvihuje ukazováček jemně pozdvihnuté pr. ruky, čímž nejspíš naznačuje gesto mlčení – malbu doprovází pam. náp.

E (na vot. obraze) *ALS ICH IN GROSSEN ÄNGSTEN UND AUGENSCHENLICHEN GEFAHR MEINER EHR GESTANDEN, HABE ICH MEIN VERTRAUEN ZU DEM SELIGEN JOHANNES VON NEPOMUCKH IN SCHLOSS BIXENHAUSEN GESETZT, VON WELICHEN ICH DURCH SEINE STARCKHE VORBITH ERHÖRT, UND MIRACULOSE WEISS VON DER INSTEHENDEN GEFAHR MEINER EHR ERRÖTTET WORDEN ZU DESSEN SCHULDIGSTEN DANCKH UND AUSSBREITUNG SEINER GLORIE DISSES ANGEDENCKHEN IN DER ZU SEINEN EHRN GEWEICHTEN KAPELLEN AUFGEOPFERET WORDEN ANNO 1713.* – L MÖLLER 1995, 12, 140 – JN 2001, 502

Hradec Králové (též Hradec nad Labem), n. Königgrätz (z Königin grätz), král. věnné a kraj. město, sídlo bis. (Č, Hra, Kh, katedr. kapitula, katedr. f. ve městě, 1 f. na Praž. předměstí)

- I. Město

v katedr. kostele sv. Ducha (s kanov. kurací):

a/ lid zde ctí SJN každodenním zapalováním svící u sochy (→ A.1, Hradec Králové I. 1b/), zvláště pak ve výroční den, čímž si vyprošuje světcovu ochranu – má také ve zvyku rozžít svíce u obrazu umístěného před presb. (→ A.1, t. I. 1c/) – dol. 1715

b/ 1715 zde dol. jedno ex voto

a/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^v); b/ L KOŘÁN 1994, 217

- II. Předměstí a okolí města

1/ sochy ve far. a minoritském kláš. k. sv. Anny a v připojených fil. kostelech (→ A.1, Hradec Králové II. 1/) lid zbožně ctí zapalováním svící

2/ u sochy na veř. c. u m. přes ř. *Orlici* (→ A.1, Hradec Králové II. 3/) lid při oslavě svátku zapaluje světla

- vše dol. 1715

1/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v); 2/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 278^v)

Hranice, n. Weisskirchen či Weißkirchen, město (M, Olo, Ol, d. Lipník nad Bečvou, f.)

socha na nám. byla obklopena kam. ohradou se 4 nárožními s. andílků, pro které 1716 vyhotovil lipnický zámečník ozdobné žel. lucerny na způsob

hvězd (za každou hv. dostal 4 zl.), aby v nich věřící mohli zapalovat svíčky – zmínění 4 andílci lucerny drželi, existuje však soudobý doklad, že lamp bylo 5, pátá nejspíš připevněná k soklu svatoján. sochy
L INDRA 1990, 37-39

Hranice viz Zbraslavice

Hrochův Týnec, n. Hrochow-Teinitz, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f.)

u sochy na veř. c. (→ A.1, t. 2/) věčná lampa z obzvláštní zbožnosti ctitelů, dol. 1715, kdy však byla socha shozena větrem

R l. zpr. míst. faráře Václava Petra Koukala, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 349^r)

Huntířov, n. Güntersdorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f. Markvartice, 1725 f.)

páni kretschmerovští dědicové, pražští měšťané, vystavěli zde kapli, ve které se sloužívají mše sv., a na jejím průč. vystavili veř. úctě vyobrazení spolu s připevněnou krásnou lucernou – dol. 1715

R l. zpr. markvartického faráře Ferdinanda Františka Hegenbartha, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 307^v)

Charvatce (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) během bohoslužeb stále hoří lampa a 1 vosková svíce – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Thomaei, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 53^r)

Chcebuz, n. Zebus (Č, Lit, Li, v. Mělník, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) v každý svátek a neděli během bohoslužby hoří 2 zelené voskovice – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Kryštofa J. A. Čirnia (*Czirnia*), 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 287^r)

Cheb, n. Eger, město (č. stát, CH, Ře, d.)

1/ u sochy ve far. k. (→ A.1, Cheb II. 1/) je zavěšeno mnoho obětín, které dosvědčují, že BJN svým oddaným častěji prokázal dobrodiní, což je dol. 1715^{a)} – mezi t. obětiny byla před 1712 zavěšena pam. deska na poděkování za záchranu Marie Alžběty, později provdané Beinsteinové (→ D.1, 296), dcery zřizovatele řečené sochy, chebského měšťana Řehoře Fabera, který také ke cti k t. soše zavěsil lampu a opatřil ji fundací na udržování věčného světla^{b)} – 1722 k soše zavěsil míst. měšťan a soukeník Kašpar Gruber vot. desku na poděkování za záchranu svého asi pětiletého synáčka (→ D.1, 912) – 1724 je zde dol. již mnoho zavěšených obětinních darů a pam. tabulí^{c)}

2/ v k. sv. Bartoloměje při komendě křížovníků s červ. hv. (→ A.1, Cheb II. 4/), nebo v kap. městského hrádka, náležející zmíněné komendě (→ A.1, Cheb II. 6/) se 1715 nacházel jeden vot. dar, připevněný obrázek

1/ a) R l. zpr. Šebestiána Schencke, doktora teologie, apoš. protonotáře a cheb. děkana, 2. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← 1. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v) – b) R n. výpověď

Marie Alžběty Beinsteinin v kanonizačním procesu, 26. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 546^v, otázka 7) – **c)** R t., fol. 546^v; 2/ R *Notitia de B. Ioan[n]e Nepomuceno*, 1. příl. k l. dopisu Jana Pelleta, kříž. s červ. hv., řádového komendátora a apoš. komisaře ve věcech víry v Chebu, 30. VII. 1715 (NA, ŘA KR, kart. č. 475)

Chlumec nad Cidlinou, n. Chlumetz an der Zidlina, město (Č, Hra, Kh, d.)

majitel rozsáhlého chlumeckého pan. Václav Norbert Oktavián hr. Kinský z Vchynic a Tetova (1642-1719) se zúčastnil jako jeden ze svědků prvního beatifikačního procesu, v němž (3. XII. 1715) vypověděl (k 13. článku, 45. otázce), že má všude na svých panstvích veřejně zbudované sochy, u kterých se rozzihají světla a jeho poddaní tam prokazují úctu

R výpovědi svědků v 1. beatifikačním procesu (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 6^v)

Chomutov, n. Komotau, (král.) město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, d.)

1/ uroz. p. Jan Jirí a Lapide, cís. důchodní, z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 188), dal v děk. k. postavit sochu (→ A.1, t. 1b/), kterou každý rok od 1709 ve svátek dává zdobit květy a zapalovat před ní voskové svíce, nadto jistá ctitelka dala vyrobit zlac. žel. svícny a pro začátek je opatřila svícemi, což od té doby mají ve zvyku činit další ctitelé – dol. 1715

2/ z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 559) dal míst. konšel Jan Kryštof Josef Habermann z Roßfeldu na svém domě umístit kam. sochu (→ A.1, t. 4/) se svítilnou, v níž každý čtvrtek hoří světlo – dol. 1715

3/ mnozí ctitelé zbožně děkovali SJN tu voskovými, tu stříb. obětmi, které ke cti zavěšovali u obrazu v jez. k. sv. Ignáce (→ A.1, t. 3/), jak je dol. 1723^{a)} – také 1724 byly zavěšeny stříb. vot. dary k t. „oltáři“ SJN, orodujícího za odvrácení nebezpečí špatné pověsti^{b)} – 1728 byly SJN věnovány 2 drobné stříb. dárky^{c)} – 1729 kdosi na památku své vroucí náklonnosti zavěsil před zmíněným svatoján. obrazem stříb. lampu s pozlacenými plaménky^{d)}

1/ R l. zpr. míst. děkana Jana Jakuba Jirího Etzweilera, 7. IX. 1715, prez. 28. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 180^v); 2/ R n. svěd. Jana Kryštofa Josefa Habermannna z Roßfeldu, míst. konšela, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 121^v), příl. A k předcházející zpr. děkana Etzweilera; 3/ **a)** R LA chomutov. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 39) – **b)** R t., 1724 (ARSI, sign. Boh. 139, pag. 43) – **c)** R t., 1728 (ARSI, sign. Boh. 144, pag. 47) – **d)** R t., 1729 (ARSI, sign. Boh. 145, pag. 75)

Chotěboř, město (Č, Čás, Pr, v. Polná, f.)

k oltáři ve far. k. (→ A.1, t.) věnoval Vilém Leopold říš. hr. Kinský († 1709 nebo 1710) jednoliberní svíce z bílého vosku, která tam stále hořela – jeho manželka Františka Rozálie Beatrix říš. hr. Kinská, roz. Berková z Dubé, majitelka chotěbořského pan. (1682 † 1714), darovala z náklonnosti k t. oltáři vel. stříb. zlac. srdce, které

tam dosud visí – u t. vyobrazení jsou zavěšovány ještě další různé dárky lidí a prokazují mu velmi vel. úctu – vše dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Vavřince Antonína Václava Pelikána, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 250)

Chraštice (Č, Prá, Pr, v. Písek, f.)

zřiz. sochy ve far. k. (→ A.1, t.) Rudolf ryt. z Bünau, majitel přifařených *Zbenic*, ctí t. svatoján. památku darem dvou svící, které před ní hořívají během boh. o nedělích a svátcích – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Jana Františka Svatoně, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 341^v)

Chřibská, n. Kreibitz, městečko (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

před sochou na m. (→ A.1, t. 2/) se nachází lucerna, kterou častěji během roku zapalují pobožní ctitelé – dol. 1715 (→ níže, Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku)

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^v)

Chvalkovice (Č, Hra, Kh, a.)

před sochou v adm. far. k. (→ A.1, t. b/) každodenně lid zapaluje hojně světel – dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, dol. III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^r)

Innsbruck, zem. hl. město Tyrolska (R, T)

Joseph Hyacinth Dörflinger (Dörflinger, Derflinger), původce kaple a pak kostela na *Innrainu* (→ A.2, Innsbruck 3, 4/), dal 1729 vytvořit na poděkování SJN vot. desku, která se dodnes nachází ve zmíněném svatoján. kostele – jde o olej na plátně (110 × 83,5 cm) zachycující (vl.) krále Václava IV. na trůnu v paláci se sloupy, k němuž 4 bířicové přivádějí spoutaného SJ v kanov. oděvu, odevzdaně hledícího do rozvěřených nebes, ze kterých v kuželu světla slétá andílek s věncem a palmou v rukou – v popředí kompozice vl. stojí pátý bířic se psem, v pozadí za skupinou se světlem se spatřuje jeden oblouk mostu a pod ním pětice hv. na hladině řeky – obraz doplňuje děkovný náp.

E (na desce doprovodný náp.) *Zur SHULDIGER DANCK SAGEN HABE ICH DISE DAFFL ALL HIEHER VERLOBT ALLS ICH IN GROSSER ANLIGEN HEIT GEWESEN UND ICH MEIN ZUFLUCHT ZU DEN HEILLIGEN JOANNES VAN NEPOMUCK GENUMBEN BIN ICH DURCH SEIN H. VIR BITT BEI DER HEILLIGSTEN DREI FALTIGKEIT UND MUETTER GOTES MARIA IST MIER AUGEN BLICKLICH GEHOLFEN WORDEN. JOSEPH DÖRFLINGER EX VOTO ANO 1729.* – L MÖLLER 1995, 145 – JN 2001, 501

Jaroměřický děkanát (M, Zno, Ol)

1716 je dol., že před většinou soch v kostelech a kaplích děkanátu *Jaroměřice nad Rokytou* hoří světlo během bohoslužeb – zmíněné sochy se tehdy nacházely v kostelech v *Jaroměřicích nad Rokytou* (far.), v *Běhařovicích* (far.), v *Babicích* (far.) a

Šebkovicích (fil.), v *Blížkovicích* (far.), v *Častohosticích* (far.), v *Jakubově* (fil.) a v kap. sv. Víta u far. vsi *Lukov*, dále v *Krhově* (far.) a v přífařených *Hrotovicích* (fil.) a *Račicích* (fil.), dále v *Horních Kounicích* (far.), v *Moravských Budějovicích* (far.), posléze v *Jevišovicích* (far.) a v přífařené vsi *Černíně* (fil.) a přífařeném městečku *Hostimi* (fil.) (→ A.1, jednotlivé obce)

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Jarošov nad Nežárkou, dř. pouze Jarošov (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, f.)

Tomáš Hajný z *Nekrasína* (děd spisovatele Františka Pravdy), jenž zemřel 6. VIII. 1722, odkázal ke cti na věčnou fundaci za celý rod 100 zl., z jejichž úroků měl míst. farář dostat za mše sv. ročně 4 zl. a kostel 1 zl.

I www.jarosov.cz (článek Bohumila Roda, *Jak to bylo se sochou svatého Jana Nepomuckého?*, publikovaný v místním zpravodaji 3/2006, pag. 6)

Jenišův Újezd viz Mariánské Radčice

Jevišovice, n. Jaispitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f.)

před obrazy ve far. k. a v zám. kap. (→ A.1, t. 1, 2/) hoří světlo – na boku sochy na rynku (→ A.1, t. 4/) anděl z kamene drží lucernu pro věčné světlo – vše dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Jičín, n. Jitschin, město (Č, Hra, Kh, d.)

k soše v jez. k. sv. Ignáce (→ A.1, t. 2/) jisté matrony 1724 zavěsily plechovou lampu k stálému dennímu udržování světla a s úmyslem, že časem pořídí lampu stříb.

R *Historia collegij Giczinensis Societatis Iesu* 1724 (KNM, sign. VIII D 22, pag. 602) – *LA* jičín. jez., 1724 (ARSI, sign. Boh. 139., pag. 65)

Jihlava, n. Iglau, král. kraj. město (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

1/ u oltáře ve far. k. (→ A.1, t. 1/) hoří lampa na náklady jakéhosi dobrodince

2/ socha v domin. k. (→ A.1, t. 3/) se ctí světly během bohoslužeb

- obojí dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Jilemnice, n. Starkenbach, městečko (Č, Hra, Kh, duch. správa či f. v hor. části městečka, dol. část městečka ve f. Horní Branná, 1721 založená f. pro celé městečko)

u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1b/) jistý ctitel učinil nadání, aby o nedělích a svátcích během bohoslužeb hořely dvě svíce – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Karla Ignáce Brodta, 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 298^r)

Jindřichův Hradec, n. Neuhaus, město (Č, Bech, Pr, v. a prob.)

1/ kázání o dobrodiních, pronesené ve špit. k. sv. Jana Křt. 1695 (→ C.1, t. 1/), přineslo kýžený výsledek, jak dosvědčují vot. dary zavěšené ještě t. r. u tamní sochy (→ A.1, t. 2/) na poděkování za přijaté milosti^{a)} – zřizovatel t. svatoján. sochy, míst. měšťan, k ní umístil cín. svícny a dodával do nich svíce, stejně tak jiný měšťan navždy přislíbil, že ke cti bude dodávat svíce, aby hořela během posvátné liturgie – dol. 1697^{b)}

2/ v prob. neboli jez. kostele byly 1728 věnovány SJN dvě stříb. obětiny

1/ a) R *LA* jindřichohradec. jez. koleje, 1695 (NKČR, sign. XXIII C 105/12, fol. 498^r) – b) R t., 1697 (NKČR, sign. XXIII C 105/13, fol. 190^v); 2/ R *LA* jindřichohradec. jez. koleje, 1728 (ARSI, Boh. 144, pag. 161)

Jirkov, n. Görkau, město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, f.)

z vděčnosti za záchranu svého domu při požáru města 20. V. 1708 (→ D.1, 227) dal míst. měšťan Ferdinand Küttner (Küttner) nejenom postavit sochu na m. poblíž uchráněného objektu (→ A.1, t. 2/), ale také před t. sochou udržoval lampu, kterou dával zapalovat každý týden v den, na který t. r. připadl svátek – dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Adama Ferdinanda Dantzera, [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 225^v)

Jirny (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, a.)

před obrazem v adm. k. (→ A.1, t. 1/) visí 2 lampy, do kterých majitelé jirenského statku, vznešený rod Stubicků z Königsteinu, v čase od darování t. svatoján. obrazu (1702) po celou zbývající dobu, kdy statek vlastnil (do 1707), poskytoval olej, aby v lampách v každou neděli a svátek během bohoslužeb hořelo světlo – tím t. rodina velmi podpořila úctu k řečenému obrazu

R l. zpr. míst. administrátora Jakuba Ignáce Hermana, 7. IX. 1715, prez. 30. IX. t. r. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 164^r) – L PRÁŠEK 1913, 133 (jirenský statek dán po vlastnění stubíkovským rodem do dražby a 1707 prodán dominikánkám u sv. Anny na Starém Městě pražském)

Jiřetín pod Jedlovou viz Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku

Kadaň, n. Kaaden, král. město (Č, Žat, Pr, v. Klášterec nad Ohří, d.)

u sochy ve frant. k. na předměstí (→ A.1, t. II. 1/) se nachází malá stříbrná lampa, která se někdy zapaluje – dol. 1715

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Kamenný Újezd, n. Steinkirchen (Č, Bech, Pr, v. České Budějovice, f.)

ve st. budově far. kostela Všech sv. u oltáře sv. Linhrata a SJN (vl. u vs.) na stěně černým rámem zarámované, na rudém taftu tištěné filozofické teze, které obhájil a poté sem jejich graf. list věnoval chovanec arcib. semináře – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Jana Josefa Zavadila, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 230)

Kaplice, n. Kaplitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. a f.)

u vět. sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) na věčné časy během bohoslužby hoří 2 svíce – dol. 1715

R l. dopis míst. faráře a vikáře Benedikta Františka Janouška, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 204^r)

Karlovy Vary, n. Karlsbad, l. Thermae Carolinae, král. láz. město (Č, Žat, Pr, v. Locket, f., 1723 d.)

ve far. k., kde jsou 2 sochy (→ A.1, t. 1/), lidé ke cti darují mnoho stříb. obětých dárků – dol. 1715

R nedat. l. dopis míst. faráře Františka Matouše Böhmba, kříž. s červ. hv., [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 192)

Kladno, městečko (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

k oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1/) byla na stěnu připevněna svíce z bílého vosku o váze 14 liber, darovaná na základě slibu cca 1694 paní Dorotou Syslovou (Sirlovou?), která byla tehdy vážně nemocná

R nedat. l. zpr. míst. faráře Maxmiliána Lodinského, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 50^v) – L HEROLD 2006, 156

Klagenfurt am Wörthersee, do 2008 pouze Klagenfurt, č. Celovec, zem. hl. město Korutan (R, K)

1/ k soše na ol. 14 sv. pomocníků v měst. far. kostele (→ A.2, t. 1/) je při všelike pobožnosti vždy darován bílý a žlutý vosk

2/ z nařízení a na náklady paní místodržitelky, hraběnky Khevenhüller, hoří po celý rok denně lampa před sochou ve fran. kláš. k. (→ A.2, t. 2/)

3/ k soše na m. přes ř. *Glan* (→ A.2, t. 5/) umístil Franz Josef svob. p. von Aichalt lampu, která se tam ke cti každou středu zapaluje

- vše dol. 1719

1/ R n. zpr. klagenfurt. měst. faráře Johanna Andrease Benaglio svob. p. von Rosenbach, 30. VIII. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [102]-[103]); 2, 3/ L POSCH 1966, 72; 3/ R n. zpr. klagenfurt. měst. faráře Johanna Andrease Benaglio svob. p. von Rosenbach, 30. VIII. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [103])

Klatovy, n. Klattau, král. město (Č, Plz, Pr, v. a d.)

1/ příjmy z pokladničky při obrazu čili soše v děk. k. Nar. P. Marie (→ A.1, Klatovy I. 1a/):

1698 – 6 zl. 27 kr.

1699 – 3 zl. 6 kr. 4 denáry

1700 – 2 zl. 33 kr. 3 denáry

1701 – 1 zl. 35 kr. 2 denáry

1702 – 2 zl. 37 kr. 3 denáry

1703 – 3 zl. 26 kr. 3 denáry

1704 – 2 zl. 30 kr.

1705 – 1 zl. 43 kr. 1 denár

- co bylo během několika let lidmi darováno do t. pokladničky, bylo nakonec 1705 odloženo stranou

na realizaci budoucího oltáře (→ A.1, Klatovy I. 1b/)

2/ u t. obrazu doloženy v měsíci II. 1700 svícny

3/ při prodeji *Lexovského dvora* na *Loubském předměstí* a některých dědin si prodávající Antonín Bártovic 19. V. 1706 vymínil, aby kupující Matěj (Mates) Müller, obecní starší v *Klatovech*, „po tři léta pořad zběhlá ode dne 22. měsíce martii léta jdoucího každý páteční a sobotní den při statui sv. Jana Nepomuckého hořeti mající lampu potřebným máslem zaopatřoval,“ k čemuž se Müller zavázal – šlo nejspíš o sochu na sloupu před *Špitálskou branou* (→ A.1, Klatovy II. 1/) nebo o sochu na nedalekém m. (→ t. II. 2/), nelze však vyloučit existenci další, jinak nedoložené skulptury

4/ zbožnost uroz. dávkyně 1725 zavěsila svatému JN (tj. k jeho oltáři) v jez. k. (→ A.1, Klatovy I. 2b/) stříb. lampu

1/ R *Registra Kostelnj* klatov. děk. kostela a pokladu zdejšího zázračného mar. obrazu, zal. 23. IX. 1685 (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, i. č. 144): příjmy do pokladničky za 1698 (fol. 91^r), 1699 (fol. 100^v), 1700 (fol. 106^v), 1701 (fol. 116^v), 1702 (fol. 127^v), 1703 (fol. 133^v), 1704 (fol. 139^v), 1705 (fol. 145^v) – závěrečné sdělení o deponování sumy z pokladničky SJN (fol. 151^v); 2/ R *Registra Kostelnj* klatov. děk. kostela a pokladu zdejšího zázračného mar. obrazu, zal. 23. IX. 1685, zápis k II. 1700 (SOkA Klatovy, Archiv města Klatovy, i. č. 144, fol. 107^v); 3/ R *První kniha Památní děkanství Klatovského od 1687. roku.* (archív ad. v Klatovech), pag. 434; 4/ R *LA* klatov. jez. koleje 1725 (ARSI, sign. Boh. 140, pag. 87) – *Historia Collegij Clattoviensis Societatis Jesu*, 1725 (KNM, sign. VII C 29, pag. 340)

Kobylníky (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Vraný)

zřizovatel sochy v lesíku poblíž tvrže (→ A.1, t.), míst. pán Václav Antonín ryt. z Goltze, dal k t. svatoján. pomníku umístit 4 lampy, aby tam v určitém čase hořely – **pozn.:** stalo se tak nejspíš 1706, kdy t. sochu postavil a t. r. stačil zdejší pan. prodat

R nedat. l. zpr. vranského faráře Martina Sýkory, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 42-II^r)

Kojetín, n. Kojetein, město (M, Olo, Ol, d. Kroměříž, f.)

před obrazem ve far. k. (→ A.1, t. a/) den ode dne zbožnost ctitelů udržuje hořící lampu – dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Kolín, dř. Nový Kolín, král. město (Č, Kou, Pr, v. a d.)

1/ v každý svátek a neděli u sochy při kaz. v děk. k. (→ A.1, t. 1c/) se během bohoslužeb zapalují vel. svíce, někdy 4, někdy 2 – dol. 1715

2/ kolínský měšťan Antonín Dominik Jindra z Orebthalu, veliký ctitel, 1722 odkázal roční důchod 6 zl. ze svého *Jindrovského statku* (dnes *Červený dvůr*) na *Kouřimském předměstí* na věčnou lampu zavěšenou při oltáři, který dal postavit v míst. děk. k. (→ A.1, t. 1b/)

1/ R nedat. l. zpr. míst. děkana a vikáře Micha(e)la Františka Černého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 103^r); 2/ L VÁVRA/SIXTA/HLAVÁČEK 1910, 41

Koloveč, n. Kollautschen, městečko (Č, Plz, Pr, v. Horšovský Týn, f.)

nejspíš do far. k. Zvěst. P. Marie dala umístit desku s vymalovaným obrazem SJN a bl. P. Marie míst. obyvateľka Anna Karásková jako poděkování, že na přimlůvu SJN a bl. P. Marie Kolovečské byla 1711 uzdravena (→ D.1, 290)

R nedat. l. zpr. míst. faráře Václava Josefa Weigla, prez. na praž. arcib. konz. 17. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 172^r)

Komořany, n. Gundrum (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t.) se ctí v nedělní a sváteční dny zapálenými svíčkami – dol. 1716

R l. výťah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Kopidlno, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

ve far. k. sv. Jakuba Vět. bylo na soše (→ A.1, t. I. 1/) umístěno půl stříb. koruny a křížek „v stříbře z kamenův českých fasovaný“ – dále se u ní nalézaly stříbrné ruce – dol. 1706

R-L nedat. *Inventář věci zádušních, též farních na panství Kopidlenském, Velišském a Bartoušovském*, [1706] ← STRÁNIKOVÁ 2012, 21

Koryčany, n. Koritschan, městečko (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) je 1716 dol. fundace na hoření lampy

R l. výťah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Kožuchów, n. Freystadt in Schlesien (P, DS, Głogów)

oltář v karm. k. (→ A.4, t. 2/) kolem dokola vyzdoben mnoha obětními dary – dol. 1715

R nedat. l. zpr. karmelitánů Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab Immaculata conceptione beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. dioc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Kralice na Hané, n. Kralitz, městečko (M, Olo, Ol, d. Prostějov, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) celý rok během bohoslužeb o nedělích a svátcích a někdy ve všední dny hoří svíčky – dol. 1716

R l. výťah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 289^r)

Kroměříž, n. Kremsier, město (M, Olo, Ol, koleg. kapitula, d. a f.)

1/ u sochy ve far. k. (→ A.1, t. I. 2/) stříbrná lampa, do níž světlo opatřují dobrodinci

2/ u sochy za *Mlýnskou branou* (→ A.1, t. II. 3/) lampa, která je někdy zbožností ctitelů opatřena nočním a denním světlem – obojí dol. 1716

1, 2/ R l. doplněk k výťahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Kufstein, okr. město (R, T)

Johann Grueber, stachlburský správce, opatřil svítlnou ol. sv. Kateřiny v míst. vikářském k., na který dal umístit sochu (→ A.2, t. 1/) – pro t. svítlnu na věčnou památku založil nadaci, aby v ní ke cti bylo udržováno světlo, což trvá den a noc již na třetí rok, jak je dol. 1715 – toto věčné světlo bylo udržováno ještě 1718

R n. zpr. míst. vikáře, augustiniána Albertina Sutora, 31. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [38]) – n. zpr. téhož vikáře, 2. II. 1719 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [96]-[97])

Kutná Hora, n. Kuttenberg, král. hor. město (Č, Čás, Pr, v. Kolín, arcij. či arcid.)

1/ 1696 z vlastní popudu a na vlastní náklad pořídil míst. měšťan Vojtěch Koudela železný, dovedně vypracovaný svícen, který um. před podobiznu v jez. k. (bazilice) sv. Barbory – mohlo jít o sochu nebo poprsí (→ A.1, t. 2a/ nebo 2b/)

2/ p. Václav Hertl poskytl 1718 míst. jezuitům 18 zl. rýn. na podporu úcty

3/ novému oltáři z 1723 v k. sv. Jirí (→ A.1, t. 3b/) t. r. daroval p. Heis antependium, kněžské roucho z rudého hedvábí, prokládané stříb. látkou a zdobené stříb. nitěmi, a k tomu zbylou kněžskou výbavu, dílo v celkové hodnotě 200 rýn. – t. oltář t. r. darovala dobročinná ruka překrásný ubrus a stále dodávala svíce z bílého vosku, aby v čas bohoslužeb svítily pro jas a úctu^{a)} – k t. oltáři 1724 dodána stříb. lampa v ceně 50 zl.^{b)}

1/ R kronika míst. jez. koleje, 1696 (KNM, sign. VIII C 14, fol. 174^r) – LA míst. jez. koleje, 1696 (NKČR, sign. XXIII C 105/13, fol. 59^v); 2/ R LA míst. jez. koleje, 1718 (ARSI, sign. Boh. 132, pag. 102); 3/ a R LA míst. jez. koleje, 1723 (ARSI, sign. Boh. 138, pag. 107) – b) R LA míst. jez. koleje, 1724 (ARSI, sign. Boh. 139, pag. 109)

Laufen (N, BA, OB, Berchtesgadener Land)

1/ k vyobrazení v koleg. (a far.) k. (→ A.3, t. 1/) jsou stále věnovány dary z vosku

2/ k vyobrazení na m. přes ř. *Salzach* (→ A.3, t. 2/) jsou zavěšeny mnohé obětiny

- obojí dol. 1715, aniž by tehdy bylo známo, že někdo obdržel určitou milost

1, 2/ R n. zpr. míst. děkana Franze Bernhardta hr. von Stürck, 6. XI. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [49])

Lažiště, dř. též Lažice (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

oltář ve far. k. (→ A.1, t.) je v takové úctě, že po celý rok v čas bohoslužeb na něm hoří voskové svíce, které k tomu často dodávají zbožní ctitelé – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Matyáše Schulpocha, 16. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 176^{r-v})

Ládek-Zdrój, n. Bad Landeck (pův. Landeck, č. Landek), král. město (P, KL, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.4, t. 3/) ctitelé zapalují svíce – dol. 1715

R nedat. l. dopis míst. faráře, vikáře a kladského děkana Eliase Dionyse Schreibera, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 237)

Lednice, n. Eisgrub, městečko (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

před sochou ve far. k. sv. Jakuba Vět. (→ A.1, t. 1/) je štědrostí dobrodinců při bohoslužbách udržována lampa – dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Legnica, n. Liegnitz, hl. město Lehnice. knížectví, 1992 zal. lehnice. diecéze (P, DS)

k soše u král. zámku (→ A.4, t. 2/) opatřil její zřiz. Christoph Wilhelm von Schaffgotsch 1705 lampu

L SINAPIUS 1728, 201

Leoben, okr. město (R, ST)

1/ u sochy ve far. k. (→ A.2, t. 1a/) jistá paní dala zavěsit desku se stříb. obrazy – už předtím byla věnována vel. mal. deska s vyobrazením mučednictví – obojí dol. 1715

2/ u sochy na m. přes Mur (→ A.2, 4/) lampa, v níž čas od času hořívá světlo, dol. 1715

1, 2/ R výtah ze zpr. kléru Sa, l. zpr. míst. faráře, servity Cyrilla Marie Lipska, 22. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [13]) – t. (AES, Akt 22/56, 97-98) → L HAHNL 1979, 93

Letohrad, do 1950 Kyšperk, pak chvíli Orličné, n. Geiersberg, městečko (Č, Hra, Kh, f. Lukavice, odkud 1727 přemístěna do Letohradu)

před sochou (→ A.1, t. 1/) ze štědrostí dobročinných pánů t. místa (tehdy byli míst. vr. Libštejnští z Kolovrat) každé úterý hoří lampa

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v)

Lidice, dř. Lidice Větší (obec zanikla vyhlazením za heydrichiády v VI. 1942) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

když na lidickou faru 1710 nastoupil farář Martin Josef Vatter, našel ve far. k. sochu (→ A.1, t.), před kterou visela lampa a pod kterou (pod jejíma nohama) bylo vidět barevný žel. svícen, do nějž lidé ze zbožnosti obětovali svíce, do lampy pak máslo, takže nikdy z toho nic nechybělo

R l. zpr. míst. faráře Martina Josefa Vattera, 11. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 48^r)

Lipník nad Bečvou, n. Leipnik, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

při zadání práce na soše pro lipnic. nám. (1707) bylo uvažováno o umístění lamp do rukou 4 andělů v rozích kolem světcovy s., aby v nich každý mohl podle své zbožnosti rozehnout světlo – jak projekt dopadl → A.1, t. I. 2/

Litice viz Litíč

Litíč, dř. Litice, n. Littisch či Lititz (Č, Hra, Kh, f. Dubenec)

před obrazem ve fil. k. (→ A.1, t.) během bohoslužeb hoří svíce, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v-275^r)

Litoměřice, n. Leitmeritz, král. kraj. město, sídlo bis. (Č, Lit, Li, katedr. kapit., katedr. f. a měst. d. se sídlem v.)

každoročně během oktávu 16. V., kdy je BJN slaven v děk. k. Všech sv., přinášejí věřící různé hojné dary, obrazy, svíce, květy a další ke cti, dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana a vikáře litom. v. Gottfrieda Kryštofa Hoffera (Hofera, Hovera, Howera) z Lobensteinu, 7. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 331^r)

Litomyšl, n. Leitomischl, město (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, d.)

z písemného svěd. rektora zdejší piar. koleje z 1712 vyplývá, že byl tehdy oltář se sochou v boč. kap. piar. k. P. Marie (→ A.1, t. 3/) doslova zasypan zl. a stříb. předměty a že drahocenné dary zavěšené na soše zapůsobily na jednoho slezského studenta tak svůdně, že sochu 1708 obral, ale prodávání lupu ve městě ho prozradilo^{a)} – událost se však stala až v I. 1709 (→ D.1, 248, kde jsou popsány velmi zajímavé podrobnosti k darům věnovaným ke cti) – 1713 ctitelé obětovali stříb. konvičky i s talířem 68 lotů^{b)}

a) L NEUMANN 1933, 54 – b) L JELÍNEK 1845b, 179 – SPHU XXIX, 71 – a, b) L PANOCH 2007, 70

Litovel, n. Littau, město (M, Olo, Ol, d. Uničov, f.)

k obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) jsou každý den obětovány svíce a hoří během bohoslužeb, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Lodi, město, sídlo bis. (I, Lombardia)

hned poté, co začal být BJN uctíván v t. městě (po 1721), začal chránit své ctitele, jak dle sdělení z 1732 dosvědčovalo mnoho desek zavěšených jednak u sochy stojící u m. přes ř. Adda (→ A.5, Itálie, Lodi 1/), tak také u oltáře v minor. k. sv. Antonína Pad. (→ A.5, Itálie, Lodi 2/)

L CISERI 1732, 81

Lomnice nad Popelkou, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1/) současný pokladník zavěsil lampu, která se na jeho náklady během bohoslužeb o nedělích a svátcích zapaluje, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v)

Louka (Kláster Louka), n. Bruck (Kloster-Bruck, Klosterbruck) (nyní část města Znojma) (M, Zno, Ol, d. ?, f.)

lampa u sochy na m. poblíž prem. kláštera (→ A.1, Louka 3/), dol. 1715

R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita, Jana Františka Josefa Rivoly, křiž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475) ← l. dopis velm.

kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 204^v)

Loukovec (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

míst. farář Konstantin Heysler si SJN vyvolil za obzvláštního patrona, nad vchodem do fary 1708 umístil dřev. sochu (→ A.1, t. 2/) a na své náklady každý týden, v onen den, na nějž připadá výroční den mučednictví, dává zapalovat lampu – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Konstantina Heyslera, 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 417)

Lovosice, n. Lobositz, městečko (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) se těší úctě často v čase mešní oběti, kdy u ní farníci ze zbožné štědrosti zapalují svíce, dol. 1715

R l. zpr. míst. osobního děkana Jana Bernarda Františka Xavera Hoffmana, 6. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 329^r)

Ludwikowice Klodzkie, n. Ludwigsdorf (P, KL, f.)

1/ u sochy ve far. k. (→ A.4, t. 2/) se v úterý během mše zapalují dvě svíce

2/ u podobizny na sloupu u školy (→ A.2, t. 3/) skleněná lampa, která se zapaluje, pokud dobrodinci něco darují, jednou týdně, a to v den, na který t. roku připadá svátek

- obojí dol. 1715

1, 2/ R l. dopis míst. faráře Melchiora Balthasara Habela, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 239)

Luka nad Jihlavou, n. Wiese, ves, 1718 poprvé označená za městečko (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

u sochy na m. přes ř. Jihlavu (→ A.1, t. 2/) lampa, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Manětín, n. Manetin, město či městečko (Č, Žat, Pr, v. Dolní Jamné, f., 1729 d.)

pod sochou ve štítu domu č. 92, kterou tam dal v období 1713-18 postavit majitel objektu Jarolím Tichý (→ A.1, t. 5/), byla jistě již 1718 lampa za sklem, která se večer v pátek rozsvěcovala a hořivala po celou noc do soboty – je velmi pravděpodobné, že se lampa nacházela v prostoru kam. soklu pod sochou, do nějž je umožněn přístup zezadu z půdního prostoru otvorem takové velikosti, že jím lze protáhnout ruku

L PMKČ III, 54 (část zápisků míst. faráře Pleschnera z 1718)

Mariánské Radčice, n. Maria Ratschitz, pout. místo (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f.)

u oltáře v adm. farním a pout. k. P. Marie Bol. (→ A.1, t. 1/) visí deska se stříb. obětním dárkem, kterou sem několik l. před 1715 přinesla uroz. slečna Ernestine Neandrin († 1713 v Praze na mor) – přijaté dobrodiní zde nebylo blíže popsáno – poděkováním za další dobrodiní (→ D.1, 481) byla hořící svíce na t. oltáři, již věnoval Matthäus Steiniger z Jenišova Újezda, zdejší farník

R l. zpr. administrátora míst. f. Augustina Sartoria, profesora oseckého cist. klášteřa, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 220^r)

Markvartice, n. Markersdorf (Č, Lit, Li, v. Ústí nad Labem, f.)

1/ u obrazu zavěšeného u kaz. ve far. k. (→ A.1, t. 1e/) hoří stále během slavných bohoslužeb svíčka, kterou poskytují ctitelé a zbožní podporovatelé, dol. 1715

2/ Kryštof František Kriger, hejtman sídlící v Červeném dvoře, dal z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 695) umístit lampu před sochu stojící v kam. sloupu nedaleko zmíněného dvora (→ A.1, t. 3/) a v jednotlivé pátky a soboty ji večer zapaluje, a ta většinou hoří až do rozednění – dol. 1715

1, 2/ R l. zpr. míst. faráře Ferdinanda Františka Hegenbartha, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 307^v)

Mečeříž (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f. Předměřice nad Jizerou)

zbožní ctitelé projevují úctu hojnými světly dávanými během bohoslužeb k soše ve fil. k. (Nal.) sv. Kříže (→ A.1, t.), dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Josefa Střelského, prez. na praž. arcib. konz. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 193^v)

Mělník, král. věnné město (Č, Lit, Li, v. a d.)

věřící kolem oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1a/) na pam. zavěšují poděkování za vyslyšené prosby, sochy pak na průč. domů ve městě (→ A.1, t. 4/) zasvěcují lampami a oslavují ohněm, dol. 1715

R nedat. l. zpr. mělnic. děkana Leopolda Benedikta Červenky, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 197)

Merklín, městečko (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

u oltáře ve far. k. (→ A.1, t.) měděná lampa, zřiz. paní Řičanová, dol. 1727

R kronika fary Merklín 1727-1869, s. p. (SOkA Plzeň-jih, FÚ Merklín, i. č. 1) (informace o oltáři na fotografii 26 v digitalizované podobě kroniky)

Měřín, n. Wolleín, městečko (M, Jih, Ol, d. Velké Meziříčí, f.)

1/ brn. měšťan František Michael Moser věnoval k oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1/) lampu a jeho manželka Marie Magdaléna antependium a další paramenta, které sama vyšila, což učinili z vděčnosti za přijatá dobrodiní (→ D.1, 721)

2/ litanie se každou středu u božích muk při domě Anny Eleonory Pacherin (→ C.1, t. 2/) ze zbožnosti a dobročinnosti řečené Anny Pacherové konají při zapálené lampě, dol. 1715

3/ mnozí vyznávají, že skrze vzývání získali mnohá dobrodiní ve zjevném nebezpečí ztráty dobré pověsti, za což na poděkování obětují svíce k oltáři (→ A.1, t. 1/), nechtějí však ony události vyjevit na veř. světlo, protože si hledí své cti, dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. faráře Jakuba Felixe Pachera, 28. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 260^v-261^r), příl. Q k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v); 2, 3/ R t., fol. 263^r

Městec Králové (dř. Městec Králův), n. Königstädtel či Königstadt, město (Č, Hra, Kh, f.)

před obrazem ve far. k. (→ A.1, t. 1/) lid během mešních obětí zapaluje světla a před dalším obrazem t. (→ A.1, t. 2/) denně plane svíce, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r)

Meziříčí nad Bečvou viz Valašské Meziříčí

Meziříčí pod Rožnovem viz Valašské Meziříčí

Międzylesie, n. Mittelwalde, č. Mezilesí či Mitvald (P, KL, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.4, t. 1/) hoří lampa, dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Andree Franze Kaintze, 1. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, 248)

Mikulovice, n. Niklowitz, městečko (M, Zno, Ol, d. Trstěnice, f.)

k soše ve far. k. sv. Petra a Pavla (→ A.1, t.) lidé často darují svíce, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Milešov, n. Milleschau (Č, Lit, Li, v. Duchcov, a.)
socha v zám. kap. (→ A.1, t. 2/) se někdy o svátku zdobí věnci nebo květy, dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora, domin. Edmunda Rollepatze z litom. konventu sv. Michaela arch., 23. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 338^v)

Mladějovice, n. Bladowitz (M, Olo, Ol, d. Uničov, a.)

před obrazem v adm. far. k. (→ A.1, t.) během bohoslužeb po celý rok hoří svíce, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Mnichovo Hradiště, n. Münchengrätz, město (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, d.)

před sochou v děk. k. (→ A.1, t. 1/) plechová lampa, dol. 22. X. 1708 ve fassi míst. administrátora Dreissiga

L ŠIMÁK 1924, 136

Moravská Ostrava, n. Mährisch Ostrau, město olom. biskupů (nyní část města Ostrava) (M, Olo, Ol, d. (zvané Ostrava) a f.)

při pobožnosti u sochy na nám. (→ A.1, t.) v 16. V. jsou rozžata mnohá světla, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Moravský Krumlov, dř. Krumlov, n. Mährisch Kromau či Kromau, město (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f.)

u sochy před pavlinským klášterem (→ A.1, t. 4/) bývají jednou týdně při večerní pobožnosti rozžaty 2 lampy, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Most, n. Brüx, král. město (hist. město odstraněno 1965-1987 z důvodu povrchové těžby hnědého uhlí, výjimku tvoří přesunutý děk. k. a hist. předměstí Zahražany) (Č, Žat, Pr, v. Údlice, d.)

kolem oltáře v děk. k. (→ A.1, t. 1a/) visí vot. dary s výjevy různých osob v nebezpečí, tu na voze s koňmi, tu ležících v postelích nebo klečících před podobiznou, avšak bez uvedení jejich jmen, dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Matouše Hablika, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 229^r)

Mühlberg (N, BA, OB, Traunstein, Waging am See)

v pout. k. Navšt. P. Marie (postav. 1709-13) vot. deska, dol. 1715

L HAHNL 1979, 97 ← R zpr. z f. Waging, 1715 (AES, Akt 22/56, 210)

Muncifaj viz Smečno

Nabzí viz Bzí

Náchod, město (Č, Hra, Kh, d.)

1/ k soše v děk. k. (→ A.1, t. 1a/) je zavěšena stříb. lampa, která se čtyřikrát za rok zapaluje z bukovské fundace („fundatio Bukowskiana“) a také se obvykle zaplňuje olivovým olejem a zapaluje častěji během týdne ze zbožnosti lidí ke cti

2/ u vel. obrazu v t. k. (→ A.1, t. 1b/) se ze zbožnosti hájkovské rodiny („familia Haykiana“) zapalují svíce

3/ u sochy při zám. schodech (→ A.1, t. 5/) ve 2 přípevných lampách vytvořených na způsob hvězd pobožnost lidí zapaluje světla
- vše dol. 1715

1-3/ R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 276^v); 1, 3/ R n. svěd. purkmistra a radních města Náchoda o 5 podobiznách ve zdejších městě a u něj, 24. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 120), příl. R k l. souhrnnému popisu svatoján. úcty v Kh, avizovaná v popisu náchodského d. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r)

Nedvědice, n. Nedwieditz, městečko (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f. Doubravník)

obraz ve fil. k. (→ A.1, t.) se uctívá během bohoslužeb zapálenými svícemi, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Nechanice, n. Nechanitz, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

lid od cca 1695, kdy byl do far. k. k boč. ol. sv. Antonína Pad. umístěn obraz (→ A.1, t.), projevuje při středečních pobožnostech konaných u t. ob. svou úctu zapalováním svící a světel sem tam rozmístěných

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r)

Nejdek, n. Neudek, hor. městečko (Č, Žat, Pr, v. Loket, f.)

u sochy při vs. do far. kostela (→ A.1, t.) 5 svítlen, v nichž nevnadnoucí láska zapaluje světlo na noc každé úterý téměř po celý rok, dol. 1715

R 1. zpr. míst. faráře Jana Jakuba Langer, 18. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 173^r)

Německý Benešov viz Benešov nad Černou

Nepomuk, dř. i Pomuk, do 1730 kolísá označení městečko nebo město, rodiště SJN (Č, Plz, Pr, v. Klatovy, d.)

1/ Dlouhoveského (cca 1668) a Balbínovo (1671) sdělení ohledně obětních či vot. darů ke cti:

Dlouhoveský tvrdí, že nepomuční měšťané i sousední obyvatelé dosud bl. Janovi zavěšují obětní dary a ve svých potřebách zakoušejí pomoc, Balbín upřesňuje, že mnoho obětních darů je vidět zavěšených u oltáře či kolem něj a že různí lidé vyznávají, že si vyprosili rozličná dobrodiní z nebe skrze zásluhy, což po něm opakuje Makarius z Merfelic – obdobně se vyjadřuje praž. metr. kapitula ve svém písemném svéd. o úctě, načrtnutém 17. VIII. a dokončeném 14. IX. 1675: „Kolem oltáře [v kostele zbudovaném na místě světcova rodného domu] je vidět zavěšené votivní dary a různí lidé vyznávají, že si pro jeho [tj. Janovy] zásluhy z nebe vyprosili rozličná dobrodiní.“

1/ R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 → L BERGHAUER 1761, 48 – L *Acta Sanctorum* 1680, 674 (kap. III, č. 20) – BALBÍN 1682, 106 (kap. VI) – MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 53 – R 1. návrh svéd. svatovit. kapituly o úctě, autograf kapit. děkana Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 330, č. 8) – přepis konečného znění t. svéd., datovaného 14. IX. 1675, přepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (t., pag. 615, č. 8) – přepis t. svéd., jemně doplněný, z 90. l. 17. st. (t., pag. 113, č. 8)

2/ v kostele postav. na místě rodného domu hořívají větší svíce, darované ze slibu, když se koná mešní oběť, která se obětuje jedna každý týden na úmysl zakladatele, kromě mší, které často slouží putující kněží, nebo jež dávají sloužit poutníci – dol. 1697

pozn.: v tomto i v následujícím bodu jsou některé rukopisné prameny označeny podle popisu v → C.1, Nepomuk 2/ a zvýrazněny tučným písmem a podtržením

2/ R **2a/ c**, 205

3/ hraběnka vdova ze Žinkov darovala do kostela na místě rodného domu v Nepomuku 1699 stříb. lampu, která byla o slavnosti (v sobotu 16. V.) poprvé zažehnutá

3/ R **2c/ d**, pag. 556

4/ „Inventář všelikých věcí k sv. Janu Nepomuckému patřících,“ tedy přehled věcí v majetku nepom. kostela sv. Jana, často darů věnovaných světcům z Nepomuku, zaznamenaný a průběžně doplňovaný v nefoliované části rukopisné *Knihy pamětné SJN*, vedené v Nepomuku od 1705, obsahuje tyto položky do 1729:

4a/ ornáty:

1. zlatohlavový celý s bursou, pallou, štolou a manipulem, dar Kláry Bernardiny hr. Sternbergové, roz. Maltzanové

2. bílý s velkými zlatými květy, se štolou, manipulem, šátkem, bursou a pallou, 8. IX. 1709, dar Kateřiny Újezdové, roz. Wratislawové

3. červený, brokátový, se zlatými kvítky, se štolou, manipulem, šátkem, bursou a pallou, dar Anny Konencové, roz. Kanické

4. tmavý, aksamitový, se zlatými květy, se štolou a manipulem

5. červený, sprostný, s hedvábným tkaním, křížem, se štolou a manipulem, dar zasláný jednou paní z Prahy

6. pruhovaný, starý, hedvábný, se štolou a manipulem

7. černý, sprostný, čejkový, se štolou a manipulem

8. modrý ornát s květovaně tkaným křížem, štolou, manipulem a šátkem na kalich z t. modré látky, 20. VI. 1719, dar hraběnky z Wrtby z Křince

9. zlatá květovaná plena na monstranci a červená mašle se stříbrnými kraječkami, 15. V. 1721, dar hraběnky Morzinové ze Seče

10. černý dykytový ornát s bílým křížem, koupený

11. celý aparát s bohatě stříbrem krumplovaného, květovaného dradoru (ornát, 2 dalmatiky, 2 štolky, 3 manipuly, antependium, bursa atd.), 13. V. 1722, dar Františka Leopolda říš. hr. ze Sternbergu a jeho choti, zasláný z Vidně

12. fialové velum na monstranci

13. hedvábný ornát s antependiem, bursou a šátkem, kaštanový s křížem rozdílné barvy, 2. VII. 1722, dar hraběnky st. z Clary

14. žlutá květovaná záclonka na svatostánek, dar uroz. slečny Barbory Bernklau

15. červený damaškový ornát s bílým krumplovaným křížem a jiným k němu patřícím damaškovým aparátem, 27. X. 1722, dar uroz. slečny Küniglové, poslaný z Drážďan

16. červená kasule, stříbrem vyšíváná, s křížem ze zeleného hedvábí, se štolou, bursou atd., s antependiem z podobné látky, 29. VI. 1727, dar hraběnky Josefy di Rivabenec, roz. z Hardeggu (?)

17. paní Deymová na Zalužanech 14. X. 1727 darovala svatému JN s peněžním darem pro 2 mše bílý ornát s červeným křížem, obojí vyšíváné zlatými květy, se štolou, manipulem a kalichovým velem z téže látky

18. ornát zlatem vyšíváný, se štolou, manipulem, velem, pallou, 2 polštářky pod misál a antependiem, vše z té samé látky, XII. 1727, dar Maxmiliána říš. hr. z Toerringu, pána na Pořící

4b/ monstrance a kalichy:

1. velký stříb. a pozlac. kalich s patenou, okrášlený stříb. ozdobami, dar Ondřeje Ignáce Smrkovského, registrátora při praž. apelaci, rodilého z Nepomuka

2. menší stříb. a všechn pozlac. kalich s patenou, 8. XI. 1709, dar paní Újezdové, roz. Wratislawové

3. stříb. a pozlac. monstrance, 1720, dar míst. vr., zelenohorského p. Františka Leopolda říš. hr. ze Sternbergu

4. 1700 (?) z odkazu plzeň. měšťana Filipa Kadamera koupen v *Praze* stříb. a pozlac. pacifikál s figurami, na jedné str. Jezulátka, na druhé SJN

5. stříb. a pozlac. pacifikál s relikviemi, 1722, dar míst. vr., zelenohorského p. Františka Leopolda říš. hr. ze Sternbergu

6. nový stříb. a pozlac. kalich s patenou, 15. V. 1724, dar p. Václava Hodánka, hejtmana na *Sřele*, a jeho nemocné manželky Kláry (→ níže 5/)

4c/ lampy a kaditelnice

1. stříb. lampa na stříb. řetízkách, dar hraběnky Zuzany z Klenové, roz. Hartmannové, paní na *Žinkovech* (→ výše 3/)

2. stříb. lampa, poslaná z *Prahy* od p. Ondřeje Smrkovského z jisté pozůstalosti sirotků – 2. XI. 1722 byla ukradena

3. stříb. lampa 3 liber a 13 lotů, za 300 zl., 1726, dar Adolfa hr. z Martinitz, který tehdy nastoupil na zelenohorské pan. jako nová vr.

4. též jedna vel. lampa, mající 7 liber, poslaná přes *Prahu*, dárce neznámý

5. též jedna malá stříb. lampa, dar p. Václava Hennigera ze Seeburgu, pána na *Příchovicích*

6. též jedna malá stříb. lampa, dar ovdovělé p. Kotzové na *Ohrazenicích*

7. 2 cínové lampy na způsob srdce, dar p. Antonie Janovské z *Oselců*

4d/ rozličné dary a oběti od stříbra a zlata:

1. 1713 obětován a zavěšen na obraz 1 pamětní dublon pols. krále Augusta, kurfiřta saského

2. 6. XI. 1715 obětován a na t. obraz zavěšen druhý dublon Jana Kazimíra, též pols. krále, z odkazu uroz. paní Salomény Rašinové

3. 12. V. 1717 zavěšena stříb. lampa, darovaná sirotky pana Jiřího Friče, někdejšího revizora při slavné praž. apelaci

4. dávno předtím darována svatému Janu stříb. lampa p. Zuzanou hr. z Klenové a na *Žinkovech*, roz. slečny Harmannové, a z té dole visí stříb. plíšek s erbem řečené dárkyně (→ výše 3/ a 4c/ 1.)

5. jedna stříb. oběť na způsob žaludka, 1717, dar paní Švihovské z *Nalžov*

6. 2 stříb. srdce, 3. IV. 1720, dar uroz. paní Boženy Mühlvenzlové z *Plzně*

7. 1 stříb. peníz s kroužkem, asi za 1 tolar, 28. IV. 1720, dar paní Anny Drahekoupilové z *Plzně*

8. zlac. mince, 22. VI. 1720, dar nepom. děkana Augustina Jana Passera

9. stříb. pozlac. křížek s č. diamanty aneb křišťály, 17. I. 1721, dar p. Alžběty Bohoukové, zelenohorské hejtmanové, na obraz

10. vel. obraz se stříb. ☼ a palmou, také stříb. a pozlac. náprsní obrázek P. Marie Starobol., 1721, dar uroz. a statečného p. Františka Hubanera (Hubawera?), proviant-mistra polní artillerie

11. týž dárce 15. V. 1722 daroval na svrchní ol. obraz (tj. jistě na hor. obraz na hl. oltáři) stříb. paprsek s 5 zlatými hvězdičkami (tj. ☼5*)

12. někdo jiný obětoval 2 stříb. peníze s oušky

13. 1 kremnický dukát, 3. X. 1722, dar paní hejtmanové ze *Žichovic* za *Rábím*

14. 8. II. 1724 obětoval p. doktor Blovský z *Prahy* stříb. figuru svého synáčka

15. zl. řetízek, 1725, dar paní plánické důchodní

16. stříb. srdce, 1729, dar blovického faráře

17. 1 kremnický dukát na červené pantky, 1729, dar jisté paní – za ten dukát se zjednali potřebné věci pro čest

18. stříb. peníz s koníčkem, platící 30 kr., 1729, dar Zuzany Plantové

4e/ rozličné dary a oběti od hedvábí a krumplování

1. baldachýn aneb tabernákl tlustě hedvábím krumplováný, pro vystavování monstrance, dar jedné panny komorné paní hraběnky Sternbergové

2. plena aneb velum bílé, květované

3. červené dykytové velum se žlutými krajkami, darované 1719

4. žlutý felhtřík (?) vyšívaný rozličnými doritkami, 16. V. 1721, dar mladší hraběnky Mortzinové

5. červená pentle, 5 lotů, 1729, dar Zuzany Plankové z *Nepomuku*

4f/ antependia

1. bílé antependium s vel. zl. květy, darované 8. XI. 1709 s takovým ornátem paní hr. Újezdovou, roz. Wratislavovou

2. hedvábné krokvičkované antependium rozličných bare pro vel. oltář, dar jednoho pána z *Prahy*

3. antependium z červeného čejku s šitými bílými hedvábnými proužky

4. mal. antependium s kvítky a obrazem Shození SJ

5. 2 jiná mal. antependia pro menší oltáře

6. stříbrohlavové antependium se zelenými aksamitovými díly aneb pruhy

7. zlatohlavové antependium, dar hr. Toerringa z *Poříčí*

5/ manželé Václav a Klára Hodánkovi ze *Strakonice* věnovali z vděčnosti za záchranu své dcery Rozálie před utonutím, umrznutím a zmrzačením pod koly *Pětikolského mlýna* na ř. *Otavě*, k níž došlo v II. 1718, dva vot. dary do svatoján. kostela v *Nepomuku*, neboť toto vel. dobrodíní připisovali mocné přímluvě (jak známo, později bylo prohlášeno za kanonizační zázrak) – navíc matka zachráněné dívky z *Nepomuku* pocházela (byla dcerou známého zelenohorského hejtmana a inspektora všech sternberských pan. Daniela Františka Táborského z Hirschenfeldu) a její manžel, strakonický rodák, v *Nepomuku* sloužil jako kantor – vděční rodiče nejprve věnovali na poděkování SJN pamětní vot. „tabulku“ (desku) s malbou zázračné záchrany a později ještě stříb. kalich ke sloužení mše sv. (→ D.1, 839) – o t. dvou darech mluvili ve svých výpovědích při

kanonizačním procesu 23. a 24. II. 1724, z čehož vyplývá, že stříb. kalich, který věnovali za záchranu dcery, nemůže být totožný s výše popsáním stříb. a zlac. kalichem, který do nepom. svatoján. kostela Hodánkovi darovali teprve 15. V. 1724 (jelikož tou dobou byla paní Hodánková nemocná, t. nový dar mohl být věnován s prosbou za uzdravení, → výše 4b/ 6) – zmíněný vot. obraz (zarámovaná malba, nejspíš na dřev. desce) byl v neznámé době z *Nepomuku* přemístěn zpět do **Strakonic**, do měst. fil. k. sv. Markéty, kde visí dosud na sev. stěně chrámové lodi poblíž presb. – je to jedna z mála dochovaných nepom. obětín na území ČR – malba je rozdělena do 3 úrovní – ve spod. úrovni se spatřuje vodní mlýn se 4 koly, k nimž je proudem vody v náhonu smýkáno tělíčko malé Rozálie (po pr. str. je na malém bílém štítku či pásce napsáno *Ex Voto / 1718:*) – ve střední části klečí 3 postavy, vl. p. Hodánková, před ní upr. šestiletá Rozálka (obě hledí do nebe a se sepjatýma rukama se modlí), naproti nim vpr. p. Hodánek (rovněž hledí do nebe, pr. ruku klade na hrud' a lv. rukou ukazuje na svou dceru) – v hor. prostoru malby se rozprostírá nebeská sféra, v níž jsou 3 milostná mar. vyobrazení, vl. P. Maria Podsrpenská a Horažďovická, vpr. P. Maria Svatohorská – mezi nimi stojí (jako druhá figura zpr.) SJN znázorněný jako kanov. (○) držící oběma rukama krucifix (namířený zpr. doleva) a v pr. ruce palmu^{a)}

k záchraně Rozálky Hodánkové, případně k vot. desce, kterou na poděkování věnovali její rodiče, se vyjádřilo několik nepom. svědků ve zmíněném kanonizačním procesu nedlouho před Hodánkovými – děkan Augustin Jan Passer 14. II. 1724 sdělil: „O tomto případu, který se stal s Rozálií Hodánkovou, je mi známo z doslechu, a to z vyprávění vlastního otce této dívky, který připsal tento zázrak, který se stal s jeho dcerou, přímluvě a ochraně blahoslaveného Jana Nepomuckého; a budou to vědět, jak otec, tak matka, vypovědět přesněji se všemi okolnostmi. Po události však také sem do tohoto kostela na věčnou památku poslal otec této dívky jakousi desku, na které je zachycen prostým štětcem kteréhosi malíře tento pád jeho dcery pod mlýnská kola a její vysvobození na přímluvu svatého Jana Nepomuckého. A hle, tady je vidět.“^{b)} – je jasné, že v tu chvíli děkan vot. desku ukázal tribunálu – měštnin a radní Kašpar Švancara 10. II. vypověděl: „O těch příbězích, které se v těch otázkách obsahují, nemám vědomosti, krom toho Hodánkův dítěte; o tom jsem slyšel, že do vody padlo a pod kola přišlo a bez ourazu vytaženo bylo, které za mrtvé drželi.“^{c)} – a o něco později: „Již jsem pravil, že o těch příbězích obzvláštní vědomosti nemám. O Hodánkovým příběhu jsem slyšel. On byl u nás kantorem a potom přišel do Strakonic, a tam se stal ten zázrak s jeho dítětem, co do vody spadlo a pod kolem bylo nalezené, které za mrtvé měli, a skrze orodování sv. Jána Nepomuckého bylo zachováno při živobytí.“^{d)}

– další radní, Václav Lešetický, 11. II. řekl: „A o dceři jistého Hodánka jsem slyšel, která v Strakonicích pod mlejnský kolo do vody padnoucí a při živobytí zázračně měla zachována býti. Okolostojícínosti ale vypraviti nemohu.“^{e)} – naposledy se vyjádřil nepom. rodák, měšťan a řezník Matěj Krumpaleček 15. II.: „O těch příbězích vědomosti nemám, jedině o té Hodánkové dceři jsem slyšel, že se s ní zázrak jest stal na přímluvu svatého Jana Nepomuckého, o čemž její otec pan Václav Hodánek svědčiti moci bude. Viděl jsem též tabulku zde v tomto chrámu Páně na poděkování za tu obdrženou milost a dobrodiní zavěšenou a hle, tuto visí.“^{f)} – nep. i on vyšetřujícímu tribunálu ukázal vot. dar od vděčných Rozáliiných rodičů

5/ a) ŠIMEK 2007 – *Svatojánský zázrak ve Strakonicích – Sborník k připomínce 300. výročí 1718-2018*, 54, barevné obr. 1, 4, 5 – I vodnimlyny.cz (*Pětikolský mlýn, mlýn U pěti kol – Historie mlýna – Pověst*) – b) R l. výpověď nepom. děkana Augustina Jana Passera v kanonizačním procesu, 14. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 479^{r-v}, otázky 84-87) – c) R č. výpověď nepom. měštnína a radního Kašpara Švancary v t. procesu, 10. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 442^r, otázky 42-103) – d) t., fol. 447^v-448^r, čl. 34-60 – e) R č. výpověď nepom. měštnína a radního Václava Lešetického v t. procesu, 11. II. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 458^{r-v}, otázky 42-104) – f) R č. výpověď nepom. měšťana Matěje Krumpalečka v t. procesu, 15. II. 1724, fol. 492^{r-v}, otázky 42-103)

Netín, n. Nettin (M, Jih, Ol, d. Velké Meziříčí, f.) u jednoho ze 2 obrazů ve far. k. (→ A.1, t.) hoří při bohoslužbách svíce na svícnech, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Nezamyslice, n. Nezamislitz (M, Olo, Ol, d. Vyškov, f.)

1/ u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) v nedělní a sváteční dny hoří při bohoslužbách svíce

2/ u sochy před hř. (→ A.1, t. 2/) hořívá lampa od večera, kdy se tam koná pobožnost, několik hodin do noci, a to v nedělní i sváteční dny

- obojí dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Nová Paka, n. Neupaka, Neu-Paka, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

sochy a obrazy v nejnovější době zřízené (→ A.1, t. 2/) se ctí zapalováním lamp, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 277^r)

Nové Hrady, n. Gratzen, město (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

před sochou ve far. a serv. kláš. k. (→ A.1, t.) je v určené dny v týdnu udržováno světlo v zavěšené stříb. lampě, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře a převora serv. konventu P. Fr. Benedikta Marie Schenka, 29. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 165^v)

Nový Jičín, n. Neutitschein či Neu-Titschein, město (M, Olo, Ol, d. Valašské Meziříčí, f.)

u sochy před měst. branou (→ A.1, t. 1/) hořívá každý čtvrtek lampa na náklady dobrodince této sochy, dol. 1716

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Nový zámek viz Zahrádky

Nowa Ruda, n. Neurode, město (P, KL, f.)

1/ u oltáře ve far. k. (→ A.4, t. 1/) visí i stříbrné obětní dárky

2/ u obrazu v předměstském mariánském k. (→ A.4, t. 3/) stojí železný svícen, kde ctitelé zapalují svíce

3/ u obou mostních soch (→ A.4, t. 6-7/) dvě lucerny, které ctitelé rozsvěčují skoro každou noc na několik hodin

- vše dol. 1715

1/ R 1. dopis míst. faráře Melchiora Antona Straube, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 329); 2/ R t., pag. 328; 3/ R t., pag. 329

Obříství (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f.)

socha připevněná na stěně ve far. k. (Nar.) sv. Jana Křt. (→ A.1, t. 1b/) stojí mezi 2 svícny, pro něž lidé velmi často přinášejí svíce a takto vyjadřují svá přání: „Zapalte tyto svíce u svatého Jana Nepomuckého.“

R 1. zpr. míst. faráře Václava Antonína Suchánka, 21. VIII. 1715, prez. 22. VIII. t. r. (NA, ČDK, kn. 118, fol. 182-II^r)

Olbramov viz Volfartice

Olešek viz Olešná

Oleška viz Olešná

Olešná, též Olešek, Oleška, Volešná (Č, Rak, Pr, v. Zbečno, f. Kněževes)

u sochy na sloupu (→ A.1, t. 2/) se od 1711 každou středu zapaluje v nočním čase lampa

R 1. zpr. kněževes. faráře Karla Tilmanna Neradia, 19. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 262)

Olomouc, n. Olmütz, král. kraj. město, titulární hl. město Moravy, sídlo bis. (M, Olo, Ol, katedr. kapit., d. a 3 f.)

1/ při soše v minor. k. (→ A.1, t. I. 5/) 2 svícny, dol. 1716

2/ u sochy (později s oltářem) ve frant. k. (→ A.1, t. I. 6a/) jsou dol. četné dary jako stříb. vota, kalichy či lampy

3/ vyobrazení ct. JN v jez. k. P. Marie (→ A.1, t. I. 7a/) bylo 1705 obdařeno svícemi

4/ v souvislosti s financováním výstavby nového jez. k. v *Olomouci* je 1712 zmíněn kapitál 100 zl. s 6 zl. úroků jako dluh hrobu v *Praze* – snad se jednalo o dar olom. jezuitů či jejich dobrodinců k poctě

1/ R 1. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); 2/ L ELBEL 2017, 117; 3/ R LA olom. jez. koleje, 1705 (ARSL, sign. Boh. 118, pag. 144); 4/ R Jan Miller, *Historia*

fabricae templi collegii Olomucensis S. J. sub rectoratu P. Joannis Miller (1711-15) (MZAB, G 10, i. č. 187, pag. 56)

Opava, n. Troppau, hl. město opav. knížectví (HS, Ol, d. a f.)

ke 2 obrazům ve frant. k. (→ A.1, t. I. 3a/) jsou přivěšeny stříbrné obětiny, dol. 1715

R 1. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Orlík nad Vltavou, dř. jen Orlík či Vorlík, n. Worlík (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Staré Sedlo, 1728 zám. kapl.)

míst. vr., Adam František kn. ze Schwarzenbergu 1726 nařídil, aby před sochou v zám. parku (→ A.1, t. 2/) hořelo neustále světlo a k udržování t. světla musel hospodářský úředník každý týden dodávat 3 žejdlíky másla – ačkoli kníže k udržování světla nezaložil žádný fond, v této tradici pokračovali i jeho nástupci – světlo se udržovalo v lampě zapuštěné do podstavce svatoján. sochy

L VOTKA 1887, 59-60

Ořechov, dř. též Velký Ořechov, n. (Gross) Urhau (M, Brn, Ol, d. Oslavany, f.)

ve far. k. Všech sv. jakýsi dobrodinec 1715 obstaral lampu a požadované svíce k bohosluzbám a uctění

R 1. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^v)

Osek, n. Ossegg, cist. kláš. s okolním osídlením (Č, Lit, Li, v. Duchcov, adm. f. se sídlem v pův. Starém Oseku)

při pobožnostech u sochy u vs. do cist. kláštera, konaných ve večerním čase, hořívají lampy, dol. 1715

R 1. zpr. administrátora staroosecké fary a profesora cist. kláštera v Oseku Stanislava Heergesella, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 332^v)

Oslov, dř. též Voslov (Č, Prá, Pr, v. Písek, f. Záhoří)

před sochou ve fil. k. (→ A.1, t.) visí lampa, pro niž pobožnější osoby z věřícího lidu poskytují ze zbožnosti olej nebo máslo, aby v jisté doby hořela, dol. 1715

R nedat. 1. zpr. záhořského faráře Jana Josefa Paura, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 150^r)

Osoblaha, n. Hotzenplotz, město (morav. enkláva v HS, Olo, Ol, d. a f.)

Antonín Leopold Maff (?) dal z vděčnosti za dobrodiní z 1699 (→ D.1, 156) vsadit na hlavu sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) stříb. korunu

R n. svěd. Antonína Leopolda Maffa (?), přísežného syndika, Osoblaha 3. IX. 1715, (NA, ČDK, kn. 117, fol. 130^{r-v}), příl. K k l. výtahu ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, 288^r)

Ostrava viz Moravská Ostrava

Ostrý, n. Scharfenstein, vrch se zříceninami hradu a poplužním dvorem na katastru obce

Františkov nad Ploučnicí (Č, Lit, Li, v. Ústí n. L., f. Benešov nad Ploučnicí)

k soše při c. nedaleko poplužního dv. (→ A.1, t.) dal její zřiz., Vilém Max Pickhardt z Grünthalu († 1708), umístit zářící lucernu

R l. zpr. míst. faráře Benedikta Františka Matzkeho, 17. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 194)

Osvětlimany (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

lidé ctí SJN zapalováním svíci během bohoslužeb u sochy ve far. k. (→ A.1, t.), dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Otice viz Votice

Ouřeňoves či Ouřiňoves viz Uhříněves

Outěšenovice, nyní Útěšenovice viz Zbraslavice

Palermo, hl. město Sicílie, sídlo arcib. (I, Sicilia)

u sochy při král. hradu čili pevnosti *castello a Mare* založil (nejspíš 1722) její zřiz., velitel pevnosti Otakar hr. Starhemberg, nadaci na každodenní večerní rozsvěcování 2 lamp, um. na sloupech po stranách jmenovaného pomníku

L PALERMO 1816, 330 – CABIBBO 2016, 129

Paršenk viz Hospozínek

Pasohlávky, n. Weißstätten (M, Brn, Ol, d. Mikulov, f. Vlasatice)

u sochy na král. sil. u vsi (→ A.1, t. 2/) se o sobotách udržuje zapálená lampa ke cti, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Pasovské biskupství (N a R)

- Část pod Enží, tj. v Dolním Rakousku

zbožnější lidé, zvláště ti, kteří zakusili dobrodiní nebo na ně čekali, zapalují světla a lampy před podobiznami téměř ve všech k. tohoto území, dol. 1715

R nedat. l. výtah ze zpráv farářů a duch. správců části pasov. diecéze pod Enží, příl. A k dopisu pasov. kurie ve Vídni z 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 233^v)

Pavlice, n. Paulitz (M, Zno, Ol, d. Jaroměřice nad Rokytnou, f. Jevišovice, 1716 a. Hostim)

u obrazu ve špit. kap. (→ A.1, t.) téměř ustavičně světlo, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Pelhřimov, n. Pilgram(s), král. město (Č, Bech, Pr, v. Miličín, d.)

u sochy na m. na předměstí (→ A.1, t. 4/) se často prokazuje úcta zapalováním svítel v nočním čase, dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Jiřího Ferdinanda Smutného, 31. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 310)

Pertoltice, n. Pertoltitz (Č, Čás, Pr, v. Ledeč nad Sázavou, f.)

ve far. k. sv. Jiří se vzdává BJN taková úcta, že po str. jeho sochy (→ A.1, t. 1/) se zapalují 2 svíce během bohoslužeb o nedělích a svátcích, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Martina Rittschera, 11. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 107^r)

Petrov nad Desnou, do 1955 Petrovice nad Desnou, do 1924 Petrovice, n. Petersdorf (an der Tess) (M, Olo, Ol, d. Šumperk, f. Rapotín)

u sochy ve fil. k. (→ A.1, t. 1/) v čas bohoslužeb planou svíce, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Petrovice (nad Desnou) viz Petrov nad Desnou

Pchery (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f.)

věřící zbožně uctívají SJN zapalováním svítel, od 1700 (snad u sochy ve far. k., → A.1, t. 1/)

R l. zpr. míst. faráře Michaela Bernarda Veselého, 7. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 46^r)

Písek, král. město (Č, Prá, Pr, v., d.)

zbožnější ctitelé darují máslo pro udržování a vyživování lamp před sochou jak v k. (zjevně děkanském, → A.1, t. 1a/), tak na m. (→ A.1, t. 4/), dol. 1715^{a)} – u sochy v děk. k. je v inv. z poč. 18. st. skutečně zachycen velký dřev. anděl držící kov. svícen a pod t. sochou 2 další menší kov. svícny,^{b)} čímž mohla být míněna ona „lampa“

a) R l. zpr. míst. děkana a vikáře Václava J. F. Bezděky, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 344^v)
– b) L ADÁMEK 2013, 8

Piszkowice, n. Pischkowitz, č. Biskupice (P, KL, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.4, t.) od jejího zřízení cca 1709 lidé velice často zapalují svíce

R l. dopis míst. faráře Johanna Chrysostoma Heckera, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 273)

Plzeň, n. Pilsen, král. město (Č, Plz, Pr, v. a arcij.)

před obrazem v arcij. (neboli arciděk.) kostele (nep. → A.1, t. 1a/) je po celý rok živeno světlo, dol. 1715

R nedat. zpr. míst. arcijáhna a vikáře Jana Václava Mezleckého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 70^v)

Počátky, n. Potschatek, město (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d.)

před jedním ze dvou oltářů v děk. k. (→ A.1, t. 1b/) visí lampa, která ve stanovené dny v týdnu hoří, dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Václava Josefa Grotze, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 83^r)

Podivín, n. Kostel, město (M, Brn, Ol, d. a f. Podivín)

u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) během bohoslužeb hoří 2 svíce, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Pohled, n. Frauenthal (Č, Čás, Pr, v. Polná, a. Pohled – Dlouhá Ves)

stříb. lampa, kterou 1727 věnovala zdejšímu klášteru cisterciáček nejmenovaná šlechtična ze slibu, který s prosbou o přímluvu učinila v *Plzni* v odkazem na obraz v pohledském klášteře, proslavený divy (→ A.1, t. 1/, D.1, 1053)

Polná, město (Č, Čás, Pr, v. a d.)

v děk. k. Naneb. P. Marie dává p. Ludmila Ioëpserová, manželka p. Václava Ioëpsera, t. č. důchodního polenského pan., každý týden ve středu zapalovat lampu, dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Pavla Haberland(t)a z vikářství v Polně, 26. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 256)

Praha, n. Prag, metropole Českého království („caput regni“) zvaná Trojměstí pražské, sestávající ze tří samostatných král. měst (hlavního Starého a dále Nového a Menšího Města praž.) a ze dvou měst nižší úrovně (Hradčan a Židovského města praž. čili ghetta), kdysi sídlo č. panovníků, sídlo arcibiskupa, primase českého (Č, Pr)

- I. Pražský metropolitní kostel neboli katedrála sv. Víta na Pražském hradě, hl. chrám praž. arcidiecéze – dary věnované k hrobu nebo obecněji do katedrály, svatovítské kapitule, případně pražské arcib. konzistoři k vyjádření proseb, vděčnosti i k celkové podpoře úcty, kanonizačního procesu a samotné kanonizace I/ obětiny čili votivní dary, včetně světla a svítílen:

Ia/ obecná shrnutí a úvodní informace:

- Jan Tanner 1660 svědčí, že katolíci vřadycky JN měli za svatého a za pravého mučedníka, ctíli jej a k jeho hrobu obětovali rozličné dary, „takže i z veliké štědrosti vysoce osvíceného arciknížete rakouského Leopolda Vilhelma u téhož hrobu rovně tak, jako u hrobů jiných sv. v témž hlavním chrámě odpočívajících lampa, v níž by se věčné světlo chovalo, zavěšená jest“^{a)} – o zmíněné lampě, kterou opatřil fundací rak. arcivévoda Leopold Vilém, Berghauer píše, že ji zbožnost *Rakouského domu* dosud zapaluje a nařizuje, aby se anonymně nazývala *Vídeňskou lampou*^{b)} (o t. lampě → níže 1c/)

- Jiří Kruger o 9 let později upřesňuje, že arcivévoda Leopold Vilém jako vykonavatel vrchního velení nad cis. armádou uctil hroby jednotlivých č. patronů drahocennými pokrývkami z damašku, aby se tito světci v nebi přimlouvali za zdar cis. vojska – když však nemohl podobnou příkrývkou vyzdobit náhrobní kámen, alespoň ho dekoroval svícem, který dal skvělým dílem ulít a osadit na nohu z pův. *Šalomounova svícnu* – postaral se také z vlastní štědrosti o to, aby hrob napříště zářil důstojnějším světlem ze svící, které budou na onen svícen stavěny^{c)} (jde o tzv. *Jeruzalémský* neboli *Milánský svícen*, → A.1, Praha II. 3d/)

- Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi cca 1668 tvrdí, že již před odstraněním vnitřního kat. zařízení metr. kostela kalviny (1619) bylo v t. chrámu vidět,

jak pravili dosud živi svědkové, zavěšené obětiny pro BJN, kterými lidé potvrzovali, že od Boha dostali skrze t. světce dobrodiní a milost^{d)} – dle Dlouhoveského na sklonku 60. l. 17. st. i po více předcházejících let byla k hrobu darována světla a velmi velké svíce obrovské váhy odpovídající velikosti lidského těla – tyto svíce se zapalovaly, a když dohořely, byly nahrazovány dalšími – šlechta i vládci království těmito světly s vděčností uznávali, že přijali milost – také často přibývaly lampy, byly ke cti zapalovány a dokládaly přijatá dobrodiní^{e)} - Dlouhoveským se inspiroval jezuita Bohuslav Balbín při tvorbě *Života* (1670), v němž píše (ve znění č. překladu z 1684): „[u mučedníkovy hrobu] visí onde i onde voskové světla a rozličné zaslíbené tabulky, jako i obraz blahoslaveného Jana s paprškem.“^{f)} – krátce nato se o světlech u Nepomukova hrobu Balbín rozepisuje podrobněji, jeho text se však ve dvou publikovaných l. verzích (z 1680 a 1682) jemně odlišuje a ve zmíněném č. překladu (1684) je odlišný ještě výrazněji, neboť překladatel Balbínovo sdělení upravil podle aktuální situace – text z 1680: „nad hrobem se ode vši paměti nachází a hoří lampa; jiné voskové svíce zapaluje téměř každodenní zbožnost nábožných lidí; některé z nich se rovnají velikosti lidského těla; když svíce dohoří, jiné nové štědře dodávají především ti, kteří mají radost, že u hrobu bl. Jana získali nějaké nebeské dobrodiní.“^{g)} – text z 1682 začíná slovy: „U hrobu bl. Jana visí a hoří lampa.“^{h)} – č. text z 1684 zní: „nad hrobem blahoslaveného Jana visí hořících lamp sedm a dvě jiné po straně; jiné svíce voskové každodenní štědrost lidská rozsvěcuje, z těch některé jsou u velikosti těla lidského; ty když shoří, z štědrosti jiné se postavují, obzvláště od těch, kteří se těší z nějaké dosažené [tj. dosažené] u hrobu blahoslaveného Jana milosti.“ⁱ⁾ – Bačinův překlad Balbínova textu do němčiny (1686) sděluje takovouto informaci: „Nad hrobem blahoslaveného Jana visí 8 stříbrných a 1 mosazná lampa, které ve dne v noci hoří.“^{j)} – znamená to tedy, že v mezidobí počet lamp u mučedníkovy hrobu vzrostl na 9 – přitom ještě 1680 zde byly pouze 3 lampy, jak dosvědčuje Dlouhoveský v dalším svém nepom. textu – t. svatovítský prelát tehdy pozoroval, že lidé nadále zakoušejí ochranu před hanbou, když ve SJN doufají, ctí ho a vzývají jej, čehož jsou pravdivými svědky mnohé desky, malby, vyobrazení z vosku a stříbra a další zaslíbené předměty věnované po obdržení milostí, jimiž lidé Jana veřejně uznávají za ochránce dobrého jména a za toho, jenž znovu přináší čest – proto je jeho hrob obklopen mnoha světly a vel. svícemi, také ve váze dospělého člověka, a denně u něj hoří 3 lampy a mnoho dalších obětín je tam věnováno s náležitou zbožností – mnoho darů k hrobu věnují Češi i cizinci, posílají je knížata a pánové jako výraz vděčnosti za splnění svých přání, když se svěřili pod ochranu a do přímluvy, o čemž svědčí dopisy, které zaslali do *Prahy*^{k)}

- další doklady, starší i mladší:

- v knize o praž. katedrále a č. zem. patronech, kterou praž. arcibiskup Sobek 1673 věnoval císařovně Klaudivii Felicitas, se o BJN píše mj.: „U jeho hrobu hoří od nepamětné doby lampa dnem i nocí. Je obzvláštním patronem kajčnicků a všech, kteří se děsí světské hanby, pročež mu také věnují mnoho voskových obětí.“⁴¹⁾

- 17. VIII. 1675 vznikl návrh osvědčení praž. metr. kapituly o úctě, ve kterém tato mj. sděluje: „U téhož hrobu [JN] visí sem tam různé obětí dary a lampa, jedna nade vši paměť a druhá přidaná později, totiž r. 1621, ze slibu věřících, mimo jiné voskové svíce, které zapaluje téměř každodenní štědrost zbožných. Z nich některé se sotva nevyrovňají velikosti lidského těla. Když dohoří, jsou vždy dodány nové, především těmi, kteří se těší z toho, že u jeho hrobu obdrželi nějaké nebeské dobrodiní. Ale i před poničením kostela tam vždy býval hojný počet světel a viselo tam mnoho obětí, některé i velice staré, na což si vzpomínají starci, kteří to viděli. A to všechno kalvinisté r. 1619 zničili plameny.“⁴²⁾ – končená verze t. osvědčení, datovaná 14. IX. 1675, obsahuje navíc sdělení, že takové vot. dary před kalvínským ničením starci viděli, „nebo to samé i slyšeli od svých předků, očitých svědků, a mezi nimi jsou svědkové beze vši výjimky závažnější, nejosvícenější a nejvznešenější pánové, pan Bernard Ignác Sv. ř. ř. hrabě z Martinic, skutečný tajný rada Sv. císař. král. Veličenstva, rytíř zlatého rouna a nejvyšší purkrabí v Českém království, a pan Vilém Vojtěch Krakowský Sv. ř. ř. hrabě z Kolowrat, v tomtéž Českém království nejvyšší sudí, královští místodržící, onen víc než šedesátiletý, tento víc než sedmdesátiletý, a mnozí další.“⁴³⁾ – 1692 či někdy poté vznikl přepis právě uvedeného osvědčení, jemně doplněný o další informace, mj. o sdělení, že lamp u hrobu visí patnáct⁴⁴⁾ – ve všech třech verzích t. kapitulního svědectví o úctě se také píše o bílých voskových svících, které dával u hrobu zapalovat císař Rudolf II. (ve fun. č. krále 1575-1611, od 1585 sídlil v Praze, † 1612): „Rudolf II., císař, kdykoliv se při větších slavnostech účastnil bohoslužeb v metropolitním chrámu, poroučel vždy zapalovat nové velké svíce, šest nebo také více, z bílého vosku, u tohoto hrobu, a modlíval se ze své vrchní oratoře s tváří tam obrácenou.“⁴⁵⁾

- Jan František Beckovský, který složil 6. III. 1685 v Praze slavné řeholní sliby v řádu křiž. s červ. hv., dosvědčil, že když (cca 1684) přišel do Prahy, našel u hrobu zavěšeno mnoho obětí⁴⁶⁾

- v novém vydání Tannerovy I. kn. *Život a ctosti ct. P. Albrechta Chanovského z Tovaryšstva Ježíšova* z 1688 jsou doplněna slova k BJN: „V posledních pak časech pobožnost k tomuto Božimu služebníku vzrostla tak dalece, že nejenom jeho hrob září mnoha lampami a světly a mnohými obětími, ale také jeho kult a úcta se tiskem a obrazy rozšiřuje i široko do dalších zemí.“⁴⁷⁾

- kde byly na sklonku 17. st. rozmístěny vot. desky a lampy věnované ke cti, zachycuje dobový mědiryt náhrobku, pořízený mezi 1694-1701: tehdy se vot. desky nacházely nad Bechtlerovou dřevorezbu (Pokusu o zničení světcova hrobu) a na pilíři po její lv. str. – lampy byly rozvěšeny na 2 zdobných tepaných ramenou zavěšených z kleneb před čelní stranou a zakončením mučednickova mauzolea – ještě jedna lampa visela z vrcholové kov. koruny mauzolea dovnitř tepaného baldachýnu z rostlinných motivů – dole pod ní stál na hrobě dobře patrný Jeruzalémský svícen s kov. poprsími č. patronů a vys. svícemi (→ B.4, 29)

- stav obětí a světel na hrobě a u hrobu 1701: mnoho kanoucího i ztuhlého vosku se nachází na náhrobním kamenu i na obou mřížích kolem něj a pochází ze světel zapálených a vyhořelých ke cti a uctívání⁴⁸⁾ – mnohé stříb. lampy, z nichž některé hoří věčným světlem, zavěšují a zapalují zbožní ctitelé nad světcovým hrobem i kolem něj, a to v takovém množství, že s nimi nelze srovnat lampy v celém kostele i zavěšené před těly všech ostatních světců⁴⁹⁾ – lid má ve zvyku obětovat v ohromném počtu svíce a voskové louče, aby se zapalovaly a hořely na oltáři při hrobě a na dalším oltáři v sousední kapli, když na nich mnozí dávají celebrovat mše sv. ke cti,⁵⁰⁾ případně i na některých dalších bližších oltářích⁵¹⁾ – krok či dva od hrobu stojí v jedné řadě voskové svíce v živ. vel., jaké nejsou jinak v chrámu obětovány k tělu žádného světce⁵²⁾ – tzv. Jeruzalémský svícen (→ A.1, Praha II. 3d/) byl na hrob postav. z důvodu věř. uctívání a bývá na něm mnoho svící⁵³⁾ – mnoho vot. darů visících kolem hrobu a zavěšené teze osob graduujících na Pražské univerzitě, věnované cti⁵⁴⁾ – obětiny jsou sem dávány na poděkování za vyprošená dobrodiní a mívají na sobě podobiznu světce v nebesích (☉ kolem hlavy, palma v ruce) s připojeným titulem blahoslaveného, svatého, mučedníka⁵⁵⁾ – drahocenná výbava a posvátné nádoby, dobrovolně a štědře darované věrnými ctiteli ke cti a kužívání při bohoslužbách na 2 oltářích (u světcova hrobu a v sousední kapli),⁵⁶⁾ případně na některých dalších bližších oltářích⁵⁷⁾ – to se děje s vědomím a tolerováním ordinářů

- dle Berghauerova sdělení (snad již z 20. l. 18. st., ač jeho text vyšel teprve posmrtně 1761) lid s vel. úctou sbíral vosk vyteklý ze svící na mramor hrobu a s modlitbou jej užíval k uzdravení z různých nemocí – t. autor ještě sdělil: „Jsou tu [u hrobu] až doposud mnohé veliké svíce, z nichž některé téměř přesahují váhu sta liber, darované sem před padesáti a více lety, připevněné železnými kruhy ke stěně u hrobu na věčné potvrzení přijatých dobrodiní. Nedávno jsem napočítal v kapli sousedící se sv. hrobem čtyřicet jedna kusů a z nich deset ve velikosti lidského těla.“⁵⁸⁾

- lampy a obětiny se zavěšovaly do bezprostřední blízkosti hrobu, když však vot. darů přibývalo, byly pro ně zřizovány dubové prosklené skříně, vizuálně

zachycené na rytině náhrobku z 1725 (→ B.4, 149) – nacházely se nad dřev. přepažením oddělujícím presb. od pr. strany ochozu katedrály, postupně však byly přidávány další až za hl. ol. a hrob sv. Víta – Berghauer napočítal (asi v pol. 18. st.) takových skříní či úložišť na svatoján. vot. dary přes 68 – byly vysoké a široké přes 4 lokty a nacházely se po lv. a pr. straně celého ochozu presb. tak, že vytvářely pásy uzavřené skly, díky nimž byly obětiny na očích návštěvníkům chrámu^{cc)}

1a/ a) L TANNER 1660, 16-17 – TÝŽ 1680, 12 (z této č. verze pochází cit. text) – Tannerovo tvrzení opakuje 1724 spis o úctě prokazované na vídeň. cí. dvoře a ve Vídni, ve kterém se píše: „Přejasné úcty k Nepomukovi nebyl-li původce, jistě byl rozmnožovatel na tomto vznešeném [tj. císařském] dvoře nejjasnější rakouský arcivévoda Leopold Vilém. Svítí a hoří věčným světlem zbožnost tohoto vestálského knížete z lampy stejně tak velké ceny jako podivuhodné krásy, ve které ustanovil ustavičné udržování ohně poté, co ji dal zavěsit jako štědrý a zbožný dar k Nepomukově hrobu.“ (L *Vienna Austriae* 1724, 28) – **b)** L BERGHAUER 1761, 103 – **c)** L KRUGER 1669, 9-10 – **d)** R DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668 ← L BERGHAUER 1761, 46-47 – **e)** R-L t., pag. 47 – **f)** L *Acta Sanctorum* 1680, 673 (kap. III, č. 17) – BALBÍN 1682, 104 (kap. VI) – TÝŽ 1684b, 41 (kap. VI) (odtud cit.) – **g)** L *Acta Sanctorum* 1680, 673 (kap. III, č. 17) – **h)** L BALBÍN 1682, 104 (cit. část), 104-105 (celá relevantní stať) (kap. VI) – **i)** L BALBÍN 1684b, 41-42 (kap. VI) – **j)** L BALBÍN, BAČINA 1686, 51 (kap. VI) – **k)** L DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680 (s. p.) – **l)** L *Thesaurus sacer* 1673, 139 – **m)** R l. návrh svéd. svatovít. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (NA, ČDK, kn. 119, pag. 328, č. 4) – **n)** R prepis konečného znění l. svéd. svatovít. kapituly o úctě, datovaného 14. IX. 1675, prepis prezentoval 6. IV. 1707 kapit. děkan Mladota (t., pag. 612, č. 4) – **o)** R prepis t. svéd., jemně doplněný (90. l. 17. st.) (t., pag. 110, č. 4) – **p)** R l. návrh svéd. svatovít. kapituly o úctě, 17. VIII. 1675 (t., pag. 329, č. 7) – prepis konečného znění t. svéd., datovaného nyní do 14. IX. 1675 (t., pag. 614, č. 7) – prepis t. svéd., jemně doplněný, z 90. l. 17. st. (t., pag. 112, č. 7) – stejný údaj podává: L MAKARIUS Z MERFELIC 1684, 50 – **q)** R l. dopis P. Jana Františka Beckovského, kříž. s červ. hv., sepsaný ve špitálu bl. Anežky na Novém Městě praž. 9. X. 1715 (archiv české bohoslovecké koleje Nepomucenum v Římě) – R-L BECKOVSKÝ/REZEK 1880, pag. VIII (Beckovského příchod do Prahy a sliby) – **r)** L TANNER 1688, 23-24 – **s)** R *Fama publica* 1701, pag. 578 (č. 4) – **t)** R t., pag. 556 (č. 13.), 581 (č. 8) – **u)** R t., pag. 581 (č. 9) – **v)** R t., pag. 558 (č. 17) – **w)** R t., pag. 554-555 (č. 8) – Bohuslav Balbín 1677 zaznamenal, že svícen „dodnes vidíme stát a svítit v pražském kostele na hrobě bl. Jana Nepomuckého“ (L BALBÍN 1677, 232) – **x)** R *Fama publica* 1701, pag. 582 (č. 11) – **y)** R t., pag. 556 (č. 12) – **z)** R t., pag. 585-586 (č. 19) – **aa)** R t., pag. 558 (č. 17) – **bb)** L BERGHAUER 1761, 103 – **cc)** L t., 107

1b/ některé dary věnované od konce 15. st. do V. 1719:

konec 15. st. – „kustod pražského kostela“ Jan na konci 15. věku (cca 1480) sepsal l. inventář

svatovít. katedrály a na pag. 11 v něm mezi kalichy uvedl: „Taktéž kalich stříbrný s nodem, pozlacený, s nápisem na noze *ke cti blahoslaveného Jana Pomuka*.“ – na následující pag. o něco později poznamenal: „Také výše popsány Pomukův kalich se chová nad kaplí sv. Václava“, tzn. v sakristii nad *Svatováclavskou kaplí* – je to nejstarší známý vot. předmět věnovaný ke cti

cca 1657-67, cca 1669-79 a do 1685 – o dvou nejprve uvedených desetiletích v l. beatifikačním procesu svědčí Jan Ignác Fileček v souvislosti s *Jeruzalémským svícem* na hrobu: „Na kterýžto svícen můj neb[ožtík] pan J[eho] Excell[ence] pan hrabě z Martinic, nejvyšší purkrabí pražský [† 1685], po vše léta, co jsem u něho v službě byl, 7 svící pololiberních voskových postaviti poroučel, a když ty shořely, zase jiné nasedaly (?), a tj. mně povědomo skrze 20 let pořad.“^{aa)} – další svědek v t. procesu, Lukáš Kalivoda, který strávil 48 l. (od 1658) v různých zaměstnáních na *Pražském hradě* a posléze zde žil na odpočinku, k čl. 15, otázce 55 (ohledně úcty u hrobu, včetně věnování lamp a darů) uvedl: „To všecko jsem mejma očima postavené spatřil; a to obzvláště pamatuji, že slavné paměti pan hrabě Bernard z Martinic, tehdejší nejvyšší purkrabí Království českého a první královský místodržící každoročně velkou svíci, a to rok od roku o libru těžší podle let svého věku na hrob svatého Jana Nepomuckého mezi mřížemi postaviti dával od mnoha let.“^{bb)}

1665 – uroz. slečna Anna Eusebie Kavková († 19. II. 1665 ve věku 52 let, pohřbena v jez. baz. N. Salvátora na *St. Městě praž.*) se modlívala ke SJN, ctíla jej voskovicemi a předsevzatými poutěmi a nezřídka ho zakusila jako ochránce

1679 – bamberský a zároveň würzburgský biskup Peter Philipp von Dernbach 1679 věnoval k hrobu skvostnou a nákladnou stříb. lampu

1681 a 1691 – po bocích hrobu stávaly 2 vel. svícny v nadživotní vel., ulité z cínu, podpírané anděly – dosvědčovaly přijaté milosti a splnění slibu – první svícen (z 1681) nesl erb dobrodince Jana Petra Bedrona z Frauenfelsu, druhý (z 1691) erb p. z Rosenbergeru – oba svícny byly později kvůli příliš těsnému prostoru kolem světcova hrobu přemístěny jinam

1689 či 1698 – občané města *Jaroměře* (Hra, Kh) věnovali vyobrazení do praž. katedr.

1699 – staroměst. pauláni k hrobu zavěsili tištěnou verzi káz. o sv. Františku Saleském, které v jejich k. sv. Salvátora 29. I. 1699 pronesl jez. kněz Ondřej Fett a které oni dali vytisknout ke cti

1701 – Terezie Veronika Marie Anna Krebsová z Mejnova dala zavěsit vot. desku k hrobu na poděkování za zázračné uzdravení své levé paže a ruky, jehož dosáhla na přímluvu (→ D.1, 169) – jde o jeden ze čtyř církví uznaných zázraků

do 1705 – k hrobu darovány 2 větší stříb. svícny se znakem Kinských a Martinitzů

do 1708 – na *Jeruzalémský svícen* um. na hrobě stále dodávala svíce Maxmiliána Františka Wratislavová říš. hr. z Mitrowic, roz. Kotzová z Dobrze († 7. II. 1708)

1711 – městská rada města *Jirkova* asi 1711 darovala na základě slibu k hrobu stříbrný dar jako poděkování za dobrodiní (→ D.1, 280)

1712 – urozená paní Anna Zuzana Fremelová z vděčnosti za záchranu před veřejným zahanbením darovala pětiliberní voskovou svíci (→ D.1, 316)

1714 – Jean de Holst, advokát soudního dvora v *Haagu*, poslal přes p. Thielena 12. I. 1714 dopis z *Amsterdamu* pražskému obchodníku Jiřímu Arnoštu Hipschovi spolu s malým kouskem zlata a žádal adresáta, aby t. dar doručil k oltáři (nep. u hrobu) – poprosil jej zároveň, ať mu dá vědět, zda dar předal, a sdělí, jakým způsobem by mohl do *Prahy* zaslat zl. medaili, kterou dá vyrobit ke cti na památku uděleného mu dobrodiní a k větší Boží slávě – Bůh mu dal nahlédnout, že chce být uctíván ve svých svatých, učinil tedy slib světcům, ale nedodržel ho, z čehož ho hryzlo svědomí – pokoje nedojde, dokud se nedozví, že onen malý kus dospěl k oltáři – bude za to adresátovi nekonečně zavázán – ať mu tento také napíše, kolik peněz má poslat, aby u oltáře bylo přečteno 20 mší sv. – dopis byl přijat 21. I. a odpověděno na něj 24. t. měsíce (nevíme však, v jakém smyslu)

1719 – 29. IV. věnovala Marie Františka svob. p. z Wunschwitz, roz. svob. p. z Schumann, patronovi rodu svého manžela, SJN, desku s modrým sametem ve zlac. rámu, na které se nacházejí 4 stříb. tepané figury, totiž SJ v oblaku, pod ním zámek *Ronšperk (Poběžovice)* s náp. níže, vedle zámku na jedné str. její manžel Gottfried Daniel svob. p. z Wunschwitz a na druhé str. její nejst. syn Jan Antonín Kajetán

Ib/ konec 15. st./ E (na noze kalicha) *in honorem beati Johannis Pomuk* – R Inventář pražské katedrály cca 1480 ← L PODLAHA/ŠITTLER 1903, pag. LXXXIV (č. 234), LXXXV (č. 255, „calix superius scriptus de Pomuk“), srov. též pag. 95 – PODLAHA 1902, 409 – STEJSKAL 1921, 157; **cca 1657-67 a cca 1669-79 a do 1685/ a** R č. výpověď malostran. měšťana Jana Ignáce Filečka v L. beatifikačním procesu, 28. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 29^v, čl. 16, otázka 57) ← L Acta utriusque processus 1721, 155 (první *Summarium*, č. 27, § 7) – t. svědek vypovídal ještě v 2. beatifikačním procesu, kde (česky) o Jeruzalémském svícnu na hrobě řekl: „Ten svícen já sám od 50 let pamatuji a nebožtík pan Bernard hrabě z Martinic sám svíce voskový půlliberní na takový svícen postavovati dával.“ (NA, APA I, sign. C 144/5, fol. 44^v, čl. 14, otázka 77) – **b** R č. výpověď Lukáše Kalivody, měšťana král. Praž. hradu, v t. procesu, 11. XII. 1715 (t., fol. 13^v) ← L Acta utriusque processus 1721, 151 (první *Summarium*, č. 26, § 7); **1665/ R LA** jez. koleje u sv. Klimenta na St. Městě praž., 1665 (NKČR, sign. XXIII C 105/7, fol. 90^v); **1679/ L DLOUHOVSKÝ** Z DLOUHÉ VSI 1680, poslední 2 pag.; **1681 a 1691/ L BERGHAUER** 1761, 103; **1689 či 1698/ L PANOCH** 2007, 79 (dat. 1698) – KUTHAN/ROYT

2011, 469 (dat. 1698); **1699/ R** nedat. I. zpr. jez. kněze Ondřeje Fetta, [1715] (NA, NA-JS, kart. 215, sign. IIIo-486); **do 1705/ L PODLAHA/ŠITTLER** 1903, 133 (t. dar dol. v konsignaci svatovit. pokladu, kterou 3. III. 1705 vykonali kanovníci Opitz a Herbst); **do 1708/ R** I. výpověď Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic v L. beatifikačním procesu, 7. XII. 1715 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 10^r, čl. 16, otázka 58) ← L Acta utriusque processus 1721, 155 (první *Summarium*, č. 27, § 3); **1714/ R** fr. dopis Jeana de Holst zaslaný 12. I. 1714 z Amsterdamu do Prahy Jiřímu Arnoštu Hipschovi (NA, APA I, sign. C 144/3, č. kart. 2237); **1719/ R WUNSCHWITZ** 1749, fol. 19^r (dat. 29. IV. 1719)

1c/ výsledky ohledání lamp, vot. darů a desek zavěšených v blízkosti hrobu či umístěných ve zvláštních úložištích a v pokladně, kteréžto ohledání bylo vykonáno (spolu s prohlídkou obrazů na dalších místech katedrály) v rámci 2. beatifikačního procesu 20. V. 1719 od čtyř hodin odpoledne v přítomnosti praž. arcibiskupa Ferdinanda Khünburga jakožto soudce a dalších úředně pověřených osob, ve spolupráci se zlatníky a stříbrníky Jiřím Luxem a Janem Koglerem a malíři Janem Onghersem, Janem Jakubem Prunnerem a Janem Hiebelem, kteří složili příslušnou přísahu

Po úvodní modlitbě u hrobu bylo shledáno následující:

I. lampy spojené s nadacemi, všechny stříbrné:

1. lampa věnovaná opatem a klásterem v *Langheimu* (cist. opatství v OF) se třemi menšími lampami – větší hoří stále, ostatní tři menší pouze v jistých dobách roku
2. vídeňská od kohosi nejmenovaného – hoří stále [o původu t. lampy → výše 1a/]
3. bavorská
4. kolínská (tj. z *Kolína nad Rýnem*)
5. kupperwaldská
6. mayerovská
7. metropolitního kostela

II. jiné hořící lampy, které dosud nejsou plně nadány:

1. vídeňská
2. saská
3. „Gildeiana“

III. ostatních lamp, všech stříbrných, je dohromady 80

Dále byly v deseti zaplněných dubových prosklených úložných prostorech („repositoriích“), opatřených zámky a umístěných nad zdí poblíž hrobu, nalezeny zlaté a stříb. obětiny, vot. dary a desky:

1. různé stříb. desky větší a menší ... 22
2. obrazy ct. služebníka Božího JN ... 92
3. osoby mužské a ženské ... 159
4. páry očí ... 10
5. čelisti se zuby ... 5
6. různé ruce ... 14
7. náprsní vyobrazení ... 17
8. různá srdce, z nichž s drahokamy ... 1
9. zlatá ... 8
10. pozlacená ... 9

11. stříbrná velká a malá ... 185
12. skvělý svatostánek vpředu na oltáři ct. služebníka Božího JN, vyzdobený stříb. pozlaceným plechem a drahými kameny, spolu se čtyřmi svícny téhož uměleckého provedení a zároveň s antependiem podobného díla a třemi mešními tabulkami
13. sochy BJN ulité ze stříbra, v počtu ... 3
14. krucifixy ... 3
15. ciboria ... 2
16. kalichy ... 13
17. páry větších i menších svícňů, rovněž ze stříbra ... 5
18. páry váz s tácky, částečně pozlacených ... 7
19. stříb. vázičky na květiny ... 6
20. ornáty, mezi nimi látka protkaná zlatem a stříbrem, počtem ... 20
21. pluvíály světlé ... 4
22. páry dalmatik ... 3
23. antependia ... 12

Po prohlédnutí zmíněných předmětů byla předvedena stříb. lampa prostřední velikosti, k jejímuž stáří se vyjádřili pověření přísežní zlatníci či stříbrníci, z nichž první, Jiří Lux, měšťan *Měšního Města praž.*, 53letý, vypověděl a dosvědčil po podrobném prohlédnutí oné stříb. lampy, že byla vytvoř. přinejmenším před sto lety, a dodal, že to ví proto, že sám ve svém učňovském období podobné stříb. lampy tavil ohněm a vytvářel z nich nové podle moderního způsobu a tvaru. Byl v té věci vyslechnut i další zlatník či stříbrník Jan Kogler, měšťan a mistr rovněž malostranský, který vypověděl totéž, co jeho kolega. Co se týče ostatních stříb. lamp, které jim byly ukázány, tvrdili a měli zato, že některé z nich jsou staré šedesát let, jiné jsou mladší. Při té příležitosti bylo také z věrohodného sdělení zjištěno, že nadto existovaly jiné starší lampy, ty ale byly pravděpodobně odneseny nebo ztraceny, buď v době vpádu Fridricha Falckého, nebo švédské války, kdy Švédové 1648 zradou zabrali *Praž. hrad s Měšním Městem praž.*

Kromě toho František Pauer, měšťan král. *Horního Města hradčanského* a již 25 souvislých let kaplan při metr. kostele sv. Víta na *Praž. hradě*, 48letý, přísežně dosvědčil a vypověděl, že o vídeň. lampě na vlastní uši slyšel vyprávět svého tchána Eliáše Schröttera, když ještě žil, měšťana řečeného král. města *Hradčan* a kdysi po mnoho let staršího kaplana při metr. chrámu, 63letého starce, stejně jako Lukáše Kalivodu, za jeho života mnohaletého přísežného zvoníka při t. kostele, více než 100letého, že řečená lampa již v jejich době stále a ustavičně hořela u hrobu ct. sluhy Božího JN. Kromě toho také t. kaplan František Pauer dosvědčil a vypověděl, že mu zmínění dva starci a důvěryhodní muži častěji vyprávěli, že u vzpomenutého hrobu bývaly zavěšeny mosazné lampy a hořovalo v nich světlo, ovšem poté, co

došlo k darování stříb. lamp, bylo do nich světlo přeneseno a mosazné lampy byly odstraněny.

Poté byly prohlédnuty další obětiny, dárky a destičky téměř bez počtu, rozvěšené u hrobu a kolem něj, dílem malované na plátně, dílem na dřevě, jak staré, tak nedávno vytvořené. Také byly prozkoumány početné voskovice velké váhy, z nichž některé vážily více než sto liber, umístěné u stěny kaple Navšt. P. Marie poblíž hrobu a obklopené žel. kruhy. Došlo též k prohlédnutí mnoha teol. i filoz. teží věnovaných ct. sluhovi Božimu JN, sem tam rozvěšených a rozmístěných. Rovněž tak byly prohlédnuty různé modlitby a modlitbičky v různé řeči, tištěné i psané, u často řečeného hrobu, které tam měli ve zvyku zbožně a pobožně na kolenou recitovat a pronášet lidé různého postavení.

1c/ R l. akta 2. beatifikačního procesu, zápis o ohledání lamp, obětín a desek u hrobu a vyobrazení v praž. katedrále, 20. V. 1719 (NA, APA I, sign. C 144/5, s. p.) ← L *Acta utriusque processus* 1721, 462-467 (druhé *Summarium*, č. 39, § 1-12)

1d/ stav lamp, obětín, výzdoby náhrobku a relikvií, liturgického náčiní a parament, nadací a peněžních darů věnovaných do katedrály ke cti do 1722, resp. t. r. a v následujících letech, zachycuje l. psaná *Pamětní kniha*, kterou 1722 založil arcijáhen metr. kapituly a tehdejší „jánský pokladník“ (*Joanneus cassarius*) Jan Mořic Václav Martini (od 1711 metr. kanovník, od 4. IX. 1722 arcijáhen, od 27. IX. 1734 děkan, † 1744)^{a)} – výběr z darů zapsaných v t. *Pamětní knize* publikoval Berghauer^{b)} – z Berghauerova výběru pocházejí následující informace o stavu vybrané části darů v 1722, které v některých případech blíže určují předměty zaznamenané při vizitaci 20. V. 1719 (→ výše 1c/):

- lampy s nadací věčného světla^{c)}

stříb. lampa po boku hrobu, zřiz. praž. metr. kostel vel. stříb. lampa se 3 poplatky, zřiz. opat cist. kláštera *Langheim* – co se týče poplatků, ve fundační listině je stanoveno, ke kterým svátkům se váží

na hrobě 2 lampy na způsob srdce, jedna kelnerovská, druhá hrabat Věžníků

poblíž hrobu 2 horníci držící své stříb. lampy, zřiz. Kutnohorští (nejspíš ve slavném procesí k hrobu, které vykonal 15. VI. 1722, → C.1, Praha II. 10/1722), s nadáním věčného světla o nedělích a svátcích – dřev. sochy horníků představují osoby v pokorném pokleku, v hornických krojích známých z kostelů sv. Barbory v *Kutné Hoře* a sv. Jakuba v *Jihlavě*, s kahanci v rukou, v nichž se zapalovalo světlo – aut. sochař Matyáš Bernard Braun^{d)}

středně vel. stříb. lampa, hladká, zřiz. Vílém říš. hr. Krakovský z Kolowrat, místokanclér Č. král. (ve fun. od 4. V. 1719 do 1736), darována a nadána 16. III. blíže neurčeného r., aby navždy hořela v 1 den týdne, na který t. kterého r. připadne svátek

- středně vel. stříb. lampy^{e)}

lampa s erbem a náp. Ferdinanda Arnošta Müntzera ryt. z Lawensteina (olom. bis. rada, notář a přisedící konzistoře, povýšený do č. ryt. stavu 1701)

2 lampy na způsob srdce

lampa s podobiznou sv. Víta, JN a Václava^{f)}

10 lamp beze všeho náp. a erbu

pozlac. lampa beze všeho náp. a znaku

- **malé stříb. lampy**^{g)}

lampa s erbem a na druhém štítu náp. *An. 1695. die 11. Julij.*

lampa se znakem, na níž se napříč objevují 2 orlí/orlice

lampa s erbem, na němž orel/orlice s písmeny *F. W. P. V. R. Ex voto An. 1692.*

lampa, na níž jsou zkrácená jména s korunou

lampa s erbem, na němž růže a nahoře koruna

lampa s literami *M. T. K. V. A.*

lampa na způsob srdce bez řetízky

lampa na způsob srdce se 2 řetízky a jmény *J. H. S. M. R. A.*

lampa na způsob srdce se 2 řetízky s erbem, na němž se objevuje orel/orlice a dole měsíc s písmeny *J. W. I. L. B. W. K. D. W.*

lampa, na níž vyryto *Ludmilla Frichmannin An. 1701.*

lampa na způsob srdce se 2 řetízky a písmeny *M. R. H. J. F. H. 1720.*

11 lamp na způsob srdce

40 malých lamp bez nápisů

- **stříb. svícny:**^{g)}

stříb. svícny prostřední vel., dar Evžena Tytla, opata cist. kláštera v *Plasech*

- **různé vot. dary, včetně předmětů k výzdobě náhrobků a relikvií**^{h)}

27. X. 1722 darována stříb. postava se zeleným kamenem, zřiz. slečna Wancžurová (z Ržehnitz)ⁱ⁾

27. X. věnován k výzdobě posvátného těla náhrdelník s 61 diamanty, mezi nimi 4 větší, zřiz. nejmenovaná ženaⁱ⁾

27. X. darována Adamem Františkem kn. ze Schwarzenbergu skrze doktora práv (Františka) Viléma Sonntaga dvě skvostná stříb. antependia k oltářům u hrobu, na základě slibu a z vděčnosti, že na přímluvu došlo k přátelskému usmíření knížecích manželů ze Schwarzenbergu, kteří očekávají šťastný porod – vytoužený syn a dědic se jim narodil 25. XII. t. r. (→ D.1, 906)

29. X. stříb. srdce, zřiz. p. Preislerová pobývající ve *Vratislavi*ⁱ⁾

různá stříb. srdce ve vel. počtuⁱ⁾

10. XI. dvě stříb. srdce, zřiz. Damián říš. hr. ze Sternbergu (nep. František Damián, p. na Zásmukách, Častolovicích a Cerhenicích, 1676-1723)ⁱ⁾

10. XI. stříb. dítě – na další desce stříb. tělo bez hlavyⁱ⁾

4. XII. stříb. ouška, zřiz. manželka generála von Glaubitz, roz. Markvartováⁱ⁾

8. XII. zl. monstrance s drahocennými diamanty, odhadnutá na 15.000 zl., zřiz. říš. kn. (či spíše hr.?) z Montecucoli^{j)}

22. XII. stříb. děťátko s řetízky, zřiz. p. Laurová^{j)}

28. XII. podobizna SJ s ženskou osobou, zřiz. p. Richtersonová^{j)}

- **posvátné nádoby pro sloužení mší sv. (velmi pravděpodobně všechny z doby do 1722)**^{k)}

stříb. kalich s patenou, zcela zlacený, 29 cm vys., na kupě v medailoncích tepaná poprsí P. Ježíše, P. Marie, sv. Josefa a sv. Anny, vázovitý nodus zdob. and. karyatidami a květinovými festony, noha zdob. zdařilými reliéfy SJN, sv. Mikuláše a sv. Františka z Assisi v celých postavách s donátorovým erbem mezi bohatým stužkovým a květinovým dekorem, dole na okraji vyryto *Fr. Franciscus Nicolaus Zaleski S. Ord. Cisterc. Abbas Blezdoviensis, Coadjutor Olivensis in Polonia ex voto in honorem s. Joannis Nepomuceni fieri curavit Anno 1718.* – značka *M I / C*^{l)}

stříb. kalich s patenou, zcela vyzlacený, s podobiznou sv. Václava, sv. Vojtěcha, SJN, od neznámého dobrodince z 1718^{m)}

stříb. kalich s patenou, zlacený, s podobiznou sv. Vojtěcha, sv. Zikmunda, SJN, zřiz. praž. arcibiskup Jan Josef hr. z Breunneru (ve fun. 1694 † 1710), darován 1706^{m)}

stříb. kalich s patenou s podobiznou sv. Václava, sv. Ludmily, SJN, od nejmenovaného dárce z 1718^{m)}

stříb. zlac. kalich vyzdob. krásnou prací, s výjevem Utrpení Páně, zřiz. praž. arcibiskup František Ferdinand hr. z Kuenburgu (ve fun. 1710 † 1731), 1718^{o)}

stříb. zlac. kalich zdob. jemnou prací, na noze náp. *S. Joanni Nepomuceno Franciscus Antonius Lammers de Lipspring An. 1697.*^{p)}

stříb. zlac. kalich s patenou, na noze náp. *Ex voto obtulit Franciscus Diedinek. An. 1722.*^{p)}

další 4 zlac. kalichy s patenami, beze jmen ctitelů, 1722^{q)}

stříb. zlac. kalich s patenou, na noze podobizna, erb ctitele a písmena *I. C. B. V. O.*, darován 1722^{q)}

opět další 4 zlac. kalichy s patenami, věnované nejmenovanými 1722^{q)}

stříb., částečně zlac. kalich s patenou, s náp. *Anna Joanna Clementin Gebohrne Synapin An. 1722.*^{q)}

stříb., částečně zlac. kalich s patenou, na noze náp. *Catharina Gräfin von Waldstein An. 1706.*^{p)}

stříb. zlac. kalich s patenou a náp. *Beato Joanni Nepomuceno offerunt Adalbertus et Anna Philippi Parvo-partenses.*^{p)}

úplně pozlac. kalich s patenou s podobiznou sv. Vojtěcha, sv. Zikmunda, SJN, a náp. *Dorothea Salerin.*^{p)}

dále 3 kalichy s patenami, věnované anonymními dárci^{p)}

- **pozn.:** z právě popsaných předmětů se jistě dochovaly: stříb. lampa s reliéfem (1715)^{p)}, jeden ze

2 stříb. svícnu střední velikosti, které daroval plaský opat Evžen Tyttl (1721) (ve svatovít. pokladu jeden původní svícen a druhý napodobující pův. vzor označeny i. č. 312 a 313)⁹⁾, stříb. kalich od opata Zaleského (1718) a stříb. zlac. kalich, dar Františka Antonína Lammerse z Lispringu (1697) (ve svatovít. pokladu i. č. 201)⁹⁾ – možná, že mezi starší dary věnované k hrobu pro sloužení bohoslužeb ke světcově cti patřil i dosud dochovaný stříb. mešní tácek s reliéfem (poprsí), dílo ze sklonku 17. st. (ve svatovít. pokladu i. č. 334)¹⁰⁾

- celkově štedrost ctitelů projevovanou SJN u jeho hrobu popisuje 1722 piarista Viktorin od sv. Kříže: „Odkudž veliké tu z vosku svíce, krom natčených obětí, každodenní pobožných lidí štedrota ke cti sv. Jana a na poděkování přijatého jeho přimluvou dobrodiní rozsvěcuje, tabulky, obrazy, lampy a jiné od zlata i stříbra oběti zavěšuje, almužny na mše svaté, které se tu z obou stran hrobu každodenně konají, dává; k tomu i knížky tu visící a všeliké modlitby latinským, českým, německým jazykem k vzyvání téhož sv. Jana všemu lidu poskytuje a dodává; což všecko slavný jeho hrob dosvědčuje.“¹¹⁾ – velmi zajímavým detailem je zmínka o knížkách zavěšovaných k mučedníkovi hrobu, což mohly být knižní univ. teze, ale snad i další publikace dedikované světcí (známy jsou případy přímo světcí věnovaných životopisných a modlitebních knih, kázání a panegyrik, postil a dalších publikací, → B.3, rozřídění svatojánské literatury dle obsahu a zaměření)

1d/ a) R Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36 (celým názvem *Liber memorabilium ratione oblatorum anathematum et censuum ex capitalibus, nec non oblatae pecuniae, tam in auro, quam in argento in honorem Sancti Joannis Nepomuceni, inceptus sub Johanne Mauritio Wenceslao Martini praelato et archidiacono p. t. cassario 1722, continuatus usque ad annum 1736.*) (APMK, Cod. LVIII, 3) – výraz *Joanneus Cassarius* užil BERGHAUER 1761, 109 – **b)** BERGHAUER 1761, 104-117 – **c)** jejich seznam t., 104 – **d)** SPHU, Sv. Vít, 207 – UPP, P. H. H., 105 – KOŘÁN 1999, 88 – KUTHAN/ROYT 2011, 491 (obr.), 492 – **e)** jejich seznam v BERGHAUER 1761, 105 – **f)** nejspíš půjde o lampu visící před hrobem a pocházející z 1715, zdob. reliéfem poprsí SJN hledícího na kříž držený zl. dopr. (ŠITTLER/PODLAHA 1896, 15, list 60) – **g)** jejich seznam v BERGHAUER 1761, 106 – **h)** jejich seznam pro 1722 t., 107-108 – **i)** t., 107 – **j)** t., 108 – **k)** jejich seznam v t., 114-115 – **l)** BERGHAUER 1761, 114 – SPHU, Sv. Vít, 261, 263 (obr. 367) – PODLAHA/ŠITTLER 1903, 136 – **m)** BERGHAUER 1761, 114 – BOROVÝ 1878, 46 (dat. 1718) – **n)** BERGHAUER 1761, 114 – BOROVÝ 1878, 45 (dat. 1706) – **o)** BERGHAUER 1761, 114-115 – BOROVÝ 1878, 46 (dat. 1718) – **p)** BERGHAUER 1761, 115 – **q)** BERGHAUER 1761, 115 – BOROVÝ 1878, 46 (dat.) – **r)** ŠITTLER/PODLAHA 1896, pag. 15, list 60 (obr., na

lampě v drobné art. jemný reliéf poloviční postavy) – PODLAHA/ŠITTLER 1903, 262 (lampa je baňkovitého tvaru, s povrchem prolamovaným a pokrytým jemně vytepanými rozvilinami, s řetězci zavěšenými ke třem uchům v podobě dětských karyatid) – **s)** PODLAHA/ŠITTLER 1903, 136 – SPHU, Poklad svatovítský, 158, č. 223 (pův. 2 stříb. svícny, 36 cm vys., na trojboké noze, se střídými kartuškami a tepanými listy, vídeňská práce; jeden z t. svícnu byl ukraden a nahrazen kopií z 1837 od stříbrníka Fortnera) – **t)** PODLAHA/ŠITTLER 1903, 133, 295 (filigránový kalich ze zlac. stříbra, vys. 25 cm, na noze obhroublé filigránové akant. listy obklopující 3 hrubě tepané medailonky s poprsími sv. Vojtěcha, sv. Ludmily a P. Marie Starobol., číše vsazena do podobného košíčku s reliéfy sv. Zikmunda, sv. Josefa a SJN, mezi filigrán vloženy drobné granáty, na obvodu nohy vytečkovaná náp. *Franciscus Antonius Lammers de Lipspring Anno 1697*, stříbrnická značka má tvar měst. znaku se 2 věžemi, mezi nimiž stojí jakási postava a cosi podobného žebříku) – **u)** PODLAHA/ŠITTLER 1903, 294 (obr.), 295 – SPHU, Poklad svatovítský, 150 (č. 198), 151 (obr. 136) (bohatě tepaný stříb. mešní tácek, 37,5 cm dlouhý, 26,5 šir., oválného tvaru, na širokém plochém okraji se vinou akant. rozviliny, mezi něž jsou vloženy ovocné motivy, upr. dolejší delší strany vytepan reliéf polopostavy kanov. držícího zpr. doleva křížem a v pr. ruce palmu, ve střed., mírně prohloubené části vedle sebe 2 kruhové jímky pro mešní konvičky, obklopené věnci, do jedné vryto *JHS* s vetknutým křížem a 3 hřeby, do druhé *MARIA* se srdíčkem vespod; aut. malostranský stříbrník *CN*) – STEHLÍKOVÁ 1993, 29 (tácek k mešním konvičkám určen pro praž. arcibiskupa Breunera pro svatovít. katedrálu, aut. praž. malostran. měšťan a zlatník Jan Dominik Sartorius) – **v)** VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, 37

1e/ rakve a relikviáře pro uchovávání těla, jazyka a dalších oddělených relikvií:

a/ na závěr exhumace a ohledání ostatků, k níž došlo ve 2. beatifikačním procesu dne 15. IV. 1719, byl nalezený neporušený (domnělý) jazyk se vši opatností vložen do stříb. nádoby, kterou praž. arcibiskup Ferdinand Künburg sám zapečetil, načež byla t. relikvie spolu s ostatními částmi těla umístěna do cínové rakve opatřené zámkem, od něhož uschoval klíč sám arcibiskup – cínová rakev byla vložena do rakve dubové, ta byla zapečetěna a umístěna do pův. hrobu, zahrabána starou zemí a přikryta pův. náhrobním kamenem (→ D.1, 849-850) – při dalším vyzdvížení ostatků z hrobu 28. VI. 1721^{a)} byl posvátný jazyk vyjmut z dosavadní stříb. nádoby – ta pak byla uchovávána mezi dary věnovanými BJN do praž. katedrály^{b)}, načež byla u příležitosti ohledání jazyka 27. I. 1725 prohlédnuta – tehdy ji přítomnému soudnímu tribunálu, expertům a svědkům ukázal starší dómský kostelník František Pauer (Bauer) a zlatníci a stříbrníci Václav Schachtl a Rinaldo Ranzani ji popsali jako osmibokou stříbrnou nádobu praž. práce – Pauer i další přítomný svědek, bývalý svatovít. sakristán Václav Konstantin Potůček, přísežně prohlásili, že

jde o nádobu, do níž byl jazyk vložen po svém nalezení 1719 a v níž setrval až do druhého vyzdvižení těla 1721^{c)}

b/ po úpravě těla provedené ve dnech 28. VI. – 3. VII. 1721 byl anatomicky sestavený a vyzdobený skelet uložen do rakve z dubového dřeva, opatřené po stranách kříšťálovými tabulemi tak, aby mučednickovy relikvie byly dobře viditelné – rakev byla dlouhá tři a půl praž. lokte, široká jeden a půl lokte a vysoká jeden a půl lokte a tři geometrické palce – byla potažena rudým hedvábím a hojně zdobená zlatem, posetá zl. vločkami kol dokola splývajícími shora a do stran – samotná rakev byla dílem mistra truhláře Jana Václava Rößlera^{a)} – mučednickovo tělo v ní bylo nesené ve slavnostním procesí při praž. oslavě beatifikace 4. VII. 1721 a pak vystaveno očím svatojána, ctitelů a poutníků na vyvýšeném místě náhrobku v praž. katedrále,^{b)} kde spočívalo do 14. V. 1722^{c)}

c/ jazyk byl ve zmíněném slavnostním procesí 4. VII. 1721 nesen samotným praž. arcibiskupem Kuenburgem „v jedné kříšťálové prohlídající nádobě“^{a)} – i t. okrouhlá ampule byla prohlédnuta v souvislosti s ohledáním jazyka 27. I. 1725, kdy bylo zjištěno, že je vytvořena z tzv. horského kříšťálu, že i její hor. uzávěr tvoří velmi čistý kříšťál, na vr. je osazena koruna z čistého zlata a z t. materiálu je i noha – t. nádoba byla dlouhá i široká kolem čtyř prstů – uvnitř visela na zl. řetízku část palce sv. panny a mučednice Kateřiny s doprovodným náp.: *De Pollice S. Catharinae M.* – ampuli poznali přísežní svědci roudnický probošt Václav Konstantin Potůček (bývalý katedrální sakristán) a starší dómský kostelník František Pauer (Bauer) i další svědkové, kteří jednosvorně vyznali, že se jedná o nádobu, ve kterém byl nesen posvátný jazyk v procesí 4. VII. 1721 – jelikož se tehdy organizátoři oslav blahořečení nacházeli v časové tísní a nebylo možné v tak krátké době příprav vytvořit nový relikviář, vybrali nejvhodnější nádobu, která byla k dispozici, stávající relikviář sv. Kateřiny, a po vyjmutí článku z palce t. mučednice byl do relikviáře umístěn zázračně neporušený jazyk^{b)} – podobu popsaného relikviáře i s jazykem nejspíš věrně zachycuje knižní ilustrace z 1721 navržená malířem a ilustrátorem Ignácem Františkem Brandelinským (1680-1735) (→ B.4, 108j)

d/ právě zmíněná grafika (dle Brandelinského návrhu) představuje oválný kříšťálový relikviář na kov. noze s nodem, vyzdobený po hor. obvodu korunou s trojlístky (liliiemi) a ve vr. horního vypuklého uzávěru drobnou kov. ozdobou – dovnitř je umístěn dobře viditelný jazyk, ze zadu podepřený kov. podložkou shodného anatomického tvaru, po celém obvodu vyzdobenou rovnými i plamennými paprsky, takže výjev činí dojem, že je zázračná relikvie rozzářená svatozáří – snad je tím již naznačena

podoba relikviáře, který pro bezpečné, a přitom důstojné uchování nejslavnějšího Nepomukova ostatku vytvořil 30letý praž. zlatník Václav Schachtl (pokřtěn u sv. Havla na *Starém Městě praž.*, pak usazen jako měšťan na *Malé Straně*), který jako materiál použil ryzí zlato – po vyhotovení relikviáře Schachtl (někdy v době po praž. beatifikační oslavě) asistoval praž. světícímu biskupovi Danielu Josefu Mayerovi z Mayernu při umístění relikvie do hotového díla ve *Svatováclavské kapli* na ol. sv. Ostatků či sv. Jana Ev. – biskup vložil jazyk do relikviáře a musel přitom trochu zatlačit na jeho špičku, jelikož nádoba byla nahoře poněkud těsná – nato jmenovaný zlatník nasadil na před. stranu relikviáře průhledný kříšťál a dobře ho dvěma šroubky přišrouboval a co nejlépe upevnil – toto své umělecko-řemeslné dílo označil svými iniciálami *W.* (tj. *Wentzl*) a *S.*^{a)} – zachoval se dvojitý popis t. relikviáře, první vzniklý v souvislosti se zapečetěním a uložením jazyka 18. VI. 1723 na zmíněném oltáři sv. Jana Ev. ve *Svatováclavské kapli*,^{b)} druhý pořízený při ohledání t. relikvie 27. I. 1725^{c)} – k poznání podoby dosud dochovaného relikviáře pomohou i jeho publikované fotografie^{d)} a další popisy^{e)} – dílo je 6 prstů dlouhé a 4 prsty široké, včetně paprsků, které je obklopují po vnějším obvodu (kromě spod. části) – svým tvarem odpovídá tvaru lidského jazyka, takže je nahoře zaoblené – drobné zl. paprsky po obvodu dosahují různých velikostí – šest větších z nich nese po čtyřech drobných diamantech – dalších pět větších paprsků je doprovázeno stříb. šesticípu hvězdou (hvězdičkou), do níž je zasazen diamant většího rozměru – posvátný jazyk je zpř. uzavřen průzračným, velice tenkým a hladkým kříšťálem – zad. stěnu relikviáře tvoří plech z ryzího zlata, který je vně vyzdoben motivem dvou dole spojených a věnec po celém obvodu vytvářejících větví vavřínu (nikoliv palem, jak se tvrdilo), které obklopují náp.: *Hæc est / Lingua illa / Benedicta Divi / Joannis Nepomuceni / Martyris, ob illibatè / Servatum Confessionis / Silentium in Flumen / præcipitati. Quæ, dum / Sanctum Illius Corpus / Visitaretur, in Sacro Ejus- / -dem Capite post tria / sæcula, et ultra Sic / divinâ disponente / Omnipotentiâ incor- / rupta reperta fuit / An[n]o Domini. / 1719* – spod. okraj relikviáře spočívá na zdobně tepaném podstavečku

e/ zlatník Václav Schachtl po uzavření posvátného jazyka do právě popsaného relikviáře celou tuto vzácnou schránku vložil do větší nádoby čili relikviáře,^{a)} který byl také popsán v souvislosti se zapečetěním a uložením jazyka 18. VI. 1723 (ve jmenovaném ol. *Svatováclavské kaple*)^{b)} a při ohledání t. relikvie 27. I. 1725^{c)} – Schachtl se pak o t. relikviáři 7. II. 1725 přísežně vyjádřil, což po něm učinil další přítomný zlatník, praž. novoměstský měšťan Rinaldo Ranzani, 50letý

rodák z it. *Boloně*^{d)} – podle všech t. podkladů lze zrekonstruovat podobu t. drahocenné památky, která se nedochovala: měla délku tři čtvrtě pražského lokte a šířku čtvrt pražského lokte a půl – byla stylizována do výjevu Soslání Ducha svatého a rozdělení ohnivých jazyků – dílo bylo na noze a po vnějším obvodu stříbrné, sem tam pozlacené, augsburské práce – upr. se nacházelo větší okrouhlé (válcovité) sklo, které obklopovalo vnitřní schránku obsahující jazyk – kolem skla se nacházel obláček z ryzího zlata pražské práce – na vrcholu relikviáře bylo vidět znázornění Ducha svatého v podobě holubice – zmíněný obláček obsahoval tu a tam rozmístěné plamenné jazyčky, z nichž deset zářilo tím samým počtem diamantů – ve spodní části obláčku se skvěl významnější diamant – jak řečeno, zlatým obláčkem bylo obklopeno okrouhlé sklo, a to bylo široké 4 prsty a dlouhé 6 prstů – stříbrný uzávěr relikviáře nesl zlacené postavy nebeských duchů (tj. andělů) – dole se nacházela stříbrná pozlacená patena – na noze relikviáře se nacházely rodové erby bádenských markrabat, relikviář byl totiž darem bádenské markraběnky a regentky Františky Sibyly Augusty, roz. vévodkyně Sasko-Lauenburské (1675-1733), vdovy po markraběti Ludvíku Vilémovi I. Bádenském zv. Turecký Ludvík (1655-1707) – existence t. relikviáře, nebo alespoň zajištění jeho tvorby je doloženo poprvé v březnu 1722, kdy knížecí manželé Adam František a Eleonora Amálie Magdaléna ze Schwarzenbergu uvažovali, že by dali takový relikviář vytvořit, zjistili však, že už je o něj postaráno^{e)} – protože je mnohokrát v kanonizačním procesu potvrzeno, že lidé jazyk uctívali políbením, je zjevné, že před jeho dočasným, oficiálně nařízeným deponováním (18. VI. 1723) musel být už po delší čas vystavován ve výše popsaných dvou relikviářích (Schachtlově a bádenském) veřejně účtě – přímo to sdělil Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic ve zmíněném procesu dne 24. IV. 1723: „A ten svatý jazyk se také ve skutečnosti uchovává ve zvláštním relikviáři vytvořeném na náklady nejjasnější bádenské markraběnky vdovy, a je vystaven veřejně účtě, jež jsem také častěji uctíval a líbal a naposledy jsem jej uctil a políbil v uplynulou středu [což bylo dvacátého prvního tohoto měsíce dubna].“^{f)}

f/ praž. arcibiskup Ferdinand z Kuenburgu po téměř ročním vystavení ostatků v křišťálové rakvi na vyvýšeném místě náhrobku v praž. katedrále rozhodl, že má být rakev s tělem posunuta do nižší polohy řečeného mauzolea a uzavřena do další, větší rakve – 14. V. 1722 proto byla pův. rakev odnesena do *Svatováclavské kaple* a následujícího dne navracena zpět do náhrobku na nově upravené místo uv. spodního mram. ohrazení, kde byla vložena do úhledně upraveného dubového sarkofágu potaženého

rudým hedvábím, který byl následně ze všech stran uzavřen a zapečetěn arcibiskupovou pečetí^{a)} – při následném průzkumu obojí rakve a ohledání těla v rámci kanonizačního procesu dne 17. I. 1725 bylo konstatováno, že vnější rakev je dlouhá 3 praž. lokty a 21 geometrických palců, vysoká 1 praž. loket a 22 geometrických palců a široká 1 loket a 23 geometrických palců – byla potažena rudým hedvábím, sem tam vyzdobeným zl. nitěmi sestavenými do obrazců hvězd – z obou stran byla opatřena pečetí s erbem říš. hrabat z Kuenburgu a odznaky arcib. důstojnosti – po odstranění pečetí bylo zjištěno, že je sarkofág uzavřen dvojím zámkem, pokrytým pergaménem, na němž spočívaly zmíněné pečetě – klíče k odemčení zámků poskytl arcibiskup notáři, který rakev odemkl – po odklopení výka se ukázala její vnitřní výzdoba (čalounění) v podobě rudého taftu, do kterého byla posazena druhá, starší a o něco menší křišťálová rakev s tělem, popsaná výše (→ b/) – přítomní truhláři Josef Nonnemacher, František Antonín Legker a Jan Václav Rößler sdělili, že je obojí rakev vytvořena z dubového dřeva, a poslední z nich navíc vyznal, že jde o jeho vlastní dílo – po ohledání ostatků bylo vše uvedeno do pův. stavu, včetně opětového uzamčení, navrácení klíčů arcibiskupovi a zapečetění obou rakví arcibiskupovými pečetěmi^{b)}

g/ aby kromě jazyka mohly být k útěse lidu vystavovány a uctívány i některé další relikvie, povolil arcibiskup Kuenburg před navrácením posvátného těla do náhrobku 15. V. 1722 oddělit z kostry některou část, konkrétně česku neboli okrouhlou kost z kolene, a uchovávat ji mezi ostatním relikviemi vystavenými v metr. k.^{a)} – ve skutečnosti byl tehdy spolu s česku odebrán z mučednickova těla také článek prstu na noze, a obojí relikvie byla dle svěd. kapitulního děkana Karla Řečického později vložena do zl. nádoby a vyzdobena pro uctívání zbožnými a věrnými ctiteli^{b)} – že byl t. svatoján. relikviář skutečně vystavován účtě, dosvědčil ranhojič Reinhard Leisten, když sdělil, že vystavenou česku v relikviáři ze zbožnosti políbil (dol. 23. I. 1725)^{c)} – podle popisů a fotografií^{d)} lze t. relikviář, dosud uchovávaný ve svatovít. pokladu (i. č. 53), charakterizovat jako deskový či štítový, 27 cm vys., 16,5 cm šir., ze zlata vytepaný a vyšperkovaný drahými kameny a perlami – větší oválná, téměř kruhová prosklená schránka relikviáře obsahuje česku ze světcovy levé nohy, v menší, níže položené ov. prosklené schránce se nachází nehtový článek palce, rovněž z mučednickovy nohy – tvar relikviáře je barokně prolamovaný s volutami a 2 drobnými vázami po stranách, nad česku se nachází symbol N. Trojice, chráněný svrchu baldachýnkem, završeným třetí ozdobnou vázou

h/ mezi dary věnovanými do praž. katedrály ke cti je v pam. knize k 28. VIII. 1726 zapsána stříb.

zlac. skříňka (*cistula*) vyzdobená drahými kameny, určená k uložení posvátného jazyka – byla doručena jako dar říš. hraběte z „Budictz“ ze Slezska, který stál 6000 zl. a zlatníka 5 let práce^{a)} – je to bezpochyby právě onen proslulý svatoján. relikviář uložený ve svatovítském pokladu (i. č. 1), který v sobě doposud uchovává starší Schachtlovu schránku s mučednickovým jazykem (→ výše d/) – potvrzují to zjištění při posledním restaurování 2013, kdy vedle vídeňské značky a iniciál (v srdcovitém terči) *I C* nebo *I G* byl na t. relikviáři nalezen letop. 1720 a na další jeho části (snad dodané v Praze) shledána značka s letop. 1726^{b)} – dle všeho tedy relikviář začal vznikat ve *Vídni* 1720 a po odevzdání v *Praze* 1726 byl ještě dodatečně označen – dalším dokladem je Birkhardova rytina nejspíš ze sklonku 20. l. 18. st., zachycující podobu právě t. relikviáře (→ B.4, 180) – podle popisu a fotografií v literatuře^{c)} lze t. vzácnou památku popsat jako umělecké dílo ze zlac. stříbra, hojně posázené drahými kameny a ametysty – relikviář má podobu monstrance vys. 56,5 cm, do níž je vložena zmíněná Schachtlova schránka s jazykem (někdy z doby 1721-22) – bohatě zdobený kruhový tepaný sokl relikviáře je rozdělen čtyřmi římsovými pásky, které se směrem vzhůru ke stvolu zúžují a při koncích se volutově stáčí – na volutách při okraji soklu jsou rozmístěny čtyři krásné okřídlené and. hlavičky – kroužený dřík je upr. opatřen vázovitým nodem, z něhož vynikají čtyři výborně modelované and. tváře – na dřík je nasazena hořejší část relikviáře vytvarované do podoby veliké pětipaprskové hvězdy, na jejíchž otupených hrotech jsou upevněny drobné pětipaprskové hvězdy – před. i zad. strana t. hvězdotvité desky jsou zdobeny stejně – po vnějších okrajích se táhne lem z drobných volutek – střední oblou skleněnou schránku (nahore obloženou zlatem na způsob baldachýnové stříšky s lambrekýny a dole ovinutou zl. proužkem posázeným drahokamy) obklopuje věnec obláček, z nichž vyhlížejí and. hlavičky a tu a tam vyřezávají ostré paprsky – na vr. relikviáře se tyčí křížek se dvěma zkríženými stylizovanými palmetami – mezi četnými drahokamy na relikviáři vyniká ametyst pod svrchním hrotem hvězdy – uvnitř zmíněné skleněné schránky, jež je dole otevřená a nahore kulovitě sevřená, je Schachtlův relikviář zepředu i zezadu obklopen rámy tvořenými hustou spleť paprsků a palmových větví, jakož i jiných smaltovaných a brilianty a dalšími drahokamy posázených ozdob – t. relikviář v blíže neznámé době nahradil relikviář věnovaný bádenskou markraběnkou (→ výše e/)

1e/ a/ a) R *Nová sláva* 1721, 17 – **b)** podle R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← L BERGHAUER 1761, 109 byla t. stříb. „krabička“ zařazena mezi katedrální svatojánské obětiny až 1725 (→ níže 1f/, rozličné obětiny, 1725) – **c)** R akta kanonizačního procesu, 27. I. 1725 (NA, APA I, sign.

B 60/1, fol. 853^v-854^r); **b/ a)** R akta kanonizačního procesu, 17. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 774^v) – **b)** L *Nová sláva* 1721, 20-21 – **c)** L R akta kanonizačního procesu, 17. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 775^v); **c/ a)** L *Nová sláva* 1721, 20 – **b)** R akta kanonizačního procesu, 27. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 854^{r-v}); **d/ a)** R n. výpověď zlatníka Václava Schachtla v kanonizačním procesu, 7. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 949^r-951^r) a formulace osmi otázek, jež mu byly položeny (t., fol. 955^v-956^v) – **b)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 861^r) – **c)** R t., fol. 855^v-856^r ← L *Sacra rituum congregazione* 1727, druhý text, 208-209 (*Summarium*, č. 38, § 8-10) – **d)** L PODLAHA/ŠITTLER 1903, 239 – VLČEK 1993, obr. 13, 14 – **e)** L PODLAHA/ŠITTLER 1903, 239-240 – KUTHAN/ROYT 2011, 485; **e/ a)** R n. výpověď zlatníka Václava Schachtla v kanonizačním procesu, 7. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 950^v) – **b)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 860^v-861^r) – **c)** R t., fol. 854^v-855^v ← L *Sacra rituum congregazione* 1727, druhý text, 208 (*Summarium*, č. 38, § 5-7) – **d)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 949^{r-v} a 952^r) – **e)** R n. svěd. Adama Františka kn. ze Schwartzbergu a jeho manželky Eleonory, Vídeň 26. II. 1724 (NA, APA I, sign. C 144/3) – **f)** R I. výpověď Václava Ignáce hr. Wratislava z Mitrowic v kanonizačním procesu, 24. IV. 1723 (NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 25^r, čl. 61) ← L *Sacra rituum congregazione* 1727, druhý text, 232 (*Summarium*, č. 42, § 3) – **pozn.:** Jan Křitel Votka datoval bádenský relikviář do období 1721-23 (L VOTKA 1887, 68); **f/ a)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 775^v) (obsah listiny ze 14. či 15. V. 1722 vyhotovené veř. notářem Václavem Konstantinem Potůčkem o novém uložení Nepomukova těla) – **b)** R t., fol. 774^{r-v} (popis vnější rakve při ohledání 17. I. 1725); **g/ a)** R akta kanonizačního procesu (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 775^v) (obsah listiny ze 14. či 15. V. 1722 vyhotovené veř. notářem Václavem Konstantinem Potůčkem o novém uložení Nepomukova těla) – **b)** R t., fol. 830^v-831^r ← L *Sacra rituum congregazione* 1727, druhý text, 200-201 (*Summarium*, č. 37) (Řečického I. výpověď z 24. I. 1725) – **c)** R n. výpověď Reinharda Leistena v kanonizačním procesu, 23. I. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 819^v) ← L *Sacra rituum congregazione* 1727, druhý text, 204 (*Summarium*, č. 37) – **d)** L ŠITTLER/PODLAHA 1896, 15, list 62 (obr.) – PODLAHA/ŠITTLER 1903, 217 (obr.), 218-219 – *JN* 1993, 179 (obr.), 180 (č. kat. 106) – KUTHAN/ROYT 2011, 485; **h/ a)** R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36* ← L BERGHAUER 1761, 110 – **b)** I www.idnes.cz/technet/reportaze/relikviar-svaty-jan-nepomucky.A130515_124848_tec_reportaze_kuz (Jan Kužník, *Prozkoumejte relikviář s mozem svatého Jana Nepomuckého*, článek z 16. V. 2013) – **c)** L ŠITTLER/PODLAHA 1896, 11, list 2 (obr.) – PODLAHA/ŠITTLER 1903, 239-240, tab. 45 (obr.) (dat. pravděpodobně 1729) – KUTHAN/ROYT 2011, 483 (obr.), 484-485 (dat. 1729)

1f/ nové nadace pro světlo v lampách u hrobu a předměty darované ke cti od 1723 až do hl. praž. oslavy kanonizace v X. 1729, sepsané podle výše

uvedeného Berghauerova výběru z *Pamětní knihy* založené 1722:

- lampy s nadací věčného světla^{a)}

26. I. či 28. I. 1724 věnovala říš. hr. Barbora Věžníková z Věžníku, roz. Švihovská, 500 zl. k udržování věčného ohně ve vět. stříb. lampě na způsob srdce, kterou darovala a dala postavit na hrob (t. tvrzení vyplývá ze 2 rozdílných zpráv, které však zřejmě vypovídají o jedné a téže nadaci k věžníkovské lampě na hrobě)

3. II. t. r. věnoval k t. účelu 500 zl. ve zlatě Jan Josef říš. hr. z Waldsteinu, p. na Duchcově, Horním Litvínově atd., nejvyšší maršálek Č. král. (ve fun. 1720 † 1731)

6. X. t. r. věnoval rovněž 500 zl. a k t. účelu urozený p. z Krischu, působící na Moravě

6. XI. t. r. tentýž pán přidal k nadaci uvedené lampy 100 zl.

- větší stříb. lampy bez světla^{b)}

23. XI. 1724 daroval větší stříb. lampu říš. hr. František ze Schliku, cí. král. dv. rada

1. II. 1725 věnovala stříb. lampu hr. z Oppersdorffu, roz. hr. Clary ze Sperlsbachu, jménem zesnulé hr. z Clary, roz. bar. z Kokořova

9. XI. 1726 darována ze Slezska stříb. lampa

29. I. 1727 věnoval krásnou stříb. lampu hr. Hamilton

29. VII. 1727 darovala stříb. lampu prostřední vel. říš. hr. z Kolowrat

15. V. 1728 věnovala větší stříb. lampu říš. hraběnka z Kolowrat na Rychnově, roz. kn. ze Schwarzenbergu

- středně vel. stříb. lampy^{c)}

1726 stříb. lampa

t. r. věnoval lampu Josef Karel říš. hr. z Morzinu

1728 darovala lampu Kateřina hr. ze Schönfeldu, roz. hr. Michnová

1729 věnoval lampu Jan Vilém svob. p. Raschin z Riesenburgu

- malá lampa na způsob srdce, z čistého zlata, dar Arnoštky hr. z Khevenhüller z 1727^{d)}

- 2 malé stolní stříb. svícny, dar jisté slečny z Polského král. z 1726^{e)}

- rozličné obětiny, relikviáře a předměty, darované ke cti, někdy též k výzdobě hrobu nebo tvorbě nového náhrobku^{f)}

1723

5. I. věnovány 2 stříb. nohy, stříb. čelo, 2 svazky vých. perel, dále jehla čili čelní výzdoba, n. *Zitternadel* (tj. třesadlo, třesavá jehlice) s drahocennými diamanty, 3 zl. prsteny s diamanty – dary nejmenovaných dárců, kteří raději chtěli přenechat svá jména nebi^{g)}

7. I. dvě menší stříb. mince s křížkem zdobeným diamanty a 4 rubíny, zřiz. mladý p. hr. Hrzán^{g)}

16. I. dvě stříb. oči, také stříb. dítě^{g)}

25. I. stříb. jazyk se zlac. skřínkou, zřiz. říš. hr. František Karel Wratislav z Mitrowic, rada král. apelací v Praze^{g)}

6. II. stříb. deska s podobiznou, zřiz. bar. Michael z Lazari, p. na Niměřicích^{g)}

9. II. stříb. zlac. srdce s harrachovským erbem^{g)}

25. II. zl. mince s podobiznou apoštolů^{g)}

2. III. tři zlaté, dárkyně paní říš. hr. Czerninová z Chudenic^{g)}

12. III. věnovala SJN krásný a velice cenný stříb. tabernákl v ceně 3236 zl. 28 kr. paní Marie Markéta říš. hr. z Waldsteinu, vdova, roz. Czerninová z Chudenic^{b)}

22. III. věnovala říš. hr. Rotulová ze stříbra a zlata vytaženého z nití 6 hřiven 3 pětiny – byly zaslány do *Vidně* ke tvorbě stříb. náhrobku – t. šlechtična také darovala ve zl. měně 64 dukátů^{g)}

7. IV. zl. přívěšek s podobiznou, zřiz. Jan Josef říš. hr. Waldstein, nejvyšší maršálek král. a místodržící^{g)}

18. IV. kn. Eleonora Amálie Magdaléna roz. kn. z Lobkowicz, manželka Františka Adama ze Schwarzenbergu, věnovala stříb. dítě o váze 14 liber z vděčnosti, že si na SJN vyprosila syna Josefa Adama Jana Nepomuka (→ D.1, 906)^{g)}

21. VI. zl. srdce, zřiz. paní říš. hr. z Mikosch^{g)}

23. VII. osm zlatých, zřiz. Marián Hermann, opat strahov. kláštera prem.^{g)}

18. VIII. přinesli 2 otcové jezuité od jedné vznešené paní 2 náramky zdob. diamanty a rubíny, kde byly 3 růže, každá vyobrazená 7 diamanty a všechny vyzdobené dalšími 27 démanty^{g)}

4. IX. věnovalo město *Chomutov* skrze purkmistra a jednoho člena měst. rady krásnou stříb. sochu se 2 anděly a erbem města *Chomutova*, v ceně 300 zl.^{g)}

6. IX. zl. srdce se zl. řetízkem, dar kardinála, ostrihom. arcibiskupa a uher. primase Christiana Augusta von Sachsen, obecně von Sachsen-Zeitz, výraz slibu učiněného v nemoci (→ D.1, 955)^{g)}

12. IX. srdce a poloviční zlac. postava, zřiz. Karolina říš. hr. von Seeler, rozená von Heyd, v *Kolíně nad Rýnem*^{g)}

27. IX. již druhý stříb., nákladně vyhotovený tabernákl v ceně 3900 zl., dar paní Marie Markéty říš. hr. z Waldsteinu, vdovy, roz. Czerninovéⁱ⁾

29. IX. stříb. hlava s hrudí, zřiz. baron ze Schwanenbergu^{g)}

1724

7. I. zlac. srdce s postavou, zřiz. p. baronka Hyzrle z Chodůⁱ⁾

4. II. podobizna Ukřižovaného, SJN a P. Marie Loret., dar cí. pážete, říš. hr. von Molari, z vděčnosti za záchranu (→ D.1, 945)^{b)}

2. VI. věnovala Eleonora Amálie Magdaléna kn. ze Schwarzenbergu, roz. kn. z Lobkowicz, manželka kn. Františka Adama ze Schwarzenbergu, ze stříbra zhotovenou postavu ženy klečící na polštáři a 2 stříb. nohy^{j)}

5. IX. stříb. krabička pro uložení posvátných relikvií, dar p. říš. hraběnky Cukrovéⁱ⁾

1725

5. I. zl. srdce se zl. okem ve zlac. schránce, dar p. říš. hraběnky z Dietrichsteinu na Moravě^{j)}

6. I. stříb. zlac. srdce, zřiz. paní roz. Lamingerová, manželka Josefa Františka říš. hr. z Wrba z Freudenthalu, nejvyššího sudí Č. král. (ve fun. od 1721)¹⁾
15. I. darován nejmenovaným ctitelem ze slibu stříb. prsten s vděčností za přímluvu (→ D.1, 1033)¹⁾
4. III. stříb. noha a jazyk, dar paní Mladotové ze Solopisk¹⁾
14. III. věnoval ryt. Bigatto, obyvatel města *Chebu* desku se stříb. schránkou, v níž byly 4 postavy, první „S. S. S.“ (N. svátost?), druhá SJN, třetí sv. Korduly z družiny sv. Voršily, čtvrtá ženské osoby – důvodem daru byla zvláštní událost týkající se rytířovy dcery (→ D.1, 1030)¹⁾
16. III. věnoval p. z Lauer 2 zlaté snubní prsteny¹⁾
24. V. Filip říš. kn. z Lobkowicz, regent lobkowického domu, pán na Roudnici atd., věnoval stříb. desku, na níž se spatřuje SJN (☼) v oblacích, dole jmenovaný kníže a jeho manželka Vilemína, roz. hr. z Althannu, oba klečící se 2 syny – t. dar byl splněním slibu (→ D.1, 1029)¹⁾
18. XI. stříb. srdce a stříb. podobizna říš. hraběnky z Dietrichsteinu¹⁾
malá stříb. socha se zlac. ☼¹⁾
jiná stříb. socha na dřev. noze, vyzdobené zlatem¹⁾
stříb. socha obklopená oblaky a anděly¹⁾
poprsní stříb. socha s náp. *Sancte Joannes Nepomucene exaudi nos.*¹⁾
malá stříb. pyramida s malou stříb. sochou na vr.¹⁾
stříb. krabička, v níž po nějaký čas ležel zapečetěný posvátný jazyk¹⁾
- Kateřina Alžběta říš. hr. ze Schönbornu a Reichelsbergu, manželka Františka Václava říš. hr. z Nostitz-Rieneck, pána na Sokolově, Jindřichovicích, Trmicích, Libochovanech, Měšicích, Řehlovicích, tajného císař. rady, věnovala jánskému pokladníkovi a arcijáhnovi Janu Václavu Mořici Martinimu k hrobu 11 liber stříbra, aby bylo vynaloženo na tvorbu stříb. sochy – jednalo se o dar věnovaný na základě slibu, který souvisel s narozením jejího syna (→ D.1, 1026)¹⁾
- 1726**
8. I. více stříb., větších a menších dětí¹⁾
10. II. stříb. ňadra, snubní prsteny¹⁾
14. III. zl. snubní prsteny p. říš. hraběte Rudolfa Josefa Kořenského z Těřešova a jeho manželky, zasláné z *Vidně*¹⁾
7. IV. říš. kn. Filip z Lobkowicz, regent domu lobkovického, p. na Roudnici atd. věnoval stříb. desku, na níž je vidět P. Marii Starobol. a SJN, dole klečícího knížete se 2 syny a jeho manželkou, kn. Vilemínou, roz. hr. z Althannu, nesoucí novorozené děťátko v zavinovačce¹⁾
9. IV. stříb. pozlac. ruka, zřiz. říš. hraběnka z Tirheimu¹⁾
22. V. věnoval Kryštof Ondřej Jan Szembek, kn. biskup ve *Warmii* v Polsku (ve fun. 1724 † 1740), zl. krabičku s podobiznou, z níž pak byl vytvořen relikviiář pro kapky Kristovy krve¹⁾
29. V. jistá žena z Moravy darovala stříb. desku s poprsím a bříškem, v jehož pr. části byl vyobrazen vřed, do kterého se už dostala růže, ctitelka však složila SJN slib a byla uzdravena (→ D.1, 1049)¹⁾
- VI. a VII. věnovány prsní bradavky, oči, nohy, srdce, jazyky ze stříbra, se zamlčením jmen dárců¹⁾
3. VIII. zasláno od jistého ctitele ze Sedmíhradska zl. srdce, uprostřed diamant¹⁾
28. VIII. vlastní dcera knížete Adama Františka ze Schwarzenbergu Marie Anna, provdaná (18. III. 1721) za Ludvíka Jiřího Simperta říš. markraběte bádenského, darovala stříb. postavu malého dítěte na červené aksamitové desce, opatřené znakem bádenských markrabat – jistě půjde o znázornění dcery Alžběty Augusty, která se řečené markraběnky t. r. dne 16. III. narodila jako prvorozené dítě¹⁾
5. X. obětovala Eleonora Amálie Magdaléna kn. ze Schwarzenbergu, roz. kn. z Lobkowicz, na desce stříb. podobiznu svého synáčka, kn. Josefa Adama Jana Nepomuka, vyprošeného přímluvou, klečícího¹⁾
- 1727**
26. I. darován větší zlaták s perlou, kde byl náp. *Gott gieb Fried in deinem Lande / Glück und Heyl in allen Stande.*¹⁾
7. II. říš. hrabě z Herbersteinu věnoval stříb. mužskou postavu a figuru¹⁾
7. II. šest stříb. srdcí – více stříb. nohou od různých anonymních ctitelů¹⁾
14. III. obětovány 2 zl. snubní prsteny Františkem říš. hr. z Waldsteinu a jeho chotí, roz. hr. z Fürstenbergu¹⁾
23. III. zaslány z *Vratislavi* 2 zl. snubní prsteny¹⁾
18. V. darován zl. řetěz, stříb. jazyky, dále oči a zuby, 13 postav mužského a ženského pohlaví, 26 různých srdcí od rozličných dárců, zavěšené pozlac. mince, 6 podobizen s novorozenými děťátky, vyprošenými SJN¹⁾
15. IX. zasláno z *Vidně* zl. srdce od říš. hraběnky z Khevenhüller¹⁾
25. IX. zl. věnováno zl. srdce se závěsným drahokamem, visí u obrazu před oltářem¹⁾
4. X. kn. Eleonora Amálie Magdaléna ze Schwarzenbergu, roz. kn. z Lobkowicz, darovala hedvábnou desku se stříb. postavou dítěte zavinitého v plenkách a dále 2 větší stříb. nohy¹⁾
11. X. byly darovány na černé hedvábné desce 2 stříb. oči a stříb. srdce, uprostřed něž byla moucha – výraz vděčnosti za uzdravení (→ D.1, 1056)¹⁾
26. X. stříb. podobizna se dvojí postavou, mužskou a ženskou, s náp. *Ex voto*, dar říš. hraběte Schlika a jeho manželky, roz. hr. z Trauttmansdorffu¹⁾
29. X. stříb. žaludek¹⁾

XI. a XII. nejmenovanými ctiteli obětována různá srdce, jazyky a oči⁹⁾

1728

23. I. pelhřimovští měšťané přinesli závěsný stříb. peníz s podobiznou P. Marie zhotovený z prvního stříbra z jejich stříbrného dolu a dílny zpracovávací nerosty a žádali, aby byl připevněn k obrazu nad hrobem⁹⁾
10. II. větší stříb. srdce a stříb. jazyk od nejmenovaných osob⁹⁾
15. III. stříb. ruka obětovaná říš. hrabětem z Bubna a Litic⁹⁾
21. III. stříb. srdce od jedné řeholnice od sv. Josefa na *Malé Straně v Praze*, kde byl klášter bos. karmelitek⁹⁾
21. III. stříb. ruce a nohy a stříbrná srdce⁹⁾
22. IV. větší stříb. pozlac. srdce s plamenem upr. a 3 řetízky, o váze 3 liber a 12 lotů, dar Evy Karolíny říš. hr. z Fürstenbergu, roz. hr. z Laynu⁹⁾
15. V. více hrudí s ňadry a stříb. závěsné mince⁹⁾
26. V. stříb. lidská hlava v živ. vel., připevněná na desku, a více stříb. srdcí⁹⁾
1. VI. zl. srdce, dar kněžice Josefa Adama Jana Nepomuka ze Schwarzenbergu, který předal osobně s projevy úcty z vděčnosti za uzdravení (→ D.1, 1057)⁹⁾
3. VI. obětina zdob. diamanty a rubíny od říš. hraběnky z Fuggeru⁹⁾
3. VI. závěsné mince, stříbrná srdce, stříb. řetězky⁹⁾
1. VII. více stříb. srdcí⁹⁾
7. VII. vět. zavěšená mince s náp. *Bona causa triumphat*, dále stříbrná srdce a zuby⁹⁾
16. VII. anonymní ctitel věnoval zl. srdce v pozlac. skříňce⁹⁾
22. VII. zl. jazyk od nejmenovaného⁹⁾
22. VII. stříb. srdce s plamenem a náp. *Nicolaus Rentzhl Parochus Ekelspergensis Passaviensis Diæcesis*⁹⁾ – **pozn.:** Nikolaus Renzl byl farářem v hornorakouském *Eggelsbergu* (tehdy v pasovské diec.) od 1716 až do své † 1732
22. VII. stříbrná srdce, děti, jazyky⁹⁾
21. IX. kterýsi duchovní na základě slibu daroval zl. ruku na poděkování za uzdravení skrze přímluvu (→ D.1, 1063)⁹⁾
29. XI. stříb. srdce od urozené slečny Fukiniové, která vstoupila do kláštera karmelitek u sv. Josefa v Praze na *Malé Straně*⁹⁾

1729

10. I. darovala desku se třemi stříb. postavami paní říš. hr. z Bubna a Litic – dále darovány ruce, nohy, lidské postavy a také věnována srdce⁹⁾
22. III. P. František Haselbauer, jezuita z praž. staroměst. koleje sv. Klimenta, věnoval od jistého Uhra, nekatolíka, zl. prsten s pěti diamanty⁹⁾
22. III. více větších a menších srdcí⁹⁾
12. V. stříb. žaludek⁹⁾
12. V. dvě desky se zlac. skříňkami, v nichž dvě zl. postavy, jedna klečící, druhá představující děťátko s erbem daxovského rodu⁹⁾

16. V. vět. stříb. mince s erbem olom. biskupa Wolfganga Hanibala kard. ze Schrattenbachu a s erby olom. kanovníků, věnovaná na poděkování, že byli Apoštolským stolcem, podobně jako praž. kanovníci, dekorováni infulemi⁹⁾

16. V. stříb. srdce s šesti diamanty, dvěma rubíny a jedním smaragdem, upr. cí. orel se znaky rodů sternberského a paarovského, náp. *Maria Theresia Gebohrne Gräfin von Sternberg Ex voto 1729.*⁹⁾

17. V. dvě stříb. postavy, mužská a ženská, s erbem orla a tří hvězd a s náp. *Ex voto. Joannis Wolfgangi Zech de Deybach, Liberi Baronis de Sultz, & Conjugis suæ Christinæ Francisæ Claudie, natæ Baronis de Stein Annô 1729.*⁹⁾

17. V. stříb. deska, na níž prsten a tři klečící postavy, dar baronky „de Starum“, roz. baronky z Otislavi z Moravy⁹⁾

17. V. šest různých srdcí⁹⁾

24. V. zl. prsten se safírem od Františka Michaela říš. hr. z Martinitz⁹⁾

1. VI. obětován zl. prsten s ametystem a dvěma diamanty⁹⁾

4. VI. zl. prsten s vel. rubínem zaslán z *Vídně* od paní říš. hr. z Hrzánu, roz. Butové, aby byl užit pro výzdobu sv. jazyka⁹⁾

4. VI. rozličná stříb. srdce⁹⁾

1. VII. zl. prsten se smaragdem a dvěma diamanty – různé snubní prsteny – více stříb. srdcí a jazyky⁹⁾

20. VII. zl. srdce, jež poslal Giovanni Franchelucci, jeden z patronů kauz sv. apoštolského paláce, prokurátor kauzy kanonizace; dar předal Jan Rudolf říš. hr. Sporck, pomocný biskup praž., asistent apoštolského trůnu a praž. metr. kanovník⁹⁾

27. IX. stříb. dítě na způsob živého dítěte v zavinovačce, věnováno Františkem Jindřichem říš. hr. Schlik z Holíče a Pasounu, dvorním radou Jeho cí. Veličenstva⁹⁾

- liturgické nádoby

1723

11. X. znamenitý stříb. zlac. kalich s jazykem od anonymního ctitele⁹⁾

1726

zcela pozlac. kalich s patenou, s podobiznami sv. Václava, sv. Vojtěcha a SJN na noze, dar Karla Josefa říš. hr. z Morzinu⁹⁾ – snad půjde o tentýž kalich (stříb. a pozlac.), který je v seznamu nepom. obětín uveden jako dar věnovaný 4. X. 1726 Václavem říš. hr. z Morzinu⁹⁾ – jak známo, Václav Humbert říš. hr. z Morzinu (1675-1737), vlastníci v Praze na *Malé Straně* palác, byl otcem Karla Josefa říš. hr. z Morzinu (1700-41), mohl tedy jménem svého syna uvedený kalich osobně předat v praž. dómu

1727

19. II. obdržel svatovítský chrám staré poničené stříb. kalichy, ze kterých dali knížecí manželé Adam František a Eleonora Amálie Magdaléna ze Schwarzenbergu na své útraty zhotovit ke cti 12

- nových stříb. a zcela pozlac. kalichů, jež byly označeny schwarzenberským erbem^{u)}
30. V. krásný zlac. kalich s patenou, dar hraběte z Dietrichsteinu^{u)}
4. X. výše jmenovaná kněžna Eleonora Amálie Magdaléna ze Schwarzenbergu (roz. kn. z Lobkowicz) obětovala SJN skvostný vel. kalich, patenu, konvičky a k nim náležející talířek, vše z ryzího zlata, drahocenně vyzdobené a opatřené jejími erby – k vytvoření t. souboru bylo užito zlata o váze 512 dukátů – dar byl uzavřen ve zvláštní krásné skříňce a jeho hodnota přesahovala 8000 zl. (dle Berghauera)^{v)} – t. dne kněžna věnovala SJN ještě krásně pozlac. stříb. kalich s patenou a schwarzenberským erbem a další stříb. zlac. kalich^{w)}
- stříb. vyzlacený kalich zdob. drahokamy, s vyobrazením umučení Páně na noze, dar markýze Clemente Doria, janovského vyslance^{l)}
- stříb. zlac. kalich s patenou a vyobrazením umučení Páně, věnovaný Maxmiliánem hr. Leiblfingem a jeho chotí Markétou Josefou, roz. z Vchynic a Tetova^{l)}
- 1728**
20. VII. stříb. pozlac. kalich s patenou daroval Jan Werner de Lachausse^{v)}
4. nebo 5. XII. pozlac. stříb. kalich s patenou od Františka Felixe ryt. Schönowitz z Ungerswerthu^{v)}
- 1729**
23. II. zlac. kalich s patenou, dar říš. kn. Vilemíny z Lobkowicz, roz. hr. z Althannu, manželky říš. kn. Filipa z Lobkowicz, p. na Roudnici atd.^{l)}
- **paramenta^{z)}**
- 1724**
- ornáty ze stříb. látky, upr. zdobené květy, dar řím. císařovny a č. královny Alžběty Kristýny
- ornát s pluvíalem a 2 dalmatikami s příslušenstvím, opět císařovnin dar, vytvořený z oděvu, ve kterém byla panovnice korunována na č. královnu
21. V. celý mešní soubor z rudého aksamitu, umně vyšíváný stříbrem, věnován Isabelou Marií říš. hr. Czerninovou, roz. de Merode-Westerloo, manželkou Františka Josefa Czernina z Chudenic, vladaře domu hradeckého a chudenického, nejvyššího dvorského sudí Č. král.
27. IX. ornát se štólou, manipulem, pallou a kalichovým velem bílé barvy, dekorován zl. vyšívánými ozdobami, dar pana říš. hr. Colloreda
24. XII. ornát s příslušenstvím z červeného brokátu od Marie Josefy říš. hr. ze Starhembergu, roz. Jörgerové z Tolletu, manželky Gundakara Tomáše říš. hr. ze Starhembergu
- 1725**
9. VI. darován drahocenný turecký „dapes“ Theodorichem Hermannem von Schnika, kapitánem regimentu von Löffelholz, s úmyslem, aby byly čteny dvě mešní oběti u hrobu

4. X. kn. Bironová z *Vidně* věnovala krásné modré mešní roucho ze zlatohlavu, vyzdobené stříb. nitěmi
26. X. paní říš. hr. z Kaunitz darovala modré mešní roucho prošíváné zlatem a stříbrem
- 1727**
- aksamitový ornát karmazínové červené barvy, zcela protkaný stříbrem, dar jistého ctitele ze Slezska
- 1728**
15. V. darovala Vilemína kn. z Lobkowicz kasuli z aksamitu karmazínové barvy s bílým křížem vyzdobeným různými vyšítými květy
30. V. ornát z červeného damaškového šatu se zl. třepením a stejně takové dalmatiky, polštáře a pluvíál, dar Klaudie z Trautsohnu, říš. hr. z Falkensteinu, dvorní slečny
30. VI. Rudolf Josef Kořenský říš. hr. z Těřešova daroval dle poslední vůle své zesnulé manželky, roz. hr. z Fünfkirchen, šaty a roucho ze zlatohlavu
28. VIII. bílá kasule s příslušenstvím z hedvábné látky prošíváné zlatem a zelenými nitěmi, od Marie Josefy říš. hr. Novohradské z Kolowrat, roz. hr. z Hrzánu
- ornát z černého damašku zlatem vyšíváného, s velem, pallou, burzou, antependiem a dvěma polštáři, od ovdovělé říš. hr. Schlikové, roz. hr. Wratislavové
- **pozn.:** z právě popsaných předmětů se jistě dochoval kalich s mešními konvičkami a táckem, vše zlaté, dar kn. Eleonory Amálie Magdalény ze Schwarzenbergu, roz. kn. z Lobkowicz, (4. X. 1727) (nyní ve svatovít. pokladu, č. i. 238 a 239)^{aa)}
- lf/ a)** jejich seznam v L BERGHAUER 1761, 104, s doplněním jednoho údaje v následujícím seznamu na t. pag. – **b)** jejich seznam t., 104 – **c)** jejich seznam t., 105 – **d)** t., 106 – **e)** t., 106-107 – **f)** jejich seznam t., 108-112 – **g)** t., 108 – **h)** o existenci dvou stříb. svatostánek, které pro výzdobu 2 oltářů při hrobu věnovala z obzvláštní zbožnosti a úcty „Markéta ovdovělá hraběnka z Waldsteinu, rozená hraběnka Czerninová z Chudenic“, svědčil v kanonizačním procesu Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic již 24. IV. 1723, ač druhý tabernákl byl osazen teprve 27. IX. t. r. (R l. zápis Wratislavova výslechu, NA, APA I, sign. B 60/2, fol. 21^v, čl. 22 ← L Sacra rituum congregatione 1727, Summarium, č. 29, § 7, pag. 138-139) – podrobnosti k tabernáklům sděluje L BERGHAUER 1761, 108, 114 (3400 zl. jako finanční dar hraběnky z Waldsteinu na vyhotovení druhého svatostánku) – **i)** L BERGHAUER 1761, 109 – **j)** R Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36, pag. 25 ← L BERGHAUER 1761, 109 – VOTKA 1887, 55 – **k)** L BERGHAUER 1761, 109-110 – **l)** L t., 110 – **m)** R Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36, pag. 45 ← L BERGHAUER 1761, 110 – VOTKA 1887, 66-67 – **n)** R Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36, pag. 48 ← L BERGHAUER 1761, 110 – VOTKA 1887, 66-68 (autor se domnívá, že kn. Eleonora věnovala t. dar za svou dceru Marii Annu, provdanou markraběnku bádenskou, která t. r. 1726 porodila dceru Alžbětu; dle Berghauera však šlo o Eleonořina syna a kněžice Josefa Jana Nepomuka ze Schwarzenbergu) – **o)** R Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36, pag.

54 ← L BERGHAUER 1761, 110 – VOTKA 1887, 67-68 (spisovatel má za pravděpodobné, že onou stříb. postavou malého dítky by mohla být Alžběta, 1726 narozená vnučka kněžny Eleonory, dcera Marie Anny markraběnky bádenské, které se později, 25. VIII. 1728 narodilo dítě druhé, syn Karel Ludvík Damián Bádenský) – **p)** L BERGHAUER 1761, 110-111 – **q)** L t., 111 – **r)** R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36*, pag. 60 (prostá zpr., že 1. VI. 1728 bylo SJN obětováno zl. srdce) ← L BERGHAUER 1761, 111 (uvádí podrobnosti, avšak s chybým dat. věnování daru, 1. VII.) – VOTKA 1887, 71-72 – **s)** L BERGHAUER 1761, 112 – **t)** L t., 115 – **u)** L BERGHAUER 1761, 115 – BOROVI 1878, 46 – VOTKA 1887, 66 – **v)** R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36*, pag. 54 ← L BERGHAUER 1761, 110, 115, 225 (cena daru přes 8000 zl.) – BOROVI 1878, 46 (cena daru na 4000 zl.) – VOTKA 1887, 66-67 (cena daru na 5000 zl.), 99 (kalich s příslušenstvím autor chápe jako dar za uzdravení Eleonořina šestiletého syna Josefa Adama Jana Nepomuka 1727 z neštovic) – **w)** R *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-36*, pag. 54 ← L BERGHAUER 1761, 110 (oba kalichy), 115 (pouze první kalich) – BOROVI 1878, 46 (pouze první kalich) – VOTKA 1887, 67 (oba kalichy) – **x)** L BERGHAUER 1761, 111, 115 – **y)** L t., 111 (dat. 5. XII. 1728), 115 (dat. 4. XII. 1728) – **z)** jejich seznam v L BERGHAUER 1761, 116 – **aa)** L PODLAHA/ŠITTLER 1903, 137, 297 (kalich je 25,5 cm vys., opatřený vel. dvojnáskem schwarzenberským a lobkowiczským, namalovaným na vypukle vytepané zl. podložce povlečené smaltem, destičce, která napodobuje tvar hermelínu splývajícího spod koruny; t. dvojnáček)

1g/ některé další, případně blíže popsání dary ke cti z období od VI. 1719 do hl. praž. oslavy kanonizace 1729:

1721

22. VII. rada města *Plzně* v procesí k hrobu (→ C.1, Praha II. 10/ 1721) věnovala dvě vel. svíce s erbem města^{a)}
6. nebo 13. IX. věnovali manželé Göbbelsovi z *Vidně* stříb. vot. dar, který měl připomínat, z jakého smrtelného onemocnění byla paní Göbbelsová uzdravena na přímluvu – dar měl tvar koule připomínající molu (→ D.1, 887)
19. XII. Gottfried Daniel bar. Wunschwitz jako nejst. svého rodu věnoval a s pov. svatovit. kapituly co nejslavnostněji do blízkosti hrobu zavěsil vot. štít s polych. řezbou rodového erbu (s fafrnochy, přílbou a klenotem) a vyrytými nápisy jako výraz obnovení slibu, jímž Matyáš Gottfried Wunschwitz (otec předešlého) 1646 vyvolil SJN za rodového patrona – oblý štít (120 × 80 cm) byl zavěšen na pilíř záp. od náhrobku naproti král. oratoři, jak jej na t. místě zachycuje grafika z 1725 (→ B.4, 149)^{b)} – náp. na zad. str. štítu vrcholí prosbou ke SJN, aby stále chránil wunschwitzovskou rodinu, a podává seznam všech tehdy žijících členů rodu, v němž je mj. zřetelně vidět, jak vážně bar. Gottfried Daniel plnil další slib, který učinil v r. své svatby (1709) a ke kterému se přidal jeho ml. bratr František

Ignác, že totiž všichni další potomci rodu dostanou při křtu jako první jméno Jan nebo Jana na počest rodového patrona, SJN^{c)}

1722

20. V. přijel do *Prahy* frankfurtský kanov. von Hornek a přivezl SJN krásný vot. dar od jakéhosi šlechtice^{a)}
- V. – krásné a početné procesí z dědičných držav praž. arcibiskupa Küenburga věnovalo stříb. srdce a na něm stříb. a zlac. kameny ve tvaru hvězd, spolu se 2 vel. svícemi^{b)}

do 1724

ve *Vidni* byla 1724 zaznamenána zpráva, která se nesla mezi lidmi, že panující císařovna Alžběta Kristýna obohatila hrob, když mu věnovala umělecky vyhotovený jazyk z ryzího zlata, takové váhy a obklopený tolika ušlechtilými diamanty, že leckteří odhadovali jeho cenu na více než 80.000 zl.

1727

7. XI. na poděkování za uzdravení svého sedmiletého synovce Jana Pořického z vážného pokousání psy pan Daniel Pořický, kantor v *Týně* na *St. Městě praž.*, zavěsil k hrobu votivní desku a připsal l. verše v elegickém distichu (→ D.1, 1052)

1g/ 1721/ a) R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 295^r – **b, c)** L BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (úvodní dedikace) – **b)** E (náp. vpř. po obvodu štítu) *S · IOANNI · NEPOMUCENO · ISTUD · HOMAGII · SUI · ANTE · ANNOS · LXXV · PRIMUM · NUNCUPATI · AC · NUPER · RENOVATI · MONUMENTUM · POSUIT · FAMILLA · WUNSCHWITZIANA · AN: MDCCXXI · –* (na zad. str. v 35 řádcích) *Nomina: Personarum utriusq. sexus quae familiam Wunschwitzianam anno hoc labente 1721 superstites constituebant: Godefridus Daniel Liber Baro de Wunschwitz Dominus in Ronsperg, Wasserau, Bernstein ad Sylvam, ac Inferiore et Medio Kernsalz Familiae senior, qui scutum hoc fieri fecit. Eiusdem proles: Ex Maria Francisca Baronissa de Wunschwitz nata Baronissa de Schumann (quae pientissime obiit Pragae 25. Aprilis A. 1720) natae; Joannes Antonius Cajetanus Liber Baro de Wunschwitz et Joannes Procopius Wilhelmus Liber Baro de Wunschwitz duo Fratres Germani, filii Godefridi Danielis. Johanna Francisca Elisabetha Baronissa de Wunschwitz, Johanna Emanuela Eva Baronissa de Wunschwitz et Joanna Godefridiana Maria Baronissa de Wunschwitz Tres sorores germanae filiae Godefridi Danielis. Franciscus Ignatius Liber Baro de Wunschwitz Dominus in Purschau & Uschau, Sac. Caes. Regiaeq. Mai. Consiliarius et Judiciorum Aulico-Feudalis et Cameratici Assessor in Regno Bohemiae, Frater germanus Godefridi Danielis. Maria Josepha Barbora Baronissa de Wunschwitz nata Notthaftiana Baronissa de Weissenstain. Conjux Francisci Ignatij. Eiusdem Proles: Joannes Maximilianus Antonius Liber Baro de Wunschwitz Joannes Josephus Norbertus Liber Baro de Wunschwitz Joannes Joachimus Franciscus Liber Baro de Wunschwitz Tres fratres germani filii Francisci Ignatij. Margerita Maria Baronissa de Wunschwitz Johanna Walpurgis Leopoldina Baronissa de Wunschwitz & Joanna*

Maria Josepha Baronissa de Wunschwitz Tres sorores germanae filiae Francisci Ignatij. Jacobina Anna Baronissa de Wunschwitz subinde dicta Maria Innocentia de Spiritu Sancto, societatis S. Ursulae, Neo-Pragae Professa, ac nunc eiusdem Conventus Praefecta soror germana Godefridi Danielis et Francisci Ignatii. Sancte Thaumaturge Martyr JOANNES NEPOMUCENE protege semper familiam nostram. – R WUNSCHWITZ 1749, fol. 50^{r-v} – L *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C 2^v – *Wunschwitzisches Gedächtniß-Monument* 1756, B 2^r v, D 2^v – LÜSSNER 1885, 109-110 – *SPHU, Sv. Vít*, 198 (obr. 272), 207 – *JN* 1993, 171-172 (kat. č. 96, obr.) – *UPP, P. H. H.*, 110 – KUTHAN, ROYT 2011, 476 – **c)** *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C^v – **1722/ a)** R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 296^v – **b)** R t., fol. 297^r – **do 1724/ L** *Vienna Austriae* 1724, 31-32 – **1727/ E** (na vot. desce) *Morsus lingvarum potis est arcere Joannes / Sic potis est morsum pellere et ipse canum. // Septennis parvus Sancti virtute Joannis / A Canibus morsus senserat auxilium: // Ter decem jn capite, et tot corpore vulnera portat, / Jllaesa ast facies, pēsque, manūsque manent. // Sic aures pariter: pro qveis nunc reddere grates / Obstrictus Sancto parvulus iste manet.* – R HAMMERSCHMID cca 1729, fol. 307^r

1h/ přehled zlatých a stříbrných vot. darů věnovaných k hrobu, sestavený pro účely oficiálního průzkumu t. památek v kanonizačním procesu, který se konal dne 16. II. 1725

- tehdy byly prozkoumány svatoján. obětiny v „úložišťích“ (označovaných slovem *loculamentum* či *locullamentum*) umístěných kolem hrobu téměř bez počtu, částečně zlaté, částečně pozlacené, především však stříbrné – byly také prohlédnuty lampy a další dary^{a)}, což vše bylo přehledně zaznamenáno v seznamu, který byl připojen k aktům kanonizačního procesu^{b)} a jehož obsah je zde sdělen v úplnosti:

- u před. části hrobu

2 kutnohorské lampy, hořící v neděli a svátek
6 lamp, hořících stále
1 lampa ve tvaru srdce, nad tělem, hořící přes den
1 lampa ve tvaru srdce, nad tělem, hořící ustavičně
- kolem vrchní části hrobu

10 srdcí

- na předním a zadním oltáři na hrobě

2 svatostánky
2 antependia

- u zadní části hrobu

6 lamp, planoucích stále

- v I. úložišti mezi sloupy, dosud nezaplňném

3 desky
1 pozlac. deska
1 zobrazení N. Trojice
1 zobrazení P. Marie Starobol.
1 zobrazení P. Marie Karlovské
22 postav
1 postava duchovní osoby
29 mužských postav
37 ženských postav
5 dětských postav v zavinovačce
2 lidské postavy po prsa

1 hlava lidského těla
2 před. části lidského těla
2 brady se zuby
3 uši
12 párů očí
1 zl. oko
1 jazyk
2 páry ňader
1 větší srdce
1 zl. větší srdce
21 prostých srdcí
8 zlac. prostých srdcí
2 prostá zdvojená srdce
1 zlac. prosté zdvojené srdce
7 rukou
12 nohou
3 zl. prsteny
5 mincí
1 železný řetízek se stříb. prstenem^{c)}

- v I. úložišti u sloupy

1 větší podobizna
8 menších podobizen
10 mužských podobizen
14 ženských podobizen
1 zlac. mužská podobizna
1 podobizna osoby ležící na loži
1 větší podobizna zavinutého dítěte
2 menší podobizny zavinutých dětí
1 přední část těla
3 páry očí
1 ucho
24 jednoduchých srdcí
1 planoucí srdce
1 větší zlac. srdce
1 dvojité srdce
2 ruce
3 nohy

- v II. úložišti

2 desky
2 podobizny
4 ženské podobizny
2 podobizny poprsí
4 podobizny dítek
1 větší podobizna zavinutého dítěte

2 uši
2 páry prsů
2 větší srdce
4 menší srdce
1 dvojité srdce
1 zlac. dvojité srdce
1 větší noha
1 menší noha

1 mince

- ve III. úložišti

2 desky
6 podobizen
1 větší podobizna muže
1 menší podobizna muže
8 podobizen žen
1 podobizna osoby ležící na lůžku

- 1 podobizna zavinitého dítěte
 2 páry očí
 1 větší srdce
 13 menších srdcí
 3 dvojitá srdce
 1 zlac. dvojité srdce
 4 nohy
 1 křížek
 1 mince
 - ve IV. úložišti
 6 podobizen
 1 zlac. podobizna
 1 podobizna muže
 2 podobizny žen
 1 podobizna poprsí
 2 páry očí
 1 spodní čelist se zuby
 2 větší srdce
 13 menších srdcí
 2 ruce
 1 peníz
 - v V. úložišti
 10 desek
 1 maltézský kříž
 19 podobizen
 1 zlac. podobizna
 14 mužských podobizen^{d)}
 24 ženských postav
 1 zlac. podobizna muže a ženy se 3 dětmi
 1 zlac. ženská podobizna s dvojitým srdcem
 1 ležící postava v posteli
 2 větší postavy zavinitých dětí
 5 menších postav zavinitých dětí
 3 podobizny poprsí
 11 párů očí
 1 nos
 1 větší srdce s vyobrazením 18 srdcí
 45 jednoduchých srdcí
 4 zlac. srdce
 4 dvojitá srdce
 1 zlac. dvojité srdce
 1 čtyřnásobné srdce
 1 křížek
 1 hvězda
 1 zlac. erb kohosi
 - v VI. úložišti
 6 podobizen
 3 mužské podobizny
 2 ženské podobizny
 1 podobizna dítěte
 1 pár očí
 4 prostá srdce
 1 dvojité srdce
 1 meč
 - v VII. úložišti
 1 větší deska s vyobrazením
 1 deska s vyobrazením 8 osob
 6 menších desek
 11 podobizen
 17 mužských postav
- 8 ženských postav
 2 postavy klečících dětí
 3 páry očí
 1 větší srdce
 16 menších srdcí
 2 zlac. srdce
 3 dvojitá srdce
 1 pozlac. dvojité srdce
 2 ruce
 2 nohy
 - v VIII. úložišti
 9 desek
 13 podobizen
 7 mužských podobizen
 11 ženských podobizen
 1 vyobrazení mužského poprsí
 2 vyobrazení ženského poprsí
 1 větší podobizna zavinitého dítěte
 4 menší podobizny zavinitého dítěte
 1 podobizna zavinitého dítěte s korunkou (všechkem)
 3 přední části lidského těla
 20 větších i menších srdcí
 2 pozlac. srdce
 2 dvojitá srdce
 1 ruka
 4 nohy
 1 pozlac. šíp
 - v IX. úložišti
 2 desky
 5 postav
 7 mužských postav
 7 ženských postav
 1 přední část lidského těla^{e)}
 2 páry očí
 2 prsní bradavky
 23 jednoduchých srdcí
 2 zlac. srdce
 6 dvojitých srdcí
 1 zlac. dvojité srdce
 7 noh
 2 zlac. mincí
 - v X., větším úložišti mezi sloupy
 4 desky
 1 zl. deska
 1 deska dokola pozlac.
 1 větší pozlac. koule
 2 vyobrazení N. Trojice
 14 podobizen
 1 zlac. podobizna
 16 mužských podobizen
 19 ženských podobizen
 1 větší podobizna zavinitého dítěte
 3 menší podobizny zavinitého dítěte
 1 zobrazení mužského poprsí
 1 zobrazení ženského poprsí
 2 přední části těla
 9 párů očí
 2 uši
 3 jazyky

1 pozlac. jazyk
2 prsní bradavky s srdcem vespod
29 jednoduchých srdcí
4 zlac. srdce
4 dvojitá srdce
1 zlac. dvojité srdce
3 ruce
2 pozlac. ruce
15 noh
2 pozlac. nohy
32 mincí
5 zl. nebo pozlac. mincí
- v **XI. úložišti**
1 zlac. deska
1 kutnohorská deska
9 podobizen
1 podobizna duchovní osoby
9 mužských podobizen
7 ženských podobizen
1 větší podobizna zavinutého dítěte
1 menší podobizna zavinutého dítěte
1 ucho
1 zl. zub
7 jednoduchých srdcí
1 pozlac. srdce
2 ledviny
- ve **XII. úložišti**
2 desky
1 pozlac. vyobrazení N. Trojice
5 postav
1 pozlac. postava
3 mužské postavy
1 zlac. mužská postava
12 ženských postav
1 větší postava zavinutého dítěte
4 menší postavy zavinutého dítěte
3 zobrazení poprsí
2 přední části těla
8 párů očí
1 zl. oko
1 nos
1 pozlac. Nos^{f)}
2 jazyky
2 spodní čelisti se zuby
1 větší srdce
15 menších srdcí
2 větší pozlac. srdce
1 menší zlac. srdce
2 spojená srdce
2 ruce
8 noh
5 hvězd
1 zlac. kulička
- ve **XIII. úložišti**
8 postav
1 postava duchovní osoby
1 postava jeptišky
4 mužské postavy
9 ženských postav
1 postava ležící v posteli

3 dětské postavy
2 přední části těla
1 pár očí
2 oddělené oči
2 jazyky
7 jednoduchých srdcí
2 pozlac. srdce
4 dvojitá srdce
2 větší spojená srdce
4 nohy
- ve **XIV. úložišti**
6 podobizen
5 mužských podobizen
6 ženských podobizen
1 podobizna jeptišky
2 vyobrazení osob ležících v posteli
1 postava dítěte
1 přední část těla
1 pár očí
1 oddělené oko
1 zub
1 jazyk
2 páry bradavek
2 jednoduchá srdce
2 dvojitá srdce
1 ruka
5 noh
- v **XV. úložišti**
14 postav
16 mužských postav
8 ženských postav
4 dětské postavy
2 vyobrazená poprsí
1 přední část těla
1 pravá část člověka
1 pár očí
9 jednoduchých srdcí
2 zlac. srdce
1 malé zl. srdce
1 ruka
3 nohy
1 mince
- v **XVI. úložišti**
3 desky
7 podobizen
3 mužské podobizny
9 ženských podobizen
1 podobizna dítěte
2 zobrazení poprsí
1 přední část těla^{g)}
1 brada se zuby
8 jednoduchých srdcí
1 trojité srdce
2 ruce
1 noha
- v **XVII., větším úložišti mezi sloupy**
1 deska se 7 osobami
1 deska se 2 osobami
25 podobizen
20 mužských podobizen

24 ženských podobizen
 1 podobizna duchovní osoby
 7 vyobrazení zavinutého dítěte
 5 předních částí těla
 4 zadní části těla
 2 lidské tváře
 3 páry očí
 1 zlac. pár očí
 1 jazyk
 1 lidská hrud' s ňadry
 3 páry ňader
 44 jednoduchých srdcí
 4 pozlac. srdce
 1 dvojitě srdce
 1 ruka
 1 velká noha
 12 malých noh
 1 křížek
 - v **XVIII. úložišti**
 2 desky
 5 podobizen
 8 mužských podobizen
 11 ženských podobizen
 3 postavy zavinutého dítěte
 2 horní části těla
 1 přední část těla
 2 uši
 2 jazyky
 1 pár bradavek
 21 jednoduchých srdcí
 2 dvojitá srdce
 1 zlac. srdce
 2 ruce
 8 noh
 1 mince
 - v **XIX. úložišti**
 1 deska
 1 vyobrazení Matky Bolesné
 6 podobizen
 1 podobizna arcibiskupa
 1 podobizna řeholní osoby
 12 mužských podobizen
 9 ženských podobizen
 9 dětských podobizen
 1 podobizna zavinutého dítěte
 1 lidská hlava
 1 obličej
 1 přední část těla
 1 větší srdce
 10 jednoduchých srdcí
 1 zlac. srdce
 1 zlac. dvojitě srdce
 1 trojitě srdce
 1 pár očí
 1 zlac. ruka
 3 nohy
 1 vyobrazení města^{b)}
 - ve **XX. úložišti**
 3 desky
 9 podobizen

10 mužských podobizen
 10 ženských podobizen
 4 podobizny dětí
 1 jazyk
 2 větší srdce
 7 menších srdcí
 3 pozlac. srdce
 1 dvojitě srdce
 7 noh
 - ve **XXI. úložišti**
 1 deska s vyobrazením jména Ježíš
 6 postav
 9 mužských postav
 12 ženských postav
 1 pozlac. ženská postava
 4 dětské postavy
 2 vyobrazení poprsí
 1 přední část těla
 5 párů očí
 2 uši
 14 jednoduchých srdcí
 4 dvojitá srdce
 1 zlac. dvojitě srdce
 3 ruce
 1 slabiny neboli břicho (život mateřský)
 4 nohy
 1 hřibě (koník)
 - ve **XXII., větším úložišti mezi sloupy**
 4 desky
 1 oválná deska
 1 krucifix
 2 podobizny P. Marie
 20 podobizen
 25 mužských podobizen
 34 ženských podobizen
 9 podobizen zavinutých dětí
 1 vyobrazení osoby ležící na lůžku
 5 zobrazení poprsí
 1 pozlac. vyobrazení poprsí
 1 hlava
 1 přední část těla
 10 párů očí
 1 ucho
 5 jazyků
 2 bradavky
 39 jednoduchých srdcí
 8 pozlac. jednoduchých srdcí
 7 dvojitých srdcí
 2 pozlac. dvojitá srdce
 1 dvojitě srdce se jmény Ježíš a Maria
 3 pozlacená spojená srdce
 6 ruk
 25 noh
 1 vyobrazení domu
 - ve **XXIII. úložišti**
 1 deska
 6 podobizen
 1 podobizna sv. Kateřiny
 1 podobizna jeptišky
 5 mužských podobizen

2 ženské podobizny
1 podobizna klečícího dítěte
9 párů očí
3 jazyky
1 bradavka^{h)}
1 pozlac. zub
5 srdcí
1 zlac. srdce
1 dvojité srdce
3 ruce
13 noh
1 slabinyⁱ⁾

- k části svatoján. vot. darů, totiž k mal. deskám (tabulím) se t. dne 16. II. 1725 v rámci procesu vyjádřili přísahou vázaní malíři Jan Onghers a Jan Jakub Brunner – první z nich soudil, že některé z mnoha vot. desek, na kterých jsou znázorněny mnohé milosti obdržené na přímlovu, byly namalovány před 30, některé před 40 lety^{k)} – s tím souhlasil i druhý malíř – o několik dní později (20. II. 1725) své mínění o svatoján. obětích úředně sdělili praž. zlatníci Václav Schachtl a Rinaldo Ranzani, kteří se také zúčastnili jejich zevrubného prozkoumání 16. II. 1725 – Schachtl vypověděl: „Viděl jsem votivní desky v tomto kostele a prohlédl jsem je podle seznamu, který mi byl předložen, jak jsou ve svých úložištích, a shledal jsem, že některé jsou z ryzího zlata, jiné pak, a to většina, ze stříbra a mnohé pozlacené a že jich je převeliký počet. Podobně jsem podle onoho upřesnění viděl nad posvátným hrobem a kolem něj upevněné lampy, zčásti v podobě letících a planoucích srdcí, zčásti v obvyklém tvaru lamp, vytvořené s řetízky. Zajisté nemohu vědět, jak stará je jedna či druhá. Ze způsobu práce však poznávám, že některé jsou staré třicet i čtyřicet let, jiné starší.“ – Ranzani sdělil: „Dobře jsem si prohlédl jak votivní desky, tak ukázané mi lampy, a to podle seznamu, který mi byl předložen, všechny a jednotlivé kusy, a mezi nimi jsem našel některé z ryzího zlata, jiné ze stříbra a z těch některé pozlacené, a je jich značné množství. Některé lampy jsou staré dvacet, třicet, čtyřicet, padesát i šedesát let, jak vyplývá z rozdílnosti provedení.“^{m)} - dobová rytina náhrobku a jeho blízkého okolí v katedrále (1725, → B.4, 149) ukazuje, že „úložišti“ se rozuměly dřev. prosklené skříně, v nichž byly vot. dary úhledně rozmístěny a vystaveny zraku návštěvníků chrámu – skříně byly osazeny v blízkosti náhrobku nad dřevěné přepažení oddělující pr. boč. loď od presbytáře, tedy poměrně vysoko mezi sloupy katedrály, zakrývaly však také (ve stejné výšce) několik těchto sloupů, takže vytvářely souvislý pás – na rytině jsou také dobře patrná dvě ozdobná kov. ramena zavěšená na lanech z kletnutí t. boč. lodí a nesoucí po stranách světceva náhrobku vždy po pěti hořících lampách – na sloupu poblíž vstupu do presb. je na grafice vidět sochu klečícího horníka s hořícím kahancem, což je jedna ze dvou obdobně

pojatých skulptur věnovaných městem *Kutnou Horou* k poctě (→ výše 1d/) – nad sochou horníka je na sloupu zavěšen ov. štít s erbem, vot. dar rodu Wunschwitzů (→ výše 1g/ 19. XII. 1721) – nadto se při boč. kaplích po již. straně t. chrámové lodí nachází řady ohromných svíců, rovněž hořících ke cti, jejichž přítomnost u náhrobku je výslovně zmíněna při jeho ohledání 20. XII. 1724ⁿ⁾

1h/ a) R akta kanonizačního procesu, 16. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 968^v-969^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 158-159 (*Summarium*, č. 32, § 20) – **b)** R *Consignatio oblatorum Anathematum etc. ad sepulchrum b. Joannis Nepomuceni, et quidem, quae in argento et auro inveniunt[ur]*. (součást akt kanonizačního procesu, NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 1013^r-1016^v) – **c)** R t., fol. 1013^r – **d)** R t., fol. 1013^v – **e)** R t., fol. 1014^r – **f)** R t., fol. 1014^v – **g)** R t., fol. 1015^r – **h)** R t., fol. 1015^v – **i)** R t., fol. 1016^r – **j)** R t., fol. 1016^v – **k)** R akta kanonizačního procesu, 16. II. 1725, Onghersova n. výpověď (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 981^v-982^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 161 (*Summarium*, č. 32, 38) – **l)** R akta kanonizačního procesu, 16. II. 1725, Brunnerova n. výpověď (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 984^r) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 162 (*Summarium*, č. 32, 42) – **m)** R akta kanonizačního procesu, n. výpovědi Václava Schachtla a Rinalda Ranzaniho 20. II. 1725 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 1005^r-1006^v) ← L *Sacra rituum congregatione* 1727, druhý text, 164-165 (*Summarium*, č. 32, 59-60) – **n)** R akta kanonizačního procesu, 20. XII. 1724 (NA, APA I, sign. B 60/1, fol. 755^r)

2/ finanční dary do svatojánské pokladnice a kasy a zbožná nadání k hrobu do 1725:

2a/ pokladnice:

ctitelé vhažovali své peněžní dary do dubové, železem okované pokladnice (*gazophylacium s. Joannis Nepomuceni*) vytvořené na způsob hran. sloupku, která jistě již v 17. st. stála u vých. strany světceva hrobu (→ A.1, Praha II. 3c/) – svatovít. kanovník Václav František Celestýn z Blumenbergu (kanovníkem od 1646, proboštem 1666 † 1674) se o pokladnici zmiňuje dvakrát v *Kapitulních aktech 1646-1674*, poprvé k 1659, kdy jemu a kanovníkovi Šebestiánu Zbraslavskému (v kapitule od 1644) vytýkal svatovít. děkan Jan Kryštof Reinheld z Reichenau (ve fun. 1650 † 1665), že otevřeli t. „gazophylacium S. Joannis Nepomucensis“,^{a)} podruhé k 1662, kdy 20. XI. z t. pokladnice uložil u pana Clera sumu 122 zl. 49 kr.^{b)} – v pravidlech praž. metr. kapituly, která 1693 písemně zaznamenal kanov. arcijáhen Kristián Augustin Pfalz z Ostric, je 19. pravidlo věnováno pokladně: „Dary zbožných ať jsou jednou v roce vyzvednuty děkanem v přítomnosti jednoho z kapituly a vyzvednutá suma se předá pokladníkovi, který je zvlášť k tomu určen, a ten ať dary vynaloží po poradě a s vědomím děkana a kapituly k výzdobě hrobu a ke cti Božího světce, každoročně také o jednotlivých věcech složí v kapitule účty.“^{c)}

2a/ a) R *Acta capitularia* 1646-1674 (l. zápisky kanovníka Blumenberga) ← **R-L** SEDLÁK 1906, rukopis B, r. 1659 – **b) R-L** t., rukopis B, r. 1662 – **c) R** *Regulae Capituli metropolitani a Christiano Augustino Pfalz conceptae* 1693 (APMK, Cod. Arch. XXXIV) ← **L** PODLAHA 1912, 203

2b/ peněžní dary a nadace podle jednotlivých let:
1692-1718

Anna Feliciana svob. paní z Wunschwitz, roz. Pachtová z Rájova († 12. XI. 1718), po vzoru svého manžela Matyáše Gottfrieda bar. z Wunschwitz († 10. III. 1695) velice ctíla SJN jako rodového patrona a přispěla několika tisíci zlatých na náklady kanonizace čili jánské záležitosti projednávané v *Římě* – když jejím jménem několik tisícovek z této sumy předával její syn Gottfried Daniel bar. Wunschwitz svatovítskému kanovníkovi Tobiášovi Janu Beckerovi, kapitulnímu pokladníkovi shromažďujícímu dary věnované k poctě, tedy strážci pokladu sv. Jana, Becker mu věnoval část ze zeminy vyňaté z okolí hrobu při budování nového mram. zábradlí a oltáře k okrase místa světce posledního spočinutí (1692-93) – Becker navíc tehdy Wunschwitzovi slíbil, že mu bude v budoucnosti věnována relikvie – s odvoláním na t. slib se šlechtic 1721 obrátil na praž. arcibiskupa Khünburga a žádal o nějakou částičku z nedávno vyzdviženého těla

1693

jistý kněz, kaplan ve *Cvikově*, z vděčnosti za dobrodiní (→ D.1, 92) poslal do Prahy přes studenta Ignáce Zikmunda Cardiana (pozdějšího kněze) do kasy u hrobu několik zl.

1700

Johann Rosen, titulární bamber. klerik a kněz, ze zvláštního pověření mohuč. kurfírta-arcibiskupa a spolu biskupa bamber., Lothara Franze von Schönborn, se vypravil do *Prahy*, kde sloužil 3 dny po sobě bohoslužby na oltáři u hrobu na úmysl řečeného kněze a z jeho štědrosti přepočítal a uložil do pokladny skrze ruce metr. kanov. Tobiáše Jana Bekera 25 zlatých či dukátů, jejichž hodnota nyní odpovídá 100 florenům

od 1701

Jan Ignác Dominik svob. p. Putz z Adlersturnu, císař. rada, člen král. komorního a feudálního soudu a rada č. král. komory, zakusil během svého života mnohé milosti a vel. dobrodiní od Boží Velebnosti, zvlášť když trpěl různými nemocemi – poté co 1701 dostal křeč do hlavy a jeden či dva roky cítil na jedné straně v hlavě bolest, uzdravil se, jak věřil, na přímluvu P. Marie a sv. patronů Č. král., mezi nimiž ctí SJN, takže jako výraz vděčnosti od té doby každý rok vkládal jistou peněžní sumu do „mlčenlivé kasy“ t. sv. mlčenlivého JN, což sdělil 1716 (zemřel o dva roky později)

1709

Jindřich Burmeister, kaplan v *Třebíči* na *Moravě*, poslal po brtnickém poslu z *Moravy* do *Prahy* kanovníkům metr. kapituly 16 zl. s doprovodným dopisem, v němž na úvod sděluje, že pod ochranou

zakusil mnoho dober a dobrodiní a byl skrze t. sv. patrona vysvobozen z mnoha nebezpečí a pomluv a ve všech svých úzkostech a nemocech t. velikým světcem vyslyšen, nyní že však se dostal do závažné tělesné nemoci, nad kterou si všichni lékaři zoufají, a tak že se utíká opět k SJN a je si jist, že pokud by mu to bylo ke spáse duše, dosáhne skrze přímluvu uzdravení – posílá tudíž metr. kapitule oněch 16 zl. a přeje si, aby 15 zl. z této sumy bylo věnováno kultu a úctě, zbývající 1 zl. pak aby byl vydán za 2 mše sv., o které žádá, aby byly za něj jakožto nemocného přečteny u hrobu jeho sv. patrona – že se prosba setkala s kladným vyřízením, vyplývá z přípisu na zmíněném dopise, jímž nep. některý člen svatovítské kapituly sdělil, že zásilku přijal 17. III. 1709, aby byla užita ke uctění

1712

jelikož každodenně vzrůstalo povědomí o svatosti vel. ochránce pověsti, SJN, a mnoho ctitelů zažívalo značná dobrodiní, přišla jedna takto obdarovaná zbožná ctitelka za Jirím Antonínem Hertzingerem, farářem v *Lukavci* (ve vých. *Čechách*), a pro slavnostnější kanonizaci ke cti 329 let, kdy SJN přesladce odpočívá v nebeské slávě a velmi horlivě oroduje, co nejponíženěji věnovala ze své chudoby 329 zl. rýn. – také poslala dalších 38 zl. 23 kr. jako almužnu pro některého chudě, který by na ni pamatoval při 329 bohoslužbách sloužených u hrobu – nakonec co nejpokorněji žádala, aby na její úmysl byla přečtena 1 bohoslužba u bl. P. Marie (malované) od sv. Lukáše a 5 u slavného hrobu, a na stipendia t. mší určila další 3 zl. – celkově šlo o sumu 370 zl. 23 kr.

1716

v květnu se rokycan. děkan Daniel Ridl písemně dotázal praž. arcib. konzistoře, zda může učinit nadání 100 zl. u SJN na *Praž. hradě* a u koho by měl t. sumu uložit

1719

dopisem z 20. XI. 1719 se praž. arcib. konzistoř dotázala loukoveckého faráře Václava Planického jako svědka, zda skutečně Matěj Soukup, dědic zesnulého dobrovického faráře Jana Jindřicha Soukupa, podle závěti zemřelého, schválené konzistoří, z pozůstalosti vzal 200 zl. (v groších), určených k oltáři v praž. metr. k., a předal je mladoboleslavskému vikáři a děkanu Václavu Rudloffovi⁹⁾

do praž. katedrály byl doručen n. dopis nadepsaný na obálce „Panu duchovnímu v dómském kostele v Praze, který slouží svatému Janu Nepomuckému“ – list se dostal do rukou svatovít. sakristánovi Václavu Konstantinu Potůčkovi, jenž se brzy potom o jeho obsah podělil s kněžskými, kteří se právě nacházeli v sakristii katedrály (bylo to 1719 nebo 1720), mezi nimi s Janem Šebestiánem Tribelem (Trübelem), členem konviktu dokončujícím v *Praze* teologická studia – mladý kněz si sdělení v dopisu zapamatoval a mnohem později, když už byl farářem v *Dřenicích* u *Chebu*, ho písemně tlumočil

znalci nepom. otázky Janu Tomáši Vojtěchu Berghauerovi, který pak Tribelovo sdělení publikoval ve druhém svazku knihy *Proto-martyr poenitentiae* – odtud se dovídáme, že list napsal nejmenovaný nekatolík z *Lipska*: „Protože jsem o tobě, ty veliký muži Boží, sv. Jene Nepomucký, velmi mnoho slyšel, velice na tebe držím a příkládám tento peníz [do dopisu byly vloženy 3 půlzlatáky], aby ke tvé cti mohly být slouženy 3 mše po katolickém způsobu. Poroučím se do tvé ochrany, a ačkoliv nejsem tvého náboženství, přece zůstávám tvým služebníkem. Lipsko roku 1719.“^{b)}

1722

16. X. věnovala slečna Alžběta říš. hr. z Breda 50 zl.

16. X. nejmenovaný věnoval 200 zl.
Josef říš. hr. z Morzinu daroval 50 zl.

1723

22. III. nejmenovaná paní z Rottalu a paní Marie Alžběta říš. hr. Wratislavová z Mitrowic, roz. hr. [Kinská] z Vchynic věnovaly 200 zl.

2. IV. ovdovělá Markéta říš. hr. z Waldsteinu, roz. hr. Czerninová z Chudenic věnovala k tvorbě dalšího stříb. svatostánku u hrobu 3400 zl.

4. V. věnoval svatovítský kanov. Jan Rudolf říš. hr. Sporck 150 zl.

22. V. darovala říš. kn. Langweilová 150 zl.

22. VIII. pan říš. hr. z Kolowrat, sekretář uherské kanceláře, věnoval 100 zl.

7. X. František Petrasch přes vídeňského senátora, syna císař. porodní báby, daroval 100 zl.

10. X. Anna Markéta říš. hr. z Dietrichsteinu darovala 500 zl.

23. X. Barbora Alžběta říš. hr. Wentzká, roz. hr. Švihovská věnovala 240 zl.

19. XI. paní říš. hr. Questenbergová darovala 50 zl.

1724

18. V. darovány zlaťáky vynášející ve stříb. měně 56 zl.

1. VIII. pan říš. hr. z Windisch-Graetzu daroval 200 zl.

6. VIII. pan říš. hr. z Kaisersteinu věnoval 150 zl.

3. XI. paní říš. hr. Kolowratová, roz. hr. z Martinitz darovala na tvorbu stříb. náhrobku 1000 zl.

3. XI. od nejmenované osoby přijato 67 zl.

30. XI. od pana Schmida 298 zl.

11. XII. urozený p. Frankenbusch, prefekt účtárny při král. komoře, věnoval 200 zl.

29. XII. od paní říš. hr. Kinské, manželky hr. Filipa ze Vchynic a Tetova, 100 zl.

1725

8. I. Gábor Antal Erdódy, biskup v *Egeru* (*Jageru*) v Uhrách (ve fun. 1715 † 1744), věnoval 20 zl. kremnických

1. II. od jednoho wratislavského kanov. darováno 50 zlatáků v hodnotě 200 zl.

1692-1718/ R l. zápis v beatifikačním procesu, výslech Gottfrieda Daniela svob. p. z Wunschwitz, 24. IV. 1717 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 125^v, doplňující dotaz) (předání peněžního daru Beckerovi a věnování zeminy z okolí hrobu) – l. žádost

Gottfrieda Daniela barona Wunschwitze o udělení relikvie, adresovaná praž. arcibiskupu Khünburgovi, 1721 (NA, APA I, kart. č. 2236, sign. C 144/2) – L WUNSCHWITZOVÉ 1718 (peněžní dary Anny Feliciany Wunschwitzové) – BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, s. p. (úvodní dedikace) (peněžní dary Anny Feliciany Wunschwitzové) – *Dedicatio oder Zuschrift* 1746, fol. C^r (peněžní dary Anny Feliciany Wunschwitzové); **1693/ R** l. zpr. rožďalovic. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 533); **1700/ R** l. svěd. Johanna Rosena, titulárního klerika a kněze bamber., Praha, 18. II. 1700 (NA, ČDK, kn. 117, 57^r), 9. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625) ← L BERGHAEUER 1761, 192 (§ X, Rosenovo svěd. omylem dat. 28. II. 1700); **od 1701/ R** l. zápis v beatifikačním procesu, výslech Jana Ignáce svob. p. Putze z Adlersturnu, 2. I. 1716, 18. čl., 63. otázka (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 35^{r-v}); **1709/ R** l. dopis Jindřicha Burmeistera, třebíčského kaplana na Moravě, 9. III. 1709, s. přípisem o přijetí daru 17. III. 1709 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 401); **1712/ R** l. dopis lukavec. faráře Jiřího Antonína Hertzingera nejmenovanému patronovi (asi vikáři), Lukavec 12. III. 1712, prez. t. dne (NA, ČDK, kn. 116, pag. 383); **1716/ R** přehled přijaté korespondence na praž. arcib. konz., 1. I. 1716 – 31. XII. 1719, zápis k V. 1716 (NA, APA I, fol. 28^r); **1719/ a) R** přehled odeslané korespondence z praž. arcib. konz., 1. X. 1719 – 6. III. 1720, zápis dopisu z 20. XI. 1719 (NA, APA I, sign. A 4/11, fol. 95^v-96^r) – **b) R** l. dopis Jana Šebestiána Tribela, bakaláře teologie, kandidáta kanonického práva, dřenického faráře, určený Janu Tomáši Vojtěchu Berghauerovi, 23. VI. 1746 ← L BERGHAEUER 1761, 193-194 (§ X); **1722, 1723, 1724, 1725/ R** *Liber memorabilium ratione oblatorum 1722-1736* ← L BERGHAEUER 1761, 114

3/ celkový přehled nákladů na beatifikační procesy, oslavu beatifikace, výsledky finanční sbírky na výlohy kanonizačního procesu a kanonizace, vyúčtování římské části procesu a další informace ekonomické povahy jsou obsaženy na závěr tohoto souboru **D.2**

- II. Pražský hrad

lampa v údajném vězení v tzv. *Ludvíkově křídle* král. paláce (→ A.1, Praha III. 2/), v níž bylo udržováno světlo z nadace založené 1722 úředníky zde sídlící účtárny č. komory (→ C.1, Praha III. 1/)

- III. Staré Město pražské, n. Prager Altstadt, král. hl. město Českého království (8 f., 1721 jako devátá zřízena f. u sv. Ducha)

1/ v minor. kláš. a far. k. sv. Jakuba na mnoha votivních deskách, obětovaných zde hojně uctívané divotvorné Matce Boží Bol. (znázorněné sochou Piety), na nových i starých je vidět podobizna, dol. 1715

1/ R l. zpr. míst. minor. kvardiána, br. Leopolda Lochmana, pro praž. metr. kapitolu, 15. VII. 1715, přijatá 19. VII. t. r. (NA, ČDK, kn. 116, pag. 414)

2/ ve far. a kláš. k. sv. Havla při kláš. obutých karm. dala před oltářem (→ A.1, Praha V. 12a/) dala jistá dobroditelka zavěsit lampu a stará se o světlo v ní, které se rozžihá ve 3 dnech každého

týdne a hořívá od rána až do poledne – t. osoba zavěsila k t. ol. vot. desku a na ní hrud' (srdce, náhrdelník?) a 2 nohy vymodelované ze stříbra – po boku t. ol. je vidět další zavěšená vot. tabule s podobou klečícího muže a náp. *Ex Voto*^{a)} – před obrazem v lv. kostelní lodi (→ A.1, Praha V. 12b/) jsou často zapalována světla, hořící ve 2 svícnech^{b)}

2/ a) R l. zpr. míst. faráře a převora kláš. obutých karm., br. Chrysostoma od sv. Jindřicha, 25. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 370^v) – b) R t., fol. 370^v

3/ ve far. a domin. kláš. k. sv. Jiljí u oltáře Sv. růžence a sv. Otce Dominika je na vot. deskách také několikrát namalován SJN, dol. 1715

3/ R l. zpr. míst. domin. převora, P. br. Vincence Schindlera, zodpovědného za duch. správu při k. sv. Jiljí, odesláno i prez. 12. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 546)

4/ před sochou ve studovně církevních alumnů v jez. konviktu sv. Bartoloměje (→ A.1, Praha V.20/) byla 1700 ze štědrosti jednoho chovance zavěšena lampa a zajištěny nutné náklady na udržování světla v ní

4/ R LA klementinské jez. koleje, 1700 (NKČR, sign. XIII C 105/5, fol. 151^v)

5/ před sochou v jez. semináři sv. Václava (→ A.1, Praha V. 21/) zavěšena 1700 nákladná lampa, aby nadále hořela ke cti po všechna pondělí roku

5/ R LA klementinské jez. koleje, 1700 (NKČR, sign. XIII C 105/5, fol. 151^v)

6/ při oltáři resp. soše ve far. k. P. Marie na Louži (→ A.1, Praha V. 22a/) cín. lampa, věnovaná 13. VII. 1694, zřiz. urozený p. Petr Devarina (de Varina), který k tomu byl napomenut ve snu (→ D.1, 104) – lampa je dol. ještě 1716

6/ R nedat. l. zpr. Jana Václava Ignáce Neurauttera, faráře u P. Marie na Louži na Starém Města praž. [1715] (NA, ČDK, kn. 118, fol. 125^v) – l. výpověď Petra Devariny (de Varina) v l. beatifikačním procesu, 31. I. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 72^r, čl. 52, otázka 168)

7/ k oltáři v paul. kláš. kostele sv. Salvátora (→ A.1, Praha V. 25/) věnoval Fridrich říš. hr. z Trautmansdorffu vel. stříb. lampu, kterou však později do 1723 z jistých příčin daroval hl. oltáři t. kostela

7/ L HAMMERSCHMID 1723, 199

8/ dary věnované v souvislosti se SJN do cyriac. konventního a far. kostela sv. Kříže Vět., zvláště pak do kaple vytvořené 1707 z mučedníkovy legendárního prvního hrobu:

- **celkové shrnutí** poskytuje Jiřinec: „Kostel sv. Kříže se řadil k nemnoha dalším nejdůležitějším pražským střediskům nepomuckého kultu, mezi nimiž vynikal stářím středověké [pozn.: toto je diskutabilní] tradice úcty k mučedníku zpovědního tajemství. Cyriakové si mohli proto činit nárok na čestné místo svého chrámu v hierarchii svatojánských poutních míst. Hojnost přijatých šlechtických darů pro jejich kostel napovídá tomu, že jistá výlučnost svatokřížskému záduší byla

špičkami společnosti se všeobecným rozvojem nepomucké úcty skutečně přiznávána.“

8a/ dary k soše před boč. kaplí P. Marie Bol. (→ A.1, Praha V. 33a/):

někteří studenti darovali teze, jiní věřící a ctitelé stříbrná srdce a stříb. lampy, drahocennější růžence i jiné dary, dosud pak často dávají jak svíce, tak olej do lamp a jiné různé věci pro výzdobu místa, dol. 1715^{a)} – 11. VII. 1727 nad ránem ukradl všechny obětiny od svatoján. sochy zloděj, který byl po týdnů chycen, když loupil u sv. Jakuba – za trest byl upálen^{b)}

8b/ lampy, svícny, svíce, nadace na udržování světla, mešní stipendia darovaná do místa prvotního uložení neboli kaple, případně k tamnímu oltáři (→ A.1, Praha V. 34/):

20. V. 1713 přijato zbožné nadání 100 zl. z odkazu uroz. p. Františky Dobrzenské z Dobrzenicz, z jehož ročního výtěžku (úroku) 5 zl. měl být rozsvícen plamen lampy u oltáře nad prvním hrobem – nadto t. šlechtična věnovala 50 zl. na pořízení lampy^{a)}

koncem V. 1713 jistá panna přinesla jako výraz vděčnosti za pomoc (→ D.1, 336) svíce pro zdejší oltář a předala je míst. řeholníkovi, P. Martinu Passerinimu, kterému ve zpovědi sdělila důvod své vděčnosti, nadto pak P. sakristánovi předala almužnu na sloužení mše sv. majíc v úmyslu, že zde vykoná svou pobožnost o deseti následujících středách^{b)}

p. Václav Petržel (Petrzel), chrudim. měšťan, majitel domu obecně zvaného *na Trávníčku* či *Trávníček* neboli *Na spáleníšti* ve svatokřížské f., situovaného vedle strakovského domu naproti pobřežnímu domu volfinovskému, 28. X. 1718 navěky ustanovil, že vlastníci t. domu každoročně poskytnou výnos z částky 50 zl., spojený s t. nemovitostí, totiž výnos ve výši 1 zl. 30 kr., za který budou každého r. slouženy u cyriaků 3 zádušní mše za fundátory a osoby, které v t. domě zemrou nebo budou umírat – nadto měli majitelé domu každoročně křížovníkům s červ. srdcem dodat 1 libru vosku či bílých svící, z toho půl libry pro oltář^{e)} – 25. X. 1719 t. p. upřesnil podmínky t. nadace v tom smyslu, že termíny každoročních 3 mší za zemřelého hospodáře a hospodyně a osoby v domě v budoucnu umírající byly stanoveny na pátky před smrtinou nedělí v postě a před svátky sv. Filipa a Jakuba (1. V.) a sv. Voršily (21. X.) – zajištění trvalo stálým ročním platem 1 zl. 30 kr. (30 kr. na každou mši) a dávkou 1 libry vosku či bílých svící rovným dílem pro oltáře P. Marie a SJN – zachování t. nadace bylo zaručeno zápisem do knih šestipanského úřadu^{d)}

16. V. 1720 doktor Krusig daroval 2 stříb. lampy^{e)}

20. III. 1721 jiný dobrodinec daroval stříb. lampu^{e)}

19. V. t. r. hr. Thunová věnovala 2 menší stříb. svícny^{e)}

1722 daroval uroz. p. Josef Václav Rudolph (Rudolf), měšťan *Starého Města praž.*, stříb. lampu^{f)}

10. III. 1724 věnovala stříb. lampu ovdovělá kn. z Lobkowicz^{g)}

16. V. 1725 manželé Josef a Františka Rudolphovi (Rudolfovi) darovali 2 malé stříb. svícny^{g)}

25. VII. 1725 (či až 1727) věnovala ovdovělá hr. Jana z Gallasu stříb. lampu^{h)}

XII. 1725 darovala ovdovělá hr. z Waldsteina, roz. Czerninová stříb. lampu v ceně 900 zl.,^{g)} ke které 1726 učinila nadaci 300 zl., aby v t. lampě bylo udržováno věčné světlo^{h)}

16. V. 1728 manželé Josef a Františka Rudolphovi (Rudolfovi) darovali 1 pár vel. stříb. svícnu s vyrytým věnovacím chron., v němž je vyjádřeno, že jde o další záslubný každoroční projev jejich zbožnosti (jak dokládají jejich dary popsané zde v 8b/ a v → A.1, Praha V. 34b, c/)^{j)}

8c/ paramenta darovaná tamtéž:
ovdovělá hr. Jana Emerenciána z Gallasu 15. V. 1719 darovala zl. nitěmi protkávanou kněžskou výbavu pro sloužení mše sv.

8d/ vot. dary darované tamtéž ke cti:
1712 stříb. oči^{a)}

uroz. p. Barbora Jeníková slíbila, že když na přímluvu obdrží milost, o kterou prosila, dá na poděkování ke cti 50 zl. rýn. – když pak onu milost zakusila, 7. I. 1713 svůj slib splnila a předala knězi Martinu Passerinimu, svatokřížskému cyriakovi stříb. tepanou podobiznu ve hvězdě a stříb. rámu, zakoupenou za 36 zl. rýn., a zbývajících 14 zl. věnovala v hotovosti na výzdobu kaple a sochy – Passerini obnos předal svému představenému, proboštovi Columbanu Grummelmayerovi^{b)}

1715 stříb. srdce (či stříbrná srdce), oči, ruka, věneček složený z 5 hv., šňůra korálů a jim příbuzné obětiny^{c)}

1719 stříb. křížek zdob. různými č. kameny^{d)}

9. VIII. 1721 jistá p. darovala stříb. srdce a 2 obětiny v podobě očí^{e)}

18. VIII. či IX. 1722 deska potažená černým či červ. hedvábím se stříb. podobou muže a ženy^{e)}

1722 deska ovinutá zeleným hedvábím (motouzem), na níž upevněny 2 stříb. postavy SJN a ctitele (donátora) nabízejícího pozlac. (či zl.) srdíčko^{e)}

t. r. blankytně modrá tabulka, na níž stříb. či zl. srdce^{e)}

27. III. 1723 věnoval p. Gichling, rychtář na *Starém Městě praž.*, stříb. pozlac. srdíčko^{e)}

8. VII. 1725 jakási p. darovala pozlac. srdce^{f)}

20. III. 1727 stříb. soška o velikosti jedné pídě^{g)}

29. VII. t. r. malý španělský křížek^{g)}

12. VI. 1728 darovali p. Václav Vojta s p. manželkou Marií Barborou 2 spojená pozlac. stříb. srdce^{h)}

t. r. věnovali manželé baron a baronka Wunschwitzovi stříb. srdce ve skleněném pouzdře, se svými rodovými znaky a jmény^{h)}

3. XII. t. r. stříb. dítě zavinuté do obvazů (stuh)^{h)}

III. 1729 jakýsi staroměst. měšťan z Malého rynku daroval stříb. srdce označ. třemi písmeny, nejspíše iniciálamiⁱ⁾

27. V. t. r. srdce^{h)}

8e/ další dary ke cti:
2 zl. prsteny, které věnoval 1708, aby byly použity ke cti, svět. kněz a farář Antonín Škopek podnícen podivuhodnou událostí, která se mu přihodila u zdejšího oltáře (→ D.1, 231)

8f/ vot. dar zavěšený k ol. P. Marie Bol.:
deska s malbou ženy uctívající zdejší mil. Pietu a SJN, s náp., že byla věnovaná ze slibu 1711

8g/ vot. dar věnovaný 1708 k počtě chlapce Ježíše, jehož soška z 1650 byla u cyriaků ve zvláštní účtě:
deska s malbou Jezulátka mezi sv. Janem Křt. a SJN, dole klečí rodiče a nabízejí své dítě, na štítě náp.

8/ celkové shrnutí/ L JIŘINEC 2007, 173; **8a/ a)** R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 112^v, bod 4) – L ROHN 1756, traktát III, kap. VI – JIŘINEC 2007, 164 – b) L NOVOTNÝ 2002, 188; **8b/ a)** L ROHN 1756, traktát III, kap. V – JIŘINEC 2007, 171, 230 – b) R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715, podepsán mj. P. Martin Vojtěch Passerini, který o sledovaném případě svědčil (NA, ČDK, kn. 118, fol. 113^v) – l. výpověď P. Martina Passeriniho, cyriaka, v beatifikačním procesu, 5. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 79^r, čl. 40, otázka 139) – L ROHN 1756, traktát III, kap. VII – JIŘINEC 2007, 231 – c) L JIŘINEC 2007, 232 (dat. 28. X. 1718) – c, d) L ROHN 1756, traktát III, kap. V (dat. 25. X. 1718) – d) L JIŘINEC 2007, 233 – e-g, i) L ROHN 1756, traktát III, kap. V – e) L JIŘINEC 2007, 173, 234 – f) L TYŽ, 235 – g) L NOVOTNÝ 2002, 183 – JIŘINEC 2007, 173 (část z oněch darů), 236 (všechny ony dary) – h) L ROHN 1756, traktát III, kap. V (dat. 25. VII. 1727) – JIŘINEC 2007, 173 (dat. 1725), 236 (dat. 25. VII. 1725) – i) L t., 237 – j) E (vyrytý náp.) *VotVM pletatls Ioanne qVotannls professl IsthoC argenteo praestant ponDere IosephVs, et FranClscCa.* (= 1828, správně by mělo být 1728) – L ROHN 1756, traktát III, kap. V (2 vel. stříb. svícny) – NOVOTNÝ 2002, 190 (pár vys. stříb. svícnu) – JIŘINEC 2007, 175 (dary manželů Rudolfových ke cti), 237 (1 pár menších stříb. svícnu); **8c/** L ROHN 1756, traktát III, kap. V – NOVOTNÝ 2002, 168 – JIŘINEC 2007, 171-172, 233; **8d/ a-i)** L ROHN 1756, traktát III, kap. VII (v případě c) k 1715 zmíněno jen stříb. srdce, jinak stříb. ruka uvedena bez dat., stejně tak svatozář 5 hv. z mosazi, vyzdob. č. kameny) – a, b) L JIŘINEC 2007, 230 – b) R nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 113^r, bod 6) – L JIŘINEC 2007, 117, 170 – c) L NOVOTNÝ 2002, 161 (stříbrná srdce, oči, ruka, věneček složený z 5 hv., šňůra z korálů a obětiny jim příbuzné) – JIŘINEC 2007, 231 (stříb. srdce) – d) L t., 234 – e) L t., 235 – f) L t., 236 – g) L t., 237 – h) L t., 173

(pouze wunschitzovský dar) – **h, i**) L t., 238 – **i**) E (na srdci) *A. C. K.*; **8e/ R** nedat. l. zpr. staroměstských cyriaků u sv. Kříže, prez. 8. VIII. 1715, podepsán mj. P. František Keschl (NA, ČDK, kn. 118, fol. 113^r) – l. výpověď P. Františka Kessela (Keschla), cyriaka, v L beatifikačním procesu, 5. II. 1716 (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 79^r; čl. 39, doplňující odpověď) – L ROHN 1756, traktát III, kap. VII – JIŘINEC 2007, 229; **8f/ E** (na desce) *ex voto 1711*. – L ROHN 1756, traktát I, kap. XXVI – JIŘINEC 2007, 230; **8g/ E** (v kart. na vot. daru) *Ex voto 1708* – L ROHN 1756, traktát II, kap. III – JIŘINEC 2007, 229

- IV. Kamenný či Pražský most, od cca 1870 zvaný Karlův

pod nejslavnější svatoján. sochou na *Praž. m.* se nacházela kov. lampa, v níž hořel ustavičný oheň, jak se lze dočíst 1693 v tištěné sbírce básnických cvičení jezuitů Oldřicha Mayera určených repetentům z jez. řádu, mezi nimiž se nachází také pět krátkých básní o zmíněné lampě (jako IV. téma III. části III. třídy sbírky)^{a)} – další doklad o t. lampě podává piarista Viktorin od sv. Kříže 1722: „Nad to i lampa při pražské té postavě [SJN na *Praž. m.*] vždycky, i při jiných [svatoján. sochách] za často svým časem hořívá a podnět k vroucnosti svatojanským ctitelům dodává.“^{b)}

a) L MAYER 1693, 277 – b) L VICTORINUS A S. CRUCE 1722, 49

- V. Nové Město pražské, n. Prager Neustadt, král. město (7 f. novoměstských, část jedné farnosti staroměstské)

Karel Josef Hubacius, majitel domu čp. 817/II (*U Turků*) na rohu tehdejší Mariánské ul. a Koňského trhu), ustanovil ve své poslední vůli 28. IX. 1727, aby při soše na Koňském trhu (dneš. Václavské nám., → A.1, Praha VII. 4/) za noci hořela lampa, k čemuž na onom domě pojistil jistinu 200 zl.

L NAVRÁTIL 1869, 226

Prčice, městečko (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, a. Arnoštovice, 1724 f. Sedlec)

k výzdobě oltáře v míst. k. (→ A.1, t. 1/) farníci přinášeli nejenom svíce, ale i mnoho dalších ozdob, darovaných z lásky, dol. 1715

R l. zpr. rožďalovic. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 530)

Predazzo (I, Trentino-Alto Adige)

na faře se uchovává *ex voto* z 1707, malba na plátně zachycující SJN v početné skupině sv. přímluvců před N. Trojicí a nanebevzatou Madonou L DELLANTONIO 2017, 155

Přečaply, též Přečaply, n. Pritschapl (Č, Žat, Pr, v. a d. Údlice)

u oltáře ve fil. (příp. far.) k. sv. Matouše (→ A.1, t.) o nedělích a svátcích hořívá lampa, dol. 1715

R l. zpr. údlic. děkana a vikáře Josepha Lanckische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 201^r)

Příbor, n. Freiberg, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

zbožní ctitelé mají obraz na ol. ve far. k. (→ A.1, t. 1/) v nejvyšší úctě pro milosti, které obdrželi, což dosvědčují mnohé stříb. obětiny, které tajně

darovali a zavěsili, jakož i světla zapálená každý týden v úterý během mše sv., dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r)

Pustiměř, někdy Pustoměř (M, Brn, Ol, d. Vyškov, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t.) se ctí v nedělní a sváteční dny zapálenými svícemi, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Radków, n. Wünschelburg, č. Radkov, dř. Hrádek, král. město (P, KL, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.4, t. 1/) velmi často hoří světla, dol. 1715

R l. dopis míst. faráře Georga Franze Haimana, 13. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 242)

Rájec, n. Raitz (od 1960 součást města Rájec-Jestřebí) (M, Brn, Ol, d. Kunštát, f. Doubravice nad Svitavou)

u sochy ve fil. k. (→ A.1, t. 1/) se nachází svícen, v němž se při bohoslužbách zapaluje svíce, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Ratboř, dř. Radboř či Ratiboř (Č, Čás, Pr, v. a d. Kolín)

u sochy ve fil. k. sv. Václava (→ A.1, t. 1/) hoří v každý svátek a neděli po čas bohoslužeb 2 svíce, dol. 1715

R nedat. l. zpr. kolín. děkana a vikáře Micha(e)la Františka Černého, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 103^r)

Rešice, dř. též Ryšice, n. Röschitz (M, Zno, Ol, d. Oslavany, f. Horní Dubňany)

kapli (→ A.1, t.) opatřil její zřiz. Josef Antonín hr. z Rödernu 1. VI. 1720 nadací 100 zl.

L WOLNÝ II. I. 263 – VM II. VI. 42, 260

Rokycany, n. Rokitzan, král. město (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, d.)

v čas modliteb u sochy na sloupu na menším nám. (→ C.1, t. 3/) jsou užívány vždy 2 lampy, jindy se tu napočítá 6 světél ze zbožnosti a štědrosti lidí – aby t. socha měla ustavičné světlo, 2 členové měst. rady, kteří nyní nejvíce podporují svícení u sochy, chtějí učinit fundaci, která vejde v platnost po jejich smrti – dol. 1715

R l. zpr. míst. kaplana Václava Ferdinanda Schmidta, sepsaná z pověření nemocného děkana Daniela Jiřího Ridla, 27. VIII. 1715, bod č. 4 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 35^r)

Roštín, n. Roschtin (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, f. Střílky v d. Uherské Hradiště)

u obrazu ve fil. k. (→ A.1, t. 1/) se občas zapalují svíce, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Rožďalovice, městečko (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, d.)

mnozí, kteří se účastní na boh. sloužené míst. děkanem Ignácem Zikmundem Cardianem každou středu (od 1709) na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1a/), ke cti zapalují svíce, dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Ignáce Zikmunda Cardiana, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 531)

Rumburk, n. Rumburg, město (Č, Lit, Li, v. Šluknov, f.)

k oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) byla (patrně již v r. jeho vzniku, 1703) složena fundace na oheň do lampy, aby se ve dne v noci udržoval, a také na bohoslužbu, aby se jednou týdně sloužila na t. svatoján. oltáři – dol. 1715 – (→ D.2, Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku)

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^v)

Rychnov nad Kněžnou, dř. Rychnov, n. Reichenau (an der Knieschna), město (Č, Hra, Kh, f. či d.)

na t. území mnozí projevují pobožnost i tím, že zapalují svíce před podobiznami, zvláště ve výroční den nebo bezprostředně následující neděli (→ A.1, t. 1/, II, Dubno), dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 279^r)

Řepín (Č, Kou, Pr, v. Uhříněves, f.)

před sochou na sloupu upr. obce (→ A.1, t.) vět. lampa, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Martina Vyšehradského, 2. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 282)

Salmanskirchen (N, BA, OB, Mühldorf am Inn, Ampfing)

podle sdělení faráře v *Lohkirchen* hoří před sochou ve fil. k. v *Salmanskirchen* (→ A.3, t.) při každé mši 2 vel. voskové svíce^{a)} – t. farář ještě dodal, že jistá zakladatelka, tedy urozená osoba v jeho f. v souvislosti se zmíněnou sochou a se dvěma zmíněnými, k ní věnovanými svícemi, dosáhla jisté milosti na přímluvu^{b)} – dol. 1715

a) R n. zpr. arcijáhna Gelasia Ludwiga, probošta kláštera aug. kan. v Garsu, 14. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [47]) – b) R t., pag. [48]

Salzburg, č. Salcburk, dř. Solnohrad, hl. město spolkové země Salzbursko, sídlo arcib. (R, S)

1/ obraz v k. řeholnic zvaném P. Marie Loretánské (→ A.2, t. 2/) je obklopen mnoha různými voskovými dary, které svědčí, že si ctitelé vyprosili milosti, dol. 1698

2/ u sochy (1714) při měst. mostě (→ A.2, t. 3/) se vedle olejového světla, které hoří ve dne i v noci, nacházejí voskové votiv. dary, různé a v neobyčejném počtu, také ze stříbra, a několik mal. votiv. tabulí, dol. 1715

1/ R nedat. n. zpr. br. Johanna Caietana Nemmicha, theatina (NA, ČDK, kn. 117, fol. 160^v), z níž informaci převzal do své l. zpr. theat. probošt Johann Baptista Lerchenfeld (NA, ČDK, kn. 117, fol. 251^v) a obě písemnosti odeslal z Mnichova Barthelovi do Prahy se svým doprovodným l. dopisem z 31. I. 1698

(NA, ČDK, kn. 118, fol. 265); 2/ R zpr. salcbur. měst. kaplanů, 1715 (AES, Akt 22/56, 78) ← L HAHNL 1979, 92

Sedlec (nyní část města Kutné Hory) (Č, Čás, Pr, v. Kolín, cist. far. duch. spr. při k. sv. Filipa a Jakuba v Sedlci)

u sochy na sloupu u vs. na hř. (→ A.1, t. 3/) ze zbožné nadace jednoho obzvláštního ctitele, učiněné 1707, hořívá jednou týdně po celých 24 hodin lampa, a to v den, na který t. r. připadá svátek, 1715 dol., že lampa svítí i po celý oktáv – dle Veselského nadaci na lampu ve výši 150 zl. založila p. Marie Zahradecká až 4. III. 1711 (lampa měla hořet k poctě každou středu a po celý oktáv svátku)

R l. zpr. převora P. Josefa Bridelia a celého cist. konventu, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 174) – L SARTORIUS 1708, 919 – DEVOTY 1824, 230 – VESELSKÝ 1877, 115

Sedlnice, n. Sedlnitz (M, Olo, Ol, d. Příbor, f.)

socha ve vsi u m. (→ A.1, t.) je opatřena lampou, která se zapaluje ve stanovené dny, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 287^r)

Semily, městečko (Č, Bol, Pr, v. Český Dub, f.)

před sochou ve far. k. (→ A.1, t. 1/) hoří lampa každého dne, na který připadá den výroční, dol. 1715

R nedat. l. zpr. míst. faráře Gabriela Langerera, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 439)

Sezemice, městečko (Č, Chru, Pr, v. Pardubice, f. 1715 spravovaná osobním děkanem)

Matěj či Matyáš Faltis obětoval do kaple při zdejším far. k. (→ A.1, t. 1/) svíci s mal. podobiznou, z bílého vosku, šestiliberní, aby jej světec zachránil před ústrky odpůrců, což se také stalo – ještě 1715 se svíce ve zmíněné kapli nacházela (→ D.1, 610)

Sieghartskirchen (R, NÖ, o. Tulln)

před sochou na stěně ve far. k. sv. Markéty (→ A.2, t. 1/) o nedělích a svátcích hoří svíce, dol. 1715

R zpr. míst. faráře Florida Huebera, 1715 (DASP, Pfarr- und Klosterakten Sieghartskirchen, Akten 1715) ← L OPPEKER 2017, 90-91, 92

Skalice viz Zbraslavice

Slaný, n. Schlan, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, d.)

na soše v oratoři frant. k. N. Trojice (→ A.1, t. 2/) zavěšeno na hrudi stříbrné srdce poloviční libry, obětované zbožně zesnulým p. Bernardem Adamovským, cís. důchodním – u t. s. hoří každý čtvrtek lampa, do které světlo dodávají ctitelé – obojí dol. 1715

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 52) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Slavkov u Brna, dř. jen Slavkov, n. Austerlitz, město (M, Brn, Ol, d. Bučovice, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) stříbrná lampa s věčným světlem, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^r)

Slivenec (nyní část hl. města Prahy) (Č, Rak, Pr, v. Velvary, a.)

k nohám sochy v adm. far. k. (→ A.1, t.) připevněny svícny, na nichž se v čas bohoslužeb rozsvěcují svíce jako výraz vroucí úcty a pobožnosti obyvatel, dol. 1715

R l. dopis velm. kříž. s červ. hv., Martina Konstantina Beinlicha, svěd. míst. administrátora Jana Tyčky, člena řádu, prez. 9. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 206^v)

Smečno, dř. Muncifaj, město (Č, Rak, Pr, v. Velvary, d.)

před sochou na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1/) zbožní věřící zásobují máslem lampu, která tu hořívá v každý čtvrtek a sváteční den, dol. 1715

R l. zpr. míst. děkana Matyáše Nespěšného, 20. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 55^r)

Smidary, n. Smidar, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1b/) často hoří darované svíce, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r) (informace od míst. faráře z 1715)

Solnice, n. Solnitz, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

po více let před obrazy a sochami ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se zapalují svíce, početnější lid k. navštěvuje a světla zapaluje ve výroční den, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^r)

Spálené Poříčí, n. Brennpörschen, městečko (Č, Plz, Pr, v. Plzeň, f.)

zdá se, že když majitel zdejšího pan., Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic, jako svědek v prvním beatifikačním procesu (7. XII. 1715) vypověděl (k 15. článku, 55. otázce), že „ve vlastním kostele“ zavěsil jednu lampu před obrazem, měl tím na mysli far. k. sv. Mikuláše ve Spáleném Poříčí, jehož byl patronátním pánem (→ A.1, t. 1/)

R l. výpověď Václav Ignác hr. Wratislav z Mitrowic v 1. beatifikačním procesu (NA, APA I, sign. B 61/2, fol. 10^r)

Stěžery (Č, Hra, Kh, a. Věstary, spravovaná minorita v rámci svatoanenské f. na Praž. předměstí Hradce Králové)

před 2 obrazy ve fil. k. sv. Marka (→ A.1, t.) na zvláštních svícnech připevněných na zdi během boh. hořívá světlo z nadace urozeného pana Tomáše Grůma, kdysi míst. purkrabí, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^v)

Stockern (R, NÖ, o. Horn)

u sochy u m. proti zámku se každou středu zapalovala lampa, dol. míst. farářem 1715

L OPPEKER 2003, 174

Strachocin, n. Schreckendorf či Grund (nyní část města Stronie Śląskie, n. Seitenberg (P, KL, f.))

k soše ve far. k. (→ A.4, t. 1/) od neznámé osoby zavěšeno stříbrné srdce, 1712 či 1711, a o nedělích, svátcích a středách u ní hoří dvě svíce na náklad jednoho soukromého ctitele

R l. dopis míst. faráře Josefa Johanna Antona Pfietznera, 14. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 240)

Strakonice viz Nepomuk 5/

Straßgang (nyní část štyrského hl. města Graz) (R, ST)

- Arcijáhensství

před vyobrazeními ve farních i řeholních kostelech (→ A.2, Straßgang I.) lidé ze své soukromé zbožnosti zapalují jednu dvě svíčky, dol. 1715

R výtah ze zpr. kléru Sa, n. zpr. straßgang. arcikněze Mathiase Bernhardta Pekhela, 23. XI. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [5]) – t. (AES, Akt 22/56, 86-89) ← L HAHNL 1979, 93

Strážiště, n. Straschnitz (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f. Úštěk)

u obrazu ve fil. k. (→ A.1, t.) některé osoby uctívají BJN věnováním svící v čas nedělních bohoslužeb, dol. 1715

R l. zpr. úštěckého faráře Františka Ignáce Burckardta, 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 320^r)

Strenice (Č, Bol, Pr, v. Dobruška, f.)

k oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) náleží 4 cínové svícny a cín. závěsná lampa, které ze svých prostředků darovali ke cti farníci, ctitelé, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Jana Norberta Černého, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 479)

Středokluky (Č, Rak, Pr, v. Velvary, f. Hostouň)

před sochou ve fil. k. sv. Prokopa (→ A.1, t.) stále stojí 2 malé svícny se svícemi, které tu svítívají, stejně jako se spatřuje před t. s. zavěšená lampa, dol. 1715

R l. zpr. hostouňského faráře Adama Jana Mayera, 13. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 51^v)

Střílky, městečko (M, Hra, Ol, d. Uherské Hradiště, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.1, t.) se při bohoslužbách rozžihají svíce, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^v)

Studénka, n. Stauding (HS, Ol, d. Ostrava, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t.) se ctí zapálenými světly, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Svatý Jan pod Skalou, klášter benediktinů s osadou (Č, Ber, Pr, v. Hořovice, f. administrovaná míst. benediktiny)

u sochy umístěné v kláš. k. při vchodu (→ A.1, t. a/) věřící projevují svou něžnou zbožnost a svěčují

se do ochrany tím, že den ode dne u ní rozžihají světla a zavěšují k ní různé obětiny, dol. 1715

R l. zpr. míst. opata Emiliána Kotterovského, Nový Berštejn 20. VIII. 1715 (NA, APA I, sign. C 144/1-2)

Ścinawka Dolna, n. Niedersteine, č. Dolní Stěnava (P, KL, f.)

u obrazu ve far. k. (→ A.4, t. 2/) se o svátcích a nedělích zapalují dost velké svíce z bílého vosku

R l. dopis míst. faráře Johanna Florianana Leimberera (NA, ČDK, kn. 117, fol. 266)

Šluknov, n. Schluckenau, město (Č, Lit, Li, v. a f., 1722 d.)

před sochou, která stávala ve far. k. P. Marie před požárem 1710 (→ A.1, t. 1/), během bohoslužby hořivala svíce, zapalovaná ze slibu jednoho zbožného ctitele, který se těšil z rozličných milostí a dobrodiní, jež obdržel prostřednictvím přímlovu, jež však před svou † spolehlivě nevyjevil (jeho syn namísto s. postavil v novém k. oltář, → A.1, t. 2a/) – (též → níže heslo Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku)

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 315^r)

Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (Č, Lit, Li)

šluknov. (osobní) děkan a vikář Reintsch 1715 sděluje, že ve Šluknov. výběžku (*Circulus Schluckenaviensis*) se úcta projevuje tak, že všude, zvláště v Jiřetíně [pod Jedlovou], Rumburku, Šluknově a v Chřibské mají nesčetní zbožní ctitelé velkou důvěru a lásku k t. světcí, jak o tom hojně poučují svíce a lampy častěji od nich zapalované před obrazy a sochami

R l. zpr. šluknov. (osobního) děkana a vikáře Fridricha Ignáce Reintsche, 21. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 314^{r-v}) (o svících a lampách píše na fol. 314^v)

Telč, n. Teltsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

1/ sochy ve far. k. sv. Jakuba (→ A.1, t. I. 1/), ve fil. k. Naneb. P. Marie (→ A.1, t. I. 4/) a dvě v jez. k. (→ A.1, t. I. 2a, b/) se ctí světlý během bohoslužeb

2/ u sochy, která spolu se s. sv. Barbory stojí na blíže neurčeném místě v Telči (→ A.1, t. I. 9/), o středách hoří po celou noc lampa na náklady kteréhosi dobrodince, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Tittmoning (N, BA, OB, Traunstein)

1/ u sochy v koleg. a far. kostele sv. Vavřince (→ A.3, t. II. 1b/) jsou 1715 dol. zavěšené 2 stříb. dary a 3 mal. desky^{a)} – přítomnost obětín, záslibných desek, stříbrných a mnoha voskových darů, projevů očividné pomoci a den ode dne vzrůstající pobožnosti a důvěry, je zde doložena i 1718,^{b)} přičemž o původu některých vot. darů se lze více dočíst → D.1, 242, 261 a 813

2/ u mramor. sochy, vztyčené 1717 na ozdobné architektuře při ř. Salzach u města (→ A.3, t. II. 3/), lidé zavěšovali záslibné desky, stříbrné a velmi mnoho voskových obětín, což bylo výrazem očividné pomoci i jejich den ode dne vzrůstající pobožnosti a důvěry – 1718 to sděluje míst. děkan Mayr, přičemž zachycuje řadu událostí, které stály za vznikem některých z t. obětních dárek (v jednom případě i olejové lampy): → D.1, 831, 835-838, 841

1/ a) R n. zpr. míst. děkana Sebastiana Mayra, 3. IX. 1715, v celkové zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [50]) – b) R n. zpr. téhož děkana, 11. VII. 1718 (t., pag. [72]), a k ní příl. č. 2 (t., pag. [83]-[84]); 2/ R n. zpr. míst. děkana Sebastiana Mayra, 11. VII. 1718, v rámci zpr. o svatoján. účtě v Sa (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [72]), a příl. č. 2 k t. Mayrově zprávě (t., pag. [83]-[84])

Tovačov, n. Tobitschau, město (M, Olo, Ol, d. Přerov, f.)

u sochy na zámku (→ A.1, t. 2/) andělé drží 4 nákladně zlac. lampy, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^r)

Traunwalchen (N, BA, OB, Traunstein, Traunreut)

některé zbožné osoby zavěsily u obrazu ve far. k. (→ A.3, t.) voskové obětiny, dol. 1715

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [41])

Trhové Sviny, n. Schweinitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

míst. farník ze vsi Čeřejev, Matěj Marek, ke cti učinil nadaci na lampu, aby do ní bylo kupováno máslo a vždy byla o nedělích a svátcích během bohoslužeb zapalována a až do jejich konce hořela, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Kašpara Josefa Václava Maruny, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 163^v)

Trnava, mad'. Nagyszombat, n. Tyrnau, město, jedno ze sídel ostříhomského arcibiskupa a spolu primase uher. (od 1922 sídlo trnav. ap. administratury, povýšené 1977 na arcib., hist. Uherské král., nyní Slovensko)

Eva Terezie Szunyoghová, roz. Horváthová-Šimončičová, zřiz. oltáře v pavlínském kláš. k. sv. Josefa (→ A.5, Slovensko, Trnava 2/), dala 1724 na zmíněný oltář zhotovit 4 lampy

I https://sites.google.com/site/pavlini700rokov/hadri_ánradváni (pojednání Hadriána Radváni o trnav. klášteře pavlínů, 1998)

Trostberg (N, BA, OB, Traunstein)

jistý cí. válečný komisař jménem Dicens zavěsil k obrazu ve zdejším vikářském k. (→ A.3, t.) stříb. ruku a byl uzdraven (→ D.1, 770)

R n. zpr. arcijáhna a probošta kláštera aug. kan. v Baumburgu, Patritia II. Stöttnera, 23. IX. 1715 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [42])

Trutnov, n. Trautenau, král. věnné město (Č, Hra, Kh, d.)

mnohé zbožné duše téměř každý den kladou před oltářik v děk. k. (→ A.1, t. 1/) svíce a zapalují je, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 280^v)

Třebeň, n. Trebnitz, město (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

před sochou na nároží domu míst. lazebníka Ludvíka Waygnera (→ A.1, t. 2/) hořívá od večera až do rána lampa po celý rok ve středu, čtvrtky a v dny, na které toho kterého roku případně památka mučednictví, přičemž se tam konává pobožnost (→ C.1, t. 2/) – lampu a její zapalování dvakrát týdně obstarali majitelé domu, jmenovaný lazebník a jeho choť Markéta, na poděkování za dobrodiní (→ D.1, 348) – dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Maximiliána z Zuckmantelu, 1. X. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 216^r) – n. svěd. Ludvíka Waygnera, míst. měšťana a lazebníka, Třebeň, 28. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 327^v)

Třebíč, n. Trebitsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

1/ u sochy ve far. k. (→ A.1, t. I. 1/) je štedrostí dobrodinců kromě darovaných svící ve středu podporována lampa, dol. 1716

2/ u sochy v kapuc. kláš. k. (→ A.1, t. I. 2/) jsou ve středu zapalována světla, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 284^v)

Třešť, n. Triesch (M, Jih, Ol, d. Telč, f.)

socha ve far. k. (→ A.1, t.) se během bohoslužeb ctí světly, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^r)

Údlice, n. Eidlitz, městečko (Č, Žat, Pr, v. a osobní d.)

u obrazu ve far. k. (→ A.1, t.) obvykle během bohoslužeb hořívá svíce a v jarním čase je t. obr. zdoben květy

R l. zpr. míst. děkana a vikáře Josefa Lanckische, 23. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 201^r)

Uherské Hradiště, dř. častěji Hradiště, n. Ungarisch Hradisch, král. kraj. město (M, Hra, Ol, d. a f.)

před obrazem P. Marie Tuřanské a 4 sv. ochránců jez. koleje (včetně SJN), vyst. na chodbě t. řeholního domu (→ A.1, t. 3/), ke cti t. světců hoří během noci lampa, která zároveň zaplaňuje noční temnoty a v případě náhlé potřeby snadno poskytuje světlo, dol. 1691

R LA uherskohradiš. jez. koleje, 1691 (NKČR, sign. XXIII C 105/11, fol. 518^v)

Uhřetěves, dř. Uhřetěves (tj. Uhřetěves), Ouřeňoves či Ouřinoves (nyní část hl. města Prahy) (Č, Kou, Pr, v. a f.)

1/ u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) nová lampa, dol. 1715

2/ u sochy venku při král. c. (→ A.1, t. 2/) visí plechová svítlna, v níž hoří lampa, dol. 1715

1, 2/ R nedat. l. zpr. míst. faráře a vikáře Františka Fridricha Zeleckého, prez. 30. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 192^r)

Újezd, n. Augezd (M, Olo, Ol, d. Uničov, f.)

před obrazem ve far. k. (→ A.1, t. 1/) během bohoslužeb po celý rok hoří svíce, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 6)

Uničov, n. Mährisch Neustadt, král. město (M, Olo, Ol, d. a f.)

k oltáři ve far. k. (→ A.1, t. 1a/) náleží stříb. lampa s věčným světlem, dol. 1716

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Ústí nad Labem, n. Aussig, král. město (Č, Lit, Li, v. a d.)

1/ před obrazem v děk. k. (→ A.1, t. 1a/) jistá osoba (1715 již †) dala zavěsit lampu, která se v jisté dny zapaluje, dol. 1715

2/ někteří ctitelé zavěsili k oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1b/) nějaké stříbrné dárky, nep. kvůli některým milostem, obdržným skrze přímluvu, které by, jak míst. děkan 1715 soudil, zmínění ctitelé vyjevili, kdyby žili – před řečeným oltářem t. dobou visela ve všední dny cínová lampa, ve slavnostnější dny stříbrná, obě obstarané zbožnými ctiteli – během slavnostní zpívané mše sv. sloužené ve výroční den na t. oltáři měl zbožný lid s měst. radou v čele ve zvyku jít k ofertoriu – t. dne také ctitelé obětovali mnoho svící

1/ R l. zpr. míst. děkana a vikáře Jana Václava Františka Kocha, 27. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 285^r); 2/ R t., fol. 285^v

Úštěk, n. Auscha, město (Č, Lit, Li, v. Litoměřice, f.)

zbožní věřící ve svátek dobrovolně ze zbožnosti ke cti ve far. k. sv. Petra a Pavla obětují několik svící, což někteří činí i o čtvrtcích během roku a ke cti svíce zapalují (nejspíš u sochy, → A.1, t.), dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Františka Ignáce Burckardta, 1. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 320^v)

Útěšenovice, dř. Outěšenovice viz Zbraslavice

Valašské Meziříčí, do 18. st. Meziříčí nad Bečvou nebo Meziříčí pod Rožnovem, n. Wallachisch Meseritsch, město (M, Olo, Ol, d. a f.)

1/ u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) se nachází svícen, do něž lid ze své zbožnosti věnuje svíce, dol. 1716

2/ při pobožnosti konané den před svátkem u sochy u m. přes ř. *Bečvu* (→ A.1, t. 2/) se zapalují četná osvětlení u mostu i na něm, navíc má lid ve zvyku u t. s. téměř každý den zapalovat světla, dol. 1716

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^r)

Vamberk, n. Wamberg, městečko (Č, Hra, Kh, f.)

u sochy u m. (→ A.1, t. 2/) hořívá lampa dvakrát či třikrát týdně, jak se najdou dárci, kteří dodají máslo, dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 281^r)

Velhartice, městečko (Č, Prá, Pr, v. Volyně, f.)

při zpěvu písní u sloupu na nám. (→ A.1, t. 3/) hoří světlo, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Kryštofa Vojtěcha Schiffnera, 10. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 376^r)

Velké Meziříčí, n. Groß Meseritsch, město (M, Jih, Ol, d. a f.)

u sochy na předměstí u král. c. (→ A.1, t. 3/) se v sobotu zapaluje lampa, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 288^v)

Velké Pavlovice, n. Gross Pawlowitz (M, Brn, Ol, d. Podivín, f.)

před obrazem ve far. k. (→ A.1, t. 1/) během bohoslužeb hoří svíce, dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 285^v)

Velvary, město (Č, Rak, Pr, v. a d.)

před sochou na oltáři v děk. k. (→ A.1, t. 1/) stále každý den obvyklým způsobem visí stříb. lampa a během týdne v každý čtvrtek, o nedělích a svátcích v ní hoří světlo – jinak jsou tu vždy během mši sv. zapalovány 2, někdy i 4 voskové svíce – po celý oktáv výročního dne hoří u t. sochy a oltáře mnoho lamp a světel – v samotný výroční den (16. V.) každoročně věnuje jistý patron velikou svíci, vážící 5 nebo 6 liber, aby před zmíněnou sochou hořela, jak dlouho to půjde

R l. zpr. míst. děkana a vikáře Matyáše Maxmiliána Jodla, 20. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 253^r)

Veverská Bitýška, n. Eichorn-Bitischka, městečko (M, Brn, Ol, d. Lomnice, f.)

u sochy na nám. (→ A.1, t. 2/) 4 lampy, které se zapalují ve všechny nedělní a sváteční dny a ve středy a soboty (tehdy se tam konají pobožnosti, → C.1, t. 3/), dol. 1716

R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 283^v)

Voitsberg, okr. město (R, ST)

věřící u sochy v karm. k. sv. Josefa (→ A.2, t.) v určité dny během týdne zapalují svíce, dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab Immaculata conceptione beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fahrbrück ve würzbur. diéc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^r)

Volešná viz Olešná

Wolfartice, dř. též Olbramov, n. Wolfersdorf (Č, Lit, Li, v. Horní Police, a. Horní Libchava)

socha ve fil. k. (→ A.1, t. 1/) stojí mezi 2 svícny, které o nedělích a svátcích jsou osvětlovány, dol. 1715

R l. zpr. hornolibchavského faráře Šebestiána Josefa Seemanna, 16. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 309^r)

Vorlík viz Orlík nad Vltavou

Voslov viz Oslov

Vovice, dř. též Otice, město (Č, Ber, Pr, v. Neveklov, f.)

před sochou ve frant. k. (→ A.1, t. 2/) visí lampa, pro kterou lidé obětují máslo, aby v určité dny hořela, dol. 1715

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 51) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Vranov, n. Fronau (Č, Žat, Pr, v. Sokolov, f. Kostelní Bříza)

při bohoslužbách ve fil. k. sv. Jakuba Vět. se vždy zapalují 4 svíce ke cti, dol. 1715

R nedat. l. zpr. faráře Jana Jindřicha Ignáce Bredtschneidera v Kostelní Bříze, [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 345^v)

Vratěšín, n. Fratting, městečko (M, Zno, Ol, d. Slavonice, f.)

před sochou v k. sv. Mikuláše Tolentinského při klášteře bosých aug. (→ A.1, t.) se denně zapalují svíce darované zbožnými ctiteli, dol. 1715

R nedat. l. zpráva z konventů N. provincie augustiniánů bos., [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 202^v)

Vyšší Brod, n. Hohenfurt(h), městečko a cist. klášter (Č, Bech, Pr, v. Kaplice, f.)

při pobožnostech u sochy v městečku na nám., konaných od 1714 každou sobotu večer (→ C.1, t. 4/), hořívají světla, dol. 1715

R příl. B k dopisu míst. opata Preinfalka (z 27. VIII. 1715), n. zpráva o 3 sochách ve Vyšším Brodě (NA, ČDK, kn. 117, fol. 38-1^v) – l. zpr. míst. faráře a převora zdejšího kláštera, cisterciáka Bona Bernarda Linku, 28. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 209^v)

Wambierzyce, n. Albendorf, č. Vambeřice, poutní místo (P, KL, f.)

před sochami (→ A.4, t. 1-3/) lidé častěji, hlavně před svátkem zapalují svíce

R l. dopis míst. faráře Johanna Franze Schilberta, 25. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 272)

Wien, č. Vídeň, hl. město Rakouska, sídlo biskupství, od 1723 arcibiskupství (R, W)

- I. Vnitřní město s hradbami

1/ 1697 dol. ve *Vídni* na více místech votivní tabule (u minoritů s náp. *votum feci, gratiam accepi*), u sochy u minoritů (→ A.2, Wien I. 7/) 3 stříbrné lampy, u sochy u františkánů (→ A.2, Wien I. 8/) 3 lampy, v soch v jiných kostelích po 1 lampě
2/ v cis. dvorním kostele sv. Augustina bosých augustiniánů:

2a/ kolem sochy z 1695 (→ A.2, Wien I. 5/) mnohé vot. tabule a stříb. dárky, mezi nimi 1 stříb. zlac. srdce, neví se však, které osoby t. dary věnovaly a kvůli jakým vyprošeným milostem, dále pak před t. velice uctívanou sochou jsou každý den zapalovány svíce, především během bohoslužeb a dalších cír. obřadů, dol. 1715

2b/ u velmi ctěného obrazu z 1720 (→ A.2, Wien I. 5/) byla do 1723 umístěna lampa na věčné světlo a zavěšeny různé obětní dary – po zřízení oltáře (1723, → A.2, Wien I. 5/) k němu věnovány četné voskové i stříbrné obětní dary a votivní tabule

1/ **R** l. dopis Jiřího Ferdinanda ze Lhotty, 20. XI. 1697 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 257^r); **2a/** **R** nedat. l. zpráva z konventů N. provincie augustiniánů bos., [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 202^r); **2b/** **L** *Vienna Austriae* 1724, 57, 58

Wolfsberg, okr. město (R, K)

když se v měst. far. k. modlí litanie, hoří také před zdejší sochou (→ A.2, t. 1/) jedna svíce, dol. 1718

R n. zpr. Alberta von Neyhofen, měst. faráře ve Wolfsbergu, 3. XI. 1718 (NA, APA I, sign. C 143/3-4, pag. [105])

Wołów, n. Wohlau, č. Volov, okr. město (P, DS)

před vyřez. podobiznou v karm. k. (→ A.4, t. 1/) ze zvláštní fund. každé úterý dopoledne má svítit zapálená svíce, dol. 1715

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab Immaculata conceptione beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. dioc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 106^v)

Wroclaw, n. Breslau, č. Vratislav, hist. hl. město Slezska a DS, nyní hl. město Dolnoslezského vojvodství, sídlo bis., od 1930 arcibis. (P, DS)

u sochy ve frant. k. (→ A.4, t. 2/) připevněna zlatka, dol. 1715

R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 54) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255)

Würzburg, město, sídlo bis. (N, BA, UF)

k oltáři (1701) v karm. k. sv. Josefa a sv. Maří Magd. (→ A.3, t. 2/) zbožní ctitelé zavěšují mnohé votivní dary, svědčící o vyprošené ochraně divotvůrce JN v mnoha nebezpečích, umísťují desky a štědře dávají peněžní dary

R nedat. l. zpr. karm. Hornoněmecké prov. (podepsán br. Dionysius ab Immaculata conceptione beatissimae Virginis, dříve sekretář prov. kapituly, nyní farář v Hausen a Fährbrück ve würzbur. dioc.), [1715] (NA, ČDK, kn. 117, fol. 105^v)

Záblatí, městečko (Č, Prá, Pr, v. Netolice, f.)

ve výroční den lidí u sochy ve far. k. (→ A.1, t. 1/) zapalují svíce a přinášejí dary, dol. 1715

R l. zpr. míst. faráře Martina Václava Jiřího Březského, 30. VIII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 165^v)

Záhoří viz Horní Záhoří

Zahrádky, n. Neugarten (Č, Lit, Li, v. Horní Police, v. Pavlovice)

obec zahrnuje sídlo rodu Kaunitzů zvané **Nový zámek (n. Neuschloss)** a jeho blízké okolí, mj. kapli (neboli fil. hř. kostel) sv. Barbory, kde před sochou (→ A.1, t. 1/) hořívá na náklady jejího dárce, řemeslníka Jeremiáše Wentzla ze vsi *Karasy*, lampa, což se děje během mše sv. a kázání, když se tam slouží obvyklé bohoslužby – dol. 1715

R l. zpr. pavlovického faráře Jana Filipa Göhla, 30. VII. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 312^r)

Zaloňov, dř. Zaluňov, n. Salnai (Č, Hra, Kh, f. Dubenec)

před obrazem ve fil. k. (→ A.1, t.) během bohoslužeb hoří svíce ze zbožné fundace jaroměř. vdovy Knaifflové (*Knaiffliana*), dol. 1715

R l. popis svatoján. úcty v Kh, do III. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 274^v-275^v)

Zaluňov viz Zaloňov

Zámorsk (Č, Chru, Pr, v. Dolní Újezd, a.)

míst. lid o nedělích a svátcích obklopuje sochu v adm. kap. (k.) sv. Martina (→ A.1, t. 1/) hojnými světly, dol. 1715

R l. zpr. míst. administrátora Ferdinanda Karla Tejneckého, 30. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 113^v)

Zásmuky, městečko (Č, Kou, Pr, v. Nymburk, f.)

soše ve far. k. (→ A.1, t. 1/) prokazují čest světlem lampy již od 1695 zbožní ctitelé, kteří sochu mají v horlivé úctě (→ C.1, t. 1/)

R nedat. l. zpr. míst. faráře Zikmunda Františka Hlasivce, [1715] (NA, ČDK, kn. 116, pag. 332)

Zborovice, n. Zborowitz (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, f. Zdounky)

u obrazu ve fil. k. (→ A.1, t.) dvojí svícen

R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5)

Zbraslavice, městečko (Č, Čás, Pr, v. Kolín, a.)

míst. farář Dominik Ptáček, benediktin kláš. v *Praze na Slovanech*, daroval BJN pro jeho kan. „dluh spravedlivej a zasloužilej na desátcích“, totiž žito, případně oves, dlužené mu někdy až 6 let jeho farníky z městyse *Zbraslavice* a vsí **Skalice, Hetlín, Útěšenovice (dř. Outěšenovice)** a **Hranice**, celkem 76 strychů 3 věrtele 3 čtvrtky, k jehož nabytí mu na zdejší faře míst. patron David Balthazar z Ottenfeldu nechtěl dopomáhat, takže Ptáček byl přinucen faru opustit – dluh věnoval jako obět ke cti a slávě BJN, aby jej mohli „vyupomínat“, „že by [farníci jej] budoucně farářům pilnější byli odváděti“ – Ptáček o tom písemně vyrozuměl praž. arcib. kon. 25. IV. 1700

R č. dopis míst. faráře Dominika Ptáčka, tvrdšího řádu sv. Benedikta v Slovanech, 25. IV. 1700, pro praž. arcib. konz. (NA, ČDK, kn. 117, fol. 174) (dopis obsahuje podrobný výčet dlužníků a dluženého množství žita, případně ovsa), 10. složka 1. svazku Barthelovy sbírky nepom. písemností, nadepsaná

debitum donatu[m] pro Canonizatione s. Ioa. (NA, ČDK, kn. 119, pag. 625)

Zdounky, n. Zdounek, městečko (M, Hra, Ol, d. Kroměříž, f.)

1/ u obrazu ve far. k. (→ A.1, t. 1/) 2 svícny, dol. 1716

2/ jistý dobrodinec přispěl na zřízení sochy u m. na 100 zl. (→ A.1, t. 2/)

1/ R l. doplněk k výtahu ze zpráv děkanů Ol, do V. 1716 (NA, ČDK, kn. 116, pag. 5); 2/ R LA hradištských jezuitů, 1728 (ARSI, Boh. 144, pag. 115)

Znojmo, n. Znaim, l. Znoyma, Znoima, král. kraj. město (M, Zno, Ol, d. a f.)

1/ v domin. k. se nacházejí 2 vot. dary na znamení přijaté milosti, dol. 1715

2/ u sochy ve frant. k. (→ A.1, Znojmo II. 4/) se každou sobotu zapalují 2 svíce ke cti, dol. 1715

3/ jistý měšťan 1714 umístil k soše v kapli před jez. k. (→ A.1, Znojmo II. 9/) lampu a na vlastní náklad ji na jeden den v týdnu zapaloval, totéž za jistým účelem činila znoj. jez. kolej každodenně v jiný den^{a)} – 1715 t. nezdědka hořící lampa byla důkazem vrůstající úcty ke světcům^{b)}

1/ R l. zpr. inful. probošta na Hradišti sv. Hypolita, Jana Františka Josefa Rivoly, kříž. s červ. hv., 10. VIII. 1715 (NA, ŘA KŘ, kart. č. 475); 2/ R l. příl. A (NA, ČDK, kn. 116, pag. 53) k l. dopisu prov. ministra č. frant. prov. ze 7. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 255); 3/ a) R LA znoj. jezuitů, 1714 (ARSI, Boh. 127, p. 232) – b) R LA znoj. jezuitů, 1715 (ARSI, Boh. 128, p. 281)

Žandov, n. Sandau, městečko (Č, Lit, Li, v. a f., 1723 arcid. Horní Police)

u sochy ve fil. (přidruženém far.) k. (→ A.1, t.) se nacházejí 2 svícny, v nichž hořívají 2 svíce alespoň v těch dnech, totiž o svátcích, kdy se tu slouží bohoslužby – svícny sem umístil a o světlo od 1711

či 1710 stará zřiz. oné sochy, Antonín Dominik Berthold, jistě již 1715 farář v *Býčkovících* – dol. 1715

R l. zpr. hornopolic. faráře a vikáře Michaela Gabriela Jantsche, 5. IX. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 302^{r-v})

Židlochovice, n. Gross Seelowitz, městečko (M, Brn, Ol, d. i f. Židlochovice)

1/ u sochy ve far. k. sv. Kříže (→ A.1, t. 1/) se během bohoslužby zapalují svíce, dol. 1716

2/ socha na rynku (→ A.1, t. 2/) má 3 lampy, které se zapalují v čas modlitby a zpěvu (v sobotu po práci)

1, 2/ R l. výtah ze zpráv děkanů Ol, do II. 1716 (NA, ČDK, kn. 118, fol. 286^r)

Žirovnice, n. Serowitz, městečko (Č, Bech, Pr, v. Jindřichův Hradec, d. Počátky, 1729 f.)

před sochou pod zámekem u m. (→ A.1, t. 3/) hoří lampa každou středu ve dne i v noci, dol. 1715

R l. zpr. počátec. děkana Václava Josefa Grotze, 1. XI. 1715 (NA, ČDK, kn. 117, fol. 83^v)

Žlutice, n. Luditz, město (Č, Žat, Pr, v. Libědice, f.)

několik let před 1715 slíbil ve svízelné životní situaci Jan Martin Kirsch, svého času žlutic. hejtman, že se po dobu svého života postará, aby každou středu hořela před oltářem lampa, čímž měl na mysli zřejmě oltář ve žlutic. far. k. (→ A.1, t. 1a/, D.1, 402)

Pár poznámek k financování *beatifikace, kanonizačního procesu,* římské slavnosti svatořečení a jejích pražských oslav

V počátcích beatifikačního procesu praž. metr. kapitula informovala arcibiskupa Ferdinanda hr. Kienburga dopisem z 21. VI. 1715 o předchozích přípravných krocích, které k tomuto procesu vedly. Kanovníci zmínili také finanční oblast: „Co se pak týká nákladů, které bude třeba v této kauze vynaložit, co nejponíženěji sdělujeme, že je k dispozici jistá almužna věnovaná zbožnými ctiteli svatého Jana Nepomuckého v metropolitním kostele, uchovávaná pod přesnými účty, z níž se vydávají prostředky na každodenní potřeby podle úmyslu dobrodinců k výzdobě jeho svatého hrobu a podpoře jeho cti. Máme důvěru, že jiné mimořádné náklady budou podobně od zbožných ctitelů sebrány, a ani nepochybujeme, že i samo Jeho posvátné císařské a královské Veličenstvo pro svou vrozenou zbožnost v případě potřeby přispěje k zajištění těchto výloh, nebo že věrné stavy Království příhodně poskytnou nějakou pomoc.“^{a)}

O některých darech poskytnutých pro účel svatořečení ještě v období před Nepomukovou beatifikací viz výše v oddílu Praha I. 2/.

Zatímco o výlohách na beatifikační kauzu nejsme blíže zpraveni, financování římské části kanonizačního procesu je velmi dobře dokumentováno. Příslušné archiválie se dochovaly ve dvou kartonech v NA, APA I, a to v sign. C 143/5 a C 143/6. Podstatné informace z těchto a nejspíš i dalších zdrojů publikoval Jan Tomáš Vojtěch Berghauer v druhém dílu *Proto-Martyra*.^{b)} Ve věci financování „třetího procesu v kauze kanonizace sv. Jana Nepomuckého“ se obrátil pražský arcibiskup Kienburg osobně na císaře a krále Karla VI. dopisem z 3. II. 1725, ve kterém odhadoval, že římská fáze zmíněného procesu bude vyžadovat čtyřicet až padesát tisíc zlatých rýnských. Upozornil, že „kasa sv. Jana Nepomuckého“ není natolik bohatá, aby tyto finanční nároky mohla pokrýt. Poprosil proto panovníka, ať svou autoritou vyzve k podpoře tohoto projektu stavy Českého království, neboť Nepomukova kanonizace bude celé české zemi k obzvláštní útěše a slávě. Kéž se na sbírce účastní každý dle svých možností.

Císař Karel sbírku na kanonizační výlohy zaštil svou autoritou a uvědomil o tom příslušná místa v Čechách (19. II. 1725). Dobrovolné příspěvky byly shromažďovány v rámci diecézí v jednotlivých vikariátech, děkanátech a farnostech, ve světské oblasti podle jednotlivých krajů. Vedle světského kléru přispěly řeholní řády, vedle institucí osoby soukromé. Sběrka proběhla v Čechách, na Moravě i ve Slezsku během dotčeného roku 1725. O darech některých měst a farností se dochovaly doklady v místních pramenech.^{c)}

Dle Berghauera jsou toto hlavní položky sbírky: pražský arcibiskup poskytl 4000 zl., praž. metr. kapitula 1000 zl., litom. kapitula 3642 zl. 6 kr., královéhradecká kapitula 907 zl. 55 kr., duchovenstvo v pastorační službě v pražské arcidiecézi, rozdělené do jednotlivých vikariátů věnovalo 9550 zl. 1 kr., a když se k němu přidalo laické obyvatelstvo, vzrostla tato suma na cca 18.320 zl. Přesný celkový součet této části sbírky činí 27.892 zl. 10 kr. a 1 fenik. Naproti tomu přesné výpočty darů řeholníků a řeholnic Berghauer nepřináší, ani nevyčísľuje štedré dary šlechty, pouze jmenuje významné rody, které přispěly. Obyvatelstvo měst, městeček a městysů, rozdělené podle krajů, poskytlo dohromady 26.959 zl. 6 kr. a ¼ feniku, započítáme-li také obrovský dar měst pražských (16.552 zl. 21 kr. 1¾ feniku).

Doposud se jednalo o Čechy. Morava sesbírala skrze své stavy, šlechtu a duchovenstvo 19.086 zl. 19 kr. Slezské stavy, vévodové, knížata, ostatní šlechta i ctihodný klérus darovali dohromady 16.666 zl. 20 kr. Nesmírně štedré dary poskytl nejjasnější domy bavorský, saský, toskánský.

Znamená to tedy, že si obecný lid i jeho elita v českých zemích natolik vážili svého nebeského ochránce Jana Nepomuckého, že věnovali přinejmenším devadesát a půl tisíce zlatých na jeho kanonizaci, nepočítaje obrovské další částky, které poskytli řeholníci, početná další šlechta i vznešené suverénní rody v zahraničí (Bavorsko, Sasko, Toskánsko).

Pečlivě vedené účetnictví římské fáze kanonizačního procesu a jeho završení kanonizačním aktem^{d)} zpracovala ve svém článku *Všechno něco stojí – vyúčtování procesu kanonizace a oslav svatořečení v Římě roku 1729* Johanna von Herzogenberg.^{e)} Celkově římské výdaje od 1725 do 13. VI. 1729 představovaly 36.459 scudů, 9 paolů a 9½ bajochů. Nemalá část z těchto nákladů přispěla ke zlepšení stavu Lateránské baziliky, upravované pro slavnost kanonizace (19. III. 1729). Dokonce i obvyklá taxa jednoho tisíce scudů zlata, která se měla podle buly papeže Alexandra VII. zaplatit sakristii římského velechrámu sv. Petra za každou kanonizovanou osobu, byla dne 16. II. 1729 z rozhodnutí papeže Benedikta XIII. určena kostelu sv. Jana v Lateránu a svěřena do rukou kardinála Francesca Antonia Finy (1669-1743). Po nutném přepočtu výsledná věnovaná částka se páčila na 1650 římských scudů.^{f)} Blahodárný dopad slavnosti kanonizace pro zlepšení fyzického stavu, výzdoby, výbavy i finančního zabezpečení římské katedrály byl natolik markantní, že je oprávněné se domnívat, že papež Benedikt XIII. doporučil uskutečnit kanonizaci právě v tomto chrámu, aby tak mohl podpořit jeho dlouho zamýšlenou obnovu. Z jeho výslovné vůle bylo po svatořečení pokročeno ve výstavbě nově založené boční kaple baziliky, zasvěcené čerstvě kanonizovanému Nepomukovi. I tento počín doprovázela štedrá dotace ve výši 2000 scudů.^{g)} Dokonce i efemerní architektura pokrývající průčelí baziliky při kanonizační slavnosti nápadně předznamenala podobu průčelí, které tam do roku 1734 bylo vybudováno (projektant Alessandro Galilei).^{h)}

Z nepomucenské sbírky roku 1725 byly financovány také dekorace pražské katedrály vytvořené pro oslavu mučednickovy kanonizace v říjnu 1729. Realizace slavobrán před katedrálou si vyžádala 22 a půl tisíce zlatých, zatímco oprava střechy kaple sv. Vojtěcha, která byla dekorací poškozena, přišla na 548 zlatých.^{h)}

Prostředky, které stále ještě z původní sbírky zůstávaly, byly v pozdějších letech uplatněny mj. na tvorbu Nepomukova stříbrného náhrobku, o který se přičinil také panovník, císař a král Karel VI.

a) dopis je uložen v NA, APA I, sign. C 143/5 – **b)** L BERGHAEUER 1761, 426-428 – **c)** např. měst. rada Klatov se usnesla, že na účel kanonizace má obec do rukou p. děkana odvést 24 zl. (R *Protokoly ze zasedání městské rady IX. (Protocolli sessionum) 1725-1726* (SOKA Klatovy, Archiv města Klatovy, i. č. 56, č. evid. K 40, pag. 56)) – město Prachatice poskytlo 30 zl. rýn. (L SLÁMA 1838, 167 (pozn. pod čarou) – farníci z farnosti Obora v pražské arcidiecézi na pomezí s diecézí litoměřickou věnovali 18 zl. (R matrika míst. f. s kronikářskými zápisy faráře Ondřeje Jana Stengla (SOA Litoměřice, sign. 129/1, i. č. 5864, fol. 116^v) – děčínský děkanský obvod v litoměřické diecézi přispěl částkou 78 zl. 30 kr. (L BELISOVÁ 2003, 99) – obrovskou částkou 2150 zl. přispělo král. město Most (L ADAMCOVÁ 2007, 173, pozn. 63) – **d)** R *Berechnung* 1725-29, s. p. (účty jsou vedeny v němčině) – **e)** L VON HERZOGENBERG 1993 – **f)** → A.5, Itálie a Vatikán, Roma 9/ – **g)** L MANFREDI 2001 – **h)** L SRŠEŇ 1993, 40

Rejstřík míst a osob obsažených v druhé části dizertace

Rejstřík míst

U katalogů řady A.1-6 jsou uvedeny všechny hmotné předměty svatojánské úcty s jejich časovým zařazením.
U katalogů řady B.1-3 jsou uvedeny vybrané rukopisy a knihy vzhledem k jejich provenienci (sepsání, vydání).
U katalogu B.4 jsou uvedena čísla grafik nebo jejich skupin s časovým zařazením.
Z katalogu C.1 jsou zmíněny pouze datace různých duchovních projevů svatojánské úcty.
U katalogů C.2, C.3 a D.1 jsou uvedeny jednotlivé položky s časovým zařazením.
Z katalogu D.2 jsou zmíněny pouze časové údaje výskytu prosebných či děkovných darů.

Území České republiky a Kladska a části Horního Slezska je popsáno podle stavu církevní správy v roce 1715. Ostatní rozvrh míst respektují nynější územní členění.

CELÝ SVĚT

C.1, II. 2/ (dol. 1722), IV. 1/ (dol. 1717), 3/ (dol. 1720), 6/ (dol. 1722), 7/ (dol. 1726), Omlenička (1725); C.2, I. 1723, Burghausen, jez. gymnázium

ČTVERO SVĚTADÍLŮ

Evropa, Afrika, Asie, Amerika – A.1, IV. 8/ a Praha IV. 1/ (v presbytáři kostela v Praze na Hradčanech Reinerova freska Oslavení svatého Jana Čechii a čtyřmi světadily – světec je zde reprezentován svým zázračně zachovaným jazykem – 1727); C.1, IV. 5/ a Praha II. 9c/ (čtyři světadily znázorněny na slavnostním lešení před praž. katedrálou při oslavě blahořečení 4. VII. 1721 – zmíněna Konstantinopol jako druhý Řím)

Evropa – C.1, IV. 2/ (dol. 1720), Graz 2/ (25. VII. 1722)

Afrika – C.1, IV. 2/ (dol. 1720), 3/ (dol. 1720)

Asie – C.1, IV. 3/ (dol. 1720), 4/ (cesta z Lisabonu do Macca, 17. IV. 1717 – 27. V. 1718)

Amerika – C.1, IV. 2/ (Nový svět, dol. 1720), 3/ (Nový svět, Amerika, hodinky v peruánském jazyku, několik l. před 1720), Praha II. 9c/ (hodinky v peruánském jazyku, dol. 1721)

PÁTÝ SVĚTADÍL

C.1, Grudziądz (9. VI. 1728 a 1730)

EVROPA PODROBNĚ

Svatá říše římská národa německého – C.1, I (dol. 1719), II. 2/ (německý jazyk, dol. 1722), Praha VII. 7c/ (1727), Svata říše římská národa německého (7. a 25. VI. 1721, 1722, 1729)

A. Česká republika (ČR)

České království neboli Čechy obecně – C.1, I (dol. 1719), II. 1, 2/ (dol. 1722), III (dol. 1726), IV. 1/ (dol. 1717), 8/ (1727), České království (7. a 25. VI. 1721), Praha VII. 7c/ (1727); D.1, 264 (1709-10), 274, 275 (1710), 663-664 (dol. 1715)

Moravské markrabství neboli Morava obecně – C.1, I (dol. 1719), II. 1, 2/ (dol. 1722), III (dol. 1726), Morava čili Markrabství moravské celkově (dol. 1703, dol. 1717, dol. 1720, dol. 1723, dol. 1725), Praha VII. 7c/ (1727)

A.1 Arcidiecéze pražská (Č, Praha, Bech, Ber, Bol, Čás, Hra, Chru, Kou, Lit, Plz, Prá, Rak, Žat, M, Jih)

A.1.1 Praha

A.1.1.1 Praha celkově – A.1, Praha I (obrázky a obrazy již od 50. nebo 60. l. 17. st., podobizny, obrazy a sochy od cca 1684 nebo 1685, mnoho mal. obrazů dol. 1701, sochy, obrazy a oltáře dol. 1719); **A.6**, I. 7/ (medaile nebo medailky 1729), II. 17/ (dukáty z jílovského zlata a ze stříbra 1722, 1725, 1727); **B.1-3**, LUPÁČ Z HLAVÁČOVA 1584, PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a, TÝŽ 1599c, *Reformation* 1621, CHANOVSKÝ, TANNER 1659, TANNER 1680b, BALBÍN 1681, TÝŽ 1682, *Blahoslavený Jan Nepomucenský* 1683, *Redivivus Phoenix* 1683, *Wieder lebender seeliger Phoenix* 1683, BALBÍN 1684a, TÝŽ 1684b, *Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel*, I. XII. 1685, *Castrum boni nominis* 1686, *Lumina Joannea* 1690, REDLICH 1695, RUDLOFF 1698, BECKOVSKÝ 1704, *Leben und Tagzeiten* 1704, *Entwurf deren Ablassen* 1707-1709, REDEL 1710, BECKOVSKÝ, VITZK 1721c, PONSÍ, VITZK 1721, *Pragensis* 1721, LIBERTIN 1723, *Geistlicher Blumen-Busch* 1724, VITZK 1724, *Nepomucenische Noven-Andacht* 1727, LIEHRE 1728; **B.4**, 109 (1721), 136 (asi 1723), 137 (cca 1723), 139 (1724), 167 (1729); **C.1**, II. 1, 2/ (dol. 1722), Praha I (1650-51, 1655, 1660, 1665, 1667, 1680, 1681, cca 1684, 1715); **C.2**, II. 1726, Blíže neurčené místo, nejspíš Praha (1726); **D.1**, 255 (1709)

A.1.1.2 Farnost svatovítská (Pražský hrad, Hradčany, Malá Strana) – A.1, Praha II. 1-20 (kápě neboli pluvíál dol. 1387 a 1396, náhrobní kámen s náp. mezi 1396-1416, obr. prý 1480, obnovený nebo spíše dle původního vzoru namalovaný 1621, nižší mříž kolem hrobu asi z 2. pol. 15. st., obnov. 1621, vyšší mříž nejspíš z období od 1526 do 80. l. 16. st., obnov. 1621, 2 nápisy asi z období 1534-48, obnovené 1621 a 1679, epitaf snad před 1549, dol. v 60. l. 16. st., náp. z 16. st., tabulka/y se 3 modlitbami asi z kon. 16. st., s. z období 1585-1625, 2 svícny dol. 1602, ol. zničený 1619, ol. s konsekrační listinou 16. VII. 1621, ol. se s. 20. VIII. 1621, deska s náp. o obnovených oltářích v katedrále 1621, pokladnice dol. ve 20. l. 17. st., dřevorezba z období 1620-30, rel. 1630, obr. 1631, tzv. Jeruzalémské nebo Milánský svícen um. na světcův hrob 1641 a opatřen kovovým popsím SJN, obr. 1653, kresebný návrh a ukázkový model obrazu cca 1654, obr. 1663, s. v úmyslu 1673, obr. nedlouho po 1673, svícen 1681, ol. s obr. 1682, ol. 1683-88, modlitby a modlitbičky dol. 1686 a 1719, svícen 1691, náhrobek se s. 1692, ol. 1693, s. 1696, rel. (na antependiu) z doby před 1700, ol. 1701-04, medailon před 1710, s. II. 1721, freska 1721, kap. 1721, ol. 1721, náhrobek 1721, pozměněn a doplněn sochou 1722, doplněn 2 antependii s reliéfy 1722 a 2 retábly s obrazy 1723, busta dol. 1723, rel. 1727), III. 1-6/ (malba cca 1645, obr. po 1691, dol. 1716, kap. v úmyslu 1715, cyklus freskových maleb 1721, s. dol. 1721, domnělé vězení se s. cca 1722, nástěnné malby 1725, obr. 1729), IV. 1-8/ (k. 15. X. 1720-21. VIII. 1729, se s. asi 1728, s ol. s obr. před 1729, konkrétněji snad do 1726, s freskami se 16 výjevy 1727 a s kresebným návrhem asi 1727 – medailon nejspíš po 1673, oltářik s obr. asi z 80. l. 17. st., s jistotou dol. 1694, s. 1701, ol. s obr., 1707, s. III. 1709-14, s. 12. VIII. 1717 a 24. IX. 1718, obr. II. 1721, sl. výslovně v úmyslu 23. III. 1723, částečně realizován do 1728); **A.6**, V. 2/ (pektorální kříž s vyobrazením SJN povolen svatovítské kapitule 22. XII. 1728, jeho podoba schválena 10. III. 1729, výsledná podoba prostší); **B.4**, 8 (1671), 11 (cca 1673), 108, d-i (1721); **C.1**, II. 1/ (dol. 1722), III (dol. 1726), Praha II. 1-13/ (nepamětná doba, mezi 1396-1416, 16. st. a 1. pol. 17. st., od cca 1621, 1631, 1645, do 1649, od 1649, 1651-85, 1652 nebo 1653, 1654, 1656, 1660, od 1660, 60. l. 17. st., od 60. l. 17. st., 1665, 1666 nebo 1667, cca 1668, 1669, od 1669, 1669-73, od 70. l. 17. st., od sklonku 70. l. 17. st., 1670, 1673, 1675, 1680, 1681, 1682, 1683, cca 1684, 1684, do 1685, 1686, 1687, do 1688, 1688, 1689, 1690, 1700-06, 1702, 1703, 1704, 1705, 1707, 1708, 1709-11, 1701, 1710, 1713, 1714, dol. 1714, 1716-18, 1717, 1718, 1719, 1721, 4., 15., 20., 22., 27. 28. VII., 3., 18., 29. VIII., 14.-15. IX., 8.-9. X. 1721, dol. 1722, 1722, V. 1722, 8., 14.-15. a 15. V. 1722, 1723, 16.-23., 16., 18., 23. V., 18., 30. VI., 2. VII., 5., 8. IX., 12., 15. 29. X. a 6. XI. 1723, 1724, 16. V. a 7. XI. 1724, 1725, 27. I., 13. VII. a IX. 1725, 1726, 16. V. a V. 1726, 1727, 18. V. 1727, 22. XII. 1728, 10. III. a 16. V. 1729), Praha III. 1/ (1722), Praha IV. 1, 2/ (1694, 1700, 15. X. 1720, 27. VIII. 1725, 28. VIII. a 28. X. 1727); **C.2**, I. 1645, Praha, Pražský hrad (20. VIII. 1645); **D.1**, hrob v katedrále (134 – 28. V. 1697, 169 – 13.-21. XI. 1701, 254 – 1709, 271-273 – 1710, 651-652 – dol. 1715), Loreta (255 – 1709), klášter voršilek (169 – 13.-21. XI. 1701)

A.1.1.3 Administratura svatojiřská (Pražský hrad) – A.1, Praha III. 7-8/ (nástěnná malba 1630, nebo snad již cca 1552, zanikla 1681 nebo 1683, kap. 11. VII. 1717-10. V. 1722, se s. 1721-22, s ol. s obr. do 24. VIII.

- 1723, s cyklem 6 obrazů asi z té samé doby a s freskou s 5 výjevy 1722/23); **C.1**, Praha III. 2/ (cca 1668, 1717, 10. a 16. V. 1722, 1722)
- A.1.1.4 Farnost strahovská (Hradčany, Malá Strana) – A.1**, Praha IV. 9/ (ol. se s. 1623-28 nebo 1642, ol. 1705, ol. s obr. do 1712, k němuž se váže skica z doby cca 1700), VIII. 13/ (freska těsně po 1660)
- A.1.1.5 Farnost týnská (Staré Město) – A.1**, Praha V. 1-9/ (nástěnná malba 1631-32, zvon 1. VIII. 1697, ol. 12. VI. 1698, s. po 1700, ol. 24. VII. 1701 s obr. 1696, dům s domovním znamením 1702-23, ol. dol. 1707, s. asi 1718, s. z 20. l. 18. st., ol. dol. 1723, nástěnná malba cca 1724, podobizna dol. 1725); **C.1**, Praha V. 1, 13/ (16. VI. 1697, VI. 1699, 1701, 24. VII. 1701, VIII. 1707, 1715, 1. XI. v období 1717-23, 16. V. a 17. IX. 1723, 1726, 1. VII. 1727)
- A.1.1.6 Farnost svatojakubská (Staré Město) – A.1**, Praha V. 10-11/ (s. a ol. se s. dol. 1715, s. cca 1720, ol. s obr. 1726); **C.1**, Praha V. 2/ (po 21. VI. 1689, 1712-13, dol. 1715)
- A.1.1.7 Farnost svatohavelská (Staré Město) – A.1**, Praha V. 12-13/ (obr. do 1674, ol. 1699, obr. mnoho let před 1715, s. 9. VII. 1727, kalich s 6 rel. a soškou 1727-30); **C.1**, Praha V. 3, 4/ (cca 1668, od 1699, dol. 1715)
- A.1.1.8 Farnost svatomartinská (Staré Město, Nové Město) – A.1**, Praha V. 14-16/ (s. cca 1690, ol. s obr. cca 1695, ol. se s. 1702 nebo 1707, dům s domovním znamením dol. 1720 i 1725, rel. 1727), VII. 21/ (s. 1717-15. V. 1719); **B.4**, novoměstská část farnosti – 105 (1719), 111 (1721); **C.1**, Praha V. 5/ (od cca 1690, dol. 1715), Praha VII. 8-9/ (15. V. 1719, od 1720, 1721, 15. V. 1721, 15. V. 1729)
- A.1.1.9 Farnost svatojilská (Staré Město) – A.1**, Praha V. 17-21/ (ol. 1693, 2 sochy dol. 1700, s. dol. 1715, ol. s obr. 1719, ol. 1723); **C.1**, Praha V. 6, 12/ (dol. 1715, V. 1722)
- A.1.1.10 Farnost P. Marie Na Louži (Staré Město) – A.1**, Praha V. 22-29/ (ol. 1683, ol. dol. cca 1684, ol. se s. 28. VIII. 1689, s. dol. 1691, ol. se s. 1693, ol. 1718, s. a bozzetto po 1715 nebo cca 1721, s. asi 1721-26, sous. a bozzetto cca 1725); **C.1**, Praha V. 7, 8/ (29. I. 1699, 20. V. 1708); **C.2**, I. 1689, Praha, Staré Město, jez. akad. gymnázium v Klementinu (1689), 1701, Praha, Staré Město, jez. akad. gymnázium v Klementinu (V. 1701, 1729), 1725, Praha, Staré Město, jez. akad. gymnázium v Klementinu (18. V. 1725), 1726, Praha, Staré Město, jez. akad. gymnázium v Klementinu (31. V. 1726)
- A.1.1.11 Farnost svatovalentinská (Staré Město) – A.1**, Praha V. 30-32/ (obr. dol. 1679, kap. s ol. a 3 obrazy z 90. l. 17. st., přesněji cca 1696, s. 1705, s. před 1715, podobizny dol. 1715, freska 1722-23, s. 1726-27); **C.1**, Praha V. 9, 10/ (od doby před 1665, dol. 1715)
- A.1.1.12 Farnost sv. Kříže Většího (Staré Město) – A.1**, Praha V. 33-38/ (prvotní hrob, sklípek, místo či místečko prvního uložení: místo nalezeno 1700, zpřístupněno veřejnosti 16. V. 1707, kdy bylo upraveno v kapli nebo kapličku, která byla 1721 nově vyzdobena štukaturami, nápisy a symboly – s. dol. 1648, její stopy mizí 1705, s. či soška 1686, soška 4. X. 1687, s. 2. X. 1692, obr. 16. VII. 1699, ol. 1700, rel. 1. XII. 1708, kaplička dol. 1717, zvon s rel. 1721, s. V. 1721, cyklus 18 obrazů 1724-28, s. se 3 rel. 6. XII. 1726-15. V. 1727, 6 reliéfů 16. V. 1727); **B.4**, 2 (1602); **C.1**, II. 1/ (dol. 1722), Praha V. 11/ (17. IV. 1393, 18. VIII. 1640, cca 1668, 1670, od 1692, 1699, od 1700, 1700, 1707, 15. a 16. IV. a 16. V. 1707, od 1. XII. 1708, 16. V. 1710, 1711, 16. V. 1712, dol. 1715, od 1715, 1716, 1718, 1719, mezi 15.-17. V., 4.-11. VII., 14. IX. 1721, od 1721, 1722, 24. IV. a 16. V. 1722, 16. a 20. V. 1723, 16.-23. V. 1724, 16. V. 1725, 1726, 5. VI. 1726, 1727, 16. V. 1728, 16. a 22. V. 1729); **C.2**, II. 1726, Praha, Staré Město, far. a kláš. k. sv. Kříže Vět. (21. nebo 31. V. 1726)
- A.1.1.13 Farnost svatojindřišská (Nové Město) – A.1**, Praha VII. 1-5/ (obr. cca 1700, medailon 1700-09, s. 13. VII. 1709, ol. s obr. 30. IV. 1721-5. VIII. 1722, zvon umíráček s rel. 29. X. 1721, obr. 1725, sous. dol. 1727); **C.1**, Praha VII. 12/ (17. III. 1697)
- A.1.1.14 Farnost svatopetrská (Nové Město) – A.1**, Praha VII. 6-8/ (ol. 1705, s. 11. V. 1706, s. cca 1720, ol. dol. 1723)
- A.1.1.15 Farnost svatoštěpánská (Nové Město) – A.1**, Praha VII. 9-20/ (údajný obr. ze 14. st., obr. údajně 1532, s. 1690, ol. s obr. 1691-97, kap. 1696-16. V. 1697, ol. s vyobrazením cca 1697, provizorní k. nebo kap. 1708-09, obrázek cca 1713, s. 1714, s. 1714/15, ol. více let před 1715, s. dol. 1715, s. 1715, s. před 1719, ol.

1719, medailon 1721, rel. 1722, ol. s obr. dol. 1723, podobizna dol. 1725, kap. s ol. 23. IV. 1729, zvon s rel. 1729); **A.6**, I. 1/ (drobné podobizny od 1706, dol. 1710, dol. 1722), V. 1/ (odznak ústavu šlechticů 1705); **B.1-3**, **rukopisy** *Silentio eloquens* 1722, *Vox clamantis* 1724, MACHEK 1729; **B.4**, 107 (1720); **C.1**, II. 1, 2/ (kap. Na Skalce, dol. 1722), Praha VII. 1-7/ (16. V. 1697, 1697-1709, 15. II. 1700, 1701-07, od 1703, 16. V. 1705, 1706, 22. V. 1707, 16. a 20. V. 1708, 19. V. 1709, 1710, 18. V. 1710, 17. V. 1711, 22. V. 1712, 21. V. 1713, 1714, dol. 1715, 19. V. 1715, 17. V. 1716, 16. a 23. V. 1717, 22. V. 1718, od 1718, 21. V. 1719, do 1720, 19. V. 1720, 1721, 18. V., 4. a 27. VII. 1721, dol. 1722, 17. a 23. V. 1722, 23. V. 1723, 21. V. 1724, 1725, 15., 19. V. 1726, 18. V. 1727, 23. V. 1728, 22. V. 1729); **C.2**, I. 1672, Praha, Nové Město, jez. gymnázium (22. IX. 1672), 1724, Nové Město, jez. gymnázium (1724), 1725, Praha, Nové Město, jez. gymnázium (VI. 1725), 1729, Praha, Nové Město, jez. gymnázium (27. V. 1729)

A.1.1.16 Farnost svatovojtěšská (Nové Město) – A.1, Praha VII. 22-25/ (obr. značně starobylý, ol. s podobiznou 1700, obr. cca 1705 nebo až cca 1710, ol. s obr. 25. VII. 1710-21, ol. 1715, busta 1715, obrazy a sochy dol. 1715); **C.1**, Praha I. 1-3/, VII. 10/ (od 1700, dol. 1715, dol. 1719)

A.1.1.17 Farnost svatoapolinářská (Nové Město) – A.1, Praha VII. 26-28/ (s. 24. V. 1682 nebo 1687, kap. s obr. 1721, s. cca 1725)

A.1.1.18 Farnost svatokatěřínská (Nové Město) – A.1, Praha VII. 29/ (ol. 1698); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie, Praha VII. 11/ (dol. 1715)

A.1.1.19 Farnost karlovská (Nové Město) – A.1, Praha VII. 30/ (s. 1721)

A.1.1.20 Farnost svatováclavská (Malá Strana) – A.1, Praha VIII. 1-10/ (medailon 1701, obr. cca 1710, ol. více let před 1715, s. 1713-15, s. a obr. dol. 1715, s. cca 1715, rel. mezi 1716 a 1725, s. asi do 1717, obr. 1720, socha 1721, ol. a s. dol. 1723, malba 1729); **C.1**, Praha II. 1/ (Újezd v Praze), Praha VIII. 2-5/ (dol. 1715, 1717, 1721, 27. VII. 1721, 16. V. 1723)

A.1.1.21 Farnost svatotomášská (Malá Strana) – A.1, Praha VIII. 11-12/ (ol. se s. 1721, ol. 1725 s obr. z 2. čtvr. 18. st.); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie a Praha VIII. 1/ (dol. 1715)

A.1.1.22 Kamenný či Pražský most, nyní Karlův – A.1, Praha VI (perokresebný návrh cca 1681, bozzetto 1681, bozzetto 1682, s. 1682, s. 1682-83, 2 reliéfy 1682-83 – výskyt v rukopisech, literatuře a ve výtvarných uměleckých památkách: 1684, 1685, 1688, 1689, 1693, 1694, 1695, od 1700, 1701, 1704-05, 1705, 1707, 1709, 1710, 1712, 1714, 1715, asi cca 1716, 1716, 1721, 1722, 1723, 1725, 1727, 1728, 1729 – perokresba 1727); **B.4**, 33 (1698), 94 (1716, 1723), 95 (cca 1716); **C.1**, Praha II. 3d/ (60. l. 17. st.), 3f/ (1689), VI. (1712, 15. V. 1715, 16. V. 1718, 15. V. a 16.-23. V. 1719, 15. a 16.-23. V. 1720, 15.-23. V. a 18. V. 1721, 15., 16.-23. a 20. V. 1722, 15. a 16.-23. V. 1723, 15., 16.-23., 18. a 21. V. 1724, 15., 16.-23., 16., 17. a 23. V. 1725, 15., 16.-23., 16., 21. a 22. V. 1726, 15. a 16.-23. V. 1727, 15. a 16.-23. V. 1728, 16.-23. V. a 9.-16. X. 1729)

A.1.1.23 Staré Město celkově – A.1, Praha V. celkově (obrázek 1681, dalších 5 obr. do kon. 17. st., s. dol. 1706); **B.1-3**, Praha, Staré Město – **tisky**: ADAM Z VELESLAVÍNA 1578, TÝŽ 1590, HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598, PONTANUS Z BREITENBERKA 1599b, PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE 1602, PONTANUS Z BREITENBERKA 1602, FERUS 1616, ZÁVĚTA ZE ZÁVĚTIC 1616, FERUS 1629, SOLIMANO 1629, FERUS 1630, KAPIHORSKÝ 1630, FERUS 1641, *Zpráva historická* 1645, *Laurea gloriae* 1652, *Devota ac debita veneratio* 1654, NÁDASI 1664, Z ŘÍČAN 1664, BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ 1668, Z KRIGELSTEINU 1671, VOLCKMAN 1672, DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a, SOLIMANO, Z ALTHANNU 1673, JAVORNITIUS 1674, BALBÍN 1677, *Domus pietatis* 1680, TANNER 1679, TÝŽ 1680a, BALBÍN 1683, MAKARIUS Z MERFELIC 1684, LABE 1685, TANNER 1685, BALBÍN, BAČINA 1686, *Seliger Vorbote* 1686, BALBÍN 1687, MAKARIUS Z MERFELIC 1687, *Protector bonorum* 1687, *Ein Schutz der Guten* 1687, *D. O. M. et S. Ioanni Nepomuceno* 1688, *Svrchovanému Pánu Bohu* 1688, TANNER 1688, CHANOVSKÝ, TANNER 1689, *Pluvia majalis* 1689, KOSTANECKÝ Z HOŠINU A SULMOVA 1690, TANNER 1690b, AUPONĚŠICKÝ 1691, DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1691, LABE 1691, MAKARIUS Z MERFELIC 1691, PFALZ Z OSTRIC 1691, *Protector vitae et famae* 1692, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1692, TANNER 1692, HOLAN ROVENSKÝ 1693, MAYER 1693, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1693, Z KOCHEMU 1694, NERLICH 1694, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1694, RICHTER 1695, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1695, BECKOVSKÝ 1697, *Vota mille mellea* 1697, AUSTEZKÝ Z FESTENBERGU 1698, BALBÍN 1698, BENEŠOVSKÝ 1699, FETT 1699, FRIEDENFELS 1699, HEHN 1699, *Jiskra slávy svatoprokopské* 1699, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1699, TANNER 1699, BECKOVSKÝ 1700, BÍLINSKÝ 1700,

HAMMERSCHMID 1700a, TÝŽ 1700b, *Rituale seu agenda* 1700, SARTORIUS 1700, *Sittliches Ehe-Band* 1700, BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701, GELB 1701, JANOVKA 1701, VINAŘ 1701, VOŘÍŠEK 1701, *Kytka májová* 1702, *Officium cum litanis* 1702, *Protector vitae et famae* 1702, REMPEN 1702b, RINGELHAN 1702, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1702, VEIT 1702, BALBÍN, BAČINA 1703a, BECKOVSKÝ 1703, *Pobožné uctění* 1703, *Accessus et recessus* 1704, *Píseň o svatém Isidorovi* 1704, *Protector vitae et famae* 1704, SCHERER, BARNER 1704, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1704, *Imago caesaris Leopoldi* 1705, *Officia propria* 1705, TANNER 1705, BALBÍN, BAČINA 1706a, BERNARDUS A S. THERESIA 1706, *Eine behende, doch nutzbare Andacht* 1706, *Fomentum devotionis* 1706, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1706, *Vroucná pobožnost* 1706, BECKOVSKÝ 1707, DINKO 1707, *Fomentum devotionis* 1707, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1707, NÁCHODSKÝ 1707, *Píseň o sv. Václavu* 1707, BECKOVSKÝ, REMPEN 1708, BRÜCKNER 1708, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1708, FROMM 1708a, b, *Officium sodalis Mariani* 1708, *Sanctus Heraclius martyr* 1708a, b, SARTORIUS 1708, *Svatý Heraclius mučedlník* 1708, BECKOVSKÝ, REMPEN 1709a, b, *Elenchus renovatus* 1709, HOLTZER 1709, KRAUS 1709, *Anagraphe confoederatorum* 1710, BALBÍN 1710, *Entwurf oder Inhalt* 1710, JESCHKE 1710, KORŽINEK 1710, KRAUS 1710, MILLER 1710, *Supremus honorum gradus* 1710, *Písně* 1710-1719, *Incolatus et investitura* 1711, LICHTENBERGER 1711, LUDWIG 1711, *Písníčky pobožné* 1711, BERNARDUS A S. THERESIA 1712, *Kancionál český* 1712, *Kancionálek historický* 1712, *Klarer Spiegel*, REMPEN 1712, MILLER 1712, WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ 1712, *Kancionálek* 1712-1727, AMANDUS A NOMINE JESU 1713, BECKOVSKÝ 1713, BERGHAEUER 1713, KRAUS 1713, *B. Ioannes de Nepomuk* 1714, *Flammulae Joanneae* 1714, HELFFER 1714, NEURAUTTER 1714, POTŮČEK 1714, *Stráž i poklad* 1714, VATTER 1714, HAMMERSCHMID 1715, JANOVKA 1715, *Písně* 1715, *Prosa* 1715, *Schutz und Schatz* 1715, THUM 1715, WAAL 1715, *De processu, Instructio* 1716, *Eigentlicher Entwurf* 1716, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1716a, b, IKERT 1716, KOLČAVA 1716, STAAB 1716, TUNCKHL 1716, HEDL 1717, *Neun-tägige Andacht* 1717, *Písníčka žalostivá* 1717, STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÁTU 1717, SVOBODA 1717, LOHR 1718a, ROSIGNOLI 1718, *Schutz und Schatz* 1718, TRMANUS Z OSTRAVY 1718, WUNSCHWITZOVÉ 1718, *Andächtige Besuchung* 1719, *Drahá perla* 1719, *Marianisches Hand-Büchlein* 1719, RAPP 1719, *Sanctiora floralia* 1719, SCHWEIGER 1719, *Dies sacerdotalis* 1720, *Fama communis* 1720, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1720, HASLBAUER 1720, KYRBES 1720, *Lob- und Ehr-Bezeugung* 1720, POMIENA 1720, *Reverendissimo principi de Khünburg* 1720, *Annulus* 1721, BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, b, BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, *Ctnosti výborné* 1721, *Dokonalost slávy* 1721, *Ehren-Glanz* 1721, *Flumen eloquentiae* 1721, *Formula et ritus* 1721, *Des glorreichesten Martyrers Tugenden* 1721, HAIN 1721, MICHALEK 1721, *Nová sláva* 1721, *Perenne laudis ac honoris promptuarium* 1721, *Plenitudo gloriae* 1721, *Primitiae* 1721, *Solidissimae virtutes* 1721, STOYBER 1721, *Verzeichnis der h. h. Carlsteiner Reliquien* 1721, *Officia propria* 1721-1729a, *Andacht* 1722, BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722, *Der beredsame Schweiger* 1722, *Duo sibi opposita* 1722, ESER 1722, FELIX 1722, *Gloria pontis Pragensis* 1722, HAIN 1722a, b, HEEGEN 1722, HEINRICH 1722, *Immerwährender Ruhm* 1722, KOLČAVA 1722, *Lékař duchovní* 1722, PONSÍ 1722, PROCHE 1722a, b, REISSMANN Z RIESENBERGU 1722, ROSENMÜLLER 1722, SEDDELER 1722, *Ein andächtiges Gebet* 1723, *Annus sacer Joanneus* 1723, *Ausführliche und gründliche vier Beschreibungen* 1723, *Beschreibung* 1723a, b, BLOVSKÝ 1723, BRAUN 1723a, b, *Directorium Divini officii* 1723, *Eigentlicher Entwurf* 1723, GLOK 1723, HAMMERSCHMID 1723, *Das heilige Joannes-Jahr* 1723, *Das Leben und Marter* 1723, MARTINI 1723, PAITHER 1723, PELLIZOTTI 1723, *Potěšení Čechův* 1723, ZENCKER 1723, ZINCKE 1723, ALMESLOE-TAPPE 1724, *Ein aus der Sitten-Lehre gezogenes Problema* 1724, BRAUN 1724a, b, BURGER 1724, *In honorem S. Joannis Nepomuceni* 1724, *Manuale sodalis parthenii* 1724, MARTINI 1724, *Officia propria* 1724, *Písně pobožné* 1724, *Preces* 1724, *Problema ethico-encomiasticum* 1724, ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724, SEDDELER 1724, *Tusculanum Joanneum* 1724, VESELÝ 1724, VICTORINUS A S. CRUCE 1724a, b, c, SCHOLTZ 1724-1725, *Das alte Wunderwerk* 1725, ÁLVARES, AMADEUS A S. JOSEPHO 1725, HASLBAUER 1725, ILDEPHONSUS A PRAESSENTATIONE B. V. MARIAE 1725, *Unio sexaginta elegantiarum* 1725, *Vetus linguae incorruptae* 1725, WIETROWSKY 1725, *Geistlich-heraldisches Sinnbild* 1726, *Gloriosa laurus* 1726, HAIN 1726, *Hieroglyphicon domesticum* 1726, KOLBE 1726, MARTINI 1726, MAYER 1726, Z WALDSTEINU 1726, ZENCKER 1726, BALTRAM 1727, *Dissonans consonantia* 1727, *Die gleiche Ungleichheit* 1727, HASLBAUER 1727a, b, *Kancionál český* 1727, *Kleines Bruderschaft-Büchel* 1727, Z KOHEMU 1727, *Nepomucenische Wallfahrt* 1727, *Officiosa pietatis exercitia* 1727, RICHTER 1727, SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727, SIKORA 1727, BECKOVSKÝ 1728, *Decretum Pragensis canonizationis* 1728b, ERBENI 1728, LUDEGER 1728, PELLIZOTTI 1728, *Posthuma parthenii seculi fama* 1728, *Scribe quinquaginta* 1728, *Schreibe fünfzig* 1728, STOYBER 1728, VESELÝ 1728, *Anniversarii honores* 1729, BLOVSKÝ 1729, *Complementum honoris* 1729, *Constitutio* 1729b, *Constitution* 1729, *Constitution*, DE BAR 1729, ELIGIUS A S. GEORGIO 1729, *Erfüllung der Ehren* 1729, FRITZ 1729, *Johanneischer Ehren-Triumph* 1729a, b, c, *Krátký vejpis* 1729, KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a, b,

Kurzer Bericht 1729, *Kurzer Inhalt* 1729, PANNAGL 1729, *Ustanovení* 1729, WIETROWSKY 1729 – **kalendáře**: *Neuer Prager Titular und Logiaments Kalender zu Ehren des heil. Wenceslai* 1726, *Neuer Schreib- und Haus-Kalender* 1687, 1689, 1693, 1696, 1698, 1700, 1701, *Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Wenceslai* 1704, 1706, 1711, 1717-1722, *Nový hospodářský a kancelářský kalendář* 1697, 1700, *Nový kalendář hospodářský a kancelářský* 1696, 1702, *Nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou* 1684, 1686, 1689, *Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava* 1704-1710, 1712-1714, 1716, 1717, 1720-1729, *Pražský nový kalendář hospodářský a kancelářský* 1686, 1687, 1695, 1697 – **periodika**: *Outerní pražské poštovské noviny* 1723, 1724, 1727, 1728, *Sobotní pražské poštovské noviny* 1719-1722, 1724-1727; **B.4**, 16 (1679-1705), 96a (1716-26), 96b (od 1726), 99 (1717), 106 (1719), 108, a-i (1721)

A.1.1.24 Nové Město celkově – B.1-3, *Drei schöne neue geistliche Lieder* 1695-1713, *Litaniae* 1698, TACITUS, Z HERBERSTEINU 1698, LODI 1713

A.1.1.25 Malá Strana celkově – B.1-3, tisky: HÁJEK Z LIBOČAN 1541, DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1671, PEŠINA Z ČECHORODU 1673a, b, Z WEINGARTENU 1673, PEŠINA Z ČECHORODU 1677, PUČÁLKA 1677, DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, MAKARIUS Z MERFELIC 1691 – **kalendáře**: *Minucí historická* 1703, *Neuer Schreib- und Haus-Kalender* 1687, 1689, 1693, 1696, 1698, 1700, 1701, *Roční kalendář hospodářský a kancelářský* 1684, 1688, 1693, 1696, 1700, 1703-1705, 1708, *S pranostikou hvězdářskou nový kalendář* 1687, *Velmi příhodný kalendář* 1689, 1693, 1694, 1697, 1699-1702, *Wirtschafts- wie auch Kanzlei-Kalender* 1696, 1697); **D.1**, 132 (do 1697)

A.1.1.26 Nové Město, neznámá farní příslušnost – A.1, Praha VII. 31/ (obr. 1696)

A.1.1.27 Pražská univerzita s přidruženými školami a internáty – B.4, 4 (1652, 1673), 5 a 6 (1664), 8 (1671), 9 (1673), 12 (1674), 14a (1674 nebo 1675), 14b (1684), 15a (1676), 15b (1678), 23 (1689), 31 (1698), 39 (1699), 64 (1707), 97 (1717), 100 (1718), 102 (1719); **C.1**, Praha IX (1642, 1652, VIII. 1664, 1664, 1663-70, 1670, VI. 1671, IX. 1672, do XII. 1672, 1670-81, poč. 70. l. 17. st., 1673, 1674, snad 1675, 1675, od 1675, 1676, 1683, 1681-84, 1684, 1689, 11. VI. a 25. VIII. 1695, 1698, VII. a 26. VIII. 1698, 9. IV. 1699, 1699, 1. V. 1700 – 15. V. 1705, dol. 1701, 1701, 7. VI. a 8. VIII. 1702, 1702, 1703, 1705, 1707, VI. 1708, 15. XII. 1710 a 26. II. 1711, 1711, 19. V. 1713, 1716, 1717, 1718, dol. 20. V. 1719, 1719, 1723, 23. VI. 1723, 1724, VI. 1724, 1725, dol. 1725, 1726, 16. II. 1729, 1729, 30. VI. 1729)

A.1.1.28 neznámá provenience, nynější umístění v Praze – A.1, Praha IX. 1-13/ (kresba cca 1654, reliéf z 2. pol. 17. st., snad z 80. l., vyobrazení do 1691, soška cca 1695, obr. ze 17. st., obr. cca 1700, mal. miniatura 1700-20, obr. cca 1705, rel. a obr. cca 1720, rel. 1725, obr. 1725-30, malba cca 1729)

A.1.1.29 Blízké okolí Prahy – C.1, Praha X (1707)

A.1.2 Vikariát České Budějovice (Bech)

A.1.2.1 Farnost Borovany – A.1, Borovany (s. několik málo l. před 1715); **C.1**, Borovany (dol. 1715); **D.2**, Borovany (dol. 1715)

A.1.2.2 Farnost Boršov nad Vltavou – A.1, Boršov nad Vltavou (s. 1703); **C.1**, Boršov nad Vltavou (dol. 1715)

A.1.2.3 Děkanství České Budějovice – A.1, České Budějovice (ol. se s., 1698-99, s. 1708, s., 2 obr. a mnoho vyobrazení dol. 1715, s. 1722, s. 11. VII. 1723, náp. 1729); **C.1**, České Budějovice (dol. 1715, 15.-23. V. 1722); **D.2**, České Budějovice (dol. 1707, dol. 1715, dol. 1720)

A.1.2.4 Farnost Doudleby – A.1, Doudleby (obr. 1699 nebo 1700, s. 1707 nebo 1708); **C.1**, Doudleby (od 1707 nebo 1708); **D.2**, Doudleby (1714, dol. 1715)

A.1.2.5 Farnost Dubné – A.1, Dubné (vyobrazení 1688); **C.1**, Dubné (od nepamětné doby, od 1682, 1688)

A.1.2.6 Farnost Hosín – A.1, Hluboká nad Vltavou (2 s. 1707, s. 1715, mnohá vyobrazení dol. 1715, k. v úmyslu 1727, s. 1727 nebo 1728), Hosín (obr. 1704, s. 1705); **A.6**, VI. 3/ (Hosín, pečeť dol. 1715); **C.1**, Hluboká nad Vltavou (dol. 1715, 1727), Hosín (dol. 1715)

A.1.2.7 Farnost Kamenný Újezd – A.1, Kamenný Újezd (obr. 1704, ol. se s., 1706, obr. 1728, ol. s obr. v úmyslu 1728); **C.1**, Kamenný Újezd (od 16. V. 1706, dol. 1715); **D.2**, Kamenný Újezd (dol. 1715)

A.1.2.8 Farnost Ledenice – A.1, Ledenice (rel. 1726)

A.1.2.9 Farnost Lišov – A.1, Lišov (obr. 1705, s. 1707-08, s. 1715); **C.1**, Lišov (od cca 1685, dol. 1715)

A.1.2.10 Farnost Pištín – A.1, Pištín (vyobrazení 1697, vyobrazení dol. 1707, 2 s. 1711), Zliv (s. 1724); **C.1**, Pištín (cca 1685, od 1697, dol. 1715)

A.1.2.11 Farnost Rudolfov – A.1, Rudolfov (s. cca 1707); **C.1**, Rudolfov (dol. 1715)

A.1.2.12 Farnost Strýčice – A.1, Strýčice (vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Strýčice (dol. 1715)

A.1.2.13 Farnost Střížov – **A.1**, Střížov (s. dol. 1715); **C.1**, Střížov (dol. 1715)

A.1.2.14 Farnost Zahájí – **A.1**, Zahájí (s. dol. 1715); **C.1**, Zahájí (dol. 1715)

A.1.3 Vikariát Český Dub (Bol)

A.1.3.1 Farnost Bzí – **A.1**, Bzí (obr. a mnoho rytin, obrazů i vyobrazení dol. 1715), Hrubý Rohozec (rel. 1723), Malá Skála (vyobrazení dol. 1715), Ondříkovice (sl. se s., dol. 1715), Sněhov (sl. se s., dol. 1715), Vranové (sl. se s., dol. 1715); **C.1**, Bzí (dol. 1715), Malá Skála (dol. 1715); **D.2**, Bzí (dol. 1715)

A.1.3.2 Děkanství Český Dub – **A.1**, Český Dub (ol. se s., několik málo l. před 1715, kap. v úmyslu 1715, obr. a 2 s. dol. 1715, s. 1723), Domaslavice (kap. 1723), Letařovice (malba nejspíš 1722); **C.1**, Český Dub (dol. 1715)

A.1.3.3 Farnost Držkov – **A.1**, Držkov (ol. se s., V. 1705-1715)

A.1.3.4 Farnost Hodkovice nad Mohelkou – **A.1**, Hodkovice nad Mohelkou (s. dol. 1715, s. 1718-23. IV. 1728); **C.1**, Hodkovice nad Mohelkou (dol. 1715)

A.1.3.5 Farnost Loukov – **A.1**, Loukov (s. 1719)

A.1.3.6 Farnost Loukovec – **A.1**, Hubálov (kap. se s., 1706), Loukovec (s. 1708, ol. a s. 1711, s. asi 1711 nebo až 20. l. 18. st., potažmo do 1730); **C.1**, Loukovec (dol. 1715)

A.1.3.7 Farnost Osečná – **A.1**, Osečná (několik obrazů a 2 s. cca 1695-1715); **C.1**, Osečná (od cca 1685, prý od cca 1695)

A.1.3.8 Farnost Rychnov u Jablonce nad Nisou – **A.1**, Rychnov u Jablonce nad Nisou (obr. dol. 1715); **C.1**, Rychnov u Jablonce nad Nisou (dol. 1715)

A.1.3.9 Farnost Semily – **A.1**, Jesenný (s. dol. 1715), Roztoky u Semil (rel. 1728), Semily (2 s. dol. 1715); **C.1**, Jesenný (před 1715), Semily (před 1712, dol. 1715)

A.1.3.10 Děkanství Turnov – **A.1**, Hrubá Skála (podobizna dol. 1715), Turnov (obr. 1706 nebo 1709, sl. se s., dol. 20. IV. 1707, obr. 1713, 2 s., podobizna na sl. a kap. dol. 1715, obr. po 1720, ol. 1726), Valdštejn (kap. nebo k. cca 1708-1709, ol. s vyobrazením, cca 1709, kap. 1722, s. 1724); **C.1**, Turnov (dol. 1715), Valdštejn (21. X. 1709, 1709-16, dol. 1715)

A.1.3.11 Farnost Týn (nad Rovenskem) – **A.1**, Týn (sl. se s., 1702, s. 1708, obr. cca 1690, spíše však po 1715); **C.1**, Týn (od 1708)

A.1.3.12 Farnost Všeň – **A.1**, Přepeře (s. 1705), Všeň (s. 1701, sl. 1714)

A.1.3.13 Farnost Vysoké nad Jizerou – **A.1**, Škodějov (s. 1722); **C.1**, Vysoké nad Jizerou (1715)

A.1.4 Vikariát Český Krumlov (Bech)

A.1.4.1 Farnost Brloh – **A.1**, Brloh (kap. dol. 1706-15, ol. s obr., 1727)

A.1.4.2 Farnost Černice – **A.1**, Černice (s. cca 1728), Zlatá Koruna (s. nejspíš z kon. 17. st., rel. 1729)

A.1.4.3 Arcijáhenství či arciděkanství Český Krumlov – **A.1**, Český Krumlov (s. do 1698, ol. se s., z kon. 17. st., s. v úmyslu 4. II. 1708, nerealizována, kap. 1724-26, ol. 1724-26, s obr. 1724 + kresebný návrh na onen ol. 1724-25, s. 1726, s. 1727, obr. 1727-29); **C.1**, Český Krumlov (1725, 19. III. 1726); **D.2**, Český Krumlov (V. a VI. 1726, dol. 1727)

A.1.4.4 Farnost Dolní Vltavice – **A.1**, Dolní Vltavice (kap. 1724-25, s. 1725, kap. 1724-26, s. a snad i ol. před 1726, ol. 1726)

A.1.4.5 Farnost Frymburk – **A.2**, Schlägl (ve Frymburku obr. a s. několik l. před 1715)

A.1.4.6 Farnost Horní Planá – **A.1**, Horní Planá (s. 1712)

A.1.4.7 Farnost Chvalšiny – **A.1**, Červený Dvůr (s. cca 1729)

A.1.4.8 Farnost Kájov – **A.1**, Kájov (s. 26. X. 1694, kap. 1699, ol. s malbou, před 1701-1708, zvon s rel., 1705, sl. 1725)

A.1.4.9 Farnost Ktiš – **A.1**, Ktiš (s. cca 1700, vyobrazení dol. 1707, ol. 1714)

A.1.4.10 Ondřejov (neznámá farní příslušnost) – **A.1**, Ondřejov (ol. 2. VII. 1729, s obr. 1729)

A.1.4.11 Farnost Želnavá – **A.1**, Želnavá (ol. cca 1700)

A.1.5 Vikariát Dobruška (Bol)

A.1.5.1 Farnost Bakov nad Jizerou – **A.1**, Bakov nad Jizerou (ol. 1705 nebo 1707, s. 1727); **C.1**, Bakov nad Jizerou (dol. 1715)

A.1.5.2 Farnost Bělá pod Bezdězem – **A.1**, Bělá pod Bezdězem (medailon 1708/09, s. 1722); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Bělá pod Bezdězem, dol. 1715)

A.1.5.3 Farnost Benátky nad Jizerou – **A.1**, Benátky nad Jizerou (sl. se s., 1693, ol. s obr., 1704, rel. 3. VII. 1708, ol. s obr., dol. 1715); **A.6**, VI. 2/ (pečeť dol. 1715); **C.1**, Benátky nad Jizerou (dol. 1715)

A.1.5.4 Administrovaná fara Bezděz – **A.1**, Bezděz (hrad) (s. 1701, ol. 1702); **C.1**, Bezděz (hrad) (dol. 1715, 1722); **D.2**, Bezděz (hrad) (1724)

A.1.5.5 Farnost Bezno – **A.1**, Bezno (pilíř se s., 1711, s. a 2 obr. dol. 1715); **C.1**, Bezno (dol. 1715); **D.2**, Bezno (dol. 1715)

- A.1.5.6 Farnost Boseň** – A.1, Boseň (různá vyobrazení dol. 1715), Solec (různá vyobrazení dol. 1715); C.1, Boseň (dol. 1715)
- A.1.5.7 Administrovaná fara Březno** – A.1, Březno (s. cca 1720)
- A.1.5.8 Farnost Dobrovice** – A.1, Dobrovice (obr. 1692, sl. se s., 1695, ol. 1701, rytiny a obrazy dol. 1715), Kosořice (sl. se s., 1703), Újezd (s. 1728); C.1, Dobrovice (po 1695, dol. 1715), Kosořice (dol. 1715); D.2, Dobrovice (od 1692, od 1695, dol. 1715)
- A.1.5.9 Farnost Doksy** – A.1, Doksy (s. dol. 1695, různá vyobrazení, včetně s., dol. 1715, s. 1723); C.1, Doksy (1695)
- A.1.5.10 Farnost Dubá** – A.1, Dubá (více vyobrazení 1702-15, s. 1726); C.1, Dubá (cca od 1702, dol. 1715)
- A.1.5.11 Farnost Hlavice** – A.1, Hlavice (s. 1706-09, rytiny neboli teze dol. 1715), Chocnějovice (rytiny neboli teze dol. 1715), Mukařov (rytiny čili teze dol. 1715); C.1, Hlavice (od 1706 nebo 1707, dol. 1715)
- A.1.5.12 Administratura Horky nad Jizerou (Brodce)** – A.1, Horky nad Jizerou (s. 1713, s. 1725-30), Hrušov (s. 1710)
- A.1.5.13 Farnost Kruh** – A.1, Bořejov (obr. cca 1703)
- A.1.5.14 Administratura Michalovice** – A.1, Kosmonosy (ol. se s., cca 1700, rel. 1713, s. 1728); C.1, Kosmonosy (22. VI. 1724)
- A.1.5.15 Děkanství Mladá Boleslav** – A.1, Mladá Boleslav (obr. z poč. 18. st., s. 8. X. 1714, rel. 1722, pam. náp. 1723, s. 1728, s. 13. VI. 1729)
- A.1.5.16 Děkanství Mnichovo Hradiště** – A.1, Mnichovo Hradiště (s. dol. 1708, ol. do 9. VI. 1724, s. obr. 1723)
- A.1.5.17 Farnost Mšeno** – A.1, Horní Vidim (s. 1705), Mšeno (s. 1711, ol. se s., 1712); C.1, Mšeno (dol. 1715)
- A.1.5.18 Farnost Osenice** – A.1, Dětenice (s. 1711); C.1, Dětenice (dol. 1718)
- A.1.5.19 Děkanství Rožďalovice** – A.1, Rožďalovice (obr. 1695, ol. 1698, sl. se s., 1704, s. 5. X. 1717), Zámostí (s. 1715); A.6, VI. 4/ (Rožďalovice, pečeť dol. 1715); C.1, Rožďalovice (po 23. VIII. 1709, dol. 1715), Zámostí (dol. 1715)
- A.1.5.20 Farnost Skalsko** – A.1, Katusice (s. 1727), Skalsko (sochy a obrazy 1706-15); C.1, Skalsko (před i po 1702, dol. 1715)
- A.1.5.21 Děkanství Sobotka** – A.1, Podkost (s. 1728), Sobotka (obr. 1695, sl. se s., 1701, s. z poč. 18. st.); C.1, Sobotka (1692-1706, od 1695, dol. 1715)
- A.1.5.22 Farnost Strenice** – A.1, Jizerní Vtelnlo (sl. se s., dol. 1700 nebo 1711, s. 1725), Krnsko (sl. se s., 1700, 2 obr. dol. 1715), Rokytovec (zvonek s. rel., 1724), Strenice (obr. 1685, ol. se s., cca 1700, sl. se s., 1700 nebo 1711); C.1, Strenice (dol. 1715)
- A.1.6 Vikariát Dolní Jamné (Plz, Rak, Žat)**
- A.1.6.1 Administrovaná fara Bochov** – A.1, Bochov (s. a obr. dol. 1715), Javorná (kap. 1729-30)
- A.1.6.2 Farnost Brložec** – A.1, Brložec (s. několik l. před 1715)
- A.1.6.3 Farnost Čeliv** – A.1, Bezručice (ol. s. vyobrazením a obraz dol. 1715), Čeliv (obr. 1690)
- A.1.6.4 Farnost Číhaná** – A.1, Číhaná (s. 1704, řada podobizen dol. 1715); C.1, Číhaná (od doby před 1685, od 1705, dol. 1715)
- A.1.6.5 Farnost Dolní Jamné** – A.1, Dolní Jamné (rytina dol. 1715)
- A.1.6.6 Farnost Kozlov** – A.1, Kozlov (2 s. dol. 1715); C.1, Kozlov (dol. 1715)
- A.1.6.7 Farnost Krsy** – A.1, Krsy (více vyobrazení dol. 1715, s. 1716); C.1, Krsy (dol. 1715)
- A.1.6.8 Farnost Křečov** – A.1, Kalec (1715 snad dol. obr.), Křečov (obr. s. tištěnou modlitbou, dol. 1715), Strážiště (s. dol. 1715); C.1, Křečov (dol. 1715)
- A.1.6.9 Farnost Manětín** – A.1, Manětín (s. 1713-18, všude obrazy a sochy dol. 1715, rel. 1715, ol. s. reliéfy, cca 1730, a s. obr., 1726, s. s. 2 rel., 1729); C.1, Manětín (od nepamětné doby, dol. 1715)
- A.1.6.10 Farnost Mnichov** – A.1, Mnichov (vyobrazení již dlouhý čas před 1715, všude vyobrazení dol. 1709-15); C.1, Mnichov (dol. 1715)
- A.1.6.11 Farnost Nečtiny** – A.1, Nečtiny (obr. 1709, obr. 1713); C.1, Nečtiny (dol. 1715)
- A.1.6.12 Farnost Okrouhlé Hradiště** – A.1, Okrouhlé Hradiště (rytina dol. 1715)
- A.1.6.13 Farnost Ovesné Kladruby** – A.1, Ovesné Kladruby (vyobrazení dol. 1715)
- A.1.6.14 Farnost Pístov** – A.1, Hamrníky (s. 1720), Pístov (mešní zvonek 1721)
- A.1.6.15 Farnost Teplá** – A.1, Kladruby (sl. se s., 1709), Klášter (s. 1703, s. 1721), Svatý Vojtěch (s. 1723), Teplá (obr. dol. 1715, s. 1721); C.1, Teplá (dol. 1715)
- A.1.6.16 Farnost Toužim** – A.1, Políkno (obr. z poč. 18. st.), Toužim (3 s., 2 obr., rytina a mnoho vyobrazení dol. 1715); C.1, Toužim (od nepamětné doby, dol. 1715)
- A.1.6.17 Farnost Údrč** – A.1, Údrč (s. 1703); C.1, Údrč (od 1703, dol. 1715)
- A.1.6.18 Farnost Úterý** – A.1, Úterý (s. cca 1700, obrazy a sochy dol. 1715); C.1, Úterý (dol. 1715)
- A.1.6.19 Farnost Útvina** – A.1, Krásné Údolí (s. 1714), Útvina (vyobrazení 1696, s. cca 1700); C.1, Útvina (od 1690, resp. po 1706, dol. 1715)

A.1.6.20 Farnost Vidžín – A.1, Vidžín (s. 1716)

A.1.7 Vikariát Dolní Újezd (Chru)

A.1.7.1 Farnost Brandýs nad Orlicí – A.1, Brandýs nad Orlicí (řada obrazů dol. 1715); C.1, Brandýs nad Orlicí (od cca 1675, dol. 1715); D.2, Brandýs nad Orlicí (dol. 1715)

A.1.7.2 Farnost Bystré – A.1, Bystré (obr. cca 1700, s. s rel., 1713), Hartmanice (kap. 1705-16. V. 1708, s. nejspíš 1708, ol. cca 1708), Trpín (s. a obr. cca 1710 nebo o něco starší)

A.1.7.3 Farnost Cerekvice nad Loučnou – A.1, Bohuňovice (zvon s rel., 1710), Cerekvice nad Loučnou (2 podobizny dol. 1715)

A.1.7.4 Farnost Česká Třebová – A.1, Česká Třebová (s. se 2 rel., 1713)

A.1.7.5 Farnost Čistá – A.1, Čistá (s. dol. 1715); C.1, Čistá (dol. 1715)

A.1.7.6 Farnost Dolní Újezd – A.1, Dolní Újezd (obr. dol. 1715), Mladočov (s. 1701-8. XI. 1708)

A.1.7.7 Farnost (Horní) Sloupnice – A.1, Horní Sloupnice (vyobrazení 1700); C.1, Horní Sloupnice (dol. 1715)

A.1.7.8 Farnost Chocně – A.1, Skořenice (rel. 1717)

A.1.7.9 Farnost Jablonné nad Orlicí – A.1, Bystřec (vyobrazení dol. 1715), Čenkovice (vyobrazení dol. 1715), Horní Heřmanice (podobizna dol. 1715, ol. s obr., 1715-16, rel. po 1719, s. 1724), Jablonné nad Orlicí (3 vyobrazení dol. 1715, s. 1729), Výprachtice (medailon z kon. 17. st., vyobrazení dol. 1715); C.1, Jablonné nad Orlicí (dol. 1715)

A.1.7.10 Děkanství Lanškroun – A.1, Damníkuv (sl. se s., 1713), Lanškroun (rel. z poč. 18. st., sl. se s., 1710, s. 11. VII. 1714, rel. 11. V. 1720)

A.1.7.11 Děkanství Litomyšl – A.1, Litomyšl (s. 2. II. 1665, ol. se s. V. 1699, ol. dol. 1706, s. 26. nebo 27. XI. 1713-1716, obr. v úmyslu 1723, ol. 1729); B.1-3, Litomyšl (tisky: PEŠINA Z ČECHORODU 1663, KRUGER 1669, BALBÍN, BAUR 1689, *Sjednocení dvou srdcí* 1699, *Písničky nové pobožné* 1702, *Čtvery nové písně* 1704, *Píseň* 1705, *Antitheton Boemicum* 1710, VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, b, d; kalendář: *Roční kalendář hospodářský a kancelářský* 1684); C.1, Litomyšl (5. VIII. 1378, 16. V. 1699, 1710, 28. VI. 1714, dol. 1722, dol. 1725); C.2, I. 1710, Litomyšl, piar. gymnázium (26. VI. 1710) – 1711, Litomyšl, piar. gymnázium, a (12. II. 1711), b (25. VI. 1711)

A.1.7.12 Farnost Morašice – A.1, Morašice (2 vyobrazení dol. 1715)

A.1.7.13 Farnost Nové Hrady – A.1, Nové Hrady (s. 1727)

A.1.7.14 Farnost Opatov – A.1, Opatov (obr. dol. 1715, sl. se s., 1720, kap. 1719-27, ol. cca 1727), Semanín (podobizna dol. 1715); C.1, Opatov (dol. 1715)

A.1.7.15 Děkanství Polička – A.1, Polička (kap. dol. 1716, s. 11. III. 1727 + modeletto 1727)

A.1.7.16 Administratura Starý Svojanov – A.1, Svojanov (s. 10. V. 1710, s. 1718), Vítějeves (obr. z poč. 18. st.)

A.1.7.17 Farnost Ústí nad Orlicí – A.1, Horní Libchavy (s. 1729), Ústí nad Orlicí (sl. nebo s. 1663, s. 1713)

A.1.7.18 Děkanství Vysoké Mýto – A.1, Vraclav (2 vyobrazení dol. 1715), Vysoké Mýto (s. 1714, ol., s. a obr. dol. 1715, s. 1726); C.1, Vysoké Mýto (dol. 1715)

A.1.7.19 Administratura Zámorsk – A.1, Zámorsk (s. cca 1700-1715, s. 13. VII. 1727)

A.1.8 Vikariát Frýdlant (Bol)

A.1.8.1 Farnost Dobranov – A.1, Dobranov (s. cca 1707); C.1, Dobranov (dol. 1715); D.2, Dobranov (dol. 1715)

A.1.8.2 Děkanství Frýdlant – A.1, Albrechtice u Frýdlantu (kap. 1729, ol. cca 1729), Frýdlant (obrazy a sochy dol. 1715, s. dol. 1722, s. dol. 1729), Hejnice (s. 1727), Raspenava (fara a s. 1727); C.1, Frýdlant (několik l. před 1715, dol. 1715, 9. V. a 26. VIII. 1729), Hejnice (dol. 1715); D.2, Frýdlant (21. V. 1722), Hejnice (1710, dol. 1715)

A.1.8.3 Farnost Hrádek nad Nisou – A.1, Hrádek nad Nisou (s. 1708, 2 obr. dol. 1708, různá vyobrazení 1708-15), Jítrava (obr. 1705), Křižany (sl. s vyobrazením, 1695, obr. 1704, s. 1712, s. a sl. s vyobrazením dol. 1715); C.1, Hrádek nad Nisou (od 1708, dol. 1715), Jítrava (od 1708), Křižany (od 1708), Zdislava (od 1708)

A.1.8.4 Farnost Chrastava – A.1, Chrastava (obr. a nesmírně mnoho vyobrazení dol. 1715); C.1, Chrastava (dol. 1715)

A.1.8.5 Farnost či administratura Jablonné v Podještědí – A.1, Jablonné v Podještědí (s. cca 1711, s. asi z 20. l. 18. st.), Velký Valtinov (s. snad z kon. 17. st., k. 1729, ol. s obr. cca 1729, malba 1729 nebo mladší), Zámecká (s. 1709)

A.1.8.6 Farnost Liberec – A.1, Janův Důl (kap., kostelík nebo k. 1716, ol. cca 1716), Liberec (s. 3. V. 1719-16. V. 1720); C.1, Liberec (od 21. V. 1722)

A.1.8.7 Farnost Mařenice – C.1, Mařenice (dol. 1715)

A.1.8.8 Farnost Nové Město pod Smrkem – A.1, Nové Město pod Smrkem (rytiny, s. a mnoho obrazů dol. 1715); C.1, Nové Město pod Smrkem (dol. 1715)

- A.1.8.9 Farnost Rochlice** – **A.1**, Rochlice (obr. nedlouho před 1715), Rýnovice (obr. nedlouho před 1715), Vratislavice nad Nisou (s. nedlouho před 1715)
- A.1.8.10 Farnost Stráž pod Ralskem** – **A.1**, Stráž pod Ralskem (s. cca 1705, s. cca 1709, 2 obr. dol. 1715, kap. se s. a socha, 1722, ol. s obr., cca 1722); **C.1**, Stráž pod Ralskem (od cca 1705, od cca 1709)
- A.1.8.11 Farnost Svěbořice** – **A.1**, Svěbořice (obr. cca 1695, obr. 1709 nebo 1710); **C.1**, Svěbořice (dol. 1715)
- A.1.8.12 Farnost Ves** – **A.1**, Ves (s. 1683-1712, rytiny s modlitbičkami a obrazy dol. 1715); **C.1**, Ves (dol. 1715)
- A.1.8.13 Farnost Vítkov** – **A.1**, Mníšek (vyobrazení 1712), Vítkov (vyobrazení 1712)
- A.1.8.14 Děkanství Zákupy** – **A.1**, Zákupy (sochy a obrazy již dlouho před 1715, s. 1706-10); **C.1**, Zákupy (dol. 1715)
- A.1.8.15 Farnost Žibřidice** – **A.1**, Žibřidice (ol. s vyobrazením, 1707, sl. se s., 1728); **C.1**, Žibřidice (dol. 1705, 1707, dol. 1715); **D.1**, Žibřidice (279 – před 1711, kolem 16. V.)

A.1.9 Vikariát Horšovský Týn (Plz)

- A.1.9.1 Farnost Bernartice** – **A.1**, Bernartice (sl. se s., 1719)
- A.1.9.2 Farnost Bukovec** – **A.1**, Čechovice (2 s. 1722)
- A.1.9.3 Farnost Červené Dřevo** – **A.1**, Červené Dřevo (kap. dol. 1706)
- A.1.9.4 Děkanství Domažlice** – **A.1**, Domažlice (kap. 18. IX. 1697-15. V. 1699, ol. cca 1699); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Domažlice, dol. 1715), Domažlice (1702, 1716)
- A.1.9.5 Arcijáhenství a farnost Horšovský Týn** – **A.1**, Horšovský Týn (s. 20. I. 1696)
- A.1.9.6 Farnost Hostouň** – **A.1**, Hostouň (2 s. 1722)
- A.1.9.7 Farnost Klenčí pod Čerchovem** – **A.1**, Klenčí pod Čerchovem (sl. se s., 1715), Nemanice (kap. nebo kostelíček 1704, ol. cca 1704, k. 1718-30, ol. do 1730), Trhanov (kap. nebo kostelíček 1706, ol. cca 1706)
- A.1.9.8 Farnost Koloveč** – **A.1**, Koloveč (s. dol. 1715); **C.1**, Koloveč (od 16. V. 1711, dol. 1715); **D.1**, Koloveč (271 – 1710, 290 – 1711); **D.2**, Koloveč (1711)
- A.1.9.9 Farnost Meclov** – **A.1**, Poběžovice (kap. a ol. cca 1686, s. 1690, obr. z kon. 17. st.); **C.1**, Poběžovice (od cca 1686, dol. 1722)
- A.1.9.10 Farnost Mutěnin** – **A.1**, Mutěnin (s. 1711, s. z poč. 18. st., do 1726)
- A.1.9.11 Farnost Prostiboř** – **A.1**, Telice (ol. s obr., cca 1720); **C.1**, Telice (od 28. VIII. 1720)
- A.1.9.12 Farnost Staňkov, ves** – **A.1**, Staňkov, městečko (kap. 1727), Staňkov, ves (ol. povolen VI. 1715, dol. 1719)
- A.1.9.13 Administrovaná fara Šitboř** – **A.1**, Pivoň (s. z 80. l. 17. st.); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Pivoň, dol. 1715)
- A.1.9.14 Farnost Ves Touškov** – **A.1**, Ves Touškov (rel. 1705), Záluží (kap. 1711)
- A.1.9.15 Farnost Všeruby** – **A.1**, Maxov (zvon s rel., 1726, kap. nejspíš 1726-30)

A.1.10 Vikariát Hořovice (Ber)

- A.1.10.1 Děkanství Beroun** – **A.1**, Beroun (ol. 1707, s. 1729), Nižbor (sl. se s., 1710-30, sl. se s., 1720-30, rel. 1729)
- A.1.10.2 Administratura Dobřichovice s adm. far. kostelem v Karlíku** – **A.1**, Dobřichovice (rytina a s. dol. 1715, s. se 2 rel., 1729), Řevnice (2 obr. dol. 1715, jeden starobylé malby, druhý podobný); **C.1**, Dobřichovice (velice dlouho před 1715, dol. 1715)
- A.1.10.3 Farnost Jince** – **A.1**, Jince (obr. dol. 1708)
- A.1.10.4 Kapitulní děkanství Karlštejn s duch. správou vedenou administrátorem** – **A.1**, Budňany (rel. 1714), Tetín (kap. do 1702, ol. cca 1702); **C.1**, Tetín (1684)
- A.1.10.5 Administrovaná fara Líšnice** – **A.1**, Trnová (ol. s obr. 1720)
- A.1.10.6 Administratura Liteň** – **A.1**, Liteň (s. dol. 1718)
- A.1.10.7 Farnost Lochovice** – **A.1**, Libomyšl (k. nebo kap. 1698, zvon s rel. 1699, s. 1699)
- A.1.10.8 Administratura Mníšek pod Brdy** – **A.1**, Skalka (s. snad cca 1700)
- A.1.10.9 Farnost Mýto** – **A.1**, Svatá Dobrotivá (s. 1709); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Svatá Dobrotivá, dol. 1715)
- A.1.10.10 Administratura Osov-Skřipel** – **A.1**, Osov (s. 1726)
- A.1.10.11 Farnost Pičín** – **A.1**, Dubenec (s. 1713), Pičín (s. 1708)
- A.1.10.12 Děkanství Příbram** – **A.1**, Příbram (s. z poč. 18. st., s. 1720-23), Svatá Hora (štuková s. 6. VII. 1686-1687, s. 1699-1701, rel. 1702, ol. dol. 1707, kap. asi již 1707); **B.1-3**, Příbram (*Nová píseň* 1721); **C.1**, Svatá Hora (16. V. 1705, 1707 a několik l. předtím, 15. a 16. V. 1708)
- A.1.10.13 Farnost Slapy** – **A.1**, Slapy (malba 1716, ol. z 1. čtvr. 18. st.), Svatojánské proudu (s. 1722)
- A.1.10.14 Farnost Slivice** – **A.1**, Smolotely (s. cca 1700, s. do 1721)
- A.1.10.15 Farnost Starý Knín** – **A.1**, Borotice (s. dol. 1715), Čelina (kap. 1726-27, ol. z 1. tř. 18. st., obr. 1727), Klučenice (obr. dlouho před 1715, s. dol. 1715, ol. s obr., 20. l. 18. st.), Nový Knín (s. dol. 1715),

- Starý Knín (s. dol. 1715, s. 1727), Živohošť (s. dol. 1715); **C.1**, Klučenice (dol. 1715, 16. V. 1715), Starý Knín (dol. 1715)
- A.1.10.16 Farnost Svaté Pole – A.1**, Obořiště (rel. cca 1712-20. l. 18. st.)
- A.1.10.17 Administrovaná farnost Svatý Jan pod Skalou – A.1**, Svatý Jan pod Skalou (obrazy a 2 s. 1700-15, rel. 1711, ol. dol. 1719 a 1724); **C.1**, Svatý Jan pod Skalou (od nepamětné doby, od 1700, dol. 1715, dol. 1719)
- A.1.10.18 Administrovaná farnost Svatý Kilián – A.1**, Svatý Kilián (ol. cca 1702); **C.1**, Svatý Kilián (cca 1702, dol. 1715)
- A.1.10.19 Farnost Třebotov – A.1**, Radotín (zvon s rel., 1707)
- A.1.10.20 Administratura Třebesko – A.1**, Strýčkovy (kap. 1729-30)
- A.1.10.21 Administratura Všeradice-Borek – A.1**, Borek (zvon 9. VII. 1713)
- A.1.10.22 Farnost Zbraslav – A.1**, Velká Chuchle (k. zřejmě 1729, ol. s obr., cca 1730, obr. snad také cca 1730), Zbraslav (zvon 1707); **C.1**, Zbraslav (1387, 1419, dol. 1711, 4. XII. 1729)
- A.1.10.23 Administratura Zvíkovec – A.1**, Zvíkovec (s. dol. 1705, ol. z 1. čtvr. 18. st., s obr.)
- A.1.10.24 Děkanství Žebrák – A.1**, Točnick (obr. z 2. pol. 17. st., s. 1717), Zdíce (zvon s rel., 1720)
- A.1.11 Vikariát Chocerady (Kou, Ber)**
- A.1.11.1 Farnost Benešov – A.1**, Benešov (ol. s obr. a 4 rel., cca 1700, s. 1712, ol. se s., před 1720, kap. 1729), Týnec nad Sázavou (rel. 1699); **C.2**, I. 1722, Benešov, piar. gymnázium (10. VIII. 1722), 1723, Benešov, piar. gymnázium (29. VIII. 1723)
- A.1.11.2 Děkanství Divišov – A.1**, Český Šternberk (s. 1723)
- A.1.11.3 Farnost Chocerady – A.1**, Chocerady (s. dol. 1705), Vranov (obr. dol. 1705)
- A.1.11.4 Administratura Jílové u Prahy – A.1**, Jílové u Prahy 1/ (zvon 1724); **A.1**, Jílové u Prahy 2/ a **A.6**, II. 17/ (důl sv. Jan Nepomucký zal. 1720, funkční do 1729 a využíván i později)
- A.1.11.5 Farnost Louňovice pod Blaníkem – A.1**, Louňovice pod Blaníkem (ol. dol. 1700)
- A.1.11.6 Farnost Poříčí nad Sázavou – A.1**, Poříčí nad Sázavou (ol. se s., cca 1715)
- A.1.11.7 Farnost Postupice – A.1**, Jemniště (ol. s obr., cca 1725)
- A.1.11.8 Administratura Rataje nad Sázavou – A.1**, Podveky (rel. 1692)
- A.1.11.9 Farnost Šlapánov – A.1**, Libouň (s. 1728), Odlochovice (s. cca 1720, kap. 1727, ol. s obr., z 1. čtvr. 18. st.)
- A.1.11.10 Farnost Trhový Štěpánov – A.1**, Trhový Štěpánov (s. dol. 1708)
- A.1.11.11 Administratura Velké Popovice – A.1**, Velké Popovice (ol. dol. 1724)
- A.1.11.12 Děkanství Vlašim – A.1**, Vlašim (s. 1723)
- A.1.12 Vikariát Jindřichův Hradec (Č, Bech, M, Jih)**
- A.1.12.1 Farnost Deštná – A.1**, Mnich (náp. 1723, s. 1726)
- A.1.12.2 Farnost Horní Cerekev – A.1**, Horní Cerekev (s. 1717)
- A.1.12.3 Farnost Horní Pěna – A.1**, Blažejov (s. dol. 1715), Čiměř (obr. 1707), Horní Pěna (obr. 1710, mnoho rytin dol. 1715), Malíkov nad Nežárkou (snad Nepomukův stříbrný jazyk dol. 1694); **A.6**, IV (Malíkov nad Nežárkou); **C.1**, Horní Pěna (dol. 1715)
- A.1.12.4 Farnost Jarošov nad Nežárkou – A.1**, Jarošov nad Nežárkou (podobizna dol. 1715, s. 1719); **C.1**, Jarošov nad Nežárkou (dol. 1715); **D.2**, Jarošov nad Nežárkou (od 1722)
- A.1.12.5 Probošství Jindřichův Hradec – A.1**, Jindřichův Hradec (s. 1695, obr. 1697, s. 1703, ol. 1709, 4 s. a 3 obr. dol. 1715, zvon a s. 1719, ol. 1724, s. 1725, zvon 1726); **B.1-3**, Jindřichův Hradec (*Písničky tři pobožné* 1710-1719, ŘÍHA 1726, APPLTAUER, ELGER 1729, *Lux gemmae celsissima* 1729); **C.1**, Jindřichův Hradec (1695, dol. 1715, 16. V. 1721); **D.2**, Jindřichův Hradec (1695, dol. 1697, 1728)
- A.1.12.6 Děkanství Kamenice nad Lipou – A.1**, Kamenice nad Lipou (obr. dol. 1701, ol. 1702, s. IX. 1715 v úmyslu); **C.1**, Bechyňský kraj (dol. 1697), Kamenice nad Lipou (dol. 1701, dol. 1715)
- A.1.12.7 Farnost Kunžak – A.1**, Kunžak (vyobrazení nep. 1695, s. 1697); **C.1**, Kunžak (dol. 1715)
- A.1.12.8 Farnost Lutová – A.1**, Chlum u Třeboně (s. nějaký čas po 1703), Lutová (ol. s podobiznou, 1703, obr. a mnoho podobizen dol. 1715); **C.1**, Lutová (dol. 1715)
- A.1.12.9 Děkanství Nová Bystřice – A.1**, Nová Bystřice (rel. 1726)
- A.1.12.10 Děkanství Počátky – A.1**, Počátky (s. cca 1690 nebo z kon. 17. st., 3 ol. a mnoho vyobrazení dol. 1715, pilíř se s. a se 3 rel., 1720-16. V. 1722), Žirovnice (obr. cca 1700, s. 1713, kap. dol. 1715); **C.1**, Počátky (od 1709 nebo 1710, dol. 1715, asi 1720, 16. V. 1722), Žirovnice (dol. 1715)
- A.1.12.11 Farnost Staré Město pod Landštejnem – A.1**, Staré Město pod Landštejnem (s. 1725 nebo 1727)
- A.1.12.12 Farnost Stráž nad Nežárkou – A.1**, Roseč (s. 16. V. 1722), Stráž nad Nežárkou (s. 1728)
- A.1.12.13 Farnost Strmilov – A.1**, Popelín (s. 1722)
- A.1.12.14 Farnost Suchdol nad Lužnicí – A.1**, Jílovice (kap. nejspíš 1710), Suchdol nad Lužnicí (kap. 1728)

A.1.12.15 Farnost Třeboň – A.1, Lužnice (s. z 1. čtvr. 18. st.), Třeboň (ol. s obr., 1709, s. z 20. l. 18. st., nejspíš 1724, s. 1726, s. 1728); **C.1,** Třeboň (1726)

A.1.13 Vikariát Kaplice (Bech)

A.1.13.1 Farnost Benešov nad Černou – A.1, Benešov nad Černou (1 nebo 2 obrazy a s. dol. 1715, sl. se s., 1726); **C.1,** Benešov nad Černou (dol. 1715); **D.2,** Benešov nad Černou (dol. 1715)

A.1.13.2 Farnost Blansko – A.1, Blansko (s. 1692-1712, vyobrazení 1695, obr. 1700); **C.1,** Blansko (dlouhá doba před 1715, dol. 1715); **D.2,** Blansko (1700, dol. 1715)

A.1.13.3 Farnost Cetviny – A.1, Cetviny (obr. 1705, s. 1706, sl. se s., 1722); **C.1,** Cetviny (před VIII. 1712, dol. 1715)

A.1.13.4 Farnost Dolní Dvořiště – A.1, Dolní Dvořiště (obr. a s. dol. 1715, s. 1726); **C.1,** Dolní Dvořiště (dol. 1715)

A.1.13.5 Farnost Hojná Voda se sídlem faráře v Dobré Vodě – A.1, Dobrá Voda (vyobrazení dol. 1715, s. cca 1719, rel. 1727); **C.1,** Dobrá Voda (dol. 1715)

A.1.13.6 Farnost Horní Dvořiště – A.1, Český Heršlák (s. 1717), Horní Dvořiště (sl. se s., 8. V. 1724)

A.1.13.7 Farnost Horní Stropnice – A.1, Horní Stropnice (obr. před 1705); **C.1,** Horní Stropnice (od doby před 1705, dol. 1715)

A.1.13.8 Farnost Kaplice – A.1, Kaplice (s. 1710, 5 podobizen dol. 1715, z nich jistě 1 s.), Omlenička (k. 18. X. 1722, ol. cca 1722); **C.1,** Kaplice (asi od 15. V. 1710, dol. 1715), Omlenička (1725); **D.2,** Kaplice (dol. 1715)

A.1.13.9 Farnost Malonty – A.1, Malonty (obr. a 4 s. dol. 1715); **C.1,** Malonty (dol. 1715)

A.1.13.10 Farnost Nové Hrady – A.1, Nové Hrady (ol. se s., mnoho l. před 1715), Údolí (s. 1725); **C.1,** Nové Hrady (od nepamětné doby, 1713, dol. 1715); **D.1,** Nové Hrady (263 – kolem 29. IX. 1709 nebo 1710)

A.1.13.11 Farnost Rožmberk nad Vltavou – A.1, Rožmberk nad Vltavou (ol. s obr., 1704, s. 1707, mnohé sochy a obrazy dol. 1715, sl. se s., 1722); **C.1,** Rožmberk nad Vltavou (1698-1705, 1712, dol. 1715)

A.1.13.12 Farnost Rychnov u Nových Hradů – A.1, Rychnov u Nových Hradů (obr. cca 1700)

A.1.13.13 Farnost Soběnov – A.1, Klení (ol. s obr., cca 1710)

A.1.13.14 Farnost Trhové Sviny – A.1, Čížkrajice (s. 1723), Trhové Sviny (s. 1707, sl. se s., 23. VIII. 1722-22. VIII. 1723); **C.1,** Trhové Sviny (dol. 1715)

A.1.13.15 Farnost Velešín – A.1, Římov (malba 1686-98, s. cca 1700, sl. se s., 1729), Svatý Jan nad Malší (rel. 1727), Velešín (s. 1680-1712, s. před 1729); **C.1,** Velešín (dol. 1715)

A.1.13.16 Farnost Vyšší Brod – A.1, Studánky (s. 1722), Vyšší Brod (ol. se s., 1696, s. 1700, zvon s rel., 1702, 2 obr. cca 1702, s. 1711, s. VI. 1712, s. 22. VIII. 1723); **C.1,** Vyšší Brod (1696, od 1699, od 1700, od 31. V. 1714, dol. 1715)

A.1.13.17 Farnost Žumberk – A.1, Žumberk (ol. dol. 1715); **C.1,** Žumberk (od doby, kam lidská paměť sahá, dol. 1715)

A.1.14 Vikariát Klášterec nad Ohří (Žat)

A.1.14.1 Farnost Boží Dar s osobním děkanem – A.1, Boží Dar (s. 5. VIII. 1707)

A.1.14.2 Farnost Čachovice – A.1, Čachovice (s. 1716)

A.1.14.3 Farnost Dolany – A.1, Dolany (s. 1713)

A.1.14.4 Farnost Doupov – A.1, Doupov (rytina dol. 1705, s. 1706 nebo 1707, s. cca 1713); **D.2,** Doupov (dol. 1715)

A.1.14.5 Farnost Hora Svate Kateřiny – A.1, Hora Svate Kateřiny (2 s. dol. 1715), Nová Ves v Horách (s. dol. 1715); **C.1,** Hora Svate Kateřiny (dol. 1715)

A.1.14.6 Děkanství Chomutov – A.1, Chomutov (obr. 1693, obr. 1696, ol. se s., 30. IX. 1697, s. 24. X. 1697, obr. 1699, s. 22. I. 1702, s. cca 1706, s. do 1715, obr. dol. 1715, 2 s. 1719, s. 1723, ol. dol. 1724, s. cca 1725); **C.1,** Chomutov (od 1684, od 1709, dol. 1715, 1723, 1728); **D.1,** Chomutov (133 – do 1697, 188 – 1703-06, 559 – dol. 1715); **D.2,** Chomutov (od 1709, dol. 1715, dol. 1723, 1724, 1728, 1729)

A.1.14.7 Farnost Jirkov – A.1, Červený Hrádek (s. cca 1723), Jirkov (s. 2. II. 1693 v úmyslu, s. a kap. 1708, ol. cca 1708, sl. se s., 26. V. 1718), Kyjice (s. 16. X. 1714); **C.1,** Jirkov (od 1708, od 16. V. 1711, dol. 1715); **D.1,** Jirkov (227 – 20. V. 1708); **D.2,** Jirkov (asi od 1708, dol. 1715)

A.1.14.8 Děkanství Kadaň – A.1, Kadaň (ol. s obr., 21. VII. 1693, s. 10. VI. 1707, s. cca 1709, s. 17. VI. 1713, 2 s. dol. 1715); **C.1,** Kadaň (od 1693 a od 16. V. 1698); **D.2,** Kadaň (dol. 1715)

A.1.14.9 Farnost Klášterec nad Ohří – A.1, Klášterec nad Ohří (s. 1685-87, s. 1694-98, s. 1711), Mikulovice (s. 1726); **C.1,** Klášterec nad Ohří (před 1695, dol. 1715)

A.1.14.10 Farnost Kralupy u Chomutova – A.1, Kralupy u Chomutova (s. 1726), Račice (s. cca 1700)

A.1.14.11 Farnost Křímov – A.1, Křímov (obr. 1714), Nová Ves (s. 1700), Volyně (s. 1710); **C.1,** Křímov (dol. 1715)

A.1.14.12 Farnost Okounov – A.1, Okounov (obr. cca 1697)

- A.1.14.13 Farnost Prunéřov – A.1**, Bystřice (s. z kon. 17. st.)
- A.1.14.14 Děkanství Přísečnice – A.1**, Přísečnice (sl. se s., 17. VI. 1699)
- A.1.14.15 Děkanství Radonice – A.1**, Radonice (ol. ze zač. 18. st.)
- A.1.14.16 Farnost Stranná – A.1**, Přívlaky (s. 1706)
- A.1.14.17 Farnost Tušimice – A.1**, Běšice (s. 1726), Tušimice (s. 1723)
- A.1.14.18 Farnost Úhošťany – A.1**, Úhošťany (s. téměř od 1709); **C.1**, Úhošťany (téměř od 1709)
- A.1.14.19 Farnost Vejprty – A.1**, Vejprty (ol. se s., 1709); **C.1**, Vejprty (dol. 1715)
- A.1.14.20 Farnost Vilémov – A.1**, Vilémov (s. 1711, obr. 1727)
- A.1.15 Vikariát Klatovy (Plz)**
- A.1.15.1 Farnost Dešenice – A.1**, Dešenice (ol. cca 1704), Zelená Lhota (zvon s rel., 1715); **C.1**, Dešenice (dol. 1715)
- A.1.15.2 Administratura Horšice – A.1**, Horšice (zvon s rel., 1711)
- A.1.15.3 Farnost Chudenice – A.1**, Chudenice (rel. 1726, s. 1729)
- A.1.15.4 Děkanství Klatovy – A.1**, Klatovy (s. 1698, sl. se s., 6. VII. 1699, rel. 1702, s. a rel. 1705, ol. se s., 1705-07, ol. se s., 2. IX. 1706, sl. se s., 11. I. 1707, s. 1710, obr. 1712-13, ol. s obr. a s., 1723-24, relikviář 1724-25); **C.1**, Klatovy (1668, 25. VIII. 1673, 1677-78, 16. V. 1702, 16. V. 1705, 16. V. 1707, 16. V. 1708, 16. V. 1709, 16. V. 1710, 1720, 13. X. 1721, 1. a 8. V. 1722, 26. IV. 1725); **C.2**, I. 1720, Klatovy (Svatý týden 1720); **D.2**, Klatovy (1698-1705, dol. II. 1700, 22. III. 1706-1709, 1725)
- A.1.15.5 Farnost Myslív – A.1**, Myslív (podobizny již od doby před 1695, s. 1705, ol. v úmyslu 1715, téměř všude podobizny dol. 1715); **C.1**, Myslív (dol. 1715)
- A.1.15.6 Farnost Němčice – A.1**, Němčice (podobizna IV. 1695-97), Petrovice (obr. z kon. 17. st., rel. 1710, s. 1713); **C.1**, Němčice (dol. 1715)
- A.1.15.7 Děkanství Nepomuk – A.1**, Mileč (zvon s rel., 1712), Nepomuk (rodný dům, jinak „dům kolébky a narození“ SJN, zbořen cca 1639, s malbou Ukřižovaného s P. Marií, sv. Janem Ev., sv. Longinem a s pacholátkem v košilce, kterou údajně maloval SJN a která zůstala ještě několik let, nejspíš do 50. l. 17. st. na zdi ponechané po zboření světcova rodného domu, zdi, kterou Nepomučtí „jako za kapličku měli“, k. (kap.) „na rodném místě BJN“, jinak „u kolébky BJN“, 30. VI. 1639-1651, obr. cca 1638-41, obr. ze 40. l. 17. st., ol. cca 1651, 1714 poprvé dol. s názvem „kolébka sv. Jana“, s. a zvonek 1699, s. 1710, kap. s ol., 1720, obr. 1721, s. 15. I. 1723, mnoho soch a obrazů dol. 1724, zvon s rel., 1729), Zelená hora (s. cca 1700 nebo až 1711, s. z poč. 18. st., jistě do 1726); **A.6**, VI. 1/ (Nepomuk, pečetidlo s měst. znakem obohaceným o drobný obraz SJN, 1719); **C.1**, Klášter (dol. 1700, dol. 1718), Nepomuk (II. 1, 2/: dol. 1722; Nepomuk: hned od toho času, kdy SJN do Vltavy byl shozen, od nepamětné doby, dávno před 1534, v době před obrácením obyvatel ke kat. víře, od 1632/33, v době švédské války 1635-48, od 1638-41, cca 1640/41, 1641, 1649, od 1651, 1656, cca 1658, 1666, 1667, dol. cca 1668, 1668, dol. 1670, 1673, dol. 1673, dol. VIII.-IX. 1675, 18. V. 1676, od cca 1679, 1680, od 1680, 8. II. 1685, od 1685, cca 1686, 1690, 16. V. 1691, 1695, do 1696, 1697, dol. 1697, 1698, 9.-11. a 16. V. 1699, 1699, dol. 1699, před 1700, 1700, 16. V. a 13. VI. 1700, 1700-24, 16. V. 1701, 1702-12, 16. V. 1706, 29. V. a 5. VI. 1707, 1709, 1710, 23. X. 1712, 12. I., 3. III., 6. VI. a 15. VII. 1714, do 1715, dol. 1715, 1715, 16. V. 1715, 1716, 19. V. 1716, 1718, 14. XI. 1718, 1719, dol. 1719, V. 1722, 1724, 8.-12. a 14.-15. II. 1724, 26. VIII. 1730)
- A.1.15.8 Farnost Plánice – A.1**, Habartice (vyobrazení dol. 1715), Nicov (vyobrazení dol. 1715), Plánice (ol. 1700, manufaktura s podobiznou, 2. desetiletí 18. st., do 1715, vyobrazení a mnoho podobizen dol. 1715), Zborovy (vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Plánice (dol. 1715)
- A.1.15.9 Farnost Poleň – A.1**, Poleň (rel. 1707), Slavíkovice (vyobrazení dol. 1701, zvon s rel., 1707); **C.1**, Drslavice (dol. 1715), Slavíkovice (16. V. 1701, 16. V. 1702, 16. V. 1703, 16. V. 1705, 16. V. 1706, 16. V. 1707, 16. V. 1708, 16. V. 1709, 1711)
- A.1.15.10 Farnost Strážov – A.1**, Strážov (ol. se s., cca 1700); **C.1**, Strážov (dol. 1715)
- A.1.15.11 Farnost Týnec – A.1**, Týnec (kap. 16. V. 1704, ol. se s., cca 1704); **C.1**, Týnec (16. V. 1704, 7., 8., 16. a 23. V. 1705, dol. 1706, 16. V., 20. X., 9. XI. a 27. XII. 1706, 15. II. a 16. V. 1707, 16. V. 1709, 16. V. 1710, 1722)
- A.1.15.12 Farnost Úboč – A.1**, Chocomyšl (s. 1708), Úboč (obr. 1705 nebo 1706, s. 1708, 2 obr. 1709)
- A.1.15.13 Farnost Vrčeň – A.1**, Vrčeň (podobizna dol. 1700)
- A.1.15.14 Farnost Vřeskovice – A.1**, Červené Poříčí (kap. 30. V. 1713, ol. dol. 1730, ale nep. starší), Roupov (ol. dol. 1730), Vřeskovice (ol. 1718-30)
- A.1.15.15 Farnost Žinkovy – A.1**, Měčín (kap. 1726), Žinkovy (s. 1723)
- A.1.16 Vikariát Kolín (Kou, Čás)**
- A.1.16.1 Farnost Církvice – A.1**, Církvice (ol. cca 1700, nejméně 5 soch dol. 1715), Nové Dvory (s. 1696, 2 ol. cca 1700, rel. a s. 1701)
- A.1.16.2 Děkanství Čáslav – A.1**, Čáslav (náp. 1729)

- A.1.16.3 Farnost Habry** – **A.1**, Dolní Krupá (s. v konzole nejspíš ze závěru 17. st.), Habry (obr. 1690, s. 1714), Rozsochatec (s. 6. VI. 1714), Skuhrov (ol. s obr., cca 1700)
- A.1.16.4 Farnost Heřmaň** – **A.1**, Běstvína (kap. se sous., cca 1725), Maleč (s. 1707)
- A.1.16.5 Děkanství Kolín** – **A.1**, Kolín (ol. s vyobrazením, nedlouho po 1685, ol. s obrazem, cca 1683 nebo nedlouho po 1685, s. nedlouho po 1695, kap. s ol., 1716-22, rel. 1718, rel. 1722, kap. krátce po 1723, ol. s obr., po 1723), Ratboř (s. nedlouho po 1685, sous. 1709); **C.1**, Kolín (od 1695, dol. 1715); **D.2**, Kolín (dol. 1715, 1722)
- A.1.16.6 Zámecké kaplanství či administratura Konárovice** – **A.1**, Konárovice (s. dol. 1707)
- A.1.16.7 Arcijáhenství či arciděkanství Kutná Hora** – **A.1**, Křesetice (rel. 1709), Kutná Hora (s. 1692, ol. 5. V. 1693, s. 1695, ol. se s., 1707, rel. 1713-16, s. dol. 1717, ol. 1723, ol. 1725); **B.1-3**, Kutná Hora (*Nové písně* 1725, VALCER 1726, ČERNÝ 1727, *Nové pobožné písničky* 1727, *Veleslavné bratrstvo* 1727, BEDNÁŘ 1728); **C.1**, Kutná Hora (1723, 16. V. 1724, 16. V. 1726, 16. V. 1729); **D.2**, Kutná Hora (1696, 1718, 1723, 1724)
- A.1.16.8 Administratura Ronov nad Doubravou** – **A.1**, Míčov (ol. 1708), Ronov nad Doubravou (s. 1694, s. 1695, obr. 1700, s. 1703, ol. 1709, s. 1725); **C.1**, Ronov nad Doubravou (dol. 1715), Třemošnice (1717)
- A.1.16.9 Farní duchovní správa Sedlec** – **A.1**, Sedlec (ol. 8. VIII. 1700-1702, s obr. 1728-29, sl. se s., 1704-07 a mezi 1708 a 1715, kap. a ol. dol. 1715); **C.1**, Sedlec (dol. 1715)
- A.1.16.10 Farnost Starkoč** – **A.1**, Starkoč (ol. dol. 28. X. 1714), Zbyslav (ol. dol. 28. X. 1714)
- A.1.16.11 Farnost Starý Kolín** – **A.1**, Chocenice (obr. do 1713), Nová Ves I (obr. 1665), Ovčáry (ol. dol. 1715 jako „nový“), Starý Kolín (obr. 1665)
- A.1.16.12 Administratura Třebonín** – **A.1**, Paběnice (kap. 1725)
- A.1.16.13 Farnost Vilémov** – **A.1**, Golčův Jeníkov (s. 1690, s. 1721-24, s. 1727), Vilémov (kaplička se s., 1725, ol. s obr., z 1. čtvr. 18. st.); **C.1**, Golčův Jeníkov (dol. 1727)
- A.1.16.14 Administratura Zbraslavice** – **A.1**, Zbraslavice (ol. se s., 1713, obr., s. a více podobizen dol. 1715, s. 22. VI. 1723)
- A.1.16.15 Farnost Žleby** – **A.1**, Žleby (zvon s rel., 1728)
- A.1.17 Vikariát Ledeč nad Sázavou (Čás)**
- A.1.17.1 Farnost Humpolec** – **A.1**, Rozkoš (s. 1708-14)
- A.1.17.2 Farnost Křivsoudov** – **A.1**, Křivsoudov (ol. 1708, sl. se s., 1712, sl. se s., 1722); **C.1**, Křivsoudov (od 1712)
- A.1.17.3 Děkanství Ledeč nad Sázavou** – **A.1**, Vilémovice (kap. 1719-29, nejspíš 1727, ol. 1719-29)
- A.1.17.4 Farnost Lipnice nad Sázavou** – **A.1**, Lipnice nad Sázavou (s. 1719-30)
- A.1.17.5 Farnost Lukavec** – **A.1**, Vyklantice (kap. 1722-30. I. 1729, ol. cca 1729), Zelená Ves (s. po 1707)
- A.1.17.6 Farnost Mladé Bříště** – **A.1**, Mladé Bříště (ol. s obr., 1695); **C.1**, Mladé Bříště (dol. 1715)
- A.1.17.7 Farnost Pertoltice** – **A.1**, Hněvkovice (s. 1711 nebo 1710), Pertoltice (s. 1711 nebo 1710, zvon 1728), Vlastějovice (sl. se s., 1711 nebo 1710); **C.1**, Pertoltice (1715), Vlastějovice (dol. 1715); **D.2**, Hněvkovice (dol. 1715)
- A.1.17.8 Administratura Senožaty** – **A.1**, Senožaty (ol. 1691, sl. se s., dol. 1715), Vojslavice (s. 1703, s. cca 1721-23); **C.1**, Senožaty (dol. 1715), Vojslavice (od 1703, dol. 1715)
- A.1.17.9 Farnost Světlá nad Sázavou** – **A.1**, Pohled' (s. 1721)
- A.1.17.10 Farnost Želiv** – **A.1**, Želiv (ol. 1712, mnoho obr. dol. 1715, s. 1725, freska 1726-29); **C.1**, Želiv I (klášter) a II (klášterní panství) (dol. 1715, 16. V. 1725, VIII. 1729)
- A.1.18 Vikariát Libědice (Žat)**
- A.1.18.1 Farnost Buškovice** – **A.1**, Buškovice (s. 1713, rel. 1714)
- A.1.18.2 Administratura Cítoliby** – **A.1**, Cítoliby (ol. několik l. před 1695); **C.1**, Cítoliby (nejen několik l. před 1695, ale ještě předtím, dol. 1715)
- A.1.18.3 Farnost Dolní Ročov** – **A.1**, Dolní Ročov (s. 1715), Vinařice (s. 1725); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Dolní Ročov, dol. 1715)
- A.1.18.4 Farnost Chyše** – **A.1**, Chyše (s. 1697-1713)
- A.1.18.5 Děkanství Jesenice** – **A.1**, Drahouš (kap. 1728-19. V. 1729, ol. cca 1729), Chlumčany (s. 1713-asi V. 1715), Jesenice (s. několik l. před 1685, kap. dol. 1715), Stebno (sl. se s., cca 1703 nebo 1709), Velká Chmelištná (s. 1715); **C.1**, Chlumčany (dol. 1715), Jesenice (od nepamětné doby, dol. 1715), Stebno (dol. 1715)
- A.1.18.6 Farnost Libědice** – **A.1**, Libědice (s. 9. X. 1710, s. 1724-25, s. 1725); **C.1**, Libědice (dol. 1715)
- A.1.18.7 Farnost Liběšice** – **A.1**, Trnovany (s. 1722)
- A.1.18.8 Farnost Luka** – **A.1**, Luka (s. dol. 1715, obr. cca 1720); **C.1**, Luka (dol. 1715)
- A.1.18.9 Farnost Mory** – **A.1**, Kněžice (rel. 1721), Mory (s. z 20. l. 18. st.), Oploty (s. 1722)

- A.1.18.10 Farnost Nahořečice** – **A.1**, Libkovice (kap. dol. 1716), Nahořečice (ol. se s., 1702); **C.1**, Nahořečice (23. IX. 1709, dol. 1715)
- A.1.18.11 Administratura Opočno** – **A.1**, Opočno (podobizny dol. 1715); **C.1**, Opočno (dol. 1715)
- A.1.18.12 Farnost Podbořany** – **A.1**, Hlubany (pilíř nebo sl. se s., 1714)
- A.1.18.13 Farnost Pšov** – **A.1**, Pšov (ol. se s. a mnoho vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Pšov (1700-12, dol. 1715)
- A.1.18.14 Farnost Rabštejn nad Střelou** – **A.1**, Močidlec (obr. cca 1710)
- A.1.18.15 Farnost Soběsuky** – **A.1**, Chudeřín (kap. se s., 1710, obr. cca 1710), Soběsuky (s. 1712, obr. dol. 1715, s. s rel., 1724); **C.1**, Chudeřín (dol. 1715); **D.1**, Chudeřín (277 – dol. 1710)
- A.1.18.16 Farnost Valeč** – **A.1**, Jeřeň (kap. snad 1705), Valeč (kap. se s., přelom 17. a 18. st., s. 1727-28, potažmo 1730)
- A.1.18.17 Farnost Veliká Ves** – **A.1**, Široké Třebčice (sl. se s., snad cca 1720), Veliká Ves (s. 16. V. 1715, rytiny dol. 1715); **C.1**, Veliká Ves (16. V. 1715)
- A.1.18.18 Farnost Žabokliky** – **A.1**, Břežany (obr. dol. 1706), Milošice (s. 8. V. 1728), Radíčeves (ol. se s., 1705, 2 obr. dol. 1706, s. 1718), Žabokliky (s. 1697, s. cca 1725); **C.1**, Radíčeves (dol. 1715)
- A.1.18.19 Děkanství Žatec** – **A.1**, Bezděkov (rel. 1707), Žatec (údajný podpis SJN, s. z kon. 17. st., ol. s obr., asi ze sklonku 17. st., sl. se s., 7. VII. 1700, s. 18. VII. 1710, s. 1. VIII. 1711, kap. dol. 1714, s. 1716, ol. s obr. a výjevem, 17. V. 1719, s. v úmyslu 1724, kap. 26. IV. 1724-1728, 13 freskových maleb údajně 1726); **C.1**, Žatec (V. 1712, I-II. 1716, XII. 1718, 16. V. 1722); **C.2**, I. 1712, Žatec, prem. gymnázium (V. 1712), 1718, Žatec, prem. gymnázium (XII. 1718)
- A.1.18.20 Farnost Želeč** – **A.1**, Želeč (s. 30. X. 1714)
- A.1.18.21 Farnost Žihle** – **A.1**, Žihle (s. 1715)
- A.1.18.22 Farnost Žlutice** – **A.1**, Veselov (kap. s ol. se s., z poč. 18. st.), Žlutice (malba 1686, ol. se s., 1705, kap. 1708-10, mnoho soch a obrazů dol. 1715); **C.1**, Žlutice (od 1685, již dlouho před 1715, dol. 1715); **D.1**, f. Žlutice (644-645, 647-649 – dol. 1715), Žlutice (646, 650 – dol. 1715)

A.1.19 Vikariát Loket (Žat)

- A.1.19.1 Farnost Andělská Hora** – **A.1**, Andělská Hora (kap. s ol. a s., cca 1720)
- A.1.19.2 Administrovaná fara Dolní Chodov** – **A.1**, Dolní Chodov (s. 1700, sl. se s. 1712)
- A.1.19.3 Farnost Horní Blatná** – **A.1**, Horní Blatná (sl. se s., 1706, s. 1706-15); **C.1**, Horní Blatná (od 1706, dol. 1715)
- A.1.19.4 Farnost Hroznětín** – **A.1**, Hroznětín (sous. 1724)
- A.1.19.5 Děkanství Jáchymov** – **A.1**, Jáchymov (ol. s obr., 1703, rel. 4. VI. 1713), Mariánská (ol. s obr., dol. 1715)
- A.1.19.6 Farnost Jindřichovice** – **A.1**, Jindřichovice (s. 1716)
- A.1.19.7 Farnost Karlovy Vary** – **A.1**, Karlovy Vary (s. dol. 4. II. 1709, ol. 1709 nebo mírně po, s. dol. 1711, s. dol. 1715, s. 1728, m. *St. Joannis Nepomuceni-Brücke* před 1729); **C.1**, Karlovy Vary (dol. 1711, dol. 1715); **D.1**, Drahovice (256 – 1709), Karlovy Vary (256 – 1709, 278 – 1710 nebo 1711); **D.2**, Karlovy Vary (dol. 1715)
- A.1.19.8 Farnost Kraslice** – **A.1**, Kraslice (s. 1705-09, s. 16. V. 1721); **C.1**, Kraslice (1705-9)
- A.1.19.9 Děkanství Loket** – **A.1**, Loket (s. 1712, s. 1716-12. XI. 1719); **C.1**, Loket (od 1712, dol. 1715)
- A.1.19.10 Farnost Nejdek** – **A.1**, Nejdek (s. 8. XI. 1710)
- A.1.19.11 Farnost Nová Role** – **A.1**, Nová Role (obr. 1713)
- A.1.19.12 Farnost Ostrov** – **A.1**, Ostrov (ol. se s., 1691-92); **C.1**, Ostrov (dol. 1715)
- A.1.19.13 Farnost Sedlec** – **A.1**, Sedlec (obr. cca 1684, s. 1700, s. 1702)

A.1.20 Vikariát Miličín (Bech)

- A.1.20.1 Děkanství Červená Řečice** – **A.1**, Červená Řečice (sochy a obrazy dol. 1715, s. s ol., do 1715, s. 1722); **C.1**, Červená Řečice I (okolí) (dol. 1715), II (město) (dol. 1715); **D.1**, Červená Řečice (537, 538 – dol. 1715); **D.2**, Červená Řečice (dol. 1715)
- A.1.20.2 Farnost Dolní Cerekev** – **A.1**, Dolní Cerekev (sl. se s., 1715)
- A.1.20.3 Farnost Hořepník** – **A.1**, Hořepník (nejméně 1 vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Hořepník (po 1650, 1699-1714, dol. 1715)
- A.1.20.4 Farnost Choustník** – **A.1**, Radenín (s. 10. VII. 1722)
- A.1.20.5 Farnost Nový Rychnov** – **A.1**, Nový Rychnov (s. z přelomu 17. a 18. st., nápis 1721)
- A.1.20.6 Farnost Pacov** – **A.1**, Pacov (nejméně 3 vyobrazení dol. 1715), Zhoř (zvon s rel., 1720); **C.1**, Pacov (dol. 1715)
- A.1.20.7 Děkanství Pelhřimov** – **A.1**, Pelhřimov (s. 1690, sl. se s., 1693, ol. 1711, s. 1712, s. 1724); **C.1**, Pelhřimov (dol. 1715)
- A.1.20.8 Administratura Střeziměř** – **A.1**, Střeziměř (rel. 1705)
- A.1.20.9 Farnost Věžná** – **A.1**, Kámen (sl. se s., 1703), Obrataň (ol. se s., cca 1700)

A.1.21 Vikariát Netolice (Prá)

- A.1.21.1 Farnost Bavorov** – **A.1**, Bavorov (procesní nosítka se sous., z přelomu 17. a 18. st.), Blanice (ol. se s., z poč. 18. st.)
- A.1.21.2 Farnost Bílsko** – **A.1**, Bílsko (zvon 1695, ol. s obr., dol. 1696); **C.1**, Bílsko (dol. 1715)
- A.1.21.3 Farnost Bohumilice** – **A.1**, Bohumilice (ol. s obr., dol. 1715)
- A.1.21.4 Farnost Chelčice** – **A.1**, Chelčice (s. 1700), Vitějovice (ol. s obr., 1694); **C.1**, Chelčice (dol. 1715), Vitějovice (dol. 1715)
- A.1.21.5 Farnost Chroboly** – **A.1**, Frantoly (obr. cca 1711), Chroboly (s. 1712, s. dol. 1715); **C.1**, Chroboly (od 1710, 1715, dol. 1715)
- A.1.21.6 Farnost Lažišť** – **A.1**, Husinec (s. snad již 1685, ol. 1726), Lažišť (ol. s obr., 1695); **C.1**, Husinec (od 1685, dol. 1715), Lažišť (dol. 1715); **D.1**, f. Lažišť se vsí Žárová (270 – 29. I. 1710); **D.2**, Lažišť (dol. 1715)
- A.1.21.7 Farnost Netolice** – **A.1**, Netolice (s. 1693, ol. dol. 1715); **C.1**, Netolice (dol. 1715)
- A.1.21.8 Děkanství Prachatice** – **A.1**, Prachatice (ol. se s., brzy po 11. V. 1686, s. 1686-1715, s. 1710-15); **C.1**, Prachatice (úcta téměř od nepamětné doby, od 1686, 16. V. 1705, dol. 1715)
- A.1.21.9 Farnost Protivín** – **A.1**, Protivín (s. dol. 1715, kap. se s., 1724)
- A.1.21.10 Farnost Vimperk** – **A.1**, Horní Vltavice (k. 1724-26, svěcen 24. IX. 1724, ol. 9. VI. 1724, s obr. 1724), Vimperk (s. 1721)
- A.1.21.11 Farnost Vlachovo Březí** – **A.1**, Vlachovo Březí (s. 1700 označena za „nově pořízenou“, ol. 1715 v úmyslu); **C.1**, Vlachovo Březí (od 16. V. 1700, dol. 1715)
- A.1.21.12 Děkanství Vodňany** – **A.1**, Vodňany (ol. s obr., 1694, ol. se s., 1700, náp. a zvon, 1725); **C.1**, Vodňany (dol. 1715)
- A.1.21.13 Farnost Volary** – **A.1**, Volary (vyobrazení 1694, ol. dol. 1706); **C.1**, Volary (od 1694, dol. 1715)
- A.1.21.14 Farnost Záblatí** – **A.1**, Záblatí (s. 1706, sl. 1726 v úmyslu, kap. 18. VIII. 1728-1733); **C.1**, Záblatí (cca od 1695, od 1706, dol. 1715, 1719-21)

A.1.22 Vikariát Neveklov (Ber)

- A.1.22.1 Administratura Arnoštovice** – **A.1**, Prčice (ol. cca 1704, s. 1704); **C.1**, Arnoštovice, Prčice (1701-09)
- A.1.22.2 Farnost Chlum** – **A.1**, Osečany (kap. v úmyslu od 1720, s. 1720-25), Radíč (s. 1713)
- A.1.22.3 Farnost Jistebnice** – **A.1**, Jistebnice (s. 1729)
- A.1.22.4 Farnost Kosova Hora** – **A.1**, Hodětice (s. 1704), Kosova Hora (ol. 1706), Suchdol (kap. 1711-6. I. 1712, ol. s obr., 1711), Štětkovice (s. z 2. desetiletí 18. st.); **C.1**, Suchdol (6. I. a 16. V. 1712, od 1712, V. a 16. V. 1715, 14. IV. a 16. V. 1717)
- A.1.22.5 Farnost Kovářov** – **A.1**, Kovářov (s. 1722)
- A.1.22.6 Farnost Neveklov** – **A.1**, Krchleby (s. 1721)
- A.1.22.7 Děkanství Sedlčany** – **A.1**, Příčovy (zvon s rel., 16. VI. 1712), Sedlčany (ol. 1709), Svatý Jan (kap. cca 1705); **C.1**, Svatý Jan (od 1710)
- A.1.22.8 Farnost Votice** – **A.1**, Martinice (s. z poč. 18. st.), Votice (kap. v úmyslu od poč. 18. st., s. 1708, s. z 1. čtvr. 18. st.), Vrchotovy Janovice (s. cca 1710)

A.1.23 Vikariát Nymburk (Bol, Čás, Kou, Hra)

- A.1.23.1 Farnost Bříství** – **A.1**, Bříství (s. 12. VIII. 1700-16. V. 1702), Kounice (s. z 1. desetiletí 18. st., s. 1718-19)
- A.1.23.2 Děkanství Český Brod** – **A.1**, Český Brod (kap. 1691, s. 1700, sl. se s., 1713, obr. dol. 1715), Přistoupim (s. ze zač. 1715), Tismice (s. 1695); **C.1**, Český Brod (dol. 1715), Přistoupim (dol. 1715), Tismice (dol. 1715); **D.2**, Český Brod (dol. 1715)
- A.1.23.3 Administratura Činěves** – **A.1**, Činěves (s. dol. 1715)
- A.1.23.4 Farnost Dobřichov** – **A.1**, Dobřichov (ol. s obr., do 1687, kaplička dol. 1700), Žabonosy (s. 1712); **C.1**, Dobřichov (dol. 1715)
- A.1.23.5 Administratura Hrubý Jeseník** – **A.1**, Oskořínec (s. z 20. I. 18. st.)
- A.1.23.6 Farnost Kostelec nad Černými lesy** – **A.1**, Horní Kruty (rel. 1722), Kostelec nad Černými lesy (mnoho obrazů a soch 1681-1715, s. cca 1719, s. 1720-30)
- A.1.23.7 Děkanství Kouřim** – **A.1**, Kouřim (ol. 1693-1707, s. 1716), Třebovle (kaplička se s., 1727)
- A.1.23.8 Administratura Křinec** – **A.1**, Křinec (kap. 1712-14, ol. a rel. 1714, s. 1729)
- A.1.23.9 Děkanství Nymburk** – **A.1**, Kovanice (s. z 20. I. 18. st.), Nymburk (ol. s vyobrazením, cca 1695, s. 28. I. 1696)
- A.1.23.10 Farnost Plaňany** – **A.1**, Lstiboř (zvon s rel., 1718), Plaňany (s. 1709); **C.1**, Plaňany (od 1684)
- A.1.23.11 Děkanství Poděbrady** – **A.1**, Poděbrady (s. 1700); **C.1**, Poděbrady (dol. 1715)
- A.1.23.12 Farnost Sadská** – **A.1**, Sadská (ol. s podobiznou, 1695, ol. s obrazem, 1713-14)

- A.1.23.13 Farnost Skramníky – A.1**, Skramníky (ol. 1700, s. dol. 1715, s. 29. VIII. 1715)
A.1.23.14 Farnost Solopysky – C.1, Solopysky (dol. 1715)
A.1.23.15 Administratura Svojšíce – A.1, Svojšíce (ol. 1712-15, s. 1714); **C.1**, Svojšíce (dol. 1715); **D.1**, Zalešany (643 – dol. 1715)
A.1.23.16 Farnost Tuklaty – A.1, Škvorec (s. nejspíš cca 1715), Tuklaty (2 podobizny 1705), Úvaly (s. 3. VIII. 1701, podobizna dol. 1715)
A.1.23.17 Farnost Zásmuky – A.1, Malotice (s. 1703), Zásmuky (s. 1695, s. 1700, ol. se s., 1704, 2 s. 1717); **C.1**, Zásmuky (od 1695, od 1704, dol. 1715)

A.1.24 Vikariát Pardubice (Chru)

- A.1.24.1 Farnost Bojanov – A.1**, Seč (s. nejspíš z 1. čtvr. 18. st.)
A.1.24.2 Farnost Dašice – A.1, Dašice (obr. dol. 1715), Hostovice (obr. z 1. čtvr. 18. st.); **C.1**, Dašice (cca od 1701, dol. 1715)
A.1.24.3 Administratura či farnost Heřmanův Městec – A.1, Heřmanův Městec (ol. a obr. dol. 1708); **C.1**, Heřmanův Městec (1710); **D.2**, Heřmanův Městec (dol. 1708)
A.1.24.4 Farnost Hlinsko – A.1, Hlinsko (s. 1723)
A.1.24.5 Farnost Holice – A.1, Holice (ol. s podobiznou, 1696); **C.1**, Holice (od 1685, dol. 1700, dol. 1715)
A.1.24.6 Farnost Horní Roveň – A.1, Horní Roveň (kap. s podobiznou, dol. 1715), Uhersko (zvon s rel., 1704, rel. 1727); **C.1**, Horní Roveň (dol. 1715)
A.1.24.7 Farnost Hrochův Týnec – A.1, Hrochův Týnec (s. 1705, kap. 1716, se s. 26. IX. 1716, ol. s obr., 1725), Trojovice (obr. 1688, ol. nebo kap. dol. 1700); **C.1**, Hrochův Týnec (od 1688), Trojovice (od 1688, dol. 1715); **D.2**, Hrochův Týnec (dol. 1715)
A.1.24.8 Farnost Chroustovice – A.1, Březovice (s. 14. XI. 1729)
A.1.24.9 Děkanství Chrudim – A.1, Chrudim (ol. dol. 1695, sl. se s., snad cca 1700, ol. se s. a obr., z poč. 18. st., sl. se s., 1707, rel. 1714, ol. cca 1720, s. 1727-28), Slatiňany (s. 1727)
A.1.24.10 Kaplanství (s farními právy) Kladruby nad Labem – A.1, Kladruby nad Labem (ol. se s., cca 1702, kap. nebo oratoř, cca 1706, ol. s obr., cca 1706, s. postavená v prosebné dny 1715); **C.1**, Kladruby nad Labem (dol. 1715)
A.1.24.11 Farnost (Lázně) Bohdaneč – A.1, Lázně Bohdaneč (obr. 1710); **C.1**, Lázně Bohdaneč (od 1710, dol. 1715)
A.1.24.12 Farnost Luže – A.1, Chlumeck (kap. cca 1705, ol. s obr., 1705, a s dřevorezbou jazyka před 1719), Luže (sl. se s., 1711, rel. 1727); **C.1**, Chlumeck (1709, 1710)
A.1.24.13 Farnost Osice – A.1, Osice (ol. se s., 1708), Osičky (s. 1724); **C.1**, Osice (dol. 1715)
A.1.24.14 Děkanství Pardubice – A.1, Pardubice (ol. 1685, s. 1695-98, 2 s. dol. 1715, s. z kon. 20. l. 18. st.); **C.1**, Pardubice (dol. 1715); **D.1**, Pardubice (272 – 1710)
A.1.24.15 Farnost Přelouč – A.1, Přelouč (sl. se s. 1704)
A.1.24.16 Farnost (spravovaná osobním děkanem) Sezemice – A.1, Sezemice (kap. 25. V. 1697-1698, ol. se s., 1698, postava dol. 1707); **C.1**, Sezemice (dol. 1700, od 1701, 1706, 1709, dol. 1715)
A.1.24.17 Děkanství Skuteč – A.1, Rychmburk (obr. cca 1700), Skuteč (ol. 1700 nebo 1706, s. dol. 1710, s. 1729), Štěpánov (s. 1710-20); **C.1**, Skuteč (1710)
A.1.24.18 Farnost Svinčany – A.1, Stojice (ol. se s. a rel., cca 1720), Svinčany (s. dol. 1706)
A.1.24.19 Farnost Trhová Kamenice – A.1, Zubří (k. neboli kap. 5. V. 1704-9. XI. 1705, ol. s obr., cca 1705); **C.1**, Nasavrky (1709, viz heslo Chlumeck, Chru), Zubří (1727)
A.1.24.20 Farnost Týnec nad Labem – A.1, Týnec nad Labem (s., obr. a sl. se s. dol. 1715)
A.1.24.21 Farnost Zdechovice – A.1, Řečany nad Labem (ol. se s., 1715), Trnávka (s. dol. 1715), Zdechovice (ol. s obr. a socha dol. 1715, s. 1725)
A.1.24.22 Farnost Žumberk – A.1, Bítovany (ol. s reliéfy, z přelomu 17. a 18. st., a s obr. před 1700); **C.1**, Lukavice (1710, viz heslo Chlumeck, Chru)

A.1.25 Vikariát Písek (Prá, Plz)

- A.1.25.1 Farnost Bělčice – A.1**, Bělčice (s. do 1701, s. 1728); **C.1**, Bělčice (dol. 1715); **D.2**, Bělčice (dol. 1715)
A.1.25.2 Děkanství Blatná – A.1, Blatná (s. 1726)
A.1.25.3 Farnost Bubovice – A.1, Březnice (s. cca 1700, s. 1719, s. dol. 1729), Bubovice (s. dol. 1715)
A.1.25.4 Farnost Čížkov – A.1, Čížkov (sotva několik obrazů dol. 1715), Nové Mitrovce (kap. nebo k. 29. IV. 1722-16. V. 1726, 2 zvony 1726, ol. s obr. a rel., cca 1726, obr. 1729); **C.1**, Čížkov (dol. 1715)
A.1.25.5 Farnost Čížová – A.1, Čížová (obr. cca 1700, s. cca 1706, obr. ne starší než z 1706, s. 1707, s. 1713, obrazy dol. 1715), Drhovle (obr. ne starší než z 1706, s. 1712); **C.1**, Čížová (od 1710, dol. 1715); **D.1**, nejspíš farnost Čížová (317 – 1712); **D.2**, Čížová (dol. 1710-15)
A.1.25.6 Farnost (Horní) Záhoří – A.1, Horní Záhoří (s. 1703), Oslov (s. 1703); **C.1**, Horní Záhoří (dol. 1715), Oslov (dol. 1715); **D.2**, Horní Záhoří (dol. 1715)

- A.1.25.7 Farnost Chraštica** – **A.1**, Bukovany (s. se 2 rel., před kanonizací?), Chraštica (s. dol. 1715), Zbenice (s. 16. V. 1703); **C.1**, Chraštica (dol. 1715); **D.2**, Chraštica (dol. 1715)
- A.1.25.8 Farnost Jinín** – **A.1**, Jinín (obr. dol. 1715, kap. před 1729, ol. se s. a malbou, 1729); **C.1**, Jinín (dol. 1715)
- A.1.25.9 Farnost Kasejovice** – **A.1**, Kasejovice (obr. před 1713), Lnáře (obr. 1699, ol. s obr., 1700, s. asi 1710, s. 1727); **C.1**, Lnáře (od 1705, dol. 1715)
- A.1.25.10 Administratura Kestřany** – **A.1**, Kestřany (ol. s obr., cca 1695, s. cca 1695, ol. se s., do 1715, obrazy a s. dol. 1715); **C.1**, Kestřany (dol. 1715, 16. V. 1715)
- A.1.25.11 Farnost Mirotice** – **A.1**, Mirotice (obr. ze zač. 18. st., ol. se s., 1703); **C.1**, Mirotice (dol. 1715)
- A.1.25.12 Farnost Mirovice** – **A.1**, Drahenice (ol. se s., 1699), Horosedly (kap. 1711-13, ol. s obr., cca 1710, s. 1727), Mirovice (ol. se s., do 1715, s. 1717); **C.1**, Drahenice (1699), Horosedly (1712, 1714, 1716, 1719, 1723), Mirovice (dol. 1715)
- A.1.25.13 Děkanství Písek** – **A.1**, Písek (ol. s obr., nejspíš 1707, s. dol. poč. 18. st. a 1715, vyobrazení dol. poč. 18. st., vyobrazení do 1707, s. 1710, obr. a s. dol. 1715), Putim (ol. s obr., 1715 dol. jako „nově zřízený“); **C.1**, Písek (od 1710, 15. X. 1713, dol. 1715)
- A.1.25.14 Farnost Pohoří** – **A.1**, Pohoří (ol. se s., dol. 1715); **C.1**, Pohoří (dol. 1715)
- A.1.25.15 Farnost Sedlice** – **A.1**, Sedlice (ol. se s., dol. 1715 jako „nový“, obr. dol. 1715); **C.1**, Sedlice (dol. 1715)
- A.1.25.16 Farnost Staré Sedlo** – **A.1**, Orlík nad Vltavou (obr. 1711, s. 1724), Staré Sedlo (obr. dol. 1715), Žďákov (s. 1724); **C.1**, Orlík nad Vltavou (od 1728), Staré Sedlo (dol. 1715)
- A.1.25.17 Farnost (Starý) Rožmitál** – **A.1**, Rožmitál pod Třemšínem (kap. 1727-4. X. 1729, ol. cca 1729), Starý Rožmitál (s. dol. 1715, s. 1729); **C.1**, Nepomuk (cca 1727), Starý Rožmitál (dol. 1715)
- A.1.25.18 Farnost Štěkeň** – **A.1**, Štěkeň (s. 1710, s. 1725); **C.1**, Štěkeň (od 1710, dol. 1715)
- A.1.25.19 Farnost Záboří** – **A.1**, Záboří (obr. 1673, s. 1703); **C.1**, Záboří (dol. 1715)
- A.1.26 Vikariát Plzeň (Plz)**
- A.1.26.1 Farnost Blovice** – **A.1**, Blovice (s. 1707)
- A.1.26.2 Farnost Dnešice** – **A.1**, Přestavky (s. 1725)
- A.1.26.3 Farnost Dobřany** – **A.1**, Dobřany (dvojoltář až 12. IX. 1733-jaro 1734, ale řezbářská a sochařská výbava již 1728-31, včetně sochy)
- A.1.26.4 Farnost Dolní Lukavice** – **A.1**, Dolní Lukavice (s. 1714, ol. s obr. a rel., 1725-27, kap. 1726-jaro 1728, freska 1727)
- A.1.26.5 Farnost Dýšina** – **A.1**, Dýšina (obr. 1710)
- A.1.26.6 Farnost Chotěšov** – **A.1**, Chotěšov (sl. se s., 1700, s. 1698-1706, ol. do 1715, ol. se s. a sl. se s. dol. 1715, obrazy a sochy, část z nich na 22 místech, dol. 1715); **C.1**, Chotěšov (dol. 1715); **D.1**, pod Chotěšovem (265 – 1709-10)
- A.1.26.7 Farnost Jezná** – **A.1**, Jezná (ol. se s., před V. 1701, kap. dol. 1708); **C.1**, Jezná (od 1701)
- A.1.26.8 Farnost Ledce** – **A.1**, Ledce (s. 1710, ol. a všude vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Ledce (dol. 1715)
- A.1.26.9 Farnost Líšňany** – **A.1**, Lipno (s. 15. V. 1723), Líšňany (ol. se s., 1700, vyobrazení ve větším počtu dol. 1715, s. 1728); **C.1**, Líšňany (od nepamětné doby, dol. 1715)
- A.1.26.10 Farnost Malesice** – **A.1**, Malesice (pilíř se s., 1725)
- A.1.26.11 Farnost Merklín** – **A.1**, Merklín (ol. 1709); **C.1**, Merklín (1709, 1710, 1722)
- A.1.26.12 Farnost Město Touškov** – **A.1**, Čeminy (sl. dol. 1713), Kozolupy (sl. dol. 1713, s. 1729), Město Touškov (obrazy a sochy 1701-15, sl. s podobiznou, dol. 1713); **C.1**, Čeminy (1713), Kozolupy (1713), Město Touškov (dol. 1701-15, od 1713, dol. 1715, od 1723)
- A.1.26.13 Farnost Mirošov** – **A.1**, Dobřív (s. 1720), Mirošov (ol. s obr., socha a mnoho vyobrazení, dol. 1715), Skořice (ol. s obr., dol. 1715); **C.1**, Mirošov (dol. 1715), Skořice (dol. 1715)
- A.1.26.14 Farnost Obora** – **A.1**, Býkov (kap. 1703-05, 1715 nejspíš dol. obr.), Obora (1715 snad dol. obr.)
- A.1.26.15 Farnost Planá** – **A.1**, Kostelec (1715 snad dol. obr.), Nynice (1715 snad dol. obr.), Planá (1715 snad dol. obr.)
- A.1.26.16 Arcijáhenství Plzeň** – **A.1**, Lobzy (rel. 1729), Plzeň (obr. 1678, s. 1685, ol. se s., 1698, s. z kon. 17. st. nebo až z 1. čtvrt. 18. st., ol. s 2 obr. a se sous., z 1. desetiletí 18. st., s. cca 1710, s. 1712 nebo mírně později, s. 1713, ol. a mnoho vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Plzeň (dol. 1715); **D.1**, Plzeň (319 – 1712)
- A.1.26.17 Farnost Prusiny** – **A.1**, Štěnovický Borek (s. 1718)
- A.1.26.18 Administratura Přeštice** – **A.1**, Přeštice (s. do 1729)
- A.1.26.19 Farnost Radnice** – **A.1**, Radnice (2 s. dol. 1709, mnoho obr. dol. 1715, s. 18. III. 1722); **C.1**, Radnice (od 1709)
- A.1.26.20 Děkanství Rokycany** – **A.1**, Rokycany (ol. 1703, sl. se s., 1707, obrazy a sochy v počtu 124 dol. 1715); **C.1**, Rokycany (nepamětná účta, dol. 1715); **D.1**, Rokycany a další místa (266 – 1709-12)

A.1.26.21 Farnost Spálené Poříčí – A.1, Mešno (rel. z poč. 18. st.), Spálené Poříčí (s. 1713, obr. dol. 1715, s. 1725); **C.1**, Spálené Poříčí (cca 1682, dol. 1715)

A.1.26.22 Farnost Stod – A.1, Stod (ol. s obr., 1720, kap. 1720); **D.1**, Stod (136 – 1697)

A.1.26.23 Farnost Těnovice – A.1, Těnovice (obr. dol. 1715); **C.1**, Těnovice (cca od 1708, dol. 1715)

A.1.26.24 Farnost Vejprnice – A.1, Vejprnice (s. 1709, obr. dol. 1715); **C.1**, Vejprnice (dol. 1715)

A.1.27 Vikariát Polná (Čás)

A.1.27.1 Farnost Havlíčkova Borová – A.1, Havlíčkova Borová (s. 1710-15)

A.1.27.2 Děkanství Havlíčkův Brod – A.1, Havlíčkův Brod (obr. 80. l. 17. st. nebo 1708-18, ol. a kap. 1708-18, ol. 1709, s. 1702-17); **C.1**, Havlíčkův Brod (dol. od 1668)

A.1.27.3 Farnost Chotěboř – A.1, Chotěboř (ol. s vyobrazením, mnoho let před 1715), Jilem (s. 1720); **C.1**, Chotěboř (dol. 1715); **D.2**, Chotěboř (do 1709-10, do 1714, dol. 1715)

A.1.27.4 Farnost Krásná Hora – A.1, Krásná Hora (ol. se s., 1704-06), Věž (kap. 1728-30)

A.1.27.5 Farnost Krucemburk – A.1, Krucemburk (s. z poč. 18. st.)

A.1.27.6 Farnost Libice nad Doubravou – A.1, Libice nad Doubravou (ol. s obr., z poč. 18. st., s. 1721, rel. 1725 nebo 1728)

A.1.27.7 Administratura Pohled – Dlouhá Ves – A.1, Pohled (obr. 1693, s. 1711, ol. s obr., 1725, s. 1726)

A.1.27.8 Děkanství Polná – A.1, Polná (obr. 1712, obr. cca 1720); **C.1**, Polná (od 1704)

A.1.27.9 Farnost Šlapanov – A.1, Šlapanov (s. 1726)

A.1.27.10 Farnost Úsobí – A.1, Mírošov (s. z 20. l. 18. st.), Větrný Jeníkov (s. 1721)

A.1.27.11 Administrovaná fara Vyskytná nad Jihlavou – A.1, Rantířov (s. 1727)

A.1.28 Vikariát Sokolov (Žat)

A.1.28.1 Farnost Bečov nad Teplou – A.1, Bečov nad Teplou (kap. s ol., dol. 1716)

A.1.28.2 Farnost Dolní Žandov – A.1, Dolní Žandov (s. 1705)

A.1.28.3 Proboštsví Chlum Svaté Maří – A.1, Chlum Svaté Maří (s. 1697, s. dol. 1715); **C.1**, Chlum Svaté Maří (již v době pradědů, dol. 1715)

A.1.28.4 Farnost Kostelní Bříza – A.1, Kostelní Bříza (ol. dol. 1715), Vranov (ol. s obr., 1700-05); **C.1**, Kostelní Bříza (dol. 1715), Vranov (mezi 1700-05, dol. 1715)

A.1.28.5 Farnost Krajčková – A.1, Krajčková (s. 1708)

A.1.28.6 Farnost Krásno – A.1, Krásno (obr. a s. dol. 1715, cínový důl neboli šachta zvaná *U sv. Jana Nepomuckého*, dol. 1715); **C.1**, Krásno (dol. 1715, 1715)

A.1.28.7 Farnost Kynšperk nad Ohří – A.1, Kynšperk nad Ohří (obr. před 1685); **C.1**, Kynšperk nad Ohří (dol. 1715)

A.1.28.8 Farnost Lázně Kynžvart – A.1, Lázně Kynžvart (s. 1705)

A.1.28.9 Farnost Luby – A.1, Luby (náp. na zvonu 1690, s. dol. 1715)

A.1.28.10 Farnost Nový Kostel – A.1, Nový Kostel (ol. cca 1725)

A.1.28.11 Administrovaná fara Oloví – A.1, Oloví (s. 1726)

A.1.28.12 Arcijáhenství Sokolov – A.1, Sokolov (s. 2. IV. 1699-17. VI. nebo VII. 1701, s. 1701, ol. dol. 1715, s. s rel. 1728)

A.1.29 Vikariát Tachov (Plz)

A.1.29.1 Farnost Bohuslav – A.1, Rozvadov (s. cca 1725)

A.1.29.2 Farnost Bor – A.1, Bor (s. po 1683-cca 1700, s. a ol. cca 1710)

A.1.29.3 Farnost Brod nad Tichou – A.1, Brod nad Tichou (s. cca 1703), Kočov (s. dol. 1715), Vysoké Sedliště (ol. s obr., cca 1707); **C.1**, Brod nad Tichou (již cca 1703, dol. 1715), Kočov (dol. 1715)

A.1.29.4 Farnost Damnov – A.1, Damnov (s. dol. 1706)

A.1.29.5 Farnost Erpužice – A.1, Erpužice (s. cca 1695, 2 obr. 1702); **C.1**, Erpužice (dol. 1715); **D.2**, Erpužice (dol. 1715)

A.1.29.6 Farnost Kladruby – A.1, Kladruby (předsíň 1711-14, ol. se s., 1714); **C.1**, Kladruby (od 1714)

A.1.29.7 Farnost Kostelec – A.1, Kladruby (vyobrazení mnoho l. před 1715, ol. 1715 nebo krátce předtím), Nedražice (kap. 1700-01, ol. se s., cca 1701)

A.1.29.8 Farnost Pernarec – A.1, Březí (obr. dol. 1715), Krukanice (s. dol. 1715), Pernarec (s. a mnohá vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Pernarec (dol. 1715)

A.1.29.9 Farnost Planá – A.1, Planá (ol. 1699, sl. se s., 1702-04, sl. se s. 1712); **C.1**, Planá (dol. 1715)

A.1.29.10 Farnost Pořejov – A.1, Pořejov (sl. se s., 14. X. 1718-1719)

A.1.29.11 Farnost Staré Sedliště – A.1, Staré Sedliště (s. dol. 1707, ol. s obr., 1715, s. 1. V. 1725)

A.1.29.12 Farnost Stráž – A.1, Stráž (s. 1706, ol. s obr., dol. 1715, snad před 1695, sous. 1722); **C.1**, Stráž (od doby před 1695, jistě od 1709, 1715)

A.1.29.13 Děkanství Stříbro – A.1, Stříbro (s. pravděpodobně 1721); **C.1**, Stříbro (co lidé pamatují, dol. 1715)

A.1.29.14 Farnost Svojšíň – A.1, Svojšíň (s. 1722)

A.1.29.15 Administrované děkanství Tachov – A.1, Tachov (s. snad těsně po 1683 a do 1692, s. do 1692, ol. se s., 1699, s. 1710, s. 1715 dol. jako „nově postavená“, ol., s. a mnoho dalších soch a obrazů dol. 1715); C.1, Tachov (dol. 1715)

A.1.30 Vikariát Týn nad Vltavou (Bech)

A.1.30.1 Děkanství Bechyně – A.1, Bechyně (s. údajně ze 3. čtvrt. 17. st., nejspíš však ze zač. 18. st.)

A.1.30.2 Farnost Bernartice – A.1, Bernartice (ol. s obr., cca 1720); C.1, Bernartice (1729)

A.1.30.3 Farnost Bošilec – A.1, Bošilec (s. 1707, ol. několik l. před 1715); C.1, Bošilec (dol. 1715)

A.1.30.4 Farnost Dírná – A.1, Dírná (ol. se s., cca 1710)

A.1.30.5 Farnost Dráčov – A.1, Dráčov (2 s. dol. 1706)

A.1.30.6 Farnost Lomnice nad Lužnicí – A.1, Ševětín (ol. 1712); C.1, Ševětín (již 1705, dol. 1715)

A.1.30.7 Farnost Milevsko – A.1, Milevsko (ol. 1690-1711)

A.1.30.8 Farnost Modrá Hůrka – A.1, Horní Bukovsko (s. několik l. před 1715), Modrá Hůrka (s. několik l. před 1715), Zálší (obrázek dol. 1723, ol. v úmyslu 1723)

A.1.30.9 Děkanství Soběslav – A.1, Janov (k. a ol. cca 1712), Soběslav (kap. 1727, ol. cca 1727, s. 1728); C.1, Janov (1728)

A.1.30.10 Administrované děkanství Tábor – A.1, Klokoty (7 obr. z 1 tř. 18. st., snad cca 1700, kap. s malbou, 1724, ol. se s., cca 1724), Tábor (ol. s vyobrazením, nedlouho před 1689, ol. se s., 1699, 2 s. 1689-1715, s. 1711); C.1, Tábor (od 60. l. 17. st., od 1689, 1699-1701, dol. 1715)

A.1.30.11 Děkanství Týn nad Vltavou – A.1, Chrášťany (ol. cca 1691, dol. 1715), Týn nad Vltavou (ol. 1711, kap. se s., V. 1722); C.1, Chrášťany (cca 1691-1715)

A.1.30.12 Farnost Veselí nad Lužnicí – A.1, Veselí nad Lužnicí (s. 1684-90)

A.1.31 Vikariát Údlice (Žat, Lit)

A.1.31.1 Farnost Bečov – A.1, Bečov (podobizna 1677, podobizna 1708, s. 1717), Bělušice (s. 1725)

A.1.31.2 Farnost Bitozeves – A.1, Seménkovice (s. cca 1711)

A.1.31.3 Farnost Březno – A.1, Zásada (s. 1729)

A.1.31.4 Farnost Havraň – A.1, Lišnice (kap. 1717, ol. cca 1717)

A.1.31.5 Farnost Horní Jiřetín – A.1, Janov (s. l. XII. 1695)

A.1.31.6 Administrovaná fara Hradiště – A.1, Stekník (s. 1728)

A.1.31.7 Děkanství Louny – C.1, Louny (VIII. a 14.-15. IX. 1721)

A.1.31.8 Farnost Mínice – A.1, Mínice (ol. se s., 17. st.)

A.1.31.9 Děkanství Most – A.1, Most (ol. s obr., 1697, s. asi 1698-1716, s. 1710, s. a četné obrazy dol. 1715, sl. se s., 1719, ol. z 20. l. 18. st., pilíř se s., 1728, s. 21. X. 1729); C.1, Most (dol. 1715, IX. a 8. X. 1721); D.1, Most (140 – 1697-1701, 169 – 1701)

A.1.31.10 Farnost Nové Sedlo nad Bílinou – A.1, Dřínov (kap. nebo k., se s., 1712-13, ol. se s. a rel., cca 1713), Ervěnice (dvojsocha 1711, s. 1712), Malé Březno (s. 1728), Nové Sedlo nad Bílinou (s. 1705, s. 1720-30); C.1, Dřínov (dol. 1715, 1726), Ervěnice (dol. 1715)

A.1.31.11 Farnost Postoloprty (s osobním děkanem) – A.1, Postoloprty (kap. 20. V. 1710-1712, s. 1718 nebo snad 1713, kap. 1723-V. 1725, ol. 1723-XII. 1724, s obr. 6. X. 1723-III. 1724), Vrbka (s. 1722)

A.1.31.12 Farnost Slatinice – A.1, Holešice (ol. se s., dol. 1715 jako „nově postavený“, s. po 1715-1722), Hořany (sl. se s., jistě již 1713), Slatinice (ol. se s., 1709-12); C.1, Hořany (od 1713 nebo 1714, dol. 1715), Slatinice (dol. 1715)

A.1.31.13 Farnost Světec – A.1, Štrbice (s. se 2 rel., 1727)

A.1.31.14 Farnost Údlice – A.1, Hořenice (s. 1704), Přečaply (ol. 1695), Údlice (obr. před 1707); C.1, Přečaply (dol. 1715), Údlice (asi od období do 1707, dol. 1715); D.1, Nezabylice (318 – 1712)

A.1.31.15 Farnost Vysočany – A.1, Bílenice (s. dol. před 1712), Hořetice (s. 1723), Škrle (obr. z kon. 17. st., sl. nebo pilíř se s., 1726), Vysočany (s. 1713); C.1, Bílenice (do 1712); D.1, Bílenice (318 – 1712)

A.1.32 Vikariát Uhříněves (Kou, Bol)

A.1.32.1 Děkanství Brandýs nad Labem – A.1, Brandýs nad Labem (obr. dol. 1679, s. z poč. 18. st., kap. se s., 1707)

A.1.32.2 Děkanství Čelákovice – A.1, Čelákovice (s. 1723), Nehvizdy (s. 1713), Přerov nad Labem (kap. dol. 14. V. 1705, ol. cca 1705); C.1, Přerov nad Labem (od 1705)

A.1.32.3 Farnost Čestlice – A.1, Benice (s. dol. 1715), Čestlice (obr. dol. 1715), Dobřejšovice (s. dol. 1715), Petrovice (ol. dol. 1715, s. 1723), Průhonice (obr. dol. 1715)

A.1.32.4 Farnost Dolní Jirčany – C.1, Dolní Jirčany (dol. 1715)

A.1.32.5 Administratura Hloubětín – A.1, Hloubětín (obr. dol. 1700 nebo 1702, s. dol. 1715); D.2, Hloubětín (dol. 1715)

- A.1.32.6 Farnost Hostivař** – A.1, Hostivař (zvon do 1728), Záběhlce (s. 1697)
- A.1.32.7 Duchovní správa Hrnčíře** – A.1, Šeberov (s. cca 1710)
- A.1.32.8 Farnost Chlumín** – A.1, Chlumín (ol. se s., do 1712, s. a rel. 1. IV.-27. IX. 1728)
- A.1.32.9 Farnost Chotětov** – A.1, Chotětov (ol. se s., 1712); C.1, Chotětov (dol. 1715)
- A.1.32.10 Administratura Chvaly** – C.1, Chvaly (17. XI. 1711)
- A.1.32.11 Administratura Jirny** – A.1, Jirny (obr. 1702, kap. v úmyslu do 1707, ve výstavbě 1715); C.1, Jirny (dol. 1715); D.2, Jirny (1702-07)
- A.1.32.12 Farnost Klecany** – A.1, Klecany (s. z 1. čtvr. 18. st., snad 1713-27, rel. 1728)
- A.1.32.13 Děkanství Kostelec nad Labem** – A.1, Kostelec nad Labem (s. dol. 1707, ol. s obr. a ol. dol. 1715, ol. v úmyslu 9. IX. 1721), Kozly (ol. dol. 1715), Lobkovice (s. dol. 1715), Sluhy (s. dol. 1715), Všetaty (ol. se s., 1710); C.1, Kostelec nad Labem, Kozly, Lobkovice, Sluhy, Všetaty (dol. 1715)
- A.1.32.14 Farnost Líbeznice** – A.1, Březiněves (s. 1719), Hovorčovice (ol. s obr., dol. 1715); C.1, Líbeznice (od 1709)
- A.1.32.15 Farnost Liblice** – A.1, Byšice (ol. dol. 1715), Čechelice (ol. s obr., dol. 1715), Liblice (s. 1710-15); C.1, Liblice (od 1695)
- A.1.32.16 Farnost Lysá nad Labem** – A.1, Lysá nad Labem (medailon z kon. 17. st., ol. s obr., 1700, s. 1703 nebo 1706); C.1, Lysá nad Labem (cca od 1695, především od 1705, dol. 1715)
- A.1.32.17 Farnost Nebužely** – A.1, Nebužely (obr. dol. 1708)
- A.1.32.18 Farnost Obříství** – A.1, Neratovice (obr. cca 1670), Obříství (s. 1701, s. a obrazy dol. 1715, obr. snad po 1725, s. 1729); C.1, Obříství (dol. 1715)
- A.1.32.19 Farnost Odolena Voda** – A.1, Panenské Břežany (ol. 21. VIII. 1707, s. 1724)
- A.1.32.20 Farnost Prosek** – A.1, Dolní Chabry (s. dol. 1715), Karlín (s. dol. 1715, s. 1726, 23. V. 1727), Libeň (s. dol. 1719), Prosek (s. dol. 1688, ol. dol. 1715); C.1, Prosek (dol. 1715)
- A.1.32.21 Farnost Předměřice nad Jizerou** – A.1, Mečeříž (ol. se s., dol. 1715), Předměřice nad Jizerou (2 ol., každý s obrazem, 1700, sous. 1720); C.1, Předměřice nad Jizerou (dol. 1715)
- A.1.32.22 Farnost Řepín** – A.1, Krpy (rel. 1727), Řepín (sl. se s., 31. X. 1693); C.1, Řepín (dol. 1715, 1721)
- A.1.32.23 Farnost Říčany** – A.1, Říčany (s. a obr. dol. 1715, rel. cca 1725), Sluštice (rel. 1722); C.1, Říčany (dol. 1715)
- A.1.32.24 Farnost Uhříněves** – A.1, Běchovice (snad zde 1715 dol. s.), Koloděje (snad zde 1715 dol. s.), Uhříněves (obr. 1709, s. s 3 rel., cca 1708-1714); C.1, Královice (1721), Uhříněves (2. VI. 1715)
- A.1.32.25 Farnost Vinoř** – A.1, Cvrčovice (obr. 1695 nebo 1700), Třeboradice (s. 1695 nebo 1700), Vinoř (s. 1695 nebo 1700, kap. 1719-24, ol. cca 1722, obr. 11. VIII. 1722)
- A.1.32.26 Administratura jezuitského misionáře na vinicích u Prahy** – A.1, Michle (ol. s obr., cca 1724), Pankrác (s. cca 1710, ol. dol. 1716), Vršovice (s. 1725)
- A.1.33 Vikariát Velvary (Rak, Bol)**
- A.1.33.1 Farnost Břevnov** – A.1, Břevnov (freska 1720-21, s. cca 1725, s. 1730-32 již stará)
- A.1.33.2 Děkanství Budyně nad Ohří** – A.1, Budyně nad Ohří (sl. s podobiznou, cca 1695, ol. s vyobrazením, cca 1696); C.1, Budyně nad Ohří (od 1695, dol. 1715)
- A.1.33.3 Farnost Černouček** – A.1, Cítov (ol. cca 1697), Černouček (s. cca 1692), Vepřek (obr. cca 1694); C.1, Cítov (dol. 1715), Černouček (dol. 1715)
- A.1.33.4 Farnost Dolánky nad Ohří** – A.1, Doksany (kap. dol. 1711, ol. 1716, s. 2. I.-14. XI. 1716, freska cca 1723), Chvalín (kostelík, k. nebo kap. s rel., 1725, ol. 16. X. 1725, zvon 22. XI. 1725), Nové Dvory (zvon 11. IV. 1725); C.1, Doksany (16. V. 1711, 6. I. a 17. V. 1717, 16. V. 1720, 16. V. 1725, 19. V. 1726), Chvalín (16. X. 1725, dol. 1726)
- A.1.33.5 Farnost Družec** – A.1, Družec (ol. se s., 1707-15, s. 1726), Kamenné Žehrovice (s. 1726); C.1, Družec (již 1707, od 1707, dol. 1715)
- A.1.33.6 Farnost Hostouň** – A.1, Hostouň (ol. snad před 1703, dol. 1715), Okoř (vyobrazení dol. 1723), Středokluky (s. cca 1703); C.1, Hostouň (dol. 1715); D.2, Hostouň (dol. 1715)
- A.1.33.7 Farnost Charvatce** – A.1, Charvatce (s. 1673, s. 1701, mnohá vyobrazení dol. 1715), Mšené-lázně (s. 1695, obr. dol. 1715); D.2, Charvatce (dol. 1715)
- A.1.33.8 Administratura Jinonice** – A.1, Jinonice (ol. s obr., 1711-12)
- A.1.33.9 Farnost Kladno** – A.1, Kladno (ol. se s., cca 1693, sl. se s., 1706); C.1, Kladno (dol. 1715); D.2, Kladno (cca 1694)
- A.1.33.10 Farnost Kmetiněves** – A.1, Budenice (rel. 1700), Budeničky (s. snad cca 1710), Hospozín (ol. se s., 1704), Hospozínek (kap. se s., 1711, ol. s obr. cca 1711, zvon 6. IX. 1711), Jarpice (kap. cca 1725, dol. 1728, ol. se s., cca 1725-28), Kmetiněves (ol. se s., 1699); C.1, Hospozínek (23. IX. 1711 – 26. IX. 1715); D.2, Hospozínek (dol. 1715)
- A.1.33.11 Farnost Kvílice** – A.1, Kvílice (ol. 1708)

- A.1.33.12 Farnost Liboc** – **A.1**, Bílá hora (s. snad 1708, dol. 1715, kap. 1712, ol. cca 1712, obr. cca 1714, s. 1721, freska 1727-28), Bubeneč (2 podobizny dol. 1715), Košíře (podobizna dol. 1715), Liboc (s. dol. 1715), Sedlec (obr. cca 1725), Stodůlky (ol. s obr., dol. 1707); **C.1**, Bílá hora (dol. 1721), Stodůlky (od 1707)
- A.1.33.13 Farnost Lidice** – **A.1**, Dřetovice (obr. 1692-1721), Lidice (s. dol. 1700), Vrapice (ol. se s., 1708); **C.1**, Lidice (od 1711, dol. 1715), Vrapice (dol. 1715)
- A.1.33.14 Farnost Minice** – **A.1**, Chvatěruby (s. cca 1708, snad obrazy dol. 1715, s. cca 1720 nebo 1728-30), Kozomín (s. 18. XII. 1719), Libčice nad Vltavou (snad obrazy dol. 1715), Minice (ol. 1713, obrazy dol. 1715, s. 1729), Nelahozeves (ol. 1700, snad obrazy dol. 1715)
- A.1.33.15 Farnost Peruc** – **A.1**, Peruc (s. 1722-24)
- A.1.33.16 Farnost Pchery** – **A.1**, Otovice (rel. 1724), Pchery (s. dol. 1715, s. 1728)
- A.1.33.17 Farnost Račiněves** – **A.1**, Račiněves (ol. dol. 1715), Straškov (ol. dol. 1715)
- A.1.33.18 Farnost Radonice nad Ohří** – **A.1**, Pátek (sl. se s., 1714)
- A.1.33.19 Proboštství Roudnice nad Labem** – **A.1**, Roudnice nad Labem (s. 29. VIII. 1698-29. X. 1699, sl. se s., 1721)
- A.1.33.20 Děkanství Slaný** – **A.1**, Slaný (s. 1695, ol. s obr., 1709, s. dol. 1715); **C.1**, Slaný (dol. 1715)
- A.1.33.21 Administratura Slivenec** – **A.1**, Slivenec (s. 1699)
- A.1.33.22 Děkanství Smečno** – **A.1**, Smečno (ol. se s., cca 1695, obr. snad 1680-1700, s. 1723); **C.1**, Smečno (dol. 1715)
- A.1.33.23 Farnost Srbeč** – **A.1**, Hořešovice (obr. 1698, kap. se s., 1721), Mšec (obr. dol. 1715), Mšecké Žehrovice (kap. v úmyslu 1723), Srbeč (ol. se s., dol. 1708); **C.1**, Mšec (dol. 1715), Srbeč (dol. 1715)
- A.1.33.24 Farnost Tachlovice** – **A.1**, Tachlovice (s. z přelomu 17. a 18. st.)
- A.1.33.25 Administratura Tuchoměřice** – **A.1**, Přední Kopanina (vyobrazení 1711); **C.1**, Přední Kopanina (1712)
- A.1.33.26 Administratura Tursko** – **A.1**, Tursko (2 obr. a 2 rytiny dol. 1715); **C.1**, Tursko (dol. 1715)
- A.1.33.27 Farnost Únětice** – **A.1**, Únětice (sl. se s., 1699, kap. VIII. 1715-1716, ol. cca 1716)
- A.1.33.28 Farnost Unhošť** – **A.1**, Unhošť (rel. 1694, s. 1698, medailon 1702, obr. cca 1707 nebo 1709, obr. před 1715, obrazy a rytiny dol. 1715); **C.1**, Unhošť (od 1675/85, jistě již od 1686, dol. 1715)
- A.1.33.29 Děkanství Velvary** – **A.1**, Velvary (s. 1687, ol. a s. dol. 1715); **C.1**, Velvary (mnoho l. před 1715, dol. 1715, 18. X. 1719)
- A.1.33.30 Farnost Vraný** – **A.1**, Klobuky (ol. se s., dol. 1715, snad již 1706), Kobylníky (s. 1706); **C.1**, Klobuky, Kobylníky (snad od 1706, dol. 1715), Vraný (dol. 1715); **D.2**, Kobylníky (nejspíš 1706)
- A.1.33.31 Administratura Vrbno** – **A.1**, Hořín (s. 7. V. 1725), Vrbno (obr. nedlouho před VIII. 1715); **C.1**, Vrbno (dol. 1715)
- A.1.33.32 Farnost Zlonice** – **A.1**, Dolín (obr. dol. 1715), Páleček (ol. dol. 1715), Zlonice (smaltové vyobrazení dol. 1695, kap. a ol. se s. snad 1701, dol. 1715, relikviiář s ostatkem 1721); **C.1**, Zlonice (od nepamětné doby, dol. 1715)
- A.1.33.33 Farnost Zvoleněves** – **A.1**, Zvoleněves (ol. 1700, se s. cca 1700); **C.1**, Zvoleněves (cca 1700, od 1711, dol. 1715)
- A.1.33.34 Farnost Železná** – **A.1**, Železná (s. 1688, obr. dol. 1715)
- A.1.33.35 Administratura jezuitského misionáře na vinicích u Prahy** – **A.1**, Radlice (kap. 1722-9. V. 1723, ol. s obr., cca 1722), Smíchov (statek 1724, kap. 25. X. 1724, malby a ol. s obr. 1724), Zlíchov (s. 1709)
- A.1.34 Vikariát Volyně (Prá)**
- A.1.34.1 Farnost Čachrov** – **A.1**, Čachrov (kap. nejspíš 1719)
- A.1.34.2 Farnost Čestice** – **A.1**, Čestice (ol. 1695), Němčice (kap. 1726-16. V. 1727, ol. s obr. cca 1727, s. z 1. tř. 18. st., 4 obr. cca 1727); **C.1**, Čestice (dol. 1715)
- A.1.34.3 Farnost Horažďovice** – **A.1**, Horažďovice (ol. s obr., po 1707, s. dol. 1718, ol. s vyobrazením, před 1722, „obr.“ před 1722)
- A.1.34.4 Farnost Hradešice** – **A.1**, Těchonice (rel. nejspíš po 1718)
- A.1.34.5 Farnost Kolinec** – **A.1**, Kolinec (ol. dol. 1715); **C.1**, Kolinec (dol. 1715)
- A.1.34.6 Farnost Kraselov** – **A.1**, Kraselov (ol. s obr. jistě 1696, s. asi nedlouho po 1715), Lhota u Svaté Anny (ol. s obr., 1715); **C.1**, Kraselov (16. V. od 1696)
- A.1.34.7 Farnost Nezamyslice** – **A.1**, Nezamyslice (ol. s obr., 1707 nebo 1706, s. 1726)
- A.1.34.8 Farnost Petrovice** – **A.1**, Hory Matky Boží (zvon s rel., 1727), Petrovice u Sušice (obr. před 1708, obr. 1708); **C.1**, Petrovice u Sušice (dol. 1715)
- A.1.34.9 Farnost Rejštejn** – **A.1**, Rejštejn (s. 1706 nová)
- A.1.34.10 Administratura Strakonice** – **A.1**, Strakonice (obr. z přelomu 70. a 80. l. 17. st., s. cca 1710, ol. 1706-15, s. dol. 1718); **C.1**, Strakonice (před 1660)
- A.1.34.11 Farnost Strašín** – **A.1**, Strašín (rel. 1726), Žihobce (ol. 1705-06)

- A.1.34.12 Děkanství Sušice** – **A.1**, Sušice (ol. 1691 nebo spíše 1694, ol. 1692, kap. 1698, ol. s vyobrazením cca 1698, obr. od cca 1706, obr. před 1713, s. 1713, zvon s rel., 1715, mnohá vyobrazení dol. 1715), Volšovy (rel. 1702); **C.1**, Sušice (od nepamětné doby, od 1706 vždy 15. a 16. V., dol. 1715)
- A.1.34.13 Farnost Svatý Mouřenec** – **A.1**, Dolejší Krušec (kap. 10. VII. 1710-11. XII. 1714, ol. do 1714 se s. z 1711, rel. 1717); **C.1**, Dolejší Krušec (11. XII. 1714, dol. 1722)
- A.1.34.14 Farnost Svojšice** – **A.1**, Svojšice (obr. 1706)
- A.1.34.15 Farnost Vacov** – **A.1**, Zdíkovce (ol. dol. 1706)
- A.1.34.16 Farnost Velhartice** – **A.1**, Hlavňovice (kap. se s., nejspíš 1707), Javorná (ol. s obr., několik l. před 1715, s. 1723), Velhartice (obr. dol. 1715, 2 ol. v úmyslu 1715, sl. se s., 1715); **C.1**, Hlavňovice (asi od 1707/08), Velhartice (dol. 1715)
- A.1.34.17 Farnost Velký Bor** – **A.1**, Chanovice (obr. snad ze 17. st.)
- A.1.34.18 Děkanství Volyně** – **A.1**, Volyně (ol. se s., 1697, mnohé podobizny dol. 1715, s. 1720); **C.1**, Volyně (dol. 1715)
- A.1.34.19 Farnost Zbynice** – **A.1**, Hrádek (s. 1726), Zdouň (medailon z poč. 18. st.)

A.1.35 Vikariát Zbečno (Rak)

- A.1.35.1 Farnost Čistá** – **A.1**, Čistá (s. 1725), Šípy (s. 1724)
- A.1.35.2 Farnost Kněževs** – **A.1**, Kněževs (obr. 31. VIII. 1699), Olešná (sl. se s., 1704, ol. s obr. asi již 1707, dol. 1715), Svojetín (kap. 1721-22, ol. cca 1722), Veclov (s. dol. 1715, snad již 17. st.); **C.1**, Kněževs (dol. 1715), Olešná (od 1707)
- A.1.35.3 Farnost Kozojedy** – **A.1**, Bohy – hrad Krašov (podobizna, 1 nebo 2, před 1715), Kozojedy (1715 snad dol. obr., ol. s rel., 1715), Všehrady (1715 snad dol. obr.)
- A.1.35.4 Farnost Kožlany** – **A.1**, Kožlany (ol. se s., 1716), Milíčov (ol. s obr., 1721)
- A.1.35.5 Farnost Kralovice** – **A.1**, Hadačka (s. 1708), Hodyně (1715 snad dol. obr.), Kralovice (1715 snad dol. obr.), Mariánský Týnec či Mariánská Týnice (ol. od 1699, 1715 snad dol. obr.)
- A.1.35.6 Farnost Mutějovice** – **A.1**, Hředle (s. 1727), Lišany (sl. se s., 1716)
- A.1.35.7 Farnost Nové Strašecí** – **A.1**, Nové Strašecí (s. 1704-05, sl. se s., 1710-11)
- A.1.35.8 Duchovní správa Plasy** – **A.1**, Plasy a kláš. državy (ol. s obr. nejspíš do 1712, ol. s obr., dol. 1729); **C.1**, Plasy (od nepamětné doby, 1. I. 1700, dol. 1715, 20. VIII. 1720, 4. VII. 1721)
- A.1.35.9 Farnost Potvorov** – **A.1**, Potvorov (1715 snad dol. obr., pilíř se s., 1727)
- A.1.35.10 Děkanství Rakovník** – **A.1**, Nový Dům (s. 1723), Rakovník (ol. s vyobrazením, dol. 1707, s. 24. VII. 1710, obr. 1726); **A.6**, I. 5/ (Nový Dům, asi medailon 26. VI. 1721); **C.1**, Rakovník (14. IX. 1721, 26. V. 1722)
- A.1.35.11 Administratura Šanov** – **A.1**, Petrovice (sl. se s., 1712, s. cca 1720), Senec (s. před 1729)
- A.1.35.12 Administratura Vysoká Libyně** – **A.1**, Vysoká Libyně (s. 1700-22)
- A.1.35.13 Farnost Zbečno** – **A.1**, Křivoklát (sl. se s., 1713)
- A.1.35.14 Farnost Žebnice** – **A.1**, Mladotice (1715 snad dol. obr.), Žebnice (1715 snad dol. obr.)

A.1.36 Exemptní místo Stará Boleslav (Bol) – **A.1**, Stará Boleslav (obr. 1652, s. z 1. čtvr. 18. st. nebo snad 1727, s. 1729); **B.4**, 4 (1652, 1673)

A.1.37 Exemptní místo Vyšehrad (Kou) – **A.1**, Vyšehrad (2 obr. cca nebo po 1700, snad z 1706, emailové vyobrazení 1700-20); **C.1**, Praha II. 1/

A.1.38 Bechyňský kraj – **C.1** (dol. 1697)

A.2 Diecéze litoměřická (Č, Lit, Bol, Žat)

A.2.1 Vikariát Duchcov (Lit, Žat)

- A.2.1.1 Arcijáhenství Bílina** – **A.1**, Bílina (obr. cca 1698, ol. 1703-15, s. 1708), Radovesice (s. asi z 1. čtvr. 18. st.); **C.1**, Bílina (dol. 1715)
- A.2.1.2 Farnost Bořislav** – **A.1**, Bořislav (ol. 1715 v úmyslu); **C.1**, Bořislav (před 1685, dol. 1715); **D.1**, f. Bořislav (273 – 1710)
- A.2.1.3 Děkanství Duchcov** – **A.1**, Duchcov (ol. cca 1707, s. 1712, s. 1719, s. nejspíš z 20. l. 18. st.); **C.1**, Duchcov (dol. 1715)
- A.2.1.4 Farnost Fláje** – **A.1**, Fláje (ol. se s., cca 1700); **C.1**, Fláje (od 1705 nebo 1706, dol. 1715)
- A.2.1.5 Farnost Horní Litvínov** – **A.1**, Horní Litvínov (obr. 1699, s. 1709, s. 1712, s. nebo sl., 1714, obrazy více l. před 1715); **C.1**, Horní Litvínov (od 1699 nebo 1700, od 1703 či 1704, od 1709, 1710 nebo 1711, dol. 1715)

- A.2.1.6 Farnost Chožov – A.1,** Černčice (rel. 1716), Chožov (ol. 1713), Orasice (ol. cca 1700), Počedělice (ol. s obr., 1700), Títěno (s. 1722)
- A.2.1.7 Administrovaná fara Jeníkov – A.1,** Hrob (s. nejspíš 1700); **C.1,** Hrob (od 1700, dol. 1715)
- A.2.1.8 Administratura Křemýž – C.1,** Křemýž (dol. 1715)
- A.2.1.9 Farnost Libčeves (s osobním děkanem) – A.1,** Dřemčice (obr. 1689, obr. cca 1702, kap. 1710-1722-16. V. 1723-1729, ol. 1723), Libčeves (s. 1700, ol. cca 1703), Třebívlice (s. 1713), Všechlapy (s. 1710); **C.1,** Dřemčice (16. V. 1723, od 1723), Libčeves (dol. 1715), Třebívlice (dol. 1715)
- A.2.1.10 Farnost Libochovice – A.1,** Košnice (s. 1729), Libochovice (s. cca 1710, s. 1729); **C.1,** Libochovice (dol. 1715)
- A.2.1.11 Administrovaná fara Mariánské Radčice – A.1,** Jenišův Újezd (rel. snad 1683), Mariánské Radčice (ol. 1715 nový, s. 1724); **C.1,** Mariánské Radčice (dol. 1715)
- A.2.1.12 Farnost Měrunice – A.1,** Červený Újezd (s. 1717), Lužice (ol. dol. 1715), Měrunice (2 obr. několik l. před 1715)
- A.2.1.13 Administratura Milešov – A.1,** Milešov (sl. se s., 25. VIII. 1704, obr. cca 1711, s. dol. 1715); **C.1,** Milešov (dol. 1715)
- A.2.1.14 Administrovaná fara (Starý) Osek – A.1,** Osek (s. s rel., mezi 1708 a několika málo lety před 1715, s. z 1. čtvr. 18. st.); **C.1,** Osek (dol. 1715)
- A.2.1.15 Děkanství Teplice – A.1,** Mstíšov (s. 1707), Teplice (s. 1716, s. cca 1720, s. 1722)
- A.2.1.16 Administratura Vtelno – A.1,** Stránce (s. z poč. 18. st.)
- A.2.1.17 Farnost Želenice – A.1,** Mirošovice (s. po 1708), Želenice (sl. se s., cca 1703); **C.1,** Želenice (dol. 1715)
- A.2.2 Vikariát Horní Police (Lit)**
- A.2.2.1 Děkanství Česká Kamenice – A.1,** Česká Kamenice (s. před 1695, ol. 1711, obr. nebo obrazy dol. 1715, ve farnosti četnější sochy a vyobrazení a mnoho podobizen dol. 1715, s. 1718), Falknov (s. 1729), Horní Prusk (s. před 1695, obr. nebo obrazy, dol. 1715), Kamenický Šenov (s. před 1695, obr. nebo obrazy dol. 1715), Kunratice (sl. se s., 1719), Srbská Kamenice (s. před 1695, obr. nebo obrazy dol. 1715); **C.1,** Česká Kamenice (od doby před 1695, dol. 1715)
- A.2.2.2 Děkanství Česká Lípa – A.1,** Česká Lípa (s. cca 1699, s. 1703, ol. do 1715, ol. a velmi mnoho podobizen dol. 1715, s. 1723), Svárov (s. 1723); **C.1,** Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Česká Lípa, dol. 1715), Česká Lípa (od nepamětné doby, dol. 1715); **D.2,** Česká Lípa (dol. 1715)
- A.2.2.3 Administratura Horní Libchava – A.1,** Horní Libchava (s. cca 1695, jistě před VII. 1702, více vyobrazení dol. 1715), Volfartice (s. nejspíš VII. 1702); **C.1,** Horní Libchava (cca 1695, jistě však před VII. 1702, dol. 1715), Volfartice (dol. 1702, dol. 1715); **D.2,** Horní Libchava (cca 1695, jistě však před VII. 1702, dol. 1715)
- A.2.2.4 Farnost Horní Police – A.1,** Horní Police (s. před 1707, obrazy dol. 1715, kap. 1724, 1729, ol. s obr. cca 1724-29), Malá Bukovina (ol. se s., dol. 1715), Žandov (s. 1710 nebo 1711); **C.1,** Horní Police (dol. 1715), Malá Bukovina (1714, 16. V. 1715, 16. V. 1716), Žandov (dol. 1715); **D.2,** Horní Police (jistě již 1707, dol. 1715)
- A.2.2.5 Farnost Jezvé – A.1,** Holany (s. 1712), Jezvé (ol. se s. a obr., 1706, vyobrazení 1706, mnoho podobizen dol. 1715); **C.1,** f. Jezvé (dol. 1715)
- A.2.2.6 Farnost Kravaře – A.1,** Blíževedly (s. 1714), Kravaře (s. 1708, s. 1709)
- A.2.2.7 Farnost Pavlovice – A.1,** Borek (s. 1726), Pavlovice (s. 1700, ol. se s., asi po 1715), Zahrádky (s. 16. V. 1704, s. 1. VIII. 1706 nebo 1707, s. 1708)
- A.2.2.8 Administratura Skalice u České Lípy – A.1,** Skalice u České Lípy (s. cca 1700, 3 nebo 4 obr. dol. 1715); **C.1,** Skalice u České Lípy (dol. 1715)
- A.2.2.9 Farnost Sloup v Čechách – A.1,** Sloup v Čechách (s. cca 1705, s. 1714 nebo 1715)
- A.2.2.10 Farnost Valkeřice – A.1,** Valkeřice (s. dol. 1715); **C.1,** Valkeřice (dol. 1715)
- A.2.2.11 Farnost Verneřice – A.1,** Příbram (rel. 1708), Verneřice (s. 1715, obrazy dol. 1715, s. neboli obr. dol. 1722), Zubrnice (s. 1724); **C.1,** Verneřice (od cca 1711, dol. 1715)
- A.2.3 Vikariát Litoměřice (Lit)**
- A.2.3.1 Administratura Bohušovice nad Ohří – A.1,** Bohušovice nad Ohří (ol. dol. 1715, ol. 1715 v úmyslu), Brňany (kap. prý již 1723, požehnána 26. II. 1728); **D.2,** Bohušovice nad Ohří (dol. 1715)
- A.2.3.2 Farnost Brozany nad Ohří – A.1,** Brozany nad Ohří (s. a obr. 1713, mnoho vyobrazení dol. 1715, s. 1726); **C.1,** Brozany nad Ohří (dol. 1715)
- A.2.3.3 Farnost Býčkovice – A.1,** Býčkovice (s. a četné podobizny dol. 1715), Ploskovice (kap. dol. 1724), Soběnice (s. dol. 1715); **C.1,** Býčkovice (od starodávna, dol. 1715), Ploskovice (16. V. 1724, 16. V. 1725, 16. V. 1726, dol. 1726)

- A.2.3.4 Farnost Čížkovice** – **A.1**, Čížkovice (obr. cca 1701, sl. se s., 1706); **C.1**, Čížkovice (od cca 1701, dol. 1715); **D.2**, Čížkovice (dol. 1715)
- A.2.3.5 Farnost Dlažkovice** – **A.1**, Dlažkovice (sl. čili s. 16. V. 1715, 2 obr. a 1 s. dol. 1715); **C.1**, Dlažkovice (dol. 1715)
- A.2.3.6 Farnost Levín** – **A.1**, Liběšice (s. 1699, sl. se s., 4. VI. 1709, sous. se 3 rel., 1727); **C.1**, Liběšice (od 1711, dol. 1715)
- A.2.3.7 Katedrální farnost Litoměřice** – **A.1**, Litoměřice I. (ol. s obr., 1693)
- A.2.3.8 Děkanství Litoměřice** – **A.1**, Litoměřice II. a III. (s. cca 1695, ol. 1700, s. 1706, s. údajně 1708, dol. 1715, s. 1709, ol. cca 1710, mnoho obrazů, soch nebo jiných znamení dol. 1715, s. 1715-21, ol. s obr., se s. a se 4 rel., snad cca 1721); **B.1-3**, Litoměřice (DUKÁT 1725, FIEDLER 1725, TÝŽ 1726, MÍKA 1726); **C.1**, Litoměřice (téměř od nepamětné doby, dol. 1715)
- A.2.3.9 Farnost Lovosice** – **A.1**, Dolní Zálezly (s. 1719), Libochovany (s. několik l. před 1695), Lovosice (2 obr. několik l. před 1695, s. 1698, zvon 11. IX. 1703, rel. 1707), Prackovice nad Labem (s. několik l. před 1695, ol. s rel., ze 3. desetiletí 18. st.), Velké Žernoseky (s. několik l. před 1695); **C.1**, Lovosice (dol. 1715)
- A.2.3.10 Farnost Sutom** – **A.1**, Vlastislav (kap. 1722, ol. s obr., cca 1722)
- A.2.3.11 Farnost Třebenice** – **A.1**, Oparno (s. 1718), Třebenice (obr. 1707, s. cca 1713), Velemín (sl. se s., nejspíš z 1. desetiletí 18. st.); **C.1**, Třebenice (dol. 1715)
- A.2.3.12 Farnost Třebušín** – **A.1**, Třebušín (kap. 1724-25); **C.1**, Třebušín (před 1712, 1712-15, dol. 1715)
- A.2.3.13 Farnost Úštěk** – **A.1**, Strážiště (obr. cca 1705), Úštěk (s. 1705); **C.1**, Úštěk (dol. 1715)
- A.2.3.14 Administratura Zahořany** – **A.1**, Křešice (ol. s obr., 1703), Třeboutice (s. nejspíš 1710-20), Zahořany (s. 1696, s. 1726); **C.1**, Zahořany (dol. 1715)
- A.2.3.15 Exemptní farnost Žitenice** – **A.1**, Žitenice (zvon 9. XII. 1720)
- A.2.4 Vikariát Mělník (Bol, Lit)**
- A.2.4.1 Farnost Chcebuz** – **A.1**, Chcebuz (s. 1698, s., mnohé rytiny a obrazy dol. 1715); **D.2**, Chcebuz (dol. 1715)
- A.2.4.2 Farnost Mělnické Vtelno** – **A.1**, Chorušice (obr. 1712), Mělnické Vtelno (s. 1700, obr. a mnoho obrazů a rytin dol. 1715), Vysoká (s. 1715 označena za „velmi starou“); **C.1**, Mělnické Vtelno (dol. 1715)
- A.2.4.3 Děkanství Mělník** – **A.1**, Chloumek (kap., kostelíček, kostelík nebo k. 1705-16. V. 1713, se s. a ol. cca 1713, pojmenování *hora sv. Jana* dol. 1715, s. 1717, s. 1720, rel. 1728), Mělnická Vrutice (sl. se s., dol. 1715), Mělník (rel. 23. VI. 1690, ol. před 1715, ol. se s. a dále obrazy, školní teze, rytiny a sochy dol. 1715, sl. se s., dol. 1725, obr. 1728, s. z neznámé doby); **C.1**, Chloumek (mezi 1708-15, 1715, dol. 1725), Mělnická Vrutice (dol. 1715), Mělník (dol. 1715, dol. 1725)
- A.2.4.4 Duchovní správa Pšovka** – **A.1**, Pšovka (ol. se s., 15. V. 1704, s. z 2. pol. 20. l. 18. st.); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Pšovka, dol. 1715), Pšovka (dol. 1715)
- A.2.4.5 Farnost Robeč** – **A.1**, Liběchov (kap. 1729), Rašovice (sl. se s., 16. V. 1718), Robeč (obr. z kon. 17. st.), Vehlovice (kap. se s. a rel., 1728, ol. s obr., z 1. tř. 18. st.)
- A.2.5 Vikariát Šluknov (Lit)** – **C.1**, Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (od cca 1685, dol. 1715)
- A.2.5.1 Farnost Brtníky** – **A.1**, Brtníky (2 obr. dol. 1715)
- A.2.5.2 Farnost Chřibská** – **A.1**, Chřibská (s. 1703, s. dol. 1715); **C.1**, Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (dol. 1715); **D.2**, Chřibská (dol. 1715)
- A.2.5.3 Farnost Jiřetín pod Jedlovou** – **A.1**, Dolní Podluží (s. 1719 + modeletto), Horní Podluží (s. 1729), Jiřetín pod Jedlovou (s. několik l. před 1695, rel. 1716, zvon s rel., 1721), Rozhled (s. 1728); **C.1**, Jiřetín pod Jedlovou (dol. 1715), Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (dol. 1715)
- A.2.5.4 Farnost Jiříkov** – **A.1**, Jiříkov (obr. 1705); **C.1**, Jiříkov (dol. 1715)
- A.2.5.5 Farnost Lipová** – **A.1**, Lipová (ol. se s., 1700), Velký Šenov (ol. se s., 1709, sous. s rel., 1728, s. 1728); **C.1**, Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (dol. 1715), Lipová (dol. 1715, dol. 1721), Velký Šenov (dol. 1715)
- A.2.5.6 Farnost Lobendava** – **A.1**, Lobendava (ol. se s., 1705); **C.1**, Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (dol. 1715)
- A.2.5.7 Farnost Mikulášovice** – **A.1**, Mikulášovice (ol. se s., 1706); **C.1**, Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (dol. 1715)
- A.2.5.8 Farnost Rumburk** – **A.1**, Rumburk (s. 1692, ol. se s., 1703, s. 1726); **C.1**, Rumburk (snad od 1703, dol. 1715), Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (dol. 1715)
- A.2.5.9 Farnost Šluknov (s osobním děkanem)** – **A.1**, Šluknov (s. 1690, ol. 1715, ostatky v pacifikálu, 1723, ol. dol. 1724); **C.1**, Šluknov (25. IX. 1726 a další léta), Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (dol. 1715)
- A.2.5.10 Farnost Varnsdorf** – **A.1**, Varnsdorf (s. 1709)

A.2.6 Vikariát Ústí nad Labem (Lit)

- A.2.6.1 Farnost Arnoltice** – **A.1**, Arnoltice (s. po 1695, s. 1706, mnoho obrazů a soch dol. 1715, s. 1725), Růžová (rel. dol. 1726); **C.1**, Arnoltice (od 1706, dol. 1715)
- A.2.6.2 Farnost Benešov nad Ploučnicí** – **A.1**, Benešov nad Ploučnicí (cyklus obrazů dol. před 1715, ol. 1725), Ostrý (s. 1700); **C.1**, Benešov nad Ploučnicí (mnoho l. před 1715, dol. 1715), Ostrý (dol. 1715)
- A.2.6.3 Děkanství Děčín** – **A.1**, Děčín (s. 1703, ol. 1711, s. a rel. 1714, s. 1726); **C.1**, Děčín (před 1703, dol. 1715); **D.2**, Děčín (dol. 1715)
- A.2.6.4 Farnost Chlumeck** – **A.1**, Český Újezd (vyobrazení dol. 1715), Chabařovice (2 vyobrazení dol. 1715), Chlumeck (obr. 1695), Předlice (s. 1722), Přestanov (s. 1726); **C.1**, Chlumeck (od 1675, dol. 1715)
- A.2.6.5 Farnost Krásný Les** – **A.1**, Krásný Les (obr. 1706, špitál postavený ke cti JN a v něm ol. s obr., 1707, s. 1713, s. 1720), Petrovice (sl. se s., 1709), Velké Chvojno (obr. 1710); **C.1**, Krásný Les (před 1705, od 1706); **D.1**, Petrovice (257 – 1709)
- A.2.6.6 Farnost Krupka** – **A.1**, Bohosudov (s. 1705, ol. 1721, s. 1729, s. 8. X. 1729), Krupka (vyobrazení 1699), Modlany (s. 1721); **A.6**, Bohosudov (mince 1715); **C.1**, Bohosudov (8. X. 1729), Krupka (dol. 1715)
- A.2.6.7 Farnost Liboucheč** – **A.1**, Jílové (s. 2. VI. 1721)
- A.2.6.8 Farnost Markvartice** – **A.1**, Huntířov (vyobrazení dol. 1715), Markvartice (s. dol. 1711, s. 1712, obr. 1714, 2 s. a 2 obr. dol. 1715), Veselé (rel. 1717); **C.1**, Markvartice (od 1711, dol. 1715); **D.2**, Huntířov (dol. 1715)
- A.2.6.9 Farnost Nebočady** – **A.1**, Nebočady (s. 1704, s., ol. s obr. a více vyobrazení dol. 1715), Roztoky (vyobrazení dol. 1715), Těchlovice (vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Nebočady (od 16. V. 1704, 1721)
- A.2.6.10 Farnost Rozbělesy** – **A.1**, Horní Žleb (s. 1708), Chrást (kap. nebo kostelík, 1721-1. VI. 1723, ol. se 2 obr., 1722-23, pacifikál s ostatky, 1723, silueta z plechu 1723), Krásný Studenec (s. 1704), Rozbělesy (obr. nedlouho před 1715), Želenice (s. 1724); **C.1**, Chrást (16. V. 1722, 1. VI. 1723, 1723, 1725), Rozbělesy (poprvé 16. V. 1715)
- A.2.6.11 Farnost Řehlovice** – **A.1**, Hliňany (obr. 1705, obr. 1713, s. 3. VI. 1727), Řehlovice (obr. 1705, ol. dol. 1706, 3 s. cca 1708, s. 1713-VIII. 1715), Stadice (obr. 1712), Stebno (obr. 1709); **C.1**, Řehlovice (od doby před 1695, od 1706, dol. 1715), Stebno (od 1709)
- A.2.6.12 Farnost Skorotice** – **A.1**, Všebořice (s. 1705, ol. 1715 v úmyslu); **C.1**, Skorotice (dol. 1715)
- A.2.6.13 Farnost Trmice** – **A.1**, Roudníky (obr. dol. 1715), Trmice (2 s. a 1 obr., 1701-15), Tuchomyšl (s. dol. 1715); **C.1**, Trmice (dol. 1703-15)
- A.2.6.14 Děkanství Ústí nad Labem** – **A.1**, Ústí nad Labem (obr. cca 1695, ol. se s., cca 1703, obr. před 1706, 298 vyřezávaných, malovaných nebo v mědirytu provedených vyobrazení a dalších předmětů dol. 1715, z toho 13 knih a knížek, 1 život, 1 litanie a 1 hymnus, s. 1721); **C.1**, Ústí nad Labem (mnoho let před 1715, dol. 1715)
- A.2.6.15 Farnost Žežice** – **A.1**, Čermná (s. cca 1725)

A.3 Diecéze královéhradecká (Č, Hra, Chru)

A.3.0 Hradecký kraj (Hra) – D.1, 651-652 (dol. 1715)

- A.3.1 Farnost Bílý Újezd** – **A.1**, Bílý Újezd (obrazy dol. 1715), Černíkovice (obrazy dol. 1715), Dobré (obrazy dol. 1715, ol. z 1. čtvr. 18. st.), Skalka (kalich asi 1684, s. dol. 1715); **C.1**, Bílý Újezd (od 1690, dol. 1715), Černíkovice (dol. 1715), Dobré (dol. 1715), Skalka (dol. 1715)
- A.3.2 Farnost Borohrádek** – **A.1**, Borohrádek (více soch a obrazů dol. 1715, z nichž 1 s. z 1700), Šachov (vyobrazení dol. 1715)
- A.3.3 Farnost Broumov** – **A.1**, Broumov (obr. 1609, obr. 1680 nebo krátce poté, obr. 21. XII. 1696, kap. s ol. a obr., 1721-22)
- A.3.4 Farnost Častolovice** – **A.1**, Častolovice (s. 15. VI. 1721), Lično (obr. 1699); **D.1**, Častolovice (320 – 1712)
- A.3.5 Farnost Červený Kostelec** – **A.1**, Rtně v Podkrkonoší (ol. s obr., 1700); **C.1**, Rtně v Podkrkonoší (dol. 1715)
- A.3.6 Farnost Česká Skalice** – **A.1**, Boušín (obr. 1691, obr. 1703), Česká Skalice (s. cca 1703, 3 obr. dlouho před 1715, ol. se s., 1715, mnoho obrazů dol. 1715), Miskolezy (sl. se s., 1705), Studnice (s. a snad i kap. 1717), Velký Třebešov (obr. dol. 1715); **C.1**, Česká Skalice (kam paměť sahá, dol. 1715)
- A.3.7 Farnost České Meziříčí** – **A.1**, Rohenice (s. 1696)
- A.3.8 Farnost Deštné v Orlických horách** – **A.1**, Deštné v Orlických horách (sl. se s., 1706, sl. se s., 1712); **C.1**, Deštné v Orlických horách (dol. 1715)
- A.3.9 Děkanství Dobruška** – **A.1**, Dobruška (s. 1712); **C.1**, Dobruška (dol. 1715)

- A.3.10 Farnost Dobřenice** – **A.1**, Barchov (s. z 20. l. 18. st.), Dobřenice (obr. 1691, s. 1729), Kratonohy (s. dol. 1707); **C.1**, Dobřenice (dol. 1715)
- A.3.11 Farnost (Dolní) Kalná** – **A.1**, Dolní Kalná (ol. 1715 označen za nedávno postavený); **C.1**, Dolní Kalná (dol. 1715)
- A.3.12 Farnost Dubenec** – **A.1**, Dubenec (s. 16. V. 1695), Litíč (obr. 1696), Velký Vřešťov (s. a obr. cca nebo po 1700), Zaloňov (obr. 1680 nebo krátce poté), Žireč (s. 1721 nebo 1723, řada kaplí s malbami, 1723, z nichž dochována 1 kap. s postavou a 3 malbami); **C.1**, Dubenec (dol. 1715); **D.2**, Dubenec (dol. 1715)
- A.3.13 Děkanství Dvůr Králové nad Labem** – **A.1**, Dvůr Králové nad Labem (kap. 1728, sous. 1728 či až z 30. l. 18. st., snad 1736)
- A.3.14 Farnost Hněvčeves** – **A.1**, Hněvčeves (medailon z kon. 17. st.)
- A.3.15 Děkanství Holohlavy** – **A.1**, Černilov (obr. nebo s. dol. 1715, s. 1726), Černožice (s. 9. VII. 1712, s. dol. 1717), Holohlavy (s. a snad i obr. dol. 1715), Hořiněves (vyobrazení před 1703, ol. s obr., cca 1720, s. 1726), Smiřice (s. cca 1720, ol. s obr. + skica obr., 1727); **C.1**, Černožice (25. X. 1717, XII. 1717 – I. 1718, 23. V. 1718), Holohlavy (dol. 1715)
- A.3.16 Farnost Horní Branná** – **A.1**, Dolní Branná (obr. 1708 nebo 1709), Horní Branná (obr. 1708 nebo 1709), Horní Štěpanice (snad 2 obr. 1708 nebo 1709), Jilemnice (obr. 1708 nebo 1709, s. 1709, s. 1718), Jilm (obr. 1708 nebo 1709), Mříčná (obr. 1708 nebo 1709), Poniklá (obr. 1708 nebo 1709), Roztoky u Jilemnice (obr. 1708 nebo 1709), Zálesní Lhota (obr. 1708 nebo 1709)
- A.3.17 Administratura Horní Jelení** – **A.1**, Dolní Jelení (s. 1727), Horní Jelení (s. 1700); **C.1**, Horní Jelení (dol. 1715); **D.2**, Horní Jelení (dol. 1715)
- A.3.18 Farnost Horní Vernéřovice** – **A.1**, Jívka II (s. 24. VII. 1724)
- A.3.19 Farnost Hořice** – **A.1**, Hořice (s. před 1695, rel. 1708, s., mnoho obrazů a více soch dol. 1715), Jeřice (sl. se s., 22. V. 1724, s. 9. V. 1726), Nové Smrkovice (s. 1720), Sobčice (sl. se s., 1714); **C.1**, Hořice (dol. 1715)
- A.3.20 Děkanství Hostinné** – **A.1**, Dolní Olešnice (s. 1703), Hostinné (s. 1709, sochy a obrazy dol. 1715, s. krátce po 1715), Zvičina (kap. 1706-12, ol. cca 1712); **C.1**, Dolní Olešnice (dol. 1715), Zvičina (dol. 1715), Hostinné (dol. 1715)
- A.3.21 Katedrální farnost Hradec Králové** – **A.1**, Hradec Králové I (s. 1679-88, s. 1688, zprvu kap., poté k. 1709-16. V. 1714-1. IX. 1721, s. 1714-3. VI. 1716, 24. VIII. 1718, mnoho obrazů a 1 konkrétně dol. 1715, obr. cca 1720, ol. s obr. darovaným 1721), II (ol. s obr., dol. 1715, 2 s. dol. 1715, sous. 1718), Opatovice nad Labem (obr. z 1. čtvr. 18. st., snad cca 1710); **B.1-3**, Hradec Králové (*Písničky nové* 1711, *Pomoc mariánská* 1711, *Píseň* 1715, *Písně* 1716, *BOŽAN* 1719, *DOBROHLAV* 1721, *TÝŽ* 1723, *VILLICUS* 1723, *Písně nové* 1726a, b, *KONIÁŠ* 1727); **C.1**, Hradec Králové (od 1688 nebo již dříve, dol. 1715, 7. IX. 1721, 7. VI. 1723, 1724); **D.2**, Hradec Králové I (dol. 1715), II. 2/ (dol. 1715)
- A.3.22 Farnost na Pražském předměstí Hradce Králové s administraturou Věstary** – **A.1**, Hradec Králové II (více soch 1697-15, rel. 23. XI. 1705), Lípa (sl. se s., 1726), Nedělišťe (s. 1697, s. 1729, s. 16. X. 1729), Stěžery (2 obr. dol. 1715); **D.2**, Hradec Králové II. 1/ (dol. 1715)
- A.3.23 Děkanství Chlumec nad Cidlinou** – **A.1**, Chlumec nad Cidlinou (s. dosti mnoho let před 1715, více obrazů a 1 s. dol. 1715, s. cca 1719, s. dlouho před 1729), Vápno (rel. z kon. 17. st.); **C.1**, Chlumec nad Cidlinou (dosti mnoho l. před 1715, dol. 1715); **D.1**, Chlumec nad Cidlinou (653-656 – dol. 1715); **D.2**, Chlumec nad Cidlinou (dol. 1715)
- A.3.24 Farnost Choustníkovo Hradiště** – **A.1**, Choustníkovo Hradiště (obrazy a s. 1685-1715, s. 1725 nebo o málo později), Kuks (malba dol. 1729); **C.1**, Choustníkovo Hradiště (od 1685)
- A.3.25 Děkanství Chrast** – **A.1**, Chrast (obr. cca 1709, obr. 1709-15, podobizny dol. 1715, zvon 14. VIII. 1727, ol. s obr. a 2 rel., 16. V. 1728, kap. 3. X. 1728, ol. s obr., cca 1728), Podlažice (s. 1723), Rosice (podobizna dol. 1715); **C.1**, Chrast (dol. 1715); **D.1**, Chrast (258 – 1709)
- A.3.26 Administratura Chvalkovice** – **A.1**, Chvalkovice (s. 1695 nebo jemně později, s. před 1715); **C.1**, Chvalkovice (od 1695, dol. 1715); **D.2**, Chvalkovice (dol. 1715)
- A.3.27 Děkanství Jaroměř** – **A.1**, Jaroměř (rel. 1686, ol. se s., cca 1693, s. 1704, rel. 1707, zvon 1708, s. 1723-27); **C.1**, Jaroměř (dol. 1715); **D.1**, d. Jaroměř (657-659 – dol. 1715), Jaroměř (660 – dol. 1715)
- A.3.28 Děkanství Jičín** – **A.1**, Jičín (s. 1689, s. 1710), Robousy (s. krátce po 1693), Zebín (obr. a s. 1693), Železnice (s. 1717); **C.1**, Jičín (1692, 1724); **D.2**, Jičín (1724)
- A.3.29 Farnost Jilemnice** – **A.1**, Jilemnice (obr. 1686, ol. s obr., 1700, s. dol. 1705, 2 obr. dol. 1715); **C.1**, Jilemnice (dol. 1715); **D.1**, Jilemnice (268 – do 1710, 321 – 1712, 661, 662 – dol. 1715); **D.2**, Jilemnice (dol. 1715)
- A.3.30 Farnost Kopidlno** – **A.1**, Běchary (obr. z 3. čtvr. 17. st., obr. 1728), Kopidlno (s. dol. 1706, sochy dol. 1715, s. 1728), Nadslav (ol. cca 1700, s obr. 1707-29); **C.1**, Kopidlno, městečko (před 1696, dol. 1715, 29. I. nebo 4. VI. 1729), f. (dol. 1715); **D.2**, Kopidlno (dol. 1706)

- A.3.31 Děkanství Kostelec nad Orlicí – A.1**, Doudleby nad Orlicí (freska a obr. snad z posledního desetiletí 17. st., s. se 3 rel., 23. VII. 1727), Kostelec nad Orlicí (s. 1693, sl. se s., 1693, ol. se s., do 1714); **C.1**, Kostelec nad Orlicí (dol. 1715)
- A.3.32 Děkanství Králíky – A.1**, Dolní Boříkovice (s. 1711), Králíky (s. a obrazy nedlouho před 1715, 2 s. dol. 1715, sous. od 1721 dále, snad ještě 20. l. 18. st.); **C.1**, Dolní Boříkovice (dol. 1715), Králíky (od cca 1700, dol. 1715)
- A.3.33 Farnost Lánov – A.1**, Černý Důl (obr. 1691), Lánov (mnoho soch a obrazů dol. 1715); **C.1**, Černý Důl (1691), Lánov (dol. 1715)
- A.3.34 Administratura Lázně Bělohrad (Nová Ves) – A.1**, Lázně Bělohrad (2 s. dol. 1715); **C.1**, Lázně Bělohrad (již mnoho l. před 1715)
- A.3.35 Farnost Libčany – A.1**, Libčany (obr. a s. 1700), Puchlovice (s. dol. 1712); **C.1**, Boharyně (od 1693, od 1712, dol. 1715), Libčany (od 1693, dol. 1715), Puchlovice (od 1693, od 1712, dol. 1715)
- A.3.36 Farnost Lomnice nad Popelkou – A.1**, Lomnice nad Popelkou (2 s. 1713)
- A.3.37 Farnost Lukavice – A.1**, Letohrad (s. 1708, kap. 1714, obr. cca 1720, kap. v úmyslu 1729), Písečná (s. se 3 rel., 1717); **C.1**, Letohrad (1708)
- A.3.38 Farnost Lužany – A.1**, Konecchlumí (s. nedávno umístěná, dol. 1715), Lužany (ol. dol. cca 1703, více s. nedávno postavených, dol. 1715), Úlibice (s. nedávno umístěná, dol. 1715, ol. se s., 1716 nebo o málo starší); **C.1**, Lužany (od cca 1703)
- A.3.39 Farnost Maršov – A.1**, Maršov III (s. 1717)
- A.3.40 Farnost Městec Králové – A.1**, Dymokury (s. 1713), Městec Králové (obr. 1698, obr. 1712); **C.1**, Městec Králové (dol. 1715); **D.1**, f. Městec Králové (254 – 1709)
- A.3.41 Farnost Miletín – A.1**, Miletín (s. 1701)
- A.3.42 Farnost Mladé Buky – A.1**, Mladé Buky (s. 1711)
- A.3.43 Farnost Mladkov – A.1**, Mladkov (rel. z poč. nebo 1. třetiny 18. st.)
- A.3.44 Děkanství Náchod – A.1**, Náchod (rel. 11. V. 1695, rel. z poč. 18. st., s. 1707, 4 s. a 2 obr. dol. 1715); **C.1**, Náchod (dol. 1715); **D.1**, 663 (dol. 1715)
- A.3.45 Farnost Nebeská Rybná – A.1**, Kačerov (obr. dol. 1715), Nebeská Rybná (obr. dol. 1715); **C.1**, Kačerov (dol. 1715), Nebeská Rybná (dol. 1715); **D.1**, f. Nebeská Rybná (665 – dol. 1715)
- A.3.46 Farnost Nechanice – A.1**, Nechanice (obr. cca 1695); **C.1**, Nechanice (od cca 1695)
- A.3.47 Farnost Nekoř – A.1**, České Petrovice (zvon s rel., 1703), Nekoř (s. 1724)
- A.3.48 Duchovní správa Nemyčeves – A.1**, Nemyčeves (obr. cca 1700)
- A.3.49 Farnost Nová Paka – A.1**, Nová Paka (ol. několik l. před 1715, několik obrazů a soch dol. 1715, s. 1716, ol. s 2 obr. a 2 rel., 2. čtvr. 18. st., přičemž jeden z oněch obr. 1725-26); **C.1**, Nová Paka (od několika l. před 1715)
- A.3.50 Děkanství Nové Město nad Metují – A.1**, Nové Město nad Metují (ol. s obr., 1688 nebo 1689, náp. 16. V. 1696, s. 1696, s. 11. V. 1709); **C.1**, Nové Město nad Metují (od cca 1688/89, dol. 1716)
- A.3.51 Děkanství Nový Bydžov – A.1**, Měník (ol. s obr. z doby před kon. 17. st., snad po 1690), Nový Bydžov (s. 1716), Vysočany (sl. se s., 1719)
- A.3.52 Farnost Pecka – A.1**, Dřevěnice (kap. se s., 28. VIII. 1705), Pecka (s. 1720), Valdice (sl. se s., 1698)
- A.3.53 Farnost Přepychy – A.1**, Opočno (obr. po 1683, 2 sochy asi před 1695, jedna z nich požehnaná až 1709, s. 1701, sous. 1729), Přepychy (ol. s obr., cca 1708); **C.1**, Opočno (od 1695, dol. 1715)
- A.3.54 Farnost Rokytnice nad Jizerou – A.1**, Jablonec nad Jizerou (obr. cca 1707-1709), Rokytnice nad Jizerou (obr. cca 1707-1709)
- A.3.55 Farnost Rokytnice v Orlických horách – A.1**, Neratov (obr. dol. 1715), Rokytnice v Orlických horách (obr. dol. 1715), Vrchní Orlice (kap. 1708-14, ol. cca 1714); **C.1**, Neratov (dol. 1715), Rokytnice v Orlických horách (dol. 1715)
- A.3.56 Farnost Rudník – A.1**, Rudník (s. krátce po 1719)
- A.3.57 Farnost či děkanství Rychnov nad Kněžnou – A.1**, Dubno (ol. 17. X. 1694), Rychnov nad Kněžnou (s. 1713, sochy, obrazy a podobizny dol. 1715, s. po 1716, s. 1718); **C.1**, Dubno (od 1694, dol. 1715), Rychnov nad Kněžnou (od 1694, dol. 1715)
- A.3.58 Farnost Sedloňov – A.1**, Sedloňov (s. nedlouho před 1715); **C.1**, Sedloňov (dol. 1715)
- A.3.59 Farnost Smidary – A.1**, Smidary (obr. 1669, s. cca 1710, s. 1725); **C.1**, Smidary (...)
- A.3.60 Farnost Solnice – A.1**, Solnice (2 obr. delší dobu před 1715, s. 1713, s. dol. 1715, s. asi 1717, s. 1724); **C.1**, Solnice (více let do 1715, dol. 1715)
- A.3.61 Farnost Sopotnice – A.1**, Potštejn (s. 1715)
- A.3.62 Farnost Staré Buky – A.1**, Staré Buky (s. 1705-15, s. 15. V. 1715); **C.1**, Staré Buky (dol. 1715)
- A.3.63 Farnost Sudslava – A.1**, Borovnice (s. 1720), Homole (kap. 1700 nebo 1703, ol. s obr., cca 1703); **C.1**, Homole (dol. 1715)
- A.3.64 Farnost Šonov – A.1**, Heřmánkovice (obr. 1680 nebo krátce poté)
- A.3.65 Farnost Teplice nad Metují – A.1**, Teplice nad Metují (s. ze zač. 18. st.)

- A.3.66 Děkanství Trutnov – A.1**, Horní Staré Město (s. cca 1700), Trutnov (s. 1704, s. postavena řadu I. před 1715, ol. se s. a mnoho podobizen dol. 1715); **C.1**, Trutnov (cca 1705, dol. 1715)
- A.3.67 Farnost Třebechovice pod Orebem – A.1**, Třebechovice pod Orebem (zvon s rel., 1697, rel. 1705, několik obrazů a 2 s. nedlouho před 1715); **C.1**, Třebechovice pod Orebem (dol. 1715)
- A.3.68 Farnost Úpice – A.1**, Úpice (četné obrazy a sochy dol. 1715); **C.1**, Úpice (dol. 1715)
- A.3.69 Farnost Vamberk – A.1**, Vamberk (s. 1699, ol. 1714, obr. dol. 1715, s. 12. XI. 1723); **C.1**, Vamberk (dol. 1715)
- A.3.70 Farnost Velešice – A.1**, Sběř (s. 1704), Staré Smrkovice (s. 1705), Velešice (ol. s obr., cca 1687), Vysoké Veselí (s. 1687, s. dol. 1715); **C.1**, Velešice (od cca 1687, dol. 1715)
- A.3.71 Farnost Velká Jesenice – A.1**, Zvole (ol. se s., zač. 18. st. nebo cca 1710)
- A.3.72 Farnost Vlčice – A.1**, Vlčice (obr. dol. 1715)
- A.3.73 Děkanství Vrchlabí – A.1**, Vrchlabí (více s. dol. 1715, z nichž 1 z doby před 1695 a 1 postav. 16. V. 1709, obrazy a sochy dol. 1715); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Vrchlabí, dol. 1715), Vrchlabí (dol. 1715)
- A.3.74 Farnost Zdoňov – A.1**, Zdoňov (sl. se s., 12. V. 1723, kap. 1728)
- A.3.75 Farnost Žamberk – A.1**, Helvíkovice (s. 1704, s. 1717), Klášterec nad Orlicí (s. 1721, ol. s rel. a sous., nejspíš 20. l. 18. st.), Kunvald (s. 1716), Žamberk (ol. s obr., cca 1691, fresková malba cca 1691, obr. před nebo cca 1700, časté obr. a 3 s. dol. 1715, z nichž 1 před 1712, s. s rel. 1727); **C.1**, Žamberk (dol. 1715)
- A.3.76 Farnost Žlunice – A.1**, Žlunice (obr. 1674, s. 1728); **C.1**, Žlunice (dol. 1715)

A.4 Diecéze olomoucká (M, HS)

A.4.1 Děkanát Brno (Brn)

- A.4.1.1 Brno, Staré Brno a okolí, tři farnosti – A.1**, Bohunice (s. 1722), Brno I, II, III (kap. a ol. s obr. 1696, obr. 1697, obrazy a sochy dol. 1698, z nichž konkrétně (vyjma předešlých památek) 2 s. a 5 obr., s. 1695–1708, obr. 1700, s. cca 1705, ol. a s. 1707, s. dol. 1715, 1 obr., 6 s. a ol. dol. 1716, s. 1718, s. 1718–15. V. 1719, náp. dol. 1720, s. cca 1722, zvon 1726, ol. s obr., 1729, s. 1729–31), Králův mlýn (kap. se s., 1729), Petrohradská ulice (s. 1716); **B.1-3**, Brno – **tisky**: *Manuale Marianum* 1698, BILOVSKÝ 1703b, *Píseň nová o velebném Janu Sarkandru* 1704, BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜNVALDU 1705, *Kiriteiner Wallfahrter* 1707, *Píseň nová o velebném Janu Sarkandru* 1708, Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1711, JESTŘÁBSKÝ 1712a, b, *Missae et orationes propriae* 1712, SCHWARZ, STŘEDOVSKÝ 1712, *Gebet* 1714, *Lytaniae* 1714, *Hodinky* 1715, *Drei Gebeter und Litanei* 1716, *Modlitbička, Gebet* 1716, JESTŘÁBSKÝ 1717, *Officium* 1718, PHILIPPUS A S. JACOBO 1720, *Devotio quinque-dialis* 1721, *Píseň slávy* 1721, SCHOLTZ 1721, BURGER 1722, SCHOLTZ 1722, *Suspiria* 1722, VICTORINUS A S. CRUCE 1722c, *Ewige Sternenglorie* 1723, *Hora zelená* 1723, *Mons viridis* 1723, *Neun-tägige Andacht* 1723, PACHER 1723, *Risus Sarae* 1723, *Zodiacus Joannaeus* 1723, *Ruhmwürdiger Kron- und Ehren-Streit*, PORSILE 1724, *Judiciale bellum* 1725, *Litaniae expositi honoris* 1725, *Loquax silentium* 1725, *Officium* 1725, *Slabikář český* 1725, *Almae sodalitati* 1726, *Exoptatus cordium affectus* 1726, *Katholisches A. B. C. Büchel* 1726, RUNPLER, MARZAN 1726, MOLITOR 1727, *Písně dvě* 1727, *Písně dvě nové* 1727, *Oslava* 1728 – **kalendáře**: *Neuer Brünner und Titular-Kalender* 1712, 1717–1721, 1726, 1729, *Neuer Krakauer Schreib- und Haus-Kalender* 1708; **B.4**, Brno – 93 (1716), 101 (1718); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Brno, dol. 1715), Brno I, II (dol. 1678–80, dol. 1698, dol. 1699, 1702, 1705, 1706, 1707, 1709, 1710, 1711, 1712, 1715, dol. 1715, dol. 1716, 15. V. 1719, 1720, 1721, 12. X., 17. XII. 1721, 1722, 1723, 1725, 1726, 1727, 1728); **C.2**, II. 1723, Blíže neurčené místo, nejspíš Brno, 1724, Brno, koleg. chrám sv. Petra na Petrově (16. V. 1724); **D.1**, Brno (131 – mezi 1696–1716), okolí Brna (258 – 1709); **D.2**, Brno I, II (1697, dol. 1698, 1702, dol. 1715, dol. 1716, 1728, XII. 1729)
- A.4.1.2 Farnost Komín – A.1**, Komín (obr. dol. 1716, s. z 1 tř. 18. st.)
- A.4.1.3 Farnost Kuřim – A.1**, Kuřim (vodní kap. se s., 1722)
- A.4.1.4 Farnost Líšeň – A.1**, Líšeň (s. dol. 1716, s. snad 1721)
- A.4.1.5 Farnost Řečkovice – A.1**, Ostrá horka (zvon 1717), Řečkovice (s. dol. 1716)
- A.4.1.6 Farnost Šlapanice – A.1**, Podolí (s. 1722), Šlapanice (s. z 20. l. 18. st.)
- A.4.1.7 Farnost Troubsko – A.1**, Bosonohy (s. dol. 1716), Troubsko (obr. dol. 1716)
- A.4.1.8 Farnost Tuřany – A.1**, Chrlice (s. 1712), Tuřany (s. 1728); **D.1**, Chrlice (322 – 1712)
- A.4.1.9 Farnost Tvarožná – A.1**, Tvarožná (s. dol. 1716)

A.4.2 Děkanát Bruntál (HS, Olo)

- A.4.2.1 Farnost Albrechtice u Rýmařova – A.1**, Břidličná (ol. 1721)
- A.4.2.2 Farnost Andělská Hora – A.1**, Andělská Hora (s. 1724)
- A.4.2.3 Farnost Bruntál – A.1**, Bruntál (ol. a s. dol. 1716), Staré Město (s. 1723)

A.4.2.4 Farnost Jiříkov – A.1, Sovinec (s. 1729)

A.4.3 Děkanát Bučovice (Brn, Hra, Olo)

A.4.3.1 Farnost Bučovice – A.1, Bučovice (s. 1722, ol. 1724, zvon 1728), Vícemilice (s. 1711); D.2, Bučovice (1724)

A.4.3.2 Farnost Křižanovice – A.1, Křižanovice (s. dol. 1716)

A.4.3.3 Farnost Milonice – A.1, Dobročkovice (rel. 1. VIII. 1716), Nové Zámky (s. 1715)

A.4.3.4 Farnost Morkovice – A.1, Morkovice (s. dol. 1716), Nížkovice (zvon 1726)

A.4.3.5 Farnost Nové Hvězdlice – A.1, Nové Hvězdlice (s. 1718)

A.4.3.6 Farnost Slavkov u Brna – A.1, Slavkov u Brna (3 s. dol. 1716, ol. 1729); C.1, Slavkov u Brna (dol. 1716)

A.4.3.7 Farnost Žarošice – A.1, Žarošice (kap. dol. 1716); C.1, Žarošice (dol. 1716)

A.4.4 Děkanát Budišov nad Budišovkou (Olo)

A.4.4.1 Farnost Budišov nad Budišovkou – A.1, Budišov nad Budišovkou (s. dol. 1716, s. 1725)

A.4.4.2 Farnost Dvorce – A.1, Karlovec (rel. 1718, k. 1727-28, ol. 1727-28, s obr. 1728)

A.4.4.3 Farnost Huzová – A.1, Huzová (ol. dol. 1716)

A.4.4.4 Farnost Jestřabí – A.1, Jestřabí (ol. dol. 1716)

A.4.4.5 Farnost Město Libavá – A.1, Město Libavá (ol. dol. 1716)

A.4.4.6 Farnost Moravský Beroun – A.1, Sedm Dvorů (kap. 1726, ol. cca 1726, zvon 1727)

A.4.5 Děkanát Cizkrajov (Jih, Zno) – C.1, Cizkrajovský děkanát (dol. 1716)

A.4.5.1 Farnost Budeč – A.1, Budeč (ol. či s. či obr. dol. 1716, s. 7. X. 1727), Horní Slatina (ol. či s. či obr. dol. 1716), Radkovice u Budče (s. 1712), Vesce (s. dol. 1716)

A.4.5.2 Farnost Cizkrajov – A.1, Cizkrajov (ol. či s. či obr. a dále s. dol. 1716), Dolní Bolíkov (s. 1725 či 1729), Liděřovice (ol. či s. či obr. dol. 1716), Lipolec (ol. či s. či obr. dol. 1716)

A.4.5.3 Farnost Český Rudolec – A.1, Český Rudolec (ol. či s. či obr. dol. 1716), Matějovec (ol. či s. či obr. dol. 1716)

A.4.5.4 Farnost Dačice – A.1, Bílkov (ol. či s. či obr. dol. 1716), Budiškovice (s. 1716-23), Dačice (s. 1706, s. 1707, ol. či s. či obr. dol. 1716, ol. se s., 1719), Kostelní Vydří (ol. či s. či obr. dol. 1716); D.2, Dačice (dol. 1715)

A.4.5.5 Farnost Jemnice – A.1, Jemnice (dvakrát ol. či s. či obr. a dále s. dol. 1716), Podolí (ol. či s. či obr. dol. 1716)

A.4.5.6 Farnost Kdousov – A.1, Kdousov (s. 1712, ol. či s. či obr. dol. 1716), Kostníky (s. z přelomu 17. a 18. st.), Slavíkovice (ol. či s. či obr. dol. 1716)

A.4.5.7 Farnost Krasnice – A.1, Krasnice (ol. či s. či obr. dol. 1716, s. 1717-20)

A.4.5.8 Farnost Volfřív – A.1, Volfřív (ol. či s. či obr. dol. 1716)

A.4.5.9 Farnost Želetava – A.1, Želetava (s. 1710, dvakrát ol. či s. či obr. dol. 1716)

A.4.6 Děkanát Hlučín (HS)

A.4.6.1 Farnost Bolatice – A.1, Bolatice (s. dol. 1716)

A.4.6.2 Farnost Dolní Benešov – A.1, Dolní Benešov (2 s. dol. 1716, s. 1724)

A.4.6.3 Farnost Hlučín – A.1, Hlučín (s. dol. 1715, ol. dol. 1716, kap. a s. 1725)

A.4.6.4 Farnost Píšť – A.1, Píšť (s. dol. 1716)

A.4.6.5 Farnost Poruba – A.1, Poruba (s. dol. 1716)

A.4.6.6 Farnost Velká Polom – A.1, Hrabyně (ol. dol. 1716), Velká Polom (s. dol. 1716); C.1, Hrabyně (dol. 1716)

A.4.7 Děkanát Holešov (Olo, Hra)

A.4.7.1 Farnost Bystřice pod Hostýnem – A.1, Bystřice pod Hostýnem (s. dol. 1716)

A.4.7.2 Farnost Domaželice – A.1, Domaželice (s. 1722-23)

A.4.7.3 Farnost Dřevohostice – A.1, Dřevohostice (kap. dol. 1716); C.1, Dřevohostice (dol. 1716)

A.4.7.4 Farnost Fryšták – A.1, Fryšták (obr. dol. 1716, s. 1723)

A.4.7.5 Farnost Holešov – A.1, Holešov (2 ol. a 3 s. dol. 1716, s. 1722), Rymice (s. 1720 či 1770)

A.4.7.6 Farnost Malenovice – A.1, Malenovice (s. dol. 1716)

A.4.7.7 Farnost Mysločovice – A.1, Mysločovice (s. dol. 1716)

A.4.7.8 Farnost Slušovice – A.1, Slušovice (s. dol. 1716)

A.4.7.9 Farnost Vizovice – A.1, Vizovice (2 s. dol. 1716)

A.4.7.10 Farnost Zlín – A.1, Zlín (s. dol. 1716)

- A.4.8 Děkanát Jaroměřice nad Rokytnou (Zno) – D.2, Jaroměřický děkanát (dol. 1716)**
- A.4.8.1 Administratura Babice – A.1, Babice (s. dol. 1716), Šebkovice (s. dol. 1716)**
- A.4.8.2 Farnost Běhařovice – A.1, Běhařovice (s. dol. 1715), Újezd (s. dol. 1715); C.1, Běhařovice (dol. 1715), Újezd (dol. 1715); D.1, Stupešice (323 – 1712)**
- A.4.8.3 Farnost Biskupice – A.1, Biskupice (ol. a s. dol. 1716)**
- A.4.8.4 Farnost Blížkovice – A.1, Blížkovice (s. dol. 1716)**
- A.4.8.5 Farnost Častohostice – A.1, Častohostice (s. dol. 1716)**
- A.4.8.6 Farnost Horní Kounice – A.1, Horní Kounice (s. a 2 obr. dol. 1716)**
- A.4.8.7 Farnost Jaroměřice nad Rokytnou – A.1, Jaroměřice nad Rokytnou (s. 1714, s. dol. 1716)**
- A.4.8.8 Farnost Jevišovice – A.1, Černín (s. 1705-16, s. dol. 1716), Hostim (s. dol. 1716), Jevišovice (2 obr. a s. dol. 1716, kap. 1729, ol. cca 1729), Pavlice (obr. dol. 1716), Plaveč (s. dol. 1716), Únanov (s. dol. 1716); D.2, Jevišovice (dol. 1716)**
- A.4.8.9 Farnost Krhov – A.1, Hrotovice (s. dol. 1716, kap. nejspíš 1710, dol. 1716, ol. cca 1716), Krhov (s. dol. 1716), Račice (s. dol. 1716)**
- A.4.8.10 Farnost Lukov – A.1, Jakubov u Moravských Budějovic (s. dol. 1716), Lukov (s. dol. 1716)**
- A.4.8.11 Farnost Moravské Budějovice – A.1, Moravské Budějovice (kap. se s., 1713, ol. s obr., cca 1713, s. dol. 1716); C.1, Moravské Budějovice (dol. 1716, 1722, 1726)**
- A.4.9 Děkanát Krnov (HS)**
- A.4.9.1 Farnost Krnov – A.1, Krnov (kap. dol. 1716); C.1, Krnov (dol. 1716)**
- A.4.9.2 Farnost Široká Niva – A.1, Karlovice (kap. 1725)**
- A.4.10 Děkanát Kroměříž (Olo, Hra)**
- A.4.10.1 Cetechovice (místo duchovně spravováno z f. Střílky v d. Uherské Hradiště) – A.1, Cetechovice (obr. dol. 1716); D.2, Cetechovice (dol. 1716)**
- A.4.10.2 Farnost Hulín – A.1, Hulín (s. v úmyslu 1727)**
- A.4.10.3 Farnost Kojetín – A.1, Kojetín (obr. dol. 1716, zvon 1717); D.2, Kojetín (dol. 1716)**
- A.4.10.4 Farnost Kroměříž – A.1, Kroměříž (sl. se s., 1704, s. 1707, s. dol. 1715, 4 s. a mnoho obrazů dol. 1716); C.1, Kroměříž (dol. 1716); D.2, Kroměříž (dol. 1716)**
- A.4.10.5 Farnost Kvasice – A.1, Kvasice (s. 1723)**
- A.4.10.6 Farnost Litenčice – A.1, Litenčice (s. dol. 1716)**
- A.4.10.7 Farnost Němčice nad Hanou – A.1, Měrovce nad Hanou (zvon 1729), Němčice nad Hanou (s. 1717)**
- A.4.10.8 Roštín (místo duchovně spravováno z f. Střílky v d. Uherské Hradiště) – A.1, Roštín (obr. dol. 1716, s. 1728)**
- A.4.10.9 Farnost Těšnovice – A.1, Těšnovice (s. cca 1715)**
- A.4.10.10 Farnost Zdounky – A.1, Zborovice (obr. dol. 1716), Zdounky (obr. dol. 1716, s. 1728)**
- A.4.11 Děkanát Kunštát (Brn, Olo)**
- A.4.11.1 Farnost Blansko – A.1, Blansko (obr. dol. 1716); C.1, Blansko (dol. 1716); D.2, Blansko (dol. 1716)**
- A.4.11.2 Farnost Bořitov – A.1, Bořitov (s. dol. 1716), Černá Hora (s. dol. 1716); D.2, Bořitov (dol. 1716), Černá Hora (dol. 1716)**
- A.4.11.3 Farnost Boskovice – A.1, Boskovice (s. 16. V. 1703); C.1, Boskovice (dol. 1716)**
- A.4.11.4 Farnost Doubravice nad Svitavou – A.1, Rájec (2 s. dol. 1716); C.1, Rájec (dol. 1716)**
- A.4.11.5 Farnost Jedovnice – A.1, Jedovnice (s. 1717)**
- A.4.11.6 Farnost Knínice u Boskovic – A.1, Knínice u Boskovic (ol. se s., v úmyslu 1716), Šebetov (sous. s rel., 16. IX. 1724)**
- A.4.11.7 Farnost Křtiny – A.1, Babice nad Svitavou (s. z 1. čtvr. 18. st.)**
- A.4.11.8 Farnost Kunštát – A.1, Kunštát (ol. dol. 1716); C.1, Kunštát (dol. 1716)**
- A.4.11.9 Farnost Svitávka – A.1, Svitávka (s. 1708)**
- A.4.12 Děkanát Lipník nad Bečvou (Olo, HS) – C.1, Lipník nad Bečvou – Děkanát (dol. 1716)**
- A.4.12.1 Farnost Běloutín – A.1, Běloutín (vyobrazení dol. 1716), Jindřichov (vyobrazení dol. 1716), Nejdek (vyobrazení dol. 1716), Partutovice (vyobrazení dol. 1716), Střítež nad Ludinou (vyobrazení dol. 1716)**
- A.4.12.2 Farnost Drahotuše – A.1, Drahotuše (vyobrazení dol. 1716), Jezernice (vyobrazení dol. 1716), Podhoří (vyobrazení dol. 1716)**
- A.4.12.3 Farnost Hranice – A.1, Hranice (s. 7. XII. 1707-1708, s. 30. IV. 1713-16. V. 1716, vyobrazení nejspíš na 3 místech dol. 1716, ol. 1717, s. s rel., V. 1720); D.2, Hranice (1716)**
- A.4.12.4 Farnost Lipník nad Bečvou – A.1, Hlinsko (vyobrazení dol. 1716), Lipník nad Bečvou (s. 7. XII. 1707-1708, s. 1711-12, vyobrazení na 3 místech dol. 1716), Slavkov (vyobrazení dol. 1716)**

- A.4.12.5 Farnost Mankovice – A.1**, Dolní Vražné (s. 1708, vyobrazení dol. 1716), Mankovice (vyobrazení dol. 1716)
- A.4.12.6 Farnost Odry – A.1**, Dobešov (vyobrazení dol. 1716), Odry (s. 1714, vyobrazení dol. 1716), Slezské Vlkovice (vyobrazení dol. 1716), Tošovice (vyobrazení dol. 1716), Véska (vyobrazení dol. 1716)
- A.4.12.7 Farnost Osek nad Bečvou – A.1**, Osek nad Bečvou (vyobrazení dol. 1716), Velký Újezd (vyobrazení dol. 1716)
- A.4.12.8 Farnost Pavlovice u Přerova – A.1**, Pavlovice u Přerova (vyobrazení dol. 1716, s. 1727)
- A.4.12.9 Farnost Potštát – A.1**, Boškov (vyobrazení dol. 1716), Lipná (vyobrazení dol. 1716), Potštát (vyobrazení na 2 místech dol. 1716)
- A.4.12.10 Farnost Soběchleby – A.1**, Paršovice (vyobrazení dol. 1716), Soběchleby (vyobrazení dol. 1716)
- A.4.12.11 Farnost Spálov – A.1**, Luboměř (vyobrazení dol. 1716), Spálov (vyobrazení dol. 1716, s. z 20. l. 18. st.)

A.4.13 Děkanát Lomnice (Brn)

- A.4.13.1 Farnost Deblín – A.1**, Deblín (obr. dol. 1716)
- A.4.13.2 Farnost Dolní Loučky – A.1**, Dolní Loučky (s. dol. 1716, zvon a s. 1728); **C.1**, Dolní Loučky (dol. 1716); **D.2**, Dolní Loučky (dol. 1716)
- A.4.13.3 Farnost Doubravník – A.1**, Černvín (ol. dol. 1716), Nedvědice (obr. dol. 1716), Švařec (obr. z poč. 18. st.); **C.1**, Černvín (dol. 1716)
- A.4.13.4 Farnost Lomnice – A.1**, Čebín (s. dol. 1716), Lomnice (s. do 1710, ol. a s. dol. 1716); **C.1**, Lomnice (dol. 1716)
- A.4.13.5 Farnost Lysice – A.1**, Lysice (2 s. dol. 1716)
- A.4.13.6 Farnost Tišnov – A.1**, Drásov (s. dol. 1716), Předklášteří (s. 1710), Tišnov (obr. dol. 1716, s. 1720)
- A.4.13.7 Farnost Veverská Bitýška – A.1**, Veverská Bitýška (2 s. dol. 1716); **C.1**, Veverská Bitýška (16. V. 1694, 17. III. 1697, 1712, dol. 1716)
- A.4.13.8 Farnost Veverské Knínice – A.1**, Svatoslav (ol. dol. 1716), Veverské Knínice (sl. dol. 1716); **C.1**, Svatoslav (dol. 1716)

A.4.14 Děkanát Mikulov (Brn, Zno)

- A.4.14.1 Farnost Dolní Dunajovice – A.1**, Březí (s. dol. 1716), Dolní Dunajovice (s. dol. 1716)
- A.4.14.2 Farnost Dolní Věstonice – A.1**, Dolní Věstonice (s. do 1708, s. dol. 1716), Pavlov (s. dol. 1716), Strachotín (s. dol. 1716); **D.2**, Dolní Věstonice (dol. 1716)
- A.4.14.3 Farnost Drnholec – A.1**, Drnholec (s. 1700, s. dol. 1716, s. 1715-18), Novosedly (s. dol. 1716); **C.1**, Drnholec (dol. 1716)
- A.4.14.4 Farnost Jevišovka – A.1**, Dobré Pole (s. dol. 1716), Jevišovka (s. dol. 1716)
- A.4.14.5 Farnost Jiřice u Miroslavi – A.1**, Jiřice u Miroslavi (s. dol. 1716, s. 1724)
- A.4.14.6 Farnost Mikulov – A.1**, Bavory (s. dol. 1716), Klentnice (obr. 1729), Mikulov (obr. 1707, 4 s. a obr. dol. 1716, z toho asi 1 s. 1703, kap. 16. V. 1720, s. 1723-25); **C.1**, Mikulov (dol. 1716, 16. V. 1720)
- A.4.14.7 Farnost Perná – A.1**, Mušov (s. 1703-08, s. dol. 1716), Perná (s. dol. 1716)
- A.4.14.8 Farnost Pouzdřany – A.1**, Popice (s. dol. 1716), Pouzdřany (s. 1715, s. dol. 1716), Uherčice (s. dol. 1716)
- A.4.14.9 Farnost Sedlec – A.1**, Sedlec (s. dol. 1716, s. 1717); **C.1**, Sedlec (1717)
- A.4.14.10 Farnost Troskotovice – A.1**, Troskotovice (s. dol. 1716)
- A.4.14.11 Farnost Vlasatice – A.1**, Pasohlávky (2 s. dol. 1716), Vlasatice (s. dol. 1716, mešní zvonek s rel., 1726)

A.4.15 Děkanát Miroslav (Zno, Brn)

- A.4.15.1 Farnost Miroslav – A.1**, Miroslav (s. dol. 1716, obr. 1722-29)
- A.4.15.2 Farnost Olbramovice – A.1**, Bohutice (s. 1721), Branišovice (s. 1710), Olbramovice (s. do 1709, s. XI. 1728); **C.1**, Olbramovice (do 1709)
- A.4.15.3 Farnost Prosiměřice – A.1**, Bohunice (s. 1704-16), Práče (s. 1704-16)
- A.4.15.4 Farnost Věmyslice – A.1**, Věmyslice (s. 1714)
- A.4.15.5 Farnost Žerotice – A.1**, Tvořihráz (s. 1713), Želetice (s. 1722)

A.4.16 Děkanát Mohelnice (Olo)

- A.4.16.1 Farnost Bohuslavice – A.1**, Krakovec (ol. dol. 1716, 2 s. dol. 1716)
- A.4.16.2 Administratura Jedlí – A.1**, Cotkytle (k. 1726-27, ol. cca 1727)
- A.4.16.3 Farnost Konice – A.1**, Konice (s. 1717)
- A.4.16.4 Farnost Loštice – A.1**, Bouzov (zvon 1708, ol. dol. 1716, s. 1719), Loštice (s. 1716)
- A.4.16.5 Farnost Mohelnice – A.1**, Mohelnice (s. dol. 1716, s. 1719, ol. 1726, obr. 1728)

A.4.16.6 Farnost Moravičany – A.1, Bílá Lhota (s. 1726), Palonín (s. 1716), Řimice (kap. 1727, ol. cca 1727); **C.1**, Řimice (1727)

A.4.16.7 Farnost Starý Maletín – A.1, Starý Maletín (s. dol. 1716, s. 1728-29), Svojanov (rel. 2. XI. 1713)

A.4.16.8 Farnost Úsov – A.1, Úsov (s. 1714, s. 1724-25)

A.4.16.9 Farnost Zábřeh – A.1, Zábřeh (s. 1713, ol. a 2 s. dol. 1716)

A.4.16.10 Farnost Zvole – A.1, Zvole (ol. dol. 1716, s. 1717)

A.4.17 Děkanát Moravská Třebová (Olo)

A.4.17.1 Farnost Jevíčko – A.1, Jaroměřice (kap. dol. 1716), Jevíčko (obr. dol. 1716); **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie (Jevíčko, dol. 1715)

A.4.17.2 Farnost Křenov – A.1, Křenov (s. 1727)

A.4.17.3 Farnost Kunčina – A.1, Kunčina (sl. se s., VIII. 1712)

A.4.17.4 Farnost Městečko Trnávka – A.1, Městečko Trnávka (obr. a s. dol. 1716), Vranová (s. s rel., 1715), Vranová Lhota (s. dol. 1716)

A.4.17.5 Farnost Moravská Třebová – A.1, Moravská Třebová (obr. před 1703, ol. IX. 1703, 2 s. a obr. dol. 1716, s. 1715-18, s. s rel., z I. čtvr. 18. st.)

A.4.17.6 Farnost Staré Město – A.1, Staré Město (obr. dol. 1716, s. se 2 rel., 15. V. 1716)

A.4.17.7 Farnost Tatenice – A.1, Tatenice (ol. s 2 s. a 1 rel., 1. pol. 20. l. 18. st. nebo snad až 1733)

A.4.17.8 Farnost Velké Opatovice – A.1, Velké Opatovice (s. dol. 1716)

A.4.18 Děkanát Olomouc (Olo)

A.4.18.1 Farnost Dolany – A.1, Dolany (sl. se s., 1709)

A.4.18.2 Farnost Cholína – A.1, Chudobín (s. 1708)

A.4.18.3 Farnost Náklo – A.1, Příkazy (s. s rel., 1716)

A.4.18.4 Olomouc, tři farnosti – A.1, Klášterní Hradisko (sl. se s., 1707), Olomouc (s. 1696, ol. a obr. 1703, s. 1715, obrazy dol. 1715, 3 s. a mnoho obrazů dol. 1716, ol. s obr. dol. 1716, nahrazen buď jen obr., nebo i ol. 1725-27, ol. 1719, s. z 20. l. 18. st., ol. s obr., asi z 20. l. 18. st., s. 1724, s. a různá vyobrazení dol. 1725, ol. s obr., 1727, s. 1728, ol. 1729); **B.1-3**, Olomouc (*Písně* 1700, BILOVSKÝ 1703a, *Selectae devotiones* 1705, *Písně* 1709, SCHULLER 1709, BILOVSKÝ 1712, *Missae et orationes propriae* 1712, *Manuale sodalis parthenii* 1714, *Písně dvě nové* 1715, *Encomiasticon* 1719, *Laus posthuma* 1720, BILOVSKÝ 1721a, KYRBES 1721, SPÁLOVSKÝ 1721a, b, *Dvě nové písně* 1722, *Agenda seu rituale Olomucense* 1723, *Písničky nové* 1725, PODSTATSKÝ Z PRUSINOVIC 1725, NOVÁK 1726, *Unüberwindliche Verschwiegenheit*, CONTI 1726); **B.4**, Klášterní Hradisko (32 – 1698), Olomouc (32 – 1698, 91 a 92 – 1716, 103 a 104 – 1719, 163 – 1728); **C.1**, Klášterní Hradisko (1726, 1727), Olomouc (1687, 7. VII. 1698, 16. V. 1702, 20. IV. a 22. V. 1703, 1703, 16. IV. 1704, 16. V. a 12. VI. 1712, 8. V. a 16. V. 1715, dol. 1716, 16. V., 22. V. a 28. VIII. 1716, 22. V. a 29. VII. 1719, 1720, VII. 1721, 10. VII. 1722, 16. V. 1724, 16. V. 1725, 16. V. 1726, 1726, 16. V. 1727, 4. VI. a 16. VI. 1728, 16. V. 1729, 1729); **C.2**, II. 1726, Olomouc, jez. k. P. Marie Sněžné (1726); **D.1**, Olomouc (139 – dol. 1697)

A.4.18.5 Administratura Olšany u Prostějova – A.1, Olšany u Prostějova (s. 1712)

A.4.18.6 Duchovní správa Svatý Kopeček – A.1, Svatý Kopeček (sous. se 3 rel., 1724)

A.4.18.7 Farnost Šternberk – A.1, Šternberk (s. se 2 rel., 1706)

A.4.18.8 Farnost Velká Bystřice – A.1, Velká Bystřice (sous. 1718)

A.4.19 Děkanát Opava (HS, Olo)

A.4.19.1 Farnost Hradec nad Moravicí – A.1, Hradec nad Moravicí (s. dol. 1716)

A.4.19.2 Farnost Jakartovice – A.1, Deštné (s. 1727), Jakartovice (kap. pro s. v úmyslu 1716, s. 1725)

A.4.19.3 Farnost Jaktař – A.1, Jaktař (obr. dol. 1716)

A.4.19.4 Farnost Komárov – A.1, Komárov (s. dol. 1716)

A.4.19.5 Farnost Neplachovice – A.1, Neplachovice (ol. dol. 1716, zvon 1717), Štěplovec (kap. dol. 1716); **C.1**, Neplachovice (dol. 1716), Štěplovec (dol. 1716)

A.4.19.6 Farnost Opava – A.1, Opava (obr. cca 1679, obr. z poslední čtvr. 17. st., 2 obr. a s. dol. 1715, 3 ol. a s. dol. 1716, s. z I. čtvr. 18. st., s. 1723, kap. 1729, ol. 1729); **B.1-3**, Opava (MAGET 1722, BILOVSKÝ 1724, HAINN 1728); **C.1**, Opava (dol. 1716, 24. V. 1728, 1729); **C.2**, I. 1720, Opava, jez. gymnázium (1720)

A.4.19.7 Farnost Slavkov – A.1, Slavkov (s. dol. 1716, s. 1722)

A.4.19.8 Farnost Stěbořice – A.1, Stěbořice (2 s. a obr. dol. 1716)

A.4.19.9 Farnost Třebom – A.1, Třebom (s. dol. 1716)

A.4.19.10 Farnost Velké Heraltice – A.1, Velké Heraltice (s. dol. 1716)

A.4.20 Děkanát Oslavany (Brn, Zno)

- A.4.20.1 Farnost Dolní Kounice** – A.1, Dolní Kounice (ol. a s. dol. 1716), Hlína (rel. 1718); C.1, Dolní Kounice (dol. 1716); D.2, Dolní Kounice (dol. 1716)
- A.4.20.2 Administratura Dukovany** – A.1, Dukovany (s. 1714)
- A.4.20.3 Farnost Horní Dubňany** – A.1, Rešice (kap. 1720, ol. cca 1720); C.1, Rešice (27. VI. 1720)
- A.4.20.4 Farnost Ivančice** – A.1, Ivančice (s. 1721-26, s. z 20. l. 18. st.)
- A.4.20.5 Farnost Medlov** – A.1, Medlov (rel. 1722)
- A.4.20.6 Farnost Moravský Krumlov** – A.1, Moravský Krumlov (s. do 1714, 3 s. a obrazy, dol. 1716); C.1, Moravský Krumlov (dol. 1716)
- A.4.20.7 Farnost Ořechov** – A.1, Ořechov (ol. dol. 1715); C.1, Ořechov (1715)
- A.4.20.8 Farnost Oslavany** – A.1, Oslavany (s. dol. 1716, s. 1717); C.1, Oslavany (dol. 1716)
- A.4.20.9 Farnost Rouchovany** – A.1, Rouchovany (s. dol. 1716); C.1, Rouchovany (dol. 1716)
- A.4.20.10 Farnost Tikovice** – A.1, Tikovice (ol. dol. 1716)

A.4.21 Děkanát Osoblaha (Olo)

- A.4.21.1 Farnost Bohušov** – A.1, Bohušov (obr. dol. 1716), Hrozová (s. dol. 1716)
- A.4.21.2 Farnost Jindřichov** – A.1, Jindřichov (2 s. a obr. dol. 1716, s. z 2. pol. 20. l. 18. st.)
- A.4.21.3 Farnost Osoblaha** – A.1, Osoblaha (s. 1709-15, s. do 1715), Slezské Pavlovice (s. dol. 1715); C.1, Osoblaha (dol. 1715); D.1, Osoblaha (260 – 1709, 267 – mezi 1709 a 1715)
- A.4.21.4 Farnost Pitárné** – A.1, Dívčí Hrad (s. dol. 1716), Pitárné (s. dol. 1716)
- A.4.21.5 Farnost Vysoká** – A.1, Liptaň (s. dol. 1716)

A.4.22 Děkanát Ostrava (Olo, HS)

- A.4.22.1 Farnost Bílovec** – A.1, Bílovec (více obrazů a 2 s. dol. 1716); C.1, Bílovec (dol. 1716); D.2, Bílovec (dol. 1716)
- A.4.22.2 Farnost Fulnek** – A.1, Bílov (s. dol. 1716), Děrné (s. dol. 1716), Fulnek (6 s. dol. 1716, ol. 1723), Lukavec (s. dol. 1716); C.1, Fulnek (dol. 1716); D.2, Fulnek (dol. 1716)
- A.4.22.3 Farnost Moravská Ostrava** – A.1, Moravská Ostrava (s. 1712), Nová Ves (obr. z 20. l. 18. st.); C.1, Moravská Ostrava (dol. 1716)
- A.4.22.4 Administratura Radkov** – A.1, Radkov (2 s. dol. 1716)
- A.4.22.5 Administratura Slatina** – A.1, Slatina (kap. se s. s rel., 16. V. 1727)
- A.4.22.6 Farnost Studénka** – A.1, Studénka (s. dol. 1716)

A.4.23 Děkanát Podivín (Brn)

- A.4.23.1 Farnost Boleradice** – A.1, Boleradice (s. snad 1729), Diváky (s. 16. V. 1722); C.1, Diváky (16. V. 1722, dol. 1726); D.2, Diváky (1726)
- A.4.23.2 Farnost Čejkovice** – A.1, Čejkovice (s. dol. 1716, s. 12. nebo 17. VII. 1725)
- A.4.23.3 Farnost Hustopeče** – A.1, Hustopeče (s. cca 1703, s. 3. VII. 1713), Šakvice (sous. 1724)
- A.4.23.4 Farnost Klobouky u Brna** – A.1, Klobouky u Brna (s. dol. 1716, s. cca 1720)
- A.4.23.5 Farnost Lanžhot** – A.1, Lanžhot (s. v úmyslu 1716)
- A.4.23.6 Farnost Lednice** – A.1, Břeclav (2 s. dol. 1716), Lednice (s. dol. 1716, s. v úmyslu 1716), Milovice (s. 1712); C.1, Břeclav (dol. 1716); D.2, Lednice (dol. 1716)
- A.4.23.7 Farnost Podivín** – A.1, Podivín (2 s. dol. 1716, s. 1724)
- A.4.23.8 Farnost Přítluky** – A.1, Přítluky (s. dol. 1716)
- A.4.23.9 Farnost Velké Němčice** – A.1, Velké Němčice (s. dol. 1691, s. dol. 1716)
- A.4.23.10 Farnost Velké Pavlovice** – A.1, Velké Pavlovice (obr. dol. 1716, s. snad z 20. l. 18. st.)

A.4.24 Děkanát Prostějov (Olo)

- A.4.24.1 Farnost Čechy pod Kosířem** – A.1, Laškov (kap. se s., 1727)
- A.4.24.2 Farnost Kralice na Hané** – A.1, Kralice na Hané (obr. dol. 1716, s. s rel., IV. 1724); D.2, Kralice na Hané (dol. 1716)
- A.4.24.3 Farnost Mostkovice** – A.1, Mostkovice (ol. dol. 1716, ol. 1720), Plumlov (s. 1706); C.1, Mostkovice (dol. 1716)
- A.4.24.4 Administratura Náměšť na Hané** – A.1, Drahanovice (zvon 1723), Luděřov (sl. se s., 1710)
- A.4.24.5 Farnost Prostějov** – A.1, Prostějov (s. dol. 1716, s. 1725); B.1-3, Prostějov (SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552); C.1, Prostějov (dol. 1716)
- A.4.24.6 Farnost Slatinice** – C.1, Slatinice (dol. 1716)
- A.4.24.7 Farnost Vrahovice** – C.1, Vrahovice (dol. 1716)
- A.4.24.8 Farnost Vřesovice** – A.1, Pivín (ol. s obr., 1721 nebo 1727), Vřesovice (s. dol. 1716)

A.4.25 Děkanát Přerov (Olo)

- A.4.25.1 Farnost Horní Moštěnice – A.1,** Horní Moštěnice (sl. se s., 1711, ol. dol. 1716), Přestavlky (s. 1722), Říkovice (s. 1719); **C.1,** Horní Moštěnice (dol. 1716)
- A.4.25.2 Farnost Penčice – A.1,** Penčice (s. dol. 1716)
- A.4.25.3 Farnost Předmostí – A.1,** Předmostí (s. 1728)
- A.4.25.4 Farnost Přerov – A.1,** Přerov (s. 1688, ol. dol. 1716)
- A.4.25.5 Farnost Tovačov – A.1,** Lobodice (s. nejspíš 1715, dol. 1716), Tovačov (s. cca 1708, jistě do 1715, ol. dol. 1716, s. 1717); **C.1,** Tovačov 1-2/ (dol. 1716)
- A.4.25.6 Farnost Tršice – A.1,** Lipňany (ol. se s., dol. 1715), Tršice (s. v úmyslu 1715); **C.1,** Tršice (dol. 1715)
- A.4.26 Děkanát Příbor (Olo) – C.1,** Příbor II (dol. 1716)
- A.4.26.1 Farnost Bartošovice – A.1,** Hukovice (ol. dol. 1716)
- A.4.26.2 Farnost Frenštát pod Radhoštěm – A.1,** Frenštát pod Radhoštěm (s. dol. 1716, s. dol. 1717 nebo až 1729); **D.2,** Frenštát pod Radhoštěm (dol. 1716)
- A.4.26.3 Farnost Frýdlant nad Ostravicí – A.1,** Frýdlant nad Ostravicí (s. 1705-16)
- A.4.26.4 Farnost Místek – A.1,** Místek (2 s. dol. 1716)
- A.4.26.5 Farnost Paskov – A.1,** Paskov (s. dol. 1716)
- A.4.26.6 Farnost Příbor – A.1,** Příbor (vyobrazení dol. 1702, s. 1705, ol. dol. 1705, kap. dol. 1710, obr. a s. dol. 1716); **C.1,** Příbor I (16. V. 1702., 16. V. 1705, 16. V. 1710, 16. V. 1714, 16. V. 1715, dol. 1716)
- A.4.26.7 Farnost Rychaltice – A.1,** Hukvaldy (s. dol. 1716); **C.1,** Hukvaldy (dol. 1716)
- A.4.26.8 Farnost Sedlnice – A.1,** Sedlnice (s. dol. 1716)
- A.4.26.9 Farnost Stará Ves nad Ondřejnicí – A.1,** Petřvald (s. 1698-1716)
- A.4.26.10 Farnost Staříč – A.1,** Staříč (s. 1727)
- A.4.27 Děkanát Rýmařov (Olo)**
- A.4.27.1 Farnost Branná – A.1,** Branná (ol. se s. a 2. rel., 1715)
- A.4.27.2 Farnost Rýmařov – A.1,** Rýmařov (ol. s obr., 1715-17, ol. s obr. malovaným 1729)
- A.4.27.3 Farnost Staré Město – A.1,** Staré Město (s. dol. 1716)
- A.4.27.4 Farnost Velké Losiny – A.1,** Velké Losiny (s. 23. VII. 1716, s. dol. 1716)
- A.4.28 Děkanát Slavonice (Jih, Zno)**
- A.4.28.1 Farnost Bítov – A.1,** Bítov (s. dol. 1716)
- A.4.28.2 Farnost Nové Sady – A.1,** Nové Sady (s. dol. 1716)
- A.4.28.3 Farnost Slavonice – A.1,** Slavonice (4 s. dol. 1716)
- A.4.28.4 Farnost Stálky – A.1,** Stálky (s. z pozdních 20. l. 18. st.)
- A.4.28.5 Farnost Velký Újezd – A.1,** Budkov (s. 1714), Oponešice (sl. se s., 1716), Velký Újezd (2 s. dol. 1716)
- A.4.28.6 Farnost Vratěním – A.1,** Uherčice (s. 20. l. 18. st.), Vratěním (s. cca 1695, kap. cca 1726-27, ol. 1727); **C.1,** Vratěním (dol. 1715)
- A.4.29 Děkanát Svitavy (Olo, Brn)**
- A.4.29.1 Farnost Březová nad Svitavou – A.1,** Březová nad Svitavou (obr. a s. dol. 1716)
- A.4.29.2 Farnost Hradec nad Svitavou – A.1,** Hradec nad Svitavou (2 rel. 1725)
- A.4.29.3 Farnost Jimramov – A.1,** Jimramov (s. 1712); **C.1,** Jimramov (dol. 1716)
- A.4.29.4 Farnost Křetín – A.1,** Křetín (s. 1726)
- A.4.29.5 Farnost Letovice – A.1,** Letovice (ol. dol. 1698, kap. dol. 1716, zvon 1718); **C.1,** Letovice (dol. 1716)
- A.4.29.6 Farnost Olešnice – A.1,** Olešnice (ol. dol. 1716); **C.1,** Olešnice (dol. 1716)
- A.4.29.7 Farnost Svitavy – A.1,** Svitavy (s. 1702-03, s. s rel., 1708, s. dol. 1716, s. 1725); **C.1,** Svitavy (dol. 1716)
- A.4.30 Děkanát Šumperk (Olo)**
- A.4.30.1 Farnost Bludov – A.1,** Bludov (s. dol. 1716)
- A.4.30.2 Farnost Červená Voda – A.1,** Červená Voda (ol. dol. 1716)
- A.4.30.3 Farnost Rapotín – A.1,** Petrov nad Desnou (2 s. dol. 1716), Rapotín (s. dol. 1716)
- A.4.30.4 Farnost Ruda nad Moravou – A.1,** Ruda nad Moravou (kap. s ol., dol. 1716)
- A.4.30.5 Farnost Štítý – A.1,** Štítý (rel. 1716)
- A.4.30.6 Farnost Šumperk – A.1,** Šumperk (s. dol. 1695, s. a ol. dol. 1716, s. 2. VI. 1718-podzim 1720)
- A.4.31 Děkanát Telč (Jih) – C.1,** Telč II (dol. 1716)
- A.4.31.1 Farnost Batelov – A.1,** Batelov (2 s. dol. 1716); **D.2,** Batelov (dol. 1716)

- A.4.31.2 Farnost Brtnice – A.1**, Brtnice (s. VIII. 1711 nebo 1715, s. dol. 1716, obr. 1723-24); **D.2**, Brtnice (dol. 1716)
- A.4.31.3 Farnost Jihlava – A.1**, Jihlava (ol. dol. 1716, s obr. cca 1705, ol. a 2 s. dol. 1716, s. 8. XI. 1729), Staré Hory (obr. snad 1721); **C.1**, Jihlava (1653/54-60, cca 1674-78, dol. 1716, 16. V. 1729); **D.2**, Jihlava (dol. 1716)
- A.4.31.4 Farnost Luka nad Jihlavou – A.1**, Luka nad Jihlavou (ol. a s. dol. 1716); **C.1**, Luka nad Jihlavou (dol. 1716)
- A.4.31.5 Farnost Nová Říše – A.1**, Nová Říše (s. 1718)
- A.4.31.6 Farnost Telč – A.1**, Krahulčí (kap. 5. VII. 1726-4. VII. 1729, ol. cca 1729), Telč (ol. se s., z poslední tř. 17. st., nejspíš 1695-99, dol. 1716, s. 1704-16, s. 1707, s. 22. V. 1716-1718, 5 s., obr., ol., mnohá vyobrazení a obrazy dol. 1716); **C.1**, Telč I (1707, dol. 1716); **C.2**, I. 1703, Telč, jez. gymnázium (1703), 1729, Telč, jez. gymnázium (7. VII. 1729)
- A.4.31.7 Farnost Třešť – A.1**, Třešť (s. dol. 1716)
- A.4.31.8 Farnost Urbanov – A.1**, Urbanov (s. 17. IX. 1729)
- A.4.32 Děkanát Trstěnice (Zno)**
- A.4.32.1 Farnost České Křídlovice – A.1**, České Křídlovice (ol. se s. v úmyslu 1716)
- A.4.32.2 Farnost Dyjákovičky – A.1**, Dyjákovičky (s. dol. 1716), Chvalovice (obr. dol. 1716), Vrbovec (obr. dol. 1716)
- A.4.32.3 Farnost Hradiště – A.1**, Hradiště (2 obr. dol. 1715), Mašovice (mnoho vyobrazení dol. 1715, ol. s podobiznou, dol. 1715, přičemž ona podobizna byla s., jak je dol. 1716), Popice (s. a obr. dol. 1715); **C.1**, Hradiště (informace k Hradišti: cca 1678-98, 1715; informace k Popicím: 1683-98), Mašovice (dol. 1715-16)
- A.4.32.4 Farnost Mikulovice – A.1**, Mikulovice (s. dol. 1716)
- A.4.32.5 Farnost Tasovice – A.1**, Dyje (snad právě zde obr. dol. 1716), Strachotice (obr. dol. 1716), Tasovice (s. 1704-16, s. dol. 1716)
- A.4.32.6 Farnost Trstěnice – A.1**, Trstěnice (obr. dol. 1716, s. 16. V. 1720), Višňové (2 s. dol. 1716)
- A.4.33 Děkanát Třebíč (Jih, Zno)**
- A.4.33.1 Farnost Dalešice – A.1**, Dalešice (s. dol. 1716)
- A.4.33.2 Farnost Kamenice – A.1**, Kamenice (s. dol. 1716)
- A.4.33.3 Farnost Náměšť nad Oslavou – A.1**, Náměšť nad Oslavou (s. 1703, ol. se s. a 3 malbami, 1721, s. VII. 1726); **C.1**, Náměšť nad Oslavou (dol. 1716)
- A.4.33.4 Farnost Opatov – A.1**, Opatov (s. 1714)
- A.4.33.5 Farnost Rokytnice nad Rokytnou – A.1**, Rokytnice nad Rokytnou (s. nebo obr. dol. 1716, s. dol. 1716)
- A.4.33.6 Farnost Třebíč – A.1**, Červená Lhota (s. nebo obr. dol. 1716), Slavice (kap. 1715, ol. cca 1715), Střítež (s. nebo obr. dol. 1716), Střížov (s. nebo obr. dol. 1716), Trnava (s. nebo obr. dol. 1716), Třebíč (s. 1. X. 1704, 4 s. dol. 1716, 2 s. nebo 2 obr. dol. 1716), Vladislav (s. nebo obr. dol. 1716); **C.1**, Třebíč (dol. 1716)
- A.4.33.7 Farnost Valeč – A.1**, Valeč (zvon s rel., 1724)
- A.4.34 Děkanát Uherské Hradiště (Hra, Brn)**
- A.4.34.1 Farnost Bílovice – A.1**, Bílovice (obr. dol. 1716), Březolupy (s. 1726)
- A.4.34.2 Farnost Buchlovice – A.1**, Buchlov (hrad) (s. dol. 28. XII. 1720), Buchlovice (obr. a s. dol. 1716)
- A.4.34.3 Farnost Bzenec – A.1**, Bzenec (s. dol. 1716, emailové vyobrazení z 1. čtvr. 18. st.); **D.2**, Bzenec (dol. 1716)
- A.4.34.4 Farnost Ježov – A.1**, Ježov (sl. se s., 1706, 2 obr. dol. 1716)
- A.4.34.5 Farnost Koryčany – A.1**, Koryčany (obr. a s. dol. 1716); **D.2**, Koryčany (dol. 1716)
- A.4.34.6 Farnost Kostelec – A.1**, Bohuslavice (s. dol. 1716)
- A.4.34.7 Farnost Napajedla – A.1**, Napajedla (s. dol. 1716)
- A.4.34.8 Farnost Osvětimany – A.1**, Hostějov (rel. 1727), Osvětimany (s. dol. 1716), Syrovín (zvon 1716)
- A.4.34.9 Farnost Sady – A.1**, Kunovice (s. dol. 1716), Sady (s. 1723)
- A.4.34.10 Farnost Spytihněv – A.1**, Spytihněv (obr. dol. 1716)
- A.4.34.11 Farnost Střílky – A.1**, Střílky (obr. dol. 1716)
- A.4.34.12 Farnost Uherské Hradiště – A.1**, Staré Město (s. 1721), Uherské Hradiště (obr. 1691, ol. a s. 1713, ol. dol. 1716, ol. do 1722); **C.1**, Uherské Hradiště (1691, dol. 1716); **C.2**, I. 1729, Uherské Hradiště, jez. gymnázium (21. III. 1729)
- A.4.34.13 Farnost Uherský Ostroh – A.1**, Uherský Ostroh (2 s. dol. 1716); **C.1**, Uherský Ostroh (dol. 1716)
- A.4.34.14 Administrovaná fara Velehrad – A.1**, Velehrad (sl. se s. 1697, kap. 1715, ol. cca 1715, s. dol. 1716, malby z 20. l. 18. st.)
- A.4.34.15 Farnost Vracov – A.1**, Vracov (obr. dol. 1716)

A.4.35 Děkanát Uherský Brod (Hra)

- A.4.35.1 Farnost Bojkovice – A.1, Bojkovice (s. dol. 1716)
- A.4.35.2 Farnost Brumov – A.1, Brumov (obr. dol. 1716)
- A.4.35.3 Farnost Lidečko – A.1, Lidečko (s. dol. 1716)
- A.4.35.4 Farnost Pozlovice – A.1, Pozlovice (s. dol. 1716)
- A.4.35.5 Farnost Slavičín – A.1, Slavičín (s. dol. 1716)
- A.4.35.6 Farnost Uherský Brod – A.1, Uherský Brod (zvon 1702, ol. 1707-16, s. 16. V. 1711, s. 1711, obrazy dol. 1716, ol. s obr., nejspíš 1728)
- A.4.35.7 Farnost Újezd – A.1, Újezd (s. dol. 1716)

A.4.36 Děkanát Uničov (Olo)

- A.4.36.1 Farnost Dlouhá Loučka – A.1, Dlouhá Loučka (s. 16. V. 1712)
- A.4.36.2 Farnost Hradečná – A.1, Hradečná (sl. se s., 1719)
- A.4.36.3 Farnost Libina – A.1, Libina (kap. 1714-20, s. nejspíš 1712-14, dol. 1716)
- A.4.36.4 Farnost Litovel – A.1, Litovel (pilíř se s., 1716, obr. a s. dol. 1716, s. s. rel., snad až 1718)
- A.4.36.5 Administratura Mladějovice – A.1, Mladějovice (obr. dol. 1716)
- A.4.36.6 Farnost Šumvald – A.1, Horní Sukolom (zvonek 7. IV. 1728), Šumvald (pilíř nebo sl. se s. a rel., 1713, ol. a obr. dol. 1716); C.1, Horní Sukolom (dol. 1716)
- A.4.36.7 Farnost Újezd – A.1, Újezd (obr. dol. 1716, s. s. rel., 1718)
- A.4.36.8 Farnost Uničov – A.1, Uničov (ol. 1708-16, s. a mnoho obrazů a soch i obrázky dol. 1716, s. v úmyslu 1716, sl. v úmyslu 1727, 1729 položen zákl. kámen, obr. 1720/30); C.1, Uničov (dol. 1716)

A.4.37 Děkanát Valašské Meziříčí (Olo, Hra)

- A.4.37.1 Farnost Hustopeče nad Bečvou – A.1, Hustopeče nad Bečvou (s. dol. 1716); C.1, Hustopeče nad Bečvou (dol. 1716)
- A.4.37.2 Farnost Jeseník nad Odrou – A.1, Jeseník nad Odrou (s. 1708)
- A.4.37.3 Farnost Kelč – A.1, Kelč (s. 1709), Skalička (s. 1719); C.1, Kelč (dol. 1716); D.1, Kelč (259 – 1709)
- A.4.37.4 Farnost Nový Jičín – A.1, Nový Jičín (s. dol. 1716, s. 1727)
- A.4.37.5 Farnost Rožnov pod Radhoštěm – A.1, Rožnov pod Radhoštěm (s. 1721)
- A.4.37.6 Farnost Štramberk – A.1, Štramberk (k. 16. V. 1721-17. V. 1723, ol. cca 1723); C.1, Štramberk (23. V. 1723, od 1723, 1728)
- A.4.37.7 Farnost Valašské Meziříčí – A.1, Lešná (kap. s ol., dol. 1716, snad 1711), Valašské Meziříčí (s. dol. 1706, s. 1708, obr. dol. 1716); C.1, Lešná (dol. 1716), Valašské Meziříčí (dol. 1716)
- A.4.37.8 Farnost Vsetín – A.1, Vsetín (s. 7. III. 1712); C.1, Vsetín (dol. 1716)
- A.4.37.9 Farnost Všechnovice – A.1, Všechnovice (s. dol. 1716); C.1, Všechnovice (dol. 1716)
- A.4.37.10 Farnost Životice u Nového Jičína – A.1, Životice u Nového Jičína (s. 1716)

A.4.38 Děkanát Velké Meziříčí (Jih, Brn, Zno)

- A.4.38.1 Farnost Budišov – A.1, Budišov (ol. z pol. 20. l. 18. st. s obr. 1721, s. 1726)
- A.4.38.2 Farnost Bystrice nad Pernštejnem – A.1, Bystrice nad Pernštejnem (s. 1727)
- A.4.38.3 Farnost Heřmanov – A.1, Heřmanov (obr. dol. 1716)
- A.4.38.4 Farnost Křižanov – A.1, Křižanov (2 s. dol. 1716, ol. se s., 1720-27), Moravec (nebo farnost Strážek) (s. snad těsně před 1728)
- A.4.38.5 Farnost Měřín – A.1, Měřín (ol. před 1703, ol. s obr. 1703, kap. nebo boží muka s obr., 1706, boží muka 1712); C.1, Měřín (od 1693, od 1703, dol. 1715); D.1, Měřín (276 – 1710)
- A.4.38.6 Farnost Netín – A.1, Netín (2 s. a 2 obr. dol. 1716)
- A.4.38.7 Farnost Nové Město na Moravě – A.1, Herálec (rel. 1719), Nové Město na Moravě (s. 1727)
- A.4.38.8 Farnost Nové Veselí – A.1, Nové Veselí (s. dol. 1716)
- A.4.38.9 Farnost Velká Bíteš – A.1, Velká Bíteš (s. 1714, s. dol. 1716)
- A.4.38.10 Farnost Velké Meziříčí – A.1, Velké Meziříčí (sl. se s., do 1706, ol. a 2 s. dol. 1716); C.1, Velké Meziříčí (dol. 1716)
- A.4.38.11 Farnost Zvole – A.1, Zvole (s. 1726)
- A.4.38.12 Farnost Žďár nad Sázavou – A.1, Žďár nad Sázavou (sl. se s., 1700-05, s. 1706, ol. dol. 1716, svatyně (k., kap. nebo oratoř) 13. VIII. 1719-IX. 1722, ol. se s., dol. IX. 1722, 5 kap. do 1723, ol. v úmyslu od 7. IV. 1725, s. 1725-29, procesní nosítka se s. a se 3 rel., 1729); C.1, Žďár nad Sázavou (radost z JN od jeho narození, úcta k němu hned od jeho muč. smrti, 1396-1434, 1540-61, od poč. 18. st., po 1705, 1707, IV., 26. V. 1721, 1721-22, 26. IX. – 4. X., 5. X. 1722, 1722 – 1. V. 1726, 1723, od 1723, 1725, 16. V. 1725, 16. V. 1726, 16. V. 1727, 17. V. 1728, 16. V. 1729)

A.4.39 Děkanát Veselí nad Moravou (Hra, Brn)

- A.4.39.1 Farnost Hodonín – A.1**, Hodonín (s. 1714, ol. a s. dol. 1716)
A.4.39.2 Farnost Kyjov – A.1, Kyjov (s. 1715, s. dol. 1716), Sobůlky (s. 1721); **C.1**, Kyjov (dol. 1716)
A.4.39.3 Farnost Milotice – A.1, Milotice (s. dol. 1716, kap. 1719-25, ol. cca 1725 s obr. 1724-26)
A.4.39.4 Farnost Strážnice – A.1, Strážnice (kap. s obr., 1701, ol. a s. dol. 1716, rel. 9. VIII. 1719, s. 7. VIII.-28. X. 1721, kap. se s., 1722); **C.1**, Strážnice (dol. 1715, dol. 1716); **C.2**, I. 1721, Strážnice, piar. gymnázium (1721)
A.4.39.5 Farnost Šardice – A.1, Šardice (s. a kap. dol. 1716, zvon 1729)
A.4.39.6 Farnost Veselí nad Moravou – A.1, Veselí nad Moravou (s. 16. V. 1720)

A.4.40 Děkanát Vyškov (Brn, Olo)

- A.4.40.1 Farnost Dobromilice – A.1**, Dobromilice (s. dol. 1716); **C.1**, Dobromilice (dol. 1716); **D.2**, Dobromilice (dol. 1716)
A.4.40.2 Farnost Drnovice – A.1, Drnovice (kap. s ol., 1706-16)
A.4.40.3 Farnost Ivanovice na Hané – A.1, Hoštice (s. 1725)
A.4.40.4 Farnost Komořany – A.1, Komořany (s. dol. 1716); **D.2**, Komořany (dol. 1716)
A.4.40.5 Farnost Královopolské Vážany – A.1, Královopolské Vážany (s. 1729)
A.4.40.6 Farnost Luleč – A.1, Luleč (obr. dol. 1716, s. 1729); **C.1**, Luleč (dol. 1716)
A.4.40.7 Farnost Nezamyslice – A.1, Nezamyslice (obr. a s. dol. 1716); **C.1**, Nezamyslice (dol. 1716)
A.4.40.8 Farnost Pustiměř – A.1, Pustiměř (s. dol. 1716), Pustiměřské Prusy (s. 1728)
A.4.40.9 Farnost Rousínov – A.1, Rousínov (s. dol. 1716, s. snad 1722)
A.4.40.10 Farnost Rousínovec – A.1, Rousínovec (s. 1708)
A.4.40.11 Farnost Švábenice – A.1, Pačlavice (s. 1721), Švábenice (s. dol. 1716)
A.4.40.12 Farnost Tištín – A.1, Mořice (ol. 1710-12, s obr. 1710, s. 1715); **C.1**, Mořice (dol. 1716)
A.4.40.13 Farnost Vyškov – A.1, Vyškov (s. 1715, s. 1717-19)

A.4.41 Děkanát Znojmo (Zno)

- A.4.41.1 Břežany (spravovány z f. České Křídlovce v d. Trstěnice) – A.1**, Břežany (ol. dol. 1716, s. z 1. čtvr. 18. st.)
A.4.41.2 Farnost Hodonice – A.1, Hodonice (s. dol. 1716)
A.4.41.3 Farnost Jaroslavice – A.1, Slup (kap. dol. 1716)
A.4.41.4 Duchovní správa Lechovice – A.1, Lechovice (s. 1721, ol. 1725-26, s obr. 1726)
A.4.41.5 Farnost Olbramkostel – A.1, Olbramkostel (s. dol. 1716), Plenkovice (s. dol. 1716)
A.4.41.6 Administratura Šafov – A.1, Šafov (s. dol. 1716)
A.4.41.7 Farnost Štítary – A.1, Lukov (s. dol. 1716), Štítary (s. dol. 1716)
A.4.41.8 Farnost Znojmo – A.1, Znojmo (ol. 1690-93, s. dol. 1708, kap. 1713, obr. a 6 s. dol. 1715, obrazy, ol. a sochy dol. 1716, obr. 13. IX. 1721, ol. 1722, s. a kap. 1729, ol. s obr. cca 1729); **B.1-3**, Znojmo (*Kurz- und gute johannäische Andachten 1722, Slabikář český 1724, TAUCHNER 1729*); **B.4**, Znojmo (143 – 1724); **C.1**, Znojmo (dol. 1708, dol. 1715, 15. a 16. V. 1719, 15. a 16. V. 1720, 12. a 13. IX. 1721, 16.-23. V. 1722, 16.-23. V. 1729)

A.4.42 Děkanát Židlochovice (Brn)

- A.4.42.1 Farnost Otnice – A.1**, Bošovice (s. 1728)
A.4.42.2 Farnost Pohořelice – A.1, Cvrčovice (zvon 1714), Pohořelice (s. dol. 1716)
A.4.42.3 Farnost Rajhrad – A.1, Rajhrad (2 s. a obr. dol. 1716, s. 1717), Sobotovice (s. 1709); **C.1**, Rajhrad (dol. 1716)
A.4.42.4 Farnost Šaratice – A.1, Šaratice (obr. a s. dol. 1716)
A.4.42.5 Farnost Šitbořice – A.1, Šitbořice (2 s. dol. 1716)
A.4.42.6 Farnost Telnice – A.1, Sokolnice (s. dol. 1716), Telnice (zvon 12. IV. 1726)
A.4.42.7 Farnost Újezd u Brna – A.1, Újezd u Brna (ol. dol. 1716)
A.4.42.8 Farnost Židlochovice – A.1, Vojkovice (s. s rel., 1728), Židlochovice (2 s. dol. 1716); **C.1**, Židlochovice (dol. 1716)

A.4.43 Blíže neurčený děkanát (Zno)

- A.4.43.1 Farnost Hostěradice – A.1**, Hostěradice (s. se 3 rel., 1727)
A.4.43.2 Farnost Louka – A.1, Louka (4 s. dol. 1715), Starý Šaldorf (s. 1721); **B.1-3**, Louka (u Znojma) (SCHERER 1603)
A.4.43.3 Farnost Přímětice – A.1, Kuchařovice (s. z 20. l. 18. st.), Přímětice (s. 1721), Purkrábka (s. z 20. l. 18. st.)
A.4.43.4 Farnost Šatov – A.1, Havraníky (s. dol. 1715)

A.4.43.5 Farnost Vranov nad Dyjí – A.1, Vranov nad Dyjí (s. 1713)

A.5 Diecéze řezenská (č. stát, CH)

A.5.1 Okolí Aše – D.1, 296

A.5.2 Farnost Dřenice – A.1, Dřenice (obr. 1706)

A.5.3 Farnost Hazlov – A.1, Hazlov (s. 1720)

A.5.4 Farnost s děkanem Cheb, město a Chebsko – A.1, Cheb (s. 1687, s. cca 1700, s. 1703, s. cca 1709, s. 4 týdny před 2. VIII. 1715, sochy dol. 1715, z nich jedna konkrétní, obr. dol. 1715, rel. 1720, rel. 1729); B.1-3, Cheb (BALBÍN, BAČINA 1686-1702, *Hymnodia catholica* 1701, *Drei schöne neue geistliche Lieder* 1718, *Drei anmutige Lieder* 1720, *Tag-Zeiten Ioannis* 1727); C.1, Cheb (dol. 1715); D.1, Cheb (296 – 1711, 912 – 7. IV. 1722); D.2, Cheb (před 1712, dol. 1715, 1722, dol. 1724)

A.5.5 Farnost Pomezí nad Ohří – A.1, Horní Hraničná (kap. s ol., 1723); C.1, Horní Hraničná (1729)

A.5.6 Administrovaná farnost Skalná – A.1, Skalná (ol. 1723), Starý Rybník (s. 1715)

A.6 Diecéze vratislavská (HS)

A.6.1 Frýdek – A.1 (s. s rel., 1727)

A.6.2 Fryštát – A.1 (kap. dol. 1727)

A.6.3. Horní Hoštice – A.1 (rel. 1720)

A.6.4. Kobylá nad Vidnavkou – A.1 (s. 1727)

A.6.5. Mnichov – A.1 (s. 1723)

A.6.6 Petrovice u Karviné – A.1 (zvon 1723)

A.6.7 Sedliště – A.1 (rel. 1714)

A.6.8 Staré Město – A.1 (s. 1728)

A.6.9 Žulová – A.1 (sl. se s., 1717)

B. Rakousko (R)

Rakousko obecně – C.1, I (dol. 1719), II. 1, 2/ (dol. 1722), III (dol. 1726), Praha VII. 7c/ (1727)

B.1. Burgenland (B), č. Burgenlandsko

B.1.1 Zemské hlavní město Eisenstadt

B.1.1.1 Eisenstadt – A.2 (s. do 1713)

B.1.1.2 St. Georgen am Leithagebirge – A.2 (s. 1720)

B.1.2 Okres Güssing

B.1.2.1 Okresní město Güssing – A.2 (ol. s obr., 1725)

B.1.3 Okres Oberpullendorf

B.1.3.1 Neckenmarkt – A.2 (s. s rel., 1721, s. 1724/25)

B.2. Kärnten (K), č. Korutany nebo Korutansko

B.2.1 Okres Feldkirchen

B.2.1.1 Himmelberg – A.2 (obr. dol. 1716); C.1 (dol. 1716)

B.2.1.2 Poitschach – A.2 (s. cca 1720)

B.2.1.3 St. Ulrich – C.1 (dol. 1716)

B.2.2 Okres Hermagor

B.2.2.1 Kötschach – A.2 (k. 1729)

B.2.3 Zemské hlavní město Klagenfurt am Wörthersee

- B.2.3.1 Annabichl – A.2** (s. dol. 1718); **C.1** (dol. 1718)
- B.2.3.2 Klagenfurt am Wörthersee – A.2** (s. 1698, 4 s. dol. 1719, pomník 1727-36, s. 1729); **C.1** (dol. 1719); **D.2** (dol. 1719)
- B.2.3.3 St. Georgen am Sandhof – A.2** (s. dol. 1718)

B.2.4 Okres Klagenfurt-Land

- B.2.4.1 Freudenberg – A.2** (s. 1704)
- B.2.4.2 Grafenstein – A.2** (s. 1708); **D.2** (dol. 1718)
- B.2.4.3 Keutschach am See – A.2** (obr. dol. 1718)
- B.2.4.4 Maria Saal – A.2** (s. 1711-18, s. několik l. před 1718)
- B.2.4.5 St. Martin – A.2** (s. 1704)

B.2.5 Okres Sankt Veit an der Glan

- B.2.5.1 Dürnfeld – A.2** (s. cca 1720)
- B.2.5.2 Friesach – A.2** (vyobrazení 1705 v úmyslu, několik obrazů a soch dol. 1716); **C.1** (od 1690)
- B.2.5.3 Grafendorf – A.2** (obr. 1724)
- B.2.5.4 Gurk – A.2** (ol. se s., 1727)
- B.2.5.5 Guttaring – C.1** (dol. 1716)
- B.2.5.6 Hochosterwitz, hrad – A.2** (ol. s obr. a malbou, 1729 nebo cca 1730, k. nejspíš 1729 nebo cca 1730)
- B.2.5.7 Kappel am Krappfeld – C.1** (dol. 1716)
- B.2.5.8 Lölling – A.2** (s. 1705)
- B.2.5.9 St. Johann am Pressen – A.2** (obr. dol. 1716)
- B.2.5.10 St. Martin am Silberberg – A.2** (obr. dol. 1716); **C.1** (dol. 1716)
- B.2.5.11 Straßburg – A.2** (malba ze 17. st.)
- B.2.5.12 Waitschach – A.2** (obr. dol. 1716)

B.2.6 Okres Spittal an der Drau

- B.2.6.1 Bad Kleinkirchheim – A.2** (s. z 1. čtvr. 18. st.)
- B.2.6.2 Gmünd in Kärnten (arcijáhenství i město) – A.2** (mnoho obrazů a soch dol. 1715, konkrétně 2 s. před některým rokem z údobí 1707-1715 a sl. se s., 1710); **A.6**, I. 2/ (drobné podobizny od 1705 nebo 1707, dol. 1715); **C.1** (od 1705 nebo 1707, dol. 1715, 30. V. 1716, 1727)
- B.2.6.3 Hohenburg – A.2** (s. cca 1720)

B.2.7 Okres Villach-Land

- B.2.7.1 Afritz am See – A.2** (obr. dol. 1716); **C.1** (mnoho l. před 1716)
- B.2.7.2 Gödersdorf – A.2** (ol. s obr., z poč. 18. st.)
- B.2.7.3 Treffen am Ossiacher See – A.2** (s. 1712); **C.1** (1712)

B.2.8 Okres Wolfsberg

- B.2.8.1 St. Stefan im Lavanttal – A.2** (obr. cca 1700)
- B.2.8.2 Okresní město Wolfsberg – A.2** (2 s. dol. 1718, s. 1725/30)

B.3. Niederösterreich (NÖ), č. Dolní Rakousko

- B.3.1 Pasovská diecéze, část pod Enži – A.2** (mnoho soch, obrazů, rytin a několik oltářů dol. 1715); **A.6**, I. 2/ (drobné podobizny, medailky a jiná ztvárnění dol. 1715); **C.1**, Pasovské biskupství II (od 70. l. 17. st., dol. 1715), III (1726)

B.3.2 Okres Amstetten

- B.3.2.1 Limbach – A.2** (s. 1727)
- B.3.2.2 Strengberg – A.2** (s. 1727)
- B.3.2.3 Wallsee – A.2** (s. 1725)
- B.3.2.4 Weistrach – A.2** (s. 1729)

B.3.3 Okres Baden

- B.3.3.1 Okresní město Baden – A.2** (s. 18. IX. 1724)
- B.3.3.2 Ebreichsdorf – A.2** (s. 1710, s. z 1. čtvr. 18. st.)
- B.3.3.3 Gainfarn – A.2** (s. 1728)
- B.3.3.4 Reisenberg – A.2** (s. cca 1720-30, s. 1726)

- B.3.3.5 St. Corona am Schöpfungl – A.2** (kap. se s., 1723)
- B.3.3.6 Tattendorf – A.2** (s. 1728)
- B.3.3.7 Traiskirchen – A.2** (s. 1716)
- B.3.3.8 Tribuswinkel – A.2** (s. 1722)

B.3.4 Okres Bruck an der Leitha

- B.3.4.1 Himberg – A.2** (s. 1706)
- B.3.4.2 Höflein – A.2** (s. z poč. 18. st.)
- B.3.4.3 Mannersdorf am Leithagebirge – A.2** (s. 1716)
- B.3.4.4 Mannswörth – A.2** (s. 18. V. 1728); **C.1** (18. V. 1728)
- B.3.4.5 Maria-Lanzendorf – A.2** (s. 1703-16, nejspíš 1713-16)
- B.3.4.6 Petronell-Carnuntum – A.2** (s. 1698/99)
- B.3.4.7 Rauchenwarth – A.2** (s. 1729)
- B.3.4.8 Rohrau – A.2** (s. cca 1722)
- B.3.4.9 Schwechat – A.2** (s. 1720, s. cca 1720)
- B.3.4.10 Zwölfaxing – A.2** (s. 1703)

B.3.5 Okres Gänserndorf

- B.3.5.1 Gross-Enzersdorf – A.2** (ol. s obr. 1726)
- B.3.5.2 Hohenau an der March – A.2** (s. 1723)
- B.3.5.3 Orth an der Donau – A.2** (s. 1708)
- B.3.5.4 Palterndorf – A.2** (kap. se s., 6. VII. 1724)
- B.3.5.5 Probsdorf – A.2** (obr. z poč. 18. st.)
- B.3.5.6 Waidendorf – A.2** (s. 1716)
- B.3.5.7 Weikendorf – A.2** (s. 1725)
- B.3.5.8 Zistersdorf – A.2** (s. 1729)

B.3.6 Okres Gmünd

- B.3.6.1 Bad Großpertholz – A.2** (s. 1. VIII. 1715)
- B.3.6.2 Eisgarn – A.2** (s. 1729)
- B.3.6.3 Litschau – A.2** (kap. 1721)
- B.3.6.4 Weißenalbern – A.2** (s. 1716)
- B.3.6.5 Weitra – A.2** (s. 1724)

B.3.7 Okres Hollabrunn

- B.3.7.1 Aspörsdorf – A.2** (s. cca 1707)
- B.3.7.2 Braunsdorf – A.2** (s. z 1. čtvr. 18. st., asi 1721)
- B.3.7.3 Göllersdorf – A.2** (s. 1703, s. 1707)
- B.3.7.4 Großmeisdorf – A.2** (s. 14. I. 1724)
- B.3.7.5 Gunterndorf – A.2** (obr. cca 1720)
- B.3.7.6 Hardegg – A.2** (s. 1724)
- B.3.7.7 Haugsdorf – A.2** (s. 1698-1710); **C.1** (do 1710 i dol. 1715)
- B.3.7.8 Okresní město Hollabrunn – A.2** (s. 1723)
- B.3.7.9 Kleinwetzdorf – A.2** (kap. 1726, 29. II. 1728, ol. s obr., 1726); **C.1** (16. V. 1729)
- B.3.7.10 Maissau – A.2** (s. 1710)
- B.3.7.11 Mittergrabern – A.2** (s. ze zač. 18. st.)
- B.3.7.12 Pleissing – A.2** (s. 1722)
- B.3.7.13 Retz – A.2** (s. 1728 nebo snad 2. pol. 18. st.)
- B.3.7.14 Riegersburg – A.2** (s. 1724)
- B.3.7.15 Schönborn – A.2** (kap. a ol. se s. a 2 rel. 1729-33)
- B.3.7.16 Schrattenthal – A.2** (s. 1710)
- B.3.7.17 Sitzendorf an der Schmida – A.2** (s. 1710)
- B.3.7.18 Unterdürnbach – A.2** (s. 1726)
- B.3.7.19 Zemling – A.2** (s. cca 1713)

B.3.8 Okres Horn

- B.3.8.1 Drosendorf – A.2** (s. 1726)
- B.3.8.2 Eggenburg – A.2** (4 nebo 5 s. několik l. do 1715, kap. se s., cca 1720 nebo 1725); **C.1** (dol. 1715)
- B.3.8.3 Fronsburg – A.2** (rel. 1723, s. 1724)
- B.3.8.4 Gars am Kamp – A.2** (s. cca 1703, s. dol. 1723); **C.1** (1723 a předtím)

B.3.8.5 Geras – A.2 (s. 1713-29); **C.1** (1724)
B.3.8.6 Goggitsch – A.2 (s. 1728)
B.3.8.7 Okresní město Horn – A.2 (s. 1680-1739, s. 1709); **B.1-3** (*Geistliches Gebett-Büchlein* 1702)
B.3.8.8 Irnfritz – A.2 (s. cca 1700)
B.3.8.9 Krattau – C.1 (dol. 1715)
B.3.8.10 Langau – A.2 (s. 1727, sl. se sochařskou skupinou, 1728)
B.3.8.11 Maigen – A.2 (s. 1706, ol. se s., 1715 v úmyslu); **C.1** (dol. 1715)
B.3.8.12 Messern – A.2 (s. 1722)
B.3.8.13 Mödring – A.2 (s. 1720)
B.3.8.14 Prutzendorf – A.2 (s. 1724)
B.3.8.15 Röhrenbach – A.2 (rel. ze 17. st.)
B.3.8.16 Röschitz – A.2 (s. 1705)
B.3.8.17 Sallapulka – A.2 (s. 1724)
B.3.8.18 St. Marein – A.2 (obr. 1700)
B.3.8.19 Starrein – A.2 (obr. snad 1685)
B.3.8.20 Stockern – A.2 (s. z poč. 18. st., dol. 1715)
B.3.8.21 Trabenreith – A.2 (kap. 1729)
B.3.8.22 Untermixnitz – A.2 (s. 1720)
B.3.8.23 Weitersfeld – A.2 (s. 1710); **D.1**, 269 (do 1710)
B.3.8.24 Wildberg, zámek – B.1-3 (KRAMMER 1723)
B.3.8.25 Wollmersdorf – A.2 (s. 1729)
B.3.8.26 Zaingrub – A.2 (s. 1726)

B.3.9 Okres Korneuburg

B.3.9.1 Ernstbrunn – A.2 (s. 1725)
B.3.9.2 Großmugl – C.1 (do 1721)
B.3.9.3 Großrußbach – A.2 (s. 16. X.-pol. XI. 1723)
B.3.9.4 Maisbirbaum – A.2 (s. 1726)
B.3.9.5 Schmida – A.2 (s. 1727)
B.3.9.6 Seebarn – A.2 (s. 1709)
B.3.9.7 Stetteldorf am Wagram – A.2 (s. s rel., cca 1725 nebo 1728)
B.3.9.8 Stockerau – A.2 (s. 1725, obr. 1726, ol. 1727)
B.3.9.9 Würnitz – A.2 (s. 1707)

B.3.10 Statutární město Krems an der Donau

B.3.10.1 Krems an der Donau – A.2 (s. 1724); **B.1-3** (*Zwei Lob- und Ehren-Gesänger* 1704, WAYSMAJR 1726)
B.3.10.2 Rehberg – A.2 (s. 1704, 1729)
B.3.10.3 Stein an der Donau – A.2 (s. 1715, ol. dol. 1724 asi s obr. 1721, ol. s obr., 1726, kap. 1726-27, ol. s rel. 1729); **C.1** (13. V. 1723, 1723-29, od 16. V. 1726)

B.3.11 Okres Krems

B.3.11.1 Dürnstein – A.2 (kazatelna se s. a 3 rel., 1724, kap. s freskou, ol. s obr. a s 5 rel. a dále 2 obr. 1727)
B.3.11.2 Etsdorf am Kamp – A.2 (ol. s obr. 1725)
B.3.11.3 Furth bei Göttweig – A.2 (s. 1723)
B.3.11.4 Grafenegg – A.2 (s. 8. IX. 1707)
B.3.11.5 Hadersdorf am Kamp – A.2 (s. 1715)
B.3.11.6 Langenlois – A.2 (s. 1710, ol. 17. IV. 1728)
B.3.11.7 Rossatz – A.2 (s. dol. 1714, s. 1721); **C.1** (před 1715)
B.3.11.8 Schiltern – A.2 (s. z poč. 18. st.)
B.3.11.9 Straß im Straßertal(e) – A.2 (s. 1722)
B.3.11.10 Zöbing – A.2 (s. cca 1720, s. 1722, rel. 1723)

B.3.12 Okres Lilienfeld

B.3.12.1 Joachimsberg – A.2 (vyobrazení dol. 1697)
B.3.12.2 Josefsberg – A.2 (vyobrazení dol. 1697)
B.3.12.3 Okresní město Lilienfeld – A.2 (sous. 1712)

B.3.13 Okres Melk

B.3.13.1 Aggsbach Dorf – A.2 (s. 1726)

- B.3.13.2 Krummnußbaum – A.2** (s. 1710)
- B.3.13.3 Laimbach – A.2** (s. 1711); **C.1** (dol. 1715)
- B.3.13.4 Marbach an der Donau – A.2** (s. 1709)
- B.3.13.5 Pöchlarn – A.2** (2 s. 1725)
- B.3.13.6 St. Leonhard am Forst – A.2** (s. cca 1713, obr. cca 1724)
- B.3.13.7 Weiten – A.2** (ol. se s. a s obr., cca 1727)
- B.3.13.8 Weitgraben – A.2** (obr. nejspíš ze 17. st.)
- B.3.13.9 Winden – A.2** (s. 1725)
- B.3.13.10 Ybbs an der Donau – A.2** (s. dol. 1716, s. 1723, s. 1727)

B.3.14 Okres Mistelbach

- B.3.14.1 Asparn an der Zaya – A.2** (pomník se s. a 3 rel., 1724, s. z 1. čtvr. 18. st.)
- B.3.14.2 Bernhardsthal – A.2** (s. 23. V. 1716, s. 1729)
- B.3.14.3 Ebendorf – A.2** (s. z 1. čtvr. 18. st.)
- B.3.14.4 Gaweinstal – A.2** (s. 1719, 1725)
- B.3.14.5 Gnadendorf – A.2** (ol. se s., cca 1720)
- B.3.14.6 Großengersdorf – A.2** (s. 1718)
- B.3.14.7 Herrnbaumgarten – A.2** (s. 1724)
- B.3.14.8 Laa an der Thaya – A.2** (rel. 1729)
- B.3.14.9 Okresní město Mistelbach – A.2** (ol. 1724-29); **C.1** (16. V. 1724, 16. V. 1727)
- B.3.14.10 Poysdorf – A.2** (možná s. 1709)
- B.3.14.11 Rabensburg – A.2** (s. 1723)
- B.3.14.12 Schrattenberg – A.2** (s. 1723)
- B.3.14.13 Ulrichskirchen – A.2** (s. 1700 nebo spíše 1709)
- B.3.14.14 Wolkersdorf im Weinviertel – A.2** (s. 1724, s. 1727); **C.1**, Wolkersdorf im Weinviertel (23. VI. 1727)

B.3.15 Okres Mödling

- B.3.15.1 Breitenfurt bei Wien – A.2** (s. cca 1710, kap. 1714-32)
- B.3.15.2 Hinterbrühl – A.2** (s. 1721)
- B.3.15.3 Laxenburg – A.2** (s. z 1. čtvr. 18. st.)
- B.3.15.4 Maria Enzersdorf – A.2** (ol. 1728); **C.1** (21. XII. 1728)
- B.3.15.5 Okresní město Mödling – A.2** (s. 1718, ol. s obr., 1725); **C.1** (16. V. 1721, 20. V. 1723, 16. V. 1726, 16. V. 1729)
- B.3.15.6 Perchtoldsdorf – A.2** (s. 3. XI. 1713-VI. 1714); **C.1** (28. V. 1727)

B.3.16 Okres Neunkirchen

- B.3.16.1 Aspang-Markt – A.2** (s. 1727)
- B.3.16.2 Dunkelstein – A.2** (ol. z kon. 17. st., s obr. 1692)
- B.3.16.3 Edlitz – A.2** (obr. dol. 1715)
- B.3.16.4 Feistritz am Wechsel – A.2** (obr. dol. 1715)
- B.3.16.5 Kirchau – A.2** (obr. dol. 1715)
- B.3.16.6 Kirchberg am Wechsel – A.2** (s. 1714, obr. dol. 1715)
- B.3.16.7 Klamm – A.2** (obr. dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)
- B.3.16.8 Okresní město Neunkirchen – A.2** (2 s. dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)
- B.3.16.9 Pitten – A.2** (2 s. dol. 1715)
- B.3.16.10 Pottschach – A.2** (s. 1705)
- B.3.16.11 Raach am Hochgebirge – A.2** (obr. dol. 1715)
- B.3.16.12 St. Johann am Steinfeld(e) – A.2** (vyobrazení dol. 1715, které snad odpovídá soše z doby cca 1700); **C.1** (dol. 1715)
- B.3.16.13 St. Lorenzen am Steinfeld(e) – A.2** (vyobrazení dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)
- B.3.16.14 Scheiblingkirchen – A.2** (s. dol. 1715)
- B.3.16.15 Schwarzau am Steinfeld – A.2** (obr. dol. 1715)
- B.3.16.16 Seebenstein – A.2** (s. 1712)
- B.3.16.17 Wartenstein, hrad – A.2** (s. dol. 1715)
- B.3.16.18 Würflach – A.2** (vyobrazení dol. 1715); **C.1**, Würflach (dol. 1715)

B.3.17 Statutární a zemské hlavní město St. Pölten

- B.3.17.1 Ochsenburg – A.2** (s. 1725)
- B.3.17.2 St. Pölten – A.2** (s. 1724/25, s. 1727)

B.3.17.3 Windpassing – A.2 (s. 1723)

B.3.18 Okres St. Pölten

B.3.18.1 Allengbach – A.2 (s. dol. 1715); C.1 (dol. 1715)

B.3.18.2 Böhheimkirchen – A.2 (s. s rel., 1729)

B.3.18.3 Frankenfels – A.2 (s. 1709)

B.3.18.4 Gablitz – A.2 (s. 5. V. 1724)

B.3.18.5 Goldegg, zámek – A.2 (s. 1716-17, 1722)

B.3.18.6 Gutenbrunn – A.2 (s. 1726, 1. V. 1727)

B.3.18.7 Herzogenburg – A.2 (s. 1715, více soch, jedna konkrétně, dol. 1715, ol. dol. 1728, obr. III. 1729); C.1 (dol. 1715, 16. V. 1728); D.2 (1724, 1727, 1728, dol. 1728)

B.3.18.8 Maria Anzbach – A.2 (kap. 1724)

B.3.18.9 Maria Jeutendorf – A.2 (s. 1723, ol. se 2 s. a rel., cca 1726 nebo 1727)

B.3.18.10 Mitterau – A.2 (s. s rel., 1727)

B.3.18.11 Rabenstein an der Pielach – A.2 (s. 1709)

B.3.18.12 St. Andrä an der Traisen – A.2 (s. dol. 1715, s. 1728); C.1 (dol. 1715)

B.3.18.13 Traismauer – A.2 (s. 1718, s. z 1. čtvr. 18. st.)

B.3.18.14 Walpersdorf – A.2 (s. 1723)

B.3.19 Okres Scheibbs

B.3.19.1 Gaming – D.1, 324 (1712)

B.3.19.2 Göstling an der Ybbs – A.2 (kap. se s., 1729)

B.3.19.3 Gresten – A.2 (kap. se s., cca 1722-30)

B.3.19.4 Lunz am See – A.2 (kap. 1726)

B.3.19.5 Perwarth – A.2 (s. cca 1720)

B.3.19.6 Purgstall an der Erlauf – A.2 (s. 1722)

B.3.19.7 Okresní město Scheibbs – A.2 (kaz. se s. a rel., 1712, sl. se s. a 4 rel., 1722)

B.3.19.8 Steinakirchen am Forst – A.2 (s. 1722)

B.3.19.9 Wolfpassing – A.2 (s. cca 1720 nebo až 1725/30)

B.3.20 Okres Tulln

B.3.20.1 Abstetten – A.2 (s. 10. V. 1720)

B.3.20.2 Atzelsdorf – A.2 (s. 1723)

B.3.20.3 Großweikersdorf – A.2 (s. 1713)

B.3.20.4 Höflein an der Donau – A.2 (s. cca 1725)

B.3.20.5 Kierling – A.2 (s. 1722)

B.3.20.6 Klosterneuburg – A.2 (vyobrazení 1695, s. 1720)

B.3.20.7 Königstetten – A.2 (rel. 1712, 2 s. a obr. dol. 1715); C.1 (od doby před 1685, 1726, 1729, 16. V. 1729)

B.3.20.8 Langenrohr – A.2 (s. 1714)

B.3.20.9 Neuaigen – A.2 (s. 1726)

B.3.20.10 Reidling – C.1 (dol. 1715)

B.3.20.11 Rust im Tullnerfeld – A.2 (s. 1725, 1729)

B.3.20.12 St. Andrä vor dem Hagenthale – A.2 (s. 10. XI. 1726)

B.3.20.13 Sieghartskirchen – A.2 (s. dol. 1715, s. 1723)

B.3.20.14 Tulbing – A.2 (podobizna dol. 1715, kap. a ol. 1729); C.1 (od 1675 nebo 1685, dol. 1715)

B.3.20.15 Okresní město Tulln an der Donau – C.1 (17. X. 1724, 1726, 4. X. 1727, 15. XI. 1729)

B.3.20.16 Weidling – A.2 (s. 1722)

B.3.20.17 Zeiselmauer – A.2 (s. 1722)

B.3.21 Okres Waidhofen an der Thaya

B.3.21.1 Kottschallings – A.2 (s. 1729)

B.3.21.2 Markl – A.2 (s. 1721)

B.3.21.3 Primmersdorf – A.2 (kap. 1724, ol. s obr. cca 1724 nebo snad cca 1710)

B.3.21.4 Raabs an der Thaya – A.2 (s. 1721)

B.3.21.5 Vitis – A.2 (s. 1725)

B.3.21.6 Okresní město Waidhofen an der Thaya – A.2 (s. 1705-09, s. 1726)

B.3.21.7 Windigsteig – A.2 (rel. 1727)

B.3.22 Statutární město Waidhofen an der Ybbs – A.2 (s. 1725, malba 1727)

B.3.23 Statutární město Wiener Neustadt – A.2 (s. 1704); **B.1-3** (ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1723, *Saeculum quintum* 1724)

B.3.24 Okres Wiener Neustadt

B.3.24.1 Bad Fischau-Brunn – A.2 (s. dol. 1715)

B.3.24.2 Eichbüchl – A.2 (kap. se s., 1726)

B.3.24.3 Frohsdorf – A.2 (s. dol. 1715)

B.3.24.4 Gutenstein – A.2 (s. 1722)

B.3.24.5 Hochneukirchen – A.2 (obr. dol. 1715)

B.3.24.6 Katzelsdorf (an der Leitha) – A.2 (vyobrazení a s. dol. 1715, ol. 6. III. 1724, kap. do 15. V. 1724)

B.3.24.7 Kirchschlag in der Buckligen Welt – A.2 (vyobrazení 1714, s. 1723)

B.3.24.8 Krumbach – A.2 (obr. dol. 1715, s. 1719)

B.3.24.9 Lanzenkirchen – A.2 (s. a obr. dol. 1715)

B.3.24.10 Lichtenwörth – A.2 (obr. dol. 1715)

B.3.24.11 Muthmannsdorf – A.2 (s. dol. 1715)

B.3.24.12 Schwarzenbach – A.2 (obr. 1709)

B.3.24.13 Waidmannsfeld – A.2 (s. dol. 1715)

B.3.24.14 Weikersdorf am Steinfeld(e) – A.2 (s. dol. 1715)

B.3.24.15 Wiesmath – A.2 (obr. dol. 1715)

B.3.24.16 Wöllersdorf – A.2 (obr. z poč. 18. st.)

B.3.25 Okres Zwettl

B.3.25.1 Großglobnitz – A.2 (s. 1725)

B.3.25.2 Großpoppen či Groß-Poppen – A.2 (s. 1724)

B.3.25.3 Langschlag – A.2 (s. 1723)

B.3.25.4 Rieweis – A.2 (s. 1729)

B.3.25.5 Sallingstadt – A.2 (s. 5. IX. 1727-1728)

B.3.25.6 Schwarzenau – A.2 (s. 1729)

B.3.25.7 Waldreichs – A.2 (s. 1717)

B.3.25.8 Okresní město Zwettl či Zwettl-Niederösterreich – A.2 (s. 30. VII. 1711, s. IX. 1726 v úmyslu, rel. 1726-IX. 1727)

B.3.25.9 Zwinzen – A.2 (s. 1729)

B.3.26 Käzestorff nebo Käzehtorff, snad Götzendorf an der Leitha (okr. Bruck an der Leitha) – A.6, III (prsten s podobiznou dol. 1714)

B.4 Oberösterreich (OÖ), č. Horní Rakousko

B.4.1 Pasovská diecéze, část nad Enží (zasahovala také do Německa) – C.1, Pasovské biskupství I (do 1712, dol. 1715), III (1726)

B.4.2 Okres Braunau am Inn

B.4.2.1 Aspach – A.2 (ol. se s. a se 2 rel., 1728)

B.4.3 Okres Eferding

B.4.3.1 Aschach an der Donau – A.2 (s. se 2 rel., 1725)

B.4.4 Okres Freistadt

B.4.4.1 Okresní město Freistadt – A.2 (s. 1723)

B.4.4.2 Hagenberg im Mühlkreis – A.2 (s. 1723)

B.4.4.3 Kefermarkt – A.2 (kap. po 1727)

B.4.5 Okres Gmunden

B.4.5.1 Altmünster – A.2 (obr. 1697, ol. se s., 1707)

B.4.5.2 Aurachkirchen – A.2 (obr. cca 1700)

B.4.5.3 Bad Ischl – A.2 (kap. se s., dol. 1723)

B.4.5.4 Ebensee – A.2 (s. 1710)

B.4.5.5 Okresní město Gmunden – A.2 (s. 1705)

B.4.5.6 Traunkirchen – A.2 (s. 16. V. 1724); **C.1** (16. V. 1724)

B.4.5.7 Viechtwang – A.2 (kap. s freskou, cca 1725)

B.4.6 Okres Grieskirchen

B.4.6.1 Peuerbach – A.2 (s. 1723)

B.4.7 Okres Kirchdorf an der Krems

B.4.7.1 Kremsmünster – A.2 (s. 1710)

B.4.7.2 Schlierbach – A.2 (s. 1726)

B.4.7.3 Spital am Pyhrn – A.2 (s. 1726)

B.4.8 Zemské hlavní město Linz

B.4.8.1 Ebelsberg – A.2 (s. 1706)

B.4.8.2 Linz – A.2 (2 s. dol. 1697, s. 1704, s. 1708, s. cca 1720, s. s rel., 1720-IX. 1722, kap. 1722, obr. 1723-24, ol. se s. a 2 malbami, 1725-26, kap. 1726-27, kov. busta cca 1727, s. 1727, s. 1728); **B.1-3** (*Kurze Besichtigungen* 1722); **C.1** (dol. 1697); **C.2**, I. 1728, Linz (1728)

B.4.9 Okres Linz-Land

B.4.9.1 St. Florian – A.2 (s. 1724, s. 1727)

B.4.10 Okres Rohrbach

B.4.10.1 Aigen im Mühlkreis – A.2 (obr. a s. několik l. před 1715)

B.4.10.2 Altenfelden – A.2 (ol. 1695)

B.4.10.3 Götzendorf – A.2 (s. 1719)

B.4.10.4 Haslach an der Mühl – A.2 (obr. a s. několik l. před 1715)

B.4.10.5 Kleinzell im Mühlkreis – A.2 (obr. a s. několik l. před 1715)

B.4.10.6 Okresní město Rohrbach in Oberösterreich (nyní část města Rohrbach-Berg) – A.2 (obr. a s. několik l. před 1715)

B.4.10.7 St. Oswald bei Haslach – A.2 (obr. a s. několik l. před 1715)

B.4.10.8 Schlägl – A.2 (obr. a s. několik l. před 1715)

B.4.10.9 Ulrichsberg – A.2 (obr. a s. několik l. před 1715)

B.4.11 Statutární město Steyr – B.1-3 (FRANCK 1729)

B.4.12 Okres Steyr-Land

B.4.12.1 Großraming – A.2 (s. cca 1700)

B.4.12.2 Pfarrkirchen bei Bad Hall – A.2 (s. 1722)

B.4.13 Okres Urfahr-Umgebung

B.4.13.1 Schwarzgrub – A.2 (s. 1707)

B.4.13.2 Windegg – A.2 (s. 1725)

B.4.13.3 Zwettl an der Rodl – A.2 (s. 1724)

B.4.14 Okres Wels-Land

B.4.14.1 Lambach – A.2 (s. s rel., 1709)

B.5 Land Salzburg (S), č. Solnohradsko

B.5.1 Okres Hallein

B.5.1.1 Okresní město Hallein – A.2 (s. z poč. 18. st., obr. 1708 nebo 1709, s. 1709-15, obr. 1721); **C.1** (dol. 1715); **D.2** (dol. 1715)

B.5.1.2 Kuchl – A.2 (obr. 1710 nebo 1711)

B.5.2 Zemské hlavní město Salzburg – A.2 (freska 1697/98 nebo 1697-1700, 5 obr. dol. 1698, mnohá vyobrazení, včetně jedné s., 1709 nebo 1710, s. 1714, obr. cca 1720, ol. 1722, s. cca 1725, kap. nebo k. 1725-12. V. 1726, ol. s obr., cca 1726, nebo snad již 1722); **B.1-3** (HERMES 1674, ABRAHAM A S. CLARA 1695, HERMES 1697, FOSSA 1706, *Epitome regularum* 1709, STEINHAUSER 1722, MILLER, *Wunderwerk* 1725, *Il segreto incontaminato*, CALDARA 1726, WEIßPACHER 1726a, b, WINEPACHER 1726, MAYR 1727, *Sacrum connubium* 1727, *Proprium Sanctorum* 1728, NICOLLI 1729); **C.1**, Salzburg (dol. 1698, VI. 1705, do 1706, dol. 1715, 26. VIII. 1722, 12.-23. V. 1726, 15. V., VII. a X. 1727, 25. V.

1729), Žďár nad Sázavou II. 2e/ (mezi 6. a 13. IX. 1722); **C.2**, II. 1726, Salzburg, arcib. letní rezidence Mirabell (v období 12.-23. V. 1726); **D.1**, 142 (několik l. před 1698)

B.5.3 Okres Salzburg-Umgebung

B.5.3.1 Berghheim – A.2 (2 s. 1707, obr. cca 1710 nebo 1711)

B.5.3.2 Koppl – A.2 (s. 1726)

B.5.3.3 Köstendorf – A.2 (mnoho obrazů a soch dol. 1715); **C.1, děkanát** (na 20 či 30 místech úcta dol. 1715)

B.5.3.4 Maria Plain – A.2 (s. 1704 nebo snad 1707 či 1708, obr. 1710 nebo 1711)

B.5.3.5 Oberndorf bei Salzburg – A.2 (s. 1720)

B.5.3.6 St. Georgen bei Salzburg – A.2 (podobizna dol. 1715)

B.5.3.7 Seekirchen am Wallersee – A.2 (rytiny i obrazy dol. 1715); **C.1** (od 1703 či ještě dříve, dol. 1715)

B.5.4 Okres St. Johann im Pongau

B.5.4.1 Bad Gastein – A.2 (obr. 1712)

B.5.4.2 Bad Hofgastein – A.2 (malba 1714); **C.1** (dol. 1715)

B.5.4.3 Hohenwerfen – A.2 (malba 1712); **C.1** (dol. 1715)

B.5.4.4 Hüttau – A.2 (vyobrazení dol. 1715)

B.5.4.5 Mühlbach am Hochkönig – A.2 (vyobrazení dol. 1715)

B.5.4.6 Radstadt – A.2 (vyobrazení dol. 1715)

B.5.4.7 Okresní město St. Johann im Pongau – A.2 (vyobrazení dol. 1715)

B.5.4.8 St. Veit im Pongau – A.2 (vyobrazení dol. 1715)

B.5.4.9 Schwarzach im Pongau – A.2 (vyobrazení dol. 1715)

B.5.5 Okres Tamsweg

B.5.5.1 Okresní městy Tamsweg – A.2 (řada obrazů a 1 s. dol. 1715)

B.5.6 Okres Zell am See

B.5.6.1 Bramberg am Wildkogel – C.1 (dol. 1715)

B.5.6.2 Maria Alm am Steinernen Meer – A.2 (obr. dol. 1715)

B.5.6.3 Rauris – A.2 (obr. 1717)

B.5.6.4 Saalfelden am Steinernen Meer – A.2 (univ. teze dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)

B.5.6.5 St. Martin bei Lofer – A.2 (s. 1721)

B.5.6.6 Okresní město Zell am See – A.2 (obr. 1724); **C.1** (dol. 1715)

B.6 Steiermark (ST), č. Štýrsko

B.6.1 Štýrsko obecně – A.2 (sochy a obrazy dol. 1712); **C.1, I** (1719)

B.6.2 Okres Bruck-Mürzzuschlag

B.6.2.1 Okresní město Bruck an der Mur – A.2 (s. 1710, s. 1712, ol. s obr., cca 1725, ol. z 1. čtvr. 18. st.)

B.6.2.2 Mariazell – A.2 (obr. dol. 1717, obr. cca 1722)

B.6.3 Okres Deutschlandsberg

B.6.3.1 Stainz – A.2 (malba cca 1700)

B.6.4 Zemské hlavní město Graz

B.6.4.1 Graz a okolí – A.2 (vyobrazení 1694, ol. 1702, četné sochy dol. 1715, s. 1722, sous. 1726); **B.1-3** (ROSOLENZ 1606, TÝŽ 1607, GRAFF 1699, HOLLNER 1699, *Sanctior Europae fama* 1722, STÖCKLEIN 1726); **C.1** (od 1694, dol. 1715, 25. VII. 1722); **C.2, I**. 1724, Graz, jez. akad. gymnázium (27. VII. 1724)

B.6.4.2 Straßgang – A.2 (s. 1698, obrazy, sochy a rytiny 1703-15)

B.6.4.3 Straßgang, arcijáhenství – C.1 (od 1695-1700, od 1703-06, od 1709-13, dol. 1715)

B.6.5 Okres Graz-Umgebung

B.6.5.1 Frohnleiten – A.2 (s. dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)

B.6.5.2 Hart bei Graz – A.2 (s. 1723)

B.6.5.3 Tobelbad – A.2 (kap. se sous., 1724)

B.6.6 Okres Hartberg-Fürstenfeld

- B.6.6.1 Mönichwald – A.2** (obr. cca 1722)
- B.6.6.2 St. Johann am Herberstein – A.2** (kap. se s., 1714)
- B.6.6.3 Söchau – A.2** (s. 1728)
- B.6.6.4 Vorau – A.2** (s. 1722, ol. s obr., snad 1728, malby 1728)

B.6.7 Okres Leibnitz

- B.6.7.1 Arnfels – A.2** (s. 1706, ol. s obr., 1720-30, s. 1728)
- B.6.7.2 St. Andrä im Sausal – A.2** (ol. s obr. 1723)
- B.6.7.3 Seggauberg – A.2** (s. 1729)

B.6.8 Okres Leoben

- B.6.8.1 Eisenerz – A.2** (s. 1705, obr. 1710); **C.1** (dol. 1715)
- B.6.8.2 Göss (nyní část okr. města Leoben) – C.1** (dol. 1715)
- B.6.8.3 Kalwang – A.2** (s. cca 1710/20)
- B.6.8.4 Okresní město Leoben – A.2** (s. 1705, 3 s. dol. 1715, kap. s ol., 1715 v úmyslu, ol. s malbou, 1726); **C.1** (dol. 1715)
- B.6.8.5 Mautern in Steiermark – A.2** (s. 1706, s. dol. 1715)
- B.6.8.6 Trofaiach – A.2** (2 obr. a mnoho podobizen dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)
- B.6.8.7 Vordernberg – A.2** (s. 1717)

B.6.9 Okres Liezen

- B.6.9.1 Admont – A.2** (obr. 1704, s. 1712)
- B.6.9.2 Admont, arcijáhenství – C.1** (dol. 1715)
- B.6.9.3 Irdning – A.2** (ol. z poč. 18. st., obr. 1729)
- B.6.9.4 Rottenmann – A.2** (s. 1709)
- B.6.9.5 St. Gallen – A.2** (s. s rel., snad 1726)
- B.6.9.6 St. Lorenzen im Palental – A.2** (s. 1727)

B.6.10 Okres Murau

- B.6.10.1 Althofen – A.2** (ol. s obr., cca 1700)
- B.6.10.2 Baierdorf – A.2** (s. cca 1726)
- B.6.10.3 Okresní město Murau – A.2** (s. 1698, malba cca 1700, s. 1705)
- B.6.10.4 Neumarkt in Steiermark – A.2** (obr. dol. 1716); **C.1** (dol. 1716)
- B.6.10.5 Oberwölz Stadt – A.2** (s. 1714, kap. se s., z 1. čtvr. 18. st.); **C.1** (dol. 1715)
- B.6.10.6 Ranten – A.2** (freska 1713)
- B.6.10.7 St. Margarethen am Silberberg – C.1** (dol. 1716)
- B.6.10.8 St. Veit in der Gegend – C.1** (dol. 1716)

B.6.11 Okres Murtal

- B.6.11.1 Allerheiligen – A.2** (s. 1728-29)
- B.6.11.2 Hlavní okresní město Judenburg – A.2** (s. 1711, s. 1717); **C.1** (dol. 1715)
- B.6.11.3 Maria Buch – A.2** (s. 1701)
- B.6.11.4 Schönberg – A.2** (s. 1724)

B.6.12 Okres Voitsberg

- B.6.12.1 Okresní město Voitsberg – A.2** (podobizna nebo s. dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)

B.6.13 Okres Weiz

- B.6.13.1 Gleisdorf – A.2** (obr. 1720)
- B.6.13.2 St. Ruprecht an der Raab – A.2** (s. 1711)

B.7 Tirol (T), č. Tyrolsko či Tyroly

B.7.1 Okres Imst

- B.7.1.1 Lehn – A.2** (s. nejspíš z přelomu 17. a 18. st.)
- B.7.1.2 Obergurgl – A.2** (k. 1726, 1737, ol. cca 1726)

- B.7.2 Řeka Inn – A.2** (podobizny dol. 1718)

B.7.3 Zemské hlavní město Innsbruck

B.7.3.1 Dreiheiligen – A.2 (ol. s obr. 1714)

B.7.3.2 Hötting (se zámkem Büchsenhausen) – A.2 (obr. 1688-zač. 18. st., kap. 25. VIII. 1698, ol. cca 1698, obr. z poč. 18. st., s. z raného 18. st.); **C.1** (1688); **D.1** (355 – 1713); **D.2** (1713)

B.7.3.3 Innsbruck – A.2 (s. před 1700, 2 s. a medailon z poč. 18. st., s. z raného 18. st., s. snad již 1709, s. 1715-15. V. 1716, s. cca 1720, kaplička nebo kap. 1721, podmalba na skle cca 1722, kostelík nebo k. 1727, 23. V. 1729, obr. 1729, bozzetto pro obr. cca 1729); **B.1-3** (*Cultus* 1722, *Triumphale silentium* 1723); **C.1** (16. V. 1715, 15. V. 1716, od 1716, 1721, 1722); **C.2**, I. 1723, Innsbruck, jez. gymnázium (3. a 6. IX. 1723); **D.2** (1729)

B.7.3.4 Mühlau – A.2 (s. dol. 1728)

B.7.4 Okres Innsbruck-Land

B.7.4.1 Axams – A.2 (ol. s obr., 1718)

B.7.4.2 Hall in Tirol – A.2 (s. z poč. 18. st., obr. nejspíš 1708-20)

B.7.4.3 Lueg – A.2 (malba cca 1700)

B.7.4.4 Schönberg im Stubaital – A.2 (freska z raného 18. st.)

B.7.4.5 Thaur – A.2 (obr. z raného 18. st.)

B.7.4.6 Volders – A.2 (obr. cca 1700)

B.7.5 Okres Kitzbühel

B.7.5.1 Hopfgarten im Brixental – A.2 (s. s malbou, 1725)

B.7.5.2 Okresní město Kitzbühel – A.2 (kap. se 3 freskami, 1727, ol. se s. a malbou, cca 1727)

B.7.5.3 Reith bei Kitzbühel – A.2 (freska 1729 + perokresebný návrh)

B.7.5.4 St. Johann in Tirol – A.2 (s. 1718)

B.7.6 Okres Kufstein

B.7.6.1 Alpbach – C.1 (dol. 1718)

B.7.6.2 Brixlegg a Reith im Alpbachtal – A.2 (s. 1711, vyobrazení 1711 nebo 1712); **C.1** (dol. 1718)

B.7.6.3 Ebbs – A.2 (obrazy a sochy, jedna konkrétně, několik málo l. před 1715, mnoho vyobrazení dol. 1718); **C.1** (už od doby několika l. před 1718)

B.7.6.4 Kirchbichl – C.1 (dol. 1718)

B.7.6.5 Kleinholz – A.2 (obr. z raného 18. st.)

B.7.6.6 Okresní město Kufstein – A.2 (2 s. 1711, s. 1715 v úmyslu); **C.1**, vikářství (několik l. před 1715, dol. 1719); **D.2** (od 1712, dol. 1718)

B.7.6.7 Kundl – A.2 (rytina cca 1705); **C.1** (dol. 1715)

B.7.6.8 Naschberg – A.2 (obr. z raného 18. st.)

B.7.6.9 Niederndorf – A.2 (podobizna dol. 1718)

B.7.6.10 Obere Sparchen – A.2 (obr. 1722)

B.7.6.11 Rattenberg – A.2 (obr. 1701 nebo 1705, s. 1705 nebo cca 1707); **A.6**, I. 2/ (vyobrazení ve formě medailí dol. 1715); **C.1** (od 1705, dol. 1715, dol. 1718)

B.7.6.12 Reith im Alpbachtal – A.2 (obrazy a sochy dol. 1719); **C.1** (dol. 1715, dol. 1719)

B.7.6.13 Voldöpp – A.2 (s. cca 1720)

B.7.6.14 Wörgl – C.1 (dol. 1719)

B.7.6.15 Zell – A.2 (obr. z poč. 18. st.)

B.7.7 Okres Landeck

B.7.7.1 Kaltenbrunn – A.2 (obr. z poč. 18. st.)

B.7.7.2 Ried im Oberinntal – A.2 (ol. s obr. z raného 18. st.)

B.7.7.3 See – A.2 (kap. se s., 1719)

B.7.8 Okres Lienz

B.7.8.1 Okresní město Lienz – A.2 (ol. 1702, s obr. z poč. 18. st., vyobrazení 1707, kap. 1715 v úmyslu)

B.7.9 Okres Reutte

B.7.9.1 Haldensee – A.2 (obr. cca 1700)

B.7.9.2 Okresní město Reutte – A.2 (ol. 20. IV. 1714)

B.7.10 Okres Schwaz

B.7.10.1 Achenkirch – A.2 (s. z raného 18. st.)

B.7.10.2 Fiecht – A.2 (obr. 1709)

- B.7.10.3 Hart im Zillertal – A.2** (s. dol. 1718 nebo 1719)
B.7.10.4 Okresní město Schwaz – A.2 (obr. 1722); **C.1** (1722)
B.7.10.5 Stumm – C.1 (dol. 1715, dol. 1719)
B.7.10.6 Zell am Ziller – A.2 (vyobrazení dol. 1719)

B.8 Vorarlberg (V), č. Vorarlbersko

B.8.1 Okres Feldkirch

- B.8.1.1 Einlis – A.2** (obr. z poč. 18. st.)
B.8.1.2 Nofels – A.2 (s. 1726)
B.8.1.3 Rankweil – A.2 (malba 1722)

B.9 Wien (W), č. Vídeň

B.9.1 Wien, hlavní město Rakouska, historické centrum a blízké okolí

- B.9.1.1 Vnitřní město s hradbami – A.2**, Wien I (rytiny, obrazy i sochy dol. 1680-84, obr. po 1689/90 a několik l. před 1715, s. 1694, mnoho soch dol. 1697, z nich s. dol. 16. V. 1689 nebo na poč. 1690 a s. 1693-95 a 2 s. 1695 a s. dol. 1697, s. ze 17. st., s. 1702, s. 1703, s. 1704, s. 1706, obr. 1707-11, s. 1708, s. 1712, obr. 19. XII. 1720, ol. 1721, ol. 24. nebo 25. V. 1723, kap. s ol. s obr., 27. nebo 28. VII. 1723, s. 1723, ol. asi 1723, ol. 1723/24, s obr. 1723, s. 3. IV. 1724, ol. s obr. a 2 rel., 29. IX. 1724, 2 ol. dol. 1724, četné obrazy a sochy dol. 1724, z nich konkrétněji 1 obr. a 18 s., kap. snad se s., jistě však s rel., 13. IX. 1725, ol. 1725, kap. 1726, kap. dol. 1727, s. s rel., 1729, ol. se sous. cca 1729, s. z 1. tř. 18. st.); **A.6**, I. 5/ (drobné podobizny na cís. dvoře dol. 1720 a 1724); **B.4**, 135 (1723); **C.1**, Wien I (dol. mezi 1680-84, 16. V. 1689 nebo 1690, 1690-97, někdy v období 1690-1702, dol. 1697, 1700, VIII. 1701, 28. IX. 1703 nebo 1705 nebo 1708, 16. V. 1705, 16. V. 1706, 16. V. 1707, 16. V. 1708, 1709, 16. V. 1709, 16. V. 1710, 16. V. 1711, 16. V. a 16. VIII. 1712, 16. V. 1714, 16. V. 1715, 16. V. a 10. XII. 1719, dol. 1720, 10. III., 16. a 16.-24. V. 1720, od 1720, dlouho před 1721, 16. V. 1721, již 1722, 16., 22. V. 1722, 24. či 25. V., 13. VI., 27. nebo 28. VII. 1723, od 1723, dol. 1724, 1724, 10., 16., 17., 16.-23., 16.-24. V., 29. IX. a 10. XII. 1724, 15.-23., 16., 23. V., 13., 13.-20. IX., 11. XII. 1725, 15.-23., 16., 16.-23., 19., 19.-26., 21., 22., 23. V. 1726, 15.-23., 16., 19., 23. V. 1727, 16.-24., 20., 26., 30. V. 1728, 13. III., 15., 15.-23., 22., 23. V. 1729); **C.2**, I. 1724, Wien, divadlo u Korutanské brány (1724), II. 1725, Wien, Vysoký most (oktáv začínající 13. IX. 1725), 1726, Wien, Vysoký most (16. V. nebo v oktávu od 19. V. 1726), 1727, Wien, Vysoký most (16. nebo 19. V. 1727), 1728, Wien, a (Vysoký most), b (far. k. měšťanského špitálu sv. Kláry)
- B.9.1.2 Předměstí uvnitř opevnění zvaného linie – A.2**, Wien II (mnoho soch dol. 1697, s. 1699, obr. před 1700, s. do 1705, 2 s. 1708, kap. nebo k. do 1710, s. 1712, ol. 16. V. 1713, s. 1713, s. 28. VII. 1714, s. 1716, obr. a ol. 1719, s. 1720 nebo 1723, obr. 1721, s. 1722, ol. 18. V. 1723, zvon 21. V. 1723, kap. dol. X. 1723, ol. s obr., 11. XI. 1723, ol. 25. XII. 1723, chudobinec a podobizna a obr. a 5 s. 1723, s. 1723-24, 2 obr. a ol. 1724, s. dol. 16. V. 1724, 3 s. dol. 1724, kap. dol. 1726, nový špitál s kap. a ol., 11. V. 1727, s. 1729); **C.1**, Praha II. 4h/ (IX. 1710), Wien II (16. V. 1707, před 8. VIII. 1710, 16. V. 1713, 12. X. 1721, 1722, 1723, 18., 25. V., 13. VI. a 25. XII. 1723, 16., 21. V., 9. VI. 1725, dol. 1726, 15., 16., 21. V. 1726, 11., 15., 16., 23. V. 1727, od 1727, 24., 25. V. 1728, 16. V. 1729)
- B.9.1.3 Vnější vídeňské opevnění zvané linie – A.2**, Wien III (s. 1712, s. 1717, s. dol. 1724, kap. 1724-29, s. 9. IX. 1725, s. 1729); **C.1**, Wien III (9. IX. 1725, 1726, 6. VII. 1727, 22. a 23. V. 1729)
- B.9.1.4 Okolí města – A.2**, Wien IV (mnohé sochy dol. 1697, s. 1710, s. 1715, kap. 1728, se s. 11. VIII. 1728); **C.1**, Wien IV (dol. 1697)
- B.9.1.5 Historické město celkově – B.1-3 – tisky**: VON AVANCINI 1658, TÝŽ 1663, GELB 1694, Z PURGSTALL 1701, DA FONSECA 1708a, ABRAHAM A S. CLARA 1709, *Officium et lytaniae* 1709, *Umständliche Beschreibung* 1711b, AMATUS A MATRE DEI 1712, SATTLER 1712, JESTŘÁBSKÝ 1717, PHILIPPUS A S. JACOBO 1717, FRITZ 1720, ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721, *Acta utriusque processus* 1721, BADIA 1721, FRITZ 1721a, b, SEELHAMMER 1721, *Acta utriusque processus* 1722, FISCHER 1722, *Klarer Spiegel*, REMPEN 1722, KOLB 1722, *Officium parvum* 1722, ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1723, FRITZ 1723, JUNG 1723, MIGLIO 1723, SEELHAMMER 1723, SEMEN 1723, *Sodalis officiosus* 1723, ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1724, GREIPL 1724, SEELHAMMER 1724, SIGET 1724, *Vienna Austriae* 1724, ZIEGLER 1724, *Gebet* 1725, LUCAS A S. NICOLAO 1725, *La porta del cielo* 1725, RISTL 1725, VON STEITZ 1725, FISCHER 1726, *Kurzer Bericht* 1726, LUCAS A S. NICOLAO 1726, *Neunmüttwochentliche Andacht* 1726, PANKL 1726, RADEMIN, REUTTER 1726, FISCHER 1727, LAZ 1727, LUCAS A S. NICOLAO 1727, RADEMIN, REUTTER 1727, ZIEGLER 1727a, b, *Die bedrückte, aber nicht*

unterdrückte, ENDTER 1728, VON BOUFFENSTEIN 1728, KRAMER 1728, PANKL 1728, RADEMIN, REUTTER 1728, SCHMALTZER 1728, WISPAUER 1728, ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1729, DANELI 1729, *Kurzer Begriff* 1729, RUDOLPHUS A. S. CAROLO 1729, SCHNELL 1729, WEYMER 1729 – **kalendář**: *Kaiserlicher Hof- und Ehren-Kalender* 1726, 1729 – **periodikum**: *Wien. Diarium* 1705-1712, 1714, 1719-1723, 1725-1730); **C.1**, Wien I. 2/ (od 1690)

B.9.1.6 Nejisté místo konání svatojánských oslav – **C.1**, Wien V (16. V. 1707, do 1717)

B.9.2 11. městský obvod

B.9.2.1 Kaiserebersdorf – **A.2** (s. 1717)

B.9.2.2 Simmering – **A.2** (s. 1716 v úmyslu)

B.9.3 14. městský obvod

B.9.3.1 Hacking – **A.2** (s. 1704)

B.9.3.2 Hadersdorf – **A.2** (s. 1683-1715, s. dol. 1715, ol. cca 1723, s. 1724, s. z 1. čtvr. 18. st.); **C.1** (dol. 1715)

B.9.4 16. městský obvod

B.9.4.1 Ottakring – **A.2** (s. 1721, s. 1722)

B.9.5 17. městský obvod

B.9.5.1 Hernals – **A.2** (s. 1707, s. 1712, s. 1718, s. 1720, s. 1721, obr. 1722, ol. 1723)

B.9.6 18. městský obvod

B.9.6.1 Gersthof – **A.2** (s. 1724)

B.9.6.2 Währing – **A.2** (s. 1721)

B.9.7 19. městský obvod

B.9.7.1 Heiligenstadt – **A.2** (s. 1723)

B.9.7.2 Josefsdorf – **A.2** (s. 1724-28)

B.9.7.3 Nussdorf či Nußdorf – **A.2** (s. 10. X. 1710)

B.9.7.4 Oberdöbling – **A.2** (s. 1705 nebo snad cca 1800, kap. 1726-39)

B.9.7.5 Untersievering (či Unter-Sievering) – **A.2** (s. 1710, s. 1722)

B.9.8 21. městský obvod

B.9.8.1 Jedlesee – **A.2** (s. z 1. čtvr. 18. st., kap. cca 1729)

B.9.9 22. městský obvod

B.9.9.1 Süssenbrunn či Süßenbrunn – **A.2** (s. 1727 nebo 1721)

B.9.10 23. městský obvod

B.9.10.1 Erlaa – **A.2** (kap. 1726)

B.9.10.2 Mauer – **A.2** (kap. 1719)

C. Německo (N)

C.1 Baden-Württemberg (BW), č. Bádensko-Württembersko

C.1.1 Altheim (Neckar-Odenwald, Walldürn) – **A.3** (s. 1729)

C.1.2 Bad Rotenfels (Karlsruhe, Rastatt, Gaggenau) – **A.3** (s. 1726)

C.1.3 Baden-Baden (Karlsruhe) – **A.3** (s. 1726)

C.1.4 Bräunlingen (Freiburg, Schwarzwald-Baar-Kreis) – **A.3** (s. cca 1699)

C.1.5 Bruchsal (Karlsruhe) – **A.3** (ol. se s., 1728, freska VI.-X. 1729)

C.1.6 Donaueschingen (Freiburg, Schwarzwald-Baar-Kreis) – **D.1**, 262 (dol. 1709)

C.1.7 Ebnet (Freiburg, Freiburg im Breisgau) – **A.3** (kap. se s., 1725)

C.1.8 Ettlingen (Karlsruhe) – **A.3** (s. 1724)

C.1.9 Frauenalb (Karlsruhe, Marxzell) – **A.3** (s. 1725)

C.1.10 Freiburg im Breisgau – **D.1**, 366 (IX. 1713)

C.1.11 Freudenberg (Stuttgart, Main-Tauber-Kreis) – **A.3** (s. 1714)

C.1.12 Hettigenbeuern (Karlsruhe, Neckar-Odenwald-Kreis, Buchen (Odenwald)) – **A.3** (s. 1728)

- C.1.13 Hilpertsau (Karlsruhe, Rastatt, Gernsbach) – A.3** (s. 1706)
C.1.14 Hüfingen (Freiburg, Schwarzwald-Baar-Kreis) – A.3 (s. 1723)
C.1.15 Iggenhausen (Stuttgart, Heidenheim, Dischingen) – A.3 (kap. 4. VII. 1718-1721); **C.1** (7. IX. 1725, 4. V. 1726 a poté)
C.1.16 Königheim (Stuttgart, Main-Tauber-Kreis) – A.3 (s. 16. V. 1715)
C.1.17 Konstanz (Freiburg) – A.3 (s. 1709)
C.1.18 Kupprichhausen (Stuttgart, Main-Tauber-Kreis) – A.3 (s. 1721)
C.1.19 Osterburken (Karlsruhe, Neckar-Odenwald-Kreis) – A.3 (s. 1728)
C.1.20 Rastatt (Karlsruhe) – A.3 (kap. s ol. a sousoším v úmyslu 1720-21)
C.1.21 Ravensburg (Tübingen) – A.3 (podobizna čili s. dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)
C.1.22 Rißtissen (Tübingen, Alb-Donau-Kreis, Ehingen (Donau)) – A.3 (ol. s obr. cca 1725)
C.1.23 Rottenburg am Neckar (Tübingen) – A.3 (s. dol. 1715)
C.1.24 Rottweil (Freiburg) – B.1-3 (KOLB 1725)
C.1.25 Villingen (Freiburg, Schwarzwald-Baar-Kreis, Villingen-Schwenningen) – A.3 (s. 1710-11, s. do 1713); **C.1** (VIII. 1710, VIII. 1711)
C.1.26 Waldkirch (Freiburg, Emmendingen) – A.3 (s. 1723, s. 1727)
C.1.27 Waldshut (Freiburg, Waldshut-Tiengen) – A.3 (s. ze 17. st. nebo spíše 1700-15)
C.1.28 Walldürn (Karlsruhe, Neckar-Odenwald-Kreis) – A.3 (s. 1714)
C.1.29 Weingarten (Tübingen, Ravensburg) – B.1-3 (*Vita et cultus*, REMPEN 1709)

C.2 Bayern (BA), č. Bavorsko

- C.2.1 Bavorsko obecně – C.1**, I (dol. 1719), II. 2/ (dol. 1722), Bayern (7.-8. XI. 1620, 1693, 1701, 1704, 4. a 6. IX. 1702, 3. a 5. IX. 1710, 4. a 6. IX. 1719, 16. V. 1722, 1727, V., 26. VI., 25. VI. – 3. VII., IX., 5. a 6. IX. 1729), München 1b/ (16. V. 1722), Praha VII. 7c/ (1727)

C.2.2 Mittelfranken (MF), č. Střední Franky

- C.2.2.1 Dinkelsbühl (Ansbach) – A.3** (obr. dol. 1715); **B.1-3** (BALBÍN, BAČINA 1706b)
C.2.2.2 Höchststadt an der Aisch (Erlangen-Höchstädt) – A.3 (s. 1712-asi 1720, s. 1720 nebo z 20. I. 18. st.)
C.2.2.3 Nürnberg – A.6, II. 8, 10, 18/ (medaile 1719, medaile 1720, pam. medaile 1729); **B.1-3** (FUGGER, VON BIRKEN 1668, BEER 1684, TÝŽ 1685, VON IMHOF 1695, BECKER 1697, HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1697, WEIGEL 1698, VON IMHOF 1699, BECKER 1700, HERLET 1703, ABRAHAM A S. CLARA 1709, REDEL 1710, HERLET 1711, VON IMHOF 1714, JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716, Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1719, ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721, TITÍŽ 1723, BRAUN 1723b, BECKOVSKÝ 1724, BRAUN 1724b, VON IMHOF 1724, FRITZ 1726, *Neu-eröffneten Bilder-Saales achter Teil* 1727, BONA, JANKA 1729)
C.2.2.4 Rodheim (Neustadt a. d. Aisch-Bad Windsheim, Oberickelsheim) – A.3 (s. 1723)
C.2.2.5 Schwarzenberg (Neustadt a. d. Aisch-Bad Windsheim, Scheinfeld) – A.3 (k. 7. V. 1727 v úmyslu)

C.2.3 Niederbayern (NB), č. Dolní Bavorsko

- C.2.3.1 Abensberg (Kelheim) – A.3** (kaz. se sous., 1724)
C.2.3.2 Aicholding (Kelheim, Riedenburg) – A.3 (štuk. postava cca 1725)
C.2.3.3 Dreifaltigkeitsberg (Dingolfing-Landau, Moosthenning, Rimbach) – A.3 (ol. s obr., 1720)
C.2.3.4 Landshut – B.1-3 (DEIBL 1723)
C.2.3.5 Loizenkirchen (Landshut, Aham) – A.3 (obr. dol. 1723)
C.2.3.6 Passau – A.3 (ol. 1689-1712, obr. z kon. 17. st., s. 1718); **B.1-3** (*Neu-eröffnete Pforte* 1724)
C.2.3.7 Piflas (Landshut, Ergolding) – A.3 (kap. 1725, s. cca 1725)
C.2.3.8 Straubing – A.3 (obr. dol. 1715); **B.1-3** (*Sigillum sacramentale martyrio coronatum* 1710); **C.1** (dol. 1715); **C.2**, I. 1710, Straubing, jez. gymnázium (3. a 5. IX. 1710)
C.2.3.9 Waldkirchen (Freyung-Grafenau) – A.3 (kap. se s., 1729)
C.2.3.10 Weltenburg (Kelheim) – A.3 (s. 1729)

C.2.4 Oberbayern (OB), č. Horní Bavorsko

- C.2.4.1 Altenbeuern (Rosenheim, Neubeuern) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
C.2.4.2 Amerang (Rosenheim) – A.3 (s. dol. 1715)
C.2.4.3 Anzing (Ebersberg) – A.3 (podobizna dol. 1698); **C.1** (dol. 1698)
C.2.4.4 Au am Inn (Mühldorf am Inn, Gars am Inn) – A.3 (vyobrazení dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)
C.2.4.5 Aufham (Berchtesgadener Land, Anger) – A.3 (s. 1724)

- C.2.4.6 Burghausen (Altötting) – A.3** (ol. 9. XI. 1701 v úmyslu, 3 obr. dol. 1705, 1715 dol. obrazy a sochy pořizované od 1697); **C.2**, I. 1723, Burghausen, jez. gymnázium (3. a 6. IX. 1723)
- C.2.4.7 Burgkirchen an der Alz (Altötting) – A.3** (s. z poč. 18. st., dol. 1715)
- C.2.4.8 Chiemsee (oblast zasahuje také do Tyrol v Rakousku) – A.3** (obr. 1715, rytiny a obrazy, snad i sochy dol. 1716)
- C.2.4.9 Eichstätt – A.3** (kap. s ol., na němž rel., 1724); **B.1-3** (*B. Joannes Nepomucenus* 1708); **C.2**, I. 1708, Eichstätt, jez. gymnázium (5. a 6. IX. 1708)
- C.2.4.10 Eiselfing (Rosenheim) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.11 Ens Dorf (Mühldorf am Inn, Kraiburg am Inn) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.12 Eresing (Landsberg am Lech) – A.3** (vyobrazení údajně 1680, nep. však mladší)
- C.2.4.13 Erharting (Mühldorf am Inn) – A.3** (vyobrazení 1713)
- C.2.4.14 Ettal (Garmisch-Partenkirchen) – B.4** (138 – 1724); **C.1** (4. XI. 1724)
- C.2.4.15 Freising – C.1** (2. a 4. IX. 1711)
- C.2.4.16 Gars am Inn (Mühldorf am Inn) – A.3** (1715 ve zdejším arcijáhenství dol. minimálně 22 vyobrazení, z toho 6 soch, ostatní obrazy, 1702, 1705, 1708, 1709, 1713)
- C.2.4.17 Geiselbullach (Fürstenfeldbruck, Olching) – A.3** (kap. 1726-27, ol. cca 1727); **C.1** (1726)
- C.2.4.18 Grabenstätt (Traunstein) – A.3** (malba 1710, obr. 1714, malba a obr. dol. 1715); **C.1** (1714, do 1715, dol. 1715)
- C.2.4.19 Grafengars (Mühldorf am Inn, Jettenbach) – A.3** (obr. 1705 nebo 1706)
- C.2.4.20 Grünthal (Mühldorf am Inn, Unterreit) – A.3** (obr. 1705 nebo 1706)
- C.2.4.21 Günther (Weilheim-Schongau, Bernbeuren) – A.3** (kap. a ol. s obr. 1728-32)
- C.2.4.22 Habach (Weilheim-Schongau) – A.3** (rel. 1722)
- C.2.4.23 Hohenwart (Pfaffenhofen a. d. Ilm) – A.3** (obr. dol. 1698); **C.1**, Hohenwart (dol. 1698)
- C.2.4.24 Ingolstadt – A.3** (ol. 1726); **B.1-3** (*Kleines Amt und Andacht* 1698, VON CHLINGENSPERG 1720, *Cultus* 1729, *Kurzer Lebens-Begriff* 1729); **C.1** (24. VII. 1720)
- C.2.4.25 cesta z Ingolstadtu do Scheuern přes Pfaffenhofen an der Ilm – D.1**, 135 (19. XII. 1697)
- C.2.4.26 Joshofen (Neuburg-Schrobenhausen, Neuburg an der Donau) – A.3** (s. 1720)
- C.2.4.27 Königsee, jezero (Berchtesgadener Land, Schönau a. Königssee) – A.3** (s. 1711, po 1711 nazván ostrov *Johannesinsel*, *Johannisinsel* nebo *St. (Sankt) Johann*)
- C.2.4.28 Kraiburg am Inn (Mühldorf am Inn) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.29 Landsberg am Lech – A.3** (malba 1702)
- C.2.4.30 Laufen (Berchtesgadener Land) – A.3** (vyobrazení několik l. před 1715, vyobrazení 1714-15, mnoho podobizen dol. 1715); **D.2** (dol. 1715)
- C.2.4.31 Marktl (Altötting) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.32 Mauern (Neuburg-Schrobenhausen, Rennertshofen) – A.3** (vyobrazení 1720)
- C.2.4.33 Mittenwald – A.3** (kap. se s., 1722)
- C.2.4.34 Moorenweis (Fürstenfeldbruck) – A.3** (s. 1721-27)
- C.2.4.35 Mühldorf am Inn – A.3** (2 podobizny a 1 s. dol. 1715)
- C.2.4.36 München – A.3** (podobizna 1688-cca 1715, podobizny dol. 1698, konkrétně jedna, více obrazů dol. 1698, podobizna 1698 ve výrobě, ol. 1698-1704, ol. s obr., 1704, 20. IV. 1705, vyobrazení a mnoho jeho kopií, především maleb, dol. 1715, s. asi již 1717, relikviář 1719, obr. 1721, prapor s podobiznou 25. VI.-3. VII. 1729, obr. do 1729); **B.1-3** (SCHERER 1610, TÝŽ 1611, ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1662, TITÍŽ 1663, BALBÍN, BAČINA 1700, TITÍŽ 1707a, GELB 1707, *Kleines Amt und Andacht* 1704, 1707, *Officium* 1711, EGGS 1714, *Bittrich* 1721, MILLER 1722, *S. Joannes Nepomucenus* 1723, *Cultus* 1724, *Ewig-gestirnete Glorie* 1724, *Lob- und Andachts-Übung* 1724, *Höchsterfreulicher Echo* 1727, *Tuba buccinatrix* 1727, *Kleines Amt und Andacht* 1728); **B.4** (64 – 1707, 100 – 1718, 104 – 1719, 164 – 1728); **C.1** (dol. 1698, dol. 1715, 1717, 16. V. 1722, 1724, V. 1729); **C.2**, II. 1724, Blíže neurčené místo, nejspíš München (1724)
- C.2.4.37 Neubeuern (Rosenheim) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.38 Neuburg an der Donau (Neuburg-Schrobenhausen) – A.3** (s. 1707)
- C.2.4.39 Neumarkt-Sankt Veit (Mühldorf am Inn) – A.3** (vyobrazení dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)
- C.2.4.40 Neuötting (Altötting) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.41 Nußdorf am Inn (Rosenheim) – C.1** (dol. 1715)
- C.2.4.42 Pasing (München) – A.3** (kap. 1700-04, dol. až 1724)
- C.2.4.43 Pleiskirchen (Altötting) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.44 Prutting (Rosenheim) – A.3** (pár obrazů dol. 1715)
- C.2.4.45 Puchschlagen (Dachau, Schwabhausen) – A.3** (freska 1729)
- C.2.4.46 Reischach (Altötting) – A.3** (vyobrazení 1702)
- C.2.4.47 Riedering (Rosenheim) – A.3** (více soch a obrazů dol. 1715)
- C.2.4.48 Salmanskirchen (Mühldorf am Inn, Ampfing) – A.3** (s. 1713); **C.1** (dol. 1715)

- C.2.4.49 St. Ottilien (Landsberg am Lech, Eresing) – A.3** (obr. 25. V. 1695, kap. s ol. 1695 v úmyslu); **C.1** (25. V. 1695)
- C.2.4.50 Schnaitsee (Traunstein) – A.3** (mnoho obrazů a soch dol. 1715); **C.1** (dol. 1715)
- C.2.4.51 Seebruck (Traunstein, Seon-Seebruck) – A.3** (vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.52 Teisendorf (Berchtesgadener Land) – A.3** (více soch i obrazů 1698-1718, z toho minimálně 12 obr. 1710-18, obr. 1718)
- C.2.4.53 Tittmoning (Traunstein) – A.3** (obr. cca 1700, s. 1707, mnoho obrazů a 1 s. dol. 1715, s. 17. V. 1717); **C.1**, Tittmoning I, děkanát a město (bezmála od 1695, do 1715, dol. 1715), II, město a okolí (17. V. 1717, dol. 1718); **D.1**, 261 (1709)
- C.2.4.54 Traunstein – A.3** (obr. a vyobrazení dol. 1715)
- C.2.4.55 Traunwalchen (Traunstein, Traunreut) – A.3** (obr. 1701)
- C.2.4.56 Trostberg (Traunstein) – A.3** (obr. 1703); **C.1** (dol. 1715)
- C.2.4.57 Vachendorf (Traunstein) – A.3** (pár vyobrazení dol. 1715)
- C.2.5 Oberfranken (OF), č. Horní Franky**
- C.2.5.1 Ampferbach (Bamberg, Burgebrach) – A.3** (rel. 1703)
- C.2.5.2 Bad Staffelstein (Lichtenfels) – A.3** (s. 1705-16)
- C.2.5.3 Bamberg – A.3** (snad zde podobizna 1679, ol. 1700-15, s obr. 1700, s. 1702/03, s. 1705-15, sochy a obrazy dol. 1715, z nich konkrétně 3 vyobrazení a 1 s., 1715 dol. též mnoho reliéfů (rytin) a obrazů, ol. 1715-23, ol. po 1721, s obr. 1727, s. 1725); **B.1-3** (DELAMINETZ 1683, *Officium* 1703a, JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716, HÖNICKE 1723); **C.1** (dol. 1715); **D.2** (někdy od 1705, dol. 1715)
- C.2.5.4 Bamberké biskupství – A.3** (mnohá vyobrazení dol. 1700); **C.1** (1679-80, dol. 1700, zvlášť od 1700, dol. 1715)
- C.2.5.5 Ebsfeld (Lichtenfels) – A.3** (s. z poč. 18. st.)
- C.2.5.6 Grasmannsdorf (Bamberg, Burgebrach) – A.3** (s. 1715)
- C.2.5.7 Hallerndorf (Forchheim) – A.3** (s. 1722)
- C.2.5.8 Kronach – A.3** (s. 1713)
- C.2.5.9 Schlüsselfeld (Bamberg) – A.3** (s. z poč. 18. st.)
- C.2.5.10 Seßlach (Coburg) – A.3** (s. 1714)
- C.2.5.11 Theisau (Lichtenfels, Burgkunstadt) – A.3** (s. 1722)
- C.2.5.12 Uetzing (Lichtenfels, Bad Staffelstein) – A.3** (s. cca 1715)
- C.2.5.13 Weichenwasserlos (Bamberg, Scheßlitz) – A.3** (s. 1719)
- C.2.5.14 Weisbrem (Lichtenfels, Bad Staffelstein) – A.3** (s. 1715)
- C.2.6 Oberpfalz (OP), č. Horní Falc**
- C.2.6.1 Horní Falc obecně – C.1** (V. 1729)
- C.2.6.2 Altfalter (Schwandorf, Schwarzach bei Nabburg) – A.3** (s. 1724)
- C.2.6.3 Amberg – A.3** (zvon 1729); **B.1-3** (BISSELIUS 1677, *Sigillum sacramentale martyrio coronatum*, BINNER 1719, BISSELIUS 1727, TÝŽ 1729); **C.2**, I. 1719, Amberg, jez. gymnázium (4. a 6. IX. 1719)
- C.2.6.4 Bärnau (Tirschenreuth) – A.3** (s. 1722)
- C.2.6.5 Erbendorf (Tirschenreuth) – A.3** (rel. 1710)
- C.2.6.6 Freystadt (Neumarkt i. d. OPf.) – A.3** (medailon cca 1725)
- C.2.6.7 Johannisberg (Schwandorf, Oberviechtach) – A.3** (malá polní kap. s obr., 1704)
- C.2.6.8 Neukirchen beim Heiligen Blut (Cham) – A.3** (kap. se s., 1720)
- C.2.6.9 Neumarkt in der Oberpfalz – A.3** (obr. z raného 18. st., s. cca 1727)
- C.2.6.10 Neunburg vorm Wald (Schwandorf) – A.3** (s. 1710)
- C.2.6.11 Neustadt an der Waldnaab – A.3** (s. 3. VIII. 1722)
- C.2.6.12 Hlavní město Regensburg – A.3** (podobizna dol. 1720); **B.1-3** (SEIFERT 1709, 1710, 1711, ELT 1723, *Catalogus librorum* 1725)
- C.2.6.13 Reinhausen (Regensburg) – A.3** (s. 1726)
- C.2.6.14 Speinshart (Neustadt a. d. Waldnaab) – A.3** (ol. s obr., 16. VI. 1722)
- C.2.6.15 Sulzbach (Amberg-Sulzbach, Sulzbach-Rosenberg) – B.1-3** (*Herzbewegliche Andachten* 1708, STŘEDOVSKÝ 1710, ŽALKOVSKÝ ZE ŽALKOVIC 1714, Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1719, BECKOVSKÝ 1724, BISSELIUS 1724, TÝŽ 1725, BRAUN 1723b, TÝŽ 1724b)
- C.2.6.16 Vilseck (Amberg-Sulzbach) – A.3** (s. 1720)
- C.2.6.17 Waldau (Neustadt a. d. Waldnaab, Vohenstrauß) – A.3** (ol. se s., 1716-18, sl. se s., do 1718)
- C.2.6.18 Waldsassen (Tirschenreuth) – A.3** (freska 1695-98, s. 1713, s. 1725-27)
- C.2.6.19 Waldthurn (Neustadt a. d. Waldnaab) – A.3** (s. 1727)

- C.2.6.20 Wappersdorf (Neumarkt i. d. OPf., Mühlhausen) – A.3 (s. 1713)**
C.2.6.21 Wenzelbach (Regensburg) – A.3 (s. 1728)
C.2.6.22 Wörth an der Donau (Regensburg) – C.1 (1723)

C.2.7 Schwaben (SCH), č. Švábsko

- C.2.7.1 Augsburg – A.3 (obr. dol. 21.-28. VIII. 1729); B.1-3 (tisky: BILGER 1630b, BUCELIN 1655, BAGATTA 1695a, b, SALLER 1695, BAGATTA 1700a, b, GRAFF 1700, RIEGER 1702, ROSIGNOLI 1705b, FOSSA 1706, *Altariolum* 1709, *Kurzer Lebens-Lauf* 1712, PFENDTNER 1714, *Catalogus librorum* 1715, ENGELBRECHT 1715, RASSLER 1717, FORESTI 1719, KAZENBERGER 1723, BALBÍN 1725a, b, STÖCKLEIN 1726, BRENTANO 1727, EISVOGL 1727, HANSIZ 1727, KISEBETER 1727, ROSIGNOLI 1727, *Triumphale silentium* 1728, BALBÍN, *Supplementum* 1729, *Eigentliche Beschreibung* 1729; *periodikum: Der europäische Postillon* 1724-1729); B.4 (6 – 1664, 9 – 1673, 12 – 1674, 15a – 1676, 23 – 1689, 31 – 1698, 64 – 1707, 91 – 1716, 92 – 1716, 97 – 1717, 98 – 1717, 100 – 1718, 102 – 1719, 103 – 1719, 104 – 1719, 135 – 1723, 138 – 1724); C.2, I. 1728, Augsburg, jez. gymnázium (2., 3. a 6. IX. 1728)**
C.2.7.2 Boos (Unterallgäu) – A.3 (s. 1720/30)
C.2.7.3 Dillingen an der Donau – A.3 (s. 1723); B.1-3 (BAGATTA 1695a, b, 1700a, b, ROSIGNOLI 1705b, *Kurzer Lebens-Lauf* 1712, *Catalogus librorum* 1715, RASSLER 1717, ROSIGNOLI 1727); B.4 (98 – 1717)
C.2.7.4 Donauwörth (Donau-Ries) – A.3 (ol. s obr., z 20. l. 18. st., konkrétněji nejspíš 1724-25)
C.2.7.5 Edelstetten (Neuburg an der Kammel) – A.3 (s. 1709-12)
C.2.7.6 Fechen (Ostallgäu, Marktoberdorf) – A.3 (kap. 1727)
C.2.7.7 Ferthofen (Memmingen) – A.3 (s. z poč. 18. st.)
C.2.7.8 Füssen (Ostallgäu) – A.3 (rel. 1724)
C.2.7.9 Günzburg – A.3 (ol. 1728)
C.2.7.10 Hirschbrunn (Donau-Ries, Auhausen) – A.3 (s. 1728)
C.2.7.11 Holzen (Augsburg, Allmannshofen) – A.3 (s. 1722)
C.2.7.12 nejspíš Holzheim (Donau-Ries) – A.3 (ol. se s., 1698 v úmyslu); C.1 (dol. 1698)
C.2.7.13 Kempten – B.1-3 (VON FUGGER-BOOS 1709)
C.2.7.14 Kühbach (Aichach-Friedberg) – A.3 (obr. v úmyslu 20. XII. 1697, obrazy, 1 konkrétní, dol. 1698); C.1 (dol. 1698)
C.2.7.15 Loppenhausen (Unterallgäu, Breitenbrunn) – C.1 (1729)
C.2.7.16 Maihingen (Donau-Ries) – A.3 (ol. se s., 1721-22, s. 1728)
C.2.7.17 Mindelheim (Unterallgäu) – C.2, I. 1702, Mindelheim, jez. gymnázium (4. a 6. IX. 1702)
C.2.7.18 Oberndorf am Lech (Donau-Ries) – C.1 (1725)
C.2.7.19 Ottmaring (Aichach-Friedberg, Friedberg) – A.3 (kap. 1724)
C.2.7.20 Schrofien (Unterallgäu, Lautrach) – A.3 (obr. cca 1720)
C.2.7.21 Wolfenstadt (Donau-Ries) – A.3 (freska cca 1707-10)
C.2.7.22 Ziemetshausen – A.3 (s. cca 1712-14, s. 1720/30)
- C.2.8 Unterfranken (UF), č. Dolní Franky**
- C.2.8.1 Althausen (Bad Kissingen, Münnertstadt) – A.3 (s. 1704)**
C.2.8.2 Aschaffenburg – B.1-3 (DELAMINETZ 1667)
C.2.8.3 Astheim (Kitzingen, Volkach) – A.3 (s. 1723/24)
C.2.8.4 Aura an der Saale (Bad Kissingen) – A.3 (s. 1712, ol. se s., 1720)
C.2.8.5 Bad Königshofen im Grabfeld (Rhön-Grabfeld) – A.3 (s. 7. VIII. 1725)
C.2.8.6 Bad Neustadt an der Saale (Rhön-Grabfeld) – A.3 (s. dol. 1715); C.1 (dol. 1715)
C.2.8.7 Bastheim (Rhön-Grabfeld) – A.3 (s. 1727)
C.2.8.8 Bischofsheim an der Rhön (Rhön-Grabfeld) – A.3 (s. 1728)
C.2.8.9 Dettelbach (Kitzingen) – A.3 (s. ze 17. st., s. 1719)
C.2.8.10 Elsenfeld (Miltenberg) – A.3 (s. 1711)
C.2.8.11 Euerbach (Schweinfurt) – A.3 (vyobrazení 27. V. 1717)
C.2.8.12 Euerdorf (Bad Kissingen) – A.3 (s. 1713)
C.2.8.13 Eußenheim (Main-Spessart) – A.3 (s. 3. VIII. 1726)
C.2.8.14 Gaibach (Kitzingen, Volkach) – C.1 (1728)
C.2.8.15 Geldersheim (Schweinfurt) – A.3 (s. 14. IV. 1713)
C.2.8.16 Gemünden am Main (Main-Spessart) – A.3 (s. 1711)
C.2.8.17 Großheubach (Miltenberg) – A.3 (s. 1727)
C.2.8.18 Hafenlohr (Main-Spessart) – A.3 (s. 1728)
C.2.8.19 Herlheim (Schweinfurt, Kolitzheim) – A.3 (s. 1720)
C.2.8.20 Karsbach (Main-Spessart) – A.3 (ol. s obr. 1724)
C.2.8.21 Kirchzell (Miltenberg) – A.3 (s. 1724)

- C.2.8.22 Kitzingen – A.3** (s. z 1. čtvr. 18. st.)
C.2.8.23 Klingenberg am Main (Miltenberg) – A.3 (s. 1728)
C.2.8.24 Lengfurt (Main-Spessart, Triefenstein) – A.3 (s. 1728)
C.2.8.25 Lohr am Main (Main-Spessart) – A.3 (s. 1713)
C.2.8.26 Neustädterhof (Miltenberg, Obernburg am Main, Eisenbach) – A.3 (s. 1724)
C.2.8.27 Ochsenfurt (Würzburg) – A.3 (s. 1715 nebo krátce po)
C.2.8.28 Retzbach (Main-Spessart, Zelligen) – A.3 (s. 1700-20)
C.2.8.29 Reuchelheim (Main-Spessart, Arnstein) – A.3 (rel. 1726)
C.2.8.30 Saal an der Saale (Rhön-Grabfeld) – A.3 (s. 1723)
C.2.8.31 Seubrigshausen (Bad Kissingen, Münnerstadt) – A.3 (s. 1727)
C.2.8.32 Steinbach (Main-Spessart, Lohr a. Main) – A.3 (s. cca 1719-29, ol. s obr., 1723)
C.2.8.33 Tauberrettersheim (Würzburg) – A.3 (s. 1716)
C.2.8.34 Volkach (Kitzingen) – A.3 (s. 1717)
C.2.8.35 Wermerichshausen (Bad Kissingen, Münnerstadt) – A.3 (s. 1710)
C.2.8.36 Westheim (Bad Kissingen, Hammelburg) – A.3 (s. 1718)
C.2.8.38 Wolfsmünster (Main-Spessart, Gräfenfurt) – A.3 (s. 1715)
C.2.8.39 Würzburg – A.3 (snad zde, nebo v Bambergu podobizna 1679, obrazy i sochy 1698-1715, malba a s. snad 1699, ol. se s., 1701, ol. 1704, relikviář 1719-24, s. 1720, s. 1722, bastion nejspíš 1724-29, podobizna a snad i s. 1726, snad 5 maleb v úmyslu 1726, realizovány pouze 2, rel. 1727, s. 1729 + kresebný návrh 1725, ryt. 1727 a bozzetto do 1729); **B.1-3** (HERLET 1703, *Andächtige und auserlesene Gesänger* 1705, VANOS 1705, *Oratio devotissima* 1709, *Officium* 1722); **C.1** (26. XI. 1705, dol. 1715, od 1726)
- C.2.8.38 Würzburgské biskupství a Würzburg – C.1** (1679-80, od 1698, dol. 1715, 1721, od 1726)

C.3 Hessen (HN), č. Hesensko

- C.3.1 Bürgel (Darmstadt, Offenbach am Main) – A.3** (s. 1714)
C.3.2 Frankfurt am Main (Darmstadt) – A.3 (ol. 1703), **B.1-3** (PONTANUS Z BREITENBERKA 1608, CARAFFA 1641, LEHMANN 1662, SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1687, LEHMANN, FUCHS 1698, ARNOLD 1699, BUCELIN 1699, *Officium* 1702, HERLET 1703, *Theatrum Europaeum continuatum* 1707, ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710, HERLET 1711, LEHMANN, FUCHS 1711, VOGT 1712, *Ausführliches Heiligen-Lexikon* 1719, *Alleruntertänigstes Vorstellungs-Schreiben* 1721)
C.3.3 Fulda (Kassel) – A.3 (s. 1707)
C.3.4 Hanau (Darmstadt, Main-Kinzig-Kreis) – B.1-3 (SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1602)
C.3.5 Limburg an der Lahn (Gießen, Limburg-Weilburg) – A.3 (s. 1714)
C.3.6 Löschenrod (Kassel, Fulda, Eichenzell) – A.3 (s. 1717)

C.4 Niedersachsen (NS), č. Dolní Sasko

- C.4.1 Algermissen (Hildesheim) – A.3** (s. 1720)
C.4.2 Duderstadt (Göttingen) – A.3 (s. 1724)
C.4.3 Helmstedt – B.1-3 (REMPEN 1711, TÝŽ 1725)
C.4.4 Hildesheim – B.1-3 (CLÜVER 1640, REMPEN 1702a)
C.4.5 Huckelrieden (Cloppenburg, Lönigen, Überhäsige Viertel) – A.3 (s. 1. VI. 1724)

C.5 Nordrhein-Westfalen (NW), č. Severní Porýní-Vestfálsko

- C.5.1 Aachen (Köln) – A.3** (poprsí 1722); **B.1-3** (*Spiegel* 1712)
C.5.2 Alfter (Köln, Rhein-Sieg-Kreis) – A.3 (kap. s ol. s obr., 1721)
C.5.3 Amecke (Arnsberg, Hochsauerlandkreis, Sundern) – A.3 (kap. dol. 2. IX. 1729)
C.5.4 Arnsberg (Arnsberg, Hochsauerlandkreis) – A.3 (kap. 1720-21, zvon 1721)
C.5.5 Bergheim (Köln, Rhein-Erft-Kreis) – A.3 (s. 1729)
C.5.6 Bernsberg (Köln, Rheinisch-Bergischer Kreis, Bergisch Gladbach) – A.3 (ol. 30. VII. 1707)
C.5.7 Beverungen (Detmold, Höxter) – A.3 (kaplička s rel., 1723)
C.5.8 Billerbeck (Münster, Coesfeld) – A.3 (s. 1721)

- C.5.9 Bökendorf (Detmold, Höxter, Brakel) – A.3** (kap. 1728-30)
- C.5.10 Bonn (Köln) – A.3** (ol. 18. I. 1702); **B.1-3** (KARG VON BEBENBURG 1702)
- C.5.11 Burgsteinfurt (Münster, Steinfurt) – A.3** (k. 1716-24, s. 1722 nebo 1724, s. cca 1724)
- C.5.12 Coesfeld (Münster) – A.3** (gymnázium a obr. 7. XI. 1721)
- C.5.13 Dreesch/Driesch (Rhein-Sieg, Siegburg) – A.3** (kap. 22. VI. 1722, ol. cca 1722, zvon 1724)
- C.5.14 Dülmen (Münster, Coesfeld) – A.3** (s. 1720)
- C.5.15 Hlavní město Düsseldorf – A.3** (s. 1707); **C.1** (12. V. 1719)
- C.5.16 Elspe (Arnsberg, Olpe, Lennestadt) – A.3** (podobizna 1725)
- C.5.17 Fritzdorf (Köln, Rhein-Sieg-Kreis, Wachtberg) – A.3** (ol. 23. IV. 1724)
- C.5.18 Gescher (Münster, Borken) – A.3** (s. 1710-20, s. 1713 nebo později)
- C.5.19 Greven (Münster, Steinfurt) – A.3** (s. 1727)
- C.5.20 Havixbeck (Münster, Coesfeld) – A.3** (kap. s rel., 1710)
- C.5.21 Herzfeld (Arnsberg, Soest, Lippetal) – A.3** (s. cca 1700)
- C.5.22 Holthausen (Düsseldorf) – A.3** (kap. dol. mezi 1721-24)
- C.5.23 Hövelhof (Detmold, Paderborn) – A.3** (k. 1706)
- C.5.24 Keyenberg (Köln, Heinsberg, Erkelenz) – A.3** (ol. se s., 1728)
- C.5.25 Köln – A.3** (ol. 16. V. 1709, ol. 1709, kap. dol. 1727, ol. 11. II. 1729); **B.1-3** (BZOWSKI 1622, BEYERLINCK 1631a, b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1631, CARAFA 1639, TANNER 1660, RAYNALDI 1693, TÝŽ 1694, BALBÍN, BAČINA 1702, TITÍŽ 1703b, FRESCHOT 1705, MERLO HORSTIUS 1709, *Vade mecum* 1709, *Ausführliches Heiligen-Lexikon* 1719, JOANNES A S. FELICE 1721, TÝŽ 1722, *Schutz- und gnaden-volles Heiligtum* 1725, *Oratorium Nepomucenum*, BALBÍN 1727)
- C.5.26 Kolínská arcidiecéze – C.1** (15. IV. 1728)
- C.5.27 Körbecke (Soest, Möhnesee) – A.3** (s. do cca 1720)
- C.5.28 Mellrich (Soest, Anröchte) – A.3** (s. 1725/26); **C.1** (po 1721, 1725/26, 1727)
- C.5.29 Münster – A.3** (s. 1702, s. se 2 rel., 1719-23, řada podobizen dol. 1720, pomník se s. a 2 rel., do 1729)
- C.5.30 Nordkirchen (Münster, Coesfeld) – A.3** (kap. 1722, ol. s obr., cca 1722)
- C.5.31 Obermarsberg (Arnsberg, Hochsauerlandkreis, Marsberg) – A.3** (s. 1724)
- C.5.32 Plittersdorf (Köln, Bonn, Bad Godesberg) – A.3** (kap. 1719)
- C.5.33 Recklinghausen (Münster) – C.1** (28. či 2. X. 1722)
- C.5.34 Rietberg (Detmold, Gütersloh) – A.3** (s. 1723); **C.1** (někdy od 1721, jistě však 1723, dol. 1726)
- C.5.35 St. Mauritius (Münster) – A.3** (s. 17. VI. 1718)
- C.5.36 Schloß Neuhaus (Detmold, Paderborn) – A.3** (s. z poč. 18. st., obr. 1716)
- C.5.37 Soest (Arnsberg) – A.3** (s. z přelomu 17. a 18. st.)
- C.5.38 Störmede (Arnsberg, Soest, Geseke) – A.3** (s. 1725)
- C.5.39 Thüle (Detmold, Paderborn, Salzkotten) – A.3** (ol. 28. V. 1726); **C.1** (1727, 1728)
- C.5.40 Varlar (Münster, Coesfeld, Rosendahl, Osterwick) – A.3** (s. 1729)
- C.5.41 Werne (Arnsberg, Unna) – A.3** (s. 1717)
- C.5.42 Züschen (Arnsberg, Hochsauerlandkreis, Winterberg) – C.1** (30. X. 1721)

C.6 Rheinland-Pfalz (RP), č. Porýní-Falc

- C.6.1 Bad Kreuznach – A.3** (obr. 1724, s. z 20. l. 18. st.)
- C.6.2 Helfant (Trier-Saarburg, Palzem) – A.3** (s. 1726)
- C.6.3 Koblenz – A.3** (kap. se s., 1723)
- C.6.4 Mainz – A.3** (ol. 7. VII. 1709, ol. 8. VII. 1725, ol. 1727); **B.1-3** (*Nouveau recueil* 1711, *Cultus specialis* 1725)
- C.6.5 Münstermaifeld (Mayen-Koblenz, Maifeld) – C.1**, Trier I (15. V. 1722)
- C.6.6 Niederbreisig (Ahrweiler, Bad Breisig) – A.3** (ol. 6. X. 1726 nebo snad 1727)
- C.6.7 St. Viktor bei Mainz (Mainz) – B.1-3** (*Historiae hussitarum* 1549)
- C.6.8 Schönstein (Altenkirchen (Westerwald), Wissen) – A.3** (s. 1723)
- C.6.9 Trier – A.3** (s. 1696-1724, 3 malby 1703-19, ol. dol. 1725, náp. 1727/28); **C.1**, Trier II. 1-2/ (16. V. 1722, 1727)
- C.6.10 Trier, arcidiecéze – C.1**, Trier I (uznání nepamětné úcty, 25. X. 1721)

C.7 Sachsen (SA), č. Sasko

- C.7.1 Bärenloh – D.1** (296 – 1711)

C.7.2 Bautzen (HL) – B.1-3 (HOFFMANN 1719)

C.7.3 Hlavní město Dresden – A.3 (obr. dol. 1720, s. z 20. l. 18. st.); **B.1-3** (LÖSCHER 1726); **C.1** (již 1720, 1723, 6. VI. 1726)

C.7.4 Leipzig – B.1-3 (tisky: FABRICIUS 1569, *Curieuser Geschichts-Kalender* 1698, VOGT 1712, HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1718, HOFFMANN 1719, *Unschuldige Nachrichten* 1719, SINAPIUS 1720, LÖSCHER 1725, SINAPIUS 1728; periodikum: *Fortgesetzte Sammlung* 1721-1723)

C.7.5 Marienstern (HL, Bautzen, Panschwitz-Kuckau) – A.3 (s. cca 1720, s. 1721)

C.7.6 Schirgiswalde (Bautzen, Schirgiswalde-Kirschau) – C.1, Šluknovský vikariát ve Šluknovském výběžku (dol. 1715)

C.8 Sachsen-Anhalt (SH), č. Sasko-Anhaltsko

C.8.1 (Lutherstadt) Wittenberg – B.1-3 (BOREGK 1587, FABRICIUS 1609)

C.9 Thüringen (TH), č. Durynsko

C.9.1 Geisa (Wartburgkreis) – A.3 (s. 1717)

C.9.2 Jena – B.1-3 (FABRICIUS 1597, TÝŽ 1598, JONSTON 1667)

C.10 Franken, historické území (BA, BW, HN, TH) – A.3 (zvon 1722)

C.11 Würzburgské biskupství (BA) – A.3 (mnohé obrazy i sochy 1698-1715)

D. Polsko (P)

D.1 Polské království obecně – A.4 (oltáře již mnoho l. před 1715); **A.6**, I. 2/ (medailky a drobné podobizny dol. 1715); **C.1**, I (dol. 1719), II. 2/ (polský jazyk, dol. 1722), III (dol. 1726), IV. 1/ (dol. 1717), Polsko čili Polské království (dol. 1715, 21. IV. 1723, 17.-25. IX. 1729)

D.2 Slezsko obecně – A.4 (mnoho soch a obrazů dol. 1715); **C.1**, I (dol. 1719), II. 1, 2/ (dol. 1722), III (dol. 1726), Praha VII. 7c/ (1727), Śląsk 1-3/ (dol. 1715, dol. 1717, 1721)

D.3 Dolní Slezsko (DS)

D.3.1 Brzeg

D.3.1.1 Hlavní město Brzeg – A.4 (s. 1722); **B.4**, 32 (1698)

D.3.1.2 Łosiów – A.4 (s. 25. I. 1709)

D.3.2 Głogów

D.3.2.1 Hlavní město Głogów – A.4 (obr. snad 1704, s. snad 1705, s. dol. cca 1711, ol. 1713); **B.1-3** (FETT 1712, HAIN 1722c); **C.1** (dol. 1715)

D.3.2.2 Jaczów – A.4 (s. s rel., 1729)

D.3.2.3 Kozuchów – A.4 (s. 1715, ol. dol. 1715, ol. se s., 1717); **D.2** (dol. 1715)

D.3.2.4 Kurowice – A.4 (s. 20. XI. 1726)

D.3.2.5 Zielona Góra – A.4 (s. 1705)

D.3.3 Legnica

D.3.3.1 Hlavní město Legnica – A.4 (obr. 1697, 2 s. 1705); **D.2** (1705)

D.3.3.2 Legnickie Pole – A.4 (s. snad 1728-29)

D.3.4 Namysłów

D.3.4.1 Hlavní město Namysłów – A.4 (s. 1714, s. a obr. dol. 1715)

D.3.5 Nysa

D.3.5.1 Burgrabice – D.1 (297 – 1711)

D.3.5.2 Grodków – A.4 (s. 1728-29)

D.3.5.3 Kalków – A.4 (s. 1729)

D.3.5.4 Hlavní město Nysa – A.4 (ol. s podobiznou, 16. V. 1722, s. a mnoho vyobrazení dol. 1726); **B.1-3** (BUCKISCH 1685, *Officium et litaniae* 1701, *Vita et cultus*, REMPEN 1703, *Klarer Spiegel*, REMPEN 1706, SCHOPEN 1710, *Vita et cultus*, REMPEN 1714, NEUDECK 1722a, *Die Höhe und Tiefe* 1725); **C.1** (16. V. 1722, 15.-23. V. a 16. V. 1726, 15.-23. a 20. V. 1728)

D.3.5.5 Otmuchów – A.4 (ol. s obr. 1696)

D.3.5.6 Paczków – A.4 (s. 16. V. 1724)

D.3.5.7 Rusocin – A.4 (s. 1723)

D.3.5.8 Siestrzechowice – A.4 (s. 1726)

D.3.6 Oleśnica

D.3.6.1 Bychowo – A.4 (k. 1726, ol. s obr. a kaz. se 3 rel. z 1. čtvr. 18. st.)

D.3.6.2 Trzebnica – A.4 (s. 1724)

D.3.7 Oława

D.3.7.1 Minkowice Oławskie – A.4 (k. 1716, ol. cca 1716)

D.3.7.2 Hlavní město Oława – A.4 (s. 1706)

D.3.8 Świdnica-Jawor

D.3.8.1 Bolesławice – A.4 (s. 1719)

D.3.8.2 Bolesławiec – A.4 (s. 1723-25)

D.3.8.3 Bolków – A.4 (s. 6. IX. 1724)

D.3.8.4 Cieplice Śląskie-Zdrój – A.4 (s. 1711-13)

D.3.8.5 Dobromierz – A.4 (s. 1728)

D.3.8.6 Dzierżoniów – A.4 (s. 1720)

D.3.8.7 Gryfów Śląski – A.4 (ol. s obr. 1708-29, s. 1729)

D.3.8.8 Chelmsko Śląskie – A.4 (s. z 2. pol. 2. desetiletí 18. st.)

D.3.8.9 Jawor – A.4 (s. 1711, s. dol. 1714); **B.1-3**, NEUDECK 1722b

D.3.8.10 Jelenia Góra – A.4 (s. 1709)

D.3.8.11 Kamienna Góra – A.4 (s. 23. VI. 1723)

D.3.8.12 Kostomłoty – A.4 (s. 1729)

D.3.8.13 Kowary – A.4 (s. 1725)

D.3.8.14 Lubawka – A.4 (s. 25. IX. 1727)

D.3.8.15 Lubomierz – A.4 (kap. 1727-30, freska 1728-30, ol. s obr. cca 1730)

D.3.8.16 Lwówek Śląski – A.4 (s. 1713)

D.3.8.17 Okrzeszyn – A.4 (s. 1726)

D.3.8.18 Olszany – A.4 (s. 1727)

D.3.8.19 Pichorowice – A.4 (s. 1726)

D.3.8.20 Piotrowice – A.4 (s. VII. 1729)

D.3.8.21 Sobótka – A.4 (s. 1725)

D.3.8.22 Stary Jaworów – A.4 (s. 1729)

D.3.8.23 Strzegom – A.4 (ol. několik l. před 1715, 2 s. dol. 1715); **C.1** (několik l. do 1715)

D.3.8.24 Hlavní město Świdnica – A.4 (s. 1718, s. s rel., 1727)

D.3.8.25 Świdnica Polska – A.4 (s. 1722)

D.3.8.26 Uciechów – A.4 (s. 1725-27)

D.3.8.27 Warta Bolesławiecka – A.4 (s. 1726)

D.3.9 Wołów

D.3.9.1 Krzelów – A.4 (s. 1725)

D.3.9.2 Lubiąż – A.4 (s. 1723, kap. 1727, s. cca 1727)

D.3.9.3 Hlavní město Wołów – A.4 (podobizna dol. 1715, s. 1723)

D.3.10 Wołów, Wińsko

D.3.10.1 Głębowice – A.4 (s. dol. 1715); **C.1**, Głębowice (dol. 1715)

D.3.11 Wrocław

- D.3.11.1 Ciechów – A.4 (s. 1726)
- D.3.11.2 Malczyce – A.4 (s. 15. V. 1723)
- D.3.11.3 Oltaszyn – A.4 (s. 1703)
- D.3.11.4 Ratowice – A.4 (s. 1729)
- D.3.11.5 Strzelin – A.4 (pilíř se s., 25. IX. 1729); C.1 (25. IX. 1729)
- D.3.11.6 Środa Śląska – A.4 (s. se 3 rel., 12. VIII. 1728-16. V. 1729)
- D.3.11.7 Święte – A.4 (s. s rel., 1727)
- D.3.11.8 Hlavní město Slezska Wrocław – A.4 (s. cca 1701, s. 1704, mnoho obrazů a soch dol. 1715, s. 1716, „kaz.“ se s., do 1721, s. s rel., 23. VI. 1723, ol. VI. 1723, s. 1724, s. 1726); B.1-3 (CLÜVER 1662, TÝŽ 1673, SINAPIUS 1728, *Kurz und umständlicher Verlauf* 1729, *Officium divinum* 1729); C.1, Śląsk 1/ (dol. 1715), Wrocław (dol. 1715, VI. 1723); C.2, I. 1711, Wrocław, akad. jez. gymnázium (23. a 24. VI. 1711)

D.3.12 Ziębice

- D.3.12.1 Bardo – A.4 (s. 1722)
- D.3.12.2 Głęboka – A.4 (s. 16. V. 1721)
- D.3.12.3 Goleniów Śląski – A.4 (s. 1726)
- D.3.12.4 Chwalisław – A.4 (s. 1728)
- D.3.12.5 Kamieniec Żąbkowicki – A.4 (s. 1702-04, s. 1709-11)
- D.3.12.6 Sadlno – A.4 (sl. se s., 1715)
- D.3.12.7 Sieroszów – A.4 (s. 1724)
- D.3.12.8 Żąbkowice Śląskie – A.4 (s. 1717)

D.3.13 Żagań

- D.3.13.1 Stary Żagań – A.4 (s. 1705 nebo 1715)
- D.3.13.2 Szprotawa – A.4 (s. 1717)

D.4 Horní Slezsko (HS)

D.4.1 Bytom

- D.4.1.1 Stare Tarnowice – A.4 (kap. s freskami, 1728)

D.4.2 Cieszyn

- D.4.2.1 Błogocice – A.4 (s. 1729)
- D.4.2.2 Hlavní město Cieszyn – A.4 (ol. 1709, dřevorezba 1723); C.1 (1722)
- D.4.2.3 Pogwizdów – A.4 (kostelík 1722)

D.4.3 Území v olomoucké diecézi (OL)

D.4.3.1 V hlučínském děkanátu (d. Hlučín)

- D.4.3.1.1 Farnost Krzanowice – A.4, Krzanowice (2 s. dol. 1716)

D.4.3.2 V krnovském děkanátu (d. Krnov)

- D.4.3.2.1 Farnost Opawica – A.4, Opawica (obr. a s. dol. 1716, s. s rel., 1724)
- D.4.3.2.2 Farnost Sucha Psina – A.4, Sucha Psina (s. dol. 1716)
- D.4.3.2.3 Farnost Włodzienin – A.4, Zubrzyce (s. dol. 1716)

D.4.3.3 V opavském děkanátu (d. Opava)

- D.4.3.3.1 Farnost Głubczyce – A.4, Głubczyce (s. a obr. na způsob teze, dol. 1715)
- D.4.3.3.2 Farnost Kietrz – A.4, Kietrz, moravská enkláva v HS (s. dol. 1716)
- D.4.3.3.3 Farnost Třebom – A.4, Dzierżysław (snad zde s. dol. 1716)

D.4.3.4 V osoblažském děkanátu (d. Osoblaha)

- D.4.3.4.1 Farnost Grobniki – A.4, Grobniki (3 obrazy a s. dol. 1716); D.1, Grobniki (297 – dol. 1715); D.2, Grobniki (dol. 1716)

D.4.4 Opole

- D.4.4.1 Bierawa – A.4 (s. 1727)
- D.4.4.2 Czarnowasy – A.4 (medailon 1716, s. 16. V. 1722)
- D.4.4.3 Dąbrówka Górna – A.4 (s. 1719)

- D.4.4.4 Gliwice – A.4** (obr. údajně 1692, freska snad 1724)
- D.4.4.5 Grabin – A.4** (s. 1729)
- D.4.4.6 Izbicko – A.4** (s. 16. V. 1723)
- D.4.4.7 Łąka Prudnicka – A.4** (s. 1712)
- D.4.4.8 Hlavní město Opole – A.4** (s. 1711-12)
- D.4.4.9 Polska Cerekiew – A.4** (s. 1721)
- D.4.4.10 Pólwieś – A.4** (s. 1720)
- D.4.4.11 Toszek – A.4** (ol. se s., cca 1716-18, pilíř se s., 1725)

D.4.5 Racibórz

- D.4.5.1 Hlavní město Racibórz – A.4** (s. cca 1712, obr. dol. 1715, s. 1720)
- D.4.5.2 Rudy, též Rudy Wielkie – A.4** (s. 1724)
- D.4.5.3 Rybnik – A.4** (s. 1728)

D.4.6 Wodzisław Śląski

- D.4.6.1 Hlavní město Wodzisław Śląski – A.4** (kap. se s., 1724)

D.5 Kłodzko (KL)

D.5.1 Území v pražské arcidiecézi (Pr), v landeckém vikariátu (v. Landek)

- D.5.1.1 Administratura Bolesławów – A.4**, Bolesławów (obr. 1709, s. 1728); **C.1**, Bolesławów (dol. 1715)
- D.5.1.2 Farnost Bystrzyca Kłodzka – A.4**, Bystrzyca Kłodzka (obr. 1685, s. 1704, s. 1727); **C.1**, Bystrzyca Kłodzka (dol. 1715); **D.2**, Bystrzyca Kłodzka (dol. 1715)
- D.5.1.3 Farnost Domaszków – A.4**, Długopole Górne (s. s rel., 24. V. 1728), Domaszków (s. 1727)
- D.5.1.4 Farnost Duszniki-Zdrój – A.4**, Duszniki-Zdrój (obr. 1696, 3 obr. 1705, obr. 1707, s. 1713, s. 1722), Łężyce (2 obr. 1706), Szczytna (2 obr. 1700, s. 1711, s. 10. V. 1723); **C.1**, Duszniki-Zdrój (dol. 1715)
- D.5.1.5 Farnost Gorzanów – A.4**, Gorzanów (s. 1721)
- D.5.1.6 Farnost Idzików – A.4**, Idzików (s. snad 1693)
- D.5.1.7 Farnost Jaszkowa Dólna – A.4**, Jaszkowa Dólna (ol. cca 1705)
- D.5.1.8 Farnost Jaszkowa Górna – A.4**, Jaszkowa Górna (s. 27. III. 1709, několik obrazů dol. 1715); **C.1**, Jaszkowa Górna (dol. 1715)
- D.5.1.9 Farnost Kłodzko – A.4**, hlavní město Kłodzko (s. snad do 1702, jistě do 1707, s. 1714, s. dol. 1715, s. 1720, s. 1720-30), Korytów (s. 1726), Szalejów Dolny (s. 1723); **B.1-3**, hlavní město Kłodzko (BUCKISCH 1687); **C.1**, Kłodzko (dol. 1715)
- D.5.1.10 Farnost Krosnowice – A.4**, Krosnowice (s. cca 1705)
- D.5.1.11 Farnost Łądek-Zdrój, sídlo vikáře („kladského děkana“)** – **A.4**, Łądek-Zdrój (s. 16. V. 1709, s. a obr. dol. 1715, přenosný oltářík se s., 1725-27); **C.1**, Łądek-Zdrój (dol. 1715); **D.2**, Łądek-Zdrój (dol. 1715)
- D.5.1.12 Farnost Lewin Kłodzki – A.4**, Jeleniów (sl. se s., cca 1697), Lewin Kłodzki (s. 5. IX. 1711, sl. se s., dol. 1715, s. 1. VII. 1717, kap. 1727-30)
- D.5.1.13 Farnost Ludwikowice Kłodzkie – A.4**, Jugów (obr. dol. 1715), Ludwikowice Kłodzkie (ol. a s. a sl. se s. dol. 1715), Świerki Górne (obr. dol. 1715)
- D.5.1.14 Farnost Międzyzlesie – A.4**, Międzyzlesie (s. 1713, s. se 3 rel., 1725); **C.1**, Międzyzlesie (dol. 1715)
- D.5.1.15 Farnost Nowa Ruda – A.4**, Nowa Ruda (s. 1. IX. 1706, s. 14. VII. 1707, ol. s podobiznou, 1708, 4 obr. dol. 1715); **C.1**, Nowa Ruda (od 10. X. 1708, dol. 1715)
- D.5.1.16 Farnost Ołdrzychowice Kłodzkie – A.4**, Ołdrzychowice Kłodzkie (obr. cca 1703, s. 16. V. 1725); **C.1**, Ołdrzychowice Kłodzkie (od 1705, dol. 1715)
- D.5.1.17 Farnost Piszkowice – A.4**, Bożków (obr. cca 1700, s. 1726), Piszkowice (s. cca 1709); **C.1**, Bożków (dol. 1715), Piszkowice (od cca 1709)
- D.5.1.18 Farnost Radków – A.4**, Radków (s. do 1714, s. 16. IV. 1715)
- D.5.1.19 Farnost Roztoki – A.4**, Nowa Wieś (s. 1726), Roztoki (ol. se s., 1706, obr. 1708, ol. a s. 1729); **C.1**, Roztoki (od 1708, dol. 1715)
- D.5.1.20 Farnost Stary Wielisław – A.4**, Stary Wielisław (s. 26. III. 1720)
- D.5.1.21 Farnost Strachocin – A.4**, Nowy Gierałtów (s. a obr. 1707 nebo 1708), Strachocin (obr. cca 1700, obr. 1704, s. cca 1708, obr. 1715, 2 podobizny a mnoho soch a podobizen dol. 1715), Stronie Śląskie (s. 1722); **C.1**, Strachocin (od doby mezi 1706-14, před 1707, od 1707 nebo 1708, 1715)
- D.5.1.22 Farnost Ścinawka Dolna – A.4**, Raszków (ol. se s., 1705-15, obr. a kap. s obr. dol. 1715), Ścinawka Dolna (2 s. a obr. dol. 1715)
- D.5.1.23 Farnost Ścinawka Średnia – A.4**, Ścinawka Górna (kap. s ol., z 20. I. 18. st.), Ścinawka Średnia (s. 1707), Tłumaczów (s. cca z 20. I. 18. st.)

- D.5.1.24 Farnost Trzebieszowice – A.4**, Skrzynka (obr. dol. 1715), Trzebieszowice (obr. dol. 1715); **C.1**, Trzebieszowice (po mnoho l. do 1715)
D.5.1.25 Farnost Wambierzyce – A.4, Wambierzyce (s. 1706, sl. se s., 1707, s. 1708, ol. s obr. a rel., 1723); **C.1**, Wambierzyce (dol. 1715)
D.5.1.26 Farnost Wilkanów – A.4, Wilkanów (s. asi z poč. 18. st.)
D.5.1.27 Farnost Wojbórz – A.4, Czerwieńczyce (obr. dol. 1715), Wojbórz (obr. dol. 1715); **C.1**, Czerwieńczyce (dol. 1715), Wojbórz (dol. 1715)
D.5.1.28 Farnost Wojciechowice – A.4, Wojciechowice (obr. 1714); **C.1**, Wojciechowice (1714)

D.5.2 Území v královéhradecké diecézi (Kh)

- D.5.2.1 Administratura Kunštát – A.4**, Mostowice (s. 12. XI. 1725)

D.6. Horní Lužice (HL)

- D.6.1 Zatonie (Pr, v. Frýdlant, f.) – C.1** (dol. 1715)

D.7 Královské Prusy (KP)

D.7.1 Chelmno

- D.7.1.1 Grudziądz – C.1** (9. VI. 1728)

- D.7.1.2 Toruń – A.4** (s. 1728-29); **B.1-3** (*Fama in Joanne Nepomuceno* 1728)

D.7.2 Pomorze Gdańskie či Wschodnie

- D.7.2.1 Hlavní město Pomoří Gdańsk – A.4** (obr. 1725)

- D.7.2.2 Lubieszewo – A.4** (malba 1701)

D.8 Malopolsko (MP)

D.8.1 Kraków

- D.8.1.1 Częstochowa – A.4** (s. 19. IX. 1724)

- D.8.1.2 Kraków, hlavní město Polska do 1795 – A.4** (medailon 1726, kap. 1726-29, ol. se s., 19. VII. 1727, obr. 1729-30); **B.1-3** (*Forteca* 1716, *Decretum Polona* 1723, *DZIEWULSKI* 1726, *MARCELLI* 1726, *KARGOLEWSKI* 1729a); **C.1** (1710-19, 1. V. 1723, 16. V. 1725, 1729, 5. III. 1729)

- D.8.1.3 Książ Mały – A.4** (s. cca 1710-11)

- D.8.1.4 Przewóz – A.4** (s. 1723)

- D.8.1.5 Szyk – A.4** (obr. 1726)

- D.8.1.6 Tczyca – A.4** (ol. se s., 1725)

- D.8.1.7 Wodzisław – A.4** (s. 1720)

D.8.2 Oświęcim

- D.8.2.1 Żywiec – A.4** (s. 1717)

D.9 Mazovsko

- D.9.1 Ostrolęka – A.4** (s. 1720)

- D.9.2 Pultusk – A.4** (obr. 1720)

- D.9.3 Warszawa, sídlo královského dvora, od 1918 hlavní město Polska – A.4** (kap. 31. III. 1713, obr. cca 1713, ol. asi po 1715, s. cca 1720-22); **C.1** (dol. 1715)

D.10 Velkopolsko (VP)

D.10.1 Gniezno

- D.10.1.1 Gniezno, první historické hlavní město Polska – A.4** (s. 7. III. 1726)

- D.10.1.2 Skrzatusz – A.4** (plaketa s rel., 1727)

D.10.2 Hnězdenská arcidiecéze – A.6, I. 2/ (medailky a drobné podobizny dol. 1715); C.1 (dol. 1715)

D.10.3 Kalisz – A.4 (kap. s ol., 1717-36)

D.10.4 Poznaň – A.4 (s. 1724); B.1-3 (*Historia* 1724, *Jasne zwierciadlo* 1725, *Eloquentia caelestis* 1726)

D.11. Nejistá lokalizace

D.11.1 Michałów (bud' DS, Brzeg, nebo HS, Opole) – A.4 (s. do 1720)

E. Belgie

E.1 Belgie obecně – C.1, I (1719)

E.2 Hlavní město Brussel – A.5 (s. II.-XI. 1725, ol. 1726-31); B.1-3 (*Abrégé des règles*, DE MASQUELIER 1726, *Epitome regularum* 1726, *L'image de la perfection* 1726, VITZK 1726); C.1 (18. X. 1725, 1726, 1726-27)

E.3 Valonsko

E.3.1 Charleroi – A.5 (s. 22. VIII. 1728)

E.4 Vlámsko

E.4.1 Antwerpen – B.1-3 (*Acta Sanctorum* 1680, 1688, 1721)

E.4.2 Leuven – B.1-3 (DE TOMBEUR 1727)

F. Francie

F.1 Francie obecně – C.1, I (dol. 1719), II. 2/ (francouzský jazyk, dol. 1722), III (dol. 1726), IV. 1/ (dol. 1717)

F.2 Auvergne-Rhône-Alpes

F.2.1 Chambéry (Savoie) – A.5 (obr. cca 1721)

F.2.2 Lyon – B.1-3 (LE MIRE 1621, BEYERLINCK 1656a, b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1656, BEYERLINCK 1665a, b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1665, BEYERLINCK 1678a, b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1678, BOUETTE DE BLÉMUR 1689)

F.3 Grand Est

F.3.1 Rouffach (Haut-Rhin, Thann-Guebwiller, Wintzenheim) – A.5 (s. z 20. l. 18. st.)

F.4 Hauts-de-France

F.4.1 Lille – B.1-3 (LENGLET DU FRESNOY 1708)

F.5 Île-de-France

F.5.1 Hlavní město Francie Paris, č. Paříž – A.5 (obr. dol. 1719); B.1-3 (MALINGRE 1623, LENGLET DU FRESNOY 1708, TÝŽ 1715); C.1, I (dol. 1719), IV. 2/ (dol. 1720)

G. Chorvatsko (a Černá Hora)

G.1 Chorvatsko a Dalmácie celkově (Dalmácie zasahuje také na dnešní území Černé Hory) – A.5 (sochy dol. 1716); **C.1**, Dalmácie (dol. 1716), Chorvatské království (dol. 1716)

G.2 Slavonija

G.2.1 Osječko-baranjska županija

G.2.1.1 Čeminac – A.5 (kap. dol. 1729)

G.2.1.2 Valpovo – A.5 (s. 1725)

G.2.2 Požeško-slavonska županija

G.2.2.1 Požega – A.5 (s. 17. VI. 1728)

G.2.3 Vukovarsko-srijemska županija

G.2.3.1 Vinkovci – A.5 (kap. 1722, ol. dol. 1729)

G.3 Primorsko-goranska županija (z části v užším Chorvatsku, z části v Istrii)

G.3.1 Rijeka – A.5 (s. 1717)

G.3.2 Trsat – A.5 (ol. se s., 1726-9. VII. 1727)

H. Itálie (I)

H.1 Itálie obecně – C.1, I (dol. 1719), II. 2/ (vlašský jazyk, dol. 1722), III (Vlachy, dol. 1726), IV. 1/ (Vlachy, dol. 1717), 6/ (Vlachy, dol. 1722)

H.2 Campania

H.2.1 Aversa – B.1-3 (CARAFA 1630)

H.2.2 Benevento – B.1-3 (GIORDANO 1726)

H.2.3 Capua – A.5 (s. 1715); **C.1**, IV. 6/ (dol. 1722)

H.2.4 Napoli – A.5 (kap. a ol. s obr. 1707-11, 16 maleb 1711); **A.6**, I. 3/ (drobné podobizny dol. 1711); **B.1-3** (BASCAPÈ 1691, GIUSEPPE ANTONIO DELLA PURIFICAZIONE 1722, CELANO 1725, BULGARINI DI SIENA 1729); **C.1**, IV. 6/ (dol. 1711), Napoli (1711, 1720, 16. V. 1722, 17. VI. 1728, 16. V. 1729)

H.3 Emilia-Romagna

H.3.1 Parma – B.1-3 (FORESTI 1693, TÝŽ 1710)

H.4 Friuli-Venezia Giulia

H.4.1 Gradisca d'Isonzo – A.5 (s. 1722)

H.4.2 Trieste – A.5 (ol. 1726)

H.5 Lombardia

H.5.1 Cremona – C.1 (na kon. 80. l. 17. st.)

H.5.2 Limone sul Garda – A.5 (s. 16. VI. 1728)

H.5.3 Lodi – A.5 (s. 23. IV.-15. V. 1724, ol. 16. V. 1725); **C.1** (po 7. VI. 1721, 15. V. 1724, dol. 1732)

H.5.4 Mantova – A.5 (kap. s ol., dol. III. 1729); **B.1-3** (GIANFEDERIGO DA SANTA ROSA 1729)

H.5.5 Milano – A.5 (ol. dol. 1716, postavy neb obrazy dol. 1722, s. 1724 nebo 1725, s. 1729, s. buď 1727, nebo 1729-15. V. 1730); **B.1-3** (ROSIGNOLI 1691, SASSI 1715, PONSI 1721b, *La calunnia delusa* 1724, GIPPONI 1725, *Il martirio* 1726); **C.1**, IV. 6/ (dol. 1722), Milano (1688/89, dol. 21. V. 1709, dol. 16. V. 1719, 29. V. 1725); **C.2**, II. 1724, Milano, král. a císař. kaple Santa Maria della Scala (23. V. 1724), 1726, Milano (1726)

H.5.6 Monza – A.5 (s. 28. VI. 1724); **C.1** (28. VI. 1724)

H.5.7 Pavia – A.5 (s. 16. V. 1722); **C.1** (konec 80. l. 17. st.)

H.5.8 Ramponio – A.5 (obr. dol. 1719, kdy v úmyslu k., 1724 realizována oratoř čili modlitebna neboli kap. či malý k., ol. cca 1724); **B.4** (106 – 1719)

H.6 Piemonte

H.6.1 Romentino – A.5 (s. 8. VIII. 1726)

H.7 Sicilia

H.7.1 Messina – A.5 (s. a obr. 11. XI. 1723, obr. 1724); **C.1** (11. XI. 1723)

H.7.2 Palermo – A.5 (s. 2. II. 1722, kap. 11. IX. 1727); **C.1** (2. II. 1722, 16. V. 1724)

H.8 Toscana

H.8.1 Firenze – B.1-3 (*Breve compendio* 1729c)

H.8.2 Lucca – B.1-3 (PAOLI 1724)

H.9 Trentino-Alto Adige

H.9.1 Bolzano – A.5 (s. 1714)

H.9.2 Bressanone – A.5 (rel. 1712, ol. 1724); **B.1-3** (GLIER 1711); **C.1** (od 1724)

H.9.3 Brunico – A.5 (kap. s ol., 1726)

H.9.4 Caldaro sulla Strada del Vino – A.5 (ol. s obr. 1728)

H.9.5 Isera – A.5 (kap. se s., 1723)

H.9.6 Moena – A.5 (freska 1720)

H.9.7 Rovereto – A.5 (s. 16. V. 1727); **C.1** (16. V. 1727)

H.9.8 Trento – A.5 (kūr neboli chór s ol., dol. 1711); **B.1-3** (*Orazioni e preghiere* 1711, *Saeculum Marianum* 1727); **C.1**, Jičín 1/ (1692), Trento (1692)

H.10 Veneto

H.10.1 Venezia – B.1-3 (PALAZZI 1679, BAGATTA 1680a, b, FORESTI 1694, ROSIGNOLI 1698, FORESTI 1700, CHIERICATO 1702, ROSIGNOLI 1705a, CHIERICATO 1706, BEYERLINCK 1707a, b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1707, FORESTI 1711, ROSIGNOLI 1713, CHIERICATO 1715, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1723, ROSIGNOLI 1723, *Giornale de' letterati* 1724)

H.10.2 Verona – B.1-3 (*Acta utriusque processus* 1725); **C.1** (před 1729)

H.11 historické Neapolské království – C.1 (dol. 16. V. 1719, I. 1722, jistě již před 7. VII. 1725)

H.12 historické Sicilské království – C.1 (mezi 31. V. 1721 a 7. VII. 1725)

H.13 historické Mantovské vévodství – C.1 (dol. 16. V. 1719)

H.14 historické Milánské vévodství (v 18. st. oblast označována též zeměpisným názvem Insubrie) – C.1, Milano 1/ (dol. 21. V. 1709)

CH. Itálie a Vatikán

CH.1 Roma – A.5 (obr. 1701-02, s. v úmyslu 1721, postavy neb obrazy dol. 1722, kap. v úmyslu do 1722, povolena 15. II. 1727, podobizna 1722-28, 79 obrazů 1727-29, rozměrná malba, 15 obrazů, medailon, 6 obrazů, kap. a pam. deska 1729, ol. v úmyslu 1729); **A.6**, I. 7/ (medaile a medailky 1729), II. 1-4, 6, 7, 13, 20/ (medaile 1676-89, odpustková mince dol. 1695, pam. medaile 1701, 2 mince 1715, pam. medaile 1721, medaile 1729, medailon 1729?); **B.1-3** (RAYNALDI 1659, TÝŽ 1667, RIBADENEIRA, ALEGAMBE, SOUTHWELL 1676, RAYNALDI 1683, VON STADEL 1712, *Collectio epistolarum* 1721, *Decretum*

Pragensis canonizationis 1721, *Decretum Pragense concessionis* 1721, PONSI 1721a, *Sacra rituum congregatione* 1721a, b, *Decretum Urbis* 1722, *Decretum Melevitana* 1725, *Sacra rituum congregatione* 1726, 1727, *Decretum Pragense canonizationis* 1728a, DA FONSECA 1728, *Sacra rituum congregatione* 1728, *Breve compendio* 1729a, b, c, *Breve ragguaglio* 1729, *Compendium* 1729, *Constitutio* 1729a, *Decretum Pragense canonizationis* 1729, *Elogium* 1729, FONTANINI 1729, GALLUZZI 1729, GALVEZ DE VALENZUELA 1729a, b, c, d, e, f, *Indulgentiae* 1729, *Indulgenze* 1729, *Officium* 1729, PASSI 1729, *Ristretto della vita* 1729, *Sacra rituum congregatione* 1729); **B.4**, 165 (1727, 1728), 166 (1729), 168 a 169 (1727-29), 170 (1729); **C.1**, IV. 2/ (dol. 1720), 6/ (dol. 1722), Roma (1685, 25. IV. 1722, 1723, 1725, 22. V. 1727, 19. III. 1729 a další dny t. r.)

I. Litva

I.1 Hlavní město Vilnius – B.1-3 (*Officium* 1703b, *Officium* 1726)

J. Lucembursko

J.1 Hlavní město Lëtzebuerg – A.5 (kap. s ol., 1719)

K. Maďarsko

K.1 Uherské království celkově – A.5 (mnoho soch dol. 1715, mnoho soch a obrazů dol. 1716); **C.1**, I (dol. 1719), II. 1, 2/ (dol. 1722), III (dol. 1726), Praha II. 8d/ (1687), IV. 2/ (Panonové, dol. 1720), VII. 7c/ (1727) (oblasti vyrvané Osmanům „světovým panovníkem“ Karlem VI.), Uhry 1-6/ (kon. 17. st., dol. 1700, dlouho před 1715, dol. 1715, dol. 1716, dol. ve 20. l. 18. st.)

K.2 Baranya

K.2.1 Pécs – A.5 (kap. nebo k. a ol. nejspíš 1714)

K.3 Hlavní město Budapešť – A.5 (obr. 1694, s. a vyobrazení dol. začátkem IX. 1700, s. 1712-11. VI. 1713, obr., s. a více podobizen dol. 1715, sl. se s. 7. V. 1717-12. VI. 1718, s. 1721, s. 1724, s. a zvon s rel. 1725, kap. VII. 1729); **C.1**, Budapešť I (Buda) (dol. 1700, dol. 1715), II (Pest) (dol. 1700), Praha II. 8d/ (Budín 1686-87), Uhry 1, 4/ (kon. 17. st., dol. 1700)

K.4 Fejér

K.4.1 Székesfehérvár – A.5 (s. 6. VII. 1705, podobizna dol. 1715)

K.4.2 Tordas – A.5 (s. 1725)

K.5 Győr-Moson-Sopron

K.5.1 Győr – A.5 (s. 1702-18); **C.1**, Uhry 1/ (dol. 1700)

K.5.2 Sopron – A.5 (s. 1695-25. XI. 1701, s. 1726)

K.6 Jász-Nagykun-Szolnok

K.6.1 Jászberény – A.5 (s. 1728)

K.7 Komárom-Esztergom

K.7.1 Csolnok – A.5 (k. s ol., 1721)

K.7.2 Esztergom – A.5 (kap. se s., 1723); **C.1**, Uhry 1/ (dol. 1700)

K.8 Pest

K.8.1 Dunaharaszti – A.5 (s. 1716)

K.8.2 Vác – A.5 (ol. 1728)

K.9 Tolna

K.9.1 Tolna – A.5 (s. 1720)

K.10 Vas

K.10.1 Kőszeg – A.5 (s. 1711-13)

K.10.2 Sárvár – A.5 (kap. 1728, s. dol. 1728)

K.10.3 Tömörd – A.5 (s. 1721)

L. Malta

L.1 il-Belt Valletta – A.5 (obr. dol. 12. I. 1724, kap. s ol., do 1725); **C.1** (12. I. 1724, 1725)

M. Nizozemsko

M.1 Hlavní město Amsterdam – B.1-3 (CLÜVER 1668, *Het hof van Romen* 1724)

M.2 Den Haag (Jižní Holandsko) – B.1-3 (DE LA MOTTRAYE 1727)

M.3 Leiden (Jižní Holandsko) – B.1-3 (CLÜVER 1631, 1637, 1639, 1641, 1642, 1645, 1649, 1657, VON IMHOF 1703)

N. Portugalsko

N.1 Portugalsko obecně – C.1, I (1719)

N.2 Hlavní město Lisboa – A.5 (vyobrazení 1709, hospic dol. 1721, k. 19. III. 1723, ol. cca 1723); **B.1-3** (tisky: DA FONSECA 1708b, TÝŽ 1712; periodikum: *Gazeta de Lisboa occidental* 1720, 1723, 1729); **C.1** (1708, od 1709, 1712, od 1712, 16. V. 1720, 18. VIII. 1721, 19. III. 1723, 15. V. 1729)

O. Rumunsko

O.1 Cluj (hist. území Sedmihradsko neboli Transylvánie) – C.1 (16. V. 1710)

O.2 Temešský (či Temešvárský) Banát – C.1, Temešský (či Temešvárský) Banát (16. V. 1719, 20. V. 1721, 1724, 1726, 16. III. 1727), Uhry 6/ (dol. ve 20. I. 18. st.)

O.3 Timișoara – A.5 (s. 13. VIII. 1720, nebo snad 1721, 1722, 1723, s. asi z 20. I. 18. st., k. dol. 23. V. 1729); **C.1** (16. V. 1718, 16. V. 1719, 16. V. 1721, 16. V. 1722, od 1725, 15. a 16. V. 1726, 16. V. 1727, 15. a 16. V. 1728)

P. Slovensko

P.1 Banskobystrický kraj

P.1.1 Kremnica – C.1 (17. V. 1722)

P.1.2 Žiar nad Hronom – C.1, Uhry 4/ (raná úcta)

P.2 Bratislavský kraj

P.2.1 Hlavní město Bratislava – A.5 (s. údajně před 1616, obr. 1712, s. 1725, obr. 1726, s. 1727 nebo snad již 1720 či 1725); **B.1-3** (BEITEL 1722); **C.1**, Bratislava (1726 a dále), Uhry 1, 4/ (kon. 17. st., dol. 1700); **C.2**, II. 1726, Bratislava (1726)

P.2.2 Rača – A.5 (ol. se s., 16. V. 1712)

P.2.3 Stupava – A.5 (s. 1722)

P.3 Košický kraj

P.3.1 Košice – C.1, Uhry 4/ (raná úcta)

P.3.2 Smolník – A.5 (kap. se s., 1726)

P.4 Nitriansky kraj

P.4.1 Komárno – A.5 (s. 1708 nebo 1709, s. 1715); **C.1**, Uhry 1/ (dol. 1700)

P.4.2 Nové Zámky – C.1, Uhry 1/ (dol. 1700)

P.5 Prešovský kraj

P.5.1 Levoča – A.5 (ol. s rel., 1729); **C.1**, Uhry 4/ (raná úcta)

P.6 Trenčiansky kraj

P.6.1 Trenčín – C.1, Uhry 4/ (raná úcta)

P.7 Trnavský kraj

P.7.1 Trnava – A.5 (obr. 1699, s. 1716-21, obr. 3. VIII. 1721, ol. 1723); **B.1-3** (BECKOVSKÝ, REMPEN, MÉREI 1716, *Officium Rakocianum* 1720, LUCAS A S. NICOLAO 1721); **C.1**, Trnava 1-2/ (3. VIII. 1721), Uhry 1, 4/ (raná úcta, dol. 1700)

P.7.2 Topoľníky – A.5 (s. 1725)

P.8 Nitrianská diecéze – A.5 (mnoho soch a obrazů dol. 1715); **A.6**, I. 2/ (drobné podobizny dol. 1715); **C.1**, Nitrianská diecéze (již mnoho let před 1715), Uhry 3/ (dol. 1715)

P.9 Spiš (nyní na území Prešovského a Košického kraje) – C.1, Uhry 4/ (raná úcta)

Q. Slovinsko

Q.1 Črnuče – A.5 (kap. a s. s rel. 1727)

Q.2 Hlavní město Ljubljana – A.5 (ol. 1710-19); **B.1-3** (BALBÍN, BAČINA 1707b, *Constans arcani fides*, GILL 1708); **C.2**, I. 1708, Ljubljana, jez. gymnázium (15. VI. 1708)

Q.3 Maribor – C.1, Straßgang – Arcijáhenství (Maribor, od 1709 nebo 1710)

Q.4 Ptuj – C.1, Straßgang – Arcijáhenství (Ptuj, od 1709 nebo 1710)

Q.5 Vesela Gora – A.5 (k. 5. IX. 1723)

Q.6 Vransko – A.5 (s. 1721-pol. 20. I. 18. st.)

R. Srbsko

R.1 Beograd – C.1, Uhry 6/ (dol. ve 20. I. 18. st.)

R.2 Petrovaradínská pevnost – A.5 (s. 1707)

R.3 Stara Palanka – A.5 (s. 4. IV. 1728)

S. Španělsko

S.1 Španělsko obecně – C.1, I (dol. 1719), II. 2/ (španělský jazyk, dol. 1722), III (dol. 1726), IV. 1/ (dol. 1717), 6/ (dol. 1722), Praha IX. 21/ (dol. 1681-84), Španělsko (dol. 1681-84, nebo jistě do 1700)

S.2 Katalánsko, hist. území na sv Španělska – C.1, Katalánsko (dol. 1719)

S.3 Hlavní město Katalánska Barcelona – A.5 (kap. 1705-11); B.1-3 (*Gozos* 1712, VIÑALS DE LA TORRE 1712, ANDRES DE SAN PEDRO 1713); C.1 (16. V. 1708, 1709-11, 24. V. 1712, 1712, 16. V. 1713, po 1713)

S.4 Hlavní město Španělska Madrid – A.5 (obr. z 2. pol. 17. st., ol. s obr., 1727); B.1-3 (*Vida* 1716); C.1, IV. 2/ (dol. 1720)

S.5 Valencia – A.5 (ol. s obr., 1724)

T. Švédsko

U. Švýcarsko

U.1 Aargau

U.1.1 Baden – A.5 (s. 1707)

U.1.2 Stein (Rheinfelden) – A.5 (s. 1712)

U.2 Basilej-město

U.2.1 Basel – B.1-3 (SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1575, ISELIN 1726)

U.3 Jura

U.3.1 Porrentruy – A.5 (seminář 18. X. 1716)

U.4 Luzern

U.4.1 Luzern – B.1-3 (*Exercitia pietatis* 1708)

U.5 Zürich

U.5.1 Zürich – A.5 (s. cca 1707)

V. Ukrajina

V.1 Území dnešní Ukrajiny (a snad i Polska) – C.1, IV. 2/ (Sarmati, dol. 1720)

V.2 Lviv – A.5 (ol. dol. 1715, kap. dol. 1721); B.1-3 (BECKOVSKÝ, REMPEN do 1715); C.1, Uhry 1/ (dol. 1700)

X. Blíže nezjištěná lokalizace Evropy

X.1 B.1-3, **tisky**: *Extract eines Schreibens* 1620, *Greuel der Verwüstung* 1620, *Actorum Bohemicorum dritte Teil* 1621, KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674, *Zwei Schreiben* 1689, TANNER 1690a, HÜBNER 1700, PANNAGL 1701, ŽALCOVSKÝ ZE ŽALKOVIC 1702, HÜBNER 1703, BECKOVSKÝ 1704-1721, *Epigrammatum centuria* 1705, *Mocnému dobré cti ochránci* 1706, *Wienerische Andachts-Büchl* 1707, HÜBNER 1708, *Kleine Tag-Zeiten* 1708, REMPEN 1710 (?), *Honorificentia populi nostri* 1711, *Novus silentarius Harpocrates* 1711, *Umständliche Beschreibung* 1711a, DE NOAILLES 1712, *Palmae decus* 1712, HÜBNER 1713, REIFFENSTUEL 1715, BECKOVSKÝ 1716, LOHR 1718b, ZOUBEK 1718, *Fons aquarum* 1719, *Triumphus innocentiae* 1719, LIBERTIN 1720, PAOLI 1720, BECKOVSKÝ 1721, BILOVSKÝ 1721b, *Ehren- und Denk-Münze* 1721, *Gloria posthuma* 1721, *Homagium* 1721, HÜBNER 1721, JULIAN 1721, *Musaeum Joanneum* 1721, *Die nach dem Tod* 1721, PODSTATSKÝ Z PRUSINOVIC

1721, *Pohrobná sláva* 1721, BECKOVSKÝ do 1722, VON BOUFFENSTEIN 1722, *Brevior vitae descriptio* 1722a, b, *Ordnung der rakonitzer Procession* 1722, *Pořádek rakovnické procesí* 1722, *Pragensis canonizationis* 1722, *Stella bona* 1722, *Synopsis* 1722, *Antithesis Joannea* 1723, *Beschreibung* 1723c, *Moldava* 1724, PAOLI 1725, RADEMIN, REUTTER 1725, TILLER 1725, HÜBNER 1726, *Novina* 1726, *Písničky nové* 1726, TILLER 1726a, b, *Verzeichnis deren confoederirten Frauen* 1726, *Catalogus universalis* 1727, ANONYMUS cca 1727, *Alma sodalitas* 1729, *Inhalt des Ablasses* 1729, MACHEK 1729, *Officium, Elogium* 1729, *Syllabus* 1729 – **periodikum: Die europäische Fama** 1711, 1721

X.2 Frankenburg – B.1-3, BILGER 1630a

X.3 cesta z Moskvy do Prahy – D.1, 253 (28. X. 1709)

AFRIKA PODROBNĚ

A. Egypt

A.1 Káhira – C.1, IV. 2/ (Káhira, koptština, dol. 1720)

ASIE PODROBNĚ

A. Čína

A.1 Peking – C.1, IV. 2/ (Peking, čínština, dol. 1720)

B. Japonsko

B.1 Nagasaki – C.1, IV. 2/ (Nagasaki, japonština, dol. 1720)

AMERIKA PODROBNĚ

A. Brazílie

A.1 Brazílie obecně – C.2, I. 1720, Brazílie (provincie Maranhão, 1720)

B. Mexiko

B.1 Hlavní město Ciudad de México – B.1-3 (*Novena* 1726, BECKOVSKÝ, DE OVIEDO 1727)

Rejstřík osob

- Abb Johann Nepomuk, premonstrát kanonic v Gerasu – **C.1**, Geras
- Abbate Cesare, duch. osoba – **C.1**, Wien I. 4/
- von Abensperg und Traun Otto Ehrenreich (1644-1715), hr., cí. komorník, skutečný tajný rada, zem. maršál a nejvyšší zem. plukovník v NÖ – **A.2**, Petronell-Carnuntum
- von Abensperg und Traun Otto Ferdinand (1677-1748), hr., muž významné vojenské kariéry, od 1723 cí. generál, od 1727 guvernér Messiny, místodržitel Milánského vévodství (1736-43), od 1741 polní maršál (jmenován Marií Terezií) – **C.1**, Messina, Napoli 2d/
- Ableitner Johann Martin († 1723), farář – **A.3**, Loizenkirchen; **B.1-3**, DEIBL 1723
- Abraham a S. Clara, vl. jménem Johann Ulrich Megerle (1644-1709), vídeň. bosý augustinián, proslavený kazatel a spisovatel – **B.1-3**, ABRAHAM A S. CLARA 1695, 1709, ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721, 1723; **C.1**, Wien I. 6/
- Accursius Passaviensis* viz *Passaviensis Accursius*
- Ackermann Tobias (1656-1722), cist. kněz, od 1702 opat kláštera Henryków ve Slezsku, od 1703 zároveň opat kláštera Zirc v Uhrách – **C.1**, Wien I. 4/
- Adam z Veleslavína Daniel (1546-99), absolvent praž. univerzity (1572-76 na ní působil jako profesor historie), přídomek a erb začal užívat 1578, humanista, historik, filozof, bohemista, lexikograf, nakladatel, spisovatel, překladatel, organizátor předbělohorského literárního života, vyznáním utrakvista, choval však tajné sympatie k jednotě bratrské – **B.1-3**, ADAM Z VELESLAVÍNA 1578, 1590; **C.1**, Praha II. 9c/
- Adlzreiter von Tettenweis Johann (1596-1662), bavor. právník a politik – **B.1-3**, ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1662, 1663, ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710
- Adrian od sv. Michaela, bosý augustinián, převor lnářského kláštera, pův. jménem Jan Rolandt – **A.1**, Lnáře 1/
- Agnelli Caspar, děkan – **A.2**, Kleinwetzdorf
- Agricola Karel Leopold, konšel – **A.1**, Praha 22a/
- von Aichalt Franz Josef, svob. p. – **D.2**, Klagenfurt am Wörthersee 3/
- von Aichalt Johann Jacob, svob. p., poslanec velkého zem. výboru Korutan – **A.2**, Klagenfurt am Wörthersee 1/
- z Aichbichelu Karel Gottlieb, od 1686 svob. p., od 1705 hr. – **A.1**, Slavice
- z Aichbichelu (Marie) Terezie Polyxena, roz. svob. p. z Andlau – **A.1**, Moravské Budějovice 2/
- Ainhauser Paul († 1720), malíř, původem z Freisingu, činný v Hall in Tirol – **A.2**, Hall in Tirol 2/
- Ainkhäß Peter, farář – **A.2**, Bergheim a, b/, Maria Plain 1/
- Albani Annibale (1682-1751), synovec papeže Klementa XI., během válek o španěl. dědictví 1709 jmenován apoš. nunciem u císaře Josefa I. ve Vídni za účelem obrany feudálních práv Svatého stolce a zvelebení území zabraných říší (t. posláni skončilo skolem císaře 1711) – 1710 pobýval v Drážďanech, kde zásadně přispěl ke konverzi Fridricha Augusta, budoucího pols. krále Augusta III. – od 23. XII. 1711 kardinálem, 1712-51 arcikněz Svatopetrské baziliky a vedoucí její „fabriky“ (výstavby a výzdoby), 1712-22 kardinál jáhen, 1719-47 komoří sv. ří. církve, od 1722 kardinál kněz, od 1730 kardinál biskup – mecenáš cír. literatury, k níž sám přispěl svými pracemi – **C.1**, Praha II. 4c, e/
- Albani Giovanni Franceso* viz *Klement XI.*
- Albert Jiří Ignác, asi vrchnostenský úředník – **A.1**, Bernartice (Plz)
- Albrecht Samuel, inspektor lnářského pan. – **A.1**, Lnáře 1/
- Alegambe Philippe (1592-1652), z oblasti dnešní Belgie, jezuita (od 1613), kněz (1621), pověřován úkoly na řadě míst Evropy, v Římě tajemník generála jezuitů Muzia Vitelleschiho, bibliograf – **B.1-3**, RIBADENEIRA, ALEGAMBE, SOUTHWELL 1676
- Alexander a Latere Christi, bosý aug., kněz, převor – **B.1-3**, ABRAHAM A S. CLARA, ALEXANDER A LATERE CHRISTI 1721, 1723
- Alexius Samuel Leopold, děkan – **A.1**, Kostelec nad Labem 1c/; **C.1**, Vodňany
- Allio z Löwenthalu Jan Baptista (1644-1716), 1694 nobilitován (získal uvedený přídomek), praž. staroměst. kameník a radní – **A.1**, Praha V. 14c/; **C.1**, Praha V. 5/
- Alliprandi Giovanni Battista (cca 1665-1720), architekt a stavitel it. původu působící v Č – **A.1**, Litomyšl 4/, Praha VIII. 9/
- de Almeida Tomáš (1670-1754), Portugalec, 1706-09 biskup v Lamego (bis. svěcení přijal 1707), 1709-16 biskup v Porto, od 1716 arcibiskup a první patriarcha lisabonský a nadto od 1737 kardinál – **C.1**, Lisboa
- Almesloe František Dominik (1704-60), říš. hr., svob. p. z Tappe, Slezan z Jaworu, absolvent praž. univerzity, světící biskup vřatislavský (od 1743) – **B.1-3**, ALMESLOE-TAPPE 1724; **C.1**, Praha IX. 56/

- Alscher Michael, žibřidický kameník – **A.1**, Žibřidice 2/
- Alsterle z Astfeldu František Mikuláš, ryt., rada apelačního a poté zem. soudu, purkrabí Praž. hradu (v t. fun. 1713 † 1719) – **A.1**, Praha I. 4/, III. 2/; **C.1**, Nepomuk 6b (do 1715)
- Alsterová Alena (* 1950), historička umění, autorka textů z oboru ikonografie a teorie umění – **B.4**, 9
- von Alten Eberhard, svob. p. – **A.3**, Thüle; **C.1**, Thüle
- Althann, hr., cis. vedoucí staveb – **A.2**, Wien I. 7b/ z Althannu Michael František Ferdinand († 1678), říš. hr., student – **B.1-3**, SOLIMANI, Z ALTHANNU 1673; **B.4**, 9; **C.1**, Praha IX. 12/ z Althannu Michael Fridrich (1680-1734), studoval v Olomouci, Vratislavi a Římě, olom. kanovník, 1709 vysvěcen na kněze, držitel dvou doktorátů, 1718 biskup ve Vácu v Uhrách, od 1719 kardinál, 1720-22 cis. vyslanec u Svatého Stolce, 1722-28 neapolský místokrál, relátor nepom. kanonizačního procesu, na sklonku života se věnoval své uherské diecézi – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7, 11/; **A.6**, I. 7/; **B.1-3**, *Sacra rituum congregatione* 1721a, b, 1728, 1729; **C.1**, Brno II. 1, 7/, Malta, Napoli 2c/, Neapolské království 2/, Praha II. 4d, 10/ (1729), V. 11d/, IX. 56/, Roma 2, 3/, Sicilské království
- z Althannu Michael Heřman Josef (1671-1736), říš. hr., cis. komoří a přisedící morav. zem. práva (od 1700), později skutečný tajný rada, nejvyšší zem. sudí na Moravě (1714-21) a nejvyšší zem. komorník na Moravě (1721-36) – **A.1**, Vranov nad Dyjí; **C.1**, Brno II. 1/
- z Althannu Michael Karel (1702-56), říš. hr., 1718-25 studoval v Římě a získal titul doktora práv, získal několik prebend (byl též prelátem pap. kurie), 1726 byl vysvěcen na kněze, 1728-34 arcibiskupem diecéze Bari-Bitonto, od 1734 biskupem v uher. Vácu – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 11/; **C.1**, Brno II. 7/, Roma 2c/
- Althannové, šlechtický rod – **A.1**, Znojmo III. 3/; **A.2**, Dreiheiligen; **A.4**, Międzyzlesie 1/
- Altman Matěj, regenschori – **C.2**, IV
- Altomonte Bartolomeo (1694-1783), rak. malíř – **A.2**, Salzburg 5/
- Altomonte Martino, vlastně Martin Hohenberg (1657-1745), malíř, nar. v Neapoli, činný v R, spolu s Johannem Michaellem Rottmayrem zakladatel samostatného barok. rak. malířství – **A.2**, Wien I. 4b, II. 11/
- Álvares Manuel (1526-82), portugalský jezuita, kněz, vychovatel – **B.1-3**, ÁLVARES, AMADEUS A S. JOSEPHO 1725
- Amadeus a S. Josepho, piarista, spisovatel – **B.1-3**, ÁLVARES, AMADEUS A S. JOSEPHO 1725
- Amandus a Nomine Jesu, kněz, bosý augustinián v praž. novoměst. klášteře, lektor teologie – **B.1-3**, AMANDUS A NOMINE JESU 1713; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1713)
- Amatus a Matre Dei, kněz, karmelitán v klášteře sv. Josefa na vídeň. předměstí Laimgrube – **B.1-3**, AMATUS A MATRE DEI 1712
- Ambrosius Jan Fridrich († 1707), farář – **A.1**, Skramníky 1/
- Amon, pán – **A.1**, České Budějovice 3/
- Amon Jan Arnošt – **A.1**, Dolní Lukavice 2/
- Amon Matthias – **A.2**, Waidhofen an der Thaya 2/
- Andersch Maria Elisabetha, roz. Stipfeterin – **A.4**, Głęboka
- Andres de San Pedro, kněz, bosý trinitář v klášteře v Barceloně – **B.1-3**, ANDRES DE SAN PEDRO 1713; **C.1**, Barcelona
- Andrýsek Daniel, jinak Sichrovský – **C.1**, Černožice
- Andrýsek Václav František, kantor, krejčí – **C.1**, Černožice
- Anežka od Srdce Ježíšova, roz. Staržimská bar. z Liebsteina, voršilka, představená praž. novoměstského kláštera – **C.1**, Praha II. 9a/
- Anneis Petr Antonín, českokrumlov. malíř – **A.1**, Český Krumlov 1, 6a/
- Anton, benediktin, opat montserratského kláštera ve Vídni (Schwarzspanierkloster) – **C.1**, Wien II. 3/
- Antonín (Antoni) Jan Petr, praž. novoměst. měšťan – **A.1**, Votice 1/
- Antonín de Lucca, kapucín, kněz, misionář papeže Klementa XI. – **A.1**, Most 3/
- Antos(ch) František, cisterciák, farář – **A.1**, Balnsko (Bech) b/
- Appeller Antonín (1677-1735), sochař a nejspíš i řezbář, původem z Innsbrucku, činný také v Č – **A.1**, Horní Heřmanice c/, Litomyšl 4/
- Appiani Jacopo (1687-1742), it. štukatér z Porto Ceresio, činný v N – **A.3**, Waldsassen 1b/
- Appiani Joseph Ignaz (1706-85), n. malíř – **A.3**, Waldsassen 1b/
- Appltauer Václav, z Pelhřimova, premonstrát v Želivi – **B.1-3**, APPLTAUER, ELGER 1729; **C.1**, Želiv I
- Aquila, auditor – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/
- Aristotelés (384-322 př. Kr.), filozof – **A.1**, Broumov 2/, Bříství, Budíškovice, Budkov, Dačice 3/, Habry 1/, Havlíčkův Brod 1/, Kostníky, Plzeň 1a/, Praha V. 35b/, Týn 1b/, Uhřetěves 2/, Žamberk 2b/, Žatec 4/, Želetava 3/, Žlunice 1/; **B.4**, 13
- Arnold Gottfried (1666-1714), luteránský teolog, historik a spisovatel – **B.1-3**, ARNOLD 1699
- Arnolt (Arnold) z Dobroslavína Jan st. (asi 1620-86/87), knihtiskař, činný 1654-85 v Litomyšli a zároveň také v Praze (1669-86 na Malé Straně, od 1684 na Starém Městě), 1668 získal od palatina Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu erb a povolení psát se s uvedeným predikátem (stal se tak vladykou) – **A.1**, Litomyšl 1a/; **B.1-3**, PEŠINA Z ČECHORODU 1663, 1673a, b,

- 1677, KRUGER 1669, DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI 1671, 1680, Z WEINGARTENU 1673, PUČÁLKA 1677, *Roční kalendář hospodářský a kancelářský* 1684, MAKARIUS Z MERFELIC 1687, *Neuer Schreib- und Haus-Kalender* 1687
- Arnolt z Dobroslavína Jan ml. († 1710), po smrti svého stejnojmenného otce se stal majitelem tiskárny na Starém Městě praž., kterou provozoval do 1709 a přinejmenším 1695 zároveň působil jako faktor praž. arcib. tiskárny – **B.1-3**, MAKARIUS Z MERFELIC 1687, *Neuer Schreib- und Haus-Kalender* 1687, BECKOVSKÝ 1703
- Arnolt z Dobroslavína Karel Ferdinand (po 1670-1745/49), tiskař činný v Praze na Malé Straně 1688-1740 (od 1690 dv. tiskař), primátor t. města – **B.1-3**, *Neuer Schreib- und Haus-Kalender* již 1689, *Roční kalendář hospodářský a kancelářský* od 1689, MAKARIUS Z MERFELIC 1691, *Minuci historická, Velmi příhodný kalendář, Wirtschafts- wie auch Kanzlei-Kalender*
- Arnoltová z Dobroslavína Kateřina Eufrosina, jež jako vdova po tiskaři Janu st. Arnoltovi z Dobroslavína provozovala 1686-87 praž. malostranskou tiskárnu – **B.1-3**, *Roční kalendář hospodářský a kancelářský* 1688, *S pranostikou hvězdářskou nový kalendář*
- Arnošt z Pardubic viz z Pardubic Arnošt
- Arsenius z Radbuzy Kašpar († 1629), od 1601 rezidenční kanovník a od 1614 děkan svatovít. kapituly – **A.1**, Praha II. 6, 13b/
- Artman Jan, hospodář a nájemce hospody – **A.1**, Nové Strašecí 2/
- Artschlag Jakub (1685-1768), sochař a řezbář ze Stráže, působil na Tachovsku – **A.1**, Stráž 2/
- Asam Kosmas Damian (1686-1739), bavor. malíř a architekt, činný i v Č – **A.1**, Bílá hora 1b/; **A.3**, Bruchsals b/
- von Ascheberg Hermann, premonstrát, nejprve převor, 1724-26 opat kanonie Wedinghausen – **A.3**, Arnsberg
- Aschlerovi Eliáš a Dorota, manželé – **A.1**, Kunratice (Lit) 2/
- z Assisi František (1182-1226), světec, zakladatel františkánů, řeholník, jáhen, mystik – **C.1**, Dresden 2/
- Audřický z Audře (Údrcký z Údrče) František Leopold, ryt. – **A.1**, Lišnice
- Audřický z Audře (Údrcký z Údrče) Václav Antonín († 1712), hejtman Kouřimského kraje (od 1702), přísedící většího soudu v Praze – **A.1**, Chlumín 1/
- von Auersperg Franz Anton Josef (1696-1762), hr. – **A.5**, Slovinsko, Črnuče
- von Auersperg Wolfgang Ehrenreich (1671-1723), hr. – **A.2**, St. Leonhard am Forst a/
- z Auerspergu Dominika († 1724), kn. – **A.1**, Červený Hrádek
- z Auerspergu Zuzana Terezie Renata (1670-1717), hr., roz. hr. Bořitová z Martinitz, poprvé provdaná (1685) za hr. Tomáše Zachea Czernina z Chudenic, po jehož smrti († 14. II. 1700) se 1703 vdala za hr. Leopolda Auersperga a po skonu tohoto († 3. VII. 1705) jako poručnice spravovala za své nezletilé dcery z prvního manželství majetek v Č (tam spolu se svým prvním manželem založila klášter bos. augustiniánů nad Lnáři) – **C.1**, Lnáře
- Auguston Jakub ml. (asi 1668-1735), plzeň. architekt a stavitel – **A.1**, Dobřany, Dolní Lukavice 1/
- Aunosky Maximilian, farář – **A.2**, Perchtoldsdorf
- Auponěšický Vintř, kněz, benediktin kláštera ve Sv. Janu pod Skalou – **B.1-3**, AUPONĚŠICKÝ 1691
- Austezký z Festenbergu František Ferdinand, z města Náchoda, student – **B.1-3**, AUSTEZKÝ Z FESTENBERGU 1698; **C.1**, Praha IX. 27/
- van der Auwera Jakob (1672-1760), původem z Brabantska, würzburský dv. sochař – **A.3**, Lengfurt, Würzburg 10/
- von Avancini Nicolaus (1611-86), jezuita, pedagog, básník, dramatik – **B.1-3**, VON AVANCINI 1658, 1663
- Aventinus Johannes (1477-1534), n. humanistický spisovatel, historik – **C.2**, I. 1710, Straubing, jez. gymnázium, 1723, Burghausen, jez. gymnázium
- Axlar Pavel Josef († 1714), doktor teologie, nejprve v duch. správě, od 1691 rektor praž. arcib. semináře, od 1695 svatovít. kanov. a děkan u sv. Apolináře, kazatel v praž. katedrále, od 1704 scholastik, od 1706 arcijáhen a od 1709 děkan svatovít. kapituly – **A.1**, Praha II. 8a/; **B.1-3**, AXLAR 1720; **C.1**, Sobotka
- Axman Tobiáš František, důchodní písař – **D.1**, 320 (Častolovice)
- Aydembt Jan († 1715), farář – **A.1**, Ledce 2/
- Babka Jiří (1715 již †), ryt. – **A.1**, Unhošť 1b/
- Baclar d'Albe Louis Albert Guislain (1761-1824), fran. malíř, tvůrce map, Napoleonův spolupracovník – **A.5**, Itálie, Lodi 1/
- Bačina Jan Kryštof († 1711), sakristán (tj. duch. správce) svatovítské katedrály (5. IX. 1682 – začátek 1693), farář u sv. Vojtěcha Vět. na Novém Městě praž. (8. III. 1693 – 17. X. 1697), poté až do smrti farář u praž. novoměstského k. sv. Štěpána, starobol. kanovník – **A.1**, Praha II. 2e, f/, Zelená hora (Plz) a/; **B.1-3**, BALBÍN, BAČINA 1686, 1686-1702, 1700, BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701, BALBÍN, BAČINA, CSÁKY 1701, BALBÍN, BAČINA 1702, 1703a, 1703b, 1706a, 1706b, 1707a, 1707b, BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722
- Bádenská Alžběta Augusta (1726-89), poslední z bádenské linie dynastie Bádenských, od 1775

- provdaná za hr. Michaela Václava z Althannu – **D.2**, Praha I. 1f/ (28. VIII. 1726)
- Bádenská Františka Sibyla Augusta (1675-1733), roz. vévodkyně Sasko-Lauenburská, sňatkem s Ludvíkem Vilémem I. Bádenským se stala bádenskou markraběnkou (1690), po skonu manžela vládla 1707-27 jako regentka za svého nezletilého syna Ludvíka Jiřího (1702-61) – **A.1**, Ostrov; **A.3**, Rastatt; **C.1**, Praha II. 4d/
- Bádenská Marie Anna (1706-55), roz. princezna ze Schwarzenbergu (dcera kn. Adama Františka a Eleonory Amálie Magdalény, roz. kn. z Lobkowicz), od 8. IV. 1721 manželka Ludvíka Jiřího Simperta říš. markraběte z Baden-Badenu – **D.2**, Praha I. 1f/ (28. VIII. 1726)
- Bádenský Ludvík Jiří Simpert (1702-61), od 1707 říš. markrabě markrabství Baden-Baden, do 1727 ve vládě zastupován svou matkou Františkou Sibylou Augustou Bádenskou – **A.3**, Rastatt; **D.2**, Praha I. 1f/ (28. VIII. 1726)
- Bádenský Ludvík Vilém I. (1655-1707), markrabě bádensko-bádenský, rytíř Řádu zl. rouna, velitel říš. cí. vojsk, proslavený turkobijec (byl zván Türkenlouis, č. Turecký Ludvík) – **A.1**, Ostrov
- Badia Carlo Agostino (1672-1738), hudební skladatel it. původu, od 1694 ve službách císaře Leopolda I., poté Josefa I. ve Vídni – **B.1-3**, BADIA 1721; **C.2**, II. 1721
- Baert François (1651-1719), jezuita, hagiograf – **B.1-3**, *Acta Sanctorum* 1688
- Bagatta Giovanni Bonifacio (1649-1702), it. theatin, teolog a spisovatel – **B.1-3**, BAGATTA 1680a, 1680b, 1695a, 1695b, 1700a, 1700b
- Bacher Michael, jihotyrolský sochař – **A.2**, Hochosterwitz
- Bachmann Erich (1910-91), historik umění – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 2c/
- Baitz János Kristóf († 1726), budínský purkmistr (od 1721) – **A.5**, Maďarsko, Budapešť II.b 2/
- Bakich de Lach Petrus (1670-1749), kněz (1695), 1710 zvolen biskupem v Sremska Mitrovica (v Srbsku), poté biskup bosenské diecéze se sídlem ve městě Đakovo (od 1716, bis. svěcení přijal 1717) – **C.1**, Wien I. 6/
- Balbi Ignazio, it. hud. skladatel – **C.2**, II. 1724, Milano, král. a cí. kaple Santa Maria della Scala
- Balbín Bohuslav (1621-88), jezuita (od 1636), kněz (1650), učenec, především historik, spisovatel – **A.1**, Nepomuk 1a, b/, Praha II. 2c, e, f, 3a, b, d, 13a/, Smečno 2/, Smíchov, Stará Boleslav II, Trpín, Zelená hora (Plz) a/, Žatec 1/; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 9/; **B.1-3**, BALBÍN 1670, 1677, 1681, 1682, 1683, 1684a, 1684b, BALBÍN, BAČINA 1686, 1686-1702, BALBÍN 1687, BALBÍN, BAUR 1689, BALBÍN 1698, BALBÍN, BAČINA 1700, BALBÍN, BAČINA, *Andächtige Verehrung* 1701, BALBÍN, BAČINA, CSÁKY 1701, BALBÍN, BAČINA 1702, 1703a, 1703b, 1706a, 1706b, 1707a, 1707b, BALBÍN 1710, SASSI 1715, BALBÍN, BAČINA, *Von Eröffnung* 1722, BALBÍN 1725a, 1725b, BALBIN, *Supplementum* 1729, *Oratorium Nepomucenum*, BALBÍN 1727; **B.4**, 3, 7, 111a; **C.1**, Klášter 1/, Klatovy 1b/, Nepomuk 1, 2, 2id, 3a, 4a, 5f, 6ab, 6b/ (1697), Praha II. 3e, 4a, 7b, 8c, 9c/, III. 2/, V. 11a, 13/, Žatec 1/; **C.2**, I. 1708, Eichstätt, jez. gymnázium, Ljubljana, jez. gymnázium, 1712, Žatec, prem. gymnázium, 1723, Burghausen, jez. gymnázium
- Balbus Johann Georg, patricij z Volkachu – **A.3**, Gemünden am Main
- Balbus Johann Philipp (* 1671), právník, nějaký čas působící v Praze na České apelaci – **A.3**, Gemünden am Main
- Baldovini, kněz – **A.5**, Itálie, Lodi 1/
- Baliani Carlo (cca 1680-1747), hud. skladatel, od 1714 kapelník v milánském dómu – **C.2**, II. 1724, Milano, král. a cí. kaple Santa Maria della Scala
- Baltram Jan Antonín – **B.1-3**, BALTRAM 1727
- Baltzer Antonín – **D.1**, 136 (Stod)
- Baltzer Petr Jan, měšťan – **A.1**, Osoblaha 1/; **D.1**, 260, 267 (Osoblaha)
- Baltzerová Anna, roz. Franckhová – **D.1**, 136 (Stod)
- de Bar, spisovatel – **B.1-3**, *Constitution*, DE BAR 1729; **B.4**, 167
- Barbe viz z Barbou*
- des Barbeaux viz z Barbou*
- Barberini Maffeo viz Urban VIII.*
- Barbieri Francesco Domenico (1701-57), malíř – **A.1**, Slapy b/
- z Barbou (Barbe, des Barbeaux) František Petr – **A.1**, Malesice
- z Barbou (Barbe, des Barbeaux) Sylvie Markéta, roz. svob. p. z Kuspersteinu, paní z Vřesovic – **A.1**, Malesice
- Barelli Francesco, it. stavitel a architekt, činný ve Valči 1695-1701 – **A.1**, Jeřeň
- Barner Jan (1643-1708), jezuita (od 1663), kněz (1670), kazatel, exhortátor, bibliista, filolog, překladatel, spisovatel – **B.1-3**, SCHERER, BARNER 1704
- Baronio (Baronius) Cesare (1538-1607), it. oratorián, kněz (1564), od 1596 kardinál, zakladatel moderní kat. cír. historiografie – **B.1-3**, BZOWSKI 1622, RAYNALDI 1659, 1667, 1683, 1693, 1694
- von Bartalotti, baron – **A.2**, Wien I. 36/
- Bartels Ernst Dietrich (1679-1762), n. řezbář – **A.3**, Algermissen
- Barth Jan Jiří, řeznický tovaryš – **A.1**, Žlutice 3/
- Barthel (Bartl) Jan Jindřich († 1711), kněz, bakalář teologie a kandidát cír. práva, od 28. III. 1697 prokurátor nepom. kauzy (v té době bydlel v Praze na Malé Straně v domě U Zlatého velblouda), od 28. XII. 1697 asesor praž. arcib. konzistoře, I-IV. 1703 vicekancléř praž.

- arcidiecéze, IV. 1703 přesídlil do Hradce Králové, neboť tam byl ustanoven gener. vikářem a oficiálem diecéze a kanovníkem katedrální kapituly, načež se 1705 stal jejím děkanem – **A.1**, Nepomuk 1e/, Praha II. 9b/, IV. 9b/; **B.1-3**, L *Officium* cca 1698, R *Fama publica* 1701; **C.1**, Nepomuk 2a-c/, Praha II. 3g, 7c, 8b/; **D.1**, 135 (cesta z Ingolstadtu do Scheyern přes Pfaffenhofen an der Ilm), 142 (Salzburg)
- Bartl Fridrich († 1714), hejtman – **A.1**, Uhřetěves 1, 2/
- Bartlicius Bernard od sv. Filipa Neri, vl. jménem Matěj Peldřimovský (1646-1716), piarista, 1700-06 asistent generála řádu v Římě, 1706-09 provinciál N. řádové provincie, historik – **A.1**, Mikulov II. 7/; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 2/
- Bartlicius Hugo, premonstrát, opat zábrdovického kláštera (ve fun. 1712-38) – **A.1**, Brno II. 11/, Dobročkovice
- Bartoloměj Pražský († po 1530), praž. novoměst. zvonař – **A.1**, Borek (Ber)
- Bartolotti Johann Horatius – **A.2**, Abstetten
- Bártovic Antonín – **D.2**, Klatovy 3/
- Bartsch Johann – **A.4**, Długopole Górne
- Bascapè Girolamo (1619/22-1703), z Milánska, oratorián, kněz, působil v Neapoli – **B.1-3**, BASCAPÈ 1691
- Basenheim(b) Karel (1664-1741), jezuita (od 1684), kněz, rektor kutnohorské koleje (ve fun. 1729-32) – **C.1**, Kutná Hora 4/
- Basilius od sv. Ambrože († 1713), pův. jménem Jáchym Špettl, kněz řádu bosých augustiniánů, 1703-5 převor kláštera ve Lnářích, malíř – **A.1**, Kasejovice
- Bassner Andreas – **A.2**, Drosendorf 1/
- Bassnerin Katharina – **A.2**, Drosendorf 1/
- Baudrexl Valerius, aug. kanov., probošt kanonie Polling (ve fun. 1682-1701, od 1689 s pontifikáliemi) – **C.1**, St. Ottilien
- Bauer Johann Thomas – **A.3**, Elsenfeld
- Bauch Hermann, sochař – **A.2**, Poysdorf
- Bauch Ludwig, cist., 1696-1729 opat kláštera v Lubiāži – **A.4**, Lubiāž 1/
- Baugut František (1668-1726), jez. řeholní bratr, sochař, řezbář a truhlář – **A.1**, Kutná Hora 4/, Počátky 3/, Popelín
- Baucher Kryštof, lazebník, a jeho žena Anna Barbora – **D.1**, 254 (hrob)
- Baum (Paumb) Michael (1724 již †), apoš. syndikus, a jeho manželka (Marie) Eva – **A.1**, Olomouc I. 6a/
- Baumgartner Šebestián, pasíř – **A.1**, Kutná Hora 4/
- Baur Mikuláš, farář – **B.1-3**, BALBÍN, BAUR 1689
- Bavorská Johana nebo Jana (asi 1356-1386) z bavor. vévodského rodu Wittelsbachů, druhorozená dcera bavor. vévody Albrechta I., od 1370 první manželka Václava IV. Lucemburského, t. r. 17. XI. korunována na č. královnu, 1376 spolu s chotěm na řím. královnu – **C.1**, Bayern, Praha II. 4a, 10/ (1723), III. 2/, VI. ad 3/ (1721), Trnava 2/, Zbraslav 1/
- Bavorská Marie Anna (1574-1616), bavorská princezna z rodu Wittelsbachů, sňatkem s arcivévodou Ferdinandem (1600) štýrská vévodkyně (její choť se po jejím skonu stal císařem toho jména druhým) – **A.1**, Praha II. 12/
- Bavorská Violanta Beatrix (1673-1731), 1689-1713 velkovévodkyně toskánská (v té době byla manželkou toskánského velkovévody Ferdinanda de' Medici), od 1717 guvernérka Sieny – **B.4**, 169
- Bavorská Žofie (1376-1428), z bavor. vévodského rodu Wittelsbachů, od 1389 druhá manželka Václava IV. Lucemburského, 15. III. 1400 korunovaná na č. královnu a t. r. na královnu římskou, po smrti chotě správkyní Č. král., se začátkem husitských válek však t. úřad složila a od sklonku 1419 pobývala v Prešpurku (dnešní Bratislavě), kde nakonec v rouše klarisky zemřela – **C.1**, Grudziądz, Zbraslav 1/
- Bavorský Ferdinand Maria Inocenc (1699-1738), bavor. princ, císař. gener. polní maršál – **A.3**, München I. 1e/
- Bavorský Josef Ferdinand (1692-99), bavor. dědičný princ („kurprinz“), syn kurfiřta Maxmiliána II. Emanuela, určený dědic španěl. krále Karla II. z rodu Habsburků – předčasný skon t. nástupníka trůnu byl jednou z příčin vypuknutí válek o dědictví španělské (1701-14) – **A.3**, München I. 4/; **C.1**, Bayern
- Bavorský Karel Albrecht (1697-1745), z rodu Wittelsbachů, 1722 se oženil s Marií Amálií Habsburskou, od 1726 bavor. kurfiřt (jménem Karel I. Albrecht), ve válkách o rak. dědictví v období 1741-43 č. (proti)král (jménem Karel III.), od 1742 zároveň císař Sv. ř. ř. (jménem Karel VII.) – **B.1-3**, *Tuba buccinatrix* 1727; **C.1**, Bayern
- Bavorský Klement August (1700-61), bavor. vévoda z rodu Wittelsbachů, 1716-19 biskup rezenský, 1719-61 paderbornský a münsterský, 1724-61 hildesheimský, 1728-61 osnabrucký, 1732-61 velmistr n. rytířů, především však arcibiskup kolínský a kurfiřt Sv. ř. ř. (1723-61) – **A.3**, Burgsteinfurt, Münster 2/; **B.1-3**, *Höchsterfreulicher Echo* 1727; **C.1**, Züschen
- Bavorský Maxmilián I. (1573-1651), vévoda bavor. (od 1597), první bavor. kurfiřt a zároveň kurfiřt falcký (od 1623) – **A.1**, Bílá hora 1b/; **A.3**, München I. 2/; **B.1-3**, BISSELIUS 1677, 1724, 1725, 1727, 1729; **C.1**, Bayern
- Bavorský Maxmilián II. Emanuel (1662-1726), z rodu Wittelsbachů, od 1679 vévoda a kurfiřt bavor., ve dvou obdobích zároveň guvernér Španělského Nizozemí (1692-1701, 1704-11), avšak během válek o španěl. dědictví byl připraven o vládu v Bavorsku i Španělském Nizozemí, 1706 uvržen do říš. klatby a

- k bavorské vládě se vrátil až po válce 1714 – **A.3**, Geiselbullach; **C.1**, Bayern, Praha II. 4d/
 Bavorský Maxmilián III. Josef (1727-77), při křtu obdařený mj. jménem Jan Nepomuk, člen rodu Wittelsbachů, od 1745 bavor. kurfiřt – **B.1-3**, *Höchsterfreulicher Echo* 1727, *Tuba buccinatrix* 1727; **C.1**, Bayern
- Bavorský Maxmilián Josef (1756-1825), z rodu Wittelsbachů, 1799-1806 bavor. kurfiřt (jménem Maxmilián IV. Josef), 1806-25 první bavor. král (jménem Maxmilián I. Josef) – **A.3**, Königssee
- Bay Carlo Antonio, původně snad Baio (1678 – cca 1740), pols. architekt a stavitel švýcarsko-it. původu činný především ve Varšavě, 1722-37 král. architekt – **A.4**, Warszawa 2/
 Bayer Benedikt (1686-1754), premonstrát (od 1707), kněz (1714), člen strahovské kanonie, profesor filozofie v Milevsku (1717) a v praž. arcib. semináři (1719-23), profesor teologie v treboňském klášteře (1724-26) a v pražském Norbertinu (1729-33), doksanský probošt (od 1733) a posléze opat (od 1738) – **B.1-3**, ŘÍHA 1726
- Bayer (či Bajer) Filip († 1761), opat cist. kláštera Zlatá Koruna (ve fun. 1720-33) – **A.1**, Zlatá Koruna b/
 Bayer Jan Ignác, děkan – **A.1**, Sušice 2, 5, 6/; **C.1**, Sušice
- Bayer Pavel Ignác (1656-1733), architekt a stavitel činný v Č – **A.1**, Hradec Králové I. 2/, Jilovice, Jínonice, Mladá Boleslav 3/, Němčice (Prá), Postoloprty 1/, Praha VII. 16/
 Bayer Zachariáš – **A.1**, Toužim 3/
 Bayr Johannes, farář – **A.3**, Wolfenstadt
- Bazil od sv. Ambrože, kněz, převor bosých aug. u sv. Václava na Novém Městě praž. – **A.1**, Záběhlice
- de Beaufort, hr., generál prefekt strážního oddílu a guvernér města Charleroi – **A.5**, Belgie, Charleroi
- Beck viz Bek*
- Beck Petr Josef, sládek – **A.1**, Chotěšov 4/
 Beck Vojtěch Burchard, farář – **C.1**, Sedlice
- Becker Johann Sebastian (1694-1745), malíř a sochař – **A.3**, Würzburg 9/
 Becker Tobiáš Jan (1649-1710), 1673 vysvěcen na kněze, působil jako kaplan a zpovědník u voršilek, od 1679 děkan v Hostinném, od 1681 praž. svatovítský kanov., od 1701-02 královéhradecký biskup – **A.1**, Hradec Králové I. 1a, 2/, Chrast 1, 2/, Praha II. 4a, 15, 16/, VII. 16, 23/; **B.1-3**, BECKER 1697, 1700; **D.1**, 268 (f. Jilemnice)
- Becker Volkmar, barok. sochař – **A.3**, Würzburg 9/
 Beckovský Jan František (1658-1725), křižovník s červ. hv. (sliby složil 1684), kněz (1688), od 1699 administrátor ženského špitálu u sv. Anežky na Novém Městě praž., spisovatel, historik, překladatel – **A.1**, Praha II. 2c, 3d/, V. 25/, VII. 24a/, IX. 5/; **A.2**, Wien I. 1/; **A.5**, Maďarsko, Budapest I. 1a/, III. 1/ – Slovensko, Trnava 3/; **B.1-3**, BECKOVSKÝ 1697, 1700, 1703, 1704, 1704-1721, 1707, BECKOVSKÝ, REMPEN 1708, 1709a, 1709b, BECKOVSKÝ 1713, BECKOVSKÝ, REMPEN do 1715, BECKOVSKÝ, REMPEN, MĚREI 1716, BECKOVSKÝ 1716, 1721, *Forteca* 1716, BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 1721b, BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, BECKOVSKÝ, VITZK 1721c, BECKOVSKÝ do 1722, 1724, BECKOVSKÝ, DE OVIEDO 1727, BECKOVSKÝ 1728, BECKOVSKÝ/REZEK 1879a, 1879b, 1880; **B.4**, 108, 141; **C.1**, Brno I. 1/, Havlíčkův Brod, Jihlava 2/, Litomyšl 1/, Praha I. 2, 3/, II. 3f/, V. 11a/, VII. 7b/, Sedlec (Čás), Tursko, Uhry 1/, Wien I. úvod/
 de Bedarrides Zuzana Helena, hr., dříve provdaná za hr. Schellarta, rozená z pols. rodu von Goltz, zakladatelka praž. novoměstského ústavu šlechticů – **A.1**, V. 1/; **C.1**, Praha VII. 6/
 Bednář Gerard (1675-1732), žďár. cisterciák, duch. administrátor – **B.1-3**, BEDNÁŘ 1728; **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e, 7/ (1728)
 Bednařík Tomáš (* 1954), žurnalista, spisovatel zaměřený na regionální dějiny – **A.1**, Veclov
 Bedravik Jan, měšťan – **A.1**, Uherský Ostroh 1/
 Beduzzi Antonio, vídeň. sochař – **A.2**, Linz 1/, Wien I. 6/
 Beer Johann Christoph (1638-1712), n. evangelický teolog, spisovatel – **B.1-3**, BEER 1684, 1685
 Beeß (?) Maxmilián V. a jeho manželka – **A.1**, Slezské Pavlovice
- Begl Jan Jiří (cca 1690-1753), zvonař ve Znojmě – **A.2**, Fronsburg 1/
 Behmel Kryštof, sedlák, kostelní účetní – **A.1**, Chrást, Želenice
- Bechinie z Lažan František Leopold (1659-1736), 1712 povýšený do panského stavu – **A.1**, Vilémovice
- Bechinie z Lažan Jan Jiří (1696-1766) – **A.1**, Obořiště, Osečany 1, 2/
 Bechinie z Lažan Ludvík Ignác († 1719), c. k. rada, místodržící Č. král., přisedící většího zem. soudu a od 13. VII. 1718 purkrabí Hradeckého kraje – **C.1**, I, Praha II. 4c, e/
 Bechteler Kašpar († 1639), dv. truhlář a řezbář – **A.1**, Praha II. 5, 6, 11/
 Beinlich Martin Konstantin (1654-1721), křižovník s červ. hv., od 1707 velmistr řádu – **A.1**, Praha V. 30b, c, 31, 32a, b/; **D.1**, 256 (Karlovy Vary a Drahovice)
- Beinsteinová Marie Alžběta (* asi 1679 v Chebu), roz. Faberová (cca 1712 se provdala za Václava Beinsteina) – **D.1**, 296 (okolí Aše, Bärenloh); **D.2**, Cheb 1/
 Beitel Johann Joseph, farář, 1731 bratislavský kanov. – **B.1-3**, BEITEL 1722; **C.1**, Kremnica

- Bek (Beck) František Vít (* 1669), kaplan (1692-96), farář – **C.1**, Nepomuk 2a, c/
 Belling Joseph Erasmus, augsburský rytec – **A.1**, Praha V. 2/, VII. 13/
 Benaglio von Rosenbach Johann Andree, svob. p., farář – **C.1**, Klagenfurt am Wörthersee
 Benátský Samuel, měšťan a úředník, s manželkou – **A.1**, Nymburk 2/
 Bencard Johann Caspar (nebo Kaspar) (1649-1720/21), n. knihkupec, činný ve Frankfurtu nad Mohanem (asi 1670-72), ve Würzburgu (1670-73), v Dillingen (1673-1720) a v Augsburgu (1694-1720) – **B.1-3**, BAGATTA 1695a, b, 1700a, b, ROSIGNOLI 1705b, *Kurzer Lebens-Lauf* 1712, *Catalogus librorum* 1715, RASSLER 1717, ROSIGNOLI 1727 (vdova po J. C. Bencardovi a syn)
 Bendl Jan Jiří (před 1620-1680), sochař – **A.1**, Valdice (snad dílna)
 Bendl Kajetán, řezbář – **A.1**, Praha II. 5/
 Benedikt XIII., vlastním jménem Pietro Francesco Orsini (později užíval jména Vincenzo Maria Orsini) (2. II. 1649 – 21. II. 1730), papež (zvolen 29. V. 1724) – **A.1**, Luleč 2/, Praha II. 4d/, Vyšší Brod I. 4/; **A.3**, Holthausen; **A.4**, Tczyca; **A.5**, Itálie, Palermo 2/ – Itálie a Vatikán, Roma 7-10/; **A.6**, II. 20/, V. 2/; **B.1-3**, BILOVSKÝ 1724, *Het hof van Romem* 1724, *Unio sexaginta elegantiarum* 1725, SCHOLTZ 1725, SIKORA 1727, *Breve compendio* 1729a-c, *Breve ragguaglio* 1729, *Constitutio* 1792a, b, *Constitution* 1729, *Constitution*, DE BAR 1729, *Eigentliche Beschreibung* 1729, ELIGIUS A S. GEORGIO 1729, FONTANINI 1729, GALVEZ DE VALENZUELA 1729a-c, e, *Indulgentiae* 1729, *Indulgenze* 1729, *Inhalt des Ablasses* 1729, *Krátký vejpis* 1729, *Kurzer Bericht* 1729, *Kurzer Inhalt* 1729, *Kurz und umständlicher Verlauf* 1729, *Ristretto della vita* 1729, *Ustanovení* 1729; **B.4**, 169, 170a-d; **C.1**, Iggenhausen, il-Belt Valletta, Kleinwetzdorf, Malta, Napoli 2d/, Praha II. 13/, V. 11a, b/ (1725), VII. 7c/ (1727, 1729), Roma 2b, 3/, Wien I. 6/, Žďár nad Sázavou II. 7/ (1725); **C.2**, I. 1725, Praha, Nové Město, jez. gymnázium
 Benedikt XIV., vlastním jménem Prospero Lorenzo Lambertini (31. III. 1675 – 3. V. 1758), od 1724 biskup, od 1726/28 kardinál, 17. VIII. 1740 zvolen papežem, jako vynikající cír. právník se angažoval v nepom. beatifikačním i kanonizačním řízení v roli promotora víry („d'áblova advokáta“) – **A.1**, Praha II. 3d/; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/
 Benefial Marco (1684-1764), it. malíř činný převážně v Římě – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 8/
 Benešovský František († 1751), farář – **A.1**, Šardice 1b/
 Benešovský Vojtěch František, rodák z Nepomuku – **B.1-3**, BENEŠOVSKÝ 1699; **C.1**, Praha IX. 29/
 Benetka Jiří, nepom. radní – **C.1**, Nepomuk 2gd/
 Benetka Václav Vojtěch, rodák z Nepomuku, později hejtman horazd'ovického pan. – **C.1**, Nepomuk 2fb/
 Benol Jan Václav, farář, od 1668 sídelní kanov. vyšehradský, poté děkan t. kapituly (ve fun. 1691 † 1706) – **A.1**, Vyšehrad a, b/; **B.1-3**, HAMMERSCHMID 1700a
 Bentum Filip Kristián (cca 1690 – po 1757), malíř – **A.1**, Manětín 3/, Sedlec (Rak); **C.1**, Praha IX. 23/
 Beránek Jan Daniel († 1725), farář – **A.1**, Říčany c/ Berczeny (Bereseny), hraběnka – **A.5**, Ukrajina, Lviv 1/
Bereseny viz Berczeny
 Berg Karl, premonstrát, 1715-24 opat kanonie Wedinghausen – **A.3**, Arnsberg
 Berger David (Josef Ignác) (1666-1732), jezuita (od 1685), kněz (1696), představený některých řádových domů – **C.1**, Bohosudov
 Berghauer Jan Tomáš Vojtěch (1684-1760), farář, doktor práv na praž. univerzitě (1721), od 1728 vyšehradský kanovník a od 1749 děkan t. kapituly – **A.1**, Nepomuk 1b-e/, Praha II. 2a, c, 3b, d, 7, 8c, 9b, 10a, 12/, III. 2, 4a, 7/, V. 4a, b, 34a/, VII. 13/, Žatec 1/; **B.1-3**, *Kronika města Žitavy* asi po 1541, MANLIUS 1561-1567, BLUMENBERG 1665, DLOUHOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668, *Historia Plsnensis* do 1680, JELÍNEK do 1687, BERGHAUER 1713, *B. Ioannes de Nepomuk* 1714; **C.1**, Dresden 2/, Klášter 2/, Litomyšl 1/, Nepomuk 4a, c, 5f, 6b/ (1718), Praha II. 8d/, V. 11a/, IX. 46/; **D.1**, 912
 Bergler J., malíř – **A.1**, Nové Mitrovice (snad)
 Bergmüller (Bergmiller, Berckmüller) Johann Georg (1688-1762), bavor. freskař a malíř – **A.3**, Augsburg; **B.4**, 91, 92, 97, 102, 103
 von Berchem, hrabě – **A.3**, Pasing
 Berchtold František Karel (1664-1720), hr. – **A.1**, Budkov
 Berchtoldová Alžběta, hr., roz. ze Sinzendorfu – **A.1**, Želetice
 Berchtoldová Marie Antonie, hr., roz. hr. Krakovská z Kolowrat – **A.1**, Budkov
 Berka z Dubé František Antonín (1635/49 ? – 1706), hr., cis. velvyslanec v Benátkách (1700-04), nejvyšší maršálek Č. král. (od 1701 či 1703), poslední mužský potomek rodu – **A.1**, Dačice 3/, Jablonné v Podještědí 1/
 Berka z Dubé a Lipé Jindřich Volf († 1650), hejtman Starého Města praž. – **A.1**, Praha V. 2/
 Berková z Dubé a Lipé Anna Terezie (1646-1726), říš. hr., jako voršilka s řeholním jménem Anna Eleonora od N. Trojice, první převorka hradčan. kláštera v Praze – **A.1**, Praha IV. 1/; **C.1**, Praha IV. 1/

- Bernacovich Stephanus, kněz, praeses temešvárské rezidence – **C.1**, Timișoara
- Bernard Johann Caspar, bakalář teologie, doktor obojího práva, profesor kanonického práva na würzburské univerzitě, rada würzburského biskupa v duch. záležitostech a regent semináře u sv. Kiliána – **B.1-3**, VANOS 1705
- Bernardus a S. Theresia (1650-1723), Rakušan, bosý augustinián, kněz, spirituál skalecké konfederace – **B.1-3**, BERNARDUS A S. THERESIA 1706, 1712; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1706), 7d/
- Bernatowicz Bartłomiej Michał (cca 1680-1730), varšavský sochař – **A.4**, Warszawa 2/
- Bernklau (Pernklo) ze Schönreutu Jan Vilém († 1722), plukovník u regimentu Wallis – **A.1**, Klatovy I. 2b/
- Bernklau (Pernklo) ze Schönreutu Marie Barbora († 1751), roz. svob. p. Engelová z Engelsflussu – **A.1**, Klatovy I. 2b/
- Bersuder z Bersudu Heřman Mikuláš, 1701 povýšen do č. ryt. stavu (tehdy získal predikát), 1704 získal inkolát – **A.1**, Ervěnice 2/
- Berthold Antonín Dominik, farář – **A.1**, Žandov
- Besnecker Jan Adam († 1721), doktor práv, profesor cír. práva na praž. univerzitě a děkan právnické fakulty (1712-13, 1716, 1717-18, 1721), varhaník u křižovníků s červ. hv. – **C.1**, Praha IX. 46/
- Bessel Gottfried (1672-1749), vl. jménem Johann Georg, benediktin, kněz, vědec, pověřovaný diplomatickými misemi, od 1714 opat kláštera Göttweig – **C.1**, Wien I. 6/
- z Běšin Ladislav Zikmund – **A.1**, Svojsice (Prá)
- z Běšin Ludmila Františka, roz. z Dobrze – **A.1**, Svojsice (Prá)
- Beyer Jan Zlatouš, sekretář praž. arcib. konzistoře – **A.1**, Praha VII. 16/
- Beyerlinck Laurentius (1578-1627), belgický kněz, antverpský kanov. (od 1608), teolog, spisovatel, kazatel, řečník – **B.1-3**, BEYERLINCK 1631a, 1631b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1631, BEYERLINCK 1656a, 1656b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1656, BEYERLINCK 1665a, 1665b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1665, BEYERLINCK 1678a, 1678b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1678, BEYERLINCK 1707a, 1707b, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1707
- Bezděka Václav, děkan, vikář – **A.1**, Horosedly 1/, Nové Mitrovce, Písek 4/, Rožmitál pod Třemšínem
- Biankon (Bianconi, Bianco), manželé Jan a Anna, po mužské linii rod it. původu – **A.1**, Klatovy II. 5/
- Bicchierai Antonio (1688-1766), it. malíř činný převážně v Římě – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 8/
- Bienert (Binnert, Biener) Jan František, sochař – **A.1**, Jablonné v Podještědí 1/
- Biett viz Pitt*
- Bichler Joseph s manželkou Elisabethou – **A.2**, Wollmersdorf
- Bílek z Bilenbergu (z Bilenberka) Václav Jiří (1631-1704), doktor teologie, děkan smířický (se sídlem v Holohlavech), královéhradecký kanovník a první oficiál tamní diecéze, 1669 zvolený a 1673 instalovaný a do kapituly uvedený kanov. svatovítský, 1677 scholastik t. kapituly, kanov. staroboleslavský, od 1681 děkan kapitul svatovítské a u Všech sv., gener. vikář a oficiál arcibiskupů Sobka, Waldsteina a Breunera (v t. fun. skončil I. 1703) – **B.4**, 8; **C.1**, Praha VII. 7b/
- Bilger Johann, spisovatel – **A.1**, Praha II. 5/; **B.1-3**, BILGER 1630a, 1630b
- Bílinský Josef, kapucín působící u P. Marie Loretánské v Praze, kněz – **B.1-3**, BÍLINSKÝ 1700; **C.1**, Praha IV. 2b/
- Bilovský Bohumír Josef Hynek (1659-1725), kněz (od 1688), farář, děkan, č. a l. spisovatel, nejvýznamnější představitel č. barokní konceptuální homiletiky – **B.1-3**, BILOVSKÝ 1703a, 1703b, BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜNVALDU 1705, BILOVSKÝ 1712, 1721a, 1721b, 1724
- Binago, ryt. rod – **A.1**, Chocenice
- Binago Antonín Augustin († 1671/72), ryt. – **A.1**, Chocenice
- Binago Václav Einfried († 1713), ryt. – **A.1**, Chocenice
- Bincelint viz Bucelin*
- Bindrim Johann Jacob, též Jakob Bindrim (1696 – cca 1775), n. sochař – **A.3**, Saal an der Saale
- Binkh z Gerstenfeldtu Jindřich, hejtman – **A.1**, Sovinec
- Binner Johann Jakob, licenciát teologie, kandidát cír. práva, duch. administrátor, hud. skladatel – **B.1-3**, *Sigillum sacramentale martyrio coronatum*, BINNER 1719; **C.2**, I. 1719, Amberg, jez. gymnázium
- Birdelius Lukáš Adalbert, děkan – **C.1**, Kadaň
- von Birken Sigmund (též Sigismund) (1626-81), n. protestantský básník a spisovatel – **B.1-3**, FUGGER, VON BIRKEN 1668
- Birkhard (Birckhardt, Birckhart) Antonín (asi 1677 – asi 1748), mědirytec původem z Augsburgu, od 1711 činný v Praze – **A.1**, Olomouc I. 2/, Praha V. 2/, Žatec 1/; **B.4**, 107, 136, 139; **C.1**, Klášter 4/, Praha IV. 1/
- Bisselius Johannes (1601-82), n. jezuita, historik a novolatinský básník – **B.1-3**, BISSELIUS 1677, 1724, 1725, 1727, 1729
- z Bissingenu Karel Arnošt, bar. – **A.1**, Hodětice
- z Bissingenu Klára Helena, roz. z Hohenfurthu – **A.1**, Hodětice
- Bittner Ferdinand, prefekt točnického pan. – **A.1**, Točnick 2/
- Bittnerová Anna – **A.1**, Točnick 2/
- Blaha Bartoloměj (* cca 1607, dle vlastních slov však * už cca 1585), rodák z Libochovic, pův.

- evangelík, tamtéž konvertoval ke katolicismu, poté se přiznal do Nepomuku a stal se tamním měšťanem – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 2a, c, 5e/
- Blaha Jan Vít, měšťan, majitel hospody – **A.1**, Hradec Králové II. 5/
- Blahna Bonifác, cisterciák, kněz, rektor koleje sv. Bernarda v Praze, poté opat sedleckého kláštera (ve fun. 1709 † 1718) – **B.1-3**, HEHN 1699; **C.1**, Sedlec (Čás)
- Blankovská z Demšic Marie Juliána, bar. – **A.4**, Opawica 3/
- Blanner Ferdinand a Anna Regina – **A.2**, Waidendorf
- Blažíček Oldřich Jakub (1914-85), historik umění – **A.1**, Uhřetěves 2/
- z Blieru Maxmilián Ferdinand (Arnošt?), svob. p. – **A.1**, Drnovice
- Blovský Jan František, doktor práv, fiskus praž. arcib. konz., obhájce víry (promotor fidei, promotor fiscalis) ve všech třech nepom. procesech (v kanonizačním byl subpromotorem víry) – **C.1**, Nepomuk 6b/ (1724), Praha II. 12/
- Blovský Václav Ignác (před 1700 – 1736), praž. patricij, kněz (1725), českodubský děkan, čestný kanov. litom. (krátce po 1727), doktor teologie (16. II. 1729), arciděkan – **B.1-3**, BLOVSKÝ 1723, 1729; **B.4**, 102; **C.1**, Praha IX. 52, 53, 61/
- (von) Blume Heinrich Julius (asi 1622 – po 1688), pocházel z Brunšviku z evangelické rodiny, po konverzi ke kat. víře působil v rak. službách, 1663 byl povýšen do stavu svob. pánů a působil v Praze jako vice-prezident apelačního soudu, kde také skončil svou životní dráhu – **B.4**, 7
- Bock (Pock) Johann Daniel, doktor teologie, farář – **A.2**, Perchtoldsdorf; **C.1**, Perchtoldsdorf
- Böckel Jan Kryštof, farář – **C.1**, Luka
- von Böckhn (Böckn, Böcken) Placidus (1690-1752), z Mnichova, benediktin salzburského kláštera (od 1705), po studiích strávil několik let v Římě, po návratu (1721) univ. profesor cír. práva a duch. rada v Salzburgu, 1729 prokancléř univerzity, 1733 profesor teologie, od 1741 představený v Plainu – **B.1-3**, STEINHAUSER 1722
- Boczek (Boček) Bohuslav (1666-1730), jezuita (od 1684, kněz (1693), rektor řádové koleje v Březnici (1706-09) – **C.1**, Týnec
- Boček z Jaroslavice a ze Zbraslavi, někdy uváděný s predikátem „z Obřan“ (před 1210-1255), morav. šlechtic, morav. maršálek (1233-35), nejvyšší morav. podkomoří (1234-40), znojem. purkrabí (1238-55) a hr. z Perneggu (1252-55), zakladatel žďárského cist. kláštera (1252) – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 4/
- Bočková Alena, historička, lingvistka, se zaměřením na novolatinskou barokní literaturu a její překlady, na barokní dramatickou tvorbu a na biografii a bibliografii barokních autorů z Tovaryšstva Ježíšova – **B.2**, WIETROWSKY 1729 (pozn.)
- Böhm(b) František Matouš (1677-1750), křižovník s červ. hv., kněz, od 1722 velmistr řádu – **A.1**, Praha V. 30c, d/; **C.1**, Mödling 3/; **D.1**, 256 (Karlovy Vary a Drahotice), 278 (Karlovy Vary)
- z Böhmstetenu Ondřej Antonín Josef, ryt. – **C.1**, Olomouc 3c, d/
- Bojan Bernard († 1716), křižovník s červ. hv., kněz, farář – **C.1**, Starý Knín
- Bolelucký z Hradiště Matěj Benedikt (1633-90), farář, spisovatel, udržoval přátelské kontakty s Balbínem a Pešinou z Čechorodu – **B.1-3**, BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ 1668; **C.1**, Nepomuk 5o/
- Boleslav I., zv. Ukrutný (asi 915-967/972), č. kníže, vládnoucí od 929 nebo 935 – **A.1**, Stará Boleslav II.
- Boleslav IV. viz Kadeřavý Boleslav IV.*
- Bolla di Laino, it. rodina – **A.5**, Itálie, Ramponio
- Bona Giovanni (1609-74), it. cisterciák, kardinál – **B.1-3**, BONA, JANKA 1729; **C.1**, Klášter 4/
- Bonacorsi Tomaso, sklenář – **C.1**, Roma 2d/
- Bontemps Theodor Lukas, účetní cis. daní, a jeho choť, šlechticna roz. von Mühlern – **A.4**, Gryfów Śląski b/
- Borecký Matyáš Alexius († 1761), farář – **A.1**, Družec 1/, Pchery 2/; **C.1**, Družec
- Boregk Martin, ze slezské Vratislavi, protestant, lékař, spisovatel – **B.1-3**, BOREGK 1587
- Borman Jan Jiří Ignác, děkan – **A.1**, České Budějovice 1a/
- z Bornstädtu Anna Žofie, roz. Hermannová – **A.1**, Jimramov
- Borovec (Worowec) Štěpán (1672-1719), manětínský sochař – **A.1**, Manětín 5/
- Borový Klement (1838-97), svatovít. kanov., vysokoškolský pedagog, spisovatel – **A.1**, Praha IV. 4/
- Bořita z Martinitz Jaroslav (1582-1649), říš. hr. (od 1621-22), král. rada (od 1603), dvorský maršálek Č. král. (1609-18, 1623), karlstjejský purkrabí (1617-18) a od 1617 král. místodržící, 23. V. 1618 defenestrován z kanceláře na Praž. hradě, 1621-22 opět karlstjejský purkrabí, 1623 dvorský maršálek, 1624-25 nejvyšší zem. sudí, 1625-28 nejvyšší zem. komorník, 1628-38 nejvyšší zem. hofmistr, od 1638 nejvyšší purkrabí Č. král. – **A.1**, Praha IV. 4/; **C.1**, Praha II. 4f/
- Bořivoj I. († 889/890 nebo později), první historicky doložený č. panovník, kníže z rodu Přemyslovců – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1717)
- Bossi Ferdinando, zedník – **C.1**, Roma 2d/
- de Bosß (či Kosß) Michael, rak. šlechtic – **A.1**, Borovany
- Bouček viz Fagellus Villaticus*
- Bouette de Blémur (Marie-Jacqueline) (1618-96), francouzská benediktinka známá pod jménem

- Mère Saint-Benoît, spisovatelka (mystika, historie) – **B.1-3**, BOUETTE DE BLÉMUR 1689
- von Bouffenstein Michael, světský kněz, dv. kazatel mohušského kurfirta – **B.1-3**, VON BOUFFENSTEIN 1722, 1728; **C.1**, Wien I. 1, 6/
- Božan Jan Josef (1644-1716), světský kněz, básník, tvůrce kancionálu, který vyšel posmrtně 1719 – **B.1-3**, BOŽAN 1719
- Brabantská z Chobřan Johana, roz. Říkovská z Dobřic – **A.1**, Vicemilice
- Brabantský z Chobřan Bernard Antonín († 1722) – **A.1**, Vicemilice
- Brachier (Brahier) František Jan, ryt. – **A.1**, Žabonosy
- von Brackh (Vrackh?) Marie Josefa, bar., od 1725 voršilka s řeholním jménem Anna Nepomucena od Ježíše, Marie, Josefa – **B.1-3**, HASLBAUER 1725, 1727a; **C.1**, Praha IV. 1/
- Braida z Ronsecco a Cornigliano František Julián (1654-1729), hr., olom. kanov. (od 1674 nesídelní, od 1694 sídelní), vřatislav. kanov., od 1703 světící biskup olom., od 1707 zároveň gener. vikář a oficiál olom. diecéze, též arcijáhen znojemský – **A.1**, Horní Sukolom, Žďár nad Sázavou II. 2a/; **B.1-3**, *Risus Sarae* 1723; **C.1**, Olomouc 3l/, Žďár nad Sázavou II. 1, 2, a-h, 3/
- Braida z Ronsecco a Cornigliano Karel Antonín († 1735), říš. hr. – **A.1**, Strážnice 6/
- Brajer viz Breyer*
- Bramer Antonín Augustin, farář – **A.1**, Staré Město (Olo) 2/
- Bramhauský Václav I. A., křížovník s červ. hv., farář – **C.1**, Unhošť
- Brandeiský František, z Veselí, student – **B.4**, 92, 97; **C.1**, Olomouc 3l/
- Brandelinský (Brandelintzky, Prandelinsky) Ignác František (1680-1735), malíř, kreslíř, autor nástěnných maleb, člen malostranského malířského cechu – **B.4**, 108, i, j
- Brandl (Brändl) Christoph, sochař, původem ze Salzburgu, od cca 1685 až do své † 1718 činný ve Wilhelmsburgu (NÖ) – **A.2**, Lilienfeld
- Brandl Petr (1668-1735), malíř – **A.1**, Hradec Králové I. 2/, Jihlava 1/, Nová Paka 3/, Obříství 1d/ (velmi nepravděpodobné autorství), Praha IV. 5/, V. 33c, 34b/, VIII. 4a/, IX. 11/, Sedlec (Čás) 2/, Týn 1b/, Vinoř 2/; **A.2**, Mödling 1/; **B.4**, 139; **C.1**, Mödling 3/, Olomouc 7/, Praha V. 11a, d/
- Brandlínský ze Stěkře Jan Rudolf Olbram (1675-1724), rada komorního soudu, jemuž byl 1699 přiznán starý pan. stav (vymřel jím rod po meči) – **A.1**, Praha III. 4a/
- Brandtschowsky Johann Jacob – **A.4**, Skrzatusz
- Braumová z Miřetic Anna Alžběta, roz. Steinbachová z Kranichsteinu – **A.1**, Lipno
- Braun Antonín (1709-42), sochař a řezbář tyrol. původu, člen a dědic dílny svého strýce Matyáše Bernarda Brauna – **A.1**, Valeč (Žat) 2/
- Braun Kristián, farář – **C.1**, Dobrá Voda
- Braun Matyáš Bernard (1684-1738), rak. sochař a řezbář působící převážně v Č, kde v Praze založil před 1710 dílnu – **A.1**, Budňany (dílna), Duchcov 1c/, Horky nad Jizerou 2/ (dílna), Choustníkovo Hradiště 3/ (snad dílna), Chvatčubry 2/ (snad), Jaroměř 4/, Liberec (snad), Nový Dům, Praha V. 9, 28a, b, 29/, Rozkoš (okruh), Smiřice 2/, Svitavy 2/, Týn nad Vltavou 2/ (dílna či okruh), Valeč (Žat) 2/, Velká Chuchle, Žďákov (dílna), Železnice (okruh); **C.1**, Praha II. 10/ (1722)
- Braun Reginald (1676-1742), domin. kněz, spisovatel – **B.1-3**, BRAUN, ROSENMÜLLER 1722, BRAUN 1723a, b, 1724a, b; **C.1**, Klášter 3/, Praha V. 11a/
- Braun Sigismund, opat cist. kláštera v Lilienfeldu (1695 † 1716) – **A.2**, Lilienfeld
- Braunovi následovníci – **A.1**, Dvůr Králové nad Labem 2/
- Braunbock Wolfgang, tepelský stavitel – **A.1**, Teplá 2/
- Brayn Josef, pětiletý chlapec, svatojánský ctitel – **A.1**, Nový Rychnov 1/
- Breda Heinrich Ernst, münsterský sochař – **A.3**, Elspe
- Breda Jan Václav (1688-1740), hr. – **A.1**, Letohrad 3/
- Brechler (Prechler) Antonín František (cca 1666-1732), kreslíř a malíř miniatur rak. původu, jistě již 1691 usazený v Praze, kde pak tvořil – **B.4**, 96a
- Breid(t) Johann Daniel, farář – **A.3**, Klingenberg am Main
- von Breitenbücher (Braitenbücher) Joseph Heinrich Jakob Heinrich († 1749), doktor filozofie a teologie, od 1708 probošt vídeň. dómské kapituly, oficiál a gener. vikář vídeň. diecéze (od 1722/23 arcidiecéze), zároveň od 1728 světící biskup vídeňský – **C.1**, Wien I. 4/
- Brejcha Daniel, českokrumlovský knížecí trubač – **A.1**, Kájov 1/
- von Brenner viz von Prenner*
- Brentano-Cimaroli Ignatius (1673-1750), benediktin kláštera v Banzu, kněz, spisovatel – **B.1-3**, BRENTANO-CIMAROLI 1727
- Bren(t)zer či Pren(t)zer Johann Wilhelm (1658-1730), od 1695 bamberský bis. dv. rada, od 1705 tajný rada, syndik bamber. dómské kapituly – **A.3**, Bad Staffelstein, Bamberg 9/
- Bren(t)zer či Pren(t)zer Anna Barbara, manželka předešlého – **A.3**, Bamberg 9/
- Breuner Filip Kryštof, hr., velitel špilberské pevnosti nad Brnem (ve fun. 1695-1708) – **A.1**, Brno III. 4/
- Breuner Jan Josef (1641-1710), hr., olom. kanovník (od 1659), olom. světící biskup (1669-95),

- gener. vikář olom. diecéze (od 1672), děkan olom. kapituly (od 1689), poté praž. arcibiskup (jmenován 1694, uveden do fun. 1695) – **A.1**, Praha II. 8a/, V. 4a, b/, VII. 16/; **B.1-3**, *Vota mille mellea* 1697, *Rituale seu agenda* 1700, *Officia propria* 1705; **C.1**, Nepomuk 2c/, Praha II. 4c, d, e/, V. 1a/, IX. 35/
- Breunerová Alžběta Filipína, hr., roz. hr. z Lipého a Dubé – **A.1**, Brno III. 4/
- Breuner von Stübing-Fladnitz Karl Wichard (1656-1729), hr., od 1715 štyrský zem. hejtman – **A.2**, Mautern in Steiermark 2/
- Breyer Ferdinand (1669-1717), jezuita (od 1684), kněz, rektor znojemské řádové koleje (1712-15) – **A.6**, II. 4/
- Breyer Christian Josef – **A.4**, Zielona Góra
- Bridelius Josef, cisterciák, kněz, převor sedleckého kláštera – **C.1**, Sedlec (Čás)
- Brixi Šimon (Jan Josef) (1693-1735), hudební skladatel, varhaník a kantor, činný v Praze u P. Marie před Týnem a u sv. Martina ve zdi – **C.1**, Praha VI. ad 2/, ad 3/ (1720, 1722, 1724-26, 1728, 1729)
- von Brockhoff (Procoff, Brokoff) Johann Nikolaus – **A.2**, Sallingstadt
- von Brockhoff Maria Clara – **A.2**, Sallingstadt
- Brodt Karel Ignác, farář – **A.1**, Jilemnice 1b/; **D.1**, 268 (f. Jilemnice)
- Broggio Octavian (Octavio, Ottavio, Oktavián, Antonio Octavio) (1670-1742), architekt a stavitel – **A.1**, Chrást, Chvalín, Most 4/, Třebušín
- Brokoff Ferdinand Maxmilián (1688-1731), sochař a řezbář činný převážně v Praze – **A.1**, Hadačka, Havlíčkova Borová, Hořín, Chloumek 2/ (pravděpodobně), Kounice 1/ (dílna), Kovářov, Křinec 2/ (dílna snad za účasti mistra), Petrovice (Rak) 1/, Praha III. 8/, IV. 6, 7/, V. 24a, b/, VI. 5p/, VII. 20, 21/ (snad), Radíč, Skramníky 2/, Škvorec, Zbraslavice 4/ (dílna), Zlíchov
- Brokoff Jan (1652-1718), sochař a řezbář činný v Č., zakladatel dílny v Praze – **A.1**, Benešov 4/ (dílna), Bor 3/ (nebo dílna), Budišov nad Budišovkou 2/, Děčín 2/, Dolejší Krušec, Horšovský Týn, Janov (Žat) (dílna), Jirkov 2/ (nebo dílna), Klášterec nad Ohří 1, 2/, Nymburk 2/ (patrně dílna), Pivoň, Planá (Plz) 2/, Poběžovice 1, 2, 4/, Praha IV. 6/, VI. 2-4, 5r/ (pozn.), VII. 3, 17, 20/, Radíč (dílna), Skalka (Ber), Skramníky 2/, Tachov II. 1a, 1b, 2/; **A.4**, Wrocław 2a/
- Brokoff Micha(e)l Jan Josef (1686-1721), sochař a řezbář činný v Praze – **A.1**, Děčín 2/, Hadačka, Petrovice (Rak) 1/, Praha IV. 6/, V. 8/, VII. 3, 20, 21/ (snad), Radíč, Rožďalovice 3/, Skramníky 2/, Staré Sedliště 2/, Štětkovice, Vrchatovy Janovice, Zlíchov
- Brokoffové, rod sochařů, a/nebo jejich dílna či brokoffovský styl – **A.1**, Chloumek 2/, Kounice 2/ (snad dílna), Libouň (styl), Nehvizdy, Praha V. 10b/ (někdo z vyučenců dílny), VII. 21/ (snad), Prčice 2/, Skalka (Ber), Škvorec, Štětkovice (snad), Votice 3/ (styl), Zámostí epigoni Brokoffů – **A.1**, Chloumek 3/, Prčice 2/ (snad), Pšovka 2/, Štětkovice (snad)
- van Bronckhorst Johann Franz, hr. de Gronsfeld († 1719), polní maršál, velitel města Lucemburku – **A.5**, Lucembursko, Lëtzebuerg
- van Bronckhorst Maria Anna, roz. von Toerring-Jettenbach – **A.5**, Lucembursko, Lëtzebuerg
- Browne George říš. hr., bar. de Camus et Mountany (asi 1660 – 1729), člen cis. armády, po jistou dobu generál dělostřelectva plukovník pěšího regimentu – **A.5**, Itálie, Lodi 1/
- Brückerle Jan Michal, sochař, řezbář – **A.1**, Praha VIII. 11/
- Brückner Matthäus, rastattský mramorář – **A.3**, Bruchsal a/
- Brückner Štěpán, dominikán, kněz, růžencový kazatel v Praze na Malé Straně – **B.1-3**, BRÜCKNER 1708
- Brunner Andreas (1589-1650), jez. kněz, historik – **B.1-3**, ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710; **C.2**, I. 1708, Eichstätt, jez. gymnázium, 1723, Burghausen, jez. gymnázium
- Brunner Jan Jakub (1665-1733), malíř – **A.1**, Praha II. 8c, d, 9b, 10a, 12, 13a/, III. 4a/, V. 2/, VII. 13/
- sv. Bruno (asi 1030-1101), zakladatel řádu kartuziánů – **A.1**, Pecka
- Bruns Pantaleon (1670-1727), benediktin, od 1709 opat kláštera Abdinghof v Paderbornu a od 1721 zároveň světicí biskup paderbornský – **A.3**, Thüle
- Brunšvicko-Lüneburská Amálie Vilemína (1673-1742), z rodu Welfů, nejmladší dítě vévodského páru, 1699 provdána za následníka cis. trůnu Josefa Habsburského, od 1705 císařovna, po smrti chotě (1711) prosazující příklon Vídně ve prospěch falcké politiky, po neúspěších v ústraní ve vídeň. kláštře visitantek, který sama založila – **B.1-3**, *Sjednoci dvou srdcí* 1699; **C.1**, Praha II. 4e/, Wien I. 1, 7/
- Brunšvicko-Lüneburský Maxmilián Vilém (1666-1726), vévoda, princ z rodu Hannoverů – **A.2**, Wien II. 2/
- Brunšvicko-Wolfenbüttelská Alžběta Kristýna (1691-1750), 1. VIII. 1708 se provdala za Karla Habsburského, od 1711 císařovna, 18. X. 1714 korunována na uher. královnu, 8. IX. 1723 na č. královnu – **A.1**, Brtnice 3/, Čelákovice, Nový Dům, Praha II. 4c, 17/; **A.5**, Španělsko, Barcelona a/; **A.6**, I. 5/, III; **B.1-3**, VIÑALS DE LA TORRE 1712, *Nová sláva* 1721, *Dokonalost slávy* 1721, *Ehren-Glanz* 1721, *Plenitudo gloriae* 1721, *Ctnosti výborné* 1721, *Des glorreichsten Martyrers Tugenden* 1721, *Solidissimae virtutes* 1721, *Ausführliche und*

- gründliche vier Beschreibungen* 1723, *Beschreibung* 1723b, 1723c, LIBERTIN 1723; **B.4**, 136, 138, 140; **C.1**, Barcelona, Brno II. 1, 7/, Ettal, Mödling 1, 2/, Napoli 2a/, Olomouc 3l/, Praha II. 4d, 8d, 9a, c, d, 10/ (1723, 1724), 11/, V. 11d/, VI. ad 3/ (1721), VII. 4a/, Trnava 2/, Wien I. 3, 7/, Žďár nad Sázavou II. 2e/; **C.2**, I. 1723, Innsbruck, jez. gymnázium, 1724, Wien, divadlo u Korutanské brány
- Břeský Martin Václav Jiří, farář – **A.1**, Záblatí 1/
 Břeský z Birkenfelsu Jiří Vojtěch, farář – **A.1**, Volary a/; **C.1**, Volary
- Březina Jan, uroz. p., kancelářský písař – **A.1**, Čížkovice 1/; **C.1**, Čížkovice 1/
 Březinová z Birkenwaldu Antonie Monika, roz. Vyšínová z Klarenburgu – **A.1**, Praha VII. 1a/
 Bschorer Johann Georg (1692-1763), n. sochař – **A.3**, Donauwörth
- z Bubna a Litic František Adam (1644-1711), hr., hejtman Hradeckého kraje (1685-90) a v Kladsku – **A.1**, Doudleby nad Orlicí 1a-b/, Žamberk 2b-c/
 Bucelin (Bincelint, Bucelinus, Buzlin) Gabriel (1599-1681), benediktin v klášteře Weingarten, kněz, humanista rozsáhlých vědomostí, historik, kartograf – **B.1-3**, BUCELIN 1655, 1699
 Buckisch Gottfried Ferdinand (1641-99), 1691 povýšen na rytíře s predikátem von Buckisch und Löwenfels, slezský historik, spisovatel – **B.1-3**, BUCKISCH 1685, 1687
 Budecius (Budetius) Tomáš, cisterciák, opat zbraslav. kláštera (ve fun. 1716-38) – **A.1**, Slapy a/, Velká Chuchle
 Buchtel Ondřej, mlynář – **A.1**, Klášterec nad Orlicí 2/
 Buková (Buckiana, Bukiana) Kateřina – **D.1**, 276 (Měřín)
 Bukovanská, uroz. paní – **C.1**, Týnec
 Bulgarini di Siena Carlo, kaplan, vojenský misionář Traunova císař. pluku – **B.1-3**, BULGARINI DI SIENA 1729; **C.1**, Napoli 2d/
 Bulíček (Lvíček?) Václav – **A.1**, Rychnov nad Kněžnou 3/
 Bulla Giovanni Battista, sochař činný ve východních Č – **A.1**, Havlíčkův Brod 3/, Hradec Králové I. 3/, Rychnov nad Kněžnou 2/ (?)
 z Büнау Rudolf, ryt. – **A.1**, Chraštica, Zbenice (s manželkou I. rozenou z B.); **D.2**, Chraštica
 Buquoy Albert, hr. – **A.1**, Trhové Sviny 1/
 Buquoy, nejmenovaný hr. – **A.1**, Český Krumlov 4/
 Burger Kajetán († 1740), rodák z Nepomuku, dominikán, kněz, činný v Praze u sv. Jiljí, č. provinciál (1736-40) – **B.1-3**, BURGER 1722, 1724; **C.1**, Brno II. 7/, Praha VII. 7c/ (1724)
 Burger Vojtěch Fabián († 1732), rodák z Nepomuku, cír. alumnus v praž. arcib. semináři, posluchač teologie a kanonického práva – **B.1-3**, BURGER 1723
 Burgermeister Václav, úředník – **A.1**, Kozomín
- Burjanský Petr II., převor valdického kláštera kartuziánů (ve fun. 1688 † 1700) – **A.1**, Valdice
 Burkhart Johann Georg, sochař – **A.3**, Weisbrem
 Burlenghi Niccolò, řím. tiskař – **B.4**, 166, 169
 Bušek Jan, malíř ze Strakonice – **A.1**, Nepomuk 3/
 Buttinger Jan Ignác († 1775), farář – **A.1**, Královopolské Vážany
 von Buttlar Konstantin (1679-1726), roz. jako Friedrich Otto, benediktin, od 1714 opat kláštera ve Fuldě – **A.3**, Löschenrod
Buzlin viz Bucelin
 Bzenská z Prorubě Anna – **D.2**, Bezděz
 Bzowski (Bzovius) Abraham (1567-1637), pols. dominikán, kněz, doktor teologie, historik, jeden z pokračovatelů Baroniových Církevních letopisů – **B.1-3**, BZOWSKI 1622
 Cabibbo Sara, it. historička – **B.1-3**, *Officium* 1702
Cadamer viz Kadamer
 Caldara Antonio (1670-1736), Benátčan, hudební skladatel, po 1707 komorní skladatel pretendenta španělského trůnu Karla III. v Barceloně, poté maestro di capella u kn. Ruspoliho v Římě, od 1716 až do své smrti ve službě u císař. dvora ve Vídni jako vice-kapelník (tou dobou byl jeho někdejší zaměstnavatel Karel již císařem toho jména VI.) – **B.1-3**, *Il segreto incontaminato*, CALDARA 1726; **C.1**, Salzburg 4/; **C.2**, II. 1726, Salzburg, arcib. letní rezidence Mirabell, IV
 Calderar Jan Klement, lékárník, radní a hosp. inspektor – **A.1**, Žatec 5/
 Calderarová Anna Barbora Rozálie, roz. Špačková, později provdaná Domannová, měšťanka – **A.1**, Žatec 5/
 Calegari Alessandro (1699-1765), it. sochař z města Brescia, činný na více místech – **A.5**, Itálie, Limone sul Garda
 Campmiller von Metzburg Johann Georg – **A.2**, Atzelsdorf
 Canevalle Carlo Antonio (1688-1740), architekt a stavitel z rodu it. původu, činný v Č – **A.1**, Hradec Králové I. 2/, Osečany, Rožmitál pod Třemšínem
 Canevalle (Giovanni) Giacomo Antonio (asi 1664-1731), král. stavitel a architekt it. původu, činný v Č – **A.1**, Praha VII. 16/
 Capello Badassare, farář – **C.1**, Milano 1/
 Caporali Giovanni Battista – **B.1-3**, *Breve compendio* 1729b
 Carafa (Caraffa) Carlo (1584-1644), od 1616 biskup v jihoitalské Averse a zároveň 1621-28 apoštolský nuncius u císař. dvora (Ferdinanda II.), spisovatel – **B.1-3**, CARAFA 1630, 1639, 1641; **C.1**, Praha II. 4a/
 Carafa (Caraffa) Giovanni († 1743), hr. di Policastro, vévoda di Forlì, kapitán jízdy a od 1700 plukovník císař. vojska, t. r. byl vyslaný císařem Leopoldem I. do Itálie, aby sondoval možnosti nastolení habsburské vlády v Neapolském království, byl však prozrazen a

- zachránil se spěšným návratem do Vídně, následovalo povýšení na říš. hr. a cí. polního maršála a 1707 zpětné vyslání do Itálie, kde se Carafa vyznamenal při zabírání Neapolského král., za což získal titul říš. kn. – v Neapolském král. byl pod oficiální habsburskou nadvládou (1713-34) jakožto velící generál cí. vojsk vedle místokrále nejmocnějším mužem státu, dočkal se konce habsburské nadvlády, byl z něj viněn, avšak přímá zodpovědnost za vývoj těchto událostí mu prokázána nebyla – **B.1-3**, GIUSEPPE ANTONIO DELLA PURIFICAZIONE 1722
- Caraffa, generál – **A.5**, Itálie, Napoli 1/
von Carbeli Christina – **A.2**, Wien II. 12/
Cardian Ignác Zikmund, kaplan, duch. administrátor, děkan – **A.1**, Zámostí; **A.6**, VI. 4/; **C.1**, Prčice, Rožďalovice, Tábor 2/, Zámostí
Caretto-Cavriani di Millesimo Václav Ferdinand (1669-1740), hr. – **A.1**, Vilémov (Čás) 1/
Carlone Carlo Innocenzo (1686-1775), lombardský malíř a freskař – **A.1**, Smiřice 1/; **A.5**, Itálie, Ramponio
Casch viz Gasch
Caspar Franz, inspektor hosp. dvorů na panství šlechtického rodu Saint-Julien – **A.2**, Weitersfeld; **D.1**, 269 (Weitersfeld)
Casparth (Kašpar) Ludvík Jindřich, člen měst. rady a duchovní – **A.1**, Uherské Hradiště 4/
Cavalchini, Mons., promotor víry v nepom. kanonizačním procesu – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7, 9/
Cechner Antonín (1857-1942), architekt, restaurátor, autor soupisů památek – **A.1**, Veclov
Cechpauer (Čechpauer) Jan Pavel (asi 1695 – asi 1726), chrudim. sochař a řezbář – **A.1**, Hradec Králové I. 3/, II. 4/ (snad), Chrudim 3/ (snad), Žďár nad Sázavou II. 2b/
Celano Carlo (1625-93), neapolský kanovník, advokát, autor popisu památek Neapole – **B.1-3**, CELANO 1725
Celestýn z Blumenbergu Václav František (1606-74), kněz (1637), působil v duch. správě, kanov. vyšehradský, staroboleslavský a u Všech sv. na Praž. hradě, od 1646 kanov. praž. metr. kapituly, kde se stal scholastikem (1651), viceděkanem (1655) a nakonec proboštem (1666) – **B.1-3**, *Acta capitularia* 1646-1674, BLUMENBERG 1665, SEDLÁK 1906; **B.4**, 8; **C.1**, Praha II. 3b, 8a/
Cerasola Antonín, farář – **A.1**, Sedloňov
Ceregetti František, z Chrudimi – **C.1**, Praha IX. 59/
Cibulka Josef Jan (1886-1968), kněz, historik umění – **A.1**, Ústí nad Orlicí
Cicero Marcus Tullius (106-7 př. Kr.), řím. řečník, politik, filosof a spisovatel – **A.1**, Škrle 2/
Cienfuegos Villazón (Juan) Álvaro (1657-1739), španěl. jezuita, od 1720 kardinál, 1721-25 arcibiskup v Catanii, od 1725 arcibiskup v Monreale, relátor nepom. kanonizačního procesu – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7, 11/; **B.1-3**, PAOLI 1725, *Sacra rituum congregazione* 1726, 1727, DA FONSECA 1728; **B.4**, 170a; **C.1**, Roma 2, 2a-c/
Cichine Sebastian – **A.2**, Mauer
Cipl (Cippel, Zippel) Václav Vít Ignác, farář – **A.1**, Bělá pod Bezdězem 2/, Hlavice 3/
Cippel viz Cipl
Claessen Kornel Hermann, starší aktuár kolínské arcib. kurie, s manželkou Ernestinou Annou Barbarou, roz. Fabion – **A.3**, Keyenberg
Claessens (Clayssens) Johann († 1716), původem z Antverp, od 1694 činný v Nise jako dv. malíř vratislav. biskupa Františka Ludvíka Falcko-Neuburského – **A.4**, Otmuchów
z Clary-Aldringen, hr. rod – **A.1**, Libkovice
z Clary-Aldringen Anna Polyxena (1671-1728), říš. hr., roz. říš. hr. Des Fours, du Mont et Athienville (s manželem Janem Jiřím říš. hr. z Clary-Aldringen, zesnulým 1702, měla jediné dítě, syna Antonína Josefa, jenž zemřel 1719 a byl pohřben ve Spáleném Poříčí) – vlastnila Hospozín, Libkovice a od 1715 Spálené Poříčí (s Novými Mitrovicemi) – **A.1**, Hospozín, Hospozínek, Libkovice, Nahořečice, Nové Mitrovce; **D.2**, Hospozínek
z Clary-Aldringen František Karel (1675-1751), hr., c. k. tajný rada, od 1722 nejvyšší lovčí Č. král. – **A.1**, Mstišov
z Clary-Aldringen Jan Jiří (1668-1702), říš. hr. – **A.1**, Nahořečice
Clemens viz Klemens
Cler viz Kleer
Clericato viz Chiericato
Clüver (Cluverus) Johannes (1593-1633), n. protestant, doktor teologie, pastor, historik – **B.1-3**, CLÜVER 1631, 1637, 1639, 1640, 1641, 1642, 1645, 1649, 1657, 1662, 1668, 1673
von Cochem viz z Kochemu
Cochlaeus (též Wendelstinus, vlastním jménem Dobeneck) Johannes (1479-1552), n. humanista, teolog, vůdčí kat. protivník Martina Luthera – **B.1-3**, *Historiae hussitarum* 1549
(di) Collalto Antonín Rombald († 1741), říš. hr. – **A.1**, Brtnice 2, 3/; **B.4**, 163; **C.1**, Olomouc 3p/
Collicola Carlo (1682-1730), Ital, doktor práv, činný ve službách Apoš. stolce, od 1726 kardinál *in pectore*, jeho kardinálská hodnost byla zveřejněna až 1728 – **B.1-3**, *Breve compendio* 1729b
Collonna, hrabě – **A.4**, Toszek 2/
Collonna z Felsu Amadea Mariana Maxmiliána Hedvika (1682-1729), hr. – **A.1**, Milešov 3/
Colloredo z Walsee (jinak Wallsee, pův. Waldsee) Jeroným (1674-1726), hr., 1724 povýšen na říš. hr., markýz di Santa Sophia, od 1693 třetí držitel colloredského fideikomisu Opočno, nejvyšší dv. sudí Č. král. (1708-14), morav.

- zem. hejtman (1714-19), gener. guvernér v Miláně (1719-26) a zároveň nejvyšší dědičný stolník Č. král. (1723-1726) a navíc nejvyšší maršálek cis. dvora (od 24. I. 1726) – **B.1-3**, GIPPONI 1725; **C.1**, Milano 4/
- Colloredo z Walsee (jinak Wallsee, pův. Waldsee) Rudolf Josef (1706-88), říš. hr., od 1763 dědičný č. a říš. kn. jakožto Colloredo, jakožto Walsee zůstal hr., od 1744 rytíř Řádu zl. rouna, od 1726 nejvyšší dědičný stolník Č. král. a čtvrtý držitel colloredského fideikomisu Opočno, od 1745 říš. vicekancléř – **A.1**, Opočno (Č, Hra) 4/
- Colloredová z Walsee (pův. Waldsee) Marie Gabriela Izabela (1707-93), říš. hr., od 1763 kn. jakožto Colloredo, jakožto Walsee i nadále hr., roz. ze Starhembergu – **A.1**, Opočno (Č, Hra) 4/
- Colmenero y Gattinara Francisco (cca 1645-1719), španělský voják a cis. polní maršál, kastelán milánské pevnosti (od 1707) – **A.5**, Itálie, Milano 5/
- von Cölsch Anna Sybilla, roz. Schlabart von Kyntzweiler – **A.3**, Trier 4/; **C.1**, Trier II. 2/
- von Cölsch Franz Jakob, doktor práva – **A.3**, Trier 4/; **C.1**, Trier II. 2/
- von Cölsch Johann Baptist, cis. rada – **A.3**, Trier 4/; **C.1**, Trier II. 2/
- Columbani Pietro Paolo (asi 1682-1749), stavitel, architekt, jistě již 1702 usazený v Č – **A.1**, Peruc
- Com Nicola, roudnický měšťan a zednický mistr – **A.1**, Roudnice nad Labem 1/
- Comazzo Johannes Baptista – **A.2**, Salzburg 5/
- Conca Sebastiano (1680-1764), it. malíř – **A.2**, Salzburg 5/; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 9/
- Conti Francesco Bartolomeo (1681/82-1732), hudebník it. původu, od 1701 činný na cis. dvoře ve Vídni jako theorbista, od 1711 jako vice-kapelník, od 1713 jako dv. skladatel – **B.1-3**, *Unüberwindliche Verschwiegenheit*, CONTI 1726; **C.2**, II. 1726, Olomouc, jez. k. P. Marie Sněžné
- Conti Michelangelo viz Inocenc XIII.*
- Cornacchini Agostino (1686-1754), it. sochař a malíř činný především v Římě – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 11/
- Corvin Karel Ignác, děkan – **C.1**, Valdštejn 1, 3/
- Costa (da Kostta) Girolamo († 1741), it. architekt, stavitel a malíř činný v Č – **A.1**, Praha IV. 1/; **C.1**, Praha IV. 1/
- Coufalová Iveta, č. historička raného novověku
- Counet Jean Louis (1652-1721), lutyšský malíř, od 1700 činný v Trevíru – **A.3**, Trier 2/
- von Cranach Franz Antoni, hejtman, velitel pevnosti, a jeho manželka – **C.1**, Hohenwerfen
- Crowne William (1617-82), Angličan, člen parlamentu, kolonel během anglické občanské války, 1636 člen doprovodu anglického diplomata Thomase Howarda, mimořádného velvyslance k císaři Ferdinandovi II. – **B.1-3**, CROWNE 1637
- Crugerius viz Kruger*
- Crusius z Krausenbergu Jan František (* 1648), měšťan, konšel a primátor Nového Města praž. – **A.1**, Nepomuk 1b, e/, Praha I. 6/; **A.6**, I. 4/; **C.1**, I, Praha II. 4c, 7a, 8d/, Strakonice
- Crusius z Krausenbergu Michael Vojtěch, svatovít. kanovník (ve fun. 1661 † 1676) – **A.1**, Praha I. 6/; **B.4**, 8
- Cryz viz Kříž*
- Čsáky Éva Franciska (1662-1729), klariska v bratislavském klášteře – **B.1-3**, DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668, BALBÍN, BAČINA, ČSÁKY 1701
- Cupik viz Zupik*
- Curtius Jan František, měšťan, doktor lékařství – **A.1**, Stříbro
- Czakert (Tschakert) Vojtěch Wolfgang († 1701), farář – **A.1**, Okounov
- Czartoryski Józef, praporečník Litevského velkoknížectví – **C.1**, Polsko čili Polské království 3/
- Czechowicz Szymon (1689-1775), pols. malíř – **A.4**, Kraków I. 2/
- Czernin, nejmenovaný hr. – **A.1**, Chrást
- Czernin z Chudenic František Josef (1697-1733), hr., první vladař domu hradeckého a chudenickeho (od 1716), cis. komoří (od 1716), nejvyšší číšník Č. král. (od 1716), přísedící č. zem. soudu (od 1719), č. místodržící (od 1720) a nejvyšší dvorský sudí Č. král. (od 1721) – **A.1**, Drahouš, Praha IV. 5/, Vinoř 2/; **A.5**, Itálie, Ramponio; **C.1**, Wien II. 5/
- Czernin z Chudenic Heřman Jakub (1659-1710), říš. hr., říš. dv. rada (od 1686), nejvyšší maršálek Č. král. (1689-1700), nejvyšší hofmistr Č. král. (1700-04), nejvyšší purkrabí Č. král. (1704-10) – **A.2**, Wien II. 29/; **B.1-3**, *Anagraphe confoederatorum* 1710, *Supremus honorum gradus* 1710; **C.1**, Praha II. 4h/, VII. 6/, Wien II. 6/
- Czernin z Chudenic Jan Václav, od 1699 hr., c. k. apelační rada a 1705-39 měst. hejtman pražský – **A.1**, Klatovy II. 2/
- Czernin z Chudenic Tomáš Zacheus (1660-1700), hr., cis. komorník, od 1689 říš. dv. rada, tajný rada a od 1693 místokancléř Č. král., zakladatel kláštera bosých augustiniánů nad Lnáři – **C.1**, Lnáře
- Czerninová z Chudenic Antonie Josefa (1685-1755), hr., roz. hr. z Küenburgu – **A.1**, Chudenice b/, Jinín b/; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1714)
- Czerninová z Chudenic Isabela Marie (1703-80), hr., roz. de Merode-Westerloo (1717 se provdala za Františka Josefa Czernina z Chudenic) – **A.1**, Hořín
- Czerninová z Chudenic Zuzana Terezie Renata viz z Auerspergu Zuzana Terezie Renata*

- Czirnius (Czernik) Jindřich František, farář – **C.1**, Boseň
- Cžana Jan Josef, farář – **A.1**, Česká Třebová
- Čapek Jan Alexius (1640-95), děkan, arciděkan, vikář, od 1682 probošt a pak i děkan starobol. kapituly – **A.1**, Plzeň 1a/
- Čapek V., geometr – **A.1**, Jindřichův Hradec 3c/
- Čečelický z Rosenwaldu Jan Maxmilián, primátor Starého Města praž. (ve fun. 1698-99), 1699 povýšen do šlechtického stavu (tehdy získal oficiálně erb i predikát, které však rod užíval již dříve) – **A.1**, Praha V. 3/
- Čedík František Ferdinand, karlstajn. děkan (ve fun. 1671-1704) – **A.1**, Tetín
- Čechpauer viz *Cechpauer*
- Čepička Pavel – **C.1**, Praha I. 2/
- Čermák Jiří Norbert, farář – **C.1**, Skalsko
- Čermák Václav Jáchym, augustinián, kanovník, profes kláštera na Karlově v Praze na Novém Městě, farář – **A.1**, Lázně Bohdaneč; **C.1**, Lázně Bohdaneč
- Černá Kateřina, mlynářka – **A.1**, Kolín 2a/
- Černický Jan, farář – **A.1**, Petřvald
- Černoch (Cžernoch) Jiří († 1684), tiskař se zkušenostmi načerpanými v Praze a Vídni, od 1656 usazený v Praze, faktor v jez. tiskárně (1665-68), od 1672 provozoval vlastní tiskárnu – **B.1-3**, DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673a, TANNER 1680b, BALBÍN 1681, 1682, 1684a, b, *Blahoslavený Jan Nepomucký* 1683, *Redivivus Phoenix* 1683, *Wieder lebender seeliger Phoenix* 1683, *Nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou*
- Černochová Kateřina, která po smrti manžela Jiřího, praž. tiskaře, spravovala tiskárnu 1684-86 – **B.1-3**, *Nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou* 1685, 1686, *Pražský nový kalendář hospodářský a kancelářský*
- Černý František, měst. primas – **A.1**, Jistebnice
- Černý František Norbert (1686-1733), strahov. premonstrát (od 1704), řeholním jménem Konstantin, kněz – **B.1-3**, ČERNÝ 1699-1720; **C.1**, Praha IX. 31/
- Černý Karel Václav (1674-1739), od 1716 čáslav. děkan a od 1730 zároveň čestný kanov. vyšehradský – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 2a/; **B.1-3**, ČERNÝ 1727; **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 7/ (1727)
- Černý Micha(e)l František († 1728), děkan, vikář – **A.1**, Kolín 1a/, Ratboř 2/
- Černý z Černého Mostu viz *Nigrin z Nigropontu*
- Červenka Jan (1635-99), nepom. rodák a měšťan – **A.1**, Nepomuk 1b, c/; **C.1**, Nepomuk 2a-d, 5b/
- Červenka Leopold Benedikt, děkan – **C.1**, Mělník
- Čiháček Václav, hejtman (1715 již †) – **A.1**, Dobruvice 2/
- Čuppa viz *Zuppa*
- Dačický z Heslova Bernard Ignác, měšťan – **A.1**, Kutná Hora 4/
- Dačický z Heslova Jan Václav, arciděkan – **A.1**, Kutná Hora 4/
- Dačický z Heslova Mikuláš (1555-1628), měšťan – **B.1-3**, *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova* 16.-17. st., REZEK 1878
- Daisigner Oliver Václav, děkan – **A.1**, Kadaň I. b/; **C.1**, Kadaň
- Dalbert Josef (1683-1740), jezuita (od 1701), kněz (od 1714), doktor filozofie, univ. profesor – **B.1-3**, SPÁLOVSKÝ 1721a, b; **C.1**, Olomouc 3l/
- Dalimil, tak řečený autor nejstarší č. veršované kroniky – **A.1**, Praha II. 3d/
- Dambacher Anton, barok. malíř – **A.3**, Bamberg 3/
- Dämitsch Friedrich, cis. vrchní výběrčí mýta – **A.2**, Rottenmann
- Damperviel Jan Gerhard, mědirytec pracující v Praze 1669-76, poté ve Vídni – **B.4**, 8
- Danaia Benedict, hejtman, auditor v Innsbrucku, úředník cis. dolů – **A.2**, Brixlegg a Reith im Alpbachtal 2/
- Daneli Aemilian, benediktin, kněz, profes Skotského kláštera ve Vídni, far. administrátor a kazatel – **B.1-3**, DANELI 1729; **C.1**, Wien I. 11/, II. 3/
- Dantzer Adam Ferdinand, farář – **C.1**, Jirkov 3/; **D.1**, 227 (Jirkov)
- Danzer Jiří Fridrich († 1740), výběrčí cla – **A.1**, Rozvadov
- Darmsstadt, kníže – **C.1**, Napoli 1/
- von Daun Wirich Philipp (1669-1741), hr., markýz z Rivoly (1706), kn. z Teana (1710), rak. vojevůdce, cis. tajný rada a komoří, od 1708 polní maršál, neapolský místokrál (1707-08, 1713), držitel Řádu zl. rouna (1712), měst. velitel Vídně (1719), místopředseda Rak. Nizozemí (1725), gen. guvernér v Miláně (1725-33/36) – **A.5**, Belgie, Brussel 1/; **C.1**, Napoli 2c/
- Davia Gianantonio (1660-1740), cír. diplomat a prelát, 1697-90 apoš. internuncius ve Flandrech, kde 1690 přijal svěcení, 1690-98 tit. arcibiskup thebský, 1698-1726 arcibiskup v Rimini (osobní titul), 1690-96 apoš. nuncius v Kolíně nad Rýnem, 1696-1700 apoš. nuncius v Polsku, od 1700 apoš. nuncius v Rakousku, odkud jej 1706 císař Josef I. vypudil, od 18. V. 1712 kardinál (dosáhl různých kardinálských titulů, byl kardinálem knězem a ke konci života kardinálem protopresbyterem), od 1727 prefekt kongregace Indexu zakázaných knih – **C.1**, Praha II. 4c, e/
- David Jiří (1647-1713), jezuita (od 1664), kněz (1677), doktor filozofie, hebraista, spisovatel, činný v č. řádové provincii i na misiích v Moskvě (1686-89) – **C.1**, Nepomuk 6b/ (1706), Týnec

- Debrunner Jan, postoloprtský truhlář – **A.1**, Postoloprty 2/
- Decastell Jan, kantor – **D.1**, 271 (hrob a Koloveč) z Decklenburgu, šlechtična – **A.1**, Cetviny 1a/
- Dehmel Jiří, úřední písař – **A.1**, Nebočady 2/
- Deibl Ulrich, farář – **B.1-3**, DEIBL 1723
- Deimbl Martin – **D.1**, 256 (Drahovice)
- Dekert Jan Petr († 1726), farář u sv. Martina ve zdi na Starém Městě praž. (1709-15), od 1715 svatovítský kanov., posléze scholastik svatovít. kapituly – **C.1**, Praha III. 2/
- Delaminetz Rafael, dominikán, kněz, převor plzeň. konventu, kazatel – **B.1-3**, DELAMINETZ 1667, 1683
- Dělov Michal, velvar. řezbář – **A.1**, Hořešovice b/ *Demajo viz de Majo*
- Deromet Vinzenz Jakob († po 1708), vídeň. zvonář – **A.1**, Uherský Brod I. 2b/
- von Dernbach (zvaný Graul) Peter Philipp (1619-83), od 1631 kanov. bamberský, od 1643 zároveň würzburgský, studoval ve Würzburgu, Bambergu a Římě (do 1648), 1649 se stal sídelním kanov. bamberským a o něco později t. r. rovněž würzbruským, od 1651 byl v rámci bamber. kapituly dómským proboštem a vicedomem ve Wolfsbergu v Korutanech, načež se 1672 stal biskupem bamberským a 1675 také biskupem würzburgským (t. r. přijal bis. svěcení) – **A.3**, Bamberg 1/, Würzburg 1/; **C.1**, Bamberské biskupství 1/, Würzburgské biskupství a Würzburg 1/
- Des Fours Ferdinand Ignác (1677-1753), hr. – **A.1**, Radenín
- Des Fours du Mont et Athienville Jan Ferdinand, hr. – **A.1**, Hrádek (Prá)
- Detl Franz Anton, sochař – **A.2**, Wolfsberg 2/
- von Deuring, svob. p., friedberský zem. soudce – **A.3**, Ottmaring
- Devarina (de Varina) Petr, č. registrátor č. král. kanceláře – **A.1**, Praha III. 3/, V. 26/
- Devoty Jan Albert, sochař a řezbář z rodu it. původu, usazený v Hrochově Týnci – **A.1**, Hlinsko
- Dientzenhofer Jindřich (* 1692), syn architekta a stavitele Kryštofa, student filozofie a práva na praž. univerzitě (z práva promoval 1718), po otci († 1722) přebírá nájem praž. malostranské cihelny – **C.1**, Praha IX. 45/
- Dientzenhofer Johann (1663-1726), n. stavitel a arch., trávící část života v Praze (jistě již 1678 a ještě 1685), v Č nabyt stavitelských vědomostí a zkušeností (snad se svým starším bratrem, slavným arch. Kryštofem), 1696 byl povolán do Bambergu a 1700 se dostal do Fuldy, kde jej čekaly významné stavitelské zakázky – **A.3**, Fulda
- Dientzenhofer Kilián Ignác (1689-1751), č. architekt a stavitel sídlící v Praze – **A.1**, Broumov 1/, Nepomuk 1d, e/, Praha IV. 1/, VII. 16/, Sedlec (Rak), Vyklantice; **C.1**, Praha IX. 45/
- Dientzenhofer Kryštof (1655-1722), č. stavitel a architekt n. původu – **A.1**, Praha IV. 1, 2b/; **C.1**, Praha IV. 1/, IX. 45/
- Diepold Leopold, zvonář činný v Praze – **A.1**, Křinec 1/
- Diesbach Jan Norbert, praž. zlatník – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 2b/
- Dietell F. A., rytec – **A.5**, Maďarsko, Budapest I. 4/
- Dieterich Jan, profes kladrubského bened. kláštera, farář – **C.1**, Město Touškov 1-4/
- Dietmayer Tomáš, obročník – **A.1**, Štěkeň 1/
- Dietrich Jan, českobudějovický sochař – **A.1**, Vyšší Brod I. 4/
- Dietrich Josef (1677-1753), českobudějovický sochař (od 1710) – **A.1**, Benešov nad Černou 2/, České Budějovice 7/, Český Krumlov 1/, Hluboká nad Vltavou 1b/, Trhové Sviny 2/, Vyšší Brod I. 4/
- Dietrich Zachariáš st. (1680-1744), zvonář, činný na Novém Městě praž. – **A.1**, Dolejší Krušec, Jiřetín pod Jedlovou b/, Klecany 1/, Pertoltice b/, Praha VII. 9b/
- Dietrichsteinové, knížata – **C.1**, Praha II. 4d/
- z Dietrichsteinu František (1570-1636), 1591 kanovník olom., 1593 kanovník vrtislavský a pasovský, 1594 probošt koleg. kapituly v Litoměřicích, 1597 vysvěcen na kněze, od 1599 kardinál a také olom. biskup (úřad převzal 1600), rekatolizátor a významný politik Moravy, rádce čtyř císařů – **C.1**, Praha II. 4a/
- z Dietrichsteinu Karolína Maxmiliána (1674-1734), hr., od 1708 kn. (byla manželkou Waltera Xavera Františka Antonína z D.), roz. hr. Pruskovská z Pruskova – **A.1**, Boskovice, Mikulov II. 8/
- von Dietrichstein Maria Beatrix (Beata) Regina (1686-1755), hr. (od 1703 manželka Gundacara Ferdinanda von Dietrichstein), roz. hr. von Orsini und Rosenberg – **A.2**, Gainfarn
- z Dietrichsteinu Leopold Ignác Josef (1660-1708), říš. hr., od 1698 kn., cís. komoří, nejvyšší štolba cís. dvora (od 1705) – **A.1**, Hranice 3/, Lipník nad Bečvou I. 2/, Mikulov III
- z Dietrichsteinu Walter Xaver František Antonín (1664-1738), říš. hr., kn. (od 1708), skutečný cís. komorník a tajný rada, nejvyšší zem. sudí M (1701-02), nejvyšší komorník M (1702-14), dědičný lovcí ve Štýrsku a dědičný číšník v Korutansku (od 1708) – **A.1**, Boskovice, Hranice 4/, Lipník nad Bečvou I. 2/, Mikulov II. 8/
- Dietz Jan Adam (1671-1742), severočeský sochař – **A.1**, Červený Hrádek, Dřínov (s dílnou), Holešice 2/, Chomutov 9/, Kralupy u Chomutova, Malé Březno, Mikulovice (Žat) (snad dílna), Most 4-6/, Nové Sedlo nad Bílinou 2/ (s dílnou)

- Dietzler Jan Josef Karel († 1744), kreslíř a malíř n. původu, usazený a činný v Praze na Malé Straně – **B.4**, 108, d, e, g, h, 136
- Differna Jan, poštovník – **A.1**, Městec Králové a/
- Dihl (Dürr) Filip, oseký cisterciák, duch. správce – **A.1**, Vysočany (Žat)
- Dinko Abundus, žďár. cisterciák, kněz, duch. administrátor – **B.1-3**, DINKO 1707; **C.1**, Praha V. 1d/, Žďár nad Sázavou II. 2e/
- Dirschberger G. K., sochař – **A.5**, Slovensko, Rača
- Dischendorffer Anton, člen vnitřní rady – **A.2**, Stockerau 2/
- Ditsch Jan Kašpar (1685-1754), křižovník s červ. hv., kněz, administrátor tachovského děkanství – **C.1**, Tachov 1-4/
- Dittmann z Lavensteinu Kristián Šebestián (cca 1639-1701), praž. malíř – **A.1**, Kájov 2/, Svatá Hora 2/
- Ditzler z Ditzfeldu Jan Vilém – **A.1**, Praha VIII. 2/
- Divall Johann Baptist (1672-1746), zvonař od 1709 činný ve Vídni – **A.2**, Zöbing 2/
- Diviš Jan Šimon, farář – **A.1**, Kovářov
- Dlouhoveský z Dlouhé Vsi Jan Ignác (1638-1701), kanovník starobol. (od 1664), vyšehrad. (od 1668) a svatovítský (od 1668), děkan v Havlíčkově Brodě (1665-67), probošt svatovít. kapituly (od 1674), světicí biskup praž. a generální vikář praž. arcidiecéze (od 1679) – **A.1**, Chanovice, Nepomuk 1a/, Pohled 2/, Praha II. 2e, 3a, b, d, 6, 13a/, Smečno 2/, Stará Boleslav II, Zelená hora (Plz) a/, Žatec 1/; **B.1-3**, R DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI cca 1668, L DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1671, 1673a, b, 1680, 1691, *Popis mauzolea* 1680 (pozn. v B.2); **B.4**, 4, 7, 8, 10, 17; **C.1**, Havlíčkův Brod, Klášter 1/, Nepomuk 1, 2, 6b/ (1691, 1697), Praha II. 3f, 4a, c, 8a, d/, III. 2/, V. 4, 11a, 13/, IX. úvod/, Žatec 1/; **C.2**, I. 1712, Žatec, prem. gymnázium; **D.1**, 141 (Itálie)
- Dobeneck viz Cochlaeus*
- Dobner Josef Ignác, truhlářský mistr – **A.1**, Praha V. 30a/
- Dobrohlav Vojtěch Jiří († 1733), farář – **B.1-3**, DOBROHLAV 1721, 1723; **C.1**, Hradec Králové I. 2, 3/
- Dobrzenská z Dobrzenicz Alžběta, roz. Straková z Nedabylic – **A.1**, Dobřenice 2/, Neděliště 2/
- Dobrzenský z Dobrzenicz Karel Ferdinand (1671-1728), hejtman Hradeckého kraje (1708-11, 1713-27) – **A.1**, Dobřenice 2/, Neděliště 2/
- Dobrzenský z Dobrzenicz Václav Petr (1710-83), 1744 povýšený do č. stavu svob. pánů – **A.1**, Neděliště 1b/
- Dockler Daniel Siegmund ml. (1667-1753), norimberský zlatník a medailér, mistr od 1696 – **A.6**, II. 18/
- Doegger Michael, aug. kanovník, probošt kláštera Baumburg (ve fun. 1688-1706), arcijáhen – **A.3**, Burghausen 1, 2/
- Doleator Ignác František, rychtář, spoluzakladatel uničovského bratrstva P. Marie a SJN – **A.1**, Uničov 1a/
- Domann (Domantos) Antonín – **A.1**, Žatec 5/
- Domaschwitz Jan – **A.1**, Bezděkov
- de' Dominici Bernardo (1683 – cca 1759), it. historik umění a malíř – **A.5**, Španělsko, Barcelona b/
- Dominicus a S. Cruce, dominikán, řeholní bratr, působící v Praze, mědirytec (činný od 60. l. 17. st.) – **B.4**, 25
- Donin A., papírník – **A.2**, Raabs an der Thaya
- z Donína Bedřich (1574-1634), šlechtic, cestovatel, spisovatel – **B.1-3**, Z DONÍNA cca 1610
- Donner Georg Raphael (1693-1741), rak. sochař a tvůrce uměleckých předmětů z kovu – **A.2**, Linz 1/
- Dont Kryštof Ignác, farář – **A.1**, Praha V. 4a, b/, Trmice; **C.1**, Trmice
- Dörfflinger (Dörflinger, Derflinger) Josef Hyacinth (Hyazinth), písař dvorního stavebního úřadu v Innsbrucku – **A.2**, Innsbruck 3, 4/; **D.2**, Innsbruck
- Doubrava Jiří, rychtář – **A.1**, Úvaly 2/
- Doubrava Matyáš Ignác (Doubrawa Mathias Ignaz), správce pan. – **A.1**, Zdoňov 1/
- Drackh Ferdinand, zvonař, původem z Kremže, činný ve Světlé (Zwettl) – **A.2**, Windigsteig
- Drahanovský z Pěčína František Zikmund, s chotí – **A.1**, Vranová
- Drašar Martin, konšel – **A.1**, Hartmanice
- Drauškovius Kašpar Petr, děkan v Nepomuku (ve fun. 1629 † 17. VI. 1658) – **A.1**, Nepomuk 1b/, Zelená hora (Plz) a/; **C.1**, Nepomuk 2c, 4a, 5c, g, 6aa/
- Drechsler Jan (cca 1700 – asi 1765), č. malíř činný na M (od 1733 olom. měšťan) – **A.1**, Olomouc I. 1b/; **C.1**, Olomouc 7/
- Dreissig, duch. administrátor – **A.1**, Mnichovo Hradiště 1/
- Dreißig Jan Jiří, měšťan, mistr krejčí – **A.1**, Jirkov 1/
- Drexel Tomáš, praž. malostran. zlatník – **A.1**, Praha V. 12c/
- Drick Florián, farář – **A.1**, Čeliv
- Drost (Trost) Josef, kovář – **A.1**, Praha II. 3a/
- Drum (Trum) Tomáš Josef, farář – **A.1**, Staňkov, ves
- Dubke Ondřej (1667-1749), dv. sochař velkovévodkyně Toskánské (ve fun. 1700-41) – **A.1**, Frýdlant 2/, Zákupy 2/
- Dubravius viz Skála z Doubravky*
- Dubská Jana, bar., roz. Vltavská – **A.1**, Pičín
- Dubský Jan (1649-1700), jezuita, kněz, univ. profesor, rektor několika kolejí – **B.4**, 14b; **C.1**, Praha IX. 19-21/, Španělsko
- Dubský z Třebomyslic Ferdinand Leopold Hannibal (1647/50-1721), svob. p., maltézský rytíř, od 1705 velkopřevor řádu v Uhrách, Dalmácii, Chorvatsku a Slavonii, od 1712/14

- velkopřevor v Č a přičleněných zemích (Morava, Slezsko, Rakousko, Štýrsko, Korutany, Tyroly a Polsko), č. král. místodržící – **A.5**, Chorvatsko obecně – Maďarsko obecně 2/ – Slovensko, Bratislava 1/; **C.1**, Dalmácie, Chorvatské království, Uhry 5/
- Dubský z Vitiněvsi Jan Václav Ferdinand – **A.1**, Pičín
- Dugnani Giovanni, sochař činný v Lombardii v 1. pol. 18. st. – **A.5**, Itálie, Milano 5/
- Duchek Pavel, zednický mistr – **A.1**, Únětice
- Dukát Jakub Jan († 1730), rodem Moravan z Prostějova, později mělnický měšťan, autor knihy o JS – **A.1**, Morava 2/, Neratovice, Olomouc I. 2/, Žatec 1/; **B.1-3**, DUKÁT 1725; **C.1**, Litomyšl 1/, Morava 4/, Praha IX. 58/
- Dumant Karel Ignác – **A.1**, Nepomuk 1e/
Dürr viz Dühr
- Duscher, hejtman – **A.1**, Český Krumlov 1/
- Dutz Martin – **D.1**, 256 (Drahovice)
- Dvorský Václav, farář – **A.1**, Luže 1/
- Dvořák Jiří V., farář – **A.1**, Pištín a/
- Dvořák Daniel, od 1684 praž. měšťan, syn rytce Samuela Dvořáka st., po otci spolu s bratrem Samuelem ml. vlastnil praž. ryteckou dílnu a rovněž vytvářel rytiny, 1697 imatrikulován na praž. filozofické fakultě, 1714 působil na faře v Úsobí – **B.4**, 40
- Dvořák Samuel st. († 1689), původem z Žebráku, od 1684 praž. měšťan, rytec, jehož dílna v Praze pracovala již předtím – **A.1**, Praha II. 10a/, Stará Boleslav II; **B.4**, 16
- Dvořák Samuel ml., od 1684 praž. měšťan, ke konci života člen řádu křižovníků s červ. hv., syn rytce Samuela Dvořáka st., po jehož smrti převzal praž. ryteckou dílnu (vlastnil ji spolu s bratrem Danielem)
- Dvořák Samuel, jeden z obou předešlých, které v některých případech nelze rozlišit, jelikož používali stejnou signaturu – **B.4**, 3g
- Dziewulski Marcell, minor. kněz – **B.1-3**, DZIEWULSKI 1726; **C.1**, Kraków 3/
- Ebendorfer Thomas (1388-1464), rak. teolog a historik, kanov. u Sv. Štěpána ve Vídni, působící na vídeň. univerzitě – **B.1-3**, EBENDORFER 1449-1451, EBENDORFER/ ZIMMERMANN 2003
- Eberl Jiří, sochař – **A.1**, Přelouč
- Eberle Ondřej, nepom. radní – **C.1**, Nepomuk 2gd/
- Ecker Leopold, zámečník – **A.1**, Praha II. 3a, b/
- Eckher von Kapfing und Liechteneck Johann Franz (1649-1727), 1674 vysv. na kněze, působil v duch. správě, od 1684 děkan dómu ve Freisingu, od 1695 biskup tamtéž (bis. svěcení přijal 1696) – **A.3**, München I. 4/
- Eckstein František Řehoř Ignác (asi 1689-asi 1741), freskař a malíř, 1711-36 žijící v Brně, činný na Moravě a na konci života ve Lvově – **A.1**, Milotice 1/
- Eder Jan Josef (1680-1729), farář – **A.1**, Záblatí 2/; **C.1**, Záblatí 2/
- Ederer Jan, měšťan – **A.1**, Krásné Údolí
- Egermann, snad urozený úředník – **A.1**, Klášterec nad Ohří 3/
- Eggenbergové, knížata – **C.1**, Praha II. 4d/
- z Eggenbergu Jan Kristián I. (1641-1710), kn., vévoda krumlov. a okněžněný hrabě gradišský (1649-1710) – **A.1**, Bílsko b/, Kájov 2/
- z Eggenbergu Marie Ernestina (1649-1719), kn., roz. ze Schwarzenbergu, od 1717 samostatně vládnoucí vévodkyně krumlovská – **A.1**, Orlík nad Vltavou 1/
- Egger Georg, kufsteinský měst. a zem. sudí – **A.2**, Kufstein 2/; **C.1**, Kufstein
- Eggkher von Käpffing und Liechtenegg Joannes Nepomucenus Casparus Evvaldus, žák – **C.1**, Freising
- von Eggs Georg Joseph (1663-1755), doktor teologie, kanov. a kustos koleg. kapituly v Rheinfeldenu – **B.1-3**, VON EGGS 1714
- z Egkhu a Hungersbachu Otto (Jindřich) Honorius (1675-1748), svob. p., od 1695 hr., 1694-97 na studiích v Římě, stal se knězem, po návratu z Říma nesídelní kanov. olom. (od 1706 sídelní), zároveň 1701-29 probošt kroměřížské koleg. kapituly, od 1729 světící biskup olom. a od 1730 zároveň probošt olom. kapituly a brn. arcijáhen – **A.1**, Mohelnice 1b/
- Ehring Antonín, praž. malostranský měšťan, ranhojič – **C.1**, Praha II. 12/
- von Ehing Franz Antoni, svob. p. – **A.3**, Grabenstädt 1, 4/; **C.1**, Grabenstädt 1/
- von Ehrtgal (Erthal?), správcová – **A.3**, Bischofsheim an der Rhön
- Eisenkölb Lorenz, sochař – **A.5**, Maďarsko, Tömörd
- Eisenschmidt Michael – **A.2**, Allerheiligen
- Eisvogel Veremund (1687-1761), bened. kněz v hornobavorském Wessobrunnu – **B.1-3**, EISVOGEL 1727
- Ekert František (1845-1902), kněz, historik, spisovatel – **A.1**, Praha IV. 4/, VII. 11/
- Elger Jan, z Mařenic, premonstrát v Želivi – **B.1-3**, APPLTAUER, ELGER 1729; **C.1**, Želiv I
- Elias de San Alberto, vl. jménem Laurent Elias Mouton (Mutton) (1643-1708), bosý karmelitán, od 1695 metr. biskup v Isfahánu (Ispahánu) v Íránu (bis. svěcení přijal 1696) – **C.1**, Lisboa
- Eligius a S. Georgio, bosý aug., kněz – **B.1-3**, ELIGIUS A S. GEORGIO 1729; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1729)
- Elsässer Anton (1682-1754), malíř činný v Teisendorfu – **A.3**, Aufham, Teisendorf
- Elster Kristián – **A.1**, Jáchymov 2/
- Elsterová Marie Rosatie, vdova po předchozím – **A.1**, Jáchymov 2/
- Elt Johann Georg, kaplan, kazatel – **B.1-3**, ELT 1723; **C.1**, Wörth an der Donau

- Emerich Karel, ředitel dobrůvských železných hutí – **C.1**, Skořice
- Emmerich Lorenz, Němec, 1619-21 se v Praze angažoval jako tiskař pro Fridricha Falckého – **B.1-3**, *Reformation* 1621
- von Enckevoirt Maria Josepha, hr., roz. Ungnad von Weissenwolff – **A.2**, Neuaiagen
- von Enckevoirt Wenzel Adrian Wilhelm (1671-1738), hr., cis. komorník – **A.2**, Grafenegg, Neuaiagen
- Endter Alexander, hud. skladatel – **B.1-3**, *Die bedrückte, aber nicht unterdrückte*, ENDTER 1728; **C.2**, II. 1728, Wien, b
- Endter Wolfgang Moritz (1653-1723), n. tiskař a knihkupec 1674-1722 činný v Norimberku, od 1684 provozující samostatnou firmu – **B.1-3**, *Catalogus librorum* 1725
- Engelbrecht Martin (1684-1756), augsbur. mědirytec, rytec, kreslíř a nakladatel – **A.1**, Praha VI. 5q/; **B.1-3**, ENGELBRECHT 1715
- Engelsthaler (Engelthaler) Jakub Václav, měšťan a radní Nového Města praž. – **A.1**, Praha V. 34c/; **C.1**, Praha II. 12/
- Epritz Franz, sládek – **A.2**, Rabenstein an der Pielach
- Erbeni Leopold, domin. kněz, lektor Písma sv. a kazatel v praž. malostranském klášteře – **B.1-3**, ERBENI 1728
- Ernst Johann Michael, zlatník – **A.3**, München I. 1b/
- Erntz Franz, sládek – **A.2**, Poysdorf, Ulrichskirchen
- Eser Petr, cisterciák, kněz, člen oseckého klášteřa – **B.1-3**, ESER 1722
- Esselen Johann Matthias († 1724), od 1696 kanov. koleg. kapituly sv. Simeona v Trevíru – **A.3**, Trier 3/
- d'Este di San Martino Carlo Emanuele (1708-66), snad totožný s libretistou „Sig. Marchese di S. Christina“ – **B.1-3**, *Il martirio* 1726; **C.2**, II. 1726, Milano
- Esterbauer (Johann) Balthasar (cca 1672-1728), n. sochař – **A.3**, Würzburg 5, 12/
- Esterházy Galántai Éva (tj. Eva), kn., roz. hr. Thököly (1659-1716), druhá manželka uher. palatina Pála I. Esterházy Galántai (1635-1713) – **A.2**, Maria-Lanzendorf
- Esterházy Galántai Imre (tj. Imrich) (1663-1745), hr., kněz řádu paulánů, od 1702 generálem řádu, od 1706 biskupem ve Vácu, od 1709 v chorvatském Záhřebu, od 1723 ve Veszprému, od 1725 arcibiskupem v Ostřihomi a primasem uherským – **A.5**, Maďarsko, Budapest II.b 1/ – Slovensko, Bratislava 2, 3/; **C.1**, Bratislava 2/, Nepomuk 6b/ (1712), 8c/; **C.2**, II. 1726, Bratislava
- Esterházy Galántai Pál (tj. Pavel I.) (1635-1713), pův. hr. a od 1652 majorátní pán svého rodu, od 1681 uher. palatin a spolu s tím od 1687 první kn. Esterházy, cis. polní maršál – **A.2**, Eisenstadt, Maria-Lanzendorf
- Etzweiler Jan Jakub Jiří, farář, děkan – **A.1**, Chomutov 1a/, Kraslice 1/, Vranov (Žat); **C.1**, Chomutov 1/, Kraslice, Vranov (Žat)
- Etzweiler Vilém († 1718), rektor praž. arcib. semináře (ve fun. 1679-91), vyšehradský kanovník (od 1691) – **A.1**, Praha V. 4a, b/
- Eusebius a S. Bernardo, pův. jménem Pavel Petr Filip Paur (1690-1761), z Vyškova, piarista (od 1707), kněz (1714) – **B.1-3**, ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724
- Evančický Jan Antonín, hospodářský správce – **A.1**, Přerov nad Labem; **C.1**, Přerov nad Labem
- Evangelisti Filippo (1680-1761), řim. malíř – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 8/
- Evžen František Savojský (1663-1736), princ, rak. vojevůdce a politik fr. původu, generalissimus rak. vojsk, místopředseda Rakouského Nizozemí (1716-24), nositel Řádu zl. rouna – **A.5**, Lucembursko, Lëtzebuerg; **B.1-3**, LODI 1713b
- Exell Viktorín Norbert, děkan – **C.1**, Kamenice nad Lipou
- Exinger, člen měst. rady ve Wiener Neustadt – **A.2**, Katzelsdorf (an der Leitha) 2b/
- Exinger Caspar Adam, hostinský, snad totožný s předchozím – **A.2**, Wiener Neustadt
- Exner Jiří Arnošt (1715 již †), farář – **A.1**, Erpužice a/
- Eysl Vilém († 1729), žďár. cisterciák, farář – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e/ (zde jmenován Aichl)
- von Eyss Johann Matthias (1669-1729), od 1692 kanov. kapituly sv. Florina v Koblenzi, doktor cír. práva (1700), kněz (1703), působil ve službách trevír. kurfiřta, od 1708 gener. vikář a oficiál trevír. arcidiecéze, nadto od 1710 světící biskup trevírský (t. r. přijal bis. svěcení), proslavený odpůrce jansenizmu – **C.1**, Trier I
- Faber Jan Jiří, jez. kněz, misionář v Indiích – **D.1**, 296
- Faber Řehoř, chebský měšťan, komisař při doprovázení vojáků procházejících Chebem a prokurátor u instancí v Chebu – **A.1**, Cheb II. 1/; **D.1**, 296; **D.2**, Cheb 1/
- Faberová Anna Markéta, manželka předešlého, roz. Putzová – **D.1**, 296
- Fabricius Georg, pův. příjmením Goldschmidt (1516-71), saský protestantský spisovatel, básník, historik, archeolog – **B.1-3**, FABRICIUS 1569, 1597, 1598, 1609
- Fabritius (Fabricius) Ondřej Norbert, premonstrát, probošt chotěšov. klášteřa premonstrátek (ve fun. 1698 † 1706) – **A.1**, Chotěšov 2, 3/, Ves Touškov
- Fagellus Villaticus Šimon, jinak Bouček († 1549), svatovít. kanovník – **A.1**, Praha II. 2b/
- Faigl Lambert – **D.1**, 270 (f. Lažiště se vsí Žárovná)
- Faistenberger Simon Benedikt (1695-1759), tyrolský malíř – **A.2**, Kitzbühel, Reith bei Kitzbühel
- Falcko-Neuburská Eleonora Magdaléna (Terezie) (1655-1720), rodem falcká princezna, sňatkem

- s císařem Leopoldem I. (1676) se stala císařovnou Sv. ří. (korunována 1690), římskoněmeckou, č., uherskou, chorvatskou a slavenskou královnou (na uher. královnou byla korunována 1681) – **A.1**, Hradec Králové I. 3/, Stará Boleslav II; **B.1-3**, DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1680, REIFFENSTUEL 1715; **C.1**, Praha II. 4a, c, d/, Wien I. 1, 4/
- Falcko-Neuburská Hedvika Alžběta Amálie (1673-1722), 8. II. 1691 provdána za pols. prince Jakuba Ludvíka Sobieského – **C.1**, Praha II. 4d/
- Falcko-Neuburská Marie Anna Karolína (1693-1751), Neuburská falckraběnka, 1719 provdaná za Ferdinanda Marii Inocence Bavorského, čímž se stala bavorskou princeznou – **A.3**, München I. 1e/
- Falcko-Neuburský Alexander Zikmund (1663-1737), 1689 vysvěcen na kněze, od 1790 augsburský biskup – **C.1**, Iggenhausen
- Falcko-Neuburský František Ludvík (1664-1732), vévoda, vychován na cí. dvoře, ve 14 letech přijal nižší svěcení, 1683-1732 vratislav. biskup, zároveň velmistr řádu n. rytířů (1694-1730), biskup ve Wormsu (1694-1716), trevírský arcibiskup a kurfiřt (1716-29) a posléze arcibiskup a kurfiřt mohučský (1729-32) – **A.4**, Otmuchów; **C.1**, Nysa 3/, Praha II. 10/ (1725), Trier I, II. 1/
- Falcko-Neuburský (jako kurfiřt Falcký) Jan Vilém (1658-1716), z Neuburské linie Wittelsbachů, od 1679 vévoda jülišský a bergský, od 1690 také falcký kurfiřt a vévoda falcko-neuburský – **C.1**, Praha II. 4d/
- Falcko-Neuburský (jako kurfiřt Falcký) Karel (jako kurfiřt III.) Filip (1661-1742), z Neuburské větve Wittelsbachů (t. linie jím zanikla), 1712-16 (jinde se uvádí 1705-17) cí. guvernér habsburských Tyrol, Horních a Předních Rakous se sídlem v Innsbrucku (pobyl zde do 1717), od 1716 kurfiřt falcký, vévoda falcko-neuburský, jülišský a bergský a navíc od 1728 hr. z Megenu – **A.2**, Innsbruck 2/; **C.1**, Innsbruck 2/, Praha II. 4d/
- Falcký Fridrich (1596-1632), vévoda a kurfiřt falcký (se jménem Fridrich V.), č. „zimní král“ (1619-20) – **A.1**, Bílá hora 1b/, Praha II. 5/; **B.1-3**, *Reformation* 1621; **B.4**, 136; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1717), IX. 7, 48/
- von Falkenau Martin Fortunat Ehrmann, vrchní mýtný, a jeho manželka – **A.2**, Linz 6/
- von Falkenhayn Ernst August (1683-1743), hr. – **A.2**, Rieweis
- Fantides (Fantida) Jiří, nepom. radní – **C.1**, Nepomuk 2gd, ge/
- Farnese Alžběta, jinak Parmská (1692-1766), dědička parmského vévodství, které předala svým synům, od 1714 manželka španěl. krále Filipa V. a do jeho smrti (1746) byla španěl. královnou (s krátkou přestávkou 1724) – **B.1-3**, GALVEZ DE VALENZUELA 1729a, d
- Faschungsbaur Daniel (1715 již †), poddaný – **A.1**, Vyšší Brod II. 1a/
- Fasl Ondřej, rychtář – **A.1**, Malíkov nad Nežárkou
Fauster viz Tauster
- Faversky Fr. Jos. – **A.4**, Brzeg
- Feder Jan František († 1748), farář – **A.1**, Dolní Benešov 3/
- Feig Christian – **C.1**, Praha I. 2/
- Feichtenberg Johann Josef – **A.2**, Simmering
- Feichtinger Jiří – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)
- Feichtingerová Magdaléna – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)
- Feichtingerová Rozina – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)
- Feichtingerová Terezie – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)
- Feichtingerová Zuzana – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)
- Feikx Antonín František († 1716), farář – **A.1**, Újezd (Olo) 2/
- Felber (jinak Vrba) Kristián Jan (1678-1722), cyriak (od 1700), kněz, regenschori u sv. Kříže Vět. v Praze (1715-17), pak administrátor ve Smolotelech poblíž Příbrami – **C.1**, Praha VI. ad 3/ (1715)
- Felíř Matěj († 1731), farář – **A.1**, Vlachovo Březí b/; **C.1**, Vlachovo Březí 2/
- Felix viz Foelix*
- Felix Václav František (1715 již †), děkan – **A.1**, Kouřim 1/
- Felix Václav Vojtěch, z Prahy, kandidát obojího práva – **B.1-3**, FELIX 1723; **C.1**, Praha II. 10/ (1723)
- Felker Jan, právník – **A.1**, Strážnice 2/
- Felsner (Felssner) Petr Antonín, chebský kameník – **A.1**, Sokolov 3/
- Felsner (Felssner) Vilém, chebský kameník a sochař – **A.1**, Cheb II. 2/, Sokolov 3/
- Ferdinand, augustinián kanovník, probošt u sv. Doroty ve Vídni – **C.1**, Wien I. 1/
- Fernández de Portocarrero y Mendoza (Francisco) Joaquín (1681-1760), Španěl, malt. rytíř, 1722-28 místokrál Sicilského král., 1728 místokrál Neapolského král. ad interim, 1730 vysvěcen na kněze, 1735-43 titulární patriarcha antiochijský, od 1743 kardinál – **A.5**, Itálie, Palermo 2/
- Ferrari Francesco, řemeslník – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 8/
- Ferus Jiří, jinak Plachý (asi 1586-1655), jezuita, kněz, spisovatel a vydavatel – **A.1**, Nepomuk 1a, b, e/, Praha II. 2c, e, 3d/, Zelená hora (Plz) a/; **A.4**, Lubieszewo; **B.1-3**, FERUS 1616, 1629, 1630, 1641; **C.1**, Nepomuk 4a/, Praha II. 3b/, V. 11a/
- Fett Ondřej (1668-1741), jezuita (od 1688), kněz (1698) – **B.1-3**, FETT 1699, 1712; **C.1**, Praha V. 7/
- Fetzer Karl, benediktin, opat Skotského kláštera ve Vídni (ve fun. 1705-50) – **C.1**, Wien I. 7/, II. 3/

- Fiala Adam, sochař, kameník – **A.1**, Roztoky u Semil
- Fiala Jiří Zdeněk, farář – **A.1**, Bakov nad Jizerou 1/, Držkov
- Fiala Budinský Jeroným Zikmund, pseudonym jezuita Jiřího Fera (Plachého) – **B.1-3**, FERUS 1630
- Fialho Manuel (1616-1718), portugalský jezuita, spisovatel – **B.1-3**, DA FONSECA 1728
- Fickar Antonín Martin s manželkou Polexinou – **A.1**, Budenice
- Fidler Bartoloměj, mlynář a měšťan – **A.1**, Vodňany 2/
- Fiedler (Fidler) Kryštof Antonín († 1741), farář, od 1725 litom. sídelní kanov. – **B.1-3**, FIEDLER 1725, 1726; **C.1**, Prosek, Ploskovic 1-3/
- Fiegl Zacharias, mlynář, s manželkou Annou Katharinou – **A.2**, Markl
- Fil viz Füll*
- Fileček Jan Ignác (*1647), praž. malostranský měšťan, od 1657 do cca 1679 služebník nejvyššího purkrabí Bernarda Ignáce hr. z Martinitz, poté komorník při král. deskách, – **A.1**, Praha I. 7/, II. 10a/; **A.6**, I. 4/; **C.1**, I, Praha II. 4b, c, f, 7a/
- Filip od sv. Heřmana, řezbář, kněz aug. kláštera ve Lnářích – **A.1**, Zelená hora (Plz) a/
- Finsterschatt Jiří Antonín, děkan – **A.1**, Trstěnice 2/
- Fiorino Francesco, hud. skladatel – **C.2**, II. 1724, Miláno, král. a císař. kaple Santa Maria della Scala
- von Firmian Leopold Anton Eleutherius (1679-1744), říš. svob. p., studoval v Římě, kde 1707 přijal kněžské svěcení, od 1709 působil v Salzburku, kde se 1713 stal proboštem a 1714 děkanem dómské kapituly, 1718 se stal biskupem lavantským a přijal biskupské svěcení, od 1724 byl biskupem sekovským a nakonec od 1727 salzburským arcibiskupem – **A.2**, Katzelsdorf (an der Leitha) 2b/; **B.1-3**, *Sacrum connubium* 1727, *Proprium Sanctorum* 1728, NICOLLI 1729; **C.1**, Salzburg 4/
- Firmus Jiří (1635-83), jezuita (od 1654), kněz (1667), doktor filozofie, profesor na praž. univerzitě, představený některých řádových domů – **B.1-3**, JAVORNITIUS 1674
- Fischer Conrad, stavitel – **A.3**, Kronach
- Fischer Jan Josef, litoměřický sochař – **A.1**, Chrást, Jílové
- Fischer Johann, rychtář – **A.4**, Wojciechowice; **C.1**, Wojciechowice
- Fischer Klemens, Don, vídeň. barnabita, kněz, kazatel – **B.1-3**, FISCHER 1722, 1726, 1727; **C.1**, Wien I. 5/
- Fischer Matěj, sedlák – **A.1**, Chrást
- Fischer Thomas, beneficiát – **C.1**, Wien II. 6/
- Fissé Jan Michael st. (1686-1732), malíř – **A.1**, Lechovice 1/
- Flacker Karl Sebastian (1679-1746), malíř rak. původu, od 1706 činný v Kladsku – **A.4**, Wambierzyce 4/
- Foelix (Felix) Kryštof (1667-1737), jezuita (od 1685), kněz (1698), rektor několika řádových kolejí – **C.1**, Domažlice 1/
- Föger Stephan, sochař – **A.2**, Hötting 2/
- Folkman Tomáš († 1613), měšťan, sakristán – **A.1**, Praha V. 18/
- Folkmanová Markéta († 1616), měšťanka – **A.1**, Praha V. 18/
- da Fonseca Francisco (1668-1738), Portugalec, jezuita (od 1686), kněz, 1708 pobýval ve Vídni jako zpovědník mimořádného portugalského velvyslance pověřeného vyjednáváním sňatku mezi portugalským králem Janem V. a Marií Annou Habsburskou, později byl pověřován důležitými úkoly ve spolupráci s jezuitou Álvarem Cienfuegos, od 1720 kardinálem – zemřel v Římě – **B.1-3**, DA FONSECA 1708a, b, 1712, 1717, 1728; **C.1**, Lisboa
- Fontana Baldassare (1661-1733), původem it. architekt, štukatér a sochař pracující od 1688 s přestávkami až do své smrti na Moravě – **A.1**, Velehrad 2/
- Fontanini Giusto (1666-1736), Ital, kněz (1690), od 1725 tit. arcibiskup ancyrský, historik a znalec starožitností – **B.1-3**, FONTANINI 1729
- Foresti Antonio (1625-92), Ital, jezuita (od 1640), kněz, historik – **B.1-3**, FORESTI 1693, 1694, 1700, 1710, 1711, 1719
- Forgaczová Marie, bar. – **A.1**, Březolupy
- Forchin Anna Rosina – **A.4**, Paczków
- Formandl Petr Augustin – **A.1**, Hustopeče 1/
- Fortin František, krumlovský schwarzenberský polír – **A.1**, Český Krumlov 1/, Dolní Vltavice 1, 2/, Záblatí 2/
- Fortitsch Franz Johann, farář – **A.2**, Oberwölz Stadt 1/
- Fossa Felix (1656-1725), Don, theatin – **B.1-3**, FOSSA 1706; **C.1**, Salzburg 5/
- de Fossa Sophia, urozená p. – **A.1**, Praha V. 4b/
- Franceschini Casparo, římský tiskař – **B.4**, 169
- Franchellucci Giovanni, patron nepom. kauzy v beatifikačním i kanonizačním řízení – **A.1**, Praha II. 3d/; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/; **C.1**, Praha V. 11a/
- Franck Jeremiáš, z Ludmierzyc v HS – **C.1**, Olomouc 3q/
- Franck J. M., stříbrník v Chebu – **A.1**, Jáchymov 2/
- Franck Placid, bened. kněz, profesor v hornorakouském klášteře Garsten – **B.1-3**, FRANCK 1729
- Franck z Francksteinu (Frankensteinu) Michael Adam (1675-1728), historik, genealog, heraldik – **A.1**, Praha II. 2a, c, 3d, 12, 13b/, III. 5/; **B.1-3**, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1707, 1708, 1716a, b, 1720, 1723; **C.1**, Praha II. 9b, c/, VII. 7c/ (1707)
- Franckh, řemeslník – **A.1**, Nový Dům

- Franco Affonso, pseudonym jezuita Francisca da Fonseca – **B.1-3**, DA FONSECA 1708a
- Francouzský Karel IX. (1550-74), fr. král (od 1560) – **A.1**, Zelená hora (Plz) a/
- Franczann František Václav, farář – **A.6**, VI. 2/
- von Franken-Siersdorf Franz Kaspar (1683-1770), od 1699 kanov. u St. Severin v Kolíně n. Rýnem, 1710 získal v Římě titul JUDr., 1711 se stal profesorem na kolín. univerzitě (1720-24 byl rektorem), 1712 byl vysvěcen na kněze, od 1713 kolín. dómský kanov., později získal další kanonikáty a hodnosti a 1723 se stal kolín. světícím biskupem (bis. svěcení přijal 1724) a během pozdějších l. rezignoval na několik kanonikátů – **A.3**, Niederbreisig; **C.1**, Kolínská arcidiecé.
- František z Assisi viz z Assisi František*
- Frantz Jindřich Antonín († asi 1715), děkan – **C.1**, Trutnov
- Frauentienst František Jindřich – **A.1**, Nové Smrkovice 2/
- Freindlich viz Freundlich*
- Freindt (Freint, Freund, Freündt) Antonín (1664-1727), olom. rytec – **C.1**, Olomouc 3l, m/
- Freislem Mikuláš Jan (1671-1731), premonstrát (od 1687), kněz (1695), člen strahovského kláštera – **B.1-3**, FREISLEM 1697; **C.1**, Praha VII. 12/
- Freschot Casimir (1640-1720), historik, kronikář, překladatel, laicizovaný benediktin – **A.1**, Praha II. 4a/, VI. 5j/; **B.1-3**, FRESCHOT 1705; **C.1**, Praha II. 7c/
- z Freudenfelsu, č. baron, student – **A.3**, Ingolstadt
- Freundlich (Freindlich) Johann Wilhelm Placidus († 1733), farář – **A.2**, Maigen 1, 2/; **C.1**, Maigen von Freundtsberg Balthasar, šlechtic – **A.2**, Baden Frey, řím. mědirytec – **B.4**, 169
- Frey Julius Václav, měšťan, duchovní – **D.1**, 266 (Rokycany)
- Frey Martin (1663-1706), jezuita (od 1680), kněz – **C.1**, Týnec
- Freywilligovi, manželé Joseph a Magdalena – **A.2**, Untersievering 2/
- Frick Jan (1681-1755), původem z mohušské arcidiecéze, na kněze vysv. 1705 již v Č, kde zprvu působil v duch. správě, stal se proboštem roudnickým, pak asesorem a kancléřem praž. arcib. konsistoře, starobol. kanovníkem a od 1723 děkanem t. kapituly (1729 v Římě vyprosil pro t. hodnost právo pontifikálii a sám je jako první ze starobol. děkanů začal užívat) – **C.1**, Praha II. 12/
- Fridl Jan, kladenský malíř – **A.1**, Hořešovice b/
- Fridrich August I. viz Silný August II.*
- Fridrich August II. viz Polský August III.*
- Fridrich I. Barbarossa (1122-90), řím. král (1152-90) a císař (1155-90) – **A.1**, Praha II. 3d/
- Fridrich Jan, královéhradecký cis. rychtář – **A.1**, Hradec Králové II. 4/
- Fridrich Petr, uroz. p., s manželkou Alžbětou, roz. Krystelovou, kdysi hejtmankou – **A.1**, Moravská Třebová 2a/
- Friedenfels Amand († 1705), premonstrát (od 1662), kněz (1671), člen strahovského kláštera, profesor filozofie a teologie, spisovatel – **B.1-3**, FRIEDENFELS 1699
- Fries Simon, sochař (1652-1722) – **A.2**, Bergheim a, b/, Maria Plain 1/
- von Friesehausen Maria Magdalena – **A.3**, Geisa
- Frimel František – **A.1**, Mohelnice 2/
- Frimel Jan Kryštof, úřední písař – **D.1**, 264 (snad Čechy), 265 (pod Chotěšovem, Plz), 275 (snad Čechy)
- Frimmel Jirí, farář – **C.1**, Týnec
- Frisch Bernard, s manželkou Antonii – **A.2**, Straß im Straßertal(e)
- Frischmann z Ehrenkronu František Antonín, farář, děkan, starobol. kanov. – **C.1**, Kopidlno 1/
- Fritsch Innozenz, cisterciák, 1727-34 opat křesoborského kláštera – **A.4**, Okrzeszyn
- Fritsch Jan František († 1724), faktor v chebské tiskárně, jejíž majitelku Helenu Inocencii Dexterovou si 1699 vzal za ženu – **B.1-3**, *Hymnodia catholica* 1701, *Drei anmutige Lieder* 1720
- Fritsch Kryštof – **C.1**, Město Touškov 5/
- Fritz Gregor, oratorián sv. Filipa Neri, kněz, kazatel působící ve Vídni – **B.1-3**, FRITZ 1720, 1721a, 1721b, 1723, 1726; **C.1**, Großmugl, Mödling 1/, Wien I. 1, 4, 5/
- Fritz Henrik František (1688-1762), prem. kněz, profes želiv. kláštera – **B.1-3**, FRITZ 1729; **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 7/ (1729)
- Fröhler Josef – **C.2**, I. 1724, Graz, jez. akad. gymnázium
- Fromm Cyril Karel (1657-1712), strahovský premonstrát (od 1681), kněz (1689), kazatel v praž. staroměstském k. sv. Norberta – **B.1-3**, FROMM 1708a, b; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1708)
- von Froschheim Ferdinand Christoph Franz Daniel, bar., bavorský kurfiřt. měst. správce – **A.3**, Bärnau
- Fruvein z Podolí Oldřich Benjamin Ehrenfried, ryt. – **A.1**, Čachrov
- Fuck (Fuk, Fugg, Fogg) z Hradiště Kryšpín (1585-1653), premonstrát, opat strahovského kláštera (od 1640) – **A.1**, Svatojánské proudy
- Fugger Johann Jakob (1516-75), člen známé rodiny obchodníků, od 1565 ve službách Albrechta V. Bavorského, považován za autora pojednání o rakouském a habsburském vládnoucím rodu – **B.1-3**, FUGGER, VON BIRKEN 1668
- Fugger von Babenhausen Franz Karl Joseph Anton (1712-58), hr. – **C.2**, I. 1728, Augsburg, jez. gymnázium
- von Fugger-Boos Johanna Katharina (1658-1732), hr., roz. hr. von Zeil, od 1693 vdova – **B.1-3**, VON FUGGER-BOOS 1709

- Führer (Johann) Michael († 1745), probošt kanonie augustiniánů v St. Pölten (ve fun. 1715-39) – **A.2**, Ochsenburg, St. Pölten 1/
- Fuchs Johann Melchior, spisovatel – **B.1-3**, LEHMANN, FUCHS 1698, 1711
- Fuchs Šebestián († 1725), původem z Mohuče, činný v Praze, doktor filozofie, medicíny a ranhojičství, 1724-25 děkan praž. lékařské fakulty – **B.1-3**, KOLBE 1726 (zde v posmrtném elogiu vychválena Fuchsova úcta ke SJN, kterou šířil za hranicemi Č. král.); **C.1**, Praha II. 9a/, IX. 55/
- Fuchs z Todtenfeldu František Šebestián Martin, hejtman, správce pan. – **A.1**, Uherský Brod I. 3/
- Fuchs z Valburku Jiří Aleš, cí. rychtář – **C.1**, Klatovy 7/
- Fuchsová z Valburku Anna Terezie († 1725) – **C.1**, Klatovy 7/
- Füll (Fil) Johann Ulrich, von und zu Windach, bar. auf Cammerberg, pán zu Bruenertshoven, Eresing, Vifflitz und Emming(en), řádový ryt. a komtur vel. kříže sv. Mořice a Lazara – **A.3**, Eresing, St. Ottilien; **C.1**, St. Ottilien
- von Fünfkirchen Maria Esther Anna (1668-1725), hr., roz. von Paar – **A.2**, Kaiserebersdorf
- z Fünfkirchenu Jan František, hr. – **A.1**, Chlum u Třeboně
- z Fürstenbergu, hrabě – **A.6**, II. 1/
- z Fürstenberg-Möbäckkirchu Marie Františka (1677-1731), hr., roz. hr. ze Schwarzenbergu – **A.2**, Maria Enzersdorf b/; **C.1**, Maria Enzersdorf
- zu Fürstenberg-Möbäckkirch Frobenius Ferdinand (1664-1741), od 1716 třetí panující kn. zu Fürstenberg, pův. kanov. v Kolině nad Rýnem a Štrasburku, později rezignoval, studoval v Praze filozofii a práva ve Würzburgu a Lovani, od 1688 říš. dv. rada, od 1700 císařův skutečný tajný rada, 1703 místodržitel v Předních Rakousích, 1718-21 cí. komorní sudí, od 1721 ryt. Zlatého rouna, 1726-35 cí. hl. komisař na sněmu v Řezně, kam přesídlil se svou rodinou – **A.2**, Weitra; **A.3**, Hüfingen
- Fux Johann Joseph (cca 1660-1741), cí. hudební skladatel působící ve Vídni, hudební teoretik – **C.2**, IV
- Gabriel Jan Antonín, hejtman – **A.1**, Plumlov
- Gabrielli Martino, farář, malíř – **A.5**, Itálie, Moena
- Gaemperle Jan Kryštof, měšťan – **A.1**, Žatec 7/
- von Gailberg Franz Dominikus, svob. p. – **A.2**, Klagenfurt am Wörthersee 5/
- Gallas Filip Josef (1703-57), říš. hr., vévoda z Lucery, nejvyšší dvorský sudí Č. král. (1734-47), od 1747 nejvyšší zem. hofmistr Č. král. – **A.1**, Klecany 1/; **C.1**, Praha IX. 54/
- Gallas Jan Václav (1671-1719), hr., vévoda z Lucery, p. na Frýdlantu, Liberci atd., muž mnoha funkcí, mj. nejvyšší maršálek Č. král. (od 1708) a neapolský místokrál (1719) – **A.1**, Janův Důl
- Gallasová Jana Emerenciána Ludmila (1643-1735), hr., roz. Gaschinová z Rosenbergu, 1668 provdaná (jako druhá manželka) za hr. Františka Ferdinanda Gallase (1635-97), od 1719 (po vymření potomstva) paní rozsáhlých držav svého chotě – **C.1**, Frýdlant 2/
- Galle Ludvík Augustin, sekretář král. hejtmanství Hradeckého kraje – **D.1**, 651-652 (Hradecký kraj a hrob)
- Gallenberg Wolf Weikard, guvernér kraňské provincie – **A.5**, Slovinsko, Črnuče
- Gallenfels Johann Daniel – **A.5**, Slovinsko, Črnuče
- Galluzzi Francesco Maria (1671-1731), it. jez. kněz, spisovatel – **B.1-3**, GALLUZZI 1729; **B.4**, 166, 168; **C.1**, Praha II. 7e/
- de Gama Hieronymus, kněz – **C.2**, I. 1720, Brazílie
- Galvez de Valenzuela Gabriel Maria (1680-1751), barnabita, spisovatel – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 5/; **B.1-3**, GALVEZ DE VALENZUELA 1729a
- Ganneypor Jan, zvonař – **A.1**, Mních 1/
- Gappnigg Valentin (1661/62-1736), rak. malíř a patrně i sochař – **A.2**, Murau 2/
- Gasch (Casch) José (1653-1729), paulán, kněz, od 1703 arcibiskup palermský (bis. svěcení přijal t. r.) – **C.1**, Palermo 2/
- von Gaschin Franz Karl, říš. hr., svob. p. von und zu Rosenberg († 1733) – **A.4**, Polska Cerekiew
- z Gaschina Jan Josef (1681-1738), hr. – **A.1**, Hlučín 3/
- Gasthager Michael, jezuita, kněz, superior rezidence v Temešváru – **C.1**, Timișoara
- Gastinger Johann Baptist, jezuita, kněz – **C.1**, Wien I. 4/
- von Gatterburg Konstantin Josef, svob. p., od 1717 hr. – **A.2**, Zwölfaxing
- von Gatterburg Maria Theresia, svob. p., roz. svob. p. von Lebenstock, manželka předešlého – **A.2**, Zwölfaxing
- Gaube Jan Kryštof, malíř v Benešově nad Ploučnicí – **C.1**, Chrást 1/
- Gayer (Gaier, Geyer) Kryštof Karel (1668-1734), č. hudební skladatel, od cca 1700 činný v Praze, od 1705 svatovít. kapelník (ředitel kůru praž. katedrály) – **C.1**, Praha II. 10/ (1721)
- Gebehler Kristián, roudnický sochař a kameník – **A.1**, Roudnice nad Labem 1/
- Gedult von Jungenfeld Johann Edmund (1652-1727), svob. p., studoval mj. v Římě, kde se stal podjáhнем a jáhнем, na kněze byl vysv. v Mohuči, kde se 1675 stal proboštem u sv. Petra a děkanem sv. Kříže, 1678 rezignoval na proboštský úřad, zůstal ale svatopetrským kanovníkem, stal se též členem kapituly P. Marie (od 1693 se stal jejím děkanem), od 1703 světicí biskup mohučský – **A.3**, Bürgel
- Geiger Ferdinand (1655-1715), sochař n. původu činný v Č. – **A.1**, Praha VIII. 9/
- Geiger Johann Albert, mohučský kurfiřt. úřední sklepník (číšník) – **A.3**, Osterburken

- Geisler (Geißler, Geissler) Jan Jiří Adalbert (1655-1734), ranhojič – **A.1**, Mariánské Radčice 2/
 Geisler von Geislbuellach Johann Adam, dv. komorní rada bavor. kurfiřta Maxmiliána II. Emanuela – **A.3**, Geiselbullach; **C.1**, Geiselbullach
 Geisler von Geislbuellach Maria Anna, roz. Bibing von Arlon – **A.3**, Geiselbullach; **C.1**, Geiselbullach
 Geißwinckler Antonín – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)
 Geiter Paul – **A.2**, Palterndorf
 Gelb Wolfgang (1634-1703), ze Štýrského Hradce, jezuita (od 1650), kněz, spisovatel, 12 let duchovně doprovázel fraucimor císařovny vdovy Eleonory Magdalény Gonzagové (vdovou 1657 † 1686) – **B.1-3**, GELB 1694, 1701, 1707
 Geokgel H. Y. s manželkou – **A.1**, Rašovice
 Gerbitschitscher Johann Heinrich, pozlacovač – **A.2**, Arnfels 2a/
 (z) Germeten Bernard Jindřich (1680-1737), původem z města Volkmarsen v Hesensku, doktor obojího práva, přisedící praž. arcib. konzistoře a po jistý čas kancléř, od 1710 mimořádný a od 1712 řádný profesor práva na praž. univerzitě, děkan tamní právnické fakulty (26. V. 1716-1717), prokurátor neboli postulátor obou beatifikačních procesů, vysoký č. úředník, 1728 povýšen do č. ryt. a 1732 do říš. šlechtického stavu s predikátem „von Germeten“, posléze přesídlil do Vídně, kde opět působil v úředních službách – **C.1**, Nepomuk 2fb, gc/, Valdštejn 1/; **D.1**, 263 (Nové Hrady)
 Getha Jan František – **A.1**, Chomutov 6/
 Getha Kryštof Ignác, měšťan a pekař – **A.1**, Chomutov 6/
 Ghelen Justus, františkán, kněz, definitoř, kvardián v Maria Enzersdorf, kazatel – **C.1**, Perchtoldsdorf
 Gianfederigo da S. Rosa, milánský bosý karmelitán, kněz, konzultor Svatého officia, spisovatel – **B.1-3**, GIANFEDERIGO DA S. ROSA 1729
 Gill Franz, kapelník cist. kláštera Heiligenkreuz – **B.1-3**, *Constans arcani fides*, GILL 1708; **C.2**, I. 1708, Ljubljana, jez. gymnázium
 Giller Václav (1664-1731), jez. kněz, rektor kutnohorské koleje (1713-16) – **A.1**, Kutná Hora 4/
 von Gillern F. I., šlechtic – **A.4**, Krzelów
 von Gillern Franz Leopold (1656-1723), sekretář ziębického (minstrberského) knížectví v Dolním Slezsku – **A.4**, Ząbkowice Śląskie
 von Gillern Hedwiga, roz. von Brinkmann – **A.4**, Ząbkowice Śląskie
 Gionima Simone (1655-1731), it. malíř a grafik, od 1705 usazený na Moravě – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 1, 2a/; **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 1/
 Giordano Gennaro Girolamo († 1733), od 1701 pán feuda Oratino, od 1729 vévoda oratinský (titul obdržel od císaře a neapolského krále Karla VI.), básník, mecenáš – **B.1-3**, GIORDANO 1726
 Gipponi Tommaso, doktor teologie, farář – **B.1-3**, GIPPONI 1725; **C.1**, Milano 4/
 Girsch F., řezbář a výrobce dřevorezů – **B.4**, 96b
 Girth (Gürth) Antonín Ferdinand, děkan, administrátor vikariátu – **A.1**, Sedlčany, Suchdol; **C.1**, Suchdol
 Giuliani Giovanni, sochař (1664-1744) – **A.2**, Breitenfurt bei Wien 1/
 Giuliani Giuseppe Lanfranco, duch. správce – **A.5**, Itálie, Romentino
 Giuliani Lorenzo, it. malíř – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/
di Giuliano de Medici Giulio viz Klement VII.
 Giuseppe Antonio della Purificazione, piar. kněz, lektor teologie, král. kaplan a vojenský misionář – **B.1-3**, GIUSEPPE ANTONIO DELLA PURIFICAZIONE 1722
 Glaser Georg, kameník – **A.5**, Maďarsko, Székesfehérvár 2/
 Glier Johann, spisovatel – **B.1-3**, GLIER 1711
 Glok Jiří Jindřich Tadeáš, farář – **B.1-3**, GLOK 1723; **C.1**, Dřemčice
 Gmächl Virgil Damian, vikář – **C.1**, Rattenberg 5/
 Gögger Franz, jezuita, kněz – **C.1**, Wien I. 6/
 Göhl Jakub Josef, cis. výběrčí cla a duchovní – **A.1**, Mutěnin 1, 2/
 Göhl Jan Filip Norbert († 1716), farář – **A.1**, Zahrádky 2, 3/
 Göhlová Marie Renata († 1717), roz. Zemanová – **A.1**, Mutěnin 1/
Goldschmidt viz Fabricius
 Gold(t)berg Martin, starosta – **A.1**, Sedlec (Brn) 2/; **C.1**, Sedlec (Brn)
 Goliáš Urban Baltazar († asi 1679), nejprve tiskařský tovaryš ve Vídni, cca v pol. 17. st. se usadil v Praze, stal se měšťanem Starého Města a 1653-78 působil jako samostatný tiskař (1653-57 nesl titul dv. tiskaře) – **B.1-3**, *Devota ac debita veneratio* 1653, BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ 1668
 Goller Jan Heřman, regent dominií hraběte z Kaunitz – **A.1**, Zahrádky 2/
 Gollwitzer Leonhard (1682-1746), n. sochař – **A.3**, Ebensfeld
 Göls Christoph Richard, farář – **C.1**, Großmugl
 z Goltze Jan Arnošt Václav († 1765), 1729 povýšen do starého č. pan. stavu, 1731 do č. stavu hraběcího – **A.1**, Horní Police 2/
 z Goltze Václav Antonín (1678-1726), ryt. – **A.1**, Kobylníky; **D.2**, Kobylníky
 Gomes da Silva João, hr. de Tarouca (1671-1738), portugalský politik a státník – **B.1-3**, DA FONSECA 1717
 Gonzaga Giovanni (1671-1743), říš. kn., legitimovaný nemanželský syn posledního vévody mantovského z rodu Gonzaga-Nevers Ferdinanda Carla (1652-1708), pretendent vlády

- v Mantovském vévodství, které se po smrti jeho otce stalo bezprostředním územím držav rak. Habsburků v severní Itálii – **B.1-3**, GIANFEDERIGO DA S. ROSA 1729
- Gonzagová Eleonora, jinak Toskánská (1598-1655), mantovská princezna, od 1622 manželka císaře Ferdinanda II., korunovaná na uherskou (1622) a č. (1627) královnou a na řím. císařovnu (1630) – **A.1**, Praha II. 12/
- Gonzagová Eleonora Magdaléna (1630-86), mantovská princezna, od 1651 třetí manželka císaře Ferdinanda III., korunována na řím. císařovnu (1653), uher. královnou (1655) a č. královnou (1656), panovala do 1657 – **C.1**, Praha II. 4d/
- González de Santalla Tirso (1624-1705), španěl. teolog, jezuita, od 1687 gener. představený řádu – **C.1**, Praha IX. 23/
- Göpfert Martin Šimon, zlatník – **A.1**, Cheb II. 5/
- Göppl Bernhard, cí. dv. kaplan, absolvent nižších studií v bened. klášteře Göttweigu – **A.2**, Furth bei Göttweig
- Görbig (Gaerbig) (Jan) Antonín (Tadeáš) (1684-1737), od 1720 varhaník a ředitel kůru v praž. Loretě, zároveň od 1727 varhaník a k tomu navíc od 1734 kapelník praž. katedrály, skladatel – **C.1**, Praha II. 10/ (1721)
- Gorgosch Jan, farář – **A.1**, Petrovice u Karviné
- Gori-Mancini Gaspare (1653-1727), kněz (1676) maltéžského řádu, od 1722 maltský biskup (svěcení přijal t. r.) – **C.1**, Malta
- Göringer H. J., stříbrník – **A.1**, Jáchymov 2/
- Göß Johann Andre – **A.2**, Maria Anzbach
- Götsch Kassian (1656-1719), sochař – **A.2**, Lehn
- Gottersich z Löwencronu Jan Jiří, cí. rychtář a přísežný fyzik Žateckého kraje – **A.1**, Žatec 5/
- Gottersichová z Löwencronu Kateřina Antonie – **A.1**, Žatec 5/
- Gottol František, dominikán, převor brn. klášteřa (ve fun. 1715 – jistě ještě 1720) – **A.1**, Brno II. 13/; **C.1**, Brno II. 5/
- Gottwaldt Johann Christoph, přísežný advokát král. úřadu knížectví Svídnického a Javorského – **A.4**, Goleniów Śląski
- Gottwaldtin Johanna Eleonora – **A.4**, Goleniów Śląski
- Götz, hrabě – **A.1**, Stráž 1/
- Götz Benedikt, kladrubský benediktin, farář – **A.1**, Jezná
- Götz Jan Kašpar, farář – **A.1**, Klášterec nad Ohří 1/
- Götz (Johann) Valentin (1694-1758), měšťan a dv. sochař v Bruchsalu – **A.3**, Bruchsals a/
- von Götzen Franz Anton (1693-1738), říš. hr. – **A.4**, Jaszkowa Górna 1/, Ścinawka Górna
- von Götzen Johann Georg (1667-1707), hr., z kladské větve rodu – **A.4**, Kłodzko 1/
- von Götzen Maria Franziska Elisabeth (1677-1702), hr., roz. von Lichtenstein-Castelcorn – **A.4**, Kłodzko 1/
- Götzl Jan Matouš Josef, panský písař – **A.1**, Dolní Chodov 2/
- Goulandt Petr, hejtman Starého Města praž. – **C.1**, Praha V. 11c/
- von Grabinger Joseph, hejtman pluku hr. Alt-Dauna – **C.1**, Strzelin
- Gräbner Jan Ondřej – **A.1**, Most 3/
- Grabner Maxmilián, královéhradec. řezbář – **A.1**, Hradec Králové I. 1a/
- Graff Augustin Ignác, farář – **A.6**, II. 7/
- Graff Johann Andreas, kněz, kazatel ve Štýrském Hradci – **B.1-3**, GRAFF 1699, 1700
- Grafnetter P., kameník – **A.1**, Svatá Hora 4/
- Gran Daniel (1694-1757), rak. freskař a malíř pracující často pro Schwarzenberg, 1727 jmenován dv. malířem – **A.1**, Ondřejov
- Grasmair Georg, brixenský zvonář – **A.5**, Itálie, Bressanone 2/
- Grasmair Johann Georg Dominikus, malíř (1691-1751) – **A.2**, Innsbruck 6a, 8/; **A.5**, Itálie, Caldaro sulla Strada del Vino
- Grassalkovich I. Antal (1694-1771), od 1720 (uherský) král. žalobce, 1732 pov. do stavu svob. pánů – **A.5**, Maďarsko, Csolnok
- Graßmayr Jakob, zvonář – **A.2**, Obergurgl
- Gregoriades Daniel Ferdinand, farář, vikář – **A.1**, Hořešovice a/
- de Gregorio Ludvík, telčský radní – **A.1**, Telč I. 6/
- Greipl Paul, Don, barnabita, kněz, kazatel – **B.1-3**, GREIPL 1724; **C.1**, Wien I. 5/
- Greissing (Greißing) Joseph (1664-1721), würzburský dv. stavitel – **A.3**, Herlheim
- Gremming Karl, benediktin, kněz, profes vídeň. klášteřa – **C.1**, Wien II. 3/
- Grießnegger Paul Karl, vedoucí huti či hamru – **A.2**, Göstling an der Ybbs
- Griger Gottfried František, děkan, vikář – **A.1**, Janův Důl
- Grim(m) Leopold (1688-1759), jezuita (od 1707), kněz (1719), doktor filozofie a teologie, profesor na praž. univerzitě, od 1742 představený několika řádových domů – **B.1-3**, Z WALDSTEINU 1726
- Grimm Jan Nepomuk Kryštof (1703-39), cyriak, při obláčce 14. IX. 1721 obdržel řeholní jméno Jan Nepomuk a z pův. jména Jan Kryštof mu bylo Kryštof ponecháno, kněz (1726) – **C.1**, Praha V. 11d/
- de Grimoard Guillaume viz Urban V.*
- de Grobendoncque (Grobendoncq, Grobendonck) Carolus (1600-72), rodák z Mechelen ve Vlámku, jezuita, kněz, profesor na praž. univerzitě (stal se děkanem teol. fakulty) – **C.1**, Praha IX. 9/
- Grobisch Jan Jiří, jáchymovský sochař – **A.1**, Loket 2/
- Grockhoff – **A.2**, Großpoppen nebo Groß-Poppen
- Grohmann Jan – **A.1**, Horní Podluží

- Gröninger Johann Wilhelm (1675/77-1724), n. sochař činný především ve Vestfálsku – **A.3**, Billerbeck, Münster 2/
- Gross Ferdinand, sochař od 1703 činný v Mikulově – **A.1**, Dolní Věstonice 2/, Hranice 3/, Lipník nad Bečvou I. 2/, Mikulov III, Mušov 2/
- Groß Ferdinand, sochař, snad totožný s předešlým – **A.2**, Petronell-Carnuntum
- Grosvatter V., kameník – **A.1**, Svatá Hora 4/
- Gruber Antonín, konšel – **A.1**, Praha V. 22a/
- Gruber Kašpar, měšťan a soukeník – **D.1**, 912; **D.2**, Cheb 1/
- Gruber Ondřej Josef, farář – **A.1**, Krsy 3/
- Gruber Vít, měšťan a koželužský mistr – **A.1**, České Budějovice 7/
- Gruberová Kateřina, roz. Částková – **A.1**, Praha VIII. 12/
- Grueber Johann, stachlburský správce – **A.2**, Kufstein 1/; **C.1**, Kufstein; **D.2**, Kufstein
- Grummelmayer Kolumbán († 1718), cyriak (od 1670), kněz (1700), probošt u sv. Kříže Vět. na Starém Městě praž. (1712-17) – **C.1**, Praha V. 11a, b/
- Grundemann Maria Anna, bar. von Falkenberg auf Waldenfels – **A.2**, Süssenbrunn či Süßenbrunn
- Grüner Jan Vilém, veř. notář, sekretář praž. arcib. konzistoře – **A.1**, Praha II. 2c, 8a/
- Grüner Václav Antonín, farář – **A.1**, Praha I. 2/; **C.1**, Vysoké nad Jizerou
- Grüset Jan Jiří – **A.1**, Nová Ves v Horách
- von Gruttschreiber Anton Heinrich, svob. p., šlechtic von Czopkendorf – **A.4**, Michałow
- Gschwandner Joachim Georg, císař. rada a prokurátor dv. komory – **A.2**, Stockerau 1/
- von Guariant (Quarient) und Raall Christoph Leopold, šlechtic, zpravodajce dv. válečné rady, farář, konzistorní rada pasov. diecéze – **A.2**, Wien I. 17/, Wolkersdorf im Weinviertel 1/
- von Gudenus Christoph Ignaz (1674-1747), 1700 svěcen na jáhna a kněze, od 1726 mohučský pomocný biskup – **A.3**, Mainz 3/
- Guilelm a S. Vincentio, bosý augustinián, historik praž. novoměst. kláštera sv. Václava – **A.1**, Praha VI. 1/
- Guitteiner viz Quitainer*
- Gumpp Georg Anton, architekt (1682-1754) – **A.2**, Innsbruck 4/
- Gumpp st. Johann Martin, stavitel – **A.2**, Hötting 2/
- Gunther Jacob (1685-1734), benediktin, kněz, regenschori v klášteře u sv. Mikuláše na Starém Městě praž., hudební skladatel – **C.1**, Praha VI. ad 3/ (1721)
- Gunz Peter s manželkou Dorotheou – **A.2**, Langenlois 2/
- Gurowski Raphael Christoph (1716-97), pols. šlechtic, od 1787 hr. – **A.4**, Cieplice Śląskie-Zdrój
- Gürth viz Girth*
- Gutštejnová (Guttensteinová) Kateřina, hr. – **C.1**, Nepomuk 2ga/
- Gutwein Václav Daniel, mědirytec, ve 20. l. 18. st. činný v Brně, o 10 l. později v Mnichově a od 1744 ve Štýrském Hradci – **C.1**, Žďár nad Sázavou 2j/
- Haag Pavel Jiří († 1702), zvonař od 1669 činný v Č. Budějovicích – **A.1**, Mnich 1/
- Haagen viz Hagen*
- Habel Antonín, kupec – **A.1**, Olomouc I. 6a/
- Habelius Jan (1636-91), jezuita (od 1653), kněz (1665), doktor filozofie, profesor na praž. univerzitě, rektor kolejí v Jindřichově Hradci (1679-82) a ve Vratislavi (1683-87) – **B.1-3**, SOLIMANI, Z ALTHANNU 1673
- Habermann Martin, člen měst. rady – **A.1**, Sokolov 3/
- Habermann z Roßfeldu Jan Kryštof Josef, císař. veř. notář, konšel – **A.1**, Chomutov 4/; **C.1**, Chomutov 1/; **D.1**, 318 (Nezabylice), 559 (Chomutov); **D.2**, Chomutov 2/
- Habsburkové, panovnický rod – **A.1**, Brtnice 3/; **A.5**, Maďarsko, Budapest I. 4/; **C.1**, Praha II. 8d, 9c/
- Habsburská Alžběta (1554-92), rak. arcivévodkyně, od 1570 manželka fr. krále Karla IX., 1571 korunovaná na fr. královnu (ve fun. do 1574) – **A.1**, Zelená hora (Plz) a/
- Habsburská Anna, jinak Tyrolská (1585-1618), z tyrolské větve habsburského rodu, od 4. XII. 1611 manželka svého bratrance Matyáše Habsburského (1557-1619), krále uherského (korunován 19. XI. 1608) a českého (korunován 23. V. 1611), arcivévodu rakouského (od 1608), po jehož nástupu na císařský trůn (korunován v červnu 1612) se stala císařovnou Sv. ř. ř., na niž byla korunována tři dny po svém manželovi, na uherskou královnu 25. III. 1613 (v nynější Bratislavě) a na královnu českou 10. I. 1616 (v Praze) – **B.1-3**, ZÁVĚTA ZE ZÁVĚTIC 1616
- Habsburská Cecílie Renata (1611-44), rak. arcivévodkyně, sňatkem s Vladislavem IV. Vasou (1637) se stala pol. královnou a litevskou velkokněžnou – **A.1**, Praha II. 12/
- Habsburská Klaudie Felicitas, jinak Tyrolská (1653-76), z tyrolské větve habsburského rodu, arcivévodkyně rak., od 1673 provdaná císařovna Sv. ř. ř. a královna č., uher., chorvatská a slavonská (byla druhou manželkou svého vzdáleného bratrance Leopolda I.) – **B.1-3**, *Thesaurus sacer* 1673; **B.4**, 10; **C.1**, Praha II. 3e, 4a/
- Habsburská Marie Alžběta (1680-1741), rak. arcivévodkyně, místopřítelka Rakouského Nizozemí (1725-41) – **A.5**, Belgie, Brusel 2/; **B.1-3**, REIFFENSTUEL 1715, *Abrégé des règles*, DE MASQUELIER 1726; **C.1**, Brusel 1, 2/, Praha II. 10/ (1725), Wien I. 1, 4/
- Habsburská Marie Amálie (1701-56), rak. arcivévodkyně, 1722 provdaná za Karla Bavorského, od 1726 bavorského kurfiřta a od 1742 císaře Sv. ř. ř., po jehož válečném

- konfliktu vedeném s Marií Terezií (o část habsburských držav a císařskou korunu) se zasloužila o dosažení míru mezi oběma zneprátenými zeměmi (1745, po Karlově smrti) – **B.1-3**, *Höchsterfreulicher Echo* 1727, *Tuba buccinatrix* 1727; **C.1**, Bayern, Wien I. 1, 4/
- Habsburská Marie Amálie (1724-30), rak. arcivévodkyně, nejmladší dítě Karla VI. a Alžběty Kristýny – **B.4**, 140
- Habsburská Marie Anna (1610-65), rak. arcivévodkyně, od 1635 manželka bavor. kurfiřta Maxmiliána I., po jehož smrti (1651) byla regentkou Bavorska za svého staršího syna Ferdinanda Marii a i po dosažení jeho plnoletosti (1654) se na vládě země do jisté míry podílela – **A.1**, Praha II. 12/
- Habsburská Marie Anna (1718-44), rak. arcivévodkyně, kratičce provdaná vévodkyně Lotrinská a místopřítelka Rakouského Nizozemí (1744) – **C.1**, Praha II. 11/
- Habsburská Marie Anna Josefa (1683-1754), rak. arcivévodkyně, od 1708 portugalská královna, manželka portugalského krále Jana V. – **A.5**, Portugalsko, Lisboa; **C.1**, Lisboa, Praha II. 4c, e/ (1708), Wien I. 1, 4/
- Habsburská Marie Antonie (1669-92), rak. arcivévodkyně, prvorozená dcera císaře Leopolda I., 1685 provdaná za bavor. kurfiřta Maxmiliána II. Emanuela – **A.3**, München I. 4/; **C.1**, Bayern
- Habsburská Marie Josefa (1699-1757), rak. arcivévodkyně, od 1719 provdaná za saského, polského a litevského prince Fridricha Augusta, od 1733 královna pols., velkokněžna litevská a kurfiřtka saská – **A.1**, Chrást; **B.1-3**, *Homagium* 1721; **C.1**, Dresden 1/, Polsko čili Polské království 3/, Praha II. 9d/, Wien I. 1, 4/
- Habsburská Marie Magdaléna (1689-1743), rak. arcivévodkyně, zůstala neprovdána – **B.1-3**, REIFFENSTUEL 1715; **C.1**, Wien I. 1, 4/
- Habsburská Marie Terezie (1717-80), rak. arcivévodkyně, od 1740 panovnice Habsburské monarchie, uherská královna (korunována 25. VI. 1741), č. královna (korunována 12. V. 1743), od 1736 manželka Františka I. Štěpána Lotrinského (1708-65), který se 1745 stal císařem Sv. říše říms., po němž se vlády nad říší 1765 ujal jejich syn Josef II. – **A.1**, Nový Dům; **C.1**, Praha II. 11/
- Habsburský Arnošt (1553-95), rak. arcivévoda, od 1576 vládce Rakouského arcivévodství, od 1590 guvernér regent Vnitřních Rakous, od 1592 vládce Španělského Nizozemí – **A.1**, Praha II. 3a, b/; **C.1**, Praha II. 4a/
- Habsburský Ferdinand I. (1503-64), rak. arcivévoda, č. a uherský král (od 1526), římskoněmecký král (od 1531) a říms. císař (od 1556) – **A.1**, Praha II. 2c, 3b, 12/, Svatojánské proudy; **B.4**, 15b; **C.1**, Praha II. 4a, d, 10/ (1724), V. 11a/
- Habsburský Ferdinand II., jinak Štýrský (1578-1637), císař říms., král č., uherský, chorvatský a arcivévoda rak. (od 1619) – **A.1**, Praha II. 12/, V. 2/; **B.1-3**, CARAFA 1630, 1639, 1641, CROWNE 1637; **C.1**, Praha II. 4a, d, 10/ (1724), V. 11a/
- Habsburský Ferdinand II., jinak Tyrolský (1529-95), z rodu Habsburků, rak. arcivévoda, 1547-67 místopřítel v č. zemích, od 1564 tyrolský hrabě a vládce Předního Rakouska (slavnostní vjezd do Tyrol uskutečnil až 1567) – **C.1**, Praha II. 4a/
- Habsburský Ferdinand III. (1608-57), arcivévoda rak., od 1637 císař říms. a král č., uherský a chorvatský – **A.1**, Praha II. 3d, 12, 14c/, V. 2/, Svatojánské proudy; **B.1-3**, CARAFA 1641, *Verzeichnis der h. h. Carlsteiner Reliquien* 1721; **C.1**, Praha II. 3a, 4a, d, 10/ (1724)
- Habsburský Ferdinand IV. (1633-54), za života svého otce, císaře Ferdinanda III., korunován králem č. (1646), uher. (1647) a říms. (1653), samostatné vlády se však neujal pro předčasnou smrt – **C.1**, Praha II. 4d/
- Habsburský Josef I. (1678-1711), 1687 korunován uher. králem, 1690 římskoněmeckým králem, od 1705 císař Sv. říše říms. a navíc král č., chorvatský a slavonský, arcivévoda rak. – **A.1**, Stará Boleslav II; **A.2**, Wien I. 3/; **A.5**, Španělsko, Barcelona b/; **B.1-3**, *Sjednoci dvou srdcí* 1699, *Umständliche Beschreibung* 1711a, b; **C.1**, Barcelona, Bayern, Cieszyn, Dresden 1/, Lisboa, Praha II. 4a-e/, 8d/ (1686), VII. 6/
- Habsburský Karel II., jinak Štýrský (1540-90), od 1564 rak. arcivévoda a vládce Vnitřního Rakouska – **C.1**, Praha II. 4a/
- Habsburský Karel VI. (1685-1740), císař Svaté říše římské (od 1711), předtím král španělský pod jménem Karel III. (1703-1711), od 1711 jakožto Karel II. král č., markrabě morav. a arcivévoda rak., jakožto Karel III. král uh. – **A.1**, Brtnice 3/, Čelákovice, Hlinsko, Hradec Králové I. 3/, Mladá Boleslav 3/, Nový Dům, Praha II. 4c, 17/, IV. 7/, V. 8/, VI. 5q/, VIII. 9/, Vyšší Brod I. 4/; **A.2**, Innsbruck 4/, Wien II. 2/; **A.5**, Belgie, Brussel 2/ – Itálie, Messina 1/, Milano 5/, Palermo 2/ - Lucembursko, Lëtzebuerg – Španělsko, Barcelona a, b/; **A.6**, I. 5/, II. 17/, VI. 1/; **B.1-3**, BILOVSKÝ 1703a, BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜN WALDU 1705, BILOVSKÝ 1712, VON STADEL 1712, VOGT 1712, LOHR 1718a, b, PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1721, *Ausführliche und gründliche vier Beschreibungen* 1723, *Beschreibung* 1723a, LIBERTIN 1723, Z WALDSTEINU 1726, *Neu-eröffneten Bilder-Saales achter Teil* 1727; **B.4**, 107, 136, 138, 170a; **C.1**, Barcelona, Brno II. 1/, Brussel 1/, Ettal, Chrást 1/, Lisboa, Malta, Mödling 1, 2/, Napoli 2a, d/, Neapolské království 2/

- Nepomuk 5n/, Olomouc 3l/, Praha II. 4b-e, 8d/ (1686), 9c, 10/ (1723-25), 11/, VI. ad 3/ (1721), VII. 7c/ (1712, 1715, 1727), IX. 60/, Roma 2b/, Sicilské království, Temešský (či Temešvářský) Banát, Timișoara, Trnava 2/, Wien I. 3/, Žďár nad Sázavou II. 2, i, 4/; **C.2**, I. 1723, Innsbruck, jez. gymnázium, 1724, Wien, u Korutanské brány, 1725, Praha, Nové Město, jez. gymnázium
- Habsburský Leopold I. (1640-1705), od 1654 uher. a římskoněmecký král, od 1657 č. král, od 1658 cis. Svaté říše římské – **A.1**, Nové Dvory (Čás), Praha II. 19/, Stará Boleslav II, Zlonice b/; **A.2**, Wien II. 1/; **B.1-3**, VOLCKMAN 1672, Z WEINGARTENU 1673, *Domus pietatis* 1680, *Popis mauzolea* 1680 (pozn. v B.2), REDLICH 1695, VON IMHOF 1695, 1699, 1714, 1724, VOŘÍŠEK 1701, VEIT 1702, *Imago caesaris Leopoldi* 1705; **B.4**, 9, 11; **C.1**, Lisboa, Praha II. 4a-e, 6a, 8d, 10/ (1724), VII. 6/, IX. 8, 12, 24, 33, 36/, Wien I. 12a/, III. 1/; **C.2**, II. 1721
- Habsburský Leopold I. Vilém (1614-62), rak. arcivévoda, pasovský biskup (1625-62), štrasburský biskup (1626-62), halberstadtský biskup (1627-48), magdeburský arcibiskup (1629-35), olomoucký biskup (1638-62) a vratislavský biskup (1656-62), velmistr řádu n. rytířů (1642-62), místodržící Habsburského Nizozemí (1647-56), od 1639 převzal vrchní velení nad cis. armádou – **A.1**, Praha II. 3d, 12/; **C.1**, Praha II. 4a/
- Habsburský Maxmilián II. (1527-76), rak. arcivévoda, č. král (od 1549, korunován 1562), římskoněmecký král (zvolen 1562), uher. král (korunován 1563), císař sv. říše řím. (od 1564) – **A.1**, Zelená hora (Plz) a/
- Habsburský Maxmilián III. (1558-1618), rak. arcivévoda, od 1590 velmistr řádu n. rytířů, od 1602 regent v Tyrolsku – **C.1**, Praha II. 4a/
- Habsburský Rudolf I. (1218-91), od 1273 řím. král (císař) – **C.1**, Praha II. 8d/ (1686)
- Habsburský Rudolf II. (1552-1612), řím. císař (1576-1612), uherský král (1576-1608), český král (1576-1611), chorvatský král, rak. arcivévoda – **A.1**, Praha II. 3b/; **B.1-3**, JELÍNEK do 1687; **C.1**, Praha II. 4a/
- Hacke Ambrosius Augustin, rychtář – **A.4**, Świdnica Polska
- von Hack(e)lberg (Häcklberg) und Landau Ernst Sigmund svob. p. a „korouhevník“ († 1728) – **A.2**, Bad Großpertholz, Schiltern
- von Hackelberg und Landau Maximilian Erasmus – **A.2**, Schiltern
- Hackhofer Johann Cyriak (1675-1731), malíř – **A.2**, Leoben 1c/, Mönichwald, Vorau 1/
- Hackner Christoph (1663-1741), slezský architekt – **A.4**, Bychowo
- Hagemeister Jan Jiří, farář – **A.1**, Stráž 1b, 2/; **C.1**, Stráž
- Hagen Gregor, rak. kronikář 14. st. – **B.1-3**, *Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften* do 1400
- Hagen (Haagen) Franz (1660-1734), malíř – **A.3**, Donauwörth
- Hager viz Heyer
- Hager Mathias, blíže neznámý kreslír – **A.1**, Praha VI. 6/
- Hahn Hermann Joachim, luteránský kazatel, 21. V. 1726 zavražděn katolíkem Franzem Laublerem v Drážďanech – **B.1-3**, LÖSCHER 1726; **C.1**, Dresden 2/
- Haicin, manželka nejvyššího správce bavor. kurfiřt. paláce – **A.3**, München I. 3a/
- Haid Georg Anton, hofmistr světicího biskupa a rada pasovské dv. komory – **C.1**, Tulln an der Donau
- Hain Jan Jindřich, světský kněz, oltářník praž. katedrály (jistě 1726), spisovatel – **A.1**, Praha II. 9b/, VI. 5v/; **B.1-3**, HAIN 1721, 1722a, b, 1726
- Haine Jan Kašpar (?), mlynář – **A.1**, Dolní Podluží
- Hainn (Hain) David (1686-1744), jezuita (od 1702), kněz (1713) – **B.1-3**, HAINN 1722, 1728; **C.1**, Opava 1a/
- Hájek z Libočan Václav († 1553), 1521 konvertoval od obojí ke kat. víře, kněz v duch. správě, od 1527 po nějaký čas děkan na Karlštejně, od 1533 krátce správcem vyšehrad. kapituly, od 1544 probošt a od 1545 také děkan staroboleslavské kapituly, na obojí rezignoval 1549, kronikář, spisovatel – **A.1**, Praha II. 2a, c, 3a, b/; **B.1-3**, HÁJEK Z LIBOČAN 1541, HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598, 1697, 1718, *Zpráva historická* 1645; **C.1**, Klatovy 1a/, Praha II. 9c/, V. 11, 11a/, IX. 8/; **C.2**, I. 1708, Eichstätt, jez. gymnázium
- Hajný Tomáš († 1722), děd spisovatele Františka Pravdy – **A.1**, Jarošov nad Nežárkou 2/; **D.2**, Jarošov nad Nežárkou
- Hake Bernard Jan – **D.1**, 654-656 (Chlumec nad Cidlinou)
- Halama z Jičina Jindřich Arnošt Alexandr (1672-1761), ryt., kněz (1698), kooperátor a pak kaplan u sv. Mořice v Olomouci, 1704-09 farář v Sedlnicích, 1709-19 farář v Tršicích, 1719-40 farář v Bučovicích, od 1727 nesídelní a od 1740 sídelní kanov. v Brně na Petrově – **C.1**, Tršice 2/
- Halbax Michael Václav (1661-1711), rak. malíř činný v Č – **A.1**, Jihlava 1/
- Haller Gottfried, cisterciák, 1723-30 opat kláštera Neubergeru (v Neuberger an der Mürz ve Štýrsku) – **C.1**, Wien I. 11/
- Haller von Hallerstein Georg Ernst, svob. p., poslanec země Korutan – **A.2**, Klagenfurt am Wörthersee 6/
- Haller von Hallerstein Johann Ferdinand (1669-1736), bar. – **A.5**, Slovinsko, Črnuče
- Hamerani Ermenegildo (1683-1756), řím. medailér – **A.6**, II. 6, 20/

- Hammerschmid (Hammerschmidt) Jan Florián (1652-1735), farář, apoš. protonotář, vyšehrad. a starobol. kanov., spisovatel, historik, básník – **A.1**, Praha II. 2a, c, d, 11, 12, 13b/, III. 8/, IV. 9b/, V. 25/, VI. 5w/, Stod; **A.5**, Itálie, Milano 5/; **B.1-3**, R HAMMERSCHMID cca 1729, L HAMMERSCHMID 1700a, b, 1715, 1723; **C.1**, Praha II. 10/ (1722), V. 11a/, VII. 7c/
- Hampel Jan, děkan – **C.1**, Děčín 4/
- Hampel Jan Mikuláš († 1694), zprvu faktor praž. jez. tiskárny (jistě 1673-77), jako samostatný tiskař dol. na Novém Městě praž. 1684-94 – **B.1-3**, BALBÍN 1677
- Hamsa Václav (1673-1739), jezuita (od 1695), řeholní br. – **C.1**, Týnec
- Du Han de Martigny Charles, generál, zapojený do válek o španěl. dědictví – **C.1**, Nepomuk 6b/ (1714)
- Handke Jan Kryštof (1694-1774), morav. malíř, olom. měšťan – **A.1**, Olomouc I. 11/, Rýmařov 1/; **B.4**, 163; **C.1**, Olomouc 7/
- Hánek Pavel, truhlář – **A.1**, Písek 4/
- Hankis Jerzy (1653 – asi 1715/16), řezbář a sochař od 1675 usazený a činný v Krakově – **A.4**, Książ Mały
- Hann Jan Jiří, tachovský měšťan a pekař – **A.1**, Tachov II. 5/
- Hannelwüth Matouš Ignác – **D.1**, 132 (Praha, Malá Strana, Saský dům)
- z Hannl Václav Řehoř, 1713 povýšen do č. ryt. stavu, c. k. dv. rada, tajný sekretář č. král. kanceláře – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1716)
- Hannová Anna Marie, tachovská měšťanka – **A.1**, Tachov II. 5/
- Hansiz Marcus (1698-1766), rak. jezuita, církevní historik – **B.1-3**, HANSIZ 1727
- Hantschel Jan, farář – **A.1**, Dobranov
- Hantschl Anton Nikolaus Johann – **A.5**, Maďarsko, Budapešť I. 3/
- Harant z Polžic a Bezdruzic František Pavel († 1728), svob. p. – **A.1**, Jilemnice 1a/
- Hardegg, hr. rod – **A.2**, Schmida
- zu Hardegg, Glatz und im Machland Johann Julius Adam (1676-1746), od 1724 nejvyšší lovčí – **A.2**, Stetteldorf am Wagram
- zu Hardegg Barbara, hr., roz. hr. von Hohenfeld – **A.2**, Stetteldorf am Wagram
- Harding Štěpán (1059-1134), světec, spoluzakladatel cisterciáků, od 1109 opat kláštera v Citeaux, od 1116 gener. opat cist. řádu – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 4/
- Häring, Haring viz Hering*
- Haringer Karel František Josef (1687-1734), malíř – **A.2**, Dürnstein 1/, Stein an der Donau 1a, b/
- Harprokher Ondřej – **A.1**, Třeboň 4/
- Harprokherová Barbora – **A.1**, Třeboň 4/
- Harrachové, šlechtický rod – **A.1**, Jilemnice 1a/, Klecany 2/
- von Harrach Johann Joseph Philipp (1678-1764), hr., rak. vojevůdce, vynikl v bojích proti Turkům, 1706 generálmajor, 1708 polní podmaršál, od 1712 rytíř Řádu n. rytířů (od 1733 velitel rak. řádové provincie), 1716 polní zbrojmistr, 1723 polní maršál, od 1739 prezident dv. válečné rady – **A.2**, Linz 1/
- von Harrach Karl Anton Wenzel (1692-1758), hr., cí. komoří, 1733-39 zem. maršálek Dolních Rakous, od 1744 nejvyšší cí. sokolník, od 1746 navíc tajný rada a cí. nejvyšší lovčí – **A.2**, Rohrau
- von Harrach Maria Katharina (1702-68), hr., roz. hr. von Buquoy, od 1719 manželka předešlého – **A.2**, Rohrau
- z Harrachu, nejmenovaná hraběnka – **A.1**, Kočov
- z Harrachu Alois Tomáš Raimund (1669-1742), říš. hr., ryt. Řádu zl. rouna (od 1697), Habsburky pověřovaný diplomatickými službami, nejvyšší zem. maršálek v NÖ (od 1715), neapolský a sicilský místokrál (1728-33) – **A.1**, Dolní Branná, Horní Branná, Horní Štěpanice, Jablonec nad Jizerou, Jilemnice 2/, Jilm, Mříčná, Poniklá, Praha VII. 23/ (snad), Rokytnice nad Jizerou, Roztoky u Jilemnice, Zálesní Lhota
- z Harrachu Anna Františka, hr. – **A.1**, Planá (Plz) 1/
- z Harrachu Arnošt Vojtěch (1598-1667), hr., praž. arcibiskup (od 1623), velmistr křižovníků s červ. hv. (od 1623), kardinál (od 1626), první primas český (od 1627) – **A.1**, Nepomuk 1a-c, e/, Praha IV. 9a/, V. 2, 4a, b/; **B.1-3**, *Zpráva historická* 1645; **C.1**, Nepomuk 1, 4a, 5f, g/, Praha II. 3d, 4a, d, 10/ (1724)
- z Harrachu František Antonín (1665-1727), pův. hr., studoval v Římě, od 1701 pomocný biskup vídeňský, 1702-05 kníže-biskup tamtéž, od 1709 pomocný biskup salzburský – **A.1**, Chudenice b/; **A.2**, Linz 1/, Oberndorf bei Salzburg, Salzburg 5, 7a/; **A.3**, Tittmoning II. 2, 3/; **B.1-3**, STEINHAUSER 1722, *Il segreto incontaminato*, CALDARA 1726, MAYR 1727; **C.1**, Salzburg 4/; **C.2**, II. 1726, Salzburg, arcib. letní rezidence Mirabell
- z Harrachu Jan Jáchym (1666-1731), svob. p. (1705), hr. (1706), cí. komoří a setník – **A.1**, Praha VII. 19/, Vyklantice
- von Hartig Anton Esaias (Isaias) (1681-1754), slezský bar., krátkodobě olom. kanov., později viceprezident říš. dv. rady – **A.4**, Korytów
- von Hartig Christoph Cajetan († 1719), bar. – **A.4**, Szczytna 2/
- von Hartig Maria Catharina, bar., roz. von Hock, manželka předešlého – **A.4**, Korytów
- z Hartigu Jan Esaias (Izaiáš) (1632-1708), 1658 se přestěhoval do Prahy a stal se katolíkem, 1662 cí. dv. sekretář, později dv. rada a tajný referendář u č. král. kanceláře ve Vídni, 1668 říš. rytíř, 1670 svob. p., 1673 obdržel č. inkolát, 1707 povýšen na říš. svob. pána – **A.1**, Kamenice nad Lipou 1/

- z Hartigu Ludvík Josef (1685-1735), říš. svob. p. (1707), č. hr. (1719), říš. hr. (1732), rak. diplomat, přisedící zem. soudu Č. král. (cca 1719) a cí. místodržící Č. král. (po 1719) – **A.1**, Stráž pod Ralskem 3/
- Hartlieb Jan Křtitel ryt. – **A.1**, Třebovle
- Hartman, baron – **A.1**, Slaný 3/
- Hartman Jakob Sigmund, far. vikář – **C.1**, Bramberg am Wildkogel
- Hartman Jan – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)
- Hartmann, rod – **A.2**, Vitis
- Hartmann Josef, měst. rychtář – **A.2**, Wien II. 26/
- Hartmannová Zuzana – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)
- Hartmannová z Klarsteinu Františka († 1713), bar. – **A.1**, Hrušov
- Hartmannová z Klarsteinu Marie Josefa, hr., od 1727 voršilka s duch. jménem a přídomkem Anna Filipína od Jedenácti tisíc panen – **B.1-3**, HASLBAUER 1727b
- Hasil (Hassil, Hasy), domnělé příjmení sv. Jana Nepomuckého – **A.1**, Žatec 1/; **C.1**, Nepomuk 2ic/, Žatec 3, 4/, Žďár nad Sázavou II. 7/ (1726); **C.2**, I. 1718, Žatec, prem. gymnázium, 1726, Praha, Staré Město, jez. akad. gymnázium v Klementinu
- Hasil (Hassil, Hašil) Nepomucký Jan, student – **A.1**, Žatec 1/
- Haslauer z Haslau Josef, uroz. p., hejtman brandýského cí. pan. – **A.1**, Brandýs nad Labem 2/, Mečeříž
- Haslauerová z Haslau Anna, manželka předchozího, roz. Mezlecká – **A.1**, Brandýs nad Labem 2/
- Haslbauer (Haselbauer) František (1677-1756), jezuita (od 1696), kněz (1707), kazatel – **B.1-3**, HASLBAUER 1720, 1725, 1727a, b; **C.1**, Praha IV. 1/
- Haslinger Friedrich, sochař z dolnorakouského Hornu – **A.2**, Zwettl či Zwettl-Niederösterreich II
- Hasse Václav Gerhard, ryt. – **B.4**, 6; **C.1**, Praha IX. 4/
- Hassil viz Peřina Šimon*
- Hastník z Waizenfeldu Fridrich, vrchnostenský hejtman – **A.1**, Chrlice; **D.1**, 322 (Chrlice)
- von Hatzfeld Hermann Werner Gregor Ferdinand († 1742), říš. svob. p. – **A.3**, Schönstein
- z Hauben Amálie Eleonora, bar., od 1708 říš. hr., roz. bar. Starl z Hollsteinu – **A.1**, Červené Poříčí, Lovosice 1a/
- Häubner viz Heubner*
- Hauck Johann Veit (1663-1746), rak. malíř – **A.2**, St. Andrä im Sausal
- Hauer Ferdinand a jeho žena Anna – **A.1**, Cheb II. 5/
- Hauerle Kryštof, farář – **C.1**, Lišťany
- Haugwitz z Biskupic František, ryt., žák gymnázia – **C.1**, Praha VII. 4b/
- Haugwitz z Biskupic Vilém Jaroslav, svob. p., farář – **A.1**, Mladočov
- Hausenblas – **A.1**, Seménkovice
- Hauser Jiří František († 1718), farář – **A.6**, VI. 3/; **C.1**, Hosín
- Havel Jakub, sochař – **A.1**, Písek 4/
- Havel Jan Antonín, duchovní mělnic. pan. – **A.1**, Pšovka 1/
- Havlíček Jáchym, nepom. měšťan a rychtář – **C.1**, Nepomuk 2ge/
- Havlíček Martin (* 1644), ze starého nepom. rodu, nepom. měšťan, radní (od doby před 1676) a primas (primátor) (cca 1685-1706) – **A.1**, Nepomuk 1b, 5/; **C.1**, Nepomuk 2a-c, ge, 5d, f/
- Havlíčková Anna, nepom. měšťanka – **C.1**, Nepomuk 2ge/
- Havlík Antonín – **C.1**, Praha I. 2/
- Haysler Jan Václav, žamberecký sochař a řezbář – **A.1**, Žamberk 1b/
- Heber Gottfried Norbert, farář – **A.1**, Srbeč
- Hedl František Josef, čelákovický děkan – **A.1**, Nehvizdy; **B.1-3**, HEDL 1717; **C.1**, IV. 1/, Praha VII. 7c/ (1717)
- Heege Kristián, student práv a krásných umění (jistě 1722), později knihovnik Karlovy koleje praž. univerzity (jistě 1726-1728), básník – **B.1-3**, HEEGE 1722
- Heergesell Stanislav, cisterciák, profes osekého kláštera, duch. administrátor – **A.1**, Osek 1/; **C.1**, Osek
- Hefft Jan Jindřich, farář – **A.1**, Hartmanice
- Hegenbarth Ferdinand František, farář – **A.1**, Markvartice 2/; **C.1**, Markvartice 1-3/
- Heger (Höger) z Hegern neboli z Hegersteinu Kristián Florián († do 1715), praž. novoměst. měšťan, c. k. vrchní berní či nejvyšší písař u královských berní – **A.1**, Praha VII. 16/; **B.1-3**, BERNARDUS A S. THERESIA 1706
- Heger viz Hörgert*
- Hehn Ferdinand František, kněz, chovanec praž. arcib. semináře, farář – **B.1-3**, HEHN 1699; **C.1**, Praha V. 1b/
- Hehn Samuel František, farář – **C.1**, Praha V. 1b/ von Hechenkirchen, baron – **A.3**, Holzheim; **C.1**, Holzheim
- Heidl Jan Valerián, farář – **A.1**, Nemanice, Trhanov
- Heidrich Candidus, cisterciák, opat vyšebrod. kláštera (ve fun. 1722 † 1747) – **A.1**, Vyšší Brod I. 4/
- von Heimb, hrabě, tajný rada pols. krále a saského kurfiřta – **D.1**, 278 (Karlovy Vary)
- Heindl, generál – **A.5**, Itálie, Napoli 2/; **C.1**, Napoli 1/
- Heines Gottfried Šebestián, cí. duchovní a litom. král. rychtář – **A.1**, Litoměřice II. 2/, III. 2/
- Heines Kryštof František, arciděkan – **A.1**, Sokolov 3/
- Heinrich Alberik, oseký cisterciák a duch. správce – **A.1**, Vysočany (Žat)
- Heinrich Guinandus (* 1694), dominikán, kněz, jistě 1751-52 převor nymburského kláštera – **B.1-3**, HEINRICH 1722; **C.1**, Praha V. 12/

- Heinrich Jan Karel († 1723), farář – **A.1**, Břidličná
- Heinrich Johann Philipp Franz, sklepmistr – **A.3**,
Gemünden am Main
- Heinrich Maria Anna Magdalena, roz. Raven – **A.3**,
Gemünden am Main
- Heinsch (Heintsch) Jan Jiří (1647-1712),
českoněmecký malíř, praž. novoměst. měšťan –
A.1, Brno II. 1, 9/, Chlumeck, Praha V. 31/, VI.
5p/, VII. 2 (připsáno), 9a, 24b, 29/, VIII. 11/,
IX. 5-7/; **B.4**, 23
- Heinšmidberský Jan, farář – **A.1**, Smidary 1a/
Heintz Kristián Baltazar, brn. patricij, student –
B.4, 103; **C.1**, Olomouc 3j/
Heinz Jiří Antonín (1698-1759), sochař činný na
střed. a sev. Moravě (narodil se ve Svitavách) –
A.1, Budišov nad Budišovkou 2/, Horky nad
Jizerou 2/, Choustníkovo Hradiště 3/, Jindřichov
(Olo) 3/, Karlovec, Olomouc I. 10/, Prostějov
2/, Přestavky (Olo), Sovinec, Starý Maletín 2/,
Svitavy 2/
Heis, pán – **C.1**, Kutná Hora 1/; **D.2**, Kutná Hora 3/
Heis Karel, praž. měšťan – **A.1**, Praha V. 36/
Heiss (Heiß) Elias Christoph (1660-1731), švábský
rytec činný v Augsburgu – **B.4**, 31, 64, 92, 97,
102, 103
Heiss (Heuß, Heuß, Heüss, Heyss) Gottlieb st.
(1684-1740), n. rytec činný v Augsburgu – **B.4**,
91, 100, 104, 138
Heissing Matthäus Josef, duchovní – **A.2**,
Schrattenberg
Hekrs (?), konšel – **A.4**, Lwówek Śląski
Helffer Jindřich Josef, plzeňský měšťan, doktor
filozofie a medicíny, fyzik Plzeňského kraje –
A.1, Plzeň 4/; **B.1-3**, VATTER 1714
Helffer Josef František, z Plzně, dvorní kaplan praž.
arcibiskupa Kuenburga – **B.1-3**, HELFFER
1714
Helfferová Christancie, pohledská cisterciáčka –
A.1, Pohled 1/
Heller Michal, cisterciák, kněz, převor žďár.
kláštera, farář – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e, 3/
Helm Franz Wenzel, šlechtic – **A.5**, Srbsko,
Petrovaradinská pevnost
Helm Jan Václav († 1732), tiskař od 1708 činný
v Praze – **C.1**, Praha VI. ad 3/ (1715)
Helmin Katharina, šlechtična – **A.5**, Srbsko,
Petrovaradinská pevnost
Hemm von Hemmstein, baronka, roz. von
Schwertzin – **A.4**, Ścinawka Dolna 1a/
Helmreich Donat Joseph Iudas Thaddäus, student
ze Salzburgu – **C.1**, Salzburg 6a/
Henndt Leopold (1649-1707), jezuita (od 1670),
kněz (1679), rektor několika kolejí – **C.1**,
Olomouc 4a/
Hennig Jiří (1715 již †), rychtář – **A.1**, Křižany 2/
Henniger z Ebergu (Seebergu) Jan Nepomuk, bar. –
A.1, Smolotely 2/
Henskens (Henschenius) Godfried (1600-81), jez.
kněz, hagiograf – **B.1-3**, *Acta Sanctorum* 1680,
1688; **C.1**, Nepomuk 4a/, Praha II. 9c/, V. 11a/;
C.2, I. 1708, Eichstätt, jez. gymnázium, 1723,
Burghausen, jez. gymnázium
Heraklius, světec, řím. katakombální mučedník,
lektor – **B.1-3**, *Sanctus Heraclius martyr* 1708a,
b, *Svatý Heraclius mučedník* 1708; **C.1**, Praha
V. 8/
Herbersteinové, rod – **A.2**, St. Johann am
Herberstein
von Herberstein Ernestine, hr. – **A.2**, Wien II. 3/
von Herberstein Maria Rosina Elisabeth (1643-
1703) – **A.2**, Graz II. 1a/; **C.1**, Graz 1/
von Herberstein Rosalia, hr., roz. von Jorger – **A.4**,
Gorzanów
z Herbersteinu Ferdinand Arnošt Karel († 1720),
říš. hr., cis. komoří, rada král. apelací na Praž.
hradě, matematik (v t. oboru publikoval) a
vojenský důstojník, většinu života žijící v Č –
B.1-3, TACITUS, Z HERBERSTEINU 1698,
C.1, Praha VII. 7c/ (1707)
Herbst Gottfried († 1716), nejprve působil v duch.
správě, od 1703 kanovník praž. metr. kapituly,
od 1710 její scholastik, od 1714 děkan – **A.1**,
Hartmanice; **B.1-3**, *Kronika města Žitavy* asi po
1541
Herčich Mikuláš a manželka „Apolona“ – **D.1**, 662
(Jilemnice)
Herden Johann, krčmář – **A.4**, Raszków 1b/
Herdoth Franz, rada dv. komory – **A.2**, Ottakring 1/
Hering (Häring, Haring) Jan Jiří (1580 † cca 1644),
malíř od 1620 činný v Praze – **A.1**, Praha V. 2/
Herl Jan Křtitel, zlatník – **A.1**, Praha VII. 5/
Herlet Johann Georg Friedrich (1644-1718), prem.
kněz, doktor Písma sv., člen kláštera Oberzell u
Würzburgu, spisovatel – **B.1-3**, HERLET 1703,
1711
Herman Julius František, měšťan – **A.1**, Praha V.
celkově
Hermann Franz Georg (1692-1768), švábský malíř
formovaný v Římě (1707-18), činný na více
místech Německa (i ve svém rodném městě
Kempten) – **B.4**, 138
Hermann Manfred, farář – **A.3**, Villingen 2/
Hermann Marián Antonín (1675-1741),
premonstrát (od 1691), kněz (1698), od 1711
opat strahovského (a milevského) kláštera –
A.1, Praha IV. 9b/, Svatojánské proudy, Šárka u
sv. Jana; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1719)
Hermes Hermann (1605-80), z Kolína nad Rýnem,
doktor obojího práva, od 1636 profesor na
kolínské univerzitě, asesor dvora kolínského
arcibiskupa, poté rada salzburského arcibiskupa
a od 1652 profesor práv na salzburské univerzitě
a osmkrát děkan fakulty – **B.1-3**, HERMES
1674, 1697
Herntschmer Gottfried, měšťan – **A.1**, Chomutov
1a/
von Herold (Heroldt) Wolf (Wolfgang)
Hieronymus (1627-93), norimberský slévač děl
a zvonů, 1654 povýšený Ferdinandem III. mezi

- šlechtu Říše a dědičných habsburských zemí – **A.1**, Praha VI. 4, 5r (pozn.), ee/, VII. 17/
- Herrlein Capistran, frant. kvardián – **A.3**, Amecke
- Herrman Jan Adam (1715 již †), hospodářský úředník – **A.1**, Horní Police 1/; **D.2**, Horní Police
- Herscher Josef (1688-1756), manětínský sochař a řezbář – **A.1**, Manětín 3, 4/ (dílno)
- Herstorffer František Wolfgang, praž. malostran. kamenický mistr – **A.1**, Praha VII. 18/; **B.4**, 107
- Hertell Jan Jiří František Jáchym, farář – **C.1**, Ves
- Hertl Jan Jiří (asi 1670-1734), z Turnova, malíř hr. z Waldsteinu – **A.1**, Turnov 2/
- Hertl Václav – **D.2**, Kutná Hora 2/
- Hertzog Jonáš, rolník – **A.1**, Broumov 4/, Heřmánkovice, Zaloňov
- Herzog Placid, spisovatel – **A.2**, Erlaa
- Herusch Josef Antonín – **A.1**, Rožmberk nad Vltavou 3/
- Hess (Hes, Hesse, Höss) (z Hessic) (asi 1622-73), původem z Mostu, činný v Praze jako malíř – **B.4**, 6
- Hess Michael, malíř – **A.2**, Salzburg 5/
- Hett Heinrich, truhlář – **A.3**, Eresing
- Heubner (Häubner) Zikmund Augustin, farář, osobní děkan, arcijáhen (arciděkan) – **A.1**, Český Krumlov 1/, Jirkov 1/, Ondřejov; **C.1**, Český Krumlov
- Heyd Jan, člen hornického cechu – **A.1**, Přísečnice
- Heyer (Hager) Jan Jiří (cca 1665-1723), praž. novoměst. zlatník – **A.1**, Praha II. 16/, VII. 5/
- Heyinger Andreas (1651-1733), vídeň. univ. tiskař – **C.2**, II. 1721
- Heysler Konstantin, farář – **A.1**, Loukovec 2/; **C.1**, Loukovec
- Hibler (Hübler) Jan Kryštof, uroz. p., cis. důchodní – **A.1**, Hrádek nad Nisou 2/
- Hibler Michael, kněz – **A.2**, Lienz 2/
- Hickhel Michael, rychtář – **A.2**, Zwettl či Zwettl-Niederösterreich I
- Hiebel Jan (1681-1755), č. malíř a freskař bavorského původu – **A.1**, Praha II. 8c, 9b, 10a, 12/, Smíchov (snad); **B.4**, 107; **C.1**, Klášter 4/
- Hieber Jan Filip, malíř a štafír – **A.1**, Olomouc I. 7b/
- Hiernle Karel Josef (asi 1693-1748), č. sochař a řezbář – **A.1**, Liběšice 3a/ (snad), Praha IV. 1/, VII. 4/; **A.4**, Legnickie Pole
- Hilber Josef M., bratr servita, sochař – **A.2**, Maria Jeutendorf 1/
- Hilbrant viz z Hillebrandtu*
- von Hildebrandt Johann Lucas (1668-1745), rak. architekt – **A.1**, Jablonné v Podještědí 1/; **A.2**, Linz 1/, Salzburg 5/, St. Pölten 2/, Schönborn, Wien I. 34/
- Hildebrandt viz z Hillebrandtu*
- Hildprandt viz z Hillebrandtu*
- Hilgartner František, žák gymnázia – **C.1**, Praha VII. 4b/
- Hillebrandt Jan (1686-1761), jezuita (od 1701), kněz (od 1713), univ. profesor, rektor několika kolejí – **C.1**, Praha IX. 61/
- z Hillebrandtu (Hildebrandtu, Hilbrantu, Hildprandt) Klement, říš. ryt., v prvních dvou desetiletích 18. st. rada komorního soudu v Praze – **A.1**, Jeřice 2/
- Hilliger Ferdinand Kristián, doktor medicíny, lékař, přísežný fyzik v Loketském kraji – **D.1**, 278 (Karlovy Vary)
- Hilligerová Barbora – **D.1**, 278 (Karlovy Vary)
- Himmel Matyáš (1715 již †), hospodářský správce kostelů – **A.1**, Litoměřice II. 1a/
- Hirschhalbmer Thoas, děkan a farář – **B.2**, *Kleines Amt und Andacht* 1704 (pozn.)
- Hittig Antonín, rychtář a hostinský, s manželkou Terezii – **A.1**, Koštice
- z Hittnerů Zachariáš Adalbert, šlechtic, právník a první syndik ve Vídni – **A.1**, Teplá 2/
- Hladík Tomáš (1953-2022), historik umění – **A.1**, Praha VI. 3/
- Hladký František, farář – **C.1**, Těnovice
- Hlava Adam Ignác, kaplan, farář – **A.1**, Kladno 2/, Liteň, Smečno 1/
- Hlava Martin Josef (1689-1760), farář – **C.1**, Hlavice 1, 2/
- Hlaváček Václav, nepom. obyvatel, po 40 l. sakristán v k. sv. Jana v Nepomuku – **C.1**, Nepomuk 2d, 5f, 6ac/
- Hlávka Jakub František Xaver († 1729), farář – **A.1**, Němčice nad Hanou, Přeštice
- Hlína Jeroným, premonstrát, opat želiv. kláštera (ve fun. 1703 † 1725) – **A.1**, Vojslavice 1/, Želiv 4/; **B.1-3**, APPLTAUER, ELGER 1729; **C.1**, Želiv I
- Hlína Osvald, kněz, premonstrát v Želivi – **B.1-3**, APPLTAUER, ELGER 1729
- Hlináček Arnošt, kněz – **A.1**, Praha V. 11b/
- Hložek ze Žampachu Jan Maria († 1726), theatin, v prvních dvou desetiletích 18. st. přísedící praž. arcib. konzistoře, profesor praž. arcib. semináře – **A.1**, Praha II. 8a/, VII. 16/; **C.1**, I, Praha II. 4c, e/
- Hložek ze Žampachu Václav Kryštof († 1737), c. k. rada, místo-komoří a přísedící král. komorního a lenního soudu v Č. král., od 1720 nejvyšší písař Č. král. – **C.1**, I, Praha IX. 10/
- Hoblík Jan – **A.1**, Brozany nad Ohří 2/
- Hodánek Václav, správce strakonického pan. johanitů – **A.1**, Strakonice 3/
- Hodánková Rozálie, strakonická dívenka – **A.1**, Strakonice 1b, 3/; **C.1**, Napoli 2d/
- Hödel František, z Kácova – **A.1**, Sušice 3/; **B.4**, 53; **C.1**, Praha IX. 38/
- Hodická z Hodic Jana Josefa, hr., roz. hr. z Herbersteinu – **A.1**, Jindřichov (Olo) 1b/
- Hodová Zuzana Rozina, roz. Šmídová ze Šmídberku, vdova po kupci Antonínu Hodovi, telčská měšťanka – **A.1**, Telč I. 6/

- Höfer (Hofer) Joseph Carl († 1772), sochař činný od 50. l. 18. st. do 1764 v Pasově, s vazbami na města Stein a Kremži – **A.2**, Stein an der Donau 2/
- Hofer (Hoffer, Hover, Hower) z Lobensteinu Gottfried Kryštof (1665-1732), ryt., děkan, vikář, generální vikář Li (1715-20), děkan litom. katedrální kapituly (od 1722) – **A.1**, Budyně nad Ohří 1/, Litoměřice II. 1a/, III. 1/; **C.1**, Litoměřice 1, 3/, Praha IX. 20/
- Hoffer Jan Antonín, rytíř, král. prokurátor na Moravě – **A.1**, Brno II. 2b/
- Hoffmändl von Mangeram Wolff Josef Anton, vídeň. měšťan – **A.2**, Oberdöbling 1/
- Hoffman Ferdinand, jezuita, kněz, rektor jihlavské koleje (20. I. 1729 – 6. VII. 1732) – **C.1**, Jihlava 4/
- Hoffman František Arnošt, měst. primas – **C.1**, Most 3/
- Hoffman Štěpán, farář – **C.1**, Dolní Dvořiště
- Hoffmann, komorník – **A.3**, Dresden 2/
- Hoffmann Antonín, farář – **A.1**, Vrchní Orlice
- Hoffmann Christian Gottfried (1692-1735), protestant původem ze Slezska, doktor práv (1716), od 1718 profesor na lipské univerzitě (1722 se stal jejím rektorem), 1723 přešel na univerzitu ve Frankfurtu nad Odrou, autor právních, historických a dalších spisů – **A.1**, Praha II. 2b/; **B.1-3**, R. MANLIUS 1561-1567, L. HOFFMANN 1719
- Hoffmann Jan František (cca 1700-1747), sochař, řezbář, malíř a stavitel – **A.1**, Blatná
- Hoffmann Jan Jiří, právník, advokát, dv. rada, přisedící praž. arcib. konz., prokurátor čili postulátor nepom. kauzy v kanonizačním procesu – **A.1**, Praha VII. 13/; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1724)
- Hoffmann Jan Zikmund, děkan, vikář – **A.1**, Krupka
- Hof(f)m(e)ist(e)r Václav Vavřinec († 1737), farář – **A.1**, Rožmitál pod Třemšínem, Starý Rožmitál 2/
- Hoffmistr Jiří († 1709), děkan – **A.1**, Rožďalovice 2/
- Höf(f)ner Jan Jakub (1686-1766), z Bambergu, křižovník s červ. hv., kněz – **C.1**, Tachov 1-4/
- Hofman Jan, českokrumlov. truhlář – **A.1**, Kájov 2/
- Höger Anton Benno († 1733) – **A.3**, Anzing; **C.1**, Anzing
- Höger z Hegern či z Hegersteinu viz Heger z Hegern či z Hegersteinu*
- Högl Johann Caspar (1702-76), eggenburský kameník, sochař i purkmistr – **A.2**, Zwettl či Zwettl-Niederösterreich I
- Högler Anton Joseph (po 1705-86), francký malíř miniatur a erbů – **A.3**, Würzburg 9/
- Hohenzollernová Marie Josefa, hr., představená brn. ústavu šlechticů (ve fun. 1721-45) – **A.1**, Nové Město na Moravě
- Hochberg z Hennersdorfu Markvart, majitel Bílé Lhoty (1720-40) – **A.1**, Bílá Lhota
- Hochbergová z Hennersdorfu, roz. Deblínová – **A.1**, Bílá Lhota
- Hocherneltzer Adam, mistr sládek, se svou ženou Ludmilou, oba z Libědic – **A.1**, Libědice 3/
- Hojda Zdeněk (* 1953), historik, pedagog – **A.1**, Praha V. celkově
- Holan Rovenský Václav Karel (1644-1718), hudební skladatel, varhaník, kapelník, též poustevník a kameník, autor č. kancionálu – **B.1-3**, HOLAN ROVENSKÝ 1693
- Holl Ferdinand – **A.1**, Charvatce 1a/
- Höllinger Kašpar, žák gymnázia – **C.1**, Praha VII. 4b/
- Hollner Karl (1667-1724), původem z Lince, jezuita (od 1682), kněz, básník, spisovatel – **B.1-3**, HOLLNER 1699
- Holly Christoph – **A.4**, Gliwice a/
- Holštajn Hans Paul – **A.1**, Velké Meziříčí 2/
- Holtzer Symphorian Maria, servita u sv. Michala na Starém Městě praž., kněz, lektor teologie – **B.1-3**, HOLTZER 1709; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1709)
- Homeyer Fritz (1880-1973), n. germanista a knižní antikvář – **C.2**, I. 1724, Wien, divadlo u Korutanské brány
- Hönicke Matthias, jezuita, kněz, kazatel – **B.1-3**, HÖNICKE 1723
- Hönig František, měšťan, sochař – **A.1**, Litoměřice III. 4/
- Honzík Jakub – **A.1**, Bystřice nad Pernštejnem
- Höpberger Josef, praž. řemeslník – **A.1**, Postoloprty 2/
- Hora z Ocelovic, Bedřich Jaroslav († 1721), ryt. – **A.1**, Klatovy I. 2a/; **C.1**, Týnec
- Horáček Daniel, venkovan – **A.1**, Zámostí
- Horák Jan, z Hořtky, student – **B.4**, 104; **C.1**, Olomouc 3k/
- Horčica (Horčice) Fridrich Antonín, hranický měšťan, konšel a mlynář – **A.1**, Hranice 5/
- Horčička viz Sinapius*
- Horecká z Horoky, baronka – **A.1**, Uherské Hradiště 2/
- Hörger Isidor, štafír – **A.2**, Salzburg 5/
- Hörgert (Hörger, Heger) Anton, sochař původem z Eisenstadtu, usazený v Budíně – **A.5**, Maďarsko, Budapest I. 4/
- Hörman Johann Baptist, vikář – **A.2**, Afritz am See; **C.1**, Afritz am See
- Hörmann Johann Heinrich (1694-1763), hudebník cí. dvora a od 1715 varhaník v Innsbrucku, hud. skladatel – **C.2**, I. 1723, Innsbruck, jez. gymnázium
- Horn Zachariáš, budějovický kamenický mistr – **A.1**, Trhové Sviny 2/
- Horner Remigius (činný 1700-32), rak. stavitel, truhlář, tvůrce oltářů a kazatelen – **A.2**, Söchau von Hornes Isabella Justine, hr. – **A.3**, Burgsteinfurt

- von Hörnick Maximilian, ryt., apoš. protonotář, infulovaný opat u sv. Jana v gyóřském kraji v Uhrách – **C.1**, Wien II. 5/
- Hornig Johann, jez. kněz, překladatel – **B.1-3**, RASSLER 1717
- Horst Maria Eleonora, vdova po p. Jeanfilovi – **C.1**, Recklinghausen
- Horst Peter Joseph – **C.1**, Recklinghausen
- Horst Vinzenz Rutger, apoš. protonotář, doktor obojího práva – **C.1**, Recklinghausen
- von der Horst Ferdinand (1707-56), hr. – **A.3**, Holthausen
- von der Horst Maria Constantia († 1744), hr., roz. von Rottkirchen, od 1715 vdova – **A.3**, Holthausen
- von der Horst Maximilian Ferdinand Anton († 1739), bar., münsterský generál-major, a jeho choť Anna Sophia Wilhelmine roz. von Lünig (Lünink) – **A.3**, Huckelrieden
- Horyna Mojmir (1954-2011), č. historik umění, odborník na č. barok. architekturu – **A.1**, Praha VI. 3/, Žďár nad Sázavou II. 2b, c/
- z Hořovic Beneš († asi 1422/23), šlechtic, kronikář a překladatel – **B.1-3**, *Pokračovatel Beneše z Hořovic* po 1423
- Hösing Mikuláš, původem Němec, nakladatel a knihkupec činný v Praze (dol. zde 1655-80) – **B.1-3**, CHANOVSKÝ, TANNER 1659, TANNER 1660
- Höss viz Hess*
- Hossmann František Xaver, farář – **A.1**, Brložec
- Höttinger Johann Georg st. (1660-1738), malíř – **A.2**, Schwaz
- Hover Karel, farář – **A.1**, Boušín
- Howard z Arundelu, Surrey a Norfolků Thomas (1585-1646), hr., anglický diplomat, maršál, cestovatel, mecenáš a sběratel umění, 1636 mimořádný velvyslanec Anglie k císaři Ferdinandovi II. – **B.1-3**, CROWNE 1637
- Hoyos, hr. rod – **A.2**, Zaingrub
- Hoyos Johann Ernst Ludwig (1669-1718), šlechtic – **A.2**, Frohsdorf
- von Hoyos Maria Susanna († 1714), hr., císař. dvorní dáma – **A.2**, Horn 2/
- Hoyos-Sprinzenstein, šlechtický rod – **A.2**, St. Marein
- Hraba Karel Jan († 1735), zakladatel vlastní tiskárny (1714) na Starém Městě praž. (1717 se tiskárna přestěhovala z Platejského domu na Uhelném trhu do domu U tří stříbrných růží v Dominikánské ul.), od 1727 pražský staroměstský měšťan – **C.1**, Chrást 3/
- Hrubeš Jan Jiří, pekař – **C.1** Praha II. 3d/
- Hrzán z Harasova Jan Leopold (1654-1711), svob. p., od 1666 hr. – **A.1**, Milešov 3/
- Hrzán z Harasova Zikmund Valentin (1668-1726), říš. hr., c. k. skutečný tajný rada, komoří, rada, později vice-prezident a od 1718 prezident č. král. komory, král. místodržící – **A.6**, I. 1/; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1710, 1721), Údlice
- Hrzánová z Harasova Anna Zikmunda Žofie, hr., roz. hr. Collonna z Felsu – **A.1**, Milešov 3/
- Hříblov Oldřich, řečený – **C.1**, Praha II. 1/
- Hüber František Karel, zámečník – **A.1**, Horní Litvínov 3/; **C.1**, Horní Litvínov
- Hüber, Huber viz Hueber*
- Hübler viz Hibler*
- Hübner Jan Jirí Ignác, kaplan, poté farář – **A.1**, Horní Libchava 1/, Svěbořice a, b/; **C.1**, Horní Libchava, Svěbořice, Volfartice; **D.2**, Horní Libchava
- Hübner Johann (1668-1731), n. protestant, absolvent lipské univerzity, učenec, především geograf a historik, od 1694 rektor gymnázia v Merseburgu, zastáncem učebních metody postavené na otázce a odpovědi, autor řady spisů, včetně nesmírně populární dětské Bible (1714) – **B.1-3**, HÜBNER 1700, 1703, 1708, 1713, 1721, 1726
- Hübner Matěj, kostelník – **A.1**, Chrást
- Hudec Petr, regionální historik – **A.1**, Velehrad 2/
- Hueber Johann Rochus, kněz – **A.2**, Maria Alm am Steinernen Meer; **A.3**, Tittmoning II. 1a/
- Hueber (Hüber, Huber) Matěj († 1702), příbram. sochař – **A.1**, Příbram (Ber) 1/, Svatá Hora 4/
- Hueber Thomas, bened. kněz, zpovědník v klášteře benediktinek v Kühbachu, farář – **A.3**, Kühbach 3/; **B.1-3**, *Officium* cca 1698; **C.1**, Kühbach; **D.1**, 135 (cesta z Ingolstadtu do Scheyern přes Pfaffenhofen an der Ilm)
- Hueber Vitalis, duch. vikář – **C.1**, Stumm
- Hunger Jan František, sekretář hr. Alberta Buquoye – **A.1**, Trhové Sviny 1/
- Hünl Baltazar František, hejtman – **A.1**, Zahrádky 3/
- Hurt Rudolf (1902-78), archivář, historik, pedagog – **A.1**, Velehrad 3/
- Hus Jan (cca 1370-1415), mistr, vysokoškolský pedagog, kněz, č. náboženský reformátor upálený na koncilu v Kostnici – **A.1**, Hradec Králové II. 2/, Praha VII. 5/, Uhřetěves 2/, Veclov, Zvičina; **B.1-3**, *Antitheton Boemicum* 1710, *Antithesis Joannea* 1723; **B.4**, 8; **C.1**, Bechyňský kraj, Dresden 2/, Praha II. 9c/, VII. 7c/ (1717), IX. 7/, Žďár nad Sázavou II. 7/ (1725); **C.2**, I. 1710, Litomyšl, piar. gymnázium, 1711, Litomyšl, piar. gymnázium, b, 1723, Benešov, piar. gymnázium
- Hubaner (Hubawer?), proviant-mistr polní artillerie – **A.1**, Nepomuk 1e/
- Hübner Jan Jirí Ignác, kaplan – **A.1**, Volfartice 1/
- von Hutten Franz Ludwig (1667-1728), ryt., pův. určený k duch. dráze (1681 přijal tonsuru, studoval na univerzitách ve Würzburgu, Římě a Sieně, 1687-91 byl würzbur. kanovníkem), 1693 rezignoval na své duch. úřady, 1694 se oženil s Johannou Julianou von Bicken, stal se císař. a würzbur. tajným radou a vrchním úředníkem v Gerolzhofenu – **A.3**, Steinbach a/

- von Hutten Christoph Franz (1673-1729), ryt., studoval ve Würzburgu, Římě, Sieně a Mohuči, od 1686 kanov. comburský, od 1711 kanov. bamburský, od 1713 člen würzbur. kapituly a od 1716 tamní dómský děkan, 1717 vysvěcen na kněze, krátce nato probošt koleg. kapituly Haug ve Würzburgu, od 1724 würzbur. biskup – **A.3**, Steinbach a, b/, Würzburg 7, 9, 10/; **C.1**, Würzburg 3/, Würzburgské biskupství a Würzburg 4/
- von Hutten Johanna Juliana, roz. von Bicken – **A.3**, Steinbach a/
- Chanovský z Dlouhé Vsi Albrecht (jinak Albert) (1581-1643), jezuita, kněz a misionář v Č, spisovatel, překladatel – **A.1**, Praha IV. 1/; **B.1-3**, CHANOVSKÝ, TANNER 1659, 1689, TANNER 1660, 1680a, 1688; **C.1**, Nepomuk 2gc, 4a, 5f, 6aa/
- Chanovský z Dlouhé Vsi Václav Josef, ryt. – **A.1**, Katusice 2/
- Chanovský-Kraselovský z Dlouhé Vsi Jan Felix († 1730), ryt. – **A.1**, Kraselov 2/ (s manželkou), Lhota u Svaté Anny, Němčice (Prá), Smolotely 1/; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1725)
- Chanovští z Dlouhé Vsi, ryt. rod – **A.1**, Chanovice
- Char Jan Jakub, žatec. rodák, postoloprtský řezbář – **A.1**, Jinonice
- Chiericato (Clericato) Giovanni Maria (1633-1717), kněz, doktor práv, advokát padovské bis. kurie, později gener. vikář padovské diecéze a padovský probošt, autor mnoha pojednání z civilního i kanonického práva – **B.1-3**, CHIERICATO 1702, 1706, 1715, 1724
- Chládek Fabián Vincenc († 1742), farář – **C.1**, Zvoleněves
- von Chlingensperg Bernard Lorenz, z Ingolstadtu, kandidát obojího práva – **B.1-3**, VON CHLINGENSPERG 1720; **C.1**, Ingolstadt
- von Chlingensperg Christoph, doktor obojího práva – **B.1-3**, VON CHLINGENSPERG 1720
- Chlumčanský z Přestavlk a Chlumčan Jindřich († 1708) – **A.1**, Trhové Dušníky
- Chlup František, farář – **A.1**, Vyklatice
- Chmel (Khmel) Matěj, měšťan, primátor, cíl. výběrcí hraničního cla a ungelu – **A.1**, Lanškroun 2/
- Chmeliček (Chmelíček) Kašpar, chrastský rodák, řezník – **A.1**, Chrast 3/; **D.1**, 258 (okolí Brna, Chrast)
- Chmelíř Štěpán, žák gymnázia – **C.1**, Praha VII. 4b/
- Chobodides Fridrich, plaský cisterciák, první probošt v Mariánské Týnici (od 1699) – **A.1**, Mariánský Týnec či Mariánská Týnice
- Chocholka Jan Antonín, administrátor, farář – **A.1**, Krpy; **C.1**, Řepín 2/
- Chorinská z Ledské Marie Kateřina, svob. p., roz. Kottulinská z Kottulina – **A.1**, Pačlavice
- Chorinský z Ledské František Karel (1689-1741), svob. p. (od 1710), přísedící morav. zem. soudu a hejtman Hradištského kraje – **A.1**, Pačlavice
- Chotkové z Chotkova a Vojnina, bělušická vrchnost – **A.1**, Bělušice
- Chovanečková Martina – **A.1**, Olomouc I. 10/
- Christen František (1682-1733), jezuita (od 1699), kněz (1711), doktor teologie, ve 20. l. 18. st. profesor a děkan teol. fakulty na olom. univerzitě, hudebník, od 1732 rektor jičínské koleje – **B.1-3**, NOVÁK 1726
- Chřepický Ferdinand Karel, farář – **A.1**, Čistá (Rak)
- Chřepický z Modlíškovice Zdeněk Jiří (1677-1755), ryt., nejprve v duch. správě, 1715-17 sídelní litom. kanov., od 1717 metr. kanov. a č. kazatel u sv. Víta a děkan u sv. Apolináře, apoš. protonotář, starobol. kanov., 1733 děkan svatovít. kapituly, 1734 její probošt, od 1737 tajný rada, 1743 světicí biskup praž. – **A.1**, Smíchov, Strakonice 1b/; **C.1**, Praha II. 9b/
- Ignatius a S. Jacobo viz Ignác Kreimel*
- Ihme Gottfried (1691-1787), vratislavský stříbrník – **A.4**, Czarnowasy 1/
- von Ichtersheim (Ichtratzheim) Maria Gertrud, kanovnice, abatyše kláštera Frauenalb (ve fun. 1715-61) – **A.3**, Frauenalb
- Ikert Ondřej Tadeáš, kaplan – **B.1-3**, IKERT 1716; **C.1**, Malá Bukovina
- Ildephonsus a Praesentatione B. V. Mariae, bosý karmelitán – **B.1-3**, ILDEPHONSUS A PRAESSENTATIONE B. V. MARIAE 1725; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1725)
- Illésházy z Illésházy Mikuláš (1653-1723), hr. – **A.1**, Vsetín
- Illing František Oldřich, farář – **C.1**, Blansko (Bech)
- von Imhof Andreas Lazarus (1656-1704), n. historik, vedoucí kanceláře a 1704 tajný rada falcko-sulzbašského dvora – **A.1**, Praha VI. 5dd/; **B.1-3**, VON IMHOF 1695, 1699, 1703, 1714, 1724
- Imrychovský Antonín Ignác, měšťan – **A.1**, Hustopeče 2/
- Indegrentz Mikuláš František, kroměříž. zlatník, vardajn bis. mincovny v Kroměříži (ve fun. 1701 † 1732) – **A.1**, Bzenec a/
- von Ingelheim, svob. pánové – **A.3**, Euerbach
- Inocenc XI., vlastním jménem Benedetto Odescalchi (16. V. 1611 – 12. VIII. 1689), papež (zvolen 21. IX. 1676), 1956 blahorečen – **A.4**, Tezyca; **A.6**, II. 2/
- Inocenc XII., vlastním jménem Antonio Pignatelli (13. III. 1615 – 27. IX. 1700), papež (zvolen 12. VII. 1691) – **C.1**, Nepomuk 5l/, Praha VII. 7b/
- Inocenc XIII., vlastním jménem Michelangelo Conti (13. V. 1655 – 7. III. 1724), papež (zvolen 8. V. 1721) – **A.1**, Praha II. 4b, d/, Vyšší Brod I. 4/; **A.3**, Holthausen; **A.6**, II. 9, 13, 14/; **B.1-3**, LUCAS A S. NICOLAO 1721, PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1721, BURGER 1722,

- Cultus* 1722, SEDDELER 1722, *Lob- und Andachts-Übung* 1724, *Oslava* 1728; **B.4**, 111a; **C.1**, Brno II. 1, 7/, České království, Diváky, Lodi 1/, München 1b/, Olomouc 3l/, Polsko čili Polské království 2/, Praha II. 9a, c/, V. 11b/ (1722), VII. 7c/ (1722), Svata říše římská národa německého 1/, Šlask 3/, Trier I, Trnava 2/, Žďár nad Sázavou II. 7/ (1725)
- Iselin Jakob Christoph (1681-1737), švýcarský reformovaný teolog, historik a lexikograf, od 1707 činný na bazilejské univerzitě, autor řady textů a tvůrčí vydavatel prací dalších autorů – **B.1-3**, ISELIN 1726
- Ivan (9. st.), světec, poustevník, patron Č. král. – **C.1**, Praha II. 3c/
- Jäckel Antonín (1699-1736), Pražan, syn sochaře Matěje Václava Jäckela – **A.1**, Dobřany
- Jäckel Jan Emanuel (* 1690), sochař – **A.1**, Sedlec (Čás) 3/
- Jäckel Matěj Václav (1655-1738), sochař lužického původu, činný od cca 1684 v Praze – **A.1**, Dobřany, Kolín 2a/, Kutná Hora 4/, Lnáře 3/ (snad), Praha II. 11, 14e/, IV. 1 (a dílna), 2b, 9a/, V. 12d/ (nesprávně připsání dílně), 30a, b/, VI. 5ee/, VII. 8, 14b (dílna), 23/ (dílna), VIII. 3/ (s dílnou), IX. 4/ (nebo dílna), Sedlec (Čás) 2, 3/, Šeberov (styl), Uhřetěves 2/, Želiv 4/; **A.3**, Marienstern 1/
- Jäger Jiří, truhlář v Jílovém na Děčínsku – **C.1**, Chrást 1/
- Jahoda František Josef, farář – **A.1**, Ševětín; **C.1**, Ševětín
- Jaich Karel Leopold, farář – **A.1**, Loštice
- Jakartovský ze Sudic Karel, ryt., 1673 získal č. inkolát, 1691-97 byl hejtmanem Slánského kraje – **A.1**, Mšené-lázně 1a/
- Jakeš Jan Bedřich, původem z Vodňan, jindřichohradecký tiskař činný 1718/19-34 – **B.1-3**, ŘÍHA 1726, APPLTAUER, ELGER 1729, *Lux gemmae celsissima* 1729
- Jakeš Matěj, žďár. cisterciák, duch. administrátor – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e/
- Jakovali Hassan, paša – **A.5**, Maďarsko, Pécs
- Jakšíček Pavel (Alexander) († 1693), farář – **C.1**, Olomouc 3a/
- Jan, jediný syn ze statku U Matějků, tragicky zahynulý – **A.1**, Lípa
- Jan (VII.) Dětrich (Theodor), cisterciák, 1396-1434 opat žďár. kláštera, údajně tit. biskup nazaretský (od 1412) a sufragán olom. (oficiální přehledy kat. hierarchie jej jako biskupa neuvádějí) – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e, 4/
- Jan od sv. Felixe* viz *Joannes a S. Felice*
- Jancka Zachariáš Adalbert, radní – **C.1**, Kadaň
- Jancková (Janckin) Marie – **C.1**, Kadaň
- Janda Zikmund, minorita, kněz, kaplan v Nepomuku – **C.1**, Nepomuk 2b, c/
- Janeček Jan, měšťan – **A.1**, Pelhřimov 4/
- Janka Eustach, cist. kněz, převor oseckého kláštera – **B.1-3**, BONA, JANKA 1729; **C.1**, Klášter 4/
- Jan Nepomucký* viz z *Pomuku Jan*
- Janninck (Janningus) Conrad (1650-1723), jezuita, bollandista – **A.1**, Praha III. 1b/; **B.1-3**, *Acta Sanctorum* 1688, 1721
- Janoušek Benedikt František, farář, vikář – **A.1**, Kaplice 2/; **C.1**, Kaplice
- Janovka Tomáš Baltazar (1669-1741), muzikolog a hudební teoretik, tvůrce hudebního slovníku, od 1691 varhaník v Týnském chrámu v Praze – **B.1-3**, JANOVIKA 1701, 1715; **C.1**, Praha V. 13b/
- Janovský Jan Josef Ignác, farář – **A.1**, Újezd u Brna
- Janovský z Janovic Jiří Vojtěch (1628-1706), svob. p. – **C.1**, Nepomuk 2c, ga/
- Janowski Piotr – **A.4**, Kraków II.
- Jan Sarkander* viz *Sarkander Jan*
- Jäntsch (Gentsch) Josef Antonín, stavitel – **A.1**, Žatec 1, 3/
- Jarisch Jan – **A.1**, Křižany 1a/
- Jaroslavský Jakub – **A.1**, Praha V. 12a/
- Jäschk(e) Tobias – **A.4**, Božków 2/
- von Jauer Leopold Friedrich – **A.4**, Łosiów
- Javornitius František Josef Maxmilián, Pražan, snad z nobilitovaného rodu Jawornických – **B.1-3**, JAVORNITIUS 1674; **C.1**, Praha IX. 15/
- Jehla Šebestián, poustevník – **A.1**, Chloumek 1/
- Jelínek Jakub, měšťan – **D.1**, 272 (Pradubice a hrob)
- Jelínek Jan, nepom. obyvatel, hrnčíř obývající rodný dům SJN – **A.1**, Nepomuk 1b/
- Jelínek Josef Jiří (1697-1776), kosmonoský sochař – **A.1**, Bakov nad Jizerou 2/, Bělá pod Bezdězem 2/, Chvatěruby 2/ (snad), Jablonné v Podještědí 2/, Jizerní Vtelno 2/, Katusice 2/, Kosmonosy 2/, Kovanice, Loukovec 1b/, Mladá Boleslav 6/, Oskořinek, Podkost, Valdštejn 2/, Velká Chuchle
- Jelínek Martin st. (1674-1750), kosmonoský sochař a řezbář – **A.1**, Bezno 2/, Březno, Hodkovice nad Mohelkou 1/, Jizerní Vtelno 2/, Loukovec 1b/, Mladá Boleslav 4/, Podkost
- dílna kosmonoských Jelínků – **A.1**, Jablonné v Podještědí 2/
- Jelínek Matěj Václav († 1719), farář – **A.1**, Lysá nad Labem 2/, Praha VII. 3/
- Jelínek Tomáš, ze Starého Města praž. – **A.1**, Radotín, Zbraslav
- Jelínek Tomáš Bernard Ignác (asi 1640-1687), farář, děkan – **B.1-3**, JELÍNEK do 1687, *B. Ioannes de Nepomuk* 1714
- Jelínek Václav František († 1719), farář – **A.1**, Habry 1, 2/
- Jelínková Lidmila (dožila se 80 l.), nepom. obyvatelka, manželka hrnčíře Jana Jelínka (hrnčířka) obývající rodný dům SJN – **A.1**, Nepomuk 1b/
- Jenak Jan (1715 již †), zahradník – **A.1**, Libčevy 1/
- Jeníšek z Újezda Přibík František Josef (1680-1716), p. na (Velkých) Petrovicích – **A.1**, Petrovice (Plz) 2/

- Jennewein Jakob, malíř – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/
- z Jenštejna Jan (asi 1350-1400), šlechtic, odborník na kanonické právo, spisovatel a básník, kancléř krále Václava IV. (1373-84), míšeňský biskup (1375-79), praž. arcibiskup (1379-96), I. patriarcha alexandrijský (od 1397) – **A.1**, Praha II. 7/; **B.1-3**, *Žaloba arcibiskupa Jana z Jenštejna* 1393, *Anonymní leták* cca 1393, **ZÍTEK** 1909; **C.1**, Praha II. 1, 9c/, V. 11/
- Jeronym Pražský viz Pražský Jeronym*
- Jeřábek Jan Karel († 1705), zakladatel č. rodiny tiskařů a nakladatelů, od 1685 měšťan Starého Města praž., kde od 1686 provozoval tiskárnu – **B.1-3**, **BALBÍN**, **BAČINA** 1686, *Seliger Vorbote* 1686, *Nový kalendář hospodářský a kancelářský s pranostikou hvězdářskou* od 1687, *Pražský nový kalendář hospodářský a kancelářský* od 1687, *Protector bonorum* 1687, *Ein Schutz der Guten* 1687, *D. O. M. et S. Ioanni Nepomuceno* 1688, *Svrchovanému Pánu Bohu* 1688, *Pluvia Majalis* 1689, **BECKOVSKÝ** 1697, 1700, **BALBÍN**, **BAČINA**, *Andächtige Verehrung* 1701
- Jeřábek Karel Josef († 1736), praž. tiskař, činný přinejmenším od 1710 – **B.1-3**, *Kancionál český* 1712, **BECKOVSKÝ** 1713, **BECKOVSKÝ VITZK** 1721a, **PROCHE** 1722a, b, **PELLIZOTTI** 1723, 1728, *Unio sexaginta elegantiarum* 1725
- Jeschke Augustin († 1722), z Osečné, augustinián (profes složil 1697), kněz, pobýval ve více řádových domech (do řádu vstoupil v Bělé pod Bezdězem, 1710 působil u sv. Kateřiny na Novém Městě praž., od 1717 do smrti byl převorem v Domažlicích), historik – **B.1-3**, **JESCHKE** 1710
- Jestřábský Valentin Bernard (1630-1719), rodák z Moravské Ostravy, kněz (asi 1663), kaplan, farář, kazatel, spisovatel – **B.1-3**, **JESTŘÁBSKÝ** 1712a, b, 1717 **C.1**, *Veverská Bitýška* 1, 2/
- Jevina Viktorin (1672-1730), piarista s řeholním jménem Viktorin od sv. Kříže (Victorinus a Sancta Cruce), spisovatel – **A.1**, Praha II. 8e/, VI. 4, 5u/; **A.6**, I. 1/, IV; **B.1-3**, **VICTORINUS A S. CRUCE** 1722a-d, 1724a-c; **C.1**, II, III, IV. 6/, *Litomyšl* 1/, Praha II. 7d, e, 8c/, V. 11a/, VI, VI. dodatek/, VII. 7e/, *Žďár nad Sázavou* II. 7/ (1726)
- Jezovec, panoš – **B.1-3**, *Zápisy konzistoře pražské, akta generálních vikářů či soudní akta*; **C.1**, Praha II. 1/
- Jindra z Orebthalu Antonín Dominik († 1723), měšťan – **A.1**, Kolín 1b, 3/; **D.2**, Kolín 2/
- Jiřinec Martin – **C.1**, Praha V. 11a, b/
- (di) Joannelli Marco Bernardo (cca 1671-1739), it. původu, praž. staroměst. měšťan a člen měst. rady (na Starém Městě praž. se usadil 1699) – **A.1**, Praha VII. 28/; **B.1-3**, *Musaeum Joanneum* 1721
- Joannes a S. Felice, kněz, bosý trinitář, spisovatel – **A.5**, Španělsko, Barcelona a/ – Ukrajina, Lviv 2/; **B.1-3**, **JOANNES A S. FELICE** 1721, 1722
- Jodl Matěj (Matyáš) Maxmilián († 1719), děkan, vikář – **A.1**, *Hospozínek*; **C.1**, *Velvary* 2/
- John Jan Michael, děčín. zámečník – **A.1**, *Chrást*
- Jonston (Johnston) John (1603-75), potomek skotské šlechty, žil v Polsku a ve Slezsku, protestant, doktor medicíny, lékař, pedagog, polyhistor, spisovatel – **B.1-3**, **JONSTON** 1667
- Jopp Jan Jindřich, praž. novoměst. zlatník – **A.1**, *Vyšehrad* c/
- Jordán z Klauznburgku Tomáš (1540-85), z Kluže v Sedmíhradsku, studoval nebo působil na univerzitách ve Wittenbergu, Paříži, Montpellier, Basileji, Curychu, Padově, Boloni, Pise, Římě a Vídni, doktor medicíny (1562), do 1569 působil ve Vídni, poté na Moravě (v Brně), kde se stal protomedikem Markrabství morav. (1569/70) a 1573 získal šlechtický titul, zabýval se historií, v lékařském oboru epidemiemi, léčivými prameny a minerálními vodami, spisovatel – **B.1-3**, **SKÁLA Z DOUBRAVKY**, **JORDÁN Z KLAUZNBURGKU** 1575, 1602, 1687
- Jörg Anton, slezský sochař – **A.4**, *Kamieniec Żąbkowicki* 1/
- von Jörger Konstan, roz. bar. von Pestaluzi – **A.2**, *Katzelsdorf (an der Leitha)* 2b/
- Josef Bilinský viz Bilinský Josef*
- Josef od Ježíše Marie, kněz, gener. komisař bosých trinitářů – **A.1**, *Buchlov*
- Joseph a Virgine Maria, karmelitán, kněz, člen Hornoněmecké řádové provincie, býv. definitor a kazatel – **B.1-3**, **JOSEPH A VIRGINE MARIA** 1716
- Julian Geronimo (1660-1736), z Valencie, jezuita, kněz, rektor koleje ve Valencii, spisovatel – **A.5**, Španělsko, Valencia; **B.1-3**, **JULIAN** 1721
- Julianus a S. Wolffgango, augustinián bosák, kněz, definitor – **C.1**, *Wien* I. 6/
- z Juncker-Ober-Conreutu Jan Adam – **A.1**, *Horní Hraničná*
- Jung Karl Joseph, Don, barnabita, kněz, představený koleje P. Marie Pomocné na vídeňském předměstí – **B.1-3**, **JUNG** 1723; **C.1**, *Wien* II. 1/
- Jungmaister Josef, s manželkou Annou – **A.1**, *Krupka*
- Jungnikl Karel (1715 již †), měšťan – **A.1**, *Rudolfov*
- Kabová z Kabergu Zuzana – **A.1**, *Benátky nad Jizerou* 3/
- Kacerovský Urban – **A.1**, *Úboč* 2b/
- Kadamer (Cadamer) Bartoloměj (* cca 1621), rodilý ze vsi Weichting ve Frankách, před 1632/33 usazený v Nepomuku, později míst.

- měšťan – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 2a-c, 5c/
- Kadamer Šimon, voják – **C.1**, Nepomuk 2c/
- Kadeřavý Boleslav IV. (cca 1125-73), pols. kníže-senior (od 1146), kníže mazovský a krakovský – **A.6**, I. 1/
- Kager z Globenu a Štampachu Jan Ferdinand († 1745), hr. (od 1705, se změnou pův. příjmení Globnar z Globenu) – **A.1**, Valeč (Žat) 2/
- Kager ze Štampachu Jan Kryštof († 1718), hr. – **A.1**, Jeřeň
- Kagerová z Globenu a Štampachu Marie Josefa († 1727), hr., roz. svob. p. ze Stechau – **A.1**, Valeč (Žat) 2/
- z Kaisersteinu Helfried František, bar. – **A.1**, Zahořany 1/
- Kalina Jan (1684-1765), malíř – **A.1**, Želiv 3/
- Kallert Ignác († 1729), farář – **A.1**, Jakartovice 2/
- Kallert Kristina (* 1962), spisovatelka, překladatelka (obor čeština, němčina) – **C.1**, Praha VII. 7c/
- Kalivoda Lukáš, původem z vacovské f., od 1658 obyvatel Praž. hradu, do 1666 služebník probošta Rasche, 6 let hradní strážný a následujících 34 let zvoník svatovítský – **C.1**, Praha II. 4f/
- Kamenický Daniel Vojtěch († 1711), tiskař v Hradci Králové (1673-81) a v Litomyšli (od 1685, 1686 koupil tiskárnu od Jana Arnolta st. z Dobroslavína a provozoval ji do 1710) – **B.1-3**, BALBÍN, BAUR 1689, *Sjednoci dvou srdcí* 1699, *Pisničky nové pobožné* 1702, *Čtvery nové písně* 1704, *Píseň* 1705, *Antitheton Boemicum* 1710; **C.2**, I. 1710, Litomyšl, piar. gymnázium
- Kamenický Jáchym, jeden ze dvou tiskařů (snad bratří), buď Jáchym František, nebo Jáchym Jan, nejedná-li se však o totožné osoby (→ následující dvě jména) – **B.1-3**, WUNSCHWITZOVÉ 1718, *Drahá perla* 1719, *Fama communis* 1720, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1720, *Lob- und Ehr-Bezeugung* 1720, *Annulus* 1721, HAIN 1721, *Primitiae* 1721, *Solidissimae virtutes* 1721, *Andacht* 1722, *Gloria pontis Pragensis* 1722, HAIN 1722a, b, *Immerwährender Ruhm* 1722, REISSMANN Z RIESENBERGU 1722, *Das heilige Joannes-Jahr* 1723, MARTINI 1723, *Tusculanum Joanneum* 1724, VICTORINUS A S. CRUCE 1724a-c, SCHOLTZ 1725, MARTINI 1726, *Kancionál český* 1727, *Kleines Bruderschaft-Büchel* 1727, *Nepomucenische Noven-Andacht* 1727, *Nepomucenische Wallfahrt* 1727
- Kamenický Jáchym František, praž. tiskař, jehož jméno se vyskytuje v tiscích z období 1712-27, snad bratr praž. tiskaře Jáchyma Jana Kamenického, nebo dokonce s ním totožná osoba – **B.1-3**, *Des glorreichsten Martyrers Tugenden* 1721, *Annus sacer Joanneus* 1723, MARTINI 1724
- Kamenický Jáchym Jan († snad 1733), faktor praž. staroměst. tiskárny (1707-16), poté samostatný praž. tiskař (dol. 1716-33) – **A.1**, Praha VI. 5r/; **B.1-3**, KRAUS 1709, MILLER 1710, *Eigentlicher Entwurf* 1716, ROSIGNOLI 1718, *Sanctiora floralia* 1719, ŠTEYER 1719, *Eigentlicher Entwurf* 1723; **B.4**, 94
- Kamenický Jan († 1751), tiskař v Litomyšli, činný 1720-51 – **B.1-3**, VICTORINUS A S. CRUCE 1722a, b, d
- Kaminský Franz Ignaz, farář, arcikněz – **C.1**, Strzelin
- Kanaval Alexander, hejtman – **A.1**, Uherský Ostroh 2/
- Kaňka František Maxmilián (1674-1766), architekt, 1724 jmenovaný cí. architektem – **A.1**, Duchcov 1c/, Nový Dům, Praha V. 29/, Smiřice 2/, Vinoř 2/; **A.2**, Wien II. 29/; **C.1**, Praha II. 4h/
- Kapihorský Šimon Eustach, pův. příjmením Vsetečka, konvertita od podobojí ke kat. víře, cisterciák v Sedlci (řeholníkem se stal někdy mezi 1618-24), kněz, misionář, spisovatel, 1636 přestoupil k evangelickému vyznání – **B.1-3**, KAPIHORSKÝ 1630; **C.1**, Praha V. 11a/
- Kaplánek Maxmilián (1672-1720), jezuita (od 1688), kněz (1701) – **C.1**, Slavíkovice
- Kapoun ze Svojkova Vojtěch Ladislav – **A.1**, Zubří
- Kappler Sebald, bruntál. sochař – **A.1**, Andělská Hora, Deštné, Jakartovice 2/, Staré Město (HS, Ol), Velké Losiny 2/
- Karásek Blažej, starší obecní v Nepomuku – **C.1**, Nepomuk 2ha/
- Karásek Ondřej (* cca 1649), nepom. rodák, měšťan a nejméně 28 l. radní – **A.1**, Nepomuk 1b, c, e/; **A.6**, I. 4/; **C.1**, I, Nepomuk 2ha/
- Karásková Anna, obyvatelka Kolovče – **D.1**, 290 (Koloveč); **D.2**, Koloveč
- Karásková Regina, roz. Kamesková, obyvatelka Nepomuku – **C.1**, Nepomuk 2ha/
- Karel, zlatník na Starém Městě praž. – **A.1**, Praha V. 35a/
- Karg von Bebenburg Johann Friedrich Ignaz (1648-1719), studoval na univerzitách v Bambergu (doktorát z filozofie), Římě (doktorát z teologie), v Praze a Padově (doktorát z obojího práva 1676), 1672 vysvěcen na kněze, působil jako duchovní rádce bamberského a würzburgského biskupa von Dernacha (do 1683), poté ředitel duch. rady bavor. kurfiřta Maxmiliána II. Emanuela a děkan ve Fraunkirche v Mnichově – 1688 přispěl k zvolení prince Josefa Klementa Bavorského na arcib. stolec v Kolíně nad Rýnem, a tudíž na kurfiřtskou pozici – spory kolem této volby vedly k válce o falcké dědictví (1688-97) – teprve poté se Josef Klement ujal arcib. – Karg se 1694 stal jeho kancléřem a tajným radou, 1698 vrchním kancléřem a t. r. byl nobilitován

- na říš. svob. pána – během války o španělské dědictví se s kurfiřtem 1702 odebral do exilu ve Francii, kde svému pánovi zůstal věrným rádcem a průvodcem – pobýval na několika místech Francie – po válce se vrátil ke svému úřadu do Kolína a zastával jej až do konce svého života – publikoval řadu knih – **A.3**, Plittersdorf; **B.1-3**, KARG VON BEBENBURG 1702
- Kargolewski Marek Antoni, doktor filozofie, profesor krakovské univerzity – **B.1-3**, KARGOLEWSKI 1729a; **C.1**, Kraków 3/
- Karhánek Jan, měšťan – **C.1**, Černožice
- Karlík Václav (1663-1725), jezuita (od 1678), kněz – **C.1**, Týnec
- Karlová ze Svárova Marie Zuzana, roz. Wratislavová – **A.1**, Krchleby
- Karner Johann (1674-1749), vinařský hospodář, obchodní správce, rychtář – **A.3**, Mittenwald
- Karner Josef, jezuita, rektor budínské koleje a farář (administrátor) hl. měst. chrámu v Budíně – **A.5**, Maďarsko, Budapest I. 1b/
- Kaserin (Käserin, Kaeserin) Maria Helena, hostinská ve vinném šenku – **D.1**, 142 (Salzburg)
- Kässing Jan Ad., král. rychtář – **C.1**, Most 3/
- Kastl Michael, učitel – **A.2**, Weißenalbern
- Kastner M. Elisabeth, svob. p., roz. von Boippé – **A.3**, Wappersdorf
- Kašpar viz Casparth*
- Kašpárek Bernard, cisterciák, opat velehrad. kláštera (ve fun. 1691 † 1699) – **A.1**, Velehrad 3/
- Katterbauer František Martin († 1730), kutnohor. sochař a řezbář – **A.1**, Kolín 2a/, Malotice, Svojšice (Kou) 2/, Zásmyky 3/
- Kätzler viz Kazler*
- Kauffmann Tadeáš Mikuláš, cyriak, probošt u sv. Kříže Vět. (ve fun. 1699-1702) – **A.1**, Praha V. 34a, b/
- z Kaunitz Dominik Ondřej (1654-1705), hr., císař. tajný rada (od 1685), říš. vicekancléř (od 1696), nositel Řádu zlatého rouna – **A.1**, Slavkov u Brna 1a, 2, 3/
- z Kaunitz Jan Vilém (1656-1721), říš. hr. (od 1664, potvrzeno v č. zemích 1704) – **A.1**, Pavlovice a/
- z Kaunitz Marie Ernestina Františka (1687-1758), hr., roz. říš. hr. z (Ostfrieslandu a) Rietbergu, dědička držav ve Vestfálsku, od 1699 choť Maxmiliána Oldřicha Fortunáta hr. z Kaunitz – **A.3**, Mellrich, Rietberg; **C.1**, Mellrich, Rietberg
- z Kaunitz Maxmilián Oldřich Fortunát (1679-1746), hr., 1699 se sňatkem stal také říš. hr. z (Ostfrieslandu) a Rietbergu, od 1720 císař. tajný rada a zem. hejtman na Moravě – **A.1**, Slavkov u Brna 1-3/, Uherský Brod I. 3/; **A.3**, Mellrich, Rietberg; **C.1**, Mellrich, Olomouc 3m/, Rietberg
- z Kaunitz, šlechtický rod – **A.1**, Zahrádky
- Kayser Jakub Jan Nepomuk, farář – **A.1**, Vejprty
- Kazenberger Kilian (1681-1750), z Dolních Frank, františkán (sliby složil 1698), kněz (1705), člen štrasburské observantské provincie, od 1706 lektor teologie, 1708-23 v chebském klášteře, poté působil v Pasově (přednášel cír. právo) a dvakrát vykonával úřad provinciála (1729-31, 1739-41), autor mnoha teologických a spirituálních textů – **B.1-3**, KAZENBERGER 1723
- Kazler (Kätzler) Mathias Joseph, vídeň. štafír – **A.1**, Český Krumlov 1/
- Keck Petr († 1730), dv. malíř – **A.1**, Praha V. 11b/ (snad), Třeboň 1/
- Keibisch Johann st. – **A.4**, Lewin Kłodzki 3/
- Keibisch Johann Franz – **A.4**, Lewin Kłodzki 3/
- Keiser Jan Jiří Juda, farář – **C.1**, Toužim
- Kelčák Valentin, děkan – **A.1**, Pardubice 2/
- Keller, baron – **A.2**, Wien II. 3/
- Keller, purkmistr a rychtář (?) – **A.3**, Eußenheim
- Kempf František Barthel s manželkou Annou Marií – **A.1**, Brno III. 9/
- Kempin z Kempů František – **A.1**, Praha V. 1b/
- Kerker (Kercker) Zikmund († 1739), brn. měšťan a zvonař n. původu – **A.1**, Bučovice 1b/, Cvrčovice (Brn), Dobročkovice, Dolní Loučky 1b/, Drahanovice, Herálec, Hlína, Kojetín b/, Letovice 1b/, Medlov, Nižkovice, Strážnice 6/, Telnice, Valeč (Zno)
- Kern Tobiáš Jan, farář – **A.1**, Dubenec, Liberec; **C.1**, Hrádek nad Nisou
- Kessel (Keschel, Keschl, Kesschl, Kessl) František (Karel Konstantin) (1669-1731), cyriak (profes složil 1689), kněz (1694), 1699-1702 a 1709-12 v duch. správě, cca 1708 správce nepom. oltáře v praž. staroměstském k. sv. Kříže Vět. – **C.1**, Praha V. 11a, c/
- Kestner Matěj, měšťan, postříhač – **A.1**, Praha V. celkově
- Ketner Jiří, stavitel – **A.1**, Valdštejn 2/
- von Ketschau Johann Philipp – **A.3**, Geisa
- Kettelack Johann a jeho choť Maria Elisabeth roz. von Diekhusen – **A.3**, Gescher 2/
- von Ketteler, šlechtický rod – **A.3**, Herzfeld
- Khaltnerin Anna, měšťanka – **A.2**, Bad Hofgastein; **C.1**, Bad Hofgastein
- Khern Antonín, farář – **A.1**, Křivsoudov 1/
- Khevenhüller, hraběnka, místopřítelka – **A.2**, Maria Saal a/; **D.2**, Klagenfurt am Wörthersee 2/
- Khinel Jan Jindřich, farář – **A.1**, Klášterec nad Ohří 2/; **C.1**, Klášterec nad Ohří 1/
- Khlesl viz Klesl*
- Chmel viz Chmel*
- Khonhauser Johann Joseph, osobní sluha salzbur. arcibiskupa, později snad mýtný – **A.3**, Tittmoning II. 1b/
- Khonhauser Maria Theresia, roz. von Fridenthal, manželka předešlého – **A.3**, Tittmoning II. 1b/
- Khuen von Belasi Johann Franz, hr., brixenský biskup (ve fun. 1687 † 1702) – **A.2**, Hötting 2/

- Khun Kristián, probošt – **A.1**, Suchdol nad Lužnicí (pozn.)
Khünburg viz *Küenburg*
 Kierzyński Jan, starosta – **A.4**, Kalisz
Kiesel viz *Küsel*
 Kiffel Jan Michal – **A.1**, Bouzov 2/
 Kichler Jeroným Fridrich (1662-1715), premonstrát (od 1679), kněz (1687), člen strahovského kláštera, profesor teologie (mj. 1706-09 v praž. arcib. semináři) – **B.1-3**, DINKO 1707
 Kikovský-Jičínský Jan Jiří, kaplan, farář – **A.1**, Smečno 1/; **C.1**, Zlonice
 Kilian, blíže neurčený rytec – **A.1**, Praha II. 4d/
 Kilian Bartholomäus (1630-96), augsburský rytec – **B.4**, 9, 12; **C.1**, Praha IX. 14/
 Kilian Philipp (1630-96), augsburský rytec – **B.4**, 6, 23
 De Kinders, sochař – **A.5**, Belgie, Brussel 1/
 Kinská Františka Rozálie Beatrix († 1714), říš. hr., roz. hr. Berková z Dubé – **A.1**, Dačice 3/, Jablonné v Podještědí 1/, Zámecká; **D.2**, Chotěboř
 Kinský z Vchynic a Tetova František Ferdinand (1678-1741), říš. hr., zakladatel chlumecké větve rodu, 1699 skutečný cí. komorník, 1704 říš. rada, 1705-15 vicekancléř u č. dv. kanceláře, 1715-23 č. dv. kancléř, 1715 tajný rada, 1717 přisedící Č. zem. soudu, 1723-35 nejvyšší kancléř Č. král., diplomat ve službách císaře (např. 1721 byl vyslancem Karla VI. u volby nového papeže v Římě) – **A.2**, Mödling 1/; **C.1**, Praha IX. 53/
 Kinský z Vchynic a Tetova Štěpán Vilém (1679-1749), účastník válek o španělské dědictví, 1719 plukovník, dále cí. komoří a tajný rada, nejvyšší maršálek Č. král. (1733-40), nejvyšší zemský hofmistr Č. král. (1740-46), první kn. Kinský (od 1746/47), rytíř Řádu zl. rouna – **A.5**, Itálie, Napoli 1/; **C.1**, Napoli 1/
 Kinský z Vchynic a Tetova Václav Norbert Oktavián (1642-1719), hr., rada (od 1676) a poté prezident (1688-90) apelačního soudu, od 1689 tajný rada, nejvyšší zem. sudí (1690-96), nejvyšší zem. komoří (1696-1704), č. kancléř (1703-5), nejvyšší kancléř Č. král. (1705-11), jako vysoký státní úředník člen sboru král. místodržících, od 1712 ryt. Řádu zlatého rouna – **A.1**, Chlumeck nad Cidlinou I. 2/, II, Praha VIII. 3/, Svatá Hora 2/; **C.1**, Chlumeck nad Cidlinou II; **D.2**, Chlumeck nad Cidlinou
 Kinský z Vchynic Vilém Leopold († 1709 nebo 1710), říš. hr. – **A.1**, Dačice 3/; **D.2**, Chotěboř
 Kinští, šlechtický rod – **C.1**, Praha I. 6/
 Kirbas Jiří – **C.1**, Černožice
 von Kirchberg Joseph Ignaz († 1698), svob. p. – **A.2**, Haugsdorf
 Kirchmajer (Kirchmayer) Karel, jezuita – **C.1**, Praha IX. 1/
 Kirchner Gregor Wilhelm, vrchní dozorce nad cí. lesy – **A.2**, Breitenfurt bei Wien 1, 2/
 z Kirchneru Michael Achác (žil ještě 1729), říš. svob. p. (od 1707) – **A.1**, Rozkoš
 Kisebeter Johann Joseph, 1719-31 farář ve Fladnitz (an der Teichalm) ve Štýrsku, autor postily – **B.1-3**, KISEBETER 1727
Klähr viz *Kleer*
 Klahr Michael st. (1693-1742), kladský sochař – **A.4**, Bystrzyca Kłodzka 3/, Kłodzko 2/, Łądek-Zdrój 4/, Roztoki 2a/
 Klahrové, sochaři a jejich dílna – **A.4**, Bolesławów 2/
Klar Elias viz *Romualdus a S. Elia*
 Klarifikátor Petr, roudnický augustinián, duch. vůdce a životopisec praž. arcibiskupa Jana z Jenštejna – **B.1-3**, KLARIFIKÁTOR cca 1402, KLARIFIKÁTOR/DOBROVSKÝ 1793
 Klatovský Václav, v 50. l. 17. st. svatovítský kapelník – **C.1**, Praha II. 4f/
 Klaudius Daniel František, farář – **C.1**, Praha II. 7d/, Radnice
 Klausal Jan (1687-1768), kněz, jezuita, profesor na praž. univerzitě – **B.1-3**, ALMESLOE-TAPPE 1724
 Klauß Jan Kryštof, truhlář – **A.1**, Rozhled z Klebelsbergu na Thumburgu Anna (* asi 1699), bar. – **A.1**, Dřemčice
 z Klebelsbergu na Thumburgu Jan, hr., hejtman Žateckého kraje (1725-26) – **A.1**, Soběsuky 3/
 z Klebelsbergu na Thumburgu Leopoldina Markéta († 1720), bar., ovdovělá Nigroni z Riesenbachu, roz. Rosau z Pallesano – **A.1**, Dřemčice, Třebívlice
 z Klebelsbergu na Thumburgu Václav Vojtěch († 1727), svob. p., cí. komoří, hejtman Litoměřického kraje (1718-19) – **A.1**, Dřemčice, Třebívlice; **B.1-3**, GLOK 1723; **C.1**, Dřemčice, Chrást 1/
 Kleer (Cler, Klähr) David Ignác († 1672), nejprve v duch. správě, od 1661 praž. svatovítský kanov. a n. kazatel v katedrále – **B.4**, 8
 Klein Ignác (1670-1742), jezuita (od 1686), kněz, dlouhodobý člen klatovské koleje – **C.1**, Nepomuk 6b/ (1709), Týnec
 Kleinnickel Wentzel neboli Jan Václav – **A.1**, Ústí nad Labem 3, 4/
 Klemens (jinak Clemens, Klement) Karel, nepom. měšťan, pan. rychtář, radní a primas – **C.1**, Nepomuk 2gc-ge, hb/
 Klement VII., vlastním jménem Giulio di Giuliano de Medici (1478-1534), papež (zvolen 19. XI. 1523) – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1717)
 Klement IX., vlastním jménem Giulio Rospigliosi (28. I. 1600 – 9. XII. 1669), papež (20. VI. 1667) – **A.1**, Stará Boleslav II
 Klement XI., vlastním jménem Giovanni Francesco Albani (23. VII. 1649 – 19. III. 1721), papež (zvolen 23. XI. 1700) – **A.5**, Portugalsko, Lisboa – Švýcarsko, Porrentruy; **A.6**, I. 5/, II. 9, 13/, III; **B.1-3**, *Entwurf deren Ablassen* 1707-1709, *Sanctus Heraclius martyr* 1708a, b, *Svatý*

- Heraclius mučedlník* 1708, *Collectio epistolarum* 1721, MICHÁLEK 1721; **C.1**, Lisboa, Plasy 4/, Praha II. 9c/, V. 8/, VII. 7b, c/ (1717, 1721, 1722), Valdštejn 1/, Žďár nad Sázavou II. 2e, 7/ (1725); **C.2**, I. 1724, Wien, divadlo u Korutanské brány
- Klement K., úředník – **A.1**, Liběšice 2/
 Klenovská, hraběnka – **C.1**, Nepomuk 2ga/
 Klenovská z Klenové (a Janovic) Zuzana Františka († 1720), říš. hr., roz. Hartmannová z Klarsteinu – **D.1**, 366
 Klenovský z Klenové (a Janovic) František Hartman, říš. hr., majitel Poleně – **A.1**, Poleň
 Klenovský z Klenové (a Janovic) Ignác Zikmund († 1764), říš. hr. – **C.1**, Nepomuk 6b/ (1714); **D.1**, 366
 Klenovský z Klenové (a Janovic) Jan František († 1720), říš. hr., c. k. nejvyšší vachtmistr – **C.1**, Nepomuk 6b/ (1714); **D.1**, 366
 Klenovský z Klenové (a Janovic) Vilém František († 1696), říš. hr. – **D.1**, 366
 Klepitius Jan, z Heřmanova Městce – **B.4**, 100, 104; **C.1**, Praha IX. 50/
 Klesl (Khlesl) Melchior (1552-1630), konvertita ke katolicismu, 1579 vysvěcen na kněze, stal se proboštem vídeň. katedrální kapituly a kancléřem univerzity, od 1588 administroval diecézi Vídeňské Nové Město, 1598 jmenován vídeň. biskupem, ale papežské potvrzení získal až 1613, od 1615 kardinálem in pectore, od 1616 veřejně, časem vězněn kvůli podezření z přílišné mírnosti vůči protestantům, do diecéze se vrátil 1627 – **C.1**, Praha II. 4a/
 Klimeš Pavel, restaurátor – **A.1**, Milotice 1/
 Kloffetius Jan Alexandr, farář, děkan, vikář – **A.1**, Křivsoudov 2/, Vyklantice
 Klopfer Jakob, prelát – **A.5**, Slovinsko, Črnuče
 Kloud Daniel, nepom. primátor – **C.1**, Nepomuk 2fb/
 Kloud Václav, nepom. radní – **C.1**, Nepomuk 2gd/
 Klug, purkmistr – **A.1**, Sokolov 3/
 Knauer Hanuš († 1461), měšťan – **A.1**, Jindřichův Hradec 1d/
 Knauth z Fahnenschwungu František Josef, ryt. – **B.1-3**, KNAUTH Z FAHNENSCHWUNGU 1674; **B.4**, 12; **C.1**, Praha IX. 14/
 Knebel von Katzenelnbogen Johann Anton (1646-1725), od 1710 říš. svob. p., 1663-85 kanov. v ryt. kapitule sv. Burkharda ve Würzburgu, 1667 přijat do eichstättské dómské kapituly a 1672 se stal jejím kapitulárem a 1688-90 děkanem, nadto byl 1682-1712 kanov. augsburským, 1699 mu eichstättský biskup udělil hodnost kantora a jmenoval jej tajným radou, načež se 1705 stal sám biskupem eichstättským (teprve poté přijal kněžské a biskupské svěcení) – **A.3**, Eichstätt
 Knechtel Jan Fridrich (1662 – po 1743), českokamenický malíř – **A.1**, Česká Kamenice I. 1a/
 Knechtel Václav – **D.1**, 273 (f. Bořislav a hrob)
 Kneiffelová Marie Alžběta, vdova, a její zesnulý manžel – **A.1**, Zaloňov
 Kniha Pavel, hosp. správce – **C.1**, Nepomuk 2gc/
 Kniha (mylně Kina) Václav Fridrich, měšťan, člen měst. rady a radní písař v Nepomuku – **C.1**, Nepomuk 2fc, 5f/
 Kniha Vojtěch (1653-1716), rodák z Nepomuku, jezuita (od 1671), kněz (1684), několikrát pobývajících v klatovské koleji – **A.1**, Klatovy I. 2a/, Nepomuk 1b/; **C.1**, Klatovy 1a/, Nepomuk 2gc, 4a, 5f, 6b/ (1706), Praha IX. 13/, Týnec
 Knoph, farář – **A.1**, Lužany I
 Knorr Jan, sládek – **A.1**, Vrapice
 Knoth (Knotte) Šimon Petr († 1712), farář – **A.1**, Ves 1/
 Knurr Ondřej, měšťan, s manželkou Alžbětou – **A.1**, Fulnek 7/
 Kocmánek (Kozmanecius) Václav František (1607-1679), pobělohorský konvertita a autor rukopisů zčásti dějepisné povahy – **B.1-3**, KOČMÁNEK do 1679
 Koczian Antonín Leopold, měst. syndik – **C.1**, Louny
 Kohl-Severa Jan Bedřich (1681-1736), praž. sochař – **A.1**, Praha II. 11, 14e/, III. 2/, IV. 2b/, VI. 5ee/
 Kohler Jiří Václav (cca 1690-1754), zvonář činný v Č. Budějovicích (od 1723) – **A.1**, Dobrá Voda 1b/, Ledenice, Svatý Jan nad Malší
 Kohler Johann – **A.4**, Radkóv 2/
 Kohlstrunková Anna Marie, roz. Hofmannová, měšťanka – **A.1**, Děčín 3/
 Kohout Adam, s manželkou Veronikou – **A.1**, Mladá Boleslav 6/
 Kohout František Ondřej, varhaník – **A.1**, Žatec 1/
 Kohout Jan, myslivec – **A.1**, Žlunice 2/
 Koch Jan Václav František, děkan, vikář – **A.1**, Řehlovice 2/
 Koch Mathias – **A.2**, Zistersdorf
 Koch Wolfgang Ignác, sekretář žďárského cist. kláštera – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 1/
 Koch (z Grünthalu) Jan Josef Karel, hejtman – **A.1**, Planá (Plz) 2/
 z Kochemu Martin, n. Martin von Cochem (1634-1712), vl. jménem Linius, kapucín, kněz, spisovatel lidové duch. četby – **B.1-3**, Z KOCHEMU 1694, Z KOCHEMU, *Kurze Tag-Zeiten* 1711, 1719, Z KOCHEMU 1727; **C.1**, Praha IV. 2a/
 Kokořowecz z Kokořowa Petr František (1673-1720), nejvyšší mincmistr Č. král. (1699-1710), č. kmorní rada – **C.1**, Žlutice 1/
 Kokořowecz z Kokořowa Přibík Vilém, p. na Velkých Petrovicích, Pucharském Újezdě, Otíně, Předslavi a Rohanově – **A.1**, Petrovice (Plz) 1b/
 Kokořowecz z Kokořowa Václav František († 1749), říš. hr., prezident apelačního soudu Č. král. – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1720)

- Kolářik Antonín, hejtman – **A.1**, Rožmitál pod Třemšínem
- Kolb Adalbert, benediktin, kněz – **B.1-3**, KOLB 1722; **C.1**, Wien II. 3/
- Kolb Gregor († 1746), jezuita, kněz, profesor historie, spisovatel – **B.1-3**, KOLB 1725
- Kolbe Václav (1689-1742), jezuita (od 1706), kněz (1719), univ. profesor – **B.1-3**, KOLBE 1726, KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a, b; **C.1**, Praha IX. 62/
- Kolčava Karel (1656-1717), jezuita (od 1673), kněz (1687), velkou část života působil na řádových středních školách – **B.1-3**, KOLČAVA 1716, 1722; **C.2**, I. 1716
- z Kolína Štěpán (cca 1360-1406), praž. univ. mistr, teolog – **B.1-3**, *Anonymní letá* cca 1993, ODLOŽILÍK 1926-1927
- von Kollonitsch Leopold Karl (1631-1707), hr., původně sledující vojenskou kariéru, maltézský rytíř, císař. komoří (od 1659), nitranský biskup (ustanoven 1666, na kněze vysvěcen 1668, intronizován 1669), biskup ve Vídeňském Novém Městě (1670-85), prezident Uherské dvorské komory (1672-81), biskup v Győru (1685-95), kardinál (od 1686), arcibiskup v Kaloči (1688-95), státní ministr (od 1692) se zodpovědností za reorganizaci uherských území vydobytých na Osmanské říši, arcibiskup ostříhomský a primas uherský (1695 † 1707) – **A.5**, Maďarsko, Sopron 1/; **C.1**, Praha II. 4d/
- von Kollonitsch Sigismund (1677-1751), hr., 1699 vysv. na kněze, 1709 na biskupa (do té doby byl tit. biskupem ze Scutari), 1709-16 byl biskupem v uher. Vácu, od 1716 vídeň. biskupem, od 1722/23 prvním tamním arcibiskupem (úřad zastával až do †), od 1727 kardinálem-knězem a od 1747 držitelem titulu Protector Germaniae – **A.2**, Erlaa, Wien II. 2, 9/; **C.1**, Wien I. 4, 7/, II. 6/
- Kolonetz Adam – **A.1**, Vrchlábí 2/
- z Kolowrat Wolfgang, nejspíš Volf Novohradský z Kolowrat (před 1550-1609), umírněný katolík, 1597 vrchní výběřčí daní, 1599-1602 nejvyšší dv. sudí, 1603-08 nejvyšší zem. sudí a posléze od 1608 nejvyšší zem. komorník Č. král. – **C.1**, Praha II. 7b/
- Kolowratové, šlechtický rod – **C.1**, Praha I. 6/, II. 4b/
- Kölsch z Kölschheinu František Maxmilián, uroz. p., jindřichohradec. hejtman – **A.1**, Blažejov 1/
- Komárek Daniel, kantor – **D.1**, 270 (f. Lažišťe se vsí Žárovná)
- Kondel Matěj Ondřej (1686-1749), polír a stavitel pracující především pro plaské cisterciáky, epigon architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla – **A.1**, Nové Mitrovice
- Kondrich J., sochař – **A.1**, Bystré 2/ (dílna)
- Konias Daniel, přísežný syndik, člen žatecké měst. rady – **C.1**, Žatec 1/
- Koniáš Antonín Ignác Nepomuk (1691-1760), jezuita (od 1708), kněz, lidový misionář, spisovatel – **B.1-3**, KONIÁŠ 1727
- Koniáš (Konyáš) Vojtěch Jiří (1660-1710), asi od 1673 v učení v praž. jez. tiskárně, od 1685 faktor praž. arcib. tiskárny, 1688 získal měšťanství na Starém Městě praž., 1693-97 faktor praž. jez. tiskárny, od 1697/98 provozoval samostatnou tiskařskou živnost – **B.1-3**, Z KOCHEMU 1694, *Jiskra slávy svatoprokopské* 1699, TANNER 1699, 1705, BÍLINSKÝ 1700, GELB 1701, *Kytka májová* 1702, *Officium cum litanis* 1702, *Píseň o svatém Isidorovi* 1704, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1704, BALBÍN, BAČINA 1706a, *Vroucná pobožnost* 1706, *Píseň o sv. Václavu* 1707
- König Jan Kryštof – **A.1**, Petrovice (Rak) 2/
- König Johann Friedrich – **A.4**, Sobótka
- König (Königer) Johann Christoph, slezský sochař – **A.4**, Kamieniec Ząbkowicki 1/
- Königsegg-Rothenfels Hugo František (1660-1720), říš. hr., Němec, kanovník ve Štrasburku (od 1671), Kolíně nad Rýnem (od 1671, 1689 scholastik, 1704 děkan), v Lutychu (od 1678), v Salzburgu (1678), od 1691/92 probošt vyšehradské kapituly (instalován až 1698), 1705 vysv. na kněze, 1709 zvolen za litom. biskupa, 1711 v t. fun. potvrzen a následně přijal bis. svěcení, intronizován 1716 – **A.1**, Třeboutice; **B.1-3**, HAMMERSCHMID 1700a; **B.4**, 102; **C.1**, Praha IX. 52/
- Kopecký Kristián, kantor – **D.1**, 653 (Chlumec nad Cidlinou)
- Kopidlenský Kryšpín Jan, cyriak, probošt u sv. Kříže Vět. na Starém Městě praž. (ve fun. 1672-91), 1683 zvolen generálem řádu, ale 1687 úřad složil a vrátil se do Prahy – **A.1**, Praha V. 33b, 35a/
- Köppel Jan Jiří, malíř – **A.1**, Běchary c/
- Kopsch Antonín Ignác, farář – **A.1**, Raspenava
- Kordicz z Pohroncz-Szelepcsény, Ladislav Jiří († 1709), svob. p. – **B.1-3**, BÍLOVSKÝ 1703a, 1703b
- Korselt Josef, radní, obecní úředník, mlynář – **A.1**, Bakov nad Jizerou 2/
- Korybut Wiśniowiecki Michał (1640-73), od 1669 pols. král a litevský velkokníže, od 1670 manžel rak. arcivévodkyně Eleonory Marie Josefy Habsburské, dcery císaře Ferdinanda III. – **C.1**, Praha II. 4d/
- Koržínek František (1675-1714), jezuita (od 1691), kněz (1704), doktor filozofie, gymnaziální učitel – **A.6**, I. 1/; **B.1-3**, KORŽINEK 1710; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1710)
- Kořán Ivo, historik umění – **A.1**, Kostelec nad Orlicí 2/, Praha II. 4a/, VI. 1/, VII. 27/
- Kosch Johann Georg, bratr zřízenec a sladař maltézské komendy v Grobníkách – **D.1**, 297; **D.2**, Grobníki

- Koschinsky, hr. – **A.2**, Mödling 1/
 Koschinsky z Koschinu Václav František Karel (1673-1731), od 1708 svob. p., vystudoval teologii v Římě a 1695 byl vysvěcen na kněze, 1702-21 byl farářem u sv. Mořice v Olomouci, od 1713 zároveň olom. kanovníkem, od 1721/22 královéhradecký biskup – **A.1**, Chrast 2/; **C.1**, Hradec Králové I. 3/
 Koska Stanislaus, jezuita, kněz, vojenský kaplan – **C.1**, Timișoara
 Kosmas (asi 1045-1125), první známý č. kronikář – **C.1**, Praha II. 9c/
Kösell viz Küsel
 Kössler Michael (cca 1670-1734), sochař původem ze Švábska, od doby před 1699 činný ve Vratislavi, od cca 1700 v Kladsku, od 1728 v Niemodlině v HS – **A.1**, Staré Město (Olo, d. Rýmařov), Šumperk 3/; **A.4**, Grodków, Kłodzko 3/ (dílna)
de Kosß viz de Bosß
 Kostanecký z Hosínu a Sulmova Jan Konstantin, ryt., kněz, apoš. protonotář – **B.1-3**, KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690; **B.4**, 23; **C.1**, Praha II. 8d/
 Kostelník Jan, jez. řeholní bratr, řezbář – **A.1**, Chlumek
 Košetický Evermod Jiří (1639-1700), premonstrát (od 1660), kněz, činný na Strahově, v Doksanech, v Milevsku i v duch. správě (Úhonice), sběratel textů – **B.1-3**, *Deštíček májový* 1689, *Ein gnadenreicher joanneischer Majen-Regen* 1689; **C.1**, Praha II. 8d/
 Košíček Jan, purkrabí pan. – **A.1**, Olešná 2/
 Kotek Jan (1647-1707), jezuita (od 1667), kněz (1679) – **C.1**, Slavkovice
 Kotterovský Emilián (1664-1742), benediktin, opat kláštera ve Sv. Janu pod Skalou (od 1695) – **A.1**, Borek (Ber), Svatý Jan pod Skalou a/, Svatý Kilián; **A.6**, I. 4/; **C.1**, I, Praha II. 3d, 4c/, Svatý Jan pod Skalou 1/, Svatý Kilián
 Kottulinský z Kottulina Ferdinand, hr. – **A.1**, Zvičina
 Kottulinský z Kottulina, nejmenovaný hr., vratislavský kanov. – **A.1**, Zvičina
 Kotz z Dobrze Adam Bartoloměj (cca 1600 – po 1684) – **C.1**, Nepomuk 2ga/
 Kotz z Dobrze Adam Humprecht Fortunát, ryt., 1699 hejtman Prácheňského kraje – **A.1**, Kestřany 1, 3/
 Kotz z Dobrze František Diviš († 1718) – **A.1**, Hlavňovice
 Kotz z Dobrze Jan Hynek (či Ignác) – **A.1**, Hlavňovice
 Kotzová z Dobrze Anna Alžběta Kateřina, roz. Jakartovská ze Sudic – **A.1**, Hlavňovice
 Kotzová z Dobrze Marianna, voršilka (od 1720) s duch. jménem Anna Terezie od Mariina obětování – **B.1-3**, HASLBAUER 1720
 Koudela Vojtěch, měšťan – **D.2**, Kutná Hora 1/
 Kouřikovský Eliáš, farář – **A.1**, Brozany nad Ohří 1/
 Kouřimský Adrián, převor uherskobrodského domin. kláštera (ve fun. 1699-1702) – **A.1**, Uherský Brod I. 2b/
 Kovács Elisabeth (1930-2013), rak. historička – **C.2**, I. 1724, Wien, divadlo u Korutanské brány
 Krabice z Veitmile Beneš († 1375), praž. kanovník, arcijáhen žatecký (1363-75), kronikář – **B.1-3**, *Pokračovatel kroniky Beneše z Veitmile* do 1487
 Kracker Josef (1683-1733), vídeň. sochař a malíř – **A.2**, Kefermarkt, Linz 1/
 Krajíček, nepom. měšťan – **C.1**, Nepomuk 2gc/
 Krakowský z Kolowrat Maxmilián Norbert (1660-1721), říš. hr., skutečný tajný c. k. rada, prezident nad apelacemi v Č. král. (1700-04), nejvyšší komoří Č. král. (1704 † 1721) – **A.1**, Týnec, Unhošť 1d/; **C.1**, I, Praha II. 4c, g/, IX. 41/, Týnec
 Krakowský z Kolowrat Vilém Albrecht (1600-88), říš. hr. (od 1671), č. hr. (dědičný titul získal 1674), 1635-47 hejtman Nového Města praž. a komorní rada, 1650-56 prezident č. komory, 1656-78 nejvyšší sudí Č. král., od 1678 nejvyšší hofmistr Č. král., mecenáš – **C.1**, Praha II. 4c, f/
 Král Šebestián Karel, rodák z Libochovic, nepom. děkan (1659 † 23. II. 1677) – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 5f, o/
 Kramer Anton, benediktin, kněz, převor Skotského kláštera ve vídni – **B.1-3**, KRAMER 1728; **C.1**, Wien II. 3/
 Krammer Joseph, františkán, kněz, kazatel v eggenburském klášteře – **B.1-3**, KRAMMER 1723; **C.1**, Gars am Kamp
 Krandl Adam, uroz. p., duchovní písař – **A.1**, Libochovice 1/
 Kratochvíl Václav, děkan litoměřické katedr. kapituly (ve fun. 1696-1719) – **A.1**, Orasice
 Kratochvíla Augustin, purkmistr – **D.1**, 259 (Kelč)
 Kratochvíle Jan, farář – **A.1**, Týn 1b/; **C.1**, Týn
 Kratochvíle Jiří Ignác († 1709), probošt – **A.1**, Jindřichův Hradec 1b/
 Kraus Arnošt (1859-1943), univ. profesor germanistiky, literární historik, divadelní kritik, překladatel – **C.2**, I. 1710, Litomyšl, piar. gymnázium, 1711, Wrocław, akad. jez. gymnázium, 1720, Opava, jez. gymnázium, 1724, Wien, divadlo u Korutanské brány
 Kraus Franz († 1714), farář – **C.1**, Strachocin
 Kraus Jan (1649-1732), jezuita (od 1668), kněz (1681), spisovatel – **A.1**, Praha VI. 5l/; **B.1-3**, KRAUS 1709, 1710, 1713
 Kraus Jan Šebestián, farář – **A.1**, Hrádek nad Nisou 2/
 Kraus Jiří, kaplan – **A.1**, Křižany 1b/
 Kraus Kryštof, purkmistr – **A.1**, Kravaře 1/
 Krause Kryštof – **A.1**, Hejnice 2/
 Krausová, paní – **A.1**, Karlín 2/
 Krebs Ferdinand Wf., konšel – **C.1**, Most 3/
 Krebs Jan, truhlář – **A.1**, Bošilec a/

- Krebs Jeremiáš, barvíř – **A.1**, Jindřichův Hradec 9/
 Krebs z Mejnova Ferdinand Vilém, měšťan a senátor – **D.1**, (Most, Praha, Hradčany)
 Krebs z Mejnova Karel Zikmund Alois († 1699), král. rychtář v Mostu (ve fun. 1685-99) – **D.1**, 140 (Most), 169
 Krebsová z Mejnova Rozina Poxlina, vdova po mosteckém král. rychtáři – **D.1**, 169 (Most, Praha)
 Krebsová z Mejnova Terezie Veronika Marie Anna, dcera mosteckého král. rychtáře – **A.1**, Praha IV. 1/; **C.1**, Napoli 2d/, Praha IV. 1/; **D.1**, 140 (Most), 169 (Most, Praha, Hradčany, katedrála)
 Kreibich Jan Michal Antonín, farář – **A.1**, Nové Strašecí 1/
 Kreimel Ignác, piarista řeholním jménem Ignatius a S. Jacobo, kněz, provinciál N. provincie (1709-15) – **B.1-3**, *Antitheton Boemicum* 1710; **C.2**, I. 1710, Litomyšl, piar. gymnázium
 Kreipl Richart – **A.1**, Buškovice 2/
 Krenauer Joseph († 1738), n. malíř, činný od 1703 – **A.3**, Puchschlagen
 Kresa Jakub (1648-1715), č. jezuita, kněz, teolog, matematik, astronom, jazykovědec, pedagog, 1686-1701 působil na madridské univerzitě a na král. námořní škole v Cádizu, byl nazýván „Eukleidés Západu“ (přeložil Eukleidovy knihy do španělštiny), od 1701 přednášel na praž. univerzitě, 1704-13 opět působil ve Španělsku (byl zpovědníkem Karla Habsburského, pozdějšího císaře Karla VI.), životní pouť dokončil v Brně – **C.1**, Praha II. 4c, d/
 Kretschmer Václav Antonín, z Č. Lípy – **C.1**, Olomouc 3g/
 kretschmerovští dědicové, pražští měšťané – **A.1**, Huntířov; **D.2**, Huntířov
 Kretz Sylvius (1671-1754), rak. zvonař, jistě již 1702 činný v Linci – **A.1**, Kájov 2/, Vyšší Brod II. 1b/, Zlatá Koruna b/
 z Kriegelsteinu Řehoř Jiří († 1692), urozený pán, sakristán praž. katedrály, farář v Bečově a Kozlech, doktor teologie, děkan smiřický (se sídlem fary v Holohlavech) v Kh, královéhradecký kanov., gener. vikář a oficiál, od 1680 kanov. svatovítský a děkan u sv. Apolináře, zároveň také kanov. vyšehradský – **B.1-3**, Z KRIEGELSTEINU 1671; **B.4**, 8; **C.1**, Praha IX. 7/
 z Kriegelsteinu Václav Jan (1659-1731), doktor práv, profesor pandekt na praž. univerzitě, adjunkt král. fisku, přísežný advokát praž. arcib. konzistoře, syndik svatovítské kapituly, později c. k. rada a místopisář Č. král. – **B.1-3**, VORÍŠEK 1701
 Kriehuber David – **A.2**, Zistersdorf
 Krimer Antonín Ignác Jan, kantor – **C.2**, IV
 Krimmer Andreas (1665-1735), sochař původem z Horního Bavorska, působící od 1688 v Kremži – **A.2**, Krems an der Donau, Schiltern, Stein an der Donau 1a, b/
 Krimmer Ondřej František, uroz. p., úřední písař – **A.1**, Čížkovice 2/
 Krisch Bartoloměj, měšťan a řemeslník – **A.1**, Doupov 2/
 Krňovský Fridrich – **D.1**, 659 (d. Jaroměř)
 Krocín z Drahobejle František Antonín (1660-1744), křižovník s červ. hv., 1699-1714 farář ve Starém Kníně, 1714-15 probošt na Chlumu Svaté Maří, poté komendátor v Mostě – **C.1**, Chlum Svaté Maří
 Krocín z Drahobejle Václav st. (1532-1605), přídomkem „z Drahobejle“ obdařen spolu s erbem 1587, 1594 povýšen do šlechtického stavu, od 1584 až do smrti primátor Starého Města praž. – **C.1**, Praha V. 11a/
 Kromell Jan Baltazar († 1720), zvonař v Ústí nad Labem – **A.1**, Černčice
 Kršňák z Karlsbergu Josef Cyril († 1742), ryt., student – **B.1-3**, KRŠŇÁK Z KARLSBERGU 1729a, b; **C.1**, Praha IX. 62/
 Krudin Jiří Václav, duch. administrátor – **A.1**, Zámorsk 1/
 Kruger (Crugerius) Jiří (1608-71), jezuita (od 1625), kněz, spisovatel – **A.1**, Nepomuk 1a/, Praha II. 3b, d/, Zelená hora (Plz) a/; **B.1-3**, KRUGER 1669; **C.1**, Praha II. 7b, 9c/, V. 11a/
 Krumboltz Florián Šebestián († 1730), farář – **A.1**, Jiřice u Miroslavi 2/
 Krumboltz Jan Kryštof, farář – **C.1**, Žibřidice; **D.1**, 279 (Žibřidice)
 z Krumlova Jan, doktor dekretů, od 1455 svatovít. kanovník, 1468 praž. arcijáhen, 1469-88 děkan svatovít. kapituly – **B.1-3**, *Poznámky Jana z Krumlova* po 1483
 Krumpaleček Matěj (* cca 1646), nepom. rodák a měšťan – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 2ie/
 Krumptisch Johannes Nepomuk, syn měšťana a „ludimagistra“ – **C.1**, Herzogenburg
 Krustka Jiří, nepom. radní – **C.1**, Nepomuk 2ge/
 Krzeczyk Jan, farář – **A.4**, Tczycza
 Křikačová Eva, měšťanka – **A.1**, Kožlany
 Kříž (Cryz) Karel, purkrabí, s manželkou Marií – **A.1**, Náchod 3/
 Kuben Georg – **A.4**, Radkóv 2/
 Kučera Jan, cíl. rychtář – **A.1**, Praha V. 17a/
 von Kuefstein Anna Franziska (1652-1722), hr., roz. svob. p. von Hoher – **A.2**, Litschau
 Kuell Michael, premonstrát, opat kláštera Steinfeld (ve fun. 1693-1732) – **A.3**, Bernsberg, Fritzdorf
 Kuen František Antonín (1679-1742), rak. sochař činný v Č – **A.1**, Dřínov, Holešice 2/, Chomutov 9/, Most 4, 5/, Vysočany (Žat)
 Kuenburg (Khünburg) František Ferdinand (1651-1731), říš. hr., kanov. pasov. a salzbur. (1670), kněz (1689), probošt u sv. Mořice ve Friesachu v Korutanech (1698), lublaňský biskup (1700 jmenován císařem, 1701 schválen papežem), praž. arcibiskup (1710 jmenován císařem, 1711 schválen papežem, 1714 intronizován), primas

- český – **A.1**, Horní Vltavice, Praha II. 3d, 4c, d, 8b/, IV. 1, 7/, VI. 5aa/, VIII. 9/, Rožmitál pod Třemšínem; **A.6**, II. 8, 10, 14, 18/, V. 2, 3/; **B.1-3**, HELFFER 1714, *Reverendissimo principi de Khünburg* 1720, *Dokonalost slávy* 1721, *Ehrens-Glanz* 1721, *Plenitudo gloriae* 1721, *Sacra rituum congregatione* 1721b, *Directorium Divini officii* 1723, *Officia propria* 1724, SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727; **C.1**, Kraków 2/, Lisboa, München 1b/, Nepomuk (Prá), Praha II. 4c, d, 6b, 9a, b, d, 10/ (1722-24, 1727, 1729), 12, 13/, IV. 1/, Würzburgské biskupství a Würzburg 3/, Žďár nad Sázavou II. 3, 4/; **C.2**, II. 1721
- von Küenburg Johann Christoph Maximilian (1658-1711), hr. – **A.2**, Tamsweg II
- von Kuenburg Karl Joseph (1686-1729), říš. hr., část studií absolvoval v Římě (1706-08), 1706 získal prebendy v dómských kapitulách v Solnohradě a Pasově, od 1710 salzburský konz. rada, od 1713 prezident t. rady (tehdy byl vysvěcen na kněze), od 1712 probošt u sv. Mořice ve Friesachu, od 1714 probošt salzburské dómské kapituly, od 1715 salzburský arcib. tajný rada, 1723 krátce biskupem v Seckau (přijal tehdy bis. svěcení), načež se ještě t. r. stal biskupem v Chiemsee – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1724)
- Kuglmann Michael, sochař – **A.5**, Maďarsko, Székesfehérvár 2/
- Kuhn Jan Kryštof, bakalář teologie a magistr filozofie a svob. umění – **A.1**, Sokolov 4/
- Kühn Jiří, truhlář – **A.1**, Chrást
- Kühner Jan Václav, zvonář činný na Malé Straně v Praze – **A.1**, Zhoř
- Kuchela Václav Bernard († 1720), farář – **A.1**, Strážnice 6/
- Kuchenhardt Roch, magistr, minor. kněz – **A.2**, Wien I. 7b/
- Kulhánek z Kludensteinu, svob. p., s manželkou, roz. Audřickou z Audře – **A.1**, Stekník
- Kulík Karel Antonín (1654-1713), praž. kreslír a malíř – **A.1**, Praha VII. 24b/, IX. 5/
- Kulík (Kulick, Kulich) Karel Václav (1681-1719), praž. kreslír a malíř – **A.1**, Praha VI. 5p, q/
- Kuneš František (1644-93), jezuita (od 1660), kněz – **C.1**, Klatovy 1a/
- Kunhert (Kunert, Kunerth) Matouš Josef Teofil, kaplan, farář – **A.1**, Kunčina
- Kunicki Michał Ignacy (1698-1751), 1721 vysv. na kněze, kanov. warmiňský, od 1724 kanov. hnězdenský, od 1725 kanov. krakovský, 1726-42 arcijáhen krakovské katedr. kapituly, od 1727 krakovský pomocný biskup – **A.4**, Kraków I. 1/; **C.1**, Polsko čili Polské království 3/
- von Küngl Kaspar Ignaz, brixenský biskup (ve fun. 1702 † 1747) – **A.1**, Lnáře 1/; **A.2**, Innsbruck 3, 4/; **A.5**, Itálie, Bressanone 1/; **C.1**, Bressanone
- Künigl Sebastian, hr., zem. knížecí komisař Tyrol – **A.2**, Innsbruck 4/
- Künigl z Ehrenburgu a Warthu Leopold Josef (1688-1727), hr., tyrolského původu, sídlící v Č. cí. komorník a rada apelačního soudu, 1723 v Praze pasován na svatováclavského ryt. – **A.1**, Lnáře 1, 4/
- Küniglová z Ehrenburgu a Warthu Marie Aloisie (1705-78), hr., roz. hr. Lažanská z Bukowé – **A.1**, Lnáře 4/
- Kunovský Bruno, premonstrát, probošt kláštera premonstrátek v Doksanech – **A.1**, Lovosice 2/
- Kuntz Jan Jindřich, děkan, vikář – **A.1**, Krásný Les 2/; **C.1**, Krásný Les
- Kuntz Kristián, správce – **A.1**, Hořenice
- Kunz Antonín – **A.1**, Lišťany 3/
- Kupec z Bílenberka Kašpar Jan (1650-1725), praž. staroměstský měšťan, rada král. apelačního soudu a sekretář jeho č. expedice – **A.1**, Libeň; **A.6**, I. 4/; **C.1**, I, Praha II. 4c, g/
- z Kupperwaldu Kazimír Ferdinand, říš. hr., hejtman Podbrdského kraje (1705-13), pak Berounského (1714) a nakonec Plzeňského (1715-27) – **A.1**, Borek (Ber), Praha VII. 5/, Radnice I. 2/
- z Kupperwaldu Ludmila Konstancie, říš. hr., roz. hr. z Bubna a Litic – **A.1**, Radnice I. 2/
- Kürchnerin Anna – **A.6**, III
- Kurkovský z Lukovan – **A.1**, Unhošť 1c/
- Kürner Adam – **A.2**, Wien II. 11/
- Kursch Christian – **A.2**, Zistersdorf
- Kurtz Joseph (1692-1737), malíř tyrol. původu – **A.5**, Slovensko, Bratislava 3/
- Kus František, jez. kněz, rektor jindřichohradec. koleje (ve fun. 1719 † 1721) – **A.1**, Počátky 3/
- Kusebauch Josef, sedlák – **A.1**, Příbram (Lit)
- Küsel Matthäus (1629-81), augsburský mědirytec – **B.4**, 15a
- Küsel (Küssell, Kösell, Kiesel) Melchior (1626-84), augsburský rytec – **B.4**, 15a
- Kutil (Kurtil) Adam, měšťan a zem. zapisovatel, a jeho manželka Anna – **A.1**, Praha V. 19/
- Küttner* viz *Kyttner*
- Kužel Tomáš, zámečník – **A.1**, Praha II. 3a, b/
- Kviaczig (Kwiciak) Franziska Michaela – **A.4**, Czarnowasy 1/
- Kvinta Václav (1674-1736), měšťan, pasekář a obchodník – **A.1**, Rožnov pod Radhoštěm
- Kybler Benignus (1612-75), z Bavorska, jezuita (od 1629), kněz, kazatel u sv. Mořice v Augsburgu, spisovatel – **B.1-3**, KYBLER 1678, 1682, 1694
- Kyncl Jiří Vojtěch († 1754), tiskař v Kutné Hoře činný 1713-53 – **B.1-3**, *Nové písně* 1725, VALCER 1726, ČERNÝ 1727, *Nové pobožné písničky* 1727, *Veleslavné bratrstvo* 1727, BEDNÁŘ 1728, *Tři nové písně* 1727?
- Kyrbes Josef Leopold Filip Vavřinec, ze Šternberka na Moravě, spisovatel – **B.1-3**, KYRBES 1720, 1721
- Kysval Václav, podruh – **C.1**, Dětenice

- Kyttner (Küttner) Ferdinand, měšťan a pekař – **A.1**, Jirkov 2/; **D.1**, 227 (Jirkov); **D.2**, Jirkov
- Labe Šebestián (1635-1710), jezuita (od 1655), kněz (1667) – **A.1**, Praha VI. 5b/; **B.1-3**, LABE 1685, 1691; **C.1**, Slavíkovice, Týnec
- Laberhüttel Samuel (1620-87), jezuita (od 1638), kněz, působící od 1662 v Loretu, od 1665 v Římě, kde se stal penitenciářem ve Svatopetrské bazilice – **B.1-3**, MAKARIUS Z MERFELIC 1684, *Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel*, 1. XII. 1685; **C.1**, Brno II. 7/, Roma 1/
- Laboun (Labaun) Jiří st. († 1710), od 1685 měšťan Starého Města praž., kde v pronajatých prostorách Karolina od 1686 provozoval tiskařskou dílnu – **B.1-3**, TANNER 1688, CHANOVSKÝ, TANNER 1689, KOSTANECKÝ Z HOSÍNU A SULMOVA 1690, AUPONĚŠICKÝ 1691, MAKARIUS Z MERFELIC 1691, PFALZ Z OSTRIC 1691, *Protector vitae et famae* 1692, 1704, SUMMA Z VLASTISLAVĚ 1692, 1693, 1694, 1699, HOLAN ROVENSKÝ 1693, *Nový hospodářský a kancelářský kalendář* 1697, 1700, BALBÍN 1698, *Sittliches Ehe-Band* 1700, JANOVKA 1701, BALBÍN, BAČINA 1703a, *Pobožné uctění* 1703, *Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Venceslai* 1704, 1706, *Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava* 1704-1710, BRÜCKNER 1708
- Laboun Jiří (Ondřej) ml. († 1725), syn předešlého, po němž zdědil a provozoval tiskárnu v Karolinu na Starém Městě praž. – **B.1-3**, *Neuer Titular-Kalender zu Ehren des hl. Venceslai* 1711, 1717-1722, *Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava* 1712-1714, 1716, 1717, 1720-1725, JANOVKA 1715, *Das Leben und Marter* 1723, PEITHER 1723, SEDDELER 1724 – jeho dědicové: **B.1-3**, MAYER 1726, SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727, *Krátký vejpis* 1729, *Neuer Prager Titular und Logiaments Kalender zu Ehren des heil. Wenceslai* po 1725, *Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava* po 1725
- Lackemayer František Jindřich, netolický truhlář – **A.1**, Brloh 1/, Ondřejov
- von Laffert Ferdinand Anton (1674 – 1734 nebo 1737), svob. p. – **A.5**, Maďarsko, Dunaharaszti
- von Laffert Maria Barbara († 1746), svob. p., roz. von Oettl – **A.5**, Maďarsko, Dunaharaszti
- Lagler Kristián, stavitel pracující pro teplickou vr. – **A.1**, Mstišov
- Lagner Kristián, mlynářský mistr – **A.1**, Hlíňany 3/
- Lahoda Jan, nepom. obyvatel – **C.1**, Nepomuk 2b/
- Laidig (Leidig) Jan Kryštof st. († 1717), nejstarší člen brn. rodiny mědirytců, činný od 90. l. 17. st. – **B.4**, 93
- Laidig Jan Kryštof ml. († 1746), brn. mědirytec – **B.4**, 101
- Laimingerin Maria, měšťanka, obchodnice s bílým prádlem – **A.2**, Hallein 1a/; **D.2**, Hallein
- de Lama, ryt. rod – **C.1**, Hötting
- de Lama Anna, členka ryt. rodu – **A.2**, Hötting 2/
- de Lama Regina, členka ryt. rodu – **A.2**, Hötting 2/
- Lambacher Martin, loketský kameník – **A.1**, Loket 2/
- Lambacher Šebestián, loketský kameník – **A.1**, Loket 2/
- von Lamberg Franz Alois (1692-1732), říš. hr., svob. p. in Ortenegg und Ottenstein, od 1709 kanov. pasovský, od 1713 zároveň kanov. salzburský, od 1725 světicí biskup pasovské diecéze pro její část pod řekou Enží (tj. v NÖ) (bis. svěcení přijal 1726), od 1728 navíc oficiál a gen. vikář pro t. oblast – **A.3**, Passau 3/
- von Lamberg Johann Philipp (1652-1712), hr., studoval ve Vídni, Steyru, Pasově, od 1663 kanov. v Pasově a od 1668 v Olomouci, 1673 získal doktorát obojího práva na sienské univerzitě, od 1675 salzburský kanov., od 1676 cis. dv. rada (jako takový byl vyslancem v Düsseldorfu, Drážďanech, Berlíně a Řezně a měl účast na válce s Turky), od 1689 až do svého skonu pasovský biskup (bis. svěcení přijal 1690) – i v t. funkci se věnoval politice a diplomacii – 1700 se stal kardinálem – **A.3**, Passau 1/; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1707), Pasovské biskupství I
- von Lamberg Joseph Dominikus (1680-1761), hr., 1706 dómský probošt v Pasově, 1707 salzburský kanov., 1712-23 biskup sekovský, od 1723 až do konce života biskup pasovský, 1737 kardinál – **A.2**, Langenlois 1/, Seggauberg; **C.1**, Pasovské biskupství III
- Lambertini Prospero Lorenzo viz Benedikt XIV.*
- Lambrecht, doktor, sbormistr – **C.1**, Wien I. 4/
- Lamotte, šlechtický rod – **C.1**, Jesenný
- Lamprecht Gottfried, praž. staroměst. měšťan a zlatník – **A.1**, Odlochovice 1/
- Lanckisch Josef Václav († 1751), nejprve v duch. správě (děkan, vikář), 1717 kanovník praž. metr. kapituly, 1744 její děkan – **A.1**, Dřínov, Lišnice; **C.1**, Praha II. 12/
- Lancokoroński Maciej – **A.4**, Wodzisław
- Landsteiner Andreas – **A.2**, Langschlag
- Laneus neb Pouba Vít, sedlák – **A.1**, Milíčov
- Lang Johannes, Don, vídeňský barnabita – **C.1**, Mistelbach 3/
- Langedock Georg, s manželkou Margarethou – **A.3**, Westheim
- Langer Gabriel, farář – **C.1**, Jesenný, Semily
- Langer Jan Jakub, farář – **A.1**, Nejdeč
- Lanteri, pán – **A.1**, Křešice
- a Lapide Jan Jiří, uroz. p., cis. důchodní – **A.1**, Chomutov 1b/; **C.1**, Chomutov 1/; **D.1**, 188 (1703-06); **D.2**, Chomutov 1/
- Larenz Johann Friedrich, purkmistr – **A.3**, Beverungen
- Laube Michael Antonín, sládek – **A.1**, Most 4/

- Laubler (Läubler) Franz, katolík, konvertita, vrah ve známém drážďanském případu z 1726 – **C.1**, Dresden 2/
- Laukas Franz (před 1690-1765), tyrolský malíř – **A.2**, Kaltenbrunn
- Laz Anton, augustiniánský kanov. kláštera Klosterneuburg, duch. administrátor – **B.1-3**, LAZ 1727; **C.1**, Wien II. 3/
- Lažanská z Bukowé Marie Gabriela (1691-1758), roz. Czerninová z Chudenic, 1707 provdána za Václava Josefa Lažanského z Bukowé (1674-1715), který jí 1711 prodal manětínské pan. – byla představenou praž. novoměst. ústavu šlechticů – **A.1**, Manětín 2/
- Lažanští z Bukowé, šlechtický rod – **A.1**, Čistá (Rak)
- Leblas Matyáš – **A.1**, Uherský Brod I. 3/
- Leckel Frideric, jez. kněz, misionář na liechtensteinských državách (ve fun. 1715-32) – **A.1**, Bošovice
- Ledick viz Lödig*
- Ledik viz Lödig*
- Ledr Josef (1849-1934), učitel, regionální historik – **A.1**, Přelouč
- Legker František Antonín, truhlář – **A.1**, Praha II. 4d/
- Lehmann Christoph (1568-1638), n. spisovatel a měst. písař ve Špýru – **B.1-3**, LEHMANN 1612, 1662, LEHMANN, FUCHS 1698, 1711
- Lechleitner Ingenuin (tj. Jenewein), dv. sochař (1676-1731) – **A.2**, Innsbruck 2-4/
- Lechner František (1677-1734), jez. kněz, rektor krumlov. koleje (ve fun. 1724-28) – **A.1**, Český Krumlov 1/
- z Lechniti Jan Antonín, daňový výběrčí v Těšíně, 1719 povýšen do č. šlechtického stavu s predikátem „z Fridenburgu“, 1729 do č. rytířského stavu – **A.4**, Błogocice
- Leidig viz Laidig*
- Leidnetz Martin († 1712), farář – **A.1**, Velešín 1/
- Leiner Jan František Tomáš, řeholním jménem Richardus a Jesu (1676-1726), piarista (od 1694), kněz – **C.1**, Ostrov
- Leinhaus František, hosp. správce – **A.1**, Šárka u sv. Jana
- Leitner Johann Matthias, řezbář a sochař – **A.2**, Arnfels 2a/
- Leitner Servatius, sochař bavor. původu činný na sklonku 17. st. v Šoproni – **A.5**, Maďarsko, Kőszeg, Sopron 1/
- Lemmich Zachariáš, kněz řádu kříž. s červ. hv., farář – **C.1**, Pšov
- Lemmichen Konstantin, dominikán, kněz, regent gener. studia v konventu na Starém Městě praž. – **B.1-3**, HEINRICH 1722; **C.1**, Praha V. 12/
- Lenck Jakub s manželkou Marií – **A.1**, Chlumčany
- Lengelacher Ignác (1698 – asi 1780), sochař činný na již. Moravě – **A.1**, Mikulov II. 8/, Olbramovice (Zno) 2/, Šakvice
- Lenglet du Fresnoy Nicolas (1674-1755), fr. kněz, licenciát teologie na pařížské univerzitě, historik geograf, filozof, encyklopedista – **B.1-3**, LENGLET DU FRESNOY 1708, 1715
- Lenzbauer Franz Joseph Anton († 1754), sochař – **A.2**, Neuaigen
- Leo Georg Andreas, vrchní rychtář, s chotí Theresií Rosalií – **A.3**, Königheim
- Leonardus a S. Zephyrino, bosý augustinián, převor konventu u sv. Václava na Novém Městě praž., spirituál mariánsko-nepom. konfederace Na Skalce – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1725)
- Leonhardt Kristián František, farář – **A.1**, Nemanice
- Leopold Jan Michael, farář – **A.1**, Strašín
- Leopold Tobiáš († před 1626), tiskař činný v Praze na poč. 17. st., vyhraněného kat. a prohabsburského zaměření – **B.1-3**, FERUS 1616
- Leopoldus a S. Theresia, bosý karmelitán, superior řádového hospice v Lisabonu – **C.1**, Lisboa
- Lercari Niccolò Maria (1675-1757), 1724-26 komoří pap. dvora, od 1726 kardinál – **A.6**, V. 2/; **C.1**, Praha II. 13/
- von Lerchenfeld Helena, benediktinka, abatyše kláštera v Kühbachu (ve fun. 1685-1718) – **A.3**, Kühbach 2/; **B.1-3**, *Officium* cca 1698; **C.1**, Kühbach
- Lerchenfeld Johann Baptista, theat. probošt – **B.1-3**, *Officium* cca 1698; **D.1**, 135 (cesta z Ingolstadtu do Scheyern přes Pfaffenhofen an der Ilm), 142 (Salzburg)
- Lerschenberger Johann, mramorář – **A.2**, Arnfels 2a/
- Lersmacher Cornelius Gerhard (1660-1731), od 1688 kanov. koleg. kapituly sv. Paulina v Trevíru – **A.3**, Trier 2/
- z Leslie Jakub († 1692), hr., generál polní maršálek, prezident dvorské válečné rady, rytíř Řádu zl. rouna, vyslanec v Turecku – **A.1**, Nové Město nad Metují 1/
- z Leslie Jakub Arnošt (1669-1737), hr., císař. tajný rada, od 1720 prezident dvorské komory ve Vnitřních Rakousích – **A.1**, Nové Město nad Metují 3/
- Lessius Leonardus (1554-1623), vlámský jezuita, morální teolog, spisovatel – **C.1**, Praha IX. 20/
- Leszczyńska Anna (1660-1727), šlechtična z pols. kn. rodu Jabłonowski, 1676 se provdala za strážce pokladu Rafała Leszczyňského, její syn Stanislav se 1704 stal pols. králem, jejíž po vypuzení z trůnu (1709) následovala do exilu, do Švédska, Německa a 1718 do Francie, kde zemřela – **C.1**, Praha II. 4e/
- Leszczyński Stanislav I. (1677-1766), pols. šlechtic, od 1699 vévoda poznaňský, v období válečných napětí 1704-09 a 1733-36 pols. král a litevský velkokníže, zbytek času prožil v exilu v různých zemích, nejdéle ve Francii (22 let), kde se jeho dcera Marie 1725 stala královnou a

- on sám 1736 lotrinským vévodou – **C.1**, Praha II. 4e/
- Lešanský Jan, služebník kostela a kůru v Nepomuku – **B.1-3**, *Historia Plsnensis* do 1680; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1718)
- Lešetický Václav (* cca 1649), nepom. rodák, měšťan a radní – **A.1**, Nepomuk 1b, d, e/; **C.1**, Nepomuk 2ic/
- Leštianský Martin Jiří, křižovník s červ. hv., kněz, farář – **C.1**, Jihlava 1/, Praha I. 5/
- Letocha Václav, kronikář – **A.1**, Uherský Brod I. 1/
- Leuthner Franz, kameník – **A.2**, Stein an der Donau 1b/
- Leysek František Kašpar, kameník – **A.1**, Praha VII. 8/
- Leytam de Souza Manoel, dvořan portugalského krále Jana V. – **B.1-3**, DA FONSECA 1708a
- Lezzeno Giovanni, arcikněz – **C.1**, Monza
- ze Lhoty Jiří Ferdinand – **A.6**, II. 1, 2/
- Libertin Jan (1654-1732), jezuita (od 1669), kněz – **C.1**, Praha II. 4d/, IX. 17/
- Libertin Jiří Jan (cca 1681-1732), rakovnický děkan (1707-22), od 1722 svatovít. kanov. a n. kazatel v praž. katedrále – **A.1**, Rakovník 2, 3/; **B.1-3**, LIBERTIN 1720, 1723; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1724), Plasy 4/, Praha II. 11, 12/, Rakovník 1/
- Libštejnská z Kolowrat Alžběta (Eliška) († 1662), bar., roz. Popelová z Lobkowicz – **A.1**, Praha IV. 9a/
- Libštejnská z Kolowrat Marie Antonie (1692-1744), říš. hr., roz. ze Schwarzenbergu – **A.1**, Rychnov nad Kněžnou 2/
- Libštejnský z Kolowrat Albrecht II. (1463-1510), král. rada a nejvyšší hofmistr (1496-1502), karlstějnský purkrabí (1496-97), nejvyšší kancléř Král. č. (1503-10) – **A.1**, Praha II. 3a, 6/; **B.1-3**, *Nadační listina* 1502
- Libštejnský z Kolowrat František Karel (1620-1700), hr., císař. komoří a tajný rada, rada komorního soudu (od 1642), hejtman Hradeckého kraje (1647-48), prezident rady nad apelacemi (1651-67), morav. zem. hejtman (1667 † 1700) – **A.1**, Dubno; **C.1**, Praha II. 3b/
- Libštejnský z Kolowrat František Karel II. (1684-1753), říš. hr. – **A.1**, Letohrad 2/, Rychnov nad Kněžnou 2/
- Libštejnský z Kolowrat Jindřich (1570-1646), bar., císař. rada (1603), hejtman Prácheňského kraje (1613-14), hejtman Nového Města praž. (1613-15), nejvyšší dvorský sudí Č. král. (1623-28), nejvyšší zem. sudí Č. král. (1628-38), nejvyšší zem. komorník Č. krá. (1638-43), nejvyšší hofmistr Č. král. (1643 † 1646) – **A.1**, Praha IV. 9a/
- Libštejnský z Kolowrat Maxmilián (cca 1657-1720), svob. p. – **A.1**, Luka a/
- Libštejnský z Kolowrat Norbert Leopold (1655-1716), říš. hr., císař. komoří a tajný rada, od 1712 držitel řádu Zlatého rouna – **A.1**, Dubno, Uhersko a/
- Libštejnský z Kolowrat Václav Ferdinand (1692-1731) – **A.1**, Luka a/
- Libštejnští z Kolowrat, šlechtický rod – **A.1**, Zámorsk 1, 2/
- Libuše, kněžna, legendární zakladatelka Prahy – **A.1**, Nový Dům; **C.1**, Praha II. 9c/
- Ličkovský Pavel Ignác, prokurátor brněnské koleg. kapituly na Petrově – **A.1**, Bohunice (Brn)
- Lidmila hrnčířka* viz *Jelínková Lidmila*
- Liebre Erasmus († 1725), č. augustinián (profes složil 1701), kněz, kazatel – **B.1-3**, LIEHRE 1728
- Liebre Tobiáš Arnošt (asi 1644-1727), od 1681 varhaník praž. katedrály, skladatel – **C.1**, Praha II. 10/ (1721)
- Liechtensteinové, knížata – **C.1**, Praha II. 4d/
- z Liechtensteinu, šlechtický rod – **A.1**, Šternberk
- z Liechtensteinu Anna Marie Antonie (1699-1753), kn. (1732-45 a od 1748) – **A.1**, Chrást, Šakvice
- z Liechtensteinu Eleonora Barbora (1661-1723), kn. (1718-21), roz. hr. z Thun-Hohensteinu – **A.1**, Varnsdorf
- z Liechtensteinu Antonín Florián (1656-1721), kn. (od 1719, kdy se stal také prvním panujícím kn. nově založeného knížectví Lichtenštejnsko), hofmistr rak. arcivévodě Karla, pretendenta španělského trůnu, císaře toho jména VI., také ryt. Řádu zlatého rouna – **A.1**, Moravská Třebová 5/, Rumburk 1a/, Šumperk 3/
- z Liechtensteinu Josef Jan Adam (1690-1732), od 1721 kn. a gubernátor liechtensteinského domu, rytíř Řádu zlatého rouna (od 1721), též panující vévoda opavský a krnovský – **A.1**, Cotkytle, Karlovec, Karlovice, Úsov 2/
- z Liechtensteinu Maxmilián Jakub Mořic (1641-1709), říš. kn., císař. komoří (od 1658), plukovník císař. armády – **A.1**, Olbramovice (Zno) 1/; **B.4**, 32; **C.1**, Olbramovice, Olomouc 3b/
- Liepure Jan František († 1705), původem z Porrentruy, doktor obojího práva, apoš. protonotář, královéhradecký kanov., posledních 30 l. života asesor a kancléř praž. arcib. konzistoře – **C.1**, Praha VII. 7b/
- Lichnowská z Woschütz Františka Alžběta, roz. Elbognarová z Dolejšího Schönfeldu (nebo spíš z rodu Werdenbergů?) – **A.1**, Slatina
- Lichnowsky z Woschütz Leopold Zikmund – **A.1**, Slatina
- Lichtenberger Marián, cisterciák, kněz, profes zbraslavského kláštera, spisovatel – **B.1-3**, LICHTENBERGER 1711; **C.1**, Zbraslav 2/
- Lichtenstein-Castelcorn František Antonín, říš. hr., telčský p. (od 1704 do † 1761) – **A.1**, Krahulčí, Telč I. 6, 7/; **B.1-3**, *Anagraphe confoederatorum* 1710; **C.2**, I. 1729, Telč, jez. gymnázium
- Lichtenstein-Castelcorn Jakub Arnošt (1690-1747), hr., od 1709 olom. kanovník, 1709-12 studia v Římě, kde byl 1713 vysvěcen na kněze, poté několik l. působil v olom. bis. kanceláři a

- zároveň byl arcijáhnem opavským, od 1717 salzburským kanovníkem, 1728-45 biskupem sekavským, 1738-45 zároveň biskupem olom., od 1745 až do † arcibiskupem salzburským – **A.1**, Dačice 2b/, Krahulčí; **B.1-3**, *Lux gemmae celsissima* 1729; **C.2**, I. 1729, Telč, jez. gymnázium
- Lichtenstein-Castelcorn Marie Anna, hr., roz. hr. z Halleweilu, telčská p. (od 1704 do † 1743) – **A.1**, Krahulčí, Telč I. 6, 7/
- Lichtenstein-Castelcorn Max Adam, hr., probošt brn. koleg. kapituly na Petrově (ve fun. 1670 † 1708) – **A.1**, Brno III. 6/
- Linda Jaromír (* 1965), bohemista – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 4a, d/
- Linius viz z Kochemu*
- Lipart David, sochař a řezbář, člen brtnické měst. rady – **A.1**, Brtnice 2/, Telč I. 6/
- Lir M. – **A.1**, Kunvald
- Liský Jan, kameník či sochař – **A.1**, Nové Strašecí 1/
- z Lissau Rudolf Josef (* 1665), hr., cí. komoří, hejtman Starého Města praž. – **C.1**, Praha V. 11c/
- Lissiack (Lišák) Valentin (1674-1749), praž. malostranský zvonář – **A.1**, Horní Kruty b/, Křinec 1/, Lstiboř, Nižbor 1/, Sluštice, Vodňany 1ba, 1bb/
- Lissý Vavřinec (1676-1757), jez. kněz, misionář na vinicích u Prahy – **A.1**, Mirovice 2/, Zlíchov
- Lišák viz Lissiack*
- Liška Bartoloměj (věku 118 l.), myslivec – **C.1**, Nepomuk 2ga/
- Liška Jan Kryštof (1650-1712), malíř činný ve Slezsku a Čechách – **A.1**, Klučnice c/, Osek 1/, Plasy 2, 3/, Praha IV. 9b, c/, V. 4b, a-b/, Velehrad 2/
- Liška (Lysska) Václav Antonín († 1707), farář – **A.1**, Pištín b/
- z Livoneru, rytíř – **A.1**, Praha III. 8/
- z Livoneru Johanna Nepomucena, svatojiřská benediktinka – **A.1**, Praha III. 8/
- z Livoneru Ludmila, svatojiřská benediktinka – **A.1**, Praha III. 8/
- Löbel, českokrumlov. hejtman – **A.1**, Dolní Vltavice 1/, Kamenný Újezd 2/
- Lobkowicz viz Popel z Lobkowicz*
- Lobkowiczové viz Popelové z Lobkowicz*
- Lodí Vincenzo, Don (řeholní klerik?), rodák z města L'Aquila v it. Abruzzu – **B.1-3**, LODI 1713a, b; **C.1**, Praha II. 8d/
- Lodinský Maxmilián, farář – **C.1**, Kladno
- Lödigg (Ledik, Ledick) Karel, farář – **A.1**, Némčice (Plz)
- von Lodron, hraběnka a její matka – **A.2**, Salzburg 2/
- von Lodron Ernst Maria Joseph Johann Nepomuk (1716-79) – **C.1**, Gmünd in Kärnten II
- von Lodron Franz Xaveri Joseph, cí. tajný rada – **A.2**, Brixlegg a Reith im Alpbachtal 1/
- von Lodron Johann Nepomuk Carl (1727-86) – **C.1**, Gmünd in Kärnten II
- von Lodron Karl Wentzl (1682-1735), hr. – **A.2**, Gmünd in Kärnten II. 1, 2/; **C.1**, Gmünd in Kärnten II
- von Lodron Philipp Ferdinand (1657-1707), hr. – **A.2**, Gmünd in Kärnten II. 1/; **C.1**, Gmünd in Kärnten II
- z Lodronu Marie Gertruda, hr., klariska, abatyše znojemského kláštera (ve fun. 1690-93) – **A.1**, Znojmo II. 5/
- Löfler Kristián V., měšťan, s manželkou Marií Evou – **A.1**, Jirkov 3/
- Lohelius Jan (1549-1622), premonstrát, opat strahov. kláštera (1582-1612), praž. arcibiskup a velmistr kříž. s červ. hv. (obojí 1612 † 1622) – **A.1**, Praha II. 2c, 3a, 8a, 13b/
- Lohr Hugo Jindřich (1683-1740), strahovský premonstrát (od 1699), kněz (1707), profesor na řádovém gymnáziu v Žatci – **B.1-3**, LOHR 1718a, b; **C.1**, Žatec 3/; **C.2**, I. 1718, Žatec, prem. gymnázium
- Lochner Johann Georg († 1764), norimberský nakladatel a knihkupec, 1740 a 1745 dol. jeho knihkupecká činnost v Praze – **B.1-3**, BONA, JANKA 1729
- Lochner Johann Christoph, norimberský nakladatel a knihkupec, s pobočkou ve Frankfurtu – **B.1-3**, BECKER 1697, 1700, HERLET 1703, 1711, JOSEPH A VIRGINE MARIA 1716
- Lochner Paul st. († 1734), norimberský nakladatel a knihkupec s pobočkou v Praze (dol. od 1716) – **B.1-3**, VITZK 1724, LIEHRE 1728
- Lombartus Johann, lazebník – **A.2**, Bad Gastein
- von Longueval Rosa Angela (1674-1742), kn., hr. von Buquoy, roz. hr. von Harrach (1700 se vdala za Philippa Karla Emmanuela kn. von Longueval, hr. von Buquoy, † 1703) – **A.3**, Tittmoning II. 2/
- Lorendis Ambrož, sochař – **A.1**, Chomutov 5/
- Lorentz (Lohrencz) František Xaver (1666-99), jezuita (od 1691) – **A.1**, Jaroměř 1/
- Lorentz Jan Adam, farář – **A.1**, Sezemice 1/
- Lorentz Jan Štěpán, představitel města – **D.1**, 646 (Žlutice)
- Löscher Valentin Ernst (1673-1749), drážďanský luteránský superintendent (cca od 1709), kazatel, spisovatel, tvůrce cír. písní – **B.1-3**, LÖSCHER 1725, 1726; **C.1**, Dresden 2/
- Lossi Jan Vilém, křižovník s červ. hv., kněz – **C.1**, Hořepník 1/, Hradiště, dř. Hradiště svatého Hypolita 1/
- Losy z Losenau Marie Sibylla, roz. von Gesser (Degesser) – **A.1**, Radíč
- Losy z Losenau Šebestián Matyáš (1667-1738), 1728 povýšen do č. ryt. stavu – **A.1**, Radíč
- Losy z Losenau, blíže nejmenovaný uroz. p. – **A.1**, Praha V. 34b/; **C.1**, Praha V. 11a/

- Loß Jan Arnošt – **A.1**, Hora Svaté Kateřiny 2/
Lotti Antonio (1667-1740), benátský hudební skladatel, od 1717 na čas činný v Drážďanech – **C.2**, IV
- Loučel Václav, měst. písař – **D.1**, 259 (Kelč)
- Löw Mikuláš, zvonář – **A.1**, Krpy, Otovice, Praha VI. 5ee/, Svojetín
- Löw z Erlsfeldu Jan František (1648-1725), ryt. (nobilitován 1685 císařem Leopoldem I.), na praž. univerzitě získal doktorát medicíny, v Římě získal doktorát práv, osobní lékař Jana Adolfa I. ze Schwarzenbergu a císaře Leopolda I., profesor na praž. univerzitě a opakovaně její akademický hodnostář (děkan lékařské fakulty, 1699, 1703, 1712 a 1717 rektor univerzity), aut. lékařských spisů – **B.1-3**, *Incolatus et investitura* 1711; **C.1**, Praha II. 9a/, IX. 37, 44/
von Löwenburg Johann Jakob (asi 1670-1732), od 1683 bar., od 1691 říš. hr., generál v cis. armádě (do 1683), cis. tajný rada, od 1723 hlavní soudní rada uherské komory, od 1726 ředitel Uherské komory v Košicích, od 1730 vedoucí stoličného úřadu v dolnouherské župě Békés, zakladatel piaristické koleje v Ružomberku (1727) – **A.5**, Maďarsko, Sopron 1/
- Löwenstein-Wertheim, šlechtický rod 1711 povýšený do primogeniturního kn. stavu, 1712 byl kn. stav rozšířen na všechny členy rodu – **C.1**, Praha II. 4d/
- Lublínský Martin Antonín (1636-90), od 1664 aug. kanovník v Olomouci, malíř – **B.4**, 32
- Lucas a S. Nicolao, bosý trinitář ve vídeň. klášteře, kněz – **A.2**, Rakousko celkově; **A.5**, Oblasti za hranicemi české země celkově 2/ – Španělsko, Barcelona a/; **B.1-3**, LUCAS A S. NICOLAO 1721, 1725, 1726, 1727; **C.1**, Trnava 2/, Wien III. 1/
- Lucemburský Jošt (asi 1354-1411), od 1375 morav. markrabě (spolu se svými bratry Prokopem a Janem Soběslavem), od pol. 90. l. 14. st. markrabě braniborský, 1410 zvolen za řím. krále – **C.1**, Praha II. 1/
- Lucemburský Karel IV. (1316-1378), morav. markrabě (1333-49), č. král (od 1346), řím.-n. král (od 1346) a řím. císař (od 1355) – **A.1**, Praha III. 2/; **B.1-3**, FERUS 1641, HOLAN ROVENSKÝ 1693, *Verzeichnis der h. h. Carlsteiner Reliquien* 1721; **B.4**, 15b; **C.1**, Mödling 1/, Praha II. 3a, 9c, 11/, VII. 7c/ (1712), Trnava 2/
- Lucemburský Václav IV., český král (ve fun. 1378-1419) a řím. král (1376-1400) – **A.1**, Opočno (Č, Hra) 4/, Praha III. 2/, V. 4a, b/, Točnick 1, 2/; **B.1-3**, *Anonymní leták* cca 1393, ZÍTEK 1909; **B.4**, 8; **C.1**, Brno II. 8a/, Napolí 2a/, Praha II. 1, 9c/, V. 11, 11a/, VII. 7c/ (1717), IX. 7, 12, 48/, Trnava 2/, Zbraslav 1/, Žďár nad Sázavou II. 2e/
- Lucemburský Zikmund (1368-1437), braniborský markrabě (1378-97), chorvatský a uher. král (1387-1437), od 1419 č. král a morav. markrabě, za č. krále byl však slavnostně přijat až 14. VIII. 1436, od 1411 řím.-n. král, od 1433 také císař Sv. říše řím. – **C.1**, Praha II. 1/
Lucich Theodoricus, kněz, kněz, provinciální ministr františkánů – **A.5**, Chorvatsko, Trsat
Lüdden Paul, drážďanský malíř – **A.1**, Chrast
Ludeger Jan Karel, purkrabí – **A.1**, Klobuky
Ludeger Ondřej Ignác, kandidát obojího práva – **B.1-3**, LUDEGER 1728; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1728)
Ludegerová Kateřina, uroz. p., roz. Frischmanová – **A.1**, Kosova Hora
Ludmila (cca 860-921), světice, manželka č. knížete Bořivoje I., mučednice, č. zem. patronka – **A.1**, Přední Kopanina, Stará Boleslav II
Ludovisi Alessandro viz *Řehoř XV.*
Ludvík IV. Bavor (1282/87-1347), bavor. vévoda, rýnský falckrabě, od 1314 řím. král a od 1328 zároveň sporný císař Sv. ř. – **C.1**, Ingolstadt
Ludvík XIV. (1638-1715), z rodu Bourbonů, od 1643 fr. král – **C.1**, Barcelona
Ludwig Gelasius, aug. kanovník, probošt kláštera v Garsu (ve fun. 1698-1742) – **A.3**, Gars am Inn
Ludwig Jiří Antonín Konstantin (1654-1729), křižovník s červ. hv. (1675 profes), kněz (1677) – **A.1**, Praha V. 32c/; **C.1**, Pšov, Praha V. 10/
Ludwig Kosmas, paulán, kněz, lektor teologie – **B.1-3**, LUDWIG 1711; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1711)
Luchini Jan Antoni (1675-1750), krakovský kanov., doktor a profesor obojího práva, v šesti obdobích rektor krakovské akademie – **C.1**, Polsko čili Polské království 3/
Lukáš od sv. Mikuláše viz *Lucas a S. Nicolao*
Lünenschloß Anton Clemens (1678-1763), malíř a štukatér, dv. malíř würzburšských biskupů – **A.3**, Steinbach b/, Würzburg 7, 9, 10/
Lunkaš Martin, purkmistr – **A.1**, Bystřice nad Pernštejnem
Lupáč z Hlaváčova Prokop (asi 1530-87), mistr svob. umění na praž. univerzitě (1561), na které také nějaký čas působil jako profesor a děkan, humanista, básník, historik, vyznáním utrakvista – **B.1-3**, LUPÁČ Z HLAVÁČOVA 1584
Lurago Carlo (1615-84), it. architekt a sochař, činný převážně v Č, v Rakousku a Bavorsku – **A.1**, Nepomuk 1b/
Lürzer von Zechenthal Anselm, opat bened. kláštera Admont (ve fun. 1707 † 1718) – **A.2**, Admont II. 2/
Lussner Johann Baptist Ignaz, farář – **A.2**, Sallingstadt
Luther Martin (1483-1546), n. teolog, augustinián, kněz, později cír. reformátor, od něž se odvíjí luteránství – **C.1**, Dresden 2/, Žďár nad Sázavou II. 7/ (1725)
Lux František Julius (1702-64), plzeň. malíř – **A.1**, Dolní Lukavice 1/
Luz Marian, profes bened. kláštera Göttweig, provizor jedné f. – **A.2**, Haugsdorf

Lviček viz Bulíček

Lypp Antonín († 1713), důchodní – **A.1**, Kosova Hora

Lysander Ferdinand Kristián, cí. rychtář – **A.1**, Sušice 2/

Lyska viz Liška

Łubieński Kazimierz (1652-1719), od 1701 krakowský pomocný biskup (t. r. přijal biskupské svěcení), 1705-10 biskup chełmský, od 1710 biskup krakowský – **C.1**, Kraków 1/, Polsko čili Polské království 3/

Macek Jiří – **D.1**, 323 (Stupešice)

Macek Matouš – **D.1**, 323 (Stupešice)

Macek Ondřej (* 1971), hudebník, hudební vědec a badatel – **C.2**, IV

Macků Bartoloměj, konšel – **A.1**, Hartmanice

von Macors Franz Ernst, konšel – **A.3**, Baden-Baden

Maderl Franciscus, cí. ředitel dovozu zásobování v Itálii – **A.5**, Itálie, Milano 1/

Madotti Antonín, ze Soběslavi – **C.1**, Praha IX. 40/

Maget Karel (1684-1746), jezuita (od 1703), kněz, rektor několika řádových kolejí – **B.1-3**, **MAGET** 1722; **C.1**, Cieszyn; **C.2**, I. 1720, Opava, jez. gymnázium

Magnet Ignác Jiří, křižovník s červ. hv., 1712-19 magistr u sv. Matěje ve Vratislavi – **A.4**, Slezsko; **C.1**, Śląsk 1/

z Magnis Anna Kateřina († 1701), říš. hr., roz. ze Žďáru – **A.1**, Strážnice 2/

z Magnis Josef, říš. hr. – **A.1**, Strážnice 6/

z Magnis Marie Barbora (1691-1723), říš. hr., roz. bar. Kottulinská z Kottulina – **A.1**, Přestavlky (Olo)

z Magnis Maxmilián Filip (1685-1738), říš. hr. – **A.1**, Přestavlky (Olo), Strážnice 3/

Magnisové, šlechtický rod – **A.1**, Strážnice 6/

Mähling Jakob († 1736) – **A.3**, Hafenlohr

Machek Antonín (1705-60), jezuita (od 1723), kněz (1734) – **B.1-3**, **MACHEK** 1729; **C.2**, I. 1729, Praha, Nové Město, jez. gymnázium

Machio Giacomo, hud. skladatel – **C.2**, II. 1724, Milano, král. a cí. kaple Santa Maria della Scala

Macho Josef, kameník – **A.2**, Horn 1/

Macht z Löwenmachtu Jan Antonín, ryt. – **A.1**, Čelina

Macht z Löwenmachtu Matěj Vojtěch († 1719), ryt., patricij Starého Města praž., farář, od 1693 svatovítský kanov., jenž působil jako č. kazatel v katedrále a byl děkanem u sv. Apolináře, 1699 začal vypomáhat v n. kázáních, 1702 se stal scholastikem kapituly a 1704 arcijáhnem, 1706 na kanonikát i arcijáhenství v metr. kapitule rezignoval a stal se děkanem kapituly vyšehradské – **A.1**, Litoměřice I, Sušice 3/; **B.1-3**, *Officia propria* 1705; **B.4**, 18; **C.1**, Praha IX. 19/

Maiella, tajný písař „brevett“ při pap. Stolci – **C.1**, Roma 3/

Maier Hannes, säckingenský měst. stavitel – **A.5**, Švýcarsko, Stein

Mainardi Ambrosio, it. malíř – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/

Maito (Mayto) Jan (Johannes), měšťan, komínář – **A.1**, Kroměříž II. 2/

Maixner (Meixner) z Lüttichu František, uroz. p., z Olomouce – **C.1**, Olomouc 3m/

Majer Jan, žák gymnázia – **C.1**, Praha VII. 4b/

de Majo Martin, sochař – **A.1**, Beroun 2/

Makarius z Merfelic Václav Ondřej († 1692), farář, od 1672 jmenován praž. metr. kanov., děkan u sv. Apolináře a n. kazatel v katedrále, po 18 let přisedící praž. arcib. konz. – **A.1**, Nepomuk 1a, e/, Praha II. 6, 13a/, III. 7/, VI. 5a/; **B.1-3**, **MAKARIUS Z MERFELIC** 1684, 1687, 1691, *Copia litterarum reverendi Patris Samuelis Laberhüttel*, 1. XII. 1685; **C.1**, Nepomuk 1/, Praha II. 4a/, V. 11a/, IX. 16/, Roma 1/

Malec Jan Alexandr, křižovník s červ. hv., farář – **A.1**, Karlín 2/

Malingre Claude (1580-1653), fr. historik, historiograf na fr. král. dvoře – **B.1-3**, **MALINGRE** 1623

Malowtzová Renata Anežka – **A.1**, Petrovice u Sušice a/

Malowtzové, šlechtický rod – **A.1**, Stráž 1b/

Mancini Francesco (1672-1737), neapol. hudební skladatel, varhaník – **C.1**, Praha II. 10/ (1721); **C.2**, IV

Mandelli, it. markýz – **A.5**, Itálie, Romentino

Mandík Michael (1640-94), sochař, původem z Polska, činný na Moravě – **A.1**, Znojmo II. 8/ *Mändl ze Steinfelsu viz Mendel ze Steinfelsu*

Manfredini Francesco (1684-1762), it. houslista a hudební skladatel – **C.2**, IV

Manhardt (Mannhardt) Anselm (1680-1752), aug. kanov. lateránský v kanonii v Rottenbuchu, kněz, kazatel – **C.1**, Loppenhausen

Manlius (Mennichen, Männchen) Christoph (1546-75), historik a spisovatel – **A.1**, Praha II. 2b/; **B.1-3**, **MANLIUS** 1561-1567, **HOFFMANN** 1719

Mann Michael – **D.1**, 279 (Žibřidice)

Mannagetta (und Lerchenau?), rod – **A.2**, Weidling *Manne z Florentinu viz Manue z Florentinu*

Männchen viz Manlius

Mannová Alžběta – **D.1**, 279 (Žibřidice)

Mannsfeldová Marie Eleonora (1682-1747), říš. kn. – **A.1**, Praha V. 33d/

Mansfeld, rytec – **A.1**, Praha II. 4d/

Manue (Manne?) z Florentinu Josef († 1714) – **A.1**, Rožmberk nad Vltavou 2/

Mappius Franz Bernhard, farář – **A.3**, Körbecke

Maratta (Maratti) Carlo (1625-1713), it. malíř působící převážně v Římě – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 4/

Marcelli, františkán – **B.1-3**, **MARCELLI** 1726

- Marek od sv. Leona (* 1661), bosý augustinián (sliby složil 1685), pův. jménem František Rebner, rodilý ve Švábsku, řezbář – **A.1**, Lnáře 1/
- Marek Bernard, žák gymnázia – **C.1**, Praha VII. 4b/
- Marek (Jan) Damascén (asi 1663/64-1725), františkán (od 1683/84), kněz (1689), kazatel, spisovatel – **B.1-3**, MAREK 1728
- Mareš Šimon – **A.1**, Roseč
- de la Margelle et d'Eysden Gottfried Ulrich, kolínský světitel biskup (ve fun. 1697 † 1703) – **A.3**, Bonn
- Margrab Daniel, děkan – **A.1**, Pelhřimov 2/
- Marhoffér Rochus, vídeň. sochař – **A.2**, Rabensburg
- Marchi Giovanni Francesco Maria (1689-1740), it. hud. skladatel činný v Miláně, kde byl od 1713 dómským tit. varhaníkem – **C.2**, II. 1724, Miláno, král. a císař. kaple Santa Maria della Scala
- Marchitelli Francesco, it. malíř – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/
- Marie Aloisie od Zmrtvýchvstání Krista, roz. Springerová, voršilka v praž. novoměstském klášteře – **C.1**, Praha II. 9a/
- Marie Anna od Srdce Ježíšova, roz. hr. Přehořovská z Kvasejovic, voršilka praž. novoměstského klášteře – **C.1**, Praha II. 9a/
- Marie Františka, představená klášteře voršilek v Praze na Novém Městě – **A.1**, Praha VII. 23/
- Marie Inocencie od Ducha sv. viz z Wunschwitz Jakobina Anna*
- Marie Klára od N. Trojice, představená klášteře voršilek v Praze na Novém Městě – **A.1**, Praha VII. 23/
- Marie Voršila od sv. Ignáce, roz. Bernklau ze Schönreutu, voršilka v praž. novoměstském klášteře – **C.1**, Praha II. 9a/
- Markitan, obyvatel Turska – **A.1**, Tursko 2/
- Markvart z Hrádku Václav Arnošt (1667-1739), ryt., apelační rada, úředník zem. desek, přísedící kanceláře místodržitelství, později nejvyšší písař a král. místodržitel, 1723 mu byl dědičně udělen úřad nejvyššího korouhevnicka vладыckého stavu – **A.1**, Bílá hora 2/
- Markvartová Marie Konstancie, abatyše pohled. klášteře cisterciáček (ve fun. 1689 † 1716) – **A.1**, Pohled 2, 4/
- Marotti Georg Xaver (1683-1740), od 1713 pomocný a od 1716 sídelní biskup pičanské diecéze (dnes v Chorvatsku) – **A.5**, Slovinsko, Vesela Gora
- Marsch Antonín Jan († 1727), děkan – **A.1**, Kouřim 2/
- Marschall von Ostheim Anna Maria († 1730), roz. svob. p. von Schrottenberg – **A.3**, Höchststadt an der Aisch
- Marschall von Ostheim Christoph, uroz. p., vrchní pan. úředník – **A.3**, Höchststadt an der Aisch
- Martetschlöger Jiří – **A.1**, Vyšší Brod II. 1a/
- Martfeld Jan Kryštof, farář – **C.1**, Hora Sváté Kateřiny
- Martinek Jáchym Arnošt, farář, osobní děkan – **A.1**, Přerov nad Labem; **C.1**, Přerov nad Labem, Sezemice
- Martinelli Anton Erhard (1684-1747), rak. architekt a stavitel – **A.1**, Postoloprty 2/; **A.2**, Breitenfurt bei Wien 2/, Wien II. 26/
- Martinelli Domenico (1650-1718), it. architekt a kněz činný v Itálii, Rakousku, Č., na M i v Nizozemí – **A.1**, Milotice 1/ (snad)
- Martini Jan Mořic Václav († 1744), farář, od 1711 svatovít. kanov., od 1722 arcijáhen t. kapituly, od 1734 její děkan – **A.1**, Hubálov, Praha IV. 7/, Šluknov 2c/; **B.1-3**, MARTINI 1723, 1724, 1726; **C.1**, IV. 7/, Nepomuk 6b/ (1724), Praha II. 7e, 10/ (1723, 1724, 1726), IV. 1/, Uhry 6/
- Martinischt von Mayerberg Philipp Oswald – **A.2**, Ebindorf
- z Martinitz viz Bořita z Martinitz*
- z Martinitz Bernard Ignác (1614-85), říš. hr., císař. komoří a tajný rada, prezident rady nad apelacemi (1643-44), nejvyšší zem. sudí Č. král. (1644-48), nejvyšší zem. komorník Č. král. (1648-50), nejvyšší zem. hofmistr (1650-51), nakonec nejvyšší purkrabí Č. král. (od 1651), třetí vladař domu smečanského a majitel fideikomisu Smečno-Slaný (od 1651), držitel Řádu zlatého rouna (od 1657) – **A.1**, Praha II. 10a/; **C.1**, Praha II. 4b, c, f, g/
- z Martinitz Ferdinand Leopold Benno († 1691), říš. hr., doktor teologie, vysehrad. probošt, kanovník salzburský, olomoucký, pasovský, halberstadtský, brixenský a řezenský, 1635 zvolen tit. kanovníkem praž. u sv. Víta, k rezidenčnímu kanonikátu v Praze instalován 1643, 1644 svatovítský scholastik a děkan u sv. Apolináře, od 1650 arcijáhen svatovít. kapituly, často však v Praze nepřítomen (proto se 1651 ze své vůle vzdal všech výnosů plynoucích z praž. metr. kostela, ponechal si však statovitský kanonikát titulárně) – **B.4**, 8
- z Martinitz Maxmilián Valentin (asi 1620/21-77), říš. hr., 1641 osobní šenk císaře Ferdinanda III., 1642-44 komorník nad stříbry, poté císař. komoří, později také tajný rada, 1651-52 nejvyšší zem. sudí Morav. markrabství, 1652-56 nejvyšší sudí Č. král., 1656-58 nejvyšší komorník Č. král., od 1658 nejvyšší hofmistr Č. král., majitel rozsáhlých pan. v Č – **C.1**, Praha II. 4c/
- Martinitzové, rod – **A.1**, Plánice 2/, Smečno 2/; **A.2**, Klosterneuburg 1/; **C.1**, Praha I. 6/, II. 4b/
- Maruna Kašpar Josef Václav, farář – **A.1**, Trhové Sviny 2/
- Marxer Ignaz, sochař – **A.2**, Bruck an der Mur 4/
- Marzan Epiphanius, františkán, student – **B.1-3**, RUNPLER, MARZAN 1726; **C.1**, Brno II. 4b/
- Mařík, malíř – **A.1**, Sedlec (Čás) 3/
- Masařík nebo Provazník Jan, měšťan – **D.1**, 259 (Kelč)

- de Masquelier P. C. J., překladatel – **B.1-3**, *Abrégé des règles*, DE MASQUELIER 1726
- Massner Jiří Alexius, farář – **C.1**, Skorotice
- Masucci Agostino (1691-1758), it. malíř – **B.4**, 165
- Mašlanová Ludmila, spisovatelka – **C.1**, Praha VI. ad 2/
- Mateřovský František (1659-1732), jezuita (od 1676), kněz (1689) – **C.1**, Slavíkovice
- Matha Zachariáš, měšťan a pekař – **A.1**, Chomutov 2b/
- Matheides ze Závětic Norbert Antonín Václav, svob. p., děkan – **A.1**, Skuteč 1a/
- Mathey Jean-Baptiste (1630-96), architekt a malíř burgundského původu, činný v Č – **A.1**, Praha VI. 4/
- Mathias Johann, farář – **A.4**, Šroda Śląska
- Matouš, minorita – **A.1**, Horažďovice 3/
- de Matteis Paolo (1662-1728), it. malíř – **A.2**, Wien I. 3/; **A.3**, München III; **A.5**, Francie, Chambéry – Španělsko, Barcelona b/
- Matthaei Johannes Michael a jeho choť Maria Emilia, roz. Weigandt – **A.3**, Bad Königshofen im Grabfeld
- Matthes Josef Ignác, farář – **A.1**, Chudeřín
- Mattielli Lorenzo (1687-1748), it. sochař činný především ve Vídni a Drážďanech – **A.2**, Wien I. 11b, 15/
- Matuschka von Toppolczan Ernst Rudolf, úředník na Svídnicku a Javorsku, cí. vládní rada Lehnického knížectví, 1715 povýšený do stavu svob. pánů – **A.4**, Legnica 3/
- Matyáš, mlynář – **C.1**, Královice
- Matzke Benedikt František, farář – **A.1**, Benešov nad Ploučnicí 2/; **C.1**, Benešov nad Ploučnicí
- Maurisperm Anton (1678-1748), rak. jezuita, kněz – **C.2**, I. 1724, Graz, jez. akad. gymnázium
- Maurus a Concepcion, kněz, bosý trinitář, představený (ministr) barcelonského konventu – **A.5**, Španělsko, Barcelona a/
- Maxa Karel, sedlák – **C.1**, Dětenice
- Maximilien de S. Joseph, bosý karmelitán, kněz – **C.1**, Brussel 1/
- May Alfons († 1720), plaský cisterciák, farář – **A.1**, Kozojedy b/
- Mayer Ferdinand, cist. kněz, profes plaského kláštera, profesor filosofie a teologie – **C.1**, Klášter 1/
- Mayer Jakob, směnárník, a jeho manželka Maria Regina, roz. Dietrich – **A.2**, Wien I. 4b/
- Mayer Jan, lesník – **A.1**, Dymokury
- Mayer Jan Ignác, doktor svob. umění, filozofie a lékařství, král. veř. mimořádný profesor anatomie a botaniky na praž. univ., děkan lékařské fakulty t. univerzity (1741, 1745-46, 1750) – **B.1-3**, MAYER 1726; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1726)
- Mayer Jan Oldřich (1666-1721), řezbář a sochař činný v Praze (od 1696) – **A.1**, Pankrác 2/, Praha II. 11/, IV. 9a/, VII. 19/, VIII. 9/, Smolotely 1/
- Mayer Johann Bernhard (1669-1747), kněz (1694), od 1705 pomocný biskup würzburgský (t. r. přijal bis. svěcení) – **C.1**, Würzburg 3/
- Mayer Johann Bertrand, doktor práv, profesor na vídeňské univerzitě a děkan její právnické fakulty, přisedící nejvyššího maršálského dvorního soudu a adjunkt jeho fisku, konzistorní rada vídeňského biskupa – **B.1-3**, SATTLER 1712
- Mayer Matyáš (Mayr Mates), praž. malostranský měšťan a malíř – **A.1**, Praha II. 12/; **C.1**, Praha II. 4a/
- Mayer Oldřich (1650-1720), jezuita (od 1669), kněz (1682) – **A.1**, Praha VI. 5d/; **B.1-3**, MAYER 1693
- Mayer z Mayernu Daniel Josef (1656-1733), od 1693 svatovít. kanov., od 1701 probošt t. kapituly, od I. 1703 gener. vikář praž. arcidiecéze, od 1711 cí. tajný rada, povýšen do šlechtického stavu, 1711 jmenován svěřicím biskupem praž. (titulární biskup tiberiálský, svěcení přijal 1712), od 1731 praž. arcibiskup – **A.1**, Horní Vltavice, Mnichovo Hradiště 2/, Praha II. 8a/, IV. 1/, V. 33d, 34b/, VII. 1a/, Spálené Poříčí 2/, Zubří; **B.1-3**, LODI 1713a; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1724), Praha II. 4e, 6b, 8d, 9a, d, 10/ (1721), 12/, V. 11a, d/, VII. 7c/ (1713), Valdštejn 1/
- Mayerhofer Jan František († 1700), děkan – **A.1**, Smečno 1/
- Mayr Cölestin (1679-1753), benediktin, kněz, od 1728 rektor salzburské bened. univerzity, od 1735 opat svého domovského kláštera sv. Oldřicha a Afry v Augsburgu – **B.1-3**, MAYR 1727; **C.1**, Salzburg 4/
- Mayr Jakob, sochař – **A.2**, Voldöpp
- Mayr Johann Georg, tiskař v Lublani – **C.2**, I. 1708, Ljubljana, jez. gymnázium
- Mayr Sebastian, děkan – **A.3**, Tittmoning II. 1a, 3/; **C.1**, Tittmoning I, II
- Mayser, vice-prefekt švábského kurfiřtského dikasteria – **D.1**, 135 (cesta z Ingolstadtu do Scheyern přes Pfaffenhofen an der Ilm)
- Mayserin Maria Veronica, manželka předešlého – **D.1**, 135 (cesta z Ingolstadtu do Scheyern přes Pfaffenhofen an der Ilm)
- Mayto viz Maito*
- Mazanec Filip (1637-84), malíř činný v Praze – **B.4**, 5
- Mazaný Václav (1715 již †), ryt. – **A.1**, Unhošť 1a/
- Medicejský Gian Gastone (jinak Giovanni Battista Gastone) (1671-1737), od 1723 poslední velkovévoda toskánský z rodu de' Medici – 1697 se oženil s Annou Marií Františkou Sasko-Lauenburskou, manželství však ztroskotalo na naprosté rozdílnosti obou partnerů, ač oficiálně nadále pokračovalo – Gian Gastone se po pobytu v Č (často v Praze) vrátil do Florencie, nejprve načas 1705, poté 1708 definitivně –

- B.1-3**, *Giornale de' letterati* 1724; **C.1**, Praha II. 4d/
Megerle Johann Ulrich viz *Abraham a S. Clara*
Megerle Sebastian (1715 již †), kněz – **A.3**, Reischach
Meixner z Lüttichu viz *Maixner z Lüttichu*
Melák Jan Křtitel († 1710), zvonař v Brně – **A.1**, Uhersko a/
Melantrich z Aventinu Jiří (asi 1511-80), č. tiskař, nakladatel, vydavatel, překladatel, od 1551 měšťan Starého Města praž., kde provozoval tiskárnu, erb s výše uvedeným přídomkem obdržel 1557 – **B.1-3**, ADAM Z VELESLAVÍNA 1578
Melchior, piar. kněz – **C.1**, Příbor I. 2/
Melchior a S. Dominico, aug. kněz – **C.1**, Strzelin
Melchiori Giuseppe, agent praž. arcibiskupa v Římě – **B.1-3**, *Fama publica* 1701
Melichar Evžen, plaský malíř – **A.1**, Plasy 2/
Mellone Carlo Francesco (1670 – před 1756), milánský sochař činný na více místech – **A.5**, Itálie, Lodi 1/
Melničtí, rodina – **A.1**, Žamberk 1b/
Meltzer Jan Jindřich, farář – **C.1**, Třebošín
Melzovecký Tomáš Jan, farář – **C.1**, Lysá nad Labem
Menčík Ferdinand (1853-1916), literární a divadelní historik – **C.2**, I. 1720, Opava, jez. gymnázium
Mendel (Mändl) ze Steinfelsu Cyriak Jan Adam (1674-1730), cyriak (od 1693), kněz (1699), po nějaký čas zám. kaplan v Dymokurech, od 1717 probošt u sv. Kříže Vět. v Praze – **A.1**, Praha V. 33d, 36, 37/; **C.1**, Praha V. 11a, d/; **C.2**, II. 1726, Praha, Staré Město, far. a kláš. k. sv. Kříže Vět.
Mennichen viz *Manlius*
Merbert Jiří Jan, syndik – **D.2**, Benešov nad Černou
Mercy Claudius Florimund (1666-1734), hr., od 1682 v císař. armádě, první velící generál (guvernér) Banátu (1718-34), polní maršál (jistě 1733) – **C.1**, Temešský (či Temešvárský) Banát, Timișoara
Mérei Mihály († 1719), ze Zala-Egerszegen v Uhrách, od 70. l. 17. st. v duch. správě, od 1689 působil v Ostřihomi, kde se stal farářem, 1694 rezignoval na t. funkci a přestěhoval se do szekszárdského opatství, které mu bylo r. předtím svěřeno, přidal se k Rákóczyho straně, byl zato do 1711 vězněn, po propuštění na svobodu se 1712 stal szent-györgyemezkým proboštem a především 1713 tit. královským uherským biskupem krckým (zemřel v Trnavě) – **A.5**, Slovensko, Trnava 3/; **B.1-3**, BECKOVSKÝ, REMPEN, MÉREI 1716
Merklínská z Merklína Anna, roz. z Wiederspergu, vdova po Janu Fridrichu Merklínském z Merklína († 1678) – **A.1**, Nedražice
Merlo Horstius Jacob (1597-1644), působil v Kolíně nad Rýnem v duch. službě, spisovatel – **B.1-3**, MERLO HORSTIUS 1709
Merten Ernst, sochař – **A.3**, Duderstadt
Merxeisen Johann Wolfgang, farář – **A.2**, Leoben 1a/
Merz Johann Georg (1694-1762), augsburský malíř, rytec a nakladatel – **A.4**, Lubiąż 2/
Metastasio Pietro, pův. jménem Pietro Antonio Domenico Trapassi (1698-1782), it. spisovatel, básník, operní libretista – **C.2**, II. 1726, Milano
z Metternich-Winneburgu na Beilsteinu Filip Karel (1658-1709), říš. hr., skutečný císař. komoří – **A.1**, Dolní Žandov
z Metternich-Winneburgu na Beilsteinu Marie Anna, říš. hr., roz. svob. p. z Bissingenu – **A.1**, Lázně Kynžvart
Mettichové, hr. rod žijící ve Slezsku – **A.4**, Łąka Prudnicka
Metzner Johann Kaspar (cca 1667-1726), bamber. sochař – **A.3**, Bamberg 6b/
Meyer, kněz – **A.1**, Pardubice 2/ (možná kanovník Daniel Josef Mayer z Mayernu?)
Mezeříckej Tobiáš, pseudonym jezuity Jiřího Fera (Plachého) – **B.1-3**, FERUS 1616
Mezlecký z Palmblöwenu (jinak Palmolevu) Jan Václav (1678-1748), duch. správce, arcijáhen, vikář, vyšehrad. kanovník – **A.1**, Dolní Lukavice 2/; **A.4**, Głogów 1/; **A.5**, Slovensko, Bratislava 5/; **B.4**, 31; **C.1**, Praha IX. 26/
Mezler-Andelberg Helmut (1923-2002), rak. historik a univ. profesor v Grazu – **C.2**, I. 1724, Graz, jez. akad. gymnázium
M. H. W., sládek – **A.1**, Vysočany (Hra)
Miesl Jan Filip, hormistr – **A.1**, Jílové u Prahy 2/
Miglio Maximilian, Don, řeholní klerik, kněz, představený – **A.6**, IV; **B.1-3**, MIGLIO 1723; **C.1**, Mödling 2/
Migner Jiří Ferdinand, kaplan – **A.1**, Plzeň 1a/
Mihlwentzel (Mühlwenzl, Mülwenzel, Millwenzl, Milwenzel, Milwenzl) Jan (1662-1719), jez. kněz, doktor filozofie a teologie, profesor, na konci života rektor olom. koleje (od 1718) – **B.1-3**, BENEŠOVSKÝ 1699
Michálek Jan František, z Opočna, kněz, posluchač obojího práva, přisedící královéhradecké konzistoře, cenzor – **A.1**, Kuks; **B.1-3**, MICHÁLEK 1721; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1721)
Michel Šebestián, převor znojem. domin. kláštera (ve fun. 1706-09) – **A.1**, Tvoříhráz
Michna z Vacínova Jan Václav (1669-1721), svob. p., od 1711 hr. „von Weitzenhofen“ – **A.1**, Janov (Žat)
Michna z Vacínova Karel Jiří Václav (1658-1710), svob. p. – **A.1**, Chyše
Michna z Vacínova Martin Vilém (1668-1722), svob. p., od 1711 hr. „von Weitzenhofen“ – **A.1**, Hořetice
Michna z Vacínova Václav Ferdinand (1669-1712), hr. – **C.1**, Bílence; **D.1**, 318 (Nezabylice)

- Michnová z Vacínova Anna Ludmila († 1718), svob. p., roz. hr. Krakovská z Kolowrat – **A.1**, Chyše
- Michnová z Vacínova Ernestina (1684-1724), svob. p., od 1711 hr. „von Weitzenhofen“, roz. bar. z Bissingenu (1703 se provdala za Martina Viléma Michnu z Vacínova) – **A.1**, Hořetice
- Michnová z Vacínova Marie Karolina, svob. p., od 1711 hr. „von Weitzenhofen“, roz. svob. p. Wopping z Karpfenheimu – **A.1**, Janov (Žat)
- Míka Josef (1669-1733), premonstrát, probošt doksan. kláštera premonstrátek (od 1709) – **A.1**, Brňany, Doksany 1, 2/, Hospozínek, Chloumek 1/, Chvalín, Jarpice, Nové Dvory (Rak), Žatec 1/, Žitenice; **B.1-3**, MÍKA 1726; **C.1**, Doksany, Chvalín
- Mikulec Jiří (* 1962), historik – **A.1**, Praha VII. 16/
- Mikulovský Florián Josef († 1746), farář – **A.1**, Skramníky 2/
- Miller Augustin, urozený p., solní prefekt – **A.1**, České Budějovice 2/
- Miller Balthasar, jezuita rak. provincie, kněz, misionář v Asii – **C.1**, IV. 4/
- von Miller Florian Sigismund, farář – **A.3**, Johannisberg
- Miller (Müller) Franz Xaver, n. jezuita, kněz – **B.1-3**, MILLER 1722, MILLER, *Wunderwerk* 1725, WEIßPACHER 1726a; **C.1**, Bayern, München 1b/
- Miller Jan (1650-1723), jezuita (od 1669), kněz (1679), rektor několika kolejí, provinciál č. řádové provincie (1703-07), spisovatel – **A.1**, Praha VI. 5n/; **B.1-3**, R MILLER 1723, L MILLER 1710, 1712; **C.1**, Praha VI. ad 3/ (1729), Přední Kopanina
- Miller Jan Kristián, kněz v duch. správě – **A.1**, Jáchymov 2/
- Miller Rokycanský Václav, měšťan, hejtman – **A.1**, Mirotice a/
- Minetti Bernard (1692-1742), jezuita (od 1709), kněz, univ. profesor, amatérský kreslíř – **C.1**, Olomouc 3l/
- Minetti Františka Terezie, provdaná Fritschmannová z Ehrenkronu, p. na Trnové – **A.1**, Trnová
- Minetti Jan Křtitel († 1744), ryt., z bohatého it. obchodnického rodu usazeného v Praze – **A.1**, Větrný Jeníkov
- le Mire Aubert (l. Aubertus Miraeus), z Bruselu, antverpský kanovník, historik – **B.1-3**, LE MIRE 1621
- Mirling Lorenz, arcib. sklep mistr – **A.2**, Großrußbach
- Mislich Václav (1675-1730), jezuita (od 1690), kněz (1703), rektor březnické koleje (1715-18), ministr několika řádových komunit – **C.1**, Slavíkovice
- Mitterdorffer Sebastian (1686-1743), jezuita, kněz, doktor svob. umění a filozofie, univ. profesor ve Vídni (zde 1727/28 a 29/30 děkan a 1728/29 místo-děkan filozofické fakulty) – **B.1-3**, *Sanctior Europae fama* 1722, *Vienna Austriae* 1724; **C.1**, Graz 2/, Wien I. 12c/
- Mittrowský z Mitrowitz Maxmilián, bar., 1707-14 kladský zem. hejtman – **A.4**, Klodzko 2/
- Mizius Paul Joseph, farář, děkan – **A.4**, Wodzisław Śląski
- Mladota ze Solopisk Adam Ignác († 1708), vyšehradský kanov., od 1688 svatovítský kanov. a děkan u sv. Apolináře, kanov. kaple Všech sv., od 1702 arcijáhen svatovít. kapituly a probošt u Všech sv., od 1704 děkan svatovít. kapituly – **A.1**, Praha II. 8a/, Svatý Jan (Ber); **C.1**, Svatý Jan (Ber)
- Mladota ze Solopisk Antonín – **A.1**, Skalka (Hra) 1/
- Modestin Ondřej (1558-1601), jezuita (od 1579), účastník poselství do Moskvy (1581), překladatel, rektor koleje sv. Klimenta v Praze – **B.1-3**, FERUS 1629
- Moklička František Šimon, malíř dol. v Praze 1682-1701 – **A.1**, Praha VII. 31/
- Mokřý Jan Tomáš, farář – **C.1**, Čížová
- Molinari Antonín, děkan – **A.1**, Skramníky 2/
- Molitor Josef Antonín Jan, tvůrce chronogramů, činný 1723-36 – **B.1-3**, MOLITOR 1727
- Molitor Thomas, voják – **C.1**, Praha I. 2/
- z Mollartu Petr Arnošt, říš. hr. – **A.1**, Olešná 2/, Svojetín
- z Mollartu Marie Ludmila, říš. hr., roz. svob. p. z Kaisersteinu – **A.1**, Olešná 2/
- Möller Jiří František († 1712), farář – **A.1**, Chožov
- z Moltzanu Charlotta – **A.1**, Chrást
- Mondelli Filippo († 1754), it. malíř – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/
- de Montalegre Johann Daniel (1689/97-1768), rytec, přinejmenším od 1719 spolupracovník rytce Rentze, činný v N a Č – **C.1**, Praha II. 9b/
- Montecuccoli, hr. rod – **A.2**, Mitterau
- Montecuccoli Hercules, hr., generál, od 1701 velitel pluku – **C.1**, Timișoara
- Montecuccoli Maria Antonia († 1738), hr., roz. hr. von Colloredo-Walsee – **A.2**, Mitterau, St. Andrä an der Traisen 2/, Walpersdorf
- Montecuccoli Raimondo (1609-80), říš. hr., vévoda z Melfi it. cis. vojevůdce, diplomat a státník v habsburských službách – **B.4**, 6; **C.1**, Praha IX. 4/
- Morazzi (Morecz) Donát, zednický mistr a chrudimský měšťan – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 2a, b/
- Morazzi (Morecz) Donát Teodor – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 2a, b/
- Morecz viz Morazzi*
- Morgenstern Christoph, dv. hr. myslivec, luterán – **D.1**, 278 (Karlovy Vary)
- Morian Joseph, greifensteinský prefekt – **A.2**, St. Andrä vor dem Hagenthale
- Morstin z Raciborska Jan Tomasz, hr., „starosta“ sieradzky (Sieradz býval sídelním městem

- jednoho z menších knížectví ve Velkopolsku) – **B.1-3**, DZIEWULSKI 1726
- Moryson (Morison) Fynes (1566-1630), anglický cestovatel po Evropě a vých. zemích Středomoří (v 90. l. 16. st., v březnu 1592 navštívil Prahu), o čemž napsal rozsáhlý cestopis – **B.1-3**, MORYSON 1617
- Morzinové, hr. rod – **A.1**, Lomnice nad Popelkou 2/
z Morzinu Anna Kateřina, hr., roz. Novohradská z Kolowrat – **A.1**, Dolní Lukavice 1/
z Morzinu Ferdinand Matyáš († 1725), hr. – **A.1**, Dolní Lukavice 1/
z Morzinu Ferdinand Maxmilián František (1693-1763), hr. – **A.1**, Dolní Lukavice 1/
z Morzinu Josef Ignác Antonín (1689-1765), říš. hr. – **A.1**, Loukovec 1, 3/
z Morzinu Václav Humbert (1675-1737), říš. hr., nejprve se věnoval vojenské kariéře, bojoval proti Turkům, poté se ujal správy pan. a stal se mecenášem umění, byl rovněž c. k. skutečný komoří – **A.1**, Křinec 1/; **C.1**, Praha IX. 49/
- Moser z Moseru František Josef, měšťan, 1729 povýšený do č. šlechtického stavu – **A.1**, Sedlec (Rak), Věž
- Mosern z Mosernu Mořic Ferdinand, svob. p. – **A.1**, Hazlov
- z Moschlitz Arnošt Vilém, ryt. – **A.2**, Fiecht, Hall in Tirol 2/; **B.4**, 68; **C.1**, Praha IX. 43/
- Mosto Ottavio (1659-1701), it. sochař, činný v Salzburgu a v Praze (jistě již 1695) – **A.1**, Plzeň 4/, Praha VI. 4/
- Motelius Jan Norbert, kněz, dómský vikář svatovítské kapituly v Praze – **C.1**, Praha V. 11c/
- Motl Josef, žák gymnázia – **C.1**, Praha VII. 4b/
- de La Mottraye Aubry (cca 1674-1743), fr. cestovatel (1712 navštívil Vídeň, v listopadu 1714 Prahu), diplomat, sběratel a objevitel, autor spisů o svých expedicích – **A.1**, Praha VI. 5y/; **B.1-3**, DE LA MOTTRAYE 1727
- Moučka Jan Josef Antonín († 1727), hejtman pan. – **A.1**, Chrášťany, Týn nad Vltavou 2/; **C.1**, Chrášťany
- Mouton viz Elias de San Alberto*
- Mozart Leopold (1719-87), původem z Augsburgu, kde navštěvoval jez. gymnázium, 1737-39 studoval na salzburské univerzitě, v Salzburgu se usadil a působil jako houslista, hud. pedagog a skladatel – **C.2**, I. 1728, Augsburg, jez. gymnázium
- Mrdásek Jiří Vojtěch († 1727), farář – **A.1**, Skalka (Hra) 1/; **C.1**, Bílý Újezd
- Mudrák František a jeho urozený rod – **A.1**, Vyškov 1/
- Muermayr Balthasar Paul, provozovatel cí. komorního statku – **A.2**, Leoben 4/
- Mühlberger Adam s chotí Apolenou, vlastníci hostince – **A.1**, Sušice 4/
- Muhlventzel Tomáš, cínař – **A.1**, Cheb II. 9/
- Mulc z Valdova Volfgang Jiří – **A.1**, Poběžovice 2/
- Müller, rytec označovaný signaturou *Müller sc.*, za kterou se nejpravděpodobněji skrývá v Praze činný rytec Marek Müller, nebo snad také Eliáš, případně Karel Müllerové – **B.4**, 95a, 111, 142; **C.1**, Chrást 3/, Praha VII. 9/
- Müller František Antonín (1693-1753), praž. kreslíř, malíř a freskař (samostatná tvorba dol. od 1725) – **A.1**, Pohled 1/, Praha III. 2/
- Müller Christoph Bernhard – **A.3**, Altheim
- Müller J., jindřichohradec. malíř – **A.1**, Veselí nad Lužnicí
- Müller Jan Ignác, měst. syndik – **C.1**, Most 3/
- Müller Karel, praž. mědirytec, činný poč. 18. st. – **A.1**, Praha VI. 5cc/
- Müller Marek († 1738), praž. mědirytec (činnost dol. od 1706) – **A.1**, Chrást (nejspíš), Praha II. 4c/, VI. 5cc/; **B.4**, 108, a-d, g-i, 137
- müllerovský typ (u rytin) – **A.1**, Praha VI. 5r/
- Müller Matěj (Matec), obecní starší – **D.2**, Klatovy 3/
- Muller Tobiáš, purkrabí, a manželka Ludmila – **A.1**, Benátky nad Jizerou 1a/
- Müllerová Anna Regina – **A.1**, Praha II. 4b/
- Müllner viz Müssner*
- Mulzerová z Rosenthalu Barbora, slečna – **A.1**, Praha VII. 12a/
- Münck Cornelis, kreslíř – **B.4**, 15a
- Munggenast Joseph (1680-1741), rak. stavitel – **A.2**, St. Pölten 2/
- Müntzer Ferdinand, františkán, kvardián olom. kláštera – **A.1**, Olomouc I. 6a/
- Musgard Friedrich – **A.3**, Schloß Neuhaus 1/
- Müssner (Müllner?) Georg – **A.2**, Pleissing
- Mutton viz Elias de San Alberto*
- Nádasdy László (1662-1729), hr., od 1710 biskup diecéze Cenad (maďarsky Csanád) v dnešním Rumunsku (bis. svěcení přijal 1711) – **C.1**, Temešský (či Temešvářský) Banát, Timișoara
- Nádasi János (1613-79), rodák z Trnavy, jezuita, kněz, spisovatel – **B.1-3**, NÁDASI 1664; **C.1**, Brno II. 8a/
- Nader Filip, kameník – **A.1**, Mikulov II. 8/
- Náchodský Štěpán František (1676-1721), cyriak, kněz (1699), proslavený kazatel, od 1702 probošt u sv. Kříže Vět., na úřad rezignoval 1709, jeho odstoupení nabylo právní povahy 1712, od 1717 administrátor svatokřížské fary, nedělní kazatel a regenschori, od 1720 kaplan v Horosedlech – **A.1**, Praha V. 34, 34b, 35a/; **B.1-3**, NÁCHODSKÝ 1707; **C.1**, Praha V. 11a, c/, VI. ad 3/ (1719)
- Naidick viz Najdík*
- Najdík (Naidick, Neidik) Jan Jiřík, měšťan – **A.1**, Trutnov 4/
- Nallenburg Hippolyt, truhlář – **A.2**, Dürnstein 1/
- Napoli Tommaso Maria (1659-1725), it. dominikán, architekt, inženýr a matematik – **A.5**, Itálie, Palermo 1/

- Našinec (Naschinetz) Benjamin, františkán, kněz, lektor teologie – **B.1-3**, RUNPLER, MARZAN 1726; **C.1**, Brno II. 4b/
- Naybirt Franc, telčský kameník – **A.1**, Telč I. 6/
- Nayman (Naymon) Jan Ludvík, vznešený p., hejtman – **A.1**, Obríství 1c/
- Naymanová (Naymonová) Marie Alžběta, vznešená p. – **A.1**, Obríství 1c/
- Nebeský Daniel – **A.1**, Klatovy II. 1/
- von Nebelsperg Hieronymus, císař. řada, vrchní výběrčí na kremžských mostech – **C.1**, Gmünd in Kärnten I
- Nebuška Jiří Vojtěch, nepom. kaplan – **B.1-3**, *Historia Plnsensis*; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1718)
- Nedoman František, farář – **A.1**, Kralice na Hané 2/
- Neidhardt Johann, medailér z Olešnice v Dolním Slezsku, činný 1672-1702 – **A.6**, II. 5/
- Neidik viz Najdik*
- Nejedlá Věra (1910-76), historička umění – **A.1**, Klášterec nad Ohří 2/
- Nejedlý Jan Chrysostom František Josef, farář – **A.1**, Dubné; **C.1**, Dubné
- Neltl viz Netl*
- Němcová Lidmila s rodiči Janem a Annou – **A.1**, Týnec
- Nemmich Johann Caietan, theatin – **D.1**, 142 (Salzburg)
- Nepaur Karel Leopold, děkan – **A.1**, Polička 2/
- Nepomucký Jan viz z Pomuku Jan*
- Nepomucký Jan, poddaný – **A.1**, Vrbno
- Neradius Karel Tilman(n), farář – **A.1**, Hlavice 3/; **C.1**, Kněžves, Olešná
- Nerlich Václav (1652-1712), jezuita (od 1668), kněz (1681), kazatel – **A.1**, Praha VI. 5e/; **B.1-3**, NERLICH 1694
- von Nesselrode-Ehreshoven Wilhelm Franz Johann Bertram (1638-1732), svob. p., diplomat, biskup v Pécsi (zvolen 1703, potvrzen 1710, vysvěcen 1711), kanov. v Münsteru, Paderbornu a Lutychu – **A.5**, Pécs
- Netl (Neltl) Matěj, plzeň. měšťan a malíř – **A.1**, Lnáře 1, 2/
- Neu Franz Anton, sochař – **A.3**, Abensberg
- Neubauer Martin Jiří, farář – **A.1**, Libina 1, 2/
- Neudeck Johann Heinrich, niský farář, arcikněz, kanov., apoš. protonotář, komisař hor. okresu vratislavského biskupství, rada a komisař v duch. věcech, infulovaný probošt v Hannsdorfu v Uhrách – **B.1-3**, NEUDECK 1722a, b; **C.1**, Nysa 1, 2/
- von Neuff Johann Josef – **A.3**, Lengfurt
- Neuhaus Jan František, hr., do 1732 majitel Štěplovce u Opavy – **A.1**, Neplachovice b/
- von Neuhaus, baron, dómský děkan v Řezně – **C.1**, Wörth an der Donau
- Neumann Augustin, sochař – **A.1**, Olomouc I. 10/
- Neumann z Neubergu Jan Fridrich, císař. rada, starosta u č. král. desk – **A.1**, Chloumek 2/
- Neumann z Neubergu Karel Vilém (1669-1704), syn frýdlant. hejtmana – **B.4**, 23; **C.1**, Praha IX. 23/
- Neumann z Puchholce Václav Xaver (1670-1743), doktor a profesor práv na praž. právnické fakultě, 1714-15, 1724-25, 1729-30, 1734-35 a 1739-40 rektor praž. univerzity, 1737 vicerektor – **A.1**, Michle
- Neunhertz Jiří Vilém (1689-1749), slezský malíř, freskař, kreslíř, rytec, činný v Č, ve Slezsku a ve Varšavě – **A.1**, Klučenice c/; **A.4**, Lubomierz
- Neurautter (Neuräutter) Augustin Petr (cca 1673-1749), praž. mědirytec a nakladatel – **A.1**, Praha VI. 5p/, Žatec 1/; **B.1-3**, NEURAUTTER 1714; **C.1**, Praha II. 4h/, IX. 44/
- Neurautter Jan Václav Ignác, farář, starobol. kanov. – **A.1**, Praha V. 22b/
- Neuserovi Jan a Alžběta – **A.1**, Životice u Nového Jičína
- Neuss Jacob st. (1664-1717), medailér z Augsburgu – **A.6**, II. 5/
- Neuwerdt Jan Jiří Vojtěch († 1709), křižovník s červ. hv., farář – **A.1**, Praha VII. 8/; **B.1-3**, *Mocnému dobré cti ochránci* 1706
- Nevšeta Matouš Josef, původem z Měrunic, superior arcib. kaplanů v Klatovech, poté nepom. děkan (3. I. 1695 † 26. XII. 1699) – **A.1**, Nepomuk 1b, e/; **C.1**, Nepomuk 2a-c/
- Newen von Newenstein Johann Karl (1683-1767), říš. ryt., jistě již 1710 usazený ve Vídni, knihkupec, císař. básník – **C.1**, Wien I. 7/
- Nezorin Florián, cisterciák, opat velehrad. kláštera (ve fun. 1699 † 1724) – **A.1**, Velehrad 2/
- von Nicolai Anton – **A.2**, Wien I. 9/
- Nicolli Lorenzo Vigilio, kanov. u P. Marie Sněžné v Salzburgu a salzburský konzistorní rada – **B.1-3**, NICOLLI 1729; **C.1**, Salzburg 4/
- Nieremberg Juan Eusebio (1595-1658), španěl. jezuita, spisovatel – **C.1**, Praha IX. 20/
- Nigrin Jan (1651-1714), jezuita (od 1672), kněz – **C.1**, Slavikovice
- Nigrin z Nigropontu (a Nigro Ponte, ze Schwartzprucku) Jiří, jinak Jiří Černý z Černého Mostu († 1606), významný praž. tiskař (vlastní tiskárnu provozoval od 1571) – **B.1-3**, LUPÁČ Z HLAVÁČOVA 1584, PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a-c
- Nikodem (Nicodem) Jan, nepom. obyvatel bydlicí v domě vedle rodného domu SJN – **A.1**, Nepomuk 1b/
- Nikolaus, českolipský sochař – **A.1**, Česká Kamenice I. 1a/
- Nimis z Nimis Terezie, cisterciáčka, abatyše kláštera v Předklášteří (ve fun. 1688 † 1713) – **A.1**, Předklášteří
- von Nimptsch Christoph Ferdinand hr. (od 1699), svob. p. von Oelse (1691-1747), od 1732 též svob. p. von Fürst – **A.4**, Olszany

- von Nimptsch Maria Magdalena, roz. hr. von Gilleis (1696-1756), od 1716 manželka předchozího – **A.4**, Olszany
- Nisßlin Regina, ovdovělá Richterin – **C.1**, Grabenstädt 3/
- de Noailles Louis-Antoine (1651-1729), fr. kněz, biskup v Cahors (1679-80), v Châlons-en-Champagne (1680-95), poté arcibiskup pařížský (od 1695) a zároveň kardinál (od 1700) – **B.1-3**, DE NOAILLES 1712
- Nollet Karol, pols. král. sekretář – **A.4**, Warszawa 2/
- Nonnemacher Josef, truhlář – **A.1**, Praha II. 4d/
- Nonnenmacher Marek (1653-1720), původem z Kostnice ve Švábsku, praž. dv. truhlář a řezbář – **C.1**, Praha II. 4h/
- Nonner Šebestián, zbraslav. cisterciák, kněz, probošt kláštera cisterciáček v Pohledu (ve fun. 1700-28) – **A.1**, Pohled 4/
- Nonnert Jan (1665-1733), jezuita (od 1682), kněz (1695), doktor filozofie a teologie, představený několika řádových domů – **A.1**, Počátky 3/, Popelín; **C.1**, Počátky 2/
- Nosecký (Nosek) Václav Jindřich (1661-1732), malíř vyučený v Praze a od cca 1703 usazený v Jihlavě (jistě 1711) – **A.1**, Jihlava 1/, Polná a/
- Nosecký Siard (rodnými jmény František Kristián Ezechiel) (1693-1753), strahovský premonstrát, malíř – **A.1**, Žatec 3/, Želiv 3/
- Nosek viz Nosecký*
- Nosek Jindřich, z Jihlavy, student – **B.4**, 163; **C.1**, Olomouc 3p/
- z Nostitz-Rienecku Antonín Jan (1652-1736), říš. hr., od 1677 cis. komorník, 1684-89 cis. vyslanec ve Švédsku, 1695-1708 nejvyšší dvorský sudí Č. král., 1706-08 zároveň nejvyšší maršálek Č. král., 1708-32 nejvyšší zem. hofmistr Č. král., od 1716 skutečný cis. tajný rada – **A.1**, Praha V. 34a/, Řehlovice 1/, Sokolov 2/; **C.1**, Praha IV. 1/, V. 11d/
- Novák František, z Olomouce, cír. alumnus – **B.1-3**, NOVÁK 1726; **C.1**, Olomouc 3n/
- Novák František Josef († 1762), farář – **A.1**, Pavlovice u Přerova 2/
- Novák Tomáš, kněz, spisovatel – **A.1**, Praha IV. 4/
- Novák Tomáš Josef Ignác († 1719), student, farář – **A.1**, Strážnice 2/; **B.4**, 14a; **C.1**, Praha IX. 16/
- Novák Vladimír, spisovatel – **C.1**, Praha VI. ad 2/
- Novohradský z Kolowrat František Václav (1689-1738), říš. hr. – **A.1**, Úboč 2a/
- Novotný Antonín (1891-1978), historik Prahy – **A.1**, Praha V. 34/
- Novotný Jiřík, hostinský – **A.1**, Suchdol nad Lužnicí
- Nožička Michael, farář – **C.1**, Velešín
- Nüberová z Nübernu Marie Anna, roz. z Bornstädtu – **A.1**, Jimramov
- Nun Jacob, řezník – **A.2**, Maissau
- Nütz z Wartenburgu Jan František Antonín, říš. hr., rak. šlechtic s částí majetku v Č – **A.1**, Omlenička
- Ober Simon, býv. hospodář – **C.1**, Grabenstädt 3/
- Oberhölzer Filip, praž. staroměst. zlatník – **A.1**, Praha VII. 12b/
- von Oberlin auf Mittersbach Jacob Georgius Antonius Horatius Joannes Nepomucenus (* 1729), říš. ryt. – **C.1**, Königstetten 2/
- von Oberlin auf Mittersbach Joannes Nepomucenus Horatius Nicolaus Valentinus Sylvester Theobaldus (* 1726), říš. ryt. – **C.1**, Königstetten 2/
- von Oberlin auf Mittersbach Johann Theobald, důchodní pasov. bis. důchodního úřadu (ve fun. 1699 † 1714) – **A.2**, Königstetten 2/
- von Oberlin auf Mittersbach Joseph Leopold († 1748), říš. ryt., syn předešlého, který po něm 1714 převzal funkci důchodního pasov. bis. důchodního úřadu v Königstetten a stal se též pasovským bisk. dv. radou a stolníkem – **A.2**, Königstetten 2/; **C.1**, Königstetten 2/
- Obleter Josef, olom. zvonař – **A.1**, Syrovín
- Obleter Antonín (1761-1805), olom. zvonař – **A.1**, Syrovín
- Obleter Valerius (1717-82), olom. zvonař – **A.1**, Syrovín
- von Oedt Johann Christoph Heinrich († 1750), komorník císařovny Eleonory, tajný rada a komoří císaře Karla VI., mj. také regent NÖ – **A.2**, Götzendorf
- von Oedt Anna Charlotte († 1719), manželka předešlého, roz. von Geyersberg – **A.2**, Götzendorf
- z Oedu František Ferdinand (1673-1741), p. na Götzendorfu a Helffenbergu, říš. hr., studoval v Římě, 1696 byl promován na doktora filozofie a teologie, 1696 nesídelní a od 1701 sídelní kanov. olom., 1697 vysv. na kněze, od 1709 scholastik, od 1717 probošt a od 1730 děkan olom. kapituly, též kanov. vratislavského koleg. k. sv. Kříže, opavský arcijáhen, rada olom. biskupa Schrattenbacha, později olom. gener. vikář a oficiál – **B.4**, 92; **C.1**, Olomouc 3i/
- zu Oettingen-(Hohen-)Baldern-Sötern Kraft Anton Wilhelm Maximilian (1684-1751), říš. hr., cis. skutečný tajný rada – **A.3**, Iggenhausen; **C.1**, Iggenhausen
- Ogger Philipp a Anna Maria, snad jeho manželka – **A.2**, Großmeisdorf
- z O'Gilvy Heřman Karel, hr. – **A.1**, Zahořany 2/
- z O'Gilvy Ester Anna, hr., roz. hr. z Weltz – **A.1**, Zahořany 2/
- Olgiate Amadeo, hr., Piemont'án z Vercelli, rytíř a komtur Posvátného řádu sv. Mořice a Lazara, cis. podplukovník a velitel pevnosti v Lodi – **A.5**, Itálie, Lodi 2/; **C.1**, Lodi 2/
- Olivieri Fabio degli Abati (1658-1738), sekretář apoštolských breve (1700-38), pro-prefekt apoš.

- paláce (1712-15), kardinál (1715-38) – **A.6**, V. 2/; **C.1**, Valdštejn 1/
- Ölsner Johann, zedník – **A.4**, Raszków 2/
- Onghers Jan (1656-1735), vlámský malíř, od 1690 usazený a činný v Praze – **A.1**, Praha II. 8c, 9b, 10a, 12, 13a/, III. 4a/, V. 2/, VII. 13, 22c/, Vyšehrad a, b/; **A.4**, Warszawa 1, 3/
- Opalińska Kateřina (1680-1747), od 1698 manželka Stanislava Leszczyńskiego, po jehož boku se 1704 stala pols. královnou (korunována byla 1705) a litevskou velkokněžnou, sledovala pak pohnutý osud svého manžela a 1736 se stala lotrinskou vévodkyní – **C.1**, Praha II. 4e/
- Opthalmiusovská, panna (1721 již †) – **A.1**, Klatovy II. 4/
- Opitz Tobiáš Vojtěch, 31 let v duchovní správě (naposledy od 1685 ve Šluknově), od 1701/02 kanov. praž. svatovítské kapituly, od 1709 tamní arcijáhen, od 3. II. 1717 děkan († 3. IV. 1717) – **A.1**, Česká Lípa 4/; **C.1**, Praha II. 4b/, IX. 5/
- Oppekar Vavřinec Jan Václav, farář – **A.1**, Nezamyslice (Prá) 1/
- Oppenheimer Anton Franz, farář – **A.4**, Lewin Klodzki 3/
- von Oppersdorff, rod – **A.2**, Mitterau
- z Oppersdorffu Jan – **A.1**, Český Dub 2/
- z Oppersdorffu Jirí Fridrich († 1742), hr. – **A.1**, Miletín
- de Ordognees (Ordones, Ordonez) Josef, z rodu původem z Asturie, 1707 zdědil statek Nový Zámek na Brněnsku a 1708 získal č. inkolát – **A.1**, Dobročkovice, Nové Zámky
- de Ordognees (Ordones, Ordonez) Regina – **A.1**, Nové Zámky
- Orel Jan František († 1729), farář – **A.1**, Předmostí
- Orfeus, v řecké mytologii hudebník a pěvec – **C.1**, Praha II. 9c/
- Orlík z Laziska Karel Julius (1651-1716), svob. p., kanovník a od 1696 děkan olomoucké kapituly – **B.1-3**, *Manuale sodalis parthenii* 1714
- Orsi Giovanni Domenico (1634-79), it. architekt a stavitel činný v Č – **A.1**, Praha II. 19/; **B.4**, 11
- von Orsini und Rosenberg Georg Heinrich, říš. hr. – **A.2**, Grafenstein; **D.2**, Grafenstein
- Orvanský Jan Augustin († 1755), chebský tiskař – **B.1-3**, *Tag-Zeiten Ioannis* 1727
- Osmané, 1281-1923 vládnoucí dynastie Osmanské říše – **A.1**, Praha VI. 4/
- Ospel Anton Johann (1677-1756), vídeň. architekt a stavitel – **A.2**, Wien I. 33/
- Österreich Johann Melchior, sochař z Raciborze, činný v 1. pol. 18. st. – **A.4**, Rybník
- Oswald Jan, kameník z Černovic – **A.1**, Chomutov 5/
- Otčenášek Jan, nepom. měšťan – **C.1**, Nepomuk 2gd/
- Otčenášek Pavel (* 29. VI. 1635), nepom. rodák a měšťan, přes 25 l. radní – **A.1**, Nepomuk 1b, e/; **C.1**, Nepomuk 2b, gd, ia, 4a, 5e, 6-úvod, 8a/
- Otčenášek Řehoř Samuel († 1724), aug. kanovník, v duch. správě, od 1712 opat kanonie v Praze na Karlově – **C.1**, Praha IX. 11/
- Otčenášková Anna († cca 1676) – **C.1**, Nepomuk 2gd/
- Ottický František († 1709), farář – **A.1**, Vejprnice
- Ottitzky Maximilian, cís. pošt mistr – **C.1**, Trnava 2/
- Otto Matěj – **A.1**, Tovačov 3/
- Ottová Dorota – **A.1**, Tovačov 3/
- de Oviedo Juan Antonio (1670-1757), americký jezuita, kněz, spisovatel – **B.1-3**, BECKOVSKÝ, DE OVIEDO 1727
- Oxner Ferdinand, sochař, řezbář – **A.3**, Burgkirchen an der Alz
- Paarové, hr. rod – **A.1**, Smiřice 2/
- Paar Jan Leopold (1693-1741), hr. – **A.1**, Smiřice 2/, Zdechovice 3/
- Paar Karel Josef (1654-1725), hr. – **A.1**, Zdechovice 3/
- von Paar Maria Josepha, říš. hr., roz. říš. hr. von Oettingen – **C.1**, Wien I. 6/
- Paarová Marie Renata Josefa († 1723), hr., roz. ze Sternbergu – **A.1**, Zdechovice 3/
- Paarová Marie Terezie (1699-1761), hr., roz. hr. ze Sternbergu – **A.1**, Smiřice 2/, Zdechovice 3/
- Pabl Josef, sochař z Českých Budějovic – **A.1**, Kájov 2/
- Pacák Jiří František (asi 1670 † 1742), sochař a řezbář činný (od 1701) převážně ve vých. Č – **A.1**, Dobřenice 2/, Chlumeck, Litomyšl 1b/ (asi dílna), Luže 2/, Nedělišťe 1b (nebo dílna), 2/, Nové Hradky (Chru), Polička 2/, Smiřice 2/, Žireč 2/
- Pacák Josef Antonín, školní sluha – **D.1**, 321 (Jilemnice)
- Pacelli (Pecelius) z Adlersheimu František Karel Josef Václav, p. na Petrovicích (od 1716) – **A.1**, Petrovice (Kou) 2/
- Paczenska von Tenczin Franziska Maximiliana, říš. hr. – **A.4**, Pótwieś
- Pagan Štěpán (1685-1739), trebič. sochař italského původu – **A.1**, Budišov 2/, Drnholec 3/, Hostěradice, Ivančice 1, 2/, Jaroměřice nad Rokytnou 2/, Krahulčí, Uherčice (Zno)
- Pagl Maximilian, opat bened. kláštera Lambach (ve fun. 1705 † 1725) – **A.2**, Lambach
- Pacher Jakub Felix Jan († 1738), farář – **A.1**, Měřín 1/, Žďár nad Sázavou II. 1, 2a/; **B.1-3**, PACHER 1723; **C.1**, Měřín 1/, Žďár nad Sázavou II. 1, 2, e, 3, 4/; **D.1**, 276 (Měřín)
- Pacherová Anna Eleonora – **A.1**, Měřín 2/; **C.1**, Měřín 2/
- Pachmayer František, dědičný pošt mistr – **A.1**, Klenčí pod Čerchovem
- Pachta z Rájova Jan Jáchym (asi 1676-1742), svob. p., od 1721 hr. – **A.1**, Velký Valtinov 1/
- Pachta z Rájova a Bukova František Antonín († 1730), říš. hr. (od 1721), dv. rada a úředník nad c. k. stříbrem – **A.1**, Golčův Jeníkov 3/

- Pachta z Rájova Karel († cca 1729), svob. p. – **A.1**, Chcebuz 3/
- Pachta z Rájova a Bukova Marie Anna Josefa, říš. hr., roz. svob. p. Bartolotti z Partenfeldu – **A.1**, Golčův Jeníkov 3/
- Pachtové z Rájova, rod, povýšený 1701 mezi svob. pány, 1721 mezi hrabata – **A.1**, Velký Valtinov 2/
- Pachur Johann Peter Aloysius, arcikněz, farář – **A.4**, Šroda Šlaska
Paither viz Peither
- Pakosta Lukáš, farář – **A.1**, Pištín a/
- Palacký Jan, sekretář hr. Jiřího Fridricha z Oppersdorffu – **A.1**, Miletín
- Paladini Giuseppe, hud. skladatel – **C.2**, II. 1724, Milano, král. a cí. kaple Santa Maria della Scala
- Palazzi Giovanni (1643-1712), původem z Benátek, kde působil jako kněz, později profesor cír. práva na padovské univ., historik, autor mnoha spisů – **B.1-3**, PALAZZI 1679
- Pálffy, uher. šlechtický rod – **A.5**, Slovensko, Rača
Pálffy, nejmenovaná kn. – **A.2**, Wien I. 5/
- Pálffy z Erdődu Kateřina Alžběta († 1724), hr., roz. bar. von Weichs – **A.5**, Slovensko, Stupava
- Pálffy z Erdődu Mikuláš (1657-1722), hr., skutečný tajný rada (1700), rytíř Zlatého rouna (1711), palatin Uher (1713), proslavený ve vojenské kariéře, od 1718 generál-polní maršál cí. armády – **A.5**, Slovensko, Stupava
- Pallas Jiří, praž. staroměst. měšťan a úředník č. král. berničního úřadu (1715 již †) – **A.1**, Praha V. 33a/
- von Pallingen Joseph, probošt koleg. kapituly v Eisgarn (ve fun. 1706-50) – **A.2**, Eisgarn
- Palma Jan – **A.1**, Chrudim 1c/
- Panecové (Paněčové, Pánkové), páni, obyvatelé Nového Města praž. – **A.1**, Stodůlky; **C.1**, Stodůlky
- Pánek Jan, nepom. děkan (ve fun. 1728/29 † 8. IV. 1763) – **A.1**, Nepomuk 1e/
- Pánek (Panetius) Jan Šimon ml., praž. stavitel – **A.1**, Praha V. 34a/
- Panenka František Antonín († 1727), farář – **A.1**, Uničov 3/
Panetius viz Pánek
- Pancheri Anton, uroz. p., komandant a cí. kapitán – **C.1**, Rattenberg 2/
- Pankl Ferenc, původem z uherského Zollnoku, světský kněz, korunovaný básník vídeňské univerzity – **B.1-3**, PANKL 1726, 1728; **C.1**, Wien I. 7, 9, 10/
- Pankla Jakub (1664-1719), jezuita (od 1685), řeholní br. – **C.1**, Týnec
- Pannagl Bernard (1666-1734), rak. původu, jezuita (od 1684), kněz (1696), učitel třídy rétoriky v Klementinu (1699-1704), pověřovaný později dalšími úkoly, teoretik řečnictví – **B.1-3**, PANNAGL 1701, 1729; **C.2**, I. 1701, Praha, Staré Město, jez. gymnázium v Klementinu
- Panoch Pavel (* 1974), historik umění – **A.1**, Běštvína, Hradec Králové I. 2/, Jihlava 1/, Litomyšl 1a, 4/, Opočno (Č. Hra) 4, 5/, Osice, Pecka, Polná c/, Praha V. 31b/, Týn 1b/; **C.2**, I. 1710, Litomyšl, piar. gymnázium
- Paoli Sebastiano (1684-1751), it. piarista, kněz, velice plodný spisovatel a proslavený kazatel (1721 a 1722 kázal ve Vídni), ve 20. l. 18. st. císařem Karlem VI. jmenován teologem a cí. historikem a jako teolog vyslán 1725 z Vídně do Říma (císař jej pověřil různými úkoly, mj. měl jednat s kardinálem Cienfuegem) – **B.1-3**, PAOLI 1720, 1724, 1725; **C.1**, Napoli 2a/, Roma 2b/
- Papenbroeck (Papebroch, Papebroc, Papebrochius) Daniel (1628-1714), belgický jezuita, historik, hagiograf – **B.1-3**, *Acta Sanctorum* 1680, 1688; **C.1**, Nepomuk 4a/, Praha V. 11a/; **C.2**, I. 1708, Eichstätt, jez. gymnázium, Ljubljana, jez. gymnázium
- Papenové, n. sochaři a řezbáři Heinrich (1644/45-1719) a Christoph(el) (1678-1735) s dílnou – **A.3**, Obermarsberg
- Papinianus Aemilius Paulus (cca 142-212), ří. právník, od 205 také velitel pretoriánské gardy, popraven, když odmítl hájit před senátem císaře Caracallu, který dal 211 zavraždit svého bratra a spoluvládce Getu – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1723)
- Papius Johann Hermann Franz (1680-1731), studoval na würzbur. univerzitě, 1701 přijal tonzuru a kanonikát, 1709 získal doktorát z obojího práva, 1714 byl jmenován kapitulárem koleg. kapituly Neumünster ve Würzburgu a za takového byl 1717 přijat – **A.3**, Würzburg 6/
- Pappirer Jiří Adam, pasíř – **A.1**, Loket 2/
- Paprocký z Hlohol a Paprocké Vůle Bartoloměj (asi 1543-1614), č. a pols. historik, heraldik, genealog, spisovatel – **B.1-3**, PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE 1602; **C.1**, Praha V. 11a/
- z Pardubic Arnošt (cca 1305-64), poslední praž. biskup (1343-44) a první praž. arcibiskup (od 1344) pocházející z rodu pánů z Pardubic, který svůj původ odvozoval od společného předka Malowtzů – **A.1**, Stráž 1b/
- Parmská Alžběta viz Farnese Alžběta*
- Parwes Kašpar – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 2a/
- Pasman František Florián V. – **A.1**, Žatec 6/
- Pasquire N., sekretář hornorakouské vlády – **A.2**, Rattenberg 1/
- Passaviensis Accursius, kněz, kapucín, kazatel u P. Marie am Gestade při Pasovském dvoře ve Vídni – **B.1-3**, ACCURSIUS PASSAVIENSIS 1723, 1724, 1729; **C.1**, Wien I. 6/, II. 3/, III. 1/
- Passer (vlastně Vrabec) Augustin Jan (1656-1728), rodák ze Smečna, kaplan, farář, nepom. děkan (26. I. 1700 † 28. V. 1728) – **A.1**, Mileč, Nepomuk 1b-e/, Smečno 1, 3/; **C.1**, Drslavice, Nepomuk 2d, e, fb, id, j, 5m, 6b/ (1706), 7, 8c/

- Passerini Martin Vojtěch (Maxmilián) (1671-1732), cyriak (od 1697), kněz (1700), administrátor f. u sv. Kříže Vět. na Starém Městě praž., novicmistr – **C.1**, Praha V. 11a/
- Passi Bartolomeo Antonio (1693-1774), kněz (1716), tridentský kanov. a od 1744 pomocný biskup tamtéž, ve 20. l. 18. st. sekretář cí. velvyslanectví u Svatého stolce – **B.1-3**, PASSI 1729
- Patacchia Carlo, malíř – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/
- Patuzzi Bartolomeo (1674-1736), obchodník s kořením – **A.5**, Itálie, Limone sul Garda
- Pauer Jan Jiří – **A.1**, Staré Sedliště 1a/
- Pauer Mathias – **A.2**, Wien IV. 2/
- Paul Zachariáš – **A.1**, Velký Šenov 2/
- Paulesics, vacovský kanov. a gener. vikář – **A.5**, Maďarsko, Vác
- Paulin František, vikarista praž. katedrály – **C.1**, Praha II. 12/
- Paulinus Leopold, farář – **C.1**, Malá Skála
Paulirinus viz *Židek Pavel*
Paumb viz *Baum*
- Paur Jan Josef, farář – **C.1**, Horní Záhoří
Paur Pavel Petr Filip viz *Eusebius a S. Bernardo*
- Paurmfeindt von Eys Johann Georg Ludwig, probošt a arcikněz – **A.2**, Gmünd in Kärnten II. 2/; **A.6**, I. 2/
- Pausaniás (110-180), řecký cestovatel, zeměpisec, spisovatel – **C.1**, Praha II. 9c/
- Pavlovský Daniel František, počátecký děkan (ve fun. od cca 1685 do † 1702) a řezbář (sochař) – **A.1**, Počátky 1a/
- Pazlerovi A. a W. – **A.1**, Újezd (Bol)
- von Peball Joseph, správce – **A.2**, Mautern in Steiermark 1/
- Pecelius* viz *Pacelli z Adlersheimu*
- Pečený Jakub, farář – **A.1**, Dobřichov
- Pedroni z Treuenfelsu Jan Petr, praž. měšťan a obchodník, nobilitovaný 1659 – **A.1**, Praha II. 3e/
- Petz Johann Conrad (též Konrad) (1680-asi 1741), n. tiskař, nakladatel a knihkupec činný v Řezně (1720-27 jako tiskař, poté jako nakladatel a knihkupec) – **B.1-3**, *Catalogus universalis* 1727
- Pech Ondřej, hutník – **C.1**, Mirošov 3/
- Pecháček Jindřich Vilém, arcijáhen – **A.1**, Rokycany 2/
- Pechan Jan, koželuh – **A.1**, Klatovy II. 3/
- Peickart Franz, jezuita, kněz, kazatel dómu sv. Štěpána ve Vídni – **C.1**, Wien II. 4b/
- Peißner Otto, opat prem. kláštera Speinshart (ve fun. 1711-34) – **A.3**, Speinshart
- Peither (Paither) Jan Maxmilián, praž. patricij, doktor svob. umění, filozofie a medicíny, 1730 povýšen do č. šlechtického stavu s predikátem „z Peithersbergu“ – **B.1-3**, PEITHER 1723; **C.1**, Praha II. 10/ (1723)
- Pek Jan, libochovický řezbář – **A.1**, Hořešovice a/
- Pelan Joseph, aug. kanovník – **D.2**, Herzogenburg
- Pelikán František – **A.1**, Jaroměř 2b/
- Pelikán Jan Jiří, farář – **C.1**, Solopysky
- Pelikán Karel (1642-1702), jezuita (od 1658), kněz (od 1671) – **C.1**, Praha IX. 11/
- Pelikán Vavřinec Antonín Václav, farář – **C.1**, Chotěboř
- Pelišot* viz *Pellizotti*
- Pellet Julius František, farář, administrátor vikariátu – **A.1**, Brod nad Tichou; **C.1**, Brod nad Tichou
- Pellet de Hund(t) Jan Karel Jiří (1665-1725), křižovník s červ. hv., chebský komtur, apoš. komisař ve věcech víry v Chebu, zpovědník pols. krále (do 1715) – **A.1**, Loket 2/; **A.4**, Warszawa 1/; **A.6**, I. 2/; **C.1**, Praha I. 4/; IX. 21/, Španělsko
- Pelletius Jan (1695-1754), jezuita (od 1709), kněz (1719) – **B.1-3**, *Unio sexaginta elegantiarum*; **C.2**, I. 1725, Praha, Nové Město, jez. gymnázium
- Pelletius Jan Bernard, farář – **C.1**, Mirošov 4/
- Pellizotti (Pelišot) Michal, minorita, kněz, kazatel – **B.1-3**, PELLIZOTTI 1723, 1728; **C.1**, Praha V. 11b/ (1723, 1728)
- Pentz Jakub Jan, uroz. p., hejtman – **A.1**, Rožmberk nad Vltavou 2/
- Peragus Daniel, nepom. kantor v 50. l. 17. st. – **A.1**, Nepomuk 1b/
- Perenthaller Johann, farář – **A.2**, Bad Hofgastein
- von Pergen Maria Elisabetha, roz. Orlík, svob. p. z Laziska – **A.2**, Aspang-Markt
- Pernklo* viz *Bernklau*
- Peroutka Václav, purkmistr – **D.1**, 259 (Kelč)
- Peřina Šimon, řečený Hassil († 1610) – **A.1**, Žatec 1/
- Peschel Adam František, uroz. p., hejtman – **A.1**, Libochovany, Prackovice nad Labem a/, Velké Žernoseky
- Pešina z Čechorodu Tomáš Jan (1629-80), od 1653 kněz, v duch. správě na různých místech (1657-66 děkanem v Litomyšli), 1663 vyšehrad. kanov., 1664 litom. kanov., 1666 svatovít. kanov., 1668 scholastik a od 1670 děkan svatovít. kapituly, cí. rada, 1668 comes palatinus, poté světicí biskup praž., historik, spisovatel – **A.1**, Litomyšl 1a/, Nepomuk 1a/, Praha II. 2c, 3b, 10a, 19/; **B.1-3**, R PEŠINA Z ČECHORODU 1665-1680, R-L PEŠINA Z ČECHORODU/PODLAHA 1916, L PEŠINA Z ČECHORODU 1663, 1673a, b, 1677; **B.4**, 8, 14a; **C.1**, Nepomuk 6ac/, Praha II. 4a, 7b, 9c/, IX. 16/
- Pešínský Jan, truhlář v Kostelci nad Orlicí – **A.1**, Hradec Králové I. 1a/
- Peška Matěj (či Matyáš), farář – **A.1**, Opatov (Chru) 2/
- Peterka Dominik Kristián, probošt chotěšov. kláštera premonstrátek (ve fun. 1706 † 1737) – **A.1**, Chotěšov 2/, Záluží
- Petrová Kristýna, měšťanka – **D.1**, 278 (Karlovy Vary)

- Petrš Antonín, farář – **A.1**, Pecka
- Petrš František, z Červené Doubravice či Dobrovice, sochař – **A.1**, Pecka
- Petržvaldští z Petržvaldu, pan. rod – **A.1**, Buchlov
- Petržvaldský z Petržvaldu Amand Ferdinand Milota († 1724), hr. – **A.1**, Ježov 2/
- Petzker Jan Benedikt, praž. měšťan, písař a taxátor č. král. lenního soudu – **A.6**, IV; **C.1**, I, Praha II. 4c, 7a, 12/
- Pez Bernhard (1683-1735), rak. benediktin v Melku (do řádu vstoupil 1699, 1708 vysvěcen na kněze), knihovník, historik, filolog – **B.1-3**, PEZ 1723
- Pez Hieronymus (1685-1762), rak. benediktin v Melku, knihovník, dějepisec – **B.1-3**, R *Österreichische Chronik von den 95 Herrschaften* do 1400, L PEZ 1721
- Pfaffinger Josef Anton (1684-1758), sochař – **A.2**, Oberndorf bei Salzburg, Salzburg 3, 6/; **A.3**, Passau 3/, Tittmoning II. 3/
- Pfalz z Ostric Josef († 1724), primátor – **A.1**, Litoměřice II. 1b/
- Pfalz z Ostric Kristián Augustin (1629-1702), původem z Ostric v Lužici, doktor teologie, nejprve v duch. správě v Pr, od 1666 svatovít. kanov. a v t. kapitule od 1670 scholastik a od 1677 arcijáhen, nadto od 1670 kanov. budyšínský, asesor praž. arcib. konzistoře, od 1674 gener. vikář a oficiál, od 1692 vrchním ředitelem daní v Praze – **A.1**, Tetín; **B.1-3**, PFALZ Z OSTRIC 1691; **B.4**, 8, 25; **C.1**, Tetín
- Pfalz z Ostric Leonard, usazen v Litoměřicích – **C.1**, Tetín
- Pfeffel Johann Andreas st. (1674-1748), n. rytec a nakladatel, od 1693 činný v Augsburgu – **A.1**, Praha V. 12c, 35c/, Zelená hora (Plz) a/; **A.2**, Hochosterwitz, Irđning; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 9/; **B.4**, 135; **C.1**, Praha IX. 62/
- Pfefferkorn Karel (1657-1728), jezuita (od 1674), kněz (1687), univ. profesor, rektor několika kolejí, 1712-15 ve Vídni jako agent záležitostí č. řádové provincie – **A.1**, Štramberk; **C.1**, Olomouc 5/
- Pfeifer Jonas, notář – **A.4**, Radkóv 1/
- Pfeiffer Jan (1664-1724), jezuita (od 1681), kněz (1694), představený několika řádových domů – **C.1**, Slavíkovice
- Pfeiffer Jiří Josef, měšťan – **D.1**, 661 (Jilemnice)
- Pfeiffer Vavřinec, děčínský malíř – **C.1**, Chrást 3/
- Pfendner Emerich, františkán, kazatel – **B.1-3**, PFENDTNER 1714; **C.1**, Wien I. 13, 14/
- Pfietzner Josef Johann Anton († 1721), farář – **C.1**, Strachocin
- Pflänz Carl, malíř – **A.2**, Gleisdorf
- Philippi Jan Jiří, děkan – **C.1**, Sobotka
- Philippus a S. Jacobo, piarista, kněz, kazatel – **B.1-3**, PHILIPPUS A S. JACOBO 1717, 1720; **C.1**, Mikulov 2/, Morava 3/, Wien V. 2/
- Piantanida Francesco Antonio, kněz, minorita, kvardián konventu v Lodi – **A.5**, Itálie, Lodi 2/
- Piccolomini, knížecí rod – **A.1**, Boušín
- Pícek (Pietzek) Matouš Karel († 1725), farář, děkan – **A.1**, Miroslav 1/
- Pickhardt z Grünthalu (tj. ze Zeleného Údolu) Jan Karel Rudolf († 1710), majitel Žitína u Nepomuku – **C.1**, Nepomuk 2c/
- Pickhardt z Grünthalu (tj. ze Zeleného Údolu) Jindřich Arnošt, majitel Drslavic na Klatovsku – **C.1**, Drslavice
- Pickhardt z Grünthalu Vilém Maxmilián († 1708), štolba litom. biskupa – **A.1**, Ostrý
- Pickhardtové z Grünthalu, uroz. rod – **A.1**, Kozlov 2/
- Pictorius Gottfried Laurenz (1663-1729), vestfálský architekt – **A.3**, Burgsteinfurt, Münster 1/, Nordkirchen
- Pictorius Peter ml. (1673-1735), vestfálský stavitel – **A.3**, Burgsteinfurt, Nordkirchen
- Pien Jean (1678-1749), jezuita, hagiograf – **B.1-3**, *Acta Sanctorum* 1721
- Pieroni de Galliano Františka Helena, benediktinka, svatojiřská abatyše (ve fun. 1691 † 1720) – **A.1**, Panenské Břežany 1/, Praha III. 8/; **B.1-3**, HAMMERSCHMID 1715; **C.1**, Praha III. 2/
- Pietsch Jiří Ignác (omylem Jakub), farář – **A.1**, Praha V. 4a, b/
- Pietzek viz Pícek*
- Pignatelli Antonio viz Inocenc XII.*
- z Pichlu Jiří Ondřej, farář – **A.1**, Cetviny 1a/; **A.5**, Srbsko, Petrovaradínská pevnost; **C.1**, Cetviny
- von Pillati Anton Joseph, svob. p. – **A.2**, Wien III. 5/
- Pink Jakub († 1748), malíř – **A.1**, Plasy 2/
- Pirhing Ehrenreich (1606-79), jezuita, kněz, cír. právník, spisovatel – **C.2**, I. 1710, Straubing, jez. gymnázium
- Pircham Antonín (?), primátor – **A.1**, Počátky 3/
- Pirchan Martin (1672-1719), z Počátek, jezuita (od 1688), kněz (1700), doktor teologie, profesor na praž. univerzitě – **B.1-3**, TUNCKHL 1716, STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU 1717
- Pirkardt, plzeň. měšťan – **A.1**, Dýšina
- Pisl Vít († 1716), prem. kněz, farář – **C.1**, Chotěšov
- Pitt (Biett) Kryštof, kovář – **A.1**, Praha II. 3a/
- Pittoni Giovanni Battista, benátský malíř (1687-1767) – **A.2**, Innsbruck 6b/
- Pizzoti Giovanni Battista – **A.6**, I. 7/
- Pladtlich Matthes Frantz – **A.1**, Ústí nad Labem 3/
- Plachý viz Ferus*
- z Planckenheimu Jan Vilém († 1710) – **A.1**, Dolní Chodov 1/
- Plánický Josef Antonín (1691-1732), zpěvák a hudební skladatel, činný v českých zemích, Rakousku a od 1720 v hornobavorském Freisingu – **C.2**, IV
- Planický Karel Ludvík, hudební skladatel – **C.2**, IV
- Plánický Václav Josef, děkan – **A.1**, Turnov 1c/
- Planková Zuzana, z Nepomuku – **A.1**, Nepomuk 1e/

- von Planta Leopold, probošt kláštera augustiniánských kanovníků v Herzogenburgu (ve fun. 1721-40) – **A.2**, Herzogenburg 4/, Primmersdorf; **D.2**, Herzogenburg
- Platzer Balthasar, chebský zvonář – **A.1**, Luby 1/
- Platzer Jan Benedikt, řezbář z Plzně – **A.1**, Močidlec, Vidžín
- z Platzu a Ehrenthalu Kristián Karel (1663-1722), od 1702 šlechtic, od 1706 ryt., vrchní inspektor gallasovských pan. – **A.1**, Janův Důl, Liberec; **C.1**, Liberec; **D.2**, Frýdlant
- von Plettenberg Ferdinand (1690-1737), bar., předseda münsterských zem. stavů – **A.3**, Nordkirchen
- del Pò Giacomo (1652/54-1726), it. malíř – **A.5**, Itálie, Napoli 1/
- Pock viz Bock*
- Počta Karel Josef, panský sládek – **A.1**, Zábřeh 2/
- z Poděbrad Jiří, vl. jménem Jiřík z Kunštátu a Poděbrad (1420-71), od 1458 č. král (1469 jeho vláda omezena na pouhé Č), jediný č. panovník nepocházející z panovnické dynastie – **B.4**, 8; **C.1**, Praha V. 11a/
- bl. Podiven († 929 nebo 935), věrný druh sv. Václava, mučedník – **A.1**, Praha VIII. 6/, Přední Kopanina; **C.1**, Praha II. 9c/
- Podlaha Antonín (1865-1932), kněz, teolog, archeolog, historik umění, od 1920 pomocný biskup praž. – **A.1**, Praha VII. 24b/, IX. 5/
- Podpuš z Podpuše František Karel – **A.1**, Chudeřín; **D.1**, 277 (Chudeřín)
- Podpušová z Podpuše Marie Klára, vdova, roz. Kulhánková z Klaudensteinu – **A.1**, Chudeřín; **C.1**, Chudeřín; **D.1**, 277 (Chudeřín)
- Podstatzká z Prussinowitz Alžběta Marie (1661 † jistě již 1716), bar., roz. Lvová z Rožmitálu – **A.1**, Lešná
- Podstatzky z Prussinowitz František Dominik († 1721) – **A.1**, Slavkov 2/
- Podstatzky z Prussinowitz Karel Jonáš, bar. – **A.1**, Lešná
- Podstatzky z Prussinowitz Karel Šebestián († cca 1690), bar. – **A.1**, Lešná
- Podstatzky z Prussinowitz Leopold (Evžen), s manželkou roz. z Deblina – **A.1**, Luděrov
- Podstatzky z Prussinowitz Rudolf Magnus (1688-1740), bar., literát, poeta, nejvyšší sudí na Moravě – **A.1**, Lešná; **B.1-3**, PODSTATZKY Z PRUSSINOWITZ 1721, 1725
- Podstatzky z Prussinowitz, rod – **A.1**, Slavkov 2/
- Pögner Johann Joseph, jáhen – **C.2**, I. 1710, Straubing, jez. gymnázium
- Pohmajevich Nikola, biskup spojených diecézí Senj a Modruš (ve fun. 1718 † 1730) – **A.5**, Chorvatsko, Trsat
- Pokorný Jan – **A.4**, Żywiec
- Pokorný Jan Bernard, uroz. p., purkrabí brodeckého pan. – **A.1**, Horky nad Jizerou 1/
- Polc Jaroslav (1929-2004), č. kat. kněz a cír. historik – **C.1**, Praha II. 1/, V. 11/
- von Polheim Franz Adam, hr. – **A.2**, Kottschallings, Schwarzenau
- von Polheim Leopoldine, hr., roz. bar. von Thavonat – **A.2**, Schwarzenau
- Polin, paní – **A.2**, Wien II. 15/
- Polský August III., narozen 1696 se jménem Fridrich August, 1712 konvertoval ke kat. víře, 1719 se oženil s Marií Josefou Habsburskou, 1733 se stal polským králem a zároveň velkoknížetem litevským se jménem August III. a zároveň saským kurfiřtem se jménem Fridrich August II. († 1763) – **A.1**, Chrást; **B.1-3**, *Homagium* 1721; **C.1**, Dresden 1/, Polsko čili Polské království 3/, Praha II. 4e, 9d/
- Pomiena František Jáchym, z Prahy, kandidát obojího práva – **B.1-3**, POMIENA 1720; **C.1**, IV. 2/, Praha VII. 7c/ (1720)
- z Pomuku Jan neboli Jan Nepomucký (cca 1345-1393), světec, mučedník, č. zem. patron – zde jsou uvedeny pouze přímé souvislosti se světcovým skutečným i legendárním životem, smrtí a uložením těla: **A.1**, Nepomuk 1/, Praha II. úvod, 1, 2a, 3d, 6, 7/, V. 4a, b, 17, 34/, VI. úvod, 4, 5n, u-w/, VII. 28/, Stará Boleslav II, Zelená hora (Plz) a/, Žatec 1, 3/; **C.1**, Grudziądz, Klášter 1/, Litomyšl 1/, Nepomuk 2ia-ie/, Praha II. 1, 2, 9c/, III. 1, 2/, V. 1a, 11, 11a, 13/, VII. 7c/ (1717), IX. 7, 48/, Zbraslav 1, 2/, Žatec 1, 3, 4/, Žďár nad Sázavou II. 2a, e, 4/; **C.2**, I. 1710, Litomyšl, piar. gymnázium
- Ponsi Domenico (1675-1740), dominikán, spisovatel – **B.1-3**, PONSI 1721a, b, 1722, PONSI, VITZ 1721; **C.1**, Brno II. 7/
- Pontanus (Pontán) z Breitenberka Jiří Barthold († 1614), 1583 svatovít. kanov., pak též vyšehrad. kanov., 1585 scholastik a 1586 děkan svatovít. kapituly, 1586 oficiál praž. arcibiskupa, 1588 povýšen do šlechtického stavu, 1589 comes sacri palatii et aulae Lateranensis, 1594 probošt svatovít. kapituly, též praž. gener. vikář, historik a básník – **A.1**, Broumov 3/, Praha II. 2e, f, 3b/, VII. 13/; **B.1-3**, PONTANUS Z BREITENBERKA 1599a, b, c, 1602, 1608; **B.4**, 1, 2; **C.1**, Praha II. 3b, 9c/
- Ponz von Engelshofen, dolnorakouský šlechtický rod – **A.5**, Maďarsko, Tömörd
- Popel z Lobkowicz Ferdinand August Leopold (1655-1715), kn. a vladař domu lobkowiczského (od 1677), tajný rada a komoří (od 1689), nejvyšší hofmistr císařovny Amálie Vilemíny (1699-1708), diplomat – **A.1**, Roudnice nad Labem 1/
- Popel z Lobkowicz Filip Hyacint (1680-1734), cis. komorník a tajný rada, od 1715 kn. a vladař domu lobkowiczského, od 1729/30 nejvyšší hofmistr císařovny Alžběty Kristýny, od 1731 držitel Řádu zl. rouna – **A.1**, Praha IV. 2b/; **C.1**, Praha V. 11d/
- Popel z Lobkowicz Oldřich Felix (asi 1650-1722), říš. hr. (od 1670), cis. komorník, nejvyšší lovcí

- Č. král. (1696-1712) – **A.1**, Dřínov, Ervěnice 2/
Holešice 2/
- Popelová z Lobkowicz Eleonora Kateřina (1685-1720), z bílinské rodové větve – **A.1**, Praha IV. 2b/
- Popelová z Lobkowicz Marie Josefa († 1729), říš. hr., vdova po Oldřichu Felixi Popelovi z Lobkowicz († 1722), rozená hr. z Bubna a Litic – **A.1**, Malé Březno, Nové Sedlo nad Bílinou 2/
- Popelová z Lobkowicz Marie Vilemína (1703-54), kn., roz. hr. z Althannu, od 1721 druhá manželka Filipa Hyacinta kn. Popela z Lobkowicz – **C.1**, Praha V. 11d/
- Popelová z Lobkowicz, hraběnka – **A.1**, Želenice
- Popelové z Lobkowicz, knížata – **C.1**, Praha II. 4d/
- Popp Ondřej, správce zámku – **D.1**, 259 (Kelč)
- Poppe František Ludvík (1671-1730), křižovník s červ. hv., kněz, hudební skladatel, činný v duch. správě, nakonec při řádovém k. sv. Františka na Starém Městě praž. – **C.1**, Praha II. 9d/, VI. ad 3/ (1725)
- von Porcia (Porzia) Dorothea Katharina Wilhelmine (1663-1738), roz. hr. von und zu Daun, 1699 vdaná za Hannibala Alphonse Emanuela von Porcia, s nímž se 1709 stala kněžnou – **C.1**, Gmünd in Kärnten I
- von Porcia (Porzia) Hannibal Alphons Emanuel (1679-1737), od 1709 pátým knížetem von Porcia, diplomat ve službách Habsburků, guvernér Korutan, 1728-33 prezident cis. obchodního kolegia pro území Terstu a Rijeky – **C.1**, Gmünd in Kärnten I
- Porpora Nicola (Antonio) (1686-1768), it. hud. skladatel, představitel neapolské operní školy, činný v rodné Neapoli, Benátkách, Londýně, Drážďanech a ve Vídni – **B.1-3**, *Il martirio* 1726; **C.2**, II. 1726, Milano
- Porsile Giuseppe (1672-1750), hud. skladatel původem z Neapole, 1695-1713 činný v Barceloně, kde sloužil králi Karlu II. a pak rak. uchazeči španěl. trůnu Karlu III. (byl učitelem zpěvu jeho manželky Alžběty Kristýny), Karla, již jako císaře (toho jména VI.) následoval 1713 do Vídně, kde se stal učitelem zpěvu císařovny vdovy Amálie Vilemíny a po hud. stránce sloužil i dalším členům habsburské rodiny, stal se dv. skladatelem (jeho tvorba je známa do 1737) a ve Vídni také zemřel – **B.1-3**, *Ruhmwürdiger Kron- und Ehren-Streit*, PORSILE 1724; **C.2**, II. 1724, Brno, koleg. chrám sv. Petra na Petrově
- Portugalský Jan V., zvaný Šlechtný (1689-1750), třináctý vévoda z Braganzy, od 1706 portugalský král – **A.5**, Portugalsko, Lisboa; **B.1-3**, FONSECA 1708a; **C.1**, Lisboa, Praha II. 4e/
- von Porzia viz von Porcia
- von Posilge Johann († 1405), oficiál biskupa v Pomezanii v Prusku – **B.1-3**, JOHANN VON POSILGE do 1405
- Pospíchal Jiří Ignác (1634-99), křižovník s červ. hv., převor, od 1694 velmistr svého řádu – **A.1**, Praha V. 30d/, Slivenec; **B.1**, 39; **C.1**, Praha IX. 30/
- Pöschl Nikodém, měšťan a krejčí – **A.1**, Doupov 1/
- Pošinský Jan Ludvík, truhlář a řezbář z Hradce Králové – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 2b/
- Potocki Teodor Andrzej (1664-1738), biskup chełmiński (1699-1712), biskup varmijský (1712-23), od 1723 arcibiskup hnězdenský a primas polský – **C.1**, Polsko čili Polské království 3/
- z Pötting-Perssingu Adolf, hr. – **A.1**, Habry 2/
- Pöttingové, hrabata – **A.1**, Těchonice
- Pottmay(e)r Johann Jakob, malíř – **A.3**, Landsberg am Lech
- Potuček Václav Konstantin († 1730), kněz, sakristán (tj. duch. správce) u sv. Víta v Praze, vice-rector praž. arcib. semináře, veř. přísežný apoš. notář, od 1723 probošt v Roudnici nad Labem (k slavnostnímu ustanovení došlo 21. X. 1728) – **A.1**, Praha II. 2a, c, d/; **B.1-3**, POTUČEK 1714; **C.1**, Praha II. 9a, 12/, VII. 7c/ (1714)
- Pouba viz Laneus*
- Povolil Jan Adam († 1707), farář – **A.1**, Praha V. 1a/
- Pozzo Andrea (1642-1709), jez. řeholní bratr, it. malíř, mistr barok. iluzivní malby a perspektivy – **A.4**, Warszawa 2/
- z Práchňan Bartoš (1444-1510), měšťan – **B.1-3**, *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova* 16.-17. st.
- z Práchňan Mikuláš, měšťan – **B.1-3**, *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova* 16.-17. st.
- Prandelinsky viz Brandelinsky*
- Prandstätter Balthasar, sochař – **A.2**, Allerheiligen, Baierdorf
- Praschel z Praschenfeldu Benedikt († 1721), ryt., 1713 povýšen do č. stavu svob. pánů, na poč. 18. st. rada soudu nejvyššího purkrabství – **A.1**, Malá Bukovina; **B.1-3**, THUM 1715, IKERT 1716; **C.1**, Malá Bukovina
- Praschma z Bilkau (Pražma z Bílkova) František Vilém (1677-1731), hr., rada vrchního úřadu ve Slezsku – **A.1**, Frýdek
- Praschma z Bilkau (Pražma z Bílkova) Jan Nepomuk Ferdinand (1726-1804), hr. – **A.1**, Frýdek
- Prath Jan – **A.1**, Miskolezy
- Praxl Eustach, plzeň. dominikán, administrátor – **A.1**, Horšice
- Pražák Benedikt, farář – **A.1**, Bystřice nad Pernštejnem
- Pražák Václav, dominikán, kněz, představený kláštera u sv. Jiljí na Starém Městě praž. – **A.1**, Věž

Pražma z Bilkova viz Praschma z Bilkau

Pražský Jeroným (1377/78-1416), univ. mistr, vikleřista, chránělec a přítel Husův, upálen v Kostnici – **A.1**, Hradec Králové II. 2/; **B.4**, 8; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1717), IX. 7/

Pražský Pavel viz Židek Pavel

Prechler viz Brechler

Preinfalk Stanislav František, cisterciák, opat vyšebrodského kláštera (ve fun. 1695 † 1721) – **A.1**, Rožmberk nad Vltavou 1a/, Vyšší Brod II. 1a, b/; **C.1**, Vyšší Brod 1/

Preiss František (cca 1660-1712), praž. hradčanský sochař a řezbář – **A.1**, Kouřim 2/ (snad dílna), Praha II. 4a, 15/

Preiss Pavel (* 1926), historik umění – **A.1**, Praha II. 20/, III. 1a/, IV. 1/, Smíchov

von Prenner (Brenner) Antonín Josef (1683-1761), rak. malíř, rytec a nakladatel – **A.1**, Budišov 1/, Mikulov II. 8/ (snad)

Prenner Leopold, měšťan – **A.1**, Horní Dvořiště

Pren(t)zer viz Bren(t)zer

Pressel Václav Josef, děkan, doktorand obojího práva – **A.1**, Prachatice 1a/; **C.1**, Prachatice

von Preysing Felix, hr., císař. a bavor. kurfiřtský komoří – **A.3**, Munchen I. 4/

von Preysing Maria Johanna Rosalia, hr., roz. bar. von Closen – **A.3**, Munchen I. 4/

Pricquey Jan (1624-97), zvonář činný v Mladé Boleslavi (od 1659) – **A.1**, Mělník 1b/, Třebechovice pod Orebem 1b, 2/

Pricquey Jan (Daniel) (1675-1730), zvonář činný v Klatovech, kde 1695 převzal po † otci Štěpánovi zvonářskou dílnu (hut'), ač je znám jeden zvon jeho samostatné výzdoby již z 1692 – **A.1**, Bohuňovice, Horšice, Hory Matky Boží, Křesetice, Luže 1/, Manětín 2/, Maxov, Mileč, Nepomuk 1e, 2b/, Nové Mitrovice, Petrovice (Plz) 1b/, Podveky, Poleň, Slavíkovice b/, Strašín, Sušice 1b/, Ves Touškov, Zelená Lhota

Pricquey Mikuláš, zvonář činný v Mladé Boleslavi (zvony l. 1704-43) – **A.1**, Kosmonosy 1b/, Mladá Boleslav 1/, Třebechovice pod Orebem 2/

Princtius Caspar, kněz – **B.1-3**, BEYERLINCK, PRINCTIUS 1631, 1656, 1665, 1678, 1707

Prišelová Alžběta – **D.1**, 665 (f. Nebeská Rybná)

Pröbstel Jan Kristián, brn. sochař – **A.1**, Vyškov 2/

Procoff viz Brockhoff

Procházka Bonifác, žďárský cisterciák, tajemník opata Václava Vejmluvy – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2/

Procházka Jakub Ignác, farář – **A.1**, Plánice 2/; **C.1**, Plánice

Procházka Jan, malíř, štafír – **A.1**, Kutná Hora 4/

Procházka Ondřej, obuvník – **A.1**, Dolní Cerekev

Procházka Pavel, žďár. cisterciák, farář – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e/

Procházková Alžběta, vdova, mlynářka – **A.1**, Minice (Rak) 1a/

Proche Veremund Tobiáš (1694-1748), benediktin, kněz, podpřevor pražského novoměstského kláštera v Emauzích – **B.1-3**, PROCHE 1722a, b; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1722)

Prokeš Jakub Xaver, farář – **A.1**, Náměšť nad Oslavou 2/

Prokl Jan Jiří, brn. senátor a lékárník – **A.1**, Křenov sv. Prokop (konec 10. st. – 1053), sázavský opat, č. zem. patron – **A.1**, Jinonice, Praha III. 1a, b/, Stará Boleslav II

Prokop Matěj, primátor – **A.1**, Hlinsko

Proll Severin – **C.1**, Praha IX. 1/

Prösl Ondřej, hudebník – **C.1**, Praha II. 10/ (1721)

Prošovská Judita – **A.1**, Kolín 2b/

Prucha Bartoloměj († 1713), sedlák – **A.1**, Hosín a/ Prunner Johann Michael (1669-1739), hornorakouský architekt – **A.1**, Omlenička; **A.2**, Linz 1, 6/

Přehořovský z Kvasejovic František Karel (1645-1723), říš. hr., 1688-99 nejvyšší mincmistr, 1700 viceprezident komory, 1705 prezident apelačního soudu, 1705-17 nejvyšší sudí Č. král. – **C.1**, Praha II. 12/

Přibil Bedřich (1876-1940), numismatik, zakladatel č. vědecké numismatiky, sběratel náboženských medailí a svátostek a znalec č. medailí s náboženskou tematikou – **A.6**, I. 4/

Příbyl (Přibil) Matěj, kostelník – **C.1**, Měřín 1/

Příchovská Lidmila Přibyslava († 1728), hr., roz. hr. z Walderode – **A.1**, Vysoká Libyně; **C.1**, Nahořečice 2/

Příchovská z Příchovic Klára Terezie, svob. p., od 1727 voršilka se jménem a přídomkem Anna Gabriela Terezie od Mariina zvěstování – **B.1-3**, HASLBAUER 1727b

Příchovská z Příchovic Rosina, slečna – **A.1**, Bezděz

Příchovský z Příchovic Jan Václav (1706-81), svob. p., 1759 povýšen do hr. stavu – **A.1**, Svojšíň

Příchovský z Příchovic Karel Maxmilián Leopold († 1722), hr., hejtman Žateckého kraje (od 1717) – **A.1**, Vysoká Libyně; **C.1**, Nahořečice 2/

Příchovský z Příchovic Petr Pavel Matouš Michael Václav Jan Nepomucký (* 1709) – **C.1**, Nahořečice 2/

Ptáková Alžběta, manželka rychtáře – **D.1**, 643 (Zalešany)

Pubec Václav, z Klatov – **C.1**, Praha IX. 41/

Pučálík Marek (* 1976), kněz řádu křižovníků s červ. hv., historik umění – **A.1**, Praha II. 14a, c, d/, V. 31/, Tachov II. 1b/

Pučálka Pavel († 1682), z Nového Města praž., mistr svob. umění, od 1669 do konce života farář v Kardašově Řečici, literárně činný – **B.1-3**, PUČÁLKA 1677

von Puchheim Franz Anton (1664-1718), hr., 1695-1718 biskup ve Wiener Neustadt, císař. komoří a rada a regent dolnorakouských zemí, poslední svého rodu (po domluvě s hrabaty von

- Schönborn začal 1711 užívat predikát von Buchheim-Schönborn) – **A.2**, Göllersdorf 2/
Puchník Mikuláš (cca 1350-1402), 1375 mistr svob. umění, 1383 licenciát práva, kanov. mělnický, olomoucký a od 1385-88 pražský a později ještě u Všech sv. na Praž. hradě a na Vyšehradě, 1393 byl mučen spolu se svým kolegou Janem z Pomuku (sv. Janem Nepomuckým), oficiál a gen. vikář praž. arcidiecéze, 1402 zvolený za praž. arcibiskupa, ale stolce se nestačil ujmout – **C.1**, Praha II. 1/
z Purgstallu Václav Karel (1681-1768), říš. hr., Pražan, cís. eféb, student – **B.1-3**, Z PURGSTALLU 1701; **C.1**, Wien I. 12a/
Pürkensteinové, hr. rod – **A.1**, Běstvína
Pursch Jan, praž. sochař – **A.1**, Chlumín 2/
Pusch z Grünwaldu Karel, třeboňský aug. probošt (ve fun. 1705 † 1711) – **A.1**, Třeboň 1/
Pusch z Grünwaldu Vilém Josef, překladatel – **B.1-3**, BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜNVALDU 1705
Pusjäger Matthias, malíř (1654-1734) – **A.2**, Dreiheiligen
Putz Jan Jakub, měšťan a kupec – **A.1**, Horní Blatná 1, 2/
Putz z Adlersturnu Jan (1595-1660) – **C.1**, Praha II. 4f/
Putz z Adlersturnu Jan Ignác Dominik (1647-1718), svob. p., od 1671 cís. rada, přísedící a rada komorního soudu, rada č. král. komory, poslední svého rodu po meči – **A.1**, Praha II. 9b/; **C.1**, Nepomuk 6ad/, Praha II. 4f/
Putzová z Adlersturnu Juliána Barbora (1614-72), roz. Rinkartová z Miltenau – **C.1**, Praha II. 4f/
Pyšely Pavel Antonín, administrátor – **C.1**, Kestřany
Qua(h)l Gottfried, farář – **A.1**, Mladé Buky
Quarient viz Guarient
z Questenbergu Jan Adam (1678-1752), svob. p., od 1716 hr., cís. rada (od 1702), cís. komorník a tajný rada (od 1723), předseda cís. komisařů u morav. zem. sněmu (od 1735), poslední mužský potomek rodu – **A.1**, Javorná (Žat); **C.2**, II. 1725, Wien, Vysoký most
Quinodo Pankrác, jindřichohradecký probošt (ve fun. 1710-29) – **C.1**, Jindřichův Hradec 3/
Quitainer (Guitteiner) Ondřej Filip (1679-1729), č. sochař a řezbář – **A.1**, Praha VIII. 11/
Raab Ignác Viktorin (1715-87), jez. řeholní bratr, malíř – **A.1**, Velehrad 2/
Rabenhaupt (Robmháp) ze Suché Jan Antonín (1690-1755), bar., p. na Lichnici, Třemošnicích a Moravanech – **C.1**, Třemošnice
Rabl Filip Marián, farář – **A.1**, Brloh 2/
Rabský Jan J., duchovní pisar zelenohorského pan. – **C.1**, Nepomuk 2c/
z Radče Václav (cca 1350-1418), kněz, od 1379 svatovít. kanovník a držitel různých prebend a úradů, 5. ředitel svatby praž. katedrály – **B.1-3**, *Seznam listin a zápisů o domech* 1480-1510
Rademin Heinrich (1674-1731), právník původem z Hamburku, od 1703 činný v oblasti divadla jako herec, dramatik, ředitel nebo člen divadelních společností v Čechách, na Moravě, v Německu i Rakousku, od 1726 člen divadelního souboru ve Vídni – **B.1-3**, RADEMIN, REUTTER 1725, 1726, 1727, 1728; **C.1**, Wien I. 7/; **C.2**, II. 1725, Wien, Vysoký most, 1726, Wien, Vysoký most, 1727, Wien, Vysoký most, 1728, Wien, a
Radkovcové z Mirovic, starý č. vladycký rod – **A.1**, Bílsko b/
Rädlmayr Johann Gottlieb, tiskař – **C.2**, I. 1710, Straubing, jez. gymnázium
Radnický ze Zhoře Rudolf Vojtěch Leopold († 1703), farář – **A.1**, Kladno 1/
Rákóczi František II. (1676-1735), sedmihradský kn. (1704-11), vůdce neúspěšného protihabsburského uh. povstání (1703-11) – **A.1**, Vsetín; **A.5**, Maďarsko, Székesfehérvár 2/
Rambler Philipp, sochař z hornorakouského Freistadtu (č. Cáhlov) – **A.1**, Kájov 2/
Ran(n)acher (Raunacher) Johann, rak. malíř – **A.2**, Irdning
Ránoveselá Veronika, mlynářka – **A.1**, Oslavany 2/
Ranzoni Rinaldo, praž. novoměst. zlatník – **A.1**, Unhošť 1d/
Rapotz Jan Ferdinand, sochař z Omleničky – **A.1**, Brloh 1/, Český Krumlov 1/, Ondřejov
Rappa Domenico Antonio, Ital, kameník – **A.1**, Nový Dům; **A.5**, Itálie, Ramponio; **B.1-3**, RAPP 1719; **B.4**, 106
Rasch z Aschenfeldu Jan František (cca 1606-66), původem z Ústí nad Labem, získal v Římě doktorát teologie, v mládí preceptor čtyř synů Jaroslava Bořity z Martinitz (ten mu jakožto palatin 1635 udělil predikát a erb), kanovník vyšehradský, od 1641 tit. a později sídelní kanovník svatovítský, od 1646 probošt svatovítské kapituly – **C.1**, Praha II. 4f/
Raschdorff Bernard (1683-1759), jezuita, kněz, profesor, rektor několika kolejí – **B.1-3**, BLOVSKÝ 1729
Raske, niský malíř – **A.4**, Jawor 1/
Rassler (Raßler) Maximilian (1645-1719), jezuita, spisovatel – **B.1-3**, RASSLER 1717; **B.4**, 98
Rataj (Ratay) Karel (1630-1700), ze starožitného nepom. rodu, nepom. měšťan a konšel – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 2a-d, gd, ge, 4a, 5a/
Rataj (Ratay) Petr (dožil se 85 let), nepom. rodák
Rauch Oswald, praž. řemeslník – **A.1**, Postoloprty 2/
Rauchmüller (Rauchmiller) Matthias (1645-86), malíř, sochař a řezbář n. původu, působící od 1676 hlavně ve Vídni – **A.1**, Praha VI. 2, 3, 5r (pozn.), ee/, VII. 17/; **C.1**, Wien I. úvod/
Rauchmüller šlechtic von Ehrenstein – **A.2**, Hernalš 5/
Raüman Zachariáš, správce lesů hlubockého pan. – **A.1**, Hluboká nad Vltavou 3/

- von Rauthen Anna – **A.4**, Gliwice a/
Raven Johann Adam, gerolzhofský fojt – **A.3**,
Gemünden am Main
Raven Maria Agnes Eva, roz. Schelfová,
z volkašské patricijské rodiny – **A.3**, Gemünden
am Main
Raw Antonín Florián, písař kladrubského klášte­ra –
A.1, Kladruby (Plz) I
Raynaldi (Rinaldi) Odorico (1595-1671), Ital,
oratorián, historik, pokračovateľ v Baroniových
Církevních letopisech – **B.1-3**, RAYNALDI
1659, 1667, 1683, 1693, 1694
von Rebentisch Samuel Franz († 1734), cis. dv.
rada a komorní reprezentant v Banátu, 1728
povýšený do stavu svob. pánů – **A.5**,
Rumunsko, Timișoara 2/; **C.1**, Uhry 6/
Rebmann Alberik, cisterciák, kněz, profes zbraslav.
klášte­ra – **C.1**, Zbraslav 2/
Rebner František viz Marek od sv. Leona
Redel Karel Adolf, spisovateľ – **A.1**, Praha VI. 5m/;
B.1-3, REDEL 1710; **C.1**, Praha V. 11a/
Redelmayer Ferdinand František Michael (1689-
1749), zlatník, od 1718 činný v Praze – **A.1**,
Praha IX. 12/
Redlich Bernard Josef, duch. administrátor – **A.1**,
Svojsice (Kou) 1/; **C.1**, Svojsice
Redlich Josef Pavel, z města Mostu, absolvent
studia medicíny – **B.1-3**, REDLICH 1695; **C.1**,
Praha IX. 24/
Reezhun Adam – **A.1**, Dřenice
von Regenthal Johann Christoph – **A.2**, Ottakring
2/
Reiffenstuel(l) Ignaz (1664-1720), jezuita (od
1681), kněz, spisovateľ, kazatel (od 1704 ve dv.
k. ve Štýrském Hradci, pak ve Vídni, nejprve
v jez. kolejním k., poté až do konce života
v katedrále) – **B.1-3**, Z PURGSTALLU 1701,
REIFFENSTUEL 1715; **C.1**, Wien I. 4/
Reichknecht z Reichenfelsu Adam, z erbovního
rodu na Novém Městě praž., žák
novoměstského jez. gymnázia – **C.1**, Praha VII.
4b/
Reichl Kašpar, mlynář, s manželkou – **A.1**, Králův
mlýn
Reichmann Samuel František, farář – **A.1**, Boží Dar
Rein viz Rhein
von Reinach-Hirtzbach Johann Konrad (1657-
1737), svob. p., studoval filozofii a teologii
v Římě (1673-78), od 1681 byl kapitulárem,
1692 vysvěcen na kněze, 1704-05 děkan
bazilejské dómské kapituly, od 1705 bazilejský
biskup – **A.5**, Švýcarsko, Porrentruy
Reinburg Magnus Gabriel, zvonář činný
v Ambergu – **A.3**, Amberg 2/
Reindl Matyáš (1715 již †), písař pivovaru – **A.1**,
Kamenný Újezd 1a/
Reiner Václav Vavřinec (1689-1743), praž. malíř –
A.1, Broumov 1/, Duchcov 1c/, Jemniště, Praha
III. 1a, 8/, IV. 1/, V. 30c/; **C.1**, IV. 8/
Reintsch Fridrich Ignác, osobní děkan, litom.
kanov. a přisedící litom. konz. – **A.1**, Šluknov
2b/; **C.1**, Šluknov, Šluknovský vikariát ve
Šluknovském výběžku
Reinwetter Prokop Václav, farář – **C.1**, Holice
Reis Martin Leopold, farář – **A.1**, Počedělice
Reischl (Reyšl) Petr Pavel, písecký primátor (ve
fun. 1699-1705 a 1707-23) – **A.1**, Písek 1a/
Reisig Jiří Leopold, duch. administrátor – **C.1**,
Skalice u České Lípy
Reisig Tomáš, měšťan, provazník – **D.1**, 650
(Žlutice)
Reissmann z Riesenbergu Ferdinand Karel (†
1728), augustinián, lateránský kanovník,
administrátor fary a kazatel v Praze na Karlově
– **B.1-3**, REISSMANN Z RIESENBERGU
1722; **C.1**, Praha V. 11b/ (1722)
Reiß Johann, Rakušan, kapitán jízdy v saphianském
regimentu – **A.1**, Kmetiněves
Reiter Stefan, umělecký truhlář a řezbář – **A.3**,
Burgkirchen an der Alz
Rek Jiří, hejtman pan. žďárských cisterciáků – **C.1**,
Žďár nad Sázavou I
Remek Antonín, žák gymnázia – **C.1**, Praha VII.
4b/
Rempen Johann (1663-1744), 1680-1704 jezuita,
poté benediktin, profesor filozofie a teologie,
původně zarytý odpůrce protestantismu,
k protestantství však konvertoval a oficiálně 8.
IX. 1707 přestoupil, poté profesor v Helmstedtu,
od 1726 v ústraní, básník a spisovateľ – **A.5**,
Slovensko, Trnava 3/; **B.1-3**, REMPEN 1702a,
b, *Vita et cultus*, REMPEN 1703, 1709, 1714,
Klarer Spiegel, REMPEN 1706, 1712, 1722,
BECKOVSKÝ, REMPEN 1708, 1709a, 1709b,
do 1715, REMPEN 1710 (?), 1711, 1725,
BECKOVSKÝ, REMPEN, MÉREI 1716,
BECKOVSKÝ, REMPEN 1721a, 1721b,
BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b
Rendeles Johann (1666-1714), sochař v Coesfeldu
– **A.3**, Gescher 1/
Render Václav (1669-1733), olom. kameník a
architekt – **A.1**, Moravská Třebová 5/, Zábřeh 2/
Rentz Michael Heinrich (1698-1758), n. rytec a
kreslíř, od 1722 činný v Č – **A.1**, Praha II. 20/;
A.5, Itálie a Vatikán, Roma 9/; **C.1**, Praha II.
9b/
Repl viz Rupl
Resch Desiderius Ludvík, cisterciák, převor
vyšebrodského klášte­ra, farář – **A.1**, Rožmberk
nad Vltavou 1a, 2/, Vyšší Brod I. 1/; **C.1**,
Rožmberk nad Vltavou
Resch Johann Nikolaus (1660-1716), dv. sochař
činný v Bambergu – **A.3**, Bad Staffelstein,
Bamberg 9/, Grasmannsdorf, Uetzing
von Reslfeld Johann Karl (1658-1735), malíř – **A.2**,
Altmünster
Retz František (1673-1750), kněz, jezuita,
provinciál č. provincie SI (ve fun. 1718-22),
rektor Klementina (1722-24), poté asistent

- Německé asistence jez. řádu a nakonec řádový generál (od 1730) – **A.1**, Počátky 3/; **B.1-3**, BLOVSKÝ 1723
- Reuße von Plauen, hrabě, luterán – **D.1**, 296
- Reutter Georg st. (1656-1738), z Vídně, od 1686 varhaník dómu sv. Štěpána, od 1697 člen vídeň. dv. kapely, od 1700 dv. a komorní varhaník, od 1712 druhý a od 1715 první kapelník při vídeňském dómu, hud. skladatel – **B.1-3**, RADEMIN, REUTTER 1725, 1726, 1727, 1728; **C.1**, Wien I. 7/; **C.2**, II. 1725, Wien, Vysoký most, 1726, Wien, Vysoký most, 1727, Wien, Vysoký most, 1728, Wien, a
- Reyff Ferdinand (1690 – před 1750), architekt a sochař – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 8/; **B.4**, 170, 170a-c
- Reysa Ludvík, praž. magistrátní rada – **A.1**, Praha VII. 9a/
- Reyšl viz Reischl*
- Rhein (Rein) Karel († 1728), stavitel z Rokytnice v Orlických horách – **A.1**, Vrchní Orlice
- Rheinisch Jan Jiří – **D.1**, 279 (Žibřidice)
- Rhorbeckh Paul, člen vídeň. vnějšího magistrátu – **A.2**, Wien II. 25/
- (de) Ribadeneira Pedro (1527-1611), šp. jezuita, kněz, hagiograf a spisovatel především asketické literatury – **A.5**, Ukrajina, Lviv 2/; **B.1-3**, RIBADENEIRA, ALEGAMBE, SOUTHWELL 1676, RASSLER 1717, JOANNES A S. FELICE 1721, 1722; **B.4**, 98
- Ribene(c)ker Tomáš, hejtman – **A.1**, Dýšina, Plzeň 3/
- Ribits József, kanovník (1702-18) – **A.5**, Maďarsko, Győr
- Richardus a Jesu viz Leiner*
- Rick Jan, farář – **C.1**, Žlutice 1-2/; **D.1**, 644-645, 647-649 (f. Žlutice), 646, 650 (Žlutice)
- Ricolini Francesco, farář – **A.2**, Eggenburg I
- Ridel Petr (1687 – 16. V. 1723), jezuita (od 1708), řeholní bratr – **C.1**, Praha VIII. 3/
- Ridl Daniel Jiří († 1723), děkan – **C.1**, Rokycany 2/
- Ridl (Ridel) Jiří Stanislav, původem z Rokycan, kněz v duch. správě, 1688-95 děkan nepomucký, poté děkan a vikář v Klatovech – **A.1**, Nepomuk 1b/; **B.1-3**, RIDL 1690; **C.1**, Nepomuk 4b/
- Ridl Petr Ignác, výběrčí cís. tabákové kvóty – **D.1**, 644-645 (f. Žlutice)
- Ried (Rejt) z Pístova (z Piestingu) Benedikt (1454-1536), fortifikační stavitel a architekt – **A.1**, Praha III. 2/
- Riedel Jan Jiří, sochař z Chabařovic – **A.1**, Velký Šenov 2/
- Riedel Kristián, sochař – **A.1**, Velký Šenov 3/
- Riedl I. G., majitel hospody – **A.1**, Mladá Boleslav 5/
- Rieger Michael, jezuita – **B.1-3**, RIEGER 1702; **C.1**, Bayern; **C.2**, I. 1702, Mindelheim, jez. gymnázium, 1719, Amberg, jez. gymnázium
- Riechter František, rychtář – **A.1**, Verneřice 2/; **C.1**, Verneřice
- z Riet(h)u Jan Fridrich, uroz. p., revizor akcízu nově zavedeného v Č. král. – **A.1**, Kadaň II. 2/
- Riga Antonín (asi 1660 – asi 1728), brn. sochař pruského původu – **A.1**, Brno II. 13/, Březolupy, Líšeň 2/, Moravec, Šlapanice, Velké Pavlovice 2/
- Richermo Georg, minorita, kvardián kláštera v Kolíně nad Rýnem – **A.3**, Köln 2/
- Richter František Karel, z Chomutova, student – **B.1-3**, RICHTER 1695; **C.1**, Praha IX. 25/
- Richter Georg, linecký varhanář – **A.1**, Kájov 2/
- Richter Jakub, farář – **A.1**, Zdoňov 2/
- Richter Jan Edmund, osecký sochař – **A.1**, Postoloprty 2/
- Richter Josef Nepomuk Dominik, Pražan, cír. alumnus, kněz – **B.1-3**, RICHTER 1727; **C.1**, Praha V. 1f/
- Richter Matouš Josef – **A.1**, Dolní Zálezly
- Richter Ondřej Antonín, farář – **A.1**, Uničov 3/
- Richter Werner – **C.2**, I. 1711, Wrocław, akad. jez. gymnázium
- Richtersohn František Josef, hraběcí sekretář – **A.1**, Drahouš
- Rinaldi viz Raynaldi*
- Ringelhan Jan (1680-1740), jezuita (od 1696), kněz – **B.1-3**, RINGELHAN 1702; **C.1**, Praha 34/
- Rirenschopf Jan Bernard († 1732), farář – **A.1**, Velešín 2/
- Ristl Augustin (1685-1752), aug. kanov. kláštera Klosterneuburg, doktor teologie (1717), děkan teol. fakulty vídeň. univerzity (1727), duch. administrátor – **B.1-3**, RISTL 1725; **C.1**, Wien II. 3/
- Ritter Jan, notář, sekretář praž. konz., aktuár nepom. kanonizačního procesu – **A.1**, Praha II. 2a, 4d/; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1724), Praha II. 12/
- Ritz viz Ryc*
- Rivola (Ryvola) Jan František Josef (1649-1734), křížovník s červ. hv., 1699-1701 probošt v Chlumu Sv. Maří, od 1708 probošt na Hradišti sv. Hypolita – **A.1**, Morava 1/; **C.1**, Hradiště, dř. Hradiště svatého Hypolita 2/
- Robba Francesco (1698-1757), benátský sochař, od 1720 usazený ve slovinské Lublani – **A.5**, Slovinsko, Črnuče, Vransko
- Robert (zv. Angličan) († 1240), cisterciák, převor (ne)pom. kláštera, olom. biskup (od 1201, bis. svěcení přijal 1202) – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 4/
- Roberti, měšťan, zem. lékař, zakladatel lékárny – **A.3**, Arnsberg
- Robertson Piotr, řeholní kanov. při chrámu Santo Spirito in Sassia v Římě a převor přilehlého arcíšpitálu – **C.1**, Polsko čili Polské království 3/
- Robmháp viz Rabenhaupt*
- Rocca A., umělec – **A.1**, Praha VI. 5p/

- Roden z Hirzenau Anna Marie, svob. p. – **A.1**, Hrotovice 2/
z Rödern Josef Antonín, hr. – **A.1**, Rešice
z Rogendorfu Karel Ludvík (1685-1714), říš. hr., přisedící morav. zem. soudu – **B.1-3**, BILOVSKÝ 1712
Rogoysky z Rogožniku Wenzel Leonhard Joseph, ryt., na poč. 18. st. zemský soudce na Těšínsku a přisedící soudu v Opolí a Ratiboři – **A.4**, Dąbrówka Górna
Rohan Jan František, farář – **C.1**, Osice
Rohlik, obyvatel Turska – **A.1**, Tursko 2/
Rohn Antonín, frant. kněz, kvardián plzeňského kláštera – **D.1**, 319 (Plzeň)
Rohn Jan Karel (1711-79), cyriak (od 1735), kněz, hudebník, historik, lexikograf a spisovatel – **A.1**, Praha V. 34/, Studnice, Valdštejn 1/; **C.1**, Praha V. 11a, b/
Rohrbach(er) Ignác (asi 1691 † 1747), sochař a řezbář, dol. v Č od 1725 – **A.1**, Běstvina, Chrudim 3/ (snad), Žďár nad Sázavou II. 2b/
Rohrbacher Ignác Matyáš, sochař (totožný s předešlým?) – **A.1**, Kralice na Hané 2/
z Rochonville Marek Antonín, důstojník (podplukovník) Gronsfeldova (kornfeldského) kyrysnického pluku, 1715 povýšen do č. stavu svob. pánů – **A.1**, Odry 2/
z Rochonville Marie Leopoldina, od 1715 svob. p., roz. z Verdenbergu – **A.1**, Odry 2/
Rokycana Jan (asi 1396-1471), původně augustinián, kněz (od 1421), poté husitský teolog, umírněný utrakvista, farář u P. Marie před Týnem (do 1436), od 1429 jako gener. vikář praž. arcibiskupství v čele kněží podobojí, účastnil se basilejského koncilu, od 1435 rektor praž. univerzity a t. r. zvolen za praž. arcibiskupa (volba sice nedosáhla kanonické platnosti, fakticky však byl Rokycana až do konce života hlavou církve podobojí), později pobýval mimo Prahu a 1441 svolal sněm do Kutné Hory, který přijal jednotné husitské vyznání – **B.4**, 8; **C.1**, Praha V. 11a/, IX. 7/
Rolandt Jan viz Adrian od sv. Michaela
Rollepatz Edmund (* 1684, žil ještě v 50. l. 18. st.), dominikán, kněz, duch. administrátor – **C.1**, Milešov
Rom Jan Josef, stavitel – **A.1**, Žatec 1/
Romer Anna Sibilla – **A.3**, Schloß Neuhaus 1/
Romualdus a S. Elia, původním jménem Elias Klar (1701-48), piarista (od 1718), kněz – **B.1-3**, ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724; **C.1**, Kosmonosy
Rosaforte Balthasar, malíř – **A.2**, Dürnstein 2/
Roscher Salomon Josef, farář († 1729) – **A.1**, Želeč
Rosen Johann, titulární bamberský klerik a kněz – **A.3**, Bamberské biskupství; **C.1**, Bamberské biskupství 2/
z Rosenbergeru, blíže nejmenovaný pán – **A.1**, Praha II. 3e/
Rosenmüller Karel František st. (1678-1727), praž. tiskař – **A.1**, Praha VI. 4, 5t/; **B.1-3**, BRAUN, ROSENMÜLLER 1722
Rosenmüller Karel František ml. (1707-45), praž. tiskař, syn předešlého – **A.1**, Praha VI. 5t/
z Rosenthalu Antonín, hejtman – **A.1**, Hartmanice
z Rosenthalu Jan (Ignác?) (* 1604) – **A.1**, Skalka (Hra) 2/
Rosignoli (Rossignoli) Carlo Gregorio (1631-1707), Ital, jezuita, kněz, autor četných teologických, asketických, nábožných, mravoučných a dalších spisů – **B.1-3**, ROSIGNOLI 1691, 1698, 1705a, b, 1713, 1718, 1723, 1727
Roskoschny Antonín Ferdinand, cí. registrátor a expeditor místodržitelství – **A.1**, Praha VIII. 8/
Rosolenz Johannes (cca 1570-1629), aug. kanovník (řeholním jménem Jacob) a od 1596 probošt v kanonii Stainz ve Štýrsku, doktor Písma sv., rada rak. arcivévodě Ferdinanda, polemický spisovatel – **B.1-3**, ROSELENZ 1606, 1607
Rossa Giovanni Antonio Bianco, it. architekt, činný ve Valči 1701 † 1732 – **A.1**, Jeřeň
Rossa Matyáš František, farář – **A.1**, Mirovice 1, 2/
Rossi Andrea, řím. rytec – **B.4**, 170, 170a-c
(de) Rossi Domenico (1659-1730), řím. vydavatel a rytec – **B.4**, 169
Rossi Girolamo ml. (1682 – po 1762), řím. kreslíř a mědirytec – **B.4**, 166
Rossi Mikuláš, mladoboleslavský stavitel – **A.1**, Mladá Boleslav 3/
Rossignoli viz Rosignoli
Röbler Jan Václav, truhlář – **A.1**, Praha II. 4d/
Roth Johann Adam, würzburský zvonář a odlévač děl – **A.3**, Franken
Rother Johann F., kancelista – **A.3**, München I. 5/
von Rottal, slečna – **A.2**, Gars am Kamp 1/
z Rottalu František Antonín (1690-1762), hr., tajný rada, hejtman Hradištského kraje (1719-22), přisedící morav. zem. soudu (od 1735) – **A.1**, Holešov 4/
z Rottalu Jáchym Adam (1708-46), hr. – **A.1**, Kvasice
z Rottalu Jan Josef († 1741), hr. – **A.1**, Fryšták 2/
z Rottalu Marie Antonie Františka, hr., roz. hr. z Enckevoirtu – **A.1**, Fryšták 2/
Rottmayr Johann Michael (1654-1730), od 1704 s přídomkem von Rosenbrunn, salzbur. malíř, spolu s malířem Altomontem zakladatel samostatného barok. rak. malířství – **A.2**, Probstdorf, Salzburg 1/
Rötzer Christoph Karl, výběřčí mýta – **C.1**, Wien I. 9/
Roučka Maurus, beneditin, kněz, opat kláštera sv. Mikuláše na Starém Městě praž. (ve fun. 1683 † 1714) – **A.1**, Praha V. 4a/; **C.1**, Wien I. 1/
Roudnická z Březnice Izidora Konstancie, benediktinka, svatojiřská abatyše (ve fun. 1722 † 1731) – **A.1**, Praha III. 8/; **C.1**, Praha II. 11/
Roun Václav, rychtář – **A.1**, Hartmanice

- Roy Pieter van, vlámský malíř působící ve Vídni a na Moravě, činný 1706-45 – **A.1**, Český Krumlov 1/, Horní Vltavice, Postoloprty 2/; **A.2**, Stockerau 1/
- Royt Jan (* 1955), historik umění – **A.1**, Tachov II. 1b/
- Rozskovský František Josef († 1729), děkan a vikář – **A.1**, Slaný 1/
- R. S., zvonař v Brně – **A.1**, Vlasatice b/
- Rubin Jan, sochař – **A.1**, Olomouc I. 10/
- Rudický Antonín Jan, kaplan – **D.1**, 657-658 (d. Jaroměř)
- Rüdiger Johann Friedrich (1686 – asi 1751), n. knihkupec, nakladatel a vydavatel, 1710-43 činný v Norimberku a souběžně v Praze, kam se 1743 přestěhoval a s praž. tiskaři spolupracoval do 1751 – **B.1-3**, REDEL 1710, PONSI, VITZK 1721
- Rudloff Jan (1676-1726), jezuita (od 1693), kněz (1706) – **B.1-3**, RUDLOFF 1698; **C.1**, Praha IX. 28/
- Rudolf viz Rudolph*
- Rudolfová viz Rudolphová*
- Rudolph (Rudolf) Josef – **A.1**, Praha V. 34b, c/
- Rudolphová (Rudolfová) Františka – **A.1**, Praha V. 34c/
- Rudolphus a S. Carolo, karmelitán – **B.1-3**, RUDOLPHUS A S. CAROLO 1729; **C.1**, Wien I. 5/
- Rühner (Rünner) Petr Pavel, křiž. s červ. hv., duch. administrátor – **A.1**, Slivenec
- von Rumerskirch Johann Christoph, kanov., děkan dómské a koleg. kapituly ve Vratislavi, rada vratislavského biskupa a spolu kurfiřta mohučského, konzistorní senior „ad publica“ s pověřením pro Slezsko – **C.1**, Strzelin
- z Rumerskirchu Františka, ryt. – **A.1**, Měfín 3/
- von Rummel Franz Ferdinand (1644-1716), svob. p., kněz (1675), 1684 vychovatel a učitel náboženství nástupníka trůnu Josefa Habsburského, 1695-1706 biskup v Kninu v Chorvatsku, od 1706 biskup vídeňský – **C.1**, Wien I. 4/
- von Rummel Franz Ferdinand, říš. svob. p., farář, infulovaný opat u sv. Ondřeje v Uhrách, prelát scholastik koleg. kapituly Naší milé Paní ve slezském Hlohově – **C.1**, Gars am Kamp
- von Rummel Karl Johann (1648-1718), svob. p. – **A.3**, Waldau 1, 2/
- von Rummel Rosina Dorothea (1675-1742), svob. p., roz. svob. p. von Podewils, manželka předešlého – **A.3**, Waldau 1, 2/
- Runge (l. Rungius) David (1564-1604), n. luteránský teolog, profesor a dvakrát rektor na univerzitě ve Wittenbergu – **B.1-3**, ROSOLENZ 1606, 1607
- Runpler Seraphinus, františkán, kněz, student – **B.1-3**, RUNPLER, MARZAN 1726; **C.1**, Brno II. 4b/
- Rupl (Repl) Šimon (či Mat.), sedlák – **A.1**, Malíkov nad Nežárkou
- Rupotz Jan Ferdinand, sochař – **A.1**, Kostelec nad Orlicí 2/, Vamberk 3/ (?)
- Rupprecht Franz, konšel – **A.4**, Strzelin
- Rutte Valentin, cí. důchodní – **A.1**, Skalice u České Lípy 2/; **C.1**, Skalice u České Lípy
- Růžička Ondřej, měšťan – **A.1**, Tišnov 3/
- Rybáková Ludmila – **D.1**, 274 (nejspíš Čechy)
- Rybičková Evženie – **A.1**, Praha IX. 11/
- Ryc (Ritz) František Ondřej, děkan, farář a vikář – **C.1**, Kopidlno 1/
- Ryneš Václav (* 1939), spisovatel – **C.1**, Praha II. 1/
- Ryvola viz Rívola*
- Ržásný z Ržásné Václav, v prvních dvou desetiletích 18. st. úředník kanceláře místodržitelství v Praze – **A.5**, Francie, Paris
- Řasný Václav, tajemník pan. – **A.1**, Lnáře 1/
- Řečický Karel Dominik (před 1680-1734), farář, svatovít. kanov. a č. kazatel (1709), starobol. kanov., v metr. kapitule 1722 arcijáhen a brzy nato t. r. děkan, 1732 probošt – **A.1**, Praha II. 18b/, III. 5/, Smíchov; **B.1-3**, *Tusculanum Joanneum* 1724; **C.1**, Praha II. 9a/
- Řehák Jan, měšťan a sládek – **A.1**, Česká Skalice 1c/
- Řehák Josef – **A.1**, Jívka II
- Řehoř XV., rodným jménem Alessandro Ludovisi (1554-1623), papež (9. II. 1621 † 8. VII. 1623) – **B.1-3**, CARAFA 1630, 1639, 1641
- Řehula Jan, hranický malíř a školní rektor – **A.1**, Hranice 4/
- Řezenský Ondřej († cca 1442), kněz, aug. kanovník, kronikář – **B.1-3**, ONDŘEJ ŘEZENSKÝ 1420-1422
- z Řičan Ferdinand František (1666-1734), 1698-1711 hejtman Kou, v prvních desetiletích 18. st. přisedící komorního soudu a staroměstský hejtman, c. k. rada a komoří – **A.1**, Libouň, Praha II. 10a/, Zbraslavice 4/; **A.6**, I. 4/; **C.1**, I, Praha II. 4c, g, 7a/
- z Řičan Jan Josef František (1642/43-1716), svob. p., kněz, od 1668 děkan čáslavský (po jistý čas též vikář) – **B.1-3**, Z ŘÍČAN 1664; **B.4**, 5; **C.1**, Praha IX. 3/
- z Řičan Kateřina Františka, roz. z Talmberka – **A.1**, Libouň, Zbraslavice 4/
- (Řičanská) z Řičan Kateřina Eleonora – **A.1**, Praha VII. 1b/
- Řičanská z Řičan Marie Maxmiliána, roz. Doudlebská z Doudleb – **C.1**, Praha II. 4g/
- (Řičanský) z Řičan Petr Vilém Jan (1699 již †), hejtman Vltavského kraje (1689-98) – **C.1**, Praha II. 4g/
- Říha Jan Nepomuk, aug. kanovník v Třeboni, kněz – **B.1-3**, ŘÍHA 1726; **C.1**, Třeboň
- Říkovská z Dobřic Maxmiliána Alžběta – **A.1**, Dukovany

- Říkovská z Dobřčic Terezie Antonie, roz. Brabantská z Chobřan († jistě již 1724) – **A.1**, Bučovice 1a/; **D.2**, Bučovice
- Říkovský z Dobřčic Jan Josef, ryt. – **A.1**, Bučovice 1a/; **D.2**, Bučovice
- Říkovský z Dobřčic Jan Václav, ryt., morav. zem. purkrabí a přísedící olom. soudu – **A.1**, Brno II. 13/, Horní Moštěnice 2/
- S. Kašpar, delikvent – **B.1-3**, *Novina* 1726
- Saagmüller Johann Georg, kazatel – **C.1**, Wien I. 4/ ze Sádku Valentin, veř. notář – **C.1**, Praha II. 1/
- Safelner Wolfgang – **A.3**, Mühlendorf am Inn 2/
- Sagner Caspar Anton, měst. radní, kupec, kostelní zvoník – **A.4**, Šroda Šlaska
- von *Sachsen-Zeitz Christian August* viz *Saský Kristián August*
- von *Sachsen-Zeitz-Neustadt Moritz Adolf Karl* viz *Saský Mořic Adolf Karel*
- von Saint-Julien-Wallsee, nejmenovaný hr. – **D.1**, 269 (Weitersfeld)
- von Saint-Julien-Wallsee Johann Nikolaus von Guyard († 1728), svob. p. jakožto Saint-Julien, říš. hr. jakožto Wallsee – **A.2**, Wallsee
- von Saint-Julien-Wallsee Susanna Ludovika († 1754), svob. p. jakožto Saint-Julien, říš. hr. jakožto Wallsee, roz. hr. von Hohenfeld – **A.2**, Wallsee
- Sajnovics, šlechtický rod – **A.5**, Maďarsko, Tordas
- von Sala Maximilian Franz – **A.2**, Maria Jeutendorf 2/
- Salamon Ferdinand, hospodář – **A.1**, Otovice
- Salegers Jakob, zedník, a jeho manželka Magdalena – **D.1**, 324 (Gaming)
- Salistri Jan Chrysostom od sv. Pavla, piarista, 1706-12 generál řádu – **A.1**, Mikulov II. 7/
- Saller Philipp, aug. kanovník u N. Salvátora a sv. Kříže v klášteře Polling, kaplan – **B.1-3**, SALLER 1695; **C.1**, St. Ottilien
- von Salm Wilhelm, hr. – **A.3**, Alfter
- ze Salm-Neuburgu Arnošt Leopold, hr., tovačovský p. (ve fun. 1697-1715) – **A.1**, Němčice nad Hanou, Tovačov 2/
- ze Salm-Neuburgu Marie Františka, hr., roz. hr. z Lichtenstein-Castelcornu, tovačov. p. – **A.1**, Tovačov 2/
- ze Salm-Reifferscheidt-Bedbur(g)u František Vilém (1672-1734), starohrabě – **A.1**, Mikulášovice
- ze Salm-Reifferscheidt-Bedbur(g)u Marie Anežka Agáta (1674-1718), starohraběnka, roz. hr. Slavatová z Chlumu a Košumberka – **A.1**, Lipová, Lobendava, Mikulášovice
- Sammartini Giovanni Battista (1700/01-75), it. hud. skladatel, varhaník, sbormistr a hud. pedagog činný v Miláně – **C.2**, II. 1724, Milano, král. a cí. kaple Santa Maria della Scala
- Sammartini Giuseppe (1695-1750), it. hud. skladatel činný především v Miláně a Londýně – **C.2**, II. 1724, Milano, král. a cí. kaple Santa Maria della Scala
- Sancius Robert II., premonstrát, opat kláštera Hradisko u Olomouce (ve fun. 1722-32) – **A.1**, Svatý Kopeček
- Sandel Jan († 1625), rodák ze Žlutic, měst. notář a písař v Kadani, překladatel Hájkovy Kroniky české, luterán, závěr života prožil v emigraci v Sasku – **B.1-3**, HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598, 1697, 1718
- Sangl Jan Jiří, farář – **C.1**, Vejprty
- Santini-Aichel František Jakub (1680-1709), praž. hradčan. kameník it. původu – **A.1**, Praha IV. 6/
- Santini-Aichel Jan Blažej (1677-1723), č. architekt it. původu sídlící v Praze – **A.1**, Běstvína, Bílá hora 1, 2/, Čelina, Hradec Králové I. 3/, Nové Mitrovce, Praha IV. 6/, Vyklantice, Žďár nad Sázavou II. 2a, b/; **C.1**, Praha II. 9b/
- Santini-Aichelová Antonie Ignácie, roz. Chřepická z Modlíškovic, od 1720 manželka slavného architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela – **C.1**, Praha II. 9b/
- Santrocí Jiří (1680-1710), jezuita (od 1701), kněz (1709) – **C.1**, Týnec
- Sarkander Jan (1576-1620), světec, kněz, děkan, mučedník, morav. zem. patron – **A.1**, Olomouc I. 2/; **B.1-3**, BILOVSKÝ 1703a, 1703b, BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜNVALDU 1705, BILOVSKÝ 1712, 1724; **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e/
- Sartori (Schneider) Johann Joseph (1670-1738), farář, od 1720 dómský kanov. ve Vídni a konzistorní rada vídeň. diecéze (od 1722/23 arcidiecéze) – **C.1**, Wien I. 4/
- Sartorius Augustin (1663-1723), kněz oseckého cist. kláštera, činný v duch. správě, historik, spisovatel – **A.1**, Mariánské Radčice 1/, Nepomuk 1e/, Osek 1/, Sedlec (Čás) 3/, Velehrad 2/, Zelená hora (Plz) a/; **B.1-3**, SARTORIUS 1700, 1708; **B.4**, 111a; **C.1**, Klášter 1/, Mariánské Radčice, Nepomuk 6b/ (před 1700), Žďár nad Sázavou II. 4/
- Sartorius J. C., rytec – **A.1**, Praha VI. 5h/
- Sartorius Jan Adam Dominik, praž. malostranský měšťan a zlatník – **A.1**, Praha II. 18a/, VIII. 1b/
- Sartorius Tomáš, benediktin, břevnovsko-broumovský opat (ve fun. 1663 † 1700) – **A.1**, Broumov 2/
- Saský Josef August (n. Joseph August von Sachsen) (1721-28), druhorozený syn polského královského prince a zároveň saského kurfiřtského prince Fridricha Augusta II. (viz Polský August III.) a Marie Josefy Habsburské, obdařený při křtu mj. jménem Jan Nepomuk – **B.1-3**, *Homagium* 1721
- Saský Kristián August (n. Christian August von Sachsen-Zeitz) (1666-1725), kn., skutečný cí. rada, od 1696 biskup rábský, od 1706 kardinál, od 1707 arcibiskup ostříhomský a primas uherský – **A.5**, Maďarsko obecně 1/ – Slovensko, Bratislava 2/; **C.1**, Nepomuk 2fb, 6b/ (1707, 1712, 1716), Praha II. 4d/, Uhry 2/

- Saský Mořic Adolf Karel (n. von Sachsen-Zeitz-Neustadt) (1702-59), vévoda, landkrabě, markrabě, okněžený hr., hr., 1716 konvertoval ke katolicismu, poté kanov. kapituly v Kolíně n. Rýnem, 1730 tit. arcibiskup z Farsaly, nato přijal svěcení, 1731-33 biskup královéhradecký, od 1733 biskup litom. – **C.1**, Praha II. 10/ (1724)
- Sasse Johann Adolf (cca 1690-1755), sochař – **A.3**, Burgsteinfurt
- Sassi Giuseppe Antonio (1675-1751), milánský patricij, po studiích vstoupil do kongregace oblátů, 1703 získal doktorát na Ambrosiánské koleji, od 1711 knihovník Ambrosiánské knihovny v Miláně, spisovatel a spolupracovník na důležitých literárních počinech své doby – **B.1-3**, SASSI 1715
- Sattler Joseph Anton, Vídeňan, právník – **B.1-3**, SATTLER 1712; **C.1**, Wien I. 12b/
- Sattler Klemens (1652-1701), sochař – **A.2**, Lehn
- Sattler Leonhard (1676-1744), sochař – **A.2**, St. Florian 1/
- Sauerwein Andreas († 1722), farář – **A.2**, Rankweil
- Savojský Evžen František (1663-1736), princ, kn. z Carignana, hr. ze Soissons, francouzského původu, jeden z nejvýznamnějších evropských vojevůdců novověku a politik, jenž se proslavil ve službách rak. Habsburků (stal se generalissimem rak. vojsk, 1716-24 byl místodržitelem Rakouského Nizozemí) – **B.4**, 138
- Saxius Jan (1616-66), jezuita (od 1632), kněz (1646), doktor filozofie a teologie – **B.4**, 4; **C.1**, Praha IX. 2/
- Scaccia Angelo Maria (cca 1690-1761), it. hud. skladatel a houslista činný v Miláně – **C.2**, II. 1724, Milano, král. a císař. kaple Santa Maria della Scala
- Scultetus Abraham (1566-1624), reformovaný teolog (od luteránské víry přešel ke kalvinismu), 1619-20 působil v Praze ve službách Fridricha Falckého jako dvorní kazatel se značným vlivem v náboženských a částečně i politických otázkách – **B.1-3**, *Reformation* 1621
- Seckora (Sékora, Sýkora) Augustin s manželkou Evou – **A.1**, Pouzdřany 2/
- Seddeler Tadeáš Josef, praž. patricij, kandidát obojího práva – **B.1-3**, SEDDELER 1722, 1724; **C.1**, Praha II. 10/ (1724), VII. 7c/ (1722)
- von Seeau Franziska Katharina († 1719), svob. p. – **A.2**, Altmünster
- von Seeau Colomann († 1724), farář – **A.2**, Steinakirchen am Forst
- Seeberger Tobiáš, chomutov. sochař – **A.1**, Chomutov 5/
- Seelhammer Dominik, dominikán, kněz, kazatel, člen vídeňského kláštera – **B.1-3**, SEELHAMMER 1721, 1723, 1724; **C.1**, Wien I. 8/, II. 2/
- Seemann Šebestián Josef, duch. administrátor – **C.1**, Horní Libchava
- Seid(e)l Jan Kryštof, farář – **A.1**, Rudník
- Seidel Kilian, měšťan a loďmistr – **A.3**, Bamberg 10/
- Seidl František, farář – **A.1**, Libkovice; **C.1**, Nahorečice 2/
- Seidlovi, rodina – **A.1**, Pelhřimov 3/
- Seifert Johann, kandidát obojího práva, genealog – **B.1-3**, SEIFERT 1708, 1709, 1710, 1711
- Seilern Johann Friedrich (1675-1751), ryt., od 1713 hr., v císař. diplomatických službách, od 1723 skutečný tajný rada, od 1733 zem. hejtman v Krajině, poté vice- a od 1735 druhý nejvyšší dv. kancléř – **A.2**, Erlaa
- von Seinsheim, franký šlechtický rod, v baroku hraběcí – **C.2**, I. 1710, Straubing, jez. gymnázium
- Seipel (Seipl, Seypl) Vít, prem., opat strahov. kláštera (ve fun. 1690 † 1711), od 1701 praž. světící biskup – **A.1**, Milevsko, Panenské Břežany 1/, Praha II. 8a/, IV. 9b, d/, V. 4b, a-b/, VII. 23/, Zlonice b/; **C.1**, Praha V. 1c/
- von Seitz (Seiz) Ignaz Albin, 1726 jmenován tit. královským uherským biskupem krckým, rezignoval 1729, též budínský probošt a c. k. rada v Uhrách – **C.1**, Wien I. 10/, II. 4b/
- Sekanina Adam, historik umění – **A.1**, Olomouc I. 10/
- Sékora viz Seckora*
- Selender (Zelender) z Prošovic Wolfgang, benediktin, opat břevnovsko-broumovského kláštera (ve fun. 1602-19) – **A.1**, Broumov 3/
- Semen Johann Martin, světský kněz – **B.1-3**, SEMEN 1723; **C.1**, Wien I. 6/
- Semmler, purkmistr – **A.4**, Zielona Góra
- Sende Jakob Suibert, osobní děkan – **C.1**, Libčeves
- Senger Jakob, mlynářský mistr – **A.3**, Weisbrem
- Serényi Josef (1686-1742), říš. hr., císař. komorník (asi od 1712/14), předsedící většího zem. soudu Č. král., od 1726 (přespočetný) místodržící Č. král. (jako takový byl členem řady komisí) – **A.1**, Blatná; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1729)
- Serényiová Marie Alžběta (1698-1787), hr., roz. hr. z Waldsteinu – **A.1**, Blatná
- Serényi z Kis-Serény Antonín Amat, hr. – **A.1**, Lomnice 2/
- Serényi z Kis-Serény Františka, hr., roz. z Waldsteinu – **A.1**, Lomnice 2/
- Serényi z Kis-Serény Jan Karel (1640-91), hr. – **A.1**, dvorský válečný rada, polní maršál, prezident bavor. válečné rady a vojenský velitel bavor. hl. města Mnichova, bojoval u Vídně (1683) i Budína (1686) – **A.1**, Lomnice 2/
- Serényi z Kis-Serény Karel Antonín (1681-1746), hr. – **A.1**, Milotice 1/
- Servatius Filip, malíř – **A.1**, Vyšehrad a, b/
- S. E. S., nejmenovaný nekatolík – **A.1**, Praha VI. 5c/

- Sessius Pavel († po 1631), n. původu, jistě již 1604 usazený v Praze, kde provozoval knihtiskařskou dílnu 1606-31 – **B.1-3**, FERUS 1629, 1630, SOLIMANI 1629, KAPIHORSKÝ 1630
- Seuffert Kryštof († 1710), děkan – **A.1**, Slaný 1/
- Seyfridt Johannes, poustevník – **D.1**, 262 (Donaueschingen)
- Seylerová Dorota, přísežná porodní bába – **D.1**, 132 (Praha, Malá Strana)
- Schaarschmit Jan Fridrich, poustevník a kostelník – **A.1**, Chrást
- von Schaffgotsch Christoph Wilhelm († 1710), hr. a p. von Kynast und Greiffenstein, od 1700 hejtman Lehnického knížectví a tajný cis. rada, též cis. komoří – **A.4**, Legnica 2/; **D.2**, Legnica
- von Schaffgotsch Johann Anton Gotthard (1675-1742), hr., od 1708 říš. hr., slezský šlechtic, od 1694 cis. komoří, 1703 vrchní úřední direktor Slezska, 1704 zem. hejtman Svidnicko-javorského knížectví, od 1719 poslední c. k. vrchní zem. hejtman Slezska, 1731 rytíř zl. rouna – **A.4**, Cieplice Śląskie-Zdrój, Gryfów Śląski a/
- ze Schaffgotsche Jan Arnošt Antonín (1675-1747), hr., svob. p. z Kynastu a Greiffensteinu (potvrzení panského stavu v Č. král. dosáhl 1696, 1703 obdržel č. hr. titul), rada apelačního soudu a zároveň cis. komoří (od 1701), prezident rady nad apelacemi (1712-17), nejvyšší zem. sudí Č. král. (1717-21), nejvyšší zem. komorník Č. král. (1721-34), nakonec nejvyšší purkrabí Č. král. (od 1734), od 1739 držitel Řádu zl. rouna – **C.1**, Praha II. 9a, 10/ (1723)
- Schaffhirt(h) Jan Gottfried, měšťan, lazebník – **A.1**, Most 7/
- von Schallenberg Franziska Polyxena († 1710), hr. – **A.2**, Haugsdorf; **C.1**, Haugsdorf
- Schaller Josef František Jaroslav (1738-1809), piaristický kněz, historik, topograf – **A.1**, Libomyšl a/, Valdštejn 1/
- Schamsky viz Šamský*
- Schardt Kristián (1691-1754), jezuita (od 1707), kněz – **C.1**, Olomouc 6/
- Scharet Claudius, obchodník – **A.2**, Gersthof
- Scharzl Röttenberg Jan Ondřej, měšťan – **A.1**, Uherský Brod I. 4/
- Schauberger Jan Jiří (cca 1700-44), sochař rak. původu činný na M – **A.1**, Olomouc I. 10/
- ze Schauenburgu Terezie Polyxena, hr., roz. z Rottalu – **A.1**, Moravské Budějovice 2/
- ze Schauenburgu Václav (1679-1702), hr. – **A.1**, Moravské Budějovice 2/
- Schaur Josef Anton, rytec augsburského původu, na krátko usazený v Olomouci – **B.4**, 163
- Schebl Petr – **C.1**, Olomouc 3e/
- Scheck Konrad Alard († 1725), právník a dv. rada – **A.3**, Störmede
- Scheerhofer Johann Jacob, architekt a stavitel rak. původu, od 1708 činného v Lehnici – **A.4**, Lubomierz
- Scheiblauer Johann Franz, rychtář – **A.2**, Purgstall an der Erlauf
- Scheidl Johann, kupec – **A.2**, Freistadt
- Scheidner Jan, duch. správce – **A.1**, Javorná (Prá) 2/
- Scheichel Franz Ulrich (1689-1758), zvonař, zakladatel samostatné zvonařské dílny činné ve Vidni 1719-1809 – **A.2**, Wien II. 9/
- Scheinwagnerová Dorota – **A.1**, Benátky nad Jizerou 1b/
- Schellart z Oberndorfu František Vilém – **A.1**, Budíškovice
- Schellartová z Oberndorfu Anna Kateřina, roz. z Lindenspirnu, poprvé provdaná za Maxmiliána Leopolda svob. p. z Cantelmo – **A.1**, Budíškovice
- Schellenberger Karel, advokát morav. jez. domů – **A.1**, Brno III. 5/
- Schenacher Johann Ev. (1687-1734), kostelník far. chrámu v Innsbrucku – **C.1**, Innsbruck 3/
- Schenauer Johann Matthias († před 1760), hud. skladatel, člen bratislavské arcib. kapely – **C.2**, II. 1726, Bratislava
- Schenk Benedikt Maria, servita, kněz, převor novohradského konventu a tamní farář – **D.1**, 263 (Nové Hrady)
- Schenk Ferdinand († 1723), šlechtic – **A.1**, Spálov 2/
- Schenk von Castell Marquard Willibald, hr. – **A.3**, Iggenhausen
- Schenweisová z Eckštejna Anna Mechtilda, abatyše svatojiřského kláštera benediktinek na Praž. hradě (ve fun. 1671-91) – **A.1**, Praha III. 7/
- Scherbaum Bartoloměj, farář – **A.1**, Čistá (Rak)
- Scherer Georg (1540-1605), rak. jezuita, kněz, proslavený kazatel – **A.1**, Praha II. 3a-b/; **B.1-3**, SCHERER 1603, 1610, 1611, SCHERER, BARNER 1704
- Scheuerer Johann Philipp, cis. poštovní správce – **A.3**, Limburg an der Lahn
- Schickové, rod – **A.2**, Währing
- Schieshoffer Paul – **A.2**, Hernals 4/
- Schicht G. A., křížovník s červ. hv., administrátor – **A.1**, Dobřichovice 3/
- Schilbert Johann Franz, farář – **A.4**, Wambierzyce 2/
- Schilhart, bližze neznámý tvůrce dřevorezů 1. pol. 18. st., signovaný *Schilhart sc.*: (nelze vyloučit, že byl příbuzný nebo dokonce totožný s Josefem Antonínem Schilhartem, nájemcem praž. arcib. tiskárny) – **B.4**, 96a
- Schille Bartoloměj (1715 již †), důchodní – **A.1**, Sloup v Čechách 1/
- Schindler Daniel Antonín († 1754), premonstrát, opat želiv. kláštera (ve fun. 1725-52) – **A.1**, Želiv 4/
- Schip Jan František, farář – **C.1**, Slavíkovice

- Schirndinger ze Schirndingu Jan Antonín (1695-1756), svob. p., s manželkou – **A.1**, Kozolupy 2/
Schkrochowsky viz Škrochovský
Schlansovský viz Šlanzovský
- Schlaun Johann Conrad (1695-1773), vestfálský arch. – **A.3**, Münster 1/
- Schleichart z Wiesenthalu Karel – **C.1**, Praha IX. 57/
- ze Schleinitz Maxmilián Rudolf (1606-75), bar., studoval teologii v Olomouci a Římě, 1630 se stal doktorem teologie a t. r. byl v Praze vysvěcen na kněze, působil v duch. správě, stal se kanovníkem olom. a 1637 pražským, generálním vikářem a oficiálem praž. arcibiskupa Harracha, 1637 proboštem koleg. kapituly v Litoměřicích, 1647 určen za prvního biskupa zamýšlené litom. diecéze, založené až 1655, kdy byl Schleinitz v Římě vysvěcen na biskupa a 1656 se ujal v Litoměřicích bis. úřadu – **B.4**, 8
- Schleisinger, purkmistr – **A.3**, Ingolstadt
- von Schleswig-Holstein Sophia Eleonora Magdalena († 1720), věv. – **C.1**, Kleinwetzdorf
- von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Wiesenburg Leopold (1674-1744), jinak dědic v Norsku, věv. šlesvický, holštýnský, stormarnský a dietmarschenský, hr. oldenburský a delmenhorstský – **A.2**, Kleinwetzdorf; **B.1-3**, TAUCHNER 1729; **C.1**, Kleinwetzdorf, Nepomuk 6b/ (1714)
- ze Schleswig-Holstein-Sonderburg-Wiesenburg Marie Alžběta (1683-1744), věv. (od sňatku uzavřeného 1713 s Leopoldem věv. šlesvickým atd.), roz. princezna z Liechtensteinu – **A.1**, Bohunice (Zno), Břežany II, Práche, Tasovice I. 2/; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1714)
- Schlik František Josef (1656-1740), říš. hr., prezident č. král. komory (1692-1718) – **A.1**, Praha III. 6/; **C.1**, Kopidlno 2/
- Schlik Leopold Antonín Josef (1663-1723), říš. hr., císař. komorník a (od 1701) císař. tajný rada ve válečných i diplomatických službách Habsburků především v době války o španělské dědictví, od 1692 gener. polní strážmistr, 1700 polní podmaršál, 1704 generál kavalerie, 1707 polní maršál, 1705-12 císař. gener. válečný komisař, od 1713 až do smrti nejvyšší kancléř Č. král., 1721 rytíř Řádu zl. rouna (zemřel během příprav korunovací v Praze 1723) – **B.1-3**, LODI 1713b
- Schлиндlová z Hirschfeldu Rozina Klára, benediktinka, svatojiřská převorka – **A.1**, Praha III. 8/; **C.1**, Praha III. 2/
- Schloßner Jan F., c. k. rychtář – **C.1**, Louny
- Schlott Franz Anton, barok. sochař – **A.3**, Bamberg 4/
- Schmaltzer Johann Christoph, kaplan – **B.1-3**, SCHMALTZER 1728; **C.1**, Mannswörth
- Schmeltzer Jan Josef, farář – **C.1**, Lutová
- Schmid Ferdinand (1673-1724), děkan koleg. kapituly v Seekirchen (od 1710) – **A.2**, Seekirchen am Wallersee; **C.1**, Seekirchen am Wallersee
- Schmidel ze Schmidenu Jáchym Zikmund – **A.1**, Studnice
- Schmidel ze Schmidenu Karel – **A.1**, Praha VII. 20/
- Schmidel ze Schmidenu Zikmund Leopold, přísedící komorního soudu ještě na poč. druhého desetiletí 18. st. – **A.1**, Studnice
- ze Schmidlinů Karel Richard, rytíř, 1737 král. tribunálem v Brně zbavený šlechtictví, ryt. stavu a č. inkolátu – **A.1**, Žleby
- Schmidlová ze Schmidenu Františka, roz. Hochbergová z Hennerdorfu – **A.1**, Studnice
- Schmidt, kanovník koleg. kapituly v Seekirchen – **C.1**, Seekirchen am Wallersee
- Schmidt Heinrich, farář – **A.4**, Grodków
- Schmidt Jan Jiří Josef, štafír – **A.1**, Praha VIII. 11/
- Schmidt Johann (1684-1761), původem n. sochař, působící v Rakousku (od 1725 sídlil ve Stein an der Donau) – **A.2**, Dürnstein 1/, Stein an der Donau 1a/
- Schmidt Johann Georg (cca 1685-1748), rak. malíř – **A.2**, Etsdorf am Kamp, Gross-Enzersdorf, Linz 2/, Wien II. 9/
- Schmidt Martin Johann (1718-1801), rak. malíř – **A.2**, Stein an der Donau 1b/
- Schmidt Michael, augustinián, kněz, sekretář rak. a uher. řádové provincie – **C.1**, Wien II. 5/
- Schmidt Michael Ignác, farář – **C.1**, Chlumec
- Schmidt Václav Ferdinand, kaplan – **A.1**, Rokycany 3/; **C.1**, Rokycany 1-3/; **D.1**, 262 (Rokycany)
- Schmidt (Šmíd) Václav Alexius (1674-1723), kanov. královéhradecké katedr. kapituly a přísedící hradeč. konzistoře – **B.1-3**, SCHMIDT 1718; **C.1**, Černožice
- Schmied Martin, apelační rada – **A.1**, Liběchov
- Schmi(e)dová (Šmídová) Alžběta Eufrosina († před 1713 ve věku 75 let), urozená p., vdova, roz. Jaroměřská ze Strombergu, praž. měšťanka žijící na Pšovce u Mělníka – **A.1**, Chloumek 1/; **C.1**, Chloumek
- Schmiegd Georg Friedrich (1688-1753), n. sochař – **A.3**, Kirchzell
- Schmitt Albert a jeho manželka Margareta – **A.3**, Geldersheim
- Schnabelius (Šnabelius, Schnábl) z Labenthalu (Labentálu) Jiří Benjamin († 1689), uroz. p., hejtman – **A.1**, Smidary 1a/
- Schnatz Johann Werner (1660-1723), od 1697 děkan císař. koleg. kapituly u sv. Štěpána v Bambergu, nadto od 1705 bamberský světící biskup a gener. vikář, rovněž farář u sv. Martina v Bambergu – **A.3**, Bamberg 2/; **B.1-3**, HÖNICKE 1723; **C.1**, Bamberg, Bamberské biskupství 3/; **D.2**, Bamberg 1a/
- Schnedel viz Šnědl*
- Schneider viz Sartori*
- Schneider Jan Tadeáš, z Habartic na Frýdlantsku – **C.1**, Praha IX. 54/

- Schneider Vojtěch, královéhradecký stavitel – **A.1**, Hradec Králové I. 2/
 Schnell Johann Michael, svět. kněz – **A.6**, I. 8/
B.1-3, SCHNELL 1729; **C.1**, Mödling 4/
 Schnepf Šimon (1715 již †), hejtman, s manželkou – **A.1**, Budyně nad Ohří 1/
 Schnöltzer Josef, farář – **A.1**, Brloh 1/
 Schober Matthias – **A.3**, Amecke
 Schola Kašpar, farář – **C.1**, Suchdol
 Scholl Heinrich, farář – **A.3**, Aachen
 Schollar Jakub, farář – **A.1**, Rožmitál pod Třemšínem
 Schöllenberg – **A.1**, Brno III. 5/
 Scholtz Mathes – **A.1**, Blíževdly
 Scholtz Vavřinec (1664-1716), jezuita (od 1682), kněz (1695), doktor filozofie, profesor na praž. univerzitě, rektor uherskohradištské (1708-11) a jičínské (1711-14) řádové koleje – **B.1-3**, RINGELHAN 1702
 Scholtz Zikmund (1675-1733), jezuita (od 1690), kněz (1708), kazatel – **B.1-3**, SCHOLTZ 1721, 1722, 1725; **C.1**, Brno II. 1, 8a/, Praha II. 8c/, V. 11b/ (1725)
 Scholz Antonín Josef, farář – **A.1**, Vamberk 4/
 Scholz Christoph, farář – **A.4**, Šroda Śląska
 Schommer J. G., kreslíř – **A.1**, Praha VI. 5h/
 Schön Georg Aloys, duch. administrátor – **C.1**, Bolesławów
 Schönborn Franz Anton, měšťan – **A.4**, Koźuchów 3/
 von Schönborn Johann Philipp Franz (1673-1724), hr., studoval ve Würzburgu, Mohuči a Římě (do 1693), od 1685 kanov., od 1699 člen würzburšské dómské kapituly, univerzitní kancléř, od 1719 würzbur. biskup – **A.3**, Würzburg 3/; **C.1**, Würzburg 4/
 von Schönborn Lothar Franz (1655-1729), od 1665 člen würzburšské a od 1667 bamberské kapituly (zde se stal kanovníkem 1681, ve Würzburgu 1683), 1674 obdržel prebendu v mohuč. dómu, během vídeňského pobytu (1673-75) se stal stoupencem císaři příznivé politiky, od 1689 také kanov. mohučský, od 1693 biskup bamberský, k tomu 1694 koadjutor a od 1695 arcibiskup mohučský, čímž se stal kurfiřtem Sv. ř. ř. (teprve tehdy se dal vysvětit na kněze a biskupa) – **B.1-3**, VON BOUFFENSTEIN 1722, **C.1**, Gaibach, Wien I. 1/
 von Schönborn Rudolf Franz Erwein, hr., říš. p. Wiesentheid, majitel pan. Arnfels (od 1701), politik – **A.2**, Arnfels 1/
 von Schönborn-Buchheim Damian Hugo Philipp (1676-1743), studoval na pěti univerzitách (mj. v Římě), 1699-1706 komtur komendy sv. Jiljí řádu n. rytířů v Čáchách, od 1707 zem. komtur téhož řádu ve vybraných oblastech, od 1713-15 kardinál, od 1719 kn. biskup ve Špýru (Speyer) (bis. svěcení obdržel 1721), od 1740 zároveň kn. biskup v Kostnici (Konstanz) – **A.3**, Bruchsal
 von Schönborn-Buchheim Friedrich Karl (1674-1746), pův. říš. svob. p., od 1701 říš. hr., pův. pouze s predikátem von Schönborn, od 1711 von Schönborn-Buchheim – 1704 kanov. würzburšský, 1705 také bamberský, 1705-31 říš. místokancléř císařů Josefa I. a Karla VI. (tehdy sídlil ve Vídni), od 1706 také cis. tajný rada – 1708-29 byl bamberským koadjutorem, 1729 se stal bamberským biskupem a o půl roku později (stále ještě 1729) také biskupem würzburšským (obě diecéze spravoval až do své †) – **A.2**, Schönborn; **A.3**, Würzburg 9/; **C.1**, Gaibach
 Schönborn-Buchheim-Wolfsthal František z Pauly (1844-99), českobudějovický biskup (1883-85), praž. arcibiskup (od 1885), kardinál (od 1889) – **A.1**, Praha IX. 6/
 Schönfeld (Schönfeldt, Schoenfeldt) Antonín, zvonař činný na Starém Městě praž. – **A.1**, Libomyšl b/, Nové Dvory (Čás) 2b/, Praha II. 3d/, VI. 5ee/, Radotín, Týnec nad Sázavou, Zbraslav
 Schönfeld Fridrich Michael, zvonař činný na Starém Městě praž. – **A.1**, Bílsko b/
 Schönfeld (Josef Michal) František, zvonař činný na Starém Městě praž. – **A.1**, Chloumek 1/, Nová Bystřice, Žleby
 Schönfelderové, páni – **A.1**, Žlutice 1a/
 ze Schönfeldu Josef František – **A.1**, Seč
 ze Schönfeldu Josef Rudolf († 1704), hr. – **A.1**, Krásný Les 2/; **C.1**, Krásný Les
 ze Schönfeldu Kateřina, roz. Michnová z Vacínova – **A.1**, Seč
 ze Schönfeldu Marie Františka, roz. Hamová – **C.1**, Praha V. 11b, c/
 ze Schönkirchenu Karolína Justina Antonie († 1765), hr., roz. z Eben-Brunnu – **A.1**, Široké Třebčice
 Schönpflug z Gamsenbergu Ferdinand Ignác, od 1681 usazený v Jílovém u Prahy, kde se stal 1690 starostou, 1702 přesídlil do Prahy, stal se novoměstským radním a 1722 byl povýšen do šlechtického stavu s výše uvedeným predikátem – **A.1**, Jílové u Prahy 1/, Příčovy
 Schönpflug z Gamsenbergu Josef Benedikt (asi 1687-1742), farář, starobol. kanov. – **A.1**, Praha VII. 21/; **C.1**, Praha VII. 8/
 Schoonjans Anthoni (1655-1726), vlámský malíř, činný také v habsburských zemích – **A.1**, Brno II. 4b/, Bystré 1/, Lechovice 1/
 Schopen Wolter († 1717), minorita, kněz, 1708-11 provinciál č. řádové provincie (v Čechách, Slezsku a Lužici) – **B.1-3**, SCHOPEN 1710
 Schöpf Johann Adam (1702-72), n. malíř – **A.1**, České Budějovice 1c/
 Schor Johann Ferdinand (1686-1767), všestranně schopný umělec, původem z Tyrolska, vystudovaný v Římě a od 1713 působící v Praze – **A.1**, Praha II. 20/, III. 1a/, VIII. 3/ (?); **C.1**, Praha II. 9b/

- Schoy Johann Jacob (1686-1732), rak. sochař – **A.2**, Graz II. 2, 3/, Schönberg, Tobelbad, Vordernberg
- Schraeter Eliáš, „kapelista“ svatovítské katedrály – **C.1**, Praha II. 8d/
- Schram Jan Kryštof, obchodník – **A.1**, Osek 1/
- Schramm Karl Christian (1703-49), drážďanský právník a spisovatel – **A.2**, Wien III.
- ze Schrattenbachu František Zikmund, hr. – **A.1**, Deštné
- ze Schrattenbachu Wolfgang Hannibal (1660-1738), hr., od 1682 kanovník olomoucký, též kanovník salzburský, od 1711 do smrti kníže-biskup olom. (na biskupa vysvěcen 1712), od 1713 zároveň kardinál, 1719-21 neapolský místokrál – **A.1**, Krahulčí; **B.1-3**, *Agenda seu rituale Olomucense* 1723, PAOLI 1720, 1724; **C.1**, Napolí 2a/; **C.2**, I. 1729, Telč, jez. gymnázium, II. 1726, Milano
- Schreiff Michael, zámečník – **A.1**, Praha II. 3a/
- Schreipel z Schrepelsbergu (Schreppel z Schreppelsbergu) Josef František, farář – **A.1**, Praha VII. 9a/, VIII. 1b/, Sedlec (Žat) c/
- Schreyer František Karel Josef – **A.1**, Klentnice
- Schrob Michael, zámečník – **A.1**, Praha II. 3a/
- Schroll, uroz. pán – **A.1**, Hora Svaté Kateřiny 1/
- Schroll ze Schrollenbergu Jan Adam, 1706 povýšen do č. ryt. stavu – **A.1**, Přívlaky
- Schrollová ze Schrollenbergu Marie Eliška, roz. Kulhánková z Klauensteinu – **A.1**, Přívlaky
- Schttlbauer (?) Pavel – **A.1**, Javorná (Prá) 2/
- Schubert Dominikus, farář – **A.2**, Tulbing 2/
- Schubert Jiří Anselm, farář – **A.1**, Sloup v Čechách 1/
- Schuknecht Rudolf Vilém, farář – **C.1**, Erpužice
- Schüll Joachim Leonhard, würzbur. licenciát práva a sekretář dv. rady – **A.3**, Würzburg 9/
- Schuller (Schüller) Dominik (1653-1711), z Olomouce, dominikán (od 1673), kněz, ke konci života převor olomouckého kláštera – **B.1-3**, SCHULLER 1709
- Schulpoch Matyáš, farář, děkan – **A.1**, Horní Vltavice; **C.1**, Lažiště; **D.1**, 270 (f. Lažiště se vsí Žárovná)
- Schultz Georg Peter (1680-1748), toruňský učenec, vydavatel, publicista – **C.1**, Grudziądz
- Schumann Jan, praž. tiskař, po němž zdědil a 1598-1602 provozoval tiskárnu neznámý dědic – **B.1-3**, PAPROCKÝ Z HLOHOL A PAPROCKÉ VŮLE 1602
- Schummer Jan Jirí (1669-1719), praž. malíř a grafik – **A.1**, Jinonice
- Schupp Anton Josef (1664-1729), sochař ve Villingen – **A.3**, Bräunlingen
- Schupp Johann (I.) (1631 – asi 1699), sochař ve Villingen – **A.3**, Bräunlingen
- Schupp Johann (II.) (1674-1713), sochař ve Villingen – **A.3**, Konstanz, Villingen 1, 2/; **C.1**, Villingen
- Schuster Tobias, sochař činný v Teisendorfu – **A.3**, Aufham
- Schutzbreth z Schutzwerthu Jan Filip Josef, praž. malostranský patricij – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 6/; **B.1-3**, SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727; **C.1**, Praha II. 10/ (1727)
- Schütz(en) z Leipoldsheimu Arnošt Gottfried († 1715), říš. hr. – **A.1**, Benátky nad Jizerou 3/, Praha VIII. 6/
- Schütz(en) z Leipoldsheimu Arnošt Jaroslav († 1720), říš. hr., hejtman Boleslavského kraje (1709-16) – **A.1**, Bezno 2/
- Schützenové z Leipoldsheimu, šlechtický rod – **A.1**, Horní Vidím
- ze Schützen Marie Eleonora Ernestina, hr., dominikánka, představená kláštera u sv. Anny na Starém Městě praž. – **A.1**, Radlice
- Schwantzarová viz Švancarová*
- Schwab Hans Jörg, mlynář – **A.3**, Hettigenbeuern
- Schwaiger Johann (1652-1734), sochař – **A.3**, Aufham
- Schwaiger (Schweiger) Tadeáš František (1692-1743), strahovský premonstrát (od 1711), kněz (1717), posluchač právnické fakulty, profesor filozofie a teologie v praž. arcib. semináři – **B.1-3**, SCHWEIGER 1719; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1719)
- Schwanzara viz Švancara*
- Schwanthaler Thomas (1634-1707), sochař – **A.2**, Altmünster
- Schwanzara viz Švancara*
- Schwanzarowá viz Švancarová*
- Schwarcz Antonín, obroční – **A.1**, Lažiště
- Schwartz František – **A.1**, Svitavy 1b/
- von Schwartzfeldt, urozený p., z Vestfálska, vedoucí stájí hr. z Kaunitz – **A.1**, Petrovice (Lit); **D.1**, 257 (Petrovice, Lit)
- Schwarz (Schwartz) Ondřej Eustach († 1699), holešovský děkan, autor rukopisného životopisu Jana Sarkandera – **B.1-3**, SCHWARZ, STŘEDOVSKÝ 1712
- Schwarzenbergové, rod, knížata – **A.2**, Murau 2/; **C.1**, Praha II. 4d/
- ze Schwarzenbergu Adam František (1680-1732), kn. (od 1703), vévoda krumlovský (od 1723), treboňský p., politik habsburské monarchie, nejvyšší maršálek cis. dvora (1711-21), tajný rada (od 1712), nejvyšší cis. štolba (podkoní) (od 1722) – **A.1**, Český Krumlov 1, 5/, Dolní Vltavice 1/, Hluboká nad Vltavou 1b, 5/, Horní Vltavice, Jinonice, Kamenný Újezd 2/, Mšecké Žehrovice, Ondřejov, Orlík nad Vltavou 2/, Postoloprty 1, 2/, Praha II. 4d/, Protivín 2/, Soběslav 1/, Třeboň 3/; **A.2**, Wien II. 26/; **A.3**, Astheim, Schwarzenberg; **C.1**, Hluboká nad Vltavou 2/, Orlík nad Vltavou, Praha II. 9d/, Wien I. 12b/; **D.2**, Český Krumlov 1/, Praha I. 1d/ (27. X. 1722), 1e/ e/, 1f/ (18. IV. 1723, 2. VI. 1724, 28. VIII. 1726, 19. II. 1727)

- ze Schwarzenbergu Eleonora Amálie Magdaléna (1682-1741), kn. (od 1703), roz. kn. z Lobkowicz – **A.1**, Český Krumlov 1/, Hluboká nad Vltavou 1a, 2/, Ondřejov, Orlík nad Vltavou 2/, Praha II. 4d/, Protivín 2/, Třeboň 3/; **A.3**, Astheim; **D.2**, Praha I. 1e/ e/, 1f/ (18. IV. 1723, 2. VI. 1724, 5. X. 1726, 19. II. 1727, 4. X. 1727, závěrečná pozn.)
- ze Schwarzenbergu Ferdinand Vilém Eusebius (1652-1703), cis. komoří (od 1668), nejvyšší štolba císařovny vdovy (1678-83), kn. a cis. tajný rada (od 1683), nejvyšší maršálek cis. dvora (1685-93), nejvyšší hofmistr císařovny Eleonory Magdalény Falcko-Neuburské (od 1692) – **A.1**, Český Krumlov 6b/; **A.3**, Schwarzenberg
- ze Schwarzenbergu Jan Adolf (1615-83), od 1640 říš. dv. rada, diplomat ve službách Habsburků, od 1670 prezident říš. dv. rady a první kn. svého rodu – **A.3**, Schwarzenberg
- ze Schwarzenbergu Josef Adam Jan Nepomuk (1722-82), od 1732 čtvrtý kn. svého rodu a devátý vévoda krumlovský, od 1753 tajný rada, 1754-63 nejvyšší maršálek cis. dvora, od 1776 nejvyšší hofmistr cis. dvora – **A.3**, Astheim, Schwarzenberg; **D.2**, Praha I. 1f/ (18. IV. 1723, 5. X. 1726, 1. VI. 1728)
- ze Schwarzenbergu Marie Anna, roz. ze Sulzu (1653-98), provdaná za Ferdinanda Viléma Eusebia ze Schwarzenbergu 21. V. 1674 – **A.1**, Český Krumlov 6b/
- ze Schwarzenbergu, nejmenovaná kn. – **A.1**, Zahájí
- Schwehnař Jošt Filip Benedikt, farář – **A.1**, Bílsko b/
- Schweigel Antonín (1695-1761), sochař tyrol. původu, činný na M – **A.1**, Brno II. 14/, Líšeň 2/ *Schweiger viz Schwaiger*
- Schweiger von Lerchenfeld Karl Heinrich (1670-1736) – **A.5**, Slovinsko, Črnuče
- Schwellerin Elisabetha – **A.1**, Ústí nad Labem 3/
- von Schwerin, hraběnka – **C.1**, Kolínská arcidiec.
- Schwingshändl Michael, poddaný – **A.1**, Vyšší Brod II. 1a/
- Sibenpruner Fulgentius, kněz, představený frant. kláštera ve Stockerau – **A.2**, Stockerau 1/
- von Sickingen Kasimir Anton, říš. svob. p. von und zu Hohenburg (1684-1750), vstoupil do duch. stavu, studoval obojí právo ve Freiburgu, Sieně a Římě, od 1720 kanov. v Mohuči, kde se 1743 stal dómským kantorem, zatímco v Kostnici se 1733 stal dómským proboštem a 1743 biskupem kostnické diecéze (teprve 1744 přijal kněžské a biskupské svěcení) – **A.2**, Ebnat
- ze Sickingen Damián Jan Filip († 1730), svob. p., velitel pěšího pluku a velící generál v Č. král., od 1716 velitel pražské posádky – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1722)
- Sidoti Filippo, gener. vikář – **A.5**, Itálie, Palermo 2/; **C.1**, Palermo 1, 2/
- Sieber Mathäus – **A.1**, Jenišův Újezd
- Siebert Karel (1665-1724), jezuita, kněz, doktor filozofie, profesor na praž. univerzitě – **B.1-3**, VINAŘ 1701, BLOVSKÝ 1723
- von Sigersfeld, kapitán harrachovského pěšího pluku – **A.5**, Srbsko, Stara Palanka
- Siget Franz Martin, kněz, vikář, kazatel – **B.1-3**, SIGET 1724; **C.1**, Wien I. 4/
- Sigittarius, měšťan a radní v Nepomuku – **C.1**, Nepomuk 2gc/
- Sigl Leopold, křížovník s červ. hv., farář – **C.1**, Kynšperk nad Ohří
- Sigüenza Martín Raquel, historička – **B.2**, *Vida* 1716
- Sichra Felix, profes. vyšebrod. cist. kláštera, farář – **A.1**, Střížov; **C.1**, Střížov
- Sichrovský viz Andryšek*
- Sichrovský Benignus (1675-1737), augustinián (od 1693), kněz (1698), dvakrát provinciál č. řádové provincie (1713-16, 1728-31), gener. asistent pro Germánii, sídlící v Římě (1720-27) – **C.1**, Augustiniáni (obutí, poustevníci) České provincie
- Sichrovský Ferdinand, farář – **A.1**, Mnich 1/
- Sikora Jan (1694-1736), jezuita (od 1710), kněz (1721), doktor svob. umění a filozofie, jistě 1727-29 učitel třídy rétoriky na klementinském gymnáziu v Praze – **B.1-3**, SIKORA 1727; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1727)
- Silný August II. (1670-1733), z albertinské linie dynastie Wettinů, od 1694 saský kurfiřt (se jménem Fridrich August I.), od 1697 zároveň pols. král a velkokníže litevský (se jménem August II.), poté co splnil podmínku konverze ke katolicismu (katolíkem se stal 1. VI. 1697) – po nějaký čas mu byl pols. trůn upřen, navrátil se však na něj 1709 – **A.3**, Dresden 1/; **A.4**, Warszawa 1/; **C.1**, Dresden 1/, Polsko čili Polské království 2, 3/, Praha II. 4c/
- Simonides Jan Jáchym, farář – **C.1**, Křečov
- Sinapius (Horčička) Ján ml. (1657-1725), slezský pedagog (působil na gymnáziích v Olešnici a Lehnici), heraldik, genealog a spisovatel slovenského původu – **B.1-3**, SINAPIUS 1720, 1728
- Sing Johann Kaspar (1651-1729), bavorský kurfiřt. dv. malíř – **A.3**, München I. 3b/; **B.4**, 64
- Sintes Giovanni Battista (1680-1760), řím. rytec – **A.6**, II. 18/; **B.4**, 165
- Sinzenhof, šlechtický rod – **A.2**, Schmida
- Sirlová viz Syslová*
- Sisang viz Sysang*
- Sissenbeck Matyáš Engelbert, děkan – **A.1**, Cizkrajov II. 1/
- Skála z Doubravky a Hradiště (Dubravius) Jan (1486-1553), historik, spisovatel, od 1541 olom. biskup – **A.1**, Praha II. 3a/; **B.1-3**, SKÁLA Z DOUBRAVKY 1552, SKÁLA Z DOUBRAVKY, JORDÁN Z KLAUZNBURGKU 1575, 1602, 1687; **C.2**, I. 1708, Eichstätt, jez. gymnázium

- Skopec Augustin Jan Karel (1697-1746), cyriak, kněz (1720), 1720-39 regenschori u sv. Kříže Vět., administrátor tamní f., 1741-46 vikář, nakonec děkan – **C.1**, Praha VI. ad 3/ (1721, 1725)
- Skřičkovský Ignác Josef, farář – **A.1**, Telnice
- Skřivan František Karel (1714 již †), farář – **A.1**, Bříství, Křinec 1/
- Slavata z Chlumu a Košumberka Ferdinand Vilém (1630-73), hr., cí. komorník, nejvyšší dv. sudí Č. král. (1651-72), od 1657 vladař domu hradeckého a nejvyšší číšník Č. král. – **A.1**, Neratovice
- Slavata z Chlumu a Košumberka Jan Jiří Jáchym (1634/37-1689), hr., od 1673 čtvrtý vladař domu hradeckého a nejvyšší číšník Č. král., cí. komoří, od 1681 skutečný cí. tajný rada, 1673-85 nejvyšší dv. sudí Č. král., 1685-88 nejvyšší zem. sudí Č. král., v samém závěru života (od 17. III. 1688) nejvyšší zem. hofmistr Č. král. – **A.2**, Joachimsberg; **C.1**, Praha II. 4f/
- Slavatové, šlechtický rod – **C.1**, Praha I. 6/, II. 4b/
- Slezák Jan, kameník – **A.1**, Beroun 2/
- Smicheus Jan Jakub, konšel – **C.1**, Louny
- Smrček Matouš, sládek – **A.1**, Městec Králové b/
- Smyčková Kateřina, vědkyně zaměřená na starší českou literaturu – **B.2**, *Kancionálek 1712-1727* (pozn.)
- Snidal Jan, měšťan a švec – **A.1**, Chomutov 2a/
- Snopek Jindřich, cist. kněz, zlatokorunský profes, superior řádové koleje sv. Bernarda v Praze (1682-85), opat sedleckého kláštera (1685 † 1709) – **A.1**, Sedlec (Čás) 3/
- Sobek z Bilenbergu (Bílenberka) Matouš Ferdinand (1618-75), 1656 povýšen do šlechtického stavu se zmíněným predikátem, benediktin, 1649-64 opat kláštera u sv. Mikuláše na Starém Městě praž., od 1652 do 1664 zároveň opat kláštera ve Sv. Janu pod Skalou, 1659-68 první královéhradecký biskup (potvrzen papežem 1664), od 1669 praž. arcibiskup – **A.1**, Praha II. 19/; **B.1-3**, DLOUHOVESKÝ Z DLOUHÉ VSI 1673b; **B.4**, 8, 10, 14a; **C.1**, Nepomuk 5f/, Praha II. 3c, e, 4a, c, d/, IX. 16/
- Sobieski Jakub Ludvík (1667-1737), pols. princ, od 1691 titulární kníže olavský, po smrti otce, pols. krále Jana III. Sobieského († 1696), pretendent pols. trůnu, na který však nikdy nezasedl – **A.4**, Czesztochowa; **C.1**, Praha II. 4d/
- Sokolovský Jiří (1724 již †) – **A.1**, Praha III. 8/
- Solimani Giulio (1595-1639), jezuita, spisovatel – **B.1-3**, SOLIMANI 1629, SOLIMANI, Z ALTHANNU 1673; **C.1**, Praha IX. 12/
- du Sollier Jean-Baptiste (1669-1740), jezuita, hagiograf – **B.1-3**, *Acta Sanctorum* 1721
- Sommerová Kordula (1657-1746), cisterciáčka, od 1710 abatyše hornolužického kláštera Marienstern – **A.3**, Marienstern 1, 2/
- Sönlein Johann Friedrich, bakalář teologie – **C.1**, Wien I. 4/
- Sonntag František Vilém, doktor práv, přísežný advokát Č. král., kancléř praž. velkopřevorství, činný v kanonizačním procesu – **C.1**, Nepomuk 6b/ (1724); **D.2**, Praha I. Id/ (27. X. 1722)
- Soukup Augustin Václav († 1755), farář, vikář – **A.1**, Odlochovice 1/
- Sourdt Johann Josef Peter a manželka Isabella Katharina, roz. Hartmans – **A.3**, Bergheim
- Southwell Nathanael (1598-1676), Angličan, jezuita, kněz (1622), v Římě sekretář pěti generálů Tovaryšstva Ježíšova počínaje Carafou a konče Olivou 1668, bibliograf – **B.1-3**, RIBADENEIRA, ALEGAMBE, SOUTHWELL 1676
- Spalovský František Bernard, zám. hejtman – **A.1**, Moravská Třebová 5/
- Spálovský Jan, z Rudy nad Moravou, student – **B.1-3**, SPÁLOVSKÝ 1721a, b; **C.1**, Olomouc 3l/
- Spango Antonín Josef, uroz. p., panský purkrabí, s manželkou – **A.1**, Veliká Ves b/; **C.1**, Veliká Ves
- Spannbrucker Antonín (1700-42), stavitel – **A.1**, Praha II. 1/
- Spannbrucker Filip (1672-1729), architekt a stavitel (ve službách svatovít. kapituly) – **A.1**, Praha II. 1/, III. 8/
- Spatzio Petr Antonín, děkan – **A.1**, Český Brod 3/; **C.1**, Český Brod
- Sperat Jan Václav, děkan, vikář – **A.1**, Sušice 1a/
- Sperlink (Šperlink) František Bohuslav († 1722), měšťan a primátor – **A.1**, Kolín 1d/
- Spěváček Václav, malíř – **A.1**, Soběslav 2/
- Spindler Konrád, sochař v Lipníku nad Bečvou – **A.1**, Hranice 4, 5/, Lipník nad Bečvou I. 2/
- Spolarich Paulus, pavlín, kněz, převor kláštera v Moravském Krumlově – **C.1**, Moravský Krumlov
- Sporck František Antonín (1662-1738), hr., skutečný tajný rada a komoří, mecenáš umění a literatury – **A.1**, Kuks, Praha VII. 18/; **B.4**, 107; **C.2**, II. 1725, Wien, Vysoký most
- ze Sporcku Jan Josef (1693-1749), říš. hr., rada dv. a komorního soudu, hejtman Chru (1723-27, 1733-37) – **C.1**, Praha IX. 50/
- Sporck Jan Michal († 1738), hr., rada apelačního soudu v Praze (1715-17) a komoří – **A.1**, Velký Vřešťov
- Sporck Jan Rudolf (1695/96-1759), říš. hr., sběratel umění a kreslíř, studoval též v Římě, od 1719/20 kanov. svatovít. kapituly, od 1729 biskup, od 1733 praž. pomocný biskup, od 1741 zároveň probošt starobol. kapituly, spolusoudce v praž. fázi nepom. kanonizačního procesu a postulátor t. procesu v jeho řím. fázi – **A.1**, Praha III. 8/; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 9/; **A.6**, V. 2/; **B.1-3**, *Berechnung* 1725-1729; **C.1**, Nepomuk 6b/ (1724), Praha II. 12, 13/, III. 2/
- Sprens von Boden Karel, ryt., těšinský purkrabí komorních statků – **A.4**, Cieszyn 1/

- Springer Jan, z Nymburka, student – **B.4**, 92, 97;
C.1, Praha IX. 49/
- Sršeň Lubomír (* 1949), historik umění – **A.5**,
Itálie a Vatikán, Roma 8/; **C.1**, Praha II. 9b/
Ssnedl viz Šnědl
- „de Sswanau“, sekretář mantovského dvora a
vojenské posádky – **A.5**, Itálie, Mantova
- Staab Prokop Maria, servita, kněz, lektor teologie č.
řádové provincie – **B.1-3**, STAAB 1716; **C.1**,
Praha VII. 7c/ (1716)
- von Stadel Johann Karl, z mohučské arcidiecéze,
kanovník katedr. kapituly ve městě Chur a
rytířské koleg. kapituly ve městě (Bad)
Wimpfen, cír. rada falckého kurfiřta, spisovatel
– **B.1-3**, VON STADEL 1712
- von Stadion Georg Heinrich (20. I. 1640 – 13. X.
1716), od 1686 říš. svob. p., od 1705 říš. hr.,
dómský probošt bamberský a 29. IV. 1687 – 5.
I. 1716 dómský děkan würzburgský – **A.1**,
Trhanov; **A.3**, Würzburg 8/
- Stad(t)ler Václav, služebník guvernéra Tyrol a
Předních Rakous, zásobovací (?) písař a sekretář
– **A.2**, Innsbruck 2/; **C.1**, Innsbruck 2/
- Staffrová (1715 již †), praž. měšťanka a obchodnice
– **A.1**, Jirny 1/
- Stainreuter Leopold (cca 1340 – cca 1400), vídeň.
augustinián, kronikář – **B.1-3**, *Österreichische
Chronik von den 95 Herrschaften* do 1400
- Stallhoffer Jan, telčský primátor – **A.1**, Telč I. 6/
- Stancke Johann Georg, obchodník lněným plátnem,
a jeho žena Marie Hedwiga – **A.4**, Lewin
Kłodzki 2/
- Stangastinger Jan Jindřich, sochař – **A.1**, Diváky
- Stanislavich Nikolaus (1694-1750), františkán (od
1713), od 1725 biskup nikopolitánský
v Bulharsku, od 1739 biskup v Csanádu – **A.2**,
Maria Enzersdorf a/
- Stanke František (1694-1750), zvonař činný
v Opavě – **A.1**, Petrovice u Karviné
- Stareck Václav Nepomuk, správce pan. sýpek –
A.1, Holešov 4/
- Starek Jan, konšel – **A.1**, Litoměřice III. 3/
- Starhemberg Ottokar Franz Jakob (1681-1733), hr.,
rak. generál, vojevůdce v dynastických válkách
Habsburků, 1720 guvernér Palerma, od 1723
polní podmaršál, od 1730 polní zbrojmistr, od
1730 zem. velitel v Č a od 1731 zároveň
skutečný cis. tajný rada – **A.5**, Itálie, Palermo 1/
- Starmayr Johann Gottlieb, malíř – **A.2**, Dürnstein 2/
Steffe(c)k (Štefek) Martin Maxmilián, hejtman –
A.1, Šternberk
- Steffele Martin (1715 již †) – **A.1**, Čistá (Chru)
- Steger, pán – **A.2**, Maria Saal b/
- Steger Šebestián, kameník – **A.1**, Soběslav 2/
- Stehlík z Čenkova a Treustátu Theofil (1693-1743),
plzeňský patricij, kandidát teologie, farář (1721-
30 v Železné), aut. několika textů – **B.1-3**,
STEHLÍK Z ČENKOVA A TREUSTÄTU
1717; **C.1**, Praha II. 9c/, IX. 48/
Stehr viz Stöhr
- Stechau Jáchym (1654-1731), kněz, jezuita,
profesor teologie na praž. univerzitě – **B.1-3**,
AUSTEŽKÝ Z FESTENBERGU 1698
- Steickert Julius František – **A.1**, Most 6/
- Steidl Jan či Eusebius (1715 již †), měšťan,
ranhojič – **A.1**, Praha V. 14b/
- Steidl Melchior (1657-1727), rak. malíř, formovaný
v Mnichově – **A.3**, Mních I. 1b/; **B.4**, 100, 104
- Steidlin (Steüdlin) Hans Adam, tesařský mistr –
A.5, Švýcarsko, Stein
- Stein Jan – **A.1**, Staré Buky 2/
- Steinbach z Kranichsteinu Jiří Karel – **A.1**,
Střeziměř
- Steinbachová z Kranichsteinu Františka Amabilie,
roz. „Bromin de Merodin“ – **A.1**, Střeziměř
- Steinböck Andreas (1665-1740), eggenburský
sochař a kameník – **A.1**, Mikulov II. 8/, Orlik
nad Vltavou 2/
- Steinböck Wolfgang, eggenburský kameník a
sochař – **A.2**, Grafenegg, Waidhofen an der
Thaya 1/
- Steindl viz Steintl*
- Steiner Franz, správce pan. statků – **A.4**, Šcinawka
Dolna 1b, 2/
- Steiner Jakub, truhlář – **A.1**, Dobřany
- Steinhauser Johann Baptist, benediktin, kněz, cír.
právník – **B.1-3**, STEINHAUSER 1722; **C.1**,
Salzburg 6b/
- Steinhübel (Steinhübel) Jakub, sochař původem
z Tyrol, usazený ve Žďáru nad Sázavou – **A.1**,
Žďár nad Sázavou I. 2/, II. 1/
- Steinl (Steindl) Matthias (cca 1644-1727), rak.
architekt a sochař – **A.2**, Stein an der Donau 1a/
von Steitz Joseph Johann Ignaz, ryt., kazatel – **B.1-
3**, VON STEITZ 1725; **C.1**, Wien I. 5/
- Stejskal František Xaver (1866-1924), kněz,
profesor církevních dějin a patologie, historik –
A.1, Praha II. 2c, 3a, 9b/, III. 4a/, V. 11/, VII.
13/; **C.2**, I. 1710, Litomyšl, piar. gymnázium
- Stella Jan Ignác Josef, farář – **C.1**, Dětenice
- Steltzig viz Štelzig*
- Stephan Jeremiáš – **A.1**, Chomutov 7/; **D.1**, 133
(Chomutov)
- Stephani Johann Adolf, konšel – **A.3**, Baden-Baden
- Stephanus a Resurrectione, trinitář, kněz, superior
trnav. kláštera – **C.1**, Trnava 2/
- Stern Ignaz (1679-1748), rak. malíř činný v Římě –
A.5, Itálie a Vatikán, Roma 7/
- von Sternbach Johann Georg Wenzl (1698-1774),
svob. p. – **A.5**, Itálie, Brunico
- ze Sternbergu (ze Šternberka), hraběcí rod – **A.1**,
Častolovice; **B.4**, 111a; **C.1**, Klášter 1/,
Nepomuk 2ga, 6b/ (před 1700), Praha I. 6/, II.
4b/
- ze Sternbergu Adolf Vratislav (1627-1703), říš. hr.,
viceprezident rady nad apelacemi (1659-67),
místokancléř Č. král. (1667-78), nejvyšší
zemský sudí Č. král. (1678-85), nejvyšší
purkrabí Č. král. (od 1685) – **A.1**, Zásmyky 1,
3/

- ze Sternbergu Albert, jinak Albrecht Aleš (asi 1322-1380), od 1352 děkan olom. kapituly, 1356-65 biskup ve Schwerinu (Zvěříně), 1364-68 biskup v Litomyšli, zároveň od 1365 rádce císaře Karla IV., od 1368 arcibiskup magdeburský, na kterýžto post 1371 rezignoval a stal se opět biskupem litomyšlským – **C.1**, Litomyšl 1/
- ze Sternbergu František Damián (1676-1723), říš. hr., král. rada a zem. sudí – **A.1**, Malotice, Zásmuky 4/
- ze Sternbergu František Karel Matyáš (1612-48), bar., král. rada, cis. komorník, dvorský maršálek Č. král. (1640-48), přisedící nejvyššího soudu v Č. král. a nejvyšší zem. sudí Č. král. (1648), mj. vlastník Zelenohorského pan. s městysem Nepomukem, tragicky zahynul při obléhání Prahy Švédy – **A.1**, Nepomuk 1a-d/; **B.4**, 3d; **C.1**, Nepomuk 1, 4a, 5i/
- ze Sternbergu František Leopold (1680/81-1745), říš. hr., cis. tajný rada, komoří, král. místodržící, od 1727 prezident č. komory, p. na Žirovnici a Počátkách, poslední sternberský majitel zelenohorského pan. (1708-26) – **A.1**, Nepomuk 4/, Žirovnice 1, 3/; **C.1**, Nepomuk 5p/, Praha VII. 7c/ (1728)
- ze Sternbergu Ignác Karel (cca 1640-1700), bar., od 1661 říš. hr., od 1662 č. hr., dále cis. komorník a tajný rada, od 1696 prezident rady nad apelacemi – **A.1**, Nepomuk 1b/
- ze Sternbergu Jan Adam (1638-53), bar., syn Františka Karla Matyáše ze Sternbergu – **A.1**, Nepomuk 1b/; **B.4**, 3d
- ze Sternbergu Jan Josef (1671-1700), říš. hr., tragicky zahynul v ř. Innu – **A.1**, Smiřice 1/; **C.1**, Nepomuk 5l/
- ze Sternbergu Jana Helena († 1748), říš. hr., roz. Mulzerová z Rosenthalu (1681 se provdala za Václava Jiřího říš. hr. ze Sternbergu, který t. r. zemřel) – **A.1**, Praha VII. 12a/
- ze Sternbergu Jaroslav František Ignác (1643-1709), říš. hr., studoval teologii v Praze a Římě, 1662-76 kanov. v Pasově, 1671 jmenován klatovským biskupem (zamýšlená klatov. diecéze však nebyla založena), 1676 se stal litom. biskupem – **A.1**, Kravaře 1/, Litoměřice I; **C.2**, I. 1672, Praha, Nové Město, jez. gymnázium
- ze Sternbergu Klára Bernardina († 1719), hr., roz. z Maltzanu, manželka Václava Vojtěcha hr. ze Sternbergu, tudíž mj. paní zelenohorského pan. – **A.1**, Drnholec 2/, Nepomuk 1e/; **C.1**, Nepomuk 2fa/
- ze Sternbergu Ladislav († 1615) – **A.1**, Zelená hora (Plz) a/
- ze Sternbergu Ludmila Benigna (1614-72), roz. Kavková z Řičan, provdaná 1629 za bar. Františka Karla Matyáše ze Sternbergu, zelenohor. pána, po jehož tragické smrti († 1648) spravovala pan. místo nezletilých synů – **A.1**, Nepomuk 1b, d/; **B.4**, 3d; **C.1**, Nepomuk 5g/
- ze Sternbergu Marie Barbora, bar. – **A.1**, Nepomuk 1b/
- ze Sternbergu Marie Josefa (Josefína) (1681-1742), říš. hr. (manželka Františka Damiána ze S.), roz. z Trauttmansdorffu – **A.1**, Malotice, Zásmuky 4/
- ze Sternbergu Marie Maxmiliána, bar. – **A.1**, Nepomuk 1b/
- ze Sternbergu Norbert (1644-78), bar., od 1661 říš. hr., od 1662 č. hr., vlastnil Bechyni a Smiřice – **A.1**, Nepomuk 1b/
- ze Sternbergu Ondřej († 1625) – **A.1**, Zelená hora (Plz) a/
- ze Sternbergu Václav st. († 1635) – **A.1**, Zelená hora a/
- ze Sternbergu Václav Vojtěch (1643-1708), bar., od 1661 říš. hr., od 1662 č. hr., dále cis. komorník a tajný rada, nejvyšší dvorský maršálek Č. král. (1672 † 1708), prezident rady nad apelacemi (1690-96), nejvyšší zem. sudí Č. král. (1696-1704), nejvyšší zem. hofmistr Č. král. (1704 † 1708), držitel Řádu zl. rouna (od 1699), mj. majitel zelenohor. pan. – **A.1**, Drnholec 2/, Dřevěnice, Nepomuk 1b-e/; **B.1-3**, TANNER 1674; **C.1**, Klatovy 1b/, Nepomuk 2c, fa, 3a, 4a, 5f, 6ab, 6b/ (1691)
- ze Sternu a Legisfeldu Ferdinand st. Alexius, c. k. rychtář – **A.1**, Kutná Hora 4/
- Stessl viz Stössel*
- Stessl Jakub (1658-1723), 1673 vstoupil do jez. řádu, byl rektorem svídnické koleje (1698-1700), olomoucké koleje (1703-07), praž. Klementina (1712-15 a 1718-22) a třikrát provinciálem České provincie Tovaryšstva Ježíšova (1707-12, 1715-18 a 1722 † 1723) – **A.1**, Klatovy I. 2a/
- Steüdlin viz Steidlin*
- Stevens ze Steinfelsu Jan Jakub (1651-1730), č. malíř vlámského původu – **A.1**, Břevnov 1/; **A.3**, Waldsassen 1a/
- Steyer Jan Ludvík Josef († 5. VI. 1722), duchovní správce, později člen praž. metrop. kapituly (od 1707 kanovník a n. kazatel, 3. II. 1717 scholastik, 30. VI. 1717 arcijáhen, 20. IV. 1722 děkan), zástupce kapituly ve věci beatifikace v Římě – **A.1**, Domažlice, Nemanice, Praha III. 8/; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 4/; **C.1**, Praha III. 2/, V. 11a, c/; **D.1**, 262, 296
- Steyer Václav, farář – **C.1**, Hospozínek
- von Stickler Martin, opat prem. kláštera Wilten (ve fun. 1719 † 1747) – **A.2**, Innsbruck 4/
- Stieber Daniel, sládek – **A.1**, Nové Sedlo nad Bílinou 1/
- Stiechovský Bartoloměj, farář – **C.1**, Dolní Jirčany
- Stiff (Stieff) Gabriel (1656-1720), jezuita (od 1673), kněz, doktor filozofie, profesor na praž. univerzitě – **B.1-3**, RICHTER 1695
- Still(en) Friedrich Wilhelm, sochař – **A.2**, Weitra

- Stimnitzer, urozený p. – **A.1**, Kostelec nad Orlicí 3/
 Stöckel Leonard, farář – **A.1**, Mnichov (Žat) II;
C.1, Mnichov (Žat)
 Stocker Ondřej, zlatník – **A.1**, Malíkov nad
 Nežárkou
 Stöckl Franz (1671-1732), sochař v Hall in Tirol –
A.2, Hall in Tirol 1/
 Stöcklein Johann Andreas, purkmistr – **A.3**,
 Kronach
 Stöcklein Joseph (1676-1733), jezuita (od 1700),
 kněz, historik kat. misii – **B.1-3**, STÖCKLEIN
 1726; **C.1**, IV. 4/
 Stöger Mathias s manželkou – **A.2**, Gaweinstal
 Stöhr (Stehr) Jan Antonín, farář, děkan – **A.1**,
 Moravská Třebová 5/
 Stoller Philipp s manželkou Margarethou – **A.2**,
 Langau 2/
 Stoltz Johann Michel – **A.1**, Ústí nad Labem 3/
 Storßau Matyáš (1715 již †), obroční buquoyského
 pan. – **A.1**, Kaplice 1/
 Stosfelder Jiří Maxmilián, podřízený úředník při
 tabákové taxě – **D.1**, 647-649 (f. Žlutice)
 Stössel (Stessl) Jan (1661-1709), jezuita (od 1680),
 kněz (1692), později praž. malostranský kazatel
 – **C.1**, Domažlice 1/
 Stöttner Patritius (II.), aug. kanovník, probošt
 kláštera Baumburg (ve fun. 1707-37) – **A.2**,
 Sieghartskirchen 2/; **A.3**, Burghausen 3/
 Stoyber Jan Jiří, kněz, spisovatel – **A.1**, Bílá hora
 1b/; **B.1-3**, STOYBER 1721, 1728
 von Strachwitz Brigita, převorka klarisek ve
 Vratislavi – **A.4**, Wrocław 7/
 Stracke Tobiáš a jeho syn Jan Josef, měšťané – **A.1**,
 Frýdlant 2/; **C.1** Frýdlant 2/ (Jan Josef Stracke)
 Straka Václav Antonín († 1717), děkan – **A.1**, Týn
 nad Vltavou 1/
 Straka z Nedabylic Petr Mikuláš Václav († 1720),
 ryt., od 1663 sloužící v různých úřadech Č. král.
 (místokomoří, od 1697 nejvyšší písař), c. k. rada
 – **C.1**, Nepomuk 2gb, 6b/ (do 1696), Praha I. 6/
 II. 4b/
 Straková z Nedabylic Magdaléna Johanka († 1696),
 ryt., roz. ryt. Kostomlatská z Vřesovic – **C.1**,
 Nepomuk 6b/ (do 1696)
 Stranitzky Joseph Anton (1676-1726), herec,
 loutkář, autor divadelních her, zakladatel
 prvního stálého divadla ve Vídni (1712) – **C.2**,
 I. 1724, Wien, divadlo u Korutanské brány
 Stránský, plukovník – **C.1**, Nepomuk 6b/ (1714)
 Stránský Jakub († 1702), obecní starší – **C.1**,
 Klatovy 2/
 Strantz Kryštof, zákupský kamenický mistr – **A.1**,
 Frýdlant 2/
 Strasser Alexander (II.), opat bened. kláštera
 Kremsmünster (ve fun. 1709 † 1731) – **A.2**,
 Kremsmünster
 Strassoldo Orfeo, hr., zástupce guvernéra kraňské
 provincie – **A.5**, Slovinsko, Črnuče
 Strattmann Kornelius, vratislavský kapitulní děkan
 – **A.4**, Wrocław 2a/
 von Strattmann Maria, hr. – **A.2**, Peuerbach
 Straub Johann Lucas, mnichovský tiskař – **C.1**,
 Köstendorf
 Strauss viz Štraus ze Štrausenfeldu
 Strauss Fridrich Dionysius (1660-1720),
 premonstrát a kněz na Hradisku u Olomouce,
 kreslíř a malíř – **B.4**, 32
 Streckfus Pavel († 1703), brn. zvonař – **A.1**, České
 Petrovice (pokračovatelé)
 Strehle Josephus, farář – **A.2**, Großrußbach
 Streit Josef, kaplan – **D.1**, 276 (Měřín)
 Strichelius Johann Joseph, radní – **A.4**, Bolków
 Strossmayr Herman(nus), bened. kněz, profes
 kláštera Scheyern v Hor. Bavorsku, profesor
 práv – **A.3**, Kühbach 3/; **D.1**, 135 (cesta
 z Ingolstadtu do Scheyern přes Pfaffenhofen an
 der Ilm)
 Strouha Mikuláš Augustin, děkan, vikář – **A.1**,
 Nové Strašecí 1/, Olešná 2/
 von Strozzi Maria Katharina († 1714), hr., roz. říš.
 hr. Khevenhüller-Frankenburg – **A.2**, Wien I.
 7a/
 Strudel (Strudl) Peter (cca 1660-1714), rak. sochař
 a malíř – **A.2**, Wien II. 7/
 Strumek Ondřej Josef, kameník – **A.1**, Vyškov 2/
 Strunck Ondřej Josef, kameník (nejspíš totožný
 s předchozím) – **A.1**, Brno II. 13/
 Stržinec Jan Josef, farář – **A.1**, Hranice 1b, 4, 5/
 Středovský Jan Jiří Ignác (1679-1713), z Brumova,
 farář, apoš. protonotář, historik zaměřený na
 moravské dějiny, spisovatel – **B.1-3**,
 STŘEDOVSKÝ 1710, SCHWARZ,
 STŘEDOVSKÝ 1712
 Střelský Josef J., farář – **A.1**, Předměřice nad
 Jizerou 2/
 Stuart Jakub II. (1633-1701), 1685-88 král Anglie
 (se jménem Jakub II.), Skotska (se jménem
 Jakub VII.) a Irska, po vyhnání ze země žil ve
 Francii a nadále užíval král. titul, který mu byl
 mezinárodně uznán 1697 *de iure* (Vilém III.
 Oranžský vládl v dotčených zemích *de facto*),
 poslední katolický král Anglie, Skotka a Irska –
B.1-3, *Zwei Schreiben* 1689
 Stuart Karel II. (1630-85), král Skotska (1649-51,
 od 1660), Anglie (od 1660) a Irska – **A.1**, Praha
 VI. 5c/; **B.1-3**, *Zwei Schreiben* 1689; **C.1**, Praha
 II. 3f/
 Stuart von Bogges Patrik Petrus († 1730), příbuzný
 skotského královského rodu, kanov. kapituly sv.
 Fridolína v Säckingen (N, BW) – **A.5**,
 Švýcarsko, Stein
 von Stubenberg Georg (1632-1703), svob. p., cís.
 komoří (od 1663) a tajný rada (1688), od 1687
 zem. hejtman Štýrska – **A.2**, Graz II. 1b/
 Stubicková z Königsteinu Anna Klára († 1702), od
 1700 provdaná za Františka Helfřýda
 Woracziczského z Pabienitz – **A.1**, Jirny 2/
 Stubickové z Königsteinu, urozený rod – **D.2**, Jirny
 Studnička Kašpar, farář – **A.1**, Chorušice, Mělnické
 Vtelno 3/; **C.1**, Mělnické Vtelno

- Stuchlík Jan – **A.1**, Sobotka 3/
 Stuchlík Václav František († 1707), kaplan, farář,
 děkan – **A.1**, Bělčice 1/, Písek 1b/, Plzeň 1a/
 Stuchlík (Stuhlík) Václav Vojtěch, farář – **A.1**,
 Mělnické Vtelnno 2/
 Stülpl Jan Karel, chebský sochař – **A.1**, Loket 2/
 Teplá 2/
 Stumer Ignatius, jezuita, kněz, superior temešvárské
 rezidence, gener. vikář v duch. záležitostech –
C.1, Timișoara
 Stumpfegger Sebastian (cca 1670-1749), salzbur.
 kameník, zednický mistr a dv. stavitel – **A.2**,
 Oberndorf bei Salzburg
 von Stürck Franz Bernhardt, hr., děkan – **A.3**,
 Laufen 2/
 Sturm Anton (1690-1757), jihoněmecký sochař –
A.3, Füssen
 Sturmer Jan Václav (1675-1729), sochař činný na
 Moravě (od 1702), především v Olomouci –
A.1, Bílá Lhota, Kunčina (a dílna), Litovel 2/
 Moravská Třebová 5/ (s dílnou), Olomouc I.
 10/, Pivín, Svatý Kopeček, Svitavy 1a/
 (problematické připsání), Šumvald 2/
 (pravděpodobně), Úsov 1/, Zábřeh 2/ (dílna);
C.1, Olomouc 8/
 Stütting Heinrich, sochař, stavitel – **A.3**, Körbecke,
 Soest
 Suchánek Raimund († 1734), žďár. cisterciák, farář
 – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e, h/
 Suchomel Miloš (1930-2014), historik umění – **A.1**,
 Bezno 2/, Loukovec 1b/, Praha VII. 20/, Prčice
 2/, Tachlovice
 Sukup Jan, z Hroznové Lhoty, student – **B.4**, 32;
C.1, Olomouc 3b/
 Summa z Vlastislavě Jan Ignác (1650-1708),
 kaplan, děkan, „poeta laureatus“ – **A.1**, Praha V.
 34c/, Smečno 1/, Sobotka 1/; **B.1-3**, SUMMA
 Z VLASTISLAVĚ 1692, 1693, 1694, 1695,
 1699, 1702, 1704, 1706; **B.4**, 3g; **C.1**, Praha V.
 11a, c/, Sobotka
 Suneck z Jesenice Jan, svob. p. – **C.1**, Olomouc 3f/
 Susska Hans Michael, zámečník – **A.1**, Zákupy 2/
 Suterin Mikuláš „C. G.“, farář – **A.1**, Útvina 2/;
C.1, Útvina 2/
 Svátek Josef (1835-97), novinář, kulturní historik a
 spisovatel – **A.1**, Praha VI. 1/
 Svoboda František Jan Nepomuk, duch.
 administrátor – **B.1-3**, SVOBODA 1717; **C.1**,
 Praha VII. 7c/ (1717)
 Svoboda Jakub – **A.1**, Sadská b/
 Svoboda Jakub Maxmilián (1686-1736), rodák
 z Vršovic u Prahy, z rodiny tiskařů, od 1717
 samostatně vedoucí tiskárnu v Brně po svém
 zesnulém starším bratrovi Janu Františkovi –
B.1-3, *Hodinky* 1715 (pozn. v katalogu B.2),
Officium 1718, PHILIPPUS A S. JACOBO
 1720, *Devotio quinque-dialis* 1721, *Píseň slávy*
 1721, SCHOLTZ 1721, BURGER 1722,
 SCHOLTZ 1722, *Suspiria* 1722, VICTORINUS
 A S. CRUCE 1722c, *Ewige Sternen-Glory*
 1723, *Hora Zelená* 1723, *Mons Viridis* 1723,
Neun-tägige Andacht 1723, PACHER 1723,
Risus Sarae 1723, *Zodiacus Joannaeus* 1723,
Ruhmwürdiger Kron- und Ehren-Streit,
 PORSILE 1724, *Judiciale bellum* 1725,
Litaniae expositi honoris 1725, *Loquax*
silentium 1725, *Officium* 1725, *Slabikář český*
 1725, *Almae sodalitati* 1726, *Exoptatus cordium*
affectus 1726, *Katholisches A. B. C. Büchel*
 1726, RUNPLER, MARZAN 1726, MOLITOR
 1727, *Písně dvě* 1727, *Písně dvě nové* 1727,
Oslava 1728 – *Neuer Brünner und Titular-*
Kalender (od 1719); **C.1**, Žďár nad Sázavou II.
 2, 4/
 Svoboda Jan František († 1717), rodák z Vršovic u
 Prahy, z rodiny tiskařů, 1703-06 faktor
 v brněnské tiskárně Marie Alžběty Sinapiové,
 s níž se 1706 oženil, tiskárnu převzal a
 provozoval ji až do své smrti – **B.1-3**,
 BILOVSKÝ, PUSCH Z GRÜNVALDU 1705,
Kiriteiner Wallfahrter 1707, *Píseň nová o*
velebném Janu Sarkandru 1708, Z KOHEMU,
Kurze Tag-Zeiten 1711, JESTŘÁBSKÝ 1712a,
 b, *Gebet* 1714, *Lytaniae* 1714, *Hodinky* 1715,
Drei Gebeter und Litanei 1716, *Modlitbička*,
Gebetl 1716 – *Neuer Brünner und Titular-*
Kalender (po Janu Františkovi 1718 „Svobodovi
 dědicové“), *Neuer Krakauer Schreib- und*
Haus-Kalender
 Svoboda Jan Václav (1669-1726), rodák z Vršovic
 u Prahy, z rodiny tiskařů, třetí sourozenec Jana
 Františka a Jakuba Maxmiliána (viz výše),
 učením prošel v Linci, po různých peripetiích se
 1718/19 usadil ve Znojmě, kde založil vlastní
 tiskárnu, obdařenou mj. výsadou vydávat
 katechismy a slabikáře (1723) – **B.1-3**, *Kurz und*
gute johannäische Andachten 1722, *Slabikář*
český 1724 – jeho dědicové (vdova Anna
 Terezie) vydali kázání TAUCHNER 1729
 Svoboda Tomáš († 1729), panský myslivec,
 popraven mj. za rouhání vůči SJN – **C.1**,
 Kopidlno 2/
 Svoboda Václav, žák gymnázia – **C.1**, Praha VII.
 4b/
 Swander Jan Jakub, důchodní – **A.1**, Svojsice (Kou)
 2/
 ze Swéerts-Sporcku Anna Kateřina, hr., roz. ze
 Sporcku – **A.1**, Dubá 2/
 ze Swéerts-Sporcku František Karel Rudolf (1688-
 1757), hr., pův. pouze ze Swéertsu, po adopci
 tehánem Františkem Antonínem hr. Sporckem
 1718 přijal další predikát ze Sporcku – byl
 hejtmanem Boleslavského kraje (1732-38) –
A.1, Dubá 2/
 Swieteczky z Czerniczicz Martin (1646-1701),
 litom. měšťan a malíř – **A.1**, Křešice (snad)
 de Sybeni Vít, bened. opat – **A.1**, Radíč
 Sydler von Rosenegg Joseph Anton, cis. správce –
A.2, Ebensee

- Syhn Friedrich, dv. kancelista, člen bratislavské arcib. kapely, tvůrce libreta – **C.2**, II. 1726, Bratislava
- Sýkora viz Seckora*
- Sýkora Martin, farář – **C.1**, Vraný
- Synetzius (Synecius, Synetius) Adam Augustin († 1727), děkan, vikář – **A.1**, Pardubice 5/; **C.1**, Pardubice
- Sysang (Sisang) Johann Christoph (1703-57), lipský kreslíř a mědirytec, ve 20. a 30. l. 18. st. činný v Praze – **B.4**, 167
- Syslová (Sirlová?) Dorota – **D.2**, Kladno
- Szaniawski Konstanty Felician (1668-1732), od 1705 biskup vladislavský (Włocławek), od 1720 biskup krakovský – **C.1**, Polsko čili Polské království 3/
- Szembek Michał (1650-1726), od 1703 děkan krakovské katedrální kapituly, od 1706 zároveň pomocný biskup krakovský – **C.1**, Polsko čili Polské království 3/
- Szembek Stanisław (1650-1721), kanov. krakovské katedrály (od 1678), pomocný biskup krakovský (1690-1700), biskup kujavský (1700-06), od 1706 arcibiskup hnězdenský a spolu primas polský a litevský – **C.1**, Hnězdenská arcidiecé.
- Szunyogh Ladislav – **A.5**, Slovensko, Trnava 1b/
- Szunyoghová Eva Terezie, roz. Horváthová-Šimončičová – **A.5**, Slovensko, Trnava 1b/
- Šagsr Michal, kaplan – **A.1**, Beroun 1/
- Šamský (Schamsky) Alexandr Antonín Ignác (1687-1715), Moravan, student medicíny v Praze, doktor filozofie a lékařství, fyzik morav. hl. města Olomouce – **B.1-3**, *Incolatus et investitura* 1711; **C.1**, Praha IX. 44/
- Šebelka Matěj František, administrátor f. – **A.1**, Trhové Sviny 2/
- Šebesta, sedlák – **A.1**, Jarpice
- Šerc, panský regent – **D.1**, 259 (Kelč)
- Šerých Jiří (1934-2019), historik umění, redaktor, výtvarný kritik a básník – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 9/
- Široký Josef, českokrumlov. truhlář – **A.1**, Český Krumlov 1/, Dolní Vltavice 1/
- Šittler Eduard (1864-1932), vyšehrad. kanov., historik cír. umění – **A.1**, Praha VII. 24b/, IX. 5/
- Škopek Antonín, dobříšský stavitel – **A.1**, Čelina
- Škréta (Šotnovský ze Závořic) Karel (1610-74), praž. malíř – **A.1**, Habry 1/, Havlíčkův Brod 1/, Chanovice (snad okruh), Lnáře 1/, Mělnické Vtelno 1/, Měník, Nepomuk 1a, b, e, 2a/, Opava I. 1b/, Plzeň 1a/, Praha II. 3c, d, 5, 8c, 14a-d/, V. 13/, VII. 24b/, IX. 1, 5/, Strakonice 2/, Telč I. 5/, Trpín, Týn 1b/, Vyšehrad a-c/, Zlonice a/, Žamberk 2b/, Žatec 4/; **B.4**, 3, 9, 12, 17, 23; **C.1**, Nepomuk 4a/, Praha IX. 12, 14, 17/
- Škréta Karel ml. (1646-91), rada nejvyššího purkrabského soudu v Č. král., příležitostný malíř – **A.1**, Vyšehrad a, b/
- Škrochovský (Schkrochowsky) František Jiří Josef, bis. tiskař v Litoměřicích, činný 1725-43 – **B.1-3**, DUKÁT 1725, FIEDLER 1725, 1726, MÍKA 1726
- Škudrna Václav – **C.1**, Praha I. 2/
- ze Škvorce Olbram († 1402), 1379 kanov. vyšehradský, 1382-96 kanov. svatovítský, 1389-96 probošt u sv. Apolináře na Novém Městě praž., kancelář Jana Zhořeleckého, od 1396 arcibiskup praž. (15. III. 1400 korunoval v praž. katedrále Žofii Bavorskou na č. královnu) – **C.1**, Praha II. 1/
- Šlanzovský (Schlansovský) Jan Jiří (1682-1752), sochař – **A.1**, Kostelec nad Černými lesy 2/, Mirovice 2/, Praha VII. 18/, VIII. 12/ (tovaryš), Sedlec (Čás) 3/; **B.4**, 107
- Šlechta Erazim (jinak Erasmus) (dožil se 75 l.), nepom. měšťan a starší obecní obývací dům vedle rodného domu SJN – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 2b, gd, ge, 5d/
- Šlechta Václav Ignác, kaplan, farář – **A.1**, Milíčov, Smečno 1/
- Šlechtová Rebeka (dožila se přes 80 l.), nepom. měšťanka, manželka Erazima Šlechty bydlící spolu s ním v domě vedle rodného domu SJN – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 2b, ge, 5d/
- Šmerhovský z Lidkovic Jan – **A.1**, Prčice 2/
- Šmíd viz Schmidt*
- Šmíd Jan, měšťan – **A.1**, Dvůr Králové nad Labem 1/
- Šmídova viz Schmi(e)dová*
- Šnabelius viz Schnabelius*
- Šnědl (Ssnedl, Schnedel, Šnejdl) Jiřík, roz. z města Budějovic, nepom. obyvatel a radní, pekař bydlící v rodném domě SJN – **A.1**, Nepomuk 1b/; **C.1**, Nepomuk 2gd, ge/
- Špaček Kašpar, děkan, vikář – **C.1**, Slavíkovice
- Špaček Václav (1689-1751), praž. měšťan, architekt a stavitel – **A.1**, Chlumín 2/, Praha IV. 1/
- Špalt Vojtěch, hejtman – **A.1**, Údolí
- Španělská Marie (1528-1603), zv. též Rakouská, neboť od 1548 byla manželkou Maxmiliána II. Habsburského, díky čemuž se 1564 stala římskoněmeckou císařovnou (byla též č., uher. a chorvatskou královnou) – **A.1**, Zelená hora (Plz) a/
- Španělský Filip V. (1683-1746), z rodu Bourbonů, vnuk fr. krále Ludvíka XIV., vévoda z Anjou (1683-1710), od 1700 španěl. král (zprvu ve válečném konfliktu s Karlem Habsburským, jakožto pretendentem španěl. trůnu toho jména Třetím), vládu přerušil na krátko 1724 – **B.1-3**, GALVEZ DE VALENZUELA 1729c, f; **C.1**, Barcelona
- Španělský Karel II. (1661-1700), Habsburk, od 1665 španěl. král – **C.1**, Bayern
- Šperlink viz Sperlink*
- Špettl Jáchym viz Basilus od sv. Ambrože*
- Šroněk Michal, historik umění – **A.1**, Praha V. 31/, VII. 24b/, IX. 7/
- Štefek viz Steffe(c)k*

- Štegmüller Jan, mšecký sochař – **A.1**, Veselí nad Lužnicí
- Štelzig (Steltzig) Jan Kryštof, hejtman poříčského pan. a šichtmistr pan. železáren v Nových Mitrovicích – **A.1**, Spálené Poříčí 3/
- Štěpanovský Václav, děkan – **A.1**, Nymburk 2/
- Šteyer Matěj Václav (1630-92), z Nového Města praž., jezuita (od 1647), kněz (1660), činný pedagogicky, pastoračně (proslavený kazatel) a literárně, zakladatel Svatováclavského dědictví pro vydávání kat. literatury (1669) – **B.1-3**, ŠTEYER 1719, 1722
- Štraus ze Štrausenfeldu Mikuláš, pův. Nikolaus Strauss (Pštros, Struthio, Štross), tiskař, od 1588 měšťan Starého Města praž., kde jistě 1590-1622 provozoval tiskárnu, predikát získal 1602 – **B.1-3**, HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598, PONTANUS Z BREITENBERKA 1602
- Štůna Adam, kameník z Klatov – **A.1**, Vysoké Mýto 2/
- Štýrský Ferdinand II. viz *Habsburský Ferdinand II.*
Štýrský Karel II. viz *Habsburský Karel II.*
- Švancara (Schwanczara) Kašpar, nepom. rodák, měšťan, člen měst. rady a 15 l. rychtář – **A.1**, Nepomuk 1b, c/; **A.2**, Steiermark; **A.6**, I. 4/; **C.1**, I, Nepomuk 2hb, ib, 8b/
- Švancara (Schwanzara) Tomáš, nepom. měšťan – **C.1**, Nepomuk 2hb/
- Švancarová (Schwanzarová) Anna – **C.1**, Nepomuk 2hb/
- Švancarová (Schvanzarová) Maruše – **C.1**, Nepomuk 2ha/
- Táborský z Hyršfeldu (Hirschenfeldu) Daniel František, syn soukenického cechmistra a primase Horažďovic, byl v 2. pol. 17. st. povýšen palatinátem hr. Karla Maxmiliána Lažanského z Bukové do šlechtického stavu s uvedeným predikátem (stal se vladkou), od 60. l. 17. st. pobýval na zámku Zelené Hoře a stal se hejtmánem všech panství Václava Vojtěcha hr. ze Sternbergu (včetně pan. zelenohorského) – **A.1**, Nepomuk 1b, d/, Zelená hora (Plz) a/; **C.1**, Nepomuk 2d, ga/
- Tacitus Publius Cornelius (cca 55-115/120/124), řím. právník a senátor, jeden z největších antických historiků – **B.1-3**, TACITUS, Z HERBERSTEINU 1698
- Taichert (Teichrt, Teichardt) Vít († 1675), jezuita – **B.1-3**, TAICHERT 1670; **C.1**, Praha IX. 6/
- z Talmberka (Tallenbergu) Jan František († 1730), bar. – **A.1**, Horosedly 1/; **C.1**, Horosedly
- z Talmberka (Tallenbergu) Jan František Kryštof (1644-98), bar., probošt u Všech sv., kanovník olom. a vyšehrad., od 1669 kanovník praž. metr. kapituly, oficiál praž. arcibiskupa, od 1676-77 královéhradecký biskup – **A.1**, Dubno, Hradec Králové I. 1a/; **B.4**, 8
- z Talmberka (Tallenbergu) Josefa Maxmiliána, bar., roz. z Löwenfelsu – **A.1**, Horosedly 1/
- Tamás B. (?) – **A.2**, Kierling
- Tamaškovice J., měšťan – **A.1**, Kopidlno I. 2/
- Tanner Jan Bartoloměj (1623-94), jezuita (od 1641), kněz (1654), univ. profesor, spisovatel, od 70. l. 17. st. až do konce života zpovědník praž. arcibiskupa z Waldsteinu – **A.1**, Praha II. 3a, b, d/, Stará Boleslav II; **B.1-3**, R TANNER 1674, TANNER 1732, L CHANOVSKÝ, TANNER 1659, 1689, TANNER 1660, 1679, 1680a, b, 1685, 1688, 1690a, b, 1692, 1699, 1705; **B.4**, 16; **C.1**, Praha IX. 13/
- Tanner Matěj (1630-92), jezuita (od 1646), kněz, doktor a profesor filozofie, představený několika jez. řeholních domů, 1676-79 provinciál Č. provincie TJ – **B.1-3**, Z ŘÍČAN 1664, Z KRIEGELSTEINU 1671; **C.1**, Roma 1/
- Tanoth Daniel, premonstrát – **A.1**, Olšany u Prostějova
- Tansus Salomon František Xaver – **A.1**, Milošice
- Tansusová Anna Kateřina, roz. Vanková – **A.1**, Milošice
- Tarło Michał Bartłomiej (1656-1715), od 1710 poznaňský biskup – **A.4**, Warszawa 1/
- Tatýrek Jakub (1638-91), jez. kněz, superior svatohorské jez. rezidence – **A.1**, Svatá Hora 2/
- Tatýrek (Tatirek) z Heldenburgu Samuel Kašpar, notář – **C.1**, Praha IX. 10/
- Tätzler (Tetzler) Adolf (1682-1718), jezuita (od 1698), kněz – **C.1**, Slavíkovice
- Tauchner Ludwig, kaplan, farář – **B.1-3**, TAUCHNER 1729; **C.1**, Kleinwetzdorf
- Tauster (či Fauster) Karel, hospodský – **A.1**, Brňany
- z Teckelburgu nebo Tecklerbergu Heřman Otto (1715 již †), šlechtic, nejvyšší inspektor buquouyských statků nebo pan. – **A.1**, Blansko (Bech) a/; **C.1**, Žumberk
- Teicher Václav (1649-1718), jezuita (od 1667), kněz (1679), představený několika řádových domů, mj. od 1. V. 1704 vice-rector a následně od 27. V. t. r. rektor klatovské koleje – **C.1**, Týnec
- Teichrt, Teichardt viz Taichert*
- Tejnecký Ferdinand Karel († 1740), farář – **B.1-3**, *Duo sibi opposita* 1722; **C.2**, I. 1722, Benešov, piar. gymnázium
- Teles da Silva Fernando, hr. de Vilar Maior, markýz de Alegrete (1662-1734), portugalský šlechtic, velvyslanec u vídeňského dvora v záležitosti sňatku portugalského krále Jana V. s rakouskou arcivévodkyní Marií Annou Josefou (1708) – **B.1-3**, DA FONSECA 1717
- Tempes Leopold (1675-1742), jez. kněz, misionář, rekatolizátor Těšínska – **A.4**, Pogwizdów
- Teplický Jan Jindřich († 1720), farář – **A.1**, Tachlovice
- Teplý František (1867-1945), kněz, archivář a regionální historik – **A.1**, Malíkov nad Nežárkou
- Tepper Karel František Antonín (1682-1738), malíř – **A.1**, Brtnice 3/

- Tepser von Tepsern Johann Joseph, šlechtic (1690-1761), od 1713 až do své † dolnorakouský vládní rada, až do 1754 držitel pan. Gutenbrunn – **A.2**, Gutenbrunn
- Tesačková Dorota, obyvatelka Nepomuku – **C.1**, Nepomuk 2f/
- Tessaur Karl, umělec – **A.1**, Praha VI. 5p/
Tetzler viz Tätzler
- von Thalheim Adam Alois – **A.2**, Jedlese 1/
Tham Josef (1698-1750), jezuita (od 1716), kněz (1726) – **C.2**, I. 1729, Telč, jez. gymnázium
z Thanenbergu František Václav, šlechtic, inspektor pan. – **A.1**, Úsov 2/
Thény (Theny) Řehoř (1695-1759), sochař a řezbář, v Č dol. od 1728 – **A.1**, Běstvína, Opočno (Č, Hra) 4/, Žďár nad Sázavou II. 2b/
Thököly Katalina (1655-1701), hr., potřetí (1698) provdaná za Johanna Jakoba von Löwenburg, později říš. hraběte – **A.5**, Maďarsko, Sopron 1/
Thomas Michael (1676-1735), jezuita (od 1692), kněz (1705), rektor několika kolejí – **C.1**, Olomouc 5/
Thomasberger Augustin Jan (asi 1676-1734), sochař činný převážně v Olomouci – **A.1**, Olomouc I. 7b, 10/
Thomasberger Matyáš, brn. sochař – **A.1**, Lomnice 2/
Thornier Johann Peter, rak. sochař, jeho činnost je doložitelná 1692-1726 – **A.2**, Stein an der Donau 1a/
Thum Kryštof František Vojtěch, farář – **B.1-3**, THUM 1715; **C.1**, Malá Bukovina
z Thunu, hraběcí rod – **B.1-3**, FRIEDENFELS 1699
z Thun-Hohensteinu Jan Arnošt (1643-1709), hr., 1679-87 biskup sekovský, od 1687 arcibiskup salzburský – **A.2**, Linz 1/
z Thun-Hohensteinu Jan Arnošt Josef (1694-1717), hr. – **A.1**, Děčín 2/
z Thun-Hohensteinu Jan Josef František Antonín (1711-88), hr., majitel rozsáhlých panství v severních a východních Č a dvou paláců v Praze, c. k. tajný rada a komoří, mecenáš – **C.1**, Chrást 1, 3/
z Thun-Hohensteinu Marie Filipína (1693-1763), hr., roz. hr. z Harrachu, po smrti chotě Jana Františka (1720) vedla poručnickou správu rozsáhlých pan. za svého nezletilého syna Jana Josefa Františka Antonína, který se ujal svých držav po návratu z kavalírské cesty (1731) – **A.1**, Chrást; **C.1**, Chrást 4/
z Thun-Hohensteinu Michael Osvald (1631-94), hr., cí. komorník (od 1654), přisedící č. zem. soudu, místodržící Č. král. (obojí od 1664) a cí. tajný rada (1687-94) – **A.1**, Klášterec nad Ohří 1/
von Thurn-Valsassina Anton, hr., infulovaný opat v „Bues“ v Uhrách, kanov. koleg. kapituly sv. Kříže ve Vratislavi a kapituly v Gyóru – **C.1**, Wien I. 5/
z Thurn-Valsassiny Antonín Maria (1679-1749), hr. – **A.1**, Krasonice 2/
z Thurn-Valsassiny Jan Matyáš (1683-1746), olom. kanov. (od 1706 sídelní) a arcijáhen, zároveň probošt koleg. kapituly v Brně na Petrově (od 1709) – **A.1**, Olomouc I. 10/; **C.2**, II. 1726, Olomouc, jez. k. P. Marie Sněžné
von Thurn-Valsassina-Taxis Johann Baptist Franz (1706-62), říš. hr., kněz (1729), později salzburský dómský kanov. a 21 l. předseda salzburské konzistoře, od 1754 lavantský biskup – **B.4**, 138; **C.1**, Ettal
Tchincka (Tchirckn, Tchiercka?) Jan – **A.1**, Malé Březno
Tibelli (Tybely) Václav Jan (cca 1684-1744), původem cizinec, usazený cca 1708 v Hradci Králové, kde pracoval jako tiskař (jeho samostatná činnost dol. od 1711) – **B.1-3**, *Pisničky nové* 1711, *Pomoc mariánská* 1711, *Piseň* 1715, SCHMIDT 1718, BOŽAN 1719, DOBROHLAV 1721, ŠTEYER 1722, DOBROHLAV 1723, VILLICUS 1723, *Pisně nové* 1726a, b, KONIÁŠ 1727; **C.1**, Černožice
Tiefenprunner Georg, sládek – **A.2**, Kitzbühel
Tietze (Titze) Kryštof Vilém (* 1662), praž. malíř ve službách litom. biskupa – **A.1**, Litoměřice I.
Tichý Antonín, třeboňský aug. probošt (ve fun. 1711 † 1719) – **A.1**, Třeboň 1/
Tichý Jan Anastáz († 1696), děkan – **A.1**, Přerov 2/
Tichý Jarolym, hofmistr manětínského hr. dvora – **A.1**, Manětín 5/
Tichý Václav, měšťan – **A.1**, Polička 2/
Tiirmann František – **A.1**, Teplice 1/
Tille Jan – **A.1**, Jitrava
Tiller Jan (1701-35), jezuita (od 1717), kněz – **B.1-3**, TILLER 1725, 1726a, b; **C.2**, I. 1724, Praha, Nové Město, jez. gymnázium, 1725, Praha, Staré Město, jez. akad. gymnázium v Klementinu, 1726, Praha, Staré Město, jez. akad. gymnázium v Klementinu
Tilscher (z Tilschern) Jakub František († 1727), ryt., doktor Písma sv., apoš. protonotář, od 1714 probošt mikulovské koleg. kapituly – **A.1**, Mikulov I, II. 6/; **B.1-3**, PHILIPPUS A S. JACOBO 1720; **C.1**, Mikulov 2/
Tischler Severin (1705-43), sochař, většinu života činný v Moravské Třebové – **A.1**, Dvůr Králové nad Labem 2/
Tiška (Žiška) Jan Nepomuk Jirí, syn Jana Maxmiliána Tišky (Žišky), panského purkrabího – **C.1**, Chvaly
Titus František Josef, děkan – **C.1**, Louny
Titze viz Tietze
Tlapalová Cecilie, měšťanka – **A.1**, Český Brod 2/
Tobiáš Jan († již 1715), poštmistr – **A.1**, Tábor 1/; **C.1**, Tábor 1/
Tobis František, velvar. malíř – **A.1**, Dolín
Tobolka Zdeněk Václav (1874-1951), historik, politik, knihovník a knihovědec (otec č. knihovědy), spisovatel – **B.2**, ŽÍDEK 1471

- Točinský Ferdinand – **A.1**, Chloumek 3/
 Todtfeller Kryštof (1624-78), jezuita (od 1641),
 kněz, univ. profesor – **C.1**, Praha IX. 5/
 Toerring-Jettenbach Maxmilián Josef (1694-1769),
 hr. – **A.1**, Vřeskovice
 Toffani Filippo, it. zlatník – **A.5**, Itálie a Vatikán,
 Roma 8/
 Tollinger František (1656-1717), sochař a štukatér
 rak. původu, činný v Č – **A.1**, Blíževedly,
 Bohosudov 1/ (dílno), Žatec 5/
 Tollinger Matěj, litom. sochař – **A.1**, Mariánské
 Radčice 2/
 Tomandl Jan Šebestián, kaplan – **A.1**, Plzeň 1a/
 Tomasi Daniel Václav, primátor – **A.1**, Mladá
 Boleslav 3/
 Tomáš od Ježíše, bosý karmelitán – **A.1**, Praha
 VIII. 4a/
 Tomášek Václav, zv. Vaněk – **C.1**, Černožice
 de Tombeur Nicolas (1657-1736), Belgičan, aug.
 kněz, spisovatel – **B.1-3**, DE TOMBEUR 1727
 Tomek Václav Vladivoj (1818-1905), historik,
 archivář, politik – **A.1**, Praha II. 3a/
 Tön Václav – **A.1**, Žďár nad Sázavou II. 2a/
 Toniškovic J., měšťan – **A.1**, Kopidlno I. 2/
 Tonnini, cis. kastrát – **C.1**, Praha II. 10/ (1721)
 Toporischa Johann Gregor, „proparochus“ – **C.1**,
 Zell am See
 de la Torre, hrabě – **C.1**, Brussel 1/
 Toscano Giovanni Battista († 1707), it.
 přistěhovalec do Klatov, kde se stal měšťanem a
 pracoval jako zedník – **A.1**, Klatovy II. 4/
 Toskánská Anna Marie Františka (1672-1741), roz.
 princezna Sasko-Lauenburská, prvním sňatkem
 (1690-93) hr. z Neuburgu, druhým sňatkem (od
 1697) manželka Giana Gastona Medicejského,
 po jehož nastoupení vlády v Toskánsku 1723 se
 stala velkovévodkyní toskánskou – **A.1**, Horní
 Police 2/, Chlumín 2/, Kozomín, Ploskovice,
 Zákupy 2/; **B.1-3**, FIEDLER 1725, 1726; **C.1**,
 Ploskovice 1-3/, Praha II. 4d/, Zvoleněves
 Träger Jan Kašpar, ze Starého Sedliště – **C.1**, Praha
 IX. 37/
 Traeger Jan Šebestián František, křižovník s červ.
 hv., farář – **A.1**, Slatinice
 Trambert Georg Gerardi, kněz – **A.3**, Trier 4/
Trapassi viz Metastasio
 von Trautson Johann Leopold Donatus († 1724),
 říš. kn. – **A.2**, Goldegg; **B.1-3**, LODI 1713b
 von Trautson Maria Theresia († 1741), kn., roz. hr.
 Ungnad von Weissenwolff – **A.2**, Goldegg
 z Trautsonu a Falkensteinu Jan Vilém (1700-75),
 říš. kn. – **A.1**, Pertoltice b/
 von Trauttmansdorff Franz Ehrenreich (1662-
 1719), hr., cis. vyslanec ve Švýcarsku (1701-12
 sídlil ve švýcarském městě Baden) – **A.3**,
 Konstanz, Villingen 1/; **A.5**, Švýcarsko, Baden,
 Zürich; **C.1**, Villingen
 z Trauttmansdorffu, nejmenovaný hr. – **A.1**,
 Klatovy I. 1d/
 z Trauttmansdorffu Karel Antonín Ignác (1693-
 1728), hr. – **A.1**, Obříství 1b/
 z Trauttmansdorffu Kryštof Adam († 1726), hr. –
A.1, Šípy
 z Trauttmansdorffu Marie Josefa († 1758), hr., roz.
 hr. z Lodronu – **A.1**, Obříství 1b/
 z Trauttmansdorffu a Weinsbergu František Norbert
 (1705-86), říš. hr., zastával vys. posty u dvora,
 byl nejvyšším hofmistrem arcivévodkyně Marie
 Alžběty a získal Řád zl. rouna – **A.1**, Praha VI.
 5s/
 z Trauttmansdorffu a Weinsbergu František Václav
 (1677-1753), hr., přisedící u nejvyššího zem.
 soudu král. Č., p. na Litomyšli (od 1699) a
 Drnholci (od 1708), správce cis. hřebčina
 v Kladrubech (od 1719) – **A.1**, Bílá hora 2/
 Litomyšl 3, 4/; **C.1**, Drnholec
 z Trauttmansdorffu a Weinsbergu Jan Fridrich
 (1619-96), hr., od 1643 cis. komoří, od 1645 říš.
 dvorní rada, dále skutečný cis. komoří
 Ferdinanda III. a tajný rada Leopolda I., od
 1658 nejvyšší zem. komorník Č. král. – **A.1**,
 Litomyšl 3/; **C.1**, Praha II. 4c/
 z Trauttmansdorffu a Weinsbergu Leopold Antonín
 (1656-1724), říš. hr., c. k. tajný rada, komoří a
 místodržící Č. král. – **A.1**, Praha I. 5/; **C.1**, I,
 Praha II. 4c, 12/, IX. 9/
 z Trauttmansdorffu a Weinsbergu Marie Eleonora
 (1654-1703), hr., od 1676 třetí manželka hr.
 Jana Fridricha z T. a W., rozená ze Sternbergu
 (z holické větve) – **A.1**, Litomyšl 3/
 z Trauttmansdorffu a Weinsbergu Marie Eleonora
 (1681-1723), hr., od 1699 manželka hr.
 Františka Václava z T. a W., rozená Kaunitzová
 – **A.1**, Litomyšl 3/
 Travani Antonio, medailér činný v Římě (jsou
 známi dva umělci t. jména z přelomu 17. a 18.
 st.) – **A.1**, Praha VI. 5r/ (pozn.); **A.6**, II. 3/
 Trenoy C. G., výtvarný umělec – **A.1**, Žatec 1/
 Trevisani Francesco (1656-1746), it. malíř – **A.5**,
 Itálie a Vatikán, Roma 4, 7/
 Trchalík (či Trhalík) Jan, farář – **A.1**, Uherský Brod
 I. 1/
 Tribel Jan Šebestián, bakalář teologie a kandidát
 cír. práva, far. kooperátor, poté farář – **D.1**, 912
 Triwert Hans, správce – **A.4**, Idzików
 Trmanus z Ostravy Jiří Samuel, do pol. 20. l. 18. st.
 praž. novoměstský radní – **A.1**, Praha II. 14e/;
A.6, I. 4/; **B.2**, *Popis mauzolea* 1680 (pozn.);
C.1, I, Praha II. 4a, c, d, 8d, 12/
 Trmanus (Terman) z Ostravy Josef Vojtěch Jan
 Nepomuk, praž. novoměstský patricij, notář
 novoměst. desetipanského soudu – **B.1-3**,
 TRMANUS Z OSTRAVY 1718; **C.1**, Praha II.
 4h/, VII. 7c/ (1718)
 Trnka Vojtěch († 1730), farář – **A.1**, Vřeskovice
Trost viz Drost
Trum viz Drum
 Třebický František (1676-1746), jezuita (od 1692),
 kněz (1705) – **C.1**, Slavíkovice

- Třebický Matěj (1668-1726), jezuita (od 1684), kněz (1696), bis. misionář v Hradeckém kraji v Kh – **C.1**, Černožice
- Tschakert* viz *Czakert*
- Tscherning Johann (1652-1732), slezský mědirytec, činný v Břehu, ale také ve Vratislavi, Ratiboři, Královci a Olomouci – **B.4**, 32
- Tuccari Giovanni (1667-1743), messinský malíř – **A.5**, Itálie, Messina 2/
- Tullius* viz *Cicero*
- Tůma Samuel Antonín, farář – **C.1**, Kopidlno 1/
- Tummer Jan Kryštof, štafír – **A.1**, Praha VII. 23/
- Tunck(h)l František Josef (1690-1755), křižovník s červ. hv., kněz (od 1714) – **B.1-3**, TUNCKHL 1716; **C.1**, Praha IX. 47/
- z Turby (Turba, Turba z Turby) Jan František (1685-1760), Pražan, ryt., doktor práv, rada komorního soudu a č. dv. kanceláře – **C.1**, Praha IX. 35/
- Turek Daniel Václav Josef, farář – **A.1**, Únětice
- Turtsch Kristián – **A.1**, Trnovany
- Von Twickel Christoph Bernhard (1654-1719), říš. svob. p., a jeho choť Anna Franziska Sybilla roz. von Droste zu Senden (1649-1730) – **A.3**, Havixbeck
- Tybely* viz *Tibelli*
- Tyrolská Anna* viz *Habsburská Anna*
- Tyrolská Klaudie Felicitas* viz *Habsburská Klaudie Felicitas*
- Tyrolský Ferdinand II.* viz *Habsburský Ferdinand II.*
- Tyttl Evžen, cisterciák, opat plaského kláštera (ve fun. 1699 † 1738) – **A.1**, Býkov, Kalec, Manětín 2/, Plasy 1-3/; **C.1**, Plasy 1, 3/
- Ubelli Ignác, ryt. ze Siegburgu – **A.1**, Zelená Ves
- z Ugarte Arnošt František Dominik (1658-1715), od 1713 říš. hr. – **A.1**, Velké Meziříčí 1a, 2/
- Uhl Josef Maxmilián, farář – **A.1**, Tušimice
- Ulbrich Pavel – **C.1**, Praha I. 2/
- von Ullersdorf, šlechtický rod – **A.4**, Kłodzko 3/
- von Ullersdorf Anna Magdalena, roz. von Altin – **A.4**, Raszków 1a/
- von Ullersdorf Johann Georg – **A.4**, Raszków 1a/
- Ullersdorf z Němčí Ferdinand, kanov. brněnské koleg. kapituly na Petrově (ve fun. 1687-1725) – **A.1**, Brno II. 1/; **D.1**, 131 (Brno)
- Ullrich Karel, student z dolnoslezské Lubawky – **B.4**, 39; **C.1**, Praha IX. 30/
- Ulrich Ignatius, vojenský kaplan – **C.1**, Timișoara
- Umlauf Norbert, pan. inspektor – **A.1**, Šebetov
- Ungnadová z Weissenwolffu Františka Antonie, hr., roz. hr. z Lambergu – **A.1**, Vlašim
- Unmuth Jan, truhlář – **A.1**, Praha VIII. 11/
- Unterberger, kanovník koleg. kapituly v Seekirchen – **C.1**, Seekirchen am Wallersee
- Unterberger Michelangelo, malíř (1695-1758) – **A.2**, Innsbruck 6b/
- Übelbacher Hieronymus, aug. kanov., převor kláštera Dürnstein (ve fun. 1710-40) – **A.2**, Dürnstein
- Údrcký z Údrče* viz *Audřický z Audře*
- z Ugarte Terezie Eleonora (1639-1705), hr., roz. říš. hr. ze Žďáru – **A.1**, Homole
- Uher Jiří, mlynář – **A.1**, Milíčov
- Ullersdorfové, důstojnická šlechta – **A.1**, Skalička
- Unger Jan Petr (1674-1738), farář – **C.1**, Krásný Les
- Unger Johann, sochař – **A.5**, Maďarsko, Tömörd
- Ungleich Philipp, eisenstadtský sochař – **A.5**, Maďarsko, Budapest I. 4/
- Unmuth Jan, truhlář – **A.1**, Praha VIII. 11/
- Urban V., vlastním jménem Guillaume de Grimoard (1310-70), papež (od 1362) – **C.1**, Praha II. 11/
- Urban VIII., vlastním jménem Maffeo Barberini (1568-1644), papež (od 1623) – **A.1**, Klášterní Hradisko, Nepomuk 1a/; **B.1-3**, CARAFA 1630, 1639, 1641, *Sacra rituum congregatione* 1721b; **C.1**, Nepomuk 2gd, 5f/, Praha 4a/, Trier I
- Urbanský Jan Jiří (1675-1738), č. sochař činný později ve Slezsku – **A.1**, Budišov nad Budišovkou 2/, Jindřichov (Olo) 3/; **A.4**, Częstochowa, Wrocław 2a, 5, 6/
- Urlaub Georg Sebastian (1685-1763), francký malíř – **A.3**, Karsbach
- Urli Heinrich Mathias, nadporučík v cís. vojsku – **A.5**, Maďarsko, Székesfehérvár 2/
- Urly Ignác, měšťan – **A.1**, Jevišovice 3/
- Usela Jan – **A.1**, Petrohradská ulice
- Uterer Ondřej – **A.1**, Osoblaha 2/; **C.1**, Osoblaha
- Utzschneiderin Maria Magdalena, majitelka tiskárny v Augsburgu – **C.2**, I. 1702, Mindelheim, jez. gymnázium
- Václav (asi 907-935, nebo již 929), světec, český kníže a hlavní patron českého národa – **B.1-3**, TANNER 1679, 1680b, 1685, 1690a, b, 1692, 1699, 1705
- Václav (III.) († 1561), cisterciák, od 1540/41 opat žďár. kláštera, zároveň od 1551 pomocný biskup olom. (tit. biskup nikopolský, bis. svěcení přijal 1552) – **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 2e, 4/
- Václav IV.* viz *Lucemburský Václav IV.*
- Vacek Václav Antonín, farář – **A.1**, Chlumín 2/
- sv. Václav (asi 907-929 či 935), č. kníže (vládl nejspíš od 925), mučedník, hl. patron č. národa – **A.1**, Neratovice, Praha VIII. 6/, Stará Boleslav II
- Vaeter Ferdinand Antonín, dědičný hamerník – **A.1**, Karlovec
- Vagner Jan, purkmistr – **A.1**, Pecka
- Valcer Zdenko, cisterciák, kněz, profes sedlec. kláštera – **A.6**, I. 6/; **B.1-3**, VALCER 1726; **C.1**, III (dol. 1726), Žďár nad Sázavou II. 7/ (1726)
- Valenti Ludovice (1695-1763), doktor obojího práva (1719), 1721 komisař na konkláve, Benediktem XIII. jmenován fiskálním advokátem Apoš. komory, byl též členem pap. soudního dvora, 1737 vysv. na kněze, 1737-41 rektor řím. univerzity *La Sapienza*, zastával

- různé cír. úřady a posléze se stal kardinálem a biskupem v Rimini (1759) – **C.1**, Roma 3/
Valentin Václav – **A.1**, Svojanov (Olo)
Valkoun z Adlaru Václav Jan Vojtěch († 1722), od 1701 svob. p. – **A.1**, Zlonice b/
Vandra Antonín, mělnický patricij – **B.1-3**, ROMUALDUS A S. ELIA, VANDRA 1724; **C.1**, Kosmonosy
Vaněk viz Tomášek
Vanos Franz Kaspar Christoph, kandidát obojího práva – **B.1-3**, VANOS 1705; **C.1**, Würzburg 4/
Vasa Karel Ferdinand (1613-55), 1624 kanovník vratislavský, také koadjutor vratislav. biskupství a od 1625 vratislavský biskup, od 1640 navíc biskup plocký, od 1651 kn. opolský a ratibořský – **C.1**, Praha II. 4a/
Vasa Jan II. Kazimír (1609-72), vynikající vojevůdce, diplomat, 1646 kardinál, ačkoliv na kněze vysvěcen nikdy nebyl, 1648 se kardinálské hodnosti vzdal, neboť se stal pols. králem, vládl do 1668 v období mnoha válek, zároveň 1648-60 titulární král švédský, po abdikaci 1668 odcestoval 1669 do Francie a dožil tam jako opat kláštera v Saint-Germain-des-Prés – **C.1**, Praha II. 4a/
Vasa Vladislav, IV. jakožto polský král, II. jakožto velkokníže litevský (1595-1648), 1610-13 zvolený ruský car, od 1634 titulární car Ruska, od 1632 pols. král (korunován 1633) a velkokníže litevský – **C.1**, Praha II. 4a/
Vatter (Vater, Water) Georg (1673 – po 1726), sochař, žák Matěje Václava Jäckela – **A.3**, Marienstern 1, 2/
Vatter Martin Josef († 1730), farář – **A.1**, Lidice, Praha VI. 5o/; **B.1-3**, VATTER 1714; **C.1**, Praha V. 11a/
Veit Tobiáš Damián, z Międzyzylesie v Kladském hrabství, student obojího práva – **B.1-3**, VEIT 1702; **C.1**, Praha IX. 36/
Veith Franz Karl, měšťan, primas – **A.4**, Bystrzyca Kłodzka 2/
Vejman Václav František, jeho manželka Dorota Veronika a synáček – **D.1**, 660 (Jaroměř)
Vejmluva Václav (1670-1738), cisterciák (od 1689), kněz (1695), opat žďárského kláštera (ve fun. od 1705), cis. rada (od 1720) – **A.1**, Ronov nad Doubravou 4/, Zvole (Brn), Žďár nad Sázavou II. 1, 2, 2a, b/; **B.1-3**, PACHER 1723, FRITZ 1729; **C.1**, III, Žďár nad Sázavou II. 1, 2, e, 3, 5, 7/ (1726, 1727, 1729)
Vejrich Kristián Josef, měšťan, kronikář – **A.1**, Turnov 1c, 3/
Vejvoda Ferdinand Antonín Ignác († 1714), farář – **C.1**, Koloveč 1/; **D.1**, 290 (Koloveč)
de Velasco Pedro Andrés, doktor teologie, examinátor a teolog španěl. nunciatury a cordobského bis., spisovatel – **C.1**, Lisboa
z Verdenbergu Jan Filip (asi 1660-1733), hr., přisedící morav. zem. soudu, poslední z rodu po meči – **A.1**, Náměšť nad Oslavou 1/
z Verdenbergu Marie Izabela, hr., roz. z Lambergu – **A.1**, Náměšť nad Oslavou 1/
Vernier z Rougemontu Václav František (1701-57) – **A.1**, Lipnice nad Sázavou
Vernierová z Rougemontu Marie Anna Josefa (1691-1730), roz. z Kaunitz – **A.1**, Lipnice nad Sázavou
Vervaux Johann (1585-1661), jez. kněz, od 1630 zpovědník na dvoře bavor. kurfiřta, spisovatel – **B.1-3**, ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX 1662, 1663, ADLZREITER VON TETTENWEIS, VERVAUX, BRUNNER 1710
Veselý (Wessely) Fabián (1684-1739), jezuita (od 1700), kněz (1713), od 1717 kazatel v Týnském chrámu v Praze, později představený několika řádových domů – **B.1-3**, VESELÝ 1724, 1728; **C.1**, Praha V. 13a/
Veselý Ondřej – **C.1**, Královice
Vesper Johann J. T., farář, ratibořský kanov. – **A.4**, Ohtaszyn
Vestner Andreas (1707-54), norimberský medailér – **A.6**, II. 18/
Vestner Georg Wilhelm (1677-1740), norimberský medailér – **A.6**, II. 8, 10/
Vetter Jan Karel, žatec. sochař – **A.1**, Chomutov 8/ (asi), Libědice 1, 2/ (dílna), Tušimice, Žatec 2 (dílna), 5/
Vetter Ondřej Antonín, hejtman – **A.1**, Jilemnice 1c/
Věžník z Věžník Bernard František Ignác (1647 či 1651-1714), svob. p., 1694 povýšen do hr. stavu, 1702 říš. hr., od 1676 přisedící dvorského a komorního soudu, cis. komorník, hejtman Časlavského kraje (1680-1711) – **A.1**, Nové Dvory (Čás), Přelouč, Zbraslavice 1a/, Zdechovice 1/
Věžník z Věžník Felix, šlechtic, plukovník – **D.1**, 253 (cesta z Moskvy do Prahy)
Věžník z Věžník Leopold Ignác (1675-1730), svob. p., 1694 hr., 1702 říš. hr. – **A.1**, Zdechovice 1/
Věžníková z Věžník Barbora Alžběta (či Eliška) († 1752), svob. p., 1694 hr., 1702 říš. hr., roz. Švihovská z Rýzemberka – **A.1**, Nové Dvory (Čás), Přelouč, Zbraslavice 1a/
Věžníková z Věžník Marie Alžběta (1686-1742), říš. hr., roz. z Waldsteinu – **A.1**, Ratboř 2/
Vicinelli Odoardo (1684-1755), it. malíř činný převážně v Římě – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 8/
Victorinus a Sancta Cruce viz Jevina Viktorin
Vida Daniel st. – **A.5**, Slovensko, Bratislava 5/
Viderspergár z Vidršperka viz Wiedersperger z Wiederspergu
Viklef Jan viz Wycliffe John
Viktorin od sv. Kříže viz Jevina
Villani Karel Ludvík (1640-1706), bar. – **A.1**, Praha VII. 29/
Villicus (Willicus) Balthasar († 1731), hudební skladatel – **B.1-3**, VILLICUS 1723

- Viñals de la Torre Benito, čestný kaplan španělské královny (pretendentky) Alžběty Kristýny, kazatel – **B.1-3**, VIÑALS DE LA TORRE 1712; **C.1**, Barcelona
- Vinanko z Wertensteinu, šlechtický rod – **A.1**, Kobylá nad Vidnavkou
- Vinanko z Wertensteinu Karel Jindřich – **A.1**, Kobylá nad Vidnavkou
- Vinař Martin Josef, z města Chrudimi, student, farář – **B.1-3**, VINAŘ 1701; **C.1**, Praha IX. 32/, Vejprnice
- Visconti Annibale, markýz di Borgoratto e Brignano (1660-1747), maršál a jízdní generál císařského vojska, od 1720 císařský tajný rada, 1727-33 milánský kastelán – **A.5**, Itálie, Milano 5/
- Visconti Aicardi Ortensio (1651-1725), Miláňan, kněz (1681), od 1685 kanovník při milánské katedrále, pro-vikář arcibiskupa a od 1698 arcikněz milánského dómu, od 1702 biskup diecéze Lodi (bis. svěcení přijal t. r.) – **C.1**, Lodi 1, 2/
- Vitalis od sv. Kiliána, bosý aug., převor lnářského kláštera – **A.1**, Lnáře 2/
- Vitelleschi Giuseppe, šlechtic, kanovník. Lateránské baziliky – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 10/
- Vitzk Jan, doktor teologie, kněz, misionář v Č., překladatel, spisovatel – **B.1-3**, BECKOVSKÝ, VITZK 1721a, BECKOVSKÝ, VITZK, REMPEN 1721b, BECKOVSKÝ, VITZK 1721c, PONSI, VITZK 1721, VITZK 1724, 1726, *L'image de la perfection* 1726 (viz pozn. v katalogu B.2); **B.4**, 108
- Vladislav II. (cca 1110-74), od 1140 č. kníže, 1158-72 č. král se jménem Vladislav I. – **A.1**, Praha II. 3d/
- Vladislav II. Jagellonský, č. král (ve fun. 1471 † 1516) – **A.1**, Praha III. 2/, V. 2/, Stará Boleslav II; **B.4**, 16, 40
- z Vlašimi (Vlašimě) Jan Očko († 1380), od 1342 praž. kanovník, dále byl kanovníkem mělnickým a vratslavským, stal se proboštem praž. kapituly u Všech sv. a kapituly olomoucké, olom. biskup (1351-64), praž. arcibiskup (1364-78) a kardinál (od 1378) – **A.1**, Praha II. 6, 7/; **C.1**, Litomyšl 1/, Praha II. 1/
- Vlnas Vít (* 1962), historik – **A.1**, Nepomuk 1b/, Praha VI. 3/; **C.1**, Dresden 2/
- Vodička Pavel, původem z Plzně, student – **A.1**, Horosedly 1/, Hradec Králové I. 5/, Letohrad 4/, Nadslav, Ratboř 2/, Velký Vřešřov, Vrbno (Bol); **A.3**, Abensberg, Speinshart; **B.4**, 64; **C.1**, Praha IX. 42/
- Vodňanský Jan Ezechiel (1673-1758), praž. malíř – **A.1**, Praha III. 5/
- Vogel Bernhard (1683-1737), kreslíř, malíř a rytec z Norimbergu, činný v Augsburgu – **B.4**, 102, 103
- Vogel Jan Josef, farář – **A.1**, Sokolov 2/; **C.1**, Řehlovice 1, 3, 4/
- Vogler Jan Jakub (asi 1677 † 1742), kutnohor. zednický mistr a stavitel, 1710 přijatý do kutnohor. cechu zedníků a kameníků – **A.1**, Běstvina, Kutná Hora 4/, Žďár nad Sázavou II. 2b/
- Vogt Jan Antonín – **D.1**, 134 (Praha, hrob)
- Vogt Mauritius, pův. jmény Johann Georg (1669-1730), z Dolních Frank, cisterciák (od 1692), kněz (1698), člen plaského kláštera, hudebník a hudební skladatel, básník, zeměměřič, kartograf, historik, spisovatel – **B.1-3**, VOGT 1712
- Vohl Josef, měšťan – **A.1**, Krásné Údolí
- Vohlová Kateřina – **A.1**, Krásné Údolí
- Voit (Voigt) Jan Kašpar Ignác († cca 1712), doktor lékařství, profesor a 1707 rektor praž. Karlo-Ferdinandovy univerzity – **A.1**, Kadaň I. a/, Praha V. 25/; **C.1**, Kadaň
- Voitová (Voigtová), manželka Jana Kašpara Ignáce Voita – **A.1**, Praha V. 25/
- Voitlander František Václav († 1691), praž. zlatník – **A.1**, Praha IX. 3/
- Vojta (Woyta) Zikmund, konšel – **A.1**, Pelhřimov 1/
- Vojta (Woita, Vogta) de Nigra Silva (Nigro Sylva) (1657-1701) Jan Ignác František, do 1663 příjmením Tesař, lékař a hudební skladatel, studoval v Praze a zde se také usadil a stal se jedním z nejoblíbenějších praž. hudebních skladatelů – **C.2**, IV
- sv. Vojtěch (956-997), druhý praž. biskup, mučedník, č. zem. patron – **A.1**, Neratovice, Stará Boleslav II; **B.1-3**, BOLELUCKÝ Z HRADIŠTĚ 1668
- Vokoun Václav Antonín, děkan – **A.1**, Horní Vltavice
- Vokounová Františka – **A.1**, Praha V. 14a/
- Volckman Martin Xaver, magistr svob. umění a filozofie – **B.1-3**, VOLCKMAN 1672; **C.1**, Praha IX. 8/
- z Volfenburku Václav, svatovit. děkan (ve fun. 1534 † 1548) – **A.1**, Praha II. 2c, 3b/
- von Volmar Johann Paul Venerand, c. k. správce zem. fojtství v Günzburgu – **A.3**, Günzburg
- Voříšek Vojtěch, z Klatov, student práv – **B.1-3**, VOŘÍŠEK 1701; **C.1**, Praha IX. 33/
- Vosskuhle Jan Bänd, sochař z Drensteinfurtu – **A.3**, Werne
- Vostřešanský z Vostřešan František Vilém († 1707), farář doulebský (1688-91), farář v Kamenném Újezdě (1695, 1697), děkan vodňanský (od 1698) – **C.1**, Olomouc 3a, c/
- Vott Matyáš, měšťan – **A.1**, Turnov 2/
- Vrabec viz *Passer*
- Vrabec Bernard, smečenský měšťan a purkmistr – **C.1**, Nepomuk 2id/
- Vrabec Josef František, kaplan – **D.1**, 663-664 (Náchod a obecněji Čechy)
- von *Vrackh* viz *von Brackh*
- Vranný Václav, hejtman – **A.1**, Radíčeves 1c/

- Vrba František Jan, farář, vikář – **A.1**, Tetín; **C.1**, Týnec (snad se jedná o téhož kněze)
Všetečka viz Kapihorský
- Vulterin Josef, farář – **A.1**, Vilémov (Čás) 2/
 Vykročil z Bílenberka Václav († 1661), doktor teologie, nejdříve v duch. správě, od 1659 svatovítský kanovník, děkan u sv. Apolináře na Novém Městě praž. a č. kazatel v praž. katedrále – **C.1**, Praha II. 4g/
 Waal Antonín František Jindřich, doktor filozofie a medicíny – **B.1-3**, WAAL 1715; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1715)
 von Wagensperg Franz Anton Adolph (1675-1723), 1702-12 biskup v Seckau (bis. svěcení přijal 1703), od 1712 biskup v Chiemsee – **A.2**, St. Johann in Tirol; **C.1**, Nepomuk 8c/
 Wagner Franz (1675-1748), spisovatel – **C.1**, Brussel 2/
 Wagner Jirí, měšťan, švec, s manželkou Klárou, roz. Betterovou – **D.1**, 263 (Nové Hrady)
 Wagner Michael († 1705), cisterciák, profes vyšebrodského kláštera, farář – **A.1**, Rožmberk nad Vltavou 1a/; **C.1**, Rožmberk nad Vltavou
 Wagnerová Marie (Anna) Barbora – **D.1**, 263 (Nové Hrady)
 Walderode z Eckhausenu Jan František Podivín (1669-1738), říš. hr., cí. obršt a velitel dragounského pluku v Neapolském král., polní zbrojmistr – **A.1**, Krpy
 Walderode z Eckhausenu Jan Pavel Leopold (1637-98), od 1686 hr. – **A.1**, Řepín
 Waldmann Kaspar, malíř (1657-1720) – **A.2**, Hötting 2/
 Waldsteinové, šlechtický rod – **C.1**, Valdštejn 2/
 z Waldsteinu Alžběta (1653-1720), hr., roz. hr. Khuenová z Belasi – **A.1**, Rožďalovice 1a/
 z Waldsteinu Arnošt Josef (1654-1708), hr., principiální komisař č. zem. sněmu (1694-95), č. místodržící, tajný rada a cí. komoří a na sklonku života (21. V. † 28. VI. 1708) nejvyšší hofmistr Č. král. – **A.1**, Valdštejn 1/; **C.1**, Bosen
 z Waldsteinu Bertold Vilém (1640-1724), říš. hr., c. k. komoří, 1695-1712 hejtman Hradeckého kraje – **C.1**, Praha VII. 7c/ (1722)
 z Waldsteinu Eleonora Marie (1687-1749), hr., od 1706 manželka svého vzdáleného bratrance Jana Josefa hr. z Waldsteinu – **A.1**, Duchcov 1c/, Nový Dům; **A.6**, I. 5/
 z Waldsteinu František Arnošt Heřman (1706-48), říš. hr., zakladatel mnichovohradištské rodové větve – **A.1**, Bakov nad Jizerou 2/; **C.1**, Praha II. 10/ (1727)
 z Waldsteinu František Augustin (1628-84), říš. hr., velitel cí. tělesné stráže, od 1683 nejvyšší maršálek cí. dvora, 1684 držitel Řádu zlatého rouna – **A.1**, Stará Boleslav II
 z Waldsteinu František Josef Oktavián Ladislav (1680-1722), říš. hr., cí. komorník (od 1703), c. k. skutečný tajný rada, principiální komisař na č. zem. sněmu (1710-11, 1715), přisedící většího zem. soudu, nejvyšší dvorský sudí Č. král. (1714-19) a morav. zem. hejtman (1719-20) – **A.1**, Praha II. 4d/, Valdštejn 1/; **B.1-3**, *Anagraphe confoederatorum* 1710; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1715, 1718), Týn
 z Waldsteinu František Karel (1673-1701), hr. – **A.1**, Drahenice, Rožďalovice 1b/
 z Waldsteinu Jan Fridrich (1642-94), královéhradecký biskup (ve fun. 1668-75), praž. arcibiskup (od 1675) a velmistr křižovníků s červ. hv. (od 1668) – **A.1**, Praha II. 2c, 3b, 4a/, V. 4a, b/, VI. 4/; **B.4**, 15a; **C.1**, Praha II. 4c, d/, Roma 1/
 z Waldsteinu Jan Josef (1684-1731), hr., říš. dv. rada (od 1706), cí. komoří a tajný rada, od 1720 nejvyšší maršálek Č. král. a od 1724 zároveň prezident komerčního kolegia, majitel obrovského pan. – vstoupil do konsorcia, které těžilo zlato v okolí Jílového u Prahy – **A.1**, Jílové u Prahy 2/, Lišany, Nový Dům; **A.6**, II. 17/
 z Waldsteinu Jan Karel, říš. hr., třebíčský p. (od 1703 do † 1708) – **A.1**, Třebíč I. 4/
 z Waldsteinu Jan Karel (1707-74), říš. hr., z rožďalovické linie rodu – **B.1-3**, Z WALDSTEINU 1726; **C.1**, Praha IX. 60/
 z Waldsteinu Jan Václav Arnošt Josef Leopold Vilém (1685-1731), hr. – **A.1**, Rožďalovice 3/
 z Waldsteinu Karel Arnošt (1661-1713), hr., cí. tajný rada (od 1697), nejvyšší maršálek cí. dvora (1704-08), nejvyšší hofmistr císařovny (1708-09), nejvyšší komorník cí. dvora a státní a konferenční ministr (1709-11) – **A.1**, Dobrovice 2/
 z Waldsteinu Karolína, hr. – **A.1**, Prčice 1/
 z Waldsteinu Leopold Vilém (1650-91), hr. – **A.1**, Rožďalovice 1a/
 z Waldsteinu Marie Anna, hr. – **A.1**, Petrovice (Rak) 1/
 z Waldsteinu Marie Barbora (1694-1769), hr., roz. hr. Pálffy z Erdödu – **A.1**, Rožďalovice 3/
 z Waldsteinu Marie Ludmila, roz. Libštejská z Kolowrat († 1720) – **A.1**, Drahenice
 z Waldsteinu Marie Markéta Josefa (1687-1728), hr., roz. Czerninová z Chudenic, manželka Františka Josefa Oktaviána Ladislava z Waldsteina (sňatek 1704), 1722-27 poručnice za nezletilé syny – **A.1**, Bakov nad Jizerou 2/, Karlovy Vary 4/, Praha II. 4d/; **C.1**, Praha V. 1e/
 z Waldsteinu Oktavián Ladislav (cca 1646-1717), hr. – **A.1**, Dětenice
 Waldthausen Ferdinand Rudolf (1641-1707), jezuita (od 1657), kněz (1670), profesor filozofie a teologie, rektor několika řádových kolejí, provinciál Č. provincie Tovaryšstva Ježíšova (1700-03), naposledy rektor Klementina – **B.1-3**, *Sanctus Heraclius martyr* 1708a, b, *Svatý Heraclius mučedník* 1708
 Walke David, mlynář – **A.4**, Lewin Kłodzki 4/

- Wallenbeck (Wallnpöck) Michael, loďmistr, s manželkou Marií Rosinou – **A.2**, Pöchlarn 1/
 Wallers (Wallesch) Josef Ferdinand (1682-1734), kněz řádu křiž. s červ. hv. – **A.1**, Klučenice a, b/; **C.1**, Klučenice
 von Wallis Franz Anton Paul, hr., svob. p. von Karighmain (1678-1737), majitel pěšího pluku Wallis, 1716-29 velitel pevnosti Temešvár, po nějaký čas zástupce guvernéra Temešvárského Banátu Claudia Florimunda Mercyho, 1727-34 guvernér v Lucemburku, od 1734 guvernér v Sedmihradsku, 1735 se stal polním podmaršálkem a 1736 cis. dv. válečným radou – (snad) **A.4**, Namysłów 2/; (jistě) **A.5**, Maďarsko, Tolna; **C.1**, Timișoara
 von Wallis Georg Olivier hr., svob. p. von Karighmain (1673-1744), dědičný p. na Tolně, cis. generál polní maršál, hl. vojenský velitel Sicilského i Neapolského král., guvernér pevnosti Messina (1722-25) – **A.5**, Itálie, Messina 1/, Palermo 2/ – Maďarsko, Tolna; **C.1**, Messina
 Wallner Michael, opat prem. kanonie v dolnorak. Jerouši (ve fun. 1713-29) – **A.2**, Geras, Primmersdorf
 Walter Jan († 1714), urozený p. – **A.1**, Vyškov 1/
 Walter Karel, bílín. důchodní, s manželkou Annou Kateřinou – **A.1**, Bílina 1b/
 Walter Pavel, kaplan – **A.1**, Křižany 3/
 Walterová Magdaléna, předtím provdaná za Františka Mudraka, urozená p. – **A.1**, Vyškov 1/
 Walther Martin (cca 1687-1763), umělecký truhlář a ebenista – **A.3**, Bamberg 3/
 Wancka Karel, tepelský premonstrát, farář – **A.1**, Číhaná 1/; **C.1**, Číhaná
 Wandler, rodina – **A.2**, Lunz am See
 Wanscher Johann Joseph († 1738), linecký sochař – **A.2**, Linz 6/
 von Wasßenegg Franz Joseph, arcijáhen, probošt a arcikněz – **A.2**, Friesach; **C.1**, Friesach
Water viz Vatter
 Waygner Ludvík, třebenický měšťan a lazebník – **A.1**, Třebenice 2/; **C.1**, Třebenice 2/
 Waygnerová Markéta – **A.1**, Třebenice 2/
 Waysmayr Ignaz, aug. kanovník, kněz, profes v dolnorakouském Dürnsteinu – **B.1-3**, WAYS MAYR 1726
 Weber Franz, truhlář – **A.2**, Stein an der Donau 1a/
 Weber Georg Leonhard (1665/70 – po 1732), sochař, původem z Frank, od 1698 dol. ve slezské Svídnicí, kde byl následně umělecky činný – **A.4**, Bolesławiec, Cieplice Śląskie-Zdrój, Dobromierz, Chelmsko Śląskie, Jawor 2/, Kostomłoty, Kurowice, Lewin Kłodzki 2/, Okrzeszyn, Świdnica 2/, Świdnica Polska
 Weber Hans Kaspar (1658-1730), curyšský řezbář a sochař – **A.5**, Švýcarsko, Baden, Zürich
 Weber Jan Adalbert (či Vojtěch), obroční písař – **A.1**, Kosmonosy 2/
 Weidlich Ondřej, mostecký měšťan – **B.1-3**, HÁJEK Z LIBOČAN, SANDEL 1598
 Weidner Kryštof – **A.1**, Chomutov 2b/
 Weigel Christoph, n. mědirytec, po vyučení a několika přesunech činný v Norimberku, kde se 1698 stal měšťanem, zároveň obchodník s uměním a nakladatel – **B.1-3**, WEIGEL 1698
 Weigl Pavel Antonín, farář – **C.1**, Bořislav; **D.1**, 273 (f. Bořislav)
von Weichs viz von Weix
 Weiner Ondřej, měst. radní, s manželkou – **A.1**, Strážnice 5/
 Weinfurter Adam, farář – **A.1**, Dešenice
 z Weingartenu Jan Jakub (1629-1701), z Chomutova, praž. malostran. syndik, právník, apelační rada a spisovatel – **A.1**, Nepomuk 1c/; **B.1-3**, Z WEINGARTENU 1673
 Weintritt Baltazar, mohelnický malíř – **A.1**, Mohelnice 1b/
 Weis A., praž. kreslíř 18. st. (snad totožný s malířem Antonínem Leopoldem Františkem Weisem, nar. 1685 v Královci a činným ještě 1742 v Praze) – **B.4**, 96b
 Weis Ignác (1674-1725), jezuita (od 1690), kněz (1702) – **C.1**, Týnec
 Weis Jiří (1636-87), jezuita (od 1651), kněz, doktor filozofie a teologie, univ. profesor, rektor několika jez. kolejí (1678-81 Klementina) – **B.1-3**, TAICHERT 1670, VOLCKMAN 1672; **C.1**, Praha IX. 6, 10/
 Weis Mikuláš Fridrich, děkan – **A.1**, Mělník 1b/
 Weishun Samuel († po 1676), saský mědirytec a zlatník, vyučil se 1633, 1640-50 působil v Praze, potom přesídlil do Drážďan – **A.1**, Praha II. 3d, 5, 8c/; **B.4**, 3, 5
 Weiss Karl – **C.2**, I. 1724, Wien, divadlo u Korutanské brány
Weissbacher viz Weißpacher
 Weissenbergerin Anna – **A.3**, Eußenheim
 z Weissenfelsu Kristýna, princezna – **A.1**, Chrást
 Weisser Fridrich Ferdinand, pozlacovač a štafír – **A.1**, Brloh 1/
 Weisser Mates, hranický kovář – **A.1**, Hranice 4/
 Weissfeldt Thomas (1670-1721), norský sochař a řezbář působící zejména ve Slezsku – **A.4**, Kamieniec Żąbkowicki 2/, Wrocław 4a, 7/
 Weissmann Matyáš (Matyáš) František (1671-1742), frýdecký sochař a řezbář – **A.1**, Frýdek (s dílnou), Sedliště, Staré Město (HS, Vr); **A.4**, Cieszyn 2/, Toszek 1/
 Weissová Anna, vdova – **A.5**, Maďarsko, Budapest II.a 1/
 Weißpacher (Weißbacher, Weissbacher) Martin († 1742), kněz působící v Salzbursku, nejprve kurátní kanovník a administrátor farnosti Seekirchen (am Wallersee), od 1727 vikář v Uttendorfu, od 1734 vikář v (Maria) Alm (am Steinernen Meer), spisovatel – **B.1-3**, WEIßPACHER 1726a, b
 Weitzmann C. J., sochař – **A.1**, Zásada

- von Weix (Weichs) Wigulaeus, bar. – **A.3**, Burghausen 1, 2/, München I. 4/; **C.1**, Bayern
- Wenda Oswald Josef († 1721), žlutický sochař – **A.1**, Teplá 2/
- Wendelstinus* viz *Cochlaeus*
- Wentzeli Edmund Jakob, farář – **C.1**, Fláje 1/
- Wentzl Jeremiáš, řemeslník – **A.1**, Zahradky 1/
- Werda Jan, výrobce skříněk na šperky – **A.1**, Stráž 1a/
- Werner Friedrich Bernhard (1688/90-1776/78), původem z kladského hrabství, kreslíř, mědirytec, cca 1715 působící ve službách hr. Františka Antonína Sporcka, velmi často navštěvující Bratislavu a Mnichov, nakonec usazený ve Vratislavi – **A.4**, Lubiaž 2/
- Wessely* viz *Veselý*
- von Westerholt Friedrich Burchard (1685-1729), bar., münsterský kanov. – **A.3**, Münster 1/
- von Westrem zu Gottendorf, Franz Bernhard, svob. p., 1706-35 opat bened. op. sv. Michaela v Sieburgu – **A.3**, Dreesch/Driesch
- Wetter Ferdinand Vít, farář – **A.1**, Mníšek, Vítkov (Bol)
- Wetzker z Neudensteinu František Antonín (*1661), JUDr., nobilitován 1689, rada c. k. apelací, referendář německých lén, superintendent praž. univerzity – **A.6**, I. 4/; **C.1**, I, Praha II. 7a/
- Weymer Maurus, bened. kněz – **B.1-3**, WEYMER 1729; **C.1**, Königstetten 3/
- Weywoda Jan Václav, praž. staroměst. měšťan – **A.1**, Chloumek 1/
- Węgierski Karl Ferdinand, hr. – **A.4**, Rybnik
- Węgierski Maciej – **A.4**, Kalisz
- Wianto (?) Petr – **A.1**, Buškovice 1/
- Wickart Josef František (1691-1729), rak. malíř činný na M – **A.1**, Brno II. 2c/
- Wickhart (Wiggarth) Wolfgang († 1726), rodák ze švýcarského Zugu, od 1703 měšťan Starého Města praž., praž. arcib. tiskař (1700-26) a stavovský tiskař (1717-26) – **C.1**, Nebočady 2/
- Widemann (Widmann, Widman, Wideman, Widdemann) Kristián (1655-1725), sochař, řezbář, kameník bavor. původu, činný v Plzni – **A.1**, Dolní Lukavice 2/, Plzeň 5/, Přeštice, Stříbro (snad dílna); **D.1**, 319 (Plzeň)
- Widemann (Widmann, Wideman, Widman) Lazar (1697-1769), č. sochař a řezbář – **A.1**, Dolní Lukavice 1/, Stříbro (snad), Suchdol
- Widerin (Johann) Peter (cca 1684-1760), rak. sochař – **A.2**, Ochsenburg
- z Widmannu* viz *z Wittmannu*
- Wiederhofer Paul, syndik – **A.3**, Neustadt an der Waldnaab
- Wiedersperger z Wiederspergu (Vidersšpergár z Vidršperka) Jan Ignác, svob. p., sídlící na Slavíkovcích, přisedící komorního soudu, hejtman Plzeňského kraje (1704-10) – **A.1**, Slavíkovice; **C.1**, Slavíkovice
- Wielens Joseph († 1773), belgický jezuita, spisovatel – **C.1**, Brussel 2/
- Wietrowsky (Větrovský) Maxmilián Felix (1660-1737), Pražan, jezuita (od 1677), kněz (1687), rektor koleje Nového Města praž. (1701-04), superior svatohorské rezidence (1708-14), zpovědník a teolog praž. arcibiskupa z Künburgu a přisedící konzistoře (1717-31), od 1732 až do smrti již jen asesor praž. arcib. konzistoře, spisovatel – **A.1**, Praha II. 4a/, Zelená hora (Plz) a/; **B.1-3**, R *Differentes oraisons* 1721, L WIETROWSKY 1725, 1729; **C.1**, Praha II. 4d, 7e/, Žďár nad Sázavou II. 5/
- Wiggarth* viz *Wickhart*
- Wilfert Raimund II., premonstrát, opat tepelského kláštera (ve fun. 1688 † 1724) – **A.1**, Číhaná 1/, Klášter (Plz) 1/, Svatý Vojtěch
- Wilhelmseder Kaspar – **A.2**, Salzburg 7a/
- Willicus* viz *Villicus*
- Wimmer Jan Jiří, kaplan – **A.1**, Plzeň 1a/
- Winckler Fridrich Franz Ferdinand – **A.4**, Nowa Ruda 5/
- Winckler Jiří Josef (1654-1719), kněz, od 1689 administrátor tábořského d. – **A.1**, Tábor 1/; **C.1**, Tábor 1/
- Winckler Kaspar Franz – **A.4**, Kamienna Góra
- Wincklerin Anna Maria Magdalena – **A.4**, Nowa Ruda 5/
- Winderin Peter, sochař – **A.2**, Winden
- Windermayer Franz Xaver, vídeňský správce nadace svobodného pána Richthausena von Chaos (1604-63), založené pro sirotky, spisovatel – **B.1-3**, WINDERMAYER 1723; **C.1**, Wien I. 1/
- Windisch-Graetz Arnošt Fridrich (1670-1727), hr. – **A.1**, Mnich 1/
- Windpichler Lorenz, salzburský truhlář – **A.2**, Bergheim a, b/
- Winepacher (Winebacher) Michael (1656-1742), kněz, od 1687 až do své smrti duch. správce jihotyrolské farnosti Moos in Passeier (it. Moso in Passiria), spisovatel, básník, tvůrce chronogramů – **B.1-3**, WINEPACHER 1726
- Winkler Ágidius Theophil, správce – **A.2**, Gutenstein
- Winkler Jan (1705-72), jezuita (od 1722), kněz (1733) – **B.1-3**, WINKLER 1729; **C.2**, I. 1729, Uherské Hradiště, jez. gymnázium
- Winkler Pankrác, truhlář z Bechyň – **A.1**, Veselí nad Lužnicí
- Wispaue Heinrich, bened. kněz, profes Skotského kláštera ve Vídni, administrátor fary a pan. – **B.1-3**, WISPAUER 1728; **C.1**, Wien 11/
- Wisblhueberin Juliana – **A.3**, Mühldorf am Inn 1/
- Witing Peter, malíř – **A.2**, Axams
- Witte, malíř – **A.3**, Nordkirchen
- z Wittenu* Rudolf Kryštof Přimislav (1691-1733), hr. (od 1708), hejtman Olomouckého kraje – **A.1**, Dolní Vražné 2/, Chudobín, Jeseník nad Odrou, Tovačov 2/

- Wittigschlager* viz *Wüttigschlager*
z Wittmannu (Widmannu) Jan Michael, chebský patriot a radní – **A.1**, Cheb II. 7/
Woderborn z Dundy Josef, říš. svob. p., gener. polní strážmistr a plukovník dragounského pluku – **C.1**, Königstetten 3/
Wodnianská z Wildenfeldu Anna, roz. (Rodenová?) z Hirsensfeldu (blíže neurčený rod) – **A.1**, Rokycany 2/
Wodnianský z Wildenfeldu Jan Roman Antonín – **A.1**, Rokycany 2/
Wolf Johann Peter, c. k. skutečný dv. kaplan, beneficiát – **C.1**, Perchtoldsdorf
Wolf Ondřej Jan s manželkou Kateřinou Terezií a jejich rodina – **A.1**, Chomutov 5/
Wolff Antonín, farář – **A.1**, Hlavičky 3/
Wolff Fridrich (1643-1708), jezuita (od 1659), kněz, doktor filozofie a teologie, univ. profesor, dvakrát rektor vřatslavské koleje – **A.1**, Praha V. 13/; **C.1**, Praha IX. 17/
Wolff Josef, sochař – **A.2**, Bruck an der Mur 4/
von Wolff-Metternich zur Gracht Franz Adolf (1658-1718), říš. hr., od 1678 kanov. osnabrücký (stal se později proboštem kapituly), od 1681 též kanov. paderbornský, 1698 přijal nižší svěcení a podjáhensví, od 1706 také kanov. münsterský, 1703 vysv. na jáhna a kněze, 1704 na biskupa, t. r. se stal biskupem paderbornským, 1707, po ročním konfliktu, také biskupem münsterským, a obě diecéze řídil až do svého skonu – **A.3**, Burgsteinfurt, Hövelhof
von Wolff-Metternich zur Gracht Hermann Ignaz Ferdinand (1665-1722), říš. hr., od 1686 kanov. paderbornský, od 1694 také münsterský, od 1697 též speyerský, od 1706 navíc hildesheimský, od 1712 dómský probošt v Münsteru a dómský děkan v Paderbornu, po smrti svého bratra, biskupa Franze Arnolda, 1718-19 administroval paderbornské bis. a 1720 se stal světicím biskupem v Münsteru – **A.3**, Coesfeld
Wolffgeil Sebastian Josef, purkmistr – **A.4**, Bolesławiec
Wolfingerová z Wolfsbachu a Ploskovic Anna Františka, roz. Beerová z Beerenbergu, p. na Telicích, Darmyšli a Kopci – **A.1**, Telice; **C.1**, Telice
Wolvart de Neffe Johann Ignaz, z Lucemburska, doktor obojího práva, od 70. l. 17. st. činný na praž. univerzitě, kde se stal profesorem církevního práva (činný ještě 1710) – **B.1-3**, VEIT 1702
Woraczický z Pabienitz, rod baronů, hrabat a říš. hrabat – **B.1-3**, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1708, 1716b
Woraczický z Pabienitz František Helfrýd (1677-1719), svob. p., od 1704 hr., genealog a heraldik – **A.1**, Jirny 2/
Woraczický z Pabienitz František Leopold, bar., p. na Myslkovicích (1703-26) – **A.1**, Janov (Bech)
Woraczický z Pabienitz Karel Josef (1686-1765), bar., od 1726 hr., rada apelačního soudu (1705-12), hejtman Bechyňského kraje (1716-27) – **A.1**, Chvatěruby 1a/
Worath Johann (1609-80), rak. sochař tyrolského původu – **A.1**, Český Krumlov 2/
Worel Evžen, cist. kněz, profes osekého kláštera, profesor teologie a kanonického práva v praž. arcib. semináři – **B.1-3**, RICHTER 1727
Worowec viz *Borovec*
Woržikovský z Kundraticz Bohuslav Jan, primátor Starého Města praž. (ve fun. 1700 † 1723) – **A.1**, Praha IV. 1/, V. 2/; **C.1**, Praha II. 8c/
Woržikovský z Kundraticz Daniel František, od 1683 ryt. – **A.1**, Praha VII. 17/
Woržikovský z Kundraticz Jan Baltazar (1674-1730), dvorní lovčí – **A.1**, Čelákovice
Woržikovský z Kundraticz Karel Nikanor († 1750), urozený p., 1730 povýšen do ryt. stavu Č. král., doktor práv (1713), advokát v Praze, od 1720 sekretář a později rada č. dvorské kanceláře – **B.1-3**, WORŽIKOVSKÝ Z KUNDRATICZ 1712; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1712)
Wratislav z Mitrowic František Ignác (1659-1715), bar., od 1701 říš. hr., tajný rada, zem. sudí, místopředseda Č. král. – **A.1**, Krásný Les 1a, b, 2/, Šárka; **C.1**, Krásný Les
Wratislav z Mitrowic František Karel Vratislav (1688-1716), říš. hr. – **B.1-3**, LODI 1713b
Wratislav z Mitrowic Jan Adam (1677-1733), hr., olom. kanov., praž. svatovít. kanov. (1702), děkan kapituly sv. Apolináře (1703), probošt starobol. kapituly a kapituly Věch sv. na Praž. hradě (1708), vyšehradský probošt (1709), královéhradeck. biskup (1711-21), litom. biskup (1721 † 1733), krátce před smrtí jmenován praž. arcibiskupem (5. V. 1733) – **A.1**, Dolní Lukavice 1/, Hradec Králové I. 2, 3/, Chrast 1/, Chrast, Praha II. 8a/, Vamberk 1/, Zubrnice; **C.1**, Hradec Králové I. 2/, Chrast 2/, Nebočady 2/, Praha II. 9d/
Wratislav z Mitrowic Jan Antonín (1686-1732), svob. p., od 1701 říš. hr., 1711 či 1725 obdržel dědičný úřad nejvyššího kuchmistra (správce kuchyně) a dědičný titul komořího – **A.1**, Mirošov (Plz) 2/
Wratislav z Mitrowic Jan Václav (1670-1712), říš. hr., č. politik a diplomat ve službách Habsburků, spolupracovník rak. vojevůdce Evžena Savojského, od 1693 rada apelačního soudu v Praze, od 1695 přisedící při č. dv. kanceláři ve Vídni, od 1697 cí. komorník, od 1704 cí. tajný rada, 1704-11 nejvyšší zem. sudí Č. král., 1705-11 č. kancléř, od 1711 č. velkopřevor řádu malt. rytířů a od t. r. nejvyšší kancléř Č. král. – **B.1-3**, LODI 1713b; **C.1**, Praha V. 2b/
Wratislav z Mitrowic Jan Václav Vojtěch (1605-1676/77), 1646 povýšen do č. pan. stavu – **C.1**, Nepomuk 2ga/

- Wratislav z Mitrowic Jiří Bernard (1663-1719), svob. p., od 1701 říš. hr., skutečný cis. rada, komoří, 1716 král. místodržící – **A.1**, Libomyšl a, b/, Trhové Dušníky
- Wratislav z Mitrowic Václav Ignác (1645-1727), svob. p., od 1701 říš. hr., cis. a král. tajný rada a rada král. č. komory, jako diplomat sloužil u dvorů v Polsku a Prusku, v období 1690-1709 se čtyřikrát účastnil jednání o zem. hranicích mezi Č., Falcí a Bavorskem – **A.1**, Nové Mitrovice, Praha II. 3b/, Spálené Poříčí 1, 2/, Zálší; **C.1**, Nepomuk 2ga/, Praha II. 4d, 7e, 12/, Spálené Poříčí
- Wratislav z Mitrowic Vratislav Maxmilián Jan Nepomucký (* cca 1682) – **C.1**, Spálené Poříčí
- Wratislavová z Mitrowic Anna Alena (Helena) (1617-80), roz. Bechinie z Lažan, manželka Jana Václava Vojtěcha Wratislava z Mitrowic – **C.1**, Nepomuk 2ga/
- z Wrbna a Freudenthalu (jinak Bruntálský z Wrbna) Jan František (1634-1705), říš. hr., od 1659 rada nad apelacemi, cis. komoří, od 1666 zem. sudí, 1667-83 viceprezident rady nad apelacemi, od 1673 člen sboru král. místodržících, od 1682 cis. tajný rada, 1683-85 prezident rady nad apelacemi, 1685-88 nejvyšší dv. sudí Č. král., 1688-89 nejvyšší zem. sudí Č. král., 1689-1700 nejvyšší zem. hofmistr Č. král., od 1700 nejvyšší kancléř Č. král. – **C.1**, Praha II. 4f/, IX. 36/
- Wrbnová, blíže nejmenovaná hr. – **A.1**, Praha VII. 20/
- Wrbnové, šlechtický rod – **C.1**, Praha I. 6/, II. 4b/
- Wroblitius Michael (1644-1706), jezuita (od 1664), kněz (od 1676) – **C.1**, Praha IX. 10/
- z Wrtby Ferdinand František (1636-1712), hr., cis. komorník a král. rada, hejtman Vltavského kraje (1667-75, 1686-88), hejtman Nového Města praž. (1689-1700) – **A.1**, Vrchotovy Janovice
- z Wrtby František Arnošt (1674-1750), hr. – **A.1**, Suchdol; **C.1**, Suchdol
- z Wrtby František Václav (1671-1750), říš. hr., pán na Křimicích a Žinkovech – **B.1-3**, *Antithesis Joannea* 1723; **C.2**, I. 1723, Benešov, piar. gymnázium
- z Wrtby Jan Josef (1669-1737), říš. hr., 1721 vyznamenaný Řádem zl. rouna, prezident rady nad apelacemi (1705-12), nejvyšší purkrabí Č. král. (1712-34), od 1723 dědičný pokladník Č. král. – **A.1**, Praha IV. 7/; **B.1-3**, PEITHER 1723; **C.1**, Praha II. 9a, 10/ (1723)
- z Wrtby Jan Josef (1713-82), říš. hr. – **B.1-3**, *Antithesis Joannea* 1723; **C.2**, I. 1723, Benešov, piar. gymnázium
- z Wrtby Marie Terezie († 1766), říš. hr., paní na Křimicích a Žinkovech, roz. ze Steinau – **B.1-3**, *Antithesis Joannea* 1723; **C.2**, I. 1723, Benešov, piar. gymnázium
- Wujek Jakub (1541-97), pols. jezuita, doktor teologie, překladatel, spisovatel – **B.1-3**, FERUS 1629
- Wümmmer Václav – **C.1**, Klatovy 5/
- z Wunschwitz Anna Feliciána († 1718), bar., roz. Pachtová z Rájova – **A.1**, Poběžovice 1, 2, 4/, Pořejov; **B.1-3**, WUNSCHWITZOVÉ 1718; **C.1**, Praha VI. ad 1/, ad 3/ (1718)
- z Wunschwitz František Ignác (1683-1769), bar. – **A.1**, Chocomyšl, Pořejov, Staré Sedliště 2/; **B.1-3**, WUNSCHWITZOVÉ 1718; **D.2**, Praha I. 1g/ (1721)
- z Wunschwitz Gottfried Daniel (1678-1741), bar., genealog, heraldik – **A.1**, Dolejší Krušec, Chocomyšl, Praha V. 35c/, VI. úvod, 4, 5g, h, r (pozn.), z, 7/, VII. 17/; **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 1/; **A.6**, II. 3/, V. 3/; **B.1-3**, WUNSCHWITZOVÉ 1718, *Sanctiora floralia* 1719, *Fama communis* 1720, *Ctnosti výborné* 1721, *Des glorreichsten Martyrers Tugenden* 1721, *Solidissimae virtutes* 1721, *Gloria pontis Pragensis* 1722, *Immerwährender Ruhm* 1722, *Annus sacer Joanneus* 1723, *Das heilige Joannes-Jahr* 1723, *Ein aus der Sitten-Lehre gezogenes Problema* 1724, *Problema ethico-encomiasticum* 1724, *Das alte Wunderwerk* 1725, *Vetus linguae incorruptae* 1725, *Geistlich-heraldisches Sinnbild* 1726, *Hieroglyphicon domesticum* 1726, *Dissonans consonantia* 1727, *Die gleiche Ungleichheit* 1727, *Scribe quinquaginta* 1728, *Schreibe fünfzig* 1728, *Anniversarii honores* 1729, *Complementum honoris* 1729, *Erfüllung der Ehren* 1729; **C.1**, IV. 3/, Nepomuk 6b/ (1718), Praha VI. ad 1/, ad 3/ (1719, 1721), VII. 1/; **D.2**, Praha I. 1g/ (1721)
- z Wunschwitz Jakobina Anna (1676-1732), bar., od 1694 voršilka s řeholním jménem Marie Inocencie od Ducha sv., členka praž. novoměstského kláštera, kde se stala prefektkou a nakonec představenou – **A.1**, Praha VI. 5e/, VII. 23/; **B.1-3**, NERLICH 1694; **C.1**, Praha II. 9a/
- z Wunschwitz Marie Josefa Barbora (1691-1751), bar., roz. Notthafftová svob. p. z Weissensteinu – **A.1**, Chocomyšl, Pořejov
- z Wunschwitz Marie Františka (1695-1720), bar., roz. svob. p. z Schumannu (Schumannová) – **A.1**, Dolejší Krušec; **B.1-3**, FRANCK Z FRANCKSTEINU 1720; **C.1**, Praha VII. 1/
- z Wunschwitz Matyáš Gottfried (1632-95), 1661 povýšen do č. rytířského stavu, 1675 s celým rodem do stavu svob. pánů – **A.1**, Dolejší Krušec, Poběžovice 1, 2, 4/, Praha V. 35c/, VI. úvod, 2-4, 5c, e-i, r (pozn.), z, aa, 7/, VII. 17/; **A.6**, II. 3/, V. 3/; **B.1-3**, *Sanctiora floralia* 1719, *Fama communis* 1720, *Des glorreichsten Martyrers Tugenden* 1721, *Solidissimae virtutes* 1721, *Gloria pontis Pragensis* 1722, *Immerwährender Ruhm* 1722, *Annus sacer*

- Joanneus* 1723, *Das heilige Joannes-Jahr* 1723, *Ein aus der Sitten-Lehre gezogenes Problema* 1724, *Problema ethico-encomiasticum* 1724, *Das alte Wunderwerk* 1725, *Vetus linguae incorruptae* 1725, *Geistlich-heraldisches Sinnbild* 1726, *Hieroglyphicon domesticum* 1726, *Dissonans consonantia* 1727, *Die gleiche Ungleichheit* 1727, *Scribe quinquaginta* 1728, *Schreibe fünfzig* 1728, *Anniversarii honores* 1729, *Complementum honoris* 1729, *Erfüllung der Ehren* 1729; **B.4**, 33, 95a; **C.1**, Poběžovice, Praha II. 3f, 9a, c/, VI. ad 1/; **D.2**, Praha I. 1g/ (1721)
- Wunschwitzové, rod svob. pánů – **A.1**, Praha VI. 5r, z, aa, 6/, VII. 17/; **A.6**, V. 3/; **C.1**, Praha VI. 1/, ad 3/ (1721, 1726)
- Wurst z Rauthenbergu Jindřich Josef, 1712 povýšen do č. šlechtického stavu s uvedeným predikátem, hejtman – **A.1**, Hranice 4/, Lipník nad Bečvou I. 2/
- Wüttigschlager (Wittigschlager) František, praž. novoměst. měšťan a lazebník – **A.1**, Praha VII. 7/
- Wycliffe (Wyclif, Wycliff, Wickliffe) John, počestěle Jan Viklef (mezi 1320-31 – 1384), anglický filozof a teolog navrhuující reformy církve, velká část jeho myšlenek však byla oficiálně odsouzena jako hereze – **B.4**, 8 z Yorku vévodkyně – **A.1**, Praha VI. 5c/; **B.1-3**, *Zwei Schreiben* 1689; **C.1**, Praha II. 3f/
- Zadolský Viktorín František, farář – **C.1**, Skalsko
- Zaháňský Ludolf († 1422), opat aug. kláštera ve slezské Zaháni, absolvent praž. univerzity – **B.1-3**, LUDOLF ZAHÁŇSKÝ 1420-1422
- Zahert Jan Antonín, farář – **C.1**, Mirovice
- Zahorka Václav, urozený p., hejtman – **A.1**, Kestřany 2/
- Záhorzanská z Worlíka Marie Magdaléna – **C.1**, Praha II. 3d/
- Záhorzanský Jan, Pražan – **C.1**, Praha IX. 39/
- Zahrádecký Karel, farář – **A.1**, Česká Skalice 1b/
- Zahrádecký Otto, cisterciák, opat kláštera v Sedlci (ve fun. 1719-31) – **A.1**, Sedlec (Čás) 2/
- Zach, baron – **A.2**, Wien I. 35/
- Zäch Christoph, rychtář – **A.2**, Gablitz
- Zachariáš, posel pana de Campion – **A.1**, Úboč 3/
- Zálužský z Helfensteina Pavel Karel (1708-52), žák gymnázia, advokát a prokurátor zem. desek – **C.1**, Praha VII. 4b/
- Zaluski Ludwik Bartłomiej (1660-1721), od 1692 pomocný biskup v Przemysli v Polsku, od 1699 biskup pols. diecéze Płock – **A.4**, Pułtusk
- Zamovský Václav, farář – **A.1**, Záboří a/
- Zanetti Carlo, stavitel it. původu, činný v Č – **A.1**, Domažlice
- Zanusi Jakob (1679-1742), rak. malíř – **A.2**, Salzburg 7b/
- Záruba Jan Leopold, novohradecký purkrabí – **A.1**, Chrast 1c/
- Záruba František Karel (1658-1714), od 1695 hr., p. z Hustířan – **A.1**, Kostelec nad Orlicí 1, 2/
- Záruba Jan Adam († před 1707), od 1695 hr., p. z Hustířan – **A.1**, Vamberk 3/
- Záruba Josef Antonín († 1744), říš. hr., p. z Hustířan – **A.1**, Borovnice, Svojanov (Chru) 2/
- Zárubová Anna Eleonora, hr., p. z Hustířan, roz. bar. z Oppersdorfu (Oppersdorfová z Dubu a Friedsteinu) – **A.1**, Borovnice, Svojanov (Chru) 2/
- Zárubové z Hustířan, šlechtický rod – **A.1**, Vysoké Veselí
- von Zauanag Melchior, opat cist. kláštera v dolnorakouské Světlé (ve fun. 1706 † 1747) – **A.2**, Zwettl či Zwettl-Niederösterreich II
- Závěta ze Závětic Jiří (1575 – asi 1637), praž. nakladatel a historiograf č. krále Matyáše, angažovaný v praž. tiskařské dílně Schumannovy rodiny – **B.1-3**, ZÁVĚTA ZE ZÁVĚTIC 1616
- Zbraslawský ze Swatonowa (Swatowa) († 1688), svatovít. kanov. (od 1676) – **A.1**, Praha II. 8b/
- Zdanský Matyáš (Matěj) Antonín, farář – **C.1**, Brandýs nad Orlicí
- Zeberer František, horažďovický kamenický mistr – **A.1**, Písek 4/
- Zedlitz Martin, benediktin, opat Emauzského kláštera v Praze (ve fun. 1709 † 1720) – **A.1**, Jindřichův Hradec 1d/; **C.1**, I. 1/, Praha II. 4c/, VII. 10b/
- ze Zedtwitz Emilie Marie Terezie, hr., rozená hr. z Hartenbergu – **A.1**, Skalná, Starý Rybník
- Zechenter Anton, zvonář v Budíně – **A.5**, Maďarsko, Budapest I. 1b/
- Zeitlmayer Johann Anton, kapitulní kancléř, vedoucí kanceláře a zem. soudce proboštství Berchtesgaden – **A.3**, Königssee
- Zelbeger Joseph (?) – **A.2**, Laa an der Thaya
- Zelecký František Fridrich, farář, vikář – **A.1**, Uhříněves 2/; **C.1**, Královice
- Zelender z Prošovic* viz *Selender z Prošovic*
- Zelenka Bartoloměj, děkan, vikář – **C.1**, Přerov nad Labem
- Zelenka Ferdinand, sochař a řezbář, usazený v Nespékách na Sázavě – **A.1**, Benešov 2/, Poříčí nad Sázavou
- Zelenková Petra, historička umění, především barokní grafiky – **A.1**, Nepomuk 1b/; **B.4**, 15a, b, 23
- Zeller Coelestina, benediktinka, abatyše kláštera Klosterberg v Hohenwartu (ve fun. 1679-1700) – **A.3**, Hohenwart; **C.1**, Hohenwart
- Zencker Zikmund Jan Nepomuk Antonín, mistr svob. umění a filozofie, praž. hradčanský měšťan a ingrosista hradčanské měst. rady, praktik obojího práva u nižších instancí Č. král. – **B.1-3**, ZENCKER 1723, 1726; **C.1**, Praha VII. 7c/ (1723)

- Zenno na Dannhausu, rod svob. pánů – **A.1**, Spálov 2/
- Zeno na Dannhausu Karel Šebestián († 1746), ryt., farář, děkan – **A.1**, Sedm Dvorů
- Zeppan Pavel – **A.1**, Hradec nad Svitavou
- Zetlizer Kryšpín, premonstrát, farář – **C.1**, Úterý
- Zhorská ze Zhorze Anna Terezie, roz. Rosacínová z Karlsberka – **A.1**, Odlochovice 1/
- Zhorský ze Zhorze František Benedikt (1702-67), od pol. 20. l. 18. st. rada soudu nejvyššího purkrabství, 1725 povýšen do č. šlechtického stavu s uvedeným predikátem, 1736 povýšen do č. stavu ryt. – **A.1**, Odlochovice 1/
- Ziegler Adalbert, Don, barnabita, kněz, kazatel – **B.1-3**, ZIEGLER 1724, 1727a, b; **C.1**, Mistelbach 1, 2/, Wolkersdorf im Weinviertel
- Ziegler Baltazar Antonín Juda Tadeáš, farář – **A.1**, Klášterec nad Ohří 2/; **C.1**, Klášterec nad Ohří 1/
- ze Zierotina (Žerotína) Maxmilián František Antonín (tak vystupoval od 80. l. 17. st., pův. jménem byl Adeodatus Maxmilián Maria Josef) (1662-1706), spoluzodpovědný za závěrečnou část čarodějnických procesů na Šumpersku (skončily 1692), vedle dosavadních rozsáhlých držav (Valašské Meziříčí, Rožnov) vlastnil od 1702 dům v Olomouci – **A.1**, Valašské Meziříčí 2/; **C.1**, Olomouc 3c/
- Zich Jan Jiří († 1726), děkan – **A.1**, Velvary 1/
- Zimmerman Kryštof – **A.1**, Chlumčany
- Zimmermann Tomáš Josef Maxmilián (1679-1744), křižovník s červ. hv., děkan – **C.1**, Červená Řečice II; **D.1**, 537, 538
- Zimprecht Matěj (1624-80), malíř bavor. původu, od cca 1655 činný v Praze – **A.1**, Nepomuk 1e/
- Zincke František Jan, farář – **A.1**, Chrást; **B.1-3**, ZINCKE 1723; **C.1**, Chrást 1-4/, Praha V. 11a/
- Zinert Václav, student, kooperátor – **D.1**, 255 (Praha, Loreta)
- Zink (Zinckh) Matthias (1665-1738), n. malíř činný především na pan. eichstättských biskupů – **A.3**, Neumarkt in der Oberpfalz 1/
- Zinke Daniel Augustin, měst. syndik – **A.1**, Moravská Třebová 5/
- Zinke Otmar Daniel (1664-1738), benediktin, od 1700 opat břevnovsko-broumovský – **A.1**, Broumov 1/, Břevnov 1/; **A.4**, Legnickie Pole
- von Zinneberg Viktor, bar., městský komandant – **A.2**, Rattenberg 2/
- Zippel viz Cipl*
- Zirkel Ondřej, augustinián, převor v Jevíčku (1722) a v Brně (1722 † 1736) – **A.1**, Šardice 1b/
- von Zizzi, hr., kněz – **C.1**, Wien I. 6/
- Zoboli Giacomo (1681-1767), it. malíř činný mj. v Římě – **A.5**, Itálie a Vatikán, Roma 7/
- ze Zoffelnu, manželé – **A.1**, Hodonín 2/
- Zoubek Jakub († 1728), sakristán čili služebník mariánsko-nepomucenské konfederace v Praze na Skalce – **B.1-3**, ZOUBEK 1718
- Zoubek Jeroným, jezuita, kněz – **C.1**, Týnec
- Zubr Jan Václav, purkrabí jeřického statku – **A.1**, Jeřice 3/
- z Zuckmantelu Maxmilián, farář – **C.1**, Třeбенice 3/
- Zumsande ze Sandbergu František Ignác, od 1693 přísedící praž. arcib. konzistoře, k tomu 1701-05 děkan starobol. kapituly, od 1705 kancléř praž. arcib. konzistoře, 1709 na t. úřad rezignoval – **A.1**, Praha V. 34b/; **C.1**, Praha V. 11a/
- Zumsande ze Sandbergu Jan Jindřich, nejspíš s manželkou J. F. V. W. – **A.1**, Slatiňany
- Zupik (Cupik) Václav, pan. purkrabí – **A.1**, Řepín
- Zuppa (Čuppa?) Jan Jiří, snad vinař – **A.1**, Vojkovice
- Zürn David nejml. (jinak David Jan) (1665 – po 1724), olom. sochař a řezbář – **A.1**, Dolní Vražné 2/ (dílna), Chudobín (dílna), Jeseník nad Odrou (dílna), Klášterní Hradisko, Litovel 3/, Mořice 2/, Němčice nad Hanou, Odry 2/, Olomouc I. 10/, II. 2/, Rýmařov 2/ (dílna a mistr), Svitávka (umělec i dílna), Svitavy 1a/, Tovačov 2/
- Zürn František ml., olom. sochař – **A.1**, Olšany u Prostějova
- Zürn František st. (1630-1707), sochař – **A.1**, Svitavy 1a/ (i tovaryši)
- Zürn František st. nebo ml., olom. sochař – **A.1**, Šternberk
- Zwettler Ambrož Antonín, farář – **A.1**, Malonty 2/; **C.1**, Malonty
- Zwicker J. H. – **A.1**, Brno II. 3/; **D.2**, Brno I. 3/
- Zwietmeyer Jindřich, hejtman – **A.1**, Vyšší Brod I. 2/
- Žalkovský ze Žalkovic Jiří Protivín, morav. šlechtic, autor životopisu Jana Sarkandera – **B.1-3**, ŽALKOVSKÝ ZE ŽALKOVIC 1702, 1714
- Žebra Ondřej Antonín, farář – **C.1**, Nepomuk 2a/
- Želecký z Počenic Jan Felix (1671-1731), svob. p. (od 1706), probošt v Kroměříži (1696-1701), olom. a vrtislav. kanovník (později arcijáhen olom. kapituly a infulovaný prelát), od 1701 sídlící v Olomouci – **A.1**, Veselí nad Moravou; **C.1**, Žďár nad Sázavou II. 7/ (1728)
- Želecký z Počenic Norbert (1649-1709), premonstrát, od 1679 opat kláštera Hradisko u Olomouce – **A.1**, Klášterní Hradisko
- Želechovský Ferdinand (1665-1719), jezuita (od 1682), kněz (1695), 1697 na třetí probaci v Telči, rektor několika řádových kolejí – **C.1**, Bechyňský kraj
- Železný, vesničan – **A.1**, Krahulčí
- Žídek Pavel, známý jako Pavel Pražský, Paulirinus (1413-71), kat. kněz, polyhistor – **A.1**, Praha II. 3a/; **B.1-3**, ŽÍDEK 1471; **C.1**, Praha II. 9c/
- Žiška viz Tiška*
- Žiška Řehoř († 1746), farář – **A.1**, Urbanov
- Žito, legendární kouzelník na dvoře č. krále Václava IV., o němž poprvé psal, nakolik je známo, olom. biskup Jan Skála z Doubravky

v České historii 1552 v souvislosti se svatbou
Václava IV. s Žofií Bavorskou (1389) – **C.2**, I.
1708, Eichstätt, jez. gymnázium, Ljubljana, jez.
gymnázium

Žižka z Trocnova Jan (cca 1360-1424), od 1419
husitský vojevůdce – **B.1-3**, *Duo sibi opposita*
1722; **C.2**, I. 1711, Litomyšl, piar. gymnázium,
a, 1721, Strážnice, piar. gymnázium, 1722,
Benešov, piar. gymnázium

Grafické značky a zkratky

→ odkaz, podobnost, souvislost

← odkaz na původ informace

* narodil/a se

† zemřel/a

? asi, snad

o bez svatozáře

☀ se svatozáří, svatozář

☀* s hvězdnatou svatozáří

☀5* se svatozáří s pěti hvězdami

a. – administratura

ad. – arciděkanství, arciděkanství

adm. – administrovaný

AHMP – Archiv hlavního města Prahy

aj. – arcijáhensství, arcijáhenský

akad. – akademický

akant. – akantový

al. – alianční

Alex. – Alexandrijská (sv. Kateřina)

and. – anděl, andělek, andělský

angl. – anglický, anglický

APMK – Archiv pražské metropolitní kapituly

apoš. – apoštolský, apoštol

arch. – architekt; architektura; archanděl

arcib. – arcibiskupský, arcibiskupství

arcid. – arciděkanství

arciděk. – arciděkanství

arcidiec. – arcidieceze

arcij. – arcijáhensství, arcijáhenský

arciop. – arciopatství

aug. – augustinián/i, augustiniánský

aut. – autor, autorství

AZK – Archivy českých klášterů zrušených za Josefa II., 1115-1820

B – Burgenland, čes. Burgenlandsko (rak. spolková země)

BA – Bayern, č. Bavorsko (n. spolková země)

bald. – baldachýn

balustr. – balustráda

bar. – baron, baronka, baronský

barev. – barevný

barok. – barokní, barokně

bavor. – bavorský

baz. – bazilika

beat. – beatifikace

Bech – Bechyňský kraj

ben. – benedikovaný

bened. – benediktinský, benediktin/i

Ber – Berounský kraj

bibl. – biblický

bis. – biskupský, biskupství

BJ – blahoslavený Jan (myslí se Nepomucký)

BJN – blahoslavený Jan Nepomucký

bl. – blahoslavený

boč. – boční

boh. – bohoslužba

Bol – Boleslavský kraj

Bol. – Bolesná

Bor. – Boromejský

bos. – bosý, bosák

br. – brána; bratr

Brn – Brněnský kraj

brn. – brněnský

bronz. – bronzový

bř. – břeh

býv. – bývalý

BW – Baden-Württemberg, č. Bádensko-Württembersko (n. spolková země)

c. – cesta

cca – circa, kolem

cín. – cínový

cír. – církevní

cís. – císařský

cist. – cisterciácký, cisterciák

cit. – citace, citovaný

c. k. – císařsko-královský

ct. – ctihodný

Č – České království, Čechy

č./Č. – číslo; česky, český, Český

Čás – Čáslavský kraj

ČDK – Česká dvorská kancelář (archivní fond)

červ. – červený

č. evid. – číslo evidenční

čl. – článek

čo. – číslo orientační

čp. – číslo popisné

ČR – Česká republika

čtvr. – čtvrtina

čtyřb. – čtyřboký

d. – děkanát, děkanství

dat. – datace, datování, datovaný

ded. – dedikováno, věnováno; dedikační

děk. – děkanský

diec. – diecéze, diecézní

divad. – divadelní

DL – Dolní Lužice

dneš. – dnešní

dok. – dokončený

dol./Dol. – dolní; doložený

dom. – domácí

domin. – dominikáni, dominikánský

dopr. – doprava

druh. – druhotný

dř. – dříve

dřev. – dřevěný

DS – Dolní Slezsko

duch. – duchovní

dv. – dvorní, dvorský

E – epigrafický doklad; nápis na grafice

e. – expozitura

ed. – editor

eds. – editoři

ep. – epištolní

ev. – evangelní
 Ev. – Evangelista
 F – Francie
 f. – farnost
 F. – frater, bratr v řeholním řádu
 fak. – faktor (v tiskárně)
 far. – farní
 fil. – filiální
 filoz. – filozofický
 fol. – folium, list
 fr. – francouzský, francouzsky
 Fr. – frater, bratr v řeholním řádu
 frant. – františkánský
 fun. – funkce
 G – grafika (rytina atd., ikonografický doklad popisovaného objektu)
 gener. – generální
 got. – gotický
 gr. – grešle
 graf. – grafický
 H – heraldická památka
 hist. – historický, historicky
 HJVN – Heiliger Johann von Nepomuk
 HL – Horní Lužice
 hl. – hlavní, hlavně
 HN – Hessen, č. Hesensko (n. spolková země)
 hod. – hodina
 hor./Hor. – horní
 hosp. – hospodářský
 hr. – hrabě, hraběnka; hraběcí
 Hra – Hradecký kraj (Č), Hradištský kraj (M)
 hrad. – hradní
 hradec. – hradecký, tj. královéhradecký
 hran. – hranolový
 hř. – hřbitov, hřbitovní
 HS – Horní Slezsko
 hud. – hudební
 hv. – hvězda, hvězdy
 CH – Chebsko
 chron. – chronogram
 Chru – Chrudimský kraj
 I – Itálie
 I – internetový zdroj
 i. č. – inventární číslo
 ikon. – ikonografie, ikonografický, ikonograficky
 iluz. – iluzivní
 imp. – imperiál
 inful. – infulovaný
 inv. – inventář, inventární
 it. – italský, italsky
 jez. – jezuita, jezuité, jezuitský
 Jih – Jihlavský kraj
 již. – jižní, jižně
 jmen. – jmenovitě
 JN – Jan Nepomucký
 johanit. – johanitský
 JP – Jan z Pomuku
 JS – Jan Sarkander
 jv – jihovýchodně, jihovýchodní
 JVN – Johann von Nepomuk

jz – jihozápadně, jihozápadní
 K – Kärnten, čes. Korutany nebo Korutansko (rak. spolková země)
 K – kresba, náčrtek, návrh, plán (pro stavbu, oltář, obraz, sochu, plán města)
 k. – kostel
 kam. – kamenný
 kanov. – kanovník, kanovnícký
 kap. – kaple, kapitola
 kapit. – kapitulní
 kapl. – kaplanství
 kapuc. – kapucínský
 kard. – kardinál
 karm. – karmelitáni, karmelitánský
 Karm. – Karmelská (tj. P. Maria)
 kart. – kartuše; karton
 kaš. – kašna
 kat. – katolický, katolík; katalog, katalogový
 katedr. – katedrální
 kaz. – kazatelna
 Kh – královéhradecká diecéze
 KL – Kladsko
 kláš. – klášterní
 kn. – kniha; kníže, kněžna, knížecí
 koleg. – kolegiální
 kolín. – kolínský
 kon. – konec
 kons. – konsekrace, konsekrovaný
 konv. – konvent, konventní
 konz. – konzistoř
 korint. – korintský
 Kou – Kouřimský kraj
 kov. – kovový
 KP – Královské Prusy
 kr. – krejcar
 kraj. – krajský
 král. – královský, království
 kruh. – kruhový
 kříž. – křížovnícký, křížovník
 kříž. – křížový
 Křt. – Křtitel
 kurfiřt. – kurfiřtský
 L – Lucembursko
 L – literatura
 l. – léta; latinsky, latinský
 láz. – lázně, lázeňský
 letop. – letopočet
 Li – Litoměřická diecéze
 lid. – lidový, lidově
 Lit – Litoměřický kraj
 lit. – litanie
 litom. – litoměřický
 Loret./loret. – Loretánská/loretánský
 lv. – levý; levice
 M – Moravské markrabství, Morava
 M – malba, malířský doklad
 m. – most
 maď. – maďarský, maďarsky
 Magd. – Magdaléna
 mal. – malovaný

malt. – maltézský, tj. johanitský
mar. – mariánský
max. – maximální, maximálně
měst. – městský
metr. – metropole, metropolitní
MF – Mittelfranken, č. Střední Franky
MG – Moravská galerie
mil. – milostný
minor. – minorité, minoritský
míst. – místní
mj. – mimo jiné
Ml./ml. – Mladší/mladší
mnichov. – mnichovský
mohuč. – mohučský
mor. – morový
morav. – moravský
most. – mostní, mostecký
MP – Malopolsko
mram. – mramorový
muč. – mučedník, mučednice, mučednický
münster. – münsterský
mušl. – mušlový
MZAB – Moravský zemský archiv Brno
N – Německo
n – následující strana či list
nn – následující strany či listy
n. – nad; německy, německý
N. – Nejsvětější
NA – Národní archiv
nábř. – nábřeží
nadživ. – nadživotní
Nal. – Nalezení
nám. – náměstí
Naneb. – Nanebevzetí
náp. – nápis
Nar. – Narození
nároč. – náročný
nást. – nástavec
Navšt. – Navštívení
NB – Niederbayern, č. Dolní Bavorsko
nečit. – nečitelný
nedat. – nedatovaný
nejml. – nejmladší
nejst. – nejstarší
nekat. – nekatolický
neogot. – neogotický
nep. – nepochybně
nepag. – nepaginovaný
nepom. – nepomucenský, nepomucký
Neposkvr./neposkvr. – Neposkvrněná/neposkvr.
nesign. – nesignovaný
nezn. – neznámý
NG – Národní galerie
NKČR – Národní knihovna České republiky
NM – Národní muzeum
NÖ – Niederösterreich, č. Dolní Rakousko (rak.
spolková země)
novobarok. – novobarokní
NS – Niedersachsen, č. Dolní Sasko (n. spolková
země)

NW – Nordrhein-Westfalen, č. Severní Porýní-
Vestfálsko (n. spolková země)
o. – okres
OB – Oberbayern, č. Horní Bavorsko
obj. – objednávka
obn. – obnovený, obnova
obr. – obraz, obrázek (v knize)
OF – Oberfranken, č. Horní Franky
okr. – okresní
Ol – Olomoucká diecéze
ol. – oltář, oltářní
Olo – Olomoucký kraj
olom. – olomoucký
OÖ – Oberösterreich, č. Horní Rakousko (rak.
spolková země)
OP – Oberpfalz, č. Horní Falc
op. – opatství, opatský
oprav. – opravený
orient. – orientovaný
orig. – originál, originální
ornament. – ornamentální
osmib. – osmiboký
ov. – oválný
označ. – označený
P – Polsko
P. – Panna; Pater, titul kněze
p. – pán, paní
Pad. – Paduánský
pag. – pagina, strana
pam. – památka, pamětní
pan. – panství, panský
pap. – papež, papežský
pasov. – pasovský
patr. – patrocínium
paul. – pauláni, paulánský
pen. – pendant
pětib. – pětiboký
piar. – piaristé, piaristický
písk. – pískovcový
plech. – plechový
Plz – Plzeňský kraj
poč. – počátek
podst. – podstavec
pol. – polovina
polit. – politický
pols. – polský, polsky
polych. – polychromovaný, polychromie
pom. – pomník
pomoc. – pomocník, pomocníci
port. – portálový
postav. – postavený
posv. – posvěcený, posvěcení
pot. – potok
poust. – poustevník/ci, poustevna
pout. – poutní
Pov. – Povýšení
pov. – povolení, povolený
pozlac. – pozlacený
pozn. – poznámka
pozor. – pozoruhodný

Pr – Pražská arcidiecéze
 pr. – pravý; pravice
 Prá – Prácheňský kraj
 praž. – pražský
 prem. – premonstrát(i), premonstrátský
 presb. – presbytář
 prem. – premonstrátský, premonstrát/i
 presb. – presbytář
 prez. – prezentovaný
 prob. – proboštský, proboštství
 profil. – profilovaný
 prot. – protějšek, protější, protějškový
 protest. – protestantský
 prov. – provincie, provinciální
 průč. – průčelí
 prům. – průměr
 prvomuč. – prvomučedník
 před. – přední
 předch. – předchůdce, předchozí
 předměst. – předměstský
 přem. – přemístění, přemístěný
 přemal. – přemalovaný
 přen. – přenesený
 přestav. – přestavěný
 příf. – přífařený
 příl. – příloha
 příp. – připojený
 přípom. – připomínaný
 přísl. – příslušný
 přístav. – přístavěný
 pův. – původní, původně
 r. – rok
 R – Rakousko
 R – rukopisný zdroj
 rad. – radnice
 Rak – Rakovnický kraj
 rak. – rakouský
 red. – redaktor, redaktorka, redaktoři, redakce
 rel. – reliéf
 ren. – renovovaný, renovace
 resp. – respektive
 RP – Rheinland-Pfalz, č. Porýní-Falc (n. spolková země)
 rokok. – rokokový
 román. – románský
 roz. – rozená
 rozv. – rozvilinový
 ryt. – rytíř, rytířský
 ř. – řeka
 Ře – Řezenská diecéze
 řez. – řezaný
 řím. – římsa, římský
 říš. – říšský
 S – Land Salzburg, č. Solnohradsko (rak. spolková země)
 s. – socha
 Sa – salcburská arcidiecéze
 SA – Sachsen, č. Sasko (n. spolková země)
 sak. – sakristie
 sakrál. – sakrální

Sal. – Saleský
 SČM – Staré české místodržitelství (archivní fond)
 Sedmibol. – Sedmibolestná
 Seraf. – Serafinský
 serv. – servité, servitský
 sev. – severní, severně, sever
 severojiž. – severojižní
 s. f. – sine folio, bez označení listů
 SH – Sachsen-Anhalt, č. Sasko-Anhaltsko (n. spolková země)
 SCH – Schwaben, č. Švábsko
 sch. – schválení, schválený
 SI – Tovaryšstvo Ježíšovo, řád jezuitů
 sign. – signovaný, označený, podepsaný, signatura
 sil. – silnice
 SJN – svatý Jan Nepomucký
 SK – Strahovská knihovna
 sl. – sloup; sloupec; sloupový
 slez. – slezský
 slov. – slovenský, slovensky
 sm. – směrem, směr
 SN – svatý Nepomucký, svatý Nepomuk
 SNG – Slovenská národná galéria
 souh. – souhlas
 soukr. – soukromý
 sous. – sousoší
 souv. – souvislost
 s. p. – sine pagina, bez označení stran
 sp. – správa
 spod. – spodní
 spoj. – spojený
 spoluzřiz. – spoluzřizovatel
 spr. – správa
 srov. – srovnej
 ST – Steiermark, č. Štýrsko (rak. spolková země)
 st. – století; starší
 St. – Starý
 Starobol. – Staroboleslavská
 stát. – státní
 stav. – stavěný
 str. – strana, strany (např. po str. = po stranách)
 střed. – střední
 stříb. – stříbrný
 sv. – severovýchodně, severovýchodní, severovýchod
 sv. – svatý
 Sv. ř. ř. – Svatá říše římská
 Svatohor. / svatohor. – Svatohorský / svatohorský
 svatoján. – svatojánský
 svěc. – svěcený, svěcení
 svěd. – svědectví; svědek
 svět. – světský
 svob. – svobodný
 sz – severozápadně, severozápadní
 Š – Švýcarsko
 šestib. – šestiboký
 šir. – široký
 šíř. – šířka
 škol. – školský
 šp. – špitál

španěl. – španělský
špit. – špitální
štaf. – štafirovaný
štuk. – štukový, štukatura
štyr. – štyrský
T – Tirol, č. Tyrolsko či Tyroly (rak. spolková země)
t. – tamtéž; tentýž, tatáž, totéž, ten samý atd.
t. č. – toho času
t. r. – toho roku, téhož roku
t. t. – tuby a tympány (trubky a bubny)
Tad. – Tadeáš
teol. – teologický
TH – Thuringen, č. Durynsko (n. spolková země)
theat. – theatini, theatinský
tis. – tiskař/i, majitel/ka či majitelé tiskárny
tit. – titulní; titulární
trin. – trinitáři, trinitářský
triumf. – triumfální
trojb. – trojboký
tř. – třetina; třída
typ. – typický
U – Uhry, dnes Maďarsko
UF – Unterfranken, č. Dolní Franky
Uh./uh. – Uherský/uherský
ul. – ulice
um. – umístění, umístěný
univ. – univerzitní
UPM – Umělecko-průmyslové muzeum
upr. – uprostřed
uprav. – upravený
uroz. – urozený
uv. – uvnitř
V – Vorarlberg, č. Vorarlbersko (rak. spolková země)
v. – vikariát, vikariátní; verš
váp. – vápenec, vápencový
vel., Vel. – veliký, Veliký, velikost
velm. – velmistr
veř. – veřejný
Vět., vět. – Větší, větší
vév. – vévoda, vévodkyně, vévodský
vik. – vikariátní
vít. – vítězný
vl. – vlevo
volut. – volutový
vorš. – voršilky, voršilský
vot. – votivní
VP – Velkopolsko
vpr. – vpravo
vpř. – vpředu
Vr – Vratislavská diecéze
vr. – vrchol, vrchnost
vs. – vstup, vstupní
vyd. – vydání, vydaný
vých. – východní, východně, východ
výkl. – výklenkový
vyřez. – vyřezávaný
vys. – vysoký
vyst. – vystavený

vystav. – vystavěný
vysv. – vysvěcený, vysvěcení
výš. – výška
vytvoř. – vytvořený
vyzdob. – vyzdobený
vz. – vzadu
W – Wien, č. Vídeň (hl. město Rakouska a rak. spolková země)
Xav. – Xaverský
zač. – začátek, začátkem
zad. – zadní
zachov. – zachovaný
zákl. – základní
zal. – založený
zám. – zámecký
zanik. – zaniklý
ZAO – Zemský archiv v Opavě
záp. – západní, západně, západ
zař. – zařízení
zasv. – zasvěcený, zasvěcení
zbarok. – zbarokizovaný
zboř. – zbořený, zboření
zdob. – zdobený
zem. – zemský
zkos. – zkosený
zl. – zlatý; zleva
zlac. – zlacený
znič. – zničený
Zno – Znojemský kraj
znoj. – znojemský
zpov. – zpověď, zpovědní, zpovědnice
zpr. – zpráva; zprava
zruš. – zrušený
zřiz. – zřizovatel
zv. – zvaný
Zvěst. – Zvěstování
zvl. – zvláštní
žád. – žádost
Žat – Žatecký kraj
žel. – železný
živ. – životní
žul. – žulový

Závěr

V závěru první části disertace jsem se pokusil shrnout nejdůležitější skutečnosti, které charakterizovaly a provázely kult sv. Jana Nepomuckého před kanonizací tohoto mučedníka. Uvědomuji si fragmentárnost dosaženého výsledku, mám však naději, že se tomuto tématu budu moci věnovat v budoucnu a dojít k propracovanější syntéze.

Byl bych potěšen, kdyby druhá, encyklopedická část této práce alespoň trochu posloužila k hlubšímu pochopení svatojánské otázky. S tímto záměrem jsem ji vytvářel.

Přehled nejdůležitějších použitých souborů archiválií

Národní archiv (NA) v Praze

Fond APA I – Arcibiskupství pražské

Sign. B 60/1

Fond APA I – inv. č. 1996. – sign. B 60/1. – obsah: Opisy aktů jednání o svatořečení Jana Nepomuckého; 1723-1725 (Acta processus canonisationis ac declarationis martyrii b. Joannis Nepomuceni) – popis: Lat., č., něm.; 22 x 35 cm, svazek bez desek, 1108 fol. – tužkou připsáno: 2 rytiny (rozměrné) deponovány v dep. map

Fond APA I – inv. č. 1997. – sign. B 60/2. – obsah: Totéž; 1723-1724 – popis: Lat., č., něm.; 22 x 35 cm, svazek bez desek, 1172 fol.

Fond APA I – inv. č. 1998. – sign. B 61/1. – obsah: Totéž; 1715-1719 – popis: Lat., č., něm.; 22 x 35 cm, svazek bez desek, 502 fol.

Fond APA I – inv. č. 1999. – sign. B 61/2. – obsah: Totéž; ca 1720 – popis: Lat., č., něm.; 22 x 33 cm, svazek bez desek, 151 dvojlistů (první chybí).

Fond APA I – inv. č. 2000. – sign. B 61/3. – obsah: Opisy historických dokladů k jednání o svatořečení Jana Nepomuckého; 1383-poč. 18. stol. – popis: Lat., č., něm.; 21 x 33 cm, svazek bez desek, 137 fol.

Fond APA I – inv. č. 3757. – sign. C 143/3 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. I. – čís. kart. 2232

Fond APA I – inv. č. 3758. – sign. C 143/4 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. II. – čís. kart. 2232

Fond APA I – inv. č. 3759. – sign. C 143/5 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. III. – čís. kart. 2233

Fond APA I – inv. č. 3760. – sign. C 143/6 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. IV. – čís. kart. 2234

Fond APA I – inv. č. 3761. – sign. C 143/7 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. V. – čís. kart. 2235

Fond APA I – inv. č. 3762. – sign. C 144/1 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. VI. – čís. kart. 2236

Fond APA I – inv. č. 3763. – sign. C 144/2 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. VII. – čís. kart. 2236

Fond APA I – inv. č. 3764. – sign. C 144/3 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. VIII. – čís. kart. 2237

Fond APA I – inv. č. 3765. – sign. C 144/4 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. IX. – čís. kart. 2238

Fond APA I – inv. č. 3766. – sign. C 144/5 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. X. – čís. kart. 2239

Fond APA I – inv. č. 3767. – sign. C 145/1 – obsah: Svatořečení Jana Nepomuckého, konec 17. st. – 1. pol. 18. st. XI. – čís. kart. 2240

Fond APA I – inv. č. 3768. – sign. C 145/2 – obsah: Oslavy stoletého výročí svatořečení Jana Nepomuckého r. 1829 – čís. kart. 2241

Fond APA I – inv. č. 5290. – obsah: Žádosti o vydání propouštěcích listů z pravomoci pražského arcibiskupa duchovním, kteří chtěli odejít do jiné diecése. 1706-1709 – čís. kart. 4446

Fond APA I – inv. č. 5291. – obsah: Záležitosti kolegiálního kostela sv. Apolináře na Novém městě pražském (mj. inventář archivu) 1767-1797 – čís. kart. 4446

Fond APA I – inv. č. 5292. – obsah: Žádosti farářů o příspěvky na bohoslužby z fundací zrušených klášterů 1785 – čís. kart. 4446

Fond APA I – inv. č. 5293. – obsah: Svatořečení sv. Jana Nepomuckého 1697-1718 – čís. kart. 4446

Fond ČDK – Česká dvorská kancelář

Konvoluty ČDK 116-121 – obsah: výsledky svatojánského dotazníku, přípravné materiály k prvnímu beatifikačnímu procesu a další archiválie

Přehled literatury publikované po kanonizaci a literatury starší neobsahující přímé zmínky o sv. Janu Nepomuckém

A. Rukopisy

- Hammerschmid, *Analecta ad Historiam Pragensem* – Jan Florián HAMMERSCHMID: *Analecta ad Historiam Pragensem* (NKČR, sign. XXIII. C 5/6, fol. 181^r–) – **pozn.:** Jsou to Hammerschmidovy osobní poznámky k dějinám české země a Prahy v období 1637-1733.
- WAHNER 30. l. 19. st. – Jiří Vojtěch WAHNER: *Sammlung von Johan[n]eischen Denckmälern und deren Inschriften* (→ L GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2020, 11-12)
- WUNSCHWITZ 1749 – Jan Antonín Kajetán WUNSCHWITZ: *Kurtzes genealogisch-, historisch- und chronologisches Diarium des uhr-alten-freyherrlich-wunschwitzischen Geschlechtes zusam[men] getragen [...]* Anno 1749 (NA, Wunschwitz, i. č. 1377)

B. Edice pramenů

- ALBRECHT/TEPLÝ 1902 – Jan Josef ALBRECHT (aut.) / František TEPLÝ (ed.): *Krátké poznamenání hodnověrných pamětných věcí král. věnného města Mělníka nad Labem, tj. Notatia historica reg. dotalis civitatis Melnicensis ad Albim. 2. VI. 1771* (vychází z l. zápisu mělnického děkana Červenky v pam. kn.). In: *Sborník Historického kroužku III*, Praha 1902, 115-119, 149-154, 219-224
- FUX/HOCKER/SCHWOB 2016 – Johann Joseph FUX (autor hudebního díla) / Ramona HOCKER / Rainer J. SCHWOB (autoři popisu Fuxova díla a jeho kritické edice): *Johann Joseph Fux: Werke. Serie A, Kirchenmusik. Reihe I, Messe, Requiem. Band 1, Missa Sancti Joannis Nepomucensis K 34A*.
- HANDKE 1994 – Jan Kryštof HANDKE: *Jan Kryštof Handke 1694/1774, Vlastní životopis*. Olomouc 1994
- HOSTLOVSKÝ/WINTERA 1890 – Coelestin HOSTLOVSKÝ (pův. aut.) / Laurentius WINTERA (ed.): *Memoria Subrupensis, seu descriptio rerum memorabilium levati monasterii S. Iohannis sub Rupe Ord. S. Benedicti etc. collecta a Coelestino Hostlovský, eiusdem monasterii et ordinis alumno, nunc clerico ecclesiastico et loci curato. Anno 1790*. In: *Studien und Mitteilungen aus dem Benediktiner- und Zisterzienserorden XI*, 1890, 296-306, 448-463, 613-632
- SEYDL/GARKISCH/TOŠNEROVÁ 2003 – Josef Antonín SEYDL (pův. aut.) / Miloš GARKISCH (ed.) / Marie TOŠNEROVÁ (ed.): *Kronika královského města Berouna. Kronika čili úplné a obsáhlé popsání všech památností královského krajského města Berouna. Sepsána Josefem Antonínem Seydlem, děkanem téhož královského města 1828*. Beroun 2003
- VEJRICH/TÁZLER/ČERNÝ 1864 – Kristián Josef VEJRICH (pův. aut.) / František TÁZLER (pův. aut.) / Jan ČERNÝ (ed.): *Kronika turnovská první doby XVIII. století. Psána svědkem událostí Kristianem Josefem Vejrichem, měšťanem turnovským (připojeno vlastní vyprávění turnovského souseda Františka Tázlera na základě soukromých zápisků pana Lamače)*. Praha 1864
- KONTEK/ŠTINDL 2004 – Ignác KONTEK (aut.) / Martin ŠTINDL (ed.): *Velká Mezeříč Františka Ignáce Konteka 1401-1723: městská kronika barokní Moravy*. Tišnov 2004
- SCHEPPL/PODLAHA 1909 – Benedikt SCHEPPL (aut.) / Antonín PODLAHA (ed.): *Popisy kláštera a kostelů v Plasech v rukopise z r. 1744 (dílo Lapis sepulchralis)*. In: *Památky archaeologické a místopisné XXIII*, 1908-1909, Praha 1909, sl. 223-232 a Tab. XXXVIII.
- VOGT/SCHEPPL/PODLAHA 1909 – Mořic VOGT (první aut.) / Benedikt SCHEPPL (druhý aut.) / Antonín PODLAHA (ed.): *I. Chronici Plassensis privati „Tilia Plassensis“ inscripti, a F. Mauritio Vogt, S. O. Cist. Plassii professo exarati pars tertia. II. Benedicti Scheppel (cum continuatione aliorum) De abbatibus monasterii Plassensis et De monasterii Plassensis professis*. Praha 1909

C. Tištěná literatura

- 600 Jahre St. Sebastianus 2002 – KOL. AUTORŮ: 600 Jahre St. Sebastianus Schützenbruderschaft 1402 vom Heister zu Schönstein e. V. Wissen 2002 – **pozn.:** V tomto sborníku se činí zmínky o Nepomukově soše ve Schönsteinu ve dvou textech, z nichž první je článkem Jense FRIEDHOFFA: Zum Protektorat des Hauses Hatzfeld, publikovaným na pag. 41-43.
- 750 let čejkovické farnosti 2019 – KOL. AUTORŮ: 750 let čejkovické farnosti. Mozaika vzpomínek na 750 let putování Božího lidu z Čejkovic, Starého Poddvorova a Nového Poddvorova do Božího království. Čejkovice 2019
- 1956/2016 Festschrift 2016 – 1956/2016 Festschrift. 60 Jahre. Wiederaufstellung der St.-Nepomuk-Statue auf der Alten Mainbrücke in Würzburg. Würzburg [2016]
- ADAMCOVÁ 2007 – Kateřina ADAMCOVÁ: Jan Adam Dietz, Adam Ferdinand Tietz, Jan Václav Grauer a sochařská dílna v Jezeří u Jirkova. Disertační práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2007
- ADAMCOVÁ/ZAHRADNÍK 2017 – Kateřina ADAMCOVÁ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánský sloup na Hradčanském náměstí. Praha 2017
- ADÁMEK 2013 – Jan ADÁMEK: Arena Sancto-Joannea. Úcta Písečanů ke sv. Janovi Nepomuckému. Píseker Bürger verehren den Hl. Johannes von Nepomuk. Sborník a katalog k výstavě 4. V. – 30. VI. 2013. Písek 2013.
- ADÁMEK/HANSOVÁ/KOVÁŘ/LAVIČKA/MAREŠ/THOMOVÁ 2015 – Jan ADÁMEK / Jarmila HANSOVÁ / Daniel KOVÁŘ / Roman LAVIČKA / Zdeněk MAREŠ / Zuzana THOMOVÁ: Katedrála sv. Mikuláše v Českých Budějovicích. České Budějovice 2015
- AJKAY 2017 – Alinka AJKAY: „Oh Szent János, én héjános...“ – A magyarországi Nepomuki Szent János-tisztelet forrásairól. In: Lelkiség és irodalom. Tanulmányok Szelestei N. László tiszteletére. Budapest 2017, 13-34
- ALEXANDER A CONCEPTIONE 1730 – ALEXANDER A CONCEPTIONE: Nam mit der That, das ist pflicht-schuldigste Lob- und Ehren-Rede von dem stillschweigenden heiligen Joanne von Nepomuck, welche bey einer vor dem Schotten-Thor zu Ehren des erwenten Heiligen erbauten und von joanneischen Pflicht-Kindern zum zweyten mal bezierten Saulen vorgetragen [...] Anno Domini 1730. den 18. May. Wien, Johann Peter van Ghelen. [1730]
- ALMEIDA MENDES 2013 – Paula ALMEIDA MENDES: „Vidas“, „Histórias“, „Crónicas“, „Tratados“: sobre a escrita e a edição de hagiografias e de biografias devotas em Portugal (séculos XVI-XVIII). In: Lusitania Sacra 28, červenec-prosinec 2013
- ALSTEROVÁ 1976 – Alena ALSTEROVÁ: Brokoffova mostecká socha jako typ, varianta a schéma. In: Acta Universitatis Carolinae – philosophica et historica 4, Příspěvky k dějinám umění II. Praha 1976, 79-88
- ALSTEROVÁ 1987 – Alena ALSTEROVÁ: Pražská grafika 17. a 18. století v univerzitních tezích. In: Acta universitatis Carolinae – philosophica et historica 1, Příspěvky k dějinám umění IV. Praha 1987, 103-143
- ANDRADE/PODLAHA 1895 – Vincence de Paul ANDRADE / Antonín PODLAHA: Úcta sv. Jana Nepomuckého v Mexiku. Praha 1895
- Antonio Caldara 2006 – Antonio Caldara. Oratorio di San Giovanni Nepomoceno. 2006 – **pozn.:** Libreto k opětnému provedení Caldarova oratoria v r. 2006. Historický úvod s názvem *Antonio Caldara: Oratorio di San Giovanni Nepomoceno* napsala Jana Spáčilová.
- APPEL 1886 – Karel APPEL: Dějiny poutního chrámu Zvěstování Panny Marie v Tejnici u Kralovic. Brno 1886
- Archi-episcopi Strigonienses 1752 – Archi-episcopi Strigonienses compendio dati, ac festis honoribus celsissimi, et reverendissimi Sacri Romani imperii principis, domini, domini Nicolai e comitibus Csaki de Keresztszeg, perpetui terrae Scepusiensis, miseratione divina ecclesiae metropolitanae Strigoniensis archi-episcopi, S. Sedis apostolicae legati nati, regni Hungariae primatis, ejusdemque summi, et secretarii cancellarii etc. etc. debitae venerationis, et observantiae ergo dicati ab archi-episcopali universitate Tyrnaviensi Soc. Jesu, dum primum ingressum in eandem urbem communi cleri, populi que gaudio celebraret. Trnava 1752
- Aufnahms-Formel 1902 – Aufnahms-Formel in die Verbündniß der bürgerl. Herren Länd- und Holz-meister. München 1902 – **pozn.:** Jde o nové vydání staršího textu.
- Augusta Carolinae virtutis monumenta 1733 – Augusta Carolinae virtutis monumenta seu aedificia a Carolo VI., imp. max. p. p. per orbem Austriacum publico bono posita, Dominorum Dominorum aa. II. et philosophiae doctorum, cum in antiquissima ac celeberrima Universitate Viennensi, promotore R. P. Antonio Höller e Soc.

- Jesu, aa. ll. et philosophiae doctore, ejusdemque professore emerito, nec non inclytæ Facultatis philosophicæ p. t. seniore et consistoriali, suprema aa. ll. et philosophiæ laurea ornarentur, honori inscripta ab illustrissima Rhetorica Viennensi anno CIO IOCC. XXXIII. Wien [1733]
- BAAR/TEPLÝ 1909 – Jindřich Šimon BAAR / František TEPLÝ: Klenčí, městečko na Chodsku. Praha 1909
- BACH 1841 – Alois BACH: Urkundliche Kirchen-Geschichte der Graffschaft Glaz von der Urzeit bis auf unsere Tage zusammengestellt [...] Nebst einem Anhang: Geschichtlich statistische Darstellung aller gläser Pfarreien und Kirchen mit deren geistlichen Vorstehern, so wie der Schulen im Jahre 1841. Wrocław 1841
- BACHMANN 1971 – Erich BACHMANN: Zur Symbolik der Johannes von Nepomuk-Kirchen. In: *JN* 1971, 88-96
- BAJÁKI 2019 – Rita BAJÁKI: Csáky Éva Franciska írásai. Budapest, 2019
- BALBÍN/SAUER 1914 – Bohuslav BALBÍN (aut.) / Alfons SAUER (překladatel): Život svatého Jana Nepomuckého, pražského chrámu metropolitního u sv. Víta kanovníka, kněze a mučedníka. (Dobré dílo 16). Stará Říše 1914
- BALDI 1984 – Luigi BALDI: Romentino, un paese qualunque. Novara 1984
- BÁLINT 2000 – Sándor BÁLINT: Die Verehrung des heiligen Johannes von Nepomuk im alten Ungarn. In: *Acta Ethnographica Hungarica* 45 (1-2), 2000, 109-120
- BARÁKOVÁ 2006 – Jiřina BARÁKOVÁ: Epigrafika na Kladensku a Slánsku do r. 1800. Diplomová práce, UK v Praze, FF, Katedra PVH a archivního studia. Praha 2006
- BAROCH 1991 I – Karel BAROCH: Dějiny Nepomucka I, Zámek Zelená Hora. 1991
- BAROCH 1992 II – Karel BAROCH: Dějiny Nepomucka II, Nepomuk. 1992
- BAROCH 1993 IV – Karel BAROCH: Dějiny Nepomucka IV, Sv. Vojtěch – Sv. Jan Nepomucký. 1993
- Barokní Praha – Barokní Čechie* 2004 – Olga FEJTOVÁ / Václav LEDVINKA / Jiří PEŠEK / Vít VLNAS (eds.): Barokní Praha – Barokní Čechie (1620-1740). Sborník příspěvků z vědecké konference o fenoménu baroka v Čechách, Praha, Anežský klášter a Clam-Gallasův palác, 24. – 27. září 2001. Praha 2004
- BARRAQUER Y ROVIRALTA 1906 – Cayetano BARRAQUER Y ROVIRALTA: Las Casas de religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX. Barcelona 1906.
- BARTOŠOVÁ 2014 – Kateřina BARTOŠOVÁ: Mariánský sloup v Šumperku a Michael Kössler. Bakalářská práce, UP v Olomouci, FF. Olomouc 2014
- BARTŮNĚK 1948 – Václav BARTŮNĚK: Karlštejn, zbožný odkaz otce vlasti. Dějiny kapituly a děkanství karlštejnského. Praha 1948
- BASLEROVÁ 2018 – Kateřina BASLEROVÁ: Epigrafické památky mikroregionu Rajhradsko. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav PVH a archivnictví. Brno 2018
- BAŠTA/BAŠTOVÁ 2017 – Petr BAŠTA / Markéta BAŠTOVÁ (edd.): Loreta Dientzenhoferů. Příběh loretánského průčelí. Sborník statí a katalog výstavy (realizované 14. 6. 2016 – 31. 12. 2017 Provincii kapucínů v ČR). Praha 2017
- BAUER 2006 – Hans BAUER: Geheimnisvolles Franken 3. J. H. Röhl Verlag, 2006
- BECKOVSKÝ 1751 – Jan František BECKOVSKÝ: Krve nevinné žizniví vlci Dioklecián a Maximián Císařové římsí, kteří plní zřivosti, ačkoliv v stádu Kristovém nesčislný počet nevinných ovčiček a beránkův, obojího pohlaví křesťanův věrných, usmrtili a jich nevinnou krev vycedili, však předce svou žizeň uhasiti nemohli. Jichžto tyranskou ukrutnost zde připomínám, aby křesťan věrný to čtouc do svého srdce vpustil hlůboce bídu, muky, trápení i smrt, kterou předkové naši pro Krista trpělivě podstoupili. Nalezají se také zde všeliké památky kostela sv. Víta na Hradě pražském se dotýkající, které k potěšení vlastencům milým v krátkosti jsou sepsané. [...] [Praha, Staré Město] 1751
- BEDNAŘÍK 1997 – Tomáš BEDNAŘÍK: Historické památky Rakovnícka. Rakovník 1997
- BEL 1735 – Matej BEL: Notitia Hungariae novae historico geographica, divisa in partes quatuor, quarum prima, Hungariam cis-Danubianam, altera, trans-Danubianam, tertia, cis-Tibiscanam, quarta, trans-Tibiscanam, universim XLVIII comitatibus designatam, expromit. Regionis situs, terminos, montes, campos, fluvios, lacus, thermas, caeli, solique ingenium, naturae munera et prodigia, incolae variarum gentium, atque harum mores, prouinciarum magistratus, illustres familias, urbes, arces, oppida, et vices propemodum omnes, singulorum praeterea, ortus et incrementa, belli pacisque conversiones, et praesentem habitum, fide optima, adcuratione summa, explicat. Opus, hucusque desideratum, et in commune utile. [...] Accedunt Samuelis Mikovini mappae, singulorum comitatum, methodo astronomico-geometrica concinnatae. I. 1. Wien 1735
- BELISOVÁ 2003 – Natalie BELISOVÁ: Příběh Jánské kaple aneb Duše Chrástu. Děčín 2003

- BENUZZI 2015 – Fabien BENUZZI: La statua di San Giovanni Nepomuceno a Passo San Giovanni (con note sulla famiglia Barcelli e Teodoro Benedetti). In: La Giurisdizione di Penede XXIII, 45, 2015, 62-74
- BERECZ 1853 – Imre BERECZ, 1853: Nepomuki Szent János társulatának rommaradványai Temesvárott (Ruinenreste der Confraternitas von Hl. Johannes von Nepomuk.). Családi Lapok I. 1853
- BERGER/ROYT 2000 – Tomáš BERGER / Jan ROYT: Nově odkryté nástropní malby v kapli Panny Marie a sv. Karla Boromejského v italském špitále v Praze na Malé Straně. In: Průzkumy památek 1, 2000, 89-100
- BERGHAEUER 1730 – Jan Tomáš Vojtěch BERGHAEUER: Apologia oder Schutz-Schrifft für den heiligen Joanne Nepomuceno, Priester und Martyrer, wider die lutherische Heiligsprechung des ermordeten dreßdischen Praedicanten Herman Hahn, welche mit zwölf Charfreytags-Predigen, Leben-Lauff, Leich-Predig und angehängten Epicediis, unter den Vortrag des wohl-redenden Bluts eines unschuldig getödteten Abels, mit groben Lästerungen wider die catholische Kirche, Lehre, Heilige, meistens wider den h. Johann von Nepomuck außgestreuet Valentin Löscher, lutherischen Superintendent zu Dreßden, entgegen gestellet auß Göttlicher Heil. Schrifft, ersten fünffhudert jährigen Kirchen-Lehrern, Schrifften Martin Luthers [...] Dillingen an der Donau 1730
- BERGHAEUER 1736 – Jan Tomáš Vojtěch BERGHAEUER: Proto-martyr poenitentiae ejusque sigilli custos semper fidelis, Divus Joannes Nepomucenus, S. metropolitanae ecclesiae Pragensis ad S. Vitum m., in regno Boemiae canonicus, reginae Joannae confessarius et regius eleemosynarius, ob secretum confessionis a Wenceslao IV. Romanorum et Boemiae rege e ponte Prageno in Moldavam praecipitatus, vita martyrio morte, e vetustis membranis et manuscriptis codicibus, archivi ecclesiae et capituli metropolitani Pragensis, aliisque fide dignis hactenus ineditis archivorum regni Bohemiae monumentis, magno labore et diligentia perquisitis, additis etiam notis accuratissimis historico-criticis, quibus ecclesiae metropolitanae, archi-episcopatus Pragensis, episcopatum Litomyslensis, Litomericensis et Reginae-Hradecensis, capituli Wissehradensis, omnium Sanctorum in castro Pragensi, nec non totius regni Boemiae ecclesiastica historia in pluribus locis illustratur, integritati restituitur et a tenebris vindicatur, in lucem publicam datus. [...] Augsburg a Graz 1736
- BERGHAEUER 1761 – Jan Tomáš Vojtěch BERGHAEUER: Proto-martyr poenitentiae ejusque sigilli custos semper fidelis, Divus Joannes Nepomucenus, S. metropolitanae ecclesiae Pragensis ad Divum Vitum martyrem in regno Boemiae canonicus, Joannae reginae confessarius et regius eleemosynarius, ob sigillum confessionis illibate servatum a Wenceslao I. Romanorum et IV. Boemiae rege e ponte Prageno in Moldavam praecipitatus, tomo secundo authorum documentis, clientum monumentis, beneficiorum gratia, miraculorum gloria, stupenda linguae ultra tertium saeculum incorruptione, sepulchri perenni fama, horrida infamantium poena, apostolica beatificatione et canonizatione, ex fide dignis scriptis, instrumentis, literis potissimum originalibus, velut historia sui aevi diligenti labore elucubratus et typis in lucem publicam datus [...] Augsburg 1761 – **pozn.:** Dílo bylo vydáno po smrti autora.
- BERNAUER/HEINRICH 2012 – Margarete BERNAUER / Renate HEINRICH: Für Augen und Seele. Altötting, Braunau am Inn 2012
- BERTSCHE 1929 – Karel BERTSCHE: Abrahama a Sc. Clara kázání o sv. Václavu. In: ČKD LXX (XCV), 1929, 761-775
- Beschreibung der Metropolitankirche zu St. Stephan in Wien 1779* – Beschreibung der Metropolitankirche zu St. Stephan in Wien. Wien, ghelenští dědicové. 1779
- BIEDERMANN 1748 – Johann Gottfried BIEDERMANN: Geschlechts-Register der reichs-frey unmittelbaren Ritterschafft Landes zu Francken löblichen Orts Steigerwald, welches aus denen bewährtesten Urkunden, Kauf- Lehen- und Heyraths-Briefen, gesammelten Grabschriften und eingeholten genauen Nachrichten von innen beschriebenen gräflich- freyherrlich- und edlen Häusern in gegenwärtige Ordnung verfasst und richtig zusammen getragen worden [...] Nürnberg 1748
- BIEDERMANN 1749 – Johann Gottfried BIEDERMANN: Geschlechtsregister der reichsfrey unmittelbaren Ritterschafft Landes zu Franken löblichen Orts Rhön und Werra, welches aus denen bewährtesten Urkunden, Kauf- Lehen- und Heyrathsbriefen, gesammelten Grabschriften und eingeholten genauen Nachrichten von innen beschriebenen gräflich- freyherrlich- und edlen Häusern in gegenwärtige Ordnung verfasst und richtig zusammen getragen worden [...] Bayreuth 1749
- Bildstöcke, Heiligenhäuschen und Kreuze – Christliche Wegebilder in und um Werne* 2003 – Bildstöcke, Heiligenhäuschen und Kreuze – Christliche Wegebilder in und um Werne. Bausteine zur Denkmalpflege 2. Werne 2003
- BÍLEK 1985 – Jiří BÍLEK: Brněnské kostely. Brno 1985
- Biographisches Lexicon* 1880 – Constant VON WURZBACH: Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich, 42, Szedler-Taasse. Wien 1880
- BITNAR 1932 – Vilém BITNAR (red.): Čítanka svatojanská vydaná péčí Výboru svatojanského pro oslavu 200. výročí kanonizace v Praze I, Náboženská osobnost sv. Jana Nepomuckého. Praha 1932

- BITNAR 1933 – Vilém BITNAR (red.): Čítanka svatojanská vydaná péčí Výboru svatojanského pro oslavu 200. výročí kanonizace v Praze II, Od kněžského vysvěcení po mučednickou smrt. Praha 1933
- BITNAR 1934 – Vilém BITNAR (red.): Čítanka svatojanská vydaná péčí Výboru svatojanského pro oslavu 200. výročí kanonizace v Praze III, Janova mučednická smrt a posmrtné oslavení. Praha 1934
- BLATTAU 1845 – Johann Jakob BLATTAU: Statuta synodalia, ordinationes et mandata archidioecesis Trevirensis. [...] IV. Ab archiepiscopo Francisco Ludovico Palatino-Neoburgico usque ad obitum archiepiscopi Francisci Georgii ex comitibus de Schoenborn. Trier 1845
- BLAŽÍČEK 1940 – Oldřich Jakub BLAŽÍČEK: Náhrobek sv. Jana Nepomuckého. Praha 1940
- BLAŽÍČEK 1958 – Oldřich Jakub BLAŽÍČEK: Sochařství baroku v Čechách. Plastika 17. a 18. věku. Praha 1958
- BLAŽÍČEK 1976 – Oldřich Jakub BLAŽÍČEK: Ferdinand Maxmilián Brokof. Praha 1976
- BLAŽÍČEK 1978 – Oldřich Jakub BLAŽÍČEK: Carlo Carlone in Boemia. Como 1978
- BOBKOVÁ/BOČKOVÁ 2004 – Kateřina BOBKOVÁ / Alena BOČKOVÁ: Antonín Machek – Angelus ad Aras D. Joannes Nepomucenus. Jezuitská školská hra k oslavě sv. Jana Nepomuckého. In: Olga FEJTOVÁ / Václav LEDVINKA / Jiří PEŠEK / Vít VLNAS (eds.): Barokní Praha – Barokní Čechie (1620-1740). Sborník příspěvků z vědecké konference o fenoménu baroka v Čechách, Praha, Anežský káster a Clam-Gallasův palác, 24. – 27. září 2001. Praha 2004, 955-974
- BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/HNILICOVÁ 2020 – Kateřina BOBKOVÁ-VALENTOVÁ / Petra HNILICOVÁ (eds.): Telč a jezuité. Řád a jeho mecenáši. Katalog výstavy. Telč 2020
- BOBKOVÁ-VALENTOVÁ/BOČKOVÁ/JACKOVÁ/BAŽIL/PAUEROVÁ/ZDICHYNEC/ŽALUD 2015 – Kateřina BOBKOVÁ-VALENTOVÁ / Alena BOČKOVÁ / Magdaléna JACKOVÁ / Martin BAŽIL / Eva PAUEROVÁ / Jan ZDICHYNEC / Zdeněk ŽALUD (eds.): Sv. Jan Nepomucký na jezuitských školních scénách. (Theatrum neolatinum. Latinské divadlo v českých zemích I). Praha 2015
- BOČKOVÁ 2015 – Alena BOČKOVÁ: Historia S. Joannis Nepomuceni. Zpráva historická o životě sv. Jana Nepomuckého aneb Podoby barokního překladu. Praha 2015
- BOHÁČ 2000 – Zdeněk BOHÁČ: Vršovice v minulosti a současnosti. Praha 2000
- BOHADLO 2016 – Stanislav BOHADLO: Sporekovské burlesky v Kuksu: Spinckonarto (1727); Asterea, Tamerlan und Bajazet (1730); Romanische Lucretia 1732. In: Musicologica Brunensia 51, 2, 2016, 13-26
- BÖHM 1892 – Ludvík BÖHM: Královské věnné město Mělník a okres mělnický. Mělník 1892
- BOMBERA 1990a – Jan BOMBERA: *Das piaristische Schultheater in den böhmischen Ländern*. In: Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen-Mähren-Schlesien XI. Königstein 1990, 92-114
- BOMBERA 1990b – Jan BOMBERA: Divadelní hry piaristických škol v Litomyšli. In: Sborník prací východočeských archivů VII, 1990, 9-31
- BOROVÝ 1878 – Klement BOROVÝ: Sv. Jan Nepomucký, mučeník a hlavní patron království českého. Praha 1878
- BOUČEK 2015 – Jan BOUČEK: Jiří František Pacák a jeho tvorba ve východních Čechách. Diplomová práce, UK v Praze, KTF, Ústav dějin křesťanského umění. Praha 2015
- BRADANOVIĆ/HOŠKO 2009 – Marijan BRADANOVIĆ / Emanuel HOŠKO: Marijin Trsat. Zagreb 2009
- BRAUN 1737 – Reginald BRAUN: Neu-eröffnet-joannäische Ehr- und Gnaden-Pforte, das ist Kurtz-verfaster, wunderbarlich-heiliger Lebens-Wandel, kostbarer Todt und glorreiche Canonization des ohnlängst in die Zahl derer Heiligen versetzten glorreichen Martyrers und Blut-Zeugens Christi, S. Joannis Nepomuceni, in einem vollkommenen Gebett- und Andachts-Buch vorgestellt, zu dessen sonderbarer Ehr aufgerichtet, mit vielen schönen Kupffern ausgezieret und in drey Theil abgetheilet. Dritte Auflage, in vielen verbessert und vermehret, von einem demüthigen joannäischen Clienten und geistl. Schutz-Kind [...] Sulzbach 1737
- BRAUNEIS 1971 – Walther BRAUNEIS: Johannes von Nepomuk – Ikonographie und Verbreitung. In: Wiener Geschichtsblätter 26, 1971, 231-240
- BREJCHOVÁ-STEINOVÁ 2001 – Nataša BREJCHOVÁ-STEINOVÁ: Zjánštěná item zjančená léta na Děčínsku. Děčín 2001
- BRESSL 1729 – Anselm BRESSL: Das wunderbarlich- und lautredende Stillschweigen deß glorwürdigen heiligen Joannis Nepomuceni bey dessen hochfeyrlich-acht-tägiger Canonizations-Begehung in der churfürstl. hochansehlichen Collegiat-Stüfft- und Pfarr-Kirchen bey Unser Lieben Frauen in der Haupt- und Residentz-Stadt München gehalten an dem dritten Tag [...] München 1729
- BROKEŠ 2012 – Vladimír BROKEŠ: Maxmilián Norbert Krakowský z Kolowrat. Týnec 2012 (nepublikováno)

- BRONCOVÁ 2014 – Tereza BRONCOVÁ: Epigrafické památky na Jindřichohradecku do roku 1900. Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2014
- BRŮHOVÉ 1941 – Jaroslav a Otakar BRŮHOVÉ: Čachrov, městys na Šumavě. Čachrov 1941
- BRYCHTOVÁ 2012 – Lenka BRYCHTOVÁ: Drobná sakrální architektura Telče. Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav archeologie a muzeologie. Brno 2012
- BRZOSA 2001 – Ulrich BRZOSA: Die Geschichte der katholischen Kirche in Düsseldorf. Von den Anfängen bis zur Säkularisation. Köln, Weimar, Wien 2001
- BUCHMANN 1978 – Bertrand Michael BUCHMANN: Der Wiener Linienwall und die Linienämter. In: Wiener Geschichtsblätter 33, 2, 1978, 65-76
- BUCHNER 1937 – Franz Xaver BUCHNER: Das Bistum Eichstätt. Historisch-statistische Beschreibung, auf Grund der Literatur, der Registratur des Bischöflichen Ordinariats Eichstätt sowie der pfarramtlichen Berichte I. Eichstätt 1937
- BUKAČOVÁ/FÁK 2006 – Irena BUKAČOVÁ / Jiří FÁK: Paměť krajiny, Soupis drobných památek Manětínsko-nečtinského regionu. Mariánská Týnice 2006
- BUKAČOVÁ/FÁK 2007 – Irena BUKAČOVÁ / Jiří FÁK: Paměť krajiny II, Soupis drobných památek Kralovicka a Žihelska. Mariánská Týnice 2007
- BUKAČOVÁ/FÁK 2008 – Irena BUKAČOVÁ / Jiří FÁK: Paměť krajiny III, Soupis drobných památek Plaska. Mariánská Týnice 2008
- BUKAČOVÁ/FÁK 2009a – Irena BUKAČOVÁ / Jiří FÁK: Paměť krajiny IV, Soupis drobných památek Chříčska a Kozlanska. Mariánská Týnice 2009
- BUKAČOVÁ/FÁK 2009b – Irena BUKAČOVÁ / Jiří FÁK: Paměť krajiny V, Soupis drobných památek Dolnobělska a Hornobříziska. Mariánská Týnice 2009
- BUKAČOVÁ/FÁK 2010 – Irena BUKAČOVÁ / Jiří FÁK: Paměť krajiny VI, Soupis drobných památek Úterska a Bezvěrovska. Mariánská Týnice 2010
- BUKAČOVÁ/FÁK 2011 – Irena BUKAČOVÁ / Jiří FÁK: Paměť krajiny VII, Soupis drobných památek Touškovska a Úněšovska. Mariánská Týnice 2011
- BUKAČOVÁ/FÁK 2013 – Irena BUKAČOVÁ / Jiří FÁK: Paměť krajiny VIII, Soupis drobných památek Nýřanska. Mariánská Týnice 2013
- BUKAČOVÁ/HAMSÍKOVY/ROYT 2010 – Irena BUKAČOVÁ / Dagmar HAMSÍKOVÁ / Radana HAMSÍKOVÁ / Jan ROYT: Poklad kostela sv. Barbory v Manětíně. 2010
- BURR 1964 – Viktor BURR: Ellwangen 764-1964, Beiträge und Untersuchungen zur Zwölfhundertjahrfeier. Ellwangen 1964
- CABIBBO 2016 – Sara CABIBBO: Un nouveau culte dans l'Italie des Habsbourg: saint Jean Népomucène. In: Marie-Élizabeth DUCREUX (dir.): Collection Religions – Comparatisme – Histoire – Anthropologie 8. Dévotion et légitimation. Patronages sacrés dans l'Europe des Habsbourg. Liège 2016, 127-145
- Catalogue of the Library* 1904 – Catalogue of the Library of the Late Bishop John Fletcher Hurst II. Native Languages of America; New England Primers; Writings of the Mathers; etc. Sale held by order of the American Security and Trust co. of Washington, D. C. (sole executors) to be sold at auction Monday evening, Nov. 28 and Tuesday afternoon and evening, Nov. 29 1904 by The Anderson Auction Company 5 West 29th Street, New York.
- Catalogus personarum et officiorum Provinciae Bohemiae Societatis Jesu pro anno 1721*
- Le cento città d'Italia* 1891, dodatek k č. 9180 – *Le cento città d'Italia* XXVI, 25. X. 1891, dodatek k č. 9180, 73-80
- CIBULKA 1929 – Josef CIBULKA: Tisíc let stavby. In: *ČKD LXX (XCV)*, 1929, 441-459
- CIBULKA 1930 – Josef CIBULKA: Socha barokního světce. In: *Od pravěku k dnešku (Pekařův sborník) II*. Praha 1930, 127-132
- CICHY 1974 – Bodo CICHY: Festsäle Gottes – Sorgenkinder der Denkmalpflege. Sicherung, Instandsetzung und Erneuerung barocker Kirchenbauten in den Landkreisen Ostal bund Heidenheim. In: *Denkmalpflege in Baden-Württemberg. Nachrichtenblatt des Landesdenkmalamtes* 3, 1974, 2-25
- Církevní umění na Chodsku* 1939 – Bohuslav KÜMPEL-STANĀKOVSKÝ (red.) / František TEPLÝ / Jan TREFNÝ / Michael LUDVÍK (spoluautoři): *Církevní umění na Chodsku*. Domažlice 1939
- CISERI 1732 – Alessandro CISERI: Giardino storico lodigiano ossia istoria sacro-profana della città di Lodi e suo distretto, che contiene le vite de' santi, de' beati, de' vescovi, le funzioni ecclesiastiche, le informazioni di tutte le chiese, fatti illustri de' patrizi lodigiani, il tutto distribuito per ogni giorno dell'anno, e per fine le istorie

- della città in compendio fino al giorno d'oggi. Opera [...] dedicata agli illustrissimi sig.ri decurioni presidenti al governo della stessa città. Milano 1732
- Constituciones* 1735 – *Constituciones de la congregacion que en el convento de la Santissima Trinidad, redempcion de cautivos, de esta corte de Madrid se ha erigido a honor y gloria del invicto martyr de Christo san Juan Nepomuceno, protector de la fama de sus devotos, dedicadas al mismo santo.* Madrid 1735
- CORETHOVÁ 2013 – Anna CORETHOVÁ: *Pietas Austriaca. Fenomén rakouské barokní zbožnosti.* Olomouc 2013
- COUFALOVÁ 2019 – Iveta COUFALOVÁ: *Jan Nepomucký v luteránských Drážďanech. Rekonverze Wettinů a role českého zemského patrona v I. polovině 18. století.* In: *Theatrum historiae* 24, Pardubice 2019, 89-108
- COUFALOVÁ 2021 – Iveta COUFALOVÁ: *Král-konvertita. Panovnická konverze Augusta Silného a její reflexe v saském veřejném prostoru především mezi dvěma luteránskými jubilei (1717/1730).* Disertační práce, UP v Olomouci, FF, Katedra historie. Olomouc 2021
- ČÁKA 2004 – Jan ČÁKA: *Příbramský rok.* Příbram 2004
- ČAPSKÁ 2009 – Veronika ČAPSKÁ: *Řád servitů a rekatolizační romance – Sebe prezentace církevního řádu v habsburské monarchii (1613-1780).* Disertační práce, UK v Praze, Fakulta humanitních studií. Praha 2009
- ČERMÁK 1877 – Dominik K. ČERMÁK: *Premonstráti v Čechách a na Moravě.* Praha 1877
- ČERNÝ 1993 – Jiří ČERNÝ: *Sv. Jan Nepomucký ve výtvarném umění Pelhřimovska.* Pelhřimov 1993
- ČERNÝ 2004 – Jiří ČERNÝ: *Poutní místa Českobudějovicka a Novohradsko. Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti.* České Budějovice 2004
- ČERNÝ 2009 – Jan ČERNÝ: *Nové Strašecí barokní (dokončení) – Svatý Jan a další památky.* In: *Novostražecký měsíčník* 13, listopad 2009, 32-35
- ČERNÝ 2013 – Jiří ČERNÝ: *Poutní místa českobudějovické diecéze. Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti.* Pelhřimov 2013
- ČERNÝ 2022 – Jiří ČERNÝ: *Sakrální kamenná plastika na Znojemsku.* Brno 2022
- ČERNÝ/HAVLÍK 2008 – Karel ČERNÝ / Jiří M. HAVLÍK: *Jezuité a mor.* Praha 2008
- ČKD – *Časopis katolického duchovenstva*
- Decreta authentica* 1824 – *Decreta authentica Congregationis sacrorum rituum ex actis ejusdem Sacr. congr. collecta cura, et studio sacerdotis Aloysii Gardellini ejusdem S. r. c. assessoris, et sub-promotoris fidei. Editio altera emendatior. I. Complectitur decreta ab anno 1602. ad 1645. – A num. 1. ad 1398.* Roma 1824
- Decreta authentica* 1825 – *Decreta authentica Congregationis sacrorum rituum ex actis ejusdem Sacr. congr. collecta cura, et studio sacerdotis Aloysii Gardellini ejusdem S. r. c. assessoris, et sub-promotoris fidei. Editio altera emendatior. II. Complectitur decreta ab anno 1646. ad 1677. – A num. 1399. ad 2700.* Roma 1825
- Dedicatio oder Zuschrift* 1746 – *Dedicatio oder Zuschrift an Ihro hoch-frey-herrlichen Gnaden dem hoch- und wohl-gebohrnen Herrn Herrn Johann Anton Cajetan Frey-Herrn von Wunschwitz, Herrn auf Unter-Kernsoltz, Mitter-Kernsoltz und Rappätitz etc. etc., aeltisten der Descendenz, zu Ehren des anheuer glickseeligen saeculi oder Jahr-Hundert seines von anno M. DC. XLVI. her habenden Geschlechts-Patron, S. Joannis Nepomuceni, als ein johanneisch-hundert-jähriges Gedächtnuß-Monument.* Wien 1746
- DELLANTONIO 2017 – Giovanni DELLANTONIO: *Con l'arte contro il pericolo delle acque.* San Giovanni Nepomuceno in Trentino. In: Alessandro DE BERTOLINI / Lorenzo MALPAGA (edd.): *Novembre 1966. Storia della difesa del territorio in Trentino.* 2017, 152-161
- Description de la ville de Bruxelles* 1743 – *Description de la ville de Bruxelles.* Bruxelles 1743
- DEVOTY 1824 – Josef František DEVOTY: *Popsání založení, zvláštní pobožnosti a života svatosti mnohým nešťastným osudům podrobené bývalé řehole cistercienské, pak obzvláštního vzhledu a vznešenosti starožitných kaplí, hrobu Božího, Všech svatých, sv. Ondřeje, sv. Kozmy a Damiána a všech věrných dušiček, s připojením chrámu Páně sv. apoštolů Filipa a Jakuba, prostranného hřbitova, též sochy sv. Jana Nepomuckého na svatém místě veleslavného údolí sedleckého, blíž Kutny Hory v království Českém. [...]* Praha 1824
- VON DITFURTH 1855 – Franz Wilhelm Freiherr VON DITFURTH: *Fränkische Volkslieder mit ihren zweistimmigen Weisen, wie sie vom Volke gesungen werden, aus dem Munde des Volkes selbst gesammelt und herausgegeben I. Geistliche Lieder.* Leipzig 1855
- DITCHFIELD 2005 – Simon DITCHFIELD: *V. Il mondo della Riforma e della Controriforma.* In: KOLEKTIV AUTORŮ: *Storia della santità nel cristianesimo occidentale.* Roma 2005, 261-329
- DIVINA 1958 – Theodor DIVINA: *Dějiny původního kláštera dominikánů u sv. Michala v Olomouci.* 1958 (nepublikovaný rukopis)

- Divus Joannes Nepomucenus* 1729 – Divus Joannes Nepomucenus, cathedralis ecclesiae Pragensis canonicus, ob servatum confessionis sigillum de tyrannide triumphator et martyr gloriosus, cum ecclesia Frisingensis apotheosin illius octidua solemnitate celebraret, in scenam datus, et serenissimo ac reverendissimo Domino, Domino Joanni Theodoro, episcopo et S. R. i. principi Frisingensi et Ratisbonensi, utriusque Bavariae et Palatinatus Superioris duci, comiti Palatino Rheni etc. etc., Domino, Domino suo clementissimo dedicatus a Musis benedictinis episcopalis lycei Frisingensis die [...] et [...] Septembris, anno M. D. CC. XXIX. Freising [1729]
- DLABAČ 1815a – Bohumír Jan DLABAČ: Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien 1. A – H. [...] Praha 1815
- DLABAČ 1815b – Bohumír Jan DLABAČ: Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien 2. I – R. [...] Praha 1815
- DLABAČ 1815c – Bohumír Jan DLABAČ: Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien 3. S – Z. [...] Praha 1815
- DOBALOVÁ 2006 – Sylva DOBALOVÁ: Sv. Ludmila v umění města Mělníka. In: Renata ŠPAČKOVÁ / Richard MEDUNA (eds.): Nomine Ludmilam – Sborník prací k počtě svatě Ludmily. Mělník 2006, 112-127
- DOBNER 1784 – Gelasius DOBNER: P. Gelasii Dobner e scholis piis exprovincialis Vindiciae sigillo confessionis Divi Ioannis Nepomuceni Proto-Martyris Poenitentiae assertae. Praha, Wien 1784
- DOBNER 2003 – Libor DOBNER: Jarpice pod panstvím Kinských. In: Slánské listy 11, 18, 2003, 12
- DOKOUPIL 1978 – Vladislav DOKOUPIL: Soupis brněnských tisků. Staré tisky do roku 1800. Brno 1978
- DE DOMINICI 1846 – Bernardo DE DOMINICI: Vite dei pittori scultori ed architetti napoletani IV. Napoli 1846
- DŘÍMAL/PEŠA 1968 – Jaroslav DŘÍMAL / Václav PEŠA (red.): Dějiny města Brna 1. Brno 1968
- DUDÁK 2004 – Vladislav DUDÁK: Kutnohorský poutník aneb Kutnou Horou ze všech stran. Praha, Kutná Hora 2004
- EČK 1997 – Pavel VLČEK / Petr SOMMER / Dušan FOLTÝN: Encyklopedie českých klášterů. Praha 1997
- EISELT 1860 – Johann Nepomuk EISELT: Königgrätz in der Vorzeit und Gegenwart. Praha 1860
- EKERT 1879 – František EKERT: Pomníky úcty k sv. Janu Nepomuckému v Praze. In: Blahověst. Hlasy katolické XXIX, 22, 1879, 344-346
- EKERT 1883 – František EKERT: Posvátná místa král. hl. města Prahy I. Praha 1883
- EKERT 1884 – František EKERT: Posvátná místa král. hl. města Prahy II. Praha 1884
- ELBEL 2017 – Martin ELBEL: Město a klášter – Františkánský konvent v raně novověké Olomouci. Praha 2017
- EMSK 2005 – Dušan FOLTÝN A KOL.: Encyklopedie moravských a slezských klášterů. Praha 2005
- ERBEN 1857 - [Karel Jaromír ERBEN]: Die altstädter Rathaus-Kapelle zu Prag. Praha 1857
- ERHART 1924 – Josef ERHART: Kronika města Merklína. Merklín 1924
- ERĚK III. 2 – Milan M. BUBEN: Encyklopedie řádů a kongregací v českých zemích III. 2. Žebravé řády. Praha 2007
- EUGL 1832 – Johann Nepomuck EUGL: Geschichte der königlichen Stadt Mährisch-Neustadt. Olomouc 1832
- FADRNÁ 2007 – Terezie FADRNÁ: Fragment rukopisného kancionálu ze sbírky rukopisů Moravské zemské knihovny v Brně (sign. 823.103). Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav hudební vědy. Brno 2007
- FALK 1877 – Val. Alois Franz FALK: Heiliges Mainz oder Die Heiligen und Heiligthümer in Stadt und Bisthum Mainz. Mainz 1877
- Fama Boica* 1729 – Fama Boica a S. Joanne Nepomuceno in aula Bohemica fortiter propugnata. Der heilige Johannes von Nepomuc, ein getreuer Beschützer deß bayrischen Namens und Unschuld. Vorgestellt von dem churfürstlichen Gymnasio der Soc. Jesu auf öffentlicher Schau-Bühne zu Landshut den 5.ten und 6.ten September Anno 1729. Landshut [1729]
- Farní kroniky* 1996 – Farní kroniky o ničení církevních památek po roce 1918 na Kladensku, Slánsku a Novostrašecku. In: Posel z Budče 11, 1996, 9-13
- FECHTNEROVÁ 1984 – Anna FECHTNEROVÁ: Katalog grafických listů univerzitních tezí uložených ve Státní knihovně ČSR v Praze I-IV. Praha 1984
- FEYFAR 1876 – Mathias Maria FEYFAR: Das ehemalige Cistercienserinnen-Stift Frauenthal (bei Deutschbrod in Böhmen), nunner Domäne Ihr. Exc. der Gräfin Clam-Gallas. Mikulov 1876

- FISCHER 1824 – Maximilian FISCHER: Topographie des Erzherzogthums Oesterreich [...] Das Decanat Laa. Wien 1824
- FISCHER/STUCKART – Christoph Friedrich Emanuel FISCHER / Karl Friedrich STUCKART: Zeitgeschichte der Städte Schlesiens 2. Świdnica (bez dat.)
- FIŠÁKOVÁ 2011 – Taťána FIŠÁKOVÁ: Epigrafické památky v Náměšti nad Oslavou a Žďáru nad Sázavou do roku 1900. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2011
- FLASKAMP 1989 – Franz FLASKAMP: Die Johannes-Nepomuk-Bildstöcke am Johannesweg und ihre Inschriften. In: Alwin HANSCHMIDT (ed.): 700 Jahre Stadt Rietberg: 1289-1989. Beiträge zu ihrer Geschichte. Rietberg 1989, 233-238
- FLESAR 1895 – Antonín FLESAR: Popis historicko-archeologicko-statistický okresu Opočenského. Hradec Králové 1895
- FLODROVÁ/MÜLLER 2007 – Milena FLODROVÁ / Zdeněk MÜLLER: Staré Staré Brno – vyprávění o minulosti nejstarší části města Brna. Brno 2007
- FORBELSKÝ/ROYT/HORYNA 2002 – Josef FORBELSKÝ / Jan ROYT / Mojmír HORYNA: Pražské Jezulátko. Praha 2002
- FÖRSTER 1751 – Gottfried FÖRSTER: Analecta Freystadiensia oder freystädtische Chronica, theils aus denen in vielen Jahren gesammelten Miscellaneis Herrn M. Johann Gottfried Arts, weyl. wohlverdienten Rectoris der Land- und Stadt-Schule vor Freystadt, theils aus unterschiednen Archiven und güttigem Beytrage vieler Gönner und Freunde, auf unabläßliches Verlangen, sowohl wegen der darinnen vorkommenden alten Uhrkunden des Fürstenthums Glogau bey denen ehemahls zu Freystadt residirenden Herzogen, als auch der neuern Merckwürdigkeiten unter der vorigen römisch-aayserl. und itziger königl. preußischen Regierung in diesem Fürstenthume zur Freystädtischen Chronicke gehörig. Nach der Eintheilung einer besondern Politischen- Kirchen- und Gelehrten- Historie, vornehmlich zu Freystadt biß auf itzige Zeit, in nachstehende Ordnung gebracht [...] Leśnica 1751
- FRANK 1993 – Isnard W. FRANK: Das Totenbuch des Mainzer Dominikaner-Klosters. Kommentar und Edition. Berlin 1993
- FRANZ 1962 – Heinrich Gerhard FRANZ: Bauten und Baumeister der Barockzeit in Böhmen. Leipzig 1962
- FRIDERICUS A JESU 1729 – FRIDERICUS A JESU: Der dreymal heilig erklärte Joannes, das ist Fünffte Lob- und Ehr-Predig bey hochfeyrlich-acht-tägigem Lob- und Danck-Fest der Heiligsprechung deß weltberühmtisten Wunder-Mann, deß unüberwindlichen Blutzegen Christi und neu-erwählten Schutz- und Land-Patron, deß heiligen Johann von Nepomuck in der churfürstl. hochansehlichen Collegiat-Stüfft- und Pfarr-Kirchen Unser Lieben Frauen in München einer volkreichen Versammlung vorgestellet [...] Anno qVo BeatVs Ioannes a NepoMVk sanCtIs aDsCrIptVs fVIt [= 1729]. München [1729]
- FRIDRICH 1759 – Urban FRIDRICH: Historia seu compendiosa descriptio Provinciae Hungariae ordinis minorum s. P. Francisci, strictioris observantiae, militantis sub gloriosissimo titulo sanctissimi Salvatoris. Autoritate Nicolai V. pontificis maximi olim a Savo Hungariae fluvio ad Scythiam usque, et Mare Tartaricum extensae, in duas partes divisa continens ortum, et progressum ejusdem, conventuumq[ue] ac residentiarum in quibus hodie fratres Altissimo famulantur. Opera, et studio [...] ex bullis summorum pontificum, diplomatibus regum, et pervetustis manuscriptis, ac aliis literariis documentis in utilitatem fratrum almae hujus provinciae collecta, et compilata. Cum facultate superiorum. Košice 1759
- FRÖHLER 1957 – Josef FRÖHLER: Sanctus Joannes Nepomucenus. Ein Jesuitendrama aus dem Jahre 1724. In: Helmut PREIDEL (ed.): Stifter-Jahrbuch V, 1957, 242-250
- FUHRMANN 1739 – Mathias FUHRMANN: Alt- und neues Wien, oder Dieser kayserlich- und ertz-landsfürstlichen Residentz-Stadt chronologisch- und historische Beschreibung von den mittleren- biß auf gegenwärtigen Zeiten II. [...] Wien 1739
- FUHRMANN 1767 – Mathias FUHRMANN: Historische Beschreibung und kurz gefaste Nachricht von der römisch. kaiserl. und königlichen Residenz-Stadt Wien und ihren Vorstädten. II. 2. Von denen Kirchen, geistlichen Collegien und Clöstern vor der Stadt, mit derselben in Kupffer gestochenen Prospecten. [...] Wien 1767
- VON FÜRSTENBERG 1973 – Michael VON FÜRSTENBERG: Die Verehrung des hl. Johannes von Nepomuk im Kirchspiel Mellrich. In: *JN* 1973, 59-63
- GAILLER 1756 – [Franz Sales GAILLER]: Vindeliciae sacrae tomi III, qui est Bavaria, sectio X, Capitulum Weilheimense, secundum situm, loca celebriora, decanos, camerarios, capitulares et parochias singulas cum filialibus, villis etc. cultum Divinum et Sanctorum, aliaque monumenta pietatis, pias fundationes, facta horrenda, spektra et quaecunque memorabilia, accurate conscripta, multis cum antiquitatibus, pro specimine

- exhibitum reliquis venerabilibus capitulis Augustanae dioecesis ad similem descriptionem adornandam. [...] Augsburg [1756]
- GALEWSKI/SZAJT 2020 – Dariusz GALEWSKI / Jakub SZAJT: Oltarz św. Marii Magdaleny w kolegiacie głogowskiej – historia i próba rekonstrukcji. In: Artur KOLBIARZ (red.): Rzeźba barokowa na Dolnym Śląsku w 2. połowie XVII wieku. Katowice 2020, 58-69
- GARKISCH 2008 – Miloš GARKISCH: Historie zvonů v Žebráku a ve Zdicích. In: *Minulostí Berounska* 11, 2008, 72-85
- GARKISCH 2010 – Miloš GARKISCH: Zvony na Berounsku a Hořovicku. Historie zvonů ve farních osadách. In: *Minulostí Berounska* 13, 2010, 68-91
- GARKISCH 2011 – Miloš GARKISCH: Zvony na Berounsku a Hořovicku (2. část). In: *Minulostí Berounska* 14, 2011, 81-96
- GARKISCH 2012 – Miloš GARKISCH: Zvony na Berounsku a Hořovicku (3. část). In: *Minulostí Berounska* 15, 2012, 11-24
- GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2017 – Markéta GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ: Projevy svatojánského kultu v hmotné kultuře na Malé Straně. Bakalářská práce, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, FF, Katedra historie. Ústí nad Labem 2017
- GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ 2020 – Markéta GAUSOVÁ ZÖRNEROVÁ: Svatojánský kult na Starém Městě pražském a Hradčanech od 17. století do r. 2019. (Svatojánské sochy a jiná vyobrazení v městském prostoru). Diplomová práce, Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra historie. Liberec 2020
- GAZDA, nedat. – Ladislav Augustin GAZDA (red.): Malý průvodce dějinami pivníské farnosti. Křtiny (nedat.)
- GAŽI 2008 – Martin GAŽI: Schwarzenbergové a „jejich“ svatá místa v předmoderních Čechách. Ke kulturním funkcím šlechty a památkám na ně. In: Martin GAŽI (ed.): Schwarzenberkové v české a středoevropské kulturní historii. České Budějovice 2008
- GAŽI/HANSOVÁ 2012 – Martin GAŽI / Jarmila HANSOVÁ: Svatyně za hradbami měst. Křížová hora u Českého Krumlova v jihočeských a středoevropských souvislostech. České Budějovice 2013
- Geisa Point-Alpha-Stadt, Stadtführer* 2017 – Geisa Point-Alpha-Stadt, Stadtführer. 2017
- Geistlicher Seelenbund 1776* – Geistlicher Seelenbund unter dem Titel des wunderwirkenden heiligen Joh[annes] von Nepomuk, Martyrers, Beichtigers und Jungfrau, eines besondern hülfreichen Patronen gegen die falsche ehrabschneiderische Zungen und eilfertigen Beschützers gegen sowohl zeitlich- als ewige Schand und Verschimpfung aufgerichtet in der hohen Erz-Bischöf- und Churfürstl. Erz-Domkirche zu Mainz, unter gnädigster Bewilligung, Vorstand und Schutz des wailand hochw. Fürsten und Herrn, Herrn Lotharii Francisci, des Heil. Stuhls zu Mainz Erzbischoffen, des H. R. R. durch Germanien Erzkanzlers und Churfürsten, Bischoffen und Fürsten zu Bamberg. Mit gnäd. Verwilligung und Verordnung eines Hochwürd. Erz-Domcapituls zu Mainz 1727. anjetzo aufs neue aufgelegt. Mainz 1776
- GOTTFRIED 2009 – Libor GOTTFRIED: Nález pamětního zápisu v makovici věžičky kostela sv. Kateřiny na Tetíně z roku 1684. In: *Minulostí Berounska* 12, 2009, 98-104
- GOTTLIEB/KLIPCOVÁ 2008 – Jaromír GOTTLIEB / Barbora KLIPCOVÁ (eds.): Kartouza ve Valdicích – uzamčený svět I. Historie kláštera 1627-1782. Jičín 2008
- GRANATA 1752 – Francesco GRANATA: Storia civile della fedelissima città di Capua, partita in tre libri: Ne' quali si fa memoria de' suoi principi e de' suoi fasti dalla prima antichissima sua fondazione sino all'anno 1750. Col minuto rapporto del Ducato beneventano, de' principi barbari, con diverse dissertazioni e colla notizia de' vari e principali edifizii, misero avanzo della sua antichità. [...] I. a II. Napoli 1752
- GRANATA 1766 – Francesco GRANATA: Storia sacra della chiesa metropolitana di Capua. Opera [...] dedicata alla Santità di nostro signore papa Clemente XIII. felicemente regnante I. Napoli 1766
- GREBERT 2011 – Bärbel GREBERT / Richard GREBERT / Kai GREBERT: Spaziergang durch Plittersdorf. Bonn, Bad Godesberg 2011
- GREIDERER 1777 – Vigilius GREIDERER: Germania franciscana, seu Chronicon geographo-historicum ordinis S. P. Francisci in Germania tractans primario de provinciis et domicillis dicti ordinis sub stemmate observantium militantibus, secundario etiam de aliis sub jurisdictione aliorum superiorum repositis. I. Germania franciscana orientali-australis, seu Chronicon geographo-historicum ordinis s. P. Francisci in Germania orientali-australi. In quo praemissis incunabulis ordin. S. P. Francisci in Germania provinciae et domicilia in tractu orientali australi Germaniae delineantur. [...] Innsbruck 1777
- GREIDERER 1781 – Vigilius GREIDERER: Germania franciscana, seu Chronicon geographo-historicum ordinis S. P. Francisci in Germania tractans primario de provinciis et domiciliis dicti ordinis sub stemmate

- observantium militantibus, secundario etiam de aliis sub jurisdictione aliorum superiorum repositis. II. Germania franciscana australi-occidentalis, seu Chronicon geographo-historicum ordinis S. P. Francisci in Germania australi-occidentali, in quo provinciae et domicilia in tractu australi occidentali Germaniae situate delineantur. [...] 1781
- GRENDI 1965 – Edoardo GRENDI: Morfologia e dinamica della vita associativa urbana. Le confraternite a Genova fra i secoli XVI e XVIII. In: Atti della Società Ligure di Storia Patria, LXXIX, 239-311
- GREVE 1894 – Josef Bernhard GREVE: Geschichte der Benediktiner-Abtei Abdinghof in Paderborn. Paderborn 1894
- GROETEKEN – Albert GROETEKEN: Streifzüge durch die Geschichte des romantischen Plittersdorf am Rheine. (bez určení místa a času publikace)
- GROPP 1744 – Ignaz GROPP: Collectio novissima scriptorum et rerum Wirceburgensium a saeculo XVI. XVII. et XVIII. hactenus gestarum, pro coronanda decies-saeculari aetate episcopatus Wirceburgensis adornata. Sive Opuscula historica varia, sacra, profana; prosaica, metrica; panegyres, elogia; descriptiones, inscriptiones; chartae, epitaphia, nummismata, aliaque historiae monumenta; quibus inprimis vitae episcoporum Wirceburgensium ab eo tempore hactenus regentium; deinde imperatorum, regum ac principum vicinorum gesta illustrantur; praelatorum etiam ecclesiasticorum, necnon canonicorum omnium cathedralis et equestrium ecclesiarum, aliorumque virorum ac familiarum illustrium memoria vincidatur: bella aliaque patriae fata et rerum eventa recensentur: ac ipsa denique episcopatus Wirceburgensis historia eius temporis sacra et profana per dissertationes praevias summatim deducitur, ex variis codicibus mss. et impressis in unum corpus collecta figuris illustrata. Accedit collectio sacra rerum liturgicarum, cum duabus tabulis principum eccles. et politic. et indicibus V. quorum I. est rerum universalis, II. sanctorum. III. moralis sive doctrinarum. IV. genealogicus illustrium virorum et familiarum. V. denique topologicus sive locorum et monasteriorum. [...] II. Ab anno 1617. ad ann. 1742. Frankfurt am Main, Leipzig 1744
- GROPP 1754 – Ignaz GROPP: Wirtzburgische Chronick deren letzteren Zeiten, oder Ordentliche Erzählung deren Geschichten, Begebenheit- und Denckwürdigkeiten, welche in denen dreyen Hundert Jahr-Lauffen, das ist von dem Jahr 1500 bis anhero in dem Hoch-Stift Wirtzburg und Franckenland bey geistlich- und weltlichen Weesen sich zugetragen. Mit einem grossen Zusatz von zahlreichen Diplomaten, oder kayserl. königl. fürstlichen Freyheits- und Gnaden-Briefffen, Decreten, Verordnungen, geschehenen Verträgen, Missiv-Briefffen, Ehren- Denck- und Grab-Schriefften, und was dergleichen beyderley Historie betreffende Urkunden mehr seynd, aus welchen allen zuförderist das Leben deren durch obgemelte Zeit regierenden Bischoffen zu Wirtzburg, alsdann dren röm. Kaysern, Königen und benachbarten geistlich- und weltlichen Chur- und Fürsten ruhmwürdigste Verrichtungen erläutert. Die Gedächtnuß fürnehmer Kirchen-Prälaten, adelicher Familien, ec. erneuert und beybehalten. Hernach die in dem Vatterland vorgegangene Kriegs-Empörungen und andere deren Sachen Zufälle beschrieben und angeführet werden. Nebst vorgängigen mehreren historischen Abhandlungen von Wieder-Aufrichtung des Christenthums in Franckenland, und fernerer desselben biß auf diese Zeiten erfolgten Zustand, alles zusammen getragen und beschrieben [...] II. von dem Jahr 1642 biß 1750. Würzburg 1750
- Guida d'Italia del Touring Club Italiano. Milano e laghi (compreso il Canton Ticino) 1967 – Guida d'Italia del Touring Club Italiano. Milano e laghi (compreso il Canton Ticino). 8. vyd. 1967*
- HAAS 1819 – Nikolaus HAAS: Geschichte des Slaven-Landes an der Aisch und den Ebrach-Flüßchen, oder Geschichte des Schlosses, Städtchens, der Pfarrei und des Amtes Höchstadt a. d. A. und der Nachbarschaft, namentlich der Orte, Pfarreien und Bezirke Adelsdorf, Bettstadt, Burgebrach, Burgwindheim, Kl. Ebrach, Etzelskirchen, Frenßdorf, Gremsdorf, Hallerndorf, Lonerstadt, Mühlhausen, Oberhöchstadt, Pommersfelden, Reichmannsdorf, Reundorf, Schlüsselau, Schlüsselfeld, Schnaid, Schönbrunn, Seußling, Steppach, Uhlfeld, Untersteinbach, Wachenroth, Weingartsgreut, Zentbechoven. Mit erheblichen Beiträgen zur Geschichte anderer Orte. II. Bamberg 1819
- HAAS 1852 – Michael HAAS: Gedenkbuch der k. freien Stadt Fünfkirchen. Zur Erinnerung an die feierliche Einführung der Kanonissinen von U. L. Frau in das zu Fünfkirchen errichtete Kloster. Pécs 1852
- HADRÁVOVÁ 2010 – Zuzana HADRÁVOVÁ: Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Jiníně. Bakalářská práce, UK v Praze, FF. Praha 2010
- HAHNL 1979 – Adolf HAHNL: Die Verehrung des hl. Johannes von Nepomuk in der Salzburger Erzdiözese im 18. Jahrhundert. In: *JN* 1979, 90-109
- HÁJEK Z LIBOČAN/LINKA/VOIT 2013 – Václav HÁJEK Z LIBOČAN (aut.) / Jan LINKA (ed.) / Petr VOIT (doslov): Kronika česká. Praha 2013
- VON HAMMER 1839 – Anton VON HAMMER: Geschichte der Pest, die von 1738 bis 1740 im Temeswarer Banate herrschte. Ein aus glaubwürdigen Quellen geschöpfter Beitrag zur Geschichte dieses Landes. Mit einer Planskizze und topographisch-historischen Beigabe. Timișoara 1839

- HANÁČEK 2007 – Jiří HANÁČEK: Heraldická procházka Petrovem. Brno 2007
- HANKE 2010 – Jiří HANKE: Olomoučtí jezuité a svatí. In: Petronilla CEMUS (ed.): Bohemia jesuitica 1556-2006. I. Praha 2010, 419-429
- HARNONCOURT 1962 – Philipp HARNONCOURT: Johannes Nepomuk – Patron der Diözese Seckau? In: Heiliger Dienst 16, 1962, 14-26, 44-52
- HAVLÍČKOVÁ 2012 – Ivana HAVLÍČKOVÁ: Restaurování kamenné polychromované sochy sv. Jana Nepomuckého z Bratrských oltářů u České Kamenice a hlubší studium specifických příkladů povrchových úprav barokních sochařských děl. Diplomová práce, Univerzita Pardubice, Fakulta restaurování, Ateliér restaurování a konzervace nástěnné malby, sochařských děl a povrchů architektury Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl. 2012
- HELFERTOVÁ 1974 – Jitka HELFERTOVÁ: Castra doloris doby barokní v Čechách. In: Umění XXII, 1974, 290-308
- HELLER 1981 – Josef HELLER: 275 Jahre St. Johannes Npeomuk zu Hövelhof. Die Pfarrkirche Hövelhofs unter dem Patronat des Heiligen seit 1706. Paderborn 1981
- HENNE/WAUTERS 1845 – Alexandre HENNE / Alphonse WAUTERS: Histoire de la ville de Bruxelles II. Bruxelles 1845
- HEPPE 1973 – Karl Bernd HEPPE: Bemerkungen zu den plastischen Darstellungen des heiligen Johannes von Nepomuk in Westfalen. In: JN 1973, 75-80
- HEROLD 2003 – Miroslav HEROLD: Poznámky k účtě sv. Janu Nepomuckému na území děčínského okresu. In: Děčínské vlastivědné zprávy XIII, 2, 2003, 3-19
- HEROLD 2006 – Miroslav HEROLD: Svatojánské Slánsko aneb po stopách kultu sv. Jana Nepomuckého na severozápad od Prahy. In: Muzejní a vlastivědná práce 44 / Časopis společnosti přátel starožitností 114, 3-4, 2006, 151-165
- HEROLD 2007 – Miroslav HEROLD: Klatovský kostel Neposkvrněného početí Panny Marie a sv. Ignáce z Loyoly. Příběh jedné stavby Tovaryšstva Ježíšova (1656-1773). In: Barokní jezuitské Klatovy. Sborník textů ze symposia v Klatovech 27.-29. dubna 2007. Klatovy 2007, 111-160
- HEROLD 2016a – Miroslav HEROLD: Svatí Primitiv a Konstantius, barokní ochránci města Brna. In: Brno v minulosti a dnes 29, 2016, 99-136, 478-480
- HEROLD 2016b – Miroslav HEROLD: Cisterciácký Jan Nepomucký. In: Pavel AMBROS (ed.): Velehrad na křižovatkách evropských dějin. Katalog tří nových stálých expozic v obnoveném velehradském areálu. Olomouc 2016, 98-100
- HERZOG 1740 – Placid HERZOG: Cosmographia Austriaco-franciscana, seu Exacta descriptio provinciae Austriae Ord. min. s. Francisci strict. observ. sub nomine et patrocinio s. Bernardini Senensis auctoritate Nicolai V. pont. max. clementia Friderici III. Rom. imp. a s. Joanne Capistrano post partum virgineum anno M. CCCC. LI. fundatae. I. [...] Köln 1740
- VON HERZOGENBERG 1979a – Johanna VON HERZOGENBERG: Zur Geschichte der Verehrung des Johannes von Nepomuk bis zum Beginn des 18. Jahrhunderts. In: JN 1979, 28-32
- VON HERZOGENBERG 1979b – Johanna VON HERZOGENBERG: Beispiele der Verehrung des hl. Johannes von Nepomuk in Bayern. In: JN 1979, 110-114
- VON HERZOGENBERG 1993 – Johanna VON HERZOGENBERG: Všechno něco stojí – vyúčtování procesu kanonizace a oslav svatořečení v Římě roku 1729. In: SJN 1993, 33-38
- HEYEN 2002 – Franz-Josef HEYEN: Germania Sacra. Historisch-statistische Beschreibung der Kirche des alten Reiches. Neue Folge 41. Die Bistümer der Kirchenprovinz Trier. Das Erzbistum Trier 9. Das Stift St. Simeon in Trier. Berlin, New York 2002
- HINKEL 2008 – Helmut HINKEL: Die Johannes Nepomuk-Bruderschaft am Mainzer Dom. In: Mainzer Zeitschrift 103, 2008, 117-165
- Historie obce Běšiny* 2002 – V. KUBERNÁT (ed.): Historie obce Běšiny. Vydáno u příležitosti 625. výročí první písemné zmínky. Běšiny 2002
- Historischer Rundgang – Stadt Vilseck* – Historischer Rundgang – Stadt Vilseck (bez dat.)
- HITSCHFEL 1862 – [Alexander HITSCHFEL]: Kurze Geschichte und Beschreibung der Pfarr- und Wallfahrtskirche Maria-Ratschitz und des daselbst verehrten Gnadenbildes Maria unter dem Kreuze im Königreiche Böhmen, Leitmeritzer Diözese, zum Stifte Ossegg gehörend [...] Most 1862
- HLADÍK 2008 – Tomáš HLADÍK: Rané dílo Ignáce Rohrbacha. In: Helena DÁŇOVÁ / Jan KLÍPA / Lenka STOLÁROVÁ (eds.): Slezsko – země Koruny české. Historie a kultura 1300-1740. Praha 2008, 573-585

- HLADÍK/HAMSÍKOVÁ/SUCHOMEL 1997 – Tomáš HLADÍK / Radana HAMSÍKOVÁ / Miloš SUCHOMEL: Josef Jiří Jelínek (1697-1776). Barokní sochařská dílna z Kosmonos. (Sborník doprovodných textů a katalog výstavy uskutečněné ve Valdštejnské jízdárně v Praze ve dnech 24. 10. 1997 – 15. 2. 1998). Praha 1997
- HLAVOVÁ 2012 – Jana HLAVOVÁ: Historie farnosti Vlachovo Březí v 17. – 19. století. Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, FF, Ústav archivnictví a pomocných věd historických. České Budějovice 2012
- HLINOMAZ 2009 – Milan HLINOMAZ: Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov. České Budějovice 2009
- HLOBIL 1993 – Ivo HLOBIL: Nejstarší sochy sv. Jana Nepomuckého na severní Moravě. In: Zprávy památkové péče LIII, 1993, 389-392
- Hochfeierlich-acht-tägige Ehren-Gedächtnis 1729* – Hochfeyrlich-Acht-tägige Ehren-Gedächtnus des heiligen Pragerischen Canonici und herrlichen Blutzegen Jesu Christi Joannis von Nepomuck, neuerwählten allgemeinen Patronen des gantzen Bayrland und dessen Haupt-Stadt München. Angestellt und gehalten von einer hochansehnlichen nepomucenischen Verbündnus auf geschehene Canonization oder Heiligsprechung des gedachten grossen Martyrers in der hochansehnlichen churfürstl. Collegiat-Stüfft- und Pfarr-Kirchen U. L. Frauen der unbefleckten Empfängnis Mariae in der churfürstl. Haupt- und Residentz-Stadt München in dem Monat Junii Anno 1729. München [1729]
- HOJDA 1991 – Zdeněk HOJDA: Marek Bernard Joanelli, příklad ambiciózního pražského měšťana a mecenáše 1. poloviny 18. století. In: Barokní umění a jeho význam v české kultuře (sborník symposia). Praha 1991, 171-184
- HOJDA 1993 – Zdeněk HOJDA: Výtvarná díla v domech staroměstských měšťanů v letech 1627-1740 – příspěvek k dějinám kultury barokní Prahy I. In: Pražský sborník historický XXVI, 1993, str. 38-102
- HOLAS 1929 – František Xaver HOLAS: Dějiny poutního místa mariánského Svaté Hory u Příbramě. Svatá Hora 1929
- HOLUBOVÁ 2015 – Markéta HOLUBOVÁ: Panna Marie Svatohorská. Příspěvek k barokním vazbám jezuitské rezidence a poutního místa. Praha 2015
- HOMEYER 1907 – Fritz HOMEYER: Stranitzkys Drama vom „Heiligen Nepomuck“ mit einem Neudruck des Textes. Berlin 1907
- HONSATKO 1835 – Antonín František Maria HONSATKO: Die Pfarrkirche des h. Stephan des Grösseren (na Rybnjczku) sonst auch vor Alters Sepultura peregrinantium genannt. Jičín 1835
- HORÁK 2009 – Václav HORÁK: Pivín. Historie a současnost obce. Pivín 2009
- HORÁK 2019 – Václav HORÁK: Počátky kultu Jana Nepomuckého v Trutnově. In: Trutnov – město draka. O našich pokladech 7. Trutnov 2019, 19-22
- HORÁKOVÁ 2000 – Michaela HORÁKOVÁ A KOL.: Nádoba zapálená. Soubor svatonepomucenských kázání a jiných spisů z první poloviny 18. století. Žďár nad Sázavou 2000
- HORÁKOVÁ 2001 – Michaela HORÁKOVÁ: K rozdělení české nepomucenské homiletiky do skupin. In: Bibliotheca Strahoviensis 4-5, 2001, 231-251
- HORČICE 1839 – Josef Prokop HORČICE: Popsání nejstarožitnějšího kollegiátního chrámu v Čechách, pod jménem svatých Kosmy a Damiána a svatého Václava v Staré Boleslavi, s přidanými životopisy těchto tří svatých mučedníků, jakož i svatých pěti bratrů, a s připojenou pobožností ranní, ke mši sv., k sv. zpovědi, k sv. přijímání, a ostatní, kteráž se ode dávna na těch svatých místech vykonávala, a až podnes s prospěchem konati může; pro katolické křesťany, zvláště ctitele oněch svatých patronů českých [...] Praha 1839
- HORYNA 1993 – Mojmír HORYNA: Osobnost a dílo Jana Blažeje Aichela v kontextu evropské barokní architektury. 1993
- HORYNA 1998 – Mojmír HORYNA: Jan Blažej Santini – Aichel. Praha 1998
- HORYNA 2000 – Mojmír HORYNA: Zwei unbekante Brokoffsche Holzschnitte des hl. Johann von Nepomuk. In: Markus HÖRSCH / Elisabeth OY-MARRA (edd.): Kunst – Politik – Religion. Studien zur Kunst in Süddeutschland, Österreich, Tschechien und der Slowakei. Festschrift für Franz Matsche zum 60. Geburtstag. Petersberg 2000, 165-168
- HRADEC 1931 – Josef HRADEC: Slivenec. In: Od Karlova mostu 6, 1931
- Hrádek 1298-1998* – Zdeněk PAPEŽ / Miluše ŠMÍDOVÁ: Hrádek 1298-1998. Hrádek u Sušice 1998
- HRBEK 2011 – Jiří HRBEK: Císařský hon na křivoklátském panství v roce 1721. In: Rakovnický historický sborník VIII, 2011, 5-27
- HRBEK A KOL. 2021 – Jiří HRBEK A KOL.: Panovnícký majestát. Habsburkové jako čeští králové v 17. a 18. století. Praha 2021

- HREBIKOVÁ 2016 – Anežka HREBIKOVÁ: Štěpán Vilém Kinský jako císařský vyslanec v Rusku Petra Velikého v letech 1721-1722. *Acta Legationis Moscoviticae aneb Diplomatické relace jako raně novověký pramen*. Diplomová práce, UK v Praze, FF, Katedra pomocných věd historických a archivního studia. Praha 2016
- HRUBÝ 2002 – Vladimír HRUBÝ: Katedrála sv. Ducha. Kaple sv. Klimenta. Biskupská rezidence. Hradec Králové 2002
- HUDEC 2015 – Petr HUDEC: Kaple svatého Jana Nepomuckého na Velehradě. In: *Ingredere hospes*. Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Kroměříži 8, 2015, 12-31
- HUDEC/LÉTAL 2022 – Petr HUDEC / Aleš LÉTAL: Galerie velehradské cisterciáckého krajiny. Velehrad 2022
- HURT 1938 – Rudolf HURT: Dějiny cisterciáckého kláštera na Velehradě II. 1650-1784. (Spisů Akademie velehradské sv. XVIII). Olomouc 1938
- CHALUPOVÁ 2015 – Anežka CHALUPOVÁ: Kaple sv. Ondřeje na hradě Hukvaldy. Bakalářská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2015
- CHAROUZ 1994 – Jindřich Zdeněk CHAROUZ: Hlas v mlčení – Jan Sarkander, kněz a mučedník. In: *Kněz a mučedník Jan Sarkander – Sborník ke svatořečení*. Olomouc 1994
- Cheb – město, historicko-turistický průvodce (č. 11)* 1999 – Jaromír BOHÁČ (č. a n. verze) / E. BOČKOVÁ (n. verze): *Cheb – město, historicko-turistický průvodce č. 11*. Cheb / Eger – Stadt, historisch-touristischer Führer Nr. 11. Cheb 1999
- CHLÁDKOVÁ 2013 – Veronika CHLÁDKOVÁ: Čeští zemští patroni ve výtvarném umění – okres Ústí nad Orlicí. Bakalářská práce, Univerzita Pardubice, FF, Pardubice 2013
- CHMELAROVÁ 2009 – Veronika CHMELAROVÁ: Kult sv. Jana Nepomuckého v Těšínském knížectví. Bakalářská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra historie. Olomouc 2009
- CHMELINOVÁ/RAGAČ 2009 – Katarína CHMELINOVÁ / Radoslav RAGAČ: Päťdesiate výročie kňazstva Imricha Esterházyho. Niekoľko poznámok k takmer zabudnutej barokovej slávnosti v Bratislave. In: *Orbis artium*. K jubileu Lubomíra Slavička. Brno 2009, 521-537
- CHOVANEČKOVÁ 2015 – Martina CHOVANEČKOVÁ: Sochařství a umělecké dění 20. let 18. století v Olomouci. Magisterská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2015
- CHRÁSTECKÁ 2012 – Marie CHRÁSTECKÁ: Vnitřní umělecké vybavení svatovítské katedrály před regotizací. Bakalářská práce, UK v Praze, KTF, Ústav dějin křesťanského umění. Praha 2012
- CHROUSTOVÁ 2014 – Eva CHROUSTOVÁ: Ikonografický program jezuitského kostela v Klatovech. Bakalářská práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2014
- INDRA 1990 – Bohumír INDRA: Barokní sochy Ferdinanda Grosse, Conrada Spindlera a sochařské dílo Václava Böhma v Lipníku nad Bečvou a v Hranicích. (Příspěvek k dílu Umělecké památky Moravy a Slezska.) In: *Časopis Slezského muzea*. B. Vědy historické. 39, 1990, 33-52
- IOANNES A S. FELICE 1739 – IOANNES A S. FELICE: *Annalium Provinciae Sancti Josephi Ordinis excalceatorum Sanctissimae Trinitatis redemptionis captivorum libri decem, in quibus ab origine Provinciae et Ordinis propagatione post ultimam Viennae obsidiānem anno M. DC. LXXXIII. usque ad constitutam Provinciam anno M. DCC. XXVIII. referuntur coenobiorum origines, peractae captivorum redemptiones, illustrium virorum vitae sive elogia, descriptiones variarum urbium ac locorum in Turcia praesertim et Tartaria, aliaeque res memorabiles, saeculi duodevigesimi et antecedentis historiam illustraturae. Omnia fere ex Summorum Pontificum et Imperatorum diplomatibus, Principum et magnorum virorum epistolis, atque aliis domesticis et originalibus actis, documentis et probatis scriptoribus desumpta. [...]* Wien 1739
- IVANEGA 2015 – Jan IVANEGA: „Wohl, tüchtig und tauerhafft.“ Stavební aktivity na schwarzenberských panstvích za knížete Adama Františka (1703-1732). Disertační práce, MU v Brně, FF. České Budějovice 2015
- IVÁNEK 2010 – Jakub IVÁNEK: Katalog písní o svatých v české barokní literatuře. Ostrava 2010
- IVÁNEK 2023 – Jakub IVÁNEK: Songs about St. John of Nepomuk from the 17th to the 19th century (especially broadside ballads). In: *Bohemica litteraria* 26, 2023, 67-88
- JACOBS 2017 – Roel JACOBS: La grandeur de la petite histoire du côté de la rue de Laeken. In: *Musées et Archives de la Ville de Bruxelles* XLIX, 2017, 257-278
- JAN 1996 – Libor JAN: Dějiny kapituly. In: Libor JAN / Rudolf PROCHÁZKA / Bohumil SAMEK: *Sedm set let brněnské kapituly*. Brno 1996, 41-105
- JANATA 1933 – Jaroslav JANATA: Hrad Krašov. Kralovice 1933
- JANOUSEK 1912 – František JANOUSEK: Dějiny kostela a fary v Petrovicích u Rakovníka. Praha-Karlín 1912

- JELÍNEK 1838 – František JELÍNEK: Historie města Litomyšle I. Litomyšl 1838
- JELÍNEK 1845a – František JELÍNEK: Historie města Litomyšle II. Litomyšl 1845
- JELÍNEK 1845b – František JELÍNEK: Historie města Litomyšle III. Litomyšl 1845
- JELÍNEK 1912 – Vojtěch JELÍNEK: Sadská. Popis dějepisný, místopisný a statistický. Hradec Králové 1912
- JEŘÁBEK 1929 – František JEŘÁBEK: Dějiny chrámu sv. Michala archanděla v Brně. K 700leté památce založení. Brno 1929
- JIRÁSEK 1953 – František JIRÁSEK: Bílý Újezd – Dějiny obce s připojenou osadou Roudné. Slovem i obrazem. 1953
- JIREČEK 1878 – Josef JIREČEK: Dějiny církevního básnictví českého až do XVIII. století. Praha 1878
- JIŘINEC 2007 – Martin JIŘINEC: Kanonie cyriaků (křížovníků s červeným srdcem) na Starém Městě pražském v letech 1628-1729. Diplomová práce, UK v Praze, FF. Praha 2007
- JIŘINEC 2008 – Martin JIŘINEC: Dny sváteční pražské kanonie cyriaků (1628-1729). In: Ivana ČORNEJOVÁ / Hedvika KUCHAROVÁ / Kateřina VALENTOVÁ (red.): Locus pietatis et vitae. Sborník příspěvků z konference konané v Hejnicích ve dnech 13.-15. září 2007. Praha 2008, 107-127
- JIRIŠTĚ 1997 – Jan Nepomuk JIRIŠTĚ: Zaniklá památka svatojánské úcty. In: Posel z Budče 12-13, 1997, 39
- JIRIŠTĚ 1998 – Jan Nepomuk JIRIŠTĚ: Svatojánské památky na křížovnických působištích. In: Posel z Budče 15, 1998, 24-25
- JIRIŠTĚ 2005 – Jan Nepomuk JIRIŠTĚ: Mariánský klášter na Bezdězu a úcta Panny Marie Montserratské v jeho okolí. In: Slánské rozhovory 2004 – *Španělsko*. Slaný 2005, 54-59
- JN 1971 – Johannes von Nepomuk. (Sborník a katalog k výstavě uspořádané k 250. výročí blahořečení Jana Nepomuckého). Passau 1971
- JN 1973 – Johannes von Nepomuk. Variationen über ein Thema. (Sborník a katalog k výstavě konané 22. VII. – 1. X. 1973 v Schloß Corvey an der Weser). München, Paderborn, Wien 1973
- JN 1979 – Johannes NEUHARDT (red.): Johannes von Nepomuk. Ein Text-Bild-Band. (Sborník k výstavě). Graz, Wien, Köln 1979
- JN 1993 – Reinhold BAUMSTARK / Johanna VON HERZOGENBERG / Peter VOLK (red.): Johannes von Nepomuk 1393–1993. Eine Ausstellung des Bayerischen Nationalmuseums, München, in Zusammenarbeit mit dem Prämonstratenserkloster Strahov, Prag, und dem Nationalmuseum, Prag. Prag, Kloster Strahov, 17. Mai – 15. August 1993; München, Bayerisches Nationalmuseum, 17. September – 14. November 1993. München 1993
- JN 2001 – Brigitte FASZBINDER-BRÜCKLER / Theodor BRÜCKLER: Johannes von Nepomuk, seine Zeit – sein Leben – sein Kult. Hollabrunn 2001
- JN 2023 – Ramona HOCKER / Werner TELESKO (ed.): Johannes von Nepomuk. Kult – Künste – Kommunikation. Wien 2023
- JOHANIDES 1973 – Josef JOHANIDES: Staré královéhradecké tisky. Hradec Králové 1973
- JOHN/PÁTEK 2005 – František JOHN / Aleš PÁTEK: Drobné sakrální památky Zábřeha a okolí. Zábřeh 2005
- JOCHER 1842 – Adam JOCHER: Obraz bibliograficzno-historyczny literatury i nauk w Polsce od wprowadzenia do niej druku po rok 1830 włączanie [...] III. 1. Wilno 1842
- JUHÁSZ 1964 – Koloman JUHÁSZ: Der hl. Johannes Nepomuk als Schutzpatron des Banates. In: Österreichische Zeitschrift für Volkskunde 67, 1964, 89-90
- JUNGMANN 1825 – Josef JUNGMANN: Historie literatury české aneb soustavný přehled spisů českých, s krátkou historií národu, osvícení a jazyka. Praha 1825
- JUNGMANN 1849 – Josef JUNGMANN: Historie literatury české. Aneb: Soustavný přehled spisů českých s krátkou historií národu, osvícení a jazyka. 2. vyd. Praha 1849
- JUNGMANNOVÁ 2012 – Pavla JUNGMANNOVÁ: České nápisy na zvonech z 15. – 19. století. Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni, FF. Plzeň 2012
- JŮZOVI 2003 – Alena JŮZOVÁ / Vilém JŮZA: Uherské Hradiště. Monografie o stavebním a uměleckém vývoji města. Uherské Hradiště 2003
- KAČIC 2014 – Ladislav KAČIC: Schuldramen und Oratorien bei den pressburger Jesuiten im 18. Jahrhundert. In: Musicologica Brunensia 49, 2014, 275-290
- KADLEC 1968 – Jaroslav KADLEC: Svatý Prokop. Řím 1968
- KADLEC 2004 – Jaroslav KADLEC: Klášter augustiniánských kanovníků v Třeboni. Praha 2004
- KADLEC 2008 – Ján KADLEC: Olomoucká předměstí a jejich drobné památky. Olomouc 2008

- KALANDŘÍKOVÁ 2016 – Eva KALANDŘÍKOVÁ: Umělecká výzdoba dominikánského klášterního kostela sv. Michala v Brně. Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Seminář dějin umění. Brno 2016
- KALISTA 1970 – Zdeněk KALISTA: Česká barokní gotika a její žďárské ohnisko. Brno 1970
- KALLERT 2003 – Kristina KALLERT: Svatý Jan Nepomucký ve třech jazycích. Bibliografie pražských svatojanských arcibratrských kázání u sv. Vít a panegyrik na Skalce. Johannes von Nepomuk in dreierlei Sprache. Bibliographie der Predigten und Panegyrica vor den Bruderschaften bei St. Veit und auf Skalka. In: *Knihy a dějiny 9-10, 2002-2003*. Praha 2003, 5-89
- KAPNER 1970 – Gerhardt KAPNER: Freiplastik in Wien. (Wiener Schriften 31). Wien 1970
- KAPNER 1971 – Gerhardt KAPNER: Wiener Quellen zur politischen Motivation des Nepomukkults. In: *Wiener Geschichtsblätter 26, 1971, 241-243*
- KAPS 2017 – Wolfgang KAPS: Neuburg an der Donau: Vom Ursulinenkloster zum Studienseminar und Gymnasium. (Elektronický text). 2017
- KAPSA 2012 – Václav KAPSA: Bassani – Brentner – Villicus: Hudební repertoár dvou rukopisných sborníků z piaristického kláštera v Podolínci. In: *Musicologica Slovaca 3 (29), 2012, 195-215*
- KAREL 2021 – Jiří KAREL: Rýmařov v dějinách. Rýmařov 2021
- KARGOLEWSKI 1729b – Marek Antoni KARGOLEWSKI: Fama triumphantis sanctimoniae D. Joannis Nepomuceni, sacrae the. et I. U. doctoris, canonici cathedralis Pragensis, thaumaturgi, ob servatum Sanctae Confessionis sigillum martyris, fama periclitantium singularis patroni, a Romanis collibus viva voce S. D. N. Benedicti XIII. ad turres metropolitanae urbis Cracoviensis refracta orbe universo resonans, dum solennis ejusdem Sancti ad ecclesiam Divi Adalberti in circulo Cracoviensi, promotione confraternitatis literarorum et aliorum cultorum, ex basilica cathedrali Cracoviensi fieret introductio, [...] brevibus paginis celebrata, anno famam et salutem generis humani reparantis Dei Homini MDCCXXIX., die XVII. Septembris. Kraków [1729]
- Karl Pollender – Lehrer – Heimatforscher – Museumsgründer 2002* – Karl Pollender – Lehrer – Heimatforscher – Museumsgründer. Werne 2002
- Karlův most 2010* – KOL. AUTORŮ: *Karlův most*. Praha 2010
- KASKA 1936-1937 – František KASKA: Historie jičínských soch. (6. svazek knihovny časopisu Český Ráj v Jičíně). Jičín 1936-1937
- KATZINGER 2012 – Willibald KATZINGER: Nepomukiade oder die wandernden Heiligen von Linz. In: *Oberösterreichische Heimatblätter 66, 2012, 121-162*
- KAUBEK 1874 – Arnošt KAUBEK: Děje města Libochovic nad Ohří s odvoláním na zemské desky a jiné původní prameny. Litoměřice 1874
- KB 4. III – Felix MADER / Max HEUWIESER / Georg LÖSTI: Die Kunstdenkmäler von Bayern 4. Regierungsbezirk Niederbayern. III. Stadt Passau. München 1919
- KETTEMANN 1729 – Cherubin KETTEMANN: Zweyfachen Himmels zweyfache Schlüssel von Gott gegeben dem heiligen Johanni von Nepomuck, das ist Vierdte Lob- und Ehren-Red an der acht-tägigen herrlichen Solennität deß erstbesagten glorwürdigen Martyrers und neu-erwählten chur-bayrischen Lands-Patronen vorgetragen den 29. Junii an dem hohen Festtag der hh. Aposteln Petri und Pauli in der churfürstlichen hochansehlichen Collegiat-Stüfft- und Pfarr-Kirchen ad Divam Virginem der allhiesigen Haupt- und Residentz-Stadt München [...] München 1729
- KEYSSLER/SCHÜTZE 1751 – Johann Georg KEYSSELER (aut.) / Gottfried SCHÜTZE (doprovodný text): Neueste Reisen durch Deutschland, Böhmen, Ungarn, die Schweitz, Italien und Lothringen, worinnen der Zustand und das Merkwürdigste dieser Länder beschrieben, vermittelt der natürlichen, gelehrten und politischen Geschichte, der Mechanik, Maler-, Bau- und Bildhauerkunst, Münzen und Alterthümer, wie auch mit verschiedenen Kupfern erläutert wird. Neue und vermehrte Auflage, welche mit Zusätzen und mit einer Vorrede von dem Leben des Verfassers begleitet hat M. Gottfried Schütze [...] Hannover 1751
- KGB 2 – Franz Xaver KRAUS: Die Kunstdenkmäler des Grossherzogthums Baden 2. Die Kunstdenkmäler des Kreises Villingen. Freiburg im Breisgau 1890
- KGB 4. I – Adolf VON OECHELHÄUSER: Die Kunstdenkmäler des Grossherzogthums Baden 4. Kreis Mosbach. I. Die Kunstdenkmäler des Amtsbezirks Wertheim. Freiburg im Breisgau 1896
- KGB 4. III – Adolf VON OECHELHÄUSER: Die Kunstdenkmäler des Grossherzogthums Baden 4. Kreis Mosbach. III. Die Kunstdenkmäler der Amtsbezirke Buchen und Adelsheim. Tübingen, Leipzig 1901
- KGB 9. II – Hans ROTT: Die Kunstdenkmäler des Grossherzogthums Baden 9. Kreis Karlsruhe. II. Die Kunstdenkmäler des Amtsbezirks Bruchsal. Tübingen 1913

- KILLIAN 1858 – Wilhelm KILLIAN: Verzeichniss der ausschliesslich böhmischen Münzen- und Medaillen-Sammlung. [...] Zum Behufe der öffentlichen Versteigerung welche zu Wien im Monate September 1858 stattfinden wird. Wien 1858
- KKB 1. II – Die Kunstdenkmale des Königreiches Bayern 1. Die Kunstdenkmale des Regierungsbezirkes Oberbayern. II. Stadt München, Bezirksämter Erding, Ebersberg, Miesbach, Rosenheim, Traunstein, Wasserburg. München 1902
- KKB 2. VIII – Richard HOFFMANN / Georg HAGER: Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern 2. Regierungsbezirk Oberpfalz und Regensburg. VIII. Bezirksamt Vohenstrauß. München 1907
- KKB 2. X – Felix MADER: Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern 2. Regierungsbezirk Oberpfalz und Regensburg. X. Bezirksamt Kemnath. München 1907
- KKB 2. XI – Georg HAGER: Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern 2. Regierungsbezirk Oberpfalz und Regensburg. XI. Bezirksamt Eschenbach. München 1909
- KKB 2. XIII – Friedrich Hermann HOFMANN / Felix MADER: Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern 2. Regierungsbezirk Oberpfalz und Regensburg. XIII. Bezirksamt Beilngries II. München 1908
- KKB 2. XIV – Felix MADER: Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern 2. Regierungsbezirk Oberpfalz und Regensburg. XIV. Bezirksamt Tirschenreuth. München 1908
- KKB 2. XVII – Friedrich Hermann HOFMANN / Felix MADER: Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern 2. Regierungsbezirk Oberpfalz und Regensburg. XVII. Stadt und Bezirksamt Neumarkt. München 1909
- KKB 2. XX – Hans KARLINGER / Georg HAGER / Georg LILL: Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern 2. Regierungsbezirk Oberpfalz und Regensburg. XX. Bezirksamt Stadtamhof. München 1914
- KKB 3. IX – Adolf FEULNER: Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern 3. Regierungsbezirk Unterfranken und Aschaffenburg. IX. Bezirksamt Lohr. München 1914
- KLAMBT 1842 – Wenzel W. KLAMBT: Urkundliche Chronik der Stadt und Herrschaft Neurode von ihrem Ursprung bis auf die heutige Zeit, topographisch, statistisch und historisch dargestellt, nach den besten Quellen bearbeitet und mit den einschlagenden Urkunden belegt. Nowa Ruda 1842
- KLAPETKOVÁ 2009 – Jana KLAPETKOVÁ: Galerie barokních soch pod širým nebem v Liběšicích. Bakalářská práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2009
- KLEPSOVÁ 2010 – Eva KLEPSOVÁ: Obraz sv. Jeronýma v kapli dolnolukavického zámku. In: Pod Zelenou Horou (vlastivědný sborník jižního Plzeňska) XIII (XXV), 4, 2010, 15-16
- KLINGENBERG-HELPERT 1971 – Jitka KLINGENBERG-HELPERT: Festgerüste zur Seligsprechung und zur Heiligsprechung des Johannes von Nepomuk in Prag. In: *JN* 1971, 63-88
- KNAPP 1887 – Antonín KNAPP: Paměti královského věnného města Jaroměře nad Labem. Jaroměř 1887
- KNEIDL 1923 – František KNEIDL: Karlín I. Špitálsko za branou Poříčskou od dávných časů do založení Karlína. Praha 1923
- KNIRIM 1973 – Helmut KNIRIM: Kurfürst Clemens August und der westfälische Adel als Verehrer des hl. Johannes von Nepomuk. In: *JN* 1973, 64-69
- KOČÍ 2015 – Jan KOČÍ: Zaniklé sakrální stavby královského města Znojma a blízkého okolí. Diplomová práce, UK v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu. Praha 2015
- KODYSOVÁ 2014 – Gabriela KODYSOVÁ: Sv. Jan Sarkander v barokním umění. Magisterská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2014
- KOKAISL/KOKAISLOVÁ 2013 – Petr KOKAISL / Pavla KOKAISLOVÁ: Kostely a kaple v klatovském okrese II. Bývalé politické okresy Domažlice, Přeštice, Strakonice a Sušice. Praha 2013
- KOKINOVÁ 2011 – Eliška KOKINOVÁ: Karel Josef Hiernle – sochař pozdního baroka. Diplomová práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2011
- KOLÁČEK 2006 – Josef KOLÁČEK: Dějiny těšínské rezidence Tovaryšstva Ježíšova a gymnázia. *Annales Teschinenses*. Olomouc 2006
- KÖNIG 1994 – Josef Walter KÖNIG: Der heilige Johannes von Nepomuk in Donauwörth und dem Donauwörther Umland. Ein Gedenken zum 600. Todestag. In: *Mitteilungen des Historischen Vereins für Donauwörth und Umgebung*, 1993, Donauwörth 1994, 5-25
- KÖNIG 1995 – Josef Walter KÖNIG: Auf den Spuren des Johannes von Nepomuk. In: *Rieser Kulturtage, Dokumentation X*, 1994. Nördlingen 1995, 573-594
- KOPECKÝ 1998 – Milan KOPECKÝ A KOL.: Žena krásná náramně. Soubor svatojanských kázání a jiných spisů z doby opata Václava Vejmluvy. Žďár nad Sázavou 1998
- KOPECKÝ 1999 – Milan KOPECKÝ: Nic stálého přítomného. K literárnímu baroku. Brno 1999

- KOŘÁN 1968 – Ivo KOŘÁN: Cyriacký klášter a chrám sv. Kříže Většího v baroku. In: *Umění XVI*, 1968, 173-195
- KOŘÁN 1970 – Ivo KOŘÁN: Barok pod Orlickými horami. In: *Orlické hory a Podorlicko* 3, 1970, 105-126
- KOŘÁN 1971 – Ivo KOŘÁN: Umění a umělci baroka v Hradci Králové. In: *Umění XIX*, 1971, 35-69, 136-189
- KOŘÁN 1994 – Ivo KOŘÁN: Na okraj nepomucenské literatury roku 1993. In: *Umění XLII*, 1994, 211-221
- KOŘÁN 1999 – Ivo KOŘÁN: Braunové. Praha 1999
- KOŘÁN 2008 – Ivo KOŘÁN: Lomivý charakter baroka v Čechách a jeho chvála. In: Helena DÁŇOVÁ / Jan KLÍPA / Lenka STOLÁROVÁ (ed.): *Slezsko – země Koruny české. Historie a kultura 1300-1740*. B. Praha 2008, 519-537
- KOSTÍLKOVÁ 1994 – Marie KOSTÍLKOVÁ: Dostavba Svatovítské katedrály v Praze. In: *Pražské arcibiskupství 1344-1994. Sborník statí o jeho působení a významu v české zemi*. Praha 1994, 225-247
- KOSTÍLKOVÁ 1997 – Marie KOSTÍLKOVÁ: Oltářní tumba v kapli sv. Vojtěcha, nález ostatků sv. Vojtěcha roku 1880 a jejich další osudy. In: *Svatý Vojtěch. Sborník k mileniu*. Praha 1997, 141-167
- KOŠÁK 1920 – František KOŠÁK: K účtě sv. Jana Nep. a bl. Jana Sarkandra. In: *ČKD LXI (LXXXVI)*, 1920, 54-58
- KOTRBA 1944 – Viktor KOTRBA: Sezemice. (Edice Poklady umění v Čechách a na Moravě LXI). Praha 1944
- KOTRBA 1976 – Viktor KOTRBA: Česká barokní gotika. Praha 1976
- KOUDELKOVÁ 2000 – Jana KOUDELKOVÁ: Česká zastavení v Římě. 2000
- KOURKOVÁ 2011 – Lucie KOURKOVÁ: Pamětní kniha městečka Brtnice z 18. století. Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, FF, Ústav archivnictví a pomocných věd historických. České Budějovice 2011
- KOVÁCS 1979 – Elisabeth KOVÁCS: Die Verehrung des hl. Johannes von Nepomuk am habsburgischen Hof und in der Reichs- und Residenzhauptstadt Wien im 18. Jahrhundert. In: *JN* 1979, 69-85
- KOZEL 1929a – Václav KOZEL: Čtení o sv. Janu Nepomuckém. České Budějovice 1929
- KOZEL 1929b – Václav KOZEL: Svatojanská bratrstva v Praze. In: Vilém BITNAR / Karel PROCHÁZKA: *Pragensia svatojanská. Sborník statí o kultuře českého baroka*. Praha 1929, 152-156
- KR 5. IV – Edmund RENARD: Die Kunstdenkmäler der Rheinprovinz 5. Regierungsbezirk Köln. IV. Die Kunstdenkmäler des Siegkreises. Düsseldorf 1907
- KR 8. I – Karl Franck OBERASPACH / Edmund RENARD: Die Kunstdenkmäler der Rheinprovinz 8. Regierungsbezirk Aachen. I. Die Kunstdenkmäler des Kreises Jülich. Düsseldorf 1902
- KR 10. II – Die Kunstdenkmäler der Rheinprovinz 10. Regierungsbezirk Aachen. II. Die Kirchen der Stadt Aachen. Mit Ausnahme des Münsters. Düsseldorf 1922
- KR 15. III – Ernst WACKENRODER: Die Kunstdenkmäler der Rheinprovinz 15. Regierungsbezirk Trier. III. Die Kunstdenkmäler des Kreises Saarburg. Düsseldorf 1939
- KR 16. I – Die Kunstdenkmäler der Rheinprovinz 16. Regierungsbezirk Koblenz. I. Die Kunstdenkmäler des Kreises Altenkirchen. Düsseldorf 1935
- KR 18. I – Die Kunstdenkmäler der Rheinprovinz 18. Regierungsbezirk Koblenz. I. Die Kunstdenkmäler des Kreises Kreuznach. Düsseldorf 1935
- KRAJNÍK 1996 – Stanislav KRAJNÍK: Farní kroniky o ničení církevních památek po roce 1918 na Kladensku, Slánsku a Novostrašecku. In: *Posel z Budče* 11, 1996, 9-13
- KRÁLÍKOVÁ 2006 – Michaela KRÁLÍKOVÁ: Světci na barokních medailonech z jižní Moravy. In: Rastislav KOŽIAK / Jaroslav NEMEŠ (eds.): *Svátec a jeho funkcie v spoločnosti II*. 2006, 155-166
- KRAMÁŘ/ŠRONĚK/KONEČNÝ 1998 – Vincenc KRAMÁŘ (aut.) / Michal ŠRONĚK (ed. a aut. úvodní studie) / Lubomír KONEČNÝ (aut. úvodní studie): *Zpustošení Chrámu svatého Víta v roce 1619. (Fontes historiae artium VI)*. Praha 1998
- KRÁSL 1895 – František KRÁSL: Sv. Prokop, jeho klášter a památka u lidu. Praha 1895
- KRÁSL 1904 – František KRÁSL (ed.): *Responsa ad 42 puncta consistorio archiepiscopali a. 1700 clero proposita, Districtus Chrudimensis. I. Sub vicario Chrudimensi*. Praha 1904
- KRÁSL/JEŽEK 1898 – František KRÁSL / Jan JEŽEK: Sv. Vojtěch, druhý biskup pražský, jeho klášter i účta u lidu. Praha 1898
- KRATOCHVIL 2014 – Jan KRATOCHVIL: Epigrafické památky mikroregionů Babí lom a Ždánicko. Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2014

- KRATOCHVILOVÁ 2012 – Petra KRATOCHVILOVÁ: Epigrafické památky Hodonínska. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2012
- KRAUS 1918 – Arnošt KRAUS: Husitství v literatuře zejména německé II. Husitství v literatuře barokní a osvěcenské. Praha 1918
- KRČMÁŘ/PROCHÁZKA/SOUKUP 2004 – Luděk KRČMÁŘ / Zdeněk PROCHÁZKA / Jan SOUKUP: Zničené kostely. Průvodce historií západních Čech 14. Domažlice 2004
- KREMER-KARLŠTEJNSKÝ 1941 – Vilém Václav KREMER-KARLŠTEJNSKÝ: Přenesení ostatků sv. Václava ze Staré Boleslavi do Prahy roku 932 ve zprávách legenda a v pozdější účtě. Praha 1941
- KRINS 1971 – Franz KRINS: Zur Verehrung des hl. Johannes von Nepomuk in Westfalen. Ein Beitrag zur ost-westdeutschen Patrozinienforschung. In: Jahrbuch für ostdeutsche Volkskunde 14. Marburg 1971, 294-385
- KRINS 1973 – Franz KRINS: Johannes von Nepomuk, ein böhmischer Heiliger in Westfalen. In: *JN* 1973, 48-58
- KRÖGER 1992 – Jens KRÖGER: Die Johannes-Nepomuk-Kapelle in Siegburg. In: Jahrbuch des Rhein-Sieg-Kreises 1992 (1991), 60-63
- VON KROHNE 1776 – Johann Wilhelm Franz VON KROHNE: Allgemeines Teutsches Adels-Lexicon darinn von den alten und neuen gräflich-freyherrlich- und adelichen Familien, ihrem Alterthum, Ursprunge, Vertheilungen in unterschiedene Häuser, Verwandtschaften und denen daraus entsprossenen berühmtesten Personen gehandelt wird. 1. 2. G-M. Hamburg 1776
- KROUPA/SEDLÁK 2015 – Jiří KROUPA / Jan SEDLÁK: Zelená hora – Žďársko Jana Santiniho (České dědictví UNESCO). Praha 2015
- KRP* 4. I – Fritz Viktor ARENS: Die Kunstdenkmäler von Rheinland-Pfalz 4. Die Kunstdenkmäler der Stadt Mainz. 1. *Kirchen St. Agnes bis Hl. Kreuz*. München 1961
- KRSEK 1989a – Ivo KRSEK: Barokní malířství 17. století na Moravě. In: Dějiny českého výtvarného umění II/1. Od počátků renesance do závěru baroka. Praha 1989, 357-372
- KRSEK 1989b – Ivo KRSEK: Malířství vrcholného baroka na Moravě. In: Dějiny českého výtvarného umění II/2. Od počátků renesance do závěru baroka. Praha 1989, 612-628
- KRŠKA 1882 – Josef KRŠKA: Úcta k sv. Janu Nepomuckému. In: *ČKD* 1882, 445-446
- KŘIVÁČEK 2012 – Miroslav KŘIVÁČEK: Kaple sv. Jana Nepomuckého v Horosedlech. 2012
- KUBELKOVÁ 2009 – Hana KUBELKOVÁ: Mikroregion Přeloučsko a jeho epigrafické památky. Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2009
- KUČA 2000 – Karel KUČA: Brno. Vývoj města, předměstí a připojených vesnic. Praha, Brno 2000
- KUDA 2015 – Dalibor KUDA: Uherské povstání Františka II. Rákócziho (1703-1711) a panství Strážnice. Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Historický ústav. Brno 2015
- KÜCHELBECKER 1730 – Johann Basil KÜCHELBECKER: Allerneueste Nachricht vom römisch-käyserl. Hoff nebst einer ausführlichen historischen Beschreibung der kayserlichen Residentz-Stadt Wien und der umliegenden Oerter, theils aus den Geschichten, theils aus eigener Erfahrung zusammen getragen und mit saubern Kupffern ans Licht gegeben. Hannover 1730
- KUCHYŇKA 2006 – Zdeněk KUCHYŇKA: Počátky úcty k sv. Janu Nepomuckému na Kladensku a Slánsku. In: Středočeský vlastivědný sborník 24, 2006, 85-98
- KULTZEN 1979 – Rolf KULTZEN: Der hl. Johannes von Nepomuk in der italienischen Kunst. In: *JN* 1979, 119-124
- KUNEŠOVÁ 2007 – Jana KUNEŠOVÁ: Život a dílo dvorního malíře Františka Antonína Müllera (1693-1753). Diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2007
- Kurzer Auszug aus der Geschichte der marianischen Statue* 1807 – Kurtzer Auszug aus der Geschichte der marianischen Statue, von welcher in der Franziskaner Kirche zu Wien das zweyte Jahrhundert mit Erlaubniß sowohl geistlich als weltlicher Obrigkeit den 6. 7. und 8. September gefeyert wird. [...] Wien 1807
- KUTHAN/ROYT 2011 – Jiří KUTHAN / Jan ROYT: Katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha, svatyně českých patronů a králů. Praha 2011
- KUTIL 2010 – Jiří KUTIL: Soupis epigrafických památek v okrese Kolín do roku 1850. (Východní část). Bakalářská práce, Univerzita Pardubice, FF. Pardubice 2010
- KVAPIL/KOUTŇÁKOVÁ 2005 – Petr KVAPIL / Květoslava KOUTŇÁKOVÁ: Kvasice. Kvasice 2005
- KVARDOVÁ 2011 – Martina KVARDOVÁ: Epigrafické památky bývalých soudních okresů Znojma a Jaroslavic. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2011

- KVARDOVÁ 2013 – Martina KVARDOVÁ: Epigrafické památky bývalého soudního okresu Vranov nad Dyjí. Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2013
- KYLAROVÁ 2007 – Barbora KYLAROVÁ: Zemští patronové v kancionálové písni 17. století. Diplomová práce, UK v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka a literatury. Praha 2007
- LANGOVÁ 2019 – Nikol LANGOVÁ: Poklona sv. Jana Nepomuckého v Brně-Komárově. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav hudební vědy. Brno 2019
- LAŇKOVÁ 2008 – Jana LAŇKOVÁ: Obyvatelstvo Třebívlic v 17. a 18. století. Diplomová práce, UK v Praze, FF, Ústav českých dějin. Praha 2008
- LASFARGUES 1965 – Yves LASFARGUES: Le culte mondial de Saint Jean Nepomucène aux XVIIe et XVIIIe siècles. Disertace. Paris 1965
- LASFARGUES 1971 – Yves LASFARGUES: Die Verehrung des Heiligen Johannes von Nepomuk jenseits der Grenzen des Heiligen Römischen Reiches. In: *JN* 1971, 107-130
- LASZTOVICZA 2021 – Pavel LASZTOVICZA: Dvůr Maxmiliána Františka ze Žerotína ve Valašském Meziříčí a Loučné nad Desnou na přelomu 17. a 18. století. Bakalářská práce, UP v Olomouci, FF, katedra historie. Olomouc 2021
- LATUADA 1737a – Serviliano LATUADA: Descrizione di Milano ornata con motli disegni in rame delle fabbriche più cospicue, che si trovano in questa metropoli [...] I. Milano 1737
- LATUADA 1737b – Serviliano LATUADA: Descrizione di Milano ornata con molti disegni in rame delle fabbriche più cospicue, che si trovano in questa metropoli [...] II. Milano 1737
- LATUADA 1738 – Serviliano LATUADA: Descrizione di Milano ornata con molti disegni in rame delle fabbriche più cospicue, che si trovano in questa metropoli [...] IV. Milano 1738
- LAURO 2009 – Jan LAURO: Sochařské dílo Jana Christiána Pröbstla. Bakalářská práce, UP v Olomouci, FF. Olomouc 2009
- LAYER 1975 – Adolf LAYER: Die Hochblüte der Johann-Nepomuk-Verehrung im Bistum Augsburg. In: *Jahrbuch des Vereins für Augsburger Bistumsgeschichte e. V.* 9, 1975, 199-220
- LAZZATI 2020 – Marco LAZZATI: Visita alla chiesa e agli oratori di Ramponio (frazione del Comune Alta Valle Intelvi). Verze 3.5, duben 2020
- LEDR 1926 – Josef LEDR: Dějiny města Přelouče nad Labem. Přelouč 1926
- VON LERSNER 1734 – Achilles August VON LERSNER (aut.) / Georg August VON LERSNER (ed.): Nachgeholte, vermehrte und continuirte Chronica der weitberühmten freyen Reichs-Wahl- und Handels-Stadt Franckfurth am Mayn, oder Zweyter Theil der ordentlichen Beschreibung der Stadt Franckfurth Ursprung und wie selbige nach und nach zugenommen, wie auch allerley denkwürdiger Begebenheiten und Geschichten, so bey der römischen Königen und kayserlichen Wahl und Crönungen allhier vorgegangen, nebst denen Veränderungen, die sich in weltlich- und gelistlichen Sachen von Zeiten zu Zeiten ereignet haben. Frankfurt am Main 1734
- LESSIUS/NIEREMBERGIUS 1684 – Leonard LESSIUS (aut.) / Joannes Eusebius NIEREMBERGIUS (ed. a aut. rozšíření): Quinquaginta nomina Dei [...] et totidem Divinorum operum erotemata [...] nunc honori et aeternae memoriae illustrissimorum, perillustrium, reverendorum, nobilium, doctissimorum D. D. neomagistrorum, caeterorumque in eodem cursu philosophico discipulorum in succincto compendio a profectus eorundem studiosissimo, triennio in philosophia professore, P. Joanne Dubsky e Societate Jesu oblata dedicataque. Praha, Staré Město 1684
- LEŠOVSKÝ 2006 – Dalibor LEŠOVSKÝ: Jan Onghers. Diplomová práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2006
- LHOTÁK/PACHNER/RAZÍM 2012 – Jan LHOTÁK / Jaroslav PACHNER / Vladislav RAZÍM: Památky města Sušice. Sušice 2012
- LÍBAL 1993 – Dobroslav LÍBAL: Sv. Jan Nepomucký – velký inspirátor hodnot výtvarných, urbanistických i krajinných v zemích blízkých i dalekých. In: *Zprávy památkové péče* LIII, 1993, 340-343
- LIBERTIN 1729 – Jiří Jan LIBERTIN: Joannes Nepomucenus nach dem Ausspruch des Heiligsten Vatters Benedicti XIII. ein Heiliger-Engel bey hochfeuerlicher Begebung der jüngst erfolgter Heilig-Sprechung den 17. Octobris bey denen wohl-ehrwürdigen in Gott geistlichen Jungfrauen der Gesellschaft S. Ursulae M. auf dem Hradschin in der ihme zu Ehren erster erbaueter, 21. Augusti des 1729. Jahres, von (Tit:) Jhro bischöflichen Gnaden, Herrn Daniel Joseph von Meyern, von Gottes und des Heiligen apostolischen Stuhls Gnaden Bischoff zu Tyberias etc. etc. consecrirter Kirchen, wo eben obbemelter Heiliger der wohl edlen und tugentsammen Jungfrauen Theresiae Veronicae Kröbßin von Meynowa dreymahl hell glantzed, ein Crucifix

- und Palm-Zweyg in der rechten Hand haltend Anno 1701. den 1. Novembris erschienen, in einer kurtzer Lob-Rede [...] vorgestellt und erkläret worden [...] Praha [1729]
- LICINBERGOVÁ 2015 – Kristýna LICINBERGOVÁ: Újezd, svatý Jan Nepomucký. In: Zpravodaj Magistrátu města Mladá Boleslav 2015, č. 1, 9-10
- LIFKA/MAREŠ 1995 – Bohumír LIFKA (připravil, přepsal a opatřil doslovem a poznámkami) / František Václav MAREŠ (aut. úvodu): Medotekoucí sláva na hůře Libanu. Soubor českých svatojanských duchovních promluv z doby opata Václava Vejmluvy, pronesených v poutním chrámu na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou v letech 1727-1736. Kostelní Vydří 1995
- LINDA 1994 – Jaromír LINDA: Veleslavná památka sv. Vojtěcha, jináč Adalberta, a její autor Kašpar Petr Drauškovius (Biografický nástin). In: Literární archiv 27. Česká literatura doby baroka. Sborník příspěvků k české literatuře 17. a 18. století. Praha 1994, 171-183
- VAN DER LINDEN 1955 – Renaat VAN DER LINDEN: Het zeldzaam Bedevaartvaantje van de H. Joannes Nepomucenus te Pollare. In: Het land van Aalst. Tijdschrift van de heemkundige vereniging „Het land van Aalst“ VII, 1955, 300-309
- LISZKA 2002 – József LISZKA: Adalékok Nepomuki Szent János ikonográfiájához. In: Acta Ethnologica Danubiana 4, 2002, 11-22
- VON LOOZ-CORSWAREM 2015 – Otto Graf VON LOOZ-CORSWAREM / Clemens Graf VON LOOZ-CORSWAREM: Germania sacra. Dritte Folge 10. Die Bistümer der Kirchenprovinz Trier. Das Erzbistum Trier 12. Das Kollegiatstift St. Martin und St. Severus zu Münstermaifeld. Berlin 2015
- LÜFTINGER 2011 – Johann LÜFTINGER: Die Pfarrkirche St. Benedikt von Altmünster am Traunsee. Diözese Linz – Bezirk Gmunden. 2011
- Lumír* 1858 – Lumír. Belletristický týdeník. VIII. 1858
- LUNGA/ROHÁČEK 2020a – Radek LUNGA / Jiří ROHÁČEK: Umlčené hlasy. Rekviziční dokumentace zvonů českého, moravského a slezského pohraničí z let 1942-1943. Zum Schweigen gebrachte Stimmen. Requisitionsdokumentation der Glocken der böhmischen, mährischen und schlesischen Grenzgebiete aus den Jahren 1942-1943. 1. (Epigraphica & Sepulcralia Monographica 4/1). Praha 2020
- LUNGA/ROHÁČEK 2020b – Radek LUNGA / Jiří ROHÁČEK: Umlčené hlasy. Rekviziční dokumentace zvonů českého, moravského a slezského pohraničí z let 1942-1943. Zum Schweigen gebrachte Stimmen. Requisitionsdokumentation der Glocken der böhmischen, mährischen und schlesischen Grenzgebiete aus den Jahren 1942-1943. 2. (Epigraphica & Sepulcralia Monographica 4/2). Praha 2020
- LÜSSNER 1885 – Moric LÜSSNER: O některých památkách velechrámu sv. Víta v Praze. In Method XI, 1885, 49-51, 109-111
- MACEK/VLČEK/ZAHRADNÍK 1992 – Petr MACEK / Pavel VLČEK / Pavel ZAHRADNÍK: František Maximilián Kaňka „In regno Bohemiae aedilis famosissimus“. In: Umění 40, 1992, 180-227
- MACK 1747 – Anton Karl MACK: Ehren-Triumph der Tugend und Heiligkeit des heiligen Blut-Zeugen Joannis von Nepomuck in der streitenden Kirchen auf Erden, als ein kleiner Entwurf der grossen Glory und Vermögenheit bey Gott dieses Heiligen in der triumphierenden Kirchen im Himmel [...] Ellwangen 1747
- MÁDL/HEISSELOVÁ/ŠEFERISOVÁ LOUDOVÁ/VÁCHA 2016 – Martin MÁDL / Radka HEISSELOVÁ / Michaela ŠEFERISOVÁ LOUDOVÁ / Štěpán VÁCHA A KOL.: Barokní nástěnná malba v českých zemích. Benediktini I. Praha 2016
- Magyarország Műemlékjegyzéke, Komárom-Esztergom megye* 2006 – KOL. AUTORŮ: Magyarország Műemlékjegyzéke, Komárom-Esztergom megye. Budapest 2006
- MAJER 1923 – Alois MAJER: Dějiny osady lnářské. Lnáře 1923
- MALÍKOVÁ 1990 – Mária MALÍKOVÁ: Bývalé súsošie sv. Jána Nepomuckého na Primaciálnom námestí v Bratislave. In: Ars 1990, 69-83
- MALINA 2014 – Karel Jan MALINA: Kamenné sochy sv. Jana Nepomuckého v Pobečví. (Sborník muzejní společnosti ve Valašském Meziříčí 18). Valašské Meziříčí 2014
- MALÝ 2008 – Tomáš MALÝ: Smrt a spása duše v 17.-18. století: Brněnští měšťané a osudy potridentské zbožnosti. Disertační práce, MU v Brně, FF, Historický ústav. Brno 2008
- MALÝ 2011 – František MALÝ (ed.): Svatojánská figurální hudba (Nejstarší moteta a árie ke cti sv. Jana Nepomuckého). Partitura a hlasy. Pramenná edice hudební i textová. Brno 2011
- MALÝ/MAŇAS/ORLITA 2010 – Tomáš MALÝ / Vladimír MAŇAS / Zdeněk ORLITA: Vnitřní krajina zmizelého města. Náboženská bratrstva barokního Brna. Brno 2010
- MANFREDI 2001 – Tommaso MANFREDI: Architettura della gloria – Architettura della memoria. La committenza asburgico-praghese per la festa di canonizzazione di Giovanni Nepomuceno e l'eredità del

- progetto di Borromini per la facciata di San Giovanni in Laterano. In: *Römische historische Mitteilungen* 43, 2001, 561-586
- MANHARDT 1739 – Anselm MANHARDT: Ehren-reiche Sitten-Reden, Sitten-reiche Ehren-Reden, das ist Predigen auf die vornehmste Fest-Täg der lieben Heiligen Gottes das gantze Jahr hindurch. Mit schön ascetisch- und sittlichen Lehren, Exemplen und Eruditionen, nachdrucklichen Beweißthumen aus göttlich-heiliger Schrifft und heiligen Vättern, ausbündigen Gleichnussen und Applicationen eingetheilt, vorgestellt und herausgegeben [...] Augsburg 1739
- MANN 1785 – M. L'Abbé MANN: Description de la ville de Bruxelles, ou état présent tant ecclésiastique que civil de cette ville. Bruxelles 1785
- MAŇAS 2006 – Vladimír MAŇAS: „Jakožto zahrádka zavřená a studnice zapečetěná.“ *Náboženská bratrstva v Hlučíně raněho novověku. K oslavám 750. výročí založení města.* In: *Vlastivědný věstník moravský* LVIII, 2006, 371-385
- MAREK 2014 – Aneta MAREK: Ziemia Kłodzka jako region kultu św. Jana Nepomucena. In: *Studia z Geografii Politycznej i Historycznej* 3, 2014, 321-342
- MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ 2012 – Ludmila MAREŠOVÁ KESSELGRUBEROVÁ: „Tak nutno přitahovat srdce...“ Barokní sochařství mezi Lanškrounem, Litomyšlí a Ústím nad Orlicí. *Disertační práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2012*
- DI MARZO 1871 – Gioacchino DI MARZO (ed.): Diari della città di Palermo dal secolo XVI al XIX pubblicati sui manoscritti della Biblioteca Comunale preceduti da prefazioni e corredati di note. (Biblioteca storica e letteraria di Sicilia ossia raccolta di opere inedite o rare di scrittori siciliani dal secolo XVI al XIX. Vol. IX). Palermo 1871
- MAŠEK 2008 – Petr MAŠEK: Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti I. A-M. Praha 2008
- MAŠEK 2010 – Petr MAŠEK: Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti. II. N-Ž. Praha 2010
- MATHAUSER 1998 – Václav MATHAUSER: Památky v Trhových Dušníkách u Příbramě. In: *Podbrdsko* V, 1998, 53-63
- MATSCHÉ 1971 – Franz MATSCHÉ: Die Darstellungen des Johannes von Nepomuk in der barocken Kunst – Form, Inhalt und Bedeutung. In: *JN* 1971, 35-62
- MATSCHÉ 1973 – Franz MATSCHÉ: Johannes von Nepomuk in der barocken Kunst. In: *JN* 1973, 36-47
- MATSCHÉ 1976 – Franz MATSCHÉ: Das Grabmal des hl. Johannes von Nepomuk im Prager Veitsdom. In: *Wallraf-Richartz-Jahrbuch* 38, 1976, 92-122
- MATSCHÉ 1983 – Franz MATSCHÉ: Sekundärleiber des heiligen Johannes von Nepomuk, Effigies und Wachsfigur im Heiligenkult. In: *Jahrbuch für Volkskunde, N. F. 6.* Würzburg, Innsbruck 1983, 107-148
- MATSCHÉ 1993a – Franz MATSCHÉ: Das Grabmal des Johannes von Nepomuk im Prager Veitsdom als sakrales Denkmal. In: *JN* 1993, 36-51
- MATSCHÉ 1993b – Franz MATSCHÉ: Náhrobek sv. Jana Nepomuckého v pražském chrámu sv. Víta jako sakrální památka. In: *SJN* 1993, 46-60
- MATTER 1936 – A. MATTER: Die Statue des heiligen Nepomuk bei der alten Holzbrücke zu Baden. In: *Badener Neujahrsblätter* 12, 1936, 41-45
- MATUŠKOVÁ 2015 – Martina MATUŠKOVÁ: Manětín. Průvodce městem a zámkem. Manětín 2015
- MAURISPERG 1730 – Anton MAURISPERG: *Dramata IV, Mutius, Deodatus, Stanislaus, Joannes Nepomucenus, variis in theatris, cum bene meritis in arena literaria victoribus praemia decernerentur, exhibita* [...] Steyr 1730
- MAXIMILIEN DE S. JOSEPH 1730 – MAXIMILIEN DE S. JOSEPH: Panegyrique du glorieux martyr, saint Jean Nepomucene, prêché à Bruxelles dans l'Eglise des Peres carmes deschaussez le 18. Octobre 1725. [...] au sujet de l'Institution de la devotion dudit saint dans la ville de Bruxelles, ou de la feste solemnele, que Son Excellence le comte de la Torre y a fait celebrer en action de grace de l'heureuse arrivé de S. A. s. Marie Elizabeth archiduchesse d'Autriche, gouvernante des Pays-Bas. Chronographe du saint: Joannes NepoMVCenVs proDIGIIs ILLVstratVs [= 1725]. Chronographe sur l'arrivve de l'archiduchesse: BeneDICTa qVae VenIt noMIne aVgVstI CaesarIs [= 1725]. Wien 1730
- MELICHOVÁ 2008 – Lenka MELICHOVÁ: Z kamene dobrého, tvrdého a trvalého. Kamenné sochy v 18. století na uherskobrodském kounicovském panství v dobovém kontextu. *Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Seminář dějin umění. Brno 2008*

- Meliora tempora* 1737 – *Meliora tempora monstrans S. Joannes Nepomucenus, martyr et thaumaturgus, patronus totius regni Bohemiae singularis ac familiae Wunschwitzianae specialissimus, ex commemorationibus Sanctorum Sophiae, Ivonis, Constantini, Desiderii, infra octavam ejusdem festivitatum occurrentibus, ut quondam in terris agens cultor sapientiae, sectator justitiae, exemplum constantiae, vir sanctorum desideriorum, pro consueto pegmate ad colossum aeneum ejusdem honori a Matthia Godefrido I. b. de Wunschwitz in ponte Pragensi anno In qVo Vienna a TVrCIs obsessa per Del gratlaM LIberata eXIstIt [= 1683] erectum, In saCrIs ThaVMatVrgI annIVersarIIs DenVo reCVrrentIbVs [= 1737] pie adumbratus a Godefrido Daniele libero barone de Wunschwitz. Praha, Staré Město 1737*
- MELZI 1863 – Gaetano MELZI: Dizionario di opere anonime e pseudonime di scrittori italiani o come che sia aventi relazione all'Italia III. S-Z. Milano 1863
- MENČÍK 1895 – Ferdinand MENČÍK: Příspěvky k dějinám českého divadla. Rozpravy České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze IV. III. 1. Praha 1895
- MERHOUT 1901 – Cyril MERHOUT: Kaple sv. Jana Nepomuckého na hradě Pražském. In: Method XXVII, 1901, 62-63
- MERHAUTOVÁ 1966 – Anežka MERHAUTOVÁ: Bazilika sv. Jirí na Pražském hradě. Praha 1966
- VON MERING 1836 – Friedrich Everhard VON MERING: Geschichte der Burgen, Rittergüter, Abteien und Klöster in den Rheinlanden und den Provinzen Jülich, Cleve, Berg und Westphalen, nach archivarischen und andern authentischen Quellen gesammelt und bearbeitet. III. Köln 1836
- MEZLER-ANDELBERG 1975 – Helmut J. MEZLER-ANDELBERG: Bemerkungen zur Verehrung des heiligen Johannes von Nepomuk. In: Beiträge zur allgemeinen Geschichte. Alexander Novotny zur Vollendung seines 70. Lebensjahres gewidmet. Graz 1975, 31-42
- M. H. 2004 – M. H.: Panna Maria Zelenohorská. In: Pod Zelenou Horou (vlastivědný sborník jižního Plzeňska) VII (XIX), 2, 2004, 7-11
- MICKO 1925 – Jan MICKO: Kulturgeschichte des Marktes Muttersdorf. 1925
- MIKOVEC 1860 – Ferdinand Břetislav MIKOVEC: Starožitnosti a památky země České 1. Praha 1860
- MIKOVEC/ZAP 1865 – Ferdinand Břetislav MIKOVEC / Karel Vladislav ZAP: Starožitnosti a památky země České 2. Praha 1865
- MIKULE 2008 – Stanislav MIKULE: Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Žďár nad Sázavou 2008
- MIKULEC 2000 – Jiří MIKULEC: Barokní náboženská bratrstva v Čechách. (Knižnice dějin a současnosti). Praha 2000
- MIKULEC 2019 – Jiří MIKULEC: Spolubratr císař. Habsburští panovníci v matrikách barokních náboženských bratrstev v českých zemích. In: Folia historica Bohemica 34, 2019, 279-319
- MILLER 1729 – Franz Xaver MILLER: Zung durch welche Gott geredt. Lob-Predig von dem grossen h. Martyrer und neu-erwählten Schutz-Patron aller Landen zu Bayrn Joanne Nepomuceno, bey hochfeyrlich-andächtiger Ehren-Gedächtnus seiner Heiligsprechung in der churfürstl. hochansehlichen Collegiat-Stiftt- und Pfarr-Kirchen bey Unser Lieben Frauen in der Haupt- und Residentz-Stadt München gehalten am achten Tag der Solennität [...] München [1729]
- MINAŘÍK 1925 – Klemens MINAŘÍK: Svědectví o kultu sv. Jana Nepomuckého z doby předbělohorské. In: Sborník historického kroužku XXVI, 1925, 57
- MINAŘÍK 1930 – Klemens MINAŘÍK: Provinciál P. Bernard Sannig, učenec, spisovatel a organisátor františkánské provincie (1637-1704). In: ČKD LXXI (XCVI), 1930, 41-46, 173-181, 448-455, 616-624, 779-782
- MLČÁK 2009a – Leoš MLČÁK: Olomoučtí mědirytcí 1690-1820 I. In: Střední Morava, vlastivědná revue 28, 2009, 24-38
- MLČÁK 2009b – Leoš MLČÁK: Olomoučtí mědirytcí 1690-1820 II. In: Střední Morava, vlastivědná revue 29, 2009, 34-53
- MLČÁK 2010a – Leoš MLČÁK: Barokní grafika v Olomouci. In: Ondřej JAKUBEC / Marek PERŮTKA (eds.): Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620-1780. 2. Katalog. Olomouc 2010, 369-381
- MLČÁK 2010b – Leoš MLČÁK: Olomoučtí mědirytcí baroka. In: Ondřej JAKUBEC / Marek PERŮTKA (eds.): Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620-1780. 2. Katalog. Olomouc 2010, 385-392
- MLČÁK 2010c – Leoš MLČÁK: Doktorská teze Jana Soukupa z Hroznové Lhoty s oslavou sv. Jana Nepomuckého. Johann Tscherning podle Dionýsia Strausse. In: Ondřej JAKUBEC / Marek PERŮTKA (eds.): Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620-1780. 2. Katalog. Olomouc 2010, 409-410 (č. kat. 260)
- MLČÁK 2015 – Leoš MLČÁK: Kostel sv. Máří Magdalény na Bouzově. In: Střední Morava, vlastivědná revue 40, 2015, 98-104

- MLČÁK 2018 – Leoš MLČÁK: Dílo slezského barokního grafika Jana Tscherninga (1650–1732) spojené s Moravou. In: *Střední Morava, vlastivědná revue* 45, 2018, 32-44
- Modlitby a duchovní cvičení 1730* – Modlitby a duchovní cvičení veleslavného bratrstva pod titulem svatého Norberta, též svatého Jana Nepomuckého. 1730 (?)
- MOISAN-JABLOŇSKA 2008 – Christine MOISAN-JABLOŇSKA: Polnische, schlesische und mährische Darstellungen der sieben heiligen Zufluchten – ein deutsches Thema der Barockzeit. In: Helena DÁŇOVÁ / Jan KLÍPA / Lenka STOLÁROVÁ (eds.): *Slezsko – země Koruny české. Historie a kultura 1300-1740*. Praha 2008, 855-869
- MÖLLER 1995 – Norbert MÖLLER: Johannes von Nepomuk. Mittelpatron des Landes Tirol. Bilder und Plastiken. Thaur [1995]
- MOTEJZNÍK 2006 – Pavel MOTEJZNÍK: Zelená Hora a Klášter u Nepomuku – historicko-turistický průvodce po zámku Černých baronů a obci Klášter. 2006
- MTSSP 1997 – Ivana MAXOVÁ / Vratislav NEJEDLÝ / Miloš SUCHOMEL / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v okrese Svitavy. Praha 1997
- MTSSP 1998 – Ivana MAXOVÁ / Vratislav NEJEDLÝ / Miloš SUCHOMEL / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v okrese Ústí nad Orlicí. Praha 1998
- MTSSP 1999 – Ivana MAXOVÁ / Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v okrese Rychnov nad Kněžnou. Praha 1999
- MTSSP 2000 – Ivana MAXOVÁ / Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v okrese Hradec Králové. Praha 2000
- MTSSP 2002 – Ivana MAXOVÁ / Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v okrese Náchod. Praha 2002
- MTSSP 2003 – Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v Libereckém kraji (okresy Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily). Praha 2003
- MTSSP 2004 – Kateřina ADAMCOVÁ / Vratislav NEJEDLÝ / Zuzana SLÍŽKOVÁ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v Karlovarském kraji (okresy Cheb, Karlovy Vary a Sokolov). Praha 2004
- MTSSP 2006 – Ivana MAXOVÁ / Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v kraji Vysočina (okresy Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou). Praha 2006
- MTSSP 2008 – Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v Pardubickém kraji. Praha 2008
- MTSSP 2009 – Ivana MAXOVÁ / Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v Jihočeském kraji (okresy České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor). Praha 2009
- MTSSP 2012 – Kateřina ADAMCOVÁ / Zdenka GLÁSEROVÁ LEBEDOVÁ / Viktor KOVAŘÍK / Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v Ústeckém kraji (okresy Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem). Praha 2012
- MTSSP 2015 – Kateřina ADAMCOVÁ / Zdenka GLÁSEROVÁ LEBEDOVÁ / Viktor KOVAŘÍK / Vratislav NEJEDLÝ / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře v Plzeňském kraji (okresy Domažlice, Klatovy, Plzeň-jih, Plzeň-město, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov). Praha 2015
- MTSSP 2018 – Vratislav NEJEDLÝ / Kateřina ADAMCOVÁ / Zdenka GLÁSEROVÁ LEBEDOVÁ / Viktor KOVAŘÍK / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře ve Středočeském kraji 1 (okresy Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora a Mělník). Praha 2018
- MTSSP 2019 – Vratislav NEJEDLÝ / Kateřina ADAMCOVÁ / Zdenka GLÁSEROVÁ LEBEDOVÁ / Viktor KOVAŘÍK / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře ve Středočeském kraji 2 (okresy Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram a Rakovník). Praha 2019
- MUK 1931 – Jan MUK: Po stopách národního vědomí české šlechty pobělohorské. Praha 1931
- VON MURR 1799 – Christoph Gottlieb VON MURR: Merkwürdigkeiten der fürstbischöflichen Residenzstadt Bamberg. Nürnberg 1799
- MUSIL 2018 – František MUSIL: Úvaha nad jednou toponomastickou problematikou Rychnovska: Purstthin – Pršín – Pěčín – Dubno – Karolienhof – Karolín. In: *Orlické hory a Podorlicko* 25, 2018, 141-150
- NAČERADSKÁ 2002 – Petra NAČERADSKÁ: Nápisý okresu Kutná Hora. (Fontes historiae artium X. Corpus inscriptionum Bohemiae II). Praha 2002

- Na farnosti velhartické jsou tyto památky svatojánské* 1929 – Na farnosti velhartické jsou tyto památky svatojánské. In: Věstník sušického vikariátu XI, 1. V. 1929
- Nachrichtliches Verzeichnis der Kulturdenkmäler, Kreis Trier-Saarburg* 2020 – Nachrichtliches Verzeichnis der Kulturdenkmäler, Kreis Trier-Saarburg. 2020 (<https://denkmalisten.gdke-rlp.de/Trier-Saarburg.pdf>)
- NAŇKOVÁ 1998 – Věra NAŇKOVÁ: Kaple sv. Jana Nepomuckého v Hospozínku. In: Posel z Budče 15, 1998, 22-23
- NAVRÁTIL 1869 – Karel NAVRÁTIL: Paměti hlavního kostela farního, fary a školy sv. Jindřicha a sv. Kunhuty v Novém Městě pražském. Praha 1869
- NAVRÁTIL 1877 – Karel NAVRÁTIL: Paměti kostela Panny Marie na nebe vzaté a sv. Karla Velikého a bývalého královského kláštera řeholních kanovníků Lateranských sv. Augustina, nyní městské nemocnice, na hoře Karlově v Novém Městě pražském. Praha 1877
- NAVRÁTIL 2008 – Luděk NAVRÁTIL: Heraldické památky na architekturu města Vyškova. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2008
- NEČESANÁ 2007 – Milena NEČESANÁ: Školské piaristické divadlo. Bakalářská práce, UK v Praze, Pedagogická fakulta, Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství. Praha 2007
- NECHVÁTAL/HYHLÍK 1995 – Bořivoj NECHVÁTAL / Vladimír HYHLÍK: Vyšehrad – Kapitulní chrám sv. Petra a Pavla. (Církevní památky 15). Velehrad 1995
- NECHVÁTAL/HYHLÍK 2000 – Bořivoj NECHVÁTAL / Vladimír HYHLÍK: Vyšehrad – Kapitulní chrám sv. Petra a Pavla. (Církevní památky 24). Velehrad 2000
- NEJEDLÁ 1964 – Věra NEJEDLÁ: Příspěvek k dílu Jana Brokofa. Památce profesora Antonína Matějčka. In: Umění XII, 1964, 1-28
- NEJEDLÝ/SUCHOMEL/ZAHRADNÍK 1994 – Vratislav NEJEDLÝ / Miloš SUCHOMEL / Pavel ZAHRADNÍK: Mariánské, trojiční a další světecké sloupy a pilíře na Jičínku. In: Z Českého ráje a Podkrkonoší 7, 1994, 131-156
- NEJL 2006 – Leopold NEJL: Křinecké památky. Poznej, co vykonali tví předkové, a jdi dál. Nymburk 2006
- NEMESNÉ KIS 2020 – Tímea NEMESNÉ KIS: „Kiben Isten abban az üdöben magát kiváltképpen jelenteni akarta.“ Nepomuki Szent János tisztelének meghonosítása Magyarországon. Doktorská disertace, Univerzita Loránd Eötvöse v Budapešti, FF. Budapest 2020
- NÉMETHY 1876 – Lajos NÉMETHY: Nagyboldog asszonyról nevezett bp-vári főtemplom történelme. Esztergom 1876
- NEUMANN 1931 – Augustin Alois NEUMANN: Prostonárodní náboženské hnutí dle dokladů konsistoře královéhradecké I. Doba tak zvaného temna do roku 1740. Hradec Králové 1931
- NEUMANN 1933 – Augustin Alois NEUMANN: Piaristé a český barok. Přerov 1933
- NEUMANN 1934 – Augustin Alois NEUMANN: Ze sbírky doktorských thesí olomoucké university I. Spisy CM fakulty bohoslovecké v Olomouci. 8. Olomouc 1934 (nestránkováno)
- NEUMANN 1944 – Augustin Alois NEUMANN: Dionysius Friedrich Strauss, premonstrát a malíř moravského baroka. Brno 1944
- NEUMANN 1971 – Jaromír NEUMANN: Ideový koncept poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Poznámky k ikonografickému rozboru. In: Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity F-14-15. Brno 1971, 235-256
- NEUMANN 1974a – Jaromír NEUMANN: Český barok. Praha 1974
- NEUMANN 1974b – Jaromír NEUMANN: Karel Škréta, 1610-1674. Katalog. Praha 1974
- NEUMANN 2000 – Jaromír NEUMANN: Škrétové. Karel Škréta a jeho syn. Praha 2000
- NEVÍMOVÁ 2001 – Petra NEVÍMOVÁ: Výstavba a výzdoba Klementina v letech 1556-1773. Disertační práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2001
- NIEBERDING 1841 – Karl Heinrich NIEBERDING: Geschichte des ehemaligen Niederstifts Münster und der angrenzenden Grafschaften Diepholz, Wildeshausen etc. Ein Beitrag zur Geschichte und Verfassung Westphalens 2. Vechta 1841
- NIEBERLEIN 1729 – Johann Adam NIEBERLEIN: Joannes von Nepomuc, ein Liecht der Welt und neues Liecht der Kirch, das ist Lob- und Ehren-Rede so gehalten worden in der löbl. Collegiat- und Stifts-Kirch zu S. Moriz in Augspurg, als in derselben eine löbl. cathol. Kauffmannschafft die Bruderschafft unter dem Schutz Mariä zu Ehren deß h. Martyrers Joannis von Nepomuc, mit Bewilligung hochgeistl. Obrigkeit, mit herrlicher Solennität eingeführet. Abgelegt [...] den 4ten Sonntag nach Ostern, so ware der 15. May, Anno 1729. Augsburg [1729]

- NORBERTUS A. S. JOANNE NEPOMUCENO 1700 – NORBERTUS A. S. JOANNE NEPOMUCENO (defendent) / COLUMBANUS A. S. SPIRIDIONE (aut. obhajované knihy): Theologia actionativa polemico-scholastica universa ad mentem Doctoris angelici juxta interpretationem doctorum ordinis nostri, ut praescribunt Constitutiones nostrae p. 1. c. 21. n. 17. opera et studio R. P. Columbani a S. Spiridione, s. ord. fratrum B. Mariae Virginis de monte Carmelo, strictioris observantiae, Viennae Austriae ad S. Josephum theologiae lectoris ordinarii elaborata, eodemque praeside in carmelo nostro Straubingano sub comitiis provincialibus ibi celebratis defensa a P. Norberto a S. Joanne Nepomuceno, ejusdem ordinis ss. theologiae candidato, anno M. DCC. mense Majo, die [...] horis post meridiem consuetis. Wien [1700]
- NOVÁK 1871 – Tomáš NOVÁK: Úvahy o svatém Janu Nepomuckém. Praha 1871
- NOVÁK 1994 – Vladimír NOVÁK: Pražský hudební život a svatojanský kult v 18. století. In: *Svatojanský sborník* 1994, 27-41
- NOVÁK 2015 – Dalimil NOVÁK: Zbožné nadace augustiniánského kláštera v Brně v 17. a 18. století. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Historický ústav. Brno 2015
- NOVÁK, MAŠLANOVÁ 1993 – Vladimír NOVÁK / Ludmila MAŠLANOVÁ: Musicae navales Pragenses. Pražské lodní hudby 18. století. Studie – texty – analýzy. Praha 1993
- Nové Město Pražské 1348-1784* 1998 – Nové Město Pražské 1348-1784. Praha 1998
- Novelle letterarie 1757* – Novelle letterarie pubblicate in Firenze l'anno MDCCLVII. Sv. XVIII. Firenze 1757
- NOVOTNÝ 1949 – Antonín NOVOTNÝ: Praha v květu baroka 1700-1718. Praha 1949
- NOVOTNÝ 2002 – Antonín NOVOTNÝ: U staropražských cyriaků čili Kronika zaniklého kláštera 1256-1925. Praha 2002
- Obiekty Sakralne Powiatu Nowodworskiego* 2007 – Obiekty Sakralne Powiatu Nowodworskiego. Nowy Dwór Gdański 2007
- Obnova* 2018 – Obnova poutního chrámu Panny Marie na Chlumku v Luži (1991-2017). Pardubice 2018
- OETTINGER 1854 – Edouard-Marie OETTINGER: Bibliographie biographique universelle. Dictionnaire des ouvrages relatifs a l'histoire de la vie publique et privée des personnages célèbres de tous les temps et de toutes les nations [...] II. N-Z. Bruxelles 1854
- Officium* 1730 – Officium S. Joannis Nepomuceni martyris, et Regni Bohemiae patroni, duplex. Pro die XVI. Maji. Praha, Staré Město 1730
- OGGESER 1779 – Joseph OGESSER: Beschreibung der Metropolitankirche zu St. Stephan in Wien. 1779
- ÖK – Österreichische Kunsttopographie
- ÖK 1 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Krems in Niederösterreich. Wien 1907
- ÖK 2 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale der Stadt Wien (XI.-XXI. Bezirk). Wien 1908
- ÖK 3 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Melk in Niederösterreich. Wien 1909
- ÖK 4 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Pöggstall in Niederösterreich. Wien 1910
- ÖK 5 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Horn in Niederösterreich I. Die Gerichtsbezirke Eggenburg und Geras. Wien 1911
- ÖK 5, 2 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Horn in Niederösterreich II. Der Gerichtsbezirk Horn. Wien 1911
- ÖK 6 – *Die Denkmale des politischen Bezirkes Waidhofen a. d. Thaya in Niederösterreich*. Wien, Anton Schroll & Co. Wien 1911.
- ÖK 8 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Zwettl in Niederösterreich I. Gerichtsbezirk Allentsteig. – II. Die Gerichtsbezirke Groß-gerungs und Zwettl. Wien 1911
- ÖK 9 – Österreichische Kunsttopographie. Die kirchlichen Denkmale der Stadt Salzburg. Wien 1912
- ÖK 10, 2 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Salzburg II. Die Gerichtsbezirke Mattsee und Oberndorf. Wien 1913
- ÖK 13 – Österreichische Kunsttopographie. Die profanen Denkmale der Stadt Salzburg. Wien 1914
- ÖK 18 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Baden in Niederösterreich. 1924
- ÖK 20 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Hallein. Wien, Augsburg, Köln 1927

- ÖK 24 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Eisenstadt und der freien Städte Eisenstadt und Rust. Wien 1932
- ÖK 25 – Österreichische Kunsttopographie. Die Denkmale des politischen Bezirkes Zell am See. Baden bei Wien 1933
- OLIVA 1903 – Václav OLIVA: Z minulosti Chlumku u Luže a jeho okolí. Miniaturní obraz z církevních dějin českých. In: Sborník historického kroužku IV, 1903, 149-166
- OLIVA 1905 – Václav OLIVA: Z minulosti Chlumku u Luže a jeho okolí. Miniaturní obraz z církevních dějin českých. In: Sborník historického kroužku VI, 1905, 5-15
- OLIVA 1909 – Václav OLIVA: Radhošť. Lístek z dějin náboženského rozvratu v českém království. In: Sborník historického kroužku X, 1909, 63-73, 175-186
- OLIVA 1910 – Václav OLIVA: Kanonizační bulla sv. Jana Nepomuckého. In: Vlastimil HÁLEK (red.): Husitství ve světle pravdy VII, 1910, č. 3-4
- OLIVA 1916a – Václav OLIVA: O beatifikaci a kanonisaci vůbec. Před beatifikací sv. Jana Nepomuckého. In: Vlastimil HÁLEK (red.): Husitství ve světle pravdy XIII, 1916, č. 1-2
- OLIVA 1916b – Václav OLIVA: O blahořečení sv. Jana Nepomuckého. In: Vlastimil HÁLEK (red.): Husitství ve světle pravdy XIII, 1916, č. 3-4
- OLIVA 1922 – Václav OLIVA: O kanonizaci blahoslaveného Jana Nepomuckého. In: Antonín SUCHORADSKÝ (red.): Husitství ve světle pravdy XVI, 1922, č. 1-4
- Olomoucké baroko* 2010 – Ondřej JAKUBEC / Marek PERŮTKA (ed.): Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620-1780. 2. Katalog. Olomouc 2010
- OLŠOVSKÝ 2006 – Jaromír OLŠOVSKÝ: Barokní sochařství v rakouském Slezsku (1650-1800). Doktorská disertační práce, MU v Brně, FF, Seminář dějin umění. Brno 2006
- OPPEKER 2003 – Walpurga OPPEKER: Zur Verehrung des heiligen Johannes von Nepomuk in der Diözese St. Pölten. In: Thomas AIGNER (ed.): Aspekte der Religiosität in der frühen Neuzeit – Beiträge zur Kirchengeschichte Niederösterreichs 10, 2003, 170-214
- OPPEKER 2011 – Walpurga OPPEKER: Zur Geschichte der Pfarre Langenrohr. In: Hippolytus Neue Folge – St. Pöltner Hefte zur Diözesankunde 32, 2011, 7-130
- OPPEKER 2012 – Walpurga OPPEKER: Johannes von Nepomuk-Bruderschaften in Österreich unter der Enns im Bereich der Bistümer Passau und Wien. In: Unsere Heimat. Zeitschrift für Landeskunde Niederösterreich 83, 2012, 151-198
- OPPEKER 2017 – Walpurga OPPEKER: Miscellen zum „Nicht nur Brückenheiligen“ Johannes von Nepomuk. In: Jb Landeskunde NÖ 83, 2017, 75-185
- OPPEKER 2019 – Walpurga OPPEKER: Der hl. Johannes von Nepomuk in Königstetten – was er uns erzählen kann. In: Heimatkundlicher Arbeitskreis für die Stadt und den Bezirk Tulln – Vereinsinterne Mitteilungen 56, 2019, 4-8
- OPPEKER 2020 – Walpurga OPPEKER: Der heilige Johannes von Nepomuk als Kirchen- und Kapellenpatron in der Diözese St. Pölten. In: Hippolytus Neue Folge, St. Pöltner Hefte zur Diözesankunde 36, 2020, 64-89
- ORLITA 2016 – Zdeněk ORLITA: Dům v Zahradě Páně: fulnecký kapucínský klášter v proměnách staletí. Nový Jičín 2016
- OURODOVÁ-HRONKOVÁ 2011 – Ludmila OURODOVÁ-HRONKOVÁ: Světecké obrazové cykly na jihu Čech. České Budějovice 2011
- PACOVSKÝ 2016 – Karel PACOVSKÝ: Svatojiřské abatýše a korunovace českých královen. Bakalářská práce, UK v Praze, FF, Ústav českých dějin. Praha 2016
- PALACKÝ 1838 – František PALACKÝ: Literarische Reise nach Italien im Jahre 1837 zur Aufsuchung von Quellen der böhmischen und mährischen Geschichte. Praha 1838
- PALERMO 1816 – Gaspare PALERMO dei principi di Santa Margherita: Guida istruttiva per potersi conoscere con facilità tanto dal siciliano, che dal forestiere tutte le magnificenze, e gli oggetti degni di osservazione della città di Palermo, capitale di questa parte de' r. domini. Giornata I. et II. Palermo 1816
- Památky svatojánské na osadě hlavňovické* 1929 – Památky svatojánské na osadě hlavňovické. In: Věstník sušického vikariátu XI, 1. V. 1929
- Pamětihodnosti mikroregionu Buchlov* 2012 – Pamětihodnosti mikroregionu Buchlov 2012
- PANDOLFO 2014 – Giuseppe PANDOLFO: Artisti e artigiani nelle chiese di Roccavaldina dal secolo XVI al secolo XIX. In: MUNT DAFURT Bollettino di studi storici sull'area peloritana del Valdemone. Monforte 2014

- PANOCH 2006 – Pavel PANOCH: Nepomucká sousoší v Olomouci a v Žarošicích a jejich východočeské paralely. Příspěvek k poznání barokního sochařství na Moravě. In: *Theatrum historiae* 1, 2006, 109-128
- PANOCH 2007 – Pavel PANOCH: Kult sv. Jana Nepomuckého v barokním umění východních Čech. Historie, ikonografické okruhy, donátorské pozadí. Disertační práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2007
- PANOCH 2011 – Pavel PANOCH: Kristus ukřižovaný na plamě, „locus tristis“ a emblematika 17. století. In: *Theatrum historiae* 8, 2011, 99-120
- PAOLI 1743 – Sebastiano PAOLI: Orazioni del P. Sebastiano Pauli della congregazione della Madre di Dio, aggiuntavi una nuova orazione in lode di S. Giovanni Nepomuceno, recitata dall'autore in Venezia nella chiesa di S. Paolo. Seconda edizione. Venezia 1743 – **Pozn.:** Předcházející vydání mohlo být např. z 1740, existují ale i starší vydání Paoliho kázání.
- PAOLI 1751 – Sebastiano PAOLI: Orazioni del molto reverendo padre Sebastiano Pauli della congregazione della Madre di Dio storico del sacro militar ordine gerosolimitano: Edizione VI. accresciuta, e da molti errori dell'altre corretta. Venezia 1751
- PATER 1985 – Józef PATER: Patron sławy ludzkiej. In: *Nowe życie* 3, 1/39, 1985
- PAUKRT 2007 – Václav PAUKRT: Socha sv. Jana Nepomuckého v Dobřenicích na Královéhradecku. In: *Zprávy památkové péče* 2007/67, 149-151
- PAUKRTOVÁ 2016 – Zdenka PAUKRTOVÁ: Poutní kostel Panny Marie na Chlumku v Luži. In: *Dokončení obnovy interiéru poutního chrámu Panny Marie na Chlumku v Luži*. Pardubice 2016, 6-12
- PAVELČÍK 2012 – Vojtěch PAVLÍČEK: Sv. Jan Nepomucký, sochy při Vltavě. 2012
- PAVLÍČEK 1999 – Martin PAVLÍČEK: K dílu Matyáše Bernarda Brauna. In: *Umění XLVII*, 1999, 195-202
- PECHÁČKOVÁ 2014 – Martina PECHÁČKOVÁ: Poutní kaple sv. Jana Nepomuckého v Letohradě. Bakalářská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2014
- PEŘINKA 1940 – František Václav PEŘINKA: Dějiny města Kroměříže III. Kroměříž 1940
- PESTILLI 2016 – Livio PESTILLI: Paolo de Matteis. Neapolitan Painting and Cultural History in Baroque Europe. 2. vyd. New York 2016
- PEŠINA 1837 – Václav Michal PEŠINA: Krátké popsání královského chrámu Páně pražského sv. Víta, s příloženým plánem. In: *ČKD* 10, 1837, přív. k sv. 2
- PEŠINA Z ČECHORODU/KOUPIL/HAVLÍK 2021 – Tomáš Jan PEŠINA Z ČECHORODU (aut.) / Ondřej KOUPIL / Jiří HAVLÍK (eds.): *Prodromus Moravographiae, to jest Předchůdce Moravopisu, obsahující sumovní vejtah všeho toho, co v týmž Moravopisu, kterýž na světlo se hotoví, obšírně položeno bude, zatím napřed vyslaný od svého autora M. Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu, děkana litomyšlského. V Litomyšli vytištěn v impersí Jana Arnolta léta Páně 1663*. Praha, Brno 2021
- Pět hvězd* 2013 – Pět hvězd nad Českým královstvím. Svatý Jan Nepomucký a katolická reformace. (Klatovy v prostoru a čase 3. Barokní jezuitské Klatovy 2013, sborník příspěvků). Klatovy 2013
- PETRÁŇOVÁ/ŠTECHA 1991 – Lydia PETRÁŇOVÁ (aut.), Pavel ŠTECHA (foto): Domovní znamení staré Prahy. Praha 1991
- PETRŽILKA 1733 – Václav Baltazar PETRŽILKA: Krafft und Tugenden deß edlen und heylsamben Chlumetzer-Baades unter dem Titul S. Joannis Nepomuceni auff der Majorat-Herrschaft Chlumetz methodice beschrieben [...] anno In qVo CaroLVs Caesar et ELIsabetha regIa Consors praesentIls sVIs ChLVMetz ConsoLatI sVnt [= 1732] [...] Hradec Králové 1733
- PETŘÍKOVÁ 2007 – Eva PETŘÍKOVÁ: Svatý Jan Nepomucký na Jičínku (souplesoch). Jičín 2007
- PETŘÍKOVÁ 2011 – Hana PETŘÍKOVÁ: Oblačné sloupy v českých zemích. Magisterská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2011
- PICONE 1957 – Marina PICONE: Per la conoscenza del pittore Giacomo del Po' II. In: *Bolettino d'arte* 4, III-IV, 1957, 309-316
- PILBIS 1729 – Anton PILBIS: Der drey mal wunderbarliche Schutz-Heilige in dem Leben, in dem Todt und nach dem Todt, das ist Lob- und Ehren-Rede von dem glorwürdigen Blut-Zeugen, mächtigen Ehren-Schützer und neuerwählten Schutz-Patron Johan[n]e Nepomuceno vorgetragen den anderten Tag bey acht-tägiger Feyrllichkeit vollzohener Heiligsprechung in der hochansehetlichen churfürstl. Collegiat- Stüfft- und Pfarr-Kirchen Unser Lieben Frauen in München [...] München [1729]
- PILLWEIN 1830 – Benedikt PILLWEIN: Geschichte, Geographie und Statisk des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns und des Herzogthums Salzburg III. Der Hausruckkreis. [...] Linz 1830

- PITTONI 1730 – Giovanni Battista PITTONI: Constitutiones pontificiae et Romanarum congregationum. Decisiones ad sacros ritus spectante, omnibus utriusque cleri ecclesiasticis ubique locorum existentibus peritiles et necessariae. Venezia 1730
- PLACHÁ 2009 – Veronika PLACHÁ: Vybrané epigrafické památky ve městě Jihlava do roku 1900. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Katedra pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2009
- PLANNER 1967 – František PLANNER: Jan Beckovský o sv. Janu Nepomuckém. In: Se znamením kříže. Řím 1967, 199-202
- Plausus solennitatis 1729* – Plausus solennitatis memorabilis S. Joannis Nepomuceni, sacrae theologiae et juris utriusq[ue] doctoris, metropolitanae ecclesiae Pragensis Divi Viti canonici, collegiatae ad Omnes Sanctos decani, martyris Christi gloriosissimi, incltyi regni Bohemiae, fama[ue] periclitantium singularissimi patroni, decreto et vivae vocis oraculo a Sanctissimo Domino nostro Benedicto XIII. pontifice maximo 19. Martii anno Domini 1729. in festo Sancti Iosephi canonizati, circa solennem introductionem a 17. 7bris per octo dies perseverante devotione in ecclesia S. Adalberti martyris per confraternitatem literaroru[m] sub titulo Assumptionis B. V. M. et ejusdem Sancti patrocinio gaudentem celebratus, synopsi breviq[ue] compendio posteritati communicatus. Kraków [1729]
- PLESNÍKOVÁ 2010 – Kateřina PLESNÍKOVÁ: Václav Jindřich Nosecký (1661-1732). Diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2010
- PMKČ I – Antonín PODLAHA: Posvátná místa Království českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první: Arcidiecese pražská. I. Vikariáty: českobrodský, černokostelecký, mnichovický a prosecký. Praha 1907
- PMKČ II – Antonín PODLAHA: Posvátná místa Království českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první: Arcidiecese pražská. II. Vikariáty: berounský, bystrický a plzeňský. Praha 1908
- PMKČ III – Antonín PODLAHA: Posvátná místa Království českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první: Arcidiecese pražská. III. Vikariáty: kralovický, vlašimský a zbraslavský. Praha 1909
- PMKČ IV – Antonín PODLAHA: Posvátná místa Království českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první: Arcidiecese pražská. IV. Vikariáty: kolínský a rokycanský. Praha 1910
- PMKČ V – Antonín PODLAHA: Posvátná místa Království českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první: Arcidiecese pražská. V. Vikariát libocký. Praha 1911
- PMKČ VI – Antonín PODLAHA: Posvátná místa Království českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první: Arcidiecese pražská. VI. Vikariáty: sedlčanský a votický. Praha 1912
- PMKČ VII – Antonín PODLAHA: Posvátná místa Království českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém. Řada první: Arcidiecese pražská. VII. Vikariát slanský. Praha 1913
- PODLAHA 1895a – Antonín PODLAHA: Oslava sv. Jana Nepomuckého v Napolí r. 1711. In: Sborník historického kroužku, Praha 1895, 141
- PODLAHA 1895b – Antonín PODLAHA: Z dějin katolických missií v Čechách r. 1670-1700. In: Sborník historického kroužku, Praha 1895, 104-131
- PODLAHA 1896 – Antonín PODLAHA: Václav František Kozmanecius o zimním králi českém. In: Sborník historického kroužku, Praha 1896, 183-185
- PODLAHA 1898 – Antonín PODLAHA: Rauchmüllerův původní model k Brokovově soše sv. Jana Nepomuckého. In: Method XXIV, 1898, 130-132
- PODLAHA 1900 – Antonín PODLAHA: O činnosti některých členů metropolitní kapitoly Pražské ve stol. XVIII. (Frant. Jan Jeronym Bartoň. Jiří Zdeněk Chřepický z Modlíškovic. Antonín Jan Václav Vokoun.). In: Sborník Historického kroužku I, 1900, 14-21
- PODLAHA 1902 – Antonín PODLAHA: Nově objevený doklad o úctě Svatojanské v XV. století. In: ČKD XLIII (LXVIII), 7-8, 1902, 409-410
- PODLAHA 1911 – Antonín PODLAHA: Třetí díl rukopisného sborníku Evermonda Jiřího Košetického (pokračování). In: Sborník Historického kroužku XII, 1911, 104-107, 123-128

- PODLAHA 1912 – Antonín PODLAHA: Series praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum et canonicorum S. metropolitanae ecclesiae Pragensis a primordiis usque ad praesentia tempora. (Editiones archivii et bibliothecae s. f. metropolitani capituli Pragensis X). Praha 1912
- PODLAHA 1914 – Antonín PODLAHA: Drobné příspěvky k Soupisu. In: Památky archaeologické XXVI, 1914, 173-174
- PODLAHA 1922 – Antonín PODLAHA: Paměti Kryštofa Vojtěcha Hubatia z Kotnova, faráře u P. Marie před Týnem v Praze z let 1735-1744. In: ČKD 63 (88), 1922, 123-130
- PODLAHA 1923 – Antonín PODLAHA: Catalogus codicum manu scriptorum, qui in archivo Capituli Metropolitani Pragensis asservantur. (Editiones archivii et bibliothecae s. f. metropolitani capituli Pragensis XVII). Praha 1923
- PODLAHA 1929a – Antonín PODLAHA: Hrob světcův v umění. In: Vilém BITNAR / Karel PROCHÁZKA (red.): Pragensia svatojanská. Praha 1929, 59-60
- PODLAHA 1929b – Antonín PODLAHA: K dvoustému výročí svatořečení sv. Jana Nepomuckého. In: ČKD LXX (XCV), 1929, 1-16, 153-161, 313-321, 507-517
- PODLAHA/ŠÁMAL 1931 – Antonín PODLAHA / Jindřich ŠÁMAL: Místopis Svatováclavský. In: ČKD LXXII (XCVII), 1931, 725-735, 891-902
- PODLAHA/ŠITTLER 1903 – Antonín PODLAHA / Eduard ŠITTLER: Chrámový poklad u sv. Víta v Praze. Jeho dějiny a popis. Praha 1903
- POHANKA 1996 – Josef POHANKA: Poutní chrám sv. Jana Nepomuckého ve Žďáře nad Sázavou (Pamětní spis vydaný k příležitosti zapsání tohoto výjimečného díla do Seznamu světového dědictví UNESCO, k němuž došlo na zasedání mezivládního výboru pro světové a přírodní dědictví UNESCO ve dnech 12.-17. 12. 1994 v Phuketu v Thajsku). Žďár nad Sázavou 1996
- POCHE 1965 – Emanuel POCHE: Matyáš Bernard Braun. Praha 1965
- POCHE 1985 – Emanuel POCHE: Prahou krok za krokem. Praha 1985
- POCHE 1986 – Emanuel POCHE: Matyáš Bernard Braun, sochař českého baroka a jeho dílna. 2. vyd. Praha 1986
- POCHE/KROFTA 1956 – Emanuel POCHE / Jan KROFTA: Na Slovanéch. Stavební a umělecký vývoj pražského kláštera. Praha 1956
- Pokojné živobyті a šťastná smrt 1735* – Pokojné živobyті a šťastná smrt nebo Nábožný závazek časného a věčného dobrého jména, to jest nábožné bratrstvo pod veleslavným titulem svatého Jana Nepomuckého, které z duchovního pokladu Svaté římské církve katolické od Jeho Svatosti papežské Clementa XII. pod dátum v Římě 25. února 1735. roku plnomocnými odpůstkami obdařeno a od vysoce důstojné arcibiskupské consistoře pražské vyzdviženo a potvrzeno a pod vysoce vzáctnou protekcí Její vysoce hraběcí Milosti, vysoce urozené pání, pání Mariae Zuzanny, Svaté římské říše ovdovělé hraběnky Wratislavové z Mitrowic, rozené hraběnky Tallackovy z Ještětic, pání na Litni, Skurhově, Vlenci, tabulární plnomocné poručníci hraběcího pupillárního panství Lochovic, Bezdějic a Želkovic, na jejím v Berounském kráji nedaleko královského hradu a panství Kárlšteina ležícím statku Litni v starožitném chrámě Páně svatých apoštolův Petra a Pavla dne 24. července roku 1735. chvalitebně uvedeno jest. [...] Praha [1735]
- POKORNÝ 1935 – Emánuel POKORNÝ: A szent Erzsébet-szerzet – Tekintettel Budapesti kolostorára, templomára és női kórházára. Budapest [1935]
- POKORNÝ/MIKULEC/BLAŽEK 2022 – Vojtěch POKORNÝ / Jiří MIKULEC / Petr BLAŽEK: Musica Navalís. Dějiny slavnostní a kultu sv. Jana Nepomuckého. Praha 2022
- POLC 1967a – Jaroslav Václav POLC: Nejstarší prameny o smrti sv. Jana z Pomuku-Nepomuckého. In: Se znamením kříže. Řím 1967, 171-179
- POLC 1967b – Jaroslav Václav POLC: Svatý Jan Nepomucký a jeho doba. In: Se znamením kříže. Řím 1967, 181-192
- POLC 1967c – Jaroslav Václav POLC: Jazyk sv. Jana Nepomuckého. In: Se znamením kříže. Řím 1967, 193-198
- POLC 1972 – Jaroslav Václav POLC: Svatý Jan Nepomucký I. Život. Řím 1972
- POLC 1979 – Jaroslav Václav POLC: Die Heiligsprechung des Johannes von Nepomuk. In: JN 1979, 33-42
- POLC 1993 – Jaroslav Václav POLC: Svatý Jan Nepomucký. 2. vyd. Praha 1993
- PONTES 2023 – Luís PONTES: Svatý Jan Nepomucký v iberoamerickém světě: vznik, rozšíření a úpadek kultu světce. Nepomuk 2023

- Popis obcí školního okresu říčanského 1938* – Popis obcí školního okresu říčanského. K potřebám školního vyučování a k poznání domoviny sestavilo za vedení redakční rady učitelstvo národních škol. Říčany, Uhřetěves 1938
- PORÁK/KAŠPAR 1980 – Jaroslav PORÁK / Jaroslav KAŠPAR: Ze starých letopisů českých. Praha 1980
- PÖRNBACHER 1993 – Hans PÖRNBACHER: Svatý Jan Nepomucký jako zemský patron Bavorska. In: *SJN* 1993, 23-32
- PÖRNBACHER 1994 – Hans PÖRNBACHER: Die Tugend der Verschwiegenheit. Der hl. Johann Nepomuk und seine Verehrung in deutschen Landen. In: *Jahrbuch des Vereins für Augsburgur Bistumsgeschichte e. V.* 28, 1994, 69-82
- POSCH 1966 – Fritz POSCH: Die Anfänge der Johannes-Nepomuk-Verehrung in den Ostalpen. In: *Sonderbände der Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark* 11, 1966, 62-76
- POSPÍŠIL 1993 – Jiří POSPÍŠIL: Poutní kostel na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou. Žďár nad Sázavou 1993
- Poutní místo Svatá Dobrotivá 1999* – William Stanislav FAIX: Poutní místo Svatá Dobrotivá. Praha, Zaječov 1999
- Pragensia svatojanská 1929* – Vilém BITNAR / Karel PROCHÁZKA (red.): *Pragensia svatojanská*. Sborník statí o kultuře českého baroka. Praha 1929
- PRÁŠEK 1913 – Justin Václav PRÁŠEK: Brandejs nad Labem, město, panství i okres III. Brandýs nad Labem 1913
- PRAŽÁK 1730 – Václav PRAŽÁK: Neo-eXistens TVrrIs fortItVDInIs a faCie InIMICI [= 1730] to jest V nově stojící věž síly před tváří nepřítele, v chrámu Páně novo-posvěceném na statku Věž nazvaném a ke cti a chvále nerozdílné Trojice Boží, svatých patronův českých, mezi nimi pak obzvláště k počestnosti svatého Jana Nepomuckého, mučedlníka a patrona českého, Hradu pražského kanovníka, z vroucnosti urozeného a statečného vládky, pána Františka Josefa Mosera z Moseru, pána na Věži a Květinově [...] skrze sprosté kázání [...] představená dne osmého měsíce října léta zvrch postaveného [...] Praha [1730]
- PREISS 1986 – Pavel PREISS: Italští umělci v Praze – renesance – manýrismus – baroko. Praha 1986
- PREISS 1989 – Pavel PREISS: Malířství vrcholného baroka v Čechách. In: *Dějiny českého výtvarného umění II/2. Od počátků renesance do závěru baroka*. Praha 1989, 540-611
- PREISS 1991 – Pavel PREISS: K činnosti rodiny Asamů v Čechách a ve Slezsku. In: *Barokní umění a jeho význam v české kultuře*. Praha 1991, 73-91
- PREISS 2000 – Pavel PREISS: Johannes von Nepomuk malt, schreibt an die Wand und wird gemalt. In: *Festschrift Matsche 2000*, 155-164
- PREISS 2003 – Pavel PREISS: František Antonín Špork a barokní kultura v Čechách. 2. vyd. Praha, Litomyšl 2003
- PREISS 2013 – Pavel PREISS: Václav Vavřinec Reiner – Dílo, život a doba malíře českého baroka. Praha 2013
- Privilegia 1905* – *Privilegia semper fidelis metropolitano capitulo Pragensi a Sancta Sede concessa*. (Editiones archivii et bibliothecae s. f. metropolitani capituli Pragensis IV). Praha 1905
- PROBST 1953 – Franz PROBST: Die literarische Leistung der Oedenburger Jesuiten von 1636-1700. In: *Burgenländische Heimatblätter* 15, 1953, 174-185
- PRÖCKL 1845 – Vincenz PRÖCKL: Eger und das Egerland. Historisch, statistisch und topographisch dargestellt 1. Praha, Cheb 1845
- Prodromus historiae Trevirensis 1757* – *Prodromus historiae Trevirensis diplomaticae et pragmaticae exhibens origines Trevericas Gallo-Belgicas, Romanas, Francicas, Germanicas, sacras et civiles aequalium scriptorum fide et monumentorum autoritate assertas. Pars posterior*. Augsburg 1757
- PROCHÁZKA 1861 – Matěj PROCHÁZKA: Život bl. Jana Sarkandra mučeníka. Brno 1861
- PROCHÁZKA 2006 – Zdeněk PROCHÁZKA: Domažlice na historických vedutách, fotografiích a pohlednicích. Domažlice 2006
- PROCHÁZKA 2009 – Zdeněk PROCHÁZKA: Příběhy vepsané do kamene aneb putování za drobnými kamennými památkami Domažlicka a Tachovska II. Domažlice 2009
- PROCHÁZKOVÁ 2005 – Eva PROCHÁZKOVÁ: Benešov. Zmizelé Čechy. Praha, Litomyšl 2005
- PROKOP 2006 – Jaroslav PROKOP: Petr Brandl. Životní a umělecký epilog 1725-1735. Praha 2006
- PROKOP 2016 – Jaroslav PROKOP: Petr Brandl. Život a dílo v archivních pramenech a starší odborné literatuře. Praha 2016
- Průvodce Berounskem s kartografií. Okres Beroun* – *Průvodce Berounskem s kartografií. Okres Beroun* (nedat.)

- PŘIBIL 1929 – Bedřich PŘIBIL: Svatojanské medaile a svátostky. In: Vilém BITNAR / Karel PROCHÁZKA (red.): Pragensia svatojanská. Sborník statí o kultuře českého baroka. Praha 1929, 64-69
- PŘIBIL 1938 – Bedřich PŘIBIL: Soupis československých svátostek, katolických medailí a jetonů II. Čechy – Praha. In: Numismatický časopis československý XIII a XIV, 1937-1938, 5-96
- PŘIBYL 1998 – Vladimír PŘIBYL: Svatojanská pouť. Svatojanské památky na Kladensku a Slánsku. In: Posel z Budče 15, 1998, 7-22
- PŘIBYL 2001 – Vladimír PŘIBYL: Pohled do barokního světa venkovské farnosti. In: Posel z Budče 18, 2001, 20-36
- PŘIBYL 2021 – Stanislav PŘIBYL: Mariánské poutní místo v Horní Polici – V souvislostech víry a ducha. Horní Police 2021
- PUBIČKA cca 1790 – František PUBIČKA: Unusne, an duo Ecclesiae Metropolitanae Pragensis Canonici Ioannes de Pomuk nomine, Wenceslai IV. Bohemiae Regis iussu, de ponte Pragensi in subiectum Moldavae fluuium proturbati fuere? Praha [1790]
- PUČALÍK 2009 – Marek PUČALÍK: „steLLigero faMae aDVoCato DICatVM a steLLato“ – Devoce křížovníků s červenou hvězdou ke svému Thaumaturgovi. In: *Svatý na mostě* 2009, 29-37
- PUČALÍK 2013 – Marek PUČALÍK: Škrétové, současníci a následovníci u pražských křížovníků. In: Lenka STOLÁROVÁ / Kateřina HOLEČKOVÁ (eds.): Karel Škréta (1610-1674). Dílo a doba. Studie, dokumenty, prameny. Praha 2013, 289-301
- PUČALÍK 2017 – Marek PUČALÍK: Křížovníci v době vrcholného baroka za generalátu Františka Matouše Böhmba 1722-1750. (Opera Facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis – Historia et historia artium XXVI). Praha 2017
- REBMANN 1730 – Alberik REBMANN: Všeckno troje dokonalé aneb Svata dokonalost a dokonalá svatost Jana Nepomuckého, vyřčením nejsvětějšího Otce Benedikta XIII. svatého, v třech barvách, to jest v tolik ctnostech theologických v chrámu Páně královského štíftu a kláštera zbraslavského svatého řádu cistercienského při tři-děnní slavnosti jeho svato-řečení léta Páně 1729. dne 4. prásince všem ctitelům svatojanským představená [...] Praha, Staré Město 1730
- Regeln und Satzungen* 1758 – Regeln und Satzungen einer löbl. Bruderschaft von der Barmherzigkeit genannt, unter Anruffung und Schutz des heiligen Martyrers Joannis Nepomuceni, mit Erlaubnuß und Bestätigung geistlicher Obrigkeit aufgerichtet in der Josephstädter-Pfarr-Kirchen bey denen WW. EE. PP. Piarum Scholarum. Wien 1758
- Regula, statuta et constitutiones* 1853 – Regula, statuta et constitutiones s. militaris ordinis crucigerorum cum rubea stella. Praha 1853
- REICHARDTOVI 2006 – Honza a Blanka REICHARDTOVI: Svatojanské proudy. Pohlednice a fotografie z let 1900-1945. 2006
- REINERT 1997 – François REINERT: L'église Saint-Nicolas et les fouilles de la rue du Marché-aux-Herbes et de la rue de la Reine. In: Luxemburk ons stad 54, 1997, 10-16
- REINKE 1973 – Ulrich REINKE: Westfälische Johannes-von-Nepomuk-Bauten. In: *JN* 1973, 70-74
- Religio idololatriae victrix in Alphonso Joannis Congi regis filio* 1711 – **pozn.:** Jde o synopsi školské divadelní hry sehrané 2. a 4. IX. 1711 na benediktinském gymnáziu ve Freisingu.
- RENNERNÉ VÁRHIDI 1986 – Klára RENNERNÉ VÁRHIDI: Adatok Kolozsvár zenetörténetéhez a 18. század első feléből két kollégiumi napló alapján. In: *Zenetudományi dolgozatok*, Budapest 1986, 53-64
- REUTTER 1729 – Peter REUTTER: ABC-Täfelein, das ist Joannis Nepomuceni Lebens-Lauff, entworfen in denen drey Buchstaben, A – Amor Dei, B – Bonitas Proximi, C – Conscientiae Candor. Sibende Predig bey acht-tägiger Canonizations-Fest-Begängnus bemelten Heiligen, so von einer hochansehlichen freywilligen Verbündnus unter dem Schutz und Schirm der übergebenedeytisten Jungfrauen und Mutter Gottes Mariae, zu Vermehrung der Ehr dises heil. Martyrers und Blut-Zeugen Christi Joannis Nepomuceni, in der churfürstl. hochansehlichen Stüfft- und Pfarr-Kirchen zu U. L. Frauen in der Haupt- und Residentz-Stadt München gehalten und allda durch eine Lob-Rede Schatten-weis vorgestellt [...] München [1729]
- RIGETTI/PANNICH 1773 – Peter RIGETTI / Johann Christoph PANNICH: Historische Nachricht sowohl von der Errichtung der Wellischen Congregation unter dem Titel Mariä Himmelfahrt als auch des dazu gehörigen Hospitals B. V. Mariae ad S. Carolum Borromaeum Bey Gelegenheit der feyerlichen Begängniß des zweyten Jahrhunderts von Errichtung ermeldter Congregation [...] Praha 1773
- RICHTER 1913 – Werner RICHTER: Johann von Nepomuk in Schuldrama. In: *Archiv für das Studium der neueren Sprachen und Literaturen* 119, 1913, 293-300
- RICHTER A KOL. 1971 – Václav RICHTER A KOL.: Mikulov. Brno 1971

- ROČEK 1926 – Jan ROČEK: Dějiny města Hrochova Týnce. Hrochův Týnec 1926
- ROHN 1756 – Jan Karel ROHN: Thesaurus triplex in regulari ac parochiali ecclesia Sanctae Crucis majoris Ordinis canonici Crucigerorum cum rubeo corde, de poenitentia, Beatorum Martyrum Vetero-Pragae coelestium gratiarum donis locuples jam pridem coelo volente inventus, nunc vero historico calamo fidelibus indicatus [...] Praha, Staré Město 1756
- ROHN 1763 – Jan Karel ROHN: Chronic vormalis Böhmischer Cron-Lehen, nunmehr ins Allodium gezohener zweyer Städten Friedland, und Reichenberg, in welcher deren allda gewesten hohen Herrschaften Succession, als deren Berken de Duba, deren von Biberstein, deren von Rädern, des von Wallenstein, deren von Gallas, und deren von und zu Clam, ihre Helden-Thaten, und Würden, Aufkommen der Städten, Veränderungen der Religion, der catholischen geistlichen Hirten Nachfolge, Kriegs Bedrängnissen, Stadt- und Gerichts-Sachen, verschiedene Glücks- und Unglücks-Zufälle und was sonst etwann merkwürdiges allda vorgangen, theils aus fleißigen Geschicht-Schreibern, theils aus geschriebenen Anmerkungen zusammen getragen seynd [...] Praha, Staré Město 1763
- ROHN 1774 – Jan Karel ROHN: Antiquitas ecclesiarum, capellarum, et monasteriorum, aliarumque aedium sacrarum districtus Boleslaviensis, et in parte Lusatae Superioris [...] Praha 1774
- ROHN 1775a – Jan Karel ROHN: Antiquitas ecclesiarum, capellarum, et monasteriorum, aliarumque aedium sacrarum districtus Curimensis, et comitatus Glacensis [...] Praha 1775
- ROHN 1775b – Jan Karel ROHN: Antiquitas ecclesiarum, capellarum, et monasteriorum, aliarumque aedium sacrarum districtus Zatecensis [...] Praha 1775
- ROHN 1777 – Jan Karel ROHN: Antiquitas ecclesiarum, capellarum, et monasteriorum, aliarumque aedium sacrarum districtus et respective diaecesis Reginae-Hradecensis [...] Praha 1777.
- ROLLOVÁ 1972 – Anna ROLLOVÁ: Siard Nosecký (1693-1753). K jubileu teologického sálu Strahovské knihovny. In: Strahovská knihovna 7, 1972, 107-143
- ROLLOVÁ 1995 – Anna ROLLOVÁ: Strahovský premonstrát Adolf Fischer o Praze. In: Bibliotheca Strahoviensis 1, 1995, 63-74
- ROMBERG 2014 – Winfried ROMBERG: Germania sacra. Die Kirche des alten Reiches und ihre Institutionen. Dritte Folge 8. Die Bistümer der Kirchenprovinz Mainz. Das Bistum Würzburg 8. Die würzburger Bischöfe von 1684 bis 1746. Berlin, Boston 2014
- RONAIOVÁ 2006 – Ivana RONAIOVÁ: Kult sv. Jána Nepomuckého na našom území. In: Svätec a jeho funkcie v spoločnosti II. Bratislava 2006, 91-96
- ROYT 1993a – Jan ROYT: Sv. Jan Nepomucký. München, Regensburg 1993
- ROYT 1993b – Jan ROYT: Sv. Jan Nepomucký a jeho úcta v Praze. In: *SJN* 1993, 76-85
- ROYT 1993c – Jan ROYT: Ikonografie sv. Jana Nepomuckého. In: *Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě* 1993, 15-22
- ROYT 1993d – Jan ROYT: Úcta ke sv. Janu Nepomuckému v jižních a jihozápadních Čechách. In: *Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě* 1993, 22-27
- ROYT 1993e – Jan ROYT: Ikonografie svatého Jana Nepomuckého. In: *Zprávy památkové péče* LIII, 1993, 373-379
- ROYT 1994a – Jan ROYT: Ikonografie svatojánské kamenné plastiky v českých zemích. In: *Kámen* 1, 1994, 61-69
- ROYT 1994b – Jan ROYT: Ikonografie sv. Jana Nepomuckého. In: *Svatojánský sborník* 1994, 53-63
- ROYT 1996a – Jan ROYT: Poutní místo Panny Marie Vítězné na Bílé Hoře. Praha 1996
- ROYT 1996b – Jan ROYT: Ve znamení krve a mléka. Poznámky k ikonografii uměleckých děl a ke kultům v oseckém klášteře v 17. a 18. století. In: Dana STEHLÍKOVÁ (ed.): 800 let kláštera v Oseku (1196-1996). Katalog k výstavě konané v refektáři kláštera od 25. 5. do 20. 10. 1996. Praha 1996, 67-72
- ROYT 1997 – Jan ROYT: Hrob svatého Vojtěcha v pražské katedrále. In: *Svatý Vojtěch. Tisíc let svatovojtěžské tradice v Čechách* 1997, 26
- ROYT 1999 – Jan ROYT: Obraz a kult v Čechách 17. a 18. století. Praha 1999
- ROYT 2003 – Jan ROYT: La decorazione pittorica della cappella della Vergine Maria e di S. Carlo Borromeo nell'Ospedale italiano. In: Angela Trezza CABRALES (ed.): La Congregazione Italiana di Praga. Luoghi e memorie dell' Instituto Italiano di Cultura. Kutná Hora 2003, 57-64, 112
- ROYT 2004 – Jan ROYT: Sv. Jan Nepomucký ve vězení. In: Olga FEJTOVÁ / Václav LEDVINKA / Jiří PEŠEK / Vít VLNAS (eds.): Barokní Praha – Barokní Čechie (1620-1740). Sborník příspěvků z vědecké

- konference o fenoménu baroka v Čechách, Praha, Anežský klášter a Clam-Gallasův palác, 24. – 27. září 2001. Praha 2004, 473-479
- ROYT 2009 – Jan ROYT: Sv. Jan Nepomucký – život, legenda, kult a ikonografie. In: *Svatý na mostě* 2009, 13-28
- ROYT/SKŘIVÁNEK/KOUPIL 2015 – Jan ROYT / Anselm SKŘIVÁNEK / Ondřej KOUPIL: Břevnovský klášter – historie kláštera, průvodce, benediktinský život. 3. vyd. Praha 2015
- ROŽMBERSKÝ 1999 – Petr ROŽMBERSKÝ: Dvory plaských cisterciáků. (Edice zapomenuté hrady, tvrze a místa 21). Plzeň 1999
- ROŽMBERSKÝ/HAJŠMAN/MACHOVÁ 2004 – Petr ROŽMBERSKÝ / Jan HAJŠMAN / Veronika MACHOVÁ: Dolní a Horní Lukavice. (Edice zapomenuté hrady, tvrze a místa 31). Plzeň 2004
- RUŽBATSKÁ 2013 – Adéla RUŽBATSKÁ: Poutní kostel Panny Marie Sedmibolestné v Bohosudově. Sochařská výzdoba. Bakalářská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2013
- RŮŽIČKA/KUNC 2014 – Stanislav RŮŽIČKA / Vladimír KUNC: Jan Blažej Santini Aichel. Stručný průvodce životem a dílem génia barokní gotiky. Havlíčkův Brod 2014
- RŮŽIČKA/NOVÁK 2001 – Karel RŮŽIČKA / Pavel NOVÁK: Habry. Dějiny města 1101-2001. Habry 2001
- RYBÁK/SEDLÁK 1929 – Josef RYBÁK: Co sluší uvážiti o sv. Janu Nepomuckém. K dvěstěletému jubileu jeho svatořečení 19. března 1929. / Jan Nepomuk SEDLÁK: Proč nedošlo již dříve k svatořečení Jana Nepomuckého. Praha 1929
- RYCHNOVÁ 2008 – Lucie RYCHNOVÁ: Filip Spannbrucker. Diplomová práce, UK v Praze, KTF, Ústav dějin křesťanského umění. Praha 2008
- RYCHNOVÁ 2020 – Lucie RYCHNOVÁ: František Josef Šlik a česká barokní krajina. Život šlechtice na východočeském venkově. Praha 2020
- RYNEŠ 1940 – Václav RYNEŠ: Vyhnanství P. Bohuslava Balbína. Zápas vlasteneckého jesuity o životní historické dílo. Praha 1940
- RYNEŠ 1948 – Václav RYNEŠ: Paladium země české, kapitola z českých dějin náboženských. Praha 1948
- RYNEŠ 1968 – Václav RYNEŠ: Světcův pohřeb. In: *Katolické noviny* 20, 19. V. 1968
- RYNEŠ 1969 – Václav RYNEŠ: Atributy Jana Nepomuckého. In: *Zpravodaj středočeské vlastivědy a kronikářství* 1, 1969, 259-266
- RYNEŠ 1972 – Václav RYNEŠ: Svatý Jan Nepomucký II. Úcta. Řím 1972
- ŘEPA 2010 – Tomáš ŘEPA: Kaple Božího hrobu v Čechách a na Moravě v období baroka. Diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra Teorie a dějin výtvarného umění. Olomouc 2010
- ŘÍHOVÁ/STRÁNÍKOVÁ 2012 – Vladislava ŘÍHOVÁ / Jana STRÁNÍKOVÁ (eds.): Kopidlenská farnost – minulost a současnost jejích drobných památek. Autorská monografie studentských prací. Pardubice 2012
- SAKAŘ 1934 – Josef SAKAŘ: Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí II. Století osmnácté. Týn nad Vltavou 1934
- SALGE 2007 – Christiane SALGE: Anton Johann Ospel (1677-1756). Ein Architekt des österreichischen Spätbarock. München 2007
- SANSONE 2014 – Carlo SANSONE: Die Pfarrkirche von Bruneck: ihre Vorgängerbauten, der alte Friedhof von Bruneck vor 1850 sowie weitere Ereignisse aus dem Leben der Pfarrei. In: *Der Schlern* 88, 2014, 16-51
- DI S. CHRISTINA/PORPORA 1732 – Marchese DI S. CHRISTINA (text) / Nicola PORPORA (hudba): Il martirio di S. Giovanni Nepomuceno, azione sacra per musica a quattro voci, da cantarsi in Bruna nella quaresima dell'anno 1732. per comando di Sua Altezza eminentissima, il Signor cardinale Wolffango [sic!] Annibale di Schratzenbach, protettore della Germania, vescovo d'Olmitz, duca, principe del Sac. rom. imp., conte della regia capella di Boemia e consigliere di stato attuale di Sua Measta ces. e cat. [...] Brno [1732]
- SASÍNKOVÁ 2010 – Marcela SASÍNKOVÁ: Drobné sakrální objekty v obci Čejkovice. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav evropské etnologie. Brno 2010
- SASSI/OLTROCCHI 1755 – Giuseppe Antonio SASSI: Archiepiscoporum Mediolanensium series historico-chronologica ad criticae leges, et veterum monumentorum fide illustrata: Joseph Antonii Saxii ss. Ambrosii et Caroli oblati, collegio et bibliothecae Ambrosianae praefecti opus posthumum I. / předeslán text: Baldassare OLTROCCHI: De vita et scriptis Josephi Antonii Saxii oblati, sac. theol. doctoris, olim collegio et bibliothecae Ambrosianae praefecti. Milano 1755
- SBC 2001 – Vít VLNAS (ed.): Sláva barokní Čechie. Umění, kultura a společnost 17. a 18. století. Praha 2001
- SEDLÁČEK 1874 – August SEDLÁČEK: Děje města Čáslavě. Praha 1874
- SEDLÁČEK 1889 – August SEDLÁČEK: Hrady, zámky a tvrze království Českého 6. Podbrdsko. Praha 1889

- SEDLÁK 1987 – Jan SEDLÁK: *Jan Blažej Santini. Setkání baroku s gotikou*. Praha 1987
- SEIFERT 1979 – Siegfried SEIFERT: Die Verehrung des hl. Johannes von Nepomuk im Bistum Meißen. In: *JN* 1979, 115-118
- SEKANINA 2013 – Adam SEKANINA: David Zürn nejmladší (1665 – po 1724). Magisterská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2013
- SEKANINA 2014 – Adam SEKANINA: K sochařské výzdobě rýmařovské kaple „V lipkách“. In: *Střední Morava, vlastivědná revue* 38, 2014, 35-42
- SEKYRKA 2016 – Tomáš SEKYRKA: Život pražských malířů v 17. a 18. století. Disertační práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2016
- SEMOTANOVÁ 2002 – Eva SEMOTANOVÁ: *Atlas zemí Koruny české*. Praha 2002
- SEVERUS 1763 – Johann Sebastian SEVERUS: *Moguntia ecclesiastica hodierna, eminentissimo ac celsissimo Domino, D. Emerico Josepho, S. Sedis Moguntinae archiepiscopo, S. R. i. per Germaniam archi-cancellario et principi electori etc. etc. ad consecrationis archiepiscopalis solennia humillime oblata et breviter exposita*. Wertheim 1763
- SCHALLER 1785 – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden I. Rakonitzer Kreis*. Praha 1785
- SCHALLER 1786a – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden III. Prachiner Kreis*. Praha 1786
- SCHALLER 1786b – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden IV. Bunzlauer Kreis*. Praha 1786
- SCHALLER 1787a – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden V. Leutmeritzer Kreis*. Wien 1787
- SCHALLER 1787b – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden VI. Časlauer Kreis*. Praha, Wien 1787
- SCHALLER 1787c – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden VII. Saazer Kreis*. Praha, Wien 1787
- SCHALLER 1788a – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden VIII. Berauner Kreis*. Praha, Wien 1788
- SCHALLER 1788b – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden IX. Pilsner Kreis*. Praha, Wien 1788
- SCHALLER 1789a – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden XI. Chrudimer Kreis*. Praha, Wien 1789
- SCHALLER 1789b – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden XII. Klattauer Kreis*. Praha, Wien 1789
- SCHALLER 1789c – Jaroslav SCHALLER: *Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter*

- den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden XIII. Budweiser Kreis. Praha, Wien 1789
- SCHALLER 1790a – Jaroslav SCHALLER: Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlößer, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlößer und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden XIV. Taborer Kreis. Praha, Wien 1790
- SCHALLER 1790b – Jaroslav SCHALLER: Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlößer, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlößer und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden XV. Königgrazer Kreis. Praha, Wien 1790
- SCHALLER 1790c – Jaroslav SCHALLER: Topographie des Königreichs Böhmen, darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlößer, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlößer und Städte unter den ehemaligen, und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden XVI. Bidschower Kreis. Praha, Wien 1790
- SCHENKOVÁ 2013 – Marie SCHENKOVÁ: *Svatý Jan Nepomucký (popiska exponátu V/13). In: Pavel ŠOPÁK A KOL.: Znamení vertikál. Cirkevní a náboženský život českého Slezska od středověku po první světovou válku. Opava 2013, 225*
- SCHENKOVÁ/OLŠOVSKÝ 2001 – Marie SCHENKOVÁ / Jaromír OLŠOVSKÝ: Barokní malířství a sochařství v západní části českého Slezska. Opava 2001
- SCHMIDT 1937 – Leopold SCHMIDT: Volksschauspiele vom h. Johann von Nepomuk. Zusammenhänge volksdeutscher Legendenspiele. In: Volk und Volkstum. Jahrbuch für Volkskunde 2, 1937, 239-247
- SCHMIDT 1960 – Leopold SCHMIDT: Johannesandachten und Nepomuklieder in Niederösterreich und im Burgenland. In: Jahrbuch des Österreichischen Volksliedwerkes IX, 1960, 20-39
- SCHNEIDER 1829 – Joseph SCHNEIDER: Topographische und geschichtliche Beschreibung der Stadt Fulda. In: TÝŽ (vyd.), Buchonia, eine Zeitschrift für vaterländische Geschichte, Alterthums-Kunde, Geographie, Statistik und Topographie 4.1. Fulda 1829, 1-59
- SCHOEN 1939 – Arnold SCHOEN: Budapest székesfőváros kórházainak és emberbaráti intézményeinek kápolnái. In: Budapest székesfőváros várostörténeti monografiái 11. Tanulmányok Budapest multjából VII. Budapest 1939, 11-40 (+ obrazová příloha)
- SCHOLZ 1996 – Josef SCHOLZ: Revolutionäre Umtriebe in Waldesch und Umgebung. In: Landkreis Mayen-Koblenz. Heimatbuch. 1996, 142-143
- SCHRAMM 1735 – Karl Christian SCHRAMM: Historischer Schauplatz, in welchem die merkwürdigsten Brücken aus allen vier Theilen der Welt, insonderheit aber die in den vollkommensten Stand versetzte dreißdner Elb-Brücke, in saubern Prospecten, Münzen und andern Kupferstichen vorgestellt und beschrieben werden, durch brauchbare Anmerkungen und besondere Urkunden erläutert auch mit nöthigen Registern versehen [...] Leipzig 1735
- SCHULTES-HARHAMMER 1994 – Ulrike SCHULTES-HARHAMMER: Kremser Barockbildhauer 1650-1770. In: Jahrbuch für Landeskunde von Niederösterreich, neue Folge 60/61, 1994, 181-286
- SCHULTZ 1730 – [Georg Peter SCHULTZ]: Preußischer Todes-Tempel, worin verstorbene Personen allerhand Standes von den außerlesensten Sachen der preußischen, pohlnischen, schwedischen und brandenburgischen geistlich- weltlich- und gelehrten Historie, Geographie, und Stats-Rechts, wie auch neuen gelehrten Schrifften in Preussen und Pohlen, mit einander redende vorgestellt werden. Erste Unterredung zwischen Herman von Halza, Hochmeister des Deutschen Ordens in Preussen, und Johann Jacob Rohde, Professorem Ordinarium der Universität Königsberg. Konstantinopel (?), Leipzig [1730]
- SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1739 – Jan Filip Josef SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU: Bella elementis gemini pugna Divo Joanni Nepomuceno martyri, an a flumine, quo ob integre servatum confessionis sigillum mersus, an a lumine, quo coelitus deciduo coronatus, gloriosiori, affectuose devota undis et stellis de palma contententibus palladia pace decisa atque sermone panegyrico proposita Pragae in ecclesia metropolitana ad sanctum Vitum. Anno MDCC. XXVII. die 18. Maji. [Praha?] 1739 – **Pozn.:** Jde o 2. vyd. kázání SCHUTZBRETH Z SCHUTZWERTHU 1727, které bylo proneseno v pražské katedrále 18. V. 1727.
- SIGÜENZA MARTÍN 2013 – Raquel SIGÜENZA MARTÍN: Entrada y primeros años del culto a san Juan Nepomuceno en Madrid (1716-1738). In: Anales del Instituto de estudios madrileños LIII, 2013, 219-242
- SINNACHER 1834 – Franz Anton SINNACHER: Beyträge zur Geschichte der bischöflichen Kirche Säben und Brixen in Tyrol IX. 2. Brixen 1834
- S/N 1993 – Reinhold BAUMSTARK / Johanna VON HERZOGENBERG / Peter VOLK (koncept výstavy) – Johann VON HERZOGENBERG / Peter VOLK / Susanne WAGINI (reds. katalogu) – Johana MUCHKOVÁ /

- Filip OTA / Jana KYBALOVÁ et alii (překlad do češtiny): Svatý Jan Nepomucký 1393-1993. Výstava Bavorského Národního muzea v Mnichově ve spolupráci s klášteřem premonstrátů na Strahově v Praze a s Národním muzeem v Praze. Praha, klášter premonstrátů na Strahově 17. květen – 15. srpen 1993. Mnichov, Bayerisches Nationalmuseum 17. září – 14. listopadu 1993. Praha 1993
- SKÁLA 1948 – František SKÁLA: Kyšperk I. Historický nástin stavebních dějin města Kyšperka. Kyšperk [tj. Letohrad] 1948
- SKRUŽNÝ 1969 – Ludvík SKRUŽNÝ: Sochy, kapličky a kostely sv. Jana Nepomuckého ve Středočeském kraji. In: Zpravodaj středočeské vlastivědy a kronikářství I, 1969, 269-279
- SKŘIVÁNEK/JIROUŠKOVÁ 2012 – František SKŘIVÁNEK / Marie JIROUŠKOVÁ: Poodhalená minulost Golčova Jeníkova. Havlíčkův Brod 2012
- SLÁMA 1838 – František Josef SLÁMA: Obraz minulosti a starožitného města Prachatic. Praha 1838
- Slavíme 235 let děkanství Jirkov (2) 2018 – Slavíme 235 let děkanství Jirkov (2). In: Aegidius, časopis farnosti svatého Jiljí, č. 135, únor-březen 2018
- SLIVA 2009 – Viktor SLIVA: Brněnské maličkosti. Za okružní třídou. Brno 2009
- SMUTNÁ 1973 – Kateřina SMUTNÁ: Epigrafické památky pardubického okresu. Disertační práce, Univerzita J. E. Purkyně v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a rchivnictví. Brno 1973
- SMYČKOVÁ 2012a – Kateřina SMYČKOVÁ: Analýza repertoáru Kancionálku aneb Písní křesťanských. Repertoire analysis of the hymn-book Kancionálek aneb Písně křesťanské. Diplomová práce, UK v Praze, FF, Ústav české literatury a literární vědy. Praha 2012
- SMYČKOVÁ 2012b – Kateřina SMYČKOVÁ: Mariánská úcta v pobělohorských Čechách na příkladu díla J. I. Dlouhovského. Diplomová práce, UK v Praze, FF, Ústav českých dějin. Praha 2012
- SOLAŘ 1859 – Jeroným SOLAŘ: Děkaný chrám Nanebevzetí P. Marie v Německém Brodě. In: Památky archaeologické a místopisné III, 1859, 293-297
- SOLAŘ 1863 – Jeroným Jan Nepomuk SOLAŘ: Paměti města Humpolce. Praha 1863
- SOLAŘ 1870 – Jeroným Jan SOLAŘ: Dějepis Hradce Králové n. Labem a biskupství hradeckého. Praha 1870
- SOLEIMAN POUR HASHEMI 2007 – Michaela SOLEIMAN POUR HASHEMI: Literární fenomén nepomucenské homiletiky. Brno 2007
- SOMMER 1840 – Johann Gottfried SOMMER: Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt 8. Prachiner Kreis. Praha 1840
- SOMMERVOGEL 1890 – Carlos SOMMERVOGEL: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus 1. Bibliographie I. Bruxelles, Paris 1890
- SOMMERVOGEL 1892 – Carlos SOMMERVOGEL: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus 1. Bibliographie III. Bruxelles, Paris 1892
- SOMMERVOGEL 1893 – Carlos SOMMERVOGEL: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus 1. Bibliographie IV. Bruxelles, Paris 1893
- SOMMERVOGEL 1895 – Carlos SOMMERVOGEL: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus 1. Bibliographie VI. Bruxelles, Paris 1895
- SOMMERVOGEL 1900 – Carlos SOMMERVOGEL: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus 1. Bibliographie IX. Bruxelles, Paris 1900
- SOUČEK 1999 – Jiří SOUČEK: Obrazová rukověť obcí a církevních staveb v okrese Ústí nad Labem. Ústí nad Labem 1999
- SOUKUP 1889 – Jan Nepomuk SOUKUP: Seminářský kostel v Hradci Králové a jeho obnovení. In: ČKD XXX, 1889, 129-148
- SOUKUP 1891 – Jan Nepomuk SOUKUP: Klerikální seminář a bohoslovné učeliště v Hradci Králové. In: ČKD XXXII, 1891, 321-329
- SOUKUP 3/2013 – Jan SOUKUP: Kostely a kaple sv. Jana Nepomuckého v domažlickém vikariátu. In: Zpravodaj plzeňské diecéze 3/2013, 10-12
- SOUKUP 5/2013 – Jan SOUKUP: Kostely a kaple sv. Jana Nepomuckého ve vikariátu Karlovy Vary. In: Zpravodaj plzeňské diecéze 5/2013, 9-11
- SOUKUP 6/2013 – Jan SOUKUP: Kostely a kaple sv. Jana Nepomuckého ve vikariátu Klatovy 1. In: Zpravodaj plzeňské diecéze 6/2013, 10-12
- SOUKUP 10/2013 – Jan SOUKUP: Kostely a kaple sv. Jana Nepomuckého ve vikariátu Plzeň-jih. In: Zpravodaj plzeňské diecéze 10/2013, 9-11

- SOUKUP 1/2014 – Jan SOUKUP: Kostely a kaple sv. Jana Nepomuckého ve vikariátu Plzeň-sever 3. In: Zpravodaj plzeňské diecéze 1/2014, 11-12, 19
- SOUKUP 3/2014 – Jan SOUKUP: Kostely a kaple sv. Jana Nepomuckého ve vikariátu Tachov. In: Zpravodaj plzeňské diecéze 3/2014, 8-9
- SOUKUP 4/2014 – Jan SOUKUP: Kostely a kaple sv. Jana Nepomuckého, závěr. In: Zpravodaj plzeňské diecéze 4/2014, 10-13
- SPÁČILOVÁ 2006 – Jana SPÁČILOVÁ: Hudba na dvoře olomouckého biskupa Schrattenbacha (1711-1738). Příspěvek k libretistice barokní opery a oratoria. Disertační práce, MU v Brně, FF, Ústav hudební vědy. Brno 2006
- SPÁČILOVÁ 2009 – Jana SPÁČILOVÁ: Das „Oratorio di S. Giovanni Nepomoceno“ von Antonio Caldara im Kontext der Nepomuk-Oratorien in den 20er Jahren des 18. Jahrhunderts. In: Musicologica Austriaca 28, 2009, 145-160
- SPÁČILOVÁ 2014 – Jana SPÁČILOVÁ: Unbekannte Brüner Oratorien Neapolitanischer Komponisten vor 1740. In: Musicologica Brunensia 49, 2014, 137-161
- SPHU I – Karel B. MÁDL: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. I. Politický okres kolínský. Praha 1897
- SPHU II – Bohumil MATĚJKA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. II. Politický okres lounský. Praha 1897
- SPHU III – Antonín PODLAHA / Eduard ŠITTLER: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. III. Politický okres sedlčanský. Praha 1898
- SPHU IV – Bohumil MATĚJKA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. IV. Politický okres roudnický. I. Praha 1898
- SPHU V – Antonín PODLAHA / Eduard ŠITTLER: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. V. Politický okres milevský. Praha 1898
- SPHU VI – Antonín PODLAHA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. VI. Politický okres mělnický. Praha 1899
- SPHU VII – Ferdinand VANĚK / Karel HOSTAŠ / František Adolf BOROVSÝ: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. VII. Politický okres klatovský. Praha 1899
- SPHU VIII – Josef BRANIŠ: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. VIII. Politický okres česko-budějovický. Praha 1900
- SPHU IX – Antonín PODLAHA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. IX. Politický okres rokycanský. Praha 1900
- SPHU X – František MAREŠ / Jan SEDLÁČEK: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. X. Politický okres třeboňský. Praha 1900
- SPHU XI – Karel CHYTIL: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XI. Politický okres chrudimský. Praha 1900
- SPHU XII – Karel HOSTAŠ / Ferdinand VANĚK: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XII. Politický okres sušický. Praha 1900
- SPHU XIII – Antonín PODLAHA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XIII. Politický okres příbramský. Praha 1901
- SPHU XIV – Josef NOVÁK: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XIV. Politický okres jindřicho-hradecký. Praha 1901
- SPHU XV – Antonín PODLAHA / Eduard ŠITTLER: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XV. Politický okres karlínský. Praha 1901
- SPHU XVI – Zdeněk WIRTH: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XVI. Politický okres vysokomýtský. Praha 1902
- SPHU XVII – Ferdinand VANĚK / Karel HOSTAŠ: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XVII. Politický okres domažlický. Praha 1902
- SPHU XVIII – Josef SOUKUP: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XVIII. Politický okres pelhřimovský. Praha 1903
- SPHU XIX – Antonín CECHNER: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XIX. Politický okres královéhradecký. Praha 1904

- SPHU XX* – Ferdinand VELC: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XX. Politický okres slanský. Praha 1904
- SPHU XXI* – František BAREŠ: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXI. Politický okres mladoboleslavský. Praha 1905
- SPHU XXII* – Zdeněk WIRTH: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. Politický okres poličský. Praha 1906
- SPHU XXIII* – Zdeněk WIRTH: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXIII. Politický okres chotěbořský. Praha 1906
- SPHU XXIV* – Antonín PODLAHA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXIV. Politický okres českobrodský. Praha 1907
- SPHU XXV* – Karel HOSTAŠ / Ferdinand VANĚK: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXV. Politický okres přeštický. Praha 1907
- SPHU XXVI* – Zdeněk WIRTH: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. Politický okres kladenský. Praha 1907
- SPHU XXVIII* – Antonín PODLAHA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXVIII. Politický okres vinohradský. Praha 1908
- SPHU XXIX* – Bohumil MATĚJKA / Josef ŠTĚPÁNEK / Zdeněk WIRTH: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXIX. Politický okres litomyšlský. Praha 1908
- SPHU XXX* – Jaroslav KAMPER / Zdeněk WIRTH: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXX. Politický okres stříbrský. Praha 1908
- SPHU XXXI* – Antonín CECHNER: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXI. Politický okres novopacký. Praha 1909
- SPHU XXXII* – Josef Vítězslav ŠIMÁK: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXII. Politický okres turnovský. Praha 1909
- SPHU XXXIII* – Josef SOUKUP: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXIII. Politický okres písecký. Praha 1910
- SPHU XXXIV* – Zdeněk WIRTH / František MACHÁT: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXIV. Politický okres náchodský. Praha 1910
- SPHU XXXV* – Antonín PODLAHA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. XXXV. Politický okres benešovský. Praha 1911
- SPHU XXXVII* – Antonín PODLAHA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do polovice XIX. století. XXXVII. Politický okres kralovický. Praha 1912
- SPHU XXXVIII* – Adolf Josef ZE SCHWARZENBERGU / František MAREŠ / Jan SEDLÁČEK: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do polovice XIX. století. XXXVIII. Politický okres prachatický. Praha 1913
- SPHU XXXIX* – Antonín CECHNER: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do polovice XIX. století. XXXIX. Politický okres rakovnický. II. Praha 1913
- SPHU XL* – Richard SCHMIDT: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do polovice XIX. století. XL. Politický okres jáchymovský. Praha 1913
- SPHU XLI* – František MAREŠ / Jan SEDLÁČEK: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do polovice XIX. století. XLI. Politický okres krumlovský. 1. Okolí Krumlova. Praha 1918
- SPHU XLII* – Antonín CECHNER: Soupis památek historických a uměleckých v Čechách od pravěku do polovice XIX. století. XLII. Politický okres kaplický. Praha 1921
- SPHU XLIII* – Anton GNIRS: Topographie der historischen und Kunst-Denkmale in Böhmen von der Urzeit bis zur Mitte des XIX. Jahrhunderts. XLIII. Der politische Bezirk Elbogen. Praha 1927
- SPHU XLIV* – Alžběta BIRNBAUMOVÁ / Libuše JANSOVÁ: Soupis památek historických a uměleckých v Čechách. XLIV. Politický okres čáslavský. Praha 1929
- SPHU XLV* – Antonín CECHNER: Soupis památek historických a uměleckých v Republice československé. A. Země česká. XLV. Politický okres broumovský. Praha 1930
- SPHU XLVI* – Josef Vítězslav ŠIMÁK: Soupis památek historických a uměleckých v Republice československé. A. Země česká. XLVI. Okres mnichovohradišťský. I. Praha 1930
- SPHU XLVII* – Josef CIBULKA / Jan SOKOL: Soupis památek historických a uměleckých v Republice československé. A. Země česká. XLVII. Okres lanškrounský. Praha 1935

- SPHU XLVIII* – Emanuel POCHE: Soupis památek historických a uměleckých v Republice československé. A. Země česká. XLVIII. Okres Dvůr Králové. Praha 1937
- SPHU L* – Anton GNIRS: Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale in der Tschechoslowakischen Republik. A. Land Böhmen. L. Die Bezirke Tepl und Marienbad. Augsburg 1932
- SPHU LI* – Karl Friedrich KÜHN: Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale in der Tschechoslowakischen Republik. A. Land Böhmen. LI. Der Bezirk Reichenberg. Brno, Praha, Leipzig, Wien 1934
- SPHU LII* – Anton GNIRS: Topographie der historischen und Kunstgeschichtlichen Denkmale in dem Bezirke Karlsbad (Prag 1933). München 1996
- SPHU LIV* – Josef SOUKUP / Jan VALCHÁŘ (aut.) / Jan SOMMER / Kristina UHLÍKOVÁ (eds.): Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese ledečském. Edice nedokončeného rukopisu. (Fontes historiae artium XIV). Praha 2010
- SPHU LV* – Karl Friedrich KÜHN (aut.) / Kristina UHLÍKOVÁ (ed.): Verzeichnis der kunstgeschichtlichen und historischen Denkmale im Landkreis Friedland. Edice nedokončeného rukopisu. (Fontes historiae artium XV). Praha 2013
- SPHU LVI* – Vinzenz LUKSCH (aut.) / Kristina UHLÍKOVÁ / Jana CHADIMOVÁ / Martin BARUS (eds.): Topographie der historischen und Kunst-Denkmale im politischen Bezirke Leitmeritz. I. Stadt Leitmeritz. Soupis historických a uměleckých památek v politickém okrese Litoměřice. I. Město Litoměřice. (Fontes historiae artium XVI). Praha 2015
- SPHU, Poklad svatovítský* – Eduard ŠITTLER / Antonín PODLAHA: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. Královské hlavní město Praha: Hradčany. II. Poklad svatovítský a knihovna kapitulní. 1. Poklad svatovítský. Praha 1903
- SPHU, Sv. Vít* – Antonín PODLAHA / Kamil HILBERT: Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do počátku XIX. století. Královské hlavní město Praha: Hradčany. I. Metropolitní chrám sv. Víta. Praha 1906
- SRŠEŇ 1991 – Lubomír SRŠEŇ: Příležitostné dekorace pražských barokních slavností. In: Barokní umění a jeho význam v české kultuře. (Sborník sympozia, které pořádala Národní galerie v Praze k připomenutí osobnosti a díla Oldřicha J. Blažíčka ve dnech 11. a 12. prosince 1986). Praha 1991, 154-160
- SRŠEŇ 1993 – Lubomír SRŠEŇ: Slavnostní dekorace pražské katedrály sv. Víta r. 1729. In: *SJN* 1993, 39-45
- STANGL 2013 – Werner STANGL: Der kaiserliche Gesandte Franz Ehrenreich Graf von Trauttmansdorff und die Eidgenossenschaft: eine schwierige Beziehung im Spiegel der Trauttmansdorff'schen Bibliothek. In: Schweizerische Zeitschrift für Geschichte – Revue suisse d'histoire – Rivista storica svizzera 63, 2013, 117-135
- STASI 1995-1996 – Alessio STASI: San Giovanni Nepomuceno, santo „goriziano“ dimenticato. Quel santo mesto, protettore dei ponti e nemico dei maldicenti. – Sveti Janez Népomuk, pozabljeni „goriški“ svetnik. Tisti otožni svetnik, zavetnik mostov in priprošnjik zoper obrekovanje. In: *Isonzo-Soča* 20, 1995-1996, 38-41
- STÁTNIKOVÁ/ŠEFCŮ/DRAGOUN 2013 – Pavla STÁTNIKOVÁ / Ondřej ŠEFCŮ / Zdeněk DRAGOUN: Kamenný most v Praze. Obrazové svědectví historie Juditina a Karlova mostu. Praha 2013
- STEHLÍK 1997 – Miloš STEHLÍK: Poznámka o tvorbě sochaře Antonína Rigy. In: Bohdana FABIÁNOVÁ (ed.): Zprávy Památkového ústavu v Brně 1997, 32-39
- STEHLÍKOVÁ 1993 – Dana STEHLÍKOVÁ: Jan Nepomucký a umělecké řemeslo. In: *Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě* 1993, 27-31
- STEHLÍKOVÁ 1996 – Dana STEHLÍKOVÁ (ed.): 800 let kláštera v Oseku (1196-1996). Katalog k výstavě konané v refektáři kláštera od 25. 5. do 20. 10. 1996. Praha 1996
- STEHLÍKOVÁ 2015 – Klára STEHLÍKOVÁ: Epigrafické památky jihovýchodní části Brna do r. 1900. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2015
- STEHLÍKOVÁ/ŠTĚPÁN 2014 – Jana STEHLÍKOVÁ / Luděk ŠTĚPÁN: Nasavrcké panství a slatiňanští Auerspergové. Utváření sídelní krajiny. Slatiňany 2014
- STEICHELE 1864 – Anton STEICHELE: Das Bisthum Augsburg, historisch und statistisch beschrieben 2. Die Landkapitel: Agenwang, Aichach, Baisweil, Bayer-Mänching, Burgheim. Augsburg 1864
- STEJSKAL 1917 – František STEJSKAL: Dva příspěvky k otázce Svatojanské. In: *ČKD LVIII (LXXXIII)*, 1917, 548-555
- STEJSKAL 1921 – František STEJSKAL: Svatý Jan Nepomucký I. Životopis. Praha 1921
- STEJSKAL 1922 – František STEJSKAL: Svatý Jan Nepomucký II. Úcta, kanonisace a obrana. Praha 1922

- STÖGER 1855 – Johann Nepomuk STÖGER: *Scriptores provinciae Austriacae Societatis Jesu. Collectionis scriptorum ejusdem Societatis universae tomus primus.* Wien 1855
- STOLÁROVÁ/VLNAS 2010 – Lenka STOLÁROVÁ / Vít VLNAS (eds.): *Karel Škréta 1610-1674: Doba a dílo.* Praha 2010
- STRAKERLOVÁ 2017 – Iva STRAKERLOVÁ: *Nicola Porpora a jeho oratorium "Il Martirio di S. Giovanni Nepomuceno"* (Brno 1732). Bakalářská práce, UP v Olomouci, FF, Katedra muzikologie. Olomouc 2017
- STRÁNÍKOVÁ 2012 – Jana STRÁNÍKOVÁ (ed.): *Kopidlenská farnost v historických dokumentech.* Autorská monografie studentských prací. Pardubice 2012
- STROOT 2001 – Helmut STROOT (red.): *275 Jahre St. Johannes Nepomuk Katholische Pfarrkirche zu Burgsteinfurt 1724-1999.* Publikace k Jubiläumsausstellung Kommunikationszentrum der Sparkasse Steinfurt 23. August bis 5. September 1999. 2001
- STROUHOVÁ 2015 – Hana STROUHOVÁ: *Epigrafické památky vnitřního města Českých Budějovic do roku 1900.* Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, FF, Ústav archivnictví a pomocných věd historických. České Budějovice 2015
- STŘEDA 2015 – Matouš STŘEDA: *Epigrafické památky okresu Rychnov nad Kněžnou.* Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav pomocných věd historických a archivnictví. Brno 2015
- STUDENÍK 2013 – Jan STUDENÍK: *Kostel sv. Vavřince v Brně-Komíně napříč staletími.* Umělecko-historický průvodce. Brno 2013
- Studentenstiftungen in Böhmen 1787* – *Studentenstiftungen in Böhmen, die auch mancher Familie im Auslande zu statten kommen können. Zum Dienste der Menschheit bekannt gemacht.* Praha, Wien 1787
- STUHLÁ 2012 – Pavla STUHLÁ: *P. Jan Josef Eder (1680-1729) a založení kaple sv. Jana Nepomuckého při farním kostele v Záblatí.* In: *Zlatá stezka. Sborník Prachatického muzea* 19, 2012, 13-62
- SUDA 1935 – Stanislav SUDA: *Březnické kostely.* Praha 1935
- SUCHÁNEK 2005 – Pavel SUCHÁNEK: *Josef Winterhalder st.: Sousoší sv. Jana Nepomuckého na Hradisku u Olomouce. Příspěvek k reprezentaci a mecenátu barokních prelátů.* In: *Opuscula historiae atrium. Studia minora facultatis philosophicae universitatis Brunensis.* F 49, 2005, 47-69
- SUCHÁNEK 2007 – Pavel SUCHÁNEK: *K větší cti a slávě. Umění a mecenát opatů kláštera Hradisko v 18. století.* Brno 2007
- SUCHOMEL 1993 – Miloš SUCHOMEL: *Bozzetto Matthiase Rauchmillera – efektní kompoziční předloha 1.* In: *Zprávy památkové péče* 53, 1993, 334-339
- SUCHOMEL 1994 – Miloš SUCHOMEL: *Příspěvek k biografii Jelínků z Kosmonos.* In: *Umění XLII,* 1994, 166-171
- SUCHOMEL 1996 – Miloš SUCHOMEL: *Bozzetto Matthiase Rauchmillera – efektní kompoziční předloha 2.* In: *Zprávy památkové péče* 56, 1996, 154-160
- SUCHOMEL 1997 – Miloš SUCHOMEL: *Bozzetto Matthiase Rauchmillera – efektní kompoziční předloha 3.* In: *Zprávy památkové péče* 57, 1997, 65-73
- SUCHOMEL/ZAHRADNÍK 2004 – Miloš SUCHOMEL / Pavel ZAHRADNÍK: *Spolupracovníci a následovníci kosmonoských Jelínků na Mladoboleslavsku.* In: *Průzkumy památek XI,* 2004, 61-88
- Summario da bibliotheca Lusitana 1788* – *Summario da bibliotheca Lusitana II.* Lisboa 1788
- Súpis pamiatok na Slovensku 1* – *Súpis pamiatok na Slovensku 1. A – J.* Bratislava 1967
- Súpis pamiatok na Slovensku 3* – *Súpis pamiatok na Slovensku 3. R-Ž.* Bratislava 1969
- Svatojanský sborník* 1994 – *Svatojanský sborník.* Praha 1994
- Svatojanský zázrak ve Strakoncích* 2018 – *Svatojanský zázrak ve Strakoncích. Sborník k připomínce 300. výročí 1718-2018.* Strakonice 2018
- SVATOŠ 1993 – Martin SVATOŠ: *Balbínova legenda a svatojánský kult v 17. století (Poznámky na okraj Vlnasovy antilegendy).* In: *Listy filologické CXVI,* 1993, 59-76
- SVATOŠ 1994 – Martin SVATOŠ: *Svědectví klementinských jezuitů o Balbínově písemné pozůstalosti.* In: *Listy filologické CXVII,* 1994, 226-247
- SVATOŠ 1996 – Martin SVATOŠ: *Romantický plášť zázraku barokního světce. Der romantische Mantel eines barocken Heiligenwunders.* In: *Vít VLNAS / Tomáš SEKYRKA (edd.): Ars baculum vitae. Sborník studií z dějin umění a kultury k 70. narozeninám Prof. PhDr. Pavla Preisse, DrSc.* Praha 1996, 327-332
- Svatý Jan Nepomucký – Sochy světců v jirkovské farnosti (3)* 2018 – *Svatý Jan Nepomucký – Sochy světců v jirkovské farnosti (3).* In: *Aegidius, časopis farnosti svatého Jiljí* 135, únor-březen 2018

- Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě* 1993 – Sv. Jan Nepomucký v lidové úctě. Výstava k 600. výročí smrti. Muzeum Šumavy v Kašperských Horách 1. 5. – 31. 10. 1993. Sušice, Kašperské Hory 1993
- Svatý na mostě* 2009 – Svatý na mostě. Výstava ku příležitosti výročí 280 let od svatořečení Jana Nepomuckého. Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou, Muzeum Karlova mostu. Praha 2009
- Svatý Vojtěch. Tisíc let svatovojtěšské tradice v Čechách* 1997 – Svatý Vojtěch. Tisíc let svatovojtěšské tradice v Čechách. (Sborník a katalog svatovojtěšské výstavy). Praha 1997
- SVOBODA 2021 – Josef SVOBODA: Jan Nepomucký Patron smíření (V pojetí Dr. Johann von Herzogenbergové). Diplomová práce, UK v Praze, KTF, Ústav dějin křesťanského umění. Praha 2021
- SVOBODOVÁ 2009 – Jana SVOBODOVÁ: Fundace Marie Markéty z Valdštejna. Bakalářská práce, UK v Praze, KTF, Ústav dějin křesťanského umění. Praha 2009
- SVOJANOVSKÁ/HANUSOVÁ 2010 – Barbora SVOJANOVSKÁ / Petra HANUSOVÁ: Drobné sakrální památky ve Svojanově. 2010
- SÝKOROVÁ (dir.) 2010 – KOL. AUTORŮ pod vedením Lenky SÝKOROVÉ: Klatovy – historie, kultura, lidé. (Dějiny českých měst). Praha 2010
- SZAROTA 1979 – Elida Maria SZAROTA: Das Jesuitendrama im deutschen Sprachgebiet. Eine Periochen-Edition. Texte und Kommentare I. München 1979
- SZAROTA/MORTZFELD 1987 – Elida Maria SZAROTA (hl. aut. díla) / Peter MORTZFELD (aut. rejstříků): Das Jesuitendrama im deutschen Sprachgebiet. Eine Periochen-Edition 4. Indices. München 1987
- SZÉKELY 2004 – Zoltán SZÉKELY: A barokk Győr, mint szakrális táj. In: Arrabona 42, 2004, 63-82
- SZERDAHELYI 1770 – Gábor SZERDAHELYI: Celebrium Hungariae urbium et oppidorum chorographia in prima parte veterem, in secunda novam Hungariam complectens. [...] auctior, et emendatior facta. 2. vyd. s poznámkami. Košice 1770
- SZILÁRDFY 1996 – Zoltán SZILÁRDFY: Kovács Péter – Szelényi Károly: A barokk Székesfehérvárott (recenze). In: Ars Hungarica, 1996, 223-229 (+ obrazová příloha)
- ŠÁLEK 2015 – Milan ŠÁLEK: Barokní sochařství ve Znojmě. Magisterská diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Teorie a dějiny výtvarných umění. Olomouc 2015
- ŠÁMAL 1931 – Jindřich ŠÁMAL: Místopis Svatováclavský. In: ČKD LXXII (XCVII), 1931, 559-568
- ŠEFERISOVÁ LOUDOVÁ/SUCHÁNEK 2009 – Michaela ŠEFERISOVÁ LOUDOVÁ / Pavel SUCHÁNEK: Zahradu učené moudrosti – malířská výzdoba knihovny svatovítské kapituly na Pražském hradě. In: Jiří KROUPA / Michaela ŠEFERISOVÁ LOUDOVÁ / Lubomír KONEČNÝ: Orbis artium. K jubileu Lubomíra Slavíčka. Brno 2009, 463-485
- ŠERÝCH 2007 – Jiří ŠERÝCH: Michael Rentz fecit. Michael Jindřich Rentz dvorní rytec hraběte Šporka. Praha 2007
- ŠEVČÍK 2002 – Jiří ŠEVČÍK: Album svatoivanské. Praha 2002
- ŠIGUT 1939 – František ŠIGUT: Kázání o bl. Janu Sarkandrovi z r. 1697. In: Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje 30, 1939, 250-252
- ŠIMÁK 1924 – Josef Vítězslav ŠIMÁK: Příběhy fary mnichovohradišťské v době pobělohorské. In: Od Ještěda k Troskám III, 1924, 5-8, 50-55, 85-89, 133-138
- ŠIMEK 2007 – Rudolf ŠIMEK: Votivní obraz z kostela svaté Markéty ve Strakoncích. Seminární práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2007
- ŠITTLER 1930 – Eduard ŠITTLER: Místopis svatováclavský. Praha VI. Památky svatováclavské úcty na Vyšehradě. In: ČKD LXXI (XCVI), 1930, 279-299
- ŠITTLER/PODLAHA 1896 – Eduard ŠITTLER / Antonín PODLAHA: Památky úcty vzdávané svatým patronům národa českoslovanského I. Album Svatojanské. Praha 1896
- ŠKODA 2002 – Eduard ŠKODA: Pražské svatyně. Kostely, kaple, synagogy, církevní sbory a modlitebny od úsvitu křesťanství na práh 21. století. Praha 2002
- ŠKORPIL 1908 – V. V. ŠKORPIL: Justice vysokomýtského magistrátu v letech 1700-1718. In: Osvěta lidu XIII, 1908, č. 55
- ŠNEIDEROVÁ 2006 – Petra ŠNEIDEROVÁ: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Krahulčí. Bakalářská práce, MU v Brně, FF, Obecná teorie a dějiny umění a kultury. Brno 2006
- ŠORM 1922 – Antonín ŠORM: Ve jménu demokracie. Praha 1922
- ŠORM 1929a – Antonín Šorm, *Pražské zvonařství svatojanské*, in: Vilém BITNAR / Karel PROCHÁZKA (red.): Pragensia svatojanská. Sborník statí o kultuře českého baroka. Praha 1929, 80-84

- ŠORM 1929b – Antonín ŠORM: Pražské pobožnosti svatojanské. In: Vilém BITNAR / Karel PROCHÁZKA (red.): Pragensia svatojanská. Sborník statí o kultuře českého baroka. Praha 1929, 134-144
- ŠORM 1929c – Antonín ŠORM: Drobné zprávy o zahraničních památkách svatojanských. In: ČKD LXX (XCV), 1929, 586-588
- ŠORM/KRAJČA 1939 – Antonín ŠORM / Antonín KRAJČA: Mariánské sloupy v Čechách a na Moravě. Praha 1939
- ŠPAČEK/SKRUŽNÝ 2004 – Jaroslav ŠPAČEK / Ludvík SKRUŽNÝ: Kříže, boží muka, kapličky a jiné drobné historické stavby a plastiky v Čelákovících a jejich okolí. In: 100 let Městského muzea v Čelákovících (sborník). Čelákovice 2004, 297-464
- ŠPAČKOVÁ 2011 – Markéta ŠPAČKOVÁ: Svatonepomucenská kázání v okolí Žďáru nad Sázavou. Jazykově česká kázání vzniklá pod patronací opata Václava Vejmluvy. Bakalářská práce, UP v Olomouci, FF. Olomouc 2011
- ŠRÁMEK 1973 – Pavel ŠRÁMEK: Příspěvky k epigrafickému soupisu památek moravského zvonařství. Diplomová práce, Univerzita Jana Ev. Purkyně v Brně, FF. Brno 1973
- ŠRONĚK 1989 – Michal ŠRONĚK: Barokní malířství 17. století v Čechách. In: Dějiny českého výtvarného umění II/1. Od počátků renesance do závěru baroka. Praha 1989, 324-356
- ŠRONĚK 2006 – Michal ŠRONĚK: Jan Jiří Heinsch. Malíř barokní zbožnosti (1647-1712). Praha 2006
- ŠTĚDRÝ 1906 – František ŠTĚDRÝ: Farní osada perucká. In: Sborník Historického kroužku VII, 1906, 39-53, 162-171
- Šumava bez hranice 2006 – KOL. AUTORŮ: Šumava bez hranice (průvodce). [2006]
- ŠVENDA 1812 – František de Paula ŠVENDA: Třetí měděný obraz historie království Českého a paměti města Králové Hradce nad Labem. To jest něco beljskající se proměny a příhody v království Českém skrze uvedení biskupství a duchovenstva. IV. (1681-1705). Hradec Králové, Jan František Pospíšil 1812
- ŠVENDA 1813 – František de Paula ŠVENDA: Čtvrtý hliněný obraz historie království Českého a paměti města Králové Hradce nad Labem. To jest proměny království Českého a ztenčení města pevností ohraženého, v běhu věku 18. století. I. (1706-1734). Hradec Králové 1813
- ŠVENĚK 2013 – Martin ŠVENĚK: Pražský pobyt Jana Kryštofa Lišky. Bakalářská práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2013
- TÁBORSKÝ 1930 – František TÁBORSKÝ: Ze starých špalíčků (Úryvek). In: Od pravěku k dnešku (Pekařův sborník) II, Praha 1930, 202-211
- TADRA 1906 – Ferdinand TADRA: Paměti kláštera Ostrovského i sv. Jana pod skalou. In: Věstník České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění XV, 1906, 423-431
- TANNER 1661 – [Jan TANNER]: Trophaea Sancti Wenceslai, Bohemiae regis ac martyris, Augustissimae Domus Austriae magni tritavi, Universitatis Pragensis primarii patroni, honori Illustrissimi Domini, Domini Joannis Kaldschmidt liberi baronis ab Eisenberg, dum theses ex universa philosophia in magna Universitatis Pragensis aula propugnaret erecta. Praha, [Staré Město] 1661
- TANNER/KADLINSKÝ 1669 – Jan TANNER (aut.) / Felix KADLINSKÝ (překladatel): Život a sláva svatého Václava, mučedníka, knížete, krále a patrona českého. Vydáný v latinské řeči [...] a nyní pro potěšení duchovní všeho českého národu, ježto latinské řeči neumějí, a pro vzbuzení větší pobožnosti k svatému Václavu jakožto dědičnému patronu v češtinu uvedený [...] Praha, [Staré Město] 1669
- TANNER/KADLINSKÝ 1702 – Jan TANNER (aut.) / Felix KADLINSKÝ (překladatel): Život a sláva svatého Václava, mučedníka, knížete, krále a patrona českého. Vydáný v latinské řeči [...] a nyní pro potěšení duchovní všeho českého národu, ježto latinské řeči neumějí, a pro vzbuzení větší pobožnosti k svatému Václavu jakožto dědičnému patronu v češtinu uvedený [...] Praha, [Staré Město] 1702
- TANNER/KADLINSKÝ 1710 – Jan TANNER (aut.) / Felix KADLINSKÝ (překladatel): Život a sláva svatého Václava, mučedníka, knížete, krále a patrona českého. Vydáný v latinské řeči [...] a nyní pro potěšení duchovní všeho českého národu, ježto latinské řeči neumějí, a pro vzbuzení větší pobožnosti k svatému Václavu jakožto dědičnému patronu v češtinu uvedený [...] a podruhé přetištěný [...] Praha, [Staré Město] 1710
- TANNER/VAŠICA 1932 – Jan TANNER (aut.) / Josef VAŠICA (ed.): Muž apoštolský aneb život a ctnosti ctihodného pátera Albrechta Chanovského z Tovaryšstva Ježíšova v českém království od Jana Tannera z téhož Tovaryšstva. (Národní knihovna 8). Dle tisku z 1680 [...] Praha 1932
- TELESKO 2010 – Werner TELESKO: Barocke Thesenblätter in der Sammlung von Prof. Adolf Karl Boddingbauer, Steyr, III. Teil. In: Jahrbuch des OÖ. Musealvereines 154/155, 2010, 267-286

- TENORA 1930 – Jan TENORA: Kathedrální kostel sv. Petra a Pavla v Brně. Příspěvek k dějinám stavby a vnitřní úpravy. Brno 1930
- TENORA/FOLTYNOVSKÝ 1920 – Jan TENORA / Josef FOLTYNOVSKÝ: Bl. Jan Sarkander. Jeho doba, život a blahoslavení. Olomouc 1920
- TEPLÝ 1930 – František TEPLÝ: O zrušení husitského kostelíka na Křížánku. In: Od pravěku k dnešku (Pekařův sborník) II, Praha 1930, 133-150
- TEPLÝ 1932 – František TEPLÝ: Dějiny města Jindřichova Hradce II. 2. Jindřichův Hradec 1932
- TEPLÝ 1935 – František TEPLÝ: Dějiny města Jindřichova Hradce I. 3. Jindřichův Hradec 1935
- TIPTON 2023 – Susan TIPTON: Johannes von Nepomuk als Schutzpatron des Hauses Baden-Baden. Markgräfin Sibylla Augusta, Cosmas Damian Asam und die Ausstattung der Schlosskapelle in Ettlingen (1729-1733). In: *JN* 2023, 193-212
- TISCHEROVÁ 2013 – Jana TISCHEROVÁ: Matěj Václav Jäckel. Sochař českého baroka 1655-1738. Praha 2013
- TOGNER 1996 – Milan TOGNER: Barokní teze olomoucké univerzity. In: Universitas Olomucensis 1573 – 1946 – 1996. (Katalog výstavy). Olomouc 1996, 25-105
- TOMEČEK 2002 – Radek TOMEČEK: Uherský Brod – putování historií královského města. Uherský Brod 2002
- TOMEK 1872 – Václav Vladivoj TOMEK: Základy starého místopisu Pražského. III. IV. V. Malá strana. Hrad Pražský a Hradčany. Vyšehrad. Praha 1872.
- TORSY 1972 – Jakob TORSY: Altar- und Kirchenpatrozinien des hl. Johannes von Nepomuk in der Erzdiözese Köln im 18. Jahrhundert. In: Edith ENNEN / Günter WIEGELMANN (ed.): Festschrift Matthias Zender. Studien zu Volkskultur, Sprache und Landesgeschichte 1. Bonn 1972, 321-330
- TOSCANI 1883 – [Giovanni Antonio TOSCANI]: Cronaca pavese inedita del sacerdote Giovanni Antonio Toscani dall'anno 1721 all'anno 1722. In: Almanacco Sacro Pavese 1883, Appendice – **pozn.:** Jde o 48 prvních stran kroniky, která na pokračování vycházela v dalších ročnících uvedeného almanachu.
- TOUFAROVÁ 2010 – Dana TOUFAROVÁ: Cum horrore arripio calamum, daturus initium laboriose Historia Collegii Znoymensis. Výstavba jezuitské koleje ve Znojmě a přestavba kostela sv. Michala od založení koleje ve Znojmě v roce 1624 do počátku 18. století. Magisterská diplomová práce, MU v Brně, FF, Seminář dějin umění. Znojmo 2010
- TRAJER 1862 – Johann TRAJER: Historisch-statistische Beschreibung der Diöcese Budweis. České Budějovice 1862
- TRAPP 1888 – Moriz TRAPP: Brünn's kirchliche Kunst-Denkmale. Brno 1888
- TRATHNIGG/GRAF 1829 – Franz TRATHNIGG / Joseph GRAF: Erinnerungs-Buch des zur Secular-Feyer an der Nußdorfer-Linie errichteten Standbildes des heiligen Johann von Nepomuck im Jahre 1729, und der fünfzigjährigen Feyer nach der Wieder-Erbauung der Kapelle nach Zersprungung des Pulverthurms im Jahre 1779 am 26. Junius. Den Verehrern dieses Heiligen gewidmet von den Beamten des k. k. Linien-Aufschlagsamtes Nußdorf, den 28. Junius 1829. Wien [1829]
- TRÁVNÍČEK (bez dat.) – Josef TRÁVNÍČEK: Farní kostel sv. Jiljí v Brně-Lišni (bez dat.)
- TROLDA 1929 – Emil TROLDA: Hudba svatojanská. In: Vilém BITNAR / Karel PROCHÁZKA (red.): Pragensia svatojanská. Sborník statí o kultuře českého baroka. Praha 1929, 123-133
- TRUHLÁŘ 1885 – Jan Václav TRUHLÁŘ: Starý Rožmitál, to jest nynější farní vesnice Starý Rožmitál a město Rožmitál. In: Method XI, 1885, 73-75, 87-92
- TRUHLÁŘ 1886 – Jan Václav TRUHLÁŘ: Z bývalého dekanátu Božeňského: Březnice. In: Method XII, 1886, 49-53
- TŘÍSKA/TYKAL 1994 – Vladimír TŘÍSKA / Roman TYKAL: Měčínsko – z dějin regionu. Měčín 1994
- TUČKOVÁ 2005 – Kateřina TUČKOVÁ: Johann Georg Gutwein, autor trompe l'oeil. Diplomová práce, MU v Brně, FF, Seminář dějin umění. Brno 2005
- TÜSKÉS/KNAPP 1988 – Gábor TÜSKÉS / Éva KNAPP: Nepomuki Szent János tisztelete a szabadtéri emlékek tükrében (Kvantitatív elemzési kísérlet). In: Ethnographia 99, 1988, 330-356
- Uherské Hradiště* 2007 – KOL. AUTORŮ: Uherské Hradiště, královské město na řece Moravě. Uherské Hradiště 2007
- ÚLEHLA 2007 – Vlastimil ÚLEHLA: Ještě jednou na téma: Svatý Jan Nepomucký. In: Huliňan 12/2007, 11-12
- ÚLOVEC 2004 – Jiří ÚLOVEC: Hradý, zámky a tvrze Klatovska. Praha 2004

- UNGROVÁ 2018 – Eva UNGROVÁ: Carlo Innocenzo Carlone a malířská výzdoba Clam-Gallasova paláce v Praze. Bakalářská práce, UK v Praze, KTF, Ústav dějin křesťanského umění. Praha 2018
- Uničov – historie moravského města 2013 – KOL. AUTORŮ: Uničov – historie moravského města. Uničov 2013
- UPČ 1 – Emanuel POCHE (red.): Umělecké památky Čech 1. A-J. Praha 1977
- UPČ 2 – Emanuel POCHE (red.): Umělecké památky Čech 2. K-O. Praha 1978
- UPČ 3 – Emanuel POCHE (red.): Umělecké památky Čech 3. P-Š. Praha 1980
- UPČ 4 – Emanuel POCHE (red.): Umělecké památky Čech 4. T-Ž. Praha 1982
- UPČ 1957 – Zdeněk WIRTH (red.): Umělecké památky Čech. Praha 1957
- UPMS 1 – Bohumil SAMEK (ed.): Umělecké památky Moravy a Slezska 1 [A/I]. Praha 1994
- UPMS 2 – Bohumil SAMEK (ed.): Umělecké památky Moravy a Slezska 2 [J/N]. Praha 1999
- UPMS 3.1 – Bohumil SAMEK / Kateřina DOLEJŠÍ (eds.): Umělecké památky Moravy a Slezska 3.1 [O/P]. Praha 2021
- UPMS 3.2 – Bohumil SAMEK / Kateřina DOLEJŠÍ (eds.): Umělecké památky Moravy a Slezska 3.2 [O/P]. Praha 2021
- UPP, M. S. – Pavel VLČEK A KOL.: Umělecké památky Prahy. Malá Strana. Praha 1999
- UPP, N. M. V. – Růžena BAŤKOVÁ A KOL.: Umělecké památky Prahy. Nové Město, Vyšehrad, Vinohrady (Praha 1). Praha 1998
- UPP, P. H. H. – Pavel VLČEK A KOL.: Umělecké památky Prahy. Pražský hrad a Hradčany. Praha 2000
- UPP, S. M. J. – Pavel VLČEK A KOL.: Umělecké památky Prahy. Staré Město. Josefov. Praha 1996
- UPP, V. P. A-L – Pavel VLČEK A KOL.: Umělecké památky Prahy. Velká Praha [A/L]. Praha 2012
- UPP, V. P. M-Ž 1 – Dalibor PRIX A KOL.: Umělecké památky Prahy. Velká Praha [M/Ž] 1. Malešice – Újezd u Průhonic. Praha 2017
- UPP, V. P. M-Ž 2 – Dalibor PRIX A KOL.: Umělecké památky Prahy. Velká Praha [M/Ž] 2. Veleslavín – Žižkov. Praha 2017
- URFUS 1997 – Valentin URFUS: Jan Tomáš Vojtěch Berghauer (1684-1760), děkan královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě. Kostelní Vydří 1997
- VACEK 1884 – František VACEK: Paměti královského města Velvar. Praha 1884
- VACEK 2010 – Miloš VACEK: Kapitulní kostel Povýšení sv. Kříže v Litomyšli. Diplomová práce, UK v Praze, KTF, Ústav dějin křesťanského umění. Praha 2010
- VÁCHA 2006 – Štěpán VÁCHA: Panovník na sakrálním obraze doby protireformace a baroka. Ikonologická studie k poběhlohorskému malířství v Praze. Disertace, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2006
- VÁCHA/VESELÁ/VLNAS/VOKÁČOVÁ 2009 – Štěpán VÁCHA / Irena VESELÁ / Vít VLNAS / Petra VOKÁČOVÁ: Karel VI. a Alžběta Kristýna – česká korunovace 1723. Praha, Litomyšl 2009
- VAJCHR 2015 – Marek VAJCHR: Hádanka sochy nad Hadačkou aneb podíl plaských cisterciáků na kanonizaci sv. Jana Nepomuckého. In: Proměny Plaského kláštera (1145-2015). Sborník příspěvků z konference konané ve dnech 8. – 9. října 2015 v Plasích. Mariánská Týnice 2015, 165-170
- VANČURA 1933-1936 II. 1 – Jindřich VANČURA: Dějiny někdejšího král. města Klatov II. 1. Klatovy 1933-1936
- VANČURA 1933-1936 II. 2 – Jindřich VANČURA: Dějiny někdejšího král. města Klatov II. 2. Klatovy 1933-1936
- VANČURA 1994 – Václav VANČURA: Dílna Matouše Václava Jäckela. In: Umění XLII, 1994, 194-210
- VAUTREY 1886 – Louis VAUTREY: Histoire des évêques de Bâle 2. 1886
- VÁVRA 1888 – Josef VÁVRA: Dějiny královského města Kolína nad Labem 2. (1816-1886). Kolín 1888
- VÁVRA 1899 – Josef VÁVRA: Paměti královského města Berouna. Beroun 1899
- VÁVRA 2018 – Filip VÁVRA: Mezi Vídní a Prahou: Komunikace Františka Josefa Černína se správcem jeho vídeňských paláců ve 20. a 30. letech 18. století. Diplomová práce, Univerzita Pardubice, FF, Ústav historických věd. Pardubice 2018
- VÁVRA 2019 – Filip VÁVRA: Paláce Františka Josefa Černína z Chudenic ve Vídni a jeho rezidenční strategie ve 20. a 30. letech 18. století. In: Theatrum historiae 24, 2019, 109-135
- VÁVRA/SIXTA/HLAVÁČEK 1910 – Josef VÁVRA / Václav SIXTA / Antonín HLAVÁČEK: Chrám sv. Bartoloměje v Kolíně. Kolín 1910

- DE VELASCO 1736 – Pedro Andrés DE VELASCO: Vida y milagros de San Juan Nepomuceno, canonigo de la cathedral de Praga, proto-martyr del sigilo de la confession, singularissimo abogado de la honra, buena fama y credito, y protector de la esclarecida religion de la Compañia de Jesus [...] dedicada a la reyna nuestra Señora, Doña Isabel Farnesio (que Dios guarde). Madrid 1736
- VERESS 2018 – Ferenc VERESS: A soproni Szentháromság-émlék és mecénásai: Thököly Katalin és Kollonich Lipót. In: Soproni Szemle 72, 2018, 252-278
- VERESS 2019 – Ferenc VERESS: Löwenburg János Jakab gróf, Thököly Éva grófnő és a lanzendorfi zarándoktemplom. Néhány további adat a soproni Szentháromság-émlék mecénásainak tevékenységéhez. In: Soproni Szemle 73, 2019, 421-434
- VESELSKÝ 1877 – Petr Miloslav VESELSKÝ: Průvodce po kr. horním městě Hoře Kutné a nejbližším okolí. 1877
- VĚZDOVÁ 2007 – Jitka VĚZDOVÁ: Sochař Antonín Riga. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Seminář dějin umění. Brno 2007
- Vie et miracles* 1731 – Vie et miracles de saint Jean Nepomucene chanoine de la metropole de S. Vit à Prague en Bohême, Prêtre et Martyr, dédiés, à Son Altesse Serenissime Marie Elisabeth d'Aûtriche, Gouvernante Generale des Pays-bas, par le Directeur de la Confrerie dudit Saint, érigée dans l'Eglise Paroissiale de S. Jaques de Coudenberg à Bruxelles, et recueillis de differens Auteurs Latins, Allemands et François. Bruxelles 1731
- VILÍMKOVÁ 1986 – Milada VILÍMKOVÁ: Stavitelé paláců a chrámů. Kryštof a Kilián Dientzenhoferové. Praha 1896
- VILÍMKOVÁ 1991 – Milada VILÍMKOVÁ: Některá novější zjištění k pražské architektuře 16.-18. století. In: Barokní umění a jeho význam v české kultuře. Praha 1991, 137-142
- VILÍMKOVÁ/PREISS 1989 – Milada VILÍMKOVÁ / Pavel PREISS: Ve znamení břevna a růží. Historický, kulturní a umělecký odkaz benediktinského opatství v Břevnově. Praha 1989
- VITÁK 1867 – Antonín Konstantin VITÁK: Dějiny královského věnného města Dvora Králové nad Labem. K oslavě padesátileté památky nalezení rukopisu královského. Praha 1867
- VITÁSEK 1880 – Jindřich Erazim VITÁSEK: Uherské Hradiště na Moravě. In: Method V, 1879, 138-140; VI, 1880, 8-12
- V květnu 16. 5. si připomínáme sv. Jana Nepomuckého* 2013 – V květnu 16. 5. si připomínáme sv. Jana Nepomuckého. In: Aegidius, časopis farnosti svatého Jiljí, č. 97, duben-květen 2013
- VLASÁK 1873 – Antonín Norbert VLASÁK: Okres votický. Nástin statisticko-historický. Praha 1873
- VLASÁK 1875 – Antonín Norbert VLASÁK: Okres neveklovský. Nástin statisticko-historický. Praha 1875
- VLASÁK 1876 – Antonín Norbert VLASÁK: Okres sedlčanský. Nástin historicko-archaeologický. Praha 1876
- VLČEK 1993 – Emanuel VLČEK: Jan z Pomuku (Sv. Jan Nepomucký). Jeho život, umučení a slavné působení ve světle současné historie a antropologie. Praha 1993
- VLČEK 2009 – Petr VLČEK: Mosty a cesty svatého Jana Nepomuckého I. Praha 2009
- VLNAS 1993 – Vít VLNAS: Jan Nepomucký, česká legenda. Praha 1993
- VLNAS 2013 – Vít VLNAS: Jan Nepomucký – Česká legenda. Praha, Litomyšl 2013
- VLNAS/ROYT 1993 – Vít VLNAS / Jan ROYT: Svatojánský kult v zrcadle písemných pramenů a knižních ilustrací. In: *SJN* 1993, 61-66
- VM II. I. 9* – Čeněk KRAMOLIŠ: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy I. Brněnský kraj. 9. Bučovský okres. Brno 1900
- VM II. I. 23* – Augustin KRATOCHVÍL: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy I. Brněnský kraj. 23. Ivančický okres. Brno 1904
- VM II. I. 29* – Karel Jaromír BUKOVANSKÝ: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy I. Brněnský kraj. 29. Klobucký okres. Brno 1909
- VM II. I. 79* – Augustin KRATOCHVÍL: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy I. Brněnský kraj. 79. Židlochovský okres. Brno 1910
- VM II. I. 81* – Augustin KRATOCHVÍL: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy I. Brněnský kraj. 81. Pohořelský okres. Brno 1913
- VM II. I. Hustopecký okres* – Ladislav HOSÁK: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy I. Brněnský kraj. Hustopecký okres. Brno 1924
- VM II. I. Tišnovský okres* – Václav OHAREK: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy I. Brněnský kraj. 42. Tišnovský okres. Brno 1923

- VM II. II. 59 – František DVORSKÝ: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy II. Hradištský kraj. 59. Strážnický okres. Brno 1914
- VM II. II. *Okres plumlovský* – Vojtěch JANOUŠEK: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy II. Olomoucký kraj. Okres plumlovský. Brno 1933
- VM II. III. 53 – Rudolf KREUTZ: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy III. Jičínský kraj. 53. Přerovský okres. Brno 1927
- VM II. III. 71 – Matouš VÁCLAVEK: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy III. Jičínský kraj. 71. Vsatský okres. Brno 1909
- VM II. IV. 64 – Jan TIRAY: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy IV. Jihlavský kraj. 64. Telecký okres. Brno 1913
- VM II. IV. *Dačický okres* – Jan TIRAY: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy IV. Jihlavský kraj. Dačický okres. Brno 1925
- VM II. VI. 42 – František DVORSKÝ: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy VI. Znojemský kraj. 42. Hrotovský okres. Brno 1916
- VM II. VI. 76 – František Václav PEŘINKA: Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy VI. Znojemský kraj. 76. Znojemský okres. Brno 1904
- VOKÁČOVÁ 2009-2010 – Petra VOKÁČOVÁ: Sakrální památky v mikroregionu Točník – Bzová – Březová – Hředle. Diplomová práce, UK v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu. Praha 2009-2010
- VOKOLKOVÁ 1991 – Daniela VOKOLKOVÁ: Karel Josef Hiernle – sochař doznívajícího velkého slohu. In: Barokní umění a jeho význam v české kultuře. Praha 1991, 47-53
- VOLK 1981 – Peter VOLK: Rokokoplastik in Altbayern, Bayrisch-Schwaben und im Allgäu. München 1981
- VOLK 1993 – Peter VOLK: Sochy sv. Jana Nepomuckého. Poznámky k typům zobrazení. In: *SJN* 1993, 67-75
- VONDRÁČKOVÁ/MÁDL 2008 – Marcela VONDRÁČKOVÁ / Martin MÁDL: Slezské motivy na malbách v břevnovsko-broumovském opatství. In: Helena DÁŇOVÁ / Jan KLÍPA / Lenka STOLÁROVÁ (eds.): Slezsko – země Koruny české. Historie a kultura 1300-1740. Praha 2008, 907-927
- VOTKA 1884 – Jan Křtitel VOTKA: Zázračný jazyk svatého Jana Nepomuckého. Praha 1884
- VOTKA 1887 – Jan Křtitel VOTKA: Sv. Jan Nepomucký a knížecí rod Švarcenberský. Praha 1887
- VRÁNKOVÁ 2011 – Olga VRÁNKOVÁ: Historie sakrálních památek zasvěcených sv. Janu Nepomuckému na jižním Plzeňsku. Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni, FF. Plzeň 2011
- VRBČANSKÝ 1746 – Severin VRBČANSKÝ: Nucleus minoriticus, seu Vera, et sincera relatio originis, et progressus provinciae Bohemiae conventuum, et residentiarum, fratrum, et sororum sancti-monialium, Ordin. minor. s. P. Francisci strict. observ. reform. in provincia, sub patrocínio sancti Wenceslai ducis, et martyris, per Bohemiam, Moraviam, et Silesiam existentium. Nec non fundatorum, capitulorum, commissariorum, provincialiu[m], aliorumque memoria dignorum, ex archivis, proto-collis, et manuscriptis, sedule collectorum compilatus [...]. Praha, Staré Město 1746
- VYCHODIL 1881 – Jan VYCHODIL: Kaple sv. Jana Nep. na Velehradě. In: *Method* VII, 1881, 102-103
- WAGNER 1745 – Franz WAGNER: Vita et virtutes Mariae Elisabethae, archiducis Austriae, Belgii Austriaci gubernatricis. Conscripta a quopiam Societatis Jesu sacerdote. Wien 1745
- Waldkirchen auf alten Spuren entdecken* – Waldkirchen auf alten Spuren entdecken – 1000 Jahre Geschichte auf 5 Rundwegen, (bez dat.)
- WARCHAŁOWSKI 2003 – Walerian WARCHAŁOWSKI: Kult i ikonografia św. Jana Nepomucena w Łowiczu. In: *Mazowieckie Studia Humanistyczne* 9, 2003, 153-164
- WASCHKA 2001 – Adelheid WASCHKA: Die Statue des Johann von Nepomuk auf der Oberen Brücke in Bamberg. Ein Werk des Hofbildhauers Johann Nikolaus Resch. In: *Heimat Bamberger Land*, 2001/1, 19-27
- WASCHKA 2011 – Adelheid WASCHKA: Die Bildhauer Häußler, Johann Nikolaus Resch und Leonhard Gollwitzer (1682-1737). Barockunternehmer und ihre Werke im Raum Bad Staffelstein. In: *Kunst und Kultur in Bad Staffelstein*. Bad Staffelstein 2011, 219-238
- WEDEKIND 1857 – Eduard Ludwig WEDEKIND: Geschichte der Grafschaft Glatz. Chronik der Städte, Flecken, Dörfer, Kolonien, Schlösser etc. dieser souverainen Grafschaft von der frühesten Vergangenheit bis auf die Gegenwart. Nowa Ruda 1857
- WEINGARTNER 1923 – Josef WEINGARTNER: Die Kunstdenkmäler Südtirols II. Das mittlere und untere Eisacktal. Wien 1923

- WEINPERGER 1729 – Albert WEINPERGER: Joannis von Nepomuck, des vor die Beicht glorreich sterbenden Martyrers Freud im Himmel, der beichtende Sünder auf Erden. Erste Predig gehalten bey hochfeyrlich-acht-tägiger Gedächtnus der Heiligsprechung in der hochansehlichen churfürstl. Collegiat-Stift- und Pfarr-Kirchen Unser Lieben Frauen in München [...] München [1729]
- WEIßENBERGER 1983 – Paulus Albert WEIßENBERGER: Johannes von Nepomuk und seine Verehrung auf dem Härtsfeld im 18. Jahrhundert. In: Jahrbuch des Vereins für Augsburger Bistumsgeschichte e. V. 17, 1983, 117-136
- WEISS 1854 – Karl WEISS: Die Wiener Haupt- und Staatsaktionen. Ein Beitrag zur Geschichte des deutschen Theatres. Wien 1854
- WHITNEY 1879 – James Lyman WHITNEY: Catalogue of the Spanish Library and of the Portuguese Books Bequeathed by George Ticknor to the Boston Public Library together with the Collection of Spanish and Portuguese Literature in the General Library. Boston 1879
- WIELENS 1738 – Joseph WIELENS: Het leven van den glorieusen martelaer Joannes Nepomucenus [...] Antwerpen 1738
- WIELENS 1759 – Joseph WIELENS: Histoire du saint martyr Jean de Nepomuc. Anvers 1759
- WIETROWSKY 1730 – [Maxmilián Wietrowsky]: Geschichts-Beschreibung von dem Leben, Marter-Peyn und Wunder-Wercken deß in den Moldau-Fluß, wegen der mit unüberwindlicher Standthafftigkeit gehaltenen Verschwiegenheit der heiligen Beicht, gestürzt- und ertränckten heil. Joannis von Nepomuck, der Haupt-Kirchen zu Prag Dohm-Herrns. [...] Praha 1730
- WIETROWSKY cca 1730 – [Maxmilián Wietrowsky]: Zpráva historická o životě, mučedlnictví a zázracích sv. Jana Nepomuckého, kanovníka pražského, pro svátostní tajnost a mlčení svaté zpovědi, nepřemožitelně a stále zachováanou, do řeky Moldavy neb Vltavy vhozeného a utopeného. [...] Praha 1730
- WIĘCEK 1964 – Adam WIĘCEK: Jan Jiří Urbanský. Český sochař ve Slezsku. In: Umění XII, 1964, 135-150
- WILDMANN 1902 – František WILDMANN: Pomněnky z českých krajů. Praha 1902
- WOITSCHOVÁ 2011 – Klára WOITSCHOVÁ: Gottfried Daniel Wunschwitz, sběratel, heraldik a genealog. Praha 2011
- WOLNÝ I. I – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren I. Olmützer Erzdiöcese I. Brno 1855
- WOLNÝ I. II – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren I. Olmützer Erzdiöcese II. Brno 1857
- WOLNÝ I. III – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren I. Olmützer Erzdiöcese III. Brno 1859
- WOLNÝ I. IV – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren. I. Olmützer Erzdiöcese IV. Brno 1862
- WOLNÝ I. V – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren I. Olmützer Erzdiöcese V. Brno 1863
- WOLNÝ II. I – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren II. Brüner Diöcese I. Brno 1856
- WOLNÝ II. II – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren II. Brüner Diöcese II. Brno 1858
- WOLNÝ II. III – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren. II. Abtheilung. Brüner Diöcese III. Brno 1860
- WOLNÝ II. IV – Gregor WOLNÝ: Kirchliche Topographie von Mähren II. Brüner Diöcese IV. Brno 1861
- Wunschwitzisches Gedächtnis-Monument* 1756 – Wunschwitzisches Gedächtniß-Monument, das ist Kurtz zusamm getragen-eigentliche Nachrichten des ur-alten Geschlechtes deren Frey-Herren, oder Frey- und Pannier-Herren von Wunschwitz, ihrer Ankunft, Fortpflanzung, gegenwärtigen Zustand, Stifts und anderen Proben, wie auch Authoribus. Praha 1756
- WYTTEBACH/MÜLLER 1839 – Johann Hugo WYTTEBACH / Michael Franz Joseph MÜLLER: Gesta Trevirorum integra lectionis varietate et animadversionibus illustrata ac indice duplici instructa III. Ab anno MDXXXI usque ad annum urbi et provinciae Trevirensi famosissimum MDCCXCIV. Trier 1839
- XIMENO 1749 – Vicente XIMENO: Escritores del reyno de Valencia, chronologicamente ordenados desde el año M.CC.XXXVIII. de la christiana conquista de la misma ciudad, hasta el de M.DCC.XLVIII. [...] por Vicente Ximeno presbitero, doctor en sagrada theologia, beneficiado en la santa iglesia metropolitana de Valencia su patria y academico valenciano. Al illustrissimo y reverendissimo señor Don Andres Mayoral, arzobispo de dicha santa iglesia, del consejo de su Magestad etc. Tomo II. contiene los escritores que han florecido desde el año M.DC.LI. hasta el de M.DCC.XLVIII. y principios de XLIX. y cinco indices, uno particular de este tomo y quatro generales a toda la obra. Valencia 1749
- ZAHRADNÍK 1995 – Pavel ZAHRADNÍK: Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, dějiny objektu 1719-1990. Praha 1995
- ZAHRADNÍK 2009 – Pavel ZAHRADNÍK: Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Vznik kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou. Telč 2009

- ZÁPALKOVÁ 2008 – Helena ZÁPALKOVÁ: Sousolí sv. Anny Samotřetí z kostela sv. Anny ve Starém Městě pod Sněžníkem. Příspěvek k dílu slezského sochaře Michaela Kösslera. In: *Střední Morava, vlastivědná revue* 27, 2008, 32-39
- ZÁPALKOVÁ 2011 – Helena ZÁPALKOVÁ: Jiří Antonín Heinz, 1698-1759. Olomouc 2011
- ZÁRYBNICKÝ 2006 – Zdeněk ZÁRYBNICKÝ: Musa panagaea Bernarda Pannagla. Diplomová práce, UK v Praze, FF, Ústav české literatury a literární věd. Praha 2006
- ZELENKOVÁ 2005 – Petra ZELENKOVÁ: „Magnum iter ascendo...“ Svatého Jana Nepomuckého cesta do nebe: na universitní thési podle Jana Jiřího Heinsche (1689). In: *Album amicorum. Sborník ku počtě prof. Mojžíra Horyny*. Praha 2005, 185-194
- ZELENKOVÁ 2008 – Petra ZELENKOVÁ: Martin Antonín Lublinský (1636-1690) jako inventor grafických listů. Pohled do barokní grafiky druhé poloviny 17. století. Disertační práce, UK v Praze, FF, Ústav pro dějiny umění. Praha 2008
- ZELENKOVÁ 2009 – Petra ZELENKOVÁ: Barokní grafika 17. století v zemích Koruny české. *Seventeenth-Century Baroque Prints in the Lands of the Bohemian Crown*. Praha 2009
- ZELENKOVÁ 2010a – Petra ZELENKOVÁ: Universitní these pražské a olomoucké university ze 17. století uložené v Staats- und Stadtbibliothek Augsburg. In: Petronilla CEMUS (ed.): *Bohemia jesuitica 1556-2006*. 2. Praha 2010, 1255-1277
- ZELENKOVÁ 2010b – Petra ZELENKOVÁ: (Sv.) Jan Nepomucký (olomoucká univerzitní theze Františka Vostřešanského). In: Ondřej JAKUBEC / Marek PERŮTKA (eds.): *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620-1780*. 2. Katalog. Olomouc 2010, 406 (č. kat. 253)
- ZELENKOVÁ 2011 – Petra ZELENKOVÁ: Martin Antonín Lublinský jako inventor grafických listů. Pohled do středoevropské barokní grafiky druhé poloviny 17. století. Praha 2011
- ZELENKOVÁ 2020 – Petra ZELENKOVÁ: Sběrka univerzitních tezí z Národní knihovny ČR. Praha 2020
- ZELENKOVÁ/MÁDL 2023 – Petra ZELENKOVÁ / Martin MÁDL: Filozofická studia Jana Antonína Losyho z Losinthalu ml. a s nimi spojené univerzitní tisky. In: Jan ČÍŽMĚR: *Acta Losyana. Sborník příspěvků k odkazu Jana Antonína Losyho a jeho rodu*. Praha 2023 (v tisku, česko-anglická verze)
- ZEMAN 1927 – František ZEMAN: *Kniha o Švihově a okolí. Přeštice 1927*
- ZEMÁNEK nedat. – Petr ZEMÁNEK: *Žebrák a Točník. Libice nad Cidlinou nedat.*
- ZEMEK 1983 – Václav ZEMEK: Zapadlý horlitel. In: *Cyrlometodějský kalendář 1983*, 125-129
- ZEMEK 2006 – Petr ZEMEK: *Reformace, protireformace a rozvinutí poreformačního katolictví v Uherském Brodě – křesťanská víra v proměnách času*. Boskovice 2006
- ZEMEK/BARTUŠEK 1970 – Metoděj ZEMEK / Antonín BARTUŠEK: *Dějiny Žďáru nad Sázavou II 2. 1618-1784*. 1970
- ZEMEK/BOMBERA/FILIP 1992 – Metoděj ZEMEK / Jan BOMBERA / Aleš FILIP: *Piaristé v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1631-1950*. Prievidza 1992
- ZETKOVÁ 2017 – Martina ZETKOVÁ: *Castrum doloris baroka v českých zemích*. Diplomová práce, UP v Olomouci, FF, Katedra dějin umění. Olomouc 2017
- ZILYNSKÁ 2001-2002 – Kateřina ZILYNSKÁ: *Dedikace barokních tezí uložených v AUK*. Proseminární práce, školní rok 2001-2002
- ZILYNSKÁ 2004 – Kateřina ZILYNSKÁ: *Historické motivy v plaských kázáních Jiřího Jana Libertina*. In: *Minulostí západočeského kraje XXXIX*, 2004, 85-113
- ZILYNSKÁ 2005 – Kateřina ZILYNSKÁ: *Onen horlivý v slově Božím rakovnický Chrysostomus*. In: *Rakovnický historický sborník VI*, 2005, 5-14
- ZIMMERMAN 1730 – Tomáš Josef ZIMMERMAN: *Cesta bezpečná k věčnosti svaté, to gest Veleslavné bratrstvo svatého arci-otce Norberta a sv. Jana Nepomuckého mučedníka Páně, v kostele svatého Jakuba Většího v městečku Senožatném, s obzvláštním dovolením nejdůstojnějšího a výsoce osvíceného knížete a pána pana arcibiskupa pražského vyzdvižen v létu 1729. skrze výsoce důstojného a výsoce učeného pána Daniele Šindlera, svatého řádu kanovníckého a vejhradního praemonstratského starožitného kláštera želivského opata a od Svatosti papežské svaté paměti Benedikta toho jména Třináctého s plnomocnými odpustky a jinými církevními milostmi nadané, skrze kněze Tomáše Josefa Zimmermana křížovníka s červenou hvězdou, děkana červeno-řečického, v prvním bratrském shromáždění ohlášené, léta 1730. dne 16. máje. [...] Praha 1730*
- ZLÁMAL 1969 – Bohumil ZLÁMAL: *Blahoslavený Jan Sarkander, moravský mučedník*. Sběrka Sůl země 5. Řím 1969

- ZLÁMAL 1990 – Bohumil ZLÁMAL: Blahoslavený Jan Sarkander, moravský mučedník. Praha 1990
- ŽILKOVÁ 2013 – Markéta ŽILKOVÁ: Filiální kostely Římskokatolické farnosti Říčany u Prahy. Diplomová práce, UK v Praze, KTF, Ústav dějin křesťanského umění. Praha 2013
- ŽIŽKA 1996 – Jan ŽIŽKA: Kaple sv. Vojtěcha v Bubovicích a sv. Jana Nepomuckého v Čelině. Příspěvek k poznání drobné vrcholně barokní architektury středních Čech. In: Památky středních Čech 10, 1996, 1-20
- ŽIŽKOVÁ 2011 – Markéta ŽIŽKOVÁ: Kult svatého Jana Nepomuckého a jeho projevy v umění barokní Prahy. Bakalářská diplomová práce, MU v Brně, FF, Ústav hudební vědy. Brno 2011